U. F. G. B.

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU
INKUNABUŁY
Inc. 135 Q°

BONAVENTURAE
T. II.

272.

Egregium opus ſubtilitate et deuoto exercitio precellens paruorũ opuſculorũ. doctoris ſeraphici ſancti Bonauenture. Cardinalis de balneo Regio Epi albanensis

Prima pars

Hic liber S. Bonauen. opusculorũ, sorte obtinuit dnm et heredem, petrũ Vedelicũ Obormicen. Artium et Medicine Doctorem &c

Conventus Coblenz Ords Frm Minorũ Regls Obser ad presepe Dñi

KÖNIGL. UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK BERLIN

Inc. 135

U. F. G. B.

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
UNIWERSYTETU im. A. MICKIEWICZA
W POZNANIU

1386814 (w)

272.

Egregium opus ſubtilitate et deuoto exercitio precellens paruorū opuſculorū. doctoris ſeraphici ſancti Bonauenture. Cardinalis de Saluto Rome Epi albensis

Prima pars

Hic liber S. Bonauen. opusculorū, sorte obtinuit dnm et heredem, petrū Vedelicum Obornicen. Artium et Medicine Doctorem

Conuentus Cobylin. Ordis fratrum Minorum Reglis Obser. ad presepe Dni

KÖNIGL. UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK BERLIN.

Inc. 135

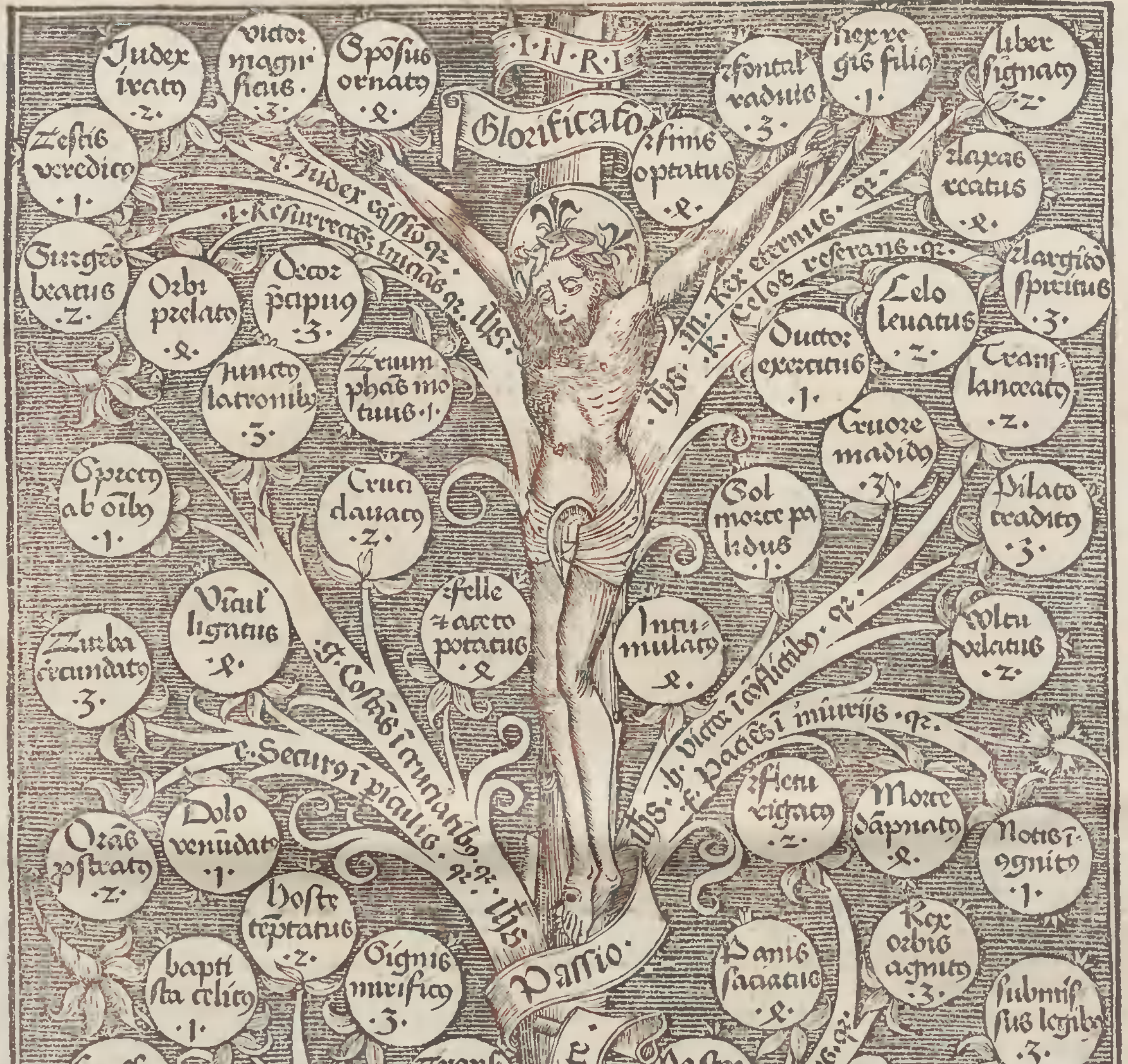

Ex Biblioth. Universitatis Frider. Guil. Berolin.

Prologus

Prologus.

Verat profecto equum. ⁊ ab omibꝫ mea ſentētia ↄcedenduꝫ. laudatorio muneri cōmodatū pollere ingenio p̄ſtare ſcientia. ꝑlucere erūditiōe ⁊ exercitatiōe. doctiſſimoꝝ quoqꝫ ⁊ eloquētiſſimoꝝ hoīm facūdiā. atqꝫ ſummoꝝ phoꝝ in doctrina ⁊ moribꝫ. mortalibꝫ cūctis p̄latoꝝ. v̄tutes optimas ī lucē ponere conantē voce tum clara ⁊ ſublimi. tū ſonora ⁊ ꝑiocūda. ſtiloqꝫ elegāti ſuaui ameno. vti oportebit. Quare ſiq̄ mihi ad laudādū noīatoꝝ virtutes ⁊ excellentias adiumēta vel natura vl' diſciplina vel induſtria attuliſſet. in laudibꝫ p̄ſtantis ⁊ ꝑdocti. v̄tuoſi viri doctoris ſeraphici. ſancti Bonauenture ↄdignitas nulla eſſet. Attamen q̄ꝫ mirificam animi leticiā afferat cōcupita diu atqꝫ exoptata ſanctitatꝭ imago. quā corā cerno. ⁊ ſi nō carnalibꝫ artubꝫ ſuſtentatā ſed viuis ⁊ electꝭ doctrinis (licet in mortalibꝫ pellibꝫ depictā) declarat. illuſtrat cōmēdat. ſingularis huiꝰ ſcti ſūma ſapientia. clariſſima doctrina. exq̄ſitiſſima prudentia. honeſtiſſima ↄuerſatio. vtpote q̄ nihil temere. nihil incōſulto. ſed omīa ꝓ rōne ⁊ recto animi iudicio metitꝰ ſit. ordinauerit ⁊ executiōi debite mādauerit. Sapientia q̄ppe in eo claruit. quia theologie apicibꝫ exactiſſime. nō tam ſtudēdo q̄ꝫ aliꝭs v̄bo ſcriptoqꝫ tradendo diligentiſſimeqꝫ incubuit. Prudētia floruit. q̄r vniuerſali ↄcilio Lugdunenſi p̄ſedit. p̄ficiendi ſummū pontificē eccl'ie viduate ptātē accepit. ſui ordinis generalatū pluribꝫ ānis laudabiliter tenuit. ac ſancte mr̄is eccl'ie cardinalatū. eccl'ie p̄latoꝝ electione. ⁊ ſūmi pontificis mandato. humilit' ſuſcepit ⁊ nobilit' ↄtinuauit. Cōuerſatio aūt q̄lis fuerit. liber vite in q̄ indelibiliter ſcriptꝰ eſt. oñdit. Attamen gratiſſima ſua p̄ntia iocundiſſimuſqꝫ affatꝰ. atqꝫ in ſctō oꝑe potētatus. ipā re euidentiſſime corā poſita demonſtrarent. ea q̄ nr̄a mens nō ſufficit ſicut nec plene intelligere. ita nec aliꝭs ſcribēdo tradere. Cedant oīa hec ꝓpoſito nr̄o. doctrine laudē. operuꝫ ſuoꝝ enumeratiōe in mediū feramꝰ. Sanctiſſimā nempe ſuā doctrinā. ⁊ oī laude nobiliſſimā diſciplinā. ⁊ exq̄ſitiſſimā eruditionē. is neget q̄ ſue doctrine auditu ⁊ viſu penitus expers fuerit. Aliū autē neminē credo nō ſūme venerari virū tantū. ex cuiꝰ ore nihil prodiꝭt oīno. qđ minꝰ ſit quadā mirifica grauitate exculta. qꝫ doctrina. preceptiſqꝫ his refertū q̄ tam ad diuīe trinitatꝭ ⁊ vnitatis totiuſqꝫ nature ſpeculatiuā cognitionē q̄ꝫ ad bene beateqꝫ viuēdū ⁊ ad oēm honeſtatē dignitatēqꝫ ꝑtinēt. Potiſſime aūt dñe theologie fidē quā dedit inuiolabilit' ſuauit. ipām ſuꝑ candelabrū ſtatuēdo. Allectꝰ q̄ppe laude honeſtate ⁊ dignitate hꝰ dñe. copioſiſſime operā huic doctrine dedit. quod opeꝝ ſuoꝝ numerꝰ pleniꝰ oñdit. In p̄mis q̄dē ſe offert copia ſcriptoꝝ circa mgr̄m ſententiarū. In q̄bꝫ mirifice. ſumme maieſtatꝭ thronū in colūna tabernaculū tegente collocauit. amenīſſimū totiꝰ creature pratum floribꝫ elegātiſſimaꝝ ſn̄iaꝝ venuſtādo. ſuauitatē q̄ꝫ diuini nectaris. deū hūanatū nobis intelligenduꝫ diligendūqꝫ ꝓpoſuit. atqꝫ remedia celeſtia mūdo delectabilit' ſumenda p̄parauit. Accedit nihilominꝰ paruorū opuſculoꝝ p̄cioſus ortꝰ ⁊ delectabilis. liliꝭs vallatꝰ celicis cū viola. ſūme ciuitatꝭ pigmētarias redolens aromatū areolas. In tātū ſtuporē ↄuertens ↄtēplantis aciē. vt trenū inhabitās corpus celeſtia mediteꝛ. raptuqꝫ extatico ſubleuatꝰ gratulabundꝰ illud Apocalipſis ſepiꝰ replicet. Vidi ciuitatē ſanctā hierl'm ⁊c̄. Hic ſiq̄deꝫ hortꝰ variꝭs decoraꝛ floribꝫ. ſtipaꝛ malis. In q̄ armonizat auiuꝫ dulcedo p̄nimia. qui vniuerſis odoribꝫ pigmentoꝝ ſeminaꝛ. tantoꝝ redolet cariſmatū vbertate celeſtiū. tot ↄtemplationū. meditationū ac deuotionū vireſcit floribus. ac morum excandeſcit liliꝭs. vt ſuꝑni paradiſi exemplar p̄ſtantiſſimū effigiet. Quē q̄ diligentiꝰ intrauerit abiſſum intrat diuinitatꝭ intermine ꝑ ↄtemplationē altiſſimā. intrat creaturaꝝ intima ꝑ ardētiſſime caritatꝭ affluentiā. intrat chriſti vulnera ꝑ meditationeꝫ indefeſſam. Quid q̄ſo lucet in huiꝰ viri ſapīa ⁊ doctrina niſi multiformis ſapientia chriſtꝰ. diuinꝰ radiꝰ et caracter ꝓ nob̄ miſſa de celis. Idcirco hic liber teneaꝛ in manibus ſapore mellis dulcior. pigmenti odoribus ſuauior. ſuauiſſimis armoniꝭs meliuſ auribꝫ nr̄is tinnizat. cuiꝰ tactu nr̄a ſoporaꝛ intelligentia. cuiꝰ tanta extat ſubtilitas ita (vt in ſummo dicā) q̄ in eo velut in q̄dā ſpeculo tota appareat. tota reſplēdeat. tota noſtris rep̄ſenteꝛ oculis machina mundialis. negociatio ſp̄ūalis. ⁊ tota ↄtēplatio celeſtis

Cum ꝗ doctoris ſeraphici ſancti Bonauē/
ture q̄ttuoꝛ ſcripta circa mgr̄m. ꝓnūc ſunt
impreſſure bn̄ficio ſatis multiplicata. parſ/
qꝫ paruoꝝ opuſculoꝝ minima indignū ꝑfe
cto eſt ꝙ bacten⁹ nullus tantā adhibuit di/
ligentiā vt numerus maioꝛ ⁊ copioſioꝛ do/
ctrina ⁊ lr̄a in vnū colligeret. ⁊ alphabetica
tabula decoraret. qđ ⁊ diuina aſpirante gr̄a
hoc nr̄o iā tp̄e effectuȝ eſt. Duas etem̄ ꝑtes
liber hic recipit. ꝑma parua ꝯtinet opuſcu/
la. lumen intellect⁹ ſcolaſtice q̇dām̄o ꝑten/
dentes. licet ꝑncipalit̄ ⁊ affect⁹ ſint inflāma
tiua. Scđa parua opuſcula ꝯtinet q̄ ꝑnci/
paliter (nō q̇dē ſcolaſtice) affectū inflāmāt.
licet intellect⁹ ſint ſil'r illumiatiua. His au
tē adiunctū eſt notabile inuentariū. ſingu/
la ꝯtinens dicta. in his duabꝫ partibꝫ ꝯten
ta. Mirū aūt nulli videat̄ ſi difformis h̄ in
ducat̄ ſtilus. cum difformis adhibeat̄ audi
toꝛ. nec indignū cenſeat̄ materiaꝝ diuerſi/
tas. Non em̄ oīa capiūt om̄es. delectant̄ q̇/
dam ſtilo rudi. quidā polito. q̇dā q̄runt lu/
men intellect⁹. quidā ardoꝛē affectus. Ut ꝗ
oībꝫ ꝑficeret diuerſum modū in his om̄ibꝫ
obſeruauit. q̄tin⁹ ⁊ hi qui clari⁹ ⁊ hi q̇ obſcu
rius. hi qui feruent̄ introire cupiūt in gau
dium dn̄i. ⁊ hi q̇ tepide manuduci q̄runt re
periant animi ſui quietē optatā. Om̄ibꝫ er/
go ſcientia. ꝯſcientia. deuotiōe ⁊ ꝯtempla/
tione ꝑficere volentibꝫ hic liber ꝓponit̄ le/
gēdus. rumināđus. ⁊ ope cōplend⁹. ad lau/
dem ⁊ gl'iam verbi incarnati. qđ vir iſte ſan
ctus ſemꝑ vnice dilexit. Cui cū patre ⁊ ſpi/
ritusancto ſit lans eterna Amen.

In prima parte con/tinentur libri ſubſequentes.

Tabula alphabetica. Singula pun
cta in omibus paruis opuſculis cō
tenta oſtendens.

Principiū in libros ſacre ſcripture. in q̇
nobilitatē excellentiā ac pꝛimatū ſacre ſcri/
pture oſtēdit ſententijs optimis.

Liber illumiatōnū ſiue viſionū. in q̇ opa
ſex dieꝝ tanta elegātia ꝟboꝝ ⁊ ſententiarū
exponit. ꝓſequit̄ ⁊ declarat. ꝙ aliū ſibi in h̄ ſi
milē nullū credere poſſum.

Optimū ꝑncipiū in libros ſentētiarū. qđ
fecit ꝑmo lectur⁹ libros ſniaꝝ magiſtri Pe
tri lumbardi pariſienſis epi.

Ingenioſiſſimū opus metricū in libros
ſniaꝝ mgr̄i petri. in q̇ ſufficient̄ ꝓſequit̄ oīa
ꝯtenta in eiſdē libris. ⁊ ꝓpter ei⁹ nobilitatē. ⁊
ingeniū viri ibidē relucens. dicit̄ ſnīe ſnia/
rū ſancti Bonauenture.

Liber de reductiōe artiū ī theologiā. in q̇
om̄e humanū ſtudiū ⁊ diuinū copioſe oſtē/
dit in quē finē ſit referendū.

Diuinus ⁊ q̄ſi infinite eſtimatiōis libell⁹
breuiloquiū dict⁹. de q̇ egregi⁹ vir mgr̄ Jo
hannes Berſon alme vniuerſitat̄ pariſien
ſis Cancellari⁹ ſacre theologie ꝓfeſſoꝛ ī ap
pologetica ſua ad q̄ndā cartuſienſem ī hec
ꝟba ꝓloquit̄. Neſcio ſi ꝑcipuus int̄ oēs nu/
merādus ſit euſtachius (Jta em̄ nomē ſuū
iſtud vulgatū Bonauētura videoꝛ poſſe tra
dere) Jlle em̄ ſingl'arit̄ inter oēs doctoꝛes
catholicos (pace oīm ſalua) videt̄ ydone⁹ ⁊
ſecuriſſim⁹ ad illumiandū intellectū ⁊ inflā
mandū affectuȝ. Cui⁹ opuſcula duo (vt le/
cturā ⁊ alios tractat⁹ ei⁹ interim ꝑteream)
tanta ſunt arte cōpendij diuinit⁹ cōpoſita.
vt ſupra ip̄a nihil. breuiloquiū noto ⁊ itine
rariū. Jn q̇bꝫ ꝓceſſum eſt duabꝫ vijs cogno
ſcendi deū. Prim⁹ nanqꝫ hoꝝ duoꝝ tracta/
tuū. ꝓcedit a ꝑmo ꝑncipio qđ deus eſt. vſqꝫ
ad alias veritates ſub deo creditas et habi
tas. Ali⁹ ecōtra ꝓgredit̄ a creatur̄ ad crea/
toꝛē. ꝑ ſex gradus ſcalares vſqꝫ ad anagogi
cos exceſſus. Cōfiteboꝛ itaqꝫ ⁊ ego in inſipi
entia mea ꝙ a triginta annis ⁊ ampli⁹ citra
volui hr̄e familiares mihi pꝛedictos tracta
tulos ſepe legēdo. ſepe rumināđo etiā vſqꝫ
ad ꝟba ne duȝ ſnias ⁊ ecce hac etate. h̄ ocio
velut ad votū. vix pueri ad initiū guſt⁹ eo/
rundeȝ. q̇ ⁊ repetiti ſemꝑ mihi noui fiunt ⁊
placent. Hec Berſon.

Centiloquiū. opus egregiū. in q̇ de deo.
angelis. om̄i coꝛpoꝛali creatura. ꝟtutibus
⁊ vicijs ſufficientiſſime. optime ⁊ eleganter
ſub cōpendio ſcripſit.

Liber de tribꝫ ternarijs infamibꝫ hacte
nus cōplet⁹ nō viſus ſed incōplet⁹. Jn q̇ di
ſtinctiones ⁊ determiationes pulcherrime
de om̄i pctōꝝ ꝯditiōe repiunt̄.

Libellus de gradibꝫ virtutū. in quo ſca
larem aſcenſum ad montē oīm virtutū cla/
re aperit. ⁊ apicem virtutum ꝯſcendere mo
net. ⁊ modū docet.

Confeſſionale vtilitate ꝑcipuū. in q̇ cōfeſ
ſoꝛ ⁊ ꝯfitēs in agēdis. dicendis. ꝑuijs ⁊ cōſe
quentibꝫ ꝯfeſſionē. copioſe dirigunt̄. annex/
ꝭs canonibꝫ penitentialibꝫ.

Tabula

Tractatus de puritate ꝯſcie ſingularꝭ ⁊ admodū vtilis. Qui ꝗ̄uis ſctō Thome aſcribatꝛ. Teſte tn̄ doctoꝛe egregio mgr̄o Johanne Gerſon in tractatu de cognitiōe caſtitatis. doctoꝛ ſeraphicꝰ ſctūs Bonauētura ipm̄ cōpoſuit.

Pharetra auctoꝛitatū doctoꝝ oꝛiginalium. in q̄ de q̄libet materia. ad q̄dlibet ꝓpoſitū pregnātes. apte ⁊ expolite nō minꝰ ſolide reperiuntꝛ auctoꝛitates.

Tractatꝰ de donis ſpūſſcti. in q̄ cōuiuiū anīe ſeptuplex. cōuiue totuplices. multiplicitas ferculoꝝ ⁊ miniſtroꝝ cū diſtinctiōe. explanatiōe ⁊ euidētia mirabili donoꝝ ⁊ operationū eiuſdē ſpūs clare monſtratꝛ.

Et qꝛ vnuſq̄ſꝫ prelatꝰ ſubditos docere. dirigere. coꝛrigere ⁊ fouere tenetꝛ. fratribꝫ minoꝛibꝫ q̄rū prelatꝰ extitit. intellectū ſanū ſuper regula ſua tradidit. ideo ſubſequitꝛ eiuſdem regule clara expoſitio.

Tractatus de pauꝑtate chꝛiſti ingenio magno autoꝛis pollens. Jn q̄ mgr̄m Guilhelmū erraſſe ꝓbat. ⁊ veritatis lumē in medium ſtatuit.

Queſtio inſeritꝛ vtrū chꝛiſtus ⁊ diſcipuli inceſſerint diſcalciati. ⁊ plura optima ibidē determinantur.

Apologia paupeꝝ ꝯtra giraldū de abbatis villa. doctoꝛē pariſienſem. Qui cū in beatū Franciſcū ⁊ eiꝰ oꝛdinē linguā relaxaſſet blaſphemā. diuina vltione ꝑcuſſus. paraliſi diſſolutꝰ. lepꝛa inuaſus interijt. Jn q̄ euāgelice pauꝑtatꝭ ſublimitas. veritas. meritū ⁊ vtilitas. patenter enucleantꝛ. ⁊ luce clarius fratrū minoꝝ ſtatꝰ ſecurus. meritoꝛiꝰ ⁊ deo gratꝰ ꝓbatur.

Liber diſſolutionū certaꝝ queſtionū. religiones oēs. potiſſime oꝛdinē fratrū minorū ꝯcernentiū. Jn q̄ plura que dubia pluribus ⁊ mala videntur. mala ⁊ dubia non eſſe monſtrantur.

Queſtio quare fratres minoꝛes audiāt ꝯfeſſiones ⁊ p̄dicent. cū cura aīaꝝ ipis minime ſit cōmiſſa.

Ultimo due vtiles epiſtole ſubinferuntꝛ.

Sequuntꝛ opuſcula ſecunde partis.

Gnem uenit chꝛiſtus mittere in terrā vt arderet. in dextra nempe dei eſt ignea lex. cuius eloquiū ignitū eſt vehemēter. cuiꝰ oculi ſunt ſicut flāma ignis. cuiꝰ preco Johānes dictus eſt lucerna ardens ⁊ lucēs inſtar helye. Conſiderans hec nr̄ euſtachius dominus Bonauētura. voluit eſſe doctoꝛ ardēs ſciens q̄m lucere parū eſt ⁊ ſepe vanū ⁊ noxium. Soꝛtitus eſt idcirco ſcḋm laudē vite ſue pariter ⁊ doctrine nomē ipe Bonauentura vt anthonomatice doctoꝛ ſeraphicꝰ nominetꝛ. Docet h̄ in ſpeciali ſuū itinerariū mentis in deū. cuiꝰ opuſculi. imo opis immenſi laus ſupioꝛ eſt oꝛe moꝛtaliū. Hec Gerſon. Jn hac aūt ſcḋa parte libꝛi ⁊ tractatꝰ imediate feruoꝛē ꝯtemplatiōis ſapientes. ⁊ honeſtatē moꝝ actionūꝫ ꝯcernētes ponuntꝛ. Qui auctoꝛē libꝛi feruidū. deuotuꝫ moꝛibꝫ inſignē oſtendūt. Et p̄mo ponuntꝛ moꝛes ⁊ vitā actiuā ꝯcernentia. ſcḋo oꝛōnes. tercio magis ꝓꝑie ꝯtēplationē ꝯcernentia.

Primꝰ ergo liber eſt oꝛatio in merita ſancti Bonauēture. in q̄ eximia ſanctitas. doctrine claritas. ⁊ miraculoꝝ gl'ia in parua q̄dam parte tacta ſunt.

Canoniſatio ſancti Bonauenture vl' relatio in eadem.

Bulla canoniſationis eiuſdem.

Speculū diſcipline qḋ in hanc foꝛmam redactū eſt a fratre Bernardo de beſſa prouincie aquitanie. Nā ab oꝛe ſancti Bonauēture fuit ſcriptū ⁊ inoꝛdinate relictuꝫ. Jn q̄ celeſtes hoīes moꝛes diſcerēt. q̄bꝫ ꝓficerēt. Eſt nempe in eo tanta moꝝ elegantia. vt ſi q̄s meliꝰ data aliq̄ p̄cepta q̄ſierit. moꝛtalibꝫ cunctis ꝑluſtratꝭ. celū petere habeb[i]t.

Uigintiq̄nꝫ memoꝛialia. ꝑfectū religioſiꝛ ꝑfectū monſtrantia. in q̄ quidē libꝛo quis ſe ſedule exercitauerit. ꝑfectionis apicē procul dubio obtinebit.

Uiginti paſſus bonoꝝ religioſoꝝ. in q̄bꝫ ſpeculū clarū oculis bonoꝝ ꝓponitꝛ. in q̄ ſolide ac pꝛoficue ad emendandā vite coꝛruptionē greſſus figi poſſunt.

Epiſtole quedam ſubnectuntur.

Expoſitio oꝛōnis dominice Que licꝫ ſit bꝛeuis verbo. eſt tamen copioſa ſententia.

Tractatꝰ ſuꝑ ſalutationē angelicā notabiliſſimus. in q̄ ingenio ſummo excellenter altiſſime ꝟginis laudē ⁊ gl'iam exaltauit.

Tractatꝰ de nobilitate ſacramēti eucha riſtie ⁊ digna p̄paratiōe ad ſuſceptionem. ⁊ meritoꝛiam celebꝛationem. in quo luculentiſſime contenta in hoc venerabili ſacramēto explicantur.

Tabula

Tractatus ad idem tendens.

Pſalteriũ beate Marie ỽginis. in q̃ initia pſalmoꝝ ⁊ verſuũ ſunt eadē vt in pſalmis alijs. ſubſequētia inde ỽba beate ỽgini adaptant. licet nõ oĩa initia verſuū in hoc pſalterio ponant.

Corona beate virginis.

Curſus de paſſione domini.

Expoſitio miſſe pulchra vtilis plurimũ atq; ſaluberrima.

Laudiſmus crucis.

Soliloquiũ opuſculū vtiq; famoſum. deuotũ ⁊ acutũ. in q̃ ſi quis ꝯtemplationis lumen. ⁊ caritatis ignē fouere voluerit. materiã copioſam inueniet.

Itinerarius mentis in deũ. quē in opuſculis prime partis Gerſon laude ampliſſima in celũ vſq; vexit.

Itinerarius mētis in ꝓximũ qui paruũ bonũ dicit ſiue regimen ꝯſcie. Qui quanti precij ſit breui ſtilo ſufficient explicari vt autumo nõ poſſet. Nã ſi quis ſeipm cognoſcere voluerit ⁊ ꝓximo laudabilit ⁊ meritorie conuiuere. hunc librũ ſtudeat memorit retinere. ⁊ opere exercere.

De ſeptem itineribꝫ eternitatꝭ liber vtiq; magne vtilitatis ⁊ religioſis deuotis accomodatiſſimus.

Optimus tractatus de quattuor virtutibus cardinalibꝫ.

Myſtica theologia. Que licet heinrico de palma aſcribat Bonauentura tñ a pluribꝫ eius autor aſſerit.

Nam idē frater heinricꝰ aliã priꝰ confecerat ⁊ q̃ſi eandē materiã tractauerat. ſed longe alio ſtilo. ꝓpter qđ ſibi hec myſtica theologia aſcripta fuit.

Faſcicularius deuotus. in quo faſciculus myrrhe vberibꝫ ſponſe interponit. quibus ⁊ virtutũ ⁊ cõpaſſionis ad chriſti vulnera cumulus auget.

De ſeptem gradibꝫ cõtemplationis. in q̃ oĩs ꝑfectiõis initiũ ꝑfectꝰ ⁊ ſtatus ſubtili narratione. ingenioſo ꝓceſſu. et directa via delectabiliter docent.

De quinq; feſtiuitatibꝫ pueri ieſu. in quo docet quõ ſenſibilia ſint ad intelligibilia referenda. ⁊ quõ ex corꝑalibꝫ ſint ſpũalia elicienda. quõ etiã oĩs corꝑalis chriſti actio ē noſtra ⁊ tempalis ⁊ eterna. corꝑalis ⁊ ſpiritualis inſtructio.

Eccleſiaſtica hierarchia. in qua ꝯtemplationis glia plenꝰ demonſtrat.

Meditationes de vita. morte ⁊ reſurrectione ieſu chriſti. nõ tam deuote q̃ꝫ delectabiles. in quo tractatu doctrĩe mirabiles et ꝯtemplationes ſuauiſſime cunctis gaudiũ pariunt inſpicientibꝫ.

Meditationes hebdomadales. in q̃ tractatu ſingulis diebꝫ ſpeciales adaptant materie ꝯtēplande. quatinꝰ tꝑe optime deducto ꝑpetuã ſedē bõ mercetur in celis.

Meditationes de ſeptem verbis domini multũ deuote.

Philomena aptata paſſioni dñi ꝑ ſeptē horas canonicas.

De vicijs ⁊ eorũ remedijs.

Remediũ defectuũ religioſi.

De ꝑfectione vite.

Laus beate virginis.

Pſalteriũ minꝰ ſiue tres q̃nq̃gene.

Declaratio terminoꝝ theologie.

Sũma de eſſentia ⁊ inuiſibilitate ⁊ immenſitate dei.

Amatoriũ. Qui liber cordialis. cordatiſ viris ſolis conuenit. Nulli eñi medullaꝫ in eo ſugunt. niſi deus cordis vim tribuerit intrandi.

Sermones de decem p̄ceptis.

Prefatio ſancti Bonauenture.

Libellus apologeticus.

Lignum vite cuius ſubtilitas. cõmoditas. ⁊ vtilitas inter cuncta ſua opa non infimum locũ tenet. cuiꝰ ⁊ deſcriptio hic in ꝓncipio apparet. ⁊ eccl'ie auctoritas ipm vite lignum nobiliſſimũ declarat. Cunctis quippe ꝑrogatiuis huiꝰ ſancti poſt habitis. ĩ ſpeciale inſigne. arborem hunc eidē ſancto tribuit.

De ſex alis cherubin cũ figura.

De ſex alis ſeraphin. Hic vltimo ponit quatinus alis ſeraphin ſubuecti. celoꝝ ſublimia penetremus. Et ne diē totam ĩ enumeratiõe hac teram. ſunt ⁊ alia ſua opuſcula in hoc opere inuenienda.

Quicunq; ergo proficere cupit. huius libri participem ſe faciat. adipiſcetur nempe ſcientie vbertatem. gratie plenitudinem. et glorie ſublimitatem. ſi opere cõpleuerit qđ in libris habebit ⁊c̃.

Tabula

Incipit tabula alphabetica ſuꝑ primaꝫ partē tractatuū ſancti Bonauēture. in qua numerus poſitꝰ. monſtrat quotū foliorū.

Abdicatio rerū temporaliuꝫ duplex innuitur. folio. cccxvij. ⁊. cccxix.
Abimelech ꝗd ſignificet. fo. xxxvj.
Abrenunciatio ſiue abnegatio ſui ꝗd ſit. et ꝗs eiꝰ effectus. fo. clxxj. clxxij.
Abrenunciatio ſiue abnegatio ſui eſt tri/plex. fo. cclxxj.
Abrenūciatio oīm tpaliū in cōmuni ⁊ ꝓprio eſt habūdantꝫ ꝑfectiōis xpiane. cclxxxvj
Abrenunciatio oīm tpaliū in cōi ⁊ ꝓprio. eſt ꝑncipale ꝯſiliū xpi. ibidem.
Abrenūciatiōis oīm tpaliū in cōi ⁊ ꝓprio ꝑ/fectio diffuſe declaraꝶ. ibidē.
Abrenunciatio oīm tpaliū quō debeat fie/ri ⁊ quō nō: fo. cclxxxvj. cclxxxvij.
Abrenūcians oībꝫ tpalibꝫ in cōi ⁊ ꝓprio non tentat deum. cclxxxvij.
Abrenūcians oībꝫ vt ꝓdiciꝶ non exponit ſe periculis. cclxxxvij. cclxxxviij.
Utrū habere aliꝗd in cōmuni vt diſpenſeꝶ faciat imꝑfectū. fo. cclxxxvij.
Abrae eſt duplex ſemen ꝓmiſſum. xxix.
Abſtinentie gradus ponunꝶ. cxliij.
Abſtinētia eſt opus ꝑfecte ꝟtutꝫ. cccxj.
Abſtinentia maxime conuenit viris perfe/ctis. ibidem.
Abſtinētia vtilitas eſt quadruplex in viris ꝑfectis. ibidem.
Abſtinere a licitꝫ ſolēt ſcti duplr̄. cccxiiij.
Abſtinuerunt ſancti a carnibꝰ triplici cau ſa. ibidem.
Non abſtinere ꝓpter circūſtantias reduciꝶ ad ꝑfectionē. fo. cccxiiij. cccxv.
Acceptio ꝑſone quid ſit. cviij.
De acceptione ꝑſonarum auctoritates do ctorum. ccxix.
Acceptionis perſonarum eſt triplex diffe/rentia. fo. cviij.
Utrū diuites ſint plus honorandi ꝗꝫ pau/peres. cccxlv. cccxlvi.
Accidia quid ſit. cxj.
De accidia auctes doctoꝝ. cxcj.
Accidie ꝗttuor oꝛponunꝶ. cxj.
Accidia habet ſex filias. ibidem.
De accidia ſeptē oriunꝶ. ibidem.
Achior quid ſignificet. xxxvj.
Actus quid ſit. folio. xx.
Actio noſtra qn̄ ſit recta. cclix.
Ade peccatū quale fuerit. lxxx.
Ade imputaꝶ pctm̄ mulieris ⁊ ꝗre. ibidem.
Adam ſi ſtetiſſet corpus ſuū anīe obediuiſ ſet ⁊ tale ad poſteros trāſmiſiſſet. lxxxi.
Adam quia peccauit. ideo caro eſt rebellis ſpiritui. ibidem.
Adam nō potuit venialiter peccare in ſtatu innocentie. lxxxij.
Adam quid ſignificet. xxxix.
Aduentus chriſti in carnem que fuerit cau ſa: fo. lxxxiij.
Aduentꝰ chriſti eſt ꝓnunciatꝰ et ꝓmiſſus ꝑ ꝗnꝫ etates ſeculi. ibidem.
De aduocatis auctes doctoꝝ. clxxx.
De aduerſitate auctes doctoꝝ. ccxxxix.
Adulatio quid ſit. cix.
Adulatio eſt quadruplex. ibidē.
Adulatio eſt contra rectitudinem in laude aliena. ibidem.
Adulterium quid ſit. cxij. cxv.
Affectiones anīe ſunt ſeptem. xlv.
Quattuor ſunt principales affectiones aīe ⁊ tres annexe. xcv.
Affectio naturalis temperat affectum cha ritatis. fo. cclxvij.
Affectus quattuor ſunt. xxv.
Affectꝰ deprauanꝶ ꝗdruplicīꝶ. ibidē.
Affectꝰ anīe eſt ꝗdruplex. ibidē.
De affectiōibꝫ auctes doctoꝝ. ccxix.
De ꝗttuor affectōibꝫ auctes doctoꝝ. ccxxxv
Affectus ſananꝶ ꝑ diuinū amorē. xxvj.
Affectiones quomō ſanari poſſint ⁊ rectifi cari. xxv.
Affectus eſt multiplex. ibidem.
Affectio ꝗꝫ dulcis ſit. cclxvij.
Affinitas quid ſit. cxxxiiij. cxxxv.
Affinitatis genera et gradus qui ſint. folio cxxxiiij. cxxxv.
Affinitatis regule que ſint. ibidē.
Afflictio in bonis ꝓximi ꝗd ſit. cxj.
Agens quanto ꝑfectius habet formaꝫ qua agit tanto potentiꝰ eſt in agendo. ij.
Ale ſex ſeraphin ꝗd ſignificent. xxvij.
Allegoria quid ſit. xxxiij. xxxiiij. cclij.
Allegoria multiplex innuitur ⁊ demonſtra tur. fo. xiiij. xv.
In allegorico ſenſu ſūt ꝗttuor. xxxiiij.
In allīa laudaꝶ deus in oī lingua. cclxx.
Alienatio mentis quomodo fit. ⁊ quid ſit. folio. cclxvj.

Tabula

De amicicia auctoritates doctorum ponũ
tur.folio.ccxxvij.
Amantiſſimi qui ſint.cclxxvi.
Amici dicunt comedere.cclxv.
Qui amici dicant.ibidem.
Amant aliqui ⁊ languent.cclxvi.
De ambicioſis auctoritates doctorum po
nuntur.clxxviij.clxxix.
Amor eſt triplex.cxxxix.
Amor ſui eſt radix pctoꝝ.ibidem.
Amor eſt pondus mentis ⁊ origo omĩs af
fectionis mentalis.xcij.
Amoris ɔditiones ponunt.cxxxix.
Amor eſt triplex.fo.xlvi.cxij.
Amor ſui quid ſit.cxxxix.cxij.
Amor extaticꝰ q̃ttuor opat.xvi.
Amores varij diſtrahunt.ccxli.
Amor et cognitio ſunt duo maxima bona.
folio.ccxlj.
Amor penam alleuiat.cclxvij.
Amor mentẽ inebriat.cclxvj.
Amor quid opetur in nobis.cclxvij.
Amor caſtus ⁊ ſanctꝰ q̇d ſit.ibidẽ.
Amor inducit extaſim.cclxvi.
Amantiſſimi qui ſint.ibidem.
Amor quõ diſtinguat.ibidem.
Amor eſt vinum ſpirituale.ccliij.
Amoris virtus quanta ſit.cclxvj.
Anagogia vnde dicit ⁊ q̇d ſit.xxxiij.cclij.
Anagogia eſt duplex.xv.cclij.
Anagogia ꝓprie q̇d ſit.xxxiij.xxxiiij.xv.
Anagogia ꝑ q̇d intelligat.xxxiij.
Anagogia eſt quadruplex.xxxiiij.
Angelorum lapſus an dicat in ſcriptura vl
non.fo.lxxvij.
Angelis a ɔditione ſunt octo attributa.q̃t
tuor ꝑncipalia.q̃ttuor annexa.lxxvij.cxix.
Angelꝰ hꝫ duplicẽ potentiã.lxxvij.
Angelorum inſignitio penes vtrãq; poten
tiam ponit.ibidem.
Angelus poſt primã eſt ſtabilis in electo ſi
ue bono ſiue malo.fo.lxxvij.cxix.
Angelorum aſcenſus ⁊ deſcenſus quid ſit.
folio.ccxlv.ccxlvj.
Angeli om̃es ſunt boni ɔditi ⁊ medij inter
deũ ⁊ cõmutabilia.lxxvij.
Angeli auerſi ſtatim ſunt obſtinati ꝑ impe
nitentiam.lxxvij.cxix.
Angeli conuerſi ſtatim ſunt ɔfirmati ⁊ glo
rificati ⁊ alia plura bona receperunt.folio
lxxvij.lxxviij.
Angeloꝝ hierarchie deſcribunt.cxx.
Angeloꝝ ordo hierarchicꝰ eſt initiatꝰ ꝑ na
turã.ɔſummatꝰ ꝑ gloriã.ibidẽ.
Angeloꝝ ordies ꝑfecte deſcribunt.cxx.
Angelꝰ hꝫ duplicẽ cognitionẽ.ibidẽ.
Angelus habet duplicẽ vim.ſcꝫ cognitiuã
⁊ adminiſtratiuã.ibidẽ.
Angelus bonus nunc in nulla vi poteſt de
ordinari.ibidem.
Angeloꝝ ordo ex multꝭ angelꝭ ɔſurgit.cxx.
Angeloꝝ eſt triplex virtꝰ.ibidẽ.
Angeloꝝ ordo quid ſit.ibidem.
Angelica hierarchia q̇d ſit.ibidẽ.
Angelice hierarchie diffinitio qualꝭ ſit ⁊ q̇d
notificet.ibidem.
Angelica hierarchia eſt triplex.⁊ q̃libet cõ
tinet tres ordines.ibidẽ.
Angelicorũ ordinũ numerus ⁊ ſufficientia
ponitur.folio.cxx.
Angelorum diſtincte operationes ⁊ ꝓprie
tates que ſint.ibidem.
Angeli habent quadruplicẽ defectum rele
uare ab hominibꝰ.ibidem.
Angelorũ ſunt q̃ttuor nomina reuelata in
ſcriptura ⁊ quare.ibidẽ.
Angeli mittunt ⁊ ad quid.cxx.
Angeli frequentant triplicem actũ circa ho
minem.ibidem.
Angeli habent in hominibꝰ duplicẽ actum
ꝓcreare.ibidem.
Angelus cuſtodiẽs habet refrenare cona
tum diaboli ab infuſione anime vſq; ad ex
itum.ibidem.
De angelꝭ auctoritates doctoꝝ.fo.clxxij.
Angelus an ſit cõpoſitꝰ.xx.xv.
Quare bonauentura ponat angelũ eſſe cõ
poſitum.xx xv.
Angelorum que ſint potentie.virtutes et
operationes.xxiij.
Angelorum numerꝰ quis ſit ſm diuerſas
opiniones.ibidem.
Angelorum ordo quilibet ⁊ hierarchia q̇d
ſit.et cui reſpondeat.et quid ſignificet.folio
xlix.l.lj.
Anima eſt compoſita ⁊ quõ ⁊ q̃re.xv.
Anĩa rõnalis qualis ſit.vnde ſit.⁊ que ſint
opationes eius.lxxviij.cxxj.cxxij.
Anima rationalis eſt inſignita dei imagi
ne.folio.lxxviij.
Anĩe opationes ſunt varie.ſimilit poten
tie ⁊ vires.lxxviij.cxxj.xvj.xxij.xxiij.
Aĩa rõnalis nõ eſt ex traduce.cxxij.lxxxj.
Anĩa chriſti poſt paſſionẽ deſcẽdit ad infe

Tabula

ros ⁊ aliquos liberauit.lxxxvij.
Anīe rectitudo ꝑfecta q̇ꝺ reqͥrat.xc.
Anīa indiget triplici genere ſanitatꝫ.xcviij.
Anima in coꝛpoꝛe contrahit infirmitates ſpirituales ſm̄ quattuoꝛ virtutes coꝛpoꝛis regitiuas.ibidem.
Anīe potentie ſunt q̄nq̄.cxxj.
Anīe potētiaꝝ ſufficiētia ponit̄.ibidē.
Anīa q̄re dicit̄ ſpūs ⁊ q̄re anīa.ibidē.
Anima vna eſt in homine ⁊ tres potentie. folio.cxxj.
Anime tres ſunt in diuerſis. in vno tantū vna.ibidem.
Anime vires tres ſunt.ibidē.
Anime facies duplex eſt.cxxvj.
Anīe facies ſuperioꝛ rectificat̄ q̄ntū ad triplex obiectum ⁊ triplex ſubiectū.ibidē.
Anīe aſpectus eſt duplex.xij.xiij.
Anime affectus eſt duplex.xiij.
Anīa rōnalis habet tres oꝑatiōes.xvij.
Anima eſt ſpeculū.xxij.
Anīa illuminat̄ tripliciter.xxij.xxiij.
Philoſophoꝛū poſitio circa anīam rōnalē explicatur.folio.xxiiij.
Anīa cōtrahit quadruplicē defectū ex coniunctione cū coꝛpoꝛe.ibidem.
Anīe moꝛbꝯ latuit philoſophos.ibidē.
Anime moꝛbus nō potuit ſanari niſi ꝑ deum hominē.ibidem.
Anime medicus fuit chꝛiſtus quod q̄druplicit er oſtendit̄.ibidem.
Anime medicina eſt gr̄a ſpūſſctī.xxiiij.xxv
Anīa eſt liber ſcriptus intus.xxxij.
In anīa ſcribit̄ totus mūdus.xxxij.lj.
Anima eſt paradiſus in qua plantatur ſcriptura ſacra.xl.
Anīa mouet̄ tripliciter.xliij.
Anime virtutes ſuut tres.lj.
Anīe potētia eſt triplex ⁊ oꝑatio ſextuplex. folio.xxij.
Anima habet multas virtutes apꝓrehenſiuas.xv.
Anīa ad recipiendū lumina diuina tria requirit.fo.lj.lij.
Circa potentias aīme exterioꝛes tria ſunt conſideranda.lij.
Anīe hierarchizatio quo ad interioꝛes potentias cōſiſtit in tribꝯ.ibidē.
Anima hierarchizatur duodecupliciter.folio.lj.lij.liij.
Animā oꝛnant duodecim ꝯſiderationes q̄ enumerantur.lj.lij.liij.
Anīe familia eſt multiplex.ccxliiij.
Anima amans nuncios mittit deo. ⁊ econtrario.ccxlvj.
Anīe ieiunio ſpūali debilitant̄.cclij.
Anime appetitꝰ quomō ꝓuocatur ad comedendum.ibidem.
Aīaꝫ allegoꝛia ⁊ anagogia reficit.cclij.ccliij.
Anime conuiuium quale ſit.fo.ccl. ⁊ deinceps ꝑ omnia dona.
Anime poꝛte que ſint.ccliiij.
Anime aures ſpirituales que ſint.fo.cclvj. cclvij.
Anīe abſolute deſiderāt coꝛpa ſua.cclxvij.
Anime ſeparate qualiter ſe habeant. ⁊ quō cenſeant̄ ꝑ purgatoꝛio.ibidem.
Anime purgatio quō fiat.ibidem.
Anīa paſcit̄ ſacris veritatibꝯ.cclij.
Anīa creata eſt ad imaginē dei.cclx.
Aīa fit deifoꝛmis.cclxiij.cclxiiij.xj.
Anima eſt ciuitas.cclvij.
Anima ſeparata expeditius amat. ⁊ inclinatur.cclxvij.
In anima eſt mira numeroſitas.ſummus oꝛdo.ſumma ꝓpoꝛtionalitas.xlvj.
In anima eſt radius continens oēs theorias.ibidem.
Anime virtꝰ eſt triplex.lj.
Anima eſt paradiſus.xl.
Anima humana hierarchizat̄ ſi habet triplicem radiationē.lj.lij.
In anima diſtinguantur gradus tripliciter.folio.lj.
Anima per gratiā tria habet ſuper naturā ⁊ induſtriam.lij.
Anime actus diuerſi reſpondēt nouē choris angeloꝛū.ibidem.
Anīa hierarchizata eſt ciuitas.liij.
Anime hierarchizatio ꝑ quid ſignificetur. ⁊ numeri reſultatio.ibidem.
Quid deſcribat ezechiel ꝑ quattuoꝛ animalia. ⁊ quid iohēs in apoca.ꝑ eadē.xxxiij.
Antiochus quid ſignificet.xxxvj.
Antiochi vicia declarant̄.ibidem
Apparitiones diuinarū perſonarū ſiue miſſiones declarantur.lxxiij.
Apparitio quid ſit.et cui perſone conueniat.ibidem.
Apparitio diuina in nos veniens quid faciat.folio.ccxlj.
Apparitio ſpūſſancti in linguis igneis et in ſpecie colūbe declaratur.ibidē.
Apparere dicit effectū ſenſibilē ⁊c̄.ibidē.

Antichriſtus in ſcriptura ſacra p duodeci
miſteria ſignificat.fo.xxxvi.xxxvij.
Antichriſti peſſime ɔditões eliciunt ex ſcri
ptura ſacra.ibidē.
Antichriſtū ad lrām de tribu dan generan
dū nō audere affirmare.xxxvi.
Antichriſtus ſciet argumēta ⁊ rōnes vltra
humanū modū.ibidē.
Appropriatio triū pſonarū q̄lis ſit ⁊ quare
ſit.folio.lxxiij.lxxiiij.
Appropriatio q̄druplex ponit.lxxiij.
Appropriatio quedā ponit.cxvij.
Appropriata filio in diuinis ſunt quattuor
folio.lxxiij.cxviij
Appropriata ſpūſſcti que ſint.lxxiij.cxviij.
Apoſtoli fuerūt primi fundatores chriſtia
ne religionis.cccxvij.
Appetitus dupliciter poteſt ad aliquid re/
ferri.fo.lxxviij.
Appetibilia pncipalia ſunt q̄ttuor.lxxxij.
Apoſtaſia quid ſit.cxiij.
Apoſtaſia eſt triplex.ibidem.
Aque ſunt ſuper celos quomodo intelligi/
tur.fo.lxxvij.
Aqua quid ſignificet ſpiritualiter in creati
one.ibidem.
Aquarum congregatio quid ſignificet.fo.
xxxiij.xxxiiij.
Aqua eſt duplex.xli.
Aqua quid ſignificet.ibidem.
Aquila quid ſignificet.xxxiij.
Arcturus quid ſit.lvi.
De argutiōe auctes doctorꝝ.ccxviij.
Archam qualē fecit noe nō poſſet rex fran/
cie facere.xli.
Archa quid ſignificet.xxxix.
Argumentū eſt duplex.ix.
Argumentū xpi q̄le ſit ⁊ qđ ſit.ibidē.
Argumētū diaboli qđ ſit ⁊ q̄le ſit.ibidē.
Argumenta chriſti in reſurrectione expli/
cantur.ibidem.
Ariolus quis ſit.cxiiij.
Ariſmetrica quid ɔſideret.xx.
Ariſtotiles poſſʒ excuſari d eo qꝛ ponit mū
dum eternū.xxv.
Ariſtotiles quō ſit mortuus.iiij.
Artes mechanice ſunt ſeptem ⁊ diuiſio ipa
rum.folio.lxvi.
Artium mechanicarūʒ ſeptem ſufficientia
habetur.ibidem.
Artificialiū cognitio qualis ſit.lxvij.
Artifex ſi poſſet pducere effectum qui ipm
amaret ⁊ cognoſceret.faceret.fo.lxvij.
Artificialium cognitio quomō ducat in de
um.folio.lxvij.
Artifex intendit pducere opus pulchrū vti
le ⁊ ſtabile.ibidem.
Artifex operando poteſt ſibi p̄figere tripli
cem finem.ibidē.
Ars omīs errat circa veritatem preter mo
ralem.xxij.
Ars moralis quare non ſit ita luxuriata ſi/
cut alie.ibidem.
Artiū nouē ſunt lumina.ibidē.
Ars diuia eſt vna ⁊ multiplex.xxxij.
Non poſſum⁹ videre ſimplici intuitu quō
ars diuina eſt vna ⁊ multiplex.ibidē.
Ars dina eſt diuerſorū diuerſimode.ibidē.
Articulus fidei qđ ſit.cxxvi.
Aſcēſus xpi ad celū quō intelligit.lxxxviij.
De aſcenſione ſpirituali auctoritates do/
ctorum.fo.ccxxxi.
Aſcēſus ⁊ deſcēſus qđ ſint.ccxlv.ccxlvi.
Aſcenſus in deū quō fiat ⁊ p que.xvi.
Auaricia quid ſit.cxij.
Auaricia q̄re dicat idolorꝝ ſuit⁹.ibidē.
Auaricie eſt actus duplex.ibidē.
Auaricia cui opponat.ibidem.
Auaricia an ſit ſupfluitas vel defectus vir/
tutis.ibidem.
Auaricie q̄nq ſunt differentie.ibidē.
Auaricie ſeptem ſunt filie.ibidē.
Auaricie ſunt octo filie ſm Iſido.ibidem.
De auaricia auctoritates doctorum ponū
tur.folio.cxci.
Aſpect⁹ mulierꝫ quō ſit vitand⁹.cxlvi.
Aſpis quid ſit ⁊ qđ ſignificet.cxlv.
Aſtronomia qđ ɔſideret.xx.
Aſtronomia eſt duplex.ibidē.
Aſtrologia periculoſa eſt ⁊ cauſa aſſignatur
folio.xx.
Ab aſtrologia multe male artes fluūt.xx.
Auctoritas quid ſit.fo.cxxviij.
Auctoritas diuine legis quante ſit.j.ij
De auditoribus verbi dei auctoritates do
ctorum ponunt.clxxvi.
Augurium quid ſit.cxiiij.
Aureola quid ſit ⁊ cui debeat.cxxxv.ciiij.
Aureola eſt triplex ſm tres vires anime tri
bus virtutibus informatas.cxxxv.ciiij.
Aurea quid ſit ⁊ quare ſic dicatur ⁊ cui de/
beatur.fo.cxxxv.cxxxvi.ciiij.
Auruſpiciū quid ſit.cxiiij.
Auſpex quis ſit.ibidem.

Tabula

Balaam quid ſig
b nificet.fo.xxxvj.
Balaam qualis fuerit.ibidem.
Baptiſmꝰ ad ſui ꝑfectionē ꝗd reꝗrat.xcvj.
Baptiſmi forma que ſit. ⁊ ratio eius ⁊ an ſꝑ
fuerit vna.xcvj.cxxxj.
Baptiſmꝰ quare fiat in aqua.xcvj.
Baptiſmi effectꝰ qui ſint.xcvj.cxxxi.
Baptiſmus quid ſit.xcvj.cxxxi.
Baptiſmus eſt triplex.cxxxj.
Beatorum merita ⁊ orōnes proſunt eccle/
ſie militanti.fo.cxxxvj.cj.
Beatoꝝ gaudia ꝗlia ſint.ciij.cxxxvj.
In beatis eſt diſtinctio dignitatū.cclxviij.
Beati expectant noſtrū ⁊ parentum aduen
tum.ibidem.
Beatorū menſa ⁊ cōuiuiū qualia ſint et ꝗd
ſint.cclxv.cclxvj.
Beatitudo non accipit glorioſe niſi per me
ritum.fo.xcj.
Beatitudo a quibꝫ attingat.ibidē.
Beatitudines aīam ꝑficiunt.xc.xcj.
Beatitudīes ſunt ſeptē. xc.xcj.cxxix.ccxliij.
Beatitudinum numerus ordo ⁊ ſufficien/
tia ponit.xcj.cxxix.
Beatitudines diſponūt ad vitā actiuā ⁊ cō
templatiuā.xcj.cxxix.
Beatitudīs ꝯditōes exꝑmunt.cj.cxxxvj.
Beatitudis gaudiū ꝗntū ſit.cj.cxxxvj.
Beatitudīs ꝑlibatio quō fiat.cclix.
De beatitudīe auctēs doctoꝝ.ccvj.
Beatitudinis future ſigna apparent in cor/
poribus.cclix.
In btitudinibꝫ ſunt delectatōes.ccxliij.
Beatitudo in ꝗbꝫ ſit.xv.xvj.xc.xcj.
Beatificare eſt nobilius ꝙ creare et guber
nare.xlix.
Utruꝫ beatius ſit magis dare ꝙ accipere.
folio.ccxcj.ccc.xxxviij.
Bellum eſt triplex.xlj.
Bellū ꝗdlibet vnde incepit.ibidē.
Que ſint preſidia contra quelibet bella.fo/
lio.xlj.xliij.
Beatus benedictꝰ vidit in ꝯtēplatione ſua
totū mundū in vno radio.xlvj.
Beneficij ſubtractio ꝗd ſit.cxij.
De bn̄ficiatis auctēs doctoꝝ.clxxviij.
Beneficentia quid ſit.cxxviij.
Benignitas quid ſit.xxj.
Benignitatis mediū qḋ ſit.ibidē.
Beſtia abiſſalis ꝗd ſignificet.xxxvj.
Quid ſignificēt ſeptē capita bꝰ beſtie.xxxvj.
Qui dicant bibere ſpūaliter.cclxvj.
Bibunt beati ⁊ inebriant.ibidē.
Blaſphemia quid ſit.cix.
Bonum quid dicat.fo.lxxiij.
Ad bonum mouet ⁊ a malo remouet quis
quadrupliciter.lxix.
Bonū cōmutabile eſt triplex.lxxix.lxxxij.
Bonū in quo conſiſtat.lxxix.lxxx.
Bona moralia quō dicant bona.lxx.
Proceſſus in bono attenditur ſcḋm diuinaꝫ
imitationē.lxxxij.
Bonum eſt duplex.cxxxix.
Bonis melioribus occupati vtrū teneant
manibus laborare.ccxcviij.ccxcix.
Bonum eſt triplex iterū triplex.ccciij.
Bonū vtrū poſſit deprauari.ibidē.
Quomō omne qḋ agimus poſſit eſſe rectū
⁊ bonū.cclix.
Bonū opus eſt cibus aīe.ccxlij.ccl.
Bona duo ſunt optima.ccxlj.
Bona tempalia fuiſſent cōmunia ſi adam
nō peccaſſet.xlij.
Boni eſt ꝗdruplex ꝯditio.cx.
De bonitate auctoritates doctorū ponun/
tur.fo.ccxxix.

Calciamenta non
c portare de intentione ꝯſilij euan
gelici ad lr̄am.ccc.cccj.cccxxx.
Calciamentis non eſt vſus chriſtꝰ.nec mul
ti ſancti.ſpecialiter apl̄i.ccc.cccj.
Sine calciamentis incedere non eſt here/
ſis.ꝓbat.ccc.cccj.cccxxx.
Sine calciamentis incedere an ſit licitum
⁊ qua intentione.ccc.cccj.cccxxx.
Chriſtꝰ docuit diſcipulos nudis pedibꝫ in
cedere ꝓpter ſex rōnes..ccc.xxx.
Calciamentis chriſtus non eſt vſus.folio
cccj.cccxxx.
Calige quid ſint.cclxxiiij.
Campanaꝝ artificialis vſus vn̄ ſit.xxij.
Canones penitentiales qui ſint.fo.cxlviij.
cxlix.cl.cli.
Caracter imprimitur in tribus ſacramen/
tis tm̄.xcv.
Caracter baptiſmi eſt fundamentū aliorū,
ſine ꝗ nihil fit in alijs.xcv.
Caracterꝭ ꝗdruplex ꝯditio ponit.cxxxi.
Caritas eſt virtutū habitualiū origo.finis
⁊ forma.xxvj.xcij.
Charitatis duo precepta comprehendunt

tutam legem ⁊ ꝓphetam.ratio.fo.xcij.
Charitas ſeruat ordinem reſpectu diuer/
ſorum in affectū ⁊ effectū.ibidem.
Charitas q̄lem habeat vnitatē.fo.xcij.
Charitas quid ſit.cxxvij.
Caritas.amor.dilectio differūt.ibidē.
Caritatis excellētia quāta ſit.ibidē.
Charitas non poteſt eſſe informis triplici
ratione.fo.cxxvij.
Ex caritate ſunt q̄tuor diligēda.ibidē.
Quid ſit aliq̄d diligere ex caritate.ibidē.
Charitatis ordo quis ſit.cxxvij.xcij.
Caritas reſpectu dei nō hꝫ mēſurā.cxl.
De caritate auc̄tes doctoꝝ. fo.cxcvj.cxcvij.
cxcviij.
Caritas triplicē habet ſtatū.cccv.
Caritatis triplex eſt actus.cccvj.
Charitatis actus dupliciter egrediunt̃ ab
habitu virtutis.ibidem.
Caritatis ſuperogantia ꝯdeſcenſio ad pxi
mū in q̄bꝰ conſiſtat.ibidē.
Caritatis ꝑfectio in quo ꝯſiſtat.ibidē.
Caritatis duo ſunt comites.liiij.
Caritatis gradus ponunt̃.fo.cxl.cxlj.
Charitatis ꝑfectio eſt duplex.⁊ quid ſit q̄/
libet.fo.ccxlvij.
Charitas quomō expellat ⁊ cōpatiatur ti/
morem.ibidem.
Charitas ſiue amor ⁊ timor quomō diffe/
rant.ibidem.
Charitas perfecta qualiter timorem expel
lat.fo.ccxlvij.
Caritas ſincera quid ſit.cclxviij.cclxix.
Caritas eſt cibus dulcis.cclij.
Caritas magis reficit q̄ꝫ fides.cclj.
Caritas cōparat̃ vino ſpūali.ibidem.
Caritas vera ⁊ ſincera q̄d ſit.cclxv.
Cariſſimi qui ſint.cclxvj.
Cariſſimi inebriantur.cclxix.
Caritas ſola ſanat affectū.xxvj.
De carnalitate auc̄tes doctoꝝ.ccxiij.
Caro chriſti fuit oīno ſancta.lxxxiiij.
Caſtitas quid ſit.fo.cxxviij.
Caſtitas religioſoꝝ qualis eſſe dꝫ.cclxxij.
Caſtitas religioſorum non habet gradus.
tn̄ gradꝰ ſunt diſcipline boneſtatꝭ.cclxxij.
Caſtitatis gradus ponunt̃.cxlj.
Cathecíſmus quare premittat̃ baptiſmo.
folio.xcvj.cxxxj.
Cathedra ſpūal' triplex innuit̃.xxxiiij.
Cauſe triplex eſt genus apud rethorem.et
q̄d ſit quelibet aſſignat̃.xxj.
Cauſe ꝑme multiplex efficacia.xxiij.
Cauſam primam eſſe probatur multiplici
ter.ibidem.
Cauſa ⁊ rō cauſalis differūt.cxxiij.
Quid ſit cauſa ⁊ rō cauſalis.ibidē.
Cecitas mentis quid ſit.cxij.
Cecitas eſt triplex.xxv
Celū empirreū eſt lux pura.fo.lxxvj.
Celeſtis natura quadruplex poteſt imagi/
nari.ibidem.
Quare deus poſuit ſeptem orbes planeta/
rum inter elementa ⁊ celos tres ſuperiores
folio.lxxvj.
Celi principales ſunt tres.ibidē.
Celeſtia corpa quomō influant in inferio/
ra ⁊ quomō non.ibidem.
Que ſint in celeſtibus corporibus ⁊ quid a
gant per illa.ibidem.
Celeſtia corpora quomō influant ad ꝑdu/
ctionem mixtorū.ibidē.
Celeſtia corpa quomō ſint in diſtinctōnes
temporū.ibidem.
Celum capit̃ dupliciter.cxix.
Celoꝝ numerꝰ ⁊ ſufficientia.ibidē.
A celo ſumit regulā.originē ⁊ vigorē oīs
actio corpalis.ibidem.
Celoꝝ influētia ſup q̄ trāſeat.lxxvj.lxxvij.
Celi nomie quid ſpiritualiter intelligatur
in creatione.fo.lxxvj.
Celum quid ſit.lxxvj.lxxvij.
Celū hꝫ tres ꝯditionēs.xxvj.xxx.lxxvij.
Celum vnde dicat̃.xxvj.xxix.
Cenſus an ſit cauſa culpe vel effectus.fo/
lio.cccxx.
Cenſure eccleſiaſtice nomine quid intelli/
gatur.cxiij.
Centiloquium Bonauenture quare dicat̃
centiloquium.ciiij.
De certamine ponuntur auctoritates do/
ctorum.ccxxv.
Cherubin duo quid ſignificent.xviij.
Ale cherubin q̄d ſignificent.ibidem.
Circūinceſſio multiplex diuinarum perſo/
narum declarat̃.xlviij.xlix.
Cirurgicus neceſſario debet ſcire regulas
medici.fo.xxij.
Ciuitas et ciues ſpirituales q̄ ſint.ccxliiij.
Clamor quid ſit.cxj.
Claritas triplex refulget in anīa.xxix.
Clauis eccleſie eſt duplex.xcviij.
Clauis eccleſie omnibus ſacerdotibus nō
vſus.ibidem.

Tabula

Clauis ꝯtemplationū celeſtium quid ſit ꝛ q̄tuplex ſit.fo.xvij.ꝛ.xviij
Clementia quid ſit.cxxviij.
De clemētia auctoritates doctoꝝ.cciij.
De clericis auctoritates doctorum ponuntur.fo.clxxvij.clxxviij.
Cogitatio eſt duplex.ꝛ quid ſit quelibet.folio.cviij.
De cogitatione auctoritates doctorum ponunt.clxxxviij.
Cognatio eſt triplex.cxxxv.
Cognatio ſpūalis que ſit.
Cognatōis ſpūalis tres ſunt ſpē.
Cognatio ſpūalis ꝯbit̄ dupl'r. ibidē.
Cognatio legalis quid ſit.
Cognatio triplex ꝯtrahit̄ ꝑ adoptionē.
Cognatio triplex penes quid vel ſm quid ſumatur.fo.cxxxv.
Cognitio dīna reſpectu q̄rū ſit.lxxiiij.
Cognitio diuina qualis ſit reſpectu diuerſorum.ibidē.
Cognitiōis dīne ꝓprietates q̄ ſint.ibidē.
Cognitiōis diuīe ſeptē grad⁹.ibidē.
Cognitio ſenſitiua q̄ntuplicat̄.lxvj.lxvij.
Cognitiōis ſenſitiue lumē quō reducit̄ ad lumen ſacre ſcripture.lxvj.lxvij.
Circa cognitionē ſenſibiliū tria ſunt conſideranda.fo.lxvij.
Cognitio artificialiū quō ducat in deū ꝛ ſacre ſcripture cognitionē.lxvj.
Que poſſint cognoſci ꝑ ſermonē.ibidē.
Quō poſſit quis ſeipm ꝑfecte cognoſcere ꝛ cito ꝛ facilit̄.fo.clxvj.
Coitus coniugalis an ſit licitus an non.folio.cxv.
Coitus ꝯiugalis eſt triplex.
Coitus ꝯiugal' licit⁹ eſt triplex. ibidē.
Coitus fragilis quid ſit.
Coitus impetuoſus quid ſit.
Coitus impetuoſus pōt eſſe mortalis q̄ncꝫ modis.cxv.
Cōceptio filij dei q̄lis fuerit.lxxxiiij.lxxxv.
Conceptio chriſti quare dicitur de ſpiritu ſancto.lxxxiiij.
Cōceptōis cōpletio in q̄bꝫ ꝯſiſtat.ibidē.
In conceptiōe filij dei triplex virtus concurrit.ibidem.
De ꝯcordia auctoritates doctoꝝ.ccxxvij.
Cōcordie grad⁹ qui ſint.cclitj.
Cōcordia q̄nta bona cauſet.ccliij.
Cōcupia ſil' ſtat cū gr̄a curatiua.lxxxj.
Cōcupiſcentia quid ſit.xxj.
Cōcupiſcentia eſt duplex.xlviij.
Cōcupiſcētia ꝛ cupiditas differūt.xxj.
Cōcupiſcētia ꝛ ꝯcupiſcibilitas dr̄nt.cvj.
Confeſſio veridica quid ſit.fo.xcvj.
Cōfeſſio fidei integra q̄d ſit.ibidē.
Cōfeſſionis veridice ꝯditōes.ibidē.
Quō debeat fieri cōfeſſio pura et in quibꝫ conſiſtat.fo.clix.
Qualia v̄ba debeāt fieri in ꝯfeſſiōe.ibidē.
Confeſſio nō debet cedere in infamiam cuiuſcunqꝫ.ibidē.
Qualis cautela debeat fieri in ꝯfitēdis peccatis alios tangentibꝫ.ibidē.
Quō cōfeſſio debeat eſſe vera.
Quis ordo debeat ſuari in ꝯfeſſiōe.
Que ſint ꝯfitenda. ibidē.
Quō ꝯfeſſio debet eſſe integra.
Quid faciendū de peccatꝭ oblitis in ꝯfeſſione ꝑterita vl' ꝑnti.clix.
Quō circumſtantie ſint ꝯfitende.ꝛ quō aggrauent pctā.clix.clx.
Confeſſio ſacramētalis quot ꝯditiōes req̄rat.fo.cxxxij.
Cōfeſſio an ſit aliq̄n iterāda.ibidē.
De ꝯfeſſione auctoritates doctorum ponūtur.cxcv.
Cōfeſſionis grad⁹ ponunt̄.cxliij.
Confeſſionē audiens debet ſedere in loco publico ꝛ honeſto.cxlv.
Cōfeſſori q̄ ſint cauenda.cxlv.cxlvj.
Cōfeſſor nō debet horrere pctā cōfitentis q̄ntūcūqꝫ enormia.cxlvj.
Confeſſor quid ꝛ quomō debeat loqui cōfitenti.ibidē.
Cōfeſſio valet ad ſeptē.ibidē.
Cōfitens aliq̄d graue ſcient̄ occultās facit ſibi inutilē ꝯfeſſionē.ibidē.
Cōfeſſor debet iuuare ꝯfitentē ſi neſciat cōfiteri.ibidem.
Cōfeſſor q̄ cautela vti dēat ī inq̄rēdo.ibidē
Quale damnum inferat indiſcreta inquiſitio.ibidem.
Quō cōfeſſor debet interrogare de ſuꝑbia.inuidia.ira.ibidē.
Quō ꝯfeſſor debeat interrogare d̄ accidia.auaricia.gula.ibidē.
Quō ꝯfeſſor debeat int̄rogare de luxuria.x.pcepꝭ.vij.ſacris.xij.articul' fidei.cxlvij.
Quō confeſſor debeat interrogare d̄ circūſtantijs.q̄nqꝫ ſenſibꝫ.ꝛ q̄ttuordecim peccatis lingue.fo.cxlvij.cxlviij.
Cōfeſſor quō dēat pnias imponere.cxlviij.

Tabula

Confeſſoꝛ teneꝭ ſcire canones penitentia/
les.folio.cxlviij.
Cõfeſſoꝛ nõ põt ꝯfitentẽ abſoluere in q̃ttu
oꝛ caſibꝫ.fo.cliiij.
Confeſſoꝛ diciꝭ inſufficiens quinqꝫ modis
fo.cliiij.
Cõfitentiũ tria ſunt genera.fo.clv.
Confeſſoꝛ q̃s poſſit abſoluere ꝛ q̃s.fo.clv.
Confeſſoꝛ quantũ peccet dando licentiam
indignis.fo.clvj.
Utꝝ oĩs nũer⁹ pctõꝝ ſit ꝯfitend⁹.fo.clx.
Quõ cogitatiões ſunt ꝯfitende.fo.clx.
Malicia eoꝛuꝫ qui cõfitenꭇ ad ſui laudem
oſtendiꭇ.fo.clx.
Quõ ꝯfitenda ſit inuidia.clx.
Quõ vana gl'ia ſit ꝯfitenda.fo.clx.
Uana gl'ia eſt de duplici bono.fo.clx.
Quõ intentio in pctõ ſit ꝯfitẽda.fo.clx.
Quõ ꝯfitẽde ſint ſeq̃le pctõꝝ diuerſe.fo.clx
Quõ occaſiões ꝛ rõ pcõꝝ ſint ꝯfitẽde.clx.clxj
Quõ nõ debeat ſe q̃ſqꝫ excuſare.nota opti/
me caſus optimos.fo.clxj.
Quomõ cõfitende ſint occaſiões peccandi
date aliĳs.fo.clxj.
Quõ ꝯfitẽde ſint turbatões ꝯ pxim.fo clxj
Quõ pollutio carnis ſit ꝯfitenda.fo.clxij.ꝛ
clxiij.
Quõ memoꝛia pctõꝝ ꝛ cogitatiões luxurie
ſint ꝯfitende.fo.clxij.ꝛ.clxiij.
Quõ delicie carnis ſint ꝯfitẽde.fo.clxiij.
Quõ tp̃s ꝑditũ debeat ꝯfiteri.fo.clxiij.
Quõ cogitatiões inhoneſte ſint confiten/
de.fo.clxiij.ꝛ.clxiiij.
Quõ motus carnis.fo.clxiij.ꝛ.clxiiij.
Quõ verba vicioſa ꝛ murmuratoꝛia ſint cõ
fitẽda.mẽdacia.ſimľatões.adulatoꝛia.clxv.
Que p̃req̃ranꭇ añ ꝯfeſſiõem.fo.clxv.clxvj.
Qualꝭ ꝯfeſſoꝛ debeat eligi.fo.clxv.
Sup q̃d fundeꭇ ꝯfeſſio.fo.clxv.
Quid ꝯfuet coꝛ mũdũ.clxv.clxvj.
De ꝯfidẽtia auc̃tes doctoꝝ ponũꭇ.fo.xxij.ꝛ
ccxxxvj.
Cõfirmatiõis foꝛma q̃ ſit.fo.xcvj.cxxxj.
Beſſ⁹ circa ꝯfirmatõez q̃d ſignificet.f.xcvj.
Cõfirmatõis ꝛ extreme vnctiõis (ꝛ.cxxxj
eſt ſeptuplex differẽtia.fo.xcvj.ꝛ.cxxxiij.
Confirmationis miniſter eſt ſolus epiſco/
pus.fo.cxxxj.
Cõfirmatõis q̃s ſit effect⁹.fo.xcvj.cxxxj.
Jn ꝯfirmatiõe tria ſunt.cxxxj.
De cõflictu viciorũ ꝛ virtutũ ponunꭇ aucto
ritates doctoꝝ.fo.cxcij.ꝛ.cxciij.
Cõgratulatõis grad⁹ ponunꭇ.fo.cxliij.
Cõiecturatoꝛ quis ſit.fo.cxiiij.
De cõiugatis auctoꝛitates doctoꝛum po/
nuntur.fo.clxxxiiij.ꝛ.clxxxv
Comedere amicoꝝ q̃d ſit.fo.clxv.
Cõmiſſio executiõis negocioꝝ quibꝫ debe
at fieri.fo.xcv.
Cõmiſſum quid ſit.fo.cviij.
Cõmitti põt aliq̃d tripliciꭇ.fo.cviij.
Cõmitti cõtra naturã eſt dupliciter. ſimili
ter ꝯtra legẽ.fo.cviij.
De cõmunitate auctoꝛitates doctoꝛuꝫ po/
nuntur.fo.ccxxix.
Cõmũitas tempaliũ rerũ eſt quadruplex.
fo.cccxxxj.ꝛ.cccxxxij.
De cõnexione auctoꝛitates doctoꝝ ponun
tur.fo.ccxxxvj.ccxxxvij.ccxxxviij.
Cõpaſſiõis grad⁹ ponunꭇ.fo.cxliij.
Cõſanguinitas quid ſit.fo.cxxxiiij.cxxxv.
Cõſanguinitatis gradus qui ſint ſimiliter
ꝛ linee.fo.cxxxiiij.cxxxv.
Cõſanguinitatꝭ regule que ſint.fo.cxxxiiij.
ꝛ.cxxxv.
Cõſcientia diciꭇ tripliciter.ꝛ quid ſit quoli/
bet modo.fo.cix.
Utrũ ꝯſcĩe dictamen liget.fo.cix.
Quid dictet ꝯſcientia.fo.cix.
Conſcientie puritas quoꝝ ſit fundamen/
tũ ianua ꝛ ꝓncipiũ.fo.clix.
Quõ accedaꭇ ad ꝯſcĩe puritatẽ.fo.clix.
Qui pꝛincipaliter debeant intendere in cõ
ſcientie puritatẽ.fo.clix.
Conſenſus quid ſit.fo.cix.
De conſenſu auctoꝛitates doctoꝛũ ponun
tur.fo.clxxxviij.ꝛ.clxxxix.
Cõſilĳ donum cauſat diem ſpũalem in ani
ma.fo.cclvij.
Conſilioꝛũ diſcretio que ſit vera ꝛ que fal/
ſa.fo.cclviij.
Cõſilia quõ ſint querenda in tabernaculo
a deo.fo.cclviij.ꝛ.cclix.
Cõſilioꝝ grad⁹ ꝑfectionũ.fo.cclvij.
Cõſilioꝛum euangelicoꝛuꝫ vtilitas que ſit.
fo.cclvij.
Conſilioꝛum diuinoꝝ teſtimonia que ſint
fo.cclvij.
Cõſilia diuina ſunt triplicia. ꝛ qualiꭇ ſunt
quelibet audienda.fo.cclvj.
Conſilia euangelica quare dicantur conſi/
lia.fo.xcij.
Cõſilia euangelica cõtinent iuſticiã habun
dantem.fo.xcij.

Tabula

Conſilium quid ſit ⁊ que ſint eius condi/
tiones .fo.cclv.
Conſilij donum q̇d ſit.quis actus eiꝰ.et q̄t
modis dicaꝫ.ibidem.
Cõſilia euãgelica q̇bꝫ ꝓponanꝫ.cccxvij.
Conſilium quãdo ſit donum ſpiritusſan/
cti.fo.cclv.cclvj.
Cõſiliũ daꝫ ꝯtra ꝑcipitationẽ.cclv.
Cõſilia ꝓpter plura ſunt neceſſaria.cclvj.
Cõſilia ſpũſſancti vnde dicanꝫ.
Cõſiliũ ꝓpriũ vnde oriaꝫ.
Cõſiliũ ꝓpriũ cõparaꝫ lepre. ibidem
Cõſilia diuĩa deꝰ nulli negat.
Conſilia diuĩa qui audire pñt.
Cõſilia euãgelica ſunt vie arte.
Cõſiliarij primo ingrediunꝫ tabernaculuꝫ
vt purgentur. illuminentur ⁊ perficiantur.
folio.cclviij.cclix.
Cõſiliarij ſcđo ingrediunꝫ vt alios purgẽt.
illuminẽt ⁊ ꝑficiant.cclviij.cclix.
Cõſiliarij ꝑncipales bis ingrediunꝫ taber
naculũ.cclviij.cclix.
Cõſiliarij in regno aĩe q̇ ſint.cclviij.cclix.
Conſiliarij qui ſint veri ⁊ q̇ falſi.cclix.
De conſiliario ſcđo ⁊ tercio quõ ingrediun
tur tabernaculũ.cclviij.cclix.
De conſolatione auctoritates doctorũ po/
nuntur.ccxiiij.ccxxxij.
De conſtantia auctoritates doctorum po/
nuntur.folio.cc.
Conſtantie gradus ponunꝫ.cxlij.
De ꝯſuetudĩe auctes doctoꝝ.ccxij.
Contẽplatiõis oculus q̇s ſit.lxxix.
Contẽplatiua vita q̇d faciat.cxxx.
Contemplatio quid ſit.ibidẽ.
De ꝯtẽplatiõe auctes doctoꝝ.ccxxxj.
Contemplatio triplex intelligiꝫ ꝑ ſolem.lu
nam.ſtellas.xix.
Contemplatiõis ſunt tres ſpecies.ibidẽ
Contẽplatiõis grãm nõ habens eſt ſic fir/
mamentũ ſine lumiaribꝫ.xlvj.
Contẽplatiua aĩa cõpaꝫ filiabꝫ ſion.ibidẽ.
Contemplationẽ introire oportet ꝑ puri/
tatem nõ rationẽ.ibidem.
In contemplatiua anima deſcribitur totꝰ
orbis.ibidem.
In contemplatiua anima mira ſunt lumi/
na.ibidem.
In ꝯtemplatiua anĩa ſunt tria.ibidẽ.
Contemplatiuaꝫ aĩam excecat ⁊ illuminat
radius diuinꝰ.ibidem.
Contemplatiuã aniam inflãmat radiꝰ di/
uinus triplici amore.fo.xlvj.
Contẽplatio in q̇bꝫ ꝯſiſtat.xlvj.xlviij.
Homo in vita actiua ⁊ contẽplatiua ſigni/
ficatur ꝑ lunã.xlvj.xlvij.
Contemplatio facit animã nigrã apparere
he ninibꝫ.xlvij.
Contẽplatiõis ſunt tres ꝑtes.ibidẽ.
Contemplatiue anime dormiunt et vigi/
lant.ibidem.
Contẽplatiui laus poniꝫ.xlv.xlvj.xlvij.
Contemplatiua anima eſt ſol. luna. ſtelle.
folio.xlvj.xlvij.
Contemplatiua anima dicitur luna plena
aurora ⁊c̄.xlvij.
Contẽplatio ſignificaꝫ ꝑ quartã viſionẽ Jo
hannis in apocaľ.ibidem.
Contẽplatio nõ poteſt eſt niſi in ſũma ſim/
plicitate ⁊ maxima pauꝑtate.ibidẽ.
Contemplatiuorũ ordo ꝑ que ſignificetur
⁊ quibus reſpondeat.⁊ q̇bꝫ ꝯueniat.ibidẽ.
Contẽplantiũ ordo eſt triplex.lj.
Cõtẽplatiõis difficultas exꝑmiꝫ.ibidẽ.
Contẽplatiõis tres ſunt gradꝰ.lj.
Contemplatiua anima debꝫ in duodecim
verſari.fo.lj lij.liij.
Contẽplatiuꝰ eclipſaꝫ dupľr.lij.
Contẽplatiuꝰ q̄lis eſſe debeat.ibidẽ.
Anima in ꝯtemplatõne ſui ierarchizaꝫ ſm
xxiiij.theorias.fo.lj.lij.liij
Contemplatiua eccleſia generabiꝫ in ſexto
tempore.liij.
Cõtemplatiua anima quelibet videt viſio/
nes dei.ibidem.
Contemplatiua anima videt hieruſalẽ tri
pliciter.ibidem.
Contẽplatiua anima habet in ſe totũ qđ ec
cleſia ꝯtẽplatiua habꝫ in multꝭ.fo.liij.
Contẽplatiua aĩma q̇ debeat meditari cir/
ca hieruſalẽ.ibidem.
Contẽplatiua anĩa ſignaꝫ a deo.ibidẽ.
Contemplatiua anima debet eſſe perfectꝰ
zelus.fo.liiij.
Contemplari facit nos ꝑfectꝰ ſenſus ⁊ ha/
bet duos comites.ibidem.
Ad perfectum ſenſum illum tria requirun
tur.ibidem.
Contẽplatõis gradꝰ qui ſint.fo.cxliiij.
Contẽni põt deus dupliciter.lxxxij.
Cõtemptꝰ dei an ſit ꝑ ſe poſſibiľ.ibidẽ.
Contentio quid ſit.cix.
Continentia quid ſit.cxxviij.
Continentia eſt triplex.cxxxv.

Tabula

Continentia ꝯiugalis quid ſit ⁊ quem fructum habeat.fo.cxxxv.
Continentia vidualis q̇d ſit ⁊ quē fructuȝ habeat.ibidem.
Continentia virginalis q̇d ſit ⁊ quē fructū habeat ibidē.
De continentia quinq; ſenſuum auctoritates.fo.ccij.cciij.
De ꝯtritiōe auctoritates doctoꝝ.cxciiij.
Contritiōis gradꝰ ponunt.cxliij.
Contumelia quid ſit.cxj.
In conuiuio ſp̄uali tria neceſſaria ſunt.folio.ccxlviij.
In cōuiuio ſpirituali iuſticia rectificat conuiuantes.ibidem.
In conuiuio ſpirituali pax concordat conuiuantes.ibidem.
In conuiuio ſpirituali gaudiū reficit conuiuantes.ibidem.
Conuiuiū doni timoris quō inicieť.continueť ⁊ termineť.fo.ccxlviij.ccxlix.
Cōuiuiū amicoꝝ quid ſit.cclxv.
Conuiuiū eſt triplex.ibidem.
Cōuiuium viuentium in corpore quale ſit folio.cclxv.
Conuiuiū anime ſeparate a corpore quale ſit.cclxviij.
Conuiuiū regnantiū in celo q̄le ſit ⁊ q̇ conuiuantes ibidem.cclxviij.
Conuiuiū conſilij vbi celebratur.fo.cclvij.⁊.cclviij.
Cōuiuantes doni ꝯſilij q̇ ſint.cclix.
In conuiuio ſpirituali qui ſint miniſtrantes.ccliij.
Conuiuij celeſtis conuiuantes coronantur.folio.cclxviij.
De cōuiuij celeſtis eternitate.dignitate.iocunditate.lege charitate tractatur.cclxviij.⁊.cclxix
De cōuiuij celeſtꝫ mēſa.ſatietate.vino⁊ ebrietate tractať.ibidem.
Qui admittantur ad conuiuium celeſte.folio.cclxviij.cclxix.
In conuiuio ſpirituali tria ſunt neceſſaria.fo.cclxix.
Ad conuiuiū fides vocat.ſpes introducit.charitas reficit.cclxiij.
De corona ſtellarum duodecim habetur.folio.cclxix.
Corpus homis q̄le ſit conditum.⁊ q̄le poſt lapſum.cxxij.cxxiij.lxxviij
Corpus primi homis ad quid ſit creatū.q̄ ſunt eiꝰ ꝯditōes.fo cxxij.cxxiij.lxxviij.
Corpus primi homis q̄liter ad animaȝ ſit ordinatum.cxxij.cxxiij.lxxviij.
Corporis ade immortalitas ⁊ incorruptio vnde venerit.lxxviij.
Quis ſit modus laudabiliſſimuſ acq̇rendi corpis neceſſaria.cclxxix.
Corpus chriſti myſticū ſex habet etates ⁊c̄ folio.xxxvvij.
Corporis gloria cōſiſtit in quadruplici dote.ciij.
Corporis dotes ſunt quattuor ⁊ quattuor defectus.ibidem.
Corpus chriſti eſt panis optimꝰ.cclxv.
Corpus chriſti eſt dulce omībus ſenſibus ſpiritualibꝫ.ibidem.
De correptione ponunť auctoritates doctorum.ccxxxiiij.
Creatura eſt triplex.lxxv.cxviij.
Creaturarū ordo q̇d req̇rat.lxxv.
Creatura eſt effectus trinitatꝫ in triplici genere cauſalitatis.lxxv.lxxix.
Creature ꝯditōes reſpectu dei.lxxv.
Creature diſtinctio triplex facta eſt per triduum ⁊c̄.ibidem.
Creature ornatus triplex factꝰ eſt p̱ aliud triduum.ibidem.
Creature cuiuſlibet ſitus in creatione deſcribitur.lxxvij.
Creatura mūdi eſt liber q̇dā.lxxix.
Creature cōpanť ad deū tripliciť.ibidē.
Creatura dicit deum eſſe tripliciter.folio xxix.⁊.xxx
Creatura ſp̄ualis eſt lumē.ſpeculū.imago ⁊ liber.⁊ quare hoc ſit.xxxij.
Creatura quō debeat ſe ad deū hr̄e.xlviij.
Creata ſunt p̄mo quattuor ſimul ⁊ eorum ſufficientia.cxviij.
Creatura quelibet ordinatur ad duo.cxl.
Creatio corp̱alis nature facta eſt per ſex dies.fo.lxxv.lxxvj.
In creatione relucet om̄ipotentia.ſapientia ⁊ bonitas.lxxv.lxxvj.
In creatiōe tria facta ſunt.lxxv.lxxvj.
In creatione quare ſeptima dies non deſcribitur habere veſperam ⁊ quare additur alijs diebus.lxxvj.
Creatio an ſit facta ſucceſſiue per ſex dies vel ſimul.ibidem.
In principio creauit deus celū ⁊ terram.exponitur.ibidem.
Qui viuit ineternum creauit omnia ſimul.

exponitur.folio.lxxvj.
Creatio ꝛ ornat⁹ quõ ſibi ſucceſſerũt.ibidẽ
Quare in creatione dicaꝶ fiat. fecit.ꝛ factũ eſt.fo.viij.lxxv.
De credulitate auctes doctoꝝ.ccxvij.
Criſtalli ꝯditiões que ſint.iiij.
Criſtallus quid ſignificet.ibidẽ.
Criſma quõ conficiatur.xcvj.
Criſma quid ſit.ibidem.
De crudelitate auctes doctoꝝ.ccxv.
Culpa cõmiſſa quid faciat.lxxxij.
Culpa mortalis habet triplicē deordinationem.ibidem.
Cult⁹ dei in lege nature q̃s fuerit.xxij.
Cult⁹ qualiꝶ poſſit impendi creaturꝫ.ccl.
Cultus deo debit⁹ ꝑ que fiat.xxij.
Cultus dei tria requirit.liiij.
Cultus diuin⁹ quid ſit.ccl.liiij.
Cultus eſt duplex.ccl.
Colim⁹ deũ ꝛ deus colit nos.ibidẽ.
Cultus habet duos comites.liiij.
Ad cultũ ꝑfectũ tria ſunt neceſſaria.ibidẽ.
Curatio ꝑfecta egritudis tria req̃rit.xciij.
De curioſitate auctates doctoꝝ po.ccxj
Curioſi ꝯditiões que ſint.fo.viij.
Curioſitas eſt primũ viciũ.xliij.
Curioſoꝝ ſtudia vituperanꝶ.ibidẽ.
Cupiditas domari debet.xxij
Cupiditas eſt fons mal⁹ difficulter exhauſibilis.xxj.
Cupiditatis ꝯditiões que ſint.viij.
Cupiditatis origo fundamentũ occaſio et fomentũ vnde ſumaꝶ.cccxvij.

Damnati omnes

puniunꝶ pena triplici.fo.cxvij.
Damnatoꝝ pene exꝑmunꝶ.cxvij
Damnatoꝝ pena qualis ſit.cxvij.ix.
De damnatione auctoritates doctorũ ponuntur.ccxxij.
Dan quid ſignificet.xxxvj.
Dan trib⁹ q̃re nõ poniꝶ in apocal'.liij.
Datum bonũ quid ſit.ccxlj.
Dare an ſit beati⁹ q̃ accipe.ccxci.cccxxxviij
Dauidis vna virt⁹ cõmendaꝶ.xlij.
Decor ſpũalis quid ſit.cclxiij.
Decor ſpiritualis quomõ redundat in corpus.ibidem.
Delectatio ſola an ſit pctm̃ mortale.lxxxij.
De delectatione auctoritates ſanctorũ ponuntur.clxxxviij.
Delectatio in opere alleuiat.cclxvij.
Delictũ quid ſit ꝛ vnde diciꝶ.lxxxij.
Delicie ſpũales que ſint.cclij.cclxvj.
Demones quare velint coli.xxij.
De demonibus auctoritates doctorũ ponuntur.clxxxvij.
Demonũ miniſterio vti nõ licet.cxix.
Deſidia quid ſit.fo.cviij.
Deſideriũ dulcedinis trahit.cclxv.
De deſiderio auctoritates doctorum ponuntur.ccxxx.
Deſperatio ſiue horror futuri ſeculi quid ſit.folio.cxj.cxij.
De deſperatiõe auctoritates doctorũ ponuntur.ccxij.
Detractionis deteſtatio poniꝶ.ccciij.
Detractio quid ſit.cix.
Detractio cõmittiꝶ ſex modis.ibidẽ.
Detractor ad q̃d teneaꝶ reſtituendũ.ibidẽ.
Sine deuotiõe oĩs actio mortua eſt.cclix
Quomõ deuotio muteꝶ in carnẽ.nota optimum ꝓceſſum.clxiij.
Deus eſt rerum principium ꝛ exemplar triplex.folio.lxxij.
Deum eſſe probat omĩs ſcriptura et creatura.ibidem.
Dei nobiles cõditiones dicunꝶ per totum breuiloquium.
Dei ꝓprietates duodecim reducuntur vltimate ad vnam.lxxij.
Dei ꝓprietatũ pulchra deductio vnius ex altera.fo.lxxij.xxxj.xxxij.
In diuinis ſunt duo modi ꝑdicandi.tres modi ſupponẽdi.tres differẽdi.q̃ttuor ſignificandi.q̃nq̃ dicendi.lxxij.cxvij.
Quõ dicanꝶ de deo.ꝛ que ſunt ꝑfectionis ꝛ que imꝑfectionis.lxxij.lxxiij.
Diuina nomĩa ſub qua ratione dicãtur de deo.lxxij.lxxiij.cxvij.
Differentia ꝛ q̃d⁹ inꝶ modos qui ſunt ĩ deo ponitur.folio.lxxiij.
Quid oriatur ex trib⁹ modis differendi in diuinis.ibidem.
Deus reſpectu q̃ꝝ ſit ꝓncipiũ.ibidẽ.
Deus quomõ ſit in rebus ꝛ manifeſtetur ĩ illis.ibidem.
Quare de⁹ dicaꝶ habitare.apparere.deſcendere.mittere.mi:t.ſedere.lxxiij.cxvij.
Deo conueniunt omniũ entiũ nobiliſſime conditiones.lxxiij.
A deo fluit omĩe poſſe.ſcire.velle.lxxiiij.
Deus agit a ſe ſ̄m ſe ꝓpter ſe.lxxv.
Deus maĩfeſtatur nobis ꝑ creaturã ꝛ ſcri

pturam.folio.lxxv.cxvij.
Deus habet in ſe ordinē triplicem. ꝛ quili/
bet eſt duplex.lxxvj.
Deus cōmunicat ſuam beatitudinē creatu
re diuerſimode.lxxviij.
A deo emanāt oēs ſpūs rōnales.lxxxj.
Diuina natura nō poteſt eſſe pars nec trā/
ſire in aliā nec ecōuerſo.lxxxiiij.
Diuina natura tm̄ poteſt ſubſiſtere in pro/
pria ypoſtaſi.lxxxiiij.
Deū hr̄e ꝛ ab ip̄o hr̄i quid ſit.lxxxviij.
Diuinitas habet ꝯſiderari in trib⁹ pſonis
ꝛ quadriformi opatione.xci.
Deus vult orari a nobis.xciij.
Deus eſt promptior ad danduꝫ ꝙ nos ad
accipiendū.ibidem.
In dīnis ſūt due emanatiōes.tres ypoſta
ſes.q̄ttuor relatōeſ.q̇nqꝫ notōes.lxxij.cxvij
De deo ponunt auctes doctoꝝ.clxviij.
Nois diuini explicatio diffuſa xxviij.xxix.
De⁹ eſt cauſa p̄ma ꝛ imediata.xxxij.
Deus quid ſit.lv.
Speculatio triplex ducit nos ad eē dī.xxx
Dei eſſe rep̄ſentant oēs creature.ibidē.
Deū eſſe ſequit ex omi ꝓpoſitiōe.ibidē.
De deo eſt ſentiendū tripliciter. ꝛ q̇d ſit q̄d
libet.fo.xxviij.xxix.lxxij.
Quis ſpecialiter ad deū accedat.cxl.
Quare de⁹ ſit cauſa p̄ma ꝛ īmediata.xxxij.
De⁹ eſt intimior aīe ꝙ ip̄a ſibi.ibidē.
Diuinū exēplar refulget ī oī creatura.xxxij
Deo ꝯuenit eſſe ſm̄ triformē rōem.viij.
Deū vnū coluerūt oēs veri ph̄i.xxij.
Dei iueſtigatio ex creaturꝭ fit tripl'r.xxiij.
Dei nobiles conditiōes multe inueſtigan/
tur ꝛ declarantur.xxiij.
Deum nō habere exemplaria rerum dixe/
runt quidam.ibidem.
Circa deuꝫ eſt triplex error ꝛ occultatio tri
plicis veritatis.ibidē.
In deo ſunt exemplaria omniū rerū potiſ/
ſime virtutum.xxiij.xxiiij.
In deo quattuor ꝓpter exemplaria virtu/
tum apparent.xxiiij.
De deo eſt ſentiendum altiſſime.tripliciter
folio.xxviij.xxix.
Deus eſt veritas triplex.xxviij.
A deo fit in aīa triplex influxus.ibidē.
Dei nomen primū.manifeſtiſſimū ꝛ perfe/
ctiſſimū eſt eſſe.xxix.xxx.
Deus eſt ſpeculū.ad quod facienduꝫ omis
creatura cōcurrit tripliciter. primo modo
iterum tripliciter.folio.xxix.xxx.
Dei eſſentialia plura numerant.xxx.
Dei eſſentialia quomō vnum ex alio dedu
citur.ibidem.
Deū eſſe creatorē.gubernatorē. doctorē.iu
dicem ꝓbat diffuſe.xxxj.xxxij.
Deus quales leges habeat.xxxij.
Deus leges ſuas ſuperſcribit quadrupli/
citer.ibidem.
Deus habet quendā ſeptenariū cauſarū ꝛ
rationū.xxxviij.
Dei appropriata plura ponuntur ꝛ proprie
tates.fo.xlviij.xlix.
Deus quō erit omīa in omīb⁹.clxvij.
Deus colit a nobis ꝛ nos colit.ccl.
Deus omīb⁹ cōicat cōſilia ſua.cclvi.
Deus audit per memoriā.videtur p intel/
lectum ꝛc.ccxlj.
Dei nomen formalit ſignificat auctoritatꝭ
p̄ſidentiam.fo.j.ꝛ.ij.
Dei nomen quid formalit ſignificet.j.
Dei nomē quāte ſit dignitatis.j.ꝛ.ij.
Deus ſolus habet tria quedam nobiliſſi/
ma.folio.ij.
Deum videre quid ſit.xix.
Deus hoc nomē vnde deriuat.fo.j.
De⁹ hoc nomē tria cōp̄hendit.j.ꝛ.ij.
Deus habet primitatē in eſſendo ꝛ p̄ncipa
litatem in dominādo.ij.
Dei primitas ſepe in ſacra ſcriptūra inſinu
atur.folio.ij.
Deus formali p̄dicatione eſt veritas.ij.
Diuine iuſticie actus qui ſint.ij.
Diuine auctoritatis conditiones que ſint.
ibidem.
Deus quid ſit.ibidem.
Diuinus radius quomō poſſit nobis lu/
cere.folio.xlvj.xlvij.
Deiformitas quid ſit.cclxviij.cclxix.
Quomō deificemur.cclxviij.cclxix.
Diabolus quo ordine hominem tempta/
uerit.lxxx.
Diabolus ſciuit.voluit ꝛ potuit hominem
temptare.de⁹ pmiſit.lxxx.
Diabolus quare ſpeciē ſerpentis aſſūpſit
in temptando hominē.ibidē.
Diabolus quare temptauit in precepto di
ſcipline.ibidem.
Diabolus allexit mulierē per triplex appe/
tibile.lxxx.cvij.
Diabolus temptauit omne qđ fuit in mu/
liere temptabile.lxxx.

Tabula

Diabolus poteſt futura predicere quattuor modis.folio.cxix.
Diaboli miniſterialis operatio eſt hominibꝫ interdicta.cxix.cxiiij.
Diabolꝰ an poſſit miracula facere.cxix.
Dierū ſeptiformitate quid ſpūaliter intelligat in creatione.lxxvij.
Dies eſt duplex ⁊ q̇d ſit q̄libet.ccxlvij.
Dies interiores debemꝰ plus amare q̄ȝ exteriores.ibidem.
Mane ſpūalis diei plures habet ꝯditiōes optimas.ibidem.
Diei hꝰ meridies q̄ ſit.⁊ q̄ veſpa.ibidē.
Difficultas eſt triplex.cccvij.
Difficultas vtrū augeat meritū.ibidē.
Diffuſio quottuplex ſit ⁊ quid ſit quelibet.folio.xxx.xxxj.
De dignitate auc̄tes doctoꝝ po.ccxxxiiij.
De diiudicatione auctoritates doctorum ponuntur.ccxj.
De dilatōe auc̄tes doctoꝝ ponunt̃.ccxiij.
Diligenda ꝓprie ſunt quattuor ex charitate ⁊ que ſit ratio.xcij.
Dilectiōis ordo quis ſit.ibidē.
Dilectiōis mandatū eſt duplex.
Dilectio eſt triplex.xxxj.
Dilectio multiplex aſſignat̃.ibidē.
Dilectio alleuiat penā.cclxvij.
Dilectio mūdana q̇d habeat.ccxlv.
Diſciplina quid ſit.xiiij.cxxviij.
Diſciplina duplex eſt.xiiij.
Diſcipline vſus q̇d ꝯferat.xiiij.
De diſciplina ponūtur auctoritates doctorum.ccxxiiij.
Diſcere in opere dꝫ p̄cedere docere.ccxlv.
De diſcordia auctoritates doctorum ponūtur.folio.ccxiiij.ccxv.
Diſcretio quid ſit.lxxvij.
Diſcretionis gradus qui ſint.cxliiij.
De diſcuſſione auctoritates doctorum ponuntur.ccxxiiij.
De diuitibus auctoritates doctorum ponuntur.clxxxvj.clxxxv.
Diuitie q̇d cauſent.cccxx.cccxxij.cccxxiij.
Diuitie pñt hr̄i ſine pctō.cccxx.cccxxiij.
Diuitias relinq̄re eſt pfectōis.cccxix.cccxvij
Diuinatio quid ſit.cxiiij.
Diuinatiōis ſunt q̇nq̄ ſpecies.ibidē.
Diuinatōis multi modi inueniuntur p diabolum.ibidē.
Diuinatio multiplex narrat̃.ibidē.
Diuinationis cuiuſlibet maledictio ⁊ prohibitio inſinuatur.folio.cxiiij.
In diuinatōe p̄t triplex pctm̄ cōmitti.ibid.
Diuinator in quē peccet.ibidem.
Diuortiū rōne adulterij in ſeptem caſibus nō celebratur.cxxxiiij.
Draconis caput ⁊ cauda q̇d ſit.lij.
Doctores ſacre ſcripture dicunt̃ firmamētum.folio.xxvj.
Que debeant fieri contra doctores puerſa ſcribentes.cccj.
Doctores quid fecerint cū pceperunt īſurgere puerſum dogma.ibidē.
Utruȝ aliq̇s poſſit aliter docere q̄ȝ viuere.folio.cccxix.
Doctrina quedam puerſa inſurrexerat tpe ſancti Bonauenture.cccj.
Doctrina cuiuſdā libelli īprobat̃.cccj.cccij.
De doctrina auctoritates doctorū ponuntur.ccxviij.ccxxxiij.
Doctrine partiales ſunt nouē.xxiij.
Dolor xpi fuit intenſiſſimus.lxxxvij.
De dolore auctoritates doctorum ponuntur.ccxx.ccxxxvj.
Doloris gradus ponunt̃.cxliiij.
Domniniū verū habent eccleſie.iure diuino ⁊ humano.cccxxiij.cccxxiiij.
Dominiū rex eſt triplex.cccxvij.
Dominiū ſepari pōt ab vſu.cclxxx.
Dominiū rerū quid ſit.ibidem.
Dona ſpūſſcti aīam expediūt.xc.
Dona dei dicuntur omēs habitus diuinitus dati.ibidem.
Dona ſpūſſancti appropriate et ſpecialiter ſunt tm̄ ſeptem.ibidē.
Quid oſtendat yſaias numerando ſeptem dona ſpūſſancti.xc.cxxix.
Donoꝝ ſpūſſcti ſufficientia ⁊ rō.xc.cxxix.
Donorum omniū mater ⁊ conſummatio ē ſapientia.xc.cxxix.
Donorū habitus ṗncipaliter diſponūt ad actum ꝯtēplatiue vite.xc.
Donū ſapientie eſt primū.xij.
Donum pfectum non dat deus niſi deſideranti.folio.xciij.
Donoꝝ ſpūſſctī general' dr̄a ponit̃.cxxix.
De donis auc̄tes doctoꝝ ponunt̃.ccv.
Donuȝ intellectus explicatur quantum ad tria.xvj.
Ad donū intellectꝰ diſponimur p tria.xvj.
Donū ſapie optime declarat̃.xv.xvj.
Donum intellectus per quid maxime impugnetur.folio.xvj.

Dona ſpūſſancti quomō debeant enume/rari.folio.ccxlv.
Ab infimo dono eſt aſcendendum ad ſup/mum.ccxlvi.
Donū timoris eſt infimū.ꝛ donū ſapientie eſt ſummū.ibidem.
In ſcala donorum aſcendunt angeli et de/ſcendunt.ibidem.
Qui ſint illi angeli.ibidē.
Donū timorꝭ ē alioꝝ fundamētū.ibidē.
Donū timoris quomō ſe habeat ad inordi natos amores.ibidē.
Donum timoris vnde preparet conuiuiū menti.ccxlviij.
Donum timoris dulceſſi ſaporem cauſat ī anima.ibidem.
Donū pfectū quid ſit.ccxli.
Dona ſunt radij ignei excecantes aliquos folio.ccxli.ccxlij.
Dona ſpūſſcti ſunt tm̄ ſeptē.ccxlij.xij.
Dona ſeptem ſpūſſancti opponunt ſeptem vicijs.ccxlij.ccxliij.
Dona ſpūſſancti.domū mentis edificant ꝛ familiā ad miſtrādū habilitāt.ccxlij.ccxlij.
Dona ſpūſſcti expediūt oia q̄ reſpiciūt do/mū mentalē.ccxlij.ccxlij.
Dona muniunt mentē contra vicia.folio ccxlij.ccxliij.ccxliiij.
Dona diſponūt familiā mentꝭ vt p gradus ad patriā aſcendāt.ccxlij.
Dona valent ꝯ ſingula tēptamēta.ibidē.
Dona quomō diſtinguantur ab alijs ha/bitibus.ccxlij.ccxlij.
Donoꝝ q̄ ſint capaces ꝛ q̄ nō.ccxlij.ccxlij.
Donorum ordo aſcendendo ꝛ deſcendēdo exprimit.ccxlij.ccxliij.
Donoꝝ ſūt diuerſi effectus ꝛ radij.ccxliij.ccxlv.
Dona quid ſint.ccxlv.
Donoꝝ gradꝰ ſcalares q̄ ſint.ibidē.
Dona p̄uilegiata que ſint.ccxlij.
Donoꝝ dulcedinē q̄ ſciant.ibidē.
Donorum gratia aliquādo vtiliter ſubtra/hitur.ccxlij.
Donū q̄dlibet quere in ꝓprio loco.
Dona reſpiciunt vitam actiuā ꝛ contempla tiuam.ccxlij.
Differentia inter donum conſilij ꝛ ſcientie que ſit.cclv.
Donum pfectū.datū bonū. datio quomō differant.ccxlij.
Dotiū ꝛ ꝓtutū correſpōdētia ponit.x.
Dotes corporum humanorum ſunt quat/tuor.cxxxvi.
Dulia quid ſit.cxxviij.
Dulia cui debetur.ibidem.
Dulia capit dupliciter.ibidem.
Duodenariꝰ multiplex oñdit.xxvi.

Hebetudo mentis

e quid ſit.cxij.
Ebrius habet duplices maledi ctiones.folio.cxiij.
Ebrietas ſpūalis quid ſit.cclxvi.
Ebrietas ſpūalis vnde cauſet.ibidē.
Ebrietas quō attribuat deo.ibidē.
Eccleſie ſtatuum cōmendatio quomō fie/ri poſſit.cccv.
Eccleſie ſtatuū diſtinctio in verbis ꝛ exem plis.ccciij.cccv.
Eccleſia quid ſit.vij.
Eccl'ie eſt multiplex ꝯditio.vij.viij.
Que accreſcūt veniētibꝫ ad ecciam.vij.viij.
Extra eccleſiā rapit homo ſextuplici ſpiri/tu.folio.viij.
Eccl'ia militās cōparat lune.xlvi.
Eccleſiam vacantē actioni ꝛ ꝯtemplationi ſignificat luna.xlvij.
Omia que ſunt in eccleſia ſunt ordiata tri/pliciter.xlvij.
Eccleſie militantis ordines cui correſpon deant.l.li.
Eccleſie militantis nouē ſunt ordines.et correſpondēt angelis.l.li.
Eccl'ie militantis aliqui ordines correſpō dent trinitati pſonaꝝ.l.li.
Eccleſie militantis officia correſpondent angelicis choris.l.li.
Eccleſie omēs ſtatus correſpondent ierar chie ſupceleſti ꝛ celeſti.l.li.
Eccl'ia q̄re dicat colūna ꝛ firmamētū.vij.
Eccleſia primitiua habuit lignū vite et ſci/entie boni ꝛ mali.xxxix.
Eclipſis qn̄ contingat.lij.
Differentia inter electos ꝛ reprobos pont/tur.fo.cctlviij.
De electiōe auctes doctoꝝ ponūt.ccxxxiij.
Elementū q̄dlibet agit ꝛ patit.lxxvi.
Elemoſyne acceptio venit ex duplici cau/ſa.folio.ccxci.
De elemoſynis viuere an ſit licitum.folio cclxxxviij.ccxci.
De elemoſyna auctoritates doctorum po nuntur.fo.ccvi.ccvij.

Tabula

An fratres minores poſſint licite accipere elemoſynā.folio.cclxxx.cccxviij.
Elemoſyna debeť fratrib⁊ minorib⁊ lege miſericordie ⁊ iuſticie.cccxviij.
Eloquentia vna nō decet oēs ſtatus.ſed q̄libet habet ꝓpriā.v.
Emanationes due ſunt in diuinis.⁊ ratio.folio.lxxij.
Emanādi modi pfecti ſunt tm̄ duo.ibidē.
Entis ꝓprietates quō noīent ens.lxxiiij
Entis diuiſio ſeptuplex poniť.xix.xx.
Ens quō ſit ſubiectū methaphiſice.j.
Ens pmū nō eſt ſubiectū methaphiſice.j.
Ephialtes quid ſit.cxxij.
De epiſcopis auctoritates doctorum ponuntur.clxxvij.
Equus quid ſignificet.xxxvj.
De equitate auctoritates doctorū ponuntur.folio.ccxxxv.
Error eſt triplex.cviij.
Error an ſit pctm̄.ibidem.
Error pverſe voluntatꝭ eſt triplex.ibidē.
Error triplex elidiť.xvij.
Error quid ſit.cviij.
Eſtipex quid ſit.cxiiij.
Eſſe diuino q̄ttuor ꝯueniūt.xxx.
Eſſe diuinū ſolū eſt ſimplex.xv.
Eſſe conuenit deo.ſm tres nobiles conditiones.folio.viij.
Eſſe triplex mod⁹ tangiť ab apl'o.ibidē.
Eſt.nomē dei diciť.xv.xxix.
Eſſe eſt triplex conueniens tribus pſonis diuinis.viij.
Eſſe multiplex poniť.xxix.
Etates mūdi ſeptē ſunt.lxix.
Etates mūdi ⁊ hoīs correſpōdēt ⁊ quō diſtinguunť ⁊ q̄d ſint.lxix.
Eternitatē certā phi nō ꝯgnouerūt nec pfectā pacem.xxv.
Eternitas quid ſit.cxviij.
Ethicus quō ꝯſideret viciū.xij.
Euangelice pfectiōis tres ſunt ptes.cccvj.
Quattuor genera hominū poſſunt de euāgelio viuere.cclxxix.
Euangelizare qua ratione debeat predicator.folio.ccxciij.
Eternitas quid ſit.cxviij.
Euchariſtie continentia.confectio. miſter.forma.materia.pceptio ⁊ effectus.xcvij.
Euchariſtia dať in q̄nq꞉ effect⁹.ibidē.
Euchariſtia datur ſm q̄ cōpetit gratie reuelate.ſtatui vie.capacitati miſcdie.ibidē.
Euchariſtie conditiones ⁊ effect⁹ qui ſint.ibidem.
Euchariſtia q̄re ſub talib⁊ ſpecieb⁊ ꝯtiet verū corpus chriſti.ibidē.
Euchariſtia quid ꝯtinet.ibidē.
Euchariſtia q̄ꝺdiu maneat ⁊ deſinat.ibidē.
Euchariſtie digna cōmunio quid requirat.ibidem.
Euchariſtie confectio ⁊ cōmunio debēt fieri cū ſolennitate.ibidē.
Qui debeant abſtinere a cōmunione et celebratione.ibidem.
Euchariſtia neceſſario h꞉ q̄ttuor.cxxxj.
Euchariſtie materia q̄ ſit.ibidē.
Euchariſtie forma q̄lis ꝓpoſitio ſit.ibidē.
Euchariſtie ſignificatio q̄ ſit.ibidē.
Quomō in euchariſtia repſentetur paſſio chriſti.ibidem.
Euchariſtie māducatio eſt duplex..cxxxij.
Mod⁹ ſumēdi euchariſtiā ē duplex.ibidē.
Euchariſtie ſunt due eſſentie.ibidē.
Manducatio ſacramētalis ⁊ ſpūalis quid ſint ⁊ q̄d requirant.ibidē.
Euchariſtie effect⁹ qui ſint.ibidē.
Hoſtie fractio ⁊ ptes q̄d ſignificēt.ibidē.
De euchariſtia auctoritates doctorum ponuntur.folio.clxx.
In euchariſtia eſt verꝫ corp⁹ chriſti.xcvij.
Exaltatōnis quattuor ſunt ſpecies.⁊ quid ſit quelibet.fo.cx.
Excōmunicatio quid ſit.cxliij.
Quis excōmuniceť.cxiiij.cxiij.
Excōicationis due ſunt ſpecies.cxiiij.
Excōicatio dupliciť infligiť.ibidē.
Excōicati pena eſt multiplex.ibidē.
An ſemp cōmunicans excōmunicato incurrat excōmunicationē.ibidē.
Excōmunicationis plures canones ⁊ exceptiones.ibidem.
De experientia plura vide.cclxvj.
De excuſatione auctoritates doctorū ponuntur.fo.ccxxiiij.
De exemplo auctoritates doctorū ponuntur.ccxxxix.
Exempla chriſti diuerſa diuerſis ꝓponuntur.fo.cccv.
In xp̄o eſt duplex rō exēplaritatꝭ.ibidē.
Quorū ſit chriſtus exemplar ſm rōnē exemplaritatis.ibidē.
Cuius exemplar ſit chriſtus ſm rōnem exemplaritatis.ibidem.
Exercitiū virū an debeat fieri.ccxliij.

De exercitio auctes doctoꝝ po.fo.ccxxiij.
Exorciſm⁹ q̄re ꝑmittatꝫ baptiſmo.xcvj.
Exordiū orōnis q̄le eſſe debeat.xxj.
Extaſis quid ſit.cclxvj.
Extra mundū fieri quid ſit.cclvj.

f Allacia quid ſit

folio.cxij.
Fama fidem teſtificantium cō/ſiſtit in tribus.xxviij.
De fama auctoritates doctorum ponun/tur.folio.ccxxxix.
Fames anime debilitat.cclij.
Familia anie quid ſit.ccxliiij.
Familia conuiuij regalis quid ſit.folio.cc/lxvij.cclxviij.
Familia cōuiuij regalis q̄z multa ſit.⁊ quō laudat deum.cclxviij.
Familia ordo ⁊ dignitas que ſit.cclvij.
Familie anie purgatio.illuminatio ⁊ perfectio que ſit.cclvij.cclviij.
De fam.liaritate auctoritates doctorū po/nuntur.ccxvj.
Fauor quid ſit.cxj.
Feilca paſſio quid ſit.ibidem.
De feneratoribus auctoritates doctorum ponunꝫ.fo.clxxxvij.
Ferculū vnū tm̄ eſt in mēſa dn̄i.cclxij.
De feruore ponūꝫ auctes doctoꝝ.ccxxx.
Feruor ſponſe qualis ſit.cclxij.
Fidelis deo quis dicatꝫ.xj.
Fidentia quid ſit.cclv.
Fides eſt lucerna.ianua ⁊ fundamentū totius ſacre ſcripture.lxviij.
Fides quid dictet de deo eſſe ſentiendum folio.lxxij.
Fidei articuli quot ſint.xcj.cxxvj.
Que credere teneamur ⁊ quō.xcj.
Fides firma quid requirat.ibidē.
Fidei veritas eſt diuina veritas.ibidē.
Fidei ſtatus eſt triplex.xcvj.
Fides de trinitate qualis eſſe debeat. fo/lio.cxvij.cxviij.
Fides quid ſit.cxxvj.
Fides accipiꝫ decē modis.ibidem.
Fidei actus diuerſificatꝫ.ibidem.
Fidei attribuiꝫ opatio miraculoꝝ.ibidē.
Fidei ⁊ ſpei differentia poniꝫ.ibidē.
De fide auctes doctoꝝ ponunꝫ.cxcvj.
Fides eſt mediū ⁊ fundamentū.x.
Fidei vtilitates quot ſunt ⁊ que.x.xxvij.
Fidei articuli ꝑ q̇d ſignificentꝫ.x.xxvij.
Fidei neceſſitas exprimiꝫ.xxvſ.
Fides ſola diuiſit lucē a tenebꝛ.xxvſ.xxvij
Fidei ꝓfeſſio qualis eſſe debeat.xcvj.
Fidei viſio intelligiꝫ ꝑ firmamētū.xxvſ.
Fides tria facit.ibidem.
Fidei altitudo in duob⁹ ꝯſiſtit.ibidē.
Fidei ꝓfundū in quo cōſiſtat.ibidē.
Fidei tres ſunt radices.xxvij.
Fidei firmitas eſt triplex.xxvij.xxviij.
Fidei ſunt duodecī fundamēta.xxviij.
Fidei firmitas conſurgit ex q̄ttuor.ibidez.
Fidem teſtificantium fama conſiſtit in tri/bus.ibidem.
Fides firmatꝫ ꝑ q̄ttuor ꝯcilia.ibidē.
Fides firmatur ꝑ dicta doctorū grecoꝝ ⁊ latinorū.ibidem.
Fidem incōcuſſam habenti nihil eſt diffi/cile.folio.xxix.
Fides quō fiat ſtabiliſſima.ibidē.
Fidei ſpeculatiōes q̇b⁹ cōꝑentꝫ.ibidē.
Fidei ſunt duodecim ſpeculationes.⁊ que ſint.folio.xxix.xxx.
Credibilia ſunt duplicia.xxix.
Fidei claritas ſpeculatur vt quadruplicis veritatis.ibidem.
Fidei claritas vt veritatis p̄exiſtentis eſt triplex.ibidem.
Fidei claritas vt veritatis efficientꝫ eſt tri/plex.ibidem.
Fidei claritas vt veritatis reficientis ē triplex.ibidem.
Fidei claritas vt veritatis ꝑficientis ē tri/plex.xxix.xxx.
Circa fidei ſpeculationes doctores aliꝫ ꝓ/cedunt q̄z ſancti.xxx.
Super fidem ſpiritualiter fundatur eccleſia.folio.liiij.
Fidem teſtificantiū plena concordia in tribus conſiſtit.xxviij.
Fides magis eſt in ꝯfeſſione veritatis q̄z ī cōmunicatiōe lucis.xxvj.
Fidei illumīatio triformiter reducitur ad vnitatem.xxvij.
Fiducia quid ſit.cxxviij.
Filius in diuinis habet plura nōīa.et que ſit ratio.fo.viij.
Filius in diuinis q̇d rep̄ſentat.ibidē.
Filius dei terre cōparatꝫ.⁊ q̄re.ix.
Firmamenti conditiones et proprietates que ſint.folio.xxvj.
Firmamenti altitudo eſt duplex.ibidē.
Flecto genua mea ⁊c.exponiꝫ.xxviij.

Fluuij infernalis quattuoꝛ ſunt nomina.
ꝛ ſignificant q̃ttuoꝛ.fo.iij.
Fomes quid ſit.fo.cvj.
Foꝛnicatio quid ſit.cxij.cxv.
Foꝛnicationis q̃ttuoꝛ ſunt filie.cxv.
Foꝛtitudo quid ſit.x.xxj.cxxviij.
Foꝛtitudinis quattuoꝛ ſunt ſpecies.folio
x.cxxviij.cclv.
Foꝛtitudinis ſeptẽ ſunt ꝑtes.cxxviij.
Foꝛtitudinis actus quis ſit.ibidẽ.
Doni foꝛtitudinis actus q̇s ſit.ibidẽ.
Foꝛtitudis laus ꝛ mediũ aſſignaꝛ.xxj.
Foꝛtitudo ẽ q̃druplex ꝛ q̇d ſit q̃libet.x.
Foꝛtitudinis ꝓprietates q̃ ſint.ibidẽ.
Foꝛtitudinis gradus q̇ ſint.cxlij.
De foꝛtitudine auctoꝛitates doctoꝛum po
nuntur.folio.cc.
Foꝛtitudo eſt q̃rtũ donũ ſpũſſcti.ccliiij.
Foꝛtitudo capiꝛ dupliciter.ccliiij.
Foꝛtitudo poꝛtas aĩe apit deo.ccliiij.
Foꝛtitudo cauſat diem in aĩa.ibidẽ.
Foꝛtitudo cõmendaꝛ.ibidem.
Foꝛtitudo iuſtoꝝ que ſit.ibidẽ.
Foꝛtitudinis tres ſunt grad⁹.cliiij.
Foꝛtitudo cauſat tres hoꝛas diei ſpiritua
lis.fo.cliiij.clv.
Foꝛtitudinis donum cauſat conuiuiuʒ in
anima.fo.clv.
Foꝛtitudinis q̃ttuoꝛ ſunt ꝑtes.ibidẽ.
Que foꝛtitudo ſit donũ ſpũſſcti.ccliiij.
Quid ſint ſancti operati ex dono foꝛtitu/
dinis.ibidem.
Quõ ſpũſſctũs in dono foꝛtitudĩs aĩaʒ in/
habitet ꝛ q̇d in ea opeꝛ.ibidẽ.
In conuiuio doni foꝛtitudinis patiẽtia cõ
foꝛtat cõuiuantes.cclv.
In cõuiuio doni foꝛtitudinis magnificen/
tia miniſtrat.ibidem.
In conuiuio doni foꝛtitudinis fidentia aſ
ſecurat.ibidẽ.
In conuiuio doni foꝛtitudinis ꝑſeueran/
tia ſtabilit.ibidem.
Quare beatus franciſcus nouam regulaʒ
fecerit.cccxxxix.cccxl.
Beati franciſci ꝑfectio declaraꝛ.cccxl.
Fraternitas ſpũalis quid ſit.cxxxv.
Fraus quid ſit.fo.cxij.
Fraus in ope dei quid ſit.cix.
Fraus in ope dei tripliciꝛ cõmittiꝛ.ibidẽ.
Fructus ſcripturaꝝ q̇s ſit.xliij.
Fruct⁹ ſpũs ſunt duodecim.xliij.xcj.
Fructus duodecim in ſcriptura ſacra ſunt
expreſſa.folio.xliij.
Fructuum duodecim ſpũſſancti ſufficien
tia ponitur.xliij.
Fructuũ aſcẽſus ꝛ deſcẽſus poniꝛ.ibidem.
Fructus a xp̃o eſt triplex.xlij.
Fructus eſt triplex.ibidem.
Fructus gratie eſt q̃druplex.ibidẽ.
Fructus iuſticie eſt q̃druplex.xliij.
Fructus ſapientie eſt q̃druplex.ibidẽ.
Fructus triplex vnde oꝛiaꝛ.xlij.xliij.
Frui quid ſit.cxvij.xliij.
Frui quibꝫ debeam⁹.cxvij.xliij.
Quid ſit frui deo.xliij.
Fulgoꝛ meridian⁹ quid ſit.cclxij.
Furtum quid ſit.cxiiij.
Quid furti nomine pꝛohibeatur in pꝛece/
pto furti.xlviij.
Futurum contingens in quo certitudina
liter videatur xxviij.

Abꝛiel quomo/

g do interpꝛetetur.fo.cxx.
Gabꝛiel de quo oꝛdine et ierar/
chia fuerit.folio.xlix.
Gaudiũ celeſte quale erit.ciiij.
Gaudij gradus qui ſint.cxliiij.
Generationem eternã clamat omnis crea
tura.folio.xxxj.
Generatio ꝑ diffuſionem qualis ſit et qui/
bus conueniat.ibidẽ.
Generatio ꝑ expꝛeſſionem qualis ſit ꝛ qui/
bus cõueniat.ibidẽ.
Generatio ꝑ pꝛopagationẽ qualis ſit ꝛ qui
bus conueniat.ibidem.
Generatõnũ diuerſaꝝ defect⁹ exꝓmũꝛ xxxj
Generationes vndecim deficiunt.ꝛ duode
cima perfecta eſt.ibidẽ.
Generatiões diuerſe ſignificanꝛ ꝑ vndecĩ
ſtellas viſas ꝑ ioſeph.ibidẽ.
Generationẽ eternã duodecim generatio/
nes create repſentãt.xxx.xxxj.
Generationes create quomõ aggregatim
diuinã repſentant.ibidẽ.
Quelibꝫ res ẽ generatiua ſĩlitudinis ſue.
Pr̃ dicẽdo ſe genuit ꝟbũ.viij. (fo.xxxj.
Geometria quid ꝯſideret.xx.
Girus capiꝛ q̃druplicẽ.fo.lv.lvj.
Gloꝛia vana quid ſit.cxj.
Gloꝛia inanis cui opponaꝛ.ibidẽ.
Gloꝛia inanis hʒ duas differẽtias foꝛma/
les.tres materiales.ibidẽ.
Gloꝛia cui ſit ꝓpꝛia.ibidem.

Tabula

Que orian᷑ de gloria inani .folio.cxj.
De glīa auctes doctoꝝ ponun᷑.ccxl.
Golias armatꝰ q̇d significet.xxxvj.
Grāmatice ꝯſideratio circa que ſit.xx.
Grāmaticꝰ nullꝰ erit bonꝰ niſi ſciat res.xx.
Grāmatica trahit naturā a rebꝫ.ibidē.
Gratia eſt duplex.lxxxviij.
Gratia cōmuni nō extingui᷑ ſequela pecca ti originalis.lxxxj.
Gratia ſingulari in beata virgine extingui tur ſequela peccati originalꝭ.ibidē.
Gr̄a curatiua reſpicit rōnem pſone ſingu/ laris.ibidem.
Gratie ſingularis perſone effectus qui ſint folio.lxxxv.cxxiij.
Gr̄a vnionis eſt dignꝰ latria ꝛc̄.lxxxv.cxxiij
Gr̄e capitis effectꝰ qui ſint.lxxxv.cxxiij.
Gr̄a manat a deo liberaliter ꝛ reddit hoīeꝫ deiformē.lxxxv.cxxv.
Gr̄a vnionis q̄lis fuerit.lxxxv.cxxv.
Gr̄a capitꝭ xp̄i in oēs redundat.lxxxv.cxxv.
Gratiarū fidelium diuiſio quomodo facta ſit.folio.lxxxviij
Gr̄a ſpūſſcti q̄druplicı᷑ ꝯſidera᷑.ibidē.
Gratia immediate a deo datur et infundi/ tur.ibidem.
Gratie effectus qui ſint.ibidem.
Quo iure ſequun᷑ illi effectꝰ gr̄e.ibidē.
Gr̄a gratūfaciens vnde dica᷑.ibidē.
Gr̄a dr̄ triplicı᷑ ꝛ q̇s ſit effectꝰ cuiuſlibꝫ.ibid̄
Gratia gratūfaciens eſt radix meriti et ipſa antecedit.ibidem.
Gratia gratūfaciens mere᷑ tm̄ merito con grui non condigni. ſed meretur augeri in via.ibidem.
Deꝰ circa gr̄aꝫ opa᷑ opāda.lxxxviij.lxxxix.
Triplex ē p̄ncipiū augmentandi gratiam. folio.lxxxviij.lxxxix.
Gratia gratūfaciens non infundi᷑ adulto niſi ꝯſentiat.lxxxix.
Gr̄e gratꝭ date effectꝰ qui ſint.ibidē.
Gr̄a gratis data eſt amminiculū ad gratiā gratūfacientem.ibidē.
Gr̄a quō ſe hꝫ ad libeꝝ arbitriū.ibidē.
Gratie gratis date ꝛ gratūfacientis actus qui ſint.ibidem.
Gr̄am nō dat deꝰ niſi regratianti.xciij.
Gratia quid ſit.cxxv.
Gr̄a ad multa cōpara᷑.ibidē.
Gr̄a eſt multiplex.ibidem.
Gr̄a diuerſa ſorti᷑ nomīa.ibidem.
Gr̄a multipliciter capi᷑.ibidem.
Ad gr̄am horta᷑ nos apl̄us ſuſcipiendaꝫ. cuſtodiendā.multiplicandā.fo.xj.
Gr̄e ortus.vſus.fructꝰ q̇s ſit.ibidem.
Gratia deſcendit ſup mentes rationales triformi via.ibidem.
Gratie abiectiuū quid ſit.ibidē.
Gr̄e vſus debet habere tria.fo.xj.xij.
Gratie duplicis influxus cōparatur dupli/ ci radio.fo.xj.
Gratie reuerſio in ſuum principiū quomō fiat.ibidem.
Gratia ſeptiformis ſpirituſſancti cui com/ paretur.fo.xij.
Gratie vſus eſt triplex.ibidem.
Gr̄e fructus eſt quadruplex.xlij.
Gratia quantūcunqꝫ durum facit ſuſtine/ re.folio.xij.
Gratiarū perceptarum gratuita expoſitio debet eſſe.ibidem.
Gratie fructus eſt triformis.ibidē.
Gratia eſt triplex.ibidem.
Gr̄a curans ꝯfer᷑ in ſeptē ſacramētis ꝯtra ſeptuplicē morbū.ibidē.
De gratia corroborante agi᷑ in ſepteꝫ p̄s. penitentialibꝫ.ibidem.
Gr̄a q̄druplici ſeptenario cōpara᷑.ibidē.
Gratia gratis data ſtat cū crimine.non ta/ men gratūfaciens.ibidem.
Gratia quid ſit.ibidem.
Gratia triplex quibꝫ de᷑.ibidē.
Gr̄a habet q̄ttuor effectus.ibidē.
Gratie fructus ſunt quattuor.ibidē.
De gr̄a auctes doctoꝝ ponun᷑.fo.cxciij.
Gratia eſt lumen multos radios habens. folio.ccxlij.
Gr̄a ramifica᷑ in diuerſos habitꝰ virtutuꝫ triplicīū.dona btītudines.ccxlij.ccxliij.
Gratia gratūfaciens quid ſit.ccxliij.
Gr̄a curans in quibꝫ ꝯfera᷑.xij.
Gr̄a corroborās in q̇bꝫ ꝯfera᷑.
Gr̄a ꝯſummās in q̇bus de᷑. ibideꝫ.
Gr̄a p triplex verbū ꝯfertur.
Gradus ſeptē donoꝝ q̇ ſint.cclxx.
Gradus aſcenſionis ꝛ deſcenſionis q̇ ſint. folio.ccxlv.ccxlvj.
Gratuitoꝝ ſpoliatio quid ſit.cxvj.
Gratitudo ꝯſiſtit in quinqꝫ xvj.
Gratitudinis gradus ponun᷑.cxliij.
Gula quid ſit.cxij.
Gula dupliciter capitur.ibidem.
Gule differentie quattuor ſunt. etiam ſm̄ Gregorium.folio.cxij.cxv.

Gule quincꝫ ſunt filie. Item alie due filie. folio.cxij.cxv.
Guloſitas quid ſit.cxij.cxv.
De gula auc̃tes doctoꝝ ponunꝉ.cxcj.
De guſtu auc̃tes doctorũ.ccxxxj.
Guſtare differt a videre.cclxiiij.
Guſtꝰ ſaporoſe ſapiẽ quid faciat.ibidez.

Abitus intellectu

h ales ſunt quincꝫ.fo.xxij.
Hereſis quid ſit.cxiij.
Hereſis dicꝉ tripliciter.ibidẽ.
Nullus hereticus vnq̃ꝫ fecit miracula.folio.xxviij.
Hereticus dicꝉ tripliciter.cxiij.
Homicidiũ quid ſit.cxiiij.
Homicidiũ eſt duplex ⁊ q̇d ſit q̃dlibꝫ.ibidẽ
Homicidiũ ſpũale fit dupliciꝉ.ibidẽ.
Homicidiũ corpale fit dupliciꝉ.ibidẽ.
Homicidiũ corporale fit lingua tripliciter ope quadrupliciter.ibidẽ.
Homo quõ dirigaꝉ ad eterna.lxx.
Hominis primi conditio qualis ſit et ad quid.lxxviij.lxxix.
Hominis primi grata prouiſio fuit a deo. folio.lxxviij.lxxix.
Homo ex quibꝫ ꝯſtituaꝉ.lxxviij.lxxix.
Homis cõplexio qualis ſit.lxxviij.lxxix
Que data ſint hoĩ in paradiſo.lxxix.cxxiij.
Hoĩs lapſus vnde fuerit.lxxix.
Circa hominis lapſuꝫ tria ſunt conſiderã/da.lxxx.
Hoĩs ꝑmi tentatio q̃lis fuerit.ibidẽ.
Hoĩs tentationẽ debuit deꝰ ꝑmittere.lxxx
Hominis tentatio quo ordine fuit et quo modo.ibidem.
Homo nõ eſt conditus in miſerijs ſed ſua culpa incurrit.lxxx.lxxxj.
Homines omẽs naſcuntur natura filij ire folio.lxxxj.
Hõ vnꝰ an deriueꝉ ab alio.ibidẽ.
Homo primꝰ nõ potuit venialiꝉ peccare in ſtatu innocentie.lxxxij.
Hõ poſt lapſum neceſſario venialiter pec/cauit.ibidẽ.
Hominis reparatio an potuerit alio mo/do fieri q̃ꝫ facta eſt.lxxxiij.
Modus reparatõis factꝰ fuit ꝯueniẽs re/paratiõi.repatori ⁊ repabili.lxxxiij.lxxxiiij.
Hominis reparatio facta eſt ſicut prima factio.fo.lxxxiij.lxxxiiij.
Quare modus ille fuit conuenieñtiſſimus. folio.lxxxiij.lxxxiiij.
Quid hõ incurrerit peccando.lxxxiiij.
Hõ ꝑ incarnationẽ xͥbi tria adipiſciꝉ.ibidẽ
Hoĩs ꝓductio eſt q̃druplex.ibidẽ.
Hoĩs reparatio q̃le opus ſit.lxxxiiij.lxxxv
Chriſtus in reparãdo hoĩem tenet rõnem ꝑncipij medij ⁊ finis.lxxxv.
Hominis lapſus ⁊ reparatio correſpõdẽt. folio.lxxxiiij.lxxxv.
Ad hoĩs repationẽ q̇d req̇raꝉ.lxxxiiij.lxxxv
Hoĩm corpa reſurgent.cij.
De homine auctoritates doctorũ ponun/tur.clxxij.clxxiij.
Honeſtum quid ſit.cviij.
Honeſtas quid ſit.cclxiiij.
Qualiꝉ ſit viuẽdũ in honeſtate.ibidẽ.
Honor ſubtractꝰ dõ quõ reſtituaꝉ.lxxxvij.
De honore auc̃tes doctoꝝ.ccxviij.
In fuga honoris eccleſiaſtici eſt imitatio chriſti.cccxxvij.
Utrũ ſit periculũ in appetitu honoꝝ eccle/ſiaſticorum.ibidem.
Honor alius eſt regis alius prelati.fo.ccc/xxvj.cccxxvij.
Honor q̃lis xp̃o ſit exhibitꝰ.cccxxvij.
Horas diei ſpũalis in q̇libet dono requi/re.ſcꝫ mane meridiẽ ⁊ veſpas.cclxij.
Hora prima ſcꝫ mane.ſimiliter meridies ⁊ veſpera q̇d faciãt.ibidẽ.
Horologij achaꝫ myſticatio poniꝉ.xviij.
Horoſcopus quis ſit.cxiiij.
De humilitate auctoritates doctorum po nuntur.ccxxv.ccxxvj.
Hũiliatio exterior ad q̇d valeat.cccxxvij.
Hũilitatis vtilitas deſignaꝉ.ibidẽ.

Actantia quid

i ſit.folio.cx.
Ideomatum cõmunicatio q̃/modo fiat.lxxxiiij.
Idolatria quid ſit.cxiij.
Idolatrie ſunt due ſpecies.ibidẽ.
Idolatria cõmittiꝉ tripliciter.ibidẽ.
Ieiunij laudes expmũꝉ.cccxj. cccxij.cccxiij.
Que ſit dr̃a inꝉ ie (cccxiiij.cccxv.cccxvj.
iunia ſuare ⁊ ſoluere.cccxiiij.cccxv.cccxvj.
Utrum ſoluere ieiunia ſit impfectionis.fo lio.cccxiiij.cccxv.cccxvj.
Ieiunij ⁊ ſolutionis eiꝰ ſex modi recitanꝉ. folio.cccxv.cccxvj.
Chriſtus dedit hoĩbꝫ exemplũ ieiunandi ⁊ certandi.fo.cccxv.cccxvj.

Per ieiuniũ impetratur ꝑfecta intelligẽtia veritatis.folio.cccxvj.
Per ieiuniũ acq̃rit ↄſtantia ꝟtutꝫ.ibidẽ.
Jeiunij multiplices effectus ponunt et ꝑ/
rogatiue.ibidem.
Jeiunium eſt duplex.cclxxvi.
Jeiuniũ ſpirituale quid ſit.cclij.
Jerarchia eſt triplex.xlix.l.lxx.
Jerarchia angeloꝝ deſcribit.cxx.
Jerarchia angelica eſt triplex.ibidẽ.
Jerarchia angelica quelibet habꝫ tres or/
dines.xlix.l.
Jerarchia quid ſit.xlix.
Jerarchia quelibet quomõ correſpondeat
deo.fo.xlix.l.
Jerarchia angelica eſt triplex.xlix.
Jerarchiarum et ordinum ꝓprietatum ap/
propriatio.xlix.l.
Nõ ordinũ ⁊ noĩm angelicoꝝ.xlix.l.
Jerarchie ſuba in duob ↄſiſtit.cclxxj.
Jerarchia q̃libet a q̃ illumĩet.xlix.l.lj.
Ad ierarchicã integritatẽ tria req̃rũt.xlix.
Jerarchia ſupceleſtis triplex eſt.l.lj.
Jerarcha eccleſie debet eſſe ſenſat⁹ ſm tri/
plicem ſapientiã.xviij.
Jerarche nr̃i ↄditiões ponunt.ibidẽ.
Jerarche nr̃i gr̃a multiplex oñdit.ibidẽ.
Jerarchiã duplicẽ rapauit xp̃s.ibidẽ.
Jerarchie cuiuſlibet cõtemplatio per quid
ſignificetur.xix.
Jerarcha q̃s ſit in trib hierarchijs.lxx.
Jerarche ſummi id ẽ xp̃i ↄditões.xviij.
Jerl̃m myſticatio ⁊ portaꝝ ei⁹.liiij.
Jgnis conflagrationis p̄cedet iudiciũ ge/
nerale.fo.cj.cij.
Jgnis virtutes que ſint.cj.cij.
Jgne corporali affligent ſpiritus ⁊ corpo/
ra damnatorũ.cij.ciij.
Jgnis triplex p̄cedet faciẽ iudicis.cxvj.
Jgnis inferni qualiter agat.cxvij.
Jgnis infernalis ↄditiones ponunt.cxvij
Jgnẽ mittere in terrã quid ſit.cxli.
Jgnorantia eſt triplex.⁊ quid ſit quelibet ⁊
vbi ſubiectet quelibet.cvij.cxiij.
An ignorantia excuſet.cvij.cxiij.
Jgnorantia eſt duplex.⁊ iterum duplex.fo
lio.cvij.cxiij.
Jgnorantia eſt triplex.cvij.cxiij.
De ignorantia auctoritates doctorum po/
nuntur.ccxvij.
Jlluminatio eſt triplex.lxvij.lxviij.
Omnis illuminationis origo deſcribitur
Jacobi.j.folio.lxvi.
Jlluminationes ſex ſunt in vita iſta et ha/
bent veſperam.lxvj.lxvij.lxviij.
Jn illumĩatiõe eſt duplex ꝓceſſus.l.
Jlluminatio eſt triplex.ibidẽ.
Jllumĩari quid ſit.cclviij.cclix.
Jlluminatio corporis a corpe diuerſimo/
de.folio.xlvj.
Jlluſtrat aĩa ſm q̃ttuor ciuiũ p̄ſidia.xlij.
Jlluſtrationes debeant intrare in affectuꝫ
ibidem.
Jmaginũ adoratio ponit.ccl.
Jmaginatio quid ſit.cxxi.cxxij.
Jmaginatio dicitur ſenſus cõmunis ⁊ fan
taſia.cxxij.
Jncantator quis ſit.cxiiij.
Jncarnatio tria hꝫ ↄſiderãda.lxxxiiij.
Jncarnatio quale opus ſit.lxxxiiij.cxxij.
Jncarnatio ſub q̃ rõne ſit a deo.lxxxiiij.
Jncarnatio quare non dicatur inanima/
tio.ibidem.
Jncarnatiõis vnio qualis ſit.ibidẽ.
Cur filius ſit incarnatus ⁊ nõ pater nec ſpi
rituſſanctus.ibidem.
Jncarnationis modus ⁊ modi ratio doce
tur.ibidem.
Jncarnatio ſub q̃ rõne manat a deo.ibidẽ.
Jncarnatio eſt reparatio lapſus hominuꝫ
⁊ angelorũ.ibidem.
Jn incarnatione fit concurſus triplicis ie/
rarchie.ibidem.
Jncarnatiõis cõpletio in q̃b ↄſiſtat.ibidẽ.
Jncarnationis tempus fuiſſe cõgruiſſimũ
oſtendit.lxxxv.
Cur incarnatio ſit facta ĩ ſexta etate.ibidẽ.
Quid ſit filiũ incarnari.lxxxiiij.
Jncarnatiõis myſteriũ declarat.ibidẽ.
Jnceſtus quid ſit.fo.cxij.cxv.
Jncipientes indigẽt ↄſolatiõe.cclxv.
De incipientibus auctoritates doctorum
ponuntur.clxxxij.
Jncõſideratio quid ſit.cxij.
Jnconſtantia quid ſit.ibidẽ.
Jncontinentia quid ſit.cxj.
Jndigentia in nobis eſt triplex.xxxv.
Jndignatio quid ſit.cxj.
Jndulgentia aliquando includit peccatũ.
folio.ccciiij.
Jnebriatio ſp̄ualis quid ſit.cclxvj.
Jnduſtrie cũ natura ſunt tres grad⁹ fo.lj.
Jnduſtrie cum gratia tres ſunt gradus.
ibidem.

Tabula

De infamia ponūꝫ auctētes doctoꝝ.ccxix.
Inferni locus vbi ſit cij.ciij.
Inferni ꝯditiōes que ſint.ciij.
Inferni pene exprimunꝫ.ibidem.
Infernus cui peccato debeaꝫ.ibidē.
Infinitū omēs phi attribuerūt ꝓncipio.
Infirmitas aīe eſt triplex.lij.
Influentia deiformis quid opereꝫ et quō ſit a deo.lxxxviij.
Influentia deiformis hꝫ.x actꝰ.ibidē.
Influētia deiformis ab vltimo actu ſuo diciꝫ cōpletiſſime.ibidem.
Influentia diuīa dī grā ⁊ q̄re.ibidē.
Influxus in aīam eſt triplex.xxix.
Ingenium quid ſit.cxxij.
De ingratitudine ponuntur auctoritates doctorum.ccxiiij.
Immundicia quid ſit.cxij.
Innocentia quid ſit.cxxix.
De innocentia auctoritates doctorum ponuntur.ccxxiij.
Inobedientia quid ſit.cxiij.
Inopia eſt duplex.cclxxxvj.ccxcj.
Inopis voluntarij aīa qualis ſit.cclxxxvj.
Imꝑfectum eſt triplex.ccciij.
Utrū imꝑfectū poſſit fieri ꝑfectū.ibidē.
Imꝑfectiōis vna diffinitio repbaꝫ.ccciij.
Imperfectio nō dicit diſſonantiā ad opera chriſti.ccciij.ccciiij.
Imꝑfectōis a ꝑfectōe diſtīctio.ccciij.ccciiij.
Inquietudo mentis quid ſit.cxij.
Inſomniū quid ſit.cxxij.
Intellectus donum explicaꝫ ꝗ ad tria.xvj.
Intellectus donū quō habeaꝫ.ibidē.
Intellectus quid ſit.cxxij.
Intellectus eſt duplex.xxx.
Intellectus ſꝫm quid dicatur donum ſpiritusſancti.fo.xvj.xvij.
Intellectus habet tres conditiones nobiles.folio.xvj.
Intellectus prudentialis inſtruit hominē in tribus.xvij.
Intellectus eſt a tribus.ibidē.
Intellectus eſt triplex.ibidē.
Intellectus ſummꝰ tria habet.xvij.xviij.
Intellectus quō reficiaꝫ ⁊ cōſoletur ⁊ quid ſequaꝫ ad vtrūqꝫ.xlij.
Intellectꝰ illuſtraꝫ.xij.modis.xlij.xliij.
Intellectus illuſtrationes debent tranſire in affectum.xlij.
Ex duodecim illuſtrationibꝫ intellectꝰ conſurgunt tres fructus.xlij.
Quid ſit ſentiendum de vnitate intellectꝰ.folio.xxv.
Intellectus donū quid ſit.cclx.
Intellectus donum quid ſuꝑaddat intellectui.ibidem.
Intellectualis porta quō apiꝫ.ccliiij.
Intellectus illuminat.cclix.
Intellectus illuminat ad cognitionem ſui ⁊ aliorū.cclx.cclxj.
Intellectus donum penetrat proprias tenebras.cclxj.
Intellectus donuꝫ penetrat velamina ſcripturarū ⁊ ſacramētoꝝ.ibidē.
Neceſſitas doni intellectꝰ oñdiꝫ.cclx.
Intellectus donum facit conuiuiū magnū in anima.cclxij.
Intellectus donū quare ſequaꝫ p̄cedentia ⁊ p̄cedat ſequētia.cclix.cclx.
Intellectus donū q̄re ſic noīeꝫ.cclx.
Intellectus donuꝫ facit penetrare diuerſa velamina.cclxj.
Intellectus donū facit diē ⁊ horas ſpirituales in aīa.cclxij.
Intellectus donum dulciſſime mentem reficit.cclxij.cclxiij.
Intelligentia diuina quare dicatur tenebra.folio.xvj.
Intelligētia intrat tabernaculū.cclviij.
Intelligentia quid ſit.cxxij.
De intelligētia auctētes doctoꝝ po.cxcix.
Intelligētia eſt multiplex.xix.
Interdicti ⁊ excōicati nullo mō debēt auſcultare horas canonicas extra ecc̄iaꝫ.cxiij.
Que pñt ꝯferri ab eccl̄ia tꝑe intdicti.ibidē
Inuidia multa noīa habet.cxi.
Inuidia quid ſit.ibidem.
Inuidie ſunt tres dr̄e materiales.ibidē.
Inuidie opponiꝫ pietas.ibidē.
Inuidie filie ſunt quinqꝫ.ibidē.
De inuidia auctētes doctoꝝ ponunꝫ.cxc.
Inuidi ꝯditiōes que ſint.viij.
Inuidus ⁊ iracūdꝰ totū ꝑuertūt.ibidē.
Inuoluntariū diciꝫ dupliciꝫ.lxxxiij.
Iob diues fuit ꝑfectus ⁊ q̄re.cccxxvj.
Libri iob q̄nta fuerit auctās apud iudeos (fo.xxxv.
Ipocriſis quid ſit.cxiiij.
Ipocriſis ſpecies que ſint.ibidē.
Ira quid ſit ⁊ cui opponaꝫ.cxj.
Ire tres ſunt ſpecies.ibidē.
Ira quomō genereꝫ.ibidē.
Ira eſt duplex.ibidem.
Ire tres ſunt filie.ibidem.

Tabula

De ira auctes doctoꝝ ponunt.c.xc.
Ira quõ vitari debeat.folio.xxi.
Iracundi ꝯditiones q̄ ſint.viij.
Irregularitatis caſus ponunt.clvj.
Diſpenſatio irregularitatũ q̇bꝫ ꝯueniat.clvj
Iudex in extremo iudicio quis merito eſſe debeat.fo.c.
De iudicibꝫ auctes doctoꝝ ponũt.clxxxvj.
Iudicij aſſeſſores ſignificant ꝑ q̄ttuor.x.
Iudex debet duo habere.xiij.
Iudicium vniuerſoꝝ ſine dubio eſt venturum.fo.c.
In iudicio fiet apertio libroꝝ.c
In iudicio quõ ꝛ q̇bus diuinitas ꝛ hũanitas chriſti apparebit.c.
Ante iudiciũ trãſibit figura hꝰ mũdi.cj.
Iudicij finalis ꝯditões ponunt.x.cj.
Conſiliũ tribuit quõ euadat q̇s horribilitatē iudicij extrem.cj.
Iudiciũ q̇d ſit ꝛ q̄ ſint eiꝰ ꝯditões.cviij.
Iudiciũ prauũ quid ſit.ibidē.
Iudicium humanũ eſt triplex.ibidē.
Iudiciũ hũanũ vtrũ ſit pctm̄.ibidē.
Iudiciũ temeritatis eſt triplex.ibidē.
Expoſitio dicti ſaluatoris Math.vij.nolite iudicare ponit.fo.cviij.
Iudiciũ ſuſpitiõis eſt triplex.ibidē.
Que fient in iudicio finali.x.c.
In iudicio finali oſtendent diuina iuſticia ꝛ miſericordia.fo.c.
In iudicio finali duplex liber apiet.c.
In qua forma chriſtꝰ videbit.ibidē.
De iudicio auctes doctoꝝ ponunt.ccxxj.
Iudicandi cenſura ad tria ſpectat.xxij.
Iurare quid ſit.cix.
Iurare licet ꝓpter q̇nqꝫ cauſas.ibidē.
Iuramenti forma que ſit.ꝛ vtrũ ſit ſemper vna ꝛ fuerit.ibidē.
Iuramenti ꝓhibita forma que ſit.ibidē.
Iuramentũ hr̄e debet tres comites.ibidē.
Iuramentũ eſt duplex.ibidem.
Iuriſta quid ꝯſideret.x.
Iuſticia dupliciter capit.xc.
Iuſticie regulas deus homini dupliciter exprimit.xcij.
Iuſticia quare dicat virtꝰ generalis ꝛ cardinalis.xc.
Iuſticia in quo conſiſtat.xcij.cj.
Iuſticie quid conueniat.xcij.cj.
Iuſticie ſeueritas quid requirat.ciij.
Iuſticie ſunt due partes.cxxviij.xij.
Iuſticia quid ſit.x.cxxviij.
Iuſticia eſt duplex.folio.cxxviij.
Ad iuſticiam octo ꝑtinent.ibidem.
Iuſticie actus quis ſit.ibidem.
De iuſticia auctes doctoꝝ ponunt.cciij.
Iuſticia eſt q̄druplex ꝛ q̇d ſit q̄libet.x.
Iuſticie ꝯditiones que ſint.ibidē.
Iuſticie triplex eſt actus.x.
Iuſticie ſunt q̄ttuor fructus.xliij.
Iuſticie gradus ponunt.cxlij.
Iuſticia oritur ex timore dñi.ccxlviij.
Iuſticia ꝛ pax quõ ſe oſculent.ibidē.
Iuſticia ſine pietate crudelitas eſt.ccl.
Iuſticie ſaturitas que ſit.ccxlviij.
Iuſticia eſt q̄druplex.ꝛ q̄ ſit q̄libet.x.
Iuſticia moralis eſt circa q̄ttuor.xxij.
Iuſtificationē pctõꝝ p̄cedit attritio.cxxxij
Iuſtificatio peccatoris quattuor requirit. folio.lxxxix.ꝛ.cxxxij.
De iuuenibꝫ auctes doctoꝝ ponunt.clxxxj

Labor corporalis

Labor corporalis quibꝫ ſit ſuadendꝰ.ccxcviij.ccxcix cccxxxvj.
Laboris corporalis tres ſunt honeſte cauſe.folio.cclxxix.
Utrum omēs homīes obligentur ad laborandum.fo.cclxxix.ccxcviij.
Labor corporalis an ſit neceſſarius fratribus minoribꝫ.cclxxix.ccxcix.
Labor corpalis valet ad tria.cclxxix.
Languor amoris q̇d ſit ꝛ q̇d cauſet.cclxvj.
Lapſus luciferi duplex vñ veniat.cxix.
Largitas quid ſit.cxij.
Largitatis qđ ſit medium.cccxxxvi.
Largitatis gradus ponunt.cxlij.cxliij.
Largitatis actus eſt duplex.cxij.
Latria quid ſit.cxxviij.
Latria per que fiat.cxxviij.
Latria cui debeatur.ibidem.
Quomodo laudet deus ab omnibus hierarchijs.cclxviij.
De lectione auctes doctoꝝ ponũt.ccxxxiij.
Leticia inepta quid ſit.cx.cxij.
De leticia auctoritates doctorum ponuntur.fo.ccxx.ccxxxvj.
Leuitarum bona quare ſint eis data.folio cccxxij.cccxxiij.
Lex eſt triplex.xxxvij.xxxviij.xlviij.
Lex vetꝰ habuit triplicia p̄cepta.xcij.
Lex euangelica quid agat circa veterem legem.fo.xcij.cxxiiij.
Lex euãgelica q̇d adijciat veteri.xcij.cxxiiij.

Lex eſt duplex.fo.xcij.cxxiiij.
Drã veteris ⁊ noue legis ponit.xcij.cxxiiij.
Lex q̃d reſpiciat ꝓ obiecto.cviij.
Lex diuina duo facit.vij.viij.
Lex dei q̃d p̃cipiat ⁊ ꝓhibeat.vij.viij.
Lex ſe hꝫ ad grãm dupliciter.xj.
Legem eſſe datam per angelos quomõ in
telligatur.fo.xxviij.
Lex diuinitatis q̃ ſit.xix.
Leges ⁊ canones pullulant ex naturali le/
ge.folio.xxij.
Lex quõ in patria maneat.xxxviij.xxxix.
Lex eſt triplex.bis.xxxvij.xxxviij.cix.
Leges quomõ imprimant mentibus ratio
nalibus.fo.xlviij.
Lex qualis eſſe debeat.fo.j.ij.
Legis editio quid requirat.j.
Lex quelibet a quo ſit.ij.
Lex ſcripture ſacre ſpecialiter dicit proce/
dere a deo.ij.
Lex quid ſit.ibidem.
Lex diuina quid ſit.fo.ij.iij.
Legis diuine firmitas ⁊ nobilitas declara
tur.folio.ij.
Legeꝫ chriſtus quomodo impleuit diuer/
ſimode.folio.ij.iij.
Legis integritas ex q̃bꝫ integret.j.
Lex diuina cõpat ſextuplicibꝫ rebꝫ.j.
Lex non tranſibit ſed melius ſeruabitur ĩ
patria.folio.xxxiij.
Deꝰ viuit ſm leges quas dedit.ibidẽ.
Liber eſt duplex.xxxij.lxxix.
Liber vite quis ſit.clxxvi.
Liber ſcripture quid contineat et ad quid
valeat.folio.xxxiij.
Liber conſcientie quid contineat. quomõ
aperiatur.fo.c.cxvj.
Liber vite reſpectu quoꝝ ſit.lxxiiij.
Liberalitatis duo ſt actus ⁊ duo extrema.
folio.cxij.
Libertas diuine volũtatꝭ quõ ſtet cũ infal
libilitate dĩne ſciẽ ⁊ p̃deſtinatõis.lxxiiij.
Libertas eſt duplex.lxxviij.
Libertas eſt multiplex.
Libertas a coactiõe q̃d ſit. ibideꝫ
Libertas a miſeria quid ſit.
Libero arbitrio ſolus deꝰ dñat.lxxvj.
Liberum arbitriũ quid ſit.cxxij.lxxiiij.
Libeꝝ arbitriũ gerit ĩſigne ẽnitatꝭ.lxxxiij.
Liberum arbitriũ poteſt ꝑ ſe ruere in pec/
catũ nõ reſurgere.lxxxix.
Libeꝝ arbitriũ q̃d poſſit ⁊ nõ poſſit.ibidẽ.
Libido eſt triplex.folio.lij.
Libido quid ſit.cvj.
Ligna duodecim ſunt circa lignum vite.
folio.xxxvi.
Lignũ vite quare ſit datũ homi.lxxix.
Ligni vite virtꝰ quanta fuerit.ibidẽ.
Edere de diuerſis lignis paradiſi quid ſi/
gnificet.fo.xlij.
Lignum vite in q̃ttuor paradiſis intelligi/
tur productũ.ibidem.
Ligna ſuauia quid ſignificent.xxxiiij.
Ligni ꝓductio que ſit.xxxv.
Ligna.xij.pullulant in paradiſo.ibidẽ.
In quolibet illorum lignoruꝫ ſunt duode/
cim lumina.ibidem.
Loculos habuit chriſtꝰ tribꝫ de cãis.fo.cc/
lxxvij.cclxxviij.cclxxxvij.cccij.cccxxi. cccxxij.
Utrũ loculos hr̃e minuat de ꝑfectione.fo.
cclxxvij.cclxxviij.cccxxi.cccxxij.
Locus ab auctoritate an valeat.fo.j.
Locutio ad quos debeat fieri.a quo incipe
re.in quid termĩari.vij.viij.
Logicus quid ꝯſideret.fo.ix.x.
Logica noſtra contra antiquũ hoſteꝫ qua
lis eſſe debeat.fo.ix.x.
Luciferi caſus deſcribit.lxxvij.
Cõſequẽtia ad caſuꝫ luciferi ponũt.ibideꝫ.
Luciferi pctm̃ quale fuerit.ibidẽ.
Lucifer immediate poſt lapſum habuit im
mutabilitatem.ibidẽ.
Lucifer omĩa ordinauit vt honoraretur et
adoraret ſicut deus.ibidẽ.
Lumen eſt quadruplex.et quid quodlibet
illuminet.lxvi.lxvij.lxviij.
Lumẽ artis mechanice ſeptuplicat.lxvi.
Lumen quadruplex deſcẽdit deſurſum et
eiꝰ differẽtie ſunt ſex.lxvij.lxviij.
Lumẽ intellectuale mltos hꝫ radios.ccxlij
Luminis finis quis ſit.ccxli.
Luminis operatio eſt multiplex in mente
humana.ibidem.
Lumen ſuum deꝰ libenter cõmunicat di/
ſpoſitis.ccxli.ccxlij.
Lumĩa nouẽ ſũt illuſtratiua aĩaꝝ.xxij.
Luminoſa natura deſcribit.lxxvj.lxxvij.
Lune lumẽ aliq̃n creſcit aliq̃n decreſcit.fo.
xlvj.xlvij.
Luna creſcens vel decre/
ſcens quid ſignificet.xlvj.xlvij.
Luna quid ſignificet.xix.xlvj.xlvij.
Lux eterna quid generet.xix.xx.
Lux p̃ncipaliter q̃ttuor influit.xxiiij.

Lux diuina ad quid illuminet.folio.xix.xx.
xxj.xxij.xxiiij.
Lux bona irradiat sup intelligentiã ad cõ/
prehendendũ tria.xxj.xxij.
Lux anime est veritas.xix.
Lucis conditiones.xxj.
Lux est triplex.liiij.
Lux triplex eleuat tripliciter.ibidẽ.
Luxuria quid sit.cxij.
Luxuria opponit continentie.cxij
Luxurie tentatio ponit qntuplex.cxij.
Ordo qs sit in tentatiõe luxurie.ibidẽ.
Luxurie differẽtie sunt sex.ibidẽ.
Luxurie filie sunt octo.ibidẽ.
De luxuria auctes doctor ponũt.cxcij.
Quomõ motus carnis causent. et quomõ
sint peccata.clxiij.
Q periculosa sit familiaritas dominaruz.
nota optime.clxiij.
Luxuria quando sit peccatum ⁊ qle pecca
tum.folio.cxv.
m Agus quis sit.fo
lio.cxiiij.
Magnanimitas qd sit.xxj.
Magnificentia quid sit.cxxviij.
Maledictum quid sit.cix.
Maledictum est quadruplex.ibidẽ.
Maledictum cõmemorat a sacra scriptu/
ra dupliciter.ibidẽ.
Maledictũ dupliciť pferť.ibidẽ.
Maleficium quid sit.cxiiij.
Malicia quid sit.fo.cxj.
Malũ summũ esse nõ potest.lxxiij.
Malũ pene ⁊ culpe differũt.lxxxij.
Malum quomõ dicat recessum a pmo pn/
cipio.fo.lxxxij.lxxxij.
Malũ quomõ noceat bono.lxxxij.
Malum priuat ordinem nature et iusticie
ibidem.
Malũ dicit dupliciter.ibidẽ.
Malum vnde pcedat.ibidẽ.
Omẽ malũ orit ex triplici radice.xcij.
Malum quid sit.cv.cvj.cvij.
Omne malũ corrumpit modũ speciẽ et or/
dinem.folio.cv.
Malum est triplex.⁊ quid sit quodlibet.fo
lio.cv.cxxx.ccciij.
Malũ culpe est triplex.cv.
Malũ in quo subiectetur.ibidẽ.
Malum quid corrumpat.ibidẽ.
Malum est duplex.lxxxij.
Utrũ malũ possit fieri bonũ.ccciij.
Mandatum est duplex.cccxviij.
Mania quid sit.cxj.
Mansuetudo quid sit.xxj.
Mancia quid sit.cxiiij.
Mancie sunt quinqз species.ibidẽ.
Margarite sunt viuifice.fulgide.et iocun/
de.folio.xxix.
De beata virgine ponuntur auctoritates
doctorum.clxxj.clxxij.
Maria fuit mater dei completissimo mo/
do.lxxxiij.
De martyrio ponuntur auctoritates do/
ctorum.fo.cccxxix.
Mathematica circa sex occupat.xx.
Mathematicus qd psideret.ibidẽ.
Mathesis media pducta qd sit.cxiiij.
Materie potẽtia est ei essentialis.xx.
Ultimã formã immediate piungi materie
pme.dicere est insanũ.ibidẽ.
Matrimonium quare sit vltimum int sa/
cramenta.xciiij.
Matrimoniũ quid sit.xcix.
Matrimonium quando sit institutũ ⁊ ad
quid semp.xcix.
Mrimoniũ qd pus qd nũc significet.xcix.
Mrimoniũ quõ ptrahat ⁊ psumet.xcix.
Matrimonij tria sunt bona.⁊ duodecim im
pedimenta.ibidẽ.
Matrimonium quando initietur.confor/
metur.psummetur.ibidẽ.
Matrimonij vnio qualis sit ⁊ qualis que
p ipm significetur.xcix.cxxxij.
Mrimoniũ legitime introductuz nũqз dz
nec põt annullari.xcix.cxxxij.
Mrimonio ligati tripliciť sepant.cxxxiiij.
In mrimonio ratificato sunt tria.ibidẽ.
In mrimonio psũmato sunt tria.ibidẽ.
Ad cõpletũ mrimoniũ tria reqrũt.ibidẽ.
Error qñ impediat matrimoniũ ⁊ qñ non
⁊ quotuplex sit.ibidẽ.
Crimen septuplex impedit mrimoniũ.or/
do triplex.⁊ plura alia.ibidẽ.
Mrimoniũ causa prolis ptractũ.nõ est in/
dultũ siue ex indulgẽtia.ibidẽ.
Mediatorẽ qd pcernat ⁊ deceat.lxxxv.
De meditatione auctoritates doctorũ po/
nuntur.cccxxx.
Mediũ aliud est pudicicie piugalis qз san
ctimonie virginalis.cccxxxvi.
Mediũ aliud est largitatis politice qз paup
tatis euãgelice.ibidem.

Tabula

Medium mundi maioris et minoris qđ ſit.folio.ix
Mediū eſt ſeptuplex.viij.
Mediū ſeptuplex ꝑ q̇d ſignificet.ix.x.
Medium ſeptuplex eſt in chriſti reſurre/ctione.ix.x.
Medium eſſentie quid ſit.viij.
Mediū nature quid ſit.ix.
Mediū diſtantie quid ſit.ibidē.
Medium doctrine q̇d ſit.ibidē.
Mediū modeſtie quid ſit.fo.x.
Mediū iuſticie quid ſit.ibidē.
Mediū cōcordie q̇d ſit.ibidē.
De memoria auctoritates doctorum po/nuntur.cccix.
Mendaciū quid ſit.cix.
An omē falſuȝ ſit mēdaciū ꝛ ecōuerſo.cix.
Mēdaciū ē triplex ꝛ q̇d ſit q̇dlibȝ.cix.
Mendaciorū octo ſunt genera.cix.
De mendaciorum grauitate ponitur regu la auguſtini.ibidē.
Mendaciorum officioſorum ē triplex gen⁹.cix.
Mēdaciū iocoſuȝ fit dupliciť.ibidē.
Mēdaciū ꝑniciosum fit tripliciť.cix.
Non poteſt deus facere ꝙ mentiri non ſit peccatū.ibidem.
Mēdaciū q̇truplex ſit ꝛ q̇d ſit q̇dlibȝ.clxv.
Utrū mentiēs in ꝑdicādo peccet.ibidē.
Mendicare ꝯtingit tripliciť.ccx.
Que mēdicitas ſit occaſio ſalutiſ eťne.cccc.
Que mendicitas impleat ꝑfectam iuſticiā triplici cauſa.ibidē.
Que mendicitas ſit perfectionis euange/lice.folio.cccc.ccxcvj.
Mendicatio eſt duplex.ccxcj.
Decretum Urbani de mendicitate expo/nitur.ccxcij.
Utrum mendicare de ſe ſit perfectionis.fo.ccxcij.ccxcvj.
Mendicantibus qua auctoritate liceat ꝑ/dicare.ccxcij.ccxciij.
Mendicus fuit chriſtus.ccxciiij.
Mendicitatem eſſe licitam ꝓbať per exem pla ſanctorū.ccxciiij.ccxcv.
Epilogus dic. oꝝ in tractatu de mendici/tate ꝛ paupertate chriſti.ccxcvj.
Mēdicitas ē q̇ntuplex.cccxxxvij.cccxxxviij
Que mēdicitas ſit cōmēdabilis.folio.ccc xxxviij.ccxcvj. (cclxxxj.ccxciiij.
Utruȝ xp̄s mendicauerit ꝛ ap̄li.fo.cclxxx.
Mendicitatem humilem impugnans im pugnat xp̄m.ccxcvj.
Mendicitas ex ocioſitate carnalitate ꝛ ſu perfluitate deteſtať.ccxcvj.
Mens nr̄a quō efficiať ꝯformis trinitati.ꝛ q̇s ſit effect⁹ ill⁹ ꝯformitatiſ.fo.lxxxviij.
Menſa eſt triplex.cclij.
Menſura durabiliū eſt triplex.cxviij.
Meriti cuiuſlibet ꝑfectio fuit in xp̄o q̄ntū ad ſeptē.lxxxvj.cxxiiij.
Quid meruerit chriſt⁹.lxxxvj.cxxiiij.
Mereri dr̄ aliq̇s tripliciť.lxxxvj.cxxiiij.
Meritum eſt duplex.lxxxvj.
Merita nr̄a radicāť i merito xp̄i.ibidē.
Nullus pōt ſupbire de meritis.lxxxix.
Merita vnde cauſenť.ibidē.
Mereri ſolum contingit in eo quod volū/tarie fit.ibidem.
Meretrix quid ſit.cxv.
Meretricium quid ſit.ibidē.
Meſticia multū cauēda religioſo.xxj.
Methaphiſice mathematice ꝛ moraľ phie ꝯſideratio ꝛ ꝑtes ponūť.lxvi.lxvij.lxviij.
Methaphiſicus quomō deū ꝯſideret ꝛ ad deum aſſurgat.fo.viij.
Methaphiſica in ſacra ſcriptura tria nos docet.ibidem.
Metheorica quid ꝯſideret.xx.
Michael quō interꝑtatur.cxx.
De militibus auctoritates doctorum po/nuntur.clxxxvj.clxxxvij. (xxxiij
Minores frēs an poſſint libros hr̄e.f.ccc/
Utrū eſſet meli⁹ ꝙ libri fratruȝ minorꝝ ſint parentū vel pape.ibidē.
Utrū libri fratrū minorū ſint eorum ꝓprij.ſimiliter ꝓprie.ibidē.
Utrū fratres minores teneanť ad laboreȝ manuum.cccxxxvj.
Utrū frib⁹ mior.b⁹ liceat ſtudere.ibidē.
Utrū fratrib⁹ miorib⁹ ꝯueniat nomen do/ctoris ꝛ phie ſtudium.cccxl.
Que ſint frib⁹ miorib⁹ cauēda.cccxl.ꝛ infra
Quare frēs miores ſint miſſi ꝛ acceptati ab eccľia.fo.cccxxxiiij.cccxxxv.cccxxxvi.
Minores frēs ſoli ſunt filij pape nō emā/cipati.cccxxxiij.
Frēs miores nō hn̄t dn̄ium rerum ſed tm̄ vſum.cccxxxiiij.cclxxvij.cclxxviij.
Utrū fratres minores licite poſſint predi care.folio.cclxxxij.
Quare frēs miores ſint dati eccľie.ꝛ q̇b⁹ or namētis ſit ordo eoꝝ ornat⁹.cccxl.
Quare ꝑdicēt.ꝯfeſſiōes audiāt.ꝛ q̄ aucte.ꝛ domos altas i ciuitatib⁹ habitēt.cccxl.

Quibus de cauſis recipiant fratres ⁊ tam
multos.folio.cccxl.
Quare viſitant domos diuitũ ꝑ hoſpicijs
⁊ non pauperũ.cccxlj.
Quomõ ſaluetˀ ipos non recipe pecuniam.
nec habere ꝓpriũ.cccxlvj.
Cuius ſint bona quibꝫ vtuntur fratres mi
nores.fo.cccxlvj.cclxxj.
Utrũ liceat fratribꝫ minoribꝫ recipere res
male acquiſitas.cccxlvj.
Quare ſic nominentˀ.cclxxi.
Utrũ regula eoꝝ ſit obſuabilˀ vlˀ res bona
q̃d voueãt.q̃lis ſit eoꝝ pauptas.cclxxj.
In ꝓlogo reglˀe fratꝝ mĩoꝝ declaratˀ aplica
clemẽtia.ſapĩa ⁊ auctoritas.cclxx.
Utrũ liceat ipis poſt profeſſionez exire or/
dinem ſuũ cclxxiiij.
Utrũ poſſint fieri epiſcopi.ibidẽ.
Miracula ſunt duplicia.cxix.
Miraculoꝝ dupliciũ.q̃druplex dr̃a.cxix.
Miracula ſctõꝝ quid ꝓbent.ccxcv.
Utrum miracula ſanctoꝝ ſint teſtimonia
veritatis.ibidẽ.
Eccleſia ꝓpter teſtimonia miraculoruz ſan
ctos canonizat.ibidẽ.
De miſeria auc̃tes doctoꝝ ponuntˀ.ccxxi.
Miſericordia quid ſit.cxxviij.
Miſericordia q̃d attendat.ccxlix.
Miſericordie opa duplicia ſunt.quelibet
aũt ſeptuplicatˀ.ibidẽ.
Miſericordie gradꝰ ponuntˀ.cxlj.
Miſeratio illa crudelis eſt q̃ plures ⁊ meli
ores offenduntˀ.cccxliij.
Miſericordia ſine rectitudine emulatoria
nihil valet.liiij.
Miſſio cuiꝰ ꝑſone ſit in diuinis.lxxiij.
Mittere ⁊ mitti q̃d dicant.ibidẽ.
Mixtio quomõ fiat in generatione mixto
rum.folio.lxxvj.
Moderantia quid ſit.cxxviij.
De modeſtia auctoritates doctorum po/
nuntur.cciij.
De monachis auc̃tes doctoꝝ ponũtˀ.clxxxj
Monarcha verꝰ tria requirit.⁊ quodlibet
eſt triplex.xlviij.xlix.l.
In ſumma monarcha ſunt nouem cõſide/
rationes.xlviij.xlix.
Monarche ſummi ꝓprietates applicantur
ad ꝓprietates angelicas.xlviij.xlix.
Monarche ſummi ꝓprietates imitantˀ crea
ture.⁊ quomõ.xlviij.xlix.
Monarche ſummi illuminationes vbi ꝑ/
mo recipiantur.folio.xlix.
De monialibꝫ auc̃tes doctoꝝ po.clxxxiij.
Moralia opa ſunt triplicia.cxxv.
Moralˀ phs quõ deũ ↄſideret.viij.
Moralis phus quid ↄſideret.x.
Moralis iuſticia circa quattuor attendi/
tur.folio.xxij.
Morbus homĩs eſt ſeptuplex ⁊ curatur ſe
ptem ſacramẽtis.xciij.xciiij.
Morbus culpe eſt multiplex.xciiij.
Morbus pene eſt q̃druplex.cxxx.
Morbus eſt q̃druplex.xxv.
De morte auc̃tes doctoꝝ ponuntˀ.ccxxj.
Mors eſt triplex.cxxxvij.
Mortem appetere ꝓ chriſto eſt actus perfe
cte charitatis.cccviij.
Mortem fugere an ſit perfectum vel non.
folio.cccviij.cccix.
Mors fugatˀ ſex modis ſm aliquos.folio
cccix.cccx.
Mortis fuga an ſtet cum perfectione cha/
ritatis.folio.cccx.
Utrum chriſtus debeat dici mortẽ fugiſſe.
folio.cccx.cccix.
De mortificatõe auc̃tes doctoꝝ po.ccxxiiij.
Motiua potentia q̃d ſit.cxxj.
Motiua potentia eſt duplex.cxxj
Motus localis eſt triplex.xx.
Uiſio moyſi in deſerto declaratˀ.xvj.
De muliere ponuntur auctoritates docto
rum.folio.clxxiij.
Mulier quid appetierit in principio creati
onis.cxij.
Multiloquiũ quid ſit.cxij.
Mundi decurſus eſt ꝑ tria tpa.triplicẽ le/
gẽ.⁊ ſeptẽ etates.lxix.
Mundus a quo quomõ ex quo ſit produ
ctus.folio.lxxv.cxviij.
Mundi machina in q̃bꝫ cõſiſtat et quõ di/
ſtinguatur.lxxv.lxxvj.cxviij.cxix.
Mundus dicitˀ ordinatus ſm numerales
ꝓportiones.cxviij.xx.
Mundus eſt hoĩs domꝰ vſq₃ q̃ venerit ad
domũ nõ manufactã.lxxvj.
Quare deꝰ fecerit mundũ.lxxix.lxxvj.
Mundus eſt liber quidã.xxij.lxxix.
Mundus ſenſibilˀ dz variari ⁊ diſponi ſm
homĩs variationẽ.cj.
Mundus tripliciter ↄſideratˀ.xix.
Mundus totus eſt vmbra.veſtigiuz ⁊ via
folio.xxxij.
Mundus eſt liber ſcriptꝰ foris.ibidẽ.

Mūdus ad q̄ multa ſuiat hoī.fo.xxxij.
Mundi maioris contenta quomō colligā
tur in homine.xxxviij.
Ex quibus conſtet maior mundus.ꝛ ex q̄
bus minor.ibidem.
Mundus quo tempore vel quot dieb9 ſit
conditus.cxviij.cxix.
Mundus ad quid potiſſime ſeruiat homi
ni.folio.xxxiij.
In libro mūdi ſunt ſcripte ꝓprietates ſilitu
dines ꝛ methaphore rex.ibidē.
Quare ſerpens plus valeat homini q̄ tot9
mundus.ibidē.
Mūdus ſine lumīarib9 ꝛ ſtellis eſſet maſſa
horribilis.xlv.
Mūdus q̄ pulcher ſit.xlvj.
Quare mūdus non poteſt accipere ſpiritū
ſanctum.ccxlv.
Nota plura de murmuratiōe.clxv.
Muſica quid ꝯſideret.xx.
Mutabilia quomō poſſunt a dō fieri ſine
mutatione.fo.xvj.
De mutabilitate auctoritates doctorū po
nuntur.folio.ccx.

Negligentia homi

nis eſt ſibi corde recogitāda.cviij.
Negligentia quid ſit.ibidem.
Negligentia vnde oriaẜ.ibidem.
Negligentie comites qui ſint.ibidē.
Negligentia capitur dupliciter ſicut ꝛ deſi
dia.ibidem.
De negligētia auc̄tes doctoꝝ po.ccxj.
De negociatoribus auctoritates doctoruꝫ
ponuntur.clxxxvij.
De nobilibus auctoritates doctorum po
nuntur.clxxxvj.
Notiōes quot ſunt in diuinis.lxxij.cxvij.
Nouenarij.xij.ponunẜ.l.lj.lij.liij
De nouicijs auc̄tes doctoꝝ ponunẜ.clxxx.
Nox ſpūal ſilr dies q̄d ſint.ccxlviij.
Nuditas eſt multiplex.cccxxx.
Nuditatis pedum indicte apoſtolis eſt ſex
tuplex ratio.cccxxx.cccxxxj.
Numer9 cubic9 q̄d ſit.ꝛ q̄d ſit pfect9.xx.
Numerus ſenarius eſt perfectus ꝛ decla
ratur.folio.xx.xcix.
Numero duodenario q̄d ſignificeẜ.liiij.
Numerus diuerſus diuerſimode appropri
atur pſonis diuinis.xxxvij.
Numer9 q̄ndenari9 h3 myſteriū.ibidē.
Numer9 ſeptenari9 q̄d ſignificet.xxxviij.
Numer9 ſeptenarius in deo.mundo et ho
mine eſt myſterialis.xxxviij.
Nūeri duodenarij pfectio poniẜ.liiij.
Nunciorꝫ ſpiritualiū aſcēſus ꝛ deſcēſus q̄s
ſit in ſcala iacob.fo.ccxlv.ccxlvi.
Nuncij ſpūales qui ſint.ccxlvj.
Nunciorꝫ differētia que ſit.ibidē.
Nutritiua potētia ad q̄d ſit.cxxj.
Nutritiue potētie q̄ttuor deſuiūt.ibidē.
Nutritiue potētie ē duplex act9.ibidē.

Obedientie tranſ

greſſio quāta mala fecerit ꝛ in pri
mis parentib9 ꝛ nobis.fo.lxxx.
Obedientia mera quid ſit.lxxix.
Obedientia quid ſit.cxxviij.
De obedientia bona et mala auctoritates
doctorū ponunẜ.cciiij.
Obedientia eſt duplex.cclxxj.
Obediētie gd9 ī diuerſ ſtatib9 ponūẜ.ibidē
Obedientie grad9 ponunẜ.cxlj.cclxxi
Obedientia capiẜ dupliciẜ.cclxxi.
Obediēs quō ſit pfect9 ꝯtēplatiu9.liiij.
Obiurgatio mentis q̄d ſit.cxij.
Obligatio eſt duplex.ccxcij.
De obliuiōe auc̄tes doctoꝝ ponūẜ.ccxvj.
Obſeruantia quid ſit.cxxviij.
De obſtinatōe auc̄tes doctoꝝ ponūẜ.ccxij
Ocioſi quō ſint tractādi.ccxcviij.ccxcix.
De occupatōe auc̄tes doctoꝝ po.ccx.
Odium quid ſit.cxij.
Odium dei quid ſit.ibidē.
Omiſſio quid ſit.cviij.
Omiſſiōis act9 q̄ttuor ſunt vidēdi.ibidē
Omiſſio cui9 ſit derelictio.ibidē.
Oīpotētia dei reſpectu q̄rū ſit.lxxiiij.
Oīpotētia dei eſt potētia ſimpliciẜ.ibidē
Opacū qualis nature ſit.lxxvij.
Opus dei ſummū qd fuerit ſcꝫ potenti9.ſa
pienti9 ꝛ beniuolenti9.lxxxiij.
Opus dimittere citra pfectum nō decet p
fectum.lxxxvij.
Opa hoīs q̄liter debeāt fieri.xcv.
Opis excellentiſ gen9 eſt triplex.ciiij.
Opus manuale an ſit neceſſarium pfectis
viris euāgelicis.cccxxxvj.
Opus manuale an ſit neceſſarium paupe
ribus validis.ibidem.
Opus triplex eſt.ccxcviij.
Qui teneanẜ manu opari.ccxcviij.ccxcix
Que ſit cauſa q̄ aliqui ꝯſtringunẜ ad opus
manuale.fo.ccxcviij.ccxcix.

Opus manuale quid ſit.ccxxviij.
Opus ciuile qud ſit.ibidem.
Opus ſpirituale quod ſit.
Opis ſpūal' eſt q̄druplex gen⁹. ibidem
Opus manuale q̄dā hn̄t in voto.
Opus dei dicit̄ tripliciter.xv.
Opera noſtra ad quid acceptet diuina cōplacentia.folio.xvj.
Opa bona ſunt cib⁹ aīe.ccl.cclxv.
Opari debem⁹ opa q̄ pmanent.cclix.
Opatio pfecta que ſit.ccxlix.
Orō eſt duplex.ꝛ q̄d ſit q̄liber.xciij.
Orari vult deus a nobis ꝛ per nos ꝛ p ſanctos.ratio.ibidem.
Orantiſ ꝯditōes q̄les eſſe debeāt.ibidē.
Orō duplex q̄re habeat̄.ibidē.
Orō in q̄bus debeat exaudiri.ibidē.
Orōnis dn̄ice explicatio ponit̄.ibidē.
De oratione ponuntur auctoritates doctorum.folio.cciiij.ccv.
Orator potens quis ſit.xxj.
Oraculū quid ſit.cxxij.
Orbes celeſtes diuerſi diuerſimode diſponūt ad ſuſceptionē formaꝝ in hoīe.xxxviij.
Ordines angloꝝ vn̄ noīent̄.lxxvij.lxxviij.
Ordine nature cadente ſtatim ſequitur ordo iuſticie.lxxx.
Ordo eſt triplex.lxxxj.
Ordo iuſticie quis ſit.lxxxiij.
Ordo eſt duplex.ibidem.
Ordo duplex in quo ꝯſiſtat.ibidē.
Differentia inter illos duos ordines ponitur.ibidem.
Ordo q̄d ſit.lxxxiij.xcviij.xcix.cxxxiij.
Ordo eſt vnum ſacramentū.ſed ibi cōfert̄ ſeptuplex gr̄a.xcviij.xcix.
Quid ordines p̄ſupponāt.xcviij.xcix.
Ordinū diſpenſatio quō debeat fieri ꝛ que ſint eoꝝ ꝯditiones.xcviij.xcix.
Quare ordinem p̄cedat corona ꝛ tonſura. ibidem.
Ordo non niſi cū magna diſcretiōe ꝛ ſolennitate debet diſpenſari.ibidē.
Ordinū collatio quē locū miniſtrū ꝛ quod temp⁹ requirat.ibidē.
Quare q̄rundā ordinū collatio fiat in plures.q̄rundā in pauciores.ibidē.
Qualis poteſtas detur in quolibet ordine. folio.cxxxiij.
Chriſtus exercuit officia ſeptem ordinum. ꝛ vbi.ibidem.
In quolibet ordine imprimitur caracter ꝛ vbi.ibidem.
In ordine ſunt tria.ibidē.
Ordines tres ſunt ſacri. quattuor non ſacri.ibidem.
Clericalis tonſura pſalmiſtatus et epiſcopatus nō ſunt ordines.ibidē.
Ordo ierarchice opatiōis ponit̄.cclix.
Originale pctm̄ quō ꝯhat̄.lxxxj.cxxxvij.
Originalis iuſticie carētia quid inducat.folio.lxxxj.
Originalis culpa q̄d ſit.lxxxj.cxxxvij.
Originalis culpa ex quib⁹ integret̄ ſm Auguſtinū ꝛ Anſel.lxxxj.
Originale peccatū quomō curet̄ et quomō remaneat.lxxxj.cxxxvij.
Originale peccatū inficit naturam ꝛ perſonam.ibidem.
Original' pcti effect⁹ ponunt̄.ibidē.
Originalis culpa vnde ſit.ibidē.
Originalis peccati conditiones quattuor ponūtur.cxxxvij.
Origo triplex innuit̄.fo.xxx.
Que origo ſit pfectior.ibidē.
Origo pfecta eſt in diuinis.ibidē.
De ornatu auctes doctoꝝ ponunt̄.ccxliij.

Atientie gradus

p ponuntur.cxlj.
De patientia auctoritates doctorum ponunt̄.ccj.
Patientia quid ſit.ccxlviij.
Quid faciat patientia in ꝯuiuio aīe.cclv.
Quis ſit patiens.ccxlviij.
Panis eſt duplex.ccxcj.
Panis ſacramētalis qualiter p̄parat̄ ꝛ nobis miniſtrat̄.cclij.cclxv.
Pape ſententia quō ſit tenēda.cccxxxiij.
Paradiſi ꝛ ꝯxentoꝝ ꝛ primi hoīs ꝛ actuum myſticatio ponit̄.xl.
Que ſit plantatio in celeſti paradiſo.xl.
Parcitas quid ſit.cxij.cxxviij.
Parētes primi quid crediderint in peccando.folio.lxxx.
Parentū p̄moꝝ pena ponit̄.ibidē.
Quid euenerit parentib⁹ p̄mis ſtatim poſt culpam.ibidem.
Paruuli ſine baptiſmo decedentes ſine pena ſenſus mitiſſime puniunt̄.lxxxj.
Quid ſufficiat puulo ad iuſtificatiōe3.xcvj.
Auguſtini ſentimentū de paruulis ſine baptiſmo decedentib⁹.lxxxj.
Patimur ab aliq̄b⁹ triplicit̄.lxxxiij.

Paſſio nulla eſt q̃n p̃cedat actio. nec actio
niſi ſequat̃ paſſio naturalit̃.lxxxiij.
Circa chriſti paſſionem tria ſunt conſide/
randa.folio.lxxxvj.
Proceſſus or̃ois xp̃i ĩ paſſiõe ponit̃.lxxxvij
Utrũ xp̃s ſit inuite paſſus.lxxxvj.lxxxvij.
Quõ xp̃s pati voluerit ꝛ quõ nõ.lxxxvij.
Paſſiõis xp̃i ꝯditões ponũt̃.lxxxvij.cxxiiij.
Tria mouerũt xp̃m ad patiendũ.lxxxvij.
Paſſiones quattuoꝛ debẽt rectificare ꝑ vir
tutes cardinales.xxv.
Paſſiones quõ debeãt ſanari.ibidẽ.
Paſci debent ab alijs q̃ttuoꝛ genera hoĩm
licet poſſint laboꝛare.cccxxxvj.
Paſcitur anima veritatibus ſacre ſcriptu/
re.fo.cclij.ccliij.
Aliter paſcunt̃ ſimplices. aliter docti ꝛ per
fecti.ccliij.
Paſtoꝝ eccl'ie defect⁹ ponit̃.cccxl.
Pater in diuinis intelligitur triplex princi
pium.fo.xvij.xviij.
Paternitas ſpũalis quid ſit.cxxxv.
Expoſitio ſuꝑ Pater noſter.cclxxvi.
Paulus aliquid fecit ſublimius facto chri/
ſti.non tamen paulus eſt ſublimioꝛ chriſto
folio.ccciij.
Paupertas ſpirit⁹ eſt fundamentũ totius
euangelice ꝑfectionis.cccxvij.
Paupertatis conſilium tribus ſupinduci/
tur.ibidem.
Quis ſit paup euangelic⁹.ibidẽ.
Paupertas chriſti et euangelij declaratur.
ibidem.
Pauperes euangelici rõnabiliter miſſi ſũt
in eccleſiam.ibidẽ. (cccxxxviij
Mẽdicatõis defẽſio põit̃.cccxvij.cccxxxvij
Paupertatis ſpiritus nobilitates. vtilitates
ꝛ conditiones.cccxvij.
Pauptas euãgelica q̇d ſit.ibidẽ.
Paupertatis ꝑfecte profeſſio habet dupli/
cem modũ.ibidẽ.
Paupertatis duplicis foꝛma ꝛ modus po
nitur.ibidem.
Paupertatis chriſti foꝛma ꝛ obſeruãtia po
nitur.ibidem.
Paupertas beate virginis qualis fuerit.fo
lio.cccxvij.cccxxxiiij.
Pauperrime vixit chriſtus.quod declara/
tur.folio.cccxvij.cccxviij.
Paupertas chriſti quibus fuerit conſulta.
folio.cccxviij.
Pauptatis foꝛma quib⁹ verbis ſit explica/
ta ꝛ quomõ ſint intelligenda.cccxviij.
Que pauptas attingat ad ꝑfectõez.ibidẽ.
Pauptas ſcti pauli exprimit̃.ibidẽ.
Pauptatem xp̃s ſic tenuit ꝙ ſtatum diuitũ
non dãnaret.cccxxij.
Pauptatꝫ ꝯſiliũ legẽ ꝯſũmat.cccxxij.cccxxiij
Pauptatẽ conans euertere q̃ntã mereatur
maledictionẽ.cccxxxij.cccxxxiij.cccxvj.
Utrũ pauptas ſit ꝯtẽnenda vel diuitie.fo/
lio.cccxxxij.cccxxxiij.cccxxix.
Pauptas euãgelica hꝫ.xij. ꝓrogatiuaſ.folio
cccxxvj.ꝛ deinceps.
Paupertas an ſit occaſio multoꝛum malo
rum.cccxxix.cclxxxvj.
Paupertatis preconium ponitur.folio.ccc
ꝛ deinceps.
Pauperũ ſtatus eſt ꝑfectioꝛ ſtatu poſſiden
tiũ.cccxx.cccxxi.cccxxij.cccxxiij.
Pauptaſ frm̃ mioꝝ q̃l' ſit.cccxxxiij.cccxxxiiij
Pauperũ chriſti defenſiõis pulcherrima i/
ploratio.cccxxxiij.cccxxxiiij.cccxxxix.
Pauptatis euãgelice q̃ ſit mediuꝫ. fo.xxj.
cclxxxvij.cccxxxvj.cccxxxvij.
Paupes euãgelici nõ ſe cõmittunt diſcri/
mini.cclxxxvij.cclxxxviij.
Nullus pauper euangelicus hactenus fa/
me defecit.cccxxxvij.
Nullus paup euangelicus dꝫ diffidere de
diuino auxilio.ibidẽ.
Paupes euãgelici plus dant q̃ꝫ diuites cle
rici.ibidem.
Pauptas euangelica eſt oꝛigo cunctoꝝ bo/
noꝛũ ſpũaliũ.cccxxxvij.cccxxxix.
Pauperes totaliter tenent medium virtu/
tis.folio.cccxxxvij.
Pauptatꝫ grad⁹ ponunt̃.cxlij.
Paupertatis preconium ꝛ diuitiarum peri/
culum ponit̃.cclxxiiij.cclxxx.
Pauptas fratꝝ mioꝝ q̃lis ſit.cclxxx.
De pauptate xp̃i ꝛ aploꝝ.cclxxviij.cclxxix.
Utrũ pauptas fratrũ minoꝛuꝫ ſit licita.fo/
lio.cclxxx.cclxxviij.cclxxix.
Quis ſit domin⁹ rerũ quib⁹ vtunt̃ frẽs mi/
noꝛes.cclxxx.
De paupibus ponunt̃ plures auctoꝛitateſ
doctoꝛũ.cciij.ꝛ infra.
Pauperum hoſtis obiurgatur. folio.ccciij.
ꝛ infra.
Que ſit foꝛma perfecte abꝛenunciatiõis re/
rum.cclxxxvj.
Quomõ precia rerum ponebantur ante pe
des aploꝛum.ibidem.

Chriſtus habuit loculos triplici de cauſa. folio.cclxxxvj.
Differunt renunciare omnibꝫ ⁊ relinquere omnia.ibidem.
Que ſit cā abdicatiōis rerū.ibidē.
Penurie exterioꝛ effectū ⁊ merituz ſi ſit cū paupꝑtate ſpūs.cclxxxvij. cccxxvij.cccxxviij.
Multe difficultates circa paupꝑtatē fratrū minoꝛū ſoluunť.cccxlvj.
Utrū renunciare cōmunitati rerū tꝑaliuz ſit licitum.cclxxxvj.
De paupertate ponuntur auctoꝛtates doctoꝛum.folio.clxxxv.
Pacis gradus ponunť.cxlij.ccxlviij.
Pax vera facit in nobis regnum dei.folio cclviij.ccxliij.
Unde oꝛiatur pax.ccxlviij.
Pax eſt triplex.ibidem.
Quid ſit pax.ccliij.
Quis habeat verā pacem.cclviij.
Pctm̄ q̄d ſit.vbi hꝫ eſſe.q̄d ꝓuet.vn̄ oꝛiať. fo.lxxix.lxxx.cxxxvj.cxxxvij.clxvj.clxvij.
Peccatū non eſt appetitus maloꝛuz ſed deſertio bonoꝛū.lxxix.lxxx.
Om̄e pctm̄ eſt voluntariū.lxxix.lxxx.
Ad ſciendū pcti oꝛtū tria oꝫ ſcire.lxxx.
Peccatū mulieꝛ q̄le fuerit.lxxx.cvij.
Peccatū viri q̄le fuerit.lxxx.cvij.
Peccatū actuale vn̄ oꝛiať.lxxxij.cvij.
Peccati oꝛiginalis oꝛigo poniť.lxxxj.cvj.
Differentia peccati venialis ⁊ moꝛtal' actualis ponitur.lxxxij.
Quādo cōmittatur peccatū moꝛtale et veniale.ibidem.
Peccatū eſt duplex.ibidem.
Pctā ſunt triplicia.lxxxij.cxxxvj.
Pctōꝝ capitaliū eſt vnū initiuz.duplex radix.triplex fomentum.ſeptifoꝛme caput.folio.lxxxij.clxvi.
Pctā capitalia duplicia.lxxxij.clxvi.
Pctōꝝ capitaliū ſufficiētia poniť.lxxxij.
Pctōꝝ capitaliū quedā hn̄t adiunctā leticiā.quedā triſticiā.ibidē.
Pctm̄ moꝛtale quid ſit.lxxxij.lxxxiij.cxxxvj
Pctā q̄dā ſūt etiā pene pctōꝝ.lxxxij.lxxxiij.
Que pctā dicanť pene pctōꝝ.ibidē.
Tripliciť dicunť aliq̄ pene pctōꝝ.ibidē.
Utꝝ pctm̄ inq̄tū ē pena ſit a deo.ibidē.
Peccatū omne eſt contra deuz trinū ⁊ vnū. folio.lxxxiij.clxvj.
Pctā q̄dā appropriate dicūť eſſe ꝯ p̄rem.q̄dā ꝯ filiū.q̄dā ꝯ ſpm̄ſctm̄.lxxxiij.
Peccatū in ſpiritūſanctū quomō dicať irremiſſibile.lxxxiij.clxvi.
Peccati in ſpiritūſanctuz ſex ſunt differentie.folio.lxxxiij.cxiij.
Pcti cuiuſlibet effectꝰ ⁊ ꝯditōes.lxxxiij.cxv
Ad om̄e pctm̄ ꝯcurrūt tria.lxxxiij.
Quedā pctā ſūt ex ignoꝛātia.q̄daz ex malicia.q̄dā ex impotentia.ibidē.
Quādo volūtas dicať peccare ex certa malicia.ibidem.
Pctōꝝ in ſpiritūſanctū ſufficiētia.ibidē.
Peccata quid ſint.cxv.
Pctōꝝ aīe ⁊ demonis cōꝑatio.cvij.
Multiplices caſus exprimunť vbi grauitas pctōꝛum ex circūſtantijs oſtendiť ſumme notandi.clix.clx.
Quid faciat moꝛa in pctō.clix.
Qn̄ pctm̄ ſit moꝛtale vl' nō oñdiť.clix.clx.
Q̄ graue ſit ꝓuocare aliquo modo ad peccata.folio.clxi.
Nō eſt p̄ticeps oīm pctōꝝ q̄ꝫ p̄buit occaſionē malicioſe vl' nō malicioſe.clxi.
In ſeptem peccatis ſunt quinqꝫ ſpūalia et duo carnalia.clxvi
Quid ſit ⁊ q̄ttuplex pctm̄ ī ſpm̄ſctm̄.ibidē.
Quid ſit pctm̄ ſm̄ diuerſos doc.clxvi.clxvij
Quō fiat pctm̄ moꝛtale ⁊ veniale.clxvij.
Circa pctm̄ tria ſunt ꝯſiderāda.cvj.
Pctm̄ dupliciť ꝯſiderať.ibidē.
Peccatū hꝫ nouem foꝛmales diffinitiōes ⁊ tot materiales.ibidē.
Pctm̄ iteꝝ hꝫ duas diffinitiōes.ibidē.
Pcti multiplex diuiſio poniť.ibidē.
Circa peccatū oꝛiginale quattuoꝛ ſunt conſideranda.ibidem.
Peccatū oꝛiginale diffiniť ab Anſel.diffinitione foꝛmali.ibidē.
Peccati oꝛiginalis danť due diffinitiones materiales.ibidem.
Pctm̄ oꝛiginale quō ꝯtrahať.ibidē.
Peccati oꝛiginalis effectus ponunť in anima ⁊ coꝛpe.ibidem.
Peccatum oꝛiginale quomō cureť et remaneat.ibidem.
Pcti oꝛiginal' multa noīa danť.ibidē.
Peccati actualis diffinitiones foꝛmales ⁊ materiales ponunť.cvij.
Quō cognoſcať peccatū moꝛtale et veniale ⁊ quō differant.cvij.cxxxvi.clxvi.
Pctm̄ angeli ⁊ hoīs q̄le fuerit.cvij.
Peccatū vnum diciť maius alio duodecim modis.ibidem.

Tabula

Peccatum eſt duplex. ⁊ quid ſit quodlibet. folio.cvij.
Pctm̄ veniale eſt triplex.cvij.cxxxviij.
Utrum peccatum veniale poſſit fieri mortale.fo.cvij.
Peccati venialis cura ⁊ deletio.cvij.
Pctm̄ mortale q̇d ſit.quō cognoſcatˀ.et q̄re ſic dicatur.cvij.cxxxviij.
Peccati mortalis iuſta pena.eſt pena eterna.cvij.cxxxviij.
Peccatum mortale remittitur ſeptem modis.folio.cvij.
Baptiſmus ⁊ pnīa ſunt ꝯtra pctm̄ mortale ⁊ penam eius.ibidē.
Quinqꝫ ſunt q̄ valent tm̄ ꝯtra penaꝫ peccati mortalis.ibidem.
Pctm̄ q̇dlibet ad quid obliget.ibidē.
Peccatū cordis quid ſit.cviij.
Pctm̄ cordis eſt triplex.ibidem.
Ad pctm̄ cogitatiōis ꝑtinēt tria.ibidē.
Peccati radix que ſit.cxxxix.clxvj.
Quare ſolus hō inter corꝑales creaturas poteſt peccare.cxxxix.
Pctm̄ ꝯgnoſcitur tripliciter.cxxxix.cxl
Ad peccatū conſenſus reducitˀ peccatū conſcientie.folio.cix.
Peccatū in quo initietur.creſcat et cōſummetur.ibidem.
Peccata oris tria ſunt contra veritatē.alia cōtra bonitatem.ibidē.
Pctā oris ſunt vndecim.cix.cxxxvj.
Peccatū opis quid ſit.cx.cxxxvj.
Utrū peccatū operis exterioris ⁊ voluntatis ſit idem.cx.cxxxvj.
Peccatuꝫ vnum iudicatur alio maius tripliciter.folio.cx.
Pctōrum capitaliū multiplex nomīatio et diſtinctio ponitˀ.ibidē.
Pctm̄ ꝯtra naturā q̇d ſit.cxij.cviij.
Pctm̄ eſt triplex vel fit triplicitˀ.cxij.cxiij.
Pctm̄ ex infirmitate q̇d ſit.cxij.
Peccati ex infirmitate due differentie effectiue ſunt.ibidem.
Pctm̄ ex ignorātia quid ſit.cxiij.
Differunt dicere peccatū ex ignorātia ⁊ peccatū ignorantie.ibidē.
Peccatū ex induſtria ſiue in ſpiritūſanctuꝫ quid ſit.ibidem.
Peccati in ſpm̄ſctm̄ ſūt ſex dr̄e.ibidē.
Peccatorū in ſpiritūſanctū ſufficientia ponitur.ibidem.
Peccatū eſt triplex.ibidem.
Ad pctm̄ quedā antecedūt.q̄dā circūſtant⁊ quedā ſubſequuntˀ.cxv.
Antecedētia ad pctm̄ ſunt duplicia. ⁊ q̇dlibet eſt q̇ntuplex.ibidē.
Peccati circūſtantia q̇d ſit.ibidē.
Sequētia ad pctm̄ que ſint.ibidē.
Proptˀ pctm̄ ade ſunt nob̄ q̄ttuor inflicta. ⁊ eoꝝ ſufficiētia ponitˀ.cxv.cxvj.
Peccati pene explicantur multipliciter.folio.cxv.cxvj.
Pctā q̄dā ſunt pctā ⁊ pene pctōꝝ. ⁊ h̄ capiendo triplicitˀ vl̄ in triplici ꝑdu.cxvi.
Pctm̄ veniale capitˀ triplicitˀ.cxxxviij.
Pctā venialia licet nō ſint in numero certo pn̄t tn̄ reduci ad nūerū ternariū.cxxxviij.
Quid intelligatur ꝑ lignum.fenum ⁊ ſtipulam.ibidem.
Pctā mortalia ꝑ tria diſtinguuntˀ.ibidē.
Pctm̄ veniale quō remittatˀ.ibidē.
Pctm̄ quō cognoſcatˀ.cxxxix.cxl.
Pctōꝝ tres ſunt ternarij.cxxxvj.
Peccatū mortale ⁊ veniale quid ſit.in q̄ ſit. cui opponatur. et quis ſit effectus vtriuſqꝫ. folio.cxxxvij.
Peccatum originale differt ab alijs in q̄ttuor.ibidem.
Pctm̄ originale eſt vnuꝫ in oīb9. ⁊ cōmunius alijs.ibidem.
Formatus miraculoſe ex carne hoīs non h̄ret pctm̄ originale.ibidē.
Pctm̄ originale eſt equale in omnib9.nō ſic alia peccata.ibidem
Peccati originalis multi fuerunt effectus mali.ibidem.
Utrum volūtas poſſit peccare ex propria malicia.ibidem.
Utrum ſit peccatū mortale.et qui ſint effectus eius.ibidem.
Utrū hō poſſit eē ſine pctō.cxxxviij.cxxxix.
Pctm̄ veniale multipliciter incurritˀ ⁊ multipliciter relaxatˀ.cxxxviij.
De pctō auctes ponuntˀ.clxxxix.
Ratio ordinis pctōꝝ capitaliū ponitˀ.ſimiliter cōnexio ⁊ ſufficiētia.cx.
Differūt pctm̄ capitale.viciū.pcti initium. ⁊ radix maloꝝ.ibidē.
Quid dicat pctm̄ ⁊ vn̄ nutriatˀ.ibidē.
Peccati initium dicitˀ tripliciter.ſil'r pcti radix dicitˀ tripliciter.ibidē.
Querenti quare deus magis vni peccatori largiatur gratiaꝫ q̄ꝫ alteri ſilentium ē imponendum.folio.vij.

Pecunia nec p ſe nec p alios recipit a fribꝫ minoribꝫ veris.fo.cccxxxiij.cccxxxiiij.
Quare pecunia fuit interdicta apoſtolis. folio.cccxxxiiij.
Cuius ſint pecunie fratribus minoribꝫ ap plicate.ꝛ cuius auctoritate diſpēſantur.fo/ lio.cccxxxiij.cccxxxiiij.cclxxviij.
Pecuniā nō recipe vl' nō cōtrectare eſt aliq̄ ſanctitas.cccxxxiiij.
Pecunia ꝯcupiſcit a puero p̄ cibo.xxj.
Pecunia nō debet recipi a fratribus mino ribus.cclxxvij.cclxxviij.
Quid ſignificet nomē pecunie.cclxxvij.
Pena eſt duplex.lxxxij.
Nulla pena eſt quin p̄ceſſerit culpa. nec cul pa q̄n ſp cōcomitet pena.lxxxiij.
Pena eſt triplex. et quid ſit quelibet. folio lxxxiij.cxvj.
Pena vt pena eſt a deo ꝛ ē iuſta.lxxxij.cxvj.
Oīs pena eſt ordīatiua culpe.lxxxiij.cxvj.
Pena eſt a deo non inſtituente ſed vindi/ cante.folio.lxxxij.
Quomō pena que cum hoc eſt culpa ſit a deo.lxxxiij.
Quomō pena purgatorij ſit iuſta declara/ tur.folio.c.cj.
Qualis ſit pena iuſtorū decedentium non purgatoꝝ ſufficienter.c.cj.
Pena purgatorij quomodo ſit expurgati/ ua.folio.c.cj.
Pena damnatoꝝ qualis ſit.cxvij.
Pena culpe mortal' dꝫ eſſe ppetua.ccxxiij.
Pene maloꝝ exprimunt.cxvi.cij.
Pena dānatoꝝ ē finita ꝛ infinita.cxxxviij
Pene corꝑales vtrū ſint naturales.cxvi.
Quot ſunt generales ꝛ naturales pene cor porales.ibidem.
Pene perſonales filiorum adam ſunt plu/ res.ibidem.
Pena triplici puniunt in pctō finaliter pſe uerantes apud inferos.ibidē.
Pena damnatorū eſt infinita nō intenſiue ſed duratione.ibidē.
Dilectio alleuiat penā.clxvij.
Penalitates ſunt multiplices.lxxxvj.
Penitentia eſt ſecūda tabula poſt naufra/ gium.xcvij.xcviij.cxxxij.
Que ſint partes integrales penitentie.fo/ lio.xcvij.xcviij.cxxxij.
Per pniam apparet maxia clemētia iuſticia ꝛ prudētia pontificꝫ nr̄i.xcvij.xcviij.
Pnīa ſp valet qn̄ vere ſuſcipit.xcvij.xcviij.
Penitentia reformat hominē ſm triplicē vim.folio.xcviij.
Quid req̄rat pnīe integritas.xcvij.xcviij.
Penitentia quid ſit.cxxxij.
Penitentia hꝫ diuerſa noīa.ibidē.
Penitentie effectꝰ qui ſint.ibidē.
In penitentia ſunt tria.ibidē.
De pnīa auctoritates doctoꝝ.cxciiij.
Omēs pnīe ſunt arbitrarie.cxlviij.
Pro omi peccato mortali regularit penitē tia ſeptēnis eſt imponēda.ibidē.
Canones pnīales ponunt.cxlviij.cxlix.cl.
Qualis penitētia debeat imponi diuerſis peccatoribꝫ.fo.cxlviij.ꝛ infra.
Pnīa dicit falſa ſex modis.cliiij.
Quibus ſit imponenda penitentia ſolen/ nis.folio.clv.
Quid ſit pnīa ſolennis.ibidē.
Quattuor regule ſunt ſuande in iniungen dis penitentijs.ibidē.
Pnīa occulta dꝫ imponi p occultis.mani/ feſta p manifeſtis.ibidē.
Pnīa dꝫ imponi ſm q̄ntitatē peccatiꝫ circū ſtantiaꝝ ꝛ ꝯditionē pſone.ibidē.
Qualis penitentia debeat iniungi genera/ liter confitenti.ibidē.
Penitentes indigēt aliq̄ ꝯſolatiōe.cclxv.
Ad perfectionis integritatem tria requirū tur.folio.xc.
Perfectio eſt triplex.ccciij.xcj.
Perfectio p̄latiōis duo req̄rit.xcj.
Quid cōpetat pfectis.ccciij.xcij.
Perfectū dicit tripliciter.ccciij.
Utrū pfectū poſſit fieri impfectū.ibidē.
Perfectiōis diffinitiōes exaīant.ibidē.
Precepta nec faciunt perfectos nec imper fectos.ibidem.
Utrū p̄ceperit deꝰ aliqua pfectis q̄ non p̄/ cepit impfectis.ibidē.
Utrum imperfectio diſcordet a pfectōe.fo/ lio.ccciij.ccciiij.
Impfectio nō eſt mors q̄dā.ccciij.ccciiij.
Utrū repetere ſua ſit impfectū vel claudi/ catio vel indultū.ccciij.ccciiij.
Falſum ē q xp̄s nulla opa fecerit tm̄ perfe/ ctis imitanda.ccciij.ccciiij.
Quid requirat perfectio ꝛ in quibus conſi ſtat.fo.ccciij.ccciiij.
Quomodo differant perfectio et imperfe/ ctio.fo.ccciij.ccciiij.cccv.
Perfectionis forma.radix vinculū ꝛ finis eſt charitas.ccciij.cccv.

Tabula

Triplex eſt differentia ꝑfectiõis in ſcriptu/
ra ſacra contenta.⁊ quomodo membra dif
ferant.folio.cccvj.
Perfectio quid ſit.cccv.cccvj.
In quibꝫ conſiſtant partes euangelice per
fectionis.ibidem.
Quãdo chriſtus docet beatitudines tunc
docet actꝰ ꝑfectionis.ibidẽ.
Perfectio docet̃ ꝯſiſtere in ſex.ibidẽ.
Actus ꝑfectiõis applicant̃ ad opa creatõis.
diſtinctiõis ⁊ ornatꝰ.ibidẽ.
Beatꝰ franciſcus inſinuat ſex actꝰ ꝑfectõis
in regula ſua.ibidẽ.
Quõ doceamur attingere ad ꝑfctõꝫ.ibidẽ.
Perfectio euangelica conſiſtit in his q̃ ſũt
ſuꝑogationis.cccvj.cccvij.
Perfectio eſt duplex.cccvij.cclxxij.
Perfectio poteſt cõparari perfectioni mul/
tipliciter.cccvij.
Perfectio ſuꝑogatõiſ ꝯſiſtit ĩ tribꝫ.cccviij
Perfectio virtutũ excedit ꝑfectionẽ ſtatus
⁊ p̃lationis ſine ỽtute.cccviij.
Utrũ maior ſit ꝑfectio in ſtatu religiõis q̃ꝫ
p̃lationis vel ecõuerſo.ibidẽ.
Ad p̃lationis ſtatũ nõ congruit aſcendere
niſi ꝑfectum.ibidẽ.
Non om̃e illud eſt ꝑfectum quod faciũt vi/
ri perfecti.ccciij.
Actꝰ q̃ de ſuo genere ẽ impfectꝰ.ꝑ aliquam
circũſtantiã p̃t eſſe ꝑfectꝰ.cccxj.
De q̇bꝫ ꝑfectiſ debeat intelligi cũ dĩ xp̃s ali
qua ꝓpoſuiſſe ꝑfectis.cccxv.
Perfectio varia diuerſorum ſtatuum eccle
ſie exprimit̃.cccxix.
Utrũ forma ꝑfectionis ſit aliquo tempore
intermittenda.cccxxij.
In q̇bꝫ nõ ꝯſiſtit ꝑfectio euãgeliij.ibidẽ.
Perfectio diuerſos hꝫ gradꝰ.cccxl.
Perfectio eſt duplex cclxxij.
Perfectio religionũ diuerſaꝝ oñdit̃.ibidẽ.
Quomõ perfecti debeant abſtinere a ſpe/
cie mala.ccxciij.
Perfectis omnis locus aptus eſt ꝓ exerci/
tio diſcipline.cccxlj.
Quid ſit ꝑfectõ vniꝰ cuiuſqꝫ rei.ccxlij.ccliiij
Quid reqrat̃ ad integritatẽ ꝑfectõis.ccxlij.
Periuriũ quid ſit.cix.
Periurium eſt triplex.ibidẽ.
Perplexitas eſt triplex.
Unde oriat̃ ꝑplexitas. ibidem.
Quõ ꝑplexitas ſoluitur.
De ꝑplexitate auctes doctoꝝ po.cxcij.
De pſeuerãtia auctes doc.po.⁊ biblie.ccj.
Perſeuerantia quid ſit.cxxviij.
perſeuerãtia ſtabilitat ꝯuiuãteſ ĩ bono.cclv.
Perſone tres ſunt in diuinis.lxxij.cxvij.
Perſonaꝝ pluralitas qualis ſit.lxxij.cxvij.
Que excludat vel non excludat ꝑſonarum
trinitas.lxxij.cxvij.
Ratio quare ſint tres perſone ĩ diuinis po
nitur.fo.lxxij.cxvij.
Solum tres ſunt ꝓprietates ꝑſonales diui
narũ ꝑſonarũ.lxxij.
Perſona quantũ ad peccatũ originale cor/
rumpit naturã ⁊ ecõuerſo.
Perſonarũ diuinarũ ꝓductio ⁊ cõſequẽtia
ad ꝓductionẽ declarant̃.lxxij.
Perſonaꝝ diuinaꝝ plura ponũt̃ appropria
ta ⁊ multiplex circũinceſſio.xlviij.xlix.
Perſpectiua q̇d ꝯſideret.xx.
Perſpicui natura que ſit.lxxvij.
Pertinacia quid ſit.fo.cxj.
Que ſit natura peruij.lxxvij.
Phantaſia quid ſit.cxxij.
Phantaſma quid ſit.cxxij.
Ph̃ia eſt triplex ⁊ q̇d q̃libet tractet.lxvj.
Ph̃ie diuiſiones ponunt̃.ibidẽ.
Quale ſit lumen phiſice cognitionis et q̃t/
tuplex.fo.lxvj.lxvij.
Sufficiẽtia partiũ ph̃ie ponit̃.lxvj.lxvij.
Phiſica cognitio illuminat intelligentiam.
folio.lxvj.
Philoſophia naturał principalit̃ circa tria
ỽſat̃.q̃ triplicit̃ ꝯſiderant̃.lxviij.
Quomõ conſiderata in ph̃ia naturali du/
cunt in deum.lxvij.lxviij.
Ph̃ia moralis circa q̃ ỽſet̃.xxij.clxviij.
Quõ ph̃ia agat de rebꝫ.lxx.
Ph̃iam ſtudere vtrũ ſit ꝑiculũ.xx.
Ph̃us rõnalis quid ꝯſideret.ix.xx.
Ph̃i habuerũt pennas ſtrucionũ.⁊ tria fal
ſa poſuerũt circa aĩam.xxv.
Pietas quid ſit et quis actus eius ⁊ quot/
tuplex.ccxlix.
Pietas vt eſt donum ſpũſſancti circa quid
attendatur.ibidẽ.
Ad pietatẽ debet ſe hõ exercere.ccl.
Quid ſit pietas perfecta ⁊ quot effectus et
qui.folio.ccxlix.
Quid ſit miſter in ꝯuiuio pietatis.ccl.cclj.
Dies doni pietatis hꝫ tres horas.⁊ bñ de/
clarantur.ccxlix.ccl.
Donũ pietatiſ facit cõuiuiũ.q̇d tollat a con/
uiuantibꝫ ⁊ q̇s inuitet.ccl.cclj.

Sine pietate iuſticia crudelitas eſt.fo.ccl.
Phiſica quid ꝯſideret.ix.
Phiſicus ꝯſiderat duplex mediū.ibidem.
Phito quid ſit.cxiiij.
Pollutionis triplex eſt cauſa.clxj.
Pollutio quō ⁊ q̄le ſit pctm̄.
Utrū pollut⁹ poſſit eucbariſtiā ſumere.
De pollutiōe in vigilia nota bona. ibidē
Utrū oīs fluxus ſit pollutio.
Que ſit cauſa fluxus hui⁹.
Portio anīe eſt duplex.cclxiiij.
Que porta apiat̄ deo ⁊ ſpūiſctō.ccliiij.
Poſſeſſionis tempalis abdicatio vtruꝫ ſit ꝑfecta vel impfecta. ⁊ q̄b abdicatio cōſulatur ⁊ quare.cccxx.cccxxi.cccxxij.cccxxiij.
Poſſeſſionū eccl'ie cōmēdatio ponit̄.⁊ vtrū ſint ꝑfcōis ecc̄ie poſſeſſiōes.cccxxv.cccxxiiij.
Poſſeſſionū cōtemptus fuit a ſanctis ſuaſus.fo.cccxxv.
Poſſeſſiones eccleſie nō ſunt dilapidande ſed poſſunt diſpenſari ſine detrimento ꝑfectionis.fo.cclxxxviij.
Poſſeſſio aliq̄ꝝ fuit inhibita apl'is ſeptem de cauſis.cclxxvij.
Poſſibile dicit̄ multipliciter.lxxiiij.
Potētia eſt duplex.⁊ quid ſit ⁊ quare ſic dicatur.fo.lxxiiij.cxvij.
Qualis ſit dei potentia.lxxiiij.cxvij.
Potētia ordinata dr̄ tripliciter.lxxiiij.
Potentia anīe eſt triplex.cxxi.xxij.
Potentia anīalis eſt duplex.xxij.
Potentia intellectual' eſt duplex.ibidē.
Potētia q̄d ſit ⁊ quō differat ab actu.
Potentia dīna eſt duplex.lxxiiij.xxij.
Potētie triplic̄ ē ſeptuplex opatio.ibidē.
Potentiaꝝ aīe diuiſio ponit̄.cxxi.xxij.
Quō de⁹ opet̄ in potētijs anīe.ccxli.
De potentib⁹ auc̄tes ponunt̄.clxxxvi.
Poteſtas ſacra eſt triplex.xlix.
Preceptū eſt duplex.cxxv.cviij.
Quare ade eſt datū duplex p̄ceptū.cxxv
Preceptū diſcipline quid ſit.ibidē.
Preceptum eſt triplex.ibidem.
Precepta triplicia erāt in veteri lege.xcij
Quot modis ⁊ quomō contingit obtemperare diuinis p̄ceptis.ibidē.
Que ſit rō ſufficiētia diſtinctio ⁊ ordinatio p̄ceptoꝝ tabulaꝝ duaꝝ.cxxiiij.xcij.
Quomō obliget preceptū affirmatiuum et negatiuum.cviij.
Quadruplex genus p̄ceptorum reperitur in ſcriptura.fo.cxxv.cxxiiij.
Sufficientia preceptorū prime tabule poteſt tripliciter ſumi.cxxiiij.cxxv.
Preceptum nature eſt duplex.cxxv.
Preceptum innatū reſpectu proximi ē duplex.ibidem.
In p̄cepto apl'ico de labore manuum ſunt tria ꝯſideranda.ccxcix.
Precipitatio in ſermone quid ſit.cxij.
Predicamēta dicta de deo tranſeunt ⁊ manent.folio.lxxij.
Duo ſunt modi p̄dicādi in dīnis.ibidē.
Utrum p̄dicamēta dicant̄ de deo ⁊ ad q̄d ſpectent.ibidem.
Regula bona ponit̄ de p̄dicatione eſſentialiū ⁊ notionaliū de ꝑſonis dīnis.ibidē.
De p̄dicatorib⁹ bonis ⁊ malis hn̄tur bone auc̄tes doctoꝝ.clxxv.clxxvj.
Utrum mendicantes religioſi debeant p̄dicare.cccxxxv.ccxciij.
Quid magꝭ cōmēdet p̄dicationem apoſtolorum.fo.cccxxxvij.
Predicatorib⁹ debent̄ tpalia.cccxxxvj.
Predicationis opus valde neceſſariuꝫ eſt eccleſie dei.cccxxxv.
Qui dicant̄ veri ⁊ falſi p̄dicatores.ccxciij.
Predicandi auctoritas eſt duplex.ibidē
Quare miſſi ſint predicatores ex ordinib⁹ mendicantiū.ccxciij.
Utrū predicatores miſſi ex mendicantib⁹ poſſint victualia recipe.ibidē.
Preclaritas eſt triplex.xxxix.
Preclaritas victorie ꝑ quos ſignificetur.et qn̄ viguerit.ibidē.
Preclaritas doctrine qn̄ viguerit.ibidē
Preclaritas vite ꝓphetice qn̄ fuerit.ibideꝫ.
Q̄ꝫ ꝑiculoſus ſit appetit⁹ p̄latōis.cccviij.
De prelatis bonis ⁊ malis auc̄tes doctoꝝ ⁊ biblie.fo.clxxiiij.clxxv.
Prelatiōis ſtat⁹ ē altior ſtatu religioſoꝝ.ſꝫ ſtat⁹ religioſoꝝ eſt ſecurior.cccviij.
Stat⁹ p̄latiōis multꝭ ꝑicul' exponit̄.ibidē.
Prelationis ſtatū appetere eſt ꝑiculoſum p̄ſumptuoſum ⁊ ſtultū.ibidē.
Quis ⁊ quo mō debeat ſuſcipi ſtatus prelationis.ibidem.
Prelationis officiū ſine culmine ꝟtutis nō eſt ſublimatio ſꝫ deiectio.ibidē.
Prelati debent habere ſpiritū ſeueritatis ⁊ pietatis.liiij.
Prelatus remiſſus plus nocet q̄ꝫ rigidus ſine miſcōia.ibidē.
Prelat⁹ qualis eſſe debeat.xxj.

Prelatus dicit ſol quantū ad documenta veritatis.folio.xxxiiij.
Prelat⁹ dicit luna quantū ad exempla virtutis.ibidem.
Premiū btitudinis eſt triplex.⁊ ꝗd ſit ꝗdlibet.⁊ ꝗs gd⁹ ⁊ ordo.ciij.ciiij.cxxxv.
In ꝗbꝰ ꝯſiſtat ꝗdlibet.ciij.ciiij.cxxxv.
Premioꝝ btitudinis gd⁹ ⁊ diſtinctio ſuat ſm exigentiā meritoꝝ.ciij.ciiij.cxxxv.
Premiū quale correſpōdeat abdicatiōi ꝑfecte oīm rerū.ccccxxxvij.
Preſidentia p electionē ꝑfert preſidentie p ſucceſſionem.xxij.
Preſtigiū quid ſit.cxiiij.
Preſumere null⁹ dꝫ de ſuo ſtatu.xliij.
Preſūptio nouitatū ꝗd ſit.cxj.
Que ſint ꝯditōes pſūptuoſi.viij.
Priceps ⁊ pplˀs quō ſe debeāt hre.xxij.
Que ſit intētio pncipis in regēdo.ibidē.
Proditio quid ſit.cxij.
De pficientibꝰ ⁊ pfectis multe ponūtur auctoritates.clxxxij.
Profūdū diui iudicij ⁊vniuerſi ꝗd ſit.lxviij
De ꝓpinꝗtate ponūt auctes doctoꝝ.ccxvj.
Proprietas ſepat ab vſu.ccccxxxiij.
An ſit rōnabile nihil habere ꝓpriū in ſpeciali ⁊ cōmuni.ccccxl.
Ordo fratrū minoꝝ.xij.cauſis nihil ꝓpriū hꝫ in ſpeciali nec in cōmuni.ibidē.
Xp̄s docuit nihil hre ꝓpriū in cōi.ibidē.
An liceat clericis habere aliquid propriū folio.cclxxi.cclxxiij.cclxxx.
Quare aug⁹.ꝓmiſit clericꝭ hre ꝓpriū.cclxxiij
De pſperitate ponunt auctes.ccxiij.
Prouidentia dei reguntur oīa que fiunt in vniuerſo.lxxiiij.
Prouidētia dei eſt oīno irrepbenſibilis.ibidem.
Prouidentia quid ſit.cxxvij.
De pudentia ponunt auctes.cc.
Prudencia quid ſit.x.cxxvij.
Prudentie quot ſint ſpecies ⁊ actus.⁊ quid ſit quelibet.x.cxxvij.
De prudētia auctes.cxcviij.cxcix.
Quot ſint partes prudētie.cxxvij.
Prudētia ē ꝗdruplex.⁊ ꝗd ſit ꝗlibet.x.
Prudentie grad⁹ ponunt.cxlij.
Pſalmi beati immaculati quedam breuis expoſitio.xl.
Pudicicia quid ſit.cxxviij.
Pugna eſt duplex.xlij.
Quid ſit pugna ſpūalis.ibidē.
Punitio diuine iuſticie ſemꝑ eſt citra condignum.folio.lxxxi.
Punitionis differentia eſt ſm differentiaꝫ demeritoꝝ.cf.
Punitionis hoīm poſt hanc vitā eſt triplex locus ſm triplex pctm̄.cxvj.
Punitio ē duplex tā dāni ꝙ̄ ſenſus.ibidē.
Ubi ſint ſituata tria loca punitōis.ibidē.
Utrū ſol⁹ ignis puniat reprobos.ibidē.
Purgatorius ignis ꝗlis ſit.ꝗs eo affligat ⁊ quomō.fo.c.
Utrū purgandi abſorbeant a triſticia ꝉ deſperent ⁊c̄.ibidē.
Purgatione expleta ſtatim euolāt anie iuſtoꝝ ad celū.ibidē.
Cui pctō debeat purgatoriū.cxvj.
Purgatio eſt triplex.fo.l.
Quid ſit puritas ꝯtemplatiōis vel illuminationis.cclx.
Puſillanimitas ꝗd ſit.cxj.

R Actiones intelligibiles ſunt ꝗſi medie int ydeales ⁊ ſeminales.cxxiij.
Rōnes ſeminales nō pñt eſſe in materia niſi ſit in ea generatio.ibidē.
Ratio quid ſit.cxxij.
Ratio habet act⁹ ꝗnꝗʒ.ibidē.
Rō pmordialˀ ⁊ cauſalˀ ſunt idē.cxxiij.
Quid ſit ratio naturalis. cauſalis ⁊ ſeminalis.⁊ quō differūt.ibidē.
Ratiocinatio quid ſit.cxxij.
Radi⁹ eſt triplex ⁊ ꝗd ſit ꝗlibet.xix.xx.
Radios igneos exufflat ſpūſſctūs.ccxlj.
Rancor quid ſit.cxj.
Raphael quō interp̄tet.cxx.
Rapina quid ſit.cxiiij.
Raptus ſpūalis an fiat in corꝑe vel extra.⁊ que ſint ꝯditiōes eius.xix.
Reatus pene eterne ꝗd reſpiciat.lxxxj.
Recedere a bono incommutabili quid ſit.folio.lxxxj.
Receſſus a deo eſt tm̄ p ꝯtemptū vel in ſeipo vel in ſuo p̄cepto.lxxxij.
De recidiuatiōe auctes ponunt.ccxij.
Rectū tripliciter notificat.lxviij.
Rectitudo eſt duplex.lxxv.
Refectione indiget intellectus et affectus.folio.xl.
Quō reficiat intellect⁹.ibidē.
Que theorie reficiāt intellectū.ibidē.
Refectio multiplex ponit.ccliij.

Refectio ſine potu ſpirituali eſt imperfecta. folio.cclxv.cclxvj.
Refectio pfecta in vno ꝯſiſtit.cclxvij.
Regnum reipublice in eccl'ia attendit circa tria.folio.ccxcviij.
Quid ſit regnum dei.⁊ que ſit eius gloria ⁊ quis rex.cclxvij.
Rectores vniuerſitatis q̄tidie requirūt cō/ ſiliū in tabernaculo.cclix.
Qui reges vocent ⁊ coronant.cclxix.cclxx.
Quō intelligit ꝙ regina auſtri nō habuit vl tra ſpiritū.cclxx.
De regratiatione auctoritates doctoꝝ po/ nuntur.ccxxxij.
Regule eterne quō ſint immutabiles ⁊ quō nos ligent.xiiij.
Regule eterne quid ſint.ibidē.
Regule eterne ſcripte ſunt in prima tabula legis.ibidem.
Sex optime ſunt conditiones regularum eternarū.ibidē.
Ubi fundent regule eterne.ibidē.
Regula fratrū minoꝝ exponit.cclxx.
Cur beatus Franciſcus nouam regulam fecerit.cccxl.
Quomō fratres minores voueant regulā ſuam.cclxxj.
Relatiōes in diuinis ſunt q̄ttuor.lxxij.
Relatio in diuinis trāſit ⁊ manet.lxxiij.
Relatio multiplicat trinitatē.ſubſtātia con tinet vnitatē.ibidē.
Religio quid ſit.cxxviij.
De religioſis auctes ponunt.ccxxviij.
Que religio ſit pfectior alia.cccvij.cccviij.
Scdm quid attendatur perfectio religio/ num.cccvij.cccviij.
Religionis votum ſine vſu virtutis eſt per uerſio nō pfectio.cccviij.
Religionū diuerſitas reſpondet ordinib⁹ angeloꝝ.lj.
Religiones comparant ſm ſtatus non ſm pſonas.ibidem.
Religioſus aliq̄n ipfectior eſt laico.ibidē
Religiōis puritas in trib⁹ ꝯſiſtit.cclxxij.
Non omēs religiōes ſunt pares in trib⁹ vo tis ſubſtantialib⁹.cclxxij.
Quare religioſi ſtudeāt.cccxl.
Aliqua ſepe bn̄ fiūt a religioſis q̄ credunt a ſeculari b⁹ male fieri.ibidē.
Religioſi neceſſario īdigēt recreatōe.cccxlj.
Religioſis neceſſaria eſt diſtinctio officina rū clauſtraliū.ibidē.
Utrū ꝯueniat religioſis ſupflua mendici/ tas.ibidem.
Utrū religioſus poſſit trāſire ad religionē fratrū minoꝝ.cccxlij.cccxliij.
Religionū diuerſarum perfectio declara/ tur.cccxlj.cccxliij.
Utrū frater minor poſſit tranſire ad aliā religionem.cccxliij.
Utrū frater mīor poſſit ꝑ culpa ſua eījci.vl egreſſus licite nō recipi.ibidē.
Quare aliqui religioſi in moribus ſint di/ ſtorti.cccxliij.cccxliiij. (xliiij.
Quare religioſi nō oēs diſcolos eījciāt.ccc
Que ſit rō ꝙ omēs religiones in ſpūalibus ſic deficiūt.cccxliiij.cccxlv.
Unde accreſcat meritū bonoꝝ religioſoꝝ folio.cccxliiij.cccxlv.
Que ſit cauſa ꝙ religioſi aliq̄n ſunt inuidi ⁊ diſſentientes.cccxlv.
Quare religioſi tā ſtudioſe occultant facta ſua.fo.cccxlv.
Quare religioſi nō recipiunt indifferenter oēs ad religionē.ibidē. (cccxlv.
Seculares iudicāt religioſos trib⁹ modis.
Deſpectio religioſorum valet eis octuplici ter.fo.cccxlv.
Quare religioſi plus honorant diuites q̄ pauperes.ibidē.
Religionis gradus ponunt.cxliij.
Obligat⁹ religioni añ ingreſſum nō pt acce ptare eccl'iaſticā dignitatē.cclxxiiij.
Dicere oēs religiones eſſe pares ī trib⁹ ſub ſtantialib⁹ ē manifeſte falſum.cclxxj.
Exit⁹ de religiōe pt dupl'r intelligi.cclxxiij.
De religione auctoritates doctorū ponun tur.clxxx.ccxxviij.
De remiſſione auctoritates doctorum po/ nuntur.ccxviij.
Receptio alicuius ad religionem tria req̄/ rit.fo.cclxxij.
De remorſione auctoritates doctorum po nuntur.ccviij.
De renunciatione auctoritates doctorum ponunt.ccxxvij.ccxxviij.
Reprobi tm̄ audiunt verbum dei non gu/ ſtant.ccxlviij.
Res habent triplex eſſe.et vbi exprimat in ſcriptura.lxx.lxxix.
Res in aīa hñt triplex eſſe.lxx.
De⁹ ordiatiſſime res oēs ꝯdidit.diſpoſuit gubnat.⁊ illō ſcptura ordiate narrat.lxxvij.
Res pfecti⁹ ⁊ pleni⁹ ē in ſuo fonte.lxxxv.

Res duplicit̃ cognoſcunt̃ in arte eterna ⁊ i mēte p̃ter acquiſitionē.fo.lxxxvj.
Rex̃ tp̃aliũ cõitas eſt q̃druplex. manãs ex quadruplici iure.cccxxxj.cccxxxij.
Res hꝫ triplex eſſe.viij.lxxix.
Quare in creatione rerũ dicit̃ fiat.fecit ⁊ factum eſt.viij.lxxix.
Reſtitutio qualiter fieri debeat ꝺ male acquiſitis.cccxlvj.
Reſurrectio generalis eſt ventura.⁊ que ſit ratio.cij.cxxxvj.
Reſurrectio corporum qua figura.q̃uibus membris.cij.cxxxvj.
Reſurrectio omniuꝫ de lege cõmuni.⁊ que ſit ratio.cij.cxxxvj.
In qua ſtatura et perfectione erit reſurrectio.folio.cij.cxxxvj.
Rethorꝭ p̃ceſſus triplex quõ fiat.xxj.
Quid rethorica ꝯſideret.ibidē.
Genera cauſe rethoricał ſunt tria.ibidē.
Rethoricalis ꝯſtitutio qualis ſit.ibidē.
Reuerentia quid ſit.cclxxij.
Rixa quid ſit.cxj.
Rotarum expoſitio quas vidit ezechiel ponitur.lxix.

Acerdos qualiſ

ſ eſſe debeat.folio.clxxviij.
De ſacerdotibꝫ auc̃tes po.ibidē.
Uita legaliũ ſacerdotũ nõ eſt forma euãgelice p̃fectionis.cccxxiij.
Sextuplex opus ſacerdotale declaratur ĩ ſcriptura.cccxxxiiij.cccxxxv.
Solis ſacerdotibus dat̃ duplex clauis exercenda in penitētia.xcviij.
Quid teneat̃ ſcire ſacerdos.cxlviij.
Sex modis ꝺr aliq̃s ſacerdos x̃pi⁹.cliij.
Satietas in vno ꝯſiſtit.cclxv.cclxij.
Sacramēta q̃d ſint.cxxx.xciij.xciiij.
Sacrox̃ ſignificatio ⁊ op̃atio ponit̃.ibidē.
Ad q̃d valeant ſacramēta.cxxx.xciij.
Xp̃s ꝯuenientiſſime reparat gen⁹ humanũ p̃ ſacramenta.cxxx.xciij.
Quiſ morbꝫ.egrot⁹.medic⁹ ĩ ſacr̃is ſit.ibiꝺ
Que ſit cã ſacr̃ox̃.vſus.fruct⁹ ⁊ ort⁹.xciij.
Sacr̃a ſunt venerãda tanq̃ꝫ ſctã.ibidē.
Inſtitutio ⁊ temp⁹ inſtitutionis ſacramentorũ ponunt̃.xciij.xciiij.xcv
Nõ fuerũt eadē ſacr̃a in oĩ lege.xciiij.
Sacr̃a noue legis ſunt euidentiora ſacr̃is veteris legis.⁊ rõ ponit̃.ibidē.
Que ſacr̃a fuerint in q̃libet lege.ibidē.
Sacr̃a noue legis ſunt ſeptē.ibidē.
Ad q̃s morbos ⁊ ꝟtutes ordinēt̃ ſacr̃a.ibiꝺ
Quare ⁊ in q̃bꝫ ſint ſacr̃a inſtituta.ibidē.
Xp̃s inſtituit ſacr̃a diuerſimode.ibidē.
Duplex gr̃a ſacr̃alis triplici tp̃e fuit.ibidē.
Quare diſpenſatio ſacramentox̃ regularit̃ ſoli homini ꝯueniat.xcv.
Qualꝫ dignitas req̃ratur in miniſtrante ſacramenta.ibidē
Quid reſpiciat q̃dlibet ſacr̃m.ibidē.
Utrũ ſacramenta recepta extra vnitatem eccłie aliq̃d valeant.ibidē.
Q̃ibꝫ ſacr̃is cõe eſt nõ iterari ſup̃ eãdē materiã.eandē p̃ſonã.ex eadē cã.ibidē.
Que ſacramēta ſint iterabilia ⁊ q̃ nõ et ꝭm quid attendat̃.fo.xcv.cxxx.
Sacr̃a ſũt introducta duplici de cã.xcv.
Quõ vnũ ſacr̃m dicat̃ excellere aliud.cxxxj
Sacrilegiũ quid ſit.fo.cxiiij.cxij.
Sacrilegiũ cõmittit̃ triplicit̃.cxliij.
Saliator.ibidem.
Salomon in quibꝫ ſignificet x̃pm ⁊ in quibus non.xxxvj.
Quomõ ſcriptura loquat̃ de mulieribꝫ ſalomonis.ibidem.
Salomonis ſtudiũ quale fuerit.xliiij.
Salutis ſecuritas q̃d req̃rat.xcv.
Ad ſalutē duo ſunt neceſſaria.xj.
Salus nõ eſt ſine ſpũ ſancto.ibidē.
Que ſint p̃motiua ⁊ ĩpugñtiua ſalutis.lx.
Salutis humane p̃curatio quo ordine facta ſit.ibidem.
Salus nõ habet̃ niſi p̃ x̃pm.xxxv.
Salus nõ reſtaurat̃ niſi deſiderata.amata ⁊ cuſtodita.ibidē.
Salus nõ eſt dilata vt cuſtodiretur ⁊ deſideraret̃.ibidem.
Sanctitatꝭ interne p̃fectio q̃d req̃rat.xcj.
Sãdalia q̃d ſint ⁊ ſolee ⁊ calige.cclxxiiij.ccc
Quis ſit vſus ſandaliox̃.cclxxiiij.ccc.
Sanitas anime integra cõſiſtit ĩ vſu ſeptē virtutum.xciiij.
Sap̃ia diuia reſpectu q̃rũ ſit.lxxiiij.
Nomia ⁊ rationes nominũ ſap̃ie diuĩe ponuntur.lxxiiij.cxviij.
Plenitudo ſapientie chriſti attēditur quo ad tria.lxxxv.
Sapientie ſunt q̃uinq̃ modi.ibidē.
Utrũ ſapientia x̃pi fuerit reſpectu infinitorũ ⁊ ſimul reſpectu oĩm.ibidē.
De ſap̃ia auc̃tes ponunt̃.ccxvij.ccxxiij.
Sap̃ia eſt fontalis origo virtutũ.fo.x.

Cir ca ſapientiaꝫ apoſtolus nos hortať ad
quattuoꝛ.fo.xj.xij.xiij.
Sapiē deorſuꝫ deſcꝑtio ꝛ ꝯditōes.xiij
Sapiā deſurſuꝫ deſcēdit triplici radio.xiij
Que ſunt ſeptem columne ſapientie et pe/
diſſeque.ibidem.
Sapiā vult hr̄e miſcōiam in affectu ꝛ effe/
ctu ꝛ opa fructuoſa nō lubrica.xiij.xliij.
Quare pauci ꝑueniūt ad ſapiām.xiij.xiiij.
Sapiē ianua eſt ſeptuplex.xiiij.
Sapiē forma ē mirabil' ꝛ q̄druplex.ibidē.
Q̄ multiformis ſit ſapiā.ibidē.
Sapiā xp̄i eſt triplex.xviij.
Sapientes alij a xp̄o ſibi cōparati ſunt q̄ſi
ſimulacrū eius.xxxij.
Sapiā eſt de deo eterno.xxvj.
Sapiē q̄ttuoꝛ ſunt fruct⁹.xliij.
Sapiā eſt multiplex.xiij.
Sapiē opus eſt triplex.xv.
Sapiā effundiť triplici ope.ibidē.
Sapiē facies eſt q̄druplex.ibidē.
Sapiā vera quid ſit.xiij.
Sapiā vana quid ſit.ibidē.
Sapiā ťrena diabolica ꝛ aīalis q̄d ſit.xiij.
Sapientia diuiā nō reſerať nec habeť niſi
ꝑ fidem.xxxv.
Sapiā habet duas radices.ibidē.
Sapientia eſt multiplex.cclxiij.
Quid ſit ſapiā ꝛ donū eius.ibidē.
Que ſit neceſſitas ꝛ vtilitas doni ſapientie
folio.cclxiij.cclxliij.
Qualiter ſapiā querať.inueniať.in corde ſe
mineť.ꝛ inuēta cognoſcať.cclxiiij.
Sapientia diciť a ſapoꝛe.ꝛ que ſit eius ope
ratio.ccxliij.
Sapoꝛ eſt duplex.ſcꝫ bon⁹ ꝛ mal⁹.cclxiij.
Sapiā ē mľtiplex.q̄ act⁹ ei⁹ ſint.ibidē.
Quale ſit cōuiuiū ſapientie.cclxv.
Sapiā cauſat diē in aniā.cclxiiij.
Quis admittať ad cenā ſapiē ꝛ qn̄.cclxv.
Sapiē ſunt q̄ttuoꝛ actus.xliij.
Satiſfacere quid ſit.lxxxvij.
De ſatiſfactione auctoꝛitates doctoꝛuꝫ po
nuntur.cxcv.
Utrū ꝓpter ſcandalum q̄s debeat ceſſare a
bono opere.cxiiij.
Utrū ſemper ſint ſcandala timenda vel cu
randa.ibidem.
Quid ſit ſcādalū ꝛ vn̄ diciť.ibidē.
Scandalū capiť tripliciť ꝛ ē duplex.ibidē.
De ſcādalo ponunť auc̄tes doctoꝝ.ccix.
Sciā p̄ſupponit diſciplinā ꝛ bonitatē.xiiij.
Phi dederūt nouē ſciās ꝛ ſpoponderūt de
cimā ſed nō dederūt.xix.
Quid ſit ſcientia.cxxix.
Scientia de deo humanato.xxvj.
Scientie alie habent vnū ſenſuꝫ.ſacra ſcri
ptura hꝫ quattuoꝛ.xxxiij.
Scientia curioſoꝝ quantū noceat.ꝛ vbi h̄
ſignificetur.xlij.
Scientia eſt triplex.cxxix.
Scientia capiť tripliciter.ibidē.
Scientie diuerſe in diuerſis ꝯditionib⁹ ſe
excedunt ꝛ excedunť.fo.j.
Sciā hūana eſt q̄druplex flumē.iij.ꝛ.iiij.
Sciē pulchra diuiſio poniť.iij.iiij.
Sciāꝝ ethicaꝝ vn⁹ ē finis.ſ.beatitudo.iiij
Scientie ille ſunt diſcende que manent in
patria.fo.cclj.
Scientia eſt duplex.ibidē.
Aliud eſt ſcire.aliud guſtare.ccxlviij.
Scientie donū ꝑmo reſpicit ſpeculationē
poſtea opationē.cclj.
Sciē hūane ſunt inuēte ꝓpter nos.cclij.
Scientia theologie excellit eminentem ſci
entiam.ibidem.
Qui habeāt donū ſcie.q̄ effect⁹ ei⁹.q̄d ſit ꝛ q̄
refectio ꝛ ꝓuocatio.cclj.cclij.ccliij.
Sciſma quid ſit.cxiij.
Sciſma ꝛ hereſis differūt.ibidē.
Scripture ſacre oꝛtus ꝓgreſſus ꝛ ſtatus ꝛ
fruct⁹ deſcribiť.lxviij.
Unde ſit firmitas ꝛ intelligentia ſcripture
ſacre.ibidem.
Qualis ſit ꝓceſſus eius.lxviij.lxix.
Que ſit longitudo latitudo ꝛ pꝛofunditas
eius ꝛ ſublimitas.lxix.
Quis ſit finis eius.ibidē.
Scriptura diuidiť in duo teſtamenta ꝛ q̄
ſint libri vtriuſq̧.lxix.cxxiiij.
Coꝛreſpondentia noui ꝛ veteris teſtamen
ti poniť.lxix.cxxiiij.
Quare nō diuidiť in theoꝛicā ꝛ practicaꝫ ſi
cut alie ſciētie.lxix.
Libꝛi vtriuſq̧ teſtamenti traditi ſunt qua
drifoꝛmiter.ꝛ quadrupliciter mouent nos
ad bonum.lxix.lxx.
Scriptura ſacra ſimilis ē fluuio latiſſimo.
ibidem.
Quomodo deſcribit mundi decurſuꝫ ꝛ res
omnes.ibidem.
Habet materiam altiſſimam ꝛ eſt venuſtiſ/
ſima.folio.lxx.
Quis ſit ei⁹ ꝯueniens auditoꝛ.ibidē.

Tabula

Habet in diuerſis locis exponi tripliciter
ꝑter ſenſum lr̄alem.fo.lxx.
Habet ſubiectū multiplex.ibidē
Q̄ŏ ſit eiꝰ ꝑncipiū ⁊ modꝰ ꝓcedēdi.ibidē.
Unꝰ modꝰ ꝓcedēdi eiꝰ ꝯtinet nouē modoſ.
Quid ꝯferat.lxx. (fo.lxx.lxxj.
Data eſt ꝑ reuelationē diuinā.lxx.
Quis ſit modꝰ exponēdi eā.⁊ quō q̇s poſſit
bene exponere eā.lxx.lxxj.
Habet q̄ttuor ꝑtes ⁊ q̄druplicit̃ expōi.lxxj.
Quīqꝫ ſunt reg̍le bn̄ exponēdi eā.ibidē.
Nō vbiqꝫ eſt allegorice ꝉ myſtice exponēda.
Principalit̃ agit de opibꝫ recreatio/ (lxxj.
nis poſtea ď opibꝫ ꝯditōis.lxxj.lxxvij.lxxvj.
Scriptura ſacra nō deſcribit ſpeciales na
turas entiū.motꝰ.virtutes ⁊c̄.lxxvj.
Scriptura ſacra ꝓponit nobis ſeptenariū
ſeptiformē.xciij.
Lumen eiꝰ eſt vnū ſm̄ ſenſum lr̄alem.⁊ tri
plex ſm̄ ſpūalem.lxvij.
Tria docet ⁊ q̇s doctor tractet.ibidē.
In ſcripturis refulget quadruplex intelli/
gentia.fo.xiiij.
Scriptura ſacra nō agit de opibꝫ creatōis
niſi ꝓpter opa reparatiōis.lxxvij.
Scriptura ſacra triplicit̃ deſcribit̃.ciiij.
Omis ſcriptura eſt os dei. lingua.calamꝰ.
liber intꝰ ⁊ foris ſcriptꝰ.fo.xxxij.
Intelligentia ſcripture cōparat̃ mari tripli
ci ratione.xxxiij.
Scriptura ď paruꝰ fons.fluuius.ibidē
De ipa exponit̃ aliquid de.v.ca.Iſaie.et.j.
Ezechielis.ibidē.
Quattuor ſunt ꝑncipales intelligentie ſcri
pture ⁊ ſenſus.ibidē.
In ſcriptura ſignificāt res ⁊ voces.in alijs
ſole voces.ibidē. (xiiij.xv.
Scptura hꝫ triplicē ītelligētiā. xxxiij.xxiiij
Allegoria ſcpture ē duplex.⁊ q̄ntū ad corpꝰ
xp̄i ſpectat eſt triplex ⁊c̄.xiiij.xv.
Penes q̇d debeat ſumi diuiſio ⁊ ſufficiētia
librorum ſcripture ſacre.xxxiij. (fo.xxxiij
Quibꝫ aīalibus q̇ libri ſcpture corrn̄deāt
Scriptura intelligit̃ ꝑ germinationē terre
q̄ttuor rōnibꝫ.xxxiiij.
Ordo ſcripture in q̇bꝫ ⁊ q̄t ponit̃.
Scriptura tradit̃ ꝓpter q̄ttuor. ibidē.
Uetꝰ teſtamētū hꝫ lumen a nouo.
Duo teſtamēta quid ſignificent ⁊ quō diffe
rant.⁊ ſm̄ q̇d ſumant̃.xxxv.
In ea dantur tres leges ordinate ⁊ conue
nienter.ibidem.
Scripture ꝓceſſꝰ ⁊ myſteria ꝑ q̇d intelligā
tur ⁊ quibꝫ attribuant̃.ibidē.
Tota ſcriptura ſacra in duodecim myſte/
rijs continet̃.xxxiij.xxxv.xxxvj.
Illa.xij.myſteria q̇bꝫ cōꝑent̃.xxxv.xxxvj
Quis ſit ꝓceſſus eius.xxxv.xxxvj.
Qn̄ aliq̇d in ſcriptura nō p̄t myſticari ď ca/
pite trāſferendū eſt ad mēbra.xxxvi.
Theorie ſcripture ſacre ſunt infinite.⁊ ꝑ q̇d
intelligant̃.ibidem.
Cōuenientia duorum teſtamentorum ſex modiſ
aſſignatur.xxxvij.xxxviij.
Teſtamentorum ꝯuenientia ſm̄ vnū moduꝫ
eſt quadruplex.xxxvij.
Teſtamentorum duodecim ſunt tꝑa.⁊ ꝑ quid
ſignificent̃.xxxvij.xxxviij.xxxix.
Poſita in ſcriptura ſacra nō ꝯtigerūt caſu.
ſed maxīa rōne ⁊ myſterio.xxxviij.
Scire ſacrā ſcripturā ē ſolū delectabile.xl.
Ex ſcriptura q̄dā lux egredit̃ in intellectuꝫ
iunctū imaginationi.xl.xlj.
Ipa dat ſpectacula nobilia.ante.retro.ītra
extra.dextrorſum ⁊c̄.xl.xlj.
Ipa dat exempla extrinſeca omnium virtu
tum.folio.xl.xlj.
Ipa ꝓponit nobis quattuor.⁊ illuſtrat mul
tipliciter.fo.xl.xlj.xlij.
Scientie alie a ſcriptura ſacra nō debēt ni
mis attingi.xlij.
Scriptura ſacra paſcit animā.aliqn̄ eſt ci/
bus.aliqn̄ potus.cclij.
Scriptura ſacra loq̇t̃ nob̄ multiplr̄.ccxlvi.
In nouo teſtamento ſunt ſeptem tempora
gratioſa.xxxviij.
Differētia duorum teſtamētorum dat̃.cxxiij.
Scripturarum q̄ttuor ſunt genera.xliij.
Studiū ſcripture ſacre quadruplicē vitaꝫ
requirit.xlv.
Senſus ſcripture ſacre ſm̄ q̇d ſumat̃.q̇d
ſint.q̇bꝫ rn̄deāt.⁊ ꝑ q̇d ſignificent̃.xxxiij.
De quibꝫ ſint ſenſus eius.⁊ quot facies ha
beant.xxxiij xxxiiij.
Sacra ſcriptura agit de ſeptem in vniuer/
ſo.folio.lxxij.cxxiiij.
Duodecim fructꝰ oriunt̃ ex ꝯſideratiōe ſa/
cre ſcripture.xl.xlj.xlij.xliij.
Scriptura ſacra habet oēs ꝯditōes leg̃.⁊
nota.xij.ꝯditiones.j.ij.iij.iiij.
Scripture ꝑfectio ſex rebꝫ cōparat̃.fo.j.
Ipa excedit oēs alias ſcias ī nobilitate oī/
um cauſarum ⁊ aggregat ī ſe ꝑfectiōes omniū
ſententiarū.fo.j.ij.iij.iiij.

Jpa ꝑ triplex ꝟbū eſt nobis cōicata. ⁊ ē flu/
mē q̄druplex ⁊ multi riui.fo.ij.iij.
Quāta ſit ſuauitas ⁊ vtilitas in ea ⁊ q̄t pre/
mia.iij.
Tres conditiones eius ponunt̄.itē eſt ali/
mentū pfectum.ibidē.
Jtē ipa eſt fluui⁹ ignitiſſim⁹ ⁊ impetuoſiſſi/
mus.ibidem.
Forma eius que eſt mod⁹ agendi dicit̄ cri/
ſtallina.iiij.
Quot defect⁹ īpingunt̄ ei ab inſipiētibꝫ.iiij
Juſticia ei⁹ ⁊ q̄druplex mod⁹ agēdi ei⁹ ⁊ ſub
iectū ei⁹ qđ eſt de⁹ declarant̄.iiij.v.
Jpa nō habet inſipientiā nec rei nec verbi
nec modi.fo.iiij.
Scriptura ſacra cōſiſtit in generibꝫ logice
phiſice ⁊ ethice.v.
Eloquētiſſima eſt vt decet eā loqui.⁊ meri/
to vocat̄ lex diſcipline.ibidē.
Quare loquat̄ de imūdis rebꝫ.ibidē.
Quis ſit mod⁹ agēdi ei⁹ ⁊ q̄ ⁊ q̄t fruct⁹.v.
Scriptura ſacra eſt de xp̄o ſub rōne ſepti/
formis medij.vj.
Quō vet⁹ teſtamētū pfigurat nouū.⁊ nouū
ꝯtinet̄ in veteri.⁊ quō de xp̄o agāt.vj.vij.
Libri ſniaꝝ q̄druplex pfectio declarat̄.⁊ q̄/
mō giro rōpat̄ ꝓpter q̄ttuor.lv.lvj.
De q̄ tractet totus liber ſniaꝝ ⁊ quilibet in
ſpeciali.lv.lvj.
Scripturaꝝ ſunt q̄ttuor genera.xliiij.
Scurrilitas eſt ꝯtra honeſtatē.cxij.
Quid ſit ſcurrilitas.cxij.
Seclares doctrie quō debeāt euitari.xlj
De ſecuritate auctes doctoꝝ ponunt̄.ccxj.
Securitas quid ſit.cxxviij.
Semen q̄d ſignificet ⁊ q̄d ſit.cxxiij.
Seminalis ratio q̄d ſit et quomō differat
a ſemine.ibidē.
Senarij pfectio declarat̄.xx.xcix.
Sufficiētia duplex ſenſuū ponit̄.cxxj.
Senſus quid ſit.cxxj.xcj.
Senſus ē duplex.cxxj.cclxiij.ccxliij.xcj.
Ubi ſint ſituata organa ſenſuū.cxxj.
Senſus interior eſt triplex.ibidē.
Quid ſit ſenſus cōmunis.ibidē.
Que ſint organa media ⁊ obiecta ſenſuum.
ibidem.
Quinq̄ ſunt ſenſus ſpirituales.⁊ quid ſint
folio.cxxx.xcj.
Que ſit opatio huius duplicis ſenſus ⁊ cō/
ditio.cclxiij.xcj.
Senſ⁹ iteriores lāgueſcūt ſine ſapiā.cclxiij
Quō ſenſus interior apiat̄ nobis.cclxij.
Quō ſenſus corpales purgent̄.cclix.
Senſualitas quid ſit.cxv.cxxj.
Senſual' potētia aīe dr̄ multiplicit̄.cxxj.
Quō fiat ſenſatio.ibidē.
Uerſus ſup libros ſniaꝝ ponunt̄.lvj.
Libri ſententiarū cōtinentia que ſit.lv.lvj.
⁊ deinceps.
Per q̄d ſignificet̄ matia libri ſniaꝝ.lv.lvj.
Septenari⁹ multiplex narrat̄.xij.xciij.
Seraphin ale q̄d ſignificēt.xxvij.
Seraphin duo ſunt in nob.ibidē.
Seraphin duo q̄d ſignificēt.ibidē.
Sermo rōne finis ē ad tria.lxvij.lxviij.
Jn ſermone eſt tria ꝯſiderare.lxvij.
Omis ſmo in reſpectu ad loq̄ntē ſignificat
ment' ꝯceptū.⁊ ē ꝟbū ment'.ibidē.
Tria ꝯcurrūt ad cōplemētū ſmōis.lxviij.
Que poſſint ꝑ ſmonē cognoſci.ibidē.
Quibꝫ debeat ſmo fieri.⁊ vn̄ incipiendū ⁊
terminandū.vij.viij.x.xj.
Sermo debet fieri ecclīe et debet incipe a
medio qđ eſt xp̄s.vij.viij.
Sermonis ſmin⁹ in q̄ ſit ponend⁹.x.xj.
Significandi quattuor ſunt modi in diui/
nis.lxxij.cxvij.
Signa ſenſibilia quomō ordinent̄ ad gra/
tiam.fo.xciij.xciiij.
Simbola fidei ſunt tria.⁊ q̄ fuerit cauſe cō
dendi ipa.cxxvj.
Quō dicant̄ ⁊ q̄n ⁊ q̄ noīe.ibidē.
Sufficientia duplex articuloꝝ ⁊ qui fue/
rint ꝯditores.ibidē.
Quid ſit ſimilitudo.cxxij.
Quō differāt ſilitudo ⁊ imago.ibidē.
Quare tribus ſymeon nō ponat̄ in deute/
ronomio.liij.
Simonia quid ſit.cxiiij.
Simonia hꝫ tres materiales drās.ibidē
Simoniaci exprobrant̄.xxj
De ſimplicitate ponunt̄ auctes doc.ccxxvj
Utrū ſimplicitas ſit bona.xiiij.
Simplicitas deiformē facit.ccxli.
Sinagoga quid ſit.vij.
De ſimulatione ponunt̄ auctoritates do/
ctorū ⁊ biblie.ccxv
Simulatio ī tribꝫ ē.⁊ q̄d ſit q̄libꝫ.clxv.
Sinderesis q̄d ſit.cix.
Sobrietas quid ſit.cxxviij.
De ſocietate ponunt̄ auctoritates doctorū
⁊ biblie.ccxxix.
Socrates quō vnū ſolum deum coluit.et

quid ꝓpter hoc paſſus ſit.folio.xxij.
A ſole tripliciter oriunt̃ radij.xlvj.
Solis lux quid faciat.ibidē.
Solē refulgere ĩ clipeos aureoſ q̇d ſit.xlvj
Sol ſuis ꝓprietatibus appropriatur perſonis diuinis.x'viij.
Sol habet tria in quib; repſentat tres ſenſus myſticos.xxxiiij.
Utrum a ſole ſit lumen omniũ aſtrorũ nemo ſcit.ibidem.
Per ſolem intelliguntur duodecim in ſcriptura.ibidem.
Sol q̇d ſignificet.xix.xlv.
Solis deſcenſus p decez gradus in horologio q̇d ſignificet.xviij.
De ſolitudĩe ponunt̃ auctes doc.ccxxviij.
De ſollicitudĩe ponũt̃ auctes doc.ccxxxiiij.
Somniũ q̇d ſit ꝛ q̃ttuplex.cxxij.
Sortilegiũ q̇d ſit.cxiiij.
Quis ſit ſortilegus.cxiiij.
Species ducit in cognitionē obiecti.viij.
Speculũ trinitatꝭ quõ fiat.xx.x.xxx.
Ad vidēdũ in ſpeculo tria req̇rũt̃.xxij.xxiij
Speculũ eſt duplex.xxij.xxiij.
Sperica figura corpib; homogeneis maxime aptat̃ ꝓpter tria.lv.
Quid ſit ſpes ꝛ q̃ttuplex.q̇ act⁹ ꝛ ſubiectum req̇ſita ad ipaz.ꝛ dr̃a a fide.cxxvij.
De ſpe ponũt̃ auctes doc.ꝛ biblie.cxcvj.
Spei gradus ponunt̃.cxliiij.
Spũs magꝭ accedit ad deũ q̃z corp⁹.lxxxi.
Spũs ex ↄditiõe ſua p̃eſt corpi.ibidē.
Ad ↄtinuādũ ſpm̃ rõnalē in eſſe op⁹ ē dina p̃ntia.manutenētia ꝛ influētia.lxxxviij.
Quid ſit ſpũs naturaľ.aĩaľ ꝛ vitaľ.ix.cxxij.
Spũs triplex ē in hoĩe.ꝛ vñ oriat̃.ix.cxxij.
Quõ ſpũſſctũs reuelet pr̃i ꝛ filio.cclxij.
De ꝓceſſione ſpũſſancti eſt ſolo noĩe differētia int̃ grecos ꝛ latinos.xxvij.
Spũſſctũs in igne mittit̃.ccxlj.
Spirituũ diuerſa ſunt genera.cclviij.
Spõſe cõmēdatio penes q̇d ſumi dēat.xv.
Quant⁹ ſit feruor ſponſe.cclxij.
Sponſalia q̃druplicĩter ↄtrabunt̃ et octo modis ſoluunt̃.cxxxiij.
Quo tp̃e pñt ↄtrabi.ꝛ q̇s ſit effect⁹ ſponſaliorꝝ ↄtractorꝝ.cxxxiij.cxxxiiij.
Status eſt triplex.xlij.
Status ſincerior q̇s ſit.cclxxi.
Stellarꝝ ſignificatio ponit̃.xix.xlvij.
Stelle.xij.ĩ corona ↄuiuātiũ q̇d ſignificēt.folio.cclxix.
Stellarũ influxus q̃lis ſit ꝛ ꝑm q̇d ſit.xxix.
Studiũ ſapiē in q̇bus ↄſiſtat.que efficiat ꝛ ex quib; oriat̃.xlv.
Studiũ ē q̃druplex ꝛ q̇d ſit q̃dlibꝫ.xlv.
Studij impedimēta q̃ ſint.xliiij.xlv.
Studentib; in lege dina magna fit reſiſtētia.ꝛ que.fo.xliiij.xlv.xlvi.
Studendi modus docet̃.xliiij.
In q̇b; dēat diſcipul⁹ xp̃i ſtudere.xliiij.xlv.
Studiũ dꝫ eē ꝓportõnatũ v̾tuti ſtudētꝭ.xlv
Quri aliq̃n pl⁹ ſtudēt q̃z ingenioſi.xlv.
Studiũ req̇rit cõplacentiā ꝛ aſſiduitatez ꝛ ꝓhibet vagationē.ibidē.
De ſtudētib; ponunt̃ auctes doc.clxxix.
Qδ ſtudiũ faciat alia valere.xlv.
De ſtulticia ponunt̃ auctes doctorꝝ.ccxvij.
De ſtultiloq̇o ponũt̃ auctes doc.ccviij.ccix
Stuprũ quid ſit.cxij.
De ſubditꝭ ponunt̃ auctes doctorꝝ.clxxv.
Omis ſuba ſpũalis eſt lumē.xxxij.
De ſufficiētia auctes doctorꝝ ponũt̃.ccxxix.
Suffragia eccľie q̇d ſint.an ꝓſint.ꝛ q̇b; an eq̃lit̃.ꝛ quõ ꝛ ad q̇d ꝓſint.cj.cxxxvi.
In q̇b; ↄſiſtāt ſuffragia ecc̃ie.cj.cxxxvi.
Quare ecc̃ia dēbeat ſuccurrere mortuiſ pur(gādiſ.ci.cxxxvi
Supbia vñ oriat̃.lxxxij
Quomõ ſupbia ꝛ vana gloria ↄueniāt ꝛ differant.cx.cxi.
Quid ſit ſupbia.cx.
Supbia hꝫ q̃ttuor differētias.cx.
Supbie grad⁹ ꝛ effectus ponunt̃.cx.
Timor dñi opponit̃ ſupbie.cxi.
De ſupbia po.auctes doc.ꝛ biblie.clxxxix.
Sũme mgr̃orꝝ q̃re ſint neceſſarie.xliiij.
In dĩnis ſũt tres mõi ſupponēdi.lxxij.cxvij
Suſurratio q̇d ſit.cxi.

Tabule taberna/

t

culi.xlviij.q̇d ſignificēt.fo.xxxvi.
De taciturnitate auctes doctorꝝ ponunt̃ ꝛ biblie.ccxxiij.
Temperantia quid ſit.quot partes eius et actus.cxxvij.cxxviij.
De tp̃antia auctes doctorꝝ ponunt̃.cci.
Tp̃antia eſt q̃druplex ꝛ q̇d ſit q̃libet.q̃ ꝑteſ ei⁹ ꝛ ꝓprietates.x.xxiiij.cxxviij.
Qδ ſit mediũ tp̃antie.xxi.
Gradus tp̃antie ponunt̃.cxlij.
Quid ſit temp⁹ ꝓprie.cxviij.
Tp̃s ad q̇nq; mēbra reducit̃.xxxvij.
Tempora triplicia deſcribuntur a doctoribus ꝛ ſcriptura.xxxvij.

Tabula

Tempoꝛa triplicia ſibi coꝛreſpōdēt.⁊ q̊dli/
bet ſeptemplificaꝛ.fo.xxxvij. (viij.
Per q̇d tp̄a ſeptē deſignēꝛ ⁊ vbi.xxxvij.xxx/
Tp̄s multiplex explicaꝛ.xxxviij.liij.
Quid ſit futurū tp̄e ſeptīo.xxxviij.xxxix.
Tp̄a ſeptē ſunt in nouo ⁊ veteri teſtamētoꝛ
q̊dlibet eſt trifoꝛme.ibidē. (liij.
Per q̇d ſignificēꝛ tp̄a ſcp̄ture.xxxviij.xxxix.
Tp̄is q̄druplic̃ d̾ſcp̄tōꝛ coꝛrn̄dētia.xxxviij
Tp̄s oꝛiginale in q̊b ꝯſiſtat.
Tp̄s figurale in q̊b ꝯſiſtat. ibidem.
Tp̄s gratioſum qn̄ ſit.
Tp̄s oꝛiginale eſt ſeptuplex.ſimiliꝛ figura/
le ⁊ gratioſum.ibidē.
Tp̄a ſeptē claudunꝛ in pſalterio.xxxix.
Tentatōis oꝛigo q̄ ſit ⁊ ſcꝫm q̄ attēdaꝛ.lxxx.
Quāta ſit aſtutia demōis in tentādo.ibidē
Qualꝛ fuerit tentatio ꝑmi hoīs ⁊ oꝛdo.ibiđ.
Tentatio q̇d ſit.cvi.
Quottuplex ſit tentatio.ibidē.
De tentatiōe auctoꝛitates doctoꝝ ⁊ biblie
ponnuꝛ.dxxxviij.
Nō oīs tentatio eſt a demōe.clxi.
De quibus tentauerit diabolus hominez.
folio.lxxx.cvij.
Quo oꝛdine tentauerit.lxxx.cvij.
Tentio quid ſit et que eius obligatio ⁊ ab/
ſolutio.cviij.
Ternarij multi expꝛimunꝛ.xxxvij.
Ternariꝰ ē ꝑncipiū nūeroꝝ ꝑfctōꝝ.ibidē.
Oīs ꝓbatio neceſſario icipit a t̃nario.ibiđ.
Terre nomen quid ſignificet in creatōe ſpi
ritualiter.lxxvij.
Terra tenet in quadam viuacitate q̇cq̇d ce
lum ꝯtinet in excellentia.xxxiiij.xxxv.
Terra ſuſcipit influētias celi.xxxiiij.xxxij.
Oꝛdo ſpiritualis in terre germinatione.fo
lio.xxxiiij.xxxv.xxxij.
Quid ſignificet germiatio terre.xxxv.xxxij.
Triplex eſt ꝯditio terre.ix.
Teſtimoniū duplex eſt in celo ⁊ in t̃ra.⁊ q̊d
libet triplex.xxvij.
Theologia agit de ſeptē.lxxij.
Theologia dat ſufficientez noticiā de deo
ſcꝫm ſtatū vie.ibidem.
Theologia ſola eſt ſap̄ia ꝑfecta.ibidē.
Thologia eſt ſcientia vna.ibidē.
Theologie ſubiectū ē ſeptuplex.ibidē.
Quid ꝯſiderat theologꝰ.xij.
In thologia aggregantur nobilitates om
nium cauſarū.j.
Theoꝛie ſacre ſcripture delectāt intellectū
⁊ affectum.folio.xl.
Timoꝛ quid ſit.cxxix.
Omis timoꝛ oꝛiꝛ ab amoꝛe ⁊ facit recedere
a malo ⁊ occaſione mali.lxxxij.xcj.
Timoꝛ diſponit ad pauꝑtatē ſp̄ūs.xcj
Timoꝛ eſt triplex.cxij.
Quis ſit actꝰ generalꝛ doni t̃ioꝛis.cxxix.
Donum timoꝛis tria intuetur ⁊ hꝫ ſex dif/
ferentias.ibidem.
De timoꝛe ponuntur auctoꝛitates doctoꝝ
⁊ biblie.ccxx.ccxxxv.
Quid ſit timoꝛ quottuplex. vnde quilibet
oꝛiatur.ccxlvj.ccxlvij.
Quis timoꝛ ſit donū ſp̄ūſſcti.ibidē.
Quare timoꝛ ſit initiū ſap̄ie.ccxlvj
Timoꝛ facit diē ⁊ conuiuiū in aīa.⁊ quale
ſit h̄ ꝯuiuiū.q̄ fercula.ccxlviij.
Timoꝛis gradꝰ ponunꝛ.cxliiij.
Unde oꝛiaꝛ timoꝛ inoꝛdinatꝰ.ccxlviij.
Timoꝛ eſt fundamētū edificij ſp̄ūalis ⁊ effi
cax ad gr̄am ꝓmerendā.ibidē.
Timoꝛ dn̄i cauſat duplicē ſapoꝛem in ani/
ma.ccxlviij.ccxlvj.
Timoꝛis ꝯuiuiū in et̃nū ꝯtinuaꝛ.ccxlviij.
Quomō caritas expellat timoꝛem ⁊ timoꝛ
om̄e peccatū.ccxlviij.ccxlix.
Qui ſint gradꝰ in ꝓfectu caritatis.ccxlviij.
Tirannꝰ quid intendat.xxij.
Tonſure cleriralis ſignificatio ⁊ cōditiōes
ponunꝛ.cxxxiij.
Toꝛpoꝛ quid ſit.cxj.
Toꝛpoꝛ eſt triplex.cviij.
De trāq̇llitate ponūꝛ auctes doctoꝝ.ccxxiij
Tranſitꝰ ſp̄ūalis quis ſit.xliiij.
Qui faciant tranſitū.ibidē.
Tribuuz.xij.myſtica collocatio ad plagas
tabernaculi.liiij.
Trinitas in ſcripturis potiſſime laudaꝛ ex
potētia.ſap̄ia ⁊ volūtate.lxxiiij.
Quid cōp̄hēdat nomē trinitatꝭ.lxxiij.
Trinitas manifeſtaꝛ in mōo triplꝛr.lxxix.
Trinitas ꝑſonarū in vnitate eſſentie cōpaꝛ
trinitati naꝛaꝝ i xp̄o ī vnitate ſuppoſiti xxvij
Trinitas eſt ſpeculū pulcherrimū.⁊ eſt tri/
plex.folio.xxx.
Trinitatis ſpeculū intelligibile ē ſcꝫm q̄ttu/
oꝛ conditiones.ibidē.
Trinitas ⁊ ſol cōparanꝛ tripliciter cum du
plici appꝛopꝛiatiōe.xlviij.
Tropologia quid ſit.xxxiiij.
Tropologia eſt duplex.xv.
Tropologia eſt quadruplex.xxxiiij.

Tabula

In tropologia intelliguntur quattuor faci es.folio.xxxiiij.
Turturis preconiũ ponit.xv.
Turtur quid ſignificet.ibidē.

v **Agatio mentis** quid ſit.folio.cxi.
De vagatiōe auctoritates doctorum ponunt.ccx.
Uana gloria q̃d ſit proprie.ꝛ que remedia contra eam.cx.
De vana glia ponunt auctes doctoꝝ.cxc.
Quid ſit vanum.iiij.
Quomō ſe debeat habere quis in cogitati onibꝰ vane glorie.clx.
Uegetabilis eſt duplex.cxxi.
Multiplicia ſunt velamina.cclxi.cclxij.
Uerbū dī exꝑmit ꝓrez ꝑplicit.viij.xvij.xviij
Uerbū ducit nos in cognitionē pris ſicut ſpecies in cognitionē obiecti.viij.
De verbi dei auditoribꝰ ponuntur auctori tates doctorū.clxxvi.
Uerbū diuinū eſt mediū.ꝛ eſt lignū vite.et habet plures ꝯditiōes.viij.
Quid repſentet ꝟbū diuinū.viij.xviij.
Quomodo electi ꝛ reprobi audiant verba dei.folio.ccxlviij.
Que ſint illa verba que non licet homini lo qui.folio.cclxi.
Qui ſint illi q̃ audiāt ꝟba dei.ccxlviij.
Spūſſctūs mittit verbū.ccxli.
De verecundia auctoritates doctorum po nuntur.fo.ccxxvi.
Ueritas eſt triplex.iteruꝫ triplex.folio.xix. xx.xxi.xxij.ccv.
Quid ſit veritas.xviij.xix.xx.
Nulla veritas ſciri poteſt niſi ꝑ eternā veri tatem.fo.viij.xxxij.
In eterna veritate diſcūt angeli ꝓphe ꝛ phi oīa vera que dicūt.viij.ix.
Preconiū veritatis ponit.xix.
Ueritas eſt triplex.xix.xxi.cclxi.
Ueritas eſt panis reficiens non deficiens folio.cclij.
Ueritas triplex ꝑ quid vel penes quid con ſideretur.xix.
Quottuplex ſit veritas.viij.ix.
Ueritas multiplex irradiat multipliciter. folio.xxi.
Ueritas eſt triplex.ꝛ q̃d ſit q̄libet. ꝛ ſuffici entia multiplex.xix.xx.xxi.
Ueritas tripliciter ;eſt l ux. folio.xix.xx.xxi.
xxij.xxiij.xxiiij.xxv.
Ad q̃d illuſtret ꝟitas.xx.xxi.xxij.xxiij.xxiiij. (xxv.
Ueritas eſt noncuplex.xxij.
Ueritatis gradꝰ ponunt.cxli.cxlij.
Ueritas vocū eſt triplex.xxij.
Omia dona ſpūſſancti hn̄t veſpam ꝑter vl timū.ꝛ quare.nota in tractatu de ſeptē do nis ſpūſſcti in oibꝰ donis.
Ueſtigiū rō repit in oī creatura.xv.
Ueſtigiū in q̃bꝰ ꝯſiſtat in creatura.
Ueſtigiū trinitatꝭ mltiplex aſſignat.ibideꝫ
Ueſtigiū q̃d repſentet.
Uiciū ꝯſiderat a morali phō ſm triplicē or dinationē.xij.
Que ſint vicia capitalia ꝛ mortalia et reme dia eoꝝ ponunt.ccxliij.
De viduis auctoritates doctorum ponun tur.fo.clxxxiiij.clxxxv.
Qualia ꝛ q̄ multiplicia ſint vina conuiuij ſpiritual' innuitur in quolibet dono potiſſi me.folio.cclxvi.
Qd ſit vinū pure caritatꝭ.cclxix.
Uirginitas quid ſit.cxxviij.
De virginibus auctoritates doctoruꝫ po nuntur.clxxxiij.clxxxiiij.clxxxv.
Uirtutes theologice ſunt tres ꝛ cardiales q̄ttuor.lxxxix.xc.cxxv.cxxvi.cclij.
Uirtutes ille ſeptē quō ſint cōnexe ꝛ eq̄les vel inequales.lxxxix.xc.
Omēs ille virtutes pn̄t deformari ꝛ refor mari ꝑter caritatē.lxxxix.xc.
Uirtutū eſt aīam rectificare.xc.
Quomō theologice virtutes dirigēt in de um.ibidem.
Quas vires anime rectificent cardinales virtutes.ibidē.
Quomō ꝛ ſm quod eſſe manat omnis vir tus a gr̄a ꝛ caritate.ibidē.
Uirtutū habitꝰ diſponūt ꝑncipaliter ad ex ercitiū actiue vite.xci.
Uirtus quid ſit.cxxvi.cxxv.
De virtutibus auctoritates doctorum po nuntur.cxcvi.cxcvij.cxcviij.cxcix.
Uirtutes multiplices docent.cclij.
Uirtutes diſponunt ꝑncipaliter ad vitam actiuam.xci.
Uirtꝰ purgatoria eſt q̄druplex.x.
Phus ponit duodecim medietates virtu tū.iiij.ethicoꝝ.xxi.xxij.
Uirtutum diuerſarum defectus ꝛ exceſſus narrantur.xxi.xxij.
Ex ſpeculatiuo facil'r fit ꝟtuoſus.xxij.

Tabula

Uirtutes ſunt duplices.fo.xxij.
Q̄is virt⁹ eſt in rõnali.tñ duplicit̄.ibidē.
Quattuor ꝟtutes imprimunt̄ in anima ſm
tres potentias ei⁹.xxiiij.
Quattuor ꝟtutes dicunt̄ cardinales tripli
citer.ꝛ ſe circũincedũt.ibidē.
Quattuor act⁹ integrãt ꝟtutes.ibidē.
Quattuor ꝟtutes cardinales capiunt̄ ſm
q̄ttuor cardines terre.ibidē.
Quattuor cardinalibꝫ virtutibꝫ omĩs vita
hoĩs gubernat̄.ibidē.
Quattuor cardinales ꝯfigurant̄ q̄ttuor q/
ternarijs rerũ.ibidē.
Uñ virtutes fluant ꝛ in q̄d.ibidē.
Uirtutes ſũt q̄druplices.itē triplices.xxv.
Que ſint ꝟtutes politice.purgati aĩ.exẽpla
res.ꝛ q̄ ꝓprietates eaꝝ.ibidē.
Uirtutes cardinales dicunt̄ politice.pur/
gati aĩ.ꝛ exẽplares triplici rõne.ibidē.
Sex req̄runt̄ ad cardinales ꝟtutes.xxv.
Scd̃m q̄d ꝯſiderct̄ nuditas ꝛ veſtitio vir/
tutum.xxvj.
Qualia ſint veſtimẽta ꝟtutũ cardĩaliũ.xxvj
Per q̄d ſignificet̄ numerus virtutũ duode
narius.ſil'r cardinaliũ ꝛc.ibidē.
Per q̄d ſignificent̄ q̄ttuor ꝟtutes card.xxvj
Uis rõnalis eſt duplex.ſil'r anĩalis.natura
lis ꝛ motiua.cxxj.
Quõ vires mentis muniant̄.ccxliij.
Uiſio ē triplex.itē ſeptuplex.xix.lxxix.xxviij
Uiſio quid ſit.xix.
Quid ſit videre dei.xxiij.
Sanct⁹ paul⁹ habuit tres viſiões.xxviij.
Uiſio correſpondens tercie diei creatõnis
ꝯſiſtit circa tria.xxxij.
Uiſio quattuor anĩaliũ a iohãne ꝛ ezechie/
le differũt.xxxiij.
Uiſionē p ꝯtemplationē ſuſpẽſam null⁹ p̄t
hr̄e niſi vir deſiderioꝝ.xlv.
Que viſio intelligat̄ p opus q̄rte diei.ꝛ con
ſiſtit circa q̄ttuor.ibidē.
Uiſio celeſtis monarchie cõparat̄ luci ſola
ri triplici rõne.ibidē.
Quattuor viſiones vidit iohannes in apo
calypſi.xlvij.
Uiſio eſt multiplex.ꝛ quid ſit quelibet.fo/
lio.xix.xx.
Uita cõtemplatiua hic incipit et perficitur
in patria.cclxvij.cclxv.
Uita ꝯtẽplatiua amabil' eſt valde.cclxvij.
Uita eſt duplex.q̄d ſit q̄libet.q̄t habeat p/
prietates ꝛ ineq̄litates.cxxx.cclxxxvi.
Quid ptineat ad vitam actiuam ꝛ contem
platiuam.cxxx.xc.
De vita ponunt̄ auctes doctoꝝ.ccxx.
Uita eſt triplex.ꝛ cui ꝯueniat.ꝛ correſpõde
at.ꝛ q̄s ſit ordo ꝛ gradus.xlix.
Unctio extrema quale ſacr̃m ſit.ꝛ q̄ꝝ.q̄s ef
fectus.q̄s miſter.q̄ eius integritas.materia
forma.ꝛ q̄s ſuſcipiēs.xcviij.cxxxij.
Septuplex differentia confirmatõis ꝛ ex/
treme vnctionis.xcviij.
In vnctiõe extrema tria ſunt.cxxxiij.
Unctio criſtmatis propter quattuor eſt p̄n
cipalis.ibidem.
Qualis ſit vnitas in diuerſis.xxx.
Unitas repit̄ in ſex rebꝫ.ibidē.
Unũ ꝛ verũ.q̄d dicant.lxxiij.
Unitas vniuerſalis q̄l' ſit.xx.
Qual' ſit p̄ma ꝛ ſũma vnitas.lxxiij.
Qualis ſit vnio nature dĩne ꝛ hũane.xxvij.
Unitas in ſex repitur.xxx.
Uocatio eſt q̄ntuplex.xxxvij.
In vnitate eſt ſacietas.cclxviij.cclxix.cclxij
Unũ ē neceſſariũ m'tiplicit̄ declarat̄.cclxix
Uoluntas dei nullo mõ põt obliquari nec
impediri.lxxiiij.lxxv.
Uoluntas dei eſt vna ſed multiplicit̄ ſigni
ficatur.lxxiiij.lxxv.
Uolũtas ſigni ſignificatur ſm q̄nqꜫ differē
tias ſignorũ.ibidē.
Uolũtas dei eſt p̄ma ꝛ ſũma cã oĩm ſpecie
rũ ꝛ motionũ.ibidē.
Uoluntas dei eſt regula rectitudĩs ꝛ fons
totius efficacie.lxxv.
Nullus poteſt recte agere niſi ꝯformet̄ vo/
luntati diuine.ibidē.
Q̄n volũtas reputet̄ p facto.lxxxij.
In xp̄o fuit triplex voluntas.lxxxvj.lxxxvij
Quelibꝫ volũtas in xp̄o voluit q̄d ſuũ erat
ꝛ quid ſit illud.lxxxvij.lxxxviij.
Utrũ in voluntate xp̄i in paſſiõe fuerit col/
luctatio voluntatũ.lxxxvij.
Quid ſit voluntas.cxxj.
Sex act⁹ ptinēt ad volũtatē liberã.cxxi.
De voluntate ponuntur auctoritates do/
ctorum.ccvij.ccxxij.
Uolũtas ꝓpria q̄d ſit.ꝛ q̄s act⁹ ei⁹.cclvi.
Uolũtas ꝓpria ſolus ardet ĩ inferno.ibidē
Uolũtas ingredit̄ tabernaculũ.cclvij.
De voluptate ponunt̄ auctoritates docto
rũ ꝛ biblie.ccxiij.
Uotũ quid ſit.cxxxiiij.
Uotũ eſt duplex.ibidē.

Tabula

Obligatio ex voto vel officio nō minuit ꝑ/
fectionē ſed culmen ſupinducit.cccvij.
Uriel quō interp̄tetur.cxx.
Uſura quid ſit.cxiiij.
Uti quid ſit.cxvij.
Quibꝫ debeamꝰ vti.ibidē.

pūs fuit doctoꝛ

x humilis ⁊ altus.folio.lxx.
Xp̄s dicit liber.ibidē.
Xp̄s ſimul fuit viatoꝛ ⁊ beatꝰ.lxxxvj.
Que aſſumpſerit xp̄s.ix.
Utrū xp̄s aſſumpſerit inuite vel neceſſario
pati.lxxxvj.lxxxvij.
Xp̄s de oī ſtatu aliq̄d habuit.lxxxvj.lxxxvij
Quare xp̄s in ſepulchꝛo fuerit trigintaſex
hoꝛis.lxxxviij.
In xp̄o eſt triplex ſubſtātia.xxvij.
De xp̄o ponunt̄ auc̄tes doc.clxix.clxx.
De xp̄iāis ponūt̄ auc̄tes doc.clxxiij.clxxiiij.
Xp̄s ꝯdeſcendit infirmis carne ⁊ mente.fo
lio.ccciij.
Opus xp̄i eſt duplex.⁊ quō quodlibet ſit ꝑ
fectum.ccciij.cccilij.
Utrū oppoſita operū xp̄i poſſint laudabili
ter fieri.ccciij.
Utruʒ aliquis ſanctꝰ ex opibus ꝑfectis ſit
ſup xp̄m.ibidem.
Xp̄m velle ſequi in omībꝫ opibꝫ eſt multuʒ
p̄ſumptuoſum.ccciiij.
In q̄bꝫ ꝯſiſtat ꝯfiguratio ad xp̄m.ccciiij.
Per quos ſit impugnata doctrina xp̄i ⁊ vi/
ta.folio.viij.
Xp̄s eſt mediū ſeptifoꝛme ⁊ etiaʒ caput.et q̄
ſit ratio.fo.viij.ix.x.
Xp̄s ſex hꝫ ꝑ que hoīem ſaluauit.ix.
Xp̄i reſurrectio eſt ſignata ſeptē ſigill̄.ix.x.
Xp̄s fuit reputatus ſtultus.ſtultioꝛ.ſtultiſ/
ſimus.xiij.
Quāta mirabilia in xp̄o ꝯueniāt.xxvij.
Xp̄s trifoꝛmē grām habuit.xviij.
Xp̄i victoꝛia in tribꝫ exp̄imit̄.ibidē.
Xp̄s fuit triplex hierarcha ꝑ miſſioneʒ ſpi/
ritusſancti.xviij.xix.
Xp̄s eſt doctoꝛ internꝰ nec ſcitur aliqua ve/
ritas niſi ꝑ ip̄m.xxxij.
Xp̄s multipl̄r oñdit̄ i ſcp̄tura.xxxv.xxxvj.
Xp̄i coꝛpus myſticū hꝫ octo etates ſic mū/
dus ⁊ creatio rerū.xxxvij.
Triplex fructꝰ oꝛit̄ a xp̄o.xlij.
A xp̄o ſunt oēs ꝯſideratiōes ſcp̄ture et re/
ducunt ad ip̄m.xlij.xliij.
Xp̄s quomō ⁊ in quibus fuerit ierarcha ec
cleſie.folio.xviij.
Xp̄s influit ī mēbꝛa meritoꝛie ⁊ effectiue.ix
Xp̄s quō ſit mediū.ibidē.
Xp̄s que ⁊ qualia aſſumpſerit.fo.ix.lxxxvj.
lxxxvij.cxxiiij.
Xp̄s fuit mendicꝰ.ccxciiij.
Quare xp̄s aſſūpſerit pauꝑtatē.ibidē.
Quō xp̄s dr̄ temperaſſe iudicialia ⁊ impleſ
ſe cerimonialia.ij.iij.
Xp̄i grā quanta fuerit ⁊ q̄ttuplex ⁊ q̄.lxxxv.
Xp̄i ſapiā q̄ et quottuplex et quanta fuerit.
fo.lxxxv.lxxxvj.
Xp̄i merita q̄ fuerint ⁊ q̄nta.lxxxvj.
Xp̄s eſt rex in ꝯuiuio donoꝝ ⁊ mēſa ⁊ dapi/
fer.⁊ ſpūſſctūs eſt pincerna.cclxvij.
Xp̄s miſit imaginē ſuā regi abagaro.ccl.
Xp̄s eſt mediū ſeptuplex.vj.viij.
Xp̄i vita ꝑ quos ſit impugnata.viij.

Dea utrū ſit una

y vel plures.⁊ q̄d ſit.fo.lxxiiij.
Ratio ymaginis ſolū reꝑitur in in/
tellectualibꝫ.xv.
Ymago duplex eſt.⁊ que ſit vtraqꝫ.folio.xv.
cxxiij.xc.
Ymago explicatio vna.xc.
Quid dicat ymago.xv.cxxiij.
Ymago ⁊ ſil̄itudo differūt triplicit̄.cxxij.
Ymago eſt triplex.cxxiij.xc.
Anima ſigillata ymagine trinitatis recipit
tria.folio.xv.
De adoꝛatione ymaginū.ccl.
Yperdulia cui debeat̄.cxxviij.
Ypocriſis q̄d ſit.⁊ q̄t ſpecies eiꝰ.cxliij.
Ypocrita quid ſit.ibidem.
Ypoſtaſes tres ſunt in diuinis.lxxij.

Elus plurimoꝝ

z fecit eos adipiſci ſacerdotiuʒ.fo/
lio.liiij.
De zelo auctoꝛitates biblie et doctoꝛū po/
nuntur.folio.ccxviij.ccxxxiiij.

Explicit tabula ſuper primā partem tra/
ctatuū ſancti Bonauenture.

Incipit pꝛima pars

paruoꝝ opuſculoꝝ beati Bonauēture doctoris ſeraphici. Et pꝛimo pꝛincipiū ei⁹ in libꝛos ſacre ſcripture.

Stendit mihi dñs fluuiū aque viue ſplendidū tāq̄ criſtallum ī medio platee hieruſalē. pꝛocedentē de ſede dei ⁊ agni. et ex vtraq̄ pte fluminis lignū vite afferens fructus duodecim Apoc. xxij. Pꝛobatiſſime pfectiſſimeq̄ legis integritas circūſtantionat ex multipharia nobilitate cauſaꝝ. q̄s ſanct⁹ enumerat Iſidoꝛ⁹. ſic inquiens. Erit lex honeſta. iuſta. ſm naturā poſſibilis. loco tempoꝛiq̄ ꝯueniēs. neceſſaria. vtilis. manifeſta. ne aliquid p obſcuritatē in captionē ꝯtineat. nullo p̄uato cōmodo. ſ; cōmuni ciuiū vtilitate cōſcripta. Iſtis ꝯditionib⁊ legē legū. que a rege regū inſtituta eſt. eſſe p̄minentiſſime venuſtatā ſacrā. ſ. ſcripturam beat⁹ Iohānes apl's ⁊ euāgeliſta ⁊ ꝓpha aſſerit ſibi diuinit⁹ eſſe reuelatā. cū dicit. Oſtendit mihi dñs ⁊c. Q̄m aūt in deſcriptiōe reꝝ excellentiſſimaꝝ mētis humane acies inualida que vt dic̄ Aug⁹. in excellēti luce non figit. vtit ſenſibili manuductiōe reꝝ naturaliū p eo q̄ ſe habet intellect⁹ noſter ad manifeſtiſſima nature. ſicut ocul⁹ noctue ad lucē ſol. vt pħus p̄mus dicit in p̄o. p̄me pħie libꝛo. Hinc eſt q̄ ꝓpheta lucē diuine ſapie cōtemperat obtutib⁊ nr̄is. notificādo eā trāſumptione ſymbolica. ſeu ſub metaphoꝛa. vtit ſenario reꝝ numero ad inſinuandā ei⁹ pfectionē. cōparādo eam reb⁊

Eminentiſſimis.
Affluentiſſimis.
Perſpicuiſſimis
Efficaciſſimis
Specioſiſſimis
Cōmuniſſimis

Eminētiſſimis. ꝓpter altitudinē dignitatꝭ.
Quid diuino ſolio eminentius
Affluētiſſimis. ꝓpt plenitudinē bonitatꝭ
Quid fluuio affluentius.
Perſpicuiſſimis. ꝓpt certitudinē v̄itatis
Quid aq̄ viua clari⁹. ⁊ criſtallo trāſlucēti⁹:
Efficaciſſimis. ꝓpter magnitudinē virtutis vel poteſtatis.
Quid ligno vite efficacius
Specioſiſſimis. ꝓpt pl'critudinē claritatꝭ
Quid ſplendoꝛe ſpecioſius
Cōmuniſſimis. ꝓpt āplitudinē caritatis
Quid medio platee cōmunius

Eſt em̄ ſcripture ſacre

Inattingibilis altitudo. ꝓpter auctoꝛitatem inuiolabilem.

Inexhauſtibilis plenitudo. pꝛopter ꝓfunditatē inperſcrutabilē.

Infallibilis certitudo. ꝓpter ꝓceſſum irrefellibilem.

Impꝛeciabilis valitudo. ꝓpter fructū inextimabilem.

Incōtaminabilis pulcritudo. pꝛopter puritatem īpermiſcibilē

Incoartabilis amplitudo. ꝓpter diffuſionem irreſtringibilē.

Inattingibilis altitudo auctoꝛitatis inuiolabilis cōmendat efficientē.

Inexhauſtibilis plenitudo ꝓfunditatꝭ imperſcrutabilis extollit materiā.

Infallibilis certitudo ꝓceſſus irrefellibilis vel incōfutabilis cōmēdat foꝛmā

Imp̄ciabilis valitudo fruct⁹ inextimabilis cōmendat finē extra.

Incōtaminabilis pulcritudo aſcēſus iterminabilis cōmendat finē ſupꝛa.

Incoartabilis amplitudo diffuſiōis vniuerſalis cōmendat finē intra.

Ut ſciētijs ſecularib⁊. inflatricib⁊ coꝛdium. obductricib⁊ intellectuū nulla ſuperſit occaſio gloꝛiādi aduerſus ſcripturā ſacrā. cū ab ea excedant in oim nobilitate cauſarum. Nā ſubiectū ſanctaꝝ ſcripturarū eſt ſubiectū increatū. agēs increatū. finis īcreatus. Foꝛma q̄ eſt modus agēdi eſt ſtilus ſpūſſcti. ſtil⁹ inſpirat⁹. Ps̄. Calam⁹ ſcribe velociter ⁊c. Et ſi q̄ ſunt nobilitates degeneres. vt antifraſice loquar. in mūdanis ſcientijs. nō collectim ſ; ſparſim repiunt i ſingulis. Nam methaphiſicā inquiūt mūdi ſapiētes eſſe ſciaꝝ ſuarū nobiliſſimā pꝛopt vniuerſalitatē ſubiecti. Nā eſt d̄ ente ſm q̄ ens. i. de ente ſm omnē entis differentiā. q̄ eſt ſuba. accidēs. idē ⁊ diuerſum. act⁹ et potentia. vnū ⁊ multa. Ens em̄ p̄mū in p̄ma pħia ſubiectū eſſe nō poteſt. q2 a pħo p̄mo

ens primū inquirit. De ſubiecto autē in
ſciētia pcognoſcendū eſt. ⁊ q̇d eſt qđ dicit p
nomē. ⁊ q2 eſt ⁊ nullo modo debet inquiri
vt phs dicit. Sciam mathematicā dicunt
eſſe nobiliſſimā ꝓpter certitudinem modi.
Scientiā đ aīa ꝓpter nobilitatem ſubiecti
Moralē ꝓpter vtilitatē finis. q̇ eſt beatitu/
do creata. i. miſera. quā dicit ille eſſe actum
pfectum ſm virtutem.

Sꝫ omniū nobilitates cauſarū aggre/
gant in diuina ſciētia.

Nā inq̄tum eſt ꝓdeūtia quedā ⁊ ſcatu/
rigo fontis eterni. habet ex efficiēte nobiliſ
ſimo auctoritatē inuiolabilē. Et hoc nota
tur cū dr̄ procedere de ſede dei ⁊ agni.

Inq̄tum v̄o eſt fluuiꝰ aque viue. habet
ex ſubiecto nobiliſſimo ꝓfunditatē imper
ſcrutabilem.

Inq̄tum v̄o oſtēſus. reuelatꝰ. ⁊ inſpira
tus. habet ex nobiliſſimo modo ꝓceſſum. I
confutabilem.

Inq̄tum ſplēdidus. habet certitudinē
infallibilem.

Inq̄tum criſtallinꝰ. pulcritudinē incō/
taminabilem.

Inq̄tū lignū vite afferēs fructꝰ duode/
cim. habet ex fine nobiliſſimo fructum de/
ſiderabilem.

Inq̄tū in medio platee hieruſalē. habet
amplitudinē incoartabilē.

Q̄tum neceſſe fuerit in editione legis ī
attingibilis altitudo auctoritatꝭ inuiola
bilis liquet intenꝰ pſcrutāti. Si em̄ in co
gnoſcibilibꝫ ſeu opinabilibꝫ illud qđ aucto
ritatē nō habet. eadē facilitate cōtemnitur
qua ꝓbat. vt Hieronymꝰ dicit ſup Math
niſi fuerit euidēti ratiōe ſuffultū. hoc mul/
to magis poſſet in agēdis accidere. maxi/
me cū ſenſus ⁊ cogitatio humani cordis ꝓ/
na in malū ab adoleſcētia ſua. ſemp nitat ī
vetitū. ⁊ repugnet his etiā ad que rationis
naturalis inſtinctꝰ inclinat. Licet aūt lo
cus ab auctoritate cōcludēs. infirmꝰ ⁊ iar/
tificialis appellet. ꝓ eo ꝙ nō proprio argu/
mento. ſꝫ aliūde p̄parato teſtimonio vtat
qui arguit vt Boeciꝰ docet lib. ij. topic. c. v.
Plerūq3 tamē auctoritate ꝓboꝝ. ratio ſue
credulitatꝭ aſſenſum citiꝰ exhibet q̄3 diſpu/
tatione cōmuni. vt pulcerrime docet Tul
lius in. ij. rethoꝛ. Et hoc quidē in noticia fi
dei māifeſtū eſt. vbi cū rō veriſſima. licet ꝓ/
fundiſſima lateat. ſm Rich. Ip̄a tamē vis
auctoritatis ad aſſentiendū inclinat. quia
quod ſcimꝰ ⁊ intelligimꝰ rationi. quod v̄o
credimus debemꝰ auctoritati. dicit Augꝰ.
Sic etiā in operabilibꝫ cōſueuit accidere.
vt pondꝰ auctoritatis inclinet ad actum. p̄
cipue ſi graue ſit qđ precipit. vel ratio p̄ce/
pti legis occulta. aut cū volūtas informā/
di p legē. eſt a legis manuductōne remota
Et certe legis diuie p̄cepta erant maximi
ponderis. ⁊ vſq3 adeo latentia. ꝙ in pler3q3
locis veteris teſtamēti videbant expertia ra
tionis. Tāta inſuper erat cordiū iudaico/
rū duricia. tāta perfidia. ꝙ neceſſe fuit pon
dus auctoritatꝭ adhiberi. qđ corda obdu/
rata ⁊ obſirmata cōfringeret. Et huiꝰ inui/
olabilis auctoritatis pondꝰ inſinuat cum
diuina lex dicit ab arce deitatis. id eſt. a ſe/
de dei ⁊ agni ꝓcedere. Oſtendit mihi flu/
uium ꝓcedentē de ſede dei ⁊ agni. Nomen
em̄ dei ſm formalē nomis impoſitionem.
ſignat auctoritatis p̄ſidentiā. Dicit em̄ gre
ce ſm Damaſ. libro. j. a theyn vel theyn vl'
theathe ſeu theaſaſtay. quod ſonat videre.
cōſiderare. circuire. circūfouere. Et hoc q̇/
dem ex hebraica veritate manifeſtiꝰ eſt Nā
quādo debebat inſinuari inexcogitabilis
ſuperexcellētia auctoritatꝭ diuine eſſentie.
que nihil eſt eoꝝ que ſunt. vt Dyoniſiꝰ dic̄.
ſed ſuperiſtēs ⁊ ſuperdea. Hoc nomē deus
nequaq3 cōmunibꝫ litteris ſcribebat. ſꝫ ex/
arabatur illis caracteribꝫ que nomen ma/
gnum dei tetragramaton efficiūt. vt docet
Origenes ſup libꝝ Numeroꝝ. c. xxij. Qđ
nomen tāte auctoritatis. tanteq3 venerati
onis erat apud hebreos. ꝙ ipſum nomē in
effabile dicebatur. nō ꝙ ſenſibilibꝫ v̄bis ex
primi nō poſſet. ſed quia ſenſu ⁊ intellectu
creature. ſignificatū eius diffiniri nō pote/
rat. ſm Bedā ſuper Exod. c. xxviij. Iſtiꝰ
ſanctiſſimi nominis ſignificatū incompre
henſibile tria cōprehendit. in quibꝫ ſuper/
ceſſiua dei dignitas omnē auctoritatē ex/
cedit. ſ.

Primitatem inanteibilem.

Uniuerſalitatē illimitabilem ſiue pote/
ſtatem.

Equitatem inobliquabilem.

Si em̄ omnipotēs deus a cuiꝰ fonte ma
nat fluuiꝰ ſcripturarū. non haberet p̄mita/
tem in eſſendo. ⁊ principalitatē in dominā/
do. inciperet vtiq3 tam eſſe q̄3 habere. Om/
ne autē quod incipit. incipit per motū vel

mutationē. vt probatur in. viij. phiſicorum Deus aūt eſt mouēs immobile omīno. vt vult philoſophꝰ in codē. ergo non incipit nec eſſe nec habere. Habet igit̄ primitatem omnino imprincipiabilē

Probat̄. omne illud in cuiꝰ ſubſtātia admiſcetur potētia. ſm id quod habet de potentia poteſt nō eſſe. quia qꝺ poteſt eſſe. poteſt non eſſe. vt phus ꝓbat ⁊ Damaſ. Deꝰ autē nō poteſt nō eſſe. In deo igit̄ nō eſt potētia ad eſſe. nō igit̄ incipit eſſe. nec per motum nec ꝑ mutationē. quia motus eſt actꝰ entis in potētia ſm ꝙ huiuſmodi. Hinc eſt ꝙ ꝓpheta David ſpiritu ſancto afflatus videns in deo auctoritatē inuiolabilē. propter primitatē īprincipiabilē dicebat. Deꝰ qui dominat̄ in virtute ſua in eternū. Si eīn eſſentia ⁊ virtus ab eſſentia fluēs cōparant̄ ad idem principiū ⁊ ad eandē cauſaꝫ. quia qꝺ eſt cauſa eſſentie. eſt cauſa virtutis ⁊ qꝺ eſt cauſa virtutis. eſt etiā eſſentie. vt dicit Damaſ. ⁊ phus. Cōſequēs eſt vt ꝗ dn̄atur virtute ſua ⁊ nō aliena. ſit etiā ꝟtute ſua Propterea frequētiſſime in ſcriptura ad īſinuandā dei primitatē. dicit̄ deus deorum rex regū. dominꝰ dn̄antium. Deut. x. ꝑmo Thi. vj. Apoc. xix.

Includit etiā nomen dei. nō tantū ꝑmitatem imprincipiabilē. veꝝ etiā poteſtateꝫ ſiue vniuerſalitatē illimitabilē. ꝑ quam cui deus efficit̄ inuiolabilis diuine maieſtatis auctoritas. Hec aūt dei poteſtas eſt illimitabilis ⁊ incoartabilis. Incoartabilis ꝗdē quia vniuerſitatē creatoꝝ includit. Illimitabilis vero quia terminū durationis excludit. Nā Judith. ix. c. legit̄. Deus celorū creator aquaꝝ ⁊ dominꝰ vniuerſe creature. Q̄tum ad vniuerſitatis ſubiectoꝝ incluſionem. Et Exoꝺ. xv. Dn̄s regnabit in eternum ⁊ vltra. Q̄tum ad termini duratiōis excluſionē Cū enim in omnibꝫ agentibꝫ hoc ſit vniuerſaliter veꝝ. ꝙ q̄to agens perfectius habet formā qua agit. tanto ipſum eſt potentiꝰ in agendo. vt q̄to aliquid ē calidius. tāto potentiꝰ eſt in calefaciēdo Et ſi calor eſſet infinitꝰ in calido. haberet vtiq̄ caliduꝫ potentiā infinitā ad calefaciendum. ex quo diuina eſſentia ꝑ quam intelligimus deū agere ē infinita. neceſſe eſt ⁊ potentiā eſſe infinitā. Omnes philoſophi attribuerūt infinitū principio. vt dicitur. iij. phiſicorum.

Cōprehendit tertio incōprehēſibile nomen dei inobliquabilē equitatē. per quam oſtendit̄ immobilis ⁊ inflexibilis diuīe auctoritatis iuſticia. Si enim formali probatione deus eſt veritas per eſſentiā. Johis. xiiij. c. Ego ſum via veritas ⁊ vita. Et nomina in abſtracto eſſentiā ſignificantia dicant impoſſibilitatē ꝑmixtionis oppoſitoꝝ nihil eſt cōuenientiꝰ q̄ vt rectitudo diuine iuſticie reprehēdi nō poſſit. Fouet autē diuina iuſticia ⁊ approbat bona. delet ⁊ ordinat mala. ſm ꝙ Moyſes teſtatur Exodi. xxxiiij. Deꝰ magne. miſericors ⁊ clemēs. patiens ⁊ multe miſerationis ⁊ verax. qui cuſtodis miſericordiā in milia. ⁊ aufers iniq̄tatem. ſcelera atq̄ peccata. nulluſq̄ apꝺ te per ſe innocēs eſt. Et Sap. xij. Cum iuſtꝰ ſis. iuſte omnia diſponis. virtus eīn tua iuſticie initium eſt Has excellentiſſimas auctoritatis cōditiones ſoli deo proprias. ſuccincto ⁊ ſubtili ſermone cōplectitur Dyoniſius. c. xij. de diuinis nominibꝫ. ſic inquiens. Dominatio dei non ſubditoꝝ excellētia tm̄ eſt. ſed bonoꝝ ⁊ optimorū perfectiſſima ⁊ omnimoda poſſeſſio. vera ⁊ immutabilis firmitas. Uera ⁊ immutabilis firmitas arguit equitatē inobliquabilem.

Omnimoda poſſeſſio vniuerſalitatē illimitabilem.

Perfectiſſima vero dominatio primitatem imprincipiabilem.

De his conditiōibꝫ Deutero. c. x. En domini dei tui celum eſt ⁊ celū celi. terra ⁊ omnia que in ea ſunt. Ecce poteſtas vniuerſalis. Dominꝰ deus noſter ipſe eſt deus deorum ⁊ dominꝰ dominantiū. Ecce imprincipialis primitas. Qui perſonā non accipit. nec munera. Ecce inobliquabilis equitas. Ex iam dictis elucet inuiolabilis diuine maieſtatis auctoritas. Nam virtꝰ auctoris ⁊ pondus auctoritatis ſemꝑ equantur. Unde diuina auctoritas vendicat ſibi infinitam abſolutionē. ⁊ abſolutā infinitatem. Propter qꝺ dicit Auguſtinꝰ ſuꝑ Gen̄. libro. ij. c. j. ꝙ maior eſt diuine legis auctoritas. q̄ humani ingenij perſpicacitas. cuꝫ tamen aīa rationalis capax ſit infiniti obiectiue. non tm̄ in affectu per dilectionem. ſꝫ etiam in aſpectu ꝑ apprehenſionē.

Q̄uis autē lex omnis ordinata. cauſam efficientem ⁊ exemplarē habeat deū. qui eſt ars plena omniū rationū viuentiū. vt dic

Principiũ ſacre ſcripture

Auguſtin⁹.vi.de trinitate. Nam eterna et
ſumma lex eſt . a qua omnis lex inferior . q̃
iuſticiam habet emanat.vt docet idem Au
guſtin⁹ lib.p̊mo. de libero arbitrio. Et ſm
illud Prouerb.viij. Per me reges regnant
ꝛ legum cõditores iuſta decernũt. Lex ta
men ſacre ſcripture peculiariſſimo nomine
ꝛ prerogatiua ſpecialiſſima.dicit̃ procedere
de ſede dei. Oſtendit inquit mihi fluuium
procedentẽ de ſede dei Eſt enim ꝑ

Verbum increatũ edita ꝛ inſtituta.
Verbum inſpiratũ recitata.
Verbum incarnatũ ꝯſummata
Verbum autenticatũ ꝓmulgata.

Dicit̃ eñ verbũ dei ṽbo ṽbi incarnati.
Verbũ ṽitatis ꝛ ſapiẽtie.Ecci.j.ꝛ.xxxvij
Verbũ virtutis ꝛ potẽtie.Heb.p̊mo.
Verbum vite.Joh.p̊.
Verbum gratie.Luc.iiij.

Cum eñ lex hũana ſit conſtitutio populi
quã maiores natu ſanxerũt cum plebibus
ſm Jſid.lib.vi.ethim̃.ca.x. Legẽ ſcripture
ſacre ſapiẽtia dei ſolius inſtituit.nihil adin
uentionis humane ꝑmixto.populi tantã
hebraici de ſuſcipienda lege requiſito con/
ſenſu ipſi⁹ legis imponende nõ expreſſis ar
ticulis.vt patet Exod.xix. Et quod plus
eſt lex moſayca quo ad principaliorẽ ei⁹ ꝑtẽ
a deo per angelicũ miniſteriũ.toti ꝑplo ſen/
ſibilibus verbis expreſſa.donec ad vocem
dñi territ⁹ popul⁹ rogaret.vt ab ore moyſi
reſiduũ legis audiret. ſm ꝙ patet Exo.xx.
Que tandẽ ob perpetuitatẽ memorie in ta
bulis lapideis legit̃ fuiſſe cõſcripta digito
dei viui. Exod.xxxij. de tabulis primis. et
xxxiiij.de ſecundis.

Fuit tertio verbo virtutis ſignis ꝛ pro/
digijs confirmata. Signis

Legem precedentib⁹
Legem cõcomitantib⁹.
Legem ſubſequentib⁹

Signa legem p̄cedentia preſagiebãt le/
gis approbationem.

Signa legem cõcomitantia ſanctiebãt
legis inſtitutionem.

Signa legẽ ſubſequentia cõferebãt ad
legis inſtitute ꝛ approbate ꝓmulgationem
ſicut habetur in Exod.diffuſe per totũ

Fuit quarto per verbum incarnatum
conſummata.ꝛ verbo verbi incarnati pro
mulgata.in cõſummatiõe plenitudinis tẽ
porum. Chriſto moralia legis exequente.
Judicialia tem̃pante cerimonialiũ verita
tem exhibente.figuraliũ veritatẽ elucidãte
Et hoc.quãdo miſit deus filiũ ſuũ.factũ
ex muliere.factum ſub lege.vt eos qui ſub
lege erant redimeret.ad Galat.iiij. Simi/
lem nãq̃ nõ habens in legiſlatoribus de⁹.
Job.xxxvj.ſupra debitum ſe legi ſpõte ſub
didit.nõ tantũ q̃tum ad moralium prece/
ptorum executionẽ.verũ etiam ad quorun
dam figuraliũ ſuſceptionẽ. circumciſionẽ
nãq̃ ſuſcepit.ꝛ ſm legem moyſi cum tipico
ſacrificio preſentat⁹ in templo. Luc.ij.

Et q̃uis legamus in veteribus hiſtorijs
quoſdam legib⁹ ſe ꝓprijs ſubdidiſſe.vt ad i
ſtitute legis obſeruantiã ſubditos vincu/
lo fortiore conſtringerẽt.cum tamen ꝺ lege
cõmuni conſtiterit.legiſlatores ꝛ principes
non eſſe legib⁹ proprijs de neceſſitate ſubie
ctos.vt patet.xxv.q.v.ideo his ita. Hoc ta/
men nullo modo facto xp̄i cõparabile eſt.
quia illi delinquere poterãt.ac per hoc cor/
rectione legis egebant.ꝛ honeſtũ eſt vt la/
tor legis pre ceteris ſm leges viuat.xxv.q j.
Confidimus. Chriſtus autẽ qui legi ſeſe
ſubdidit.in deitate ſumme bon⁹.in huma/
nitate ſm capacitatẽ creature ſumme perfe
ctus.nec ad malũ poterat declinare.nec ſm
virtutum intenſionẽ quo ad ſeip̄m in gra/
tie bono proficere. Propter quod regimi
ne nullius legis egebat,vnitũ ſibi ꝑſonalit̃
habens ius diuinũ vel legis eterne. et ius
naturale ṽtutũ omniũ vltima completõne
firmatum Aliter autẽ chriſtus moralia le
gis impleuit.conſilia perfectiõis addendo
ꝛ ſupplendo.que non exprimebãtur in lege.
ſcꝫ paupertatis.caſtitatis.ꝛc̃.

Qualiter autẽ chriſtus iudicialia tempe
rauerit.ꝛ per cõſequens amplioris charita
tis oſtenſione ꝑfecerit . patet Matthei. v.
vbi de lege talionis faciens mentionẽ.tam
in damno rerũ q̃ꝫ corporũ. docet non vin/
ci a malo.ſed vincere in bono malũ

Cerimonialia ꝛ figuralia chriſt⁹ adimple
uit euacuando. ꝛ euacuauit adimplendo.
quãdo ſignificati ſui veritatẽ exhibuit ꝛ ab
ſcondita produxit in lucem. Propter q̃d
dicit Auguſtin⁹ ep̄la ad Voluſianum. iij.
Verum dei verbũ om̃ia gentis illius pro/
miſſa.omnes prophetie.ſacrificia.ſacerdo
tia.ꝛ cuncta omnino ſacramẽta ſonuerunt
venit chriſtus ꝛ adimpleta ſunt omnia. Et

Auguſtin⁹.iiij.de trinitate. Hoc ſacramen/
tum.hoc ſacrificium.hic ſacerdos. hic de⁹.
anteq̄ꝫ veniret factus ex femina. De om
nibus his modis adimpletionis ⁊ cōſum/
mationis legis a chriſto loquitur idem ſal/
uator Matth.v. Non veni legē ſoluere ſed
adimplere. Ibi eñ lex accipitur ꝑ omnibꝫ
que in veteri teſtamēto cōtenta ſunt. vt Ori
genes dicit ſup librū Numerorum.c.xviij.

Veriſſime ergo fluuius ſacre ſcripture
dicitur procedere de ſede dei. Unde Rab.
ca.cxix. Hec inquit ſola eſt que vocatur lex
dei. Que eñ ſunt ꝑ̄ter illam. opera ſunt hu
manarū adinuentionū. Sic ergo deſcri/
bitur origo ſcripture ſub methaphora rerꝫ
eminentiſſimarū propter altitudinē digni/
tatis. Cui⁹ eſt inattingibilis altitudo ꝓpter
auctoritatē inuiolabilem. ex qua miro mo
do cōmendatur efficiens.

Secūdo tranſumit̃ ſcripture ſacre ma/
teria ſub methaphora rerū affluentiſſima/
rum ꝓpter plenitudinē bonitatis. Eſt eñ
eius inexhauſtibilis plenitudo ꝓpter ꝓfun/
ditatem imperſcrutabilē. Unde ex fluuius
aque viue dicit̃. Oſtendit inquit mihi dñs
fluuium ⁊c̄. Licet autē abyſſalis profun/
ditas ſanctarū ſcripturarū nobis inſcruta
bilis ſit. diſpenſatiue tamē a ſpirituſancto
actum eſt vt in fluuijs ſcripturarū agn⁹ pe/
ditet. ⁊ elephas natet. ſm̄ Grego. in prolo/
go libri moral̃.

Eſt autem iſte fluuius

Voluptuoſiſſimus. ꝓpter dulcores ſua/
uiſſimarū delectationum.

Luminoſiſſimus. ꝓpter fulgores limpi/
diſſimarū ſpeculationū.

Ignitiſſimus. ꝓpter feruores ardentiſſi/
marū inflammationū.

Impetuoſiſſimus. ꝓpter vigores ſubli/
miſſimarum eleuationū

Et hinc eſt ꝙ in ſcriptura dicitur. Fluui⁹
voluptatis. fluuius veritatis. fluuius cha/
ritatis ſeu igneus. ⁊ fluuius rapidus

E contra fluui⁹ mundane ſcientie eſt

Fluuius torridus. exiccans flumina g̃/
tiarum.

Fluuius turbidus. obfuſcans ſplendo
res intellectuū.

Fluuius tepidus. tepefaciens amores
affectuum.

Fluuius turgidus. tumefaciēs expreſſi
ones affatuum.

Qꝫ mulcebres ⁊ q̄ꝫ dulces ſuauitates h̃
fluuius effluat. docet Caſſiodor⁹ libro de
ſacre ſcripture inſtitutionē. ſic inquiēs. In
tuemini ſodales egregij. Qꝫ mirabilis. q̄ꝫ
dulcis ſit ſapor diuinarum ſcripturarū. de
ſiderium ad celeſtia ſemper erigēs. ſatietas
ſine fine. eſuries glorioſa bonorum. Quid
enim in illis litteris ſuauitatꝫ pariter ⁊ vti/
litatis. non inuenietis. ſi intendatis in eis
puriſſimo lumine veritatis. Modo ſiqui/
dem charitatē dei ⁊ proximi monet. Mo/
do vt ſeculi peritura contemnas inſinuat.
Modo vt illam patriā recorderis in qua
es perpetuo manſurus infundit. patienti/
am predicat. ſpem tribuit. humilitatē profi
cuam laudat. ſuperbiā ſemper ruinoſaꝫ ac
cuſat. Modo elemoſynas creberrime fieri
perſuadet. Quot ſunt ibi verba. tot premia
Hec Caſſiodorus. Hic eſt ille fluuius
qui egrediebatur de loco voluptatis ad ir
rigandum paradiſuꝫ. ⁊ fidelis anime ⁊ mi
litantis eccleſie. Qui inde diuiditur ī quat
tuor capita. ſcilicet.

Riuos hyſtoriarum.

Riuos anagogiarum.

Riuos allegoriarum.

Riuos tropologiarum.

Riui hyſtoriarum retrahunt animā a ter/
reſtribus.

Riui anagogiarum refouent animam ī
celeſtibus.

Riui allegoriarum dirigunt animam in
credendis ſeu credibilibꝫ.

Riui tropologiarum ordinant animaꝫ
in agendis ſeu agibilibus. ita vt veriſſime
dictum ſit per Ecc̄. Benedictio illius. ſcili/
cet ſacre ſcripture. quaſi fluuius inundans
Hec eſt menſa eternarū epularum. Ubi ſi
queras. quis cibus. panis habēs in ſe om/
ne delectamētum. ⁊ omnis ſaporis ſuaui/
tatem. Si queras. quis potus. Inebria/
buntur ab vbertate domus tue et torrente
voluptatis tue potabis eos. Hic eſt ort⁹
plantationis diuine. Eccleſiaſtici.xxiiij. Ri
gabo ortum plantatōnis mee. ⁊ inebriabo
partus mei fructum. Propter quod Dyo
niſius ſcribens ad Tytum dicit. Scriptu
ra ſacra alimentū perfectum eſt eorum que
aluntur indigentiā adimplens. infirmum
curans. reflorere faciens ⁊ renouās. bonū
affectum donans. a triſtante liberans ⁊ le/
ticiam largiens.

Eſt etiam fluuius ſanctarum ſcriptura/ rum tam luminoſus ⁊ fulgidus vt conten tiuus ſit clariſſimarum ſpeculationum. qđ admirans Auguſtinus de ciuitate. xxij. Mꝫ certa dicit ipſe ⁊ ꝗ̃ ſpecioſa omnium re/ rum ſcientia. vbi dei ſapientia de ipſo ſuo fonte potatur. In ſcriptura enim vir ſa/ piens profunda fluuiorum perſcrutatur ⁊ abſcondita producit in lucem. Job. xxviij.

Huic ſcientie nullam ſcientiaꝫ aliam eſſe comparabilẽ. oſtẽdit Auguſtinus ſcribẽs ad Voluſianum. Tanta eſt chriſtianarum profunditas litterarũ. vt in eis quotidie ꝓ ficerem. ſi eas ſolas ab ineunte etate vl' pu ericia vſqꝫ ad decrepitam ſenectutẽ. maxi/ mo ocio. meliore ingenio conarer addiſce/ re. non ꝙ ad ea que neceſſaria ſunt tanta ĩ eis perueniatur difficultate. ſed cuꝫ quiſqꝫ fidẽ tenuerit. ſine qua pie recteqꝫ non viui/ tur. tam multa. tam multiplicibus myſteri orum vmbraculis opacata. intelligenda ꝓ ficientibus reſtant. Tantaqꝫ in eis lucet al titudo ſapientie. vt annoſiſſimis. accutiſſi/ mis. fragrantiſſimis cupiditate diſcendi. hoc congruat quod eiuſdẽ ſcripture quo/ dam loco habetur. cũ conſummauerit ho/ mo tunc incipiet. Iſte eſt enim fons par/ uus qui creuit in fluuiũ. ⁊ in luceꝫ ſolemqꝫ conuerſus eſt. ⁊ in aquas plurimas redun dauit. Unde Gregoriꝰ ſuper Ezechielem. Sacra eloq̈a viſioni maris ſimilitꝰ nar rantur. quia in eis ſunt magna volumina ſententiarum. ⁊ cumuli ſenſuum. Niſi eniꝫ eam ſimilem mari propheta cerneret. non diceret. Repleta eſt terra ſcientia domini ſi cut aque maris operiẽtes. Et Auguſtinꝰ ſecũdo de doctrina chriſti. Mꝫto minor eſt auri argentiqꝫ copia. quam de egypto ſecũ ille populus abſtulit. comparatione diuini arum. quas poſtea in hieruſalem conſecu/ tus eſt. que maxie in rege Salomone oſtẽ duntur. tanta fit cuncta ſcientia collecta đ libris gentilium ſi diuinarum ſcripturarũ ſcientie compararetur.

Eſt etiam fluuius ſacrarum ſcriptura/ rum fluuius ignitiſſimus. propter feruo/ res ardentiſſimarũ inflammationum. Un de ⁊ dicitur fluuius charitatis. Hunc flu uium viderat Daniel egredi a facie domi/ ni. cum dicebat. Fluuius igneus rapiduſ/ qꝫ egrediebatur a facie eius. id eſt. antiqui dierum. Huius fluuij finis eſt amor diui/ nus. quia finis precepti eſt charitas. dicit apoſtolus. Unde Auguſtinus tertio đ do ctrina chriſtiana. caplo. iij. non precipit ſcri ptura niſi charitatẽ. non culpat niſi cupidi tatem. Ad iſtum charitatis paradiſũ nos excitat Damaſcenus. iiij. libro. ſic inquiens

Pulſemus in paradiſo ſcripturarum.
Qui odoriferus
Qui dulciſſimus.
Qui ſpecioſiſſimus
Qui intellectualium volucrum cantibꝫ ameniſſimus. Circũſonat aures noſtras qui tangit cor noſtrum. ⁊ contriſtatũ conſo latur. ſicut columba deargentata. cuiꝰ po/ ſteriora in pallore auri.

Eſt etiam fluuius impetuoſiſſimꝰ. ꝓpter vigores ſublimiſſimarum eleuationum. De quo fluuio dicit Job. Fluuiꝰ ſubuer/ tit fundamenta impiorum. Fluminis im petus ⁊c̃. Fons ortorum. puteus aquaꝝ viuentiũ que fluũt impetu de libano. Can ticorum.

Mꝫ torridi. ⁊ ꝗ̃ tepidi. ꝗ̃ turbidi. ⁊ ꝗ̃ tur gidi ſint fluuij areſcentes mundanarũ ſci/ entiarum. liquet ex eo ꝙ Hugo libro dida ſcalicon diuidit prima diuiſione ſcientias. in ſcientias ſacras. ⁊ ſcientias ethnicas. Scientia ethnica. in ſcientiam ſuperſticio ſam ⁊ illicitam. ⁊ ſcientiam licitam. Sciẽ/ tiarum ſuperſticioſarum quales ſũt nigro mantice.

Alia pyromancia
Alia aeromancia
Alia ydromancia
Alia geomancia.

Et iſtarum ſcientiarũ profeſſores nephã di anathematizati ⁊ excõmunicati a iure ca nonico ⁊ a iudice deo. ſunt inſtrumenta dy aboli. demergentes ⁊ animas ſuas. ⁊ ani/ mas proximorum in baratrum infernale. eo ꝙ perquirant augurijs. auſpicijs. ⁊ pro/ phanis ſortilegijs. ea que contraria ſunt et diuinis preceptis ⁊ diuinis conſilijs.

Iſtarum quattuor non ſcientiarum. ſed inſaniarum. fluuij infernales ſunt. ſtix. le/ thes. cochitus. flegethon. Stix odium. le/ thes obliuio. flegethon ardens. cochitus luctus. Et ille inſanie ducunt in obliuio/ nem diuinorum beneficiorum ⁊ precepto/ rum. In ardores prurientium concupi/

ſcentiarum. In algoꝛes odioꝛum In lu
ctus eternoꝛum ſuppliciorum.
Scientiarū autem ethnicarum licitaꝝ
Alia loyca.
Alia phiſica.
Alia ethica.
Scđm Hieronymum ⁊ ſcḋm Auguſtinum
ad Voluſianum.
Scientia loyca cum ſit ſcientia de ſermo
ne. Alia grāmatica. Alia dyaletica. Alia
rethoꝛica. Harum due abſqꝫ dubitatiōe.
cum plus ſint modi ſcientiaruꝫ q̄ꝫ ſcientie.
fundamentaliter faciunt ad intelligentiaꝫ
diuinoꝛum. Tertia vero rethoꝛica cum
buccis tumentibꝫ. plus eſt inflatrix intelle/
ctuum. q̄ꝫ illuminatrix.
Scientia vero phiſica extenſo nomine.
Alia methaphiſica.
Alia mathematica.
Alia naturalis.
Scientia methaphiſica cum conſidera/
tione quidditatum nudiſſimaruꝫ ⁊ abſtra
ctiſſimarum. ac per hoc ⁊ inſipidiſſimaruꝫ
nullum ſapoꝛem dat affectui.
Scientia vero mathematica cum conſi/
deratione magnitudinum que abſtrahūt
⁊ a materia ⁊ a motu. nec ſenſum deuotōis
nec motum bone operationis dat affectui
Scientia vero naturalis que motū con
cernit ⁊ materiam. ⁊ ſua obſcuritate obfu/
ſcat intellectum. ⁊ pꝛopter dubietatem cau
ſarum naturalium pene in omnibus natu
ralibus contriſtat affectum. Unde ⁊ Ari/
ſtoteles harum ſcientiarū vel inuentoꝛ vel
pꝛofeſſoꝛ pꝛecipuus. pꝛopter latentiā cau/
ſe. fluxus ⁊ refluxus maris in pꝛofundum
maris. vt de eo legimus ſe ſubmerſit.
Scientia vero ethica
Alia monaſtica
Alia yconomica.
Alia politica.
Et iſtarum ſcientiarum vnus eſt finis. ſcꝫ
beatitudo creata plena miſerijs. que q̇dem
beatitudo non eſt ſtatus omnium bonoꝝ
aggregatōne perfectus. ſed econtra eſt mo
tus omnis veri boni conſolatione pꝛiuat⁹
Contra iſtoꝛum vnūquemqꝫ inuehit Hie
remias ꝓpheta. Et quid tibi inq̇t vis i via
hac vt bibas aquam turbidaꝫ. Unde Au
guſtinus de vera religione. Omiſſis ⁊ re/
pudiatis nugis theatricis ⁊ poeticis diui/
narum ſcripturarū conſideratione paſca/

mus animū atqꝫ potemus vane curioſita/
tis fame ⁊ ſiti feſſum ⁊ eſtuantem ⁊ fantaſ/
matibus tanqꝫ pictis epulis refici ſatiari/
qꝫ cupientem. Tranſite inquit ad me om/
nes qui concupiſcitis me. ⁊ a generationi/
bus meis adimplemini. Nulla enim ſci/
entia mundana adimplere poteſt animam
quia in eis docetur tm̄ veritas creata. Om
nis autē creatura vanitati ſubiecta eſt. Va
num autem eſt quod non confert ad pleni
tudinem cōtinenti. Et hec de materia ſcri
pture ſacre dicta ſufficiāt.
Comparatur tertio foꝛma ſanctarū ſcri
pturarum rebus perſpicuiſſimis. pꝛopter
certitudinem veritatis. ⁊ rebus ſpecioſiſſi/
mis. pꝛopter pulcritudinem claritatis
Eſt enim ſacre ſcripture infallibilis certi
tudo. pꝛopter pꝛoceſſum inconfutabilem.
Et incontaminabilis pulcritudo. pꝛopter
lucem inobfuſcabilem. Et hoc notatur cū
dicitur. Splendidum tanqꝫ criſtallum.
Dicitur autem foꝛma que eſt modus agē/
di. foꝛma criſtallina. quia ſcḋm Iſidoꝛū. xvj.
ethimolo. criſtallus oppoſitus ſolis radijs
adeo rapit flammā vt aridis fungis igneꝫ
pꝛebeat. ⁊ ſtilus ſpiritusſancti in traditione
ſcripturarum ſuccendit coꝛda toꝛpentia vl'
tepentia. Uirtus etiam criſtalli eſt contra
ſitim ⁊ ardoꝛē. ⁊ ſtilus ſcripturaruꝫ refocil
lat coꝛda arentia. Criſtallus inſuper tri/
tus ⁊ melle potatus. lacte replet vbera. Et
ſtilus ſpiritusſancti melle deuotionis imbi
bitus. lacte gratie replet mentis vbera. id ē
intellectum ⁊ affectuꝫ. Per puritatem au
tem ⁊ peruietatē criſtallinaꝫ. congrue trāſu
mitur foꝛma ſcripturarum. quia ſicut illa
omnem impuritatem excludit. ita foꝛma ſa
cre ſcripture omnes repꝛehenſiones elidit
⁊ ipſos repꝛehenſoꝛes refellit.
Solent autem i ſcripturam ſacraꝫ quat
tuoꝛ genera defectuum homines infelices
impingere. ſ.
Iniuſticie.
Inſipientie.
Inhoneſtatis.
⁊ ſuperfluitatis
De pꝛimo erroꝛe fuerunt quidam pꝛofeſſo
res veteris teſtamenti. ſcḋm ꝙ in Ezechiele
ſcriptum eſt. xviij. Patres comederūt vuā
acerbam. ⁊ dentes filioꝛum obſtupeſcunt.
non eſt equa via domini. Huius erroꝛꝭ ex
lege diuina ſumebatur occaſio deo dicēte

in Exodo.xx. Ego ſum dominus deus tuus fortis ⁊ zelotes. vindicans iniquitatem patrum in filios. vſq₃ in tertiam ⁊ quartam generationem. Propter hec ⁊ ſimilia quidam legem moſaycam opinātur iniuſtam ⁊ a deo bono ⁊ iuſto minime datā fuiſſe mētiuntur. vt marchioniſte ⁊ cerdoniani. ſm ꝙ recitat Damaſcenus. lib. de here. Hūc errorem diffuſe pertractat Auguſtin⁹ contra Fauſtum. ⁊ contra aduerſarium legis ⁊ prophetarum. Legis autem iuſticia tam in nouo q̃₃ in veteri teſtamento commēdatur. In Eccleſiaſtico quippe ſcriptū ē. xxiiij. Legem mandauit Moyſes in preceptis iuſticiarum. Et Sapie. vi. nominatur lex iuſticie. De ipſa etiam dicit apoſtolus Romanorum. vij. Itaq₃ Lex quidem ſancta ⁊ mādatum ſanctum ⁊ iuſtum ⁊ bonum. Legis etiam diuine iuſticia velut a populi ore probatur per humanarum reꝝ iuſticiam. que a diuina lege deriuantur. ſm ꝙ aperte docet Origenes libro Numeroꝝ. caplo. xxvij. Adducit etiam ad hocidem pro ſigno. Q nonnulle leges veteris teſtamenti tanguntur in iure ciuili. Cum tamen leges romanorum ceperint a numa pompilio. qui ſucceſſerat Romulo. ſm Iſidorū libro. v. in principio. Hic romulus mille annis fuiſſe probatur poſterior Moyſe. vt dicit idē Iſidorus libro q̇nto in fine. Concordat autē₃ iſti ſententie. ꝙ veterū legū in quibus multa legi dei fuere contraria. iā₃ nullus vſus eſt a tempore Conſtantini iperatoris chriſtiani. nouis incipientibus. ⁊ poſtea p Theodoſiū imperatorē etiā chriſtianum. ad ordinem conuenientē redactis. ſm ꝙ docet Iſidorus eodē libro quo ſupra. Hec ergo omnimoda ſigna ſunt ꝙ ius ciuile ſm legē diuinam regulatur ⁊ ordinatur. q̃₃uis adhuc aliqua reperiantur in eo. que a iure diuino diſcordent. ſicut de vſuris ⁊ concubinis et quibuſdam alijs paucis. ſm ꝙ patet in canone. diſ. x. Lege iperatorum. que omino vel abrogata ſunt vel abroganda. quia lex que obuiat ſacre ſcripture ⁊ decretis pape. ⁊ moribus bonis. nullius deb₃ eſſe momē ti. diſ. xij. Non licet. Alij ſunt qui inſipiētiam in ſacram ſcripturam impingunt. ſm ꝙ inſinuat apoſtolus ad Corinth. j. Iudei ſigna petunt ⁊ greci ſapientiam querunt.

Impingunt autem inſipientiam. rei. verbi. ⁊ modi. Rei. quoniam de rebus humilibus videtur agere. vtpote de iugulatione pecorum. de lepra domorum vel veſtium. de contextione analogiaru₃. ⁊ quibuſdam alijs. que parum aut nihil ad ſapientiā animi vel bonitatem conferre videntur. cum tam ars q̃₃ virtus conſiſtāt circa arduum ⁊ difficile. Talem ſe fuiſſe confitetur Auguſtinus ante ſuam plenam conuerſione₃ ad chriſtum. iij. confeſſ. dicens. Itaq₃ inſtitui animum meum intendere in ſcripturas ſacras. vt viderem quales eſſent. Et ecce video rem non compertā ſuperbis. neq₃ nudatam pueris. ſed inceſſu humilem. ſucceſſu excelſam. ⁊ velatam myſterijs. Et nō erā ego talis vt intrare poſſem in eam. aut ceruicem inclinare ad eius ingreſſum. S₃ viſa eſt mihi indigna cum dignitati tulliane compararē. tumor enim meus refugiebat modum illius. ⁊ acies mea non penetrabat interiora eius. Verūtamen illa erat que creſceret cum paruulis. ſed ego dedignabar eſſe paruulus.

Simplicitatis ⁊ inſipientie verbi. lex diuina frequenter arguitur. ſed ab illis qui poſt quarundā litterarum ſecularium verboſam. poti⁹ q̃₃ fructuoſam eloquentia₃ ad ſacram ſcripturam recenter accedunt. ſm ꝙ de ſeipſo beatus Hieronym⁹ ſcribit ad Euſtochium. Itaq₃ miſer ego lectur⁹ Tullium ieiunaba₃. ⁊ poſt crebras vigilias plato ſumebatur in manibus. Si quando in memetipſum conuerſus prophetas legere voluiſſem. ſermo horrebat incultus. ⁊ quia lumen cecis oculis non videbam. nō oculorum putabā culpam eſſe ſed ſolis.

Modum autem tractādi quo ſacra ſcriptura contexitur. rep̄hendunt indocti. ſm Rabanum. c. xxiiij. B. Procedit enim. narrando. precipiendo. prohibendo. cōminando. promittendo. qui modus potius ad legem pertinet q̃₃ ad artem. que procedit per modum queſtionis. reſponſionis. oppoſitionis. ſolutionis. nunc diffiniens. nunc diuidens. nunc arguens. nunc ꝯcludens.

Erroris primi ⁊ tertij deſtructio eſt. q̇a ſcriptura ſacra eſt de deo tanq̃₃ de ſubiecto nobiliſſimo ⁊ arduiſſimo. vnde ⁊ theologia dicitur. Deſtruitur etiam per hoc ꝙ omne genus veritatis ⁊ ſapientie in ſcriptura ſacra reperire contingit. ſm Auguſtinū de doctrina xpiana. libro. ij. Ait enī ſic. Quicquid homo extra ſacram ſcripturam didi

cerit.ſi noxium eſt ibi damnatur.ſi vtile ibi
inuenitur. Et cum ibi quis inuenerit om/
nia que vtiliter alibi didicerit.multo abun
dantius ibi inueniet ea que nuſq̃ꝫ alibi.ſed
in illarum tantũmodo ſcripturarum mira
bili altitudine. ⁊ mirabili humilitate diſcũ
tur. Idem etiam epiſtola.iij. ad Voluſia
num.ꝙ in ipſa omnis philoſophia reperi/
tur.logyca.phiſica.ethica Iſidorus libro
ſcdo ethymologiaꝝ.ca.xxiiij. de libris exẽ/
plificat in quibus ſpecialiter predicta tra/
ctantur.dicens. In his tribus generibus
philoſophie.logyce.phiſice.ethice.etiã elo/
quia diuina conſiſtunt. Nam aut de natu/
ra diſputari ſolet.vt in Geneſi ⁊ Eccleſiaſte
aut quantum ad rerũ naturalium genera/
tionem ⁊ corruptionem ⁊ alteratione͂. Aut
de moribus.vt in Prouerbijs ⁊ omnibus
ſapientialibus libris. Aut de logyca.pro q̃
noſtri theoricam ſibi vendicant.vt in Can
ticis ⁊ euangelijs. Caſſiodorus ſuper pſal.
Ad veritates in ſpeciali deſcendit.oñdens
ex quibus locis ſcripturarum ſacrarũ phi
loſophi veritates libris ſuis inſertas acce/
perunt.nunc de topic̃. Ariſtotelis.nunc de
geometria Euclidis.nunc de alijs philoſo
phis faciens mentionem. Unde libro de
ſacre ſcripture inſtitutione ſic dicit in pro/
logo. Conſtat quide͂ in origine ſpiritalis ſa
pientie.ſcꝫ ſcripture ſacre.aut diſciplinarũ
aut artium liberalium initia ſeu indicia fu
iſſe ſeminata.que poſtea doctores ſeculari
um litterarum.ad ſuas litteras prudentiſ/
ſime tranſtulerunt. Quod apto loco in ex/
poſitione pſalterij fortaſſe declarabimus.

Recte ergo dicitur Eccleſiaſtici.xix. In
omni ſapientia diſpoſitio legis. Et non im
merito.quia in diſpoſitione angelorum da
ta eſt. Actuũ.vij. De libro Iob ſic dic̃ Hie
ro.epiſtola.iij. B.ꝙ omnes leges dyaletice
propoſitione.aſſumptione. confirmatione
determinat.cuius verbi Caſſiodorus vbi
prius faciens mentionez.ſic ait. Si ita eſt.
imo quia aliter eſſe nõ poteſt. qd̕ tanti viri
probat auctoritas. Ubi ſunt qui dicunt ar
tem dyaleticam a ſcripturꝭ ſanctiſſimis nõ
incepiſſe Contra iſtos loquitur Baſilius
examerõ.omel̃.iij. Nullus argumentatio/
nem illorum qui de celo diſputant. diſpu/
tationi ſpiritualium velit conferri ſermo/
num.quantum enim caſte viuentium mu/
lierũ pulcritudo, meretricie formoſitati p̃/
ponitur.tantũ noſter ſermo dignoſcitur p̃
latus eſſe illorum doctrine. Unde Sapi/
entie.viij. Candor eſt lucis eterne ⁊c̃.

Contra ſecundos ſcripturam arguen/
tes de ſimplicitate dicendi ⁊ defectu eloq̃n
tie.loquitur Auguſti. iiij. de doctrina chri
ſtiana.c.j. A. Ubi litterarum ſacrarum au
ctores intelligo.non ſolum nihil eis ſapien
tius.verũ etiam nihil eloquentius mihi vi
deri poteſt. Et audeo dicere.omnes qui re
cte intelligunt quod illi loquuntur ſimul ĩ
telligere non aliter eos loqui debuiſſe. Si
cut enim eſt quedam eloquentia que ma/
gis etatem iuuenilem decet.eſt que ſenilem
nec iam dicenda eſt eloquentia ſi pſone nõ
conueniat eloquẽtis. ita eſt que viros ſum
ma auctoritate digniſſimos. planeq̃ꝫ diui/
nos decet. Hac illi locuti ſunt.nec ipos de
cet alia.nec alios ipſa. Poſſem quide͂ ſi va/
caret omnes virtutes ⁊ ornamenta eloquẽ
tie.de quibus inflantur illi qui linguam ſu
am auctorum noſtrorũ lingue preponunt
in litteris diuinis oſtendere.

Tertium genus macule quod in ſacraꝫ
ſcripturam impingunt eſt inhoneſtas. Fm
ꝙ patet per Auguſtinũ cõtra Fauſtũ.xxij.
A. Dicebat enim Fauſtus. ꝙ hebreorum
ſcriptores tanq̃ꝫ leprã aut ſcabiem abomi/
nanda ⁊ turpiſſima precepta.ſ. verbis dei
commiſcebant in lege. Et eſt erroris huiꝰ
occaſio. ꝙ tam de corporalibus immundi
cijs q̃ꝫ ſpiritualibus mentio fit in lege diui
na. Hunc errorem tangit Rad.nobilis ex/
poſitor ſup Leuic̃.c.xviij.vbi de p̃dictis im
mũdicijs diffuſe tractat̃.ſic inquie͂s. Mul
ti cum in ſcripturis ſacris talia audiũt.ab/
ominantur.auertunt auditum.⁊ pene ſi au
deant legem diuinam ꝙ in ea talia ſcripta
ſunt reprehendere nituntur. Cõtra quos
idem inuehit.lib.xiiij.c.vj. Ut quid nos te/
meraria p̃ſumptõne arguimus luce͂.q̃ nos/
ipſos nobis oſtendit.arguimus verbũ dei
quod ſine vicio vicia noſtra reprehendit.
Quid agis humana ſuperbia.tante ſũt ſor
des tue.in has feces deuoluta es.vt ſermo
dei qui curã tui ſuſcepit.non aliter tibi ſub
uenire poſſit.niſi in ſtercora tua quodam/
modo manus mitteret.vt tibi ſordes de/
trahat.ſi dici fas eſt ipſe contrahat. Sicut
tamen radius ſolis incontaminatus cloa/
cas penetrat. Sic ſtilus ſpiritusſancti
attingit vbiq̃ꝫ propter ſui mundiciam.

⁊ nihil inquinatum incurrit in illū. Scri/
ptura ſacra quaſi tibi potio temperata eſt
Si eius amaritudo palatum tuum cōtri/
ſtat. quid accuſas medicuz. Deus magnuſ
medicus magnum ſuſcepit egrotum. vni/
uerſum genus humanuz. Huic languido
quia diuerſi ſunt mores. varie egritudines
varias in verbo ſuo temperauit confectio/
nes. quod non ꝑdeſt tibi. prodeſt alteri Ne
ꝙ enim tuū tantūmodo in ſcriptura ſacra
geritur negocium. Omniū eſt ibi ſalꝰ repo/
ſita. Si igitur ſentis te talem non eſſe. qua
lem ſcriptura deſcribit. gratias age deo. q̇ a
talibus te ſeruauit. Alijs tamen adhuc lā/
guentibus. ne velis ſubtrahi medicinam
Omnia ergo que in volumine legis inue/
nis comede. ſm ꝙ in Ezechiele. iij. ſcriptū
eſt. Nil ducas ſpernendum. nil eſtimes ab/
ijciendum. Ex hoc enim ꝙ ſacra ſcriptura
deteſtando narrat enormia. non ſolum nō
vituperari. verū etiam extolli meretur. ſm
Auguſtinū contra Fauſtum. li. xxij. qui de
ſpeculo ⁊ luce ponit ad idem exemplum ſic
dicens. Peccatū Loth cui perhibitum eſt
anteꝙ peccaret iuſticie teſtimonium. non
modo non decolorabat deitatez dei vł ſcri
pture illius veritatem. verū etiam laudan/
dum diligendumꝫ ꝯmendat. ꝙ tanꝙ ſpe
culi fidelis nitor admotarum ſibi perſona
rum. non ſolū que pulcra atꝫ integra. ſed
etiam que deformia ſunt atꝫ vicioſa indi/
cat. Nunquid cuiuſꝙ membra diſtorta de
prauant lucem. ſic nec cuiuſpiaz maledicta
malam ſcripturā faciūt. qua prodente legē
tibus innoteſcunt. Verūtamen non ſem
per cum turpium facit mentionē. ꝟbis vti
tur manifeſte turpibus. ſed iuxta pifraſym
loqui conſueuit. que figura circuitu ⁊ circū
locutione verboꝝ feditatem euitet. ſm Iſi
dorum ethimoł. lib. xiiij. Unde ⁊ Rabanꝰ
ſic ait. c. de materia. Loquela hebrea voca/
ta fuit loquela ſanctitatis. illud autem nō
putes ꝙ fuerit propter electionem noſtrā.
ſed recte vocatū fuit hoc linguagium. In
ipſo nāꝙ non inuenies nomen vnū prop/
um fornicationis. nec inuenies nomen im
poſitum alicui membro qđ turpe eſt nomi
nare. ſed loquunť de eis per verba trāſum
pta ⁊ accōmodata. Merito ergo vocať lex
diſcipline. Eccli. xlv. ac ſanctiſſima ⁊ grauiſ/
ſima. ij. Mach. vj.

Tertius error circa modum proceden/
di deſtruitur a Caſſiodoro ſuper. Pſ. in
principio. Scriptura multis modis ge/
nera ſue locutionis exercet. diffinitionibꝰ
ſuccincta. ſcematibus decora. verborum ꝑ/
prietate ſignata. ſylogiſmorum complexio
nibus expedita. diſciplinis irrutilās. Hec
proprie relucent in ſcriptura. ⁊ ab alijs ſan
ctis vſurpantur. vt cunctis appareat prius
ad exprimendam veritatem. iuſtis menti/
bus datuz. quod poſtea gentiles humane
ſapientie aptandum putauerunt. Unđ Iſi/
dorus ethimoł. lib. ij. c. ix. A. dicit ꝙ apoſto
lus ſepe proponit. aſſumit. confirmat atꝫ
concludit.

Sed preter illum modum tractādi ſci/
entialem. habet ſcriptura modum ſibi pro
prium. quem beatus Gregoriꝰ. xx. lib. mo/
ralium. A. eleganter deſcribit ſic inquiens.
Quis omnem ſcientiā atꝫ doctrinā ſcri/
ptura ſacra abſꝙ vlla comparatione tran/
ſcendat. vt taceam ꝙ vera predicat. ꝙ ad ce
leſtem patriam vocat. ꝙ a terrenis deſide/
rijs ad ſuperna amplectenda cor legentis
immutat. ꝙ dictis obſcurioribꝰ exercet for/
tes. paruulis humili ſermone blanditur. ꝙ
nec ſic clauſa vt paueſci debeat. nec ſic aper
ta vt vileſcat. ꝙ vſu faſtidium tollit. ꝙ legē/
tis animū humilibus verbis adiuuat. ſub
limibus ſenſibus leuat. Q aliquo modo
cum legentibus creſcit. ꝙ a rudibus lecto/
ribus ſemper quaſi vetus recognoſcitur ⁊
tamen doctis ſemper noua reperitur. Ut
ergo de rerum pondere taceaz. ſciētias om
nes atꝫ doctrinas ipſo locutiōis ſue mo/
re tranſcendit. quia vno eodemꝫ ſermone
dum narrat textum. prodit miſterium. ⁊ ſic
ſcit preterita dicere. vt eo ipſo nouerit futu/
ra predicare. Propterea dicit Auguſtinus
ſuper Geñ. libro. v. G. ꝙ ſacra ſcriptura ſic
loquitur. vt altitudine ſua ſuperbos irride
at. profunditate attentos terreat. veritate
magnos paſcat. affabilitate paruulos nu/
triat.

Quartus defectus quem errantes ī ſcri
pturam ſolent impingere eſt ſuperfluitas.
dicunt enim ꝙ genealogias ſuperfluas te/
xit. ⁊ hyſtorias productas ponit. ⁊ multa ī/
utiliter repetit.

Hunc errorem tangit ⁊ reprobat Raba
nus. caplo. clxxxj. dicens. Uerba quedam
de archanis legis ſunt in quibus errauē/

runt multi. Hec autem ſunt hyſtorie ⁊ narrationes que repetūtur in lege. ⁊ rememoratio generationum filiorū Noe. Et ſubiungit in fine capl'i. Sed ſcito ꝙ cuiuſcūqꝫ rei rationem non aduertis in lege. res illa cauſam habet fortem. ſm ꝙ dixerunt ſapientes. non eſt aliquid fruſtra in nob. id eſt. in ſapientia tradita nobis. qđ ſi fruſtra eſt. ex nobis eſt. id eſt. ex defectu ſciētie noſtre. Nam iniuſtis ſacra ſcriptura videt᷑ iniuſta. Inſipientibus ſtulta. Obſcenis immunda. vanis ſuperflua. Sic econtra ſapientibus videtur omnis ſapientie cōtentiua. Propter quod Gregorius. xxxj. moralium comparat eam manne.

Qꝫ vero aliena ſit a ſcriptura ſuperfluitas omnis. Matthei. v. manifeſtum eſt teſtimonio ſaluatoris. Amen quippe dico vobis. iota vnum aut vnus apex non preteribit a lege donec omnia fiant ⁊c̄. Non ſolum ergo minima littera iota ſuperfluit. ſꝫ nec littera minor apex qui litterarum ambiguitatez diſtinguit. q̄ꝫto magis nulla ſcripture ſacre ſyllaba. vel dictio. vel ſentētia ſuperfluere poteſt. Propter quod de libris illis qui maxime videntur narrare ſuꝑflua Dicit Hieronymus epiſtola. xxxiij. In leuitico ſingl'a ſacrificia. imo ſingule pene ſillabe. plene ſunt ſenſibus. Numeri vero nonne totius ariſmetrice myſteria cōtinēt. Liber paralippomenō tantus eſt. ꝙ ſine eo ſcientiam ſcripturarum ſi quis voluerit arrogare. ſeipſum irrideat. Per ſingula quoqꝫ nomina. iuncturaſqꝫ verborum ⁊ pretermiſſe in lib. Regum narrantur hyſtorie. et innumerabiles explicantur euangelij queſtiones. Unde Caſſiodorus libro đ ſacre ſcripture inſtitutione. In ſcripturis ſanctis nimietas non arguitur. ſed magis importunitas crebra laudatur. Et merito. qꝛ quanto noticia rerum ſalutarium plus diſcitur. tāto amplius credentibus atqꝫ operantibus. eterna vita preſtatur. preterita ſine falſitate deſcribuntur. preſentia priuſqꝫ̄ videantur oſtenduntur. Futura quaſi perfecta narrantur. Ubiqꝫ in eis veritas regnat. Ubiqꝫ diuina virt⁹ irradiat. Ubiqꝫ panduntur humano generi profutura.

Comparatur ergo ſcripturarum ſacrarum origo rebus eminentiſſimis. propter altitudinem dignitatis. Eſt enim eius inattingibilis altitudo. propter auctoritatez inuiolabilem.

Comparatur ſcripturarum ſacrarꝫ materia rebus affluentiſſimis. propter plenitudinez bonitatis. Eſt enim eius inexhauſtibilis plenitudo. propter profunditatem imperſcrutabilem.

Comparatur ſcripturarū ſacrarum forma ſiue modus agendi rebus perſpicuiſſimis. propter certitudinem veritatis. Eſt eī eius infallibilis certitudo. propter proceſſum inconfutabilem.

Comparatur ſcripturarum ſacrarū forma que eſt modus loquendi rebus ſpecioſiſſimis. propter pulcritudinem honeſtatꝫ. Eſt enim eius incontaminabilis pulcritudo. ꝓpter claritatē inobfuſcabilē.

Comparatur ſcripturarum ſacrarum finis rebus efficaciſſimis. propter magnitudinem virtutis. Eſt enim eius imprecciabilis valitudo. propter fructum ineſtimabilem. Et ex vtraqꝫ parte fluminis lignum vite ⁊c̄.

Comparatur ſcripturarum ſacrarum finis extrinſecus rebus cōmuniſſimis. propter amplitudinem charitatis. Eſt enim cōmuniſſima habitudo. propter cōmunicationem interminabilem.

Notatur autem mirabilis vtilitas. tam in fructu ligni vite qꝫ̄ etiam in numero fructuum. Lignuꝫ illud ex vtraqꝫ fluminis parte plantatum. chriſtus eſt. qui eſt finis noui ⁊ veteris teſtamenti. quia finis legis chriſtus eſt. ad iuſticiam omni credenti.

Lignum vite legit᷑ plantatum ī medio paradiſi in principio canonis.

Chriſtus autem fuit medium ſeptiforme.

Medium eſſentie. quod eſt de conſideratione methaphiſici.

Medium nature. quod eſt de conſideratione phiſici.

Medium diſtantie. quod eſt de conſideratione mathematici.

Medium doctrine. quod eſt de conſideratione dyaletici.

Medium modeſtie. quod eſt de conſideratione ethici

Medium iuſticie. quod eſt de conſideratione pollitici.

IOTEKA GŁÓ Poz

Medium concordie. quod eſt de conſi/
deratione theologi.

Medium eſſentie eſt chriſtus origine p̄
marium.
Medium nature virtuali cōnexione p/
ualidum.
Medium diſtantie.centrali infinitate p
fundum.
Mediū doctrine rationabili manifeſta
tione clariſſimū.
Medium modeſtie.diſcreta electōne p̄
cipuum.
Medium iuſticie iudiciali ſeueritate p̄/
celſum.
Medium concordie.perfecta conciliati
one pacatum.
Primum mediuʒ eſſentie eſt chriſt⁹ eter
na generatione.
Medium nature in incarnatione
Medium diſtantie in paſſione.
Medium doctrine in reſurrectione
Medium modeſtie in aſcenſione
Medium iuſticie in iudicij examine
Medium concordie in ſempiterna bea/
titudine.

De iſto ligno benedicto domīo ihū chri
ſto.eſt tota ſcriptura ſub ratione medij ſep
tiformis. Nam de deo ſeu verbo incarnā
do eſt vetus teſtamētum.de deo incarnato
totum nouū teſtamētum.ita ꝙ in veteri te
ſtamento verbum dei erat medium natu/
rarum vniendarū.ſcʒ diuine ꝛ humane
In nouo eſt medium naturarū iam vnita
rum Sed quoniā in vnoquoqꝫ ꝑus quod
carnale.deinde quod ſpirituale.ideo vetuſ
teſtamētum premittitur.

Verbum dei in veteri teſtamēto huma
nandum.
·Prefigurabatur.
·Premonſtrabatur
·Promittebatur
·Predocebatur
·Prophetabatur.

·Preſagiebatur figuris ·Premonſtrabaẗ
exemplis ·Promittebaẗ patribus. ·Pre/
docebatur ſapientialibꝫ documētis ·Pro
phetabatur oraculis Idcirco vetus teſta
mentum quadripartitū eſt in libros lega/
les.hyſtorialeſ.l' exemplares. prophetales
ſapientiales. ·Prefigurabatur autem ꝟ/
bum dei incarnandū ſeu humanandū i le/
galibus figuris remotis.remotioribus.re
motiſſimis. In Geñ. quidem figuris re/
motiſſimis preſagiebatur .ortus. occaſus.
triumphus.cultus. Ortus in ligno vite
plantato in medio paradiſi.id eſt.ꝟbo dei.
diuine ꝛ humane naturis inſerto in medio
militantis eccleſie.ſm gloſam. occaſus paſ
ſionis in Abel.triumphus reſurrectionis
in Noe.cultus pietatis in Abraam .Augu
ſtinus in quodā ſermone. Adam dixit illō
verbum poſt ſoporem.benedicta filia tu a
domino.

In Exodo vero figuris remotioribus
prefigurabatur verbū humanandū naſci/
turum in Moyſe.natum occultandū pro
pter Pharaonē.ſic chriſtus ꝓpter Herodē.
reuelandum ad populi captiuati liberatio
nem.populi captiuantis interemptionem
liberati inſtructionē per legem.vt exercita/
tus in lege veteri aſſuefieret ad legē euan/
gelij. Varietas ſacrificiorum libri Leui
tici ſm Origenē.vnum verū ſacrificium qđ
offerendum in fine tempoꝝ.premōſtrabat
ſcʒ chriſtum.qui eſt ſacerdos ꝛ hoſtia.

Liber vero Numeroꝝ ordinem ꝛ cōne
xionem membrorū corporis chriſti myſti/
ci ſubtilitate mirabili prefigurat. ꝛ ordinē
eccleſiaſtice hierarchie proficiſcētis in via.ꝛ
peruenientis ad patriam.

In Deuteronomio.qđ eſt denua legis
repetitio.ad memoriā reducūtur beneficia
dei omnipotentis.vt artius infigatur me/
morie incarnatio verbi.que eſt beneficium
beneficiorum.vbi de ſemine iude prophe/
tam ſuſcitandū cōmemorat.ſicut Jacob in
ſuis benedictionibus cōmemorat. Joſue
chriſtū ꝛ re p̄ſignat ꝛ nomine. precipue ꝙ/
tum ad diſtributionē terre.quam funiculo
diſtributionis diſtributurus eſt chriſtus.
qui conſtitutus eſt a deo iudex viuorum ꝛ
mortuorum.Act. Multitudo iudicum
ſibi inuicem ſuccedentiū. vnum verum iu/
dicem preſagiebat chriſtum potiſſime q̄n/
tum ad triumphum reſurrectionis. Nam
Samſon maximus iudicum.primo clau/
ſus ꝛ obſeſſus a Philiſteis.qui nocte me/
dia victis hoſtibus portas confregit. figu
rat chriſtum qui nocte media cum deſcen/
diſſet in infernum.liberatis patribus por/
tas inferni confregit. cuius etiam inconta
minata mater ꝛ virgo ſignificabatur in vel
lere Gedeonis.

Copula maritalis Booz iſraelite.ꝛ ruth
alienigene.ſignat coniunctionē chriſti ꝛ ec/
cleſie de gentibus .quam diſcalciatus ille
contēpſerat Liber regum illum ſignificat
in cuius femore ſcriptū erat ꝛ eſt. Rex regū
ꝛ dominꝰ dominantiū. Qui cum ſit rex et
ſacerdos.in primo libro preſignat̃. vt eua/
cuaturus ſacerdotiū legale in depoſitione
ſeu extinctione Heli. ꝛ ſubſtituturus ſacer
dotium nouū in ſubſtitutione Samuelis
qui non fuit de ſtirpe aaron.tranſlaturꝰ eti
am regnum ab iſrael in reprobatione ſaul̃
ꝛ confirmatione Dauid In libro ſecun
do promittit̃ xp̄s de ſemine dauitico naſci
turus In tertio libro in figura pacifici ſa
lomonis.prefigurat̃ xp̄s qui eſt pax noſtra
qui fecit vtraqꝫ vnum.cuiꝰ etiam corporis
myſtici typus fuit materiale templū Salo
monis. In quarto libro Regū prefigu/
ratur chriſtꝰ vt euacuaturꝰ omnem gentili
tatis ritum in interemptiōe pſeudo ꝓpheta
rū per helyam. ꝛ vt ſuſcitaturus mortuos
in Helyzeo.vt cōfecturꝰ eucbariſtie ſacra/
mentum in pane ſubcinericio. vt aſcenſurꝰ
in celū in tranſlatione Helye i curru igneo
In libro Paralip̄.in confirmatione re/
petitur In primo tranſlatio ſacerdotij. In
ſecundo tranſlatio regni. Liber Eſdre
ꝛ neemie xp̄m p̄figurāt q̄ztū ad feruorē zeli
quo chriſtus inardeſcebat ad reedificatio/
nem templi veri.quod ſumus nos.
In libro Job premonſtrabat̃ chriſtus
vt exemplar ſumme patientie. In Tho
bia vt exemplar ſumme modeſtie In iu
dith vt exemplar ſumme pudicicie. In
Heſter vt exemplar ſumme clemētie In
Machabeoꝝ ſumme cōſtantie.
Libri ſapientiales chriſtū redolēt vt do
ctorem vniuerſalē.ſicut liber Eccleſiaſticꝰ.
vt doctorem ſpecialem ad virtutis initia/
onem.in puerb̄. Ad cōtemptum vanitatis
in eccleſiaſte. Ad guſtū ſuauitatꝫ et ample/
xum.charitatis.in canticis. Ad ſpeculami
na veritatis.in ſapiētia. In prophetꝫ chri
ſtus p̄nunciabat̃ ꝛ poſtulabatur. Poſtula
batur q̄dē per orationis inſtantiā in ꝓphe/
tia Ps̄ dauid. Prenunciabat Iſaias in/
carnationis myſterium. Hieremias appro
priate loquendo paſſionis remediū. Eze
chiel reſurrectionis tropheū. Daniel re/
tributionis iudiciū. Duodecim prophe/
te in anguſtia vnius voluminis coartati
chriſtum preſagierūt . ſicut ipſum duodeci
apoſtoli predicauerūt. vt numerus teſtiūꝫ
eſſet non tm̄ ſufficiens.ſed abundās No
uum teſtamentū quia cōtinetur in veteri ſi
cut rota in rota. Nihil em̄ eſt aliud nouum
teſtamentū q̄ꝫ vetus ſpiritualiter expoſitū
diuiditur conformit̃ ve.teſtamento. Cō/
tinet enim ſeu agit ꝺ verbo incarnato chri
ſto.qui eſt gigas gemine ſubſtantie.q̄ztum
ad naturam. Gemine potētie.q̄ztum ad ef/
ficaciam ſeu officium.ſ.deus.homo.rex.ſa/
cerdos.
Primū eſt euangelium ſm̄ Mattheū
in quo agitur ꝺ verbi incarnati hūanitate.
Secundū eſt euangelium ſm̄ Marcū.
in quo agitur de eius regia poteſtate
Tertium ſm̄ Lucam.in quo agitur de
eius ſacerdotali dignitate.
Quartum ſm̄ Johannē.in quo de eius
deitate.
De chriſto autē quo ad iudicij diſtrictio
nem ꝛ ſempiternā beatificationē.agitur in
Apocalipſi.qui eſt liber propheticus.
De chriſto q̄ztum ad corporis ſui myſti/
ci tribulationem.in actib9. Q̄ztum ad cor
poris myſtici totius eruditionē vniuerſa/
lem.in canonicis epiſtolis Q̄ztum ad cor
poris myſtici membroꝝ eruditionem ſpe/
cialem. in epiſtolis Pauli.
Sunt libri no.teſta.ſi partiales epiſtole
numerentur inſolidum li.xxvij.qui nume/
rus eſt ſecundus cubicus.ter.tria.ter.
Aliter ſunt octo. Et quanto amor eſt per
fectior timore.ꝛ paucitas amabilior multi
tudine.tanto nouum teſtamentum perfe/
ctius ꝛ amabilius veteri teſtamento.

Explicit principium in libros ſacre
ſcripture beati Bonauenture docto
ris ſeraphici.

Luminaria eccleſie

Incipit liber doctoris ſeraphici ſancti Bonauenture ordinis minorum. ſancte romane eccleſie cardinalis ⁊ epiſcopi Albanēſ. ſuper Heñ. q̄ Luminaria eccleſie intitulatur ſiue Illuminationes. ſiue de q̄nq̃ viſionibꝫ

Sermo primus Q eccleſia eſt cōgregatio rationaliū. Synagoga vero brutaliter viuentium. ⁊ q̄ multiplex eſt mediū.

IN medio eccleſie aperiet os ei⁹ ⁊ impleuit euꝫ domin⁹ ſpiritu ſapientie ⁊ intellectus. Eccī. xv. In verbis iſtis docet ſapiens prudentem. quibus debet ſermonem

Depromere.
Unde incipere.
Ubi terminare.

Primo quibus debet loqui. quia eccleſie. non em̄ dandū eſt ſanctum canibꝫ. nec margarite ſpargende ſunt inter porcos. Matthei. vij.

Secūdo vbi debet incipere. quia a medio quod eſt chriſt⁹. quod mediū ſi negligatur. nihil habetur.

Tertio vbi terminare. quia in plenitudine ſeu adimpletione ſpiritus ſcientie et intellectus.

Sed primo loquendū eſt de nobiſipſis ⁊ videndū quales eſſe debem⁹. Si em̄ oculo infirmo exponatur radi⁹. potius excecatur q̄ꝫ illuminatur. Loquendū eſt ergo eccleſie. que quidē eſt conuocatio rationaliū Synagoga autē eſt congregatio gregū ⁊ hominū brutaliter viuentium. Eccleſie loquendum eſt. que quidē eſt vnio rationalium vniformiter ⁊ ꝯcorditer vnitoꝝ.

Per concordē ⁊ vniformem cuſtodiam diuine legis.

Per vnionem ⁊ cōcordem coherentiam diuine pacis

Per vniformē ⁊ concordem cōſonantiā diuine laudis.

Hec autem ordinata ſunt quia laus eſſe non poteſt vbi non eſt pax. nec diuina pax vbi non eſt obſeruatio diuine legis.

De concordi ⁊ vniformi cuſtodia diuine legis ſcribitur. p̄mo ad Thimotheum. iij. Hec ſcribo tibi fili Thimothee. vt ſcias q̄modo oporteat te cōuerſari in domo dei. q̄ eſt eccleſia dei viui. columna ⁊ firmamentum veritatis. Eccleſia dicit̄ columna et firmamentū. ⁊ quia mentis illuſtramētum. ⁊ quia virtutis ſtabilimētum. quia venientes ad eam illuſtrātur per fidem. ⁊ ſtabiliā tur per virtutis cōſtantiam. Et hec duo facit lex diuina. Unde eſt columna filiorum iſrael. per cui⁹ motum apparēt omnia. quomodo agendū. ⁊ quomodo quieſcendum. In hoc em̄ omnes eccleſie concordāt. vt cuſtodiant legē dei. vt olim totus ppl's motum nubis aſpiciebat. Qui ad hāc nō aſpicit ſemꝑ. non eſt de vnitate eccleſie. vt ſi nō eam intelligas. ⁊ ſi intelligas ⁊ non ſequarꝭ

Iterum loquendū eſt eccleſie rationalium vnitorū per conformē ⁊ concordē coherentiam diuine pacis. In Eccleſiaſtico iij. Filij ſapientū. eccleſia iuſtorum ⁊ natio eorum obedientia ⁊ dilectio. Eccleſia eniꝫ natio diligens ſe eſt. Dilectio em̄ naſcit̄ ex legis impletione. Lex em̄ precipit dilectionem. i. ad Thimote. p̄mo. Finis p̄cepti eſt charitas de corde puro ⁊ conſcientia bona ⁊ fide nō ficta. Et apoſtol⁹ Romanoꝝ. xiij. Qui diligit proximū legem impleuit. Et ꝓbatur per verbū ſaluatoris. Matthei. xxij In his inquit vniuerſa lex pendet ⁊ ꝓphete. Oportꝫ ergo vt legis obſeruatores ſint amatores. Joh. xiij. In hoc cognoſcēt omnes q̄ diſcipuli mei eritis ſi dilectionē habueritis ad inuicē. Apoſtol⁹. j. Corin. xiiij. Nō eſt deus diſſenſionis ſed pacis.

Item loquendum eſt eccleſie rationalium vnitorū per vniformem ⁊ concordē cōſonantiam diuine laudis. Ps. xxj. Apud te laus mea in eccleſia magna. Sicut ex multitudine vocum vnitarum ſm̄ quandam proportionē ⁊ armoniam dulcedo fit cantus. ſic ex multorum affectione armonia ſpiritualis placens deo altiſſimo. Pſalmo. lxxvij. In eccleſijs benedicite deo domino de fontibus iſrael Qui autem ſunt obſeruatores diuine legis. ſunt amatores diuine pacis. ⁊ perſolutores diuine laudis His debet fieri ſermo.

Qui autē rapit̄ a gratia. eſt extra eccleſiā ⁊ illi fieri ſermo nō debet. Rapit̄ autē ſpi-

ritus carnalitatis ⁊ cupiditatis. cõtra primum. Hi duo ſpiritꝰ auertũt hominem a lege dei. ⁊ excecãt duos oculos mentiſ. Lex enim dei p̃cipit bonũ cõmune ⁊ bonũ ſpirituale. ⁊ retrahit ab amore fedo qui eſt carnalis. ⁊ ab amore priuato qui eſt cupiditatis. Lex quippe odioſa eſt. ⁊ carnali et cupido nec vterq̃ vnq̃ audire vult. Sũt eñ ſicut canis ⁊ porcus. Canis ſemp cupidꝰ ⁊ nunq̃ cõmunicare volẽs. Porcus autẽ in loco ſemp eſſe vult immũdo.

Item cõtra coherentiã pacis. ſpiritꝰ malignitatis ⁊ crudelitatiſ. inuidꝰ ⁊ iracũdus Et hi duo totũ peruertũt. Inuidus om̃e bonũ cõuertit in malum. Iracundꝰ omne malũ in bonũ. etiã ipſam redditionez mali reputat bonũ. Et ideo ponũt tenebras lucem. vel lucẽ tenebras. Iſa. v. Unde nõ ſũt idonei ad audiendũ legẽ dei.

Iterũ contra cõſonantiã diuine laudis ſpiritus p̃ſumptionis ⁊ curioſitatis. ita q̃ p̃ſumptuoſus deũ nõ magnificat. ſz ſe laudat. Curioſus autẽ deuotionẽ non habet. Unde multi ſunt tales qui vacui ſunt laude ⁊ deuotione. ⁊ ſi habeãt ſplendores ſciẽtiarum. Faciũt eñ tales more veſparum. que nõ habent fauũ mellis ſicut apes que mellificant. Talibꝫ eñ iam dictis non eſt faciẽdus ſermo. quia ſunt domꝰ exaſperãs Et aliquãdo ꝓpter indiſpoſitionẽ auditoꝝ facit dominꝰ linguã adherere doctorũ palato Sed loquendũ eſt vt fratribus. Ps. xxi. Narrabo nomẽ tuũ fratribꝫ meis. ĩ medio eccleſie laudabo te. Et vt viris ſpũalibus vt a ſapiẽtia mundana trahãtur ad ſapientiã chriſtianã. Preceſſit eñ impugnatio vite chriſti in moribꝫ per malos theologos. ⁊ doctrine xp̃i per falſas opiniones. et ꝑ argumẽta Ariſt. Nõ ei redeundũ eſt in egyptum per deſideriũ viliũ ciborũ. alleorum. porroꝝ. peponũ. ⁊ dimittẽdus cibus celeſtis Et ſic patet primũ.

Circa ſecundũ nota. q̃ incipiendum eſt a medio. quod eſt chriſtꝰ. Ipſe eſt enim mediator dei ⁊ hominũ. tenẽs mediũ in omnibus. Unde a chriſto incipiendũ eſt. vt veniatur ad ſapientiã chriſtianã. Cuiꝰ probatõ eſt. quia nemo nouit filiũ niſi pater. neq̃ patrem quis nouit niſi filius ⁊c̃. Matthei. xi. Sicut ergo ſpecies ducit in cognitionez obiecti. i. a verbũ ſeu filius. qui ẽ ſpecies patris. ducit in patris cognitionẽ. Unde ſignantiſſime dicebat Philippus. Oſtende nobis patrẽ ⁊ ſufficit nobis. Iohis. xiiij.

Alia ratio eſt quia ab illo incipienduz eſt a quo duo maximi inceperũt. Moyſes diuine ſapiẽtie inchoator. Iohãnes diuine ſapientie terminator. Moyſes dixit. In p̃ncipio creauit deus celum ⁊ terrã. id eſt. in filio. ſm Aug. Iohãnes vero intonuit. In principio erat verbũ. ⁊ verbũ erat apud deum. ⁊ deus erat verbũ. hoc erat in p̃ncipio apud deum. omnia ꝑ ipſum facta ſunt.

Si ergo ad noticiã creature ꝑueniri non poteſt. niſi per id quod facta eſt. neceſſe eſt vt ante omnia verbũ verax p̃cedat te. Eccleſiaſtici. xxxvij. Tertia ratio eſt. quia in chriſto ſunt omnes theſauri ſapientie ⁊ ſcientie dei abſconditi. Col. ij. Ergo chriſtus eſt medium omniũ ſcientiaꝝ.

Eſt autẽ ſeptiforme medium.

Eſſentie. qđ eſt methaphiſicũ. ⁊ eternali originatione primariũ.

Nature. qđ eſt phiſicũ. ⁊ eſt virtuali diffuſione perualidũ.

Diſtantie. quod eſt mathematicũ. et eſt centrali ꝓfuſione ꝓfundum.

Doctrine. quod eſt loycum. ⁊ eſt rationabili manifeſtatione p̃clarum.

Modeſtie. quod eſt ethycum. ⁊ eſt morali electione precipuũ.

Iuſticie quod eſt politicũ. ⁊ eſt iudiciali examinatione p̃celſum.

Concordie. quod eſt theologicũ. ⁊ eſt vtili cõciliatione pacatum.

Medium eſſentie fuit Chriſtꝰ in eterna generatione.

Medium nature fuit chriſtꝰ in incarnatione.

Medium diſtantie fuit chriſtꝰ ĩ paſſiõe

Medium doctrine fuit chriſtꝰ in reſurrectione.

Medium modeſtie fuit chriſtꝰ in aſcenſione.

Medium iuſticie erit chriſtꝰ ĩ futuro examine.

Medium concordie erit chriſtꝰ ĩ ſempiterna beatificatione.

Primũ ergo medium eſt eſſentie eternali generatione primarium. Eſſe autem cõuenit p̃mo enti ſm rationẽ triformẽ.

Habet enim primũ ens.

Eſſe ex ſeipſo qđ eſt in rõne ṗncipij ori/
ginantis. Pater eſt huiuſmodi

Eſſe ſm ſeipſum.qđ eſt in rõne medij ex
emplantis. Uerbũ eſt hmõi

Eſſe ꝓpter ſeipſum.qđ eſt in rõne termi/
ni quietãtis. Spũſanct⁹ eſt hmõi.

Hũc tripharium modũ eſſendi tãgit apo
ſtolus ad Ro.xi. Ex ipſo ⁊ ꝑ ipm ⁊ in ipſo
ſunt oia. He tres ꝑſone equaliſſime nobi
litatis ſunt.qꝛ eque nobilitatis eſt ſpũiſctõ
ꝑſonas terminare ſicut in pr̃e ꝑſonas ori/
ginare.⁊ in filio oia p̃ſentare. Licet autem
methaphiſic⁹ ex ꝯſideratiõe ṗncipioꝝ ſube
ꝑticularis ⁊ create ad eſſentiã vniuerſalem
⁊ increatã aſſurgat vt habet rõnem princi/
pij ſummi ⁊ finis vltimi. nõ tamẽ in ratiõe
patris ⁊ filij ⁊ ſpũſcti. Methaphiſic⁹ enim
aſſurgit ad illud eſſe ꝯſiderandũ in rõe ṗn
cipij omĩa originãtis. Et in h̃ ꝯuenit cum
phiſico q̃ origines reꝝ ꝯſiderat. Aſſurgit
etiã ad eternũ ens cõſiderandũ ratiõe vlti/
mi finis. Et in h̃ ꝯuenit cũ morali ſiue ethi
co q̃ reducit omĩa ĩ vnũ finẽ ſiue vnũ ſum/
mũ bonũ.ꝯſiderãdo felicitatẽ practicã ſeu
ſpeculatiuã.⁊ ſic ꝯſiderat felicitatem ſicͭ fi/
nem vltimũ.licet verã felicitatẽ nõ nouerit

Sꝫ inquantũ methaphiſic⁹ ꝯſiderat pri
mũ ene in ratiõe omĩa exẽplãtis. cum nul
lo cõicat.⁊ eſt ver⁹ methaphiſic⁹. Pater ei
ab eterno dixit ſe.⁊ dicendo ſe genuit ſpeci
em ſimillimã ſibi. Et hec ſpecies eſt expſſa
a patre ⁊ expreſſiua toti⁹ paterne ſcie et po/
tentie Iſtud eſt mediũ in quo relucent oia
Spẽs.forma.exemplar.verbũ. imago.ſil'i
tudo.ars.fili⁹. Ars plena omniũ rationuꝫ
viuentiũ. Dicͭ Aug⁹.vj.de tri.c.vlt.vl'.xxvij

Iſtud eſt mediũ qđ eſt veritas. liber lucꝭ
illius.q̃ veritas dr̃ ſm Augꝭ. Uñ xp̃s ha/
bens cathedrã in celo docet interi⁹ in aĩo.
Nec aliq̃ modo aliqua veritas ſciri poteſt
niſi ꝑ inſplendentiã eterne veritatis. H⁹
q̃dẽ ṗma ratio eſt.quia eadẽ ſunt principia
eſſendi ⁊ cognoſcẽdi. Secũda ratio eſt. q̃a
ſcibile eſt eternũ ſm phm. ⁊ nihil ſcitur niſi
immutabile. Neceſſe eſt g̊ vt ſciat̃ ꝑ verita/
tẽ immutabilẽ incõcuſſam ⁊ incoanguſta/
tã. Iſtud eſt mediũ ꝑſonaꝝ neceſſario. q̃a
ſi ꝑſona eſt q̃ ꝓducit ⁊ nõ ꝓducit̃.⁊ ꝑſona q̃
ꝓducit̃ ⁊ non ꝓducit.neceſſaria eſt ꝑſona q̃
ꝓducit̃ ⁊ ꝓducit. Hec eſt g̊ ṽitas ſola mẽ
te ꝑceptibilis.in qua addiſcũt angeli.ꝓphe
te.phi.que vera dicũt de iſto medio. De
iſto medio legit̃ in Gen̄.c.ij. Produxit do/
min⁹ de⁹ de humo omẽ lignũ pulcrũ viſu.
⁊ ad veſcendũ ſuaue. lignũ etiã vite in me/
dio paradiſi. Docet Aug⁹.q̃ de omnibꝫ ꝓ
ductis dictũ eſt.fiat.fecit.factũ eſt. preterq̃
de luce. Ratio aũt eſt.quia ṗmo ꝓducta ſũt
ab eterno in arte eterna. Secũdo in crea/
tura intellectuali. Tertio in mũdo ſenſibi/
li. Hoc eſt ꝯtra errores gentiliũ.q̃ credunt
mundũ ꝓductũ ab eterno. Quia eñ mẽtes
noſtre cognate ſunt eternis luminibꝫ. pu/
tant vt ſicut res ꝓducte ſunt in arte eterna
ab eterno.ſic etiã ab eterno create ſunt ĩ mũ
do iſto. Et ſicut mundus ab eterno ſcript⁹
eſt in arte eterna.ſic deſcriptũ putãt in ma/
teria. Intelligit̃ aũt p̃aſſignata auctoritas
de paradiſo terreſtri.de intellectu angelico
de intellectu humano.de intellectu diuio.

Patern⁹ eñ intellect⁹ dicẽdo ſe genuit ṽ
bum omniũ expreſſiuum.qđ eſt ſimile ſibi.
imo ſimilitudo ſua. Qđ q̃dẽ exṗmit ipſum
patrẽ ⁊ res que ꝑ ipm facte ſunt ⁊ fiẽdẽ ⁊ fa
ctibiles.⁊ eſt principaliter ductiuũ ad pr̃is
vnitatẽ fontaliſſimã. Et ſm hoc fili⁹ dei eſt
lignũ vite plantatũ in medio paradiſi. Ge
neſ.ij. qꝛ ꝑ hoc mediũ redimus ⁊ viuifica/
mur in fonte vite. Si vero curioſitate te
meraria trinitatẽ immẽſam ſm reꝝ natu/
raliũ experiẽtiã metiamur.ſi altiora nobis
queſierim⁹.ſi ſcrutemur maieſtatẽ opprime
mur a gloria. Prouer.xxv. Tũc guſtamus
de ligno vetito.ligno ſcꝫ ſciẽtie boni ⁊ ma/
li. Hoc mõ guſtauit lucifer de vetito. Si
eñ lucifer cõtemplãdo illã veritatẽ.de no/
ticia creature reduct⁹ fuiſſet ad patris vni
tatem.feciſſet de veſpe mane diei.⁊ guſtaſſꝫ
de ligno vite. Sed qꝛ cecidit in delectatio
nem ⁊ appetitũ excellẽtie.fecit đ mane veſꝑe
Simili modo Adã miſit manũ ad lignuꝫ
ſcientie.⁊ amiſit lignũ vite. Uerbũ dei eſt
mediũ faciẽs ſcire.quia eſt ṽitas ꝑ eſſentiã
⁊ eſt lignũ vite. Ueritates aũt vaniſſime in
terdũ ſunt occaſiones mortis.qñ impellũt
hominẽ in amorẽ pulcritudinis creature.
Ue eis q̃ nut⁹ tuos ꝓ te amãt ⁊ oberrant ĩ
veſtigijs tuis. ait Aug⁹.in ꝯfeſſi. Prima
veritas q̃ eſt verbũ dei eſt finaliſſimum et
formaliſſimũ cognitõis obiectũ.⁊ eſt ratio
ducẽs in cognitionẽ. Unde ipe dicit Ioh.
xvj. Exiui a patre ⁊ veni in mundũ.iteꝝ re/
linquo mundũ ⁊ vado ad patrẽ. Et verus
metaphiſic⁹ dicͭ. Exiui a te dñe. cauſa ṗma

⁊ ſumma. ⁊ venio ad te cām ſūmā. ꝑ te cauſam ſummā. Hec eſt tota nr̄a methaphiſica. de emanatiōe. de exēplatiōe. de ꝯſummatione. Igit̄ radijs ſolis eterni illuminer̄. ⁊ reducar̄ ad ſummū ⁊ eris verꝰ methaphiſicus. Secundū mediū eſt mediū nature. ꝟtuali diffuſione ꝓualidū. Et iſtud ē de ꝯſideratiōe phiſici. q̄ ꝯſiderat mobile ⁊ generationē ſḿ influentiā corpoꝝ celeſtiū in elemēta. Et ſḿ ordinationē elemētorū ad formā mixtiōis. Et ſḿ ordinē forme mixtionis ad formā cōplexionis. Et ordinē forme cōplexionis ad aīam vegetabilē. Et ordinē anime vegetabilis ad ſenſibilē. Et ordinē aīe ſenſibilis ad rationalē. ⁊ ibi ē finis quia aīma rationalis creata eſt in orizonte eternitat̄ ⁊ tempis. Cōſiderat aūt phiſicꝰ duplex mediū. ſ. mediū minoris mūdi. ⁊ medium maior̄ mūdi. Mediū maioris mundi eſt ſol. Medium minoris mūdi eſt cor.

Sol eſt in medio planetaꝝ. ⁊ eſt maxime diffuſionis. exufflās ⁊ porrigēs radios ad omnē poſitiōis differentiā. Scd̄m huiꝰ ſolis allationē in obliquo circulo fiūt generationes ⁊ regulat phiſicꝰ generationē. Simili mō cor eſt in medio aīalis. a q̄ eſt ⁊ deriuat̄ vniuerſalis influētia. quicq̄d medici fabulent̄ Nā ſpūs vitalis a corde diffunditur ꝑ artherias. Spūs aūt aīalis a corde diffundit̄ ꝑ neruos. licet cōplementū recipiat in cerebro. Spūs aūt natural' a corde diffundit̄ ꝑ venas. licet cōplementū recipiat in epate. Tale mediū fuit xp̄s in incarnatiōe. De h̄ nature medio dicebat iohes. Mediꝰ veſtꝝ ſtetit quē vos neſcit̄. Joh. j. Et ſequit̄. Qui miſit me baptizare. ille mihi dixit. Sup quē videris ſpm̄ ſctm̄ deſcendentē ſicut colūbā. hic eſt q̄ baptizat in ſpū ſancto. Scriptura qn̄qꝫ dicit xp̄m mediū qn̄qꝫ caput. Caput dicit. q꞉ ab eo deriuat̄ oīs ſenſus deuotōis. ⁊ oīs motꝰ ſancte oꝑatiōis. ⁊ fluūt ab eo oīa chariſmata gr̄arum Influit aūt xp̄s caput meritorie. ſḿ ꝙ vnitū eſt mēbris per ꝯformitatē nature.

Influit etiā xp̄s effectiue. ſḿ ꝙ deꝰ. Caput eīn xp̄s deꝰ. j. Corint. xi. Similit̄ chriſtus caput. ſḿ ꝙ deꝰ ⁊ homo Diffundit ḡ ſpm̄ in mēbra eccl'ie ſibi vnita. nō ſeparata. Vn̄ ſicut in corꝑe phiſico non eſt diffuſio a capite ī mēbra niſi ſint vnita. ſic ī corꝑe myſtico. Dicit etiā ſcriptura xp̄m mediū. Eſt aūt xp̄s mediū vt cor. Vn̄ dicebat Abacuc iij. In medio duū aīaliū cognoſceris Eſt etiā xp̄s mediū vt ſol. Vn̄ ſḿ aliā trāſlationē dicit̄. In medio annoꝝ. Totū eīn tp̄s eccl'ie decurrit. ſḿ ꝙ iſte ſol deſcēdit ꝑ decē gradꝰ in horologio achaz. Chriſtꝰ ḡ eſt in medio aīaliū. ⁊ que p̄ibāt ⁊ que ſequebātur ſḿ ſeptuaginta trāſlationē

Tertiū mediū eſt mediū diſtātie. quod ē cētrali poſitiōe ꝓfundū. Et h̄ mediū eſt de ꝯſideratiōe mathematici. Cuiꝰ q̄dē licet p̄ma ꝯſideratio ſit circa mēſurā terre. vltima tamē eiꝰ ꝯſideratio eſt circa motꝰ corporuꝫ ſuꝑioꝝ. q̄ habēt diſponere hec inferiora ſḿ influentiā. Hoc mediū diſtātie fuit xp̄us in crucifixione. Vn̄ ꝓpha dicebat. p̄s. lxxiij. Rex noſter an̄ ſecula oꝑatꝰ eſt ſalutē in medio terre. Terra eīn ſperica eſt. Infima eſt. q꞉ in cētro ē. reſpectu circūferētie modica ē ꝓpter ſpericitatē. infimitatē. modicitatē. recipit omniū corpoꝝ celeſtiū influētias. Et inde accidit ꝙ fiūt mirabiles pullulatōes terrenaſcentiū. mirabiles generatiōes corporū omometeroꝝ. Sic filiꝰ dei ſpericꝰ pauꝑtate. infimꝰ humilitate. modicꝰ humanitate limū noſtꝝ ſuſcipiēs. de humo factꝰ. non ſolū venit ad ſuꝑficiē terre. ſꝫ in ꝓfundo cētri ⁊ in vētre ceti. in corde terre ſalutē oꝑatꝰ eſt q꞉ ꝑ crucifixionē aīa ſua ad infernū deſcendit. ⁊ reſtaurauit celeſtiū ſediū vacationes.

In h̄ ꝓfundo medio ſalꝰ eſt. q꞉ recedēs a medio humilitat̄. dānat̄. Vn̄ xp̄s dicebat. Ego in medio veſtꝝ ſum ſicut q̄ miniſtrat. Luc. xxij. Et in euāgelio ſḿ Matth. Niſi ꝯuerſi fueritis ⁊ efficiamini ſicut ꝑuuli. nō intrabitis in regnū celoꝝ. In medio nempe humilitat̄ crucis xp̄s ſalutē oꝑatus eſt Sꝫ ꝓh dolor caligo ſubintrauit. q꞉ xp̄iani locū extremū eligūt ⁊ medium relinquūt. Quid eſt impugnatiuū ſalut̄ hūane. neſcire ſe metiri. Sꝫ q̄d ꝓdeſt homī ſcire metiri alia. ⁊ neſcire metiri ſeipſum. Si q̄s intrās ꝑ portā caput erigat ledit̄. dicit Bernardꝰ Qui aūt ſe inclinauerit nō ledit̄. Reſpōſuꝫ fuit Anthonio. ꝙ ſolꝰ humilis erat euaſor laqueoꝝ hoſtis antiq̄. Sꝫ q̄d eſt ꝙ humilitas nō habet̄. nec lumē ſapiētie q꞉ ignis nō cuſtodit̄ in medio cinerū. ſꝫ laterna noſtra expōit̄ oīni vēto. ⁊ extinguit̄ lucerna. Oſtētare ſtatim volumꝰ ſi q̄d boni in nobis eſt. Sꝫ mirabilis fuit diuina ſapia. que ꝑ cinerem humilitat̄ oꝑata eſt ſalutē Medium cū amiſſum fuerit in circulo reinuenit̄ per

duas lineas ſe ortogonalit̃ interſecãtes
Quartũ mediũ eſt mediũ doctrine. qđ ē
rationabili manifeſtatiōe p̄clarũ. Et eſt de
ꝯſideratiōe dyaletici. Ad h̃ ordinat̃ oīs ſer
mo rational̃. vt ꝑ ip̄m tanq̃ ꝑ mediũ expri/
mam⁹ qđ eſt apud nos. Vñ Plato dicit in
thimeo. ꝙ ſermo dat⁹ eſt vt fiãt p̄ſto mutue
volũtatis indicia. Igit̃ ſermo ordinat̃ ad
ſimplicē orōem. Oratio aũt ordinat̃ ad ar/
gumētatōnē ſm ſpēs ſuas Argumtatō ad
ſylogiſmũ Sylogiſm⁹ ad ꝑſuadēdũ Me
diũ ḡ ꝑ ſuã euidētiã ꝛ ꝯueniētiã cũ extremiſ
cōpellit rōnem ad aſſentiēdũ. vt qꝛ p̄us ex/
trema ꝯueniebãt int̃ ſe realit̃. manifeſte per
ꝟtutē mediȷ̃ cũ vtroq̃ extremo ꝯueniēt꜒. in
ter ſe ꝯueniũt. Hoc mediũ fuit xp̄s in re/
ſurrectiōe. quã ꝓbauit multis argumētis.
Eſt aũt quoddã argumētũ xp̄i. ꝛ quoddã
argumētũ diaboli. Argumētũ dyaboli eſt
paralogiſm⁹ deſtructiu⁹ ducēs ad infernũ
Argumētũ xp̄i eſt ſylogiſm⁹ ꝯſtructiu⁹ ꝛ re
paratiu⁹. Hoſtis antiqu⁹ paralogizãs pri/
mũ hoīem ſuppoſuit q̃ndã ꝓpoſitionē in cor
de ei⁹. q̃ſi ꝑ ſe notã. que eſt. Creatura rōna/
lis deb꜒ appetere ſil̃itudinē creatoris. quia
eſt creatoris imago. Vñ in dãnat꜒ erit ma
xima pena. q꛶ cũ imago ſit aīe eſſentialis. ta
lis appetit⁹ erit eſſentialis in dãnatis. Ap/
petitus inq̃ explebilis habitu. inexplebiliſ
potētia. Minor ꝓpoſitō erat iſta. Si come
deris aſſimilaber꜒. ḡ bonũ eſt comedere de
vetito vt aſſimiler꜒ Per iſtũ paralogiſmũ
peccãt om̃es. q꛶ vt dic̃ Dyoniſi⁹. Null⁹ ma
lum facit ad malũ aſpicieſ. fallit̃ aũt homo
q꛶ falſam ſil̃itudinē boni accipit pro vera.
Per iſtũ ꝑalogiſmũ hoſtis antiq̃ introdu
xit hoīem in paſſibilitatē nature. In neceſ
ſitatē impotētie. In mortalitatē vite. Ecō/
tra argumētũ xp̄i fuit ſaluatiuũ ꝛ ꝯſtructi/
uum ſalut꜒ ꝛ deſtructiuũ dãnatiōis Ho/
ſtis antiqu⁹ hoīem diſſimilauerat quē aſ/
ſimilare ꝓmiſerat. Neceſſe igit̃ fuit ꝟbũ dei
ſimile eſſe. vt hoīem deo aſſimilaret. Chri/
ſtus ḡ habuit inq̃tũ de⁹ cũ patre ꝯformita
tem nature. equalitatē potētie. immortali/
tatē vite. In his ḡ tribꝫ ꝯiunct⁹ fuit patri
Neceſſe ḡ his tribꝫ oppoſit꜒ cōiungi homi.
Aſſumpſit ḡ ꝟbũ dei paſſibilitatē nature
neceſſitatē penurie. mortalitatē vite. Pri/
ma tria habuit ꝟbũ dei ꝑ eſſentiã. tria aſſũ
pſit. Oportuit ḡ vt tria vincerent̃ a tribus.
S꜒ vita ꝑ eſſentiã ſugari nō potuit a mor/
te. Nec infinita potētia a penuria. Nec ĩma
terialis ĩpaſſibilitas a paſſibilitate. Neceſ/
ſe ergo fuit vt homo trãſiret a mortalitate
in ĩmortalitatē. A defectu in opulentiã. De
paſſibilitate ad coronã. Maior ꝓpoſitio ĩ
argumēto xp̄i fuit ab eterno. Nã ab eterno
fuit ꝟbũ dei cōforme pr̄i in potētia ꝛ natu/
ra. Aſſumpta ꝟo fuit in cruce. videlicet pe/
nuria. paſſibilitas. ꝛ mors. Cōcluſio fuit ĩ
reſurrectiōe Iudei credebãt xp̄m cōfudiſ
ſe ꝛ ſibi improꝑabant. Si fili⁹ dei eſt deſcē/
dat de cruce. Math. xxvij. Chriſt⁹ dicebat
Sinite me penã aſſumere. ꝛ alteri extremi
tati veraciter copulari. ſc꜒ pati ꝛ mori. Et
tũc ſequit̃ cōcluſio. ſ. impaſſibilitas paſſibi/
lis. Immortalitas mortal̃. Opulētia ino/
pis. Iſta ſunt argumēta q̃bꝫ xp̄s vtebat̃
ꝑ q̃dragīta dies apparēs eis. Nōne opor/
tuit xp̄m pati ꝛ ita intrare in gloriã ſuã. Lu
ce. xxiiij. De hoc medio dicit Ioh. xx. Cu꜒
eſſet ſabbatũ die illo ſtetit Ieſus in medio
diſcipuloꝝ. ꝛ ait illis. Pax vobis Duo oñ
dit euangeliſta. ſ. gl'ie ſublimitatē. eo ꝙ im/
paſſibilis ꝛ ĩmortalis clauſis ianuis intra
uit tanq̃ de⁹. Poſt oſtēdit eis man⁹ ꝛ latuſ.
ꝛ cōfeſſionē extorſit a Thoma. Dñs meus
ꝛ de⁹ me⁹. Vide pceſſum mirabilē. Primo
intrat vt de⁹. Et hec fuit ꝓpoſitio maior De
inde oſtēdit eis man⁹ ꝛ latus. Et hec fuit
aſſumpta minor Tertio cōcluſionē extor
ſit. Domin⁹ me⁹ ꝛ de⁹ me⁹. Nō ſine cauſa ſi
gnatur liber ſeptē ſigillis. Ecce vicit leo de
tribu Iuda apire libꝝ. ꝛ ſoluere ſeptē ſigna
cula ei⁹. Apocalip. v.
Iſta ſunt ſeptē media in xp̄i reſurrectōe
Primũ mediũ eſt reſeratio ſepulcri. Et
hec ſignificat apertionē libri.
Secundũ eſt remotio linteaminũ. Et
ſignat reuelationē myſterioꝝ.
Tertiũ eſt teſtimoniũ angeloꝝ ſedenti
um in dextera.
Quartũ eſt reſurrectio ſanctorũ qui in/
troierũt in ſanctã ciuitatē.
Quintũ eſt terrific⁹ pauor cuſtodũ.
Sextũ eſt malicioſa corruptō iudeoꝝ.
Septimũ cōtinet in ſe denariũ appari
tionum.
Hic debet eſſe logyca noſtra ꝛ noſtra ra/
tionatio cōtra hoſtē antiquũ. qui quotidie
cōtra nos diſputat Sed nota ꝙ tota vis
ꝯſtituēda eſt in aſſumptiōe minoris. Sed
nos nolum⁹ crucifigi ꝛ pati in q̃ conſiſtebat

minoꝛ ꝓpoſitio. Et tñ ad hoc tota nr̄a ratio
oꝛdinat̃ vt aſſimilemur in h̃ deo. Hoſtis
antiqu⁹ parū reputabat argumentū chri/
ſti cū videbat euȝ patientē. Sȝ in paſſione
xp̄s illuſit ei. Nunq̇d illudes Leuiathan q̄
ſi aui. aut ligabis eū ancillis tuis. Job. xl.
Joh. xij. Ego ſi exaltat⁹ fuero a terra om̄ia
trahā ad meipſum.

Quintū mediū eſt mediū modeſtie. mo/
rali electiōe p̄cipuū. Modeſtia ꝟt⁹ eſt. Vir
tus aūt cōſiſtit in medio. Tale mediū cōſi/
derat ethic⁹. Mediū modeſtie fuit chriſt⁹
in aſcēſione. iuxta ꝙ in Exod. xxiiij. ſcriptū
eſt. Ingreſſus Moyſes mediū nebule fuit
ibi q̄dragīta diebꝫ ꝛ q̄dragīta noctibus
Et hoc fuit xp̄s in aſcēſione quādo nubes
ſuſcepit eū ab oculis eoꝝ. Cōformit̃ xp̄ia/
nus debet aſcēdere de ꝟtute in virtutē. nō
ſtatuēdo terminū virtutꝫ. quia ſic deſineret
eſſe virtuoſus Fundamētū autē virtutis
fides eſt. Fidē ponim⁹ vt fundamentuȝ. ꝛ
vt mediū. Nā mediū eſt vt recta ratio deter
minat dicit ethic⁹. Fides eſt ſtella matuti/
na in medio nebule Ad hui⁹ mediū nebu
le aſcēdit Moyſes. i. chriſtian⁹ aſſumptus
de aq̇s baptiſmi. ꝛ intrat caliginē. que q̇deȝ
caligo fides eſt. cū lumine ꝛ enigmate. Hoc
fundamētū eſt ꝑ qđ fundat̃ in nobis xp̄us
Per fidē ꝓficit aīa ad virtutes politicas.
Et h̃ eſt ad radices mōtis aſcēdere. vbi mo
yſes fecit duodecim holocauſta. duodeciȝ
articulos ſignificātia. Deinde ꝑ fidē pro/
ficit aīma ad ꝟtutes purgatiuas. q̄ſi ad me
dium mōtis. Deinde ꝑ fidē ꝓficit aīa ad
virtutes purgati iā animi. q̄ſi ad ſupciliū
mōtis. vbi apt⁹ eſt homo ad ꝯtemplādas ꝛ
exercēdas ꝟtutes. quaꝝ fontalis origo ē ſa
piētia. Eſt em̄ vapoꝛ om̄ipotētis dei ꝛ ema
natio ſincera. q̄ꝫtū ad mūdiciā. Sapie. vij.
Candoꝛ lucis eterne ꝛ ſpeculū q̄ꝫtū ad pru
dentiā. Attingens a fine vſqꝫ ad finē forti/
ter ꝓpter foꝛtitudinē. Diſponēs om̄ia ꝓpter
iuſticiā Nota tamē ad intelligētiā ꝟtutuȝ
purgatoꝛiarū ꝙ eſt
Quedā prudentia politica.
Quedā prudentia purgatoꝛia.
Quedā prudētia purgati animi.
Quedā prudentia exemplaris.
Prudētia politica eſt ad ratiōis noꝛmā q̄
cogitat queqꝫ agit vniuerſa dirigere. ac ni/
hil p̄ter rectum velle vel facere. humaniſqꝫ
actibꝫ tāqꝫ arbitris ꝓuidere. Hec prudētia
fuit in Jetro.

Prudētia purgatoꝛia eſt mundū iſtū et
om̄ia q̄ in eo ſunt diuinoꝝ ꝯtemplatiōe de
ſpicere. om̄nēqꝫ animi cogitationē ī ſola di
uina dirigere. Hec prudētia fuit in apoſto
lis. Matth. x. Eſtote prudētes ſic̄ ſerpētes
Prudētia purgati animi eſt diuina. non
quaſi in electiōe p̄ferre. ſȝ ſola noſſe. Et hec
tanqꝫ nihil aliud ſit intueri. Hec prudētia
fuit p̄cipue in apoſtolo Paulo ꝛ beato frā/
ciſco.

Prudētia exēplaris eſt ipa mēs diuina.
ipſa ſapiētia increata. ꝑpetua. mundū ratōe
gubernās. terraꝝ celiqꝫ ſatrix.

Nota inſuꝑ ꝙ ꝯformiter eſt accipe.
Foꝛtitudinē politicā.
Foꝛtitudinē purgatoꝛiā.
Foꝛtitudinē purgati animi.
Foꝛtitudinē exemplarē.
Foꝛtitudo politica eſt animū ſupra ꝑicu
li metū agere. nihilqꝫ niſi turpia timere. to/
lerare foꝛtiter vł̕ proſpera vel aduerſa.
Hec foꝛtitudo fuit in Eleazaro ſene. ſcđo
Mach. ꝛ potiſſime in martyribꝫ xp̄i
Foꝛtitudo purgatoꝛia eſt nō terreri ani
mā a coꝛpoꝛe. quodammodo ductu philoſo/
phie recedentē. nec altitudinē ꝓfecte ad ſuꝑ
na cōſcenſionis hoꝛrere. Hec foꝛtitudo fu/
it in Daniele ꝓpheta. ꝛ Johāne euangeliſta
in apocalipſi.

Foꝛtitudo purgati animi eſt paſſiones
ꝑ impaſſibilitatē ignoꝛare. nō vincere vt ne
ſciat iraſci. cupiatqꝫ nihil Hec foꝛtitudo fu
it p̄cipue in virgine glorioſa. et virginibus
martyribuſqꝫ ſacris Agnete. Agatha. Lu
cia. Cecilia. katherina. Priſca. Chriſtina.
Foꝛtitudo exēplaris eſt virtus infinita
que ſemꝑ eſt eadē. nec aliq̄n mutat̃.
Inuenimus etiam.
Temperantiā politicā.
Temperantiā purgatoꝛiā
Temperantiā purgati animi
Temperantiā exemplarē.
Temperātia politica eſt nihil appetere pe
nitendū in nullo moderatiōis legē excede/
re. ſub iugo rōnis cupiditatē domare. Hec
tēperantia fuit in Ozia. q̇ continētie propo
ſitū tenuit in iudaiſmo. coꝛpuſqꝫ ꝛ animaȝ
tradere cōtent⁹ pro ꝑſeuerātia.
Temperātia purgatoꝛia eſt om̄ia relin/
quere (inq̄ꝫtū natura patit̃) q̄ coꝛꝑis vſus
requirit. vt patet in Anthonio ꝛ Paulo p/

mo heremita.
Temperātia purgati aī eſt terrenas cu/
piditates nō repmere. ſꝫ penit⁹ obliuiſci. id
eſt. nō ſentire. vt patet i ꝯtemplatiuo fratre
egidio. Temperātia exēplaris eſt que in
ſeipſa ꝑpetua intētione ꝯuerſa eſt. Et h̄ eſt
ſola diuina. Simili mō eſt accipe.

Juſticiam politicam
Juſticiam purgatoriam.
Juſticiam purgati animi.
Juſticiam exemplarem.

Juſticia politica eſt ſeruare vnicuiqꝫ qđ
ſuum eſt.
Juſticia purgatoria eſt ad vnā ſibi hui⁹
ꝓpoſiti viā ꝯſentire vniuſcuiuſqꝫ virtutꝫ ob
ſequium.
Juſticia purgati aī eſt ita cū ſupa diuīa
mente ſupare. vt ſeruet ꝑpetuū cū ea fedus
imitandū.
Juſticia exēplaris eſt que ꝑhenni lege a
ſempiterna opis ſui ꝯtinuatiōe nō flectit̄
Sextū mediū eſt mediū iuſticie. iudicia/
li recōpenſatiōe ꝑpulcrū ſeu p̄celſum. Hoc
mediū cōſiderat politic⁹ ſiue iuriſta. vt fiat
retributio ſ̄m merita Mediū iuſticie erit
xp̄s in iudicio. Hec iuſticia totū vniuerſuꝫ
pulcrificat. Nā p̄mo iuſticia deformia facit
pulcriformia Scđo iuſticia pulcra fac̄ pul
criformiora. Tertio iuſticia pulcriformio/
ra facit pulcriformiſſima. Unde ſ̄m Au/
guſtinū. Lamētū damnatorꝫ i inferno erit
pulcerrimū carmē ꝓpter decorē iuſticie. or/
dinātis in culpa dedec⁹ culpe. De hoc iuſti
cie medio ꝓphetauit Ezechiel. c. j. ſic inq̇ens
Uidi ꝛ ecce vent⁹ turbinis veniebat ab aq̄
lone. ꝛ nubes magna ꝛ ignis inuoluens. ꝛ
ſplēdor in circuitu ei⁹. ꝛ de medio ei⁹ quaſi
ſpecies electri. i. de medio ignis. ꝛ ex medio
ei⁹ ſimilitudo quattuor aīaliū. Uide mi
ram extremi examis deſcriptionē. q̄ꝫtū ad
Dualitatē naturarꝫ i iudicāte In electro
ex auro diuinitatꝫ. ꝛ humanitatꝫ argēto
Cōminationē terrificarꝫ impſſionū. per
ventū. turbinē. ꝛ nubem.
Cōflagrationē elemētorꝫ. ꝑ ignē inuoluētē
Examinationē ꝛ denudationē ꝯſciētiarꝫ
per ſplendorē.
Cōſeſſionē aſſiſtentiū ꝑ quattuor aīalia
In q̄ttuor enī animalibꝫ intelligunt̄ q̄ttu/
or ordines aſſiſtentiū In leone ordo mar
tyrū. In boue ordo cōfeſſorꝫ. In homi/
ne ordo ꝟginū. In aquila ordo doctorū.

propt̄ ꝯtemplatiōis acumē. Sic in iudi/
cio fiet ſeꝑatio puri ab impuro. agnorū ab
hedis.
Septimū mediū eſt mediū ꝯcordie. vni
uerſali ꝯciliatiōe pacatū De h̄ medio agit
theolog⁹. q̄ ꝯſiderat q̄r mūd⁹ creat⁹ a deo ſi
cut a p̄ncipio reducit̄ in deū ſicut in finem.
Licet enī agat theolog⁹ de opibꝫ ꝯditiōis.
principaliter agit tn̄ de opibꝫ recōciliatōis
Agit ergo theolog⁹ de ſalute aīe. quomō i/
choat̄ in fide. Promouet̄ in ꝟtutibꝫ. Con/
ſummat̄ in dotibꝫ. De hoc medio ſcriptū
eſt in Apoc̄. vij. Nō eſuriēt neqꝫ ſitiēt ampli
us. quoniā agn⁹ q̄ eſt in medio throni. re/
get eos. ꝛ deducet eos ad vite fontes aqua
rum Uidit etiā Johēs fluuiū i medio pla
tee ꝓcedentē a ſede dei ꝛ agni. Apocal'. xxij.
Agn⁹ enī dei deducet nos vt viderēs cor
pus ꝛ animā ꝛ diuinitatē. paſcua īueniam⁹
ſiue ingrediēdo. ſiue egrediēdo. Hic. ſ. agn⁹
eſt ſup corp⁹ ꝛ animā mediū beatificāſ. Pſ.
xlv. Fluminis impet⁹ letificat ciuitatē dei
Procedēs a ſede dei ꝛ agni. ſ. ſpiritusſancti
Et null⁹ defectus iterior erit. quia nō eſuri
ent neqꝫ ſitiēt. per defectū pabuli. ꝑ quē defi
cit vita. Neqꝫ cadet ſup illos ſol. ꝑ extrinſe/
cam ꝑturbationē. Jſta ſeptē media ſunt
ſeptē candelabra. in quorꝫ candelabrorum
medio eſt xp̄s. Apoc̄. j. Jſta ſepteꝫ media
ſunt ſeptē illuſtratiōes ſapiētiales. ſ. metha
phiſica. ꝛc̄. Jſta ſeptē media ſunt ſeptem
oculi agni. Apoc̄. v. Jſta ſeptē media ſūt ſe/
ptem oculi ſuper lapidē vnū. Zacharie. iij.
Jſta ſeptē media ſunt ſeptē dies quos fe
cit prima lux.
Sermo ſecūdus De ingreſſu ad ſa/
pientiā. ꝛ de ſapiētia ꝛ faciebus ei⁹. ꝛ ei⁹ vti/
litate ꝛ intellectu ſcripture.

i N medio eccleſie

aperuit os ei⁹ ꝛc̄. Eccī. xv. Hic in
cipit ſecūda collatio. Oſtēſum eſt
ſupra quibꝫ debet doctor ſermonē depro/
mere. Oſtēſum eſt a q̄ medio debet incipere
Oſtēdendū eſt modo vbi debet doctor ſer/
monē terminare. Debet autē terminare
ſermonē in plenitudine ſapiētie.
De ſapiā autē nota quattuor.

Quis ortus
Que domus.
Que porta.
Que forma.

De duob⁹ ꝑmis et dicit in collationib⁹
donorū. vbi habet q̄ ſapiētia eſt lux deſcen
dens a patre luminū ⁊ radians in animaꝫ
facit eā deiformē ⁊ domū dei. Illuſtrat em̄
intellectiuā inflāmat vel letificat affectiuaꝫ
roborat operatiuam. Verū quia origo ſa/
pientie eſt a gratia. apoſtol⁹ ad gratiā hor/
tatur ſic inq̄ens. Hortamur vos ne in va
cuū gratiā dei recipiatis. ij. Corintheoꝝ. vj
Dirigam⁹ igit ſermonē ad chriſtū dicen/
tes. Diffuſa eſt gratia in labijs tuis. Pſal.
xliiij. Sicut em̄ ex p̄cedentib⁹ ⁊ ſubſequē
tibus liquet. ſermonē hūc ꝓpheta dirigit ad
chriſtū. Antecedēter em̄ dicit. Speciosus
forma p̄ filijs hominū. Cōſequēter anne/
ctitur. Sedes tua de⁹ in ſeculū ſeculi.
Verū quidē eſt qđ in Johē ſcribit. Lex p
Moyſen data eſt. gratia ⁊ veritas p Jhm
chriſtū facta eſt. Johis ꝑmo.

Ad ſalutē duo ſunt neceſſaria
Cognitio ꝟitatis — Hec habet p legem
Exercitatio ꝟtutꝫ — Hec habet p gratiā
q᷑ virtus eſt bona qualitas mētis.

Lex ſe habet ad gratiā dupliciter.
Quēadmodū virt⁹ apprehēſiua ad moti
uam. Vidēs celū ſine virtute alaꝝ nō po
teſt ꝑtingere ad celū.
Quēadmodū inſtrumentū ad virtutem
operatiuā. Artifex habēs inſtrumētū et nō
habēs vim operatiuā nō agit. O iudee ꝑ/
fide. legē habes in manu. niſi habeas vim
motiuā que eſt a gratia nō ſaluaberis p le/
gem. Supplico q̄ ꝟba mea gratie deſerui
ant. ⁊ intētio mētis mee ſi gratiā habeat. cor
roboret in verbis. Vñ apoſtol⁹ dicit. ſcđo
Corinth. vj. Hortamur vos ⁊c. Apoſto
lus in hoc breui ꝟbo excitat.

Ad diuinā gratiā ſuſcipiendā — Recipia
tis inquit.
Ad ſuſceptā cuſtodiēdā — ne ī vacuū inq̄t
Ad cuſtoditā mltiplicādā — Ait ei tpe ⁊c.

Vt autē hec exhortatio impleat in nob
tria ſunt circa grām cōſiderāda.
Quis ſit gratie ortus.
Quis ſit gratie vſus.
Quis ſit gratie fructus.

Si igit cōſiderem⁹ ortū gratie ⁊ ei⁹ origi
nale ꝑncipiū. dico ex canonica Ja. ꝑmo. ca.
ponēs maiorē vniuerſalē. Omne datū op/
timū ⁊ omne donū perfectū. deſurſum ē de
ſcendēs a patre luminū. apud quē non eſt
trāſmutatio nec viciſſitudinis obūbratio.
Minorē ꝓbandā aſſumo. Gratia eſt da/
tum optimū ⁊ donū pfectū. Cōcludo. Er/
go gratia deſurſum eſt deſcēdens a pr̄e lu/
minū. Sed p quā viā ſpargit lux gratie
diuidit eſt⁹ amoris ſup terrā

Deſcēdit ḡtia ſup mētes rōales via tformi
Per verbū incarnatū
Per verbū crucifixum
Per verbum inſpiratū.

Hui⁹ ꝓbatio eſt. quia ſm Jac. volunta/
rie genuit nos ꝟbo veritatis vt ſim⁹ initiuꝫ
aliqđ creature ei⁹. Jac. j. Q̄ aūt p verbuꝫ
incarnatū deſcēdat in nos copia gratiarū.
oſtēdit Joh. ſic inq̄ens. Verbū caro factū
eſt. et ſeq̄t. De plenitudine ei⁹ oēs accepim⁹
gratiā p gratia Et vidim⁹ gloriā eius. glo
riā quaſi vnigeniti a patre plenū gr̄e. Jo. j.
Certū eſt q̄ originale gratie ꝑncipiū qđ
de⁹ eſt. quādo creauit hominem in ſtatu i/
nocētie ad imaginē ⁊ ſimilitudinē ſuā. crea
uit ipm ita ꝓpinquū q̄ homo p verbū incre
atum erat informabilis ad gratiā. Poſt
lapſum ꝟo vſus eſt de⁹ via dignatiue con/
deſcēſionis. Et p verbū incarnatū aptauit
hominē ad gratiā. Verū quia verbū car/
nem ſumpſit in vtero ꝟginis glorioſe. dictū
eſt ei. Aue gratia plena dñs tecum. Luce. j.
Paul⁹ etiā ſuadet volentib⁹ gratiā virginē
adire. Adeam⁹ cū fiducia thronū gratie ei⁹
vt miſericordiā cōſequamur ⁊ gratiā inue/
niam⁹ in auxilio oportuno. Hebre. iiij. Ec
ce occurrit nobis pater miſericordiarū cuꝫ
gratia. Mater miſericordiarū cū grā. Fili
us qui eſt lux miſericordiarū cū gratia. Er
go ꝑma originatio gratie in nobis fit p ver
bum incarnatū. Infelices q̄ ignorāt ver/
bum. ⁊ ignorāt gratiā. Benedictus pater
Benedicta mater. Benedict⁹ fili⁹. Be/
nedicti q̄ hoc cognoſcūt. Benedicta gra/
tia que eſt datū optimū ⁊ donū pfectū
Secūdo deſcēdit gratia in nos p ꝟbuꝫ
crucifixū. Nō em̄ tantūmodo eram⁹ inepti
ad gratiā ꝓpter ignorantiā diuinorū prece/
ptoꝝ. verū etiā ꝓpter noſtrā infirmiſſimam
impotētiam. Vt ḡ ſaluberrimis vnguētis
ſanarent languores noſtri. deſcēdit diuina
gratia in nos p verbū crucifixū. Vnde Iſa
ias dicit. Vere dolores noſtros ipe tulit. ⁊
languores noſtros ipe portauit. Et apoſto
lus ad Ephe. ij. ſcribit. De⁹ qui diues eſt ī
miſericordia ꝓpter nimiā charitatē ſuam q̄
dilexit nos cū eſſem⁹ mortui peccatis. con/

uiuificauit nos in xp̄o cuiꝰ gratia ſaluati ſu
mus. Naꝫ chriſtꝰ de morte triumphauit ꝑ
mortē. quia nō potuit mors abſorbere vitā
ſed fons vite abſorbuit morteꝫ. Ozee. xiij.
O mors ero mors tua. morſus tuꝰ ero in/
ferne Et apoſtolꝰ dicit. Nō abijcio gratiaꝫ
dei. Si em̄ ex lege iuſticia. ergo chriſtꝰ gratis
mortuꝰ ē. Gal. ij. Mortuꝰ ergo xp̄s vt mor
tuos ſuſcitaret. ⁊ ꝑticipes faceret vite grati
oſe Ergo gratia influit in nos ꝑ verbū cru
cifixum. de cuiꝰ latere exijt ꝓfluuiū gratiaꝝ
habēs vim ſanatiuā. Ego quaſi fluuiꝰ do/
rix exiui de paradiſo. Ecci. xxiiij.

Tertio dat̄ gratia per verbū inſpiratū.
Miſit quidē deꝰ filiū ſuū in carnē. Verū
niſi credideris ip̄m crucifixū nō cōſequeriſ
gratiā. Vn̄ apoſtolꝰ dicit ad Tytū. iij. Nō
ex opibus iuſticie que fecimꝰ nos. ſꝫ ſm̄ ſu/
am miſericordiā ſaluos nos fecit ꝑ lauacꝝ
regeneratiōis ⁊ renouatōis ſpūſſancti. quē
effudit in nobis abūde ꝑ Jhm̄ xp̄m ſalua/
torē noſtrū. vt iuſtificati gratia ipſiꝰ heredeſ
ſimꝰ ſm̄ ſpem vite eterne. Spirituſſctūs
qui eſt dator formaꝝ ⁊ diſtributor cariſma/
tum. amor eſt ꝓcedēs a patre ⁊ filio. Quic/
quid igit̄ agat pr̄. quicq̄d patiat̄ filiꝰ. non ꝓ
ficit ad ſalutē ſine ſpūſancto. Scdo ſpiriꝰ
ſancꝰ eſt nexꝰ patris ⁊ filij. nectēs nos pa/
tri ⁊ filio. Vn̄ apoſtolꝰ dicit. Gratia dn̄i no
ſtri Jhu xp̄i ⁊ charitas dei ⁊ cōmunicatio
ſpūſſancti ſit cū om̄ibꝫ vobis Amen. ſcdo
Corinth. xiij. Si igit̄ vis habere amoreꝫ
paternalis ꝑncipij. ⁊ amorē verbi prolati a
ꝑncipio. ⁊ amorē ſpūſſancti ſpirati a duobꝫ
vno ꝑncipio habe gratiā. Unde igit̄ oritur
gratia. Certe ꝑ v̄bū icarnatū. ꝑ verbū cru/
cifixū. ꝑ verbū inſpiratū. Nobilis influen
tia q̄ a verbo incarnato habet originē. Cu/
ſtodi igit̄ temetip̄m ⁊ aīaꝫ tuā ſolicite. Deu
tero. iiij. Abijcit̄ gratia que eſt vita aīe. de
medio ꝑ peccatū. Peccatū eſt fur ſponte in
troductꝰ in thalamū anime. ꝑcioſuꝫ gratie
theſaurū exhauriēs. Cū q̄s ꝑ gratiā dignꝰ
effectꝰ eſt vita eterna. efficit̄ ꝑ pctm̄ dignus
morte eterna. Vn̄ apoſtolꝰ dicit ad Hebre.
x. Irritā quis faciēs legē Moyſi ſine vlla
miſeratiōe ſub duobꝫ aut tribꝫ teſtibꝫ morī
tur. q̄nto deteriora putatis mereri ſupplicia.
qui filiū dei cōculcauerit. ⁊ ſanguinē teſta/
mēti pollutū duxerit. ⁊ ſpiritui grē ꝯtume/
liam fecerit. Et ſequit̄. Rurſus crucifigētes
ſibimetipſis filiū dī ⁊ oſtētui habētes. Pro
toto vniuerſo nō deberet homo pctm̄ mor
tale cōmittere ꝑ emptiuū nobiliſſime vite.

Voluit filiꝰ dei temptari vt doceret vias
repulſiuas pctōꝝ. Ecc. dic. xxj. Quaſi a fa/
cie colubri fuge peccata. ⁊ ſi acceſſeris ad il/
la apprehēdent te. Vidiſti ergo q̄s ſit ortꝰ
gratie. Vide quis ſit vſus gratie. Vſus
aūt gratie eſt ꝓmotiuꝰ in ꝑfectū meritoria/
rū opationū. Requirit̄ aūt ad hm̄oi ꝓmo
tionem ꝙ

Vſus gratie ſit fidelis reſpectu dn̄i.
Vſus gratie ſit virilis in ſe.
Vſus gratie ſit liberalis in ꝓximū

Debꝫ igit̄ vſus gratie fidelis eſſe reſpectu
dn̄i. Vn̄ apoſtolꝰ dicit ad Gal. j. Cū placu/
it ei q̇ me ſegregauit ex vtero matris mee. ⁊
vocauit ꝑ gratiā ſuā vt reuelaret filiū ſuūꝫ
in me vt euangelizarē illū in gentibꝫ. conti
nuo nō acquieui carni ⁊ ſangui. Quādo q̄
ris aliquid ꝑter deū qḋ nō queris ꝓpter de
um. nō es fidelis deo. Vn̄ Auguſtinꝰ li. cō/
feſſio. Minꝰ te amat q̇ tecū aliq̄d amat qḋ
nō ꝓpter te amat. Ideo dic̄ apoſtolꝰ. Nō ac
quieui carni ⁊ ſanguini. id ē. nō queſiui hu/
manā gloriā ſed diuinā. Perſpectiui dicūt
ꝙ ſi radiꝰ ꝑpendicularis cadat ſuꝑ corpus
terſum ⁊ politū. neceſſe eſt ꝙ ꝑ eandē viam
⁊ ꝑ eundē inceſſum reflectat̄ in ſuū ꝑncipiū
non ſic de radio incidētie. Influxus gra/
tie gratis date eſt ſicut radiꝰ incidētie In
fluxus gratie gratū faciētis eſt ſicut radius
ꝑpendicularis. Qui gratiā dei ſuſcipit. ne/
ceſſe eſt vt deo grām ⁊ gloriā reddat. Ori/
go fontiū mare. Origo virtutū ⁊ ſcientiarū
eſt xp̄s ait Bern̄. Ad locū vnde exeūt flu/
mina reuertunt̄ vt iterū fluāt. Eccl'iaſtes. j.
Sicut fons nō habet durationē niſi habe
at cōtinuā cōiunctionē cū ſua origīe. ſic nec
lux gratie poteſt vigere in aīma. niſi per re/
uerſionē in ſuū originale ꝑncipium. Hāc
reuerſionē ⁊ cōiunctionē cōſeruat humili/
tas ⁊ diſſoluit ſuperbia. quia deꝰ ſuꝑbis re/
ſiſtit. humilibꝫ aūt dat gratiā. Jacobi. q̄rto
Humilis om̄ia bona attribuit ſuo origia/
li principio. Suꝑbus attribuit ſibi. Hu/
milis cōtinuat̄ cū ſua origine. ſuperbus diſ
ꝯtinuat̄. Lucifer recedēs a ſuo originali ꝑn
cipio. tenebrifer factꝰ eſt. Chriſtū qui ſemꝑ
ſe reduxit ꝑ humilitatē in ſuū originale ꝑn/
cipium clarificauit pater. Quāto maior es
humilia te in omnibꝫ. ⁊ corā deo inuenies
gratiā. dicit Eccleſiaſticꝰ. iij. cap. Si rex

ditaſſet aliquē.⁊ ille nollet recognoſcere. in
fideliſſimus ⁊ ingratiſſimꝰ eſſet. Aliqui ex
altati ꝑ deũ erigunt̃ ꝯtra deũ. dicẽtes Ma
nus noſtra excelſa.⁊ nõ dñs fecit hec oĩa
Deutero.xxxij.

Secũda dr̃a vſus gratie eſt. quia debet
eſſe virilis in ſe. Optimũ eſt gratia ſtabili
re cor. nõ eſcis que nõ ꝓfuerũt ambulãtibꝫ
i eis. ad Heb.xiij. Qui vult habere brachia
fortia. oportet ꝙ exerceat ſe in operibꝫ ṽtu/
tum. Unde apl'us. ṗma Corinth.xv. Gra
tia dei ſum id qḋ ſum.⁊ gratia eiꝰ in me va/
cua nõ fuit. Sequit̃. abundantiꝰ oĩbꝫ la
boraui. nõ ego. ſed gratia dei mecũ. Uide
ꝗꝫ virtuoſos facit gratia ſpũſſancti. Sam
ſon capillatꝰ fortiſſimꝰ fuit. In ſeptẽ capil/
lis fortitudo eius. id eſt. in ſeptiformi gra/
tia ſpũſſancti. Quãdo vero attõſus eſt per
Dalidã. factꝰ eſt imbecillis ſicut ceteri ho/
mines. Judicũ.xvi. Des vnũ ſine gratia ꝗ
poſſit ſuſtinere qḋ Laurentiꝰ ſuſtinuit. ni/
hil poſſumꝰ facere ſine gratia. nihil ita du/
rũ quod nõ poſſumꝰ ſuſtinere cũ gratia.
Sine me nihil poteſtis facere. dicit chriſtꝰ
Joh.xv. Oĩa poſſum in eo qui me cõfor/
tat. dicit apoſtolꝰ ad Philiꝑ.iiij.

Tertio vſus gr̃e debet eſſe liberalis in ꝓ
ximũ. Gratis accepiſtis gratis date. Mat
thei.x. Quare nõ vendis o ſol lucẽ tuam.
Gratis accepi. gratis cõmunico. Quare
nõ vendis rene aquã tuã Gratis accepi. g̃/
tis fundo. Solꝰ miſer homo vẽdit grati
am ſibi collatã. Uenit aũt hec venditio pri
mo a Symone mago. Heu ſymon mage
verticẽ apoſtolorũ petrũ voluiſti facere ſy/
moniacũ. pecunia tua tecũ ſit in ꝑditionem
Actuũ.viij. qꝛ exiſtimaſti donũ dei pecunia
poſſideri. Petrꝰ dicit ṗma Pet.iiij. Unuſ/
quiſqꝫ ſicut accepit gratiã in alterutrũ illaꝫ
adminiſtrãtes. ſicut boni diſpẽſatores mul
tiformis gratie dei. Dyoniſiꝰ determinat
vſum gratie in angelica hierarchia. dicens.
ꝙ ſi ſuꝑiores angeli nollẽt influere in infe/
riores. clauderẽt ſibi viã influẽtie a ſuperi/
ori. Qui habuerit ſubſtantiã huiꝰ mundi ⁊
viderit fratrẽ ſuũ neceſſitatẽ habere.⁊ clau
ſerit viſcera ſua ab eo. quomõ charitas dei
manet in eo. ṗmo Joh.iij.

Habet aũt gratia fructũ triformẽ
Primus fructꝰ eſt remiſſio culpe
Secũdus fructꝰ eſt plenitudo iuſticie
Tertiꝰ fructꝰ eſt ꝑpetuatio vite beate.

Primꝰ ergo fructꝰ gratie eſt remiſſio cul/
pe. Unde apoſtolꝰ ad Roma.v. Juſtificati
per fidẽ pacẽ habeamꝰ ad deuꝫ ꝑ dñm no/
ſtrũ Jhm chriſtũ. ꝑ quẽ acceſſum habemꝰ
ad deũ.⁊ gloriamur in ſpe glorie filioꝝ dei
Dicũt philoſophi ꝙ nõ mutat̃ quis de vi/
cio ad virtutẽ. niſi ꝑ aſſuefactionẽ ad cõtra
rium habitũ. Ita nec remittit̃ culpa in eter
num niſi ꝑ gratiã Nota tamẽ ꝙ ethycus
cõſiderat viciũ ſcḋm ꝙ dicit deordinationeꝫ
circa ꝑſonã ſingularẽ. vel circa rem familia
rem. vel circa rẽ ciuilẽ. Theologꝰ conſide
rat in peccato diuinã offenſam. Tu ergo ꝗ
per p̃uaricationẽ legis deũ inhonoras. ſub
iacebis ſeueritati vltricis pene. quia nõ eſt
dedecꝰ culpe ſine decore iuſticie. Ueruꝫ
culpa eſt infinita. qꝛ tanta eſt offenſa ꝗ̃tus
is qui offendit̃. Infinita inqꝫ nõ intenſiue.
ſed ꝓceſſiue neceſſe eſt igit̃ penã eſſe eternã
ꝙ ſi remittat̃ eternitas pene. hoc erit per in
fluentiã gratie. Igit̃ gratia liberat a ſerui/
tute peccati ⁊ diaboli.

Secundꝰ fructꝰ gratie eſt plenitudo iu
ſticie. Trifurcat̃ autẽ iuſticia ſcḋm ꝙ homo
eſt iuſtꝰ in ſe. Juſtꝰ quo ad deũ. Juſtꝰ quo
ad ꝓximũ. Sunt aũt vt docet Auguſtinꝰ
due ꝑtes iuſticie. declinare a malo ⁊ facere
bonũ. De hac iuſticia ꝗ eſt fructus gratie
dicit apoſtolꝰ ad Ty.ij. Apparuit gratia dei
ſaluatoris noſtri oĩbꝫ hominibꝫ. erudiẽs
nos. vt abnegãtes impietatẽ ⁊ ſecularia de/
ſideria. ſobrie iuſte ⁊ pie viuamꝰ in hoc ſecu
lo. expectãtes beatã ſpem ⁊ aduentũ glorie
magni dei ⁊ ſaluatoris nr̃i Jeſu xp̃i. Hec
eſt gratia ꝗ cuncta mala pellit. cuncta bona
tribuit. Igit̃ i gratia eſt plenitudo iuſticie.
Unde ſapiẽtia increata dicit in Eccl'iaſtico
xxiiij. Ego mater pulcre dilectiõis ⁊ timo/
ris ⁊ agnitiõis ⁊ ſancte ſpei. In me omnis
gratia vite ⁊ veritatis. in me oĩs ſpes vi/
te ⁊ virtutis. Trãſite ad me oĩes qui con
cupiſcitis me.⁊ a generationibꝫ meis adim
plemini. Qui volũt eſſe pleni gratia trãſe/
ant ad chriſtũ. Trãſire autẽ nõ poſſunt niſi
inſurgãt ꝯtra ſe.⁊ eleuent̃ ſupra ſe.⁊ diligãt
deũ ſuꝑ oĩa.⁊ inimicũ ſicut ſcipſos. Hoc
autẽ eſſe nõ poteſt ſine gratia vite ⁊ ṽtutis.
Diligere ſolũ amicum. nõ eſt virtus gratie
Nam ſi diligitis eos ꝗ vos diligũt. ꝗ gr̃a.

Tertiꝰ fructꝰ gratie eſt aſſecutio felicita
tis eterne. Nã ſtipẽdia peccati mors. gratia
autẽ dei vita eterna. ad Roma.vj. Peccatũ

eſt arbor mortis. Grã eſt arbor vite. Stultus eſſet qui in orto ſuo plantaret arborem mortis in qua deberet ſuſpendi. Peccatuꝫ eſt arbor in qua debet peccator ſuſpendi

Notãdum ergo ꝙ ſm̄ triplicē fructū gratie. diſtinguit̃ triplex grã.

Gratia curãs. que dat̃ in ſeptē ſacramētis cōtra ſeptemplicē morbū.

Gratia corroborans. que cuſtodit̃ in iuſtis per exercicia iuſticie. de quibꝫ agit̃ in ſeptem penitētialibꝫ pſalmis.

Gratia cōſummãs. que perficit̃ in ſepteꝫ dotibus ⁊ ſeptē beatitudinibus.

Gratia curans initiat̃ in ſacramentis. ꝑficitur in ſeptē operibꝫ miſericordie.

Gratia corroborans ꝑ modū rectificantis eſt in ſeptē virtutibꝫ. Per modum expedientis eſt in ſeptē donis ſpūſſancti.

Gratia cōſummans cōſummatione vie conſiſtit in ſeptē beatitudinibꝫ conſūmatione patrie in ſeptem dotibꝫ. quarū tres ſunt in anima. Viſio. Tentio. ⁊ Fruitio. que reſpondent tribꝫ virtutibꝫ theologicis. quattuor in corpore. que reſpondēt quattuor virtutibus cardinalibus. Claritas reſpōdet prudentie. quia clara eſt ⁊ que nunq̃ marceſcit ſapiētia. Sapiētie. vj Subtilitas tēperantie. Agilitas fortitudini. Impaſſibilitas iuſticie. quia iuſticia ꝑpetua eſt ⁊ immortalis. Sapiētie ꝓmo. Igitur audi tacens ⁊ accedet tibi bona gratia. Eccleſiaſtici. xxxij. Non gratia gratis data que ſtat cū crimine. Nã fallax gratia ⁊ vana eſt pulcritudo. Sed gratia gratū faciens que non patitur crimen.

Hanc gratiã deſcripſi tripliciter quantum ad ortum Eſt enim datū optimum ⁊ donum perfectū deſcendens a patre luminum. per verbum

Incarnatum
Crucifixum.
Et inſpiratum.

Per hoc verbum reducimur in primum principiū. quod notat Dyoniſius tractãs hoc verbum Omne datum optimū. Jacobi quarto. dicens. Omnis a patre manifeſtationum ꝓceſſus. in nobis large ac bene proueniens vnica virtus nos replet. ⁊ conuertit nos in patrem luminū.

Gratiam deſcripſi tripliciter quantum ad vſum. qui debet eſſe

Fidelis
Virilis.
Et liberalis.

Gratiã deſcripſi tripliciter q̄ntū ad fructū.

	Remiſſio culpe.
Qui eſt	Plenitudo iuſticie
	Aſſecutio felicitatꝫ et̃ne.

Ex his colligitur deſcriptio gratie talis Gratia eſt datuꝫ optimū ⁊ donum perfectum deſcendens a patre luminum per verbum incarnatū Crucifixum. ⁊ Inſpiratū

Curans a malo.
Confirmans in bono.
Cōſummans in optimo.

Gratia curans datur in ſeptem exercitijs iuſticie. ⁊ ſeptem operibus miſericordie.

Gratia corroborans datur ī ſeptem habitibus virtutum ⁊ ſeptem donis ſpiritusſancti.

Gratia cōſummans datur in ſeptem beatitudinibus. ⁊ ſeptem dotibus.

Iſti ſunt ſeptenarij qui ſunt in anno iubileo. Septem dona ſpiritusſancti enumerat Iſaias. Johannes etiam in Apocalipſi vidit in medio throni ⁊ quatruor animalium ſeptē cornua ⁊ ſeptem oculos. qui ſunt ſeptem ſpiritus dei miſſi in omnē terram. Dona ſanctiſpiritus dicuntur cornua ventilantia peccata. dicuntur oculi habentes vim expeditiuam ad bona. Verum quia donuꝫ ſapiētie eſt precipuitate primū. occurrit verbum apoſtolicum. Si cōſurrexiſtis cum chriſto. que ſurſum ſunt querite. vbi chriſtus eſt in dextera dei ſedens. Que ſurſum ſunt ſapite. non que ſuꝑ terrã.

Hortatur ergo nos apoſtolus in verbo propoſito.

Ad acquirendam ſapiētiam verã Que ſurſum ſunt ſapite.

Ad relinquēdã ſapientiã vanam. Non que ſuper terram.

Ad imitandã ſapientiã primam Sicō ſurrexiſtis cum chriſto.

Ad exercendam ſapientiam rectã Que ſurſum ſunt querite.

Inſinuat apoſtolus duplicem anime aſpectum.

Aſpectum ad eterna ⁊ inuiſibilia. qui dicit̃ intellectus vel intelligentia.

Aſpectum ad temporalia ⁊ corruptibi/

lia.qui dicitur ratio.

Scðm duplicem aſpectum eſt duplex anime affectus. ex quo naſcitur duplex ſapientia.

Affectus eternorum Ex quo oritur ſapientia que deſurſum eſt.

Affecꝰ terrenorum. Ex quo oritur ſapientia.que de deorſum eſt.

Sapientiã que de deorſum eſt deſcribit Jacobꝰ ſic inquiens. Nolite gloriari ⁊ mendaces eſſe aduerſus veritatẽ. Nõ eſt iſta ſapientia deſurſum deſcendens. ſed terrena. animalis. dyabolica.

Inq̃ʒtum eſt cũ affluentia temporalium terrena eſt.

Inq̃ʒtũ eſt cũ delectatõe nefaria.aĩal' eſt.

Inq̃ʒtum eſt cũ ambitione ſuperba.dyabolica eſt.

Iſti ſapiẽtie cõminaẗ dominꝰ per ꝓphetam ſic inquiens. Perdã ſapientiam ſapiẽtium.⁊ prudentiã prudentiũ reprobabo.

Et Hieremias dicit. Sapientes ſunt vt faciant mala. bene autẽ facere neſcierunt. Ad ſapientiã mundi perdendã approriatus eſt chriſtus. Humiliatꝰ eſt chriſtus. Crucifixus eſt chriſtus. Nõne ſtultam fecit deꝰ ſapientiã huius mundi. Elegit chriſtus in cruce cõtraria ſapientie mũdi. Tu magnipendis temporaliũ ſuauitates. amaricatꝰ eſt chriſtus. Tu magnipendis honores. vilificatus eſt chriſtus. Vicit tamen chriſtus.quia qð ſtultum eſt dei. ſapientius eſt hominibꝰ. Stultiſſimus ſum virorũ.et ſapientia hominũ non eſt mecum. Stultus reputatus fuit chriſtꝰ.quãdo receſſit ab appetitu aliorũ. Stultior quando voluit affligi. Stultiſſimus quãdo voluit crucifigi. Et tamen hec eſt ſapientia ſanctorum. Gloria noſtra hec eſt teſtimonium conſciẽtie noſtre.quia non in ſapientia carnali.ſed in ſapientia dei conuerſati ſumus in h mũdo. Si quis videẗ inter vos ſapiens eſſe. ſtultus fiat vt ſit ſapiens. Multi ambulant quos ſepe dicebam vobis.nunc autem ⁊ flens dico.inimicos crucis chriſti. Quorum deus venter eſt. quorum finis interitus.⁊ gloria in confuſione eorum qui terrena ſapiunt. Non in ſapientia verbi. vt non euacuetur crux chriſti.

De ſapientia autem que deſurſum eſt dicit Eccleſiaſtes.ꝗ tantũ differt ſapientia a ſtulticia. q̃ʒtum differt lux a tenebris. In hoc inſinuatur ortus ſapiẽtie. quia lux eſt. Lux inq̃ʒ deſcendẽs a patre luminum. a q̃ eſt omne datum optimũ.⁊ omne donũ perfectum Deſcendit autẽ hec lux ſapientie radio triformi.ſm triformẽ affluentiam.

Ad potentiam intellectiuã illuminandã deſcendit a ſummo deo in intellectum.

Ad potentiam amatiuam letificandam. deſcẽdit ab intellectu in affectum.

Ad potentiam operatiuã fortificandam. deſcendit ab affectu in effectum.

De deſcẽſu lucis ſapientie in intellectũ ſcribitur in ſapientia. Candor eſt lucis eterne.⁊ ſpeculum ſine macula dei maieſtatis ⁊ imago bonitatis illius.per nationes ĩ animas ſanctas ſe transfert.amicos dei ⁊ prophetas cõſtituit.

De deſcenſu lucis ſapientie in affectum. ſcribitur ĩ Eccleſiaſtico.c.xl. Vinum ⁊ muſica letificant cor.⁊ ſuper vtraq̃ʒ dilectio ſapientie Vinum ⁊ muſica ſignificant ſpecies impreſſas.que nõ ſunt veritas. ſed ſimilitudo veritatis. Iſte non vere ſed fantaſtice letificant animã. Veritas autem increata replet animam. Hanc amaui ⁊ exquiſiui a iuuentute mea.⁊ propoſui illam regnis ⁊ ſedibus.⁊ diuitias nihil eſſe dixi in cõparatione illius. Super ſalutem ⁊ pulcritudinem dilexi eam. Ineſtimabilis eſt delectatio ſapientie.

De deſcenſu lucis ſapientie in effectum dicitur in Eccleſiaſte. Sapientia cõfortabit ſapientem ſuper decẽ principes ciuitatis. Nulla virtus nec angelica nec humana tm̃ fortificat vt ſapientia. Sapientia ĩtrauit in animã viri iuſti.⁊ ſtetit contra reges horrẽdos in ſignis ⁊ portẽtis. et dedit illi certamẽ forte vt vinceret ⁊ ſciret.quoniam omniũ potentior eſt ſapiẽtia. Hec ſapientia diſponit vt anima ſit domꝰ dei.

Videamꝰ igitur que ſit domus ſapiẽtie Chriſtꝰ dicebat.q̇ audit verba mea ⁊ facẽ ea. ſimilis erit viro q̇ edificauit domũ ſuã ſup̃ petrã. Hec domꝰ ꝑncipaliẗ edificaẗ a ſapia qꝛ delitie ſapie ſunt eſſe cũ filijs hoĩm In ꝓuerbijs quoq̃ʒ legiẗ. Sapia edificauit ſibi domũ.excidit colũnas ſeptẽ Has ſeptẽ colũnas numerat Jac.ſic inq̇ens. Sapia q̃ deſurſum eſt.primũ quidẽ pudica eſt. deinde pacifica.modeſta.ſuadibilis.bonis cõſentiens.plena miſericordia ⁊ fructibus bonis.iudicans ſine ſimulatione.

Igitur domus ſapientie.

Prima columna eſt pudicicia in carne

Secunda columna eſt ſimplicitas in mente.

Tertia columna eſt modeſtia in ſermōe.

Quarta columna eſt ſuadibilitas in affectu.

Quinta colūna eſt liberalitas in effectu

Sexta columna eſt maturitas in iudicio.

Septima colūna eſt ſanctitas ī intētiōe

Prima ḡ columna ꝑ quā ſtabilit̃ domꝰ ſapiētie eſt pudicicia in carne. Nā in maliuolā animā nō introibit ſapiētia. nec habitabit in corpe ſubdito peccatꝫ. Caſtitas ⁊ humilitas ſunt pediſſeque ſapiētie. iuxta viſionē Gregorij nazāzeni. Si vis me q̄ ſum ſapiētia. ſerua pediſſequas meas. Mundicia ḡ cū humilitate eſt ꝑncipalis colūna ſapiētie. Unde luxurioſa res vinū. ⁊ tumultuoſa ebrietas. quicūqꝫ his delectat̃ nō erit ſapiens. Uinū ⁊ mulieres apoſtatare faciunt ſapiētes. Diuina ꝑmiſſione apoſtatauit Salomon vſqꝫ ad idolatriā ꝓpter mulieres In taberna mūdi vendit̃ vinū quod hominē ducit in obliuionē ſapīe.

Secūda columna ſapiētie eſt ſimplex innocētia ī mēte. qđ notat̃ cū dicit̃. deinde pacifica. Augꝰ. dicit ꝙ pax eſt trāquillitas ordinis. Uñ quādo q̄s reuerenter ſe ſubijcit ſupiori. equanimiter ſe habꝫ ad parē. diſcrete regit inferiorē. talis pax diſſipat om̄e malum. cauet om̄e diſſidiū. Qui patiēs ē multa gubernat̃ prudētia. qui aūt impatiēs eſt exaltat ſtulticiā ſuā. Quis ſapiēs ⁊ diſciplinatus inter vos oſtēdat ex bona cōuerſatione opationē ſuā. Iac. c. iij.

Tertia colūna ſapiētie eſt modeſtia ī ſermone. ⁊ hoc notat̃ cū dicit̃ Modeſtia. Sapiēs expectabit vſqꝫ ad tempꝰ. ſtultus aūt ⁊ imprudēs nō expectabit tp̄s Summa inſipiētia eſt eodē detractiōis gladio ſeipſum trāſuerberare ⁊ ꝓximū. Tāta quoqꝫ eſt vicinitas taciturnitatꝫ ⁊ ſapiētie ꝙ ſtultꝰ quoqꝫ ſi tacuerit ſapiēs reputabit̃. Uerba oris ſapiētis gratia. Om̄is ſermo malus de ore veſtro nō ꝓcedat. ſed ſi q̄s bonus eſt vt p̄ſtet edificationē audiēti. Sermo veſter in gratia ſemꝑ ſale ſit cōditus. Sedet̃ ad mēſam. hoſtis antiquꝰ nitit̃ paſcere veneno Mors ⁊ vita in manibꝫ lingue.

Quarta colūna domꝰ ſapiētie eſt ſuadibilitas in affectu. qđ notat̃ cū dicit̃. Suadibilis. bonis cōſentiēs. Nullꝰ eſt ſuadibilis in bono niſi benignꝰ. Unde dicit̃. Benignꝰ eſt ſpiritꝰ ſapiētie. Q̄to hō ſapientior tanto ſuadibilior in bono. Inaurꝫ aurea ⁊ margarita fulgens q̄ arguit ſapientē ⁊ aurem obedientē. Sicut inauris ornat aurem. Margarita in corona ornat facieꝫ. ſic verbū bonū ornat ſapientē. Quādo ſapientis diſciplina corrigeris. ornaris ornamento pulcerrimo. Quādo diſciplinā contemnis. margaritā cōculcas. Noli arguere ſtultū ne oderit te. argue ſapientē ⁊ diliget te.

Quinta colūna eſt liberalitas in effectu. Sapiētia vult habere miſericordiā. nō ſolum in affectu. ſed etiaꝫ in effectu. Et notat̃ ibi. plena miſericordia ⁊ fructibꝫ bonis A fructibꝫ eorū cognoſcetis eos. Os ſuū aperuit ſapiētie. ⁊ aperuit manū ſuam inopi. et palmas ſuas extēdit ad pauperē. Uult ſapientia ꝙ homo faciat opa nō lubrica. ſed fructuoſa. Bonoꝝ laboꝝ glorioſus eſt fructus. Cōſiderate viros boni teſtimonij ⁊ ſapiētie. quos cōſtituamꝰ ſuper hoc opꝰ diſpenſandū. Sicut miſericordia eſt amica ſapiētie. ſic inmiſericordia inimica Que ſeminauerit homo. hec ⁊ metet. Si terra mea contra me clamat. ⁊ ꝑ ea ſulci eius deflent. Contra auarū diſpenſatorē terra clamat

Sexta columna eſt maturitas in iudicio. quod notat̃ ibi. Iudicās ſine ſimulatione Iudex ſapiens iudicabit populū ſuū Suū inqꝫ ſuper quē habet auctoritatem. Quia ſi auctoritatē trāſcēdat. non eſt iudex ſapiēs. Debet autē iudex non temere iudicare. ſed habeat in iudicio

Rectitudinis equitatem.

Noticie claritatem.

Propter equiſſime rectitudinis zelum dicit propheta. Os iuſti meditabit̃ ſapientiam. ⁊ lingua eius loquet̃ iudiciū. Iudex recto zelo motꝰ reprobat mala. approbat bona. Rex qui ſedet in ſolio iudicij diſſipat omne malū intuitu ſuo. Illū quem odis. iudicare nō potes. quia oculus odiētis obductꝰ tenebra odij. tenebroſa reputat opera exoſi. Iratus plato ſuſpēſo flagello. nō preſumpſit iudicare ſeruū.

Debet autē iudex habere noticie claritatē Cauſam quā neſciebā diligētiſſime inueſtigabam. Amici Iob arguebant eum di

centes. Deus iuſtum non punit. te autem
punit. Ergo tu non es iuſtus. Job re/
ſpondebat. Conuertimini ad me omnes
⁊ venite ⁊ nõ inueniam in vobis vllum ſa/
pientẽ. Apoſtolꝰ dicit. Nolite iudicare. et
nõ iudicabimini. Nolite añ tempꝰ iudicare
quoadusq̄ʒ veniat dñs qui ⁊ illuminabit ab
ſcondita tenebrarũ.

Septima colũna ſapiẽtie eſt ſancta ſim/
plicitas in intẽtione. iudicãs ſine ſimulati/
one Rex Salomon fecit thronũ grandẽ
ad quẽ aſcendebat ſex gradibꝫ. Ultimꝰ gra
dus ſeptenarij columnarum ſapiẽtie eſt ſancti
tas ſimplicitatis i intẽtiõe. Hoc gradu
attingit culmen celi. ꝓpter quod dicit Que
ſurſum ſunt ſapite ⁊c. Quid habet am/
plius ſtulto ſapiens niſi vt pergat illuc vbi
eſt vita. Eccleſiaſtes. Huiꝰ ſapiẽtie chri/
ſtus fuit fundator ⁊ cõſũmator. Ut ſapiẽs
architectꝰ fundamentũ poſui. Fundamen
tũ autẽ aliud nemo poteſt ponere p̄ter id qđ
poſitũ eſt. quod eſt chriſtꝰ Jhs. Et i chriſto
ſunt omnes theſauri ſapiẽtie ⁊ ſciẽtie abſcon
diti. Oculi ſapiẽtis in capite eiꝰ. id eſt. i chri
ſto. quia h̄ eſt vita eterna vt cognoſcãt te ſo
lum verũ deũ ⁊ quẽ miſiſti Jhm xp̄m.

Uiſo ſapiẽtie ortu. viſa ſapientie domo.
videda eſt ſapiẽtie ianua. Eſt aũt ſapiẽtie
porta cõcupiſcentia eiꝰ ⁊ vehemẽs deſideri
um. Aperi os tuũ ⁊ ego adimplebo illud.
Per attractũ deſiderij deſcẽdit in me ſapi
entia. Per iter deſiderij pergo ad ſapientiã.
Deꝰ charitas eſt ⁊ qui manet in charitate i
deo manet ⁊ deꝰ in eo. Ubi vera ſapientia.
ibi vera cõplacẽtia. Ubi aũt ſumma cõpla
centia. ibi neceſſario p̄cedet ſũma concupi/
ſcentia. Fili cõcupiſcens ſapiam. ꝯſerua iu
ſticiã. ⁊ deꝰ prebebit illã tibi. Obſeruãtia iu
ſticie diſponit ad ſapiẽtiã. ſicut appetitꝰ ma/
terie ad introductionẽ forme. Inclinat em̄
appetitꝰ vt vniat forma materie mediãtibꝫ
diſpoſitionibꝫ. nõ ꝙ ille diſpoſitiões pimã/
tur. ſed magis ꝑficiant. Quis eſt ergo mo
dus adipiſcẽdi ſapiam. Reſpõdet Sapie.
vj. Initiũ eī illiꝰ veriſſima eſt diſcipline cõ/
cupiſcentia. cuſtodia diſcipline dilectio eſt.
⁊ dilectio cuſtodia legũ illius eſt. cuſtodia
autẽ legũ cõſummatio eſt incorruptionis.
Incorruptio aũt facit eſſe ꝓximũ deo. Cõ/
cupiſcentia aũt ſapiẽtie deducet ad regnuʒ
perpetuũ. Cõcupiſcẽtia ergo ſapientie ge
nerat cõcupiſcentiã diſciplina. Diſcipli/
na autẽ duplex eſt. ſcʒ Scolaſtica ⁊ mona/
ſtica. Neutra ſufficit ad perfectã ſapiẽtiam
quia nõ audiẽdo ſolũ ſed obſeruãdo fit ho
mo ſapiens. Unde Dauid dicebat. Boni
tatem ⁊ diſciplinã ⁊ ſcientiã doce me. quia
ſciẽtia nõ habet niſi p̄cedat diſciplina. Nec
diſciplina niſi p̄cedat bonitas. ⁊ ſic ꝑ boni/
tatẽ ⁊ diſciplinã ineſt nobis ſciẽtia. Egro/
tus etiã nõ ſanat audiendo medicũ. ſed p̄/
cepta eius ſeruãdo Quia ergo pauci vadũt
per iſtã viam ſapiẽtie. ideo pauci ꝑueniunt
ad verã ſapientiã. Cõcupiſcentia em̄ diſci/
pline vbi eſt parit dilectionẽ. dilectio virtu
tem. q̄ ſit liberalis nõ ſeruilis. ex amore nõ
timore. ſic autẽ cũ diligis bonũ legẽ cuſto/
dis. vt dictũ eſt. quia finis precepti eſt cha/
ritas de corde puro. Quãdo autẽ cuſtodis
legem. ſanctificaris. ⁊ efficeris plenus ſpiri/
tuſancto. quia ꝑ dilectionẽ dei abſtrahitur
homo ab omi amore qui deꝰ non eſt. Et ſic
ſanctificat homo. quia ſanctitas eſt ab om
ni labe libera ⁊ ꝑfecta ⁊ omnino imaculata
mundicia. ait Dyoniſiꝰ de diuinis noibus
caplo. xij Sanctitas facit hominẽ deifor
mem. Sancti eſtote quoniã ego ſanctꝰ ſuʒ.
Unde ⁊ ſpiritꝰ ſeraphici clamãt. Sanctꝰ.
ſanctus. ſanctꝰ Homo ſanctꝰ in ſapientia
manet ſicut ſol.

Et ſic patet quomõ ſextuplex eſt ianua
ſapientie ſcilicet.

Concupiſcentia
Diſciplina.
Bonitas
Scientia
Dilectio.
Oratio.

De ianua inuocatiõis ſiue oratiõis ſcri/
ptum eſt. Optaui ⁊ datꝰ eſt mihi ſenſus. in/
uocaui ⁊ venit in me ſpiritꝰ ſapiẽtie. Sa/
lomon poſtulauit ſapientiã ⁊ venit in eum.
ſed nõ niſi qr amauit ⁊ optauit eam. q̇a em̄
ſumme bonũ eſt. ſũme amanda eſt. ⁊ q̇a cõ/
mune bonũ eſt vniuerſaliter appetenda eſt
Quod patet exẽplo Salomonis q̇ nõ pe/
tiuit aurũ ⁊ argentũ. ſed cor docile. et venit
in eũ. Unde Ja. ij. Si quis veſtrũ indiget
ſapiẽtia. poſtulet a deo. qui dat omnibꝫ af/
fluenter ⁊ nõ improperat ⁊ dabit ei. Poſtulet
autẽ in fide nihil heſitans. Hanc amaui et
exquiſiui a iuuẽtute mea. ⁊ queſiui eã michi
ſpõſam aſſumere. ⁊ amator factꝰ ſum formo
illius. Hec eſt ergo porta oratiõis

Forma ergo ſapiẽtie eſt mirabilis.ꝛ nul
lus eã aſpicit ſine admiratiõe ꝛ extaſi.vt oñ
dit Heſter. Et ideo mirabilis.qꝛ eſt de eo
cui⁹ facies plena eſt gratiaꝝ. Uniuerſa ter
ra deſiderabat videre vultũ Salomonis.
Et regina Saba venit a finibꝫ terre audi/
re ſapiam Salomonis.ꝛ ecce pl⁹ ꝙ̃ Salo
mon hic. Xp̃m habem⁹ intra nos ꝛ nolu/
mus eũ audire Prochdoloꝛ filia regis pul
cerrima offerꝛ̃ nobis in ſpõſam.ꝛ magꝫ eli/
gim⁹ copulari meretriculis ſcenicis.ſcꝫ hu
mane ꝛ mũdane phĩe.ꝛ volum⁹ reuerti ĩ egi
ptum ad cibũ viliſſimũ.dimittẽdo cibũ ce/
leſtẽ. Forma ergo ſapiẽtie mirabilis eſt.

Nam diuina ſapientia eſt

Modo vniformis. In regl'is diuina/
rum legum.

Modo multiformis In myſterijs di/
uinarũ ſcripturarũ.

Modo omniformis In veſtigijs di/
uinorũ operum.

Modo nulliformis In ſuſpendijs di
uinorũ exceſſuũ.

Eſt ḡ ſapiẽtia mõ vniformis in regulis di
uinarũ legũ. Apud ſapiam increatã non
eſt trãſmutatio nec viciſſitudinis obũbra/
tio. Clara eſt ꝛ q̃ nunꝙ̃ marceſcit ſapiẽtia
ꝛ facile videꝛ̃ ab his q̇ diligunt eã.ꝛ inueniꝛ̃
ab his qui q̃runt illã. Preoccupat q̇ ſe con
cupiſcũt vt ſe illis ṗoꝛ oſtẽdat. Uide imu/
tabilitatẽ in regulis diuinarũ legũ.que noſ
ligãt ꝛ neceſſitãt intellectũ. Regl'e iſte mẽ/
tibus rõnalibꝫ inſplẽdentes ſunt om̃es illi
modi ꝑ q̃s ratio dignoſcit ꝛ iudicat id qd̓ ẽ
neceſſariũ.ꝛ aliter eſſe nõ põt. vtpote. Qd̓
ſumme ṗmũ.ſũme venerãdũ.Qd̓ ſũme ve/
rũ.ſũme credẽdũ ꝛ aſſentiẽdũ.Qd̓ ſumme
bonũ.ſũme deſiderãdũ ꝛ diligẽdũ. He di
uinaꝝ legũ imp̃ſſiões deſcripte fuerũt in ṗ
ma tabula ꝭm ternariũ p̃ceptoꝝ. Docꝫ ãt
Aug⁹.de v̓a reli.ꝙ he regule ſunt Infallibi
les. Indubitabiles. Inuidicabiles. Iudi
cam⁹ eñ ꝑ illas.nõ d̓ illis. Et iõ iſta ſapien
tia clara eſt. Sũt etiã incõmutabiles. inco
artabiles.indetermiabiles. Et iõ h̓ ſapien/
tia nũꝙ̃ marceſcet. He regule intm̃ certe
ſunt vt nullo modo ſit eis ꝯtradicere ad in
teri⁹ rationẽ. Radicanꝛ̃ aũt in luce eterna
ꝛ ducũt in eã. Nõ eſt aũt veꝝ ꝙ fundenꝛ̃ in
lumine create intelligẽtie.que illumiet men
tes.quia cũ ille regule ſint incoartabiles.qꝛ
mentibꝫ omniũ ſe offerũt.tunc ſequereꝛ̃ ꝙ i
telligentia eſſet incoartabilis. ꝛ creatura eſ
ſet actus pur⁹. Et q̇ hoc dicit eneruat fon/
tem ſapiẽtie.ꝛ facit idolũ deũ. Sꝫ h̓ ſapien
tia radiat ſuꝑ animã.qꝛ aſſiſtit p̃ foribꝫ

Modo apparet ſapiẽtia multiformis in
myſterijs diuinaꝝ ſcripturaꝝ. Hãc multi/
formitatẽ myſterioꝝ oſtẽdit apoſtolus ad
Eph.ſic inquiẽs. Mihi oĩm ſanctoꝝ mini
mo data eſt hec gratia in gẽtibꝫ euãgeliſare
inueſtigabiles diuitias xp̃i.ꝛ illumiare om
nes que ſit diſpẽſatio ſacramẽti abſconditi
a ſeculis in d̓o q̇ om̃ia creauit. vt inoteſcat
poteſtatibꝫ ꝛ ṗncipibꝫ ꝑ eccleſiaꝫ multifoꝛ/
mis ſapiẽtia dei. Innoteſcere aũt eſt ãge/
loꝝ miniſterio clareſcere ꝛ nob̄ illuceſcere.
ſicut dꝛ lex data ꝑ angelos.h̓ eſt miniſterio
angeloꝝ. Neceſſe autẽ fuit diuinaꝝ ſcp̃tu
rarũ ſapiam eſſe multiformẽ. In multitu
dine figurarũ varietate ſacramẽtoꝝ.plura/
litate ſignoꝝ.vt veleꝛ̃ ſuperbis.reueleꝛ̃ hu/
milibꝫ. Hec velamia claudũt xp̃um.occul/
tant ſapiam ſapiẽtibꝫ ꝛ immũdis. Matth.
xj.dicit ſaluatoꝛ. Cõfiteoꝛ tibi pr̃ dñe celi et
terre.qꝛ abſcondiſti hec a ſapiẽtibꝫ ꝛ prudẽ
tibꝫ ꝛ reuelaſti ea ꝑuulis. Optime ergo di
cit Paul⁹. Mihi omniũ ſanctoꝝ minimo
ꝛc̃. Sed querꝛ̃ quomõ Paul⁹ euãgelizat
inueſtigabiles diuitias gratie xp̃i. Rñdeo
Ipſe dicit. Manẽt fides.ſpes.caritas.tria
hec. Triplex autẽ refulget intelligẽtia in
ſcripturis.

Prima docet quid credendũ Q̃tũ ad
fidem.

Secũda docet q̇d expectandũ Q̃tum
ad ſpem.

Tertia docet q̇d oꝑandũ Q̃tũ ad cha
ritatẽ.que oꝑaꝛ̃ magna ſi eſt.vt dic̃ Grego/
ri⁹.ꝛ Ioh.xvi. Si q̇s diligit me ſer.me.ꝛ̃.

Refulgẽtia q̃ztũ ad fidẽ eſt allegoria.que
bifurcata eſt ꝭm iuncturã capitꝭ ꝛ corporis
Allegoria ſpectãs ad caput xp̃um fertur
ad ip̃m natũ.paſſum.ꝛ mortuũ. Allegoria
ſpectãs ad corp⁹ ferꝛ̃ ad eccl'iam. ꝭm ſtatuꝫ
ṗmitiuũ.mediatiuũ.ꝛ finitiuũ. Nã ꝛ his
modis tribꝫ cõmẽdat ſpõſus ſpõſaꝫ ĩ Cãti.

Que iſta inquit que aſcendit quaſi auro
ra cõſurgens. pulcra vt luna. electa vt ſol.
ꝛ̃.vt c.ꝛc̃. Cant.vj.

Que eſt iſta que aſcendit ꝑ deſertũ ſicut
virgula fumi ex aromatibꝫ mirre ꝛ thuris.
ꝛ vniuerſi.ꝛc̃. Cañ.iij.

Que eſt iſta que aſcẽdit d̓ deſerto delicijs

affluens ⁊ inixa ſup dilectū ſu. Cañ. viij.
Inſuper de chriſto capite dicit Paulus
Nolo vos ignorare fratres. qm̄ pr̄es nr̄i
oẽs ſb nube fuer̄t ⁊ oẽs mare trãſier̄t. ⁊ oẽs
in Moyſe baptizati ſunt in nube ⁊ in ma/
ri. ⁊ om̄es eandẽ eſcã ſpiritualẽ mãducaue/
runt. ⁊ om̄es eundẽ potũ ſpiritualẽ biber̄t.
Bibebãt aũt de ſpiritualiꝯſequẽte eos pe
tra. petra aũt erat xp̄s. De allegoria perti
nẽte ad corpus xp̄i myſticũ dicit idẽ. Scri
ptum eſt qm̄ Abraã duos filios hũit. vnũ
de ancilla. ⁊ vnũ de libera. Sȝ q̇ de ancilla
ſm carnẽ natꝰ eſt. q̇ ãt de libera ꝑ repromiſſi
onẽ. que ſunt ꝑ allegoriã dicta. Hec eĩ ſunt
duo teſtamẽta. nõ oportuit vt ampliꝰ expla
naret. qꝛ ꝑ illã intelligũtur duo populi. Iu
xta intelligẽtiã que declarat q̇d eſt expectã
dũ ꝑ ſpem. ſumit̄ anagogia. Eſt autẽ du/
plex anagogia. ſcȝ celeſtis ⁊ ſupceleſtꝭ. Ana
gogia celeſtis. vt quãdo dictũ eſt Abrahe.
Su ſpice celũ ⁊ numera ſtellas ſi potes. id
eſt. celeſtes intelligẽtias Nunq̇d noſti ordi
nem celi. aut rationẽ eiꝰ pones in terra.
Anagogia ſupceleſtis eſt quãdo Abrahã
tres vidit ⁊ vnũ adorauit. Eſt etiã in duo
bus ãgelis miſſis ad ſubuerſionẽ ſodomo
rum. Hi angeli ſunt filiꝰ ⁊ ſpũſſanctꝰ. q̇ mit
tunt̄. Pater aũt nõ mittit̄. ⁊ hinc eſt ꝙ ſolũ
duo angeli nominãt̄. eo ꝙ pater nuſq̄ȝ miſ
ſus legit̄. Quia ꝑſo apparuit vt docet Hu/
go. Hinc eſt ꝙ in viſione Abrae dicit̄. tres
vidit ⁊c̄. Iuxta tertiã intelligentiã. q̄ de/
clarat q̇d agendũ ꝑ charitatẽ. ſumit̄ tropo
logia. Eſt aũt tropologia duplex. Una q̄
ſpectat ad actiuã. ſ. que docet q̇d agendum
Alia ſpectat ad cõtemplatiuã. que docet q̄
modo cõtemplãdũ. quõ aĩa ferat̄ in deum.
nec tamẽ eſt anagogia. quia anagogia ẽ ſur
ſum actio aĩme in deũ. Sȝ tropologia cõ/
templatiua facit ꝙ ferat̄ ⁊ docet modũ ferẽ
di. Hec ſapiẽtia eſt velata ſupbis. qui neq̄
unt ſcripturas intelligere. quarũ myſteria
intelligi nõ poſſunt niſi ſciant̄ volumĩa de/
curſuũ vniuerſi. ⁊ diſpoſitio eiꝰ ꝑ antithera
Uide pulcerrimã ſapiam in myſterijs. et
plus q̄ȝ ꝓmo modo. Si eñ laudo ſpõſam
ꝙ verax eſt ⁊ pulcra. nõ afficit̄ animꝰ. Sed
dũ dicit ſcriptura. Pulcre ſunt gene tue ſic
turturis. collũ tuũ ſicut monilia. cõmẽdat
caſtã ⁊ honeſtã. ⁊ dat cauſam caſtitatis. q̄a
ꝓpter amorẽ ſponſi. Turtur eñ auis ẽ amo
roſa ⁊ caſta. ⁊ ꝓpter amorẽ cõparis nulli cõ/
iungitur. nec in vita eiꝰ. nec poſt mortem
Sponſa igit̄ honeſta nõ eſt quia caſta. ſed
quia honeſta ꝓpter amorẽ ſponſi. Igit̄ pul/
cerrime ſunt gene tue. que ſunt ꝓminentes
in quibus primũꝰ apparet pulcritudo.
Collũ ꝑ quod vox emittit̄ veritas eſt
Monilia que ornãt pectus ⁊ ſtringũt. di
ſcretio eſt. quia ſi q̇s dicat veritatẽ. non q̄ñ
debet. vel vt nõ debet. vel vbi nõ debet. vel
quibꝫ nõ debet. nõ ſunt ſeruate circumſtan
tie verũ loquendi. Hec ſapiẽtia ſurgit ex
multis myſterijs. ſicut ex multis ſpeculis
fiũt multiplicationes radiorũ ⁊ ignium
Hec ſunt ſpecula mulierũ ex quibꝫ fit la/
bium eneũ. Hec eſt ſcriptura. vt reuelata
facie gloriã dñi ſpeculantes. in eandẽ ima/
ginẽ trãſformemur a claritate in claritateȝ
tanq̄ȝ a dñi ſpiritu. A claritate allegorie in
claritatẽ anagogie ⁊ tropologie. Hec ſa/
pientia tribuit̄ ſm menſurã fidei. quia ſm
gradꝰ captiuationũ intellectualiũ eſt gra/
dus effuſionũ ſpiritualiũ ⁊ ſapientialiũ.
Huiꝰ ſapiẽtie Paulꝰ ſe profitet̄ ꝓfeſſoreȝ
quãdo dicit in euãgelio. Poſitꝰ ſum p̄dica/
tor ⁊ magiſter gentiũ. Moyſes aũt poſu/
it figuras nubiloſas. ⁊ ideo habuit faciem
cornutã. ſed apoſtolꝰ reuelatã.
Tertia facies ⁊ forma ſapiẽtie eſt om̄iformis in veſtigijs diuinorũ operũ. Ecc̄. dicit
Radix ſapiẽtie cui reuelata eſt ⁊ manifeſta/
ta. ⁊ ingreſſus illiꝰ quis agnouit. Unus eſt
altiſſimus creator omnipotẽs. Ipſe crea/
uit illã in ſpiritu ſancto. ⁊ vidit ⁊ dinumera
uit ⁊ dimenſus eſt ⁊ effudit illã ſup omnia
opera ſua. Hec ſapiẽtia ideo manifeſta/
ta eſt. quia ſapiẽtia clamitat. in plateis dat
vocẽ ſuam. Et tamẽ nos nõ inuenimꝰ eam.
ſicut laycus tenẽs librũ ⁊ neſciens litteras
non curat de eo vnde ſcriptura eſt nob̄ gre
ca. barbara ⁊ hebrea. Hec ſapiẽtia diffu/
ſa eſt in om̄i re. quia res om̄is ſm omnẽ ſui
proprietatẽ habet regulã ſapientie. ⁊ oſten/
dit ſapientiã diuinã. ⁊ qui ſciret om̄es pro/
prietates. manifeſte videret illã ſapiẽtiam
Ad harũ rerũ proprietates cõſiderãdaſ
cor ſuũ dederũt philoſophi. ⁊ etiã ip̄e Sa/
lomon Sed quia curioſe ſcrutabat̄. Ideo
dixit. Cuncta luſtraui in ſapiẽtia. dixi ſapi/
ens factꝰ ſum. ⁊ ipſa longiꝰ receſſit a me.
Dicit̄ autem opus dei tripl'r.
Primo modo dicit̄ eſſentia. quecũq̄ȝ ſit
illa. ſiue in genere ſubſtãtie. ſiue accidentis.

Secūdo modo dicitꝛ res ex ſuis cōple/
ta ꝓncipijs.ſic ſubſtātia. Tertio modo di
citur opꝰ dei creatura ad imaginē dei facta
Suꝑ hoc triplex opꝰ effudit altiſſimꝰ ſa/
pientiā ſuā. Deꝰ eñ creat omnē eſſentiā in
mēſura numero ꝛ pōdere. Et dādo ei hec.
dat modū.ſpeciē.ꝛ ordinē. Modū q̄ con/
ſtat. Speciē qua diſcernitꝛ. Ordinē quo
cōgruit. Nō eñ eſt aliqua eſſentia q̄ nō ha/
beat menſurā.numeꝝ.ꝛ inclinationē. Et i
his attenditꝛ veſtigiū. Hoc veſtigiū ducit ī
illā ſapiētiā in q̄ eſt modꝰ ſine modo. nume
rus ſine numero.ordo ſine ordine. In ſub
ſtantia eſt altꝰ veſtigiū ſapiētie ꝛ diuīe eſſen
tie. Habet eñ oīs ſubſtātia.materiam.
formā.cōpoſitionē. Habet ſubſtātia origi/
nale ꝓncipiū.formale cōplementū.glutinū
Habet res oīs cōpleta.ſubſtantiā. virtu
tem.ꝛ oꝑationē. Et in his repſentatꝛ myſte/
riū trinitatis. Pater origo. Filiꝰ virtus et
forma. Spūſſanctꝰ vnio ꝛ cōpago. Vere
aūt originale ꝓncipiū a formali cōplemēto
diſtinguitꝛ.nō quidē diſtinctiōe ypoſtatica.
qualis eſt in diuinis.nec accidentali. ſed re
ali diſtinctiōe ꝓncipioꝝ.quoꝝ vnū actiuū.
alterū paſſiuū. Et hoc tollere a creatura . ē
tollere ab ea repſentationē trinitatis. Nec
valet qđ dicūt falſo philoſophātes.ꝙ ange
lus ꝛ aīa idcirco cōpoſita dicuntꝛ q̄a ſunt
ab alio. Nā eſſe ab alio nō facit cōpoſitiōeȝ
tūc ei filiꝰ cū ſit a patre eſſet cōpoſitꝰ. ꝛ ſpiri
tuſſanctꝰ q̄ eſt ab vtroq̄. Igitꝛ ſolū eſſe di/
uinū eſt ſimplex.in q̄ nō differt eſſe.bñ eſſe.
ꝛ ſic eſſe. Et hec eſt ratō quare eſſe eſt nomē
dei.quia eſſe dei eſt oē illud qđ in deo eſt
In creatura aūt differt eſſe.bene eſſe. et ſic
eſſe. Veſtigiū huiꝰ ſapiētie eſt ſubſtātia.ꝟ/
tus.ꝛ oꝑatio. Nā virtꝰ eſt a ſubſtātia.opera
tio ꝟo a ſubſtātia mediāte virtute.ſicut fili/
us a patre ſpūſſanctꝰ a patre mediāte filio

Res ſubſtātifica a ſubſtātia habet eſſe. a
virtute habet tāgere ꝛ agere.ab oꝑatōe ha
bet efficere Nota etiā ꝙ virtꝰ nō videtur
accidētalis ſubſtātie. Licet eñ philoſophꝰ
dicat ꝙ naturalis potētia ſit qualitaſ. tñ lo
quitur ſm ꝙ naturalis potētia dicī modū
ꝯſequētē ſubſtantiā ſicut apparet in duro ꝛ
molli.ſanatiuo ꝛ egratiuo. Eſt etiā reperi
re creaturā rationalē ad imaginē dei factā
Et hec habet imaginē naturalē.que ꝯſiſtit
in memoria.intelligētia.ꝛ volūtate.in qui/
bus relucet trinitas. Hac aūt imagine tri
nitatis ſigillatꝛ anima. Et in hac ſigillatio/
ne recipit.

Immortalitatem.ſm ꝙ in memoria te/
netur eternitas.

Sapiētialitatē.ſm ꝙ ī intelligētia reful
get veritas.

Jocunditatē.ſm ꝙ in volūtate delectat
bonitas.

Hȝ etiā aīa imaginē quandā gratuitā.
que cōſiſtit in fide.ſpe.ꝛ charitate. Et hec ſo
lum reperitꝛ in ſubſtātijs reformatis. Igitꝛ
totū vniuerſum eſt ſpeculū plenū luminibꝫ
repſentantibꝫ diuinā ſapientiā.ꝛ eſt ſic car/
bo ignitꝰ effundēs lucē

Quarta facies ꝛ q̄rta forma ſapiētie eſt
difficillima qꝛ eſt nulliformis. Sȝ hoc vi
detur deſtructiuū p̄cedentiū.nō tñ eſt. Di/
cit eñ apoſtolꝰ ꝓma ad Corinth. Loqui/
mur ſapiam in myſterio abſconditā.quam
nec oculꝰ vidit.nec auris audiuit. nec ī cor
hoīs aſcēdit.nobis aūt reuelauit deꝰ ꝑ ſpiri
tum ſuū. Spūs aūt oīa ſcrutatꝛ.etiā pro
funda dei. Hāc ſapiam docuit Paulꝰ dyo
niſiū ꝛ Thymotheū. Oportet ḡ nos perfe
ctos eſſe vt ad hāc ſapiam veniamꝰ. Que
retro ſunt in q̄t obliuiſcēs.ad anteriora me
extēdo ſi quo mō cōprehendā. Sȝ q̄mo/
do ſapiētia cōprehendetꝛ.ſi in cor hoīs non
aſcēdit.ꝛ eſt nulliformis. Rñdeo. Hic eſt
ſtatꝰ ꝛ finis ſapiētie xpiane. Vnde cū Dyo
niſiꝰ multos libros feciſſȝ ꝯſummauit hāc
ſapiam in myſtica theologia. vbi dicit. Tu
aūt o Thymothee amice circa myſticas vi
ſiones forti actiōe ꝛ ꝯtritione ſenſus dere/
linque.vult dicere Oportet legentē eſſe ſo/
lutū ab oībꝫ q̄ ſibi inimicātꝛ. ꝛ oīa dimittat.
qꝛ ille quē vult intelligere ē ſuꝑ oēm ſubam
ꝛ cognitionē. Ibi ei eſt oꝑatio ſecretiſſima
trāſcēdens ītellectū.quā nemo ſcit niſi q̄ ex
peritꝛ. In aīa ſunt mlťe ꝟtutes apprehēſiue
ſenſitiua.imagiatiua.eſtimatiua.ītellectiua
oēs has opꝫ relinq̄re. ſȝ ī vertice ē acies
amorꝭ trāſcēdens oēs. Eſt ḡ btitudo diſpo
ſitiue ꝛ materialitꝛ in intellectiua. libatiue ꝛ
ꝯſūmatiue ī amatiua. Hec ꝯtēplatio fit ꝑ ḡ
tiā.tñ ad h̄ iuuat īduſtria.vt ſeꝑetꝛ hō ab oī
eo qđ deꝰ nō eſt.ꝛ etiā a ſeipo. Hec ē ſuꝑma
vnitio ꝑ amorē. Qꝫ aūt ſolū ꝑ amorem fiat
dicit apoſtolꝰ. In charitate radicati ꝛ fun/
dati.vt poſſitꝭ ꝯphendere cū oībꝫ ſctīs q̄ ſit
lōgitudo.latitudo.ſublimitaſ.ꝛ pfūdū Iſte
amor trāſcendit omnē intellectū ꝛ ſcientiā.

Sed cõtra ſi ſcientiã tranſcẽdit.quomo/
do poteſt iſta ſapiẽtia cõprehẽdi. Reſpõſio.
Propter hoc addit apl' s.ei aũt qui potens
eſt facere ſupra ꝙ petimꝰ aut intelligimꝰ ⁊c̃
Nulliꝰ eſt apprehẽſio iſtiꝰ ſapiẽ.niſi deꝰ re
uelet. Vñ apl'ſ dicit. Nobis aũt reuelauit
deꝰ ꝑ ſpm̃ ſuũ. Cũ ꝯo mens in illa vnitiõe
cõmendata fuerit deo.dormit ꝗdẽ vno mo
do ⁊ alio mõ vigilat. Ego dormio ⁊ cor me
um vigilat. Sola affectiua tũc vigilat.⁊ ſi/
lentiũ oĩbꝫ alijs potẽtijs iponit. ⁊ tũc hõ
alienatꝰ eſt a ſenſibꝫ.⁊ in extaſi poſitꝰ.et au/
dit verba q̃ nõ licet hoĩ loqui.qꝛ tm̃ eſt i af
fectu. Vide rationẽ. Exꝓmi nõ põt niſi qð
ꝯcipit. Cõcipi nõ põt niſi qð intelligit. Igi
tur qð ſupra intellectũ eſt exꝓmi nõ poteſt.
Vez qꝛ ad hãc ſapientiaꝫ nõ ꝑueniũ niſi ꝑ
grãm vt dicit ſapiẽs. Queciiꝗ ſunt abſcon
ſa ⁊ iprouiſa didici.omniũ eĩ artifex docu
it me ſapiẽtia. Eſt eñ in illa ſpũs ml'tiplex.
vnicꝰ.ſubtilis. Iſte ſpũs ſublimat animã ⁊
vngit eã. Hic ſpũs eſt digitꝰ dei.ad quẽ ma
gi pharaonis.i.intellectꝰ noſtri nõ poſſunt
attingere. Nota tamẽ ꝙ iſte amor extaticꝰ ẽ
Sequeſtratiuꝰ ab oĩ i adulterino affe/
ctu.ꝓpter ſpõſi affectũ vnicũ.
Soporatiuꝰ.ꝓpͤ ꝗetatõꝫ oĩm potẽtiarũ
Surſum actiuꝰ.ꝓpter anagogyas celeſti
um deſiderioꝝ.
Interemptiuꝰ.ꝓpter iugulatões carnali
um ipedimẽtoꝝ. Nõ eñ videbit me hõ ⁊
viuet. Fortis eſt vt mors dilectio. In tali
amore virtꝰ aĩe in vnũ colligit ⁊ vnit.oĩs
aũt virtꝰ vnita plꝰ eſt infinita. Et ſic intrat
aĩa in ſuũ intimũ.ꝑ hoc in ſuũ ſummũ aſcẽ
dit.qꝛ idẽ eſt ſummũ ⁊ intimũ in aĩa. dicit
Auguſtinꝰ. De ħ dulci ſopore mulcebris ꝗ
etis dicit ſpõſus in Cãtico. Adiuro vos fi
lie hieruſalẽ ꝑ capreas ceruoſqꝫ cãporũ ne
ſuſcitetis.neqꝫ euigilare faciatis dilectã do/
nec ipã velit. Ad iſtũ ſoporẽ iuuat ſupſer·
ri oĩbꝫ ſenſibilibꝫ.oĩbꝫ opatiõibꝫ intelle
ctualibꝫ q̃ ſunt cũ fantaſmatibꝫ. trãſire etiã
angelicas intelligẽtias. vt poſſit ſpõſa dice
re. Inuenerũt me vigiles ꝗ cuſtodiunt ci/
uitatẽ.paululũ cũ pertrãſiſſem eos inueni
quẽ diligit aĩa mea. Sic docet Dyoni/
ſius relinquere ſenſibilia.intellectualia en/
tia ⁊ nõ entia Vocat aũt nõ entia tempora
lia que ſunt in cõtinua variatiõe. Docet i
ſuper intrare radiũ tenebrarũ. Vocat autẽ
diuinã intelligẽtiã tenebrã.ꝓpter incõꝑhen

ſibilitatẽ. Vocat aũt eã radioſam.quia ani
ma intuẽs eã ſumme illuſtrat. Et quia hoc
nõ habet niſi ꝑ orationẽ.ideo Dyoniſiꝰ in/
cipit ab oratiõe.⁊ dicit etiã ꝙ trinitas eſt ſu
perſubſtãtialis ⁊ ſupdea ⁊ ſupbonitas . in/
tellige reſpectu noſtri intellectus. quia ma
gis ſubſtãtia.magis deꝰ.magis bonitas ꝙ
intellectꝰ capiat. Addit etiã ꝙ debemꝰ ha/
bere mẽtes nõ habẽtes oculos.quia mens
oculis intellectualibꝫ diuinã eſſentiã aſpi/
cere nõ poteſt.⁊ ideo amouẽdi ſunt. Iuxta
illud qð ſcribit in Cañ. Auerte a me ocl'os
tuos.ipſi me auolare fecerũt. Tũc chriſtꝰ re
cedit qñ mens oculis intellectualibꝫ nitit
ſupnã ſapiẽtiã aſpicere. Nõ eñ intrat ad il
lam intellectꝰ ſed affectꝰ. Unde in Cantic̃.
ſcribit. Vulneraſti cor meũ ſoror mea ſpõ/
ſa.vulneraſti cor meũ in vno oculoꝝ tuoꝝ.
⁊ in vno crine colli tui. Oculꝰ iſte eſt affe/
ctus penetrãs vſqꝫ ad ꝓfundũ. Crinis eſt
eleuatio mentaliũ cõſiderationũ. Fit autẽ
iſte aſcẽſus ꝑ vigorẽ ⁊ ꝯmotionẽ fortiſſimã
ſpũſſancti.ſicut de Helya dicit. Ecce ſpiri/
tus cõterens petras ⁊ mõtes. Ignis iſte
nõ eſt in poteſtate nr̃a.ſed ſi deꝰ dat.ſacerdo
tũ eſt nutrire igneꝫ.⁊ ſubijcere ligna ꝑ ora/
tionẽ Igit aſcẽſus iſte fit
Per fortiſſimã cõmotionẽ.ſm ꝙ dictũ ẽ
Per aſtructiuã affirmationẽ a ſũmo vſ/
qꝫ ad infimũ.
Per deſtructiuã ablatõnẽ.ab infimo vſ
qꝫ ad ſummũ.
Eſt aũt modꝰ ablatiuꝰ cõgruentiſſimus
ad aſcẽdendũ in deũ aſcenſu inꝗſitiuo. Ut
verbi gratia. Nõ eſt deꝰ hoc nec eſt illð.nec
auferet a deo quod ſuũ eſt. ſed attribuit ei
nobiliori modo qð ſuũ eſt.ꝙ intellectꝰ intel
ligat. Sequit aũt amor ⁊ aſcẽſus ablatio
nẽ. Unde Moyſes primo a ſenioribus
ſequeſtrat. Secũdo aſcẽdit in montẽ. Ter
tio intrat caliginẽ. Exemplũ optimũ po/
nitur in ſculptura. In figura inciſiõis ſcul
pens nihil ponit.ſed remouet. ⁊ tamẽ relin
quit formã nobiliſſimã. Ita noticia dei ꝑ
ablationẽ relinquit in nobis nobiliſſimaꝫ
diſpoſitionẽ in intellectu. Tranſitũ ad iſtð
ſummũ ſignificat trãſitus mortis xp̃i.tran
ſitus maris rubri.tranſitꝰ in terrã ꝓmiſſio
nis. Unde ignis ſpiritusſancti duxit Mo
yſen ad interiora deſerti. Et inde accepit il
luſtrationes mẽtales Iſta eſt ergo forma
ſapientie. Iſti ſunt ſublimes exceſſus.

Sermo terti⁹ De dono intellectus.

I N medio eccleſie

aperuit os ei⁹.ꝛ impleuit eū domi
nus ſpū ſapie ꝛ intellect⁹. Dictū
eſt de dono ſapie. dicam⁹ mō de dono intel
lectus. de q̄ dicet̄ in collatiōib⁹ donoꝝ. Lo
quit̄ aūt pulcre dauid de dono intellectus
ſic inquiēs. Bñdicā dñm q̄ tribuit mihi in
tellectū. Explicat aūt donū intellect⁹ a ſpū
ſancto infuſum. q̄tum ad

Suſcipiētis gratitudinē humilē.
Largiētis diffuſionē liberalē.

Suſcipientis humilis ḡtitudo notat̄ cū
dr̄. Qui tribuit mihi intellectū. Donū da
tū reḡrit hoiem deo eſſe gratū.

Conſiſtit aūt gratitudo

In cognoſcēdo ſeipz. ſic miſeꝝ ꝛ icapacē
In cognoſcēdo deū. ꝛ h̄ grās agēdo ei.
In cognoſcēdo donū refundēdo pulcri
tudinē doni in auctorē doni.
In cognoſcēdo doni p̄ncipiū. ꝛ h̄ fit qñ
nō impugnat̄ dans donū
In cognoſcēdo doni finē vltimū. ꝛ h̄ fit
qñ ſcit̄ ad q̄d diſtribuit̄ donum.

Diſponimur aūt ad donū intellect⁹
Sincerrime viuendo.
Manſuetiſſime ꝯuerſando.
Intelligentiā captiuando.

De ſinceritate vite diſponēt̄ ad itellectū.
dicit Iſa. Quē docebit ſciam ꝛ quē intellige
re faciet auditū. Ablactatos a lacte. auul/
ſos ab vberib⁹. Lac ſignat dulcedinē ille/
cebraꝝ quib⁹ paſcūt̄ q̄ ſequūt̄ mot⁹ infanti/
les. Danieli ꝛ ſincerib⁹ ſocijs dedit de⁹ itel
ligentiā. Delectatio circa tactū maxime im
pugnat donū intellect⁹. ebrietas ex p̄te an/
teriori. ꝛ luxuria ex p̄te poſteriori. Secū
do diſponit̄ homo ad donū intellect⁹ p̄ mi
tiſſime māſuetudinis tractabilitatē. Vñ i
Ecc̄o. dr̄. Eſto māſuet⁹ ad audiēdū v̄bū di
vt intelligas. Cōcupiſcētia obnubilat intel
lectū. furor impedit intelligētiā. q2 impedit
ira animū ne poſſit cernere veꝝ. Qñ aqua
quieta eſt. videt hō clare faciē ſuaz. turbati
mur⁹ videre ſolēt. In hui⁹ ſignū legiſlator
fuit mitiſſim⁹. Sz q̄d eſt q̄d dicit Iſa. So
la vexatio dabit intellectū auditui. Rñſio.
Ex multiplicatis vexationib⁹ mūdi cogno
ſcim⁹ q̄ nō eſt in mūdo reqes. Ex tortura
ꝯſciētie nouim⁹ q̄ nō eſt pax impijs. Igit̄
vexatio diſponit ad intellectū ad cognoſcē
dum q2 ita ē. Mititas diſponit ad cogno/
ſcendū p̄pter q̄d ita eſt. Vexatio diſpoit ad
intellectū. ſic ſylogiſm⁹ ducens ad impoſſi/
bile. Mititas ſic ſylogiſm⁹ oſtenſiu⁹.

Tertio diſponit̄ homo ad donū intelle/
ctus digne recipiedū p̄ intelligētie captiua
tionē. Iſa. dicit. c. vij. Niſi credideritꝭ nō in
telligetꝭ. Apoſtol⁹ dic̄. Captiuātes oēm in
tellectū in obſequiū xp̄i. Qui ſ̄m lumē itel/
ligētie ſue ſcripturā ſacrā indagāt. incidūt
in abyſſum erroꝝ. p̄uuli ſum⁹ ꝛ oportet ad
diſcentē credere q2 eſt. Prim⁹ angel⁹ preſu
mens errauit. Liberalitas ex p̄te dantis
tangit̄ cū dr̄. Qui tribuit mihi intellectum
oīs radioſitas itelligētie. a fonte q̄ eſt eſſen
tialiter intellect⁹ deriuat̄. Eſt aūt radio
ſitas multiformis. vt dicebat̄ in collationi/
bus donoꝝ.

Intellect⁹ ē regl'a circūſpectōnū moraliū.
Intellect⁹ ē ianua ꝯſideratōnū ſcialium.
Intellect⁹ ē clauis ꝯtēplatōnū celeſtiū

Iſte triformis intellect⁹ eſt p̄prie donū ſpi
ritusſancti. Igit̄ ab intellectu inchoem⁹. vt
ad ſapiam veniam⁹. Is eñ eſt ordo. In ſa
piētia legim⁹. Cibauit illū dñs pane vite ꝛ
intellect⁹. ꝛ aqua ſapie ſalutaris potauit il/
lum. A cibo incipiendū eſt. nō a potu. Niſi
eñ homo exerceat̄ in dono intellect⁹. nō p̄
ficit in potu ſapie. que potata ab aīa effun/
dit flumia in eā. ꝛ fit ei fons aque ſaliētis in
vitā eternā. Donū intellect⁹ eſt ſolid⁹ cib⁹
vt panis. q̄ vt dicebat beat⁹ Franciſc⁹. mul
tis laborib⁹ habet̄. Primo eñ granū ſerit̄.
Secūdo ſatū morit̄. Tertio mortuū ger/
minat. Quarto germinās nutrit̄. Quinto
nutritū auget̄. Sexto auctū in ariſtis p̄tē/
ditur. Septimo i tecis maturat̄. Octauo
maturatū metit̄. Nono meſſum excutitur.
Decimo excuſſum vētilat̄. Vndecimo ven
tilatū molit̄. Vltimo i maſſam panis ꝯpin
git̄. Simili mō eſt de dono intellect⁹. Nā
intellect⁹ eſt regula circūſpectionū moraliū
Vñ dicebat de⁹ ad Dauid. Intellectū tibi
dabo. ꝛ inſtruā te in via hac q̄ gradierꝭ. fir/
mabo ſup̄ te oculos meoſ. Noli ḡ fieri ſicut
equ⁹ ꝛ mulus q̄b⁹ nō eſt intellect⁹. De⁹ in
tellectū p̄mittit. recipiēdi modū oñdit qñ
dicit. firmabo ſup̄ te oculos meos. Diuia
cōplacētia acceptat q̄d facim⁹. approbādo i
p̄ſenti. ꝛ remunerādo in futuro. Si vis ḡ
regulari ſ̄m regulā intellect⁹. nō ſis beſtial̄.
ſz regularꝭ. nō dirigaris ſ̄m impetū ſenſus.

ſed ſm iudiciū ratiōis. alioq̄n accidet tibi qđ accidit ade. q̄ ɔtempta regula veritatis ſecut⁹ eſt inſtinctū mulierꝫ. ⁊ mulier inſtinctū ſerpētis. Homo cū in honore eſſet nō intellexit. Intellect⁹ prudētialis inſtruit hominē ſm dictamē diuine legis in trib⁹.

Quid euitandū quia oīne malum.
Quid exequēdū quia oīne bonum.
Quid expectādū q2 ſummū bonū

Primo intellect⁹ prudētialis docet quid euitādū. q2 oīne malū. Vñ dicit ſapiēs Si inclinaueris cor tuū prudētie. ⁊ q̄ſi pecuniā queſieris illā. ⁊ effoderis q̄ſi theſaurū. tūc intelliges timorē dñi. ⁊ ſciam dei inuenies. Qui intellectū iſtū vult hr̄e. debet q̄rere cū deſiderio cordis ⁊ cū ſtudio opis. Tūc inueniet homo timorē dñi ⁊ ſciam dei. Omnis homo q̄ vult in bonū dirigi. debet timere deū vt vitet malū. q2 ſanctū ⁊ terribile nomē ei⁹. initiū ſapie timor dñi. Intellect⁹ bon⁹ oīb⁹ faciētib⁹ eū. Ecce timor dñi ipſe ē ſapientia ⁊ recedere a malo intelligētia. Igitur intellect⁹ prudētialis docet q̄d vitandū. q2 omne malū.

Secūdo intellect⁹ prudētialis doc3 q̄d agendū. q2 oīne bonū. ſm viā interioris cogitat⁹ ⁊ exterioꝝ act⁹. ⁊ labilioris affatus. Scriptū eſt. nō declines a lege vt itelligas cūcta que agis. Callidi eſt intelligere viam ſuā. Si eſt tibi intellect⁹. rñde pximo tuo. Sin aūt ſit man⁹ tua ſup os tuū. Spirit⁹ ſanct⁹ diſcipline effugiet fictū. ⁊ auferet ſe a cogitatiōib⁹ q̄ ſunt ſine intellectu. Ambroſius dicit ꝙ nihil debem⁹ loq̄ vel agere de q̄ nō poſſimus reddere rationē.

Tertio inſtruit intellect⁹ prudētialis q̄d expectādū. q2 ſummū bonū. In pūerbijs legit. Gēma gratiſſima expectatio p̄ſtolantis. q̄cūq3 ſe verterit prudēter intellig3. In oīb⁹ agēdis ⁊ imitādis debet hō vti cōſilio finis. Grata imo gratiſſima gēma ē bonū eternū. In Baruch legit. Diſce vbi ſit prudētia. vbi ſit intellect⁹. vt ſcias vbi ſit lumē oculoꝝ ⁊ pax. Quoꝝ dicit Deut. xxxij. Gēs abſq3 cōſilio eſt ⁊ ſine prudētia. vtinā ſaperent ⁊ intelligerēt ac nouiſſima puiderent. Tangit triplicē ſpēm intelligētie. Intellectus iſte regula eſt circūſpectionū moralium. vt homo cū deſiderio cordis ⁊ pſecutione opis cōſideret q̄d vitandū. q̄d agendū q̄d expectandū. Iſte intellect⁹ eſt donum ſpūſſcti. Ps. Intellectū tibi dabo ⁊ inſtruam te. Ali⁹ eſt intellect⁹ q̄ eſt ianua ɔſiderationū ſcientialiū. Scribit in Eccl'iaſtico. In theſaurꝫ ſapiētie intellect⁹ diſcipline hoc eſt dicere. ꝙ theſauri abſcōditi vel cōſiſtunt in cognitiōe cauſaꝝ altiſſimaꝝ. vel cōcluſionū vel pncipioꝝ. Oportet ergo hoiem p ſtudiū veritatꝫ fodere vt ad theſauꝝ ſapientie pueniat. Iſte intellect⁹ qui eſt ianua conſiderationū ſcientialiū.

·Partim eſt a dictamine nature. ſiue a lumine interiori.

·Partim ex certitudine experientie. ſiue a lumine exteriori.

·Partim ex illuſtratiōe lucis eterne. ſiue a lumine ſupiori.

Q2 ſit ptim ex dictamīe nature pat3 i Eccleſiaſtico. De⁹ de terra creauit hoiem ⁊ ad imaginē ſuā fecit illū. creauit ex ipo adiutorium ſil'e ſibi. ⁊ cor ad cogitandū dedit illi. diſciplina ⁊ intelligētia impleuit illū. Docet Eccleſiaſtic⁹. ꝙ aīa rōnalis tres h3 opationes. Unā quā pter immunitatē a materia eſt reflexiua ſui ſupra ſe. Secundā q̄ pter naturā pfectiōis ⁊ forme. eſt ɔuerſiua ſui ſupra corp⁹ ad miniſtrādū. Tertiam qua trāſcendens corp⁹ ⁊ ſe. eſt eleuatiua ſui ad deū ɔtemplādū Eſt aūt hic intellect⁹ ſm dictamē nature. qđ patet in Adā. q̄ omnib⁹ reb⁹ ſm ſpecificas differētias noīa impoſuit. Anima aūt nr̄a hab3 ſupra ſe q̄ddā lumē nature ſignatū. p qđ abilis eſt ad cognoſcendū pncipiū. ⁊ illa ſemiplene. q2 principia cognoſcim⁹ inq̄tū termios cognoſcimus. Secūdo intellect⁹ iſte eſt a frequētia experiētie. In pūerbijs legit. Uir i multis expert⁹ multa recognoſcit. Et phs docet ꝙ ex multis ſenſib⁹ fit vna memoria. et ex multis memorijs vnū expimētū. ⁊ ex multis experimētis vnū vniuerſale. qđ eſt pncipium artis ⁊ ſciētie. Tertio iſte intellect⁹ eſt ab illuſtratiōe lucis eterne. In Dañ. legit. dat ſapiam ſapiētib⁹ ⁊ ſciam intelligētibus diſciplinā. Erat lux vera que illuminat omnē hoiem. Joh. j. Querit Aug⁹. vbi ſcripte ſunt leges iuſticie ſm quas iudicat ipi⁹ Et rñdet ꝙ ſcripte ſunt in libro lucꝫ eterne que deſcēdunt in aīam nō migrādo. ſ3 impmēdo. ſicut imago anuli cere impmit ⁊ anulum nō relinq̄t. Homo ⁊ angel⁹ docēt miniſterialit ⁊ adminiculatiue. ſic̄ q̄ feneſtra3 aperit dī domū illuminare. Sol⁹ de⁹ doc3 effectiue. Sol⁹ cathedrā habet in celis qui

doce̅t hoīem in terrꝭ. In deo viuimꝰ.moue
mur ⁊ ſumꝰ.diͨ Augꝰ.ꝙ aplͥs loquit̄ nō tm̄
de vita tꝑali.ſʒ intellectuali.ſm ꝙ deꝰ eſt oī
bus cauſa eſſendi.rō intelligēdi. ⁊ ordo vi/
uēdi. Circa h̄ tria tres cauēdi ſunt erro/
res in ſciētijs. Unꝰ eſt ꝯtra cām creandi.
Secūdꝰ eſt ꝯtra rōnē intelligēdi. Tertiꝰ eſt
ꝯtra ordinē viuēdi. Primꝰ eſt de eternitate
mūdi. Secūdꝰ de neceſſitate fatali. Tertiꝰ
de vnitate intellectꝰ humani. Iſti errores
ſignificant̄ in Apoc̄. in numero nominū be
ſtie.que ſunt.dclxvj. Primi fundūt ſe ſup̄
circulū motꝰ ⁊ tꝑis. Secūdi ſupra motū
ſydeꝝ. Tertij ſupra intelligētiā vnā corpꝰ
ingredientē ⁊ egredientē. Primꝰ error refel/
litur ꝑ id qđ ſcriptū eſt. In ꝑncipio creauit
deꝰ.aut em̄ ſentꝭ deū eſſe cauſam oīm ſm to
tum.aut ſm ꝑtē. Si ſm ꝑtē.ḡ aufers a deo
ꝑncipalitatē cauſandi. Si ſm totū. ḡ creat
de nihilo. Dixit ſctā mulier. Reſpice oīa.
qꝛ de nihilo creauit illa deꝰ. Secūdꝰ er/
ror refellit̄.qꝛ ſi neceſſitas fatalis eſt.liberū
arbitriū nō eſt. Tertiꝰ error refellit̄.qꝛ ſi hō
aliq̄d diſtinctū eſt.habʒ ꝑncipia eſſentie ſue
ꝓpria ⁊ diſtincta. Tertio intellectꝰ eſt cla/
uis ꝯtēplationū celeſtiū. Eſt autē iſte itel/
lectus triplex.ſ.

Intellectꝰ ꝟbi increati. ꝑ qđ oīa creant̄.
Intellectꝰ ꝟbi icarnati.ꝑ qđ oīa reꝑant̄.
Intellectꝰ ꝟbi inſpirati.ꝑ qđ oīa reuelāt̄.

Niſi em̄ q̄s poſſit ꝯſiderare a q̄ res orian
tur.⁊ qualit̄ in finē reducāt̄. ⁊ qualiter ī eis
deꝰ reluceat.intelligētiā habere nō poteſt
De primo dꝛ ad Roma.j. Inuiſibilia dei a
creatura mūdi ꝑ ea q̄ facta ſunt itellecta cō
ſpiciunt̄.ſempiterna q̄ʒ virtꝰ eiꝰ ⁊ diuinitas
Sempiterna q̄ʒ virtꝰ dī ꝑ effectū intelligi/
tur.qꝛ eſt cauſa oīm. Hoc eſt ꝯtra phōs. q̄
dicūt ꝙ idem manēs idem. nō eſt natū fa/
cere niſi idē. Nā ab vniſſimo dō manāt mlͭ
tiformia.ab eterno tꝑalia. ab actualiſſimo
poſſibilia.a ſtabiliſſimo mutabilia.a ſimpli
ciſſimo cōpoſita. a ſublimiſſimo infima.

Sed h̄ eſt q̄ſtio.cū effectꝰ debeat aſſimila
ri cauſe.q̇d eſt ꝙ cauſa ꝯtrariat̄ effectibꝫ ī p̄
dictis ꝯditiōibꝫ. Sʒ nota ꝙ hoꝝ oſtiū eſt
Intellectꝰ ꝟbi increati.qđ eſt radix intelligē
tie. Qui nō hʒ oſtiū intrare nō poteſt. Phi
habēt ꝓ impoſſibilibꝫ q̄ ſunt ſūme ꝟa. quia
oſtiū eis clauſum ē. Quō aūt p̄dicta intel
ligant̄ docet Paulꝰ ad Heb. Fide intelligi
mus aptata ſecula ꝟbo dei. vt ex inuiſibili/
bus viſibilia fierēt. Summꝰ ſpūs cū ſit pu
rus actꝰ.⁊ ſit nō tm̄ intelligēs ſʒ ⁊ intellectꝰ
nō poteſt ſe nō itelligere. Cū igit̄ intellectū
equet̄ intelligēti.itelligit q̄cq̇d eſt ⁊ q̄cquid
pōt.ḡ ⁊ rō intelligēdi equat̄ intellectui.qꝛ ſi/
militudo eiꝰ eſt. Hec aūt ſilitudo verbū eſt.
qꝛ ſm Augꝰ. ⁊ Anſ. Silitudo mētis ꝯuer
tentis ſe ſup ſe.q̄ in acie mētis eſt ꝟbum eſt
Si ḡ hec ſilitudo eq̄lis eſt.deꝰ eſt. Igit̄ ſpe
cies originata rep̄ſentat originantē. ſm oē
qđ eſt.⁊ ſm oīe qđ poteſt.ḡ repn̄tat multa

Itē cū virtutē p̄ris rep̄ſentet. repn̄tat vir
tutē immēſiſſimā. Hec aūt virtꝰ q̄to magꝭ
vnita.tāto plꝰ infinita.ḡ illa ſimilitudo rep̄
ſentat infinita. Igit̄ in ea ſunt oīa intelli
gibilia ⁊ factibilia.ergo neceſſe eſt ꝙ ab vno
ſint multa. Si ḡ verbū intelligꝭ oīa facti/
bilia.ideo iudeꝰ nō poteſt itelligere. Hoc eſt
qđ dicit ſcriptura.dixit deꝰ.fiat ⁊ factū eſt.i.
verbū genuit in q̄ oīa diſpoſuit. ⁊ diſpo/
nēdo fecit. Uerbo tuo tibi coeterno facꝭ q̄/
cū q̄ʒ facis.nec aliter q̄ʒ dicēdo facis.non tm̄
ſempiterne facis q̄ ſempiterne dicꝭ. Ait Au
guſtinꝰ li.ꝯfeſ. Si vnitas hr̄et vim cogno/
ſcitiuā totiꝰ ſui poſſe.cognoſceret oēs nu
meros.⁊ punctꝰ in cētro oēs lineas. vni/
tas tm̄ cū ſit eſſentialis numero ⁊ ꝑs nume
ri plꝰ eſt ꝑncipiū q̄ʒ punctꝰ. Punctꝰ em̄ ē ꝑn
cipiū ſʒ nō ꝑs. Neutꝝ tm̄ eſt actiuū ꝑncipiū.
Igit̄ cū ſummꝰ intellectꝰ ſit actiuū ꝑncipi/
ū.in ſilitudine ſua oīa diſponit. omnia
exprimit.oīa agit.

Uidiſti quō ab vno ſunt mltiformia.vi/
de quō ab eterno ꝓducunt̄ tꝑalia. Que ei a
p̄re ꝓcedūt ordiate ꝓcedūt ⁊ vnū ē cā alteriꝰ
ordie nat̄e ⁊ tꝑis.ḡ ꝟbū ſic repn̄tat res ſic ꝓ
ducunt̄ in eſſe.qꝛ in ꝓuidētia mea poſſunt
eſſe multa futura.q̄ꝝ vnū diſtantiꝰ eſt alio.
⁊ in memoria mea multa p̄terita.q̄ꝝ vnum
magꝭ diſtās q̄ʒ aliud.nec tm̄ ſequit̄ ꝙ cū eue
niunt ſit mutatio ī memoria vl in ꝓuidētia
Sic in ꝟbo dei nō eſt mutatio. cū ab et̄no
dicat.⁊ ex tꝑe creet. Sicut ſi velle meū eſſet
poſſe.ſi vellē mō cras rē fieri.nō eſſʒ muta/
tio in me ſi fieret. eſſet aūt mutatio ſi de nō
volēte fierē volēs. Itē ab actualiſſimo
fiunt poſſibilia ſiue materialia.

P̄r intelligit̄ ꝑncipiū ꝑncipiās de ſe.
P̄r intelligit̄ ꝑncipiū ꝑncipiās de nihilo
P̄r itelligit̄ ꝑncipiū ꝑncipiās de aliquo
materiali.

Uerbū p̄ris exp̄mit p̄rem vt ꝑncipiū ꝑn

cipiās de ſe. ⁊ h̄ modo eſt repn̄tās ꝑductōꝫ eternoꝝ .ſ. ſpū̄ſſcti ⁊ ſuā. Verbū p̄ris exp̄mit patrē vt p̄ncipiū p̄ricipiās aliq̄d d̄ nihilo. ⁊ ſic repn̄tat ꝑductōꝫ ſpūaliū creatorum euiternoꝝ vt angl'orum ⁊ animaꝝ.

Verbū p̄ris exp̄mit patrē vt p̄ncipiū p̄ncipiās aliq̄d de aliquo materiali. ⁊ ſic repreſentat ꝑductionē corꝑaliū diſtinctoꝝ. Illud em̄ q̄d fit de alio p̄us erat in potētia q̄ꝫ fieret. ḡ d̄ neceſſitate repn̄tat poſſibilia. Ab actualiſſimo ḡ fiūt poſſibilia. Hec ſil'itudo ſiue v̄bū eſt v̄itas. que q̄dē veritas eſt adeq̄tio intellectꝰ ⁊ rei. illiꝰ intellectꝰ dico qui eſt cauſa rei. nō mei q̄ nō eſt cauſa rei. Tūc eſt vera adequatio qn̄ res eſt ſ'm hāc ſubſtātiam. tāta. talis. ordinata. agēs. patiēs. Situata ſ'm d̄ras p̄dicamētoꝝ. tūc em̄ v̄e res ſunt qn̄ ſunt in re. vel in vniuerſo ſicut ſunt in arte eterna. vl' ſicut ibi exprimunt̄. Res aūt v̄a eſt ſ'm ꝙ adequat̄ intellectui cauſanti. Quia v̄o ꝑfecte nō equat̄. ſꝫ adequat̄ rōi que exp̄mit eā. quā tn̄ nō adeq̄t. ideo om̄is creatura mēdaciū eſt. ſ'm Aug. Res autem adequata nō eſt ſua adeq̄tio. ḡ neceſſe eſt vt in v̄bo dei q̄d eſt adequatio. ſit veritas creature. ⁊ in creatura ſil'itudo veritatis. Vn̄ licet angelꝰ magis ꝑticipet v̄bo in ꝯditiōibꝫ nobilibꝫ. tn̄ q̄ꝫtū ad rationē exēplaritatis ſiue exprimentē nō excedit angelꝰ vermicl'm. Ita em̄ rō vermiculi exp̄mit vermiculū. ſic ratio angeli angelū. Vides ḡ quomō ab actualiſſimo ſunt poſſibilia. a ſtabiliſſimo mutabilia. a ſublimiſſimo infima. Et ſicut lux facit multiformitatē coloꝝ. ita v̄bū multiplicitatē reꝝ ⁊ varietatē. iō nō ꝯtingit itelligere niſi ꝑ verbū. Hec clauis anime purgate ꝑ fidē neceſſaria eſt. q̄ꝛ mētis humane acies inualida. in tā excellēti luce non figit̄ niſi ꝑ iuſticiā fidei emūdet̄. Vn̄ om̄es q̄ nō habēt fidē. habēt manū amputatā. Vn̄. pſ. Ip̄e dixit ⁊ facta ſunt ⁊c̄.

Secūda clauis eſt intellectꝰ v̄bi īcarnati. ꝑ q̄d oīa repant̄. Vn̄ xp̄us dicebat. Hec ſunt v̄ba que locutꝰ ſuꝫ vob̄ cū adhuc eſſem vobiſcū. q̄m̄ oportet ipleri q̄ ſcripta ſunt in lege ⁊ ꝓphetis ⁊ pſalmis de me. tūc aperuit illis ſenſum vt intelligerēt ſcripturas. loq̄t̄ verbū dei. de q̄ dic̄ Joh. Verbū caro factū eſt ⁊ hab. in nob̄. Ubi oñdit duas naturas in vna ꝑſona. Hāc ſcripturaꝝ impletionē docet Paulꝰ qn̄ dic̄. Finis legis eſt chriſtꝰ ad iuſticiā om̄i credēti. In lege ſcriptuꝫ eſt ꝙ duo cherubin verſis vultibꝫ in ꝓpiciatorium ſe reſpiciebāt. Duo cherubin duo teſtamēta. quoꝝ aſpectꝰ erat in xp̄m. Per hanc clauim v̄bi incarnati ſcripture hn̄t intelligi que ſunt p̄ncipalit̄ de op̄ibꝫ repatiōis. Niſi em̄ intelligas originē ⁊ ordinē reparatiōis ſcripturā intelligere nō potes. Nomē autē repatoris eſt verbū dei. q̄d deſcribit Iſaias ſic inq̄ens. Paruulꝰ natꝰ eſt nob̄. ⁊ filiꝰ datꝰ eſt nobis. cuiꝰ impīū ſup humeꝝ eiꝰ. ⁊ vocabit̄ nomē eiꝰ admirabilis ꝯſiliariꝰ. deꝰ fortis. pater futuri ſeculi. p̄nceps pacis. Iſte puer repauit hierarchiā celeſtē ⁊ ſubceleſtem. q̄ tota corruerat. Ergo neccē fuit vt tāgeret celum ⁊ tāgeret terrā. Iſte hierarcha dꝫ eſſe p̄celſus. q̄ ſolꝰ poſſit ſaluare. Vn̄ dr̄ Admirabilis. Multipharie em̄ olim deꝰ loquēs patribꝫ in ꝓphis. nouiſſime diebꝫ iſtis locutꝰ eſt nob̄ in filio. q̄ cū ſit ſplēdor gl'ie ⁊c̄. vſq̄ꝫ purgationē pctōꝝ faciēs ⁊c̄. Ab iſto admirabili ꝓcedūt mirabilia. Vn̄ ⁊ in ſue tp̄alis natiuitatis exordio fecit miraculū miraculorum. q̄d oīa alia miracula reſpiciūt. Habuit em̄ naturā corporeā ⁊ naturā incorpoream. naturā diuinā. naturā humanā. naturā tp̄alem. naturā eternā. Matrē ⁊ v̄ginem. Vnitū eſt p̄mū vltimo. ſummū imo. deꝰ limo. Vide arcū q̄ hꝫ multiformitatē coloꝝ ⁊ naturaꝝ. ⁊ bn̄dic q̄ fecit illū. q̄ꝛ valde ſpecioſus eſt in ſplēdore ſuo. Hic eſt ſol q̄ deſcēdit ꝑ decem gradꝰ in horologio Achaz. id eſt. v̄bū incarnatū. ꝑ nouē ordines angeloꝝ vſq̄ꝫ ad hoīem q̄ decimꝰ cōputat̄. In hoc miraculoꝝ miraculo .ſ. ꝙ deꝰ eſt homo fides accipit vires ſuas. Vn̄ Moy. poſtq̄ꝫ minauit gregē ad interiora deſerti. vidit rubum q̄ ardebat ⁊ nō cōburebat̄. Vadā inquit ⁊ videbo viſionē hāc magnā. Et ibi fuit illuſtratꝰ. Rubꝫ ſpinoſa. paſſibilitas carnis. flāma aīa xp̄i plena luminibꝫ ⁊ igne caritatis. Lux diuinitas. lux ꝯiūcta rubo mediāte flāma. eſt diuitas ꝯiūcta carni mediante aīa. Vt ḡ poſſit hierarcha d̄ mortuis facere viuos. de hoībꝫ dei filios. neceſſe eſt vt ſit p̄celſus ⁊ admirabil'. Secūdo neceſſe eſt vt hierarcha nr̄ ſit ſenſatꝰ iuxta triplicem ſapientiam.

Sapiētiā innatā quā habuerūt angeli ⁊ p̄mꝰ hō. ⁊ ꝑ hāc ſcit oīa que poſſumꝰ ꝑ habitum ſcire.

Sapiētiā infuſam. ꝑ quā cōprehēdit glorioſa ⁊ infinita. q̄ꝛ ſapie eiꝰ nō eſt numerꝰ

Sapiam eternã ꝑ quã cõpꝛehendit omia tam poſſibilia fieri ꝗ̃ diſpoſita.

Decebat em̃ vt q̃ repatur⁹ erat vniuerſũ ſciret vniuerſũ. Viu⁹ eſt ſmo dei ⁊ efficax. Seq̄r. Oia nuda ⁊ apta ſunt ocul' eius. ad quẽ nob ſermo. Sȝ q̃rit. q̃ neceſſitas fuit vt hr̃et ſapiam niſi diuĩã. Rñdeo. vt q̃ noue rat ꝑ ſciam. ſciret ꝑ experientiã. Nõ em̃ hẽm⁹ põtificẽ q̃ nõ poſſit cõpati infirmitatib⁹ noſtris. temptatũ aũt ꝑ oia ꝓ ſilitudine abſq̃ pctõ. Vñ eſt ſimul aduocat⁹ ꝓ nob ⁊ iudex ꝯtra nos. Iſte ꝯſiliari⁹ adeo fuit ſapiẽs. ꝙ omnes ſcripture ſapiẽtes nõ fuerũt niſi ſymulacra hui⁹ ſapiẽtꝫ. Ad hũc referũt̃ omia eloquia ſapie. Vñ de xp̃o intelligit̃. Specioſus forma p̃ filijs hoim. licet iudei accipiãt de ſalomone. ſil'r ⁊ illud de xp̃o intelligitur Sit nomẽ ei⁹ bñdictũ in ſecula. ⁊ iõ dic̃. cõſiliari⁹. Et iõ dic̃ de⁹ Tertio neceſſe fuit vt hierarcha nr̃ eſſet acceptiſſim⁹ deo. Tal' decebat vt eſſet nob põtifex. ſanct⁹. innocens impollut⁹. ſegregat⁹ a pctõrib⁹. ⁊ excelſioꝛ celis fact⁹ Vidim⁹ gl'iam ei⁹. gl'iam q̃ſi vnigeniti a pr̃e plenũ gr̃e.

Habuit aũt gratiã trifoꝛmem.

Gr̃aȝ ſingl'arꝫ ꝑſone. ꝑ quã ille hõ gr̃⁹ fuit

Gr̃am capitis. ꝑ quã influit.

Gr̃am vniõis q̃ ex vna pte infinita fuit. Fuit g° acceptiſſim⁹. non ſolũ q2 deifoꝛmis ſȝ q2 de⁹ Et ſic̃ a ſapiẽtiſſimo fluxerũt documẽta certiſſima. ita a dõ exẽpla ſanctiſſima Vñ emanatiões ⁊ flumia ꝑadiſi ⁊ ſcaturitiones fontiũ hũc deũ de deo ſũt expmẽtia

Quarto neceſſe fuit ꝙ hierarcha nr̃ eſſet victoꝛioſiſſim⁹. Expolias em̃ pncipat⁹ ⁊ poteſtates traduxit ꝯfidẽter. palã triũphãs illos in ſemetipo. Xp̃s aũt vicit mũdũ. Vñ ps̃. Attollite poꝛ. pn. vr. ⁊ ele. poꝛ. et. ⁊ i. r. g.

Spoliauit iſernũ. Quis ẽ iſte rex gloꝛie dñs foꝛtꝫ ⁊ potẽs. dñs potẽs i ꝓlio.

Reſtaurauit ꝑadiſum. Quis eſt iſte rex gloꝛie. dñs virtutũ ipe eſt rex gloꝛie.

Neceſſe eſt g° vt in noie Jhu omne genu flectat̃. celeſtiũ. terreſtriũ. ⁊ infernoꝝ. Quis eſt iſte qui venit de edom tinctꝫ veſtib⁹ de boſra. Ego q̃ loq̃2 iuſticiã ⁊ ꝓpugnatoꝛ ſum ad ſaluãdũ. Et iõ ꝺ2 foꝛtꝫ. a q̃ manãt foꝛtia pꝛſidia. Vñ mõtes in circuitu ei⁹. ⁊ omia bella ſcripturaꝝ referunt̃ ad victoꝛiã xp̃i.

Quinto opoꝛtet ꝙ hierarcha nr̃ ſit largiſſim⁹ ꝓpter magnitudinẽ influẽtie. Vñ ad Eph. ſcribit̃ Vnicuiq̃ noſtꝝ data eſt gr̃a. ꝓpter q̃d dic̃. Aſcẽdẽs i altũ capt. dux. capti. Vñ ſic̃ nubes aſcẽdit vt poſtmodũ pluat. ſic xp̃s vt dona ſua mittat. Exiſtẽs em̃ i terra. dedit ſpm̃ ſctm̃ occulte. aſcẽdẽs mãifeſte

Fuit aũt xp̃s ꝑ miſſionẽ ſpiritusſancti

Hierarcha purgãs. Fact⁹ eſt repẽte ꝺ celo ſon⁹ tãq̃ aduenientꝫ ſ. vehe. ecce purgatõ

Hierarcha illuminãs. Apparuerũt ill' diſpꝛtite lingue tãq̃ ignis. ecce illuminatio.

Hierarcha ꝯſummãs. Seditq̃ ſup ſingulos eoꝝ. ecce ꝑfectio. Ab h̃ largitoꝛe manãt dona gr̃uita. ⁊ q̃cq̃d inuenit̃ in ſcriptura diffuſiõis in ſole vel alijs. referũt̃ ad largitoꝛẽ h⁹ ſpũs. Qui ſpũſſctũs ꝺ2 ſpirit⁹. q2 purgãs. ſpũs q2 inſtruẽs. ſpẽi domus diuidere ſpolia. Et Iſa. dic̃. Letabũt̃ corã te. ſic̃ exultãt victoꝛes capta p̃da qñ diuidũt ſpolia. Alij dat̃ ꝑ ſpũm gr̃a ſermonũ. alij genera linguaꝝ. Vñ dic̃ pr̃ futuri ſeculi. Pr̃ eſt pncipiũ influẽtiaꝝ ꝑ q̃s viuim⁹ i futuro ſeculo. q2 omne datũ optimũ ⁊ omne donũ ꝑfectũ deſurſũ eſt deſcẽdẽs a pr̃e luminum. Sequit̃. Volũtarie genuit nos v̱bo v̱itatꝫ vt ſim⁹ initiũ aliq̃d creature ei⁹ Nõ ſum⁹ initiũ creature. tũc erim⁹ ſimplex creatura. Iſte pr̃ eſt largiſſim⁹. Amẽ dico vob. Si q̃d petieritꝫ pr̃em in noie meo ⁊c̃. Aperꝫ tu manũ tuã. ⁊c̃. hoies ⁊ iumẽta ſaluabis. Inebꝛiabũt̃ ab vbertate dom⁹ tue ⁊c̃.

Sexto dȝ hierarcha nr̃ eſſe ſũme iuſtus ꝓpter multitudinẽ iuſticie ⁊ equitatis.

Infallibiliter inquirentis.

Irrepꝛehẽſibiliter diſcutiẽtis.

Irreuocabiliter ſentẽtiantis Iſa. xj. ca. Juſticia cingulũ lũboꝝ e⁹ nõ ſm vi. o. iu. ⁊c̃ Ergo eſt de⁹. q2 pur⁹ hõ nõ iudicat niſi ſm audita. Ad iſtũ iudicẽ referũt̃ oia iudicia ſcripturaꝝ. Et iõ ꝺ2 pnceps pacis. Vñ ab eo manãt iuſta iudicia. Xp̃s eſt dñs. q̃ habet clauim apit ⁊ nemo claudit. claudit ⁊ nemo aperit. Clauis iſta eſt myſteriũ vnionis

Tertia clauis eſt intellect⁹ v̱bi inſpirati nõ em̃ fit reuelatio niſi ꝑ v̱bũ inſpiratũ. Danieli reuelauit de⁹ ſmonẽ. ⁊ intelligẽtia op⁹ eſt in viſiõe. Niſi em̃ v̱bũ inſpiratu ſonet in aure coꝛdis. niſi ſplẽdoꝛ v̱bi luceat in oc'lo mẽtis. niſi vapoꝛ ⁊ emanatio omipotẽtꝫ dei inſtillet guſtũ ſuauitatꝫ. niſi ſempiternitas impleat aiam. nõ eſt hõ apt⁹ ad intelligẽtiã viſionũ. Sȝ Danieli dedit de⁹ intelligẽtiã omniũ viſionũ ⁊ ſomnioꝝ. ꝑ v̱bũ inſpirati

Viſio autem triplex eſt. ſ.

Corꝑalis Que ſine intellectuali nõ ꝓ fuit Balthaſar ĩ inſcriptiõe manus.

Imaginaria Que ſine itellectuali nõ ꝓ fuit Pharaoni in ſpicis ⁊ bobꝫ.

Intellectual' Hec ꝓfuit Danieli ⁊ Joſeph. Jobi rñdet ioſeph. Daniel paulo

Preter has viſiões fit viſio ſex modis q̃ rñdet opibꝫ ſex dieꝝ. qbꝫ ꝑficiṫ minoꝛ mundus ſicut maioꝛ mũdꝰ ꝑfectus eſt.

Prima eſt viſio itelligẽtie ꝑ naturã idite.

Scda ē viſio itelligẽtie. ꝑ fidem eleuate

He ſunt multoꝛum

Tertia ē viſio itelligẽtie ꝑ ſcꝑturã erudite

Quarta ē viſio itelligẽtie ꝑ ꝯtẽplatiõeꝫ ſuſpenſe. He ſunt paucoꝛum.

Quinta eſt viſio intelligẽtie ꝑ ꝓpheciam illuſtrate.

Sexta eſt viſio intelligẽtie ꝑ raptũ in deum abſoꝛpte. He ſunt pauciſſimoꝝ.

Ad has ſequiṫ viſio aĩe beatificate. quas om̃es habuit paulꝰ. Intelligẽtia indita q̃ nõ excedit limites rõnis. intelligiṫ ꝑ ꝑmã diẽ in qua facta eſt lux. Hec eſt lux de q̃ diẽ ꝓpheta. Signatũ eſt ſuꝑ nos lumꝰ vultꝰ tui dñe. Sine lumĩe indito nõ habeṫ fides. nõ habeṫ grã. nõ habeṫ ſapiẽtia. Et ita prima die diuiſa eſt lux a tenebꝛis.

Intelligẽtia ſublimata ꝑ fidẽ intelligiṫ ꝑ ſcdam diẽ q̃ factũ eſt firmamẽtũ in medio aquaꝝ. Hoc firmamẽtũ eſt fides. q̃ eſt oꝛigo ſapiẽtie ⁊ oꝛigo ſciẽ. Et ſiue ſit de tꝑalibꝫ ſiue de eternis fides nõ diſcoꝛdat a ſciẽtia

Intelligẽtia ꝑ ſcripturã erudita. intelligitur ꝑ diẽ tertiã q̃ ꝯgregate ſunt aque ⁊ apparuit arida. terra eſt ſcriptura hñs intelligẽtias ſpũales. q̃ mirabilibꝫ expoſitiõibus pullulãt. ⁊ in his ꝓdiṫ herba virẽs ⁊ lignũ paradiſi. Intelligẽtia ꝑ ꝯtemplatiõꝫ ſuſpenſa. intelligiṫ in oꝑe q̃rte diei. qñ factã ſũt ſol ⁊ luna ⁊ ſtelle. Qui nõ hꝫ ꝯtemplationẽ nõ habet oꝛnamẽtũ ſolis. lune. ⁊ ſtellarum. Debet aĩa ſunamitꝫ amiciri ſole. lũa. ⁊ ſtell'.

In ſole intelligiṫ ꝯtemplatio hierarchie ſuperceleſtis.

In luna intelligiṫ cõtẽplatio hierarchie ſubceleſtis.

In ſtellis intelligiṫ cõtemplatio hierarchie celeſtis. Uñ Iſa. Tũc videbis ⁊ afflues ⁊ mirabiṫ ⁊ dilatabiṫ coꝛ tuũ. In q̃ notaṫ ꝙ ſpẽs ꝯtemplatiõis ſunt tres.

Admiratio. Mirabiṫ inquit.

Dilatatio Dilatabiṫ inqt. Comederunt ⁊ biberũt ⁊ viderũt deũ iſrael.

Alienatio Afflues inquit.

Intelligẽtia ꝑ ꝓphiam illuſtrata itelligiṫ in oꝑe q̃nte diei. Uidẽt ꝓphete ꝓphetata ĩ ſpeculo eternitatꝭ. Et licet ꝓphetatũ ſit contingẽs. tamẽ ꝓphetia eſt infallibilis. ꝓpṫ veritatis eterne infallibilitatẽ. Iſti ſunt piſces qui ꝓpṫ multitudinẽ pinnulaꝝ ferũṫ ĩ ꝟbo.

Intelligẽtia ꝑ raptũ in deũ abſoꝛpta reſpondet ſexte diei. De hoc raptu dicit apoſtolus. Scio hominẽ añ annos x iiij. ſiue ĩ coꝛꝑe ſiue extra coꝛpus. neſcio deꝰ ſcit raptum hmõi. Hic raptꝰ facit animã ſimilimã deo. q̃ztum eſſe poteſt in ſtatu vie. Rapti autem nõ habẽt habitũ gloꝛie. ſed actum. Et ſicut raptꝰ eſt in cõfinio vie ⁊ patrie. ita eſt ĩ cõfinio vnionis ⁊ ſeꝑationis a coꝛꝑe Ideo dicit apoſtolꝰ. Siue in coꝛꝑe ſiue extra coꝛpus neſcio. Uñ ergo ꝓſumit aliꝰ determinare qd̾ Paulꝰ neſciuit. Tũc adimpleṫ quod ſcribiṫ. Faciamꝰ hominẽ ad imaginẽ ⁊ ſimilitudinẽ noſtrã. quia talis dignꝰ eſt vt ꝓſit volatilibꝫ ⁊ piſcibꝫ maris. Q̃to em̃ quis eleuatioꝛ. tãto humilioꝛ ſit. vt paulus poſt raptũ. q̇ etiã cubile matrimonij determinã dum deſcẽdebat ꝑ humilitatẽ. Job. xxxix. di. Nunq̇d ad ꝓceptũ tuũ eleuabiṫ aquila. ⁊ in arduis ponet nidũ ſuũ. Ubicunq̃ fuerit cadauer ſtatim adeſt. Mirabilia primo dixerat de aquila. ⁊ poſtea humilia. ſic eſt d̾ raptu. Ille em̃ qui in raptu fuit maioꝛ. magis eſt humilis. ⁊ ſic neceſſe eſt. qꝛ ſi ſuperbiret poſſet amittere gratiã. ⁊ cadere in reproꝑũ ſenſum. ⁊ vix vnq̃ ſurgeret. qꝛ q̃to magis nouit. tãto magis ſciret ſoluere om̄ia q̃ dicerenṫ ſibi. ⁊ ideo nõ ſine cauſa fuit datꝰ apoſtolo ſtimulꝰ carnis. ij. Coꝛ. xij. Ne magnitudo inq̇t reuelationũ extollat me. Ille inq̃ qui ad talẽ ſtatũ ꝑuenit poteſt alios oꝛdinare ⁊ regere. vt Paulꝰ fecit. qui oꝛdinauit eccl'iam ſm̄ exẽplar qd̾ ſibi mõſtrabatur

Septimꝰ dies eſt abſolutio a coꝛꝑe Hodie mecũ eris in ꝑadiſo. Luc̃ xxiij. Que dies nõ habet veſperã. Et poſt ſequiṫ octaua dies que nõ eſt alia a ꝓcedentibꝫ. ſed reiteratio ꝑme diei qñ aĩa reſumpſerit coꝛpus ſuũ

Hec eſt ergo clauis dauid q̃ docet ꝟbum inſpiratũ. Illud inq̃ verbũ qd̾ eſt ĩ ſinu patris increatũ. incarnatũ in vtero ꝟginis. inſpiratũ in coꝛde tuo vbi habitat ꝑ fidẽ. illabitur mẽtes angelicas ⁊ hũanas intrãs. in eis facit intelligere has viſiões. qꝛ ẽ itellectꝰ

pur⁹.ſed alio ⁊ alio mō. quia ſunt maiores
ꝓfundatiões ſm ꝙ aīa intime inducitur vł
meditaꝛ in ſe.⁊ h̃ fit ꝑ diuinū radiū. vt dicit
Dyoni.de angelica hierarchia. Ergo ihm
inuocātes ꝑmū lumē ⁊c. Et ſic dic̄ Dyoni.
de eccl'iaſtica hierarchia. Lex diuinitatis
eſt.infima ꝑ media ad ſuꝑma reducere. Il/
le thearchic⁹ radi⁹ deſcēdēs ī celeſtē hierar
chiā.illā illuminat ⁊ ꝑ illā eccl'iaſticā vel ſub
celeſtē.totū tm̄ facit radi⁹. qꝛ āgeli ibi nihil
faciūt niſi occaſionalitꝛ. Sic̄ ſi aliq̄s vellet
ꝙ radi⁹ illuminaret multas domos. aperi
ret feneſtras.⁊ tm̄ radi⁹ omes ꝑtes domus
illuminaret.⁊ ſic̄ ſi q̄s ꝑpararet multa ſpe/
cula ad recipiendū lumē. Deinde ordine re
ſolutorio ille radi⁹ nos reducit in ꝯtempla
tionē celeſtiū.deinde ſuꝑceleſtiū.

Sermo quart⁹ Ꝺ veritas lux eſt in/
tellect⁹.⁊ de ei⁹ ſpeciebꝫ. ⁊ de viſione intelli/
gentie ꝑ naturā indite.⁊ triplici veritate.
Conſideratio prima.

v Idit deus lucem

ꝙ eſſet bona.⁊ diuiſit lucem a tene
bris. Gen̄.i. In om̄ibꝫ opibꝫ ſex
dierꝫ ꝑterq̄ꝫ ſcōe dictū eſt. Vidit de
us ꝙ eſt bonū.⁊ in fine dic̄. vidit de⁹ cuncta
q̄ fecerat ⁊ erāt valde bona. Videre dꝛ de⁹.
qꝛ videre nos facit. Prima viſio aīme eſt
ꝑ naturā intelligētie indite. Vñ ps.iiij. Si
gnatū eſt ſuꝑ nos lumē vult⁹ tui dn̄e. Et h̃
poſſunt explicari oīs difficultates phie.
Phi dixerūt nouē ſcias.⁊ polliciti ſūt dare
decimā.ſ.ꝯtēplationē. Sꝫ multi phi dū ſe
voluerūt diuidere a tenebris erroris.magꝭ
ſe erroribꝫ immiſcuerūt. Dicētes em̄ ſe ſapiē
tes ſtulti facti ſunt.ſuꝑbiētes de ſua ſciētia
luciferiani facti. Apud egiptios denſiſſime
tenebre erāt. Sꝫ ſanctꝭ tuis maxia erat lux
Omes q̄ fuerūt in lege nature.vt ꝑriarche
ꝓphete.phi.filij lucis fuerūt. Lux aīe ve/
ritas eſt. Hec lux neſcit occaſum.ita em̄ for
titer irradiat ſuꝑ aīam vt etiā nō poſſet co/
gitare nō eſſe.nec exprimi q̄re homo ſibi cō
tradicat.qꝛ ſi veritas nō eſt.verū eſt verita/
tem nō eſſe.g̃ aliq̄d eſt verꝫ.⁊ ſi aliq̄d verꝫ eſt
verꝫ eſt veritatem eſſe. g̃ ſi veritas nō ē. ve/
ritas eſt. Suꝑ oīa ꝑualet veritas.ij. Eſdre
iiij. Emittit aūt h̃ lux tres radios ꝑmos
Ecc̄i.xliij.tripliciter ſol exurēs mōtes. Eſt
em̄ veritas rerū. Veritas ſignorū ſeu vo/
cum.⁊ veritas morꝫ. Veritas rerꝫ eſt idi/
uiſio entis ⁊ eſſe. Veritas ſermonū eſt ad
equatio vocꝭ ⁊ intellect⁹. Veritas moruꝫ
eſt rectitudo viuēdi. Et iſte ſunt tres ꝑtes
phie quas phi nō inuenerūt vt eſſent.ſꝫ q̄a
iam ſm veritatē eſſent.om̄ino aduerterūt.
ſm Augꝰ. Hec triplex ỽitas ꝯſideraꝛ ex ꝑ
te ꝑncipij originātis.ex ꝑte ſubiecti ſuſcipi/
entis.ex ꝑte obiecti terminātis. Reſpic̄ aūt
origināſ ꝑncipiū in ratione triplicis cauſe
originātis.exēplātis.terminātiſ. Roma.xi
Ex ipſo ꝑ ipm ⁊ in ipo ſunt om̄ia.g̃ veritas
indicat ꝙ mens nr̄a ferꝛ naturali inclinati
one ad veritatē.ſm ꝙ eſt cauſa eſſendi.rō i
telligēdi.⁊ ordo viuēdi. Scōm cām eſſen
di veritas rerꝫ. Scōm rōnem intelligēdi
veritas vocū. Scōm ordinē viuēdi veri
tas morꝫ. Ex ꝑte aūt aīe om̄is irradiatō
veritatis ſuꝑ intelligētiā noſtrā. aut fit ſuꝑ
ipam abſolute.⁊ ſic ꝑtinet ad noticiā rerꝫ
ſpeculādarꝫ. Aut in cōꝑatione ad interꝑta/
tiuā.⁊ ſic eſt veritas vocū. Aut in cōpara/
tione ad affectiuā ⁊ motiuā.⁊ ſic eſt veritas
oꝑabiliū. Ex ꝑte obiecti ſic. Om̄e quod ē
aut eſt a natura.aut a rōne.aut a voluntate
Scōm ꝑmā eſt noticia q̄ eſt de rebus.
Secūdo mō de ſermonibꝫ. Tertio mo/
do de moribꝫ. Ergo ſm ꝑncipiū ſubiectū
⁊ obiectū eſt triplex radi⁹ veritatꝭ in aīma ꝑ
quē poſſit aīa nō ſolū eleuari ad ꝑpetua. ſꝫ
etiā in cauſas oīm.ſed ſi addaꝛ cōdimentū
fidei.tūc pōt eo facili⁹ vt cauſa eſſendi attri
buaꝛ patri. Rō intelligēdi filio. Ordo viuē/
di ſpūiſancto. Viſio g̃ intelligētie ꝑ natu
ram indite.vt ꝯuertiꝛ ad res.eſt veritas.
Vult aūt aīa totū mūdū deſcribi in ſe.
Mund⁹ ꝯſideraꝛ tripl'r.q̄ꝫtū ad eſſentiā
naturā.figurā. Iſte aūt radi⁹ dirigit ad q̄t/
titatū dr̄as occultas ꝯſiderādas. Ad figu
rarꝫ ꝓportiōes manifeſtas. Ad naturarꝫ ꝓ
prietates ex vtroq̄ꝫ ꝑmixtas. Naturalis ꝑ
mixta cōſideratio ē.qꝛ mō de cauſis q̄ ſunt
occulte.vt q̄liꝛ ignis calid⁹.q̄liꝛ herba cali/
da qꝛ h̃ hn̄t a ſpecie ſua q̄ occulta eſt. Mō d̄
quātitate ⁊ influētia corporꝫ. Et ſic de q̄nti
tate ſm q̄ttitatū dr̄as occultas fit entis di/
uiſio ſex modis ad pn̄s. In ſubāꝫ ⁊ accn̄s.
In vl'e ⁊ ꝑticulare. In potētiā ⁊ actum.
In vnū ⁊ mlt'a. In ſimplex ⁊ cōpoſitum.
In cām ⁊ in cauſatū. Hec ſunt ſex lumia
q̄ diſponūt aīam ad ſciēdū ⁊ bn̄ faciendū vł
ſentiēdū. Diuiſio ſubē ⁊ accidētꝭ ptꝫ. ſꝫ q̄

dam ſunt q̄ reducunꝶ ad iſtā. ⁊ in his eſt ma
ximus error. Dic̄ ille. Creatio nõ eſt. q̄re. q̄ꝛ
impoſſibile ē accidēs p̄cedere ſubam. Crea
tio accidēs eſt. Dico creatio q̄ eſt paſſio. ac
cidēs nõ eſt. qꝛ relatio creature ad creatorē
nõ eſt accidētal'. ſ; eſſential'. Silr potentia
materie nõ eſt accn̄s materie. ſ; eſſentialis
qꝛ hipo ꝙ eſt ad alteꝝ ē. Silr dr̄e ad gen⁹
reducūꝶ. vt mere p̄uatiões ad ſuos habit⁹.
Scd̄a diuiſio ē in vl'e ⁊ p̄ticulare. ⁊ circa
h̄ magn⁹ fuit error. Aliq̄ dicūt ꝙ vl'e nihil ē
niſi in aīa. Plato poſuit ſolū ī d̄o. Alij ꝙ ſo/
lum in aīa. Iſti nimis abſtrahūt. Dico ꝙ ē
vl'e vnū ad mlta. vnū in mult; . vnū p̄ter ml'
ta. Vnū ad mlta eſt ī potētia materie. qd̄ n̄
eſt cõpletū. Vnū in mult; p̄tib;. ⁊ vnū p̄ter
multa. in aīa. Vnū aūt ad mlta ⁊ vnū ī ml'/
tis ⁊ vnū p̄ter mlta. ī arte et'na ſunt. Per il/
lam em̄ artē ⁊ rõnē ꝯſiſtit ī re. Planū eſt em̄
ꝙ duo hoīes aſſilanꝶ. ⁊ nõ hō ⁊ aſin⁹. Ergo
neceſſe ē vt illa ſil'itudo fundeꝶ ⁊ ſtabiliaꝶ ī
aliqua forma ſtabili. nõ que eſt ī altero. qꝛ il
la p̄ticularis eſt. ḡ in aliq̄ vniuerſali. Rõ aūt
vniuerſal' nõ eſt tota in aīa ſ; in re ſm p̄ceſ/
ſum gener; ad ſpēm. vbi cõuenim⁹ p̄mo in
ſubſtātia vt in generaliſſimo. Deinde ī alijs
vſq; ad formā hoīs vltimatā. Tertia di/
uiſio eſt potētie ⁊ act⁹. Et in h̄ ſunt multi er
rores Dicūt q̄dā ꝙ act⁹ nihil addat ſuper
potētiā niſi modū eſſendi ſm cõpletū ⁊ icõ/
pletū. Nõ loq̄mur de potētia pure paſſiua
ſ; de illa q̄ p̄ducit ad actū. Neceſſe eſt em̄ cū
in oī creatura potētia actiua ꝯiūcta ſit potē
tie paſſiue. ꝙ ille due potētie fundēꝶ ſup di/
uerſa p̄ncipia rei. De potētia q̄ eſt rõ ſemial'
bic ē vis. qꝛ potētia tal' ſup actū alicubi ad/
dit p̄tē eſſendi vl' eſſentie. vt ſup rõnē corpꝭ
addit aīatū ſm rē. ⁊ ſup aīatū addit ſenſibi
le ordinatū tn̄ ad ſenſibile. ⁊ ſic vſq; ad ho/
minē. Sic ſilr de potētijs aīe ꝙ ſic tetrago
nus addit vnū angulū ad trigonū. ⁊ penta
gon⁹ ad tetragonū. ſic ſenſitiuū ad vegetati
uū. ⁊ rõnale ad ſenſitiuū. Aliqn̄ aūt addit
ſolū modum eſſendi. vt d̄ vno ī potētia fiat
vnū ī actu. addit ſolū modū ēēndi. qꝛ vnu;
nõ ꝯiūgiꝶ materie ſimplr. ſ; materie hn̄ti vi
tā in potētia radicali. Vn̄ inſanū eſt dicere
ꝙ vltia forma addaꝶ materie p̄me ſine aliq̄
vl' ꝙ ſit ei⁹ diſpoſitio. vl' ī potētia ad illā. vel
nulla forma iteriecta. Quarta diuiſio ē ī
vnū ⁊ mlta. ⁊ d̄ illa mlti ſūt errores. Quidā
dixerūt ꝙ oīa ſūt vnū vt ſic vna ē materia. ita
vna forma radical'. ⁊ poſtmodū mltiplicaꝶ
⁊ ſm modū eſſendi variaꝶ. ⁊ h̄ nihil aliud ē di
cere q̄ꝫ ꝙ illa p̄pō hō eſt aſin⁹ ſit v̄a p ſe. falſa
p accidēs. Vn̄ itellige ꝙ rõnale ⁊ irrõnale
nõ ſolū differt p accidēs. ſ; etiā eſſentialit.
Quinta diuiſio ē ī ſimplex ⁊ ꝯpoſitū. et d̄
hac ſt̄ etiā mlti errores. Quidā dicūt ꝙ ali
qua creatura ſit ſimplex. Et tūc ſeq̄ꝶ ꝙ ē pu
rus act⁹. qd̄ ē ſoli⁹ dei. ⁊ attribuere qd̄ ē dei
creature p̄iculoſū eſt. Min⁹ ḡ eſt p̄iculoſu;
dicere ꝙ angel⁹ ſit cõpoſit⁹. etiā ſi veꝝ nõ ſit.
q̄ꝫ ꝙ ſit ſimplex. qꝛ h̄ ego attribuo angelo.
nolēs attribuere qd̄ ē dei p̄pt' pietatē quam
habeo ad reuerētiā dei. ſ; ſm v̄itatē ſic vide
tur. qꝛ dic̄ Boeci⁹. Forma ſimplex ſubiectū
eſſe nõ pōt. ḡ angelo nihil accideret tūc nec
leticia nec triſticia. Sexta diuiſio ē ī cau/
ſam ⁊ cauſatū. ⁊ de hac ſunt mlti errores
Quidā em̄ dicūt mūdū ab eterno fuiſſe. qꝛ
in h̄ ꝯueniūt ſapiētes ꝙ nõ poſſit aliq̄d fieri
de nihilo. ⁊ eſſe ab et'no qꝛ neceſſe ē ꝙ ſic qn̄
res redit in nihilū. eſſe deſinit. ſic qn̄ fit d̄ ni
hilo. incipit eſſe. S; aliq̄ videꝶ poſuiſſe ma
teriā ingenitā. ⁊ ſic ſequiꝶ ꝙ de⁹ nihil fac̄. qꝛ
materiā nõ fac̄. quia ingenita. nec formam.
qꝛ aut fit de nihilo. aut fit de aliq̄. Nõ d̄ ma
teria. qꝛ eſſentia forme nõ pōt fieri de eſſen/
tia materie. nec de nihilo vt ſupponūt. eo ꝙ
d⁹ nihil p̄t facere d̄ nihilo. ſ; abſit ꝙ potētia
dei fulciaꝶ fece materie. h̄ ſūt fundamēta fidei
q̄ oīa examiat Scd̄a irradiatio itelligētie
p naturā indite eſt ad ꝯſiderādas quātita/
tū p̄portiões maīfeſtas. ⁊ ille ſūt valde ma/
nifeſte. qꝛ offerūt ſe ſenſui. ⁊ libent' hō negoci
atur circa iſta q̄ cadūt ī imaginatõe. qꝛ ima
ginatio ē fort; in nob. ⁊ rõ obſcuraꝶ. ⁊ iõ hō
multū in his detineꝶ. ⁊ iſta ſcia certiſſima ē.
qꝛ ad oculū p;. Vn̄ oēs alie ſcie p̄ter iſtā. q̄ſi
ſunt occulte. Hec ꝯſideratio mathematica
eſt circa ſex. aut circa nūeros ī ſua puritate.
⁊ ſic ē ariſmetrica. aut circa nūeros p̄ut cõſi
derāꝶ in ſonis. ⁊ ſic muſica. aut ī q̄titate cõ/
tinua. ⁊ circa p̄portiões dimēſiuas general'r
⁊ ſic geometria. aut p additõ; d̄ linea viſua/
li. ⁊ ſic p̄ſpectiua. aut ſm q̄titatē vtrāq; ⁊ ſ;
diſcretiones numerales ⁊ ſubales. vel cõti/
nuas ⁊ diſcretas. ⁊ ſic aſtronomia. ⁊ illa eſt
duplex. Vna d̄ corpibus regular; p motū.
⁊ ſic aſtronomia. alia de influētia. ⁊ hec par
tim ſecura eſt ⁊ p̄tim p̄iculoſa. ⁊ hec aſtrolo
gia. p̄iculoſa eſt p̄pter iudicia que ſequunꝶ. ⁊
ab hac fluūt geomancia. vel cyromancia. et

cetere ſpēs diuinatiōis. De ſcīe diſponūt
ad intellectū ſcripture. vt p3 de numeris ꝑ
fectis. de vnitate excreſcēte. vt p3 de ꝑfectō
ne ſenarij. q̄ de ſe ꝑfect⁹ eſt. Nō eñ vt dicit
Aug⁹. ſenari⁹ ideo ꝑfect⁹. q2 in eo numero
de⁹ fecit mundū. S3 ideo fecit de⁹ mundū
in illo numero. q2 ꝑfect⁹ eſt. Silr̄ de duob⁹
numerꝭ cubicis p̄mis. ſ. viij. z. xxvij. q̄a bis
duo bis. octo faciūt. ter tria ter. ſunt. xxvij.
qui ligari nō poſſunt min⁹ q̄3 ꝑ duos nume
ros q̄dratos. ſ. xij. z. xviij. Sic eñ ſe habēt
duodecim ad. xviij. vt. xviij. ad. xxvij. quia i
ſexq̄altera ꝓportione. q̄ tenet totū z ei⁹ me/
dietatē. Silr̄ patz de triangulo q̄n ducit i
cognitionē trinitatꝭ. Certū eſt eñ q̄ q̄ztus
eſt fili⁹. tātus eſt pr̄. z q̄ztus eſt pr̄. tāt⁹ eſt ſpi
ritus ſanct⁹ z fili⁹. Et inde triangulū ꝯſide/
ra. cui⁹ q̄libet angul⁹ totā ſuꝑficiē includit
Silr̄ ꝑſpectiua de radio directo. q̄ fortior
eſt. Sic ſi tu ꝓiicias directe deorſu3 lapidē
magnū ſonū facit. ſi aūt ex obliq̄. nō tm̄. Re
flexus radi⁹ eſt a corꝑe terſo z polito. ꝟtute
terſionis. z ibi accipit ſpēm. radi⁹ fract⁹ eſt i
introitu alteri⁹ ꝑſpicui Tertia irradiatō
aīe ſeu intelligētie ꝑ naturā indite eſt ad iue
ſtigandū naturaꝝ ꝓinixtas ꝓprietates. ſ. ꝑti
occultas z ꝑtim manifeſtas. Phs eñ ꝯſi
derat oīa ꝑ motū. Cōſiderat eñ de motu. d̄
p̄ncipijs mot⁹ z cauſis. vt locū z tp̄s. Cōſi/
derat aūt naturas corpoꝝ celeſtiū ſiue cor/
pora etheralia. metheoricalia. elementaria.
vegetabilia. ſenſibilia. rōnalia. Celeſtia in li
bro de celo z mūdo. vbi reducit oēm motū
ad motū ꝑfectū. ſ. localē. Iſte aūt local' eſt
triplex. aut circa mediū vbi nō ē ꝯtrarietas
z ſic circularꝭ. aut a medio. z ſic leuiū motus
aut ad mediū. z ſic mot⁹ grauiū ſiue mot⁹ re
ctus. Metheorica vt in libro metheororū
vbi dicē de imp̄ſſionib⁹ z mineralib⁹. De ele
mentarib⁹. vt de generatiōe z corruptione.
z de vegetabilib⁹. vbi ſunt mirabiles ꝯſide/
rationes. aut ſenſibilib⁹ vt i libro de aīalib⁹
quē totū nō habem⁹. aut de rōnalib⁹ vt i li/
bro de aīa cū ſuis appēdicijs. ſ. de ſenſu z ſen
ſato z de memoria z reminiſcētia. de ſpiritu
z aīa. de ſomno z vigilia. de morte z vita.

Secūdus radi⁹ veritatꝭ informat ad cō
ſiderationē locutionū z argumentationu3
ꝑſuaſionū rōnabiliū. vt hō habeat triplicē
artē ꝑ cū ad locutiones. cōgrue indicantes
mētis ꝯcept⁹. ad argumētatiōes trahentes
oīes mētis aſſenſus. ad ꝑſuaſiōes inclinā
tes oēs mētis affect⁹. Ratio eñ cogitat
facere q̄cq̄d in ſe eſt in alio. z q̄cq̄d eſt i alio
facere in ſe. hoc aūt nō fit niſi ꝑ ſermonem.
Quicq̄d ḡ eſt in aīma. aut eſt ꝑ modū cōce/
ptus. aut ꝑ modū aſſenſus. aut ꝑ modū af/
fect⁹. Ad indicādū ꝯceptū grāmatica. Ad
indicandū aſſenſum. z ſic loyca. Ad inclinā
dum affectū. z ſic eſt rethorica. Scōm ḡ
maticū oīs ꝑs orōis ſignificat mētis cō/
ceptū. Habet eñ ꝑtē ſignificantē ſubſtātiā
z qualitatē. z ſic eſt nomen. Habet ꝑtē ſigni
ficantē motū. z ſic eſt verbū. qd̄ dicit iclina/
tiones. vt indicatiu⁹ qui habet modū ſigni
ficādi. vt in rōnali. Imꝑatiu⁹ vt in iraſcibi/
li. Optatiu⁹ vt in cōcupiſcibili. Subiuncti
uus ꝑtim vtrūq3. Infinitiu⁹ q̄ſi materialiſ
Et ad has differētias oēs reducunt̄ ſcd̄3
p̄ſtianū. Silr̄ determinat de lr̄a. d̄ ſyllaba.
de dictiōe. de orōne. Quia eñ varij ſūt mo
di ſignificādi z terminādi ſm̄ diuerſas lin/
guas. vt terminatū in a. feminini generꝭ. vt
in pluribꝫ. i us. maſculini generꝭ. z ſic d̄ alijs

De littera determiat. ſ3 ad hāc nō poteſt
deſcendere niſi ꝑ ſyllabā. Ultimo cōſide/
rat de ꝯnexiōe dictionū. ſ3 poſtea determi/
nat d̄ ꝓſodya ſilr̄ z dyaſinterica. Exp̄mit āt
oīa ꝑ octo ꝑtes orōis. Ad lr̄a3 aūt deſcēdit
ꝑ ſyllabā. z p⁹ea d̄ ꝓſodia z metrica. z hmōi
referunt̄ ad p̄mū. Cōſiderat ſilr̄ modos vt
accidētia. vt in q̄b⁹ accidētib⁹ ntūs ꝯſtruat̄
cū ꝟbo ſingularꝭ nūeri. vt nō dicat̄. hō cur/
rūt. q2 ab vna ſuba nō egredit̄ niſi vn⁹ act⁹.
Silr̄ vt p⁹ ꝟbū trāſitiuū nō ponat̄ ntūs ſ3
accuſatiu⁹. q̄ dicē terminū nō p̄ncipiū actuſ
vt ntūs. Uñ grāmatica a reb⁹ naturā tra/
hit. nec p̄t eſſe bon⁹ ḡmatic⁹ niſi ſciat res.

Alia directio ē q̄ illuſtrat ad argumētati
ones iducētes ad mētis aſſenſū. qd̄ fit ꝑ ſo
lidā argumētatōē. vt q̄cūq3 vnii eidē ſūt zē
Hec argumētatio h3 formā ḡmaticalē z ſpe
cialē i materia neceſſaria. ſolida. z iō ē p̄ma
analiſ. z ſcd̄a analiſ d̄ ſylogiſmo. De ſilogiſ
mo neceſſario. i. reſolutorio i cām inferēdi.
vt i p̄ma analiſi. i. reſolutiōe. z ſcd̄a analiſi. i.
reſolutōe. i cām inferēdi z eſſendi. z q2 ſꝑ nō
p̄t eſſe inductio ꝑ neceſſariā argumētatiō3
iō inueniūt̄ loci z hītudo local'. q̄ ꝓcedit ꝑ ꝓ
babilia. vt loci topici. Et q2 i his cadit dece
ptio. adduntur loci ſophiſtici vt ſciat homo
diſſoluere. Unde diſſoluens non eſt ſophi
ſticus. ſed ver⁹ reſpondenſ. quia z iſti modi
trahūt originē a natura reꝝ. vt p3. ſum⁹ eſt

ergo ignis fuit.loc⁹ ab effectu. Jō adducū
tur decē p̄dicamēta.addunt̄ etiā enūciatio
nes. Terti⁹ radi⁹ in q̄ mens illustrat̄ ad
p̄suadendū vl' inclinādū aīm.h fit p̄ retho/
ricā. Vñ rethoꝛ opꝫ vt ꝓuideat ciuili vti/
litati.vbi pōt esse p̄iculū ꝓpter dissensionē
aīoꝝ. Procedit aūt ſm tria attributa.ꝛ tri/
plex gen⁹ cause.ſ.demōstratiuū.ꝛ deliberati
uum.ꝛ iudiciale. Demōstratiuū p̄sonē vt
ad laudē vel vitupiū. ꝗ vel est laus q̄tū ad
bona aīe.q̄ sunt tria.ſ. virt⁹.sciētia.veritas.
Vel est laus q̄tū ad coꝛpus.ſ. pulcritudo.
foꝛtitudo ꝛc̄.vel de bonis foꝛtune. vt diui/
tie.parētela.patria. Deliberatiuū est respe
ctu rei fiēde.ꝛ tūc p̄suadet̄.si adest securitas
vtilitas.honestas.vl' p̄suadet̄ nō fieri. si seq̄
tur damnū.p̄iculū.inhonestas. Gen⁹ iudi/
ciale respōdet rei facte.q̄ hꝫ ꝯstitutiōꝫ cōie/
cturaꝝ.dubitatiōꝫ legitimā. Jurisdicial'
ꝯstitutio est.fecisti.nō feci.q̄ apud alios lit̄
ꝯtestatio vocat̄. Cōiecturat'.c̄ aliq̄d ꝓduci
tur ad ꝓbādū.legitima dubitatio iurſdici/
alis.est de script̄.iurisdicialis qn̄ factū ꝯce
ditur. ſꝫ defendit se q̄ nō sit re⁹.vel q̄a po/
tuit facere de mādato dn̄i.vel qꝛ debuit.
Ad hoc aūt q̄ sit potēs oꝛatoꝛ.necesse est q̄
habeat exoꝛdiū ad captandū beniuolentiā
nō nimis ꝓlixū.nō nimis obscuꝝ.nō nimis
exquisitū.q̄ habeat rōnem vt factū narret.
postea vt negociū distinguat.ꝛ caueat mul
titudinē p̄tiū.postea p̄teꝫ suā ꝯfirmet p̄ rati
ones.postea aduersariū ꝯfutet.ꝛ rōes suas
ostēdat friuolas postea cōcludat. Jtem ne
cesse est vt habeat inuentionē.dispositionē.
elocutionē.memoꝛiā.ꝓnunciationē.

Sermo q̄ntus De medio ꝛ virtutib⁹
ꝛ de radijs lucis veritatis.ac de triplici ve/
ritate.ſ.reꝝ.moꝝ.ꝛ sermonū.

Vidit deus lucem
q̄ esset bona.ꝛ diuisit lucem a tene
bꝛis. Geñ.j. Dictū est q̄ intelle/
ctualis lux est veritas q̄ est radiās super i/
telligētiā.siue humanā siue angelicā.que i/
extinguibiliter irradiat.quia nō potest co/
gitari nō esse. Jrradiat aūt aliq̄d tripli/
citer. Vt veritas rerū. Vt veritas vocū.
Vt veritas moꝝ. Vt veritas rerū est i/
diuisio ent̄ ꝛ esse. Vt v̄itas vocū ē adeq̄tō
vocis ꝛ intellect⁹. Vt veritas moꝝ est re/
ctitudo viuēdi.quod patet ex p̄te principij.
quod irradiat.ex parte subiecti.qd̄ irradia
tionē suscipit.ex parte obiecti ad quod irra
diat. Jnq̄tum est hec lux causa essendi est
lux magna Jnq̄tū est ratio intelligēdi est
lux clara Jnq̄tū ē oꝛdo viuēdi est lux bo/
na. Vidit inq̄t de⁹ lucē q̄ esset bona Vt
lux magna irradiat ad cōpꝛehēsionē suba/
rum siue essentiaꝝ.figurarū.ꝛ naturaꝝ mū
dialiū. Vt lux clara ad cōpꝛehensionē lo/
cutionū.cōp̄hensionū.argumētationū.per
suasionū rōnabiliū Vt lux bona irradiat
sup̄ intelligentiā vel illustrat ad cōpꝛehēsio
nem modestiarū.industriarū.iusticiarum.

Ad cōpꝛehensionē modestiaꝝ.q̄tum ad
exercitatiōes cōsuetudinales.

Ad cōpꝛehensionē industriarū.q̄tuꝫ ad
speculatiōes intellectuales.

Ad cōpꝛehensionē iusticiarū. q̄tū ad le/
ges pollitīcas.

Primo habēda est modestia. Secūdo
industria inq̄renda Tertio exercēda iusti
cia. Et h oñdit̄ plat⁹ q̄lis esse debet.ſ.p̄feci⁹
in actiōe ꝛ cōtemplatiōe.accip̄e debet leges
Vbi. Jn monte ꝯtēplationis cū Moyse.
vt sit modest⁹ ꝛ industriosus.non bestialis
qꝛ in montē talis ascēdere nō potest Bestia
eñ que tetigerit montē lapidabit̄.

Primo igit̄ irradiat siue illustrat ad ap/
pꝛehēsionē q̄tum ad exercitationē cōsuetu
dinaliū virtutū. Vñ ph̄s ponit duodecim
medietates in lib.iiij. ethicoꝝ. Foꝛtitudi
nem circa timoꝛes ꝛ audacias. Tēp̄an/
tiā circa delectatiōes ꝛ tristicias. Libera/
litatē circa dona mediocria. Magnificen
tiā circa dona magna. Magnimitatē cir/
ca appetitum honoꝛis. Philotomiā circa
amicicias. Mansuetudinē circa iras
Veritatē circa locutōꝫ. Eutropoloiam cir
ca ludū. Delectatō ꝛ amicicia circa duo me
dia passionū vt v̄ecūdia ꝛ nemesis. q̄ ē nul/
li obesse ꝛ alicui ꝓdesse. De his āt sex eli/
gem⁹ p̄cipuas.ſ.p̄mo tp̄antiā. scd̄o magnifi
cētiā.tertio foꝛtitudinē.q̄rto māsuetudinē.
q̄nto benignitatē.sexto magnimitatē Pꝛi
mo incipiēdū a tp̄antia. Hec necessaria est
in p̄mis. Nō eñ stati tp̄at̄ hō a timoꝛe moꝛ
tis.ſꝫ stati qñ nat⁹ ē delectatiōꝫ req̄rit ſm
gustū. Vñ puer appetit dulce ſm gustum.ꝛ
postea delectabile ſm tactum quando ma/
gnus est. Hanc passionē contemporaneaꝫ
nobis que incipit i pueris ꝛ terminat̄ i senib⁹
opoꝛtet pꝛimo domare. Jsta est ꝯcupiscen
tia, Alia est cupiditas. Puer eñ p̄mo appe/

tit mãducare ꝛ poſtea pecuniã. Unde mirabiliter delectaꝛ̃ i illa. ꝛ ſi puero offeras panem ꝛ denariũ. accipit denariũ ꝛ relinquit panẽ. hoc inficit hoïes. Cõcupiſcũt eñ habere ꝛ retinere. Appreciari hec vt feliciſſima malicia eſt. aſpernari vt execrabilia. malũ ẽ Dicũt quidã. Totaliꝛ̃ paupes nõ tenẽt medium. Reſpõdeo. imo vere tenẽt medium Hec eñ medietas nõ eſt circa res ſed circa appetitũ aïme. Si eñ appetis hec vt ſuſtenteris tuis vel alienis. medietatẽ tenes. Si appreciaris vt felicitas ſit i eis. vnũ extremũ eſt. Si aſpernaris vt ꝓphanum. alterũ extremũ eſt. ſicut manichei ꝓphanũ putãt cũ muliere iacere vel vxore. ſiue cũ alia. Similiter dixerũt ꝙ nihil poteſt homo habere. Et dicit Auguſtinꝰ ꝙ h̃ nõ fuit p̃ceptum. licꝫ apoſtolis dixerat dñs Luc. ix. Nihil tuleritis in via. Mediũ eſt ergo ſuſtẽtari ſiue ſuis ſiue alienis. Et dicebat beatꝰ Franciſcꝰ. ꝙ pauper magis poteſt eſſe largꝰ q̃ꝫ diues. quia diues ſi dat quicq̃d habet. deficiet ꝛ ꝯfuſus ẽ Si vͦo nõ dat cũ habeat. licet vellet dare ſi ſibi nõ deficeret. volũtas bona eſt. ſed nõ reputaꝛ̃ ꝓ facto ſibi. quia adhuc habet ſubſtãtiam. ſꝫ paup qui nihil habet q̇ vellet dare paupi. ꝛ nihil habet qḋ det. ꝛ vellet edificare hoſpitalia. nõ tamẽ habet. vñ volũtas ꝓ facto reputaꝛ̃. Quod aũt dicũt ꝙ nimis pauperes nõ tenẽt mediũ. ſimile eſt illi quod dicebat q̇dam medicꝰ friderici. ꝙ ille q̇ abſtineret ab omni muliere. nec erat virtuoſus. nec tenebat mediũ. Et ad hoc ſequiꝛ̃. ꝙ ſi omnẽ mulierẽ cognoſcere. ꝛ cognoſcere nullam. extrema ſunt. g̊ medietatẽ oïm mulierꝝ cognoſcere mediũ eſt Hec cupiditas domari debet ꝑ munificentiã. q̃ cõprehẽdit in ſe largitatẽ ꝛ magnificẽtiã. Iſte eſt fons qui aquas refundit. Fons nõ retinet i ſe aq̃s. ẜm phm. Difficile eſt ab hac ꝑfecte curari. qꝛ hoc valde delectabile eſt. qꝛ ꝑ hanc reputat ſe hõ magnũ. ꝛ aliȷ̃ reputãt. Si hõ luxuriaꝛ̃ dolet cerebꝝ. ſꝫ in diuitijs hõ delectaꝛ̃ qꝛ eſt ibi p̃ſumptio ꝛ delectatio ꝛ reputatio Vñ h̃ cupiditas infecit Giezi ꝛ leproſus factus eſt. qꝛ cucurrit pꝰ naamã. Iſti ſymoniaci hodie reputãt magnã curialitatẽ. Venit ſymõ magꝰ dixit petro. Accipe de pecunia. ꝛ da mihi vt ꝑ i̅poſitionẽ manꝰ poſſem dare ſpm̃ſcm̃. ſꝫ petrꝰ nõ reputauit curialitatẽ. nec hũit patiam. Pecunia tua inq̇t tecũ ſit in ꝑditiõe. Tertia medietas eſt fortitudo. q̃ eſt circa timores ꝛ audacias. h̃ eſt neceſſaria homi. vt nõ puſillanimis neqꝫ temerariꝰ ſit. ſꝫ ſuſtinẽdo terribilia etiã ſit paratꝰ mori. Aliq̇ eñ cadũt in ignauiã ꝛ puſillanimitatẽ. Job. vj. Nũq̇d fortitudo lapidũ fortitudo mea aut caro mea enea ẽ. Fortitudo eñ in aïa eſt. nõ in carne. Melior ẽ ſapiẽs arrogãte. ꝛ vir patiẽs expugnatore vrbiũ. Prouer. xvj. Vñ ſpũalis hõ multũ debet cauere de meſticia. Hec vͦtꝰ facĩ aïam nobilẽ. Sꝫ qꝛ fortis aliq̃n dedignaꝛ̃ contra aliq̃s. iõ neceſſaria eſt mãſuetudo. q̃ eſt q̃rta medietas. ꝛ eſt ꝯ iraſcibilitates ꝛ iracũdias. nõ vt penitꝰ hõ nõ iraſcaꝛ̃. ſꝫ vbi debꝫ ꝛ q̃n dꝫ. Vñ debet hr̃e ꝛ faciẽ hoïs ꝛ faciem leonis. Vñ putãt aliq̃n hoïem mãſuetũ q̇ tacet alio peccãte. h̃ nõ ẽ mãſuetudo. Quid igiꝛ̃ dꝛ de Jhu q̇ turbauit ſemetip̃m. Joh. xj. ꝛ fecit flagellũ de funiculꝭ. Joh. ij. Ve mihi vt q̇d natꝰ ſum. videre mala gẽtis mee et ſctõꝝ. j. Mach. ij. Vñ xp̃s eſt agnus ꝛ leo

Quinta medietas ẽ benignitas ſiue nemeſis ſiue amicicia q̃ nihil hꝫ malignitatis. Sꝫ hõ vult bonũ aliȷ̃ hoï ꝛ oꝑtet ꝙ h̃ ratõ hoïem dirigat. Et ſi dicat phs. ꝙ oꝑtꝫ amicis bñfacere. iĩmicis malefacere. Xp̃s tñ dicit vt oïs hõ diligaꝛ̃ vt ꝯferat vtilia ꝛ ñ nociua Si g̊ te diligo ꝛ do tibi vꝭ dignitate vꝭ libertatẽ. ꝛ tu male vteris ea. ſi dem tibi benignꝰ ñ ſum ſꝫ magis malignꝰ. Vñ nõ dabo tibi vt ſim benignꝰ. habeo amicũ. habeo inimicũ. amicꝰ male vtiꝛ̃ aliq̃ p̃latiõe vꝭ dignitate ad dãnũ ſuũ ꝛ reipublice. ſi dem ſibi benignꝰ ñ ſum. Inimicꝰ meꝰ vtiꝛ̃ ecõtrario. ſibi dabo ꝛ faciã bonũ meũ de malo ſuo. Pr̃ nõ blandiꝛ̃ filio. nec dicĩ vͦbũ dilecte filie ne ſuꝑbiat. Mũdꝰ hodie ignorat iſtã benignitatẽ Vñ totꝰ mũdus in maligno poſitꝰ eſt. qꝛ hõ nõ diligit niſi bonũ p̃uatũ Sexta medietas eſt magnimitas vt ap̃p̃cieꝛ̃ mag̃ ꝛ deſpiciat vilia. Hec ẽ hũilitas q̃ d̃ſpicit apparẽtia magna. ꝛ ap̃p̃ciaꝛ̃ ea q̃ videnꝛ̃ eſſe ꝑua. ſũt tñ magna vͦe Notãdũ ꝙ phs dicĩt ꝙ magnanimꝰ eſt i appetitu honoꝝ. q̇cq̇d dicat ip̃e. h̃ ñ docet vͦitas niſi cũ honor ẽ ecꝛ̃ noꝝ. Sꝫ ecõtra q̇dã ap̃p̃ciãꝛ̃ vnã viliſſimã laudẽ alicuiꝰ. cũ tñ vͦitas dicat i mẽte ſibi ꝙ eſt ip̃e peſſimꝰ ꝛ nequã. ꝛ tñ ip̃e effert ſe He ſex medietates ſufficiũt Alie eñ quedã innominate ſunt Has aũt philoſophꝰ manifeſte ponit. Et i his rõ vͦitati ſubſterniꝛ̃ fidei He eĩ medietates remouẽt vicia ſiue carnalia ſiue ſpũalia

vt tꝑantia gulã ⁊ luxuriã. munificẽtia auari
ciã. cupiditatẽ. ⁊ rapacitatẽ. Fortitudo aca
diã. ignauiã. pigriciã. Mãſuetudo iracun
diã. odiũ. impaciẽciã. Benignitas inuidi/
am. Magnanimitas ſupbiã. arrogãtiã. vã
nitatẽ. iactantiã. Secũdus veritatꝫ radi
us illuſtrat ad apprehẽſionẽ induſtriaꝝ ſm
ſpeculatiões intellectuales. He ſunt quinqꝫ.
ſcꝫ ſciẽtia. ars prudẽtia. ſapiẽtia. intelligen
tia. Speculatio aũt cõſiſtẽs in ſe. aut trãſit
in effectũ aut affectũ. Prim⁹ mod⁹ nõ pti
net ad moralẽ. ſed magꝫ loyci eſt. Secund⁹
aũt ſpectat. q2 virtuoſus. ⁊ ideo q2 faciliter
ſpeculatiu⁹ fit practic⁹. Ideo facile ex ſpecu
latiuo fit ꝟtuoſus Noticia aũt tranſiẽs in
affectũ eſt ſapiẽtia. q̃ eſt cognitio cauſaꝝ al
tiſſimaꝝ ⁊ ꝑ cauſas altiſſimas. Noticia ãt
tranſiẽs in effectũ extrinſecũ eſt ars. que eſt
habit⁹ cũ ratiõe factiu⁹. ⁊ haciũgit̃ noticia
cũ faciẽte. ꝑuia tamẽ affectione. Mediũ in
ter hec eſt electio q̃ iungit̃ affectui ⁊ ordina
tur ad op⁹. Qd em̃ quis eligit. amat ⁊ diri/
git ad op⁹. Et hec eſt prudẽtia. q̃ eſt media
inter ſapiam ⁊ artẽ. Intelligẽtia autẽ eſt in
aſcendẽdo a prudẽtia ad ſapiam. que eſt co
gnitio ꝑncipioꝝ ⁊ regulaꝝ certaꝝ. Neceſſe
eſt ſimiliter deſcẽdere ad artẽ ꝑ ſcientiã. Cy
rurgic⁹ niſi habeat regulã medici. interficit
hominẽ. vt aliqs incidit̃. ⁊ ille eſt diſpoſitus
ad febrẽ Dicebat̃ etiã d̃ quodã mathema
tico. q̇ faciebat optimas cãpanas. ⁊ illas fa
ciebat ſm ꝓportiones muſicales. tamen ille
habuit a quodã muſico q̇ dederat ſibi for/
mã lõgitudinis ⁊ ſpiſſitudinis. ⁊ martelluꝫ
ꝓporcionatũ ad pulſandũ Nec eſt intelligẽ
dum ꝓpter h̃ q̄ dicit̃ q̄ virtutes quedã ſunt
intellectuales. quedã ꝯſuetudinarie. q̄ ꝓpt̃
hoc ꝟtutes ſint in ꝑte aliqua niſi in rõnali.
q2 eſſentia om̄is ꝟtutis eſt in rõnali. Sed
quedã ſunt in rõnali ſm ſe. ⁊ ſm q̄ eſt ſpecu
latrix. qdã ſm q̄ eſt exterioris hois guber/
natrix. Terti⁹ radi⁹ veritatꝫ illuſtrat ad
morales iuſticias ſm dictamẽ legũ polliti/
carũ. Hic nõ debeo loq̇ vt theolog⁹. nec ſicẽ
iuriſta. ſꝫ ſicẽ phs loquit̃. Hec aũt eſt circa
q̃ttuor. Nulli⁹ aũt phoꝝ dedit hãc. ſꝫ ſi fue/
rit collectũ aliq̇d ex multꝫ ꝑueniet. Attẽdit̃
aũt q̃tũ ad ritũ colendi. q̃tũ ad formã cõ/
uiuendi. q̃tum ad normã ꝑſidendi. q̃tũ ad
cenſurã iudicãdi. Ad cenſurã iudicãdi nõ
ꝑuenit̃ niſi ꝑ normã ꝑſidendi. nec ad nor
mã ꝑſidendi niſi ꝑ formã cõuiuendi. nec ad
iſtã niſi per ꝑmã. Omnes veri philoſo/
phi vnũ deũ coluerũt. Vñ etiã Socrates
eo q̄ ꝓhibebat ſacrificiũ fieri Appollini iter
fect⁹ fuit cũ coleret vnũ deũ. Verũ eſt q̄ pla
to ſuaſit ſibi fugã. Abſit inq̇t ſocrates vt ne
gem veritatẽ quã aſſerui. ⁊ ideo plato nõ in
terfuit morti ei⁹. erubeſcens q̄ ſuaſiſſꝫ ſibi
fugã. Cult⁹ dei pietas eſt fidei. Unde dicit
Tulli⁹ q̄ pietas dei cõſiſtit in cultu deorũ.
Nõ placet q̄ dicit deorũ. Scriptura nunq̃
dicit angelos deos. ne venerent̃ ſicut dij. ſꝫ
homĩes vocant̃ dij. Ps. lxxxj. De⁹ ſtetit i ſy
nagoga deoꝝ. id eſt hominũ. nõ angelorũ.
Cultus aũt dei cõſiſtit in laude ⁊ ſacrificio.
Quõ autẽ ſacrificiũ introductũ ſit. videt̃ q̄
ꝑ fidẽ Abel obtulit ſacrificiũ. ⁊ Noe de quo
dicit̃. Odorat⁹ eſt dñs odorẽ ſuauitatis Et
figurabãt hec ſacrificia ſacrificiũ xp̄i. quod
i cruce fecit. ⁊ ideo dicit̃ dñs odorare vt do
min⁹ placaret̃ per mortẽ vnigeniti. Demo/
nes aũt ꝓpter ſuperbiã ſuã voluũt coli vt de/
us. vt habeãt in terra qd̃ nõ habere potue/
rũt in celo. Et q2 maxime alienant̃ homĩes
a deo. ⁊ ſanguinem dei offert q̇ facit talia ſa
crificia. eo q̄ effuſus fuit ad placanduꝫ pa/
trem. Sacrificiũ autẽ laudis in corde na/
turale iudicatoriũ dictat. ⁊ eſt dictamen na
ture. Et in hoc cõſenſerũt om̄es veri philo
ſophi. Vñ dicit ille q̄ q̇ dubitat vtrũ parẽ/
tes honorãdi ſint. ⁊ de⁹ venerand⁹ pena di
gnus eſt. Secũdus mod⁹ eſt forma cõ
uiuendi. vt Quod tibi nõ vis fieri. non fa/
cias alteri. Hoc in corde ſcriptũ eſt ꝑ legeꝫ
eternã. Ex hac naturali lege emanat leges
⁊ canones. pullulatiões pulcre. Sed ſi ar/
guit̃. Tu nõ vis ſuſpẽdi. ergo latronẽ ſuſpẽ
dere nõ debes. Dicendũ q̄ latro ꝑus de/
bet ſuſpẽdi q̃ꝫ vt reſpublica ledat̃. Et iõ Jo
nas cõtra ſe dedit ſniam vt ꝓijceret̃ in ma/
re. Jone ꝑmo. Tertia eſt norma ꝑſiden/
di qualiter ꝑnceps ad populũ ⁊ ecõuerſo ſe
dꝫ hr̃e. ⁊ hec emanat a ꝟitate ꝑma. quia ppl̃s
dꝫ aſſiſtere ꝑſidẽti ⁊ puniẽti. Princeps nõ
debet ſuã vtilitatẽ q̃rere ſꝫ reipublice. Phi
loſoph⁹. v. ethy. dic̃. q̄ differt tyrann⁹ ⁊ ꝑn/
ceps. Tyrann⁹ q̃rit ꝓpriã vtilitatẽ. ſicut He
rodes q̇ timens ꝑuari regno ſuo ſeuit i pu/
eros. Princeps autẽ cõmunem intendit
vtilitatẽ. Unde hodie magna abominatio
eſt in his qui ꝑſunt. quia in naui non poni
tur rector niſi habeat artem gubernandi.
Quomodo ḡ i republica ponit̃ ille q̇ neſcit

Vñ qñ ꝑ ſucceſſionē ꝑſunt. male regit̃ res
publica. Dauid fuit ſanctiſſimꝰ. Salomō
⁊ ſi lubriciſſimꝰ. tamē ſapiētiſſimꝰ. Roboā
ſtultꝰ quia diuiſit regnū. Romani elegerūt
Dyoclecianū ꝑ artē diuinatōis ſiue diabo
li. Debebāt eligere comedētem ſup mēſam
ferreā. ⁊ inuenerūt comedētē illū ſup vome
rem. q̇ poſtmodū ml'ta mala fec̄. Vñ q̄zdiu
romani illos q̇ ꝑeſſent elegerūt ſapientiſſi/
mos. tūc bñ gubernata fuit reſpublica. ſed
vbi poſt ad ſucceſſionē venerūt totū fuit de
ſtructū. Vltimū eſt cēſura iudicādi vt ho
mo ſciat q̇d de quacūq; re ſit iudicandū. qđ
ſpectat ad ꝑſonas. ad res. ad modū agendi
Hec oīa manāt a veritate ꝑma. Sz in his
oībꝫ luxuriata eſt rō. luxuriata eſt mathe
matica. qꝛ q̇dā poſuerūt mundū eternū. q̇a
ſi cā eterna. effectꝰ eternꝰ eſt. Et iſti male ſen
ſerūt de cauſa ꝑma. Similit̃ mathematici
ꝑmo poſuerūt numeros. ⁊ poſtea ad influē
tias ⁊ ſecreta cordiū ꝑuenerūt. Naturales
ſciūt ⁊ de corꝑalibꝫ ⁊ mineralibꝫ ⁊ dixerūt.
Ars imitat̃ naturā. ⁊ nos ſcimꝰ ſecreta na/
ture. ḡ nos faciemꝰ auꝝ ⁊ argentū. Simili/
ter grāmatici poeſibꝫ ⁊ fabulis ſuis tenue/
runt totū mūdū quouſq; venerūt ſancti cō
tra eos. Similit̃ loyci cū ſuis ſophiſmati/
bus ⁊ ſuis falſis poſitiōibꝫ fecerūt mūdum
inſanire. Sil'r rethores adeo delectabātur
in colore ſmonis. vt nō aliud regnū dice/
rēt dei. tamē ſublata eſt modo de medio.
Ars moralis nō ita luxuriata eſt. qꝛ nō ī ſo
la ſpeculatiōe ſtat. Sed ſciētia iuris ml'tuꝫ
luxuriata eſt ꝓpter lucrū. ⁊ cauſe q̄ deberent
terminari ꝑ iꝰs. mō ꝑ allegationē ⁊ ſubtili
tatē iuris fiūt imortales. cū tamē intētio iu
ris ſit cauſas reſcindere. Hec ſunt nouē
lumia illuſtratiua aīaꝝ. ſ. veritas reꝝ. vocū.
⁊ moꝝ. Reꝝ ſcꝫ eſſentiaꝝ. figuraꝝ. naturaꝝ
q̄ztum ad quidditates occultas. q̄ztū ad q̄n
titatū ꝓportiones manifeſtas. q̄ztū ad natu
raꝝ ꝓprietates mixtas. Primo methaphiſi
ca. Secūdo mathematica. Tertio natura
lis ſeu phiſica. Veritas vocū triplex.
Primo q̄ztū ad locutiōes. argumētatōes. ꝑ
ſuaſiones. ꝑmo iudicātes mētis cōceptus.
Secūdo q̄ztū ad argumētatiōes trahen/
tes oēs mētis aſſenſus. Tertio q̄ztū ad ꝑ
ſuaſiones inclinātes mētis affectꝰ. ꝑmo ḡ/
matica. ſcđo loyca. tertio rethorica. Ve/
ritas moꝝ triplex. q̄ztū ad modeſtias. indu
ſtrias. iuſticias. Modeſtias q̄ztū ad exer
citatiōes ꝯſuetudinales. Induſtrias q̄ztū
ad ſpeculatiōes intellectuales. Iuſticias
q̄ztū ad leges pollitic̄as. Primo virtꝰ ꝯſue/
tudinal'. Scđo virtꝰ intellectual'. Tertio
virtꝰ iuſticialis. Has nouē ſciās dederūt
ꝑhi ⁊ illuſtrati ſunt. Deꝰ eñ illis reuelauit.
Poſtmodū voluerūt ad ſapiam ꝑuenire. ⁊
veritas trahebat eos. ⁊ ꝓmiſerūt dare ſapi/
entiā. ħ eſt beatitudinē. ħ eſt intellectū ad/
eptū. Promiſerūt inq̄ꝫ diſcipulis ſuis.

Quarta ḡ ꝯſideratio eſt quō venerūt ad
hoc in q̇ lux ſepata eſt a tenebris. ſeꝑando
eñ ſe a tenebris. ꝯuerterūt ſe ad lucē. Sz ħ
fit vt aīma ꝯuertat ſe ſup ſe ꝑmo. Scđo ſu/
per intelligētias ſpūales. Tertio ſup ratio
nes eternales. Primo ḡ oportet ſe ꝯſide
rare nō ſicut oculꝰ carnis. q̇ nō videt ſe niſi
ꝑ quandā reflexionē a ſpeculo. ſꝫ ſicut oculꝰ
mētis q̇ ꝑmo videt ſe ⁊ poſtmodū alia. Sꝫ
adhuc oportet vt ꝯuertat ſe ſup potētias ⁊
ſup actꝰ. Habet eñ aīa tres potentias
Animalē. Intellectiuā. Diuinā. ſm̄ tripli/
cem oculū. carnis. ratiōis. ꝯtemplationis.
Primꝰ viget. Secūdꝰ caligat. Tertiꝰ exce/
catꝰ eſt. Potētia animal' duplex eſt. vl' in ob
iecta ſenſuū ꝑticulariū. vl' ſenſus cōmunis
ſiue in fantaſmata ſenſibiliū. Et ſic ſenſus ē
imaginatio. Intellectual' autē eſt duplex.
aut vt ꝯſiderat vl'es rōes abſtractas. vt ab
ſtrahit a loco. a tp̄e. ⁊ a manſione. Secūdo
aut vt eleuat̃ ad ſubſtātias ſpūales ſeꝑataſ
⁊ ſic ſunt due potētie. ſ. ratio ⁊ intellectus. ꝑ
rationē ꝯfert. ꝑ intellectū cognoſcit ſe ⁊ ſub
ſtātias ſpūales. ⁊ tūc ingerit ſe intelligētijs
vt tūc intret euiternū caꝝ. Similit̃ oꝑatio
vel potētia diuina duplex eſt. Vna q̄ ſe con
uertit ad ꝯtuēda diuīa ſpectacula. Alia q̄ ſe
ꝯuertit ad deguſtāda diuina ſolatia. Pri
mū fit ꝑ intelligentiā. Scđm fit ꝑ vim vni
tiuā. que ſecreta eſt. de qua paꝝ vl' nihil no
uerūt. Ergo triplex eſt potētia ⁊ ſex oꝑatio
nes. ⁊ qñ hec oīa obiecta videt aīa ſic redi
ens ſup ſe. fit ſpeculū quoddā pulcerrimū
terſum. in q̇ videt q̇cq̇d eſt fulgoris ⁊ pulcri
tudinis. ſic in ſpeculo polito videt̃ ymago.
Sꝫ adhuc requirit̃ opacitas naturalis vl'
artificialis. Natural' vt in ſpeculo ꝺ calibe.
Artificialis vt in plumbo ſuppoſito vitro.
Poſtea req̇rit̃ politio ꝑ quā formā vl' ima/
ginē recipit. Tertio req̇rit̃ ſplēdor. qꝛ in no
cte nihil reddit. Sil'r in aīa ſunt ꝟtutes in
feriores tenētes lumen ne defluat. Medie

ſunt ſicut politiões. Supme ſunt ſic ſplen
dores ſupuenićtes. ⁊ ſic eſt aīa ſpeculū.
Sꝫ oportet vt habeamꝰ ſecūdū gradū.
ꝙ apponat̃ pulcris formis. ſic̄ luminibꝫ celi
cis ſibi ꝓporcionatis. vt angelis. qꝛ ſi ſtatim
eleuaret ſe ad diuinos fulgores. reuerbera
ret̃. Angeli aūt ſūt ⁊ lumīa ⁊ ſpecula. ad q̊s
ꝯtemplādos tripl'r eleuat̃ aīa. Habēt ei an
geli v̾tutes infimas ꝑ quas regulant motꝰ
nobiliū corpoꝝ ⁊ influūt in mūdialia. Et h̾
eſt poſitio phoꝝ. Cōſtat em̄ ꝙ cauſa nobili
or eſt ſuo effectu. Et cōſtat ꝙ ad influentiā
corpoꝝ celeſtiū fit vel generat̃ viuū ⁊ aīatū.
ergo aīa. Si g̊ animatū nobilꝰ eſt nō aīma
to. g̊ neceſſe eſt vt habeat aliā cauſam q̄ꝫ il/
la corpa. Et illa eſt influētia angelica cū in/
fluētia corpoꝝ celeſtiū. Vn̄ ꝑ regimē ſubſtā
tie intellectual' influētis ſuper motū orbis
quē regit fit h̾. Alij poſuerūt ꝙ angeli eēnt
numerati ſ̾m numeꝝ motuū ꝓpter inclina/
tionē naturalē ad motū. Alij poſuer̄t decē
intelligētias. ſolū ꝯſiderātes eaꝝ influenti
as. ⁊ fecerūt inſanias ⁊ ꝯtētiones. Angelꝰ
bñ poteſt eſſe ſine motu. Itē ſunt v̾tutes
in āgelis ad aīas rōnales ꝑ quas regūt ho
mines. Sūt em̄ delatores luminū ⁊ eleua
tores intellectuū ad ſuſcipiēdas illumina
tiones. Eſt g̊ in eis v̾tꝰ delatiua. qꝛ ſunt lu/
mina q̄dā ⁊ quoddā ꝑuiū. ⁊ cōtēperāt in ſe
nobis diuinū radiū vt ꝓporcionet̃ nobis.
Secūdo mō eſt in eis virtus eleuatiua.
ꝑ quā nos aptāt ꝑ cōdeſcenſionē ⁊ eleuati
onē ad illū radiū ſuſcipiendū nō tāq̄ꝫ ꝑfici/
entes. Itē eſt in eis virtꝰ ſuprema q̄ ſe ad
deū ꝯuertūt in ſuſceptiōe ſplendoꝝ etne lu
cis quā amāt. ⁊ oīa reducunt ad ipam vt tē
dant in deū ꝑ amorē ⁊ laudē. Job. xxxviij.
Ubi eras cū me laudarēt aſtra matutina.
⁊ iubilarēt om̄es fi. dei. Et hoc totū ſenſer̄t
phi. Itē angeli ſūt ex h̾ gratiarūactionē fa/
cturi ſiue acturi. qñ hoc viderit aīa. ingerit
ſe angelis ⁊ intrat ſpeculū ipſoꝝ. Tertiꝰ
gradus eſt ꝙ ipē intellectꝰ ꝯſiderās ꝯditio/
nes entis ſ̾m relationē cauſe ad cauſatum.
trāſfert ſe ab effectu ad cauſas. ⁊ trāſit ad ra
tiones eternas. Differt cauſa a cauſatꝫ. qꝛ
ṗma cauſa eſt ens primū ⁊ a ſe. cauſatū pro
ductū. Cauſa ṗma eſt ens ſimplex. Cauſa/
tū ens cōpoſitū. Cauſa ṗma ens puꝝ. cau/
ſatū ens ꝑmixtū. Cauſa ṗma ens f.xū. cau/
ſatū ens variatū. Cauſa ṗma ens abſolutū
⁊ cauſatū ens alligatū. Cauſa ṗma ens ꝑfe
ctum. cauſatū diminutū. Hec ſunt certiſſi/
ma. Intelligētia fert̃ in hāc lucē triplicit̃
Ratiocināndo. Expiendo. Intelligendo
Rationabiliter. Expimētalit̃. Intelligētiā
liter. Per viā rōnis ſic. Si eſt ens produ
ctū. g̊ eſt ens ṗmū. qꝛ effectꝰ ponit cām. Si
em̄ eſt ens ab alio ſ̾m aliud. ⁊ ꝓpter aliud. g̊
eſt ens a ſe. ſ̾m ſe. ⁊ ꝓpter ſe. Itē ſi eſt cōpoſi
tū. oportet eſſe ſimplex a q̊ habet eſſe. qꝛ om
ne qđ recedit a ſimplicitate. cadit in cōpoſi/
tum. Itē ſi eſt ens ꝑmixtuꝫ. neceſſe eſt eſſe
ens puꝝ. creatura aūt nulla pura. Item ſi
eſt ens ſ̾m ſe variatū. neceſſe eſt eſſe fixū. q̇a
mobile reducit̃ ad imobile. Mota em̄ ma
nu ſtat cubitꝰ. ⁊ moto cubito. ſtat humerꝰ.
Et ſic ſp qđ mouet̃. mouebit̃ ꝑ aliqđ fixum
Itē ſi dare eſt alligatū. g̊ abſolutū. Omnis
creatura alligata ē alicui generi p̄dicamēto
rum. Sꝫ qđ alligatū eſt. nō mutuū dat al/
teri eſſe. g̊ neceſſe eſt abſolutū eſſe. a q̊ recipi
et eſſe. Itē ſi eſt ens diminutū. neceſſe ē eſ/
ſe ens ꝑfectū. Et hac via ꝓcedit phs ad oſtē
dendū mundū eternū. qꝛ omnē motū ⁊ mo
tionē p̄cedit motꝰ localis circulariter. q̇a ꝑ/
fectꝰ ē. Sꝫ rñdēdū ꝙ verꝝ eſt ꝙ ꝑfectum eſt
añ diminutū. loquēdo de ꝑfecto ſimpl'r. ſed
nō de ꝑfecto in genere. q̄lis eſt motꝰ localis
Et ſic fert̃ intelligētia rōcinando. fert̃ ſimi/
liter expiendo. Sic ꝓductū reſpectu primi
defectiuū eſt. Sil'r ꝯpoſitū reſpectu ſimpli
cis. Sil'r ꝑmixtū reſpectu puri. ⁊ ſic ꝺ alijs
ergo dicūt p̊uatiões. Sꝫ p̊uatiões non co
gnoſcunt̃ niſi ꝑ habitꝰ ſuos. Index eſt ei re
ctus ſui ⁊ obliq. Et ſi om̄is cognitio fit ex
p̄exiſtēti cognitiōe. Ergo neceſſario intelli
gētia experit̃ in ſe ꝙ habeat aliqđ lumē per
qđ cognoſcat ṗmu eſſe. Sic igit̃ his p̄ſup/
poſitis. intellectꝰ intelligit ⁊ dic̄. ṗmū ēē nul
li vere eſſe ꝯuenit niſi ṗmo eſſe. ⁊ ab ipo om
nia hn̄t eſſe. qꝛ nulli ineſt niſi ṗmo eſſe. ſimi
liter ſimplex eſſe eſt ſimpl'r ꝑfectū eſſe. Er/
go eſt q̊ nihil intelligit̃ meliꝰ. Vn̄ deꝰ nō po
teſt cogitari nō eſſe. vt ꝓbat Anſ̾. Qñ aīma
videt h̾. eſt familiaꝛ. Primo rōcinādo Se
cundo expiēdo. Tertio intelligēdo. ibi pōt
quieſcere. Vn̄ rōcinādo infert ꝑ oppoſituꝫ.
Si eſt poſteriꝰ. eſt p̊us. Si eſt cōpoſitū. eſt
ſimplex. Experimētalit̃ qꝛ p̊uatiōes non
cognoſcūt̃ niſi in poſitiōe cauſe. ⁊ illa viden/
tur ꝑ modū defectꝰ ⁊ p̊uatiōis Intellectu
aliter. qꝛ nō poſſunt latere aīam vbi primū
eſſe eſt ſimplex eſſe. Itē ꝯſiderat illđ eſſe vt

habet ꝟtutē.lubam. ⁊ opationē. vt puriſſi/
mā.ſimpliciſſimā.⁊ ſic de alijs ſex. Ut eſt in
eo vnitas.bonitas.ꝟitas vt pura.vt puriſ/
ſima.vt abſolutiſſima.⁊ ſic de alijs ſex. Ut
habeat ſpecioſitatē.firmitatēꝫ. bonitatē.vt
purā.puriſſimā. Ut hʒ memoriā.intelligē/
tiā.volūtatē.ſm illa ſex. Ut hʒ vitā.ſapiam
iocūditatē.ſm illa ſex.⁊ tūc intelligit bonū
ꝑ eſſentiā. Et oīa ꝑ illud deificant̄.⁊ iō ſūme
appetibilis.⁊ ſūme debet appeti. ⁊ h̄ faciēdo
ꝯquieſcit. Primo ḡ aīa videt ſe ſic̄ ſpeculū
deinde angelos ſiue itelligētias ſic̄ lumina.
⁊ ſic̄ mediū delatiuū.ſiue videt ſe ſic̄ i ſpecu/
lo. In intelligētia ſic̄ in medio delatiuo lu/
cis eterne.⁊ ꝯtēperatiuo.deinde i luce et̄na
tanq̄ꝫ i obiecto fontano q̄ꝫtū ad illas ſex cō
ditiōes dictas.⁊ rōnabilit̄.⁊ expimētaliter
⁊ intelligibilit̄ vel intelligētialit̄. Dū hec ḡ
ꝑcipit.cōſurgit ad diuinū ꝯtuitū.⁊ dic̄ ſe ha
bere intellectū adeptū.quē ꝑmiſerūt phi.et
ad h̄ veritas trahit. Sʒ tm̄ ꝑ ꝟtutes opoꝛ/
tet deuenire. ſic̄ venerūt phi qn̄ viderūt ꝙ
tā alte nō poſſent ꝑuenire niſi ꝑ ꝟtutes. cō/
uerterūt ſe ad docēdū illas.vt fec̄ ſocrates.
Un̄ reputat̄ min⁹ bn̄ dixiſſe eo ꝙ tm̄ de il/
lis dixit.ſʒ h̄ fecit qꝛ videbat ꝙ ad illū intel
lectū nō poſſet ꝑueniri niſi aīa ſit purgata.

Sermo ſext⁹ De ꝟtutibꝫ cardinalibꝫ
⁊ de ꝟtutibꝫ animi iam purgati.

Jdit deus lucem

ꝙ eſſet bona.⁊ diuiſit lucem a tene
bꝛis. Gen̄.j. Propter ꝑmā viſi/
onē intelligētie ꝑ naturā indite ſumptū eſt
ꝟbū illud. Uidit de⁹ ⁊c̄.i.videre fecit. De h̄
ſupꝛa in duabꝫ collatiōibꝫ ⁊ ꝑ ꝯſiderationē
ſciētialē. Ut ꝟitas reꝝ.vt veritas vocū.⁊ vt
veritas moꝝ. Et fuerūt diſtincte nouē ꝑ/
tes doctrine ꝑtiales.q̄ꝝ tres ꝑncipales ſūt
radij.⁊ ſūt ex dictamie luc̄ eterne.ſm Anſ.
vel Aug̃. Itē ꝙ vidit.i. videre fecit ꝑ ꝯtē/
platōnē ſapiētialē illuminādo aīaꝫ i ſe tāq̄ꝫ
in ſpeculo. In intelligētia tāq̄ꝫ in medio de
latiuo. In luce increata tāq̄ꝫ i obiecto fon/
tano. Scdm̄ illas ſex ꝯditiōes q̄s imꝑmit
mēti.⁊ ſm has ꝯſurgit aīa in illā lucē. Ra/
tiocinādo. Experiendo. Intelligendo.vt di/
ctū eſt. Et ad h̄ venerūt phi ⁊ nobiles coꝛū
⁊ antiq̄ ꝙ eſſet ꝑncipiū ⁊ finis ⁊ rō exēplar̄.
Diuiſit tn̄ lucē a tenebꝛis.vt ſic̄ dictū eſt de
angelo. dicat̄ de phis. Sʒ vn̄ aliq̄ tene/
bꝛas ꝯſecuti ſunt.ex h̄. qꝛ licet viderint om
nes ꝑmā cām omniū ꝑncipiū.oīum finē.in
medio tn̄ diuerſificati ſūt. Nā aliq̄ negaue/
rūt in ipa eſſe exēplaria rerū.q̄ꝝ ꝑnceps vi/
det̄ eſſe Ariſtoteles. q̄ ⁊ in ꝑncipio metha/
phiſice ⁊ i fine ⁊ in multis alijs loc̄ execrat̄
ydeas platonis. Un̄ dic̄ ꝙ ſolū nouit ſe.et
nō idiget noticia alicui⁹ alteri⁹ rei. ⁊ mouet
vt deſideratū ⁊ amatū. Ex h̄ poſuit ꝙ nihil
vl̄ nullū ꝑticulare cognoſcit. Un̄ illas yde
as ꝑncipalit̄ ꝑcipu⁹ impugnat Ariſto.et in
ethic̄. Ubi dic̄ ꝙ ſummū bonū nō pōt eſſe
ydea.⁊ nihil valēt rōnes ſue.⁊ ꝯmētatoꝛ ſol
uit eas. Ex iſto erroꝛe ſequit̄ ali⁹ erroꝛ.ꝙ de
us nō habet ꝑſciētiā nec ꝑuidentiā.ex q̄ nō
habet rōnes reꝝ in ſe ꝑ q̄s cognoſcat. Di/
cunt etiā ꝙ nulla ꝟitas de futuro ē niſi ve/
ritas neceſſarioꝝ.⁊ ꝟitas ꝯtingētiū non eſt
ꝟitas. Et ex h̄ ſequit̄.ꝙ oīa fiāt a caſu. Iō i
ducūt neceſſitatē fatalē arabes.ſ.ꝙ ille ſube
monētes oꝛbē ſūt cauſe oīm neceſſarie. Ex
quo ſeq̄t̄ veritas occultata.ſ. diſpoſitio mū
dialiū ſm penā ⁊ gl̄am. Si eīn ille ſubſtā/
tie mouēt nō errātes nihil ponit̄ d̄ inferno
nec ꝙ ſit demō. nec Ariſto. vnq̄ꝫ poſuit de/
monē nec beatitudinē p⁹ hāc vitā vt videt̄.
Iſte eſt ḡ triplex erroꝛ.ſ.occultatio exem/
plaritat̄.diuie ꝑuidētie.diſpoſitōis mūda/
ne. Ex q̄ ſequit̄ talis cecitas vel caligo.ſ. de
eternitate mūdi.vt videt̄ dicere Ariſtoteleſ
ſm oēs doctoꝛes grecos vt Gregoꝛiū niſſe
nū. Gregoꝛiū nazāzenū. Damaſcenū. Baſi
liū.⁊ cōmētatoꝛes oīm arabū.q̄ dicūt ꝙ ari
ſtoteles h̄ ſenſit.⁊ ꝟba ſua ſonare videntur
Nūq̄ꝫ īuenies ꝙ ipe dixerit vl̄ dicat ꝙ mū/
dus habeat ꝑncipiū vel initiū. Imo redar
guit Platonē.q̄ ſol⁹ videt̄ poſuiſſe tꝑs ince
piſſe.⁊ illud repugnat lumini ꝟitatis. Ex
iſto ſequit̄ alia cecitas de vnitate intellect⁹.
qꝛ ſi ponit̄ mūdus etern⁹. neceſſario aliqd
illoꝝ ſequit̄.vel ꝙ aīe ſunt infinite cū homi
nes fuerint infiniti.vel ꝙ aīa eſt coꝛꝑal̄.vel
ꝙ eſt trāſitio de coꝛpe in coꝛp⁹. vel ꝙ intel/
lectus ſit vn⁹ in oībꝫ.q̄ erroꝛ attribuit̄ ari
ſtoteli. Ex his duobꝫ ſequit̄ ꝙ poſt hāc vi/
tā nō eſt felicitas nec pena. Hi ḡ ceciderūt i
errores.nec fuerūt diuiſi a tenebꝛis. Et iſti
ſunt peſſimi erroꝛes. Nec adhuc clauſe ſūt
claues putei abyſſal̄. He ſunt tenebꝛe egy/
ptij.licet eīn magn̄ lux videret̄ in eis ex ꝑce/
dentibꝫ ſciētijs.tn̄ oīno extinguit̄ ꝑ erroꝛes
ꝑdictos. Et alij vidētes ꝙ tāt⁹ fuit in alijs

⁊ ita dixerit veritatē. credere nō poſſunt ꝗn
⁊ in iſtis dixerit. Dico ergo ꝙ illa lux eterna eſt
exēplar oīm. ⁊ ꝙ mens eleuata vt mēs alio
rū nobiliū phoꝝ ātiquoꝝ ad h̄ ꝑuenit. In
illa ergo ꝑmo occurrūt aīme exēplaria ꝟtutuꝫ
Abſurdū eſt em̄ ſcḋm ꝙ dicit Plotin⁹ ꝙ exē/
plaria aliaꝝ reꝝ ſint in deo ⁊ nō exēplaria ꝟ
tutū. Apparēt ergo ꝑmo in luce eterna ꝟtutes
exēplares. ſiue exēplaria ꝟtutū. ſ. celſitudo
puritatꝭ. pulcritudo claritatꝭ. fortitudo vir
tutis. rectitudo diffuſionis. De q̇bꝫ philo.
diſertiſſim⁹ iudeoꝝ loquens vt ph̄us ſapit
Sap̄. vij. Vapor eſt em̄ ꝟtutis dei. ⁊ ema/
natio eſt claritatꝭ ſincera. ⁊ iō nihil inq̇natū
in illā incurrit. Ecce celſitudo puritatis.
Cādor eſt lucis eterne. ⁊ ſpeculū ſine macu
la diuine maieſtatꝭ illi⁹. ⁊ imago bonitatꝭ il
lius. Eſt em̄ ſpecioſior ſole. ⁊ ſuꝑ oēm diſpo
ſitionē ſtellaꝝ luci cōꝑata inuenit̄ prior. Ec
ce pulcritudo claritatꝭ. Ubi em̄ eſt ſpeculū
⁊ imago ⁊ cādor. neceſſario eſt repſentatio.
Pulcritudo nihil aliō eſt ꝗ̄ eq̄litas nume/
roſa. Ibi em̄ ſunt rōnes numeroſe ad vnū
reducte. Et q̄ꝛ ſpecioſiſſima. iō attingit vbi
ꝗ ꝓpter ſui mūdiciā. Ex q̇ ſequit̄ ꝙ ſit fortiſ
ſima. Ideo dr̄ Sapiam nō vincit malicia.
Sap̄. vij. ⁊ Sap̄. viij. Attingit a fine vſq̄ i
finē fortit̄. Ecce fortitudo ꝟtutis. attingit
a ſummo vl̄ ſupremo vſq̄ ad infimū. ab in
trinſeco vſq̄ ad extrinſecuꝫ. a ꝑncipio vſq̄
ad vltimū. q̄ꝛ vbiq̄ eſt centrū ſue potentie.
ideo virt⁹ ei⁹ eſt infinita. Et h̄ habet recti/
tudinē diffuſiōis. ecce iuſticia. Et ideo dic̄.
Diſponit oīa ſuauit̄. Et quia loquit̄ vt phi
loſoph⁹ ⁊ vt amator ſapie. Iō dicit. Hanc
amaui ⁊ exq̇ſiui ⁊c̄. nō ſolū ꝓpter ſe. ſꝫ q̄ꝛ ab
illa imediate ꝯſeq̄nter fluūt tales ꝯſimiles
ꝓprietates. Vn̄ p⁹ ſtatim ſequit̄. Sobrieta
tem em̄ ⁊ prudētiā ⁊ iuſticiā ⁊ ꝟtutē docet.
q̇bꝫ nihil eſt vtili⁹ in vita hoibꝫ. He impri/
munt̄ in aīa ꝑ illā lucē exēplarē. ⁊ deſcēdunt
in cognitiuā ⁊ affectiuā ⁊ in oꝑatiuam. Ex
celſitudine puritatꝭ imꝑmit̄ ſinceritas tem
perātie. Ex pulcritudine claritatꝭ sereni/
tas prudētie. Ex fortitudine ꝟtutū ſtabi/
litas cōſtātie. Ex rectitudine diffuſionis
ſuauitas iuſticie. He ſunt q̄tuor ꝟtutes
cardinales. de q̇bꝫ tota ſacra ſcꝑtura agit.
⁊ Ariſto. nihil de his ſenſit ſꝫ antiq̇ ⁊ nobi
les ph̄i. Cardinales dicūt̄ tripl'r. vl̄ q̄ꝛ per
ipſas eſt ingreſſus ad acq̇rendū oēs ꝟtutes
vel q̄ꝛ ſunt ꝑncipia in q̇bꝫ integrat̄ omis ꝟ/
tus. vel q̄ꝛ om̄is rō vite humane hꝫ dirigi ⁊
regulari ꝑ eas in q̄tuor cardinalibꝫ mūdi
minoris ad ſil'itudinē mūdi maiorꝭ q̄ꝫtum
ad actiuā ⁊ ꝯtemplatiuā. Ph̄s dic̄ ꝙ ꝟtus
eſt mediū duaꝝ extremitatū ſcḋm ꝙ ſapiens
determiabit. Eſt em̄ imediate ꝯſiſtēs. Vir
tus em̄ ſcḋm Aug. in li. de modo. nō eſt aliud
ꝗ̄ mod⁹. Hūc modū prudētia inuenit. vt i
om̄ibꝫ nō excedas ſꝫ circa centrū conſiſtas.
Vn̄ prudētia auriga eſt ꝟtutū. vn̄ dic̄ pru/
dentia. Ego inueni modū. Et tꝑantia cu
ſtodit ⁊ dic̄. ⁊ h̄ volebā ego. Iuſticia deſcri/
bit vt nō tm̄ velit ſibi ſꝫ alteri. ⁊ q̄ꝛ poſt mo/
duꝫ ml'tas aduerſitates eueniūt. fortitudo
defendit ne ꝑdat̄ mod⁹. Itē ſcḋo dicunt̄
cardinales. q̄ꝛ ſcḋm act⁹ accipiunt̄ integrātes
ꝟtutes. q̇ ſunt q̄tuor. Modificare ꝑ appo/
ſitionē circūſtantiaꝝ rectificare. Eſt em̄ re/
cta rō ducēs in finē. coequās legibꝫ. ordina
re. ſtabilire. Ab h̄ dicit̄ virt⁹. q̄ꝛ ē robur mē
tis ad bonū faciendū ⁊ malū euitandum

Tēꝑantia modificat. Prudētia rectifi
cat. Iuſticia ordinat. Fortitudo ſtabilit
⁊ om̄es ſe circūincedūt. Oportet em̄ ꝙ tem
perātia ſit prudēs. Iuſticia fortꝭ. Item ꝙ
prudētia ſit ſobria. Fortitudo iuſta. Gre/
gori⁹. Quō pōt eſſe fortꝭ niſi prudēs ſit. for/
tis temerari⁹ eſt. quō aggredit̄ ꝟtuoſe ſi ſuꝑ
ꝟtutes eſt. ⁊ ideo ꝟtutes ſunt cōnexe.

Itē tertio mō dicunt̄ cardinales. q̄ꝛ om
nis vita hoīs his q̄tuor gubernat̄. ſicut ſol
habet q̄tuor aſpect⁹ ad q̄tuor ꝑtes mūdi.
ſcꝫ orientē. meridiē. aq̇lonē. ⁊ occidenteꝫ. in
q̇bꝫ hꝫ q̄tuor ꝓprietates. a ſole aūt oīs vita
In oriēte purificat̄. In meridie illumiat̄
In aq̇lone ſtabilit̄. In occidēte ꝯciliatur
Sic ſol ꝑus in oriēte mētis ponit ſincerita
tem tꝑantie. In meridie claritatē prudētie
In aq̇lone ꝟtutē ꝯſtātie. In occidēte ſuaui
tatē iuſticie. Et h̄ mō in Apoc̄. Ioh. deſcri/
bit q̄tuor latera ciuitatꝭ ſcḋm q̄tuor ꝟtutes
cardiales. Et ordināt̄ q̄tuor tribꝫ iuxta tab
naculū. Tēꝑantia ſic deſcribit̄ a Tullio
Tꝑantia q̄ eſt in oriēte. eſt in libidinē alioſ
q̄ animi mot⁹ nō rectos firma ⁊ moderata
dn̄atio. Partes illi⁹ ſunt. Sobrietas in gu
ſtu. Caſtitas in tactu. Modeſtia i ceterꝭ
ſenſibꝫ. quā modeſtiā vocāt theologi diſci/
plinā. Serenitas prudētie a meridie que
ſic deſcribit̄. Prudētia ē bonoꝝ ⁊ maloruꝫ
ſcīa. ⁊ vtrobiq̄ diſcretō. C⁹ ꝑtes ſūt Memo
ria. Intelligētia. ꝓuidētia. d̄ p̄ntibꝫ. ꝑteritꝭ

⁊ futuris. Fortitudo ab aqlone. q̄ ſic de/
ſcribit᷑. Fortitudo eſt aggreſſio ꝑiculoꝝ vl'
ſuſceptio ⁊ eoꝝ dē ⁊ ꝯſtās ⁊ laborioſa ꝑpeſ
ſio. Cui⁹ ꝑtes ſunt. Fiducia. Patiā. Perſe/
uerātia. Fiducia ī agēdo. Patiā in ſuſtinē/
do. Perſeuerātia ī ꝑſeuerādo. Itē in occi
dente ſuauitas iuſticie. q̄ ſuauitas ē in exhi
bitiōe pietatꝭ. Volūt em̄ penas leges miti
gare. Vn̄ finis iuſticie nō eſt ſeueritas ſꝫ be
nignitas. q̄ ſic deſcribit᷑. Juſticia eſt habit⁹
cōmuni vtilitate ſuata. ſuā vnicuiqꝫ tribu/
ens dignitatē. Partes ei⁹ ſm̄ Tulliū ſūt ex
lege a natura. ex ꝯſuetudine ſm̄ noſ. vna or
dinat ad ſuꝑiores. alia ad inferiores tertia
ad pares. Hoc totū eſt ꝑ reglam rōis. ⁊ ſic
ſol tranſiēs p. xij. ſigna dat vitā. ſic ſol ſapiē
tialis in nr̄e mētis emiſperio radiās ⁊ trāſi
ens ꝑ has duodecim ꝑtes virtutū ordinat
vitā nr̄am. ⁊ q̄ꝫtūcūqꝫ hō habeat alias ſciē/
tias niſi habeat v̄tutes nō hꝫ vitā. Sicut
q̄ꝫtūcūqꝫ habeas ſtellas niſi habeas ſolē in
duodecim ſignis nunq̄ꝫ habebis diē. De
ſunt tāte nobilitatꝭ q̄ diſpoſitio mūdi his
correſpōdet. Virtutes em̄ ꝯfigurāt᷑ q̄ttuor
lucis influētijs. q̄ttuor elemētoꝝ ꝓprietati/
bus. q̄ttuor cauſaꝝ efficacijs. q̄ttuor vite ſa
lubritatib⁹. Prīo q̄ttuor lucꝭ ꝑncipalib⁹ i/
fluētijs. lux purgat. illumīat. ꝑficit. ⁊ ſtabilit
Tꝑantia purgat. Prudētia illumīat. Ju/
ſticia ꝯciliat. Fortitudo roborat. Itē q̄t/
tuor elemētoꝝ ꝓprietatib⁹. In terra ē ari/
ditas cū adornatōe. In aq̄ ꝑſpicuitas cū
intēſione lucꝭ In aere ſubtilitas cū mulce
britate. In igne v̄tuoſitas ī actiōe. Prīa
eſt tꝑantia q̄ aridū reddit. ⁊ tm̄ ornat ⁊ veſtit
terrā florib⁹. Prudētia rn̄det aq̄ ꝑſpicuita
ti. q̄ quaſi incorꝑata eſt luci. Juſticia rn̄ſpō
det mulcebritati aerꝭ. Aer em̄ aſcēdit et de/
ſcēdit. ad dextrā ⁊ ſiniſtrā mouet᷑. Fortitu
do rn̄det vigori ignis. Vn̄ ille loquēs ꝺ for
titudine diē. Fortꝭ eſt vt mors dilectio. lā/
pas ignis atqꝫ flāmaꝝ Itē q̄ttuor cauſa
rū efficacijs. efficiēs. forma. finis. ⁊ materia
integrāt rē Fortitudo debet᷑ efficiēti Se
renitas prudētie forme. Juſticia fini q̄ re
gulat. Tꝑantia materie ne defluat Itē
q̄ttuor vite ſalubritatib⁹. Subtilitati ſpī
rituū tꝑantia Viuacitati ſenſuū prudētia
Robori viriū fortitudo. Coeq̄tioni q̄lita/
tum iuſticia De v̄tutes fluūt a luce eterna
in emiſperiū nr̄e mētiſ. ⁊ reducūt aīam ī ſuū
originē. ſic radi⁹ ꝑpendicularit᷑ vl' directus

eadē via reuertit᷑ q̄ iceſſit. Et h̄ eſt btitudo
Vn̄ ꝑmo ſunt politice. ſcdo purgatorie. ter
tio animi iā purgati. Politice ſunt ī actiōe
Purgatorie ī cōtemplatiōe. Animi iā pur/
gati in lucꝭ viſiōe. Et de his agit Salomō
vt diē Origenes. De politicꝭ in prouerbijs
De purgatorijs ī eccl'iaſte. De animi iā pur
gati in cāticis canticoꝝ. Et in noticiā iſta
rum venerūt nobiles ph̄i. Vn̄ Macrobi⁹
narrās ſn̄iam plotini diē ſic. Qui eſtimant
nullis niſi philoſophātib⁹ ineſſe v̄tuteſ. nul
los p̄ter ph̄os bonos ꝓnūciāt. Agnitionē
em̄ reꝝ diuinaꝝ ſapiam ꝓprie vocātes. eos
tm̄ modo dicūt ſapiētes q̄ ſuꝑna acie men/
tis reqrūt. ⁊ querēdi ſagaci diligētia cōpre/
hendūt. ⁊ q̄ꝫtū viuēdi ꝑſpicuitas p̄ſtat imi/
tari. ⁊ in h̄ ſolo dicūt eſſe exercitiū virtutum
Quaꝝ ſic officia diſpēſant. Prudētie ē mū/
dū iſtu ⁊ om̄ia q̄ in mūdo ſunt diuinoꝝ ꝯtē
platiōe deſpicere. oēm animi cognitiōꝫ ī ſo
la diuina dirigere. Tꝑantie oīa relinquere
inq̄ꝫtū natura patiat᷑ q̄ corꝑis vſus reqrit.
Fortitudinis. nō terreri aīam a corꝑe q̄d/
ammodo ductu ph̄ie recedētē. nec altitudi
nē ꝑfecte ad ſuꝑna aſcēſionis horrere. Ju/
ſticie ad vnā hui⁹ ꝓpoſiti viā ꝯſentire. Vni/
uſcuiuſqꝫ virtutꝭ obſequium ſeruare. atqꝫ
ita fit vt ſm̄ hec tā rigide diffinitōis abru/
ptum alij rerumpublicaruꝫ rectores boni
om̄ino eſſe nō pn̄t. Sꝫ Plotin⁹ int᷑ phi
loſophie ꝓfeſſores cū Platone ꝑnceps ī li/
bro de v̄tutib⁹. grad⁹ eaꝝ v̄a ⁊ naturali diui
ſione ⁊ rōne cōpoſitas ꝑ ordinē dirigit.

Quattuor inq̄t ſunt q̄ternaꝝ genera vir
tutū ex his ꝑme politice vocant᷑. ſecūde pur
gatorie. tertie animi iā purgati. q̄rte exēpla
res Et ſunt politice hoīs. q̄ ſociale aīal
eſt. his boni viri reipublice ꝯſulūt. vrbes tu
ent᷑. His parētes venerāt᷑. liberos amant.
ꝓximos diligūt. his ciuiū ſalutē gubernāt.
his ſocios circūſpecta ꝓuidētia ꝓtegūt. Ju
ſta liberalitate deuincūt. hiſqꝫ ſui mēores
alios fecere merēdo. Et eſt politici pruden
tia. ad rōnis normā q̄ cogitat quecūqꝫ agit
vniuerſa dirigere. ac nihil p̄ter rectū facere
humaniſqꝫ actib⁹ tāq̄ꝫ diuinis arbitris ꝓ/
uidere. Prudētie inſunt. ratio. intellectus
circūſpectio. ꝓuidētia. docilitas. cautio

Fortitudinis aīm ſuꝑ periculi metū age/
re. nihilqꝫ niſi turpia timere. tolerare fortit᷑
vel ꝓſpera vel aduerſa. Fortitudo preſtat
magnanimitatē. fiduciā. ſecuritatē. magnificē

tiam.ꝯſtantiā.tollerātiā.firmitatē. Tem
perātie eſt nihil appetere dimittēdū.ī nullo
legē moderatiōis excedere. ſub iugo rōnis
cupiditatē domare. Tꝑantiā ſequitur mode
ſtia.verecūdia:abſtinētia.caſtitaſ.honeſtas
moderātia vel moderatio.parcitas.ſobrie
tas.pudicicia. Juſticie eſt ſeruare vnicui
ꝙ qd ſuū eſt. Et de iuſticia venit innocētia
amicicia.ꝯcordia.pietas.religio.affectꝰ. hu
manitas. His ꝟtutibꝫ vir bonꝰ ṗmū ſui at
ꝙ deinde reipublice rector efficitur.iuſte ac ꝓ
uide gubernās.humana nō deſerēs. Se
cūde quas purgatorias vocāt.hoīs ſunt ꝗ
diuini capax eſt.ſolūꝙ aīm eiꝰ expediūt qui
decreuit ſe a corꝑis ꝯtagione purgare. ⁊ q̄
dam humanaꝝ fuga ſol' inherere diuinis.
He ſunt ocioſoꝝ ꝗ a rerūpublicaꝝ actibꝫ
ſe ſequeſtrāt. Haꝝ ꝗd ſinguleuelint ſuꝑius
expſſimꝰ cū de ꝟtutibꝫ philoſophātiū dice
remꝰ.q̄s ſolas ꝗdā eſtimauerūt ee virtutes
Tertie ſūt purgati iā deficatiꝙ animi. et
ab omi huiꝰ mūdi aſpergine preſſe. pureꝙ
deterſi. Illic prudētia eſt diuina nō q̄ſi ī ele
ctione ꝑferre.ſ; ſola noſſe. ⁊ hec tanq̄ nihil
aliud ſit intueri Tꝑantie terrenas cupidi
tates nō reprimere. ſ; penitꝰ obliuiſci. Forti
tudinis paſſiōes ignorare.nō vincere vt ne
ſciat iraſci.cupiatꝙ nihil. Juſticie.ita cu;
ſuꝑna ⁊ diuina mēte ſociari vt ſeruet cu; ea
ꝑpetuū fedꝰ imitādo. Quarte q̄ ſunt que ī
ipa diuina mēte ꝯſiſtūt.q̄s diximus nouẏm
vocari.ad q̄ꝝ exēplar relique oēs ꝑ ordinē
defluūt. Nā ſi reꝝ aliaꝝ.multo magꝭ ꝟtutū
idee eſſe in mēte diuia creduntur. Illic prudē
tia eſt ipa mens diuia. Tꝑantia ꝙ in ſe ꝑpe
tua intētione ꝯuerſa eſt. Fortitudo ꝙ ſemꝑ
idē eſt nec aliq̄n mutatur. Juſticia aūt ꝙ ꝑhē
ni lege a ſempiterna opis ſui ꝯtinuatiōe nō
flectatur. Hec ſunt q̄ttuor genera ꝟtutu; q̄
ꝑter cetera maximā in paſſionibꝫ hn̄t diffe
rentiā ſui vſꝙ ad explicādū poſſe intelligē
tie. Hucuſꝙ Plotinꝰ.

Sermo ſeptimus
De virtutibꝫ informatis ꝑ charitatē

Vidit deus lucem
ꝙ eſſet bona. ⁊ diuiſit lucem a tene
bris. Gen̄.j. Ad explicādū viſio
nem intelligētie ſm naturā indite ſumptu;
eſt ꝟbū hoc. ⁊ q̄tū ad h̄ ꝙ eſt bona.nos vi
dere fecit. ⁊ per ꝯſiderationē ſcientialē ⁊ cō
templationē ſapiētialē. Per ꝯſiderationē
ſcientialē inq̄tū illuſtrat vt lux.vt ꝟitas re
rū.vt veritas vocū.vt ꝟitas moꝝ. Per ꝯſi
deratōnē ſapiētialē inq̄tū illuſtrat ꝑ influ
xum radij a luce eterna ī aīam.vt videat il
lam lucē in ſe vt in ſpeculo In intelligētia
ſeꝑata vt ī medio quodā delatiuo. In lu
ce eterna vt in obiecto fontano. Dictū etiā
fuit ꝙ diuiſit lucē a tenebris. ꝙ ꝗdā ẏdeas
impugnauerūt ex q̄ triplex intelligētia veri
tatis occultatur.ſ. Veritas artꝭ eterne. Veri
tas diuie ꝓuidētie. Veritas ruine angl'ice.
Nō ſequitur ſi angelꝰ ꝑfectionē ſuā nō hr̄et ni
ſi ꝑ motū. Ex q̄ ſequitur triplex cecitas.ſc; de
eternitate mūdi.de vnitate intellectꝰ. de pe
na ⁊ gl'ia. Primā videtur ponere Ariſto. Vl
timā etiā.q: nō inuenitur ꝙ ponat felicitate;
poſt hāc vitā. De media aūt dic̄ cōmētator
q: ipſe h̄ ſenſit. De eternitate mūdi excuſa
ri poſſet ꝙ intellexit vt ph̄s.loquens vt na
tural'.ſ.ꝙ ꝑ naturā nō potuit incipe. Qꝛ i
telligētie hn̄t ꝑfectionē ꝑ motū.ꝓ rāto potu
it dicere h̄.quia nō ſunt ocioſe.q: nihil oci
oſum in fundamēto nature. Itē ꝙ poſuit
felicitatē in hac vita.q: licet ſentiret eterna;
de illa ſe nō intromiſit.q: forte nō erat d̄ cō
ſideratiōe ſua. De vnitate intellectus dei
poſſet dici ꝙ intellexit.ꝙ eſt vnꝰ intellectus
rōne lucis influētꝭ.nō rōne ſui.q: numeratur
ſm ſubiectū. Sed ꝗcꝗd ſenſerit.alij phil
luminati poſuerūt ẏdeas ꝗ fuerūt cultoreſ
vnꝰ dī.ꝗ omia bona poſuerūt in optio do
qui poſuerūt ꝟtutes exēplares. a ꝗbꝫ fluūt
ꝟtutes cardinales ṗmo in vim cognitiua;
⁊ ꝑ illā in affectiuā.deinde in oꝑatiuā. ſm
illud ſcire ⁊ velle ⁊ immutabilit̄ oꝑari. ſic
poſuit nobiliſſimꝰ Plotinꝰ de ſecta Plato
nis. ⁊ Tulliꝰ ſecte achademice. Et ita iſti vi
dentur illumiati. ⁊ ſentire hoiem poſſe hr̄e
felicitatē ꝑ ſe. S; adhuc iſti in tenebris fue
rūt.q: nō habuerūt lucē fidei.nos autē ha
bemꝰ lucē fidei.j. Pe.ij. Vos eſtis genꝰ ele
ctum regale ſacerdotiū.gens ſancta. popu
lus acꝗſitiōis.vt ꝟtutes annūcietꝭ eiꝰ ꝗ voſ
de tenebris vocauit in admirabile lumen
ſuū. Illi aūt ꝑcipui ph̄i poſuerūt ſic etiā
illumiati.tū ſine fide.ꝑ deuenerū in nr̄am co
gnitionē.ꝟtutes cardinales. Que ṗmo di
cuntur politice inq̄tū docēt ꝯſeruatō; in mū
do. Scdo purgatiue q̄tū ad ſolitariā ꝯtē
plationē. Tertio purgati aī vt aīam ꝗetāt ī
exēplari. Dixerūt ḡ ꝑ has ꝟtutes anima;
modificari.purgari. ⁊ reformari. Sed ad

huc in tenebris ſunt. q꞉ neceſſe eſt vt he vir
tutes ꝑus habeãt tres opatiões. ſ. aĩam or
dinare in finẽ. ſcðo rectificare affectꝰ aĩe.
tertio ꝙ ſanent̃ morbidi. Has aũt opatões
nõ habuerũt in ipis. Probatio. Dic̃ Augꝰ
in lib. de trini. ꝙ ꝟa vir.ꝰ nõ eſt q̃ nõ dirigit
intẽtionẽ ad deũ fontẽ. vt ⁊ ibi q̇eſcat eterni
tate certa. ⁊ ꝑ pacẽ ꝑfectã. Certa et̃nitas eẽ
nõ poteſt q̃ amitti põt. ꝑfecta pax nõ eſt ni/
ſi in reunione corꝑis ⁊ aĩe. ⁊ h̾ eſt certũ. Si
eñ aĩa eſſentialẽ inclinatiõ3 hab3 ad corpꝰ
nũq̃ȝ aĩa plene q̇etat̃ niſi ſibi corpꝰ reddatur
Phi aũt ignorauerũt certã eternitatẽ. Po/
ſuerũt eñ ⁊ ipi ꝙ aĩa aſcẽdebat ꝑ capcornũ
⁊ deſcẽdebat ꝑ cancrũ. deinde trãſiẽs ꝑ la/
cteũ circulũ quẽ nos galaxiã vocamꝰ. obli/
uiſcebat̃ q̃ ſupiꝰ fiebãt. ⁊ vniebat̃ corꝑi miſe/
ro ſibi aptato q̇uiſq3 iteꝝ ſupꝰ rediret. Hec
aũt eſt falſa beatitudo. ſ. ꝙ aĩa eſſet ĩ beatitu
dine ⁊ poſtea reuerteret̃. Pacẽ etiã ꝑfectam
nõ cognouerũt. q꞉ nõ cognouer̃t ꝙ mũduſ
hr̃et finẽ. ⁊ ꝙ corpora pulueriſata reſurgãt.
Nec mirũ. q꞉ cũ inueſtigatores eſſent ſ̾m po/
tentiã rõnis. Rõ aũt non põt ad h̾ ꝑuenire
vt corꝑa reſurgãt. vt elementa ɔtraria poſ/
ſint ɔciliata ſic ĩ celo ſine reflexiõe ꝑmanere
Nõ referebãt ḡ ad illã vitã. ſ3 in abeuntem
q̃ndã circulatiõ3 ponebãt aĩa3. Ignorabãt
ḡ fidẽ. ſine q̃ ꝟtutes nõ valẽt. vt dic̃ Augꝰ. li
bro de trini. xiiij. c. j. Scðo oportet affe/
ctus ordinate s rectificare ꝑ ꝟtutes iſtas.

Affectꝰ aũt q̃ttuor ſunt. ſ. timor. dolor. leti
cia. fiducia. Iſti aũt nõ rectificant̃ niſi ſit ti/
mor ſanctꝰ. dolor iuſtꝰ. leticia ꝟa. fiducia cer
ta. Si aũt ſit timor ſupbꝰ. dolor iniuſꝰ. leti
cia inepta. fiducia ꝑ̃ſumptuoſa. tũc affectꝰ
ſunt obliq̇. Uirtutes aũt iſte ꝑ ſe rectificari
non poſſunt. Fiducia eñ ſiue ſpes eſt de h̾
qð nõ videt̃. vt de btã vita. Beata aũt vita
nõ dat̃ niſi digniſ. dignꝰ aũt nullꝰ eſt niſi ha
beat merita ſufficiẽtia. Hec ꝑ vires liberi
arbitrij hr̃i nõ pñt niſi ꝑ ɔdeſcenſionẽ dei ꝑ
grãm. Nõ ſunt ɔdigne paſſiões huiꝰ tẽpis.
⁊c̃. inq̇t apl's Ro. viij. Tertio oport3 affe
ctus ſanari vt rectificẽt̃. Nõ ſanat̃ aũt aliq̇ſ
niſi cognoſcat morbũ ⁊ cãm. medicũ ⁊ me/
dicinã. Morbꝰ aũtẽ eſt depuatio affectus.
Hic eſt aũt q̃druplex. q꞉ ɔtrahit aĩa ex ɔiũ
ctione aĩe ad corpꝰ. infirmitatẽ. ignorãtiam.
maliciã. ɔcupiſcẽtiã. Ex q̇bꝰ inficit̃ intelle/
ctiua. amatiua. opatiua. ⁊ tũc infecta ẽ tota
aĩa. Has oĩno nõ ignorauerũt nec ſciuerũt

oĩno. videbãt hos defectꝰ ſ3 credebãt eos
eſſe in fantaſia. nõ in potẽtijs interioribus
Credebãt eñ ꝙ ſic̃ ſpera mouet̃ ɔ ſperã. ſic
fantaſia moueret ⁊ iclinaret ad exteriora. ſ3
itellectꝰ naturalr̃ ad ſupiora. Et tñ decepti
fuerũt q꞉ he infirmitates in ꝑte ĩtellectuali
ſunt. nõ ſolũ in ſenſitiua. intellectiua. amati
ua. ꝑ tãto ſunt infecte vſq3 ad medullam.
Morbũ neſcierũt q꞉ cauſam ignorauerũt
Scðm eñ vt dicũt phi. Aĩa naturaliter
vnit̃ corꝑi ⁊ nõ ɔtrahit morbũ. Alit̃ deꝰ res
diſſiparet. nõ cõſeruaret. h̾ tñ fit ꝑ culpam
a ꝑ̃ncipio ſc3 originali adã. Hoc aũt ſc3 ꝙ
adã comedit lignũ vetitũ ꝑ rõnem ſciri nõ
poteſt niſi ꝑ auditũ. ⁊ iõ fides neceſſaria eſt
Ad cauſam ḡ morbi nõ venerũt. q꞉ ꝓphetis
nõ crediderũt. vt dic̃ Augꝰ. xiij. de ciuita. c.
xix. Illi gentiũ phi ꝑ̃cipui q̇ inuiſibilia dĩ ꝑ
ea q̃ facta ſunt itellecta ɔſpicere potuer̃t. tñ
q꞉ ſine mediatore. i. ſine hoĩe xp̃o phati ſũt.
quẽ nec venturũ ꝓphis. nec veniſſe apoſtoliſ
crediderũt veritatẽ detinuerũt. Itẽ medi/
cũ nõ cognouerũt. cũ ei morbꝰ fuerit ex cri/
mine leſe maieſtatiſ. punitio debuit eſſe gra
uiſſima. Nullꝰ ḡ potuit ſanare niſi eſſet deꝰ
⁊ homo q̇ poſſit ſatiſfacere. in q̃ nec fuit ɔcu
piſcẽtia. nec natꝰ ꝑ legẽ nature. ſ3 de virgine
Qꝫ aũt ille eſſet medicꝰ oñdit ꝑ exẽpla ꝟtutiſ
ꝑ documẽta ꝟitatiſ. ꝑ incitamẽta amoris. ꝑ
remedia ſalutiſ. Iſte medicꝰ ſanat oĩa. Nec
herba nec malagma ſanauit eoſ ſ3 ſ̾mo tuꝰ
verbũ incarnatũ. crucifixũ. paſſum. ⁊ pꝰ mi
ſit ſpm̃ ſcm̃ q̇ illabit̃ cordibꝰ noſtris. Hec ẽ
ergo medicina gr̃a ſpũſſcti. Hũc medicum
⁊ hãc grã3 phi nõ poſſunt attingere. Quid
ḡ gloriaris q̇ neſcis ꝑ ſciam tuã nec infirmi
tatẽ tuã. nec eiꝰ cauſam. nec medicũ nec me/
dicinã. Iſti phi habuerũt pẽnas ſtrucionũ
q꞉ affectꝰ nõ erãt ſanati nec ordinati nec re/
ctificati. q꞉ nõ fit hoc niſi ꝑ fidẽ. Uñ primo
poſuerũt falſam beatitudinis circulationẽ
Scðo falſam pñtiũ meritoꝝ ſufficientia3.
Tertio internaꝝ viriũ ꝑpetuã incolumita
tem. In has tres tenebras inciderũt. ergo
fides purgat has tenebras. docet morbu3
Sanat aĩam ponẽdo meritoꝝ radices in
deo cui placeat. ⁊ ſic ꝑficit ꝑ fidẽ in ſpem cer
tam ꝑ meritũ xp̃i nõ ꝑ̃ſumptuoſe. Sanat
ergo rectificat ⁊ ordinat. ⁊ h̾ modo põt ani/
ma modificari. rectificari. ⁊ ordinari. Has
radices ignorauerũt philoſophi. Fides ḡ
ſola diuiſit lucẽ a tenebris. Unde apoſtolꝰ.

Erat̄ eñ aliqñ tenebre.nũc aũt lux in dño
Fides eñ hñs ſpem ⁊ caritatẽ cũ opibus.
ſanat aĩam.⁊ ipam ſanatã purificat.eleuat.
⁊ deiformat. Nõ ſumꝰ in ꝟa luce.nõ ſic illi
q ſomniãt.q accipiũt falſa ꝓ verꝭ.vt idolũ ꝓ
deo. Notandũ aũt ꝙ ſola charitas ſanat
affectũ.Amor eñ ſm Aug.de ciui.dei.ra/
dix eſt oĩm affectionũ.ḡ neceſſe eſt vt amor
ſit ſanatiuꝰ.alioqn oĩs affectꝰ ſunt obliq̃.
Nõ ſanãt aũt niſi ꝑ diuinũ amorẽ. q amor
diuinꝰ eſt purꝰ.ꝓuidꝰ.pius.ꝑpetuꝰ. Purꝰ
reſpectu tꝑantie.ꝓuidꝰ reſpectu prudentie.
pius reſpectu iuſticie.ꝑpetuꝰ reſpectu forti
tudinis. Charitas eſt ḡ finis ⁊ forma om
niũ ꝟtutũ.⁊ fundat̃ ſuꝑ ſpem de cord puro
⁊ fide nõ ficta. He ḡ ꝟtutes informes et nu
de ſunt ꝑhoꝝ. Veſtite aũt ſunt nr̃e. Veſtiri
aũt debẽt auro amorꝭ. qꝛ oĩs ꝑietes tẽpli
veſtiti erãt auro.ſilr̃ oleo vnctiõis.qꝛ oĩa
vaſa oleo vnctiõis ſanctificata erãt. ⁊ ſic nõ
diuidũt. Nox ꝑceſſit.di.au.app.induamur
arma lucꝭ.ſ.q̃ttuor ꝟtutes.fide originatas.
ſpe ſubleuatas. charitate cõpletas. He
q̃ttuor ꝟtutes ſic veſtite deſignãt ꝑ q̃ttuor
flumĩa ꝑadiſi.ꝑ q̃ttuor latera ciuitatꝭ.ꝑ q̃ttu
or ornamẽta tabernaculi.⁊ h̃ vt ſunt origĩa
te.informate.ſtabilite. Per q̃ttuor flumĩa
ꝑadiſi inq̃ꝫtũ originãt a fide Flumẽ eſt grã
ſpũſſcti.diffuſi in has q̃ttuor ꝟtutes. Phi/
ſon rñdet tꝑantie. Gyon prudẽtie. Tigris
fortitudini. Eufrates iuſticie. Phiſon rñ/
det rõnali. Gyon ꝯcupiſcibili. Tigris ira/
ſcibili. Eufrates toti aĩe. Itẽ inq̃ꝫtũ infor
mant̃ charitate deſignãt ꝑ q̃ttuor ornamẽ
ta tabernaculi q erãt q̃ttuor cortine.pelles
iacinctĩe.ſaga cilicina.⁊ pelles arietũ rubri
cate. Cortina rñdet tꝑantie.pelles iacincti
ne celeſtꝭ coloris prudẽtie. Saga cilicina
iuſticie.pelles ari.ru.fortitudini. Vl' ſic ĩ or
namẽto tẽpli fuerũt q̃ttuor colores. Byſſinꝰ
in q tꝑantia. Iacinctinꝰ in q prudẽtia.pur/
pureꝰ indumẽtũ regale.iuſticia.coccineꝰ. h̃
eſt flãmeꝰ.fortitudo. Ornãt ḡ domũ ꝑ q̃t/
tuor latera. Itẽ ſtabiliũt ⁊ introducũt per
portã.ꝑ q̃ttuor latera ciuitatꝭ ſtabilite ꝑ ſpẽ
ad normã eq̃lẽ. Adiũctꝭ ḡ tribꝰ ꝟtutibꝰ.ſ. fi/
de.ſpe.caritate.ꝯſurgũt ĩ ſeptenariũ. deſiḡ/
tũ ꝑ ſeptẽ ſtellas.ꝑ ſeptẽ mlieres.ꝑ ſeptẽ pa
nes euãgelicos.⁊ h̃ inq̃ꝫtũ ſũt fulgide.fecũ/
de.vigoroſe. Inq̃ꝫtũ ſũt fulgide ꝑ ſeptẽ ſtel/
las. Iob.xxxviij. Nũqd ꝯiungere valebis
micãtes ſtellas pliades.aut girũ arcturi diſ
ſipare. Pliades ſunt ille ſeptẽ ſtelle ꝯiũcte
q̃s vulgo gallinã cũ pullis vocãt. He ꝟtu/
tes faciũt girũ imꝑturbabilẽ. Scdo vt fe/
cũde ꝑ ſeptẽ mlieres. Iſa.iiij. Apprehẽdent
ſeptẽ mlieres virũ vnũ ⁊c. Virũ.qꝛ faciũt ho
minẽ virilẽ.⁊ vnũ.qꝛ nõ diuidũt eũ ſꝫ ſtabi
lẽ faciũt ⁊ fecũdũ. Tertio inq̃ꝫtũ vigoroſe
deſignãt ꝑ ſeptẽ panes euãgelicos ex q̃bus
paſcit̃ vniuerſitas electoꝝ. In ꝑhis he q̃t
tuor ꝟtutes ſũt lapides.ſꝫ mõ ſunt ſeptẽ pa
nes vite. Panes moyſi fuerũt q̃nq; ordea/
cee.ſꝫ ſeptẽ frumẽti ĩ doctrina euãgelica ex
adipe frumẽti. Itẽ q̃ttuor cardinales du
cas ĩ tres theologicas.⁊ ſic ſunt duodecim
qꝛ prudẽtia dꝫ eſſe fidel'.amãs.⁊ ſic de alijs
Et deſignãt ꝑ duodeci fontes.ꝑ duodeciꝫ
lapides ꝑcioſos ĩ veſtimẽto põtificꝭ.ꝑ duo
decim portas ciuitatꝭ.⁊ h̃ inq̃ꝫtũ inchoãt.ꝓ
mouẽt.⁊ ꝑducũt. Primo ꝑ.xij. fontes. q̃a
vt ſe circũincedãt faciũt aĩam mũdã. Se
cũdo ꝑ.xij.lapides.qꝛ ornãt aĩam ĩ oĩ ꝟtu
te ĩ pectore.ſic illi lapides ĩ pectore põtificꝭ.
Tertõ ꝑ duodecim portas inq̃ꝫtũ itrodu
cũt. Nã ad oriẽtẽ ſinceritas tꝑantie. Ad me
ridiẽ ſerenitas prudẽtie. Ad aq̃lonẽ ſtabili/
tas ꝯſtãtie. Ad occidẽtẽ ſuauitas iuſticie.
Vlteriꝰ iſte ꝟtutes duodecim gemiate in
ꝓſperꝭ ⁊ aduerſis.deſignant̃ ꝑ.xxiiij.horas
xij.in nocte aduerſitatꝭ.⁊.xij in die ꝓſperita
tis. Itẽ ꝑ actiuã ⁊ ꝯtẽplatiuã. Et ſic ꝑ.xxiiij
ſeniores q mõ voluũt̃ ad actiõꝫ. mõ ad ꝯtẽ
plationẽ.qꝛ faciũt ſenſatũ ⁊ maturũ. Itẽ ꝑ
ꝯtẽplatiuã practicã ⁊ ſpeculatiuã.⁊ ſic ꝑ vi/
gintiq̃ttuor alas q̃ttuor aĩaliũ.

Sermo octauꝰ De ſublimitate fidei.
⁊ quõ cõparat̃ firmamẽto. Ac de viſiõe in/
telligẽtie ꝑ fidẽ ſubleuate Cõſideratõ ſcda

Vocauit deus fir

mamentũ celũ ⁊c. Gen.j. Seq̃
tur opꝰ ſcde diei q̃ eſt ſcda viſio in
telligẽtie ꝑ fidẽ ſubleuate.⁊ d ea nõ dr vidit
ſꝫ vocauit Ad lr̃am h̃ celũ eſt ſublime.ſta
bile.ſpectabile. Sublime q̃ꝫtũ ad ſitũ. ſta/
bile q̃ꝫtũ ad formã.ſpectabile q̃ꝫtũ ad clari/
tatẽ. De ꝑmo Prouer.xxv. Celũ ſurſuꝫ.ter
ra deorſum. h̃ ipſo ꝙ celũ eſt nobile in ordi/
ne vniuerſi.ſuꝑiorẽ locũ obtinet ⁊ terra in/
fimũ. Eſt etiã ſtabile q̃ꝫtũ ad formã.q̃a mo
uet̃ nõ mutãdo locũ.ſꝫ in loco ⁊ circa medi
um. Iob.xxxvij. Tu forſitan cũ eo fabrica/
tus es celos.q ſolidiſſimi q̃ſi ere fuſi ſunt.

Eſt etiā ſpectabile q̄tū ad multitudinē or/
natuū. Job.xxvj. Spūs ei⁹ ornauit celos.
Ecci.xliij. Spēs celi glīa ſtellarū. Ab iſta
ꝯditōe vltima denoiaꝛ celū a celādo. nō ab
abſcōdendo. ſȝ a ſculpēdo. qꝛ ſcribiꝛ per oe
dyptongon qꝛ ornatū vl' ſculptū lumiarib⁹
Per firmamentū autē intelligiꝛ viſio fidei.
Fides em̄ reddit ſublimē animā intellecti
uam. qꝛ trāſcendit omnē rationē ⁊ inueſti/
gationē rationis. reddit ſtabilē. qꝛ excludit
dubitationē ⁊ vacillationē. Reddit ſpecta/
bilem. qꝛ multiformē oſtēdit claritatē. Vo
caꝛ ergo fidei firmitas celū. qꝛ facit intelli/
gentiā ſublimē ꝑ inueſtigationē. ſtabilē dū
ſtabilit ī veritate. Spectabilē dū replet eā
multiformi lumie. Dan̄.xij. Qui docti fue/
rint fulgebūt quaſi ſplēdor firmamti. Sȝ
nemo doct⁹ eſt niſi doceaꝛ a deo. q̄a nemo
venit ad prēm niſi ꝑ me. Joh.xiiij. ⁊ Jo.vj.
Erūt om̄es docibiles dei. Ad fidē null⁹ do
cetur niſi ꝑ deū. ⁊ qꝛ venit a deo. ideo diciꝛ.
Vocauit de⁹ firmamentū celū. Unde non
dicit vidit de⁹. ſȝ vocauit de⁹. quia firmitas
fidei magis eſt ī credulitate q̄ȝ in ꝯtempla/
tione. Credulitas aūt ꝑ auditū. quia fides
eſt ex auditu. Roma.x. Corde crediꝛ ad iu/
ſticiā. Fides aūt mag' eſt in cōfeſſione ve/
ritatis q̄ȝ cōmunicatiōe lucis. Uñ. Ore fit
ꝯfeſſio ad ſalutē. Uñ fides q̄dammodo vi
det. q̄dammodo nō videt. vñ nō videre eſt
fidei meritū. credere autē fidei lumē. Eſt g̊
firmamentū celū. qꝛ ſubſtātia ſperādaꝝ re/
rū. ⁊ eſt lumē. qꝛ argumentū. vnde habet lu
men ⁊ habet nubē. Vocauit g̊ firmamētū
celū. Ecci.xliij. Altitudinis firmamētū ſpe
cies celi in viſione glīe. Et hec tria tāgit hic
ſcȝ ſublimitatē. ſtabilitatē. ſpecioſitatē. Eſt
em̄ hec viſio fidei alta. firma. ſpecioſa. Hec
fides nobiliſſima eſt firmiſſima ⁊ ſpecioſiſ/
ſima. Multi tamē hñt hāc fidē ⁊ eā non co
gnoſcūt. quia fides habet faciē velatā. Uñ
habet q̄dā velamē nigrū ante faciē. Facit
em̄ de turpib⁹ aīab⁹ altiſſimas ⁊ ſpecioſiſſi/
mas. Actuū.xv. Fide purificās corda eoꝝ.
Altitudo aūt fidei in duob⁹ eſt. In altitu
dine ſublimitatꝭ. ⁊ in altitudine ꝓfunditatꝭ
De ꝑmo Ecci.j. Altitudinē celi ⁊ latitudi
nē terre ⁊ ꝓfunditatē abyſſi q̄s dimēſus eſt
quaſi diceret. ſup omnē humanā rōnem eſt
noſſe ſublimitatē fidei. dilatatōȝ charitatꝭ.
venerationē diuini timorꝭ. De ſcdo Eccs
vij. Eſt alta ꝓfunditas. quis inueniet eā. ſcȝ
ꝑ rōnem. trāſcendit em̄ inueſtigatōȝ nr̄am.
Et licet altitudo ⁊ ꝓfunditas in corporib⁹
idē ſint. diſtinguunꝛ tñ ꝑ rōnem. Et apl's
diſtinguit cū dic̄ vt poſſitis cōphendere q̄
ſit lōgitudo. latitudo. ſublimitas. ⁊ ꝓfundū
De his duob⁹ Ecci.xxiiij. Ego ī altiſſimis
habito ⁊ tron⁹ me⁹ in colūna nubis. Alti/
tudo fidei ꝯſiſtit ī cognitōe eterni dei. Pro
fundū aūt in cognitiōe dei humanati. de ꝑ
mo. Excelſior celo eſt. ⁊ q̄d facies. Profun/
ditas ſcȝ dei humanati. q̄ tāta eſt q̄ rō defi/
cit. Altitudo ineſtigabilis eſt. Uñ ps̄. Mi
rabilis facta eſt ſcia tua ex me. ꝯfortata eſt.
⁊ nō potero ad eā. Itē in altiſſimis dic̄ in
q̄tū fides docet deū eternū. ⁊ thron⁹ eius ī
col. nu. dic̄. in q̄tū docet dei humanitatem.
De his duob⁹ Roma.xj. O altitudo diui/
tiaꝝ ſapie ⁊ ſcie dei. ⁊c̄. Sapia q̄tū ad no
ticiā dei eterni. Scia q̄tū ad noticiaȝ dei
humanati. Uñ firmamētū factū eſt in me/
dio aquaꝝ. h̄ eſt fides vt cognoſcat aīa q̄
ſup firmamētū ⁊ ſub firmamēto ſunt. ⁊ hec
ſapia noticia eſt diuinaꝝ rerū ⁊ ſcia huma/
narū. Incōprehēſibilis eſt ſapia ꝑ quā iu/
dicat oīa. ſȝ maxie incōprehēſibilis q̄ fac̄
vias incōprehēſibiles ⁊ inueſtigabiles. De
ꝑmo Prouer.xxx. Tria mihi difficilia ſunt
⁊ q̄rtū penit⁹ ignoro. Viā aq̄le in celo. viaȝ
colubri ſup petrā. viā nauis in medio mari
⁊ viā viri ī adoleſcētia ſua. Via aq̄le in ce/
lo fuit xp̄s in aſcēſione. Via colubri ī reſur
rectiōe. qꝛ coluber in petra renouaꝛ. vbi di
mittit vetuſtā pellē. Via nauis in mari in
paſſione. Via viri ī adoleſcētia in incarna/
tiōe. quam penit⁹ ſe dicit ignorare. ⁊ veꝝ eſt.
ſm̄ humanā rōnem. ſȝ ꝑ fidē credim⁹ Eſt
ergo duplex altitudo firmamēti. vna ꝑ quā
ſupma reſpic̄. altera ꝑ quā infima Una per
quā docet cognoſcere deū trinū. altera deū
incarnatū. De his duob⁹ Iſa.vj. In viſio/
ne q̄ oīm viſionū ſuaꝝ fuit radix. Vidi do/
minū ſedentē ⁊c̄. vſq̄ȝ ibi. plena eſt oīs terra
Et ſtatim ſequiꝛ excecatio iudeoꝝ ⁊ illumi/
natio gentiū. Uñ dic̄ Hiero. Hec dic̄ Iſa.
qñ vidit dñm. Et ſequiꝛ. Exceca cor popu/
li hui⁹ ⁊ aures aggraua. Uñ illūiatio gē/
tium fuit excecatio iudeoꝝ. Et de hoc excla
mat apl'us. O altitudo diuit. ⁊c̄. Roma.xj.
dic̄. Ego vidi. ſ. viſionē intelligētie. ꝑ fidem
ſubleuate. ⁊ ſtabilire in ſublimitate ſapiētie
eterne. ꝑ quā eſt duplex lumē. inflāmatiuū
⁊ ſeraphicū. quod q̄dē ſeraphicū fac̄ clama

re tripliciter. ⁊ facit fides duplici ſeraphica/
tione animā ſeraphicā. ⁊ facit mētes alatas
ſenis alis. Intellectꝰ em̄ noſter ſm fidem il
luminatꝰ clamat tripl'r Sanctꝰ. ſanctꝰ. ſan
ctus. Sunt em̄ duo ſeraphin in nobis ſta
biliti ꝑ fidē. ⁊ q̄olibet clamat triplici excla/
matiōe. tū nō niſi ſemel dn̄s deꝰ. Noticia eī
dei eſt noticia triū ꝑſonaꝝ cū vnitate eſſen
tie. Vn̄ tres ſunt q̄ teſtimoniū dant ī celo.
pater. ꝟbū. ⁊ ſpūſſanctꝰ. ⁊ hi tres vnū ſunt.
Intellectꝰ ꝰ ſeraphicꝰ. i. illuminatꝰ ⁊ inflā
matꝰ ꝑ fidē clamat ter ſanctꝰ. Alter ſeraph
rn̄det. Sanctꝰ. ſanctꝰ. ſanctꝰ. q꞉ ſicῑ dō eter
no eſt trinitas ꝑſonaꝝ cuꝫ vnitate eſſentie.
ita etiā in deo humanato ſunt tres nature
cū vnitate ꝑſone. ⁊ iſti ſunt tres radices fidi
quas q̄ ignorat vix credit. vt corpꝰ. aīa. dei/
tas. ſanctꝰ xp̄s. ſanctū habet corpꝰ. ſanctus
xp̄s ſanctā hꝫ aīam. ſanctꝰ xp̄s ſanctā habꝫ
diuinitatē. Sanctꝰ interiꝰ. ſanctꝰ exterius.
ſanctꝰ inferiꝰ ſanctꝰ ſupiꝰ. He ſunt due co/
gnitiōes fidei illumināte ⁊ ardētes trifor
miter ad vnitatē reducte. Clamare autē di
cunt ꝓpt ammiratōꝫ. q꞉ vtrūq꞉ ē ammirabi
le. pš. viij. Dn̄e dn̄s nr̄ q̄ꝫ admirabile ⁊c̄. Et
minuiſti eū paulominꝰ ab angel'. Et ꝟe am
mirabile nomē q̄ꝫtū ad deū trinū. q꞉ ibi eſt
ꝟa diſtinctio ꝑſonaꝝ cū vnitate eſſentie. ꝑ
quā ſunt ſūme. coeq̄les. coeterni. ꝯſubāles.
coeſſentiales Itē eſt admirabile. qm̄ tres
nature ꝯiūcte ſūt. ſupmū cū infimo ſine de
ꝑſſione. ꝓmū cū vltimo ſine inouatōne. ſim
plex cū cōpoſito ſine ꝯpoſitōe. In his tribꝫ
oīa mirabilia radicāt. ⁊ ſūt iūcta cognitō di
uinitatꝭ ⁊ hūanitatꝭ. q꞉ īcarnatio nō cogno
ſcit niſi cognoſcat diſtinctio ꝑſonaꝝ. Si n̄
cognoſcas trinitatꝭ diſtinctōꝫ. ita bn̄ pr̄ in/
carnatꝰ eſt vt filiꝰ. ⁊ pr̄ paſſus eſt vt filiꝰ. ⁊ es
ſabellianꝰ ⁊ patripaſſianꝰ. Itē ſi ponis trini
tatē ⁊ nō incarnatiōꝫ. teſtimoniū habes ī ce
lo ⁊ nō accipis ī terra. cū tn̄ tres ſunt q̄ teſti
moniū dāt in terra. ſpūs. aq̄. ⁊ ſanguis. In
ſpū diuitas. in aq̄ hūanitas. in ſanguie ꝓo
eſt vita. Aīa ꝑ ſanguinē intelligit. Per ſan/
guinē em̄ xp̄i ſpūs aq̄ iūgit. q꞉ mediāte aīa
diuinitas ꝯiūgit hūanitati. Habemꝰ ꝰ du
os ſeraphim clamātes ⁊ admirātes. Reſtat
q̄re ſex alas hn̄t. ⁊ tūc videt fides. Fides ei
eſt in deū eternū ⁊ humanatū. Fides ī de/
um trinū ē vna illuſtratio ſenaꝝ alaꝝ. ⁊ hoc
dupl'r. aut q̄ꝫtū ad diſtinctōnē ꝑſonaꝝ. aut
q̄ꝫtum ad diffuſionē trinitatꝭ in creaturam

ſm eſſentiā. virtutē. ⁊ operationē Prio
modo ſunt tres articuli. ſcꝫ patris ingeniti
filij vnigeniti a ſolo pr̄e. ſpūſſancti ab vtro
q꞉ ſpirati. Iſti ſūt tres ale in latere dextro
ſcꝫ ī eternitate. ⁊ nō poteſt addi nec minui
ad emanationē. vt ſcꝫ ꝓducens tm̄ ⁊ non ꝓ
ductū. q꞉ ſic eſſet infinitas ex ꝑte ante. Nec
ſit ꝓductū tm̄ ⁊ nō ꝓducens. q꞉ ſic eſſet infi/
nitas ex ꝑte poſt. ergo neceſſe ē ponere ꝓdu
cens ⁊ ꝓductū. Sil'r vt ad inuicē coherēat
aliter in diuinis eſſet diſtinctio ſine ordine
diſtinctio aūt ſine ordine cōfuſio ē. Vn̄ ne/
ceſſe eſt ꝙ ſpūſſctūs ꝓcedat ab vtroq꞉. et h̄
dicūt om̄s ſapiētes greci. nec ē ꝯtrouerſia
niſi de noīe. ⁊ ꝑ ꝯn̄s iſte fit error ī fatuis gre
cis. Sil'r in ſiniſtra ſūt tres ale inq̄ꝫtū ab
vna eſſentia ꝟtute ⁊ opatōe eſt diffuſio ī cre
aturā. Et ſm h̄ eſt triplex opatio. Inq̄ꝫtuꝫ
vnꝰ deꝰ eſt creator. ſanctificator. ꝓmiator. q꞉
om̄e qd̄ ab ipo emanat. aut eſt nat̄a. aut ḡ/
tia. aut glīa. Et ſic pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſctūs vnꝰ
creator ꝑ naturā. vnꝰ ſanctificator ꝑ grām.
vnꝰ ꝓmiator ꝑ glīam. Primū aūt eſt an̄ tps
ſcdm in tpe. tertiū pꝰ om̄e tps. Primū eſt ī
initio tpis. ſcdm ī decurſu. vltimū in ꝯſum
matiōe. Eſt et creatio aīe ī decurſu tpis. q̄a
pr̄ meꝰ vſq꞉ mō opat ⁊ ego opor. Premiatō
etiā fit in medio tpis vt aīaꝝ. ſed poſt fiet ꝑ/
fecta. Itē creatio attribuit patri quia po/
tens. ⁊ ſanctificatio ſpūiſancto quia bonuſ.
Premiatio filio. quia iudicabit ⁊ rex appa/
rebit.

Sꝫ quō rn̄debit ala ale. Dicēdū ꝙ ſan/
ctificatio aut ꝯſiderat q̄ꝫtū ad veniā. q̄ q̄dē
fit ꝑ redemptionē. ⁊ ſic attribuit filio. aut q̄ꝫ
tum ad grām. ⁊ ſic ſpūiſancto. Sil'r ꝓmia/
tio cōſiderat ſm iudiciū ſentētiantis. et ſic
attribuit filio. aut q̄ꝫtū ad amorē ꝓmiantꝭ.
⁊ ſic ſpūiſancto. Media aūt opatio ꝑuenit
ad vltimū. ſic tres ale diſponuntur.

Alter ſeraph ꝓpinquior eſt nobis. ⁊ habꝫ
ſimiliter ſex alas. tres ſm deſcēſum. et tres
ſm aſcēſum. veniēdo ab ala ſup caput ꝑ me
dium ad alā ſuper pedes. Hi ſunt tres ar/
ticuli ſm incarnationē. crucifixionē. deſcen
ſum ad inferos ſm animā. Incepit enim a
ſummo q꞉ neceſſe fuit vt vniret ſibi naturā
in qua appareret. ⁊ per quam deſcenderet.
quia ipſe d̄ ſe immutabilis eſt. Deinde ve
nit ad crucem. deinde ad infernum. He
ale in ſiniſtro. Similiter tres ſupra aſcen
dendo Prima de inferis in mūdū. aſcēſio

de mūdo in celū. ꝛ poſt iudiciū ab eccīa mi
litāte in triūphantē. ꝛ ſpoliatio inferni i re/
ſurrectiōe. aptio paradiſi in aſcēſione. ꝯſum
matio regni in iudicio. his nihil certi⁹. De
ſex ale p̄me. ſex ꝯſideratōes ſūt pfecte dī i tri
bus pſonis ꝛ trib⁹ opib⁹. Sex ale alie ſecū
de ſex ꝯſideratōes ſunt dei incarnati. In
his ergo duodecim eſt fides. cui⁹ p̄dicato/
res ſunt duodecim apl'i. Ala eni ſubleuat
ad volandū. q2 eorū ꝯſideratio tranſcendit
omnē humanā rōnē. Sine hac duplici cō
ſideratiōe null⁹ eſt cultor dei. In cui⁹ deſi/
gnatione pōtifex in ſuphumerali habebat
lapides duos. vnū in dextero latere. ꝛ alte/
rū in ſiniſtro. Et in illis ſcripta erāt duode/
cim noīa filioꝝ iſrael. ſex noīa i lapide vno.
ꝛ ſex in altero. Et erant in lapide onichino
lucido ꝛ ardēti. In q̄ fides humanitatis et
diuinitatꝭ exp̄miť q̄ ſil'r exp̄munť in ſymbo
lo a duodecim apl'is cōpoſito. ꝛ in fide hac
ſacrificiū placꝫ deo. In lapidib⁹ ordinabā
tur noīa ſm natiuitatē eoꝝ in ſymbolo ſm
dicta aploꝝ. Vñ Credo in deū prēm om
nipotētē cre. ꝛc. Ecce vn⁹ articul⁹ pr̄is inge
niti. Et in ihm xp̄m filiū ei⁹ vnicū dñm no/
ſtrū. Ecce ſecūd⁹ filij geniti a prē. Deinde
ſequūť ſex ad hūanitatē ptinētes. Qui ꝯce
ptus eſt de ſpūſctō nat⁹ ex maria ṽgie. Ter
tius articul⁹. Paſſus ſub pōtio pilato. cru
cifix⁹. mortu⁹. ꝛ ſepult⁹. Quart⁹ articulus
Deſcēdit ad inferna. Quint⁹. Tertia die re
ſurrexit a mortuis. Sext⁹. Aſcēdit ad celos
ſedet ad dexterā dei pr̄is oīpotētꝭ. Septi/
mus. Iñ ventur⁹ eſt iudi. vi. ꝛ mor. Octau⁹.
Credo in ſpiriſctm. Non⁹. Sanctā eccl'iaꝫ
catholicā. Decim⁹. Sanctoꝝ cōmunionē
remiſſionē pctōꝝ. Vndecim⁹. Carnis r̄ſur
rectionē ꝛ vitā eťnā. Duodecim⁹. Amē. Et
hec ſm q̄ ſpūſſctūs inſtituit vnit. purificat
q̄ſtū ad tres vltimas opationes ꝑter vlti
mum ſeqť.

Sermo nonus.
De fidei altitudine ꝛ firmitate.

Vocauit deus fir
mamētū celū ꝛc. Dictū eſt ſup̄
q̄ altitudo fidei in duob⁹ ꝯſiſtit.
In altitudine ſublimitatꝭ. ꝛ i altitudine p/
funditatꝭ. De altitudīe fidei dictū eſt. nūc
dicēdū ē d̄ ei⁹ firmitate. Sꝫ ſi alta. quō cer
ta. q2 res q̄ſto altior. tāto min⁹ nota. ꝛ q̄nto
min⁹ nota. tāto magꝭ dubitabil'. Iō itel/
ligēdū q̄ h⁹ fidei firmitas eſt triplex. Pria
eſt ex teſtimonio ṽitatꝭ exp̄ſſe p ṽbū incar/
natū. Scđa ex teſtimonio ṽitatꝭ exp̄ſſe p ṽ
bū incarnatū. Tertia ex teſtimonio ṽitatis
exp̄ſſe p ṽbū inſpiratū. De p̄mo. ſ. Ioh. v.
Tres ſūt q̄ teſtimoniū dāt i celo. pr̄. ṽbū. et
ſpūſſctūs. ꝛ hi tres vnū ſūt. A trib⁹ dať teſti
moniū ſꝫ exp̄miť p ṽbū. q2 ṽbū ꝛ patrē ꝛ ſe/
ipm exp̄mit ꝛ oīa alia. Ps. Verbo dñi celi
firmati ſūt. Celi. i. celeſtes p fidē. ṽbo dei fir
mati ſūt. Et iſto ṽbo firmāť ꝛ celeſtes ꝛ ſub
celeſtes. Vñ dic. Et ſpū oꝛꝭ ei⁹ o. ṽ. eo. Vñ
ſcriptura explicās myſteriū hierarchie cele
ſtis ꝛ ſubceleſtꝭ. in alio loco d̄r. In eternuꝫ
dñe ṽbū tuū pmanet i celo. ſ. trinitatꝭ. Su
per h̄ ṽbū fundata ē eccl'ia. ſ. terra. Iſaie. xl.
Quis mēſus ē pugillo aq̄s. ꝛ celos palmo
pōderauit. Quis appēdit trib⁹ digitꝭ molē
terre. Hoc fac̄ ṽbū p qđ facta ſūt oīa. Ma
nus ei⁹ p quā cūcta creāť. formāť ſeu diſtin
guunť. ꝛ oꝛnāť. trib⁹ digitꝭ leuat ꝛ ſuſpēdit
terrā. ſ. eccl'iaſticā hierarchiā quā creat. di/
ſtinguit. oꝛnat. Hec man⁹ metiť aq̄s. et oīa
tenet i manu ſic in pugillo res teneť. Hec
eſt man⁹ ṽbi eterni. h̄ teſtimoniū trāſcēdit
nos. Vñ aīalia volatilia demittebāt alas
ſuas cū fieret vox ſup firmamētū. Quomō
nos audiem⁹ tonitruū ſi ſmonis ei⁹ ſcintil/
lam vix apprehēdim⁹. Cōdeſcēdit āt nob
q2 ſe exp̄mit p ṽbū incarnatū. ꝛ ſm teſtimo
niū Iohis. Qui d̄ terra ē. de terra loqť. q̄ d̄
celo venit ſup oīs ē. Teſtimoniū xp̄i mai⁹
teſtimonio iohis fuit. q2 nō alio ſupponēte
loquiť. quia aīa ei⁹ oīa vidit. ꝛ qui de ce
lo eſt. celeſtia narrare poteſt. Vñ dixit Ni/
codemo. Si terrena dixi vobis ꝛ nō credi/
tis. quomō ſi dixero vobis celeſtia credetꝭ.
Huic filio pater teſtať in voce. ſpiritusſan/
ctus in colūbe ſpecie. vt teſtimoniū ei⁹ ſit ſo
lidiſſimū. q2 pater qđ dedit mihi maius eſt
omnib⁹ his. Ioh. v. Hui⁹ aūt fidei xp̄s eſt
fundamētū. ꝛ nemo poteſt aliud fundamē/
tum ponere pter id qđ poſitū eſt xp̄s Ihs.
Ille eſt lapis angularꝭ. de q̄ fac̄ Iſa. et Pe/
trus mētionē. Ecce ponā in fundamētꝭ ſy/
on lapidē angularē. pbatū. ſpecioſū. Apl's.
Superedificati ſup fundamentū apoſtoloꝝ
id eſt. ſupra xp̄m. Tertia firmitas ē ex te/
ſtimonio veritatis exp̄ſſe per verbū inſpi/
ratum. ꝛ hoc fuit in omnib⁹ ꝓphetꝭ. Et nos
audiuim⁹ hoc ṽbū qđ ſpūſſanct⁹ teſtificať
qm̄ xp̄s eſt veritas. Aliq̄ viderūt cū in carne

Vñ. Beati oculi q̃ vidẽt q̃ vos videtiſ. Lu. x. Dico vob ꝙ multi reges ⁊ ꝓphe voluerũt videre q̃ vos videtiſ ⁊ nõ viderũt. Radiauit aũt ſpũſſctũs i cordib oĩm p̃dicatoꝝ ad oẽm ṽitatẽ p̃dicãdã ⁊ ſcribẽdã. Hebreoꝝ. j. Multipharie multiſq; modis olim deꝰ loquẽs p̃rib. ⁊ poſtea dr. Si eñ q̃ ꝑ angelos dictꝰ eſt ſmo factꝰ ẽ ⁊c̃. ⁊ ſequit. q̃ cũ initium accepiſſet enarrari ꝑ deũ. ꝯcedẽte deo in ſignis. Et explicat h̃ triplex firmitas fidei Prima vt expſſa ꝑ ṽbũ increatũ. ibi multipharie ⁊ Qui cũ ſit ſplẽdor glĩe. Scdo vt ꝑ ṽbũ incarnatũ. ibi. purgatõẽ pctõꝝ faciẽs Tertio vt ꝑ ṽbũ inſpiratũ. q̃ cũ initiũ accepiſſet enarrari ꝑ deũ. Hic ſpũſſctũs in mẽtib electoꝝ fac̃ ſcripturas ⁊ dat firmitatẽ fidei xp̃iane. Et qꝛ ſpẽalit in ap̃lis. Jõ dicũt xij. fundamẽta ciuitatiſ. Apoc̃. xxj. Vidi ciuitatẽ de celo deſcẽ. ⁊c̃. ⁊ dr ꝙ in fundamẽto. xij noĩa ap̃loꝝ fuerũt ſcripta. Nõ tñ aũt teſtimoniũ ap̃loꝝ ſ; varia teſtimonia ſpũſſci in multiſ in q̃b ſunt. xij. rões firmitatis fidei q̃ ſunt. xij. fundamẽta. ꝑ ꝯcurſũ diuerſoꝝ teſtimonioꝝ ſpũſſci fidẽ formauit incõcuſſaꝫ licet vexata fuerit h̃ firmitas in p̃ncipio eccleſie vbi cruciabãt martyres ab idolatris Silr fuit vexata i medio tp̃e diuerſis hereſib. vexabit maxĩe in fine eccl'ie ꝑ tormẽta. ꝑ argumẽta. ꝑ miracula. Vñ. ve p̃gnãtib i his dieb. h̃ eſt. ve tenerib i fide. Oportꝫ ẽ ꝙ fides firmet ꝑ ṽbũ inſpiratũ. Cõſurgit aũt h̃ firmitas ex q̃ttuor q̃ſi ex q̃ttuor lateribꝰ ciuitatiſ. Ex teſtificãtiũ noticia certa. Ex teſtificãtiũ fama p̃clara. Ex teſtificãtiũ ꝯcordia plena. Ex teſtificãtiũ ſñia firma. Quia ſi ſit noticia certa. nõ ſit ãt fama bona. nõ credimꝰ ſibi. ſ; qñ bonꝰ eſt hõ. ſcit ꝙ ṽitatẽ dic̃. ⁊ ſi h; certã noticiã ⁊ famã clarã. ſ; ſibi m'lti ꝯ̃dicũt. adhuc p̃t cẽ dubitatõ Si aũt h̃ tria habeat ⁊ noticiã ⁊ famã ⁊ cõcordiã. ⁊ tñ nõ h; ſñiam firmã. dubitatio cẽ põt. De noticia certa. ij. Coꝝ. xij Scio hominẽ raptũ vſq; ad tertiũ celũ. ⁊ audi. arch. h̃ eſt certa noticia. ꝑ aſcẽſum vſq; ad tertiũ celũ. ⁊ iteꝝ ꝑ deſcẽſum vſq; ad tertiũ celum ⁊ ꝑ illuſtratões oĩm celoꝝ. Ecc̃i. xxiiij. Ego feci vt oriret in celis lumẽ indeficiẽs. id eſt. in celeſtib viris lumen fidei firmũ. Per triplex celũ. triplex viſio intelligit. Intellectualis pura Intellectualis adiũcta cum viſione imaginaria. Intellectualis cũ viſione corꝑali manifeſta. Prima inuenit in mentib angelicis. Secũda in mentibus ꝓpheticis. Tertia in mẽtib apoſtolicis Haꝝ viſionũ cõcurſu eſt certitudo ſcp̃ture.

Viſio intellectualis pura in mẽtib angelicis eſt in legiſlatore. Lex eñ ꝑ angelos ordinata eſt. Angeli eã dederũt. angeli eã ſcripſerũt. q̃ purã veritatẽ videbãt in luce eterna. Ad hanc viſionẽ fuit Moyſes ſubleuatus vltra oĩes ꝓphetas. quia ſcriptum eſt Si fuerit inter vos ꝓpheta dñi. in viſione apparebo ei. vl' ꝑ ſomniũ loquar ad illũ. At nõ talis ſeruꝰ meus Moyſes palã ⁊ non ꝑ enigmata deũ videt. ⁊ ore ad os loquor ei. Et in ſignũ huiꝰ ieiunauit quadraginta diebus ⁊ quadraginta noctib. Qui etiã vidit angelũ qui in rubo apparuit ei. Et exponit beatꝰ Stephanꝰ. qꝛ nõ fuit ibi dñs niſi per ſubiectã creaturã. ſ; angelꝰ fuit Secũda certitudo fuit in mẽtib ꝓpheticis. habẽtes firmiorẽ ꝓpheticũ ſermonẽ cui benefacitiſ. attendẽtes quaſi lucerne lucẽti in caliginoſo loco donec dies illuceſcat ⁊ lucifer oriatur in cordib veſtris. Hoc p̃mũ intelligentes ꝙ oĩs ꝓpheta ſcripture ꝓpria interpretatõne nõ fit. Nõ eñ volũtate humana allata ẽ aliqñ ꝓpheta. ſ; ſpũſancto inſpirati. locuti ſunt ſancti dei homines. Viſiões eñ ꝓphetarũ fuerũt imaginarie. vt Iſaie. Danielis

Tertia eſt certitudo ex viſiõe intellectuali iũcta cũ corꝑali. Hec fuit in mẽtib apoſtolicis. j. Jo. j. Qd̃ fuit ab iñtio qd̃ vidimꝰ ⁊ manꝰ noſtre cõtrectauerũt de verbo vite. ⁊ nõ aliud q̃ꝫ qd̃ vidimus annũciamꝰ vob. Vñ thomas tãgere voluit. Joh. xx. Quia vidiſti me Thoma credidiſti. ⁊ alibi. Qui vidit teſtimoniũ ꝑhibuit Et in actib. p̃cepit nobis teſtificari. Et beata ṽgo Maria doctrix apoſtoloꝝ ⁊ euãgeliſtaꝝ cõtrectauit h̃ verbũ i vtero ⁊ in ſinu He tres viſiões ſiue certitudines ꝯcurrẽtes. angelice. ꝓphetice. apoſtolice. dant certitudinẽ fidei ⁊ ſcripture. Has tres Paulꝰ habuit quãdo xp̃um corꝑaliter vidit. Nouiſſime igr tanq̃ꝫ abortiuo viſus eſt ⁊ mihi. Qui etiã ad ſupremã viſionẽ fuit ſublimatuſ. tandẽ ad intellectualem. Bene ergo dictũ eſt. Ego feci in celis vt oriretur lumen indeficiens.

Secunda firmitas eſt ex teſtificantium fama preclara. Hec in tribus conſiſtit.

In p̃claritate meritoꝝ. miraculoꝝ. ⁊ martirioꝝ. Preclaritas meritoꝝ fuit i p̃riarchiſ Laudemꝰ viros glioſos. Ecc̃i. xliiij. Patri

archemiracula nō fecerūt.ſʒ famoſi fuerūt in meritꝭ. Hi fuerūt initiū ſcꝑture qꝛ agit ꝺ aparitiōibꝫ illis factꝭ. Preclaritas meritorū ꝛ miraculoꝝ fuit i legiſlatore. Uide magna miracula. In flagellatōe egypti. in trāſitu marꝭ. in deſerto vt ꝑ q̄draginta annos nō ſūt attrita calciamēta nec veſtimēta. māna de celo pluit illꝭ. vide Joſue q̄ ſolē fec̄ ſtare. q̄ aq̄s diuiſit i ingreſſu terre ꝑmiſſionis ꝛ aq̄ reuerſe ſunt in ſuā originē. Adiūge hiſ helyā ꝛ helyzeū Qui helias celū claudebat pluuiā dabat. cibū augmētabat. q̄ in curru igneo aſcēdit celū. Uide helyzeū q̄ viuens mortuū ſuſcitauit. Qui mortuus etiā mortuum ſuſcitauit. q̄ homines cupiebat añ legē. ĝ ꝛ poſt legē. Et i datiōe legꝭ facta ſūt miracula. ꝛ nō niſi in h̄ populo. Ex q̄ ſequit̄ ꝙ iſti viri amātiſſimi ꝛ cari deo. fuerūt in ꝟitate fundati. Hec eſt ĝ certitudo fidei Tertia ꝑclaritas eſt miraculoꝝ ꝛ martyrioꝛuʒ. Et hec certitudo ꝟitatꝭ apparet qñ hō vult mori ꝑ ꝟitate. quā ꝑdicat. vt Iſa. ꝛ aliȷ̄ ꝓphe Q.ne ꝓphaꝝ nō ꝑſecuti ſunt p̄res vr̄i. Si dicāt heretici ꝙ ipi ꝑ ꝟitate moriunt̄ ꝛ habēt merita. tertiū tñ nō hñt. miracula ſcʒ. Nunq̄ʒ auditū eſt ꝙ heretic⁹ vel añ vl' poſt mortem faceret miracula. De iſtis celis. ps. viȷ̄. Qm̄ videbo celos tuos o.d. tuoꝝ. ſ. viros celeſtes in q̄bꝫ videm⁹ hāc triplicē claritatē que ſūt oꝑa digitoꝝ dei. In iſto digito tertio miraculi. ſ. defecerūt magi pharaonis.

Tertia firmitas fidei ē ex teſtificātiū cōcordia plena q̄ eſt in tribꝫ. In eloquȷ̄s ſcripturaꝝ. In decretꝭ ꝯſilioꝝ. In documētis ſanctoꝝ De ꝑmo ps. ciȷ̄. De medio petrarū dabūt voces. h̄ eſt. de medio duoꝛuʒ cherubin. de q̄bꝫ loquebat̄ dñs. ſiue de q̄ꝝ medio. ſ. de medio duoꝝ teſtamētoꝛū. Iſa. dic̄ Ecce ꝟgo ꝯcipiet. Ali⁹ dixit. Morietur xp̄s. ꝛ euāgeliſta. occidit̄. Quicq̄d ĝ dictuʒ eſt ꝑ ꝓphas. impletū eſt ꝑ xp̄m. Iſa. Aſcēdit dñs ſuꝑ nubē leuē. ꝛ ingrediet̄ egyptum. et mouebunt̄ ſymulacra. h̄ factu eſt ꝑ chriſtū. Nunq̄ʒ inuent⁹ eſt aliq̄s ꝓpheta vel ph̄us q̄ idolatriā potuit remouere. qd̄ tamē xp̄s fecit ꝑ apoſtolos vbiq̄ʒ terraꝝ. Hi ꝟo teſtes ſunt ſcripture. ꝓphete ꝛ apl̄i. Nec poteſt dici ꝙ apoſtoli ſubordinauerūt ꝓphas. vt ſic dicerent ſicut euenit in xp̄o. Si em̄ eodē tꝑe fuiſſent poſſet haberi ſuſpitio. ſed illi ꝑceſſerunt. Ueritas ĝ iſta eſt infallibilis. Si em̄ ꝯtingens dicat̄ firmiter eſſe futuꝝ ꝛ cognoſcatur certitudinalit̄. impoſſibile eſt ꝙ videatur aliter niſi in ꝟitate certa. Uet⁹ ĝ teſtamentū ꝛ nouū in magna ꝯſonātia et armonia ꝯueniunt. ꝛ ſunt ſic̄. xxiiȷ̄. ſeniores circa thronū xp̄i vt nulla ſit dubitatio Secūda firmitas eſt in decretꝭ cōcilioꝝ. qꝛ illa q̄ i dubiū veniebāt. ibi cōfirmata ſunt. Arri⁹ dicebat ꝙ pater maior erat filio ſꝫm eſſentiam. ꝛ ꝑ hoc nitebat̄ oſtēdere nō eſſe filiū eq̄lē patri. Et in primo cōcilio vbi fuerūt viri ſanctiſſimi. Beat⁹ Nicola⁹ fuit ibi. vbi dico fuerūt tricenti. xviȷ̄. epiſcopi. vbi fides confirmata eſt catholica. ſ. vniuerſalis. Et factū eſt auctoritate Petri ꝛ alioꝝ patrū. Uñ q̄tuor cōcilia ꝑncipalia fuerūt que dāt teſtimonia huic fidei. Tertia eſt i documētis doctoꝝ ꝛ ſapiētū in mūdana ſapiā ꝛ diuina. vt Dyoniſi⁹. Gregori⁹ nazāzen⁹. Gregori⁹ niſen⁹. Damaſcen⁹. Baſili⁹. Anſelm⁹. Chriſo. Latini ſꝫr. Hylari⁹. Gregorius. Aug⁹. Amb. Hieronim⁹. Documēta iſtoꝝ cōcordāt. ꝛ idē dicūt. idē ſapiūt. De his dic̄ Iob. xxxviȷ̄. Quis enarrabit celoꝝ rōnem ꝛ ꝯcentū celi q̄s dormire faciet. Hec eſt cōcordia ſcripturaꝝ. cōcilioꝝ. et doctoꝛum.

Quarta rō firmitatꝭ fidei ē ex teſtificantium ſn̄ia firma. q̄ firmitas habet̄ ex h̄ ꝙ conſentit rōni. qꝛ rō nō poteſt ꝯtradicere fidei Iudiciū em̄ rōnis illuſtrata eſt ꝙ ꝺ deo ſūme eſt ſentiēdū ꝛ altiſſime. Hoc aūt tripl'r ſentiēdū de deo ē. Altiſſime ꝛ piȷ̄ſſime. Altiſſime ꝛ veriſſime. Altiſſime ꝛ optime. Rō ergo dictat ꝙ de deo altiſſimo eſt ſentiēdū altiſſime ꝛ piȷ̄ſſime. ꝙ illa eſſentia nobil' eſt nobiliſſimo modo. Cū em̄ forma vniuerſalis nobilior ſit ꝑticulari qꝛ in multis. Particularis aūt nobilior vniuerſali. qꝛ ꝑticlaris in vno nō numerata. ſʒ vl'is in multis ē numerata. ĝ eſſentia diuia habere debʒ qd̄ nobilitatis eſt i creatura. vt ſit vna i multis nō numerata. Sentiēdū eſt etiā piȷ̄ſſime ꝙ illa eſſentia eſt origo omniū creaturaruʒ creās omnes res. ꝛ ꝙ immediate ab ipa oms res ꝑcedunt. Niſi tu ſentias ꝙ totalitas rei ab ipſa ꝑcedit nō ſentis de deo piȷ̄ſſime. Plato cōmēdauit animā ſuā factori. Sed Petr⁹ cōmendauit animā ſuā creatori.

Secūdo eſt ſentiendū de deo altiſſime ꝛ veriſſime qꝛ ipe eſt ꝟitas omnia gubernans omnia illuſtrās. oīa rectificās. oīa diſponēs ps. xxvȷ. Dñs illuminatō mea ꝛ ſal⁹ mea quē timebo. Nō ĝ gubnatō eſt attribuēda aſtrꝭ.

Tertio ſentiēdū eſt de deo altiſſime ⁊ op
time. ꝙ ſit optim⁹ ex q̃ ſe ſumme diffundit ⁊
diligit. Vñ ꝓprio filio nō pepcit. ⁊ donādo
nobis illū. dedit q̇cq̇d ſciuit. q̇cq̇d potuit.
Omīa in q̇t fili⁹ q̄cunqꜫ pr̄ habet mea ſunt
Dedit aūt pr̄ nobis filiū natū. dedit nobiſ
paſſum. ꝓ nob reſuſcitatū. ꝓpter nos. q꜠ pro
pter nimiā charitatē q̄ dilexit. Vñ ꝑ viſce/
ra miſericordie dei nr̄i. Intima dei bonitaſ
fac̄ ꝙ ſūme diligat. ſūme miſereaꝛ. Hec om
nia apparebūt in reſurrectōne. q꜠ ꝑ ſummā
pietatē q̄ omīa creauit. oīa reſtaurauit. ꝑ ſū
mam ꝟitatē oīa iudicabit. ꝑ ſūmā benigni/
tatē oīa gl'ificabit. Ex h̄ ſenſu naſciꝛ in ani/
ma triplex influx⁹ ab illa luce. ꝑ quā ſtabili
tur aīa in deū. Prim⁹ eſt robur ꝟtutꝫ. ſecun
dus eſt zel⁹ ꝟitatꝫ. tertius exceſſus amoris

Robur ꝟtutū eſt ꝓm⁹. q꜠ nihil difficile eſt
aīe habēti fidē incōcuſſam. q꜠ ſi pōt credere
omīa poſſibilia ſunt credēti. q꜠ parat⁹ eſt ſu
ſtinere oīa ꝓpter deū. q꜠ ꝑ fidē ⁊ ꝟtutē ſtabi/
litur. Secūd⁹ influx⁹ eſt ꝟitatꝫ zel⁹. vt hō
indigneꝛ ꝯ oē malū. ⁊ afficiaꝛ ſtatim ad om
ne bonū. dedigneꝛ o m̄e malū ſic̄ Helyas q̄
ꝓphetauerat de Achab ⁊ Ieſabel ꝙ comede
rēt ex eis canes. dixit Achab. Nūq̇d inue/
niſti me inimicū tibi. Rn̄dit helyas. Inue/
ni q꜠ venūdat⁹ es vt faceres malū in cōſpe/
ctu dei. q̄ſi diceret. q̇cūqꜫ eſt ꝯtrari⁹ deo. ē cō
trari⁹ mihi. Terti⁹ influx⁹ ē inceſſus amo
ris qñ aīa in vituperijs ⁊ tribulatōīb⁹ ſem/
per ſentit iocūditatē amorꝫ. h̄ maxīe eſt qñ
ardēs ſentit ꝙ dñs facit guſtare panē ange
loꝝ. Et hūc reputāt o m̄es ſtultū ⁊ ipē repu
tat omēs ſtultos. ⁊ ſm veritatē ſunt. Et h̄
eſt ſummū fidei ⁊ apex. vt ꝑ experientiā ine
briētur ⁊ iā nil curet de mūdo. Hec eñ de/
fendet tpe antixp̄i. Theſ. ij. Vñ mittit illis
de⁹ opationē erroris. De apice fidei que
amor eſt apoſtol⁹ dicit. Quis nos ſepabit a
charitate xp̄i. vſqꜫ huc. qui erat in xp̄o Ihu
⁊ alibi. In charitate radicati ⁊ fundati. hoc
eſt firmamentū celi. Vnde ps. lxxxviij. Cō/
fitebunꝛ celi mirabilia tua. ſcꝫ anime mira/
bilia que in ſe ſentiūt. Hec eñ experiētie fa
ciunt fidē ſtabiliſſimā. Quādo ḡ homo ſen
tit de altiſſimo pijſſime. veriſſime ⁊ optime
tūc zelo ⁊ exceſſu amoris rapiꝛ aīma ad ter
tiū celū. ⁊ ſi nō ita excellēter vt Paul⁹. ⁊ tūc
dom⁹ fundaꝛ ſupra firmā petrā.

Sermo decim⁹. De fidei ſpecioſitate
qua celo cōparatur.

Vocauit deus fir

V mamentū celū ⁊c̄. De altitudi/
ne fidei ⁊ ei⁹ firmitate dictum eſt
Nūc de ſpecioſitate dicendū eſt. Diciꝛ eñ
celū q̄ſi celatū. id eſt ſculptū luminib⁹. Quō
ſpecioſa ſit hec fides. Gen̄. xv. Suſpice ce/
lū ⁊ numera ſtellas ſi potes. ſic erit ſemē tu
um. Pollicitatio ſemis carnalis facta ē ad
abraā. q꜠ ſic erit ſemē tuū. Pollicitatio ſimi
liter ſemis ſpūalis ei facta eſt. eo ꝙ pr̄ mlꝛa
rum gentiū ꝑ fidē futur⁹ erat. Caro abraā
generauit ſemē. ⁊ multiplicatū eſt. multifor/
miter ei⁹ generatio ſpūalis fuit ⁊ generauit
ſpūaliter mēte fecūdata pullulatiōes ſpecu
lationū orientiū ex fide tranſcēdentes clari
tatē ſideꝝ. Apoc̄. xxj. Suſtulit me in ſpū in
montē magnū ⁊ altū. ⁊ vidi hieruſalē deſcē
dentē. Et ꝙ habebat duodecim portas. et
ſuꝑ quālibet portā margarita vna. ⁊ porte
ex ſingulis margaritis. He ſpeculationes
fidei cōparanꝛ ſiderib⁹. Cōparāꝛ duodecī
margaritis. Licet eñ ſint ſtelle ille inume/
rabiles. tñ ſunt duodecī ſigna ꝑ que ſol cur
rit. Iſta duodecim ſigna nihil aliud ſūt ni/
ſi ꝙ ſtelle ſm varias figuras ⁊ varietatē lu/
minū habēt diuerſas influētias. ⁊ ſol illꝛ cō/
iunct⁹ tpib⁹ varijs ſm diuerſas influētias
habet vitā miſtrare in mūdo. He autē vt
dictū eſt oriētes ſpeculatōes ex fide. cōꝑan
tur claritati margaritaꝝ. q꜠ ſunt fulgide. vi
uifice. iocūde. ad modū margarite. q̄ habet
fulgorē. ſiue fulget. cōfortat ꝑ efficaciaꝫ cor.
iocūdat. Scd̄m h̄ igiꝛ ingrediunꝛ ad ꝯtē/
plationē. nec poteſt ad viſiōes apocalipſis
hō nud⁹ accedere niſi intelligat iſta. Cum
igiꝛ ſit alia claritas ſolis. alia ſtellaruꝫ. nos
ſublimati ꝑ fidē trāſformamur a claritate
in claritatē. ⁊ h̄ reuelata facie vt ſiles ſimuſ
duodecim ſtellis ⁊ duodecim margaritis.

Duodecim ſpeculatōes ſunt q̄s habem⁹
ex fide. Credere deū ꝓmū. deū trinū ⁊ vnū.
⁊ exēplar rerū. vt creantē mundū. vt formā
tem aīam. dantē ſpm̄. deū carni vnitū. deuꝫ
crucifixū. medelā mentiū. vitale pabulū. vl
torem ſcelerū. ꝑmium eternū. Nota etiā
ꝙ quedā ſunt credibilia ſiue intelligibilia ꝑ
rationē. vt Abrahā genuit Iſaac. ſiue facta
particularia. quedā autē credibilia nō ſunt
intelligibilia. ⁊ quādo intelliguntur ratio/
nes ſolidas habēt.

Ad ſufficientiā hoꝝ duodecim Nota ꝙ claritas fidei ſpeculāda eſt vt veritatꝭ pexiſtētis. vt veritatꝭ efficiētꝭ. vt veritatꝭ reficiētꝭ. vt veritatis ꝑficiētis. Ut veritatꝭ pexiſtētꝭ tripl'r. vel ꝗ̄tū ad eſſentiā. vl' ꝗ̄tū ad excellentiam vel ꝗ̄tū ad refulgētiā. Eſſe eñ dei ṗmū eſt qḋ venit i mēte. Uñ Exo.iij. Moyſi q̄rēti qḋ nomē dei eſſet. Rñdit. ego ſum q̇ ſuꝫ. Et in h̄ cōp̄hendit q̇cq̇d eſt. ſiue bonū ſiue potēs. Scḋo ꝗ̄tū ad excellentiā. vt de⁹ vnus trin⁹ ⁊ ver⁹. Tertio ꝗ̄tū ad refulgētiā vt exemplar reꝝ. Si aūt ꝯſiderať vt claritas efficiēs. h̄ eſt tripl'r. aut inꝗ̄tū inchoat naturā ſiue mūdū. illuſtrat induſtriā. inſpirat grām. Inchoat naturā ſiue mūdū. qḋ nō ſolū eſt credibile ſʒ etiā intelligibile. Ut illuſtrat induſtriā. ⁊ ſic format aīam ſm̄ itellectū humanū ⁊ angelicū. ⁊ ſic de⁹ ē obiectū intellect⁹. ⁊ hinc ē ꝙ habet rōnē ꝑpetui. ꝗ̄ntū ad imaginē creatiōis. reꝑatiōis. ſil'itudinis. q2 imago eſt eſſential' depēdētia ⁊ relatio. Ut inſpirat grām. Hic ē ꝯſūmatio. et h̄ eſt credibile ⁊ intelligibile. Uolūtas eñ nō ꝑficiť niſi ꝑ donū ſpūſſcti infuſum Si aūt claritas veritatꝭ cōſiderať vt reficiēs. ſil'r triplex claritas refulget in aīa. aut ꝗ̄tūꝫ ad humane ⁊ angelice reꝑatiōis ṗncipiū. vl' ꝗ̄tum ad p̄ciū vel ꝗ̄tū ad effectū. Primū eſt ſpeculari deū carni vnitū. qḋ eſt credibile ⁊ intelligibile. ſi vt p̄ciū ſic cruci affixū. ſi vt effectus. ſic de⁹ medicina eſt aīe Eſt g̊ ṗncipium nr̄e creatiōis. reꝑatiōis. p̄miatōis. Si vt ꝯfirmās ſiue ꝑficiens ſic tripl'r. vt vitale pabulū eccl'ie militātis ⁊ triūphātis. Ut vl torē ſceleꝝ. vt finale p̄miū. Oportet deū eē p̄miū. g̊ eſt credibile ⁊ intelligibile. ⁊ h̄ ſm̄ influentiā. ſm̄ legē iuſticie. clemētie. ⁊ ꝯcordie Scḋm ṗmū vt v't⁹. ſm̄ ſcḋm vt veritas. ſm̄ tertiū vt influētia. He ſunt. xij. porte ꝺ q̇bꝫ p̄s. Aperite mihi portas iuſticie. Juſti itrabūt in eā. q2 iuſt⁹ ex fide viuit. Primū ſpeculabile circa deū eſt ꝙ ṗmū nom̄ dei ē eſſe qḋ eſt manifeſtiſſimū ⁊ ꝑfectiſſimū. iō nihil manifeſti⁹. nihil ꝑfecti⁹. q2 q̇cq̇d de deo d̄r. reduciť ad eſſe. h̄ eſt ꝓprie ꝓpriū nom̄ dei. Deus nō dixiſſet moyſi ſiue latori legꝭ. ego ſuꝫ q̇ ſum. niſi eſſꝫ ṗmū. poſtea dixit. de⁹ abraā deus iſaac. deus iacob. in quo myſterium trinitatꝭ exp̄ſſit. Tertio dixit q̇ fec̄ os hōis ⁊ linguā. in q̇ explicauit ſe eſſe exēplar. Deū eſſe ṗmū manifeſtiſſimū ē. q2 ex oi ꝓpōe ſeq̇ť eſſe deū. etiā ſi de⁹ nō eſt. de⁹ eſt. q2 ois ꝓpō inſert ſe affirmatiuā vel negatiuā. vt ſi ſortes nō currit. veꝝ ē ſortē nō currere. Cōſiderať etiā hec veritas q̄ſi in ſpeculo q̇dā qḋ confortat ⁊ dat viſū. Omis eī creatura ꝯcurrit ad h̄ ſpeculū faciēdū. ⁊ lūgiť i h̄ ſpeculo ſm̄ viā ordinis. origis. cōpletiōis. Primo triplicit ſm̄ rōꝫ poſteriorꝭ ad ṗus. Inferiorꝭ ad ſuꝑi⁹. ⁊ tꝑis ad euū. ⁊ eui ad eternitateꝫ. Manifeſtū eñ eſt ſi ē poſteri⁹. eſt ṗus. g̊ ⁊ ṗmū. g̊ in iſto ordine ꝑ poſteriora ad ṗora. et ad ṗmū ꝑueniť. Oia eñ vl' ſunt poſteriora vl' media. vl' ṗma. Scḋo eſt ordo inferiorꝭ ad ſuꝑi⁹. ⁊ ſuꝑiorꝭ ad ſūmū. q̄ hn̄t eſſentialē ordinē ⁊ depēdentiā ſm̄ ordinē naťe. Et nō d̄r hic ſuꝑi⁹ ⁊ inferi⁹ ſm̄ lineā p̄dicamētaleꝫ ſʒ ſm̄ magꝭ nobile ⁊ min⁹ Tertio eſt ordo tꝑis ad euū. ⁊ eui ad et̄nitatē. q2 ſi eſt aliq̇d ꝓpť aliud creatū. ⁊ illḋ creatū erit ꝓpť increatū. ⁊ increatū erit ꝓpť ſe. vt ſi ē res tꝑalis ꝓpť aīam. ⁊ aīa ꝓpter deū. neceſſario g̊ de⁹ ꝑ ſe eſt Scḋm ordinē g̊ cauſalitatꝭ. dignitatꝭ. finiſ oia declarāt eſſe ṗmū ⁊ vltimū in rōe ꝓducēdi. ſʒ vltimū i rōe faciēdi. h̄ g̊ ſm̄ rōꝫ ordinis. Alio mō creatura dic̄ deū eē ſm̄ rōnē originis. vt ſi ē ens creatū. eſt ens increatū. ⁊ ſi ē ens ꝑ ꝑticipatōꝫ. ē ens ꝑ eēntiā. Si eſt ens ꝑ ꝯpoſitōꝫ. ē ens ꝑ ſimplicitatē. Et ſi ē ens ꝑ multiformitatē. eſt ens ꝑ vniformitatē vl' idēptitatē. Prīo dicēdū ꝙ omē creatū ponit cām. ⁊ vniuerſitas cauſatoꝝ poit cauſam ṗmā vl'em. Tūc q̄ro de cā illa. aut ē creata aut nō. ſi ſic ē abire in infinitū. ſi nō. hēo ꝓpoſitū. Itē ens ꝑ ꝑticipatōꝫ ab eo hꝫ eē qḋ eſt ens ꝑ eſſentiā. q2 fluit ab eo. Sil'r oē cōpoſitū eſt a cōponētibꝫ. Sil'r ⁊ ꝑtes cū ſint depēdētes. ſūt ab aliq̇ ſimpliciſſimo abſoluto. Sil'r de ml'tiformitate Si ei eſt ens ꝑ multiformitatē. eſt ens ꝑ vniformitatē. vt i numeris q2 neceſſe eſt deuenire ad vnitatē. Hoc g̊ rōne originis. Tertio mō ratiōe cōpletionis. Si eſt eſſe potētiale. ē eſſe actuale. Si eſt eſſe mutabile. eſt eſſe imutabile. Si eſt eſſe ſm̄ q̇d. ē eſſe ſimpl'r. Si eſt eſſe depēdēs. ē eſſe abſolutū. Si ē eſſe i genere eſt eē extra gen⁹. Ens aūt potētiale venit ex actuali eē neceſſario i diuerſ. ſʒ i eodē eē potētiale p̄cedit eē actuale. Sil'r mutabile eſt fluēs ab imutabili fixo. Sil'r creaťa eſſentialiť depēdēs a ṗmo. ⁊ maťia ⁊ forma. ⁊ etiā accidēs magꝭ depēdet a dō ꝗ̄ a ſuo ſbiecto q2 de⁹ poteſt facere vt ſit ſine ſubiecto. vt in ſacro altarꝭ. ſʒ non ꝙ non dependeat ab eo

Similiter ſi eſt ens ſm q̇d. erit ens ſimpl'r
In his q̄ nata ſunt eſſe ſimpl'r. vt ſi eſt ſapi
ens ſm q̇d. eſt ſapiēs ſimpl'r. Similiter vt
remoueat̃ inſtātia. Eſt alb9 dētes. ḡ eſt alb9
ſimpl'r. Si eſt ens ī genere. eſt ens extra ge
nus. Ens eñ ī genere h3 dr̃as coartātes.
ꝛ tale nō habet poſſe eſſe ꝛ agere vniuerſali
ter. Vñ de9 eſt ens extra gen9 ꝛ ſupra gen9.
De igit̃ ſpeculatiões ordīs. originis. ꝛ ꝯple
tionis. ducūt ad illud eſſe ṗmū qd̄ repſen/
tant om̄es creature. Hoc eīn nomē ſcptu3
eſt in oib9 reb9. Et sūt he ꝯditiões entis ſu/
per q̄s fundāt̃ certiſſime illatiões. Vñ di/
xit autor lib. de cauſis. Prima rer̃ creatura
rū omniū eſt eſſe. ſ3 ego dico. Prima rer̃ in
telligentiar̃ eſt eſſe ṗmū.

Sermo vndecim9 Qualiter trinitas
ſpeculū eſt pulcerrimū.

n Os aūt reuelata
facie gl'iam dñi ſpeculātes ꝛc̃.
Dictū eſt de ſecūda viſione. ſc3 in
telligētie ꝑ fidē eleuate que intelligit̃ ꝑ celū
vel firmamētū. qd̄ eſt altū. firmū. ſpecioſu3.
Dictū eſt de duob9 ṗmis ꝛ inceptū de ter
tio. ſ. ſpecioſitate. que eſt multiformis ſpecu
latio fidei. De qua dictū eſt Abrae. h̄ eſt cre
denti. Geñ. xv. Suſpice celū ꝛ numera ſtel
las ſi potes. Dictū eſt a Johe Apocal'. xxj.
Suſtulit me ī montē. ꝛ ꝑ duodecim ſigna
ꝑ que currit ſol intellectualis in emiſperio
noſtre intelligētie. ꝛ facit dies ꝛ annū fidei.
Et ꝑ duodeci portas ex ſingulis margari/
tis. intelligunt̃ duodecim ſpeculatiões ṗn
cipales ad quas alie reducunt̃. ꝛ ſm quas
alie regulant̃ ꝛ dirigunt̃. Et ille ſunt fulgi/
de. viuifice iocūde. Prima erat ſpeculari de
um eſſe primū. Secūda deū eſſe trinum et
vnū. Circa has ꝓcedūt ſancti ꝛ doctores
S3 ſancti ꝑ viā ſpeculationis. doctores ꝑ
viā inueſtigatiōis. Dictū eſt ergo de ṗmo
ſpeculo. ſ. ꝙ eſſe ē nomē dei manifeſtiſſimū
ꝛ ꝑfectiſſimū. q2 om̄ia que ſunt dei. cōphen
dunt̃ in hoc nomīe. Ego ſum q̇ ſum. Hoc
nomē dei eſt ꝓprie ꝓpriū. de quo dictum eſt.
quoniā res om̄es repſentāt ipm ꝑ viā ori/
ginis. Hoc ſpeculū cōponit̃ ex om̄ib9 crea/
turis. vt patuit. Hoc nomē in aīa ſcriptū il
luſtrat eā. Aug9. eñ ſic explanat. Nos autē
reuelata facie gl'iam dñi ſpeculātes. nō a p/
pe ſ3 de lōge. ſc3 a ſpeculo. ſ3 h̄ ſpeculu3 eſt
cū enigmate adhuc. q2 ſi videret̃ ſine enig/
mate. eſſet hō beat9. Hoc ſpeculum format
Aug9. xv. de trini. c. iiij. vbi vult oñdere vni
tatē ꝛ trinitatē. dic̃ ſic. Neq3 eñ diuinorū li
broꝝ auctas tm̄modo p̄dicat eſſe deū verꝝ.
ſ3 oīs q̄ nos circūſtat ad quā nos etiā ꝑtine
mus. vniuerſa rer̃ nat̃a ꝓclamat ſe h̄re pre
ſtātiſſimū ꝯditorē. q̇ nob mētē rōneq3 dedit
q̄ viuētib9 nō viuētib9. ſenſu p̄dita nō ſentiē
tib9. intelligentia nō ītelligētib9. īmortalia
mortalib9. inpotētia potētib9. iniuſtis iuſta
ſpecioſa deformib9. bona mal'. incorrupti/
bilia corruptibilib9. beata miſer̃ p̄ferēda vi
deam9 Et ꝑ h̄ qm̄ reb9 creat̃ creatorē ſine
dubitatōe p̄ponim9. o3 vt eū ꝛ ſūme viuere
ꝛ cūcta ſentire atq3 ītelligere. ꝛ mori ꝛ corrū
pi mutariq3 nō poſſe nec corp9 eſſe. ſ3 ſpūm
om̄ipotētiſſimū ꝛ ſpecioſiſſimū ꝛ optimu3.
veriſſimūq3 fateamur. Duodeci ponit cō
ditōes. s. etn9. īmortal'. īcorruptibil'. īmutabil'
ecce q̄ttuor. Itē viu9. ſapiēs. potēs. ſpecio
ſus. ꝛ ecce q̄ttuor. Itē iuſt9. bon9. beatus.
ſctūſſpūs. ecce q̄tuor. De ṗmo q̄ternario
accipiat̃ vnū nomē. ſ. etern9. qd̄ alia tria ꝯp
hēdit. q2 ſi eſt etern9. eoipſo eſt īmortal'. ꝛ ſi ī
mortal'. eoipſo īcorruptibilis. ꝛ ſi īcorrupti
bilis. eoipō īmutabil' De ſcđo q̄ternario
accipiat̃ ſapiēs. ḡ viu9. ſi viu9 ḡ potēs. ſi po/
tens ḡ ſpecioſus. q2 ſapīa eſt forma pulcerri
ma. Vñ Sap. viij. Amator fact9 ſū forme
illi9. De tertio q̄ternario accipiat̃ illd̄ no
mē beat9. qd̄ ꝯp̄hēdit alia tria. q2 ſi beat9. ḡ
bon9. ḡ iuſt9. ḡ ſctūſſpūs. In his ḡ trib9. ſc3
eternitate. ſapīa. beatitudine. vna reluc3 tri
nitas. eternitas p̄ri. ſapīa filio. btitudo ſpūi
ſctō. Adhuc etiā redigit ad vnū h̄ tria ꝛ ac
cipit ſapīam ꝛ oñdit trinitatē. q2 neceſſe ē ſi
eſt ſapīa vt ſit mēs q̄ cognoſcat ſe ꝛ diligat
ſe ꝛ alia. Nec tñ intelligēdū ꝙ ita ſit p̄r mēs
ꝙ fili9 nō ſit. imo ē inſania. imo q2 p̄r mēs. fi
lius ē mens. ſpūſſcūs ē mēs. Itē fili9 noti/
cia. p̄r noticia ſpūſſctūs noticia. ꝛ ſic d̄ alijs
Hoc āt aīa nō eſt. q2 mēs nō ē noticia. Sa
piētia ḡ in cognitōe ē. vbi ḡ eſt cognitio. ne/
ceſſe ē vt ſit emanatio ſiue generatio v̄bi. ex
q̄ generatōe ſeq̄t̃ ꝓductio amor̃ nectēt̃ Et
ſi ꝓducēs ē p̄r. v̄bū eſt fili9. nect9 ſpūſſcūs. in
q̇b9 ē trinitas v̄e diſticta. vt ī ſapīa ꝛ ī mēte ſi
cit ī aīa. h̄ eſt ex v̄itate ſapie. Et h̄ dic̃ Anſel.
monologion. Et h̄ ei ꝙ ſūm9 ſpūs ſe intelli
git. fili9 generat̃. ſpūſſcūs ſpirat̃. Hoc eſt ſpe
culum trinitatis. Auguſtin9. S3 nos cum
Ruth colligam9 ſpicas ſm doctores nr̃os.

Eſt aũt duplex ſpeculũ trinitatis. Vnũ
intellectuale. qđ facĩ intelligere noĩa dicta
de deo intellectualia. Secundũ eſt magis
materiale. qđ fit p noĩa trãſſumptiua. Pri/
ma ſpeculatio eſt ꝙ intelligẽtia p fidẽ eleua
ta dicit deũ eſſe trinũ ⁊ vnũ ꝑpter quattuoꝛ
q̃ ſunt in diuio eſſe. ſ. ꝑpter ꝯditionẽ pfectio/
nis, ꝑpter ꝯditionẽ ꝓductiõis. ꝓductiue dif
fuſionis. diffuſiue dilectionis. ⁊ vnũ ſequit
ex altero. Eſt em̃ ibi ſupma pfectio. ex q̃
ſic primũ ꝑncipiũ habet pfectiõꝫ originis.
oꝛdinis. indiuiſionis. Eſt aũt origo origi
nans pfectioꝛ ꝙ̃ nõ originãs. ⁊ pfectioꝛ eſt
origo originãs originantẽ. ꝙ̃ originãs nõ
originantẽ. Ergo ſi ibi eſt pfecta origo. ne/
ceſſe eſt eſſe prẽm ꝓducentẽ. filiũ originãtẽ.
⁊ ſpm̃ ſcm̃ originatũ. Itẽ a pte oꝛdinis ſic.
Vbi eſt pfect⁹ oꝛdo. ibi eſt rõ principij. me/
dij. ⁊ vltimi. alioq̇n inoꝛdinatio accideret ĩ
diuinis. ſicͤ ſupꝛa dictũ eſt. Opoꝛtet ğ p rati
onẽ oꝛdinis. vt ſicͤ ibi tres pſone ſunt ex pte
indiuiſiõis. ſic neceſſe eſt ibi eſſe indiuiſionẽ
alioq̇n reduceref a pfectione ⁊ ab vnitate.
Eſt em̃ indiuiſio vnitas. Vnitas aũt eſt in
ꝑncipijs ⁊ ꝑncipiatꝫ. in vniuerſalibꝫ ⁊ parti
cularibꝫ. in volũtate ⁊ natura. Vnitas in
ꝑncipijs eſt ſimplicitatꝫ. in cõpoſitꝫ ſiue ꝑn/
cipiatis totalitatꝫ ſeu plenitudinis. in vni/
uerſalibꝫ cõformitatꝫ. in particularibꝫ inu/
meroſitatis. in voluntate vnanimitatis.
in natura inſeparabl itatis Vnitas ſim/
plicitatꝫ in ꝑncipijs eſt defectiua quia licet
qđlibet ꝑncipiũ ſit ſimplex. nõ tñ de ſe ſuffi/
ciens eſt ad aliud ꝓducẽdũ ſine alio princi
pio. Itẽ vnitas totalitatꝫ ſiue plenitudis
in ꝑncipiatꝫ deficit. qꝛ nõ ẽ ex ſe nec ſimplex
Itẽ vnitas in vniuerſalibꝫ deficit. ſ. ꝯformi
tatis. qꝛ numeraf cũ alia. Et licet eſſentia
vniuerſalis ſit in pluribꝫ. numeraf tñ in ill'.
Itẽ vnitas ĩ indiuiduis deficit. qꝛ cũ ma
teria numeraf foꝛma. Itẽ vnitas volũta/
tis deficit. qꝛ nõ ita ꝯiũgunf aĩmi. q̇n ſepa/
rari poſſunt p diſcoꝛdiã. Itẽ vnitas inſe/
parabilitatꝫ in natura ĩ deo ponenda eſt
Itẽ in ꝑmo eſſe eſt rõ pfecte ꝓductionis
⁊ ꝓductio ſil'is ⁊ diſſimilis. eq̃lis ⁊ ineq̃lis.
ꝯſubſtãtialis ⁊ eſſentialit' differẽtis. De ne
ceſſitate. ſi eſt ꝓductio diſſimilis. ꝑintelligi
tur ꝓductio ſil'is. qđ ſic ptꝫ. Simile habet
ſe ad diſſimile. ſicͤ idẽ ad diuerſum. ſicͤ vnũ
ad multa. de neceſſitate tñ idẽ ꝑcedit diuer
ſum. ⁊ vnũ multa. ğ ꝓductio ſil'is ꝓductiõꝫ
diſſimilis. Sꝫ creatura ꝓducif a primo in
eſſe. ⁊ eſt diſſimilis. ğ de neceſſitate ꝓducif
ſimile. qđ eſt de⁹. Itẽ ſm Boeciũ inequa/
litates oꝛiunf ab eq̃litate. Si ğ ꝓducitur a
deo qđ eſt ineq̃le. ſ. creatura. neceſſario ꝑce/
dit ꝓductio eq̃lis. qđ eſt de⁹. Itẽ ſi ꝓducif
a deo eſſentialit' differẽs. neceſſario ꝓducif
ſubſtãtialit' idẽ. Quia aũt aliq̃n extrinſecũ
eſt intrinſecũ in illis q̃ habẽt intrinſecum ⁊
extrinſecũ: vt patet. qꝛ ꝟbũ dicẽtis extrinſe/
cũ ꝑcedit mẽtis cõcept⁹ intrinſec⁹. ğ ſimilit'
a ſubſtãtia eterna differẽs nõ manat niſi ꝓ/
ducaf ſubſtãtialit' idẽ. Ergo in deo ꝑus eſt
ꝓductio ſimilis. equalis. cõſubſtãtialis. ꝙ̃
diſſimilis. ineq̃lis. eſſentialiter differentis.
Sꝫ q̇d dices. Nunq̇d intelligẽdo ꝑmũ
eſſe vnũ ſuppoſitũ vt gẽtiles. adhuc intelli/
gũt ſubam. virtutẽ. ⁊ opationẽ ğ ſi ita ẽ. nõ
intellecta trinitate vel emanatõe. eſt intelli/
gere ꝓductionẽ. Rñdeo. Intellect⁹ duplex
eſt. pfect⁹ ⁊ plen⁹. ⁊ plene reſoluẽs. Et tali i/
tellectu nõ eſt intelligere. Secũd⁹ eſt ſemi/
plen⁹. ſic intelligere ſemiplene poteſt intelle
ctus creat⁹. ſic ꝙ reſoluatꝫ in plura. que ĩ do
ſunt vnũ. aliter nõ Itẽ tertia ratio ſpecu
li eſt. qꝛ in deo eſt ratio ꝓductiue diffuſiõis
Sic illud eſſe ſumme bonũ eſt. ğ ſũme dif/
fundit ſe. ſ. triplicit'. diffuſione actualiſſima
integerrima. vltimata. vel vltimatiſſima
Quia actualiſſima ſp eſt. ſp fuit. ſp erit. ſem
per genuit. ſp generat ſp generabit. Hoc ñ
poteſt hr̃e creatura ꝙ ſp ſit. ſp fuerit. ⁊ ſp fu/
tura ſit. ğ neceſſe eſt vt emanet eternus.
Itẽ integerrima nõ eſt hec diffuſio in cre/
atura. qꝛ de⁹ nõ creat totũ decoꝛẽ exẽplaris
creature. Vñ hꝫ nõ dat niſi generãdo filiũ.
Vñ oĩa inq̇t fili⁹ q̃ habet pater mea ſunt
hoc nõ dicit aliq̃ creatura. Itẽ hec diffu/
ſio eſt vltimata vt de⁹ ꝓducẽs q̇cq̇d poteſt.
Creatura aũt recipe nõ põt q̇cq̇d de⁹ dare
poteſt. Vñ ſicͤ punct⁹ ad lineã nihil addit. ñ
etiã mille millia pũctoꝝ. Sic bonitas cre/
ature bonitati creatoꝛꝫ nihil addit. quia fi/
nitũ infinito nihil addit. Ergo neceſſe ẽ, vt
hec diffuſio ſm totũ poſſe ſit ab aliq̃ qđ om
ni creatura mai⁹ cogitari poteſt. ⁊ etiaꝫ ipſa
creatura maioꝛ ſe cogitari põt. Sed ĩ filio
ꝓductio eſt ſicut in prẽ eſt. Si ergo prẽ ni/
hil mai⁹ cogitari poteſt ğ nec filio. Si pa/
ter etiã vltimata diffuſione nõ ſe diffunde/
ret. pfect⁹ nõ eſſet Quarta diffuſio eſt per
rationẽ dilectõis. neceſſario opoꝛtet ꝙ vbi

beatitudo ē. ꝙ ibi ſūma ſit dilectio. Eſt aūt
dilectio reflexa. ꝯnexiua. charitatiua. Con/
nexiua dilectio ꝑfectior eſt. qua alterū dili/
go q̄ȝ reflexa qua me diligo. Charitatiua
aūt ꝑfectior ceterꝭ eſt. q̄ habet dilectū ⁊ ꝯdi/
lectū. g̊ hec ē in diuis. Hac g̊ dilectiōe pr̄ di
ligit filiū. ⁊ eſt infinit⁹ ardor. Itē eſt ibi dile
ctio gratuita. debita. ꝑmixta. Itē eſt ibi di/
lectio pura. plena. ꝑfecta. vt effluēs. vt efflu
xa in filio. vt refluxa in ſpūſctō. Ex iſtis rō/
nibꝫ oībꝫ fit ſpeculū nobile Eſt aūt aliud
ſpeculū ꝯgregatū ex ꝑuis. Uñ nota ꝙ licet
tota trinitas ſit lumē intelligēdi v̄bū. tm̄ na
turalit̄ hȝ rōnē exꝑmēdi. Oīs aūt creatura
clamat generatiōꝫ eternā. Et hāc exꝑmūt
⁊ repſentāt. xij. generatiōes. Eſt eīm ꝑmus
mod⁹ ꝑ diffuſionē. Secūd⁹ ꝑ expreſſionē
Terti⁹ ꝑ ꝑpagatiōꝫ. Per diffuſionē vt ſplē
doris a luce. vl' calorꝭ ab igne. vt fluuius a
fonte. vt imbris a nube plena ſiue rorida.
In ꝑma diffuſiōe deficit eq̄litas. q2 ſplēdor
nō equat̄ luci. In ſcōa deficit intimitas. q̄a
calor nō eſt intim⁹ igni ſiue vt informāti. ſi/
ue vt origināti. eſt em̄ accidēs. In tertia de
ficit ſimultas. q2 fons diffundit ſe ꝑ partes
nō tot⁹ inſimul. In q̄rta deficit integritas.
q2 nō tota pluuia excutit̄ a nube. imo ꝑ gut
tas. Iūgas has q̄ttuor ꝯditiōes ad vnā
diffuſionē q̄ ſit ſplēdorꝭ habētis equalitatē
caloris. habētis intimitatē ⁊ ſubalitatē. ri/
uuli ſiue fontꝭ habētis ſimultatē. imbrꝭ ha/
bētis integritatē. Et ſic habes veſtigiū ge/
neratōis eterne. Uñ fili⁹ aliq̄n cōparat̄ ſplē
dori. ad Heb. j. Qui cū ſit ſplēdor gl'ie. Ali/
q̄n flāme in rubo moyſi. vbi fuit exꝑſſa ꝑſo
na filij. Aliq̄n fluuio vl' fonti. vt Geneſ. ij.
fons aſcēdebat de terra. ⁊ fluui⁹ egrediebat̄
de loco. Aliq̄n imbri. Iſa. lv. Quō deſcēdit
imber de celo ⁊ illic vltra nō reuertit̄. ſȝ in
ebriat eā. ⁊ ſequit̄. ſic erit v̄bu qđ egredit̄ de
ore meo. ſ. de corde pr̄is. Secūd⁹ mod⁹ ē
ꝑ modū exꝑſſionis. vt ſpeciei ab obiecto. vt
imaginis a ſigillo. vt ſmonis a loquēte. vt
cogitat⁹ a mente. ⁊ hic eſt defect⁹. In ꝑma
deficit rei v̄itas. q2 ſpēs in oculo vl' in aīa
nō eſt v̄itas rei. In ſcōa deficit ſimplicitas.
q2 imago ſiue figura nō eſt ī pūcto vl' ī ſim
plici. ſȝ ꝑtes hȝ. In tertia v̄o defic̄ ſtabilitaſ
q2 ſermo trāſit ⁊ nō manet. In quarta defi
cit ſubalitas q2 ꝯcept⁹ mētis nō eſt ſuba vel
ypoſtaſis. Auferas hos defect⁹. ⁊ pone ex/
preſſionē. q̄ ſit ſpēi ab obiecto habētꝭ v̄itatē
vt imaginis a ſigillo habētis ſimplicitatem
vt ſermonis a loquēte habētꝭ ſtabilitatē. vt
ꝯcept⁹ a mēte habētis ꝯſubſtātialitatē. Et
tūc haberes alterā ꝑtē ſpeculi. De ꝑmo. ps.
xliiij. Eructauit cor meū v̄bū bonū. ſeq̄tur.
ſpecioſus forma p̄ filijs hoim. De ſecundo
Sap. vij. Cādor eſt lucꝭ eterne. ⁊ ſpeculū ſi
ne macula. ⁊ imago bonitatꝭ illi⁹. Et apl'us
Qui eſt imago viſibilis dei. De tertio Job
Semel loq̄t̄ de⁹ ⁊ idipm nō repetit. Unde
pone i filio ꝙ ſꝑ ſit. ⁊ nō deficit. nec reuertit̄
Quarto pone ſtabilitatē. ꝯcept⁹ eīm mētis
eterne ē ypoſtaſis ꝯcept⁹ nobiliſſim⁹. mēta
lis ꝑfectiſſim⁹. Uñ Prouerb. viij. Nōdum
erāt abyſſi. ⁊ ego iā ꝯcepta erā. Aliq̄n g̊ vo/
cat̄ fili⁹ ſpēs. imago. v̄bū manēs in eternū.
ꝯcept⁹ v̄o nō inherēs ſȝ ſubſtātialis ⁊ ypo/
ſtaſis. Sic g̊ habes q̄ttuor. Tertia gene
ratio eſt ꝑ ꝑpagatōnē. ⁊ h̄ quadrupl'r. vt ger
minis a ſemīe. vt arboris a radice. vt prolis
ꝯcepte a vētre vl' vtero matno. vt filij a pr̄e
ꝑncipiāte. In ꝑma generatōne deficit for/
moſitas. q2 in ſemīe eſt forma ꝯfuſa ⁊ occul
ta. ſȝ nō ſic fili⁹. In ſcōa deficit cōformitas
licet em̄ ſit vna radix. tm̄ differt in forma a
ramis licet vnā arborē faciat. In tertia de
ficit actualitas. q2 mater eſt ꝑncipiū. ⁊ ſi ali/
quo mō actiuū ꝑlis. potiſſime tm̄ paſſiuum.
In q̄rta deficit coeuitas. Aufer g̊ hos de/
fect⁹ ⁊ pone ꝑmo formoſitatē. Uñ Iſa. iiij.
Erit germē dn̄i i magnificētia ⁊ gl'ia. et fru
ctus terre ſublimis. Scōo pone ꝯformita
tem. ſic fili⁹ eſt ꝯformis pr̄i. vt lignū vite in
medio ꝑadiſi. Lignū vite eſt his q̄ apprehē
derit eā. Prouerb. iij. Tertio pone actuali
tatē. Uñ ps. cix. Tecū ꝑncipiū in die v̄tutꝭ
tue in ſplēdoribꝫ ſcōꝝ. ex vte. añ lu. ge. te. Ex
vtero dicit. vbi eſt rō fouēdi ī ſinu pr̄is a q̄
nō receſſit. Quarto pone coeuitatē. Ps. ij.
Ego hodie genui te. ⁊ h̄ in eternitate. h̄ eſt ī
meo hodie eterno. Has duodecim cōdi
tiones aggrega ⁊ habebis ſpeculū ad ꝯtuē
dū exēplar diuinū ſiue v̄bū qđ oīa repn̄tat.
vt ſplēdor ꝑcedēs a luce cū ꝑfectōe eq̄litatꝭ
⁊ ſic de alijs. Per has ꝯditiōes ſoluunt̄ oīa
argumēta Arrij ꝑ q̄ arguit a generationibꝫ
imꝑfectꝭ. De his duodecim Gen̄. xl. Uidi
ꝑ ſomniū ſolē ⁊ lunā ⁊ ſtellaſ. xj. adorare me
Iſte eſt ille Ioſeph pulcerrim⁹ quē adorāt
oēs ⁊ clamāt. tꝑalia ꝑ lunā. ſpūalia ꝑ ſolē
⁊ vndecim ſtelle generatiōes creaturaꝝ ſūt
ſm vndecim ꝯditiōes deficiēte duodecima

q̄ eſt ī generatiōe filij dī. iō ponūt̄ h̄ vndecī
ſtelle ī numero deficiētes a duodenario qui
eſt numer⁹ excreſcēs qꝛ reſpectu illi⁹ genera
tionis hn̄t defectū ꝛ inclināt oīa ad genera
tionē v̄bi. Oīa em̄ indicāt generatiōez v̄bi.
Vn̄ qn̄ videt̄ ſplēdor a luce trāſferenda eſt
mēs ad ꝯſiderādā generationē eternā. ꝛ ſic
de alijs. Et ibi eſt mag̃ delectatio. Delecta
ſti me do. in fact. tua. ꝛc̄. Dic̄ g̃. Nos reuela/
ta facie gl'iam dn̄i ſpeculātes. Alio mo/
do ſic ꝛ mag̃ ꝓprie eſt generatio p̱ diffuſiōez
vt ſplēdoris. vl' lumīs a luce. ꝛ ibi eſt coeui/
tas. deficit tn̄ eq̄litas. qꝛ ſplēdor nō equat̄
luci. Itē eſt diffuſio vt ignis ab igne. ibi eſt
equalitas. vt pꝫ qn̄ vna cādela incendit̄ ab
alia. qꝛ tm̄ eſt lumē in vna ſic̄ in alia. ꝛ q̄tq̄t
accedant̄. deficit tn̄ ꝯſubſtātialitas. Itē eſt
diffuſio riui a fonte. ꝛ h̄ eſt ꝯſubalitas ꝛ inti
mitas. qꝛ eadē aqua q̄ eſt in fonte. ē in riuo.
ſꝫ deficit nobilitatꝭ ort⁹. qꝛ ī riuo p̱ quoſdā
meat⁹ ꝛ colationē de aq̄ ſalſa fit dulcꝭ. Itē
eſt diffuſio imbris a nube. ꝛ ibi ē nobilitas
ort⁹. qꝛ hꝫ v̄tutes celi p̱ q̄s infundit imbrē
nubes. deficit tn̄ forme decor. qꝛ videt̄ nu/
bes celū obſcurare ꝛ deturpare. Iunge qd̄
nobilitatꝭ ē. vt coeuitatē equalitatē. ꝯſubſtā
tialitatē. forme decorē. ꝛ habes vnā p̱tē ſpe/
culi. Itē eſt generatio p̱ exp̄ſſionē. vt ſpe
ciei ab obiecto. ꝛ h̄ eſt forme decor. qd̄ defici
ebat ī generatiōe imbris. ꝛ h̄ ē mirabile q̄/
mō ſpēs generat̄. qꝛ nō de materia aeris. q̇a
cū nō dicat eſſentiā ſꝫ modū eſſendi. ſufficit
vt habeat p̄ncipiū originatiuū. mediū īter
p̄ncipiū materiale ꝛ p̄ncipiū effectiuū. Vn̄
de⁹ dedit v̄tutē cuilibet rei vt gignet ſil'itu/
dinē ſuā ex naturali fecūditate. Vn̄ ſm̄ qꝫ
obiectū gignit ſil'itudinē ſuā. ſic rep̄ntat ge
neratiōꝫ eternā ſm̄ qꝫ intētio aīe eā oculo
vnit. ſic rep̄ntat īcarnatiōꝫ v̄bi. Hec gene/
ratio ſpēi deficit. qꝛ nō eſt ibi forme fixio. ſꝫ
vario mō hꝫ generari. ſm̄ qꝫ pꝫ in ſpeculis
ꝛ diuerſimode hꝫ rep̄ntare ꝓpe vl' lōge. Itē
eſt generatio p̱ exp̄ſſionē vt figure a ſigillo.
ꝛ h̄ eſt forme fixio. qd̄ deficit in p̄cedēti. defi
cit tn̄ vite vigor. Itē eſt generatio ſmonis
a dicēte. vbi eſt vite vigor. qꝛ ſmo quandā
vim vite ſecū habet. vt pꝫ qꝫ duobꝫ dicētibꝫ
eandā v̄itatē. vn⁹ meli⁹ exp̄mit alio ꝛ impri
mit. Vn̄ Hiero. in ꝓlogo biblie. Hꝫ neſcio
q̇d latētꝭ energie viue vocꝭ act⁹ ꝛc̄. Vn̄ v̄ba
xp̄i nō dubiū qꝫ ꝓlata ꝛ audita de ore eius
maiorꝭ v̄tutꝭ ꝛ poteſtatꝭ erant q̄ꝫ ſc̄pta. Hic
tn̄ deficit vite māſio. qꝛ ſmo trāſit. Itē ē ge
neratio ꝯcept⁹ a mēte. ꝛ ibi ē vite māſio. q̇a
om̄es cogitat⁹ ī memoria manēt. Sed ibi
deficit ꝯſubſtātialis fecūditatꝭ v̄tus. q̇a ille
cogitat⁹ nō eſt ꝯſubſtātial' v̄tus. Hec q̄t/
tuor iūgant̄. ſ. forme decor. forme fixio. vite
vigor. vite māſio. ꝛ habes ſecundā p̱tē ſpe/
culi. Itē eſt generatio p̱ ꝓpagatiōꝫ vt ger
minis a ſemie. ꝛ h̄ eſt v̄tus ſubalis. in q̄ defi
cit vltimū. ſil'r deficit vite robur. Itē eſt ge
neratio vt ſurculi a radice. ꝛ h̄ ē vite robur.
ſꝫ deficit viuax ſenſus. nō em̄ ſentit vl' ꝓdu/
cens ꝓductū. vel ꝓductū ſuā originē. Item
eſt generatō vt fet⁹ a vētre vel vtero. h̄ eſt vi
uax ſenſus. ſꝫ defic̄ v̄tus actiua. qꝛ neutrū
eſt actiuū. ſꝫ receptaculū poti⁹ q̄ꝫ actiuum.
Itē eſt generatō vt filij a patre. ꝛ ibi ſūt om
nes dicte cōditōes p̄ter vnā. ſcꝫ lucꝭ. que eſt
coeuitas. que eſt ponēda ī generatōne filij
dei. ꝛ ab illa vltima generatiōe ſcꝫ filij a p̄re
denominat̄ generatio eterna. Et hec ratifi
cauit xp̄s cū dixit Matth. xxviij. Ite doce
te om̄es gētes baptizātes eos in noīe p̄ris
ꝛ filij ꝛ ſpūſſancti. nō dixit in noīe lucꝭ ꝛ ſplē
doris. He ſunt vndecim ſtelle adorantes
filiū pulcerrimū. ſ. vndecim ꝯditiōes nobi/
les iā dicte. quaꝝ duodecima ſcꝫ coeuitas ē
in filio dei.

Sermo. xij. Qualiter de⁹ exēplar eſt
omniū reꝝ. et qꝫ ſcriptura dī os dei.

Nos aūt reuelata

n facie gl'iam dn̄i ſpeculātes ꝛc̄. ſc̄da
Coꝝ. iij. Dictū eſt de altitudine
fidei. qꝛ excedit inueſtigationē rōnis. vt pꝫ
ex duodecim articulis ſignatꝭ p̱ duodecim
ſtellas ꝛ p̱ duodecim alas ſeraphin. Dictū
eſt de firmitate ei⁹. deſignata p̱. xij. fundam̄
ta ciuitatꝭ. Itē de ſpecioſitate deſignata p̱
duodecim portas ciuitatꝭ. ꝛ p̱. xij. margari/
tas q̄ ſunt ſpeculatōes fidei. ꝛ ſunt fulgide ꝛ
viuifice ꝛ iocūde q̄ꝫtū ad duas portas oriē/
tales. ſ. ſpeculari diuinū eſſe puriſſimū. ſecū
do deū triuū ꝛ vnū. Sequit̄ de tertia por/
ta qꝫ ſit exēplar oīm reꝝ. Suppōnēdū ei eſt
p̱ fidē qꝫ ſit ꝯditor oīm reꝝ. gubnator actuū
doctor ītellectuū. iudex meritoꝝ. Et ex hoc
intelligit̄ qꝫ eſt cauſa cauſaꝝ. ꝛ ars p̄ſtantiſſi
ma originās. dux ꝓuidiſſime gubernāſ. lux
manifeſtiſſime declarās vel rep̄ntās. ius re
ctiſſime p̄miās. Et p̄mū oſtēdit̄ ſic. Crea/
tura egredit̄ a creatore. ſꝫ nō p̱ naturam. qꝛ

alteri⁹ nature eſt.ḡ p artē.cū nō ſit ali⁹ mo/
dus emanādi nobilis ꝙ̄ p naturā vl' p artē
ſiue ex volūtate. ⁊ ars illa nō eſt extra ipſum
ḡ eſt agens p artē ⁊ volēs.ḡ neceſſe ē vt ha/
beat rōnes exp̄ſſiuas. Si em̄ dat formam
huic rei.p quā diſtinguit̄ ab alia re.vel ꝓpri/
etatē p quā diſtinguit̄.neceſſe eſt vt habeat
formā ydealē.imo formas ydeales. Sic ei
in pl'ali vocant̄ a ſanctis. Itē q̄ ē cauſa
ꝯſeruās.eſt dux gubernās. P̄eeſt ei ad di
rigendū om̄es act⁹ ſ̄m ꝙ gubernabiles ſūt
nō ſicut artifex domū dimittit ſ; res cōſer/
uat ⁊ dirigit. Iō habet apud ſe normas di
rectiſſimas. Hec eſt idē mod⁹ vt creat̄a ma
nat a creatore ſ̄m formas expreſſiuas ⁊ ſ̄m
ꝙ a mēte diuina emanāt regule ſ̄m directō
nem eternaꝝ regulaꝝ. Itē q̄ doctor eſt ip̄e
docet infallibilit̄ ⁊ certificat. ſic ꝙ impoſſi/
bile eſt aliter ſe hr̄e ſ̄m ſniam oīm doctorū.
Chriſt⁹ eſt doctor intern⁹.nec ſcit̄ aliqua ve
ritas niſi p ip̄m.nō loquēdo ſic̄ nos. ſ; inte
rius illuſtrādo.⁊ iō neceſſe eſt vt habeat cla
riſſimas ſpēs apud ſe.nō tn̄ ab alio accipit
Ip̄e em̄ intim⁹ eſt om̄i aīe ⁊ ſuis ſpeciebus
clariſſimis refulget ſup ſpēs intellect⁹ nr̄i
tenebroſas.⁊ ſic illuſtrant̄ ſpēs ille obtene/
brate.admixta obſcuritate fantaſmatū.vt i
tellect⁹ intelligat. Si em̄ ſcire eſt cognoſce
re rē alit̄ impoſſibile ſe hr̄e.neceſſariū eſt vt
ille ſol⁹ ſcire faciat q̄ veritatē nouit ⁊ habet
in ſe veritatē. Itē eſt ius rectiſſime remu/
neratiōis p leges iuſtiſſimas. Si ḡ iuſte p̄
miat.neceſſe eſt vt habeat leges iuſtiſſimas
Loquit̄ ḡ ſcriptura de ip̄o vt eſt exēplar. vt
oīs creatura viuit in formis eternis. Jo.j.
Qd̄ factū eſt in ip̄o vita erat. Viuit autē p
cognitionē ⁊ amorē.⁊ q̄ h̄ negat.negat p̄de/
ſtinationē eternā. Nā ab eterno nouit de⁹
creaturā ⁊ amat eā.q̄ p̄parauit eā gl'e ⁊ gr̄e
Itē habet normas directiſſimas. Ap̄lus
Heb.viij.⁊ Hiere.xxxj. Dabo leges meas
in viſceribꝫ eoꝝ i corde ſupſcribā eas. Su/
perſcribit em̄ p̄mo in natura. Scd̄o in idu
ſtria ſeu in ꝓgreſſu. Tertio in gr̄a. Quarto
in gl'ia. In q̄cūq; ſtatu dat normas ſuas.ḡ
neceſſe eſt vt i ſe habeat eas. Itē q̄ eſt lux
illuſtrās ſapīa.eſt em̄ ſpecioſior ſole.q̄ licet
ſol habeat rōnem radiādi.nō tn̄ ſpēs i ſe de
ſcriptas habet.⁊ iō illud exēplar eſt pulcri⁹
q̄ cū hoc ꝙ lucet h; ſpēs claras. Itē ē ius
p ſe iudicās. Apoc̄.xx. Libri apti ſunt ⁊ ali⁹
liber apert⁹ eſt.ſ.liber vite ⁊ liber ꝯſcie. Per

librū vite habet aīa viuere ⁊ iudicare.⁊ ſi li/
ber ꝯſcie ꝯcordat cum libro vite. approba/
tur. Si autem diſcordat.reprobatur. Un/
de p̄s .cxxxviij. Impfectū meū viderunt
oculi tui.⁊ i libro tuo om̄es ſcribent̄.i. ma/
nifeſtabunt̄.ſcripti nō de nouo ſcribūt̄. In
hoc libro ſcribent̄ om̄es leges eterne. De⁹
ergo ē exēplar eternū,⁊ hec eſt fidei q̄ credit
deū eſſe ꝯditorē reꝝ ⁊c̄. Et ſup h̄ fert̄ ſpecu/
latio vt ſit ars p̄ſtantiſſime rep̄n̄tās Hec
aūt ars ⁊ eſt vna ⁊ multiplex.quō aūt h̄ eſſe
poteſt videri nō pōt niſi veniat illuminatō
a mōtibꝫ eternis.⁊ tūc turbabunt̄ inſipien/
tes corde ⁊ ſtulti. Oportet em̄ alte ſentire d̄
deo. Eſt aūt multiformis.q̄ multa rep̄ſen/
tat ⁊ certitudinalit̄. Uñ meli⁹ video me in
deo ꝙ̄ in meip̄o. Eſt tn̄ ſūme vna Ad hoc
notandū ꝙ cauſa p̄ma eſt p̄ma ⁊ immedia/
ta.q̄ p̄ma.iō nihil hab; ab alio ſ; oīa ab ea
Et eſt imediata q̄ cauſa imediata nobilior
eſt mediata. Quia ḡ p̄ma.iō potētiſſima.ḡ
multa pōt. Itē q̄ imediata.iō eſt actualiſ/
ſima.q̄ cauſa imediata in actu eſt.etiā actu
aliſſima eo ꝙ imediata.q̄ act⁹ immediatior
ꝙ̄ potētia.nō aūt eſt actualiſſima ſ̄m effici/
entiā ſiue ſ̄m actū extrinſecū q̄ nō ſtatim fa
cit q̄dq̄d poteſt.ḡ eſt actualiſſima ſ̄m actū
intrinſecū q̄ eſt dicere. Uñ ab eterno dixit
hoc faciendū.⁊ h̄ in tp̄e fit.hec cauſa eſt q̄ ē
vna ⁊ ſūme ſimplex.⁊ i eo ꝙ ſūme ſimplex. ē
infinita.q̄ ꝟtus vel cauſa ꝙ̄to mag̃ vnita
⁊ ſimplex.tāto mag̃ infinita.nō q̄dē diſten/
ſione molis ſ; ꝟtut̃. Hec eſt lux inacceſſibi
lis.⁊ tn̄ p̄xima eſt aīe.ſūme etiā pl⁹ ꝙ̄ ip̄a ſibi
eſt. Eſt etiā inalligabilis ⁊ tn̄ ſūme intima.
Hoc aūt videre nō eſt niſi hoīs ſuſpenſi vl
tra ſe in alia viſione.⁊ q̄ volum⁹ videre ſim
plici intuitu quō illa ars eſt vna ⁊ tn̄ multi
plex.q̄ immiſcet ſe fantaſia cogitare nō poſ
ſumus quō infinita ſit niſi p diſtenſionē. et
ideo videre nō poſſum⁹ ſimplici intuitu ni
ſi ratiocinādo.q̄ ergo illa ars eſt cauſa.ſeq̄
tur ꝙ in illa arte eſt rep̄ſentatio cauſabiliu;
cauſaliter q̄ ratiōes ille cauſe ſunt. Iō ſunt
in cauſante.⁊ hinc eſt ꝙ cauſe ſunt ꝯtingen
tium infallibiliter. Qd̄ em̄ cōtingēs eſt. in/
fallibiliter rep̄ſentat.exp̄mit em̄ modū qui
accidit infallibiliter in re.quia ſ̄m ꝙ in ſe ⁊
apud ſe eſt exprimit. Uera em̄ eſt ꝯtingētia
a p̄te rei.ita ⁊ infallibilitas ex p̄te dei. Ite;
mutabiliu; immutabilit̄. materialium im
materialiter.q̄ ille rōnes nō ſunt materia

les.poſſibiliū actualiter.partibiliū ipartite
q² nō eſt maior rō mōtis q̄ʒ milij.nec etiā in
aīa nr̄a.accidētiū ſubſtātialiter.ſʒ ille rōnes
ſunt in deo ſuba que eſt de⁹.corpaliū ſpūali
ter.tempaliū ſempiterne.diſtantiū indiſtan
ter.etiā in aīa.diſſonātiū indiſſonant̄ vt rō
albi ꝛ nigri.deficientiū indeficiēter.q² q̄cq̄d
eſt ibi.vita viuit. Ad hos ſplēdores exēpla
res rō duxit ꝛ fides. Sed vlteri⁹ triplex
eſt adiutoriū ad ꝯſurgendū ad exemplares
rōnes.creature ſcʒ ſenſibilis.creature ſpūa
lis.ꝛ ſcripture ſacramētalis.q̄ ꝯtinet myſte
ria. Q̄tū ad p̄mū tot⁹ mūdus eſt vmbra
via.veſtigiū.ꝛ eſt liber ſcript⁹ forinſec⁹. In
qualibet em̄ creatura ē refulgētia diuini ex
emplar̄.ſʒ cū tenebra pmixta. Vn̄ ſic̄ q̄daʒ
opacitas admixta lumini ē via. int̄m ē via
ducēs in exēplar.ſicut tu vides q̄ radi⁹ in/
trās p feneſtrā diuerſimode colorat̄ ſm co
lores diuerſos diuerſaꝝ ptiū vitri.ſic radi/
us diuin⁹ in ſingul̄ creatur̄ diuerſimode ꝛ
in diuerſis ꝓprietatib⁹ refulget. Sapie.vj.
In vijs ſuis oñdit ſe. Itē eſt veſtigiū ſapie
dei. Vn̄ creatura nō eſt niſi quoddā ſymu/
lacrū ſapie dei.ꝛ quoddā ſcuptile. Et ex hiſ
oīb⁹ eſt q̄dā liber ſcript⁹ for̄.qñ ḡ aīa vi
det hec.videt̄ ſibi q̄ deberet trāſire ab vm/
bra ad lucē.a via ad terminū.a veſtigio ad
veritatē.a libro ad ſciam verā que eſt ī deo
Hūc libꝝ legere eſt altiſſimoꝝ ꝯtēplatiuo/
rū.nō naturaliū phoꝝ.q² ſolū ſciūt naturā
reꝝ nō vt veſtigiū. Aliud adiutoriū ē ſpi
ritualis creature.q̄ eſt vt lumē. vt ſpeculuʒ
vt imago. vt liber ſcript⁹ int⁹. Oīs ſubſtā
tia ſpūalis lumē eſt. Vn̄ ps.iiij. Signatū ē
ſup nos lumē vult⁹ tui dn̄e. Simul etiā cū
h̄ eſt ſpeculū qđ recipit oīa ꝛ repn̄tat et ha/
bet naturā lumis vt iudicet de reb⁹. Tot⁹
etiā mūd⁹ deſcribit̄ in aīa.ꝛ etiaʒ eſt imago.
q² ḡ eſt lumē ꝛ ſpeculū hñs rerū imagines
ideo ē imago.ex h̄ eſt liber ſcript⁹ int⁹. Vn̄
ad intimū aīe null⁹ pōt intrare licʒ ſit ſim/
plex.h̄ aūt eſt intrare ad potētias. quia ſm
Aug̃. Intimū aīe eſt ei⁹ ſūmū.q̄ʒto potētia
intimior.tāto ſublimior. Hec duo hñt ma/
gi pharaonis Sʒ tertiū adiutoriū ē ſcri
ture ſacramētal̄. Eſt aūt oīs ſcriptura cor
dei.os dei.lingua dei.calam⁹ dei. liber ſcri/
ptus foris ꝛ int⁹. Ps̄.xliiij. Eructauit cor
meū v̄bū bonū.di.ego opa mea re. Lingua
mea calam⁹ ſcribe velocit̄ ſcribēt̄. Cor de⁹.
Os pr̄. Lingua fili⁹. Calam⁹ ſpūſſanctus.

Pater em̄ loquit̄ p v̄bū ſeu linguā: ſʒ q̄ cō/
plet ꝛ memorie cōmendat eſt calam⁹ ſcribe.
Scriptura ḡ eſt os dei. Vn̄ Iſa.xxx. Ve
q̄ deſcēditis ī egyptū.ſ. ad ſeculares ſcias.ꝛ
os dn̄i nō interrogaſt̄.ſ. ſacrā ſcripturam.
Nō em̄ dʒ ad ſcias alias deſcēdere vt ſciat
certitudinē niſi habeat teſtimoniū ī monte
ſcʒ xp̄i.helye.moyſi.h̄ eſt noui teſtamēti. p/
phetaꝝ.ꝛ leg̃. Itē eſt lingua mel et lac ſub
lingua ei⁹. ps.cxviij. Q̄ dulcia faucib⁹ meiſ
eloq̄a tua. Hec lingua cibos ſaporat. Vn̄
ſcriptura cōparat̄ panib⁹ q̄ hñt ſaporē ꝛ re
ficiūt. Itē eſt calam⁹ dei.ꝛ h̄ eſt ſpūſſanctuſ
ſcʒ ſic̄ ſcribēs pōt p̄ſentialit̄ ſcribere p̄terita
pn̄tia.futura. Unde eſt liber ſcript⁹ for̄.q̄a
habet pulcras hiſtorias.docet etiā rerū ꝓ/
prietates. Script⁹ eſt int⁹.q² hʒ myſteria ꝛ
intelligētias diuerſas.

Sermo.xiij De multiplici intelligen/
tia ſacre ſcripture ꝛ de eius theorijs ꝛ figuriſ
Ac de diuiſiōe intelligētie p ſcripturā eru/
dite. Cōſideratio tertia ꝛ bn̄ notāda

c Congregentur aq̄ que
ſub celo ſūt ꝛ appareat arida. Fa/
ctūq̄ʒ eſt ita ꝛ vocauit de⁹ aridam
terrā.ꝯgregationeſq̄ʒ aq̄ꝝ appellauit maria
ꝛ vidit de⁹ q̄ eſſet bonū ꝛ ait. Germinet ter
ra herbā virentē ꝛ facientē ſemen.lignū po
miferū faciēs fructū iuxta gen⁹ ſuū.cui⁹ ſe/
men in ſemetipo ſit ſup terrā ꝛc. Hec ē vi/
ſio tertia intelligētie p ſcripturā erudite. q̄ ī
telligit̄ in ope tertie diei. Et ſicut in opibuſ
diei eſt additio ſcđe ad p̄mā ꝛ tertie ad vtrā
q̄ʒ.ſic ex p̄ma ꝛ ſecūda viſiōe orit̄ tertia. Iſta
viſio eſt nobilior ꝛ maior p̄cedentib⁹. Et li/
cet videat̄ icōueniēs adaptatio ꝛ correſpō/
dentia cū ope tertie diei.p eo q̄ terra eſt in/
fimū elementoꝝ.optime tn̄ aſſignat̄.q² q̄d/
quid celū ꝯtinet in quadaʒ excellētia.terra
tenet ꝛ ſuſcipit l̄ hʒ ī q̄dā viuacitate. Unde
ſuſcipit celi influētias. ꝛ facit pulcerrimas
pullulatiōes. Cōſiſtit aūt hec viſio circa
tria.ſ.ſpūales intelligentias ſenſuū ſine ſen
ſus. Circa ſacramētales figuras. Circa
multiformes theorias inde elicitas Ad h̄
tria oīs ſcriptura reducit̄. Prime dant̄ itel
ligi p ꝯgregatiōes aquaꝝ.ſ.ſpūales intelli/
gentie. Secūde ſcʒ ſacramētales figure p
pullulatōes terre.ibi.vidit de⁹ q̄ eſſʒ bonū
ꝛ ait. Tertie ſcʒ multiformes theorie intelli
gunt̄ p ſemīa.ibi.cui⁹ ſemē ſit ī ſemetipo ꝛc.

Quis poteſt ſcire infinitatē ſeminū. cū tñ i
vno ſunt ſilue ſiluarꝫ. ⁊ poſtea infinita ſemi-
na. ſic ex ſcripturꝭ elici poſſunt infinite the-
orie quas nullꝰ poteſt cōphendere niſi ſolꝰ
deꝰ. Sic etiā ex plātꝭ noua ſemīa. ſic ex ſcri
pturꝭ noue theorie ⁊ noui ſenſus. et iō ſcptu
ra ſacra diſtiguit̄. Vñ ſic ſi vna gutta ḋ ma
ri extrahat̄. ſic ſunt oēs theorie q̄ eliciunt̄
reſpectu illarꝫ q̄ pñt elici. Primo ḡ dicen
dū de ītelligētijs ſpūalibꝫ. ⁊ poſtea ḋ ſigniſ
⁊ poſtea de theorijs. qꝛ ſigna nil valent niſi
res intelligāt̄. Sic ḡ pmo ꝯgregauit aq̄s.
Deinde pduxit arbores. Deinde ſemina.
De ꝯgregatiōe marꝭ ps. xxxij. Cōgregās ſi
cut i vtrē aq̄s marꝭ. In vtre ꝯgregauit aq̄s
marꝭ qñ in corio ſcpture ꝯgregauit vniuer
ſalitatē intelligētiarꝫ ſpūalium. Que bñ cō-
parant̄ mari pꝑter tres rōnes. ſ. pꝑter ſpūali
um intelligētiarꝫ pminenciū pmitiuā origi
nationē Propt̄ intelligētiarꝫ ſpūaliū pfun
diſſimā altitudinē. Propt̄ intelligētiarꝫ ſpi
ritualiū pfluentiſſimā multiformitatē De
pmo Eccs. j. Omīa flumīa intrāt in mare ⁊
mare nō redūdat. ad locū vñ exeūt flumīa
reuertunt̄ vt iterꝫ fluāt. Sic oēs intelligētie
ſpūales dicunt̄ flumīa. Et viri intelligētes
qꝛ originē habēt a ſcriptura ⁊ p ſcripturam
ꝯfirmant̄. ⁊ p illas alie intelligētie habētur
Ps. xcij. Eleuauerūt flumīa dñe. eleuauer̄t
flumina vocē ſuā. Eleuauer̄t flumi. fluctus
ſuos a vocibꝫ aq̄rꝫ multarū. q̄re mirabiles
elationes marꝭ. qꝛ mirabilis in altis dñs.
Vox dei debuit eſſe magna Scda rō. p
pter pfundiſſimā altitudinē. Ps. cvj. Qui
deſcēdunt mare i nauibꝫ faciētes opatōes
in aq̄s multꝭ. Ille deſcēdit cū nauibꝫ i ma-
ri q̇ cū ſpū ſūme reuerētie accedit ad expo-
nēdū ſcpturas In nauibꝫ deſcendūt q̇ ha
bēt manuductiōꝫ lignū crucꝭ. qꝛ q̇ ſine iſto
ligno vult intrare mare ſcpture. ſubmergit̄
in maximos errores cadēs. Niſi ei ſit petrꝰ
dimergit̄. Alta pfunditas. quis inueniet
eā ſapīa gloriat̄. q̄ pfundū abiſſi penetrauit
⁊ vidit mirabilia dei in pfundo. Ecci. xxiiij
Ego in altiſſimis habito ⁊ thronꝰ meꝰ i co
lumna nubis. Gyrꝫ celi circuiui ſola ⁊ in p-
nata. Ego in altiſſimis habitaui i creatiōe
⁊ thronꝰ meꝰ in colūna nubis. in incarnati
one. ⁊ in fluctibꝫ marꝭ ambulaui i paſſione
Profundū abyſſi penetraui i penetratōne
ſcripturarꝫ. qꝛ aperuit illis ſenſū poſt reſur
rectionē vt intelligerēt ſcpturas. Propter
fidē crucꝭ petrꝰ ſup mare ambulauit Ter
tia rō eſt pꝑt pfluentiſſimā multiformitatē
materie. Profluētia eſt ab aq̄s. a fluminibꝫ
a fontibꝫ. ⁊ a mari oīa ſunt. Si q̄ris quō p
varios meatꝰ ⁊ p varios motꝰ. ſic rñdet nu
bes. ſic fluuiꝰ. ſic fons. Iſa. xj. Repleta ē ter
ra ſcia dñi ſic aque marꝭ operiētes. Et pce
dit. Nō occidēt nec nocebūt i mōte ſcō meo
Et h̄ potiſſime refert̄ ad tps noui teſtamē
ti qñ ſcriptura manifeſtata eſt ⁊ maxime i fi
ne qñ ſcripture intelligent̄ q̄ mō non intelli
gunt̄. Tūc erit mons. ſ. eccl'ia ꝯtemplatiua
⁊ tūc nō nocebūt qñ fugiēt mōſtra hereſuꝫ
ſapie vſum. Sꝫ hodie mons ſyon pꝑt vul-
pes diſperijt. i. pꝑter expoſitores prauoſ. do
loſos. ⁊ fetidos. De iſto tertio Heſter. x.
Fons pꝰ creuit in fluuiū maximū ⁊ in lu
cem ſoleq̄ ꝯuerſus ē. ⁊ in aq̄s plurimas re
dundauit. Scriptura fuit fons pꝰ in legꝭ
datiōe. qꝛ puus eſt liber legꝭ pceptorꝫ. ſed pꝰ
creuit in fluuiū magnū in libro Joſue. Iu
dicū. Regū. Eſdre. Judith Thobie. heſter
machabeorꝫ. Et pꝰ ꝯuerſus eſt in lucem p-
phetarꝫ Nā pꝑhia lux eſt. ⁊ poſt in ſolē. ſcꝫ in
euāgelio. Et multe itelligētie poſtea elicite
ſunt. ⁊ in aq̄s plurimas redūdauit. Iſtam
multiformitatē vidit ezechiel clariꝰ q̄ vidit.
In medio inq̇t ſilitudo q̄ttuor aialiū. ⁊ pri
mū aial habebat faciē hoīs. ⁊ ſecundū faciē
leonis. tertiū faciē bouis. ⁊ quartū faciē aq̇-
le. Et vnūqḋq̄ q̄ttuor facies habebat. Et
poſt apparuit rota i medio rote. ⁊ poſtea ḋr
ꝙ aſpectꝰ rotarꝫ ⁊ opꝰ quaſi viſio maris. ⁊ ꝙ
rota erat i rota. Et poſt dic̄ ſe audiſſe ſonū
alarꝫ quaſi ſonū aquarꝫ multarꝫ. ⁊ q̄ſi ſonuſ
ſublimis dei. Per q̄ttuor aialia ſm oēs
intelligunt̄ ſcriptores ſcpture ſacre. maxie p
phete ⁊ euāgeliſte. ſm Greg. p rotas duas
habētes q̄ttuor facies. hec ſunt ſcptura ha
bens vetꝰ ⁊ nouū teſtamētū. ⁊ q̄ttuor facies
ſunt q̄tuor intelligētie pncipales. ſcꝫ lr̄alis
allegorica. moralis. anagogica. Aſpectꝰ aūt
quaſi viſio maris pꝑter pfunditatē myſteri
orum ſpūaliū. ⁊ volatꝰ audiunt̄ qñ mentes
excitant̄. ⁊ fit ſonꝰ ſublimis dei. qꝛ oīa ſunt a
deo. Vñ Apoc. xiiij. Et vox quā audiui ſic̄
vox aquarꝫ multarꝫ pꝑter multitudinē intel
ligentiarꝫ. vox cytharedorꝫ pꝑter ꝯcordātiā
illarꝫ intelligētiarꝫ. qꝛ miro modo ꝯcordant
⁊ mira eſt armonia. Habet aūt ſcriptura
multos intellectꝰ. qꝛ talis debꝫ eſſe vox dei

vt ſit ſublimis. Cetere ſcie ſint ↄtēte ſb̄ vno
ſenſu. ſ; in hac eſt multiformis. Et in hac ſi
gnāt voces ꝛ res. in alijs aūt ſole voces. q̇a
vnaqueq; doctrina determiat̄ p̱ ſigna ſibi
ↄueniētia. Uñ lr̄e ꝛ voces ſūt ſig̃ intellectu
um. Et q2 intellect⁹ ꝓporcionati ꝛ determia
ti ſunt. iō noie ſemel poſito nō eſt vtēdū eq̇/
uoce. De⁹ aūt cā eſt ꝛ aiaꝝ ꝛ vocū formata
rū ab aia ꝛ reꝝ q̄ꝝ ſunt voces. Jō p̱ͦ ſenſus
lr̄alis. deinde q2 res ſignificāt ſunt tres ſen
ſus. De⁹ eñ manifeſtat ſe in q̄lib; creatura
tripl'r ſm ſubam ꝛ opatiō; ꝛ ṽtutē. Et ois
creatura repn̄tat eū q̇ eſt trinitas. ꝛ q̄liter p̱
uenit̄ ad deū. Et q2 p̱ fidē ſpem. ꝛ charitatē
p̱uenit̄ ad deū. iō ois creatura inſinuat q̇d
credendū. q̇d expectādū. q̇d opandū. Et ſ;
ħ eſt triplex intelligētia ſpūalis. Allegorica
q̇d credendū. Anagogica q̇d expectandū
Tropologica q̇d opandū Charitas fac̄
opari. Intelligētia lr̄alis eſt q̄ſi facies na/
tural' ſc; hois. Alie ſūt facies miſtice. Per
leonē q̇ h; magnificētiā allegoria ſiue quid
credēdū. Per faci̅ bouis q̇ trahit aratrū ꝛ
ſulcat terrā ad fructificādū tropologia ſiue
moralis. Per aq̇lā q̇ in altū volat. anago/
gia. Prima facies ſc; lr̄alis apta eſt. Scd̄a
allegoria magnificentie alte leuate. Tertia
tropologia ē fructuoſa Quarta irreuerbe/
ratis oculis ſolē intuet̄. He q̄ttuor ſunt vi
ſio mar; ꝓpter ſpūaliū intelligētiaꝝ p̱mitiuā
originationē. pfundiſſimā altitudinē ꝛ pro
fluentiſſimā multiformitatē. Uñ ſicut ſūt
tres pſone in vna eſſentia. ſic tres intelligē
tie i vna ſupficie lr̄e. Notādū aūt q̄ mun
dus ſi ſeruit hoi q̄tū ad corp⁹. potiſſime q̄
tum ad aia;. ꝛ ſi ſuit q̄tū ad vitā. potiſſime
q̄tū ad ſapiam. Certū eſt q̄ hō ſtās habu/
it cognitiō; creaturaꝝ ꝛ p̱ illaꝝ repn̄tatiō;
ferebat̄ in deū ad ip̄m laudādū. venerādū.
amādū. ꝛ ad ħ ſunt creature. ꝛ reducūt̄ i de
um. Cadēte aūt hoie cū amiſit cognitionē
nō erat q̇ reduceret eū in deū. Uñ iſte liber
ſc; mūdus q̄ſi mortu⁹ ꝛ delet⁹ erat. Neceſſa
rius aūt fuit ali⁹ liber p̱ quē iſte illumiaret̄.
vt acciperet methaphoras reꝝ. Hic aūt liber
eſt ſcripture q̇ ponit ſil'itudines. ꝓprietates
ꝛ methaphoras reꝝ in libro mūdi ſcp̄tarū.
Liber g̊ ſcripture repatiu⁹ eſt toti⁹ mūdi ad
deū cognoſcendū. laudandū. amandū Uñ
ſi queras q̇d tibi valet ſerpens. de quo tibi
ſeruit. Plus valet tibi q̄ tot⁹ mūdus. quia
docet te prudentiā. Salomon Prouer. vj

Uade ad formicā o piger ꝛ diſce ſapientiā.
Itē Matth. x. Eſtote prudētes ſic̄ ſpētes
He q̄ttuor intelligētie ſunt q̄ttuor flumi
na maris ſcp̄ture a q̄ deriuant̄. oriunt̄. ꝛ re/
uertunt̄. Uñ ſacra ſcp̄tura eſt illuminatiua
oīm ꝛ reductiua in deū. ſic̄ p̱us fuit creatu/
ra. S; quā habet q̄ttuor facies q̄liber itel/
ligētia dicta. q2 ð2 q̄ vnūq̇d; q̄ttuor facies
habeat. Interrogem⁹ amicū ſpōſi. ſ. Johē;
ꝛ dixit hic iſte ſc; iſti⁹ ordinis ſpecialiter in
Apoc̄. iiij. Q̄ q̄ttuor aīalia erāt circa thro/
num dei. ꝛ q̄ aial p̱mū habebat faciem leo/
nis. ſecundū faciē bouis. tertiū faciē hois.
quartū faciē aq̇le. ꝛ nō dixit q̄ vnūq̇d; ha
beret q̄ttuor facies. Ezechiel dic̄ q̄ aīmalia
ibāt. ꝛ iſte q̄ ſtabāt. Ezechiel dic̄ q̄ aial pri/
mū habebat faciē hois. Iſte q̄ faciē leonis
Itē iſte dic̄ q̄ clamabāt ſanct⁹. vñ videt̄ cō
p̱hendere viſionē lr̄e Iſa. ꝛ Ezech. Ad ħ
notandū q̄ ezechiel intēdit deſcribere itel/
ligētias iſtas p̱ ordinē p̱ncipalē. iō incipit a
naturali facie hois q̇ ſignat intellectū lr̄alē.
Johēs intēdit deſcribere q̄ttuor intelligēti
as nō p̱ncipales. ſm q̄ttuor facies q̇ ſūt q̄t/
tuor intelligētie. ſ. lr̄alis. allegorica. tropolo
gica ꝛ anagogica. cuiuſlibet q̄ttuor Omīs
doctrina veter; teſtamēti. aut eſt legalis vt
in moyſe. aut hyſtorial' vt in libris hyſtori/
alib;. aut ſapiētialis vt in libris ſapiētialib;
aut ꝓphetalis. vt in pſ̄. ꝛ in. xij. ꝓphis mino/
rib; ꝛ q̄ttuor maiorib;. Noui teſtamēti ſcri
ptura ſil'r Aut eſt legalis vt i euāgelio. vbi
ponunt̄ p̄cepta. Aut hiſtorial' vt in actibus
apl'oꝝ. Aut ſapiētialis. vt in epl'is pauli. co
adiunct; canonic;. Aut ꝓphetal' vt in Apo/
calip̄. q̄q̄ ep'le ponant̄ poſt euāgelia. tamē
act⁹ apl'oꝝ ſequunt̄ euāgeliū. Primū q̇de;
ſermonē feci de oīb; q̇ cepit Jħs facere ꝛ
docere. Legalis r̄ndet leoni ꝓpt̄ magnificē
tiā ꝛ auctoritatē. Hyſtorialis boui q̇ tra/
hit aratrū ꝓpter ſimplicitatē. ꝛ q2 terra; ſul/
cat. Sapiētialis r̄ndet hoi. Prophetal' re/
ſpōdet faciei aq̇le Intēdit eñ ſcp̄tura r̄du
cere ad originale p̱ncipiū p̱ reformatione;
Aut g̊ deſcribit eterna q̇ ſunt leges ꝛ euan/
gelia. Pſ̄. cxlviij. Preceptū poſuit dn̄s q̇d
nō p̄teribit. ꝛ ſic ē fundata ſup̄ firmā petrā
mulier;. Hec ml'ier eſt eccl'ia. Nō eñ intelli
gēdū eſt q̄ lex trāſeat ſiue p̄cepta. imo meli⁹
ſeruabūt̄ in p̄ria. Nō eñ eodē modo ſuant̄
in lege veteri ꝛ noua ſ; meli⁹ i noua. cōpleti
us in p̄ria. De⁹ eñ viuit ſm leges q̄s ↄdit.

Si aūt ſcptura agat de tpalib9.aut ĝ de p̄/
terit̄ſ.ꝛ ſic ē hiſtoria.aut de p̄ñtib9.ꝛ ſic ſunt
ſapiētialia.aut ď futurꝭ ꝛ ſic ꝓphalia.Sunt
ĝ mādata exēpla.documēta.reuelationes.
Hec p̄ma intelligētia q̄ttuoꝛ hꝫ facies ſi oꝛ
dinem⁹ ꝭm oꝛdinē ezechiel̄.Tūc habet̄ re/
ctus oꝛdo ī ſe.ſꝫ nos dēm⁹ ꝭm naturā ferre
oculū ad eēna q̄ p̄ncipalia ſūt.Anagogia āt
eſt ď ſupnis Allegoria aūt ē de his q̄ facta
ſūt.Tropologia ď his q̄ ficīda ſūt.Anago/
gia etiā eſt ps allegorie ꝭm hugonē.q̄ eſt de
credēdis.In ſenſu āt anagogico q̄tuoꝛ ſūt
facies.ſ.Eterna dei trinitas.Exēplaris ſa/
piētia.Angelica ſublimitas.Eccl̄ia trium/
phās.Qñ ĝ ſcptura loq̄t̄ de illꝭ.ħ ptinet ad
anagogiā. In allegorico ſenſu ſūt q̄ttuoꝛ
ſcꝫ hūanitas aſſumpta q̄ꝫtū ad natiuitatē
paſſionē.q̄ ſūt p̄ncipales allegorie.Scd̄a ē
mr̄ dei maria.qꝛ mira dicūt̄ de ip̄a ī ſcpturꝭ
qꝛ in oīb9 ſcripturꝭ refert̄ relatōe ad filium.
Et dicūt aliq̄ q̄re ita pauca dicūt̄ de btā ṽ/
gine.nihil ē.qꝛ in ſtra dicūt̄ de ea.qꝛ vbiqꝫ ď
ip̄a.ꝛ pl9 ďꝛ de ip̄a q̄ꝫ ſi vn9 tractat9 fieret.
Tertia eſt eccl̄ia militās vel mr̄ eccl̄ia q̄ mi/
ras laudes hꝫ in ſcptura.Quarta eſt ſacra
ſcptura q̄ de ſe m̄lta dic̄.vt ptꝫ de rotꝭ.patꝫ
de micꝭ.ptꝫ de mēſa.ptꝫ de cādelabro.ptꝫ ď
cherubin. In ſenſu tropologico ſil̄r q̄tu
oꝛ facies hꝫ.P̄ria eſt ſpūal̄ gr̄a ꝛ ṽt9 ꝛ oīs i/
tellect9 influētia.Scd̄a ſpūal̄ vita ī actiua ꝛ
ꝯtēplatiua.ꝛ oīs mod9 viuēdi.Tertia ſpūa
lis cathedra.vt magiſtral̄.p̄latōis.pōtifica
ꝯ demōes.mūdū.ꝛ carnē.Iſte ſūt q̄tuoꝛ fa
cies q̄druplicate ī q̄libet ſenſu.Ponam9 ex
emplū ī vno veſtigio ď oīb9 his.ī ſole ſcꝫ.p
quē aliq̄n trinitas.aliq̄n ſapia exēplaris.ali
q̄n angelica diſpoſitio.aliq̄n eccl̄ia triūphāſ
ſignat̄.De trinitate Eccl̄i.xlij.Sol illumi/
nās p oīa reſpic̄.ꝛ gl̄a dñi plenū eſt op9 ei9.
Sol hꝫ ſubam.ſplēdorē.ꝛ calorē.Sic de9
hꝫ p̄ncipiū originās p̄rēm ſplēdorē filium
calorē ſpm̄ſcm̄.Idē ſol ī celo q̄ꝫtū ad ſubaꝫ
idē in oclo q̄ꝫtū ad lumē.idē in corpe q̄ꝫtuꝫ
calorē.Sic pſuadebat̄ cuidā ī ceco q̄ aliq̄n
viderat ſolē.ꝛ ſtabat ad ſolē.nec poterat in/
telligere nec credere trinitatē. De ſecūda
anagogia.i.de exēplari ſapia Sap.vij.Eſt
eñ ſpecioſioꝛ ſole ꝛ ſup oēm ſtellaꝝ diſpoſi
tionē ꝛc̄.Eſt eñ ſpecioſa ſapia qꝛ lux.ſꝫ ſpe
cioſioꝛ ſole.quia ſol intra ſe radiū ſuū gene
rare nō poteſt.Sol aūt etern9 intra ſe radi

um generat pulcerrimū. Quidā aūt fatu9
dixit q̄ ſol erat radi9 ſolis.Quidā aſtrologi
dicūt q̄ omēs ſtelle ꝛ luna recipiūt lumē a
ſole.Et veritatē iſti9 q̄ſtionis null9 ſcit.Ve
rūtamen tā ſtelle q̄ꝫ luna aliqď lumē habēt
ꝛ ſtelle nō ſic obumbrant̄ vt luna.qꝛ ħ ha/
bet luna p vicinitatē ad nos ꝛ motū ſuum.
ſic in aīa influit eterna ſapia. Dulce eſt lu/
men ꝛ delectabile eſt oculis videre ſolē.Ec
cleſiaſtes.xj.

Tertia anagogia.qꝛ p ſolē intelligit̄ an/
gelica ſublimitas. Eccl̄i.xliij. Tripliciť ſol
exurēs mōtes.radios igneos exufflās.q̄a
radi9 diuin9 vn9 ideqꝫ triformiter ſuſcept9
tres hierarchias fac̄. Quarta anagogia
eſt de eccl̄ia triūphāte.q̄ etiaꝫ intelligit̄ p ſo
lem.Abacuc.iij.Sol ꝛ luna ſteterūt in ha/
bitaculo ſuo.qñ aīa ꝛ corp9 glorificāt̄.ꝛ tūc
vadūt in luce ſagittaꝝ multaꝝ.ꝓpť ſubitas
opationes ſuas in ṽtute dei fulgida ꝛ ſubi
ta. In allegoria ſimiliť p ſolē intelligitur
xp̄s.Orit̄ ſol ꝛ occidit.Eccl̄s.j.Orit̄ in nati
uitate.occidit in morte.Gyrās p meridiē ī
aſcēſione.flectit̄ ad aquilonē in iudicio.De
p̄mo.Orietur eñ vob ꝛc̄.Malach.iiij.De ſe
cūdo Amos.viij.c.Occidit eis ſol in meri/
die.In meridie ſol occidit iudeis.Qñ eñ
xp̄s fuit in maioꝛ ſua ṽtute.ſ.poſt reſurre/
ctionē ꝛ aſcenſionē.iudei fuerunt excecati.
De iudicio ďr Iacobi.j.Exort9 eſt ſol cum
ardore ꝛ cecidit flos ꝛ fenū aruit. Secū/
da allegoria de beata maria.Pš.xviij.In
ſole poſuit tabernaculū ſuū.Vñ eſt pulcra
vt luna.Cañ.vj.Electa vt ſol.terribilis vt
caſtroꝝ acies oꝛdinata.Vñ ē vas luminis
ſuſceptiuū.ſic ſol vas admirabile.op9 excel
ſi dei de celo. Tertia allegoria de eccleſia
Eccl̄i.xxvj.Sic ſol oriēs in mūdo ī altiſſi/
mis dei.ſic mulierꝭ bone ſpēs ī ornamentū
dom9 ſue.Ita eſt eccl̄ia.Hec eſt eccl̄ia cōtē/
platiua ꝛ actiua.que circa multa occupat̄.

Quarta allegoria ē de ſacra ſcptura.De
qua Geñ.p̄mo.Fecit de9 duo luminaria ma
gna.luminare min9 vt p̄eſſet nocti.ſ.vetus
teſtamentuꝫ et luminare maius vt preeſſet
diei.ſcꝫ nouū teſtamentū.Sicut luna lum̄
habet a ſole.ſic vetus a nouo.Quādo ergo
ſol ſtat in oriēte.ꝛ luna oppoſita ſibi in occi/
dente (Sol inquit Ioſue ne mouearꝭ cō/
tra Gabaa.ꝛ luna contra vallem haylon).
tunc vetus teſtamentū illuminat̄.aliter in/
telligi non poteſt niſi per nouum.

In tropologia ſil'r intelliguntur q̄ttuor fa
cies. Primo ſpūſſancti gr̄a. Heſter. xj. Sol
ortus eſt ⁊ humiles exaltati ſunt. ſ. qn̄ de⁹ ꝑ
gr̄am habitat in nobis. Vn̄ ſicut ſol ꝯtinue
illuminat. ſic aīa ꝯtinue dꝫ recipe illumina/
tiones a gr̄a ſpūſſci. Scd̄o ꝑ ſolē itelligitur
ſpūalis vita Ecc̄i. xxvij. Hō ſenſat⁹ in ſapia
manet vt ſol. Nā ſtult⁹ vt luna mutatur. ſicut
ſol vadit directe ꝑ eclipticā. nec retrogra/
dus nec ſtacionari⁹ eſt. Tertio intelligitur
ſpūalis cathedra ſiue doctrine. ſiue p̄latio/
nis. ſiue iudiciaria. Ps̄. lxxxviij. Juſticia e⁹
ſicut ſol in ꝯſpectu meo ſꝑ. ⁊ ſic luna ꝑfecta.
Prelat⁹ eſt ſicut ſol. q̄ꝫtū ad documēta veri
tatis. luna q̄ꝫtum ad exēpla ꝟtutis. Vl' ſol
ſapie. luna ſcie. vel ſol in q̄ꝫtū iudicat. luna i/
q̄ꝫtū miſeretur. Quarto ꝑ ſolē intelligitur ſpū
alis pugna. De q̄ ſol obſcurabitur. ⁊ luna nō
dabit lumē ſuū. Qn̄ pugna inter xp̄m ⁊ an/
tixp̄m erit. qn̄ iter doctrinā veritatꝫ pugna
erit. ⁊ doctrinā falſitatꝫ. tūc ſol erit ſic ſaccuſ
cilicin⁹. ⁊ ars doctoꝝ veritatꝫ vl' p̄latus ſm̄
veritatē obſcurabitur ꝑ errorē. Alij autē ſta/
bunt fortiſſimi. ⁊ ſi videantur obſcuri q̄ꝫtū ad
reputationē. He ſunt q̄ttuor facies aīali
um ⁊ duodecim lumina ad q̄ reducūtur om/
nia q̄ in ſcriptura ꝯtinentur.

Sermo. viiij. De myſterio ſacre ſcp̄tu
re an̄ legē. ſub lege. ⁊ poſt legē. Et de figurꝫ
ſacre ſcripture.

G Erminet terra her

bam virentē ⁊ facientē ſemē ⁊c̄. Ge/
neſ. j. Dictū eſt q̄liter ꝑ ꝯgregati/
ones aq̄ꝝ intelligūtur ſpūales intelligētie ſcri
pture. Nō dicēdū qualiter ꝑ germinationē
terre intelliguntur figure ſacramētales. Nō
em̄ ſine rōne ꝑ germinatiōeꝫ terre intelligitur
ſcp̄tura ſacra ſm̄ ꝙ hꝫ figuras multipliciter
germinātes. ⁊ ꝑducētes pullulatōes in aīa
Germinatio em̄ terre eſt viuida. vberrima
venuſta. viuida ⁊ vigorē hn̄s. Jō germina/
uit terra herbā virētē. ⁊ in h̄ oñditur ꝙ ſacra/
mēta ſcp̄ture q̄ exteri⁹ videntur arida. int⁹ ſūt
viua. Et h̄ dixit ſaluator iudeis. Scruta/
mini ſcp̄turas. in q̇bꝫ vos putatꝫ vitaꝫ hr̄e.
Nulla alia ſcriptura vitā dat niſi h̄. Ps̄. cx/
viij. Viuifica me ſm̄ eloquiū tuū. Et petr⁹
Joh̄. vi. Dn̄e ad quē ibim⁹ ꝟba vite eterne
habes. Vn̄ nō ſunt figure aride. qꝛ in nob
ſunt ꝑ eas germinatōes viue. Ecc̄i. xl. Gra
tiā ⁊ ſpēm deſiderabit ocul⁹ tu⁹. ⁊ ſuꝑ h̄ viri
des ſatiōes. Jtē germinatio eſt vberrima
p̄s. lxiiij. Viſitaſti terrā ⁊ inebriaſti eā mul/
ti. lo. eā. Flumē dei repletū eſt aq̇s ⁊c̄. ⁊ val/
les abundabūt frumento. Hec terra viuit.
viget. abundat. Vberrima ē ſacra ſcp̄tura.
ꝑ hoc ꝙ de⁹ viſitat eā ſua influētia ꝑducēs
pullulatiōes vberrimas. Deut. xi. Terraꝫ
quā intrabis poſſidendū nō eſt ſicut terra
egypti que irrigatur. ſed de celo. ⁊c̄. Nō em̄ eſt
ſicut cetere ſciētie. ſed eā deus viſitat. Deut.
xxxij. Attende celū ⁊ audiat terra. cōcreſcat
vt pluuia doctrina mea. fluat vt ros eloq̇/
um meū. Quaſi imber ſuꝑ herbā ⁊c̄. Recte
iſte eſt ros influētia gr̄e ſpūſſancti. qui viſi/
tet ſcripturā. ⁊ in qua inuenies fructū. Ge/
ne. xxvij. Ecce odor filij mei ſicut odor agri
pleni. Jtē. Det tibi de⁹ de rore celi ⁊ de pin
guedine terre abūdantiā. Jacob dixit Ge/
neſ. xxvij. Jlle vir ſpūalis eſt doct⁹ i ſcriptu
ra ex q̄ odor ꝑcedit q̇ ꝑ ſcripturā abundat
cuilibet intellectui. Fructificat q̄ꝫtū ad alle
goriam. vini. q̄ꝫtū ad tropologiā. olei. q̄ꝫtuꝫ
ad anagogiā. Jtē hec eſt germinatio venu
ſta. Verꝫ eſt ꝙ ipa ſcabronitas exterior fac̄
eā reputari deformē. ⁊ tamē ex hoc eſt pul/
cerrima ⁊ ſpecioſa. Nigra ſum ſed formoſa
Vnde Geñ. ij. Plātauerat de⁹ paradiſū vo
luꝑ. a p̄ncipio in quo poſuit hoiem quē for/
mauit. Produxitq̄ꝫ dn̄s de⁹ om̄e lignū pul
cerrimū viſu. ⁊ ad veſcendū ſuaue. Lignuꝫ
etiā vite in medio ꝑadiſi. lignū etiā ſcientie
boni ⁊ mali. Per ligna ſuauia ⁊ pulcra intel
liguntur ſacramēta ſcripturaꝝ. que magnam
habēt pulcritudinē. tamē nō apparent pul/
cra. niſi ex cōformitate reꝑſentātis ad repre
ſentata. tn̄ iſta ligna ſunt pulcra ⁊ etiā ordi/
nata. Putāt aliqui ꝙ iſta ſacramēta ⁊ h̄ ſcri
ptura ita ſit poſita vt homo ponit ſentētiā
poſt ſniam qui lr̄as facit. Nō eſt ita. quia eſt
ordinatiſſima. ⁊ ordo eius cōſimilis eſt or/
dini nature. in germinatiōe terre. Jbi em̄ ē
p̄mo fixio radicū. Scd̄o ꝑductio viridātiū
foliorū. Tertio pullulatio vernantiū flo/
rum. Quarto plenitudo reficientiū fructu/
um. Sic in ſcriptura p̄mo eſt fixio radica/
lium virtutū. vt in patriarchis. qui ſunt q̄ſi
radices omniū que dicūtur i ſcp̄tura. Vn/
de in electiōe eorū eſt plantatio prima. ſed
poſtea in inſtitutiōe p̄ceptorū ⁊ ſacrificiorū
eſt productio viridantiū folioꝝ. Vicꝫ fron
doſa iſrael. Poſtea i manifeſtatiōe viſionū
ꝓphalium ē pullulatio florum. Poſtmodū

ſn diffuſione chariſmatū ſpūaliū eſt pleni/
tudo reficientiū fructuū. Vn̄ pmo fuit vn⁹
patriarcha ſicut radix.ſcȝ Abrahā. Poſtea
alter vt Iſaac.poſtea Iacob.ꝛ ille duodeci
patriarchas generauit.ꝛ ab illis duodeciȝ
trib⁹. Poſt hāc plātationeȝ ſecuta eſt lex vt
pductio virida folioꝝ que vmbrā habebat
Et qꝛ nō ſp dȝ durare foliū ſed venire flos
iō ſubſecuta eſt,ꝓphia cū odore ꝛ pulcritudi
ne. Et qꝛ oportuit ꝙ celi rorarēt.iō quarto
ſubſecut⁹ eſt fruct⁹ in xp̄o.qꝛ xp̄s fruc⁹ ē le
gis ꝛ ꝯſūmatio. De pmo dic̄ pr̄ ad ſapiam
incarnatā. Eccl̄i.xxiiij. In electꝭ meis mitte
radices.ꝛ radicaui in ꝑplo honorificato.
Hec eſt pductio ligni qđ eſt ad veſcēdū ſu/
aue. De ſcđa pductiōe folioꝝ. Nūeri.xxiiij.
Q̄ꝫ pulcra tabernacula tua Iacob ꝛ valles
nemoroſe.q̄ ſunt ſcȝ myſteria ſacre ſcp̄ture
Quis p̄t cogitare amenitatē myſterioꝝ ſa
cre ſcripture.de q̄b⁹ dr̄. Sedebat vnuſq̄ſq
ſub ficu ſua ꝛ ſub vite ſua. Vn̄ pulcra eſt ar
bor ſȝ ſteril'.pal⁹ ſerpētis erectio ꝛ vmbra ſȝ
arbor crucꝭ eſt fructuoſa. Tertia eſt pdu/
ctio ꝓphaꝝ pullulatiōe floꝝ. De q̄b⁹ Cant.
xxj. Flores apparuerūt i terra nr̄a ꝛ vox tur/
turꝭ audita eſt. Flores apparuerūt qn̄ ille di
xit Iſaie.xj. Egredie̅t virga de radice yeſſe ꝛ
flos de radice ei⁹ aſcēdet. Sȝ vox turturis
audita ē qn̄ dictū eſt Treñ.j. Quō ſedet ſo/
la ciuitas ꝛc̄. Turtur gemitū habȝ p cantu
Quarto pleītudo reficiētiū fructuū Iſa.iiij
Erit germē dn̄i i magnifi.ꝛ gl'ia ꝛ fruct⁹ tre
ſublimis. Et h̄ fuit qn̄ illa dixit. Bn̄dicta
tu in mulierib⁹ ꝛ bn̄dict⁹ fruct⁹ ventris tui.
Luc.j. Terra fructificat pmo herbā. ſecun
do ſpicā.tertio gn̄ū. Hoc ē tp̄s an̄ legē. ſub
lege.poſt legē. Hūc ordinē ſequit̄ ſcriptura
Ad h̄ ſciēdū eſt ꝙ ꝓpt̄ q̄ttuor tradit̄ ſcri/
ptura. Pr̄io ad gr̄am cōmēdādā. Secūdo
ad itroducēdā fidē. Tertio ad reſerādā ſa/
pientiā q̄ ſolū eſt i iſta. Vn̄ in dei ſapia n̄ co
gnouit mūd⁹ p ſapiam deū. placuit do per
ſtulticiā p̄dicatōis ſaluos facere credentes
Quarta ad reſtaurādū ſalutē. q̄ in illa ſolū
mō eſt.ꝛ i nulla alia ſcia eſt ſal⁹. Et ꝓpt̄ illud
q̄rtū eſt pncipalit̄. Sal⁹ eīn nō eſt niſi p ſa/
pientiā. Sap.xvj. Et neq̄ herba neq̄ mala
gma ſȝ ſmo tu⁹ ꝛc̄. Sapia diuīa nō reſerat̄
nec habet̄ niſi p fidē qꝛ nō pl⁹ ſape q̄ȝ optet
ſape.ꝛ vnicuiq̄ ſic̄ diuiſit de⁹ menſuram fidei
Fides āt nō habet̄ niſi p grāȝ ſpūſſancti.
Tradit̄ aūt ad cōmēdādū gr̄am ſpūſſci.

Grā āt ſpūſſci nō eſt niſi i hoīe gr̄to. Gratuſ
aūt eſſe nō p̄t niſi cognoſcat ſuā indigētiaȝ
Indigētia āt eſt i nob̄ triplex.ſ. ꝟtutis co/
gnitiue.amatiue opatiue.qꝛ ceci ſum⁹. infir
mi.maligni. Optȝ g̊ vt hō pmo cognoſcerȝ
cecitatē.infirmitatē.malignitatē q̄ȝ ſal⁹ fierȝ
ꝛ gr̄a daret̄.g̊ fuit tp̄s i q̄ fuit cecitas.vt i tp̄e
an̄ legē vbi n̄ cog̊ſcebat q̄s deum.imo lapi
des ꝛ opa manuū ſuaꝝ. Pro do colebāt. et
iō neceſſe fuit ꝙ hō ꝯuinceret̄ d̄ ignorātia.
poſtea data fuit lex illuīans.ꝛ tn̄ ſūt multipli
cate ifirmitates eoꝝ.ꝛ occaſio fuit lex maio/
ris trāſgreſſiōis.qꝛ occaſiōe accepta. pctm̄
p mādatū opatū ē ꝯcupiaȝ.ꝛ iō ꝯuinci debe
bāt d̄ infirmitate ſiue ipotētia. Iō fuit tp̄s
ꝓphaꝝ q̄ eis māifeſte oñdebāt n̄ poſſe ſalua
ri p legē.vn̄. Solēnitates vr̄as odiuit aīa
mea. Holocauſta arietū ꝛ adipē pinguiū ꝛ
thauroꝝ ꝛ hircoꝝ nolui. Et ipi eos iterfici
ebāt.ꝛ n̄ ſolū ipos ſȝ ipis adherētes.ꝛ ꝓphe
tas falſos r̄cipiebāt.ꝛ i h̄ appuit eoꝝ mali/
cia. Et ſic ꝯcluſit ſcp̄tura oīa ſub pctō. qꝛ p/
mo p ignorātiā.ſcđo p infirmitatē. tertio p
maliciā vt xp̄s veniēs oīȝ miſereret̄.ꝛ h̄ etiā
admirat̄ apl's ꝛ allegat auctatē pſ. Oēs
declinauerūt. Scđo ſcp̄tura tradit̄ ad in
troducēdū fidē.q̄ ē creduli as reꝝ arduiſſi
maꝝ ꝛ difficilimaꝝ.iō oꝑtuit ꝙ ꝓmiſſa.mira
cula.oracula.ꝛ ſig̃ multiformia p̄mitteret.ſic̄
materia pmo adaptat̄.ſcđo itroducit̄ forma.
ſic pmo aliq̄ facilia pr̄iarchis fec̄ vt ꝓmiſſa.
vt ꝙ abrae fili⁹ naſceret̄.ꝛ ꝙ etiaȝ gētes ſibi
obedirēt ꝙ crederȝ ꝙ fili⁹ ſi iterficeret̄ ꝙ poſ
ſet r̄ſurgere.ꝛ ꝙ de⁹ poſſȝ eū r̄ſuſcitare Vn̄
ibi p ꝓmiſſa duct⁹ ē hō ad fidē. P⁹ p myſte/
ria ꝛ miracl'a i deſerto.ꝛ p ſig̃ maxia.vt ptȝ in
trāſitu marꝭ.ꝛ flagellatōe egypti. P⁹ p ora/
cula ꝓphaꝝ q̄ p̄dicabāt eis vētura. vt d̄ xp̄i
reſurrectōe ꝛ paſſiōe.ꝛ ipi eis credebāt. Et
ex q̄ videbāt ꝙ eis eueniebāt q̄ eis ꝓphabāt
ꝛ de xp̄o vēturo.eis credebāt.hō ſic diſpoſi/
tus ē ad fidē recipiēdā. Vn̄ ſi pmo dixiſſet
xp̄s. Venite ꝛ credite in me.ego ſum xp̄us.
qꝛ reſpōdiſſent.nō poſſum⁹ credere.ideo ſic
manuducēdi erāt. Tertio ſcriptura da/
ta eſt ad reſerandā ſapientiā. que habet du
as radices.ſcȝ timorē ꝛ amorem. Prima ra
dix timor.qꝛ pus eſt homo animal'. poſtea
ſpūalis.ꝛ quādo p timorē eſt affectus tunc
fit ſpiritualis. Et ideo ſm̄ has duas radi/
ces ſunt duo teſtamēta. Vnum vet⁹ in ꝟtu
tutē generās. Alteꝝ nouū i amorē generās

Teſtamētū vet⁹ in ſeruitutē generās pmit
tit tpalia. timorē incutiēs p penā. Neceſſe
aūt fuit vt ī veteri teſtamēto eſſet pmiſſum
qꝛ ſi ſp hō plecteret̃ pena ⁊ nihil ſibi pmitte
ret̃. fugeret. iō adiūcta eſt pmiſſio repromiſ
ſionis terre. Teſtamētū aūt nouū pmittit
ſpūalia. ſ. vitā eternā. Vñ timoꝛ nō potuit ī
cuti. nec aliqđ tpale pmitti niſi gēti iā multi
plicate. iō añ legē opoꝛtuit eſſe tps nature.
Lex ſil'r in infirmitatē generabat pmittēs
tpalia. ⁊ qꝛ nō eſt facilis tranſit⁹ a tēpali ad
eterna. ab aīali ad ſpūale. Jō mediū fuit tē
pus pphaꝝ ad aptandū hoīes ad ſpūale te/
ſtamētū. Ad hoc ḡ q̄ hō hēret verā ſapiaꝫ. ne
ceſſe erat vt teſtamētū vet⁹ p̄cederet nouū.
Et patriarchaꝝ tps p̄cederet legē. ⁊ ſic eſt ī
quolibet hoīe. Primo eſt ſenſibilis. tot⁹ de/
dit⁹ ſenſibꝰ vt puerul⁹. deinde fit aīalis cū i/
cipit loq̄. ⁊ fantaſmata incipiūt eū occupa/
re. deinde rōnalis cū incipit legere ⁊ ꝯſide/
rare. deinde intellectualis cū fit ſapiens.

Quartū eſt ad reſtaurādū ſalutē. q̄ nō ni
ſi p xp̄m reſtauraẗ. Nō em̄ reſtauraẗ niſi ſit
deſiderata. amata. cuſtodita. Jō dilata ē vt
cuſtodireẗ ⁊ deſideraret̃. qꝛ ſm Aug. iō fit
dilatio ſpōſe vt carioꝛ habeat̃. Sil'r ſal⁹ p/
miſſa eſt ī p̄triarchiſ. figurata ī lege p̄nūciata
a pphis. pſoluta a xp̄o. Vñ opoꝛtuit vt p̄us
fieret p̄triarchaꝝ fixio. Deinde legaliū pdu/
ctio. Tertio pphaꝝ pullulatio. Vltio fruct⁹
euāgeliꝫ ⁊ ſalutꝫ p xp̄m plenitudo. Scōm
h̄ ergo nota q̄ ī oꝛnamēto ſūmi pōtificꝫ q̄t/
tuoꝛ erant oꝛdines lapidū. Sap. xviij. Jn
veſte inq̄t poderꝫ tot⁹ erat oꝛbis terrarū. ⁊
parētū magnalia in q̄ttuoꝛ oꝛdinibꝰ lapidū
erāt ſculpta. ⁊ ī ill' ſunt quadrifoꝛmes oꝛdi/
nes myſterioꝝ q̄bꝰ plātate ſūt ſcp̄ture. Et ī
p̄mo oꝛdine ſeu tpe tria ſūt myſteria. ſ. ꝯditi
onis reꝝ. purgatōis ſceleꝝ. vocatōis patrū
Cōditio reꝝ rñdet prudētie p̄ris. purgatio
ſceleꝝ. ſapie filij q̄ iudicat. vocatio patꝝ. bo
nitati ſpuſſci. Sil'r ſub lege tria ſunt myſte
ria. ſ. myſteriū latiōis legū in q̄ttuoꝛ libꝛis
moyſi. ſ. tribꝰ in q̄bꝰ deſcribiẗ latio legꝫ. ⁊ in
q̄rto eſt repatio legꝫ. Gen̄. aūt daẗ tpi nat̃e.
vbi ⁊ in q̄ ſunt mag̃ myſteria. qꝛ vberrim⁹ ē
myſterijs. Myſteriū ſcōm ē pſtratiōis ho
ſtiū in Joſue. Tertiū eſt pmotio iudicū. vt
in libꝛo iudicū ⁊ Ruth. Primū myſteriū re
ſpōdet p̄ri rōe auc̄tatꝫ. Scōm filio. qꝛ eſt v̄
bū mūdās ⁊ purgās. Tertiū ſpūiſcō ratōe
grē. Hoc tps dr legꝫ. qꝛ adhuc pphe nō appa
ruerūt. Tps pphetie a ſamuele īcepit. qđ ha
bet ſil'r tria myſteria. Primū inunctiōis re
gū. vt in libꝛo regū ⁊ palip̄. Scōm fuit r̄ue
latiōis pphaꝝ vt in p̄s. ⁊. xij. pphis minoꝛibꝰ
⁊ q̄ttuoꝛ maioꝛibꝰ. Tertiū reſtauratiōis p̄n
cipū ⁊ ſacerdotū. ⁊ illud ē Eſdre Neemie ⁊
Mach. Jn q̄rto tpe ſunt tria myſteria. p̄/
mū redēptiōis hoīm in euāgelio. ſcōm dif/
fuſiōis chariſmatū in actibꝰ apl'oꝝ ⁊ epl'is
pauli ⁊ canonicꝫ. vbi oñdūẗ ſeptē dona ſpi/
ritusſcti Tertiū reſeratōis ſcp̄turaꝝ ī apoc̄.
Poſt qđ nō pōt eſſe aliud. Jn his. xij. miſte
rijs eſt tota ſacra ſcp̄tura. Job aūt ⁊ heſter
thobias. iudith. coherētes ſunt alijs. quia
Job coheret legi ⁊ pphis. Alij tres coherēt
libris reſtauratōis. Vñ dixit Hiero. aliq̄n
q̄ liber Job tāte auc̄tatꝫ fuit apud iudeos
vt poneret̃ ī archa cū v̄ga. H̄ ſūt. xij. ligna pul
lulātia ī padiſo. ⁊ in q̄libet iſtoꝝ ſūt. xij. lumi
na triū intelligētiaꝝ ſcp̄turaꝝ. ſcꝫ allegoꝛia
anagogia. ⁊ tropologia. ⁊ duodecim duode
cies ſunt. cxliiij. ⁊ reſultat numer⁹ ſignatoꝝ
⁊ numer⁹ ciuitatꝫ. Ps̄. cxviij. Reuela oc'os
meos ⁊ ꝯſiderabo mirabilia d̄ lege tua. De
his lignis volo edificare ⁊ erigere taberna/
culū in coꝛde. Jn padiſo fuit lignū vite. ⁊ li
gnū ſcie boni ⁊ mali. qꝛ ī oībꝰ miſterijs expli
cat̃ xp̄s cū coꝛpe ſuo ⁊ antixp̄s cū coꝛpe ſuo
⁊ diabol⁹. Et h̄ mō Aug. fec̄ libꝝ d̄ ciui. dei.
vbi īcipit a cayn ⁊ abel. Jn p̄mis q̄ttuoꝛ li/
bꝛis agit d̄ deo ⁊ r̄pꝛobat idolatriā. Et ī q̄t
tuoꝛ alijs d̄ initio eccīe. Jn alijs q̄ttuoꝛ d̄ p
greſſu. Jn vltis q̄ttuoꝛ d̄ eccīe ꝯſūmatōne.
Oēs eī ſancti p̄ſignauerūt xp̄m tā fctō q̄ v̄/
bo. vt Job etiā magꝫ fctō q̄ v̄bo. vt dt Gre
go. iij. moral'. Dicam⁹ d̄ xp̄o q̄ ē lignū vite ī
medio padiſi. q̄ ſigẗ in q̄ttuoꝛ q̄ ſūt in p̄mo
myſterio ab illo loco ī p̄ncipio creauit vſq̄
ibi. coꝛrupta ē. Sigẗ igiẗ p lumiare maī⁹. p
lignū vite. p ade ꝯnubiū. maxie p abel occi
ſū. qꝛ xp̄s īterfect⁹ ē a frībꝰ ſuis. ⁊ ſignū poſi
tū ē iudeis vt ñ int̃ficiāẗ. ſꝫ ſint vagi ⁊ pfugi
ſup t̃rā. Jn ſcđo miſterio. ſ. purgatōis ſcele
rū ſigẗ p noe ierarchā q̄ hūit tres filios. ⁊ ſi
gnat xp̄m q̄ hūit tres filios. ſ. grecos. iudoſ
⁊ latios. qꝛ ſcript⁹ erat titul⁹ l'ris grecis. he/
bꝛaicꝫ. ⁊ latis Sigẗ etiā p archā fabꝛicatā q̄
rñdet coꝛpi xp̄i p̄ncipl'r. ſcđario eccīe. ſigẗ p
arcū ī nubibꝰ q̄ ē ſignū federꝫ. ſigẗ p noe nu
datū iacētē ī tabnac'o ebꝛiū. iebꝛiat⁹ fuit xp̄ſ
amoꝛe ſpōſe ſue ⁊ nudat⁹ ī cruce quē d̄riſit il
le peſſim⁹ chā. ī miſterio vocatōis ſigẗ p. iiij.

Per ſacrificiū iſaac.q꞉ ꝓprie ꝑ abraā de⁹ pa/
ter ſignaꝛ. Per iſaac fili⁹.q̄ ſic ligna in collo
portauit.ſic lignū cruc̄ xp̄s.ſignaꝛ ꝑ iacob
fecūdātē vxores. Per iudā q̄ habuit duos
filios. Zarā ⁊ phares.de q̄ multa dicunꝛ in
bn̄dictiōibꝫ.ſcꝫ catul⁹ leonis iuda ⁊c̄. Unō
etiā legiſlator īterſeruit figurā illā d̄ duobꝫ
filijs iuda de thamar.ſignaꝛ etiā ꝑ Joſeph
rectiſſime q̄ vendit⁹ a ſuis.exaltat⁹ fuit iter
alienos. Hec ſunt duodecim myſteria ꝓn/
cipalia an̄ tp̄s leḡ Moyſi. Sub lege ī my
ſterio latiōis leḡ ſignaꝛ ꝑ virgā Moyſi. ꝑ
quā flagellaꝛ egypt⁹.q̄ ſiccauit maria que ē
ꝟga ꝟtutis. Signaꝛ ꝑ archā teſtamenti. ꝑ
multa ī ea recōdita.ſignaꝛ ꝑ ornatū pōtifi/
cis mitrā.ſupḃumerale.in cui⁹ morte debē
bāt redire ad ꝓpria. Signaꝛ etiā ꝑ ritū ſacri
ficij.ꝑ agnū.arietē.vitulū.q̄ oīa referunꝛ in
xp̄m. In myſterio ꝓſtratiōis hoſtiū ſilr
xp̄s ſignaꝛ ꝑ Joſue ingreſſum.q̄ diuiſit ior
danē.vbi daꝛ forma baptiſmi.⁊ aq̄s q̄ de/
ſcendebāt in mare mortuū fecit redire ī ſu/
am originē.h̄ eſt.aīas.ſignaꝛ ꝑ ſuū ꝯflictuꝫ.
ſignaꝛ ꝑ ſuū triumphū.q̄ d̄ſtruxit hiericho
ſuſpēdit reges.⁊ poſt funiculꝛ terrā diuiſit.⁊
eſt introductor ī terrā ꝓmiſſiōis. Jta xp̄s
introducit nos in celū ꝑ ſuū introitū. In
myſterio ꝓmotiōis iudicū ſignaꝛ ꝑ kaleph
cui virt⁹ durauit q̄ explorator terre fuit de
tribu iuda. Per othoniel q̄ ꝓpter victoriaꝫ
axam habuit vxorē. Per gedeon de q̄ Jſa.
ix. Sicut ī die madian. ꝑ ſamſon q̄ in oībꝫ
referꝛ ad xp̄m.ꝑ īterfectionē leonis.ꝑ por/
tas aſportatas.q̄ etiā plures īterfecit ī mor
te q̄̄ viu⁹. Per amiſſionē capillorū ſignare
nō pōt xp̄m.ſꝫ ſignat xp̄ianū.q̄ amittit ſepti
formē grām ſpūſſancti. Un̄ qn̄ nō pōt ali/
q̄d myſticari ī capite.trāſſerendū eſt ad mē/
bra. In myſterio inunctiōis regū ſignaꝛ
ꝑ dauid.ꝑ ſalomonē.ꝑ ezechiā.ꝑ Joſiam.
Per dauid ſignat⁹ eſt in mult̄. Salomō ſi
gnat xp̄m p̄ter q̄̄ in mulieribꝫ. in q̄bꝫ nullū
bonū ſignificare poteſt. Un̄ in Can̄.vbi dr̄
Sexaginta ſunt regine ⁊ octoginta ꝯcubi/
ne.⁊ adoleſcētularꝫ ⁊c̄ De vxoribꝫ nō loqui
tur ad lr̄am.imo myſterialiter ponitur ibi
ī q̄bꝫ ſignanꝛ aīe ꝑfecte ⁊ imꝑfecte. Signaꝛ
ꝑ ezechiā. Ego inq̄t dixi In dimidio dierꝫ
meorꝫ vadā ad p.in. Joſias etiā ſignat xp̄ꝫ
de cui⁹ morte facte ſunt lamētatiōes. Quō
ſedet ſola ciuitas ⁊c̄. Melius aūt dr̄ ſic. q̄a
xp̄s oñdiꝛ ꝑ viſum.ꝑ ſignū.ꝑ factū. Per vi
ſum ſic vidit hieremias ollā ſuccēſam.et ſic
de alijs. Per ſignū ſic de helizeo ⁊ ieſi q̄ por
tauit baculū ſuꝑ puerū.⁊ non reuixit.⁊ po/
ſtea ip̄e incubuit ſuꝑ ip̄m.⁊ ſm̄ Gregoriū ſi
gnat legē ⁊ xp̄m. Per ꝟbū qd̄ audiebāt et n̄
videbāt.ſicut dicebāt verbū qd̄ locut⁹ ē do
min⁹ ⁊c̄. Per factū vt Jonas. In myſte/
rio reuelatiōis ꝓphetarꝫ ſignaꝛ ꝑ cantū ar/
monie. Ps̄.cxliij. In pſalterio decacordo.
vbi Dauid addiſcit ꝓphetare. Per lumen
ſapīe in libris ſapiētialibꝫ. Per canticū leti
cie qd̄ eſt ſpōſe xp̄i in Can̄. Per viſum ꝓphē
tie.qd̄ eſt diuerſimode. Un⁹ ſicut ꝟgā vigi/
lantē vidit xp̄m. Ali⁹ ſuꝑ ſoliū excelſuꝫ. Ali
us veſtitū. In myſterio reſtauratiōis. pri
mū ſignaꝛ ꝑ Eſdrā q̄ ſcripturā ⁊ lr̄as reꝑa
uit. Per neemiā q̄ ciuitatē reꝑauit. Per zo/
robabel q̄ tēplū reꝑauit. Per ih̄m filiū Jo
ſedech q̄ ritū colēdi reꝑauit. In myſterio
redēptionis hoīm ſignaꝛ xp̄s vt hō māſue
tus Matthe⁹. Ut leo triūphās Marcus
Ut vitul⁹ occiſus Lucas. Un̄ fuit in diebꝫ
herodis ſacerdos.⁊ oculū hꝫ ad paſſioneꝫ.
Ut aq̄la volās ad diuinitatē. Johes In
myſterio diffuſiōis ſignaꝛ ꝑ Johem vt do/
ctor.vt diffuſor larg⁹ in actibꝫ cū dedit ſp̄m
ſanctū.vt diffuſor pius vt in Paulo ī q̄ cō/
ſummanꝛ act⁹ apl̄orꝫ. Un̄ Lucas pauca di
cit de alijs apl̄is.⁊ ſtatim trāſit ad Paulū.
q̄ dedit ſp̄m ſcm̄.ſic patet de illis duodecī q̄
baptizati erāt in baptiſmo Johis. nec mirꝫ
q꞉ ip̄e beniamin vt lup⁹ rapax vltim⁹ apl̄o/
rum.ꝑ quē ſignaꝛ ordo futur⁹. Signaꝛ vt
diffuſor prudēs in canonic̄. vt diffuſor ſa/
piens in ep̄lis pauli. In myſterio reſera/
tionis ſcripture ſignaꝛ ꝑ modū p̄ſidētis. vt
patet ꝑ filiū hois in medio candelabrorꝫ q̄
habebat ſeptē ſtellas ⁊ ſeptē eccl̄ias. Per
modū p̄liātis vt agn⁹ cū beſtia.cū dracone
Per modū triūphātis.q꞉ habebat gladi
um ⁊ falcē acutā. Per modū beatificātis.
q꞉ vidit celū nouū ⁊ terrā nouā. Hec ſunt
myſteria circa lignū vite ſcꝫ ſcripture q̄ inci
pit ab eternitate.⁊ terminata eſt ad eternita
tem. In ꝓ̄ncipio creauit de⁹ celū ⁊ terrā In
fine vidit de⁹ celū nouū ⁊ terrā nouā. Hec
q̄dragintaocto tabule tabernaculi.viginti
ī vno latere ⁊ viginti ī alio.ī poſteriori octo
in quibꝫ ponīꝛ archa.ſ.xp̄s ꝯtinēs in ſe om/
nes theſauros ſapīe ⁊ ſcīe.in quē cherubin
reſpiciunt. Hec ſunt duodecim ligna cir/
ca lignum vite.

BIBLIOTEKA

Sermo.xv.

De miſterio ſcp̄ture ⁊ corꝑe xp̄i ⁊ ꝺ̄ antixp̄o

Protulit terra her

ba virentē. Gen̄.j. Dictū eſt ꝙ in
duodecim myſterijs p̄ncipalib; oñ
dit̄ xp̄s. ꝑ oppoſitū oñdit̄ antixp̄s ꝙ ſic ma
nifeſtat̄. Primū myſteriū eſt ꝯditiōis rerū
⁊ ibi oñdit̄ ꝑ Lamech q̇ p̄m⁹ introduxit bi/
gamiā. ⁊ fuit trāſgreſſor legis nature. ⁊ fuit
luxurioſiſſim⁹. ⁊ inde vidētes filij dei filias
hoīm ꝙ eſſent pulcre ⁊c̄. ꝓpter qꝺ̄ inductuȝ
fuit diluuiū. Et inde colligit̄ q̄lis erit anti/
xp̄s. q̄ꝛ imūdiſſim⁹. ⁊ inde oñdit̄ e⁹ ſignifica
tio. qꝛ interficiet illū in q̄ poſitū eſt ſignū. ſcȝ
inter iudeos q̇ ꝑ Caym ſignificāt̄. Et iō de
lamech vltio dabit̄ ſeptuagies ſeptieſ. quia
mai⁹ erit pctm̄ ei⁹ q̄ȝ iudeoꝝ. In ſcđo my
ſterio ſcȝ punitiōis ſceleꝝ ſignat̄ i nemroth
q̇ p̄m⁹ ſe fecit impatorē. cui⁹ auctoritate edi
ta eſt turris q̄ tāgeret celū. ꝑ qꝺ̄ intelligitur
ꝙ antixp̄s erit ſuꝑbiſſim⁹. ita vt extollatur
ſuꝑ oīne qꝺ̄ dr̄ de⁹. In tertio myſterio .ſ.
vocatiōis vl' electiōis patrū ſignat̄ ꝑ Dan.
Et aliq̇ volūt dicere ꝙ ad lr̄am erit ꝺ̄ tribu
dan. Utrū aūt ita ſit nō auderē affirmare.
attamē i Apoc̄. nō ſignat̄ trib; dan. De iſto
dan dr̄ Gen̄. xlix. Fiat dan coluber in via.
ceraſtes in ſemita q̇ abſcōdit ſe in zabulo vt
capiat aues circauolātes. ⁊ i h̄ oñdit̄ ꝙ erit
fraudulētiſſim⁹. Mordet aūt vngulas eq̄/
rum vt cadat aſcēſor ei⁹ retrorſum. Certū ē
ꝙ ꝑ equū ſignat̄ p̄dicator v̄itat̄ꝭ. Per vngu
lam ꝑfectio euāgelica quā antixp̄s īpugna
bit. Equ⁹ em̄ ſi nō habet fixionē vngule. nō
valet. Joſeph em̄ erat cū filijs ancillaꝝ qui
vendiderūt frēm ſuū. Dan aūt p̄mogenit⁹
fuit ancillaꝝ. In q̄rto ſcȝ myſterio latōis
leg̃ ſignat̄ ꝑ Balaā. q̇ dedit peſſimū ꝯſiliū
q̇ fuit idolatra. licet multa bona diceret. tm̄
aras edificabat ⁊ auguria q̄rebat. ⁊ in h̄ ſi/
gnat̄ ꝙ erit peſſim⁹ idolatra ⁊ inuocator de
monū. nec deū magnū adorabit i loco ſuo.

In q̇nto myſterio ſcȝ ꝓſtratiōis hoſtium
ſignat̄ ꝑ achior. q̇ furat⁹ fuit de anathema/
te. ⁊ mortu⁹ eſt excōmunicat⁹. ⁊ i h̄ ſignat̄ ꝙ
erit auariſſim⁹. In ſexto myſterio ſcȝ ꝯſti/
tutiōis vel ꝓmotiōis iudicū ſignat̄ ꝑ aby/
malech q̇ ſeptuaginta frēs meliores ſe iter
fecit. ⁊ in h̄ ſignat̄ ꝙ erit crudeliſſim⁹. In
ſeptimo myſterio ſcȝ vnctiōis reguȝ ſignat̄
ꝑ Goliā armatū q̇ exprobrabat agminib;
filioꝝ iſrael. Erit em̄ magnific⁹ in exteriori/
bus. loquet̄ blaſphemiā ꝯtra pp̄lum dei.

In octauo myſterio ſcȝ reuelatiōis ꝓpha/
rū. ꝑ regē imprudētē. qꝛ ſciet argumēta ⁊ ra
tiones vltra humanū modū. ⁊ erit ītelligēs
ꝓpoſitiōes. ⁊ aſtutiſſim⁹. In nono myſte/
rio. ſ. reſtauratiōis p̄ncipū ſignat̄ ꝑ Anthi/
ochū. q̇ interp̄tat̄ ſilentiū pauꝑtat̄ꝭ. qui de/
ſtruxit om̄es legeſ. volēs vnā facere. q̇ illos
ſeptē frēs interfecit. Fecit em̄ qꝺ̄ facere nul
lus auſus fuit. ſ. deponere legē iudeoꝝ. Ue
rum eſt ꝙ aman attēptauit iudeos diſꝑde/
re. ſȝ nō p̄ualuit. In decimo myſterio. ſ. re
demptiōis hoīm. ſignat̄ ꝑ Judā ꝓditorem
Erit em̄ maligniſſim⁹. In myſterio vnde
cimo ſcȝ diffuſiōis chariſmatū. ſignat̄ ꝑ ſy/
monē magū q̇ voluit emere ſp̄m̄ ſcm̄. ⁊ in al
tum aſcēdit ⁊ corruit q̇ demones īuocauit.
Erit em̄ mēdaciſſim⁹ vt veniat i ſignis ⁊ ꝓ/
digijs mēdacib; ⁊c̄. In myſterio duodeci
mo ſcȝ reſeratiōis ſcripturaꝝ ſignat̄ ꝑ beſti/
am abyſſalē ſiue aſcēdentē de abyſſo. q̄ oīa
ꝯculcat. Erit em̄ cōfirmat⁹ in om̄i malicia.
Habebit em̄ ſeptē capita. i. oīa genera tem/
ptādi ⁊ oēs modos. nūc ꝑ diuitias. nunc ꝑ
falſa miracula. nūc ꝑ metū. Unde Job. xl.
Strinxit caudā q̄ſi cedrū. qꝛ in eo ꝯflabūt
om̄es malicie. ⁊ ſic̄ xp̄s habuit oīa chariſ/
mata vt nat̄a aſſumpta potuit accipe. ſic il/
le oēs malicias. ſic ḡ ſcp̄tura explicat paula
tim ꝓcedēdo quō ātixp̄s p̄mo erit īmūdiſſi
m⁹. Uñ iuxta lignū vite erit lignū ſcie boni
⁊ mali. qꝛ ꝓmittet bōa ⁊ dabit mala. Uñ ef
ficit̄ ſerpēs. draco. ⁊ beſtia. In om̄ib; ei my/
ſterijs correſpōdētia eſt p̄ri ⁊ filio ⁊ ſp̄ui ſctō
qꝛ trinitas debet maxie refulgere in oꝑib;
hoꝝ myſterioꝝ. Sequit̄ de ſeminibus ⁊
fructib;. Protulit terra ⁊c̄. Sic̄ em̄ in ꝯgre
gatiōe aquaꝝ ſignat̄ multiformitas intelli/
gētiaꝝ. ⁊ i germinatōe terre multiformitas
ſacramētaliū figuraꝝ. ſic i ſemib; oſtēdit ſe
hr̄e infinitatē q̄ndā celeſtiū theoriaꝝ que ſi
gnāt̄ ꝑ ſemīa. Intelligētie em̄ p̄ncipales et
figure i quodā numero certo ſūt ſȝ theorie
q̄ſi infinite. qꝛ ſic̄ refulſio radij ⁊ imaginis a
ſpeculo fit modis q̄ſi infinitis. ſic a ſpeculo
ſcripture. q̇s pōt ſcire q̄t ſunt media int̄ an
gulū rectū ⁊ obtuſum. ⁊ int̄ angulū obtuſū
⁊ acutū. Sic̄ em̄ in ſeminib; ē multiplicatō
in infinitū. ſic multiplicāt̄ theorie. Dañ. xij.
Pertrāſibūt plurimi ⁊ mltiplex erit ſcia. qꝛ
varie inſpicit h̄ ⁊ ille i ſpeculo. Hec ꝯſidera

tio theoriaꝝ eſt inter duo ſpecula duoꝝ che
rubin.i.duoꝝ teſtamētoꝝ.q̄ refulgēt in īui/
cem vt trāſformeꝛ hō a claritate in clarita/
tem. Hec aūt germinatio ſeminū dat intel
ligere ſm diuerſas tēpoꝝ coaptatōnes. di/
uerſas theorias.⁊ q̄ ipſa ignorat.iſtas ſcire
nō poteſt. Nō em̄ ſcire pōt futura q̄ p̄terita
ignorat. Si em̄ nō cognoſco cuiꝰ arboꝛꝫ ſe
men eſt.nō poſſum cognoſcere q̄ arbor de/
bet inde eſſe. Sꝫ cognitio futuroꝝ depen/
det ex cognitiōe p̄teritoꝝ. Moyſes eīꝓphe
tans de futurꝫ narrauit p̄terita ꝑ reuelatōꝫ
Notādū aūt ꝙ ſic̄ deꝰ ſex dieb⁹ mūdū fe
cit.⁊ in ſeptimo req̇euit.ita corpꝰ xp̄i myſti/
cum ſex hꝫ etates.⁊ ſeptimā ⁊ octauā q̄ cur
rit cū ſexta. He ſunt rōnes ſemiales ad co/
gnoſcēdū ſc̄pturas. Pria etas q̄ſi infantia
ab Adā vſq; ad noe. Deꝰ em̄ in p̄ncipio q̄ī ī
ſemine poſuit qđ poſtea pullulauit in facto
myſtico vl' oꝑe. Prima dies ſignat p̄mū tē/
pus q̄ daꝛ homi lux ⁊ cognitio.⁊ h̄ eſt infan
tia q̄ obliuione deleꝛ. ſic q̇cq̇d actū eſt vſq;
ad tp̄s q̊ ꝑ diluuiū deletū eſt om̄e aīal.p̄ter
illa que fuerūt cū noe. Secūdū tp̄s reſpon
det ſcđe diei vt etati puericie.qꝛ tūc factū eſt
firmamētū in medio aquaꝝ.⁊ in tp̄e illo fa
ctū eſt fedꝰ ꝑ archā ne hoīes deleāꝛ ꝑ aq̄s ī
feriores.⁊ ꝑ arcū ne vlteriꝰ ꝑ diluuiū ꝑirēt.
Et ſicut in puericia pueri loquunꝛ ⁊ diſcūt
loqui.ſic in tēpe ſcđo diuiſe ſunt lingue. Et
hec etas durat a noe vſq; ad Abraā. In ter
tia die terra germīauit. ⁊ in tertia etate ſcꝫ
adoleſcētia hō potēs eſt generare. Et ī ter/
tia etate q̄ durat ab Abraā vſq; ad Dauid
tūc cepit ſynagoga in abraā ⁊ ꝑ circūciſiōeꝫ
factā in carne eiꝰ florere. In q̄rta die facta
ſunt lumīaria celi ⁊ adornatū eſt celū. et rn̄/
det quarte etati.ſ.iuuētuti.qꝛ illa etas apta
eſt ſapiē.⁊ in quarta etate q̄ durat a Dauid
vſq; ad trāſmigrationē babylonis viguit ⁊
floruit regnū ⁊ ſacerdotiū q̄ſi duo lumīaria
⁊ ſtelle fuerūt ꝓphe. Quinta die facti fuerē
piſces.⁊ rn̄det ſenectuti.vbi iā incipit calor
diminui.⁊ in q̇nta etate.ſ.a trāſmigratione
babylonis vſq; ad xp̄m.tūc ſynagoga ince
pit deficere ⁊ ſenuit ⁊ ꝑdidit auc̄tatē Se/
xta die factꝰ eſt hō p̄nceps beſtiaꝝ. ⁊ reſpon
det ſenio.q̄ etas ē matura ⁊ apta ſapiētie.et
rn̄det ſexte etati.q̄ durat a xp̄o vſq; ad finē
mūdi.⁊ in ſexta etate xp̄s natꝰ eſt.⁊ ſexta die
crucifixꝰ.ſexto mēſe ꝯceptꝰ poſt ꝯceptōꝫ Jo
hānis.ſeptīo mēſe natꝰ. Sapiā ꝫ ſexta eta/

te eſt incarnata. Septima etas currit cū ſe
xta.ſ.req̇es aīaꝝ poſt xp̄i paſſionē. Ad has
ſequiꝛ octaua etas.ſ.reſurrectio mortuorū
de q̄ p̄s.v. Mane aſtabo tibi ⁊ videbo ⁊c̄.
Et eſt reditꝰ ad p̄mū.qꝛ poſt ſeptimā diem
regreſſus eſt ad p̄mū. Hec ſunt ſemina ia/
ctata ad intelligētiā ſcripturaꝝ q̄ ꝓducunꝛ
de illis arborib⁹ ſm expoſitionē cōmunem
aliquoꝝ.⁊ ſic tp̄s diuidiꝛ in octo etates.
Scđm alios reduciꝛ tp̄s ad q̇nq;.⁊ hoc
ponit xp̄s q̄ ponit q̇nq; vocatiōes. Sil'e ē
regnū celoꝝ p̄rifamilias qui exīt ꝯducere
oꝑarios ſuos ī vineā ſuā hora p̄ma.ſ.mane
tertia.ſexta.nona.vndecima. Mane fuit in
itiū creature.qꝛ vocauit deꝰ hoīem de para
diſo ⁊ p̄cepit vt oꝑareꝛ ⁊ cuſtodiret illū. Ad
huc tn̄ lignū nō habebat ſurculū.de lignis
tn̄ facere poterat q̄ ſibi obediebāt. Secun
da vocatio fuit ꝑ flagellū qđ p̄dicabat ſub
noe vt cauerēt a pctō. Tertia ſub Abrahā
q̇ fuit cultor dei ⁊ erector altariū.⁊ hoc vſq;
ad moyſen. Quarta ſub moyſe ꝑ legē ⁊ mi/
racula.⁊ h̄ vſq; ad xp̄m. Quinta ſub xp̄o et
ꝑ xp̄m ꝑ pn̄iaꝫ ad quā nos vocauit ⁊ ad nu
ptias. Scđm ſctōs modernos ⁊ antiq̇s
diſtinguunꝛ tria tp̄a.ſ.legꝫ nature. legꝫ ſcri/
pte.⁊ legꝫ grē. Septenariꝰ appropriaꝛ ſpūi
ſancto ꝓpter cariſmata grāꝝ ſeptē. Quinari
us filio ꝓpter q̇nq; ſenſus ſpūales. In huiꝰ
ſignū cherubin ala habebat q̇nq; cubitos
Ternariꝰ prī.qꝛ ternariꝰ eſt p̄ncipiū nume
roꝝ ꝑfectoꝝ. Itē om̄is ꝓbatio neceſſario a
ternario incipit ⁊ eſt p̄ma. Itē pr̄ tres habꝫ
notiones. Eſt em̄ generās.innaſcibilis.ſpi
rans. Triplex eſt lex.intra ſcripta.vt cōſcie
extra ꝓpoſita.vt legꝫ ſcripture.deſuꝑ infuſa
vt grā. Hec ſunt ſemīaria q̄ qui ignorat ſcꝫ
hec tp̄a nō pōt venire ad myſteriū ſc̄ptura/
rū. Iūge ſeptē etates.q̇nq; vocatōnes.tria
tp̄a.⁊ habes q̇ndecim.q̄ numerꝰ myſteriuꝫ
hꝫ.vt oñdit Hiero.ꝑ deſcēſum ſpūſſcti ſuꝑ
centū viginti credētes. Per iſtos q̇ndecim
gradꝰ hꝫ ſol intelligētie aſcēdere ſuꝑ nr̄m
emiſperiū in vna hora.qꝛ ſi dies naturalis
xxiiij.horas hꝫ.⁊ qđlibet ſignū.xxx.gradꝰ.⁊
q̇libet die voluūꝛ.xij.ſig̃.neceſſe eſt vt ī hora
vna eleueꝛ ſol ſuꝑ emiſperiū noſtꝝ.xv.g̃di/
bus.⁊ illud eſt mane reſurrectōis q̄n erimꝰ
in fine ſeculi.p̄s.v. Mane aſtabo tibi et vi/
debo Hec ſemīaria abſolute ꝯſiderata ſūt
Itē cōpaꝛ qđ oriꝛ ad ſemē de q̄ oriꝛ. ⁊ ad ar
borē de q̄ ſemē oriꝛ. Sic cōpaꝛ nouū teſta/

mentũ ad vet⁹. vt arbor ad arborẽ. ⁊ lr̃a ad
lr̃am. ⁊ ſemẽ ad ſemẽ. Et ſic arbor đ arbore
⁊ ſemẽ de ſemie. ſic lr̃a de lr̃a. ⁊ teſtamẽtũ de
teſtamẽto. Scd̃m h̃ aſſignat̃ ꝯueniẽtia du
orũ teſtamẽtoꝝ ſex modis. ẜm differẽtiam
vnitat̃. dualitat̃. ternarij. q̃ternarij. q̇narij
⁊ ſenarij. ⁊ addita vnitate ẜm rõnẽ vnitat̃.
duo ſunt teſtamenta. vnũ in ſeruitutẽ gene
rãs. alteꝝ ĩ libertatẽ. Unũ ẜm amorẽ. alteꝝ
ẜm timorẽ. Unũ ẜm lr̃am. alteꝝ ẜm ſpiritũ
Unũ ẜm figurã. alteꝝ ẜm ṽitatẽ. Sic di/
ſtinguunt̃ iſta duo tp̃a vt dies ⁊ nox. Un̄
p̃s. xviij. Dies diei eructat ṽbũ. ⁊ nox nocti
⁊c̃. In nocte illa lex fuit vt luna. ⁊ patres vt
ſtelle ẜm Grego. Sꝫ cũ venit ſol i. nouũ te
ſtamẽtũ tunc fuit clara dies. Alia diſtin/
ctio eſt ẜm rõnẽ dualitat̃. Uet⁹ teſtamẽtuꝫ
hꝫ duo tp̃a. tp̃s an̄ legẽ. ⁊ tp̃s ſub lege. Sic
nouo teſtamẽto rñdet duplex tp̄ꝯ s. tp̃s vo
catiõis gentiũ qđ rñdet p̃mo. ⁊ tp̃s vocatõ
nis iudeoꝝ. qđ rñdet ſcd̃o. Hoc tp̃s erit. et
nõdũ eſt. q: tũc implebit̃ illud Iſaie. ij. Nõ
leuabit gens ꝯ̃ gentẽ gladiũ. nec exercebũt̃
vltra ad p̃liũ. q: h̃ nõdũ adimpletũ eſt cum
adhuc vigeat vterq̃ gladi⁹. Adhuc em̄ ſũt
diſceptatiões. hereſes. Iudei ei q: h̃ ſperãt
credũt nõdũ veniſſe xp̄m. Q aũt iudei con
uertant̃ certũ eſt p̄ Iſa. x. ⁊ p̄ ap̃l'm q̇ ei⁹ alle
gat auctatẽ. Ro. ix. Si fuerit numer⁹ filio/
rũ iſrael. ⁊ addit. c. xj. Cecitas ex p̄te cõtigit
in iſrael donec plenitudo gentiũ ſubintra/
ret. Et h̃ oñdit Iſa. ix. Uerbũ miſit dñs ĩ ia
cob ⁊c̃. Uerbũ miſſum ĩ iacob eſt filius dei
nature aſſũpte de iacob vnit⁹. q: fuit de ei⁹
ſemie. ſꝫ cecidit ĩ iſrl' ṽbũ ſp̃uale. Nos ſum⁹
filij iſrael ⁊ filij abraã ẜm repromiſſionẽ. q:
ſum⁹ imitatores fidei abrae. Cognouit bos
poſſeſſorẽ ſuũ ⁊ aſin⁹ p̃ſepe dñi ſui. iſrl' aũt ⁊c̃
Bos ordo ap̃lic⁹. Un̄ paul⁹ dic̃ ſe hebreuꝫ
ex hebreis. Iſti fuerũt boues ꝓſcindentes
terrã tã ſcripture q̃ȝ cordis nr̃i. Aſinus fuit
pp̃l's gẽtilis. Iſa. ij. Uenite aſcẽdam⁹ ĩ mon
tẽ dñi ⁊ ad domũ dei iacob. ſequit̃ Nõ leua
bit gens ꝯ̃ gentẽ. Cõtradicunt iudei. qm̄ h̃
impletũ eſt. Sꝫ ꝓpħa nõ loquit̃ de p̃mo ad
uẽtu vel p̃ma vocatõe. ſꝫ ꝓ vltima. qñ dies
dñi erit ſup̄ oẽm arrogantẽ. nec ẽ intelligẽ/
dũ ꝙ illos ſic dimittat de⁹. Tertia ꝯp̄a/
tio veter̃ ⁊ noui teſtamenti eſt ẜm rõnẽ ter
narij. q: ẽ tp̄e ſynagoge initiate. ꝓmote. defi
ciẽt̃. Sic in nouo teſtamẽto eſt eccl'ie initi/
ate. eccl'ie p̃mitiue. dilatate. ꝯſũmate. Un̄ in
Cañ. tripl'r laudat̃ eccl'ia. nec ſunt nec p̄nt
eſſe pl'es. Laus eccl'ie initiate. Cañ. iij. Que
eſt iſta q̄ aſcẽdit p̄ deſertũ ſic̃ virgula fumi.
Scd̃o eccl'ie dilatate. Cañ. vj. Que ẽ iſta q̄
ꝓgredit̃ q̃ſi aurora ꝯſurgẽs. pulcra vt luna
electa vt ſol. Tertio eccl'ie ꝯſũmate. Canti.
viij. Que ẽ iſta q̄ aſcẽdit de deſerto delitijs
affluẽs inixa ſup̄ dilectũ ſuũ. Neceſſe eſt ei
ꝙ rachel pariat filios ĩ finali eccl'ia. Un̄ in
Apoc̃. Manaſſes ponit̃ an̄ p̃tem ⁊ ſexto lo
co. ⁊ Ioſeph vndecimo. vltimo beniamin.
⁊ nõ ſine cã. Quarta cõp̄atio veter̃ ⁊ no/
ui teſtamẽti ẜm coap̄tatões tẽpoꝝ eſt q: q̃t
tuor tp̃a in veteri teſtamento rñdẽt q̃ttuor
ordinib⁹ circa tabernaculũ. xij. tribuũ. Rñ/
det etiã q̃ttuor lateribꝯ ciuitat̃. Apocal'. xxj
⁊ h̃ q̃ttuor aĩalibꝯ circa ſedẽ dei. Primũ tp̃s
eſt vocatiõis p̃riarchaꝝ. Scd̃m inſtitutio
nis iudicij. Tertiũ inunctiõis regũ. Quar
tũ illuſtratiõis ꝓphaꝝ. Et his q̃ttuor ĩ no
uo teſtamẽto rñdet tp̃s ap̃loꝝ. martyꝝ. cõ/
feſſoꝝ. ṽginũ. Quinta cõp̄atio eſt ẜm ra
tionẽ q̇narij. vt ſit man⁹ dextra ⁊ ſiniſtra ha
bens q̇nq̃ digitos. Primũ tp̃s ẽ ꝯditionis
naturaꝝ. Scd̃m inſpiratõis p̃riarcharuꝫ.
Tertiũ inſtitutiõis legalium. Quartũ illu
ſtratiõis ꝓphaꝝ. Quintũ reſtauratõis miſe
ricordiaꝝ. In nouo teſtamẽto rñdet ma/
ne. tertia. ſexta. nona. vndecima. Mane rñ
det ꝯditiõi nature. Un̄. Poſuit de⁹ Adã in
p̄adiſo vt op̄aret̃ ⁊ cuſtodiret illũ. Primũ tẽ
pus in nouo teſtamẽto ẽ diffuſiõis chariſ/
matũ. qđ rñdet eſſe creature. Secũdũ vo/
catiõis gentiũ qđ rñdet ſcd̃o. Tertiũ inſti/
tutionis eccl'iaꝝ ẜm leges. qđ rñdet tertio.
Quartũ religionũ ml'titudinis. qđ reſpon
det q̃rto. maxie rechabit̃ q̇ morabãt̃ circa
iordanẽ q̇ paup̄es erãt. Quintũ in fine re/
ſtauratiõis collapſoꝝ. Oportꝫ ꝙ veniat he
lyas q̇ reſtituet. Beſtia aũt vincet illos du/
os teſtes. vñ neceſſe ẽ vt p̃us ruãt ⁊ fiat rui/
na ⁊ poſtea reſtauratio. tãdẽ erit tribulatio
vt in errores inducãt̃ ſi fieri p̄t etiam electi.

Sermo. xvj.

De ſtatu eccl'ie ⁊ etatib⁹ ſex cũ q̇bus cur
rit ſeptima etas. ⁊ de theorijs ſacre ſcp̄ture.

p Rotulit terra her
bã virentẽ ⁊ afferẽtẽ ſemẽ iuxta ge/
nus ſuũ. lignũq̃ȝ pomiferꝝ. ⁊ habẽs
fructũ vnũquodq̃ȝ ẜm ſpẽm ſuã ⁊c̃. Geneſ. j.
Dictũ eſt circa viſionẽ itelligẽtie p̄ ſcp̄turã

erudite. de intelligētia ſpūali q̄ intelligebat᷑
p̱ ꝯgregationē aq̄ꝝ. Itē ſacramētali figura
q̄ intelligebat᷑ p̱ germinatiōez terre. Dictū
eſt etiā de theoꝛijs q̄ intelligūt᷑ p̱ ſemē ꝛ per
fructū. Habēt em̄ theoꝛie ſemētinā multi/
tudinē ꝛ refectiuā ſuſtētationē. Iō ītelligū
tur ꝑtim p̱ ſemē. ꝑtim p̱ germinatōz fructu
um. q̄ꝫtū ad ſemē ꝯſiſtūt in coaptatiōibꝫ tē/
poꝝ. ſm ꝙ ipa ſibi inuicē ſuccedūt. q̄ꝫtū ad
arboꝛis fructū. ſm ꝙ tpa coꝛreſpōdent ſm
cōparatiōz arboꝝ vł ſemis tpa ſibi mutuo
ſuccedūt ſm cōp̱ationē germis ad germi/
nās mutuo ſibi coꝛreſpōdēt. vt iā patebit.
Diſtinguūt᷑ aūt tpa ſm rationē ternarij.
videlicet ſm tres leges. intra ſcriptā. exteri
us diſpoſitā. ſup̱i⁹ infuſam. ſm rōz q̄narij.
Mane. tertie. ſexte. none. vndecime. q̄ ſunt
ſex vocatiōes vſq̄ ad finē mūdi. Et ſm hec
diſtinguūt᷑ ſex etateſ. ſeptima aūt currit ſm
oīs cū ſexta. Poſt nouū teſtamētū nō erit
aliud. nec aliqđ ſemē noue legꝭ ſubtrahi pt̄.
ꝛ iō teſtamētū eternū eſt. ipa tpa ſibi mutuo
ſuccedūt. ꝛ multa ē in eis coꝛreſpōdentia. et
ſunt ſic̄ germinatio ſemis ex ſemie. vt de ſe/
mine arboꝛ ꝛ de arboꝛe ſemen. Aſſignant᷑
aūt tpa vt ſibi mutuo coꝛreſpōdēt. Primo
ſm rationē vnitatꝭ. vt ꝯp̱at᷑ vnū tps noui te
ſtamēti ad vnū tps veterꝭ teſtamēti. ſm coꝛ
reſpondētiā lr̄e ꝛ ſpūs. ꝓmiſſiōis. ſolutiōis
figure. ꝛ veritatꝭ. ꝓmiſſionis terrene. ꝛ cele/
ſtis timoꝝ ꝛ amoꝛis. Itē duo tpa ad duo ī
veteri teſtamēto. tps añ legē. ꝛ tps ſub lege
In nouo añ tps vocatiōis gentiū ꝛ iudeo/
rum q̄ erit in fine. Et iſta ſignata eſt in duo
bus filijs iude. ſ. Zarā ꝛ Phares. Zarā pꝛi
mo extēdit manū ꝛ obſtetrix ligat coccinū.
ꝛ poſtea retrahit manū. ꝛ exiuit phares qui
diuiſit maceriā. Iudei ꝑmo crediderūt ꝛ ſta/
tim manū retraxerūt. in ꝑma eccła. ſꝫ poſtq̄
plenitudo gentiū ſubintrauerit. tūc zarā ex
ibit ꝛ popul⁹ iudeoꝝ ꝯuertet᷑. Itē triū tpm
ad tria. vt ſynagoge ꝓmote initiate ꝛ vltia/
te. Et in eccła tps eccłie initiate. dilatate. et
ꝯſūmate. Vñ in canticꝭ tres ſunt admirati
ones. Que ē iſta. ꝛ illud. Et ecōtrario tres
deploꝛatiōes in lamētatiōibꝫ. Vñ non ſine
cauſa totiēs repetit᷑ alphabetū. Itē q̄ttu/
oꝛ ad q̄ttuoꝛ. vt poſui ſupꝛa in p̄cedēti col/
latiōe. Itē q̄nq̄ digitoꝝ ad q̄nq̄ in vete. te
ſtamēto ꝯditiōis naturaꝝ. inſpirationū pa
triarchaꝝ. inſtitutōis legaliū illuſtrationū
ꝓphaliū. ꝛ reſtitutionū ruinaꝝ. In nouo te
ſtamēto donatiōis cariſmatū. vocatōis gē
tium. inſtitutiōis eccłiaꝝ. multitudinis re
ligionū. reſtitutiōis oīum collapſoꝝ. De q̄
dr̄ ꝙ Helyas dū venerit reſtituet oīa. Se/
quit᷑ de cōp̱atiōe ſenarij addita vnitate Et
ſic accipit᷑ mēſura illi⁹ q̄ habebat calamuꝫ
hñtem ſex cubitos ꝛ palmā ad mēſurandū
templū. Septenari⁹ ſm Grego. eſt nūeruſ
vniuerſitatꝭ ī maioꝛi mūdo. ꝛ in minoꝛi. et ī
deo. Iſte em̄ mūd⁹ ſenſibił cōſtat ex q̄ttu
oꝛ elemētis ſuſceptiuis influētiaꝝ celeſtiuꝫ
in tribꝫ oꝛbibꝫ influxiuis ꝛ motiuis. Mioꝛ
mūdus ꝯſtat ex q̄ttuoꝛ elemētis. q̄ttuoꝛ hu
moꝛibꝫ. q̄ttuoꝛ cōplexionibꝫ. q̄ttuoꝛ q̄litati
bus. ꝛ tribꝫ viribꝫ vitalibꝫ ꝑfectiuis. ſ. vege/
tabili. ſenſibili. rōnali. Vñ illa q̄ ſunt ī mū/
do ſenſibili in minoꝛi mūdo colligūt᷑ ī qua/
dam puritate. Vñ ſm aliq̄s ꝛ nō irrōnabi
liter dictū eſt ꝙ oꝛbis ſidere⁹ diſpoīt ad ſu
ſceptionē vegetabił. Oꝛbis criſtallinus ad
ſuſceptionē ſenſibił. Oꝛbis empirre⁹ ad ſu/
ſceptionē rōnalis. Et ſm Hugonē q̄ternari
rius coꝛreſpōdet coꝛp̱i. Ternari⁹ aūt ſpūi.
Septenari⁹ aūt magnū myſteriū hꝫ. Om/
nis aūt ꝓpoꝛtio ꝛ ꝓpoꝛtionalitas eſt ſm rōꝫ
ternarij ꝛ q̄ternarij. qꝛ neceſſe eſt vbi eſt ꝓ/
poꝛcionalitas vt ſit in q̄ttuoꝛ termīs vł ſm
rē vel ſm rōnē. Vñ Auguſ. vj. muſice oſtēdit
ꝓpoꝛtionē aſcēdere vſq̄ ad q̄ttuoꝛ. q̄ ex par
tibꝫ q̄ternarij generat᷑. Iſte aūt ſeptenari⁹
ſiue in mūdo ſenſibili ſiue ī mundo minoꝛi
oꝛtū hꝫ a mūdo architipo. vbi ſunt ratiōes
cauſales ſm rōnē ſeptenarij. De⁹ em̄ habet
rōnē triformis cauſe. oꝛiginātis. exēplantꝭ.
finiētis. nec pōt eſſe pluribꝫ modis. Unde
apłs. Ex ipo ꝛ p̱ ipm ꝛ in ipo ſunt oīa. Ra/
tio aūt cauſandi eſt ſm q̄ttuoꝛ. ſublimitatē
potētie. ꝓfunditatē ſapie. latitudinē beniuo
lentie. longitudinē eternitatꝭ. Ut poſſitꝭ ī/
quit apłs cōp̱hendere cū omnibꝫ ſctīs que
ſit lōgitudo ꝛc̄. Potētia creat. ſapīa gubnat
beniuolentia ꝑficit. eternitas ꝯſeruat. Iſte
numer⁹ vniuerſitatꝭ. in mūdo. in homie. in
deo. eſt myſterialꝭ. Scđm hūc numeꝝ facit
de⁹ currere mūdū iſtū ꝛ ſcriptura q̄ explicat
decurſum mūdi ſm hunc numeꝝ. tradi de
buit explicatiue. Diſtinguit ḡ ſcp̱tura tēpo
ra oꝛiginalia. figuralia. gr̄oſa ſeu ſalutifera
Tpa oꝛiginalia ꝯſiſtunt in ꝑmis ſeptē die
bus. Figuralia ab initio mūdi vſq̄ ad xp̄ꝫ
Ubi nouū tps incipit. licet Salomon di/
cat. nihil nouū ſub ſole. verꝫ eſt ſm naturā.

ſʒ hoc eſt ſup naturã. Et poſt ſunt tpa gra/
tioſa. A tpib⁹ originalib⁹ incepit moyſes. ⁊
ita debuit facere. q̄ ſcptura debuit facere ſe
minaria tāq̄ terra germinās. ⁊ p⁹ arbores
figuraꝝ. ⁊ poſtea fructuū. Ponunt̄ ḡ ſeptẽ
dies vt tpa originalia. Prim⁹ dies luc̄ for/
mate. Scd̄s dies aque diuiſe. Terti⁹ dies
terre fecūdande. Quart⁹ luc̄ ſyderee. Qui/
tus motiue vite. Sext⁹ hūane forme. Se/
ptimus q̇etis pme. Septē aūt ſūt tpa fi/
guralia. Tps nature ꝯdite. purgāde culpe
gētis electe. leg̃ ſtature. regal' gl'ie. voc̄ ꝓphe
tice. q̇etis medie In nouo teſtamēto ſil'r
ſunt ſeptē tpa gratioſa. Tps collate gratie
baptiſmi in ſanguīe. norme fidei catholice.
norme leg̃ iuſticie. ſublimis cathedre. cla/
re doctrine. pacis poſtreme. Accipe corre/
ſpondētiā. Formatio lucis eſt ſeminariuʒ
formatiōis nature. ⁊ formatio nature colla
tionis grē. Tps aque diuiſe rn̄det tpi pur/
gatiōis culpe. baptiſmi in ſanguīe. Quia ſi
cut diuidit̄ aqua ab aq̄s. ſic purgatio in aq̄
facta formā baptiſmi gerit ſm beatū petrū
tā baptiſmi ſanguis. q̄ꝫ flumis. q̄ꝫ flaminis
Dies terre fecūde. tps gētis electe. norme
fidei catholice. Terra germīauit Abraā. et
Abraā yſaac genuit. ⁊ Iſaac iacob ⁊c̄. Et ec
cleſia normā fidei ſtatuit ſm quā ſuccedūt
fideles fidelib⁹ Dies luc̄ ſyderee. tps leg̃
ſtature. tps norme iuſticie. Lex ei diſtincta
fuit p ſolē lunā ⁊ ſtellas. h̄ eſt ſm ritū dei co
lendi cerimoniā. cenſurā iudicādi. formam
viuēdi. ſiue ſm moralia. iudicialia. cerimo/
nialia. ſic in eccl'ia canones. deinde leges p
iuſtinianū in vnū corp⁹ redacte. q̄ pmo erāt
paganoꝝ. facte ſunt xp̄ianoꝝ. ⁊ regule mo/
naſtice. vt beati Bn̄dicti. Canones rn̄dent
cerimonialib⁹. leges iudicialib⁹. monaſtica
moralib⁹. Dies vite motiue. tps regal' gl'ie.
tps ſublimis cathedre rn̄dēt. Sic eñ vna
ps vite motiue fuit repētiū. altera volatiliū
Sic in eccl'ia vna ps eſt regū ⁊ pontificum
alia ſubditoꝝ. Dies hūane forme. tps voc̄
ꝓphetice. tps clare doctrine. in q̄ eſſet vita ꝓ
phetica rn̄dēt. Et neceſſe fuit vt in h̄ tpe ve
niret ⁊c̄. vn⁹ ordo. ſ. habit⁹ ꝓphetic⁹ ſil'is ordi
ni ih̄u xp̄i. cui⁹ caput eſſet angel⁹ aſcēdēs ab
ortu ſol' ꝯformis xp̄o. Et dixitq̄ iā venerat
dies q̇etis ſabbati. tps q̇etis medie. tps q̇e
tis ſiue pac̄ poſtreme. Tps q̇etis medie fu
it qn̄ ꝓphe nihil ſcripſerūt. ⁊ tūc fuit ſilentiū
ꝓphaꝝ mediū inter pmā quietē ⁊ vltimam.

Fuit etiā tps quietū. q̄ tūc in maxia pace
fuit mūdus tot⁹. vn̄ ⁊ p duodecim ānos tē
plū rome iā clauſum fuit an̄ aduentuʒ xp̄i.
(qd̄ tpe guerre ſp aptū fuit. ⁊ tpe pac̄ clau/
ſum). Vn̄ etiā porte ruinoſe facte ſunt Vn̄
⁊ impator deſcribi fecit mundū. ⁊ de⁹ pone
bat h̄ in corde pagani vt deſcriberet̄ mūd⁹
vt v̄go iret in bethleē. ⁊ ibi pareret in diuer
ſorio. Et frequētiſſime inculcabā q̄ nō ſūt
a caſu ⁊ a fortuna iſta ⁊ ꝯſimilia poſita ī ſcri/
ptura. ſʒ maxima rōne ⁊ maxio myſterio. ſʒ
qui nō ꝯſiderat nihil intelligit. Fuit etiam
nox in ſuo curſu. q̄ tūc erat ſūma idolatria
Scdm̄ h̄ ergo tps nature ꝯdite durat ab
adā vſq̄ ad noe. Tps culpe purgāde a noe
vſq̄ ad abraā. Tps gētis electe ab Abraaʒ
vſq̄ ad moyſen. Elegit eñ de⁹ Abraā non
loth. Iſaac nō iſmahel. Jacob nō eſau. ⁊ iu
dam de q̄ nat⁹ eſt xp̄s. nō frēs alios Tem/
pus legis ſtatute a moyſe vſq̄ ad ſamuelē.
q̄ vnū regē reprobū. ⁊ aliū electū inunxerat
Tps regalis gl'ie ad dauid vſq̄ ad ezechiā
in quo trāſmigratio decem tribuū facta eſt.
Tps voc̄ ꝓphetice ab ezechia ſtricte loquē
do. large ab ozia q̄ fuit leproſus vſq̄ ad zo/
robabel. Sub ezechia factū eſt illud mira
culū q̄ dies habuit. xxxij. horas p reuerſio
nē ſolis. Tps pac̄ ⁊ quietis a zorobabel vſ
q̄ ad xp̄m. In nouo teſtamēto tps colla/
te grē. a xp̄o ⁊ apl'is cōphendēdo mortē io
hānis vſq̄ ad clementē papā. Tps baptiſ/
mi in ſanguine a clemēte vſq̄ ad ſiluestrum
q̄ ſub clemēte incepit magna pſecutio qn̄/
do iudei vēditi fuerūt ⁊ expulſi de hieruſalē
⁊ clemēs miſſus eſt terſonā cū pp'lo ī exiliuʒ
in greciā. Et ī illo tpe medio a clemēte vſq̄
ad ſiluestrū fuerūt decē maxie pſecutiones
Tps norme catholice a ſiluestro vſq̄ ad le
onē pmū ſub q̄ datū eſt ſymbolū. Tps leg̃
iuſticie a leone vſq̄ ad gregoriū doctorē. in
q̄ ſtatute ſunt leges iuſticie. ⁊ canones. et re
gule catholice ⁊ monaſtice. in q̄ beat⁹ Bene
dict⁹ fuit. q̄ etiā ꝓphetauit de beato Grego/
rio. ⁊ benedixit mrēm pgnantē. Tps ſubli
mis cathedre. a gregorio vſq̄ ad Adrianū
ſub q̄ mutatū eſt impiū ad alemanos ⁊ di/
uiſum ī cōſtantinū. karol⁹ in eccl'ia rex ſici/
lie fuit pm⁹ ipator ⁊ rex italie de frācia. q̄a cū
inſultū alienaꝝ gentiū nō poſſent ſuſtinere
fecerūt eū regē italie. ⁊ pugnauit ꝯtra regeʒ
lumbardoꝝ. ⁊ puaiuit. Temp⁹ clare doctri
ne ab adriano. Sʒ q̄ꝫtū durabit q̄s poteſt

dicere. Certū eſt ꝙ in illo ſum⁹. Certū ē eti
am ꝙ durabit vſq; ad deiectōnē beſtie aſcē
dentis de abyſſo. qñ ꝯfundet̄ babylon ⁊ de
ijcietur. ⁊ poſt dabit̄ pax. Primū tñ neceſſe
eſt vt veniat tribulatio. ⁊ nō eſt ponēd⁹ ter/
minus. q̄ꝛ null⁹ ſcit q̄ꝛtum tp̄s illud pacꝭ du
ret. q̄ꝛ cū dixerint. pax ⁊ ſecuritas repēte ve/
niet ſup̱ eos interit⁹. Temp⁹ aūt ſeptimū. ſ.
vltie q̄etis īcipit a clamore āgeli. q̇ iurabit
ꝑ viuentē in ſecula ſeculoꝝ ꝙ tp̄s ampli⁹ nō
erit. ſ; in dieb; ſeptimi angeli ꝯſumet̄. Sz
hec tp̄a ſeptē Joh. in Apoc. cōprehēdit ī ſe
ptem viſionib;. ⁊ q̄libet illaꝝ eſt ſeptiformiſ
⁊ ꝯſurgit ad numeꝝ iubileū. Hec ſeptē tp̄a
claudunt̄ in pſalterio. vbi ſunt tres q̇nqua
gene. Accipe ad hec correſpōdentiā tp̄is fi/
guralis ⁊ ſalutis. In tp̱e nature ꝯdite tria
fuerūt. Primo formatio hoīs de terra. Se
cūdo tēptatio. trāſgreſſio. nudatio. tertium
eiectio. Vn⁹ eñ fili⁹ interfecit aliū. ⁊ iō om/
nes filij q̇ nati ſunt de Cayn malefecerūt ⁊
oēs ꝑierūt. In nouo teſtamēto poſt ſcri
pturā ꝓpheralē ⁊ tp̄m curſus formatus eſt
xp̄s. ſic homo ſexta die q̇ p̄ſit volatilib; celi
⁊ piſcib; maris. Sicut dꝛ in p̄s. Quid eſt hō
ꝙ memor es e⁹. aut fi. h. q̄ꝛ reputas eū. Mi
nuiſti eū paulo. ab angel'. gl'ia ⁊ honore co/
ronaſti eū. Oia ſubieciſti ſub pedib; ei⁹ o. ⁊
boues vni. inſup̱. ⁊ pe. cam. Et ꝙ intelliga
tur de xp̄o. apl's dic̄ ad Heb. ij. Eū q̇ pau/
lomin⁹ ab angelis glo. ⁊ ho. ⁊c̄ Hō deduct⁹
de terra virginea q̄ nondū ſanguinē ſuſce/
perat. ſignat xp̄m de ꝟgine natū. Sic Eua
de latere ade formata eſt. ſic eccl'ia de xp̄i la
tere. Sz cū xp̄s nūq̄ꝫ p̄uaricat⁹ fuerit quō
ſibi correſpōdet trāſgreſſio ade. hoc trāſfer
ri debet a capite ad mēbra. Notandū ꝙ
eccl'ia poſita fuit in p̱adiſo quaſi p̄m⁹ hō vt
op̱aret̄. cū null⁹ aliq̄d ſuū eſſe dicebat. In/
cepit eñ in magna ꝑfectiōe. qḋ modo in re
ligioſis ꝯſeruat̄. q̄ꝛ amor xp̄i adhuc recens
erat. ⁊ multa turba ſacerdotū obediebat fi/
dei. Hec eccl'ia. ſ. que incepit in iudeis. quia
ꝯuertebant̄ mō q̄ttuor milia. mō q̇nq; mi/
lia. habuit lignū vite. lignū ſcie. Lignum vi
te. ſ. fidē. q̄ꝛ iuſtus ex fide ſua viuit. Habuit
lignū ſcie. ſ. legē q̄ remāſit ſibi ad videndū ⁊
legendū nō ad veſcendum. imo in q̄ die co/
mederis morte morieris. Vñ lignū ſcie po/
tes videre nō māducare. q̄ꝛ deſtrueres q̇d/
quid xp̄s fecit. ⁊ neceſſe eſſet ſubitrare mor
tē. q̄ꝛ l'ra occidit. Vñ paul⁹ dixit. Ego pau/
lus dico ꝙ ſi circūcidimini. xp̄s nil vobis ꝓ
derit. Doctores aūt illi ſignant̄ ꝑ Adam fe
cundantē. q̇ incūbentes ſup̱ legē q̄ſi aman/
tes vxorē comederūt de ligno ſcie vt legem
obſeruarēt. ⁊ ꝯſenſerūt ſerpenti q̇ ſuadebat
legē obſeruandā. ⁊ inde orta eſt hereſis ebi
onitaꝝ q̇ dixit ꝙ lex obſeruāda cū euāgelio
eſſet. ⁊ fuit tant⁹ zel⁹ legis ꝙ petr⁹ iret in illā
ſimulationē. ſ; gr̄a dei ip̄m liberauit. ⁊ inde
ſequit̄ eiectio ꝙ de⁹ ab eis receſſit ⁊ diſperſi
ſunt. ⁊ maledicti in op̱e ſuo. ⁊ quaſi a duob;
vrſis Tyto ⁊ veſpaſiano deuorati ſunt. Et
ſic Cayn. ſ. ppl's iudeorū occiſor fratris ſui
ſignū habuit. In tp̱e culpe purgate ſimi
liter fuerūt tria. fabricatio arche. oñſio arc⁹
diuiſio linguaꝝ. Noe ꝑ centū annos fabri/
cauit archā. in qua Noe cū ſeptē aīabus ſal
uat⁹ eſt. Cui⁹ typū gerit baptiſm⁹ ſm ꝙ dic̄
beat⁹ Petr⁹. ⁊ fluminis ⁊ flaminis ⁊ ſanguis

In nouo autē teſtamento Clemens in
hac archa collocat⁹ eſt. q̄ꝛ p̄paratū eſt ſibi tē
plum marmoreū. angelicis manib;. et alij
ſubmerſi ſunt. Vñ fuit magnū miraculum
ꝙ ꝑ tot annos ap̱iebat̄ mare donec pyrate
⁊ latrones aſportauerūt corp⁹ ei⁹. Aliud fu
it oſtēſio arcus. Et tūc eduxit deus Noe et
pepigit cū eo fed⁹. Et in nouo teſtamēto de
cem tribulatiōes fuerūt. Unde xp̄iani po/
terant dicere Dñe ſalua nos. perimus. Et
tūc educt⁹ eſt Cōſtantinus. ⁊ oſtēſum eſt ſi/
bi lignū crucis in celo. in quo vincere debe
bat. ⁊ tūc pepigit fedus ꝙ nunq̄ꝫ romanū
imperiū ꝑſequeret̄ xp̄ianos. Tūc imperiū
Nemroth diſſipatū eſt ⁊ turris babylonis
ſcz romani ad quā tūc oēs aſpiciebāt. Ro
ma autē in ſcripturis babylon dicta ē. Fa/
cta eſt etiā linguaꝝ diuiſio. ⁊ lingua hebrea
remāſit in domo hebrea. ⁊ remāſit cōfeſſio
xp̄i in populo xp̄iano. In tp̱e gēris ele/
cte tria facta ſunt. generatio patriarcharū
deſcēſus patriarchalis ſeminis in egyptū
afflictio ppl'i ⁊ liberatio eius. In nouo te/
ſtamēto ſimiliter pontifici romano datum
eſt ſemē doctoꝝ altiſſimoꝝ in greca ⁊ latina
lingua. quaſi patriarche duodecim greci.
Epiphani⁹. Baſili⁹. Gregori⁹ nazanzen⁹.
Gregori⁹ niſen⁹. Athanaſi⁹. Chryſoſtom⁹.
Latini. Hieronym⁹. Auguſtin⁹. Hylari⁹.
Ambroſi⁹. Oroſi⁹. Gregori⁹. Poſt imp̱a/
tor deſcēdit cōſtantinopolim ⁊ alij poſt eū
⁊ ibi obtinuerūt bona queq;. Mortuo Cō
ſtantino ſurrexit Cōſtanti⁹. qui ignorabat

Joſeph.peſſimus arrianꝰ. ⁊ poſt valentini
anus ⁊ Julianꝰ apoſtata peſſimus. ⁊ afflix/
erunt populū dei ꝑ hereſes vſq; ad tempꝰ
Theodoſij.qui natꝰ eſt in occidente. qui fu
it xp̄ianiſſimꝰ.qui deiecit ⁊ extirpauit arria
nos ⁊ eccl'iam exaltauit. In tempe quar/
to ſcʒ legis ſtatute fuit latio legis.ꝓſtratio
hoſtiū.diſtributio ⁊ vendicatio hereditatū
In nouo teſtamēto a Leone vſq; ad Gre/
goriū.lata eſt lex canonica.politica. mona/
ſtica. Leo em̄ ꝑmi ex q̄ttuor cōcilijs . ꝑmi
ipe canones ordinauit. Itē ꝓſtratio hoſti/
um ſimiliter ꝑ iuſtinianū.ꝗ wandalos.go/
thos.guiſatas.lōgobardoſ.ꝗ illas ꝑtes ita
lie inuaſerūt.ſupauit. Itē diſtributio here/
ditatis.quia gallia.britānia.germania. cō/
uerſa eſt ad fidē in plenitudine. ⁊ dilatata ē
eccl'ia in occidēte.licet adhuc eſſent idoloꝝ
tēpla in francia.ſed dilatatio fuit in terra ꝓ
miſſionis.nō in egipto.nō circa grecos ſed
circa latinos. In q̄nto tꝑe regalis glorie
fuerūt tria.ſ.deiectio ſupbi regis. Amplia/
tio cultꝰ diuini. Diuiſio decē tribuū a duo/
bus. In nouo teſtamēto tꝑe ſublimis ca/
thedre a Gregorio vſq; ad adrianū patri/
archa cōſtantinopolitanꝰ cōtendebat cum
romano pōtifice. ⁊ dicebat ſe patriarchā ca
tholicū.id eſt vniuerſalē. ⁊ fuit excōmunica
tus ⁊ humiliatꝰ. ⁊ thronꝰ dauid exaltatꝰ fu/
it ſicut petro ꝓmiſerat dn̄s. Similiter gre/
goriꝰ adhuc iuuenis ⁊ nondū pontifex pu/
gnauit cū Eutice ꝗ negauit reſurrectioneʒ
⁊ deuicit eū in cōſpectu populi vt dauid go
liam. Sicut etiā Dauid ampliauit cultuʒ.
ſic iſte ordinauit officiū. Et ſicut dauid du
cebat archam cū ſeptē choris.ſic iſte fecit ꝓ/
ceſſionē cū ſeptē choris. Et ſicut Dauid vi
dit angelū ꝑcutientē ſup hieruſalē. ⁊ prome
ruit vt ceſſaret.ſicq; factū eſt ꝙ greci viden/
tes eccl'iam romanā exaltari. diuiſi ſūt ⁊ ce
ciderūt in hereſim Euticiani. ⁊ hoc tempo/
re Eraclij.ꝗ primo fuit bonus. ⁊ poſtea ce/
cidit in hereſim. Poſt illū nunq̄; fuit impe
rator in oriēte. Sicut etiā aſſyrij vaſtaue/
runt iudeos.ſic ſarraceni occupauerunt ec
cleſiam anthiocenā. hieroſolimitanā.allex
andrinam.cōſtantinopolitanā vſq; in ſicili
am. Sicut ille decē trib' ceciderūt ⁊ receſ/
ſerunt a domo Dauid.ſic ille eccl'ie quia ce
ciderūt ⁊ receſſerūt a petro.cui dictuʒ erat.
Tibi dabo claues regni.inciderūt i lupos.
In ſexto tempe facta ſunt tria. Preclari
tas victorie. Preclaritas doctrine. Precla/
ritas vite ꝓphetice Preclaritas victorie in
ſennacherib.ꝗ venit cōtra hieruſalē. ⁊ ange
lus dn̄i interfecit.clxxxv.milia. Et ezechiaſ
ꝯtra naturā ſanatꝰ eſt. ⁊ ſol retroceſſit. Si/
militer in tꝑe Adriani ꝑ karolū qui miracu
loſe fecit triūphos quaſi miſſus āgelꝰ a do/
mino. ⁊ ſol id eſt.eſtus tribulatiōis abijt re
tro. ⁊ facta eſt pax eccl'ie.vt poſtea ꝯſtitueruʒ
archiepiſcopos.ep̄os. ⁊ cenobia. Hoc tem
pore fuit claritas doctrine. q; karolus vo/
cauit clericos ⁊ ſcripſit libros. vt in ſancto
Dyoniſio bibliā ⁊ in multis locis. ⁊ incepe
runt legere ⁊ ꝓſperari. ⁊ religioſos etiā col/
locauit Hoc tempore oportuit venire vi/
tam ꝑ ordinē qui haberet vitā ꝓpheticaʒ. H
autē tempꝰ eſt gemituū.id eſt.ſicut in paſſi/
one dn̄i fuit primo lux.deinde tenebra. po
ſtea lux.ſic neceſſe eſt vt primo ſit lux doctri
ne. ⁊ ſuccedat ioſias ezechie. Poſtq̄; facta eſt
tribulatio iudeoꝝ ꝑ captiuitatē. neceſſe eſt
vt ſurgat vnꝰ princeps zelator eccleſie ꝗ eſt
vel erit vel iam fuit (Et addit vtinā iā non
fuerit) ꝑuſq; fit obſcuritas tribulationum.
Similiter karolꝰ exaltauit eccleſiā. ⁊ qui vi
debātur petri ſucceſſores oppugnauerunt
eam. Nā tempe Heinrici quarti fuerūt duo
pape. Similiter tꝑe Friderici magni duo
Et certū eſt ꝙ aliquis inter eos voluit ex/
terminare eccleſiā. ſed angelus aſcēdēs ab
ortu ſolis clamauit quattuor angelis. No/
lite nocere terre ⁊ mari quouſq; ſignemus
ſeruos dei noſtri ⁊c̄. Unde adhuc reſtat ec
cleſie ſegregatio ſeu tribulatio. Et dictū eſt
angelo philadelphie.qui ſextꝰ eſt. Hec dicit
ſanctus ⁊ verꝰ qui habet clauē Dauid qui
aperit ⁊ nemo claudit.claudit ⁊ nemo apit.
Scio opera tua.quia ecce dedi corā te ho/
ſtium apertū. ⁊ dixit ꝙ adhuc intelligentia
ſcripture daret̄ vel reuelatio vel clauis Da
uid perſone vel multitudini. ⁊ mag' credo
ꝙ multitudini. In ſeptimo tempe ſcimꝰ
ꝙ hec facta ſunt.reedificatio templi.reſtau/
ratio cultus. ⁊ pax data eſt. In tempe ſepti
mo futuro erit reparatio diuini cultus. cū
replebitur ꝓphetia ezechielis Quādo deſcē
det de celo ciuitas.nō quidē illa que ſurſū
eſt.ſed illa que deorſum eſt.ſcʒ militans q̄n
erit conformis triūphanti ſm̄ ꝙ poſſibile ē
in via.tunc erit edificatio ciuitatis ⁊ reſtau
ratio ſicut a principio. ⁊ tunc pax erit. Q̄tū
autē durabit illa pax deus nouit. Igit̄ cuʒ

ſint ſemtem tempa.⁊ in veteri teſtamento ⁊
in nouo.⁊ in quolibet triforme vel in quo/
libet tria ſint.ſeptenarius multiplicatꝰ per
ternarium bis.xlij.facit.⁊ ille ſunt quadra/
gintadue manſiones quibus peruenitꝛ ad
terram ꝓmiſſionis. Et ſic patet quomodo
ſcriptura deſcribit ſucceſſiones temporū.⁊
nō ſunt a caſu ⁊ fortuna ſed multa lux eſt i
eis intelligentie ſpiritualis.

Sermo.xviij.

Quomodo ſcriptura reficit intellectum
⁊ affectū ⁊ anima quaſi in paradiſo delecta
tur.⁊ de theorijs ſacre ſcripture.

p

Rotulit terra her

bam virentē ⁊c̄. Gen̄.j. Dictuʒ eſt
ꝙ viſio intelligētie ꝑ ſcripturā eru/
dite verſatꝛ circa tria. Circa itelligētias ſpi
rituales que intelliguntꝛ ꝑ cōgregatōes aq̄
rum. Circa figuras ſacramētales ꝑ germi
nationē herbaꝝ vel arborū. Circa theori/
as multiformes ꝑ multiplicationē ſeminū
⁊ refectionē herbarū. Iſte theorie ꝯſiſtūt
in cōſiderationibꝫ temporꝝ ſibi ſuccedenti/
um que ſunt ſeminaria quedā.⁊ in correſpō
dentia earundē. Alie theorie conſiſtūt i cō/
ſiderationibꝫ ſalutariū refectionū.quia nō
in ſolo pane viuit homo. Cōſiderare debʒ
homo ex quo paſcatꝛ.quia eloquio ſcriptu/
re. Unde eſt lignū faciens fructū. Indiget
eñ intellectꝰ refectione. Indiget ⁊ affectꝰ
Primo dicendū de refectione intellectus.
Sed ſicut dicit apoſtolꝰ. Laborantē agri/
colam oportet ṗus edere de fructibꝫ. quia
oportet ꝙ p̄dicator ſit imbutꝰ ⁊ dulcoratꝰ i
ſe.⁊ poſt alijs p̄ponat. Multi tamē volunt
videri ꝓphete ⁊ audiri tanq̄ꝫ ꝓphete ⁊ panis
eorꝝ inſipidꝰ eſt vel male coctus ⁊ frigidus
⁊ populū detinēt ⁊ paꝝ ꝓficiūt. Notādū
ꝙ ſicut fructꝰ oblectat viſum ⁊ guſtum i fa/
me.maxime tamē ṗncipaliꝰ viſum oblectat
ſua pulcritudiue ⁊ decore.guſtū vero dulco
re ⁊ ſuauitate. Sic ille theorie reficiūt intel
lectum ſuo decore.⁊ affectū ſua ſuauitate.
Hoc innuit ſcriptura dicēs. Plantauerat
aūt dñs deꝰ paradiſum voluptatis a ṗnci
pio in quo poſuit hominē ⁊c̄. Hoc dictum
eſt ꝑ recapitulationē.poſt ſeptimā diē.quia
iſta plantatio fuit tertia die. Sequitꝛ. Pro/
duxitq̄ꝫ om̄e lignū pulcrū viſu.⁊ ad veſcen
dum ſuaue. Lignū vite in medio paradiſi.
lignū ſciētie boni ⁊ mali.vt intellectum ſuo
decore reficeret ⁊ affectū ſuauitate. Conſer
uatio aūt erat in ligno vite ſi lignū ſcientie
caueretꝛ. Terra ḡ eſt ſcriptura q̄ ꝓduxit om
ne lignū pulcrū viſu ⁊ ad veſcendū ſuaue.ſ.
multiformes theorias oblectātes ⁊ reficiē/
tes. In ꝑadiſo aūt celeſti nō eſt planatatio
niſi rationū eternaꝝ. Et licet ibi ſit refectio
de p̄deſtinatōibꝫ omniū ſanctoꝝ.potiſſime
tamē gaudebo de mea p̄deſtinatiōe.et hoc
innuit ſaluator. Gaudete qꝛ nomīa veſtra
ſcripta ſunt in celis. Paulꝰ potuit loqui de
paradiſo celeſti qui raptꝰ fuit vſq̄ꝫ ad tertiū
celū. Nos aūt neſcimꝰ ſed loquemur de ter
reſtri. Eſt aūt aīa paradiſus in qua planta
ta eſt ſcriptura.⁊ habet innumerabiles ſua
uitates ⁊ decores. Un̄. Ortus cōcluſus ſo/
ror mea ſpōſa. Ortꝰ in quo ſunt ſacramēta
lia myſteria ⁊ ſpūales intelligētie. Ubi ſca/
turit fons ſpūalium emiſſionū. Sed ꝯclu/
ſus eſt ortꝰ ⁊ fons ſignatꝰ.quia nō patet im
mūdis ſed illis de quibꝫ nouit deꝰ q̇ ſūt eiꝰ
Hunc ortū eterna ſapiētia diligit ⁊ circa eū
verſatur. Eccī.xxiiij. Ego ſicut fluuiꝰ dorix
exiui de paradiſo. Itē hunc ortū rigauit il/
le qui om̄es plantat. Quā eñ plantationē
ipſe nō plātat illa eradicabitꝛ. Om̄is plāta
tio quā nō plantauit pater m.⁊c̄. Seq̇tur.
Dixi rigabo ⁊ inebriabo ortū ⁊c̄. Rigat au
tem ſanguine quo aſperſus eſt liber ⁊ om̄is
populꝰ. Rigat affluētia ſpūſſci manantꝭ ab
ip̄o.quā ſcriptura habet ⁊ quā inuenimus
in ſcriptura. Hec ſunt ergo ligna pulcra vi
ſu ⁊c̄.ratione fructuū pulcroꝝ ⁊ dulciū. De
refectione intellectꝰ dicendū. Sicut enim
corpꝰ ſine cibo perdit virtutē.decorē. ⁊ ſani
tatem. ſic itelligētia veritatis ſine ſuo cibo
tenebreſcit.infirma.deformis.⁊ ſtabilis fit ī
om̄ibꝫ.oportet ergo refici. Hinc eſt ꝙ mēs
vagabūda nō habēs cibū diſcurrit ⁊ eſt in/
ſtabilis. Peccatū peccauit hieruſalē propte
rea inſtabilis facta eſt.⁊ ideo eiecta de para
diſo vagatur ⁊ dat queq̄ꝫ p̄cioſa ad refocil/
landū animā. Unde hec eſt paſſio miſerria
Unde nihil ſanꝰ niſi vt reſtringantꝛ cogita
tiones ne vagentꝛ in malū. Unde Iohānes
caſſianꝰ venit cū multis ad quendā ſanctū
patrē.⁊ ꝯqueſtus eſt de inſtabilitate cogita
tionis.⁊ ꝙ in nullo poterat firmare intelle/
ctum. Et ille reſpōdit.ſi illa que nunq̄ꝫ ver/
ſata fuerāt in corde tunc cogitabāt. Reſpō
derūt ꝙ intm̄ ꝙ vix de aliquo alio cogitare

poterant. dormiēdo etiā. dixit ꝙ illud erat
ꝓter cōſuetudinē. Unde oportet aſſueſce/
re circa rem aliquā. que cū in mente venerit
non ſit mala. Hec autē eſt ſcriptura vbi nō
vnū ſed multa inueniūtur. in quibꝰ eſt dele
ctatio ſpiritualiſ. ⁊ ſic nō exibimus ortū pa
radiſi. Sed eſt aīma vt operās ⁊ cuſtodiēs
⁊ facit ſibi ex ea ortū paruū in mēte delicio/
ſum. In hac ſola ſcientia eſt delectatio. nō
in alijs. Philoſophꝰ dīc ꝙ magna delecta
tio eſt ſcire ꝙ diameter coſte eſt aſſimeter.
Hec delectatio fit ſi ſuo modo comedat il/
lam. Egredit̄ autē de ſcriptura quedā lux
ſeu illuſtratio in intellectū iunctū imagina
tioni. vt nō pateat egreſſus ſapiēti. ⁊ h̄ aſpi/
cienti intra. extra. infra. ſupra. Proponit ḡ
ſcriptura ſuis pullulatōnibꝰ ſpectacula no
bilia. vt ab intra. extra. infra. ſupra. ante re/
tro. dextrorſum. ſiniſtrorſum. ex oppoſito ī
in gyro. e longinquo. e vicino illuſtrat que
ſunt radicalia fidei. Illuminat ab intra ꝑ
interna ſpectacula que ſunt rationabilia fi
dei ⁊ radicalia. Spectacula ab extra per ex
empla extrinſeca. de quibꝰ tota ſcriptura ē
plena. Si vis exemplum patientie. reſpice
Job Thobiā. Si magnanimitatis reſpi
ce Dauid cōtra Goliam. Judā machabeū
Si fidei exemplū. Abraā ⁊ Mariam cuiꝰ
fides tranſcēdit fidē abrae. Abraam credi/
dit poſſe ſe habere filiū de ſterili ſene. ſ; ma/
ria ꝙ virgo cōciperet de ſpirituſancto. neqꝫ
concepiſſet niſi credidiſſet. Si exemplū ca
ritatis. vide Moyſen qui dixit. Aut dimit
te eis noxam. aut dele me de li. ⁊c. Si exem
plum miſericordie Eccī. xliiij. Hi ſunt vi/
ri miſericordes ⁊c. Si de iuſticia. fortitudi
ne. prudētia. mundicia. de omī virtute ho/
neſta proponit tibi exēpla. quia virtꝰ conſi/
ſtit circa operatōes particulares. Ideo nō
ſufficit regula interiꝰ directiua niſi exēplū
aſſit particulare. Et ideo ſcriptura vtrūqꝫ
ponit. ⁊ de vtroqꝫ dedit regulā. Prouerbi/
orum. xv. Reſpōſio mollis frangit irā. vide
exemplū de Abigail que fregit irā Dauid.

Item illuſtrat a ſupra. docet em̄ ſcriptu/
ra de his que ſunt ſupra. Unde apoſtolus
Scimꝰ ꝙ ſi domꝰ noſtra terrena diſſoluat̄
habitationē non manufactā ⁊c. Et in do/
mo patris mei māſiones multe ſunt. pſal.
xxxv. Filij hominū ſub vmbra alarū tuaꝝ
ſpera. Inebriabunt̄ ab vbertate domꝰ tue
⁊ torren. volup. tu. pota. eos. quoniā apud
te eſt fons vite. Et delectatiōes in dextera
tua vſqꝫ in finem. ꝓponit ergo nobis diuia
promiſſa.

Item illluſtrat ab infra. ꝓponendo infer
ni tormenta. Pſ. x. Pluet ſupra peccatores
laqueos ignis ⁊ ſulphur ⁊ ſpiritꝰ ꝓcellarū.
Et pars eorū in ſtagno ignis ⁊ ſulphuris.
Et aſcendit fumꝰ tormentoꝝ in ſecula ſecu
lorū. Hec ꝓponit ſcriptura a principio vbi
dictum eſt ꝙ tenebre erāt ſuper faciē abyſſi
vſqꝫ ad finem. Proponit ergo interna ſpe/
ctacula extrinſeca exēpla. celeſtia promiſſa.
inferni ſupplicia. Si iſta tibi nō ſufficiūt
ſi vis exire ⁊ alibi querere refectionē intelle
ctus. adhuc dicit̄ tibi. habeo alias arbores
alios fructꝰ ī quibꝰ potes refici Illuſtrat
antrorſum ꝑ precepta directiua. Retror/
ſum ꝑ diſtricta iudicia. Dextrorſum ꝑ ſe/
uera ſolatia. Siniſtrorſū ꝑ dulcia ſeu be/
nigna flagella. Oportet em̄ lumen habere
ante ſe. Mandatū em̄ lucerna eſt. lex lux. h̄
dirigit in celū. Unde ſi vis ad vitā ingredi
ſerua mandata. quibꝰ addunt̄ cōſilia. Hec
proponit nobis ſcriptura vbiqꝫ. Unde i il
lo pſalmo. Beati immaculati. ⁊ Legē pone
mihi dn̄e viam iuſti. tua. ⁊c. in omī verſu fit
mentio de mādatis. vel ſub ratione legiſ. vl
nomine legis. vel teſtimonij. vel eloquij. vl
alicuiꝰ nominis. Unde etiā apud hebreos
omīs verſus vniꝰ octonarij ab eadem litte
ra incipit. quod nō potuit ſeruari apd̄ nos
vt viginti due littere reſpōdeant viginti du
obus octonarijs. ⁊ quilibet habet octo ver
ſus. Unde Auguſtinꝰ turbatꝰ fuit circa tā/
tam idēptitatē. quod tamē eſt magna ſentē
tia ⁊ mira varietas. Unde Auguſtinus ſe/
mel vidit vnā arborem pulcerrimā haben/
tem viginti duos ramos. ⁊ quilibet habe/
bat octo ramunculos. ⁊ de illis gutte dul/
ciſſime rorabant. Et intellexit ꝙ illa arbor
eſſet beati immaculati in via. Unde medi/
tatio legis ſumme neceſſaria eſt. pſ. primo
Beatus vir qui nō abijt in conſilio impio/
rum. ſed in lege dn̄i fuit voluntas eius. Et
erit tanqꝫ lignū quod plantatū eſt ⁊c. Eccī
iij. In multis operibꝰ eius ne fueris curio
ſus ſ; que ꝑcepta ſunt tibi. illa cuſtodi ſem/
per. Item illuſtrat retrorſum per diſtri/
cta iudicia. Semper em̄ fecit deꝰ diſtricta
iudicia de tranſgreſſionibꝰ preceptorū. vt
de angelo. de Adam. de vxore ſua. de Layn
de illis luxurioſis ſuꝑ quos diluuiū venit.

De ſuperbis qui edificauerũt turrim.ꝺ cha/
naneis.de iſrael. Similiter nouũ teſtamẽ
tum plenũ eſt iudicijs. Judiciũ autẽ eſt re/
tro.preceptũ ante. Judiciũ reſpicit ꝓceptũ
Si tranſgrediaris.punieris.niſi ſequaris
lucem dirigentẽ.gladius ꝑcutiet te. ps.vij.
Niſi conuerſi fueritis gladiũ ſuũ vibrauit.
arcum ſuũ tetendit.ꝛ parauit illum. Et in
eo parauit vaſa mortis.ſagittas ſuas ardẽ
tes effecit.Arcus iudiciũ ſcripture. Duri/
cia ligni vetus teſtamentũ.Corda ꝙ lignuꝫ
flectit nouũ teſtamentuꝫ.Judicia duriora
ꝛ leuiora ſunt ſagitte.pſalmo.xviij. Lex do
mini immaculata cõuertens animas.teſti/
moniũ domini fidele ſapientiã ꝓſtans par/
uulis.ꝛ iuſti.d.re.le.cor.pc.d. illu.oculos.ꝛ
udi.domi.vera iuſti.ꝛc̃.

Jtem dextrorſum illuſtrat per ſeuera ſo
latia. Nec ſine cauſa dicunt̃ ſolatia ſeuera ꝛ
flagella benigna.quia ſolatia ſunt periculo
ſa. Vide Adam. Saul. Salomon. Hiero
boam idolatrã ꝛ primũ angelũ. quibꝫ omi/
bus ſolatia temporaliũ ꝛ excellẽtie fuerunt
occaſio ruine. Sunt autẽ occaſio ruine qñ
placent.quando autẽ nõ placent.non ſe in
gerit homo. Vnde chriſtꝰ noluit habere ſo
latiũ tẽporale.quia cadent a latere tuo mil
le.ꝛ decem milia a dextris tuis. Plus debꝫ
quis velle eſſe in iſta parte in qua paucio/
res cadunt.

Jtem ſiniſtrorſum per benigna flagella
illuſtrat. Vnde dominꝰ ꝑmiſit Abel iuſtiſ
ſimũ interfici.vide Noe qui cũ centũ annis
fabricauit archam ꝛ ponebat ibi quicquid
habebat.ꝛ tunc totus mũdus ipſum deſpi
ciebat. Et dico hoc ꝙ rex francie non poſ/
ſet hodie talem facere qui cõſiderat eaꝫ ꝺm
menſurã cubitorũ geometricorũ. De abra
am ſimiliter Jſaac ꝛ Jacob qui peregrina
ti fuerunt.ꝛ Joſeph qui exaltari non pote/
rat niſi preceſſiſſet venditio.incarceratio.et
humiliatio. Vide Moyſen quẽ deus debe
bat preponere toti mundo quomodo fuit
humiliatus.paſcebat oues ꝑ quadraginta
annos vnius ſacerdotiſ. Similiter dauid
ꝙ̃diu fuit in tribulatione optimus paſtor.
ꝛ ad regnum venit per tribulationes. Et
poſtꝙ̃ fuit ĩ proſperitate multa peccata cõ/
miſit, Similiter Ezechias de infirmitate
valde humilis fuit. ſed poſtea ſuperbus in
aduentu nunciorũ babyloniorũ. Vide he
liam pauperculũ, qui non habebat ad co/
medendũ niſi quod coruꝰ ſibi miniſtrabat
ꝛ illa paupercula.qui tamẽ celũ claudebat.
Vide ſanctũ Johannẽ baptiſtã qui ſepteꝫ
annorũ exiſtens .intrauit deſertũ. ꝛ ibi ſuꝑ
lapides iacebat. Similiter de xp̃o. de apo
ſtolis. Vnde dicit Paulus. Lapidati ſunt
ſecti ſunt.temptati ſunt.ꝛc̃. Flagella ergo
ſunt ſuauiſſima. Aut ergo dominꝰ flagellat
aut nõ. Flagellat autẽ omnẽ filium quẽ re/
ripit. Probatũ eſt hoc ꝑ particularia. ergo
debet inferri vniuerſaliter. Adhuc etiã ha/
bet ſcriptura arbores ad reficiendum.

Jlluſtrat autẽ ex his que ſunt ex oppoſi/
to. Oſtendit eñ nobis acies infinitas con/
tra nos.modo per ſeptẽ duces .modo vnũ
bellum.modo multa. Jllud bellũ eſt ab il/
lo die quo Michael ꝛ angeli eius ꝓliaban
tur cũ dracone Jmminet autẽ nobis tri
plex bellum. Bellũ domeſticũ.bellũ ciuile.
bellum campeſtre. Primũ cũ carne que ha
bet multas acies. Hec ancilla ſemper para
ta eſt apparere ſicut Eua. Vnde Mich.vij.
Ab ea que dormit in ſinu tuo cuſtodi clau
ſtra oris tui. Jtem bellũ ciuile eſt tẽpta/
tio mundi. Oĩs eñ creatura eſt in muſci
pula.ꝙa creature pulcritudo trahit homi/
nes. Eccleſiaſtes.j. Vanitas vanitatum et
oĩa vanitas. Quid habet homo de vni/
uerſo labore quo laborat ꝛc̃.vane ꝛ fruſtra
fit de quo nihil relinquit̃.ſed nihil relinqui
tur homini in morte.ꝛ ideo cuncta vanitaſ
pſalmo.cxviij. Auerte oculos meos ne vi/
deãt vanitatẽ. Jtẽ eſt bellũ campeſtre ho
ſtile cũ demonibꝫ qui die ac nocte infeſtant
Modo magnificãt vt ꝓſumamꝰ. Mõ per
ꝯſiderationẽ ſcie. Mõ ꝑ ꝯſideratõꝫ ſanita/
tis. Mõ faciũt hoiem iracundũ . ꝛ ſic dya/
bolicũ.ꝛ ſic adimpletũ ſpũ malignitatis .et
faciũt eũ cadere in triſticiã ꝛ deſperationẽ.ꝛ
ſic de alijs. Hec docet fugere ſcͥptura. Que
eñ ſcia docet fugere ꝯtrarias ptãtes.nulla

Jtẽ illuſtrat ĩ giro.vt nõ eſſe fugienduꝫ.
qꝛ vndiqꝫ ꝓſidia habemꝰ. Habemꝰ eñ ipm
dñm ꝛ anglos circa nos.ps.cxxiiij. Mõtes
in circuitu ppl'i ſui Vñ puero helizei clamã
te ꝓpter latrones ſyrie ꝙ volebãt eũ capere.di
xit Helizeus. Domine aperi oculos pueri
huius. ꝛ aperuit dominus. Et ecce mons
plenus quadrigis in circuitu Helyſei. Ja/
cob etiam timens fratrem ſuum.vidit an/
gelos. Vnde dixit. Caſtra dei ſunt hec.
Vnde pſalmo.xxvj. Dñs illumĩatio mea

⁊ ſal⁹ mea quē timebo. p̄s.cxxiij. Niſi q2 do/
minus erat in nobis. dicat nūc iſrael ⁊c. vſ/
qꝫ in finem. Itē illuſtrat e longinquo per
figuraꝝ ſigna. Facit aūt figuras de om̄ibꝫ
Om̄ia aūt que ſunt in mūdo reducunť ad
duodecim quibꝫ vtiť ſcriptura. que ſunt ſi/
gna longinqua i ſcriptura. Celeſtes forme
elemētares. metherologice. minerales. na/
ture germinū. natatiliū. volatiliū. greſſibili
um. humana organa. humane vires. hūa/
na opera. humaneqꝫ artes. Primū ergo eſt
forma celeſtis. Vtiť em̄ ſcriptura omnibꝫ
celis ⁊ ſtellis. p̄s. xviij. Celi enarrāt gloriaꝫ
dei. Ecci. xliij. Altitudinis firmamētū ſpe/
cies celi in viſione glorie. Forme elementa
res. ignea. aerea. aquea. terrea. Omnibꝫ vtiť
ſcriptura. Nature vt nube. pluuia. rore. ni/
ue. ⁊c. Et luminibꝫ apparētibꝫ in celo. flumi/
nibꝫ. ſtagnis. qꝫ omnibꝫ vtiť. Nature etiā
ſunt minerales. vt ſeptē metalla p̄ncipalia.
vt lapis p̄cioſus. vt lapis onichin⁹. ⁊ dein/
de naſcitur aurū. ⁊ aurū terre illi⁹ optimum
eſt. Item etiā nature germinatio arboruꝫ.
herbaꝝ. plantaꝝ. fructuū. de germinibꝫ tra
ctat. de terre naſcentibꝫ. Sunt etiā natu/
re natatilium. vt de leuiathan ⁊ piſcibus.
Sunt nature volatiliū. vt de accipitre. de
aquila. de colūba. de paſſere. Et eſt magnū
myſterium. quia tm̄ tria genera volatilium
ponunť in ſacrificio. Loquiť etiā de auibꝫ
lucifugis ⁊ de auibꝫ luciſ. Item nec ſine mi
ſterio tria genera volatiliū offerebāť. Iteꝫ
de animali greſſibili. ꝺ ſerpente. de colubro
Quaſi a facie colubri fuge peccatū. Quali/
ter p̄miſit de⁹ temptationē fieri p ſerpētem.
Item de vulpibꝫ. de capra. de porcis. ꝺ cer
uo. de hinnulo. de bobꝫ. Nec ſine myſterio
etiā tria genera greſſibiliū offerebanť ⁊ ſa/
crificabanť. Itē de natura hoīs ⁊ ei⁹ p̄tibꝫ
ſcriptura p̄tim ad deū tranſlatꝭ. partim ad
angelos. Vnde Dyoniſi⁹ oñdit q̄d ſignāt
mēbra humana in angelis. Item vires ve/
getabiles. vires ſenſibiles. rationales. qui/
bus om̄ibꝫ ſcriptura p totū vtiť. Itē ꝺ ope/
ribus humanis vt cōſtructione domoruꝫ.
agroꝝ. mercatura. ⁊ de om̄ibꝫ artibꝫ liberali
bus. mechanicꝭ. Theolog⁹ em̄ modo vtiť
vt ariſmetric⁹. modo vt aſtrolog⁹. modo vt
geometer. Videbis mō eū rectorē. mō me/
dicū. In hac decima cōſideratiōe eſt picu
lum. q2 piculū eſt nimis lōge recedere a ſcri
pture domo. Puer em̄ nunq̄ꝫ vult multuꝫ
recedere a domo. ſic piculū eſt in ſcientijs.
q tm̄ diffundat ſe homo p ꝯſideratōes ha
rum ſcientiaꝝ vt poſtea ad domū ſcriptu/
re redire nō poſſit. meli⁹ em̄ eſt tenere veri/
tatem q̄ꝫ figurā. Sicut ſi viderē faciē tuaꝫ
⁊ rogarē te vt apportares ſpeculū claruꝫ vt
ibi viderē faciē tuaꝫ. ſtulta eſſet iſta petitio.
Sic de ſcripturis ſanctis ⁊ figuris aliarū
ſcientiaꝝ. Itē illuſtrat p gratiaꝝ dona e vi
cino que ſupplēt omnia que nō habet indu
ſtria. Multi ei venerūt hoſpites ad domū
noſtram. id eſt. ad noſtrā induſtriā. Sed i
his debet induſtria ponere terminū. Vnꝺ
illuſtrat e vicino. vnde nō oportet longe ire
p re que p̄pe eſt. Deſcribit em̄ ſpūſſancti do
na ſcriptura per totū. Iohis. iiij. Ihs fati/
gatus ex itinere ſedebat ſic ſuper fontē. Se
quitur. Qui biberit ex aqua quā ego dabo
fiet in eo fons aque ſalientis in vitā eternā
aqua eſt noticia veritatis q̄ ſitim extinguit
Vnde duplex aqua deſcribitur. ſcꝫ noticia
Vna exterior de qua quis bibet plus ſitit.
Hec eſt noticia que tm̄ querit vt ſciat ⁊ ibi
ſiſtit. Alia interior que ad guſtū procedit. ⁊
interius p gratiarū dona reficit. de q̄. Qui
credit in me ſicut dicit ſcriptura. Flumina
de ventre ei⁹ fluent aque viue. Hoc dixit ꝺ
ſpirituſancto quē accepturi erant credētes
in eum. Iſte ſunt aque de fontibus ſaluato
ris. ſcꝫ noticie gratiarū reficientes animas
Iuxta hec myſteria eſt myſteriū ligni vite.
⁊ myſteriū ligni ſcientie boni ⁊ mali. Qui ei
tantū querit noticiā. guſtat de ligno boni ⁊
mali. Et hoc ſignatū eſt Iſaie. viij. Pro eo
q abiecit popul⁹ ille aquas ſyloe que currt
cum ſilentio. adducet domin⁹ ſuper eos ra
ſin ⁊c. Vnde dicit Hieronymus. Aque ſy/
loe currunt cū magno murmure. Ergo vi
detur q intellectus ali⁹ ibi eſt. Aque currē/
tes cum ſilētio ſunt ſacre ſcripture qui niſi
in ſilentio addiſci nō poſſunt ⁊ ibi fit illumi
natio. In ſignum hui⁹ dictū eſt ceco. Va/
de laua in natatoria ſyloe. quod interpreta
tur miſſus. Aque em̄ iſte per reuelationem
ſunt. Sed oportet p̄us linire oculos luto
⁊ ſputo ex puluere facto. ſaliua. ſapiētia. pul
uis caro Chriſti. lutum fides de myſterio
incarnatiōis. Qui aūt querūt raſin ⁊ filiuꝫ
romelie. ſunt q̄ querūt exteriores ſcientias
Et ideo p̄nceps aſſyrioꝝ dominabiť eis. q2
domin⁹ voluit. Et hoc notādū ē q filij iſrľ
habuerūt vaſa argentea egypti. ſed poſtea

nunq̄ voluit domin⁹ ꝙ reuerterenť in egy
ptum. Hec ſunt illuminatiões duodeciꝫ
intellectuales in paradiſo mentis humãe.
ita ꝙ vndecima eſt lignũ ſcientie boni ꝛ ma
li.duodecima aũt eſt lignũ vite.

Sermo.xviij.

Qualiter intellectus ordinatur ad affe/
ctum ꝛ de fructibꝫ eoꝝ ꝛc̃.

Protulit terra her

bã virentẽ ꝛc̃. Geneſ.j. Dictũ eſt
ſupra ꝙ ille theorie reducunť ad cõ
ſiderationẽ duplicez.ad cõſideratiõnẽ ſuc/
ceſſuũ tempoꝝ ꝛ ſibi mutuo correſpõden/
tium in gubernatiõe mũdi.ꝛ ſic intelligun/
tur ꝑ ſemina. Cõſiſtunt etiã circa cõſidera/
tionẽ ſalubriũ circũſpectionũ vel refectio/
num q̇bus anima reficiť.ꝛ ſic intelligunť ꝑ
fructus.ꝛ ſic ille fruct⁹ eſt decorus.ſm ꝙ ipo
reficitur intellect⁹.ꝛ eſt ſapidus ſm ꝙ ipſo
reficitur affect⁹.ſꝫ hec refectio adhuc ad ali
ud ordinať.Dictũ eſt aũt quoniã intellect⁹
illuſtrať ꝑ has theorias vt vltra procedať
ad guſtandũ ei⁹ fructũ. Et hoc neceſſe eſt.
Qui eñ ad hoc tm̃ laborat vt ſciat quid ꝛ
quõ loquať.interi⁹ vacu⁹ remanet. vt dicit
Gregori⁹.ad interna deuotiõe.qꝛ ſm apl'm
fiunt velut es ſonãs aut cimbalũ tinniens
ꝑma Coꝝ.xiij. Illuſtrať autẽ intellectus
duodecim modis vt dictũ eſt.Sꝫ in quat/
tuor modis vltimis meli⁹ diceť q̃ꝫ diceret
ꝑus vt idẽ qḋ ponebať in vndecimo loco.
ponať in duodecimo. Illa ḡ quattuor q̇bꝫ
vtitur ſcriptura ꝛ illuſtrať anima ſunt q̃tu/
or ciuiũ ꝓſidia.qui ſunt ſpũs hierarchici e
directo. Itẽ hoſtiũ certamina ex obliquo.
vt patet de tribꝫ hoſtibus.gratiarũ dona.e
vicino.figurarũ figura.e longinquo. Hec
eſt illuſtratio vltima.quia ꝑ hãc vltimã pre
cedentes intrãt. Ad quã cõcurrunt forme
celeſtes.elemẽtares. methcrologice mine/
rales. Nature greſſibiliũ.natatiliũ. volati/
lium.humana mẽbra.humane vires. hũa/
na facta.humane artes. Ex quibꝫ anima aſ
ſurgit in laudẽ dei. Et iſte act⁹ eſt affectus.
qui habet rectificare intellectũ. Uerũ eſt ꝙ
circa iſta incidit ꝑiculũ ligni ſciẽtie boni et
mali.vt dimiſſo ligno vite ſcꝫ ſuauitate af
fectus.anima euageť circa ſciẽtias alias.et
intm̃ elongeť ne redire poſſit.ꝛ excludatur
a delicijs paradiſi.ꝛ nõ guſtet de ligno vi/
te. Edere de ligno vite his illuſtrationibꝫ
eſt refici vt homo nihil querat niſi intelle/
ctum veritatis.affectũ pietatis.delectatiõꝫ
ſuauitatis. ꝛ ſolatiũ ꝯtemplatiõis. Sꝫ qñ
homo horũ obliuiſciť ꝛ delectať in ſtudio
curioſitatis.vult ſcire tm̃.ꝛ ex h̄ naſciť ſup/
cilium vanitatis cũ alios deſpicit. Ex quo
ſequitur litigiũ ꝯtentionis.quia reputat ſe
deſpectũ quãdo quis reſpondet ei. ꝛ ſemꝑ
parat⁹ eſt contra illos qui reſiſtũt ei. Et per
hoc auferť homini vera vita ꝛ quieta. ſicut
adam.vel poti⁹ mulier curioſa fuit ꝛ voluit
eſſe ſicut deus. ꝛ ideo cõſuerũt ſibi perizo/
mata. ꝛ refuderũt culpã in alium. vt Adaꝫ
in deũ quia vxorẽ talẽ dederat ſibi. mulier
autẽ in ſerpentẽ. Debẽt ergo ille illuſtrati
ones intrare in affectũ.vt intellectus refici
atur ꝛ rectificeť In hoc orto multa deam
bulatio eſt.quia ſi nõ placet ſtare in primo
vade ad ſecundũ.ꝛ ſic de alijs. Et ſic ſtipa/
tus eſt malis. Canticoꝝ.ij. Fulcite me flo/
ribus ſtipate me malis. ps.xc. Scuto cir/
cũdabit te veritas eius. Sicut intellectus
ergo ordinať ad affectũ.ꝛ fides ẽ via ad ca/
ritatem.ſic iſte illuſtratiões tranſire debẽt
in affectũ.vt intellect⁹ ſpeculatiu⁹ fiat pra/
cticus. Oritur aũt ex his q̃ternarijs fru
ctus triplex. Ex primis quattuor oriť fru/
ctus gratie Ex medijs fruct⁹ iuſticie Ex
vltimis fruct⁹ ſapientie De his fructibus
Deuter xxxiij. De benedictiõe domini ter/
ra eius.diciť de Ioſeph. De pomis celi et
rore atq̃ꝫ abyſſo ſubiacẽte. De pomis fru/
ctuũ ſolis ꝛ lune. De vertice antiquoꝝ mõ/
tium. De pomis colliũ eternoꝝ. De fructi/
bus terre ꝛ de plenitudine eius. Tãgit iſtũ
triplicem fructũ ſiue iſtas illuſtratiões ſm
ꝙ generãt poma refectiua.ſm ꝙ iſte triplex
fructus eſt a xp̃o. Canticoꝝ.viij. Sicut ma/
lus inter ligna ſiluarũ.ſic dilectus meus i/
ter filios. Sub vmbra illi⁹ quem deſidera
bam ſedi ꝛ fruct⁹ eius dulcis gutturi meo.

De fructu gratie ſcriptũ ẽ pſalmo.lxxxiiij
Domin⁹ dabit benignitatẽ.ꝛ terra nr̃a da/
bit fructũ ſuum. De fructu iuſticie in Can/
tic̃.ſupra. De fructu ſapiẽtie Prouerbioꝝ
iij. Primi ꝛ puriſſimi fruct⁹ eius. Iſti ergo
fructus oriunť a chriſto.a Ioſeph benedi/
cto.qui ꝓducit poma de celo. rore.abyſſo.
ſubijciente ſcꝫ chariſmata gratiarũ.per mo
dum roris in corda humilia Per poma ſol'
ꝛ lune ꝛ vertice mõtiũ ꝛc̃. ligiť exercitiũ ꝑfcẽ
iuſticie q̄ ẽ in h̄ ꝙ hõ ſe exerceat ad mãdata

dei iplēda ſm ſtatū ſubiectōis. ꝑlatiōis.cō
tēplatiōis.ď pomis ſol' itelligit̄ ꝗtū ad me
ritū iuſtiae ꝑſidēt; De pomis lune ꝗtū ad
meritū iuſticie ſubiacētis. De pomis ⁊ ver
tice montiū ꝑ hoc itelligit̄ ſublimitas apo/
ſtolicoꝝ viroꝝ.qui tenēt vitā quā deus de
dit in paradiſo. Nā ſi homo non peccaſſet.
nulla fuiſſet agroꝝ diuiſio ſ; oīa commu
nia. Per poma colliū eternoꝝ.intelligit̄ ſa/
pientia vel fruct⁹ ſapiētie q̄ eſt in ꝯtemplati
one eternaꝝ rationū.⁊ in cōſideratione cele
ſtium ſpirituū ſublimatoꝝ ps.lxxv. Illumi
nans tu mirabiliter a mōtib⁹ eternis ⁊c̄.
De fructib⁹ terre ꝗtū ad cōſiderationē di/
uinaꝝ cōdeſcenſionū i ordinib⁹ eccl'iaſtico/
rum. De plenitudine ei⁹ ꝗtum ad ꝯiunctō
nem vtriuſq; eccl'ie militātis ⁊ triūphantſ.
quō deus poſuit finē ei⁹ pacē.qď declarabit
ſicflumē pacē. Sic ergo iſte eſt fruct⁹ a xpo
triplex.q: ieſus. xp̄s.filius dei. Quia ieſus
ab ip̄o fruct⁹ gratie. Quia xp̄s fructus iuſti
cie. Quia fili⁹ dei.fruct⁹ ſapiētie. Oīes eīn
ꝯſideratiōes a xp̄o ſunt ⁊ ad xp̄m reducun
tur. Si cōſideras interna ſpectacula lumi
num.ad xp̄m reducūt ⁊c. Si venis ad exē/
pla.ſummū exēplar omniū virtutū inueni
es in xp̄o. Si patiam cōſideras Job.ma/
io: eſt xp̄i patiētia. Patientiā iob audiſtis.
⁊ finē dn̄i vidiſtis. Dicit ille. Stelle eīn ni/
hil ſunt in cōparatiōe ſolis. Si ad p:emia
eterna.hec nō habebim⁹ niſi ꝑ xp̄m. Johis
xvij. Hec eſt vita eterna vt cognoſcāt te ſo/
lum ⁊c̄. Si de to:mētis. Niſi man⁹ domi/
ni te teneat.non liberaberis. Puer eīn ſi ti
meat cadere in ꝑcipiciū.optime ſe tenet ad
matrē. Niſi eīn ꝑ xp̄i ſanguinē liberat⁹ fue/
ris.nō poteris ſaluari. Si cōſideras p:ece
pta.hoc eſt ꝑceptū meū vt diligatis inuicē
Si de iudicio.xp̄s iudicare habet. ⁊ hunc
libēter debem⁹ velle habere iudicē. q: nos
diligit.vnde debem⁹ ſibi dicere. Dn̄e debeſ
nos iudicare.ſed fac vt ſanguis tu⁹ ſatiſfa/
ciat ꝓ nobis. Si cōſideras ſolatia ſeuera ī
xp̄o.nō vident̄ ꝑ illū modū ſicut ī alijs ſ; ꝑ
alium.q: ſibi nunq̄ ꝑiculoſa fuerūt.nec tē/
po:alia ſolacia habuit. Miſcuit eīn cū ſo/
latijs amaritudinē.cū fruitione penā. Ani
ma em ei⁹ que vnita eſt ſemꝑ diuinitati ſū/
me delectat̄. ⁊ tamē ip̄e miſcuit amaritudi/
nem.pauꝑtatē.crucē.⁊ ecōuerſo miſcuit ſo/
latia in flagellis.in q̇b⁹ ſūme delectabatur.
Vn̄ hoc exēplo.in ꝯſolatione iungēdus eſt
timo:.⁊ in triſticia iungendū eſt ſolatiū.ex/
emplo beati Franciſci.q̇ quādo offerebat̄
ſibi hono: dicebat ſocio ſuo ꝙ ibi erant nil
lucrati.ſed quando recipiebat vituꝑia. tūc
lucrabatur. Si cōſideres e directo ad ciui
um ꝑſidia.hierarcha ꝑncipalis ch:iſtus eſt
Si de pugna. ⁊ angeli ⁊ ſancti iuuāt. Vnď
ps.cxx. Leuaui oculos meos in mōtes ⁊c̄.
Principalis tamē pugnato: ieſus eſt. Ps̄.
xv. Prouidebā dn̄m in cōſpectu meo ſemꝑ
qm̄ a dextris eſt mihi ne cōmouear. Item
Act.vij. Video celos aꝑtos ⁊c̄. Si aūt cō/
ſideras hec oīa.veniūt de ſede dei ⁊ agni.
Vidi inq̇t Joh. Apoc̄.xxij.fluuiū ꝓceden/
tem de ſede ⁊c̄. Si cōſideres figuraꝝ ſigna
oīa referunt̄ ad xp̄m.⁊ etiā ſunt obſcura.
niſi ſoluant̄ ꝑ xp̄m. Vn̄ oīes ꝯſideratōes
remittūt ad xp̄m. A xp̄o ğ eſt fruct⁹ gratie
quadruplicis. Stabilire aīam ꝑ fidē. Sā/
ctificare ꝑ diuinū amo:ē. Surſum ferre ꝑ
ſpem. Inclinare ꝑ diuinū timo:ē. De ṗmo
apoſtol⁹. Optimū eſt grā ſtabilire co:. non
eſcis. Judei ſtabiliebāt ſe ſuꝑ eſcas. De ſe/
cundo petr⁹. Propter qď ſuccincti lumboſ
mētis veſtre ſperate in eā q̄ offert̄ vobis ⁊c̄.
Sanctificatio eīn eſt in eo ꝙ ꝟtutes cogni
tiue ⁊ amatiue q̄ ſunt lumbi mētis trāſferū
tur in deū. De tertio ad Tytū.iij. Juſtifica
ti gratia ipſius heredes ſum⁹ ſm ſpem vite
eterne. Et.j. Pet.j. Benedict⁹ deus ⁊ pater
dn̄i noſtri Jhu xp̄i q̇ ſm magnā miſerico:
diam ſuā regenerauit nos in ſpem viuam.
De quarto Ecc̄i.iij. Q̄to maio: es humi/
lia te in oīb⁹. Per interna ſpectacula diſ/
ponitur aīma ad ṗmū actū gratie. Quāto
eīn plus intelligit̄ ſcriptura.tanto augetur
fides ⁊c̄. ⁊ ſic eſt vna refectio affectus. San
ctoꝝ exempla diſponūt ad ſanctificationē
anime ad ſcd̄m actū gratie. Inter omnia
que de Joſeph legūtur placet illud ꝙ ſic fi/
delitatē ſeruauerit dn̄o ſuo. cū domina ſua
pulcerrima eſſet ⁊ non cōmiſcebat̄ ſibi. Da
uid ſimiliter cū multa fecerit que mouēt ad
imitationē.illud potiſſime placet ꝙ Saul
cum potuiſſet interficere noluit.ṗmo Reg.
xxiiij. Qui tamē vt dicit Auguſtin⁹.nec de/
um nec hominē timebat. Hominē nō.quia
ſopo: venerat in oīes. Deum nō.quia ille
rep:obatus fuit.et Dauid ſm veritatē rex
erat.⁊ tamen ex charitate eum dimiſit. ⁊ ſic
in oīb⁹ patrib⁹ fuit hec caritas.q̇ tn̄ ſi aliq̄n
ceciderīt penituerīt. Vn̄ ſi diſplicz tibi caſus

dauid. placeat eius pñia. vt dicit Hierony
mus. Vñ de caſu ſuo null⁹ deſperet. ⁊ d ſta
tu ſuo null⁹ pſumat. Gratia aũt ſurſũ agẽs
habet p ſpem. Quid eñ mihi eſt in celo ⁊ a
te q̃d volui ſup terrã. ⁊ portio mea ⁊c. vt vel
totũ reſeruet i aliã patriã. Ideo qd momẽ
taneũ eſt ⁊ leue tribulatiõis. eternũ pondus
glorie opat. Domin⁹ eñ delectatiões habz
in dextera. ps. xv. Delectatiões in dextera
tua vſq; in finẽ. Siniſtra habet diuitias ⁊
gl'iam ⁊ cõſolatiões tempales. Debem⁹ au
tẽ adherere dextere. ps. lxij. Me ſuſcepit de
xtera tua dñe. Igit pmia diſponũt ad terti
um actũ gratie Quarto ↄſideratões tor
mentoꝝ inclinãt aiam ad diuinũ timorem
q2 ſicut creſcẽte ſpe creſcit gr̃a ſurſum ferẽs
ſic creſcẽte timore creſcit gr̃a inclinãs deor
ſum. Sequit de ſcdo fructu ſcz iuſticie. q̃
ſimiliter habet q̃ttuor act⁹. Prim⁹ eſt facere
bona. ſecũdus fugere mala. terti⁹ formida/
re pſpera. quart⁹ ferre aduerſa De primis
duob⁹. ps. Declina a malo ⁊ fac bonũ. Ps.
Oculi dñi ſup iuſtos. Similiter iuſt⁹ ſem/
per eſt pauid⁹ in pſperis. Vñ. Iuſt⁹ depre
catur ne ruat. ⁊ ſi ruat vt reſurgat. q2 ſepti/
ẽs in die cadit iuſt⁹ ⁊ reſurgit. De q̃rto Pro
uerbioꝝ. xij. Nõ cõtriſtabit iuſtũ quicquid
ei acciderit. Et ibidẽ. xxviij. Iuſt⁹ quaſi leo
ↄfidens abſq; terrore erit. Et Beati q̃ pſe/
cutionẽ patiunt pter iuſticiã. Et p iuſticia
agoniſa vſq; ad mortẽ Iſti fruct⁹ oriuntur
ex q̃ttuor medijs ↄſideratiõib⁹. ſ. antrorſuz
retrorſum. dextrorſum. ſiniſtrorſum. vt ſm
Dioniſiũ aĩa moueat circularit. recte. ⁊ cir/
cumflexe. Et dic Rich. q quedã aues ſur/
ſum volãt. quedã deorſum. quedã circula/
riter. quedã ante ⁊c. Sic aĩa p iſtas ↄſidera
tiones. Ex pma cõſideratiõe habet pmus
act⁹. ſ. facere bonũ. p directiõz pceptoꝝ Si
vis ad vitã ingredi ſerua mãdata. Cõſide/
ratio eñ mãdatoꝝ dei facit bonũ. pceptuz
dñi rectũ eſt in ſe. Iuſticia eñ nihil aliud eſt
q̃ rectitudo. Rectitudo autẽ p ſe eſt in lege
p participationẽ in ſeruãte. Oportet ergo
pcepta diuina cõſiderare. acceptare. amare
Si ſic feciſſet Adã. nõ cecidiſſet. ⁊ fit tranſ/
formis p amorẽ. Ex ſecũda ↄſideratõne
orit fruct⁹ iuſticie. ſ. fugere mala. vt p iudicia
diſcreta. Ecci. vij. Ne ſemies mala in ſulcis
iniuſticie. ⁊ nõ metes ea in ſeptuplũ. Null⁹
eñ vult metere zizaniã vel loliũ. Iuxta mo
dum culpe erit ⁊ plagaꝝ mod⁹. Cõſidera/
tio iudicioꝝ facit fugere mala. Ex ↄſidera
tione tertia p ſeuera ſolatia orit fruct⁹ iuſti
cie. ſ. formidare pſpera. Oblatis eñ hono/
ribus fugit hõ. q2 timet in culpã incidere.
Iſta vicia generãt vermes. q2 in q̃libet gra
no eſt vermis. In grano honoꝝ elatio. In
grano diuitiaꝝ auaricia. In grano delitia
rũ cõcupiſcẽtia. Fruct⁹ eñ quidã ſunt q̃ in
cipiũt ſtatim vermiculari. vt ceraſa ĩ italia.
Quidã ſunt q̃ apparẽt optimi ⁊ tñ vermis ẽ
int⁹. Ecõtra p dulcia flagella oriũt fructus
iuſticie Quart⁹ act⁹ iuſticie eſt patient fer
re aduerſa. vide Iacobũ. Paulũ. Laurẽti/
um. Similit ſapiẽtie fruct⁹ ex q̃ttuor vltis
antitetis naſcit. Hui⁹ ſunt q̃ttuor act⁹. q̃a
ſapĩa eſt ↄfortãs. colluctãs. ↄtemplãs. col/
laudãs. Cõfortãs in bono. Eccẽs. vij. Sa/
piẽtia ↄfortauit ſapiẽtẽ ſup decẽ pncipes ci
uitatis. Eſt etiã colluctãs ↄ malũ. Eccẽs. ix.
Melior eſt ſapĩa q̃z arma bellica. Sapie. x.
Certamẽ forte dedit illi vt vinceret ⁊ ſciret
q̃m oĩm potẽtior eſt ſapĩa. Eſt etiã ↄtẽplãs
rectũ vel ſũmũ bonũ ſapĩa. Eſt eñ ſpecioſi
or ſole. Fac eñ aĩaz guſtare ⁊ vniri. Eſt eti
am collaudãs ex oĩb⁹ deũ. Hic fruct⁹ eſt cõ
iunct⁹ glorie. hoc op⁹. h mun⁹. h fruct⁹ Pri
mũ iuſticie. ſcdm gr̃e. tertiũ ſapie. Hec inq̃
videbim⁹. amabim⁹. laudabim⁹. Hi q̃ttu/
or fruct⁹ ſapie p ordinẽ oriũt e directo. Pri
mo p ciuiũ pſidia diſponit ad pmũ actũ ſa/
piẽtie. in acie terribi iũ. in choꝝ caſtrorum.
Scdo p hoſtiũ certamia ex aduerſo orit ſe
cund⁹ fruct⁹. ſ. colluctari ↄ hoſtes. Q2 ho/
mo q̃n hz hoſtes tũc ſatꝫ ſagacit gerit ſe. ⁊ i/
minẽs bellũ fac hoiem ſagacẽ ⁊ fortẽ ⁊ ſapi
entẽ. Sic incluſi m'tas inueniũt vias ad
euadendũ. Vñ tẽptatio iminẽs q̃ſi ex obli
quo fortiorẽ reddit. Sic radi⁹ ſup corpus
opacũ. dẽſum. ſolidũ. poſtea reflex⁹ mai⁹ lu/
men ⁊ calorẽ generat. vt pꝫ a ſpeculo ferreo.
Sil'r magꝫ caſt⁹ q̃s efficit cũ diabol⁹ forti
ter vult trahere ad luxuriã Vnde mulier q̃
dam habuit filiã demoniacã. que vilia loq̃
batur ⁊ dixit. q Franciſcus magnũ malũ
faciebat eis. ⁊ q bene erãt ↄtra ipm congre
gati q̃nq; milia ad ipm decipiẽduz. ⁊ frater
qui audiuit dixit beato franciſco. tunc ipſe
ſurrexit ⁊ dixit. mõ fortior ſũ. Terti⁹ fruct⁹
ſapie eſt ↄtemplari ſũmũ bonuz qd orit ex
cõſideratione e vicino p gratiaꝝ dona. Tã
ta eñ poſſet gr̃a q hõ exiſtẽs hic. eſſet i pa/
radiſo. Videt eñ vicin⁹ fuiſſe ſicut beatus

paulꝰ q̇ dic̄.j.Co.ij.Sapiam̄ loq̄mur inter
pfectos.Et pꝰ.Nob aūt reuelauit deꝰ p ſpi
ritūſanctū. Sic em̄ nemo ſcit q̄ ſunt hoīs.
niſi ſpūs q̇ in illo ē.ita ⁊ q̄ dei ſūt nō ſcimus
niſi ſpūs dei intret i nos.De q̄rto e longin/
quo nob innaſcit̄ collaudatio dei in om̄ibꝫ
Om̄s em̄ creature efferūt deū. Quid faciā
Cātabo cū oībꝫ. Groſſa corda in cythara
nō bn̄ ſonat.ſ3 cū alijs eſt ꝯſonātia. Figu/
raꝝ ſigna ab oībꝫ creaturꝭ accipiunt̄ in ſcri/
ptura ad laudandū deū.vt pꝫ in Laudate
dn̄m de cel̄.⁊ in Bn̄dicite oīa opa dn̄i dn̄o
a ſūmo vſq3 deorſum ſic hō deū videns. in
om̄ibꝫ deū guſtās.in oībꝫ tribꝫ viribꝫ ſuis.
Pſ.ciij. Jocūdū ſit ei eloquiū meū. ego ṽo
delectabor in dn̄o.Vn̄. Delectaſti me dn̄e
in factura tua.⁊ magnificabo eū i laude. ſic
in om̄ibꝫ h3 guſtū ⁊ refectio3 intellectꝰ ⁊ affe
ctus. Ex his omibꝫ fructibꝫ ſurgat fructꝰ
amorꝭ ⁊ charitatꝭ q̄ intēdit̄ in oībꝫ Ois em̄
ſcriptura ordinat̄ ad charitatē Hi.xij.fru
ctus ordināt̄ ⁊ aſcēdūt ad charitatē. Deſcē
dendo aūt a charitate fluūt chariſmata.xij.
q̄ ſunt fructꝰ ſpūs ſc̄s ponit ap̄lus Gal̄.v.
Fructꝰ aūt ſpūs eſt charitas.gaudiu3.pax
ſapia.longanimitas.bonitas.benignitas.
māſuetudo.fides.modeſtia.ꝯtinētia.caſti/
tas. Gr̄a em̄ ⁊ iuſticia ⁊ ſapia nō pn̄t eē ſine
charitate ṽa. Fructꝰ dr̄ a frui. Frui aūt eſt
inherere alicui rei ꝓpter ſeipam. Vn̄ nec iu
ſticia nec nūciare futura nec ſcire myſteria
ſine charitate pſunt.Et h̄ ſentiūt om̄es do
ctores ⁊ ſancti.S3 ecce vna vetula q̄ hab3
modicū ortū.⁊ q2 ſolā charitatē h3.meliorē
fructū h3 q̄3 vnꝰ magnꝰ mgr̄ q̇ h3 maximū
ortū.⁊ ſcit myſteria ⁊ naturas reꝝ ſine cha/
ritate. Sufficiētia em̄ hoꝝ duodecim ſu
mit̄ p hūc modū.Quattuor ſūt diligēda in
charitate q̇bꝫ fruimur.deo.meipſo in deo.
ꝓximo in deo.corpe meo in deo. Deo autē
fruor qn̄ in deo ꝯq̇eſco p amorē.delector p
gaudiū.vnior p pacem. Et h̄ tria ordinata
ſunt.q2 vbi ē pax.neceſſe eſt vt ſit gaudium
⁊ vbi gaudiū.neceſſe eſt vt ſit q̇es. Secū
do fruor meip̄o in deo. Aīa aūt mea fruor
qn̄ illā poſſideo.q2 ſi trāſit res in poſſeſſio3
alteriꝰ.fructū nō habeo. Tūc aūt poſſideo.
qn̄ patiēter poſſum ferre aduerſa.Vn̄. Jn
patiētia vr̄a poſſidebitis aīas veſtras. Pa
tienter aūt ferre aduerſa nō debet eſſe a ca/
ſu vel fortuna.ſ3 intuitu mercedis. ⁊ hoc eſt
expectare mercedē p longanimitatem. Et
tertium eſt ꝯdonare iniuriā ⁊ offenſam per
bonitatē. Et ſic hec tria ſunt p patiam.lon
ganimitatē.bonitatē. Patiētia eſt aduerſa
tolerādo. Lōganimitas expectādo merce/
dem ex oībꝫ tribulatiōibꝫ. Bonitas libera
liter ꝯdonādo.Qn̄ eſt charitas patiēs.lon
ganimis.bona.tūc inundatiōes maris q̄ſi
lac ſugit. Sic Laurentiꝰ carbonibꝫ q̄ſi flo/
ribꝫ ⁊c̄. Hi fructꝰ ſunt in ſpiritu nō in carne
Vn̄ Jacobꝫ. Om̄e gaudiū exiſtimate ⁊c̄.

Tertio ꝓximo fruimur in deo.qn̄ habe/
mus charitatē ad ꝓximū. Et h̄ tripl̄r. Be/
nigne in aīa ⁊ in corde. Māſuete in ꝯtuber
nio. Fideliter in ṽbo vel ſigno. Cor beni/
gnū habeo qn̄ q̇cq̇d boni habet ꝓximus I
meū bonū refero. Sil̄r manſuetudo eſt q̄
hominē facit familiarē ⁊ ſocialē. Aliqui ho/
mines valde ſunt boni.⁊ tn̄ valde ſūt duri i
ſignis.ꝙ homo nō auderet eis apparere.ſ3
qn̄ homo familiarē ſe reddit.tūc eſt māſue
tus. Sil̄r fidelitas multū facit amabilem
q2 cōtinuat amiciciā. Et h̄ facit cōfidere de
hoīe magꝭ in ṽbo q̄3 in corde.q2 affectꝰ ē va
riabilis. Quarto fruor corpe meo i deo.
⁊ h̄ qn̄ mundū ſeruo corpꝰ meū.⁊ eſt qn̄ ſer/
uatur modeſtia in guſtu.ꝯtinentia in tactu
caſtitas in om̄ibꝫ ſenſibꝫ. Jn guſtu p̄ncipl̄r
notat̄ modeſtia ⁊c̄. Corpa luxurioſorū.gu/
loſoꝝ.incōtinentiū.nō ſunt in pace ſepulta.
Sic ḡ deſcēdēdo ex charitate q̄ eſt vnguē/
tum fluēs a capite in barbā. A barba vſq3
ad orā veſtimēti fit fruitio dei. Sic ḡ ſunt
duodecim illuſtratōes aſcēdēdo ad chari/
tatē.ſic ſunt duodecim fructꝰ deſcēdendo a
charitate. Hoc eſt illud Apoc̄.xxij.ꝙ dī ex
vtraq3 pte fluminis eſſe lignū vite afferēs fru
ctus.xij p duodecim mēſes. Ab vna pte flu
minis fructꝰ intellectuales. ab altera affe/
ctuales Ab vna pte fructꝰ aſcēdētes.ab al/
tera fructꝰ deſcēdentes. Jſte ḡ eſt fructus
ſc̄pturarum ſcilic3 charitaſ. Per hanc ſunt
myſteria intelligētie.theorie. Vnde Apoc̄.
xxij. Beati qui lauant veſtimenta ſua vt in
trent p portā ciuitatis. Foris autē canes
⁊ venefici.ſc3 a cōtemplatione ſcripture alie
ni. Et dicebat. Jmaginor illas duodecim
illuſtrationes primas aſcendentes que flu
unt a deo.⁊ ad deum termināt̄ur. ⁊ currūt
per totā ſcripturam.ſicut duodecim arcu/
los.vt in quamcūq3 anima intret. inueni/
at ſiluam arborum. et amenitatem fructu/
um.

Sermo.xix.

De modo ſtudendi in ſacra ſcriptura et ꝓficiendi ⁊ de theorijs ſacre ſcripture.

Produxit terra her

bam ⁊c. Dictū eſt de fructibꝫ ſacre
ſcripture. Et ad hos fructꝰ inuitat
nos ſapiētia eterna Eccī.xxiiij. Ego q̄ſi vi/
tis fructificaui ſuauitatem odoris. ⁊ flores
mei fructꝰ honoris ⁊ gratie. Trāſite ad me
om̄es qui cōcupiſcitis me. ⁊ a generatiōibꝫ
meis adimplemini. Si valuerimꝰ trāſire
oportet nos eſſe filios iſrael. q̇ trāſierūt egi
ptum. ſ3 egiptij etiā trāſierūt ⁊ ſubmerſi ſūt
Illi aūt trāſeūt egyptū vere qui totū ſuum
ſtudiū ponūt q̄liter a vanitatibꝫ trāſeant ī
regionē veritatꝭ. A veritate in vanitatē trā/
ſiuit adā. ps.xxxviij. Verūtñ in imagine ꝑ/
trāſit hō. ſ3 ⁊ fruſ. ⁊c. Theſauriſat ⁊ igno. ⁊c.
Mane ſicut herba trāſeat. mane flo. ⁊ trāſe
at veſpere decidat induret ⁊ areſcat. Qñ er
go amat̄ cōmutabile bonū. tranſitoriū. va/
num. tūc homo trāſit ⁊c. Et hūc tranſitū re
probat ſapiētia. Hic tranſitꝰ facit om̄e ma
lum. Sic trāſiuit lucifer cui dictū eſt. Iſa.
xiiij. Verūtamē ad infernū detraherꝭ. Ad
quē p̄mo ꝓiectꝰ eſt ꝑ culpā. Scd̄o ꝑ iudici/
um. Sic etiā fecit Adā poſtq̄ꝫ deſeruerat li
gnū vite abſcōdit ſe. Vidit em̄ ſe nudū ab
om̄ibꝫ habitibꝫ bonis. ꝓpter qđ abiectꝰ eſt
de ꝑadiſo. Sapīa ḡ ⁊ charitas ſunt princi
pales fructꝰ quibꝫ p̄ncipalit̄ eſt ꝯtraria va/
nitas. In cāticꝫ exp̄mit̄ ſapīa amoroſa. Nō
em̄ poteſt q̇s diſcedere a falſo ⁊ accedere ve
rum ex amore niſi elōget̄ a vanitate. Et id̄o
Eccl̄s p̄cedit hūc librū. vbi oſtēdit vanitatē
cū dicit. Vanitas vanitatū ⁊ om̄ia vanitas
Hec ꝓpoſitio ꝟa eſt. ⁊ probat̄ in toto libro
Oportet ḡ trāſire ab oībꝫ vanitatibꝫ ad ve/
ritatē vt ñ ſit delectatio niſi ī ſolo dō. Quō
aūt trāſeundū eſt. volūt oēs eſſe ⁊ ſapiētes ⁊
ſciētes. Sed ſcio ꝙ mulier decipit virum.
Sapiētia aūt eſt ſupra tāq̄ꝫ nobilis. ſed ſci
entia infra. Et videt̄ homini pulcra. ⁊ ideo
volūt ſibi eā cōiungi. ⁊ inclinat̄ aīa ad ſcibi
lia ⁊ ſenſibilia ⁊ vult eā cognoſcere ⁊ cogita
re ⁊ expiri ⁊ ꝑ ꝯſequens vniri. Et ita euane
ſcit vt Salomon q̇ voluit oīa ſcire ⁊ diſpu
tauit a cedro q̄ eſt in libano vſq̄ꝫ ad yſopū.
⁊ oblitꝰ eſt p̄ncipijs. ⁊ ideo eſt factus vanꝰ. ⁊
oblitus eſt ſui. Nō ſimus in hac parte ſocij
Salomonis ſ3 Dauid patris ſui quia nō
eſt securꝰ tranſitꝰ a ſciētia ad ſapiam. opor/
tet ḡ mediū ponere. ſ. ſanctitatē. Tranſitus
autē eſt exercitiū. exercitatio a ſtudio ſciētie
ad ſtudiū ſanctitatis. ⁊ a ſtudio ſanctitatis
ad ſtudiū ſapiētie. De q̇bꝫ ps.cxviij. Boni/
tatē ⁊ diſciplinā ⁊ ſciam doce me. Incipit a
ſummo. q² vellet guſtare q̄ꝫ bonꝰ ⁊ ſuauis ē
dñs. Ad ſapiam aūt ꝑueniri nō poteſt niſi
ꝑ diſciplinā. Nō eſt ḡ p̄ferendū vltimū pri/
mo. Malꝰ eſſet mercator q̇ ſtannū p̄ligeret
auro. Qui nō p̄fert ſciētie ſanctitatē nunq̄ꝫ
ꝓſperabit̄. Augꝰ. dicit de ciuitate dei. ꝙ an/
geli boni ſunt ſpūs. Hi em̄ dicunt̄ angeli.
ſc3 nūcij q² de humilitate gaudēt. Spiritꝰ
neq̄ꝫ vocant̄ demones. i. ſciētes. q² ab illius
ſtatu volūt nominari. Sed verendū eſt qđ
dicit Iob de behemoth. Sternet ſibi aurum
quaſi lutū. Per ſciam em̄ eſt tēptatio facilis
ad ruinā. Unde. Eritꝭ ſicut dij ſcientes bo
nū ⁊ malū. Unde q̇dā ſuprema nature vo/
lunt ꝑſcrutari ſicut de ꝯtingētibꝫ. Beatus
Bern̄. dic̄ de ḡdibꝫ ſuꝑbie. ꝙ p̄mū viciū eſt
curioſitas. ꝑ qđ lucifer cecidit. Per hoc eti/
am Adā cecidit. Appetitꝰ igit̄ ſcīe modificā
dus eſt. ⁊ p̄ferēda eſt ei ſapiētia ⁊ ſanctitas.
Qualiter ḡ ſtudendū eſt ſciētie ⁊ ſanctitati
⁊ ſapiētie. Oportet ſcire vt de fructibꝫ ſapiē
tie habeat̄ ⁊ ꝑ portas ciuitatis poſſimꝰ in/
troire. Eccleſiaſtes. x. Labor ſtultorū ꝑdet
eos qui neſciūt in vrbē ꝑgere. hoc ē. qui ne/
ſciunt ſtudere in q̇bꝫ oportet. In geneſi dr̄
ꝙ creauit deꝰ hominē ⁊ poſuit in ꝑadiſo vt
operaret̄ ⁊ cuſtodiret illū. Oportet operari
in ſacra ſcriptura ⁊ exercitari intellectum.
Sed multos īueni exercitātes corpꝰ. pau
cos ingeniū. Hec exercitatio eſt ſpiritus ad
pietatem. Prouerbiorum. xxiiij. Per agrū ho
minis pigri trāſitu ⁊ per vineā. ⁊ ecce totum
repleuerāt vrtice ⁊ ſpine. Hoc fit quādo ho
mo habet bonā diſpoſitionē ⁊ non exercet
eam. ſed creſcūt ibi vrtice malignitatis. ſpi/
ne cupiditatis. Maceria lapidū virtutum
deſtruit̄ propter diſſipationē cogitationū.
Prouerbio. xxiiij. Prepara foris opus tu/
um. ⁊ diligenter exerce agrū tuum.

Modus ſtudendi debet habere quat/
tuor conditiones. ſcilicet Ordinē Aſſidu
itatem. Complacētiam. Commenſurati
onem. Ordo diuerſimode traditur a di
uerſis. S3 oportet ordinate procedere. nō
vt de primo faciant poſteriꝰ. vel econuerſo
ſ3 ḡ q̄tuor genera ſcp̄tarum circa q̄ o3 ordīare

procedere ꝛ exercerí. Primi libꝛi ſunt ſacre
ſcripture. In teſtamẽto veteri ſcḋm Hieroni
mũ.xxij.libꝛi. In nouo teſtamẽto octo ſunt.
ſcḋi libꝛi ſũt oꝛiginalia ſanctoꝝ. Tertij ſen
tentie mgr̃oꝝ. Quarti doctrinaꝝ mũdiali/
um ſiue phoꝝ. Qui ergo vult diſcere q̃rat ſciẽti
am in fonte. qꝛ apud phos nõ eſt ſciẽtia ad
dandũ remiſſionẽ pctõꝝ. nec apud ſũmas
mgr̃oꝝ. qꝛ illi ab oꝛiginalibꝫ extraxerũt. Oꝛi
ginalia aũt a ſacra ſcptura. Vñ dic̃ Aug. ꝙ
ſp̃e decipi põt ꝛ alij. Sꝫ ibi eſt fides danda
vbi nõ poteſt eſſe deceptio. Et h̃ dic̃ Dioni
ſius de diuinis noïbꝫ ꝙ nihil aſſumẽdũ eſt
niſi qđ ex eloquijs ꝛc̃. Studere dꝫ xp̃i di/
ſcipulꝰ in ſacra ſcptura ſic̃ pueri pꝛimo addi
ſcunt A.b.c.d.ꝛc̃. ꝛ poſtea ſyllabicare. ꝛ po/
ſtea legere. ꝛ poſtea q̇d ſignificet ꝑs. Silr̃ ĩ
ſacra ſcriptura ſepe ꝑmo q̇s debet ſtudere
in textu ꝛ ip̃m hr̃e in ꝓmptu. ꝛ ĩtelligere qđ
dr̃ ꝑ nomẽ. nõ ſolũ ſicut iudeꝰ q̇ ſp̃ tẽdit ad
lr̃alẽ ſenſum. Tota ſcptura ẽ q̃ſi vna cytha
ra. Et ſicuti coꝛda ꝑ ſe nõ facit armoniã. ſꝫ
cũ alijs. ſilr̃ vnꝰ locꝰ ſcpture depẽdet ab alio
imo vnũ locũ reſpiciũt mille loca. Notã/
dum ꝙ qñ xp̃s fecit miraculũ de cõuerſiõe
aque in vinũ nõ ſtatim dixit. fiat vinũ. vł fe/
cit de nihilo. ſꝫ voluit vt miniſtri implerent
ydrias aq̃. vt dic̃ Grego. ad lr̃am. Quare
ſic fec̃. rõ nõ poteſt reddi. Sꝫ ſcḋm ſpũalẽ in
telligẽtiã reddi põt rõ. qꝛ ſpũſſanctꝰ nõ dat
ſpũalem ĩtelligẽtiã niſi hõ impleat ydrias.
ſcꝫ capacitatẽ ſuã. aq̃. ſ. noticia lr̃alis ſenſus
ꝛ ĩn eſſe ꝑt ꝙ deꝰ ꝯuertit aquã (ſenſus lr̃al').
in vinũ ſpũalis intelligẽtie. ꝓpter h̃ paulus
fuit altꝰ. qꝛ ip̃e didicerat legẽ ad pedes Ga
malielis. Vñ q̇ ſcripturã hꝫ potẽs eſt cum
eloquijs ꝛ etiã in venuſto ſmone. Vñ bea/
tus Bern̄. paꝝ ſciebat. ſꝫ qꝛ ĩ ſcptura mł'tũ
ſtuduit. iõ locutꝰ eſt elegãtiſſime. Primum
igit̃ eſt ꝙ hõ habeat ſcpturã nõ ſic̃ iudeꝰ qui
ſolũ vult corticẽ. Vñ q̇dã iudeꝰ ſemel legit
illud capl'm Iſa.liij. Dñe q̇s credidit audi
tui nr̃o ꝛc̃. ꝛ legebat ad lr̃am ꝛ nõ potuit ha
bere ꝯcoꝛdãtiã vt ſenſum faceret. ꝛ iõ pꝛoie
cit libꝝ ad terrã. imp̃cans vt deꝰ ꝯfunderet
Iſaiã. qꝛ nõ poterat ſtare qđ dicebat. Ad
hãc aũt intelligẽtiã nõ poteſt hõ ꝑuenire ꝑ
ſe ſꝫ ꝑ alios q̇bꝫ deꝰ reuelauit. ſ. ꝑ oꝛiginalia
ſanctoꝝ. vt Aug. Hiero. ꝛc̃. Opoꝛtet ergo cur
rere ad oꝛiginalia ſctõꝝ. Sꝫ qꝛ iſta ſũt dif/
ficilima. iõ neceſſe ſunt ſũme mgr̃oꝝ in q̇bꝫ
elucidant̃ difficultates. Sꝫ cauendũ eſt ꝺ

multitudine ſcriptoꝝ. Sed qꝛ iſta ſcripta
adducũt phoꝝ ỽba. neceſſe ẽ ꝙ homo ſciat
vel ſupponat. Eſt ergo ꝑiculũ deſcẽdere ad oꝛi/
ginalia. qꝛ pulcer ſmo eſt oꝛiginaliũ. Ser/
mo aũt ſcripture nõ ponit ſermonẽ ita pul
crũ. Vñ Augꝰ. ſi tu dimittis ſcpturã ꝛ in li
bꝛis ſuis ſtudeas. ꝓ bono nõ habet. ſic nec
paulꝰ nomẽ illoꝝ q̇ noïe pauli baptiſant̃.
Sacra ſcriptura in magna cautela legen/
da eſt. Maiꝰ aũt ꝑiculũ eſt deſcẽdere ad ſũ
mas mgr̃oꝝ. qꝛ aliqñ magnꝰ eſt in eis erroꝛ
ꝛ credũt ſe hr̃e ꝛ intelligere oꝛiginalia et nõ
intelligũt. imo eis ꝯtradicũt. Vñ ſic̃ fatuꝰ
eſſet q̇ vellet ſp̃ ĩmoꝛari circa tractatꝰ ꝛ nũq̃
accedere ad textũ. ſic eſt de ſũmis mgr̃oꝛuꝫ.
In his aũt hõ debet cauere vt ſp̃ adhereat
vie magis cõmuni. Deſcẽdere aũt ad phiam
eſt maximũ ꝑiculũ. Iſa.viij. Pro eo ꝙ abie
cit ꝓpl's iſte aq̃s ſyloe q̃ currũt cum ſilentio
aſſumpſit magis raſin ꝛ filiũ romelie ꝛc̃. Nõ
amplꝰ reuertẽdũ eſt in egyptũ. Notãdũ
de Hieronimo q̇ poſt ſtudiũ ciceronis nõ
habebat ſapoꝛẽ. iđo flagellatꝰ fuit añ tribu
nal. h̃ aũt ꝓpter nos factũ eſt. vt mgr̃i caue/
re debeãt ne nimis cõmendẽt ꝛ appꝛecient̃
dicta phoꝝ. Ne hac rõne ꝓpl's reuertat̃ in
egyptũ. vt exẽplo eoꝝ dimittãt aq̃s ſyloe in
q̇bꝫ eſt ſũma ꝑfectio. ꝛ vadãt ad aq̃s phoꝝ
in q̇bꝫ eſt ꝑiculoſa deceptio. Signatũ fuit
h̃ in gedeone. vbi illi q̇ ꝓbati fuerãt ad aq̃s
q̇ ſcꝫ lambuerũt ſic̃ canes. pugnauerũt et vi/
cerũt. ꝛ illi q̇ flexo poblice ꝛ curuati biberũt
reuerſi ſunt. Sꝫ vincẽtibꝫ date ſunt tube ꝛ
lagene ac lucerne. Cũ clãgoꝛe buccine ꝛ cõ/
ploſione lagenaꝝ vicerũt. Iſti ſũt p̃dicato/
res q̇ clangũt in p̃dicatiõe buccina. Lage/
ne ſunt exẽpla. lãpades ſunt miracła. Qui
eñ ꝓ veritate ſũt moꝛtui. miraculł choꝛuſca
uerũt ꝛ ſuꝑauerũt hoſtes. Iſti aũt q̇ bibũt
lingua ꝛ lambũt attrahẽdo ſic̃ canes q̇ lin/
gua aquã hauriũt. iſti ſũt q̇ de phia paꝝ ſu/
munt. ſꝫ iſti ſunt q̇ flexo poblice bibũt q̇ to/
taliter ſe ibi incuruãt. ꝛ illi curuant̃ ad erro
res infinitos. ꝛ inde fouet̃ fomentũ erroꝛis.
Quieuit ciuitas donec fermẽtaret̃ totũ. Et
fouet oua aſpidũ. ꝛ qđ ꝯfotũ fuerit erũpat
in regulũ. Nota de btõ Frãciſco q̇ p̃di/
cabat ſoldano. Cui dixit ſoldanꝰ ꝙ diſpu/
taret cũ ſacerdotibꝫ ſuis. Et ille dixit ꝙ ſcḋm
rõnẽ de fide diſputari nõ poterat. qꝛ ſup̃ ra
tionẽ eſt. nec ꝑ ſcpturã qꝛ illã nõ reciperent
illi. ſꝫ fieret ignis ꝛ ip̃e ꝛ illi intraret̃. Nõ eñ

tantū miſcendū eſt ꝺ aq̄ phie in vinū ſacre
ſcripture ꝙ vinū fiat aq̄. h̄ em̄ peſſimū mira
culū eſſet. Et legimꝰ ꝙ xp̄s de aqua fecit vi
nū. ſꝫ nō ecōuerſo. In eccl'ia ꝑmitiua etiā li
bros phie cōburebāt. vt Dyoniſiꝰ. Nō em̄
panes ī lapides cōmutari debent. Eſt ḡ or
do vt ꝑus ſtudeat hō in ſcꝑtura ſacra q̄ꝫtuꝫ
ad lr̄alē ſenſum. Poſt ī originalibꝫ. ⁊ iſta ſb
ỹciat ſacre ſcripture ſil'r in ſcriptis mḡrorū
⁊ in ſcripturꝫ phoꝝ. ſꝫ trāſeūdo ⁊ furādo. q̄/
ſi ibi nō ꝑmanēdū. Quid lucrata fuit rach/
el ꝙ furata fuit idola. tm̄ fuit lucrata ꝙ mē
tita fuit ⁊ ſimulauit infirmitatē. ⁊ ſedit deſu
per. ſic qn̄ quaterni phoꝝ abſcōdunť. Aque
em̄ noſtre nō debēt deſcēdere ad mare mor
tuū. ſꝫ in ſuā ꝑmā originē. Scđo oportꝫ
habere aſſiduitatē. Impedimētū em̄ maxi
mū lectio vagabūda. q̄ſi placēs modo hoc
mō illud. mō legere. mō aliud facere. Va/
gatio exterior ſignū eſt vagatiōis aīe. ⁊ iō
talis nō poteſt ꝓficere. qꝛ nō figiť in memo
ria. ſic̄ ponit exemplū Grego. Qn̄ hō vidit
faciē hoīs ſemel nō ita ꝑfecte poſtea cogno
ſcit. ſꝫ qn̄ frequēter vidit. poſtea cognoſcet.
Sic de ſacra ſcꝑtura. qꝛ ꝑmo faciē obſcurā
habet. poſtea qn̄ frequēter videť. efficiť fa/
miliaris. Tertio oportet hr̄e cōplacētiā
ſicut em̄ deꝰ ꝓporcionauit guſtū ⁊ cibum. qꝛ
cibꝫ dat saporē guſtui q̄ habet vim diſcreti
uā. ⁊ ex his duobꝫ cibꝫ incorꝑať. ſic ꝑmo oꝫ
ſumere ſcripturā. poſtea maſticare. deinde
incorꝑare. Ad q̇d homo bibet aquā turbi/
dam. Quid tibi ī via egypti vt bibas aquā
turbidā. ſꝫ bibe aquā ſalutarē ſapīe. No
ta ꝙ aīal qđ nō ruminat. immūdū eſt. Ru/
minatio em̄ fit in eo ꝙ aīal habet duos ven
tres. accipit cibū ad os. ⁊ totū ruminat. ⁊ ꝓ/
tritū ī aliū ventrē vlteriorē ꝓỹcit. ps̄. cxviij.
Q̄ dulcia faucibꝫ meis eloq̇a tua ſuꝑ mel
ori meo. Nō diligas meretricē ⁊ dimittas
ſpōſam tuā. Sap̄. viij. Hāc amaui ⁊ exqui/
ſiui eā. Nō accipias glādes ⁊ ſiliquas por/
coꝝ ⁊ ſuſpēdaris cū abſolon ꝑ capillos. ſcꝫ
affectꝰ tuos. Doctrine ſeculares ſunt quer/
cus alte. ꝓceres. inflexibiles. Noli comeđe
pepones egypti ⁊ porros ⁊ allea. ſꝫ māna ꝺ
celo. Sꝫ nō nauſeas ſuper cibo iſto. nō ſis
carnal' ſicut filij iſrl'. ⁊ hi nō inueniebāt niſi
vnū saporē. ſꝫ alij ſpūales inueniebāt oēm
saporē ſuauitatꝭ. Quartū eſt cōmenſura
tio. vel nō plꝰ ſaꝑe q̄ꝫ oportet. Mel inueni/
ſti comede qđ tibi ſuffic̄ ne forte ſatiatꝰ euo
mas illud. Ne plꝰ te extēdas q̄ꝫ ingenſū tu/
um pōt aſcēdere. nec infra maneas. Videť
in deſignatiōibꝫ huiꝰ vt dic̄ Dyoniſiꝰ. Se/
raph medijs volabāt alis vt nec ſiſtat hō ī/
fra q̄ꝫ pōt. nec aſcēdat ſupra illud qđ poteſt
Sic illi q̄ cantāt vltra vires nunq̄ꝫ bonaꝫ
faciūt armoniā vt dic̄ Augꝰ. Illi q̄ nō ordi
nant ſtudiū. ſunt ſicut pulli equoꝝ q̄ modo
currūt huc. mō illuc. ſꝫ iumentū plano paſ/
ſu vadit. Tm̄ ꝓficit vnꝰ durꝰ dūmodo ordi
naret ſtudiū ſuū ſic̄ ingenioſus ⁊ inordina/
te ſtudēs. Qui aūt vult in h̄ ſtudio ꝓficere.
oportet ꝙ habeat ſanctitatē vt poſſit ſtude/
re ad vitā timoratā. impollutā. religioſam.
edificatoriā. Primo. hec eſt vita ſanctoꝝ ti/
morata. vt in his q̄ agit ſꝑ timeat. ſiue va/
dens ad miſſas ſiue ad mēſam. ſiue ſtās. ſi/
ue ſedēs. qꝛ in oīmibꝫ pōt eſſe pctm̄. Job. ix.
Verebar oīa oꝑa mea. ſciēs ꝙ nō parceres
delinquēti. Optimū ſignū eſt timor. ⁊ peſſi/
mū eſt audacia. qꝛ talis nunq̄ꝫ corrigitur.

Scđo vita impolluta. ꝙ totū faciat ꝓpť
amorē dei. nō ꝓpter amorē alicuiꝰ rei. qꝛ oīs
amor ſuſpectꝰ eſt niſi ꝓbi dei. Vn̄ dic̄ Augꝰ.
⁊ Bern̄. in quadā epl'a ad quēdā monachū
Q̄ dilectio apl'oꝝ in corꝑe xp̄i impediebat
aduentū ſpūſſcti. q̇d ꝓo de amore creatura
rū. Ps̄. Renuit ꝯſolari aīma mea ⁊c̄. Cuſto
di me dn̄e vt pupillā oculi. Pupilla nō bn̄
cuſtodiť munda qn̄ eſt vapor vl' puluis vel
humor ī ea. Tertio ꝙ ſit vita religioſa clau
ſa ſicut maceria vinee. ſic oportet ꝙ hō faci
at ſibi refectionē guſtui lingue. Sane ſi q̇s
putat ſe religioſum eſſe nō refrenās linguā
ſuā ⁊c̄. Sepi aures tuas ſpinis. Vita nr̄a
nō debet eſſe data loq̄lis ſed lachrymis.

Quarto ꝙ ſit vita edificatoria proximi. vt
ſit paratꝰ oīes edificare. ⁊ doleat ſi quis ex
ip̄o ſcandalizať. ⁊ dꝫ cauere damna alteriꝰ.
qꝛ ſi ego ſolꝰ bn̄ comederē ⁊ alij ieiunarent.
male factū eſſet. Et iſte eſt fructꝰ alioꝝ. Itē
ſequiť ex his ſcꝫ ex ſcīa ⁊ ſanctitate ſtudium
ſapīe. qđ ꝯſiſtit in q̄ttuor q̄ ſunt neceſſaria. ſ.
recognitio internoꝝ ⁊ externoꝝ defectuuꝫ.
Vn̄ in frōte appollinis ſcriptū erat. Reco/
gnoſce teip̄m. qꝛ ſine h̄ impoſſibile eſt deue
nire ad ſapīam. Vn̄ q̄ꝫto ſapiēs plus ꝓficit
tāto plꝰ ſe deſpicit. Vn̄ malꝰ mercator eſt q̄
ſe ꝺcipit. qđ fac̄ q̄ ſe appc̄iať plꝰ q̄ꝫ vꝫ. ſꝫ alios
appreciari ⁊ ſe deſpicere h̄ eſt ꝑncipaliſſimū
ſtudiū ſapīe. vt ſibi ꝑſuadeat hō ſuos defe/
ctus. ⁊ fiat humilis in oculis ſuis Secū

dum ſtudiū eſt caſtigatio paſſionū. que ſūt
ſeptē affectiōes aīe. quattuoꝛ pncipales ꝛ
tres annexe. ſ. timoꝛ. doloꝛ. ſpes. gaudiū. de/
ſideriū. verecūdia. odiū. Jn oībꝫ his con
tingit excedere. Puer eñ qñ nimis clamat
cōpeſcit̃. ſic hō cenſura q̄dā iudiciali debet
domare ꝛ reſtringere hmōi paſſiones. Ut
qñ venit doloꝛ dicat̃ ſibi. ſta in pace. ꝛ ſic de
alijs. ꝛ p̄ſertim debet deſerere iſtas pncipa/
les ꝛ pueriles affectiōes. Pueri eñ inſecu/
toꝛes ſunt paſſionuꝫ. Maledict⁹ eñ puer
centū annoꝝ. Tertiū ſtudiū eſt oꝛdinatio
cogitationū. Uñ. Stult⁹ ꝑ feneſtrā pſpicit
in domū ꝓximi. Et hec ē maioꝛ difficultas
oꝛdinare fantaſmata nr̃a. vt qñ ſum⁹ in ec/
cleſia. nil cogitem⁹ niſi de officio nr̃o. ꝛ ſic de
alijs. ꝛ neceſſario opoꝛtet oꝛdinare has co/
gitatiōes ad h̄ ꝙ ſpūſſanct⁹ intret ꝑ ſapien
tiā. qꝛ ſpūs ſapiētie diſcipline effugiet fictū.
ꝛ aufert ſe a cogitatiōibꝫ q̄ ſunt ſine intelle/
ctu. Jō opoꝛtet hr̃e certas materias circa
quas nos exerceam⁹. Quartū ſtudiū eſt
deſiderij ſurſum actio. h̄ facit alia ſtudia va
lere ꝛ poſterioꝛa obliuiſci. Extēdam⁹ nos
ꝛc̄. Sapiētis oculi in capite ei⁹. Coꝛ ſapien
tis in dextera ei⁹. Hoc ſtudiū ſapientis. vt
nō decliner ſtudiū noſtꝝ niſi ad deū q̇ eſt to
tus deſiderabil̃. Hec q̄ttuoꝛ ſunt difficil/
lima niſi habeant̃ p̄ma ſtudia. ꝛ cū his ſunt
facilima. Uñ facile eſt tūc hr̃e dominiū ſup̄
paſſiones. Uñ dr̃ de quodā ph̄o qui dixit
ſeruo ſuo. qm̄ te affligerē ſi nō eſſem irat⁹.

Sermo. xx.

De ꝯtemplatiōe q̄ fit ꝑ modū diuerſum
ſideo ſoli ꝛ lune ꝛ ſtellis cōparat̃. Ac de viſio
ne intelligētie ꝑ ꝯtemplationem ſuſpenſe.

Cōſideratio quarta

Dixit quoqꝫ de⁹
Fiāt lumiaria in firmamēto celi.
ꝛ ſint ī ſigna ꝛ tp̄a ꝛ dies et annos
ꝛ diuidāt diē ac noctē. Et fecit de⁹ duo ma
gna lumiaria. Lumiare mai⁹ vt p̄eſſet diei
Lumiare min⁹ vt p̄eſſet nocti. ꝛ ſtellas. Et
poſuit illas ī firmamēto. ꝛ vidit de⁹ ꝙ eſſet
bonū ꝛ factū eſt veſpe ꝛ mane dies quart⁹.
Dictū eſt ſupra ꝙ de⁹ dedit Danieli ītel/
ligentiā oīm viſionū. Ex occaſiōe huius di
ſtincte ſex viſiones correſpondent opibꝫ ſex
dierꝝ. Nūc dicēdū eſt de q̄rta. ſ. ſpecie intel
ligētie ſiue viſione ꝑ ꝯtemplationē ſuſpēſe.
Sed intelligēdū ꝙ hāc viſionē null⁹ habꝫ
niſi ſit vir deſiderioꝝ. nec poteſt eā hr̃e niſi ꝑ
magnū deſideriū. Uñ ps. xxxiij. Guſtate ꝛ
videte qm̄ ſuauis eſt dñs Primo dic̃. guſta
te. Guſt⁹ eñ ſuauis nō eſt niſi p̄cedat appeti
tus guſtabilis ad guſtabile ſuſcipiendum.
Hec aūt intelligētia ſuſpēſa debet ītelligi ꝑ
opus quarte diei. in q̄ luminaria facta ſunt
Aīma aūt illa ſola ꝑ ꝯtemplationē ſuſpēſa
eſt q̄ habet ſolē ꝛ lunā ꝛ ſtellas in firmamen
to ſuo. Cōſidera. Si modo nō eſſet ſol ꝛ lu
na ꝛ ſtelle in firmamēto. q̇d eſſet mūd⁹. nō
eſſet niſi quedā maſſa tenebroſa ꝛ hoꝛribil̃.
Sic eſt de aīa. Que nō habet grām ꝯtēpla
tionis eſt ſicut firmamētū ſine luminaribꝫ. ſꝫ
q̄ habet. eſt firmamētū oꝛnatū luminibus.
Et ſic differt celū nō habēs luminaria a ce
lo habēte. ſic aīa nō habēs ab aīa diſpoſita
ad h̄. vñ differt ſicut angel⁹ a beſtia. Beſtia
lis eſt hō carēs his ꝛ habēs faciē ad terraꝫ
ſicut aīal. Sꝫ plen⁹ luminibꝫ eſt tot⁹ angeli
cus. Jn q̄rto die fecit de⁹ ſolē ꝛ lunam ꝛ
ſtellas. Et h̄ viſio eſt pncipaliter circa tria.
Circa luculētā ꝯſiderationē celeſtꝭ monar
chie. Circa luculentā ꝯſiderationē militātꝭ
eccl̃ie. Circa luculentā ꝯſiderationē mentꝭ
humane hierarchizate. Niſi eñ ſpeculet̃ ſū
mam monarchiā ꝛ ꝯtueat̃ deſcēſum eccl̃ie
militātis ab ea. ꝛ ſuā ipſi⁹ hierarchie adoꝛ/
nationē. nunq̄ꝫ erit ꝯtēplatiua. Et tūc habe
bit lucē ſolarē. lunarē. ſtellarē. Prima cōſi
deratio cōparat̃ luci ſolari. Secunda luci
lunari. Tertia ſtellari. Hec aīa eſt felix que
ſe cōtuet̃ oꝛnatā ꝛ cōfoꝛmē illi hieruſalem. ꝛ
hierarchiā illuſtratā. ſ. angelicā. ꝛ hierarchi
am illuſtrantē. ſ. diuinū pncipatū. ꝑſonarū
luculentā diſtinctionē. Ergo ꝯſideratio ce/
leſtis monarchie aſſimulat̃ luci ſolari. Pro
pter triplicē rōnem. ꝓpter fulgoꝛē puritatis
p̄cipue. ꝓpter fulgoꝛē limpiditatꝭ p̄clare. ꝓ/
pter fulgoꝛē inflāmatiōis viuifice. Hec tria
hꝫ illa ꝯſideratio rōne p̄me. ꝛ eſt ſūme digni
tatis ꝛ excellētie. q̄ habet puritatē. ꝛ elonga
tur ab ōmi fece corruptiōis. De illa purita/
te. Sicut ſol oꝛiēs in altiſſimis dei. ſic mu/
lieris bone ſpēs in oꝛnamētum domus ſue
Hec ꝯuenit eterne ſapiētie ꝛ mēti. eterna ſa
piētia illuſtrate. Eſt eñ ſicut ſol pura. qꝛ ſol
nō eſt altioꝛ omībꝫ planetis localiter ſed ſol
dr̃ altiſſim⁹ rōne altiſſime puritatꝭ. actiuita
tis. ꝛ luminoſitatꝭ. Uñ eſt ſm̄ Jſidoꝝ ſol q̄
ſi ſolus lucēs. Hec ſapiētia eſt eterna. q̄ vbi
ꝙ attingit ꝓpter ſuā mundiciā. Cōparatur

aũt mulieri bone nõ ꝓpter aliqđ fedũ ſꝫ rõe
fecũditatis ad ꝯcipiẽdũ.ꝓducendũ.parien
dũ.q̊cquid eſt de vniuerſitate legũ ⁊ exẽpla
riũ. Omes em̃ rõnes ꝯcipiunt̃ ab eterno ĩ
vulua eterne ſapiẽ ſeu vtero.⁊ maxime ꝑ̃de
ſtinatõis. Vñ q2 ab eterno rõnes ꝑ̃deſtina
tiõis ꝯcepit nõ poteſt nos ñ diligere.⁊ ſicut
ab eterno ꝯcepit.ſic in tp̃e ꝓduxit ſiue pepe
rit ⁊ poſtea in carne patiẽdo ꝑturiuit. Et q̊
poteſt h̃ intelligere.intelligit ⁊ h3 altiſſimã
ꝯtẽplationẽ. Eſt g̊ hec ꝯſideratio illꝰ eẽ pu/
riſſimu.puriſſimũ aũt q2 ſimpliciſſimũ.ſim
pliciſſimũ aũt q2 ſumme vnũ. Jõ d2 iſrael
viro cõtẽplatiuo. Audi iſrael dñs deꝰ tuus
vnꝰ eſt. Silr̃ aĩa ꝯtẽplatiua intelligit̃ ꝑ mu
lierẽ illã. Et dicunt̃ aĩe ꝯtẽplatiue filie hie/
ruſalẽ.q2 formoſe ⁊ fecũde. Et formoſitas ẽ
fecũditas.q2 q̃to plꝰ ꝯcipiũt lumina. tãto
formoſiores ſunt. Vñ. Beati mũdo corde
q̃m ipi deũ videbũt. Vñ ꝑ puritatẽ nõ rati
onẽ oportet nos introire in ꝯtemplationẽ.
Et iõ cũ ſimplicibꝫ ſermocinatio eiꝰ.q̊ hñt
mẽtes puras nõ excecatas ꝓpter maliciã ſu
perueniẽtẽ. Aĩme g̊ q̃ ſunt formoſe ⁊ fecun/
de dicunt̃ filie hierl̃m. ⁊ intelligunt̃ ꝑ ſolem
rõne formoſitatꝫ.ꝑ mulierẽ rõne fecũditatꝫ

Secũdo ſoli cõparat̃ ꝓpter fulgorẽ lim/
piditatꝫ ꝑ̃clare. vbi maior fulgor.ibi maior
claritas ⁊ limpiditas. Eccĩ.xlij. Sol illu/
minãs ꝑ om̃ia reſpexit. ⁊ glĩa dñi plenũ eſt
opus eiꝰ. Vñ Grego. Quid eſt qđ nõ vide
ant q̊ videntẽ om̃ia videt. Aĩa beati Bñdi
cti bñ fuit cõtẽplatiua.q̊ totũ mũdũ vidit ĩ
vno radio ſolis. Non multũ ſtuduerat ipe.
nec libros habebat.q2 ipe.xiij. anno mũdũ
dimiſerat ⁊ latitabat int̃ frutecta cũ illis be
ſtijs ſicut vna fera. Vñ etiã paſtores credi/
derũt eũ ferã. Et dicit Gregoriꝰ. Mũdus
nõ fuit coanguſtatꝰ in vno radio ſolis.ſꝫ eiꝰ
animꝰ dilatatꝰ. q2 vidit oĩa in illo cuiꝰ ma/
gnitudine om̃is creatura anguſta eſt ⁊ ꝑua
⁊ modica. Sap̃. Momẽtũ ſtatere eſt añ te
orbis.⁊ ſicut gutta rorꝫ antelucani. De hac
ꝑ̃claritate d2 Sap̃.vij. Eſt em̃ ſpecioſior ſo
le ⁊ ſuꝑ omnẽ diſpoſitionẽ ſtellaꝝ.luci cõpa
rata inuenit̃ purior. Cõſidera ꝙ in aĩa con
tẽplatiua deſcribit̃ vniuerſus orbis. ⁊ qui/
libet ſpũs celeſtis q̊ in ſe h3 deſcriptũ totuꝫ
orbẽ. Deſcribit̃ etiã radiꝰ ſuꝑſubſtãtial̃ qui
⁊ vniuerſum orbẽ ⁊ vniuerſum ſpm̃ ꝯtinet.
Ergo in aĩa ꝯtẽplatiua mira ſunt lumina ⁊
multa pulcritudo. Sic g̊ mũdꝰ pulcer eſt a

ſũmo ad imũ.ab initio ad finẽ. Deſcriptus
in aĩa facit ſpeculũ ⁊ quilibet ſpũs eſt ſpecu
lum.⁊ ſic in aĩa eſt mira numeroſitas.ſũmꝰ
ordo.ſũma ꝓporcionalitas. Pulcra g̊ eſt nu
meroſitas ſpirituũ.q2 quotiẽs in aĩa ſic re/
lucet cognitio orbis terraꝝ.⁊ ſpũum bono
rũ ⁊ radij ſuꝑſubſtãtial̃ totiẽs in ea eſt mi/
ra refulgẽtia Et ex h̃ eſt ſpecioſior ſole. Rur
ſus radiꝰ q̊ ꝯtinet omnẽ diſpoſitionẽ ⁊ repꝫ/
ſentat vel ꝯtinet om̃es theorias eſt in aĩma
⁊ in illo aĩa abſorbet̃ ꝑ mẽtis trãſformatõꝫ
in deũ. Et iõ eſt aĩma ſuꝑ oẽm diſpoſitionẽ
ſtellaꝝ. Tertio hec conſideratio cõparat̃
luci ſolari ꝓpter fulgorẽ inflãmatiõis viuifi
cantẽ mirifice. Eſt em̃ radiꝰ ſolis ad viuifi/
candũ.nõ ad ꝯſumẽdũ niſi ꝑ accidẽs ex qui
buſdã diſpoſitiõibꝫ. De h̃ calore inflãmãte
Eccĩ.xliij. Sol in aſpectu annũciãs ĩ exitu
vas admirabile.opꝰ excelſi. Jn meridiano
exurit terrã.⁊ in cõſpectu ardoris eiꝰ q̊s po/
terit ſuſtinere. Tripl̃r ſol exurẽs mõtes.ra/
dios igneos exufflans ⁊ refulgẽs radijs ſu
is excecat oculoſ. Vult dicere ꝙ quãdo ſol
aſpicit̃ ꝙ ipe ſol ſic annũciat q̃ ſunt apud ſe
⁊ in ſe.⁊ orit̃ ſuꝑ emiſperiũ mẽtis ꝙ in meri
diano exurit.⁊ in ꝯſpectu ardoris eiꝰ nõ po
teſt aliq̊s ſuſtinere. Aĩme em̃ nõ ſubleuate
ſunt q̃ſi in hyeme. Sꝫ que ſunt eleuate ad
mediocrẽ ꝯtẽplationẽ ſunt q̃ſi in vere. Sꝫ
que eleuate ſunt ad exceſſus ſunt ſicͭ ĩ eſtatẽ
⁊ ꝑcipiũt fructꝰ autũnales q2 q̊eſcũt. Tunc
em̃ in autũno colligũt fructus ⁊ faciũt ⁊ ce
lebrãt ſolẽnitates in autũno.ſꝫ vbi exurit ĩ
meridie qñ in maxima ꝟtute eſt.hoc eſt ĩ ce
lo. Jbi em̃ ꝑfecta eſt ꝯtẽplatio ⁊ illos inflã
mãtes ardores quos emittit in aĩas illas q̃
habẽt exceſſus mẽtales.nullus poteſt expli
care. Si em̃ ſm̃ apoſtolũ gemitꝰ ſunt inex/
plicabiles q̊bꝫ poſtulat ꝓ nobis ſpũs.quot
ſunt exceſſus.q̊t ardoreſ. Unde quis ex vo
bis poterit habitare cũ ardoribꝫ ſempiter/
nis. Et tamẽ ſol exurit tripl̃r. q2 ſol eternꝰ
terrã illam hierarchicã.⁊ iſtã humanã irra
diat ⁊ inflammat triplici ⁊ triformi amore ⁊
ſurſum agit in deũ.vt ꝙ illã tentionẽ viſio/
nem ⁊ fruitionẽ. hanc charitatẽ đ corde pu
ro.cõſcientia bona.fide nõ ficta.hierarchiã
dico ſm̃ trinas hierarchias collocatã Sꝫ
quid eſt ꝙ iſte radiꝰ excecat cũ potiꝰ deberet
illuminare. Sꝫ iſta excecatio eſt ſumma il/
luminatio.q2 eſt in ſublimitate mẽtis vltrã
humani intellectꝰ inueſtigationẽ. Jbi intel

lectus caligat. q2 ibi nõ poteſt inueſtigare.
q2 tranſcēdit omnē potentiā inueſtigatiuā.
Ergo eſt ibi caligo inacceſſibilis. q̄ tamē il/
luminat mētes q̄ pdiderūt inueſtigatiões
curioſas. Et h̄ eſt q̄ đr dñs inhabitare i ne
bula. Pſ. xvij. Et poſuit tenebras latibulū
ſuū. Hec eſt ꝯſideratio luculēta celeſtꝫ hie
rarchie, ꝓpter hec ꝗ tria đr ſol. ⁊ de h̄ pōt ac/
cipi qđ ſcribit̃. ij. Mach. vi. Refulſit ſol i cli
peos aureoſ. ⁊ reſplenduerūt mōtes ab eis
ſicut lāpades ignis. Clipei ſunt rōnes eter
ne. p̄deſtinationū eternaꝝ. q̄ habēt rōnē ar
mature. ⁊ rōnē fulgorꝫ incōparabilis. Sol
eternus ſcꝫ ſapia eterna refulget in clipeis.
qñ ſublimat deꝰ mentē ꝯtēplatiuā ad pcipi
endū fulgorē veritatꝫ eterne. Illaꝝ rōnum
etiā mōtes reſplēdent. q2 ſol iſte p iſtas rō/
nes q̄ſi p clipeos aureos illuminat mētes.
hoc eſt. ſpūs in eternitate firmatos ⁊ ſubli/
matos. q̄ reſpiciūt p̄mo oriētales radios p̄
maria viſione. Meridionales pfecta illu/
ſtratiōe. Occidētales poſtrema tentiōe. Hi
radij tripl'r oriunt̃ a ſole. ⁊ ſplendēt ſic̄ lam
pades ignis q2 eſt ibi inflāmatio pmaxima
Et h̄ eſt tota cauſa inflāmatiōis. ꝯtēplatio
nis. q2 nūq̄ꝫ venit ad ꝯtemplatiōꝫ radiꝰ ſplē
doris q̄n etiā inflāmās. Et iō in cāticis lo/
quit̃ ſalomon p modū amorꝫ ⁊ p modū cā/
tus. q2 ad illos fulgores nō poteſt pueniri
niſi p amorē. Itē ꝯtēplatio ꝯſiſtit in cōſi
deratiōe luculēta militātꝫ eccl'ie. Hec ꝯſide
ratio itelligit̃ p lucē lunarē. q̄ nō nouit hāc
nō poteſt q̄cq̄ꝫ ꝯphendere. Vñ nō eſt orna
tum celū niſi habeat lumiare maiꝰ ⁊ lumia/
re minꝰ. Vñ Ioh. Apoc. xxj. Vidit ciuita/
tem hierl'm nō ſolū ſtantē. imo etiā deſcen/
dentē a deo formatā ⁊ ornatā. Sic̄ em̄ radi
us ſolis p lunā illumiat noctē. ſic radiꝰ di/
uinus p eccl'iam illumiat ipam aiam ꝯtem
platiuā. Radiꝰ em̄ diuinus in celeſti hierar
chia vmbrā nō hꝫ. ſicut lux ſolis nō habet
tenebroſitatē in ſe ſiue in ſuo fonte. ſꝫ in lu/
na que hꝫ obſcuritatē ⁊ nō eſt ſimpl'r clara.
Sic in eccl'ia militāte in qua eſt radiꝰ in fi
guris ⁊ in enigmatib; Cōparat̃ eccl'ia mi
litās lune, ꝓpter refulgētiā obſcurā ſiue ſim
bolicā. ꝓpter refulgentiā exceſſiuā ſiue exta/
ticam. ⁊ ꝓpter refulgentiā ordinatā. Prima
ergo refulgētia i eccl'ia eſt obſcura ⁊ ſimbo/
lica ſacramētoꝝ ⁊ figuraꝝ p que decurrit ec
cleſia a p̄ncipio vſq̄ꝫ ad finē. De h̄ Ecc. xliij
Luna in omib; in tp̄e ſuo. oñſio tempis ⁊ ſi
gnum eui. Quo dicit. q̄ luna eſt manifeſta/
tio tēpoꝝ ⁊ p modū ſignatiōis. ⁊ hoc eſt i ec
cleſia p ſimbola. q2 aliter nō eſt poſſibile no
bis lucere diuinū radiū niſi anagogice cir/
cumuelet̃. ſm Dyoniſiū. Vnde lunā vide/
re poſſumꝰ nō ſolē. q2 radiꝰ ſolis cōtempat̃
nobis p lunā. Sic radiꝰ eternꝰ nō pōt aſpi
ci in ſe. ſꝫ ſi nos aſpicimꝰ illū radiū vt eſt i ec
cleſia velatus p ſacramēta ⁊ figuras poſſu/
mus aſpicere. q̄ nobis oſtēdit que ſūt facta
⁊ fienda. que in eternitate. que ſūt facta p al
legoriā. que ſunt faciēda p tropologiā. que
in eternitate p anagogiā. Intelligimus em̄
aliq̄ modo figuraꝝ doctrinā. quib; teſtam̄
tū vetus ⁊ nouū plenū eſt. vt patet p apl'm.
q̄ paſſio xp̄i ⁊ veritas fuit ⁊ figura. ſimiliter
reſurrectio. ⁊ ideo figure nondū explanate
ſunt. ſed qñ luna erit plena. tūc erit apertio
ſcripturaꝝ. ⁊ libri aperient̃ ⁊ ſeptē ſigilla ſol
uent̃ que adhuc nō ſunt apta. Credite mi/
hi. tūc videbimꝰ quaſi p plenilūniū quādo
noſter rex leo de tribu iuda ſurget ⁊ aperiet
librū qñ ꝯſūmabunt̃ paſſiones xp̄i q̄s cor/
pus xp̄i patiet̃. Oportet em̄ ſurgere Hero
dem. ſub q̄ deludat̃ xp̄s. ⁊ petrꝰ incarceret̃
Itē ſcđo cōparat̃ lune, ꝓpter refulgētiam
exceſſiuā ſiue extaticā. Ecci xliij. A luna ſi/
gnum diei feſti. luminare qđ minuit̃ in ꝯſū
matōne. Menſis ſm nomē eiꝰ eſt. creſcēs mi
rabiliter in ꝯſūmatiōe. Quo dicit de luna.
⁊ q̄ mirabiliter creſcit in ꝯſūmatione. ⁊ mi/
rabiliter diminuit̃. Et hoc veꝝ eſt ſiue i con
ſūmatione in ꝯiunctōe eiꝰ cū ſole ſiue i op/
poſitione Quādo em̄ eſt in plena oppoſitio
ne ad ſolē tūc diſtat ab eo magis q̄ꝫ poteſt.
⁊ tūc minꝰ illuminat̃ ſm veritatē q̄ꝫ i alio tē
pore. Quod ſic ꝓbat̃. Regula eſt in pſpecti/
ua. q̄ quādo corpꝰ ſpericū luminoſuꝫ ē ma
ius q̄ꝫ corpus opacū ſpericū qđ illuminat.
Quāto magis appropinq̄t corpꝰ ad corpus.
tāto magis illuminat̃ corpus opacū. quia
baſis corpis luminoſi eſt maior ⁊ angulus
radioꝝ maior. qñ vero diſtat angulꝰ. mior
eſt. ⁊ baſis minꝰ ō corpe opaci attingit. Sꝫ
qñ eſt in plena oppoſitiōe. eſt ibi in maxima
diſtātia. ergo tūc minꝰ illuminat̃ ſm verita
tem. ⁊ plꝰ ſm apparentiaꝫ. q2 tūc vocat̃ luna
plena. Itē apud ꝯiunctionē eſt ecōuerſo.
quia tūc illuminat̃ magis ſm veritatē. ⁊ mi
nus ſm apparētiā noſtrā. q2 tūc nihil vide/
mus de luna. Ergo ſiue ꝯſūmatio intelliga
tur vel q̄ꝫtū ad oppoſitionē vel q̄ꝫtū ad con/

ſunctionē.vtrūqꝫ veꝝ eſt.ꝛ ꝙ mirabilit̄ cre/
ſcit.ꝛ ꝙ mirabiliter minuit̄ in ꝯſummatiōe
Luna q̄ creſcit ꝛ minuit̄ ſignat hoīem ī vi/
ta actiua ꝛ ꝯtēplatiua ſicut ꝛ ſtella matutīa.
que aliqñ p̄cedit ſolē.ꝛ tūc ſignat ꝯtempla/
tiuā.ꝛ aliqñ ſequit̄.ꝛ tūc ſignat actiuā vitā.
Hec luna eſt eccl'ia vacās ꝛ cōtēplationi et
actioni. Qñ vacat ꝯtēplationi tūc ſūme il/
luminat̄ fulgoribꝫ celeſtibꝫ. Qñ vero actiōi
vacat.tūc minꝰ illuminat̄. Et nō viuit hō q̄
nō minuat̄ qñ dat ſe actiōi.excepto xp̄o qui
fuit ꝑfectꝰ in actiōe ꝛ ꝯtemplatiōe. Vñ nul/
lus hō ſapiēs vnq̄ꝫ deſcēdit ad actionē.ma
xime p̄ſidentiū.niſi quadā neceſſitate.quia
ſm Grego.in paſtoral'. Pollēs ꝟtutibꝫ iui/
tus accedit.carēs ꝟtutibꝫ accedit nō coactꝰ
qꝛ ex hoc minuit̄ lumen id qđ eſt maxime il
luminatiōis.ſ.ꝯtemplatiōis. Sꝫ ecōtra ſic̄
ſpōſa deſiderat ſpōſum.ꝛ materia formā.et
turpe bonū. Ita aīa appetit vniri ꝑ exceſſuꝫ
ꝯtemplatōis.ꝛ tūc qñ emiſperiū aīe totum
luminibꝫ plenū eſt.tūc hō exteriꝰ fit totꝰ de/
formis.tūc hō fit ſine loquela. Vñ tunc ha
bet veritatē illud Can.j. Nolite me cōſide/
rare ꝙ fuſca ſim qꝛ decolorauit me ſol.quia
tūc maxime ꝯiūgit̄ luminibꝫ interioribus.
Vñ Exo.iiij. Ex q̄ locutꝰ es ad ſeruū tuū i/
peditioris ꝛ tardioris lingue factꝰ ſuꝫ. Si/
militer iacob iſrael vir fortꝭ in vita.fortifica
tus fuit in luctu angeli.emarcuit tñ neruꝰ fe
moris eiꝰ ꝛ factꝰ eſt claudꝰ. Quia hec ꝯtem/
platio facit nigraꝫ aīam apparere hoībꝫ qñ
ſūmo ſoli ꝯiūgit̄. Hec eſt ſic̄ Heſter que nō
querit mūdū muliebrē.ſꝫ ꝯtēta eſt naturali
pulcritudine.nec q̄rit iſtos ornatꝰ meretri/
cios. Nā dicebat beatꝰ Franciſcꝰ. q̄a dico
vobis ꝙ nūq̄ꝫ q̄ vult apparere poteſt venire
ad ꝯtemplatiōꝫ. Tertio cōparat̄ lune ꝑ/
pter refulgentiā ordinatā. Vnde Ecc̄i.xliij
Vas caſtroꝝ in firmamēto celi reſplendet
Dicit̄ de luna. Omīa em̄ q̄ ſunt in ecc̄ia ſūt
ſm ratōnē ordinis ordinatōe robuſta. pul
cra.iocūda. Propter p̄mū dr̄.vas caſtrorū
acies ordinata. Quid vides in ſunamite ni
ſi choros caſtroꝝ.qꝛ iſte ordo totꝰ eſt ad pu
gnandū ꝯtra vniuerſitatē hoſtiū. Itē ha/
bet iocunditatē.iō dicit Reſplēdet. Et h̄ eſt
gloria que ē formoſitas cū iocūditate. Vñ
ꝛ diuites oñdunt gl'iam ſuā incedēdo ī glo
ria veſtiū.ꝛ leticiam ſicut in nuptijs ꝛ feſtis.
Hec eſt ſecūda ꝑs ꝯtemplatiōis. cōſidera/
re ſcꝫ eccl'iam ſm ꝙ eſt ſuꝑueſtita figuris et
theorijs.ꝛ ſm ꝙ illuſtrata a ſole.ꝛ ſm ꝙ eſt
ordinata ad pugnandū.ꝛ ſic eſt luna in fir/
mamēto aīme vt ꝯſiderat̄ ꝑ theoriā ſimbo/
licam.ꝑ theoriā ꝓprie dictā. Tertia ꝑs cō
templatiōis eſt in ꝯſideratiōe luculēta mē/
tis humane hierarchizate.ꝛ hec intelligit̄ ꝑ
ſtellas ſiue ꝑ lucē ſtellaꝝ. que q̄dē habet ra
diationē manſiuā.decorā. iocundā. Aīma
q̄ habet hec tria ē hierarchizata De radi
atione māſiua que eſt ī aīa hierarchica dici
tur in libro Judic̄.v. Stelle manētes in or
dine ꝛ curſu ſuo pugnauerūt ꝯtra Syſarā
Sic̄ em̄ ſtelle ſunt fixe in celo.ſic oportet ꝙ
ꝯtemplatiuꝰ ſit fixꝰ ꝛ māſiuꝰ. nō vacillās. ñ
hñs oculos tremulos ſꝫ aquilinos. Vnde
Dyoniſiꝰ. Habēs oculos ſcꝫ inueſtigatōis
ratiōis.debet eſſe fixus fixione ſyderea ma
nens. Nō manet aūt niſi habeat curſum et
ordinē ſcꝫ hierarchicoꝝ graduū ꝛ virtutuꝫ
ꝛ poſtmodū currat inceſſant̄ ꝑ illos de vir
tute in ꝟtutē.ꝛ hoc eſt pugnare ꝯtra dyabo
lum. Mens em̄ fixa in ſtabilitate graduuꝫ
hierarchicoꝝ ꝛ ꝟtutū hierarchicaꝝ.non eſt
tedioſa ſꝫ dormit hō exteriꝰ ꝛ vigilat interi/
us.hoc aūt eſt hoīm viuaciū ſtabilitoꝝ infa
tigabiliter. He ꝯſideratiōes faciūt animaſ
robuſtas. Item habet radiationē deco/
ram. Ecc̄i.xliij. Spēs celi gl'ia ſtellaꝝ. Celi
ſunt aīme celeſtes ſpecioſe decore. ſed ī gl'ia
ſtellaꝝ ſcꝫ in gl'ioſa refulgētia q̄ cōſiſtit ī cō/
ſideratione decora. Vñ debet eſſe manens
in deo.creſcēs de virtute in virtutē.vt atten
tiſſime attēdat ad illos fulgores vt nō dor
miat cor ſuū ſed vigilet ꝑſpicaciter. Multi
em̄ ſunt q̄ amāt pulcritudinē. Pulcritudo
aūt nō eſt in exterioribꝫ ſꝫ effigies. Vera āt
pulcritudo eſt in illa pulcritudine ſapiētie.

Tertio aſſimilat̄ luci ſtellaꝝ ꝓpter radia/
tionē iocundā Baruch.iij. Stelle dederūt
lucem in cuſtodijs ſuis ꝛ letate ſunt vocate
ſūt.ꝛ dixerūt.aſſumꝰ.ꝛ luxerūt cū iocūdita/
te ei q̄ fecit illas His anima cōparat̄ qñ vo
catur a deo ꝑ inſpirationē.ꝛ ipa currit ꝑ de
ſiderium. Ps̄. Letatꝰ ſum in his q̄ dicta ſūt
mihi.in domū dñi ibimus. Mat. Gaude/
te quia noīa veſtra ſcripta ſunt in cel'. Quia
ex gaudijs in illis luminibꝫ naſcit̄ lumē in/
deficiens. Ps̄. Ex ore infantiū ꝛ lactentiuꝫ
ꝑfeci. laudem. Quoniā videbo celos tuos
opera digi.tu.lunam ꝛ ſtel.que tu fundaſti.
Que radiant̄ radiatione māſiua.cōtempla
tiua.ꝛ hierarchica. Sed deberēt eſſe cum

virtute ⁊ decora cũ iocunditate. Unde Cã
ticoꝝ. vj. Pulcra es amica mea ſuauis ⁊ de
cora. quia iocũda ideo ſuauis. quia decora
ideo pulcra. quia mãſuia ideo terribilis vt
caſtroꝝ acies ordinata. Fecit ergo deꝰ die
quarto ſolẽ ⁊ lunã ⁊ ſtellas. quia dedit deꝰ
anime vt habeat ꝯſiderationẽ ſuiipſiꝰ et ec/
cleſie militãtis ⁊ celeſtis monarchie. Unde
Que eſt iſta que aſcẽdit quaſi aurora ꝯſur/
gens. pulcra vt luna. electa vt ſol. terribilis
vt caſtroꝝ acies ordinata. Aurora eſt qñ cõ
ſurgit in ꝯſiderationẽ ſui. luna in ꝯſiderati
onem eccl'ie militãtis. ſol quãdo in deũ ab/
ſorbet. ⁊ ex his eſt terribilis vt caſtrorũ aci/
es ordinata. De viro ꝯtemplatiuo dr Eccĩ.
l. in laudẽ ſymonis Onie filij. Quaſi ſtella
matutina in medio nebule. ⁊ quaſi luna ple
na in dieb; ſuis lucet. ⁊ quaſi ſol refulgens.
ſic ille refulſit in tẽplo dei. quaſi arcus reful
gens inter nebulas glorie. Stella eſt in cõ
ſideratiõe ꝓpriꝗ adornatꝰ. ſ; in medio nebu
le ꝓpter humilitatẽ que ẽ neceſſaria viro cõ/
templatiuo. nõ vt lucifer. ſ; vt magis dicat
Quoniã tu illuminas lucernã meã dñe de
us meꝰ illumina tenebras meas. Quaſi lu
na ꝑ cõſiderationẽ eccl'ie militãtis cõſiderã
do eius ꝑncipiũ. medium. ⁊ finẽ. Unde nõ
habet illuminatio niſi quãdo eccl'ia cõſide/
ratur ſm ſua tẽpora. Rachel ꝑturiet ⁊ benia/
min naſcet. Sicut ſol refulſit quãdo. ſ. ele/
uata eſt in cõtemplatiõe. ⁊ tunc eſt luna ple
na quãdo illos ſplẽdores pulcerrimos pre
claros ab illa ꝑclara luce ſuſcipit. ⁊ tunc ta
lis aĩa fit ſicut arcus. quia cõciliatrix dei
⁊ homĩs. ſicut lumina apportabat Moyſeſ
a deo ad populũ. De quo Joh. in Apocal.
xij. vidit ſignũ magnũ in celo. Mulier ami
cta ſole. ⁊ luna ſub pedib; eius. ⁊ in ea eſt co
rona duodecim ſtellaꝝ. Prima viſio eſt d
candelabris ⁊ filio homĩs ⁊ ſeptem ſtellis.
Secũda de ſeptẽ ſigillis. Tertia de ange/
lis tuba canẽtib;. Quarta quãdo apertum
eſt templũ ⁊ ſignũ magnũ apparuit de mu/
liere amicta In prima manifeſtat fulgor or
dinis ꝑſidentiũ. In ſecũda pugnantiu; vt
martyrũ. In tertia fulgor docentiũ ꝑ clan/
gorem tube. In quarta fulgor ꝯtemplanti
um qui habẽt ſolẽ lunã ⁊ ſtellas. Ex cõſi/
deratione celeſtis monarchie eſt amicta ſo
le. quia eſt cõſideratio ſm principale. Sed
quãdo deſcẽdit anima ad cõſiderationẽ ec
cleſie militãtis. habet lunam ſub pedibus
non ad cõculcandũ. ſed q; ſe fundat ⁊ ſuſtẽ
tat ſuꝑ eccleſiã. Non eñi eſt anima ꝯtempla
tiua niſi ꝑ eccleſiã ſuſtentet quaſi ſuꝑ baſim
Poſt cõſiderationẽ hierarchicarũ illumia
tionum eſt quaſi habẽs ſtellas duodecim.
Stelle ſunt duodecim myſteria reſerãda.
que ꝑ duodecim ſignificatiões in futuro ſi
gnant. que ſunt ſignificatiões electorum.

Nota ꝙ duodecim ſignificatiões ſunt ſub
ſexto ſigillo. ⁊ ſub ſexto angelo. ⁊ mẽſuratio
ciuitatis ⁊ oſtẽſio ciuitatis ⁊ apertio libri ⁊ ſe
xto angelo ſc; philadelphie. que interpreta
tur cõſeruãs hereditatẽ. Dictũ eſt de claue
dauid. de quo dicit. qui vicerit ſcribã ſuper
eũ nomen meũ ⁊ nomẽ ciuitatis noue hie/
ruſalẽ. hoc eſt. dabo noticiã ſcripturaꝝ iſti
ſexto angelo. ſed amaricabit venter eius. ⁊
in ore eius erit dulce tanꝗ̃ mel. ⁊ iſte ordo i
telligit ꝑ Johannẽ cui dictũ eſt. Sic eũ vo
lo manere donec ve. ⁊ dicebat ꝙ malis gra
tibus latrantiũ. neceſſe eſt impleri in hoc ſe
xto tempe in quo fecit deꝰ hominẽ ad ima/
ginẽ ⁊ ſimilitudinẽ ſuã. ⁊ addebat. Videte
vocationẽ veſtrã. q; magna eſt. ⁊ dicebat ꝙ
malis gratib; ipſoꝝ. iudiciũ deus pauꝑib;
tribuet vt ſint iudicãtes duodecim tribus
iſrael. ⁊ in hac vita talib; debet ꝯtemplatio
Cõtemplatio eñi nõ poteſt eſſe niſi in ſum/
ma ſimplicitate. ⁊ ſũma ſimplicitas non po
teſt eſſe niſi in maxima pauꝑtate. ⁊ hoc ẽ hu
ius ordinis cuiꝰ intẽtio eſt habere ſumma;
pauꝑtatẽ. Et dicebat. quoniã multũ retro
ceſſimus a ſtatu nr̃o. ⁊ ꝑmittit nos deus af
fligi vt ꝑ hoc ꝑducamur ad ſtatũ qui debet
habere terrã ꝓmiſſionis. Magna ꝓmiſit
deꝰ iſraeli. ⁊ magni ex illis electi ſunt vt apo
ſtoli ſui. Judei fuerũt excecati. iſti illuſtrati
Sed illi dederũt ſe carni qui volunt dare
loculos xp̃o. Nota etiã ꝙ pauci intraue/
runt terrã ꝓmiſſionis. Et illi qui diſſolue/
runt cor populi. nõ intrauerunt.

Sermo. xxj.

De ꝑſonarũ trinitate ⁊ de eſſentie vnita
te. ⁊ appropriatis ⁊ lege triplici. ⁊ de hierar/
chiaꝝ ordinatione.

F Ecit deꝰ duo ma
gna luminaria ⁊c̃. Dictũ eſt ꝙ ce
leſtis cõtemplatio cõſiſtit in lucu/
lenta cõſideratione celeſtis monarchie In

luculenta cõſideratiõe militantis eccl'ie In
cõſideratõne luculenta mẽtis humane hie
rarchizate ſiue hierarchice ordinate. Pꝛīa
intelligit̃ per ſolem. Secũda ꝑ lunã. Ter/
tia per ſtellaſ. Pꝛimo dicendũ de ſole. Sol
eternus pater ⁊ filiꝰ ⁊ ſpiritusſanctꝰ. Pater
ſcꝫ ſumme vigẽs. filius ſũme fulgens. ſpiri/
tusſanctꝰ ſumme calẽs. Pater lux ingẽtiſſi
ma. Filius ſplẽdoꝛ pulcerrimꝰ ⁊ fulgentiſ/
ſimus. Spũſſanctꝰ amoꝛ ardẽtiſſimꝰ. Si
cut iſte ſol cuncta viuificat. cuncta illuſtrat.
cũcta calefacit. Et ſicut iſta tria. vigoꝛ. ſplẽ/
doꝛ. coloꝛ. ſunt vnꝰ ſol. ⁊ tamẽ habẽt diſtin/
ctionem. nec ſunt tres ſoles. Sic pater. fili
us. ſpũſſanctus ſunt vnꝰ deus. Et ſicut vi/
goꝛ eſt ſplendẽs ⁊ calẽs in iſto ſole viſibili.
ſplendoꝛ eſt vigẽs ⁊ calens. caloꝛ vigens et
ſplendẽs. Sic pater eſt in ſeipſo ⁊ in filio ⁊
in ſpiritusſancto Et filius eſt in patre ⁊ in ſe
⁊ in ſpũſancto. Et ſpũſſanctꝰ eſt in patre ⁊ ĩ
filio ⁊ in ſeipſo. Scđm rationẽ em̃ circũin/
ceſſionis que notat idẽptitatẽ cũ diſtinctõe
In hac cõſideratione eſt quedã ratio exem
plaritatis diuine reſpectu omniũ illumina
tionũ. Sed quedã illumiatio reſpõdet pa
tri ſm ꝙ eſt in ſeipſo ⁊ alia vt eſt ĩ filio. ⁊ alia
vt eſt in ſpiritusſancto. Et alia eſt filij vt eſt
in ſeipſo. alia vt eſt in patre. ⁊ alia vt eſt ĩ ſpi
ritusſancto. Et alia eſt ſpũſſancti vt eſt in ſe.
⁊ alia vt eſt in patre. ⁊ alia vt eſt in filio. Et
ſm hũc nouenariũ habent illuminationes
eſſe De illuminationes habẽt eſſe dupl'r.
Pꝛimo accipiẽdo abſolute ꝑſonas ĩ ſeipis
vt pater in ſe. filius in ſe. ſpiritusſanctꝰ in ſe
⁊ ſic ſunt tres illuminatiões. Secũdo mo/
do ſunt ſex in cõparatione perſonaꝝ ad in/
uicem ꝓpter qđ ſexies in Geneſi dicit̃. Dixit
deus fiat ⁊ factũ eſt. in operibꝫ ſex dierum.

Intelligendũ ergo ꝙ in deo trino ⁊ vno
fiunt appꝛopꝛiatiões ꝓpꝛietatũ eſſentialium
ſm hunc numerũ nouenariũ. Quedã reſpi
ciunt trinitatẽ vt originãs pꝛincipiũ. Que/
dam vt gubernans mediũ. Quedã vt fina
le cõplementũ. Ut beatificans omnia ſcꝫ
beatificalia. Unde trinitas eſt ſol vniuer/
ſoꝛum pꝛincipiũ originatiuũ. gubernatiuũ
cõſummatiuũ vel beatificatiuũ. Scđm ꝙ
eſt origo originans. ſic ſunt tria appꝛopꝛia/
ta. ſcꝫ potentia. ſapientia. volũtaſ. Hec tria
ſunt neceſſaria pꝛincipio originanti. Sapi
entia em̃ ⁊ bonitas fundant̃ in aliqua potẽ
tia. Si em̃ potentiã non haberet nihil poſ
ſet pꝛoducere. ſi haberet potentiã ⁊ ſapien/
tiam non haberet. nõ pꝛoduceret ſapienter
Quia potentia ſine ſapientia pꝛeceps eſt.
Item ſi haberet potentiã ⁊ ſapientiã ⁊ nol/
let. tunc aut nihil pꝛoduceret. aut inuidus
eſſet. ⁊ ſic eſſet miſer. Et ſic patet ꝙ volũtas
reducit pꝛincipiũ in actum. Et quia in his
etiã eſt ratio pꝛincipiationis eterne ⁊ appꝛo
pꝛiantur hec tria ipis non ſolũ vt pꝛincipi/
um originãs alioꝛũ. ſed etiam reſpectu per
ſonarum.

Secũda appꝛopꝛiatio eſt ſoli eterno ſm
ꝙ eſt mediũ cuncta gubernãſ. ⁊ ſm hoc ſũt
tria appꝛopꝛiata ſcꝫ pietas. veritas. ſancti/
tas. Quia om̃is gubernatio ⁊ om̃is legiſla
tio eſt pia. vera. ſancta. Romanoꝝ. vij. Ita/
ꝙꝫ lex ſancta ⁊ mandatũ ſanctum ⁊ iuſtuꝫ ⁊
bonũ. Ab his enim tribꝫ manant tres le/
ges. nec poſſunt eſſe plures. ſcꝫ nature. ſcri/
pture. ⁊ gratie. Lex nature appꝛopꝛiat̃ pa/
tri. Lex ſcripta verbo Lex gratie ſpiritui
ſancto. Lex nature eſt lex pietatis. Pietas
videtur ineſſe om̃i creature nature etiã in/
ſenſibili. Radix em̃ totũ q̇cq̇d recipit mittit
ad ramos. Fons q̇cq̇d haurit mittit ad ri
uulos. Sil'r in beſtijs. Pietas videt̃ eẽ pa
tris ad ꝓlem. ⁊ q̇cq̇d guſtãt ⁊ ſumũt ꝑter ne
ceſſariũ ⁊ etiã de neceſſario ĩ lac ꝯuertũt in
nutrimẽtũ ꝓlis Lex ſcꝑture eſt lex ỽitatꝭ
q2 eſt in q̃dã vere ꝓmiſſiõis ꝓnũciatõe Lex
ſanctitatꝭ eſt grẽ. ad Ro. vij. Lex ſpũs libe/
rabit me. Per h̃ tria Deꝰ trinitas ſ. pr̃ ⁊ fili
us ⁊ ſpũſſctũs. eſt piꝰ. verꝰ. ſanctꝰ. Dãs legẽ
piã nature. legẽ verã ſcꝑture. legẽ ſcrãm grẽ
Per has tres gubernat mđm. ⁊ ſm h̃ tria ĩ
ꝓmit leges ĩ mẽte rõnali. Dis em̃ moral' lex
eſt ſm h̃ tria. ſiue ſm has tres. Sꝫ ĩ lege na
ture ſũt minꝰ diſtincte ⁊ explicite. In lege
ſcꝑta magꝭ explicite ⁊ ꝑfecte. vñ đt dñs. Nõ
veni ſoluere legẽ ſꝫ adimplere. Et ſm h̃ tria
deꝰ eſt piꝰ cultoꝛ ſui. verꝰ ꝓfeſſoꝛ ſui. ſanctuſ
amatoꝛ ſui. ⁊ q̃libet ꝑſona hꝫ ſe ad ſe pie. ỽe.
ſancte. ⁊ ad alterã vt pater pie ad ſe. pie ad fi
lium. pie ad ſpũmſanctũ Similiter vere et
ſancte. ⁊ ſic de alijs. Et ex hoc ꝙ eſt ſui pius
cultoꝛ. ſui verus ꝓfeſſoꝛ. ſui ſanctꝰ amatoꝛ.
deſcendit de celis radiꝰ in mentem ſm tria
mandata pꝛime tabule. Creatura debet
ſe habere ad deuꝫ. pie. vere. ſancte. Pie de
um colere. et ſic eſt pꝛimũ pꝛeceptum. Non
adoꝛabis deos alienos ſꝫ vnũ ſolũ. Uere
deũ ꝓfiteri. Nõ aſſumes nom̃ đi tui ĩuanũ.

Sancte deũ amare. Memẽto vt diẽ ſabba
ti ſanctifices. Hec tria impmit ſol in ſupre/
mã pteẽ anime. ⁊ qꝛ inferioꝛ formaꝛ ex ſupio
ri. ⁊ daꝛ ſibi adiutoriũ. Jõ neceſſe eſt vt infe
rioꝛ habeat pcepta p q̃ cõformeꝛ ſupiori vt
pie. ꝟe. ſãcte ſe habeat. Pie ad ſupiores. ma
xime ad parẽtes. ⁊ ſic honora prẽm tuum ⁊
mrẽm. Vere ⁊ iuſte ad pares. ⁊ ſic non occi/
das. vbi phibeꝛ omĩs inimicicia. Sãcte ad
inferiores. ⁊ ſic nõ adulterabis. vbi phibeꝛ
oĩs actꝰ impudicicie Hec aũt tria nõ poſſu
mus hr̃e ad alteꝝ niſi pus habeamꝰ apud
nos. Jõ ſũt alia tria pcepta. Vnũ qꝺ recti/
ficat oẽs actꝰ. Aliud qꝺ rectificat oẽs ſmo/
nes. Aliud qꝺ rectificat oẽs affectões. Qꝺ
rectificat actꝰ ⁊ ſic. Nõ furtũ facies. Vbi ſcꝫ
nõ ſolũ phibeꝛ alienũ. imo pcipiꝛ vt de ſuo
det. Et ſic accipiꝛ qꝺ diꝛ apl's. Qui furaba
tur iã nõ fureꝛ. magis aũt laboret manibꝫ
ſuis vt habeat vñ tribuat neceſſitatẽ patiẽ/
ti. Qꝺ aũt rectificat ſmones. ſic. Nõ falſum
teſtimoniũ dices. vbi phibeꝛ oĩs falſitas ſi
ue in ſe ſiue i alio. Loqmini ꝟitatẽ vnuſqſ/
qꝫ cũ pximo ſuo. Qꝺ rectificat oẽs affectio
nes ẽ. Nõ ꝯcupiſces vxorẽ ⁊c̃. Augꝰ. Bona
eſt lex q̃ dũ ꝯcupiſcẽtiã phibet oĩa mala phi
bet. Cõcupiſcẽtia aũt duplex ẽ. carnalitatꝫ ⁊
cupiditatꝫ. Et h̃ vltima ẽ radix oĩm maloꝝ
Vñ legiſlatoꝛ in h̃ pcepto deſcẽdit ad par/
ticularia. vt ad aſinũ. ſeruũ. ancillã. Et in h̃
pcepto eſt ꝯſũmatio pceptoꝝ dei. velit no/
lit mũdꝰ. Sic em̃ affirmabat. ſ. in abdicatõ
ne oĩs cupiditatꝫ. Vñ ſiẽ nouenariꝰ cõpleꝛ
⁊ pficiꝛ p additõꝫ vnitatꝫ. ſic nouẽ pcepta p
abdicationẽ cupiditatꝫ. q̇ eſt amoꝛ puatꝰ re
pugnãs bono cõi. Et iteꝝ. ſiẽ charitas eſt fi
nis ⁊ pfectio pceptoꝝ. Sic abdicatio cupi
ditatꝫ q̃ charitati opponiꝛ pfectio ẽ pcepto/
rũ. Et illa tria oñdit apl's ad Tytũ. ij. So
brie pie ⁊ iuſte viuamꝰ in h̃ ſeculo. Sobrie
ſcꝫ ſancte. pie ſcꝫ benigne. iuſte ſcꝫ ꝟe. Deus
g̊ dat leges nõ voluntate. ſꝫ maxima ratiõe

Tertia appropatio eſt deo vt eſt in ratiõe
beatificãtis. Et ſm hec ſunt tria. ſ. eternitaſ
formoſitas. iocũditas. Eternitas in patre.
Formoſitas in ple. Jocũditas nexꝰ vtriuſ
qꝫ. Scdm̃ appropriationẽ Hylarij. Eterni
tas in patre. ſpecies in imagine. vſus in mu
nere. Aĩa igiꝛ efficiꝛ beata dũ fit particeps
eternitatis quãdo in memoria deũ habꝫ p
tentionẽ. formoſitatis per viſionẽ. iocundi/
tatis p fruitionẽ. Hec appropriata reſpici
unt deum. nõ ſolũ in ſe. ſed vt eſt principiũ
⁊ origo originãs. gubernans. beatificans.

Ex primis luminibꝫ eternitatis ſm q̄ eſt
in ſeipſa ⁊ ad alias pſonas. accipiunꝛ nouẽ
cõſideratões que ſunt in pmo monarcha
⁊ in nullo alio inueniunꝛ omẽs. Jſte ergo
qui eſt ſũme vigens. ſumme fulgẽs. ſumme
calens. iſte ſolꝰ eſt princeps eternitatis qui
eſt pncipiũ in pducendo. mediũ in guber/
nando. finis in beatificãdo. in omnibꝫ pri/
matũ tenẽs. Ad hoc aũt q̄ ſit verus mo/
narcha. debet eſſe ſũma celſitudine pollẽs.
ſũma fortitudine pſidens. ſumma dulcedi/
ne paſcẽs. Primũ patri. ſecundũ filio. terti/
um ſpũiſancto. Sũma em̃ celſitudine pol
lens pr̃ in ſe. ſũma celſitudine pollet i filio.
ſimiliter in ſpũſancto. Jdẽ de fortitudine ⁊
ſumma dulcedine. Habemꝰ ergo monarch
am ſũme pollẽtẽ ſiue pſidentẽ ⁊ dulciſſime
paſcentẽ. Ad hoc autẽ q̄ ſit ſumme pollens
neceſſe eſt vt ſit ſũme ſanctꝰ. ſũme ſapiens. ⁊
ſumme potẽs. Summe ſanctꝰ in diligẽdo
bona. Sũme ſapiens in diſcernẽdo vera.
Summe potẽs ſeu ſtabilis in exequendo
iuſta. Sũma ſtabilitas cõuenit prĩ ſm
q̄ eſt ſũme in ſe. Sapia ſũma ſm q̄ eſt in fi/
lio. Sũma ſanctitas ſm q̄ eſt in ſpũſancto

Ad h̃ aũt q̄ ſit ſũma fortitudine pſidens.
neceſſe eſt q̄ ſit monarcha. ſũme autẽticus
in pcipiẽdo. ꝑualidꝰ in pſequẽdo. inuictꝰ in
triumphãdo. Autẽticꝰ inſtituẽdo leges. p/
ualidꝰ vel virilis in miniſtrãdo vires. inui/
ctus in ſupando hoſtes. Nobilitatꝫ eſt q̄
deꝰ habeat hoſtes vbi appareat victorioſus
Auctoritas ꝯuenit filio ſm q̄ eſt filꝰ in pr̃e
virilitas in ſeipſo. triumphꝰ vt eſt in ſpũſcõ.
Et in his cõſiſtit media monarcha hierar/
chia angelica. q̃ appropaꝛ filio vt patebit

Tertio q̄ ſit ſũme potẽs. neceſſe ẽ vt ſit ſũ
me ſtrenuꝰ in ducẽdo vel pducẽdo vel manu/
ducẽdo. ſũme ſagax in erudiẽdo. ſũme ſedu
lus i cuſtodiẽdo. Vt aũt ſtrenue pcedat. ſa
gaciꝛ doceat. ſolicite cuſtodiat. Deducat p
exẽpla. Erudiat p documẽta. Cuſtodiat p
adiutoriũ. Et ſic educ̃ ſm q̄ eſt in pr̃e. Eru
dit vt eſt i filio. Cuſtodit vt eſt in ſeipõ. Ad
hũc ſolẽ aſpiciũt omñs ſpũs celeſtes ⁊ ſubce
leſteſ. Jn his nouẽ creatura aſſimulaꝛ vt pt
creatori. Et has illuminatiões pmo recipi
unt mẽtes hierarchice per gloriã vt angeli
⁊ anime beate. qꝛ ille ſol pmo illumiat illos
⁊ p illos noſ. qꝛ ordo ẽ vt illuſtratõ fiat prio

coꝝ que ſunt ſibi ſimiliora ⁊ ꝓpinquiora. Vñ
⁊ locꝰ ſupmus datꝰ eſt eis. Illi aūt q̄ rebel/
les ſunt his luminibꝰ corruūt. Et ex hoc ꝙ
angeli ꝑmo recipiūt cõfigurationē deifor/
mē ⁊ hierarchicā ⁊ ſacrū obtinēt ꝑncipatū.
⁊ ꝑ illos hierarchia eccleſiaſtica. Vñ diffini
tur hierarchia ſḿ Dyoniſiū. Eſt autē hie/
rarchia ſḿ eū Ordo diuinꝰ. ſcientia ⁊ actio
ad deiformē q̄ʒtū poſſibile eſt aſſimulata. et
ad inditas ei illuminatões ꝓporcionaliter ī
dei ſimilitudinē aſcendēs. Ordo reſpõdet
patri. ſciētia ſacra filio. opatio ſpirituiſctõ.
Vñ hierarchia dicit potentiā. ſciam. actio/
nem. Potētia eñ ſine ſcia hebes eſt. ſciētia
ſine actiõe infructuoſa eſt. Ex hoc eñ ꝙ ap
propinquat ſoli eterno. optet ꝙ ſit ſacra or/
dinatio. ⁊ ꝑ h̄ ſequit̄ ꝙ ſit deiformis. q̄a for/
mat eā in ſui creaturā. ꝑtim ꝑ naturā. ꝑtim
ꝑ grām. ꝑtim ꝑ glīam. ꝑ imaginatõʒ. ꝑ ſili/
tudinē. ꝑ deiformitatē. ⁊ iõ aſcēdit ad iditaſ
illuminatiões aſcēdens ꝑ influentiā. Hec
aūt influētia nõ eſt ſimplr̄ q̄d increatū. nec
ex h̄ ſequit̄ ꝙ influētie ſit influētia. q̄ꝛ hec in
fluētia reducit̄ in deū. Dicit eñ ꝯtinuatiõʒ
cū ꝑmo ꝑncipio ⁊ reductionē in ipm. non ſi
cut res diſtās Vñ ĩpa eſt influētia que egre
dit̄ ⁊ regredit̄. ⁊ filiꝰ exiuit a p̄re ⁊ veit ī mū/
dum. Vñ dic̄ ꝙ eſt aſſimilata in ſacra ordi/
natione. ſcia. ⁊ actiõe. ꝑ hoc ꝙ eſt ad deifor/
mē q̄ʒtū poſſibile eſt aſcēdens ꝑtim ꝑ natu/
rā imaginis. ꝑtim ꝑ naturā ſilitudinis. ſcʒ
grē. ꝑtim ꝑ naturā deiformitatis glīe. ⁊ pro
porcionalit̄. q̄ꝛ ſḿ plꝰ ⁊ ſḿ minꝰ vt capax ē
⁊ eſt in ſimilitudineʒ reducta. ⁊ ex h̄ hierar/
chia diſponit̄ ꝑ tres hierarchias vt triplici
ter illuſtrata Et neceſſe eſt ꝙ q̄libet habeat
tres ordines. Et ꝑma hierarchia appropri
atur p̄ri. ſecūda filio. tertia ſpūiſctõ. Et ꝙ ꝑ
ma hierarchia aſſimilet̄ p̄ri in tribꝰ ⁊ ſcd̄a ī
tribꝰ filio ⁊ in tribꝰ ſpūiſcõ. ſic̄ patebit. Suf
ficiētia aūt hoꝝ triplr̄ accipit̄. Prima ex rõ
ne exēplaritatꝭ eterne. Scd̄a ex integritate
hierarchie. Tertia ſḿ diſpoſitõʒ celeſtꝭ mo
narchie Nota ſic̄ hoī ceco ſeruiunt ſtelle
oīs. ſic hoī ſeruiūt angeli ſḿ ꝙ mittūt mi
rabiles illuſtratiões. Vñ pctõr rep̄hēdēdꝰ
eſt q̄ negligit iſta ⁊ adiutoria coꝝ. In ꝑma
hierarchia ſunt noīa iſta. Troni. Cherubi.
Seraphin. In ſcd̄a dñatiões. ꝟtutes. ptā/
tes. In tertia ꝑncipatꝰ. archangeli. angeli.
Et diſtinguunt̄ ſḿ exēplar eternū ꝙ eſt vi/
gens, fulgēs, calēs. Deꝰ trinitas pater filiꝰ
⁊ ſpūſſanctꝰ. ⁊ tota eſſentia patris in ip̄o. to
ta in filio. tota in ſpūſcõ. Et tota eſſentia fi
lij in ip̄o. tota in p̄re. tota in ſpūſctõ. Et to/
ta eſſentia ſpūſſci in p̄re tota in filio. tota in
ipſo. Si ḡ hierarchia dʒ aſſilari trinitati.
optet ꝙ ſit ordo q̄ rñdeat p̄ri ſḿ ꝙ eſt in ſe/
ip̄o. ⁊ ſḿ ꝙ eſt ī filio. ⁊ ſḿ ꝙ eſt in ſpūſancto
Silr̄ optet ꝙ ſit ordo q̄ rñdeat filio ſḿ ꝙ ē
in p̄re. ⁊ in ſeip̄o ⁊ in ſpūſcõ. Et idē eſt õ ſpū
ſctõ. Ille eñ ſol ſibi ꝓximo ſilitudine ⁊ exp̄ſ
ſione imp̄mit. Ordo p̄ri rñdēs ſḿ ꝙ eſt in
ſeipſo ē ordo tronoꝝ Ordo rñdens p̄ri ſḿ
ꝙ eſt filio ē ordo cherubin Ordo rñdēs pa
tri ſḿ ꝙ ē in ſpūſcõ. ē ordo ſeraphin Ordo
rñdēs filio ſḿ ꝙ eſt ī p̄re. ē ordo dñationū.
cuiꝰ ē imꝑare. Ordo ſḿ ꝙ filiꝰ ē in ſeipſo. ē
ordo ꝟtutū. Ordo ſḿ ꝙ ē filiꝰ in ſpūſcõ eſt
ordo ptātū. Ordo ſpūſſci ſḿ ꝙ eſt ī p̄re. eſt
ordo ꝑncipatuū. ſḿ ꝙ ē in filio ē ordo arch
angeloꝝ. q̄ꝝ eſt ſecreta reuelare. ſḿ ꝙ ē ſpūſ
ſanctꝰ in ſeip̄o. ē ordo anglõꝝ. Itē dicebat
ꝙ ſcīl ꝯferebat cū vno de q̄ ordīe fuiſſet Ga
briel. Et dicebat ille ꝙ ſibi reuelatū fuerat
ꝙ erat de media hierarchia. ⁊ õ medio ordi
ne. ſ. ꝟtutū Et h̄ videt̄ valde ꝯgruū. vt ille q̄
erat nūciꝰ cõceptiõis filij dei de illo ordine
mitteret̄ q̄ filio approp̄at̄. Itē q̄ꝛ erat nūciꝰ
mediatorꝭ cõgruū fuit vt de medio ordine
mitteret̄. Hoc dictū eſt ſḿ ꝓbabilitatem
Unde etiā Gabriel vocatꝰ eſt fortitudo dī
⁊ venit ad cõfortandū virginē. Item q̄ꝛ de
bebat mitti cõis ꝑſona. Sic ergo patʒ ꝙ q̄
libet hierarchia reſpõdet patri ⁊ filio ⁊ ſpiri
tuiſancto Nota etiā ꝙ prima hierarchia
non originat̄ nec illuminat̄ niſi a ſolo deo
Media originat̄ ⁊ illuminat̄ a deo ⁊ a ſup̄/
ma. Infima autē originat̄ ⁊ illuminatur a
deo ⁊ a ſuprema ⁊ a media. Eccleſiaſtica au
tem ab oībꝰ. Unde radiꝰ ſolis eterni pri/
mo illuminat hierarchiā ſibi ꝓpinquā ⁊ ſḿ
ſimilitudinē ad ſuā hierarchiā. Deinde ꝑ il
lam venit in mediā ⁊ per illam in infimaʒ.
⁊ per oēs in eccleſiaſticā. Nec tamen in/
telligendū ꝙ angelus creat angelū. Scdʒ
autem ꝙ primū principiū ſe habet in ratio/
ne originātis. gubernantis. beatificantis.
Sic eſt cõcordantia hierarchiarū. Nobi
lius enim eſt beatificare q̄ʒ creare. vel gu/
bernare. ⁊ nobiliꝰ eſt creare vbi datur eſſe.
q̄ʒ gubernare vbi conſeruat̄ qđ datum eſt.
Sūmo ꝑncipio ī rõe beatificātꝭ rñdet ſup̄
ma ierarchia. ī rõe creātꝭ rñdet media. ī rõe

gubernãtis rñdet vltima Sup̃ma ſumme
inflãmat. Media ſũme vigorat. Infima ſũ
me reducit. In rõne beatificãtis erãt tria
approp̃ata.ſ.eternitas.formoſitas.iocundi/
tas.ꝛ ẜm has correſpõdent ordines prime
hierarchie. Eternitas rñdet patri cui r̃ſpõ
dent throni in quibꝫ deꝰ ſedere dr̃. quia deũ
habẽt. Formoſitas filio.cui cherubin. Io/
cunditas ſpũiſancto.cui ſeraphin ardor

Itẽ ſunt alia tria approp̃ata.ſ.potentia. ſa
pientia.volũtas.vt eſt in rõne p̃ncipij. Po/
tentia pr̃i.ꝛ rñdent dñationes quaꝝ eſt impa/
re. Sapiã filio.ꝛ rñdent ỽtutes. Volũtas
ſpũiſancto. ꝛ rñdẽt poteſtates.in q̃bꝫ deſtru
untur aduerſe poteſtates. In rõne guber
nantis ſunt tria appropriata.pietas. ỽitas.
ſanctitas. Pietas eſt in angelis. Veritas ĩ
archangelis. Sanctitas cõpetit maxie p̃n
cipatibꝫ. Oportet ẽ q᷑ hierarchia ẜm q᷑ ẽ re
ducta in deũ habeat exp̃ſſam ſimilitudinẽ.
quã vnꝰ nõ potuit explicare. Tertia cõſi/
deratio eſt.ẜm illud p̃ncipiũ tenet p̃ncipiũ
monarchie. Ille enĩ monarcha eſt ſumma
celſitudine pollẽs.qꝛ ſũme ſapiẽs in diſcer/
nendo ỽa. Sũme ſanctꝰ in diligẽdo bona.
Sũme ſtabilis in exequẽdo iuſta. Sera/
phin rñdet ſũme ſanctitati.in q̃bꝫ eſt amor
ſanctꝰ. Vñ clamãt.ſanctꝰ.ſanctꝰ.ſanctus.
Sapie rñdet cherubin.in q̃bꝫ eſt plenitu/
do ſcie. Stabilitati rñdent troni. in q̃bus
eſt ſedes alta.patula ad ſuſcipiendũ Se/
cũdo monarcha vt eſt ſũma fortitudine p̃ſi
dens.eſt autenticꝰ in ſtatuẽdo leges. p̃uali/
dus in miniſtrãdo vires. Inuictꝰ in ſup̃an
do hoſtes. Inſtituẽdo leges habet ordinẽ
dñationũ.quaꝝ eſt imp̃are ꝛ formare impe
riũ. In miniſtrãdo vires ſic eſt ordo ỽtutũ
quaꝝ eſt miracula facere ꝛ p̃ſeq̃ qd̃ imp̃atũ
eſt. In ſup̃ando hoſtes eſt ordo poteſtatũ.
quaꝝ eſt om̃e inordinatũ repellere. ꝛ oẽ or/
dinatũ p̃mouere. Tertio monarcha ẽ ſũ
ma dulcedine paſcẽs. ſũme ſtrenuꝰ ĩ manu
ducẽdo.ſũme ſagax in erudiẽdo.ſũme ſedu
lus in cuſtodiẽdo. Primũ eſt p̃ncipatꝰ. q̃ꝝ ũ
eſt roborare. Scd̃m archangeloꝝ quorũ ẽ
ſecreta reuelare. Tertiũ angeloꝝ.quibꝫ con
gruit ſedula cuſtoditio. Iſte ſunt tres hie
rarchie quas illumĩat iſte ſol. Vñ Triplici
ter ſol exurẽs mõtes.iſti ſunt mõtes bethel
Similis eſt dilectꝰ meꝰ capree hynnuloq;
ceruoꝝ ſup̃ montes bethel. Cañ.vlt. Su/
per iſtos mõtes iſte ſol immittit p̃mas illu
minationẽs. Alia eſt diſtinctio ẜm itegri
tatem hierarchicã.ad quã requirit̃ ſacra po
teſtas vel ſacra ordinatio.ſcĩa ſacra.vl̃ ope/
ratio. Triplex em̃ eſt genꝰ vite in celo ꝛ in
terra.ſ.actuoſe.ꝛ ocioſe.ꝛ ex vtraq; permixte
Actuoſa rñdet op̃ationi. Ocioſa ſcie. Per/
mixta ordini. Iõ ſunt actiui. cõtemplatiui.
ex vtroq; p̃mixti. Scĩa rñdet ſup̃me hie
rarchie. Actio infime. Ordo ſiue poteſtas
medie. Scĩa aũt ſurſum actiua reducẽs ĩ
originẽ. Speculatiua ſuſcipiẽs lumina
Diſcretiua ſiue ſeruatiua decernẽs iudicia.
Prima eſt in ſeraphin. Secũda ĩ cherubin
Tertia in thronis. Et qꝛ ſcientia vt eſt ſpe
culatiua ꝯuenit medio ordini.iõ tenuit no/
men ſcie.alij duo addũt ſurſum actionem ꝛ
diſcretionẽ vel decorationẽ.iõ denominãt
a ſup̃additis. Scĩa em̃ hꝫ rationẽ ſpecula/
tionis Scd̃o de ſacra poteſtate.ẽ triplex
poteſtas.ſublimis.vniuerſal̃.ꝛ triumphal̃.
Prime ptãti rñdet ordo dñationũ. Scd̃e
ordo ỽtutũ. Tertie ordo poteſtatũ. Et q̃a
poteſtatꝫ eſt p̃prie hoſtes ſup̃are.iõ ordo po
teſtatũ retinuit ſibi nomẽ. Attẽdit̃ etiam
diſtinctio ẜm actõꝫ q̃ eſt ĩ infima.ĩ q̃ ſũt oẽs
ſpũs in miſteriũ miſſi.qꝛ ſup̃mi ab infimis
nũq; recedũt. Vñ de ſeraphin miſſo ad iſa.
mouet q̃ſtionẽ Dyoniſiꝰ.ꝛ nõ ſoluit eã. ma
gis tñ videt̃ ſentire q᷑ fuit angelꝰ aliꝰ accipi
ens inflãmationẽ ab anglo iſtiꝰ ordis. et ſic
denoiat̃ ab illo Huiꝰ actiõis triplex ẽ actꝰ
illuminare.p̃ficere.purgare. Maior eſt p̃fe
ctio q̃ȝ illumiatio.ꝛ h̃ maior q̃ȝ purgatio.
Primũ archangel̃. Scd̃m angel̃. Tertiũ
p̃ncipatibꝫ. Quarta diſtinctio ẽ ẜm aſpe
ctus ſup̃celeſtis monarchie vel hierarchie.
Et iſte eſt aſpectꝰ ad ſup̃mã.ad infimaꝫ. ad
ſeip̃am.ſic p̃latꝰ bñ ordinatꝰ ſcꝫ q̃ ẽ ſubiectꝰ
ſup̃iori.ordinatꝰ reſpectu ſui.ꝛ tũc bñ preſi/
det inferioribꝫ. Lucifer nõ ſeruauit hũc or/
dinem.iõ de ordine eſt p̃iectus. Primo vo
luit p̃eſſe.ꝛ tamẽ plꝰ tenebat̃ deo q̃ȝ ſibi. Iſte
aſpectꝰ eſt ẜm rõnẽ ſuſceptionis.ſpeculatio
nis.vnitiõis. Memoria ſuſcipit. Intelligẽ
tia ſpeculat̃. Volũtas vnit̃. Per has vires
ꝛ nõ p̃ alias eſt ꝯuerſio ad deũ. Plꝰ autẽ eſt
vniri q̃ȝ ſuſcip̃e vel ſpeculari.ideo vnitiõi re
ſpondet ſeraphin.ſpeculationi cherubin.re
ſpõdet tronis ſuſceptio patula.trãquilla.
Scd̃m rõnẽ ordinis vl̃ aſpectꝰ in ſeipſo nõ
eſt niſi ẜm ptãtẽ ordinatã.q̃ȝtũ ad tria. Aut
imp̃at qd̃ eſt faciẽdũ. Aut p̃ſequit̃ imp̃atũ.

Aut defendit qđ factū eſt.⁊ in hoc aſſiſtunt
ſibi ſpiritꝰ.qꝛ vnꝰ imperat.alius ꝓſeq̄r. aliꝰ
defendit.ſicut in collegijs. Niſi ſit ordinata
ſuſceptio.virtutū cōmunicatio.cōmunicā/
tis defenſio.nō eſt ordo. Primꝰ eſt dn̄atio/
num. Secūdus ꝟtutū. Tertiꝰ poteſtatum
Et dixit.ꝙ nō bn̄ poſuerat in alio loco po/
teſtates aut ꝟtutes.nec bn̄ tūc viderat. In
aſpectu aūt ad nos ſic tria ab eis recipimꝰ
beneficia.q̇d agere.q̇d ꝑeligere. quid ꝓſeq̄.
Quid agere docēt angeli Quid ꝑeligere ar
changeli. Quid ꝓſequi ꝑ̇ncipatꝰ. Ex ꝟbis
Dyoniſij de angelica hierarchia.c.vij.extra
hitur ꝙ amor ſeraphin eſt cōtinuꝰ.ſūme in/
tēſus.ſūme penetratiuꝰ vſq; ad cor. vſq; ad
intima.ex intimis aūt ꝓcedens.⁊ ponit ꝓꝓri
etates ignis ſꝑ mobilis. Et loquit̄ iſto mo/
do de igne large. vt extēdat̄ ad quālibet eſ/
ſentiā. Et in hoc ordinat̄ amor cōtinuꝰ.ſu/
perferuidꝰ.ſ.intēſus.ſuꝑacutꝰ.ſcꝫ penetrati
uus. De cherubin dicit ꝙ ſuſcipit copioſe.
ſpeculat̄ ꝑclare.ꝑfruit̄ iocunde illo lumine
De tronis ꝙ ſedes ē electa.ꝙ eſt firma.ſta/
bilis.ꝑclara.patula ad ſuſcipiendū lumen
Troni dicunt̄ ad iudicādū ꝙ in illis ſedet
deus.qꝛ diuiniſſimi ſunt.⁊ rationabilit̄ ma
nifeſtans cōſiliū ſuū ꝑ iudiciū. Cōſiliuꝫ em̄
occultū eſt ſꝫ manifeſtat̄ ꝑ iudiciū. Illis au
tem manifeſtat cōſiliū ſuū. De dn̄ationibꝫ
ſignat quandā excellentiā in quadā liber/
tate.⁊ cū his ſignat quandā ꝑ̄ſidentiā reſpe
ctu aīarū.⁊ nō appetitū habēt inordinati
dominij. De ꝟtutibꝫ em̄ virtꝰ eſt vltimū de
potētia.vnde nō dicit̄ quecūq; potētia vir/
tus.ſꝫ que eſt vltimata.nec quecūq; res di/
cit̄ virtuoſa ſꝫ que habet ſtabilitatē in durā
do.fortitudinē in reſiſtendo. Itē ꝙ ſit fortꝫ.
nunq; ſubijcibiliter infirmet̄. influet̄ qn̄ de
us vult influere in eā.⁊ in maxima electiōe
recipe illuminatiōes. Itē ꝙ habeat subli/
mitatē.ꝙ ſemꝑ ad diuina ferat̄. De poteſta
tibus.vt dominationū imparc. virtutū ꝓ/
ſequi.poteſtatū ordinare vt nihil ſit cōtra/
rium.vnde dicit vim repulſiuā. Item ꝑ̇n/
cipatus deducere. Archangeloꝝ reuelare.
Annunciare angeloꝝ.

Sermo.xxij.

De ſtatu eccl'ie militātis q̄liter ĩ ſuis or/
dinibꝫ ē diſpoſita. Et ſuꝑne hierl'm cōꝑat̄.

Signū magnū ap
paruit ĩ celo.mulier amicta ſole ⁊c̄.
Apoc.xij. Dictū eſt de ꝯſideratiōe celeſtꝫ
monarchie que intelligit̄ ꝑ lucē ſolarē. vt ē
ſol vigens.fulgēs.calens.ſc̄m ꝙ ꝯſurgūt in
anima nouē lumīa ſc̄m ꝯſideratiōes diuine
excellētie.diuine influētie.diuine ꝑ̄ſidētie. ⁊
quō celeſtꝫ hierarchia ab illo ſole hierarchi
ſatur.ꝓpter cōformitatē ad ſolē.ꝓpter diſpo/
ſitionē integritatꝫ hierarchie.⁊ ꝓpter multi
formitatē aſpectuū. Reſtat ḡ de luna. Sic̄
eī aīa ꝯtemplatiua eſt mulier bona amicta
ſole.ita luna eſt ſub pedibꝫ eiꝰ.nō ad ꝯculcā
dum.ſꝫ ad ſtabiliendū.ſ.militans eccleſia.
Phi multa ꝯſiderauerūt de ſole eterno. ſꝫ
nihil eis valuit.qꝛ nō fuit luna ſub pedibꝫ.
Vn̄ ſicut luna eſt filia ſolis ⁊ recipit lumen
ab eo.ſil'r militās eccl'ia a ſuꝑna hieruſaleꝫ
Vn̄ dic̄ eā apl's matrē noſtrā qꝛ eſt mater
influentiaꝝ q̇bꝫ efficimur filij dei Celeſtꝫ
hierarchia eſt illuſtratiua militātis eccleſie
Oportet ḡ ꝙ eccl'ia militās habeat ordīes
correſpōdētes hierarchie illuſtrāti. Diſtin
guūt̄ aūt tripl'r. Vno mō ſc̄m rōnē ꝓceſſuū
Alio mō ſc̄m rōnē aſcenſuū. Tertio mō ſc̄m
rōnē exercitioꝝ. Primo ḡ ſc̄m rōnē ꝓceſſu
um.qꝛ in tꝑe naſcit̄ ⁊ ꝓcedit. Nō ſicut angl'i
q̇ ſubito creati ſunt ⁊ ſil' firmati. Sic̄ em̄ lu
na plꝰ ⁊ plꝰ recipit lumē a ſole quouſq; veni
at ad cōplemētū.ſic eccl'ia. Habet ḡ tres
ordines.ſ fundamētales q̇ rn̄dent ſupreme
hierarchie.ꝓmouētes q̇ rn̄dent medie. Cō
firmātes q̇ rn̄dent infime. Fundamētales
ergo rn̄dent ſupreme.qꝛ in ſpiritualibꝫ fun
damēta ſūt altiſſima. In corꝑalibus vero
qꝛ res deſcendūt ad infimū. iō fundamētū
eſt infimū. Sed in ſpūalibꝫ fundamētū eſt
ſupremū.vn̄ ⁊ homo habet caput erectum
ad celū.qđ eſt ſicut radix. Vn̄ ſicut in arbo
ribus ꝑ radicē eſt deriuatio ⁊ attractio ad
ramos.ſic in hoīe quicq̇d eſt in homīe deri
uat̄ a capite.licet aliud membrū ſit ꝑ̇ncipa
lius vt cor ſc̄m phm̄. Chriſtꝰ aūt q̇ eſt caput
habet locū ſupremū in hierarchia. Sunt
ergo tres ordines. fundamētales reſpon/
dent patri.promouētes filio. cōſummātes
ſpirituiſancto. Sunt ḡ in eccl'ia tres ordi/
nes fundamētales.ſcꝫ ordo ꝓpheralis. pri/
archalis.apoſtolicꝰ. Ephe.ij. Iam nō eſtꝫ
hoſpites ⁊ aduene. Sequit̄. Suꝑedificati
ſupra fundamētū apoſtoloꝝ ⁊ ꝓphetarum.
Patriarche fuerūt pr̄es apoſtoloꝝ ſc̄m car
nē ⁊ ſc̄m ꝓmiſſionē. Iſte ordo rn̄det pr̄i vt
eſt in ſcipſo.ꝓphetal' rn̄det pr̄i vt eſt in ꝟbo.

Apoſtolicꝰ rñdet pr̄i vt eſt in ſpiritu ſancto
Iſti apl'i ſunt filij excuſſoꝝ.p̄s.cxxvj. Sic̄
ſagitte in manu potētis ita filij excuſſorum
Pro pr̄ibꝫ tuis nati ſunt tibi filij. Ordo pa
triarchalis rñdet thronis. Ordo ꝓpheralis
rñdet cherubin. Ordo apl'icꝰ ſeraphin. In
patriarchis fuit ſtabilitas fidei. In ꝓphetꝭ
limpiditas cognitiōis. In apl'is feruor ca
ritatis. Si ergo genitura noui teſtamēti fuit
a nobiliſſimo ꝓncipio. debuit eſſe a nobiliſ
ſimis ꝓncipiātibꝫ. Et iō apl'i rñdēt ſeraphi
q2 apl'i fuerūt ꝯformes xp̄o. ⁊ añ illuꝫ ordo
ſtabilis.ſ.patriarchal'. Sunt aūt tres or
dines ꝓmotiui ꝑ quos eccl'ia ſtabilit᷑ In or
dinibꝫ martyꝝ.ꝟginū.⁊ꝯfeſſoꝝ. Ordo mar
tyꝝ rñdet filio vt eſt in pr̄e.q2 in martyribꝫ
fuit maxima potētia. Ordo ꝯfeſſoꝝ reſpon
det filio vt eſt in ſemetipſo.ſ.rōne doctrine.
Ordo virginū rñdet filio vt eſt in ſpūſctō.

Per viros iſtos dilatata eſt eccl'ia in qua
ſunt exēpla ꝟtutꝭ. In ordine martyꝝ docu
mēta ꝟitatꝭ. In ordine ꝯfeſſoꝝ ꝓuilegia ſan
ctitatis fulgēt in ordine ꝟginū. Per ꝟgineſ
intelligunt᷑ nō ſolū paſſe ꝓ xp̄o.ſꝫ om̄s q̄ ze
lo caſtitatis ſeq̄ſtrauerūt ſe a mūdo. vt Hy
larion. Paulꝰ ꝓmꝰ heremita. Martyres re
ſpōdent dñatiōibꝫ.ꝯfeſſores ꝟtutibꝫ. virgi/
nes poteſtatibꝫ. vbi remouet᷑ oīs deordina
tio. In martyribꝫ eccl'ia aliqñ fuit obſcura
ta.q2 luna apparuit ſic̄ ſanguis.ſꝫ repata eſt
⁊ redijt ad maiorē dilatationē Uñ per ſan
guinē martyꝝ dilatata ē eccl'ia. Sub tēpo
re ꝯfeſſoꝝ ꝑ hereticos impugnata ē.ſꝫ poſt
hereſis deſtructa ē in ꝯcilijs. ⁊ magis eſt ec/
cleſie fides explicata. Sub tp̄e virginū qñ
hoīes ad xp̄m ꝯuertebant᷑ magꝭ eſt illumi/
nata. Excitauit em̄ ſpūſſctūs mētes q̄rūdā
vt caſtitatē amarēt ⁊ ſeruarēt. Tertio eſt
ordo ꝯſūmantiū. ⁊ ſunt tres.ſ.p̄ſidentiū.ma
giſtratuū.regulantiū. Ordo p̄ſidētiū rñdet
ſpūiſctō vt eſt in pr̄e. Ordo magiſtratuū rñ
det vt eſt in filio. Ordo regulantiū rñdꝫ vt
eſt in ſeip̄o. Primo eccl'ia fuit fundata in ꝓ
mis tribꝫ. Secūdo in tribꝫ medijs creuit,
Tertio opꝫt q̄ ſit ordinata in tota ſua vni
uerſitate. ⁊ cōpleat᷑ ꝑ ſpm̄ſcm̄. Sunt ergo in ec
cleſia p̄ſidētes ⁊ ſubditi. docētes ⁊ diſcipli/
nati. regulātes ⁊ regulati. Et intelligo ma/
giſtros ſiue doctores vl' ph'iam vel ius vel
theologiā vel ciuitatē. vel q̄cq̄d ſit ꝑ qđ ꝓ/
moueat᷑ eccl'ia. Sub ordine p̄ſidentiū intel
ligunt᷑ p̄lati cuiuſcūqꝫ auctoritatꝭ. Per ordi

nem regulātiū ⁊ regulatoꝝ cōp̄hendit᷑ vita
monaſtica. ⁊ iſti ſunt vltimi. q2 oportet mū/
dum ꝯſūmari i caſtitate. q2 vltimi nō gene/
rabūt. Cōſiſtit ergo in h' ꝯſūmatio eccl'ie vt re/
gat᷑ ſm rōnē p̄latiōis. ſm rōnē illuſtratiōis
ſm rōnē a carne abſtractiōis. Ordo p̄ſidē/
tium rñdet ꝓncipatibꝫ. Ordo magiſtratuū
rñdet archangel'. Ordo regulariū angelis
q̄ habēt officiū humilitatꝭ. Debēt em̄ plus
eſſe ſubiecti regl'ares q̄ꝫ diſcipuli magiſtro
q̄ꝫ ſubiecti p̄ſidēti. q2 ſic decet nos implere
oēm iuſticiā. Uñ ille q̄ magꝭ eſt humil'. ma/
ior eſt apud deū. Alia ē diſtinctio ſm ra/
tionē aſcēſuū ⁊ graduū eccl'ie. Oportet aūt
eā ordinari tribꝫ ordinibꝫ lapidū. Sūt aūt
gradꝰ purgatiui. illumīatiui. ꝑfectiui Pur
gatio aūt triplex ē. Purgat᷑ hō a ꝯſortio fe/
dorū. a nubilo ignorantiaꝝ ab infeſtatione
demonū. His rñdet ordo hoſtiarioꝝ. lecto
rum. exorciſtaꝝ. Ordo hoſtiarioꝝ vt exclu/
dant᷑ immūdi. excōicati. energumini. cathe
cumini. ⁊ nō fundati i fide. Et iſta fiebāt in
eccl'ia ꝓmitiua. qñ eccl'ia optime erat diſpo
ſita ſꝫ mō porcꝰ ⁊ canis intrat. Ordo lectoꝝ
eſt vt purget᷑ a nubilo ignorātiaꝝ ꝑ auditū
lectiōis. vt hō ſciat hiſtoriā eoꝝ q̄ legunt᷑. et
ſic informet᷑. Uñ etiaꝫ in ꝓmitiua eccl'ia. qa
tūc q̄ſi omnes erāt lr̄ati. legebat᷑ eis lectio.

Tertia purgatio ab infeſtatōibꝫ demonū
ꝑ ordinē exorciſtaꝝ. Ordo ꝓmꝰ rñdet ange
lis. ſecūdꝰ archangel'. tertiꝰ ꝓncipatibꝫ Itē
eſt ordo graduū ad illumīandū ꝑ ordinem
acolitoꝝ. ſubdyaconoꝝ. leuitaꝝ. Acolitoꝝ ē
ferre lumia. Subdyaconoꝝ legere epl'am
pauli. Dyaconoꝝ legere euāgeliū. Oēs em̄
miniſtrāt vaſa ſꝫ diuerſimode. q2 acolitꝰ am
pullā. ſubdyaconꝰ parat calicē. dyaconꝰ of/
fert. Uñ etiā aliqñ miſtrauit ſanguineꝫ qñ
miniſtrabat᷑ ſanguis alijs. Sūt ergo iſti ordi
nes illuminatiui. Illuſtratio aūt q̄dā eſt ꝑ
exēpla exteriora. q̄dā ꝑ documenta medio/
cria. quedā ꝑ documēta ſup̄ma. Primi por
tant cereos. vt acoliti. Sint lūbi vr̄i p̄cin/
cti ⁊ lucer. ardē. Secūdi illumināt ꝟbo ⁊ ex
emplo. vt ſitꝭ ſinceres. inter q̄s lucetꝭ ſic̄ lu/
minaria i mūdo ꝟba vite ꝯtinētes vt ſubdy
aconi q̄ ꝯtinēt verbū epl'aꝝ. Sꝫ ꝑ documē
ta altiſſima ſnīe euāgeliorum. ⁊ ſic dyaconi.
Uñ etiā ſolebant p̄dicare vt Stephanus.
Laurētiꝰ. Uincentiꝰ. Uñ Luce.ij. angelꝰ
ad paſtores ait. Annūcio vob gaudiū ma/
gnum ⁊c̄. Ille angelꝰ eſt dyaconus. Ordo

acolitoꝝ rñdet poteſtatibꝫ. Ordo ſubdya/
conoꝝ ꝟtutibꝫ. Ordo dyaconoꝝ dñatõibꝫ
Eſt aũt ordo ꝑfectiuus. ⁊ ille eſt triplex.
Sacerdotũ. Epalis. ⁊ patriarchal'. Cõ
ſumatio eñi eſt ſm triplicẽ modũ. Una eſt i
adminiſtratiõe cõi ſacramẽtoꝝ. ſine qbꝫ nõ
eſt ſalꝰ. vt baptiſmo. penitentia. euchariſtia
vnctiõe extrema. Primũ eſt via ꝑ quã itro/
ducit' hõ in eccl'iam. Secũdũ ꝑ qḋ hõ rdu
cit' in gradũ ꝓſtinũ. Tertiũ ꝑ qḋ hõ itrodu/
cit' in celũ. Primũ eſt ad deletionẽ original'
Secũdũ ad deletionẽ mortal'. Tertiuꝫ ad
deletionẽ oĩs venialis. ⁊ qꝛ in his nõ eſt ꝑ/
fectio niſi in xpo. iõ ſacramentũ euchariſtie
cõmittit' ſacerdoti ſpecialit'. Secũda eſt
in adminiſtratiõe ordinũ ꝓuilegiatorũ. vt
ſacri ordinis ⁊ ꝯfirmatiõis. Hec eſt epoꝝ ñ
alioꝝ. q ſunt ſacerdotibꝫ ꝑfectiores. ideo in
ipis dꝫ eſſe altior ꝑfectio ad dandũ ſpiritũ
ſanctũ. q nõ niſi ꝑ apl'os dabat'. iõ etiã locũ
tenẽt apl'oꝝ. ſuꝑ apl'os aũt eſt xps. ⁊ pꝰ Pe
trus. Oportet ḡ eẽ patrẽ patrũ quẽ nos pa
pam vocamꝰ. q tñ ꝓpt' humilitatẽ qttuor hꝫ
p̃riarchas. Cõſtantinopolitanũ. Alexãdri
num. Hieroſolimitanũ. Anthiocenũ. Et ḋ
his loquit' Iſa. xix. Erãt qnq; ciuitates lo
quẽtes lingua cananea. Roma aũt vl'is eſt
Iõ ciuitas ſol' vocabit' vna. Qꝛ ⁊ ſi alie qt/
tuor ſedes plenã auctoritatẽ habẽt ſuꝑ ec/
cleſijs ꝑtialibꝫ. illis tñ roma hꝫ vl'r ſicut ſol
habet plenitudinẽ poteſtatꝭ Et ſm hoc ſũt
tres ordines. nõ quidẽ ꝓpter noui caracterꝭ
impꝛſſionẽ. qꝛ vltra ſacerdotiũ nõ eſt gradꝰ.
ſꝫ ꝓpter eminẽtiã ⁊ poteſtatẽ. Primꝰ reſpon
det tronis. ſecũdꝰ cherubin. tertiꝰ ſeraphin
Quia opꝫtet epm eſſe amplectẽtẽ eũ q ſcdm
doctrinã eſt fidelẽ ſmonẽ. Papa aũt debet
eſſe ꝑfectiſſimꝰ inter oẽs. Si aũt ſic eſſet or/
dinatio interiꝰ ſicut exteriꝰ. tunc optime eſſet
Tertia ordinatio eſt ſm rationẽ exerciti
orum q ſunt tria. ſ. actuoſum. ocioſum. et ex
vtroq; ꝑmixtũ. vita actiua. vita ꝯtemplati/
ua. ⁊ ex vtroq; ꝑmixta. Et licet ordo p̃lato/
rum ſm ordinẽ aſcẽſiuꝫ ponat' in ſũmo. tñ
ſm iſtũ ꝓceſſum ponit' in medio ex q ꝑmixtꝰ
eſt. ḡ ordo actiuoꝝ i infimo. Ordo p̃latorũ
in medio. Ordo ꝯtẽplatiuoꝝ in ſũmo. Or/
do actiuoꝝ rñdet p̃ri cui cõpetit productio
Ordo p̃latoꝝ filio. Ordo ꝯtẽplatiuoꝝ ſpi/
rituiſancto Quia in eccl'ia ſunt tres ordies
ſcꝫ Monaſticꝰ q eſt ꝓducꝰ tñ. Laycꝰ q eſt
ꝓducẽs tñ. Clericalis q eſt ꝓductus ⁊ ꝓdu
cens. Nã ex layco fit clericꝰ. ⁊ nõ econuerſo
ſi iam habet ordinẽ ſacrũ. nec aliq modo fi/
eri debet. Ex clerico fit religioſus ⁊ nõ ecõ/
uerſo. In ordine laycoꝝ eſt triplex ordo. ſ.
ſacraꝝ plebiũ. ſacroꝝ ꝯſulũ. ſacroꝝ ꝓncipũ.
Reſtituã inqt iudices tuos ſicut a principio
Boni eñi ꝓncipes habẽt bonos ꝯſiliarios
Et boni ꝯſules habẽt bonas plebes. quia
erudiũt illas. Ecõtra mali ꝓncipes habent
malos ꝯſiliarios. ⁊ ꝑ ꝯſequẽs male inſtru/
unt plebes. Male plebes eligũt malos ꝓn
cipes. Primꝰ ordo ſcꝫ plebiũ rñdet angelis
Ordo ꝯſulũ archangel'. Ordo ꝓncipũ ꝓn/
cipatibꝫ. Modo aũt nõ eſt ita ſicut qñ Cõ/
ſtantinꝰ regnabat. Qualis ꝯſiliariꝰ fuit am
broſiꝰ. q adhuc ſarracenꝰ. ſ. cathecuminꝰ ꝟ/
go fuit. Sꝫ modo ꝓncipes ſunt ſocij furũ.
⁊ ꝯſiliarij in munere ꝯſulũt. Secundꝰ or
do clericalis actiuꝰ ⁊ ꝯtemplatiuꝰ. q ⁊ paſce
re debet ⁊ ꝯtẽplari. vt ſit mediũ inter deũ ⁊
plebẽ. ad Heb. v. Omis eñi põtifex ex hoi/
bus aſſumptꝰ ⁊c. Et hi ſunt tres ordies. mi
niſtrabilis. ſ. ſacerdotalis. põtifical'. Ad hos
reducunt' omes. qꝛ oẽs aut ſũt miniſtrãtes
⁊ ſunt ꝓmi ſex. Aut ſunt ſanctificãtes ꝑ ver/
ba. Aut ſunt regẽtes ꝑ eminẽtiã. Primꝰ or/
do ſcꝫ miniſtral' rñdet poteſtatibꝫ. Ordo ſa
cerdotalis in q eſt efficacia ſacramẽti eſt or/
do virtutũ. Ordo pontificũ rñdet dñatiõi
q habet iubere. In ordine ꝯtemplãtium
ſunt tres ordines rñdentes ſupme hierar/
chie. quoꝝ eſt diuinis vacare tripl'r. quidaꝫ
ꝑ modũ ſupplicatoriũ. quidã ꝑ modũ ſpecu
latiuũ. quidã ꝑ modũ ſurſum actiuũ. Prio
modo ſunt illi q ſe totos dedicãt oratiõi et
deuotioni ⁊ diuie laudi. niſi aliqñ qñ inten
dũt operi mannali ſeu labori ad ſuſtẽtatio
nẽ ſuã ⁊ aliorũ. vt ſunt ordo monaſticꝰ ſiue
albꝰ ſiue niger. vt Ciſtercieñ. Premonſtra/
teñ. Cartuſieñ. Grandimot'. Canonici re/
gulares. Omibꝫ iſtis date ſunt poſſeſſiões
vt orẽt ꝓ illis q dederũt. Huic rñdẽt troni.
Secũdi ſunt illi q intendũt ꝑ modũ ſpe/
culatorũ. vt illi qui vacãt ſpeculationi ſcri/
pture que nõ intelligit' niſi ab animis mun
dis. Nota qꝛ nõ poteſt noſſe verba Pauli
niſi habeat ſpiritũ pauli. Ideo neceſſe ẽ vt
ſit ſequeſtratꝰ in deſerto cũ Moyſe ⁊ aſcen/
dit in montẽ. Huic reſpõdet cherubin. Hi
ſunt p̃dicatores ⁊ minores. Alij ꝓncipalit'
intendũt ſpeculatiõi a quo etiã nomẽ acce/
perunt. ⁊ poſtea vnctioni. Alij principaliter

vnctioni ꝛ poſtea ſpeculatiōi. ꝛ vtinā amoꝛ
vel vnctio nō recedat a cherubin. Et adde/
bat ꝙ beat⁹ Franciſc⁹ dixerat ꝙ volebat ꝙ
fratres ſui ſtuderēt dūmodo facerēt ꝑusꝙ̄
docerēt. Multa em̄ ſcire ꝛ nō guſtare quid
valet Terti⁹ oꝛdo eſt vacantiū deo ꝑ mo
dū ſurſum actiuū. ſ. excedentiū. Et dicebat
Quis em̄ iſte eſt. Iſte eſt oꝛdo ſeraphicus.
De iſto videt̄ fuiſſe Franciſc⁹. ꝛ dicebat. ꝙ
anteꝙ̄ habuerat habitū rapt⁹ fuit. ꝛ inuēt⁹
eſt iuxta quandā ſepē. Hic em̄ eſt maxima
difficultas. ſ. in ſurſum actiōe. quia totū coꝛ
pus eneruat̄. ꝛ niſi eſſet aliqua cōſolatio ſpi
ritus nō ſuſtineret. Et in his ꝯſūmabit̄ ec/
cleſia. Quis aūt iſte oꝛdo ſit futur⁹ vel iā ſit
nō eſt facile ſcire. Prim⁹ oꝛdo rn̄det tronis
Secūdus cherubin. Terti⁹ ſeraphin. Et
iſti ſunt ꝓpinqui hierl'm. ꝛ nō habēt niſi euo
lare. Iſte oꝛdo nō floꝛebit. niſi xp̄s appare/
at ꝛ patiat̄ in coꝛpe ſuo myſtico. Et dicebat
ꝙ iſta apparitio ſeraphin beato Franciſco
que fuit exp̄ſſa ꝛ impreſſa. oſtendebat ꝙ ille
oꝛdo illi reſpōdere debebat. ſ; tamē ad hoc
venire ꝑ tribulatiōes. Et in illa apparitōne
magna myſteria erūt. Sic ḡ diſtinguūt̄ il/
li oꝛdines ſm̄ maioꝛē ꝛ minoꝛē ꝑfectione;
cōparati ſm̄ ſtat⁹ nō ſm̄ ꝑſonas. q꞉ vna ꝑ/
ſona layca aliquādo ꝑfectioꝛ eſt ꝙ̄ religio/
ſa. Sequit̄ de luce ſtellari. ꝑ quā anima
hierarchica intelligit̄. Neceſſe eſt em̄ vt ani
ma q̄ eſt hierarchica habeat tres coꝛreſpō/
dētes ſuꝑne hieruſalē. Grādis res eſt aīa
In aīa poteſt deſcribi tot⁹ oꝛbis. Pulcra
dicit̄ ſicut hieruſalē. q꞉ aſſimilat̄ hieruſalē ꝑ
diſpoſitionē graduū hierarchicoꝝ. Diſpo/
nunt̄ aūt in aīa grad⁹ tripl'r. ſm̄ aſcenſum.
ſm̄ deſcēſum. ꝛ ſm̄ regreſſum in deū vt lux
diuina. ꝛ tūc aīa videt angelos dei aſcen/
dētes ꝛ deſcēdentes ꝑ ſcalā vt vidit Iacob
ꝛ in mēte ſua. Abbas vercelleñ. aſſignauit
tres grad⁹. ſ. nature. induſtrie. ꝛ gratie. S;
nō videtur ꝙ aliq̄ mō ꝑ naturā aīa poſſit
hierarchicari. Ideo nos debem⁹ attribue/
re induſtrie cū natura. induſtrie cū gratia.
ꝛ gratie ſuꝑ naturā ꝛ induſtriā. Tres aūt
ſunt grad⁹ induſtrie cū natura ſiue actus.
ſc; nūciatio. dictatio. ductio. Nūciatio rn̄/
det angelis. Dictatio archangelis. Ductio
ꝑncipatibꝫ. Induſtria em̄ ꝑmo ꝑcipit qđ q̄
libet ſenſus nūciat. Viſus ꝛ audit⁹ multa
nunciauerūt. ſ; audit⁹ plura. vt illa que Ro
me fiūt. guſt⁹ odoꝛat⁹ ꝛ tact⁹ nō vadūt lon/
ge ꝛ ideo tardi ſunt Cauere aūt debet indu/
ſtria vt nō ꝑmittat omnē nunciū itrare. vt
mulieres videre. Induſtria em̄ deb; diſcer
nere inter nūciata vtrū ſint reſpuēda vl' eli
genda. Deinde neceſſe eſt deliberatio q̄ eſt
dictatio vtrū liceat. ꝛ ſi liceat vtrū deceat. ꝛ
ſi deceat. vtrū expediat. Nil em̄ expedit niſi
liceat ꝛ deceat. Deinde neceſſaria eſt ductio
vt ꝑſeq̄tur. Proſequi aūt eſt aſſumere in fa
cultatē volūtatis. ꝛ eſt principatuū. Multi
em̄ ſunt angeli ꝛ archangeli. ſc; ꝑſpiciētes ꝛ
deliberātes q̄d expedit. ſ; nō ſūt ꝓſequētes
vt ꝑncipat⁹. Secūd⁹ eſt gradus induſtrie
cū gratia. Et ſunt tres act⁹. Prim⁹ vt ꝓpter
deū fiat qđ deliberatū eſt. Unde ꝑma oꝛdi
natio eſt in deū. q̄ eſt poteſtatū. ſc; in finem
oꝛdinare. ꝛ quicq̄d deoꝛdinatū eſt remoue
re. ꝛ hoc ē difficile. ideo neceſſaria eſt robo/
ratio q̄ eſt virtutū. ꝛ quia in finē oꝛdinare ē
difficile ꝛ roboꝛare. ideo ſeq̄tur imꝑatio q̄ ē
dominationū. Tertia hierarchicatio eſt
gratie ſuꝑ naturā ꝛ induſtriā. quādo ſc; ſu/
pꝛa ſe aīa eleuata eſt ꝛ deſerta. ꝛ ſuſcipit di/
uinas illuminatiōes. ꝛ ſupra ſe ſpeculat̄ qđ
ſibi datū eſt. ꝛ ex hoc ſurgit i diuina ſiue ſur
ſum agitur. Iſta tria ſūt ſuſceptio. reuelatō
vnio. vltra quā nō ꝓcedit mens. Et in iſtis
cōſiſtit canticoꝝ totū. ſc; caſtis ſuſceptiōibꝫ
caſtioꝛibꝫ ſpeculatiōibꝫ. caſtiſſimis vnitiōi/
bus. ꝛ tūc poterit dicere illud Cañ. Oſcu/
letur me oſculo oꝛis ſui. Suſceptio reſpon
det thronis. reuelatio cherubin. vnio ſera/
phin. Et hec hierarchia eſt ſm̄ aſcenſum.
Itē eſt hierarchia aīe ſm̄ modū deſcē
dendi. Opoꝛtet em̄ vt vnguētū capitis hie
rarchie ſupreme cadat in barbā mediā hie
rarchiā. ꝛ in veſtimēta. in infimā. Hec aūte;
fit ſm̄ ꝟtutes aīe. que ſunt tres ſm̄ Dyo/
niſium. ſ. ſuſceptiue. cuſtoditiue. diſtributi/
ue. vt copioſe ſuſcipiat. ſtudioſe cuſtodiat. li
beraliter refundat. Unde Gratis accepiſt;
gratis date. Ad hoc aūt ꝙ aīa recipiat illa
lumina requirit̄ viuacitas deſiderij. per/
ſpicacitas ſcrutinij. trāquillitas iudicij. Nō
em̄ eſt cōtemplatiua aīa ſine deſiderio in
nato ꝛ viuaci. Qui hoc nō habet. nil de cō/
templatiōe habet q꞉ oꝛigo luminū eſt a ſū/
mis ad infima. nō ecōuerſo. Prim⁹ reſpon/
det ſeraphin. q̄ eſt ardēs ſicut ignis. Unde
ignis maximā figurā habet in ſcripturis.
Ad iſtū ignē ardentē in vertice mōtis aſcē/
dit Moyſes. ꝛ tamē illū ignē prius vidit in

pedemontis. Nõ em̄ Moyſes deſcenderet
ad erudiendū populū. niſi pri⁹ ad ignē aſcē
diſſet. Deſideriū ergo diſponit aīam ad ſu/
ſcipiendū lumē. Secūdo oportet ꝙ ani/
ma ꝑſpicaciter aduertat vel ꝑcipiat que da/
ta ſunt ſibi a deo. ⁊ vt nõ habeat fantaſma/
ta vel occupatões q̇n poſſit occupari vl' fer
ri in illa lumīa. ⁊ illud reſpõdet cherubin.
Tertiū eſt ꝙ habeat tranq̇llitatē iudicij
quia dona dei nõ debēt in vacuū recipe. vt
nõ ꝑuertat̃ iudiciū in aliqua paſſione. quia
ſi amo. iudiciū ꝑuertit̃. ſi odio. ſil'r ſi ſpero. ⁊
ſic de alijs paſſionib⁹. ⁊ hoc rñdet thronis.
Ex his ſequit̃ auctoritas imperij. Ex q̇ em̄
deſiderio ſuſcipit. ⁊ illud ꝑſpicaciter ꝑcipit.
⁊ trãquille faciendū iudicat. ⁊ ex q̇ de⁹ vult.
tunc aīma imꝑat fieri. ⁊ rñdet dñationib⁹.
Sz imꝑare pax valet niſi faciat ideo opor
tet ꝙ ſit virilitas ꝓpoſiti exercitati. qd̓ reſpõ
det virtutib⁹. vt ꝓpter nullā tribulationē di
mittat bonū qd̓ ſcit deū velle. Poſt qd̓ veīt
nobilitas triūph⁹ ꝓpter impedimēta que oc
currūt poſtq̄ȝ recipit̃ aliquid a deo. et illud
reſpõdet poteſtatib⁹. ſcȝ d̓ om̄ib⁹ triumpha/
re. Hec tria faciūt mediā hierarchiā aīme.
Tertiū eſt cuſtodita diſtributio. ⁊ in hoc
ſunt tria. vel tripliciter cõtingit. ſ. ꝑ clarita/
tem exēpli. ꝑ veritatē eloquij. ꝑ humilitatē
obſequij. Sic debem⁹ vitā dare proximo.
ſcȝ ꝑ exempla. ſcientiā. ſubſtantiā. Preclari
tas exempli rñdet principatib⁹. quoꝝ ē du/
cere. Ueritas eloquij archangelis. Humi/
litas obſequij angelis. Sic ergo eſt ꝯſum
matio in humilitate ſꝫm deſcēſum. Et ince
ptio in caritate. aſcēdendo ecõtrario. Sic
ergo deſcēdere incipim⁹ a viuacitate deſide
rij ad humilitatē obſequij. Unde xp̄s venit
ad humilitatē obſequij noſtri. Sicut ergo
aīma habet angelos aſcēdentes. ſic dȝ hr̄e
deſcēdentes. Joh. iij. Nemo aſcēdit in celū
niſi qui deſcēdit de celo. Tertio mõ mod⁹
diſtinguēdi in aīma ſꝫm regreſſum eſt ſcd̓m
triplicē gradū cõtemplatiõis. Gregori⁹ ſuꝑ
Ezechielē. ponit tres gradus. Aut em̄ qd̓
venit in cõſiderationē noſtrā eſt extra nos.
aut intra nos. aut ſupra nos. Unde de⁹ cõ
templat̃. aut in his q̄ ſunt intra nos. aut ex
tra nos. aut ſupra nos. ſꝫm tres potentias
ſcȝ interiores. exteriores. ſuꝑiores. ſiue ap/
prehēſiuas. amatiuas. oꝑatiuas. Et ſꝫm phi
loſophū om̄is aīma rationalis tres habet
oꝑationes. ſcȝ animalē ab extra. intellectu/
alem ab itra. diuinā ad ſupra. Oportet ḡ ꝙ
anima habeat hierarchiā ſꝫm has potētias
ſcȝ primo ſꝫm virtutes exteriores. Circa q̄s
ſunt tria. ſcȝ diſcreta ꝑluſtratio. diſcreta p̄e
lectio. diſcreta ꝓſecutio. Primo ergo de/
bet eſſe diſcreta ꝑluſtratio vt diſcrete conſi/
deretur mūd⁹ ab aīma. Nā in anima eſt ſic
quedā manus ſcribēs. Senſus em̄ ꝑcipit
exteriora. ⁊ ſenſus cõmunis. ⁊ deinde ima/
ginatio. ⁊ ratio cõſiderat ⁊ ponit in memo/
ria. Oportet ergo ꝙ ſit magna diſcretio ad
cuſtodiendā domū. ne om̄es intrēt ad has
vires. ⁊ nihil nunciet̃ regi ⁊ regine quod ſit
inutile. Latro em̄ introduci nõ debet corā
rege niſi forte vt cõdemnet̃. Eua em̄ miſe/
ra ⁊ captiua introduxit eloquiū ſerpētis. et
dubitauit. ⁊ iſto eloquio hodie multi corrū
puntur. nil ergo debet intrare ꝑ portas im
mundū. Apocal. xxij. Foras canes ⁊ vene
fici ⁊ impudici. Secundū eſt diſcreta p̄/
electio. ex quo apparet ꝙ ſi quid ꝑcipitur. re
ſtat vt bonū vel meli⁹ p̄eligatur. quia in bo
nis eſt electio ordinata. nõ em̄ primū man/
ducandū q̄ȝ celebrandū. Et h̄ reſpõdet ar/
changelis. Et diſcreta ꝑluſtratio ꝯuenit an
gelis. poſtea ſequit̃ iudiciū. ⁊ iſtud eſt prin/
cipatus. quod eſt in ꝓſecutione. Ex quo bo
num ꝑcipit ⁊ p̄elegit faciendū bonū ſequi
debet iudiciū ad ꝓſequendū. Hec aūt om/
nia operat̃ gratia nõ induſtria ſola ſiue na/
tura vt dicebat̃ primo. Secūda hierar/
chizatio mētis eſt ad potētias interiores.
quod eſt magȝ difficile q̄ȝ primū. Hec autē
cõſiſtit in trib⁹. que ſunt Diſcreta caſtigatõ
Diſcreta cõfortatio. Diſcreta cõuocatio. q̄
interi⁹ hierarchicā faciūt animā. Primo ꝙ
caſtigent̃ radices paſſionū ⁊ amputētur et
eneruent̃ cõtrarie poteſtates. Uenit enim
princeps mūdi hui⁹ ⁊ in me nõ habet q̇cq̄ȝ.
Q̄ diu em̄ paſſiones ille dominātur homi
ni. dyabol⁹ habet de ſuo in homīe. Ad hoc
autē faciendū neceſſe eſt vt eradicet̃ triplex
libido. ſcȝ libido principādi. libido delectā
di. libido poſſidendi. Quia hec triplex libi/
do inducit diabolū in animā. Hec aūt hie/
rarchia reſpõdet poteſtatib⁹. Non põt aūt
anima poteſtatiua eſſe q̄ȝdiu diabol⁹ habet
ius ſuū in aīma. Oportet ergo vt homo ha
beat tria oppoſita. vt homo ſit ſubiectus. ca
ſtus. ⁊ pauꝑ. ⁊ ſic amputant̃ radices paſſio
num cū temp⁹ putatiõis aduenit. quia q̇li/
bet die pullulant. Secunda eſt diſcretā

cõfortatio. Sicut eñ triplex libido facit ꝑ/
nitatẽ ad maluʒ. ſic triplex infirmitas facit
difficultatẽ ad bonũ. Hec aũt eſt infirmi/
tas. ſ. negligẽtie. impatiẽtie. diffidẽtie. Qui/
dam ita ſunt negligẽtes vt durũ ſit eis facẽ
re bonũ. Secũdi vt cito ſint impatientes.
Tertij vt ſi ambo habẽt. tamen diffidunt.
Oportet ḡ ꝑ mẽtis violentiã. tolerantiã. cõ
fidentiã. aĩam reformari. ⁊ huic reſpõdet or
do virtutũ Sequit̃ diſcreta cõuocatõ. qñ
mens eſt ordinata ſicut eccl'ia. quãdo habʒ
poteſtatẽ ſupra ſe. tũc eſt templũ dei. qñ do/
minat̃ ⁊ imperat oĩbꝫ viribꝫ. tũc reſpõdet
eiꝰ hierarchia dñationibꝫ. quãdo virtutes
vocant̃ ad opa ſua. ⁊ dicet huic. fac tu hoc. ⁊
illi. fac tu illud. Ad hoc autẽ faciendũ neceſ
ſe eſt vt dñet̃ appetitibꝫ. fantaſmatibꝫ. ⁊ occu
pationibꝫ. ⁊ tũc eſt aĩma dña ſui qñ cõcupi/
ſcibili aufert̃ cõcupiſcẽtia triplex. Iraſcibi/
li aufert̃ infirmitas triplex. Ratõnali aufer
tur error triplex. tũc aĩa habet imperiũ ĩ re/
gno ſuo. ⁊ tũc nõ expellit̃ extra domũ ſuam
qñ ille paſſiões ſunt amputate. ⁊ in tali ani
ma deꝰ habitat nõ in furioſa ꝯcupiſcẽtia ⁊c̃
Dyabolꝰ libẽter imp̃mit qḋ in ſe habet. ꝗ
ſunt furor. error. amẽs ꝯcupiſcẽtia. fantaſia
ꝑterua. Sequit̃ qualit̃ aĩma hierarchica
tur q̃ꝫtũ ad virtutes ſupiores. Qñ eñ aĩa
facit qḋ poteſt. tũc gratia facile leuat aĩam.
⁊ deꝰ ibi operat̃ ⁊ fit digna ſupna admiſſio
digna inſpectio. digna inductio. Digna ad
miſſio diuinoꝝ reſpõdet thronis. Et ita in
telligit̃ illud qḋ loquit̃ in Threnoꝝ. Con/
ſurge in p̃ncipio vigiliarũ. effunde ſic̃ aquã
cor tuũ ſcʒ cor pone añ deũ. Pſalmiſta. Do
mine ante te oĩe deſideriũ meũ ⁊c̃. Et poſt
quãdo eleuat̃ nõ debet eſſe ocioſa. et debet
circũſpicere. Iſa. Hieruſalẽ cõſurge ⁊ ſta ĩ
excelſo. ⁊ tũc videbis ⁊ affluces. ⁊ mirabit̃ et
dilatabit̃ cor tuũ. Tũc eñ debet anima eſſe
fixa ⁊ ſtans ⁊ expectare. Poſt ſequitur di
gna inductio qñ facta eſt diuina admiſſio.
⁊ facta pſtratio tũc rapit̃ in deũ ſiue in dile/
ctum. Vñ. Leua eiꝰ ſub capite meo ⁊ dexte
ra illiꝰ amplexabit̃ me. Cañ. ij. Ego dilecto
meo. ⁊ dilectꝰ meꝰ mihi. qui paſcit̃ inter lilia
quia iã ſenſit vnctionẽ. ⁊ vnꝰ ſpiritꝰ eſt cum
deo. Vñ. Qui adheret deo vnꝰ ſpiritus eſt
⁊ hoc eſt ſupremũ in aĩma quod animã facẽ
eſſe in celo. Et iſtis ꝑ ordinẽ reſpõdent ordi
nes ſupreme hierarchie. Et ſic eſt aĩma mu
lier amicta ſole. ⁊ luna ſub pedibꝫ eiꝰ. ⁊ ĩ ca/
pite eius corona duodecim ſtellaꝝ. quia eſt
plena luminibꝫ. ⁊ nunq̃ꝫ oculũ diuertit a lu
mine. Ideo aĩa habet duodecim materias
ſicut duodecim lumina circa que ſemꝑ mo/
ueatur velut in q̃dam circulo. ſicut ſol per
currit duodecim cõſtellatiões. ſcʒ ꝑ duode
cim ſigna ⁊ nunq̃ꝫ exit. He autẽ cõſidera/
tiones ornãt aĩam. ideo ſunt ſicut cornua.
que ſunt. Cõſideratio corporaliũ naturaꝝ
ſpiritualiũ ſubſtãtiarũ. intellectualiũ ſcien
tiarũ. affectualiũ virtutũ. inſtitutaꝝ diuini
tus legũ. infuſarũ diuinitꝰ gratiarũ. irreuo
cabiliũ iudiciorũ. Incõprehenſibiliũ miſe/
ricordiarũ. remunerabiliũ meritorũ. premi
antiũ premioꝝ. tẽporaliũ decurſuũ. eterna/
lium rationũ Debet aĩma cõtemplatiua
verſari ſemꝑ in aliquo iſtorũ luminũ ſic̃ ſol
ſemꝑ eſt in aliquo ſignorũ. Et nota ꝙ lu
na patit̃ eclypſim in capite vel cauda draco
nis Sunt aũt due interſectiões in celo ſu
per eclypticã ꝑ quã trãſit luna. que vocãtur
caput ⁊ cauda draconis. Draco vocat̃ ꝓ/
pter circulũ quaſi tenẽs caudã in ore. Illa
interſectio que eſt verſus aquilonẽ. vocat̃
caput. quia ſol magꝭ ledit nos quãdo ẽ ibi.
quia magis ibi dyametraliter vrit nos ſic̃
draco capite. Cauda autẽ eſt verſus meri/
diem. ⁊ minꝰ ledit nos ſol quãdo eſt in par/
te illa. quia magis a nobis elongat̃. Et qñ/
do ſol in vna parte eſt ⁊ luna in pũcto alio
ſibi oppõit̃. vt in plenilunio. tunc luna ecli
pſatur. Similiter vir cõtemplatiuꝰ eclipſa
tur dupliciter. ⁊ cadit turpiter ⁊ multũ peri
culoſe. eo ꝙ nõ reſurgit. nec mirũ quia ḋ al/
to cadit. Cadit eñ per errorẽ ⁊ ꝑ p̃ſumptio
nem. Videt eñ ſe illuminatũ. ⁊ p̃ſumit ⁊ fit
luciferianꝰ. ⁊ cadit a luce in tenebras. Ca/
dit ſimiliter per errorẽ eſtimatiõis. que ori/
tur ex p̃ſumptione. quãdo credit ſe habere
oĩa per reuelationẽ. ſemꝑ tamẽ debet eſſe
regulata reuelatio. Vñ dicebat ꝙ multi de
cipiunt̃ qui credũt ſe habere oĩa per reue
lationem. Unde in illa viſione ⁊ appatitiõe
que eſt regula omniũ apparitionũ domini
in monte apparuit Chriſtꝰ. Moyſes ⁊ He/
lyas. vt nihil credat̃ verum vel reuelatũ ni
ſi quod cõſonet legi. prophetis. ⁊ euangelio
Debet ergo cõtemplatiuꝰ eſſe humilis et
circumſpectꝰ. vt non ad caput draconis ve
niat per p̃ſumptionẽ. vel in cauda inuolua
tur per errorem. Hec mulier ſcʒ aĩma hie
rarchica videt duas viſiones. ſcʒ Archam

et ciuitatem.

Sermo.xxiiij.

Q*ualiter* anima cõtemplatiua debet cõſidera/
re eccleſiam militantẽ deſcendentẽ ⁊ aſcen/
dentem.

FEcit de⁹ duo ma
gna luminaria ⁊c̃ Dictũ eſt quo
modo aĩa hierarchicatᷣ in conſi/
deratione lucis ſolaris ſm q̄ ſol eſt vigens
ſplendens.calens. Pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpiritus/
ſanctus eſt origo omniũ illuminationũ vel
irradiationũ in ratiõe exiſtẽtie et excellen/
tie.influẽtie.preſidẽtie.⁊ q̄ illa aſſimilatᷣ ſoli
ſm conformitatẽ ⁊ propter integritatẽ hie/
rarchice diſpoſitionis.ꝓpter triformẽ aſpe
ctum. Et ſunt ſex cõſiderationes hierar/
chice. In cõſideratione militãtis eccleſie in
qua eſt diſtinctio ſm ꝓceſſus aſcenſus ⁊ ex/
ercitiorũ. Et ſic cõſideratur eccleſia ⁊ nõ ali
ter.in qua eſt vnũ caput.⁊ vnum corp⁹.vn⁹
cibus. De qua Paul⁹ loquitur qui multũ
exercitatus erat in ea cõſideratione. Simi
liter pſalteriũ multũ loquitᷣ de hac.⁊ aliq̄n
in perſona talis.modo in ꝑſona alterius.
Unde pſalmiſta. Domin⁹ regnauit deco/
rem indut⁹ eſt. Tangit caput eccl'ie ⁊ quat/
tuor ordines ei⁹. Poſtea dictũ eſt quomo
do aĩa hierarchicatᷣ in cõtemplatiõe ſui.
ſm aſcẽſum ⁊ deſcẽſum. Et quãdo aĩa ha
bet hec.ſunt ⁊ fiũt in ea mirabiles theorie.
Habet eñ duodecim nouenarios. tres
exẽplares in ſole.tres exemplatas in celeſti
hierarchia.⁊ tres in ſubceleſti.⁊ tres ĩ ſeipa.
Que ſunt duodecim illuminatiões quib⁹
adduntᷣ duodecim cõſideratiões quaſi du/
odecim ſtelle.ſcȝ corporaliũ naturaruȝ.⁊c̃.
ita q̄ ſemꝑ aĩa ſit in lumine.quia ſi nõ po
teſt ſtare in vno.ſtet in alio.⁊ in vltima eſt q̄/
es.ſcȝ in ratione exemplarꝭ in patria. Hec
autẽ non ſunt ſimul ĩ via.ſed in patria vno
aſpectu videbuntᷣ omnia. Sunt autẽ lit/
tere iſte duodecim cõſiderationes.⁊ habẽt
ramos infinitos.de quib⁹ fieret liber ma/
gnus. Si autẽ ducantᷣ duodecim ꝑ duode
cim.erunt.c.xliiij.numerus ſcȝ ciuitatꝭ hie
ruſalem. Anima eñ ſic hierarchicata eſt ci
uitas in qua de⁹ habitat ⁊ videtur. De qua
Johãnes. Suſtulit me in ſpiritu ⁊ vidi ci/
uitatem. Et ibidẽ dicit q̄ mẽſus eſt duode/
cim milia ſtadiorũ. Et poſt q̄ longitudo et
latitudo ⁊ altitudo equalia ſunt.⁊ menſura
murorũ centũ quadragintaq̄ttuor cubitõ/
rum.quomõ poteſt hoc eſſe Uide illud qđ
dictũ eſt in fine Apocalip. Circa mediũ au
tem dictũ eſt Uidi ſupra montẽ ſyon agnũ
ſtantẽ ⁊ cum eo centũ quadragintaq̄ttuor
milia.habẽtes nomen eius ⁊ nomẽ patris
eius ſcriptũ in frontibus ſuis In apertio
ne autẽ ſexti ſigilli dictũ eſt Apocalipᷣ. vij.
Uidi alterũ angelũ aſcendentẽ ab ortu ſo/
lis.habentẽ ſignũ dei viui.⁊ clamauit quat
tuor angelis quib⁹ datũ eſt nocere terre et
mari dicens. Nolite nocere terre ⁊ mari neq̄
arborib⁹ quouſq̄ ſignem⁹ ſeruos dei no
ſtri in frontib⁹ eorũ. Et audiui numerũ ſi/
gnatorũ.centũ quadragintaq̄ttuor milia ſi
gnati ex omĩ tribu filiorũ Iſrael. Ex tribu
iuda duodecim milia ſignati ⁊c̃ Trib⁹ aũt
dan nõ ponitur.ſed Manaſſes ponitur ꝓ
dan.⁊ ioſeph ꝑ effraim. In Deuteronomio
nõ ponitur Symeon. Primo ergõ ponit
ſignatos qui erãt ſupra montẽ ſyon.⁊ poſt
q̄ angelus vn⁹ debet effundere phyalas.⁊
oportet q̄ ſint ſex.poſt oſtendit ciuitatẽ.cu
ius menſura centũ quadragintaquattuor
cubitorũ erat. Circa ꝑncipiũ Apocalip. dr
ſexto angelo philadelphie. Qui vicerit faci
am illũ columnã in templo meo.⁊ ſcribã ſu
per eũ nomen meũ ⁊ nomen ciuitatis noue
hieruſalem. de qua locut⁹ ñ fuitᷣ niſi in fine
Sex ſunt tempa quorũ ſextũ temp⁹ ha/
bet ſex tempa cũ quiete. Et ſicut Chriſt⁹ in
ſexto tempe venit. ita oportet q̄ in fine ge/
neretur eccleſia cõtemplatiua. Eccleſia eñ
contẽplatiua ⁊ anima non differunt. niſi q̄
anima totũ habet in ſe quod eccl'ia in mul
tis. Quelibet eñ anima contẽplatiua habȝ
quandã perfectionẽ vt videat viſiones dei
Suſtollitur autẽ vt videat hieruſalem tri
pliciter. In celo cõſiſtentem. De celo de/
ſcendentẽ. Ad celũ conſcẽdentẽ. Aliᷣ nõ
eſt anima cõtemplatiua. De primo Iſa. lx.
Surge illuminare hieruſalẽ.⁊ poſt. Nõ oc
cidet tibi amplius ſol ad lucendũ. et ſplen/
dor lune non illuſtrabit te. ſed erit deus tu
us tibi in lucẽ ſempiternã. Quãdo eñ ani/
ma leuatᷣ per influxum ſibi vigorẽ.ſplendo
rem.ardorẽ.pie veneratᷣ.clare cõtemplatur
ſancteq̄ ꝑfruitᷣ. Ac per hoc cõprehẽdit ſm
modũ ſuum longã eternitatẽ.latam chari/
tatem.ſublimẽ potentiã.ꝓfundã ſapientiã.
Primũ circa quod debet verſari vt ſit Ra
chel.primo ſcȝ viſum principiũ.quãdo hec

conſiderat.tunc ciuitas eſt habens quattu
oꝛ latera ciuitatis. Cõſiderando quomo/
do iſtud principiũ omnia originat per ſub/
limem potentiã. Omnia gubernat per pꝛo
fundam ſapientiã. Omnia reparat per la
tam charitatẽ ſiue beniuolentiam. Oĩa
remunerat per longã eternitatẽ. Sic intel
ligit ipſum ſolẽ ſcd̃m ſubſtantiam.potenti/
am.⁊ operationẽ. Et videt omnia reducta
ad legem ſempiternaliter exiſtentẽ.

Secundo eleuat̃ ad contuendũ ciuita/
tem de celo deſcendentẽ.hoc eſt aſſumptã
humanitatẽ. Filius enim dei deſcendit ad
noſtram humanitatẽ . et hoc eſt deſcendere
hieruſalem. Anime eñ non deſcendunt.
Ego ſum inquit panis viuꝰ qui de celo de/
ſcendi.⁊ cum ipſo oĩa chariſmata gratia/
rum. Sapiẽtie.vij. Venerunt mihi omnia
bona pariter cũ illa. Quando ergo anima
eleuatur per influxũ ſibi diuinitus vigoꝛẽ.
ſplendoꝛem.ardoꝛem.pie colit.clare ſpecu/
latur.ſancteqꝫ perfruit̃.⁊ per hec comp̃hen
dit aſſumpte humanitatis mirabilẽ exoꝛ/
tum.mirabilem occaſum. mirabilẽ aſcenſũ
vel conſcenſum.mirabilẽ regreſſum. Tũc
habet quattuoꝛ latera ciuitatis de celo de/
ſcendentis. Mirabilem inqꝫ exoꝛtum in
natiuitate Occaſum in crucifixione Cõſcẽ
ſum in reſurrectione. Aſcenſum in aſcenſi
one. Regreſſum ad iudicium. Hec q̃t/
tuoꝛ oſtendit Eccleſiaſtes p̃mo. Oritur ſol
⁊ occidit ⁊ ad locum ſuũ reuertitur.ibiqꝫ re
naſcens gyrat per meridiẽ ⁊ flectitur ad aq̇
lonem. Mirabilis fuit exoꝛtus. quia ra/
dius superſubſtãtialis.vnitur humanitati
in vtero.⁊ quoniã conuerſatus eſt in mun
do.vigens.lucens.inflammatꝰ. In moꝛte.
quoniam dignatus eſt moꝛi.⁊ poſt de infe/
ris aſcendit ad coꝛpus.⁊ poſt in celum. Et
quoniã regredietur ad iudicandũ Mira
longitudo eternitatis fuit in vnione diui/
nitatis ad humanitatẽ. Nam ſeparatio di/
uinitatis ⁊ humanitatis fuit maius impoſ
ſibile qꝫ ens creatum totaliter nihil eſſe.

Latitudo charitatis fuit in moꝛte. Mi/
ra ſublimitas potẽtie in aſcenſione. Mi/
ra pꝛofunditas ſapientie erit in iudicio.
Hec ſunt mirabilia quibus aĩa ponitur
extra ſe.

Tertio ad hoc ꝙ ſit hierarchica.neceſſe
eſt vt videat ciuitatem in celũ aſcendentem
Et hoc eſt quãdo per infuſum ſibi diuini/
tus vigoꝛẽ.ſplendoꝛem . ardoꝛẽ a ſole eter/
no pie veneratur.clare ſpeculatur.ſancte ꝑ/
fruitur Ac per hoc cõpꝛehendit diuine cha
ritatis indiſſolubile vinculum.diuine cha/
ritatis incoartabile donũ. diuine charita/
tis inſuperabile incendium.diuine chari/
tatis incõpꝛehenſibile ſolatium. Tunc vi/
det ciuitatẽ dei.ſcilicet ſapientiã. Et habet
quattuoꝛ latera. De quibus ad Ephe.iij.
In charitate radicati ⁊ fundati ⁊c̃. Non es
enim adhuc ciuitas dei nec ſignatus.niſi ſi
gneris ſpirituſancto ad pie venerandum.
Et ꝑ hoc cõpꝛehendas que ſunt in deo. et
per deũ.⁊ apud deum. Indiſſolubile vin/
culum in pꝛedeſtinatiõis ratione qua dili/
git ſemper. ⁊ ſemper dilexit. et diligit ſemꝑ
pꝛedeſtinatos eterna charitate. niſi comp̃/
hendas incoartatiõis donum in vniuerſa
rum rerũ conditõe. quas libere condidit ⁊
oꝛnauit. Et cuilibet dedit modum.ſpeciem
⁊ oꝛdinem. Tertio inſuperabile charitatꝭ
incendium in filij traditione. Quarto in/
cõpꝛehenſibile ſolatium in animarum re/
muneratione quando conſiderat ꝙ deꝰ glo
rificabit coꝛpus ⁊ animam vt abſoꝛbeãtur
⁊ inebꝛientur a roꝛe celi. Sed opoꝛtet ꝙ ſi/
gnum veritatis imprimetur in anima. per
quod etiã anima fit oꝛtus concluſus. fons
ſignatus. Primum eſt ſignum vt habeat
charitatis indiſſolubile vinculum. Sed
quando aĩa ſic diligit vt dicat. Quis nos
ſeparabit a charitate dei tribulatio.an an/
guſtia an perſecutio.an fa.⁊c̃. Nõ quin ho/
mo poſſit cadere a charitate Sed quando
ſic eſt vt nunqꝫ regnet peccatum. Secun/
do vt habeat diuine charitatis incoartabi
le donum.vt diligat omnia que diligit de/
us.amicos ⁊ inimicos ⁊ extraneos. Unde
Charitas dei diffuſa eſt in coꝛdibus noſtrꝭ
Per hanc ei aĩa ſe diffundit ad diligendũ
omne bonum ⁊ ſolum bonum.

Ulterius hec charitas dat anime inſu/
perabile incendium. Unde Pone me ſicut
ſignaculum ſuper coꝛ tuum.quia foꝛtis eſt
vt moꝛs dilectio tua. Quando ſic diligit vt
in ſumme deſiderabile totaliter feratur. et
ꝙ pꝛo nihilo pꝛoſpera.pꝛo nihilo habet ad
uerſa.vt ſint omnia quaſi feſtuca vna in foꝛ
nace. Si dederit homo omnem ſubſtanti/
am ⁊c̃.

Quarta conſideratio eſt in hoc ꝙ anima
ſentiat incomp̃henſibile ſolatium.ꝙ taliter

delectetur in̄ ſe. ꝙ nec ipſa poſſit compre/
hendere nec alijs explicare. De quo dicitur
Canticorū. Comedite amici ⁊ inebriami/
ni chariſſimi. Hec inebriata dicit. Intro/
duxit me rex in cellam vinariam. Et poſt.
Introduxit me ī cellaria ſua. Quando ali/
enatur ſicut homo ebrius qui neſcit quid
faciat. Unde Paulus neſciuit vtrum eſ/
ſet in corpore ſiue extra corpus. Et pſalmi
ſta. Fac mecum ſignuꝫ in bono. ⁊c̄. De iſto
ſigno Paulus Signati eſtis ſpiritu adop
tionis. Per hoc ſignum diſtinguunt ami
ci ab inimicis. liberi a ſeruis. celeſtes a ter/
reſtribus. Hoc ſignum imprimitur ani/
me contemplatiue in fronte. ⁊ in frontibus
electorum. Hoc ſignum fuit in ſignatiſ ſu
per montem ſyon. etiam tunc firmum fū/
damentum ſtat. et hoc eſt ſignum. quia no
uit domin⁹ qui ſunt eius Nouit per ſignū
expreſſum. per quod inuocat nomen domi
ni ab intimis. Sic anima cōtemplatiua ſi
gnatur a deo.

Unde ſub ſexto angelo dicitur. ꝙ appa/
ruit angelus habens ſignum dei viui. hoc
fuit in aſſignatione Hieruſalem vt in celo
conſcendentis. Huic angelo apparuit ſig/
num expreſſiuum quemadmodum viuen/
di conſonum iſti ſigno ꝙ ſignatur ex tribu
Juda duodecim milia ſignati ⁊c̄. Et hoc
eſt. qui habet hanc triplicem lucem eleuan
tem tripliciter. oportet ꝙ habeat perfectio/
nem correſpondentem charitati. Unde ſi/
gnari hoc modo eſt per profeſſionē ad hoc
alligare ⁊ ſignum imprimere vt reſponde/
at illi ſigno charitatis. Hec autem per/
fectio conſiſtit in deſcriptione ciuitatis. ſci/
licet ꝙ anima habeat in ſe diuinum cultuꝫ
diuinum dei nexum. diuinum dei zelum. di
uinum dei ſenſum. Cultus dei eſt in oriē/
te. Nexus in meridie. Zelus in ſeptentri
one. Senſus in occidente. Et ſunt tres
partes ad orientem. tres ad occidentē. tres
ad meridiem. tres ad ſeptentrionem.

Cultus habet duos comites. vnuꝫ aſcē
dentem. alterum ſubſequentem.

Ad perfectum cultum tria ſunt neceſſa/
ria. ſcꝫ Eterne veritatis veridica profeſſio.
Superne maieſtatis humilis veneratio
Interne ſanctitatis virilis cuſtoditio.
Unde ponuntur tria ſm̄ tres infra ſigna/
tos. Ex tribu Juda duodecim milia ſigna
ti. Iſta enim ordinantur non ſcd̄m carna/
lem generationem. quia Judas non fuit ꝑ
m⁹ filius. ſed ordinantur ſcd̄m ſpiritualem
Judas interpretatur confeſſio. et eſt fun/
damentum. quia ſpirituale fundamentuꝫ
fides eſt. ſuper quam fundatur eccleſia.
Hoc eſt ergo primum vt apud te ſit integra
confeſſio veritatis. Perfecta credulitas et
aſcenſus.

Secundo ſequitur ſuperne maieſtatis
humilis veneratio. Et eſt quādo homo cō
ſiderat proprij ſceleris immanitatem. ⁊ di/
uine ſeueritatis immenſitatem. Et ideo ſe
quitur. Ex tribu Ruben duodecim milia
ſignati. Ruben interpretatur filius viſiōis

Tertio requiritur interne ſanctitatis vi
rilis cuſtoditio. vt ſic ſit homo precinctus
⁊ accinctus contra omnia. reſtrictor omni/
um defluxionum. Unde etiam ſacerdotes
prohibebantur bibere vinum. ⁊ omne qđ
inebriare poterat. quando intrabāt in tem
plum ad miniſtrandum. Patet etiam de
preſumptione mundicie. Iſta autem mun
dicia eſt cordis. Et ideo ſequitur. Ex tribu
Gad duodecim milia ſignati. Gad interp̄/
tatur accinctus.

Non ſufficit verus cultor niſi ſit perfec/
tus nexus. quia charitas docet deum cole
re ⁊ amare. Et hoc eſt quando anima infi/
ma contemnit ſuprema. ſeu ſumma appetit.

In medio delectatur. ita ꝙ In ſupremo
habet ſublimationem. In imo ſequeſtra/
tionem In medio delectationem. Et hoc
eſt ſempiterne beatitudinis appetitus pre/
cipuus. ſuperne delectationis affectus di/
latatus. mundane proſperitatis vel poſſeſ
ſionis contemptus perfectiuus. Hec tria
intelligūtur per tres ſignatos ſequentes.

Neceſſe eſt ergo vt in anima ſit contem/
ptus verus. vt ſit primo beatitudinis appe
titus. Et ideo ſequitur. Ex tribu Aſer du
odecim milia ſignati. Aſer interpretatur be
atus ſiue pinguis panis. prebens delicias
regibus. Beatus autem eſt qui in beatitu
dine ſummo amore transfertur. Deinde
ſequitur ſuperna dilatatio. Et ideo ſequi/
tur. Ex tribu Neptalim duodecim milia ſi
gnati. Neptalim iterpretatur latitudo. et ſi/
gnat ꝙ quicūqꝫ vult habere charitatiſ nexū
ꝙ habeat ordinatū affectū ad om̄es. ſed h̄
nō poteſt eſſe ſi fuerit ꝑuati boni amatores
Ideo oportet ꝙ ſit ↄtempt⁹ oīm. Et iō ſeqͣ
tur. Ex tribu manaſſes duodecī milia ſigti

Manaſſes interpretatur obliuio. Aliqui
enim deſpiciũt mundialia. ſed nõ deſerunt.
Alij deſerũt ſed nõ deſpiciũt. Alij deſpici/
unt ⁊ deſerunt. ſed nõ obliuiſcunt̃. quando
ergo aĩa dimittit ⁊ obliuiſcit̃. tũc eſt per/
fectio. ⁊ iſta collocat̃ ĩ ſexto loco. Pſalmiſta
Obliuiſcere populũ tuũ ⁊ domũ patrꝫ tui.
Auguſtinꝰ. Minꝰ te amat qui tecũ aliquid
amat quod ꝓpter te nõ amat. Manaſſes ꝰ
ponit̃ ſexto loco qui fuit filius Joſeph. qui
fuit vndecimꝰ filiꝰ Jacob. Unde non ſine
myſterio ponit̃ ſexto loco. Tertio in aĩa
cõtemplatiua oportꝫ ꝙ ſit perſectus zelus
vt ſic amet ꝙ om̃e malũ repellat. Duo aũt
ſunt comites charitatis. ſcꝫ pietas p̃cedenſ
⁊ patiẽtia ſubſequẽs. quia aliq̃ ſunt pij zela
tores. ⁊ poſtea cõuertunt̃ in furorẽ impatiẽ
tie. Et tũc erunt tres porte ad aquilonem.
ſcꝫ benigne miſerationis affectuoſa cõdeſcẽ/
ſio. ſeuere diſtributionis emulatoria rectitu/
do. acerbe vel humane tribulationis victori
oſa perpeſſio. Et ſic eſt cõtra aquilonẽ ciui/
tas munita. Et ideo ſequuntur tres ſignati
Primꝰ. Ex tribu ſymeon duodecim milia
ſignati. Symeon interp̃tatur audiẽs me/
rorem. ⁊ ſignat miſerationẽ ad proximum.
Jſte ſymeon eſt iuſtꝰ ⁊ timoratꝰ recipiens
xp̃m inter brachia. Niſi em̃ homo ſit miſeri
cors. nõ eſt dignꝰ ſuſcipere illũ qui ꝓpter mi
ſericordiã d̃ celo deſcẽdit. Deinde quia mi/
ſericordia ſine rectitudine emulatoria nihil
valet. Sequit̃. Ex tribu leui duodecim mi
lia ſignati. Leui interpretat̃ additꝰ. Leui ei
accepit ſacerdotiũ propter zelũ. Unde iter
fecerũt fratres ſuos ydolatras. Phynees
ſimiliter adeptꝰ eſt ſacerdotiũ ꝓpter zelum.
Et Mathatias ⁊ filij eiꝰ ꝓpter zelũ adepti
ſunt ſacerdotiũ ⁊ p̃ncipatũ. Et durauerũt
vſqꝫ ad Herodẽ. Leui ſignat p̃latos q̃ de/
bent habere ſpiritũ ſeueritatis ⁊ pietatis. vt
Moyſes q̃ cũ eſſet mitiſſimꝰ cõfregit tabu
las. Ecõtra Heli q̃ quia fuit remiſſus. ipſe
mortuꝰ eſt ⁊ filij eius. Unde. Plꝰ nocet pre
latus miſericors abijciẽs rigorẽ diſcipline
q̃ȝ prelatꝰ rigidus ſine miſericordia. Et ita
intelligit̃ iſtud Eccĩ. xlij. Melior eſt iniqui
tas viri q̃ȝ benefaciẽs mulier. Tertio ꝙ
ſit mũdane tribulationis victorioſa ꝑpeſſio.
Qui em̃ corripit debet ſe p̃parare ad patiẽ/
tiam. Unde xp̃s ſubuertit mẽſas in zelo. ⁊
poſt quãdo querebãt eũ exhibuit ſe. Unde
Qui patiẽs eſt multa gubernat̃ ſapiã. Un/
de nõ eſt dubiũ ꝙ illi quoꝝ mẽſas ſubuer/
terat. poſtea clamauerũt. Crucifige eũ. Jõ
ſequitur. Ex tribu Jſachar duodecim mi/
lia ſignati. Jſachar interpretat̃ aſinꝰ fortis
Ad lr̃am aſinus crucẽ habet in ſcapul̃. Ho
mo crucẽ ferre debet ſemꝑ eſſe paratꝰ. Non
eſt autẽ eius interp̃tatõ aſinus fortis ad lit
teram. ſed merces. Et ſignat virũ qui amo
re mercedis eſt armatus. Unde Matthei
Cũ vos oderint homĩes ⁊ cũ ſepa. ⁊ expro.
⁊ eic. n. v t. malũ. Gaudete ⁊ exultate q2 mer
ces veſtra copioſa eſt in celis. Et dicebat ꝙ
ſemel loquebat̃ cũ fratre Egidio. q̃ dicebat
ſibi ꝙ nõ ſumus ſapiẽtes. Franciſcus ſapi
ens fuit mercator. licet nos diſſipantes ſa/
pientiã. quia debemꝰ dare vnũ denariũ vt
homo daret vnã alapam. ſed Franciſcꝰ ha/
buit ſapientiã aſini qui portat ſarcinã ſuã
⁊ q̃to plus ꝑcutit̃ ⁊ plura ſibi vituperia di
cunt̃. tanto meliꝰ portat. Sic homo obedi
ens nullũ bonũ debet dimittere. imo meli/
us facere ꝓpter quãcunqꝫ tribulationẽ. nec
aliter eſt cõtemplatiuꝰ. Ex parte occidẽtis
eſt ꝑfectꝰ om̃is ſenſus. ⁊ hic ſenſus fac̃ nos
cõtemplari. ⁊ comites habet ſtatũ quietum
⁊ exceſſum iocundũ. Jn quiete em̃ poteſt
eſſe ſtatus cogitãdi ⁊ cõtemplandi. in occi/
dente ſcꝫ vbi eſt quies ꝯciliatio ⁊ caſtigatio
ſiue introitus in caliginẽ. Ad iſtũ ſenſum re
quiritur ſublimis mãſionis ſtatꝰ pacificus
ſagacis diſcretionis ꝑſpicuus cõſpectus vt
cõtuitus. ſuauis cõſolationis extaticus ex/
ceſſus. Oportet habere ſignũ zabulon. qđ
eſt habitaculũ fortitudinis q̃ habet ſtatum
primũ. Pſ̃. Quoniam tu es dñe ſpes mea.
Uñ. Turris fortiſſima nomẽ dñi. ad illam
cõfugiet iuſtus. Jlle ſolus eſt pacatꝰ qui fi/
get ſe in illo in q̃ nõ ꝯfundit̃. Secũdo opor
tet habere ſagacis deſiderij ꝑſpicuũ ꝯtuitũ
vt ſicut columba videt ſuꝑ aquas reſidens
auem rapacẽ. ſic homo videat in ſcripturis
Et hoc pertinet ad Joſeph. qui interp̃tat̃
accreſcens. Filiꝰ accreſcẽs Joſeph. pulcer/
rimus ſaluator egypti. princeps fratrum. ſi
gnat diſcretionem. per quã homo eſt alioꝝ
rector ⁊ miniſtrator. Et hoc ſagacitatis eſt
Et eſt in vndecimo loco vt frumenta colli/
gat. non folia ſed documẽta veritatis ĩ ſcri/
pturis ſacris ⁊ poſtea refundat ad ſalutem
populi. Hic eſt angelus ſextus phyladel/
phie ſaluans hereditatem. Hic prouidet
frumenta contra famen futuram.

Ultimo eſt ſuauis ꝯtemplationis guſt⁹ extaticus. Ex tribu inquid Beniamin. Filius dextre Beniamin fili⁹ doloris. In cuius partu mortua eſt Rachel. ⁊ tamē beniamin amantiſſim⁹ dñi. Tota die quaſi ī thalamo morabit̃. Deuterõ. xxxiij. Et ſignat extaticū exceſſum cōtemplatiōis. Ultra hūc nō naſcitur fili⁹ Jacob. Hic eſt ſapor cū exceſſu. Ad hāc ſignationē nullus venit niſi trāſcat oīes p̄cedentes. He ſignatiōes cōſiſtunt ex duplici pfectiōe. ſcʒ duodenarij. q̄ numer⁹ abundās eſt. ⁊ ex mille qui ꝯſurgit ex denario in ſe triplicato replicatiōe perfecta. quia decies decē ſunt centū. ⁊ decies cētum ſunt mille. Hāc ſignationē nemo accipit niſi ille qui habet calculū. in quo eſt nomen qđ nemo ſcit niſi qui accipit. Hoc eſt lignū vite. hoc fruit̃ homo in hac vita. Uñ. Beati q̄ lauant veſtimēta ſua ⁊ intrant per portas ciuitatis. vt ſit poteſtas eorū ī ligno vite. Et dicebat. Ad hoc lignū vite volui vos ducere. Ferculū fecit Salomon d e lignis libani. Colūnas fecit argēteas. reclinatorium aureū. aſcēſum purpureū. Reclinatoriū aureū eſt ſapiētia ꝯtēplatiua. Hāc nullus habet niſi qui habet colūnas argēteas. que ſunt ꝟtutes ſtabiliētes animam. Aſcēſus purpure⁹ eſt charitas q̄ facit aſcēdere ad ſupiora ⁊ deſcendere ad inferiora

Notandū ꝙ anteq̄ ſanct⁹ Bonauentura cōpleſſet viſionez quinte diei fuit a papa Clemente electus ad archiepiſcopatū eboracenſem. ideo de pariſi⁹ ſe ꝯtulit ad p̄ſentiam dñi pape. ⁊ ſic librū incōpletum dimiſit ⁊ tamē tāto gradui ceſſit. propter qđ ad p̄ſentiā domini pape ſe ꝯtulerat.

Additiones ad luminaria

Dhuc ſupereſt

a viſio quinta in p̄ncipio opis ꝓpoſita ſcʒ viſio intelligētie p ſpūm ꝓphetie ſublimate. quib⁊ exercitijs ꝯtemplationis. quib⁊ ꝟtutib⁊. q̄buſq̄ ſcripture ſacre documētis. aīma humana in via illuſtret̃. vt p ſapientiā increatā nouo ⁊ ſingulari inhabitādi genere. que oīb⁊ mobilib⁊ mobilior eſt. illuſtraret̃ illuſtratōe gratuita ad p̄dicendū futura. ad dicendū longe diſtātia. ad aperiendū cordiū ſecreta. p q̄ꝫto ſibi dominꝰ hui⁹ incerta ⁊ occulta diuine ſapiētie dignabit̃ cōicare. ſicut multis ſibi chariſſimis apire dignat⁹ eſt. vt patet de multis. tā in nouo q̄ꝫ in veteri teſtamēto. Nā ⁊ hec viſio nō minima ps eſt vite ſpiritualis.

Supeſt etiā viſio ſexta in p̄ncipio ꝓpoſita. ſ. viſio intelligētie p raptū mētis in deuʒ abſorpte. videlicet quib⁊ exercitijs ⁊ donis aīma cōtemplātis appropinquat ad mētis exceſſum extaticū. que etiā reuelatiōes fiūt aīme rapte ⁊ dulcedines. q̄ꝫtū ſacre ſcripture auctoritas ⁊ myſteria innuūt Et hec eſt vltima pars vite ſpūalis in via. Et fit hac ſexta viſione homo format⁹ in animā viuentem. poſtq̄ꝫ vltimate q̄eſcit deus in aīma cōtemplātis. ceſſans a nouorū donorū collatione. ipſaq̄ꝫ aīma ꝑut ſtat⁹ vie patit̃ ī deo quieſcit. ceſſans a nouis vite humane exercitijs in ſtatu vie.

Supeſt etiā vltima viſio. ſcʒ viſio intelligentie p ſtatuʒ glorie cōſummate. quādo fit reuerſio aīme ad corp⁹. que ⁊ qualiter in illo ſtatu glorie videbit. Et hec viſio ē poſt hanc vitā. Iſte aūt tres vltime viſiōes adhuc plus ꝯtinerēt q̄ꝫ quattuor p̄dicte. Sʒ heu heu heu ſupueniēte ſtatu excelſiori ⁊ vite exceſſu dñi ⁊ magiſtri hui⁹ opis. ꝓſecutōnē ꝓſecuturi nō acceperūt. Hec aūt que de quattuor viſionib⁊ notaui. talia ſunt q̄lia d ore loquētis rape poterā in quaternū. Alij quidē duo ſocij mecuʒ notabāt. ſed eorum notule pre nimia confuſione ⁊ illegibilitate nulli fuerunt vtiles. niſi forte ſibi correcto. aut meo exēplari quod legi poterat ab auditorꝫ aliquib⁊. Ipe doctor opis de ipo meo exēplari ⁊ q̄ꝫplures alij reſcripſerūt. q̄ ꝓ eo mihi debēt grates. Elapſis aūt dieb⁊ multis. ꝯcedēte mihi copiā tpis ⁊ libri reuerendo p̄re fratre Th. miniſtro alemanie ſupioris rurſum reſpexi q̄ ſcripſerā veloci manu ⁊ niſus ſum recolligere ordinate. coopante mihi memoria q̄ loquētis vocē audierā auditu. ⁊ viſu q̄ recordabar geſtuū loquētis q̄ ſolēt memorie coopari. ſm phūm in de memoria ⁊ reminiſcētia. Nec tñ appoſui quicq̄ꝫ qđ ipe nō dixerat. niſi vbi diſtinctōʒ librorꝫ Ariſtotel'. localit̃ amplius q̄ꝫ ipe dixerat diſtinxi. Alia aūt non appoſui niſi ꝙ etiā loca auctoritatū aliq̄rꝫ aſſignaui. Legebatur ⁊ cōponebat̃ h̄ opuſculū pariſius Anno domini. M.cc.lxxiij. a paſcha vſq̄ꝫ ad penthecoſten p̄ñtib⁊ aliq̄bus mḡris ⁊ baccalarijs theologie ⁊ alijs fratrib⁊. c. lx.

Compẽdioſum pncipiũ ſup libros ſentẽ tiaꝝ editũ a ſancto Bonauẽtura in pmoti tione ad baccalariatũ ſentẽtiariũ theologie

Girũ celi circuiui ſola. Ecci.xxiiij. Qz ſit libri ſniaꝝ inacceſſibil' celſitudo. Qz ſit libri ſniaꝝ pplexa nodoſe pfunditatꝫ indago. Qz ſit libri ſniarũ pfecta cognitiõis ⁊ increati cognoſcibil' plenitudo. Qz ſit ebes cecutiẽtis intellect⁹ caligo. oñdit increata ſapia in ꝟbo propoſito Girũ celi circuiui ſola ⁊c̃.

7 Libri ſniaꝝ inacceſſibilis celſitudo tangitur qñ dr̃ Celi. vt ꝟe poſſim⁹ dicere. Suſpice celum ⁊ intuere ethera ꝙ altior te ſit. Job.xxxv.

Perplexa nodoſe pfunditatꝫ idago notaꝛ cũ dr̃ Circuiui. Anfract⁹ eñ laborinti eſt in q̃rere trinitatẽ p cognitõẽ creaturaꝝ

Cõſummata cognitiõis ⁊ icreati cognoſcibilis plenitudo notaꝛ noĩe giri.

Hebes cecutiẽtis intellect⁹ caligo. notatur qñ dr̃ Sola. Si eñ ſola increata ſapia circuit giꝝ celi. humana rõ nõ attingit. Vñ ⁊ Aug⁹. dicit. Mẽtis humane acies inualida in tã excellẽti luce nõ figiꝛ. Dicit ꝗ. Girum celi circuiui ſola ⁊c̃.

Gir⁹ celi habet q̃driformẽ intelligẽtiã q̃tuor libris ſniaꝝ pportionalr̃ rñdentẽ.

Girus celi dr̃ ſperalis ambit⁹ celi. i. cõuexa ſupficies ſpere celi.

Girus celi dr̃ maior circul⁹ ſpere celi. q̃ ñ eſt aliquis maior in ſpera celi. ⁊ trãſit p centrũ terre. qđ eſt centrũ celi. Vñ eq̃noctialis dr̃ girus celi. qui dr̃ cingulũ orbis. ⁊ vterq꜡ colur⁹ põt dici girus celi.

Girus celi dr̃ regiratio pmi in vltimũ ⁊ vltimi in primũ. Et h̃ modo zodiac⁹ dr̃ girus celi. qꝛ in eo rotaꝛ ſol ab oriente in oriens p occidẽs. Girus celi dr̃ reuolutio eptaſyderea circa polum.

Gir⁹ celi q̃ eſt ſpẽalis ambit⁹ celi materiam deſignat pmi libri ſniaꝝ. q̃ agit de deo Agiꝛ aũt in pmo ſniaꝝ đ deo ſᷣm trifariũ girũ. Eſt eñ de⁹ ſpera itelligibil' cui⁹ centruꝫ vbiq꜡ ⁊ circũferẽtia nuſq꜡. vt dr̃ hermes termegiſt⁹. Agiꝛ ei in pmo lib. đ deo ſꝫ giruꝫ vnitatꝫ eſſentie i trib⁹ pſoniſ. vſq꜡ diſ. xxxi

Agiꝛ ſcđo đ deo q̃tũ ad giꝝ circũinceſſionis pſonaꝝ i inuicẽ. a diſ. xxxi. vſq꜡ ad. xxxv

Agiꝛ tertio de đo q̃tũ ad giꝝ appriatorũ. a. xxxv. di. vſq꜡ i finẽ. De giro vnitatꝫ eſſentie i pſonis pt itelligi qđ ſcptũ ẽ Exo. xxxvij Corona aurea p giꝝ. Cũ ei caput xpi ſit đs vt dr̃ apl's. ⁊ i cãtic. legam⁹. caput ei⁹ auꝝ optimũ. Corona aurea p giꝝ ẽ vnitas diuinitatis i trib⁹ pſonis. vt ita dixeri regirata. non nũerata. De giro circũinceſſiõis pſonaꝝ i inuicẽ pt intelligi qđ ſcptũ ẽ in Ecc̃o. xliij. c. Girauit celũ in circuitu gl'e. Arc⁹ ille ẽ verbũ increatũ ⁊ icarnatũ. radi⁹ ſol' igeniti excептus i nube ꝯcaua hũanitatis aſſumpte. Iſte arc⁹. i. iſtud ꝟbũ dei girat celũ trinitatꝫ ſic eñ tertiũ celũ vocat Augu. ij. ſup Gen. In circuitu gl'e. qꝛ ⁊ ꝟbũ in pr̃e ⁊ pr̃ in ꝟbo eſt. ⁊ pr̃ ⁊ ꝟbũ in ſpũſcõ. ⁊ ſpũſſcũs in pr̃e ⁊ ꝟbo eſt. De circuitu appriatoꝝ. i. potentie ⁊ alioꝝ itelligi pt qđ ſcptũ ẽ. potẽtes girãs migrare fec̃. Hoc ẽ labiũ eneũ qđ de⁹ pcepit fieri in giro. Labiũ eñ q̃ndã ptẽſionẽ ⁊ pminentiã hꝫ. ⁊ ſignificat diuinã eſſentiã p appropata ad creaturas cõpatam. Iſtud labium eſt i giro. qꝛ potẽtia. ſapia. iuſticia ſũt idẽ in đo. licꝫ ñ ſint eadẽ ꝯnotata.

Scđo gir⁹ ſpere q̃ eſt maior circul⁹ ſpere tranſiẽs p centrũ ſpere. ſigt materiã ſcđi lib ſniaꝝ. in q̃ agiꝛ de creatõe mũdi. Nã ⁊ oĩa corpa mũdi pncipalia ſunt ſperica. Figura eñ ſperica corpib⁹ omogeneis maxĩe aptatur. Primo pter pmitatẽ. Nã ⁊ de prima figuraꝝ multilateraꝝ. pbaꝛ pma paſſio p circulũ p illã ppõem euclidis ſup datã lineam triangulũ eq̃laterũ collocare. Scđo pꝑ capacitatẽ. nã pl⁹ capit circũſcriptio ſupficiei ſperice. q̃ſi eadẽ cõprimaꝛ in cubũ. Tertio pter pfectionẽ. qꝛ in ea pmũ ꝯiũgiꝛ vltimo

Agiꝛ aũt in ſcđo libro de triplici giro. de giro creatiõis ⁊ pductiõis reꝝ a principio vſq꜡ ad diſtinctõẽ. xxi. De giro temptatoꝝ ⁊ circũuentoris potiſſime rei. in diſtinctiõe xxj. vidẽs igiꝛ diabol⁹. vſq꜡ ad diſ. xxx. De giro pu̾aricatõis ⁊ iuolutõis pcti. a diſ. xxx. vſq꜡ ad finẽ. De giro creatõis ⁊ pductiõis reꝝ giirataꝝ itelligi põt qđ dic̃ ſapia, puerb. viij Dñs poſſedit me i initio viaꝝ ſuaꝝ añq̃ q̃cq꜡ faceret a pncipio. ab eterno ordinata ſum ⁊ ex antiq̃s anteq̃ terra fieret. Qñ ppabat celos aderã. quãdo certa lege et giro vallabat abyſſos. De giro temptatoris ⁊ circũuentoris potiſſime rei. id eſt. hominis ſcribiꝛ in Job. Obſederũt in giro tabernaculum eius. ſpiritus ſcꝫ maligni.

Quantum ad girũ pũaricationis ⁊ inuolu/
tionis peccatorũ ſcribit̃ de eodẽ hoſte ma/
ligno.p girũ dentiũ ei⁹ formido. Giri den/
tiũ ſunt in volucra peccatorũ. qbꝫ peccator
glutit̃ ⁊ traijcit̃ in corp⁹ dyaboli.
Gir⁹ ꝙ eſt reuolutio ꝗcũꝗꝫ. ſiue ſit circul⁹
obliqu⁹ ſiue rect⁹. ſignificat ꝯgruiſſime ma/
teriã.iij.lib.ſniaꝝ. in ꝗ quidẽ agit̃ de triplici
giro. Pmo de giro incarnatõiſ. in ꝗ pmũ cõ
iunctũ eſt vltio. Scdo de giro paſſiõis ⁊ re
demptõis.p quã vltimũ reunitũ ẽ pmo. Ter
tio de giro gr̃tuite reformatõis.p ꝟtutes. do
na.⁊ btitudines.ꝗ ſunt media qbꝫ infimuꝫ
fruit̃ ſũmo. Hũc triplicẽ girũ ſubtilit̃ tan
git Eccs.j.c.qñ dic̃. Orit̃ ſol. vide girũ icar/
natiõis. Et occidit. vide giꝝ paſſiõis. Et i
circ'os ſuos reuertit̃. vide giꝝ reſurrectõis
Girat p meridiẽ. vide giꝝ gr̃tuite reforma/
tiõis Flectit̃ ad aqlonẽ. ecce gir⁹ eſtiue fru
itionis. nã qñ ſol eſt i ſignis aqlonaribus.
eſtas eſt. Gir⁹ celi dr̃ reuolutio eptaſyde
rea circa polũ. ⁊ h̃ ſignat ꝯuenietiſſime ma/
teriã qrti libri ſniaꝝ. de ꝗ myſtice dicit Iob
xxxviij. Nũqd plicare poteris micantes ſtel
las pliades aut giꝝ arcturi poteris diſſipare
Gir⁹ arcturi ſignũ eſt ſeptẽ ſtellaꝝ. vt do/
cet Iſi. indeſinent̃ regirataꝝ circa polũ Et
eſt iſtud ſignũ p⁹ caudã maioris vrſe. Iſte gi
rus ſeptẽ ſtellaꝝ. giꝝ ſigt̃ ſeptẽ ſacroꝝ. ꝗ gi/
rant̃ ꝯtinue circa polũ. qꝛ ſacra totã effica/
ciã ſuã a polo paſſiõis xp̃i ihũ ſortiũt̃. Di
cit̃ aũt gir⁹. qꝛ abluẽdi ad ſacra ꝯfugim⁹. ⁊
abluti ad ſacrm accedim⁹. Agit̃ eñi i qrto
libro de triplici giro. Primo de giro ſacra/
mẽtal' expiatiõis. de ꝗ dictũ eſt. Nũqd girũ
arcturi poteris diſſipare. Scdo d̃ giro r̃ſur
rectiõis. de ꝗ d̃r i Ezech. Cõportabis agge
rẽ i giro. In giro aggerẽ ꝯportare. ẽ cineres
in qs reſolutũ ẽ corp⁹ hũanũ. i idẽ numero
corp⁹ hũanũ r̃formare. ⁊ eidẽ aĩaꝫ reunire.
Et h̃ fac̃ mgr̃ i di.xliij. vbi agit d̃ r̃ſurrectõe
De h̃ giro pt̃ itelligi qd etiã i Ezech. ſcptũ ẽ
Circũduxit me p oſſa i giro ⁊ dixit mihi Fi
li hois putas ne viuẽt oſſa iſta. Tertio d̃ gi
ro iudiciarie examinatõis agit̃ circa finẽ qr
ti. Et ꝗtũ ad iudiciũ ꝯdẽnatõis reproboꝝ
⁊ ꝗtũ ad iudiciũ glificatõis electoꝝ. De gi
ro ꝯdẽnatiõis reproboꝝ itelligit̃ ꝙ i treniſ
pmo.c.ſcptũ ẽ. Flãme deuorauerũt eã i giro
Vie ſyo bre ſũt i medio filiaꝝ paleſtinaruꝫ ꝗ
ambulãt p girũ. Dẽs ei accẽſis luminaribꝫ
girãt circa eã.i.circa aĩam btãꝫ. Judith.xij

Incipit plog⁹ i op⁹ notabile qd dr̃ Se
tẽtie ſniaꝝ btĩ Bonauẽture dictatũ p ꝟſus
ſup ꝗttuor libros ſniaꝝ. ꝯtinẽtes eoꝝ ſniaꝫ
generalẽ. de qbꝫ i ſacra pagina ptractat̃.

Fõs ſplẽdoris. vas dulcoris. ſꝫ amoris
O Rex⁹. ſpes floris. dos roris. dogma ſa/
Lex. vita via. mihi da qd phia (poris
Tradit ſanctoꝝ. votis pſtare tuoꝝ

Liber primus

A pmis aquile. pmus liber aſſimilat̃
Quo de diuina natura notificat̃.
Et de pſonis diſtincte clarificat̃

Liber ſecũdus

Humana ſpecie reliqu⁹ liber effigiat̃
Quo celũ. terra. cũctoꝝ forma creat̃
Hinc homo plaſmat̃. cui totũ ſubijciat̃
Eiuſdẽ lapſus ⁊ peccatũ replicat̃.

Liber tertius.

Terti⁹ in vitulo ꝑpulcre ſignificat̃.
Cui⁹ cõſperſus hõ ſanguie viuificat̃.
Sumpſit ob h̃ carnẽ. diſponẽs qd patiat̃
Ut gen⁹ humanũ lapſum p cũ redimat̃
Precipit ⁊ donat. beat. ornat. gratificat̃

Liber quartus

ADuenit in qrto leo de iuda dñatur
Per ſacramẽta ſibi mũd⁹ recõciliat̃
Et ſeruis ei⁹ mũdus ſeruire parat̃
Que fuerat ceca iam dudũ gens oculat̃
Eius rugitu mũdus trepidus agitat̃
Defuncti ſurgũt ⁊ iudiciũ celebrat̃
Inde coronat̃ iuſtus. reus igne cremat̃.
Gloria ſeu pena p ſecula ꝑpetuat̃.

Explicit plog⁹ Incipiũt ꝟſus ſup pri
mũ ſniaꝝ. diſtincti ſm diſtinctões cões. i ꝗ
bꝫ mgr̃i ſnia ñ ponit̃ vbi cõit̃ nõ tenet̃ ſꝫ exp
mit̃ qd cõit̃ tenet̃ a mgr̃is Prim⁹ liber

Diſtinctio pma

Eteris ac noue legis.
In res ⁊ ſigna doctrinã crede ſecari.
Et dic p ſigna nobis res ſignificari.
Signũ dicat̃ p quod res ſignificat̃
Res nil ſignauit. ſignũ rem ſignificabit
Factis vteris. ſummo factore frueris
Nũc in ſpe fruimur. ſꝫ repleneꝗꝫ fruemur
Cũ requiẽ ſummã guſtãtes experiemur
Dic qd nõ hoie. ſic nec ꝟtute fruendũ
Eſt tamẽ vtendũ. ſic credit̃ eſſe tenendum
Utit̃ ipẽ de⁹ nobis ꝓpria bonitate
Utitur ⁊ nobis p noſtra cõmoditate.
Sꝫ nõ credat̃ ꝙ nob ipe fruat̃ Diſt.ij.
De myſterio trinitatis ⁊ vnitatis
De itaꝗꝫ vera ⁊ pia fide.

Lex noua cū veteri ꝓbat iſta iubetq̄ teneri
Et tres pſone. deus eſt vnus ratione

Diſtinctio. iij.

Incipit oñdere quō p creata poterit crea tor cognoſci.
Poſtolꝰ namq̄ ait.
Sūmꝰ plaſmator pti p plaſma videt
In q̄ cūctipotēs. bonꝰ ⁊ ſapiēs phibet
Sunt eteni res que pondꝰ retinēt ſpēſq̄
Ergo creatura. licet iperfecta figura.
Lumē diuinū. docet vnū credere trinū
Mēs memit. ſcit. amat. trinūq̄ p h̄ ea daāt

Diſtinctio. iiij.

Hic querit vtr̄ cōcedendū ſit q̄ deꝰ ſe ge nuerit.
Ic oritur queſtio.
Et deꝰ ipe deū genuit. ſane teneamꝰ
Sȝ q̄ genuit aliū ve deū reprobamus
A patre filiꝰ eſt alter ſi diſcutietur
Aſt a patre deo. genitus nō alter habet.
Sunt tres pſone. deꝰ vnicus. ⁊ deꝰ vnus.
Eſt tres pſone. ſic credas ex ratione
Patrē nō alium genuiſſe deū referamus
Perſonā genuit aliā. nō hoc dubitamus.

Diſtinctio. v.

Hic querit an pr̄ genuit diuinā eſſentiaȝ. vel ipa filiū. an eſſentia eſſentiā genuit. vel ipa nec genuit nec genita eſt.
Oſt hec queritur.
Eſſen. diuinā pr̄em genuiſſe negamꝰ
Et qd̄. d. natū genuit. vl̄ ſe reprobamus
Per. d. diuinā naturam ſignif. camus.

Diſtinctio. vj.

Utrū pr̄ genuerit volūtate filiū an neceſ ſitate. ⁊ an volēs vel nolēs ſit deꝰ.
Reterea queri ſolet.
Hic genuiſſe pr̄eȝ nllo ſibi vim faciēte
Nec pcūte tū ſibi velle vel adueniente.

Diſtinctio. vij.

Hic q̄rit an pater potuerit vl̄ voluerit gi gnere filium.
E bis queri ſolet.
Et voluit pr̄ ⁊ potuit natū generare
Nec voluit ſed nec potuit natꝰ generare
Altera ꝓprietas ſic ⁊ vnica parq̄ poteſtas
Qua generare pōt pater ⁊ natꝰ generatur.
Nec pr̄ h̄ maior. natꝰ ve minor referat.

Diſtinctio. viij.

De ꝓprietate ⁊ incōmutabilitate ſimplici tate diuine eſſentie.
Unc de veritate.
A per ſe ſtādo deus eſt ſubſtātia pe.
Non a ſubſtādo. cū nullo poſſit egere
Nō pmiſcet. hinc ſumme verꝰ habet
Cū nec mutet. immobilis eſſe ꝓbetur
Simplicitas ſūma ſoli ſūmo ꝓprietur
De quo nō ꝓprie dicent cathegorie
Temporibꝰ verbi duratio ſignificat.
Que nō incepit ⁊ ſemp cōtinuatur
Nā ſimplex eſt ſic idē qd̄ habet qd̄ ⁊ hoc eſt
Nec pater. f. fertur ad patrē vero refert

Diſtinctio. ix. De diſtinctiōe pſonaꝝ.

Unc ad diſtinctionē
Eſt aliꝰ flatꝰ. aliꝰ pater ⁊ generatus
Sed ſi dicet aliud pr̄. hoc reprobet
Per neutrū natura tribꝰ cōmunis habet
Per neutrūq̄ genꝰ eſſentia ſignificat
Eq̄ coeterne ſint pſone referet
Filius eſt natꝰ ſemp. cū perficiat
Naſcit ⁊ ſemp. quoniā durare ꝓbatur

Diſtinctio. x.

Hic de ſpūſcō agit. ⁊ ꝑus q̄ ſit amor pr̄is ⁊ filij dicitur.
Unc vero poſt filij.
Ut ꝓprie natꝰ ſapia ſūma vocatur
Ingenito ſimul ⁊ genito cōmunis habet
Spūs hinc merito dilectio ſūma vocet

Diſtinctio. xj.

Et ſpūſſanctꝰ ꝓcedit a patre ⁊ filio.
Ic dicendum.
Flamen ab īgenito ꝓcedere n̄ dubitet
Et ſimul a genito. licet a grecis reprobet.

Diſtinctio. xij.

Utrū ſpūſſanctꝰ ꝑus vel pleniꝰ ꝓcedat a patre q̄ȝ a filio.
Tem querit cū ſpūs.
Ne ꝑus a pr̄e ꝓcedere pneuma putet
Q̄ ꝑmogenito ſeu pleniꝰ. h̄ remouet
Tempore vel cauſa vel origine ſuſcipiet.
Hac in parte prius aliter pr̄ auctor habet.
Eque pneuma quoq̄ ſit ꝓcedēs ab vtroq̄

Diſtinctio. xiij.

Quare ſpūſſanctꝰ cū ſit de ſubſtātia patris nō dicat genitꝰ vel filiꝰ. ſȝ tm̄ ꝓcedere.
Oſt hec cōſiderandum.
Ingenitū flatū n̄ dices aut generatū.
Nā patrē geminū faceres. natū q̄ȝ binū.
Et nō eſt natus ꝓcedens a patre flatus.
Nā ſi ſic eſſet amboꝝ filius eſſet
Et ſi ſic fieret patrē matrēq̄ teneret
Spūs ingenitus q2 nō genitus referat
Et ꝑuatiue pure tunc accipiat
Omne vel ingenitū vel factū vel generatū
De facto nato diſtinguas atq̄ renato

Et de nõ nato nõ facto.mẽte notato

Diſtinctio.xiiij.

Q gemina eſt ꝓceſſio ſpiritusſcti.

Preterea diligẽter

Sacri pneumatꝭ h̃ ꝓceſſus ꝯgemiaꝛ
Eternꝰ prior eſt.reliquo pia mẽs habitaꝛ
Tempore ſpiratur cũ iuſtus ſanctificatur.
Pneuma ſacrũ ve dare ſcti nũq̃ potuere
Sed dare diceꝛ.faciẽs id ꝑ qd̃ habetur

Diſtinctio.xv.

Utrũ ſpũſſctũs a ſeipſo detur.

Jc cõſiderãdum

Spũs vt deꝰ eſt ſe dat donũq̃ vocaꝛ
Ex hoc donaꝛ a ſe prodire feratur
A ſe pneuma datur.a ſe mittiq̃ probaꝛ
Hoc cõcedatur de nato.ſeu referatur
Eſt miſſus natꝰ ſemel in terris generatus.
Mitti dicatur.cum mẽti notificatur
Sed q̃ mittaꝛ generãs hoc aſtipulatur
Quis credaꝛ.q̃ mẽti notificatur

Diſtinctio.xvj.

De miſſiõe ſpũſſcti. que fit duobꝫ modis.
viſibiliter ⁊ inuiſibiliter.

Unc de ſpiritusſancto

Miſſo ſigneꝛ tibi flamis ⁊ gemineꝛ
Una videtur ⁊ h̃ ꝓhibeꝛ in igne.columba
Altera ſignetur.cum menti notificeꝛ
Per primã vero tibi poſtera ſignificetur
Filius in carne patre ſeq̃ minorificaꝛ
Unio cauſa datur a pneumate q̃ retrahaꝛ

Diſtinctio.xvij.

De miſſiõe ſpũſſcti.q̃ inuiſibiliꝛ mittiꝛ.

Am nũc accedamus

Dicas q̃ pneuma ſit amor q̃ frͣ amaꝛ
Et deus a nobis.h̃ a pleriſq̃ negatur
Mitti dicatur i nos.cũ ſic operatur
Q deus a nobis.⁊ i ipſo frater amatur
Nobis augetur.nõ in ſe nec variatur
Si quo diligimus formaliter accipiatur.
Eſt animi motꝰ.nec nõ in mẽte creatur
Informãs habitus aiam q̃ frater amaꝛ
Jp̃e mgr̃ in hoc nũc defeciſſe ꝓbatur
Si ſic ſumatur.amor augeri referaꝛ
Sed nõ dicaꝛ ꝓꝓrie q̃ diminuaꝛ

Diſtinctio.xviij.

An ꝯcedendũ ſit q̃ ꝑ donũ dẽtur dona.

Jc queritur

Dono dona dari dicaſ.donũq̃ vocari
Pneuma ſilq̃ datũ.donũ tñ eſto vocatũ.
Eterne flatũ.donatũ tempꝛe gratum
Donũ dicatur qm̃ donabilis eſſe
Nõ genito ve patri.ſꝫ nobis eſſe ꝓbatur

Filius vt donũ ꝓcedit vt generatus
Ut donũ flatus ꝓcedit.nõ generatus.
Naſcẽdo natus accepit ⁊ vt generatus
Et ſubſtãtia ſit.vt donũ pneuma ſacrũ ſit
Et ſubſtãtia ſit h̃ ꝓcedendo recepit
Ut donũ ſimul adq̃ patrẽ natũq̃ feraꝛ
Utq̃ datũ ſimul ad dantẽ quibꝫ ⁊ tribuaꝛ.
Sic impendẽtis dicetur ⁊ accipiẽtis
Sic impẽdentis fore dr̃ ⁊ capiẽtis
Ut datus eſt natꝰ noſter nõ vt generatꝰ
Et ſic eſt noſter q̃ſi panis nõ quaſi natꝰ

Diſtinctio.xix.

Hic queſtio nõ ſoluiꝛ ſꝫ differꝛ in ſeq̃ntibꝫ
Hic de qualitate triũ ꝑſonaꝝ.

Unc poſtq̃ coeternũ.

Jn v̾bo totꝰ pater eſt ac in patre totꝰ
Filius.equales ſumme ſunt.nã deitatis
Et maieſtatis eiuſdẽ ſic teneatis
Pars ⁊ materia genus ⁊ ſpẽs retrahuntur
Hic a diuinis.nec in eis inueniuꝛ
Trinus dicetur deꝰ ⁊ triplex reticeꝛ

Diſtinctio.xx.

Oſtẽſo q̃ aliq̃ ꝑſonaꝝ aliã non ſupat magnitudine.nũc oñt q̃ ñ excedit aliã potẽtia

Unc oſtendere.

Sũt tres ꝑſone veraciꝛ equipotẽtes.
Hinc maximini falſi ſunt falſa loquẽtes

Diſtinctio.xxj.

Queriꝛ quõ poſſit dici ſolꝰ pr̃.vel ſolꝰ filius.vel ſolꝰ ſpũſſctũs.cũ ſint inſepabiles.

Jc oritur queſtio

Dicas q̃ ſolus pater eſt a ꝓꝓrietate.
Sed nũq̃ ſolꝰ.pater eſt patria poteſtate.

Diſtinctio.xxij.

De nominũ differẽtia quibꝫ vtimur loq̃ntes de deo.

Oſt p̃dicta dicendum.

Jn ſex ſcinduꝛ ꝑtes que de deitate
Nomina dicuꝛ.ſeruata ꝓꝓrietate
Que ſingillatim ꝑſonis appropriaꝛ
Jlla relatiua nõ ſubſtantiua vocaꝛ
Sꝫ ſubſtantiuũ nomẽ recte referatur.
Per qd̃ natura cõmunis ſignificaꝛ
Non tamẽ in ſumma pluraliter accipiatur
Nã ſi dicatur ſunt tres ſummi reprobaꝛ

Diſtinctio.xxiij.

De h̃ noie qd̃ eſt ꝑſona.qd̃ cũ ſm̃ ſubaꝫ dicaꝛ.tm̃ pluraliter nõ ſingulariter i ſumma accipitur.

Redictis tñ adijciendũ eſt.

Q̃uq̃ ꝑſona ſubſtantiuũ ſimilaꝛ
Jn ſumma ſemꝑ pluraliter accipiaꝛ

Ut dinoſcamus ad q̄d tres. q̄d referam⁹
Perſonas ſemꝑ in ſumma pluriſicamus
Lex prohibet vere. tres eſſe deos ꝓhibere
Ut nō diuerſum ſed ſimplex eſſe ſciatur
Uſias dici tres a ſanctis reprobatur

Diſtinctio. xxiiij.

Quid ſignificet͛ his noīb᷒. vn⁹ duo vł due tres vel tria. trin⁹ vł trinitas. plures vł pluralitas. diſtinctio vel diſtincte. cur his vtimur de deo loquētes.

Ic diligenter inquiri.

Cū de diuinis vn⁹ duo tres referem⁹
Nil tunc ponētes excludim⁹ ⁊ remouem⁹
Hoc confirmatū verbis auctoris habem⁹
Nunc ꝓuatiue non ponas ſed poſitiue
Simpliciter numer⁹ a diuinis remouet͛
Sed ꝑſonarū numerus bene ſuſcipiet͛

Diſtinctio. xxv.

Quid ſignificetur cū dr̄ pluraliter tres ꝑ/one. vel due perſone.

Reterea conſiderandum eſt.

Si diſcernatur. ꝑſone voce notatur.
Eſſen. ꝓprietas hypoſtaſis aſſociatur
Dictū poſterius vſu potiore probatur.

Diſtinctio. xxvj.

De ꝓprietatib᷒ ꝑſonaꝝ. ſꝫ ꝑ⁹ d̄ hoc nomīe ypoſtaſis.

Unc de proprietatibus. (tres
Uere res fore tres dicas ypoſtaſeos
Eſt propriū patri generare velut generari
Nati ſpirari dic ſpiritui ꝓpriari
Notio proprietas eſt atqꝫ relatio. quare
Si conuertatur. poteris ſic eſſe probare
Aut ſubſtantiue pia nomina ſuſcipiantur.
Siue relatiue que diuinis propriantur
Unus natura genitus ſit. munere plures
Sint. vel factura. dubiū ſic ſoluere cures
Spirituiſancto donū nunc appropriatur.
Spiritus ⁊ ſanct⁹ genitor genituſqꝫ vocat͛
Et ſubſtantiue. ſed de flatu referatur.

Diſtinctio. xxvij.

An pater vel filius vel trinitas ipſa poſſit dici ſpiritusſanctus.

Ic queri poteſt

Sacri doctores eadē ſūt approbātes.
In re ꝑſonis. ratione modi variantes.
Si concretiue ſumas. ſubſtant referunt͛.
Aſt abſtractiue ſubſiſtunt. non referuntur
In patre ſignate predicta. paterqꝫ nitate
Ut pater ⁊ natus. genitor ſic ⁊ generatus
Propria ſignātur ꝑſonis. et referantur.
Uerbum filius eſt ⁊ patris imago vocat͛
Aſt eſſentia ſit ſapientia. nec referatur
Ut deus ⁊ lumen ſapientia ꝯiūciunt͛
Que ꝑ perſonis perſepius accipiunt͛
Sine relatiuis. nec ob hoc ꝓprie referūtur.

Diſtinctio. xxviij.

Q nō tm̄ tres ꝓprietates ṗdicte ſunt in ꝑſonis. ſꝫ etiā alie q̄ alijs ſignt͛ nominib᷒. vt ingenitus.

Reterea conſiderari.

Ingenit⁹ ꝓprie patri dic appropriari
Uex nō genitus quit ſacrū pneuma vocari
Uoce. ſed ingeniti. nō vult ambroſius vti
Hinc genitor ſit idem cū nato. nō tm̄ idem
Cū verbū patris. ſapientia nata vocatur
Nata refert. eſſentia ſub ſapiente notatur
Eſſen. diuinam ſapientia ſignificabit
Porro perſonā ſupponit ⁊ appropriabit
Improprie. d. nūc ꝫ nomē imago notabit.

Diſtinctio. xxix.

De ṗncipio qd̄ relatiue dr̄. ⁊ multiplicem notat relationē.

St preterea aliud ⁊c̄.

Principiū geniti pater ⁊ fons eē ꝓbat͛
Principiū geniti fontale pater ꝓhibetur
Pneumatis ambo ſūt. nec ṗncipiū gemiet
Unū principium ſunt. vna proprietate
Principiumqꝫ rei tm̄ ſit pneuma creare.

Diſtinctio. xxx.

De his q̄ tꝑaliter de deo dicunt͛ ⁊ relatiue ſm accidēs. qd̄ nō deo ſꝫ creaturis accidit

Unt enim quedam.

Ex euo quedā referuntur de deitate
Eſt domin⁹ de⁹. abſqꝫ ſui mutabilitate
Et cū pneuma dat͛. ſumēs nō dans variat͛.

Diſtinctio. xxxj.

Quō dicat͛ fili⁹ equalis pr̄i. an ſm ſubām an ſm relationē. ita ⁊ ſimilis.

Reterea conſiderari.

Equalis ſimilis in diuinis poſitiue
Atqꝫ relatiue ſumūtur ⁊ inueniūtur
Ut ſubſtantiue. cauſaliter hicqꝫ loquūtur.
Una facit forma perſonas equiparari
Eternum ſpecies debent vſuſqꝫ notari
Hec ait Hylarius perſonis appropriari
Aſt auguſtin⁹ patri dat monaditatem
Nexum ſpirituiſancto genito paritatem

Diſtinctio. xxxij.

Utrū pater vel fili⁹ ſpūſctō diligāt. cum diligere idem ſit quod deo eſſe.

Ic oritur queſtio.

Pneumate ſe pater ⁊ genit⁹ dicūt͛ amare
Notionaliter hoc debetis. amare locare

Et ſapiens. genita pater eſt, ꝓpono negare
Per ſe, non a ſe. dicis genitum ſapientem
Sic ipm̄ ꝑ ſe non a ſe. dicis agentem
Vna pr̄is tm̄ ſapientia cōnumeratur
Vna dicta modo nō eſt amor hinc ſociaꝛ
Diſtinctio. xxxiij.
Vtrum ꝓprietates perſonaꝝ ſint ipe ꝛ de us. i. diuina eſſentia.
Oſt ſupradicta.
Proprietates dic in pſonis reſidere.
Que ſunt perſone necnō eſſentia vere
Heretici volunt hoc pura mente tenere
Diſtinctio. xxxiiij.
Opinio quorundā. nō idē eſſe pſonā. ꝛ eſſentiā nō poſſe eſſe pr̄is ꝛ filij ꝛ ſpūſſancti.
Redictis adijciendum eſt.
Eſſe ſciamus idē pſonas cū deitate
Arguis hinc hereſim de ſtulta ſimplicitate
Vt tres pſonas vnius nō recitamus
Vnum. ſicq; triū pſonaꝝ caueamus
Poſſe patri. ſcire genito. velut appropriam⁹
Sanctoſpiritui bonitatē ſic tribuamus
Iſtud nomen homouſion hn̄ ſuſcipiam⁹
Ad diuina pie quedam tranſlata ſciamus.
Diſtinctio. xxxv.
De quibuſdā q̄ ſm̄ ſubam de deo dicunꝛ. que ſpēalem efflagitāt tractatū. ſ. de ſcia ꝛ p̄ ſentia, ꝓuidētia ꝛ diſpoſitiōe p̄deſtinatiōe ꝛ voluntate ꝛ potentia.
Vmq; ſupra diſſeruerimus.
Scit de⁹ ꝛ p̄ſcit quecūq; fuere vidēda
Porro diſponit que tm̄ ſunt facienda
Sed p̄deſtinat hec q̄ ſūt ad ſūma trahēda
Nomina p̄dicta ſubſtant. ꝛ ſunt referenda
Sicq; creatio ſiue creator ſunt capienda
Preſcius nullius nō eſſet quādo futura
Nulla forent. ſed ꝛ h̄ caute diſtinguere cura
Actu preterita p̄ſentia ſiue futura
Eternus nouit in quo ſunt omnia cura.
Diſtinctio. xxxvj.
Vtrū ꝯcedendū ſit oīa eſſe in dei eſſentia. vel in deo ꝑ eſſentiā. vt oīa dicanꝛ in dei cognitione vel p̄ſentia
Olet hic queri cum omnia.
Oia ſunt i eo ſꝑ velut ipa ſciēte.
Necnō ſunt in eo. velut ipa creare potente.
Nec ꝓbat ipe mala. nec in ipo ſunt vt agēte
Ex ipo ſic ꝑ ipm̄ res ſunt ꝛ in ipo
Omne quod ex ipo fore non dr̄ ipſo
De preit ex ſequitur. conuerti nō reperitur
Diſtinctio. xxxvij.
Quib⁹ modis dicaꝛ deus eſſe in rebus
Ꝙ qm̄ demonſtratū.
Triplicit᷑ de⁹ eſt in cūctꝭ. aſt habitare.
Dicitur in ſanctis quos nouit gratificare.
Cum ſit vbiq; de⁹ neq̄t a reb⁹ maculari
Cūcta mouet ſtabil᷑. locat ꝛ neq̄t ipe locari
Quodā ſcito modo naturas ſpūales
Circumſcriptibiles. necnō has eē locales
Tempe mutanꝛ. affectu non variantur.
Diſtinctio. xxxviij.
Hic redit ad ꝓpoſitum repetēs ſuperi⁹ dicta vt addat alia.
Vnc ergo ad propoſitū.
Huic p̄ſcire dei ꝓprie nō eſſe future.
Cauſam ſcito rei tibi ſit ꝯuertere cure
Scit bona laudādo. mala p̄ſcit. ſꝫ r̄ ꝓbādo
Eſt impoſſibile p̄ſcire dei variari.
Iunctim dic verum. diuiſim falſificari.
Diſtinctio. xxxix.
Vtrū dei ſcia poſſit augeri vl᷑ minui. vel alio modo mutari. vtꝛq; videꝛ poſſe ꝓbari
Reterea ſolet queri.
Scire dei minui neq̄t augeri variari.
Sed res p̄ſcita minui quit ꝛ euacuari.
Plura poteſt ſcire q̄ꝫ ſcit ſi diſcutiaꝛ.
Quot preſcire modis a ſanctis accipiatur.
Nō tamen ipſe ſciens. ſed qđ ſciꝛ variatur
Curam de brutis habet ipe de⁹ generalem
De rationali curam retinet ſpecialem
Cunctorūq; ſimul rationē ſcit numeralem
Hos quos elegit ipſos predeſq; tinauit
Porro p̄ſciuit reliquos h̄ eſt reprobauit
Diſtinctio. xl.
An aliquis p̄deſtinatoꝝ poſſit dānari. vl᷑ reproboꝝ ſaluari.
Redeſtinatio.
Vt preſcitoꝝ null⁹ quit glorificari
Sic electoꝝ nemo poterit reprobari
Iunctim dic verum. diſiūctim falſificari
Eſt indurare prauū non gratificare.
Diſtinctio. xlj.
Vtꝝ aliqđ ſit meritū obduratōis vel miē.
I autem querimus.
Nō cadit i merito p̄deſtiat. aut r̄ ꝓbaꝛ
Si vis ſimpliciter ſignatum conſiderare
Ceſſat preſcire preſentia. non ea ſcire.
Diſtinctio. xlij.
De om̄ipotētia dei vbi p̄us ꝯſideraꝛ quare dicatur omnipotens.
Vnc autem de omnipotentia.
Omnipotēs de⁹ eſt. qꝛ cūcta p̄t opar᷑
Per ſe defect⁹ ab eo debent reſecari.
Diſtinctio. xliij.

Opinio quorundā dicentiū deū nil poſ ſe niſi quod facit.

Alidam tamen de ſuo ſenſu.

Sūmū nil poſſe niſi qđ fac̄ aſſeruerīt
Quidam. ſed ſancti bene verū diſſeruerunt
Et ꝙ plura poteſt ꝗ̄ꝫ vult vel agit poſuerīt.

Diſtinctio. xliiij.

An deꝰ poſſit facere aliq̇d melius ꝗ̄ꝫ fecit.

Unc illud reſtat.

Que fecit facere meliora deꝰ potuiſſet
Et melius. cōcernendo rem ſi voluiſſet
Quodqꝫ ſemel potuit. hoc ſꝑ poſſe negatꝛ
Ipē magiſter in hoc nō ꝯſentire probatur.
Et ꝙ mutatur in ſe deus aſtipulatur

Diſtinctio. xlv.

De volūtate dei que eſſentia dei dicitꝛ. di/ citur vna ⁊ eterna. ⁊ de ſignis eius.

Am de voluntate dei.

Velle dei deꝰ eſt. ſꝫ ꝙ̄ vult eſſe negatur
Cū fers vult deꝰ hoc. eſſentia reſqꝫ notatur
Eſſe dei velle cunctoꝝ cauſa probatur
Inde voluntatis eius. nec cauſa petatur
Signa voluntatis diuine ſunt prohibere.
Conſulit atqꝫ iubet. promittit iūge placere

Diſtinctio. xlvj.

Illi ſnīe qua dictū eſt dei volūtatē nō poſ ſe caſſari que ipē eſt. quidā videntꝛ obuiare.

Ic oritur queſtio.

Velle tene placiti ꝙ ſemꝑ perficiatur.
Nullus ſaluatur ab eo niſi ſuſcipiatur
Ꝙ mala vult fieri culpe. ratione negatur
Eſſe bonum. fieri mala ſimplicitꝛ reprobatꝛ
Sed concedatur. ſi iunxeris eliciatur
Precipit ⁊ prohibet. ꝑmittit. ꝯſulit. implet.
Ꝙꝫ mali pene deus eſt auctor reſeratur
At ꝙ permittit fieri mala ſuſtineatur

Diſtinctio. xlvij.

Ꝙ voluntas dei ſꝑ impletꝛ de homīe quo cūqꝫ ſe vertat.

Oluntas quippe dei. (re

Vertat placitū ſ̄e cū poſſis ſig̃ moue/
Signa voluntatis abſolute ſituantur
Conditionalis mutari ſigna probantur.

Diſtinctio. xlviij

Ꝙ aliqn̄ homo bona volūtate aliud vult ꝗ̄ꝫ deꝰ. ⁊ aliqn̄ etiā mala idēꝫ qđ deus bona voluntate vult.

Ciendum quoqꝫ eſt.

Nō vult ſepe deꝰ qđ hō bn̄ velle ꝓbatꝛ
Viuere cū patrē vult q̇s. deus vt moriatꝛ
Qđqꝫ deꝰ bn̄ vult. aliq̇s male velle putatur
Recta voluntas eſt. ſi recto fine regatur,
Qđ bene vult ſepe deꝰ implet velle malorū
Hoc in morte Jhū patet. ⁊ factꝫ reproboꝝ
Velle pati xp̄m ꝙ mūdus eo redimatur
Approbo. ſꝫ reprobo cū q̇s vult vt moriatꝛ
Sanctū velle pati ꝙ ſanctus glorificetur
Vel ꝙ ſacra fides ꝑ eū magis amplificetꝛ
Comprobo. ſꝫ reprobo cū q̇s vt crucietur.

Explicit p̄mꝰ liber ſnīaꝝ Incipit ſcđs

Diſtinctio p̄ma

Unū eſſe reꝝ p̄ncipiū oſtendit. non plurꝭ vt quidam putauerūt.

Reationem rerum.

Hic neq̇t errare dās vnū cūcta creare
De nihilo facere quid dicas eſſe creare
Eſt ergo facere de materia preeunte
Sed creat ipſe deus. non materia ſubeūte
Pro facio clare reperitur ſepe creare
Condo. creo. facio. vel ago diuerſificantur
Actio diſplicuit. paſſio grata fuit.
Quando creatori vel nobis aſſociantur
Eſt domino facere ꝙ res noua ꝓdit ī eſſe
Cuncta creata rate ſunt diuina bonitate
Necnon condita ſunt ipſoꝝ cōmoditate
Uniri voluit animas deus vt referetꝛ
Unio. qua domino mens in celis ſocietur
Corporibꝫ dantur etiam ꝙ plꝰ mercantur
Angelici caſus ipis etiam reparantur
Eſt homo factꝰ ob h̄. vt rege deo frueretur
Cui ſi ſeruiret ſibi mundus ſubijceretur

Diſtinctio. ij.

Que conſideranda ſint de angelis.

E angelica itaqꝫ natura.

Angelꝰ. empireū. tēpuſqꝫ coeua fuerīt
Ut beda teſtatur. yle dictis ſociatur
Tu teneas vere ſimul iſta coeua manere
Angelus empireū celū ſic tempus ⁊ yle.
Empireo celo tunc lucifer ipſe creatus
Eſt depꝛauatus. ſꝫ mox cecidit reprobatꝰ
Eſt domini paritas celū qđ lucifer optas

Diſtinctio. iij.

Quales facti fuerīt angeli ⁊ ꝙ q̄ttuor eis attributa ſunt ī ipō initio ſue ꝯditionis.

Ece oſtenſum eſt vbi angeli

Eſt rationalꝛ perſonaliſqꝫ creatus
Angelus ⁊ ſimplex. ſed libertate probatus
Spūs angelicus bonꝰ a dominātē creatꝰ
Poſt depꝛauatus. ſtatim cecidit reprobatꝰ
Qui ꝑmanſerunt cōfirmari meruerunt
Cū quibꝫ aut a quo ſint facti ſcīꝫ ſciebāt
Naturalis amor inerat reliquoqꝫ carebāt
Idcirco meritis nullis tunc proficiebant.

Diſtinctio. iiij.

An pfectos ⁊ beatos creauit deꝰ angl'os an miſeros ⁊ imperfectos.

Oſt hoc videndum eſt.

Eleſtes vigiles ñ crede fuiſſe creatos
Ex toto miſeros. aut omni parte beatos
Sicut nec miſera. ſic nec perfecte beata
Dicitur angelica natura fuiſſe creata
Tempore perfecti. non naturaq̧ fuerunt
Atq̧ ſuum caſum p̄noſcere nõ potuerunt
Nec preſciuerũt ſtantes qđ poſt habuerũt.

Diſtinctio. v.

De cõfirmatione ⁊ cõuerſione ſtantium. ⁊ auerſione ⁊ lapſu cadentium.

Oſt hec conſiderandum adducit.

Auerſi quidã mox de celo ceciderunt.
Conuerſi vero confirmari meruerunt
Libertate ſua diſcernere ſic voluerunt
Qui confirmantur ſtãtes in amore beant
Multi teſtantur ꝙ nũc illud mereantur
Quidã dixerũt ꝙ tũc ſimul hoc meruerũt.

Diſtinctio. vj.

Q de maioribꝫ ⁊ minoribꝫ quidã ceciderñt inter quos vnus fuit celſior lucifer.

Reterea ſciri oportet.

Inter maiores multi cecidere miores
Dicas q̄ plures ab vtroq̧ gradu cecidiſſe
Luciferum tunc p̄cipuũ pariterq̧ ruiſſe
Aere nimboſo nũc ſunt ſed poſt tenebroſo
Carcere claudẽtur. vbi perpetuo patiẽtur
Preſunt maiores vt minent inferiores
Quidam deſcendũt. vbi lucifer eſſe putaꝛ
Vinctus. vt inferius ab eis reus afficiatur
Lucifer in finem gentes tẽptare ſinetur
Nutu diuino temptare modo prohibetur
Illũ non iterũ demon temptare probabit
De vicio. de quo qui temptaꝛ ſuperabit

Diſtinctio. vij.

Q boni angeli a deo ſũt ꝯfirmati p̄ grãm vt peccare nõ poſſint. ⁊ mali ita obdurati ĩ malo vt bene viuere nequeãt.

Vpradictum eſt.

Vt nequeũt ruere q̇ firmari meruerñt
Surgere ſic nequeũt. qui de celo ceciderñt
Arbitrio tamen hi ꝓprio nũq̧ caruerunt
Antiqui quia ſunt. ⁊ ſubtiles operantur
Magica peruerſi. gentes vt decipiantur
Permittit dominꝰ. vt iuſti plus mereanꝛ
Iuſti ſiue mali de ſemine materiali
Plura queũt facere. nequeũt tñ ipa creare
Magorum ſpecies poſſũt hec ſignificare
Multo maiora facerẽt ⁊ deteriora
Praui, ſi ſineret deus, aut hos nõ cohiberꝫ

Diſtinctio. viij.

Vtrũ oẽs angeli corporei ſint. qđ q̇buſdã viſum ẽ. q̇bꝫ Augꝰ. ꝯſentire videꝛ. dicẽs angelos oẽs añ caſum habuiſſe corpa tenuia ⁊ ſpũalia. ſꝫ in caſu mutata in deteriꝰ malorum corpora. vt in eis poſſint pati.

Olet etiam.

Corporei nõ ſũt. formare tñ ſibi pñt
Corpora q̄ rurſus deponent ⁊ remouebũt
Quãdo cõplebũt. dñm que velle videbũt
Quis non poſſit in ſe deus ipe videri
Hunc tamen in ſpecie ſancti potuere tueri
Nõ aĩam poterit intrare q̇s. aut habitare
Excepto ſummo q̇ cũcta poteſt penetrare.

Diſtinctio. ix.

De ordinũ diſtinctõe ⁊ quot ſint ⁊ qui

Oſt p̄dicta ſupereſt cognoſcere

Ordo ſpirituũ iuſtoꝝ ter triplicatur
Vnus plus alio dono ꝓprio faleratur
Quilibet a dono quo p̄minet intitulatur
Aſcendunt hoĩes ad ſedes q̄s habuiſſent
Deiecti vigiles. niſi p̄ culpam cecidiſſent

Diſtinctio. x.

Vtrũ om̃es ſpũs celeſtes mittanꝛ. ⁊ poſt duas opiones ⁊ auctoritates q̇bꝫ innituꝛ

Oc etiã inueſtigandum eſt

Mitti maiores dicunꝛ ad interiora
Ac aliq̄ mitti dicunꝛ ad exteriora
Raro maiores mittunꝛ. ſepe minores
Nomen nature. ſit ſpecies officiantis
Angelus hoc nomẽ a cauſa participantis.

Diſtinctio. xj.

Q queq̧ aĩma angelũ bonũ ad ſui cuſtodiam delegatũ hꝫ. ⁊ malũ ad exercitium.

Llud quoq̧ ſciendum eſt.

Eſt hoĩ duplex datꝰ angelꝰ. vnꝰ iniq̄
Suggerit. ac aliꝰ monet aliđ ad ſectãda pu
Vſq̧ die finis. plꝰ noſcũt plꝰ q̧ merẽꝛ (dica
Ciues celeſtes. qđ plures nolle videnꝛ
Multi myſteriũ crucis a ſanctꝫ didicerũt.
Cuius noticia plena primo caruerunt

Diſtinctio. xij.

Poſt cognitionẽ de angelis habitã. agiꝛ de aliaꝝ reꝝ creatiõe. ⁊ p̄cipue de opeꝝ q̇nq̧ dierum diſtinctione.

Ac de angelice nature.

Spũs angelicus per celũ ſignificaꝛ
Yle p̄ terram velut inſpecioſa notatur
Et quia confuſa per abyſſum notificaꝛ
Cum ſit poſſibilis ad formas nuda vocaꝛ
Que tunc añ dies q̄ſi non formata creatur
Aer obſcurus, tenebre q̄nq̧ vocatur.

Jn forma non diſpoſita ſunt cūcta creata
Primo ſimul. ſed poſt diſtincte ſūt falerata
Nunc vbi cōſiſtit fuit yle primo creata
Omnia per verbum diuinū credo patrata
Uerbo diſpoſuit. ſed in yle cuncta creauit.
Diſtinxit ſpecies. vim ſeminibus ſociauit

Diſtinctio. xiij.

Que fuit prima diſtinctionis operatio
Prima aūt diſtinctionis.
Lux cū formaꝛ mox a tenebris ſepaꝛ
Tunc tenebre. nox luxqꝫ dies ꝑfecto vocaꝛ
Lux corporalis fertur vel ſpiritualis
Facta fuit lux nūc vbi ſol lucere probatur
Nec mirum ſi lux in aquis lucere putatur
Diuerſiſqꝫ modis ꝑſcripta dies habeatur
Prima dies ſola ſine mane fuiſſe probaꝛ
Si vis ipſa dies moraliter accipiatur
Utrum de luce ſit ſol factus dubitamus
Solem cū ſtellis factum ꝺ luce putamus
Dixit. id eſt. verbū pater eternus generauit
Jn ꝙ vel ꝑ quē. velut auctor cūcta creauit

Diſtinctio. xiiij.

De ope ſcꝺe diei ꝙ factū eſt firmamētum
Dixit quoqꝫ deus.
Fit firmamētū. de aꝗs factū reputaꝛ.
Tunc aqua ſubterior. ab aqua ſūma ſepaꝛ
Que veluti glacies ſeu criſtallus ſolidatur
Jnter aquas illas firmamentū ſituatur
Tertia iungit aquas herbiſqꝫ ſolū reparaꝛ
Celum luminibus quartaqꝫ die renouaꝛ
Quinta dedit piſces. aer auibꝫ populatur.

Diſtinctio. xv.

De opere ſexte diei quādo creata ſunt animalia ꝛ reptilia terre.
Sequitur. dixit deus. producat
Sexta dies aīal cunctū ꝓduxit i eſſe.
Hinc fit homo cūctis debēs ꝺ iure p̄eſſe
Qui niſi peccaſſet animal ſibi nō nocuiſſet
Sed ſibi ſubiectum diuina lege fuiſſet
Septima nempe dies eſt recte ſanctificata
Qua cōſummata vidit deus ipſa creata
Jn qua plaſmator vidit bū cūcta patrata

Diſtinctio. xvj.

De homis creatiōe. Ubi ꝯſiderandū eſt quare creatꝰ ſit hō ꝛ qualit ſit inſtitutꝰ. ꝙ ꝓo ſupra tractata ſunt ꝛ ꝗliter factꝰ ꝛ qualiter lapſus. poſtremo quō ſit repatꝰ. ꝙ diſcutienda ſunt.
His excurſis ꝙ ſupra.
Sic hō plaſmaꝛ vt imago dei referaꝛ
Et vultu recto celeſtia contueatur.

Diſtinctio. xvij.

Utrū aīa de aliquo facta ſit vel non. et qn̄ facta. ꝛ quā gratiam habuit in creatiōe.
Hic de origine anime.
De limo corpꝰ ade deus ipſe parauit
Cui cura etatē prouectā mox cumulauit
Ac inſufflauit animam ſibi ſiue creauit
Hunc in terreſtri paradiſo poſtqꝫ locauit.
Quā deꝰ vſqꝫ globū lune plantādo leuauit
Ligno noticie. vite lignum ſolidauit
Et duplici ligno. duo tūc precepta ligauit.
Duplex preceptū ligno duplici ſociauit

Diſtinctio. xviij.

De formatione mulieris.
Jn eodem quoqꝫ paradiſo.
Sicut ꝑncipiū deꝰ vn̄ cūcta creauit
Unus ſic adam cūctos homīes generauit
Ne minor aut maior ade ſed par videatur
Euam de latere ſumi ratione probatur
Nos xp̄i latere redimendos ſignificatur
Eua fit ex coſta ſola ſed multiplicatur
Non ſic natura ſi diſcernas operatur
Uere dic animas. ex traduce non generari
Jmo corporibꝫ ſimul infundendo creari

Diſtinctio. xix.

De ꝑmo hois ſtatu an̄ peccatū. ſcꝫ qualis fuerit ſm corpus ꝛ ſm animam.
Olent queri plura de homine.
Factus adam ſic eſt in ꝑma ꝯditione
Ut vitare queat mortem ꝓpria ratione
Sed pomo vetito. mulieris voce potito.
Per nullam ſortem potuit ꝯpeſcere mortē
Quādo reſurgemꝰ vitā ſine morte ſciemus

Diſtinctio. xx.

De modo ꝓcreatiōis filioꝝ ſi nō peccaſſent ꝛ quales naſcerentur filij.
Oſt hoc videndum qualiter.
Si nō peccaſſent coitu licito genera(ſſent
Ut nūc ſtatura paruos natos genuiſſent.
Uſus membroꝝ fortaſſis mox habuiſſent
Hinc ꝑfeciſſent paulatim cognitione
Nos ignorantes nō dicimus hac ratione
Atqꝫ cibos vellent nature conditione
Cū peccauerunt mox expelli meruerūt
Ac in terreſtri paradiſo non coierunt
Pꝰ ſine morte deꝰ hos duceret ad meliora
Si ſimul h̄ fieret. aut qua neſciꝛ in hora

Diſtinctio. xxj.

De inuidia dyaboli qua ad hominē temptandū acceſſit.
Uidens igitur diabolus.
Jnuidꝰ ille ſathan hois ꝺ ꝓſperitate
Temptat euam ſupat ſerpētis calliditate

Exterius non interius pͥmus ſtimulatur
Et quia ſuccumbit. culpa maiore ligatur
Sed qm̃ cecidit ipſo ſathana ſtimulante
Ad veniam potuit tranſire deo mediante
Per ſe deijcitur ſathanas ideo reprobatur
Ut nunq̃ȝ ſurgat nec iam veniã mereatur
Ut nunq̃ȝ ſurgat nec ſurgere promereatur
Ut nunq̃ȝ ſurgat. ſed ꝑpetuo patiatur
Eue mandatum. per adam dic eſſe relatũ
Conſtat ob hoc vere ꝙ poſſint ꝟba referre

Diſtinctio. xxij.

De origine illius peccati
Ic videtur diligenter
Eua vix̄ tẽptat. dño vult equiparari
Peccatum fore ſcit preceptum p̃uaricari
Debet ob hoc ei⁹ crimen mai⁹ reputari
Eue conſenſit adam credens veniale
Seu leue peccatũ. qđ erat morti ſociale
Qui potuit ſed nõ voluit rem ſcire videtur
Ꝙ ſit ignorans. peccati lege ligetur
Qui vult nec potuit. immunis talis habeť
Qui quaſi ſimpliciter neſcit. mortẽ patieť.
Sic excuſari nullatenus eua meretur
Primũ peccatum nõ eſt ſine velle patratũ

Diſtinctio. xxiij.

Quare de⁹ ꝑmiſit hoĩem tẽptari ſciẽs eum caſurum.
Reterea queri ſolet.
Tẽptari patiť hoĩeȝ de⁹ vt mereatur
Fit mal⁹ hoc ipſo. iuſtis meritũ cumulatur
Quare ꝑmiſit deus. a nobis dubitatur
Contulit huic dñs p̃clarã cognitionem.
Sed caſus ꝓprij neſciuit conditionem

Diſtinctio. xxiiij.

De gr̃a hoĩs ꝛ potẽtia ante caſum
Unc diligenter inueſti.
Stare ꝑ arbitriũ ꝓpriũ pͥm⁹ potuiſſet.
Sed vitãdo malum tũc q̃cq̄ȝ nõ meruiſſet
Nã q̃d ad hoc traheret. ꝓ certo ñ habuiſſet
Cũ nunc tẽpteris. mala nũc vitãdo mereris
Infima ꝑs anime. nobis ſerpente notať
Altera ſit mulier. ſȝ vir ſuprema vocatur
Triplex ꝑs anime tribꝫ his tibi ſignificať
Scito ꝙ tribꝫ his peccatum ꝑficiatur
Serpens delectat. mulier vult. vir viciať

Diſtinctio. xxv.

Redit ad liberi arbitrij conſiderationem ꝛ poniť diffinitio liberi arbitrij.
Am vero ad propoſitum.
Prauis ſiue bonis vos arbitriũ tenetis
Eſſe volũtatȝ ꝯſenſũ ſeu rõnis
De cõtingenti ſolum ſit ꝛ aduenienti.
Non de p̃ſenti vel p̃terito remanenti
Factus homo cecidit. reparať glorificatur
Ex his arbitrium. diſtincte quadruplicať.
Atq̄ȝ modis alijs ſi diſcernas variatur
Sed ꝑ peccatũ valide modo debilitať
Ad mala quotidie cũ ꝓnior efficiatur

Diſtinctio. xxvj.

De gratia ope̲rante ꝛ cooperante.
Ec eſt gratia operans.
Gr̃a p̃ueniẽs in te bñ velle lucratur
Datq̄ȝ ſubſequiť. volitũ quod perficiatur
Sic noſtrꝫ velle diuino rore rigatur
Velle qđ in nobis. ad velle bonũ moueať.
Gratis pͥma datur. gratũ facit illa vocatur
Qua formata fides in nobis inueniať
Ꝙ preit ꝛ ſequiť vnum donum reputatur.
Sed duplex act⁹. duplici ſub voce notať
Eſſe bonũ. magnũ minĩũ. mediũq̄ȝ ſciatur
Sub medio vero libertas contineatur

Diſtinctio. xxvij.

Quid ſit virt⁹ ꝛ q̃d ſit actus vel opus
Ic videndum eſt.
Virt⁹ informat aĩam. deus hãc o̲pať
Et iuuat arbitriũ. bonus actus vt eliciať
Ex quibꝫ adiunctis. bon⁹ affect⁹ generatur
Gratia nõ meritũ fertur licet hac genereť
Nemo fide. fidei tamẽ actu quiſq̄ȝ meretur
A multis virtus. animi motus ꝓhibetur

Diſtinctio. xxviij.

Predicta repetit vt alia addat definitiuã aſſignatõꝝ ponẽs đ gratia ꝛ libero arbitrio contra pelagianos.
D vero inconcuſſe.
Gr̃a nõ ꝓprijs meritꝭ dať aut adhibeť
Que niſi p̃cedat nullus ꝓ poſſe mereť

Diſtinctio. xxix.

Utrũ hõ añ peccatũ eguerit gratia operãte ꝛ cooperante.
Oſt hec ꝯſiderandum. vtrũ homo.
Gr̃a ſi deſit. nec adam quicq̄ȝ meruiſſȝ
Ante ſuũ lapſum. cum virtutes habuiſſet
Hic vbi peccauit virtutibꝫ expoliatur
Et mox de dulcis paradiſi ſede fugatur
Huius i introitu cherubin. gladi⁹q̄ȝ locať
His amor ꝛ p̃ſens tribulatio ſignificetur
Abſq̄ȝ quibꝫ quiſq̄ȝ requiẽ non ingredieť,
Uſi ſi ligno vite perſepe fuiſſent.
Uiribꝫ ꝛ vita longeua plus viguiſſent.
Raro ſumpſerũt. citiuſq̄ȝ mori potuerunt.

Diſtinctio. xxx.

Ꝙ ꝑ adã pctm̃ ꝛ pena trãſijt in poſteros.
A ſupioribꝫ inſinuatũ eſt licet ex ꝑte.

Ade peccato genus humanum maculatur
Culpaq; dicatur. lex carnis ⁊ ipſa vocatur
Illa reſurget ⁊ in celis caro glorificatur
Que nobis ab adam ſolū trāſfuſa ꝓbatur.
Non que quotidie refluit. fluit ⁊ vegetatur.
Hoc tamen a multis recta ratōne negatur
De nutrimento trāſfuſe quid ſolidatur.

Diſtinctio. xxxi.

Quomodo peccatum originale a parentibus tranſeat ad filios. an ſm̄ animam an ſm̄ carnem.

Unc ſupereſt.

Per coitū caro nō licitū prius generat̄
Adueniens anima. carnis vicio viciatur
Sic vaſe malo vinum purū maculatur
Per baptiſma patrū ꝓles nō mūdificatur

Diſtinctio. xxxii.

Quomodo originale peccatū dimittat̄ ī baptiſmo cū ⁊ poſt ſit illa concupiſcentia. q̄ dicitur originale peccatū.

Uoniam ſupradictum.

Cū baptizat̄ homo fomes debilitat̄
Spiritus interior a culpa mundificatur
Eſt fomes pena. cuius deus auctor habet̄
Auctor vt eſt culpa demon vel hō retinet̄
Ipē deus animas mūdas creat ⁊ p̄cioſas
Per carnis libitū ſeſe reddunt vicioſas
Hic alias aliis natura plus ſpecioſas

Diſtinctio. xxxiii.

An peccata omniū p̄cedentiū parentum tranſeāt ad filios originaliter.

Redictis adiiciendum.

Si ſine baptiſmo q̇s ꝑuulꝰ hic mori
Pro ſoliꝰ ade vicio. lenit̄ patiet̄ (etur
In lumbis ade corruptis. prius eramus
Cuius ob hoc maſſam corruptā ꝑticipamꝰ
Facta patris praua ſi filius ipſe ſequetur
Pro patre tunc merito puniri nēpe meret̄.
Nempe punit̄ q̇s pro patre ſic reperitur

Diſtinctio. xxxiiii.

Que de peccato actuali animaduertenda ſint.

Oſt predicta de peccato actu.

Res bona cā fuit radix ⁊ origo maloꝝ
Praua volūtas eſt nūc cauſa ſeq̄ns vicioꝝ
In re nempe bona. cōcedo malum ſituari.
Uerbum philoſophi credūt hec euacuari
Eſt natura bonum. corruptio ꝓ̄o ꝓbatur
Eſſe malū. qua q̇s prauus qn̄q; vocatur

Diſtinctio. xxxv.

Exponit quid ſit peccatum

Oſt hoc videndum quid ſit.

Sit tibi peccare legem domini violare
Ut malus interior actus. ſcelus eſſe ꝓbat̄
Sic malus exterior actus primo ſociatur
Si modus ac actus ſapienter diſcutiatur
Actus laudatur. modus in facto reprobat̄
Non locus a primo diſtare fac̄ ſcelus. imo
Cui fit diſſimilis. quādo fit crimine vilis
Hic nihil eſſe malum ſi ꝑ ſe conſideratur
Porro ſubſtrati ratione q̄d eſſe probatur
Hoc anime facies viciat̄ ⁊ obtenebratur
Peccatum priuat. effectus pena vocatur

Diſtinctio. xxxvi.

Et quedam ſimul ſūt peccata ⁊ pena peccati. quedā peccata ⁊ cauſa peccati. alia ꝓ̄o peccata ⁊ cauſa ⁊ pena peccati.

Ciendum quedam ſic eſſe.

Sūt q̄dā ſcelera. ſcelꝰ ⁊ pena r̄putāda
Ut timor inuidia quis plura ſunt ſociāda
Sunt peccatoꝝ cauſe peccata locanda
Et peccatoꝝ pene peccata notanda
Deformans pena vel deficiens remouet̄
A domino. q̄ ponit ⁊ ordinat huic tribuet̄
Uitas mortale. vitare nequis veniale
Que bona ſunt genere ꝑ finem diſcutiunt̄
Que bona ſimpliciter. bona ſimpl'r metiūt̄

Diſtinctio. xxxvii.

Aliorū ponit ſententiā qui dicūt malos actus nullo modo eſſe a deo. nec eē bonos ſiue in eo ꝙ ſunt. ſiue alio modo.

Unt autem ⁊ alii.

Eſſe malū duplex culpe peneq; notet̄
Pene. non culpe. vere deus actor habetur.
Mortem non fecit deus hoc ſic accipiat̄
Culpam nō fecit. qua mors inflicta ꝓbat̄

Diſtinctio. xxxviii.

De voluntate ⁊ eius fine ex quo ipſa iudicatur.

Oſt predicta de volun.

In cūctis factis finis deus inſtituat̄
Uelle voluntatis. hoc vere rectificatur
Precepti finis amor eſt. ſi continuatur
Uelle voluntatem finē volitūq; notabit
Nunc hoc nunc illud intentio ſignificabit
Propter quid. volo q̇d. intētio notificabit
Atq; voluntates in finem rectificabit
Has vt ſint vna finis ratione ligabit

Diſtinctio. xxxix.

Cum voluntas ſit de his que naturaliter homo poteſt. q̄re peccatum fore dicatur. cū nullū aliud naturale peccatū ſit.

Icoritur queſtio ſatis.

Uis natural' motꝰ malꝰ eſſe videtur.

Peccatum.ſed vis in ſe bona ſemꝑ habet
Quidam de motu dixerunt ꝙ geminatur
Unus laudatur.alter vero reprobatur.
Gratia ꝑueniēs iuuat hunc.aliuſqꝫ fugat
Utrum ſint vn⁹ motus tm̄.dubitatur
Sinderesis nequit extingui.licꝫ impediat

Diſtinctio.xl.

An ex fine om̄es actus ꝑmiari debeāt. vt ſimpliciter boni vł mali dicātur.

Poſt hec de actibus.
Quidam laudantur act⁹ alij reꝓbant
Simpliciter quidā duplici facie variātur.
Affectus fine directus opus preciosum
Reddit.ſi deſit vnū.fiet vicioſum
Abſqꝫ bonis.fieri mala.plures inficiant.
Porro nequaqꝫ bona ſunt.qꝫqꝫ videantur

Diſtinctio.xlj.

An omnis intentio ⁊ actio que fide carēt ſint mala.

Umqꝫ intentio opus bo.
Abſqꝫ fide.bona n̄ fieri qdā poſuerūt
Aſt alij fieri bona nō bene.diſſeruerunt
Diſtinguūt alij bona qꝫplures operari
Abſqꝫ fide nequeūt cū ipſis regna lucrari
Abſqꝫ volūtate queqꝫ peccare negate
Ipſa voluntas eſt qua vitam rectificamus
Et qua peccamus ſi legem diſcutiamus

Diſtinctio.xlij.

An voluntas ⁊ actio mala in eodem homine ⁊ circa eandē rem ſint vnum peccatū vel plura.

Um autem voluntas.
Praua volūtas cū fctō duplex r̄putat
Crimen.⁊ ab alijs vnū nūc eſſe probatur
Si ſcelus eſt actu.conſtat ſcelus eſſe reatu
Si doleas actu tranſit.remanetqꝫ reatu.
Nūc duplicē penam.nūc culpā ſume reatu
Multiplices ſpecies peccatorū numerēt
Inter que ſeptem capitalia cōmemorent
Mortem mortale parit ⁊ veniā veniale
Eſt accuſandū damnandū criqꝫ minale
Pellico dum pecco.delinquo recta relinq̄
Fons ē cūctorꝫ tumor atqꝫ cupido malorꝫ

Diſtinctio.xliij.

De peccato in ſpiritumſanctū. quod dicit etiam peccatum ad mortem.

Et preterea quoddam peccatum.
Sanct⁹ ſpūs ē amor ī quē qſqſ amorē
Peccat.cōmittit culpam.culpis grauiorem
Ut qui deſperat.aut induratus oberrat
Uix ſunt cōtriti.vix hinc ſibi credo remitti
De nullo tamen ob hoc deſperare velim⁹
Nam pius ē domin⁹.velut exēplis repim⁹.

Diſtinctio.xliiij.

De potentia peccandi.an ſit homini vel diabolo data a deo.

Poſt predicta conſideratione.
A ſūmo rege fluit om̄is ꝟa poteſtas
Sed cum peccare priuatio ſit vel egeſtas
Poſſe deo detur.priuatio ſubripietur
Si quid precipiat princeps nō ꝑcipiendū
Per qđ ꝑceptum domini ſit trāſgrediēdū.
Quod iubet illicite.ꝯſtet nō eſſe tenendum
Qđ ius dictabit licite ſibi nemo negabit.

Explicit ſecundus liber ſententiarū

Incipit tertius liber ſententiarum.

Diſtinctio prima

De incarnatione verbi.

Um venerit igitur.
Conſtet ꝙ gratum tempus tūc exoriatur
Cum verbum patris carnē veſtire ꝓbatur
Mitti dicatur de virgine cum generatur
Eſt incarnatum ſolum verbum generatū
Ut nomen geniti ſibi ſoli ſit propriatum
Nam per quem fecit deus om̄ia iure refecī.
Mēqꝫ perfecte pariter tres hic operātur.
Non ſe ſed genitū carne veſtire probantur
Dicas ꝙ pariter incarnari potuerunt.
Sed tamen in verbo ꝯcordit̄ h̄ voluerūt

Diſtinctio.ij.

Quare totā humanaꝫ naturā accepit ⁊ qđ nomie humanitatis vel humane nature intelligendum ſit.

Et quia in homine tota.
Eternū verbū ſibi totam cōſociauit
Noſtrā naturam ſapiēter ⁊ hanc reparauit
Hanc ſimul aſſumpſit ſimul ⁊ ſibi ꝯciliauit
Concipit.capitur.mox vnit caro verbo
Sic ſimul inſerit hō verbo nec mora ſcit

Diſtinctio.iij.

De carne quā verbū aſſumpſit qualis an̄ fuerit ⁊ qualis aſſumpta.

Ueritur etiam de carne.
Quā verbū pr̄is ſūpſit caro ſctificata
Et mūdata fuit.culpe ꝑus obqꝫ ligata
Mater mundat.fomes tunc euacuatur
Et miro more per eam verbum generatur
Adam peccante ſum⁹ om̄es cōmaculati
Sūt abraam dāte decimas.nati decimati
Nam coitu carnis om̄es fuimus generati
Nequaqꝫ lege tali xp̄s generatur
Argo nec in patrib⁹ peccauit nec decimat
Mox cū cōcipit deus ac hō mox reperit.

Corpus maiori poſt q̄ntitate potitur
Aſſumpſit gratis penā. culpā moueatis
Diſtinctio. iiij.

Quare tribuatur incarnatio ſpiritui ſan-
cto que eſt opus trinitatis. ⁊ de ipſo etiā cō
ceptus ⁊ natus dicatur.

Cum vero incarnatio.
Pneumate diuina dilectio ſignificat̃.
Cauſa mouens fuit hec. ꝙ hō verbo ſociat̃
Pneumate xp̄s ob hoc ꝯceptꝰ ꝯmemorat̃
Hac rōne tamen pater eius nō referatur
Sicut nec trinis pater eſt hō nec reputat̃
Ex dauid paulus hunc factū teſtificat̃
Diſtinctio. v.

Si pſona perſonā vel natura naturam aſ
ſumpſit. ⁊ ſi natura dei incarnata ſit.
Reterea inquiri.
Perſonā bn̄ naturā ſumpſiſſe ꝓbat̃
Sed quia pſonā ſumpſit natura negatur.
Et ꝙ natura naturā ſuſtineatur
Hinc incarnata natura pie referatur
Sed ꝙ ſit nata vel facta caro caueatur
Per ſe nō anima ꝓprie perſona vocatur
Ipſe magiſter in hoc nō cōſentire ꝓbatur
Diſtinctio. vj.

De intelligētia hax̄ locutionū. Deꝰ factꝰ
eſt hō. deꝰ ē hō. an his locutōibꝫ dicat̃ deꝰ fa
ctꝰ eſſe aliquid. vel eſſe aliquid. vel non.
Ex premiſſis patet.
Nec ꝯcedat̃ deꝰ eſt homo. diſcutiatur
Factꝰ homo deus eſt. habitꝰ nec nō variat̃.
Diſtinctio. vij.

Poſitis ſentētijs, platiſq̄ teſtimonijs in-
telligētiax̄, ꝓpoſitax̄ locutionū. exequit̃ ſm̄
ſingulas ſn̄ias ⁊ ṗus ſm̄ ṗmam
Secundū primam.
Xp̄s vt eſt hō ſit natꝰ p̄deſtinatus
Ac humanatus deus eſt diuinificatus
Non homo dicet̃ a ſanctis ſic ꝓhibetur
Diſtinctio. viij.

An diuina natura debeat dici nata de vir
gine.
Poſt predicta inquiri.
Perſonam natam ꝯcedimꝰ ⁊ generatā
Xp̄m bis natum dici nō eſt reprobatum
Diſtinctio. ix.

De adoratione humanitatis xp̄i. an eadē
adoratio hūanitati ⁊ deitati ſit exhibenda
Reterea inueſtigari.
Eſt vno cultu caro cū v̄bo venerāda
Sicut adoranda p̄ cunctis eſt ⁊ amāda
Diſtinctio. x.

An xp̄s ſm̄ ꝙ hō eſt ſit pſona vel aliq̄d.
Olet ⁊ a quibuſdam.
Xp̄s adoptiuꝰ ſane nō eſt reputādꝰ
Ac vt hō ſolū nō eſt pſona vocandus
Diſtinctio. xj.

Utrū xp̄s ſit creatura ſiue creatꝰ vel factꝰ
Olet etiam queri.
Xp̄m ſimpliciter nō dicas eſſe creatū
Sed iūgas hominē. cōcedas ante negatū
Diſtinctio. xij.

An homo ille ſemꝑ fuerit vel ceperit.
Oſt predicta queritur.
Incepit xp̄s hominem ſi ꝯſpiciamus
Sed ſi perſonam. tunc incepiſſe negamus
Inſertus verbo xp̄s peccare nequiuit
Si non inſertum ponas delinquere q̄uit
Sumere de nihilo carnē verbum potuiſſꝫ
Ac etiam ſexum muliebrem ſi licuiſſet
Diſtinctio. xiij.

Si xp̄s ſm̄ naturā hoīs in ſapiētia ⁊ gra
tia proficere potuit. vel profecit.
Reterea ſciendum eſt.
In mēbris xp̄s nō in ſe proficiebat
Eius virtutem populus cum percipiebat
Diſtinctio. xiiij.

Si anima xp̄i habuerit ſapientiam parē
cum deo ⁊ ſi omnia ſcit que deus.
Ic queri opus eſt.
Concedas aīam xp̄i fore cūcta ſciētē
Porro non ipſam concedas omnipotētem
Diſtinctio. xv.

De oībꝫ defectibꝫ q̄s aſſumpſit xp̄s i hūa-
na natura
Illud quoq̄
Defectus nr̄os ſumpſit q̄ ꝯueniebāt
Et libertati noſtre tunc expediebant.
Triſtatur timet. ⁊ turbatur pars ratiōis
Infima. ſed nunq̄ ꝑs excellens rationis
Paſſio ſiue dolor a xp̄o non remouetur
Cauſam ſeu meritum tolli ſolum ꝓhibet̃.
Diſtinctio. xvj.

An in xp̄o fuerit neceſſitas patiendi vl̄ mo
riendi que eſt defectus generalis.
Ic oritur queſtio.
Spōte neceſſe pati ſibi xp̄s ꝯſociauit
Quattuor ex ſtatibus aliq̄d ſibi cōciliauit.
Diſtinctio. xvij.

Si omnis chriſti oratio vel volūtas im
pleta ſit.
Oſt predicta.
In xp̄o natura duplex ſi diſcutiatur.
Ex hoc velle duplex in xp̄o ſignificatur
Diuerſiſq̄ modis volitum diuerſificatur.

Diſtinctio.xviij.

Si xp̄s meruerit ſibi ⁊ nobis. ⁊ quid ſibi ⁊ quid nobis.

E merito xp̄i.

Morte ſibi q̇dā xp̄m dicūt meruiſſe
Non nu ſed mero meritorū proq̄ʒ fuiſſe
Non eſt plus anima xp̄i dicenda beata
Poſt mortē. ſʒ in h̄ q̄ nō tolerat tolerata
Dicit̄ eſſe datum nomē ſup oīe leuatum
Chriſto p̱ mortē. quia tūc eſt notificatum
Non natura dedit xp̄o. ſed gratia vere
Q nomen ſublime dei potuiſſet habere
Ipſe ſibi meruit. etiam ſi nō pateretur
Mortem ſuſtinuit. vt nobis vita daret̄
Q̄uis nos aliter ſaluare deus potuiſſet
Per xp̄m decuit. vt regnū ſic patuiſſet.

Diſtinctio.xix.

Hic q̄lit̄ a diabolo ⁊ a pctō r̄deīt p̱ mortē

On igitur queramus.

Per mortē xp̄i mūd⁹ tunc iuſtificatur
Intus dū per eam dilectio multiplicatur.
Atq̄ʒ fidem mortis eius credēs meditatur
Fact⁹ homo morit̄. vt hō de morte trahat̄
Nil debēs morit̄ vt debitor eripiatur
Ergo patet q̄ homo p̱ eū iuſte redimat̄
Ipſe reformator pacis verus mediator
Nos em̄ dauid patriq̄ʒ recōciliauit.
Sʒ p⁹ baptiſmū nos vita ſeq̄ns macl'auit

Diſtinctio.xx.

Q alio modo potuit liberare. ⁊ quare potius iſto.

I vero queritur.

Vere nos aliter ſaluare de⁹ potuiſſet
Sʒ modus hic licuit. vt cūctꝫ forma fuiſſʒ
Cum fuit oblat⁹ pius agn⁹ ⁊ immaculat⁹
Seq̄ʒ dedit p̄cium p̱ cunctis ſufficienter
Electis vere p̄cium fuit efficienter
Et pater ⁊ genitus ⁊ iudas traditione
Chriſti conueniunt. diſcōueniunt ratione.

Diſtinctio.xxi.

Si in xp̄o diuiſio fuit anime vel carnis a verbo vel amboꝝ.

Oſt predicta.

Expoſit⁹ morti diuiſus nempe videt̄
Exterius xp̄s viuitus ⁊ intus habetur
Spūs a carne p̱ mortem diſſociatur
A deitate tamē neutrū vere ſeparantur
Cum caro nō deitas immortalis patiatur
Cum caro mortalis. ſed nō deitas patiat̄

Diſtinctio.xxij.

Si xp̄s in morte fuit homo.

Ic queritur.

Vnitus verbo xp̄s ſemper p̱hibetur
Hincq̄ hō fuit in triduo pleriſq̄ʒ videt̄
A multis aliter recta ratione tenetur
Xp̄s vbiq̄ʒ fuit homo ſi pſona notetur
Sed ſi naturas diſtinguas hoc reprobet̄.
Sic ſi deſcendit de celo diſcutietur.

Diſtinctio.xxiij.

Si chriſt⁹ habuit fidē ſpem ⁊ charitatem

Vm vero.

Virtus q̄ credis nō viſa fides habet̄
Quo credis vel quod. ſi diſcernas variat̄
Credo deo. credoq̄ʒ deum. licet inueniat̄
Si nō credis in hūc vere totū nihilatur
Formatāq̄ʒ fidem dilectio cōcomitat̄
Informis fiet ſi dulcis amor retrahatur
Ut deus eſt vnus vnū baptiſma p̱batur
Una fides genere q̄ creditur accipiatur
Vera fides reb⁹ non viſis appropriatur
Primo fides veluti fundamentum ſituat̄
Credere ſperare p̄cedit ſicut amare
Ut tn̄ eſt virt⁹ neutrū poteris ſeparare

Diſtinctio.xxiiij.

Quomō intelligit̄ quod ſcriptū eſt. cū factum fuerit credatis.

Ic queritur.

Thomas tāgebat carnē quā ꝯſpiciebat
Sed deus interius in xp̄i carne latebat
In quem credebat viſis inuiſa videbat.
Sic etiā Petrus xp̄m ſub carne latentem
Credidit eſſe deū quē cernebat patientem.
Eſt ex auditu ſi percipis interiori
Ip̄a fides proprie ſed nō ex exteriori
Quedam non credis ſine viuaci ratione
Et quedam credas ſine certa cognitione

Diſtinctio.xxv.

De fide antiquorum.

Redictis addi.

Et p̄cedentes aduentū ſiue ſeqūtes
Non ſunt ſaluati. niſi puro ſanguine nati
Xp̄m venturū. xp̄m necnō moriturū
Inde reſurgentē. poſt in fine venientem
Credebant certe tunc implicite vel aperte
Qui ſunt ſaluati p̄cioſo ſanguine nati
Chriſti baptiſta p̱fecto non dubitauit.
Imo velut dubitās. dubitātes certificauit
In xp̄m credis cornelii. ſed quia natum
Neſcis p̱ petrū tibi ſit baptiſma relatū
Virtutū radix amor eſt non euacuatur
Speq̄ʒ fide maior amor hac rōne vocatur

Diſtinctio.xxvi. De ſpe quid ſit

St autem ſpes.

Per ſpem ſperam⁹ q̄ nūc bōa ꝺſiderā⁹

Eſſe futuraꝝ rerum ſpem credo bonarum
Sitq̃ʒ fides reꝝ ſanctarum ſiue malarum
Dictas virtutes nequaq̃ʒ xp̄s habebat
Sicut nec ſancti.nā clare cuncta videbat
Santibꝫ i limbo ſpes atʒ fides r̄manebat

Diſtinctio.xxvij.

De charitate qua diligiť deus ⁊ ꝓximus que in xp̄o vel etiā in nobis eſt.

Um autem xp̄s.

Xp̄s ſincera fuit ⁊ dilectio vera
Primus deus in ſe.poſt ip̄m frater ameť
Hic amor vnus erat.ſʒ p̄ceptū geminatur
In patria primum complete perficietur
Ex motu duplici deus ⁊ poſt frater ameť

Diſtinctio.xxviij.

Si illo p̄cepto iubemur diligere totū ꝓximum ⁊ nos totos.

Ic queri poteſt.

Es tibi tu totꝰ.⁊ frater totꝰ amandus
Angelus obſequio tibi ꝓximꝰ ē ⁊ amādus
Spe conuertendi nature conditione
Proximus eſt.ſic obſequio cognaq̃ʒ tione

Diſtinctio.xxix.

De ordine diligēdi.q̇d ṗus.quid poſt

Oſt predicta.

Sūt i amore gradꝰ ſi recte ꝯſpiciatur
Nam plus affinis q̃ʒ nō affinis amatur
Affectuq̃ʒ pari nō omnes prorſus amamꝰ.
Premia cum cūctis eadē pariter cupiamꝰ
Cum tamē id brauiū cunctis eq̄ cupiamꝰ
Naturam ſed non vicium peccātis amemꝰ
Hic amor incipiet.creſcet poſt ꝑficiemus

Diſtinctio.xxx.

Si melius eſt diligere amicos q̃ʒ īimicoſ ⁊ econuerſo.

Ic ſolet queri.

Eſt magꝭ intēťꝰ i amicū motꝰ amoris
Ex hoc talis amor ferť meriti potioris

Diſtinctio.xxxj.

Si caritas ſemel habita amittať

Llud quoq̃ʒ p̄tereundum.

Nūc ꝓdi q̇t amor.in celis ꝑpetuatur
Ipſa fides ⁊ ſpes in celis euacuatur
Ip̄e modus qui nūc ſcitur tūc adnihilatur
Electos ſolum ſicut ſe xp̄s amauit
Hic amor eſt patrie quem xp̄s ſignificauit.

Diſtinctio.xxxij.

De charitate dei.

Remiſſis.

Nil deus odiſti reꝝ quibꝫ eſſe dediſti.
Predilexiſti tamē illū quem genuiſti
Hinc in amore patris effectꝰ ⁊ eſſe notatur
Primū mutatur reliquū nunq̃ʒ variať.
Simpliciter dn̄s electos ſemper amauit
Similiter reprobos oduit ⁊ reprobauit

Diſtinctio.xxxiij.

De quattuor virtutibꝫ principalibus

Oſt predicta.

Prudētes ſobrij iuſti forteſq̃ʒ vocātur
Virtutes cardinales quos cōcomitanť
Que nō tollentur ſed vere perficientur
Harum mutātur vſus non euacuātur

Diſtinctio.xxxiiij.

De ſeptem donis ſpiritusſancti.

Unc de ſeptem.

In patria dona ſeptē non euacuātur
In xp̄o ieſu predicta fuiſſe probantur.
Uſus quorundā ſi diſcernas variantur
Nam patrie more reuereris xp̄e timore
Hat naturalē ſolum natura timorem
Hūc habuit xp̄s mortis metuēdo dolorē
Ipſa libido parit humanū nempe dolorē.
Et poſt mundanum.p̄ cunctis deteriorem
Seruilem.poſt initialem.fiq̃ʒ lialem
Gratia p̄ſtabit ipſam ſi quis triplcabit.

Diſtinctio.xxxv.

Quō differant ſapiētia ⁊ ſcientia

Oſt premiſſa.

Eternū ſapiēs.mūdana ſciēs meditať
Aſt intellectꝰ anime motus ſpeculatur

Diſtinctio.xxxvj.

De cōnexione virtutū que nō ſeparanť

Olet etiam queri.

Virtutes vbi ſūt.oēs ſūt atq̃ʒ ꝑes ſūt.
Cōnexe ſibi ſunt.tamē vſu diſſimiles ſunt
A vicijs vere totum debes remouere
Crimina dic vere nexu paritate carere
Si p̄cepta dei finaliter accipiuntur
Omnia claudit amor ⁊ ob ip̄m p̄cipiunť.

Diſtinctio.xxxvij.

De decē preceptis quomō contineātur in duobus mandatis.

Ed iam diſtributis.

Sūt p̄cepta decē tria reſpiciūt diuatē
Sed ſeptē ſpectāt ad fratrū cōmoditatem
Idola nō ſunt ſi formaliter accipiatur
Nam deitas in eis nō eſt qꝺ gens venerať
Egyptus ꝑ preceptum dei ſpoliatur
Hinc excuſatur plebs nec furtū reputať
Egyptus dn̄i iuſſu q̄m ſpoliatur
Plebs excuſať.furtū fore nec reputatur

Diſt.xxxviij. De triplici genere mēdacij

Ciendum tamen eū.

Delectāt hoīes mēdacia dicta iocoſa.

Que proſunt ſʒ nõ obſunt dic officioſa
Obſunt nec proſunt mendacia pernicioſa
Mortem poſtrema duo pfectis operãtur
Predicte ſpecies in plures ramificantur.
Sunt obſtetrices mentite cum pietate
Cum proprie vite ſeruande ſolicitate
Myſterium iacob excuſat nã qđ faciebat.
Et qđ dicebat. ħ ſacrũ pneuma docebat

Diſtinctio xxxix.

An periuriũ ſit qđ nõ eſt mendacium.
Unc de periurio.
Si large ſumpta mẽdacia ↄſiderem⁹
Semp mentiꝛ quẽ piurare videmus
Si ſtricte ſumas p̃cõceſſum reprobem⁹
Qui falſum dicet hũc piurare ſciemus.
Et qui mentitur iurãs. huic aſſociemus
Compulſo ꝑ re licita iurare licebit
Sic iuramentum q̃s acceptare valebit
Si compellaris verum iurare licebit
Sic ꝛ iurare pmittere quiſqꝫ valebit
Si male iuratur iuramentũ nihilatur.
Nec iuramento iurans de iure ligatur
Differt a veteri noua lex nã prima timoris
Eſt. ſed dulcoris extat noua lex. ſʒ amoris
Preceptis ꝛ promiſſis differre probantur.
Et ſacramentis. ſi leges diſcutiantur
Explicit terti⁹ liber ꝛ Incipit q̃rt⁹ ſniaꝝ
Diſtinctio p̃ma De ſacramentis
Amaritan⁹ ei vulnerato appropians
Sacꝝ ſignatũ ſacra ſigñs ſiue ſacratũ
Secretũ. ſacramentum dic eſſe vocatum.
Signoꝝ quedã data naturalia quedam
Quedã ſigna data ſunt ſacramẽta vocata
Ut meritũ fidei creſcat faſtuſqꝫ fugetur
Ocia ne regnent ſunt ſacramenta ſtatuta
Prima ſacramenta nob̃ noua ſignificabãt
Et non ſaluabant. ſed circumciſio vere
Uim baptiſmalẽ tũc credebatur habere
Et verbis pariter ꝛ rebus conficiuntur
Exercent reprimũtqꝫ docẽt ꝛ ob ħ ſtatuũꝛ
Erudiunt reprimũt. exercẽt hinc ſtatuunꝛ.
Eſt circumciſus abraam ꝓles ſociatur
Ut diſtinguaꝛ. credat placeat redimatur
Octauaqꝫ die p̃pucia petra ſecabat
Que petra xp̃m venturum ſignificabat
Ante dies octo puerũ ſi mors rapiebat
Ip̃a paterna fides p̃dicto ſufficiebat
Lex naturalis pueris ſic ſubueniebat
Per dñi cultus tunc ſaluabatur adultus

Diſtinctio. ij.

De ſacramento noue legis
Am ad ſacramenta.

Baptizat. iũgit. firmat. cibat. ordĩat. vngit.
Peniter. hec xp̃i pia ſacramenta periſti
Totam virtutẽ ſumpſerũt de cruce xp̃i.
Deuictis p̃mis qꝛ lex non ſaluificauit
Aduenit chriſtus cruce mũdũ q̇ reparauit
In precurſoris baptiſmate nulla dabatur
Gratia. qua ꝓpterea ſanctis poſt iteratur
Cum baptizabat. venturum ſignificabat

Diſtinctio. iij.

Quid ſit baptiſma.
Oſt hec videndum eſt.
Fit ſacr̃m. cũ tãgit vox elemẽtum
Dat ſacramentũ verbũ tangẽs elementum
Chriſti forma data ſit ſemp mente notata.
Ne corrũpantur noſtri ſpecies caueatur
Que ſi mutatur certe totum nihilatur
Et ſi mutatur baptiſmus nec reputatur
Seruabis breuiꝛ morẽ mergẽs ſelꝫ aut ter
O pia mors xp̃i legalia tu tumulaſti
Et portas celi nobis ex tunc reſeraſti

Diſtinctio. iiij.

Q alij ſuſcipiunt ſacramentum ꝛ rem. alij ſacramentum ꝛ non rem.
Ic dicendum eſt.
Subiectos fidei cũ re ꝓſtor habere
Baptiſmũ. fictos re prorſus dico carere
Paſſi pro xp̃o lauacro non re caruere
Cum baptizari contriti non potuere
Qui baptizãtur xp̃m veſtire probantur
Sed iuſti plene. ficti quoqꝫ non ita plene
Sancti qui lauacrũ ↄtingere nõ potuerũt
Sanguine ſiue fide baptizari meruerunt.
Si quis mũdatus nõ eſt baptiſta parat⁹
Per baptiſma datur vt mũdior efficiatur
Uirtus augetur. fomes multum rep̃meꝛ

Diſtinctio. v.

Q baptiſmus eque ſanct⁹ eſt a bono vel a malo datus.
Oſt hec ſciendum eſt.
Uita miniſtroꝝ q̃ꝫq̃ꝫ vicijs maculeꝛ
Uis baptiſmalis ex hoc non concucietur.
Si tamen intendas hereſim nil conficieꝛ.
Nulli nempe datur vt ſit baptiſm⁹ in eius
Nomine. ne dñi ſpes in ſeruo ſtatuatur.
Ip̃e deus ſolus dimittit crimina vere
Qñqꝫ miniſterium clauis tu poſſis habere

Diſtinctio. vj.

Quibus liceat baptizare.
Unc quibus
A quocũqꝫ daꝛ baptiſm⁹ nõ iteratur.
Si tamen intendat qđ ab eccl'ia celebraꝛ
Preſbyteꝝ queret primo ſi poſſit habere

Qui non eſt natus non eſt ꝑfecto renatus
Quiſquis nō naſci potuit. nec poſſe r̄naſci.
Primo q̄ꝫ nati ſunt iere. Jo. ſanctificati
Hic patrias ſanctas bene baptizare ꝓbarꝫ
Sed ſi diſcordet intentio nil operaris
Si ꝓrſus ludendo datur tūc annihilat̄
Si tamē intendat dare ludēs nō reꝓbat̄
Si baptizat̄ adoleſcens ipſe loquatur
Infans vel mutus patrini voce ligatur
Hinc exorciſmi fiunt poſt hos catheciſmi
Hinc baptizatur infans cum fonte lauat̄.

Diſtinctio. vij.

De confirmatione.

Unc de ſacramēto cōfirmationis
Preſul ꝯfirmat. dū frōtē criſmate fir/ (mat
Quo ꝯfirmat̄ vt xp̄m ꝯfiteatur
A maiore datur ⁊ gratia corroboratur
Baptiſmo maius dicta ratione ꝓbatur
Ieiune detur ſi edatur non iteretur

Diſtinctio. viij.

De ſacramento altaris ⁊ euchariſtie.

Oſt ſacramentum baptiſmi.
Baptiſm⁹ mūdat. eſt⁹ reꝑmēs viciorꝫ
Euchariton ſolidās r̄fic̄ pia corda bonorꝫ
Euchariton bona gr̄a ſit quā ꝟgo maria
Concepit. peperit. portauit. lacte cibauit
Māna figurauit ⁊ melchiſedech reſerauit
Agn⁹ ꝓmebat mare cū baptiſta tegebat
Poſt agnū typicū dat̄ agn⁹ nō maculatus.
Nā paſſo xp̄o ṗor eſt agnus tumulatus
Chriſtū ſumetis. ieiuni voſq̄ꝫ paretis
Formam ſignetis ꝓpriam qua conficietis.
Chriſtus ꝯtenta res eſt ac ſignificata
Tantū ſignata ſed non cōtenta fideles
Signa ſunt ſpecies. rem tn̄ dico fideles
Ut corpus verum eſt xp̄i res eſt ſpecierum
Eccleſie dignum ſic credas hec duo ſignū.

Diſtinctio. ix.

De duobꝫ modis manducandi.

T ſicut due res.
Sumere crede malos corp⁹ xp̄i p̄cio
Hiſq̄ꝫ ſalutiferꝫ nō eſt ſꝫ ꝑnicioſū. (ſum
Digne ſumentes ſunt fructum ꝑcipientes
Spiritualiter hi. ſacramentaliter illi
Eſt ſacramentalis modus vnus. ſpūalis
Eſt melior. ſine quo p̄ſumēs ſumere pecco.

Diſtinctio. x.

De hereſi aliorꝫ q̄ dicūt corpus xp̄i nō ēē in altari niſi in ſigno.

Unc ⁊ alij prece.
A celis corpus xp̄i nunq̄ꝫ ſeparatur
In terris q̄ꝫq̄ꝫ ſit. nam deus hoc op̄at̄.
Ut ſimul hic ⁊ ibi ih̄s integer inueniatur
Panis mutatur in eū non hic variatur
Et ꝙ ſit totum ſpecie ſub vtraq̄ꝫ ſciatur
Totum ſic eſſe ſpecie ſub vtraq̄ꝫ probatur.

Diſtinctio. xj.

De modo conuerſionis.

I aūt queritur qualis ſit illa.
Totus ⁊ i totū trāſit. ſpēs remouere
Debes. ⁊ xp̄m ſub eiſdem crede latere
Panis mutatur in eū non adnihilatur
Sumit̄ occulte xp̄s ne ſit tibi ſtulte
Horror ſeu riſus. ſitq̄ꝫ lucroſa fides
Ne rep̄hendaris horreſcas ſed merearis
Credens ip̄e ih̄m ſub velo ſumis in eſum
Uino dic animā. ſꝫ corpus pane vocari
Hac duplici ſpecie dic nobis ſignificari
Totam naturā noſtram xp̄o reparari
Quā vere ſumpſit ſibi nec debet dubitari
Uino iungat̄ aqua qua plebs ſignificatur.
Si non addatur cōſtat ꝙ conficiatur.
Sed q̄ ſacrificat hinc dire corripiatur
Panis triticeus ⁊ vinum ſacrificantur
Omnia nullant̄. he ſi ſpecies variantur
Panem triticeum cum vino ſacrificabis
Fruſtra libabis ſpecies has ſi variabis

Diſtinctio. xij.

Ubi illa accidentia fundentur.

I autem queritur.
Hic ſpēs vere ſine ſubiecto remanere
Ipſe frangunt̄ tricant̄ ⁊ aſpiciunt̄
Xp̄s velatur in eis vt homo mercatur
Ambulat in terris xp̄s ſurgit tumulatur
Hoſtia partita docet hoc ſi diſcutiatur
Pugnant. purgant̄. alij iam glorificantur
Et per tres partes diuiſas ſignificantur
Ut te mundabis frater ſic participabis

Diſtinctio. xiij.

Si heretici vl' excōicati h̄ ſacr̄m cōficiant

Olet etiā q̄ri vtrū praui ſacerdotes
Si bene ſeruet̄ intētio forma ptās
Conficit hereticus p̄ciſus nō remouetur
Si quis conatur ꝑuerſum dogma tueri
Et qꝺ ab eccleſia nouit prorſus ꝓhiberi
Hic hereſis fautor debet de iure caueri
Quiſquis conatur ꝺfendere qꝺ reprobari
Nouit ab eccl'ia. dic hereticum reputari
Dicit̄ hinc hereſis doctrina falſa poeſis.

Diſtinctio. xiiij.

De penitentia.

Oſt hec de penitētia agendum.
P⁹ lapſū ꝑmā tabulā baptiſmā vocā⁹
Cum cadim⁹ reliquā capim⁹ ſi peniteam⁹.

Pena reſumetur. baptiſmus non iteretur.
Pena ſacramentū necnō virtus referatur.
Porro baptiſmus virtus nō eſſe probat
Crimina deflere. poſt cōmittenda cauere
Signabit vere deplangere pecꝗ nitere
Verū qui flebit. ſed poſt peccare placebit
Diſſimulat vere. vel neſcit pecꝗ nitere
Ut te peccante rurſus reus es velut añ
Sic vt deflebis bona ꝑdita rurſus hēbis
Hec bona ſunt vere que ꝓmo viua fuere
Quorundā more ſolēnis nō iterat
In multis tamē eccleſijs hoc adnihilatur
Q̄ñcūꝗ dolet peccator ſuſcipiatur
Ut patet in dauid. ſemꝑ dñs miſeratur

Diſtinctio. xv.

Ex pluribꝫ irretit⁹ pctis nō p̄t de vno pe/
nitere ꝟe. niſi ⁊ de oībꝫ peniteat.

T ſic̄ ſupradictis auctoritatibꝫ
Unū deleri neq̄t ac aliud retineri
Mortis peccatū teneas ſic eſſe ꝓbatum
Utꝗ flagelleris. purgeris ſiue proberis
Aut cōſerueris. penam domini patieris
Necnon pena datur qua xp̄s glorificatur
Conſule. caſtiga. ſolare. fer. ora. remitte
Viſito poto cibo. r̄dimo. tego. colligo. ꝯdo
Interius mūdet elemoſyna ſpūalis
Ad vitam ſine qua tibi nil ꝓdeſt manualis
Bis nō punitur qui pena ſufficienti
Hic in p̄ſenti bene correctus reperitur
Que bona mortua ſūt ad vitā nil tibi ꝓſūt
Nil ex ꝯdigno ſed cōgruitate meret
Si q̄s ſecluſus ab amoris laude ꝓbetur.

Diſtinctio. xvj.

De tribꝫ que in pnīa ꝯſideranda ſunt.

P ꝑfectiōe aūt pnīe tria ſunt.
Crimē delet ſi cor man⁹ os comitetur
Iſtis peccamus. ipſiſꝗ ſacrificamus
Hunc de peccatis ꝑfecte credo dolere
Qui fruct⁹ dignos faciēs vult ſpōte carere
Officijs que vix ſine culpa quit retinere
Pena reor ſancte poſt baptiſmū fit ⁊ ante
Crebra medela dat ꝑ quā veniale lauatur.

Diſtinctio. xvij.

Tria ꝓponūt querēda. ꝓmū an ſine ꝯfeſſi
one dimittat peccatum.

Ic oritur queſtio multiplex.
Claues carnales nō ſunt ſꝫ ſpūales
Prima poteſtatis tenet arcem nobilitatis
Officiū relique diſcernendum tribuatis
His nō vtetur quiſquis p̄ciſus habetur
Incurrens hereſim damnatā ꝯnumeret
Necnon aſtrictus anathemate ꝯſocietur

Abſoluit ſumm⁹ culpā penā remouēdo
Preſbyter abſoluit. hoc eccl'ie referendo
Necnon abſoluit de pena quid minuēdo
Si diſponat is qui ſibi confiteatur
Si q̄s ſtringat anathemate nempe ligat
Quiſquis labitur in peccatū tenebratur
Luceꝗ ꝓuatur cū gratia grata trahatur

Diſtinctio. xviij.

Q̄ñ he claues dant ⁊ quibꝫ
Oſtēꝗ oſtenſum eſt.
Cū ſac̄ ordo dat hūc clauis ꝯcomitat
Prauos preſ byteros claues tibi ꝯſtet hr̄e.
Recto iudicio multos decerno carere
Clauibꝫ vtetur digne qui iuſſa ſequetur
Petri. viuentes ſancte. legemꝗ tenentes
In quibꝫ eſt xp̄s plene benedicere tales
Preſ byteri poſſunt. quoniā ſunt ſpūales
Prauus ſpe lucri prauos hoīes benedicit
Hinc ꝓpheta refert ꝙ eis domin⁹ maledicit

Diſtinctio. xix.

De his qui in fine penitent.

S Ciendum eſt etiam.
Huic indulgebit fons īmēſus pietat
Qui de peccatis ſaltem moriendo dolebit
Que nō ꝑfecte viuens peccata lauabis
Ignis purgabit. ⁊ ſic ad regna volabit
Si lamenter faciēs velut ipſe mereris
De te vindictam poſt mortem nil patieris.
Penam vi iuris non impones morituris.
Preſulis aſſenſu viduā dic poſſe ſacrare
Tm̄ preſ byter. ſic quoſdam conciliare
Si ſubito iuſtus incōfeſſus moriatur
Secure talis oblatio ſuſcipiatur
Quiſquis in articulo veniā nō deſpiciatur

Diſtinctio. xx.

De pctis que poſt hac vitā dimittātur

Olet etiam queri.
Cōſtet p⁹ mortē venialia ſepe remitti.
Et ſic admitti ꝓmiſſam viſere ſortem
In ſtipula. ligno. feno. venialia ſigno
Pro grauibꝫ culpis confeſſio ſit ſpc̄alis
Oblitas culpaſꝗ leues delet generalis
Crimina vel ſaltē ſemel vni confitearis
Te ſic accuſes ne mendax inueniaris
Deponi debet vt iuris regula prebet
Quiſquis nō celat immo confeſſa reuelat
Paſtor vitetur ꝓrius ſi prorſus habetur
Inſcius. aut hereſis ſectam ſentire ꝓbetur
Necnō vitatur anathemate q̄ñ ligatur
Non alias debet vitari ius ita prebet.

Diſtinctio. xxj.

SI peccata dimiſſa redeant.

Vmqꝫ multis.
Que iam deleta p̄mo pctã fuerunt.
Non iteꝝ redeũt. ß plures nõ tenuerũt
In culpã rediẽs ingratꝰ quippe ꝓbatur
Hinc reus vt p̄mo dicta rõne putat̃
Ut dolor exterior ꝑ ſigno ꝓſus habet̃
Sic dolor interior ꝑ ſigno reqꝫ tenetur
Tm̃ res hoꝝ dimiſſio fit viciorum

Diſtinctio.xxij.

De ſacramẽto vnctionis extreme.
Reter premiſſa
Eger inungat̃ oleo qđ ſanctificatur
Pontificis dextra tñ vnctio ſic triplicatur
In baptiſmalem finalẽ pontificalem
Unctio mũdabit aĩaꝫ morbũ remouebit.
Si ſummꝰ phiſicꝰ ß neceſſe videbit
Intus res. ſignũ foris vnctio q̃t replicari
Quã ſi ↄtemnas in damnũ dic reputari
Et ſacramẽta quedã poterũt iterari
Qui poſt vxorẽ p̄mam ſibi poſteriorem
Ducit. nõ debet benedici ius ita prebet.

Diſtinctio.xxiij.

De ordinib; eccl'iaſtic; quot ſint.
Unc ad ↄſiderãdum.
Septẽ ſacroꝝ ſpẽs ſũt officioꝝ
His gradib; ſeptẽ digne dño famulant̃
Qui ſeptẽ donis ſeptẽpliciter decorant̃.
Clericus a cleros ſortitꝰ ſorte vocatur
Atqꝫ coronatur. qꝛ regere ſe teneatur
Ac alios veluti rex regere regna ꝓbatur
Oſtia ſeruabit p̄mus. de iure miniſter
Eijcienſqꝫ malos dignis tẽplum reſerabit
Hec dominꝰ fecit cũ vendẽtes ⁊ emẽtes
De templo iecit. templũ minime reuerẽtes
Lectores legere debẽt populũqꝫ monere
Doctor doctorũ legit turbe ſenioꝝ
Inuiſos hoſtes bonus exorciſta fugabit
Quos abiurabit. ſic obſeſſos releuabit
Ferre ſʒ acoliti debẽt candelabra niti
Leuitis ſubleuite ſeruire parentur
Siſtere p̄ſbyteris leuite ſicqꝫ iubent̃
In ſacris dandis ipſoſqꝫ iuuare tenent̃
Leuite debẽt euangeliũ recitare
Preſbyteri ſoli debẽt oblata ſacrare
Dicta myſteria dudũ ſunt ſignificata
Per Ihm xp̄m ſunt nobis corroborata
Inde ꝑ eccl'iam diſtincte ſunt celebrata
Eſt ordo quedã ꝓmotio magna bonorum
Sʒ tñ ſacri tres ſunt nihilominꝰ hoꝝ
Officij nomẽ dignũ ſit pontificatus
Ordo pontificũ ſignet̃ quadruplicatus
Cantor dicat̃ in cantu qui moderatur
Uoce. ſʒ miſſa ſonat ad deũ quaſi miſſa.

Diſtinctio.xxiiij.

De ordinatis ab hereticis.
SOlet queri.
Qui depuãt̃ hereſi vl'ab ecc̃ia r̃ſecant̃
Poſſunt ſacra dare. ſacros necnõ celebrare
Clerũ lucroſe nõ dant ſʒ ꝑnicioſe
Cũqꝫ ſemel dent̃ nequaqꝫ poſt iterent̃
Multi vendẽtes cũ ſymone. ſũt ⁊ ementes
Sacramẽtales res ſꝫe ſpirituales
Talis ab officio ſuſcepto iure ligatur
Quiſquis in ordinibus cũ ſymõe ſymoiat̃
Si diſpenſat̃ cũ tali tũc reuocat̃
Etatem licitã qua quiſquis ꝓmoueatur
Canon declarat. niſi vita magis mereatur

Diſtinctio.xxx.

De ſacramẽto coniugij. cuius inſtitutio ⁊ cauſa oſtenditur.
Um alia ſacra.
Inſtituit p̄ꝰ vt decuit pius ille creator
Cõiugiũ. ſʒ in officiũ nũc eſt mediator
Tunc p̃ceptiue cõnubia ſacra dabantur
Aſt indultiue nunc a nobis celebrantur
Nunc indulgetur vt feda libido ligetur
Nunc indulgent̃. cõcedunt̃. tolerantur
Et bona ſunt xp̄i pia dogmata teſtificãtur.
Eccleſie xp̄i cõiunctus ſignificatur
Sacro cõiugio. res hinc ſacrata vocatur
Idqꝫ figurat̃ plene ſi plene ſequatur
Unio carnalis necnõ ⁊ ſpiritualis
Uxorem ioſeph mariam crede fuiſſe
Nõ tamẽ hãc carnis ↄſenſum dic habuiſſe

Diſtinctio.xxxj.

Que ſunt ↄſiderãda in coniugio.
Oſt hec aduertendum.
Quicqꝫ ſemel ꝑ ↄiugiũ legale ligant̃
Non niſi ꝑ caſus certos licite ſeparantur
Si clauſtrũ petere conſenſerit alter corũ
Non poterit niſi ↄueniat cõſenſus vtroꝝ.
Coniugiũ faciens eſt acceptatio preſens
Si ſit verboꝝ cõſenſus vt eſt animorum
Nẽqꝫ poſt actũ nunqꝫ veniat̃ ad actum
Sponſus dicetur tm̃ ſpõdendi futurus
Si nunc ſpondet̃ ſpõſus cõiunxqꝫ vocet̃
Qui cuiqꝫ de p̄nti per verba ligatur
Ex hinc cũ reliqua ſi cõtrahat adnihilat̃
Inter eos q̃uis carnalis culpa ſequatur
Primũ cõiugium. ſic ſemꝑ fortificat̃

Diſtinctio.xxvij.

Si ↄſenſus de futuro cũ iuramento faciat coniugium.
Icqueri debet.

Nꝫ iurando firmaturꝰ verba futuri
Poſt reſilire potes.ſꝫ peccas hoc violando
Contrahe clam vere ꝯtractū crede manere
Sed nequit eccl'ia ſi diſcedat prohibere
Cū deſint teſtes.quibꝫ hos poſſit cohibere
Cōſenſus cōiugalis contracta valere
Cogit coniugia.carnalis non ita vere.

Diſtinctio.xxviij.

Ex nō eſt cōſenſus legitimus vbi ē coactio
Portet autem.
Si q̇s cogat nec ꝯſenſus tribuatur
Coniugiū tale fruſtrat ⁊ annihilatur
Si poſt cōuiuat.tunc cōſentire probatur.

Diſtinctio.xxix.

De errore qui euacuat conſenſum
Nec ſolum coactio.
Error fortune velut error quaꝫ litatꝫ
Coniugiū nuūꝫ dirimūt ſic eſſe ſciatis.
Virgo ioſeph vere nupſit.ſꝫ vterꝫ manere
Virgo cenſebat.vt ſacꝝ pneuma monebat
Cura gignende prolis.necnon fugiende.
Luxurie.licite ſunt vxores adhibende
Cauſe nō eque ſpecies ſunt diuitieꝫ
Joſeph virgo datur.vt eo virgo foueatur.
Et ne ſuſpecta virgo clemens habeatur·
Myſteriūꝫ ſacrum quaſi ſignatū teneat

Diſtinctio.xxx.

De tribus bonis coniugij.
Oſt hoc de bonis.
Proles atꝫ fides ſacramētūꝫ notēt
Que tria ꝯiugij bona ſūt duo ſepe mouēt
Poſtremo latū ſp manet inuiolatū
Et ſi qui ſteriles ſeſe reddūt ſtudioſe
Non hoc ꝯiugium ꝓprie voco.ſed vicioſe
Ex quo format fetus necnō animat.
Quo ꝑeat ſibi mors homicida vocatur.
Si nō ardore coeas ſꝫ ꝓlis amore
Debita ſeu dederis.nō peccas imo mererꝫ
Eſt tamē in coitu mala delectatio vere
Idꝫ malo culpe.nō pene credo carere.
Idꝫ malū pene nō culpe dices habere

Diſtinctio.xxxj.

De ſolutione carnalis debiti.
Ciendum etiā eſt.
Vir mulierꝫ pares ſūt iurꝫ redditōe
In cūctis alijs eſt vir caput ex rōne
Si cōtradicat in voto vir mulieri
Sine viro mulier ꝑ nullo debet haberi
Ad ius reddendū dicas vtrūꝫ teneri
Cōcedente viro.ſi coniunx polliceatur
Hinc habitū mutet.votū nunꝫ reuocat
Si vir cōcedat vxori poſſe vouere
Ac habitū mutet.poſt nō poterit ꝓhibere
Menſtrua qñ fluūt reddi tibi iura ſcienter
Si petis offendis.porro ius redde dolēt.
Precipuis feſtis offendis iura petendo
Sed nō reddendo.ſi reddis mēte dolēdo.
In feſtis petere ius nulli credo licere.
Hos ius diſiungit q̇s ſeptuageſima iūgit.

Diſtinctio.xxxij.

De diuerſis legibus coniugij.
Veritur hic de.
Plures vxores p̄res habuere ꝑores
Nec delinquebāt cauſa ꝓlis faciebāt
Sunt idcirco pares abraā vir.ꝑgo Johēs
Integritas mētis carnis preit integritatē.
Coniugiū patrū p̄cellit virginitatem
Si diſtinguant leges quibꝫ hec variantur
Nō loth ſꝫ nate mortē ſibi ſunt optate

Diſtinctio.xxxiij.

De perſonis legitimis
Tunc ſupatten.
Votū ius crimē cū cultꝰ diſparitate
Error conditio.triplici cum ꝓximitate
Ordo ligamentū coeundi ꝑpedimentū
Hec ſocianda negāt ꝯnubia iūcta religāt
Actu nō habitu ſi quēmꝫ cōcomitat
Nubentē furia.ꝯtractus hic annihilat
Coniugiū macula mēbroꝝ nō ſeꝑatur
Vxoris ꝓprie ſoror a te ſi violatur
Hec nō priuat ꝓprio q̇n iure fruatur
Querere nō poteris ſꝫ reddere iura tenerꝫ.
Nubere nō poteris vxor q̇t ſi morieris

Diſtinctio.xxxiiij.

Eodem iure vtit vir ⁊ mulier
Oc etiam notandū.
Si vir mechat ꝯiūxꝫ viꝝ comitatur
Peccant lege pari.nequeūt ideo ſeꝑari
Qui nō mechat ſi vult licite ſegregat
Sed redeat vel cōtineat quiſq̇s ſeparatur
Que nō a ſcelere ceſſat noli retinere
A nō mechante mechꝰ poterit reuocari
Poſſunt qñ volunt ſic diſiuncti ſociari
Pontificis nutu diuorcia dic celebrari
Si viuente viro ſe mecho mecha mouebit
Sine viri ꝓprij mortē ꝑ poſſe mouebit
Nubere nequaꝫ mecho p̄dicta valebit
Hanc legē parit cū mecha mechꝰ habebit

Diſtinctio.xxxv. Si ꝑ extrema ꝯditōe valeat vir ſeꝑari ab vxore ⁊ ecōuerſo.

Tunc de conditione.
Si ſerue nubas deceptus ꝯditione
Et reſilire velis poteris iuris ratione
Vniꝰ ſerue ſi ſeruus nubit alius.

Coniugiū cū ſeruitio perſtabit vtrius.
Cum fit ɔiugium ſeruoꝝ ſepe duoꝝ
Coniugiū ſtabit cum ſeruitio dominoꝝ
Qui ſe ſeruificat vt ɔiugiū dirimat᷑
Nec facit vxorem ſeruā.nec ab hac ſeꝑatur
Certū temp⁹ habet ſponſalia ɔiugiūꝫ
Nō niſi ſeruet᷑ reuocari poſſet vtrūꝫ

Diſtinctio.xxxvj.

In quo ordine nequeat fieri coniugiū
Unt ergo quidā (tractat
Impedit ordo ſacer ɔnubia iūcta re/
Non aliā ducet vxorē qui ſibi mactat

Diſtinctio.xxxvij. De votis.

Unc de voto
Coniugiū voto ꝑuato p̄pedietur
Sed ꝑ ſolēne iam ɔtractū dirimet᷑
Si mulier nubit redit ⁊ vir ꝙ ꝓhibetur
Mortu⁹.vxor ad hūc rediēs rea ñ reputet᷑

Diſtinctio.xxxviij. De diſpari cultu.

Oſt hec de diſpari.
Diſpariū cultu nūc ɔiugiū dirimet᷑
A blaſphemāte nō blaſphemās ſeꝑetur
Alterius fidei licite quicūꝫ ligant᷑
Legitime tales tūc ɔtraxiſſe ꝓbantur
Cōuerſo reliquo ſimul hi potuere morari
Quando ruina patet ɔuerſus ꝗt ſeꝑari

Diſtinctio.xxxix.

De cognatione ⁊ prius de carnali.
Unc ſupereſt.
Si diſtinguat᷑ cognatio ſic geminat᷑
Quedā carnalis eſt.altera ſpiritualis
Nubere nō poteris ɔſanguinee mulieri
Añ gradū quartū cōſtet tibi ſic ꝓhiberi
Añ gradū quartū conſanguinee ſociari
Non licet affinis hac debet lege ligari.

Diſtinctio.xl. De affinitat̄ gradib⁹

Unc de affinitate.
Affines fiūt carnali proximitate
Adnumereſꝫ ğdus velut in ɔſanguītate
Si preit impediet ⁊ ɔiugiū male fiet
Fornicor eſt ꝓprie meretricis vel viduarū
Stuprū virginis.inceſtus ɔſanguinearū
Sed fit adulteriū nuptaꝝ peſtiferaꝝ

Diſtinctio.xlj. De ſpūali cognatiōe

De parentaliū graduū.
Quiſꝗs de fonte natū leuat vt ſeꝑet᷑
Pena pulchret᷑.nec ɔiugiū dirimet᷑
Ducere cōmatrē vel natas ſpūales
Nemo poteſt.ſi fit debes diſiūgere tales
Nati carnales.non ducent ſpūales
Vir nequit vxoris cōmatri ɔſociari
Nam a ɔiugib⁹ debet ꝗs fonte leuari

Coniugiū ſepe licite poterit celebrari
Et ſacra coniugia licite poſſunt iterari

Diſtinctio.xlij.

De reſurrectione ⁊ iudicij conditione.
Oſtremo de con.
Uoce iubēte dei ſurgēt ꝗ tūc moriēt᷑
Et iam defuncti cunctoꝝ facta ſcient᷑
Q de nocte ihs ſit venturus ꝓhibetur
Aut inſperatū tps ſub nocte notetur
Uel ſubitū tempus ꝑ noctē ſignificetur.

Diſtinctio.xliij.

De etate ⁊ ſtatura reſurgentium.
Olent autem.
Etatē xpi iuuenilē ſuſcipiemus
Quādo reſurgem⁹.ſꝫ ſtaturā variemus
Nil de materia carnis cuiuſꝫ peribit
Nam de pulueribꝫ diſperſis tota redibit
Nil deforme bonis inerit ſed perficiet᷑
Quod deforme fuit.h̄ prauis nō tribuetur
Corporeis flāmis ſemꝑ reus afficiet᷑
Nec ɔſumet᷑ ⁊ demon in his patietur
Sentiet has anima ꝙ eis ſine fine cremet᷑
Sicut abortiua que ꝑmo viua fuere
Surgēt cōplete.ſic de mōſtris puto vere.

Diſtinctio.xliiij.

De diuerſis animarū receptaculis poſt mortem. Aug⁹.ſuꝑ Johēm.
Reterea ſciendum.
Gl'ia ſeu pena duplex loc⁹ eſt aīaꝝ
Sumptis corꝑib⁹ auget᷑ pena maloꝝ
Illis ꝓficiūt ſuffragia qui meruerunt
His ꝗꝫ plus ꝓſunt ꝙ plus merit̄ viguerūt
Si cōmunia ſint.ſpecialia plus valuerunt
Illis ꝓ quib⁹ hic ſuffragia facta fuerūt
Orant ꝓ nobis ſancti bona nr̄a volendo
Atꝫ ꝑces noſtras ſūmo dn̄o referendo

Diſtinctio.xlv

Si valde malis aliq̄ det᷑ mitigatio pene.
Ed queritur.
Nulli dānato.ſaluādo de⁹ miſeret᷑
Eſt miſerans.qm̄ nō punit vt ipe meretur
Eſt iudex iuſtus de⁹ ⁊ miſerās miſeret᷑
Actus ſed nō res in eo diuerſificat᷑.
Actu ſed nō re dictum diuerſificatur
Ipm̄ iuſticia necnō pietas comitatur

Diſtinctio.xlvj. De ſentētia iudicij

Olet etiam queri.
Utrꝝ iudicij ſentētia voce feratur
Aut ipam dicter ſibi conſcia mēs dubitat᷑.
Sed ꝙ vocalis erit a multis reputatur
Iudex xp̄s erit ꝑ quem decreta ferent᷑
Aſſiſtent xp̄o qui xp̄i iuſſa ſequent᷑.

Cuncta relinquẽtes vt xp̄m teſtificent
Ordine quadruplici cuncti tũc inſtituẽtur
Duplex ſanctoꝝ duplex erit ⁊ reproboꝝ
Angelicus chorꝰ trahit ad penã ſceleratos
Colliget electos ducens ad ſumma beatoſ
Ignis p̄cedens electos purificabit
Et poſt iudiciũ mundi faciẽ renouabit
Demũ damnatos diuina lege cremabit
Tunc p̄latus erit deus vnꝰ ⁊ euacuabit
Prelatos alios. cũ ſanctos glorificabit.

Diſtinctio. xlvij. De forma iudicis

Olet etiã queri qua forma.
Xp̄s hõ cunctis parebit glorificatus
Stigmata reſpiciet. tã iuſtus q̃ȝ ſceleratꝰ
Si queras cur xp̄s homo potius ꝓhibet
Iudex. ſit ratio q̄ ab omnibꝫ inſpiciet
Nõ de diuina natura non referetur.
Et ieſus in Joſaphat pleriſq; videtur
Aere vel terra. ſi iudicium celebretur
Et que portet ibi crux tunc conuicietur
Sed q̄ in aere ſit magis ex ratiõe tenet
Sol ſtelle luna tũc eclypſim patientur
Sed poſt iudiciũ maiore luce fruent
Angelici chori mirantes hoc reuerentur
Celi fulgebunt ⁊ motꝰ lege carebunt
Cuncta quietata ꝑſiſtent ⁊ renouata
Seu meliorata vita veniente beata

Diſtinctio. xlviij.

De differẽtia mãſionũ in celo ⁊ ĩ inferno
Oſt reſurrectionẽ.
Hierl'm ciues fiunt in fine beati
Inferni ciues damnati ſeu reprobati
Illi gaudebũt. iſti ſine fine dolebunt.
In donis peniſq; gradꝰ diſtanter habebũt
Scitur ⁊ appetit a cũctis vita beata
Eſurit hic anima. ſȝ habẽs hãc fit ſatiata
Nam bene vult ⁊ hȝ qđ vult iã glorificata
Nõ om̄es eque cognoſcẽt ſiue fruent.
Una tamẽ merces eſt quã mirãdo tuent
Aſt extenſiue gaudentes equiparant
Sic cum corꝑibus aie plus glorificantur
Corpus carnale. ſurget tunc ſpirituale

Diſtinctio. xlix.

Si mali in inferno peccabunt.
Ic oritur queſtio.
Nil in dãnatis ꝑuerſum velle meret
Nam meriti tempꝰ nũc eſt. ſȝ tũc remouet
Per tenebras illas priuatio plena notetur
Eterne lucis quã ꝑpetuo patientur
Noſcere damnati poterũt hic ſi qđ agatur
Cõiecturando. vel ſi ſibi ſignificetur
Necnõ dilectis damnatꝰ cõpatietur

Exemplũ p̄ns in diuite ſuſcipietur
Ne ſanctos videant poſt iudiciũ remouet
Semꝑ erunt ſancti damnatos inſpiciẽteſ
Ex hoc gaudẽtes. nihil ip̄is cõpatientes

Laſmator rex lumẽ de lumine veꝝ
Da veniã ſceleꝝ. cernã ſpeciem ſpecieꝝ
O Laus ſanctoꝝ. flos floꝝ. ſpes miſeroꝝ
O lux cecoꝝ. dux moꝝ. ſtella poloꝝ.
Tu pia. tu venia. via. glĩa. ꝟgo maria
Voto ſincero te deſidero. volo. quero.
O Cõtemplator cruc; ⁊ pacis reꝑator
Legis zelator. ⁊ pauꝑtatis amator
Sic dilexiſti feruenter vulnera xp̄i
Stigmatibꝫ xp̄i ſignari q̄ meruiſti
Hinc rogo me ſig̃ frãciſce ꝑ h̃ tua ſigna

Explicit breuis ſũmula totiꝰ textꝰ ſente-
tiaꝝ mgr̄i Petri lombardi. ꝑ verſus dicta-
ta ꝑ ſanctũ Bonauenturã doctorẽ ſeraphi
cum. ordinis fratrũ minorum.

Venerabilis doctoris ⁊ deuoti ſcti Bo
nauenture libellus de reductione artiũ ad
theologiã Incipit.

[O]mne datũ opti

mũ ⁊ om̄e donũ ꝑfectũ deſurſũ eſt deſcẽdens a p̄re luminũ. ſcribit Jac. j. c. In h̃ ꝟbo tãgit origo om̄is illuminatiõis. ⁊ ſimul cũ h̃ inſinuatur multiplic; lumis ab illa fontali luce liberal' emanatio. Licet aũt oĩs illumiatio iterna ſit cognitiõe. poſſumꝰ tm̄ rõnabilit' diſtinguere vt dicamꝰ q̄ eſt lumẽ exteriꝰ. ſcȝ lumen art; mechanice. lumẽ inferiꝰ. ſ. lumẽ cognitiõis ſenſitiue. lumẽ interiꝰ. ſ. lumen cognitiõis philoſophice. lumẽ ſuꝑiꝰ. ſ. lumẽ g̃tie ⁊ ſacre ſcp̄ture. Primũ illumiat reſpectu forme artificial'. ſcðm reſpectu forme naturalis. tertiũ reſpectu ꝟitat; intellectual'. q̄rtũ ⁊ vltimũ reſpectu ꝟitat; ſalutaris. Primũ g̃ lumẽ qđ illumiat ad figuras artificiales. q̄ q̄ſi exteriꝰ ſũt. ⁊ ꝓpter ſupplẽdã corꝑis indigentiã repte. dr̄ lumẽ art; mechanice. q̄ q̄ qđammõ ſeruil' eſt ⁊ degenerat a cognitione ph̄ie. recte iõ p̄t dici exteriꝰ. Et illud ſeptuplicat ſ'm ſeptẽ artes mechanicaſ. q̄s aſſignat Hugo de ſctõ victo. ĩ dydaſcolicon. q̄ ſunt. ſ. lanificiũ. armatura. agricultura. venatio. nauigatio. theatrica. medicina. Quarũ ſuffic. ẽtia ſic accipit. Qm̄ oĩs ars mech-

anica.aut eſt ad ſolatiū.ſiue ſit ad excludē/
dā triſticiā ſiue indigētiā.aut eſt ad ꝯmodū
ſiue illud ꝓdeſt aut delectat.ſm̄ illō̄ Oratij
aut ꝓdeſſe volūt aut delectare poete. Et ite
rū. Om̄e tulit ꝑctum q̄ miſcuit vtile dulci.
Si eſt ad ſolatiū ꝛ delectatiōez.ſic eſt thea/
trica.q̄ eſt ars ludoꝝ oēm modū ludēdi cō
tinēs.ſiue ſit in cātibꝫ ſiue in organis.ſiue ī
figmētis.ſiue in geſticulatiōibꝫ corꝑis. Si
ꝟo ordinaꝫ ad cōmodū ſiue ꝑfectū ſm̄ exte
riorē hoīem.h̄ pōt eſſe.aut q̄ꝫtū ad opimtū.
aut q̄ꝫtū ad alimētū.aut q̄ꝫtū ad vtriuſqꝫ ad
miniculū. Si q̄ntū ad opimētū.aut illō̄ eſt
de materia molli ꝛ leni.ſic ē lanificiū. aut eſt
de materia dura ꝛ forti.ꝛ ſic eſt armatura ſi/
ue ars fabrilis. q̄ ꝯtinet oēm armaturā fa/
bricatā.ſiue ex ferro.ſiue ex q̄cunqꝫ metallo
ſiue ex lapide ſiue ex ligno. Si ꝟo iuuat q̄n
tū ad alimētū.h̄ pōt eſſe dupl̄r.qꝛ cibamur
vegetabilibꝫ ꝛ ſenſibilibꝫ. Si q̄ntū ad vege
tabilia.ſic eſt agricultura. Si q̄ntū ad ſen/
ſibilia.ſic eſt venatio. Vł alit̄.qꝛ iuuare q̄n/
tū ad cibū pōt eſſe dupl̄r Aut q̄ntū ad cibo
rū geniturā ꝛ multiplicatōz.ꝛ ſic eſt agricul
tura.aut q̄ntū ad ciboꝝ multiplicatoꝝ ꝑpa
ratiōnē.ꝛ ſic eſt venatio .q̄ ꝯtinet om̄e gen⁹
ꝑparādi cibos ꝛ pot⁹ ꝛ ſapores.qō̄ pertinet
ad piſtores.cocos ꝛ caupones. Denomiaꝫ
aūt ab vni⁹ ꝑte ſolū ꝓpter q̄ndā excellentiā
ꝛ cōparabilitatē. Si aūt ad vtriuſqꝫ admi/
niculū.h̄ eſt dupl̄r.aut defectū ſupplendo. ꝛ
ſic eſt nauigatio.ſub q̄ ꝯtineꝫ oīs mercatio.
ſiue ꝑtinentiū ad opimentū.ſiue ad alimen
tū.aut remouēdo impedimētū aut nocum̄
tū.ꝛ ſic eſt medicina.ſiue q̄ ꝯſiſtit in ꝯfectiōe
electuarioꝝ ſiue potionū.ſiue vnguētoꝝ.ſi/
ue curatiōe vulneꝝ.ſiue deciſiōe mēbroꝝ.ſi
cut chyrurgia.theatrica aūt eſt vnica. Et
ſic patet ſufficiētia. Scōm lumē qō̄ illu/
minat nos ad formas naturales apprehen
dēdas eſt lumē cognitōis ſenſitiue.qō̄ recte
dr̄ inferi⁹.qꝛ cognitio ſenſitiua ab inferiori
incipit.ꝛ fit bn̄ficio luc̄ꝫ corꝑalis. Et h̄ q̄n/
tuplicaꝫ ſm̄ q̄nqꝫ ſenſus. Quoꝝ ſufficiētiā
ſumit Aug⁹.ſm̄ naturā lumis elemētoꝝ in
q̄rto ſuꝑ Geneſi.h̄ mō̄. Quia lumē ſiue lux
faciēs ad diſtinctiōz reꝝ corporeaꝝ. aut eſt
in ſue ꝓprietatꝫ eminētia ꝛ q̄dam puritate.ꝛ
ſic eſt ſenſus viſus. Aut cōmiſceꝫ aeri.ꝛ ſic ē
audit⁹.aut vapori ꝛ ſic ē odorat⁹.aut humo
ri ꝛ ſic ē guſt⁹.aut terree groſſicici .ꝛ ſic eſt ta
ctus. Spūs em̄ ſenſibil̄ naturā lumis hꝫ.

ꝛ in neruis viget.q̄ꝝ natura ē clara ꝛ ꝑuia.
ꝛ in iſtꝫ q̄nqꝫ ſenſibꝫ mltiplicaꝫ ſm̄ maiorē ꝛ
minorē depuratiōz. Itaqꝫ cū q̄nqꝫ ſint cor/
pora mūdi ſimplicia.ſ.q̄ttuor elem̄ta. ꝛ q̄n/
ta eſſentia.vt hō̄ oēs formas corꝑeas poſſꝫ
ꝑcipe.q̄nqꝫ ſenſus hꝫ illis correſpōdētes.qꝛ
nulla fit apprehēſio niſi ꝑ aliquā ſil̄itudinē
ꝛ ꝯuenientiā organi ꝛ obiecti.ꝓ eo ꝙ ſenſus
natura determiata ē. Eſt ꝛ ali⁹ mod⁹ ſuffici/
entiā ſenſuū ſumēdi.ſꝫ hāc approbat Aug⁹.
ꝛ rōnabilis videꝫ. qꝛ ad hāc ſufficiētiā ſiml̄
ꝯcurrūt correſpōdētia ex ꝑte organi. mediȷ̄
ꝛ obiecti Tertiū lumē qō̄ illumiat ad ve
ritates ītelligibiles ꝑſcrutādas eſt lumē co
gnitiōis philoſophice.qō̄ iō̄ interi⁹ dr̄.qꝛ in
teriores cauſas ꝛ latētes reqrit. ꝛ h̄ ꝑ ꝑnci/
pia diſciplinaꝝ ꝛ ꝟitatꝫ natural̄ q̄ hoī natu/
raliter ſūt inſerta. Et h̄ triplicaꝫ.in rōnalez.
naturalē ꝛ moralē. Et ſufficiētia pt̄ ſumi ſic.
Eſt em̄ ꝟitas ſermonū.ꝟitas reꝝ.ꝛ veritas
moꝝ. Rōnal̄ veritatē ſermonū ꝯſiderat.na
turalis ꝟitatē reꝝ.moral̄ veritatē moꝝ. Vł
aliter.ſic̄ in ſūmo deo ē ꝯſiderare rōnē cauſe
efficiētis.formal̄ ꝛ exēplaris.qꝛ ē cauſa ſub/
ſiſtēdi.rō̄ intelligēdi.ꝛ ordo viuēdi.ſic ī ipſa
illumiatōe phīe.qm̄ aut illumiat ad cogno
ſcēdas cauſas eſſendi.ꝛ ſic ē phyſica. aut rō̄
nes intelligēdi. ꝛ ſic ē logica. aut ordinē vi/
uēdi.ꝛ ſic eſt moral̄. Tertio mō̄ ſic.qꝛ lumē
cognitiōis philoſophice illumiat ipam in/
telligētiā.h̄ aūt pōt eſſe triplicit̄. Aut inq̄n/
tū regit motiuā.ꝛ ſic eſt moral̄.aut inq̄ꝫtum
regit ſcipam.ꝛ ſic ē natural̄.aut inq̄ntum re
git interꝑtatiuā.ꝛ ſic eſt ſermocinal̄.vt ſic il
lumineꝫ hō̄ ad ꝟitatē vite.ad ꝟitatē ſciētie.ꝛ
ad ꝟitatē doctrine. Et q̄m triplr̄ pōt aliqs
ꝑ ſmonē quē hꝫ apud ſe iterꝑtari.vt ſcꝫ vel
notū faciat mētꝫ ſue ꝯceptū.vel vt amplius
moueat ad credēdū.vł vt moueat ad amo/
rē vel odiū.iō̄ ſermocinal̄ ſiue rōnalis phīa
triplicaꝫ.ſ.in grāmaticā.logicā. ꝛ rethoricā
Quaꝝ ꝑma eſt ad exꝑmēdū.ſcōa ad docen
dū.tertia ad mouēdū. Pria reſpicit rōnē vt
apprehēſiuā.ſcōa vt iudicatiuā.tertia vt mo
tiuā. Et qꝛ rō̄ apprehēdit ꝑ ſmonē ꝯgruum
iudicat ꝑ veꝝ.mouet ꝑ ſmonē ornatū.hinc
eſt ꝙ h̄ triplex ſcīa has tres paſſiōes circa ſ
monē ꝯſiderat. Rurſus q̄m intellect⁹ nr̄ di/
rigi hꝫ in iudicādo ſm̄ rōes formales. ꝛ he
tripl̄r pn̄t ꝯſiderari.vł in cōꝑatōe ad mate/
riā.ꝛ ſic dicūꝫ rōnes formales.vel ī cōꝑatōe
ad aīam.ꝛ ſic dicūꝫ ītellectuales.vł in cōpa/

ratione ad diuinã ſapiam. ꝛ ſic dicũtᷣ idealeſ
iõ naturalꝭ phia triplicatᷣ.ſ.in phyſicaꝫ ꝓprie
dictã.in mathematicã. ꝛ ĩ methaphyſicã.ita
ꝙ phiſica ꝯſideratio ẽ circa reꝝ generatiõꝫ
ꝛ corruptiõꝫ ſm ꝟtutes naturales ꝛ rõnes
ſemiales. Mathematica ẽ circa ꝯſideratõꝫ
formaꝝ abſtractibiliũ.ſm rõnes ĩtelligibi/
les. Metaphyſica circa cognitiõꝫ oĩm enti
um q̃ reducit ad vnũ ṗmũ ṗncipiũ.a q̇ exie/
runt ſm rõnes ideales.ſiue ad deũ q̃ntum
ṗncipiũ finis ꝛ exẽplar. Licet intᷣ metaphy/
ſicos de hmõi rõnibꝰ idealibꝰ nõnulla fuit
ꝯtrouerſia. Poſtremo qꝛ regimẽ ꝟtutꝭ mo/
tiue triplr̄ hꝫ attẽdi.ſ.reſpectu vite ꝓprie. re/
ſpectu familie. ꝛ r̄ſpectu mltitudis ſubiecte
iõ moralis phia triplicatᷣ.ſ. in monaſticam.
iconomycã ꝛ politicã.q̃ diſtinguuntᷣ ſm tri
plicẽ modũ p̄dictũ.ſic apparet ex ĩpis noĩbꝰ
Quartũ lumẽ qđ illumĩat ad ꝟitatẽ ſalu
tarẽ eſt lumẽ ſacre ſcṗture.qđ iõ dꝛ ſupiꝰ.q̇a
ad ſupiora ducẽ manifeſtãdo ea q̃ ſũt ſupra
rationẽ. Et etiã qꝛ nõ ꝑ inuẽtiõꝫ.ſꝫ ꝑ inſpi/
rationẽ a p̄re luminũ deſcẽdit. Qđ licꝫ vnũ
ſit ſm intellectũ lr̄alẽ. eſt tñ triplex ſm ſen/
ſum myſticũ ꝛ ſpũalẽ. In oĩbꝰ enĩ ſacre ſcri
pture libris p̄ter lr̄alẽ ſenſũ quẽ exteriꝰ ꝟba
ſonãt.ꝯcipitᷣ triplex ſenſus ſpũalꝭ.ſ.allegori
cus.q̇ docetᷣ q̇d credendũ de diuitate ꝛ hu/
manitate ſit. Moralꝭ q̇ docetᷣ quõ viuendũ
ſit. Et anagogicꝰ q̇ docetᷣ qualitᷣ eſt deo ad
herendũ. Vñ tota ſacra ſcṗtura h̄ tria do/
cet.ſ.xp̄i eternã generatõꝫ ꝛ incarnatiõꝫ. vi/
uendi ordinẽ ꝛ dei ꝛ aĩe vnionẽ. Primũ re/
ſpicit fidẽ..ſecũdũ mores.tertiũ finẽ vtriuſqꝫ
Circa ṗmũ inſudare dꝫ ſtudiũ doctoꝝ.cir/
ca ſecundũ ſtudiũ p̄dicatoꝝ.circa tertiũ ſtu
diũ ꝯtẽplatiuoꝝ. Primũ maxie docet augu
ſtinꝰ.ſecundũ maxie docet Gregoriꝰ.tertiũ
ꝟo docet dionyſiꝰ. Anſelmꝰ ſeq̇tᷣ auguſtinũ
Bernardꝰ ſequitᷣ gregoriũ. Richardꝰ ſeq̇tᷣ
dionyſiũ. Qꝛ anſelmꝰ ĩ rõcinatiõe. Bernar
dus ĩ p̄dicatiõe. Richardꝰ in ꝯtemplatiõe.
Hugo ꝟo oĩa h̄.i.om̄s tres ſequitᷣ. Ex p̄di/
ctis colligitᷣ ꝙ licet ex ṗmaria diuiſiõe qua/
druplex ſit lumẽ deſurſum deſcẽdẽs. ſũt tñ
ſex eiꝰ differẽtie.ſ.lumẽ ſacre ſcṗture.lumen
cognitiõis ſenſitiue.lumẽ artis mechanice.
lumẽ phie rõnalis.lumẽ phie naturalꝭ. ꝛ lu
men phie moralꝭ. Et iõ ſex illuminatõẽs ſũt
in vita iſta. ꝛ habẽt veſperã.qꝛ om̄is h̄ ſcien
tia deſtruetᷣ. Et iõ ſuccedit eis ſeptima dieſ
requetionis.q̃ veſperã nõ habet.ſ.illumĩatio
glꝛie. Vñ valde apte poſſunt reduci ſex iſte
illumĩationes ad ſenariũ formationuꝫ ſiue
illuminationũ.in q̇bꝰ factꝰ eſt mũdus vt co
gnitio ſacre ſcripture ṗme formatõni.ſ. for
mationi lucis rñdeat. ꝛ ſic deinceps ꝑ ordi
nem. Et ſic om̄es ille ab vna luce habebãt
originẽ.ſic oẽs iſte cognitiõẽs ad cognitiõꝫ
ſacre ſcripture ordinãtᷣ.in ea claudunt.et in
illa ꝑficiuntᷣ. ꝛ mediãte illa ad eternã illumi
nationẽ ordinantᷣ. Vñ om̄is nr̄a cognitio ĩ
cognitiõe ſacre ſcṗture debet habere ſtatũ.
ꝛ maxie q̃ntũ ad intellectũ anagogie.ꝑ queꝫ
illumĩatio noſtra fertᷣ in deũ vñ habuit or/
tum. Et iõ ibi cõpletꝰ eſt circulꝰ. cõpletꝰ eſt
ſenariꝰ ꝛ ꝓportio ſtatꝰ. Videamꝰ ḡ quali/
ter alie illumĩatõnes cognitionũ reduci ha
bent ad lumẽ ſacre ſcṗture. Et ṗmo videa/
mus de illumĩatione cognitiõis ſenſitiue q̃
tota verſatᷣ circa cognitionẽ ſenſibiliuꝫ.vbi
tria eſt ꝯſiderare. videlicet cognoſcẽdi me/
dium.cognoſcẽdi exercitiũ.cognoſcẽdi ob/
lectamẽtũ. Si ꝯſideremꝰ mediũ cognoſcẽ/
di.ĩtuebimur ibi ꝟbũ eternaliter generatũ.
ꝛ ex tꝑe incarnatũ. Nullũ enĩ ſenſibile mo/
uet potentiã niſi mediãte ſiľitudine q̃ egre
ditᷣ ab obiecto ſicut ꝓles a parẽte. ꝛ h̄ gene/
raliter realitᷣ ꝛ exẽplariter eſt neceſſe eſſe in
om̄i ſenſu. Illa aũt ſimilitudo nõ facit com
pletionẽ in actu ſentiẽdi.niſi vniatᷣ cũ orga
no ꝛ ꝟtute. Et cũ vnitᷣ noua fit ꝑceptio.et ꝑ
illã ꝑceptionẽ fit reductio mediãte illa ſimi
litudine ĩ obiectũ. Et licet nõ ſꝑ ita obiectũ
ſentiatᷣ.ſꝑ tamẽ q̃ntũ eſt de ſe gignit ſiľitudi
nẽ cũ eſt in ſua cõpletione. Per hũc etiã mo
dũ intelligo ꝙ a ſũma mẽte q̃ cognoſcibiliſ
eſt in interioribꝰ ſenſibꝰ mẽtis nr̄e eternalitᷣ
emanauit ſiľitudo.imago. ꝛ ꝓles. ꝛ ille poſt/
modũ qñ venit plenitudo tꝑis vnitꝰ eſt mẽ
ti ꝛ carni.i.hoĩ quẽ formauerat q̇ nũq̃ꝫ fue/
rat ṗus. ꝛ ꝑ illũ om̄es mẽtes nr̄e reducũtur
in deũ.q̃ illã ſiľitudinẽ p̄ris ꝑ fidem in cor/
de ſuſcipiũt. Si ꝟo ꝯſideremꝰ ſenſuũ exer/
citiũ.intuebimur ibi ordinẽ viuẽdi. vnuſq̇ſ
qꝫ enĩ ſenſus ſe exercet circa ꝓpriũ obiectum
refugit ſibi nociuũ. ꝛ ñ vſurpat alienũ. Per
hũc modũ tũc ſenſus cordis ordinate viuit
dũ ſeipm̃ exercet ad id ad qđ eſt ꝯtra negli/
gentiã.dũ refugit ſibi nociuũ.ꝯtra ꝯcupiſcẽ
tiam. ꝛ dũ nõ vſurpat ſibi alienũ. ꝯ̄ ſupbiaꝫ
Om̄is eĩ inordinatio aut venit ex negligẽ/
tia.aut ex ꝯcupiſcẽtia.aut ex ſupbia. Ille eĩ
ordinate viuit q̇ viuit prudẽter. tempanter

⁊ obtpanter. vt refugiat negligentiã in ope/
rabilibꝫ. ↄcupiſcẽtiã in appetibilibꝫ. ſupbiã i
excellentibꝫ ſiue ſublimibꝫ. Si aũt ↄſidere/
mus oblectamẽtũ. intuebimur dei ⁊ anime
vnionẽ. Omis em̃ ſenſus ſuũ ſenſibile ↄue/
niens q̃rit cũ deſiderio. inuenit cũ gaudio.
repetit ſine faſtidio. q2 non ſatiaꝶ ocul⁹ viſu
nec auris auditu impleꝶ. Per hũc etiã mo/
dũ ſenſus cordis nr̃i ſiue pulcrũ ſiue ↄſonũ
ſiue odoriferũ. ſiue dulce ſiue mulcebre. de/
bet deſiderãter q̃rere. gaudẽter inuenire. in
ceſſanter repetere. Ecce quõ in cognitione
ſenſitiua ↄtineꝶ occłte diuiã ſapiã. Et q̄ꝫ mi
ra eſt ↄtẽplatio q̃ncꝫ ſenſuũ ſpũaliũ ꝺm cõ/
formitatẽ ad ſenſus corpales. Per hunc
modũ eſt repire in illumĩatiõe art̃ mecha/
nice. cui⁹ tota intentio verſaꝶ circa artificia/
liũ pductionẽ. In qua iſta tria poſſum⁹ in/
tueri. ſ. verbi generationẽ ⁊ incarnatiõeꝫ. vi
uendi ordinẽ. ⁊ dei ⁊ aie federationẽ. Et h̃ ſi
cõſiderem⁹. ſ. egreſſum. effectũ. fructũ. Uel
ſic. Artẽ opandi. qualitatẽ effecti artificij. et
vtilitatẽ fruct⁹ eliciti. Si cõſiderem⁹ egreſ
ſum videbim⁹ q̄ effect⁹ artificialis exit ab ar
tifice mediãte ſimilitudine exiſtẽte in mente
p quã artifex excogitat anteq̄ꝫ pducat. ⁊ ide
pducit ſicut diſpoſuit. Producit aũt artifex
exteri⁹ opus aſſimilatũ exẽplari iteriori ea/
tenus q̃ poteſt meli⁹. Et ſi talẽ effectũ poſſꝫ
pducere q̃ ipm̃ amaret ⁊ cognoſceret vtiqꝫ
faceret. Et ſi effect⁹ ille cognoſceret ſuũ opi
ficem. h̃ eſſet mediãte ſimilitudine ꝺm quã
ab artifice pceſſit. Et ſi haberet obtenebra
tos oculos cognitiõis vt nõ poſſet ſupra ſe
eleuari. neceſſe eſſet ad hoc vt ad cognitiõꝫ
ſui opificis duceꝶ q̄ ſimilitudo p quam p
ductus eſſet effect⁹ cõdeſcenderet vſqꝫ ad il
lam naturã que ab eo poſſꝫ capi ⁊ cognoſci
Per hũc modũ intellige q̄ a ſummo opifi/
ce nulla creatura pceſſit niſi p verbũ eternũ
in quo om̃ia diſpoſuit. ⁊ p qd̃ om̃ia pduxit.
nõ ſolũ creaturas habẽtes rõnem veſtigij.
ſed etiã imaginis. vt eidẽ aſſimilari poſſint
p cognitionẽ ⁊ amorẽ. Et qm̃ p peccatũ ra/
tionalis creatura oculũ cõtemplatiõis ob/
nubilatũ habuit. decentiſſimũ fuit vt eternũ
⁊ inuiſibile fieret viſibile. ⁊ aſſumeret carnẽ
vt nos ad patrẽ reduceret. Et hoc eſt qd̃ di
ciꝶ Johis. xiiij. c. Nemo venit ad patrẽ niſi
p me. Et Matth. xj. ca. Patrẽ nemo nouit
niſi fili⁹. ⁊ cui voluerit fili⁹ reuelare. Et ideo
diciꝶ verbũ caro factũ. Cõſiderãtes igiꝶ il

luminationẽ artis mechanice q̃ntũ ad ope
ris egreſſum intuebimur ibi verbũ genera
tũ ⁊ incarnatũ. id eſt. diuinitatẽ ⁊ humani/
tatẽ. ⁊ tot⁹ fidei integritatẽ. Si ꝟo cõſide/
rem⁹ effectũ. intuebimur viuẽdi ordinem.
Omis eni artifex intẽdit pducere op⁹ pul/
crũ ⁊ vtile ⁊ ſtabile. ⁊ tũc eſt charũ ⁊ accepta
bile opus cũ habet iſtas tres cõditiones.
Juxta hec tria neceſſe eſt repiri tria in ordi
ne viuẽdi. ſcꝫ ſcire. velle. ⁊ imp̃mutabiliter
opari. ſiue pſeuerãter. Sciẽtia reddit opus
pulcrũ. volũtas reddit vtile. pſeuerãtia red
dit ſtabile. Primũ eſt in rationali. ſecũduꝫ i
cõcupiſcibili. tertiũ in iraſcibili. Si cõſide/
mus fructũ. inueniem⁹ dei ⁊ anime vniõnẽ.
Om̃is eni artifex q̃ aliquod op⁹ facit. aut fa
cit vt p illud laudeꝶ. aut vt p illud aliq̃d ſi/
bi opereꝶ vel lucreꝶ. aut vt in illo delectetur
ꝺm tria que ſunt in appetibilibꝫ. ſcꝫ bonum
honeſtũ. cõferens ⁊ delectabile. Propꝶ hec
tria fecit de⁹ animã rationalẽ. vt ipa eũ lau
daret. ⁊ vt ipa illi ſeruiret. ⁊ vt ipa in eo dele
ctareꝶ ⁊ quieſceret. Et hoc eſt p charitatẽ. in
qua q̃ manet in deo manet ⁊ de⁹ in eo. ita
q̄ eſt ibi quedã mirabilis vnio. ⁊ in vnione
mirabilis delectatio. Om̃ ꝺm q̄ Prouerb.
viij. c. diciꝶ. Delicie mee eſſe cũ filijs hoĩum
Ecce quõ illuminatio artis mechanice via
eſt ad illuminatõꝫ ſacre ſcripture. ⁊ nihil eſt
in ea qd̃ nõ p̃dicet verã ſapientiã. Et id̃ ſa/
cra ſcriptura frequẽter talibus ſimilitudini
bus vtitur ſatis recte. Juxta hunc etiaꝫ
modũ eſt repire in illuminatiõe rationalis
philoſophie. cui⁹ principalis intẽtio verſaꝶ
circa ſermonẽ. In quo eſt tria ↄſiderare ꝺm
triplicẽ ipſi⁹ ſermonis cõſiderationẽ. ſcꝫ re/
ſpectu pferentis. ratione plationis. ⁊ reſpe
ctu audiẽtis. ſiue ratiõe finis. Si ſermonẽ
cõſiderem⁹ in reſpectu ad loquentẽ. ſic vide
bim⁹ quomõ om̃is ſermo ſignificat mẽtis
cõceptũ. ⁊ ille cõceptus interior eſt ꝟbũ mẽ
tis. ⁊ eius ples. que nota eſt etiã ipi cõcipiẽ/
ti. Sed ad hoc q̄ fiat nota audiẽti. induit
formã vocis ⁊ verbũ intelligibile mediante
illo indumẽto fit ſenſibile. ⁊ auditur exteri⁹
⁊ ſuſcipiꝶ in aure cordis audiẽtiſ. ⁊ tamẽ nõ
recedit a mẽte pferentis. Juxta hũc modũ
videm⁹ in verbo eterno q̄ pater eternaliter
ipm̃ cõcepit generãdo. ꝺm illud Prouerb.
viij. Nondũ erãt abyſſi. ⁊ ego iam cõcepta
erã. Sed ad hoc q̄ homini ſenſibili fieret
cognoſcibile. induit formã carnis. ⁊ verbuꝫ

caro factum eſt. ⁊ habitauit in nobis. ⁊ tñ re
manſit in ſinu patris. Si vero cõſiderem⁹
ſermonē ratõe ſui. ſic intuebimur in eo viuē
di ordinē. Ad cõplementū eni ſermonis ne
ceſſario iſta tria cõcurrunt. ſcꝫ congruitas.
veritas. ⁊ ornat⁹ Et iuxta hec tria oīs actio
noſtra debet habere modū. ſpeciem. ⁊ ordi
nem. vt ſit modificata ꝑ modeſtiā in exteri/
ori opere. ſpecioſa ꝑ mundiciā in affectione
ordinata ⁊ ornata ꝑ rectitudinē in intentio
ne. Tūc enim recte ⁊ ordinate viuit̃ cum eſt
intentio recta. affectio munda. ⁊ oꝑatio mo
deſta. Si vero cõſideremus ſermonē rati/
one finis. ſic eſt ad exprimēdum. ad erudiē/
dum. ⁊ ad mouendū. ſed nunq̄ꝫ exꝓmit ali/
quis niſi mediante ſpecie. nunq̄ꝫ docet niſi
mediāte lumine arguēte. nunq̄ꝫ mouet niſi
mediāte virtute Et ſic cõſtat ꝙ hoc nõ ſit ni
ſi per ſpeciē ⁊ lumen ⁊ virtutē intrinſecā. in/
trinſec⁹ anime vnitā. Et ideo cõcludit Au/
guſtin⁹. ꝙ ille ſol⁹ eſt ver⁹ doctor qui poteſt
ſpeciē inprimere. ⁊ lumen infundere. ⁊ virtu
tem dare cordi audiētis. Et hinc eſt ꝙ ca/
thedrā habet in celo. qui intus corda docꝫ
Sicut ergo nihil cognoſcit̃ per ſermonem
perfecte niſi mediāte virtute. lumine. ⁊ ſpe/
cie vnitꝭ anime. ſic ad hoc ꝙ anima erudiat̃
ad dei cognitionē per ipſi⁹ internā locutio
nem. neceſſe ē ꝙ vniat̃ ei qui eſt ſplēdor glo
rie. ⁊ figura ſubſtātie eius. portās omnia ꝟ
bo virtutis ſue. Ex quo patet q̄ꝫ mira ē hec
cõtemplatio. ꝑ quā Auguſtin⁹ in multis li
bris manuducit ad diuinā ſapiam Scdꝫ
etiā hunc modū eſt repire in illuminatione
naturalis philoſophie. cui⁹ principalis in/
tentio verſat̃ circa ratiões formales in ma/
teria. in aīma. ⁊ in diuina ſapiētia. Quas tri
pliciter cõtingit cõſiderare. ſ. ſm habitudi/
nem ꝓportionis. ſm effectū cauſalitatꝭ. ⁊ ſm
mediū vnionis. Et ſm hec tria ē repire tria
premiſſa. Si cõſideremus eas ſm habitu/
dinē ꝓportionis. videbim⁹ in eis verbū eter
num ⁊ verbū incarnatū. Ratões intellectu
ales ⁊ abſtracte quaſi medie ſunt inter ſemi
nales ⁊ ideales. Sed ratões ſeminales nõ
poſſunt eſſe in materia. q̇n ſit in ea genera/
tio ⁊ ꝓductio forme. Similiter vero in ani
ma nõ ſunt ratiões intellectuales. q̇n ſit ge
neratio verbi in mēte. ergo nec ideales i do
quin ſit productio verbi a patre ſm rectam
ꝓportionē. hoc eni eſt dignitatis. ⁊ ſi conue/
nit creature. multo forti⁹ inferri poteſt d cre

atore. ꝓpter quod dixit Auguſtin⁹. ꝙ filius
dei eſt ars patris. Rurſus appetit⁹ qui eſt in
materia. ordinat̃ ad ratiões intellectuales.
vt nullo modo ꝑfecta ſit generatio. niſi ani
ma rationalis vniat̃ materie corꝑali. Per
cõſimilē igit̃ rationē poteſt argui ꝙ ſumma
ꝑfectio ⁊ nobiliſſima in vniuerſo eſſe nõ p̄t
niſi natura in qua ſunt rationes ſeminales
⁊ natura in qua ſunt ratiões intellectuales
⁊ natura in qua ſunt ratiões ideales. ſimul
ꝯcurrāt in vnitatē ꝑſone. quod factū eſt i fi
lij dei incarnatiõe. Predicat igit̃ tota natu/
ralis philoſophia. ꝑ habitudinē ꝓportiõis
dei verbū natum ⁊ incarnatū. vt idem ſit al
pha ⁊ o. natū ſcꝫ in principio ⁊ ante temꝑa.
incarnatū vero in fine ſeculorū. Si ſ'o cõ/
ſideremus ratiões iſtas ſm effectū cauſali
tatis. perpendim⁹ ordinē viuēdi. Quoniaꝫ
generatio nõ poteſt fieri in materia genera
bili ⁊ corruptibili ſm ratiões ſeminales. ni
ſi beneficio luminis corporū ſuꝑceleſtium.
que elongant̃ a generatiõe ⁊ corruptiõe. ſcꝫ
a ſole luna ⁊ ſtellis. Per hunc etiā modum
anima nõ poteſt oꝑa vite facere niſi ſuſcipi/
at a ſole. id eſt. a xp̄o gratuiti luminis bene/
ficiū. ⁊ niſi cõſequatur ipſi⁹ lune. id eſt. virgi
ninis Marie matris xp̄i patrociniū. et niſi
imitetur aliorū ſanctorū exēpla. ex quoꝝ cõ
curſu cõgregetur in ip̄o opus vnū atq̄ꝫ per/
fectum. Unde ordo viuēdi pendet i his tri
bus. Si autē cõſiderem⁹ iſtas ratiões ſm
vnionis mediū. intelligem⁹ per quē moduꝫ
fiat vnio anime ad deū. Nā natura corpo/
ralis aīme nõ poteſt vniri niſi mediāte hu/
more. mediāte ſpiritu. ⁊ mediāte calore. que
tria diſponūt carnē vt vitā ſuſcipiat ab ani
ma. Scdm hoc etiā intelligit̃ ꝙ deus nõ
preſtat vitā anime. nec ei etiam vnit̃ niſi ſit
humida per gemitū compunctiõis ⁊ pieta
tis. et niſi ſit ſpiritualis per cõtemptuꝫ om
nis terrenitatis. ⁊ niſi ſit calida per deſide/
rium ipſius dilecti ⁊ patrie celeſtis. Ecce q̄
liter in philoſophia naturaliter latet ſapiē/
tia dei. Penes modos predictos eſt re/
perire in illuminatione phyloſophie mo/
ralis lumen ſacre ſcripture. Quoniā inten
tio moralis philoſophie principaliter ver/
ſatur circa rectitudinē. verſatur enim circa
iuſticiam generalē. que vt dicit Anſelmus
eſt rectitudo volūtatis. Rectum autēꝫ ha/
bet tripliciter notificari. ⁊ ſcdm hoc tria pre
miſſa relucent in cõſideratiõe rectitudinis

Uno mō dr rectū cui⁹ mediū nō exit ab ex/
tremis. Si ḡ in deo eſt ſūma rectitudo ⁊ ſm
ſe. ⁊ inq̄ntū eſt pncipiū. ⁊ inq̄ntū ē finis om
niū. neceſſe eſt ī deo ponere mediā pſonam
ſm ſe. vt vna ſit tm̄ pducēs. alia tm̄ pducta.
media vo pducēs ⁊ pducta. Neceſſe eſt etiā
ponere mediū in egreſſu ⁊ regreſſu rex. ſed
mediū i egreſſu neceſſe ē q̄ pl⁹ teneat ſe a pte
pducētis. mediū vo in regreſſu pl⁹ a pte re/
deūtis. Sic ḡ res exierūt a deo p vbū dn̄i.
ſic ad cōpletū reditū neceſſe eſt mediatorez
dei ⁊ hoīm. nō tm̄ deū eſſe. ſʒ etiā hoiem. vt
homies reducat ad deū. Alio mō dr rectuz
qđ dirigēti ſe ɔformat. Et ſm h̄ ɔſiderati
one rectitudis ɔſpicit ordo viuēdi. Ille eni
recte viuit qui dirigit ſm regulas iuris di/
uini. Et h̄ eſt qn̄ volūtas homis aſſentit p̄/
ceptis neceſſarijs. monitis ſalutiferis. cōſi/
lijs pfectis. vt pbet homo q̄ ſit volūtas dei
bona ⁊ beneplacēs ⁊ pfecta. Et tūc rect⁹ or/
do viuēdi dr. in q̄ nulla obliq̄tas poteſt re/
periri. Tertio mō dicit rectū. cui⁹ ſūmitas
eſt ſurſum erecta. ſic homo habet ſtaturā re
ctam. Et ſm h̄ in ɔſideratōe rectitudis ma
nifeſtat dei ⁊ aīe vnio. Cū eni de⁹ ſit ſurſum
neceſſe eſt q̄ apex ipſi⁹ mētis ſurſum erigat
Hoc aūt eſt cū rationalr aſſentit pme verita
ti ppter ſe ⁊ ſup oīa. cū iraſcibil' innitit ſū/
me largitati. ⁊ cū ɔcupiſcibil' adheret boni
tati. tūc q̄ h̄ mō adheret. vn⁹ ſpūs eſt cū deo
Et ſic patet quō multiformis ſapiētia dei q̄
lucide tradit in ſacra ſciptura. occultat i om
ni cognitiōe. ⁊ in oi natura. Patet etiā quō
omes cognitiōes famulant theologie. Et
ideo ipa aſſumit exempla ⁊ vtit vocabul' p/
tinentib⁊ ab oīe gen⁹ cognitionis. Patʒ eti
am q̄ ampla ſit via illuminatiua. ⁊ quomō
in omi re que ſentit ſiue que cognoſcit. inte
rius lateat ipe de⁹. Et hic eſt fruct⁹ omniuz
ſcientiarū. vt i oīb⁊ edificet fides. honori
ficetur de⁹. cōponant mores. hauriātur cō/
ſolationes que ſunt in vnione ſponſi ⁊ ſpon
ſe. que quidē fit p charitatē. ad quā termia/
tur tota intētio ſacre ſcripture. ⁊ p ɔſequēs
omnis illuminatio deſurſum deſcēdens. et
ſine qua oīs cognitio vana eſt. quia nūq̄
peruenit ad filiū niſi p ſpūmſanctū. qui do/
cet nos omnē veritatē. qui eſt benedict⁹ i ſe
cula ſeculorum Amen.

Finit libell⁹ ſancti Bonauenture
de reductione artiū ad theologiā

Incipit breuiloquiū ſancti Bonauētu/
re de ordine minorum.

Flecto genua
mea ad patrē dn̄i noſtri Je/
ſu xp̄i. ex q̄ oīs paternitas in
celo ⁊ in terra nomiat. vt det
vobis ſm diuitias glie ſue v
tutē corroborari p ſpm̄. ei⁹ in interiori hoie
habitare xp̄m p fidē in cordib⁊ veſtris. i cha
ritate radicati ⁊ fundati. vt poſſitʒ cōprehē/
dere cū oīb⁊ ſanctʒ q̄ ſit latitudo. longitudo
ſublimitas ⁊ pfundū. Scire etiā ſupeminē
tē ſcie charitatē xp̄i. vt impleamini in oēm
plenitudinē dei. Magn⁹ doctor gentiū ⁊
pdicator vitatʒ. diuio replet⁹ ſpū. tāq̄ vas
electū ⁊ ſanctificatū. in h̄ verbo aperit ſacre
ſcripture (q̄ theologia dicit) ortū. pgreſſuz
⁊ ſtatū. inſinuās ortū ſcripture attēdi ſm in
fluentiā beatiſſime trinitatʒ. pgreſſum autē
ſm exigentiā hūane capacitatis. ſtatū vo ſi
ue fructū ſm ſupabundātiā ſuppleniſſime
felicitatʒ. Ort⁹ nāq̄ nō eſt p humanā inue/
ſtigationē ſʒ p diuinā reuelatiōz. q̄ fluit a pa
tre luminū. ex q̄ oīs paternitas in celo et in
terra noiat. a q̄ p filiū eius ihm xp̄m manat
in nos ſpūſſanct⁹. ⁊ p ſpūmſanctū diuidēn/
tem ⁊ diſtribuentē dona ſingulis ſicut vult
dat fides. ⁊ p fidē habitat xp̄s in cordib⁊ no
ſtris. Hec eſt noticia ieſu xp̄i ex qua origina
liter manat firmitas ⁊ intelligētia toti⁹ ſcri/
pture ſacre. Vn̄ ⁊ impoſſibile eſt q̄ aliqs in
ipam ingrediat agnoſcendā. niſi pus xp̄i fi
dem habeat ſibi infuſam. tāq̄ ipſi⁹ toti⁹ ſcri
pture lucernā ⁊ ianuā ⁊ etiā fundamētū. Eſt
eni ipa fides omniū ſupnaturaliū illumia/
tionū q̄diu pegrinamur a dn̄o. ⁊ fundamē
tum ſtabiliēs. ⁊ lucerna dirigēs. ⁊ ianua in/
troducens. ſm cui⁹ etiā menſurā neceſſe eſt
menſurari ſapiam nobis diuinit⁹ dataz. ne
quis ſapiat pl⁹ q̄ oportet ſape. ſed ſapiat ad
ſobrietatē. ⁊ vnicuiq̄ ſicut de⁹ diuiſit mēſu/
ram fidei. Mediāte igit hac fide dat nobis
noticia ſacre ſcripture. ſm influentiā beatiſ
ſime trinitatis. iuxta qđ expſſe inſinuat apo
ſtolus in pma parte auctoritatis pus indu
cte Progreſſus aūt ſacre ſcripture nō eſt
coartatus ad leges ratiocinationū. diffini/
tionum. ⁊ diuiſionū. iuxta morē aliarū ſci/
entiarum. ⁊ nō eſt coartat⁹ ad partē vniuer
ſitatis. ſed potius cū ſm lumen ſupnatura/
le procedat ad dandā hoi viatori noticiam

rex ſufficiētē ſm ꝙ expedit ei ad ſalutē. par/
tim ꝑ plana verba. ꝑtim ꝑ myſtica deſcribit
toti⁹ vniuerſi cōtinentiā. quaſi in q̄dā ſum/
ma. in q̄ attēdit latitudo. deſcribit decurſū
in q̄ attēdit lōgitudo. deſcribit excellētiā fi/
naliter ſaluādoꝝ. in q̄ attendit ſublimitas
deſcribit ꝛ miſeriā dānatoꝝ. in q̄ ꝓfūditas
ꝯſiſtit. nō ſolū ipi⁹ vniuerſi. verū etiā diuini
iudicij. ꝛ ſic deſcribit totū vniuerſum q̄tuꝫ
expedit de ipo habere noticiā ad ſalutē ſm
ipſi⁹ latitudinē. lōgitudinē. altitudinē. et ꝓ/
funditatē. Ipa etiā habet i ſuo ꝓgreſſu hec
q̄ttuor ſm ꝙ poſteri⁹ declarabit. qꝛ ſic exige
bat cōditio capacitatꝭ humane. q̄ magna ꝛ
multa nata ē magnifice ꝛ multiplicit cape/
re tāq̄ȝ ſpeculū quoddā nobiliſſimū. in q̄ na
ta eſt deſcribi. nō ſolū naturalit. veꝝ etiā ſu/
pernaturalit reꝝ vniuerſitas mūdanaꝝ. vt
ſic ꝓgreſſus ſacre ſcꝑture attēdat ſm exigē/
tiā capacitatis humane Stat⁹ vero ſiue
fruct⁹ ſacre ſcripture nō eſt quicūq̄ȝ. ſꝫ pleni
tudo eterne felicitatis. Nā hec eſt ſcriptura
in qua ꝟba ſunt vite eterne. q̄ ideo ſcꝑta eſt
nō ſolū vt credam⁹. veꝝ etiā vt vitā poſſide
am⁹ eternā. In qua q̇dē videbim⁹. amabi/
mus. ꝛ vniuerſalit oīa deſideria noſtra i/
plebunt. Quib⁹ ipletis vere tūc ſciem⁹ ſuꝑ/
eminētē ſciētie charitatē. ꝛ ita impleti erim⁹
in omnē plenitudinē dei. Ad quā q̇dē ple/
nitudinē conat nos diuia introducere ſcri
ptura. iuxta ṗdicte ſnīe apoſtolice veritatē.
Hoc igit fine. hac etiā intētiōe ſacra ſcꝑtu/
ra ꝑſcrutāda eſt ꝛ docēda. ꝛ etiā audienda
Et vt ad iſtū fructū ꝛ terminū recto ꝑueni
am⁹ ꝓgreſſu. ꝑ viā recti itineris ſcripturarū
inchoandū eſt ab exordio. H̄ eſt vt cū mera
fide ad patrē luminū accedam⁹ flectēdo ge
nua cordis noſtri. vt ipe ꝑ filiū ſuū in ſpiri/
tu ſancto det nobis verā noticiā ieſu chriſti
ꝛ cū noticia amorē ipſi⁹ vt ſic ipm cognoſcē
tes ꝛ amātes. ꝛ tanq̄ȝ in fide ſolidati ꝛ in cha
ritate radicati. poſſim⁹ ipſi⁹ ſacre ſcripture
noſſe latitudinē. lōgitudinē. altitudinē. ꝛ ꝓ/
funditatē. ꝛ ꝑ hāc noticiā ꝑueire ad pleniſſi
mā noticiā ꝛ excellētiſſimū ꝛ exceſſiuū amo
rē btiſſime trinitatꝭ. q̄ ſctōꝝ tēdūt deſideria
in q̄ eſt ſtat⁹ ꝛ cōplemētū oīs veri ꝛ boni.

De latitudine ſacre ſcripture

b Ui⁹ ſacre ſcripture fine ꝯcupito ꝛ i/
tento. ꝛ ṗncipio credito ſimul ꝛ iuo
cato vidend⁹ eſt ꝓgreſſus q̄ȝtum ad
ipſi⁹ latitudinē, longitudinē, ſublimitatē et

ꝓfunditatē. ſm viā ꝛ ordinē apoſtolici do/
cumēti. Cōſiſtit aūt ipſi⁹ latitudo in multi/
tudine ſuaꝝ partiū. Lōgitudo ꝟo in deſcri
ptione tēpoꝝ ꝛ etatū. Altitudo in deſcriptō
ne hierarchiaꝝ ꝑdatim ordinataꝝ. Profū
ditas in multitudine myſticoꝝ ſenſuū ꝛ in/
telligētiaꝝ. Si igit velim⁹ latitudinē ſacre
ſcripture ſpeculari. ṗma fronte occurrit no
bis ſacra ſcriptura ſecāda in duo teſtamen
ta. ſ. in vet⁹ ꝛ nouū Uet⁹ aūt occurrit cū mlt
titudine libroꝝ. Habet eñ libros legales.
hyſtoriales. ſapiētiales ꝛ ꝓphetales ita ꝙ ṗ/
mi ſunt. v. ſecundi. x. tertij. v. quarti ſunt ſex.
ac ꝑ hoc in vniuerſo. xxvj. Nouū ſimilit te/
ſtamentū habet libros his correſpōdētes.
ſm q̄druplicē formā. Nā legalib⁹ corrn̄dēt
libri euāgelici. hyſtorialib⁹ act⁹ aplici. ſapiē
tialib⁹ epl'e aploꝝ. ꝛ maxie Pauli. ꝓphetali/
bus correſpōdet liber apocalipſ. vt ſic mi/
ra ſit ꝯformitas int vet⁹ ꝛ nouū teſtamētū.
nō ſolū in ꝯtinētia ſenſuū. veꝝ etiā in q̄dri/
formitate partiū. In cui⁹ figurā ꝛ cōſignifi
cationē vidit ezechiel rotā q̄ttuor facierū. ꝛ
rotā in medio rote. qꝛ vet⁹ eſt in nouo ꝛ ecō
uerſo. Nā in libris legalib⁹ ꝛ euāgelicis ē fa
cies leonis ꝓpter excellentiā auctoritatꝭ. In
hyſtorialib⁹ eſt facies bouis ꝓpter exēpla ꝟ/
tutis. In ſapiētialib⁹ eſt facies homis pro/
pter prudētiā ſagacē. In libris ꝓphetalib⁹
eſt facies aq̄le ꝓpter intelligentiā perſpicacē
Recte aūt ſacra ſcriptura diuidit in vet⁹
ꝛ nouū teſtamētū. ꝛ nō in theoricā ꝛ practi/
cam. ſic phīa. qꝛ cū ſacra ſcriptura fundet ꝓ
prie ſuꝑ cognitionē fidei. q̄ virt⁹ eſt ꝛ funda
mentū moꝝ ꝛ iuſticie. ꝛ toti⁹ recte vite. non
poteſt i ea ſequeſtrari noticia reꝝ ſiue credē
doꝝ a noticia moꝝ. Sec⁹ aūt eſt de phīa. q̄
nō tm̄ de veritate moꝝ. veꝝ etiā agit de ꝟo
nuda ſpeculatiōe cōſiderato. Quoniā igit
ſcriptura ſacra eſt noticia mouēs ad bonū
ꝛ reuocās a malo. ꝛ hoc eſt ꝑ timorē ꝛ amo/
rem. ideo diuidit in duo teſtamēta. q̄ꝝ bre/
uis differētia eſt timor ꝛ amor. Et q̇a qua/
druplicit pōt q̇s moueri ad bonū ꝛ reuo
cari a malo. ſ. ꝑ ṗcepta potiſſime maieſtatis
vel ꝑ documēta ſapiētiſſime ꝟitatis. vel per
exempla ꝛ bñficia innocētiſſime bonitatis
vel ex his oīb⁹ in vnū collectis. ideo tā in
nouo q̄ȝ in veteri teſtamēto ſunt quadrifor
miter traditi libri cōtinentes ſacrā ſcriptu/
ram ſm correſpōdentiā ad q̄tuor premiſſa.
Nā libri legales mouēt ꝑ ṗcepta maieſtatꝭ

omīpotētiſſime. Hiſtoriales ꝑ exēpla boni
tatꝭ innocētiſſime. Sapiētiales ꝑ documē/
ta ꝟitatꝭ ſapiētiſſime. Prophetales mouēt
ex oīm ꝑdictoꝝ aggregatiōe. ſic̄ in eis mani
feſtiſſime apparet. Vn̄ ipi ſūt q̄ſi rememora
tiui totiꝰ legalꝭ ſapie ꝛ doctrine Eſt igitur
ſcͤptura ſacra ſilꝭis fluuio latiſſimo. q̄ ex con
curſu aq̄ꝝ multaꝝ aggregatꝛ. magꝭ ac magꝭ
ſm̄ ꝙ lōgiꝰ decurrit. Nā cū ꝑmo in ſcͤptura
eſſent libri legales. poſtea ſuꝑuenit aq̄ ſapi/
entie hiſtorialiū libroꝝ. tertio ꝟo ſuꝑadue/
nit doctrina ſapiētiſſimi ſalomōis. pꝰ h̄ etiā
doctrina ſctōꝝ ꝓphaꝝ. ꝛ tandē doctrina euā
gelica reuelata ꝑ os carnis xp̄i ꝓlata. ꝑ euā
geliſtas ꝯſcripta. ꝑ ſctōs apl̄os diuulgata.
additꝭ etiā documētis. q̄ ſpūſſctūs ſuꝑ eos
veniēs docuit nos ꝑ eos. vt ſic oēm ꝟitatez
ꝑ ſpm̄ ſcm̄ iuxta diuinū ꝓmiſſuz edocti. oīs
ꝟitatꝭ ſalutarꝭ doctrinā eccl̄ie xp̄i darēt. ꝛ ſa
crā ſcͤpturā ꝯſummādo ꝟitatꝭ noticiā dila/
tarent.

De longitudine ſacre ſcripture

Abet etiā h̄ ſacra ſcͤptura lōgitudi/
b nē q̄ ꝯſiſtit ī deſcriptiōe tā tēpoꝝ q̄ꝫ
etatū. a ꝑncipio. ſ. mūdi vſq̄ꝫ ad diez
iudicij. Deſcribit eī ꝑ tria tp̄a mūdū decur/
rere. ſ. ꝑ tp̄s legꝭ nature. legꝭ ſcͤpte. ꝛ legꝭ grē
ꝛ in his tribꝫ tēpibꝫ ſeptē diſtinguit etates.
Quaꝝ ꝑma ē ab adā vſq̄ꝫ ad noe. ſcd̄a a noe
vſq̄ꝫ ad abraā. tertia ab abraā vſq̄ꝫ ad Da/
uid. q̄rta a dauid vſq̄ꝫ ad trāſmigratōz ba/
bylonis. q̄nta a trāſmigratiōe babylōis vſ
q̄ꝫ ad xp̄m. ſexta a xp̄o vſq̄ꝫ ad finē mūdi. ſe/
ptima decurrit cū ſexta. q̄ incipit a q̄ete xp̄i
in ſepulcro vſq̄ꝫ ad reſurrectōez vniuerſalē
qū incipiet reſurrectōis octaua. ꝛ ſic ſcͤptura
eſt lōgiſſima. qꝛ ī tractādo icipit a mūdi ꝛ tē
poris exordio ī ꝑncipio geneſ. ꝛ ꝑuenit vſq̄ꝫ
ad finē mūdi. ꝛ tp̄is. ſ. ī fine apoc̄. Recte aūt
vniuerſū tp̄s (qd̄ decurrit ſm̄ triplicē legē.
ſcꝫ inditā interiꝰ. datā exteriꝰ. ꝛ deſuꝑ infu/
ſam) decurrit ꝑ ſeptē etates. ꝛ ꝯſūmatꝛ in fi/
ne ſexte. vt ſic mūdi decurſus r̄ndeat mūdi
exordio. ꝛ maiorꝭ mūdi decurſus correſpō/
deat decurſui vite minorꝭ mūdi. ſ. hois. ꝓpt
quē etiā factꝰ eſt. Nā ꝑma etas mundi (in q̄
facta ē ipſiꝰ mūdi formatio. caſus demonū.
ꝛ ꝯfirmatio angeloꝝ) recte r̄ndet ꝑme diei
in q̄ facta ē lux ꝛ diuiſa a tenebris. Secūda
(in qua ꝑ arcā ꝛ diluuiū ſaluati ſūt boni. et
deleti mali) r̄ndet ſcd̄e diei. in q̄ ꝑ firmamē
tū facta eſt diſtinctio aq̄ꝝ ab aq̄s. Tertia (i
qua vocatꝰ eſt abraā. ꝛ inchoata ſynagoga.
q̄ fructificare ꝛ generare debebat ꝓlē ad dei
cultū) correſpōdet diei tertie. in q̄ apparuit
terra ꝛ ꝓtulit herbā virentez. Quarta (in q̄
viguit regnū ꝛ ſacerdotiū. qꝛ dauid rex am/
pliauit cultū diuinū) correſpōdet q̄rte diei
in q̄ facta ē formatio luminariū ꝛ ſtellarum.
Quinta (in q̄ trāſmigrātes intꝛ ꝓpl̄os mul/
tos verſati ſūt ꝛ tribulati) correſpōdet diei
q̄nte. in q̄ facta ē formatio piſciū ex aquis.
Sexta etas (in q̄ natꝰ eſt xp̄s ī effigie hois.
q̄ ꝟe eſt imago dei) correſpōdet ſexte diei. in
q̄ formatꝰ eſt hō ꝑmꝰ. Septima (in q̄ eſt q̄/
es aīaꝝ nō hn̄s finē) correſpōdet ſeptie diei
in q̄ req̄euit deꝰ ab om̄i oꝑe quod patrarat.
Et ſic diſtiguūtꝛ he ſeptē etates ꝓpt inſignia
facta q̄ fuerūt in eaꝝ exordijs. rōne q̄ꝝ cor
reſpōdent diebꝫ formatiōis mūdi. Vocatꝛ
aūt ꝑma etas infantia. qꝛ ſicut infantia tota
obliuione deletꝛ. ſic illa ꝑma etas ꝑ diluuiū
eſt ꝯſumpta. Scd̄a pueritia. ſic̄ eni in pue/
ritia loqui incipimꝰ. ſic ī ſecūda etate facta ē
diſtinctio linguaꝝ. Tertia dicitꝛ adoleſcētia
qꝛ ſicut vis generatiua tūc incipit ī actū ſu/
um exire. ſic tūc vocatꝰ eſt abraā ꝛ data eſt ei
circumciſio. ꝛ facta eſt ei ꝓmiſſio de ſemine
Quarta dꝛ iuuētꝰ. qꝛ ſicut ī iuuētute floret
hois etas. ſic in q̄rta etate ſub regibꝫ floruit
ſynagoga. Quinta dꝛ ſenectꝰ. qꝛ ſicut ī ſene
ctute vires minuūtꝛ ꝛ decidit pulcritudo. ſic
ꝛ in trāſmigratiōe factū eſt de iudeoꝝ ſacer
dotio. Sexta etas dꝛ ſeniū. qꝛ ſicut illa eſt q̄
copulatꝛ cū morte. habēs tn̄ magnā lucē ſa/
pientie. ſic ſexta etas mūdi terminatꝛ cū die
iudicij. ꝛ in ea viget ſapia ꝑ doctrinā chriſti
Sic igitꝛ totꝰ ille mūdꝰ ordinatiſſimo dcur
ſu a ſcriptura ſacra deſcribitꝛ ꝓcedere a prin
cipio vſq̄ꝫ ad finē ad modū cuiuſdā pulcer
rimi carminis ordinati. vbi pōt q̄s ſpeculari
ſm̄ decurſum tp̄is varietatē ꝛ multiplicita
tē. ꝛ equitatē. ordinē. rectitudinē ꝛ pulcritu
dinē multoꝝ diuinoꝝ iudicioꝝ ꝓcedentiū
a ſapiētia dei gubernāte mundū. Vn̄ ſicut
nullꝰ poteſt videre pulcritudinē carminis.
niſi aſpectꝰ eius feratꝛ ſuꝑ totū verſū. ſic nul
lus videt pulcritudinē ordinationis ꝛ regi
minis vniuerſi. niſi eā totā ſpeculetꝛ. Et q̄a
nullꝰ hō tā lōgeuꝰ eſt ꝙ totam poſſit videre
oculis carnis ſue. nec futura pōt ꝑ ſe ꝓuide
re. ꝓuidit nobis ſpūſſanctꝰ libruz ſcripture
ſacre. cuiꝰ longitudo cōmetitꝛ ſe decurſui re/
giminis vniuerſi.

De ſublimitate ſacre ſcripture

b Habet nihilominꝰ ſcriptura ſacra in
ſuo ꝓceſſu ſublimitatē. q̄ ꝯſiſtit i de/
ſcriptiōe hierarchiaꝝ ḡdatim ordi/
nataꝝ. q̄ ſunt hierarchia eccl'iaſtica. angl'ica
ꝛ diuīa. ſeu ſubceleſtis. celeſtis ꝛ ſuꝑceleſtis
ita ꝙ ꝑmā deſcribit patent̄. ſcđam aliq̄ntu/
lū magꝫ occulte. ꝛ tertiā adhuc magꝫ occul/
te. Ex deſcriptiōe eccl'iaſtice hierarchie ē al
ta. Ex deſcriptōe angelice altioꝛ. Ex deſcri
ptione diuīe altiſſima. ita vt poſſimꝰ dicere
illud ꝓphe. Mirabil' facta eſt ſcīa tua ex me
ꝯfoꝛtata ē ꝛ nō potero ad eā. Et h̄ q̄dē ſatꝫ
recte Nā cū res habeāt eſſe i materia vl' na
tura. habeāt etiā eſſe i aīa ꝑ noticiā acq̄ſitā.
habeāt etiā eſſe i ea ꝑ grām. habeāt etiā eſſe
in ea ꝑ gl'iam. ꝛ habeāt etiā eſſe i arte eterna
Phia q̄dē agit de rebꝫ vt ſūt i natura ſeu in
aīa ſcđm noticiā naturalit̄ inſitā vl' etiā acq̄ſi
tam. ſꝫ theologia tāq̄ꝫ ſcīa ſuꝑ fidē fundata
ꝛ ꝑ ſpm̄ ſcm̄ reuelata. agit ꝛ de eis q̄ ſpectāt
ad grām ꝛ gl'iam ꝛ etiā ad ſapiam eternam
Vn̄ ipa ſubſternēs ſibi phicā cognitionē. ꝛ
aſſumēs ō naturꝫ reꝝ q̄ꝫtū ſibi opꝰ eſt ad fa/
bricandū ſpeculū. ꝑ qđ fiat repn̄tatio diui/
noꝝ. q̄ſi ſcalā erigit. q̄ in ſui infimo tāgit ter
ram. ꝛ i ſuo cacumie tāgit celū. ꝛ h̄ totū ꝑ il/
lum vnū hierarchā ieſum xp̄m q̄ nō tm̄ rōe
nature hūane aſſumpte ē hierarcha i eccle/
ſiaſtica hierarchia. veꝝ etiā i angl'ica. ꝛ ē me
dia ꝑſona i illa ſuꝑceleſti ierarchia beatiſſi
me trinitatꝫ. ita ꝙ ꝑ ipm a ſūmo capite deo
deſcēdit vnctiōis grā. nō ſolū in barbā. veꝝ
etiā in orā veſtimēti. qꝛ nō tm̄ in hierl'm ſuꝑ
nā. veꝝ etiā vſqꝫ i eccl'iaꝫ militantē. Eſt em̄
pulcritudo magꝫ in machina mūdana. ſꝫ lō
ge maioꝛ i eccl'ia pulcritudine ſctōꝝ chariſ/
matū adoꝛnata. maxia aūt i hierl'em ſuꝑna
ſuꝑmaxia aūt i illa trinitate ſūma ꝛ beatiſſi
ma. Iō ipa ſcꝑtura ſacra nō tm̄ habꝫ altiſſi
mā materiā ꝑ quā delectat ꝛ ꝑ quā i altū le/
uat intelligētiā mētꝫ. veꝝ etiā ipa ē venuſtiſ/
ſima. ꝛ miro q̄dā mō itellectū nr̄m delectat.
ꝛ ſic magꝫ ac magꝫ delectādo aſſuefac̄ ad di
uinoꝝ ſpectaculoꝝ ꝯtuitꝰ ꝛ anagogias.

De ꝓfunditate ſacre ſcꝑture

b Habet poſtremo ipa ſacra ſcriptura
ꝓfunditatē. q̄ ꝯſiſtit i multiplicitate
myſticaꝝ itelligētiaꝝ. Nā ꝑter lr̄alē
ſenſum habet i diuerſis locꝫ exponi triplici
ter. ſ. allegoꝛice. moꝛalit̄. ꝛ anagogice. Eſt āt
allegoꝛia quādo ꝑ vnū factū indicat̄ aliud
factū. ſcđm qđ credēdū eſt. Tropologia ſiue
moꝛalitas eſt quādo ꝑ id qđ factū eſt dat̄ in
telligi aliud qđ faciēdū eſt. Anagogia qua/
ſi ſurſum ductio. ē quādo dat̄ intelligi illud
qđ deſiderādū eſt. ſ. eterna felicitas beatoꝝ.
Recte aūt hic triplex ſenſus dꝫ eſſe in ſa/
cra ſcꝑtura ꝑter intelligētiā litteralē. q̄a ſic
cōpetit ipiꝰ ſcripture ſubiecto. ipiꝰ audito/
ri ſeu diſcipulo. ipſiꝰ oꝛigini. ipſiꝰ etiam fini
Subiecto inq̄ꝫ cōpetit qꝛ ipa eſt doctri/
na q̄ eſt de deo. de xp̄o. de oꝑibꝫ reꝑatiōis. ꝛ
de credibili. Subiectū em̄ illiꝰ q̄ ad ſubaꝫ
deꝰ. q̄ ad veritatē xp̄s. q̄ ad oꝑationē reꝑati
onis opꝰ. q̄ ad omnia hec eſt ipm credibile
Deꝰ aūt eſt trinꝰ ꝛ vnꝰ. in eſſentia vnꝰ. in ꝑſo
nis trinꝰ. Iō ſcriptura q̄ eſt de ipo hꝫ i vni/
tate lr̄e trifoꝛmitatē intelligētie. Chriſtꝰ etiā
cū ſit vnū ꝟbuꝫ oīa ꝑ ipm facta dicunt̄. et in
ipo relucēt. ita ꝙ eiꝰ ſapia eſt multifoꝛmis ꝛ
vna. Oꝑa reꝑatiōis cū ſint multa. oīa ad
xp̄i oblationē ꝑncipalit̄ habēt aſpectū. Cre
dibile aūt vt credibile diuerſimode relucet
ſcđm diuerſum ſtatū credētiū. Iō ꝓpter ꝯfoꝛ/
mitatē ad oīa ꝑmiſſa ſacra ſcꝑtura i vna
littera multifoꝛmē parit itelligentiā. Cō
petit etiā h̄ auditoꝛi. qꝛ nullꝰ ꝯueniēs eſt eiꝰ
auditoꝛ. niſi humilis. mundꝰ. fidelis ꝛ ſtudi
oſus Ideo ſub coꝛtice lr̄e aꝑte occultat̄ my
ſtica ꝛ ꝓfunda intelligētia. ad cōpꝛimēdum
ſuꝑbiā. vt ipſiꝰ ꝓfunditate i humilitate litte
re latēte. ꝛ ſuꝑbi cōpꝛimant̄. ꝛ immūdi repel
lant̄. ꝛ frauduleti declinēt̄. ꝛ negligētes exci/
tent̄ ad intelligētiā myſterioꝝ. Et qꝛ audi/
toꝛ doctrine iſtiꝰ nō eſt vniꝰ generꝫ ſꝫ cuiuſ/
libet (oēs em̄ ſaluādos opoꝛtet aliq̄ de do
ctrina hac ſcire) iō ipſa multifoꝛmē hꝫ intel
ligentiā. vt ſic oēm intellectū capiat ꝛ om̄i i/
tellectui cōdeſcēdat. omnē intellectū ſuꝑex/
cedat. ꝛ oēm intellectū ſibi diligēter intēden
tē. multitudine radioſitatꝫ ſue illumiet pari
ter ꝛ accēdat. Cōpetit etiā ꝑncipio a q̄ eſt
qꝛ eſt a deo ꝑ xp̄m ꝛ ſpm̄ ſanctū loquentē ꝑ
oꝛa ꝓphetaꝝ ꝛ alioꝝ q̄ hāc doctrinā ſcripſe/
rūt. Qm̄ aūt deꝰ nō tm̄ loquit̄ ꝑ ꝟba. veꝝ eti
am ꝑ facta qꝛ ipſiꝰ dicere facere ē. ꝛ ipſiꝰ face
re dicere. ꝛ om̄ia creata tāq̄ꝫ dei effectꝰ innu
unt ſuā cauſam iō in ſcriptura diuinitꝰ tra/
dita nō tm̄ debēt ſignificare ꝟba. verū etiā
facta. Chriſtꝰ etiā doctoꝛ licet eſſet humil' i
carne. altꝰ tm̄ erat in deitate. iō decebat ipm
ꝛ eiꝰ doctrinā hr̄e humilitatē i ſermōe. cū ꝓ
funditate ſnie. vt ſicut xp̄s fuit panniculis

ſnuolut⁹.ita ſapiã dei ĩ ſcriptura figurꝭ qui/
buſdã humilib⁹ inuolueret̃.Spũs etiã ſã/
ctus diuerſimode illuſtrabat ⁊ reuelatiões
faciebat ĩ cordib⁹ ꝓphaꝝ.ipm etiã null⁹ late
re põt intellect⁹.q̇ miſſus erat omnẽ docere
ꝟitatẽ.iõ cõpetebat ei⁹ doctrine vti ĩ vno ſer
mone multiplices laterẽt ĩtelligẽtie. Cõ/
petit nihilomin⁹ ipi fini.qꝛ ſcptura data eſt
vt ꝑ ipam dirigat̃ hõ in cognoſcẽdis ⁊ agẽ/
dis.vt tandẽ ꝑueniat ad optata. Et qꝛ oẽs
creature ad h̃ facte ſunt.vt ſeruiãt hoĩ tẽdẽ
ti ad ſupnam patriã.iõ ſcptura aſſumit ipa/
rũ creaturaꝝ ſpẽs diuerſas.vt ſic ꝑ ipas do
ceat nos ſapiam dirigẽtẽ nos ad eterna Et
qꝛ homo nõ dirigit̃ ad eterna niſi cogniti/
ua agnoſcat veꝝ credẽdũ. ⁊ opatiua faciat
bonũ opandũ.⁊ affectiua ſuſpiret ad deum
vidẽdũ ⁊ amandũ ⁊ ꝑfruẽdũ. hinc eſt ꝙ ſcri
ptura ſacra ꝑ ſpm̃ ſcm̃ data aſſumit libꝝ cre
ature.referẽdo in finẽ ſꝫm triplicẽ modũ in/
telligẽtie.vt ſic ꝑ tropologiã habeam⁹ noti
ciã agẽdoꝝ moralit̃.ꝑ allegoriã credẽdorũ
veraciter.ꝑ anagogiã deſiderãdoꝝ delecta
biliter.vt ſic purgati ꝑ ꝟtuoſam operationeꝫ
ĩllumiati ꝑ radioſam fidẽ.⁊ ꝑfecti ꝑ ardẽtiſ/
ſimã charitatẽ.ꝑueniam⁹ tandẽ ad brauiũ
felicitatis eterne.

De mõ ꝓcedẽdi ipi⁹ ſacre ſcripture.

In tãta igit̃ multiformitate ſapiẽtie
que in ipi⁹ ſacre ſcripture ↄtinet̃ la/
titudine.lõgitudine.altitudine.⁊ ꝓ/
fundo vn⁹ eſt cõis mod⁹ ꝓcedẽdi autẽticus
videlicet.intra quẽ ↄtinet̃ mod⁹ narratiu⁹.
p̃ceptori⁹.ꝓhibitiu⁹.exhortatiu⁹.p̃dictiuuſ.
cõminatori⁹.ꝓmiſſiu⁹.dep̃catori⁹.⁊ laudati
uus.Et om̃es hi modi ſub vno mõ autẽti/
co reponunt̃.⁊ h̃ q̇dẽ ſatꝭ recte. Quia em̃ h̃
doctrina ẽ vt boni fiam⁹ ⁊ ſaluemur.⁊ h̃ nõ
fit ꝑ nudã ↄſideratiõꝫ.ſꝫ poti⁹ ꝑ inclinatiõꝫ
volũtatꝭ.iõ ſcptura diuina eo modo debuit
tradi.q̇ mõ magꝭ poſſem⁹ inclinari.Et quia
magꝭ mouet̃ affect⁹ ad exẽpla q̃ꝫ ad argum̃
ta.magꝭ ad ꝓmiſſiones q̃ꝫ ad rõcinationes
magꝭ ꝑ deuotiões q̃ꝫ ꝑ diffinitiões. iõ ſcri/
ptura iſta nõ debuit hr̃e modũ diffinitiuũ.
diuiſiuũ ⁊ collectiuũ.ad ꝓbandũ paſſiones
aliquas de ſubiecto ad modũ aliaꝝ ſciaꝝ.ſꝫ
oportuit ꝙ hr̃et modos ꝓprios ſꝫm varias
inclinatiões aĩoꝝ.diuerſimode aĩos iclinã
tes.vt ſi q̇s nõ mouet̃ ad p̃cepta ⁊ ꝓhibita.
ſaltẽ moueat̃ ꝑ exẽpla narrata.ſi q̇s ñ ꝑ hec
mouet̃.moueat̃ ꝑ bñficia ſibi oñſa.ſi q̇s nec
ꝑ hec mouet̃.moueat̃ ꝑ monitiões ſagaces
ꝑ ꝓmiſſiões veraces.ꝑ cõminatiões terribi
les.vt ſic ſaltẽ excitet̃ ad deuotionẽ ⁊ di lau
dem.in q̃ ꝑcipiat grãm ꝑ quã dirigat̃ circa
opa ꝟtuoſa.Om̃ igit̃ hi modi narratiui nõ
pñt fieri ꝑ viã certitudinis rõnũ.qꝛ ꝑticula
ria geſta ꝓbari nõ pñt.iõ ne ſcptura iſta tã/
q̃ꝫ dubia vacillaret.ac ꝑ h̃ min⁹ moueret.lo
co certitudinis rõnis ꝓuidit de⁹ huic ſcri/
pture certitudinẽ auctatis. q̃ adeo magna
eſt ꝙ oẽm ꝑſpicuitatẽ humani igeniũ ſupex/
cellit.Et qꝛ nõ eſt certa auctoritas ei⁹ q̇ po
teſt fallere ⁊ falli.null⁹ aũt ſit q̇ falli nõ poſ/
ſit ⁊ fallere neſciat niſi de⁹ ⁊ ſpũſanct⁹.hinc
eſt ꝙ ad h̃ ꝙ ſcptura ſacra mõ ſibi debito eſ/
ſet ꝑfecte autẽtica.nõ ꝑ humanã inueſtiga/
tionẽ eſt tradita.ſꝫ ꝑ reuelatiõꝫ diuinã.iõ ni
hil in ipa ↄtẽnendũ tãq̃ꝫ inutile.nihil r̃ſpu/
endũ tãq̃ꝫ falſum.nihil repudiãdũ tãq̃ꝫ ini/
quũ.ꝓ eo ꝙ ſpũſanct⁹ ei⁹ auctor ꝑfectiſſim⁹
nihil potuit dicere falſum.nihil ſuꝑfluũ.ni
hil diminutũ.⁊ ꝓpterea celũ ⁊ terra trãſibũt
ꝟba ſcripture ſacre nõ p̃teribũt.q̇n impleãt
donec em̃ celũ ⁊ terra trãſeat.iota vnuꝫ aut
vn⁹ apex nõ p̃teribit a lege donec oĩa fiant.
ſaluatore teſtãte.Qui ḡ ſoluerit ea q̃ ſcptu/
ra docet.⁊ docuerit ſic hoĩes.h̃ minim⁹ vo/
cabit̃ ĩ regno celoꝝ.q̇ aũt fecerit ⁊ docuerit
hic magn⁹ vocabit̃ in regno celoꝝ.

De modo exponẽdi ſacrã ſcripturam.

Quemadmodũ aũt ſcptura h̃ ſpecia
lem hꝫ modũ ꝓcedẽdi. ſic iuxta ſuũ
ꝓcedẽdi modũ ſpeciali ſuo mõ dꝫ i/
telligi ⁊ exponi.Cũ em̃ ipa ſub vna lr̃a mul
tiplicẽ tegat intelligẽtiã.expoſitor debet ab
ſcõdita ꝓducere ĩ lucẽ.⁊ illã eductã manife/
ſtare ꝑ aliã ſcripturã magꝭ patẽtẽ.ſic ſi expo
nerẽ illud p̃s.Apprehẽde arma ⁊ ſcutũ.⁊ ex
urge in adiutoriũ mihi. ⁊ velim explicare q̃
ſint arma diuia.dicã ꝙ ei⁹ veritas ⁊ bõa vo
luntas. et ꝙ ita ſit ꝓbat̃ ꝑ ſcripturã aptam.
Nã ⁊ ſcribit̃ alibi. Scuto bone volũtatis
tue coronaſti nos.Et iteꝝ.Scuto circũda
bit te ꝟitas ei⁹.Ad qđ nõ põt q̇s de facili ꝑ/
tingere.niſi ꝑ aſſuefactiõꝫ lectiõis.textum ⁊
lr̃am biblie cõmẽdet memorie.alioq̇n in ex
poſitiõe ſcpturaꝝ nũq̃ꝫ poterit eſſe potens.
Vñ ſic q̇ dedignat̃ ꝓma addiſcere elemẽta
ex q̇b⁹ dictõ ĩtegrat̃.nũq̃ꝫ p̃t cognoſcere nec
dictionũ ſignificatũ nec rectã legẽ ↄſtructi
onũ.ſic q̇ lr̃am ſacre ſcpture ſpernit.ad ſpũ/
ales ei⁹ ĩtelligẽtias nũq̃ꝫ aſſurget, Attẽdat

aũt expoſitoꝛ ꝙ nõ vbiqꝫ reqrẽda eſt allego
ria. nec oĩa ſunt myſtice exponẽda. Propt
qȝ notandũ eſt ꝙ ſcriptura ſacra q̃ttuoꝛ hꝫ
ptes. Una eſt ĩ q̃ ſm lrãm agit de mũdanis
natur. ⁊ p illas ſignificat repationẽ noſtrã.
ſic apparet in deſcriptiõe foꝛmatiõis mũdi.
Alia eſt ĩ qua agit de actib⁊ ⁊ pceſſib⁊ illius
ppli iſraelitici. ⁊ p illos ſignificat repatiõem
gener humani. Tertia eſt ĩ q̃ nudis v̑bis ſi
gnificat ⁊ exp̃mit ea q̃ ptinẽt ad nr̃am ſalu/
tẽ q̃ntũ ad fidẽ vel moꝛes. Quarta eſt ĩ qua
p̃nũciat noſtre ſalut myſteriũ. ptim verbis
nudis. ptim enigmatic ⁊ obſcur. Et ꝓpte/
rea ſcriptura ĩ his loc varijs nõ eſt vnifoꝛ/
miter exponẽda. Debet aũt expoſitoꝛ di/
rigi ĩ expoſitiõe ſacre ſcp̃ture ſm triplicẽ re/
gulã. q̃ trahi põt de v̑bis bti Auguſtini li. ꝺ
doctrina xp̃iana. Pꝛia eſt hec. Ubicũqꝫ in
hac ſcp̃tura p̃ma v̑boꝝ ſignificatio ſignifi/
cat res creatiõis. ſiue ſingulares act⁹ huma
ne ꝯuerſatõis. ibidẽ res ſignificate p v̑ba p̃/
mo ſignificant. deinde nr̃e repatõis myſte/
ria. Ubi v̑o p̃ma ſignificatio v̑boꝝ exp̃mit
fidẽ ſiue charitatẽ. ibi nulla eſt allegoꝛia q̃/
renda. Secũda regula ẽ iſta. Ubi v̑ba hu/
ius ſcp̃ture ſignificãt res creatiõis aut con
uerſatõis ppli iſraelitici. ibi q̃rat ex alio ſcri
pture loco q̇d quelibet res ſignificet. ⁊ dein
de ſignificatiõꝫ ſuã eliciat p v̑ba nude ſigni
ficantia fidei veritatẽ. vel moꝝ etiã honeſta
tem. vtpote ſi dicat. oues pariũt gemellos
fetus. oñdat ꝙ oues ſignificãt ibi hoĩes.
⁊ gemin⁹ fet⁹ geminã charitatẽ. Tertia re/
gula eſt iſta. Qñ aliqua ſcp̃tura hꝫ aliquẽ ĩ/
tellectũ lr̃alẽ ⁊ ſpũalem. dꝫ diſcutere expoſi/
toꝛ vtrũ illa attributio cõueniat hyſtoꝛico.
an ſpũali ſignificato. ſi foꝛte vtriqꝫ nõ pote/
rit ꝯuenire. ſi aũt vtriqꝫ cõpetit. tũc lr̃aliter
⁊ ſpũalit debet affirmari. Si v̑o altero mo
do tm̃. tũc ſpũalit ſolũ debet itelligi. ſic ſab/
batũ legis eſſe ppetuũ. ſacerdotiũ eternum
poſſeſſionẽ terre eternã. ⁊ pactũ circũciſiõis
eſſe eternũ. q̃ oĩa ad ſpũale ſignificatũ re/
ferẽda ſunt. Ad h̄ aũt ꝙ p ſacraꝝ ſcriptu
raꝝ ſiluã q̇s ſecure incidẽdo ⁊ exponẽdo in
cedat. op⁹ eſt vt p̃us nouerit ipſi⁹ ſacre ſcri/
pture v̑itatẽ p v̑ba explicita. videlicet vt at/
tendat quõ ſcriptura deſcribat initiũ. pgreſ
ſum. ⁊ ꝯſũmationẽ duplic coꝛpis q̃ſi ex op
poſito ſe reſpicientiũ. bonoꝝ. ſ. q̇ hic ſe humi
liant vt exaltent ſempiternalit ⁊ in futuro.
⁊ maloꝝ q̇ hic ſe exaltãt. ⁊ eternalit dep̃mũt

Un̄ ipa agit de toto vniuerſo q̃tũ ad ſum
mũ ⁊ imũ. p̃mũ ⁊ vltimũ. ⁊ q̃tũ ad decurſũ
intermediũ ſub foꝛma cuiuſdã crucis itel/
ligibilis. in q̃ deſcribi hꝫ ⁊ qȝammõ videri
lumĩe mẽtis tota machina vniuerſi. ad quã
quidẽ intelligẽdã opoꝛtet noſſe reꝝ p̃ncipi
um. ſ. deũ. ipſaꝝ reꝝ creationẽ. lapſum. redẽ
ptionẽ p ſanguinẽ Jhu xp̃i. refoꝛmatiõꝫ p
p gr̃am curationẽ p ſacramenta. ⁊ tandẽ re
tributionẽ p penã ⁊ gl̃iam ſempiternam

At q̃ h̄ doctrina tã in ſcriptis ſanctoꝝ.
q̃ etiã doctoꝝ ſic diffuſe tradita ẽ. vt ab ac/
cedentib⁊ ad ſcripturã ſacrã audiendã non
poſſit p lõga tpa videri nec audiri. ꝓpter qȝ
etiã noui theologi freq̄ẽt ipam ſcp̃turã ſa
crã exhoꝛrẽt tãqꝫ incertã ⁊ ioꝛdinatã ⁊ tãqꝫ
quandã ſiluã opacã. Rogat⁹ a ſocijs vt de
paupcula ſciẽtiole noſtre aliq̇d breue in ſũ
ma dicerẽ de v̑itate theologie. coꝛũqꝫ p̃cib⁊
deuict⁹ aſſenſi breuiloquiũ quoddã facere.
in q̃ ſummatim nõ oĩa. ſꝫ aliq̃ mag oportu
na ad tenendũ. breuit tãgerent. addens ſil'
cũ hoc rõnẽ aliquã ad intelligẽdũ ſm ꝙ oc/
currebat p tpe. Quia v̑o theologia ſmo eſt
de deo ⁊ de p̃mo p̃ncipio. vtpote q̃ ipa tan
q̃ ſcia ⁊ doctrina altiſſima. oĩa reſoluit ĩ de/
um tãqꝫ in p̃ncipiũ p̃mũ ⁊ ſummũ. iõ in aſſi
gnatiõe rationũ. in oĩb⁊ q̃ in h̄ toto opu/
ſculo vel tractatulo ꝯtinent. conat⁹ ſum ra/
tionẽ ſumere a p̃mo principio vt ſic oñderẽ
veritatẽ ſacre ſcp̃ture eſſe a ꝺo ⁊ de ꝺo ⁊ ſm
deũ. ⁊ ꝓpter deũ. vt merito iſta ſcia appareat
vna eſſe ⁊ oꝛdinata. ⁊ theologia nõ immeri
to nũcupata. Si q̇d igit impfectũ vl' obſcu
rũ vel ſupfluũ vel minus rectũ ibi fuerit. ve
nia occupatiõi ⁊ breuitati tpis ⁊ paupercu
le ſcie ꝯcedat. ſi q̇d v̑o rectũ. ſoli deo honoꝛ ⁊
gl̃a referat. Ut aũt ſequẽtia clari⁹ eluceſcãt
titulos pticulares capituloꝝ p̃mittere cura
ui ad faciliorẽ memoriã ⁊ lucidiorẽ cõtuitũ
dicendoꝝ. q̃ ſeptẽ ptitiõib⁊ ⁊ ſeptuaginta du
obus capitulis diſtinguunt.

Rima pars de

p trinitate dei habꝫ capitula nouẽ ⁊ ſunt hec.

j De ill' ſeptẽ ꝺ q̇b⁊ ẽ theologia ĩ ſũma.
ij Quid tenendũ eſt de trinitate pſona/
rum ⁊ vnitate eſſentie.
iij De iſtius fidei intelligẽtia ſana
iiij De iſti⁹ fidei expſſione catholica
v De vnitate diuĩe nature in multifoꝛ/

mitate apparitionum.
vj De vnitate diuine nature in multiplicitate appropriatoꝝ
vij De omnipotẽtia dei.
viij De dei p̄destinatiõe ſapiã ꝛ p̄ſciẽtia.
ix De voluntate dei ꝛ ꝓuidentia

Secunda pꝭ de creatura mũdi. habꝫ capitula. xij.
j De ꝓductiõe mũdi totalis.
ij De natura corꝑali q̃ʒtũ ad fieri
iij De natura corꝑali q̃ʒtum ad eſſe.
iiij De natura corꝑali quantũ ad operari ꝛ influere.
v De modo deſcribendi predicta in ſacra ſcriptura
vj De ꝓductione ſuꝑnoꝝ ſpirituũ
vij De apoſtaſia demonum
viij De ꝯfirmatione bonoꝝ angeloꝝ
ix De ꝓductione hoīs q̃ntũ ad ſpũm
x De ꝓductõe hoīs q̃ntũ ad corpus
xj De ꝓductõe eiꝰ q̃ntũ ad totũ ꝯiũctũ
xij De completione ꝛ ordinatõe totiꝰ mũdi cõſummati.

Tertia pars de corruptela peccati habet capitula. xj.
j De origine mali in cõmuni
ij De ꝑmoꝝ parentũ temptatiõe
iij De eoꝝ tranſgreſſione.
iiij De eorundẽ punitione
v De originalis peccati corruptione.
vj De originalis peccati tranſfuſione
vij De originalis peccati curatõe
viij De origine peccatoꝝ actualiũ
ix De origine ꝛ diſtinctõe capitalium
x De origine ꝛ qualitate penalium.
xj De origine peccatorum finaliũ q̄ ſunt peccata in ſpiritumſanctum.

Quarta pars eſt de in carnatione verbi. in qua ſunt decem capitula.
j De rõne qua decuit v̄bũ dei icarnari.
ij De incarnatione quantũ ad vnionẽ naturarum.
iij De incarnatõe quantũ ad modũ.
iiij De incarnatione quantũ ad plenitudinem tempoꝝ
v De plenitudine gratie xp̄i quantũ ad chariſmata in affectu.
vj De plenitudine ſapie xp̄i ĩ intellectu
vij De ꝑfectiõe meriti xp̄i in effectu.
viij De paſſione xp̄i q̃ʒtũ ad ſtatũ patiẽtis
ix De paſſione xp̄i quantũ ad modum patiendi.
x De paſſione xp̄i q̃ʒtũ ad exitũ paſſiõis

Quinta pꝭ de gratia ſpiritusſancti. habet decem capitula.
j De gratia inquantũ eſt donuꝫ diuinitus datum.
ij De gratia inquantũ educit liberꝝ arbitrium extra peccatũ.
iij De gratia inquantũ iuuat ad bonum meritorium.
iiij De ramificatõe gr̄e ĩ habitꝰ v̄tutum.
v De ramificatõe ipſiꝰ in habitꝰ donoꝝ.
vj De ramificatiõe ipĩꝰ in habitꝰ beatitudinum. ꝛ ꝑ ꝯſequẽs fructuũ ꝛ ſenſuum.
vij De exercitio gr̄e reſpectu credẽdoꝝ.
viij De exercitio gr̄e reſpectu diligendoꝝ
ix De exercitio gr̄e reſpectu agendorum p̄ceptoꝝ ꝛ conſiliorum.
x De exercitio gratie reſpectu petẽdoꝝ ꝛ orandoꝝ.

Sexta pars eſt de medicina ſacramentali. cuiꝰ capitula ſunt. xiij.
j De ſacramentoꝝ origine
ij De ſacramentoꝝ variatione
iij De ſacramẽtoꝝ nũero ꝛ diſtinctione.
iiij De ſacramẽtoꝝ inſtitutione
v De ſacramentoꝝ diſpenſatione.
vj De ſacramentoꝝ iteratione.
vij De integritate baptiſmi.
viij De integritate cõfirmationis.
ix De integritate euchariſtie
x De integritate penitentie
xj De integritate vnctionis extreme
xij De integritate ordinis.
xiij De integritate matrimonij.

Septima pars de ſtatu finalis iudicij habens capitula ſeptem.
j De iudicio in cõmuni
ij De antecedentibꝫ ad iudicium. cuiuſmodi eſt pena purgatoria.
iij De antecedẽtibꝫ ad iudiciũ cuiuſmodi ſunt ſuffragia eccleſiaſtica.
iiij De cõcomitantibꝫ ad iudiciũ. ſicut eſt cõflagratio ignium.
v De ꝯcomitantibꝫ iudicium. ſicut eſt reſurrectio corpoꝝ
vj De ꝯſequẽtibꝫ ad iudiciũ. ſ. de igne infernali
vij De cõſequẽtibus ad iudicium. ſcꝫ de gloria paradiſi.

Incipit ꝓma ps de trinitate dei.

Capitulum I De illis ſeptem de quibꝫ eſt theologia in ſumma.

In principio in-
telligendū eſt ꝙ ſacra doctrīa ſcꝫ
theologia q̄ ꝓncipalit̄ agit de ꝓ-
mo ꝓncipio.ſ.de deo trino ⁊ vno
de ſeptē agit ī vniuerſo.ſ.de trinitate dei. de
creatura mūdi.de corruptela pcti. de incar
natiōe x̄pi.de gr̄a ſpūſſancti.de medicīa ſa-
cramētali.⁊ de ſtatu finalis iudicij Ratio
aūt ad intelligētiā huiꝰ veritatꝭ hec ē. Quia
cū ſacra ſcptura ſiue theologia ſit ſcīa dans
ſufficientē noticiā de ꝓmo ꝓncipio ſm ſtatū
vie.ſm qḋ neceſſariū eſt ad ſalutē ⁊ deꝰ non
tm̄ ſit reꝝ ꝓncipiū ⁊ exēplar effectiuū in cre
atione.ſꝫ etiā refectiuū in redēptōe. ⁊ ꝑfecti
num ī retributiōe.iō nō tm̄ agit de deo crea
tore.ſꝫ etiā de creatore ⁊ creatura. Et qꝛ cre
atura rōnalis q̄ eſt qḋammō finis oim.nō
ſtetit.ſꝫ ſuo caſu indiguit reꝑari.ideo agit ḋ
corruptela peccati.medico.ſanitate.⁊ medi
cina.⁊ tandē de curatiōe ꝑfecta.q̄ erit ī glīa.
impijs ꝑiectꝭ in penā. iō ip̄a ſola eſt ſcīa per
fecta.qm̄ incipit a ꝓmo qḋ eſt ꝓmū ꝓncipiū
⁊ ꝑuenit ad vltimū qḋ eſt p̄miū eternū.inci
pit a ſūmo qḋ eſt deꝰ altiſſimꝰ creator oim
⁊ ꝑuenit ad infimū qḋ eſt infernale ſupplici-
um. Ip̄a etiā ſola eſt ſapīa ꝑfecta q̄ incipit a
cauſa ſūma.vt eſt ꝓncipiū cauſatoꝝ.vbi ter
minat̄ cognitio philoſophica.⁊ trāſit ꝑ eaꝫ
vt eſt remediū pctōꝝ ⁊ reducit in eā vt eſt p̄
miū meritoꝝ ⁊ finis deſiderioꝝ. Et ī hac co
gnitione eſt ſapor ꝑfectꝰ. vita et ſalꝰ aīaꝝ.
Et ideo ad eā addiſcēdā inflāmari dꝫ deſi-
deriū omniū x̄pianoꝝ. Ex his patet ꝙ licet
theologia ſit de tot ⁊ taꝫ varijs.eſt tm̄ ſciētia
vna.cuiꝰ ſubiectū vt a q̄ om̄ia.eſt deꝰ.vt per
qḋ om̄ia.x̄ps.vt ad qḋ oīa. opꝰ reparatiōis
vt circa qḋ om̄ia.vnicū charitatꝭ vinculū.q̄
celeſtia ⁊ terreſtria ꝯnectunt̄.vt de q̄ om̄ia ī
libris canonicis cōꝑhēſa.credibile vt cre-
dibile.vt de quo oīa in libris expoſitoꝝ.cre
dibile vt intelligibile. Scdm Augꝰ.in li.de
vtilitate credēdi. Qḋ credimꝰ debemꝰ au-
ctoritati.qḋ intelligimꝰ rationi.

Capitulum II

Quid tenendū de trinitate ꝑſonaꝝ ⁊ vni
tate eſſentie.

Primo igit̄ de trinitate dei ſunt tria
ꝯſiderāda.ſ.qualit̄ vnitas ſubſtātie
⁊ nature ſimul ſtet cū pluralitate ꝑſonaꝝ.ſe
cūdo qualit̄ cū pluralitate apparitionū.ter-
tio qualiter cū pluralitate appropriatorū

De pluralitate ꝗ ꝑſonaꝝ ī vnitate natu-
re h̄ dictat recta fides eſſe tenendū.ſ.ꝙ ī vni
tate nature ſunt tres ꝑſone.ſ.pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſ
ſanctꝰ. Quaꝝ ꝓma a nulla ē.ſcḋa eſt a ſola ꝓ
ma ꝑ generatiōeꝫ.tertia x̄o eſt a ꝓma ⁊ ſcḋa
ꝑ ſpirationē ſiue ꝓceſſionē. ita ꝙ trinitas ꝑ
ſonaꝝ nō excludit ab eſſentia diuina ſūmā
vnitatē.ſimplicitatē.imenſitatē.eternitateꝫ
incōmutabilitatē.neceſſitatē.⁊ etiā ꝓmitatē
q̄n potiꝰ includit ſummā fecūditatē.chari-
tatē.liberalitatē.eq̄litatē.germanitatē.ꝯfor
mitatē.⁊ inſeꝑabilitatē.q̄ oīa ſana fides ītel
ligit eſſe in beata trinitate. Rō aūt huius
veritatꝭ hec eſt. Quia fides cū ſit ꝓncipium
cultꝰ dei ⁊ fundamētū eius q̄ ſm pietatē eſt
doctrine.dictat de deo eſſe ſentiēdū altiſſi-
me ⁊ pijſſime. Nō aūt ſentirꝫ altiſſime ſi nō
crederet ꝙ deꝰ poſſet ſe ſumme cōmunicare
nō ſentiret pijſſime ſi crederet ꝙ poſſꝫ ⁊ nol
let.⁊ iō vt altiſſime ⁊ pijſſime ſentiat dic̄ deū
ſe ſūme cōmunicare.eternalit̄ habēdo dile
ctū ⁊ ꝯdilectū.ac ꝑ h̄ deū vnū ⁊ trinū. Hu-
ic autē fidei inq̄ntū dictat de deo pijſſime
ſentiēdū eſſe atteſtat̄ tota ſacra ſcriptura.q̄
dꝛ doctrina ſm pietatē.qꝛ deū fatet̄ habere
ꝓlem.quā ſumme diligit.verbū ſibi coeq̄le
qḋ ab eterno genuit.in quo cūcta diſpoſuit
ꝑ qḋ cūcta ꝓduxit ⁊ gubernat.ꝑ qḋ etiā car
nem factū ꝓ ſumma benignitate hominē re
demit p̄cioſiſſimo eiꝰ ſanguine.redemptūq̧
cibauit.ꝑ qḋ etiā in fine mūdi ſummā miſe-
ricordiā impertiēdo ab om̄i miſeria libera-
bit.⁊ ꝑ x̄pm om̄es electi ſint filij ſūmi patrꝭ
in q̄ erit om̄is pietatꝭ ꝯſummatio. ⁊ dei ad
nos.⁊ ecōuerſo. Inq̄ntū aūt fides dictat ḋ
deo ſentiēdū altiſſime. nō tm̄ atteſtat̄ ei ſa-
cra ſcriptura.veꝝ etiā om̄is creatura.iuxta
qḋ dicit Augꝰ.xv.de trini.c.iiij. Neq̧ eni di
uinoꝝ libroꝝ tantūmodo autoritas predi
dicat eſſe deū.ſꝫ oīs q̄ nos circūſtat creatu-
ra.ad quā nos etiā ꝑtinemus vniuerſa ip̄a
rerū natura ꝓclamat habere ſe p̄ſtātiſſimū
cōditorē.q̄ nobis mentē rationēq̧ dedit. q̄
viuētia cū viuentibꝫ.ſenſu p̄dita nō ſentiēti
bus.intelligētia nō intelligētibꝫ.immorta-
lia mortalibꝫ.potētia impotētibꝫ. iuſta iniu
ſtis.ſpecioſa deformibꝫ. bona malis. incor-
ruptibilia corruptibilibꝫ.imutabilia muta-
bilibꝫ.inuiſibilia viſibilibus.incorꝑalia cor

poralib⁹.beata miſeris.ꝓferēda iudicamus ac ꝑ hoc qm̄ reb⁹ creatꝫ creatorē ſine dubitatiōe ꝓponim⁹.oportꝫ vt eū ⁊ ſūme viuere ⁊ cūcta ſentire atq̄ intelligere.mori autē et corrūpi mutariq̄ nō poſſe.nec corp⁹ eſſe ſed ſpūm omnipotētiſſimū.iuſtiſſimū.ſpecioſiſſimū.optimū.beatiſſimūq̄ fateamur. Ecce in his duodecim includunt̄ altiſſime nobilitates eſſentie diuīe. Sꝫ poſt vt ipe oñdit hec duodecim reducūt̄ ad tria.ſ.ad eternitatē.ſapiāꝫ.⁊ beatitudinē.⁊ hec tria ad vnū ſcꝫ ad ſapiam.in qua includūt̄ mens generans.ꝟbū naſcēs.⁊ amor vtrūq̄ nectens. ī quib⁹ fides dictat beatiſſimā ꝯſiſtere trinitatē. Et qm̄ ſūma ſapiētia ponit trinitateꝫ. ponit etiā nihilomin⁹ omēs ꝑus habitas nobiliſſimas ꝯditōes.videlicet vnitatē.ſimplicitatē.⁊ ceteras ſeq̄ntes.neceſſe ē oēs ꝑdictas nobilitates diuini eſſe.ſiml' ſtare cū beatiſſima trinitate. Ca. III

De iſti⁹ fidei intelligentia ſana.

Nisti⁹ aūt fidei intelligētiā ſanā docet doctrina ſacra q̄ in diuinis ſunt due emanationes.tres hypoſtaſes. q̄ttuor relatiōes.q̄nq̄ notiōes .⁊ ex his tm̄ tres ꝓprietates ꝑſonales. Rō aūt ad ꝑdictoꝝ intelligētiā hec eſt.q2 cū ꝑmū ⁊ ſūmuꝫ ꝑncipiū hoc ipo q̄ ꝑmū.ſit ſimpliciſſimū. ⁊ ipo q̄ ſummū.ſit ꝑfectiſſimū. iō ꝑfectiſſime ſe cōmunicat.q2 ꝑfectiſſimū. ⁊ indiuiſioneꝫ omīmodā ſeruat hoc ipo q̄ ſimpliciſſimū. ⁊ iō ſalua vnitate nature ſūt ibi modi emanādi ꝑfecti. Modi aūt emanādi ꝑfecti ſunt duo tm̄.ſcꝫ ꝑ modū nature.⁊ ꝑ modū volūtatis. Prim⁹ eſt generatio. ſecūd⁹ ſpiratio ſiue ꝓceſſio.⁊ iō hi ſunt ibi. Et q2 duab⁹ emanatiōib⁹ ſubſtātificꝭ neceſſe eſt emanare duas hypoſtaſes.neceſſe eſt etiā ponere hypoſtaſim ꝑmo ꝓducētē ab alio nō emanare ne ſit in infinitū abire. ⁊ ideo ſunt ibi tres hypoſtaſes. Et q2 cuilibet emanatiōi reſpōdꝫ duplex habitudo relatiua.iō ſunt ibi quattuor relatiōes.ſ.paternitas.filiatio.ſpiratō ⁊ ꝓceſſio. Et q2 ꝑ has habitudines innoteſcūt nobis diuīe hypoſtaſes.⁊ ꝓter hoc etiā hypoſtaſis illa in q̄ eſt ꝑma ratio ꝑncipiandi innoteſcit nob.q2 nō ꝓducit̄.nā hoc ē nobilitatis in ipa.ideoq̄ ſunt q̄nq̄ notiones ſcꝫ q̄ttuor relatiōes ꝑdicte cū innaſcibilitate. Et q2 quelibet ꝑſonaꝝ vnā habet ꝓprietatē.ꝑ quā ꝑncipaliter innoteſcit. iō tm̄ tres ſunt ꝓprietates ꝑſonales q̄ his noīb⁹ exprimunt̄ ꝓprie ⁊ ꝑncipaliter.ſ.pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpiritus ſanct⁹. Cū eni ꝓpriū ſit ꝑris eſſe innaſcibilē ſiue ingenitū.eſſe ꝑncipiū nō de principio.⁊ eſſe ꝑrem.innaſcibilitas notificat ipꝫ ꝑ modū negatiōis.licet ex ꝯſequēti ꝑ modū poſitiōis.q2 innaſcibilitas in ꝑre ponit fontalē plenitudinē.ꝑncipiūꝫ nō de ꝑncipio.ꝑ modū poſitiōis cū negatōe eſſe patrē ꝑ modū poſitiōis ⁊ habitudinis.ꝓprie cōplere et determinate. Similit̄ cū fili⁹ ſit imago.verbū ⁊ fili⁹.imago noīat illā ꝑſonā vt ſimilitudinē expſſaꝫ.verbū vt ſimilitudinē exꝑſſiuā fili⁹ vt ſil'itudinē hypoſtaticā. Rurſus imago vt ſimilitudinē cōformē. verbū vt ſimilitudinē intellectualē. fili⁹ vt ſimilitudinē cōnaturalē. Per hūc modū cū ꝓpriū ſit ſpūſ ſancti eſſe donū.eſſe nexū ſeu charitatē amborū.eſſe etiā ſpūm ſanctū. donū noīat ipm vt datū volūtariū.charitas ſiue nex⁹ vt datū voluntariū ⁊ ꝑcipuū.ſpūſſanct⁹ vt datuꝫ voluntariū ꝑcipuū ⁊ hypoſtaticū. Hinc eſt q̄ ꝑ hec tria noīa q̄ ſunt pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpiritꝰ ſanct⁹.triū ꝑſonarū ꝓprietates ꝑſonales inſinuant̄. Hec igit̄ tenēda ſunt ad fidei trinitatis intelligentiā ſanā.

Capitulum IIII

De iſtius fidei expreſſione catholica.

Nisti⁹ etiā fidei expreſſionē catholicam tenendū eſt ſm̄ ſacroꝝ doctoꝝ documēta q̄ in diuinis ſūt duo modi ꝑdicādi.ſcꝫ ꝑ modū ſubſtātie ⁊ relatiōis tres modi ſupponēdi.ſ.eſſentie.ꝑſone. notionis.q̄ttuor modi ſignificādi ſubſtantiā.ſ.noīe eſſentie.ſubſtātie.ꝑſone. ⁊ hypoſtaſis. q̄nq̄ modi dicēdi.ſ.quis.qui.que.qđ. etq̄d ⁊ tres modi differēdi.ſ.ſm̄ differentē modū exiſtēdi.ſm̄ differētē modū ſe habēdi.⁊ ſm̄ differentē modū intelligēdi. Ratio autē ad intelligentiā ꝑdictoꝝ hec eſt.quia cū primū ꝑncipiū ſit ꝑfectiſſimū ſimul ⁊ ſimpliciſſimū.omīa q̄ ꝑfectionis ſunt de ipo dicunt̄ ꝓprie ⁊ vere.que autē impfectiōis ſunt. aut nō dicunt̄.aut ſi dicunt̄. ſm̄ aſſumptiōꝫ humane nature dicunt̄.vel trāſſumptiue. Cū igit̄ decē ſint ꝑdicamēta.ſ.ſubſtātia. quantitas.relatio.qualitas.actio paſſio.vbi.qñ.ſitus.⁊ habit⁹.q̄nq̄ vltima ſpectant ꝓprie ad corpalia ſeu mutabilia.ideo nō attribuunt̄ deo niſi trāſſumptiuo modo ⁊ figuratiuo. Alia vero q̄nq̄ ꝑcedentia deo attribuūtur ſm̄ id q̄ ꝯpletionē dicūt.ita tamē q̄ diuinā ſimplicitatē nō impediāt. Omia ḡ h̄ ꝑdicta

predicamēta ſunt idipſum qđ eſt illud de q̄ p̄dicanť. ⁊ ita p cōparationē ad ſubiectū in quo ſunt om̄ia dicunť trāſire in ſubſtātiam relatiōe tamē excepta. q̄ cū duplicē habeat cōparationē. ſ. ad ſubiectū in quo. ⁊ ad terminū ad quē. ꝓmo modo trāſit ne faciat cōpoſitionez. ſꝫ ſecūdo modo manet vt faciat diſtinctionē. Et hinc eſt ꝙ ſubſtātia cōtinet vnitatē. ⁊ relatio multiplicat trinitatē. ⁊ ideo manēt ibi hi tm̄ duo modi p̄dicādi differētes. de quibꝫ talis dať regula. Que dicunť ſm ſubſtantiā. de om̄ibꝫ dicunť ⁊ ſingillatī ⁊ ſimul ⁊ ſingulariter. Que ꝟo ſm relatiōez aut nō de om̄ibꝫ dicunť. aut ſi d̄ pluribꝫ pluraliter. vt relati. diſtincti. ſimiles. equales ꝓpter relationē intrinſecā. Nomē aūt trinitatis ꝯprehēdit vtrūqꝫ. Et qm̄ plures poſſūt eſſe relatiōes in vna pſona. ſicut ſunt pluresꝑſone in vna natura. ideo diſtinctio in notione nō infert diuerſificationē pſone. nec diſtinctio pſone plurificationē nature. ⁊ ꝓpterea nō quicq̄d cōuenit eſſentie. ꝯuenit notioni vel pſone. nec ecōuerſo. ⁊ hinc eſt ꝙ ſunt ibi tres modi ſupponēdi. de quibꝫ talis conſueuit dari regula. Suppoſita eſſentia non ſupponiť notio nec pſona. ⁊ ſuppoſita notiōe nō ſupponiť eſſentia nec pſona. ⁊ ſuppoſita pſona nō ſupponiť eſſentia nec notō. ſicut patet p exēpla. Et quoniā vera diſtinctio eſt i ſuppoſitis ſubſtātie manēte eſſentia vna. idō neceſſe eſt ibi multipliciť ſignificari ſubſtātiam. ſ. vt cōmunicabilē ⁊ incōmunicabilez. Ut cōmunicabilē p moduz abſtractiōis p nomē eſſentie ⁊ p modū cōcretionis p nom̄ ſubſtātie. Ut incōmunicabilē vero vl' vt diſtinguibilē p nomē hypoſtaſis. vel vt diſtinctam p nomē pſone. Uel aliter ſcꝫ. vel vt diſtinctā qualitercūqꝫ. ⁊ ſic hypoſtaſis. vel notabiliter ⁊ pfecte. ⁊ ſic pſona. Exēpla hoꝝ q̄tuor ſunt in creatura. humanitaſ. homo. aliquis homo. petrꝰ. Primū eſſentiā. ſecundū ſubſtantiā. tertiū hypoſtaſim. quartū perſonam dicit. Et qꝛ in pſona que diſtinguitur nō ſolū eſt ꝯſiderare eū q̄ diſtinguiť. ſꝫ illud quo diſtinguiť. ⁊ hoc eſt ꝓprietas ſiue notio ideo neceſſe eſt ꝙ in diuinis ſint q̄nqꝫ modi dicēdi pariter ⁊ querēdi. ſ. quis ratōe pſone qui ratiōe hypoſtaſis. quia dicit ſuppoſituz ſubſtātie indiſtincte. que rōne notionis. qđ rōe ſubſtātie. quid ſiue q̄ ratiōe eſſentie. Et quoniā om̄s hi modi in vnitate eſſentie radicanť. qꝛ quicq̄d eſt in deo. eſt ipſe deꝰ vnꝰ ⁊ ſolus. ideo ñ ponūt ibi differentiā nec ſm eſſentiā. nec ſm eſſe. ⁊ ꝓpterea ſūt ibi tm̄ tres modi differendi. ſcꝫ ſm modos eſſendi ſiue emanādi. ſicut differt pſona a pſona. ſcđm modos ſe habēdi. ſicut differt pſona ⁊ eſſentia. quia vna pſona ad alterā referť. ⁊ idō diſtinguiť. eſſentia vero nō referť ad alteram. ⁊ ideo nō diſtinguiť. ſm modos etiā intelligendi. ſicut differt vna ꝓprietas ſubalis ab altera. vt bonitas ⁊ ſapiētia. Prima differētia eſt pfectiſſima ⁊ ſumma. q̄ poſſit reperiri in diuinis. Eſt eni in ſuppoſitis ita ꝙ vnum nō diciť de altero. Secūda differētia eſt minor. quia eſt in attributis. licet em̄ vnū poſſit dici de altero. vt pſona de eſſentia. aliq̄d tamē diciť de vno qđ nō de altero. vt perſona diſtinguiť ⁊ referť. eſſentia vero nō. Tertia vero differētia minima eſt. qꝛ eſt in ꝯnotatis. licet em̄ vnū de altero dicať ad inuicē ⁊ idē poſſit dici de vtriſqꝫ. nō tamē idem cōnotať vtrobiqꝫ. nec p idē intelligi dať vtrūqꝫ. Ex primo modo differēdi oritur pluralitas pſonaꝝ. ex ſecūdo modo pluralitas predicationū ſubſtantialiū ⁊ relatiuarū. ex tertio pluralitas ꝓprietatū eſſentialiū ⁊ notionum. ſiue ab eterno ſiue ex tpe. ſiue ꝓprie ſiue trāſſumptiue. ſiue cōmuniter ſiue appropriate. Dictoꝝ exēpla manifeſta ſunt. His intellectis claret ſatis. ⁊ q̄d ſentiendū. ⁊ qualiter loq̄ndū ſit d̄ ſūma trinitate diuiaꝝ pſonaꝝ.

Capitulum V

De vnitate diuine nature in multiformitate apparitionum.

Secūdo aūt de pluralitate apparitionum docet diuina doctrina hoc eē tenendū. Cū deꝰ ſit incircūſcriptibilis. inuiſibilis ⁊ incōmutabilis. nihilominꝰ tamē habitat in ſanctiſ viris ſpecialiter. apparuit patriarchis ⁊ ꝓphetis. deſcēdit de celis. miſit etiā filiū ⁊ ſpūmſanctū ad ſalutem humani generiſ. Et licet in deo ſint indiuiſa. natura virtꝰ ⁊ opatio trinitatiſ. miſſio tamen vel appitio vnīꝰ pſone nō eſt miſſio vel apparitio alterīꝰ. Licet etiā ſit ibi ſūma eq̄litas. ſoliꝰ tamen eſt patris mittere ⁊ nō mitti ſpūſſancti eſt tantūmodo mitti reſpectu diuinaꝝ pſonaꝝ. niſi forte dicať mittere hominem aſſumptū. filij aūt eſt mittere ⁊ mitti. ſicut ex ſcripturis poteſt colligi. Intelligētia aūt ⁊ ratio p̄dictoꝝ hec eſt. Quia licet ꝑmū principiū ſit immēſum ⁊ incircūſcriptibile. ſit incorporeū ⁊ inuiſibile. ſit eternum ⁊

ſincõmutabile.ꝓncipiũ tamẽ eſt reꝝ ſpiritu/
aliũ ⁊ corꝑaliũ naturaliũ ⁊ gratuitarũ. ac ꝑ
hoc rerũ etiã mutabiliũ.ſenſibiliũ ⁊ circum
ſcriptaꝝ.ꝑ quas licet ipe ſit immutabil᷑. in/
ſenſibilis.incircũſcriptibilis. ſeipm̃ reddit
manifeſtũ ⁊ notũ. Reddit aũt ſe manifeſtũ
⁊ notũ generalit᷑ ꝑ vniuerſitatẽ ſuoꝝ effectu
um ab ipo emanãtiũ.in qb⁹ d᷑ eſſe ꝑ eſſen/
tiam.potẽtiã.⁊ pſentiã. qđ ſe extẽdit ad om
nia creata. Reddit etiã ſe ſpẽaliter notũ per
aliqs effect⁹ qui in ipm̃ ſpẽaliter ducũt .ra/
tione qꝝ d᷑ habitare.apparere. deſcendere.
mitti ⁊ mittere. Habitare nãqꝫ dicit effectũ
ſpũalem ⁊ ſpẽalẽ cũ acceptatiõe.ſic̃ eſt effect⁹
grẽ gratũ faciẽtis.q̃ eſt deiformis ⁊ in deũ
reducit.⁊ deũ facit nos habere ⁊ hrĩ a nob.
ac ꝑ hoc ⁊ inhabitare in nobis. Et q᷑ grẽ ef
fectus cõmunis ẽ omĩb⁹ pſonis. iõ vna pſo
na nõ habitat ſine alia.imo ſimul tota trini
tas. Apparere vo dicit effectũ ſenſibilẽ cum
expſſa ſignificatiõe.ſicut ſpũſanct⁹ apparu/
it in colũba. Et qm̃ ſic pſone diuine diſtin/
cte ſunt.ſic diſtincte ſignificari pñt. ⁊ ſignis
⁊ noĩb⁹.ideo q̃libet pſona põt ꝑ ſe apparere ⁊
apparitio poteſt oĩb⁹ cõpetere.ſiue inſimul.
ſiue cuilibet pſone ꝑ ſe. Vñ ꝙ ſpũſanctus
d᷑ in linguis igneis ⁊ colũba apparuiſſe. h̅
nõ eſt ꝓpter nouũ vinculũ vel effectũ ſpecia
lẽ.ſꝫ ꝓpter vnionẽ q̃ eſt inter ſignũ ⁊ ſignatũ
ſibi ſpẽaliter ⁊ mõ ⁊ origine deputatũ. De/
ſcẽdere autẽ dic̃ vtrũlibet effectuũ p̃dictoꝝ
cũ inchoatiõe.de⁹ eĩ beatiſſimis angelis ſꝑ
eſt p̃ſens in celis.q᷑ in eis ſꝑ habitat ⁊ appa
ret. Peccatorib⁹ autẽ in terris eſt mõ vt ab/
ſens.⁊ q̃ntũ ad grãm ⁊ q̃ntũ ad noticiã. iõ
cũ incipit apparere vel inhabitare.de pſente
celis ⁊ quaſi abſente nob̄ fit p̃ſens terris.et
ideo licet in ſe nõ mutet᷑ tñ d᷑ deſcẽdere no
bis. Mitti vo dicit effect⁹ p̃dictos cũ eter/
na ꝓductiõe. Tũc eñ pater mittit filiũ. cũ
faciẽdo eũ nobis p̃ſentẽ ꝑ noticiã vel grati
am inſinuat ꝙ ab ipo ꝓcedit. Et q᷑ pater a
nullo ꝓcedit.iõ nuſqꝫ dicit᷑ mitti. Quia vo
fili⁹ ⁊ ꝓducit ⁊ ꝓducit᷑. ideo mittit ⁊ mittit᷑.
Quia vo ſpũſanct⁹ eternaliter ꝓducit᷑.ſꝫ ñ
ꝓducit niſi ex tꝑe.ideo ipi⁹ eſt ꝓprie mitti ⁊ ñ
mittere niſi reſpectu creature. Ex quo appa
ret ꝙ he ſunt ip̃proprie ⁊ exponẽde. ſpũſſcũs
mittit ſe.ſpũſanct⁹ mittit filiũ. fili⁹ mittit ſe
ipm̃.niſi intelligat᷑ inq̃ntũ eſt de vgine nat⁹
Patet etiã quare mittere ⁊ mitti nõ cõpetit
omĩb⁹.q᷑ licet dicat effectũ in creatura. dic̃

tamẽ relationẽ intrinſecã.ita ꝙ mittere dic̃
auctoritatẽ.mitti ſubauctoritatẽ rationẽ ꝓ/
ductionis eterne interi⁹ importare.

Capitulum VI

De vnitate diuine nature in multiplici/
tate appropriatoꝝ

Tertio vo de pluralitate approp̃ato/
rũ hoc docet ſacra ſcriptura eſſe te/
nendũ.ꝙ licet omĩa eſſentialia omĩ
bus pſonis eq̃liter ⁊ indifferẽter ↄueniant
tamẽ patri d᷑ approp̃ari vnitas. filio vitas
ſpũiſancto bonitas. Et iuxta hãc ſumit᷑ ſe/
cũda approp̃atio hilarij.ſ.eternitas ĩ patre.
ſpẽs in imagine.⁊ vſus in munere. Et iuxta
hãc ſumit᷑ tertia ſ.in patre ratio ꝓncipiãdi.
in filio ratio exẽplãdi.in ſpũſancto ratio fi/
niẽdi. Et iuxta hãc ſumit᷑ quarta.ſ. omĩpo/
tẽtia patri,omĩſciẽtia filio.volũtas ſeu beni
uolẽtia ſpũiſancto. Hec aũt dicunt᷑ approp̃
ari.nõ q᷑ fiãt ꝓpria.cũ ſemꝑ ſint cõia ſꝫ q᷑ du
cunt ad intelligẽtiã ⁊ noticiã ꝓprioꝝ.ſcꝫ triũ
pſonaꝝ. Intelligẽtia aũt ⁊ rõ p̃dictoꝝ h̅
eſt. Quia eni ꝓmũ ꝓncipiũ eſt nobiliſſimũ ⁊
pfectiſſimũ.ideo ↄditiões entiſ nobiliſſime
⁊ generaliſſime in eo repiũt᷑ in ſummo. He
aũt ſũt vnũ veꝝ bonũ.que nõ ↄtrahũt ens
ſm̃ ſuppoſita.ſꝫ ſm̃ rationẽ. Nã vnũ nomi/
nat ens vt ↄnumerabile.⁊ hoc habet ꝑ indi
uiſionẽ ſui in ſe.veꝝ ſm̃ ꝙ cognoſcibile. et h̅
habet ꝑ indiuiſionẽ ſui a ꝓpria ſpecie.bonũ
ſm̃ ꝙ cõmunicabile.⁊ hoc habet ꝑ indiuiſi/
onẽ ſui a ꝓpria opatiõe. Et q᷑ hec triplex idi
uiſio ſe habet ſm̃ ordinẽ q̃ntũ ad rõnem in/
telligẽdi.ita ꝙ veꝝ p̃ſupponit vnũ.⁊ bonũ p̃
ſupponit veꝝ ⁊ vnũ.hinc eſt ꝙ hec attribuũ
tur ꝓmo ꝓncipio in ſũmo . q᷑ pfecta ⁊ gene/
ralia.⁊ approp̃ant᷑ trib⁹ pſonis. q᷑ ordinata
⁊ ideo ſũme vnũ patri qui ẽ origo pſonarũ.
ſumme veꝝ filio q̃ eſt a patre vt verbũ.ſum
me bonũ ſpũiſancto q̃ ẽ ab vtroqꝫ vt amor
⁊ donũ. Et q᷑ ſumme vnũ.eſt ſũme primũ
q᷑ caret omĩ inceptiõe.⁊ q᷑ ſumme verũ.eſt
ſumme eq̃le ⁊ pulcrũ.⁊ q᷑ ſumme bonũ. eſt
ſumme vtile ⁊ ꝓficuũ. Hinc orit᷑ ſecũda ap/
propriatio Hilarij.q̃ eſt eternitas in patre.
quia nõ habꝫ principiũ.ſed eſt omĩno ꝓmũ
ſpecies in imagine.id eſt . in vbo. q᷑ ſumme
pulcrũ.vſus in munere id eſt.in ſpirituſan/
cto.q᷑ ſumme ꝓficuũ ⁊ cõmunicatiuũ. Do
ꝑ alia verba ſic inſinuat Auguſtin⁹. In pa/
tre vnitas.ĩ filio equalitas.in ſpirituſancto
vnitatis equalitatiſqꝫ ↄcordia. Rurſus q̃s

ſumme vnū ⁊ primū tenet ratione principi
andi ⁊ originādi. q̄ ſumme pulcrū ⁊ ſpecio/
ſum tenet ratione exprimēdi ⁊ exēplandi. q̄
ſumme proficuū ⁊ bonū tenet rationē finiē
di. quia bonū ⁊ finis idē. Hinc orit̄ tertia ra
tio appropriādi efficientiā patri. exemplari/
tatē filio. finalitatē ſpirituiſancto. Rurſus
quia a pmo ⁊ ſummo pncipio fluit omē poſ
ſe. a primo ⁊ ſummo exēplari fluit omē ſcire
⁊ ad ſummū finē tendit omē velle. ideo neceſ
ſe primū eſſe omnipotētiſſimū. omniſapiē/
tiſſimū ⁊ beniuolentiſſimū. Unitas aūt pri
ma ⁊ ſumma rediēs ſupra ſeipam reditōne
cōpleta ⁊ perfecta eſt omnipotētiſſima. ſic ⁊
veritas ſapiētiſſima. ⁊ bonitas beniuolen/
tiſſima. ⁊ hec approprianṫ. quia ordinē inſi/
nuant. Uolūtas eni dat pintelligere cogni
tionem. ⁊ volūtas ⁊ cognitio pſupponūt po
tentiā ⁊ virtutē. quia poſſe ſcire eſt aliquid
poſſe. Ex his apparet que ſint appropata. et
quib⁹. ⁊ qua de cauſa. Hec tamē vltima. ſcꝫ
potētia ⁊ ſapiētia ⁊ volūtas ſunt potiſſime
illa. ex quib⁹ in ſcripturiſ laudat̄ trinitas ſū/
ma. Et ideo de his aliquid dicendū eſt bre
uiter ⁊ ſummatim.

Capitulū VII
De omnipotentia dei

T Sitūr de omīpotētia dei ſm doctri
nam ſacrā hec tenēda ſunt. videlicet
q̄ deus eſt omnipotēs. ita tamen q̄
ei nō attribuunt̄ act⁹ culpabiles. vtpote mē
tiri ⁊ male velle. nec act⁹ penales. vt metue/
re ⁊ dolere. nec act⁹ corporales ſiue materia
les. vt dormire ⁊ ambulare. niſi forte tranſ/
ſumptiue. nec act⁹ incōuenietes. vtpote poſ
ſe facere maiorē ſe. vel aliū deū ſibi equalem
vel infinitū actu. ⁊ cōſimilia. quia vt dic̄ anſ
elm⁹. qōlibet incōueniēs etiā minimū apō
deū eſt impoſſibile. Licet aūt hoc nō poſſit
eſt tamē omīpotēs vere ⁊ ꝓpe ei perfecte
Intelligētia aūt ⁊ ratio predictoꝝ hec ē.
Quia primū pncipiū eſt potēs potētia. que
eſt potētia ſimpliciter. ⁊ ideo diſtributio ad
dita ei. diſtribuit ꝑ his q̄ poſſe eſt poſſe ſim
pliciter Hec autē ſunt que egrediunt̄ a po
tentia cōpleta ⁊ ordinata. Potentiā aūt cō/
pletā dico que nō poteſt deficere. nec poteſt
ſuccūbere. nec poteſt indigere. Potētia aūt
incōpleta in peccādo deficit. in patiēdo ſuc
cumbit. in corꝑalibus actionib⁹ indigenti/
am includit. Diuina aūt potētia quia ē po/
tentia ſūma ⁊ ꝑfectiſſima. ideo nec eſt de ni
hilo. nec eſt ſub aliquo. nec eget aliquo alio
ac ꝑ hoc nec culpabilia. nec penalia. nec ma
terialia poteſt. ⁊ hoc q̄ omīpotēs eſt poten
tia cōpleta. Potentiā aūt ordinatā cōtingit
tripliciter dici. vl' ſm actū. vel ſm aptitudi/
nem ex ꝑte creature. vl' ſm aptitudinē ex ꝑ/
te ſol⁹ virtutis increate. Qō poſſibile ē po
tentie pmo modo dicte. eſt nō tm̄ poſſibile.
ſed etiā actuale. Quod ſecūdo modo ⁊ non
pmo eſt poſſibile ſimpliciter. licet nō actua
le. Qō autē tertio modo ⁊ nō primo modo
vel ſecūdo. eſt poſſibile deo. ſed impoſſibile
creature. Qō autē nullo pdictorū modorū
eſt poſſibile. ſicut illud qō directe repugnat
ordini ſm ratiōes ⁊ cauſas primordiales ⁊
eternas. ſimpliciter eſt impoſſibile. ſic q̄ de
us faciat aliqō actu infinitū q̄ ſimul faciat
aliquid eſſe. ⁊ nullo modo eē. q̄ faciat id qō
fuit nō fuiſſe. ⁊ cetera talia. que poſſe eſt con
tra ordinē ⁊ cōplementū diuine potētie. Ex
his patet reſpectu quorū eſt diuina poten/
tia. Patet etiā que debēt dici ſimplicit̄ poſ/
ſibilia. ⁊ que ſimpliciter impoſſibilia. ⁊ q̄ ali
quorū impoſſibilitas ſimul ſtet cū vera om
nipotētia.

Ca. VIII
De dei ſapientia. predeſtinatōe ⁊ pſciētia

D E ſapiētia vero dei hec tenēda ſunt
ſcꝫ q̄ ipa diuina ſapiētia limpidiſſi/
me cognoſcit omīa. bona et mala. p
terita pſentia ⁊ futura. actualia. ⁊ potētialia
ac ꝑ hoc incomphenſibilia nobis ⁊ infinita
ita tamē q̄ ipa in ſe nullo modo diuerſifica/
tur. licet diuerſa nomia ſortiat̄. Inquātum
eni eſt cognoſcitiua omniū poſſibiliū dicit̄
ſciētia ſiue cognitio. Inquantū eſt cognoſci
tiua omniū q̄ in vniuerſo fiunt dicitur viſio
Inquantū eſt cognoſcitiua omniū que be/
ne fiūt dicit̄ approbatio. Inq̄ntū eſt cogno
ſcitiua eorū que futura ſunt dicit̄ pſciētia ſi
ue preuiſio. Inquantū eſt cognoſcitiua eo/
rum que ab ipo deo fiēda ſunt dicit̄ diſpo/
ſitio. Inquantū eſt cognoſcitiua eorū que
pmianda ſunt dicit̄ pdeſtinatio. Inquātū
vero eſt ꝯgnoſcitiua eoꝝ que damnāda ſūt
dicit̄ reprobatio. Et quia ipa nō tm̄ eſt co/
gnoſcitiua ſed eſt etiā ratio cognoſcēdi om/
nia. ideo inquantū eſt ratio cognoſcēdi om
nia cognita dicit̄ lux. Inq̄ntū ratio cogno/
ſcendi viſa ⁊ approbata dicit̄ ſpeculū. Inq̄n
tum eſt ratio cognoſcēdi puiſa ⁊ diſpoſita.
dicit̄ exemplar. Inquantū eſt ratio cogno/
ſcēdi pdeſtinata ⁊ reprobata. dicit̄ liber vite

Eſt igitur liber vite reſpectu rerū vt redeū/
tium. exemplar vt exeuntiū. ſpeculū vt eun
tium. Lux vero reſpectu omniū. Ad exem/
plar autē ſpectat ydea. verbū. ars. et ratio.
Idea ſm actū ꝓuidendi. Verbū ſm actuz
ꝓponēdi. Ars ſm actū ꝓſequendi. Ratō ſm
actū ꝑficiendi. quia ſupaddit intentionē fi/
nis. Quia ꝟo hec oīa vnū ſunt in deo. iō
frequēter accipit vnum ꝓ alio. Et licet diui
na ſapiētia ratiōe diuerſitatis ſcitoꝝ ⁊ ꝯno
tatoꝝ diuerſa ſortiatꝛ vocabula. nō tamē di/
uerſificatur ſm ratione intrinſecā. Cogno
ſcit eni cōtingentiā infallibiliter. mutabilia
immutabiliter. futura p̄ſentialiter. tempalia
eternaliter. depēdentia indepēdenter. crea
ta increate. alia a ſe. in ſe. ⁊ ꝑ ſe. ⁊ cum infalli/
biliter ꝯtingētia cognoſcat. ſimul ſtat liber
tas ⁊ vertibilitas volūtatis cū p̄deſtinatio
ne ⁊ p̄ſcientia. Intelligētia autē ⁊ ratio p̄
dictoꝝ hec eſt. Quoniā ṗmū ṗncipium hoc
ipō ꝙ primū eſt ⁊ ſummū. cognitionē habz
ſimul ſimpliciſſimā ⁊ ꝑfectiſſimā. Quia ꝑfe
ctiſſimā idō cognoſcit oīa diſtinctiſſime
ſub oībꝰ cōditionibꝰ quas res habēt vel
habere poſſunt. ⁊ ꝓpterea futura ſcit eſſe fu/
tura. ⁊ p̄ſentia p̄ſentia. ⁊ bona ſcit approban
da. mala reprobāda. Hinc ē ꝙ diuerſa ſor/
titur vocabula ſm ꝙ dictū eſt ſupra. Sed
quia ſimul ſtat ꝑfectio ſapiētie cū ſūma ſim
plicitate. hinc eſt ꝙ oīa alia a ſe cognoſcit
in ſe ⁊ ꝑ ſe. Ex quo ſequitꝛ ſecundū ꝙ creata
cognoſcit increate. Ex quo ſequitꝛ tertiū. ꝙ
dependētia cognoſcit indepēdēter. Ex quo
oritur quartū ꝙ tempalia cognoſcit eterna
liter. Ex quo ſequitꝛ q̇ntū ꝙ futura cogno/
ſcit p̄ſentialiter. Ex quo oritꝛ ſextū ꝙ muta/
bilia cognoſcit imutabiliter. Ex quo ſequi
tur ſeptimū ꝙ cōtingētia cognoſcit infalli/
biliter. ⁊ ita cōtingentia manētia cōtingētia
ſunt diuine ſapiētie ꝓrſus infallibilia. tā in
cōtingentibꝰ que ſubiacēt nature ꝗ̃ʒ liberta
ti volūtatis humane. Unde q̇ vult hoc ve/
rū intelligere quō ſimul ſtet libertas volū/
tatis create cū infallibilitate p̄deſtinatiōis
eterne. reſoluēdo ab hoc vltimo ꝓcedat per
illos ſeptē gradꝰ vſqʒ ad primū. quod ṗmū
ṗncipiū ꝑfectiſſime cognoſcit oīa ꝑ ſeipm
quod eſt veꝝ certiſſimū. ex quo cetera p̄di/
cta ratiocinādo infallibiliter cōcludūtꝛ. Si
cut autē diuine cognitiōis certitudo ſimul
ſtat cum cōtingētia reꝝ cognitaꝝ quia ſimꝉ
eſt ſimpliciſſima ⁊ ꝑfectiſſima diuina ſapiē/
tia. ſic vnitas ſimul ſtat cum multiformita/
te rationū ⁊ idearū ex eadē cauſa. Quia eni
perfectiſſima eſt. ideo diſtinctiſſime ⁊ perfe
ctiſſime cognoſcit vniuerſa ⁊ ſingula. et illa
oīa diſtinctiſſime ⁊ ꝑfectiſſime rep̄ſentat.
⁊ ideo ſinguloꝝ dicitꝛ habere ratiōes et ide/
as tāqʒ rerū ſimilitudines perfectiſſime ex/
preſſiuas. Quia vero ſimpliciſſima eſt. ideo
oēs ſimilitudines ille ſunt vnum in ipſa.
Unde ſicut deꝰ vna virtute oīa producit
ex tempe. ſm omnimodā rerū integritatez.
ſic vna virtute oīa exprimit ſempiternali
ter. Et ſicut vna eſt in deo altiſſimo opera/
tio actiua ſm rem. dicuntꝛ tamē plures reꝝ
productiōes ratiōe pluralitatis producto
rū. ſic vna eſt veritas vniꝰ actus intelligen/
tie in deo. dicuntꝛ tamē plures ſimilitudies
idee ⁊ ratiōes ratiōe pluralitatis ideatoruz
vel exiſtentiū. vel futuroꝝ vel poſſibilium.
He autē ratiōes vel idee licet ſint vna veri
tas ⁊ lux in eſſentia. nō tamen dicūtꝛ eē vna
ratio vel idea. Ratio em̄ vel idea dicitꝛ vt ad
alterū ſm rationē intelligendi. Nomiat em̄
ſimilitudinē cogniti. que realiter tenet ſe ex
parte dei. licet ſm rationē intelligendi dice/
re videatꝛ aliquid ex parte ideati. Si autez
huiꝰ ſimile in creatura requiratꝛ. dicenduz
ꝙ hoc eſt ipſiꝰ exemplaris ꝓpriū. quia ſic di/
ctum eſt. ſimul eſt ſimplex ⁊ infinitū ⁊ perfe
ctiſſimū. quo p̄intellecto cetera cōſequēter
innoteſcūt. Quia em̄ exemplar illud ē ſim/
pliciſſimū ⁊ ꝑfectiſſimū. ideo actus purus.
Quia vero infinitū ⁊ immēſum. ideo extra
omne genꝰ. Et hinc eſt ꝙ exiſtens vnū. pōt
eſſe ſimilitudo expreſſiua multoꝝ.

Capitulum IX

De voluntate dei ⁊ prouidentia

De volūtate dei hec tenenda ſunt.
ꝙ ipſa ſic eſt recta ꝙ nullo mō poſ/
ſit obliquari. ſic eſt efficax. vt nullo
modo poſſit impediri. ſic eſt vna vt tñ mul/
tiformiter habeat ſignificari. Significatur
enim diuina volūtas que eſt voluntas be/
neplaciti per voluntatē ſigni ſm quinqʒ dif
ferentias ſignorū. que ſunt p̄ceptio. prohi/
bitio. conſiliū. impletio. ꝑmiſſio. ſm que di/
ſponuntꝛ a volūtate beneplaciti quecūqʒ in
vniuerſo fiunt. Eſt em̄ volūtas dei prima ⁊
ſumma cauſa omniū ſpecierū ⁊ motionum.
Nihil eni fit viſibile aut intelligibile in iſta
totius creature ampliſſima quadā vniuer/
ſaqʒ republica. quod nō d̄ illa imperiali au/

la ſummi impatoris aut iubeatur. aut permit
tatur ſm ineffabilē iuſticiā premiorum atq̄
penarū. retributionū ⁊ gratiarū. Et q̄a iſta
volūtas ratiōe regulata dicitur prouidentia.
hinc eſt ꝙ oīa que in vniuerſo fiūt. agunt
⁊ regunt diuina ꝓuidentia. que ꝑ omnia eſt
irrephenſibilis. que nihil p̄cipit. prohibet.
vel ꝯſulit niſi iuſte. nihil agit niſi bene. nihil
permittit iniuſte. Intelligētia aūt ⁊ ratio
predictorum hec eſt. Primū principiū cum ſit
ſumme nobile. ⁊ volūtatem habet. et nobi-
li modo habet. Cū igitur volūtas de ſe di-
cat illud ſm ꝙ in agentibꝰ a propoſito attē-
ditur regula rectitudinis ⁊ efficacia opera-
tionis neceſſe eſt ꝙ volūtas in deo ſit rectiſ-
ſima ⁊ efficaciſſima. Ideo autem rectiſſima.
quia idē eſt in deo voluntas ⁊ veritas. Vō
efficaciſſima. quia idē prorſus in deo eſt vo-
luntas ⁊ virtus ſiue poteſtas. Et quia non
poteſt diuina volūtas carere veritate. ideo
non tm̄ eſt recta. verū etiā regula rectitudi-
nis. Quia vero nullo modo poteſt carere v̄-
tute. ideo nō tm̄ eſt efficax. verū etiā fons et
origo totiꝰ efficacie. ita vt nihil ſine illa poſ-
ſit effici. nihil contra illam poſſit fieri. nihil
etiā ſit a quo valeat impediri. Et quia rectiſ-
ſima eſt. nullus poteſt eſſe rectus niſi cōfor-
metur ei. Nullus aūt poteſt ei cōformari ni-
ſi voluntas illa innoteſcat ſibi. Oportuit er-
go voluntatē diuinā vt regulā rectitudinis
notificari nobis. Rectitudo autē quedā eſt
neceſſitatis. ⁊ hec eſt in faciēdo bonū neceſ-
ſarium. ⁊ declinādo malum. Quedā aūt eſt
perfectiōis. ⁊ hec eſt in ſupererogādo vltra
debitum. ⁊ ſm hoc innoteſcit nobis per tri-
plex ſignū. ſcꝫ preceptionē. prohibitionem.
⁊ conſiliū. quod quidē ſignificat diuinū be-
neplacitū acceptare tāq̄ iuſtū quod fit ſm
diuinū preceptū. quod declinat ſm diuinā
prohibitionē. ⁊ adimplet ſm diuinū cōſili-
um. Signa vero hec infallibilia ſigna ſunt
diuine volūtatis. vt eſt regula rectitudinis
Rurſus quia efficaciſſima eſt. nullo mo-
do poteſt aliquis aliquid efficere niſi ipſa co-
operante ⁊ coefficiēte. nullꝰ deficere vł pec-
care poteſt niſi ipſa iuſte dſerēte. Et ſm hoc
duo ſunt ſigna eius. ſcꝫ impletio. quod ē ſi-
gnum volūtatis vt efficiētis. ⁊ permiſſio qd
eſt ſignū voluntatis iuſte deſerētis. Iuſte
aūt deſerit. quia iuſtū eſt vt ſic amminiſtret
res quas cōdidit. vt nō infringat leges q̄s
indidit. ⁊ ſic cooperetur rebus quas creauit,

vt tamen eas agere ꝓprios motus ſinat. Et
ideo ſi liberū arbitriū ad vtrūq̄ vertibile d̄
lege nature in malū dimittat cadere. h̄ non
permittit niſi iuſte. Rurſus ⁊ ſi per grati-
am preueniat ⁊ ſuſtētet nulli iniuriam facit
ideo nō agit iniuſte. nec omino iuſte ſm ex-
igentiam meritorū. quia merita ad hoc nō
ſufficiunt. ſed gratis ⁊ miſericorditer et qd-
ammodo iuſte quantū eſt ex cōdecentia bo-
nitatis ſue. Cū ergo dānat ⁊ reprobat. ope-
ratur ſm iuſticiā. Quādo vero predeſtinat
ſm gratiā ⁊ miſericordiā que non excludit
iuſticiā. Quia ergo oēs ſm ꝙ de maſſa ꝑ-
ditionis erant debebāt damnari. ideo plu-
res reprobātur q̄ eligant. vt oſtendat ꝙ ſal-
uatio eſt ſm gratiā ſpecialē. ſed dānatio ſm
iuſticiā cōmunem. Nullꝰ ergo poteſt ꝯque-
ri de diuina voluntate. quia omnia agit re-
ctiſſime. imo in omnibꝰ debemꝰ gratias age-
re. ⁊ honorificare regimen diuine prouidē-
tie. Si quis autē querat. Quare magꝭ vni
peccatori gratiā largiatur q̄ alteri. h̄ opor-
tet ſilentiū imponere humane loquacitati.
⁊ exclamare cū apoſtolo. O altitudo diuiti-
arum ſapiētie ⁊ ſciētie dei. q̄ incomp̄henſi-
bilia ſunt iudicia eius. ⁊ inueſtigabiles vie
eius. Quis enim cognouit ſenſum domini
aut quis eius cōſiliarius fuit. aut quis pri-
or dedit illi ⁊ retribuetur ei. Quoniā ex ipſo
⁊ per ipm ⁊ in ipſo ſunt omnia. Ipſi gloria
in ſecula ſeculorum Amen.

Finit pars p̄ma

Incipit ꝑs ſecunda de creatura mundi.

Capitulum I

De productione mundi totalis

His ſummatim
preintellectis de trinitate dei.
dicenda ſunt aliqua de creatu-
ra mundi. Circa quā hec te-
nenda ſunt in ſumma. videlicꝫ
ꝙ vniuerſitas machine mundialis produ-
cta eſt in eſſe ex tempe. ⁊ de nihilo. ab vno p̄-
mo principio ſolo ⁊ ſummo. cuius potentia
licet ſit immenſa. diſpoſuit tamen omnia in
certo pondere. numero. ⁊ menſura. Hec ge-
neraliter intelligenda ſunt circa rerū pro-
ductionē. ex quibus ⁊ veritas colligitur. et
error repudiatur. Per hoc enī ꝙ dr̄ ex tpe.
excludit error ponētiū mundū eſſe eternū.

Per hoc q̄ dicit̄ d̄ nihilo.excludit̄ error po
nentiū eternitatē circa ꝑncipium materiale
Per hoc q̄ dicit̄ ab vno ꝑncipio.excluditur
error manicheoꝝ ponentiū pluralitatē ꝑn
cipioꝝ. Per hoc q̄ dicit̄ ſolo ⁊ ſūmo. exclu/
ditur error ponentiū deū ꝓduxiſſe inferio/
res creaturas ꝑ miniſteriū intelligētiaruꝫ.
Per hoc q̄ addit̄ in certo pōdere numero ⁊
mēſura.oſtēdit̄ q̄ creatura eſt effect⁹ trinita
tis creātis ſub triplici genere cauſalitatis.
Efficiētis.a q̄ eſt in creatura vnitas.mod⁹.
⁊ mēſura. Exēplaris.a q̄ eſt in creatura veri
tas.ſpecies.⁊ numer⁹. Finalis. a q̄ eſt in cre
atura bonitas.ordo.⁊ pōd⁹. Que quidē re/
periunt̄ in oīb⁹ creaturis tāq̄ꝫ veſtigiū crea
toris.ſiue corꝑalib⁹ ſiue ſpūalib⁹.ſiue ex vtriſ
q̄ꝫ cōpoſitis. Ratio aūt ad intelligētiā p̄/
dictoꝝ hec eſt.q2 ad hoc q̄ ſit ordo ꝑfectus ⁊
ſtat⁹ in reb⁹.neceſſe eſt q̄ oīa reducant̄ ad
vnū principiū.quod q̄dē ſit ꝑmū vt det cete
ris ſtatū.⁊ ꝑfectiſſimū vt det ceteris oīb⁹
cōplemētum. Quoniā igit̄ ꝑmū ꝑncipiū in
quo eſt ſtat⁹ nō poteſt eē niſi vnū ſolū.ſi mū
dum ꝓducit.cū nō poſſit ip̄m ꝓducere d̄ ſe/
ipſo.neceſſe eſt q̄ ꝓducat ip̄m ex nihilo. Et
quia ꝓductio ex nihilo ponit eſſe poſt nō eſ/
ſe ex parte ꝓducti.⁊ immēſitatē in virtute ꝓ
ducēte ex parte principij.cū hoc ſit ſoli⁹ dei
neceſſe eſt q̄ creatura mūdi ſit ꝓducta ex tē/
pore.ab ip̄a virtute immēſa agēte ꝑ ſe ⁊ im/
mediate. Rurſus quoniā ꝑncipiū perfe/
ctiſſimū.a quo manat ꝑfectio vniuerſoruꝫ.
neceſſe eſt agere a ſe.⁊ ſm ſe ⁊ ꝓpter ſe. et q̇a
nullo in agēdo indiget extra ſe.neceſſe eſt q̄
habeat intētionē triplicis cauſe reſpectu cu
iuſlibet creature.ſcꝫ efficientis .exēplaris.⁊
finalis. Neceſſe eſt etiā omnē creaturā ſm
hāc triplicē habitudinē cōparari ad cauſaꝫ
primam . Omnis enim creatura conſtitu/
itur in eſſe ab efficiēte ⁊ ꝯformat̄ ad exēplar
⁊ ordinat̄ ad finē.ac ꝑ hoc eſt vna.vera.bo/
na.modificata.ſpecioſa.ordinata.mēſurata
diſcreta.⁊ ponderata.eſt eīm pōdus inclina
tio ordinatiua. Et hec quidē generalit̄ di/
cta ſunt de oīi creatura ſiue corporea ſiue
incorporea.ſiue ex vtriſq̄ꝫ cōſtituta. ſicut eſt
natura humana.

Capitulum. II

De natura corꝑali quantū ad fieri

n Atura vero corporea nobis cōſide/
randa eſt q̄tum ad fieri. ⁊ quātum
ad eſſe.⁊ q̄tū ad operari. De natu/
ra vero corporea quātū ad fieri hec ſpecia/
liter tenēda ſunt.ſcꝫ q̄ ſex dieb⁹ ſit in eſſe ꝓ/
ducta.ita q̄ ī principio an̄ omnē diē creauit
deus celū ⁊ terrā. Prima vero die formata
eſt lux.ſecūda firmamentū factū eſt ī medio
aquarū.tertia die ſeꝑate ſunt aque a terra.
⁊ cōgregate in locū vnū.quarta ꝟo die celū
ornatū eſt luminarib⁹.quinta aer ⁊ aq̄ vo/
latilib⁹ ⁊ piſcib⁹.ſexta terra animalib⁹ et ho/
minib⁹.ſeptima ꝟo die requieuit de⁹.non a
labore nec ab oꝑe cū vſq̄ꝫ nūc oꝑet̄. ſꝫ a no/
uaꝝ ſpecierū cōditiōe.quia oīa fecerat.vl'
in ſimili ſicut illa q̄ ꝓpagant̄.vel in ſeminali
ratiōe.ſicut illa que alijs modis introducū
tur in eſſe. Ratio aūt ad intelligētiam p̄/
dictoꝝ hec eſt. Quia eni res manāt a ꝑmo
principio ⁊ ꝑfectiſſimo.tale aūt eſt omnipo
tentiſſimū.ſapiētiſſimū.⁊ beniuolētiſſimuꝫ
Ideo oportuit q̄ ſic ꝓducerent̄ in eſſe. vt i
earū ꝓductiōe reluceret triplex nobilitas p̄
dicta ⁊ excellētia. Et idō triformis fuit ope
ratio diuina ad mundanā machinā produ
cendā.ſcꝫ creatio q̄ appropriate reſpōdet oi
potentie.diſtinctio q̄ reſpōdet ſapientie.or/
natus q̄ reſpōdet bonitati largiſſime. Et q̄
niam creatio eſt de nihilo.ideo fuit in prin/
cipio ante omnē diē.tanq̄ꝫ omniū reꝝ ⁊ tem
poꝝ fundamētū. Rurſus.q2 diſtinctio cor/
porū mūdi attendit̄ ſm triplicē modū. idō
facta fuit per triduū. Eſt eni diſtinctio na/
ture luminoſe a ꝑſpicua ⁊ opaca.⁊ hec facta
eſt in ꝑma die in diuiſione lucis a tenebris.
Et eſt diſtinctio nature ꝑſpicue a ꝑſpicua.
⁊ hec facta eſt ſecūda die in diuiſione aquaꝝ
ab aquis. Et hec eſt diſtinctio nature ꝑſpi/
cue ab opaca.⁊ hec facta eſt tertia die in di/
uiſione aquarū a terris. In his autē impli
cite dat̄ intelligi diſtinctio celeſtiū ⁊ elemen
tariū.ſm q̄ poſt declarabit̄. Sic igit̄ diſtin
ctio fieri debuit ꝑ triduū. Et q2 ornat⁹ cor/
reſpōdet diſtinctiōi. ideo ſimiliter trib⁹ di/
ebus debuit cōſummari. Eſt eni ornat⁹ na
ture luminoſe.⁊ h̄ fact⁹ eſt q̄rta die in forma
tione ſtellaꝝ ⁊ ſolis ⁊ lune. Et eſt ornat⁹ na
ture ꝑſpicue.⁊ h̄ fact⁹ eſt q̇nta die in q̄ ex aq̄
facti ſunt piſces ⁊ aues ad ornatū aeris ⁊ aq̄
Et eſt ornat⁹ nature opace ſcꝫ terre.⁊ hic fa
ctus eſt ſexta die.in quo facte ſunt beſtie.fa/
cta ſunt ⁊ reptilia.facta eſt etiā ad cōſumma
tionē omniū natura humana. Hec aūt oia
licet potuerit de⁹ facere in inſtāti. maluit ta
mē ꝑ ſucceſſionē tēpoꝝ. tū ꝓpter diſtinctam

⁊ clarā repſentatiōꝫ potētie ſapiētie ⁊ boni/
tatis. tū propter cōuenietē correſpōdētiam
dieꝝ ſiue tempoꝝ ⁊ opationū. tū etiā vt ſicī
pma mūdi ꝯditiōe fieri debebāt ſeminaria
opeꝝ fiendoꝝ. ſic fierēt ⁊ pfigurati ōes tem/
poꝝ futuroꝝ. Vñ in illis ſeptē dieb⁹ qſi ſe/
minaliter pceſſit diſtinctio oim̄ tempoꝝ. q̄
explicant̄ ꝑ decurſum ſeptē etatū. Et hic ē
ꝙ ſex dieb⁹ opeꝝ addit̄ ſeptim⁹ qetis. q̄ dies
nō ſcribit̄ habere veſperā. nō q2 nō habuit
dies illa noctē ſuccedētem. ſꝫ ad pfigurādū
aiaꝝ qetē. que nūꝙ̄ habebit finē. Si aūt di
ceret̄ alio modo ꝙ oīa eſſent ſil' facta. tūc
omēs hi ſeptē dies ad ꝯſideratōꝫ angelicā
referrēt̄. Verūtñ pm⁹ mod⁹ dicēdi eſt mag̃
ſcptūre ꝯſon⁹ ⁊ autoritatib⁹ ſctōꝝ. ⁊ qui pre
ceſſerūt. ⁊ etiā q̄ ſecuti ſūt beatū auguſtinū.

Capitulum III

De natura corꝑali quantum ad eſſe

De natura ꝟo corporea q̄tuꝫ ad eſſe
tenēdū eſt ꝙ corꝑalis mūdi machi/
na tota ꝯſiſtit ī natura celeſti et ele/
mētari. ita ꝙ celeſtis diſticta eſt ī tres celos
pncipales. ſ. empyreū. cryſtallinū. ⁊ firmamē
tum. Intra firmamētū aūt qđ eſt celū ſtel/
latū cōtinētur ſeptē orbes ſeptē planetarū.
qui ſūt. ſaturn⁹. iupiter. mars. ſol. ven⁹. mer
cur⁹. luna. Natura ꝟo elemētaris in q̄ttu/
or ſpheras diſtinguit̄. ſ. ignis. aeris. aque. ⁊
terre. ⁊ ſic ꝓcedēdo a ſummo cardine celi vſ
ꝙ̄ ad centrū terre decē ꝯcurrūt orbes cele/
ſtes ⁊ q̄ttuor ſphere elemētares. ex quib⁹ in/
tegrat̄ ⁊ cōſtituit̄ tota machina mūdi ſenſi/
bilis. diſtincte. ꝑfecte. ⁊ ordinate. Rō aūt
ad intelligentiā pdictoꝝ hec eſt. quia cū na
tura corꝑalis ad ꝑfectionē ſui ⁊ expſſionē
ſapiē multiformis pmi pncipij reqrat mul
tiformitatē formaꝝ. ſicē apparet in minerali
bus. plātis. ⁊ aīalib⁹. neceſſe fuit ponere ali
qua corꝑa ſimplicia. q̄ multiformit̄ poſſent
miſceri ad introductiōꝫ formaꝝ multifor/
miū. ⁊ talis ē natura ſubiecta ꝯtrarietati. et
hec eſt elemētaris. Neceſſe etiā fuit fieri natu
ram ꝑ quā haberēt h̄ ꝯtraria in mixto ꝯcili
ari. ⁊ tal' eſt natura elōgata a ꝯtrarietate. cu
iuſmodi ē natura lucis ⁊ corꝑis ſupceleſtis.
Et qm̄ mixtio fieri nō pt niſi ꝑ ꝯtraria agē/
tia ⁊ patiētia. iō neceſſe fuit duplicē ꝯtrarie
tatē fieri in elemētis. ſ. q̄ntū ad q̄litates acti
uas. que ſūt calidū ⁊ frigidū. ⁊ quantuꝫ ad
paſſiuas. q̄ ſunt humidū ⁊ ſiccū. Et q2 qđli/
bet elementū agit ⁊ patit̄. iō qđlibet bꝫ du/
as qualitates. vnā actiuā ⁊ aliā paſſiuā. ita
tamē ꝙ vnā pncipalē ⁊ ꝓpriā. ac ꝑ h̄ neceſſe
eſt tm̄ q̄ttuor eſſe elemēta ſm̄ q̄ttuor quali/
tates pdictas q̄druplicitet cōbinatas. Na
tura aūt celeſtis aut eſt vniformis ⁊ immo/
bilis. ⁊ hec eſt empyreū. q2 lux pura. aut mo
bilis ⁊ multiformis ⁊ ſic eſt firmamētū. aut
mobilis vniformis. ⁊ ſic celū mediū int̄ em
pyreū ⁊ ſtellatū. qđ eſt celū cryſtallinum.
Quartū mēbrū. ſ. ꝙ ſit multiforme ⁊ immo
bile nō poteſt ſtare. q2 multiformitas diſpo
nit ad mot⁹ varietatē. nō ad vniformē q̄etē.
Sunt igit̄ tres celi. quoꝝ primū ꝑ totū eſt
luminoſum. ſ. empyreū. ſecundū ꝑ totū per
ſpicuū. ſ. cryſtallinū. tertiū ex vtroꝙ̄ cōiun/
ctum. ſ. firmamētū. Cū igit̄ tres ſint celi in/
corruptibiles. ⁊ quattuor elemēta variabi/
lia. vt fiat debita cōnexio. cōcordia. ⁊ corre/
ſpondētia. diſpoſuit de⁹ ſeptē orbes plane/
tarū. q̄ ſua varietate motuū ⁊ incorruptibi
litate formaꝝ q̄ſi quoddā vinculū eſſent. et
iunctura inferioꝝ elemētariū orbiū ⁊ ſupe/
rioꝝ celeſtiū ad ꝑficiendū ⁊ decorādū vni/
uerſum. qđ ſm̄ numerales ꝓportiōes ordi/
natū dicit̄ ⁊ cōnexū. denario celeſtiū orbiū
⁊ q̄ternario elementoꝝ. reddentib⁹ ipm ꝓ/
porcionaliter tā pulcrū. ꝙ̄ ꝑfectū ⁊ ordina/
tum. vt ſuo modo ſuū repñtet principium.

Capitulum IIII

De natura corporali quantū ad opera
ri ⁊ influere.

De natura corꝑali q̄ntuꝫ ad opari h̄
tenendū eſt. ſ. ꝙ celeſtia influunt in
terreſtria ⁊ elemētaria quantuꝫ ad
diſtinctiuā ſignificatiōꝫ tēpoꝝ. ſ. dieꝝ. men
ſium. ⁊ annoꝝ. Sic eī dicit ſcriptura ꝙ ſint
in ſigna ⁊ tēpora ⁊ dies ⁊ annos. Influunt
etiā q̄ntū ad effectiuā ꝓductionē reꝝ gene/
rabiliū ⁊ corruptibiliū. ſ. mineraliū. vegeta/
biliū. ſenſibiliū. ⁊ corpoꝝ humanoꝝ. Sic
tamē ſunt in ſigna tēpoꝝ ⁊ regimē operatio
nū. vt nō ſint certa ſigna futuroꝝ ꝯtingēti/
um. nec ifluāt ſuꝑ liberꝝ arbitriū ꝑ vim ꝯſtel
lationū. quā dixerūt aliqui phi eſſe fatum.
Ratio autē ad intelligētiam pdictoꝝ h̄ ē
Quia cū in corꝑib⁹ celeſtib⁹ propter ꝓrimi
tatē ad primū principiū ſit lux. mot⁹. calor.
⁊ virtus. Lux ratiōe ſue forme ⁊ ſpēi. Mo/
tus reſpectu ſuperioris influētis. Calor re/
ſpectu inferioris nature ſuſcipientis. Vir/
tus vero omnib⁹ modis predictis. Cuꝫ in/
ꝙ̄ ita ſit. celeſtia corpora ꝑ lumen ⁊ motum

ſunt in diſtinctiões temporũ.ſ.diei ſm lucē
ſolis ⁊ motũ firmamēti.mēſis ſm motũ lu/
ne in circulo obliquo.anni ſm motũ ſolis ī
eodē circulo.tempoꝝ ꝟo ſm variũ planeta
rũ motũ.diſtantiā ⁊ ꝯcurſum.aſcēſum ⁊ de/
ſcēſum.retrogradationē ⁊ ſtatũ.ex quibꝫ ori
tur diuerſitas in tꝑibus. Per virtutē aũt ⁊
calorē influũt ad ꝓductionē coꝝ q̄ ex elemē
tis generant̄.excitādo.ꝓmouēdo.cōciliādo
ita ꝙ ſm cōciliationē ꝯtrarioꝝ ab equali/
tate remotā influũt in mineralia. ſm cōcili/
ationē ab equalitate minꝰ longinquā in ve
getabilia.ſm cōciliationē equalitati ꝓximā/
tem in ſenſibilia.ſm ꝟo cōciliationē eq̄lem
in corꝑa humana.que diſpoſita ſunt ad no
biliſſimā formā que eſt aīa rational' ad quā
ordinat̄ ⁊ terminatur appetitꝰ oīs nature
ſenſibilis ⁊ corꝑalis.vt ꝑ eam que eſt forma
ens.viuēs.ſentiēs ⁊ intelligens. q̄ſi ad mo/
dum circuli intelligibilis reducat̄ ad ſuū
principiũ in quo ꝑficiat̄ ⁊ beatificet̄. Et qm̄
in illud rēdit ꝑ liberꝝ arbitriũ.ideo quantū
ad arbitrij libertatē p̄cellit omnē virtutem
corꝑalē.ac ꝑ hoc cūcta nata ſunt ſibi ſerui/
re.nihil aũt ſibi dn̄ari habet niſi ſolus deꝰ.
nō fatũ ſiue vis poſitiōis ſiderꝝ. Et ꝓpterea
indubitāter verꝝ eſt ꝙ ſumꝰ finis oīum eorũ
que ſunt.⁊ oīa corꝑalia facta ſunt ad hu/
manũ obſequiũ. vt ex illis oībꝫ accendat̄
homo ad laudandũ ⁊ amandũ factorē vni
uerſoꝝ.cuiꝰ ꝓuidētia cūcta diſponũt̄. Hec
aũt ſenſibilis corꝑaliũ machina eſt tanq̄ q̄
dam domꝰ a ſummo opifice homī fabrica/
ta.donec ad domũ veniat nō manufactam
in celis.vt ſicut aīma modo rōne corporis.
⁊ ſtatꝰ meriti nunc eſt in terris.ſic aliq̄n cor
pus rōne aīme ⁊ ſtatꝰ premij ſit in celis.

Capitulũ V

De modo deſcribēdi p̄dicta ī ſacra ſcp̄tura

e X iam dictis colligit̄ ꝙ ſicut deꝰ res
ordinate cōdidit q̄ntũ ad tꝑs. et or
dinate diſpoſuit q̄ntũ ad ſitũ. ſic eti
am ordinate gubernat quantũ ad influētiā
⁊ ſcriptura ordinate narrat quantũ ad do/
ctrine ſufficientiā.licet nō ita explicite deſcri
bat diſtinctionē orbiũ.nec celeſtiũ . nec ele/
mentariũ.⁊ parꝝ aut nihil dicat de motibuſ
⁊ virtutibꝫ corpoꝝ ſuꝑioꝝ. ⁊ de mixtionibꝫ
elemētoꝝ ⁊ elementatoꝝ.⁊ qđ plus eſt nihil
explicite narrat de cōditione ſuꝑnoꝝ ſpiri/
tuũ.maxime cũ deſcribit iſtud vniuerſum ī
eſſe productũ. Ratio aũt ad intelligenti
am p̄dictoꝝ hec eſt. Quia cũ p̄mũ p̄ncipiũ
reddat ſe nobis cognoſcibile ⁊ ꝑ ſcripturā
⁊ ꝑ creaturā. ⁊ ꝑ librꝝ creature ſe manifeſtat
vt p̄ncipiũ effectiuũ.ꝑ librũ ſcripture vt p̄n
cipiũ reparatiuũ.⁊ principiũ reparatiuũ nō
poteſt cognoſci niſi cognoſcat̄ ⁊ effectiuum
ideo ſacra ſcriptura licet principaliter agat
de operibꝫ reꝑationis. debet nihilominus
agere de oꝑe cōditionis. inq̄ntũ tamen du
cit in cognitionē p̄mi p̄ncipij efficiētis ⁊ re/
ficientis.⁊ ideo ipa eſt cognitio ſublimis et
ſalutaris. Sublimis qꝛ de p̄mo principio
effectiuo.qđ eſt deꝰ creator. Salutaris q̄a
de p̄mo p̄ncipio reꝑatiuo . qđ eſt xp̄s ſalua/
tor ⁊ mediator. Rurſus qꝛ ſublimis eſt.
vtpote qꝛ agit de p̄mo principio ⁊ ente ſum
mo.ideo nō deſcēdit ad deſcribēdas ſpecia
les entiũ naturas motꝰ virtutes ⁊ differen
tias.ſꝫ ſtat in quadā generalitate.in qua i/
plicant̄ ſpecialia.deſcribēdo ſcꝫ ꝯditionem
mūdi quantũ ad diſpoſitionē ⁊ influentiā.
quo ad naturā luminoſam.opacā. ⁊ ꝑui/
am in generalitate quadā. Et qm̄ p̄mū
p̄ncipiũ de quo agit habet in ſe ordinē natē
in exiſtēdo.ordinē ſapiētie in diſponēdo.or
dinē bonitatꝫ in influēdo. ita ꝙ ordo natu/
re habet in ſe ſimultatē ⁊ equalitatē.ordo ſa
pientie ꝯſiderat p̄oritatē ⁊ poſteritatē. ordo
influētie ſuꝑioritatē ⁊ inferioritatē. Jdō ad i/
ſinuandũ ordinē nature determinat ſcp̄tu/
ra iuxta qđ deũ oꝑari decebat ꝙ in p̄ncipio
ante tꝑis decurſum fuerit illa triplex natu/
ra de nō eſſe in eſſe ꝓducta.cũ dicit. Jn p̄n/
cipio creauit deꝰ celũ ⁊ terrā. ⁊ ſpiritꝰ dei fe/
rebat̄ ſuꝑ aquas. Ubi noīe celi inſinuat̄ na
tura luminoſa.noīe terre natura opaca.no
mine aq̄ natura ꝑuia.ſiue ꝑſpicua. ſiue cō
trarietati ſubiecta.ſiue ſupra ꝯtrarietatē ele
uata. Ubi etiā inſinuat̄ trinitas eťna.ſ.pat
in noīe dei creātꝫ.filiꝰ ī noīe p̄ncipij.ſpūſſan/
ctus in noīe ſpũs dei. Et ſic intelligēdũ eſt
illud qđ dr̄. Qui viuit in eternũ creauit om
nia ſil'.nō qꝛ ea creauit ī chaos oīmode ꝯfu
ſiōis ſm ꝙ finxerũt poete.cũ ꝓduxerit hāc tri
plicē naturā.ſummā in ſūmo.mediā in me/
dio.⁊ infimā in infimo.nec etiā creauit ī eſſe
oīmode diſtinctiōis.cũ celũ eſſet ꝑfectum ⁊
terra incōpoſita.natura ꝟo media q̄ſi medi
um tenēs nōdũ eſſet ad ꝑfectā diſtinctionē
deducta. Ad inſinuandũ aũt ordinē ſapi
entie ī diſponēdo determiat ꝙ h̄ triplex na
tura nō ſil' fuit diſtincta ⁊ ornata. ſed iuxta

triplicis nature create exigentiã ꝑ triduum diſtincta. ⁊ ꝑ triduũ aliđ ornata. vt ſicut deus in ꝓncipio triplicẽ naturã ſimul creauit in ꝓmordio tꝑis. ſic ſucceſſione tꝑis in triplici mẽſura tꝑis ſcꝫ triplicis diei triplicem faceret diſtinctionẽ nature triplicis create. Et rurſus in alio triduo triplicẽ ornatũ triplicis nature diſtincte. Ad inſinuãdum ꝙo ordinẽ bonitatꝭ in influẽdo. determĩat ꝙ hec triplex natura collocata eſt in mũdo ꝭm ſub. mediũ. ⁊ ſuꝑ. iuxta ſuã dignitatẽ ⁊ ĩfluentiã. Et qꝛ lumĩoſum plurimũ habꝫ de ſpecie. ideo ſibi debeꝛ circũferẽtia. Quia ꝙo opacũ minimũ habꝫ de ſpecie. iõ ſibi debeꝛ centrũ. Sꝫ qꝛ natura ꝑuia tenet mediũ. iõ mediũ ſortita eſt ſitũ. Et qm̃ natura corꝑis ꝑuij ⁊ ꝑſpicui cõmunis ẽ nature celeſti et elemẽtari. ⁊ rurſus lumĩoſa vtriqꝫ cõuenit. iõ recte đꝛ firmamẽtũ factũ in medio aq̃rũ nõ qꝛ aque ſuꝑ celos ſint aque fluxibiles. frigide. graues. ⁊ corruptibiles. ſꝫ qꝛ ſubtiles ⁊ incorruptibiles ⁊ ꝑuie. ⁊ ſuꝑ omnẽ cõtrarietatẽ ſublimate. ac ꝑ hoc celeſtis nature. ⁊ in celeſtibꝫ collocãde rõne nobilitatꝭ forme collocanꝛ etiã rõne virtutꝭ ⁊ influẽtie. Quia enĩ omĩs actio corꝑalis in rebꝫ inferiorib⁹ regulã originẽ ⁊ vigorẽ ſumit a natura celeſti. cũ due ſint qualitates actiue. ſcꝫ calidũ ⁊ frigidũ. ⁊ aliqđ ſit celũ principaliter influẽs in calidũ. ſicut celũ ſydereũ rõne luminoſitatis. cõgruũ fuit ꝙ aliqđ influeret ſuꝑ frigidũ. ⁊ ſic cryſtallinũ. Et ſicut celũ ſydereũ licet influat ad calorẽ. nõ tamẽ eſt formaliꝛ calidũ. ſic etiã celũ qđ dicitꝛ aqueũ ſiue cryſtallinũ nõ eſt eſſentialiter frigidũ. Vnđ ꝙ ſancti dicũt ꝙ aque ſunt ibi cõſtitute ad reꝓmendũ calorẽ ſuꝑiorꝝ corporꝝ. ⁊ cetera cõſimilia. nõ ꝭm formalẽ ꝑ̃dicationẽ. ſꝫ ꝭm efficientiã ⁊ influentiã ſunt intelligẽda. Cõpetit ergo cõditio creature ꝭm ordinẽ ꝑ̃dictum ⁊ ordini creatricis ſapiẽtie ⁊ diuine ſcripture que eſt ſciẽtia ſublimis. Rurſus qꝛ ipa ẽ ſciẽtia ſalutaris ideo nõ determĩat de opere ꝯditõis niſi ꝓpter op⁹ reꝑationis. Et qm̃ angeli ſic cõditi ſunt vt labẽtes nullatenus reparenꝛ. ſicut apparebit in ſequẽtibꝫ. iõ tacetur ꝭm litterã exteriorẽ angelorꝝ ꝯditio. qꝛ nõ debebat ſubſequi reparatio. Quia ꝙo ſublimitatẽ ſacre ſcripture nõ decebat ꝓrſus reticere de cõditiõe ſublimiſſime creature. ideo ſic ſacra ſcriptura deſcribit rerũ ꝯditiões. iuxta qđ exigit ſcia ſublimis ⁊ ſalutaris. vt tamẽ ꝭm ſpũalem intelligentiã tota cõditio lr̃aliter deſcripta ſpũaliter referaꝛ ad deſcribẽdã hierarchiã ⁊ angelicaꝫ ⁊ eccl'iaſticã. ideo ꝭm ſpũalẽ intellectũ deſcribiꝛ in illis tribꝫ naturis ꝓmo ꝓductꝭ hierarchia angelica nomĩe celi. ⁊ eccleſiaſtica nomĩe terre. ⁊ gratia ꝑ quã irrigaꝛ vtraqꝫ noĩe aque. Rurſus ꝑ ſeptenariũ numerũ dierũ intelligiꝛ ſeptiformis eccl'ie ſtatus ꝭm decurſum ſeptẽ etatũ. Per eundẽ etiaꝫ ſeptenariuꝫ intelligiꝛ ſeptiformis cõuerſio angelorꝝ a creatura ad deũ. Et ſic ex ꝑ̃dictꝭ apparet ſufficiẽtia ⁊ veritas ſcripture in diuerſis opinionibꝫ ſanctorũ. ſcꝫ Auguſtini ⁊ aliorũ qui ſibi nõ cõtradicũt cũ vere ſint ſi recte intelliganꝛ.

Capitulum VI

De ꝓductione ſuꝑnorꝝ ſpirituũ

c Onſequẽter vero agendũ eſt de natura ſpũali ⁊ incorporea. cuiuſmodi eſt angelica. de q̃ cõſiderari oportet q̃ntũ ad ꝯditionẽ ſuꝑnorꝝ ſpirituũ. q̃ntũ ad ruinã demonũ. ⁊ q̃ntũ ad ꝯfirmationẽ bonorꝝ angelorꝝ. Sciendũ eſt igiꝛ ꝙ angelis a ꝓmordio ſue ꝯditionis quattuor ſunt attributa. ſ. ſimplicitas eſſentie. ꝑſonalꝭ diſcretio ꝓpter rõnem inſitã. memoria intelligentia ⁊ volũtas. ⁊ libertas arbitrij ad eligenda bona ⁊ reſpuẽda mala. Hec autẽ q̃ttuor attributa ꝓncipalia alia q̃ttuor comitanꝛ. ſ. virtuoſitas in oꝑando. officioſitas ĩ miniſtrãdo. ꝑſpicacitas in cognoſcẽdo. ⁊ immutabilitas poſt electiõꝫ ſiue in bono ſiue in malo. Ratio aũt ad intelligẽtiam ꝑ̃dictorꝝ hec eſt. Quia ꝓmũ ꝓncipiũ hoc ipſo ꝙ ꝓmũ. omĩa de nihilo ꝓduxit. ideo nõ tm̃ ꝓpe nihil. ſed etiã ꝓpe ſe. non tm̃ ſubſtãtiã a ſe longinquã. ſ. naturã corporeã ꝓducere debuit. verũ etiã ꝓpinquã. ⁊ hec eſt ſubſtãtia intellectualis ⁊ incorporea. q̃ hoc ipſo ꝙ đo ſimillima eſt. ſimplicitatẽ habet nature. ⁊ diſcretionẽ ꝑſonalẽ vt deo aſſimileꝛ ex ꝑte ſubſtantie ſiue ꝯmunis ſiue indiuidue. Habꝫ etiã in mẽte imaginẽ trinitatꝭ ꝭm memoriam. intelligẽtiã ⁊ volũtatẽ. Habet etiã voluntatꝭ libertatẽ. vt aſſimileꝛ deo ex ꝑte potentie ſiue naturalis ſiue electiue. vt ſic potẽtia naturalis inſignita ſit de imagine. electiua vero arbitrij libertate. Nequaqꝫ enĩ ꝑueniret meritorie ad ꝑ̃miũ gl'ioſuꝫ qđ facit quẽqꝫ beatũ. niſi haberet liberꝝ volũtatꝭ arbitriũ. hoc aũt eſſe nõ põt niſi in ſubſtantia

rationali.quã comitat̃ memoria . intelligen
tia.⁊ volũtas. Ubi aũt eſt rõ.opoꝛ3 ꝙ ſit ra
tionalis nature ſubſtãtia indiuidua.neceſ/
ſe eſt etiã ꝙ ſit ſubſtãtia ſpũalis ⁊ incoꝛꝑea.
ac ꝑ hoc ſimplex.carẽs om̃i diuiſione q̃nti/
tatiua. Talis aũt ſubſtantia hoc ip̃o ꝙ ſim/
plex eſt. ꝟtuoſa eſt in operãdo. hoc ip̃o ꝙ ꝟ/
tuoſa eſt ⁊ ꝑſonaliter diſcreta. cõpetit ei di/
ſtinctio officij in miniſtrãdo. hoc ip̃o ꝙ ſim
plex ⁊ ꝟtuoſa cõpetit ei ꝑſpicacitas ĩ diſcer/
nendo. hoc ip̃o aũt ꝙ ꝑſpicax ⁊ ſimplex eſt
habẽs intellectũ deiformẽ. iõ ſtabilitatẽ h3
poſt electionẽ in electo. ſiue in bono ſiue in
malo. Et he ↄditiões ip̃am generalẽ ↄditiõ
nem ſupnoꝝ ſpirituũ generalit̃ comitant̃

Capitulum. VII

De apoſtaſia demonũ.

E apoſtaſia ꝟo demonũ ħ eſt tenen
d dũ.ſc3 ꝙ deꝰ angelos om̃es fecit bo/
nos.tñ medios inter ſe ſummũ bo
nũ ⁊ cõmutabile bonũ qđ eſt creatũ .ita ꝙ ſi
ↄuerterent̃ ad amandũ qđ eſt ſupra. aſcẽde
rent ad ſtatũ gr̃e ⁊ gl'ie. Si vero ad bonu3
cõmutabile qđ eſt infra. ħ ip̃ſo ruerẽt in ma
lum culpe ⁊ pene.qꝛ nõ eſt dedecꝰ peccati ſi
ne decore iuſticie. Primꝰ aũt lucifer int̃ an/
gelos. p̃ſumens de ꝓuato bono. ꝓuatã appe
tijt excellentiã. volẽs alijs ſuꝑferri. ⁊ iõ ceci/
dit cũ ceteris ↄſentiẽtibꝫ ſibi. Cadẽs aũt fa
ctus eſt ip̃enitẽs obſtinatꝰ ⁊ excecatꝰ. ⁊ exclu
ſus a dei ↄtemplatiõe. ⁊ deoꝛdinatꝰ in oꝑa/
tione. toto nitẽs conamĩe ad ſubuertendũ
hominẽ ꝑ tẽptationẽ multiplicẽ. Rõ aũt
ad intelligẽtiã p̃dictoꝝ hec eſt. Quia cũ pri/
mũ ꝓncipiũ ſit ſumme bonũ. nihil facit niſi
qđ ſit bonũ. qꝛ a bono nõ ꝓcedit niſi bonũ.
ꝙ tñ fit ab ip̃o ħ ip̃o minꝰ eſt eo. ⁊ iõ non põt
eſſe ſummũ bonũ. Fuit igit̃ angelꝰ a deo cõ
ditus. bonꝰ quidẽ ſ3 nõ ſummꝰ. ꝑficiẽdꝰ tñ
ſi affectu tẽderet in ſummũ. Et qm̃ ꝑ libeꝝ
arbitriũ volũtatis poterat tẽdere in bonũ
ſummũ. vl' cõuerti ad bonũ ꝓuatũ. Lucifer
ſue pulcritudis ⁊ altitudinis ↄſideratõe ex
citatꝰ ad ſe diligẽdũ ⁊ ſuũ ꝓuatũ bonũ. p̃ſũ/
pſit de altitudine habita. ⁊ ambiuit excellẽ/
tiam ꝓꝓriã. nõ tñ obtentã. ac ꝑ ħ p̃ſumendo
ↄſtituit ſe ſibi ꝓncipiũ ſummũ in ſeip̃o glo/
riãdo ⁊ ambiẽdo. ↄſtituit ſe ſibi ſummũ bo/
nũ in ſeip̃o q̇eſcẽdo. Cũ aũt ip̃e nec eſſet ſũ/
mũ ꝓncipiũ. nec ſummũ bonu3. neceſſe fuit
vt inoꝛdinato aſcẽſu appetito. deſcẽſu rueret
pari rõne. ⁊ om̃es in ħ cõſentiẽtes. Et qꝛ ñ
eſt dedecꝰ peccati ſine decore iuſticie. iõ ſta/
tim cũ cecidit in peccatũ cũ ceteris adherẽ/
tibꝫ ſibi ꝑdidit locũ ſummũ. ſ. celũ empyreũ
deſcẽdens ad imũ. ſ. caliginoſum aerẽ vl' in
fernũ. ita ꝙ lapſus in culpã fuit ꝑ libeꝝ ar/
bitriũ. lapſus ꝟo in penã ꝑ diuinũ iudiciũ.
Et quia imutabilitatẽ habuit poſt electiõ3
iõ ſtatim obſtinatꝰ eſt in malo. ⁊ ꝑ hoc exce/
catus a ꝟo. ⁊ deoꝛdinatꝰ eſt in oꝑatiõe. ⁊ in/
firmatꝰ in virtute. ideo volũtas eiꝰ impia. ⁊
actio auerſa a deo. cõuerſa eſt ad hoĩs odi/
um ⁊ inuidiã. ⁊ ꝑſpicacitas rõnis a vero lu
mine excecata. ↄuerſa eſt ad deceptões ꝑ di
uinatiões ⁊ cautelas. ⁊ officioſitas in mini/
ſtrãdo a vero miſterio amota. ↄuerſa eſt ad
temptamẽta. ⁊ ꝟtuoſitas immutata ⁊ coar/
tata quãtũ ꝑmittit̃. ↄuertit̃ ad miracula fa
cienda ꝑ trãſmutatiões repẽtinas. quas fa
cit circa coꝛpoꝛeas creaturas. Et qꝛ ħ om/
nia fuerũt deoꝛdinata ꝑ volũtatẽ depꝛaua/
tam ꝑ ſuꝑbiã. ideo hec oĩa ↄuertit ad fomẽ
tũ ſue ſuperbie. q̃rens ab hoĩbꝫ coli ⁊ hono
rari ⁊ adoꝛari ad modũ dei. Hinc eſt ꝙ om
nia male agit. qđ tñ iuſto iudicio deꝰ ꝑmit/
tit ad vindictã malefactoꝝ. laudẽ ꝟo bono/
rum. ſicut apparebit ꝑ finale iudiciũ.

Capitulũ VIII

De cõfirmatione bonoꝝ angeloꝝ.

E cõfirmatiõe vero bonoꝝ anglo
d rum tenẽdũ eſt. ꝙ ſicut angeli a deo
auerſi ſtatim ſunt obſtinati ꝑ impe/
nitentiã. ſic angeli ad deũ cõuerſi ſtatim fu/
erũt cõfirmati ꝑ gratiã ⁊ gloꝛiã in volũtate
perfecte illumiati in ratiõe ſcḋm cognitione3
matutinã ⁊ veſpertinã. ꝑfecte foꝛtificati i ꝟ
tute. ſiue motiua ſiue oꝑatiua. ꝑfecte oꝛdi/
nati in oꝑatione. ſiue cõtemplatiua ſiue mi
niſtratiua. ⁊ hoc ſcḋm triplicẽ hierarchiã. ſ. ſu
pꝛemã. mediã. ⁊ infimã. Ad ſupꝛemã aute3
ſpectãt throni. cherubin ⁊ ſeraphin. Ad me
diã aũt dominatiões. virtutes. poteſtates.
Ad infimã vero ꝓncipatꝰ. archangeli. ange
li. ex quibꝫ plurimi ſunt in miniſteriũ miſſi.
⁊ ad cuſtodiã hominũ deputati. quibꝫ mini
ſtrant. purgando. illuminãdo. et perficien/
do ſcḋm imperiũ volũtatis dei Ratio au
tem ad intelligentiã pꝛedictoꝝ hec ẽ. Quia
cum angeli ꝓpter exp̃ſſam ſimilitudinẽ ⁊ ꝓ/
pinquitatẽ ad primũ ⁊ ſummũ pꝛincipium
habeant intellectũ deifoꝛmem ⁊ immutabi
litatem poſt conſenſum ex libertate arbi/
trij. diuina ſuperueniẽte gratia ad ſummũ

bonū cōuerſi.cū totaliter in deū tenderēt.ꝑ
gloriā fuerūt ꝯfirmati parit̄ ⁊ ꝑfecti.iō q̄n/
tū ad volūtatē fuerūt ſtabiles ⁊ felices.q̄n/
tū ad rationē ꝑſpicaces.ita vt nō tm̄ cogno
ſcerēt res in ꝓprio genere.ſ3 etiā in ipſa arte
eterna.ac ꝑ hoc nō tm̄ haberēt cognitione3
veſpertinā ſ3 etiā matutinā.vl̄ etiā diurnā.
ꝓpter illi⁹ lucis plenitudinē ⁊ om̄imodā pu
ritatē.reſpectu cui⁹ oīs creatura merito po
teſt dici tenebra.Q̄tū aūt ad v̄tuoſitatē ꝑ/
fecte fortificati ſiue in impādo ſiue in exe/
quēdo.ſiue in ꝯtemplādo.vl̄ aſſumpto cor
pore vel etiā nō aſſumpto.Q̄tū v̄o ad ope
rationē ꝑfectiſſime ordiati.vt iā nō poſſint
deordinari.nec aſcēdendo ad ꝯtemplatio/
nē dei.nec deſcēdēdo ad miniſtrādū homi/
ni.q2 cū deū facie ad faciē cōtemplent̄.quo
cūq3 mittant̄ intra deū currūt.Agunt̄ eīm ⁊
agūt ſm ordinē hierarchicū in eis initiatū
ꝑ naturā.⁊ cōſummatū ꝑ gloriā. q̄ ſtabilien
do liberi arbitrij vertibilitatē.illuſtrauit ꝑ/
ſpicacitatē.ordinauit officioſitatē. ⁊ robora
uit virtutē ſm quattuor attributa ſupi⁹ no
minata.Perſpicacitas aūt ratiōis in ꝯtem
plādo aut p̄ncipaliter reſpicit ad maieſtatē
diuinā venerādā. aut ad veritatē intelligē/
dā.aut ad bonitatē deſiderandā. ⁊ ſm hoc
ſunt tres ordines in p̄ma hierarchia.ſ.tro/
ni.ad quos ſpectat reuerētia.cherubin.ad
quos ſapientia.⁊ ſeraphin.ad quos ſpectat
beniuolētia.Ad ꝑfectā aūt virtuoſitatē ſpe
ctat virtus impatiua.virtus executiua.⁊ v̄/
tus expeditiua.Prima ad dominatiōes.ſe
cunda ad v̄tutes.tertia vero ad poteſtates
ſpectat.quarū eſt arcere poteſtates cōtrari/
as.Ad perfectā v̄o officioſitatē ſpectat re/
gere.reuelare.⁊ releuare.Primū eſt p̄ncipa/
tuū.ſecundū archangelorū.tertiū angeloꝝ.
quia cuſtodiūt ne ſtātes cadant. ⁊ cadenteſ
adiuuāt vt reſurgāt.Et ſic pat3 q̄ hec om̄ia
ſunt in beatis angelis ſm plus ⁊ min⁹ gra
datim a ſuꝑioribꝫ deſcēdendo vſq3 ad ima.
Ordo aūt denomīari debet ab eo quod ex
cellentius accipit in munere.

Capitulum IX

De ꝓductione homīs quantū ad ſpūm.

P Oſt naturā vero corporeā ⁊ incor/
porēā dicenda ſunt aliqua de natu
ra ex vtriſq3 cōpoſita.Primo ex par
te mētis.ſecūdo ex p̄te carnis.tertio ex par/
te toti⁹ homīs. De aīma igit̄ rationali h̄ i
ſumma tenēda ſunt ſm ſacrā doctrinā. ſc3
q̄ ipſa eſt forma ens.viuēs.intelligens.⁊ li
bertate vtēs.Forma quidē ens nō a ſeipſa
nec de diuina natura.ſed a deo de nihilo ꝑ
creationē in eſſe deducta. Forma autē vi/
uens nō ex natura extrinſeca ſed ſeipā.non
vita mortali ſed vita ꝑpetua. Forma vero
intelligēs.non tm̄ creatam ſed etiā creatri/
cem eſſentiā.ad cui⁹ imaginē facta eſt ꝑ me/
moriā intelligentiā ⁊ voluntatē.Forma li
bertate vtens. q2 ſemꝑ eſt libera a coactio/
ne.A miſeria vero ⁊ coactiōe libera fuit in
ſtatu innocētie.licet nō in ſtatu nature lap/
ſe. Hec libertas a coactiōe nihil aliud eſt
q̄3 facultas volūtatis ⁊ ratiōis.que ſunt po
tētie anime principales. Ratio aūt ad in
telligentiā p̄dictorū hec eſt.Quia cū primū
principiū ſit beatiſſimū ⁊ beniuolētiſſimū.
ideo ſua ſumma beniuolētia beatitudine3
ſuā cōmunicat creature.nō tm̄ ſpirituali et
ꝓxime.ſed etiā corꝑali ⁊ longinque.Corpo
rali tamē ⁊ lōginque cōmunicat mediate q2
lex diuinitatis hec eſt vt infima ꝑ media re/
ducant̄ ad ſumma.Et ideo nō tm̄ ſpūm an
gelicū ⁊ ſeꝑatū fecit beatificabilē.ſ3 etiā ſpi/
ritū cōiunctū ſc3 humanū.Eſt igit̄ aīa rati
onalis forma beatificabil̄. Et q2 ad beati/
tudinis p̄miū ꝑuenire nō eſt gl̄ioſum niſi ꝑ
meritū.nec mereri ꝯtingit niſi ī eo qđ volū
tarie ⁊ libere fit.iō aīe rōnali libertatē arbi/
trij dari oꝑtuit ꝑ remotōē oīs coactōis.q̇a
h̄ eſt de nat̄a volūtat̄ʒ vt nullaten⁹ poſſit co
gi.lic3 ꝑ culpā miſera efficiat̄ ⁊ ſua peccati.
Ruſus q2 forma btīficabil̄ ē capax dī ꝑ me
moriā itelligētiā ⁊ volūtatē.⁊ h̄ eſt eē ad ima
ginē trinitat̄ʒ ꝓpter vnitatem in eſſentia ⁊
trinitatē in potētijs.ideo aīam hominis ne
ceſſe fuit eſſe itelligētē deū ⁊ oīa.ac ꝑ h̄ ima
gine dei inſignitā.Et q2 nihil beatū pōt be
atitudinē amittere.nihil poterat eſſe beati/
ficabile niſi eſſet īcorruptibile ⁊ immortale
neceſſe igit̄ fuit aīam rōnalē īmortali vita ꝺ
ſui natura eſſe viuentē.Poſtremo q2 omne
qđ ab alio beatificabile eſt ⁊ īmortale. ē mu
tabile ſm bn̄ eſſe.⁊ incorruptibile ſm eē. iō
aīma nec a ſe eſt.nec de diuina natura.quia
mutabil̄.nec ꝓducta de aliq̄. nec ꝑ natura3
generata.q2 ē immortal̄ ⁊ icorruptibil̄.⁊ ita
h̄ forma nō pōt ꝑ generatōē in eſſe ītrodu/
ci.q2 om̄e naturaliter generabile.ē naturali
ter corruptibile. Ex his apparet q̄lit̄ finis
beatitudinis neceſſitatē imponit p̄dictarū
ꝯditionū ipi aīe ad beatitudinem ordiate.

Qm̄ aũt vt beatificabil' eſt imortal'. iõ cum
vnit' corpi mortali. pt ab eo ſepari. ac p ħ nõ
tm̄ forma eſt. vez etiã ħ aliq̇d. ⁊ iõ nõ tantũ
vnit' corpi vt pfectio. verũ etiã vt motor. et
ſic pficit p eſſentiã. q2 mouet parit' p poteti/
am. Et qm̄ ipa nõ tm̄ dat eſſe. vez etiã viue
re ⁊ ſentire ⁊ itelligere. iõ potentiã hʒ vege/
tatiuã ⁊ ſenſitiuã ⁊ intellectiuã. ita ꝙ p potẽ
tiam vegetatiuã generat. nutrit. ⁊ augmen/
tat. generat vt q̇d. nutrit vt quale. augmen/
tat vt q̄tũ. Per ſenſitiuã ṽo apprehẽdit ſen
ſibilia. retinet apprehẽſa. cõponit ⁊ diuidit
retẽta. Apprehẽdit q̇dẽ p ſenſitiuã exteriorẽ
q̇nq3 partitã ẜm correſpõdẽtiã ad q̇nq3 mũ
di corpa pncipalia. retinet p memoriã. cõpo
nit ⁊ diuidit p fantaſiã. q̄ eſt pma virt⁹ colla
tiua. Per intellectiuã aũt diſcernit verũ. re/
fugit malũ ⁊ appetit bonũ. Vez q̇dẽ diſcer/
nit p rõnalẽ. malũ repellit p iraſcibilẽ. bonũ
appetit p ꝯcupiſcibilẽ. Rurſus q2 diſcretio ẽ
veri cognitio. fuga ⁊ appetit⁹ eſt affectio. iõ to
ta aĩa diuidit' in cognitiuã ⁊ affectiuã. Am/
plius qm̄ cognitio veri ẽ duplex. vel veri vt
veri. vl' veri vt boni. ⁊ ħ vel eterni qđ eſt ſup̄
aĩam. vl' tpalis qđ ẽ infra. hinc eſt ꝙ potẽtia
cognitiua vtpote intellect⁹ ⁊ rõ diuidũt'. ita
ꝙ intellect⁹ in ſpeculatiuũ ⁊ practicũ. ratio ĩ
ſupiorẽ portionẽ ⁊ inferiorẽ. q̄ poti⁹ noĩant
diuerſa officia q̄3 diuerſas potẽtias. Poſtre
mo qm̄ appetit⁹ dupl'r poteſt ad aliq̇d ferri
ſcʒ ẜm naturalẽ inſtinctũ. vl' ẜm deliberatõ
nem ⁊ arbitriũ. hinc eſt ꝙ potẽtia affectiua
diuidit' in volũtatẽ naturalẽ ⁊ volũtatẽ ele/
ctiuã. q̄ ꝓprie volũtas dr. Et qm̄ talis electõ
indifferẽs eſt ad vtrãq3 ptẽ. iõ eſt a libero ar
bitrio. Et qm̄ hec indifferẽtia ꝯſurgit ex de
liberatiõe pambula ⁊ volũtate adiũcta. hĩc
eſt ꝙ libez arbitriũ eſt facultas rõnis ⁊ vo/
luntatꝫ. ita ꝙ ſic̄ dicit Aug⁹. oẽs p̄dictas ra
tionales potẽtias ꝯprehẽdit. Ait enĩ. Cũ đ
libero arbitrio loq̇mur. nõ de pte aĩe loqui
mur. ſʒ certe de tota aĩa. Ex ꝯcurſu nãq3 il/
laz potẽtiaz rõnis ſupra ſeipam redeũtꝫ. et
volũtatꝫ cõcomitãtis ꝯſurgit integritas li/
bertatis. q̄ eſt pncipium meriti vl' demeriti
ẜm electionẽ boni vel mali.

Capitulum. X.

De pductiõe hoĩs q̄ntum ad corpus

D E corpe aũt humano ĩ ſtatu prime
ꝯditõis tenẽda ſunt ħ ẜm doctrinã
fidei orthodoxe. videlicet ꝙ corp⁹ p
mi hoĩs ſic cõditũ fuit ⁊ đ limo terre forma
tum. vt tñ eſſet aĩe ſubiectũ. ⁊ ſuo mõ ꝓporci
onabile. ꝓporcionabile inq3 q̄ntũ ad cõple/
xionẽ equalẽ. q̄ntũ ad organizatiõʒ pulcer/
rimã ⁊ multiformẽ. ⁊ q̄ntũ ad ſtature recti/
tudinẽ. Subiectũ aũt vt eſſet obtẽperãs
ſine rebellione. eſſet etiã ꝓpagãs ⁊ ꝓpagabile
ſine libidine. eſſet vegetabile ſine defectõne
eſſet ⁊ imutabile ad oĩmodã incorruptiõeʒ.
nõ itervenĩẽte morte. ⁊ ẜm ħ dat⁹ eſt ſibi lo/
cus padiſi terreſtris ĩ habitatõʒ trãquillã.
formata ẽ mulier de latere viri in ꝯſortiũ ⁊
adiutoriũ ad ꝓpagationẽ imaculatã. datum
eſt lignũ vite ad vegetatiõʒ ꝯtinuã. ⁊ tandẽ
ad immutatiõeʒ pfectã. p imortalitatẽ ppe/
tuã. Rõ aũt ad intelligẽtiã p̄dictoz ħ eſt.
Quia cũ pmũ pncipiũ ſit in pducẽdo potẽ
tiſſimũ ſapiẽtiſſimũ ⁊ optimũ. ⁊ in oĩbꝫ effe/
ctibꝫ ſuis hoc aliq̄ mõ manifeſtet. potiſſime
debuit ħ manifeſtare in vltimo effectu ⁊ no
biliſſimo. cuiuſmodi eſt hõ. quẽ int' ceteras
creaturas pduxit vltimo. vt in ħ potiſſime
appareret ⁊ reluceret diuinoz opez ꝯſũma
tio. Vt igit' in hoĩe manifeſtaret' dei potẽ
tia. iõ fecit eũ ex naturꝫ maxie diſtãtibꝫ. ꝯiũ/
ctis in vnã pſonã ⁊ naturã. cuiuſmodi ſunt
corp⁹ ⁊ aĩa. quaz vnũ ſcʒ corp⁹ eſt ſubã cor/
porea. alteꝫ ṽo ſcʒ aĩa ſubſtãtia ſpũalis ⁊ ĩ/
corporea. q̄ diſtãt maxie in genere ſubſtãtie
Vt ṽo ibidẽ manifeſtaret' dei ſapĩa. fecit
tale corp⁹ qđ ꝓportioneʒ ſuo modo hr̄et ad
aĩam. Qm̄ & corp⁹ vnit' aĩe vt pficienti ⁊ mo
uenti. ⁊ ad beatitudinẽ ſurſum tẽdenti. iõ vt
ꝯformaret' aĩe viuificãti habuit cõplexionẽ
equalẽ. nõ a põdere vl' mole. ſʒ ab equalita/
te natural' iuſticie. q̄ diſpõit ad nobiliſſimũ
modũ vite. Vt ãt ꝯformaret' mouẽti p mul/
tiformitatẽ potẽtiaz. habuit multiformita/
tẽ organoz cũ ſumma venuſtate ⁊ artificio
ſitate ⁊ ductibilitate. ſic̄ patet in facie. ⁊ ĩ ma
nu. q̄ eſt organũ organoz. Vt aũt ꝯforma/
ret' aĩe ſurſum tẽdenti ad celũ habuit recti/
tudinẽ ſtature ⁊ ſurſum erectũ caput. vt ſic
corpal' rectitudo atteſtaret' rectitudini mẽ/
tali. Poſtremo vt ĩ hoĩe manifeſtaret' dei
bonitas ⁊ beniuolẽtia. iõ fecit hoĩem abſq3
oĩni macula ⁊ culpa. ⁊ abſq3 oĩ pena ſiue mi
ſeria. Cũ enĩ pmũ pncipiũ ſimul ſit optimũ
⁊ iuſtiſſimũ. q2 optimũ nõ debuit facere ho
minẽ niſi bonũ ac p ħ innocentẽ ⁊ rectũ. Q2
ṽo iuſtiſſimũ. nõ debuit infligere penã ci q̄
nullũ oĩno habebat pctm̄. ac p ħ illi aĩe rõ/
nali tale corp⁹ conſtituit. quod ſibi eſſet ita

obtēperās.vt nulla eſſet ī eo pugna rebelli/
onis.nulla ꝓnitas libidīs. nulla īminutio
vigoꝝ.nulla corruptio mortis. Jta etiā eſ/
ſet aieꝯforme.vt ſicaīa erat innocēs.⁊ tamē
poterat cadere in culpā.ſic corpꝰ eſſet īpaſſi
bile ⁊ tñ poſſet cadere ī penā. ⁊ iō poterat ñ
mori ⁊ poterat mori.poterat hr̄e ſufficiētiā.
⁊ poterat hr̄e indigentiā.poterat obtēpera
re.⁊ poterat hr̄e rebellionē ⁊ pugnā. Et ꝓpte
rea in ſtatu illo corpꝰ erat tale vt ab eo fieret
deciſio ſeminal' ad ꝓpagatioꝫ ꝓlis.ꝑ ammi/
niculū ſexꝰ mulieꝝ parit ⁊ cōprincipiātis
Fieret etiā humoris nutrimētalis cōſum/
ptio ꝑ actioꝫ caloris. Fieret nihilominꝰ re/
ſtauratio ꝑ alimētū lignoꝝ ꝑadiſi.reſtaura/
to ſeu ꝓſeruato ꝑ lignū vite humido radica
li.qđ quidē lignū hāc ꝟtutē habuit.ob quā
vt dic̄ Augꝰ.fuit nō ſolū in cibū.veꝝ etiā in
ſacramētū. Jncorruptio igit ⁊ imortalitas
corꝑis ade ꝑncipalit veniebat ab aīa. ſicut
a ꝯtinēte ⁊ influēte. a corꝑis bona ⁊ equali
cōplexione.ſicut a diſponēte ⁊ ſuſcipiēte.a li
gno aūt vite ſicut a vegetāte ⁊ amminiculā/
te.a regimine ꝟo diuine ꝓuidētie.ſicut inte/
rius cōſeruāte ⁊ exteriꝰ ꝓtegente.

Capitulum XI

De ꝓductōe hoīs q̄ꝫtū ad totū ꝯiunctū.

D E toto aūt hoīe in ꝑadiſo colloca
to hec tenēda ſūt. videlicet ꝙ datus
eſt ei duplex ſenſus.ſ.interior ⁊ exte/
rior.ſ.mētis ⁊ carnis. Datꝰ eſt ei duplex mo
tus.ſ.imꝑatiuꝰ in volūtate. ⁊ executiuꝰ ī cor
pore. Datū eſt ei duplex bonū. vnū viſibile
⁊ alteꝝ inuiſibile. Datū eſt ei duplex ꝓceptū
ſcꝫ nature ⁊ diſcipline. Preceptū nate. Cre
ſcite ⁊ m'tiplicamī. Preceptū diſcipline. De
ligno ſcīe boni ⁊ mali ne comedas. Juxta q̄
datū eſt ſibi q̄druplex adiutoriū.ſ.ſciētie. cō
ſcientie.ſynderesis. ⁊ gr̄e.ex quibꝫ ſufficiēter
habuit vt poſſꝫ ſtare ī bono ⁊ ꝓficere. ⁊ a ma
lo cauere ⁊ declinare. Rō autē ad intelli/
gētiam ꝓdictoꝝ h̄ eſt. Quia ꝑmū ꝑncipiū fe
cit mundū iſtū ſenſibilē ad declarādū ſeipꝫ
videlicet vt hō ꝑ illū tāq̄ꝫ ꝑ ſpeculū ⁊ veſtigi
um reduceret in deū artificē amādū et lau
dandū. ⁊ ſꝫm h̄ duplex eſt liber. vnꝰ.ſ.ſcptꝰ in
tus.q̄ eſt dei eterna ars ⁊ ſapia. ⁊ aliꝰ ſcptus
foris.ſ.mundꝰ ſenſibil'. Cū igit eſſꝫ vna crea
tura q̄ ſenſum habebat intꝰ ad cognitioꝫ li/
bri interioꝝ.vt angelꝰ. ⁊ alia q̄ totū ſenſum
habebat foꝝ.vt qđlibet aīal brutū ad perfe
ctioꝫ vniuerſitatꝫ debuit fieri creatura q̄ h̄
ſenſu duplici eſſet ꝓdita ad cognitōnē libri
ſcripti intꝰ ⁊ foris.i.ſapīe ⁊ ſui oꝑis. Et q2 in
xp̄o ſimul ꝯcurrit eterna ſapia ⁊ eiꝰ opus in
vna ꝑſona.iō dr̄ liber ſcriptꝰ intꝰ ⁊ foris ad
reꝑationē generꝫ humani. Et q2 cuilibꝫ ſen
ſui correſpōdet motꝰ.iō duplex eſt hoi datꝰ
motꝰ. Vñ ſꝫm inſtinctū rōnis in mēte. aliuſ
ſꝫm inſtinctū ſenſualitatꝫ in carne. Primi eſt
imꝑare.ſcdi ꝟo eſt obtēꝑare ſꝫm rectū ordi/
nem. Qñ aūt fit ecōuerſo.tūc rectitudo ⁊ re
gimē aīe ꝓcipitat de ſtatu ſuo. Et q2 cuilibꝫ
motui ⁊ ſenſui reſpōdet appetitꝰ ad aliquod
bonū.iō duplex bonū ꝓparatū eſt hoi. vnū
ſcꝫ viſibile ⁊ alteꝝ inuiſibile.vnū tꝑale ⁊ ali
ud eternū.vnū carni ⁊ alteꝝ ſpiritui. Et hiſ
aūt bonis deꝰ vnū dedit.alteꝝ promiſit. vt
vnū gratis poſſideret.alteꝝ ꝟo ꝑ meritū ac
quireret. Et q2 fruſtra bonū dat niſi cuſto/
diat.fruſtra ꝓmittit niſi ad ipm ꝑueniat.iō
duplex fuit ꝓceptū hoi datū.ſ.vnū nate ad
cuſtodiendū bonū datū. aliud diſciplie ad
ꝓmerendū bonū ꝓmiſſum.qđ nullo modo
poterat mereri meliꝰ q̄ꝫ ꝑ merā obediētiam
Obediētia aūt mera eſt qñ ꝓceptū ex ſe ſo/
lo obligat nō ex aliq̄ cauſa alia. ⁊ tale dr̄ ꝓce
ptū diſcipline.q2 ꝑ ipm diſcit q̄nta ſit ꝟtus
obediētie q̄ ſuo merito ducit ad celū.ſuo āt
demerito ꝓcipitat in infernū. Nō ḡ datū eſt
illud mādatū hoi ꝓpter indigētiā aliquam
quā deꝰ hr̄et de humano obſeq̄o. ſꝫ ad dan
dam viā merēdi coronā ꝑ merā ⁊ volūtari/
am obediētiā. Et qm̄ hō rōne nature defe/
ctiue ex nihilo formate.nec ꝑ gl'iam ꝯfirma
te poterat cadere.benigniſſimꝰ deꝰ quadru
plex ꝯtulit ei adiutorium.ſ.duplex nature ⁊
duplex gr̄e Duplicē enī indidit rectitudinē
ipi nature.videlicet vnā ad recte iudicādū.
⁊ hec eſt rectitudo ꝯſcie. Aliā ad recte volē/
dum. ⁊ h̄ eſt rectitudo ſynderesis. cuiꝰ eſt re
murmurare ꝯ malū ⁊ ſtimulare ad bonum
Duplicē etiā ſuꝑaddidit ꝑfectioꝫ gr̄e. vnaꝫ
gr̄e gratis date.q̄ fuit ſcia illuminās intelle
ctum ad cognoſcēdū ſeipm ⁊ deū ſuū ⁊ mū
dum iſtū q̄ factꝰ fuerat ꝓpter ipm. Aliā vero
gr̄e gratū faciētis q̄ fuit charitas habilitās
affectū ad diligēdū deū ſuꝑ oīa. ⁊ ꝓximū ſicͭ
ſeipm. Et ſic añ lapſuꝫ hō ꝑfecta habuit na
turalia.ſuꝑueſtita nihilominus gr̄a diuia.
Ex q̄ manifeſte colligit ꝙ ſi cecidit nō aliū/
de fuit niſi ex ſua culpa q2 obedire ꝯtēpſit.

Capitulū XII

De completiōe ⁊ ordinatiōe totiꝰ mūdi

conſummati.

e X p̄dictꝫ colligi poteſt ꝙ creatᷓ mū
di eſt q̄ſi quidā liber in q̄ relucet rep̄
ſentatᷓ ⁊ legitᷓ trinitas fabricatrix ſᷓm
triplicē gradū exp̄ſſiōis.ſ.ꝑ modū veſtigij.
imaginis.⁊ ſiliᷓtudinis. ita ꝙ rō veſtigij re/
peritᷓ in creaturꝫ oībꝫ.rō imaginis ſolū in
intellectualibꝫ ſiue ſpiritibꝫ rōnalibꝫ.⁊ ratio
ſiliᷓtudinis in ſolᷓ deiformibꝫ.ex q̇bꝫ quaſi ꝑ
q̄ſdā ſcalares gradꝰ natꝰ eſt intellectꝰ huma
nus ḡdatim aſcēdere in ſummū p̄ncipiū qꝺ
eſt deꝰ. Ratio aūt ad intelligētiā p̄dictoꝝ
hec eſt Quia cū oēs creature reſpectū habe
ant ⁊ depēdentiā ad ſuū creatorē.tripliciter
poſſunt cōpari ad ip̄m.ſ.aut ſicut ad p̄ncipi
um creatiuū.aut ſicut ad obiectū motiuuꝫ.
aut ſic̄ ad donū īhabitatiuū.Primo mō cō/
paratᷓ ad ip̄m oīs eiꝰ effectꝰ.ſcd̄o mō oīs in/
tellectꝰ.tertio mō oīs ſpūs iuſtꝰ ⁊ deo ac/
ceptꝰ.Oīs eni effectꝰ q̄ntūcūqꝫ paꝝ habēs
de eſſe.habꝫ deū ſic̄ p̄ncipiū.Oīs intelle/
ctus q̄ntūcūqꝫ paꝝ habēs de lumīe.natus
eſt ꝑ cognitōꝫ ⁊ amorē deū cape. Oīs ſpūs
iuſtꝰ ⁊ ſanctꝰ hꝫ donū ſpūſſancti infuſum ſi/
bi.Et qm̄ creatura hr̄e nō pōt deū ſic̄ p̄nci/
pium.q̇n ꝯfiguretᷓ ei ſᷓm vnitatē.v̇itatē ⁊ bo
nitatē nec deu ſic̄ obiectū q̇n eū capiat ꝑ me
moriā intelligētiā ⁊ volūtatē.nec deū ſic̄ do
nū infuſum q̇n ꝯfiguretᷓ ei ꝑ fidē ſpem ⁊ cha
ritatē.ſiue ꝑ triplicē dotē.⁊ p̄ma ꝯformitas
eſt longinq̄.ſcd̄a ꝓpinqua.tertia ꝓxima.hinc
eſt ꝙ p̄ma dᷓ veſtigiū trinitatꝫ. ſcd̄a imago.
tertia ſiliᷓtudo.Eſt igitᷓ ſpūs rōnalis mediꝰ
inter p̄mā ⁊ vltimā.ita ꝙ p̄mā hꝫ inferiꝰ.ſe/
cundā interiꝰ.tertiā ſupiꝰ.Et iō in ſtatu in/
nocētie cū imago nō erat viciata ſed deifor/
mis ꝑ grām effecta.ſufficiebat liber creatu
re in q̄ ſeip̄m exerceret hō ad ꝯtuendū lumē
diuie ſapie.vt ſic ſapiēs eſſet.cuꝫ vniuerſas
res videret i ſe.videret in ꝓprio genere.vide
ret in arte ſᷓm ꝙ tripl'r habēt eſſe res.ſ. i ma
teria vel i natura ꝓpria i intelligētia creata ⁊
in arte eterna. Scd̄m que tria dic̄ ſcriptu/
ra.dixit deꝰ fiat.fecit ⁊ factū eſt ita.Propter
quā etiā triplicē viſionē accepit hō triplicēꝫ
oculū.ſic̄ dicit Hugo de ſancto victore. ſcꝫ
carnis.rōnis.⁊ ꝯtēplatiōis. Carnis q̄ vide
ret mundū ⁊ ea q̄ ſunt i mūdo. Oculū rōis
quo videret animū ⁊ ea q̄ ſūt in aīo.Oculū
cōtemplatōis q̄ videret deū ⁊ ea q̄ ſūt i deo.
Et ſic oculo carnis videret hō ea q̄ ſunt ex/
tra ſe.oculo rōnis ea que ſunt intra ſe.ocu/
lo cōtemplatiōis ea q̄ ſunt ſupra ſe.Qui q̇/
dem oculꝰ cōtemplatōis actū ſuū nō habet
ꝑfectū niſi ꝑ glᷓiam quā amiſit ꝑ culpā.recu
perat aūt ꝑ grām ⁊ fidē ⁊ ſcp̄turaꝝ intelligē
tiam q̇bꝫ mēs humana purgatᷓ illuminatᷓ ⁊
ꝑficitᷓ ad celeſtia ꝯtēplanda.ad q̄ lapſus hō
ꝑuenire nō pōt niſi p̄us defectꝰ ⁊ tenebras
ꝓprias recognoſcat.qꝺ nō fac̄ niſi ruinā hu/
mane nature diligēter ꝯſideret ⁊ attēdat.

Finit pars ſecunda.

Incipit ꝑs tertia de corruptela peccati

Capitulum I

De origine mali in cōmuni

p Redeterminatis

igitᷓ breuiter aliq̇bꝫ de trinitate
dei ⁊ creatura mūdi. reſtat nūc
aliqua breuitᷓ tāgere de corruptela peccati.
De q̄ tenendū eſt in ſūma ꝙ peccatū nō eſt
eſſentia aliq̄.ſꝫ defectꝰ ⁊ corruptela.q̄ ſcꝫ cor
rumpitᷓ modꝰ.ſpēs.⁊ ordo in volūtate crea
ta.ac ꝑ h̄ peccati corruptio eſt ꝯtraria ip̄i bo
no.nō tamē habet eſſe niſi in bono .nec or/
tum trahit niſi a bono. Quod quidem bo/
nū eſt liberꝝ arbitriū volūtatꝫ.Et ip̄m nec ē
ſumme malū.cū poſſit velle bonū. nec ſum
me bonū cū poſſit declinare in malū. Rō
aūt ad intelligētiā p̄dictoꝝ hec eſt.Quia p̄/
mū p̄ncipiū cū ſit ens a ſeipo.nō ab alio.ne
ceſſe eſt ꝙ ſit ens ꝓpter ſeip̄m.ac ꝑ h̄ ſumme
bonū.nullū prſus habēs defectū.Nō ē igitᷓ
aliq̇d nec eſſe pōt qꝺ ſit p̄mū ⁊ ſumme malū
qꝛ p̄ncipiū p̄mū dicit ſūmū cōplemētū.⁊ ſū
me malū dicit defectū ꝑmaximū.Qm̄ ḡ p̄ri
mū p̄ncipiū vt ſūme ens ⁊ cōpletū.nec in eſ/
ſendo.nec i operādo deficere p̄t.nec ſumme
malū eſt.nec aliqꝺ malū eſt.nec aliq̄ mō ma
lum p̄ncipiare p̄t.qꝛ tamē oīpotēs eſt po
teſt bonū de nō eſſe in eſſe ꝺducere.etiā ſine
amminiculo alicuiꝰ materie.Qꝺ ⁊ fec̄ cū cre
aturā finꝓit.cui dedit eſſe.viuere.intelligere
⁊ velle.Que q̇dē qꝛ a ſummo bono fuit ſᷓm
triplicꝫ cauſe habitudinē.oportuit ꝙ habe/
ret in ſua ſubſtātia ⁊ volūtate modū ſpeciē
⁊ ordinē.Nata ḡ fuit agere opa ſua a dō.ſᷓm
deū.⁊ ꝓpter deū.⁊ h̄ ſᷓm modū ſpēm et ordi/
nem ſibi inſitū.Sꝫ qꝛ de nihilo fuit et defe
ctiua.potuit deficere ab agēdo ꝓpter deum.
vt ſcꝫ aliq̇d faceret ꝓpter ſe. nō ꝓpter deū. ac
ꝑ hoc nec a deo.nec ſᷓm deū nec ꝓpter deuꝫ.
⁊ hoc eſt peccatū.qꝺ eſt modi ſpēi ⁊ ordinis

coꝛruptiuū. Qđ q2 defect⁹ eſt. nō hʒ cauſam
efficiētē ſʒ deficientē videlicet defectū volū
tatis create. Quia ꝟo coꝛruptio eſt. ⁊ nō ni/
ſi boni. ⁊ oīs coꝛruptio ī re coꝛruptibili ē. iō
nō niſi in bono eſt. ac ꝑ h̄ cū volūtas libera
coꝛrumpat ī ſeipā modū ſpēm ⁊ oꝛdinē. de/
ficiēdo a ꝟo bono. pctm̄ omne inq̄ntuʒ hu/
iuſmodi ē a volūtate ſicut a p̄ma oꝛigine. ⁊ ē
in volūtate ſic̄ in ꝓꝛio ſubiecto. qđ q̄dē fac̄
volūtas qn̄ ſua defectibilitate. mutabilita/
te ⁊ vertibilitate. ſpꝛeto bono indeficiēte ⁊ ī/
cōmutabili inherʒ bono cōmutabili. Ex q̄
bus colligit̄ ꝙ pctm̄ nō eſt appetitio malaꝝ
reꝝ. ſʒ deſertio melioꝝ. ⁊ iō in appetitu volū
tatis eſt modi ſpēi ⁊ oꝛdīs coꝛruptiuū. ac ꝑ
h̄ adeo voluntariū. ꝙ ſi nō eſt voluntariuʒ.
iā nō eſt pctm̄. His autē p̄intellectꝫ manife
ſte cadit impietas manicheoꝝ. ponētiū ſū/
mū malū oīm maloꝝ p̄ncipiū primū. Appa
ret et̄ q̄ ſit mali oꝛigo. ⁊ q̄d ſit mali ſubiectū

Capitulum II

De primoꝝ parētum temptatione.

a D intelligēdū autē q̄lit̄ coꝛruptela
pcti intrauit in mundū. cōſiderare
opoꝛtet lapſum p̄mi parētis. tradu/
ctionē culpe oꝛiginal̄. ⁊ oꝛtū ſiue radicē pec
cati actualis. Circa lapſum igit̄ primi parē/
tis hec tria nobis occurr̄t ꝯſiderāda. ſ. tem
ptatio diabolica. culpa cōmiſſa. ⁊ pena infli
cta. Hec igit̄ de tēptatiōe ſunt tenēda. vide
licet ꝙ cū de⁹ hoīnem ꝯdidiſſet in felicitate
ꝑadiſi ī ſexu duplici. ſ. virili ⁊ muliebꝛi. dia/
bolus inuidēs hoī. aſſumpta ſpecie ſerpēti
na aggreſſus ē mulierē. pꝛimo q̄rendo. cur
p̄cepit vob̄ de⁹ ne comederetꝫ. ſc̄do aſſeren/
do dicēs. nequaq̄ᷓ moꝛiemi. tertio ꝓmitten
do. eritꝫ ſicut dij ſciētes bonū ⁊ malū. volēs
iſta tēptatiōe deijcere mulierē infirmioꝛē. ⁊
ꝑ illā poſtea ꝓſternere ſexū virilē. qđ et fecit
dn̄o ꝑmittēte. Rō autē ad intelligētiā p̄/
dictoꝝ h̄ eſt. Quia ſic̄ primū principiū ē po
tentiſſimū in oꝑando ſiue ꝓducēdo. ſic etiā
eſt rectiſſimuʒ in gubernādo. ⁊ iō ſic res q̄s
ꝯdidit āminiſtrat vt eas agere ꝓꝛios mot⁹
ſinat. Qm̄ igit̄ hō ſic fact⁹ erat vt ꝑ victoꝛiā
pugne ꝑueniret ad p̄miū q̄etis eterne. licet
de⁹ ſciret hoīem tēptatiōi ſuccūbere. debu/
it tn̄ hoīem ꝑmittere tēptari ab eo qui ſcirʒ
poſſet ⁊ vellet. Quoniā ḡ diabol⁹ q̄ p̄⁹ erat
ſciēs ⁊ rect⁹. ꝑ ſupbiā cadēdo fact⁹ eſt verſu
tus ⁊ inuid⁹. iō ꝑ inuidiā tēptare volebat. ⁊
ꝑ aſtutiā ſciebat. ⁊ iō tēptauit iuxta qđ potu

it ⁊ de⁹ ꝑmiſit. Qꝛ igit̄ in tēptando ſpēm ſer
pentinā aſſumpſit. h̄ diſpēſatōis diuīe fuit
vt nō ſolum dep̄hendi ei⁹ verſutia poſſʒ. ve
rū etiā vt ex illa effigie verſutia diabolica ī
temptādo cūctis filijs ade innoteſcere poſ
ſet. Rurſus q2 tēptauit de p̄cepto diſciplīe.
h̄ ſil̄r fuit diſpēſatiōis diuine. vt ſiue vince
ret̄ ſiue vinceret cūctis innoteſceret meritū
obediētie. ſiue demeritū inobediētie. Qꝛ āt
incepit a muliere h̄ fuit verſutie ſue. q2 faci/
lius eſt deijcere min⁹ foꝛtē. Vn̄ ⁊ ꝟſutia ho
ſtis ex īfirmioꝛi ꝑte aggredit̄ ciuitatē. Sil̄r
mod⁹ quo in tēptatiōe ꝓceſſit maxime ꝟſu/
tie fuit. q2 experiēdo. impellēdo ⁊ alliciendo
ꝓceſſit. Expientiā enī ſumpſit in interroga
tione. īpulit in aſſecuratiōe. allexit aūt in ꝓ/
miſſione. Primo enī interrogauit de cauſa
mādati. vt rōnem duceret in dubiū. Secū
do aūt dubitatōe habita. ne moꝛte moꝛia/
mur. aſſecurauit vt iraſcibilē duceret in cō/
temptū. Tertio ꝓmiſit vt ꝯcupiſcibileʒ du
ceret in appetitū. ⁊ ſic his trib⁹ modis liber
tatē arbitrij traheret ad ꝯſenſum. que facul
tas eſt rōnis ⁊ volūtatis. cōplectēs nihilo/
min⁹ tres p̄dictas vireſ. ſ. rōnalem. iraſcibi
lem. ⁊ ꝯcupiſcibilē. reſpectu quaꝝ diabolus
allexit mulierē ꝑ triplex appetibile. ſ. ꝑ ſciam
que eſt appetibil̄ rōnali. ꝑ excellentiā ad mo
dum dei q̄ eſt appetibil̄ iraſcibili. ꝑ ſuauita/
tem ligni que ē appetibilis ꝯcupiſcibili. ⁊ ſic
tēptauit om̄e qđ erat in muliere temptabi/
le ꝑ om̄e illud qđ poterat ī temptationē in/
duci. qđ eſt triplex appetibile mūdi. ſ. ſm̄ cō
cupiſcētiā carnis. ꝯcupiſcentiā oculoꝝ. ⁊ ſu
perbiā vite. ſm̄ q̄ tria attēdit̄ oīs tēptatiōis
oꝛigo ſiue a mūdo ſiue a carne ſiue a diabolo

Capitulum III

De primoꝝ parentū tranſgreſſione

d E culpa vero p̄moꝝ parentū ſunt h̄
tenēda. ſ. ꝙ mulier aſſentiēs tēptati
oni diabolice appetijt ſciam ⁊ excel/
lentiā ad modū dei. Appetijt nihilomin⁹ ex
periri ſuauitatē ligni vetiti. ⁊ tandē incidit
in trāſgreſſionē mādati. Hec his ꝯtēta. of/
ferēdo fructū ligni vetiti induxit viꝝ. q̄ no/
lens ſuas delicias ꝯtriſtare. mulierē nō coꝛ
ripuit ſʒ poti⁹ ꝯſenſum p̄buit male ſuadēti.
⁊ oblatū pomū guſtādo effect⁹ eſt tranſgreſ
ſoꝛ diuini p̄cepti. Rō autē ad intelligētiā
p̄dictoꝝ hec eſt. Quia cū a p̄mo p̄ncipio (vt
p̄dictū fuit) dat⁹ eſſet homi duplex ſenſus ⁊
appetit⁹ reſpectu duplicꝫ libꝛi. ⁊ reſpectu du

plicis boni. vt ſm libertatē arbitrij hō poſ
ſet ad vtrūꝫ ꝯuerti. mulier audita ſuggeſti
one ſerpētis exteriori nō recurrit ad libꝝ in
teriorē. q legibilē ſe ꝑbet recto iudicio rōis.
ſed potiꝰ ſenſum ſuū circa exteriorē librū te/
nuit. ⁊ circa exteriꝰ bonū negociari cepit Et
q̄ ſenſus eiꝰ nō acceſſit vſqꝫ ad veꝝ infalli/
bile. appetitꝰ eiꝰ cōuerti cepit ad bonū cōmu
tabile. Appetijt igiť qđ diabolꝰ ꝓmiſit. et iō
ꝯſenſit vt faceret qđ ſuggeſſit. Appetēdo igi
tur excellentē ſciam erecta eſt in ſupbiam. ⁊
erecta in ſupbiā hoc ipō illecta eſt ad gulaꝫ.
ac ꝑ hoc tertio ꝓſtrata eſt ꝑ inobediētiam.
Primū fuit in mēte. ſecūdū in ſenſualitate.
tertiū in ope. ⁊ ſic tēptatio ab inferiori inci/
piēs ꝑuenit vſqꝫ ad ſummū. q̄ ab auditu ꝑ
appetitū ꝑuenit ad ꝯſenſum. ſic ecōuerſo de
ordinatio a ſupiori incipiēs ꝑuenit vſqꝫ ad
imū ⁊ fecit vnū peccatū cōſummatū qđ i hu
mana natura eſt oīs pcti initiū ⁊ origo ma
loꝝ. Nā mulier illecta illexit viꝝ. q ſimiliter
ad libꝝ exteriorē ꝯuerſus ⁊ ad bonū cōmu
tabile nimis appreciādo mulierꝭ ꝯſortium.
⁊ ſue ſocietatꝭ ſolatiū nec mulierē voluit cor
ripere. nec ꝓprias delicias ꝯtriſtare. Et qm̄
debuit eā corripe ⁊ nō corripuit. idcirco im
putať ei pctm̄ mulieris. Quia ṽo noluit ſu
as delicias ꝯtriſtare (a ſe repellēdo mlierē)
incepit nimiū diligere ſeipm̄ ac ꝑ h̄ recedēſ
a diuina amicicia. incidit in gulā ⁊ inobedi
entiā. Fuit ḡ trāſgreſſio ꝑcepti vtriqꝫ com
munis. licet ex alia ⁊ alia cauſa q̄ nō vir ſed
mulier fuit ſeducta. in vtroqꝫ tn̄ ſcꝫ viro et
mliere fuit deordinatō a ſūmo vſqꝫ ad imū
q̄ ꝑmo in mēte fuit ſiue in ratiōe. deinde in
ſenſualitate. ⁊ poſtremo in ope. Jō em̄ vter
qꝫ ꝓſtratꝰ fuit ꝑ inobediētiā. ⁊ illectꝰ ꝑ gulā.
q̄ vterqꝫ erectꝰ fuit in ſupbiā. Mulier qdē
appetēdo ⁊ ambiēdo qđ nondū accepat. vir
aūt nimis amādo ⁊ appreciādo qđ iā hēbat
Vn̄ mulier mādueādo credidit ſublimari.
Adā ṽo exiſtimās ſe aliqd magnū ⁊ deo ca
rū. minꝰ grauiter credidit ſe puniēdū. Nō/
dū em̄ expꝑtꝰ fuerat rigorē diuine iuſticie ⁊ ſe
ueritatꝭ. Et ſic vterqꝫ dū inordinate erexit
ſe ſupra ſe. cecidit mirabiliter intra ſe. a ſta/
tu ſcꝫ innocētie ⁊ grē ad ſtatū culpe ⁊ miſerie.

Capitulum IIII

De ꝑmoꝝ parentū punitione.

De pena ṽo ꝑmoꝝ parentū hoc eſt te
nendū. videlicet ꝙ vir ⁊ mulier ſtatī
poſt culpā ſenſerūt penā rebelliōis
⁊ erubeſcētie in carne. ⁊ ideo ad cooperiēdū
verēda fecerūt ſibi perizomata. Poſtea ṽo
diuino iudicio vir incurrit penā laboris ⁊
anguſtie. penā famis ⁊ indigētie. penā mor
tis ⁊ reſolutiōis in cinerē. Juxta qđ dicit i
ſcriptura. Maledicta terra in ope tuo. ⁊c̄.
Mulieri ṽo duplicata eſt pena. q̄ inflicta
eſt ei penalitas multipliciū erūnaꝝ in cōce/
ptu. pena dolorꝭ i partu. pena ſubiectionis
ad viꝝ in ꝯuictu. ac ꝑ h̄ ſm ꝙ apparet ſatꝭ ḡ
uiter punitū fuit pctm̄ illō. ſ. ligni vetiti eſuſ
licet fuerit faciliter ꝑpetratum. Ratio au
teꝫ ad intelligētiā ꝑdictoꝝ hec eſt. Quia cū
ꝑmū ꝑncipiū ſit ꝓuidentiſſimū in gubernā
do. ⁊ rectiſſimū in ꝑſidēdo. nihil ꝓrſus inor
dinatuꝫ dimittit i vniuerſo. ⁊ q̄ culpa recte
ordinať in pena (cōuenientiꝰ eni iniuſtꝰ dolꝫ
in ſupplicio qꝫ letatꝰ eſt in delicto. qm̄ meliꝰ
eſt dolere damnū ſalutꝭ qꝫ letari in dāno eq
tatis) ideo ſtatim in ꝑmis parētibꝰ dedecꝰ
peccati ſubſecutū eſt decꝰ iudicij. vt qđ inor
dinatū fuit cadēdo ab ordine nature cade/
ret ſtatim in ordinē iuſticie. Hic em̄ duplex
ordo ſic cūcta cōplectiť. vt qđ ab vno ceci de
rit. ſtatim i alterā differētiā relabať. Qm̄ er
go vterqꝫ parēs ſupbiēdo in mēte ⁊ guſtan
do i carne inobediēs fuit ſuo ſupiori. iuſto
dei iudicio factū eſt. vt ſibi fieret inobediēs
ſuū inferiꝰ. ⁊ maxime qntū ad ptes illas ſm
quas eſt ꝯiūctio vtriuſqꝫ ſexꝰ. que ſunt mē/
bra ṽtuti generatiue deſeruiētia. Et q̄ hoc
inerat eis nō ex natura ſꝫ ex ꝓpria culpa. idō
erubeſcebāt ⁊ coopiebāt ſe. Rurſus qa vir
ſpreto ſūmo delectabili. queſiuit in carne de
lectari. ideo iuſto dei iudicio inflictꝰ eſt ei la
bor ⁊ defectꝰ famis ⁊ ſitis. Poſtremo q̄ ꝓpt
bonū carnis ſepari elegit a bono mētis. iō
iuſto dei iudicio aīa inuita ſepať a carne
ꝑ mortē ⁊ incinerationeꝫ. ac ꝑ hoc ſicut deꝰ
dederat hoi ſm ordinē nature corpꝰ ſubie/
ctū aīe. ꝓpagabile ſine libidine. vegetabile
ſine defectiōe. imutabile ſine morte intcrue
niēte. ſic homīe peccāte ſm ordinē iuſticie fa
ctum eſt vt ſubtraheret cetera ꝑdicta ⁊ infli
geret oppoſita. vt ſic culpa nō remaneret im
punita ⁊ inordinata. qđ nequaqꝫ pati debꝫ
diuina ꝓuidētia. Et qm̄ peccatū a muliere
exordiū ſumpſit. iō pena eiꝰ debuit duplica
ri. Quia igiť in mēte ſupbiēs fuit. ſubiectio/
nē incurrit. Quia lignū ad veſcēdū ſuaue vi
dit ⁊ appetijt. dolorē incurrit. Poſtremo q̄
fregit iugū obediētie. icurrit vinculū ⁊ pōdꝰ

Multiplicis erũne.⁊ ſic patet q̃nto ordie di
uine ꝓuidẽtie inflicte ſunt viro pene multi/
plices. ⁊ duplicate in muliere. vt ſic dedec⁹
peccati nõ eſſet ſine decore iuſticie.tãta ẽ em̃
beatitudo iuſticie vt nemo ab ea niſi ad mi
ſeriã poſſit abſcedere.

Capitulũ V

De originalis peccati corruptione.

p Oſt lapſum ṗmi parẽtis dicẽda ſũt
aliqua de traductiõe peccati origia
lis. Circa qđ ṗmo ɔſiderãd⁹ eſt mo
dus corruptiõis.ſecũdo mod⁹ traductiõis
tertio mod⁹ curatiõis. Mod⁹ aũt q̃ genus
humanũ ꝑ originale pctm̃ corrũpit̃ hic eſt.
Nã quilibet ꝑ ɔcubitũ generat⁹ naſcit̃ na/
tura fili⁹ ire. qꝛ ṗuatus rectitudine origina
lis iuſticie.ꝓpter cui⁹abſentiã incurrim⁹ q̃n
tum ad animã quadruplicẽ penã.ſ. infirmi
tatẽ.ignorantiã.maliciã. ⁊ ɔcupiſcentiã.que
q̃ttuor inflicta ſunt ꝓpter originale peccatũ
qs ſane penas ſpũales comitat̃ i corpe mul
tiplex penalitas.multiplex defectus. multi
plex labor.multiplex morbꝰ. ⁊ multiplex do
lor.Ad has q̃ȝ penas ſubſequit̃ pena mor/
tis ⁊ incineratiõis. pena carẽtie viſiõis dei.
⁊ amiſſionis gl'ie celeſtis.nõ ſolũ in adultis
vez etiã i ꝑuulis nõ baptizatꝭ.q̃ quidẽ ꝑuu
li pena mitiſſima int̃ ceteros puniunt̃. qꝛ ſo
lam penã dãni habẽt ſine pena ſenſus Rõ
aũt ad intelligẽtiã p̃dictoꝝ hec eſt. Quia cũ
ṗmũ ṗncipiũ om̃ia agat a ſe ⁊ ꝑm ſe ⁊ ꝓpt̃ ſe.
neceſſe eſt eſſe optimũ ⁊ rectiſſimũ.ac ꝑ hoc
pijſſimũ ⁊ iuſtiſſimũ. ⁊ inde ẽ ꝙ vniuerſe vie
eius miſericordia ⁊ veritas ſiue iudicium.
Si em̃ de⁹ a ṗncipio hoiem in tãtꝭ miſerijſ
ɔdidiſſet.nec pietas eſſet nec iuſticia ꝙ tan
ta op⁹ ſuũ opprimeret miſeria.nulla p̃ceden
te culpa. Similit̃ ſi tãtꝭ miſerijs nos reple
ret vel repleri ꝑmitteret ſine culpa. nec pie
nec iuſte gubernaret nos diuina ꝓuidẽtia.
Si ergo certiſſimũ eſt ṗmũ ṗncipiũ ⁊ in ꝓ/
ducẽdo ⁊ in ꝓuidẽdo rectiſſimũ ⁊ clemẽtiſ/
ſimũ eſſe.neceſſe eſt ꝙ gen⁹ humanũ taliter
fecerit vt a ṗncipio nulla eſſet i eo culpa nec
miſeria. Neceſſe eſt etiã ꝙ talit̃ amminiſtret
vt nõ ꝑmittat in nobis eſſe miſeriã niſi ꝓpt̃
aliquã culpã p̃ambulã. Quoniã igit̃ certiſ/
ſimũ eſt ꝙ a nr̃a origine multiplicẽ cõtrahi
mus miſeriã pene.certũ eſt ꝙ oẽs naſcimur
natura filij ire. ac ꝑ ħ ṗuati rectitudine ori/
ginalis iuſticie.quã ṗuatõem vocamus ori
ginalẽ culpã. Et qꝛ oĩs culpa dic̃ receſſum
a bono icõmutabili.⁊ acceſſũ ad bonũ ɔmu
tabile.⁊ recedere a bono icõmutabili ẽ rece
dere a ſumma ꝟtute ⁊ bonitate.accedere au
tem ad bonũ cõmutabile eſt pl⁹ debito in il
lud ꝑ amorẽ tẽdere.hinc eſt ꝙ ꝑdens origi/
nalẽ iuſticiã incurrit infirmitatẽ.ignorãtiã.
maliciã ⁊ ɔcupiſcentiã. Rurſus qꝛ deſcrẽs
bonũ incõmutabile ꝓpter bonũ cõmutabi/
le efficit̃ indign⁹ vtroq̧.hinc eſt ꝙ ratõe ca/
rentie original' iuſticie ꝑdit aĩa q̃etẽ tꝑalem
in corpe ꝑ multiplicẽ corruptõȝ ⁊ mortem.
⁊ tandẽ ſepat̃ a viſione lucis eterne amittẽ/
do felicitatẽ gl'ie tã in aĩma q̧ in corpe. Po
ſtremo qꝛ carẽtia hui⁹ iuſticie in naſcẽtibus
nõ eſt ꝑ modũ volũtatis ꝓprie.nec ꝑ actualẽ
delectatiõȝ.hinc eſt ꝙ originali peccato p⁹
hãc vitã nõ debet̃ pena ſenſus in gehẽna. ꝓ
eo ꝙ nõ ſupra ɔdignũ ſed citra punit diuia
iuſticia.quã ſemꝑ comitat̃ ſupabundãs mi
ſericordia. Hoc credendũ eſt ſenſiſſe beatũ
Auguſtinũ.licet ꝟba ipſi⁹ exteri⁹ ꝓpter dete/
ſtationẽ erroꝝ pelagianoꝝ (qui aliqualẽ fe/
licitatẽ eis cõcedebãt) aliud ſentire videan
tur. vt enĩ meli⁹ eos reduceret ad medium.
abundanti⁹ declinauit ad extremũ.

Capitulum VI

De originalis peccati tranſfuſione.

m Odus aũt traductiõis culpe origi/
nalis hic eſt. Quia licet aĩma nõ ſit
ex traduce.original' tamẽ culpa ab
aĩa ade trãſit ad animas poſteroꝝ mediãte
carne ꝑ ɔcupiſcẽtiã generata. ita ꝙ ſicut ab
aĩa peccãte infecta fuit caro ade ⁊ ꝓna effe/
cta ad libidinẽ.ſic caro ꝑ libidinẽ ſeminata
⁊ ſecũ trahẽs infectionẽ vicioſam infic̃ et vi
ciat aĩam.que q̇dẽ infectio vicioſa in aĩa nõ
tm̃ eſt pena ſȝ etiã culpa.⁊ ſic ꝑſona corrum
pit naturã.⁊ natura corrupta corrũpit ꝑſo
nam.ſalua in om̃ibꝰ diuia iuſticia.cui nullo
mõ põt imputari infectio aĩe.licet eã crean/
do infundat ⁊ infundẽdo vniat cũ carne in
fecta. Ratio aũt ad intelligẽtiã p̃dictorũ
ħ eſt. Quia cũ ṗmũ ṗncipiũ fecerit hominẽ
ad imaginẽ ſuã ꝓpter ſuijpſius exp̃ſſionẽ.ſic
eũ ɔdidit ex ꝑte corpis vt oẽs hoies ꝓpaga
rent̃ a ṗmo hoie tanq̧ ab vno radicali ṗn/
cipio.ſic ex ꝑte aĩe vt ꝓpter exp̃ſſam ſimilitu/
dinẽ tã in eſſendo ⁊ durãdo q̧ intelligẽdo ⁊
amãdo.imediate emanarẽt om̃es ſpũs rõ/
nales ab ipo deo tanq̧ a ṗmo ṗncipio ⁊ im
mediato. Et qm̃ ſpũs tãq̧ excellẽtior magꝭ
accedit ad ṗmũ ṗncipiũ.ſic ɔdidit d⁹ hoieȝ

vt ſpūs p̄eſſet corpi ⁊ corpꝰ ſubeſſet ſpiritui
creato q̄ꝺdiu ille ſubeſſet ſpiritui increato. ⁊
ecōtra ſi ſpūs nō obediret deo. iuſto dei iu/
dicio corpꝰ ſuū inciperet ſibi rebellare. Quod
⁊ factū eſt cū Adā peccauit. Sic igit̃ ſi Adā
ſtetiſſet. corpꝰ ſuū ſpiritui obediēs eſſet. ⁊ ta
le ad poſteros trāſmitteret. ⁊ deꝰ illi animā
infunderet. ita ꝙ vnita corpi immortali ⁊ ſi
bi obediēti hr̄et ordinē iuſticie ⁊ immunita
tem oīs pene. ſic ex q̄ Adā peccauit ⁊ caro fa
cta eſt reuellis ſpiritui. oportet ꝙ talem ad
poſteros trāſmittat. ⁊ ꝙ deꝰ ſc̄m inſtitutiōꝫ
p̄mariā animā infundat. aīa ṽo cū vnit̃ car
ni rebelli incurrit defectū ordinis naturaľ
iuſticie q̄ debebat oīb inferiorib imparé
Et qꝛ aīa carni vnita eſt. oportet ꝙ ip̄aꝫ tra
hat ⁊ trahat̃ ab ip̄a. ⁊ qꝛ ip̄am nō pōt trahe/
re tāq̄ꝫ rebellē. neceſſe eſt vt ab ip̄a trahat̃ et
incurrat morbū ꝯcupiſcētie. ⁊ ſic īcurrit ſiľ
carentiā debite iuſticie. ⁊ morbū ꝯcupiſcen
tie. ex q̄b duob tāq̄ꝫ ex auerſiōe ⁊ ꝯuerſiōe
dꝛ ītegrari ſc̄m Auguſtinū ⁊ Anſelmū pctm̄
originale. Qm̄ igit̃ ordinatiſſimū fuit ꝙ na
tura hūana ita ꝯderet̃ ⁊ ꝙ cōdita ſic propa
garet̃. ⁊ ꝙ peccās ita puniret̃ ſic p̄dictum ē
p̄us. ita ꝙ in ꝯditiōe ſeruat̃ ordo ſapie. in ꝓ
pagatiōe ordo nature. in punitiōe ordo iu/
ſticie. patet ꝙ nō eſt ꝯtra diuinā iuſticiam ſi
ad poſteros trāſmittit̃ culpa. Rurſus quia
culpa originaľ peccati in aīam trāſfundi n̄
poſſet niſi pena rebellionis ī carne p̄cederꝫ
⁊ pena nō eſſet niſi culpa p̄ceſſiſſet. nec cul/
pa p̄ceſſit a volūtate ordinata ſed inordia/
ta. ac ꝑ h̄ nō a volūtate diuia ſꝫ a voluntate
humana. patet ꝙ originaľ culpe tranſfuſio
eſt a peccato p̄mi hoīs. nō a deo. nō a natu
ra ꝯdita. ſꝫ a vicio ꝑpetrato. Et ſic veruꝫ eſt
qd̕ dicit Augꝰ. ꝙ pctm̄ originale nō trāſmit
tit ad poſteros ꝓpagatio ſed libido.

Capitulum VII

De originalis peccati curatione.

Poſtremo diligēter attēde ꝙ modꝰ
curatiōis culpe originalis eſt ille. ſ.
ꝙ ſic curat̃ culpa originalis ꝙ r̄ma
net pena t̄palis. ſicut patet in ꝑuulis bapti/
zatis. Sic curat̃ q̄ntū ad reatū pene eterne
ꝙ remanet q̄ntū ad actū ⁊ motū ꝯcupiſcē/
tie. Sic curat̃ in parēte ꝙ nihilominus ab
eo q̄ curatꝰ eſt ꝑ baptiſmū. trāſmittit̃ in ꝓlē
originale pctm̄. Sic tollit̃ originaľ peccati
macula ꝙ remanet ſeq̄la. cum q̄ oportet pu
gnare q̄ꝺdiu viuimꝰ in hac vita. qꝛ in nullo
ꝓrſus extinguit̃ ꝯcupiſcētia ꝑ gr̄am cōmu/
nē. qd̕ dico ꝓpt̃ ṽginē beatiſſimā mariā. in q̄
in ꝯceptōe filij dei extincta fuit ꝑ gr̄aꝫ ſingu
larē. Nō aūt ad intelligentiā p̄dictorū h̄
eſt. Quia ſic infectio deriuat̃ in oēs a p̄n/
cipio creato. a quo fit ꝓpagatio corpoꝝ. et h̄
a ꝑte inferiori. ſ. carnis. ſic curatō fieri habꝫ
a p̄ncipio increato a quo fit infuſio animaꝝ
⁊ hoc a ꝑte ſupiori. ſ. mētis. Quoniā igit̃ ex
ꝑte mētis diſtinctio eſt in hoīb ita ꝙ ſc̄m il/
lam vnꝰ nō ꝓpagat̃ ab altero. ſed immedia/
te exit a deo. gr̄a curatiua mēti nr̄e a deo in
fuſa reſpicit vnūquēq̄ꝫ inq̄ntū tenet rōnem
ꝑſone ſingularis ⁊ indiuidue. nō inquantū
tenet rōnem ꝓductiui ſc̄m ṽtutē nat̃e. Qm̄
igit̃ origiale pctm̄ eſt morb inficiēs ꝑſonaꝫ
pariter ⁊ naturā. ꝑſonā in volūtate. naturā
in carne. iō ſic curat̃ macula originaľ in mē
te ꝙ remanet infectio ⁊ ſequela in carne. Et
quia hō generat nō ſc̄m ꝙ curatꝰ eſt in mēte,
ſed ſc̄m ꝙ corruptꝰ in carne. nō ſc̄m ꝙ ſpūal'.
ſed ſc̄m ꝙ carnalis. hinc eſt ꝙ q̄ꝺuis ſic bapti
zatus ſit ab originali mūdatꝰ in ſe. trāſmit/
tit tn̄ in ꝓlem originale. Rurſus qꝛ reatꝰ pe
ne eterne reſpicit deformitatē mētis ⁊ ꝑſo/
ne. actꝰ aūt ſiue motꝰ reſpicit inclinationem
carnis ⁊ nature. iō trāſit originale ꝑ baptiſ
mū quantū ad reatū. ⁊ remanet quantū ad
actū. Poſtremo qꝛ afflictio t̄paľ ꝯditiōeꝫ re
ſpicit ex ꝑte carnis. cū caro remaneat ſꝑ ſub
iecta cuidā infectiōi. remanere debet ſꝑ ſub
iecta penalitati. ⁊ iō ſicut penalitas ⁊ corru
ptio ꝑ gr̄am nō aufert̃ a carne. ſic ſeq̄ela il/
la ſiue ꝯcupiſcētia ⁊ languor mēbroꝝ ſimul
ſtare pōt cū gr̄a curatiua. ⁊ ideo q̄ꝺuis pau/
latim minuat̃. qꝛ tamē radix nō tollit̃. nūq̄ꝫ
omīno aufert̃ in viatore. niſi in beata virgi
ne ꝑ gr̄am ſingularē. Quia enī virgo ꝯcepit
eū qui erat expiatio oīs culpe. iō data fu/
it ſibi gr̄a ſingularis. qua extincta fuit in ea
radicitꝰ oīs ꝯcupiſcētia ad ꝯcipiendū di
filiū abſq̄ꝫ oīs peccati labe ⁊ corruptela.
Nempe decens erat vt ea puritate q̄ maior
ſub deo nequit ītelligi virgo illa niteret. cui
deꝰ pater vnicū filiū (quē de corde ſuo geni/
tum ſibi equaleꝫ tanq̄ꝫ ſeip̄m diligebat) ita
dare diſponebat vt naturalit̃ eſſet vnꝰ idēq̄ꝫ
cōmunis dei patris ⁊ virginis filiꝰ. ⁊ quam
ipſe filius ſpecialiter facere ſibi matrē elige/
bat. et de qua ſpiritusſanctꝰ volebat ⁊ opera
turꝰ erat vt cōciperet̃ ⁊ naſceret̃ ille de quo
ipſe procedebat.

Capitulum VIII

De oꝛigine peccatoꝝ actualium.

p Oſtqꝫ autē dictū eſt de traductione
peccati oꝛiginalis.dicenda ſunt ali/
qua de oꝛigine pcti actualis. De oꝛ
tu igit̄ peccati actualis hec tenēda ſūt in ſū/
ma.videlicet ꝙ peccatū actuale oꝛiginē tra/
hit a libera volūtate vniuſcuiuſqꝫ ꝑ ſugge/
ſtionē.delectationē.cōſenſum.⁊ operatiōeꝫ
Juxta qđ dicit ſcriptura Jaco.j. Unuſq̇ſ/
qꝫ temptat̄ a ꝯcupiſcētia ſua abſtractꝰ et il/
lectus.deinde cōcupiſcētia cū cōceperit pec
catū parit.peccatū vero cū cōſummatū fue
rit generat moꝛtē.Si autē ſuggeſtio ⁊ dele
ctatio ſiſtat citra cōſenſum. eſt veniale pec/
catū.Si vero cōſequat̄ cōſenſus et opus.ī
his que diuina lege ꝓhibita ſunt.peccatuꝫ
eſt moꝛtale ꝯſummatū.Qđ ſi medio modo
fit.vt ꝯſenſus ſine ope ſit. aut q2 vult in opꝰ
ꝓcedere ſꝫ nō poteſt.tūc volūtas ꝓ facto re/
putat̄.nec minꝰ culpabilis eſt q̄ ſi in ip̄o fa
cto dep̄hendere t̄.aut q2 nō vult in opus ꝓ/
cedere.ſed vult interiꝰ voluptari in delecta/
tione.⁊ tūc mādúcat mulier ſꝫ non vir. Et
licet nō ſit peccatū plene cōſummatū.eſt ta/
men inter moꝛtalia cōputandū.quia mulie
re mādúcante totꝰ homo dānari meret̄.qđ
maxime intelligi habet in peccatiſ carnalibꝫ
Ratio aūt ad intelligētiā predictoꝛū hec
eſt.Cū peccatuꝫ dicat receſſum volūtatis a
p̄mo p̄ncipio.inquantū ip̄a volūtas nata ē
agi ab ip̄o ⁊ ſm ip̄m ⁊ ꝓpter ip̄m. om̄e pecca
tum eſt inoꝛdinatio mētis ſiue voluntatis.
circa quā nata ſunt eſſe virtꝰ ⁊ viciū. pecca/
tum igit̄ actuale eſt actualis inoꝛdinatō vo
lūtatis.Inoꝛdinatio aūt iſta aut eſt tāta ꝙ
oꝛdinē iuſticie exterminat.⁊ hoc modo dici
tur moꝛtale pctm̄. quia natū eſt auferre vi/
tam.ſepādo ip̄am a deo ꝑ quē viuificat̄ ani
ma iuſta.Aut eſt tā modica ꝙ oꝛdinē illum
nō perimit.ſꝫ tm̄ in aliquo ꝑturbat. ⁊ tūc di
citur veniale peccatū.q2 de ip̄o adipiſci poſ
ſumꝰ cito veniā. ꝓ eo ꝙ gratia nō tollit̄ per
ip̄m.nec inimicicia diuina incurrit̄.Eſt au/
tem oꝛdo iuſticie vt bonū incōmutabile p̄/
ferat̄ cōmutabili vt bonū honeſtū p̄feratur
vtili.⁊ volūtas dei p̄ferat̄ voluntati noſtre
vt iudiciū ratiōis recte p̄ſit ſenſualitati hu/
mane.Et quoniā lex dei iſtū oꝛdinē p̄cipit
⁊ vetat oppoſitū quādo bonū cōmutabile p̄
fertur eterno.⁊ bonū vtile prefert̄ honeſto.
⁊ volūtas noſtra p̄fert̄ diuīe volūtati.⁊ ſen/
ſualis appetitꝰ p̄fertur ratiōi recte.tūc ꝯmit
titur moꝛtale peccatū.De quo dic̄ Ambꝛo
ſius.ꝙ eſt p̄uaricatio legis diuine.⁊ celeſtiū
inobediētia p̄ceptoꝝ vel mādatoꝝ.Hec aūt
cōmittit̄ ſiue obmittat̄ quod lex diuina p̄ci
pit.ſiue fiat id quod ꝓhibꝫ.Ex quo duplex
genꝰ peccati oꝛit̄.delictū ſcꝫ ⁊ cōmiſſuꝫ.Qn̄
vero bonū cōmutabile plus debito diligit̄
ſed nō prefert̄ incōmutabili. et vtilitas nō
prefert̄ honeſtati.⁊ voluntas noſtra plꝰ de/
bito amat̄.ita tamē ꝙ nō prefert̄ diuine. et
caro cōcupiſcit.nō tamen p̄fert̄ iudicio rati
onis recte.tūc nō eſt moꝛtale ſꝫ veniale. q̇a
licet hoc ſit p̄ter legē. nō tamē directe eſt cō
tra legē.Senſualis autē appetitꝰ ratiōi re/
cte nō p̄fertur niſi quādo ei ratio ꝯſentit. ⁊
ideo peccatū moꝛtale citra ꝯſenſum nō cō/
mittit̄.ſi tamē ſenſualitas inoꝛdinate mo/
ueat̄.cū illa inoꝛdinatō ad malū inclinet.li
cet ratio nō cōſentiat. peccatū eſt aliquođ.
quia aliquo mō ledit oꝛdinē iuſticie. Et q2
in ſtatu innocētie nō mouebat̄ ſenſualitas
niſi ſm ratōis motū.ideo ſtāte homīe non
poterat ibi eſſe veniale peccatū. Nūc aūt q2
rationi repugnat ſenſualitas. velimꝰ noli/
mus.iō neceſſe habemꝰ cōmittere aliquođ
veniale peccatū ꝑ p̄mos motꝰ q̇ ⁊ſi particu
lariter ⁊ ſingillatim poſſint declinari.om̄s
tamē nullo modo poſſunt caueri.q̇ ſic ſunt
peccata ꝙ ſunt etiā pene peccati. ⁊ ideo me
rito dicunt̄ venialia quia hoc ip̄o digna ſūt
venia. Verū q2 ratio his cōſentire non cō/
pellitur.ſi poſt cōſenſum delectatiōis ꝯſen
tiatur ī opꝰ.tūc eſt plenꝰ cōſenſus. ac ꝑ hoc
peccatū cōſummatū.q2 ꝑuenit vſqꝫ ad viꝝ.
id eſt vſqꝫ ad partē ſupremā ratiōis.ex qua
pendet plenitudo ꝯſenſus . Quia vero nō
ſolum in opꝰ.verū etiā in delectationē ē cō
ſenſus.in quo inferioꝛ poꝛtio ſequit̄ ſenſua
litatē.ideo ſi in delectatōe ſenſuali ratō ſen
ſualitati ſuccumbat ⁊ mulier ſerpēti obedit
ac ꝑ hoc fit ſubuerſio recti oꝛdinis. ⁊ ita ſub
uerſio iuſticie.⁊ ꝓpter hoc cōmittitur moꝛ/
tale peccatū.licet minꝰ graue.quod nō ſolū
imputat̄ mulieri.verū etiā viro.a quo mu/
lier compeſci debuit ⁊ cohiberi ne obtem/
peraret ſerpenti. Et ſic patet ꝙ in perpetra
tione omnis peccati actualis fit aliqualis
imitatio primi peccati ſcōm explanationē
doctoꝛis precipui Auguſtini vndecimo de
ciuitate dei.

Capitulum IX

De origine ꝛ diſtinctiõe capitaliũ pctõꝝ.

c Onſeq̄nter deſcẽdendũ eſt ad ortũ
pctõꝝ in ſpẽali. inter q̄ quedã ſũt ca
pitalia. quedã penalia. q̄dã finalia ſi
ue irremiſſibilia. q̄ſi ꝑma media ꝛ poſtrema
Circa ortũ ꝯo pctõꝝ capitaliũ h̄ eſt i ſũma
tenendũ. vicȝ ꝙ pctõꝝ actualiũ vnũ eſt ini/
tium. duplex radix. triplex fomẽtũ. ſeptifor/
me caput ſiue capitale pctm̄. Unũ inq̄ȝ ē ca
pitale initiũ. ſ. ſupbia. iuxta qđ dicit ſcptura
Initiũ oīs peccati ſupbia. Duplex radix. ſ.
timor male humiliãs. ꝛ amor male accẽdẽs
Triplex fomentũ ſcḋm tria q̄ ſunt i mũdo. ſ.
ꝯcupiſcẽtia carnis. ꝯcupiſcẽtia oculoꝝ. ꝛ ſu
perbia vite. Septiforme ꝯo caput. ſ. ſuper/
bia. inuidia. ira. accidia. auaricia. gula. ꝛ lux/
uria. Inter q̄ q̇nq̄ȝ p̄cedentia ſunt peccata
ſpiritualia. duo vero vltima ſunt carnalia

Rõ autẽ ad intelligẽtiã hoꝝ hec ē. Quia
cũ pctm̄ mortale ſit actual' a ꝑmo ꝑncipio
receſſus. receſſus autem a primo principio
nõ põt eſſe niſi ꝑ ꝯtẽptũ ipſi⁹. vel i ſeipſo vl'
in ſuo p̄cepto Cõtempt⁹ aũt ꝑmi ꝑncipĳ cũ
ſit ſupbia. neceſſe eſt ꝙ oīs mortal' pcti cul/
pa ſiue offenſa initiũ ſumat a ſupbia. Qꝛ
ꝯo null⁹ ꝯtẽnit ꝑmũ ꝛ ſummũ ꝑncipiũ vl' ei⁹
p̄ceptũ ꝑ ſe. niſi ꝑ h̄ ꝙ aliq̇d aliud ab ip̄o vl'
vult acq̇rere vel timet ꝑdere. hinc eſt ꝙ ne/
ceſſe eſt om̄e pctm̄ actuale originẽ trahere
a duplici radice. ſ. timore ꝛ amore. q̇ radices
ſunt maloꝝ licet non eq̄ ꝑme. Nã oīs timor
ortũ habȝ ab amore. null⁹ eñ timet aliquid
ꝑdere niſi qꝛ amat illud hr̄e. ꝛ ideo ꝑ ea ha/
bet foueri timor ꝑ que fouet ꝛ amor. Amor
aũt inordinat⁹ eſt reſpectu cõmutabilis bo
ni. Et qm̄ illud eſt triplex. ſ. interi⁹ excellen/
tia. exteri⁹ pecunia. inferi⁹ carnalis laſciuia
hinc eſt ꝙ neceſſe eſt eſſe tria pctõꝝ actuali/
um radicalia fomẽta. que ſupi⁹ ſunt p̄tacta.
ad que dũ aīa inordinate fert̄. oīa pctã actu
alia oriunt̄. Et qꝛ h̄ fit ſcḋm ſeptiformẽ mo
dum. iõ ſeptẽ ſunt peccata capitalia. ex q̇buſ
generat̄ vniuerſitas vicioꝝ. Uoluntas eñ
noſtra aut deordinat̄. qꝛ appetit qđ nõ ē ap/
petendũ. aut qꝛ refugit qđ nõ eſt refugiẽdũ
Si qꝛ appetit qđ nõ eſt appetẽdũ. vtpote bo
num vt nũc. ſiue cõmutabile ſiue apparens
bonũ. aut eſt interi⁹. ꝛ ſic eſt ꝑuata excellẽtia
quã amat ſupbia. aut exteri⁹. ꝛ ſic eſt ſufficiẽ
tia. qua amat auaricia. aut inferi⁹. ꝛ ſic aut
delectabile. quia ad ꝯſeruationẽ indiuidui
ꝛ ſic alimentũ qđ eſt delectabile ſcḋm guſtum
ꝛ appetit̄ a gula. aut qꝛ ad cõſeruationẽ ſpe/
ciei. ꝛ ſic coit⁹ qui eſt delectabilis ſcḋm tactuȝ.
ꝛ appetit̄ a luxuria. Si aũt volũtas deordi
natur qꝛ refugit qđ nõ eſt refugiendũ. hoc
poteſt eſſe tripliciter ſcḋm triplicẽ moduȝ re/
fugiendi Aut eñ refugit ſcḋm ꝑuerſum inſti
ctum ipſi⁹ rationalis. ꝛ ſic eſt inuidia. Aut
ſcḋm inſtinctũ iraſcibilis. ꝛ ſic ira. Aut ſcḋm in/
ſtinctũ cõcupiſcibilis. ꝛ ſic eſt accidia. Unđ
quia q̄ttuor ſũt ꝑncipalia appetibilia. ꝛ tres
vires ſcḋm quaꝝ inſtinctũ eſt fuga. ideo tan/
tum ſeptẽ ſunt capitalia pctã. Rurſus q̇a
ſenſus appetibilis eſt cũ delectatiõe. ſenſus
autẽ rei fugiẽde eſt cũ dolore. hinc eſt ꝙ q̄t/
tuor habẽt ꝯiunctã leticiaȝ. tria ꝯo alia ha/
bent adiunctã triſticiã ꝛ penã. om̄ia tamen
dicunt̄ capitalia. qꝛ deordinatiões ſunt ꝑn
cipales. ꝛ multaꝝ aliaꝝ deordinationũ ſũt
ꝑncipia ſuo modo influẽtia. Unde licȝ q̄dã
ex his ꝑncipaliter fugã reſpiciãt. habent ta
men ex ip̄a delectabilia ſua. Nã iuidia vult
ꝑuatum bonũ poſſidere ſine ſocio. ꝛ ita inte
graliter. Ira ſine ꝯtrario. ꝛ ita imꝑturbabi
liter. Accidia ſine labore aliquo. ꝛ ita infati
gabiliter. Et quia hec nõ de facili obtinent̄
ideo magnũ exercitũ vicioꝝ ſecũ trahunt
ad huiuſmodi que appetũt exequenda. vel
ad ea que reſpuũt declinãda. reſpectu quo/
rum dicunt̄ capitalia peccata quaſi capita
ex quibꝫ manãt alia q̄ꝫplurima.

Capitulum X

De origine ꝛ q̇litate penalium pctõꝝ.

d E peccatis penalibꝫ h̄ tenẽdũ eſt ꝙ
licet malũ culpe ꝛ malũ pene ſint di
uerſe maloꝝ differẽtie. quedã tamẽ
ſic ſunt peccata ꝙ etiã ſunt pene pcti. Spe
ciali nãq̄ȝ modo peccata ꝛ pene pcti dicunt̄
illa que habẽt adiunctũ dolorẽ ꝛ meſticiaȝ.
ſicut accidia. inuidia. ꝛ ꝯſimilia. Min⁹ ſpeci
aliter dicunt̄ illa que habẽt adiunctã vl' me
ram deꝑuationẽ nature vel ignominiã vel
ignorantiã. ſicut ſunt illa ꝓpter que dr̄ pecca
tor in reprobũ ſenſum tradi. Generalit̄ au
tem peccata que ſunt inter ꝑmã apoſtaſiaȝ
ꝛ vltimã gehẽne penã. ꝛ peccata poſſunt di/
ci ꝛ pene peccati. iuxta qđ dicit Gregorius.
Crimina criminibꝫ vindicari. Licet aũt idẽ
dicat̄ peccatũ ꝛ pena peccati. tenendũ tñ eſt
ꝙ om̄is pena inq̄ȝtũ ȝ pena iuſta eſt ꝛ a deo.
nulla vero culpa iuſta eſt nec a deo ſȝ tãtuȝ
a libere volũtatis arbitrio. Pena vero que
mere eſt pena a deo eſt inflicta. que vero eſt

culpa vel inclinās ad culpā eſt cōtracta vel acta. Rō aūt ad intelligentiā p̄dictorū h̄ eſt. Quia cuȝ malū dicat receſſum a primo ꝑncipio ꝑ h̄ ꝙ nocet bono. nō aūt nocet bono niſi aliq̇d adimendo de bono. bonū aūt ꝯſiſtit in modo. ſpecie. ⁊ ordine. nullū ē malum qđ nō ſit modi ſpeciei ⁊ ordinis corruptiuū. Ordo aūt duplex eſt. ſ. ordo nature ⁊ ordo iuſticie. Ordo aūt nature eſt in bono naturali. ordo iuſticie in bono morali. Et q̄ꝛ bonū naturale in om̄i natura. bonū morale ī volūtate hȝ ꝯſiſtere. iō ordo nature eſt in om̄i natura. ordo aūt iuſticie in volūtate electiua hȝ ꝯſiſtere. Et q̄ꝛ volūtas eſt inſtrumentū ſeip̄m mouēs. natura ꝟo nō. hinc eſt ꝙ ordo iuſticie eſt ordo nō tm̄ fact⁹. ſed etiā factiu⁹. ordo aūt nature eſt ordo fact⁹. Om̄ ergo malū poteſt ꝑuare ordinē iuſticie ⁊ ordinē nature. hinc eſt ꝙ duplex eſt malū. ſcȝ culpe ⁊ pene. Rurſus q̄ꝛ ordo iuſticie eſt ordo voluntari⁹. hinc eſt ꝙ malū culpe eſt affectio volūtaria. malū aūt pene eſt affectio īuolūtaria. Poſtremo q̄ꝛ ordo iuſticie q̇ ī eſt voluntati eſt ordo factiu⁹. ideo malū culpe qđ eſt ei⁹ ꝑuatio eſt malū qđ facim⁹. ⁊ malū pene eſt malū qđ patimur. Et q̄ꝛ nō eſt paſſio niſi naturaliter p̄cedat actio. nec eſt actō ad quaȝ nō ſequat̄ aliqua paſſio. hinc eſt ꝙ nulla ē pena ſine p̄cedēte merito culpe. nulla eſt etiā culpa q̇n comitet̄ aliqua pena Et quoniā qđ facim⁹ a nobis eſt. qđ nos vero patimur pōt eſſe a nobis ⁊ ab aliȷ̄s. vtpote a cauſa ſuꝑiori vel inferiori. ideo licet om̄is culpa ſit a nobis. nō tamē om̄is pena eſt a nobis. imo quedā eſt a nobis acta. quedā īflicta. quedā cōtracta. Et q̄ꝛ cū qui facit qđ nō debet iuſtū eſt pati qđ debet. ideo om̄is pena inq̄ntū pena iuſta eſt ⁊ a diuina prouidentia. q̄ꝛ eſt ad culpā ordinata. ⁊ ip̄ius culpe ordinatiua. Quia ꝟo paſſio illa poteſt eē ꝑ ademptionē boni naturalis vel boni moralis cū naturali. hinc eſt ꝙ quedā pena eſt mere pena. quedā ꝟo eſt pena ⁊ culpa. quia bonū morale qđ eſt iuſticia nō adimit̄ niſi ꝑ iniuſticiā que eſt culpa. Prima igit̄ pena eſt a deo. ⁊ ſm̄ ꝙ pena ⁊ ſm̄ id qđ eſt. a deo nūq̄ nō inſtituēte ſed vindicāte. Secunda vero cū ſit culpa. ſm̄ id qđ culpa eſt a dō nō eſt niſi ſolū quantū ad ordinē. ipſa vero vel eſt acta ſi ſequat̄ ad actuale. vel eſt cōtracta ſi ſequat̄ ad originale. Si igit̄ proprie accipiatur malū ſm̄ ꝙ eſt priuatō boni naturalis. ⁊ affectio inuolūtaria ⁊ malū quod patimur. ſic nō coincidit cū malo culpe in idem licet ſit annexū eidē. Si vero accipiat̄ large vt dicat̄ malū quod patimur. ſiue a nobis ſiue aliūde. ſiue in natura ſiue in voluntate. ſic coincidūt in idē. ſed nō ad idem. vel ſm̄ idē. q̄ꝛ qđ eſt in ſe culpa. dicit̄ reſpectu p̄cedentis culpe pena. vel culpa ratione actionis. pena dicit̄ eſſe ratione paſſionis. Et ſic patet quomodo pro quanto ⁊ quare aliquid ſimul dicatur eſſe peccatuȝ ⁊ pena peccati.

Capitulum XI

De origine peccatorū finaliū que ſūt peccata in ſpiritumſanctū.

De peccatis autē finalibus ſiue irremiſſibilib⁹ cuiuſmodi ſunt peccata in ſp̄ūmſanctū hoc eſt tenendū. ꝙ licet om̄e peccatū generalit̄ ſit cōtra deū trinum ⁊ vnū. app̄ropate tamē dicit̄ aliqđ peccatū eſſe in patrē. aliqđ in filiū. aliqđ in ſpiritumſanctū. Hoc aūt peccatū in ſp̄ūmſanctū irremiſſibile dicit̄ in hoc ſeculo ⁊ in futuro. nō quia ī hoc ſeculo nō poſſit dimitti. ſed q̄a raro dimittit̄ aut vix in hoc ſecl'o q̄ntum ad culpā. modicū autē ⁊ quaſi nihil fiet remiſſio ſibi in futuro quantū ad penaȝ. Hui⁹ autē peccati ſex ſunt differētie. ſcȝ inuidia fraterne gratie. impugnatio veritat̄ agnite. deſperatio. p̄ſumptio. obſtinatō mētis. ⁊ impenitētia finalis. Ratio aūt ad intelligētiā predictoꝝ hec eſt. Quia cū peccatum dicat receſſum a ꝑmo principio trino ⁊ vno. om̄e peccatū imaginē trinitat̄ deformat. ⁊ ip̄am animā fedat quantū ad triplicē potentiā. ſcȝ iraſcibilē. rationalē. ⁊ cōcupiſcibilem. ⁊ a libero arbitrio p̄cedit qđ gerit in ſe inſigne trinitatis. ſcȝ patris ratiōe facultatis. filiȷ̄ ratiōe rōnis. ſp̄ūſſancti ratiōe volūtatis. Licet aūt hec tria cōcurrāt ſiml' ad omnē culpā. q̄libet tamē haꝝ ꝑ ſuū defectū poteſt eſſe rō deordinādi alias. Defect⁹ aūt circa facultatē eſt impotētia. circa ratiōȝ eſt ignorātia. circa voluntatem eſt malicia. Et hinc eſt ꝙ cū quedā ſint peccata ex impotētia. quedā ex ignorātia. quedā ex malicia. ⁊ potentia attribuit̄ patri. ſapiētia filio. et voluntas ſp̄ūiſancto ꝙ quedā dicunt̄ eſſe ī patrem. quedā in filiū. quedā in ſpiritūſanctū Et quoniā nihil magis eſt in voluntate q̄ȝ ip̄a volūtas. ⁊ voluntas ip̄a eſt origo peccati. nullū peccatū eſt adeo volūtariū et mere

ſic̄ eſt illud qd̄ ꝓuenit ex corruptiōe exiſtēte
in volūtate. Cū em̄ dupl'r dicat̄ inuolūtari
um. ſ. ꝑ violētiā ⁊ ꝑ ignorātiā. ꝓmū ꝑ defe/
ctum potētie. ſcōm ꝑ defectū ſcie. qn̄ volun/
tas ſola corruptiōe ſua licet poſſit reſiſtere
⁊ ſciat h̄ malū eſſe. aliq̄d eligit. tūc dr̄ pecca/
re ex certa malicia. ⁊ tale pctm̄ mere ꝓcedit
ex improbitate volūtatꝫ liberi arbitrij. ⁊ di/
recte impugnat grām ſpūſſcti ꝑ quā fit re/
miſſio pctī. Et qꝛ mere ꝓcedit ex libertate
arbitrij. iō nō habet colorē excuſatōis. et ꝓ/
pterea modicū ⁊ q̄ſi nihil dꝫ ei q̇ punit̄ d̄ pe
na relaxari. Quia v̄o directe impugnat gra
tiā ſpūſſcti ꝑ quā fit remiſſio pctī. iō dr̄ irre/
miſſibile. nō qꝛ nullo mō poſſit remitti ſed
qꝛ q̄ꝫtū eſt de ſe directe eſt īpugnatiuū medi
camēti ⁊ remedij ꝑ qd̄ fieri hꝫ remiſſio pctī
Et qm̄ pctī remiſſio fit a deo ꝑ grām peni/
tentialē intra eccl'iaſticā vnitatē. iō differen
tie hui⁹ pctī accipiūt̄ ſm qd̄ directe īpugnāt
illa tria. Aut enī impugnāt īpam grām pe/
nitētialē in ſe. Aut ī cōparatōe ad deum a q̄
dat̄. Aut in cōꝑatiōe ad eccl'iam ī q̄ ſuſcipit̄.
Si in cōꝑatiōe ad vnitatē eccl'ie. ſic qꝛ vni
tas eccl'ie ꝯſiſtit ī fide ⁊ charitate. ſiue ī grā
⁊ v̄itate. ſic eſt duplex pctm̄. ſ. iuidia fraterne
grē. ⁊ impugnatio v̄itatꝫ agnite. Si ī cōꝑa/
tione ad deū dantē. qꝛ vniuerſe vie ei⁹ q̄ꝫtuꝫ
ad iuſtificatiōꝫ maxime ſunt miſericordia ⁊
v̄itas. ſic eſt duplex pctm̄. vnuꝫ qd̄ īpugnat
miſericordiā. ⁊ h̄ eſt deſꝑatio. aliud qd̄ īpu/
gnat iuſticiā. ⁊ h̄ eſt impunitatꝫ p̄ſūptō. Si
v̄o impugnat īpam grāꝫ pn̄ialem ī ſe vl' ſm
ſe. ſic eſt duplex. qꝛ grā penitētial' facit reſili/
re a pctīs cōmiſſis. ⁊ p̄cauere a cōmittēdis.
Cōtra ꝓmū eſt obſtinatio mētis. ꝯ̄ ſecundū
eſt impenitētia final'. ſm q̄ finalis impenitē
tia dr̄ ꝓpoſitū nō penitēdi. ſic em̄ eſt ſpēs pec
cati in ſpm̄ ſcm̄. Scōm aūt q̄ final' impeni
tentia dic̄ ꝯtinuationē pctī vſq; in finem. ſic
eſt ſequela oīm mortaliū q̄ in hac vita non
remittunt̄. ⁊ maxīe oīm ſpēꝝ pctī in ſpm̄ ſan
ctū. Et ſic om̄e pctm̄ initiū ſumit a ſuꝑbia.
⁊ ꝯſummatiōꝫ ſiue finē hꝫ in finali impeni/
tētia. in quā q̇ ꝑuenerit corruit in gehennā
a qua quidē impenitētia finali null⁹ peccās
mortalit̄ poteſt liberari. niſi īteruenīat grā
mediatoris xp̄i. ⁊ iō incarnatiōꝫ īpi⁹ deſide/
rabat vniuerſitas ſaluādoꝝ. cui eſt honor ⁊
gloria in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Finit tertia pars

Incipit quarta ꝑs de incarnatōe verbi

Capitulum I

De ratione q̄ decuit verbū dei incarnari

Poſtquaꝫ predi
cta ſunt aliq̄ de trinitate dei. de
creatura mūdi ⁊ corruptela pec
cati. reſtat nūc aliq̄ breuit̄ dice/
re de incarnatiōe v̄bi. ꝑ qd̄ q̇dē v̄bū īcarna
tum facta eſt ſal⁹ ⁊ reꝑatio generꝫ humani.
nō qꝛ alit̄ de⁹ humanū gen⁹ ſaluare vl' libe
rare nō potuerit. ſꝫ qꝛ null⁹ ali⁹ mod⁹ ita cō/
gru⁹ ⁊ ꝯueniēs erat īpi reꝑatori ⁊ reꝑabili ⁊
reꝑatiōi Ratio aūt ad intelligētiā p̄dicto
rū h̄ eſt. Quia cū ꝓmū ꝓncipiū effectiuū re/
rū nō poterat nec decuit eſſe niſi deū. ⁊ n̄ mi
nus ſit res ꝯditas reꝑare q̄ꝫ ī eſſe ꝓducere.
ſic̄ nō min⁹ eſt bn̄ eſſe q̄ꝫ ſimpl'r eſſe. decētiſ/
ſimū fuit reꝝ ꝓncipiū reꝑatiuū eſſe deū ſum
mū. vt ſic̄ oīa creauerat de⁹ ꝑ v̄bū īcreatū
ſic oīa reparet ꝑ v̄bū incarnatū. Qm̄ g° deus
oīa fecit potēter ⁊ ſapiēter ⁊ optime ſiue be/
niuolēter. decuit vt ſic reparet reparandaq;
ſuā potentiā ſapiam ⁊ beniuolētiā oñderet
Quid aūt potēti⁹ q̄ꝫ ꝯiūgere extrema ſūme
diſtātia in vnā ꝑſonā. Quid ſapiēti⁹ ⁊ ꝯgru
enti⁹ q̄ꝫ q̄ ad ꝑfectiōꝫ toti⁹ vniuerſi fieret cō
iunctio ꝓmi ⁊ vltimi. v̄bi. ſ. dei. qd̄ eſt oīm ꝓn
cipiū. ⁊ hūane nature q̄ fuit vltīa oīm crea/
turaꝝ. Quid beniuolēti⁹ q̄ꝫ q̄ dn̄s xp̄s ꝓpt̄ ſui
ſalutē accipiat ſerui formā. imo h̄ tāte beni
gnitatꝫ eſt vt nihil clemēti⁹. nihil amicabili/
us. nihil benigni⁹ cogitari poſſit. Cōuenien/
tiſſim⁹ g° erat hic mod⁹ deo reꝑatori ꝓpt̄ cō/
mendādā diuinā potētiā. ſapiam. ⁊ beniuo
lentiā. Rurſus qꝛ hō cadēs ī culpā auer
terat ſe ⁊ receſſerat a ꝓncipio potētiſſimo. ſa
piētiſſimo. ⁊ beniuolētiſſimo. iō corruerat ī
infirmitatē. ignorantiā. ⁊ malignitatē. ac ꝑ
hoc de ſpūali effect⁹ carnalis. aīmalis ⁊ ſen/
ſualis. ⁊ ideo inept⁹ erat ad diuinā virtuteꝫ
imitādā. ad lucē cognoſcēdam. ad bonita/
tem diligendā. Ad h̄ igit̄ q̄ hō ab iſto ſtatu
repareſ. cōgruentiſſimū fuit vt ei ꝯdeſcēde
ret ꝓmū ꝓncipiū reddendo ſe illi noſcibile.
amabile. ⁊ imitabile. Et qꝛ hō carnalis. aīa
lis ⁊ ſenſualis nō nouerat nec amabat. nec
ſequebat̄ niſi ſibi ꝓportionabilia ⁊ ꝯſilia. iō
ad eripiēdū hoīem d̄ h̄ ſtatu. v̄bū caro fctm̄
eſt vt ab hoīe q̇ caro erat ⁊ cognoſci poſſet ⁊
amari ⁊ imitari. ac ꝑ h̄ ⁊ hō deū cognoſcēs ⁊
amās ⁊ imitās remediaret̄ a morbo pctī.

Poſtremo q̃ȝ hõ ꝑfecte repari nõ poteꝛat. niſi recuparet mẽtis innocẽciã. dei amiciciã ꝛ ſuã excellẽtiã q̃ ſoli deo ſuberat. ꝛ h̄ nõ po/tuit fieri niſi ꝑ deũ in forma ſerui. iõ ↄgruũ fuit ꝟbũ incarnari. Excellẽtiã nã ꝗ recupa/re nõ poterat niſi repator eſſet de⁹. q̃ȝ ſi me/ra creatura. tũc hõ eſſꝫ ſubiect⁹ mere creatu/re. ꝛ ſic nõ recuparet ſtatũ ꝓoris excellentie. Amiciciã q̃ꝫ dei recupare nõ poterat niſi ꝑ mediatorẽ ↄuenietẽ q̃ manũ poſſet ponere ĩ vtroꝗ. ꝛ vtriꝗ ꝑti ↄformis eſſꝫ ꝛ vtriꝗ ami/cus. ꝛ iõ ſicut ſilꝰ is deo ꝑ diuinitatẽ. ſic ſimil̃ hoĩ ꝑ hũanitatẽ. Innocẽtiã ꝟo mẽtis recu/perare nõ poterat niſi dimiſſa culpa. quã di/mittere nõ decebat diuinã iuſticiã niſi ꝑ ſa/tiſfactiõꝫ ↄdignã. ꝛ q̃ȝ ſatiſfacere nõ poterat niſi de⁹ ꝓ toto hũano genere. nec debebat ni/ſi hõ q̃ peccauerat. iõ ↄgruẽtiſſimũ fuit hu/manũ gen⁹ reparari ꝑ deũ hoĩem natũ de ge/nere ade. Q̃m ḡ excellẽtia recupari nõ pote/rat niſi ꝑ repatorẽ excellẽtiſſimũ. nec amici/cia reformari poterat niſi ꝑ mediatorẽ ami/cabiliſſimũ. nec inocẽtia reacq̇ri poterat ni/ſi ꝑ ſatiſfactorẽ ſufficiẽtiſſimum. excellẽtiſſi/mus aũt repator nõ eſt niſi ſit de⁹. amicabi/liſſim⁹ mediator nõ eſt niſi ſit hõ. ſufficiẽtiſſi/mus ſatiſfactor nõ eſt niſi ſit de⁹ parit̃ ꝛ hõ. ↄgruiſſima fuit nr̃e repatõi incarnatio ꝟbi vt ſic gen⁹ humanũ ĩ eſſe exierat ꝑ ꝟbũ ĩcre/atũ. ꝛ ĩ culpã ceciderat ꝑ ꝟbũ inſpiratũ. ſic a culpa reſurgeret ꝑ verbũ incarnatũ.

Capitulum II

De ĩcarnatõe ꝟbi q̃ſtũ ad vnionẽ naturaꝝ

Circa ipm igit̃ ꝟbũ ĩcarnatũ tria no/bis ↄſiderãda occurrũt. ſ. vnio na/turaꝝ. plenitudo chariſmatũ. et per/peſſio paſſionũ ꝓpter redimẽdũ gen⁹ huma/nũ. Circa naturaꝝ vnionẽ h̄ tria ↄſiderã/da ſunt ad intelligẽdũ incarnatõis myſteri/um. ſ. op⁹. mod⁹. ꝛ tp̄s. De ope aũt ĩcarnatõ/nis h̄ tenẽda ſunt ſcd̃m fidẽ xp̄ianã. ſ. ꝙ in/carnatio ẽ operatio trinitatꝭ. ꝑ quã fit aſſum/ptio carnis a diuitate. ꝛ vnio diuinitatꝭ cũ carne. ita ꝙ aſſumptio nõ tm̃ eſt carnis ſen/ſibilis. ſꝫ etiã ſpũs rõnalis ſ̃m potẽtiã vege/tãdi. ſentiẽdi. ꝛ intelligẽdi. ita etiã ꝙ vnio ñ fit in vnitate nature. ſꝫ ꝑſone. nõ humane ſꝫ diuine. nõ aſſumpte. ſꝫ aſſumẽtis. nõ ꝑſone cuiuſlibet ſꝫ ꝑſone ſol⁹ ꝟbi. ĩ q̃ tãta fit vnio vt quicq̇d dr̃ de filio dei dicat̃ de filio hoĩs ꝛ ecõuerſo. his tñ exceptꝭ ĩ q̇bꝫ exp̄mit̃ vnio vel claudit̃ negatio. Ratio aũt ad intelli/gẽtiã predictoꝝ h̄ eſt. Quia ĩcarnatiõis op⁹ nõ ſolũ ẽ a p̄mo p̄ncipio inq̃ntũ ẽ effectiuũ in ꝓducẽdo. veꝝ etiã inq̃ntũ repatiuũ reme/diãdo. ſatiſfaciẽdo ꝛ recõciliãdo. Quoniã ḡ incarnatio inq̃ntũ dicit aliquẽ effectũ eſt a p̄mo p̄ncipio qd̃ oĩa facit rõne ſũme ꝟtutis ꝛ ſubſtãtia ꝟt⁹ ꝛ operatio vnita eſt ꝛ indiuiſa om̃imode ĩ tribꝫ ꝑſonis. hinc eſt ꝙ neceſſe ẽ incarnatõis operatõem a tota trinitate ema/nare. Quia ꝟo eſt a p̄mo p̄ncipio inq̃ntũ eſt repatiuũ remediãdo. ꝛ totũ gen⁹ huma/nũ lapſum fuerat ꝛ viciatũ. nõ ſolũ rõe ani/me. verũ etiã ꝛ carnis. hinc eſt ꝙ neceſſe fu/it ꝙ totũ aſſumeret̃ vt totũ curaret̃. Et q̃m nobis magis nota eſt ꝑs carnis. ꝛ magis a deo diſtat. vt exp̄ſſior fiat nominatio. et ma/ior exp̄mat̃ humiliatio. ꝛ ꝓfundior explicet̃ dignatio. hinc eſt ꝙ op⁹ iſtud nõ inanima/tio ſꝫ incarnatio nomĩat̃. Rurſus q̃ȝ cuꝫ ſit a primo p̄ncipio inquantũ eſt repatiuuꝫ ſatiſfaciẽdo. ꝛ ſatiſfactio nõ fit niſi ab eo qui debet ꝛ poteſt. ꝛ nõ debet niſi hõ. nec poteſt niſi de⁹. oportuit ꝙ ĩ ſatiſfactiõe ſimul eſſet cõcurſus vtriuſꝗ nature. diuine ſcꝫ ꝛ hũa/ne. Et q̃ȝ impoſſibile eſt ꝙ diuia natura cõ/currat cũ alia. ſicut ꝑs ad cõſtitutionẽ tertij nec ꝙ ipa trãſeat in aliã naturã. nec alia na/tura trãſeat in ipam. ꝓpter ſimplicitatẽ ꝛ im/mutabilitatẽ ipi⁹ ꝑfectiſſimã. hinc eſt ꝙ dei/tas ꝛ humanitas nõ vniunt̃ in vnitate na/ture nec accidẽtis. vniunt̃ igit̃ in vnitate ꝑ/ſone ꝛ hypoſtaſis. Et quoniã diuina natu/ra in nullo ſuppoſito poteſt ſubſiſtere p̄ter/q̃ꝫ in ꝓpria hypoſtaſi. ideo vnio illa nõ poteſt eſſe in hypoſtaſi ſeu ꝑſona hoĩs ſed dei. ac ꝑ hoc ꝑ illã vnionẽ p̄mũ p̄ncipiũ in vna ſu/aruꝫ hypoſtaſũ fecit ſeip̄m ſuppoſitũ huma/ne nature. ꝛ ita vna tm̃ eſt ibi ꝑſonalitas et vnitas ꝑſonalis. ex ꝑte ſcꝫ aſſumẽtꝭ. Po/ſtremo. q̃ȝ eſt a primo p̄ncipio vt eſt repara/tiuũ recõciliando. ꝛ recõciliãs eſt mediator mediatio aũt ꝓprie cõuenit dei filio. ideo ꝛ ĩ/carnatio. Mediatoris nãꝗ eſt eſſe mediũ inter hominẽ ꝛ deũ. ad reducendũ hominẽ ad diuinã cognitionẽ. ad diuinã cõformita/tem. ꝛ ad diuinã filiationẽ. Nullũ aũt decꝫ magis eſſe mediũ q̃ꝫ ꝑſonã que ꝓducit ꝛ ꝓ/ducit̃. que eſt media triũ ꝑſonarũ. Nullũꝗ magis decet reducere hominẽ ad diuinaꝫ cognitionẽ q̃ꝫ verbũ. quo ſe pater declarat quod eſt vnibile carni. ſicut ꝛ verbum voci Nullũꝗ magis decet reducere ad diuinaꝫ

ꝯformitatē q̄ꝫ eū q̇ eſt imago p̄ris. Nullū q̄ꝫ
magis decet ad filiatiōꝫ adoptiuā reduce/
re q̄ꝫ filiū naturalē. ac ꝑ h̄ nullū magꝭ decet
fieri filiū hoīs q̄ꝫ ip̄m filiū dei. Q̄m igiꝉ idē
om̄ino eſt fili⁹ hoīs ⁊ dei rōne incarnatiōis
⁊ quecūq̄ꝫ vni ⁊ eidē ſunt eadē inter ſe ſūt ea
dem. Hinc eſt ꝙ neceſſario fit cōmunicatio
idiomatū. niſi ſit vocabulū in quo aliqua re
pugnātia includaꝉ. ſic ſunt illa in q̇b⁹ inclu
diꝉ reſpect⁹ vnionis vni⁹ nature ad alterā.
ſic vnire. īcarnari. aſſumere ⁊ aſſumi. vel ne
gatio alicui⁹. cui⁹ oppoſitū alteri cōpetit. ſic
incipe eſſe. creari ⁊ ꝯſilia. in q̇b⁹ inſtātia ferꝉ
ꝯ regulā ꝑhabitā ꝓpter cauſam p̄dictam.

Capitulum. III

De incarnatione quantū ad modū

D E modo incarnatōis h̄ tenēdū ē ꝙ
angelo nūciante ꝟgini myſteriū in/
carnatiōis ꝑficiendū in ip̄a. ꝟgo cre
didit apperti ⁊ ꝯſenſit. ſpūſſanct⁹ in eā ſuꝑ/
uenit ad ſanctificādū ⁊ fecūdandū. cui⁹ ꝟtu
te ꝟgo ꝯcepit dei filiū. quē ꝟgo peꝑit. ⁊ poſt
partū ꝟgo ꝑmāſit. Cōcepit aūt nō ſolū car/
nem. vez̄ etiā carnē animatā ⁊ ꝟbo vnitam
nulli pctō obnoxiā. ſꝫ oīno ſanctā ⁊ īmacu/
latā. rōne cui⁹ mater dei dr̄ ⁊ eſt dulciſſima
ꝟgo maria. Ratio aūt ad intelligētiā p̄di
ctoꝝ hec eſt. Quia incarnatio ē op⁹ manās
a p̄mo p̄ncipio inq̄ntū eſt reꝑatiuū mō con
gruētiſſimo. mō cōmuniſſimo. ⁊ mō cōple/
tiſſimo. Decet eni̅ ei⁹ ſapiam opari congrue
decet ei⁹ largitatē opari cōmuniꝉ. ⁊ virtuteꝫ
opari ꝑfecte. Q̄m ḡ incarnatio eſt a p̄mo
p̄ncipio reꝑante mō ꝯgruētiſſimo. ⁊ ꝯgru⁹
mod⁹ eſt ꝙ medicina ex oppoſito reſpōdeat
morbo. ⁊ reꝑatio lapſui. ⁊ remediū nocumē
to. Cū ḡ gen⁹ humanū lapſum fuerit ꝑ dya
bolicā ſuggeſtionē. ⁊ ꝑ ꝯſenſum mulierꝭ de
cepte. ⁊ ꝑ generatiōeꝫ ꝯcupiſcētialē trāſfun/
dentē originale in ꝓlē. oportuit ꝙ ecōtrario
h̄ eſſet angel⁹ bon⁹ ſuadēs bonū. ⁊ ꝟgo cre/
dens ⁊ ꝯſentiēs in bonū ſuaſum. ⁊ charitas
ſpūſſancti ſanctificās ⁊ fecundās ad ꝯceptū
immaculatū. vt ſic ꝯtraria ꝯtrarijs curarēꝉ
Ac ꝑ h̄ ſicut mulier ꝑ diabolū decepta. et ꝑ
viꝝ ꝯcupiſcibiliꝉ cognita ⁊ corrupta tranſ
fudit in om̄es culpā. morbū ⁊ mortē. ſic mu
lier ꝑ angelū erudita. ⁊ ꝑ ſpm̄ſcm̄ ſanctifica/
ta ⁊ fecūdata. abſq̄ꝫ om̄i corruptōe tā mētis
q̄ꝫ corꝑis ꝓlē generaret. q̇ oīb⁹ ad ip̄aꝫ veni
entib⁹ daret grām ſanitatē ⁊ vitā. Rurſus
q⁊ incarnatio ē a p̄mo p̄ncipio reꝑante mo/
do cōmuniſſimo. Nā ꝑ ꝟbū incarnatū reꝑa
raꝉ lapſus hoīm ⁊ angeloꝝ. vtpote celeſtiū
⁊ terreſtriū. ⁊ hoīm lapſus reꝑaꝉ ſc̄m vtrūq̄ꝫ
ſexū. vt medicamētū ſit cōmune oīb⁹. decen
tiſſimū fuit ꝙ ad incarnatiōis myſteriū fie/
ret ꝯcurſus angeli. mulieris. ⁊ viri. Angeli
vt denūciantꝭ. mulierꝭ ꝟginis vt ꝯcipientis
viri ꝟo vt ꝯcepte ꝓlis. vt ſic angel⁹ Gabriel
eſſet nunci⁹ p̄ris eterni. ꝟgo imaculata eſſet
templū ſpūſſcti. ꝓles ꝯcepta eſſet ip̄a ꝑſona
ꝟbi. ac ꝑ h̄ in cōmuni reꝑatiōe oīm cōmūis
fieret ꝯcurſus triū de triplici hierarchia. ſ.
diuina angelica ⁊ humana. ad inſinuādū nō
ſolū trinitatē dei. vez̄ etia generalitatē bn̄fi/
cij. ⁊ liberalitatē reꝑatoris ſūmi. Et q̄m li/
beralitas ſpūiſancto appropaꝉ. ⁊ ſanctifica/
tio ꝟginis in q̄ pacta fuit ꝟbi ꝯceptio. hinc
eſt ꝙ licet op⁹ illud ſit a tota trinitate. ꝑ ap/
propationē tn̄ dr̄ ꝟgo ꝯcepiſſe de ſpūſancto

Poſtremo q̄m eſt a p̄mo p̄ncipio reꝑāte
mō cōpletiſſimo. hinc eſt ꝙ in ꝯceptiōe com
pletio debita fuit ī ꝓle. fuit in ꝯceptu. fuit et
in ꝟtute ꝯcipiēte. Et q⁊ cōpletio debita de/
buit eſſe in ꝓle. hinc eſt ꝙ in inſtāti ꝯceptio
nis nō tm̄ fuit ſemīs deciſio. vez̄ etiā ꝯſoli/
datio. ꝯfiguratio. viuificatio ꝑ aīam. ⁊ deifi/
catio ꝑ deitatē vnitā. vt ſic ꝟgo dei filiū vere
ꝯciꝑet ꝑ vnionē carnis ad deitatē mediāte
ſpū rōnali. ꝑ quē tanq̄ꝫ ꝑ mediū ꝯgruētie ca
ro erat idonea ad vnionē. Quia ꝟo cōple/
tio debita debuit eſſe in ꝯceptu. cū ex q̄tuor
modis tres modi ꝓducēdi hoīeꝫ p̄ceſſiſſent
p̄m⁹ nec de viro nec d̄ muliere. ſicut in Adā.
ſecūdus de viro ſine muliere. ſicut ī eua. ter
tius de muliere ⁊ viro. ſic in oīb⁹ ꝯcupiſcibi
liter natis. decuit ad complemētū vniuerſi
quartū modū introduci. q̇ ſcꝫ eſſet de muli
ere ſine ſemīe virili ꝑ ꝟtutē ſummi oꝑatoꝝ.
Quia ꝟo ꝯpletio debita debuit eſſe ī ꝟtute
hinc eſt ꝙ in ꝯceptiōe filij dei ſiꝉ ꝯcurrit ꝟt⁹
innata. ꝟt⁹ infuſa. ⁊ ꝟt⁹ increata. Virt⁹ inna
ta materiā p̄parauit. virt⁹ infuſa purifican/
ta materiā p̄parauit. ꝟt⁹ increata ſubito ꝑfecit qđ
do ſegregauit. ꝟt⁹ increata ſubito ꝑfecit qđ
nō poterat a ꝟtute creata niſi ſucceſſiue fie/
ri. Et ſic beatiſſima ꝟgo maria mr̄ fuit com
pletiſſimo mō ip̄m dei filiū ꝯcipiēdo abſq̄ꝫ
viro fecūdante ſpūſancto. Et q⁊ in mēte ꝟ/
ginis amor ſpūſſancti ſingulariter ardebat
ideo ī carne ei⁹ virt⁹ ſpūſſancti miracula fa/
ciebat. grā ſcꝫ partim excitāte. ⁊ ꝑtim adiu/
uante. ⁊ partim eleuāte naturā. iuxta qđ cō
ceptus ille mirabilis exigebat.

Capitulum IIII

De incarnatione quantũ ad plenitudi/
nem temporum.

D E tempe ꝓo incarnatiõis hoc tenē/
dum eſt. ꝙ licet deꝰ in ṗncipio potu
erit incarnari. noluit tamē niſi in fi
ne ſeculoꝝ p̄cedēte lege nature ⁊ lege figure
poſt patriarchas ⁊ ꝓphetas. qͥbꝫ ⁊ ꝑ quos fu
it incarnatio repromiſſa. poſt q̄s incarnari
dignatꝰ eſt tanq̄ꝫ in fine tēpoꝝ et plenitudi/
ne. iuxta qꝺ dic̄ apoſtolꝰ. At vbi venit pleni
tudo tp̄is. miſit deꝰ filiũ ſuũ fc̄m ex muliere
factũ ſb lege vt eos q̄ ſub lege erãt redimerꝫ
Rõ autē ad intelligētiã hoꝝ hec ē. Quia
incarnatio eſt opꝰ ṗmi ṗncipij reparãtis. iu
xta qꝺ decet ⁊ ꝯuenit ſc̄m libertatē arbitrij.
ſc̄m ſublimitatē remedij. ⁊ ſc̄m integritatem
vniuerſi. Nã ſapiētiſſimꝰ artifex in agendo
oĩa hec attēdit. Qm̄ ḡ libertas arbitrij h̄
req̄rit vt ad nihil trahaꝶ inuita ſic debuit de
us genꝰ humanũ repare vt ſalutē inueniret
qui vellet querere ſaluatorē. qui vero nol/
let querere ſaluatorem. nec ſalutē ꝯſequens
inuenirꝫ. Nullꝰ aũt querit medicũ niſi reco
gnoſcat morbũ. nullꝰ q̄rit doctorē niſi reco
gnoſcat ſe ignorãtem. nullꝰ q̄rit adiutorem
niſi recognoſcat ſe impotētē. Quia igiꝶ hõ ĩ
ṗncipio ſui lapſus adhuc ſupbiebat de ſciã
⁊ virtute. iõ p̄miſit deꝰ tp̄s legis nature in q̄
ꝯuinceret de ignorãtia. Et pꝰ cognita igno
rantia ſꝫ ꝑmanēte ſupbia de ꝟtute qua dice
bant. nõ deeſt q̄ faciat. ſꝫ deeſt q̄ iubeat. ad/
didit legē p̄ceptis moralibꝫ erudientē. ⁊ ce/
rimonialibꝫ aggrauantē. vt habita ſciētia ⁊
cognita impotētia. ꝯfugeret homo ad diui
nã miſericordiã ⁊ grãm poſtulandã. q̄ data
eſt nobis in aduētu xp̄i. iõ poſt legē nature
⁊ ſcripture ſubſeq̄ debuit incarnatio verbi.
Rurſus qm̄ ſublimitas remedij requirit
vt credaꝶ fide firmiſſima. ⁊ ameꝶ charitate
ardētiſſima tãq̄ꝫ myſteriũ ſecretiſſimũ et ſa
luberrimũ. iõ ꝯgruentiſſimũ fuit vt an̄ chri
ſti aduentũ p̄irēt multa teſtimonia ꝓpheta/
rũ. tã explicita in ꝟbis. q̄ꝫ implicita ĩ figurꝭ.
vt multꝭ ⁊ firmis teſtimonijs qꝺ erat ſecre/
tum fieret certũ ⁊ indubitabile ad credēdũ
Preirēt etiã multiplicia ꝓmiſſaꝝ ardentiſſi
ma deſideria. vt ꝓmiſſum bn̄ficiũ expectare
tur. expectatũ differreꝶ. dilatuꝫ amplꝰ deſi/
deraretꝶ. ⁊ diu deſideratũ feruētiꝰ amaretur
⁊ gratioſiꝰ ſuſcipeꝶ. ⁊ ſuſceptũ ſollicitiꝰ ſerua
retur. Poſtremo qm̄ integritas ⁊ ꝑfectio
vniuerſi req̄rit vt vniuerſa ſint ordinata q̄ꝫ/
tum ad loca. ⁊ q̄ꝫtũ ad tp̄a. ⁊ h̄ opꝰ ſcꝫ incar/
natiõis erat ꝑfectiſſimũ inter oĩa opa diuĩa
⁊ ꝓceſſus debet eſſe ab impfecto ad ꝑfectũ.
⁊ nõ ecõuerſo. hinc eſt ꝙ opꝰ illud debuit fi
eri in fine tempoꝝ. vt ſic ṗmus hõ q̄ erat to
tius mũdi ſenſibilis ornamētũ. vltimo fue/
rat ꝯditꝰ. ſ. ſexto die ad totiꝰ mũdi cõpletõeꝫ
ſic ſecũdus hõ totiꝰ mũdi repari cõplemētũ
in quo ṗmũ ṗncipiũ ꝯiungiꝶ cũ vltimo. ſcꝫ
deꝰ cũ limo fieret in fine tēpoꝝ. h̄ eſt in ſexta
etate. q̄ eſt etas apta ad exercitiũ ſapīe. ⁊ ad
eneruationē ꝯcupiſcētie. ⁊ ad tranſitũ a ſta/
tu turbinis ad quietē. q̄ oĩa ꝯpetunt ſexte
etati decurſus mũdi. ꝓpter incarnatõeꝫ filij
dei. Qm̄ ergo aduētꝰ xp̄i fuit in tp̄e legꝭ ⁊ ḡ/
tie. ⁊ in exhibitiõe miſericordie repromiſſe ⁊
in ṗncipio etatis ſexte. ⁊ hec oĩa dicũt pleni
tudinē. qꝛ lex grē implet legē ſcripture. et ſo
lutio ꝓmiſſi implet ꝓmiſſioneꝫ. ⁊ ſexta etas
ratiõe ꝑfectõis ſenarij ſonat in plenitudinē
hinc eſt ꝙ in aduētu filij dei diciꝶ eſſe pleni/
tudo tempoꝝ. nõ ꝓpter h̄ ꝙ in eiꝰ aduētu tē/
pus finiaꝶ. ſꝫ qꝛ tp̄alia myſteria impleãtur.
Sicut aũt xp̄s nõ debuit venire ĩ ṗncipio
tp̄is. quia aduētꝰ eius nimis fuiſſet feſtinꝰ.
ſic nec debuit differre vſq̄ꝫ in finē vltimũ. qꝛ
tũc nimiũ eſſet tardꝰ. Decebat enĩ ſaluato/
rem inter tp̄s morbi ⁊ tp̄s iudicij introdu/
cere tp̄s remedij. Decebat mediatorē q̄daꝫ
ſuoꝝ mēbroꝝ p̄cedere. quedã ſeq̄. Decebat
ductorē ꝑfectũ tũc ſe oñdere cũ eſſet oppor/
tunitas currēdi ad brauiũ ⁊ h̄ eſt in fine tē/
poꝝ ⁊ citra terminũ. ⁊ in approximatõne ad
finale iudiciũ. vt ꝑ timorē iudicij ſtimulati.
⁊ ꝑ ſpem p̄mij attracti. ⁊ ꝑ ꝑfectõnē exempli
animati. vigoroſe ⁊ ꝑfecte ſequamur duceꝫ
de virtute in virtutē. vſq̄ꝫ quo ꝑueniamꝰ ad
brauiũ felicitatis eterne.

Capitulum V

De plenitudine gratie xp̄i quantũ ad ca
riſmata in affectu.

P Oſtq̄ꝫ innotuit nobis verbũ incar/
natũ q̄ntũ ad vnionē naturaꝝ. cõſi/
derandũ eſt q̄ntũ ad plenitudinem
chariſmatũ ſpiritualiũ. Circa q̄ primo cõſi/
deranda ē plenitudo gratie in affectu. dein
de plenitudo ſapiētie in intellectu. ⁊ poſtre
mo plenitudo meriti ĩ ope ⁊ effectu. De
plenitudine igiꝶ grē in affectu in xp̄o hoc te
nendũ eſt ꝙ in xp̄o a ſui cõceptione fuit ple
nitudo oĩs grē quantũ ad grãm ſingula/

ris ꝑſone.quantū ad grām capitis. ⁊ ꝗntū
ad gratiāvnionis.Ita ꝙ ꝑ gratiā ſingula/
ris ꝑſone habuit om̄is culpe immunitatē.
⁊ ꝗntū ad actū ⁊ quātū ad poſſe.qꝛ nec pec/
cauit nec peccatū potuit habere. Per grāꝫ
vnionis dignꝰ eſt nō tm̄ felicitate glorie. ve/
rū etiā adoratiōe latrie.que eſt cultꝰ reuerē/
tie ſoli deo debite.Per gratiā vero capitꝭ in
fluit motū ⁊ ſenſum i vniuerſos qui ad euꝫ
accedūt.vel ꝑ fidē rectā. vel ꝑ fidei ſacramē
ta ſiue aduentū eiꝰ ꝓceſſerint ſiue fuerit ſub
ſecuti.Nā ⁊ qui ꝓibāt ⁊ qui ſequebāt̾ clama
bāt.oſanna filio dauid. Rō aūt ad intel/
ligētiā ꝓdictoꝝ hec eſt.Quia reꝑatio ē ope/
ratio ꝓmi principiȷ̄.ita ꝙ ab ipō manat ſ̄m
liberalitatē.⁊ ad ipm̄ reducit ſ̄m ꝯformita/
tem. idō oportet ꝙ fiat ꝑ grām ⁊ deiformita/
tem.Gratia eni ⁊ manat a deo liberaliter. ⁊
reddit hominē deiformē. Qm̄ ergo repa
ratiuū ꝓncipiū ꝑ grām reparat. ⁊ om̄is res
pleniꝰ ⁊ ꝑfectiꝰ eſt i ſuo fonte ⁊ origīe ꝗꝫ alibi
neceſſe eſt ꝙ in ꝓncipio noſtro reꝑatiuo. ſcꝫ
xp̄o dn̄o fuerit oīs gratie plenitudo. Et q̊/
niā reꝑatiuū ꝓncipiū in reꝑando nō tm̄ te/
net rationē ꝓncipiȷ̄.verū etiā mediȷ̄ et extre
mi.extremi q̇dē in ſatiſfaciēdo. mediȷ̄ in re/
conciliādo. ⁊ ꝓncipiȷ̄ in ſuꝑinfluēdo.idō ne
ceſſe eſt ꝙ in xp̄o fuerit plenitudo gratie ra
tione extremi ſatiſfaciētis.mediȷ̄ recōcilian
tis ⁊ ꝓncipiȷ̄ ſuꝑinfluētꝭ. Quoniā igit̄ extre
mū ad ſatiſfaciendū idoneū. neceſſe eſt eſſe
deo placēs. ac ꝑ hoc ab om̄i peccato ꝑfecte
immune.⁊ h̄ nō poteſt eſſe niſi ꝑ donū diui/
ne gratie in aliquo homīe. neceſſe fuit pone
re in xp̄o grām ipam ſanctificātēꝫ ⁊ ꝯfirmā/
tem.quā vocamꝰ grām ſingularis perſone

Rurſus quoniā mediū ad recōciliandū
ꝯueniēs nō eſt niſi habeat in ſe vtrāqꝫ natu
rā.ſuperiorē ⁊ inferiorē. ſ.adorabilē ⁊ ado/
rantē.⁊ h̄ nullo modo fieri poteſt niſi ꝑ ſum
me dignatiuā ⁊ gratuitā vnionē.ideo neceſ
ſe eſt in xp̄o ponere gratiā ſuꝑ omnē grati/
am.⁊ om̄imoda reuerētia venerādā.quam
vocamꝰ grām vnionis.ratiōe cuiꝰ chriſtus
homo eſt ſuꝑ om̄ia benedictꝰ deꝰ.⁊ ideo cul
tu latrie venerandꝰ. Poſtremo quia ꝓn/
cipiū ad influendū efficax nō eſt niſi habeat
in ſe plenitudinē fontalē ⁊ originalē.que nō
tantū eſt plenitudo ſufficiētie.ſed etiā ſuꝑ/
abundātie. ideo neceſſe eſt verbū incarna/
tū eſſe plenū gratie ⁊ veritatꝭ.ita ꝙ de pleni
tudine eiꝰ accipe valeāt vniuerſi iuſti. ſicut
vniuerſa mēbra a capite recipiūt influētiaꝫ
motꝰ ⁊ ſenſus.Et ꝓpter hoc vocatur h̄ gra/
tia gratia capitis. ꝓ eo ꝙ ſicut caput habet
in ſe ſenſuū plenitudinē.⁊ ceteris membris
eſt cōforme.ceteriſqꝫ ꝓſidet.ac ceteris bene/
ficium ꝓſtat influētie que ipi capiti ꝯnectū
tur.ſic chriſtꝰ habēs in ſe grām ſuꝑabundā
tem.⁊ nobis ꝯſimilis in natura.ꝓ ceterꝭ ſā/
ctus ⁊ iuſtus.ceteris q̇ ad ipm̄ accedūt ꝓ/
ſtat beneficiū gratie ⁊ ſp̄us. ꝑ que fit ſenſus
⁊ motꝰ in ſp̄ualibus.Et quoniā ad ipm̄ ac/
cedere eſt ꝑ fidē vel ꝑ fidei ſacramentū.et fi/
des xp̄i eadē eſt in ꝓteritis ꝓſentibꝫ ⁊ futu/
ris. ideo rō influēdi in chriſto ponit̄ reſpe/
ctu omniū tā ꝓteritoꝝ ꝗꝫ ꝓſentiū ꝗꝫ etiā fu/
turoꝝ in xp̄m credentiū.⁊ in xp̄o renatorū.
qui ꝑ fidē copulant̄ xp̄o.⁊ ꝑ gratiā influen/
teꝫ fiūt mēbra xp̄i ⁊ tēpla ſp̄uſſancti. ac ꝑ h̄
filiȷ̄ dei patris cōnexi ad inuicē ꝑ indiſſolu/
bile vinculū charitatis. Quod ſicut diſtan
tia locoꝝ nō diuidit̄.ſic nec diuturnitate tē
poꝝ ſeparat̄.ac ꝑ hoc omnes iuſti vbicūqꝫ
ſint.⁊ quādocūqꝫ fuerint vnū efficiūt corpꝰ
xp̄i myſticū.ſenſum ⁊ motū ſuſcipiendo ab
vno capite influēte ſ̄m fontalē radicalem ⁊
originalē plenitudinē om̄is gratie in chri/
ſto habitātis ſicut in fonte.

Capitulum VI

De plenitudine ſapiētie xp̄i in intellectu

DE plenitudine ꝟo ſapiētie xp̄i in in/
tellectu hoc tenendū eſt ꝙ in verbo
incarnato.xp̄o ſcilicꝫ dn̄o noſtro fu
it om̄is ſapiētie plenitudo. nō ſolū quantū
ad cognita.verū etiā quo ad cognoſcēdi mo
dos ⁊ differētias.In xp̄o nāqꝫ fuit cognitō
ſempiternalis ex ꝑte deitatis. cognitio ſen/
ſibilis ex ꝑte ſenſualitatis ⁊ carnis.cognitō
ſciētialis ex parte mētis ⁊ ſpiritꝰ.Et hec fu/
it triplex.quedā ſcꝫ ꝑ naturā. quedā ꝑ grati
am.⁊ quedā ꝑ glīam. Vn̄ ſapiam habuit ⁊
vt deꝰ.⁊ vt homo ⁊ vt cōꝓhenſor ⁊ vt viator
⁊ vt illuminatꝰ ꝑ grām. ⁊ vt recte formatus
ꝑ naturā.⁊ ita in vniuerſo fuerūt in xp̄o ꝗn
qꝫ modi cognoſcēdi.Primꝰ eſt ſ̄m diuinaꝫ
naturā.⁊ h̄ modo cognouit om̄ia actualia
⁊ potētialia.finita ⁊ infinita.cognitōe actu/
ali ⁊ cōprehēſiua.Secūdꝰ eſt ꝑ glīam.⁊ hoc
modo cognouit om̄ia actualia ⁊ finita co/
gnitōe actuali ⁊ cōprehēſiua. infinita vero
cognitōne habituali vel exceſſiua. Tertiꝰ ꝑ
gratiā.⁊ hoc mō cognouit oīa ſpectātia ad
humani generꝭ redēptionē. Quartꝰ eſt ſ̄m

naturā integrā. cuiuſmodi fuit ī Adā. ꝛ hoc
mō cognouit oīa q̄ ſpectāt ad vniuerſi cō
ſtitutionē. Quint⁹ eſt ſm ſenſibilē exꝑienti/
am. ꝛ h̄ mō cognouit oīa que veniūt ad oꝛ
gana ſenſuū ſm quē moduꝫ dicit̄ ꝙ didicit
ex his que paſſus eſt obedientiā. Ratio
aūt ad intelligētiā predictoꝝ hec ē. Quia ſic
reꝑatiui ꝑncipij eſt nos reꝑare ꝑ liberaliſſi/
mā grām. ſic etiā ꝑ ꝓuidentiſſimā ſapiētiaꝫ
Qd em̄ ſm ordinē ſapiētie ꝯditū fuerat nō
poteſt abſqꝫ luce ꝛ ordine ſapiētie reꝑari. et
ideo ſic̄ xp̄s debuit eſſe immunis ab oī cul/
pa. ſic elongat⁹ debuit eſſe ab om̄i ignoran/
tia. ac ꝑ h̄ totaliter replet⁹ ſuꝑne ſapiētie lu/
ce ꝛ circūfulgētia. Quapropt̄ cognitiōꝫ ꝑfe
tam habuit ſm vtrāqꝫ naturā ꝛ potētiā co/
gnoſcitiuā. ꝛ ſm oīm reꝝ exiſtētiā. Quia er/
go res habēt eſſe ī eterna arte ꝛ in humana
mēte. ꝛ in ꝓprio genere. neceſſe fuit xp̄m hr̄e
hāc triformē rerū cognitiōeꝫ. Quia ṽo res
dupliciter pōt cognoſci in arte. ſ. vel ab ipo
artifice. vel ab alio ꝯtemplāte artē. ſimiliter
habet duplicit̄ cognoſci in mēte. etiā preter
acquiſitiōꝫ. q̄ xp̄o nō cōpetit ꝓpter imꝑfecti
onē. ſcꝫ vel ſm habitū īnatū. vel ſm habitū
infuſuꝫ. hinc eſt ꝙ neceſſariū fuit ad ꝑfectā
ſapiētie plenitudinē q̇nqꝫ modos p̄dictos
reꝑiri in xp̄o deo ꝛ homīe vt ī arte eterna co
gnoſceret res ꝛ ꝑ naturā deitatis. ꝛ ꝑ gl̄am
cōprehēſioniſ. ī mēte aūt ſua ꝑ habitū natu
ralem ꝛ inatū. ſic̄ cognouerūt Adam ꝛ eua.
ꝛ āgeli. et ꝑ habitū gratuitū ꝛ infuſum. ſicut
ſancti dei ꝑ ſpiritūſctm̄ illumiati. ī ꝓprio ṽo
genere cognoſcerꝫ via ſenſus ꝛ memorie et
experiētie. que ī nobis facit rem īcognitā co
gnoſci. ī xp̄o vero rē cognitā ſm vnū modū
cognoſci fecit ſm aliū modū. Qm̄ aūt diui/
na ſubſtātia virt⁹ ꝛ oꝑatio ē immēſa. hic eſt
ꝙ ſm ꝑmū modū q̇ eſt ꝑ naturā deitatis. ī/
finita actualiter cōprehēdit. q̇dam em̄ inef/
fabili modo ſūme īfinito om̄is īfinitas eſt
finita. Quia ṽo creature q̄ꝫtūcūqꝫ ſublima
te finita ē ſubſtātia ṽtus ꝛ oꝑatio. ita tamen
ꝙ mēs humana n̄ quieſcit niſi ī bono īfini/
to. nec tn̄ illud ꝓprie cōprehēdit. qꝛ infinitū
nō cōprehēdit̄ a finito. accepta cōprehēſiōe
ꝓprie. hinc eſt ꝙ q̄ꝫtū ad ſecūdū modum co/
gnoſcēdi aīa xp̄i ꝑ gl̄iam ꝯprehēſiōis capit
q̄ꝫtūcūqꝫ poteſt caꝑe natura finita ꝑ bonuꝫ
infinituꝫ beatificata cui eſt ſūme vnita. ac ꝑ
hoc ad finita ſe extēdit actualiter cōprehen/
dēdo. ad īfinita ṽo habitualit̄ vel etiā exce/
dendo. nō em̄ poteſt aīa xp̄i eq̄ri ṽbo nec in
ſcia nec ī aliquo alio. Rurſus qꝛ grā maxie
reſpicit op⁹ reꝑatiōis. hinc eſt ꝙ ſm tertiū
modū cognoſcēdi. ꝑ gratiā ꝑfectiſſimaꝫ co/
gnouit xp̄s oīa que ſpectāt ad reꝑationē
noſtrā. lōge excellēti⁹ ꝛ meli⁹ q̄ꝫ aliq̇s ꝓphe/
taꝝ vel etiā angeloꝝ. Ampli⁹ qꝛ natura ho
minis bn̄ inſtituta nata erat oībꝫ creaturis
p̄eſſe. ꝛ ipas noſſe tāq̄ꝫ eas que debeāt ſibi
ſeruire. ſicut patuit in ꝑmi homis ꝯditione
hinc eſt ꝙ q̄ꝫtū ad quartū modū cognoſcē/
di cognouit xp̄s oīa q̄ ſpectāt ad munda
nā machinā cōſtruendā. lōge excellētius q̄ꝫ
adā. Poſtremo qꝛ ſenſus nō eſt ꝑceptiu⁹ re/
rū niſi ad obiecti p̄ntiā. hic eſt ꝙ ſm cogniti
onē ſenſitiuā nō ſimul cognoſcebat oīa ſꝫ
mō hec. modo illa. iuxta ꝙ oportunuꝫ erat
ad reparatōꝫ humani generis faciendā

Capitulum VII

De plenitudine meriti xp̄i in effectu

De plenitudine aūt meriti xp̄i hoc te
nendū eſt ꝙ in xp̄o dn̄o fuit oīs me
riti ꝑfectio ꝛ plenitudo. Primo q̄n/
tum ad eū qui merebat̄ qꝛ nō tm̄ fuit homo
veꝝ etiā de⁹. Secūdo q̄ꝫtū ad temp⁹ in quo
merebat̄. qꝛ ab inſtāti ꝯceptiōis ſue vſqꝫ ad
horā mortis ſue. Tertio q̄ꝫtū ad id ꝑ quod
merebat̄. qꝛ ꝑ ꝑfectiſſimū habitū charitat̄ſ.
ꝛ ꝑfectiſſimū exercitiū ṽtutis in orando. in
agēdo ꝛ in patiēdo. Quarto q̄ꝫtū ad euꝫ cui
merebat̄. qꝛ nō tm̄ ſibi. veꝝ etiā nobis. imo
oībꝫ iuſtis. Quinto q̄ntū ad illud qđ me/
rebat̄ nobis. qꝛ nō tm̄ gl̄iam. veꝝ etiā grati
am ꝛ veniā. ꝛ nō tm̄ gl̄iam ſpūs. ſꝫ etiā ſtolā
carnis ꝛ aꝑtionē ianue celeſtis. Sexto q̄n/
tum ad id qđ merebat̄ ſibi. qꝛ licet nō mere
ret̄ ſibi glorificatiōeꝫ mētis quā iā hebebat
merebat̄ tn̄ glorificatiōem corꝑis ꝛ accele/
rationē reſurrectiōis. ꝛ clarificatiōꝫ ſui no/
minis. ꝛ dignitatē iudiciarie poteſtat̄ſ. Se
ptimo q̄ntū ad modū quo merebat̄. Cū eī
tripliciter dicat̄ aliq̇s mereri. vel de indebi
to faciēdo debitū. vel de debito faciēdo ma
gis debitū. vel de debito vno modo facien
do debitū alio mō. Omībꝫ his modis me/
ruit nobis. tertio tm̄ modo meruit ſibi. faci
ente h̄ plenitudine grē ſpūſſancti. ꝑ quā xp̄ſ
ſimul erat beat⁹ ꝛ in ſtatu merēdi. ita ꝙ ſuꝑ
ei⁹ meritū oīa merita noſtra habēt fundari
Rō autē ad intelligētiā hoꝝ hec ē. Quia
cum in ꝑncipio reꝑatiuo. xp̄o ſcꝫ domīo no
ſtro neceſſaria fuerit plenitudo grē ꝛ ſapie.

que ſunt nobis origo recte ⁊ ſancte viuēdi.
neceſſe eſt ꝙ in xp̄o fuerit plenitudo et ꝑfe/
ctio om̄is meriti ſm̄ omnē modū plenitu/
dinis. Quia cū in xp̄o fuit plenitudo gratie
vnionis ꝑ quā erat deꝰ ab inſtāti ꝯceptiōis
habēs gl'iam cōprehēſionis ⁊ motuꝫ liberi
arbitrij. hinc eſt ꝙ neceſſario fuit in xp̄o ꝑ/
fectio meriti. ⁊ quantū ad excellētiſſimā di/
gnitatē merētis. ⁊ q̄ntū ad celerrimā opor/
tunitatē tp̄is. Ruꝛſus qꝛ fuit in eo pleni/
tudo gr̄e ſingularꝭ ꝑſone. ꝑ quā habuit fir/
mā charitatē. ⁊ om̄es v̄tutes ꝑfectas q̄tuꝫ
ad habitꝰ ⁊ exercitia. neceſſe fuit ꝙ in eo eēt
plenitudo meriti q̄ntū ad id ꝑ quod cōtin/
git mereri. cuiuſmodi eſt radix charitatis ⁊
actꝰ multiplicis v̄tutis. Ampliꝰ quia fuit in
eo plenitudo gr̄e capitis. ꝑ quā pleniſſimaꝫ
habuit influētiā in mēbra ſua. hinc eſt ꝙ ple
nitudinē habuit meriti. nō tm̄ reſpectu ſui.
ſed etiā reſpectu noſtri. quibꝯ ſicut om̄ia ſpi
ritualia que habemꝰ influit ratiōe deitatis
ſic meruit rōne aſſumpte humanitatꝭ. ſiue
ſint bona ſtatꝰ p̄ſentis. ſiue eterne felicitatis
Poſtremo qꝛ tantoꝝ chariſmatū plenitu/
do neceſſario ponebat in xp̄o ſummā ⁊ ꝑfe
ctam felicitatē ſm̄ ſui partē ſuperiorē. licet
diſpēſatiue ꝓpter nos eſſet in ſtatu vie. hinc
eſt ꝙ ꝑfectionē habuit meriti quantū ad id
qḋ meruit ſibi. qꝛ nō gloriā ⁊ beatitudineꝫ
aīme cōcreatā. que naturaliter in ip̄o oē me
ritū anteibat. ſed ſolū illa cuꝫ quibꝯ ſtatꝰ vie
ſtare nō poterat. ſicut ſtolā carnis cū glori/
ficatiōe ſue excellētiſſime dignitatis. hinc ē
ꝙ ꝑfectionē habuit meriti q̄ntū ad moduꝫ
merēdi. Quia cū in ip̄o ab inſtāti cōceptio
nis fuit ꝑfectiſſima plenitudo. ſtatim om̄ia
meruit que potuit mereri reſpectu ſui. ac ꝑ
hoc de debito vno modo facere potuit de/
bitū alio modo. de indebito aūt debitū. vel
de debito magis debitū facere nō potuit ſi
bi. qꝛ nullo modo potuit in ſanctitate ꝓfice
re. cū a p̄ncipio eſſet ſanctiſſimꝰ. fecit tamen
hoc nobis q̄ merito ip̄iꝰ iuſtificamur ꝑ gra
tiam. ⁊ ꝓficimꝰ in iuſticia ⁊ ꝑ eternā gloriaꝫ
coronamur. Ac ꝑ hoc in merito xp̄i radica
ta ſūt om̄ia merita noſtra ſiue ſatiſfactoria
pene. ſiue meritoria vite eterne. qꝛ nec ab of
fenſa ſummi boni digni ſumꝰ abſolui. nec ī/
menſitatē eterni p̄mij que deꝰ eſt. digni ſu/
mus lucrari. niſi ꝑ meritū hoīs dei. cui di
cere poſſumꝰ ⁊ debemꝰ. Om̄ia opa nr̄a ope
ratus es in nobis dn̄e. Ipe inq̄ eſt dominꝰ

cuiꝰ ꝓpheta dixit. Dixi dn̄o deꝰ meus es tu.
q̄m bonoꝝ meoꝝ nō eges.

Capitulum VIII

De paſſione xp̄i q̄ntū ad ſtatū patiētis.

Poſtq̄ circa verbū incarnatū ꝯſide/
rata eſt vnio naturaꝝ. cōſiderata eſt
nihilominꝰ plenitudo chariſmatuꝫ
deinde cōſiderāda eſt tolērātia paſſionum
Circa quā cōſiderādꝰ eſt ſtatꝰ patiētis. ⁊ mo
dus patiēdi. ⁊ exitꝰ paſſiōis. De ſtatu v̄o pa
tientis hec tenēda ſūt. ſcꝫ ꝙ chriſtꝰ aſſūpſit
nō tm̄ humanā naturā. ſꝫ etiā defectꝰ circa
naturā. Aſſumpſit enī penalitates corꝑales
vt famē ſitim ⁊ laſſitudinē. Aſſumpſit ⁊ ſpi/
rituales. vt triſticiā gemitū ⁊ timorē. Nec tm̄
om̄es corꝑales aſſumpſit ſicut ſunt defectꝰ
egritudinū corꝑaliū multiformiū. Nec om
nes ſp̄ūales. ſicut ſunt ignorātia. ⁊ rebellio
nes carnis ad ſp̄m. Nec qualitercūq̄. quia
ſic neceſſitatē patiēdi ſuſcepit. vt tamē nihil
pati poſſet inuite nec ſm̄ volūtatē diuinita
tis nec ſm̄ volūtatē rōnis. licet paſſio fuerit
ꝯtra volūtatem ſenſualitatꝭ ⁊ carnis. ſic ex/
primit oratio ſaluatorꝭ que dic̄. Nō ſic ego
volo ſed ſicut tu vis. Rō aūt ad intelligē
tiā p̄dictoꝝ hec eſt. Quia cū p̄ncipiū reꝑati
uum in recōciliādo neceſſario habeat me/
diatorꝭ officiū. ideo neceſſe eſt ꝙ habeat cō/
uenientiā cū vtroq̄ extremoꝝ. nō ſolū q̄tū
ad naturā. verꝫ etiā quantū ad ea que ſūt cir
ca naturā. Quoniā ḡ deꝰ eſt iuſtꝰ ⁊ beatꝰ. im
paſſibilis ⁊ īmortalis. hō vero lapſus ē pec
cator ⁊ miſer. paſſibilis ⁊ mortalis. neceſſe
fuit mediatorē dei ⁊ hominū vt poſſꝫ homi
nē reducere ad deū cū deo cōmunicare ī iu/
ſticia ⁊ beatitudine. cū hoīe vero ī paſſibili/
tate ⁊ mortalitate. vt ſic habēdo mortalita/
tem trāſeuntē ⁊ beatitudinē ꝑmanentē. ho/
minē reduceret de p̄ſenti miſeria ad vitam
beatā. Sicut ecōtra angelꝰ malꝰ habēdo ī/
mortalitatē cū miſeria ⁊ iniuſticia fuit medi
ator faciēs cadere in culpā ⁊ miſeriā ꝑ ſug/
geſtionē ſuā. Quoniā ḡ xp̄s mediator debu
it habere innocētiā ⁊ beatitudinē fruitōnis
cū mortalitate ⁊ paſſibilitate. hinc eſt ꝙ ſiꝉ
debuit eſſe viator ⁊ cōprehēſor. De om̄i eni
ſtatu aliq̄d habuit in ſe. ſm̄ ꝙ dicit̄ aſſum/
pſiſſe de ſtatu innocētie peccati īmunitateꝫ
de ſtatu nature lapſe mortalitatē. d̄ ſtatu ve
ro glorie beatitudinē fruitiōis ꝑfecte. Rur
ſus quoniā penalitates vicioſe ſicut ſunt il
la q̄ttuor ꝓpter pctm̄ mortale inflicta. ſcilicꝫ

ignorãtia.infirmitas.malicia.ꝛ ↄcupiſcētia ſtare nõ poſſunt cũ pfectiſſima innocentia. hinc eſt ꝙ has nec aſſumere debuit. nec aſſumpſit. Quia ṽo pene q̃ ſũt exercitatiue ṽtutis pfecte.ꝛ teſtificatiue humanitatꝫ vere nõ ſimulate.potiſſime ille ſunt q̃ reſpiciunt noſtrã naturã in cõmuni. ſicut fames et ſitis in abſentia alimẽti.triſticia ꝛ timoꝛ in pñſentia nocumẽti.hinc eſt ꝙ illas debuit aſſumere ꝛ aſſumpſit. Poſtremo qꝛ null⁹innocẽs dꝫ inuit⁹aliquã penã ſuſtinere.qꝛ h̃ eſſet cõtra oꝛdinẽ diuine iuſticie.null⁹etiã moꝛtalis vult moꝛi ꝛ pati ſm appetitũ nature.q̃a naturalit̃ refugit moꝛtẽ.hinc eſt ꝙ xp̃s debuit h̃re hmõi penalitates. ſic tñ vt nihil poſſet pati inuite ſm rõem.nõ ſolũ ꝓpter beatitudinẽ ꝛ deitatẽ omĩpotẽtẽ ſibi vnitã p quã poterat repellere omĩa ſꝫ etiã ꝓpter pfectiſſimã inocẽtiã. q̃ ſm oꝛdinẽ natural' iuſticie nihil pmittit̃ pati inuite.ſic etiã pateret̃ vt etiam h̃ eſſet ↄtra naturalẽ inclinatiõꝫ ꝛ appetitũ nature q̃ eſt in ſenſualitate ꝛ carne. Et hinc eſt ꝙ xp̃s orãs ſm rõem.volũtatẽ carnis exp̃mebat q̃ paſſionẽ refugiebat cum dicebat trãſeat a me calix iſte.volũtatẽ rõis volũtati patris ↄfoꝛmabat.ꝛ appetitui carnis ꝑponebat cũ dicebat.nõ mea volũtas ſꝫ tua fiat. Et ſic vna volũtas nõ erat alteri ↄtraria. quia ſm volũtatẽ diuinã qd̃ iuſtũ erat voluit. ſm voluntatẽ rõis iuſticie ↄſenſit.ſed ſm volũtatẽ carnis penã recuſauit. ſꝫ tñ iuſticiam nõ accuſauit. Et ſic vnaqueq; voluntas qd̃ ſuũ erat opabat̃.ꝛ qd̃ ad ſe ptinebat ſeq̃bat̃.volũtas ſcꝫ diuina iuſticiã. volũtas rationalis obedientiã.volũtas carnis naturã. ac p h̃ nõ erat in xp̃o collucatio ꝛ pugna.ſꝫ pacata oꝛdinatio ꝛ trãquillitas oꝛdinata.

Capitulum IX

De paſſione xp̃i q̃ntũ ad modũ patiẽdi.

D E modo aũt patiẽdi h̃ tenenduꝫ eſt ꝙ xp̃s paſſus eſt paſſione generaliſſima.paſſione acerbiſſima.paſſione ignominioſiſſima.paſſione interemptoꝛia. ſꝫ viuificatiua. Paſſiõe inq̃ꝫ generaliſſima. q̃ntũ ad naturã humanã.nõ ſolũ ſm omĩa mẽbra coꝛpis p̃ncipalia.vex etiã ſm omnẽ aĩe potentiã.licet nihil pati poſſet ſm diuinam naturã. Paſſus eſt etiã paſſione acerbiſſima.qꝛ nõ ſolũ dolẽdo vt patiẽs p vulnera.ſed etiã ↄdolẽdo vt cõpatiẽs ꝓpter noſtra delicta. Paſſus eſt etiã paſſiõe ignominioſiſſima.ꝛ ꝓpter patibulũ crucis. que erat ſuppliciũ peſſimoꝝ.ꝛ ꝓpter ↄſoꝛtiũ iniquoꝝ videlicet latronũ cũ quib; fuit deputatus. Paſſus eſt etiã paſſione interemptoꝛia p ſeparationẽ aĩe a coꝛpe.ſalua tñ vnione vtriuſq; cũ deitate. Anathema em̃ eſt q̃ dicit dĩ filiũ naturã quã ſel'aſſumpſit aliq̃n reliq̃ſſe

Ratõ aũt ad intelligẽtiã pꝛedictoꝝ hec ẽ. Quia repatiuũ p̃ncipiũ ſic oꝛdinate ꝑduxit ſic ꝛ oꝛdinate repare debuit gen⁹humanuꝫ Sic igit̃ repare dꝫ vt ſalua ſit libertas arbitrij.ſalu⁹ſit nihilomin⁹ honoꝛ dĩ. ſaluus ſit etiã oꝛdo regiminis vniuerſi. Quia g̃ repararare debuit ſalua libertate arbitrij. repauit dãdo exemplũ efficaciſſimũ. Exẽplũ aũt illud efficaciſſimuꝫ eſt qd̃ inuitat ꝛ infoꝛmat hoĩem ad culmẽ virtutũ. Nihil aũt mag' infoꝛmat hoĩem ad ṽtutẽ q̃ꝫ exemplũ tolerandi moꝛtẽ ꝓpter iuſticiã ꝛ obedientiã diuinaꝫ moꝛtẽ inq̃ꝫ nõ quãcũq; ſꝫ penaliſſimam. Nihil ṽo magis incitat q̃ꝫ tãta benignitas q̃ p nobis altiſſim⁹dei fili⁹ abſq; noſtris meritis.imo cũ multis nr̃is demeritꝫ poſuit animã ſuam.q̃ benignitas tãto maioꝛ oſtẽdit̃. q̃to p nobis grauioꝛa ꝛ abiectioꝛa pati voluit de⁹. Qui em̃ ꝓꝛio filio ſuo nõ pepcit. ſꝫ p nobis omĩb; tradidit illũ .quõ nõ etiã cũ illo omĩa nobis donauit. Ex q̃ inuitamur ad ipm amandũ ꝛ amatũ imitãdũ. Ruſus qꝛ repare debuit ſaluo honoꝛe dei.iõ reparauit offerẽdo obſequiũ ſatiſfactiuũ. Eſt aũt ſatiſfacere honoꝛẽ dõ debitũ repẽdere. Honoꝛ aũt deo ſubtract⁹ p ſupbiã ꝛ inobedientiam reſpectu rei ad quã homo aſtringitur nullo mõ meli⁹ reſtituit̃ q̃ꝫ p humiliationẽꝛ obedientiã ad eã rẽ ad quã nullaten⁹ tenebat̃. Qm̃ g̃ xp̃s ieſus inq̃ntũ de⁹. eq̃lis erat patri in foꝛma dei .inq̃ntũ homo innocens nullaten⁹erat debitoꝛ moꝛtꝫ . dũ ſemetipm exinaniuit ꝛ fact⁹eſt obediẽs vſq; ad moꝛtẽ exoluit dõ q̃ nõ rapuit p obſequiũ ſatiſfactionis pfecte.ꝛ obtulit ſacrificiũ ſuauitatꝫ ſũme.p pfecta dei placatõe Poſtremo qꝛ reparare debuit ſaluo oꝛdine regiminis vniuerſi.ideo p remediũ ↄuenĩetiſſimũ reparauit. Cõuenientiſſimũ aũt eſt vt ↄtraria contrarijs curent̃. Quia g̃ homo volẽs eſſe ſapiens vt de⁹.peccauit in ligno vetito volẽs delectari.ita ꝙ inclinat⁹ eſt ad libidinẽ.erectus in p̃ſumptionẽ.ac p h̃ totũ gen⁹humanum infectũ eſt ꝛ pdidit immoꝛtalitatẽ.ꝛ incurrit debitã moꝛtẽ.hinc eſt ꝙ ad hoc ꝙ homo repararet̃ ↄueniẽti remedio de⁹fact⁹hõ

voluit humiliari ꝛ in ligno pati. ꝛ ꝯtra vni/
uerſalē infectionē pati paſſione generaliſſi/
ma. cōtra libidinē paſſione acerbiſſima. cō/
tra pſumptōnē paſſione ignominioſiſſima
ꝯtra mortē debitā ꝛ inuitā pati voluit mor
tem nō inuitā ſed voluntariā. Quia ḡ gene
ralitas corruptiōis in nobis infecerat non
ſolū corpꝰ ꝛ animā. ſꝫ etiā omnē corꝑis ꝑtez
ꝛ omnē aīe potentiā. hinc eſt ꝙ xp̄s paſſus
eſt in om̄i corꝑis ꝑte. ꝛ in om̄i potētia aīme.
ꝛ in ſuꝑiori portōe rōnis. q̄ ſumme ī deo de
lectabaꝭ vt ratio ꝛ ꝓpter vnionē ſui ad ſupe
riꝰ. ꝛ ſumme patiebaꝭ vt natura. ꝛ ꝓpter cō/
iunctionē ad inferiꝰ. qꝛ xp̄s erat viator ꝛ cō
p̄henſor ſimul. Rurſus qꝛ libido vehemen
ter infecerat in nob animā ꝛ carnē. ꝛ q̄ntuz
ad carnalia ꝛ q̄ntū ad ſpiritualia pctā. hinc
eſt ꝙ xp̄s ꝛ acerbiſſima paſſiōe paſſus eſt in
carne. ꝛ amariſſima cōpaſſus eſt in aīa. Et
qꝛ in carne erat maxima eq̄litas cōplexiōis
ꝛ ꝑfecta viuacitas ſenſuū. in aīa ꝟo ſumma
charitas ad deū. ꝛ ſūma pietas ad ꝓximuz.
hinc eſt ꝙ vterqꜫ dolor fuit intēſiſſimꝰ. Am
pliꝰ qꝛ tumor ſuꝑbie aliq̄n cōſurgit interiꝰ
ex p̄ſumptiōe. aliquādo exteriꝰ ex oſtētatōe
ꝛ aliena laude. ideo ad remediādū oēm ſuꝑ
biā xp̄s paſſus eſt vtrūqꜫ genꝰ ignominie ꝛ
in ſe patiēte. ꝛ in comitatu quē habuit ī paſ/
ſione. Poſtremo qꝛ hec om̄ia nō attingebāt
diuinā naturā impaſſibilē ſꝫ ſolū humanā
hinc eſt ꝙ in morte xp̄i ſic fctā eſt diuiſio aīe
a carne. vt tn̄ ſalua eſſꝫ vnitas ꝑſone ꝛ vnio
tā carnis q̄ꜫ aīe cū deitate. Et qꝛ vnio aīme
cū corꝑe facit hoīem ꝛ facit viuū. hinc eſt ꝙ
xp̄s nō fuit homo in illo triduo. licet aīma ꝛ
caro eſſent vnite cū verbo. Unde q̄a mors
in humana natura nō potuit mortē induce
re in ꝑſonā q̄ ſemꝑ fuit viua. ideo mortua ē
mors in vita. ꝛ ꝑ xp̄i mortē abſorpta ē morſ
in victoria. ꝛ deuictꝰ p̄nceps mortis. ac ꝑ h̄
homo a morte. ꝛ cauſa mortꝭ. ꝑ meritū mor
tis chriſti tāqꜫ ꝑ mediū efficaciſſimū liberatꝰ.

Capitulum X

De paſſione xp̄i quātū ad exitū paſſiōis

D E exitu autē paſſiōis xp̄i ꝛ fructu h̄
indubitāter tenēda ſunt. ꝙ anima
xp̄i poſt paſſionē deſcendit ad infer
num ſiue ad limbū. ad liberationē nō oīm.
ſed eoꝝ q̄ inter mēbra xp̄i deceſſerūt. per fi/
dem viuā vel ꝑ fidei ſacramēta. Poſt h̄ ter
tia diei reſurrexit a mortuis. reſumēdo cor
pus qđ primo viuificauerat. ſed nō tale q̄le
prius fuerat. qꝛ p̄us fuerat paſſibile ꝛ mor/
tale. poſtea aūt reſurrexit impaſſibile ꝛ im/
mortale viuēs ꝑpetuo. Deinde poſt q̄dra/
ginta dies aſcēdit ad celos. vbi ſuꝑ oēm cre
aturam exaltatꝰ ſedet ad dexterā dei patris
Quod dictū intelligiꝭ nō quantū ad ſitum
qui nō cōpetit deo patri ſed q̄ntū ad excellē
tiam bonorū. qꝛ ſcꝫ reſidet in potioribꝫ bo/
nis patris. Poſtremo interiectis decē die/
bus miſit in apl'os ꝓmiſſum ſpiritūſanctū.
ꝑ quē cōgregata eſt eccl'ia gentiū. ꝛ ordina/
ta ſꝫm diuerſas diſtributōes officioꝝ ꝛ gra
tiarum. Rō aūt ad intelligētiā p̄dictorū
hec eſt. Quia ſic̄ chriſtꝰ in q̄ntū verbū incre
atum ꝑfectiſſime om̄ia formauit. ſic in quā/
tum incarnatū om̄ia ꝑfectiſſime reformare
debuit. Decet em̄ ꝑfectiſſimū p̄ncipiū opuſ
nō dimittere citra ꝑfectū. Debuit ḡ reꝑato
rium p̄ncipiū redēptionis humane reme/
diū ꝑducere ad ꝑfectū. Ad hoc aūt ꝙ eſſꝫ ꝑ
fectiſſimū oportuit ꝙ eſſet ſufficientiſſimuz
ꝛ efficaciſſimū. Quia ſufficientiſſimū. ideo
ſe extēdit ad celeſtia terreſtria ꝛ infernalia.
Quia ḡ ꝑ xp̄m ſunt infernalia recuꝑata. ter
reſtria remediata. celeſtia reintegrata. ita ꝙ
p̄mū hoꝝ fecit ꝑ veniā. ſecundū ꝑ gratiā. et
tertiū ꝑ gl'iam. ideo poſt paſſionē anima de
ſcendit ad inferos ad liberandū in inferno
detētos. deinde reſurrexit a mortuis ad vi/
uificandū in peccatꝭ mortuos. aſcēdit ad ce
los reducēdo captiuitatē ad reintegrāduz
hieruſalē celeſtē. miſit ſp̄ūm ſanctū ad edifi/
candū hieruſalē terreſtrē. Que om̄ia neceſ/
ſario cōſequunꝭ ꝛ exiguntꝭ ad ſufficientiā re
paratōis humane. Rurſus qꝛ remediū illō
fuit efficaciſſimū tā in eos q̄ xp̄i aduentum
p̄ceſſerūt. q̄ꜫ in eos q̄ ſequunꝭ. q̄ tn̄ ad ipſum
xp̄m acceſſerūt ꝛ accedūt. ꝛ eiꝰ mēbra fuerūt ꝛ
ſunt. tales aūt ſunt q̄ adherēt ei ꝑ fidē ſpem
ꝛ charitatē. ideo remediū illō habere debu
it efficaciā. primo in eos q̄ in xp̄m credide/
runt. credēdo ſperauerūt. ꝛ ſperādo amaue
runt. ac ꝑ hoc ſtatim debuit ad inferos de/
ſcendere ad ipſoꝝ liberationē. Unde aper/
ta ianua celi ꝑ xp̄i paſſionē qui ſatiſfaciēdo
amouerat romphеā. mutādo ſentētiā diui/
nā eripuit de inferno om̄ia mēbra ſua. De/
buit etiā habere efficaciā p̄cipuā in eos qui
xp̄i aduentū ſequunꝭ. vt attrahēdo ad fidē
ſpem ꝛ charitatē. tandē ad gloriā ꝑduceret
celeſtē. Ut igiꝭ edificaret ad fidē qua cre
dimus xp̄m verū hominē ꝛ verū deū. q̄ etiam

credimꝰ eũ voluiſſe nos redimere ꝑ mortē
⁊ ad vitã nos reducere poſſe ꝑ reſurrectio/
nem. ideo voluit reſurgere ad vitã ĩmorta/
lem. interiecto tñ ſpacio tꝑis debito. ſ. xxxvj
horaꝝ. in quo oſtēdiƚ ꝙ vere mortuus fuit
nec magis accelerare debuit. ne ſi citiꝰ reſur
geret crederet ꝙ nõ vere mortuꝰ fuiſſet. ſꝫ ſe
mortuũ finxiſſet. nec ampliꝰ differre ne ſi ſꝑ
iaceret in morte crederet impotēs. ⁊ ꝙ nul/
los poſſet ad vitã reuocare. ideoqꝫ reſurre/
it tertia die. Ampliꝰ vt erigeret ad ſpem.
ad celeſtē aſcēdit gł'iam quã ſperamꝰ. Sed
quia ſpes nõ oriƚ niſi ex fide immortalitatꝭ
future. iõ nõ ſtatiꝫ aſcēdit. ſꝫ ſpacio quadra
ginta dieꝝ interiecto. in quo ꝑ multa ſigna
⁊ argumēta verã oſtēderet reſurrectionē. ꝑ
quã animꝰ ſolidareƚ in fide. ⁊ ſubleuareƚ ad
ſperandũ gł'iam celeſtē. Poſtremo vt in
flãmaret ad charitatē miſit ignē ſpũſſancti
in die pēthecoſtes. Et quia nullꝰ hoc igne
repleƚ niſi ꝗ petit. querit. ⁊ pulſat. cũ inſtan/
ti ⁊ importuno ſpei deſiderio. ideo nõ ſtatiꝫ
poſt aſcēſionē miſit. ſed decē dieꝝ ſpacio in/
teriecto. in quo diſcipuli ieiunãtes orãtes ⁊
gemētes diſpoſuerũt ſe ad ſpũſſcĩ ſuſceptio
nem. Ac ꝑ hoc ſicut debitã ſeruauit horã in
patiēdo. ſic in reſurgēdo. ſic in aſcēdendo ĩ
celũ. ſic in mittēdo ſpũmſanctũ. ⁊ ꝓpter fun/
dationē triũ virtutũ p̃dictaꝝ. ⁊ ꝓpter multa
myſteria q̃ in his tempꝰib implicanƚ. Et q̃/
niam ſpũſſanctꝰ ꝗ charitas eſt ⁊ ꝑ charita/
tem habeƚ. eſt omniũ origo chariſmatuꝫ. iõ
cũ deſcendit ſpũſſanctꝰ effuſa eſt plenitudo
dõ. Et qꝛ diuerſa mēbra debēt eſſe in corꝑe
ꝑfecto. ⁊ diuerſoꝝ mēbroꝝ diuerſa officia ⁊
exercitia. ⁊ diuerſoꝝ officioꝝ diuerſa chariſ
mata. hinc eſt ꝙ vni daƚ ꝑ ſpũm ſermo ſapi/
entie. aliȷ̃ ſermo ſciētie. aliȷ̃ fides. aliȷ̃ grã ſa/
nitatũ. aliȷ̃ oꝑatio ỽtutũ. aliȷ̃ ꝓphetia. aliȷ̃ di/
ſcretio ſpirituũ. aliȷ̃ genera linguaꝝ. aliȷ̃ in/
terp̃tatio ſermonũ. que oĩa oꝑaƚ vnꝰ atqꝫ
idē ſpũs diuidēs ſingulis ꝓut vult ſm ſuã
liberaliſſimã ꝓuidētiã ⁊ ꝓuidētiſſimã largi
tatem.

Finit quarta pars.

Incipit quinta ꝑs de grã ſpũſſancti.

Capitulum I

De grã inq̃ntũ eſt donũ diuinitꝰ datum

P
Oſt tractatũ de
incarnatiõe verbi quod eſt ori
go ⁊ fons oĩs doni gratuiti. dicēda ſũt ali-
qua ꝺ gratia ſpũſſancti. que nobis quadru
pliciter cõſideranda occurrit. Primo inq̃n
tum eſt donũ diuinitꝰ datũ. Secũdo in cõ
paratione ad liberũ arbitriũ. Tertio in ꝯpa
ratione ad habitꝰ virtutũ. Quarto in cõpa
ratione ad exercitia meritoꝝ. De grã igi/
tur inquantũ eſt donũ diuinitꝰ datũ hec te
nenda ſunt. ſcꝫ ꝙ ĩpa eſt donũ qꝺ a deo im/
mediate donaƚ ⁊ infundiƚ. Etenim cũ ĩpa ⁊
in ipſa daƚ ſpũſſanctꝰ qui eſt donũ increatũ
optimũ ⁊ ꝑfectũ. quod deſcēdit a patre lu/
minũ ꝑ verbũ incarnatũ. ſm qꝺ Johãnes
in apocalipſi vidit fluuiũ ſplendidũ ad mo
dũ cryſtalli ꝓcedere de ſede dei ⁊ agni. Jp̃a
nihilominꝰ eſt donũ ꝑ qꝺ aĩa efficiƚ ſpon/
ſa xp̃i. filia patris eterni. ⁊ templũ ſpũſſan/
cti. qꝺ nullo modo fit niſi ex dignatiua con
deſcēſione. ⁊ ꝯdeſcēſiua dignatiõe maieſtatꝭ
eterne ꝑ donũ gratie ſue. Jp̃a deniqꝫ eſt do
num qꝺ animã purgat illuminat ⁊ ꝑficit. vi
uificat. reformat. ⁊ ſtabilit. eleuat. aſſimilat.
⁊ deo iũgit. ac ꝑ hoc acceptabilē facit. ꝓpt̃
quod donũ huiuſmodi gratia gratũ faciēſ
recte diciƚ ⁊ debuit appellari. Ratio ãt ad
intelligētiã predictoꝝ hec ē. Quia cũ primũ
p̃ncipiũ ꝓductiuũ ꝑ ſua ſumma beniuolen
tia fecit ſpiritũ rationalē capacē beatitudi/
nis eterne. ⁊ reꝑatiuũ p̃ncipiũ capacitatē il
lam infirmatã ꝑ peccatũ reꝑauit ad ſaluteꝫ
⁊ beatitudo eterna cõſiſtit in habēdo ſũmũ
bonũ. ⁊ hoc eſt deꝰ. ⁊ bonũ excellēs ĩproportionabiliter omnē humani obſequiȷ̃ digni/
tatē. nullꝰ oĩno ad illud ſummũ bonũ di/
gnus eſt ꝑuenire. cũ ſit oĩno ſup̃ oĩes li/
mites nature. niſi a deo ꝯdeſcendēte ſibi ele
uetur ĩpe ſupra ſe. Deꝰ autē nõ cõdeſcendit
ꝑ ſui eſſentiã incõmutabilē. ſed ꝑ ſuã influē
tiam ab ĩpo manãtē. nec ſpũs eleuaƚ ſupra
ſe ꝑ ſitũ localē ſed ꝑ habitũ deiformē. Neceſ
ſe eſt igiƚ ſpiritui rõnali vt dignꝰ fiat et̃ne be
atitudinis ꝙ particeps fiat influētie deifor
mis. hec autē influētia deiformis quia eſt a
deo ⁊ ſm deũ ⁊ ꝓpter deũ. ideo reddit imagi
nem noſtre mētis cõformē beatiſſime trini
tati. nõ tantũ ſm ordinē originis. verũ etiaꝫ
ſm rectitudinē electionis. ⁊ ſm quietudinē
fruitionis. Et quoniã qui h̃ habet immedi
ate ad deũ reduciƚ. ſicut immediate ei cõfor
matur. ideo donuꝫ illud immediate donaƚ
a deo tanq̃ꝫ a p̃ncipio influxiuo. vt ſicut im
mediate emanat a deo dei imago. ſic imme

diate emanat ab ip̄o dei ſimilitudo q̄ eſt di/
uine imaginis ꝑfectio deiformis. ⁊ ideo di/
cit̄ imago recreatiōis. Rurſus quoniā q̄
fruit̄ deo deū habet. ideo cū gratia q̄ ſua dei
formitate diſponit ad dei fruitionē dat̄ do/
num increatū. quod eſt ſp̄ūſſanctꝰ. qđ q̄ ha/
bet habet deū. Et quoniā nullꝰ deū habet
q̄n ab ip̄o ſpecialiter habeat̄. nullꝰ habet et
habet̄ a deo q̄n ip̄m p̄cipue ⁊ incōparabili/
ter diligat ⁊ diligat̄ ab eo. ſicut ſpōſa a ſpon
ſo. nullus ſic diligit̄ q̄n ad eternā beatitudi
nis hereditatē adoptet̄ ꝓ filio: hinc eſt ꝙ ḡ/
tia gratū faciēs facit animā templū dei. ſpō
ſam chriſti ⁊ filiā patris eterni. Et quia hoc
nō poteſt eſſe niſi ex ſumma dignatiōe ⁊ cō/
deſcēſione dei. ideo illud nō poteſt eſſe ꝑ ha
bitum aliquē naturaliter inſertū. ſed ſolum
ꝑ donū diuinitꝰ gratis infuſum. quod exp̄ſ
ſe apparet. ſi q̄s ponderet quantū eſt eſſe dei
templū. dei filiū. deo nihilominꝰ indiſſolu/
biliter ⁊ quaſi matrimonialit̄ per amoris ⁊
gratie vinculū copulatū Poſtremo quia
mens noſtra nō efficit̄ cōformis beatiſſime
trinitati ſm rectitudinē electionis niſi ꝑ vi
gorem v̄tutis. ſplendorē veritatis. ⁊ feruo/
rem charitatis. ⁊ vigor v̄tutis animā pur/
gat ſtabilit ⁊ eleuat. ſplēdor veritatis aīam
illuminat. reformat. ⁊ deo aſſimilat. feruor
charitatis animā ꝑficit viuificat ⁊ deo ꝯiū/
git. ⁊ ex his omībꝫ homo deo placēs ⁊ acce/
ptus exiſtit. hinc eſt ꝙ illa influētia deifor/
mis dicit̄ habere omēs decē actꝰ predictoſ
ita tamē ꝙ denominat̄ ab vltimo ſicut a cō
pletiſſimo. Dicit̄ enī gratia gratū faciēs. q̄a
habentē facit deo gratū. cū nō ſolum grat̄
detur a deo. verū etiā ſit ſm deū ⁊ ꝓpter deū
cū ad hoc ſit vt ꝑ ip̄am opus manās a deo
reuertat̄ in deū. in quo ad modū circuli in/
telligibilis cōſiſtit omniū ſpirituū rationa/
lium cōplementū.

Capitulum II

De gratia inquantū educit liber̄ arbitri
um extra peccatū.

Ecundo de ſpirituſſancti gratia oc
8 currit nobis cōſiderandū in cōpa/
ratione ad liber̄ arbitriū. ⁊ hoc ſm
duplicē modū. Primo ſcʒ inquantū ip̄a eſt
adiutoriū ad meritū. Secūdo vero inquā/
tum eſt remediū cōtra peccatū De gratia
ergo dei inquantū eſt adiutoriū ad meren/
dū hec tenēda ſunt. ꝙ cū gratia dicat̄ gene/
raliter ſpecialiter ⁊ ꝓprie. Generaliter dr̄ ad/
iutorium diuinū creature liberaliter ⁊ gra
tis impēſum ⁊ indifferēter ad quemcun̄q̄
actū. ⁊ ſine huiuſmodi adiutorio gratie nec
poſſumꝰ aliquid efficere nec durare in eſſe.
Specialiter vero dr̄ gratia adiutoriū diui
nitus datū. vt quis p̄paret ſe ad ſuſcipiēdū
ſpirituſſancti donū. quo ꝑueniat ad meriti
ſtatū. ⁊ talis dicit̄ gratia gratis data. et ſine
hac nullꝰ ſufficiēter facit quod in ſe eſt vt ſe
p̄paret ad ſalutē. Proprie vero gratia dicit̄
adiutoriū datū diuinitꝰ ad merendū. quod
quidē dicit̄ donū gratie gratū facientis. ſi/
ne quo nullꝰ poteſt mereri nec in bono ꝓfi/
cere nec ad eternā peruenire ſalutē. Ip̄a ei
tan̄q̄ radix merēdi omīa merita antecedit.
ꝓpter quod dictū eſt ꝙ p̄uenit voluntatē vt
velit. ſubſequit̄ autē ne fruſtra velit. Unde
nullꝰ ip̄am mereri poteſt merito cōdigni. ſʒ
ipſa meret̄ augeri a deo in via. vt aucta me/
reat̄ ⁊ perfici in patria ⁊ gloria ſempiterna.
ab ipſo deo cuiꝰ eſt gratiā infundere augere
⁊ perficere ſm coopatiōeʒ volūtatis noſtre
⁊ ſm ꝓpoſitū ſiue beneplacitū p̄deſtinatiōis
eterne. Ratio aūt ad intelligentiā p̄dicto
rū hec eſt. Quia cū p̄mū principiū ſua om/
nipotēti v̄tute ⁊ benigniſſima largitate cre/
aturā omnē de nihilo ꝓduxit ad eſſe. ac per
hoc creatura de ſe nō habeat eſſe. totū autē
eſſe habeat aliūde. ſic facta fuit vt ip̄a ꝓ ſua
defectibilitate ſemꝑ ſuo p̄ncipio indigeret.
⁊ primū principiū ꝓ ſua benignitate influe
re nō ceſſaret. Cū ergo ſpiritꝰ rational̄ hoc
ipſo ꝙ de nihilo eſt ſit in ſe defectiuꝰ. hipſo
ꝙ natura limitata ⁊ egena ſit in ſe recuruus
amās propriū bonuʒ. hoc ipſo ꝙ totꝰ a deo
ſit totaliter deo obnoxius. Et quia defecti/
uus eſt de ſe tendit in nō eſſe. quia recuruꝰ
per ſe nō aſſurgit ad rectitudinē ꝑfecte iuſti
cie. quia totaliter deo obnoxiꝰ. ⁊ deꝰ bonis
eius nō indiget. nihil poteſt facere de ſe ex ꝓ
pria virtute. ꝓpter quod deū ſibi ꝯſtituat de
bitorem. ⁊ maxime mercedis eterne que de
us eſt niſi ꝑ diuinā condeſcenſionē. hinc eſt
ꝙ ad hoc ꝙ ſaluet̄ in eſſe cū ſit defectiuus i/
diget ſemꝑ adiutorio diuine p̄ſentie. manu
tenentie. ⁊ influētie. per quā manutenea tur
in eſſe. que q̄uis ſit vniuerſalis in creaturaſ
omēs. nominatur tamē nomine gratie. q̄a
non ex debito ꝓcedit. ſed ex libertate boni/
tatis diuine. Hinc eſt etiā ꝙ ad hoc vt ſe p̄/
paret ad donū ſuperne gratie. cuʒ ſit recur/
uus indiget dono alteriꝰ gratie gratis date

maxime poſt naturā lapſam.ꝑ quā habilis
efficiatur ad bona moralia. que ſunt bona
ex circūſtantia.que nullo modo poſſunt di
ci bona niſi ꝓcedant ex intētione recta.vide
licet ꝙ nō propter nos ſed propter ſummū
bonū fiant.ad quod nō aſſurgit ſpiritꝰ no/
ſter recuruꝰ niſi preueniat a deo ꝑ aliquam
gratiā gratis datā. Hinc nihilominꝰ eſt ꝙ
ad hoc ꝙ faciat bona opera meritoria mer
cedis eterne. cū totaliter ſit deo obnoxius.
⁊ debitor ſui totiꝰ.indiget dono gratie gra/
tum faciētis.ꝑ quā deus ſibi cōdeſcendat.
prius acceptās ſuā imaginē ⁊ voluntatem
ꝗꝫ operationē ex eo manantē.quia cuꝫ cau/
ſa nobilior ſit ſuo effectu nullus poteſt ſe fa
cere meliorē.nec facere opus deo placēs.ni
ſi prius placeat ipſe. vt deus prius ipm̄ re/
ſpiciat ꝗꝫ ad munera eius. ⁊ ideo omnis ra
dix merēdi fundat in gratia gratū faciente.
cuiꝰ eſt facere hominē dō dignū.ꝓpter quod
nullꝰ poteſt eā mereri merito cōdigni.ſꝫ ſo/
lum merito cōgrui. Ipa autē habita mere/
tur ſuiipſiꝰ augmentū in ſtatu vie. ꝑ bonuꝫ
eius vſum merito cōdigni. Nā cū ſolꝰ deus
ſit ipſiꝰ gratie fontale ꝑncipium influēdi.ipe
ſolus eſt principiū augmētandi ꝑ modū in
fundētis.et gratia ꝑ modū meriti ⁊ dignita
tis. ⁊ liberū arbitriū per modū cooperātis
⁊ merētis. ꝓ eo ꝙ liberū arbitriū cooperat
gratie ⁊ quod eſt gratie ſuū facit. ⁊ ideo non
tm̄ liberū arbitriū ꝑ gratiā merect gratie au
gmentū in ſtatu vie merito digni. verū etiā
complemētum in ſtatu patrie merito cōdi/
gni.tum ꝓpter ſublimitatē doni ſpiritusſan
cti in merito cooperātis.tū ꝓpter veracita/
tem dei ꝓmittētis.tū propter vertibilitateꝫ
liberi arbitrij cōſentiētis ⁊ finaliter ꝑſeuerā
tis.tum ꝓpter difficultatē ſtatus merēdi.tuꝫ
ꝓpter dignitatē chriſti noſtri capitis interue
nientis.quod debet glorificari cū ſuis mē/
bris.tum etiā ꝓpter liberalitatē dei tribuen/
tis quē nō decet parua reddere.ꝓpter obſe/
quium ſibi fideliter obtēperātis. tum ꝓpter
nobilitatē operis qđ ex charitate ꝓcedit.qđ
tantū ponderat in cōſpectu iudicis q̄ntum
amor ex quo ꝓcedit. qui deū incōparabilit
preponit oīb9 creaturis. ⁊ ideo non ſuffi/
cienter ⁊ cōpetenter poteſt niſi in deo ⁊ ſum
mo bono remunerari.ex quib9 omnib9 tā/
ꝗꝫ ex ſeptē rationib9 gloriā eternā merito n̄
tantū ꝯgrui ſed etiā cōdigni mereri fac gra
tia ſeptiformis.

Capitulum III

De gratia inquantū iuuat ad bonū me/
ritorium.

E gratia vero inquantū eſt remedi
d um cōtra peccatū hec tenēda ſunt.
ſcꝫ ꝙ liberū arbitriū licet ſit ſub dō
potentiſſimū.poteſt tamē ꝑ ſe in peccatum
corruere.ſꝫ nullatenꝰ poteſt r̄ſurgere ſine ad
iutorio diuine gratie.que dicit gratia ḡtum
faciens. Illa aūt gratia licet ſit ſufficiens re
mediū cōtra peccatū.nō tamē infundit ad/
ulto niſi aſſit liberi arbitrij cōſenſus. Ex q̄
colligit ꝙ ad iuſtificatōem impij quattuor
cōcurrūt.ſcꝫ infuſio gratie. expulſio culpe.
contritio. ⁊ motꝰ liberi arbitrij. Expellitur
ergo culpa a dei dono.nō a libero arbitrio.
nō tamē ſine libero arbitrio. Nā gratie gra
tis date eſt liberū arbitriū reuocare a ma/
lo ⁊ excitare ad bonū. ⁊ liberi arbitrij eſt cō
ſentire vel diſſentire. ⁊ cōſentiētis eſt gratiaꝫ
ſuſcipere. ⁊ ſuſcipiētis cooperari eidē vt tan
dem ꝑueniat ad ſalutē. Rō aūt ad intelli
gētiā p̄dictorū hec eſt. Quia cum primū ꝑn
cipiū hoc ipſo ꝙ ꝑmū ⁊ potentiſſimū ſit cau
ſatiuū omniū que fiūt in vniuerſo preterꝗꝫ
peccatorū.que ſunt trāſgreſſiones legis di/
uine. ⁊ celeſtiū inobediētie mandatorū. ni/
hil habet ſibi rebelle. iniurioſum. ⁊ offenſi/
uū niſi peccatū.qđ cōtemnēdo dei p̄ceptuꝫ
⁊ auertēdo nos a bono incōmutabili offen
dit deū.deformat liberuꝫ arbitriū. perimit
donū gratuitū ⁊ obligat ad ſuppliciū eternū
Cū igit deformatio imaginis ⁊ ꝑemptio ḡ
tie ſit quaſi adnihilatio in eſſe moris et vite
gratuite.cū offenſa dei ſit tantū ponderan/
da q̄ntus eſt ipe.cū reatus pene eterne rati/
onē teneat infiniti. impoſſibile eſt ꝙ homo
reſurgat a culpa niſi recreet in vita gratui/
ta.niſi remittat offenſa ⁊ pena relaxet eter/
na. Solus igit qui fuit principiū creatiuū
eſt ⁊ principiū recreatiuū ⁊ reꝑatiuū.verbū
ſcꝫ patris eternū.quod eſt Jeſus chriſtꝰ me
diator dei ⁊ hominū.qđ quia oīa de nihi
lo creat.ideo creat ſeipſo ſolo ſine aliquo in
termedio. Quia vero recreat deformatū ꝑ vi
cium culpe.reformādo ꝑ habitū gratie ⁊ iu
ſticie obligatū ad penā. abſoluēdo ꝑ ſatiſfa
ctionē condignā.hinc eſt ꝙ nos reꝑat ſuſti
nendo ꝓ nobis penā in natura aſſumpta. ⁊
infundēdo gratiā reformatiuā.que qm̄ cō/
tinuat nos ſue origini.facit nos mēbra chri
ſti.ac per hoc aīam peccatricem que fuerat

inimica dei.proſtibulũ dyaboli. ⁊ ſerua pec
cati facit ſpõſam xp̄i. templũ ſpiritusſancti.
⁊ filiã patris eterni.quod totũ fit ꝑ gratui/
tam ⁊ cõdeſcenſiuã infuſionẽ doni gratuiti
Rurſus quoniã deꝰ ſic reformat ꝙ leges
nature inditas nõ infirmat.ideo ſic hãc gra
tiam tribuit libero arbitrio vt tamẽ ipſum
nõ cogat.ſed eiꝰ cõſenſus liber maneat. ⁊ iõ
ad hoc ꝙ culpa expellaꝝ.nõ ſoluꝫ neceſſe eſt
ꝙ gratia introducaꝝ.verũ etiã ꝙ liberꝝ arbi
trium in adultis (in adultis dico quia in ꝑ
uulis ſufficit fides eccl'ie ⁊ merituꝫ xp̄i. ⁊ ex/
cuſat ĩpotẽtia ſui) neceſſe eſt inq̃ꝫ ꝙ ꝯformet
ſe expulſioni culpe ꝑ deteſtationẽ omnium
peccatoꝝ.quã vocamꝰ cõtritionẽ. Eſt etiaꝫ
neceſſe ꝙ cõformet ſe introductiõi gratie ꝑ
cõplacẽtiã ⁊ acceptationẽ doni diuini. quã
vocamꝰ motũ liberi arbitrij. Et ſic neceſſe ẽ
iſta quattuor cõcurrere ad iuſtificationem
impij. Poſtremo qꝛ predispoſitio ad for/
mam cõpletiuã debet eſſe ei cõformis ad h̄
ꝙ liberũ arbitriũ ſe diſponat ad gratiã gra
tum facientẽ.indigꝫ adminiculo gratie gra
tis date. ⁊ quia gratie eſt liberꝝ arbitriũ non
cogere.ſed preuenire. ⁊ ſimul vtriuſq̃ꝫ eſt in
actũ ꝓdire.hinc eſt ꝙ in noſtra iuſtificatiõe
concurrit actꝰ liberi arbitrij ⁊ gratie. conſo
ne quidẽ ⁊ ordinate. ita ꝙ gratie gratis da/
te eſt excitare liberũ arbitriũ . liberi arbitrij
autẽ eſt huiuſmodi excitationi cõſentire vel
diſſentire. ⁊ cõſentiẽtis eſt ad gratiã gratuꝫ
facientẽ ſe ꝑparare . qꝛ hoc eſt facere quod ĩ
ſe eſt. ⁊ ſic diſpoſito gratia gratũ faciens ha
bet infundi. cui liberũ arbitriũ poteſt coo/
perari ſi vult. ⁊ tũc mereꝝ. vl' cõtrariari ꝑ pec
catum: ⁊ tũc demereꝝ. Si ergo cooperereꝝ ei
vſq̃ꝫ in finẽ.mereꝝ ꝑuenire ad eternã ſalutẽ.
Verꝝ eſt igiꝝ qꝺ dicit Auguſtinꝰ. ꝙ qui crea
uit te ſine te.nõ iuſtificabit te ſine te. Veruꝫ
eſt etiã ꝙ nõ eſt volẽtis neq̃ꝫ currẽtis. ſꝫ dei
miſerentis. Verũ eſt etiã ꝙ nullꝰ poteſt ſuꝑ
bire de meritis.quia nihil in nobis deus ꝑ̄
ter ſua dona coronat. Reſeruauit ei ſibi de/
us munera gratie liberaliter largiẽda. vt di
ſcat homo nõ eſſe ingratꝰ. nec in ſe quaſi nõ
acceperit.ſed in dñō gloriari. Verũ eſt etiã
ꝙ licet liberꝝ arbitriũ per ſe legẽ implere nõ
poſſit.nec gratiã ĩ ſe efficere.inexcuſabile ta/
men eſt ſi nõ facit qꝺ poteſt.quia gratia gra
tis data ſemꝑ eſt ꝑ̄ſto ad cõmonitionẽ.cuiꝰ
amminiculo facere poteſt qꝺ ĩ ſe eſt.quo fa/
cto habet gratiã gratũ facientẽ.qua obten/
ta diuinã impleat legẽ. ⁊ faciat voluntatem
qua facta tãdẽ ad beatitudinẽ ꝑueniat ſem
piternã propter oꝑa meritoria . que totaliꝝ
ſunt a gratia.totaliter etiã a libero arbitrio
licet principaliꝰ a gratia.quia vt dicit Augu
ſtinus.gratia cooperaꝝ ad liberũ arbitriuꝫ
ſicut ſeſſor ad equũ.qui q̇dem ſeſſor liberuꝫ
arbitriũ dirigit.deducit. ⁊ perducit ad por/
tum eterne felicitatis. exercẽdo nos in oꝑe
ribus ꝑfecte virtutis ſm̄ donũ ipſius gra/
tie ſeptiformis.

Capitulũ IIII

De ramificatiõe gratie in habitꝰ ꝟtutũ.

T Ertio reſtat agere de gratia in com
paratiõe ad habitꝰ ꝟtutũ.circa quã
cõſideranda ſunt tria. Primũ eſt q̃/
liter gratia vna ramificaꝝ in habitꝰ virtutũ
Secundũ qualiter ramificaꝝ in habitꝰ do
noꝝ. Tertiũ qualiter ramificaꝝ in habitus
beatitudinũ. De ramificatiõe igiꝝ gratie
in habitꝰ virtutũ hec tenẽda ſunt ꝙ cũ vna
ſit gratia gratificãs animã. ſeptẽ tamẽ ſunt
virtutes gratuite quibꝫ regiꝝ vita humana
tres quidẽ theologice. ſcꝫ fides ſpes ⁊ chari
tas. ⁊ q̃ttuor cardinales. ſ. prudẽtia.tempe/
rantia.fortitudo ⁊ iuſticia.que vno modo ẽ
virtus cõmunis ⁊ generaliſ. alio modo ſpe
cialis ⁊ ꝓpria. He autẽ ſeptẽ virtutes licet
ſint diſtincte ⁊ ꝓprias excellẽtias habentes.
ſunt tamẽ cõnexe ⁊ equales ad inuicẽ in eo/
dem. ⁊ licet ſint gratuite ꝑ gratiã informate
poſſunt tamen fieri informes ꝑ culpã. ſola
charitate excepta. ⁊ iterꝝ reformari ꝑ penitẽ
tiam adueniẽte grã.que eſt habituũ virtua/
lium origo finis ⁊ forma. Ratõ aũt ad in
telligẽtiã predictoꝝ hec ẽ. Quia ſicut ꝑncipi
um ꝓductiuũ ſua ſumma ꝑfectõne in dãdo
vitã nature.nõ tm̄ dat viuere q̃ntũ ad actũ
primũ.verũ etiã q̃ntũ ad actũ ſecundũ. qui
eſt oꝑari.ſic neceſſe eſt ꝙ ꝑncipiũ reꝑatiuuꝫ
vitã tribuat ſpiritui in eſſe gratuito. ⁊ q̃ntũ
ad eſſe ⁊ quantũ ad oꝑari. Et quoniã vniꝰ
viuẽtis ſm̄ vnã vitã primã. membroꝝ mul
te ſunt oꝑationes vitales ad illiꝰ vite ꝑfectã
manifeſtationẽ cũ actꝰ diuerſificenꝝ ꝑ obie
cta. ⁊ diuerſitas actuũ requirat diuerſitateꝫ
ſiue diſtinctionẽ habituũ.hinc ẽ ꝙ licꝫ vna
ſit gratia viuificãs. ramificari tamẽ neceſſa
rio habet in varios habitꝰ ꝓpter varias oꝑe
rationes. Et quoniã quedã ſunt oꝑa mora
lia ꝑmaria. ſicut credere.quedã media ſicut
ĩtelligere credita. quedã ꝟo poſtrema. ſicut

videre intellecta. ⁊ in ṗmis anima rectifica/
tur. in ſecūdis expedit̄. in tertijs ꝑficit̄. ið̄o
gratia gratū faciēs ramificat̄ in habit⁹ ꝟtu/
tum quoꝝ̄ eſt aīam rectificare. in habit⁹ do
noꝝ quoꝝ̄ eſt aīam expedire. ⁊ in habit⁹ be
atitudinū quoꝝ eſt animā ꝑficere. Rur/
ſus quoniā rectitudo aīme ꝑfecta reꝗrit ꝙ
ipſa rectificet̄ ſm̄ duplicē faciē. ſcʒ ſuꝑiorem
⁊ inferiorē ⁊ reſpectu finis. ⁊ reſpectu eoꝝ̄ q̄
ſunt ad finē. ideo neceſſe eſt animā quantū
ad ſuperiorē faciē in qua cōſiſtit imago tri/
nitatis eterne rectificari ꝑ tres theologicaſ
virtutes. vt ſicut imago creatiōis cōſiſtit in
trinitate potētiarū cū vnitate eēntie. ſic ima
go recreatiōis cōſiſtit in trinitate habituuʒ
cū vnitate grē. ꝑ quos aīma fert̄ recte ī ſum
mā trinitatē ſm̄ tria appꝛoꝑata trib⁹ perſo/
nis. ita ꝙ fides dirigit in ſumme veꝝ credē
do ⁊ aſſentiēdo. ſpes in ſumme arduū imi/
tando ⁊ expectādo. charitas in ſumme bo/
num deſiderādo ⁊ diligēdo. Neceſſe eſt eti/
am quantū ad inferiorē faciē animā rectifi/
cari ꝑ quattuoꝛ cardinales ꝟtutes. Nā pꝛu
dentia rectificat rationalē. foꝛtitudo iraſci/
bilem. tēperantia cōcupiſcibilē. iuſticia ve/
ro rectificat om̄es has vires in cōparatiōe
ad alteꝝ. Et quia illud alteꝝ determiāte p̄t
eſſe ꝓxim⁹. poteſt etiā idē hō cōparari ad ſe/
ipm̄ vt ad alteꝝ. poteſt etiā eſſe ipſe de⁹. hic
eſt ꝙ iuſticia circūire dicit̄ om̄es vires. Di/
citur etiā nō tm̄ virt⁹ cardinalis. verū etiaʒ
generalis cōpꝛehēdens toti⁹ aīe rectitudi/
nem. cū ip̄a dicat̄ rectitudo volūtatis. Vñ
ip̄a nō tm̄ cōpꝛehēdit virtutes oꝛdinantes
ad ꝓximū. ſicut eſt eq̇tas. libertas. verū etiā
ad ſeip̄m. ſicut eſt penitētia ⁊ innocētia. nec
nō ad deū. ſicut eſt latria. pietas. ⁊ obediētia
Poſtremo q² om̄is rectitudo ꝟtutū ſm̄
eſſe gratuitū manat a gratia tanꝙ̄ ab oꝛigi
ne ⁊ radice. ⁊ ſm̄ eſſe meritoꝛiuʒ cōparat̄ ad
charitatē ſicut ad oꝛiginē foꝛmā ⁊ finē. hinc
eſt ꝙ cetere ꝟtutes gratuite quo ad habit⁹
ſunt connexe ⁊ quo ad act⁹ meritoꝛios ſunt
equales. Hinc eſt etiā ꝙ ceteri habit⁹ virtu
tum poſſunt eſſe infoꝛmes ſola caritate ex/
cepta que eſt ꝟtutū foꝛma. Cuʒ em̄ habent̄
ſine gratia ⁊ charitate. in quib⁹ cōſiſtit vita
virtutū. tūc ſunt infoꝛmes. Cū aūt ſuperin
fundit̄ gratia tūc foꝛmant̄ ⁊ decoꝛant̄. ⁊ ð̄o
acceptabiles fiūt. ſicut ⁊ coloꝛes abſq̄ʒ luce
ſunt inuiſibiles. ſuꝑuenīēte aūt lumine fiūt
lucidi. pulcri ⁊ aſpectui cōplacentes. Unde
queādmodū ex luce ⁊ coloꝛib⁹ fit vnū in ra/
tione motiui. ⁊ vna lux ſufficit ad mł̄tos co
loꝛes illuminādos. ſic ex gratia et habitib⁹
infoꝛmib⁹ cū foꝛmant̄ fit vnū ſm̄ rationem
meritoꝛij ⁊ gratuiti. ⁊ vna nihilomin⁹ gra/
tia ſufficit ad infoꝛmationē ⁊ gratificationē
habituū diuerſoꝝ.

Capitulum V

De ramificatiōe gratie in habit⁹ donoꝝ

D E ramificatiōe autē gratie in habi/
tus donoꝝ hec tenēda ſunt. ꝙ licet
plurima ſint dona grē gratis date.
⁊ generaliter om̄es habit⁹ diuinit⁹ dati. do/
na dei nō abſurde dici poſſint. ſpecialit̄ tm̄ ⁊
appꝛopꝛiate ſeptē ſunt dona ſpūſſancti. que
enumerat ⁊ nomiāt Iſaias loq̄ues de floꝛe
qui ꝓceſſit de radice ieſſe. id eſt. xp̄o. de quo
dicit ꝙ reꝗeſcet ſuꝑ eū ſpūs dn̄i. ſpirit⁹ ſapi/
entie ⁊ intellect⁹. ſpūs cōſilij ⁊ foꝛtitudinis.
ſpūs ſciētie ⁊ pietatis. ⁊ replebit eū ſpirit⁹ ti/
moꝛis dn̄i. In hac aūt enumeratiōe deſcen
dendo ꝓcedit a ſummo ⁊ cōbinādo. vt ſimł̄
oſtendat̄ donoꝝ diſtinctio. cōnexio. oꝛigo. ⁊
oꝛdo. Ratio aūt ad intelligentiā p̄dicto/
rū hec eſt. Quia cū ṗncipiū reꝑatiuū ꝑ ſum
mā liberalitatē nō tm̄ det gratiā ad rectifi/
candū cōtra obliq̇tates vicioꝝ ꝑ habit⁹ vir
tutū. veꝝ etiā ad expediendū ꝯtra impedi/
mēta ſynthomatū ꝑ habit⁹ donoꝝ. ideo plu
rificari debēt dona gratuita ſm̄ ꝙ neceſſa/
rium eſt ad expeditiōis ſufficientiā. Quoni
am igit̄ aīa noſtra indiget ſeptifoꝛmiter ex/
pediri. hinc eſt ꝙ ex ſeptifoꝛmi cauſa neceſſe
eſt ſpirituſſancti dona eſſe ſeptifoꝛmia. In
diget nāq̄ʒ expediri cōtra vicioꝝ obliquita/
tes. q̄ntū ad vires naturales. quo ad ſuꝑad
ditas ꝟtutes. in patiēdo. in agēdo. in ꝯtem
plādo. ⁊ vtroq̄ʒ modo. Primo igit̄ ꝓpter
vicioꝝ obliquitates expeditiſſime repellen
das ſeptē ſūt dona ſpūſſancti. vtpote timoꝛ
cōtra ſuperbiā. pietas cōtra inuidiā. ſciētia
ꝯtra irā. que q̄i eſt quedā inſania. foꝛtitudo
ꝯtra accidiā q̄ mentē reddit ad bona inuali
dam. cōſiliū ꝯtra auariciā. intellect⁹ ꝯtra gu
lam. ⁊ ſapiētia cōtra luxuriā. Secūdo ꝓ
pter expediēdas vires naturales debent ſe
ptē dona ſpūſſancti eſſe. Nā iraſcibilis idi/
get expediri ad bona. tā in ꝓſperis q̄ʒ in ad/
uerſis. in ꝓſperis expedit̄ ꝑ timoꝛē. ī aduer/
ſis ꝑ foꝛtitudinē. Cōcupiſcibilis autē indi/
get expediri q̄ntuʒ ad affectionē reſpectu ꝓ/
ximi. ⁊ hoc fit ꝑ pietatē. ⁊ q̄ntū ad affectum

respectu dei.⁊ h̄ fit ꝑ guſtū ſapie. Rationał ꝟo indiget expediri in veritatis ſpeculatōe electione ⁊ executōne.ꝑ donū aūt intellectꝰ expedit᷑ ad veꝝ ſpeculanduꝫ.ꝑ donū cōſilij ad veꝝ eligendū.ꝑ donū ſciētie ad electum exequendū.ꝑ donū em̄ ſciētie recte cōuerſamur in medio natiōis praue ⁊ ꝑuerſe. Tertio ꝓpter expediēda ſeptē ꝟtutū officia ſeptē debēt eſſe ſpūſſancti dona. Nam timor expedit ad tꝑantiā.timor em̄ carnes configit Unde. Cōfige timore tuo carnes meas.pietas ad verā iuſticiā. ſciētia ad prudētiam. fortitudo ad fortitudinē ſeu patientiā.cōſilium ad ſpem.intellectꝰ ad fideꝫ.ſapiētia ad charitatē. Un̄ ſicut charitas eſt mater ⁊ cōſummatio omniū ꝟtutū. ſic ſapiētia omnium donoꝝ.ita vt ꝟe dicat ſapiēs. Uenerūt mihi om̄ia bona parit᷑ cū illa. ⁊ innumerabilis honeſtas ꝑ manꝰ illiꝰ. Quarto propter expeditionē in patiēdo cōformiter ad xp̄m ſeptē ſunt habitꝰ donoꝝ. Chriſtū autē ad patiendū mouit paterna volūtaſ.humana neceſſitas.⁊ ꝟtutis ſtrenuitas. Paterna quidē volūtas mouit vt cognita ꝑ intellectum.vt amata ꝑ ſapiam. vt in reuerētia habita ꝑ timorē. Mouit etiā noſtra neceſſitaſ. ad quā cognoſcendā neceſſaria eſt ſcientia. ad quā miſerādā ſuꝑaddit᷑ pietas. Mouit nihilominꝰ ꝟtutis ſtrenuitas.vt ꝓuida i eligendo ꝑ ꝯſiliū.vt vigoroſa in ꝑferēdo ꝑ fortitudinē. Et ſic dona debēt eſſe ſeptē Quito ꝓpter expeditionē in agēdo ſeptem dona dant᷑ a ſpūſancto. Nā ad actionē expediendā neceſſe habemꝰ expediri ad declinādū a malo.quod fit ꝑ timorē. Neceſſe etiā habemus expediri ad ꝓficiendū in bono duplici.vel neceſſitatis vel ſuꝑerogatiōis. Circa primū expedimur ꝑ ſciam ⁊ pietateꝫ. ita ꝙ vnū eſt dirigēs ⁊ aliud exequēs. Circa ſecūdum expedimur ꝑ ꝯſiliū dirigēs. ⁊ ꝑ fortitudinē exequentē. Neceſſe etiā habemꝰ quieſcere in optimo.⁊ h̄ q̄ntū ad intellectū veri ⁊ q̄ntū ad affectū boni.p̄mū fit ꝑ donū itellectus .ſecundū ꝑ donū ſapiētie in q̄ eſt quies. Sexto ad expeditionē in ꝯtemplādo dona ſpūſſancti in ſeptenario numero ſunt Nā ad vitā hierarchicā ⁊ cōtemplatiuā neceſſariū eſt aīam purgari.illuminari.⁊ ꝑfici Purgari aūt oportet a ꝯcupiſcētia. a malicia.ab ignorātia.ab infirmitate ſeu impotētia.p̄mu facit timor.ſecundū pietas.tertiuꝫ ſciētia.quartū fortitudo . Illuminari aūt idigemꝰ in oꝑibꝫ reꝑatiōis ⁊ p̄marie ꝯditōis p̄mū dat cōſiliū.ſecundū intellectꝰ. Perfici aūt habemꝰ ꝑ acceſſum ad ſummū quod cōſiſtit in vno.⁊ h̄ ꝑ donū ſapiētie. ⁊ ſic archanū ꝯtemplatiōis a lato ꝯſummat᷑ quaſi i cubico. Septimo ad expeditionē in actiōe ⁊ ꝯtemplatōe ſeptē debēt eſſe dona ſpiritus ſancti. Nā ꝯtemplatiua ꝓpter ꝯuerſionē ad trinitatē tria debet habere dona expedientia.ſ.q̄ntū ad reuerentiā maieſtatis.timorē q̄ntū ad intelligentiā ꝟitatis intellectū.q̄ntum ꝟo ad ſapiam ſiue guſtū bonitatis.ſapientiā. Actiua vero q̄ verſat᷑ in agēdis ⁊ ſuſtinēdis debet hr̄e q̄ttuor.ſ.pietatē ad agendū.⁊ fortitudinē ad ſuſtinendū. ⁊ directiua hoꝝ duoꝝ.ſcꝫ ſcientiā ⁊ cōſiliū. Unde qꝛ ad expeditionē neceſſaria eſt directio.ideo fit donoꝝ cōbinatio. ⁊ plurima ſunt dona ad intellectū ſpectātia.quia lux cognitiōis vehementer expedit ad dirigendos pedes iviam rectā ⁊ pacis.

Capitulū VI

De ramificatiōe gratie in habitꝰ beatitudinū.⁊ ꝑ ꝯſequēs fructuū ⁊ ſenſuū.

De ramificatiōe autē gr̄e in habitus beatitudinū hec tenēda ſunt. ſcꝫ ꝙ ſeptē ſunt beatitudines quas ſaluator enumerat in ſmone de mōte.ſ.pauꝑtas ſpūs.mititaſ.luctꝰ.eſuries iuſticie.miſericordia.mūdicia cordis.⁊ pax. Ad has vero beatitudines ꝓpter ſui ꝑfectōnē ⁊ plenitudinē duodeciꝫ fructꝰ ſpūs.⁊ q̄nqꝫ ſpūales ſenſus ꝯſequunt᷑.q̄ nō dicūt nouos habitꝰ.ſed ſtatus delectationū ⁊ vſus ſpiritualiū ſpeculationū.quibꝫ replent᷑ ⁊ cōſolant᷑ ſpiritꝰ virorum iuſtoꝝ. Ratio aūt ad intelligētiā predictoꝝ hec ē. Quia cū reꝑatiuū p̄ncipiū ſit perfectiſſimū.⁊ ꝑfectiſſime reꝑatiuū ⁊ reformatiuū ꝑ donū gratuitū. ideo gratie donū ab ipſo manās liberaliter ⁊ abunde. ramificari debet vſqꝫ ad habitꝰ ꝑfectionū. q̄ cuꝫ fini approximēt recto vocabulo nuncupantur ex noīe beatitudinū . quarū ſufficientia numerꝰ ⁊ ordo colligit᷑ ex integritate ꝑfectōnis.⁊ ex modis ꝑfectionū.⁊ ex diſpoſitionibus ad ꝑfectionē. Primo igit᷑ ad integritatē ꝑfectiōis requirit᷑ neceſſario perfectus receſſus a malo.ꝑfectus ꝓceſſus in bono.⁊ ꝑfectꝰ ſtatꝰ in optimo. Quoniā aūt malum aut ꝓcedit ex tumore ſuꝑbie.aut ex rancore malicie.aut ex lāguore cōcupiſcentie.ideo ad ꝑfecte elongandū ab h̄ triplici genere mali.

tres ſunt neceſſarie btitudines .ſ.pauꝑtas
ſpũs elongãs a malo tumorꝭ. mititas elon
gans a malo rãcoris.⁊ luctꝰ elongãs a ma/
lo libidinis ⁊ lãguoris ꝯcupiſcẽtialis Quia
ꝟo ꝑfectꝰ ꝓceſſus in bono attẽdiť ſm diui/
nã imitationẽ.⁊ vniuerſe vie dñi miſericor/
dia ⁊ veritas.hinc eſt ꝙ duplex eſt beatitu/
do ſm has duas vias.ſ.eſuries ſiue zelꝰ iu/
ſticie.⁊ affectꝰ miſericordie.Qm̃ aũt ſtatꝰ in
optimo.eſt vĺ ꝑ limpidã cognitionẽ. vĺ per
trãquillã affectionẽ.hinc eſt ꝙ ſunt due vlti
me beatitudines.ſ. mũdicia cordis ad deũ
videndũ ⁊ pax mẽtis ad ꝑfecte fruendum.
Secũdo etiã ſi modi ꝑfectionũ attẽdan
tur debẽt eſſe ſeptẽ habitꝰ beatitudinũ. Nã
eſt ꝑfectio religiõis. p̃latiõis. ⁊ interne ſan/
ctitudiniſ.Ad ꝑfectionẽ aũt religiõis neceſ
ſario requiriť abdicatõ boni ꝓpriati.accepta
tio boni fraťni.⁊ appetitio boni eterni. Pri
mũ fit ꝑ pauꝑtatẽ ſpũs.ſecundũ ꝑ mititatẽ
affectꝰ.tertiũ ꝑ amaritudinẽ luctꝰ.Ad per/
fectionẽ ꝟo p̃lationis duo neceſſario requi
runť.ſ.zelꝰ iuſticie.⁊ affectꝰ miſericordie.mi
ſericordia eñi ⁊ ꝟitas cuſtodiũt regẽ.Scdꝫ
hec duo diſponi debet regimẽ p̃latiõis ĩ ec/
cleſia militãte Ad ꝑfectionẽ aũt interne ſan
ctitudinis neceſſario reqriť puritas ꝯſcien
tie.⁊ trãquillitas totiꝰ anime ꝑ pacẽ dei om
nẽ humanũ ſenſum exuperantẽ. Tertio
ſi attẽdanť diſpoſitiões p̃ambule.ſeptẽ de/
bent eſſe beatitudines. Timor em̃ facit re/
cedere a malo ⁊ a mali occaſiõe. ⁊ qa radix
maloꝝ omniũ eſt cupiditas.iõ timor diſpo
nit ad ſpũs pauꝑtatẽ in q̃ ſimul iũgiť humi
litas cũ pauꝑtate.vt ſic elongeť vir ꝑfectuſ
a fonte om̃is culpe. ſcꝫ a ſuꝑbia ⁊ cupidita
te Et hinc eſt ꝙ pauꝑtas ſpũs eſt fundamẽ
tum totiꝰ ꝑfectõnis euãgelice. Unde ꝓmo
oportet hoc fundamẽtũ ſternere q̇ vult ad
culmẽ ꝑfectõis ꝑuenire.ſm illð Matt.xix.
Si vis ꝑfectꝰ eſſe vade ⁊ vende om̃ia q̃ ha/
bes ⁊c̃. Ecce ꝑfecta pauꝑtas. que nihil ſibi
prorſus retiẽt.⁊ ſequere me.ecce humilitas
que facit ꝙ homo abnegãdo ſeipũm tollat
crucẽ ſuã ⁊ ſequať chriſtũ. qui eſt totiꝰ ꝑfe/
ctionis ꝓncipaliſſimũ fundamẽtũ. Diſpoit
ergo timor ad ſpiritꝰ paupertatẽ. Pietas ãt
ad mititatẽ. Nam q̇ pie ad aliquẽ afficiť.nec
illum irritat.nec ab illo irritať. Sciẽtia ve/
ro diſponit ad luctũ.quoniã ꝑ ſcientiaꝫ co/
gnoſcimus nos a ſtatu beatitudis relega/
tos in hanc vallẽ miſerie ⁊ lachymarũ. For

titudo autẽ diſponit ad eſuriẽ iuſticie. Qui
enim fortis eſt tã auide ſe tenet cum iuſticia
vt malit a vita corꝑali q̃ꝫ a iuſticia ſeparari.
Conſiliũ vero diſponit ad miſericordiam.
Nihil em̃ deꝰ magis cõſulit in ſcriptura q̃ꝫ
facere miſericordiaꝫ. quod ſuꝑ om̃ia repu/
tat holocauſta. Intellectꝰ autẽ diſponit ad
cordis mundiciã.nã ſpeculatio veritatꝭ mũ
dat cor noſtrũ ab om̃ibꝫ fantaſijs. Sapiẽ/
tia vero diſponit ad pacẽ. Nã ſapiẽtia iun/
git nos ſummo vero ⁊ bono.ĩ quo eſt finis
⁊ tranq̇llitas totiꝰ noſtri rationalis appetitꝰ
Qua pace adepta neceſſario ſequiť ſuꝑab/
undãs delectatio ſpiritualis.que in duode
nario fructuũ ſpiritꝰ cõtineť.ad inſinuãdaꝫ
ſuperabundantiã delectationũ. Eſt eñi du
odenariꝰ numerꝰ abũdans.in quo inſinua
tur ſpiritualiũ chariſmatũ exuberãtia .qui/
bus fruiť ⁊ delectať aĩma ſancta ⁊ tũc eſt ho
mo ad cõtemplationẽ idoneꝰ.⁊ ad aſpectuſ
⁊ amplexus ſpõſi ⁊ ſponſe.qui fieri habent
ſm ſenſus ſpirituales.quibꝫ videť xp̃i ſpon
ſi ſumma pulcritudo ſub ratiõe ſplendoris
audiť ſumma armonia ſub ratiõe verbi.gu
ſtať ſumma dulcedo ſub ratiõe ſapiẽtie cõ/
prehẽdentis vtrũqꝫ.verbũ ſcilicet ⁊ ſplẽdo
rem.odorať ſumma fragrantia ſub ratione
verbi inſpirati in corde.aſtringiť ſumma ſu
auitas ſub ratiõe verbi incarnati inter nos
habitãtis corporaliter. ⁊ reddẽtis ſe nobis
palpabile.oſculabile.amplexabile. ꝑ arden
tiſſimã charitatẽ.que mentẽ noſtrã per exta
ſim ⁊ raptũ trãſire facit ex hoc mũdo ad pa
trem. Ex dictis igiť manifeſte colligiť. ꝙ
habitus virtutũ ad exercitiũ principaliter
diſponũt actiue. Habitꝰ vero donoruꝫ ad
actum cõtemplatiue. Habitꝰ autẽ beatitu/
dinũ ad perfectiõem vtriuſqꝫ. Fructꝰ vero
ſpiritus qui ſũt charitas.gaudiũ.pax.pati/
entia. longanimitas. bonitas.benignitas.
manſuetudo.fides.modeſtia.cõtinentia.ca
ſtitas.dicũt delectatiões cõſequentes ope/
ra perfecta. Senſus vero ſpirituales dicũt
perceptiões mẽtales circa veritatẽ cõtem/
plandã.que quidẽ cõtemplatio fuit in pro/
phetis per reuelatiõem quantũ ad triplicẽ
viſionẽ.ſcilicet corporalẽ.imaginatiuã. ⁊ in
tellectualem. In alijs vero iuſtis reperitur
per ſpeculationẽ.que incipit a ſenſu ⁊ perue
nit vſqꝫ ad imaginationẽ. ⁊ de imaginatio/
ne ad rationẽ.de ratione ad intellectum. de
intellectu ad intelligentiam . de intelligẽtia

vero ad ſapiam ſiue noticiã excesſiuã. que i/
cipit hic in via. ſ; ↄſummat̃ in glĩa ſempiter
na. Ex his gradibꝫ cõſiſtit ſcala Jacob. cu/
ius cacumẽ attingit celũ. ⁊ thron⁹ ſalomõis
in quo reſidet rex ſapiẽtiſſim⁹. ⁊ vere pacifi/
cus ⁊ amoroſus. vt ſpõſus ſpecioſiſſimus ⁊
deſiderabilis tot⁹. in quẽ deſiderãt angeli ꝓ
ſpicere. ⁊ ad quẽ ſuſpirat deſideriũ ſanctaꝝ
animaꝝ. ſicut ceru⁹ deſiderat ad fontes aq̃/
rum. q̃ quidẽ deſiderio feruẽtiſſimo ad mo
dũ ignis ſpũs noſter nõ ſolũ efficit̃ agil' ad
aſcẽſum. verũ etiã quadã ignorantia docta
ſupra ſeipm̃ rapit̃ in caliginẽ ⁊ exceſſum. vt
nõ ſolũ cum ſpõſa dicat. in odore vnguẽto/
rum tuoꝝ curremꝰ. ſ; etiã cũ ꝓpheta pſallat
⁊ nox illuminatio mea in delicijs meiſ. quã
nocturnã ⁊ delicioſam illuminatiõe; nemo
nouit niſi qui ꝓbat. nemo autẽ ꝓbat niſi p g̃
tiam diuinit⁹ datã. que q̃a nemini datur ni
ſi ei qui ſe exercet ad illã. ideo deinceps cõſi/
deranda ſunt exercitia meritoꝝ.

Capitulum VII

De exercitio gratie reſpectu credendoꝝ.

q Uarto igit̃ reſtat ↄſiderare gratia;
quantũ ad exercitia meritoꝝ. Circa
qḋ cõſiderãda ſunt quattuor. Prio
de exercitatõne gr̃e in credẽdis. cuiuſmodi
ſunt articuli fidei. Secũdo in diligẽdis. cu
iuſmodi ſunt illa que ſpectãt ad ordinẽ d. li
gendi. Tertio in exequẽdis. cuiuſmodi ſũt
p̃cepta legis diuĩe. Quarto in poſtulandis
cuiuſmodi ſũt petitiões orõis dñice. De
credẽdis aũt hec tenẽda ſunt. ꝙ licet p fide;
aſtringamur credere plurima q̃ ſũt ſup rõ;
⁊ generaliter oĩa que ↄtinent̃ ⁊ aſſerũt̃ i ca/
none ſacre ſcripture. ſpẽaliter tñ ⁊ ꝓprie arti
culi fidei dicunt̃ illi q̇ ↄtinent̃ in ſerie ſimbo
li apoſtolici. q̇ quidẽ vno mõ ſunt duodecī.
ſi habeat̃ reſpect⁹ ad eos q̇ ſymbolũ edide/
rũt. alio mõ q̃ttuordecim ſi ↄſideremꝰ q̃ ra/
dicaliter ſunt credẽda. tãq; oĩm credendoꝝ
fundamẽta. Ratio aũt ad intelligẽtiã p̃/
dictoꝝ hec eſt. Quia cũ p̓mũ p̓nc piũ i ſeipo
ſit ſumme veꝝ ⁊ bonũ. in ope vero ſuo ſit ſũ
me iuſtu; ⁊ miſericors. ⁊ ſumme v̾o debeat̃
firma aſſenſio. ſummo bono feruẽs dilectõ
ſumme iuſto vniuerſalis ſubiectio. ſumme
miſericordi fiducialis inuocatõ. ⁊ gratia ſit
ordinatiua mẽtis noſtre ad p̓mi p̓ncipij cul
turã debitã. hinc eſt ꝙ ipſa dirigit ⁊ regulat
ad debita ⁊ meritoria exercicia. in credẽdis.
amãdis. exequẽdis. ⁊ poſtulãdis. ſ̃m ꝙ req̇
rit ſumma veritas. bonitas. iuſticia. ⁊ miſe/
ricordia in trinitate beata. Quoniã igit̃ ve/
ritati eſt credendũ. ⁊ maiori veritati magis
eſt credendũ. ⁊ ſumme veritati p cõſequẽs
ſumme eſt credẽdũ. ⁊ veritas p̓mi principij
in infinitũ maior eſt oĩ̄ veritate creata. et
luminoſior oĩ̄ lumine intellect⁹ nr̃i. hinc
eſt ꝙ ad h̃ ꝙ intellect⁹ noſter ſit recte ordina
tus in credẽdis. neceſſe eſt ꝙ pl⁹ credat ſum
me veritati q̃; ſibi. ⁊ ꝙ ſe redigat in obſequi
um xp̃i ac p h̃ ꝙ nõ ſolũ credat que ſunt ſ̃m
rationẽ. veꝝ etiã que ſunt ſupra rõem ⁊ con
tra ſenſuũ experiẽtiã. qḋ ſi recuſat non exhi
bet ſumme veritati debitã reuerentiã. dum
iudiciũ induſtrie ꝓprie p̃fert dictamini luc;
eterne. qḋ eſſe nõ poteſt abſq; tumore ſuper
bie ⁊ elatiõis improbãde. Rurſus q̇a ve/
ritas ſupra rõnem. ſiue p̃ter rõnem eſt veri
tas nõ viſa nec apparẽs. ſed magis occulta
⁊ ad credendũ difficillima. ideo ad h̃ ꝙ fir/
miter credat̃. neceſſaria eſt illuſtratio veri/
tatis animã eleuãs. neceſſaria eſt etiã teſtifi
catio auctoritatis aĩam firmãs. p̓mu; fit p
fidẽ infuſa;. ſecundũ p ſcripturã autenticã.
quorũ vtrũq; eſt a veritate ſumma p Jh̃m
xp̃m qui eſt ſplẽdor ⁊ verbũ. ⁊ p ſpũm ſctũm
qui veritatẽ oſtẽdit ⁊ dicit. ⁊ nihilomin⁹ cre/
dere facit. Hinc eſt ꝙ auctoritas prebet ful
cimẽtũ fidei. ⁊ fides aſſentit auctoritati. Et
quia auctoritas p̓ncipaliter reſid; in ſacra
ſcriptura. que p ſpũm ſanctũ eſt ↄdita tota.
ad dirigendã fidẽ catholicã. hinc eſt ꝙ vera
fides a ſcriptura nõ diſſonat. ſed ei aſſentit
aſſenſiõe nõ ficta. Poſtremo quia v̾itas
ad quã credendã artamur p fidẽ. ⁊ de qua
ſacra ſcriptura agit p̓ncipaliter. nõ eſt v̾itas
quecũq;. ſed veritas diuina. vel vt eſt in na
tura ꝓpria. vl' vt eſt in natura aſſumpta. Nã
in hui⁹ veritatis cognitiõe cõſiſtit ⁊ p̃mium
patrie ⁊ meritũ vie. hinc eſt ꝙ articuli fidei
qui ſunt fidei fundamẽta. aut ſpectãt ad di
uinitatẽ. aut ad humanitatẽ. Et quoniã di
uinitas habet cõſiderari in tribꝫ pſonis. ſc;
in patre generãte. filio genito. ⁊ ſpũſancto ꝓ
cedente. ⁊ quadriformi opatiõe. ſc; creatiõe
in eſſe nature. recreatiõe in eſſe gr̃e. reſuſci/
tatiõe in repatiõe vite. ⁊ glorificatõe in col/
latiõe glĩe. hinc eſt ꝙ articuli ſpectantes ad
deitatẽ ſunt ſeptẽ. Silr̃ q: humãnitas xp̃i
habet conſiderari vt cõcepta de ſpiritu ſan/
cto. vt nata de virgine. vt patiens in cruce.
ad deſcendẽs ad infernum. vt reſurgens a

moꝛte.vt aſcendēs in celū.vt veniens ad fi/
nale iudiciū.hinc eſt ꝙ ſeptē ſunt articli ſpe
ctātes ad humanitatē. ꝛ ſic ſunt in vniuer/
ſo q̄ttuoꝛdecim ad modū ſeptē ſtellarū ꝛ ſe/
ptem candelabroꝝ aureoꝝ.in quoꝛuꝫ me/
dio filiꝰ hoīs ambulabat Quoniā ꝰ vnus
eſt xp̄s in natura diuina ꝛ humana. et vna
tm̄ eſt veritas ſumma. q̄ eſt ratio credendi.
vna p̄ma ſumma ꝛ ſola.que nō mutaꝛ ꝑ tē/
poꝛa.hinc eſt ꝙ de omībꝫ p̄dictis articulis
vna tm̄ eſt fides ꝛ eadē.nō mutata tā in pre
ſentibꝫ q̄ꝫ in p̄teritis q̄ꝫ in futuris.licet ma/
gis clara ſit ꝛ explicita in eis q̄ xp̄m ſequūꝛ
q̄ꝫ in eis qui p̄ceſſerīt eius aduētū.ſicut no/
uū teſtamentū clariꝰ eſt q̄ꝫ vetuſ. in q̄bus p̄
dicti articuli cōtinenꝛ. Et qꝛ ſpūſſanctꝰ
hos articulos fidei in ſcripturarū ꝓfundi/
tate cōtentos. in vnū cōpegit ꝑ duodecim
apoſtolos tāq̄ꝫ ꝑ teſtes firmiſſimos.hinc ē
ꝙ p̄dicti articuli in vnū ſymbolū apoſtolo
rum collecti fuerūt. Et ideo ſm̄ apoſtolos
cōponētes duodecim articuli dici poſſunt
quia q̄libet apl'us in edificatōꝫ fidei poſu/
it vnū articulū quaſi lapideꝫ vnū viuū. qꝺ
ſpūſſanctꝰ recte p̄figurauit in duodecim vi
ris q̄ duodecim lapides ꝺ iordanis alueo
extraxerūt ad altare dn̄icū ꝯſtruendum

Capitulum VIII

De exercitio gr̄e reſpectu diligendoꝝ.

D E diligēdis autē hec tenenda ſunt
ꝙ licet omīa oꝑa diuina ſint valde
bona.quatuoꝛ tamē ꝓprie ſunt ex ca
ritate diligēda.ſcꝫ deus eternꝰ.qꝺ nos ſu/
mus.ꝓximꝰ noſter ꝛ coꝛpꝰ noſtrū. In quo/
rū dilectiōe ſeruādus eſt oꝛdo ꝛ modus.vt
deꝰ diligaꝛ primo ꝛ ſuꝑ omīa ꝛ ꝓpter ſe.ſecū
do qꝺ nos ſumꝰ ſub deo ꝛ ꝓ deo.tertio ꝓxi
mus noſter ſicut ꝛ nos.quarto coꝛpꝰ noſtꝝ
infra nos ꝛ infra ꝓximū.tanq̄ꝫ bonū minꝰ
p̄cipuū. Ad hoc aūt exequendū daꝛ vnꝰ ca/
ritatis habitꝰ ꝛ duplex mandatū.in q̄ pen/
det vniuerſitas legis ꝛ ꝓphetarū. nō ſolum
q̄ntū ad vetꝰ teſtamentū. verū etiā quantū
ad nouū. Ratō aūt ad intelligentiā p̄di
ctoꝝ hec eſt. Quia primū p̄ncipiū hoc ipſo
ꝙ primū eſt ſummū. ꝛ hoc ip̄o ꝙ ſummū. ē
ſumme bonū. hoc ipſo ꝙ ſumme bonū. eſt
ſumme beatū ꝛ ſumme beatificatiuū. ꝛ hoc
ipſo ꝙ ſumme beatificatiuū.eſt ip̄o ſumme
fruendū.ꝛ hoc ip̄o ꝙ eſt eo ſumme fruēdū.
ſumme eſt ei inherēdū ꝑ amoꝛē ꝛ in eo qui/
eſcendū tāq̄ꝫ in fine. Quoniā ergo amoꝛ re
ctus ꝛ inoꝛdinatꝰ qui charitas appellaꝛ. p̄n
cipaliter ferꝛ in illud bonū quo fruiꝛ.et ī q̄
quieſcit.ꝛ hoc ip̄m eſt ratio diligēdi.hinc eſt
ꝙ illud p̄cipue diligit tāq̄ꝫ beatificatiuū. et
cetera ꝑ ꝯſequēs.que ꝑ illud idonea ſūt be/
atificari. Quoniā igiꝛ nobiſcū ad beatitu/
dinē natꝰ eſt ꝓximus ꝑuenire.natū eſt etiaꝫ
ꝑuenire et coꝛpꝰ noſtrū tanq̄ꝫ beatificabile
cū ſpiritu.hinc eſt ꝙ quattuoꝛ tāq̄ꝫ ex chari
tate diligēda eſſe dicunꝛ.ſ.deus ꝛ ꝓximus.
ſpūs noſter ꝛ coꝛpꝰ noſtꝝ. Rurſus quo/
niā deꝰ eſt ſupra nos tāq̄ꝫ bonū ſup̄mū.ſpi
ritus noſter intra nos tanq̄ꝫ bonū intrinſe
cū.ꝛ ꝓximꝰ noſter iuxta nos tanq̄ꝫ bonū co
gnatū.coꝛpꝰ vero noſtꝝ infra nos tanq̄ꝫ bo
nū ſubiectū.hinc eſt ꝙ hic debet ſeruari oꝛ
do in diligēdo.vt p̄mo deꝰ diligaꝛ ſuꝑ oīa ꝛ
ꝓpter ſeip̄m.ſecūdo ſpūs noſter ſub deo ſu/
pra omē bonū caducū. tertio ꝓximꝰ noſter
iuxta nos ad ꝯſimile bonū. q̄rto coꝛpꝰ no/
ſtrū infra nos ſicut bonū infimū.ꝛ in eodeꝫ
gradu ꝯtineri debet coꝛpꝰ ꝓximi.qꝛ vtrūq̄ꝫ
tenet rōnem inferioꝛis boni reſpectu ſpiri/
tus noſtri Poſtremo qꝛ amoꝛ eſt pondꝰ
mētis ꝛ oꝛigo oīs affectiōis mētalis.qui de
facili reflectiꝛ in ſe. ꝛ difficulter tēdit in ꝓxi/
mū.ꝛ difficilꝰ eleuaꝛ in deū. hinc eſt ꝙ licet
quattuoꝛ ſint diligēda ex charitate. duplex
tamē daꝛ mandatū. vnū qꝺ dirigit in deuꝫ
aliud qꝺ dirigit in ꝓximū. Et quia oīa p̄ce/
pta vel ad deū referunꝛ tanq̄ꝫ in finē.vl' ad
ꝓximū tanq̄ꝫ in illud qꝺ eſt ad finē.hinc eſt
ꝙ in his duobꝫ mandatis claudiꝛ collectio
mandatōꝝ.ꝛ cōp̄rehēſio omniū ſcriptura
rum.ꝛ charitas ip̄a eſt radix foꝛma et finis
virtutū.que iūgit omēs cū vltimo fine.ꝛ li/
gat omīa ad inuicē ſiml' ꝛ oꝛdinat. ac ꝑ hoc
ipſa eſt pondꝰ inclinatiōis oꝛdinate.et vin/
culū colligatiōis ꝑfecte.oꝛdinē quidē ſuās
reſpectu diligendoꝝ diuerſoꝝ quantū ad
affectū pariter ꝛ effectū.vnitatē autē habēs
in habitu quantū ad vnū finem ꝛ vnū prin
cipale dilectū. quod eſt ratio diligēdi reſpe
ctu omniū alioꝝ dilectoꝝ. que ꝑ amoꝛis
vinculū nata ſunt colligari in vnū chꝛiſtuꝫ
quantū ad caput ꝛ coꝛpꝰ quod vnitatē con
tinet in ſe ſaluādoꝝ.que vnitas nūc incho/
atur in vita.ſed cōſummaꝛ in eterna gloꝛia
iuxta ꝙ dominꝰ oꝛat. vt ſint vnum ſicut et
nos vnum ſumꝰ.et ego in eis et tu in me.vt
ſint cōſummati ī vnū.qua vnitate ꝯſumma
ta per vinculū charitatis erit deꝰ omnia in

omnib℞. eternitate certa ꝛ pace pfecta. erunt ꝙ oĩa ꝑ amorẽ cõmunia cõmunione or/dinata ꝛ ordinatiõe cõnexa. ꝛ cõnexione in/diſſolubiliter alligata.

Capitulũ IX

De exercitio gratie reſpectu agendorũ p̃ceptoꝝ ꝛ ↄſiliorum.

D E p̃ceptis aũt legis diuine hoc te/nendũ eſt. ꝙ in lege moſayca ſunt p̃cepta iudicialia. figuralia. ꝛ moralia vtpote decẽ p̃cepta decalogi in duab℞ tabulis cõſcripta digito dei. Lex autẽ euãgelica iudicialia tẽperat auferẽdo. figuralia euacuat adimplẽdo. moralia cõſummat adijciẽdo. Adijcit autẽ documẽta inſtructia. ꝓmiſſa excitãtia. ꝛ cõſilia perficientia. cuiuſmodi ſunt cõſiliũ paupꝛtatis. cõſiliũ obedientie. et ↄſiliũ caſtitatis. ad q̃ implẽda inuitat dñs noſter Jeſus xp̃s eũ qui vult eſſe perfect℞.

Ratio aũt ad intelligẽtiã p̃dictoꝝ hec eſt Quia ꝑmũ principiũ ſicut eſt ſumme bonũ in ſeipo ſic eſt ſumme iuſtũ in ope ſuo. et in vniuerſo reginine diſponẽdo. Quoniã ergo ſumme iuſti eſt zelare iuſticiã. nõ tm̃ i ſe. verũ etiã in altero. iuſticia autẽ cõſiſtit i cõformãdo ſe regulis iuriſ. hinc eſt ꝙ diuie iuſticie eſt regulas iuſticie homini imprimere ꝛ exprimere. nõ tm̃ dictãdo per modũ veritatis erudiẽtis. ſed etiã p̃cipiendo ꝛ obligãdo ꝑ modũ volũtatis imperãtis Et quoniam gr̃a facit voluntatẽ noſtrã volũtati diuine cõformẽ. ipſi℞ eſt diſponere nos ad obtẽ/perandũ ꝛ ſubiacendũ illis regulis iuſticie ſm dictamẽ legis diuinit℞ date. Rurſus quoniã diuinis iperijs dupliciter obtẽperare cõtingit. videlicet ex timore pene vł ex amore iuſticie. ꝛ ꝑmũ eſt impfectorũ. ſecundũ aũt perfectoꝝ. ideo duplicẽ deus homini cõtulit legẽ. vnã timoris. ꝛ alterã amorꝭ. vnã in ſeruitutẽ generantẽ ꝛ alterã in adoptionẽ filioꝝ dei transferẽtem Ac ꝑ hoc quia timentib℞ ꝛ impfectis cõpetit vt terreanť ꝑ iudicia. ꝛ manuducanť ꝑ ſigna. ꝛ dirigãtur nihilomin℞ ꝑ p̃cepta. hinc eſt ꝙ lex moſayca que eſt lex timoris cõtinet iudicialia ꝛ figuralia ꝛ moralia. Perfectis aũt ꝛ amãtib℞ competit aperta inſtructio documẽtoꝝ. larga promiſſio p̃miorũ. ꝛ alta pfectio cõſiliorum. hinc eſt ꝙ lex euãgelica ↄtinet iſta tria Et ideo dicit lex moſayca differre ab euangelica. quia illa figure. hec veritatis. illa lex pene. hec gratie. illa litteralis. ꝛ iſta ſpiritualis. illa occidens. ꝛ iſta viuificãs. illa timorꝭ. ꝛ iſta amoris. illa ſeruitutis. ꝛ iſta libertatis illa oneris. ꝛ iſta facilitatis. Poſtremo q̃niam regule ſpectãtes ad iuſticie neceſſitatem cõtinenť in diuinis p̃ceptis. ꝛ iuſticie ẽ ius ſuũ vnicuiꝗ reddere. neceſſe eſt ꝙ p̃cepta moralia quedã ſint que ordinẽt nos ad deũ. quedã ad proximũ ſm duplex charitatis p̃ceptũ. quod ſpirituſſanct℞ voluit inſinuare ꝑ duarũ myſteriũ tabulaꝝ. ꝛ ideo digito dei ſcripte dicunť. Et quia de℞ eſt trin℞. pater ſcz ꝛ fili℞ ꝛ ſpirituſſanct℞. cui cõpetit ſũma maieſtas adorãda. veritas ꝓfitẽda. ꝛ caritas acceptãda. ſm vim iraſcibilẽ. rationalem. ꝛ ↄcupiſcibilẽ. ꝑ actũ operis. oris. ꝛ cordis. ideo triplex eſt mandatuz ꝑme tabule. correſpõdens trib℞ ꝑmiſſis. ſcz adoratiõis ſubiectiue. iuratiõis veridice. ꝛ ſabbatizationis ſacrate. Quia ho ꝓxim℞ eſt imago trinitatis. ꝛ ei quantũ p̃fert imaginẽ patrꝭ debetur pietas. inquantũ imaginẽ filij debetur veracitas. inq̃ntũ imaginẽ ſpũſſancti debetur benignitas. hinc eſt ꝙ ſeptẽ ſunt mãdata que ad ſecũdã tabulã ſpectãt. Nã penes pietatẽ duo ſunt. vnũ qđ pietatẽ mandat. ſ. de patre honorãdo. alteꝝ quod impietatez vetat. ſ. de nõ occidẽdo. Penes veracitatez ho que p̃ncipaliter cõſiſtit in verbo accipit vnũ. ſ. de falſo teſtimonio nõ ferẽdo. Penes benignitatẽ ho cui opponiť cupiditas ꝛ cõcupiſcẽtia. quaꝝ vtraꝗ poteſt eſſe in ope vł in corde accipiunť q̃ttuor. ſ. nõ mechaberis nõ cõcupiſces vxorẽ. nõ furtũ facies. ꝛ non ↄcupiſces rẽ alienã. Et habent hec ordinari ſm maiora vel minora nocumẽta. ꝑ que infringi poteſt iuſticia. Et ſic regule ſpectãtes ad iuſticie neceſſitatẽ debẽt ↄtineri i decem p̃ceptis. Quoniã aũt iuſticia ad ꝑfectionẽ peruenit dũ ꝑfecte ſe elongat a malo ꝛ quantũ ad culpã ꝛ q̃ntũ ad cauſam. ꝛ omne malũ oritur ex triplici radice. ſcilicet cõcupiſcẽtie oculorũ. ꝛ cupiſcẽtie carnis. ꝛ cõcupiſcentie ſuperbie vite. hinc eſt ꝙ tria ſunt cõſilia euãgelica perfecte nos elõgantia a triplici radice predicta. Que ideo ſunt cõſilia. quia vt ꝑfecte faciant recedere a malo. nõ ſolum ſeparant ab illicitis. verũ etiam a licitis ꝛ cõceſſis que poſſunt eſſe occaſio mali. ac per hoc non ſolũ iuſticiam ↄtinent ſufficientem. verum etiã ſuperabundantẽ. ſm ꝙ competit perfectiõi euangelice legis. et exercitationi gratie ꝑficientis.

Capitulū X
De exercitio gratie reſpectu petendoꝝ
⁊ orandorum.

d E petitiōibꝫ aūt oꝛonis dñice h̄ te-
nendū eſt. ꝙ licet deꝰ ſit liberaliſſi-
mus. ⁊ promptioꝛ ad dādū ꝗꝫ nos
ad accipiēdū. tñ a nobis vult oꝛari vt occa
ſionē habeat largiēdi dona grē ſpūſſancti.
Vult aūt orari nō ſolū oꝛone mētali. que ē
aſcēſus intellectꝰ in deū. verūetiā vocali. q̄
eſt petitio decētiū a deo. nō ſolū ꝑ noſipos
verūetiā ꝑ ſctōs tanꝗꝫ ꝑ adiutores nob di-
uinitꝰ datos. vt qꝺ minus digni ſumꝰ im-
petrare ꝑ nos. impetrare valeamꝰ ꝑ ſctōs.
Et qꝛ q̇d oremus ſm ꝙ opoꝛtet neſcimus.
ne vagaremur incerti. formā nobis tribu-
it dñs ⁊ deus nr̄ chꝛiſtꝰ in oꝛone quā com
poſuit. in qua ſub ſeptenario petitionū nu
mero vniuerſitas cōpꝛehēdit̃ petendoꝝ.
Ratio aūt ad intelligētiā p̄dictoꝝ hec ē.
Quia pꝛimū pꝛincipiū ſicut eſt ſumme veꝝ
⁊ bonū in ſeipo. ſic miſericoꝛs ⁊ iuſtū in o-
pere ſuo. Et qꝛ miſericoꝛdiſſimū eſt idō li-
bentiſſime cō deſcendit humane miſerie ꝑ
infuſionē grē ſue. Quia vero ſimul cū h̄ iu
ſtum eſt. ideo donū ꝑfectū nō dat niſi deſi-
deranti. nō dat grām niſi regratiāti. nō im-
pendit miſc̄diam niſi miſeriā cognoſcenti.
vt ſalua ſit libertas arbitrij. ⁊ non vileſcat
nobilitas doni. ⁊ integer ꝑſeueret cultꝰ ho
noris diuini. Om̄ ergo oꝛātis eſt affectare
ſubſidiū. ꝓpꝛium allegare defectū. ⁊ grās a-
gere ꝓpter beneficiū grat̃ datū. hinc eſt ꝙ
oꝛo diſponit ad ſuſceptionē diuinoꝝ cariſ-
matū. ⁊ deus orari vult ad hoc vt munera
largiat̃. Rurſus qꝛ ad h̄ ꝙ deſideriū effi
caciter ſurſum tendat ad impetrādū dona
diuina. neceſſe eſt ꝙ affectio nr̄a ſit feruida
⁊ cogitatio in vnū collecta. ⁊ expectatio no
ſtra ſit certa ⁊ firma. ⁊ qꝛ coꝛ noſtrū frequē
ter eſt tepidū. frequēter diſꝑſum. freq̄nter
etiā pauidū ꝓpter pcī remoꝛſū. nec audēs
ꝑ ſeipm̄ cōparere ante dei ꝯſpectū. hinc eſt
ꝙ dñs voluit nos non tm̄ orare mētaliter.
verūetiā vocaliter ad nr̄i affectꝰ excitatio-
nē ꝑ verba. ⁊ ad recollectionē cogitationū
ꝑ ſenſum verboꝝ. Voluit etiā nos oꝛare ꝑ
ſanctos. ⁊ ſctōs ꝓ nobis. ad dandā fiduciā
pauidis. vt qꝺ nō audent vel nō pn̄t impe-
trare ꝑ ſe. ꝑ idoneos impetratores obtine-
ant. ac ꝑ hoc in oꝛātibꝫ humilitas ꝯſeruet̃.
in ſctīs intercedentibꝫ dignitas declaret̃.

in om̄ibꝫ etiā chꝛiſti mēbꝛis caritas ⁊ vni-
tas oſtendat̃. qua q̄ inferioꝛa ſunt ad ſupe
rioꝛa fiducialiter recurrāt. ⁊ ſuꝑioꝛa inferi
oꝛibꝫ liberalit̃ ꝯdeſcendant. Poſtremo
qꝛ deus iuſtꝰ ⁊ miſericoꝛs exaudire nō de-
bet niſi in his q̄ ſpectant ad ſuū honoꝛē. ⁊
ad nr̄am ſalutē. hmōi autē ſunt q̄ ſpectant
ad pꝛemiū patrie. ⁊ ad viaticū vie. ⁊ pꝛima
ſunt tria. ⁊ ſequētia q̄ttuoꝛ. hinc eſt ꝙ petiti
ones dñice oꝛonis q̄ docent q̇d petere vtili
ter debeamꝰ ſunt ſeptē. Que em̄ ſpectāt ad
diuinū honoꝛē ⁊ pꝛemiū patrie ſūt tria. ſcꝫ
intelligentia veritat̃. reuerētia maieſtatis
⁊ ꝯcoꝛdia voluntat̃. Siue per alia verba.
Vel eſt viſio ſummi veri. qꝺ non videt̃ ni-
ſi a mūdis ⁊ a ſctis. ⁊ hec petit̃ cū dꝛ. San-
ctificet̃ nomē tuū. id eſt tui nois noticia ꝑ-
fectis ſanct̃ ⁊ mundis donet̃. Vel eſt tētio
ſummi ardui. q̄ reges facit. ⁊ ꝑ quā regnū
habet̃. ⁊ hec petit̃ cum dꝛ. Adueniat regnū
tuum. Vel eſt fruitio ſummi boni q̄ nō da
tur niſi his q̇ voluntates ſuas hn̄t diuine
voluntati ꝯfoꝛmes. ⁊ hec petit̃ cū dꝛ. Fiat
voluntas tua ſic in celo ⁊ in terra. Que aūt
ſpectant ad trāſitum vie. aut reſpiciūt col-
lationē boni ꝯferent̃. aut amotionē mali
nocētis. Collatio aūt boni ꝯferent̃ petit̃ ī
pane q̇tidiano ſiue ſuꝑſubſtātiali. in q̇ peti
tur quicq̇d neceſſariū eſt ad ꝯſuationē vi-
te pn̄tis. ſiue ſm ſpm̄ ſiue ſm coꝛpꝰ. Amo-
tio aūt mali nocētis petit̃ in tribꝫ petitōibꝫ
vltimis. qꝛ om̄e malū aut tenet rōnē p̄teri-
ti aut futuri aut pn̄tis. Vel aliter. aut tenet
rōnē mali culpe. aut pugne aut pene. Pꝛi
mū petit̃ amoueri in dimiſſione debitoꝝ.
ſcdm̄ in victoꝛia tentationū. tertiū ⁊ vltimū
in liberatione ab oppꝛeſſione maloꝝ. Et ſic
ſeptem in vniuerſo ſunt petitiōes. in quibꝫ
vniuerſalit̃ petit̃ quicq̇d petendū eſt. Et h̄
quidē ſatis recte. vt ſeptenariꝰ petitionū.
reſpondeat ſeptenario diuinoꝝ cariſmatū
⁊ donoꝝ grē ſeptifoꝛmis. Propter qꝺ
notandū eſt ꝙ ſeptifoꝛmē ſeptenariū ꝓpo-
nit nobis ſacra ſcriptura ꝯſiderandū. ſ. vi-
cioꝝ capitaliū. ſacramentoꝝ. virtutū. do-
noꝝ. beatitudinū. petitionū. ⁊ dotiū glo
rioſaꝝ. trium ſcꝫ ſpūaliū. ⁊ q̄ttuoꝛ coꝛꝑaliū.
vt inferiꝰ apparebit. Pꝛopōit g̊ ſeptenariū
vicioꝝ tanꝗꝫ pꝛimū a quo debemꝰ recede-
re. ſeptenariū ſacramētoꝝ ſecundū. ꝑ quē
debemꝰ incedere. ſeptenariū dotiū vltimū
quē debemus appetere. ſeptenariū petitio-

num penultimū quo debem⁹ petere. ſepte
nariū aūt virtutū donoꝝ ꝛ beatitudinum
triplicē intermediū. ꝑ quē debem⁹ tranſire
vt ſic ſepties in die laudātes nomē domini
ꝛ orātes impetrem⁹ grām ſeptiformē ꝟtu/
tū. donoꝝ ꝛ btitudinū. qua vincam⁹ ſepti/
formē pugnā vicioꝝ capitaliū. ꝛ ꝑueniam⁹
ad ſeptiformē coronā dotū glorioſaꝝ. ad
iuuāte nihilomin⁹ ſeptiformi medicina ſa/
cramētoꝝ diuinit⁹ ad reparationē huma/
ni generis ſtatutoꝝ.

Finit quinta pars.

Incipit ſexta pars de medicina ſacra/
mentali.

Capitulum I

De ſacramentali origine.

P

Oſtquā actum
eſt de trinitate dei. de creatu/
ra mūdi. de corruptela pctī. d̄
incarnatiōe ꝟbi. ꝛ de grā ſpūſſci. iā nūc ſex
to agēdū eſt de medicina ſacramētali. Cir/
ca quā ꝯſiderāda ſunt ſeptem. Agēduꝫ ē em̄
de ſacroꝝ origine. variatiōe. diſtinctiōe. in/
ſtitutione. diſpēſatiōe. iteratiōe. ꝛ vniuſcu/
iuſqꝫ integritate De origine igiꝛ ſacroꝝ
h̄ tenēdū eſt ꝙ ſacra ſunt ſigna ſenſibilia di
uinit⁹ inſtituta tanꝙ̄ medicamēta. in quibꝫ
ſub tegumēto reꝝ ſenſibiliū diuia ꝟt⁹ ſecre
tius opaꝛ. ita ꝙ ipā ex ſīlitudīe naturali re
p̄ſentāt. ex inſtitutōe ſignificāt. ex ſctificati
one ꝯferūt aliquā ſpūalē grām. ꝑ quā aīa
curaꝛ ab infirmitatibꝫ viciorū. ꝛ ad h̄ pnci/
paliꝛ ordinanꝛ tanꝙ̄ ad finē vltimuꝫ. valēt
tn̄ ad hūiliationē. eruditionē ꝛ exercitatio
nē ſic ad finē q̄ eſt ſub fine. Rō aūt ad in/
telligētiā p̄dictoꝝ hec ē. Quia pncipiuꝫ re/
paratiuū qd̄ eſt chriſt⁹ crucifix⁹. ꝟbuꝫ. ſ. in/
carnatū. qd̄ ſapiētiſſime diſpēſat oīa qꝛ di/
uinū ꝛ clemētiſſime curat qꝛ diuinit⁹ incar
natū. ſic dꝫ reparare. ſanare ꝛ ſaluare hūa/
nū gen⁹ egrotū ſcḋm ꝙ cōpetit ipi egrotanti
egritudini ꝛ occaſioni egrotādi. ꝛ ipi⁹ egri
tudinis curatiōi. Ipe aūt medic⁹ eſt ꝟbuꝫ
incarnatū de⁹. ſ. inuiſibiľ in natura viſibili
Hō egrotans eſt nō tm̄ ſpūs. nec tm̄ caro.
ſed ſpūs ī carne mortali. Morbꝫ aūt ē ori/
ginaľ culpa. q̄ ꝑ ignorātiā inficit mentē. ꝛ ꝑ
ꝯcupiſcentiā inficit carnē. Origo aūt hui⁹
culpe licet pncipaliꝛ fuerit ex ꝯſenſu rōnis
occaſionē tn̄ ſumpſit a ſenſibꝫ carnis. Ad h̄
ergo ꝙ medicina correſpondens eſſet oībꝫ
ſupra dictis. oportuit ꝙ nō tm̄ eēt ſpūalis.
verū etiā aliq̄d hr̄et de ſenſibilibꝫ ſignis. vt
ſicͭ hec ſenſibilia fuerūt anīe occaſio laben
di. ita eēnt ei occaſio reſurgēdi. Qm̄ igiꝛ ſi/
gna ſenſibilia q̄ntū eſt de ſe nō hn̄t efficacē
ordinationē ad grām. licꝫ habeāt longin/
quā rep̄ntatiōem de ſui natura. hinc eſt ꝙ
oportuit ꝙ ab auctore grē̄ inſtituerenꝛ ad
ſignificandū. ꝛ bn̄dicerenꝛ ad ſctificanduꝫ.
vt ſic eſſent ex naturali ſīlitudine rep̄ntan
tia. ex adiūcta inſtitutiōe ſignificātia. ex ſu
peraddita bn̄dictiōe ſanctificātia ꝛ ad gra
tiā p̄parantia. ꝑ quā curareꝛ ꝛ ſanareꝛ anīa
nr̄a. Ruꝛſus qm̄ grā curatiua non daꝛ
elatis. increduľ ꝛ faſtidioſis. ideo oportuit
hec ſigna ſenſibilia diuinit⁹ dari. q̄ nō ſolū
ſanctificarēt ꝛ grām ꝯferrēt. ac ꝑ h̄ ſanarēt.
verū etiā ſignificatiōe erudirēt. ꝛ ſuſceptōe
humiliarēt. ꝛ diuerſificatōne exercitarent.
vt ſic ꝑ exercitationē excluſa accidia a ꝯcu/
piſcibili. ꝑ eruditionem excluſa ignorātia a
rōnali. ꝑ humiliationem excluſa ſuꝑbia ab
iraſcibili. tota aīa curabiľ fieret a grā ſpūſ/
ſancti. q̄ reformat nos ſcḋm has tres poten/
tias ad imaginē trinitatꝭ ꝛ chriſti Poſtre
mo qm̄ ꝑ hmōi ſigna ſenſibilia diuinit⁹ in/
ſtituta. grā ſpūſſancti ſuſcipiꝛ. ꝛ ī eis ab ac/
cedentibꝫ inuenit. hinc eſt ꝙ hmōi ſacrā di
cunꝛ grē̄ vaſa ꝛ cauſa. nō qꝛ grā in eis ſub/
ſtantialiꝛ ꝯtineaꝛ. vel cauſaliꝛ efficiaꝛ. cū in
ſola aīa habeat collocari. ꝛ a ſolo deo habe
at infundi. ſed qꝛ in illis ꝛ ꝑ illa grām cura/
tionis a ſummo medico chriſto ex diuino
decreto oportet hauriri. licꝫ de⁹ nō alliga/
uerit ſuā grām ſacrīs. Ex p̄miſſis igitur
apparet nō ſolū q̄s ſit ſacroꝝ ort⁹. verū etiaꝫ
q̄s vſus ꝛ q̄s fruct⁹. Nā ortus eoꝝ eſt chri/
ſtus dn̄s. Uſus aūt eſt act⁹ exercitatiuus.
eruditiu⁹ ꝛ hūiliatiuus. Fruct⁹ aūt eſt ho/
minū cura ꝛ ſalus. Patet etiā que ſit cauſa
efficiens ſacramentoꝝ. qꝛ diuīa inſtitutio.
Que materialis. qꝛ ſigni ſenſibilis rep̄ntā
tio. Que formaľ. qꝛ gratuita ſanctificatio.
Que finalis. qꝛ hoīm medicinalis curatio
Et qꝛ denomiatio fit a forma ꝛ fine. hinc ē
ꝙ dicunꝛ ſacrā q̄i medicamēta ſanctifican/
tia. Per hec em̄ anīa a feditate vicioꝝ redu
ciꝛ ad ſanctificationē ꝑfectā. Et iō licꝫ ſint
corꝑalia ꝛ ſenſibilia. ſunt tn̄ medicinalia. ꝛ
ob hoc venerāda tanꝙ̄ ſancta. qꝛ ſacra ſi/
gnificant myſteria. ad ſacra preparāt cha/

riſmata.a ſacratiſſimo deo data.ſacra inſti
tutione ⁊ bn̄dictiōe diuinitus ꝯſecrata.ad
cultū ſacratiſſimū dei in ſacra ecc̄ia ꝯſtitu/
ta.ita vt merito dici debeāt ſacra.

Capitulum II

De ſacramentoꝝ variatione.

De variatione aūt ſacramētoꝝ h̄ te/
nendū eſt ꝙ ſacr̄a ab initio ad cura
tionē hominis ſunt inſtituta. ⁊ ſemꝑ
cū morbo hoīs cucurrerūt. ⁊ vſqȝ in finem
ſeculi ꝑdurabūt.ſed alia fuerūt in lege na/
ture.alia ſub lege ſcripta.alia ſub lege gr̄e.
Et in his oībꝫ illa q̄ poſteriora ſunt.ſignifi
catione ſunt euidētiora.⁊ effectu gr̄e digni
ora. In lege em̄ nature fuerūt oblatōes.ſa
crificia ⁊ decimatiōes. In lege aūt ſcp̄ta in
troducta eſt circūciſio.⁊ adiūcta eſt expia/
tio.⁊ ſuꝑaddita eſt oblationuȝ.decimatio/
nū ⁊ ſacrificioꝝ multiformis diſtinctio In
lege aūt noua ſtatuta ſunt ſacr̄a nūero pau
ciora.vtilitate potiora.ꝟtute efficaciora.et
p̄eminentia digniora.in q̄bꝫ eſt impletio ſi/
mul ⁊ euacuatio ſacr̄oꝝ oīum p̄dictorum.
Rō autē ad intelligentiā p̄dictoꝝ hec ē.
qꝛ verbū incarnatū qđ eſt reꝑatiōis noſtre
p̄ncipiū.⁊ fons ⁊ origo ſacr̄oꝝ.cū ſit clemē/
tiſſimū ⁊ ſapientiſſimū.eo ꝙ clemētiſſimū
eſt.nō ꝑmiſit ꝙ curreret morbꝫ pc̄ti ſine re/
medio ſacr̄i.eo vero ꝙ ſapientiſſimū eſt.iō
iuxta dictamen ſue īmutabil' ſapie cuncta
ordinatiſſime gubernātiſ.diuerſa adhibu
it medicamēta ⁊ varia.ſ̄m mutationē vari/
am tempoꝝ diuerſoꝝ. Qm̄ ergo ab initio
ꝓcurrente tp̄e ⁊ aduētu ſaluatoris magis
ac mag̅ appropinquāte.ſemꝑ mag̅ ac ma/
gis effect⁹ ſalutis creuit.⁊ cognitio verita/
tis.ꝯgruū fuit ⁊ ip̄a ſigna ſalut̅ ꝑ ſucceſſio
nē temporū alia poſt alia variari. vt effect⁹
gr̄e diuine in ſalutē creſceret. ſimulqȝ ⁊ ip̄a
ſignificatio in ip̄is ſignis viſibilibꝫ euiden
tior appareret. Et ideo primū ꝑ oblatiōes.
poſtea ꝑ circūciſionē.ad vltimum ꝑ baptiſ
malē ablutionē.expiatiōis ⁊ iuſtificatōnis
ſacr̄m formaliter inſtitutū eſt.qꝛ eiuſdē mū
dationis forma ⁊ ſil'itudo in oblatiōe q̄dē
occulte inuenit̄.in circūciſione vero euidē/
tius exp̄mit̄.ꝑ baptiſmū aūt manifeſti⁹ de
clarat̄. Et hinc eſt ꝙ illa p̄mi tp̄is ſacramē
ta (ſicut dic̄ Hugo) fuerūt ſicut veritatis
vmbra.medij tp̄is ſic̄ figura ſeu imago.po
ſtremi.ſ.gr̄e ſicut corp⁹.qꝛ intra ſe veritatē
⁊ grām curatricē ꝯtinent quā p̄ſtāt.⁊ p̄ſen
tialiter ꝯferūt qđ ꝓmittūt. Ruſus qm̄
p̄ſētia veritat̅ ⁊ gr̄e.q̄ in lege gr̄e exhibet̄ ra
tione ſue excellētie ⁊ multiformitat̅ in oꝑe
⁊ ꝟtute.ꝑ vnū ſignū exp̄mi nō poterat vt de
cebat.hinc eſt ꝙ in oī tp̄e ⁊ lege plura fuer̄t
ſacr̄a data.ad illā veritatē ⁊ grām exp̄men/
dā.ſed p̄cipue in tp̄e leg̅ figure.cui⁹ eſt figu
rare.multa ſigna ⁊ varia p̄ceſſerūt.q̄ ſua va
rietate xp̄i grām multiplicit̄ exp̄merēt ⁊ ex
cellenti⁹ cōmēdarēt.⁊ multiplicit̄ cōmēdā/
do nutrirēt paruulos.exercerēt imꝑfectos
⁊ duros onerādo frangerēt.⁊ ad iugū gr̄e
domarēt.⁊ q̄dāmodo emollirēt. Poſtre
mo qm̄ ſuꝑueniēte veritate ceſſat vmbra.⁊
figura p̄nunciās ſortit̄ finē intentū.q̄ habi
to ceſſare dȝ eius vſus ⁊ act⁹.hinc eſt ꝙ gr̄a
ſuꝑueniēte vetera ſacr̄a ⁊ ſigna impleta ſūt
parit̄ ⁊ ſublata.qꝛ ſigna erāt p̄noſtica futu/
rorū ⁊ q̄i p̄nunciātia de longinq̄.⁊ noua ni/
hilomin⁹ inſtituta tanqȝ demōſtratiua p̄/
ſentis gr̄e.⁊ rememoratiua q̄dāmodo paſ/
ſionis dn̄ice.q̄ fons eſt ⁊ origo gr̄e curati/
ue.ſiue in nobis ſiue in his q̄ p̄ceſſerūt xp̄i
aduentū.ſed ī his q̄ p̄ceſſerūt tanqȝ preciū
ꝓmiſſum.ī his q̄ ſequunt̄ tanqȝ p̄ciū ꝑſolu
tū. Et qm̄ nō debet̄ gr̄a ꝓmiſſiōi precij niſi
rōne ꝑſolutōis.⁊ abundātior debet̄ ꝑſolu
to p̄cio qȝ ꝓmiſſo.hinc eſt ꝙ paſſio xp̄i ime/
diati⁹ ſc̄tificat ſacr̄a tp̄is leg̅ noue.⁊ pleni/
ori gr̄a ī eis redūdat. Propt̄ qđ illa p̄para/
uerūt ⁊ ꝑduxerūt ad hec ſic̄ via ad terminū
ſic̄ ſignū ad ſignatū.ſic̄ figura ad veritatē.
⁊ ſic̄ imꝑfectū reducit ⁊ p̄parat ad ꝑfectū.

Capitulum III

De ſacramētoꝝ numero ⁊ diſtinctōe.

De diſtinctiōe aūt ⁊ nūero ſacramē/
toꝝ noue leg̅ h̄ tenenduȝ eſt.ꝙ ip̄a
ſunt ſeptem ſ̄m correſpondentiaȝ
ad grām ſeptiformē.que ꝑ ſeptenariū tp̄is
nos reducit ad p̄ncipiū.quieteȝ ⁊ circulum
eternitatis.ſicut ad octauā reſurrectionis
vniuerſal'. Horū autē ſacramentoꝝ ianua
eſt baptiſmus.deinde ꝯfirmatio. euchari/
ſtia.penitentia.vnctio extrema.ordo ⁊ ma/
trimoniū.quod licet vltimo collocet̄ ꝓpter
morbū ꝯcupiſcentie annexū.ip̄m tn̄ fuit an
te om̄ia introductuȝ in paradiſo. etiā ante
pctm̄. Rō autē ad ītelligentiā p̄dictoruȝ
hec eſt. Quia p̄ncipiū noſtrū reparatiuum
⁊ curatiuū noſtroꝝ morboꝝ xp̄s dn̄s ꝟbū
incarnatū.cū ſit dei ꝟtus ⁊ ſa̅pia ⁊ miſ̄icor/
dia noſtra.ſic potent̄.ſic ſapient̄.ſic clemen

ter.ſic decenter ſua debʒ inſtituere ſacr̄a in
lege gr̄e.vt nihil prorſus deſit curatōi no/
ſtre q̄ntū cōperit ſtatui vite p̄ntis. Ad ꝑfe/
ctam autē curationeʒ egritudis ꝯcurrunt
hec tria.ſ.expulſio egritudis. introductio
ſanitatis.⁊ ꝯſeruatio introducte ſalutis.
Primū igiť qm̄ ad ꝑfectā curationem ꝑfe/
cta ⁊ vniuerſal' req̄ritur morbi expulſio.et
morbꝰ eſt ſeptiformis.triplex culpabilis.ſ.
culpa original'.mortal' ⁊ venialis.⁊ quadru
plex penalis.ſ.ignorātia.malicia.īfirmitas
⁊ ꝯcupiſcētia.⁊ nō ſanat oculū qđ ſanat cal
caneū.ſic dicit Hiero. hinc eſt ꝙ oportuit
adhiberi ꝯ hec ſeptenariū medicamētorū.
ad hunc ſeptiformē morbū plenꝰ expellen
dū.ſ.ꝯtra originalē baptiſmū.ꝯtra morta/
lem pn̄iam.ꝯ venialē vnctionē extremaʒ.ꝯ
ignorātiā ordinē.ꝯtra maliciā eucharistiā.
ꝯtra infirmitatē ꝯfirmationē. ⁊ ꝯ ꝯcupiſcē
tiā mr̄imoniū quod eā temperat ⁊ excuſat.

Rurſus q2 ꝑfecta curatio nō pōt eſſe ſi
ne reſtitutione integre ſanitatis. ⁊ ſanitas
an̄ie integra ꝯſiſtit in vſu ſeptē v̄tutū.triuʒ
ſcʒ theologicaꝝ.⁊ q̄ttuor cardinaliū.hinc ē
ꝙ ad haꝝ vſum ſanū reſtituenduʒ inſtitui
oportuit ſeptiforme ſacr̄m. Naʒ baptiſmꝰ
ſanādo diſponit ad fidē.ꝯfirmatio ad ſpē.
eucharistia ad caritatē.pn̄ia ad iuſticiā.vn
ctio extrema ad ꝑſeuerātiā.q̄ eſt fortitudis
cōplementū ⁊ ſūma.ordo ad prudentiam.
matrimoniū ad tēꝑantā ꝯſeruandaʒ.quam
maxime ꝑſequit̃ infirmitas carnis. ſed ho
neſtas remediat nuptiaꝝ. Poſtremo q̄/
niā ꝑfecta curatio eſſe nō pōt ſine ꝯſuatōe
ſalut' introducte.⁊ ſalus īt roducta ꝯſua/
ri nō pōt in ꝯflictu certamīs niſi in acie ec/
cleſie.q̄ eſt terribil' vt caſtroꝝ acies ordina
ta.⁊ h̄ q̇dē fit ꝑ ſeptiformis gr̄e armaturā.
hinc eſt ꝙ neceſſe eſt ſeptē eſſe ſacr̄a. Nā vt
hec acies ſit ꝑfecte ⁊ ꝯtinue cōmunita.cū cō
ſtet ex ꝑtibꝰ corrutibilibꝰ īdiget ſacr̄is mu/
nientibꝰ.releuātibus ⁊ renouātibꝰ.muniē/
tibus pugnātes.releuātibꝰ cadentes.⁊ re/
nouātibꝰ morientes. Sacr̄m aūt muniens
aut munit ingredientes.⁊ ſic eſt baptiſmus
aut ſtātes.⁊ ſic eſt ꝯfirmatio. aut exuntes.
⁊ ſic ē extrema vnctio. Sacr̄m aūt releuās
aut releuat a caſu veniali. ⁊ ſic eſt euchari/
ſtia.aut a mortali.⁊ ſic eſt pn̄ia. Sacramē/
tū autē renouās aut renouat in eſſe ſpūali
⁊ ſic eſt ordo.cuiꝰ eſt admiſtrare ſacr̄a.aut ī
eſſe naturali.⁊ ſic eſt mr̄imoniū.qđ q2 reno
uat multitudineʒ in eſſe nature qđ eſt oīm
fundamentuʒ.iō p̄mo fuit ante om̄ia inſti/
tutū ſiue introductū.licʒ ꝓpter morbū ꝯcu
piſcētie annexuʒ. Et q2 mīme eſt ſctificati/
uum.q̄uis ſignificatiōe ſit ſacr̄m magnuʒ.
inter medicamēta ſpūalia vltimo collocat̃.
⁊ locū ſortit̃ extremū. Vnđ q2 baptiſmꝰ eſt
ingredientiū.ꝯfirmatio pugnātiū. eucha/
riſtia vires reſumentiū. pn̄ia reſurgentiū.
extrema vnctio exeuntiū ordo nouos mili
tes introducentium.mr̄imoniū nouos mili
tes p̄parantium.ptʒ ex his ſufficiētia ⁊ ordo
medicamentoꝝ ſacramētaliū ⁊ armoꝝ.

Capitulum IIII

De ſacramentoꝝ inſtitutiōe.

De inſtitutione auteʒ ſacramētoꝝ h̄
tenēdum eſt.ꝙ ſeptē ſacramēta le/
gis gr̄e chriſtꝰ inſtituit tanq̄ʒ noui
teſtamenti mediator. ⁊ p̄cipuꝰ lator leg'.in
qua vocauit ad ꝓmiſſa eterna.dedit prece/
pta dirigentia.⁊ inſtituit ſacr̄a ſctificantia.
Inſtituit vero ea in verb' ⁊ elemēt'.ad eui/
dentiā ſignificatiōis.⁊ efficaciā ſctificatio/
nis.ita ꝙ ſemꝑ habēt ſignificātiā veritatis
ſed nō ſꝑ efficaciā curatōnis. nō ꝓpter defe
ctum a parte ſui.ſed a ꝑte ſuſcipient'. Inſti
tuit auteʒ p̄dicta ſacr̄a diuerſimode. Que/
dā ſcʒ ex eis ꝯfirmādo.approbādo ⁊ ꝯſum/
mando.vt mr̄imoniū ⁊ pn̄iam. Quedā au
tē inſinuādo ⁊ initiādo.vt ꝯfirmationem ⁊
vnctionē extremā. Quedā vero initiando
⁊ ꝯſummādo ⁊ ī ſemetipo ſuſcipiēdo.vt ſa
cramentuʒ baptiſmi.euchariſtie ⁊ ordinis
Hec em̄ tria ⁊ plene inſtituit. ⁊ etiā p̄mus
ſuſcepit. Rō autē ad intelligētiā p̄dictoꝝ
rū hec eſt. Quia p̄ncipiū reparatiuū noſtꝝ
eſt xp̄s crucifixus.verbū.ſ.incarnatum.qđ
q2 v̄bum eſt p̄ri coeq̄le ⁊ ꝯſubſtātiale.eſt v̄/
bum ſumme v̄tut'.ſumme v̄itat' ⁊ ſumme
bonitat'.ac ꝑ h̄ ⁊ ſumme auctoritat'.⁊ ideo
ipiꝰ eſt ꝓprie nouū teſtamētuʒ introducere.
ipiꝰ eſt etiā dare legē integrā ⁊ ſufficiētē ſm
exigentiā ſumme v̄tut' ⁊ v̄itatis ac bonita
tis ſue. Rōne igit̃ ſumme bonitat' ꝓmiſſa
ꝓpoſuit beatificātia. rōne autē ſūme v̄itat'
p̄cepta dedit dirigētia.rōe v̄o ſumme v̄tu/
tis ſacr̄a ſtatuit adminiculantia.vt ſic ꝑ ſa/
cramēta v̄tus repararet̃ ad īplēda p̄cepta
dirigētia.⁊ ꝑ p̄cepta directiua ꝑueniret̃ ad
ꝓmiſſa eterna.faciēte h̄ v̄bo et̃no.xp̄o.ſ.do
mino ī lege euāgelica.inq̄ntū eſt via v̄itas
⁊ vita. Rurſus qm̄ reparatiuū p̄ncipiuʒ

nō ſolū eſt ꝟbū inq̄ntū ꝟbū.ſʒ etiā inq̄ntuʒ
incarnatū.qđ hoc ipo ꝙ incarnatuʒ oībꝫ ſe
offert q̄ntū ad noticiā ꝟitatis.ꝛ oībꝫ digne
accedētibꝫ ſe exhibet ad grām curationis.
hinc eſt ꝙ tanq̄ꝫ plenū gr̄e ꝛ veritatꝭ ad ma
iorē euidentiā ſignificādi. ꝛ efficaciā ſctifi/
candi ſacr̄a inſtituit in elemētꝭ ſimul ꝛ ver/
bis.vt dū elementa oculis.ꝛ ꝟba auribꝫ ſe
offerrēt.q̄ ſunt duo ſenſus maxie cognoſci
tiui.euidētiā darent ſignificatōnis exp̄ſſe.
deinde etiā ꝟba ſctificarent elemēta vt ple
nioꝛ fieret efficacia curatiōis hūane.q̄ qm̄
nulli datꝛ repugnāti ꝛ impugnāti fontē gr̄e
interiꝰ in coꝛde.iō ſic inſtituta ſunt vt ſigni
ficarent ſp ꝛ vniuerſalit̄.nō aūt ſctificarent
niſi accedētes digne abſq; oī fictiōe. Po
ſtremo.qm̄ etſi ꝟbū incarnatū ſit fons gr̄e
ſacramētal̄.aliq̄ tn̄ gr̄a ſacramentalis fuit
an̄ incarnationē.aliq̄ ꝟo nō niſi poſt ſpūſſci
miſſionē.quedā aūt medio mō ſe hn̄s.hinc
eſt ꝙ opoꝛtuit ſacr̄a inſtitui diuerſimode.
Nā an̄ incarnationē neceſſaria fuit ꝯpun/
ctio penitētialis.ꝛ generatio m̄rimonialiſ.
ideo hec duo ſacr̄a nō de nouo inſtituit.ſʒ
iā a ſe iſtituta.ꝛ naturali dictamini q̄dāmo
do impſſa ꝯſūmauit ꝛ ꝯfirmauit i lege euā
gelica.dū pn̄iam p̄dicauit.ꝛ nuptijs inter/
fuit.ꝛ legē ꝯiugij approbauit.ſm ꝙ colligit̄
ex diuerſis euāgelij locis.An̄ vero ſpūſſcti
miſſionē nec fuit plena ſpūſſcti donatio ad
ꝯfirmationē.ꝛ noīs xp̄i publicā ꝯfeſſionē.
nec vnctio mētis plenaria ad euolationeʒ.
ideo hec duo ſacr̄a.ſ.ꝯfirmationē ꝛ extre/
mā vnctionē xp̄s ſoluʒ initiauit ꝛ inſinua/
uit.ꝯfirmationē manū paruulis imponen
do.ꝛ p̄dicēdo diſcipulos baptizādos ſpū/
ſctō.vnctionē vero extremā diſcipulos ad
curandū mittēdo.q̄ infirmos vngebāt o/
leo.ſicut dr̄ in Marco. Medio autē tp̄e ꝛ
fuit regeneratio.ꝛ eccl̄ie oꝛdinatio. ꝛ ſpūal̄
cibatio.ideo xp̄s hec tria ſacr̄a.ſ.baptiſmi.
euchariſtie ꝛ oꝛdinis.ꝛ cōplete ꝛ clare inſti
tuit. Primo baptiſmū ſuſcipiendo.deinde
formā dando.ꝛ ceterꝭ publicādo. Oꝛdineʒ
ꝟo dando p̄mo p̄tātē ligandi ꝛ ſoluēdi pctā
hūani generꝭ.ꝛ p̄tātē ꝯficiēdi ſacr̄m altarꝭ.
Euchariſtiā vero cōparādo ſe grano fru/
mēti.ꝛ ꝯficiēdo ꝛ dando diſcipul̄ imminen
te paſſiōe ſacr̄m coꝛpis ꝛ ſanguīs ſui. Et iō
hec tria ſacr̄a p xp̄m diſtincte ꝛ integre de/
buerūt inſtitui.ꝛ in lege veteri multiplicit̄
figurari tanq̄ꝫ ſacr̄a ſubſtātialia noui teſta
mēti.ꝛ p̄pria legiſlatoꝛis ꝟbi.ſ. incarnati.

Capitulum V

De ſacramentoꝝ diſpenſatione.

De diſpenſatiōe vero ſacramētoꝝ h̄
tenendū eſt.ꝙ p̄tās diſpenſatōis ſa
cramētoꝝ regularit̄ ſpectat ad ſolū
genꝰ hūanū.In oībꝫ aūt ſacris diſpenſan/
dis.neceſſaria ē in diſpēſante intentio.In
aliq̄bꝫ etiā neceſſario cū intentōe req̄rit̄ oꝛ
do ſacerdotal̄ vl̄ pontifical̄. Pontificalis
in quā neceſſarꝰ eſt diſpēſatōi ꝯfirmatiōis
ꝛ oꝛdinis. Sacerdotal̄ vero diſpēſatōi eu/
chariſtie.pn̄ie ꝛ vnctiōis extreme. Baptiſ/
mus aūt ꝛ m̄rimonium licʒ ad ſacerdotes
ſpectent.pn̄t tn̄ p̄ter oꝛdinē ſacerdotalē di
ſpenſari de facto.maxie in articulo neceſſi
tatis. His aūt exiſtentibꝫ ſacr̄a diſpenſari
pn̄t a bonis ꝛ malis.a fidelibꝫ ꝛ hereticꝭ.in/
tra ecc̄iam ꝛ extra.ſed itra ſm veritatem.ꝛ
ad vtilitatē.extra ꝟo nō ad vtilitatem.licʒ
diſpenſent̄ ſm veritatē. Rō aūt ad intel/
ligentiā p̄dictoꝝ hec ē. Quia reparatiuum
p̄ncipiū nr̄m.ꝟbū.ſ. incarnatū inq̄ntū deꝰ
ꝛ hō ſacr̄a inſtituit ad ſalutē hoīm.oꝛdina/
uit ſic ꝛ ꝯgruū fuit vt hoībꝫ diſpenſarent̄ p
miniſteriū hoīm.p̄pter ſuandā ꝯfoꝛmitatē
diſpenſatoꝛis ad ſaluatoꝛeʒ xp̄m ꝛ ad ip̄m
hoīem ſaluādū. Qm̄ ḡ ſaluatoꝛ xp̄s huma
nū genꝰ ſaluauit ſm ꝙ exigebat eq̄tas iurꝭ.
dignitas oꝛdinis.ꝛ ſecuritas ſalutꝭ.opatꝰ ē
eā̄ ſalutē nr̄ām modo recto.oꝛdinato ꝛ cer
to.hinc eſt ꝙ ſm hoꝝ triuʒ exigentiā ſacr̄a
cōmiſit hoībꝫ diſpēſanda. Primo igit̄ q2 re
ctitudo iuris exigit.vt opa hoīs ſm ꝙ hō
nō fiant p̄cipitant̄.ꝛ opa hoīs vt miſtri xp̄i
aliq̄ modo referant̄ ad xp̄m.ꝛ opa hoīs vt
miniſtri ſalutꝭ aliq̄ modo referant̄ ad ſalu/
tem vl̄ in generali vl̄ in ſpeciali.ꝛ diſpenſa/
tio ſacramētoꝝ eſt opꝰ hoīs. vt rōnalis.vt
miniſtri xp̄i.ꝛ vt miniſtri ſalutꝭ.hinc ē ꝙ ne
ceſſe eſt ꝙ fiat ex intentiōe.q̄ q̄s intēdat fa/
cere qđ xp̄s inſtituit ad hūanā ſalutē.vl̄ ſal
tem facere qđ facit ecc̄ia.in q̄ claudit̄ in ge/
nerali intentio p̄dicta.q2 ipa ecc̄ia ſicut ſa/
cramēta a chꝛiſto accepit.ſic ad fideliuʒ ſa/
lutē diſpenſat. Rurſus q2 oꝛdo dignita/
tis exigit.vt maioꝛa maioꝛibꝫ. minoꝛa mi/
noꝛibꝫ.ꝛ media medijs cōmittant̄.ꝛ quedā
ſunt ſacr̄a que p̄cipue reſpiciunt excellenti
am ꝟtutis ſiue dignitatis vt ſacr̄m ꝯfirma
tionis ꝛ oꝛdinis.quedā que reſpiciūt indi/
gentiā neceſſitatis.vt baptiſmꝰ ꝛ m̄rimoni

um.quoꝝ vnū generat alterum regenerat
ad exiſtentiā debitā.quedā autē media.vt
euchariſtia.pnīa ꝛ vnctio extrema.hinc eſt
ꝙ ꝑma tanꝗ̄ ſupma nō pn̄t diſpenſari niſi
ab epīs ꝛ pontificibꝫ quātū eſt de iure com
muni. alia vero tāꝗ̄ infima diſpēſari pn̄t
a quibuſcūꝗ̄ ordinibꝫ ꝛ ꝑſonis inferioribus.
maxime in articulo neceſſitatꝭ.qꝺ dico rō/
ne baptiſmi.media vero a ſolis ſacerdoti/
bus.q̇ inter epōs ꝛ inferiores ꝑſonas ſunt
q̄ſi ī medio ꝯſtituti. Poſtremo qꝛ ſecuri/
tas ſalutꝭ exigit.vt res ſic fiat.vt ī dubium
nō cadat.ꝛ nullus eſt q̇ certus ſit de boni/
tate ꝛ credulitate diſpēſatoris. ꝛ idē ipē nō
eſt certus de ſe vtrū odio vel amore dign⁹
ſit.ideo ſi ſacr̄a diſpenſari ſolū poſſent a bo
nis.nullus eſſet certus de ſuſceptiōe ſacr̄i
ꝛ ſic opteret ſemꝑ iterari.ꝛ ſic malicia vni⁹
p̄iudicaret aliene ſaluti Nulla etiā eēt ſta/
bilitas in gradibꝫ hierarchie eccl̄ie militā/
tis.que maxime ꝯſiſtit in ſacr̄is diſpenſan
dis.ꝛ ideo ꝯgruū fuit vt ſacramētoꝝ diſpē
ſatio cōmitteretur homi.non rōne ſctitatis q̄
variatur ſ̄m volūtatē.ſed rōne auctoritatis q̄
ſemꝑ manet quātū eſt de ſe. ac ꝑ hoc opor/
tuit ꝙ ſe extenderet ad bonos ꝛ ad malos.
ad eos q̇ ſūt intra.ꝛ ad eos q̇ ſunt extra ec/
cleſiā.Verū qꝛ extra vnitatē fidei ꝛ carita/
tis.que facit nos filios ecc̄ie ꝛ mēbra.nul/
lus pōt ſaluari.ideo ſi ſacr̄a extra recipiātur.
nō ad ſalutem recipiuntur.ꝗuis vera ſint ſa/
cramēta.ſed vtilia poſſunt fieri ſi q̇s rede/
at ad ſctām mr̄em eccleſiā.vnicā xp̄i ſpon/
ſam.cui⁹ filios tm̄ chriſt⁹ ſponſus reputat
dignos hereditate eterna. Vn̄ Aug⁹.ꝯtra
donatiſtas.Eccleſia paradiſo cōparata in
dicat nobis poſſe quidē baptiſmū ei⁹ ho/
mines etiā foris accipe.ſed ſalutē btitudi
nis extra eā neminē vel ꝑcipere vel tenere.
Nā ꝛ flumia de fonte paradiſi ſic̄ ſcriptu/
ra teſtatur etiā foras largit manauerunt.no/
minatim quippe cōmemorantur.ꝛ ꝑ quas ter
ras fluāt.ꝛ ꝙ extra paradiſum ꝯſtitute ſint
omībꝫ notū eſt.nec tn̄ in meſopotamia vel
in egypto quo illa flumia ꝑueniūt.eſt felici/
tas vite que in paradiſo cōmemoratur.ita fit
vt cū paradiſi aq̄ ſit extra paradiſum.bea/
titudo tn̄ nō ſit niſi intra paradiſum.Sic
ergo baptiſm⁹ pōt eſſe extra eccleſiā.mun⁹
autē btē vite nō niſi ītra eccleſiā repitur que
ſup̄ petrā etiā fundata eſt.que ligādi ꝛ ſol/
uendi claues accepit, Hec eſt vna q̄ tenet
ꝛ poſſidet omnez ſponſi ſui ꝛ dn̄i ptātem.ꝑ
quā ꝯiugalē ptātem etiā de ancillis parere
filios pōt.qui ſi nō ſupbiāt in ſortē heredi
tatis vocabuntur.ſi vero ſupbiāt extra rema
nebūt.Magis ergo qꝛ pro eccl̄ie honore
atꝗ̄ vnitate pūgnam⁹.nō tribuam⁹ hereti
cis quicquid apud eos eiuſmodi cognoſcim⁹.
ſed eos arguētes doceam⁹ qꝺ extra vnita/
tem habēt nō valere ad ſalutē.niſi ad ean/
dem venerint vnitatē.

Capitulū VI

De ſacramentorū iteratione.

De iteratione aūt ſacramētoꝝ h̄ te/
nendū eſt.ꝙ licꝫ cōmune ſit oībꝫ ſa/
cramētis nō iterari ſuꝑ eandē ꝑſo/
nā ꝛ materiā ꝛ ex eadē cauſa.ne fiat ꝯtume
lia ſacr̄o.ſpecialiter tn̄ tria ſunt ſacramēta q̄
nō ſunt aliq̄tenus iterāda.ſ.baptiſm⁹.ꝯfir
matio ꝛ ordo.In his nāꝗ̄ tribꝫ imꝑmitur tri
plex caracter interior q̇ nō deletur.inter quos
caracter baptiſmalis retinet fundamentū
nec alij pn̄t imprimi niſi ille ꝑmit⁹ imꝑmatur
Vn̄ ſi q̇s ordinatur nō baptizat⁹ nihil pro/
ſus efficitur.ſed eſt totū de nouo faciendum.
qꝛ nō intelligitur iteratū qꝺ ꝯſtat nō fuiſſe fa/
ctum. Rō aūt ad intelligentiā p̄miſſorū
hec eſt.Quia ꝑncipiū nr̄m reparatiuū.ver
bū ſcꝫ incarnatū.licꝫ rōne ſue ſumme ꝟtu/
tis.ꝛ ſapīe ꝛ bonitatis nihil agat inefficaci
ter.nihil inepte.nihil infructuoſe.potiſſi/
me tn̄ hoc obſeruare dꝫ ī nobiliſſimis opi/
bus ſuis.cuiuſmodi ſunt illa ꝑ que repara
tur gen⁹ humanū.Qm̄ ergo ſacr̄a ſunt de
genere hmōi opeꝝ diuinoꝝ.hinc eſt ꝙ ꝯtu
melia q̄dāmodo fit eis qn̄ ſuꝑ eandē mate
riā ꝛ ꝑſonā ꝛ ex eadeꝫ cauſa iterantur.qꝛ ex h̄
oſtēditur ꝙ ꝑus diſpenſata fuerūt iefficacia.
inepta ꝛ infructuoſa.cōtra id qꝺ exigebat
ipī⁹ reparatiui ꝑncipij virtus ꝛ ſapīa ꝛ bo/
nitas ſumma.q̄ ſꝑ aſſiſtit ad operādū in ill
ꝛ ꝑ illa ſacr̄a. Rurſus qm̄ inter hec ſacr̄a
reparātia.in quibꝫ eſt generaliter efficacia diui
ne ꝟtutis ad reparationē hūani generꝭ q̄/
dā ſunt q̄ tm̄ introducta ſūt.ꝓpter remedia
morboꝝ.q̄dā etiā nō ſolū ad h̄.ſꝫ ad ſtatuē
dū.diſcernēdū ꝛ ordinādū in ecc̄ia hierar/
chicos ḡdus.ꝛ morbi pn̄t variari.expelli ꝛ
iteꝝ introduci.ḡdus aūt ecc̄ie debēt eſſe fir
mi.ſolidi ꝛ incōcuſſi.hinc ē ꝙ ſacr̄a q̄ reſpi/
ciūt morbos iterabiles.hn̄t effect⁹ trāſeū/
tes.ac ꝑ h̄ ꝛ iterabiles rōne noue cauſe.ſa/
cramēta ꝟo illa q̄ reſpiciūt ḡdus hierarchi

cos.ꝛ ſtatus fidei determiatos.neceſſe ē ꝙ
ꝑter effectꝰ remediātes aliq̄s effectꝰ tribu/
ant ꝑmanētes.ad ḡduū ꝛ statuum ecc̄ie di
ſtinctionē fixā ꝛ ſtabilē. Et qm̄ ħ nō pōt fie
ri ꝑ data naturalia.vł dona ḡtuita gratū fa
cientia.neceſſe ē ꝙ fiat ꝑ aliq̄ ſigna ſub ē in/
coꝛuptibili.ſ.aīe incoꝛruptibili.a ꝑncipio ī/
coꝛruptibili. ſm ꝯformitatē ad incoꝛrupti
bile indelibilit̄ ꝛ ḡtis impͥſſa. q̄ caracteres
appellant̄.q̄ qm̄ nunq̄ꝫ delent̄.iō nec iterari
pn̄t.nec illa ſacr̄a in q̄bus hmōi caracteres
imꝑmunt̄. Poſtremo qm̄ triplex eſt ſta/
tus fidei ſm quē habꝫ fieri diſtinctio ī po/
pulo chꝛiſtiano ī acie eccł'iaſtice hierarchie
ſcꝫ ſtatus fidei genite.roboꝛate ꝛ multipli/
cate. Scd̄m ꝑmū fit diſtinctio fideliuꝫ ab
incredulis.ꝑ ſcd̄m fit diſtinctio foꝛtiū ab ī/
firmis ꝛ debilibꝰ.ſm tercium fit diſtinctio
clericoꝝ a laicis.hinc ē ꝙ illa ſacr̄a q̄ reſpi/
ciūt triplicē fidei ſtatū ꝑdictum caracteres
imꝑmūt.ꝑ q̄s indelibilit̄ impͥſſos ſꝑ diſtin
guūt.ac ꝑ ħ nūq̄ꝫ iterari pn̄t. Qm̄ ḡ baptiſ/
mus reſpicit ſtatū fidei genite.in q̄ ꝑpl's dei
diſtinguit̄ ab incredul'. vt iſraelite ab egy/
ptijs.ꝛ ꝯfirmatio reſpicit ſtatū fidei robo/
rate.in q̄ diſtinguit̄ ꝑpl's foꝛtis ab infirmiſ.
ſic̄ pugiles ab his q̄ ad pugnā nō ſunt ido/
nei.ꝛ oꝛdo reſpicit ſtatū fidei multiplicate.
in q̄ diſtinguit̄ clerꝰ a laicꝭ.ſic̄ leuite ab alijs
tribubꝰ.hinc eſt ꝙ ī his tm̄ tribꝰ ſacr̄is cha/
racteres imꝑmunt̄. Quia ṽo diſtinctio ꝑpli
a nō ꝑplo.ꝑma eſt ꝛ radicalis.hinc ē ꝙ cha/
racter baptiſmalis ē fundamētū oīm alio/
rū characterū.ꝛ ideo illo non ſubſtrato ni/
hil poterit ſuꝑedificari.ac per ħ opoꝛtet d
nouo fieri.ſi aūt ille ſubſternat̄ alij imꝑmi
pn̄t.nec vnq̄ꝫ vlteriꝰ iterādi ſunt. nec ſacr̄a
tria ꝑdicta q̄ hos imꝑmūt ex cā aliq̄ iteran
tur.ꝛ ḡuis de facto iterātibꝰ dꝫ pena impo/
ni ꝑpter diuini ꝯtumeliā ſacramēti.licꝫ alia
q̄ttuoꝛ ex cauſ diuerſis poſſint ſine ſui cō/
tumelia iterari.

Capitulū VII
De integritate baptiſmi.

i Am nūc ſeptimo loco reſtat videre
de integritate vniuſcuiuſq̄ꝫ ſacr̄i.q̄
cū ſint in nūero ſeptifoꝛmi.ꝑmo di
cendū eſt de baptiſmi integritate. qd̄ eſt ia
nua oīm alioꝝ ſacramētoꝝ. De integri/
tate igit̄ ſacr̄i baptiſmi ħ tenēdū eſt.ꝙ ad ħ
ꝙ aliq̄s baptizet̄ vere ꝛ plene req̄rit̄ exꝑſſio
foꝛme vocat' a dn̄o inſtitute.q̄ eſt hec. Ego
te baptizo ī noīe pr̄is ꝛ filij ꝛ ſpūſſcti amē.
abſq̄ꝫ omiſſiōe vocabuli.ꝛ ſine interpoſitio
ne vocabuli abſq̄ꝫ ꝑpoſteratōe oꝛdis ſuꝑ/
dicti.ꝛ ſine cōmutatōe noīs ꝑnotati. Req̄/
rit̄ etiā merſio vł ablutio ꝑ elemētū aq̄ ī to
to coꝛꝑe.vł ſaltē ī digniori ꝑte.ita ꝙ exꝑſſio
ꝛ merſio fiat ab vno ꝛ eodē.ꝛ in eodē tꝑe.q̄
bꝰ ꝯcurrētibꝰ ſi nō ſit fictio ī baptizādo.da
tur ei gr̄a regenerās.rectificās ꝛ purificās
ab oī culpa. Qd̄ vt efficaciꝰ fiat cathecismꝰ
ꝛ exoꝛciſmꝰ tāq̄ꝫ ꝑparatoꝛij ꝑmittunt̄ tā in
paruul' q̄ꝫ ī adultꝭ.ita tn̄ ꝙ in adultꝭ req̄rit̄
fides ꝑpꝛia.ī paruul' ſufficit fides aliena.
Rō aūt ad ītelligētiā ꝑdictoꝝ hec ē. Quia
cū ꝑncipiū nr̄m reꝑatiuū.ṽbū.ſ.incarnatū
tanq̄ꝫ ꝑfectiſſimū ꝛ ſufficiētiſſimū ꝑncipiū
reparare hēat genꝰ hūanū ꝑ medicamēta
ſacramētoꝝ.ita ꝙ nihil ſit ī eis ſuꝑfluū.ni/
hil inoꝛdinatū.nihil etiā diminutū.ita di/
ſponere debuit ꝙ ſacr̄m baptiſmi ꝛ alia in/
tegrarent̄ ſm ꝙ exigebat ſua ṽtus.nr̄a ſalꝰ
ꝛ etiā nr̄ moꝛbꝰ. Qm̄ ḡ ṽtꝰ nos reparās.eſt
ṽtus totius trinitatꝭ.quā ſctā mr̄ ecc̄ia cre
dit in aīo.ꝯfitet̄ in ṽbo.ꝛ ꝑfitet̄ ī ſigno.ſub
trium ꝑſonaꝝ diſtinctōe ꝛ ꝑpꝛietate.oꝛdīe ꝛ
oꝛigine naturali.eſt etiā ṽtus paſſiōis xp̄i q̄
moꝛtuus ꝛ ſepultꝰ fuit.ꝛ die tercia reſurre/
xit.hinc ē ꝙ ad hoꝝ exꝑſſionē ī ſacr̄o qd̄ ꝑ/
mū oīm ſacramētoꝝ ē.ꝛ in q̄ ꝑmo ꝛ ꝑncipa
liter hec ṽtus oꝑat̄ debuit fieri exꝑſſio tri/
nitatꝭ diſtincta ꝑpꝛia ꝛ oꝛdiata noīatiōe.q̄n
tū eſt de foꝛma cōmūi.licꝫ in tꝑe primitiue
ecc̄ie potuerit fieri in noīe xp̄i.in q̄ intelle/
ctus claudit̄ totiꝰ trinitatꝭ. Debuit etiā fie
ri ꝑpꝛia ꝛ oꝛdinata noīatio ṽbi baptizādi.
cū trina merſiōe ad exꝑſſionē moꝛtis xp̄i ꝛ
ſepulture.ꝛ reſurrectōis poſt triduū facte.
q̄ꝫtū eſt de ꝯgruitate. Et q2 ſil' oꝑat̄ vtraq̄ꝫ
ṽtus.ꝛ ī vno xp̄o ſaluatoꝛe.vtrūq̄ꝫ hoꝛū dꝫ
fieri ab vno ꝛ eodē ſil' ꝛ eodē tꝑe.ꝑpter ſuan
dā vnitatē in ſacr̄o.ꝛ ſignificādā vnitatē in
nr̄o mediatoꝛe Rurſus qm̄ ſalus nr̄a re
quirebat īchoari ꝑ regenerationē ſeu reno
uatiōem ī eſſe gr̄e ꝯferētis ſpūale eſſe. ab/
ſtergēdo immūdiciā. effugādo tenebꝛam.
ꝛ refrigerādo cōcupiſcentiā.que vniuerſa/
liter labefactat oēm hoīem deſcēdētē ſemi/
naliter ab adam.hinc eſt ꝙ ſacramentū pri
mū quod ē regeneratiuū.debuit fieri ī ele/
mento qd̄ haberet ꝯfoꝛmitatē ex naturali
reꝑſentatiōe ad triplicē effectū ꝑdictū gr̄e
inchoantis noſtrā ſalutez. Qm̄ ergo aqua

ſua puritate mūdat. ſua peruietate ſeu dya phaneitate lumīs eſt delatiua. ſua frigiditate refrigerat. ⁊ maxime cōis eſt oībꝰ inter oīa liq̄da. hinc ē ꝙ ſacr̄m regeneratōis noſtre ꝑfici debuit in elemēto aq̄ indifferēter. q2 oīs aqua oī aque ē eadē ſpecie. ⁊ etiaȝ ne aliq̄s ꝓpter defectū elemēti ꝑiculū ſalutꝭ incurrere poſſet. Poſtremo qm̄ morbꝰ nr̄ ꝯ queȝ ꝑncipalit̄ eſt baptiſmꝰ. eſt originale pctm̄. qđ aīam priuat vita gr̄e. ⁊ oīm ꝟtutū rectitudine habilitāte. ⁊ pronū q̄dāmō reddit ad om̄e genꝰ culpe. ⁊ traducit̄ aliunde. ⁊ paruulū facit ꝯcupiſcibilē. ⁊ adultū actu ꝯcupiſcentē. redigit etiā in diabolicā ſeruitutē. ⁊ in ptāte ꝑncipis tenebraꝝ. hinc eſt ꝙ ad hoc ꝙ ꝑ illud ſacr̄m ꝑ ꝯtrariuȝ ſufficiēs adhibeat̄ remediū medicamentū. ꝯgruit i eo dari grām regenerantē ꝯ ꝑuationē vite gratuite. grām rectificantē in ſeptiformi ꝟtute ꝯtra priuatōnē ꝟtutꝭ habilitatiue. gratiā purificantē ab omī culpa ꝯ ꝓnitateȝ ad oēm deordinationē vicioſaȝ. Et qm̄ originale pctm̄ trahit̄ aliūde. ⁊ paruulū facit cōcupiſcibilē. ⁊ adultū actu ꝯcupiſcenteȝ. neceſſaria eſt adulto fides ꝓpria ⁊ pnīa. ſȝ paruulo ſufficit aliena. q̄ ſcȝ ē in vniuerſali eccleſia. Quia ꝟo baptiſmꝰ dȝ eruere a ſeruitute diaboli. ⁊ de ptāte ꝑncipis tenebrarū. tam paruulos q̄ȝ adultos. hinc eſt ꝙ vtriq̄ȝ exorcizari debēt ad expulſionē ptātis ꝯrie vtriq̄ȝ etiā cathezizari. adulti vt expulſa caligine erroris informent̄ ad fideȝ. paruuli vero vt ſciāt patrini q̄d eos debeāt edocere. ne ꝑ humano defectu impediat̄ baptiſmatis ſacr̄m. q̄ minus habeat finē ſuū.

Capitulum VIII

De integritate confirmationis.

d E ſacro cōfirmatiōis h̄ tenendū ē ꝙ ad ipiꝰ integritateȝ req̄rit̄ forma vocalis. q̄ ſm̄ morē magꝭ cōem hec eſt. Signo te ſigno crucis. ꝯfirmo te chriſmate ſalutꝭ i noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpūſſcti amē. Req̄rit̄ etiā chriſma. qđ ꝯficit̄ ex oleo oliuarū ⁊ balſamo: de quo cū ꝑ manꝰ epī ſignuȝ crucis fronti imp̄mit̄ ſub p̄dicta forma ꝟboꝝ. ꝯfirmatiōis ſuſcipit̄ ſacr̄m. ꝑ qđ ꝯfirmatur hō vt pugil ad nomē xp̄i audacter ⁊ publice ꝯfitendū. Rō aūt ad intelligētiā p̄dictoꝝ hec eſt. Quia reparatiuū ꝑncipiū noſtrū. verbū. ſ. incarnatū ſic eternalit̄ ꝯceptū eſt in corde pr̄is ⁊ tpalit̄ in carne ſenſibiliter apparuit homi. ſic neminē reparat. niſi ipm̄ ⁊ corde credēdo ꝯcipiat. ⁊ creditū exteriꝰ ꝯfitendo depromat ꝯfeſſiōe debita. cuiuſmōi eſt ꝯfeſſio veridica. veritate plēa. que nō tm̄ eſt ꝟitas ſpeculatiua. veꝝ etiam practica. Hec aūt eſt in q̄ nō tm̄ eſt adeq̄tio intellectus ſmonis ⁊ rei. veꝝ etiaȝ in q̄ totꝰ hō veritati ꝯformat̄. ſm̄ intelligētiā rōnis. ſm̄ cōplacentiā volūtatis. ⁊ ſm̄ adherētiā ꝟtutis. vt ſit ex toto corde. tota aīa. ⁊ tota mente. ſit ex corde puro. ꝯſciētia bona. ⁊ fide nō ficta. ⁊ talis eſt ꝯfeſſio integra. placida ⁊ intrepida. vt ſit integra rōne eiꝰ de quo eſt. placida rōne eiꝰ coraȝ quo fit. intrepida rōne eius a q̄ fieri habet illa ꝯfeſſio. Qm̄ ḡ ad hoc hō puſillanimis nō eſt idoneꝰ niſi ꝑ manū ſuꝑne gr̄e cōfirmet̄. ideo ad h̄ ſacr̄m ꝯfirmatiōis fuit diuinitꝰ inſtitutū. tāq̄ȝ immediate ſeq̄ns baptiſmū. Quia vero finis imponit neceſſitatē his q̄ ſunt ad finē. ideo integrari dȝ h̄ ſacr̄m ſm̄ exigētiā ꝯfeſſiōis p̄dicte ⁊ ſuaꝝ ꝯditionū. triū vicȝ p̄dictarū.

Prīo ḡ qm̄ ꝯfeſſio hec dȝ eē integra ⁊ integritas ꝯfeſſiōis nō ē niſi q̄s ꝯfiteat̄ xp̄m veꝝ hoīem ꝑ hoībꝰ crucifixū. eundē q̄ȝ verū dei filiū incarnatū i trinitate pr̄i ⁊ ſpūiſctō ꝑ oīa coeq̄lem. hinc ē ꝙ in forma vocali nō tm̄ fit exp̄ſſio actus ꝯfirmādi. veꝝ etiā ipiꝰ ſigni crucꝭ ⁊ noīs btīſſime trinitatꝭ. Amplius q2 ꝯfeſſio dȝ eſſe placida rōne eiꝰ corā quo fit. ⁊ fieri hȝ corā deo ⁊ hoībꝰ. ⁊ deo nō pōt placere niſi aſſit lumē intelligētie ⁊ nitor ꝯſcīe. nec ꝓximis niſi aſſit odor bonitor ꝯſcīe. nec ꝓximis niſi aſſit odor bone fame ⁊ vite honeſte. iō ad hoꝝ deſignationē in elemēto exteriori cōmiſcet̄ oleū oliuarū. qđ eſt nitidū ⁊ balſamū qđ eſt odoriferū. vt ꝑ h̄ ſignificet̄ ꝙ ꝯfeſſio ad quā h̄ ſacramētū ordinat ⁊ diſponit ꝯiunctū dȝ habere nitorē ꝯſcīe ⁊ intelligētie. cū ſuaui odore tā vite q̄ȝ fame. ne ꝯrietas aliq̄ ſit int̄ linguā ⁊ ꝯſciam. vl̄ int̄ linguā ⁊ famā. ꝓpter quā tal̄ ꝯfeſſio nō accptet̄ ab hoīe. nec approbet̄ a xp̄o. Poſtremo qm̄ tal̄ cōfeſſio debȝ eſſe itrepida. vt nec pudore nec timore dimittat q̄s dicere veritatē. ⁊ tpe ꝑſecutionis ignominioſam mortē xp̄i in cruce ꝯfiteri publice formidat q̄s ⁊ erubeſcit. preciue horrēs incidere in ꝯſil̄em penā ⁊ ignominiā paſſiōis. ⁊ hmōi timor ⁊ pudor potiſſime apparet i facie. ⁊ maxīe in fronte. iō ad oēm verecūdiā ⁊ formidinē ꝓpulſandam. ⁊ manꝰ poteſtatiua iponit̄ q̄ ꝯfirmet. ⁊ crux fronti imp̄mit̄ vt nō erubeſcat eaȝ publice

ꝯfiteri.nec formidet ꝑ cõfeſſiõe noĩs xp̄i.ſi
opus fuerit q̄ntãcũq; penã vł ignominiã
ſuſtinere.tanq̄ ver⁹ pugil vnct⁹ ad ꝑliũ.⁊
tanq̄ ſtrẽnu⁹ miles ferẽs in fronte regꝭ ſui
ſignũ.⁊ crucꝭ ei⁹ triumphale vexillũ.cum q̄
parat⁹ ſit penetrare hoſtiũ cuneos ſecur⁹.
Nõ em̄ põt crucꝭ gł'ia libere p̄dicari. ſi cru
cis penã ⁊ ignominia formidet.iuxta quod
ſctũs dicebat andreas. Ego ſi crucẽ expa/
veſcerẽ.gł'iam crucꝭ mĩme p̄dicarẽ.

Capitulum IX

De integritate eucharistie.

De ſacr̄o eucharistie h̄ tenẽduz eſt.
ꝙ in h̄ ſacr̄o verum xp̄i corp⁹ ⁊ ve/
rus ſanguis.nõ tm̄ ſignificat̄.vez
etiã veracit̄ ꝯtinet̄ ſub duplici ſpecie.panꝭ
ſcz ⁊ vini.tanq̄ ſub vno ⁊ nõ ſub duplici ſa
cramẽto.h̄ autẽ eſt poſt ꝯſecratiõem ſacer/
dotalẽ.q̄ fit in ꝓlatiõe vocalis forme a dño
inſtitute ſuꝑ panẽ.ſ.hoc eſt corp⁹ meũ.ſuꝑ
vinũ vero.hic ẽ calix ſanguis mei. q̄bꝫ ver/
bis cũ intentiõe ꝯficiẽdi a ſacerdote ꝓlatꝭ.
tranſſubſtãtiat̄ vtrũq; elementũ ſcḋm ſub/
ſtantiã in corp⁹ ⁊ ſanguinẽ ieſu xp̄i.rema/
nentibꝫ ſpeciebꝫ ſenſibilibꝫ.in q̄rũ vtraq;
ꝯtinet̄ totalit̄.nõ circũſcriptibilit̄ nec loca/
liter.ſed ſacramẽtalit̄ totus xp̄s. In quibꝫ
etiã ꝓponit̄ nobis vt cibꝫ.quẽ q̄ digne acci/
pit nõ ſolũ ſacramẽtalit̄.vez etiã ꝑ fidem ⁊
caritatẽ ſp̄ualiter manducãdo.corꝑi chriſti
myſtico magꝭ incorporat̄. ⁊ in ſeip̄o reficit̄
⁊ purgat̄.qui vero indigne accedit.iudiciũ
ſibi mãducat ⁊ bibit.nõ diiudicans ſctĩſſi/
mũ corp⁹ xp̄i. Rõ autẽ ad intelligentiã
predictoꝝ hec eſt.Quia p̄ncipiũ noſtꝝ re/
paratiuũ.v̄bum ſcz incarnatũ ⁊ ſufficiẽtiſſi
mũ eſt in v̄tute.⁊ ſapiẽtiſſimũ eſt in ſenſu.
ideo ſic nob̄ cõtulit ſacr̄a ſcḋm ꝙ exigit ſapĩa
⁊ ſufficientia ſua.Et q̄ꝛ ſufficiẽtiſſimũ eſt.iõ
largiendo medicamenta morboꝝ ⁊ chariſ/
mata gr̄aꝝ.nõ tm̄ inſtituit ſacr̄m qđ nos ĩ
eſſe gr̄e generaret vt baptiſmus.⁊ genitos
augmẽtaret ⁊ roboraret vt ꝯfirmatio.vez
etiã quod genitos ⁊ augmẽtatos enutriret
vt ſacr̄m euchariſtie.ꝓpter qđ hec tria ſacr̄a
omĩbꝫ dant̄ qui accedunt ad fidẽ.Qm̄ er/
go nutrimentũ noſtꝝ q̄ntũ ad eſſe gratui/
tũ attendit̄ in vnoquoq; fideliũ ꝑ ꝯſ̄uatio/
nẽ deuotiõis ad deum.dilectiõis ad proxi
mum.⁊ delectatiõis intra ſeip̄m.⁊ deuotio
ad deũ exercet̄ ꝑ ſacrificij oblationẽ.dile/
ctio ad ꝓximũ ꝑ vni⁹ ſacramẽti cõionem.⁊
delectatio intra ſeip̄m ꝑ viatici refectionẽ.
hinc eſt ꝙ p̄ncipiũ noſtꝝ reparatiuũ iſtud
ſacr̄m euchariſtie dedit in ſacrificiũ oblati
onis.⁊ ſacr̄m cõionis.⁊ viaticũ refectionis
Quia vero p̄ncipiũ noſtꝝ reparatiuũ non
tm̄ eſt ſufficiẽtiſſimũ.vez etiã ſapiẽtiſſimũ.
cui⁹ eſt oĩa agere ordinate.iõ ſic dedit ⁊ di/
ſpoſuit nobis ſacrificiũ.ſacr̄m ⁊ viaticũ ex/
hibere.ſcḋm ꝙ cõpetit tꝑe gr̄e reuelate.ſtatui
vie ⁊ capacitati nr̄e. Primo igit̄ q̄m tp̄s
gr̄e reuelate req̄rit ꝙ iã nõ offerat̄ oblatio
q̄liſcunq;.ſz pura placida ⁊ plenaria.⁊ nul/
la alia oblatio eſt tal' niſi illa q̄ in cruce fuit
oblata.ſ.xp̄i corpus ⁊ ſanguis.hinc ẽ ꝙ ne/
ceſſario oportet in h̄ ſacr̄o non tm̄ figurati/
ue.vez etiã veracit̄ corpus xp̄i tanq̄ obla/
tionẽ huic tꝑi debitã ꝯtineri. Silr̄ q̄ꝛ tem
pori gr̄e ꝯſonat ꝙ ſacr̄m cõionis ⁊ dilectio
nis.nõ tm̄ ſit cõionẽ ⁊ dilectionẽ ſignificãs
vez etiã ad illã inflãmans.vt efficiat qđ fi/
gurat.⁊ qđ maxime nos inflãmat ad dile/
ctionẽ mutuã.⁊ maxime vnit mẽbra.ẽ vni/
tas capitis.a quo ꝑ vim amoris diffuſiuã.
vnitiuã ⁊ trãſformatiuã.manat in nos di/
lectio mutua.hinc eſt ꝙ in hoc ſacr̄o ꝯtinet̄
vez xp̄i corpus ⁊ caro ĩmaculata.vt ſe nob̄
diffundens.⁊ nos inuicẽ vniens.⁊ ĩ ſe trãſ/
formans ꝑ ardentiſſimã caritatẽ.ꝑ quã ſe
nobis dedit.ſe ꝑ nobis obtulit. ⁊ ſe nobis
reddidit.⁊ nobiſcũ exiſtit vſq; ad finẽ mun
di. Per hunc etiã modũ refectio cõpetens
ſtatui gratie.eſt refectio ſpiritualis.cõmu/
nis ⁊ ſalutaris. Refectio autẽ ſpiritus eſt
verbum vite.ac per hoc refectio ſpiritualis
ip̄ius ſpirit⁹ in carne eſt verbum incarna/
tũ.ſeu caro verbi.que cibus eſt cõmunis
⁊ ſalutaris. quia licet ſit vna.om̄es tamen
ſaluant̄ per ip̄am.Quia ergo non eſt dare
alium cibũ ſpiritualẽ cõmunẽ ⁊ ſalutiferũ.
niſi ip̄m verũ corpus chriſti.hinc eſt ꝙ ne/
ceſſe eſt ip̄m in hoc ſacramento veraciter
eſſe contentũ.exigente hoc perfectiõe ſacri
ficij placatiui.ſacramenti vnitiui. ⁊ viatici
refectiui.que debent eſſe in tempore noui
teſtamẽti.⁊ gratie reuelate.⁊ veritatis chri
ſti. Rurſus quia ſtatui vie non compe/
tit chriſtum aperte videre propter velamẽ
enigmatis.⁊ propter meritũ fidei. nec con
uenit chriſti carnem dentibus attractare.
⁊ propter horrorem cruditatis.et propter
immortalitatẽ ip̄ius corporis.ideo neceſ/
ſe fuit corp⁹ ⁊ ſanguinem chriſti tradi vela/

tum ſacratiſſimis ſymbolꝭ ⁊ ſiĺitudinibꝫ cõ
gruis ⁊ expſſis. Et qm̄ nihil magꝭ idoneū
eſt ad refectiōem q̄ȝ cibꝫ panis. ⁊ potꝰ vini.
nihil eſt etiā magꝭ idoneū ad ſignificatōem
vnitatis corpis xp̄i veri ⁊ myſtici. q̄ȝ panis
factꝰ de mūdiſſimis granis. ⁊ vinū expreſ
ſum de puriſſimis acinis in vnū collectis.
iō ſub his ſpeciebꝫ magꝭ q̄ȝ ſub alijs debu/
it h̄ ſacr̄m exhiberi. Et q2 xp̄s ſub illꝭ ſpecie
bus eſſe debebat. nō ſm̄ mutationē factaȝ
in ip̄o. ſed potiꝰ in eis. iō ad prolatōem du/
plicis v̄bi p̄dicti. in q̄ inſinuat̄ exiſtētia xp̄i
ſub ſpeciebꝫ illis fit ꝯuerſio ſub̄e vtriuſq̄ȝ ī
corpus ⁊ ſanguinē. remanētibꝫ ſolis accidē
tibus tanq̄ȝ ſignis ipiꝰ corpis cōtentiuis ⁊
etiā expſſiuis. Quia vero corpus xp̄i btm̄
⁊ gl'ioſum nō pōt diuidi in ptes ſuas. nec ſe
parari ab aīa. neq̄ȝ a diuitate ſumma. ideo
ſub vtraq̄ȝ ſpecie ē vnꝰ xp̄s ⁊ totus ⁊ indiui
ſus. ſcȝ corpꝰ ⁊ aīa ⁊ deus. ac p hoc vtrobi/
q̄ȝ eſt vnū ⁊ ſimpliciſſimū ſacr̄m ꝯtinēs to/
tum xp̄m. Et qm̄ q̄libet pars ſpeciei ſignifi
cat corpꝰ xp̄i. hinc eſt q̄ totum ſic eſt ī tota
ſpecie. q̄ in q̄libet eiꝰ parte. ſiue ſit integra
ſiue diuiſa. ac p hoc non eſt ibi vt circūſcri/
ptū. vt occupās locū. vel habēs ſitū. vt pce
ptibile p aliquē ſenſum corporeū ⁊ hūanū.
ſed omnē latens ſenſum vt fides habeat lo
cum ⁊ meritū. Propter qđ etiā vt nō depre
hendat̄ accidētia illa hn̄t oēm opationeȝ
quā etiā habebāt p̄us. licet ſint p̄ter ſubie/
ctum q̄ȝdiu ꝯtinēt intra ſe xp̄i corpꝰ. quod
q̄dem ē q̄ȝdiu durāt in ſuis p̄prietatibꝫ na/
turalibꝫ. ⁊ ſunt idonee ad cibādū. Poſtre
mo qm̄ capacitas nr̄a ad xp̄m efficacit̄ ſu/
ſcipiendū nō eſt ī carne. ſed in ſpū. nō ī ven
tre. ſed ī mente. ⁊ mens xp̄m nō attingit ni/
ſi p cognitionē ⁊ amorē. p fidē ⁊ caritatem.
ita q̄ fides illumīat ad recogitatōeȝ vel re/
cordationē. ⁊ caritas inflāmat ad deuotio/
nē. ideo ad h̄ q̄ aliq̄s digne accedat. opor/
tet q̄ ſpūalit̄ comedat vt ſic xp̄m p recorda
tionē fidei maſticet. ⁊ p deuotionē amoris
ſuſcipiat. per que nō in ſe trāſformet xp̄m.
ſed ip̄e potiꝰ traijciat̄ in eiꝰ myſticū corpꝰ.
Propter qđ manifeſte colligit̄. q̄ q̄ tepide.
indeuote ⁊ incōſiderate accedit. iudiciū ſi/
bi māducat ⁊ bibit. q2 tanto ſacr̄o ꝯtumeli
am facit. Et ideo ꝯſiliuȝ eſt his q̄ ſe ſentiūt
minus mūdos mēte vel carne. vꝉ etiā inde
uotos. vt differāt q̄uſq̄ȝ parati ad eſum ve
ri agni. mūdi. deuoti ⁊ circūſpecti accedāt.

Propter qđ etiā h̄ ſacr̄m p̄ceptū ē celebra/
ri cū ſolēnitate p̄cipua. tam q̄ntū ad locuȝ
q̄ȝ etiā ad tempꝰ. ⁊ q̄ntū ad v̄ba ⁊ orōnes. ⁊
q̄ntū ad veſtimēta in celebratiōe miſſaruȝ.
vt tam ip̄i ſacerdotes ꝯficiētes q̄ȝ etiā ſuſci
pientes pcipiāt grē donū. p quaȝ purgent̄.
illuminent̄. pficiant̄. reficiant̄. viuificent̄ et
in ip̄m xp̄m p exceſſiuū amoreȝ ardentiſſi/
me transferantur.

Capitulum X

De integritate penitentie.

De ſacro pn̄ie hoc tenēdū eſt. q̄ ip̄a
eſt ſcđa tabula poſt naufragiuȝ. ad
quā naufragās p mortale pctm̄ re/
currere pōt. q̄ȝdiu eſt ī ſtatu pn̄tis vite. qn̄/
cunq̄ȝ ⁊ q̄tienſcūq̄ȝ diuinā clementiā volue
rit implorare. Ipiꝰ autē partes integrales
ſunt. ꝯtritio in aīo. ꝯfeſſio in v̄bo. ⁊ ſatiſfa
ctio ī facto. ex q̄bꝫ tūc pn̄ia ītegrat̄ cū pctōr
oēm mortalē culpā ppetratā ⁊ facto deſerit
⁊ v̄bo accuſat ⁊ aīo deteſtat̄. p̄ponēs nunq̄ȝ
iterare pctm̄. His aūt debito mō ꝯcurren
tibꝫ cū abſolutiōe facta ab eo in q̄ eſt ordo.
clauis ⁊ iuriſdictio. abſoluit̄ hō a pctō ⁊ re/
unit̄ eccl'ie. ⁊ recōciliat̄ xp̄o mediante claue
ſacerdotali. p cuiꝰ etiā iudiciuȝ nō tm̄ fieri
hȝ abſolutio. verūetiā excōicatio ⁊ relaxa/
tio. que p̄prie hȝ fieri ab ep̄o tanq̄ȝ ab eccl'ie
ſponſo. Rō aūt ad intelligentiā p̄dictoꝝ
hec eſt. Quia p̄ncipiū noſtꝝ reparatiuū. v̄/
bum ſcȝ incarnatū. eo ip̄o q̄ verbū eſt fons
veritatis ⁊ ſapīe. eo ip̄o q̄ incarnatū fons ē
pietatis ⁊ indulgentie. ideo reparare de/
bet genꝰ humanū p medicamēta ſacramē/
torum. ⁊ p̄cipue ꝯtra morbū precipuū. qui
ſcȝ eſt mortale pctm̄. iuxta q̄ decet pontifi/
cem piū. medicū peritū. ⁊ iudicē equum. vt
ſic in curatione noſtra appareat verbi incar
nati ſumma clemētia ⁊ ſumma prudētia ⁊
ſumma iuſticia. Primū igit̄. qm̄ in cura/
tione nr̄a a mortali culpa p pn̄iam. appare/
re debȝ ipiꝰ xp̄i pontificis pijſſimi ſūma cle
mentia. ⁊ ſumma clemētia pontificꝭ ſuper/
cedit om̄ia pctā humana. qualiacūq̄ȝ ⁊ q̄n/
tacunq̄ȝ ſint. ⁊ quotiēſcūq̄ȝ fuerint ppetra/
ta. hinc eſt q̄ peccātes ſuſcipe ad veniam eſt
ip̄ius pontificꝭ clemētiſſimi. nō ſoluȝ ſemel
nec bis. ſed q̄tienſcūq̄ȝ ſupplicit̄ imploraue/
rint clemētiā dei. Et q2 diuīa clemētia tūc
vere ⁊ ſupplicit̄ implorat̄. qn̄ interuenit pe/
nitentie lamētū. ⁊ ad h̄ pōt homo ſe conuer
tere q̄ȝdiu eſt in ſtatu pn̄tis vite. q2 cōuer/

tibilis eſt i bonū ꝛ in malū. hinc eſt ꝙ q̄ntū cunqꝫ ꝛ q̄ñcūqꝫ ꝛ quotieſcūqꝫ pctōꝛ peccauerit. ad ſacr̄m pnie pōt habere refugiū. ꝑ quod ſibi fiat remiſſio pctōꝛuꝫ. Rurſus qꝛ in curatiōe nr̄a debꝫ apparere ꝛ manifeſtari ipī⁹ chriſti medici peritiſſimi ſumma prudētia. ꝛ prudētia medici eſt in adhibendo remedia ꝯtraria. ꝑ que nō tm̄ morbꝰ auferaꝛ. ver etiā pſcindaꝛ cauſa. ꝛ cū peccet in deū delectatiōe. ꝯſenſu ꝛ ꝑpetratiōe. ſcꝫ in corde. ore ꝛ ope. hinc eſt ꝙ prudētiſſim⁹ medicus inſtituit. vt ꝯtra deordinatiōem peccatoꝛis ſm̄ triplicē vim. ſ. affectiuā. interpꝛetatiuā ꝛ opatiuā. que fit ꝑ delectatōis complacentiā occultā. eſſet reformatio penitentis ſm̄ triplicē vim p̄dictā. ꝑ doloꝛē penitētie ꝯceptū in corde ꝑ cōpūctionē. exp̄ſſam i oꝛe ꝑ ꝯfeſſiōem. ꝯſummatā in ope ꝑ ſatiſfactionē. Et qꝛ omnia pctā moꝛtalia ab vno deo auertunt. ꝛ vni gr̄e opponunꝛ. ꝛ vnam p̄ncipalē hoīs rectitudinē ꝑuertūt. hinc eſt ꝙ ad hoc ꝙ pnie medicamētū ſit ſufficienter ex ſuis partibꝰ integratū. neceſſe ē ꝙ pnīa habeaꝛ de oīibꝰ peccatis. ꝛ q̄ntuꝫ ad p̄teritū ꝑ diſplicentiā de ꝑpetratis. ꝛ q̄ntū ad p̄ñs ꝑ ceſſatiōem de ꝑpetrādis. ꝛ q̄ntuꝫ ad futurū ꝑ ꝓpoſitū nunq̄ꝫ recidiuādi. vel i idem vel in aliud gen⁹ peccati. vt ſic totaliꝛ recedēdo a culpa ꝑ pnīam. diuīa gr̄a ſuſcipiaꝛ. ꝑ quā obtineaꝛ venia oīm pctōꝛum.

Poſtremo qm̄ in curatiōe nr̄a manifeſtari debꝫ ipī⁹ chriſti iudicis recta iuſticia. ꝛ ipius in ꝓpria ꝑſona nō eſt iudicare añ iudicium vltimū. ꝛ finale. ideo ad particularia iudicia añ finē iudices debuit cōſtituere. ꝛ qꝛ iudices iſti inꝛ deuꝫ offenſum ꝛ hominē offendentē ſunt q̄i intermedij. vt pximi chriſto. ꝓpoſiti ꝑplo. dn̄o autē illi p̄cipue ſunt pximi ꝛ familiares rōne officij. q̄ ſunt eius p̄cipue miſterio ꝯſecrati. ſ. ſacerdotes ideo oīibꝰ in ſacerdotali oꝛdine ꝯſtitutis ꝛ ſolis. daꝛ ptās duplicis clauis. ſcꝫ clauis ſcie ad diſcernēdum. ꝛ clauis q̄ eſt ptās ligandi ꝛ ſoluēdi ad diiudicandū. ꝛ abſolutionis beneficiū impendēdū. Quia vero ꝓpter ꝯfuſiōem vitandā nō q̄libet cuilibet ē prelat⁹ in eccl'ia militāte. cū ipa eccl'iaſtica hierarchia debeat eſſe ſm̄ ptātem iudiciariam oꝛdinata. ideo hec ptās ligādi ꝛ ſoluēdi ꝯceſſa eſt p̄mo vni pꝛimo ꝛ ſummo ſacerdoti. cui collata eſt tanq̄ꝫ ſummo capiti poteſtas vniuerſal'. ꝛ deinde ſm̄ particulares eccl'ias diuidiꝛ in partes. ita ꝙ p̄mo in epiſcopos. deinde i preſbyteros deſcēdit a capite vno. Ideo licet vnuſq̄ſqꝫ ſacerdos habeat oꝛdinē ꝛ clauēꝫ. ad eos tm̄ vſus clauis tm̄ ſe extendit. q̄ ſibi oꝛdinarie ſunt ſubiecti. niſi ſibi ab eo q̄ habꝫ iuriſdictionē oꝛdinariā cōmittaꝛ. Cū vero illa iuriſdictio ſit p̄ncipaliꝛ in capite ſummo. ꝛ deinde in epo ꝛ poſtremo in ſacerdote curato. pōt quidē a q̄libet eoꝝ cōmitti alteri. ſufficienꝛ quidē ab infimo. magiſ a medio. ꝛ maxime a ſupremo. Et qꝛ in pontifice ſummo. ꝛ etiā in epiſcopis eſt hmōi iuriſdictio. nō tm̄ ad iudicandū inꝛ deū ꝛ hoīem in occulto. ver etiā ad iudicādum inꝛ hoīem ꝛ hoīem in aperto. tanq̄ꝫ in illis quibꝰ cōmiſſuꝫ eſt ecc'ie regimen ꝛ cuſtodia. ſic ſponſo cōmittiꝛ ſponſa. hinc eſt ꝙ gladiū habēt p̄lati. quo pñt ꝑcutere ad iuris defenſiōem in excōicatiōe. ꝛ poteſtatē largiēdi de theſauris meritoꝛū eccl'ie. q̄s habēt repoſitos ꝛ cōmēdatos tā a capite q̄ꝫ a mēbꝛis. ꝛ h̄ in relaxatione. vt ſic tanq̄ꝫ veri dei iudices ligandi ꝛ ſoluēdi integrā poſſideāt ptāteꝫ. ꝑ quā impenitentes feriāt ꝛ cōpeſcāt rebelles. ꝛ nihilomin⁹ abſoluant ꝛ recōciliēt deo ꝛ ſctē mr̄i eccl'ie veraciter penitētes.

Capitulū XI

De integritate vnctionis extreme.

De ſacro extreme vnctiōis h̄ i ſūma tenēdū eſt. ꝙ ipa ē ſacr̄m exeuntiuꝫ ex hac vita. p̄parās ꝛ diſponēs ad ſanitatē ꝑfectā. Valet etiā ad delēda venialia. ꝛ ad recuperādā ſanitatē pñtē ſi īfirmo expediat. Ad hui⁹ aūt ſacri integritatē reqriꝛ oleū ſimplex. ſed ꝯſecratū. vocaꝛ exp̄ſſio oꝛonū. inunctio īfirmi in ſeptē partibꝰ determinat̄ꝫ. ſcꝫ in oculis. auribꝰ. naribꝰ. labijs. manibꝰ pedibꝰ ꝛ lumbis. Nec debꝫ illud ſacr̄m dari niſi adultis. ꝛ poſtulantibꝰ. imminēte ꝑiculo moꝛtꝫ. ꝛ h̄ ꝑ manū ꝛ miniſteriū ſacerdotis. Ex q̄ colligiꝛ ꝙ inter hoc ſacr̄m ꝛ ꝯfirmationē eſt differētia ſeptifoꝛmis. ſ. in efficacia. in materia. in foꝛma. i ſuſcipiente. i dante. i loco ꝛ in tpe. Rō autē ad itelligētiā p̄dictoꝝ hec ē. Quia p̄ncipiū nr̄m reparatiuū. verbū ſcꝫ incarnatuꝫ nos reparat inquātū mediatoꝛ dei ꝛ hominuꝫ. homo chriſtus ieſus. ꝛ inquantū ieſus habet ſaluare. inquātū autē chriſtus vnctus habet vnctiōis grām i alios deriuare. hinc eſt ꝙ ipius eſt in ſacramēt̄ꝫ ſuis vnctionem

membris ſuis tribuere ſalutarē. Qm̄ autē
anīa ad hoc ꝙ pfecte ſanet indiget triplici
genere ſanitatꝭ. ſcꝫ ad ſtrēnuitatē actionis.
ad ſuauitatē ꝯtemplatiōis. ꝛ ad felicitatē
cōprehēſiōis. ꝛ prima eſt intrantiū in aciē
eccl'ie. ſcđa eſt pſidentiū in eadē. quoꝝ ē ali
os erudire. ꝛ tertia eſt exeuntiū de eadē p
mortē. hinc eſt ꝙ nō ſolū vnctionē ſacramē
talem inſtituit dn̄s in ꝯfirmatiōe. verū etiā
mediā in ordine pontificali. ꝛ extremā imi/
nente piculo mortis. Qm̄ ḡ finis imponit
neceſſitatē his que ſunt ad finē. hinc eſt ꝙ
ſm exigentiā hui⁹ finis dꝫ h̄ ſacr̄m opera/
ri. debꝫ etiā integrari. ſuſpici ꝛ diſpenſari.

Primū igit̄ qꝛ hui⁹ ſacri opatio debꝫ re
gulari a fine. ꝛ finis eſt. qꝛ introductum eſt
ad ſalutē felicitatis ppetue facili⁹ ꝛ expedi
tius ꝯſequendā. ꝛ h̄ fit p deuotionē ſurſū
leuantē. ꝛ p exonerationē a culpis veniali/
bus. ꝛ alijs ſeq̄lis que deorſum depmunt.
hinc eſt ꝙ ſacr̄m iſtud efficaciā habet ꝛ ad
deuotionē excitandā. ꝛ ad venialia dimittē
da. ꝛ ad pctōꝝ ſcoriam facili⁹ abolendam.
Et qꝛ pluribꝫ infirmis expedit adhuc viue
re ad ſuoꝝ cumulū meritoꝝ. hinc ē ꝙ ſacra
mentū iſtud ꝛ aīam vigorādo in bono ꝛ ex/
onerando a malo. frequēter etiā alleuiat a
morbo. Et hinc eſt qđ dıc̄ beat⁹ Jacobꝫ. ꝙ
orō fidei ſaluabit infirmū. ꝛ ſi in pctīs fue/
rit dimittent̄ ei. Ruſus qꝛ hui⁹ ſacri in
ſtitutio debꝫ eſſe ſm exigentiā finis. ꝛ h̄ eſt
acquiſitio ſpūalis ſalutis p remiſſionē cul
parū. ꝛ hec ſalus reſpicit ſanitatē ꝛ mundi/
ciā conſcie interioris. ſm quam iudicat ille
iudex celeſtis. hinc eſt ꝙ in iſto ſacro debet
eſſe oleū ſimplex ꝛ ꝯſecratū. qꝛ ſanctitatē ꝛ
nitorē deſignat in habitaculo cōſcie. Quia
vero ſup iſtā ſalutē mortalis hō nō habet
ptātem. hinc ē ꝙ orō ꝛ forma vocalis expri
mit̄ p verbum depcatiuū. ad impetrandū
gr̄e donum Et qm̄ aīa infirmitates ſpūa·
les ꝯtrahit in corpe ſm q̄ttuor v̄tutes ipi⁹
corpis regitiuas. ſcꝫ ſenſitiuā. interp̄tati/
uam. generatiuā. ꝛ pgreſſiuā. hinc ē ꝙ mē/
bra his virtutibꝫ deſuiētia ſunt inungen/
da. Quia igit̄ q̇nqꝫ ſunt mēbra deſuientia
q̇nqꝫ ſenſibꝫ. ſcꝫ oculi viſui. aures auditui.
nares olfactui. manus tactui. ꝛ os guſtui. ꝛ
etiā alij virtuti ſcꝫ interp̄tatiue. ꝛ pedes de
ſuiunt pgreſſui. ꝛ lumbi generatiōi. qꝛ geni
talia indignū ꝛ pudēdū eſt ꝯtrectari ꝛ etiā
nomīari. hinc eſt ꝙ inunctio dꝫ fieri ī ſeptē
locis p̄dictꝭ. vt ſic diſponat̄ hō p hoc ſacra
mentū ad plenitudinē ſanitatis p deletio/
nē om̄is venialis pctī. Poſtremo qꝛ iſti⁹
ſacri ſuſceptio a fine dependet. ꝛ finis ē ve/
locior tranſitus ad celū. p depoſitionē oīm
venialiū ꝛ ꝯuerſionē mētis ad deū. ið nō
debet dari niſi adultis. qui venialit̄ peccāt
nec aliquibꝫ niſi petētibꝫ q̇ deuotiō ſurſū
erigunt̄. nec aliquibꝫ niſi in piculo ꝯſtitutꝭ.
ꝛ q̄i in trāſitu ad alium ſtatū. Et qꝛ hoc ſa/
cramentū eſt periclitantiū. ꝛ tn̄ habꝫ mate/
riā ſacram. ſcꝫ oleū ꝯſecratū. hinc eſt ꝙ ꝓpt
periculū euitādum cōiter cōmitti debet ſa
cerdotibꝫ. ꝛ ꝓpter ꝯſecrationē olei nō eſt ni/
ſi a ꝯſecratis manibꝫ ꝯtrectandū. Ex varia
tione igit̄ finis in ꝯfirmatiōe ꝛ vnctione ex
trema. orit̄ diuerſitas in efficacia. in mate/
ria ꝛ in forma. in loco ꝛ in tpe. in ſuſcipien/
te ꝛ in diſpenſante. In efficacia. qꝛ illud ſa/
cramentū diſponit ad meli⁹ agonizandū.
hoc ad celeri⁹ euolandū. In materia qꝛ il/
lud in oleo pmixto balſamo. h̄ vero in oleo
puro. In forma. qꝛ illud in indicatiua. hoc
vero in depcatiua. In loco. qꝛ illud ī fron
te. h̄ vero in multiplici parte. In tpe. qꝛ il/
lud in ſanitate. hoc vero in egritudine. In
ſuſcipiente. qꝛ illud nō ſolū adultꝭ. verū etiā
paruulis. h̄ vero tm̄ adultis. In dante. qꝛ
illud ab epīs. h̄ aūt a ſacerdotibꝫ q̇buſcūqꝫ.
Et hec om̄is diuerſitas a fine ꝓcedit. qꝛ ſi
cut claruit diuerſitas in finibꝫ ꝓximis. di/
uerſitatē introducit in his q̄ ad fines illos
habēt finaliter ordinari.

Capitulum XII

De integritate ordinis.

De ſacramēto ordinis hec ī ſumma
tenēda ſunt. ꝙ ordo eſt ſignaculum
quoddā quo ſpūal' ptās tradit̄ or/
dinato. Licet aūt ordo ſit vnū de ſeptē ſa
cramētis. ſeptiformis tn̄ eſt ordinis grad⁹
Prim⁹ eſt ī hoſtiarijs. ſcđus ī lectoribꝫ. ter/
cius in exorciſtis. quart⁹ in acolitis. q̇ntus
in ſubdiaconibꝫ. ſext⁹ in diaconibꝫ. ſeptim⁹
in ſacerdotibꝫ. His autē q̄i p modū cuiuſ/
dam p̄paratorij ſupponit̄ clericalis tonſu/
ra. ꝛ etiā pſalmiſtat⁹. p modū autē cōplemē
ti ſupponit̄ epatus. patriarchat⁹. ꝛ etiā pa/
patus. a quibꝫ manāt ordines. ꝛ diſpenſari
debēt ſub debitꝭ ſignis. tam ex parte viſus
q̄ꝫ ex parte audit⁹. ſolēnitate debita nihilo/
min⁹ obſuata. quātū ad temp⁹. locū. offici/
um ꝛ pſonā. Rō autē ad intelligētiā pre/

dictorũ hec eſt. Quia pͤncipiũ nr̃m repara
tiuũ. verbũ. ſ. incarnatũ. qꝛ vt deus ⁊ hõ ſa/
cramētoꝝ medicamēta ad ſalutē hoim in/
ſtituit ordiate diſcrete ⁊ poteſtatiue. ſm exi
gentiaꝫ ſue bonitatis. ſapiẽ ⁊ ꝟtutis. hinc ē
ꝙ ipa medicamēta ſacramētoꝝ cõmiſit ho
minibꝫ diſpēſanda. nõ q̃litercũqꝫ ſed eo mo
do q̃ exigebat ordo. diſcretio ⁊ ptãſ. Opor
tuit ergo aliq̃s pſonas ad hmõi officiũ ex/
equendũ diſtingui ⁊ ſegregari. q̃bus ordi/
nario iure ptãs hmõi ꝯmitteret. Et qꝛ hu
iuſmodi diſcretio non debuit fieri niſi p ſi/
gna ſacra. cuiuſmõi ſunt ſacrã. hinc ē ꝙ de/
buit eſſe aliqđ ſacr̃m qđ eſſet ſacrũ ſignacu
lum. ordinatiuũ. diſtinctiuũ ⁊ poteſtatiuũ
ad ſacramēta cetera diſpēſanda modo di/
ſtinctiuo. poteſtatiuo ⁊ ordinatiuo. Et iõ
ordo diffinit ſignaculũ quoddã. in q̃ ſpũa
lis ptãs tradit ordinato. ita ꝙ ſimul ĩ ei⁹
notificatione claudunt tria p̃dicta. ex qui/
bus colligi pñt in ſumma q̃ ad integritatē
ordinis exigunt. Primũ igit qm̃ ordo ē
ſignaculũ diſtinctiuũ ⁊ ſequeſtratiuum ab
omi pplo. vt q̃s totaliter diuio ſit cultui mã
cipatus. ideo ordines p̃cedit diſtinctio q̃/
dam in tonſura ⁊ corona. p quaꝫ intelligit
appetituũ tpaliũ reſecatio. ⁊ mentis eleua/
tio ad eterna. vt totus oñdat cleric⁹ depu/
tatus eſſe ad diuinũ cultũ. ⁊ ideo dicit ĩ ſu/
ſceptione corone. dñs ps hereditatiſ mee.
Et qꝛ talis dꝫ eſſe inſtruct⁹ ĩ diuinis laudi
bus. q̃ maxime ꝯſiſtũt ĩ pſalmis. iõ pſalmi/
ſtatus tãq̃ p̃ambulãs ceteros ordines an
tecedit. quē tñ largo modo Iſidor⁹ int or/
dines nũerauit. Scđo vero. qꝛ ordo eſt
ſignaculũ ordinatiuũ. ⁊ in ſeipo etiã ē ordi/
natũ. ⁊ ordo ꝯſiſtit in graduũ diſparitate ⁊
diſtinctõe cõpleta ſm ꝙ exigit ſeptiformis
grã. ad cui⁹ diſpenſatõeꝫ ſacr̃m ordinis pͤn
cipaliter ordinat. hinc ē ꝙ ſeptē ſunt ordi/
nes g̃datim ordinati vſqꝫ ad ſacerdotiũ. in
quo ſtat⁹ eſt ordinũ. qꝛ ipĩus ē ꝯſecrare ſa/
cramētũ corpis xp̃i. in q̃ eſt plenitudo oim
gr̃arũ. vnde aliĳ ſex ſunt tanq̃ ſubminiſtra
tiui. ⁊ q̃ g̃dus quidã p q̃s aſcendit ad thro
nũ ſalomonis. Qui ⁊ ſex ſunt ꝓpter nũeri p
fectionē. qꝛ ſenari⁹ eſt pͥm⁹ nũerus pfectus
⁊ ꝓpter h̃ qđ ſic exigit pfectio ⁊ ſufficiētia of
ficĳ miniſtrãdi. Nã oportet aliq̃s miſtrare
q̃ a remotiori. aliq̃s a ꝓpinquiori. ⁊ aliq̃s a
ꝓximo. vt nihil deſit miſterio ordinato Et
qꝛ q̃dlibet iſtoꝝ miniſterioꝛuꝫ geminat ſm

actum purgãdi ⁊ illuminãdi. hinc eſt ꝙ ſex
ſunt ordines miniſteriales. ⁊ ſeptim⁹ om/
niũ pfectiſſim⁹. in quo altaris ꝯficit ſacra/
mentũ. qui ꝯſummat in ordine vno tanq̃
in termino vltimo ⁊ cõpleto. Poſtremo
qꝛ ordo eſt ſignaculũ poteſtatiuũ. non tm̃
reſpectu alioꝝ ſacramentoꝝ diſpenſando/
rũ. veꝝetiã reſpectu ſui. ⁊ ptãs ſup ptãtem
eſt ptãs excellens. ideo ſibi nõ tm̃ cõpetit
poteſtas ſimplex. cuiuſmodi eſt in ordine
ſimplici. verũetiã eminētia ptãtis. cuiuſmo
di eſt in his quoꝝ eſt ordĩes ordinare ⁊ di/
ſpenſare. Et qꝛ excellentia quãto magiſ de/
ſcendit. tãto magis dilatat. ⁊ quãto magis
aſcendit. tãto magiſ vnit. hinc eſt ꝙ plures
ſunt epĩ. pauciores archiepĩ. pauciſſimi pa
triarche. ⁊ vn⁹ pr̃ patrũ. q̃ papa merito ap/
pellatur. tanq̃ vnus pͥm⁹ ⁊ ſummus pater
ſpũalis omniũ patrũ. imo omniũ fideliuꝫ.
⁊ hierarcha p̃cipuus. ſponſus vnic⁹. caput
indiuiſum. pontifex ſumm⁹. chriſti vicari⁹.
fons ⁊ origo ⁊ regula cunctoꝝ pͤncipatuuꝫ
eccleſiaſticoꝝ. a quo tãq̃ a ſummo deriua/
tur ordinata ptãs. vſqꝫ ad infima ecc̃ie mē
bra ſm ꝙ exigit p̃cellens dignitas ĩ eccle/
ſiaſtica hierarchia. Et qꝛ hec dignitas p̃ci
pue manet in ordine. ideo h̃ ſacr̃m non de
bet diſpenſari niſi cũ magna diſcretione ⁊
ſolēnitate. ac p hoc nõ a quolibet. nec cuili
bet. nec in quolibet loco. nec q̃libet tempo/
re. ſed pſonis litteratis. honeſtis. ⁊ a cũctis
irregularitatibꝫ alienis. ieiuno ſtomacho.
loco ſacro. tpe miſſe. ⁊ tpibus ab eccl̃iaſtico
iure ſtatutis. debēt hmõi ordines diſpen/
ſari. ⁊ hoc ab epĩs. quibꝫ ꝓpter ſui eminētiaꝫ
reſuatur diſpenſatio ordinũ. cõfirmatio p
impoſitionē manuũ. ꝯſecratio monialiũ ⁊
abbatum. ⁊ dedicatio eccl̃iaꝝ. que ꝓpter ſui
celebritatē nõ debēt diſpenſari. niſi ab his
qui habēt p̃minentiã ptãtis.

Capitulum XIII
De integritate mr̃imonĳ.

d E ſacramēto mr̃imonĳ hec in ſum
ma tenēda ſunt. ꝙ mr̃imoniũ eſt cõ
iunctio legitima maris ⁊ femĩe. in/
diuiduã vite ꝯſuetudinē retinens. Hec au
tem ꝯiunctio nõ ſolũ fuit poſt pctm̃. verũ/
etiã ante pctm̃. ſed pͥus inſtitutũ fuit ſacra
mentũ cõiugĳ in officiũ. nũc autē nõ ſolum
in officiũ. veꝝetiã in remediũ cõtra libidi/
nis morbũ. Prius ſignificabat ꝯiunctõem
dei ⁊ anĩe. nunc autēꝫ preter hoc ſignificat

ꝯiunctionē xp̄i ⁊ ecc̄ie. ⁊ duarū naturaꝝ in vnitate ꝑſone. Introducit̄ aūt hec ꝯiūctio in eſſe ꝑ liberū ꝯſenſum animorū ex parte vtriuſq3 ꝑſone. exteriꝰ exp̄ſſum in aliquo ſigno ſenſibili. ꝯſummari autē h3 in copula carnali. Nam ꝑ verba de futuro dr̄ matrimoniu3 initiari. ꝑ verba de p̄nti ratificari. ſed ꝑ carnalē copulā h3 cōſummari. Huiꝰ autē ſacramēti tria ſunt bona. ſ. fides. proles ⁊ ſacr̄m. ⁊ duodecim impedimēta q̄ impediunt ꝯtrahendū. ⁊ dirimūt iā cōtractū. que in his verſibꝫ ꝯtinent̄. Error. ꝯditio. votū. cognatio. crimen. Cultꝰ. diſparitas. vis. ordo. ligamē. honeſtas. Si ſis affinis. ſi forte coire neq̄bis. Hec ſociāda vetāt cōiugia. iūcta retractant. Rō aūt ad intelligentiā p̄dictorū hec eſt. Quia p̄ncipiū noſtrū reparatiuū. verbū ſc3 incarnatū. eoip̄o ꝙ verbū dei eſt fons ſapīe ī excelſis. eoip̄o ꝙ incarnatū eſt clementie fons in terris. ⁊ ideo eoip̄o ꝙ verbū increatu3 eſt humani gener̄ formatiuū ex ſumma ſapīa. eoip̄o ꝙ incarnatū eſt ip̄iꝰ reformatiuū ex ſūma clementia. ideo em̄ humanu3 genꝰ reparat ꝑ clementiā. q2 prius reparabile fecit ex ſapientia. que ꝓ ſuo ſummo ordine exigebat ꝙ genus humanu3 faceret. potens ſtare. potens labi. potēs etiā reparari. ſic̄ in p̄cedētibus oſtēſum fuit. Qm̄ ergo verbū dei in ſua ſapīa hoīem fecit ſicut ⁊ ꝯgruū fuit potentē ſtare. cadere ⁊ ſurgere. hinc eſt ꝙ genꝰ humanū eo modo ꝓpagādum ordinauit ꝙ ex ip̄o modo ꝓpagādi hr̄et ꝙ manuduceret ip̄m ad ſtādum. hr̄et etia3 ꝙ manuduceret ad remediū. ſic̄ etiā in ꝓpagatione illa eſt aliq̄d ꝑ pct̄m. ſ. libido qđ traducit morbū. Et q2 ſtatus hoīs erat ex ꝯiunctiōe ip̄iꝰ anime ad deū ꝑ amorē vnitiuū. modo caſtiſſimo. ſinglari ⁊ indiuiduo. remediū vēiebat ex ꝯiunctione diuīe nature ⁊ hūane in vnitatē hypoſtat̄ ⁊ ꝑſone. vnitatē inquā diuīa grā introductā. vt ſingularē ⁊ indiuidua3. Hinc eſt ꝙ deꝰ ab initio inſtituit. vt ꝓpagatio fieret ꝑ ꝯiunctionē maris ⁊ femīe. indiuiduā ⁊ ſingularē. que ſignificaret an̄ pct̄m ꝯiunctionē dei ⁊ anīe. ſeu dei ⁊ ſubceleſtis hierarchie. poſt pct̄m ꝟo ꝯiūctionē chriſti ⁊ humane nature. ſeu xp̄i ⁊ ecc̄ie. ⁊ iō vtrobiq3 eſt ſacr̄m. ſ. ante ⁊ poſt. licet alio ⁊ alio modo. q̄ntū ad ſignificationē ⁊ vſum. Cu3 em̄ eſſet ſacr̄m anteq̄3 ſuꝑueniret morbꝫ. libido que ſuꝑuenit ꝑ pct̄m potiꝰ h3 ꝑ mr̄imonium excuſari. q̄3 ip̄m valeat viciare. q2 nō morbꝫ medicamentū corrūpit. ſed medicamentū h3 curare morbū. Ex q̄ manifeſte apparet q̄d ſit mr̄imoniu3. ⁊ q̄liter diuinitꝰ ſit introductū in eſſe. Rurſus. q2 q̄libet predictarū ſp̄ualiū vnionum in ſacro mr̄imonij ſignificataꝝ eſt vnio vniꝰ ſicut agentis ⁊ influent̄. alteriꝰ ſicut patiētis ⁊ ſuſcipientis. ⁊ h̄ faciēte amoris vinculo q̄ ex mera voluntate ꝓcedit. hinc eſt ꝙ mr̄imoniu3 deb3 eſſe ꝯiunctio duplic̄ ꝑſone. different̄ ſm rōem agētis ⁊ patiētis. ſ. viril̄ ſexꝰ ⁊ muliebris. ⁊ h̄ ex mero ꝯſenſu voluntat̄. Et q2 voluntas exterius nō apparet. niſi ꝑ ſigna ip̄am exprimētia. hinc eſt ꝙ neceſſe ē vt cōſenſus mutuꝰ exterius exprimat̄. Quia vero ꝯſenſus vt de futuro nō eſt ꝓp̄rie conſenſus. ſed ip̄iꝰ ꝓmiſſio. ꝯſenſus ꝟo an̄ cōmixtionē nō facit plenariā vnionē. q2 nondum ſunt vna caro. hinc eſt ꝙ ꝑ verba de futuro dicit̄ mr̄imoniū eſſe initiatū. de p̄nti ratu3 vel ꝯfirmatū. ſed ī carnali copula ꝯſummatum. q2 tūc ſunt vna caro ⁊ vnū corpꝰ fiunt. ac ꝑ h̄ plene ſignificat vnionē illā q̄ eſt inter nos ⁊ xp̄m. Tunc em̄ plene traducit̄ corpus vniꝰ in corpꝰ alteriꝰ ſm ſui cōparis ꝓ̄tate3 ad ꝓcreandā prolē. Et ideo ip̄iꝰ mr̄imonij ſunt tria bona. ſ. ſacr̄m ꝓpter vinculū inſolubile. fides ꝓpter debiti ſolutionē. proles vero ſicut effectꝰ ꝯſequens ad vtrūq3. Poſtremo q2 dicta ꝯiunctio mr̄imonial̄ deb3 eſſe ex libero ꝯſenſu. ꝓcedēs ad copulationē ꝑſonaꝝ diſtantiū in vnā mr̄imonij legē. ⁊ h̄ poteſt. xij. modis impediri. hinc ē ꝙ. xij. ſunt impedimēta mr̄imonij Qđ ꝑ3 ſic. Ad mr̄imonialē naq3 ꝯſenſum req̄rit̄ libertas in ꝯſenſu. ⁊ libertas in ꝯſentiente. ⁊ idoneitas ad ꝯiunctionē. Sed libertas in ꝯſenſu tollit̄ ꝑ duo. ſm duas ꝑtes inuoluntarij. ſc3 ꝑ ignorātiā ⁊ ꝑ violentiā. Et ſic ſūt duo impedimēta. ſ. error ⁊ violentia. Libertas aūt in ꝯſentiente tollit̄ ꝑ h̄ ꝙ q̄s eſt alligatꝰ alteri. ⁊ h̄ vel deo vel homi. Si deo. h̄ ē vel ꝑ votū exp̄ſſum. vel ꝑ aliq̄d qđ h3 votū annexū. Primum eſt in voto. ſcđm in ordine. Si aūt homini. h̄ eſt duplicit̄. aut ꝑ ligamen exiſtēs. aut ꝑ ligamē p̄cedens. Primū eſt in ligamīe q̄ q̄s ligatꝰ eſt vxori. ſcđm eſt in crimīe. q̄n mechus vel mecha machinatus eſt in mortē ꝯiugis. vel ip̄o viuēte fide3 de ꝯtrahēdo dedit. Et ſic ſunt q̄ttuor impedimenta. ſ. votum. ordo. ligamen. ⁊ crimen.

Idoneitas aũt ad vnionẽ eſt diſtãtia ꝑſo/naꝝ ꝯueniens. que tollit̃ ꝑ nimiã ꝓximita/tem. vel ꝑ nimiã elongationẽ. Nimia autẽ ꝓximitas venit ſiue ꝑ generationẽ ſiue per aliq̃d ſimile generatiõi. vt eſt cognatio le/galis aut ſpũalis. aut venit ꝑ cõmixtionem ſexuum. aut ꝑ ꝯtractionẽ ſponſaliũ. Et ſic ſunt tria impedimẽta. ſ. cognatio. affinitas ⁊ publice iuſticie honeſtas. Nimia aũt diſtã tia aut attendit̃ q̃ntuꝫ ad ea q̃ ſunt nature. vt cũ nõ poſſunt cõmiſceri carnalit̃. aut q̃n tum ad ea q̃ ſunt fortune. q̃ non ſunt in nr̃a ptãte. vt ptꝫ cũ eſt vnꝰ ſeruus. ⁊ alter liber. aut q̃ntũ ad ea que ſunt religiõis chriſtiãe. vt cũ vnꝰ eſt baptizatꝰ. alter vero minime. Et ſic ſunt tria impedimẽta. ſ. impotentia coeundi. error ꝯditiõis. ⁊ diſparitas religi onis. ac ꝑ h̃ ſunt in vniuerſo duodecim im pedimẽta. que ſpũſctõ dictãte introducta ſunt in eccl̃ia dei. Cui. ſ. eccl̃ie etſi oĩa ſacr̃a ſint cõmiſſa. potiſſime ꝯiugij ſacr̃m cõmiſ/ſum eſt regulãdũ ꝓpter varietates que cir/ca h̃ ſacr̃m incidere pñt. ⁊ ꝓpter morbũ an/nexum q̃ eſt maxime infectiuꝰ. ⁊ minime te nens modũ. ⁊ iõ ipiꝰ ecc̃ie eſt g̃dus cogna/tionũ limitare. ſic̃ ꝓ tp̃e expedire videt. ⁊ ꝑ/ſonas legitimas vl̕ illegitimas iudicare. et diuortia facere. Sed nunq̃ꝫ dꝫ nec põt ma trimoniũ qđ legitime introductũ eſt ãnul/lare. qꝛ quos deꝰ ꝯiunxit nõ põt hõ q̃ntũ/cunq̧ ſit magne potẽtie ſeꝑare. cũ ipiꝰ dei iudicio iudicãdi remaneãt vniuerſi.

Incipit ſeptima pars de ſtatu finalis iu dicij.

Capitulũ I
De iudicio in cõmuni.

p

Oſtquam ali qua breuiter dicta ſunt de trinitate dei. de creat̃a mũ/di. de corruptela pc̃ti. de in carnatiõe verbi. de gr̃a ſpi/ritusſancti. ⁊ de medicina ſacramentali. re/ſtat nunc ſeptimo ⁊ vltimo aliq̃ breuit̃ tan/gere de ſtatu finalis iudicij. De q̃ in ſũma tenendũ eſt. ꝙ ſine dubio iudiciũ vniuerſo rũ futurũ eſt. in quo deꝰ pr̃ ꝑ dñm noſtrũ ie ſum xp̃m iudicabit viuos ⁊ mortuos. bo/nos ⁊ malos. reddendo vnicuiq̧ ſc̃m exigẽ/tiã meritoꝝ. In h̃ autẽ iudicio fiet apertio libroꝝ. ſ. ꝯſcientiaꝝ. q̃bꝫ merita ⁊ demerita vniuerſoꝝ ſibiipis ⁊ ceteris innoteſcẽt. faci ente h̃ v̓tute illius libri vite. verbi. ſ. incar/nati. q̃ in forma diuinitatꝭ nõ videbit̃ niſi a bonis. in forma v̓o humanitatꝭ. in q̃ ⁊ ſen/tentiaꝫ ꝓmulgabit. videbit̃ tã a bonis q̃ꝫ a malis. licet terribil̕ in eadẽ forma appareat reprobis. ⁊ blãdus iuſtis. Rõ aũt ad in/telligentiã p̃dictoꝝ hec eſt. Quia p̃mũ p̃nci pium cũ hoc ipõ ꝙ primũ ſit a ſeipõ. ſc̃m ſe/ipm. ⁊ ꝓpter ſeipm. hoc ipõ ipm eſt efficiens. forma ⁊ finis. vniuerſa ꝓducẽs. regens ⁊ ꝑ ficiẽs. ita ꝙ ſic̃ ꝓducit ſc̃m altitudinẽ ſum/me v̓tutis. ſic etiã regit ſc̃m rectitudinẽ veri tatis. ⁊ ꝯſummat ſc̃m plenitudinẽ bonitatꝭ. Qm̃ ergo altitudo ſũme v̓tutis req̇rebat vt nõ tm̃ eſſet ꝓductio creature ad veſtigi/um. veꝝ etiã ad imaginẽ. nõ ſolum creature irrõnalis. verũ etiã rõnalis. nõ ſolũ creatu re que mouet̃ ſc̃m impetũ naturalẽ. veꝝ etiã ſc̃m libertatẽ voluntatꝭ. ⁊ creatura q̃ eſt ad imaginẽ. qꝛ capax eſt dei. eſt btĩficabil̕. crea tura rõnalis eſt diſciplinabil̕. creatura ha/bens libertatẽ voluntatꝭ eſt ſc̃m legeꝫ iuſti/cie ordinabilis ⁊ deordinabil̕. hinc eſt ꝙ re ctitudo veritatꝭ legẽ homini imponere de/buit. in q̃ ad btĩtudinẽ inuitaret. ⁊ ad veri/tateꝫ erudiret. ⁊ ad iuſticiã obligaret. ita tñ ꝙ libertatẽ volũtatis nõ cogeret. q̇n ꝓ ſuo libito volũtatis iuſticiã relinq̃re poſſet ⁊ ſe qui. cũ ſic res q̃s ꝯdidit adminiſtrat. vt eas agere ꝓprios motus ſinat. Et qꝛ plenitudo bonitatis in ꝯſũmãdo operat̃ ſc̃m ꝙ exigit altitudo v̓tutis. ⁊ rectitudo veritatis. hinc eſt ꝙ ꝯſũmatio btĩtudinis nõ dat̃ a bonita te ſũma niſi his q̇ ſeruauerũt iuſticiã a re/ctitudine v̓itatis impoſitã. q̇ ſuſceperũt di ſciplinã. ⁊ amauerũt illã ſummã ⁊ ꝑpetuã felicitatẽ plus q̃ꝫ bona trãſitoria. Et qm̃ q̇ dã hoc agunt. quidã autẽ oppoſitũ. ꝓ ſuaꝝ varietate voluntatũ. q̃ interiꝰ occultãtur et in ſtatu vie ſc̃m ſuũ arbitriũ currũt. hinc eſt ꝙ ad mãifeſtationẽ altitudinis v̓tutꝭ. recti/tudinis veritatꝭ. ⁊ plenitudinis bonitatis. neceſſe eſt vniuerſale iudiciũ ſequi. in q̃ fiãt iuſte retributiões premioꝝ. apte declarati ones meritoꝝ. ⁊ irreuocabiles latiões ſen tentiaꝝ. vt in iuſtis retributiõibꝫ ſtipendi/orũ ſumme bonitatꝭ appareat plenitudo. ĩ aptis declaratiõibꝫ meritoꝝ. veritatis ap/pareat rectitudo. ⁊ in irreuocabilibꝫ latio/nibꝫ ſententiaꝝ ſumme v̓tutis ⁊ ptãtis ap/pareat altitudo. Primũ igit̃ qm̃ iuſta re tributio reſpicit culpã cui debet̃ pena. vel

ſuſticiā cui debet gloria. ⁊ vniuerſi filij ade
hñt hāc vel illā. hinc eſt ꝙ neceſſe ē iudicio
retributiōis omēs iudicari. vt iuſti glorifi
cent ⁊ impij cōdemnent. Rurſus q² ap/
ta declaratio meritoꝝ requirit ꝙ ſimul ap
pareat q̇d agendū eſt ⁊ q̇d actū eſt. vl' omiſ/
ſum a libertate voluntatꝭ humane ſm va/
rietatē circūſtātiaꝝ. hinc eſt ꝙ ⁊ libri cōſci/
entiaꝝ aperient vt appareāt merita. ⁊ liber
vite vt appareat ip̄a iuſticia. ſm quā appro/
bāda vel reprobāda ſunt merita illa. Et q̄/
niā ille liber vite eſt liber in q̄ ſcripta ſt̄ om
nia ſimul ⁊ lucidiſſime. ⁊ in ꝯſcīētijs ſcribū/
tur veraciter. ideo ex ꝯcurſu aptiōis horū
libroꝝ fiet apta declaratio oīm meritorum.
ita ꝙ occulta cordis cuiuſlibet ⁊ ſibi ⁊ cete
ris innoteſcāt. Vñ vt vult Aug⁹. liber ille ē
vis qua fiet vt ad memoriā cuiuſlibꝫ cun/
cta mirabilit' reuocent. vt lucide appareat
equitas diuinoꝝ iudicioꝝ in aptiſſimo lu/
mine veritatꝭ. Poſtremo q² irreuocabi/
lis latio ſententiarū dꝫ fieri ab eo q̇ poſſit
audiri ⁊ videri. ⁊ a quo nō poſſit appellari. ⁊
videri ab vniuerſis nō pōt ſumma lux. q̄m
tenebroſi oculi videre nō pñt. ꝓ eo ꝙ facie
ad faciē videri nō pōt ſine deiformitate mē
tis. ⁊ iocunditate cordis. neceſſe ē ꝙ iudex
appareat in effigie creature. Quia v͛o pura
creatura auctoritatē non hꝫ ſummā a q̄ ap
pellari nō poſſit. hinc ē ꝙ neceſſe ē ꝙ iudex
nr̄ ⁊ deus ſit vt iudicet ꝑ auctoritatē ſūmā.
⁊ homo ſit vt videat ⁊ diſceptet cū pctōribꝫ
in effigie humana. Et q² vna vox diſcepta
tionis terret culpabiles. ⁊ aſſecurat inno/
centes. hinc ē ꝙ vna ei⁹ effigies iuſtos leti/
ficabit. ⁊ ecōtrario impios deterrebit.

Capitulum II

De antecedentibꝫ ad iudicium cuiuſmo
di eſt pena purgatoria.

D Einde in ſpeciali circa ſtatū finalis
iudicij ꝯſiderāda ſunt quedā ſicut
p̄ambula. quedā ſicͭ ꝯcomitātia. ⁊ q̄
dā ſicut ꝯſequētia. Preambula āt ſūt duo
ſcꝫ pena purgatorij. ⁊ ſuffragia eccleſiaſtica
Primo igit' de pena purgatorij h̄ tenen
dū eſt ꝙ ignis purgatorij⁹ eſt ignis corꝑalis
quo tm̄ ſpūs iuſtoꝝ q̇ in hac vita nō imple
uerūt pniam ⁊ ſatiſfactionē ꝯdignā affligū
tur ſm plus ⁊ min⁹. ſm ꝙ plus vl' min⁹ de
cremabili ſecū ex hac vita traxerūt. affligū/
tur aūt min⁹ g͛uiter q̄ʒ in īferno. ⁊ g͛uius q̄ʒ
in h̄ mūdo. nō tm̄ ita g͛uiter q̇n ſemꝑ ſperēt

⁊ ſciāt ſe in īferno nō eſſe. licet forte ꝓ pena
rūʒ magnitudine h̄ aliq̄tiens nō aduertāt.
Hac aūt afflictiōe ab igne corꝑali inflicta.
purgant ſpūs a reatibꝫ ⁊ ſcorijs ⁊ etiā reli/
quijs pctōrū. quibꝫ ſufficient' expurgatꝭ im
mediate euolāt. ⁊ introducunt in glām pa/
radiſi. Rō aūt ad intelligentiā p̄dictorū
hec eſt. Quia cū primū principiū eoip̄o ꝙ p̄
mū ſit optimū ⁊ ꝑfectiſſimū. ⁊ eoip̄o ꝙ opti
mū ſit ſumme amatiuū boni. ⁊ ſumme de/
teſtatiuū mali. ſicͭ ſumma bonitas nō patit'
ꝙ bonū maneat irremuneratū. ſic etiā non
dꝫ pati ꝙ malū remaneat impunitū. Quo/
niā ergo viri iuſti aliq̄n decedūt. q̇ ī hac vi/
ta nō totalit' pniam impleuerūt. cū meritū
vite eterne in eis nō poſſit remanere irre/
muneratū. ⁊ viciū culpe nō poſſit remane/
re impūitū. ne ꝑturbet pulchritudo ordis
vniuerſi. neceſſe eſt ꝙ ipi finalit' p̄mient. ne
ceſſe eſt etiā ꝙ ijdē tꝑaliter puniant ſm ſua
rū culpaꝝ exigentiā ⁊ reatū. Et q² culpa cō
miſſiua ⁊ offenſiua fuit maieſtatꝭ diuīe. ⁊ dā
nificatiua eccl'ie. ⁊ deformatiua imagis di/
uine menti nr̄e impſſe. maxime ſi fuit cul/
pa mortal'. ⁊ venialis etiā diſponit ad hoc.
⁊ de offenſa requirit punitio. de dāno vero
agenda ē ſatiſfactio. ⁊ de deformatiōe req̇/
renda eſt expurgatio. hinc eſt ꝙ neceſſe eſt
ꝙ pena illa ſit iuſte punitiua. digne ſatiſfa/
ctoria. ⁊ ſufficient' expurgatiua. Primū igi
tur qm̄ pena iſta dꝫ eē iuſte punitiua. ⁊ ſpi/
rit⁹ q̇ ꝯtempto bono eterno ⁊ ſūmo ſe ſub/
iecit infimo. iuſte dꝫ inferiori ſubijci. vt ab
eis ſuſcipiat penā ex quoꝝ occaſione ꝑpe/
trauit culpā. ⁊ rōne quoꝝ ⁊ deū ꝯtempſit. ⁊
ſeip̄m vilē fecit. hinc eſt ꝙ ordo diuīe iuſti/
cie exigit. vt ſpūs ab igne materiali hēat pu
niri. vt ſicut ſm ordinē nature aīa vnitur
corpori. vt influat vitā ipi corꝑi. ſic vniatur
igni materiali ſm ordinē iuſticie vt punile
puniēti. a quo ſuſcipiat penā. Et q² viri iu/
ſti q̇ ſunt in grā nō ſunt digni niſi pena trā
ſitoria. ⁊ tāto maiori digni ſunt pena q̄nto
maiora cōmiſerūt pctā. ⁊ minorē egerūt pe
nitentiā. hinc eſt ꝙ ab igne materiali puni
untur tꝑaliter. quidā tm̄ diuti⁹. quidā vero
breuius. quidā acerbius. quidā leuius. ſm
ꝙ reat⁹ exigit offenſaꝝ. Neceſſe em̄ eſt vt di
cit egregi⁹ doctor Aug⁹. ꝙ tātū vrat dolor
quātū heſerat amor. Tanto em̄ difficilius
q̇s purgat. quāto medullis cordis ei⁹ intī/
mius amor inheſerat mūdanoꝝ. Amplius

qm̄ pena illa debet eſſe ſatiſfactoria. ⁊ ſatiſ/
factio reſpicit libertatē volũtatis. ⁊ ſtatum
vie. potiſſime cũ ibi iã nõ ſit ſtatꝰ merendi.
⁊ pene ille mĩme teneãt rõnē volũtarij. ne/
ceſſe eſt ꝙ illud qđ deficit ex parte libertatꝫ
in voluntate ſuſtinēte ſuppleat̃ in acerbita/
te ex parte pene. Quia vero grãm hñt qui
purgant̃. quã quidē vltra ꝑdere nõ pñt. hĩc
eſt ꝙ nec a triſticia penitꝰ abſorberi. nec in
deſperationē incidere. nec in blaſphemiaz
poſſunt nec volũt aliq̃tenꝰ ꝓſilire. ac ꝑ hoc
licet grauiter puniant̃. longe tñ aliter ⁊ mitiꝰ
q̃ꝫ in inferno. ⁊ ſtatũ etiã illũ indubitant̃ ſci
unt aliũ eſſe q̃ꝫ iſtũ in q̃ ſunt illi q̇ in iferno
irremediabiliter cruciant̃. Poſtremo qꝛ
pena illa dꝫ eſſe expurgatoria. ⁊ purgatio il
la eſt ſpũalis. neceſſe eſt vel ꝙ ignis ille ſpi/
ritualē habeat virtutē diuinitꝰ ſibi datam.
vel vt magꝭ credo ipa vꝫtus grẽ interiꝰ habi
tantis adiuta a pena extrinſeca. ipam aĩam
iã ꝓ offenſis punitã. ⁊ a reatuũ onere alleui
atã purget purgatiõe ſufficiēti. vt iã nulla
remaneat diſſilitudo ad gloriã. Et qm̄ ta/
les ſpũs diſpoſiti ſunt ĩ ſummo. ad deifor/
mitatē glĩe ſuſcipiendã in ſe. cũ ianua ſit a/
perta. ⁊ purgatio ꝯſummata. neceſſe ē illos
ſpũs euolare. in q̇bꝫ caritatis ignis ſurſuz
leuans. ⁊ nihil retardãs ex parte impuni/
tatis aĩe vel reatꝰ. Nec eñ decet diuinam
miſericordiã ſeu iuſticiã. vt ampliꝰ differat
gloriã. cũ inueniat receptaculũ idoneum. ⁊
magna ſit pena in dilatiõe p̄mioꝝ. nec am/
plius puniri debeat ſpũs iã purgatꝰ.

Capitulum III

De antecedentibꝫ ad iudiciuz. cuiuſmo/
di ſunt ſuffragia eccleſiaſtica.

De ſuffragijs aũt eccl'iaſticis h̄ tenē
dũ eſt. ꝙ ſuffragia eccl'ie ꝓſunt mor
tuis. ſuffragia dico q̃. ꝑ mortuis ec/
cleſia facit. ſicut ſunt ſacrificia. ieiunia. ele/
moſine ⁊ alie oꝛ̃ones. et pene volũtarie aſ/
ſumpte ꝓ eoꝝ culpis celeriꝰ ⁊ faciliꝰ expian
dis. Proſunt aũt mortuis nõ q̇buſcũq̨. ſꝫ
mediocriter bõis. vtpote illis q̇ ſunt ĩ pur
gatorio. Nõ valde malis. ſ. illis q̇ ſunt ĩ in/
ferno. nec valde bonis. ſ. his q̇ ſunt in celo.
q̇n potiꝰ ecõuerſo eoꝝ merita ⁊ oꝛ̃ones ſuf
fragant̃ eccl'ie militãti. cuiꝰ mēbris multa
bñficia impetrãt beati. Proſunt autez ſcḋm
magis ⁊ minꝰ. vel ꝓ diuerſitate meritorũ i
mortuis. vel ꝓ caritate viuoꝝ. q̃ magꝭ ſolli/
citatur ꝓ aliq̇bꝫ q̃ꝫ ꝓ alijs. ⁊ h̄ vel ad penaꝝ

mitigationē. vel celeriorē liberationez. ſcḋm
ꝙ ſuꝑne ꝓuidentie diſpēſatio meliꝰ eis vi/
derit expedire. Rõ autē ad intelligentiã
p̄dictoꝝ h̄ eſt. Qm̄ p̄mũ p̄ncipiũ cũ ſit opti
mũ. ac ꝑ h̄ ſumme ſeueritatꝫ ꝯtra malũ. de/
bet parit̃ ſumme ſuauitatꝫ eſſe ad bonuz. ⁊
ideo cũ rõne ſeueritatis iuſticie. iuſti in q̇bꝫ
eſt reatꝰ culpe. debeãt poſt hãc vitã in pur/
gatorio tormētari. debēt etiã rõne ſuauita
tis miſericordie releuari. ⁊ hr̃e auxilium et
munimen. maxĩe qꝛ in miſeria ſunt ꝯſtitu/
ti. ⁊ ſuis opibꝫ ⁊ meritis nõ pñt ampliꝰ ſe iu
uare. Diſponere igit̃ debuit regimē diuine
ꝓuidentie ſuffragia eis ꝯferri ab eis q̇ pñt.
ſalua tñ rectitudine iuſticie. a q̃ nec dꝫ nec
põt dulcedo miſcđie diſſentire. nec aliq̃te/
nus ſeparari. Quoniã igit̃ rectitudo iuſti/
cie exigit ꝯſeruationē honoris diuini. regi
minis vniuerſi. ⁊ q̃litatis meriti hũani. idõ
ſuꝑni ⁊ p̄mi principij ꝓuidētia ſũma diſpo
ſuit hec ſuffragia valere defunctis ſcḋm dul
cedinē miſcđie ⁊ rectitudinē iuſticie. ſeruan
tis honoris diuini dignitatē. vniuerſi regi
men. ⁊ humani meriti q̃litatē. Primo igi
tur qm̄ in hmõi ſuffragijs ſuari dꝫ iuſticia
que diuini p̄cipue eſt ꝯſeruatiua honoris.
⁊ honor diuinꝰ nihilominꝰ exigit opera ſa/
tiſfactoria ⁊ penalia ſibi ꝑſolui pro culpis.
hinc eſt ꝙ ꝑ illa opera hñt ſuffragia fieri ꝑ
que potiſſime fit ſatiſfactio. ⁊ honor recom
penſatur deo. Quoniã igit̃ hmõi ſunt tres
partes ſatiſfactiõis. ieiuniũ. oꝛ̃o ⁊ elemoſy/
na ⁊ altaris ſacrificiũ. in q̃ maxĩe reddit̃ ho
nor debitꝰ. ꝓpter placētiã illiꝰ q̇ in ſacrificio
illo offert̃. hinc eſt ꝙ ſuffragia eccl'ie ꝯſiſtũt
in hmõi opibꝫ ſatiſfactorijs. ⁊ maxĩe ĩ miſ/
ſis celebrãdis. ſcḋm ꝙ Grego. in q̃rto dyalo
goꝝ inſinuat aliq̇s ꝓpter miſſaꝝ bñficia de
penis magnis celerrime liberatos. ⁊ ꝑ hoc
pompa exequiaꝝ ⁊ accuratio funerꝭ ⁊ hu/
iuſmõi nõ debēt inter ſuffragia eccl'ie cõpu
tari. Propter qđ ⁊ ſctũs Augꝰ. dic̃ in libro
de cura ꝓ mortuis agēda. ꝙ curatio funerꝭ
ꝯditio ſepulture. ⁊ pompa exequiaꝝ magis
ſunt ſolacia viuoꝝ q̃ꝫ ſubſidia mortuoruz.

Amplius qꝛ debꝫ ibi ſuari iuſticia ꝯſer
uatiua ordinis ⁊ regiminis vniuerſi. ⁊ hec
exigit vt in cõicatione influentiaꝝ ſaluetur
ordo ⁊ ſymbolũ inter ea. in q̇bꝫ ⁊ in que in/
fluentie ille manãt. ac ꝑ hoc inferiꝰ non de/
beat influere in illud qđ eſt ſup̄. neq̨ in id
qđ eſt ꝑ omnimodã diſtãtiã elongatũ. hinc

eſt ꝙ ſuffragia eccl'ie nō pn̄t valere his qui
ſunt in inferno. qꝛ ſunt a corpe xp̄i myſtico
penit⁹ ſeparati. vn̄ nulla ſpūalis influentia
capitis ad eos ꝑuenit nec eis ꝓdeſt. ſic̄ nec
influentia capit꞉ ꝓdeſt mēbris a corpe am/
putatis. Hinc eſt etiā ꝙ non ꝓſunt btis. qꝛ
ſunt oīno ſupiores ſm ſtatū. ⁊ iā in termio
exiſtētes nō pn̄t ad altiora ꝯſcēdere. ſ3 ma/
gis ecōuerſo ipi proſunt nobis ⁊ eoꝝ oro/
nes nā ⁊ h̄ meruerūt in carne. ideo diſpo/
ſuit ordo diuin⁹ vt etiā ipis ſctis dei oro/
nes offerant᷑. vt ⁊ ipi ſuffragēt᷑ nobis ad di
uina beneficia impetrāda. Nō ꝓſunt ḡ eis
eccl'iaſtica ſuffragia. ſed mag꞉ nobis ꝓſunt
ſua. Reſtat igit᷑ ꝙ ꝓſunt ſolis iuſtis q̄ ſunt
in penis purgatorijs. Nā ibi rōne pene et
impotentie ſe iuuādi ſunt viuis inferiores.
rōne vero iuſticie ceter꞉ mēbris eccl'ie ſunt
coniuncti. ita vt merito eis eccleſie ſancte
merita poſſint ꝓpter ſymbolum ⁊ ordinem
ſuffragari. Poſtremo qm̄ deb3 i his ſer
uari iuſticia q̄ penſat exigentiā meritorū.
hinc eſt ꝙ ſuffragia illa q̄ cōiter fiunt ꝓ de/
functis. licet omibꝫ bonis valeāt ꝓ modu/
lo ſuo. his tn̄ ampli⁹ valēt q̄ magis merue
runt vt ſibi valerēt ⁊ ꝓdeſſent. dū erāt i ſta/
tu vie. Illa vero q̄ ſpecialit᷑ fiunt ꝓ aliquibꝫ
qꝛ intentio facient꞉ eſt recta ⁊ ſm deū ꝓce/
dit. ⁊ eccl'iaſtica inſtitutio abſq3 dubio non
eſt caſſa. ideo plus valent illis ꝓ qbꝫ deter/
minate fiunt. licet etiā alijs aliq̄ modo cōi/
cent᷑. Nec tn̄ pn̄t ita alijs ſubuenire ſicut il/
li pncipali pſone. ꝓ eo ꝙ licet ſint ſpūalia. tn̄
diuina iuſticia ꝓ maiori culpa maiorē exi/
git emendā. ⁊ ꝓ pluribꝫ culpis plures emē
das. Vn̄ exemplū de lumie qd̄ eq̄liter illu/
minat ad vnā menſā ſedētes nō placet. qꝛ
hmōi ſuffragia poti⁹ aſſimilari hn̄t pcijs re
demptiuis. q̄3 hmōi influentijs diffuſiuis.
Quātū autē cuilibet determiate valeāt. il/
le certitudinaliter diffinire h3 cui⁹ eſt i rea/
tibus ⁊ penis et ſuffragijs attendere pon/
dus. numerū ⁊ menſurā.

Capitulum IIII

De ꝯcomitantibꝫ iudiciū ſicut eſt cōfla/
gratio ignium.

d Einde aliqd dicendū eſt de conco/
mitantibꝫ iudiciū. q̄ ſunt duo. ſ. cō/
flagratio igniū mundanoꝝ. ⁊ reſur
rectio corpoꝝ. De ꝯflagratiōe igit᷑ h̄ te/
nendū eſt. ꝙ ignis pcedet faciē iudic꞉. quo
terre facies exuret᷑. ita ꝙ figura hui⁹ mūdi
mundanoꝝ igniū ꝯflagratiōe ꝑibit. ſic̄ fa/
ctum eſt aquaꝝ inundatiōe tpe diluuij. Di/
cit᷑ autē trāſire figura hui⁹ mūdi nō q̄ntū
ad deſtructionē totalē hui⁹ mūdi ſenſibil'.
ſed qꝛ ꝑ actionē illius ignis omia elemēta/
ria inflāmātis ꝯſument᷑ vegetabilia. ⁊ aīa/
lia purgabunt᷑. ⁊ innouabunt᷑ elemēta. ma/
xime aer ⁊ terra. purgabunt᷑ iuſti. ⁊ aduren
tur reprobi. qbꝫ fact꞉ ceſſabit etiā mot⁹ celi
vt ſic cōpleto nūero electoꝝ fiat q̄dāmodo
inouatio ⁊ pmiatio corpoꝝ mundanorū.

Rō autē ad intelligētiā pdictoꝝ hec eſt.
Quia pncipiū reꝝ vniuerſale cū ſit ſapien/
tiſſimū. ⁊ ſi in oibꝫ q̄ agit attēdit ordinē ſa/
pientie. potiſſime tn̄ in his d3 attēdere que
ſpectāt ad ꝯſummationē. vt ſic non diſcor/
det pmū a medio. nec mediū a poſtremo. ſ3
in cūctis ꝯgruentiſſime ordinat꞉ appareat
illi⁹ primi pncipij ſapia ordināſ. ⁊ bonitas
⁊ altitudo. Qm̄ ḡ de⁹ ſm ſapiam ſuā ordi/
natiſſimā cunctū mōm iſtū ſenſibilē ⁊ ma/
iorē fecit ꝓpter mōm minorē. ſ. hoiem q̄ inte
deum ⁊ res iſtas inferiores i medio collo/
cat⁹ ē. hinc ē ꝙ vt oia ſibijnuicē ꝯgruāt. ⁊ ha
bitatio cū habitatore hēat armoniā. hoie
bene inſtituto. debuit mūdus iſte in bono
⁊ qeto ſtatu inſtitui. homie labente debuit
etiā mund⁹ iſte deteriorari. hoie ꝑturbato
debuit ꝑturbari. hoie expurgato debuit ex
purgari. hoie innouato debuit inouari. et
hoie ꝯſummato debuit qetari. Primo
ḡ qm̄ mund⁹ ille ꝑturbari d3 hoie ꝑturba/
to. ſicut ſtetit cū ſtante. et q̄dāmodo cecidit
cū labente. ⁊ in futuro iudicio ꝓpter ſeueri/
tatē iudicis oñdendā neceſſe ē oīum corda
terreri. ⁊ pctōꝝ maxime. q̄ vniuerſoꝝ dn̄m
ꝯtēpſerunt. vt ſic oīs creatura diuinū acci/
piat zelū. ⁊ ꝯformet᷑ auctori. ꝯformet᷑ etiā
habitatori. neceſſe eſt toti⁹ orbis cardines
horribiliſſime ꝯmoueri. Et qꝛ nihil intēſi⁹
⁊ velocius ⁊ horribili⁹ i agendo cōmouet
alia elemēta q̄3 ignis hincinde ex omi par/
te ꝯcurrens. hinc ē ꝙ neceſſe eſt ꝙ ipi⁹ iudi/
cis faciē ignis pcedat. nō ex vna parte tm̄.
ſed ex oī ꝑte mūdi. vt ſit ibi ꝯcurſus ignis
elemētaris ⁊ terreſtris. ignis purgatorij et
etiā infernal'. vt ꝑ infernalē reprobi adurā/
tur. ꝑ purgatoriū iuſti purgent᷑. ꝑ terreſtrē
hec terrenaſcētia ꝯſumant᷑. ꝑ elementarem
elementa ſubtilient᷑. ⁊ ad innouatiōis faciē
diſponant᷑. ⁊ ſimul cū hoc cetera ꝯturbent᷑.
vt nō ſolum homies ⁊ demones, verūetiā

angeli videntes terreant̃. Rurſus q̃niaꝫ
mundus iſte purgari debet cū hoīe expur/
gato.⁊ hō in ſtatu finalis tp̄is indiget pur/
gari a ſcoria auaricie ⁊ malicie.ſicut in pri/
mo tp̄e a fece luxurie.indiget etiaꝫ purgari
⁊ velociter ⁊ intime ⁊ ꝑfecte.hinc eſt ꝙ ſicut
mūdus priꝰ deletꝰ eſt:⁊ q̊dāmodo purgatꝰ
ꝑ elementū aque.qđ eſt frigidū ꝯtra ardo/
rem ⁊ fetorē luxurie.ſic finalis mūdus per
ignē ꝓpter refrigeriū caritatis.⁊ frigꝰ mali/
cie ⁊ auaricie que regnabūt in fine.q̄i ī ipiꝰ
mūdi ſenectute.que qꝛ maxime ſunt adhe/
rentie.neceſſe eſt ꝙ purgans ſit actiōis in/
time.violente ⁊ accelerate.qđ nō ꝯtingit re
periri in elemento alio q̄ꝫ in igne. ⁊ ideo ſic̃
factū eſt aquaꝝ inundatiōe diluuiū.ſic per
actionē ignis huiꝰ mundi ſenſibilis facies
exuretur. Ampliꝰ qm̄ mūdus ille inno/
uari debet cū homīe innouato.nec innoua
ri poteſt aliq̊d in nouā formā niſi ꝑdat ve/
tuſtam.⁊ q̊dāmodo diſponat̃ diſpoſitione
noua ſuꝑinducta.hinc eſt ꝙ cū ignis maxi
me habeat virtutē expulſiuaꝫ forme extra/
nee.habeat etiā vim ſubtiliatiuam.⁊ celeſti
nature cognatā.ideo ꝑ ip̄m debꝫ fieri pur
gatio ſimul ⁊ innouatio.ita ꝙ cū geminam
habeat efficaciā.quātū ad aliquā iudicꝫ ad
uentū precedit.quantū autē ad reliquā ha
bet ſequi.Et cū innouatio ſit ad nouitateꝫ
que amplius nō redit ad vetuſtatē. ac per
hoc ad nouitatē incorruptibileꝫ. quā dare
nō eſt in potētia alicuiꝰ creature.hinc eſt ꝙ
licet in illa purgatione ⁊ innouatiōe ignis
aliquid agat ꝑ naturalē virtutē. vt inflāma
re.purgare.rarefacere ⁊ ſubtiliare.tn̄ neceſ/
ſe eſt ꝙ cū illa virtute naturali ſit ꝟtus ope
rans ſupra naturā. cuiꝰ impio fiet ꝯflagra
tionis initiū.⁊ cuiꝰ etiā ꝟtute fiet nihilomi
nus cōplementū. Poſtremo qm̄ mundꝰ
ille debet ꝯſummari homīe cōſummato.⁊
tunc eſt hō ꝯſummatꝰ quādo in gl̃ia cōple/
tus erit numerꝰ electorū.ad quē quidē ſta
tum om̄ia tendūt ſicut ad finē vltimū ⁊ cō/
pletum.neceſſe eſt facta cōpletione illiꝰ nu
meri.terminari ⁊ quietari motꝰ nature ce/
leſtis.neceſſe eſt etiā termīari trāſmutatio
nes elemētares.neceſſe eſt etiā ꝑ cōſequēs
terminari generationē que eſt in aīalibus
⁊ in plātis.Cum em̄ om̄ia iſta ordinent̃ ad
formā nobiliſſimā.que quidē eſt aīa rōna/
lis.poſito ſtatu in anīalibꝫ. neceſſe eſt ⁊ ſta/
tum ⁊ cōplementū poni in ceteris p̄ceden/
tibus.Et ideo corꝑa celeſtia habita quiete
⁊ luminis plenitudine dicunt̃ remunerari
Elementa ꝟo que ampliꝰ non habent vim
multiplicādi ꝑ trāſmutationē mutuaꝫ di/
cunt̃ interire.nō quātū ad ſubſtantiaꝫ.ſed
quantū ad actionē ⁊ paſſionē mutuā.⁊ hoc
maxime quātū ad qualitates actiuas.Ve
getabilia ꝟo ⁊ ſenſibilia qꝛ nō habent pote
ſtatē ⁊ vitā perpetuā.⁊ durationē ſempiter
nam.qualis cōpetit ſtatui illiꝰ nobilitatis.
neceſſe eſt in ꝓpria natura cōſumi. ita tamē
ꝙ ſaluent̃ in p̄ncipiꝭs. ⁊ q̊dāmodo in ſimili
videlicet in hoīe q̇ ſimilitudinē habet cum
om̄i genere creature.⁊ ideo in ipiꝰ innoua/
tione ⁊ glorificatiōe poſſunt dici om̄ia īno
uari ⁊ q̊dāmodo premiari.

Capitulum V

De cōcomitantibꝫ iudiciū.ſicut eſt reſur
rectio corporū.

De reſurrectione autē corpoꝝ h̄ te/
nendū eſt.ꝙ oīm corꝑa hoīm in ge/
nerali reſurrectiōe reſurgēt.nulla ī
eis exiſtente diſtātia q̃ntū ad ordinationē
tp̄is.ſed magis q̃ntū ad ordinatōnē digni
tatꝭ.Nā mali ſurgēt cū ſuis deformitatibꝫ
⁊ penalitatibꝫ.miſeriꝭs ⁊ defectibus q̊s ha
buerant in ſtatu vie. In bonis aūt natura
ſeruabit̃.⁊ vicia detrahent̃.⁊ om̄s reſurgēt
integro corꝑe.⁊ plena etate.⁊ debita mēſu
ra membroꝝ.vt ſic om̄es ſctī occurrant in
virū ꝑfectū.in menſurā etatis plenitudie
chriſti.Surgēt autē tā in bonis q̄ꝫ in mal̃
corꝑa eadē numero q̄ priꝰ.⁊ ex eiſdē parti/
bus ꝯſtituta.ſalua totiꝰ veritate nature.nō
ſolū quātū ad mēbra p̄ncipalia ⁊ humidita
tem radicalē.veꝝ etiā ſaluis capillis ⁊ cete/
ris mēbris que faciūt ad decentiā corporꝭ.
ita ꝙ in quaſcūq; auras vl' ſinus nat̃e.pul
uis humani corꝑis cedat.ad eā aīam redi
bit que ip̄m p̄mitus vt viueret et creſceret
animauit. Rō aūt ad intelligentiā predi
ctorū hec eſt.Quia p̄mū p̄ncipiū eo ip̄o ꝙ p̄
mū ⁊ ſummū eſt vniuerſaliſſimū ⁊ ſufficien
tiſſimū.ac ꝑ h̄ p̄ncipiū eſt naturaꝝ. gr̄arū ⁊
premioꝝ.p̄ncipiū etiā potentiſſimū.clemē/
tiſſimū ⁊ iuſtiſſimū.⁊ licꝫ ſm̄ quandā appro
priationē ſit potentiſſimū in ꝯſtitutōe natu
rarū.⁊ clementiſſimū in collatiōe gr̄aꝝ.⁊ iu
ſtiſſimū in retributione ſtipendioꝝ. tn̄ ſin/
gilatim ſingula ſunt in ſingulis.qꝛ ſumma
potentia.clementia ⁊ iuſticia.nullatenꝰ poſ
ſunt ab inuicē ſeparari.⁊ ideo in oꝑe retri/

butiõis neceſſe ē ꝙ ipa fiat ſm ꝙ exigit re/
ctitudo iuſticie. ꝛ reformatio grē. ꝛ cõpletio
nature. Qm̄ ģ iuſticia neceſſario reqrit vt
hõ q̄ meruit vl' demeruit nõ in aĩa ſolũ nec
in corpe ſolũ. ſed ĩ aĩa ſil' ꝛ corpe puniaꝛ vl'
premieꝛ in vtroqꝫ. reformatio aũt grē etiā
reqrit vt totũ corp⁹ aſſimileꝛ xp̄o capiti. cu
ius corp⁹ mortuũ neceſſariũ fuit reſurgere
cũ vnitũ eſſꝫ inſepabilit' deitati. cõpletio ve
ro nature reqrit vt hõ conſtet ſil' ex corpe ꝛ
aĩa tanqꝫ ex materia ꝛ forma. q̄ mutuum
hñt appetitũ ꝛ inclinatõem mutuā. neceſſe
eſt reſurrectionē eē futurā. exigēte h̄ ꝯſtitu
tione nature. infuſiõe grē ꝛ retributõe iuſti
cie ſm q̄s tota vniuerſitas hꝫ regi. Et ido
ex his trib⁹ oĩa clamāt hoĩem reſuſcitādũ.
vt oĩs tollaꝛ excuſatio illis q̄ ꝯ hanc verita
tē fidei obſurdeſcunt. ꝛ merito ꝯ tales vni/
uerſus pugnet orbis terrarũ. Prĩo igiꝛ
qm̄ reſurrectio dꝫ eſſe ſm exigētiā ordinis
diuĩe iuſticie. ꝛ diuĩa iuſticia reddit vnicui
qꝫ qd̄ ſuũ eſt ꝑ loco ꝛ tpe. ꝛ oĩs aĩa corpi ſe
mel ꝛ ad punctũ tp̄is vnita. vl' hꝫ in eo cul/
pam vl' grām. neceſſe ē ꝙ oēs reſurgāt. Et
qꝛ diſtinct⁹ dꝫ eſſe ſtat⁹ retributõis a ſtatu
vie. ꝛ reſurrectio ſpectat ad ſtatũ retributi
onis. vt nõ ꝯfundaꝛ ordo vniuerſi. ꝛ vt fi/
des hꝫ meritũ. q̄ credit qd̄ nõ videt. ꝛ vt cer
tius ꝛ clari⁹ appareat eq̄tas diuĩe iuſticie. ꝛ
vt ſimul fiat ꝯſummatio ꝛ retributio fina/
lis in angel' ꝛ hoĩb⁹ reqrit h̄ diuĩa iuſticia.
vt oēs reſurgāt ſil' q̄ntũ eſt de lege cõi. Qd̄
dico ꝓpter xp̄m ꝛ ei⁹ btiſſimā mr̄em glo'ſaꝫ
virginē mariā. Quia vero malis debeꝛ pena
ꝛ miſeria. ꝛ bonis glia. ido etſi ſimul reſur/
gant in tpe. valde tñ diſſiles erũt in ꝯditõe
Nā qꝛ malis reſurrectio nõ eſt ad vitā ſꝫ ad
ſupplicium. neceſſe ē ꝙ ipi cum infirmitatib⁹ ꝛ
deformitatib⁹ ꝛ defectib⁹ ſuſciteꝛ. Rur
ſus qꝛ reſurrectio dꝫ eſſe ſm exigētiā ꝯſũ/
matõis grē. ꝛ ꝑfecta grā facit nos ꝯformes
xp̄o capiti nr̄o. in q̄ nullus fuit defect⁹ mē/
broꝝ. ſꝫ ꝑfecta etas. ꝛ ſtatura debita. ꝛ effi/
gies formoſa. oportunũ ē ꝙ boni ſuſciteꝛ
in optimis ꝯditõib⁹. ac ꝑ h̄ neceſſe ē ꝙ ĩ eis
vicia detrahanꝛ ꝛ natura ſueꝛ. Oportunũ
etiā eſt vt ſi aliqd̄ mēbrũ deerat ſuppleaꝛ. ſi
aliq̄ erat ſupfluitas auferaꝛ. ſi aliq̄ mēbroꝝ
deordinatio corrigaꝛ. ſi paruulus erat ad
q̄ntitatē etatis xp̄i quā hēbat in reſurrecti
one (licet nõ in mole) diuĩa vtute deducaꝛ.
ſi decrepitus. ad eandē etatem reducatur.
ſi gigas. ſi gnanus ad menſurā ꝯgruā limi
tetur. vt ſic oēs integri ꝛ ꝑfecti occurrāt in
virũ ꝑfectũ. in mēſurā etatis plenitudinis
xp̄i. Poſtremo qꝛ reſurrectio dꝫ eſſe ſm
exigentiā ꝑfectõis nature. ꝛ natura ſpirit⁹
rõnalis exigit ꝙ viuificet corp⁹ ꝓpriũ. qꝛ ꝓ/
prius act⁹ in ꝓpria materia hꝫ fieri. neceſſe
eſt ꝙ idē corp⁹ numero reſurgat. alioqn nõ
eſſet reſurrectio vera. Reqrit etiā natura aĩe
rõnalis ꝛ ĩmortalis. ꝙ ſicut hꝫ eē ꝑpetuũ. ſic
corp⁹ habeat cui ꝑpetuo influat vitā. ac ꝑ h̄
corpus qd̄ aĩe vniꝛ ex ipa vnione ordina/
tionē hꝫ ad incorruptionē ꝑpetuā. ita tñ ꝙ
illud in q̄ ꝯſiſtit ſuba toti⁹ corpis. ſicut ſunt
mēbra ꝑncipalia. ꝛ etiā humiditas radica
lis. ꝛ caro ſm ſpeciē habeat ordinationē ne
ceſſariā. alia vero. ſ. caro ſm materiā ꝛ par/
tes q̄ ſunt de bñ eſſe corpis. habeāt ordina
tionē de ꝯgruo. ꝛ ideo ꝑme partes ſunt ordi/
nate ad reſurrectionē ſm ordinē neceſſita/
tis. alie vero oēs ſm ordinē ꝯgruitatꝭ. Que
q̄dē ordinē qꝛ de⁹ impſſit nature. ꝛ natura
nõ pt̄ ꝑficere. qꝛ non pt̄ mortuũ ſuſcitare. ꝛ
ipa diuĩa ꝓuidētia nihil debuit facere fru/
ſtra. nccē eſt ꝙ ipi⁹ vtute repareꝛ corp⁹ idē
nũero. ꝛ ĩmortale. ꝛ ex oĩb⁹ ꝑtib⁹ ꝯſtitutũ. ꝛ
ſalua tota vitate hũane nature. Cũ aũt hec
natura ñ hēat in ptāte. ſꝫ ſoluꝫ in appetitu.
qꝛ nec idē corp⁹ nũero deſtructũ repare pt̄
cũ nõ poſſit in totā rei ſubam. nec corp⁹ im
mortale poſſit efficere. cũ oĩe ꝑ naturā ge
nerabile ſit corruptibile. nec diſpſa collige
re pt̄. nccē eſt ꝙ reſurrectio nõ ſemĩalib⁹ nc̄
naturalib⁹ cauſis. ſꝫ ꝑmordialib⁹ attribua
tur: vt fiat ſm curſuꝫ mirabilē ꝛ ſupnatura
lē. ꝛ ſm diuĩe imperiũ volũtatꝭ. Ca. VI

De ꝯſeq̄ntib⁹ ad iudiciũ. ſ. d̄ igne ĩfernali.

Conſeq̄nter de ꝯſeq̄ntib⁹ ad iudici/
um eſt dicēdũ. q̄ ſunt duo. ſ. pena in
fernalis. ꝛ gl'a celeſtꝭ. De pena igiꝛ
infernali h̄ tenēdũ eſt. ꝙ pena ĩfernal' eſt in
loco corpali deorſuꝫ. in q̄ eternalit' affligen
tur oēs reprobi. tā hoĩes q̄ꝫ ſpũs mali. Af/
fligenꝛ aũt eodē igne corpali q̄ ꝯcremabit ꝛ
affliget ſpũs ꝛ etiaꝫ corpa. nec tñ corpa illa
ꝯſumet. ſꝫ ſp̄ affliget. alios pl⁹ alios min⁹
ſm exigentiā meritoꝝ. Hmõi āt afflictionē
ignis ꝯiũcta erit afflictio ſm oēs ſenſus. cõ
iũcta erit pena vmis ꝛ carentia viſiõis dei.
ita ꝙ in his penis erit varietas. ꝛ cũ varie/
tate acerbitas. ꝛ cũ acerbitate intermĩabili
tas. vt ad reproboꝝ ſuppliciũ tormentoruꝫ

fum⁹ aſcendat in ſecl'a ſecl'oꝝ. Rõ aũt ad
intelligentiã p̃dictoꝝ hec eſt. Quia cũ pͥmũ
pͥncipiũ ſummũ ſit. q̃cq̃d hꝫ. hꝫ in ſũmo. iõ
nccẽ eſt ip̃m eſſe rectiſſimũ. Cũ ḡ in retribu
endo agat ꝭm rectitudinẽ. ſic ꝯ ſe facere nõ
p̃t. nec ſe negare. nec ſuaꝫ iuſticiã impũgre.
ſic neceſſario ſua rectitudĩe exigẽte oportet
ꝙ pct̃m puniatꝛ ꝭm q̃ntitatẽ culpe. i his ma
xime q̃ legẽ miſc̃die ꝯtẽnẽtes p̱ impeniten/
tiã impegerũt in ſeueritateꝫ iuſticie. Q̃m ḡ
ſeueritatꝭ iuſticie eſt ꝯſiderare culpã. nõ ſo/
lũ q̃ntũ ad radicẽ. verꝫ etiã q̃ꝫtũ ad circũſtã
tias aggũuãtes. ꝯgruiſſimũ ẽ vt iudex iuſt⁹
penas debitas ab ip̃ĳs exigat vſqꝫ ad vlti/
mũ q̃drantẽ. vt ſic nõ remaneat dedec⁹ pec
cati ſine decore iuſticie. ꝛ ſicut manifeſta eſt
ptãs in creãdo. ꝛ ſapiã in gubernãdo. ꝛ cle/
mentia in reparãdo. ſic manifeſtetꝛ ſũma iu
ſticia in puniẽdo. Q̃m ḡ diuiña iuſticia pctõ
rẽ impiũ dꝫ punire ꝭm exigentiaꝫ culpe. ꝛ
culpa mortal' ad quã ſuccedit final' impeni
tentia. ip̃a hꝫ rõem deordinatõnis p̱petue.
deordinatiõis libidinoſe. deordinationis
multimode. neceſſe eſt ꝙ ip̃a puniatꝛ penaꝝ
eternitate. acerbitate ꝛ multiformitate.

Pͥmo igitꝛ deordinatõis p̱petue. pena dꝫ
eſſe p̱petua. qꝛ pct̃m qd̃ q̃s cõmittit. ꝛ de q̃
nunq̃ꝫ penitet. p̱petuo in aĩo durat. ꝛ a vita
p̱petua. ſ. deo ſeparat. ꝛ a voluntate ꝓcedit.
q̃ in pctõ vellet p̱petuo delectari. Et licꝫ de
lectatio illa trãſiens ſit momẽtanea. qꝛ tñ
deordinatio tenet rõem p̱petuitatis. pena
deordinatiõi r̃ndens dꝫ hr̃e carentiã finis
vt ſicut hõ in ſuo p̱petuo fine nõ ap̃poſuit a
pctõ recedẽdo. ſic de⁹ in ſuo p̱petuo nõ de/
ſiſtat a puniendo. ꝛ ſic hõ ꝯ infinitũ pecca/
uit. ſic penã habeat infinitaꝫ. Et qꝛ nõ põt
hr̃e penã infinitã intenſiue. habeat ſaltem
duratiõe. Et ſic voluntas ei⁹ poſt mortẽ ſp̱
malo adderet ſine ſuſceptiõe pñie. ſic deus
ſp̱ affligat ſine ĩmutatiõe pñie. req̃rente h̄ p̱
petuitate deordinatõis in impĳs dãnatis

Rurſus q̃m deordinatõis libidinoſe pe
na dꝫ eſſe afflictiua. qꝛ delectatio punitꝛ per
triſticiã ꝯriã. ꝛ ſpũs rõnalis in peccãdo cõ/
uertit ſe ad bonũ ꝓpͥũ ꝛ vt nũc ꝛ partiale li
bidinoſe amandũ. ꝛ ex h̄ ꝯtẽnit diuinũ im/
periũ ꝛ dominiũ. hinc eſt ꝙ ad h̄ ꝙ illa dele
ctatio improba p̱fecte puniatꝛ. in q̃ ſil' eſt de
lectatio cũ ꝯtemptu. neceſſe eſt ꝙ ad puni/
tionẽ illi⁹ ꝯtempt⁹ ꝛ delectatiõis. pctõꝛ ſiue
ſit hõ ſiue ſpũs p̃cipitetꝛ in locum infimũ. ꝛ
maxime a ſtatu gl'ie longinquũ. h̄ eſt in ꝓ/
fundiſſimũ infernum. Neceſſe eſt etiã ꝙ ibi
exponatꝛ affligend⁹ infime nature. ac p̱ hoc
nõ a ſub̃a ſpũali patiatꝛ ſed a corp̱ali ꝛ infi/
ma. hoc eſt a fecibꝫ corpoꝝ mundanoꝝ. vt
in fecibꝫ defigatꝛ ꝛ igne ꝛ ſulphure ꝯcremetꝛ
Et q̃m ſpũs qui p̱ naturã preponitꝛ corp̱i. ꝛ
in corpus hꝫ influere ꝛ ip̃m mouere. digni
tatem nature p̱ culpã p̱uertit. ꝛ ſe ſubĳcit
q̃dãmodo vilitati ꝛ nihilitati pctĩ. hinc ẽ ꝙ
ꝭm ordinẽ iuſticie dꝫ ordinari vt tam pec/
cator ſpũs q̃ꝫ hõ igni corporeo alligetꝛ. non
vt in illũ influat vitã. ſed vt diuino decreto
ſuſcipiat penam. Cum em̃ rei quã horret p̱
timorẽ diuinit⁹ immiſſum. ꝛ quã ſentit per
vim natural' ſenſus ſit inſep̱abilitꝛ alligat⁹.
neceſſe eſt ꝙ acriter tormentetꝛ. Et quia ille
ignis nõ agit niſi p̱ diſpoſitionẽ pctĩ ꝛ rea/
tus ꝛ macule ex improbitate libidĩs ꝓcedẽ
tis. ꝛ hec nõ eſt equalitꝛ in om̃ibꝫ. hinc eſt ꝙ
ab eodẽ igne alĳ cremantꝛ plus. alĳ ꝟo mi/
nus. ſic ab eodẽ igne aliter vritꝛ palea. ꝛ alitꝛ
cõburitꝛ lignũ. Q̃m autẽ illa pctĩ diſtinctio
ꝛ reat⁹ ꝭm quaꝫ actio ignis moderatꝛ. eſt in
eodẽ vniformis ꝛ nunq̃ꝫ creſcit nec decre/
ſcit nec mutatꝛ. hinc eſt ꝙ dĩno impio ordi/
nãte. ignis ille ſic agit ꝙ ſp̱ vritꝛ nõ ꝯſumit.
ſp̱ affligit ꝛ nõ interimit. qꝛ non agit ad ſue
forme multiplicationẽ. ſed ad pacꝭ aĩe ĩ cor
pore p̱turbatõem. ſiue ip̃i⁹ ſpũs ĩ ſeip̃o. vñ
nõ fit noua adẽptio. ſꝫ adẽpte pacꝭ ꝯtinua/
tio. vt ſic in eadẽ pena nec acerbitas eťnita
tem. nec eťnitas tollat acerbitateꝫ. Po/
ſtremo. q̃m deordinatõis m̃ltimode. pena
dꝫ eſſe multimoda. ꝛ in oĩ pctõ actuali mor
tali. ꝛ deordinata eſt auerſio a ſũma luce ꝛ
bonitate. ꝛ inordĩata ꝯuerſio ad bonũ cõ/
mutabile. ꝛ deordinatio voluntatꝭ ꝯ dicta/
men rõis recte. hinc ẽ ꝙ oẽs actualitꝛ peccã
tes q̃ erunt dãnati punientꝛ pena triplici. ꝓ
pter auerſionẽ carẽtia viſiõis dei. ꝓpter cõ/
uerſionẽ pena incẽdĳ material'. ꝓptꝛ pugnaꝫ
volũtatis ꝛ rõis pena vermis. vt ſic ex hac
multiplicitate penaꝝ afflicti. ꝛ varie ꝛ acer
be ꝛ eternalitꝛ crucientꝛ. ꝛ tormẽtoꝝ fumus
aſcẽdat in ſecl'a ſecl'oꝝ. Amẽ. Ca. VII

De ꝯſeq̃ntibꝫ ad iudiciũ. ſ. gl'a paradiſi.

D E gl'ia aũt celeſti h̄ in ſũma tenẽdũ
eſt. ꝙ in ip̃a eſt premiuꝫ ſubſtãtiale
ꝯſuſtãtiale ꝛ accidentale. Premiuꝫ
inquã ſubſtãtiale cõſiſtit in viſione. fruitio
ne ꝛ tentiõe vni⁹ ſũmi boni. ſ. dei. quẽ beati

videbūt facie ad faciē. h eſt nude ⁊ ſine vela
mine. q̄ fruenꝛ auide ⁊ delectabiliꝛ. quē etiā
tenebūt ſempiternaliꝛ. vt ſic verificeꝛ illud
Bernardi. ꝙ deꝰ futurꝰ eſt rōni plenitudo
lucis. voluntati mltitudo pacis. et memo/
rie ꝯtinuatio eternitatis. Premiū vero cō
ſubſtantiale ꝯſiſtit in glia corpis. q̄ ſcda ſto
la dr. q̄ reſumpta ꝑfectiꝰ aīa btā tēdit in ſū/
mum celū. Et hec ſtola ꝯſiſtit in quadrupli
ci dote corpis. ſ. in dote claritatis. ſubtilita
tis. agilitatꝫ ⁊ impaſſibilitatꝫ. q̄ erūt ſm plꝰ
⁊ minꝰ in diuerſis. ſm maioritatē ⁊ minori
tatē prius habite caritatiſ. Premiū aūt ac/
cidentale ꝯſiſtit in q̄dā decore ſpeciali ſuꝑ/
adiecto. qui q̄dē aureola nūcupaꝛ. ⁊ ſm do
ctoꝝ ſniam debeꝛ triplici generi operū. ſcꝫ
martyrio. p̄dicatiōi. ⁊ ꝯtinētie ꝟginali. Et
in om̄ibꝫ p̄dictis ſuabiꝛ g̃dus ⁊ diſtinctio.
ſm exigentiā meritoꝝ. Rō aūt ad intelli
gentiā p̄dictoꝝ hec eſt. Quia p̄mū p̄ncipiū
hoc ip̄o ꝙ p̄mū. hꝫ ſummā vnitatē. ꝟitatē
⁊ bonitatē. ⁊ hoc ip̄o in eo etiā ē ponere ſū/
mā potētiā. ſapiam. clemētiā ⁊ iuſticiā. Qm̄
aūt hec inuiſibilia dei manifeſtari decet ꝑ
opa. ideo deꝰ mūdū iſtū ſenſibilē p̄ncipiās
ſic produxit. ſic gubernat. ſic reparat. ſic re
munerat ⁊ ꝯſūmat. ꝙ in ꝓductiōe manife/
ſtetuꝛ ſūma potētia. ī gubernatiōe ſūma ſa
piētia. in reꝑatiōe ſūma clemētia. ⁊ ī remu/
neratiōe iuſticia ꝯſūmata. Ut g̃ manifeſta/
reꝛ potentia ad ſuī ip̄iꝰ laudē ⁊ gliam ⁊ ho/
norē. oīa ꝓduxit de nihilo. faciēs aliq̄d ꝓpe
nihil. ſcꝫ materiā corporalē. ⁊ aliq̄d ꝓpe ſe.
ſcꝫ ſubſtātiā ſpūalē. ⁊ ſimul hec iūgēs ī vno
hoīe in vnitatē nature ⁊ ꝑſone. ſ. rōnalē ani
mā ⁊ materiā corporalē. Ut manifeſtareꝛ
ſapīa ip̄e quidē ꝓuidētiſſime oīa gubernat
⁊ ordinate. Nā ip̄e ſuꝑmuꝫ hoīs regit ꝑ ſe/
ſpm̄. mentē. ſ. quā illuſtrat. ⁊ īfimuꝫ. ſ. corpꝰ
ꝑ liberꝝ arbitriū voluntatꝫ. vt ſic corpus et
corꝑalia q̄ ad regimē ſubiaceāt ſpūi. ſpiritꝰ
ꝟo deo. Ut manifeſtareꝛ clemētia lapſum
hoīem reparauit. aſſumēdo hoīs naturaꝫ.
ſuſcipiendo penalitates. ⁊ tandē ꝑferendo
penā. vt ſic ſumma miſcdia miſero miſeri/
cordē faceret eſſe ꝯformē. ad releuationeꝫ
miſeric. nō ſolū in dignitate nature condi/
te. verꝫ etiā in defectibꝫ nature ī miſeria ꝯſti
tute. Ut tandē manifeſteꝛ iuſticia. retribu
et vnicuiqꝫ ſm exigentiā meritoꝝ. nō ſoluꝫ
malis penā. verꝫ etiā iuſtꝫ gloriā ſempitnā.
Sic em̄ exigit retributio eq̄. ⁊ reꝑatio gra
tuita. ⁊ gubernatio ordiāta. ⁊ ꝓductio ꝟtu/
oſa. Nā oīm hoꝝ ꝯſūmatio ē in fine Pri
mū igiꝛ qm̄ oīm iuſtoꝝ p̄miatio fieri dꝫ ſm
ꝙ exigit retributio iuſta. ⁊ etiā ꝓductio vir
tuoſa. ⁊ ꝓductio dei fecit rōnaleꝫ ſpm̄ pro/
pe deū. capacē dei. capacē ſcꝫ ſm vim indi/
te imaginis ip̄ius btīſſime trinitatꝫ. cui in
iuſtis totus hoīs ſpūs ſm integritatem
imaginis deſeruiuit. hinc eſt ꝙ nullo minꝰ
deo pōt rōnalis ſpūs p̄miari. nec īpleri. nec
eiꝰ capacitas termīari. iō ī p̄miū daꝛ ei dei/
formitas glie. ꝑ quā deo effectꝰ cōformis. ⁊
rōne ip̄m videat clare. ⁊ voluntate diligat
plene. ⁊ mēoria retineat ī eternū. vt ſic aīa
tota viuat. tota doteꝛ in tribꝫ aīe viribꝫ. to/
ta deo ꝯfigureꝛ. tota illi vniatur. tota ī illo
req̄eſcat. in ip̄o ſicut in om̄i bono inueniēs
pacē. lucē ⁊ ſufficientiā ſempiternā. ꝑ quā in
ſtatu oīm bonoꝝ ꝯgregatiōe ꝑfecto conſti
tuta. ⁊ eterna vita viuēs. dicatur btā ⁊ etiā
glioſa. Rurſus qm̄ retributio illa debet
fieri ſm ꝙ exigit. non ſolū retributio iuſta.
⁊ ꝓductio ꝟtuoſa. verꝫ etiā gubernatio ordi
nata. ⁊ deꝰ in ꝓductione corpꝰ aīe alliga/
uit. ⁊ naturali ⁊ mutuo appetitu inuiceꝫ co
pulauit. ad gubernationē ꝟo ſubiecit. ⁊ in
ſtatu meriti fecit. vt ſpūs ꝯdeſcēderet ⁊ in/
tēderet corpi gubernādo ꝓpt exercitiū ī me
rendo. nec naturalꝛ appetitꝰ patiꝛ ꝙ aīa ſit
plene btā. niſi reſtituaꝛ ei corpꝰ. ad qd reſu
mendū hꝫ inclinationē naturaliꝛ inſertaꝫ.
nec regimīs ordo ſuſtiet ꝙ reſtituaꝛ corpꝰ
ſpūi btō. niſi ꝑ oīa illi ꝯforme ⁊ ſubiectum
q̄ntū pōt corpꝰ ſpūi ꝯformari. Qm̄ g̃ ſpūs
eſt viſione lucꝫ eterne clarificatꝰ. iō dꝫ in eiꝰ
corpe claritas lucꝫ ꝑmaxīe reſultare. Quia
vero dilectiōe illiꝰ ſummi ſpūs ē ſūme ſpi/
ritualꝛ effectꝰ. iō in corpe hr̄e dꝫ correſpon/
dentē ſubtilitatē ⁊ ſpūalitatē. Quia tētione
eternitatꝫ factꝰ eſt oīno impaſſibilꝛ. iō ī cor
pore eiꝰ dꝫ eſſe īpaſſibilitas oīmoda tā in/
tra q̄ꝫ extra. Quia ꝟo ex his omnibꝫ ſpiritꝰ
ꝓmptiſſimꝰ eſt ad tendēdū in deū. iō ī corpe
glioſo dꝫ ſumma agilitas reꝑiri. Qm̄ igiꝛ
ꝑ has q̄ttuor ꝓprietates fit corpꝰ ſpūi cōfor
me ⁊ etiā ſubiectū. hinc ē ꝙ in his q̄ttuor p̄
cipue dotari dr. rōe quoꝝ idoneitatē hꝫ ſe/
qui ſpm̄. ⁊ locari in regiōe celeſti. q̄ eſt regio
btōꝝ. In iſtis em̄ ꝓprietatibꝫ celeſtibꝫ cor
poribus aſſimilaꝛ. ꝑ q̄s q̄ gradatim diſtat
corpus celeſte a q̄ttuor elementis. ⁊ ſic dos
corpoꝝ q̄druplicata. ⁊ corpus in ſe ꝑfectuꝫ

reddit ⁊ ꝯforme habitatiõi celeſti ⁊ ſpũi be
ato.ꝑ quē a ſummo capite deo vſq; in orã
veſtimēti.ſ.corꝑis.plenitudo dulcedinis ⁊
btitudinis ebrietas redundat.⁊ q̃tũ ē poſ
ſibile deriuat᷑. Poſtremo qm̄ illa p̄mia/
tio dꝫ fieri ſcḋm ꝙ exigit retributio iuſta.⁊ ꝓ
ductio ỽtuoſa.⁊ gubernatio ordiata. ⁊ etiã
reparatio gl'ioſa.⁊ ĩ diuerſis xp̄i mēbris di
uerſa ſunt chariſmata grãꝝ.nõ ſolũ q̃ntũ
ad interiora dona.verũetiã quãtũ ad exerci
cia exteriora.nõ ſolũ quo ad habit⁹.verũ/
etiã q̃ ad ſtatus.nõ ſolũ quo ad ꝑfectionẽ
caritatꝭ in mēte.verũetiã q̃ ad ꝑfectiõis de/
corē ⁊ pulchritudinē in oꝑe corꝑali.hinc eſt
ꝙ aliquibꝫ mēbris nõ ſolũ ſtola aĩe cũ tribꝫ
eius dotibꝫ.⁊ ſtola corꝑis cũ q̃ttuor. verũ/
etiã excellētia quedã decoris ⁊ gaudij de/
betur ꝓpter excellentiã ꝑfectõis ⁊ decorꝭ ha
biti in corꝑe ỽtuoſo.Qm̄ igit᷑ triplex eſt ge
nus oꝑis p̄cellentis.ꝑfectũ ⁊ pulchrũ.⁊ ſpi
rituali formoſitate formoſũ.ſcḋm triplicẽ
vim aĩe. ſcḋm rõnalẽ p̄dicatio ỽitatis per/
ducens alios ad ſalutem. ſcḋm ꝯcupiſcibilē
ꝑfecta declinatio ꝯcupiſcentiaꝝ ꝑ integri/
tatē ꝑpetuã ꝯtinētie ỽginalis.ſcḋm iraſcibilē
ꝑpeſſio mortis ad honorē xp̄i.hinc ē ꝙ his
tribꝫ generibꝫ iuſtoꝝ.ſ.p̄dicatoribꝫ.ỽginibꝫ
⁊ martyribꝫ debet᷑ illa excellētia p̄mij acci/
dentalis.qḋ aureola nuncupat᷑.qḋ ad de/
corē facit.non ſolũ aĩe.verũetiã corꝑis.q꜡
nõ reddit᷑ voluntati tm̄ ſed oꝑi extrinſeco.
ſubſternens ſibi meritũ ⁊ premiũ caritatis
qḋ ꝯſiſtit in ſeptiformi dote. triplici aĩe.⁊
q̃druplici corꝑis.in q̃bꝫ claudit᷑ ꝯſũmatio.
integritas ⁊ plenitudo oĩm bonoꝝ ſpectã/
tiũ ad gl'ie cõplemētũ. Qualia aũt ⁊ q̃n/
ta ſint illa.non verba mea.ſed btĩ Anſelmi
ponantur. Ait em̄ in fine proſol'. Excita te
nunc aĩa mea.⁊ erige totũ intellectũ tuum
⁊ cogita q̃ntũ potes. Si em̄ ſingula bona
delectabilia ſunt. cogita intēte q̃ꝫ delecta/
bile ſit illud bonũ.q̃le ⁊ q̃ntũ ſit illud bonũ
qḋ ꝯtinet iocunditatē oĩm bonoꝝ. nõ q̃lẽ
in ꝯcreatis rebꝫ ſumus exꝑti.ſꝫ tanto diffe
renter q̃nto differt creator a creatura. Si
em̄ bona eſt vita creata.q̃ꝫ bona ē vita crea
trix Si iocunda ē ſalus facta.q̃ꝫ iocunda ē
ſalus q̃ fecit omnē ſalutē. Si amabil' eſt ſa
pientia in cognitiõe reꝝ ꝯditaꝝ.q̃ꝫ amabil'
eſt ſapiã q̃ omĩa ꝯdidit ex nihilo. Deniq; ſi
multe ⁊ magne delectatiões ſunt in rebꝫ de
lectabilibꝫ.qual' ⁊ quãta eſt delectatio in il
lo q̃ fecit ip̄a delectabilia. O q̃ h̄ bono frue
tur.q̃d illi erit.⁊ quid illi nõ erit. Certe q̃c/
quid volet erit.et qḋ nolet eſſe nõ erit. Ibi
quippe erunt bona corꝑis ⁊ aĩe. qualia nec
oculus vidit.nec auris audiuit.nec cor ho/
minis cogitauit. Cur ḡ ꝑ multa vagarꝭ ho
muncio.q̃rendo bona aĩe tue ⁊ corꝑis tui.
ama vnũ bonũ in q̃ ſunt oĩa bõa. ⁊ ſufficit.
deſidera ſimplex bonum qḋ eſt om̄e bonũ
⁊ ſatis eſt. Quid em̄ amas caro mea.q̃d de/
ſideras aĩa mea. Ibi ē q̃cq̃d amatis. q̃cq̃d
deſideratis. Si delectat pulchritudo.ful/
gebũt iuſti ſicut ſol. Si velocitas. aut for/
titudo.aut libertas corꝑis tui.vt nihil ob/
ſiſtere poſſit.erũt ſil'es angel' dei. q꜡ ſemĩat᷑
corp⁹ aĩale.⁊ reſurget corp⁹ ſpũale. ptãte
vtiq; nõ natura. Si longa ⁊ ſalubris vita.
ibi erit ſana eternitas et eterna ſanitas.q꜡
iuſti in ꝑpetuũ viuent.⁊ ſalus iuſtoꝝ a dño
Si ſatietas.ſatiabunt᷑ cum apparuerit gl'a
dei. Si ebrietas.inebriabunt᷑ ab vberta/
te domus dei. Si melõdia. ibi angelorũ
chori ꝯcinunt ſine fine deũ laudãtes. Si
q̃libet nõ immũda ſꝫ mũda voluptas.tor/
rente voluptatis tue potabis eos de⁹. Si
ſapiã.ip̄a dei ſapiã oſtēdet eis ſeip̄am. Si
amicicia.diligēt deum plus q̃ꝫ ſeip̄os.⁊ in/
uicem tanq̃ꝫ ſeip̄os.⁊ de⁹ illos pl⁹ q̃ꝫ illi ſe/
ip̄os.q꜡ illi illum.⁊ ſe inuicē ꝑ illũ.⁊ ille ſe et
illos per ſeip̄m. Si ꝯcordia.oĩbꝫ illis erit
vna voluntas.q꜡ nulla illis erit niſi dei vo
luntas. Si ptãs.omĩpotētes erunt ſue vo
luntatꝭ vt de⁹ ſue. Nã ſic poterit de⁹ qḋ vo
let ꝑ ſeip̄m.ita poterũt illi ꝑ illũ qḋ volent.
q꜡ ſicut illi nõ aliud volēt q̃ꝫ qḋ ille.ita ille
volet q̃cq̃d illi volent.⁊ qḋ ille volet nõ po/
terit nõ eſſe. Si honor ⁊ diuitie.deus ſuoſ
ſeruos bonos ⁊ fideles ſupra multa cõſti/
tuet.imo filij dei ⁊ dij vocabunt᷑ ⁊ erunt.et
vbi erit fili⁹ dei.ibi erunt ⁊ illi.heredes qui
dē dei.coheredes autē chriſti. Si vera ſe/
curitas.certe ita certi erũt nũq̃ꝫ ⁊ nullaten⁹
iſta.vl' poti⁹ iſtud bonũ ſibi defuturꝝ.ſic cer
ti erunt ie non ſua ſponte illud amiſſuros.
nec dilectorē deũ illud dilectoribꝫ ſuis ĩui
tis ablaturũ.nec aliq̃d deo potenti⁹ iuitos
deum ⁊ illos ſeparaturꝝ. Gaudiũ ỽo quale
aut quãtũ eſt vbi tale ac tantũ bonum eſt.
Cor hũanũ.cor ĩdigēs.cor exꝑtũ erũnas.
imo obrutũ erũnis.q̃ꝫtũ gauderes ſi his
oĩbꝫ habundares. Interroga intima tua.ſi
caꝑe pñt gaudiũ ſuũ de tãta btĩtudĩe ſua.

Sed certe ſi q̄s ali⁹ quē oīno ſicͤ teip̄m di/
ligeres candē btitudinez hz̄et. duplicaref
gaudiū tuū.qꝛ nō min⁹ gauderes ꝓ eo q̄ꝫ ꝓ
teip̄o. Si v̄o duo vel tres vł multo plures
idip̄m hz̄ent.tantūdē ꝓ ſingul' q̄ntū pro te
ip̄o gauderes.ſi ſingulos ſicut teip̄m ama
res. Ergo in illa ꝑfecta caritate ⁊ innume/
rabiliū angeloꝝ ⁊ hoīm btōꝝ.vbi null⁹ mi
nus aliū q̄ꝫ ſeip̄m diligit.non aliter gaude
bit q̄ſqꝫ ꝓ ſingulis aliꝭ q̄ꝫ ꝓ ſeip̄o Si ḡ coꝛ
hoīs de tanto ſuo bono vix capiet ſuū gau
dium.quō capax erit tot ⁊ tātoꝝ gaudioꝝ.
Et vtiqꝫ qꝛ quātū q̄ſqꝫ diligit aliquē.tātuz
de bono ei⁹ gaudet.ſicut in illa ꝑfecta felici
tate vnuſq̄ſqꝫ plus amabit ſine cōparatiōe
deū q̄ꝫ ſe ⁊ oēs alios ſecum.ita gaudebit
plus abſqꝫ eſtimatōe de felicitate dei.q̄ꝫ de
ſua ⁊ omniū alioꝝ ſecū. Sed ſi deū ſic dili
gent toto corde.tota mente.tota aīa.vt tm̄
totū coꝛ.tota mens.tota aīa nō ſufficiat di
gnitati dilectōis.ꝑfecto ſic gaudebūt toto
coꝛde.tota mente.tota aīa.vt tm̄ totū coꝛ.
tota mens.tota aīa nō ſufficiat plenitudi
ni gaudij. Nōdū ergo dn̄e dixi aut cogno/
ui.quātuz gaudebunt illi bti tui. vtiqꝫ tm̄
gaudebūt q̄ntū amabunt.tātuz amabunt
quātū cognoſcent te. Quātuz cognoſcēt te
⁊ q̄ntū amabūt te.certe nec ocul⁹ vidit. nec
auris audiuit.nec in coꝛ hoīs aſcēdit ī hac
vita quātū te cognoſcent ⁊ amabūt ī illa vi
ta. Oro deus cognoſcā te.amem te.vt gau
deam de te.⁊ ſi nō poſſum ad plenū in hac
vita.vł proficiā indies.vſqꝫdū veniat illud
ad plenū.proficiat hic in mente noticia tui
⁊ ibi fiat plena.creſcat hic amoꝛ tuus. ⁊ ibi
fiat plenus.vt hic gaudiū meū ſit in ſpe ma
gnū.⁊ ibi ſit in te in re plenū. Dn̄e ꝑ filium
tuū iubes.īmo ꝯſulis petere. ⁊ ꝓmittis ac/
cipere.vt gaudiū nr̄m plenū ſit. De⁹ verax
peto accipiā vt gaudiū meū plenū ſit. Pe/
to dn̄e qđ ꝑ admirabilē ꝯſiliariū nr̄m ꝯſu/
lis.accipiā qđ ꝓmittꝭ ꝑ v̄itatē tuā.vt gaudiū
meū plenū ſit. meditef interim inde mens
mea.loquatur inde lingua mea.amet illud
coꝛ meū.ſermocinef os meuz.eſuriat illud
aīa mea.ſitiat caro mea.deſideret tota ſub
ſtantia mea.donec intrem in gaudiuz dn̄i
mei.q̄ eſt trinus ⁊ vn⁹ deus benedictus in
ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Finit Breuiloquiū ſancti Bonauentu
re doctoꝛis ſeraphici ⁊ oꝛdinis minoꝝ.

Incipit Centiloquiū ſctī Bonauēture.
qđ dꝛ cōpendiū theologie ſ. Bonauēture.

Ecce deſcripſi

eā tibi tripl'r ī cogitatiōib⁹
⁊ ſciā. vt oñderē tibi firmi/
tatez ⁊ eloq̄a v̄itatꝭ rn̄dere
ex his.ill' q̄ miſert te.puer.xxij. Informās
ſapiēs ī his v̄bis cū q̄ ītēdit ad p̄dicatiōis
officiū ꝓmoueri. q̄ttuoꝛ īnuit ſtudioſo di/
ſcipulo vidēda.ſ.in q̄ ē ſtudēdū. qꝛ in trina
traditōe.cū dicͤ. Ecce deſcripſi eā.ſ. doctnā
ſacrā tripl'r.qꝛ ad diſcretōz boni ⁊ mali in/
formaui rōnalē.ad reiectōez mali aīaui ira
ſcibilē.ad dilectōez boni excitaui ꝯcupiſci
bilē Itē tripl'r doctna ſacri canōis ē deſcri
pta.qꝛ p̄t l'ralē ſenſū trib⁹ modis tradif ex/
ponēda.ſ.moral'r ſiue tropologice.allegori
ce ⁊ anagogice. Tropologia ſiue moralitaſ
eſt.qn̄ ꝑ illud qđ factū ē daf ītelligi qđ faci
endū ē. Allegoꝛia ē.qn̄ ꝑ illud qđ factū ē in
dicaf illud qđ credēdū ē. Anagogia ē q̄ ſur
ſuz ductio.qn̄ ꝑ vnū factū ītelligēdū ē illud
qđ deſiderādū ē.ſ.eterna felicitas btōꝝ.
Scđo de q̄ ē ꝯferēdū.qꝛ de audita lectōe.
cū addit.ī cogitatōnib⁹ ⁊ ſciā.i. vt cogites q̄
audiſti.⁊ ītellectū freq̄nt cogas circa rumi/
nationē.vt ſcias vbi audita ⁊ rumiata cōp/
hēdas ꝑ cognitōez Tertio q̄d ꝓponēdū ī
p̄dicatōe.qꝛ p̄cepta moralia q̄ ſb lege nat̄e.
ſcꝑture ⁊ gr̄e firma ⁊ īmobilia ꝑmāſerunt.
⁊ euāgelia p̄cipue q̄ ex oꝛe altiſſimi ꝓdierūt.
cū dicͤ.vt oñderē tibi firmitatē ⁊ eloq̄a veri
tatꝭ. Quarto ꝑ q̄d rn̄dēdū ī intꝛogatiōe.
qꝛ ꝑ ea q̄ ſūt ex lectōe ꝑcepta.in rōe collectā.
⁊ p̄dicatōe ꝯcepta.cum ſubiūgit.rn̄dere ex
his.i.examīatoꝛib⁹ ill' q̄ miſerūt.i. miſſi ſūt
quō examinēt te In āminiculū itaqꝫ par
uuloꝝ.rudis rogat⁹ a rudib⁹.rudē tractatū
rudib⁹ ꝯpilaui.in q̄ rudiū ruditas circa ge
neralia theologie ſaltē rudif potit erudiri.
⁊ ex lacte īfantie ad cibū ſolidū p̄uia dī gr̄a
cū ſenſ⁹ īduſtria p̄pari. Collegi āt h̄ ex dicꝭ
ꝓboꝝ.q̄ hicinde decerpēs ī vni⁹ opuſculi
anguſtiā coartaui. Qđ cū ⁊ cētū recipiat ſe/
ctiones.cētiloquiū potit appellari. Cui⁹ cō
tinētia vt facili⁹ pateat reqrēti.p̄mittūf cen
tū tituli ſectionū.q̄ ex q̄ttuoꝛ ꝑtib⁹ diſtiguū
tur. In vniuerſo eīm agif de q̄ttuoꝛ in p̄nti
opuſculo.ſ.de malo ſub rōe culpe p̄mo. De
malo ſub rōne pene ſcđo. De bono ſub ra
tione gr̄e tercio. De bono ſub rōe gl'e q̄rto

[p]Ars prima habet.xxxiij.ſectiones.

Prīa ē ꝺ malo culpe ī generali.
Secunda de tentatione.
Tertia de diffinitione peccati.
Quarta de peccato originali.
Quinta de peccato actuali.
Sexta de peccato veniali ꝛ mortali.
Septima de ignorantia.
Octaua de omiſſione ꝛ negligentia.
Nona de cōmiſſione.
Decima de errore.ꝑuo iudicio.ꝛ pſonaruꝫ acceptione.
Undecima de pctō conſenſus.de peccato ꝯtra ꝯſcientiā.ꝛ de perplexitate.
Duodecima de mēdacio. piurio ꝛ ꝯtētiōe.
Tredecia de adulatiōe.maledicto ꝛ detractione.
Decimaq̄rta de pctō opis.
Decimaquinta de ſeptem vicijs capitalibꝫ in generali.
Decimaſexta de differētia inť capitale vicium.initium pctī.ꝛ radicem malorū.
Decimaſeptima de ſuperbia.
Decimaoctaua de inani gloria.
Decimanona de inuidia.
Uiceſima de ira.
Uiceſimaprima de accidia.
Uiceſimaſecunda de auaricia.
Uiceſimatercia de gula.
Uiceſimaquarta de luxuria.
Uiceſimaquinta de peccato ex infirmitate.ignorātia ꝛ induſtria.
Uiceſimaſexta de idolatria ꝛ hereſi.
Uiceſimaſeptima de interdicto.ꝛ duabus ſpeciebus excōmunicationis.
Uiceſimaoctaua de duabꝫ regulis generalibus circa excōmunicationē.
Uiceſimanona de diuinatione.
Triceſima ꝺ hypocriſi.ſymōia ꝛ ſacrilegio.
Triceſimaprima ꝺ rapina.furto.vſura.homicidio ꝛ ſcandalo.
Triceſimaſcōa de peccatꝭ luxurie ꝛ gule
Triceſimatercia de paſſionibꝫ ſiue ꝓprietatibus peccatorum.

[ſ]Ecunda pars ſeptem recipit ſectiones.

Prīa de vulneratiōe naturaliū.
Secunda de ſpoliatione gratuitorū.
Tercia de penis corporalibus.
Quarta de locis penalibus.
Quinta de aperitione librorum.
Sexta de igne conflagrationis.
Septima de cruciatibus inferorū.

[t]Ercia pars habet.lvij.ſectiones.

Prima de eo qꝺ eſt frui ꝛ vti.
Secunda quid de deo trino ꝛ vno credendum eſt.ꝛ intelligendū ꝛ exprimendū.
Tercia q̄liter deus trinus ꝛ vnus manifeſtat ſe in effectibus creature.
Quarta de appropriatis patris.
Quinta de appropriatis filij.
Sexta de appropriatis ſpiritusſancti.
Septima de quattuor ſimul creatis.ꝛ de menſuris durabiliū.
Octaua de veritate exprimēda cum excluſione erroris circa ꝓductionē mundi.
Nona de triplici differentia creature.
Decima de ꝓductione machine mundial'.
Undecima de ꝯſiſtētia machine corpalis.
Duodecima de ſufficiētia celoꝝ.
Tredecia ꝺ q̄ttuor attributꝭ āgel' cū ꝯditōne ſui.
Decimaq̄rta de ꝑuaricatiōe ſpūū maliḡꝝ
Deciaq̄nta de ꝯfirmatiōe ſpirituū bonoꝝ.
Decimaſexta de diffinitionibꝫ angeli.ordinis ꝛ hierarchie.
Deciaſeptia de triplici diuiſiōe hierarchie
Deciaoctaua de cuſtodia hoīm ꝑ angelos
Decimanona de diffinitionibꝫ anime.
Uiceſima de diuiſione potentiaꝝ anīe ſm mgr̄os in quinqꝫ membra.
Uiceſimaprima de diuiſione potētiaꝝ ſm naturales in tria membra.
Uiceſimaſecunda de diuiſione potentiaꝝ ſm theologos ꝛ naturales.
Uiceſimatertia ꝺ diuiſiōe potētiaꝝ ſm auguſtinū.
Uiceſimaq̄rta de q̄ eſt aīa.
Uiceſimaq̄nta de ꝯditiōe hūani corporis
Uiceſima ſexta de toto homine ex corpore ꝛ aīa conſtituto.
Uiceſimaſeptia de vniōe naturaꝝ in xp̄o.
Uiceſimaoctaua de ꝑfectione grāꝝ in xp̄o
Uiceſimanona de plenitudīe ſapīe ī eodē.
Triceſima de plenitudine ſui meriti.
Triceſimpꝛima de tolerātia ſue paſſionis.
Triceſimaſecūda de ſacra ſcriptura q̄ntuꝫ ad duo teſtamenta.
Triceſimatercia de preceptis decalogi.
Triceſimaquarta de preceptoꝝ ſumma.
Triceſimaq̄nta de grā in ſe ꝯſiderata q̄ntū ad diffinitionē ꝛ diuiſionē ꝛ opationē.
Triceſimaſexta de grā in cōparatione ad

habit⁹ ḡtuitos.vt ſunt ꝟtutes ĩ generali.
Triceſimaſeptima de fide.
Triceſimaoctaua de continentia ſymboli quantum ad articulos.
Triceſimanona de ſpe.
Quadrageſima de charitate
Quadrageſimaprima de prudentia.
Quadrageſimaſecunda de temperātia.
Quadrageſimatercia de fortitudine.
Quadrageſimaquarta de iuſticia.
Quadrageſimaq̄nta de donis ſpūſſancti.
Quadrageſimaſexta de btitudinibꝫ ⁊ vita actiua cum operibus miſericordie.et de vita ꝯtemplatiua cum oratione.⁊ de duodecim fructibus.⁊ quin꜄ ſenſibꝫ.
Quadrageſimaſeptīa de ſacris in generali
Quadrageſimaoctaua de baptiſmo.
Quadrageſimanona de ꝯfirmatione.
Quinquageſima de eucbariſtia.
Quinquageſimaprima de penitentia.
Quinq̄geſimaſecūda de vnctiōe extrema.
Quinquageſimatertia de ordine.
Quinq̄geſimaquarta de matrimonio.
Quinquageſimaq̄nta de impedimēt꜋ matrimonij in generali.
Quinq̄geſimaſexta de ĩpedimēto affinitatis ⁊ ꝯgnatōis ĩ ſpēali.⁊ ꝑmo ꝺ affinitate.
Quinq̄geſimaſeptīa de cognatiōe triplici.

q Uarta parſ trib⁹

ſectionibus eſt contenta.
Prima de triplici differētia ꝑmij
Secunda de expediētia ad premiū.
Tertia de ſufficientia gaudij.

Incipit prima pars que habet.xxxiij.ſectiones.

De malo culpe ĩ generali Sectio I

m Alum conſiderare occurrit quantū ad diffinitōnē Quod diffiniēs Auguſtin⁹ ait. Maluꝫ eſt priuatio modi.ſpeciei ⁊ ordinis. Ad cui⁹ intelligentiā eſt notādū ꝙ creatura ꝗlibet q̄ntūcun꜄ modica cōparari habꝫ ad deū ſcđm triplex gen⁹ cauſe.ſ.efficient꜋.formalis ⁊ finalis.⁊ ſic habꝫ modū ſpeciē ⁊ ordinē. Creatura vero rōnalis nō ſolū habꝫ modū.ſpeciem ⁊ ordinē.put ē natura quedā ſicē cetere creature.verūetiā.put eſt volūtate libera Volūtas aūt nr̄a qn̄ hꝫ modū ſpeciē ⁊ ordinem tūc eſt bona. Tunc autē hꝫ hec tria qn̄ ĩ operādo ꝯtinuat̄ ꝟtuti diuīe.vt principio mouēti.ꝯformat̄ ei vt regule dirigenti. vnitur ei vt fini quietāti. In ꝑmo eſt modus.in ſcđo ē ſpecies.in tertio ordo attendit̄ ſcđm triplex gen⁹ cauſe. Qn̄cū꜄ ꝟo quis peccat mortalit̄. diſcontinuat̄ neceſſario a deo tanq̄ꝫ a ꝑncipio mouēte. qꝛ de⁹ nunq̄ꝫ monet ad pctm̄.diſcordat a deo tanq̄ꝫ a regula dirigēte.elongat̄ ⁊ deordinat̄ a ꝺo tanq̄ꝫ a fine ꝗetante.ponēs creaturā finem ſui Et ſic malū culpe ꝑuat ⁊ corrūpit hec tria inſeꝑabilit̄ ⁊ eq̄liter. nō tn̄ totalit̄ in rōnali creatura.inq̄ntū eſt agens volūtarie ⁊ libere vltra alias creaturas. Malum ꝟo pene corrūpit hec tria p̄dicta.put cū alijs creaturis ꝯuenit in natura. Itē ꝯſiderat̄ malū q̄ntū ad diſtinctionē.Diſtinguit̄ eñ malū ꝑ triplicē differentiā.ſ.in maluꝫ culpe ſiue trāſgreſſionis.malū pugne ſiue tentatōis. malū pene ſiue punitiōis Malū culpe idē eſt qđ iniuſticia generalis ſiue abſentia debite honeſtat꜋.vł paſſio volūtaria. Malū pene ē abſentia debite delectatōis cū ſenſu ſui ꝯtrarij.ſiue paſſio inuolūtaria. Malū pugne tenet mediū int̄ iſta. nā diabolo ē culpa ĩ inſtigādo.iuſto ē pena in reluctādo Quātū ad ſubdiuiſionē. Subdiuidit̄ eñ malū ĩ malū culpe ſcđm ſe.⁊ ꝑ ſe.qđ nl̄lo mō pōt bn̄ fieri vt odire deum.⁊ blaſphemare deū. In malū in ſe ſiue ĩ genere vt occidere qđ p̄t bn̄ fieri ꝓpt̄ iuſticiā. In malū ex circūſtantia.vt dare elemoſinā ꝓpter vanā gl̄iaꝫ. Itē ꝯſiderat̄ q̄ntū ad introductionem. Et ſic malū originat̄ a bono.i.a volūtate ⁊ libero arbitrio nō efficiēte.ſꝫ deficiēte. Subſtātificat̄ in bono.non eñ ē eſſentia aliq̄ vel natura.ſꝫ corruptio boni.q̄ nō pōt eſſe niſi in bono qđ corrūpit̄.i.in libera voluntate. Cōtrariat̄ bono. Ad qđ intelligendū nota ꝙ malū corrūpit ⁊ perimit iuſticiā.i.rectitudinem voluntatis. Tria eñ circa rectitudinē anīe attendunt̄.ſ.potentia rectificabilis.hāc nō corrumpit.habitus rectificans hunc priuat ſimpliciter ⁊ corrumpit ſcilicꝫ gratiam ⁊ virtutes.habilitas media.⁊ hāc diminuit dum minus reddit̄ homo habilis ad bonum per pctm̄.non tamē tollit eā Non eñ opponit̄ malū illi habilitati ratione nature cuius eſt.ſed rōne gr̄e ⁊ virtutis ſiue finis ad que eſt.

De tentatione Sectio II.

m Alũ tentatiõis ſiue pugne notifica
tur ꝑ diffinitionẽ Hugonis de ſan
cto victore. Tentare ẽ callide expe
riri. ⁊ q̃i q̇buſdã blãdis conatib⁹ probare.
Anſ. Omis tentatio ꝓbatio ẽ. Caſſiodor⁹
Tentatio diaboli eſt aſſimilatio apparentꝭ
boni ad fallendũ. Sic etiã aliť diffinitur.
Tentatio eſt pulſatio ex intentõe vel ꝓpoſi
to ad declarãdũ bonũ homis ſiue maluz.
Multiplicať ꝑ diuiſionẽ. Poteſt ei ten/
tatio ↄſiderari q̃ntũ ad motiuũ. ⁊ ſic diui/
diť tentatio in eã que ẽ ab hoſte. a carne et
a mũdo. Juxta illud. Mundus. caro. de/
monia. diuerſa mouẽt prelia. Jtẽ in eã que
eſt tentatio. alia ab hoſte. alia a carne. ꝑma
generaliť. ſcða ſpecialiť. Diuidiť etiã q̃ntũ
ad inſtrumẽtũ. ⁊ ſic generaliť eſt illa diuiſio
gregorij. Eſt quedã tentatio ꝑ vicia. quedã
ꝑ flagella. Specialiť. ⁊ ſic eſt illa ſuper pſal
mos. Omnẽ eſcã abominata ẽ aĩa eorum.
Multiplex eſt tentatio. q̃rũ ꝑma eſt error
ſiue neſcientia vie veritatꝭ. ſcða difficultas
vincendaꝝ ↄcupiſcentiaꝝ. tertia tediũ bo/
ni. quarta tẽpeſtas ſeculi. Quãtuz ad effe/
ctũ. ⁊ ſic generaliť eſt illa. j Coꝝ. x. Tenta/
tio vos ñ app̃hẽdat niſi hũana. Tẽtatio a/
lia diabolica. alia hũana. Diabolica malũ
hꝫ exitũ. q꞉ ťmiať ĩ mortali Hũana ñ hꝫ pi
culoſũ exitũ. q꞉ ľ ibi ẽ pcm̃ vẽiale. ľ nlľa ẽ ibi
culpa Specialiť. ⁊ ſic ẽ illa de doctria xp̃ia
na. Diabolus tentat aut vexãdo carnẽ aut
vulnerãdo naturalia. aut expoliãdo g̃tui/
ta. Quãtũ ad g̃dũ. ⁊ ſic generaliť eſt illa. ten
tatio alia exterior. alia interior. Specialiť
⁊ ſic eſt illa Grego. Tentatio trib⁹ modis
ꝑficiť. ſ. ſuggeſtione. delectatõe ⁊ conſenſu.
Quãtũ ad tentãdi modũ. Et ſic ẽ illa gene
raliť ⁊ implicite ſuꝑ pſalmo. Qui habitat ĩ
adiutorio. Quedã tentatio ẽ leuis ⁊ occul
ta. quedã grauis ⁊ occulta. quedaz leuis ⁊
manifeſta. quedaz g̃uis ⁊ manifeſta. Gene/
raliter ⁊ explicite. ſic eſt illa Bern̄. ꝑ ſeptez
mẽbra. Prima ẽ importuna. q̃ ꝑtinaciť inſi
ſtit. ſcða eſt dubia. q̃ animũ dubietatꝭ nebu
la inuoluit. tercia eſt ſubita. q̃ iudiciuz rõ/
nis ꝑuenit. q̃rta occulta que deliberatiõis
ordinẽ ꝑterfugit. quinta ẽ violenta. q̃ vires
nrãs trãſcendit. ſexta fraudulẽta. q̃ animũ
ſeducit. ſeptima ꝑplexa. q̃ varijs vicijs im/
petit. Si ſpecialiť ⁊ implicite. ſic eſt illa Au
g⁹. Diabolus tentat vt leo. tentat vt draco
Si ſpecialiter ⁊ explicite. ſic eſt illa Grego.
ſuꝑ Job. Diabol⁹ opp̃mẽdo rapit. inſidiã/
do circũuenit. minãdo terret. ſuadẽdo blã
diť. deſperãdo frãgit. ꝓmittẽdo decipit.
Diuerſificať aũt ꝑ intẽtionẽ. Nã tẽtat de⁹
vt erudiat. diabol⁹ vt decipiat. mũd⁹ vt alli
ciat. hõ vt cõijciat. caro vt inficiat.

De diffinitiõe peccati Sectio III.

v Iſo de malo culpe in generali. ⁊ de
malo pugne qð impellit ad culpaz.
deſcẽdẽduz eſt ad pctm̃ in ſpeciali.
Circa qð tria ↄſiderare debem⁹. ſ. moduz
diuiſiuũ. modũ diffinitiuũ. moduz puniti/
uũ. Põt aũt pctm̃ ↄſiderari formaliť, put
dicit ꝑuatõem. ⁊ materialiť, put ſubſternit
ſibi aliquã actiõem. Habet g̃ formales
diffinitõees. put diť priuatõez ꝑ hũc modũ
Nã aut diť receſſum a bono. ⁊ ſic trib⁹ diffi
nitionib⁹ q̃i idẽ circũloquẽtib⁹ diffiniť Pri
ma in lib. de ci. dei hec eſt. Pctm̃ ẽ abſentia
boni vbi dꝫ eſſe. Scða in libro de chriſtia
na religiõe. Pctm̃ eſt appetitio nõ naturaꝝ
malaꝝ. ſed deſertio melioꝝ. Tertia ĩ libro
de natura boni. Pctm̃ ẽ corruptio ſpeciei.
modi ⁊ ordinis. Aut dicit receſſum a natu
re rectitudine. ⁊ ſic triplex diffinitio idẽ cir
cũloquens inueniť. Prima ẽ Damaſceni.
Pctm̃ eſt ab eo qð eſt ſm naturã. in id qð ẽ
ꝑter naturam ↄuerſio. Scða eſt Anſelmi.
Pctm̃ eſt carẽtia debite iuſticie. Tertia eſt
Aug⁹. Pctm̃ eſt defect⁹ q̇dã a luce veritatꝭ.
naturã nõ perimens. ſed obſcurãs. Aut
dicit receſſum ab oĩs boni cõplemẽto ⁊ ꝑ/
fectione. ⁊ ſic tripliciter diffiniť. Primo ab
Auguſtino ĩ libro de libero arbitrio. Pec/
catũ eſt auerſio a bono incõmutabili. Se/
cũdo ab eodẽ in li. de chriſtiana religione.
Pctm̃ ẽ carere bonis incõmutabilib⁹ q̇b⁹
fruẽdũ ẽ. Tercio etiã ab eodẽ. Pctm̃ ẽ tene
bra intellectus. Habet quoq̧ pctm̃ ma/
teriales diffinitiones. prout ſubſternit ſibi
actuz. ⁊ ſm h̔ põt tripliciť cõparari. Aut ad
deum quem offendit. Et ſic tripliciter diffi
nitur. Primo ab Auguſtino ↄ manicheos
Pctm̃ eſt in ꝑceptis veritatꝭ. vľ in ip̃a veri/
tate errare. Scðo ab Ambro. in li. de pa/
radiſo. Pctm̃ ẽ ꝑuaricatio legꝭ diue. ⁊ celo/
ſtiũ inobediẽtia mãdatoꝝ vľ ꝑceptoꝝ. Ter
tio ab Aug⁹. Pctm̃ eſt dictũ vľ factũ vel cõ
cupitũ ↄtra legẽ dei. Aut ad virtutẽ quã
excludit. Et ſic triplex datur diffinitio de
pctõ. Prima eſt Baſilij. Pctm̃ ẽ diſpoſitio
aĩe ↄtrarie ſe habẽs ad virtutẽ. Secũda

Aug⁹.in libro de duab⁹ aiab⁹. Pctm̄ eſt vo
luntas retinēdi vl'aſſequēdi qđ iuſticia ve/
tat. Tercia eſt Aug⁹.in li.de vera religiōe.
Pctm̄ eſt appetere q̄ xp̄s ɔtempſit.vl' ɔtem
nere q̄ xp̄s appetijt. Aut ad bonū qđ pre/
tendit. Et ſic tripliciꝰ diffiniꝰ. Prio ab Au
g⁹.in li.de ciui.dei. Pctm̄ eſt male vti bono.
Scđo ab eodē.in lib.de trini. Pctm̄ eſt vti
fruēdis.ꝛ frui vtēdis. Silr in lib.lxxxiij.q̄
ſtionū. Tercio in libro de libero arbitrio.
Pctm̄ eſt ſpreto bono incōmutabili. reb⁹
cōmutabilib⁹ adherere. Due autē inue/
niunꝰ diffinitiōes pctī. Una eſt hec. Pctm̄
eſt act⁹ incidens ex defectu boni. Scđa eſt
hec. Pctm̄ eſt demeritū pene eterne.

De pctō originali. Sectio IIII

v Iſo de pcti diffinitiōe. ſequiꝰ vide
re de diuiſiōe. Diuidiꝰ aūt pctm̄ in
originale ꝛ actuale. veniale ꝛ morta
le.delictū ꝛ cōmiſſum. Et he diuiſiōes ſu/
munꝰ penes cām formalē. Itē in pctm̄ cor
dis.oris ꝛ opis. Itē in pctm̄ ſupbie ſiue in/
anis glie.inuidie.ire.accidie. auaricie.gule
luxurie. In ɔcupiſcētiā carnis.in ɔcupiſcē
tiā oculoꝝ.ꝛ ſupbiā vite. In pctm̄ cogitati/
onis.delectatōis.ɔſenſus.opis ꝛ ɔſuetudi
nis. Et he ſumunꝰ penes cām materialem.
Itē pctm̄ aliud ex īfirmitate.aliud ex igno
rantia.aliud ex certa malicia ppetraꝰ. Itē
pctm̄ aliud ex timore male hūiliante.aliud
ex amore male accendente. Et he ſumunꝰ
penes ɔditōes peccantꝭ Itē pctm̄ aliud in
deū.aliud in ſe.aliud in ꝓximuꝫ. Et he ſu/
munꝰ penes circūſtantias ei⁹ in quē pecca
tur. Primā diuiſionē pſeq̄mur Prio q̄n
tū ad pctm̄ originale. Circa qđ ſunt q̄ttu/
or attendēda.diffinitio. corruptio.curatio
ꝛ noīatio Diffiniꝰ aūt pctm̄ originale ab
Anſel.ſic. Pctm̄ originale eſt carentia ſiue
nuditas debite iuſticie p inobediētiā Ade
facta.quā comitaꝰ carētia viſiōis dei. Iſta
diffinitio eſt formal' indicās hui⁹ pcti eſſen
tiā.cauſam ꝛ penā. Itē aliter diffinitur ſic.
Pctm̄ originale eſt viciū ex q̄litate ſemis ī
humana natura natū. Iſta ē material'.oſtē
dens original' pcti effectū ꝛ originē. Item
diffiniꝰ tercio ab Aug⁹.ſic. Pctm̄ originale
eſt ɔcupiſcētia vel ɔcupiſcibilitas q̄ paruu
lū facit ɔcupiſcibilē.adultū ɔcupiſcentem

Corrūpiꝰ autē gen⁹ hūanuꝫ p originale
pctm̄.q: licet aīa nō ſit ex traduce. origina
lis tn̄ culpa trāſit ab aīa ade ad aīas poſte/
roꝝ.mediāte carne infecta.tāq̄ꝫ p ɔcupiſcē
tiā generata.ꝛ p libidinē ſemīata.q̄ infectio
nē ſecū trahens.aīam ſibi vnitā inficit ꝛ vi
ciat.nō tm̄ pena ſꝫ ꝛ culpa. Et ſic hō p ɔcu/
bitū generat⁹ naſciꝰ natura fili⁹ ire.q: ꝑua/
tus eſt rectitudine diuīe iuſticie.ꝓpter cui⁹
abſentiā incurrit q̄ntū ad aīam. infirmita/
tem.ignorātiā.maliciā ꝛ ɔcupiſcētiā.q̄ntuꝫ
vero ad corpus penalitates. labores.dolo
res.defect⁹.morbos mltiplices.ꝛ ꝑter hec
penā mortis ꝛ incineratōis.penā carētie vi
ſionis dei ꝛ amiſſiōis glie celeſtꝭ.tam ī par/
uulis q̄ꝫ in adultꝭ. Curaꝰ autē originale
pctm̄ p baptiſmū ſic quantū ad culpā.ꝙ tn̄
remanet q̄ntū ad tpalem penā.ſic curaꝰ q̄n
tum ad reatū pene eterne.ꝙ remanet q̄ꝫtū
ad actū ꝛ motū ɔcupiſcētie.ſic curaꝰ in pa/
rente ꝙ nihilomin⁹ a curato parēte tranſ/
mittiꝰ in generatā prolē. ſic tolliꝰ original'
culpe macla.ꝙ remanet ſequela.cū q̄ opor/
tet nos pugnare q̄ꝫdiu viuim⁹ in hac vita.

Noīatur aūt originale diuerſis vocabu
lis.tā ex pte culpe q̄ꝫ ex parte pene. Cōpa/
ratū em̄ ad aniam đr infirmitas.q: reddit
aīam impotentē reſiſtere motib⁹. Diciꝰ ſe/
duras.q: ſm eā anīa rōne corpis coinq̄naꝰ.
Diciꝰ pronitas.ꝓpter inclinatiōem appetit⁹
ad malū. Diciꝰ corruptio.q: ducit ad nihi/
lū.ſ.ad pctm̄. Diciꝰ viciū. q: diminuit na/
turales ꝟtutes. Diciꝰ languor nature pro/
pter diminutionē boni natural' ꝛ delecta/
bilis. Cōparatū vero ad corp⁹ đr lex car
nis.q: eſt pena a lege iuſticie naturaliꝰ infli
cta. Diciꝰ lex mēbroꝝ.q: p̄ſtat aptitudineꝫ
ad faciendū opa mala Diciꝰ tyrānus.ꝓpter
dn̄ationē q̄i violentā in ɔcupiſcētijs. Diciꝰ
fomes.q: eſt cā materialis ɔſuādi pctm̄ in
carne. Ambroſi⁹ diffiniēs fomiteꝫ dicit ſic.
Fomes eſt morbid⁹ q̄dā affect⁹.q̄ ɔmouet
ad illicitū deſideriū q̄ntū ad actū generati
ue ꝛ nutritiue. Cōparatū ad actus dele
ctabiles illicitos đr ɔcupiſcētia vel ɔcupi/
ſcibilitas. Differūt tn̄.q: ɔcupiſcibilitas di
cit potentiā.ɔcupiſcētia vero actū. Dicitur
etiā libido.q: ſeq̄tur q̄cq̄d libet.ſ.voluptu/
oſas delectatōes ī ſenſu. Cōparatuꝫ vero
ad penā ad quā obligat.đr pctm̄ originale
q: eſt carētia vel nuditas debite ꝛ origina
lis iuſticie.

De pctō actuali Sectio V

ſ Equiꝰ videre de pctō actuali. Cir/
ca qđ q̄ttuor videam⁹.ſ. diffinitōeꝫ

eſſentialē.originalitatē.differētiā materia/ lem ⁊ maioritatē. Diffinit̄ aūt pctm̄ actuale ſic. Peccatū actuale eſt carētia debite iuſticie facta ꝑ inobediētiā ꝓprie volūtatꝭ. vel eſt auerſio ab incōmutabili bono. ⁊ ad bonū cōmutabile ꝯuerſio. Trahit aūt peccatū actuale originē a libera volūtate vniuſcuiuſqꜫ ꝑ ſuggeſtionē. delectatōem. cōſenſum. ⁊ opatiōꝫ. Si aūt ſuggeſtio ⁊ delectatio ſiſtant citra ꝯſenſum. pctm̄ eſt veniale. ſi aūt ſequat̄ ꝯſenſus ⁊ opꝰ in his q̄ diuina lege ꝓhibent̄. pctm̄ eſt mortale cōſummatum Si autē medio mō fiat. vt ſit ꝯſenſus ſine opē. h̄ poteſt eſſe dupl'r. Quia aut hō vult i opus ꝓcedere ſꝫ nō pōt ⁊ tūc volūtas pro facto reputat̄. nec minꝰ culpabilis eſt q̄ſi in ipſo facto dep̄henderet̄. Aut nō vult in opꝰ ꝓcedere ſꝫ vult interiꝰ voluptari i delectatōne. ⁊ tūc licet nō ſit pcm̄ plenarie ꝯſummatū eſt tñ inter mortalia reputādū. qđ maxīe de peccatis carnalibꝫ hꝫ intelligi. Differētie materiales actual' peccati ſūt due. ſ. pctūm angeli ⁊ hoīs. Pctm̄ angeli inchoatū eſt i p̄ſumptiōe. ſtatim enī vt vidit ſuā pulcritudinē p̄ſumpſit. ⁊ ꝯſummatū eſt in ambitōe. qꝛ p̄ſumēs de ſe appetijt qđ erat ſupra ſe. atqꜫ ꝯfirmatū eſt in inuidie ⁊ odij auerſiōe. qꝛ ex quo nō potuit h̄ obtinere qđ appetijt. cepit odio ⁊ inuidia ꝯtraire. Et ſic in pctō luciferi ſupbia p̄ſumptōis fuit ꝑma generatione ſupbia ambitiōis fuit ꝑma ꝯſūmatōe. Peccatū ꝓo hoīs fuit inobedictia. ad quā p̄cipitauit diabolꝰ hoīem ꝑ triplex appetibile naturale. ſ. ꝑ bonū glorioſū. copioſum. ⁊ delicioſum. Tēptauit enī de excellētia. ſufficiētia. experiētia. ſiue demulcētia. Diabolꝰ enī per mulierē volēs deijcere hoīem ꝓmiſit mulieri dignitatis excellētiā dicēs. Eritis ſicˉ dij. Deinde ſubiūxit cognitiōis abundātiā dicens. Sciētes bonū ⁊ malū. Tertio p̄tēdit ſuauitatis expientiā. cū oñdit ei lignū pulcrum viſu ⁊ ad veſcēdū ſuaue. Vñ peccatū mulierꝭ inchoatū fuit in ſupbia. ꝓgreſſū habuit in auaricia. qꝛ nō in rebꝫ ſolū ſꝫ etiam i ſciētia inuenit̄ auaricia. ꝯſummatū fuit i gula. Et ſic deordinatū fuit q̄ntū ad iraſcibilē appetēdo alta. q̄tū ad rōnalem appetēdo ſcire occulta. q̄ntū ad ꝯcupiſcibilē volēdo guſtare ſuauia. Peccatū maiꝰ vnū altero dꝛ duodeciꝫ modis. Prīo cauſalitate. ⁊ ſic peccatū diaboli dꝛ maiꝰ eſſe. qꝛ eiꝰ inuidia morſ intrauit in orbē terrarꝫ. Secūdo generalitate ⁊ ſic peccatū ꝑmi parētis fuit maius qꝛ ſe ꝑ totū genꝰ hūanū diffudit. Tertio enormitate. ⁊ ſic pctm̄ iude fuit maximū. qꝛ tradidit dñm ſaluatorē. Quarto ingratitudīe ⁊ ſic eiꝰ pctm̄ dꝛ eſſe maiꝰ q̇ plura grārꝫ dona ꝑcepit. Quinto piculoſitate. ⁊ ſic pctm̄ ignorantie dꝛ eſſe grauiꝰ. qꝛ piculoſiꝰ. Sexto inſepabilitate. ⁊ ſic pctm̄ cupiditatis dꝛ eē maius. qꝛ cū cetera vicia cū hoīe ꝯſeneſcāt. ſola auaricia iuueneſcit. Septimo iportunitate. ⁊ ſic ſupbia dꝛ eſſe maximū peccatū. quia etiā ex bonis opibꝫ generat̄. Octauo ꝓnitate. ⁊ ſic luxuria dꝛ eſſe grauiꝰ. ad quā hoīes ꝓnius inclinant̄. Nono maioris grē impugnatiōe. ⁊ ſic pctm̄ in ſpm̄ſanctū dꝛ eſſe grauius. Decimo rōe maioris offenſe. ⁊ ſic peccatū idolatrie dꝛ eſſe maiꝰ. Undecimo ratione maiorꝭ facilitatꝭ reſiſtēdi. ⁊ ſic peccatuꝫ ade fuit grauiſſimū. Duodecimo rōne maioris improbitatꝭ ⁊ libidinis. ⁊ ſic pctm̄ cuiuſlibet generꝭ poteſt fieri maiꝰ altero.

De peccato veniali ⁊ mortali

Sectio VI

s Equit̄ videre đ diuiſione pcti in veniale ⁊ mortale. Ad cuiꝰ euidētiā tria ſunt breuit̄ attēdenda. ſ. ordo diuīe iuſticie q̇ imponit̄. peccatū veniale qđ ꝯtrahit̄. ⁊ pctm̄ mortale qđ incurrit̄. Ordo autē diuine iuſticie ad quē dñs hoīem obligauit eſt vt bonū incōmutabile p̄ferat̄ bono commutabili. vt bonū hōeſtū p̄ferat̄ bono vtili ⁊ volūtas dei p̄ferat̄ volūtati noſtre. ⁊ iudicium rōnis recte p̄ferat̄ ⁊ p̄ſit ſenſualitati humane. Pctm̄ vero actuale eſt inordinatio actual' volūtatis Iſta aūt inordinatio ſi eſt tā modica ꝙ ordinē iſtū nō exterminat. q̄ſuis in aliq̄ ꝑturbet. tūc peccatū eſt veniale. Qđ habemꝰ ꝑtractare breuit̄ q̄ntū ad diffinitionē. diſtinctionē. ⁊ curationeꝫ. Diffinit̄ aūt ſic. Peccatū veniale eſt libido ſiue amor voluptatis in creatura citra deū. Diſtinguit̄ aūt veniale tripl'r. Nā quoddā eſt veniale ex ſurreptōe. ⁊ iō veniale eſt qꝛ nō poteſt vitari tūc. ⁊ qꝛ cōmittit̄ p̄ter rōnem ſꝑ ē veniale. Quoddā eſt veniale ex cogitatione ſine ꝯſenſu. ⁊ iō veniale qꝛ nō plene ꝯſentitur vt in cogitatiōe ⁊ delectatōne de muliere citra ꝯſenſum in delectatōem. ⁊ iō veniale fit mortale ꝑ ꝯplacentiā ⁊ ꝯſenſum. Quoddā eſt veniale cū delectatiōe ⁊ ꝯſenſu. ⁊ iō veniale eſt. qꝛ nō eſt deordinatio ꝯ̄ p̄ceptum. vt ebrietas ⁊ mendaciū iocoſum. ⁊ iſtud cū ſic

veniale ꝓpter delectatōꝫ q̃ eſt citra deū. tam̄
poteſt fieri mortale ꝓpter nimiā libidinem ⁊
ꝯtemptū. Nō tñ intelligēdū eſt ꝙ aliqđ ve/
niale ꝑ eſſentiā fiat mortale. ſꝫ qꝛ de veniali
fit tranſit⁹ ad mortale ꝑ cōplacētiā ⁊ ꝯſenſū
ſiue ꝑ libidinē ⁊ ꝯtemptū. Curat̄ aūt pec
catū veniale ꝑ act⁹ in qb⁹ eſt aliq̄ humiliatō
⁊ deuotio. q̇ quidē act⁹ gr̄a informati repu
gnāt veniali. ⁊ ſic ad actū curatiōis ⁊ deletō
nis venialiū gr̄am gratū faciētē coadiuuāt
⁊ vigorant. Hmōi remedia his vſib⁹ ꝯtinēt̄
Cōfiteor. tundo. reſpergo. cōteror. oro.
Signor. edo. dono. ꝑ que venialia pono
Unctio. pena leuis. cōpaſſio q̃ fit egenis.
Hec em̄ remedia ſūt. Generalis confeſſio.
pectorꝫ tūſio. aq̃ bñdicte aſperſio. cordis cō/
tritō. dñica orō. ſignatio ab ep̄o. euchariſtie
ſumptio. offenſe cōdonatio. extrema vnctio
leuis penitētia. cōpaſſio fraterna. Si au
tē eſt tāta deordinatio volūtatis ꝙ ordinē
exterminat ſupradictū. tūc mortale ē pctm̄
qđ poteſt ꝯſiderari q̄ntū ad diffinitionē. pu
nitionē. ⁊ remiſſionē. Diffinit̄ aūt ab Am/
bro. ſic. Pctm̄ mortale ē p̄uaricatio legꝫ di/
uine ⁊ celeſtiū inobediētia mādatorꝝ vl' p̄ce
ptorꝝ. Pena peccati mortalis ē eterna dam
natio. Dicit̄ em̄ mortale. qꝛ ꝑ ip̄m vita gr̄e
ꝑdit̄ in p̄ſenti. ⁊ vita gl'ie in futuro. Et ſic cō
trabit̄ mors culpe. ⁊ infligit̄ mors gehenne
Juſte aūt ꝓpt̄ mortale in q̊ quis finaliter ꝑ/
ſeuerat ſempiternalit̄ cruciat̄. Uñ ſcđm Gre
goriū qꝛ pctōr peccat i ſuo eterno. eternalit̄
eſt cruciād⁹. Scđm Auguſtinū ſcđo q̇a pec/
cat ꝯtra bonū eternū ⁊ infinitū. eternalit̄ pu
nietur. Curat̄ aūt ſiue remitt̄it̄ mortale
peccatū ꝑ ſeptiforme remediū. ſ. ꝑ baptiſmū
elemoſynā. martyriū. ꝯuerſionē ꝓximorꝝ. di
miſſionē iniurie. fletū pn̄ie. ⁊ ꝑ dignā eucha/
riſtie ſumptiōꝫ. Attēde tñ ꝙ baptiſm⁹ et pe/
nitētia nō ſolū valēt ꝯtra penā pcti. verꝝ eti/
am ꝯ culpā. cetera ſcđo valēt ꝯ penā tm̄. Uñ
verſus. Sūt ſeptē delere qb⁹ mortalia poſ
ſis. Fons. elemoſyna. martyriū. ꝯuerſio fra
trū. Jn te peccanti dimittere. flere reatum.
Sanguis ⁊ carnis xp̄i ꝑceptio digna.

De ignorantia Sectio VII

s Equit̄ videre de diuiſiōe peccati in
delictū ⁊ cōmiſſum. Preuaricatō p̄
ceptorꝝ ē delictū. hoc ē trāſgreſſio p̄
ceptorꝝ affirmatiuorꝝ. Preuaricatio ꝓhibiti
onū eſt cōmiſſum. h̄ eſt trāſgreſſio p̄ceptorꝝ
negatiuorꝝ. Differētie delicti ſunt ignorātia
omiſſio. negligētia. Delictū đꝛ quaſi dereli
ctū. i. boni deſertio. Bonū eſt duplex. ſ. ſcien
dum. cui⁹ deſertio đꝛ ignorātia. ⁊ faciendū
ad qđ duo req̇runt̄. ſ. ꝙ fiat bon⁹ act⁹. cuiuſ
deſertio đꝛ omiſſio. ⁊ ꝙ bñ fiat. i. cum debitiſ
circūſtantijs quarꝝ deſertio dicit̄ negligētia
Circa ignorātiā q̄druplex diuiſio eſt at/
tendēda. Prima eſt h̄. Ignorātia alia nega
tionis. alia p̄uatiōis. alia praue diſpoſitōis
Jgnorātia negatiōis eſt i ꝑuulis. q̃ non eſt
culpa neqꝫ pena vſqꝫ ad p̄finitū tp̄s. Jgno
rantia p̄uatiōis eſt i adultis. q̇ tp̄e determi
nato ignorāt q̃ poſſent ſcire. vl' obliti ſunt q̃
aliq̄n didicerūt. Jgnorātia praue diſpoſiti
onis ē qua q̇s opinat̄ ꝯria fidei. q̃ poteſt er
ronea dici. ⁊ eſt in hereticis. Prima excuſat
a toto. ſcđa a ꝑte nō a toto. tertia accuſat in
toto. qꝛ ꝑuerſam ſequit̄ volūtatē. Secū
da diuiſio eſt h̄. Jgnorātia alia facti. alia iu
ris. Juris. aut iurꝫ naturalis. ⁊ hec nō excu
ſat cū ſit ſcriptū in corde hoīs. vl' iurꝫ diuini
vt legis ꝓphaꝝ. euāgelij. ⁊ doctrine apoſtoli
ce. ⁊ iſta accuſat ſicut đ magno ⁊ mortali de
licto p̄latos maxīe ep̄os ⁊ metropolitanos
q̇ tenent̄ de fide ⁊ ſpe reddere rōnem. Accu
ſat aūt ſicut de veniali clericos ſimplices et
illiteratos. q̇ cū potuiſſent diſcere noluerūt
Laicos ſcđo in nullo accuſat. qꝛ ad ip̄os nō
ꝑtinet dūmodo ñ ꝯtēnant. Si ē iurꝫ poſiti
ui. vt legū ⁊ decretorꝝ. ſolos iudices accuſat
Si eſt ignorātia iurꝫ cōtinētis morales cō
ſtitutiōes eccl'iaſticas. ad diſcernēda pecca
ta. accuſat ſacerdotes ⁊ ꝯfeſſores. Si vero
eſt ignorātia facti. aut indifferētis. ſic ſuffici
enter excuſat. aut neceſſarij ad ſalutem. ⁊ ſic
aut nō poteſt vitari ſicut in amēte q̇ a nati/
uitate caruit iudicio ratōnis. ⁊ hec excuſat.
Aut poteſt vitari ſicut i iudeis ⁊ paganis q̇
potuerūt ſcire xp̄m paſſū fuiſſe ꝓ ſalute ho
minū. ⁊ h̄ nō excuſat. Tertia diuiſio igno
rantie ē. qꝛ alia eſt ſimplex. vt q̄ñ aliquis ne
ſcit que tenet̄ ſcire. facit tñ aliquid. ſꝫ nō ple
ne vt illa ſciat. hec excuſat a tāto ſꝫ nō a toto
Alia eſt craſſa ſiue ſupina. vt quādo quis ne
gligit ſcire q̃ tenet̄. ⁊ tamē nō eſt determina/
tū ei ꝙ teneat̄ ſcire illa. hec min⁹ excuſat. nō
excuſat a toto ſꝫ a tāto. Alia eſt affectata ſi/
ue affectiua. vt quādo aliq̇s negligit ſcire q̃
tenet̄ ſcire. cū ei ſit determinatū ꝙ tenet̄ ſcire
illa. hec accuſat poti⁹ q̄ꝫ excuſat. Quarta
diuiſio eſt. Jgnorātia alia vincibilis. alia in
uincibilis. Uincibilis alia poteſt remoueri

cū magna difficultate vt in valde hebetibꝫ. hec excuſat a tāto nō a toto .ſi eſt de neceſſarijs ad ſalutē. Alia poteſt remoueri cū facilitate. vt in ingenioſis. hec nō excuſat. Inuincibilis. alia eſt inuincibilis ꝑ naturā vt ī puero q̇ nō vtit̄ rōe. ⁊ in decrepito q̇ nō diſcernit. ⁊ in eo q̇ naſcit̄ amēs. hec excuſat a toto Alia eſt inuincibilꝭ ꝑ culpā. vt ī eo q̇ ꝑ culpā efficit̄ furioſus. ⁊ ſm̄ q̄ſdā ñ excuſat a toto.

De omiſſione ⁊ negligētia Sectio VIII

v Iſo de ignorātia que eſt defertō debite ſciētie. ſequit̄ videre de omiſſione ⁊ negligētia que dicūt defertōem rei debite faciēde. Omiſſio eſt defertō actꝰ debiti in tꝑe determinato. Et dꝛ actꝰ debitus quē tenemur facere. Circa omiſſionem aūt habemꝰ videre q̄ttuoꝛ actus debitos. Tentionē. Diſtinctionē. Deſcriptionē Abſolutionē. Dicit̄ aūt omiſſio derelictio actꝰ nō circūſtantie. actꝰ ꝓncipalis nō annexi. p̄cepti affirmatiui nō negatiui. Eſt autē͛ triplex tentio quā omittere nō debemꝰ. Quedā eſt rōne diuīe obligatiōis. ⁊ hec ē duplex vna ad agendū vt in p̄ceptis affirmatiuis. vt honoꝛa patrē tuū. alia ad ñ agēdū vt in p̄ceptis negatiuis ſiue ꝓhibitionibꝫ. vt nō occides. Prima obligat ſemꝑ ſ; nō ad ſemper niſi ꝓ loco ⁊ tꝑe. Secūda obligat ſꝑ ⁊ ad ſꝑ Quedā eſt rōne ſpōtanee ꝯſenſiōis. vt ī cōtractibꝫ. votis. iuramētis. ꝓmiſſis. ⁊ obligatione quā facit ꝯſciētia. Quedā ratōe culpa obligat̄ homo ſiue tenet̄ ad penā eternale;. ꝓpter culpā moꝛtale; ꝓpter venialē ꝟo ad penā tꝑalem. Deſcribit̄ autē tentio ſic. Tētio eſt alieni p̄cepti vel ꝓhibitiōis. vel ꝓꝓrie aſſenſus vel culpe ad agēdum vꝉ nō agendū vel patiendū obligatio Ad agendū q̄ntū ad pꝛecepta affirmatiua ad nō agendū q̄ntū ad p̄cepta negatiua ⁊ ꝓhibitiōes. ad patiendū q̄tū ad culpā. Triplex eſt aūt abſolutio p̄dicte triplicis tētionis. ſ. impoſſibilitas. diſpēſatio. ⁊ penitētia.

Negligētia eſt debite circūſtantie derelictio in bono oꝑe faciēdo. Circa quā breuit̄ ſunt vidēda tria. ſ. eius oꝛiginatio. denominatio. ꝯcomitatio. Oꝛitur aūt negligētia ex toꝛpoꝛe. Vñ dicit Gregoꝛiꝰ. Duo ſunt ī bonis oꝑibꝫ timēda. deſidia ſc; ⁊ fraus. Deſidiā facit minoꝛ amoꝛ dei. Fraudem maioꝛ amoꝛ ſui. Itē deſidia per toꝛpoꝛē naſcitur. Fraus ꝑ priuatā dilectionē. Fraus iſta ſic notificat̄. Fraudē in oꝑe dei ꝑꝑetrat q̇ ſe inoꝛdinate diligēs ad remuneratōis trāſitorie bona feſtinat. Tripliciter aūt fraus iſta cōmittit̄. aut cū coꝛdis humani gr̄a. aut fauoris aura. aut cū quelibet res exterioꝛ deſiderat̄. Vt em̄ bonū opus bñ fiat req̇rit̄ bonus finis. quē q̇ omittit fraudat̄. Requirūtur ⁊ alie circūſtātie. vt locꝰ. tempꝰ. modus. q̄s qui omittit vtiq; negligit. Nomiat̄ autē duplici vocabulo. ſ. negligētia ⁊ deſidia. que ſi large accipiant̄. cōmunia ſunt ad quācūq; omiſſionē. tā actꝰ debiti q̄ circūſtātie Si vero accipiant̄ ſtricte ꝓ omiſſione circūſtātie. tūc deſidia magis reſpicit cōmunē ſignificationē. Deſidia dꝛ quaſi deſiſtētia. Negligentia ꝟo magis reſpicit ſignificationē ꝓꝓriam. ſ. omiſſionē circūſtantie d̄bite. quaſi nō diligētia. q̄ diligētia circūſtantias diligēter ꝓſequit̄. Sunt aūt comites negligētie toꝛpoꝛ ⁊ pigricia. que q̄uis ſint idē tñ pigricia dicit̄ eo q̄ pigeat difficultas laboꝛis. Toꝛpoꝛ vero aſpicit appetitū q̇etis. Triplex eſt aūt toꝛpoꝛ ſiue pigricia. ſ. infirmitatis naturalis. ſicut in flegmaticis. ⁊ eſt pena ⁊ nō culpa. Et eſt toꝛpoꝛ infirmitatis acq̇ſite ex culpa p̄cedente. vt in ebꝛioſis ⁊ guloſis. ⁊ talis nō excuſat ſm̄ quoſdā. Et eſt toꝛpoꝛ libidinoſus. ⁊ dicit̄ toꝛpoꝛ captatꝰ. ⁊ ille toꝛpoꝛ eſt voluntas recuſans facere bonū difficile eo q̄ difficile. Et talꝭ toꝛpoꝛ ſiue pigricia cu; ſit pctm̄ repꝛhendit̄ in ſcripturis.

De cōmiſſione Sectio IX

s Equit̄ videre d̄ cōmiſſo. De quo eſt bꝛiuiter videndū ⁊ adiungendū. q̄ eſt trāſgreſſio legis diuine ꝓhibētis quantū ad p̄cepta negatiua. Poteſt aūt aliquid cōmitti ꝯtra naturā. Et hoc duplicit̄ ſc; ꝯtra naturā cōmunē hominibꝫ ⁊ brutis: vt q̄ maſculꝰ ꝓ femina ſit. Et hoc eſt peccatu; ſodomiticū. Aut ꝯtra naturā particularem vt in natura angelica aut humana. ⁊ hoc eſt naturale iudicatoꝛiū dictās malū eſſe fugiēdum ⁊ bonū faciēdū. Iſta natura dictat q̄ debemꝰ deo obedire. deu; colere ⁊ diligere. Dictat etiā q̄ ꝓximo debemꝰ facere qđ nobis volumꝰ fieri ab eodē. Et quod nobis nolumus fieri alij nō debemꝰ irrogare. Sic largo modo om̄e peccatū qđ cōmittit̄ eſt cōtra naturā. Poteſt etiā aliquid ꝯtra legē ꝯmitti. Et hoc dupliciter variat̄. nā lex pꝛohibet aliquid q̄ntū ad om̄e tempꝰ. ⁊ hoc eſt prohibitum q2 eſt malū. ⁊ ſic ſunt ꝓhibitōes deca

logi. Prohibet etiã aliquid nõ ſimpliciť. ſʒ ad temp⁹. ꝛ ſic ſunt ꝓhibitiões cerimoniali um. ꝛ hoc eſt malũ. qꝛ ꝓhibitũ. Cõmitti po teſt etiã aliquid ꝯtra ꝯſuetudinẽ. ꝛ hoc ē qđ cõmittiť ꝯtra mores. Proprie aũt loquẽdo mos non ſcript⁹ diciť ꝯſuetudo. mos vero ſcript⁹ ꝯſtitutio nominať. Nota tñ ꝙ facere ꝯtrã ꝯſuetudinẽ ꝯſeruatiuã honeſti eſt pec/ catũ. facere ꝯtra ꝯſuetudinẽ deſtructiuã ho neſti ſanctũ eſt. facere ꝯtra ꝯſuetudinẽ idif/ ferentẽ malũ nõ eſt. Honeſtũ aũt eſt qđ ſua vi nos trahit ꝛ ſua dignitate nos allicit. Itẽ nota ꝙ lex reſpicit honeſtũ ꝯſuetudo ſi ue cõſtitutio reſpicit vtile. qđ eſt cõſeruati/ uum honeſti.

De errore. prauo iudicio. ꝛ ꝑſonaꝝ acce/ ptione. Sectio X

Sequiť de diuiſiõe peccati. in pecca/ tum cordis oris ꝛ opis. Et primo aliq̄d de peccato cordis breuiter vi deam⁹. ꝛ ꝑmo de ei⁹ diffinitiõe. poſtea ꝺ dif ferentijſ. Pctm̄ cordis ſic diffiniť. Peccatũ cordis eſt trãſgreſſio legis diuine ꝑ inordi nationẽ intrinſeci mot⁹ mẽtis. Differẽtie ãt eius ſunt pctm̄ cogitatiõis. delectationis ꝛ ꝯſenſus. De pctõ delectatiõis viſum eſt ſu/ pra. cũ de pctõ actuali ageretť. Ad peccatuʒ cogitatiõis ꝑtinet error. prauũ iudiciũ. ꝛ ac ceptio ꝑſonaruʒ. Ad pctm̄ ꝯſenſus reduciť peccatũ ꝯſciẽtie. Qñtũ ad peccatũ cogitatio nis ꝑmo videndũ eſt de ipa. deinde de pra/ uo iudicio. poſtremo de ꝑſonaꝝ acceptõne Cogitationũ alia ſpeculatiua pure. ꝛ iſta nõ eſt pctm̄. alia practica ſiue affectiua. Prima eſt in ꝯſpectu mẽtis. ꝛ eſt inuolũtaria. qñtũ eſt de ſe. Secũda in aſpectu cũ affectu. et eſt volũtaria. ꝛ iõ poteſt eſſe pctm̄. Error q̄dã eſt infirmãtis. q̄lis eſt in febricitãtib⁹. q̄b us dulcia videnť amara. Quidã eſt infirmita/ tis naturalis originalis. quo corrũpiť ratõ in iudicijs ꝛ frequẽter deuiat. Iſte error qꝛ nõ eſt volũtari⁹. nõ eſt pctm̄ ſʒ pena peccati Quidã eſt error ꝑuerſe volũtatis. cui⁹ ē ha bere falſa ꝓ veris. Talis aũt error aut eſt ꝯ fidẽ vel bonos mores. ꝛ ille ſꝑ eſt peccatum Si nõ eſt ꝯtra fidẽ vel bonos mores. tunc aut accidit in his q̄ ſunt ſupra iudiciũ hũa num. vt iudicare de intẽtionib⁹ cordiũ. ꝛ ſic ſemꝑ eſt pctm̄. qꝛ tunc vſurpať qđ ſoli⁹ dei ē Aut accidit in his q̄ ſubſunt iudicio hũano vt errare in logicꝭ naturalib⁹ ꝛ mathemati/ cis. ꝛ tũc nõ eſt pctm̄. Prauũ iudiciũ recipit diffinitiõnẽ ꝛ diſtinctionẽ. Diffiniť autẽ ſic Prauũ iudiciũ eſt ex errore ꝓueniẽs teme/ raria ſentẽtia vel ſuſpitio mali de occultis alioꝝ. Error eſt hr̃e ignota ꝓ notis. Sñia eſt in aſſerẽtia vel diffiniẽdo ꝙ ita eſt. Su/ ſpitio eſt i opinãdo cũ dubitatõe temeraria etiã ſentẽtiando q̄ ad ipm nõ ꝑtinẽt. Di/ ſtinguiť aũt humanũ iudiciũ ſꝫm hũc mo/ dum. Iudiciũ aliud eſt certitudinis. aliđ te meritatꝭ. aliud ſuſpitiõis. Primũ ſcʒ iudici/ um certitudinis nõ eſt pctm̄. qꝛ de manife/ ſtis licite iudicam⁹. Scđm iudiciũ temeri/ tatis eſt triplex. videlicet diffinitiõis. argui tionis. aſſertiõis. Diffinitiõis cũ quis ꝺ fu/ turis male iudicat. Nã de alicui⁹ correctiõe ꝺſperare ꝛ eũ tãq̃ʒ abiectũ repꝛhẽdere. q̄ nũc apparet mal⁹ cũ neſciam⁹ qualis futur⁹ ſit. temerariũ iudiciũ eſt. Arguitiõis cũ q̄s iu/ dicat de his q̄ ad eũ nõ ꝑtinẽt. Ro. xiiij. Tu quis es q̄ alienũ ſeruuʒ iudicas. Aſſertiõis cũ q̄s iudicat de occultis. Gloſa ſuꝑ p̄dictũ locũ. De quib⁹ incertũ eſt q̄ animo fiãt ſine ꝑiculo nemo iudicat. Aug⁹ vel Beda ſuꝑ il lud Matth. vij. Nolite iudicare. dicꝭ loco nihil aliud nobis p̄cipi niſi vt ea facta q̄ du bium ē quo aĩo fiãt in meliorẽ ꝑtẽ interp̄te mur. Primũ eſt ꝑniciosum. ſecundũ p̄ſum/ ptuoſum. tertiũ ſuꝑſticioſum. Tertiũ iudi/ ciũ ſcʒ ſuſpitiõis eſt triplex. ſ. ſuſpitõis violẽ te. qñ oĩa ſigna apparẽt mali. nulla vl̓ pau ca boni. Temerarie qñ multa boni. pauca mali. Leuis qñ mľta mali. pauca boni. Pri mo modo nõ eſt pctm̄. ſecũdo veniale gra/ ue. tertio veniale paruũ. Nota ꝙ iudiciũ cer titudinis nec veniale eſt nec mortale. Iudi cium temeritatꝭ mẽſurať iuxta illud Ma/ thei. vij. In q̄ iudicio iudicaueritꝭ iudicabi mini. Glo. Si quẽ iudicaueris temerarie dãnatione veniali. venialiť ꝯdemnaberis. ſi damnatõe mortali. mortaliť cõdemnaberꝭ Et h̄ intellige ſine p̄iudicio. Iudiciũ ſuſpi/ tionis q̃ʒdiu manet in ſuſpitiõe nõ eſt mor/ tale niſi veniat in aſſertiõis iudiciũ. Cir/ ca ꝑſonaꝝ acceptiõʒ attendẽdũ eſt q̃tuʒ ad diffinitiõʒ ꝛ differentiã triplicẽ. Diffiniť au tem ſic. Perſonaꝝ acceptio eſt iniuſticia q̄ p̄ ferť ꝑſona ꝑſone ꝓpter cauſaʒ indebitã. Dif ferẽtie acceptiõis ꝑſonaꝝ ſũt tres. Una cõ mittiť in honorꝭ exhibitiõe. De qua Iac. ij. Fratres mei nolite hr̃e fidẽ ieſu xp̄i in ꝑſo/ naꝝ acceptiõe. Alia eſt in iudicij executiõe. De qua Deut. xvj. Nõ accipies perſonã in.

ſudicio. Alia in promotiōe ad dignitates. Que ꝓhibet̃.j. Regū.xvj.in electiōe Dauid. cui nō ꝑtulit dn̄s fratres ſuos ꝓpter vultus pulcritudinē ſeu ꝓpter altitudinē ſtature

De peccato ꝯſenſus. ⁊ de pctō ꝯ ꝯſciētiā. ⁊ de ꝑplexitate. Sectio XI

s Equit̃ videre de peccato conſenſuſ vbi ꝑmo videndū eſt de ipo ꝯſenſu qd eſt. Scdo de peccato ꝯ ꝯſciētiaȝ Tertio de differētijs ꝑplexitatꝫ. Cōſenſus diffinit̃ ſic. Cōſenſus eſt nutꝰ volūtatꝫ ſpontaneꝰ. vel motꝰ animi liber ſui. Et cuȝ nihil ita ſit in poteſtate nr̃a ſicut ꝯſentire vel diſ/ſentire. hinc eſt ꝙ ꝯſummat̃ ibi om̄e pctūm Initiat̃ em̄ in cogitatiōe. creſcit in delectatione. ꝑficit̃ ꝟo in conſenſu. Ad intelligēdum quō peccat̃ qñ agit̃ ꝯtra ꝯſciam. multiplicitas ꝯſciētie attēdenda eſt. Cōſciētia eī vno modo d̃r ſuꝑior ꝑs ratiōis. quā greci ſynderesim vocāt. ⁊ apud nos ſcintilla ꝯſciētie poteſt dici. Hec diffinit̃ a Baſilio ſic. Cōſcientia eſt naturale iudicatoriū faciēdi vel non faciēdi. Differūt tñ ſm rōnem ſynderesis et ꝯſciētia. Nā ſynderesis iudicat faciendū .i. dignū fieri. Cōſciētia ꝟo iudicat faciēdū.i. debitū fieri. Alio modo d̃r ꝯſciētia habitus naturalꝭ dictādi bonū vel malū. ⁊ ſic diffinitur a Damaſceno. Cōſcientia eſt lex intellectꝰ nr̄i naturalis appoſita pctō. Et ſm h̄ cōſcientia nunq̄ȝ errat. Tertio dicit̃ ꝯſcia opinio habita de agēdis vel nō agēdis.i.debitis fieri vel nō fieri formata. De q̄.j. Corin. viij. Quidā cū ꝯſciētia vſq̄ȝ nūc idoli. quaſi idolaticū māducāt. Ro.xiiij. Om̄e qđ ñ eſt ex fide pctm̄ eſt glo.i. om̄e qđ eſt ꝯtra ꝯſciaȝ. Iſto tertio modo cōſcientia eſt habitꝰ acq̄ſitus frequēter erroneꝰ in iudicādo eſſe faciendū qđ nō eſt faciendū. ⁊ ecōuerſo. Pōt aūt dictare ꝯſcientia tertio modo dicta aliqd ſm legē dei. ꝑter legē dei. ꝯtra legem dei Et eſt hic ſmo de dictamie ꝯſciētie ꝑ modū ꝑcepti ſiue ꝓhibitiōis. nō ꝑ modū ꝯſilij vel ꝑſuaſionis. Primo mō ꝯſciētia ligat ſimpliciter ⁊ vniuerſalit̃. q̄ legi dei ꝯcordat q̄ conſcientia oñdit eſſe ligatū. Secūdo mō conſciētia ligat q̄ȝdiu manet. vnde tenet̃ homo vel eā deponere. vel qđ dictat ope adimplere. vtpote ſi dictat ꝯſcia ꝙ leuare feſtucā de terra eſt neceſſariū ad ſalutē. Tertio mō cōſcientia nō ligat ad faciendū vel nō faciēdū ſȝ potiꝰ ad ſe deponendū. q̄ cū talis ꝯſcientia ſit erronea. ⁊ error ille repugnet legi diuine. neceſſario q̄ȝdiu durat ponit hominem extra ſtatuȝ ſalutis. vtpote ſi dicat leccatrix alicui. moriar ſi nō cognoſcas me. ⁊ ille incipiat habere ꝯſciam de mortali ſi nō cogno/uerit leccatricē. nō eſt in ſtatu ſalutis ipa cōſciētia ꝑdurāte. q̄ ſi nō cognoſcit eā peccat mortaliter cōtemnēdo deū. cū dictet ꝯſcientia h̄ dn̄o diſplicere. ſi cognoſcit eā facit contra ꝑceptū dn̄i. Perplexitas naſcit̃ ex errore cōſcientie. Eſt aūt triplex perplexitas. Prima eſt intelligētie verboꝝ ſacre ſcripture. que vident̃ ſibi repugnare. Secūda eſt intelligētie faciendoꝝ. De qua Romano. viij. Quid oremꝰ neſcimꝰ ⁊c̃. Tertia eſt ineuitabilitas peccādi. Prima diſſoluit̃ ꝑ diſtinctionē ⁊ ꝯſiderationē cauſarum dicēdi vtrūq̄ȝ Secūda diſſoluit̃ ꝑ inſpirationē ſpūſſancti. que eſt vnctio docēs de om̄ibꝰ ꝑ meritū oratiōis Jacobi.j. Si q̄s indiget ſapientia poſtulet a deo ⁊c̃. Et.ij. Paralꝭ.xx. Cū ignoremus q̄d agere debeamꝰ. hoc ſoluȝ habemus reſidui vt oculos noſtros dirigamus ad te. Tertia diſſoluit̃ ꝑ diſpoſitionē erroneē cōſcientie.

De mendacio. ꝑiurio. ⁊ cōtentione Sectio XII

ſ Equit̃ videre đ peccato oris. quod pluribꝰ differētijs variat̃. Peccata em̄ oris ſunt. mendaciū in quo veritas deſtruit̃. ꝑiuriū in quo veritas cōtemnit̃. cōtentio in quo veritas impugnat̃. Eſt em̄ ꝯtentio veritatis impugnatio cū ꝯfidētia clamoris. Hec tria ꝑcipue ſunt ꝯtra veritatē. Iſta cōtra bonitatē ſunt. ſcurrilitas. que eſt ꝯtra honeſtatē. vaniloquiū ſiue mlꝭtiloquiū quod eſt ꝯtra vtilitatē. Adulatio. que eſt ꝯtra rectitudinē in laude aliena. Jactantia que eſt ꝯtra rectitudinē in laude ꝓpria. Blaſphemia que eſt ꝯtra rectitudinē in vituperiū dei. Maledictū qđ eſt cōtra rectitudinē in vituperiū ꝓximi. q̄ntū ad penā Cōtumelia que eſt ꝯtra rectitudinē ī vituperium ꝓximi q̄ntū ad culpā apertā que īproperat̃. Detractio que eſt ꝯtra rectitudinem in vituperiū ꝓximi quantū ad occultā culpā. De mēdacio eſt videre q̄ntum ad diffinitionē ⁊ diuiſionē. Diffinit̃ aūt ab auguſtino ſic. Mendaciū eſt falſa ſignatio vocis cū intentiōe fallēdi. Et nota ꝙ cū mentiri ſit cōtra mentē ire. poteſt homo mētiri dicendo falſitatē ex certa ſciētia. Item poteſt homo mētiri dicēdo veritatē. q̄ q̄ȝuis ſit ve

rum qͦ loquit̃. tamẽ aliud ſentit ĩ ꝯſcientia
Itẽ poteſt hõ dicere falſum nõ mentiendo
nec peccãdo. vt qñ fallit̃ adhibita tñ debita
diligẽtia. Diuidit̃ autẽ mendaciũ diuiſi/
one trimẽbri. ſ. in mendaciũ officioſum. per
nicioſum iocoſum. Officioſum eſt qͦ iuuat
Pernicioſum qͦ nocet. Iocoſum qͦ dele/
ctat. Diuidit̃ aũt diuiſione octimembri ſic.
Octo ſunt genera mẽdacioꝝ. Primũ quod
fit in doctrina religionis. vt dicere chriſtuꝫ
nõ eſſe de virgine maria natũ. Secũdũ qͦ
nulli ꝓdeſt ⁊ alicui obeſt. vt mendaciũ detra
ctionis. ⁊ ſi quis eſt teſtis falſus in cauſa cri
minali. Tertiũ quod alicui obeſt vt ꝓſit alij
vt aliquis ſit teſtis falſus in cauſa pecunia/
ria. Quartũ qͦ fit ſola mentiendi libidine.
Quintũ qͦ fit cupiditate placẽdi aut dele/
ctandi ſuaui eloquio. vt mendaciũ adulati
onis. Sextũ quo ꝗs mentit̃ ꝓ cõſeruanda
pecunia alicuiꝰ. Septimũ quo ꝗs mentit̃
ꝓ cõſeruãda vita alteriꝰ. Octauũ quo quis
mentit̃ ꝓ cõſeruãda caſtitate alteriꝰ. Nullo
hoꝝ mendacioꝝ eſt mẽtiendũ. Dat autẽ ta
lem reglam Auguſtinꝰ. ꝙ q̃nto aliqͦ men/
daciũ magis accedat ad primũ tãto maius
eſt peccatũ. ⁊ q̃nto magis recedit a ꝑmo mẽ
dacio. tãto minꝰ eſt peccatũ. Poſt mẽda/
ciũ quo veritas deſtruit̃. ſequit̃ periuriuꝫ q̃
veritas cõtemnit̃. Sed qꝛ periuriũ eſt vio/
latio iuramẽti. ꝑus videndũ eſt de iuramẽ/
to q̃ntũ ad eſſentiã. ⁊ ſic iurare eſt iuocare de
um in teſtẽ ſue locutionis. Quantũ ad licẽ/
tiam. ⁊ ſic iurare licet ꝓpter pacem ⁊ iuſticiã
cõſeruandã vel amiciciã cõfirmandã Pro
pter veritatẽ aſtruendã. ⁊ ſic Paulꝰ frequẽ/
ter iurabat. Propter calumniã vitandã. ſic
iurant actoꝛ ⁊ reus. Propter fidelitatẽ ſer/
uandã. ſic iurant ꝑncipes regi. Quantũ ad
formã. ⁊ ſic eſt forma cõceſſa. vt iurare ꝑ de/
um. Et hec variat̃. Nã in veteri teſtamẽto
dicebat̃. viuit dñs. i. ꝑ deũ viuuꝫ. In eccl'ia
ꝑmitiua dicebat̃. teſtis eſt mihi deꝰ. i. teſtem
deũ inuoco. Modo vero dicit̃ ꝑ deũ. Et ẽ
forma nõ cõceſſa. vt iurare ꝑ idola. Q̃tum
ad comites. ⁊ ſic dicit̃ ꝙ iuramentũ tres de
bet comites habere. ſ. veritatẽ. que debꝫ cẽ
in cõſcientia. vt nouerit ita eſſe. Iudiciũ vt
diſcrete iuret ⁊ cũ deliberatione. Iuſticiam
vt quod iurat̃ ſit licitũ ⁊ honeſtũ. Quantũ
ad differẽtias que ſunt due. ſ. iuramentũ aſ/
ſertoriũ. vt qñ iurat̃ vel de p̄ſenti vel de p̄te
rito ita eſſe vel fuiſſe Promiſſoriũ. vt cũ iu/
rat aliquis de futuro aliquid ſe facturum.
Modo videri poteſt ꝑiurij diffinitio. que
eſt talis. Periurium eſt mendaciũ iuramẽ
to firmamẽtũ. Poteſt etiã videri diſtinctio.
que eſt hec. Periuriũ dꝛ falſa iuratio. Itẽ ꝑ
uerſa iuratio qͦ fit qñ eſt illicitũ qͦ iuratuꝛ
Tertio dꝛ trãſgreſſio iuramẽti.

De adulatõe. maledicto. ⁊ detractione.

Sectio XIII

Equit̃ videre de adulatiõe. maledi
cto ⁊ detractõe. que cõtra rectitudi
nem laudis ⁊ vituperij cõmittũtur
Adulatio aũt diffinit̃ ſic. Adulatio ẽ ſermo
laudis alicui exhibitus intẽtione placendi
Diſtinguit̃ aũt ſic. Eſt em̃ quedã adulatio
que bonũ nõ habitũ attribuit. quedã q̃ ha
bitum extollit dicẽdo maius eſſe ꝙ̃ ſit. Que
dam eſt que malũ nutrit laudãdo maiuꝫ. ⁊
dicẽdo eſſe bonũ ⁊ licitũ. Ps. Laudat̃ pec/
catoꝛ in deſiderijs aĩme ſue. ⁊ iniquꝰ benedi
citur. Quedã eſt qua homo hoĩ vult place/
re. nõ ꝓpter deũ. laude tñ ꝑa. Gal. j. Si ad/
huc hominibꝫ placerẽ. i. placere vellẽ. non ꝓ
pter deũ. xp̄i ſeruꝰ nõ eſſem. Maledictuꝫ
quadruplicit̃ variat̃. Eſt em̃ maledictũ ſur
reptionis. de q̃ dicit Auguſtinꝰ. Si em̃ cuꝫ
omĩ facilitate ⁊ temeritate maledixerimus.
ad minima ꝑtinet peccata. Laſciuie eſt cuꝫ
alicui nõ ex animo maledicimꝰ de quo dicit
Hieronymꝰ. Qui negligit oꝛꝫ maledici re/
ſecare ꝯſuetudinẽ. ⁊ ſi nõ corde maledicat. i/
mundiciã tñ labioꝝ ⁊ oꝛis inquinamẽtum
incurrit. Eſt ⁊ maledictũ odij quod ex ma/
lo corde ꝓcedit zelo vindicte. Quartũ ẽ ma
ledictum iuſticie. qͦ ex charitate ꝓcedit. ſcꝫ
cum alicui amico noſtro maledicimꝰ ad eiꝰ
correctionẽ. De his duobꝫ vltimis dicͭ gre/
goriuſ. Scriptura ſacra duobꝫ modis ma
ledictũ cõmemorat. aliud qͦ approbat. aliͦ
q̃d cõmendat. Aliter em̃ ꝓfert̃ amore iuſti/
cie. aliter amore vindicte Detractio ſic dif
finitur. Detractio eſt aliene fame denigratõ
Cõmittit̃ autẽ ſex modis. ſcꝫ cũ bonum ne
gamꝰ quod nouimꝰ eſſe factũ. vel cũ tacemꝰ
ne fiat alijs manifeſtũ. vel cũ peruertimꝰ di/
cendo illud mala intẽtione eſſe factũ. Item
malũ occultũ reuelãdo in caſu nõ ꝯceſſo vl'
augmẽtando dicẽdo maiꝰ eſſe ꝙ̃ ſit. vel ad/
inueniendo mẽdaciter malũ qͦ factũ non
fuit. Tenet̃ autẽ detractoꝛ ad reſtitutioneꝫ
bone fame quã abſtulit. Maius em̃ bonũ
aufert detractoꝛ ꝙ̃ raptoꝛ, ⁊ nõ dimittitur

peccatū niſi reſtituatur ablatum.

De peccato operis
Sectio XIIII

d Epeccato opis breuiter eſt viden/
dū quantū ad diffinitionē ⁊ diſtin/
ctionē ab offenſa volūtatis ⁊ ſupad
ditionē ad maliciā volūtatis. Eſt autē pec/
catū opis transgreſſio legis diuine p inor/
dinationē extrinſeci motꝰ mētis. Ad pecca/
tum opis reducit peccatū ꝯſuetudis. Pec/
camꝰ eni cogitatiōe. delectatiōe. ꝯſenſu. ver
bo. ope. ⁊ conſuetudine. Peccatū aūt opis
cōparari habet ad pctm̄ volūtatis interio/
ris ꝑut ſunt cōiuncta. ⁊ ſic ſunt vnū peccatū
ꝑ eo ꝙ eſt ibi vnus cōtemptꝰ ⁊ vna auerſio.
Unū inqꝫ ſūt loquēdo formaliter cū ſit ibi
vna deordinatio ꝑuia. Loquēdo tamē ma
terialiter plura ſūt peccata. q2 plura ſunt de
ordinata. ſcz volūtas interior. ⁊ actus exte/
rior. Si autē h̄ duo ad inuicē ꝯparent tāqꝫ
diſiuncta ita ꝙ vnꝰ peccet volūtate tm̄. aliꝰ
volūtate ⁊ ope. tūc diuerſa ſunt peccata nō
ſolū materialiter ſ3 etiā formaliter. Super
addit ꝟo malicia opis ſup maliciā volūta/
tis quādo volūtas mala nō vult in opꝰ ꝑce
dere. q2 tūc nō eſt omino plenꝰ ꝯſenſus. Nā
ſi actus opis ſubſequat cōtemptū. auerſio ⁊
cōuerſio cōſummant. Si aūt volūtas ma/
la vult in opꝰ malū ꝑcedere. ſed non poteſt.
tūc diſtinguendū eſt. Nā vnū peccatū ma/
ius altero tripliciter iudicat. ſcz aut ratōne
maioris cōtemptꝰ dei. ⁊ ſic opꝰ nō addit ad
iniquitatē volūtatis. Aut rōne maioris de/
lectatiōis ⁊ libidinis. ⁊ ſic opus aggrauat.
maxime quantū ad genꝰ carnalis peccati q̄
peccat quis in ſeipſo. Aut ratiōe maior3 dā
nificatōis. ⁊ ſic opꝰ addit ad malā volūtate3
maxime quantū ad genꝰ peccati quo q̇s pec
cat in proximū. Quātūcūqꝫ em̄ velit q̇s for
nicari. nō tm̄ delectat in volūtate q̄ntum in
ope. Et quātūcūqꝫ velit quis occidere. non
tm̄ nocet volēdo q̄tū actualit occidēdo.

De ſeptē vicijs capitalibꝫ in generali
Sectio XV

s Equit videre de diuiſione peccati
in ſeptē vicia capitalia. que ſūt Su
perbia. inuidia. ira. accidia. auaricia
gula. luxuria. De quibꝫ ꝑmo videndū eſt in
generali. deinde d̄ ſingulis in ſpēali. In ge
nerali tria ſunt in vicijs capitalibꝫ attēden/
da. ſ. diuerſa nominatio. cōnexiua ordinatō
ſufficiēs aſſignatio. A beato gregorio ⁊ alijs
doctoribꝫ ſic noiant. Supbia. inuidia. ira
accidia. auaricia. gula. luxuria. Ab Iſidoro
ſic. Caſtrimargia. fornicatō. philargiria. tri
ſticia. accidia. cenodoxia. ſupbia. Itē ſupbi/
am quidē ⁊ cenodoxiā ſiue vanā gl'iam di/
ſtinxit Iſid. S3 gregorꝰ ꝯiūxit. q2 idē ſunt
in re. differētes tm̄ rōne. Supbia em̄ dicit
qn̄ aliq̇s ſibi magnꝰ apparet intra animum.
Uana gl'ia eſt qn̄ aliq̇s nitit magnꝰ appare
re p laudē in facie alioꝝ. Silr Iſidorus di
ſtinxit accidiā ⁊ triſticiā. ſ3 Gregorꝰ ꝯiūxit
q2 idem ſunt i re. ſ3 differūt rōne. Idem em̄
motꝰ eſt in accidia ⁊ triſticia. differēs ratiōe
terminoꝝ. Nā ſm auerſionē ⁊ receſſum ab
arduo graui dicit triſticia. ſm ꝟo acceſſum
⁊ cōuerſionē ad leue dicit accidia. vt q̇a iſti ē
graue ſurgere ad matutinas. triſtis auertit
ſe. Quia ꝟo leue eſt ei q̇eſcere. accidioſus cō
uertit ſe. Ordinant autē vicia capitalia
ſm cōnexionē qua fit vt vnū ex altero ꝑfera
tur. Nā ſupbꝫ nō vult ſubeſſe maioribꝫ. vult
ꝑferri equalibꝫ. vult ꝯculcare minores. Et
ſi nō poteſt inuidet maioribꝫ q2 ꝑncipantur
equalibꝫ. q2 ꝓſperant. minoribꝫ q2 exaltant.
Et cū ſic nihil ꝓficiat. cōcipit irā de facili ad
maiores. mediocres. ⁊ minores. Deinde de
cidit in accidiā qua mētis trāquillitas per/
turbat Et tūc cū interiorē cōſolationē amī
ſerit ad exteriorē p auariciā ſe ꝯuertit. et ſic
factꝰ opulētus immoderate p ingluuiē far/
cit ventrē. ⁊ poſtremo ad luxuriam reſoluit
carnē a ſummo ratiōis vertice vſqꝫ ad car/
nis infimū depꝛauatꝰ. Sic patet ꝙ quinqꝫ
prima ſunt ſpūalia. duo ꝟo vltima ſunt car
nalia. Accipit aūt ſufficiētia ſeptē capita/
lium vicioꝝ penes ꝑnitatē ad apparens bo
nū. Hec autē ꝑnitas ſi eſt reſpectu boni qđ
reſpicit ſpūm ſm ſe. pōt eſſe quadruplex ſm
quattuor ꝯditiōes boni ad qđ appetitꝰ ho/
minis inclinat. Appetit em̄ q̇s bonū ſub ra
tione dignitatis. ⁊ ſic eſt ſupbia. Aut ſub ra
tione ꝓprietatis. ⁊ ſic eſt inuidia. Aut ſub ra/
tione ſecuritat. ⁊ ſic eſt ira. Aut ſub rōe q̇et
⁊ trāquillitat. ⁊ ſic ē accidia. Si ꝟo ſit ꝑni/
tas reſpectu boni qđ reſpicit carnē ſiue ſpm̄ ī
carne. ſic pōt eſſe tripl'r. Nā ſpūs carnal appe
tit bonū ſub rōne ſufficiēt. ⁊ ſic eſt auaricia.
aut ſub ratōe demulcētis. ⁊ ſic ē luxuria. aut
ſub rōe reficiēt. ⁊ ſic ē gula. Et ex h̄ p3 nūerꝰ
⁊ ſufficiētia vicioꝝ capitaliū.

De differētia inter capitale viciū. initiu3
peccati ⁊ radicē maloꝝ.

Sectio XVI

a Ttendēda eſt differētia inter capi/ pitale viciū.pcti initiū.ꝛ radicē ma/ loꝝ. Capitale viciū dr.qꝛ ſic̄ caput ē membꝝ pncipale ꝛ cōpletū.ꝛ alioꝝ mēbro/ rū pncipiū q̄ntū ad motū ꝛ ſenſum.ſic viciū qd dicit̄ capitale nomiat pctm̄ cōpletū. a q̄ alia vicia oriunt̄. Initiū vo nominat ꝓprie illud in q̄ act⁹ inchoat̄. Radix autē illud a q̄ nutrimentū trahit̄ ꝛ fomentū. Vn̄ cū pecca tum nutrimentū trahat ex pte appetibilis. ꝛ dicat receſſum a deo.hinc eſt ꝙ initiū pecca ti attendit̄ ex pte auerſiōis. radix vero ex p/ te ꝯuerſionis. Et ſic auerſio eſt rōne ꝯtem/ ptus.cōuerſio vero eſt ratiōe cupiditatis ꝛ libidinis. Et ideo ſupbia dicit̄ initiū om̄is peccati.cupiditas radix omniū maloꝝ. Di/ citur aūt initiū peccati tripliciť ſiue nomiat̄ aut ꝓut dicit receſſum liberi arbitrij a lege maieſtatꝭ.ꝛ ſic ſupbia ſiue cōtempt⁹ dei dici tur initiū peccati.qꝛ q̄ pceptū trāſgredit̄ cre atoris.a ſupbia incipit ꝛ cōtemptu. Aut a le ge veritatis.ꝛ ſic error dr initiū peccati.qꝛ ſi cut dicit ſapiēs. Om̄is malus ignorās. Et vere ab ignorātia incipit ꝛ errore.q̄a eterna deſerit ꝓ terrenis. Aut a lege bonitatꝭ. et ſic inſipiētia dicit̄ initiū peccati. Vn̄ Chryſo/ ſtomus ſup illud ps. A facie inſipiētie mee dic̄ ꝙ om̄is peccati initiū inſipiētia eſt. Inſi pientia em̄ eſt cōtraria ſapie.in qua diuina bonitas p̄guſtat̄. Merito ḡ ab inſipiditate dicit̄ inchoare.q̄ poti⁹ in malicia peccati ꝙ̄ in ſuauitate dei eligit delectari. Radix eti am peccati ſiue mali q̄ circa pctm̄ dicit libi/ dinis ꝓnitatē.tripliciter poteſt ſumi.ſcꝫ ge/ neraliſſime. cū dicit̄. cupiditas ſiue libido ē radix omniū maloꝝ. Generaliter vt cū dici tur.duplex eſt radix maloꝝ.ſ. amor male ac cendēs.ꝛ timor male humiliās ſiue deijciēſ Amor eſt reſpectu boni.timor reſpectu ma li. Min⁹ generaliter.vt cū dr ꝙ triplex ē ra/ dix pcti.ſ.ꝯcupiſcētia carniſ.ꝯcupiſcētia ocu loꝝ.ꝛ ſupbia vite. Et ſic ptꝫ ex p̄dictis quō accipiat̄ viciū capitale. Patet etiā ꝙ initiūꝫ dicit̄ aliq̄n de ſupbia.aliq̄n de errore. aliq̄n de inſipiētia. Patꝫ nihilomin⁹ ꝙ aliq̄n dicit̄ vna radix.aliq̄n due.aliq̄n tres.

De ſupbia Sectio XVII

i Am de ſingulis vicijs capitalibus eſt videndū. Et primo de ſupbia. Circa quā tria ſunt attēdenda. ſcꝫ diffinitio.differētia.ꝛ grad⁹. Supbia diffi/ nit̄ ſic a Bernardo. Supbia eſt ꝓprie excel lentie appetit⁹. Sic ab Auguſtino libro de innocētia. Supbia eſt amor ꝓprie excellētie Itē ab eodē in libro de ciuitate dei. Sup/ bia eſt pueſe celſitudinis appetit⁹. Sup bia ſm Gregoriū habet q̄ttuor differētias. Prima eſt q̄n̄ homo attribuit ſibi bonū qd habet. Secūda ē q̄n̄ ꝛ ſi nō ſibi.tn̄ ſuis me/ ritis. Tertia eſt q̄n̄ iactat ſe habere qd n̄ hꝫ Quarta ē q̄n̄ ſe exiſtimat alijs p̄ualere. Vn̄ verſus. A ſe.ꝓ meritis.falſo plus om̄ibꝫ in/ ſlat. Scd̄m Anſelmū libro de ſimilitudini bus.q̄ttuor ſunt exaltatiōis ſpēs. Quedaꝫ eſt exaltatio in opinione.quedā in volūtate quedā in ſmone.quedā in ope. Exaltatio i opinione eſt cū q̄s reputat ſe dignū epiſco/ patu vel aliqua dignitate.tn̄ nollet eā habe re. Exaltatio in volūtate eſt cū q̄s vellet ha bere epiſcopatū.tn̄ nō reputat ſe dignū vel etiā opinat̄. Exaltatio in ſmone eſt q̄n̄ nec ſe dignū reputat.nec vellet hr̄e.tn̄ loq̄t̄ tam/ pulloſa de aliqua ſcia vt magꝭ appareat. Ex altatio in ope eſt q̄n̄ aliq̄s nec ſe dignū ꝓpu tat.nec vellet habere.nec loquit̄ magna.tn̄ exaltat̄ in ope.vt q̄n̄ vocat̄ ad ꝯſilia.ꝛ hmōi. Grad⁹ ſupbie ſm Bernardū ſunt duo/ decim.ſ.curioſitas.leuitas mētis.inepta le/ ticia.iactātia.ſingularitas.arrogātia.ꝓſum ptio.defenſio peccatoꝝ.ſimulata confeſſio. rebellio.libertas peccādi.ꝯſuetudo. His q̄ ſi quibuſdā paſſibꝫ ſupbꝫ diligēter ad fineꝫ quē intēdit puenit. Curioſitas eſt q̄n̄ ſupbꝫ diligēter inq̄rit rumores.ſ.quid de ipſo di catur. Leuitas mētis eſt q̄n̄ leuiter aliquis mutat̄ de delectatiōe ex vbis laudis i triſti ciam ꝓpter vba vituperij. Inepta leticia eſt q̄n̄ letat̄ ex defectibꝫ ꝛ criminibꝫ alioꝝ. Iactā tia eſt q̄n̄ narrat ea q̄ hꝫ vt laudet̄. Singu laritas eſt q̄n̄ p̄ter ꝯſuetudinē aliqua ſingu larit̄ opat̄ vt ſol⁹ appareat ꝛ laudet̄. Arrogā tia eſt q̄n̄ iactat ſe habere qd nō habet. Pre/ ſumptio eſt quādo ingerit ſe ad faciēdū qd ad eū nō ptinet. Defenſio peccati eſt q̄n̄ pec catum ſuū ꝛ errorē defendit ꝛ excuſat quis manifeſte ꝛ apte. Simulata cōfeſſio eſt q̄n̄ peccatū ſuū excuſat occulte. Rebellio quan do diſſidet.ſ. ſupioribꝫ. paribꝫ.ꝛ inferioribꝫ. Superioribꝫ obuiat. inferioribꝫ opprimit. pares moleſtat ꝛ ꝑturbat.tūc libertas pec/ candi ſuccedit.qꝛ nec deū timēs. nec hoies reuerēs peccat libere.ꝯſuet⁹ ad mala.in pro fundū decidēs peccatoꝝ.

De inani glŕia Sectio XVIII

ſ Equit̄ videre de inani glŕia q̄ idem
eſt qđ ſupbia ꝭm rē ab eadē differēſ
rōne. Circa quā breuit̄ vidēda ſunt
q̄ttuoꝛ.ſ. diffinitio. oppoſitio. differētie ꝛ filie
Inanis glŕia ſic diffinit̄. Inanis gloria eſt
amoꝛ laudis ꝓprie ꝓpter excellentiā apparen
tē Inanis glŕia ad hūilitatē habꝫ opponi.
Humilitas aūt q̄ttuoꝛ habꝫ act⁹. ꝛ ſic habꝫ
quattuoꝛ oppoſitiōes. Prim⁹ actus eſt velle
ſubijci. ꝛ ſic opponit̄ ſupbie large ſūpte. Se
cund⁹ eſt de ſe ꝑua ſentire. Vñ Aug⁹. dicit.
Humilitas ē ſenſus ꝓprie ꝑuitatis. ꝛ ſic op/
ponit̄ tumori vel elatōi. Terti⁹ eſt velle ſub
eſſe oībꝫ.ſcꝫ ſupioꝛibꝫ. paribꝫ. ꝛ inferioꝛibꝫ
ꝛ ſic opponit̄ ſupbie ſtricte ſumpte. q̄ ē amoꝛ
ꝓprie excellētie. Quart⁹ eſt de ſe velle ꝑua di/
ci. ꝛ ſic opponit̄ inani glŕie Habet ianis glo
ria duas differētias formales.ſ. appetitū fa/
uoꝛis. ꝛ appetitū laudis. Fauoꝛ eſt excellen
tia alicui⁹ in coꝛde. laus in oꝛe. Tres aūt hꝫ
differētias materiales q̄ ponunt̄ Hiere. ix.
Nō gloriet̄ ſapiēs in ſapiētia ſua. nec foꝛtis
in foꝛtitudine ſua. nec diues in diuitijs ſuis
ſed i hoc gloriet̄ q̇ gloriat̄ ſcire ꝛ noſſe me di
cit domin⁹. Cū glŕia ſit beatiſſime trinitatiſ
ꝓpria. nō eſt gloriandū in ſapiētia q̄ attribu
itur filio. nec in foꝛtitudine q̄ attribuit̄ pr̄i.
nec in diuitijs tā tempalibꝫ q̄ꝫ ſpiritualibꝫ.
que attribuunt̄ ſpūiſancto. Inanis glo/
rie ꝭm beatū Gregoriū ſeptē ſunt filie.ſ. ino
bedientia. iactātia hypocriſis. incōtinentia
ꝑtinacia. diſcoꝛdia. nouitatū p̄ſumptio In
obediētia eſt volūtas fugiēs minoꝛationeꝫ
poteſtatꝭ. nolēs ſubiacere ſupioꝛibꝫ in debi
tis. Iactātia eſt volūtas ꝓpter apparētē po/
teſtatē ꝓpriā ſe oſtentās. Hypocriſis eſt vo/
luntas ꝑ ſpēm ſanctitatis ſe ſimulās falla/
citer in apto. ꝛ viliter agens in occulto. ſiue
intētione ſiue ope. Incōtinentia eſt volūtaſ
ꝑ ꝯfoꝛmatōnē ſui ab his q̇ mali ſunt lauda
ri appetēs. Pertinacia ē volūtas fugiēs mi/
noꝛationē ꝓbitatꝭ: dicta vel facta ſua irreuo
cabiliter defendēs. Diſcoꝛdia eſt voluntas
fugiēs minoꝛationē ſapiētie. ab his que ab
alijs dicunt̄ diſſentiēs. Nouitatū p̄ſumptō
eſt volūtas excedēs qualitatē ſui oꝛdinis. ꝓ
pter apparentē nouitatē ſciētie vel ſapientie
oſtētari cupiēs. Iſidoꝛ⁹ vero diſtinguēs in
ter ſupbiā ꝛ inanē glŕiam ꝓpter differentiam
rōnis dicit ꝙ de ſupbia oꝛiunt̄ ꝯtempt⁹. in/
uidia. inobediētia, blaſphemia. murmura/
tio. detractio. ꝛ plura alia. De inani glŕia ve/
ro ꝭm eundē oꝛiunt̄ ꝯtentiones. hereſes. ia
ctantia. ꝛ p̄ſumpſio nouitatū.

De inuidia Sectio XIX

ſ Equit̄ videre ꝺ inuidia quantū ad
quinqꝫ.ſ. quantū ad diuerſam no/
minationē. diuerſam diffinitionē.
oppoſitionē. differētias ꝛ filias. Inuidia
dicit̄ aliquādo noīe ire. Geñ. iiij. q̄re iraſce/
ris. glo. id eſt liuoꝛe toꝛqueris. Aliqñ nomi
ne odij. Geñ. xxxvij. oderāt eū fratres. i. iui/
debant. Aliqñ nomie emulatiōis. j. Reg. ij.
Affligebat eā emula ei⁹ Tamē emulatio q̄t
tuoꝛ habet ſignificatiōes hoc ꝟſiculo cōpre
henſas. Emuloꝛ. inflat̄. amat. inuidꝫ ac imi
tatur. Aliquādo noīe ꝓprio. Et ſic Damaſce
nus dicit ꝙ quattuoꝛ ſūt ſpēs triſticie.ſ. acci
dia que eſt triſticia aggrauās. Achos q̄ eſt
triſticia vocē auferēs. Miſericoꝛdia que eſt
triſticia de alieno malo. Inuidia que eſt tri
ſticia de alieno bono. Diffinit̄ aūt ſic inuidia
ab Auguſtino. Inuidia eſt odiū felicitatis
aliene. A remigio ſic. Inuidia eſt doloꝛ de
alieno bono. A Damaſceno. Inuidia ē tri/
ſticia de alienis bonis. A pħo. Inuidia ē tri
ſticia in apparēti felicitate alicui⁹ inimicoꝝ.
Itē aliter. Inuidia eſt diſſenſio ab alieno
bono extimato diminuere ꝓpriū. Differē/
tie inuidie materialiter aſſignate ꝭm Augu
ſtinū ſūt tres.ſ. inuidere ſupioꝛibꝫ. paribus
ꝛ minoꝛibꝫ ſiue inferioꝛibꝫ. Inuidet eñ ho
mo ſupioꝛibꝫ. quia eis nō equat̄. Paribꝫ. q̇a
in melius ꝓſperant̄. Inferioꝛibꝫ. ne ei equā
tur. Opponit̄ aūt timoꝛ dñi ſupbie ratio/
ne humilitatis quā generat. ꝛ pietas iuidie
ratione charitatis ex qua generat̄. Prima
eñ ꝛ potiſſima filia charitatis eſt pietas. q̄
ad oīa valet. Filie inuidie ꝭm beatum
Gregoriū ſunt quinqꝫ.ſ. odiū. ſuſurratō. de
tractio. exultatio in aduerſis proximi. affli/
ctio in ꝓſperis ipſi⁹. Odiū eſt volūtas affe/
ctans ꝓximo malū vt careat cōtriſtāte bo/
no. Suſurratio eſt volūtas loquēdi ſemi/
nans diſcoꝛdias inter fratreſ. vt ꝑſequatur
proximū ꝓpter ipſi⁹ bonū cōtriſtans. Detra
ctio eſt volūtas famā proximoꝝ ꝑ verba de
nigrās. vt deſtruat in alioꝝ opinione cōtri/
ſtans bonū. Exultatio in aduerſis ꝓximo/
rum eſt volūtas ꝓcurata in ꝓximi aduerſi/
tate delectās. Afflictio i bonis ꝓximi ē vo/
lūtas ꝓcurās malū ſuo deſiderio ꝑ euentū
ꝓſperitatis ꝯtrarie defraudata.

De ira Sectio XX

Equit̄ videre de ira quantū ad q̄t/
f tuoꝛ.ſ.quantū ad diffinitōnē.oppo/
ſitiōem.differētias ⁊ filias. Diffinit̄
autē ira a Caſſiodoꝛo ſic. Jra eſt animi mo
tus ↄcitatꝰ ad penā ꝓuocans inferendā. A
rabano. Jra eſt om̄is malꝰ motꝰ ad nocen/
dū. Ab Auguſtino. Jra eſt triſticia ex impo
tentia vlciſcēdi. A Damaſceno. Jra eſt fer/
uoꝛ eius q̄ circa coꝛ eſt ſanguinis ex euapo
ratione fellis vł᷑ returbatiōe fīcs. Jtē ab eo
dem ſic. Jra eſt id qđ eſt audax mentis vin
dex ↄcupiſcētia. Jtē ab eodē. Jra eſt deſide
rium repunitiōis. A pħo. Jra eſt appetitus
cōtrarij doloꝛis ꝓpter apparentē examinati
onē. ⁊ appetitꝰ inferēdi doloꝛē ſibi aduerſan
ti ꝓpter illatā iniuriā apparentē. que qđam/
modo exanimat. ꝑ hoc ꝙ debito oꝛdine ho
minē quantū ad iudiciū aīme ꝑuat. Ha/
bet aūt ira oppoſitionē ad manſuetudinē ra
tione ſui initij. qꝛ māſuetꝰ etiā nunq̄ȝ vult i/
cipere iraſci. Ad irā ꝑ zelū ratiōe materie.
Sunt em̄ circa eandē materiā.ſ. circa ꝑſo/
nam ira ꝑ viciū ⁊ ira ꝑ zelū. quā vtraq̄ȝ vult
puniri. Sed ira ꝑ viciū vult ꝙ ꝑſona puni
atur vt ſic ſatiet̄ vindicta ꝑſone. Jra vero ꝑ
zelū appetit punitionē ꝑſone vt deſtruat̄ vi/
cium in ꝑſona. Breuiter ira ꝑ zelū vult pu/
nitionē ꝑſone cū debitis circūſtantijs. Jra
ꝑ viciū cū indebitis. Ad patientiā vero hā/
bet ira oppoſitionē rōne finis. qꝛ patiētia ex
tinguit irā ne ꝓcedat. Nā qui patiēs eſt iras
mitigat ſuſcitatas. Species ſiue differē/
tie ire ſūt tres ſm̄ Damaſcenū.ſ. fel. mania.
coꝛꝰ Fel ſiue fellea paſſio dicit̄ ſubitꝰ aīmo
tus impatiēs leſiōis. Et accidit ex ꝑte coꝛ/
poꝛis ex cōmotiōe fellis ⁊ ex ꝑte aīme ex coꝛ
ruptiōe vis iraſcibił. ⁊ tūc mouet̄ fel ad vin
dictam vt expellat̄ triſticia. De qua dic̄ Au
guſtinꝰ. Jra eſt cōmotio paſſiōis illate. hec
ira cito trāſit. Mania dicit̄ manens ira et
memoꝛie tradita. Coꝛꝰ eſt ira obſeruās tem
pus ad vindictā. Filie ire ſm̄ beatū gre/
goꝛiū ſunt ſex.ſ. rixa. timoꝛ mētis. ↄtumelia.
clamoꝛ. indignatio. blaſphemia. Rixa ē au/
dax vindicādi volūtas in iniuriā facti ꝓce/
dens. Timoꝛ mētis eſt volūtas vindicādi.
fugiēs aduerſantē ꝓpter eſtimatas inimici/
cias. Cōtumelia eſt volūtas vindicās ꝑ ex
pꝛobꝛationē maloꝝ. Clamoꝛ eſt volūtas ſe
vindicās in exaltādo vocē ꝑ vituperiū ad
alioꝝ aures ꝑueniēs. Jndignatio eſt volū
tas ſe vindicās ꝑ ſignū moleſtie exteriꝰ de/
claratū. Blaſphemia eſt voluntas ſe vindi
cans ꝑ oppꝛobꝛiū deo vel ſanctis illatum.
Scđm Jſidoꝝ ſunt tres filie ire. ſcȝ ho/
micidium. clamoꝛ. indignatio. Que ſic diſti
guunt̄. Nā vindicta infert̄ homicidio ꝑ ma
num. clamoꝛe per os. indignatione per ſi/
gnum.

De accidia Sectio XXI

Equit̄ videre de accidia quantū ad
a tria. ſcȝ quantū ad diffinitionē. op/
poſitionē. ⁊ filias. Diffinit̄ autē ſic
ab Auguſtino. Accidia eſt tediū interni bo
ni. A richardo. Accidia eſt toꝛpoꝛ animi bo
num inchoare negligentis. A Damaſceno.
Accidia eſt triſticia aggrauās. A magiſtris.
Accidia eſt diffidētia de pꝛopꝛijs viribus ⁊
auxilio dei implēdi ardua ſiue mandata
Opponit̄ autē accidia inquantū eſt diffi/
dentia implēdi p̄cepta. virtuti. ſpei. cuiꝰ eſt
cōfidere. Jnquantū eſt tediū interni boni.
ex quo generat̄ puſillanimitas. opponit̄ vir
tuti foꝛtitudinis. Jnquantū vero quod eſt
facile reputat difficile. opponit̄ virtuti cha/
ritatis. que om̄ia etiaȝ difficilia facit facilia
reputari. Quantū vero ad ſuā eſſentiā. que
eſt triſticia opponit̄ gaudio ſpiritꝰ. Acci/
dia ſm̄ beatū Gregoꝛiū habȝ ſex filias. que
ſunt videlicet. malicia. rancoꝛ. puſillanimi/
tas. deſperatio. toꝛpoꝛ. vagatio mentis cir/
ca illicita. Malicia eſt volūtas grauedinis
impatiēs. machinās malū illius quem eſti/
mat inferentē. Rancoꝛ eſt volūtas ex impo
tētia repellēde grauedinis amaricata. ama
ritudinē intꝰ clauſam per ſignū exteriꝰ mani
feſtans. Puſillanimitas eſt volūtas immo
derate metuēs grauedinē in aggreſſu agēdo/
rum. ſiue de ꝓpꝛijs viribꝫ immoderate diffi
dens. Deſperatio eſt volūtas grauedinem
repꝛimēs de adiutoꝛio ad ꝑficiēda agenda
diffidēs. ſiue de remuneratiōe diuina ꝓpter
ſuſtinentiā grauedinis q̄ eſt in implēdis p̄/
ceptis diffidēs. Toꝛpoꝛ eſt volūtas graue/
dinis impatiēs. tepida vel pigra ad expleti
onē agendoꝝ inchoatoꝝ. Vagatio mentis
circa illicita eſt volūtas interno gaudio de/
ſtituta. in rebꝫ exterioꝛibꝫ illicitis quietē vel
cōſolatōnē querēs. Scđm Jſidoꝝ alie ſūt
filie triſticie. alie accidie. Jpꝫ em̄ triſticiā vo
cat voluntatē inq̄ȝtū a ꝗui debito ſe auertit
Accidiā vero vocat volūtatem inq̄ȝtum ſe
ad q̄etē idebitā cōuertit. Dic̄ g̃. De triſticia

exeunt rancor.puſillanimitas.amaritudo. deſperatio. De accidia ſm ipm oriunt ocioſitas.ſomnolētia.īportunitas.inqetudo mētis.corpis inſtabilitas. verboſitas. curioſitas.

De auaricia

Sectio XXII

s Equit videre de auaricia qſtuz ad qnqz.ſ.quantū ad diffinitionē.ↄparationē.oppoſitionē.differētias z filias. Aug⁹.ſup Gen.ad lrāz diffinit ſic auariciā. Auaricia eſt appetit⁹ nō ſolū pecunie ſz etiā altitudinis z ſcie. Idē in libro de ciuitate dei. Auaricia eſt libido habēdi pecuniam. Idē alibi. Auaricia eſt imoderata habēdi cupiditas. Itē Tulli⁹ diffinit eā ſic. Auaricia eſt amor imoderat⁹ habēdi. Cōparat aūt auaricia idolatrie. Vñ ſepe dr idolo⁊ ſeruit⁹ in ſcriptura. Hoc aūt dr.qa cultor dei ad deū tripliciter cōparat.ſ.diligendo.honorādo.z in ipo ↄfidēdo. que tria in auaro reſpectu pecunie inueniunt z repiūt pter qd auaricia nō immerito dr huit⁹ idolorum. Duplex eſt etiā act⁹ auaricie.ſ.diligere pecuniā z retinere ſiue nō dare. Ratōe pmi act⁹ auaricia opponit charitati.que bonū diligit incōmutabile. Ratiōe vo ſecundi act⁹ opponit largitati ſiue liberalitati.q̄ dat dāda z retinet retinēda. Duplex quidez eſt act⁹ largitatis.ſcʒ dare dāda. z retinere retinenda. Cui⁹ duplex eſt extremitas vicioſa. ſcʒ pdigalitas.que dat nō dāda.z auaricia que retinet nō retinēda. Largitas ſiue parcitas qd idē eſt.eſt virt⁹.tamē rōne actuum differēs erit medietas. Si aūt attēdat oppoſitio ſm actū dādi.pdigalitas eſt ſupfluitas que dat nōdanda. Auaricia eſt diminutio que nihil dat. Largitas ē medietas. Si vero ordinat ſm actū retinēdi. auaricia eſt ſupfluitas que retinet retinēda z nō retinēda.pdigalitas eſt diminutio que nihil retinet.parcitas vo eſt medietas. Differētie auaricie ſunt qnqz.ſcʒ beneficij ſubtractio. furtuz.rapina.vſura.ſymonia. Subtractō beneficij eſt auaricia retinēs beneficiuz qd tenet dare paupibꝰ in tpe neceſſitatis.vt diues indigēti. Furtū eſt auaricia retinēs rē alienā inuito dño. Rapina eſt auaricia per vim occupās rem alienā. Vſura eſt auaricia acquirēs p mutuū aliquid pter ſortem. Symonia eſt auaricia ſtudioſe appetēs vēdere vel emere ſpūalia vel ſpūali annexum. Filie auaricie ſm Gregoriū ſunt ſeptem ſcʒ pditio.fraus.fallacia.periuriū.inquietudo mētis.violētia. obiurgatio mētis cōtra miſericordiā. Proditio eſt volūtas p deceptionē domeſtico⁊ acqrēdis ibiās. Fraus eſt volūtas pfectū primi decipiēs pter terrenū emolimentū. Fallacia eſt volūtas per verba decipiēs primū cauſa lucrādi. Periurium eſt volūtas violās ſacramētū z iuramentū. Inqetudo mētis eſt volūtas cogitare nō ceſſans qualit poſſit diuitias ↄgregare. Violētia eſt volūtas p vim alio⁊ bona rapiēs. Obiurgatio mētis ↄtra miſericordiā eſt volūtas cōcitata aduerſus poſtulationē indigētis ex nimio ardore pecunie retinēde. Scōm Iſido⁊ octo ſūt filie auaricie.ſcʒ mendaciū.fraus.furtū.turpis lucri appetit⁹.falſa teſtimonia.violētia. inhumanitas.z rapacitas.

De gula. Sectio XXIII

s Equit videre d gula qntū ad qtuor.ſ.quantū ad diffinitionē. oppoſitionē.differētias z filias. Diffinitur aūt gula qntum ad exceſſum in cibo ſic. Gula eſt immoderat⁹ amor edēdi. Qtū vo ad exceſſum i potu dr ebrietas. quā diffinit Seneca ſic. Nihil aliud diffinio ebrietatez qȝ inſaniā voluntariā. Qtū vero ad exceſſum cibi z pot⁹ ſic poteſt diffiniri. Gula eſt imoderat⁹ amor alimēti. Itē ſic. Gula eſt imoderat⁹ amor delectatiōis ei⁹ que ē circa vel ſm guſtū. Scōm h gula poteſt ſumi ſtricte p imoderātia in cibo. Et ſic opponit ei parſimonia. Vl' large poteſt accipi p imoderātia in cibo z potu pariter. Et ſic opponit ei ſobrietas q̄ modū ſeruat in vtroqȝ

Differētie ſiue cōditiones gule ſm Iſid. ſunt quattuor. ſcʒ qd. quantū. quādo. quō. Quid ad ipam rē ptinet. Quādo ſi ante legitimū temp⁹ appetat. Quantū ad immoderantiā refert. Quomō.ſi nimis ardent appetat. Scōm beatū Gregoriuz ſunt quiqȝ differētie hoc verſu cōprehēſe. Prepropere laute.nimis.ardēter.ſtudioſe. Prepropere ptinet ad ſumptionē cibi ante temp⁹. Laute ptinet ad cibi ſubſtātiā. cū ſcʒ ex ſe precioſus z delicat⁹ eſt. Nimis ad cibi quantitatē. ardēter attendit ex parte affectiue. ſtudioſe ex parte cognitiue. Duas iſtas vltimas differentias ſm beatū Gregoriū ſub illa que ē quarto modo apprehendit. Quinqȝ ſunt filie gule ſcōm Gregoriuz. ſcilicet inepta leticia.ſcurrilitas.immundicia.multiloquiū.

hebetudo mētis vel ſenſus circa intelligen
tiam. Jnepta leticia ē volūtas ꝑ exterioꝛes
luſus excitās libidinē in guſtu. ⁊ ex ipſa poſt
modū excitata. Scurrilitas eſt volūtas ꝑ
ꝟba carnalia libidinē guſtꝰ ꝯmouēs ⁊ ex ipſa
poſtmodū cōmota. Jmmūdicia eſt volun/
tas ꝑ nimiā cibi ſumptiōꝫ. libidinē in guſtu
ꝯtinuare deſiderās. Multiloquiū eſt volū
tas ꝑ multiplicatōem ꝟboꝝ intendēs i gu/
ſtu ꝯſeruare libidinē. Hebetudo mētis eſt
volūtas libidinis ꝯſeruāde ꝓꝓrie carnis ab
ſoꝛpta. intelligere ſpūalia faſtidiēs. Scđm
Jſiđ. due ſūt filie gule. ſ. comeſatio ⁊ ebꝛie/
tas. q̄ꝝ vna i cibo attēdit. alia i potu.

De luxuria Sectio XXIIII

s Equit videre de luxuria q̄tum ad
diffinitionē. oppoſitiōem. tēptatiōeꝫ
differētias ⁊ filias. Diffinit ſic. Lu/
xuria eſt libidinoſe voluptatꝫ appetitꝰ. Jteꝫ
ſic. Luxuria eſt ꝯcupiſcētia nimia expiende
voluptatꝫ. Jtē ſic. Luxuria eſt inoꝛdinatuſ
appetitꝰ illiꝰ delectatiōis que eſt ſcđm coitum.
Opponit aūt luxuria ꝯtinētie. Cuiꝰ triplex
eſt differētia. Eſt eī ꝯtinētia ꝯiugalis. vidu/
alis. ⁊ ꝟginalis Quintuplex aūt tēptatio
eſt luxurie ſcđm q̄ in h̄ ꝟſu ꝯtinet. Uiſus ⁊ al
loquiū. ꝯtactꝰ ⁊ oſcula factū. Hoc q̄ppe oꝛ
dine tēptatio luxurie ꝯſummat. Primo eñ
inchoat in viſu exterioꝛi ſiue interioꝛi. vt in
cogitatione. Deinde venit ad alloquiū. po/
ſtea trāſit ad cōtactū. deinde ꝓrūpit ad oſcu
lum. poſtea ꝯſummat factū Differētie lu
xurie ſunt ſex. ſ. foꝛnicatio. adulteriū. ſtupꝛū
ſacrilegiū. inceſtꝰ. pctm̄ ꝯtra naturā. Foꝛni
catio ē luxuria qua ſolutꝰ cognoſcit ſolutaꝫ
naturali vſu. Et intelligit ⁊ ſolutꝰ ⁊ ſoluta a
vinculo ꝯiugij. ꝯſanguinitatꝫ. affinitatꝫ. oꝛ/
dinis. ⁊ religiōis. vel voti ꝯtinētie. Adulte/
riū eſt luxuria q̄ ꝯiugalis thoꝛus violatur.
Stupꝝ eſt luxuria q̄ virginalꝭ incoꝛruptio
violat ſeu deflorat. Sacrilegiū hic appellat
ſacre ꝑſone leſio ꝑ viciū luxurie. Et melius
luxuria ſacrilega diceret. Hec eſt luxuria q̄
votū ꝯtinētie violat. ⁊ h̄ in ſe. vel qn̄ i ſacris
oꝛdinibꝫ ꝯſtitutꝰ vꝭ religioſus aliq̄s foꝛni/
cat cū aliqua ſoluta. vel ſoluta aliq̄ cū religi
oſo vel ſacerdote. Jnceſtꝰ eſt coitꝰ ꝯ̄ conſan
guinitatē. affinitatē. vel cōpaternitatē com/
miſſus. Pctm̄ ꝯtra naturā eſt luxuria q̄ na
turalis vſus coeūdi marꝫ ⁊ femie diſſipat.
Filie luxurie ſcđm Grego. ſunt octo. ſ. ceci/
tas mētis. incōſideratio. incōſtātia. ꝑcipita/
tio. amoꝛ ſui. odiū dei. affectꝰ ꝑſentis ſeculi.
hoꝛroꝛ ſiue deſperatio futuri ſeculi. Cecitaſ
mētis eſt volūtas faſtidiēs ⁊ deſpiciēs ſupe
rioꝛa ⁊ ſpūalia. Jncōſideratio eſt volūtas
ꝓuidere renuēs agēda inferioꝛa. Jncōſtan
tia eſt volūtas libidie carnis ꝯfracta. ſtatuꝫ
ſuū tenere nō valēſ. Precipitatio ē volūtas
ad aggredi q̄libet ipetuoſe. Amoꝛ ſui eſt vo
lūtas affectiōe carnis imbuta. ſibi ꝓpt ſe ſuꝑ
oīa adherēs. Odiū dei eſt volūtas deum
tāq̄ꝫ impedimētū ꝓꝓrie volūtatꝫ carnalis vꝭ
voluptatꝫ deteſtās. Affectꝰ pn̄tꝫ ſecꝭi ē volū
tas pn̄s ſeculū ſꝑ manere deſiderās ꝓpt frui
tōꝫ voluptatꝫ carniſ. Deſperatō ſiue hoꝛroꝛ
futuri ſeculi eſt volūtas voluptate pn̄ti ce/
cata. de eterna iocūditate deſperās. Scđm
Jſidoꝝ q̄ttuoꝛ ſūt filie foꝛnicatōis. ſ. turpi/
loquia. ſcurrilia. ludicra. ſtultiloq̄a. Sapiē
tie in ſermōe opponunt ſtultiloquia. Boni
tati in ſmone opponūt alia tria. Nā cum tri
plex ſit bonitas. ſ. vtilitas. delectatio licita ⁊
honeſtas. ſmoni vtili opponūt ludicra. ſer/
moni delectabili licito opponūt ſcurrilia. ſ/
moni honeſto opponūt turpiloq̄a.

De pctō ex infirmitate ⁊ ignoꝛātia ⁊ idu
ſtria. Sectio XXV

s Equit videre đ diuiſiōe pcti trimē/
bꝛi q̄ eſt. Pctm̄ aliud ex infirmitate
aliud ex ignoꝛātia. aliđ ex certa ma
licia ſiue induſtria ꝑpetrat. Dđ alijs verbis
đꝛ in euāgelio. Eſt peccatū in pr̄em. pctm̄ i
filiū. peccatū in ſpm̄ ſanctū. Jn patrē cui at/
tribuit potentia peccare đꝛ qn̄ quis peccat
ex infirmitate. Jn filiū cui attribuit ſapien
tia q̄ peccat ex ignoꝛātia. Jn ſpm̄ ſcm̄ cui at
tribuit bonitas. q̄ peccat ex iduſtria ſiue ex
certa malicia. Prio vidēdū eſt de pctō ex in
firmitate. qđ eſt auerſio volūtatꝫ male hūi/
liate vꝭ male accenſe ab infirma creatura. a
deo oīpotēte. Due ſūt differētie huiꝰ pcti
effectiue. timoꝛ male humiliās. ⁊ amoꝛ ma/
le accendēs. Triplꝛ aūt diſtinguit amoꝛ. ſ.
amoꝛ gratuitꝰ. libidinoſus. ⁊ naturalꝭ. Gra
tuitꝰ habet finē ꝑncipalē ſummū bonū. ſ. in
cōmutabilē deū. Libidinoſus hꝫ finē volu
ptatē ſiue delectatiōꝫ in creatura. Naturalꝭ
habꝫ finē neceſſitatē ſiue vtilitatē ꝓpriā. Pri
mus eſt laudabilꝭ q̄ꝛ ꝟtus. ſecūdꝰ vitupabi/
lis q̄ꝛ peccatū. tertiꝰ nec laudabilis nec vitu
perabilis. q̄ꝛ naturalꝭ eſt. Silꝛ diſtinguitur
triplex timoꝛ. ſ. naturalꝭ gratuitꝰ. libidioſus
Naturalꝭ ē paſſio. i. ꝑmꝰ motꝰ. ⁊ i teſtimoniū

humanitatꝭ vere fuit in dño ieſu xp̄o. Gra/
tuitꝰ multiplicat̃ in ſeruilē. initialē. ⁊ finalē.
de quibꝫ alibi dicet̃.ſ.in libro de donis. Li/
bidinoſus diuidit̃ in humanū q̃ quis eligit
peccare ne ledat̃ in corpe. ⁊ mūdanū q̃ quis
eligit peccare ne ledat̃ i poſſeſſiōe. Timore
libidinoſo hō male humiliat̃. timore gratui
to bn̄. timore naturali nec laudabilit̃ nec vi
tuꝑabilit̃. Itē amore libidinoſo homo ma
le accēdit̃. amore gratuito bn̄. amore natu/
rali indifferēter. Peccatū ex ignorātia eſt
auerſio volūtatis ignorātis ⁊ ꝑpetrātis qđ
malū eſt ab om̄iſciēti deo. Nota tn̄ ꝙ aliud
eſt pctm̄ ex ignorātia. aliud pctm̄ ignorātie.
Peccatū ignorātie eſt omiſſio debite ſciētie
Pctm̄ ex ignorātia eſt pctm̄ qđ cōmittitur
ignorāter. Eſt ignorātia iurꝭ. ⁊ ignorātia fa
cti. Ignorātia facti duplex. aut adhibita de
bita diligētia. ⁊ h̄ excuſat a toto aut nō adhi
bita debita diligētia. ⁊ hec excuſat a tanto ⁊
nō a toto. Ignorātia iuris q̄dā eſt vincibil̃
q̄ eſt culpa. hec aūt aut ē ꝓ ꝯſenſu vt igno/
rantia affectata. ⁊ iſta ſic ex vna ꝑte excuſat. ⁊
alia magis aggrauat. Aut eſt ex negligētia
⁊ ignauia. ſicut ignorātia craſſa ⁊ ſupina. et
iſta ⁊ ſi aliquo mō excuſat. nō tn̄ ſic excuſat.
q̇n eterno igne ardeat. ſic̄ dicit Auguſtinꝰ.
Sic ⁊ ignorātia iuris īuincibilis poteſt eē
duplex. Aut em̄ eſt introducta ꝑ p̄ambulaꝫ
culpā. aut p̄ter omnē culpā. Si p̄ter omnē
culpā. aut ſimpl'r ꝓuat cognitionē iuris. ſic̄
in infantibꝫ ⁊ furioſis. q̇ omnino carent vſu
ratiōis. ⁊ hec excuſat a toto. Vn̄ dic̄ Bern̄.
ꝙ paruulis infantibꝫ ⁊ dormiētibꝫ nihil im
putat̃ qđ faciūt. Aut nō tollit om̄ino vſum
rōnis ſꝫ ſemiplenū. ⁊ tūc non excuſat a toto
ſꝫ a tāto. ſicut in his q̇ nō plene ſunt furioſi.
ſed hn̄t aliq̄ modo aliqua interualla lucida
⁊ in pueris q̇ ſūt aliq̄ modo capaces p̄cepti
licet nō plene. Si aūt ignorātia eſt ītrodu/
cta ꝑ p̄ambulā culpā. ſicut in ebrio ⁊ furio/
ſo quoꝝ vterq̄ p̄cipitauit ſe in h̄ ꝑ culpā ſu
am. ſic nō excuſat a toto. Sꝫ vt dicit phus.
Ebriꝰ habet duplices maledictiōes. vnā ꝓ
culpa p̄cedenti. aliā ꝓ culpa ſequēti. Nō tn̄
ꝓprie loquēdo eſt dicēdū ꝙ ebriꝰ aliq̇d ꝑpe/
trans nouā culpā cōmittat. ſꝫ ex ꝯſequenti
culpa aggrauat̃ p̄ma. vt videt̃ magis peritꝭ
q̄uis aliqui dixerūt ꝙ p̄ter culpā primā in
ebrietate cōmiſſam. ſecūdo cōmittat nouā.
Peccatū ex induſtria ſiue in ſpm̄ ſanctuꝫ
eſt auerſio volūtatis malignātis a ſūme cle
mente deo. Cuiꝰ ſunt ſex differentie. ſ. deſpe
ratio. p̄ſumptio. impugnatio veritatꝭ agni/
te. inuidētia fraterne gr̄e. obſtinatio mētis.
finalis impenitētia. Quaꝝ ſufficiētia accipi
tur ſic. Iſtud peccatū impugnat gr̄am pe/
nitentialē. ꝑ quā fit remiſſio peccati a đo in
tra eccl'iaſticā vnitatē. Poteſt ꝰ impugna/
re pn̄iam in ſe. ⁊ ſic ſunt due ſpecies. q2 peni
tentia facit reſilire a cōmiſſis. ꝯtra qđ eſt ob
ſtinatio mētis. facit etiā p̄cauere a cōmitten
dis. ꝯtra qđ eſt finalis impenitētia. i. ꝓpoſitū
nunq̄ꝫ finaliter penitēdi. Si aūt impugnat
gr̄am penitētialē in cōparatiōe ad deuꝫ a q̄
datur. ſic eſt duplex ſp̄es. Naꝫ vniuerſe vie
dn̄i miſericordia ⁊ veritas ſiue iuſticia. Mi
ſericordiā impugnat deſperatio. iuſticiā im
pugnat p̄ſumptio. Si aūt impugnat grati
am penitētialē in cōparatiōe ad vnitatē ec/
cleſie in qua recipit̃. ſic eſt duplex peccatum
Nā vnitas eccl'ie maxime cōſiſtit in duobꝫ.
ſcꝫ in fide ſiue veritate. ꝯtra quā ē impugna
tio veritatis agnite. Et in gr̄a ſiue charita/
te. ꝯtra quā eſt inuidētia fraterne gratie.

De idolatria ⁊ hereſi.

Sectio XXVI

s

Equit̃ videre de diuiſione peccati.
que eſt. Peccatū aliud in deū. aliud
in ꝓximū. aliud in ſeip̄m. Peccatuꝫ
in deū dicit̃ impietas. Peccatū in ꝓximum
iniq̇tas. Peccatū in ſeip̄m impuritas. Pri
mo videndū eſt de peccatis q̇bꝫ inhonorat̃
diuine maieſtatꝭ oīpotētia ſuꝑſtitiōe colēdi
que ſunt idolatria. ritꝰ iudaicꝰ. ritꝰ ſaraceni/
cus. apoſtaſia. ſciſma. hereſis. Idolatria eſt
falſa ⁊ ſuꝑſtitioſa ꝓteſtatio maieſtatis diui/
ne in idolo. Idolatrie due ſunt ſp̄es. Vna
eſt in rebꝫ naturalibꝫ. alia eſt in rebꝫ artifici/
alibꝫ. ſicut oñdit̃ Sapie. xiiij. Cōmittit̃ aūt
tripliciter. ſ. ꝓteſtatiōe cordis. vt credere de
creatura ꝙ ſit omnipotēs. qđ eſt ꝓpriū crea/
toris. Cōfeſſione oris. vt eſt nō ſolū crede/
re. ſꝫ etiā ꝟbis exp̄mere. Exhibitiōe operis
vt fit in reuerētia ⁊ in ſacrificijs. Triplex eſt
apoſtaſia. ſ. ꝑfidie. cū q̇s recedit a fide. vt iu/
lianꝰ apoſtata. Inobedientie. cū q̇s recedit
a p̄ceptis eccleſie. ⁊ ſic initiū ſuꝑbie homis
eſt apoſtatare a deo. Irregularitatis cū q̇s
recedit a religiōe clauſtrali vl' clericali. Apo
ſtaſia ſic poteſt deſcribi. Apoſtaſia eſt teme/
rariꝰ a ſtatu fidei vel obediētie vel religiōis
receſſus. Sciſma eſt illicita diſſenſio coꝝ
inter q̇s vnitas eſſe debet. vel illicitꝰ ab vni

tate diſſenſus. Omis hereſis eſt ſciſma. ſed
nõ ꝯuertiẜ. Hereſis eſt receſſus a fidei ꝟita
te. Itẽ differũt ſciſma ⁊ hereſis. Nã hereſis
addit prauũ dogma. Sciſma in fine cõfin/
git aliquã hereſim. Poſt receſſum ei ab vni
tate eccl'ie ſequiẜ inobediẽtia in mãdatis ec
cleſie. in fine ꝟo ſequiẜ aſſertio. ꝙ nõ eſt obe/
diendũ eccl'ie. Hereſis idẽ eſt qꝺ diuiſio. et
ſic dꝛ hereſis ꝓꝛijſſime receſſus a fide. ꝓꝛie
falſa interp̃tatio ſcripturaꝝ. minꝰ ꝓꝛie excõ
municatio. Scd̃m h' hereticꝰ dꝛ multiplici
ter. Uno mõ ẜm auguſtinũ. hereticꝰ eſt qui
alicuꝰ tp̃alis lucri ⁊ maxime gl'ie p̃ncipatuſ
ꝗꝫ ſui gr̃a. falſas opiniões de fide ac nouas
gignit aut ſequiẜ. Gignit vt hereſiarche. ſa/
bellius ⁊ arriꝰ. ſequiẜ vt ſabelliani ⁊ arriani
decepti ꝑ tales. Scd̃m Hieronymũ p̃t he
reticꝰ appellari. licet ab eccl'ia nõ deceſſerit. q̇
aliter intelligit ſcp̃turã ꝗꝫ ſenſus ſp̃ũſſancti
expoſtulat. Tertio dꝛ hereticꝰ quicũqꝫ a ſa/
cramẽtis eccl'ie vel cõmunione fideliũ ẽ di/
uiſus. vt excõicatꝰ ſeu ſubuerſoꝛ eccl'ie ſeu ſb
riſoꝛ ſacramentoꝝ. vñ ſymoniacꝰ hereticuſ
reputatur.

De interdicto ⁊ duabꝫ ſp̃ebꝫ excõicatõis
Sectio XXVII

s Equiẜ de hereſi q̃ eſt excõmunica/
tio diffuſiꝰ videre in ſpeciali. Et pꝛi
mo de interdicto qꝺ eſt excõmuni/
catiõis initiũ. Ad qꝺ notandũ ꝙ noĩe cẽſu/
re eccl'iaſtice intelligiẜ ſnĩa interdicti. excom
municatõis ⁊ ſuſpẽſiõis. Pꝛop̃e aũt excom
municaẜ ꝑſona a cõmunione ſacr̃oꝝ ⁊ fide/
lium ſeꝑata. Suſpẽdiẜ etiã ꝑſona qñqꝫ ab
officio. qñqꝫ a bñficio. qñqꝫ ab vtroqꝫ. In/
terdiciẜ locꝰ vtputa ciuitas. villa. vel caſtrũ
In generali interdicto debẽt iſta cõferri ab
eccl'ia. Baptiſmꝰ paruuloꝝ. moꝛiẽtibꝫ pnĩa.
ꝑegrinis crucẽ accipiẽtibꝫ ob reuerẽtiã cru
cifixi nõ eſt penitẽtia denegãda. Poteſt ep̃s
baptizatos ꝑuulos cõfirmare ſel' in menſe
vel ſeptimana. ꝑpl'm interdictũ cauſa p̄dica
tionis ad eccl'iam ꝯuocare. Itẽ moꝛiẽtibꝫ ſi
digne peniteant põt eucariſtia miniſtrari
Clerici decedẽtes ſine pulſatõe campanaꝝ
ceſſantibꝫ ſolẽnitatibꝫ cũ ſilẽtio in cemiterio
ſepeliri poſſunt. ſi bñ ſeruauerũt interdictũ
In ꝯuẽtualibꝫ eccleſijs bini vel tres ſil' ho/
ras canonicas p̃nt legere. nõ cãtare ianuis
clauſis ⁊ interdictꝫ excluſis. Et h' ita demiſ
ſe ꝙ exteriꝰ nõ poſſint audiri Ex q̃ colligiẜ ꝙ
interdicti ⁊ multo foꝛtiꝰ excõmunicati. ñ de
bent hoꝛas extra eccl'iam auſcultare. Ple/
riſqꝫ tñ religioſis indultũ eſt vt ianuis clau
ſis ⁊ interdictꝫ excluſis poſſint ſil' celebꝛare
diuina. qꝺ hodie ad ep̃os extẽdiẜ. niſi ſp̃ea/
liter eis ꝓhibeaẜ. Excõicatio ꝟo eſt anim/
aduerſione gladij ſp̃ũalis eccl'ie a cõmunio
ne ſacramẽtoꝝ ⁊ fideliũ ſeꝑatio. Excõmuni
catiõis due ſunt ſp̃es. Una q̃ diciẜ maioꝛ ex
cludẽs a ſacramẽtis ⁊ legitimis actibꝫ fide/
lium h' verſiculo cõp̃henſis. Os oꝛare vale
cõmunio. mẽſa negaẜ. Alia q̃ diciẜ minoꝛ ſe
parãs a ſacramẽtis. Itẽ excõicatio q̃dã in/
fligiẜ a iure. Et hec eſt ꝯſeruatiua. Quia licꝫ
videaẜ eſſe ad libertatẽ eccl'ie ꝯſeruandam.
p̃ncipaliꝰ tñ eſt ad culpã p̄cauendã. Quedã
infligiẜ a iudice. Et h' eſt curatiua. Nã licet
videaẜ eſſe ꝓpter emendã faciendã. p̃ncipaliꝰ
tñ eſt ꝓpter ꝯtumaciã ꝯfringendã. Pena ſu/
ſtinẽtis excõmunicationẽ eſt multiplex. q̃ i
hoc ꝟſu ꝯtineẜ. Gratia ſubtrahiẜ magis ac
magꝫ obice rupto. De vicio cadit in vicium
ſuffragia ꝑdit. Eccleſie ſathane vexandꝰ tra
ditur ille. Quẽ ligat ex ꝓꝛijs anathematis
vltio culpis. Circũſtantia ꝟo p̃ſeruãs ꝑ/
ſonã ꝑticipantẽ cũ excõicato ne excõmuni/
catiõis vinculo inuoluaẜ eſt multiplex. vt
his ꝟſibꝫ ꝯtineẜ. Utile lex humile res igno
rata neceſſe. Hec anathema q̇dẽ faciunt ne
poſſit obeſſe. Utilitas cõmunicãtis. vt q̃n
petit qꝺ ſibi debeẜ. excõmunicati vt quãdo
ſecũ tractat de coꝛrectiõe. Lex matrimonij
q̃ ligat viꝝ ⁊ vxoꝛẽ. Humile vt filij nõ emã
cipati. ſerui. ancille. ruſtici. mãcipijs ⁊ alijs
obnoxijs aſtricti. Res ignoꝛata vt quando
neſciẜ eſſe excõmunicatꝰ cũ quo participaẜ.
Neceſſe. vt ꝑegrini ⁊ pauperes ac ceteri vi/
atoꝛes.

De duabꝫ regul' generalibꝫ circa excõica
tionem Sectio XXVIII

c Irca excõmunicatiõem nota duas
regulas generales. Prima eſt hec.
Quicũqꝫ in clericũ vel in ꝑſonã ec/
cleſiaſticã manꝰ inijcit temere violentas ex
cõmunicatꝰ eſt. Hoc fallit ĩ q̃tuoꝛdecim ca/
ſibus. Primꝰ eſt in apoſtata ꝑcuſſo q̇ clericꝰ
ignoꝛaẜ. Secũdꝰ eſt in apoſtata ammonito
ſe nõ coꝛrigẽte. Tertiꝰ eſt in eo q̇ gerit ꝑcu/
rationẽ ⁊ adminiſtratiõꝫ ſeculariũ ꝑſonarũ
Quartꝰ eſt ĩ eo q̇ ex ioco inijcit manꝰ in cleri
cũ. Quintꝰ in magiſtro q̇ cauſa diſcipline ꝟ/
berat clericũ. Sextꝰ in eo q̇ vim ſibi illatã a
clerico vi repellit. Septimꝰ in eo q̇ clericuꝫ

depꝑhendit cū vxoꝛe matre vl' ſoꝛoꝛe aut fi/
lia cōmiſceri. Octau⁹ in eo ꝙ autoꝛitate ſue
pꝛelationis vel de mandato pꝛelati manus
iniȷ̄cit in clericū. Non⁹ in ſenioꝛib⁹ eccie. De
cimus in dn̄is. Undecim⁹ in patrib⁹ famili
as. Duodecim⁹ in ꝓpinqs. Tredecim⁹ in eo
ꝙ man⁹ in clericū iniȷ̄cit depoſitū ꝛ curie tra
ditū. Quartuſdecim⁹ cū cleric⁹ trāſfert ſe ad
vitā clericatui ꝓſus ꝯtrariā. vt qn̄do fit mi
les vel contrahit bigamiam Secūda re
gula eſt hec. Quicūqꝫ eſt excōmunicat⁹ ꝓpter
man⁹ iniectas in clericū violēter. ꝓ abſolu/
tione ad ſedē apoſtolicā eſt mittēdus. Hoc
aūt fallit in qndecim caſib⁹. Prim⁹ eſt qn̄ ꝑ/
cuſſoꝛ eſt in moꝛtis articulo ꝯſtitut⁹. Secū
dus caſus eſt ī eo ꝙ iuſtā excuſatōem habet
vt inimicitias capitales. Terti⁹ eſt in hoſti/
ario ꝙ neceſſitate officiȷ̄ ſui aliquē clericū nō
enoꝛmiter ꝑcuſſerit. Quart⁹ ī infirmo. Quī
tus in paupe. Sext⁹ in ſenectute depꝛeſſo.
Septim⁹ in clauſtrali. ꝙ enoꝛmē nō intulit
leſionē. Octau⁹ in muliere. Non⁹ in eis qui
ſui iuris nō ſūt. Decim⁹ in his ꝙ ſūt magne
potētie ꝛ nimiū delicati ita vt laboꝛē in eun
do ad curiā nō poſſunt ſuſtinere. Undeci/
mus ī his ꝙ nō grauē leſionē ſꝫ leuē vel mo
dicā iniuriā intulerūt clericis. Duodecim⁹ ī
impubere ſiue an̄ pubertatē ſiue poſt poſtu
let ſe abſolui. Tertiuſdecim⁹ in ſeruo de cu
ius abſentia dn̄s nimiū grauaret. vel cū ipe
ſeru⁹ verberaret clericū vt materiā habeat
euadēdi. Quartuſdecimus de monialibus
Quintuſdecimus in omnib⁹ cōmuniter vi/
uentibus.

De diuinatiōe. Sectio XXIX

s Equit videre de peccatis q̇b⁹ inho
noꝛat diuīe ſapiētie altitudo. ſuꝑſti
tione ſciēdi. q̄ ſunt ſoꝛtilegiū ꝛ diui/
natio. Ad cui⁹ mali noticiā eſt vidēdum
q̇d ſit diuinatio. q̄ ſunt ei⁹ ſpēs. vtꝝ om̄is di
uinatio ſit ꝓhibita. Diuinatio ſic deſcribit.
Diuinatio eſt ſuꝑſticioſa inueſtigatio p̄ſciē/
tie futuroꝝ. Cui⁹ q̇nqꝫ ſunt ſpēs ſcꝫ mantia
maleficiū. ſoꝛtilegiū. auguriū. p̄ſtigiū. Mā/
tia dicta eſt a mante q̄ in ea p̄ualuit. Et hec
habet q̇nqꝫ ſpēs. ſ. necromantiā. q̄ eſt diui/
natio facta ī cadauerib⁹ moꝛtuoꝝ. a necron
qđ eſt moꝛtuū. ꝛ mantia diuinatio. Geomā
tiam q̄ eſt diuinatio facta in terra. a ge qđ ē
terra. vt in circulo. Hydromantiā que ē di
uinatio facta in aq̄. ab hydros qđ eſt aq̄. vt
in aq̄ pluuiali. Aeromantiā q̄ eſt diuinatio
facta ī aere. vt in ꝯtēplatiuis circulis. Pyro
mantiā q̄ eſt diuinatio facta ī igne. a pyr qđ
eſt ignis. Iſte ſunt ſpēs mantie. Maleficiū
eſt peritia ꝑ quā mulieres faciūt aliq̄s liga/
turas in damnū vel in cōmodū alicui⁹. vt đ
criſta galli. ꝛ de rana. ꝛ de imagine cum eis.
Soꝛtilegiū eſt rō diuinādi ꝑ ſoꝛtes. Uſus
hui⁹ diuinatiōis fuit in veteri teſtamento.
Soꝛte etiā vſi ſunt apl'i an̄ ſpūſſcti plenitu
dinē. Auguriū eſt rō diuinādi ꝑ garrit⁹ aui
um vel geſt⁹. vt ꝑ volatū. Preſtigiū eſt ꝑ qđ
diabolicis illuſionib⁹ oculi hoīm ꝑſtringū
tur ne poſſint cernere qđ veꝝ eſt. ſꝫ fantaſti
ca figmēta. vt faciūt incātatoꝛes. Pret' hos
modos ſunt aliȷ̄ multi ꝛ plures. ꝙ q̄tidie ꝑ
diabolū adinueniunt. Eſt etiā diuinatio fa
cta ī varia inſpectiōe pſalteriȷ̄ ꝛ euāgeliȷ̄ Eſt
et diuinatio q̄ futura p̄dicit in fatꝭ ꝛ ꝯſtella/
tionib⁹. dicta matheſis media ꝓducta. Eſt
ꝛ diuinatio facta ꝑ auraꝝ vl' aſtroꝝ inſpecti
onē dies ꝛ hoꝛas cuſtodiēs in agēdis. et dꝛ
auruſpiciū. Eſt q̄ exta vel inteſtina pecudū
inſpicit. Eſt q̄ in aris idoloꝝ a demonibus
reſpōſa accipit. Dicit aūt ariol⁹ diuinatoꝛ ī
aris. Eſt q̄ ſomnia obſeruat. Cōiecturatoꝛ
dicit obſeruatoꝛ in ſomniȷ̄s. Augur in gar
ritu auiū Malefic⁹ immolās demonib⁹ pu
eros. vel ſaltē luſtrās. mag⁹ alio noīe dictuſ
Incātatoꝛ eſt p̄ſtigioſus fallēs oculos ītuē
tium. Phito eſt vētriloqu⁹ ꝑ ſpm̄ malignū
loquēs. a phitone vl' phitio. i. apolline dict⁹
Diuin⁹. i. auruſpex. i. inſpectoꝛ aſtroꝛū. Au/
ſpex ꝙ volat⁹ auiū aſpicit. Augur qui voces
audit auiū. Eſtipex ꝙ exta. i. inteſtina pecu/
dū inſpicit. Aſtrolog⁹ ꝙ in aſtris auguratuꝛ
Genetaliacus ꝙ moꝛes hoīm p̄dicere cona
tur ſm̄ ſigna ſub q̇b⁹ homīes naſcunt. Hic
vulgo mathematic⁹ vocat. cui⁹ ſuꝑſtitio cō/
ſtellatio dꝛ a latinis. Hoꝛoſcop⁹ ꝙ ꝑ hoꝛas
natiuitatē hoīm ſpeculat diuerſo ꝛ diſſimi
li fato. Soꝛtileg⁹ eſt ꝙ ſub noīe ficte religio
nis diuinatiōis ſciam ꝓfitet. vel ex inſpecti/
one aliquaꝝ ſcꝑturaꝝ p̄dicit futura. Salta
toꝛ ꝙ dū quecūqꝫ ꝑs mēbꝛoꝝ ei ſalierit. ex in
de aliquid ꝓſpeꝝ vel triſte ſignificari p̄dicit
Eſt aūt om̄is diuinatio deceptio ꝛ deluſio
diabolica. iō maledicta a deo ꝛ ab eccl'ia in
terdicta. Nec poteſt ea ex volūtario cōmer/
tio q̇ſqꝫ vti ſine peccato. Aut em̄ eſt ibi pec/
catū infidelitatꝭ. dū aliquid diuinū diabo/
lo attribuit qđ dei eſt. Aut eſt peccatuꝫ ido/
latrie vtpote in oblatiōib⁹ ꝛ ſacrificiȷ̄s. Aut

eſt peccatū inobedīētie. qꝛ fit ꝯ ꝓhibitiōem
dei ⁊ eccl'ie. Tal' aūt ꝓhibitio eſt ſancta. qꝛ ta
lis peccat in ſeipꝫ dū diſcrimi ſe committit
Peccat in maieſtatē diuinā dū recurrit ad
diabolū q̄ſi nō ſit om̄ipotēs. omniſciēs. be/
nign⁹ de⁹ xpianoꝝ. Peccat in eccl'iam cum
cōmertiū habeat cū illo q̇ om̄ino p̄ciſus eſt
ab eccl'ia. ⁊ eidē aduerſat̃.

De hypocriſi. ſymonia. ⁊ ſacrilegio
Sectio XXX

ſ
Equit̃ videre de peccatis q̇b⁹ vilipē
ditur ſanctitas bonitatꝭ diuine per
uerſitate vtēdi. qđ fit tripliciť. ſcꝫ ap
parētis ſanctitatis ſimulatōe. vt in hypocri
ſi. abuſione doni ḡtuiti. vt in ſymonia. viola
tione loci ſacri. vt in ſacrilegio Primo de
hypocriſi ſunt vidēde notificatiōes ⁊ diffe/
rētie. Hypocriſis ſic diffinit̃ a Rabano Hy
pocrita eſt q̇ vult videri qđ nō eſt. ſ. bon⁹. q̄i
alteri⁹ ꝑſone repſentatoꝛ. Itē aliter diffinit̃
Hypocrita eſt q̇ vult videri bon⁹ cū non ſit
Itē aliter. Hypocriſis eſt viciū clauſum. ſi/
mulatiōe ꝟtutis palliatū. Pōt etiā h̅ modo
diffiniri. Hypocriſis eſt viciuꝫ quo q̇s vult
videri bon⁹ inoꝛdinate. Spēs hypocriſis
ſm̄ Richardū ſūt q̄ttuoꝛ. ſ. affectatio digni/
tatis. affectatio libertatis. affectatio aucto/
ritatis. affectatio poteſtatꝭ. Scđm Grego
riū. pard⁹ in daniele habēs q̄ttuoꝛ alas. eſt
hypocrita habēs q̄ttuoꝛ ſpēs. Prima eſt ia
ctātia de bono manifeſto. Secūda ſimula
tio de bono occulto Tertia excuſatio đ ma
lo manifeſto. Quarta diſſimulatio de malo
occulto. Symonia eſt ſtudioſa volūtas
emēdi vl' vēdendi aliqđ ſpūale vl' ſpūali an
nexū. Hec aūt ꝯtrahit̃ tripl'r ſm̄ Gregoꝛiū
ſcꝫ munere a manu. qđ eſt pecunia. Mune
re ab obſeq̇o. qđ eſt ſeruit⁹ indebita impēſa.
Munere lingua qđ eſt fauoꝛ. Tres aūt ſūt
differētie materiales ſymonie. Prima ē q̄n
vendit̃ ſpūale. ſic̄ ſunt eccl'ie ſacr̄a. Secūda
eſt q̄n vendit̃ annexū ſpūali. vt eſt p̄bēda q̄
rōne ꝯſanguinitatꝭ ſiue p̄cij vel fauoꝛꝭ dat̃.
⁊ obtinet̃ indigne. Tertia eſt q̄n vendit̃ ſpi
rituale ⁊ ān̄exū ſpūali. vt eſt p̄dicatio. Sa
crilegiū eſt ſacre rei violatio vel eiuſdē vſur
patio. q̄ſi ſacrilediū. Cōmittit̃ aūt ſacrilegi/
um aliq̄n rōne ꝑſone. vt cū religioſus vl' cle
ricus ꝟberat̃. Q̄n̄qꝫ rōne loci. vt q̄n eccl'ie vl'
cemiterij imunitas violat̃. Q̄n̄qꝫ rōe rei. vt
q̄n res ſacra vel ſacro vſui deputata vſurpa
tur. Circa qđ eſt diſtinguendū. qꝛ ſacrilegi/
um cōmittit̃ aut auferēdo ſacꝝ đ ſacro. aut
ſacrū de nō ſacro. aut nō ſacrū de ſacro

De rapina. furto. vſura. homicidio ⁊ ſcan
dalo. Sectio XXXI

ſ
Equit̃ videre de peccatꝭ q̄ cōmittūt̃
ī ꝓximū. quoꝝ tria ſūt genera. Qui
buſdā em̄ ledit̃ ꝓxim⁹ in poſſeſſione
que ſūt rapina. furtū. vſura. Rapina eſt ma/
nifeſta ⁊ violēta aliene rei ꝯtrectatio. Fur/
tū eſt occulta ⁊ ignoꝛāte dn̄o ⁊ inuito aliene
rei ꝯtrectatio. Uſura eſt ſub ſpecie negocia
tionis dn̄o ſciēte aliene rei ꝯtrectatio Qui
buſdā etiā ledit̃ in ꝑſona. vt in homicidio. ⁊
in bello. Eſt aūt homicidiū hoīs occiſio ab
homīe facta. Duplex eſt aūt homicidiū. ſcꝫ
ſpūale ⁊ coꝛpale. Spūale eſt quo q̇s occidi
tur ſpūaliter. qđ fit duob⁹ modis. ſ. odiēdo.
Nā qui odit frēm ſuū homicida eſt. Et de/
trahēdo. Lingua em̄ detractoꝛis ē gladius
acut⁹. Coꝛpale ꝟo homicidiū eſt q̄ q̇s coꝛ/
poraliter occidit̃. qđ etiā fit duob⁹ modis. ſ.
lingua ⁊ ope. Lingua tripl'r. ſ. p̄cipiēdo. cō/
ſulendo. ⁊ nō defendēdo. Ope quadruplici
ter. ſ. iuſticia. caſu. neceſſitate. ⁊ voluntate.

Quibuſdā ꝟo ledit̃ in mēte ꝓxim⁹. vt ſūt
ſcandala. Eſt aūt ſcādalū dictū vel factum
min⁹ rectū. p̄bens alijs occaſionem ruine.
Scandalō grece. latine obex. Sic̄ ad obi/
cem ī via poſitū ledit̃ pes eūtis. ſic dictū vel
factū min⁹ rectū eſt obex infirmis in via mo
rum. Scādalū aliq̄n dꝛ obex. ſ. dictū vel fa
ctū min⁹ rectū. Aliq̄n dꝛ actio ſiue impactio
illi⁹ q̇ ſcādalizat. Aliq̄n dꝛ caſus ⁊ ruina illi⁹
q̇ ſcandalizat̃. Un̄ ꝟſus. Scādalū equocat
obex impactio caſus. Eſt aūt duplex diffe/
rētia ſcādali. Eſt em̄ ſcandalū actiuū ⁊ paſſi
uū. Actiuū q̄ q̇s alij dat occaſionē ruine ſpi
ritualis. Paſſiuū eſt ip̄a ruina facta ad obi
cem mali exēpli alteri⁹. vt cū foꝛnicat̃ q̇s exē
plo alteri⁹. Ad ſciendū aūt q̄ ſunt ꝓpt ſcā/
dalū omittēda due regule ſūt notāde Una
eſt bernardi. alia hieronymi. Regl'a bernar
di eſt hec. Peccam⁹ ex infirmitate vl' ignoꝛā
tia. ex certa etiā interdū malicia. cauēdū eſt
ne q̇d faciam⁹ qđ ſit in ſcādalū alicui⁹. De
talib⁹ dic̄ dn̄s petro. Ne aūt ſcādalizemus
eos ⁊c̄. In tertio ꝟo caſu cū ſcādalū ꝓcedit
ex certa malicia. nō ꝓpterea eſt omittēdū op⁹
vel ab ope deſiſtēdū. Un̄ dic̄ dn̄s Mat. xv
de phariſeis ſcādalizatꝭ ex malicia. Sinite
eos. ceci ſūt ⁊c̄. Regula hieronymi eſt talis.
Om̄e qđ pōt fieri vl' non fieri. ſalua triplici

veritate omittendũ eſt ꝓpter ſcandalũ. Non
eſt aũt omittẽda veritas vite. doctrine. iuſti
cie. ꝓpter ſcandalũ euitandũ. Ueritas vite ꝑ
tinet ad om̃es cõp̃hendẽs p̃cepta. ꝓhibita ꝛ
ꝯſilia. Ueritas doctrine ꝑtinet ad p̃dicato
res ꝛ magiſtros. Ueritas iuſticie ꝑtinet ad
p̃latos cõp̃hendẽs duas ꝑtes iuſticie. ſ. ſe/
ueritatẽ in puniẽdo malos ꝛ reos. ꝛ libera/
litatẽ in ſuſtinẽdo iuſtos.

De peccato luxurie ꝛ gule
Sectio XXXII

a Equit̃ videre ꝺ peccatis q̇bus pec
cat q̇s in ſeip̃m. q̃ ſunt duo. ſ. pctũm
luxurie deordinãs generatiuã. ꝛ pec
catũ gule deordinãs nutritiuã. Peccata q̃
accidũt ex deordinatõe generatiue ſunt iſta
ſcꝫ pollutio nocturna. luxuria in ꝓpria vxo/
re. fornicatio ſimplex. meretriciũ. rapt⁹. ad/
ulteriũ. inceſt⁹. viciũ ꝯtra naturã. Peccata
ex deordinatõe nutritiue dupliciť cõmittũ/
tur. mãducãdo. ꝛ ſic ꝺꝛ guloſitas. ꝛ bibẽdo.
ꝛſic ꝺꝛ ebrietas. Qꝺ fit q̇nqꝫ differẽtijs vt ſ̃
dictũ eſt. h̄ verſu cõprehenſis. Preprope re.
laute. nimis. ardẽter. ſtudioſe. Suppoſito
ꝙ coit⁹ cõiugalis poſſit eſſe peccatũ viden/
dũ eſt ꝑ diſtinctiõem q̇s coit⁹ cõiugalis eſt
peccatũ. ꝛ q̇s nõ. ꝛ q̇s venialis ꝛ q̇s mortaľ
Nota ğ ꝙ coitus ꝯiugalis alius eſt licitus
ali⁹ eſt fragilis. ali⁹ eſt impetuoſus. Licitus
eſt triplex. Quidã fit cauſa ꝓlis generande
ad cultũ diuinũ. ꝛ hic eſt theoſebie virtutis.
que ꝺꝛ pietas. Quidã cauſa reddẽdi debitũ
ꝛ hic eſt iuſticie. Quidã cauſa fornicationiſ
vitãde. ꝛ hic eſt cautele. De quo apl̉s. ꝓma
Cor. vij. Unuſquiſqꝫ habeat ſuã vxorẽ ꝓpť
fornicatõem. vitãdã ſupple. Fragilis ex fra
gilitate ꝓueniẽs cũ q̇s in vxore querit cõiu
galẽ delectatõem. nõ cauſa ꝓlis habẽde nec
debiti reddẽdi. nec fornicatõis vitãde. ſꝫ cã
delectatõis in ꝯiuge. Et diſtinguiť. aut illa
delectatio amať citra deũ. ꝛ tũc culpa eſt ve
nialis. Uel amať pl⁹ q̃ꝫ de⁹. vel eque vt de⁹.
ꝛ tũc peccatũ eſt mortale. Impetuoſus eſt
q̇ ex libidine ſola ꝓueniẽs. metas honeſtatꝭ
ꝛ rõnis excedit. Et ideo mortalis eſt quiqꝫ
modis. Primo qñ fit ꝓpter ſatiandã libidi/
nem ꝑ blãdicias meretricias. Secũdo qñ
fit p̃ter naturalẽ modũ. Tertio qñ fit in tp̃e
ꝓhibito. Quarto cũ fit ĩ loco ꝓhibito. Qui
to cũ accedit vir ad p̃gnantẽ mulierẽ vici/
nam partui. aut ĩ fluxu mẽſtruo laborãtem
Simplex fornicatio eſt luxuria qua ſolut⁹
cũ ſoluta naturali vſu femine cõmiſceť. ita
ꝙ ſolut⁹ excludit vinculũ matrimonij. ꝯſan
guinitatis. affinitatꝭ. ordinis. voti. religiõiſ.
ꝛ h̄ cum muliere ſoluta que vni⁹ vel pauco/
rum libidini ſe exponit. Meretriciũ eſt cõ/
mertiũ nefariũ cũ muliere q̃ multorũ paret
libidini. Nã meretrix ꝓprie dicta eſt mulier
q̃ multoꝝ libidini ſe exponit. Adulteriũ eſt
alteri⁹ thori violatio. Inceſt⁹ eſt lubricũ car
nis ꝯ̃ ꝯſanguinitatẽ. affinitatẽ. votũ cõmiſ/
ſum. de q̇bꝫ ſupra dictũ eſt.

De paſſionibꝫ ſiue ꝓprietatibꝫ pctõꝝ
Sectio XXXIII

a Ad clariorẽ expeditõem p̃dictoꝝ po
ſtremo videndũ eſt ꝺ paſſionibꝫ ſiue
ꝓprietatibꝫ peccatoꝝ. Sciendũ eſt ğ
ꝙ ad pctm̃ quedã ſunt antecedẽtia. q̃dã cir
cumſtãtia. ꝛ quedã ſubſequẽtia. Antecedẽ/
tia quedã ſunt ex ꝑte auerſionis. quedaꝫ ex
ꝑte ꝯuerſiõis. Ex ꝑte auerſionis a deo ſunt
ꝯtempt⁹. omiſſio. ingratitudo. inobediẽtia
ꝛ p̃uaricatio. Ex ꝑte ꝯuerſionis ad creatu/
ram ſunt. libido. ꝯcupiſcẽtia. delectatio. cõ/
ſenſus in pctm̃. ꝛ praua intẽtio. Subſequẽ
tia ſunt macula ꝛ reat⁹. Circũſtantia ſunt il
la q̃ circũſtantias nominam⁹. Auerſionẽ a
deo comitanť ꝯtempt⁹. omiſſio. ingratitu/
do. inobediẽtia. ꝛ p̃uaricatio. Nã voluntas
ad deũ ꝯuerſa ꝛ deo cõformis. vult qꝺ deuſ
vult. ꝛ nõ vult qꝺ de⁹ nõ vult. ꝛ h̄ debet fieri
Tũ qꝛ volũtas dei ſuꝑior eſt ſimpl̉r. volun
tas rõnalis creature inferior. ꝛ ideo teneť ſe
qui ſuꝑiorẽ. qꝺ ſi nõ facit ꝺꝛ ꝯtemnere. Tũ
quia dignũ eſt facere quicq̇d de⁹ vult fieri. ꝛ
ideo cũ auertimur dicimur omittere. Tũ
qꝛ iuſtũ eſt ꝓpter accepta bñficia obſequium
impẽdere. Uñ cũ auertimur a deo dicimur
ingrati. Tũ qꝛ ip̃e eſt dñs ꝛ nos ſerui. iõ te/
nemur facere q̇cq̇d nouim⁹ ip̃m velle qꝺ cũ
nõ facim⁹ dicimur inobediẽtes ꝛ p̃uaricato
res. ſed inobediẽtes qꝛ auertimur a volun/
tate dei. p̃uaricatores qꝛ trãſgredimur legẽ
eius Et nota ꝙ in volũtate auertẽte ſe a ꝺo
ꝯtempt⁹. omiſſio. ingratitudo. inobediẽtia.
ꝛ p̃uaricatio idẽ ſunt ſcꝫm rẽ. differũt aũt ſcꝫm
rõnem. Nã ꝯtempt⁹ reſpicit dei potentiam
omiſſio ſapiam. ingratitudo bñficiũ. inobe
dientia p̃ceptũ. p̃uaricatio legẽ. Et ſic ſcꝺm
iſta receſſus eſt in frequẽti auerſione a deo.
Elõgatio vero eſt in obduratõne. Con/
uerſionẽ aũt volũtatis ad creaturã comita
tur libido. q̃ eſt improbitas volũtatꝭ. bonũ

creatum ꝑeligens. ꝛ deſerēs increatū. Quā ſequitᷣ cōcupiſcentia. que eſt ꝓmus mot⁹ ex fomite ꝓueniēs in ſenſualitatē. tendens ad delectationē illicitā. Tūc ſequitᷣ delectatio cū inferioꝛ ꝑs ratōis cōdelectatᷣ. Tertio eſt cōſenſus cū ſuperioꝛ ꝑs rationis nō cōtradicit ſed aſſentit. Iſte triplex ſtat⁹ deſignat⁹ eſt in pꝛima temptatōne ꝑ ſerpentē mulierē ꝛ virum. Deinde reſtat opis cōſummatio. l' adhuc eſt pꝛaua intētio. Nam intētio eſt ad opus. Et ſic ex parte cōuerſiōis actuale peccatū antecedit libido. cōcupiſcentia. delectatio. cōſenſus in peccatū. ꝛ pꝛaua intentio

Circūſtantie vero dicuntᷣ que peccatum circūſtant. que nos circūſtantias appellam⁹ Eſt autē circūſtantia ꝓprietas ꝑſone vel negocij ex ſe ꝑtinens ad laudē vel vituperiū vel diminuēdo. vel augēdo. vel in aliud genus peccati trahēdo. Proprietas ꝑſone eſt vt quia pulcer eſt homo. ſapiēs. bonus. ꝛ cetera huiuſmodi. Et talis ꝓprietas reſpōdet ad queſtionē factā ꝑ quis. Proprietas negocij eſt que ꝑtinet ad opus. ꝛ eſt gen⁹ operis. vt quia fecit h̄. vbi fecē. q̄re fecit. quo tp̄e fecit. ꝛ quomō fecit. Que in hoc verſiculo cōtinentᷣ. Quis. quid. vbi. quib⁹ auxilijs. cur. quomō. quādo. Que poſſunt in q̄tuoꝛdeci differētias explicari. his verſib⁹ cōpꝛehēſas
Aggrauat oꝛdo. locus. ꝑſona. ſciētia. temp⁹
Etas. cōditio. numerus. moꝛa. copia. cauſa
Et modus in culpa. ſtat⁹ altus. lucra puſilla.
Ex his autē quinq; reſpiciūt perſonā. ſcꝫ ſcientia. etas. cōditio. oꝛdo. ꝛ ſtat⁹. Tres reſpiciūt crimen. ſcꝫ copia. cauſa. lucra puſilla Due ſunt adiacētes. ſcilicet locus ꝛ temp⁹.

Ad peccatū vero ſequentia ſunt macula ꝛ reat⁹. Anima enī cuꝫ ad creaturā cōuertitᷣ ſm auguſtinū obtenebꝛatᷣ. peioꝛatᷣ. ꝛ deſtruitur. Iſta aūt obtenebꝛatio. peioꝛatio ꝛ deſtructio idē ſunt quod defoꝛmitas imagis dei. ſiue diminutio naturalis boni. ſiue macula. quia ex cōtactu ſpirituali inferioꝝ qui eſt per amoꝛē inoꝛdinatū. ſoꝛdidatᷣ imago dī in nobis ꝛ polluitᷣ. Reatus vero ſequitᷣ peccatum ratiōe auerſionis. quia tantū bonū eſt deus. ſicut dicit Auguſtinus vt nulli bene fit qui ab eo recedit Sicut ergo ex conuerſione ad creaturā eſt macula. ſic ex auerſione a deo eſt reat⁹. qui eſt obligatio ad penam. Peccatū quippe tranſit actu. ſed remanet reatu. peccatū ſcꝫ actuale.

Finit ꝓma ꝑs.

Incipit ſecūda ꝑs que recipit ſeptem ſectiones.

De vulneratione naturalium
Sectio I

Poſtquā viſuꝫ eſt de malo ꝓut tenet rōnem culpe videndū eſt d' malo īq̄ntū tenet rationē pene. Eſt ḡ notandū ꝙ malū ſiue peccatū punitᷣ pena multiplici in p̄nti ꝛ etiam ī futuro. In p̄nti aūt punitᷣ q̄ntū ad animā ꝛ q̄ntū ad coꝛp⁹. Q̄tū ad aīam punitᷣ in vulneratiōe naturaliū. ꝛ expoliatōe gratuitoꝝ. Vulnera q̄b⁹ vulnerata eſt aīa ꝓpter peccatū ſunt q̄ttuoꝛ ſm Bedā. Dicē enī ꝙ q̄ttuoꝛ ſunt nob inflicta ꝓpter pctm̄ ade. ſ. infirmitas. ignoꝛātia. malicia. ꝛ ꝯcupiſcentia ex his cōtracta ꝛ ꝯflata. Quoꝝ ſufficiētia ſic accipitᷣ. Aīa ſicut dicit Aug⁹. eſt media inter deū ꝛ creaturas. De⁹ aūt eſt oīpotēs. oīſciens ſumme bon⁹. eſſentia indiuiſus. Potētia attribuitᷣ patri. ſapīa filio. bonitas ſpūiſancto Indiuiſio ad p̄ris ꝛ filij ꝛ ſpūſſci ꝑtinet vnitatē. Auertēs ḡ ſe a deo aīa ꝛ ad creaturas trāſiens ꝑ amoꝛē deſerēdo potētiā q̄ poteſt q̄cq̄d poteſt. īcurrit infirmitatē. Deſerendo ſapiam q̄ ſcit q̄cq̄d ſcit. incurrit ignoꝛātiam Deſerēdo bonitatē q̄ valet q̄cq̄d valet. īcurrit maliciā. Deſerēdo ſubam indiuiſam. incurrit ꝯcupiſcētiā. q̄ hō diuiditᷣ in ſeipō et a ſeipō. intm̄ vt volūtas ſenſualitatꝭ volūtati nō ſubiaceat rōnis. Nō enī qḋ volum⁹ h' facim⁹ bonū. cū caro aduerſus ſpm̄ ꝯcupiſcat. Eſt aūt infirmitas ex deſertōe oīpotētie. impotētia reſiſtēdi mal' vel difficultas ī agēdis bonis. Ignoꝛātia ex deſertōe ſūme ſapientie eſt hebetudo ad cognoſcēdū ea q̄ ſunt neceſſaria ad ſalutē. Malicia ex deſertione ſumme bonitatꝭ eſt ꝓnitas vl' inclinatio ad malū. Cōcupiſcētia ex deſertōe īdiuiſe ſube eſt coꝛruptio diuidēs appetit⁹ vt appetit⁹ ſenſualitatꝭ ab appetitu rōis diſſentiat. Peccauit ſiquidē ꝑ rōnalē ꝓm⁹ parēs ſciaꝫ īdebitā appetēdo. ꝛ iō in rōnali potētia eſt punit⁹ ꝑ ignoꝛātiā. Peccauit ī ꝯcupiſcibili appetēdo cibū vetitū. ꝛ iō in ꝯcupiſcibili ē punit⁹ ꝑ caſum ī maliciā. q̄ dr̄ ꝓnitas ad malū. Peccauit ī iraſcibili appetēdo indebitā poteſtatem ꝛ iō in iraſcibili eſt punit⁹ cadēdo in infirmitatē. Ex trib⁹ aūt p̄dictꝭ ꝯcupiſcētia ē ꝯflata Hec aūt q̄druplex pena vulnerās aīam ꝑ originale pctm̄ ad poſteros ē trāſmiſſa

De ſpoliatiõe gratuitoꝝ Sectio II

ſ Equit᷑ videre de ſpoliatiõe gratuito
rũ qua punit᷑ aĩa ꝓpter pctm̃. Eſt au
tem ſpoliatio gratuitoꝝ ſubtractio
grẽ gratũ faciẽtiſ. mortificatio meriti p̃cedẽ
tis. fruſtratio ſanguĩs redimẽtiſ. iniuria an
geli ꝓmouẽtis. inimicicia dñi p̃ſidẽtꝫ. defor
matio diuine imaginis. honoratio demõis
ſeruit⁹ peccati. reat⁹ eterni ſupplicij. debilita
tio liberi arbitrij. elõgatio ſupni bñficij. ꝛ ꝓ
uocatio om̃is creature dei in vltionẽ inimi
coꝝ creatoris ſui. Et qꝛ teſte Auguſtino nũ
q̃ʒ eſt dedec⁹ culpe ſine decore iuſticie. nec ẽ
culpa cõmiſſa ſine pena ꝑmixta. ideo nota.
ꝙ quedã ſunt ſic peccata ꝙ etiã ſũt pẽa pec/
cati. Speciali mõ ſunt illa pctã ꝛ pena pec/
cati. que habẽt adiunctã meſticiã ꝛ doloreꝫ
ſicut ſunt inuidia. ira. gula ꝛ accidia. Min⁹
ſpecialiter dicunt᷑ illa pctã ꝛ pena peccati. q̃
habẽt adiunctã merã deprauatiõem natu/
re vel ignominiã. ſicut ſunt illa pctã ꝓpter q̃
dicit᷑ homo tradi in reprobũ ſenſum. Gene
raliter ſ̃o peccata ꝛ pena pcti dici pñt om̃ia
peccata q̃ ſunt inter ꝑmã apoſtaſiã ꝛ vltimã
gehenne penã. Dic̃ ei beat⁹ Gregori⁹ ꝙ cri/
mina criminib⁹ vindicant᷑. Et pctm̃ qđ per
pniam nõ diluit᷑. mox ſuo põdere ad aliud
trahit. Licet aũt idẽ dicat᷑ pctm̃ ꝛ pena pec/
cati. nota tm̃ ꝙ om̃is pena inq̃ʒtũ pena iuſta
eſt. ꝛ a deo eſt. Nulla aũt culpa iuſta eſt. nec
a deo eſt. ſʒ tm̃ a libere voluntatis arbitrio
Pena ſ̃o que mere pena eſt a đo eſt inflicta
q̃ ſ̃o culpa eſt vel ad culpã inclinãs eſt ↄtra
cta vel acta. Et ſic collige breuiter ꝙ triplex
eſt pena. ſ. acta. inflicta. ꝛ ↄtracta. Acta ẽ que
ſequit᷑ ad pctm̃ actuale. Nã q̇ culpã morta/
lem cõmittit. penã dãni facit ſibi. qꝛ gratiã
dei ꝑdit. Pena inflicta eſt quã de⁹ nõ ſtatuẽ
do ſʒ iudicãdo vel vindicãdo pctõri infligit
Pena cõtracta eſt que ſequit᷑ ad peccatum
originale.

De penis corꝑalib⁹. Sectio III

ſ Equit᷑ videre de penis q̃ʒtũ ad cor/
pus q̃s hoies ꝓpter peccata patiun
tur. Patiunt᷑ aũt hoies ꝓpter culpã
penas naturales. de q̇b⁹ dicit beat⁹ Grego
rius. ꝙ ſeptẽ ſũt ſagitte naturã hoim mole/
ſtãtes. ſ. frigus. calor. fames. ſitiſ. labor. mor
bus. ꝛ mors. Deſunt pene naturales ꝛ ge/
nerales q̃ a ꝑmis parẽtib⁹ ad poſteros ſunt
trãſmiſſe. ꝛ in ipĩs ꝓgenitorib⁹ ichoate. Nã
ꝑmi parẽtes ſtatim poſt culpã ſenſerunt pe
nam rebellionis ꝛ erubeſcẽtie in carne. ꝛ p⁹
diuino iudicio vir incurrit penã laboris et
anguſtie. penã famis ꝛ indigẽtie. penã mor/
tis ꝛ incineratiõis. Mulieri aũt duplicata
eſt pena. qꝛ inflicta eſt ei penalitas multipli/
cium erũnaꝝ in ↄceptu. pena doloꝝ in ꝑtu
pena ſubiectiõis ad viꝝ in ↄuictu. Patiunt᷑
etiã penas ꝑſonales cõplures. Plurimi ei
filioꝝ Adã patiunt᷑ in mẽbris diminutõeꝫ
quidã ſuꝑfluitatẽ. quidã intrinſecã corrup/
tionẽ. quidã extrinſecã deformitatẽ. q̇dã ſũt
paralitici. q̇dã epilẽtici. ꝛ alij ſunt diuerſis i
firmitatib⁹ ꝛ egritudinib⁹ ꝛ ſpecialib⁹ mor/
bis oppreſſi. alij leproſi. alij a demonib⁹ ob/
ſeſſi. Patiunt᷑ q̃ʒ penas temꝑales. Nã teſte
Oroſio ab adã vſq̃ʒ ad nos ſunt ſecula trãſ
acta. nũc bellis grauia. nunc morbis corru
pta. nũc fame triſtia. nũc terraꝝ motib⁹ ter/
ribilia. nũc iundatiõib⁹ aquaꝝ inſolita. nũc
eruptiõib⁹ igniũ metuẽda. nũc ictib⁹ fulmi/
nũ. plagiſq̃ʒ grandinuꝫ ſeua. nũc paricidijs
flagicijſq̃ʒ miſera.

De locis penalibus.
Sectio IIII

s Equit᷑ videre de pena qua punitur
q̇s poſt hãc vitã. Ad cui⁹ rei notici
am ſunt q̃ttuor attẽdenda. ſcꝫ diſtin
ctio locoꝝ. aꝑtio libroꝝ. cõflagratio igniuꝫ
mundanoꝝ. ꝛ triplicatio cruciatuũ inflicto
rum Triplex aũt loc⁹ eſt ſiue receptaculũ p⁹
hãc vitã ad pctã hoim puniẽda ſ̃m triplex
gen⁹ peccati. Eſt em̃ loc⁹ purgatori⁹. ꝛ h̃ de/
bet᷑ peccato veniali. Eſt limbuſ. ꝛ hic debet᷑
pctõ originali. Eſt infern⁹. ꝛ hic debet᷑ pctõ
mortali. Et credunt᷑ eſſe ſub terra gradati
poſita iſta loca. q̃ aliter diſtingui poſſũt ſ̃m
differentiã quadrimẽbrẽ. Penalis em̃ loc⁹
đr alicui deputat⁹ aut ſ̃m penã damni. ꝛ ſic
eſt limb⁹. aut ſ̃m penã ſenſus. ꝛ ſic eſt infer/
nus. Utrũq̃ʒ aũt mẽbrorũ in duo diuidit᷑.
Nã q̇ pena dãni puniunt᷑. aut ſimpliciter et
eternaliter puniunt᷑. ꝛ hi ſunt in inferiori ꝑ/
te loci illi⁹ q̇ đr limb⁹. aut puniunt᷑ nõ et̃na/
liter ſʒ ad temp⁹. ꝛ hi erãt in ſuꝑiori ꝑte eiuſ
dem loci q̇ dicebat᷑ abrae ſin⁹. Sil'r q̇ pena
ſenſus puniunt᷑. aut ſimpl'r ꝛ eternaliter pu
niunt᷑. ꝛ iſti ſunt in inferno ꝓprie dicto. Aut
ad tꝑs puniunt᷑ ꝛ iſti ſunt i purgatorio. De
terminat᷑ aũt loc⁹ purgatori⁹ ſ̃m legẽ cõem
ꝛ ſic credẽdũ eſt eſſe inferi⁹ nõ ſuꝑi⁹. ſicut cre
dit᷑ de limbo. Determinat᷑ etiã ſ̃m diſpoſiti
onẽ diuinã. ꝛ ſic diuerſis diuerſa ↄceſſa ſũt

loca. vel ꝓpter eoꝝ celerioꝛē liberatiōem. vt
poſſint alijs ſuā indigentiā reuelare. vl' ꝓpt
noſtrā inſtructōem vt cogitemꝰ poſt hāc vi
tam ꝗ̄ꝫ magnū reſtare peccātibꝫ cruciatum.
vel ꝓpter alicuiꝰ ſancti impetratōꝫ. ſicut legi
tur ſanctꝰ Patriciꝰ cuidā ī quodā loco pur/
gationē a deo impetraſſe. Locꝰ ꝟo infernal'
abſq̄ꝫ dubio eſt ſub terra deoꝛſum. in ꝙ̄ om
nes repꝛobi eternalit' affligent'. tā homines
ꝗ̄ꝫ ſpūs mali ſub eodē igne materiali. ꝙ̄ ſem
per affliget dānatos. nec ꝯſumet. ſm̄ exigē/
tiam meritoꝝ excrucians oīes ſenſus. Nec
ſolꝰ ignis repꝛobos inflāmabit. ſed et cete/
ra elemēta cōfuſa ⁊ ꝑmixta in repꝛobos cō/
uertent'. ita ꝙ erit ibi ignis ardēs. aqua con
gelās. aer īqetꝰ ⁊ ꝑturbatꝰ ⁊ terre fetoꝛ. Vn̄
Gregoꝛiꝰ. In inferno erit frigꝰ impoꝛtabile
ignis inextinguibilis. fetoꝛ intolerabilis.

De apertione libꝛoꝛum

Sectio V

ſ Equit' videre de aptiōe libꝛoꝝ. i. cō/
ſcientiaꝝ ꝙ̄ fiet in iudicio. De ꝙ̄ apti
one tenendū eſt. ꝙ in iudicio ſingul'
aderit vis diuina. qua fiet vt oīa merita vl'
demerita ſibijpſis ⁊ alijs innoteſcāt. Sibi/
ipſis aūt innoteſcēt ꝓpria vt in ꝓmptu habe
ant ſinguli cogitatiōes accuſantes vel etiaꝫ
defendētes. Reducent' etiā ad memoꝛiā ſin
guloꝝ cogitatōes. affectiōes. operatiōes. et
intentiōes. ad oſtēſioneꝫ diuine iuſticie ſm̄
ſtatū illū. ⁊ ad oſtēſionē diuine miſericoꝛdie
ſm̄ ſtatū tranſactū vel p̄teritū. Ad oſtēſiōꝫ
diuine iuſticie in retribuēdo ſingul' ad me/
moꝛiā reducent' bona vl' mala. in ꝙ̄bꝫ finali
ter ꝑmanſerūt. qꝛ illa ſola digna ſunt retri/
butiōe eterna. Ad oſ̄ſionē diuīe miſericoꝛ/
die de p̄terito rememoꝛabūtur mala bono/
rum a ꝙ̄bꝫ ſunt miſericoꝛdit' liberati. ⁊ bona
maloꝝ ꝙ̄ eis dn̄s miſericoꝛdit' operatus eſt
Nō ſolū aūt ſibijpſis. veꝝ etiā ſingul' ſingu/
loꝝ ſingula innoteſcēt geſta. ⁊ cogitata bo/
na ⁊ mala. ⁊ extūc nota erūt ⁊ apta omnibꝫ.
Et h̄ ad certā liberatiōeꝫ meritoꝝ. ꝙ̄ ſcit' in
omniū actuū bonoꝝ ⁊ maloꝝ recognitiōe.
ita vt ſinguli de ſingulis meritis alioꝝ va/
leant iudicare. Oſtēſio ꝙ̄ppe maloꝝ ī bonis
erit ad manifeſtationē diuine miſericoꝛdie.
ꝓus ſibi facte. Oſtēſio bonoꝝ ī eiſdē erit ad
manifeſtatōꝫ iuſticie. qua digne a deo p̄mi/
ant'. Oſtēſio aūt bonoꝝ in malis erit ad ma
nifeſtationē diuine miſericoꝛdie in h̄ ſeculo
ſibi facte. Oſ̄ſio ꝟo maloꝝ in eis erit ad ma
nifeſtatiōem iuſticie ꝙ̄ digne a dn̄o cōdem/
nant'. Aperiet' nihilominꝰ aliꝰ liber ꝙ̄ eſt li/
ber vite. verbū ſcꝫ incarnatū. cuiꝰ ꝟtute om
nia iſta fiēt. ꝙ̄ in foꝛma deitatis nō videbit'
niſi a bonis. In foꝛma humanitatis in qua
ſniam ꝓmulgabit videbit' tā a malis ꝗ̄ꝫ a bo
nis. licet in eadē foꝛma appareat terribil' re/
pꝛobis. blādus iuſtis.

De igne conflagrationis

Sectio VI

d E igne cōflagratiōis iam modo eſt
agendū. De h̄ bꝛeuiter eſt tenendū.
ꝙ ignis p̄cedet faciē iudicis ꝙ̄ terre
facies exuret'. ita ꝙ figura huiꝰ mūdi igniuꝫ
ꝯflagratiōe peribit. ſicut factū eſt aquaꝝ in
undatiōe diluuiū. Sic eīm̄ pꝛius mūdꝰ de/
letus eſt ꝑ aquā ꝙ̄ eſt frigida ⁊ purgatiua cō
tra ardoꝛē ⁊ fetoꝛē luxurie. qua illud ſeculū
inficiebat'. ſic finalis mūdus ꝑ ignē ꝙ̄ calidꝰ
eſt ⁊ ꝯſumptiuꝰ finiri debet. ꝯtra tēpoꝛē cha
ritatis ⁊ algoꝛē ſiue frigꝰ auaricie. que maxi
me regnabit in ſeculi ſenectute. Et ꝙ̄a tunc
hoīs iniq̄tas puniet'. neceſſe erit terreri coꝛ/
da omniū peccatoꝝ. ꝙ̄ vniuerſoꝝ dn̄m con/
tempſerūt. Et qꝛ habitaculū debet ꝯfoꝛma
ri ſuo habitatori. tūc totꝰ mundꝰ ꝑturbabit'
hoīe ꝑturbato. ſic̄ ſtetit cū ipo ſtāte ⁊ q̄dam/
modo cecidit cū labēte. Quia etiā tūc iudi/
cis ſeueritas oñdit'. diuinū zelū accipiet om
nis creatura vt ſuo ꝯfoꝛmet' auctoꝛi. ⁊ ideo
neceſſe erit totiꝰ oꝛbis cardines cōmoueri
Et qꝛ nihil eſt intēſiꝰ. velociꝰ. ⁊ hoꝛribiliꝰ in
agēdo ⁊ cōmouēdo cetera elemēta ꝗ̄ꝫ ignis
ex oīm̄ ꝑte ꝯcurrēs. hinc eſt ꝙ ipſiꝰ iudicij fa
ciē p̄cedet ignis. nō ex vtraq̄ꝫ ꝑte tm̄. ſꝫ ex oī
ꝑte mūdi. ita ꝙ ibi erit ꝯcurſus ignis elemē
taris. terreſtris. purgatoꝛij. ⁊ infernal'. ⁊ tūc
ꝑ infernalē repꝛobi aduret'. ꝑ purgatoꝛium
iuſti purgabūt'. ꝑ terreſtrē terrenaſcētia ꝯſū
ment'. vtpote vegetabilia ⁊ aīalia. ꝑ elemēta
rem oīa ſubtiliabūt'. ⁊ ad īnouatōis faciem
diſponēt'. ⁊ etiā cū h̄ nō ſolū hoīes ſꝫ etiā de
mones turbabūt'. ⁊ tandē hoīes repꝛobi et
ſpūs mali cū infernali igne ī baratrū intru/
dentur.

De cruciatibꝫ inferoꝝ Sectio VII

Equit' videre iā ſeptimo d̄ tribulati
one cruciatuū inferoꝝ. Ad cuius rei
noticiā eſt tenēdū ꝙ oēs actualiter
peccātes ⁊ ī pctīs finalit' ꝑdurātes pena tri
plici apud inferos punient'. ſm̄ ꝙ multimo
da deoꝛdinatio ē in moꝛtali ⁊ actuali pctē.

In omni q̄ppe mortali pctō est deordinata
auersio a sūma luce ⁊ bonitate. ⁊ huic debet̄
carētia visiōis dei. Est etiā deordinata con
uersio ad bonū cōmutabile. ⁊ huic debetur
pena material' incēdij. Est etiā tertio deor/
dinatio volūtat; libere ꝯ dictamē recte rati
onis. ⁊ huic debet̄ vermis intrinsecꝰ. Puni
etur etiā pena eterna ſm ꝙ deordinatio in
mortali pctō est ꝑpetua. Pctm̄ em̄ qđ q̇s cō
mittit ⁊ de q̄ nūq̄ȝ penitet. ꝑpetuo in aīa per
durat. ⁊ a vita ꝑpetua. ſ. deo. ꝑpetuo ſepat. ⁊
a volūtate ꝓcedit q̄ vellet in pctō ꝑpetuo de
lectari. Et licet illa delectatio trāsiēs sit mo
mētanea. deordinatio tn̄ tenet rōem ꝑpetui
tatis. iō pena deordinatōi rn̄dens dȝ habe
re carentiā finis. vt sic homo ī suo ꝑpetuo n̄
apposuit finē a pctō recedēdo. sic deꝰ ī suo ꝑ/
petuo nō desistat a puniēdo. ⁊ sicut ꝯ infini
tū peccauit. sic penā habeat infinitā. Et qꝛ ī
finitā penā nō pōt hr̄e intēsiue. saltē infinitā
penā habeat duratiōe. Et sic volūtas post
mortē malo adheret sine susceptōe pnīe. sic
deꝰ sp̄ affligat sine sni̅e mutatiōe. Punie̅t ni
hilominꝰ pena acerba ſm ꝙ deordinatio in
pctō fuit libidinosa. Delectatio eī libidino/
sa puniri dȝ ꝑ penā afflictiuā. Et qꝛ pecca/
tores delectabilit̄ creature adheserūt. ⁊ crea/
torē cōtumacit̄ ꝯtēpserūt. iō p̄cipitabūt̄ ī lo
cū infimū. ⁊ maxīe a statu gl'ie lōginquū. ſ. ī
ꝓfundissimū infernū. vbi expone̅t affligēdi
infime nature. ſ. fecibꝫ corpoꝝ mūdanorum
igne fumoso ⁊ sulphureo ꝯcremādi. in illo
igne inseꝑabilit̄ alligādi. ⁊ ab eodē ſm exigē
tiā meriti eternalit̄ cruciādi. nūq̄ȝ tn̄ subali
ter ꝯsumēdi. Et sic ptȝ ꝙ ī penis dānatorū
erit varietas. ⁊ cū varietate eternitas. ⁊ cum
eternitate acerbitas.

Incipit tertia ꝑs q̄ hȝ. lvij. sectiōes.
De eo quod est frui ⁊ vti
Sectio I

d Icto de malo
culpe qđ est fugiēdū. ⁊ de malo
pene qđ est ꝑtimescēdū. vidēdū
est de bono. ⁊ h̄ duplr̄. Primo sub rōne me
riti in viatoribꝫ. Scđo sub rōne p̄mij in cō
p̄hēsoribꝫ. Ad meritū viatoꝝ spectat cogno
scere ⁊ discernere triplex bonū. ſ. bonū īcrea
tū qđ est deꝰ. ꝓcreatū qđ est mūdꝰ. ꝯiuga/
tū qđ est xp̄s. Deꝰ est creator. mūdꝰ creatura
xp̄s creator ⁊ creatura. Deo est fruēdū. mū
do est vtendū. xp̄i dei felicitate est fruendū.
xp̄i hois ꝯformitate est vtēdū. Sunt ergo
res q̇bꝫ est fruendū vt increate. sunt q̇bꝫ est
vtendū vt ꝓcreate. sunt q̄ fruunt̄ ⁊ vtunt̄. vt
angeli ⁊ homīes. Res q̇bꝫ est fruēdū faciūt
nos beatos. res quibꝫ est vtēdū ad beatitu
dinē adiuuāt viatores. res q̄ fruunt̄ ⁊ vtun
tur habēt xp̄m deū ⁊ hoiem vt cōtemplētur
delectabiliter eiꝰ diuinitatē. ⁊ imitet̄ exēpla/
riter eiꝰ humanitatē. Deitas xp̄i maxīe bea
tificat angelos ⁊ sctōs etiā cōp̄hēsores. hu/
manitas ṽo eiꝰ maxīe letificat ⁊ edificat ho/
mines adhuc viatores. Est autē frui alicui
rei amore inherere ꝓpt' seip̄am. Vti ṽo est id
qđ in vsum venerit referre ad obtinēdū illđ
quo fruēdū est. Itē fruimur cognit; in q̇bꝫ
ip̄is volūtas đlectata ꝯquiescit. Vtimur ve
ro eis que ad illud referimꝰ q̄ fruenduȝ est
Itē aliter accipit h̄ duo Augꝰ dicēs. Vti est
assumere aliq̇d in facultatē volūtat;. Frui ē
vti cū gaudio. nō adhuc spei ſȝ iā rei. Vidē/
dū est g̊ ꝑ ordinē de his tribꝫ. Et p̄mo đ deo
trino ⁊ vno. Scđo de mūdo ex creatura tri
plici ꝯstituto. Tertio de xp̄o ⁊ triplici eiꝰ bn̄
ficio. ſ. doctrina vl' scriptura sacra gr̄a ṽtutū
⁊ medicina sacramētali.

Quid de deo trino ⁊ vno credendū est. et
intelligendum ⁊ exprimendū.
Sectio II

d E deo trino ⁊ vno ſm fidē rectā ha
bemꝰ credere intelligere ⁊ exp̄mere.
Credere đ pluralitate ꝑsonaꝝ ī vni
tate nature. h̄ est ꝙ ī diuis est vna natura et
tres ꝑsone. ſ. pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ spūssanctꝰ. q̄ꝝ p̄ma a
nulla est. scđa a p̄ma sola est ꝑ eternā genera
tionē. tertia a p̄ma ⁊ scđa est ꝑ cōem spiratio
nem. ita ꝙ ꝑsonaꝝ trinitas nō p̄iudicat vni
tati. nec essentie vnitas preiudicat trinitati.
Habemꝰ q̄ȝ intelligere ꝙ ī diuinis sūt due
emanatiōes. Vna ꝑ modū nature q̄ gene/
rat̄ filiꝰ. Alia ꝑ modū volūtatis qua spirat̄
⁊ ꝓcedit spūssanctꝰ. Tres hypostases. vna
patris. vna filij. vna spūssancti. Quattuor
relatiōes. ſ. paternitas. filiatio. spiratio. et ꝓ
cessio. Quinq̄ȝ notōes. ſ. q̄ttuor p̄dicte relatō
nes. ⁊ inascibilitas ē q̇nta ita ꝙ inascibilitas
p̄uatiue ⁊ pr̄nitas positiue sūt due pr̄is noti
ones. Filiatio est notio filij. spiratio actiua
est cōis notio pr̄is ⁊ filij. ꝓcessio est notio spi
ritussancti. Tres sūt etiā ꝓprietates ꝑsona/
les q̄ his vocabulis exp̄mūt̄. ſ. pater ⁊ filius
⁊ spiritussanctus. Habemꝰ tertio mysteriū

diuinitatꝫ beate exprimere ſm duos modos ꝑdicandi.ſ.ꝑ modū ſubſtātie.ꝛ ꝑ modū relationis. Omnia em̄ ꝑdicamēta dicta d deo trāſeunt in ſubſtantiā excepta relatiōe. que ratione ſubiecti in q̄ eſt trāſit in ſubſtantiā ne faciat cōpoſitionē. rōe vero termini ad quē eſt manet vt faciat diſtinctōem ſm tres modos ſupponēdi.ſ.ſm modū ſubſtātie.notionis.ꝛ ꝑſone. de quibꝫ datur talis regula. Quod ſuppoſita eſſentia nō ſupponitur notio vel ꝑſona.ꝛ ſuppoſita notiōe nō ſupponitur ꝑſona vel eſſentia.ꝛ ſuppoſita ꝑſona nō ſupponitur notiō vel eſſentia. ſm quattuor modos ſignificandi ſubſtantiā.ſcꝫ nomīe eſſentie.ſubſtantie. hypoſtaſis ꝛ ꝑſone. Horū q̄ttuor exēpla in creaturis ſunt. humanitas que eſſentiā: homo q̄ ſubſtantiā. aliq̄s homo qui ſignificat hypoſtaſim ſiue ſuppoſitū. petrus q̄ dicit ꝑſonam ſm q̄nqꝫ modos dicēdi ſiue querendi ſcꝫ ꝑ q̄s.qui.que.qd ꝛ quid. Quis rōne ſubſtantie.q̄ ratiōe hypoſtaſis. q̄ ratiōe notōis qd ratiōe ſubſtātie.q̄d rōe eſſentie. Secūdū tres modos differendi.ſ.ſm differentē modum exiſtēdi ſiue emanādi.ſicut differt ꝑſona a ꝑſona. Secūdū modū differentē ſe habēdi.ſic differt ꝑſona ꝛ eſſentia. quia ꝑſona vna refertur ad aliam. ſꝫ eſſentia nō refertur. Secūdū moduꝫ intelligēdi ſicut differt vna ꝓprietas ſubſtantialis ab alia. vt bonitas ꝛ ſapientia.

Qualiter deus trinus ꝛ vnus manifeſtat ſe in effectibꝫ creature Sectio III

De deo trino ꝛ vno ſm fidē catholicam eſt tenendū. q licet ſit incōmutabilis.inſenſibilis.incircūſcriptibilis. reddit tamē ſe ꝑ creaturas diuerſas.i. ꝑ effectus multiplices manifeſtū.ita q in creaturis omībꝫ dicitur deus eſſe q̄ntū ad naturā ꝛ hoc tripliciter.ſcꝫ ꝑ eſſentiā.ꝑſentiā.et potentiā.ita q extra immēſitateꝫ diuine eſſentie nihil manet.ꝓpter limpiditatē diuine preſentie nihil latet.ꝯtra infinitatē diuine potētie nihil valet. ꝛ ſic eſſe cōpetit beatiſſime trinitati. Dicitur habitare in iuſtis quantuꝫ ad grām que eſt effectus beatiſſime trinitatꝫ. ad deū reducēs ꝛ faciēs nos habere deū. ꝛ deum haberi a nobis.ac ꝑ hoc deus trinitas in nobis dꝛ habitare. Dicitur ſedere in beatꝫ q̄ntum ad glīam.ratiōe cuius deus trinus in beatorū mentibꝫ quietatur. in q̄ꝝ poteſtatiua ſedet vt eq̄tas.in cognitiua lucet vt ꝟitas. in affectiua ardet vt charitas. Dicitur apparere ſenſibiliter cū expꝛſſa ſignificatōe.ſicut ſpūſſanctus in ſpecie colūbe apparuit ſup xp̄m.ꝛ in linguis igneis ſup apoſtolos. Et q̄a ꝑſone diſtincte ſunt. diſtinctis poſſunt ſignari ſignis.ita q tres ſimul ꝑſone. ſicut abꝛaam ī tribꝫ angelꝰ dicitur apparuiſſe trinitas ꝑſonaꝝ poſſunt etiā due apparere. ꝛ quelibet ſingillatim dicitur deſcēdere de celis. ꝛ hoc cum effectus tā ſpūalis q̄ꝫ ſenſibilis inchoatione. q̄ q̄uis in ſe immutabilꝰ ꝑſeueret. tamē de abſente dꝛ fieri nobis ꝑſens. qū in nobis incipit habitare ꝑ donū gratuitū qd non videmus. ſic accidebat frequēter in ecclīa ꝑmitiua. Dicitur mittere ſiue mitti cū eterna ꝓductione. Pater ſiquidē mittit filiū qū inſinuat q ꝓcedit ab ipo ꝑ eternā generationē. pater ꝛ filius mittūt ſpūmſanctū cū inſinuant q ꝓcedit ab ambobꝫ ꝑ cōmuneꝫ ſpirationem. Pater nō mittitur qꝛ a nullo ꝓcedit. Spiritus ſanctus nō mittit ꝑſonā. ſꝫ mittitur. qꝛ nō ꝓducit ſed ꝓducitur. Filius vero mittit ꝛ mittitur. q̄a ꝓducitur ꝛ ꝓducit. Dicitur incarnari ꝑ cōmertiū diuine nature ꝛ humane in ꝑſone vnione. q̄ vnio facta eſt tm̄ in ꝑſona filij. quā tn̄ eſt tota trinitas opata.

De appꝛopꝛiatis pr̄is Sectio IIII

De deo trino ꝛ vno ſm fidē catholicam eſt tenendū q licet oīa eſſentialia tribꝫ ꝑſonis equalitur ꝛ indifferenter ꝯueniāt. tn̄ pr̄i dꝛ appꝛopꝛiari vnitas. eternitas. rō ꝑncipiādi. ꝛ omīpotētia. Hec autē q̄ttuor dicuntur appꝛopꝛiari patri. nō qꝛ fiāt ꝓpria cū omībꝫ ꝑſonis ſint cōmunia. ſꝫ quia ducūt in cognitionē ꝑſone patris. q̄ eſt origo ꝑſonaꝝ in trinitate. nō habēs ꝑncipiuꝫ ſed ꝑncipiās a qua etiā fluit omē poſſe. Eſt aūt dei potētia cōpleta nō poſſe deficere. cū non ſit de nihilo. nō potēs ſuccūbere. cū nō ſit de aliquo. nō potēs indigere. cum nunq̄ꝫ careat aliquo bono. Potētia ꝟo hominis ī peccādo deficit. in patiēdo ſuccūbit. ī corporibꝫ actiōibꝫ indigētiā includit. Eſt igitur deus omīpotēs ita tn̄ q ei nō attribuūtur actus culpabiles. vt poſſe mētiri ꝛ malum facere. nec actus penales. vt poſſe metuere ꝛ dolere. nec actus materiales ſiue coꝛpales. vt poſſe currere ꝛ ambulare. Eſt etiā dei potētia oꝛdinata ita q ei nō attribuūtur actus incōueniētes. vt poſſe facere maioꝛē ſe. vꝫ aliū deū equalē ſibi. vel creaturā infinitā actu. Oꝛ ſicut dicit Anſelmus. quodlibet incōueniēs etiā minimū eſt impoſſibile apud deū.

De appropriatis filij Sectio V

Filio appropriaꝫ veritas. ſpecies. ra
f tio exemplãdi. ⁊ om̄is ſciẽtia. Hec
aũt quattuoꝛ dicunꝫ appropriari fi/
lio nõ q2 ſiãt ꝓpria. cũ trib9 perſonis ſint cõ/
munia. ſꝫ quia ducũt in cognitõem filij ꝑſo
ne que eſt a patre. vt verbũ qꝺ eſt pr̄i equale
⁊ ideo ſũme pulcrũ. in q̄ om̄ia ꝓuiſa ⁊ diſpo
ſita exemplanꝫ. a quo tãq̄ ꝓmo ⁊ ſummo ex
emplari fluit omne ſcire. Cognoſcit aũt dei
ſapīa limpide om̄ia bona ⁊ mala. p̄terita. p̄/
ſentia. ⁊ futura. actualia ⁊ poſſibilia incõpre
hẽſibilia a nobis ⁊ infinita. Ita tñ ꝙ i ſe nul
lo modo diuerſificaꝫ. licet diuerſa vocabu/
la ſortiaꝫ. Nã inq̄tũ ipa ſapīa dei eſt cogno
ſcitiua omniũ poſſibiliũ dꝛ ſcia ſiue cogni/
tio. Inq̄ntũ eſt cognoſcitiua oĩm q̄ fiunt i
vniuerſo dꝛ viſio. Inq̄ntũ eſt cognoſcitiua
omniũ q̄ bene fiũt dꝛ approbatio. Inq̄ntuꝫ
eſt cognoſcitiua omniũ q̄ futura ſunt. diciꝫ
p̄ſcientia ſiue ꝓuiſio. Inq̄ntũ eſt cognoſciti
ua eoꝝ que ab ipo deo ficẽda ſũt diciꝫ diſpo
ſitio. Inquantũ eoꝝ q̄ p̄mianda ſunt dꝛ p̄/
deſtinatio. Inq̄ntũ eoꝝ que damnãda ſũt
diciꝫ reprobatio. Poſſunt aũt ad tria redu
ci vocabula iſta ſeptẽ. ſ. ad noticiã ſimplicis
cognitõis q̄ cognoſcit de9 bona ⁊ mala que
ſunt. fuerũt. ⁊ futura ſunt ⁊ que poſſunt eſſe
⁊ nunq̄ erũt. Ad noticiã viſiõis qua cogno
ſcit de9 om̄ia bona ⁊ mala q̄ ſunt. fuerunt ⁊
futura ſunt. Ad noticiã approbatiõis q̄ co/
gnoſcit deus que ſunt fuerũt ⁊ futura ſunt
tm̄ bona.

De appropriatis ſpiritusſancti
Sectio VI

Spirituiſancto appropriaꝫ bonitas.
ſ vſus. rõ finiẽdi. ⁊ volũtas ſiue beni/
uolẽtia. Hec aũt q̄tuoꝛ appropriãꝫ
ſpũiſancto. nõ q2 ſiãt ꝓpria. cũ trib9 perſoniſ
ſint cõmunia. ſꝫ q2 ducũt in cognitõem ꝑſo
ne ſpũſſancti q̄ eſt a patre ⁊ filio. vt amoꝛ et
dõnũ ſumme ꝓficuũ ⁊ cõmunicatiuũ. om̄iſ
nr̄i deſiderij finitiuũ. ad qꝺ bonũ tanq̄ ad
finẽ ſummũ tẽdit om̄e velle rõnabiliꝫ oꝛdi/
natũ ⁊ inclinatũ. Eſt aũt volũtas dei ſic re/
cta ꝙ nullo mõ poteſt obliquari. ſic efficax
ꝙ nullo modo põt retardari. ſic vnica ꝙ ta/
men q̄nq̄ ſignis habet ſignificari. q̄ h̄ verſi
culo ꝯtinenꝫ. Imperat ⁊ ꝓhibet. ꝑmittit. cõ
ſulit. implet. Diciꝫ aũt volũtas dei rõne re/
gulata ꝓuidẽtia. qua om̄ia q̄ in vniuerſo fi/
unt irreꝑhenſibiliter gubernanꝫ. cũ nihil ꝑ
cipiat ꝓhibeat ⁊ cõſulat niſi recte. nihil agat
niſi bene. nihil ꝑmittat fieri niſi iuſte. Cum
autẽ volũtas dei ſit rectiſſima. null9 poteſt
eſſe rectus niſi cõfoꝛmeꝫ ei. ⁊ nemo poteſt ei
ꝯfoꝛmari niſi ſibi ſignis aliquib9 innoteſcat
tanq̄ regula rectitudinis ꝓſequẽde. Eſt au
tem duplex rectitudo. quedã neceſſitatis. q̄
cõſiſtit in faciẽdo bonum ad quod eſt prece
ptum. ⁊ in declinãdo malũ. ꝓpter quod ẽ ꝓ/
hibitio. quedã eſt ꝑfectionis in ſuperogan/
do vltra debitũ. ad quod eſt cõſiliũ. Eſt eti/
am volũtas dei efficaciſſima. ita ꝙ null9 po
teſt aliquid efficere niſi ipa coefficiente. ⁊ ſic
eſt impletio in ſignũ volũtatis efficientis.
Item null9 poteſt deficere vel peccare. niſi
ipſa iuſte ⁊ merito deſerente. ⁊ ſic eſt permiſ
ſio vt ſignũ voluntatis diuine iuſticie deſe/
rentis.

De q̄ttuoꝛ ſil' creat'. ⁊ ꝺ mẽſur' durabiliũ
Sectio VII

Poſtq̄ vidimus de bono icreato qꝺ
p eſt deus. videndũ eſt de bono crea/
to quod eſt mũdus Circa produ
ctionẽ autẽ mũdialis machine habem9 pri/
mo explicare creature ſummitatẽ. Et ſic di/
cit Beda. ꝙ quattuoꝛ fuerũt primo creata.
que dicunꝫ eſſe coeua vel fuiſſe. ſcꝫ natura
ãgelica. celũ empyreũ. materia quattuoꝛ ele
mentoꝛũ ⁊ temp9. Quoꝝ ſufficiẽtia ſic acci/
pitur. Primo debuerũt creari aliqua ꝓma
in quolibet genere creature. ſcꝫ reſpectu cre
aturarũ ſpiritualiũ ⁊ coꝛpoꝛaliũ actiuaruꝫ
⁊ coꝛpoꝛaliũ paſſiuarũ. ⁊ etiam reſpectu mẽ
ſurarũ. Reſpectu creaturarũ ſpiritualiũ ꝓ/
mo creata eſt natura angelica. reſpectu cre/
aturarũ coꝛpoꝛaliũ actiuarũ eſt primo crea
tum celũ empyreuꝫ. de quo dicit Damaſce/
nus. ꝙ eſt cõtinentia omniũ coꝛꝑaliũ ⁊ ſpi/
ritualiũ creaturaꝝ. Reſpectu creaturarum
coꝛꝑaliũ paſſiuaꝝ primo creata eſt materia
quattuoꝛ elementoꝛũ. Reſpectu menſura/
rũ primo creatũ eſt temp9. quod generaliꝫ
accipiꝫ ꝓ menſura cuiuſlibet duratõnis ha
bentis initiũ. ſiue finẽ habeat ſiue nõ Ad
cui9 rei noticiã ſciendũ ꝙ tres ſunt mẽſura/
bilium ſiue durabiliũ mẽſure principales. ſ.
eternitas. euiternitas. ⁊ temp9 ꝓprie dictum
Eternitas eſt diuinaꝝ ꝑſonaꝝ duratio. q̄ ñ
habet ꝓncipiũ neq̄ finẽ. De qua dic̄ Boeci
us ꝙ eſt interminabilis vite tota ſil' ⁊ ꝑfecta
poſſeſſio. Euiternitas eſt mẽſura eoꝝ q̄ ha/
bent ꝓncipiũ ſꝫ non finem. ſicut ſunt angeli

animę.celeſtis natura.⁊ materia q̄ttuoꝛ ele/
mentoꝝ. Hec menſura aliquādo dicit̄ euū.
aliquādo eternitas creata. Sꝫ qꝛ eternitaſ
ꝓprie dicit̄ de diuinis. euū vero aliquando
ꝑ tp̄e inuenit̄.ideo ex his duobus euiterni/
tas nominat̄. Temp⁹ aūt ꝓprie dictū eſt mē
ſura eoꝝ que habēt ꝑncipiū atqꝫ finē.ſicͤ ſūt
generabilia atqꝫ coꝛruptibilia. que ſcḋm mo/
tum ꝑmi mobilis variant̄ vſqꝫ ad comple/
tionē numeri quattuoꝛ elementoꝝ. Quar/
ta ṽo differentia non poteſt eſſe que careat
ꝑncipio habēs finem.

De veritate exprimenda cū excluſione er
roꝛis circa ꝓductiōem mundi.

Sectio VIII

ſ Ecundo habem⁹ erroꝛē extinguere
⁊ exprimere veritatē. Propter qḋ te
nenduꝫ eſt ꝙ vniuerſitas machine
mūdialis eſt ꝓducta in eſſe ex tp̄e.in quo ex
cludit̄ erroꝛ ponentiū mundū eternuꝫ. Ex
nihilo.in quo excludit̄ erroꝛ ponentiū eter/
nitatē circa materiale ꝑncipiū. Ab vno ꝑn/
cipio.in quo excludit̄ erroꝛ manicheoꝝ po/
nentiū pluralitatē principioꝝ. Solo ⁊ ſum
mo.in quo excludit̄ erroꝛ ponentiū deum ꝑ
duxiſſe inferioꝛes creaturas ꝑ miniſteriuꝫ
intelligentiaꝝ. In certo pōdere nūeroꝛ mē
ſura.in quo oñdit̄ ꝙ creatura eſt effect⁹ tri/
nitatis creātis ſub triplici genere cauſalita
tis.ſcꝫ efficiētiſ.rōne cui⁹ eſt in creatura vni
tas.modus.⁊ mēſura. exemplarſ. rōne cui⁹
eſt in creatura veritas.ſpecies ⁊ numerus.
finalis.ratione cui⁹ in creatura eſt bonitas
oꝛdo.⁊ pond⁹. Om̄is quippe creatura ꝯſti/
tuitur in eſſe ab efficiēte.formatur ad exēplar.
oꝛdinat̄ ad finē.ac ꝑ hoc eſt vna. vera.et bo
na.modificata ſpecioſa ⁊ oꝛdinata. menſu/
rata.diſcreta ⁊ ponderata. Alijs etiā voca/
bulis p̄dictus ternari⁹ nominat̄ ab Augu
ſtino in libꝛo de anima ⁊ ſpū. Dicit̄ eſſentia
ſpēs ⁊ vſus. A Dionyſio.armonia ſpecies ⁊
cōmenſuratio. Itē ab eodem.ſubſtātia.vir/
tus ⁊ opatio. Ex vna ḡ parte cadūt vnitas.
modus.eſſentia.ſubſtātia.menſura.⁊ com/
menſuratio. Ex vna veritas.numer⁹.ſpeci/
es.virtus.⁊ armonia. Ex vna bonitas. oꝛ/
do.vſus.pōdus.⁊ opatio. De ꝑmo autē ter
nario nota ꝙ vnū nominat ens cōmutabi
le cōnumerabile.⁊ hoc ꝓpter indiuiſionē ſui
in ſe.verū nominat ens cognoſcibile ⁊ h̄ ha/
bet ꝑ indiuiſionē ſui a ꝓpria ſpecie. bonū no
minat ens cōmunicabile.⁊ hoc habet ꝑ in/
diuiſionē ſui a ꝓpria opatiōe.

De triplici differentia creature.

Sectio IX

t Ertio circa ꝓductiōem mūdi habe
mus attēdere creature trifoꝛmita/
tem. Produxit em̄ de⁹ trin⁹ ⁊ vnus
differentiā triplicē creature. Nā ꝓduxit cre
aturā pure coꝛpalē.vt eſt mūdial̄ machina.
creaturā pure ſpūalē.vt eſt natura angl̄ica.
creaturā ex vtraqꝫ cōpoſitā.vt eſt nat̄a hūa
na. Sic em̄ decuit deū ꝓducere varia ⁊ di/
uerſa.vt multiplicitas creature faceret ad ꝑ
fectionē vniuerſi.q̄ ꝯſiſtit in āplitudine am
bit⁹.in ſufficiētia oꝛdinis.⁊ influētia bonita
tis.ex q̇bꝫ etiā diuīa potētia.ſapīa ⁊ bonitaſ
innoteſcit. Decuit nāqꝫ deū ſic res ꝓducere
vt eſſent ad manifeſtatiōem ſue potētie.q̄ q̇
dem apparuit i ꝓductiōe creaturaꝝ ſumme
diſtantiū ⁊ earūdē ꝯiūctione.vt pꝫ ī natura
humana.in q̄ coꝛporeū ⁊ incoꝛporeū vniūt̄
Itē decuit deum ſic res ꝓducere vt eſſent ī
manifeſtatiōem ſue ſapie. q̄ maxīe ex ꝑfectō
ne oꝛdis declarat̄. q̇ quidē oꝛdo neceſſario
tria req̇rit.ſ.infimū.mediū ⁊ ſupꝛemū. Infi
mū fuit natura coꝛpalis.ſupmū natura ſpi
ritualis.mediuꝫ natura cōpoſita ex vtraqꝫ.
Itē decuit deuꝫ ſic res ꝓducere vt eſſent in
manifeſtatiōem ſue bonitatſ ⁊ beniuolētie.
que maxīe ꝯſiſtit in diffuſiōe ⁊ cōmunicatōe
in alteꝝ. Si ḡ diuina bonitas ꝯmunicauit
actū nobiliſſimū.q̇ eſt viuere ⁊ intelligere vt
nō tm̄ daret alij potentiā viuēdi ⁊ intelligē
di.ſꝫ etiā potētiā ſe cōmunicādi alij.qḋ fem
eſt in homie.in quo ſpūalis vita ⁊ intellecti
ua ꝑficit coꝛpalem.

De ꝓductione machine mūdialis.

Sectio X

d Ehis tribꝫ differentijs videndum
eſt ꝑ oꝛdinē. Et primo ḋ natura pu
re coꝛpali.cui⁹ modi ē machina mū
dialis.que ſex diebꝫ fuit in eſſe ꝓducta.ita ꝙ
in ꝑncipio ante omnē diē creauit de⁹ celum
⁊ terrā. Prima vero die foꝛmata eſt lux.ſecū
da factū eſt firmamentū in medio aquaruꝫ
tertia die ſepate ſunt aque a terra. ⁊ ꝯgrega
te in vnū locū.q̄rta die oꝛnatū eſt celū lumi
naribꝫ.q̇nta die aer ⁊ aq̄ oꝛnati ſunt piſcibꝫ
⁊ auibꝫ.ſexta die oꝛnata ē terra aīalibꝫ ⁊ hoī
bus.ſeptīa die req̇euit de⁹ a nouaꝝ ſpēꝝ ꝓ/
ductiōe.qm̄ oīa fecerat.vl̄ in ſil̄i.ſicut illa q̄ ꝑ
pagant̄.vel in rōne ſemiali.ſicut illa q̄ alijs
modis introducūtur in eſſe. Et ſic colligit

ex p̄dictis ꝙ triplex fuit opatio diuia in mū
di machina pducēda.ſ.creatio.diſtinctio.et
adornatio. Prima opatio appropat pr̄i. ſe/
cunda filio.tertia ſpūiſancto. Creatio fuit
ex nihilo.iō fuit in pncipio añ omnē diē tā/
ꝗ̃ rex omniū ⁊ tēpoꝝ fundamentū. Diſtin
ctio ꝟo corpoꝝ mundanoꝝ fuit mō triplici
ideo ꝑ triduū fuit facta.ita ꝙ pma die fuit
facta diſtinctio nature luminoſe a ꝑſpicua
⁊ opaca cū lux a tenebris eſt diſtincta. Se/
cūda die eſt facta diſtinctio nature ꝑſpicue
a ꝑſpicua cū aque inferiores a ſupioribꝫ ſūt
diuiſe. Tertia die facta eſt diſtinctio nature
ꝑſpicue ab opaca.cū diuiſe ſūt aque a terra.
Ornatus aūt q̇ diſtinctōi corpoꝝ correſpō
det eſt etiā in triduo ꝯſummatꝰ. Ita ꝙ orna
tus nature luminoſe eſt factꝰ quarta die. in
formatiōe ſtellaꝝ ⁊ ſolis ⁊ lune. Ornatꝰ na/
ture ꝑſpicue factꝰ eſt quinta die.in qua facti
ſunt piſces ⁊ aues in aque ⁊ aeris ornamen
tū. Sexta die eſt factꝰ ornatus nature opa
ce qñ facte ſunt beſtie de terra.facta ſunt re
ptilia.facta eſt humana natura ad ꝯſūmati
onē omniū p̄dictoꝝ.

De ꝯſiſtentia machine corpalis
Sectio XI

c Onſiſtit autē tota natura corporea
maxime ī duobꝫ.ſ.in natura elemē/
tari ⁊ celeſti. Celeſtis diſtinguitur ī
tres celos pncipales.ſ.empyreū.cryſtallinū
⁊ firmamētū. In firmamēto aūt qd̓ eſt celū
cōtinent ſeptē orbes ſeptē planetaꝝ.qui ſūt
ſaturnus.iupiter.mars.ſol venus.mercuri
us.⁊ luna. Natura vero elemētaris diſtin/
guit in q̄ttuor ſperas.ſcꝫ ignis.aeris. aque
⁊ terre. Et ſic pcedēdo a ſummo celi cardie
vſꝗ ad centrū terre occurrūt nobis decem
orbes celeſtes.⁊ quattuor ſpere elemētares
ex quibꝫ tota mūdi ſenſibilis machina inte/
gratur.ita ꝙ celeſtia influūt ī terreſtria ⁊ ele
mentaria ꝗ̄tū ad diſtinctiuā ſignificatōem
tempoꝝ.dieꝝ.menſiū.⁊ annoꝝ.dicēte ſcp̄tu
ra. Sint in ſigna ⁊ tpa ⁊ dies ⁊ annos. In
fluūt etiā quantū ad effectiuā pductionē re
rum generabiliū ⁊ corruptibiliū ⁊ corporū
humanoꝝ. Sic tn̄ ſunt ī ſigna tempoꝝ.reꝝ
⁊ opationū.ꝑ lucē.calorē.motū.⁊ virtutē.vt
nō ſint certa ſigna ꝯtingentiū futuroꝝ.nec
influāt ſuꝑ liberꝝ arbitriū ꝑ vim ꝯſtellatio/
nū quā dixerūt aliqui fatū eſſe. Et ſic colligi
tur ex p̄dictis ꝙ deus ordinate res cōdidit
q̄ntum ad tempꝰ.ordinate diſpoſuit q̄ntuꝫ
ad ſitū.ordinate gubernat quantū ad influ
entiam. In ſcriptura ſacra ordinate narrat
quantū ad doctrine ſacre ſufficientiā.que ī
principio ſui inſinuat naturā luminoſaꝫ no
mine celi.naturā opacā nomine terre.natu
ram ꝑſpicuā nomīe aque. Inſinuat et bea/
tiſſimā trinitatē.patrē in nomīe dei creātis
filium in nomīe principij. ſpiritūſanctum ī
nomīe ſpiritus dei. Inſinuat etiā nobis ap
propriate triū perſonarū.ſcilicet omnipotē
tiam patris in pducendo. omniſcientiā filij
in diſtinguendo. beniuolentiā ſpiritusſan/
cti in influendo.

De ſufficientia celorum
Sectio XII

d Enatura celeſti ſpecialiter eſt viden
dum. Celū quidē ſm̄ cōmunē acce/
ptionē nominat naturā ꝑſpicuā cō
tentiuā. Scd̄m vero ꝓpriam acceptiōeꝫ no
minat naturā perſpicuā cōtentiuā nulli cō
trarietati ſubiectā. Scd̄m primā acceptio
nem ſeptē celi a Rabano diſtinguunt. ſcili/
cet celū aereū.ethereū.olympū.igneū.ſyde/
reum.aqueū.empyreū. Quorū ſufficientia
ſic ſumit. Celū em̄ natura ꝑſpicua ⁊ cōten/
tiua.aut eſt datiua luminis. aut receptiua.
Si eſt datiua.aut eſt vniformis non mota
⁊ ſic eſt celū empyreū.aut eſt multiformis ⁊
mota.et ſic eſt ſydereuꝫ.aut eſt vniformis et
mota.⁊ ſic eſt cryſtallinū.quarta differentia
non habet.ſcꝫ multiformis ⁊ nō mota. Si
autē natura perſpicua eſt luminis recepti/
ua.aut eſt receptiua ſeꝑabiliter. aut inſepa/
biliter. Si inſeꝑabiliter.aut ſm̄ ſuperioris
ſuperficiei circulū.⁊ ſic eſt olympū qd̓ mon/
ti appropinquat olympo. Si vero ſeꝑabili
ter.aut ſm̄ ſuperiorē partē.⁊ ſic eſt ethereuꝫ
aut ſm̄ inferiorē.⁊ ſic eſt aereū. Si autē di/
catur celū natura ꝑſpicua cōtētiua nulli cō
traria.ſic a quibuſdā octo orbes diſtinguū
tur.ſcꝫ ſeptē planetarū cum octaua ſphera.
A quibuſdā ampliꝰ eruditis nouē. Ab alijſ
vero vlteriꝰ illuſtratis decē. Hoꝝ aūt ſuffi/
cientia ſic poteſt accipi. Diſtinctio em̄ celo/
rum aut eſt ꝑ primā diuerſitatē formaꝝ.aut
eſt ꝑ diſpoſitiōes motuū ⁊ luminariū ꝯtēto
rum. Si per diuerſitatē formarū.ſic diſtin/
guunt tres celi. Aut em̄ in celo viget natu/
ra ꝑfecte luminoſitatiſ.⁊ ſic eſt habile ad ſta/
tum gl'ie ⁊ quietū.ſic eſt empyreū. aut viget
ī eo natura ꝑfecte ꝑſpicacitatiſ ⁊ effectiue fri
giditatis.⁊ ſic eſt aqueū ſiue cryſtallinū. qd̓

facit ad cōſeruationē reꝝ corruptibiliū. ido eſt habile ad motū. aut viget in eo natura ꝑfecte ꝑſpicuitatis ſimul ⁊ luminoſitatis. et effectiue caliditatis. ⁊ ſic eſt ſydereū. qđ facit ad tranſmutationē inferioꝝ. ideo eſt multi forme habile ad motū. Si vero celi penes cōtenta luminaria diſtinguunt͛. ſic eſt orbium diſtinctio attēdenda. Aut em̄ orbis cōtinet ſyderū multitudinē. ⁊ ſic eſt celū ſydereum ſiue ſtellatū. Aut cōtinet vnitatē. ⁊ ſic ſeptem planete ſeptem orbibꝫ ſunt diſtincti quibꝫ regit͛ vniuerſitas tempoꝝ dieꝝ ſeptenario diſpenſata.

De q̄ttuor attributꝫ angel' cū ꝯditōe ſui

Sectio XIII

d E natura pure ſpūali cuiuſmodi eſt angelica. ſex ꝑ ordinē ſunt videnda ſcʒ cōditio angeloꝝ omniū. p̄uaricatio malignoꝝ demonū. cōfirmatio beatoꝝ ſpirituū. diffinitio aliquoꝝ nominū cōmuniū nō omniū. diuiſio bierarchiaꝝ diuerſorum ſtatuū. cuſtoditio cōmiſſorū hominū.

De cōditione ſuꝑnoꝝ ſpirituū eſt tenendū q͛ angelis a p̄mordio ſue cōditionis ſūt quattuor attributa. ſcʒ ſimplicitas eſſentie. diſtinctio ꝑſonalis ꝓpter rōnem naturaliter inſitā. memoria. intelligētia. ⁊ volūtas. et libertas arbitrij ad eligendū bonū ⁊ reſpuēdum malū. Hec aūt quattuor p̄ncipalia attributa alia quattuor comitant͛. ſcʒ virtuoſitas in oꝑando. officioſitas in miniſtrādo. ꝑſpicacitas ī cognoſcēdo. ⁊ immutabilitas in eligēdo. Immutabilitas inq̄ꝫ poſt electionē ſiue in bono ſiue in malo. Subſtantia q̄ppe ſpūalis ⁊ incorporea ſimplex ⁊ om̄i carens diuiſione q̄ntitatis. cuiuſmodi eſt natura angelica. hoc ip̄o q͛ eſt ſimplex eſt v͛tuoſa in operādo. hoc ip̄o q͛ eſt v͛tuoſa ⁊ ꝑſonaliter diſcreta cōpetit ei diſtinctio officij ī miniſtrando. hoc ip̄o q͛ eſt ſimplex ⁊ v͛tuoſa cōpetit ei ꝑſpicacitas in diſcernēdo. hoc ip̄o q͛ eſt ꝑſpicax ⁊ ſimplex ⁊ habēs intellectū deiformē habet poſt electiōem ſtabilitatē ī electo ſiue bonū fuerit ſiue malū. Sufficiētia hoꝝ q̄ttuor ſic accipit͛. Angel' poteſt ꝯſiderari quadrupliciter. ſ. in ſe. ⁊ ſic eſt eſſentie ſimplicitas. ad alteꝝ angelū. ⁊ ſic eſt diſtinctio ꝑſonalis. ad deū ⁊ ſic eſt memoria intelligētia ⁊ volūtas. in q̄bꝫ ꝯſiſtit rō imaginis ad ea q̄ ei' regimi ſunt ſubiecta. ⁊ ſic eſt libertas liberi arbitrij.

De p̄uaricatiōe ſpirituū malignoꝝ

Sectio XIIII

d E p̄uaricatiōe damnatoꝝ ſpirituū eſt tenendū q͛ lucifer p̄m' inter āgelos p̄ſumens de bono p̄uato appetijt p̄uatā excellentiā volens alijs ſuꝑferri. ideo cū om̄ibꝫ adherētibꝫ ſibi ꝑdidit locum ſummū. ſ. celū empyreū. deſcēdens in locū imū. ſ. caliginoſum aerē vel infernū. Cecidit aūt in culpā ꝑ liberū arbitriū. lapſus vero ī penā ꝑ diuinū iudiciū. Cadēs aūt fact' eſt immutabil' poſt ruinā. Ideo ſtatim fuit obſtinat' in malo. excecat' a vero. deordinat' ī oꝑatione. infirmat' ī virtute. Volūtas diaboli obſtinata habet deformitatē in qua eſt cōtinuatio. nature variatio. deciſio ſiue minoratio rōne p̄me macule. a cui' adheſione nullaten' ſeꝑatur. Habet ꝑuitatē in qua eſt cōtinuatio q̄ntū ad actū peccandi. tamē interuenit variatio q̄ntum ad genus peccati. Ratio v͛o in diabolo eſt excecata. Predicit aliquādo futura. qđ dicit Aug'. fieri quattuor modis. ſ. ſenſus vel ingenij acrimonia. lōga tempoꝝ exꝑientia. doloſa cautela. q̄a ꝓponit aliquādo facere que p̄dicit. aliena doctrina cū ab angelis aliq̄d didicit. iuſto dei iudicio ꝑmittēte. Miniſterial' diaboli operatio eſt hoībꝫ interdicta. tū ꝓpter pctūm infidelitatis ne attribuat͛ diabolo qđ eſt dei. tū ꝓpter pctm̄ idolatrie. quia deſiderat diabol' aliquid ſibi īmolari. tū ꝓpter peccatū inobediētie. quia volūtariū cōmertiū cū diabolo p̄ciſo tam a deo q̄ꝫ ab eccl'ia ꝓhibetur. Virt' diaboli peccati merito coartata. q̄n ꝑmittit͛ vertit͛ ad miracula facienda ꝓpt͛ trāſmutatiōes repētinas circa corꝑeas creaturas. Poſſunt diſcerni diaboli miracula a miraculis dei veris quattuor modis. ſ. ex parte p̄ncipalis agētis. Nā in miracul' dei operat͛ virt' potētie infinite. in miracul' diaboli virtus creature. Ex parte miniſtri. q̄a miracula dei fiūt per publicā iuſticiā. ſcʒ ꝑ fidem iuſtificantē que publice p̄dicatur. vl' ſigna publice iuſticie. vt in peccatoribꝫ qui ꝑ fidē aliquādo ſunt miracula oꝑati. Miracula diaboli fiūt per p̄uatos cōtractus et arcana quedā. q2 ſic inuentores artis magice cū demonibꝫ pepigerūt. Ex parte finis. quia miracula dei fiūt ad hominū vtilitatē ⁊ dei gl'iam. Miracula demonū ⁊ magorū ad deceptionem ⁊ fraudē. Ex p̄te facti. quia miracula dei ſūt excellētia. vt ſuſcitare mortuos. illuminare cecos. ⁊ ſ'ilia. Miracula

diaboli ſunt vilia. vt facere muſcas. bufões
⁊ ſerpentes.

De ɔfirmatione ſpirituũ bonoꝝ.

Sectio XV

s Equit̃ videre ꝺ cõfirmatione ſpiri/
tuũ beatoꝝ. de quibꝫ tenendũ eſt. ꝙ
alijs apoſtatãtibꝫ ipi immobiliter
dño adheſerũt. ita ꝙ alijs ꝑ maliciaꝫ irreuo
cabiliter obſtinatis ipi ſunt ꝑ grãm ⁊ glori
am in volũtate ꝑfecte ɔfirmati. Simul em̃
tꝑe nõ natura grãm ⁊ gl'iam ɔuerſiõis ⁊ ad
heſionis ad deũ merito ꝑceperũt. ratiõe cu
ius fuerũt quantũ ad voluntatẽ ſtabiles ⁊
felices. In ratiõe ſunt ꝑfecte illuminati ſm
cognitionẽ matutinã ⁊ veſpertinã. Lux ꝗ p
pe diuina angelũ illuminãs ad cognitõem
dei angelũ facit lucẽ. Cognitio autẽ dei i ſe
dicit̃ dies. qꝛ pure eſt lux tanq̃ꝫ cognitõ ⁊ rõ
cognoſcẽdi. Lux autẽ angelica diuinitꝰ illu
ſtrata habet cognoſcere creaturã. que reſpe
ctu dei tenebra reputat̃. ideo eiꝰ cognitio di
citur veſpertina, ꝓut cognoſcit̃ in ſeipã. dici
tur matutina, ꝓut ex illa cognitiõe cõſurgit
mens angelica in laudẽ dei. cognitiõem il/
lam referẽs ad cognitionẽ quã habet i ver
bo ⁊ virtute. In ꝟtute ſunt ꝑfecte fortificati
ſiue in oꝑando ſiue in exequẽdo. et hoc ſiue
aſſumpto corꝑe ſiue etiã nõ aſſumpto cor/
pore. In oꝑatione ſunt ꝑfecte ordinati ſiue
ɔtemplatiua ſiue adminiſtratiua. Duplex
eſt em̃ vis angelica. cõtemplatiua qua ɔtẽ/
plant̃ deũ. ⁊ negociatiua ſiue adminiſtrati/
ua qua negociant̃ circa ſalutẽ hoĩum. Non
poſſunt autẽ deordinari aſcẽdendo ad con
templatõnẽ dei. nec deſcẽdendo in admini
ſtrando homĩ. quia quocũq̃ꝫ mittunt̃. ſemꝑ
currũt ⁊ militãt intra deũ.

De diffinitõibꝫ angl'i. ordĩs ⁊ hierarchie

Sectio XVI

s Equit̃ videre de diffinitionibꝫ tri/
um vocabuloꝝ que faciũt ad notici
am angeloꝝ. que ſunt angelꝰ. ordo.
hierarchia. Ex multꝭ nẽpe angelis ordo cõ
ſurgit. Ex pluribꝫ ordinibꝫ ſaltẽ tribꝫ ɔſtitu
itur angelica hierarchia. Angelꝰ diffinit̃ a
Damaſceno ſic. Angelꝰ eſt ſubã intellectua/
lis ſꝑ mobilis. arbitrio libera. incorꝑea. do
miniſtrãs ſm grãm nõ naturã immortali/
tatem ſuſcipiẽs. Ordo ſic diffinit̃ a Grego/
rio. Eſt multitudo celeſtiũ ſpirituũ q̃ int̃ ſe
in aliquo munere gratie ſimulant̃. ſicut ⁊ in
naturaliũ datoꝝ munere ɔueniũt. Triplex
autẽ inuenit̃ diffinitio hierarchie ſm ꝙ tri/
plex eſt differẽtia hierarchie. ſcꝫ diuina. an/
gelica ⁊ eccl'iaſtica. Diuĩa ſic diffinit̃ a Dio/
nyſio. Hierarchia eſt diuina pulcritudo vt
ſimpla. vt optima vt ɔſũmatiua. Angl'ica ſic
diffinit̃ ab eode. Hierarchia ẽ ordo diuinꝰ
ſcia ⁊ actio. deiforme q̃ꝫtũ poſſibile ẽ ſimilãſ
⁊ ad inditas ei diuinitꝰ illumiatiões. ꝓporci
onabiliter in dei ſil'itudinẽ aſcẽdens. Eccle
ſiaſtica magiſtralit̃ ſic diffinit̃. Hierarchia
eſt reꝝ ſacraꝝ ⁊ rõnabiliũ ordiata poteſtas
debitũ in ſubditis obtinens ꝓncipatũ. Hec
aũt diffinitio põt etiã ɔuenire angelice hie/
rarchie. A Damaſceno diffinit̃ angelꝰ q̃ꝫtũ
ad ſubãm cũ dicit. Angelꝰ eſt ſubſtãtia icor/
porea. Q̃ꝫtum ad ꝟtutẽ cũ dĩc. intellectual'.
ſemꝑ mobilis. arbitrio libera. Ubi tangit̃
triplex virtꝰ angelica. ſ. cognitiua. cũ dĩc in/
tellectualis. oꝑatiua. cũ dicit ſemꝑ mobilis
quia infatigabiliter oꝑat̃. iperatiua. cũ dicit
arbitrio libera. Oꝑatio tãgit̃ cũ dꝛ. deo ſer/
uiens. Duratio cũ dꝛ. grã nõ natura imor/
talitatẽ ſuſcipiẽs. Ordo notificat̃ q̃ntuꝫ ad
fundamẽtũ cũ dꝛ. Ordo eſt celeſtiũ ſpũum
multitudo. ⁊ q̃ꝫtũ ad cõplemẽtũ cũ dꝛ. q̃ int̃
ſe i aliq̃ munere grẽ ſimilãt̃. ⁊ q̃ꝫtũ ad diſpo/
ſitiõem q̃ inter hec mediũ tenet locũ. cuꝫ dꝛ
ſicut in naturaliũ donoꝝ ꝑticipatõe ɔueni/
unt. Diffinitio angl'ice hierarchie notificat
ipam egrediẽtẽ a deo ꝑ modũ imagis. cũ dꝛ
Hierarchia ẽ ordo diuinꝰ ſcia ⁊ actio. vt or
do. i. ordinata ptãs rñdeat pr̃i. ſcientia filio.
actio ſpũiſctõ. ſm memoriã. intelligẽtiam. ⁊
volũtatẽ. Scdo deſcribit̃ vt egrẽdiẽs ꝑ mo
dũ ſil'itudinis cũ dꝛ. deiforme q̃ꝫtũ poſſibi/
le eſt ſimilãs. q̃ꝫtũ ad habitũ. ⁊ ad inditas ei
diuinitꝰ illuminatões, ꝓporcionabilit̃ in dei
ſimilitudinẽ aſcẽdens q̃ꝫtũ ad actũ. In dif/
finitiõe hierarchie increate oñdit̃ eẽ vnitas
in trinitate cũ dꝛ. diuĩa pulcritudo. Pulcri/
tudo em̃ ex pluralitate ⁊ eq̃litate ɔſtat. Ut
aũt oñdat̃ ꝙ pl'itas nõ ꝑiudicat vnitati. dꝛ
vt ſimpla. ꝙ vnitas pluralitati. dꝛ vt optia.
ꝙ vnitas ſpectat ad ꝑfectiõꝫ pl'alitatꝭ ⁊ ecõ/
uerſo ſubiungit̃ vt cõſummatiua

De triplici diuiſione hierarchie.

Sectio XVII

ſ Equit̃ videre de tribus diuiſioni/
bus hierarchie. Prima hec ẽ. Hie/
rarchiaꝝ alia ſuꝑceleſtis. id eſt diui
na. alia celeſtis. i. angelica. alia ſubceleſtis. i.
eccl'iaſtica vel hũana. Omiſſa eccl'iaſtica et

diuina.ſubdiuidiť diuiſiõe ſecũda angelica
hierarchia.in ſupmã.mediã.ꝛ infimã.ſiue ꝑ
alia vocabula.in epiphaniã.hyperphaniã.
ꝛ hypophaniã.Epiphania eſt incaleſcentiſ
actiõis incẽdio altioris intellect⁹ faſtigio iu
diciȷ̃qꝫ libera reſultatio diſtributa. Hyper/
phania eſt diuia illuminatio ſui ꝑticeps in/
terſcalari reuerẽtia inſigniẽs. vſum edocẽs
dominãdi.arcenſqꝫ ꝯtrariũ. Hypophania
eſt diuinũ ꝑticipiũ legib⁹ nature occurrens
arcana reſerãs ꝑ capacitate diſcreta. Ter/
tia diuiſio eſt hꝫ. In ſupma hierarchia q̃ di/
ciť epiphania ſunt ſeraphin.cherubin.ꝛ tro
ni. In media ſiue hyperphania ſunt dñati/
ones.virtutes.ꝛ poteſtates. In infima ſiue
hypophania ſunt ꝑncipat⁹.angeli.ꝛ archã/
geli. Aguntꝫ q̇dem ꝛ agũt angeli ſm ordi
nẽ hierarchicũ in eis initiatũ ꝑ naturã.con
ſummatuꝫ ꝑ glĩam.q̃ in eis ſtabiliuit liberi
arbitriȷ̃ vertibilitatẽ.illuſtrauit ꝑſpicacita/
tem.roborauit ỽtuoſitatẽ. ꝛ ordinauit offi/
cioſitatẽ. Perſpicacitas rõnis in ꝯtẽplãdo
aut reſpicit bonitatẽ deſiderandã. ſic ſũt ſe/
raphin.aut veritatẽ intelligendã ſic ſũt che/
rubin.aut maieſtatẽ venerandã. ſic ſũt tro/
ni. Ad tronos ſpectat reuerẽtia.ad cherubĩ
ſapiẽtia.ad ſeraphin beniuolẽtia. Ad perfe
ctam ỽtuoſitatẽ ſpectat virt⁹ iperatiua q̃ eſt
in dñationib⁹. ỽtus executiua q̃ eſt ĩ ỽtutib⁹
virt⁹ expeditiua q̃ eſt in poteſtatib⁹. quaꝝ ẽ
arcere ꝯtrarias poteſtates. Ad ꝑfectã offici
oſitatẽ ſpectat regere. qđ faciũt principat⁹.
dirigere .quod faciũt archangeli. reuelare.
qđ faciũt angeli.

De cuſtodia hoim ꝑ angelos
Sectio XVIII

i Am ſexto ꝛ vltimo circa naturã an/
gelicã ꝯ cuſtodia hominũ ſuo regi/
mini cõmiſſoꝝ eſt videndũ. Ad cu/
ius noticiã eſt notandũ ꝙ angeli habẽt ab
hoib⁹ defectũ quadruplicẽ releuare.ſ.ꝓnita
tem ad malũ.difficultatẽ ad bonũ.longinq̇
tatẽ a dño.ꝛ tepiditatẽ a mẽte. Ad q̃ quatu
or deſignãda q̃ttuor noia angeloꝝ ꝛ ñ plu/
ra ſunt in ſcptura homib⁹ reuelata. ſcꝫ Ra/
phael.q̇ interptať medicina dei ſiue ſananſ
dñs.hic eſt miſſus curare Thobiã a cecita
te oculoꝝ.ꝛ ſarã ab iproperio de occiſiõe vi
roꝝ. Et hꝫ ꝯtra duo q̃ ex originali ꝯtraxim⁹
q̃ ſunt ignorãtia reꝝ agendaꝝ.ꝛ ꝯcupiſcẽtia
noxiaꝝ.ꝑ q̃ duo reddimur ad malũ labiles
Itẽ Gabriel q̇ interptať fortitudo dei.qua
fortificamur ꝛ ꝯfortamur ad obſeruãtiã ꝓ/
ceptoꝝ dei ꝛ adimpletiõꝫ ꝯſilioꝝ. In ſignũ
primi miſſus eſt annũciare ortũ ꝑcurſoꝛ ꝯ
ꝯiugatis. In ſignũ ſecũdi miſſus eſt annũ/
ciare ortũ ſaluatoris de ỽgine. Per Iohis
exemplũ reddimur fortes ad expugnãduꝫ
malũ.ꝑ xp̃i bñficiũ ꝛ exemplũ reddimur di
ſpoſiti ꝛ faciles ad bonũ . Itẽ michael q̇ in
terptať q̇s vt de⁹.q̇ dr aias in celo dño pre
ſentare.ꝓpter q̃s de manu diaboli eruẽdas
cõmiſit ꝓliũ cũ dracone. Hui⁹ duas ſolẽni/
tates ſolẽniter celebram⁹.ſ.apparitiõis ꝛ de
dicatiõis. In ſignũ ꝙ ip̃e ꝓ nobis eſt dũ vi
uim⁹ ĩ hꝫ ſeculo.ꝛ dũ educimur ꝯ exilio. Itẽ
Uriel q̇ interptať lucẽs do ſiue apparẽs do.
vel ignis dei.aut incendiũ dei. q̃ duplex in/
terptatio innuit ꝙ ꝑ ei⁹ miniſteriũ illuſtra/
mur in veritate.ꝛ inflãmamur in charitate.
Mittunť eñi angeli ad illuminãdũ noſtrũ
intellectũ ꝛ inflãmandũ noſtrũ affectuꝫ.ꝛ ſi
nõ effectiue.ſaltẽ diſpoſitiue. De hꝫ noie Uri
el legiť in tertio Eſdre.q2 miſſus eſt iſte an/
gelus ad ꝯſolatõꝫ ꝓplĩ dei q̇ ab alienigenis
ꝑmebať. Habẽt etiã angeli circa hoiem
actũ triplicẽ frequẽtare.ſ.purgare.illumina
re.ꝑficere. Prim⁹ actus ordinať ad amotio
nẽ impedimẽtoꝝ.ſecũd⁹ act⁹ ad cognitionẽ
veroꝝ.terti⁹ ad dilectiõeꝫ bonoꝝ. Habẽt
tertio ĩ hoib⁹ effectũ duplicẽ ꝓcreare. Unũ
ſcꝫ reſpectu boni.vel ꝯſeruãdi vel acq̇rendi
vel augmẽtãdi. Aliũ reſpectu mali vel deſe
rendi.vł vitãdi.vel minuẽdi. Habẽt ni/
hilomin⁹ oĩes ꝓpter miniſteriũ humani ge
neriſ militare. Quidã eñi mittũť ad nos miſ
ſione exteriori.q̇dã mittunť ad angelos ꝓpt
nos miſſiõe interiori.ſic illa ſupna agmina
que ꝑeminẽt.q̃ vſum exterioꝛ officiȷ̃ nunq̃
habẽt.tñ ad nos vel ꝓpter nos mittunť. ſm
ꝙ dic̃ aplĩus ꝙ oĩes ſunt adminiſtratoriȷ̃
ſpũs in miniſteriũ miſſi ꝓpter eos q̇ heredi/
tatẽ capiũt ſaluťſ. Habẽt q̇ꝫ angeli ad cu
ſtodiã hoim deputati ab infuſiõe aie vſqꝫ
ad egreſſionẽ de corꝑe conatũ diaboli ꝯ ho
minẽ refrenare. Uñ dic̃ beat⁹ Hieronym⁹.
Magna ẽ dignitas aiaꝝ vt vnaq̃qꝫ habe/
at ab ortu natiuitatꝭ ſue ĩ cuſtodiã angeluꝫ
delegatuꝫ. Et beat⁹ Grego. dic̃ ꝙ vnuſq̇ſqꝫ
hꝫ vnũ bonũ angelũ ſibi ad cuſtodiã.ꝛ vnũ
malum ad exercitiũ deputatũ.

De diffinitõib⁹ aie. Sectio XIX

r Eſtat videre de tertia differẽtia crea
ture.que cõpoſita eſt ex ſpiritualie.

corꝑali cuiuſmodi ē hūana. Et ꝑmo q̄ſtum ad aīam. ſcđo q̄ntū ad corpꝰ. tertio q̄ſtū ad ꝯiunctū. De aīa hūana duo ſunt ꝑncipalit̃ vidēda. ſ. diffinitio ⁊ potētiaꝝ diuiſio. Aīma ſeptē diffinitiōibꝫ diffinit̃. Prima eſt ī libro de motu cordis. Aīa eſt ſuba incorꝑea itellectualis illumiationū q̄ ſunt a ꝑma ⁊ vltīa relatiōe ꝑceptiua. Secūda eſt remigij. Aīa eſt ſuba incorꝑea regēs corpꝰ. Tertia ē Ariſtotelis ī libro de aīa. Aīa eſt actꝰ ꝑmꝰ corporis organici phyſici potētia vitā habentis. Quarta eſt Auguſtini. Aīa eſt ſilitudo oīm. Quinta eſt ſilr̃ Auguſtini. Aīa eſt ſuba q̄dā rōnis ꝑticeps regendo corꝑi accōmodata. Sexta ſumit̃ ex Geneſi. Aīa ē deiforme ſpiraculū vite. Septima ē Senece. Aīa ē ſpiritus intellectual' in ſe ⁊ in corꝑe ad beatitudinē ordinatꝰ. Per ꝑmā diffinitiōꝫ notificat̃ aīa rōnalis ꝑut eſt ſpūs. ꝑ ſecundā et tertiā ꝑut eſt aīa. Copulat̃ eni aīa ⁊ vnit̃ corpori vt motor mobili. ⁊ ſic eſt ſcđa. ⁊ vt ꝑfectio ꝑfectibili. ⁊ ſic eſt tertia. Per alias vero q̄ttuor q̄ ſequunt̃ diffinit̃ vt aīa ⁊ ſpūs. ita ꝙ quarta eſt ꝑ cōparatiōꝫ ad creaturas generalit̃. q̇nta ꝑ cōparatiōꝫ ad corpꝰ qđ ꝑficit. ſexta ꝑ cōparationē ad deū tāq̄ȝ ad ſuā cauſam efficiētē. ſeptima ꝑ cōparatiōꝫ ad deum vt finē vltimū. citra quē nō poteſt rational' quietari.

De diuiſione potentiarū aīme ſm̄ magiſtros in quinq̄ȝ mēbra Sectio XX

ſ Equit̃ videre diuiſionē potentiarū aīe. Ad quaꝝ noticiā habendā quadruplex ē diuiſio ꝑcurrēda. Vna diuiſio ſm̄ magiſtros ē in q̇nq̄ȝ mēbra. ſ. ī ſenſualitatē. ſenſum. imaginationē. rōnem. ⁊ intellectū. Senſualitas ſm̄ mgr̄os ē illa potētia q̄ ſenſificat corpꝰ ⁊ mouet ⁊ appetit ea q̄ ſunt delectabilia corpori. ⁊ refugit nociua. Senſus ē illa vis aīe qua hō cognoſcit res corꝑales p̄ſentes. Imaginatio ē illa vis aīe que intuet̃ res corꝑales abſentes. Rō eſt illa vis aīe qua aīa inter bonū ⁊ malū. int̃ verum ⁊ falſum diſcernit infra ſe. Intellectꝰ ē illa vis aīe qua aīa apprehēdit res īmateriales ⁊ intelligibiles. vt animā angelū ⁊ deū.

Iſtoꝝ q̇nq̄ȝ mēbroꝝ ſufficiētia ſic pōt ſumi. Aīma eſt quaſi duo ſicut dic̄ Augꝰ. Eſt aīa ⁊ ſpūs. Aīa inq̄ntū corpus ꝑficit ⁊ viuificat. ſpūs inquantū ſine corꝑe ꝯſiderat̃ et ſeparata ꝑdurat. Scđm ꝟo ꝙ eſt aīa cōparatur ad corpꝰ ⁊ corpꝰ ad aīam. ⁊ ſic ꝯgruit aīa corꝑi ⁊ aptat̃ ei vt influat ei vitā ⁊ ſenſū. Et hec potētia aīe dr̄ ſenſualitas. Cōgruit etiā corpꝰ aīe ⁊ aptat̃ ei vt ꝑ corpus ꝑficiat̃ q̄ntū ad vitā inferiorē. Et hec potētia dr̄ ſenſus. Senſus aūt eſt duplex. ſ. interior q̄ dr̄ imaginatio. ⁊ exterior q̄ cōmuniter dr̄ ſenſus. vt viſus q̄ fit ꝑ oculū. ⁊ auditꝰ ꝑ aurem. ⁊ ſic de alijs. Ipa vero aīa inq̄ntū ſpūs dr̄ duplicē habere aſpectū. Vnū reſpectu inferiorum ⁊ vnū reſpectu ſuꝑioꝝ. ſm̄ ꝙ dicit Auguſtinꝰ ꝙ aīa duas hꝫ ꝑteſ. ſ. vnā ad ſuꝑiora reſpicientē. ⁊ aliā ad inferiora. Inferiorē mgr̄i appellāt rōem. ſuꝑiorē ꝟo intellectū.

De diuiſiōe potētiaꝝ ſm̄ naturales ī tria mēbra. Sectio XXI

ſ Ecūda vero diuiſio ſm̄ naturales eſt in tria mēbra. Scđm eñ ꝙ anima cōparat̃ ad actꝰ. tres ſunt aīe potentie ad actū triplicē ordinare. Tres q̇dē ſunt actꝰ aīe ꝑmi. ſ. vegetare. ſentire. ⁊ ratiocinari. Et ſm̄ h̃ diſtinguit̃ triplex aīe potentia. ſ. vegetabilis. ſenſibil'. ⁊ rational'. Nota tamē ꝙ vegetabil' eſt aīa in plātis. Senſibilis eſt aīa in brutis. Rōnalis eſt aīa in hoībꝫ. In hoīe aūt nō ſunt tres aīe. ſꝫ tres potētie ſunt dicēde in vna aīa. Vegetabil' appetit eē. ſenſibilis bñ eſſe. rōnalis optime eſſe. Vegetabilis ſubdiuidit̃ in generatiuā ⁊ nutritiuam. Generatiua eſt ad ꝯſeruatiōeꝫ eē vniuerſalis. ſ. ſpeciei. Nutritiua eſt ad ꝯſeruatōnem eſſe ſingularis. ſ. īdiuidui. Nutritiue duplex eſt actꝰ. ſ. nutrire. ⁊ iſte actus ſꝑ eſt neceſſarius. augmētare ⁊ iſte ſolū eſt neceſſarius vſq̄ȝ ad rei cōpletionē. Vñ nutriunt̃ ſꝑ aīalia nō aūt ſemꝑ augmētant̃. Vis ſenſibilis diuidit̃ in apprehēſiuā ⁊ motiuā. Apprehēſiua diuidit̃ in ſenſum ꝑticularē ⁊ ſenſum cōmunē. ſiue in ſenſum exteriorē ⁊ interiorem. Senſus ꝑticularis ſiue exterior diuidit̃ ī q̇nq̄ȝ ſenſus. ſ. viſum. auditū. guſtū. odoratum ⁊ tactū. Circa iſtos q̇nq̄ȝ ſenſus tria neceſſario requirūt̃. ſ. bonitas organi. diſpoſitio medij. ⁊ p̄ſentia obiecti. Organū viſus ſunt pupille oculoꝝ. organū odoratꝰ ſunt nares. organū auditꝰ ſunt aures. organū guſtꝰ lingua ⁊ palatū. organū tactus ſunt nerui totius corꝑis. Iſta organa deſcendūt ab anteriori ꝑte cerebri. In qua q̇dē eſt neruꝰ q̄ dicitur obticꝰ. ⁊ deſcēdit ad pupillas. ⁊ ramificatur ī duas ꝑtes. Alius deſcēdit ad nares alius ad aures. quidā alius ad linguā ⁊ palatum. quidā multipliciter ramificatus. eſt

oꝛganũ tacꝰ in toto coꝛꝑe. Obiecta ꝓ̃o ſen
ſuum ſunt h̄ Obiectũ viſus eſt coloꝛ ⁊ eius
differẽtie. Obiectũ odoꝛatꝰ eſt odoꝛ ⁊ eiꝰ dif
ferentie Obiectũ guſtꝰ eſt ſapoꝛ ⁊ eius diffe
rentie. Obiectũ auditꝰ eſt ſonus ⁊ eius diffe
rentie. Obiectũ tacꝰ ſunt elemẽtares quali
tates. vt calidũ. humidũ. frigidũ. ſiccũ. raꝝ ⁊
denſum. leue ⁊ graue aſpeꝝ ⁊ lene. Media
ſenſuũ ſunt hec. aer ⁊ aqua. ⁊ qḋlibet coꝛpuſ
dyaphanũ ⁊ trãſparẽs illuminatũ eſt medi
um in viſu. Aer exterioꝛ ⁊ interioꝛ eſt medi/
um in auditu. Auris eñ ꝯcaua in cõcauita
te habet aerẽ intrinſecũ ſibi ꝯnaturalẽ. Ua
poꝛ ꝑ aerẽ delatꝰ eſt mediũ in odoꝛatu Res
ei odoꝛifera quaſi fumũ ſenſibilẽ euapoꝛat.
ex quo immutat̃ aer deferẽs odoꝛatui odo
ratũ. Humor ſaliualis eſt mediũ in guſtu.
Caro eſt mediũ in tactu Interioꝛ ſenſus
diuidit̃ in tres ꝑtes. ſm̃ tres ꝑtes cerebꝛi. q̄
ſunt. anterioꝛ in q̄ eſt imaginatio. media in
qua eſt eſtimatiua. poſtrema in q̄ eſt memo
ria. Imaginatio aliquãdo dr̃ ſenſus cõmu
nis. aliqñ imaginatio. aliqñ fantaſia. Sen
ſus cõmunis dr̃ inq̄ntũ ibi ꝯcurrũt ſenſus
ꝑticulares q̄nqꜫ tanqꜫ linee ad centrũ. ibiqꜫ
ligant̃ Imaginatio dr̃ inq̄ntũ repſentat foꝛ
mas ṗus receptas a ꝑticularibꝰ ſenſibꝰ. qꜫ/
uis abſentes. Fantaſia inq̄ntũ põt cõpone
re foꝛmas nouas ſm̃ ſimilitudines coꝝ q̄ ꝑ
cepit ꝑ ſenſus ꝑticulares. Eſtimatiua ẽ illa
vis ſm̃ quã dicimꝰ ſagacitatẽ vel prudẽtiã ĩ
bꝛutis. vt in vulpe ſiue ĩ alijs. in appetendis
delectatõibꝰ ⁊ refugiẽdis nociuis. Memo
ria eſt vis illa q̄ ꝯſeruat ſiue retinet foꝛmas
ſenſibiliũ ſpẽꝝ Uis ſenſibilis motiua eſt
motiuũ ſm̃ motũ mouẽs vniuerſalit̃ mem
bꝛa coꝛꝑis. vt caput bꝛachia ⁊ armos Mo
tiua pedũ dicit̃ greſſibilis. q2 ſm̃ eã mouet̃
aĩal motu ꝓgreſſiuo Uis rõnalis diui
dit̃ in intellectũ ſpeculatiuũ q̇ exercet̃ in cõ/
templatiõe veri. ⁊ practicũ q̇ in oꝑatõe boni
Scđm hãc duplicẽ radicẽ intellectuũ dicũ
tur vita actiua ⁊ ꝯtẽplatiua.

De diuiſiõe potẽtiaꝝ ſm̃ theologos ⁊ na
turales. Sectio XXII

T Ertia diuiſio ſm̃ theologos ⁊ natu
rales eſt hec. Potẽtiaꝝ alia coꝛꝑal'.
id eſt. coꝛꝑis regitiua. alia ſpiritualiſ
Coꝛꝑis regitiua diſtinguit̃ in animalẽ. vita
lẽ. ⁊ naturalẽ. Scđm has vires aĩa regit
coꝛpꝰ. Uis aĩalis ſm̃ medicos eſt ĩ cerebꝛo
vitalis ĩ coꝛde. naturalis in epate. Uis aĩa
lis diuidit̃ in cognitiuã ⁊ motiuã. De cogni
tiua dictũ eſt ſupꝛa. Motiua diuidit̃ in ira
ſcibilẽ ⁊ ꝯcupiſcibilẽ. Motꝰ eñ animal' aut
eſt a malo nociuo. ⁊ dr̃ motus fuge q̇ eſt ab
iraſcibili. Aut eſt ad bonũ delectabile. ⁊ tal'
motꝰ eſt a cõcupiſcibili. Uis vital' eſt vis
motiua aeris in coꝛꝑe aĩalis ꝑ arterias vn/
de ẽ pulſus. Tãti eñ caloꝛꝭ eſt coꝛ q̄ niſi re
frigeraret̃ aere attracto ꝑ inſpiratiõꝫ ⁊ emiſ
ſo ꝑ reſpiratõnẽ aĩal moreret̃. Hec eadẽ vis
eſt motiua ad vocẽ foꝛmãdã eo mõ quo foꝛ
mat̃ vox irrational'. vt vox auiũ ⁊ animaliũ
  Uis naturalis ꝯp̄hendit nutritiuã ⁊ ge
neratiuã. Sꝫ nutritiua eſt ad ꝯſeruatiõem
nature ſingularꝭ. generatiua ẽ ad ꝯſeruatio
nẽ nature vniuerſalis. Nutritiue ꝓ̃tuti alie
q̄tuoꝛ deſeruiũt. ſ. appetitiua q̄ appetit nutri
mentũ. digeſtiua q̄ ſeꝑat ꝯueniẽs ⁊ nõ cõue
niẽs in alimẽto. retẽtiua q̄ trãſmittit ad ſin/
gulas ꝑtes coꝛꝑis qđ ꝯueniẽs eſt in nutri/
mẽto vt facta deꝑditio reſtauret̃. expulſiua
que expellit qđ in nutrimẽto fuit incõueni/
ens ⁊ nociuũ. Spũalis aũt. i ſpũs regiti
ua diuidit̃ aliqñ ſm̃ naturã intellectiuam ⁊
affectiuã. Aliqñ ſm̃ officia. vt cũ diuidit̃ rõ
in ſuꝑioꝛẽ ⁊ inferioꝛẽ. Aliqñ ſm̃ ſtatꝰ. vt cuꝫ
diuidit̃ in intellectũ ſpeculatiuũ ⁊ practicũ.
Speculatiuꝰ intellectꝰ extẽſione fit practi/
cus dũ ꝯiũgit̃ volũtati ⁊ oꝑi. Aliqñ ſm̃ aſpe
ctus. vt cũ diuidit̃ cognitiua in rationẽ que
aſpicit ad inferiꝰ. ⁊ itellectũ q̇ aſpicit ad par
⁊ intelligentiã q̄ aſpicit ad ſuꝑiꝰ Aliquando
ſm̃ actꝰ vt cũ fit diuiſio in inuentiuã ⁊ diju/
dicatiuã. Inuenire eñ ⁊ iudicare ſunt actꝰ
potẽtie cognitiue ad inuicẽ oꝛdinati. Aliqñ
ſm̃ differẽtias. vt cũ diuidit̃ intellectꝰ ĩ agẽ
tem ⁊ poſſibilẽ. Nã pꝛima differẽtia intelle/
ctus vtit̃ aĩa ad abſtrahenduꝫ. ſecũda ꝓ̃o
ad recipiẽdũ. Aliquãdo ſm̃ diuerſos mo/
dos mouẽdi. ⁊ ſic eſt diuiſio volũtatis ſiue
appetitꝰ in naturalẽ ⁊ deliberatiuã. Pꝛima
eſt diuiſio ṗncipalis in intellectũ ⁊ affectuꝫ
ſiue cognitiuã ⁊ affectiuã. ſiue in rõem ⁊ vo/
luntatẽ. Uolũtas dicit̃ potẽtia. Et ſic diffi/
nit̃ ab Anſelmo. Uolũtas eſt inſtrumẽtũ ꝑ
ſeipm̃ mouẽs. Dicit̃ actꝰ ſiue motꝰ potẽtie.
⁊ ſic diffinit̃ ab Auguſtino. in li. lxxxiij. que/
ſtionũ. Uolũtas eſt animi motꝰ cogẽte nul
lo ad aliq̇d admittẽdũ vel nõ admittendũ
vel nõ adipiſcendũ vl' adipiſcendũ. Dr̃ eti/
am volitũ. vt cũ dicit aliq̇s. hec eſt mea vo/
lũtas. Sex ſũt actus ad volũtatem liberã

ꝑtinētes ſm Damaſcenū.ſ.ꝯſiliū.iudicium ſentētia.electio.opatio.ꝛ vſus. Libeꝝ arbitrium vult.ecce voluntas. Inq̇rit ꝛ ſcrutaꝛ ecce ꝯſiliū.iudicat.ecce iudiciū. diſponit.ecce ſentētia.eligit.ecce electio.que eſt duobuſ placentibꝫ alteꝝ ꝑ̄poꝛtare.impetū facit. ecce opatio.agit ecce vſus. Rō aūt habꝫ q̇nq̧ actus.duos ꝑ q̊s dirigiꝛ in finē veri.quoꝝ vn⁹ ꝑ̄cedit cognoſcere.ꝛ dꝛ ratiocinatio.que ſic ab Auguſtino diffiniꝛ. Rōcinatio eſt rationis inq̇ſitio. Huic ratiocinationi eſt inſitum ingeniū..qđ diffiniꝛ ab Auguſtino Ingeniū eſt illa vis aīe ſiue intētio qua ſe extēdit aīa ꝛ exercet ad incognitoꝝ cognitionē. Ali⁹ act⁹ eſt ip̄m cognoſcere qđ eſt aſpectus veri. Et ſm h̊ diffiniꝛ rō ab Auguſtino. Rō eſt animi aſpect⁹ q̊ ꝑ ſeip̄m veꝝ intueꝛ. Habet etiā rō tres act⁹ ꝑ quos dirigiꝛ in finem boni. Prim⁹ ē boni ꝛ mali diſcretio. ſiue boni ꝛ melioꝛis. Secūd⁹ eſt diſcretione facta boni ſiue melioꝛ electio. Terti⁹ eſt dilectio. De his tribꝫ dic̄ Auguſtin⁹. Rō eſt aīe aſpectus quo bonū ꝛ malū diſcernit. ꝟtutes eligit.deū diligit.

De diuiſione potētiaꝝ ſm Auguſtinū.

Sectio XXIII

q Uarta diuiſio potētiaꝝ ponitur ab Auguſtino in libꝛo de ſpū ꝛ aīma q̄ facit ad maioꝛē euidentiā ꝑ̄dictoꝝ. Diſtinguit aūt vires aīe in rōnalem. ꝯcupiſcibilē.ꝛ iraſcibilē. Per rōnalē eſt aīa habiliſ ad cognoſcendū aliq̇d infra ſe.ſupꝛa ſe.in ſe ꝛ iuxta ſe. Cognoſcit ſiquidē deū ſupꝛa ſe. i ſe.ꝛ iuxta ſe. Cognoſcit itidē deū ſupꝛa ſe. ſe in ſe.angelū iuxta ſe . ꝛ q̇cquid celi ꝯtinetur ambitu infra ſe. De rōnalitate om̄is ſenſuſ aīe naſciꝛ.de ꝯcupiſcibilitate om̄is affectus Affect⁹ quadripartit⁹ eſſe dinoſciꝛ. dū de eo qđ amam⁹ iā gaudem⁹ vel gaudēdū ſperamus.vel cū de eo qđ odim⁹ iā dolemus. vł dolendū metuim⁹. Un̄ de ꝯcupiſcibilitate gaudiū ꝛ ſpes.de iraſcibilitate doloꝛ ꝛ met⁹ oꝛiunꝛ. Qui quidē q̄ttuoꝛ effect⁹ aīe omniū ſunt vicioꝝ atq̧ virtutū q̄ſi quedā ꝓncipia ꝛ nomē imponit Notandū ꝟo ꝙ ſenſus aīe ꝟtutes appꝛehēſiue vocanꝛ ſiue cognitiue q̄ a rōnabilitate oꝛiunꝛ. Quinq̧ aūt ſunt pꝛogreſſus ad ſapiam.ſenſus.imaginatio.ratō intellect⁹ intelligētia. Senſus eſt ea vis aīe que reꝝ coꝛpoꝛeaꝝ coꝛꝑeas recipit foꝛmas. ſꝫ ꝑ̄ſentes. Imaginatio eſt ea vis aīe q̄ rerū coꝛpoꝛeaꝝ coꝛꝑeas recipit foꝛmas ſꝫ abſentes. Senſus nāq̧ foꝛmas accipit in materia.imaginatio extra materiā. Et ea vis exteri⁹ foꝛmata ſenſus dꝛ.ꝛ eadēꝫ vſq̧ ad intimuꝫ traducta vocaꝛ imaginatio q̄ de ſenſu oꝛiꝛ. Rō eſt ea vis anime q̄ reꝝ coꝛpoꝛearū foꝛmas.naturas.differētias ꝓpꝛia ꝛ accidētia om̄ia ꝑcipit incoꝛꝑea ſꝫ nō extra coꝛꝑea niſi rōne exiſtentia. Abſtrahit em̄ in coꝛꝑibꝫ que fundanꝛ a coꝛꝑalibꝫ nō actiōe ſꝫ ꝯſideratiōe. Intellect⁹ eſt ea vis aīe que inuiſibilia ꝑcipit. vt angelos.demones.aīas. ꝛ oēm ſpūm creatū. Intelligētia eſt ea vis aīe q̄ immediate ſupponiꝛ deo. Cernit q̇dē ip̄m ſummū veꝝ ꝛ vere imutabile. Sic ḡ anima ſenſu ꝑcipit coꝛꝑea. imaginatiōe coꝛpoꝝ ſimilitudines.rōe coꝛpoꝝ naturas. intellectu ſpiritum creatū.intelligētia ſpūm increatum. Ad imaginationē q̄ diciꝛ ſenſus cōmunis ꝛ etiāꝫ fantaſia ꝑtinēt ea que vidēt in ſomnis doꝛmiētes.de q̇bꝫ dic̄ Auguſtin⁹. ꝙ omniū que ſibi videnꝛ videre doꝛmiētes q̇nq̧ ſunt genera.ſ.oꝛaculū.viſio.ſomniū.inſomnium fantaſma. Oꝛaculū eſt cuꝫ in ſomnis parēs vel aliqua grauis ꝑſona ſeu ſacerdoſ. vł etiam de⁹ aliq̇d euentuꝝ apte vel nō euentuꝝ faciendū vel vitandū denūciat. Viſio eſt cū id q̇s videt qđ eodē modo q̊ apparuerat eueniet. Somniū eſt figuris tectū. ꝛ ſine interꝑ̄tatione intelligi nō poteſt. Inſomniū ē qn̄ id qđ vigilantē fatigauerat ſe ingerit doꝛmienti.ſicut eſt cibi cura vel pot⁹ vel aliqua ſtudia.vel artes.vel infirmitates. Juxta infirmitates em̄ diuerſi diuerſa accipiūt ſomnia Alia em̄ vidēt ſanguinei.alia cholerici.alia melancolici.alia flegmatici. Iſti em̄ vident rubꝛa ꝛ varia.illi nigra ꝛ alba. Fantaſma ē qn̄ vix doꝛmire cepit q̇s ꝛ vigilare ſe exiſtimat.ꝛ videꝛ aſpicere irruētes in ſe vł paſſim vagātes foꝛmas diſcrepātes ꝛ varias letas ꝛ turbulētas. In hoc genere eſt ephialtes. quē opinanꝛ vulgares inuadere doꝛmientes ꝛ oppꝛimere q̇eſcētes.qđ nō eſt niſi fumoſitas cōſcendēs ad cerebꝛū a ſtomacho vel a coꝛde.vim compꝛmens animalē.

De quo eſt anima.

Sectio XXIIII

p Oteſt colligi ex ꝑ̄dictꝭ ꝙ aīa eſt ens viuēs.intelligēs.ac libertate vtens.

Foꝛma q̇dē eſt ens nō a ſeip̄a nec ꝺ diuina natura.ſꝫ a deo ꝑ creationē de nihilo in eſſe deducta. Foꝛma aūt viuēs eſt nō

ex natura extrinſeca. ſʒ ex ſeip̄a. nõ vita mor
tali ſed ꝑpetua. Forma ꝟo intelligẽs nõ tm̄
creata ſed etiã creatricẽ eſſentiã. ad cui⁹ ima
ginem ⁊ ſimilitudinẽ facta eſt. Jmago autẽ
nomiat cõformitatẽ in quantitate. ſimilitu/
do vero ↄueniẽtiã in qualitate. Jmago nã/
ꝙ dicit q̄ndam cõfigurationẽ. ⁊ illa impor/
tat figurã. q̄ eſt quantitas in q̄litate. ⁊ quali
tas in q̄ntitate. Similitudo ꝟo dicit̄ reruʒ
differentiū eadẽ qualitas. Ex hac primaria
differẽtia triplex mod⁹ diſtinguẽdi int̄ ima
ginẽ ⁊ ſimilitudinẽ aſſignat̄ ſm̄ hugo. Jma
go reſpicit figurã. ſil'itudo naturaʒ. Ali⁹ eſt
mod⁹ diſtinguẽdi ꝙ imago eſt in naturali/
bus. ſil'itudo in gratuitꝭ. Terti⁹ modus ſm̄
Auguſtinũ. eſt ꝙ imago eſt ĩ potẽtia cogno
ſcẽdi. ſil'itudo in potẽtia diligẽdi. Hec vltia
eſt ꝑ approp̄atiõnẽ ꝑ eo ꝙ in imagine que eſt
ꝑ creationẽ due ſunt potẽtie ex ꝑte cogniti/
ue. ſ. memoria ⁊ itelligẽtia. ⁊ vna ex ꝑte affe/
ctiue. ſ. volũtas. Ecõtrario aũt in ſil'itudine
que eſt ꝑ recreationẽ ſiue iuſtificatõem. due
ſunt ꝟtutes ex ꝑte affectiue. ſ. ſpes ⁊ caritas
⁊ vna ex ꝑte cognitiue. ſ. fides. Et ꝓpterea po
nitur imago in potẽtia cognitiua. ſimilitu/
do in potẽtia affectiua. Diffinit̄ autẽ imago
ab Hylario in libro de ſynodis ſic. Jmago
eſt ei⁹ rei ad quã imaginamur ſpecies ĩ diffe
rentijs. Eſt etiã aĩa forma libertate vtẽs.
qꝛ ſemꝑ eſt libera a coactiõe. Hec aũt liber/
tas a coactiõe nihil aliud eſt ꝙ̄ facultas ra
tionis ⁊ volũtatis que ſunt potẽtie aĩe ꝓnci
pales. Hec aũt libertas ↄſurgit ex delibera
tione p̄ambula ⁊ volũtate adiũcta. ⁊ cõmu/
niter liberꝝ arbitriũ appellat̄. De q̄ libero ar
bitrio videndũ eſt q̄ntũ ad diuerſam diffi/
nitionẽ. ⁊ q̄ntũ ad variã denominatiõʒ. Li
berꝝ arbitriũ a ph̄o ſic diffinit̄. Liberꝝ arbi/
triũ eſt a volũtate iudiciũ. A bernardo ſic ĩ
libro de libero arbitrio. Liberꝝ arbitriũ eſt
ↄſenſus ob volũtatis iamiſſibilẽ libertateʒ
⁊ ratiõis indeclinabile iudiciũ. Ab Auguſti
no ſic. Liberꝝ arbitriũ eſt facultas rõnis et
volũtatis qua bonũ eligit̄ gr̄a aſſiſtente. vel
malũ eadẽ deſiſtẽte. Ab Anſelmo in libro ð
libero arbitrio ſic. Liberꝝ arbitriũ eſt pote/
ſtas ſeruãdi rectitudinẽ ꝓpter ſeip̄am. Põt
em̄ liberꝝ arbitriũ ↄſiderari ꝙ̄tũ ad actum.
⁊ ſic diffinit̄ a Bernardo. Q̄tũ ad actum et
obiectũ. ⁊ ſic ab Anſelmo. Q̄tũ ad actum ⁊
obiectũ ⁊ finẽ vltimũ. ⁊ ſic ab auguſtino. De
nominat̄ aũt iſta potẽtia a magiſtro ſn̄iarũ

libertas a coactõe ſiue neceſſitate. a culpa ⁊
a miſeria A Bernardo ꝟo libertas arbitrij
ↄſilij ⁊ cõplaciti. A magiſtro ſn̄iaꝝ ꝓuatiue.
a Bernardo poſitiue. Cõſiderari eĩ poteſt
libertas iſta ꝙ̄tum ad eſſe. ⁊ ſic dicit̄ a magi
ſtro libertas a coactõne ꝓuatiue. a Bernar
do libertas arbitrij poſitiue. Jtẽ q̄ntuʒ ad
bene eſſe. ad qð requirit̄ duplex bonũ. ſ. bo/
num rectificãs ſiue ordinãs. ⁊ bonuʒ dele/
ctans ſiue quietãs. Et excludit̄ duplex ma
lum. ſ. malũ deformãs ⁊ malũ affligens. Re
ſpectu mali deformãtis dicit̄ a magiſtro li/
bertas a culpa ꝓuatiue. Reſpectu boni re/
ctificãtis ðr a bernardo libertas ↄſilij. poſi
tiue. Reſpectu mali affligẽtis ðr a magiſtro
libertas a miſeria. ꝓuatiue. Reſpectu boni
quietãtis dicit̄ a Bernardo libertas cõpla
citi poſitiue.

De cõditione humani corporis.

Sectio XXV

Equit̄ videre de natura cõpoſita. ħ
eſt humana natura quãtũ ad corp⁹.
Fuit em̄ corp⁹ ꝓmi hoĩs ð limo ter
re cõditũ ⁊ formatũ. anime ſubiectũ. ⁊ ꝓpor
cionabile inꝙ̄ fu
it q̄ntũ ad equalẽ cõplexionẽ. ⁊ quantuʒ ad
pulcerrimã ⁊ multiformẽ organizationẽ. et
q̄ntũ ad ſtature rectitudinẽ. Q̄uis em̄ cor/
pus ⁊ aĩma multũ diſtẽt. tamẽ infimũ ſpũs
⁊ ſupremũ corꝑis ſunt vnibilia miro modo
Spũs em̄ animal' ſiue rational' habet po/
tentiã viuificãdi. potentiã vegetandi. ⁊ potẽ
tiam ſentiẽdi. Corp⁹ vero habet cõplexio/
nis equalitatẽ. organoꝝ multiformitatẽ. et
ſpirituũ ſubtilitatẽ. ſm̄ triplicẽ differẽtiam.
Habet nãꝙ ſpũm vitalẽ. ſpũm naturalem.
⁊ ſpũm animalẽ. Cõparãdo igit̄ cõplexiõis
equalitatẽ ad potentiã viuificatiuã ꝑ medi
um ſiue vinculũ ſpũs vitalis optim⁹ eſt ne/
xus. Similiter cõparãdo nõ ſolũ cõplexio
nem equalẽ. veꝝ etiã organizatiõis ꝑfectio
nẽ ad potentiã vegetatiuã ⁊ ſenſitiuã medi
ante ſpũ naturali ⁊ aĩmali. optima eſt ꝓpor/
tio ⁊ mirabil' nex⁹. Unde ſicut terra ⁊ ignis
ꝙ̄uis multũ diſtẽt. duplici tamẽ medio con
nectunt̄. vno qð magis cõmunicat cũ igne
alio qð magis cõmunicat cũ terra. ſic eſt in
ꝯpoſito intelligendũ. Rurſus quoniã aĩma
tanꝙ̄ ad beatitudinẽ ordinata ⁊ habilis tẽ
dit ſurſum corp⁹ habet ſtature rectitudinẽ
⁊ caput ſurſuʒ erectũ. vt ſic rectitudini ſpũs
atteſtet̄. Fuit etiã corp⁹ anime ſubijcibile et

ſubiectū. ita ꝙ eſſet obtēperās ſine rebellione. vegetabile ſine defectiōe. ꝓpagabile ſine libidine. Vñ dat⁹ eſt ſibi paradiſi terreſtris loc⁹ in tranquillā habitationē. datū eſt ei lignū vite ad ꝯtinuā vegetationē. formata eſt ei mulier de latere viri in ꝯſortiū ⁊ adiutorium ad immaculatā ꝓpagationē Et q2 homo ex homie (ſicut eſt in ceteris) ſeminalit̄ ꝓpagat̄. de rōne ſeminali eſt aliquid adiūgēdum. Ad qđ notandū eſt ꝙ cauſa ⁊ cauſalis ratio cōmunis eſt ad ꝑncipiū extrinſecū ⁊ itrinſecū q̄ſtū eſt de vi nomis. Semē ꝟo et ratio ſeminalis reſpicit ꝑncipiū intrinſecu3 Poſſunt tamē diſtingui. vt cauſa ⁊ rō cauſalis accipiat̄ q̄ntū ad ꝑncipiū increatū. ſemē ⁊ ratio ſeminal' quantū ad ꝑncipiū creatu3. Differūt tamē cauſa ⁊ ratio cauſalis q2 cauſa dicit ꝑncipiū ꝓductiuū. ratio vero cauſalis dicit regulā dirigentē illud ꝑncipium in opatiōe ſua. Similit̄ etiā differūt ſemē ⁊ rō ſeminalis Regula aūt agētis increati eſt forma exēplaris vel idealis. Regula agēt̄ creati eſt forma naturalis. Et ita rōnes cauſales ſunt forme ideales vel exēplares. rōnes vero ſeminales ſunt forme nat̄ales. Et ſm hoc patet ꝙ rōes cauſales ⁊ ꝑmordiales ſūt idē re. differētes ſolū rōe. Primordiales dicunt̄ ꝑ ꝓuatiōem ꝓoris. cauſales ꝑ poſitionem poſterioris. Et ꝑmordiales reſpiciunt deū ⁊ primū ꝑncipiū. cauſales reſpiciūt deum ⁊ vltimū finē q̄ eſt cauſa cauſaꝝ. Similiter naturales rōnes ⁊ ſeminales idē ſūt re ſed differūt rōne. quia ſemē dicit ex q̄. natura vt a quo. ratio ſeminalis attendit̄ inq̄tū dicit potentiā nature vt ex aliquo aliq̄d fiat Vel ſeminalis ratio reſpicit inclinatiōem ⁊ virtutē intrinſecā q̄ mouet ⁊ opat̄ ad effect⁹ ꝓductiōem. natural' vero rō ꝯcernit ꝓducētis ad ꝓductū aſſimilatōe3. ⁊ modi agendi aſſuetudinem.

De toto hoīe ex corpe ⁊ aīa ꝯſtituto
Sectio XXVI

I Am tertio eſt videndū de toto homine ex aīma ⁊ corpe ꝯſtituto. De q̄ doctrinaliter eſt tenendū ꝙ homini dat⁹ eſt duplex ſenſus. ſ. interior ſiue mētis. ⁊ exterior ſiue carnis. Dat⁹ eſt ei duplex motus. ſ. imperās in volūtate. ⁊ exequēs in corpore. Datū eſt ei duplex bonū. vnū viſibile. alteꝝ inuiſibile. Datū eſt ei duplex ꝑceptu3 ſcʒ nature ⁊ diſcipline. Preceptū nat̄e. Creſcite ⁊ multiplicamini. Preceptū diſcipline. De ligno ſcientie boni ⁊ mali ne comedas. Datū eſt ei q̄druplex adiutoriū. ſcʒ ſcīetie et ꝯſciētie. ſynderesis ⁊ grē. Et ſic poteſt colligi ex ꝑdictis ꝙ creatura mūdi eſt quaſi quidam liber in q̄ relucet repſentat̄ ⁊ legit̄ trinitas fabricatrix ſm triplicē modū expꝛeſſionis. ſcʒ ꝑ modū veſtigij. ꝑ modū imaginis ⁊ ꝑ modū ſimilitudinis. ita ꝙ ratio veſtigij iuenit̄ in creaturis oīb⁹. ratio imaginis in ſolis intellectualib⁹ ſiue rōnalib⁹. ratio ſimilitudinis in ſolis deiformib⁹. Oīs eīm creatura deū habēs vt ꝑncipiū ꝯfigurat̄ ei ꝑ vnitatē. veritatē. ⁊ bonitatē. ⁊ hoc eſt veſtigium habēs deū vt obiectū. ipm capit ꝑ memoriam. intelligentiā. ⁊ voluntatē. hec eſt imago habēs deū vt donū infuſum. cōfigurat̄ ei ꝑ fidē ſpem ⁊ charitatē. ſiue ꝑ viſionē. tentiōe3 ⁊ ꝑfectā dilectionē. in hoc eſt ſimilitudo Et quia imago eſt expꝛſſa ſimilitudo. ⁊ hec i creatura rationali ſm gradū triplicē īuenit̄. ampliato nomine pōt diſtingui triplex imago in creatura rōnali qua repſentat̄ expreſſe trinitas fabricatrix. Eſt eīm imago creationis q̄ cōſiſtit in trib⁹ potētijs ⁊ in vnitate ſubſtātie. ita ꝙ memoria repſentat patrē. intelligētia filiū. ⁊ volūtas ſpiritūſanctū. Sbſtantia ꝟo anime cū ſit vna repſentat diuie eſſentie vnitatē. Eſt etiā imago recreatōnis que cōſiſtit in trib⁹ virtutib⁹ theologicis. et vnitate grē gratū faciētis. ita ꝙ fides repreſentat filiū. ſpes patrē. ⁊ charitas ſpūmſctm̄. Unitas ꝟo gratie gratū faciēt̄ repreſentat eſſentie vnitatē. Eſt ⁊ imago glorificatiōis. que ꝯſiſtit in trib⁹ dotib⁹ glorioſis ⁊ vnitate glorie. ita ꝙ apta viſio repñtat filiu3. ſecura tentio repſentat patrē. ꝑfecta dilectio ſpm̄ſanctū. vnitas vero glorie repſentat vnitatē eſſentie. Prima imago eſt animaꝝ a deo exeuntiū ꝑ creationē. Secūda eſt ad deum redeūtium ꝑ iuſtificationē. Tertia eſt ad deum ꝑuenietiū ꝑ glorificatōem. Prima dicit̄ ꝓprie imago nature. ⁊ eſt angeloꝝ omniū. et omniū rationaliū aīaꝝ. Secūda dicit̄ ſimilitudo grē. ⁊ eſt angeloꝝ cōuerſoꝝ ⁊ aīmarū iuſtaꝝ. nō aūt demonū nec hominū peccatoꝝ. Tertia dicit̄ deiformitas glorie. ⁊ eſt angelorum ſanctorū ⁊ beatarū animarum. Hec autē tria operat̄ tribus vicibus ꝑ ſingulos hominū beatorum benignitas ſaluatoris.

De vnione naturaꝝ in chriſto
Sectio XXVII

P Oſtq̄ȝ vidimus de bono increato. quod eſt de⁹. ⁊ de bono creato qđ ē mund⁹. Videndū eſt aliquid đ bono ex vtroq̄ȝ cōiugato qđ eſt chriſt⁹
De quo breuiter tria ſunt vidēda. ſcȝ natu/
rarū ſociatio. gratiaꝝ exuberatio ⁊ penaꝝ to
leratio. Quantū ad naturaꝝ vnionē in xp̄o
tenere debem⁹ ꝙ in fine ſeculoꝝ quādo ve/
nit plenitudo tp̄is p⁹ legē nature ⁊ ſcriptu/
re. poſt patriarchas ⁊ ꝓphetas. quib⁹ ⁊ p q̄s
fuit incarnatio repromiſſa. dignat⁹ eſt filiuſ
dei incarnari. ꝓpter homies redimendos. ⁊
tūc angelo nunciāte virgini Marie incar/
natiōis myſteriū pficiendū in ip̄a. virgo cre
didit appetijt ⁊ cōſenſit. et deſcēdit ſpūſſan/
ctus ſup eā ad ſanctificandū ⁊ fecundandū
cui⁹ virtute virgo cōcepit dei filiū. quē vir/
go pepit. ⁊ poſt partū virgo pmanſit. Cōce
pit nō ſolū carnē. verū etiā carnē animatā ⁊
verbo vnitā. ⁊ nulli peccato obnoxiā. ſȝ om
nino ſanctā ⁊ immaculatā. ratiōe cui⁹ dicit̄
mater dei. ⁊ virgo Maria. Hāc autē incar/
nationē fuit tota trinitas opata. Per quaȝ
quidē incarnatōem facta eſt aſſumptio car
nis a diuinitate. ⁊ vnio diuinitatis cum car
ne viuifica ſpiritu rōnali ſm potentiā vege/
tandi. ſentiēdi. ⁊ intelligēdi. In hac autē in/
carnatiōe nō eſt facta vnio in vnitate natu/
re. ſed pſone. nō humane ſȝ diuie. nō aſſum/
pte ſed aſſumētis. nō pſone cuiuſlibet. ſed p
ſone ſoli⁹ verbi. Hec vero vnio tanta fuit vt
faceret deū hominē. ⁊ hominē deū. ita ꝙ q̇c/
quid dicit̄ de filio dei p naturā. dicit̄ đ filio
hominis p gratiā. ⁊ ecōtra. exceptis his i q̄
bus exprimit̄ vnio ⁊ includit̄ negatio Non
em̄ poteſt dici ꝙ hūana natura diuinā na/
turā aſſumpſerit vel ſibi vnierit. ſed ꝙ aſſū/
pta fuerit ⁊ vnita. Similiter nō poteſt dici
ꝙ fili⁹ dei inceperit eſſe. Hoc em̄ negat̄ de aſ
ſumente ſȝ vere dr̄ de aſſumpto.

De pfectione gratiaꝝ in chriſto
Sectio XXVIII

S Equit̄ videre de perfectiōe gratiarū que fuerūt in dn̄o Jeſu xp̄o. de qui bus tenendū eſt. ꝙ in xp̄o a ſui con/
ceptione fuit plenitudo om̄is grē. ⁊ q̄ntum
ad gratiā ſingularis pſone. ⁊ quantū ad grī
am capitis. ⁊ quantū ad gratiā vnionis. ita
ꝙ p gratiā ſingularis pſone habuit omnis
peccati imunitatē. ⁊ quantū ad actū. ⁊ q̄ntū
ad poſſe. quia nec peccauit. nec peccare po/
tuit. Quantū ad gratiā vnionis dignus eſt
nō ſolū felicitate glorie. verꝝ etiā adoratione
latrie. que eſt cult⁹ reuerētie ſoli deo debit⁹.
Per grām vero capitis influit motū et ſen/
ſum in vniuerſos q̄ ad eū accedunt p fidem
rectā vel p fidei ſacramēta. ſiue aduentū ei⁹
pceſſerint ſiue fuerint ſubſecuti. Chriſto ei
cōſiderato in ſe quantū eſt ſingulare ſiue in
diuiduū cōpetit gratia ip̄m ſanctificās ⁊ cō
firmans. quā vocam⁹ gratiā ſingularis pſo
ne. In cōparatione ad verbū vnitū compe
tit ei grā vnionis. ratiōe cui⁹ habuit ſuperi/
orem naturā ⁊ inferiorē. diuinā ⁊ humanā.
adorabilē ⁊ adorantē. In cōparatiōe ſo ad
corpus myſticū ꝯpetit ei gratia capitis. hac
ratione. quia ſicut caput habet in ſe ſenſuuȝ
plenitudinē ⁊ ceteris mēbris eſt cōforme. ce
teris mēbris pſidet. ceteris pſtet beneficiuȝ.
influētie. que ip̄i capiti cōnectunt̄. Sic chri/
ſtus habēs in ſe gratie ſupabundantiā no/
bis cōſimilis in natura. p ceteris ſanctis et
ſanctus ⁊ iuſt⁹. ceteris qui ad ip̄m accedūt
preſtat beneficiū gratie ⁊ ſpirit⁹. per quē fit
ſenſus ⁊ motus in ſpiritualibus. ſenſus in/
q̄ȝ cognitionis ⁊ veritatis. mot⁹ dilectionis
⁊ charitatis.

De plenitudine ſapiētie in chriſto
Sectio XXIX

V Idimus de plenitudine grē quam habuit xp̄s in affectu. videam⁹ ſub/ ſequēter de plenitudine ſapie. quaȝ
habuit in intellectu. Et ſic tenendū eſt ꝙ in
verbo incarnato fuit om̄is ſapiētie plenitu
do. nō ſolū ad cognita. verꝝ etiā quantuȝ ad
modos ⁊ differētias cognoſcēdi. Fuit nāq̄ȝ
in xp̄o cognitio ſempiternalis ex pte diuini
tatis. cognitio ſenſibilis ex pte ſenſualitatiſ
⁊ carnis. cognitio ſciētialis ex pte mentis ⁊
ſpiritus. Et hec fuit triplex. quedā p natu/
ram. quedā p gratiā. quedā p gloriā. Unde
ſapiam habuit vt de⁹ ⁊ homo. vt comphen
ſor ⁊ viator. vt pfecte illumiat⁹ per grāȝ ⁊ vt
recte format⁹ p naturaȝ. Et ita in vniuerſo
fuerūt in chriſto q̄nq̄ȝ modi ſciendi ſiue co/
gnoſcēdi. Prim⁹ ſm diuinā naturā. ⁊ ſm h̄
cognouit om̄ia actualia ⁊ poſſibilia. finita ⁊
infinita. cognitione actuali ⁊ comphenſiua
Secūdus p gloriā. ⁊ hoc modo cognouit
om̄ia actualia ⁊ finita cognitiōe actuali. infi
nita ſo cognitione habituali. Terti⁹ p gra
tiam. ⁊ hoc modo cognouit om̄ia ſpectātia
ad humani generis redēptionē longe excel
lentius ⁊ meli⁹ q̄ȝ aliquis ꝓphetaꝝ ⁊ angelo

rum. Quartꝰ ſm naturã integrã. cuiuſmo/
di fuit in Adã. ⁊ hoc modo cognouit q̃ ſpe/
ctant ad mundanã machinã cõſtruendã ex
cellentiꝰ ⁊ meliꝰ q̃ꝫ ipſe adam. Quintꝰ ſm ſen
ſibilẽ experiẽtiã. ⁊ hoc modo cognouit om/
nia que veniũt ad organa ſenſuũ. ſm quem
modũ dicit̃ ꝙ didicit ex his q̃ paſſus ẽ obe/
dientiã. Debuit quidẽ in xp̃o eſſe q̇ntuplex
iſte modꝰ. Nã res habẽt eſſe in eterna arte.
in humana mẽte. ⁊ in ꝓprio genere. In arte
cognouit res ꝑ naturã diuinitatꝭ ⁊ ꝑ gl'iam
cõprehẽſionis. In mẽte ꝑ habitũ naturalẽ
ſiue innatũ. ſic cognouerũt angeli. ꝑ habitũ
gratuitũ ⁊ infuſum ſic cognouerũt ſancti di
ꝑ ſpũmſanctuꝫ illuminati. In ꝓprio genere
cognouit via ſenſus memorie ⁊ experientie
que in nobis facit rẽ incognitã cognoſci. in
xp̃o aũt rem cognitã ſm vnũ modũ fecit ꝑ
modũ aliũ eſſe notã.

De plenitudine meriti chriſti.

Sectio XXX

Sequit̃ videre de plenitudine meriti
quã xp̃s habuit in opꝫ ⁊ effectu. Et
ſic eſt tenẽdũ ꝙ in xp̃o dño fuit om/
nis meriti ꝑfectio ⁊ plenitudo. Primo q̃ꝫtũ
ad eũ qui merebat̃. qꝛ nõ tm̃ erat homo. ve/
rũ etiã deꝰ. Secũdo q̃ntũ ad tempꝰ in quo
merebat̃. quia ab inſtanti ꝯceptiõis vſqꝫ ad
horã mortꝭ. Tertio q̃ntũ ad id q̃ merebat̃.
ꝓpter ꝑfectiſſimũ habitũ charitatis ⁊ ꝑfectiſ
ſimũ exercitiũ ꝟtutis in agẽdo orãdo ⁊ pa/
tiendo. Quarto q̃ꝫtũ ad eũ cui merebat̃. q̇a
nõ tm̃ ſibi ſꝫ etiã nob. imo oĩbꝫ iuſtꝭ. Qui/
to q̃ntũ ad id qꝺ merebat̃ nobis. qꝛ nõ tm̃
gl'iam. verꝫ etiã grãm ⁊ veniã. Nõ tm̃ gl'iam
ſpũs. verꝫ etiã ſtolã carnis. ⁊ apꝑtionẽ ianue
celeſtis. Sexto q̃ntũ ad id qꝺ merebat̃ ſibi
qꝛ licꝫ nõ mereret̃ gloꝛificationẽ mẽtis quã
iam habebat. merebat̃ tñ accelerationẽ re/
ſurrectionis. ⁊ gloꝛificationẽ ſui nõis. et di/
gnitatẽ iudiciarie poteſtatꝭ. Septimo q̃ꝫtũ
ad modũ quo merebat̃. Cũ eñ dicat̃ tripli/
citer q̇s mereri. ſ. vel de indebito facere de/
bitũ. vel de debito facere magis debitũ. vel
de debito vno mõ facere debitũ alio modo.
Omĩbꝫ his modis meruit nob. Tertio tm̃
modo meruit ſibi faciẽte ad h̃ plenitudine
ſpũſſancti. ꝑ quã xp̃s ſimul erat beatꝰ et in
ſtatu merẽdi. ita ꝙ ſupꝛa eiꝰ meritũ oĩa nr̃a
merita habẽt fundari. Cũ in xp̃o ſiquidẽ fu
erit plenitudo gratie in affectu. ⁊ plenitudo
ſapiẽtie in intellectu, neceſſe fuit ꝙ in ip̃o eſ
ſet plenitudo ⁊ ꝑfectio meriti ſm omnẽ mo
dum plenitudinis.

De tolerãtia paſſiõis dñi nr̃i Jeſu xp̃i

Sectio XXXI

Sequit̃ videre de tolerãtia paſſiõis
circa dñm ſaluatorẽ. Sciendũ ẽ ꝙ
xp̃s aſſumpſit nõ tm̃ naturã huma
nã. ſꝫ etiã defectꝰ circa naturã humanã. Aſ/
ſumpſit eñ penalitates corꝑales. vt famẽ. ſi
tim ⁊ laſſitudinẽ. Aſſumpſit ⁊ ſpũales. vt tri
ſticiã. gemitũ. timorẽ ⁊ dolorẽ. Nec tñ oẽs
corꝑales aſſũpſit. ſic ſũt defectꝰ egritudinũ
multiformiũ. Nec oẽs ſpũales. ſicut ſunt
ignorãtia ⁊ rebellio carnis ad ſpm̃. ⁊ ecõtra
Nec eas q̃litercũqꝫ aſſumpſit. qꝛ ſic neceſſi/
tatẽ patiẽdi aſſumpſit vt nihil pati poſſꝫ in
uite. nec ſm diuinitatꝭ volũtatẽ. nec ſm vo/
luntatẽ rõnis. licet paſſio fuerit ꝯtra volun
tatẽ ſenſualitatꝭ ⁊ carnis. In natura paſ
ſibili ſic aſſumpta paſſus eſt paſſiõe genera
liſſima q̃ntũ ad naturã hũanã. qꝛ nõ ſolum
ſm oĩa mẽbra corꝑis ꝑ̇ncipalia verꝫ etiã ſm
oẽm aĩe potentiã. licet nihil pati poſſet ſm
naturã diuinã. Paſſus ẽ paſſiõe acerbiſ/
ſima. tũ ꝓpter cõplexiõis eq̃litatẽ. tũ ꝓpt̃ ſen/
ſuũ viuacitatẽ. tũ ꝓpter ſuſpẽdij ꝯtinuitateꝫ.
tũ quia doluit ꝓpter vulnera vt patiens. tũ
qꝛ doluit ꝓpter nr̃a delicta vt compatiens.

Paſſus eſt paſſione ignominioſiſſima. ꝓ
pter patibulũ crucis qꝺ erat ſuppliciũ latro
nũ ⁊ peſſimorꝫ. ⁊ ꝓpter ꝯſortiũ iniquorꝫ latro
nũ. ſ. cũ q̇bꝫ reputatꝰ ẽ. Paſſus eſt tandẽ
paſſiõe interemptoria. ꝑ ſeꝑatõꝫ aĩe a corꝑe
ſalua tñ vniõe vtriuſqꝫ cũ diuĩtate. Anathe
ma eñ eſt q̇ dic̃ filiũ dei naturã quã ſel' aſſũ
pſit reliq̇ſſe. Peracto aũt myſterio paſſiõis
deſcẽdit aĩa xp̃i ad liberatiõꝫ eorꝫ q̇ int̃ mẽ/
bra ſua deceſſerãt ꝑ fidẽ rectã vel ꝑ fidei ſa/
cramẽta. tertia die rediẽs ab inferꝭ. corpus
qꝺ ꝑ̇us viuificauerat factũ imortale ⁊ ipaſ/
ſibile reaſſũpſit. pꝰ q̃dragita dies celos aſcẽ
dit. ⁊ interiectꝭ decẽ diebꝫ ſpũſcm̃ miſit.

De ſacra ſcꝑ̇tura q̃ꝫtũ ad duo teſtamẽta.

Sectio XXXII

Sequit̃ videre de triplici bñficio xp̃i
⁊ ꝑ̇mo de doctrina ſacra. ratiõe cuiꝰ
dicit̃ plenus veritatꝭ ad homies de
ſcendiſſe. Doctrinã ergo ſacrã ſiue ſcriptu/
ram diuinã habemꝰ ꝯſiderare q̃ntuꝫ ad di/
uerſitatẽ teſtamẽtorꝫ. q̃ntũ ad generalitatẽ
ꝯtentorum. ⁊ quantũ ad ſpecialitateꝫ prece
ptorꝫ. Et ſic ſcriptura ſacra in duo diuidit̃

teſtamēta.vet⁹ ſcꝫ ⁊ nouū. Uet⁹ habet mul/
titudinē librorū. Habet em̄ libros legales
quinqꝫ.ſ. Geneſim. Exodū. Leuiticū. Nume/
ri. Deuteronomiū. Habet hyſtoriales de/
cem.q̄ ſunt. Joſue. Judicū. Libri regū q̄tu
or.libri Paralipomenon duo.libri Eſdre
tres.libri Thobie. Judith. Heſter. Job.et
libri machabeoꝝ duo. Sapiētiales ſūt quin
qꝫ. Parabole Eccleſiaſtes. Cantica.lib Sa
piētie.⁊ Eccleſiaſtic⁹. Prophetales ſunt ſex
ſcꝫ Iſaias. Hieremias. Ezechiel. Daniel.li
ber pſalmoꝝ.⁊ libri duodecim pphaꝝ.q̄ ſunt
Oſee. Johel. Amos. Abdias. Jonas. Mi
cheas. Naum. Abacuch. Sophonias. Ag
geus. Zacharias. Malachias. Nouū te
ſtamentū habet etiā libros multos.ſ. euan
gelia quattuor.primū ſcḋm Mattheū.ſecun
dū ſcḋm Marcū.tertiū ſcḋm Lucā.quartū ſcḋm
Johem. Habet act⁹ apoſtoloꝝ. Habet epi/
ſtolas Pauli q̄ttuordecim.ad Rhomanos
vnā.ad Chorinthios duas. ad Galathas
vnā.ad Epheſeos vnā.ad Philippēſes vnā
ad Coloſſenſes vnā.ad Teſſalonicēſes du
as.ad Tytū vnā.ad Philemonē vnam.ad
Thimotheū duas.ad Hebreos vnā. Et ſe
ptem canonicas.ſcꝫ vnā Jacobi.duas Pe
tri.tres Johānis.vnā Jude. Habet etiā li
brum Apocalipſ. Nouū teſtamētū ⁊ maxie
quattuor euāgelia q̄ttuor qualitatibus ſcḋm
Hieronymū cōtexunt̄.q̄ ſunt p̄cepta.man/
data.teſtimonia ⁊ exēpla. Precepta ſunt ad
declinandū a malis.mādata ad faciendum
bona.teſtimonia ad credēdū.vera exempla
ad imitādū ⁊ explendū honeſta. Timor in/
cutit̄ p̄ceptis.fides roborat̄ teſtimonijs. ſpes
erigit̄ exemplis.charitas cōſummat̄ māda
tis. Aſſignat̄ aūt differētia inter legē mo/
ſaycā ⁊ euāgelicā in hūc modū.q2 lex Moy
ſi dicit̄ lex figure.lex pene.lex litteral̄.lex oc/
cidens.lex timoris.lex ſeruitutis. lex oneris.
Lex aūt euāgelica dicit̄ lex veritatis. lex gr̄a/
tie.lex ſpūalis.lex viuificās.lex amoris.lex li/
bertatis.lex facilitatis. In lege q̄ppe euā
gelica quattuor ɔditiōes nobiliſſime ſunt
adiecte.ſcꝫ documēta inſtructia.pmiſſa in/
citantia.ſacramēta adiuuantia. ⁊ ɔſilia pfi/
cientia.q̄ ſunt cōſiliū paupertatis altiſſime.ca
ſtitatis mūdiſſime.⁊ obediētie ſiue humili/
tatis ſubiectiſſime. Agitur em̄ de ſeptem
in vniuerſo in ſacra ſcriptura tā noui q̄ȝ ve/
teris teſtamēti.ſ.de trinitate dei.⁊ de creatu
ra mūdi.de corruptela peccati.de incarnati
one verbi.de gratia ſpūſſancti.de medicinā
ſacramētali.de ſtatu finalis iudicij. Sūt
ſpecialiter in ſcriptura q̄ttuor genera prece
ptoꝝ.ſcꝫ quedā cerimonialia .vt nō arabis
in boue ⁊ aſino.quedā ſacramētalia .vt d̄ vi
tula rufa ⁊ alijs ſacrificijs ⁊ de circumciſio/
ne.quedā iudicialia vt oculū p oculo.den/
tem p dente.quedā moralia.vt decē p̄cepta
decalogi.

De preceptis decalogi.
Sectio XXXIII

p Recepta decalogi ſunt ſpecialit̄ de/
clarāda.q̄ dicunt̄ moralia.q2 cū fide
ſunt ad ſalutē hoīm neceſſaria. In
fide em̄ ⁊ moribꝫ eſt ſal⁹ hoīm ɔſtituta. Fue
runt aūt ɔſcripta digito dei in duabꝫ tabul̄
lapideis.in ſignū gemine charitatis. diuīe
ſcꝫ ⁊ humane. De q̄bꝫ breuit̄ duo ſunt vidē
da.ſ.ordinatio.⁊ numeri ſiue ſufficiētie aſſi/
gnatio. Ordināt̄ aūt a Joſepho hiſtoriogr̄a/
pho ſcḋm ordinē rei geſte quinqꝫ in p̄ma tabu/
la.⁊ quinqꝫ in ſcḋa. Scḋm eūdē ordinē ab au
guſtino tria in p̄ma tabula.⁊ ſeptē in ſecūda
Origenes cōſiderās materiā coꝝ q̄ ordinā
tur.diſtinguit p̄mū in duo.ſcꝫ Nō habebis
deos alienos p̄ter me.⁊ Nō facies tibi ſcul/
ptile. In q̄ꝝ p̄mo,phibet̄ adoratio ſtatue ni
hil habētis ſile ī naturis.ſcḋo,phibet̄ adoratō
ſtatue habētis ſimilitudinē cū aliq̄ creatura.
Duo v̄o vltima ſcḋe tabule nō diſtiguit.re/
putās ea eſſe vnū.ſ. Nō ɔcupiſces vxorē p/
ximi tui.⁊ Nō deſiderabis rē ei⁹. Auguſtin⁹
v̄o ɔſiderās finē ad quē p̄cepta decalogi or
dinant̄.p̄mū nō diſtinguit. q2 vtrobiqꝫ ſcḋm
intētioꝫ idolatria,phibet̄. Et ſic ponit tātū
tria in p̄ma tabula. Preceptū v̄o de ɔcupi/
ſcētia vxoris ⁊ poſſeſſiōis aliene diſtinguit in
duo.q2 alio fine ɔcupiſcit̄ vxor ad vſum vo
luptatis.alio fine ɔcupiſcit̄ poſſeſſio ad vſuꝫ
cupiditatis.⁊ ſic ſeptē ponit in ſcḋa. Auguſti
nū ꝗ ſequētes (q̄ tria ponit ī prima tabula⁊
ſeptē in ſcḋa) ſufficiētiā numeri aſſignemus
In prima tabula tria fuerūt p̄cepta ordinan
tia ad deū.q̄ꝝ ſufficiētia p̄t ſumi penes ſub/
iectū.qḋ eſt triplex in nobis.ſcꝫ potētia ira/
ſcibilis.que ordinat̄ p p̄ceptū de,preſtatiōe
veritatis. potentia cōcupiſcibilis que ordi/
natur p p̄ceptū de ſabbatizatiōe mētis. po/
tentia rōnalis que ordinat̄ p p̄ceptū de or/
dinatiōe maieſtatis Poteſt etiā ſumi penes
obiectū qḋ eſt triplex in diuis.ſ. ſūma maie
ſtas reuerēda,reſpectu cui⁹ eſt primū, ſūma

veritas ꝓfitenda. reſpectu cuiꝰ eſt ſecunduꝫ
ſumma bonitas diligēda . reſpectu cuiꝰ eſt
tertiū. Poteſt ſumi nihilominꝰ penes actū
intermediū. qui eſt triplex. ſcꝫ actꝰ opis. qui
exercet in pmo mandato ꝑ actualē adoratō
nem. actꝰ oris qui exercet in ſecūdo ꝑ ſmo/
cinalē ꝓlatiōem. actꝰ cordis qui exercetur ī
tertio ꝑ affectualē dilectionē. Nō poteſt be/
ne ſabbatū. id ē. quietē mētis celebrare. qui
ꝑ quietē ꝯtinuā nō ſtudet oīe peccatū mor
tale declinare. In ſecūda tabula ſeptē fu
erunt pcepta ad ꝓximū ordināta. Quorū
ſufficiētia ſic accipit. Ad ꝓximū habemꝰ du
pliciter ordinari. ſcꝫ ꝑ beneficētiā. ꝛ ſic eſt p/
mū. ſcꝫ Honora patrē ꝛ matrē tuā. ꝑ innocē
tiam. ꝛ ſic poſſumꝰ nocere ꝓximo tripliciter
actu opis. actu oris. ꝛ actu cordiſ. Actu ope
ris tribꝫ modis. ſ. in ꝓpria ꝑſona. ꝛ ſic dr. Nō
occides. In ꝑſona ꝯiuncta. ꝛ ſic dicit. Non
mechaberis. In poſſeſſiōe ſua. ꝛ ſic dr. Non
furaberis. In actu oris poſſumꝰ nocere ꝓ/
ximo falſum teſtificādo. ꝛ ſic dicit. Non loq̄
ris falſum teſtimoniū ꝯtra ꝓximū tuū. In
actu cordis poſſumꝰ nocere ei dupliciter. ſ.
affectu carnalitatꝭ. ꝛ ſic dicit. Nō ꝯcupiſces
vxorē ꝓximi tui. ꝛ affectu cupiditatis . et ſic
dicit. Nō deſiderabis rē eius. Decē pcepta
ꝑ ordinē his verſibꝫ cōtinent. Sperne de/
os. fugito ꝑiuria. ſabbata ſerua Sit tibi pa
tris honor. ſit tibi matris amor. Nō ſis oc/
ciſor. mechus. fur teſtꝭ iniquꝰ. Viciniq; tho
rum. reſq; caueto ſuas.

De preceptorum ſumma.
Sectio XXXIIII

a D maiorē noticiā pceptoꝝ eſt atten
dendū ꝙ eſt pceptū nature. diſcipli
ne ꝛ ſcripture. Preceptū nature ē du
plex. innatū ꝛ datū. Innatū eſt duplex. qd/
dam reſpectu dei. quoddā reſpectu ꝓximi.
Reſpectu dei eſt illud Deut. vj. videlicꝫ. Di
liges dnm deū tuū ex toto corde tuo ꝛ ex to
ta mēte tua ꝛ ex tota fortitudine tua. Reſpe
ctu ꝓximi eſt duplex. vnū ꝑ beneficentiam.
Matth. vij. Quecūq; vultis vt faciāt vob
homies. ꝛ vos eadē facite illis. Aliud eſt de
innocētia. Thob. iiij. Qd ab alio oderꝭ tibi
fieri. vide ne alteri aliquādo tu facias Datū
eſt duplex pceptū. Vnū ad ꝯſeruatōem in/
diuidui. Gen. ij. Ex omi ligno paradiſi co/
mede. Aliud eſt ad ꝯſeruationē ſpeciei. Ge/
neſ. j. Creſcite ꝛ multiplicamī. Preceptū di
ſcipline eſt duplex. Quoddā ad ꝓbatiōem

obediētie. Gen. ij. De ligno ſcientie boni et
mali ne comedas. Quoddā ad ꝓbationē fi
dei. Gen. xxij. Tolle filiū tuū vnigenitū quē
diligꝭ iſaac. ꝛ offeres eū mihi. Precepta ſcri/
pture ſunt in q̄ttuor generibꝫ cōprehēſa ſic
ſupradictū eſt. Quedā ſunt cerimonialia. q̄
dam ſacramētalia. quedā iudicialia ꝛ mora
lia. Hec q̄ttuor genera pceptoꝝ fuerūt ī ve/
teri teſtamēto tāto mltiplicato numero vt q̄
ſi nō eſſent plures dies ī anno nec oſſa ī ho/
mine q̄ pcepta data dei populo. Lex autē
euāgelica ſuꝑueniēs tāq; abbreuiās ꝛ ꝯſū/
mans. cerimonialia ꝛ ſacramētalia euacua
uit adimplēdo. iudicialia tēperauit auferē/
do. moralia ꝯſūmauit cōſilia ſalutifera adij/
ciendo. Poſſunt aūt omia pcepta q̄ legimꝰ ī
ſcriptura reduci ad tres differētias ſiue mē
bra. vt dicamꝰ ꝙ pceptū aliud executiōis. ſi
cut eſt illud qd īplere tenemur ex dni volū/
tate. Aliud ꝓbatiōis. ſicut fuit pceptū abrae
vt immolaret filiū. in q̄ reqrebat deꝰ nō opꝰ
ſꝫ ꝓmptitudinē volūtatis. Aliud inſtructō
nis. ſicut qn̄q; curabat dn̄s aliq̄s ꝛ manda/
bat curatꝭ ne eū in ꝓplo diuulgarēt. Nō em̄
obligabat dominꝰ curatos vt tacerēt. ſed ī/
ſtruebat vt de magnis operibꝫ laudes non
captemus.

De gratia in ſe cōſiderata quo ad diffini
tionem. diuiſionē. ꝛ operationē.
Sectio XXXV

f Equit videre de ſecūdo bn̄ficio ieſu
xpi quod eſt grā. rōne cuiꝰ plenꝰ grā
dicit adueniſſe. Eſt aūt ꝯſiderare g̃
tiam in ſe. ꝛ in cōparatiōe ad habiꝰ ꝟtuales
In ſe habet ꝯſiderari grā q̄ntum ad diuer
ſitatē diffinitionis. diuiſiōis. nominatiōis.
ꝛ opatiōis. Diffinit aūt grā multipliciter. ſm
ꝙ multipliciter cōparat. Cōparat aūt ad ſu/
um pncipiū . ꝛ ſic diffinit ab Iſidoro. Gra/
tia eſt diuine miſericordie donū. ꝑ qd bone
volūtatis eſt exitꝰ. Ad ſuū ſubiectū. ꝛ ſic ē il/
la ſuꝑ ps. vt exhilaret faciē in oleo. Grā eſt
quidā nitor anime ad ꝯciliandū ſctm̄ amo
rem. Ad ſuū oppoſitū. ꝛ ſic eſt que dat ī glo.
ſuꝑ pſal. Grā eſt iuſtificatio ꝛ reciſio pctōꝝ
Ad ſuū effectū. ꝛ ſic eſt illa Chryſo. Grā eſt
ſanitas mētis. dilectio cordis. Pōt q̄nto cō
parari ad ſuū pmiū. ꝛ ſic eſt illa. Grā ē ſimili
tudo glie. Scdm has omes cōpatiōes aſſi
gnat diffinitio magiſtralis. que talꝭ eſt. Gra
tia eſt forma a deo data gratis ſine meritis
gratū faciēs habētē. ꝛ opꝰ eiꝰ bonū reddens

Inuenit̄ ⁊ alia notificatio q̄ cōpetit gr̄e gra
tis date. Gr̄a eſt manifeſtatio ſpūs ad vtili
tatē ſpūs. ſumpta ex. j. Cor. xij. Diuidit̄
etiā gr̄a multipliciter ſm ꝙ multiplicit̄ cō/
parat̄. Cōparata em̄ ad ſuū ꝓncipiū a q̄ eſt
diuidit̄ in gr̄am p̄deſtinatiōis. vocatōis. iu
ſtificatiōis. ⁊ magnificatiōis. Primo em̄ de⸗
us gr̄am p̄parat. ſecūdo affert. tertio ꝯfert.
q̄rto cōplet. Cōparata ad ſuū ſubiectū in q̄
eſt. diuidit̄ in gr̄am cognitiōis. voluntatꝭ. ⁊
ꝑfectōis ſm triplicē potentiā. ſ. intellectiuā
affectiuā ⁊ oꝑatiuā. Et ſumit̄ a Bernardo
in libro de libero arbitrio. Cōparata ad op
poſitū ꝯtra qđ eſt diuidit̄ in gr̄am ꝓtectōis
liberatiōis ⁊ ſaluatōis. ꝯ quadruplex malū
ſcꝫ pugne ſiue tēptatiōis. miſerie ſiue ꝑſecu/
tionis. culpe ſiue infectiōis. ⁊ ſeq̄le ſiue dam
natōis. A p̄mo ꝓtegit. a ſecūdo liberat. a ter
tio extrahit. a quarto ſaluat. Et ſumitur de
Iſa. xxxj. Proteget dn̄s exercitiū hieruſalē
ꝓtegēs ⁊ liberās tranſiēs ⁊ ſaluās. Cōpara
ta ad effectū ad quē eſt diuidit̄ in gr̄am p̄ue
nientē ⁊ ſubſequentē. ſiue oꝑantē ⁊ cooꝑan
tem. q̄ ſunt due differētie gr̄e ſm effect⁹ q̄s
habet in volūtate. Dicit̄ em̄ gr̄a p̄ueniens.
q2 nō eſt a libero arbitrio. ſꝫ infūdit̄ ab ipo
deo. Subſequēs v̄o dicit̄ vel cooꝑans in/
quantū adiuuat liberꝝ arbitriū reſpectu bo
ni oꝑis eliciēdi. Exprimit̄ aūt gr̄a diuer
ſis vocabulis ſm diuerſas intētiones no/
minantiū. Dicit̄ em̄ gratia gratꝭ data ⁊ gr̄a
gratū faciēs. dicit̄ gratia operās ⁊ cooꝑans
ſiue gr̄a p̄ueniēs ⁊ gr̄a ſubſequēs. Accipit̄ ei
gratia largiſſime. ⁊ ſic cōp2ehēdit dona na/
turalia ⁊ dona gratuita. Accipit̄ min⁹ com
munit̄. ⁊ ſic cōp̄hendit gr̄am gratis datā. et
gr̄am gratū facientē. Et ſic dicit beat⁹ Ber/
nardus ꝙ quedā gr̄a ſeminat cogitatū. et h̄
eſt gr̄a p̄ueniēs. quedā ꝑficit bonū. ⁊ hec eſt
gr̄a ſubſequēs. Dicit em̄ i libro de libero ar
bitrio ꝙ de⁹ operat̄ in nobis cogitare. velle
⁊ ꝑficere. Primū ſine nobis. ſcđm nobiſcuꝫ.
tertiū ꝑ nos. Et nota ꝙ gratia gratis data
cōmuniter a theologis dicit̄ gr̄a que bonis
⁊ malis poteſt eſſe cōmunis. ⁊ plurificat̄ in
homie ſm munificētiā largitorꝭ. Gratia ve
ro gratū faciēs ſolis iuſtis cōuenit qui ſunt
p̄diti charitate. Et eſt in vno hoīe vna ſola
tū ratiōe vnius p̄ncipij effectiui cui aſſimi/
lat. tum ratiōe vni⁹ ſubiecti ꝑceptiui qđ viui
ficat. tū ratiōe vni⁹ finis vltimi completiui
ad quē gradatim ordinat. Nā totū ordineꝫ

acceptū deo reddit. opus a libero arbitrio
egrediēs meritoriū facit. ⁊ ad vnū ſummuꝫ
bonū ꝑducit. Accipit̄ tertio gr̄a ſtricte. ⁊ ſic
cōp2ehēdit gr̄am gratū facientē ⁊ gloriā. et
tūc gratia p̄ueniens eſt ipa gratia. gr̄a ſub/
ſequens eſt gl'ia. Et ſm hoc dic̄ Auguſtin⁹
in libro de gr̄a ⁊ nat̄a. Gratia p̄uenit vt pie
viuam⁹. ſubſequit̄ vt cū illa viuamus. Acci
pitur etiā magis ſtricte. ⁊ ſic nomiat tm̄ gra
tiam gratū facientē. ⁊ tūc p̄ueniēs dicit effe
ctum ꝯtra malū. ſubſequēs ad bonū vel ad
bonū tm̄. ita ꝙ p̄ueniēs dicit̄ ſm ꝙ iformat
ſubſequēs ſm ꝙ mouet vel monet. Eſt du/
plex effect⁹ gr̄e. vn⁹ in ingreſſu. alius in ꝑfe/
ctu. Et ſic exponit Auguſtin⁹ in libro đ na
tura ⁊ gr̄a. Hec autē gr̄a cum ſit vna. tamē
multa in aīa operat̄. Ipa em̄ aīam effic̄ ſpō/
ſam xp̄i. filiā patris eterni. ⁊ templū ſpirit⁹
ſancti. Ipam animā purgat. illuminat. ꝑfi/
cit. viuificat. reformat. ⁊ ſtabilit. eleuat. aſſi/
milat. deo ꝯiungit. ac ꝑ h̄ acceptabilē dō fa
cit. ꝓpter qđ tale donū gr̄a gratū faciēs nō i/
merito debuit appellari.

De gratia in cōparatiōe ad habit⁹ gratui
tos. vt ſunt virtutes in generali.

Sectio XXXVI

ſ Equit̄ videre de gratia in cōparati
one ad habit⁹ virtuales in quos ra
mificat̄. qui ſunt in triplici differētia
Sunt em̄ habit⁹ virtutū. donorꝝ. ⁊ beatitu
dinū. Primi ſunt ad p̄mos mot⁹ anime. ſe/
cundi ad medios. tertij ad ꝑfectos. Sunt
em̄ quedā oꝑa moralia primiciatiua ſic cre
dere. quedā media. ſicut credita intelligere.
quedā poſtrema ſicut intellecta videre. Itē
primi ſunt reſpectu incipientiū. ſecūdi reſpe
ctu ꝓficientiū. tertij reſpectu ꝑfectorꝝ. Item
p̄mi ſunt ad potētias anime rectificandas.
ſecūdi ad expediēdas. tertij ad perficiēdas.
Primo de virtutibꝫ aliquid videamus bre
uiter. De quibꝫ in generali tria ſunt ſimpli/
citer referēda. ſcilicet diffinitio. diſtinctio. et
connexio. Multiplex virtutis diffinitio
inuenit̄. Nam virt⁹ accipit̄ cōmuniter. ꝓ
prie. ⁊ magis ꝓprie. Cōmuniter accepta vir/
tus cōp̄hendit virtutē moralē ⁊ naturalē
Et ſcđm hoc cōparata ad actū diffinitur a
philoſopho de celo ⁊ mūdo ſic. Virtus eſt
vltimū potentie de re. Comparata ad ac/
tum ⁊ finem vltimū diffinitur ab eodem in
ſeptimo ethicoruꝫ ſic. Virtus eſt diſpoſitio
perfecti ad optimuꝫ. Accepta vero ꝓprie

cõprehẽdit moralẽ tm̃.ad politicã ⁊ ꝯtuitaꝫ
ſe extendẽs.⁊ ſm̃ h̃ cõparata ad actũ diffini
tur a pħo in ethicis ſic. Uirtꝰ eſt habitꝰ qui
ꝑficit habentẽ ⁊ opꝰ eius bonũ reddit. Cõ/
parata ad ꝑncipiũ directiuũ diffinit̃ ab eo/
dem ibidẽ ſic. Uirtꝰ eſt habitꝰ volũtarius in
mẽte cõſiſtens.recta ratiõe determinatꝰ. ꝓ/
ut ſapiẽs determinauit. Scd̃m hoc diffini
tur a Tullio. Uirtꝰ eſt habitꝰ mẽtis bñ cõ/
poſite. Itẽ ab Auguſtino in libro de q̃ntita
te aĩe. Uirtꝰ eſt qualitas aĩe ſeu vite ratõni
vndiq꞉ ꝯſentiẽs. Accepta magꝭ ꝓprie cõpre/
hẽdit virtutẽ gratuitã. Et ſm̃ h̃ ꝯparata ad
finẽ diffinit̃ ab auguſt ino ĩ ſoliloquijſ. Uir
tus eſt habitꝰ ratiõe recta ad ſuũ finẽ ꝑueni
ens. Cõparata ad ſuũ ſubiectũ qđ ĩformat
diffinit̃ ab eodẽ in libro de ciuitate dĩ. Uir/
tus eſt bona volũtas. Ad actũ ꝓpriũ ſiue cõ
plementũ diffinit̃ in libro de moribꝫ eccl̃ie.
Uirtꝰ eſt ordo amorꝭ ſiue amor ordinatus
Cõparata ad ſuũ ꝑncipiũ effectiuũ diffinit̃
ab Auguſtino ſic. Uirtꝰ eſt bona qualitas
mẽtis qua recte viuit̃. qua nemo male vtit̃.
quã deꝰ in nobis ſine nobis oꝑat̃. Sũt
aũt ſeptẽ ꝟtutes q̇bꝫ vita regit̃ xp̃iana. tres
theologice.ſcꝫ fides.ſpes. ⁊ charitas. q̃ttu/
or cardinales.ſ.prudẽtia.iuſticia.tꝑantia.et
fortitudo. Quaꝝ ſufficiẽtia ſic accipit̃. Du/
plex eſt facies aĩe.ſ.ſuꝑior.que eſt reſpectu fi
nis.⁊ inferior q̃ eſt reſpectu eorũ que ſũt ad
finem. Suꝑior habꝫ rectificari ꝑ theologi
cas.⁊ q̃ntũ ad triplex obiectũ qđ eſt in diui/
nis.⁊ q̃ntũ ad triplex ſubiectũ qđ eſt in nob
In diuinis eſt ſũma veritas in quã nos di
rigit fides in credẽdo ⁊ aſſentiẽdo.ſũma ma
ieſtas ſiue largitas in quã erigit ſpes in lau
dãdo ⁊ expectãdo.ſũma bonitas cũ q̃ vnit
charitas in cõplectẽdo ⁊ diligẽdo. Triplex
etiã ſubiectũ in nobis eſt.ſ.potẽtia rõnalis.
que ordinat̃ ſiue rectificat̃ ꝑ fidẽ. iraſcibilis
que ꝑ ſpem.cõcupiſcibilis q̃ per charitateꝫ.
Inferior ꝟo facies aĩme habet rectificari ꝑ
quattuor cardinaleſ. Nã prudẽtia rectificat
rationalẽ.fortitudo iraſcibilẽ.tꝑantia cõcu/
piſcibilẽ.iuſticia rectificat om̃es vires ſiue ꝟ
tutes in cõparatiõe ad alteꝝ. In cõparatio
ne inq̃ꝫ ad ꝓximũ rectificãs om̃es vires dr̃
iuſticia cardinalis. In cõparatiõe vero ad
ꝓximũ. ad ipm̃. ⁊ ad deũ.nõ ſolũ cardinalis
dicit̃ ſꝫ generalis.generał iuſticia totiꝰ ani/
me rectitudinẽ ꝯphendẽs. Poteſt ⁊ alit̃ ſuf
ficientia cardinaliũ aſſignari ꝑ ſubiecta Nã
rationał rectificari hꝫ reſpectu ſui. ⁊ ſic indi
get prudẽtia.reſpectu ꝓximi ⁊ ſic indiget iu
ſticia. Iraſcibilis habet rectificari ꝯ̃ aduer
ſa.⁊ ſic indiget fortitudine.ꝯcupiſcibilis cõ
tra ꝓſpera.⁊ ſic indigꝫ tꝑantia. Habẽt au
tem ꝟtutes eſſe gratuitũ a gratia tanq̃m ab
origine ⁊ radice.⁊ eſſe meritoriũ a charitate
tanq̃ꝫ a motore forma ⁊ fine. Et ideo om̃es
ꝟtutes q̃ ad habitꝰ ſũt ꝯnexe.q̃ ad habitus
meritorios ſunt equales.

De fide Sectio XXXVII

Sequit̃ videre de ſingulis virtutibꝫ
in ſpeciali. ⁊ ꝑmo de fide. Et primo
quantũ ad eiꝰ eſſentiã. Scd̃o q̃ntũ
ad ſymboli cõtinentiã. In ſe poſſumꝰ cõſi/
derare fidẽ q̃ntũ ad diffinitiõem. equiuoca
tionẽ.actꝰ diuerſificatõem. ⁊ effectꝰ impetra
tionẽ. Diffinit̃ aũt fides multipliciter. Q̃/
tũ ad genꝰ ꝓpriũ diffinit̃ ab Auguſtino. Fi/
des eſt virtꝰ qua credunt̃ ea que nõ vident̃
Q̃tũ ad finẽ vltimũ ab apoſtolo. Fides eſt
ſubſtãtia reꝝ ſperandaꝝ argumẽto nõ appa
rentiũ. A Damaſceno. Fides eſt eorũ que
ſperant̃ hypoſtaſis.reꝝ que nõ vidẽt̃ redar
gutio. Quantũ ad obiectũ ⁊ ꝑmũ motiuuꝫ
ab Auguſtino. Fides eſt illuminatio men
tis ad ſũmã veritatẽ. Quantũ ad actũ ꝓpri/
um a Damaſceno. Fides eſt nõ inquiſitus
ꝯſenſus. In ordine ad ſubiectũ a Dionyſio
Fides eſt vnicũ credentiũ fundamẽtũ eos
collocãs veritati. In cõparatione ad alios
habitꝰ ⁊ modũ aſſerẽdi .ab Hugone ſic. Fi
des volũtaria quedã certitudo de rebꝫ ab/
ſentibꝫ ſupra opinionẽ ⁊ infra ſciam ꝯſtitu/
ta. Accipit̃ aũt nomẽ fidei decem modis
Aliquãdo enĩ accipitur ꝓ ſpõſione.ꝑma ad
Thymo.v. Primã fidẽ irritã fecerunt. Ali/
quãdo ꝓ fidelitate. Hiere.vij. Perijt fides ⁊
ſanctꝰ de terra. Aliq̃n ꝓ ꝯſciẽtia. Roꝝ. xiiij.
Om̃e qđ nõ eſt ex f. de pctm̃ eſt. Aliquãdo ꝓ
ſacramẽto fidei. Uñ dicit Auguſtinꝰ. Par/
uulos habere fidẽ nõ eſt aliud q̃ꝫ fidei habe
re ſacramẽtũ. Aliquãdo ꝓ acceptõe ꝯcluſio
nis ꝑ rationẽ ꝓbare. Et ſic dic̃ Boeciꝰ. Ar/
gumentũ eſt rõ rei dubie faciẽs fidẽ. Aliq̃n
ꝓ cognitiõe cõphenſiõis. Romanoꝝ.j. Iu/
ſticia dei reuelabit̃ ex fide in fidẽ. gloſa.in fi
dem ſpeciei.que fides dicit̃.q꞉ fidentiſſima ⁊
certiſſima eſt. Aliquãdo ꝓ habitu fidei ĩfor
mis. Iac̃.ij. Fides ſine opibus mortua eſt
Aliq̃n ꝓ habitu fidei formate. Roma.j. Iu
ſtus ex fide viuit. Aliq̃n pro actu fidei. Et

ſic dicit Auguſtin⁹. Fides eſt credere quod
nō vides. Aliqñ ꝓ obiecto fidei. Unde dꝛ i
ſymbolo. Hec eſt fides catholica. Diuer
ſificat̄ autē act⁹ fidei q̇ eſt credere. ꝑ credere
deū. credere deo. credere in deum. Credere
deū ⁊ credere deo poſſunt eſſe act⁹ informiſ
fidei ⁊ formate. Poſſunt aūt ad eundē actū
ſm ordinē ꝑtinere. Nā credere deū reſpicit
diuinā ꝟitatē vt obiectū. credere do vt mo/
tiuū. credere in deū vt finē vltimū. Iſtū vlti
mū actū multiplicat ⁊ exponit Anſelm⁹ ſic.
Credere in deū eſt credēdo eum amare. cre
dendo in eū ire. credēdo ei adherere. ⁊ credē
do ei⁹ mēbris incorꝑari. Ad h̄ eñ ꝙ fides ꝑ
fecte tēdat in deū requirit̄ adiūctio charita
tis. q̄ ordinat ad amorē dei. ⁊ ſic eſt ṗma diſ/
ferentia. ad oꝑationē boni. ⁊ ſic eſt ſecunda.
ad ꝑpeſſionē mali. ⁊ ſic eſt tertia. ad dilectōꝫ
ꝓximi. ⁊ ſic eſt quarta Fidei attribuit̄ ope
ratio miraculoꝝ. Ipa eſt enī ṗma virt⁹ q̄ ſu
pra ſe eleuat intellectū. captiuās eū in obſeq̇
um dñi nr̄i Ihu xp̄i. ⁊ ideo meret̄ de ꝯgruo
apd̓ deū op⁹ arduū īpetrare. ad qd̓ ſe ñ extē
dit poſſibilitas admirātis. Et h̄ eſt qd̓ tan
git̄ in diffinitiōe miraculi. Miraculū ē op⁹
arduū ⁊ inſolitū ſupra ſpem ⁊ facultatē ad/
mirātis ꝯſiſtens.

De ꝯtinentia ſymboli q̄ntū ad articulos
Sectio XXXVIII

Equit̄ de cōtinentia ſymboli. circa
qd̓ tria ſuut breuit̄ attēdenda. ſ. diſ/
ferētia ſymboloꝝ. ſufficiētia creden
doꝝ. ⁊ eſſentia articuloꝝ. Tria ſunt ſymbo
la fidei xp̄iane. ſ. ſymbolū apl'oꝝ. ſymboluꝫ
nyceni ꝯcilij. qd̓. cccxviij. ep̄i ꝯdiderūt. ⁊ ſym
bolū athanaſij. Cauſa ṗncipalis ꝯditionis
ṗmi fuit certa fidei traditio. Cauſa ſecundi
fuit veritatꝭ tradite certa ꝓbatio vel ꝓpalatō
Cauſa tertij fuit erroꝝ pullulātiū extermi/
natio. Primū dꝛ mai⁹ nō numeroſitate ꝯtē/
toꝝ. ſꝫ maioritate ꝯditoꝝ vel auctoꝝ. Et dꝛ
ſubmiſſa voce qꝛ fuit ꝯditū tp̄e veritatꝭ nō/
dū ꝓpalate vel ꝓlate. vel qꝛ eſt ad ꝓprie ꝯſcien
tie ſecuritatē. Dicit̄ etiā in diei ṗncipio ⁊ fine
ſcꝫ in ṗma ⁊ in cōpletorio. ꝓpter duplicē con
feſſionē fidei neceſſariā. ſ. in ṗncipio eccleſie ⁊
in fine. vel in ṗncipio regeneratōis baptiſ/
malis. ⁊ vltimo defunctiōis corꝑalis. i teſti/
moniū ꝯuerſatōis triūphalis. vel in ꝓſperꝭ
⁊ aduerſis. vl' in agēdo ⁊ patiēdo. vl' ꝙ fides
eſt ſcutū ꝯtra tēptatiōes diurnas. ⁊ ꝯtra tē/
ptatiōes nocturnas. Secūdū qꝛ editū eſt
ꝓpter veritatē traditā ꝓpalandā in dieb⁹ do
minicꝭ ⁊ feſtis ſolēnib⁹ ꝓpter maiorē ꝯuētuꝫ
populi alta voce cātat̄. ⁊ h̄ poſt euāgeliū. q̄a
eſt ei⁹ breuis collectio. ⁊ añ cōmunionē. qꝛ ē
ad ip̄aꝫ digna ꝑparatio. Tertiū dꝛ nocte fi/
nita ṗma diei hora. qꝛ fuit editū tp̄e ꝟitatis
ꝯcuſſe ꝑ hereticos ꝑualētis finaliter ꝯ eos
Sufficiētia articuloꝝ i ſymbolo apoſto
lico ꝯtētoꝝ pōt dupl'r aſſignari. ſ. ex ꝑte cau
ſe efficiētis. ſ. apl'oꝝ q̇ ad ꝯdendū ſymboluꝫ
ſinguli ſingl'as ꝑticulas poſuerūt. Petr⁹ di
cit. Credo in deū p̄rem om̄ipotētē creatorē
celi ⁊ terre. Andreas ſubiūxit. Et in Ieſum
xp̄m filiū ei⁹ dn̄m nr̄m. Deinde Iohānes
Qui ꝯcept⁹ eſt de ſp̄ūſctō nat⁹ ex Maria ꝟ/
gine. Deinde Iacob⁹ maior. Paſſus ſb pō/
tio pilato. crucifix⁹ mortu⁹ ⁊ ſepult⁹. Deind̓
Thomas. Deſcēdit ad inferna. tertia die re
ſurrexit a mortuis. Deinde Iacob⁹ minor.
Aſcēdit ad celos ſedet ad dexterā dei patrꝭ
om̄ipotētis. Deinde Philipp⁹. Iñ ventur⁹ ē
iudicare viuos ⁊ mortuos. Deide Bartho
lome⁹. Credo i ſp̄m̄ſctm̄. Deinde Matthe
us Sanctā eccl'iam catholicā. Et ē ſenſus
Credo in ſp̄m̄ſanctū ſanctificantē vniuerſa
lem eccl'iam. Deinde ſymon chanane⁹. ſan/
ctoꝝ cōmunionē. remiſſionē pctōꝝ. Et eſt
ſenſus ꝙ remiſſio pctōꝝ fit in cōmuniōe vi/
uoꝝ vel ſacramētoꝝ. Deinde Iudas thade
us. Carnis reſurrectōꝫ. Et ē ſenſuſ. Credo
ꝙ de⁹ reſuſcitabit carnē. Deinde Matthi/
as. Uitā eternā amē. Pōt etiā ſufficiētia
aſſignari ex ꝑte cauſe material'. ſ. ip̄oꝝ arti/
culoꝝ. Om̄es articuli ſunt de do. vl' ſm na
turā in q̄ cōſiſtit vel ſm naturā quā aſſum/
pſit. Et ſic q̇dā articl'i ſpectāt ad diuinitatē aut
quidā ad hūanitatē. Qui ad diuinitatē
reſpiciūt diuinā naturā in ſe. ⁊ ſic eſt ṗm⁹ de
ſingularitate cū dꝛ. Credo in deū. ⁊ nō i de/
os. Aut reſpiciūt diuīe eſſentie tres ꝑſonas
⁊ ſic reſpectu p̄ris eſt. credo in p̄rem om̄ipo/
tentē. Reſpectu filij ē. Credo in Ieſuꝫ xp̄m
filiū ei⁹ vnicū dn̄m noſtꝝ. Reſpectu ſpirit⁹
ſancti eſt. Credo in ſp̄m̄ſctm̄. Aut reſpiciūt
diuine eſſentie oꝑatiōes. quaꝝ vna eſt i col/
latiōe nature. ⁊ h̄ eſt creatio h̄ñs ſuū articu/
lum. Credo in creatorē celi ⁊ terre. Alia eſt i
collatiōe gr̄e. ⁊ hec eſt ſanctificatio h̄ñs ſuū
articulū. Sanctā eccl'iam catholicā. ſctōꝝ
cōmunionē remiſſionē pctōꝝ. Et eſt ſenſus
Credo ꝙ remiſſio pctōꝝ fiat i eccl'ia catho/
lica. vbi eſt cōmunio ſanctoꝝ maſculine. vel

ſanctoꝝ neutraliter.i.ſacramētoꝝ. Alia eſt i
collacióe glíe.ꝛ h̃ eſt glorioſa reſuſcitatio ha
bens ſuū articulū. Carnis reſurrectionē.et
vitā eternā amen. Septē ſunt ḡ articuli re/
ſpectu diuinitatꝭ accepti. Accipiunt̃ etiā ſe/
ptem reſpectu humanitatꝭ xp̄i.iuxta ſeptem
act⁹ p̄ncipales.q̄s ad rep̄ationē noſtrā dn̄s
de⁹ ordinauit. Prim⁹ fuit incarnari. hn̄s ſu
um articulū.q̇ ꝯcept⁹ eſt de ſp̄ūſctō. Secun
dus fuit naſci.habēs ſuū articulū. Nat⁹ ex
Maria ỽgine. Terti⁹ fuit p̄ciū p nobis ſol
uere.habēs ſuū articulū. Paſſus ſub p̄otio
pilato crucifix⁹ mortu⁹ ꝛ ſepult⁹. Quart⁹ fu
it inferos viſitare.habēs ſuū articulū. De/
ſcendit ad inferna. Quint⁹ fuit infernū ſpo
liare.habēs ſuū articulū. Tertia die reſurre
xit a mortuis. Sext⁹ fuit celeſtia trāſcēdere
habēs ſuū articulū. Aſcēdit ad celos. ſedet
ad dexterā dei p̄ris omnipotētis. Septim⁹
erit venire ad iudiciū habēs ſuū articulum
Inde vētur⁹ eſt iudicare viuos ꝛ mortuos
Et ſic ſunt ſeptē articuli reſpectu humani/
tatis xp̄i. Diffinit̃ aūt a Richardo articul⁹
ſic. Articul⁹ eſt indiuiſibilis ỽitas de deo ar
tans nos ad credēdū. Ab Iſid. ỽo ſic. Arti/
cul⁹ eſt p̄ceptio ỽitatꝭ diuīe tendēs in ip̄am.
Prima diffinitio nō tm̄ ꝯuenit articulo for
mato ſ3 etiā informi.

De ſpe Sectio XXXIX

Equit̃ videre de ſpe. Circa quā poſ
ſum⁹ ꝯſiderare q̄ttuor.ſ.diffinitōem
equocationē.act⁹ excellētiā.ꝛ cū fide
differentiā. Spes inq̄ntū eſt nomē affectō
nis diffinit̃ a p̄ho. Spes ꝛ ſuſpitio futuri
boni. Inq̄ntū eſt nomē ỽtutis trib⁹ diffini/
tionib⁹ notificat̃. Prima eſt h̃. Spes eſt ỽ/
tus q̄ ſp̄ūalia ꝛ eterna bona ſperāt̃.i.cū fidu
cia expectant̃. Iſta ſp̄ūalia bona p̄n̄t intelli
gi venia pctōꝝ.gr̄a meritoꝝ.ꝛ gl̄ia p̄miorū.
vt dicat̃ quedā ſpes venie.q̄dā gr̄e.q̄dā gl̄ie
Secūda hec ē. Spes eſt certa expectatio
future beatitudis veniēs ex dei gr̄a ꝛ meritꝭ
p̄cedētib⁹. Tertia ē Auguſtini h̃. Spes eſt
virt⁹ qua q̇s ſe ad illud qđ credit p̄uenturū
p̄ſumit. Accipit̃ aūt multiformit̃ nomen
ſpei. Aliq̄n em̄ nomiat affectōez ſm̄ ꝙ dicit
Boeti⁹. Gaudia pelle.pelle timorē. ſpemq̇
fugato. Nec dolor aſſit. Aliq̄n noiat habitū
virtutꝭ.ꝛ tūc ſpes nō habet ortū ex meritꝭ.ſ3
ex ea merita oriunt̃. Aliq̄n noiat ỽtutꝭ actū
ꝛ tūc ſpes orit̃ ex intuitu meritoꝝ. Nemo ei
recte ſe ſperat ad beatitudinē p̄uenturꝝ niſi
q̇ deo ſeruit vł̄ ſeruire p̄ponit. Aliq̄n nomiat
ỽtutis ſtatū.ꝛ tūc ſpes ex meritꝭ ꝯcomitāti/
bus habet ortū.iuxta illđ Roma.v. Proba
tio op̄at̃ ſpem.i.certitudinē.ſm̄ glo. ad quā
certitudinē p̄ bona op̄a ꝛ maxime p̄ aduer/
ſoꝝ tolerātiā p̄uenit̃. Aliq̄n noiat ỽtutꝭ ter/
minū ſiue obiectū.i.rem ſperatā.ſ.beatitudi
nē ſempiternā.ꝛ tūc ſpes ex gr̄a ꝛ meritis p̄
cedētib⁹ habet ortū. Et ſic ſpes ỽt⁹ ſm̄ p̄mā
acceptionē ſui p̄cedit merita.ſm̄ vltimā ſeq̇
tur.ſm̄ duas itermedias ſequit̃ ꝛ precedit.

Habet aūt ſpes excellētiā i actu ſuo. Nā
habēs potentiā iraſcibilē p ſubiecto. ỽtutū
habitus p̄ſup̄ponit.q̇b⁹ ſup̄emīet vt regina.
Habet em̄ iraſcibił̄ deteſtari mala culpe.to/
lerare mala pene. aggredi t̃ribilia. erigi ad
ardua. Ad deteſtatiōꝫ culpe aliene requirit
irā p̄ zelū. Ad deteſtatiōꝫ culpe p̄prie req̇rit
p̄niam. Ad p̄peſſionē maloꝝ pene req̇rit pa
tientiā. Ad aggreſſionē terribiliū h3 fortitu
dinē.ꝛ tūc ad expectatiōꝫ eterne beatitudis
p̄ ſpem erigit̃ a deo liberaliter repromiſſe.
Aſſignat̃ aūt inter fidē ꝛ ſpem differētia per
hūc modū. Nā fides eſt bonaꝝ reꝝ ꝛ mala/
rū.ſpes eſt tm̄ bonaꝝ. Eſt etiā fides reꝝ p̄te
ritaꝝ p̄ſentiū ꝛ futuraꝝ.ſpes tm̄ futurarum
Itē fides eſt reꝝ p̄priaꝝ ꝛ alienaꝝ. ſpes ē ſo/
lummodo p̄priaꝝ.

De charitate Sectio XL

Equit̃ videre de charitate. Circa
quā debes ꝯſiderare diffinitionē.di
ſtinctionē.p̄fectionē.diligibiliū ſuf/
ficientiā.ꝛ ordinis exigētiā. Charitas tri
pliciter diffinit̃ Nā cōparata ad obiectū dif
finit̃ in ſentētijs a mgr̄o. Charitas ē dilectō
qua diligit̃ de⁹ p̄pter ſe.ꝛ p̄xim⁹ p̄pter deum.
Cōparata ad actū p̄priū q̇ eſt viuere ꝛ adhe
rere.diffinit̃ ab Auguſtino ſic. Charitas eſt
rectiſſima animi affectio ꝯiungēs nos deo
Vł̄. Charitas eſt ỽt⁹ qua deū videm⁹ eo qđ
frui deſideram⁹ Vel. Charitas ē vita copu
lans amantē cū amato. Cōparata ad habi
tū ſibi iniūctū diffinit̃ ab apł̄o.j. Thimo.j.
Charitas eſt finis p̄cepti de corde puro et
cōſcientia bona ꝛ fide nō ficta. Diſtingui
tur em̄ inter amorē dilectionē ꝛ charitatem
Nā amor cōpetit rōnalib⁹ ꝛ irrationalibus
creaturꝭ. Dilectio ỽo ꝛ charitas tm̄ rōnali/
bus dicit̃ cōuenire. Itē inter dilectiōꝫ ꝛ ca/
ritatē differētia inuenit̃. Nā dilectio q̄ſi đ di
uerſis electio.rōnalib⁹ ꝯuenit ſiue iuſtꝭ ſiue
iniuſtis.charitas ỽo ſolū eſt iuſtorū. Eſt

aũt in charitate ꝑ ceterꝭ virtutibꝫ ꝑfectio et
dignitas ſpẽalis. Nã cũ ſit forma virtutuꝫ
nõ poteſt eſſe informis triplici rõe. Una ex
ꝑte obiecti. Idẽ eñ habet ꝓ obiecto ⁊ ꝓ fine
Inſeꝑabilis eñ eſt a fine ratõe cuiꝰ eſt ꝑfe/
ctio quantũ ad meritũ in virtute. Alia ex ꝑ/
te ſubiecti. Ipa eñ eſt regula rectificãs vo/
luntatẽ. qua rectificata tota aĩa recte viuit.
Tertia eſt ex ꝑte cauſe. habet eñ ſilitudinẽ
cũ ſpũſancto a quo eſt. q̃ etiã charitas dꝛ ſi/
ue amor. a q̃ inſeꝑabilis eſt. ⁊ ideo eſſe infor
mis omĩno nõ poteſt. Quattuor aũt ſũt
ex charitate diligẽda ſm Auguſtinũ. Unũ
qđ eſt ſupra nos. ſ. deꝰ. Alterꝝ qđ nos ſumꝰ.
Tertiũ qđ iuxta nos. ſ. ꝓximꝰ. Quartũ qđ i
fra nos eſt. ſ. humanũ corpꝰ. Horꝝ quattu/
or ſufficiẽtia ſic accipit̃. Ex charitate dilige/
re eſt ſummũ bonũ optare dilecto. Qui er/
go ex charitate diligit. aut optat ſummũ bo
num ip̃i deo. ⁊ ſic eſt p̃mũ membꝝ. aut ſibi/
ipſi. ⁊ ſic eſt ſecundũ membꝝ. aut ſibi ſimili.
⁊ ſic eſt tertiũ. aut ſibi inherẽti ⁊ ſic eſt q̃rtuꝫ
Eſt aũt deꝰ diligendꝰ p̃mo ſuꝑ omĩa ꝓpt̃ ſe.
nos ſecũdo ꝓ deo ⁊ ſub deo. ꝓximꝰ nr̃ tertio
ſicut nos ⁊ ex q̃ nos. qꝛ affectu ⁊ effectu. ad
qđ nos. qꝛ ad gratiã in pñti. ⁊ ad gl̃iam i fu/
turo. in q̃ nos. quia in bono. ꝓpter qđ nos. qꝛ
ꝓpter deũ. Quarto corpus noſtꝝ infra nos
⁊ ꝓximũ tanq̃ꝫ bonũ minꝰ ꝑcipuũ. Ad h̃ au
tem exequẽda dat̃ nobis vnꝰ charitatꝭ ha/
bitus. ⁊ duplex mãdatũ. in q̃ pẽdet vniuer/
ſitas noui ⁊ veteris teſtamẽti. Aſſignat aũt
Ambroſiꝰ p̃ter ſupradictũ aliũ ordinẽ dili/
gẽdi. vt primo deũ. ſcđo noſmetip̃os. tertio
parẽtes. deinde filios ⁊ frẽs poſtea domeſti
cos. demũ inimicos diligamꝰ

De prudẽtia Sectio XLI

Equit̃ videre de virtutibꝫ cardina/
ſ libꝫ. ⁊ p̃mo de prudẽtia. Circa quaꝫ
tria ſunt breuiter vidẽda. ſ. diffinitõ
ſpecieꝝ collectio. ⁊ actuũ variatio. Prudẽ
tia diffinit̃ ſiue deſcribit̃ ab Auguſtino in li
bro de moribꝫ eccl̃ie. Prudẽtia eſt amor. ea
quibꝫ adiuuat̃ in deũ ab his quibꝫ impedit̃
ſagaciter diſcernẽs. A Gregorio ſic. Prudẽ
tia eſt cognitio vitandaꝝ reꝝ ⁊ appetendaꝝ.
A Tullio in rhetoricis ſic. Prudẽtia ẽ rerũ
bonaꝝ ⁊ malaꝝ ⁊ vtrarũq̃ꝫ ſcia. Ab eodẽ de
officijs. Prudẽtia eſt cognitio imitandarũ
fugiendarũq̃ꝫ ſcia reꝝ. Ab eodẽ in libro đ re
que mẽtis ſic. Prudẽtia eſt reꝝ bonaꝝ ⁊ ma
laꝝ cũ alteraꝝ dilectiõe ⁊ reliquaꝝ deteſtati
one ſciẽtia. Partes ſiue ſpẽs prudẽtie ſm
Tulliũ in rhetoricis ſunt tres. ſ. memoria. i
telligẽtia. ⁊ ꝓuidẽtia. Memoria eſt ꝑ quam
animꝰ aſpicit ea q̃ fuerũt. Intelligẽtia eſt ꝑ
quã ꝑſpicit ea q̃ ſunt. Prouidẽtia eſt ꝑ quã
futurꝝ aliq̃d videt̃ anteq̃ꝫ factũ ſit. Seneca
videt̃ ꝯcordare Tullio in his tribꝫ dicens.
Si prudẽs es. animꝰ tuꝰ tribꝫ tꝑibꝫ diſpen
ſet̃. Preſentia ordina. futura ꝓuide. ⁊ p̃teri/
ta recordare. Scđm dogma philoſophoꝝ
prudẽtia diuidit̃ in q̃tuor ſpecies. ſ. ꝓuidẽ/
tiam. circũſpectionẽ. cautionẽ. ⁊ docilitateꝫ
Prouidẽtia eſt p̃ſens notio futuroꝝ ꝑtra/
ctans euentũ. Circũſpectio eſt ꝯtrarioꝝ vi
cioꝝ cautela. Cautio eſt diſcernere a ꝟtuti/
bus vicia. virtutũ ſpẽm p̃ferẽtia. Docilitas
eſt prudẽtia erudiẽdi imperitos. Scđm
Auguſtinũ in libro de ſpũ ⁊ aĩa. hꝫ pruden/
tia plures actꝰ. Nã prudẽtia ſcit q̃d debeat
facere. prudẽtia eſt ſcire q̃d poſſit. prudẽtia
eſt in eligẽdis. prudẽtia eſt nihil penitendũ
appetere ⁊ nihil p̃ter iuſtũ velle facere. Se/
cũdũ Macrobiũ. prudẽtia eſt mũdũ iſtũ ⁊
omĩa q̃ in mũdo ſunt diuinoꝝ ꝯtemplatiõe
deſpicere. ⁊ omnẽ animi cogitatiõem i ſola
diuina dirigere. Prudẽtia eſt ad rõnis nor/
mam q̃ cogitat queq̃ꝫ agit vniuerſa dirige/
re. ⁊ nihil p̃ter rectũ velle facere. humaniſq̃ꝫ
actibꝫ tanq̃ꝫ rõis arbitrio ꝓuidere. Prudẽ/
tie inſunt ratio. intellectꝰ. circũſpectio. ꝓui/
dentia. docilitas. agnitio. Itẽ prudentia in
hoĩe iam purgato eſt diuina nõ q̃ſi in electi
one p̃ferre. ſꝫ ſola noſſe. Officiũ etiã prudẽ/
tie eſt ex p̃teritis ⁊ p̃ſentibꝫ futura ꝑpendere
Unde dicit Boeciꝰ in libro de ꝯſolatõe phi/
loſophie. Nõ qđ ante oculos eſt ſitũ ſufficit
intueri. reꝝ exitꝰ prudẽtia metit̃. Circũſpe/
ctõis officiũ ẽ ꝑ diligẽtẽ ꝯſideratõꝫ int̃ ꝯtria
vicia mediũ tenere.

De temperãtia Sectio XLII

Equit̃ videre de tꝑantia quantũ ad
tria. ſcꝫ quantũ ad diffinitiõꝫ. ſpecie
rum aſſignatiõꝫ. ⁊ actuũ variationẽ
Temperãtia deſcribit̃ a Tullio in p̃ma re/
thorica. Tẽperantia eſt rõnis in libidinem
atq̃ꝫ in alios nõ rectos impetꝰ animi firma
⁊ moderata dñatio. Itẽ ab eodẽ in libro de
officijs. Tẽperãtia eſt dominiũ rõnis in li/
bidinẽ ⁊ in motꝰ alios importunos. Ab Au
guſtino in libro de moribꝫ eccleſie. Tempe
rantia ẽ amor deo ſeſe integꝝ incorruptũq̃ꝫ
ꝯſeruãs. A Macrobio. Temperãtia ẽ nihil

appetere penitendū.in nullo legē moderati
onis excedere.ſub iugo rōis cupiditatē do/
mare. Ab Auguſtino in libro de libero ar/
bitrio. Temperātia eſt affectio coercēs ⁊ co
hibēs appetitū ab his reb⁹ q̄ turpiter appe/
tunt. Partes tꝑantie ſm Tulliū in pͥma
rethorica ſunt tres.ſ.ꝯtinētia.clemētia ⁊ mo
deſtia. Cōtinētia eſt ꝑ quā cupiditas cōſilij
gubernatōe regit. Clemētia eſt virtꝰ ꝑ quā
animꝰ in odiū alicuiꝰ temere ꝯcitatꝰ benig/
nitate remittit. Hec ſm Tulliū. Scōm ſe
necā vero Clemētia eſt tēperantia animi in
poteſtate vlciſcēdi.vel ſupioris lenitas ad/
uerſus inferiorē in penis ꝯſtituēdis. Mo/
deſtia ſm Tulliū eſt ꝑ quā pudor honeſta/
tis purā ⁊ ſtabilē cōparat auctoritatē. Au/
ctoritas in hac deſcriptiōe ſtabilis appellat
grauitas pſeuerās. Scōm dogma phorū.
ptes tēperantie ſunt q̄ fedis motib⁹ dn̄ant.
que ſunt.modeſtia.verecūdia.abſtinētia. ca
ſtitas.honeſtas.moderātia.parcitas.ſobri/
etas.pudicitia. Modeſtia eſt q̄ facit cultū ⁊
motū ⁊ omnē noſtrā occupatōem vltra de/
fectū ⁊ citra exceſſum ſiſtere. Verecūdia eſt
in geſtu ⁊ ꝟbo honeſtatē ſeruare. Abſtinen
tia ⁊ honeſtas moderātia ⁊ parcitas ⁊ ſobri
etas edulij cohibēt nutrimēta. Abſtinētia ē
ſtatutū terminū prandēdi nō ꝑuenire. Ho
neſtas eſt nec lautiores cibos q̄rere nec ī ap
paratu operā dare. Moderātia eſt nimiū
cibořappetitū rōnis īperio reuocare. Par/
citas eſt mēſurā refectōis nō excedere. So
brietas eſt exceſſum ī potu cohibere. Huiꝰ
officiū eſt arcere mala ebrietatꝫ. Caſtitas ē
abſtinētia ab omī coitu illicito.q̄ eſt triplex
ſcꝫ ꝯiugalis.vidualis.virginal'. Virginitaſ
eſt ſm Aug. in carne corruptibili ꝑpetue in
corruptōis meditatio. Pudicicia eſt mode
ramine rōnis petulantiā domare Actus
temperātie ſm Auguſtinū ſunt ꝯtra pſpera
nō pſumere qđ nō poſſit exerceri in vtēdis.
terrenas cupiditates nō tm̄ reprimere ſꝫ pe/
nitus obliuiſci. Scōm Macrobiū tēperā
tia eſt omīa relinq̄re inq̄ntū natura patit q̄
corpis vſus req̄rit.

De fortitudine Sectio XLIII

Equit videre de fortitudine q̄ntū
ad diffinitiōem.ſpecieꝝ aſſignatiōꝫ
⁊ actuū variatōne. Fortitudo ſic de
ſcribit a Tullio in pͥma rhetorica. Fortitu
do eſt ꝯſiderata piculoꝝ ſuſceptio ⁊ laborū
ꝑpeſſio. Itē ab eodē in ſcđa rhetorica. For/
titudo eſt magnaꝝ reꝝ appetitio ⁊ humiliū
ꝯtemptio.⁊ cū ratōe vtilitatꝫ laboꝝ ꝑpeſſio
Itē ab eodē. Fortitudo eſt rōnalis aggreſ
ſio terribiliū cū ꝯſtanti eoꝝ ꝑpeſſiōe. Scđꝫ
Ariſtotelē. Fortitudo eſt ꝟtꝰ difficillimoꝝ ī
paſſionib⁹ opatiua gr̄a boni. Auguſtinꝰ de
morib⁹ eccl'ie. Fortitudo eſt amor facile om
nia tolerās ꝓpter id qđ amat. Fortitudo eti
am alit deſcribit. Fortitudo eſt firmitas aī
ꝯtra moleſtias ſeculi. Et ſumit đ Matth.
xv. Erāt q̄ttuor milia ⁊c. Partes fortitu
dinis ſiue ſpēs ſm Tulliū ſunt q̄ttuor. ſcꝫ
magnificētia.fidētia.patiētia.⁊ pſeuerantia
Macrobiꝰ ſeptē ponit ptes fortitudinis.ſ.
magnanimitatē.fiduciā.ſecuritatē.magnifi
centiā.ꝯſtantiā.patiam.firmitatē. Scđum
dogma aliquoꝝ. Fortitudo eſt ꝟtus reſtri/
gens impetꝰ aduerſitatꝫ. Huiꝰ ptes ſunt q̄/
cūq̄ hec efficiūt.q̄ ſunt magnanimitas. fi/
ducia.ſecuritas.magnificētia.ꝯſtantia.pati
entia.fidētia ⁊ pſeuerātia. Magnanimitas
eſt difficiliū ſpōtanea ⁊ ratōnabil' aggreſſio.
Fiducia eſt certa ſpes animi ꝑducēdi ad fi/
nē rem inchoatā. Securitas eſt habitꝰ ſm
quē immīnētes incōmoditates ⁊ rei incho
ate affines nō formidāt. Magnificētia ſm
Tulliū eſt reꝝ magnaꝝ ⁊ excelſaꝝ cū animi
ampla quadā ⁊ ſplēdidiſſima ꝓpoſitiōe cogi
tatio atq̄ adminiſtratio. Scōm Macro/
biū. Magnificētia eſt difficiliū ⁊ p̄claroꝝ cō
ſummatio. Cōſtantia ē ſtabilitas aī firma.
⁊ in ꝓpoſito pſeuerās. Patiētia eſt ꝟtꝰ cōtu/
meliaꝝ ⁊ omīs aduerſitatꝫ equanimit ma/
la portās. Itē aliter. Patiētia eſt equanimiſ
maloꝝ illatoꝝ tolerātia. Gregoriꝰ. Vera pa
tientia eſt aliena mala eq̄nimiter ꝑpeti. ⁊ cō
tra eū q̄ mala irrogat nullo aī dolore moue
ri. Itē aliter diffinit. Patiētia eſt oīm paſſi/
onum moleſtaꝝ aliūde illataꝝ victorioſa ꝑ
peſſio. Fidētia eſt virtꝰ ꝑ quā magnis ⁊ ho
neſtis in reb⁹ multū ipe animꝰ ſe in fiducia
collocauit. Perſeuerātia ſm Tulliū.eſt rō/
ne bene ꝯſiderata ſtabilis ⁊ ꝑpetua pmāſio.
Magiſtraliter ſic deſcribit. Perſeuerātia ē
pmanētia in bono diuturna ſiue final'. No/
ta ꝙ cōſtantia eſt pmanētia in ꝓpoſito. Per/
ſeuerātia eſt pmanētia in bono.ſiue ꝯtinua
tio boni. Cōſtantia cauet leuē tranſitū a ꝓ/
poſito in ꝓpoſitū. Perſeuerātia vero diſcon/
tinuationē vel impfectionē reſpectu debiti
finis. Scōm Auguſtinū. Actus fortitudi/
nis eſt ꝯtra aduerſa facere qđ poſſit ꝯſtans

in tolerādis nihil niſi turpia timere. ⁊ q̄cq̄d agimus vel cogitamꝰ ad rationis normam dirigere.

De iuſticia Sectio XLIIII

Equiť videre de iuſticia q̄ꝫtū ad diffinitionē. ſpecierū aſſignationē ⁊ actionū ꝓgreſſionē. Juſticia diffiniť ſic a Tullio in p̄ma rhetorica. Juſticia ē habitꝰ animi ꝯmuni vtilitate ſeruata. ſuā vnicuiq̄ꝫ tribuēs dignitatē. Macrobiꝰ. Juſticia eſt vnicuiq̄ꝫ ſeruare qđ ſuū eſt. Auguſtinus i libro đ libero arbitrio. Juſticiā quid dicā eſſe niſi virtutē q̄ ſua cuiq̄ꝫ tribuūtur. Sup Matth. v. Beati q̄ eſuriūt ⁊ ſitiūt iuſticiā. Juſticia eſt ſua cuiq̄ꝫ tribuere ſibi ꝓximo ⁊ deo. Seneca. Quid eſt iuſticia niſi nature tacita ꝯuentio in adiutoriū multoꝝ inuenta. Jdē. Juſticia diuina lex eſt ⁊ vinculum ſocietatꝭ humane. Jſidorꝰ. Juſticia eſt ordo ⁊ equitas q̄ homo cū vnaquaq̄ꝫ re bn̄ ordinať. Anſelmꝰ. Juſticia eſt rectitudo voluntatꝭ ꝓpter ſe ſeruata ꝓpter ſe rectitudinē ſcꝫ. Jtē aliter diffiniť ſic. Juſticia eſt virtus ꝯſeruatrix humane ſocietatꝭ ⁊ vite cōmunitatis Auguſtinꝰ de moribꝫ eccľie. Juſticia ē amor ſoli amato ſeruiēs. ⁊ ꝓpterea recte dominās ceteris q̄ homini ſubiecta ſūt. A magiſtris ſic. Juſticia eſt ꝯſtans ⁊ ꝑpetua volūtas ius ſuū vnicuiq̄ꝫ tribuēs Juſticia ſcḋm quoſdā diuidiť in ſeueritatē ⁊ liberalitatē. Seueritas eſt v̄tꝰ debito ſupplicio coercēs iniuriā. Liberalitas eſt v̄tꝰ beneficioꝝ erogatrix. q̄ ꝑ affectu benignitas. ꝑ effectu bn̄ficentia noiať. Et ꝯſiſtit hec virtꝰ tota in tribuēdo. Benignitatē vero diuidūt in ſeptē ptes. ſcꝫ religionē. pietatē. innocentiā. amiciciā. reuerentiā. ꝯcordiā. miſericordiā. Alij diuidūt in innocētiā. amiciciā. ꝯcordiā. pietatē. religionē. affectū ⁊ hūanitatē. Scḋm Tulliū in p̄ma rhetorica. Ad iuſticiā ꝑtinꝫ religio. pietas. gr̄a. vindicatio. obſeruantia ⁊ veritas. addo ꝑnūc diſciplinā ⁊ obediētiā Religio eſt virtꝰ que ſupioris cuiuſdā nature quā diuinā vocāt curā cerimoniamq̄ꝫ affert. Hec grece đr latria. que ſic deſcribitur. Latria eſt cultꝰ deo debitꝰ ⁊ exhibitus. Vel Latria eſt volūtas impēdendi deo cultum debitū. Jmpēdiť aūt cultꝰ debitꝰ đo. corde ꝑ fidē ſpem ⁊ charitatē. ore ꝑ adorationem. laudationē. benedictiōem. ⁊ gratiaꝝ actiōeꝫ ope ꝑ oblationē. thurificatōem ⁊ genicula tionē. Huiꝰ p̄mū officiū eſt ꝑpetrati ſceleriſ penitere. Scḋm eſt tpaliū mutabilitatē ꝑꝑẽdere. Tertiū vitā noſtrā ex toto deo cōmittere. Quartū veritatē ſeruare. Nota tn̄ q̄ dulia aliquādo idē eſt qđ latria. Stricte tn̄ ⁊ ꝓprie accipiť ꝑ reuerētia ſanctis ſiue ꝑſonis ſublimibꝫ exhibēda. que ſic deſcribitur. Dulia eſt ſeruitꝰ vel cultꝰ creature debitꝰ et exhibitꝰ. Et videť idē eſſe cū reuerētia poſita in p̄ma diuiſione iuſticie q̄ ſic deſcribitur Reuerētia eſt virtꝰ ꝑſonis grauibꝫ vel aliq̄ p̄latiōe ſublimatis debite honorificationis cultū exhibēs. Deo aūt debeť latria. ſanctiſ dulia. beate v̄gini Marie hyꝑdulia. Pietas eſt virtus ꝑ quā ſanguine ꝯiunctis. patrieq̄ꝫ beniuolis officiū ⁊ diligens tribuiť cultus. Gratia eſt virtꝰ in qua amiciciaꝝ ⁊ beneficiorum alterꝰ memoria ⁊ remunerādi voluntas cōtineť. Vindicatio eſt virtꝰ ꝑ quā vis aut iniuria. ⁊ omino om̄e qđ obfuturū ē defendēdo aut vlciſcēdo ꝓpulſať. Obſeruātia eſt virtꝰ ꝑ quā hoīes in aliqua dignitate cultu quodā ⁊ honore dignanť. Veritas ē virtus ꝑ quā immutata ea q̄ ſunt. aut que ante fuerūt aut futura ſunt dicunť. Innocētia ē puritas animi iniurie oēm illationē abhorrens. Hac v̄tute dij placanť. Amicicia ē voluntas bona erga aliquē cauſa illiꝰ q̄ diligiť cū eiꝰ pari intētione a q̄ diligiť. Huiꝰ p̄imū officiū eſt idē velle ⁊ idē nolle. alteꝝ ſecreto admonere ⁊ palā laudare. Cōcordia eſt v̄tꝰ cōciues ⁊ cōpatriotas in eodē iure ⁊ cohabitatiōe ſpōtanee metiēs. Miſericordia ē virtus ꝑ quā animꝰ ſup calamitate afflictoꝝ mouet. Hec virtꝰ nihil humanū a ſe alienū putat. alioꝝ damna vľ cōmoda ſua eſtimat Diſciplina ſcḋm Ciprianū eſt moꝝ ordinata correctio. ⁊ maioꝝ p̄cedentiū patrū regularis obſeruatio. Scḋm Hugonē de ſancto victore. Diſciplina eſt ꝯuerſatio bona ⁊ honeſta. cui paꝝ eſt nō malū facere ſed ſtudet in his que bn̄ agit ꝑ cūcta irrep̄henſibilis apparere. Jdē. Diſciplina eſt omniū mēbroꝝ motus ordinatꝰ. ⁊ diſpoſitio decēs in omni habitu ⁊ actiōe. Bernardꝰ. Diſciplina ceruicem ſubmittit. deponit ſupcilia. vultū cōponit. ligat oculos. cachinnos cohibet. moderať linguā. gulā frenat. irā ſedat. format inceſſum. Obediētia ſic deſcribiť. Obediētia eſt volūtas faciēdi p̄ceptū vel mādatū ſuperioꝝ. Jtē ſic. Obediētia eſt obtēperatio ſcḋm regulā ſacre ſcripture maioribꝫ q̄buſcunq̄ꝫ debita. Vel ſic. Obediētia eſt ſpontaneū et

rationabile ꝓprie volūtatꝫ ſacrificiū. Vlꝫ ſic. Obediētia eſt pio ſtudio ꝓprie volūtatis ab negatio. Aug⁹. Citi⁹ exaudiť vna obediētis oratio. ꝗ̄ decē milia ꝯtemptoris. Eq̇tas eſt amor equalitatꝫ in his in q̇bꝫ debet eſſe eq̄/ litas. De iuſticia diċ Proſper. Juſticia eſt quedā animi nobilitas ſuā cuiq̧ tribu/ ens dignitatē. ſuꝑioribꝫ reuerentiā. paribꝫ ꝯcordiā. inferioribꝫ diſciplinā. deo obedien tiam. ſibiipſi ſanctimoniā. inimico patiam. ⁊ miſero cōpaſſionē. Scd̄m Auguſtinū. Act⁹ iuſticie eſt ſcire q̇d debeat reddere. nō velle pl⁹ ꝗ̄ poſſit diſtribuere. omnē aī cogi/ tationē ad ſolū deū dirigere ⁊ erigere. eum/ ꝗ̄ tā̄ꝗ̄ nihil aliud ſit ſola mētis acie intue/ ri. Scd̄m alios aūt eſt etiā act⁹ iuſticie ad vnā ꝯſentire viā. vniuſcuiuſq̧ ꝟtutis obſeq̇ um ſeruare. vnicuiq̧ qḋ ſuū eſt reddere. Jtē cū ſuꝑna ⁊ diuina mēte ſociari. vt ſeruet cū ea ꝑpetuū fed⁹ imitādo.

De ſeptem donis ſpirituſſancti.

Sectio XLV

[S]Eptē ſūt dona ſpūſſancti. que enu/ merat Jſa. xj. ſcꝫ donū ſapiētie ⁊ in/ tellect⁹. donū cōſilij ⁊ fortitudinis. donū ſciētie ⁊ pietatis. ⁊ donū timoris dn̄i. Habem⁹ aūt videre de donis diuinis que ſpūiſancto attribuunť tria. ſ. ſpēalem ſuffici entiā. ſingularē ꝯſiſtentiā. ⁊ generalē diffe/ rentiā. Specialis ſufficiētia habituū p̄/ dictoꝝ ſic accipiť. Dona ſpūſſancti ſpeciali ter ſunt vel p̄ncipaliť ad expediēdas poten tias aīe in agēdo. Habem⁹ aūt expediri q̄n tum ad declinatiōem mali. ⁊ ſic eſt donū ti/ moris. Jtē ꝗ̄ꝫtū ad oꝑationē boni ⁊ hoc du pliciter. Nā aut eſt bonū neceſſitatis ad qḋ expedimur ꝑ donū pietatis. cui⁹ regimē di/ rectiuū eſt donū ſciētie. Aut eſt bonū ſuper/ erogatiōis. ad qḋ expedimur ꝑ donū forti/ tudinis. cui⁹ regimē eſt donū cōſilij. Ad maiorē hoꝝ donoꝝ euidentiā attendēda ē ꝯſiſtentia actuū ſinguloꝝ. Nota ꝰ p̄mo ꝙ ſa pientia cōmuniť accepta dicit cognitiōꝫ ge neralē reꝝ diuinaꝝ ⁊ humanaꝝ ẜm Augu/ ſtinū ⁊ phm. q̇ dicit ꝙ ſapiēs eſt q̇ oīa nouit Diui⁹ cōmuniter dicit cognitionē reꝝ eter narū. j. Corin. xij. Alij dať ſermo ſapiētie. id eſt cognitio eternoꝝ. Proprie dicit cognitō nem qua coliť de⁹ fide. ſpe. ⁊ charitate. Job xv. Pietas ipa eſt ſapiētia. Magis ꝓprie no minat cognitionē dei experimētalē. ⁊ ſic eſt vnū de ſeptē donis ſpūſſancti. cui⁹ act⁹ con ſiſtit in deguſtādo ſuauitatē dei. Qui q̇dem actus ꝑtim eſt cognitiu⁹. ꝑtim affectiu⁹. ita ꝙ in cognitiōe inchoať. ⁊ in affectiōe cōſum mať. Jtē habem⁹ quieſcere in optimo ꝑ ītel ligētiā virtutꝫ. ⁊ ſic eſt donū intellect⁹. ⁊ per affectionē bonitatis. ⁊ ſic eſt donū ſapiētie.

Sciētia etiā dꝛ tribꝫ modis. Quedā em̄ eſt ſciētia ꝯſiſtens in intellectu pure ſpecula tiuo fundata ſuꝑ p̄ncipia rōnis. vt eſt ſcien/ tia acq̇ſita ſiue humana phia. Quedā eſt cō ſiſtens in intellectu inclinato ab affectu fun data ſuꝑ p̄ncipia iuris naturalis. ordinanſ ad rectā ⁊ honeſtā vitā. vt eſt ſciētia pruden tie ꝟtutis. Quedā eſt ꝯſiſtens in intellectu ī clinato a fide. ⁊ inclināte ad oꝑatōem bonā fundata ſuꝑ p̄ncipia fidei. habēs ortū a do nis ſpūalis gratie. vt eſt donū ſciētie. cuius actus p̄cipu⁹ eſt dirigere in agēdis ẜm exi/ gentiā regule fidei ⁊ imitatiōꝫ xpi. De do no intellect⁹ tene ꝙ eius act⁹ cōſiſtit in cōtē/ platione nō ſolū creatricis eſſentie. veꝝ etiā in ꝯtemplatiōe ſpūalis creature. Habeť q̇ dem cognitio de deo ſub rōne veri tripliciť ſcꝫ ꝑ ſimplicē aſſenſum. ⁊ ſic eſt fides faciēs aſſentire. ꝑ rōnis adminiculū. ⁊ ſic eſt intel/ lectus donū cui⁹ eſt credita ꝑ rōnem intelli/ gere. ꝑ ſimplicē ꝯtuitū. ⁊ ſic eſt mūdicia cor/ dis. cui⁹ eſt videre deū. Etenī ad intelligen/ dū credita nō adiuuať homo ꝑ rōnes ſum/ ptas a cōditionibꝫ. De dono cōſilij tene. ꝙ cōſiliū aliq̄n dicit actū cōſiliandi. aliquā/ do dicit illud ad qḋ terminať ille act⁹. aliq̄n dicit habitū q̇ expedit ⁊ dirigit aīam ad eli/ gendū ꝓſequēda ⁊ vitandū fugiēda. Habi/ tus aūt dirigēs ſi ſit reſpectu eligibiliū que ſunt neceſſitatis eſt prudētie. que dirigit ad talia. licet min⁹ excellēter ꝗ̄ ſciētia que ē do/ num. Si aūt eligibilia ſint arduitatis ⁊ dif ficultatis. eſt donū ꝯſilij. Poteſt q̇ꝑpe hō di rigi in electiōe. vel ẜm regulā iuris naturał ⁊ ſic eſt prudētia. vel ẜm regulā iuris diuini ⁊ ſic eſt donū ꝯſilij. cui⁹ eſt dirigere in electio nem ꝓſequendoꝝ ⁊ fugā vitandoruꝫ. De dono fortitudinis eſt tenendū ꝙ ei⁹ act⁹ cō/ ſiſtit in ſuſtinētia paſſionū ⁊ aggreſſione ar duoꝝ. Aggredi aūt ardua ſiue ꝑpeti paſſio nes poteſt hō dupliciter. vel ꝓpter iuſticie et honeſtatis cōſeruationē. ⁊ ſic reſpicit ꝟtutē fortitudinis. vel ꝓpter xpi ꝑfectā imitatōem ⁊ ſic reſpicit donū fortitudinis. Primū eſt ḋ dictamine iuris naturał. Secundū de di/ ctamine iuris diuini. Act⁹ ꝰ doni fortitudi/

nis attēdit̄ penes ꝓmptā ⁊ expeditā tolerā/tiam paſſionū. De dono pietatꝭ tene ꝙ pietas attendit̄ erga deū. ⁊ eſt idē qḋ latria. erga parētes. ⁊ eſt ps iuſticie ſm regulā iuris naturalis ⁊ ſm obligationē neceſſitatꝭ. Attendit̄ etiā erga ꝓximū dei imagine inſignitum. ⁊ ſic eſt ſpūſſancti donū. Sed nota ꝙ miſericordie virtꝰ attendit in ꝓximo cōformitatē in natura. ⁊ neceſſitatē in miſeria. ꝓuio dictamine iuris naturalis ſm regulam prudētie. Pietas ſ͛o attēdit in ꝓximo diuinā imaginē ꝓuio dictamie iuris diuini ſm regulā doni ſciētie. Ex dono ḡ pietatis ē homo beniuolꝰ cuilibet creature dei imagine inſignite. Talis aūt beniuolētia ꝓ loco ⁊ tēpore exit aliquādo in cōpaſſionis affectum. aliquādo in opis bñficiū. Actꝰ ergo pietatꝭ p̄cipuꝰ eſt facere hoīnem beniuolū reſpectu cuiuſlibet ꝓximi inq̄ntū gerit imaginē creatoris. De dono timoris tene ꝙ eiꝰ actus generalis ē reſilire ab arduo. Et poteſt diffinire cōmuniter oīs timor ſic. Timor eſt reſilitio ab aliquo arduo vel excellente. Si aūt illud arduū eſt in genere boni. tūc eſt reſilitio cū reuerentia. Si aūt in genere mali. tūc eſt reſilitio cū fuga. Damaſcenꝰ dicit timorē eſſe expectatorē futuri mali. Auguſtinus diffiniēs timorē dicit. Timor eſt fuga animi ne amittat id qḋ habet. Timorꝭ donum tria intuet̄. ſcꝫ penā vt eā fugiat. ⁊ ſic ē timor ſeruilis. Offenſam vt eā caueat. et ſic eſt timor initialis q̄ vnū habet oculū ad penam. ⁊ vnū ad offenſam. Maieſtatē ſūmā vt ei reuerēter ſubiaceat. ⁊ ſic eſt timor filial̕ cui duplex reſpectꝰ eſt. vnus in refugiēdo offenſam ne ſeparet̄ a deo. aliꝰ eſt principalior in reuerēdo deū. ⁊ iſte ꝑmanet in beatꝭ. Diſtinguunt̄ aūt ſex timoris differētie ſm ꝙ a triplici ꝑncipio habet ortū. Habet eñ ortū a natura. ⁊ ſic eſt timor naturalis. a libidine ſiue cōcupiſcētia. ⁊ hoc vel ex nimio amore ſui ⁊ ſic eſt timor humanꝰ. vel ex nimio amore ſuoꝝ. ⁊ ſic eſt timor mūdanus. A gratia. ⁊ hoc vel a gr̄a gratis data ⁊ ſic eſt timor ſuilis. vel a gr̄a gratū faciēte ſm inchoata. ⁊ ſic eſt timor initialis. aut a gr̄a ꝑfecta. ⁊ ſic eſt timor filialis. ⁊ iſte dr̄ amicabilis vel amical̕. quia timet volūtatū diſſenſionē. Caſtꝰ. q2 timet ſpōſi cōplexus ſeꝑatiōem. Filial̕. quia timet patris indignationē. Sanctꝰ. quia timet in oībꝫ inquinationē. De ſpūſſancti donis nota differentiā generalē. Nā qḋdam donū eſt a ſpūſancto ⁊ nūq̄ꝫ cū ſpiritu ſancto. ſic eſt timor ſeruilis in quo viget voluntas peccādi ſi impunitas ſperaret̄. Qḋdam a ſpūſancto ⁊ nunq̄ꝫ ſine ſpiritu ſancto ⁊ ſic eſt donū charitatis ⁊ gratie gratū facientis. Quoddā eſt a ſpūſancto ⁊ poteſt eſſe cū ſpirituſctō. ⁊ ſine ſpiritu ſancto. vt eſt donum ſciētie ⁊ donū ꝓphetie. ⁊ cetere gr̄e gratis date.

De beatitudinibꝫ ⁊ vita actiua. cū operibus miſericordie. ⁊ de vita ꝯtemplatiua cū orōe. ⁊ de duodecim fructibꝫ ⁊ q̄nq̄ꝫ ſenſibꝫ.

Sectio XLVI

SEptē ſunt beatitudines quas enumerat ſaluator in ſermone in monte ſcꝫ pauꝑtas ſpūs. mititas. luctꝰ. eſuries iuſticie. affectꝰ miſericordie. mundicia cordis. ⁊ pax. Circa beatitudines habemꝰ videre numeꝝ. ſufficientiā. vite duplicis excellentiā. vſus duplicꝭ ꝯſequentiā. Sunt aūt beatitudines numero ſeptē. quaꝝ ratio ⁊ ſufficiētia ſic accipit̄. Beatitudines ſūt ad potētias aīe ꝑficiēdas. Ad integrā aūt ꝑfectionē tria p̄cipua req̄runt̄. ſcꝫ ꝑfectꝰ receſſꝰ a malo. ꝑfectꝰ ꝓfectus in bono. ⁊ ꝑfectꝰ ſtatus in optimo. Malū aūt ꝓcedit aut a tumore ſuꝑbie a q̄ elongamur ꝑ pauꝑtatē ſpiritꝰ. aut ex rācore malicie a q̄ elongamur ꝑ mititatē. aut ex languore ꝯcupiſcētie. a quo elōgamur ꝑ luctū. Perfectꝰ aūt ꝓfectꝰ vel ꝓceſſus in bono eſt ſm imitationē diuinam. Vniuerſe aūt vie dñi ſunt miſericordia ⁊ veritas. q̄ ꝑ iuſticia ponit̄. Deū iuſtū ꝑ eſuriē ꝫ iuſticie imitamur. deo miſericordi ꝑ affectū miſericordie ꝯformamur. Perfectꝰ ſtatꝰ in optimo eſt ꝑ limpidā cognitionē in vero. et ſic eſt mūdicia cordis ad videndū deū. et ꝑ tranq̄llam affectionē in bono. ⁊ ſic ē pax mētis ad fruēdū deo. Habitꝰ virtutū diſponunt ad exercitiū vite actiue. Habitꝰ donorum ad ociū vite ꝯtēplatiue. Habitꝰ beatitudinū ad ꝑfectionē faciūt vtriuſq̄ꝫ. De bis duabꝫ vitis ſignatis ꝑ Lyā ⁊ Rachel. ꝑ Petrū ⁊ Johannē. ꝑ Marthā ⁊ Mariā dicit Beda. Actiua panē corꝑalē eſurienti. vel panem doctrine ignorāti porrigit. errantē corrigit. ſuperbū ad humilitatē reuocat. q̄ ſingulis expediūt diſpēſat. Cōtemplatiua charitatē dei ⁊ ꝓximi retinꝫ. ſed ab exteriori operatione q̄ieſcit. ſoli ꝯditoris deſiderio inherere. ⁊ calcatis oībꝫ curis ad videndū faciem creatoris inardeſcit. ⁊ deſiderat miſceri

ſupernis ciuibꝫ de eterna dñi incorruptiõe
gaudentibꝫ. Eſt aũt triplex ꝓprietas ĩ vtra/
qꝫ ſm quas mutuo ſe excedũt. Prima ꝓprie
tas actiue eſt diligẽtia vtilitatis ꝛ neceſſita/
tis publice reſpectu rõnalis Secũda ẽ cha
ritas erga ꝓximũ cũ compaſſiõe reſpectu cõ
cupiſcibilis. Tertia eſt fecũditas bonoruꝫ
opeꝝ in agendo cũ ꝑfectione patiẽtie reſpe/
ctu iraſcibilis. In his ꝯtemplatiua excedit
ab actiua. Prima ꝓprietas ꝯtemplatiue eſt
cõtuitꝰ pulcritudinis ſumme maieſtatꝭ cũ
delectatiõe reſpectu rationalis. Secunda
eſt quies cũ ſecuritate r̃ſpectu iraſcibil. Ter
tia eſt mũdicia cordis cũ bonitate reſpectu
cõcupiſcibilis. In his ꝯtemplatiua excedit
actiuã. Ad actiuã ꝑtinẽt opera miſericordie
tam corꝑalia qꝫ ſpũalia. Corꝑalia ſũt ſeptẽ
hoc verſiculo ꝯprehenſa. Unde verſus. Vi
ſito.poto.cibo.redimo.tego.colligo .condo
Quoꝝ ſufficiẽtia ſic accipit. Homo eſt ſub/
ſtantia animata.ꝑ hoc tangit vegetabilis.ꝗ
indiget reſtauratione calidi ꝛ ſicci.ꝛ hoc per
cibum. ꝛ frigidi ꝛ humidi ꝛ hoc per potum
ſenſibilis.ꝛ huic eſt neceſſariũ duplex operi/
mentũ ꝓpter exteriora nociua.remotum . et
eſt hoſpitiũ.ꝓpinquũ.ꝛ hoc eſt veſtimentum
rationalis.ꝛ ſic eſt ſubſtãtia libera nata ha/
bere libertatẽ a carcere vel ab infirmitate.ꝛ
ſic eſt cõtra intruſionẽ in carcere vel in lecto
viſitatio.ꝛ a ſeruitute ꝛ cõtra hanc eſt redem
ptio.mortalis.ꝛ ſic ineſt ei mors.ꝓpter quaꝫ
ſiue poſt quã indiget ſepultura. Spiritua/
lia quoqꝫ ſunt ſeptẽ hoc verſiculo cõprehen
ſa. Inſtruc.cõſule.caſtiga ſolare.remitte.fer
ora. Quoꝝ ſufficiẽtia ſic accipit. Defectꝰ ſpi/
ritualis in ꝓximo ſi non poteſt releuari niſi
ꝑ deũ.tũc adhibẽda eſt oratio. Si poteſt re
leuari ꝑ hominẽ ꝛ eſt cognitiue.vt ignoran/
tia cognoſcendoꝝ.tũc eſt inſtructio. Si eſt
ignorãtia agendoꝝ tũc eſt conſiliũ. Si ꝓo
eſt affectiue.aut eſt culpa cõmiſſa in te.ꝛ ſic ẽ
remiſſio.aut in alios.ꝛ ſic eſt correctio. Si ẽ
pena.aut eſt releuãdus verbo.ꝛ ſic eſt cõſo/
latio.aut facto.ꝛ ſic eſt ſupportatio. Ad cõtẽ/
platiuã ꝑtinet oratio. Unde de cõtemplati
na videndũ eſt quantũ ad diffinitiõem.gra
duũ diſtinctionẽ.ꝛ ꝯtentã ſub ea orationeꝫ.
Cõtemplatio ſic diffinit. Cõtemplatio ẽ ve
rus certuſqꝫ intuitꝰ de quacũqꝫ re. A Rich/
ardo ſic. Cõtemplatio eſt libera mẽtis per/
ſpicacia in ſapiẽtie ſpectacula cũ admiratio
ne ſuſpenſa. Vel ſic. Cõtemplatio eſt ꝑſpi/
cax ꝛ liber animi intuitꝰ in res ꝑſpiciendas
vſqꝫquaqꝫ diffuſus. Bernardꝰ ponit ſex g̃/
dus cõtemplatiõis.qui ſunt vacatio. intui/
tio.admiratio.dilectio.delectatio.anhelatõ
Auguſtinꝰ de quantitate aĩe ponit ſepteꝫ
gradus ſiue actꝰ. Primꝰ dicit animatio. ſe/
cundus ſenſus.tertiꝰ ars.quartꝰ virtuſ.q̇n
tus tranquillitas.ſextꝰ ingreſſio.ſeptimꝰ cõ
templatio. De oratiõe videndũ eſt quantuꝫ
ad diffinitionẽ in generali.ꝛ quantũ ad aſſi
gnatiõem petitionũ oratõis dominice ĩ ſpe
ciali. Oratio ſic deſcribit ab Auguſti. Ora/
tio eſt pius mẽtis affectus in deũ directus.
A Iohãne damaſceno ſic. Oratio eſt aſcen
ſus intellectꝰ in deũ. Idem . Oratio eſt exp̃ſ
ſio deſiderij directi in deũ ꝓpter bonũ adipi
ſcendum vel malũ remouendũ . formata ꝑ
verbũ interiꝰ ꝛ exteriꝰ. Et magiſtraliter ſic.
Oratio eſt oſtẽſio volũtatis noſtre ei a quo
impetrare ſperamꝰ id qđ deſideramꝰ. Gre/
gorius. Ueraciter orare eſt in cõpunctione
amaros gemitꝰ ꝛ nõ compoſita verba reſo/
nare Iã deſcendendũ eſt ad orõem quã do
minus cõpoſuit.in qua ſub ſeptenario peti/
tionũ cõprehendit vniuerſitas petendoꝝ.ꝛ
quantũ ad ea que ſpectãt ad premiũ patrie
ꝛ quantũ ad ea que ſpectãt ad meritum vie
Que ſpectãt ad p̃miũ patrie ſunt intelligen
tia veritatꝭ ſiue apta viſio veri.que petit ibi
Sanctificet nomẽ tuũ.id eſt noticia tui no
minis ꝑſonis ſanctis ꝛ mũdis donet. Reue
rentia maieſtatis ſiue ſecura tentio ſũmi ar
dui que reges facit ꝛ ꝑ quã habet regnum.
que petit ibi. Adueniat regnũ tuũ. Concor
dia volũtatis ſiue ꝑfecta fruitio ſummi bo/
ni.que petit ibi. Fiat volũtas tua ſicut in ce
lo ꝛ in terra. Que ſpectãt ad meritũ ſiue trã
ſitum vie.aut reſpiciũt collationẽ boni. aut
amotionẽ mali. Collatio boni petit ĩ pane
quotidiano ſiue ſupꝑſubſtãtiali.in quo petit
quicq̇d neceſſariũ eſt ad ꝯſeruationẽ vite p̃
ſentis tã ſm ſpiritũ qꝫ ſm corpus. Amotio
mali petit in tribꝫ ſequentibꝫ. Eſt autẽ ma/
lum triplex. Quoddã tenet rationẽ p̃teriti.
quoddã p̃ſentꝭ.ꝛ quoddã futuri. Siue qđ/
dam eſt malũ culpe ſiue tranſgreſſiõis . qđ/
dam eſt malũ pugne ſiue tẽptatiõis. qđdaꝫ
eſt malũ pene ſiue tribulatiõis. Primũ peti
tur amoueri in dimiſſione debitoꝝ. ſecun/
dũ in victoria temptationũ. tertiũ in libera
tione ab oppreſſione aduerſoꝝ. Perfectio
nem beatitudinũ ꝯſequit duplex vſus. ſcꝫ

quinqꝫ ſenſuū ſpiritaliū ⁊ duodecim fructuum ſpūs. Senſus ſpiritales ſunt viſus. auditus. guſt⁹. odorat⁹. ⁊ tact⁹. Uiſu videtur ſponſi xpi ſumma pulcritudo ſub rōe ſplendoꝛiſ. Auditu audiꝛ xpi ſūma armonia ſub ratiōe verbi. Guſtu guſtaꝛ xpi ſumma dulcedo ſub ratiōe ſapiētie cōp̄rehēdentiſ ꝓbuꝫ ⁊ ſplendorē. Odoratu odoraꝛ xpi ſūma fragrantia ſub ratiōe verbi inſpirati in corde. Tactu aſtringiꝛ ⁊ palpaꝛ xpi ſumma ſuauitas ſub ratiōe verbi incarnati inter homieſ habitātis. Fruct⁹ vero ſpūs ſunt charitas gaudiū. pax. patiētia. longanimitas. boītas benignitas. fides. māſuetudo. modeſtia. cōtinentia. caſtitas. Non ſunt aūt ſenſus neqꝫ fruct⁹ p ſe habit⁹. ſꝫ fruct⁹ dicūt affectuales delectatiōes circa bonitatē ſponſi degustādam. Senſus aūt dicūt intellectuales pceptiones circa veritatē ſpōſi ꝯtemplandam Que ꝯtemplatio fuit in ꝓphetis p reuelationē quantū ad triplicē viſionē. ſcꝫ corpalem. imaginariā ſiue ſpūalē. ⁊ intellectualeꝫ. In alijs vero iuſtis repeꝛiꝛ p ſpeculationē. q̄ icipit a ſenſu ⁊ puenit ad imaginatōꝫ. de imaginatiōe ad rōnem. de ratiōe ad intellectuꝫ de intellectu ad intelligentiā. de intelligentia ad ſapiam ſiue noticiā exceſſiuā. ⁊ ſic aſſiſtitur vero ſalomoni.

De ſacramentis in generali Sectio XLVII

Iam videndū eſt de tertio bn̄ficio ieſu xp̄i qd eſt ſacramētalis medicina De ſacramētis ergo p̄mo videam⁹ i generali. poſtea de ſingulis in ſpēali. In generali habem⁹ videre de ſacramētoꝝ inſtitutione. diffinitiōe. ordinatiōe. iteratōe. ſufficientia. ⁊ pcellētia. Inſtitutio ſacramētoꝝ deū decuit ⁊ nobis expediēs fuit. Decuit quidē diuinā miſericordiā nobis ꝓuidere remedia. nō ſolū que faciūt ad remiſſiōeꝫ culpe. ſed etiā pene. Decuit diuinā iuſticiaꝫ quea nobis exigit aliquā humiliatōnē quā exhibem⁹ p ſignoꝝ ſenſibiliū obſeruationē. Decuit diuinā ſapiam que in ſenſibilib⁹ decreuit remedia inuenire. ex quib⁹ ꝯtingit naturā hominis interire. Nobis expediēs fuit. Quoniā eñ eram⁹ ceci quo ad rōnalē. iō data ſunt ſacramēta ſenſibilia ad eruditionem. Quoniā eram⁹ elati quo ad iraſcibilē ideo data ſunt ſacramēta corpalia ad hūiliationē. Quoniā eram⁹ proni ad malū q̄ ad ꝯcupiſcibilē. ideo data ſunt ſacramēta plura ad exercitationē. Sacramentū ſic diffiniꝛ in ſentētijs. Sacramētum eſt inuiſibilis gratie viſibilis forma. cui⁹ ſimilitudinē gerit ⁊ cauſa exiſtit. Hugo de ſancto Victore ſic diffinit. Sacramentū eſt materiale elementū ſubiectū oculis. ſimilitudine repſentans. inſtitutiōe ſignificās. ſignificatōe gratiam ꝯferēs Ordinanꝛ aūt ſacramēta ſic Baptiſm⁹. cōfirmatio. euchariſtia. penitentia. extrema vnctio ordo. ⁊ matrimonium. Quinqꝫ p̄ma reſpiciūt pſonā Ordo ⁊ matrimoniū eccl'iam. Ordo patet ſic. Nā baptiſmus eſt ad vulneꝝ curatiōem. Cōfirmatio ad curatiōis habite cōſeruatiōem. Euchariſtia ad habite ⁊ ꝯſuate pmotionē. Penitētia ad curatiōis pdite repationē. Extrema vnctio ad venialiū expiatiōem q̄ ad culpam ⁊ pene debite ptem remittendā. Ordo eſt reſpectu pſonaꝝ generantiū ſpūaliter. Matrimoniū eſt generantiū corpaliter. Et vtraqꝫ generatio eſt eccleſie neceſſaria ne deficiat in grā ⁊ natura. Quattuor aūt ſunt ſacramenta q̄ poſſunt iterari vel poti⁹ frequētari. ſ. euchariſtia. penitētia. extrema vnctio. ⁊ matrimoniū. Baptiſm⁹ aūt ⁊ cōfirmatio ⁊ ordo nō iteranꝛ qꝛ in eis tres characteres indelibiles imp̄mūꝛ. quib⁹ ſm diuerſos ſtatus fidei hoīes ab hominib⁹ diſtinguūtur Nā ſm ſtatū fidei genite eſt charact baptiſmalis ſm qꝫ fideles ab infidelib⁹ diſtinguūtur. Scd̄m ſtatū fidei roborate eſt charact ꝯfirmatiōis diſtinctiu⁹ fortiū ab infirmis. Scd̄m ſtatū fidei iā multiplicate eſt charactet ordinis q̄ clerici a laicis diſtinguūtur. Sufficiētia ſacramētoꝝ ſic accipiꝛ. Sacramēta ſunt medicamēta cōtra morbum. Morb⁹ aūt eſt duplex. ſcꝫ morbus culpe ⁊ morb⁹ pene. Morb⁹ culpe eſt duplex. ſ. originalis culpe. ꝯtra quā eſt baptiſm⁹. ⁊ actualis culpe que etiā geminaꝛ. Nā quedaꝫ eſt culpa actualis mortal'. ꝯtra quā eſt penitētia. quedā actualis venialis ꝯtra quā eſt extrema vnctio. Morb⁹ pene eſt quadruplex ſcꝫ ignorātia. ꝯtra quā eſt ordo. malicia. ꝯtra quā eſt euchariſtia. infirmitas. ꝯ quā eſt ꝯfirmatio. cōcupiſcētia. ꝯtra quā eſt matrimoniū. Sacramēta ſunt etiā adiuuamēta qꝛ ſunt in adiutoriū ſeptē virtutū. In adiutoriū ſpei eſt baptiſm⁹. In adiutoriuꝫ charitatiſ eſt extrema vnctio. In adiutoriū charitatiſ euchariſtia. In auxiliū prudētie ordo. In auxiliū for auxiliū tpantie matrimoniū In auxiliū for

titudinis ꝯfirmatio. In auxiliū iuſticie pe/
nitētia. Sunt quoq̄ ſacramēta armamēta
eccl'ie militātis. q̄ Cañ. iiij. dꝛ terribil' vt ca/
ſtroꝝ acies oꝛdiata. Eſt quidē terribilis qꝛ
foꝛtis ⁊ munita p ſacramētū ꝯfirmationis.
acies qꝛ ꝯiūcta ⁊ vnita p ſacramētū euchari
ſtie. oꝛdinata p oꝛdinē. Ex hac acie q̇dā ſub
trahunꝛ p moꝛtē. ad hos reſtaurādos ē ma
trimoniū. quidā pſternūꝛ p culpaꝫ. ad hos
releuādos eſt penitētia. Hāc aciē quidā in/
grediūꝛ vt p̄lienꝛ. ⁊ h̄ p baptiſmū. q̇dā egre
diunꝛ vt coꝛonenꝛ. ⁊ h̄ p extremā vnctionē.
Dicitꝛ aūt vnū ſacramentū aliud p̄cellere
q̇nq̄ modis. ſ. ꝑpter ſignificatiōem. ſic matri
moniū p̄cellit. qꝛ ſignificat vnionē naturaꝝ
in xp̄o. ꝑpter ꝯtinentiā. ⁊ ſic excedit euchari/
ſtia. ꝑpter efficaciā. ⁊ ſic excedit baptiſmus. ꝑ
pter dignitatē diſpēſatiuā. ⁊ ſic ꝯfirmatio. q̄
a ſolis pōtificibꝫ diſpenſatꝛ. ꝑpter maioꝛē. di
gnioꝛē ⁊ nobilioꝛē gradū in quo ponit. ⁊ ſic
dꝛ oꝛdo maioꝛ. Vñ ꝟſus. Maioꝛ in effectu
baptiſm⁹. coꝛp⁹ in eſſe Cōiugiū ſigno. maio
ri chꝛiſma miſtro. Nobilioꝛe gradu p̄cellere
dꝛ oꝛdo.

De baptiſmo Sectio XLVIII

nUnc de ſacramētis ſingulis eſt vi/
dendū. Et p̄mo de baptiſmo q̄ntuꝫ
ad diffinitionē. ſignificatiōeꝫ. foꝛme
exp̄ſſionē. effect⁹ collationē. noīs diſtinctio
nem. ⁊ op̄is cōpletionē. Baptiſm⁹ ſm q̄
eſt nomē elemēti ſignificātis ⁊ ſanctificātis
virtute ꝟbi diffinitꝛ ab Hugone ſic. Baptiſ
mus eſt aqua diluēdis criminibꝫ ſanctifica
ta. Scdm ꝟo qđ eſt actus vel vſus elemēti
diffinitꝛ a magiſtro i ſentētijs. Baptiſm⁹ eſt
intinctio coꝛp̄is exterioꝛ facta ſub foꝛma ꝟ/
boꝝ p̄ſcripta. Scdm aūt q̄ accipitꝛ ꝓ ſacra/
mēto ⁊ re ſacramēti q̄ eſt character. diffinitꝛ
a Damaſceno. Baptiſm⁹ eſt vite ſpūalis p̄n
cipiū ſigillū ⁊ cuſtodia ⁊ illuminatio mētis
Et tangitꝛ hic q̇druplex ꝯditio characteris
qꝛ em̄ p̄parat ad gr̄am dei dꝛ vite ſpūal' p̄n
cipiū. qꝛ diſtinguit gregē dñi. dꝛ ſigillū. ⁊ qꝛ
indelibiliꝛ pſeuerat dicitꝛ cuſtodia. qꝛ ſpūali
ter diſponit ad fidē. dꝛ illuminatio mentis
Scdm q̄ accipitꝛ ꝓ ſacramēto diffinitꝛ a Di/
onyſio. Baptiſm⁹ eſt regeneratōis ſacramē
tum ſm q̄ p̄us ſubſiſtit in aīa. aīales ſpūali
ter foꝛmās mot⁹. ad op̄ationē diuinoꝝ elo/
quioꝝ ⁊ actionū. ⁊ celeſtis quietis anagogē
iter faciēs. In hac diffinitiōe tangitꝛ res ſa/
cramenti que eſt gratia viuificās aīam cuꝫ

dicitꝛ ſm q̄ p̄us ſubſiſtit in anima. Tāgitur
habilitatio potentiaꝝ p virtutē. p̄mo quan
tum ad actiuā. cū dicitꝛ. foꝛmās aīales mo/
tus. Secūdo quo ad cōtemplatiuā cū dici
tur. ⁊ celeſtis quietis anagogē. Quantuꝫ
ad ſignificationē nota q̄ in baptiſmo ſicut
in ceteris ſacramētis eſt aliq̇d quod eſt tan
tū ſacramentū. ſiue ſignū ſignificās vt elem̄
tum viſibile. aliq̇d eſt res tm̄ ſignificata. vt
gratia curās. aliud qđ eſt ſacramentū ⁊ res
ſignata vt character. Foꝛma quādo pu/
er immergitꝛ exp̄menda eſt hec. Ego bapti/
zo te i noīe patris ⁊ filij ⁊ ſpiritusſancti amē
Hec foꝛma debet exprimi ſine omiſſiōe vo/
cali. ſine intermiſſione vocabuli. ſine p̄poſte
ratione oꝛdinis ſupꝛadicti. ⁊ ſine cōmutatō
ne nominis p̄nomiati. Effect⁹ aūt qui re
cipitꝛ in baptiſmo ab homīe humiliter acce
dente eſt characteris imp̄ſſio. gratie infuſio
⁊ innocētie reſtitutio. celi ap̄tio. Gratia inq̄
infunditꝛ regenerās. rectificās. ⁊ purificans
ab omi culpa oꝛiginali ⁊ actuali. tā moꝛtali
atq̄ veniali. abſoluēs nihilominus a pena
eternali ⁊ ab omi pena ſatiſfactoꝛia tempali
Diſtinguitꝛ aūt triplex baptiſm⁹. ſ. flami/
nis. fluminis. ⁊ ſanguinis. In baptiſmo fla
minis qui eſt p penitētiā ⁊ ſpiritusſancti gr̄ti
am purificamur a culpa. In baptiſmo flu/
minis purificamur a culpa ⁊ a ſatiſfactoꝛia
pena In baptiſmo ſanguinis purificamur
ab omi miſeria. Nō ſunt aūt baptiſmus fla
minis ⁊ ſanguinis ſacramēta. cū in eis deſi
ciant que ꝯueniūt ſacramēto. ſcꝫ rep̄ſenta/
tio ex ſimilitudine. ſignificatio ex inſtitutio/
ne. ⁊ ſanctificatio ex ꝟbi ꝓlatione. Quan/
tum ad integritatē ſacramēti ſufficiūt ꝟbuꝫ
⁊ elementū. Quantū ad ſolennitatē p̄mittū
tur tāq̄ p̄paratoꝛia cathecism⁹ ⁊ exoꝛciſm⁹
in paruulis ⁊ adultis. ita tamē q̄ in adultis
requiritꝛ fides ꝓpꝛia. in p̄uulis ſufficit aliena
Quantū ad vtilitatē requiritꝛ baptizantis
recta intētio. Et q̄tū ad vtilitatē baptizati
fictiōis depoſitio.

De ꝯfirmatiōe Sectio XLIX

ſEquitꝛ videre de cōfirmatiōe q̄tum
ad foꝛmā. quantū ad materiā. q̄ntū
ad diſpēſationē. q̄tū ad gratie colla
tionem. ⁊ quantū ad ſignificationē. Foꝛ/
ma in cōfirmatione ſeruāda eſt hec. Signo
te ſigno crucis ⁊ cōfirmo te chꝛiſmate ſaluti
in nomine patris ⁊ filij ⁊ ſpiritusſc̄ti amen.
In hac foꝛma exp̄mitꝛ duplex act⁹. quia i h̄

ſacramēto dat̄ gr̄a ad robur fidei quātū ad
confirmationē in corde. ⁊ quantū ad liberā
ꝯfeſſionē ī ore. Un⁹ act⁹ reſpicit liberā cru/
cifixi cōfeſſionē quaſi ſemp̱ ferendā in fron
te. alter reſpicit firmā ſtabilitatem in corde
Materia in hoc ſacramento eſt chriſma
ꝯfectū ex oleo oliuaꝝ ⁊ balſamo. Oleum ꝓ/
pter nitorē ſignificat fidē interiorē ex bona
cōſcia. Balſamū ꝓpt̄ odorē ſignificat dignā
⁊ laudabilē cōfeſſionē in euidētia. ⁊ hoc ſm̄
correſpōdentiā ad duplicē actū in forma ex
p̄ſſum. Iſtud aūt ſacramentū a ſolis epi
ſcopis diſpenſat̄. q̄ ſi alij p̄ſumūt nihil faci/
unt. Quia eñ tā in cōfirmatiōe q̄ȝ in ordine
dat̄ gratie plenitudo. ꝓpter hoc hec duo ſa/
cramenta p̱ eos ſolūmodo diſpenſat̄ qui ge
runt auctoritatis plenitudinē. Gratia q̄
cōfertur in ꝯfirmatiōe eſt gratia gratū faci
ens. Gratia aūt gratū faciēs dicit̄ duplicit̄
aut gratū faciēs de nō grato. ⁊ talis eſt gra/
tia baptiſmalis ⁊ penitētialis. aut eſt magiſ
gratū faciēs de iam grato. ⁊ talis gratia da
tur in cōfirmatiōe. que gratiā prius receptā
ampliat ⁊ cōfirmat. In iſto ſacramēto ali
ud eſt qđ eſt tm̄ ſignū. vt eſt forma audibil̄.
⁊ materia viſibiliſ. aliud eſt qđ eſt tm̄ res. vt
eſt gr̄a corroborās ⁊ ꝯfirmans. aliud eſt qđ
eſt res ⁊ ſignum. vt eſt character.

De euchariſtia Sectio L

Equit̄ videre de euchariſtia. et hoc
quantū ad integritatē. ſignificatiōꝫ.
rep̄ſentationē. manducatōem. ⁊ ope
rationē. De integritate ⁊ neceſſitate hui⁹
ſacramēti ſunt quattuor. ſcȝ ordo ſacerdota
lis. intētio cōſecrandi. materia debita. ⁊ for/
ma verboꝝ p̄ſcripta. Materia hui⁹ ſacra/
menti eſt panis de frumēto. ⁊ vinum đ vite.
Ille eñ cibus inter om̄es cibos ⁊ inter om
nes potus eſt cōuenientior. cōmunior. effi/
cacior. et ſanior. Ideo domin⁹ ſe cōparauit
grano frumēti ⁊ ligno vitis. Et ideo in his
duabꝫ ſpeciebus cōfecit ⁊ cōficiendū conſti
tuit. ad innuendū q̄ corpus ſuū ſub hoc ſa/
cramēto cōtentū vt cibus. nō eſt cibꝫ qualiſ
cunq̄ȝ ſed cibꝫ cōueniens. cibꝫ cōmunis. cibꝫ
efficax. cibus ſan⁹. Uino miſcet̄ aqua. que ſi
gnificat populū. ⁊ per cōiunctionē ſui cum
vino ſignificat membroꝝ cū capite vnitatē.
Per vinū autē ſignificat̄ vnio membrorū
ad inuicē. Forma ſuper panē eſt hec. Hoc
eſt eñ corpus meū. Super vinū vero eſt h
Hic eſt calix ſanguinis mei. Huius aūt for/
me propoſitio eſt ſingularis. Eſt eñ verbū
operatiuū. nō operatiōe ſucceſſiua. ſȝ inſtan
tanea. ⁊ operatiuū nō alicui⁹ rei noue. vl̄ nō
exiſtentꝫ. ſed termin⁹ eius eſt qđ ens actu cō
pletum ⁊ nō mutatū. ⁊ ad id terminatuȝ vt
eſt alteri⁹ ſignū. id eſt corp̱is chriſti myſtici.
⁊ hoc totū fit virtute verbi increati. adiūcto
miniſtro circa materiā nihil agente. Quia
ergo hic ſermo eſt cōuerſiuus ⁊ operatiuus
operat̄ circa ſubſtantiā panis. ideo ꝓnomē
demonſtrat ſubſtantiā panis ſub accidenti
bus que aſpici poſſunt oculis. ⁊ tangitur id
quod cōuertit̄ p̱ ſubiectū ſicut in id in quod
conuertit̄ per p̄dicatuȝ. Quia vero termin⁹
operationis eſt ens actu nō innouatuȝ. de/
bet ibi poni verbū eſſendi nō fiendi. Quia
vero ſubito fit cōuerſio. ita q̄ ſimul eſt fieri
⁊ factū eſſe. ideo p̄ſens verbū inſtantaneuȝ
non futurū ibi ponit̄. eſt ſcȝ ⁊ nō erit. Quia
vero op̱atio terminat̄ ad corpus veꝝ. vt eſt
ſignū corp̱is myſtici. in q̄ eſt diuerſitas ope/
rationū. dicit̄ corpus ⁊ nō caro. quia corp⁹
eſt eterogeniū ⁊ nō homogeniū. caro vero ho
mogenia. Quia vero hec operatō fit virtute v̄
bi increati adiūcta ⁊ vt ꝯiuncta dicit̄ meum
nō in p̱ſona ſacerdotis. ſed xp̄i verbi. ſcȝ in/
carnati. Quoniā autē miniſter nihil opera
tur circa materiā nec īmutat. ideo nihil pl⁹
eſt đ forma. Unde ſi miniſter nec tāgat nec
frangat dūmodo cōſecrare intēdat ⁊ verba
dicat. cōfectū eſt. Quantū ad ſignificatio
nem tene q̄ in hoc ſacramēto eſt aliud tātū
ſignū. vt ſpecies viſibilis panis ⁊ vini. aliđ
tm̄ res. vt corp⁹ chriſti myſticū. aliud res et
ſignum vt corp⁹ chriſti verū. quod eſt res ſi/
gnata p̱ panē ex diuerſis granis cōfectum.
⁊ ſanguis p̱ vinū ex diuerſis racemis expreſ
ſum. ⁊ eſt ſignū corp̱is myſtici. Quia eñ cor
pus p̱tes habet eterogenias diuerſas ope/
ratiōes in eccleſia ſignificat In hoc ſacra
mento fit rep̄ſentatio dñice paſſionis. Un/
de fiūt ſignatiōes ſeptē vicibꝫ ꝓpter paſſiōꝫ
domini exp̄mendā. Prima vice fiūt tres ꝓ/
pter trinā xp̄i traditionēȝ. ſcȝ a deo. iuda. et
iudeo. In ſecūda vice fiunt q̇nq̄ȝ propt̄ q̇n
q̄ȝ perſonas que in traditione fuerūt. que fu
erūt perſona traditi. p̱ſona tradentis iude.
perſone ementiū. que fuerūt tres. ſcȝ ponti
fices ſcribe ⁊ phariſei. In tertia vice due ꝓ/
pter duplicē cōuerſionē duplicis elemēti. ſ.
panis ⁊ vini. In quarta vice fiūt q̇nq̄ȝ ꝓpter
q̇nq̄ȝ plagas. In quinta vice fiūt due ꝓpter

vincula quibꝫ fuit ligatū corpus. ⁊ ꝓpter fla
gella quibꝫ vſqꝫ ad ſanguinē fuit flagellatū
In ſexta vice fiūt tres ꝓpter crucifixionē fa/
ctam linguis iudeoꝝ quādo ter clamauerūt
Crucifige. In ſeptima vice fiūt tres cruces
de corpe ſup calicē ꝓpter tres cruciatꝰ. ſcꝫ ꝓ/
paſſionis. paſſionis. ⁊ cōpaſſionis. ⁊ due al/
tere ꝓpter aquā ⁊ ſanguinē qui de xp̄i latere
ꝓfluxerunt. Duo aūt ſunt modi mandu/
candi illud ſacramētū. ſcꝫ ſacramētalis ⁊ ſpi
ritualis. quoꝝ diſtinctio orit̃ a triplici prin/
cipio. Primo a diſpoſitiōe ſumentiū. Qui/
dam em̄ accedūt male diſpoſiti ⁊ hi mandu
cant ſacramētaliter. Quidā bn̄. ⁊ hi ſpiritu/
aliter ⁊ ſacramētaliter. Secūdo a modo ſu
mēdi. Quidā em̄ ſumūt ore carnis. ⁊ hi ſa/
cramētaliter. Quidā ore cordis. ⁊ hi ſpūali/
ter. Vn̄ duplex os duplex mādùcatio. Ter
tio a duplici re huiꝰ ſacramēti. Due quippe
ſunt eſſentie huiꝰ ſacramēti. ſ. corpꝰ xp̄i verū
⁊ gratia in corpe myſtico faciēs vnionē. q̄rū
vna ſine altera ſumi poteſt. Mādùcare au/
tē ſacramētaliter eſt mādùcare ſacramentū
vt ſacramētū. Ad qd̓ quattuor requirunt̃.
cibi exiſtētia. eiꝰ ad cibatū naturalis cōueni
entia. vt ſcꝫ ſumat̃ ab homīe nō a mure. in/
tētio. ⁊ illiꝰ intētiōis regulatio ꝑ fidē. Spi/
ritualis mādùcatio habet duo. ſ. ſuo modo
maſticationē que ꝯſiſtit in recogitatōe cibi.
ſcꝫ carnis xp̄i ꝓ nobis expoſite in ꝓcium re
demptiōis ⁊ cibū refectiōis. Habet etiā in/
corꝑatiōem que ꝯſurgit ex tali recogitatiōe
dū recogitās ardore afficit̃ charitatis. et ei
de quo recogitat iungit̃. ⁊ ſic incorꝑat̃. ⁊ diꝫ
incorꝑat̃ reficit̃ ⁊ magis aſſimilat̃. Spi/
ritalis aūt oꝑatio ſiue efficacia huiꝰ ſacram̄
ti eſt vnire nō de nouo ſed iā vnitos ꝑ grati
am magis vnire. Digne em̄ accedentē red/
dit feruentiorē. vt carbo ignitꝰ. ⁊ fortiorem
vt bonꝰ cibꝫ. Et vt iſtā efficaciā habeat i ſu/
mēte. Primo oportet ipm̄ ſumentē cibū iſtū
ab alijs diſcernere ꝑ fidē. Secūdo hoſpiti/
um ꝓparare ꝑ ſui ꝓbationē. Tertio i hoſpi/
tium paratū recipe cū honore ⁊ deuotione.
Et talis dr̓ digne accedere. Nota d̓ hoſtie
fractiōe verſus. Hoſtia diuidit̃ in ꝑtes. tin/
cta beatos. Plene ſicca notat viuos. ſeruo/
ta ſepultos. Fractio eſt paſſio. partes fracte
tres iuſtoꝝ differētie. Quidā regnant in ce
lo. hi ꝑ tinctā. Quidā ſecuri expectāt i ſepul
cris. hi per eā que antiquitꝰ ſeruabat̃. Qui/
dam pugnāt in mūdo. hi per ſiccā ꝑtem bo
ſtie figurant̃.

De penitentia Sectio LI

Sequit̃ videre de penitētia quantuꝫ ad diuerſam diffinitionē. diuerſam nominationē. integratōnē. iuſtificationē. ⁊ ſignificatiōem. Penitētia q̄tū ad actū ꝓncipalē ſic diffinit̃. Penitētia eſt ꝓma ꝟtus perimēs veterē hoiem. Ambroſiꝰ. Penitētia eſt dolor ⁊ amaritudo aīe ꝓ peccatis que q̄ſqꝫ cōmiſit. Auguſtinꝰ. Penitētia ē q̄/dam dolētis vindicta ſemꝑ puniēs in ſe qd̓ dolet cōmiſiſſe. Itē diffinit̃ q̄ntū ad actum annexū ſic ab Ambro. Penitētia eſt ꝓterita mala plāgere ⁊ plāgenda iteꝝ nō cōmittere. Gregoriꝰ. Penitētia eſt an̄acta mala defle/re ⁊ flēda nō cōmittere. Itē ſic. Penitētia eſt virtꝰ vel gratia qua cōmiſſa mala cū emēdationis ꝓpoſito plangimꝰ ⁊ odimꝰ. ⁊ plāgēda vlteriꝰ cōmittere nolumꝰ. Diffinit̃ etiā q̄tū ad effectū a Damaſceno ſic. Pnia eſt ab eo qd̓ eſt ꝓter naturā in id qd̓ eſt ſm naturam ꝯuerſio. Itē ſup Matth. iij. Pniam agite. Pnia eſt correctio male mētis. Augꝰ. in lib. v. rn̄ſionū. Pnia eſt quedā res optima ⁊ ꝑ/fecta oīnes defectꝰ reuocās ad ꝑfectū. Penitētia diuerſis vocabulis nominat̃ ſm ꝙ diuerſa ꝯtra peccati maculā oꝑat̃. Expellit em̄ peccati actualis maculā que aīam deformat. potentiā ad malū inclinat ſiue dehabilitat. naturā vulnerat. actu libere volūtatis cōmittit̃. cū delectatione ⁊ libidine ꝑpetrat̃. Delere aūt culpā vt deformantē eſt grē re/formātis. vt dehabilitantē eſt virtutis habilitantis. vt vulnerantē eſt ſacramēti curātis. vt actu volūtatis cōmiſſam ꝑ actū ſimiliter volūtatis. vt cū delectatiōe ⁊ libidine ꝑpetratā cū paſſione ꝯtraria. Ideo penitētia recte dr̓ gratia. virtꝰ. ſacramentū. actꝰ. ⁊ paſ/ſio. Partes penitētie integrātes ſiue integrales ſunt. cordis ꝯtritio. oris cōfeſſio: et oꝑis ſatiſfactio. Cordis cōtritio ē dolor voluntarie ꝓ peccatis aſſumptꝰ. Oris cōfeſſio debito modo facta debet habere. xvj. cōditiones his verſibꝫ ꝯphēſas. Sit ſimplex hūilis. cōfeſſio pura. fidelis. Sitqꝫ frequēs nuda. diſcreta. libēs. verecūda. Integra. ſe/creta. lachrymabilis accelerata. Fortis ⁊ accuſans ⁊ ſit parere parata. In q̄ttuor caſibꝫ ſm magiſtros eſt ꝯfeſſio iteranda. Duo ſūt ex parte ſacerdotis. quorū ꝓmus eſt propt̓ enormitatē ſceleris. ob quā eſt cōfitens ad ſuperiorē remittēdus. ab eo ſi voluerit iteꝝ

audiēdus. Secūdus eſt ꝓpter ignorantiā
ſacerdotis. quia tūc eſt querēdus peritꝰ ſci/
ens ſoluere ⁊ ligare. cui ſunt iterū peccata ꝯ/
tegenda. Duo vero ſunt ex pte confitentis.
Quoꝝ pmus eſt ꝓpter maliciā fictiōis. vt ſi
acceſſit cū volūtate peccādi. vel aliqđ pecca
tum ſciēter in cōſcientia reſeruauit. Secun
dus eſt ꝓpter ꝯtemptū ſatiſfactiōis. vt qñ ſa
tiſfacere negligit ⁊ ꝯtemnit. In duobꝫ vlti/
mis caſibꝫ ſi vadit ad aliū ſacerdotē vł eun/
dem interiectu tpis iam oblitū. debꝫ homo
mala ſua iterū ꝯfiteri. Et ſic ex pte ſacerdotꝭ
eſt duplex defectꝰ. ſcꝫ quia non poteſt abſol
uere. vel qꝛ neſcit. Ex pte etiā ꝯfitētis eſt du
plex defectꝰ. ſcꝫ quia ꝯtemnit ſacerdotis ab
ſolutionē aut ligationē. Sunt alij duo ca/
ſus de quibꝫ eſt ꝯtrouerſia inter doctores.
vnꝰ eſt de peccati alicuiꝰ obliuione. alius ꝺ
recidiuatiōe. Sed poteſt dici ꝙ in his duo
bus caſibꝫ iterū oīa peccata ꝯfiteri ſit ꝯſili/
um nō pceptū. Quinqꝫ aūt ſunt caſus in q̇/
bus eſt ꝯfitens ad epiſcopū mittēdus. vł ſu
per eo epiſcopꝰ cōſulēdus. Primꝰ eſt de pe/
nitentia ſolēni q̄ ab ipo debet imponi. ⁊ per
eū penitēs recōciliari. Secūdus eſt ꝺ excō/
municatis. quos nō poteſt ſacerdos aliqñ
abſoluere. Tertiꝰ eſt cū inuenerit ſacerdotē
in irregularitate contracta ꝓpter quā debet
ad epiſcopū mittere cōfitentē q̇ ſi poteſt eū
abſoluat. vel cū litteris ſuis ad papam mit/
tat. Quartꝰ eſt de incendiarijs. Quintꝰ eſt ſi
ſit cōſuetudo in aliquo epiſcopatu. ꝙ certa
crimina ad epiſcopū mittanꝰ. vt homicidi/
um ⁊ ſacrilegiū. ⁊ iſte caſus ñ ē generał. Sa
tiſfacere vt dicit Auguſtinꝰ eſt peccatoꝝ cau
ſas excludere. ⁊ eoꝝ ſuggeſtionibꝫ aditū nō
indulgere. Anſelmꝰ vero dicit. Satiſfacere
eſt debitū deo reddere. Partes autē ſatiſfa/
ctionis tres cōmuniter aſſignanꝰ. ſ. ieiuni/
um. elemoſyna. ⁊ oratio. Jeiuniū eſt contra
carnis cōcupiſcentiā. Elemoſyna cōtra cu/
piditatē oculoꝝ. Oratio eſt ꝯtra ſupbiā vi/
te. Jtem ieiuniū ordinat nos ad noſipſos.
Elemoſyna ad ꝓximoſ. Oratio vero ad de
um. Jtē p orationem recōciliamur deo. cui
ſm Auguſtinū p ieiuniū ⁊ elemoſynā faci/
mus duas alas. Quattuor aūt ad iuſtifi
cationē impij reqrunꝰ. duo ex pte dei. ſ. gra/
tie infuſio. ⁊ culpe expulſio. Et duo ex parte
impij. ſcꝫ motꝰ liberi arbitrij cōſonans gr̄e
aduenīēti. ⁊ cordis ꝯtritio ꝯcordans gratie
culpā expellenti. Hec autē quattuor pcedit

attritio. ſcꝫ ad iuſtificationē pparatio. que ē
motus fidei ⁊ doloris. q̄uis longo tēpe ſe/
miplenꝰ. Tanguntꝰ autē hec quattuor ſup/
dicta in illo verſu pſal. Cōmouiſti terram ⁊
ꝯturbaſti eā. ſana cōtritiōes eius quia ꝯmo
ta eſt. Gratia q̇ppe aduenīēs in animā com
mouet rationē ſm ꝙ eſt poteſtas vel poten/
tia liberi arbitrij. ⁊ cōturbat voluntatē p cō
tritionē. ⁊ poſtmodū ſanat p peccati expul/
ſionē. Et hoꝝ redditꝰ duplex ratio ſcꝫ cōmo
tio ratiōis. ⁊ ꝯturbatio mētis que preceſſit.
vnde ſubditꝰ. qꝛ cōmota eſt. Unde cōmotio
ꝺꝛ a con. qđ eſt ſimul. qꝛ tūc oēs vires ſup
ſe punguntꝰ ⁊ mouentꝰ ad bonū. In ſacra
mēto pnīe eſt aliqđ qđ eſt tm̄ ſignū. vt exte/
rior penitētia ſm inſtitutiōem eccleſie. i. qua
eſt ſacerdotis abſolutio tanq̄ꝫ formale. ⁊ cō
fitentis humiliatio ſiue quantū ad actū cō/
tritionis. ſiue quantū ad verbū accuſatōis
ſiue quantū ad penā ſatiſfactiōis tanq̄ꝫ ma
teriale. Aliud qđ eſt tm̄ res. vt peccati remiſ
ſio pfecta. Aliud qđ eſt res ⁊ ſignū. vt peni/
tudo interior.

De vnctione extrema.

Sectio LII

Equitꝰ de vnctione extrema. Circa
ſ quā ſeptē breuiter ſunt vidēda. ſcꝫ q̄
materia. que forma. q̇s diſpenſator
quis ſuſceptor. que efficacia. que ad ꝯfirma
tionē differētia. ⁊ que ſignificatōis ꝯuenien
tia. Materia huiꝰ ſacramēti eſt oleū ſim/
plex ſed cōſecratū ab epo. Forma vo eſt
vocalis expſſio orōnū in ordinarijs ꝯtētaꝝ
Huiꝰ ſacramēti diſpēſatio ſacerdotibꝫ cō
petit ex officio. ⁊ h̄ ꝯfirmat auctoritas et rō
Auctoritas Jac. vlt. Qui infirmatꝰ inducat
pſbyteros. Rō etiā hoc ꝯfirmat. qꝛ cū mate
ria huiꝰ ſacramēti ſit oleū ab epo ꝯſecratū.
ꝯſecratis debet manibꝫ ꝯtrectari. Et ſic cū
ſit medicina periclitantiū. nō ad ſolos epos
ptinet. Oleū aūt ꝯſecratū nō ad aliq̄s laicoſ
ſe extēdit. Debēt aūt illud ſacramentū ſu
ſcipere ſoli infirmi rōne vtētes. qui ſcꝫ potu
erūt peccare venialiter vel etiā peccauerūt.
⁊ hoc in mortis articulo exiſtētes. Et ſic ptꝫ
ꝙ nec infantibꝫ nec naturaliter ſtultis debꝫ
extrema vnctio diſpēſari. nec intrātibꝫ iuſtū
bellū. quia ſacramēta eccleſie nō ſequūtꝰ for/
tunā. ſed reſpiciūt naturā. nec etiā p ſenten/
tiā cōdemnatis. qꝛ tales q̄ntūcūqꝫ dānati i
eccłie facie ſūt infames. nec mediocritꝰ infir
mātibꝫ. qꝛ adhuc pñt venialia iterare Eſt

autē hmōi ſacramētū tam finaliter q̄ꝫ effica
citer ꝯtra venialia ordinatū. ꝛ quantū ad re
miſſionē culpe ꝛ quantū ad dimiſſionē ꝑtis
pene. Ualet etiā ꝯſequēter ad recuperandam
corꝑis ſanitatē ſi expediat infirmāti. Et q̄a
venialia efficaciter tūc curant̄ quādo ſic de/
lent̄. q̄ꝛ nō ampli⁹ iterant̄. tūc debet adhibe
ri iſta medicina qn̄ deſperat̄ de infirmāt̄ꝫ vi
ta. Si tn̄ cōtingat eū reſtitui ſanitati. pōt ꝛ
debet ꝓpter venialia iterata medicina veni/
alium iterari. Et q̄ꝛ venialia peccata ꝑ orga
na ſenſuū maxie ꝯtrahunt̄. ideo ꝑtes tribꝫ
potētijs ſeruiētes inungunt̄ Eſt em̄ triplex
potētia ſm quā aīa regit corp⁹. ꝛ etiā cōtra/
bit iuſtū morbū. ſ. ſenſitiua. generatiua. ꝛ p/
greſſiua. Senſitiue deſeruiūt os. oculi. na/
res. aures. ꝛ man⁹. generatiue lūbi. ꝓgreſſi/
ue pedes. Et ſm h̄ eſt infirm⁹ ī ſeptē corꝑis
ꝑtibꝫ inungēd⁹. ſ. in labijs. in ocul'. in mani/
bus. in auribꝫ. in naribꝫ. in lūbis. ꝛ ī pedibꝫ.

Ex p̄dictis colligit̄ q̄ inter h̄ ſacramētū
ꝛ ſacramentū ꝯfirmatiōis eſt differentia ſe/
ptiformis. ſ. in efficacia. in materia. in forma
in ſuſcipiēte. in dāte. in loco. ꝛ in tpe. Nota
tn̄ q̄ vnctio q̄ fit in chriſmate dr̄ vnctio p̄n
cipalis q̄druplici ratiōe. ſ. rōne loci. q̄ꝛ fit in
frōte. rōne miniſtri q̄ꝛ ab ep̄o. rōne elemēti.
q̄ꝛ de oleo mixto cū balſamo. rōne effect⁹ p/
pter abundantiā gr̄e. q̄ꝛ ibi dat̄ paraclyt⁹ in
magna abūdātia. Iuxta qđ nota q̄ criſma
te inungunt̄ baptizati in v̄tice. ꝯfirmādi in
fronte. pōtifices in capite. reges vt dr̄ in ſca
pulis. In ſacr̄o extreme vnctiōis ſm exi/
gentiā ſacramētalis ſignificatiōis eſt aliq̄d
qđ eſt tm̄ ſignū. vt exterior vnctio. Aliđ qđ
eſt tm̄ res. vt venialis morbi curatio. Aliđ
qđ eſt res ꝛ ſignū. vt ip̄a deuotiōis excitatio
in aīa. que nō eſt aliud niſi quedā ſpirita
lis vnctio.

De ordine Sectio LIII

ſ Equit̄ videre de ſacr̄o ordinis q̄ꝫtū
ad p̄parati̇ōꝫ ꝯſignatōis. quātū ad
ordis diffinitōꝫ. q̄ntū ad characterꝫ
imp̄ſſionē. q̄ntū ad debitā diſpēſatōꝫ. q̄ntū
ad rectā ſuſceptōꝫ. q̄ꝫtū ad ſignificatōꝫ. ꝛ q̄n
tum ad ſtat⁹ ꝯſūmatiōꝫ. Qui ſūt ad ordi/
nes eccl'iaſticos aſſumēdi. p̄mo aſſignāt̄ ſi/
gnaculo diuīo diſtictiuo ꝛ inſtructiuo. Nā
tondēt̄ in capite qđ eſt mēbꝝ p̄ ceterꝫ nobi/
le. ꝛ q̄ꝛ tōſura tā ſuꝑi⁹ q̄ꝫ inferi⁹ facta formā
hꝫ corone. q̄ eſt ſignū dignitatꝫ regie. innuit̄
q̄ q̄ taliter ab alijs diſtinguūt̄ ad officiū no
bile. ſ. ad regale ſacerdotiū aſſumunt̄. Non
tm̄ aūt tale ſignū eſt ſignū diſtinctōis. ſꝫ etiā
inſtructiōis. In tali em̄ tonſura eſt ſuꝑflui/
tatis amotio. in q̄ inſtruūt̄ clerici q̄d vitan/
dū. q̄ꝛ ſuꝑfluitas terrenoꝝ. Eſt etiā ſūmita
tis capitꝫ denudatio. in q̄ inſtruūt̄ q̄d amā/
dū. q̄ꝛ felicitas ſuꝑnoꝝ. Eſt figure orbicula
ris imp̄ſſio. in q̄ inſtruūt̄ quō ꝯuerſandū ē.
q̄ꝛ figura orbicularꝫ eſt ſimpliciſſima. capa/
ciſſima. ꝛ pulcerrima. ad innuēdū q̄ talit̄ co
ronati dn̄t ſimplificari ī intētiōe. amplifica
ri in dilectōe pulcrificari in caſtificatione.

Ordo ſic diffinit̄. Ordo eſt ſignaculū ī q̄
ſpirital' poteſtas tradit̄ ordinato. Cū em̄ ſe
ptē ſint ordīes. ſ. ordo ianitoꝝ. lectoꝝ. exor/
ciſtaꝝ. acholytoꝝ. ſubdiaconoꝝ. diaconorū
ꝛ ſacerdotū. In ordīe ſacerdotali dat̄ ptās
ꝯficiēdi corp⁹ xp̄i veꝝ. ꝛ abſoluēdi corp⁹ xp̄i
myſticū. ꝛ hic ordo tāq̄ꝫ nobiliſſim⁹ debꝫ ha
bere alios ſibi admiſtrātes reſpectu dupli/
cis poteſtatis. In ꝯficiēdo corp⁹ xp̄i veꝝ ſi/
bi ſeruiūt ſubdiaconi ꝛ diaconi. ita q̄ ptās
ꝛ officiū ſubdiaconi eſt in accipiēdo hoſtias
a plebe. Ptās ꝛ officiū diaconi eſt eaſdeꝫ a
ſubdiacono ſuſceptas ſacerdoti offerre In
abſoluēdo aūt corp⁹ xp̄i myſticū q̄ttuor mi/
nores ſubſeruiunt ſacerdoti. Ita q̄ ptās ꝛ
officiū ianitoꝝ ē ad locū ſacꝝ admittere Le
ctoꝝ eſt documētū p̄bere. Exorciſtaꝝ eſt au
xiliū p̄ſtare. Acholytoꝝ eſt exēpla mōſtrare
Hoc officio ſeptiformi dn̄s vſus fuit. Fu/
it nāq̄ꝫ hoſtiari⁹ qn̄ facto flagello eiecit ne/
gociātes de tēplo. Fuit lector qn̄ legit in ſy
nagoga aſſumpto libro Luc. iiij. Fuit exor
ciſta qn̄ ſaliua ſua tetigit linguā ſurdi ꝛ mu
ti. Matth. vij. Oſtēdit ſe acholytū quando
Iohis. viij. dicit̄. Ego ſum lux mūdi. Fuit
ſubdiacon⁹ qn̄ lauit pedes diſcipuloꝝ. ꝛ lin
teo ſe p̄cinxit. Ioh. xiij. Fuit diaconus qn̄
poſt cenā corp⁹ ꝛ ſanguinē ſuū diſcipulis di
ſpenſauit. Fuit ſacerdos dum ſeip̄m in ara
crucis obtulit idē ſacerdos ꝛ hoſtia. Et eti/
am quādo in cena panē in corp⁹. ꝛ vinum ī
ſanguinē cōmutauit. Character cū ſit ſi/
gnaculū imp̄ſſum diſtinctiuū ꝑpetuū chri/
ſto ꝯfiguratiuū inp̄mit̄ in q̄libet ordine. nō
idē ſed diuerſus. ordie ꝯgruo nō neceſſario
cū vn⁹ poſſit recipi q̄ꝫuis indebite alio p̄ter/
miſſo. ita q̄ cū ꝑuentū fuerit gradati ad or/
dinē ſacerdotꝫ in q̄ eſt ſtat⁹. q̄ꝫuis ſeptē ſint
grad⁹. vn⁹ eſt tm̄ ordinis ſacramētū. ſic vnā
dicim⁹ epl'am. q̄ꝫuis habeat multas partes

Jn quolibet aũt ordine character imprimi
tur in eo ſigno quo maiorẽ habet ſimilitu/
dinẽ ad ſignatũ. ⁊ in q̇ ꝑncipalis ptãs quaꝫ
ordo reſpicit ſignificat̃ tradi ordinato. Ad
quã ſignificandũ duo ꝯcurrũt exteri⁹. ſ. tra/
ditio alicui⁹ inſtrumẽti. ⁊ exꝑſſio vocalis ꝟ/
bi. vt in ſigno viſibili ſimul ⁊ audibili ſigni/
ficetur dari. ⁊ hec duo ſunt eſſentialia et in/
trinſeca ordinis ſacramẽto. Debet auteꝫ
diſpẽſari hoc ſacramentũ cũ magna diſcre/
tione ⁊ ſolẽnitate. ac ꝑ hoc nõ a quolibꝫ nec
cuilibet. nec in quolibet loco. nec quolibꝫ tẽ
pore. ſed ſub debitis ſigniſ. tã ex pte viſuſq̃
ex pte audit⁹. vt dictũ eſt. ſolẽnitate nihilo/
minus obſeruata q̃ntũ ad temp⁹ ⁊ locũ offi
cium ⁊ pſonã Requirit̃ autẽ multiplex cõ
ditio vt digne ⁊ debite ſuſcipiat̃ ordinis ſa/
cramentũ. ſ. ex pte originis. vt nõ ſit fili⁹ ſa/
cerdotis vel ſpuri⁹. vel etiã ſolenniter peni/
tens. A corpis pte vt nõ ſit corpe viciat⁹. de
moniac⁹. epilentic⁹. A parte actiõis vt non
ſit homicida vel aliter enormis peccator.
A parte cõditionis. vt nõ ſit ſeru⁹. A pte cõ/
uerſatiõis vt nõ ſit curialis. A parte ꝯiuga
tionis vt nõ ſit bigamus. A parte ſexus. vt
nõ ſit mulier que nõ poteſt ordinari nec de
iure nec de facto. A pte ſenſus vt non ſit in/
fantul⁹ in quo nondũ viget iudiciũ ratiõis.

Jn hoc ſacramẽto eſt aliud quod eſt tm̃
ſignũ. vt exterior opatio in traditiõe alicu⁹
inſtrumẽti. ⁊ exꝑſſione verbi. Aliud quod ẽ
tm̃ res. vt ſpiritalis poteſtatis collatio. Ali
ud quod eſt res ⁊ ſignũ. vt interior characte
ris impreſſio. Collige ex ꝑdictis ꝙ ſeptem
ſunt ordines ⁊ nõ plures. quattuor ſunt mi
nores q̇ dicunt̃ nõ ſacri. quia poſt eoꝝ ſuſce
ptionẽ poteſt cleric⁹ cõiugari. Tres maio/
res. ſcꝫ ſubdiaconat⁹. diaconatus. ⁊ preſby
teratus. in quo eſt ſtat⁹ ordinũ. hi dicunt̃ ſa/
cri. quia poſt eoꝝ ſuſceptiõem nõ licet ordi/
natis carnali opi deſeruire. cum ſint totali/
ter diuino cultui dedicati. Et ſic ptꝫ ꝙ pſal
miſtatus nõ eſt ordo. ſed officiũ annexũ or/
dini. Nec epiſcopat⁹ eſt ordo ſed dignitatis
nomen ⁊ officij. Colligas in vnũ nomia tã
ordinũ q̃ officioꝝ ⁊ dignitatũ vt deuenias
ad vnũ hierarcham eccleſiaſtice hierarchie
⁊ ſic procede. pſalmiſta. hoſtiari⁹. lector. exor
ciſta. acholytus. ſubdiacon⁹. diaconus. ꝑſ/
byter. archipreſbyter. epiſcop⁹. archiepiſco
pus patriarcha. pontifex ſumm⁹.

De matrimonio

Sectio LIIII

Equit̃ videre de ſacramento matri/
monij quantũ ad diffinitionẽ. quan
tũ ad inſtitutionẽ. ⁊ quantũ ad con/
tractionẽ. quantũ ad diuiſionẽ. quantuꝫ ad
ſignificationẽ. quantũ ad bonũ ꝓueniẽs. et
quantũ ad impedimẽtũ ꝓhibens. Ma/
trimoniũ diffinit̃ ſic. Matrimoniũ eſt viri
mulieriſq̃ cõiunctio maritalis inter legiti/
mas pſonas. indiuiduã vite ꝯſuetudinẽ re
tinens. Eſt aũt inſtitutũ matrimoniũ a do
in officiũ. in remediũ. ⁊ in ſacramentũ vl̃ ſi/
gnum. Jn officiũ inq̃ ꝓcreande ꝓlis etiam
in ſtatu nature inſtitute. Jn remediũ ꝯtra
impulſum libidinis ĩ ſtatu nature lapſe Jn
ſacramentũ ſiue ſignũ inſolubilis cõiunctõ
nis naturaꝝ in xp̃o. diuine ſcꝫ ⁊ humane.

Circa ꝯtractionẽ matrimonij nota. ꝙ ꝑ
ſponſalia de futuro initiat̃. ꝑ mutuũ cõſen/
ſum inter legitimas pſonas ꝑ verba de pre
ſenti exꝑſſum ratificat̃. per carnalẽ copulaꝫ
ſubſequentẽ ꝯſummat̃. Circa ſponſalia no
ta ꝙ ante ſeptenniũ cõtracta de iure non va
lent. poſt ſeptenniũ vero tenẽt. Et hec qua
tuor modis cõtrahunt̃. ſcꝫ ſimplici ꝓmiſſio
ne. fidei datiõe. ſiue iuramẽti interpoſitõne.
datis arris ſponſalicis ⁊ annuli ſubarratio
ne. Sic autẽ cõtracta octo modis ſoluunt̃.
Prim⁹ eſt voto ſolẽni ſupueniẽte. vt ſi alter
ſponſoꝝ intret religionẽ. Secũdus eſt ſup
ueniente matrimonio. vt ſi cũ alia cõtrahat
de pſenti. Tertius eſt ſupueniẽte affinitate
vt ſi cognoſcat aliã cõſanguineã ſponſe ſue
⁊ hoc poſſit fama vel facto ꝓbari. Quartus
eſt incurabili infirmitate ſupueniente. puta
lepre. vel mutilatiõe alicui⁹ membri. Quin/
tus eſt altero ſe abſentãte. vt cũ vadit in re/
gionẽ longinquã ſine licẽtia alteri⁹. Sextus
eſt altero fornicãte. Septim⁹ eſt vtroq̃ vo
lente. ſcꝫ cũ ambo cõſentiũt. ⁊ mutuo ſe ab/
ſoluũt. Octau⁹ eſt minore petẽte. vt quãdo
contracta ſunt ſpõſalia inter duos. quoruꝫ
vn⁹ eſt in etate debita. alter non. Duobꝫ pri
mis modis ſoluunt̃ ſpõſalia ipſo facto. Cõ
ſequentibꝫ vero ꝑ iudiciũ eccleſie. Duplex ẽ
autẽ effectus ſponſaliũ contractoꝝ. Unus
eſt obligatio propt̃ promiſſionẽ. vnde tales
compellẽdi ſunt ad matrimoniũ ꝯtrahẽdũ
niſi timeat̃ vxoricidiũ. vel interueniat aliq̇s
caſuũ predictoꝝ. Alius effectus eſt publice
honeſtatis iuſticia. que eſt ꝙ nulli⁹ ꝯſangui/
neoꝝ ſpõſi poteſt ꝯhere cũ ſpõſa. vl̃ ecõuerſo

Cõiuncti matrimonialiť ꝑ eccľiaꝫ tripli
citer ſepanť. aut ſimpliciť quantũ ad vincu/
lum. cũ oñdiť propť impedimẽtũ legitimũ
nõ fuiſſe cõiugiũ inter eos. aut ſepanť ad tẽ
pus ad pniam faciendã. vt qñ cõtra interdi
ctũ eccľie cõtraxerũt. aut ſepanť ſimpliciter
q̃ntum ad tẽpus in penã. ꝓpť aliqđ crimen
ꝯtra ſubam matrimonij ꝑpetratũ. vt q̃ndo
alter ꝯiugũ fornicať. tũc ſi petat innocẽs cũ
ꝓbatõne adulterij abſoluiť ꝑ eccľiam a mu
tua cohabitatiõe vxoris ⁊ debiti redditõne

Sunt aũt ſeptẽ caſus in quibꝫ põt adul
tera excipe cõtra petentẽ diuortiũ. Primus
eſt ſi fornicari ꝯuinciť. Secũdus eſt ſi eã ꝓ
ſtituat. Terti⁹ cũ credebat viꝝ in bello eſſe
defunctũ ⁊ nupſit alteri. Quart⁹ ſi cognita ẽ
ab altero latẽter quẽ credebat eſſe virũ ſuũ.
Quint⁹ eſt ſi fuit vi oppreſſa. Sext⁹ eſt qñ
poſt adulteriũ recõciliauit eã ſibi. ⁊ petijt de
bitũ. Septim⁹ eſt rarior caſus. vt ſi infide/
lis repudiauit vxorẽ. ⁊ illa nubet alteri. ſi ve
niat ad fidẽ. debet eã recipe nõ obſtante ꝙ
fuit fornicata. In matrimonio ratificato
eſt aliqđ qđ eſt tm̃ ſignũ. vt ꝯſenſus exterior
ꝑ verba. aut nut⁹ expſſus. Aliud qđ eſt tãtũ
res. vt vnio dei ⁊ aĩe ꝑ grãm. que tñ eſt ſepa
bilis ꝑ peccati mortaľ tranſgreſſionẽ. ſicut
illud matrimoniũ eſt ſepabile ꝑ ingreſſum
in religionẽ. Aliud qđ eſt res ⁊ ſignũ. vt con
ſenſus interior animoꝝ. In matrimonio cõ
ſummato eſt tm̃ ſignũ cõſenſus exterior. tm̃
res vnio naturaꝝ inſepabilis in xp̃o. res ⁊
ſignũ cõſenſus mutu⁹ animoꝝ. Tria ſũt
bona cõiugij ſ. bonũ fidei. bonũ prolis. bo/
num ſacramẽti. Fides eſt ꝙ ſuã cognoſcat
⁊ nõ aliã. ⁊ hoc eſt bonũ moris cadens in ge
nere honeſti. Bonũ ꝓlis cadit in genere cõ
ferentis. cõfert em̃ ꝓles ad ſpeciei ꝯſeruatõ
nem. ⁊ ad numeri ꝑfectiõem. Bonũ ſacram̃
ti cadit in genere delectabilis. Tãta eſt em̃
ibi vnio vt ꝓpter vxorẽ relinquat homo pa/
trem ⁊ matrẽ. Et ſic patet ꝙ tria ſunt in ele/
ctione ſm̃ phm. ſcꝫ honeſtũ. conferẽs ⁊ de
lectabile. In hoc triplici genere ſunt bona
cõiugij diſtributa. ⁊ ſunt hec bona numero
tria. quia ad h̃ ꝙ matrimoniũ ſit cõpletum
tria potiſſime requirunť. ſ. inſtitutio. vſus. ⁊
fructus. Ratiõe inſtitutiõis eſt bonũ ſacra/
menti. ratiõe vſus debiti eſt bonũ fidei. rõe
fruct⁹ ꝯferẽtis eſt bonũ ꝓlis.

De impedimẽtis matrimonij ĩ generali
Sectio LV

Circa impedimẽta matrimonij (q̃ ſa
frequẽter occurrũt) eſt ſpecialiter i/
ſiſtendũ. De quibꝫ eſt tenendũ ꝙ q̃/
dam ſunt q̃ impediũt ex cõgruitate. ſicut ec/
cleſie interdictũ. ⁊ feriarũ temp⁹. Et iſta di/
cunť impedire cõtrahendũ. ſꝫ nõ dirimere
iam cõtractũ. Quedã impediũt de neceſſita
te. qꝛ nõ ſtat cũ eis matrimonij ſacramẽtuꝫ.
Unde ſic impediũt matrimoniũ cõtrahen
dum ꝙ etiã dirimũt iam cõtractũ. Hec au/
tem ſunt numero duodecim. q̃ verſibꝫ iſtis
cõtinenť. Error. cõditio. votũ. cognatio. cri
men. Cult⁹ diſparitas. vis. ordo. ligamẽ. ho
neſtas. Si ſis affinis. ſi forte coire neq̃bis.
Hec ſocianda vetãt ꝯnubia iũcta retractãt
Tria ſunt ex ꝑte cauſe efficiẽtis. que eſt con
ſenſus ad quẽ cõcurrit ratio ⁊ volũtas. Cõ
tra actũ ratiõis eſt error. cõtra actũ volun/
tatis eſt vis ſiue violẽtia. Cõtra actũ vtriuſ
qꝫ eſt ꝯditio ſeruitutis. q̃ impedit ꝑtim pro/
pter defectũ libertatis. ꝑtim ꝓpter errorem.
Tria ex ꝑte cauſe materialis. Nã matrimo
niũ eſt cõiunctio volũtarie introducta iter
ꝑſonas antea nõ ꝯiunctas. Unde ꝯiũcti in
ꝓximitate ad matrimoniũ ſunt inepti. Cõ/
iungunť aũt quidã ꝯſanguinitate. quidã af
finitate. quidã publice iuſticie honeſtate. q̃
cõtrahiť ex ſponſalibꝫ ꝑ verba de p̃ſenti Et
ſic ſunt tria impedimẽta. ſcꝫ cognatio. affini
tas. ⁊ honeſtas. Tria ſunt ex ꝑte cauſe for/
malis qꝛ matrimoniũ eſt vinculũ in quo eſt
mutua poteſtas viri ⁊ vxoris. Hec aũt po/
teſtas impediť quãdo alter tradit poteſtatẽ
corpis ſui alij adhuc viuẽte ꝓprio. ⁊ ſic eſt li/
gamen. aut qꝛ dedicauit ſe deo. ⁊ ſic eſt ordo
aut qꝛ mancipauit ſe deo ⁊ p̃lato. ⁊ ſic eſt vo
tũ. Tria aũt vltima ſunt ex ꝑte cauſe finalis
Nã matrimoniũ eſt ad ꝓcreandã ꝓlem ad
cultũ dei. vel ſaltẽ in remediũ tẽpeſtatis Cõ
tra rõnem generãdi vel remedij eſt impotẽ
tia coeũdi. Cõtra cultũ dei qui eſt in fide eſt
cult⁹ diſparitas. Cõtra cultũ dei qui eſt in
moribꝫ eſt criminis enormitas. Circa im
pedimentũ qđ ꝓuenit ex errore attẽdendũ
eſt ꝙ error poteſt eſſe circa ꝑſonã ⁊ circa pro
prietates ꝑſone. Error circa ꝑſonã ꝯſenſuꝫ
tollit ⁊ matrimoniũ impedit. vt ſi credit cõ/
ſentire in Mariã de q̃ cogitat ſenſu interio
ri ꝯſentit ĩ margaretã q̃ offerť ſenſui exteri/
ori. Si ãt ſit error circa ꝓprietates ꝑſone. nõ
ꝓpť h̃ mr̃imoniũ ĩpediť. vt ſi credat accipe di
uitẽ ⁊ nobilẽ quã p⁹ea dep̃hẽdit ignobilẽ ⁊

paupere͂. De ꝓprietatibꝰ aūt ꝑſone excipitur
ɔditio ſeruitutꝭ ꝙ impedit matrimoniū cō
trahendū ⁊ dirimit iā ɔtractū. Circa qđ no
ta ꝙ triplex pōt eſſe error ɔditiōis. ſcꝫ paris
vt cū ſeruꝰ credit accipe liberā ⁊ accipit an/
cillā. talis error nō impedit. Aut ɔditionis
meliorꝭ. vt cū ſcꝫ credit accipe ancillā ⁊ acci/
pit liberā. nec iſte error ipedit. Aut ɔditōis
deterioris. vt cū credit accipe liberā cū ſit li
ber. ⁊ accipit ancillā. talis impedit ɔtraben
dū ⁊ dirimit iā ɔtractū. niſi velit in eā libere
ɔſentire. Circa votū nota diffinitiōꝫ hu/
gonis. Uotū eſt teſtificatio ꝓmiſſiōis facte
ſpōtanee q̄ deo ⁊ de his q̄ deo ꝑtinēt fieri de
bet. Itē aliter diffinit̄. Uotū eſt meliorꝭ bo
ni ɔceptio cū deliberatiōe formata. Eſt aūt
duplex votū. ſ. ſimplex ⁊ ſolēne. Simplex ē
in q̄ nō eſt in p̄latū trāſlata poteſtas. ipedit
ɔtrahendū ſꝫ nō dirimit iā ɔtractū. Solē/
ne votū eſt qđ ſolēnizat̄ ordinis ſacri ſuſce/
ptione. ꝓfeſſiōis emiſſione. habitꝰ ꝓfeſſorū
aſſumptiōe cū alijs q̄ oñdunt hoīem ꝓfeſſū
impedit ɔhēdū ⁊ dirimit iā ɔtractū. Cir
ca crimē nota ꝙ in ſeptē generibꝰ criminū
denegat̄ cōnubiū. Primū eſt adulteriū cū
occiſiōe mulieris ſeu vxoris. ſ. fidei datione
de ducēda vxore adultera ꝓpria defuncta vl̄
cū ɔtractiōe de facto. Secundū eſt inceſtꝰ.
Tertiū eſt raptꝰ ſpōſe alterꝰ. Quartū eſt de
eo q̄ inſidiās matrimonio filiū ſuū đ ſacro
fonte leuauit. Quintū eſt de eo q̄ occidit p̄ſ/
byterū. Sextū eſt de eo q̄ occidit ꝓpriā vxo
rem ſiue ꝑſequēdo culpā adulterij ſiue ꝑſe/
quēdo ꝑſonā rōne odij. Septimū eſt ſolē/
niter penitēs. In oībꝰ iſtis diſpēſat̄ p̄ter/
q̄ꝫ in p̄mo qđ reſpicit determinatā ꝑſonam
Nā adulteriū cū vxoricidio vl̄ cū fideidati
one vl̄ ɔtractiōe de facto reſpectu illiꝰ ꝑſone
ipedit ɔtrahēdū ⁊ dirimit iā ɔtractū. Itē
impotētia naturał coeūdi ſi eſt tēpalis nō i/
pedit. Si eſt ꝑpetua impedit ⁊ dirimit ſi p̄/
cedit matrimoniū. Si aūt ſequat̄ matrimoni
um nō dirimit. Sic etiā de ſectis đr. Or/
do ſacer triplex ipedit ɔtrahendū ⁊ dirimit
iā ɔtractū. Minores ordines neutro mo/
do ſi voluerit ordinatꝰ eccl̄ie deſuire. De
cultꝰ diſparitate nota ꝙ infidelis đr aliqñ q̄r
caret fide. nō tñ fidei ſacramēto. vt heretica
baptizata. tał diſparitas impedit ɔtraben/
dū ⁊ nō dirimit iā ɔtractū. Aut eſt infidelis
carēs fidei ſacramēto. ⁊ talis diſparitas im
pedit ⁊ dirimit, etiā ſi mulier ſit fidelis, q̄r ca

ret baptiſmo q̄ eſt ianua ſacramētorū. Cir
ca vim ſiue violētiā tene ꝙ coactio pōt fieri
vi ſiue metu. Uis eſt maiorꝭ rei impetꝰ q̄ re
pelli nō pōt. vt cū q̄s capit̄. trahit̄. ligat̄. tał
vis impedit ⁊ dirimit. Metꝰ eſt inſtātꝭ ꝑicu
li trepidatio. Metꝰ aūt eſt duplex. ſ. leuis et
iuſtꝰ. Leuis eſt q̄ nō cadit i ɔſtantē virū. vt
qñ ꝑua eſt cōminatio. vel ꝑ hoiem ꝑua potē
tem. Coactio ꝑ hūc modū ſiue metꝰ nō di/
rimit nec impedit. Iuſtꝰ metꝰ eſt q̄ pōt cade
re in ɔſtantē virū. vt qñ veriſimile ē ꝙ maluꝫ
inferet q̄ minat̄. ⁊ talis coactio tollit cōſen/
ſum. ⁊ ſc̄m iura ipedit matrimoniū ⁊ dirimit
iam ɔtractū. Circa ligamē nota ꝙ q̄ntū/
cūq̄ꝫ fiat diuortiū inter ɔiuges ꝓpter crimē
adulterij q̄ntū ad thorū ⁊ cohabitatiōꝫ. ma/
nent ꝑſone ſic ſeꝑate innubiles cū alijs. cuꝫ
inter eos q̄ꝫdiu vixerint ambo. ꝑmaneat in
diſſolubile vinculū ⁊ ligamē. Circa hone
ſtatē publice iuſticie nota ꝙ q̄ ɔtrahit ſpon
ſalia cū aliqua poſt ſeptenniū. ⁊ decedit ante
ɔſūmatū matrimoniū. ex tali honeſtate re/
trahunt̄ ɔſanguinei ſpōſi defuncti a cōtra/
ctiōe matrimonij cū relicta. ⁊ hec honeſtas
impedit cōtrahendū ⁊ dirimit iā ɔtractū

De impedimētis affinitatis ⁊ cognatio/
nis in ſpeciali. ⁊ p̄mo de affinitate.

Sectio LVI

De duobꝰ impedimētis q̄ reſtāt ſpe/
cialiter eſt vidēduꝫ. ſ. de affinitate et
cognatiōe. Et p̄mo de affinitate.
Circa quā p̄mo eſt notāda triplex differētia
Secūdo notāda eſt triplex notula. Dif/
fert ḡ p̄mo inter eſſe affinē ⁊ ɔſanguineum.
Cōſanguinitas eñ venit carnis ꝓpagatōe
Affinitas aūt ex carnali cōmixtiōe. p̄ſuppo/
ſita ɔſanguinitate q̄ diffinit̄ ſic. Affinitas ē
ꝓximitas ꝑſonarū ex carnali copula ꝓueni/
ens omī carēs parētela. q̄ntū eſt đ ſe. ſupple.
Uñ ſi q̄s cognoſcit mulierē efficit̄ affinis
omībꝰ ɔſanguineis mulierꝭ. ⁊ ecōtra. Secū
do differt inter affinitatē. genꝰ ⁊ gradꝰ. Nā
genꝰ attēdit̄ penes plurificatiōꝫ cōmixtōis
carnis. Gradꝰ v̄o ex ꝑte ſanguis ⁊ ꝓpagati
onis. Propt̄ qđ dicebat̄ antiquitꝰ. Mutat
nupta genꝰ. ſꝫ generata gradū. Erāt eñ q̄n
dam tria genera affinitatis. Primū erat ex
ɔſanguinitate ⁊ p̄ma carnis cōmixtōe. Uer
bi grā. Si frater tuꝰ cōtraxit cū maria. illa
erat tibi affinis in p̄mo genere. Secunduꝫ
erat ex affinitate ⁊ ſcđa carnis cōmixtiōe. vt
ſi maria mortuo fratre tuo ɔxit cū martino

ipſe erat tibi affinis in ſcđo genere. Terciũ erat ex ſcđa affinitate ⁊ tercia carnis cõmixtione. vt ſi martin⁹ defuncta maria cõtraxit cũ guillota. ipſa guillota erat tibi affinis in tercio genere. Et ſic nupta mutabat genus. generata vero ſiue ꝓpagata mutabat gradu;. Nã ſi maria mortuo fratre tuo ex martino filiã generaſſet. illa filia fuiſſet tibi affinis in ſcđo gradu q̃ſi neptis. ⁊ non in ſcđo genere. Hodie vero ceſſant illa tria genera. ꝑter primũ. ⁊ filia generata ex cognata tua ex alio viro nihil dicet̃ tibi attinere. Et ſic tercio differt vtrũ mulier affinis generet ex ꝯſanguineo vel extraneo. Nã ſi generet ex ꝯſanguineo ꝓles genita attinet tibi gradu ꝯſanguinitat;. Si vero ex extraneo. attinet tibi ꝓles genita gradu affinitatis. vt dictũ eſt ſm iura antiqua. Scđm vero iura moderna nihil tibi attinet ꝓles illa

His viſis tres notule ſũt ponẽde. Quarũ pma eſt ꝙ in pmo genere affinitat; nõ licet ꝯtrahere vſq; ad q̃rtũ gradũ incluſiue. ſicut ⁊ de ꝯſanguinitate dicit̃. Si autẽ q̃rtum gradũ velis agnoſcere. recurre ad pſonam mediãte qua affinitas eſt contracta. ⁊ quoto gradu diſtat ab illa. tanto gradu diſtat a pſona cui eſt affinis. vt ſi ꝯtraxiſti cu; muliere fact⁹ es affinis ꝯſanguineis mulieris. ⁊ q̃to gradu aliq̃s eſt ꝯſanguine⁹ mulieris tue. toto gradu eſt tibi affinis. ⁊ ſi attinet ſibi in q̃rto gradu cõſanguinitat; attinet tibi in quarto gradu affinitatis. Et ſicut non licet vxori tue cõtrahere cũ tali. ita nec tibi. Scđa eſt ꝙ ex q̃ affinitas eſt cõtracta. mortua pſona mediãte q̃ eſt ꝯtracta nihilomin⁹ manet. q2 ſic̃ vinculũ ꝯſanguinitatis eſt ꝑpetuũ. ſic etiã affinitat;. Tercia ẽ ꝙ affinitas nõ ſolũ ꝯtrahit̃ p coitũ cõiugalem. ſed etiã p fornicatoriũ.

De cognatõe triplici Sectio LVII

Sequit̃ videre de cognatiõe que diſtinguitur triplex. ſ. carnalis. ſpũal' ⁊ legalis. De ſingulis videndu; eſt p ordinẽ. Et pmo de carnali. Circa quã pmo ponenda eſt triplex diffinitio. Ergo videndũ eſt quid ſit ꝯſanguinitas. ⁊ quõ diffinitur. Scđo adiũgenda eſt triplex notula

Primo ꝯſanguinitas eſt vinculũ pſonarũ ab eodẽ ſtipite deſcendẽtiũ carnali ꝓpagatione ꝯtractũ. Scđo videndũ eſt q̃d ſit linea. Linea eſt ordinata collectio pſonaꝝ ꝯſanguinitate cõiunctaꝝ ab eodem ſtipite deſcendẽtiũ diuerſos grad⁹ ꝯtinẽs. Et q2 ordo põt attendi q̃ntũ ad id qđ eſt ſup. vel ad id qđ eſt infra. vl' ad id qđ eſt iuxta. tres linee aſſignant̃. Quedã aſcendentium. in q̃ ſunt grad⁹ iſti. pr̃ ⁊ mr̃. auus ⁊ auia. pau⁹ et pauia. abauus ⁊ abauia. atauus et atauia. Quedã eſt deſcẽdentiũ. in q̃ ſunt. filius ⁊ filia. nepos ⁊ neptis. pnepos ⁊ pneptis. abnepos ⁊ abneptis. atnepos ⁊ atnept;. Quedã eſt trãſuerſaliu;. in q̃ ſunt duo frẽs. filij duoꝝ fratrũ. nepotes duoꝝ fratꝝ. Tercio videndũ eſt q̃d ſit grad⁹. Grad⁹ eſt habitudo pſonaꝝ diſtãtiũ q̃ cognoſcit̃ q̃ta generis differentia. due pſone differũt ſeu diſtant inter ſe. Nunc ponẽde ſunt tres notule. Quaꝝ pma eſt ꝙ nõ lic; ꝯtrahere cum aliq̃ ꝯſanguinea vſq; ad q̃rtũ gradũ incluſiue. Scđa eſt ꝙ toto gdu pſone deſcendẽtes a ſtipite diſtãt a ſeinuicẽ q̃to diſtãt a ſtipite. Tercia eſt ꝙ q̃n pſone ineq̃liter diſtãt a ſtipite. vtpote vna in ſcđo gradu. alia in q̃nto ꝙ linea cõſanguinitat; ⁊ grad⁹ cõputari d; ſm differentiã pſone magis remote Circa cognationẽ ſpũalẽ pmo videdũ eſt quid ſit. Eſt aũt cognatio ſpũal' ꝓpinq̃tas ſiue ꝓximitas ꝓueniẽs ex ſacramẽtali donatiõe. vel ad id tentiõe. Scđo videde ſunt ei⁹ differentie q̃ ſunt tres. Cõpaternitas q̃ eſt inter p̃em ſpũalẽ ⁊ p̃em carnalẽ. Pr̃nitas q̃ eſt inter p̃em q̃ ſuſcipit ⁊ eu; qui ſuſcipit̃. ſiue ſit maſcul⁹ ſiue femĩa. Fraternitas que eſt int̃ filiũ ſpũalẽ ⁊ filiũ carnalẽ vniuerſaliter ⁊ pciſe. nõ em̃ ſe extendit niſi ad eũ qui ſuſcipitur. Tercio videdũ eſt q̃t modis ꝯtrahit̃ q2 duplicit̃. ſ. indirecte. vt cũ alter ꝯiugum ſit cõpater alicu⁹ p actũ ꝯiugis. Directe vt cũ aliq̃s ſit cõpater alicu⁹ p actũ ꝓpriu;. vt q̃n ipſe pſonaliter de fonte ſuſcipit filiũ alicu⁹. Scđm iſtũ duplicẽ modum intellige iſtos v̄ſus. Que mihi vel cui⁹ mea natũ de fonte leuauit. Hec mea cõmater fieri mea nequit vxor. Si q̃ mee natũ nõ ex me fonte leuauit. Hanc poſt functã meã non inde vetabor hr̃e. Contrahit̃ autẽ hec cognatio p cathecíſmũ. baptiſmũ ⁊ confirmatione;. Sed p cathecíſmũ adeo exiliter vt vix impediat matrimoniũ ꝯtrahendũ. nõ aũt dirimit iam ꝯtractũ. Per baptiſmũ vero ⁊ cõfirmatõnẽ ꝯtracta cognatio ſpũalis ſm triplicẽ differentiã ſupdictã impedit ꝯtrahendũ ⁊ dirimit iã ꝯtractũ. Nõ videndũ ẽ breuiter de cognatiõe legali. q̃ ſic deſcribit̃

Cognatio legalis eſt ꝓximitas ꝓueniẽs ex
adoptiõe. Triplex aũt oriť cognatio ꝑ ad/
optionẽ. Una eſt q̄ꝗ deſcendentiũ. q̄ attẽdi
tur inť adoptantẽ. ⁊ filiã vel neptẽ adopta/
tã. ⁊ inť ipſos nõ p̃t ꝯtrahi m̃rimoniũ. Alia
eſt q̄ꝗ a latere. q̄ attendiť inť filiũ naturalẽ ⁊
filiã adoptiuã. ⁊ iſti q̄ꝺdiu ſunt in ptãte pa/
tris nõ p̃nt m̃rimonio ꝯiungi. emancipati
vero p̃nt m̃rimonio copulari. Alia eſt q̄ꝗ af
finitas quedã. q̄ attendiť inter adoptatũ ⁊
vxorẽ adoptãtis vl' inter adoptantẽ ⁊ vxo
rem adoptati. Inter iſtas nõ p̃ot m̃rimo/
nium celebrari. Nota ꝙ carnalis cogna
tio ſumiť penes legẽ naturalẽ. ſpiritual' pe
nes diuinã. legalis penes legẽ humanam.
Prima reſpicit bonũ nature. Sc̃da bonũ
gr̃e. Tercia bonũ fortune. Prima corpus.
ſecunda aĩam. tercia coniunctũ.

Incipit quarta pars que trib' ſectioni/
bus eſt contenta.

De triplici differentia premij.

Sectio I

p **Oſtquaꝫ uiſũ**
eſt de bono inq̃ntũ tenet rõ/
nem meriti. videndũ eſt iã vl
timo de bono inq̄ꝫtũ tenet rõ/
nem premij. Circa qð breuiť ſunt tria vidẽ
da. ſcꝫ triplicis p̃mij differẽtia. vie expedi/
entia. ⁊ gaudij ſufficiẽtia. Quãtũ ad pri/
mũ tenendũ eſt ꝙ triplex p̃miũ legiť ĩ ſcri/
ptura. ſcꝫ p̃miũ qð dr̄ aureola. ⁊ p̃mium qð
dr̄ fruct⁹. ⁊ premiũ qð dr̄ aurea. Aurea ẽ
merces incorruptibil'. ⁊ eterna ꝟitate et bo
nitate. Cõparať aũt tal' merces auree pro/
pter tria. Aurea em̃ ẽ corona de auro. Co/
rona aũt debeť filio regꝭ. In q̄ etiã q̄ntum
eſt in ſe nõ eſt reꝑire ꝑ̃ncipiũ neqꝫ finẽ. Et
materia de q̄ eſt. ſ. aurũ eſt inť cetera metal
la maxime incorruptibile. Premio g̊ qð dr̄
aurea p̃miant̃ q̄ tranſeũt ad regni heredi/
tatẽ. ad dei eternitatẽ. ad ſui ſoliditatẽ ſiue
incorruptibilitatẽ. Hoc ãt p̃miũ debeť cui
libet virtuti. ⁊ p̃cipue reddiť caritati ⁊ alijs
ꝟtutib' gr̃a caritatis. Nã ſi finalis caritas
amittať. illud p̃miũ nulli dať. Et q̄ꝛ eſt bo/
num increatũ de q̊ ꝑcipiť iſta merces. diciť
autẽ nũc aurea. nunc p̃miũ ſubſtãtiale. nũc
bonũ eſſentiale. Aureola ꝟo eſt gl'ia icor
ruptionis ẜm ꝑfectũ triũ viriũ aĩe vel in
carne oꝑantiũ. Tres q̄ppe naturales potẽ/
tie. ſcꝫ rõnalis. iraſcibilis. cõcupiſcibilis in
actus ꝑfectiſſimos egrediunť reſpectu car
nis trib' virtutib' informate. ſ. prudẽtia. tẽ
perantia ⁊ fortitudine. Temꝑantia habet ſuũ
ꝑfectiſſimũ actũ ⁊ difficillimũ q̄ eſt ſemꝑ ſer
uare carnẽ ſuã integrã abſqꝫ oĩ ꝯtagiõe ve
neree actiõis. qð faciũt ꝟgines. rõne cuius
debeť eis aureola virginũ. Fortitudo ha/
bet ſuũ actũ difficillimũ. quẽ ĩ carne trãſfi/
git ⁊ exercet mediãte carne. vti eſt ſuſtinere
mortẽ ꝓ iuſticia ⁊ veritate. qð faciũt marty
res. rõne cui⁹ debeť eis aureola martyrũ.
Prudentia quoqꝫ hꝫ actũ ſuũ difficillimũ.
quẽ trãſfigit ⁊ exercet ĩ carne que aggrauat
aĩam. ⁊ hic eſt docere alios ĩ fide ⁊ morib'.
qð faciũt doctores. rõne cui⁹ debeť eis au/
reola p̃dicatoꝝ. Aureola igiť virginũ ẽ gl'a
de incorruptiõe carnis atteſtante incorru/
ptione mẽtis. Aureola martyꝝ ẽ gl'a de in/
uicta ſuſtinẽtia mortꝭ vſqꝫ q̄ aliq̄s ꝑſeuera/
uerit vſqꝫ ad mortẽ ꝓ fide ⁊ iuſticia patient.
Aureola p̃dicatoꝝ eſt gl'ia de incorruptio/
ne doctrine ad alteꝝ ꝓlate ꝟbo ⁊ mẽte ⁊ ex
emplo. De hac aureola predicatorum dr̄. j.
Theſ. ij. Que ẽ mea ſpes aut gaudiũ. aut
corona gl'ie. nõne vos añ deũ. In ſignum
hui⁹ triplicis aureole debite trib' generib'
ſaluandoꝝ p̃mittunť in aliq̄b' eccleſijs an/
tiphonis btẽ marie ꝟſiculi in ſignũ aureo/
le virginũ. Antiphonis bti pauli apl'i ꝓ p̃/
dicatorib'. Antiphonis bti laurẽtij marty
ris ꝓ martyrib'. Et nota ꝙ ꝓ q̄ttuor datꝭ
maximis q̄ dat hõ iuſtus deo. ab eo recipit
q̄ttuor dona maxima. Nã ꝓ bona volũta/
te ĩformata caritate recipit aureã. Pro bo/
na doctrina fidei ⁊ moꝝ recipiũt p̃dicato/
res aureolã. Pro ſuſtinẽtia mortꝭ recipiũt
martyres ſuã. Pro incorruptiõe carnis ꝟ/
gines hñt ſuã aureolã. Premiũ qð diciť
fruct⁹ attendiť ẜm vnũ p̃dictoꝝ. ſ. ẜm cõti/
nentiã virginalẽ. Et diuerſificať fruct⁹ ẜm
ꝙ diuerſificať ꝯtinẽtia. Eſt em̃ ꝯtinẽtia cõ
iugalis abſtinens ſe ab omni coitu illicito.
nõ tñ ab oĩ coitu. Huic rñdet fruct⁹ triceſi
mus. in q̄ eſt denarius q̄ eterna ſignificat. ⁊
ternari⁹ triũ bonoꝝ ꝯiugij. ſcꝫ ꝓlis. fidei et
ſacr̃i. q̄ ad denariũ referunť. Eſt ꝯtinentia
vidualis abſtinẽs ſe ab om̃i coitu in carne
corrupta reſpectu tꝑis ⁊ ꝑſone a poſteriori
tm̃. cui rñdet fruct⁹ ſexageſim⁹. In q̊ eſt de/
narius eterna ſignificãs. ⁊ ſenari⁹ opeꝝ. in
quib' ꝓpter denariũ eternoꝝ debent vidue

exerceri ſm apl'm.j.Thim̄.v.Quoꝝ opeꝝ
p̄mū eſt reddere parētib' vicē. Scōm ē in
ſtare obſecratiōib' ꝛ orōnib'.Terciū eſt fili
os educare.Quartū paupes hoſpitio reci
pere.Quintū ſctōꝝ pedes lauare.Sextuz
tribulationē patientib' ſubminiſtrare.Eſt
tercio ꝯtinētia ꝟginal' abſtinens ſe ī carne
incorrupta reſpectu cuiuſlibz tp̄is ꝛ pſone
ab oī coitu.cui rn̄det fruct' centeſim'.q̄ cō
ſtat ex denario in ſe ducto. Iſte q̄dem cōpe
tit ꝟginib'.q̄ in terra manētes angelicā du/
cunt vitā.ꝛ tm̄ interī' ſibi vacāt ꝓpter etnū
bonū.qđ eſt denariū in ſe ducere.Caſtitas
ꝯiugalis bn̄ excolit terrā ſuā. vidual' meli'.
ꝟginalis optime. Et nota ꝙ cū virginitas
ſit in carne corruptibili.ꝑpetue icorruptio
nis meditatio.ꝟginitas tria dicit.Primuz
eſt abſtinētia ab oī coitu illicito.Scōm eſt
abſtinētia ab oī coitu licito.Terciū eſt inte
gritas ment' ꝛ carnis.Quātū ad p̄muz di
cit habitū ꝟtutis.huic debet aurea.q̄ntuz
ad ſcōm dicit ꝟtutis ſtatū. huic debet fru/
ctus centeſim'.q̄ntū ad terciū dicit decorē
huic debet aureola.Fruct' autē in ꝟginib'
determiat ante ſe aureolā.Aureola vero p̄
ſuppoīt aureā.Voluntati em̄ ꝯtinēdi ꝓpt
deū debet aurea.ſed cū addit in carne icor
rupta.ſupaddit ei aureola.q2 ſic eſt ꝯtinen
tia in ſuo ſūmo. Ulteri' cū addit. reſpectu
cuiuſlibet tp̄is ꝛ pſone. debet ei fruct' cen/
teſimus.

De expeditētia ad p̄miū Sectio II

ſEquitur videre de his q̄ aīam expe/
diunt ad glie ſupplemētū Retardat
em̄ aīa exuta q̄uis grā finali infor/
mata dupliciter.ne totalit ferat in deū.ſ.p/
pter cremabile qđ ſecū traxit.ꝛ ꝓpter corp'
ſuum ſociū qđ dimiſit.Cōtra p̄mū expedi/
tur p eccl'ie orōnes ꝛ ſuffragia viatoꝝ.Cō/
tra ſcōm expeditur p cōſūmatōnez iuſticie
ſiue p remunerationē corpoꝝ reſumptorū.
Prio ḡ videam' q̄liter aīab' in purgatorio
retardat' valeāt ſuffragia viatoꝝ. Et p' de
reſurrectiōe mortuoꝝ. Proſunt autē ec/
cleſie ſuffragia defunct' nō q̄buſcūq3 ſz me
diocriter bonis.vtpote illis q̄ ſunt in pur/
gatorio.nō valde malis.vt illis q̄ ſunt ī in/
ferno.nec valde bonis.vt illis q̄ ſunt in pa
radiſo.ſed poti' eoꝝ orōnes ꝛ merita mili/
tanti eccl'ie ſuffragātur.q2 nob adhuc miſe
ris multa p eos bn̄ficia īpetrant.Proſunt
autē ſuffragia ſic impēſa ſm magis ꝛ min'.vl'
ꝓ diuerſitate meritoꝝ in mortuis.vl' p ſol/
licitudine caritat' in viuis.Proſunt inquā
ad penaꝝ mitigationē.vl' ad celeriorē libe/
rationē.put diuia ꝓuidētia voluerit diſpē/
ſare.Suffragia aūt q̄ valent p̄cipue in re/
mediū defunctoꝝ.his ꝟſib' ꝯtinent. Miſ
ſa frequēs. crebreq3 preces . ieiunia ſacra.
Proſunt defunct'.ꝓdeſt elemoſyna ſancta
Cum aūt p diuina munera ꝛ ꝓpria merita.
necnō ꝛ aliena ſuffragia aīe ad gloriā tran/
ſierint angeloꝝ. adhuc tn̄ ſm ſctōs ꝓpt na/
turalē inclinationē ad corpus a ꝯtemplati
one plena ꝛ fruitiōe pfecta retardant. Un̄
videndū eſt de reſurrectiōe.de q̄ ſm fidem
catholicā eſt tenendū ꝙ oīa corpa oīm ho/
minū reſurgēt in generali iudicio.nō exiſtē
te in eis diſtantia q̄ntū ad ordinē tp̄is. ſed
poti' q̄ntū ad ordinē dignitat'. Mali em̄
nō in meli' mutabunt. ſz in bonis natura
ſuabitur.ꝛ vicia atq3 defect' detrahentur.
Omes q̄ppe reſurgēt in integro corpe ple/
na etate.ꝛ debita mēſura mēbroꝝ.in eiſdez
corpib' nūero.ꝛ eiſdē ptib' ꝯſtitutis. ſalua
toti' veritate nature.nō ſolū q̄ntuz ad mē/
bra p̄ncipalia ꝛ humiditatē radicalē. verū/
etiā ſaluis capillis ꝛ membris ceteris q̄ ad
corpis decentiā ptinebūt.ita ꝙ in q̄ſcunq3
auras puluis hūani corpis diſpſus fuerit
ad eandē redibit aīam q̄ hoīem p̄us vt vi/
ueret ꝛ creſceret aīauit. Et q2 electi debent
eſſe cōformes p̄mogenito mortuoꝝ.i.dn̄o
nr̄o ieſu chriſto.in q̄ nullus fuit oīno defe/
ctus neceſſe erit vt ſi aliqđ membrorū de/
erat ſuppleatur.ꝛ ſi aliq̄ ſupfluitas ierat au/
feratur.ſi aliq̄ mēbroꝝ inordiatio corriga/
tur.Si paru' erat ad q̄ntitatē etat' chriſti
quā hēbat paruul' in rōne q̄uis nō in mo
le ꝟtute diuia deducat.Si decrepitus ad
eandē etatē deueniet.Si gigas ad eandē.
ſi gnan' deficiēs ad menſurā ꝯgruā limi/
tetur.vt ſic omes ſcti integri ꝛ pfecti occur
rant in viꝝ pfectū in menſurā etatis pleni/
tudinis chriſti.Erūt aūt in corpib' electo/
rum q̄ttuor ꝯditōnes nobiliſſime q̄ dotes
dicunt.in q̄b' cetera bona includunt Que
q̄dem dotes ſunt claritas.agilitas.impaſ/
ſibilitas ꝛ ſubtilitas.q̄ ſic corpus pficiūt ꝙ
ordināt ad aīe actiōem.q̄ duplex eſt.ſ.co/
gnitio ꝛ dilectio.Claritas hz ordinē ad co
gnitionē.alie tres dotes ad dilectionē.Cō
ſiſtit aūt dilectio q̄ eſt delectatio magna in
cōiunctione ꝯuenientis cū cōuenienti.Eſt

ſtaqꝫ agilitas vt ɔiungatꝭ aīa deo. impaſſi-
bilitas vt non retrahatꝭ. ſubtilitas vt nihil
interponatꝭ intꝭ diligens ꝛ dilectū. Pōt aūt
ſumi ſufficientia haꝝ dotiū penes cauſam
materialē ſic. Coꝛpꝰ humanū q̄ttuoꝛ habꝫ
defectꝰ. ex q̄ttuoꝛ elemētis q̇bꝫ cōponitur
ꝛ ſubſiſtit. Ab aqua hꝫ paſſibilitatē q̄ ē ele/
mentū fluidū. Cōtra hunc defectū hꝫ im/
paſſibilitatē. A terra hꝫ opacitatē. ɔtra q̄m
hꝫ claritatē. Ab igne q̇ ɔſumit hꝫ aīalita/
tem. ſm quā alimonijs reddit ponderoſū.
ɔtra quē defectū habꝫ agilitatē. Ab aere q̇
cedit cuilibet impellenti hꝫ infirmitatē. cō/
tra quā hꝫ ſubtilitatē ſiue penetrabilitatē.
ꝑ quā coꝛpi gl'ioſo erit ꝑuiū oīe durū.

De ſufficientia gaudij. Sectio III.

Am ad gaudij ſufficientiā ē tercio
i ſiue vltimo trāſeundū. Circa quā
breuiter ē attēdēdū ꝙ gaudiū ſuf/
ficiens ꝑficitꝭ ꝛ cōpletꝭ in tribꝫ dotibꝫ aīe. q̄
ſunt apta viſio ſummi veri. certa tentio ſū/
mi ardui. ꝑfecta dilectio ſūmi boni. In pꝛi
mo ꝑficitꝭ rōnalis. in ſcd̄o iraſcibilis. in ter
cio ɔcupiſcibilis. Pꝛimū eſt p̄miū fidei. ſe/
cūdū p̄miū ſpei. terciū p̄miū caritatꝭ. Sūt
autē quidā ternarij in ſupioꝛi facie aīe. q̇bꝫ
ab imo ſui vſqꝫ ad ſummū dei ꝑuenit ꝛ qui/
eſcit. Sunt tria ſubiecta. ſ. tres potētie na
turales. rōnalis. iraſcibilis ꝛ ɔcupiſcibilis.
q̄ tanq̄ꝫ fundamēta bonis ſpūalibꝫ ſubſti/
tuuntꝭ. Sunt tres habitꝰ ꝟtutū theologi/
carū. ſcꝫ fidei. ſpei. ꝛ caritatis. q̄ a deo ḡtis
ad infoꝛmationē triū viriū p̄dictaꝝ infun/
duntꝭ. ꝛ q̇bꝫ ip̄e potētie diriguntꝭ. Sūt tres
actus q̇ a p̄dictis potētijs mediantibꝫ tri/
bus habitibꝫ ſup̄dictꝭ. ſ. tribꝫ ꝟtutibꝫ theo
logicis eliciuntꝭ. ſ. credere aſſentiēdo ſūme
ꝟitati ꝓpter ſe ſuꝑ oīa. Sperare intenden/
do ſūme largitati ꝓpter ſe ꝛ ſuꝑ omīa. Dili/
gere cōplectēdo ſummā bonitatē ꝓpter ſe ꝛ
ſuꝑ oīa. Sunt tria obiecta ad q̄ tres actus
egrediētes a tribꝫ potētijs ꝟtute triū habi/
tuum terminantꝭ. Iſta aūt obiecta ſunt ve/
ritas increata. maieſtas increata. ꝛ bōitas.
ita ꝙ ſummū verū eſt obiectū fidei. ſūmuꝫ
arduū eſt obiectū ſpei. ſummū bonū ē obie
ctum caritatis. Veꝝ inquā ſub rōne veri.
arduū ſub rōne ardui. bonū ſub rōe boni.
Et reſpiciūt hec oīa ſtatū ꝛ meritū viatoꝝ.
Sunt etiā tria p̄mia. ſ. cognitio ſiue intel/
ligentia veritatis infallibilꝭ. poſſeſſio ſiue ꝑ
manentia dignitatꝭ inamiſſibilis, dilectio
ſiue cōplacētia bonitatis infatigabilis. Et
ſic pōt colligi ex p̄dictis ꝙ in gl'a celeſti erit
p̄miū ſubſtantiale. ɔſubſtātiale ꝛ acciden/
tale. Subſtātiale ꝛ ex ꝑte aīe cōſiſtit ī dei
viſione aperta. dei tentione ſecura. dei dile
ctione ꝑfecta. ꝛ hec eſt p̄ma ſtola. Conſub/
ſtantiale ex parte coꝛpis ɔſiſtit in claritate.
impaſſibilitate. agilitate. ꝛ ſubtilitate. ꝛ hec
eſt ſcd̄a ſtola. Accidētale ɔſiſtit in tribꝫ au/
reolis. q̄ nō ſunt oīm ſaluādoꝝ.

Finit Centiloquiū ſctī Bonauēture.

Incipit liber ſancti Bonauēture de tri
bus ternarijs pctōꝝ infamibꝫ.

Res ſunt terna
t rij peccatoꝝ infames. In p̄mo
eſt peccatum oꝛiginale. moꝛta/
le. ꝛ veniale. ad que omīa alia pctā reducun
tur. In ſcd̄o eſt pctm̄ coꝛdis. oꝛis ꝛ operis
Et his tribꝫ modis omīa pctā cōmittuntꝭ.
In tercio eſt ɔcupiſcētia carnis. ɔcupiſcen
tia oculoꝝ. et ſuꝑbia vite. Et ab his tribus
omīa pctā oꝛiuntꝭ. Quantū autē ad p̄mum
nota ꝙ illa tria pōt diſtingui ſm naturam
coꝛꝑalis infirmitatis. Eſt eīm quedā infir/
mitas que cum natura ꝓducitꝭ. ſicut poda/
gra. Eſt quedā ꝑ quā tota vita deſtruitꝭ. ſic
febꝛis ɔtinua. Et eſt quedā ꝑ quā natura
debilitatꝭ ſicut febꝛis diſcraſia. Scd̄m hūc
modū iſta tria pctā diſtinguuntꝭ. Nā pecca
tū oꝛiginale eſt illud qđ cū natura traducitꝭ
Et ideo dꝛ ad Eph. ij. Omēs naſcimur fi/
lij ire. Peccatuꝫ moꝛtale eſt illud ꝑ qđ tota
vita ſpūalis deſtruitꝭ vel cōſumitꝭ. De quo
Ezech. xviij. Aīa que peccauerit ip̄a moꝛi
etur. Pctm̄ veniale eſt illud per qđ natura
debilitatꝭ. Et iſta duo ſic differūt. Nā pctm̄
veniale eſt in aīa. ſicut punctura pulicꝭ in
coꝛꝑe que modicū ledit. ſed pctm̄ moꝛtale ē
in aīa ſicut moꝛſus ſerpentis in coꝛpoꝛe
q̇ veneno hoīem interficit. Vel alitꝭ pōt pa
tere ſub tali exemplo. Pctm̄ moꝛtale oppo
nitur caritati. ſꝫ veniale opponitꝭ feruoꝛi ca/
ritatis. Vñ ſicut hō qñ ꝓijcit in ollā fer/
uentem modicū aque frigide. impedit fer/
uoꝛem. ſed nō tollit caliditatē. ita peccatuꝫ
veniale impedit feruoꝛē charitatis. quia ex
hoc efficitur homo tepidus. ſed non tollit
caritatem. quia cōpatiuntꝭ ſe adinuicem in
eodē ſubiecto. ſed moꝛtale deſtruit totum.
Sicut ſi homo ꝓijceret in ollā feruentē

aquã frigidã in maxima copia.ꝛ feruoꝛez
impediret ꝛ caliditatẽ extingueret. Sic er
go differunt moꝛtale ꝛ veniale.

De oꝛiginali peccato.

c Jrca oꝛiginale nota ꝙ ab aliȷ̃s ĩ q̃t/
tuoꝛ diſtinguit̃.qꝛ hꝫ vnitatẽ.cõmu
nitatẽ.equalitatẽ ꝛ differentẽ quali
tatẽ. Pꝛimo vnitatẽ hꝫ. qꝛ eſt vnũ in oĩ/
bus. Nã in vno homĩe eſt vnũ numero.in
om̃ibꝫ eſt vnũ ꝓportione reſpectu ad vnum
ṗncipiũ. Alia aũt pctã ſunt varia ꝛ diuerſa
Qꝛ aũt pctm̃ oꝛiginale ſit vnũ.ptꝫ ex ipa na
tura cũ qua traducit̃.qꝛ ſicut hũana natu
ra eſt vna.ita infectio nature eſt vna. Et h̃
poteſt patere multis exẽplis. Uidem⁹ em̃
ꝙ arboꝛ vnius nature multa folia hꝫ.et t̃n
om̃ia folia eandẽ figurã habent. Et arboꝛ
vna multos fruct⁹ ꝓducit q̇ ſil̃em ſapoꝛem
habẽt. Sil̃e eſt in ꝓpoſito qꝛ ab vno homĩe
om̃es hoĩes ꝓducunt̃. Et qꝛ ipe ṗmus ho
mo pctm̃ oꝛiginale cõmiſit.ideo in oẽs po/
ſteros trãſmiſit. Jdeo dꝛ ad Roma.v.cap̃.
Sicut ꝑ vnũ hoĩem pctm̃ intrauit in hũc
mundũ. Scd̃o habet cõmunitatem.qđ
de aliȷ̃s nõ ꝯtingit. Pctm̃ em̃ moꝛtale non
eſt in oĩbꝫ.qꝛ nõ fuit in iohãne baptiſta.hie
remia.ꝛ multis aliȷ̃s. ꝛ etiã veniale. qꝛ non
fuit in btã virgine. Aug⁹. Cũ de peccatis agi
tur,nolo de virgine fieri mentionez. Sed
oꝛiginale om̃ibꝫ eſt cõmune.q̇ ꝑ carnalem
oꝛiginẽ deſcenderũt. Et qꝛ xp̃s nõ deſcen/
dit ab adã ꝑ oꝛiginẽ carnalẽ vel ſeminalez.
ideo pctm̃ oꝛiginale nõ ꝯtraxit. Et ideo di
cit Aug⁹.ꝙ eſſe ſine pctõ ſolius eſt redẽpto
ris q̇ fuit ſine pctõ ꝯtracto ꝛ cõmiſſo. Et ſi
aliq̇s alius miraculoſe ex carne hũana foꝛ
maret̃.pctm̃ oꝛiginale nõ haberet.quia ab
adam ſm̃ legẽ cõmunẽ ſcꝫ ꝯcupiſcentie nõ
deſcẽderet. Cũ autẽ omẽs ab eo ſm̃ legẽ p̃/
dictam deſcendãt.id eſt ſm̃ ſeminalẽ ratio
nem omnes ꝯtrahunt oꝛiginale pctm̃.cui⁹
ſignũ eſt moꝛs.que eſt ſtipendiũ oꝛiginalis.
Unde Roma.vj. Stipẽdia peccati moꝛs.
Unde ſicut omẽs moꝛimur.ita omẽs oꝛi/
ginale ꝯtrahimus.ſed ſi aliq̇s nõ cõtrahe/
ret.redemptione facta ꝑ chꝛiſtũ nõ indige/
ret.quod eſt hereticũ ꝛ a fide catholica alie
num. Tercio habet equalitatẽ. Jn aliȷ̃s
peccatis magna diuerſitas eſt. qꝛ homici/
dium eſt maius pctm̃ q̃ꝫ furtũ. ꝛ adulteriũ
q̃ꝫ foꝛnicatio.ꝛ ſic de aliȷ̃s. Et ĩ venialibus
ſunt etiaꝫ gradus penes illa tria que dicit
apl̃us.j.ad Coꝛinth.iȷ̃.lignũ.fenum.ſtipu
lam.ſed peccatũ oꝛiginale equale eſt in om
nibꝫ.quia eſt a ṗncipio nature.q̇ equalit̃ eſt
in omnibꝫ. Quarto habet differentẽ qua
litatem.quia reliqua peccata ideo ſunt pec
cata.qꝛ voluntaria.ꝛ ſi non eſſent volunta
ria nõ eſſent peccata.ſed peccatũ oꝛiginale
nõ eſt voluntariũ voluntate contrahentis
ſed tm̃ voluntate pꝛimi oꝛiginãtis. Alia eti
am peccata nõ traducunt̃ in filios a paren
tibus.ſed oꝛiginale traducit̃. Et ratio hu/
ius eſt.quia in quolibet hoĩe duo ſunt.na/
tura ꝛ ꝑſona. Ea que ſunt ꝑſone nõ tradu/
cuntur a parentibꝫ in filios. Non em̃ pater
traducit in filios virtutes ꝛ ſcientiaꝫ quas
ꝓpꝛio ſtudio acquiſiuit.nec peccata que pꝛo
pꝛio actu cõmiſit.ſed ea que ꝑtinent ad na/
turam ſpeciei a parentibꝫ in filios traducũ
tur.niſi aliquod eueniat impedimentum.
Unde oculatus generat oculatũ. Et ſic cũ
oꝛiginale peccatũ ſit nature.a parentibꝫ in
filios traducitur. Sed peccatum moꝛtale
cũ ſit peccatũ ꝑſone.in filios non traducit̃.
Huius exemplũ ſcilicet peccati oꝛiginalis
in rebꝫ ſenſibilibꝫ apparet. Si aliquis vel/
let haurire de fonte aquaꝫ que eſſet turbi/
da ꝛ coꝛrupta.hauriendo aquaꝫ hauriret
coꝛruptionẽ. Simile eſt in ꝓpoſito. quia cũ
tota natura ſit coꝛrupta per peccatũ oꝛigi/
nale.quicunq̄ꝫ recipit naturã. ſimul recipit
ꝛ peccatũ. Jtẽ alio modo. Omnes homi/
nes qui naſcunt̃ ex adam poſſunt conſide/
rari vt vnus homo inq̃ntũ ꝯueniũt ĩ natu
ra quã a pꝛimo parente accipiũt.ꝛ ſic multi
homĩes ab adam deriuati ſunt tanq̄ꝫ mul
ta membꝛa vni⁹ coꝛꝑis. Actus autẽ vnius
membꝛi coꝛꝑalis nõ eſt voluntari⁹ volun/
tate ipius manus.ſed voluntate ipius ani
me que ṗmo mouet mẽbꝛa. Unde homici
diũ qđ manus cõmittit.nõ imputatur ma/
nui ad pctm̃ ſm̃ ſe vt diuiſa a coꝛꝑe. ſed im
putatur ei inquantuꝫ eſt hominis aliq̇d ꝑ
quod mouet̃.quia a pꝛincipio homĩs ẽ mo
tio. Sed inoꝛdinatio que eſt in homĩe iſto
nõ eſt voluntaria volũtate ſcꝫ ipius homi
nis.ſed voluntate pꝛimi parentis. Ũn in/
oꝛdinatio ade in qua om̃s oꝛiginaliter fui
mus.redundat in omnes. Sic calefactio
epatis redundat in faciẽ. Uidemus em̃ ꝙ
illi qui habẽt epar calefactũ. habent vultũ
croceum.ꝓpter colligationẽ membꝛoꝛuꝫ ad
vnum pꝛincipiũ.

n Unc aũt videndũ eſt quid ſit oꝛigi
nale pctm̄. Circa qꝺ ſciendũꝫ ꝙ ſicͭ
quilibet artifex opus ſuũ oꝛdinat ꝛ
diſponit. vt poſſit conſequi debitũ finem.
ita deus hoĩem oꝛdinauit vt poſſit ꝑueni/
re ad vltimũ finem. Cũ igiᷓ finis hũane na
ture oĩs nature facultatẽ excedat. nõ po/
terat homo ad pꝛedictũ finẽ ꝑuenire. ꝛ iđo
deus addidit humane nature donũ iuſti/
cie naturalis. que quidẽ iuſticia in hoc cõ/
ſiſtebat. ꝙ q̃ꝫ diu fuit aĩa deo ſubiecta. ipſi
aĩe ſubijciebanᷓ oĩs vires coꝛꝑis. ꝛ ipm̄
coꝛpus. ita ꝙ nullus motus poterat eſſe in
coꝛpoꝛe ſine imperio rõnis. Uñ in elemen
tis ex quibꝫ coꝛpus cõponiᷓ nõ fuiſſet ali/
qua pugna. nec in humoꝛibꝫ aliqua diſcra/
ſia. ſi aĩa deo ꝑfecte ſubiecta fuiſſet. In vi
ribꝫ etiã coꝛꝑis ꝛ aĩe nõ fuiſſet motus con
tra imperiũ ratiõis. qꝛ nec ꝯcupiſcentia te/
tendiſſet effrenate in delectabile ꝑter regu
las ratiõis. potentias aĩe et vires coꝛpo/
ris regulantes quãtũ ad obiecta ꝛ actꝰ ea/
rũ. Et ideo ſtatim amoto pꝛimo oꝛdĩe. etiã
ſecũdus oꝛdo eſt rõnabiliter mutatꝰ. quia
q̃ꝫ cito anima fuit inobediẽs deo. ꝛ coꝛpus
fuit inobediens aĩe. De qua inobediẽtia
diciᷓ ad Roma. vij. Uideo aliã legẽ in mẽ/
bꝛis meis repugnantẽ legi mentis mee ꝛc̃.
Illud ergo qꝺ hunc oꝛdĩeꝫ pꝛiuat dicitur
pctm̄ oꝛiginale. id eſt ꝓuatio oꝛiginalis iu/
ſticie. Qꝺ tali patet exemplo. Coꝛpꝰ in ſta/
tu innocentie erat ſicut equus infrenatus
qui duciᷓ ſm̃ voluntatẽ ſeſſoꝛis. ſed poſtq̃ꝫ
frenũꝫ deponiᷓ inoꝛdinate moueᷓ. Ita eñ
deus in ꝓmo ſtatu infrenabat coꝛpꝰ quod
moueri nõ poterat. niſi ſm̃ regimen rõnis.
ſed poſtq̃ꝫ homo peccauit. deꝰ frenũ depo/
ſuit ꝛ ſubtraxit. ꝛ ſic effrenate effertᷓ contra
imperiũ rõnis. Hoc eſt qꝺ diciᷓ ad Gal. v.
Caro cõcupiſcit aduerſus ſpiritũ. Ex iſto
peccato multi defectꝰ ſunt in homine. ſicut
ex graui infirmitate coꝛꝑali relinquunᷓ re/
liquie infirmitatiſ pꝛeterite. ſcꝫ debilitas in
oꝑando. alteratio guſtus in appetendo. vi/
ſus in reſpiciendo. greſſus in ambulando.
Sic ex oꝛiginali pctõ quedã reliquie relin
quunᷓ. que vulnera appellãᷓ. Qꝺ ſic patet.
Q̃ꝫ diu fuit aĩa deo ſubiecta. nihil inoꝛdi/
natũ contingebat in carne nec in viribꝫ ani
me. Nã deſideriũ oꝛdinate ferebaᷓ in ſuũꝫ
delectabile. ꝛ animꝰ in aggreſſibile. ꝛ intel/
lectus in intelligibile. ꝛ volũtas in appetibi
le. Ex quo aũt aĩa receſſit a dei imꝑio. ſta/
tim inoꝛdinatio ꝛ ꝯtradictio in oĩbꝫ acceſ/
ſit. Et ſic deſideriũ vulneratũ ꝯcupiſcẽtia.
animũ diſcraſia. intellectũ ignoꝛãtia. volũ/
tatem malicia habuit. Sunt ǧ iſta q̃ttuoꝛ
vulnera ex ꝓmo peccato inflicta Quoꝝ pꝛi
mũ ſcꝫ ꝯcupiſcentia eſt q̃ſi vulnꝰ inſanabi/
le. vnde miro modo inimicaᷓ anime. iđ aſſi
milatur cuidã aĩali quod vocaᷓ hydrus.
qꝺ mirabiliter inimicaᷓ cocodrillo Cũ eñ
ſit animal venenoſum inuoluit ſe in herba
quã cocodrillus deglutiens ex veneno mo
ritur. ꝛ hydrus de ventre eius exit illeſus.
ſic ꝯcupiſcentia inuoluit ſe delectationibꝫ.
ꝛ homo deglutiens mũdi delectabilia. de/
glutit ꝯcupiſcentiã. qua aĩa venenaᷓ ꝛ pꝛi
uatur vita gr̃e. Hec eſt ergo plaga inſana/
bilis. que quãto magis deguſtaᷓ. tãto ma/
gis deguſtans famelicꝰ reddiᷓ vel efficitur
Et ideo diciᷓ in Prouer. ꝛ habeᷓ. vij. etbi.
Quid opoꝛtet bibere cũ quẽ aqua ſuffocat
Quaſi diceret. Sicut aqua ſuffocat nõ ſa/
tiat. ita ꝯcupiſcẽtie deditũ nihil eſt qꝺ ſati/
et. Hec eſt plaga que oĩe bonum eradicat
ſpũale. ideo dixit Daniel ſeni q̃ ĩ ꝯcupiſcen
tiã ſuſanne exarſerat. Concupiſcentia ſub
uertit coꝛ tuũ. A coꝛde ſiquidẽ ꝓcedunt ſen
ſus ꝛ motꝰ ꝛ coꝛꝑales actus. Unde deſtru/
cto coꝛde oĩa illa deſtruunᷓ. Et ſic concu
piſcentia cũ coꝛ ſubuertit omnia alia bona
ꝯſumit. Secunda plaga eſt ignoꝛãtia. q̃
vulnerat intellectũ. Pſal. Lumen oculoꝛũ
meoꝝ. ꝛ ipm̄ nõ eſt mecũ. Sed amiſſo viſu
amittitur oĩe gaudiũ. ſꝫ illud Thobie. v.
Quale gaudiũ mihi erit qui in tenebꝛis ſe/
deo. et lumen celi non video. Et hoc ideo.
Quia dulce lumen ꝛ delectabile eſt oculis
videre ſoleꝫ. Et ratio huiꝰ eſt. quia vt dicit
ſapiens. inter oẽs ſenſus viſus eſt diligibi
lioꝛ. Sed ſi h̃ eſt de viſu coꝛꝑali. multo ma
gis de viſu ſpirituali. Hec ergo plaga ex ꝓ/
mo peccato eſt. qꝛ oĩes inuoluimur tene/
bꝛis vt diciᷓ in Job. Tercia plaga ẽ paſ
ſionis vel impotentie diſcraſia. que poteſt
dici infirmitas in aĩa ad ſimilitudinẽ in/
firmitatis coꝛꝑalis. Diciᷓ autẽ coꝛpꝰ infir/
mum quãdo debilitaᷓ vel in executione ꝓ/
pꝛie oꝑationis. vl' impediᷓ ꝓpter aliquã in/
oꝛdinationẽ partiũ coꝛpoꝛis. ita humoꝛes
ꝛ membꝛa nõ ſubdunᷓ virtuti regitiue coꝛ
poꝛis. ſicut oculus diciᷓ infirmus quando
nõ poteſt clare videre. ſic infirmitas anime

dicit̃ qñ ipa impedit̃ in ꝓpria opatõne. eo ꝙ partes eius nõ ſubdunt̃ regimini ratiõis. Unñ phs in pmo ethicoꝝ cõparat incõtinẽ tem paralitico. cuꝰ partes mouent̃ in ꝯtra riũ eius qd̃ ipe diſponit Ideo clamat apoſtolus Roma. vij. Nõ quod volo bonuꝫ h ago. ſed qd̃ odi malũ illud facio. Inter omnes aũt paſſiões que debilitãt aĩam. nulla ita debilitat vt amoꝛ carnalis. Unñ anĩa ꝓpter amoꝛẽ languet. Languoꝛ aũt eſt infirmitas aĩe vt dicit Tulliꝰ. Et rõ huiꝰ eſt. qꝛ tũc anĩa infirmat̃ ꝛ languet qñ a ꝓpria ꝛ naturali foꝛma diſcedit. hoc aũt facit amoꝛ q̃ trãſfoꝛmat amantẽ in amatũ. ita ꝙ amans iam nõ agit ſm ſuã foꝛmaꝫ. ſed ſm foꝛmam amati. Ideo dicebat ſponſa in Cantic. v. Nunciate dilecto meo qꝛ amoꝛe langueo. Quãdo autẽ paſſio amoꝛis multũ intenditur. amittit rõnis vſum. qꝛ multi ꝓpter habundantiã amoꝛis verſi ſunt in inſaniam. Amoꝛ aũt nihil aliud eſt q̃ꝫ cõplacentia alicuius rei ꝯuenĩetis accepte p ſenſus. Et ex hoc amoꝛe ꝓcedit ꝯcupiſcẽtia q̃ tendit in rẽ amataꝫ. nec poteſt q̃etari donec ꝑueniat. ꝛ cũ ꝑuenerit delectat̃. qꝛ delectatio nihil aliud eſt q̃ꝫ quietatio in re adepta. Hic plura dicta ſunt que poſſunt cõuenire primo vulneri. Quarta plaga eſt malicia que vulnerat voluntatem. Sed videt̃ ꝙ volũtas nullũ peccatuꝫ cõmittit ex ꝓpria malicia. q̃a ſicut dicit Dioniſiꝰ in lib. de di. no. Nullus ad malũ reſpiciens opat̃. Ad quod dicẽdũ ꝙ malũ nõ poteſt eſſe ſm ſe intentũ. ſicvſurarius extoꝛquẽdo vſurã nõ intẽdit offenſam diuinã. ſed intendit multiplicare pecuniã. Unde bene vellet ſi poſſet abſqꝫ offenſa dei habere pecuniaꝫ. ſed duobꝫ ꝓpoſitis offenſam dei negligit et acq̃rit pecuniã. Et ſic eſt de oĩbꝫ alijs.

De moꝛtali peccato.

Dicto de oꝛiginali pctõ. dicendũ eſt de moꝛtali. Et q̃rit̃. Utrũ aliquid poſſit eſſe moꝛtale pctm̃. Et videt̃ ꝙ nõ. q̃a moꝛtale dicit̃ qd̃ moꝛtẽ infert. ſed nõ põt inferri aĩe moꝛs. cũ ſit ĩmoꝛtalis. g̃ nullũ pctm̃ ẽ moꝛtale. Itẽ moꝛs ꝓpria opatione hoĩem ꝑuat. vñ hõ moꝛtuꝰ nihil põt opari. ſed pctõꝛes in pctõ exiſtentes multa ſtrẽnue opant̃. ꝛ ꝑſpicue intelligũt. ꝛ ſic videtur ꝙ nullũ ſit pctm̃ moꝛtale. Et dicẽdũ ꝙ multa ſunt pctã moꝛtalia. ꝛ ꝑ̃e aliq̃s actus hũanꝰ hꝫ rõnẽ pcti moꝛtal. Eſt eñ pctũ moꝛtale qd̃ coꝛrũpit vitaꝫ. tollit efficaciã. dimittit viã. ꝛ obligat ad gehennaꝫ. Uita autẽ ſpiritualis cõſiſtit in caloꝛe. ſicut vita coꝛpalis. Unñ defectus caloꝛis eſt defectꝰ vite. Sicut videmus in moꝛientibꝫ ꝙ paulatim caloꝛ deficit in extremitatibꝫ coꝛpis. que prius infrigidãtur. et caloꝛ ad principium vite. id eſt ad coꝛ recolligit̃ qui cuꝫ ex toto deficit ibidẽ. vita totaliter perit. Huius exemplũ videmus ĩ lucerna. in qua q̃ꝫdiu eſt caloꝛ vel humoꝛ vel liquoꝛ. tamdiu eſt ibi ſplendoꝛ luminis. et deficiente caloꝛe deficit lumen. ſic vita ſpiritualis non eſt aliud niſi quidã caloꝛ. i. amoꝛ diuinꝰ. q̃ quidem duplicẽ faciẽ habet. ſm duplicẽꝫ aſpectum. vnã que reſpicit deũ. aliam que reſpicit ꝓximũ. quia caritas nihil aliud eſt q̃ꝫ dilectio qua diligit̃ deus ꝓpter ſe. ꝛ proximus ꝓpter deum. Illud ergo quod iſtũ amoꝛeꝫ coꝛrũpit eſt peccatũ moꝛtale. ſicut blaſphemia. ꝑiuriũ. hereſis. ꝛ huiuſmõi. que caritatem coꝛrumpunt quã habemus ad deum. falſum teſtimoniũ. furtũ. ꝛ huiuſmõi. q̃ contrariant̃ caritati quã habemꝰ ad ꝓximũ. et oĩa que p̃ceptis decalogi ꝓhibent̃. peccata moꝛtalia iudicant̃. Secũdo tollit virtutis efficaciã. Ex quo eñ homo in moꝛtale ſe p̃cipitauit. iam nõ poteſt p ſe reſurgere. niſi gr̃a ſaluatoꝛis mediante. Ideo dictus in Ps. ꝙ homo eſt ſp̃us vadẽs ꝛ nõ rediens. i. p ſe in peccatũ vadẽs. ſed nõ per ſe reſurgens. ſicut p ſe p̃t ſe proijcere in ꝓfundum lacũ vel lutũ. ſed nõ põt p ſe exire. Et ideo per ſe homo ad moꝛtẽ vadit. ſed nõ p ſe redit niſi miraculoſe. quia nõ eſt regreſſus d̃ ꝑuatiõe ad habitũ ſm naturã. Tercio dimittit viam. Omnis eñ via ducit ad aliquẽ finem. ſicut oĩes vie contra ciuitatem ducunt ad ciuitatẽ. Ultimus autẽꝫ finis omniũ eſt vnus. ſcilicet deꝰ. Nam ſicut ipe eſt vnum principiũ et vniuerſale. ita eſt vnus finis ꝛ vltimus omniũ. Quãdo autẽ alius conſtituitur diligit̃ ꝛ eligit̃. receditur ab hoc fine vltimo. Et cũ finis ſit maxime diligibilis. ille finis ꝯſtituꝰ diligitur plus q̃ꝫ deꝰ qui eſt vltimus finis. Hoc auteꝫ nõ poteſt ſine moꝛtali accidere. ſicut patet in guloſis qui ventrẽ p deo colunt. De quibꝰ ad Philip. iij. Quoꝝ deꝰ venter eſt. Et hoc ſic patet. Si ꝑponatur guloſo deus ex vna parte. ꝛ cibus delectabilis ex alia parte. ipe ſpreto deo incõmutabili bono per amoꝛeꝫ

cibo inheret tanq̄ vltimo fini. Et ſi luxu/
rioſo ex vna parte ꝓponaꝝ adulteriũ prout
eſt delectabile. et ex alia parte deus prohi/
bens. cõtemnit dei ꝓhibitionẽ. ⁊ ſe adulte/
rine delectationi immergit. ⁊ deuiat a fine.
Et hec eſt differentia peccati mortalis a ve
niali. Quia mortale totaliter elõgat a via.
⁊ retrorſum gradiꝝ. et ideo quãto magis a
via deuiat. tanto magis a fine recedit ⁊ elõ
gatur. Pſal. Longe a peccatoribus ſalus.
Veniale autẽ a via nõ abducit. nec ab vlti/
mo fine ſeparat. Quarto obligat ad ge/
hennã. quod nõ contingit de veniali vl' ori
ginali. Sed videꝝ incõueniens ꝙ pro mo/
dica delectatione quis adiudicetur eterne
dãnationi. Eſt dicendũ ꝙ pena cõmenſu/
ratur ſm conditionẽ illius in quẽ peccatur
Unde magis peccat q̇ percutit militez. q̄z
qui ruſticũ. ⁊ magis q̇ regem offendit. q̄z q̇
militem. ⁊ ſic de aliis ſm gradũ nobilitatꝭ.
Qui ergo offendit deũ qui eſt infinitũ bo/
num. merito penam incurrit infinitã. pro/
pter contemptũ maieſtatis diuine. ⁊ infini
tati culpe reſpõdet infinitas pene in dam/
natione. Unde pena damnatorũ eſt infini/
ta. ⁊ eſt finita. Finita eſt in acerbitate. ⁊ hoc
reſpõdet delectationi que fuit in actu pec/
cati. Infinita eſt in duratõe. ⁊ hoc propter
contemptũ dei q̇ eſt infinitus. Ad illud qđ
obiicitur ꝙ anime nõ poteſt inferri mors.
Dicendũ eſt ꝙ duplex eſt mors. ſcꝫ nature
⁊ culpe. Quo ad mortẽ nature anima diciꝝ
immortalis. ſed quo ad mortẽ culpe mori/
tur. Quia ſicut dicit Auguſtinꝰ in libro de
mendacio. Sicut corpus viuit ex anima.
ita aĩa viuit ex deo. ſed anima ſeparata a
corpore moriꝝ corpus. ergo cũ deus ſepa/
ratur ab aĩa. moritur aĩa. ſed nõ ſeparaꝝ
niſi per peccatũ mortale. ergo ⁊c̃. Ad aliud
ꝙ mors priuat ab operatiõe. Dicendum ꝙ
quicq̇d peccator operaꝝ mortuum dicitur.
nec ta ẽ debet ceſſare a bonis operibus.
ſicut infirmus. ſi vtatur malis cibis leui/
ter moritur. ſi autẽ bonis paulatim ad ſani
tatem reducitur.

De veniali peccato.

p Oſt mortale et originale dicenduz
eſt de veniali. Circa quod quattu/
or querenda ſunt. ſcꝫ de ipſius eſſen
tia. efficacia. ſufficientia. et indulgentia.

Quãtum ad primũ peccatũ veniale dici
tur tripliciter. ſcꝫ ab euentu. a cauſa. ⁊ a ſua
natura. Ab euentu. quia om̄e mortale dici/
tur veniale ꝑ penitentiaz. vt dicit Ambro.
A cã. quãdo in natura ſua hꝫ vt veniã me/
reatur. ſicut pctm̃ quod fit ex ĩfirmitate vl'
ignorãtia. habet in ſe cãm venie. Nã qui ex
infirmitate frãgit ieiuniuz nõ incurrit pec
catum. Et ſi ex ignorãtia aliquis faciat qđ
non credat pctm̃. veniã meretur. A ſua na/
tura et a ſuo genere. vt verbum ocioſum. ri
dere ⁊ huiuſmodi. Quo ad ſufficientiaz
licet pctã venialia non ſint determinata in
aliquo modo. poſſunt tñ reduci ad certum
numerũ. ſcilicet ad ternariũ. ſcꝫ lignũ. fenũ
⁊ ſtipulã. Et rõ huius eſt. Quia veniale di/
citur qđ de facili purgatur ⁊ ꝯſumiꝝ. ⁊ ideo
per hec tria deſignaꝝ. quia ab igne de facili
cõburunꝝ. Per lignum quidez pctã venia/
lia ḡuiora deſignãtur. per ſtipulã leuiora.
per fenuz mediocria deſignãtur Et huius
rõ eſt. qꝛ om̄ia ternario conſiſtũt. Unde q̄/
libet creatura hꝫ ſuũ ternariuz. ſcꝫ eſſentiã.
virtutem ⁊ operationẽ. Et quelibet opera/
tio conſiſtit in ternario. ſcꝫ in principio. me
dio. et in fine. Et anima in ſua natura ha/
bet ternariũ. ſcꝫ memoriã. intellectuz ⁊ vo/
luntatez. Item pctã mortalia ꝑ tria diſtin/
guunꝝ. ſicut dicit glo. ſuꝑ epiſtolã. i. ad Co/
rinth. iii. ſcꝫ ꝑ ferrũ es ⁊ plũbuz. Quo ad
efficientiã nota ꝙ hõ poteſt eſſe ſine pecca/
to mortali. ſed nõ ſine veniali. Et rõ huius.
qꝛ hõ dũ vnũ vẽiale vitat. aliud ĩcurrit. Un
de dicunt doctores ꝙ hõ poteſt vitare q̄d/
libet veniale in particulari. ſed nõ ĩ vniuer
ſali. Et eſt exemplũ de naui. in qua ſũt mul
ta foramina. quoꝝ quodlibet in particula
ri nauta opilare poteſt. ſed nõ omĩa ſimul.
Et ideo ſine veniali vix hõ eſſe poteſt. qꝛ ſi
dixermus ꝙ pctm̃ nõ hẽmus. ipĩ nos ſedu
cimus. ⁊ veritas ĩ nobis nõ eſt. Quo ad
indulgentiã nota ꝙ ſicut veniale multipli/
citer incurriꝝ. ita multipliciꝝ purgaꝝ. Mo
di autẽ purgationis his verſibꝫ continenꝝ.
Confiteor. tundo. conſpergor. ꝯteror. oro.
Signor. edo. dono. ꝑ hec venialia pono. i.
depono ⁊ tollo. Remittunꝝ ergo ꝑ genera/
lem ꝯfeſſionẽ. ꝑ pectoris tunſionẽ. ꝑ aq̄ be/
nedicte aſꝑſionẽ. ꝑ cordis ꝯtritionẽ. ꝑ dñi/
cã orõnẽ. ꝑ ꝯfirmationẽ ac epiſcopalẽ bñdi
ctionẽ. euchariſtie ſũptionẽ. offenſe ꝯdona
tionẽ. extremã vnctionẽ. leuẽ penitẽtiã. cõ/
paſſionez fraternã. vt ptꝫ in hoc verſiculo.
Unctio. pena leuis. ꝯpaſſio que fit egenis.

Vide in centiloquio de pctō veniali latiꝰ.
Unc dicendū eſt de radice pctōꝝ q̄
n radix dr amor ſui. Sed videtur ꝙ
nō. Illud em̄ qđ eſt cā oīs boni. nō
pōt eſſe cā oīs mali. Sed apl's ꝓbat. j. Co/
rinth. xiij. Si linguis hoīm loquar ⁊ ange
loꝝ. caritatē aūt nō habuero ⁊c̄. caritatē eē
cām oīs boni. g̊ om̄ia bona ſunt ab amore
⁊ caritate. Item ab eodē canali nō p̄t exire
dulcis ⁊ amara aq̄. nec ab eadē arbore fru
ctus bonꝰ et malus. Et ita videt̄ ꝙ nec ab
amore bonū meriti ⁊ malū pcti. Et dicē
dum ꝙ ab amore ꝓcedit om̄e meritū ⁊ de/
meritū. ⁊ om̄e bonū ⁊ malum. qꝛ ab amore
caſto ⁊ diuīo ꝓcedit om̄e bonū ſed ab amo
re carnali ꝓcedit om̄e malū. nō pōt aūt ꝓce
dere ab eodem canali numero ſil'et ſemel
bonū ⁊ malū ⁊c̄. Sicut enī ab eodē forami
ne nō fluit dulcis ⁊ amara aq̄. ſic nec ab eo/
dē amore bonū ⁊ malū. Dicendū eſt g̊ ꝙ a/
mor ſui eſt cauſa oīs mali ⁊ pcti. Et rōne cō
uerſiōis. ⁊ rōne appropriatiōis. ⁊ rōne refle/
xionis. Rōne ꝯuerſiōis. qꝛ hoī ꝓpoſituꝫ
eſt duplex bonū ſcʒ incōmutabile ⁊ eťnuꝫ.
⁊ cōmutabile ⁊ trāſitoriū. Sed pctm̄ nihil
aliud eſt niſi ſpreto incōmutabili bono. in/
herere alicui cōmutabili ⁊ tpali bono Hoc
aūt nō ꝓcedit niſi ex aliq̇ inordīato appeti/
tu alicuiꝰ boni tpalis. ſʒ ꝙ aliq̇s appetat in/
ordinate amat ſeipm̄. qꝛ amare aliquē non
eſt niſi velle ei bonū. Et ē intātū ꝙ inordi/
natꝰ amor ſui. eſt cā oīs pcti. Qđ ptʒ ī mul/
tis exēplis. tum ex pte paſſiōis aīe. tū ex pte
pctōꝝ. Ex pte paſſiōis aīe. qꝛ amor ē cā de/
ſiderij ⁊ delectatōis. hō em̄ ꝓpter h̄ deſide/
rat aliquā rē. q̇a eā amat. ⁊ ſi nō amaret nō
deſideraret. Itē delectatio ex amore cauſa
tur. q̇a vt dic̄ Augꝰ. amor inhians hr̄e qđ
amat eſt cupiditas. eoq; fruens eſt leticia.
Itē ab amore ꝓcedit triſticia. q̇a hō triſtat̄
de re amiſſa. q̇a illā amat. Itē ab eo ꝓcedit
gaudiū ⁊ odiuꝫ. iō enī aliq̇d odio habet̄ q̇a
eſt impedimētū eiꝰ qđ amat̄. Ex pte etiam
pctōꝝ. qꝛ ex amore ſui ꝓcedit ſupbia. Nam
ſupbia eſt amor ꝓprie excellētie. Item inui/
dia q̄ eſt dolor de bono alteriꝰ inq̄ntū ē di/
minutiuū ꝓprie. Itē accidia q̄ eſt triſticia đ
bono ſpūali inq̄ntū ꝑ ipm̄ impedit̄ bonuꝫ
tpale l' corꝑale. Iteꝫ ira. iō em̄ q̇s accendit̄
ad vīdictā. q̇a honor ꝓpriꝰ nimis amatur.
Item gula ⁊ luxuria q̄ ꝓpter corꝑaleꝫ dele/
ctationē appetunt̄. Et ſic oēs male paſſiōeſ
⁊ vicia capitalia ex amore inordinato tāq;
a radice ꝓcedūt. Scđo rōne appropria/
tions. bonū em̄ cōmune meliꝰ eſt particu/
lari. qui g̊ appropriat ſibi qđ cōmune ē pec/
catū incurrit ſicut vſurariꝰ q̇ vendit tempꝰ
qđ omibꝫ cōmune eſt ⁊ omibꝫ rebꝫ cōmuniꝰ
Cū igit̄ amor ſit cōmuniꝰ oibꝫ creaturis et
terrenis ⁊ ſpūalibꝫ ⁊ celeſtibꝫ eſt ſuꝑ oīa dif/
fuſiuus. ⁊ idō pctm̄ graue eſt ꝙ vni ſoli ap/
propriat̄. Tercio rōne reflexiōis. Eſt eī
duplex amor ſcʒ ꝯcupiſ̄ ⁊ amicicie. Ex amo
re amicicie ꝓcedit bonū. q̇a tal' amor diligit
amicū. eo q̇a amicus. Sed amor ꝯcupiſcē
tie ſuꝑ ſeipm̄ reflectit̄. ſicut ꝙ hō diligit vi/
nū nō ꝓpter vinū ſed ꝓpter ſeipm̄. q̇a ſibi ſa/
pit. Et iſte amor eſt q̇ eſt cā oīs pcti. Pōt
aūt queri quare hō pōt peccare ⁊ nulla alia
creatura ſub celo. Rō huiꝰ eſt. qꝛ vbi nō eſt
voluntariū ibi nō eſt pctm̄. ⁊ iō nec in brutꝭ
nec in alijs creaturis pōt eſſe pctm̄. ſed q̇a
in hoīe eſt liberū arbitriū. iō pctm̄ cōmittit̄
ab eodē. Qđ pōt oñdi q̄druplici rōne. ſ. ra
tione domicilij. rōne ꝯſortij. rōne iudicij ⁊
rōne oppoſiti. Primo rōne domicilij ſiue
rōne loci. quia vt dicit ſapiēs. locus eſt con
ſeruatiuꝰ locati vnde reſ extra locū ſuū diu
ꝯſeruari nō pōt. Et ſic eſt in corꝑalibꝫ. ita ē
in ſpiritualibuſ. Si em̄ piſcis extrahat̄ de
mari ⁊ ponat̄ in terra poſt modicuꝫ morit̄.
quia eſt extra locū ſuum. Et ſi homo pona
tur in mari morit̄. q̇a mare nō eſt locꝰ eius
ꝓprius. Et roſa q̄ʒdiu eſt in ſpina recens cō
ſeruatur. qñ autē a ſpina decerpit̄ ⁊ in ma/
nu tenetur corrumpit̄ ⁊ marceſcit. quia ma
nus nō eſt locus eiꝰ Et hec eſt cauſa quare
leuia tendunt ſurſum ⁊ grauia deorſuꝫ. q̇a
ſcʒ vadunt ad locū ꝓprium vbi conſeruant̄.
Et tanta eſt virtus loci ꝙ quāto magꝭ res
appropinquat ad locum ꝓprium tanto for/
tius mouet̄ in ipm̄. Unde motꝰ naturalis
eſt in principio debilis ⁊ fortis in fine. Et
ſm̄ hunc modū. quia aīa eſt extra locū ſu/
um. non poteſt eſſe q̇n in peccatū labatur.
Ideo dicit̄ in Cano. Iohis. j. Si dixeri/
mus quoniā peccatū non habemꝰ ipi nos
ſeducimus ⁊ veritas in nobis non eſt. Lo/
cus animaruꝫ deus eſt. ſm̄ illud Auguſti.
Circuiui in mente mea ⁊c̄. Et ideo anime
ſanctorum qui ſunt in deo ſicut in loco pro
prio peccare nō pñt. Sap. iij. Iuſtoꝝ aīe ī
manu dei ſūt ⁊ nō tāget illos tormētū mali
cie. i. peccatum in quo anima tormentatur.

ſicut oñdit Augꝰ.di. Juſſiſti dñe ⁊ ſic eſt vt pena ſibi ſit oīs inordinatꝰ animꝰ. Et ideo valde miſerabile eſt ꝙ hõ aīam ſuã ponat ĩ loco immũdo in hoc terrenitatꝭ ceno. Jbi eñ ponis animã tuã vbi ponis amorẽ tuũ Amor eñ applicat amantẽ cũ amato. ⁊ iðo aĩa terrenis applicata maculat̃ ⁊ inficitur. Ozee.ix. Facti ſunt abhomīales ſicut ea q̃ dilexerũt. Scðo rõne ꝯſortij. Naꝫ ꝓpter malũ ꝯſortiũ inducit̃ ad peccandũ. quia q̃ tangit picẽ inquinabit̃ ⁊c̃. Et Pš. Cuꝫ ſancto ſctũs eris. Et aĩa ꝯſortium hꝫ ad carnẽ. ideo frequẽter pctm̃ incurrit. Huiꝰ exemplũ videmꝰ in mari. Nã aqua marꝭ in ꝓfundo vbi a terra elongat̃ habꝫ dulcedinẽ. ſed ſuꝑius vbi ei admiſcet̃ vapor terreſtris a ſole cõbuſtus ꝯtrahit amaritudinẽ. Sic aĩa ꝓpter ꝯſortiũ ad terrã ꝯtrahit pctm̃ qð eſt amariſſimũ. Hiere.ij. Vide ꝙꝫ malum ⁊ amarũ eſt te dereliq̃ſſe dñm deuꝫ tuum ⁊c̃. Sicut eñ ex ꝯiũctiõe ad deũ cauſat̃ ſumma delectatio ⁊ dulcedo. ita ex ſeparatione ſũma amaritudo. Tanto aũt q̃s a diuino ꝯſortio auertit̃ q̃nto inferiꝰ delectat̃. vt dicit Grego. Tercio rõne iudicij. Aĩa eñ in oꝑando quodã vtit̃ ſilogiſmo. Nã rõ ſuperior ꝓponit om̃e malũ vitãduꝫ. Jnferior ſubiungit. fornicatio eſt malũ. ſenſualitas adiũgit. Accedere ad hãc ẽ delectabile. Si ergo volũtas ſit fortꝭ ⁊ aſpiciat ad h̃ ꝙ fornicatio ſit malũ. eliget nõ peccare. Si autẽ reſpiciat inferiꝰ ad h̃ qð ẽ delectabile eliget forĩcari. ⁊ ſic icurret pctm̃. qꝛ ð agẽdꝭ male iudicat. Vñ ita facit caro aĩe ſic̃ quedã herba poſita in igne q̃ trabes domꝰ fecerit apparere ſerpẽtes. Caro eñ ꝯtinuo fumans ita obumbrat aſpectũ intellectꝰ vt illud qð eſt amarũ faciat videri dulce ⁊ bonum malum ⁊c̃. Quarto rõne oppoſiti. q̃a q̃libet res hꝫ diuerſas ꝯditiões. ⁊ ſm vnã eſt appetenda ⁊ ſm aliã eſt fugienda. ſic̃ ptꝫ in pulchritudĩe. Pulchritudo eñ p̄t appeti inq̃ntũ eſt quedã reſultatio diuini decorꝭ. et ſm h̃ bonũ ẽ reſpicere pulchꝝ. Et ſm hũc modũ loq̃tur pš. Delectaſti me dñe in factura tua. Sed q̃a aſpectꝰ pulchri incitat ad concupiſcentiã. iõ aſpicere pulchꝝ eſt malum. Prouer.vlti. Fallax grã ⁊ vana eſt pulchritudo. Sic g̃ res q̃ ſenſui obijcit̃ ꝓpt̃ diuerſas ꝯditiões ducit hoĩem in errorẽ dũ vnã ꝯſiderat. ⁊ aliã negligit. Sic̃ pꝫ de medico q̃ iudicat aliq̃d eſſe expediens vni egro ꝯſiderata vna eiꝰ infirmitate. qð tñ nõ eſt ſibi expediens ſimpliciť ꝓpter aliã egritudineꝫ quã nõ ꝯſiderat. q̃ ex curatiõe alterius augmentat̃. Exẽplũ hoꝝ videmꝰ in piſcibꝫ. q̃ vidẽtes eſcã ⁊ nõ aduertẽtes hamũ ſub ea latentẽ. volentes caꝑe eſcã capiunt̃ ab hamo. Siľr aues videntes ꝟgulas et nõ aduertentes viſcũ. dũ in virguľ reſident capiunt̃ a viſco. Hoc etiã ptꝫ in his q̃ ꝓpinãt venenũ. hõ eñ ꝯſiderans poculũ ⁊ nõ attendens venenũ bibens poculũ a veneno occiditur. Sic pctõr ꝯſiderãs rẽ delectabilem apparentẽ. ⁊ nõ attẽdẽs amaritudinẽ latentem incidit in pctm̃. Et huiꝰ ſignũ eſt. qꝛ vt dicit ſapiens. Praui replent̃ penitudĩe. q̃a dũ ſentiunt amaritudinẽ penitẽt. qꝛ cõſcie coꝝ remurmurãt de pctõ. Sic g̃ ptꝫ ꝙ peccatũ põt eſſe in hoĩbꝫ ⁊ nõ in alijs ſenſibilibus.

Q Veritur q̃re pctm̃ nõ vitat̃ niſi prius cognoſcat̃. Ad qð dicendum ꝙ pctm̃ cognoſcit̃ triplicit̃. Prĩo ex oꝑe. qꝛ ſicut dicit Augꝰ. ꝯtra fauſtũ. Pctm̃ eſt dictũ vel factũ vľ ꝯcupitũ ꝯtra legẽ dei. Jn dicto pctm̃ eſt. qꝛ cũ locutio inuẽta ſit ad exꝓmendũ ꝯceptũ cordis vľ ꝯceptionẽ. q̃ñcũq3 q̃s loquit̃ qð in corde nõ hꝫ diſcordat a lege eterna. q̃ eſt regľa hũanoꝝ actuũ Jn q̃ Jõ p̄cipit̃ Leuit.xix. Non ꝑiurabis. Cuiꝰ ꝓhibet̃ mendaciũ. Jtẽ ꝯſiſtit in facto. Cuiꝰ rõ eſt. qꝛ cũ manꝰ ſit miſtra rõis. vt dic̃ ſapiens. Cõceptiões eñ rõis ꝑ manꝰ explicantur. q̃ñcũq3 manuale opuſ diſcordat a lege diuĩa. q̃ dicit. Nõ occides. Nõ furaberis. pctm̃ incurrit̃. Jtẽ ꝯſiſtit in deſiderio ⁊ cõcupiſcẽtia Cõcupiſcẽtia eñ p̄ter rõis regulã eſt pctm̃. qꝛ q̃libꝫ dꝫ eſſe ꝯtentꝰ ſuis terminis. ⁊ iõ h̃ ꝓhibetur lege dĩna. q̃ dic̃. Nõ ꝯcupiſces rẽ ꝓximi tui. Scðo cognoſcitur ex fine. Et iõ dicit Aug. in li. de libe. arbitrio. ꝙ pctm̃ nihil aliud eſt ꝙꝫ neglectꝭ regulis eternis. tꝑalia ſectari. Et in li. lxxxiij. q̃ſtionũ dicit. ꝙ oĩs hũana ꝑuerſitas eſt vti fruendis ⁊ frui vtendis. Et ratio huius ẽ. q̃a cuꝫ om̃is res ordinetur ad finẽ debitũ. q̃ñ a fine deuiat incurrit pctm̃. ſic̃ ptꝫ ĩ operibꝫ nature. Hõ eñ generãs intẽdit generare ſibi ſiľe ſꝫ oĩm mẽbroꝝ ꝓportionẽ. Qñ ꝟo ꝯceptũ generatur cũ duobꝫ capitibꝫ vel duobꝫ digitis ðr eſſe pctm̃ nature. qꝛ deuiat a debito fine Et ſm hunc modũ cum hõ ſit ordĩatꝰ tãq3 ad debitũ finẽ ad diligẽdũ

eterna.iõ natura dedit homī oculos ſurſū
vt reſpiciat qδ diligere debeat. Quia ďr in
ethicis. Nullus diligit aliq̇d niſi ꝑ delecta/
tione viſus.ſic̄ ptꝫ in amore carnali. qꝛ hõ
videns rē pulchrā ꝛ delectabilē incipit eaꝫ
ex eiꝰ viſione diligere. ꝛ diligēdo deſidera/
re. ꝛ deſiderādo apphendere. ꝛ cū adeptus
fuerit tūc in bono ꝯueniēti incipit delecta
ri. Sic dꝫ hõ ſurſum oculos dirigere ꝛ ce/
leſtia ꝯtēplari. qꝛ ex h̄ generabit̃ amor. ꝛ ex
amore deſideriū. ꝛ ex deſiderio acquirendi
ſtudiū. Sed qꝛ pctõres. vt ďr in pš. Sta/
tuerūt oculos ſuos declinare in t̃rā. iõ ter/
ram diligūt. ꝛ ſic deuiāt a recto fine ex q̊ in/
currūt pctm̄. Tercio cognoſcit̃ ex rõne.
qꝛ vt dicit Dyoniſiꝰ. malū hoīs eſt ꝯ rõnez
Et qꝛ rõ eſt regula ꝓxima humanoꝝ actuū
Ideo ſi volumꝰ videre vtrū aliq̇s hūanuſ
actus ſit rectꝰ vel vicioſus inſpiciamꝰ regu
lā rõnis. ſicut ptꝫ in artificialibꝰ. qꝛ tunc li/
gnū cernit̃ rectū vel obliquū ſi apponat̃ re/
gule recte. Rectū em̄ ē iudex ſui ꝛ obliq̇ Et
hoc ptꝫ in actu cõmeſtiõis. Cū em̄ in hoīe
ſit regula rõnis. ꝛ cõcupiſcētia carnis. ſi hõ
ſumat cibū exiſtimās ſibi neceſſariū ſcḋm qδ
rõ dictat nõ incurrit pctm̄. etiā ſi q̄ntitateꝫ
excedat. Si aūt ꝓpter ꝯcupiſcētiā ſumat vł
ꝓpter delectationē ſolū ꝑtinet ad gule pec/
catū. Et ſic ptꝫ ꝙ rõ eſt recta mēſura ꝛ regu
la actuū humanoꝝ q̄ntū ad bonitatē mora
lem. ꝛ ſi ab hac diſcordat̃ incurrit̃ peccatū.

Quarto cognoſcit̃ ex ꝓuatiõe. qꝛ ſcḋm Au
gꝰ. in lib. de natura boni. Pctm̄ eſt ꝓuatio
ſpeciei ꝛ modi ꝛ ordis. Scḋm q̄ tria dicit̃
Sap. xi. Om̄ia ꝯſtituiſti ī nūero pondere
ꝛ menſura. ita ꝙ pondꝰ referat̃ ad ordinē.
menſura ad modū. ꝛ numerus ad ſpeciē. qꝛ
vnaqueqꝫ res ďr mēſurata. pulchra ꝛ ordi/
nata natura. Quelibꝫ em̄ res mēſurat̃ hiſ.
tribꝰ dumtaxat exceptiſ. ſcꝫ grã xp̄i. caritate
dei. luce celi. Grã xp̄i menſurā nõ hꝫ. Nam
deꝰ om̄ibꝰ ſanctiſ grãm menſuratā dedit. fi
lio autē dedit ſpm̄ n̄ ad mēſurā. vt ďr in Jo
hanne. Et rõ huiꝰ eſt. qꝛ ipē fuit fontale ꝓn
cipiū a quo eſt om̄is grãruꝫ influxus. ꝓpter
qδ ipē dicit Johis. vij. Qui credit in me de
ventre eiꝰ fluent aque viue. Iteꝫ caritas
nõ habet mēſurā reſpectu dei. qꝛ cum cari
tas eius nõ ſit niſi reſpectu boni. ꝛ vbi ē ma
ius bonum ibi ſit maior amor. ſicut homo
magis diligit aurū q̄ꝫ argentū. qꝛ vbi maiꝰ
bonū inuenit̃ illud magiſ diligit̃. ꝛ deꝰ eſt in

finitum bonū. intantū ꝙ q̄nto plus diligit̃
deꝰ. tāto diligibilior inuenit̃ Iõ dic̄ Bern̄.
Modus diligēdi deū eſt ſine mõ diligere.

Itē lux celi nõ hꝫ mēſurā reſpectu ſenſi/
biliū. qꝛ cū ſenſibilia habeāt v̄tutē determi
natā ꝛ menſuratā. vt ptꝫ in arboribꝰ. Nam
arbor vniꝰ ſpeciei nõ extēdit ſe ad ꝓducen/
dū fructꝰ alteriꝰ ſpeciei vł arboriſ. ſicut ficul
nea nõ facit vuas. Lux aūt ad oīa ſe exten/
dit. Vñ dicit Dioniſiꝰ loquēs de radio ſo/
lari ꝙ ad ſenſibiliū generationē ꝯfert. ꝛ ad
vitā mouet. nutrit. ꝑficit ꝛ auget. Alie vero
res hñt det̃minatā mēſurā in augmento ꝛ
diminutõe. Vñ ſapiēs dic̄. Ex oīm natura
ꝯſtātiū terminꝰ eſt ꝛ rõ magnitudis ꝛ aug/
menti. ſicut ptꝫ ī natura hūana. Nā ē termi
nus aliq̇s in augmēto vt in gigātibꝰ. ꝛ ī di/
minutiõe vt ī pigmeis. ꝛ ſic ē de ſingulł rebꝰ
qꝛ ſcḋm reꝝ diuerſitatē eſt diuerſitas menſu
rarū. Aīa etiā rõnalis hꝫ hanc menſuraꝫ.
qꝛ põt capere omnes ſcias ꝛ virtutes. ꝛ po
teſt eſſe habitaculū creatoris. Illud auteꝫ
qδ hanc menſurā minuit ꝛ deſtruit ē pctm̄.
qδ aīam ita aſtringit ꝙ deꝰ in ea habitare
nõ poſſit. Exemplū huiꝰ ptꝫ in materiali/
bus. Pctm̄ em̄ facit in aīa qδ frigꝰ in aq̄.
aqua em̄ anteq̄ꝫ ꝯgelet̃ eſt receptiua corpo
rū q̄ immittunt̃. poſtq̄ꝫ aūt ꝑ frigꝰ cõgelat̃.
ita ꝯſtringit̃ ꝙ nihil in ea recipit̃ niſi reſol/
uat̃ ꝑ calorē. Sic aīa ꝑ pctm̄ tm̄ ꝯſtringit̃
ꝙ nulla v̄tus ī ea recipit̃. ꝛ deꝰ inde recedit.
niſi calore grẽ reſoluat̃. Et ſic patꝫ ꝙ pctm̄
corrūpit aīe mēſurā. Iteꝫ q̄libet res eſt
ſuo mõ pulchra. licet aliq̄n videatur defor
mis. qꝛ ſcḋm diuerſitatem reꝝ eſt diuerſitas
pulchritudinis. qꝛ qδ eſt pulchꝝ ī hoīe nõ
eſt pulchꝝ in eq̄ Et ſcḋm hūc modū dic̄ Dio
niſiꝰ. ꝙ illud qδ ē laudabile in vno. eſt vitu
perabile ī alio. ſic eſſe furibundū eſt lauda/
bile in cane ꝛ vituperabile ī homīe. Et eſſe
māſuetum eſt laudabile in hoīe. ꝛ vitupera
bile in cane. Et ſic eſt de pulchritudīe. qꝛ vi
demꝰ ꝙ rubedo ē pulchritudo ī roſa. ꝛ albe
do ī lilio. ꝛ nigredo ē pulchritudo ī eq̄ ꝛ tur
pitudo ī hoīe. lꝫ apud ethiopes q̄nto q̇s ni
grior tāto pulchrior reputet̃ Vñ ďr ꝙ apud
eos imago xp̄i colore nigro depingitur. et
diaboli albo. Sic anima habet ſuam pul/
chritudinem ſcꝫ claritateꝫ. qꝛ anima ē ſplen
dor diuine lucis. Pš. Signatuꝫ eſt ſuper
nos lumen vultus tui domine. Nihil autē
tollit illam pulchritudinē niſi peccatum. qꝛ

pctm̄ eſt quoddā obſtaculū qđ interponit̄
int̄ aīam ꝛ deū ſiue lucē diuinā. Vn̄ ſicut vi
dem⁹ ꝙ qn̄ arboꝛ vel turrꝭ opponit̄ radijs
ſolis ex oppoſito facit vmbrā. ita pctm̄ qđ in
terponit̄ inter lucē dīnā ꝛ aīam facit vmbrā
in anīa. ꝛ ſic aīa pctōꝛis remanet vmbroſa ꝛ
tenebroſa ꝛ amittit nitoꝛē ꝛ pulchritudinē
ſuaꝫ. Et h̄ deploꝛat Hiere. Tren̄. iiij. Quō
obſcuratū eſt aurū. Sic ḡ pctm̄ eſt coꝛru
ptio ſpeciei. Itē q̄libet creatura eſt oꝛdi/
nata. Oꝛdinat̄ aūt ad duo. ſ. ad opationē. ꝛ
opatio ad delectatiōem. Opatio aūt hoīs
eſt duplex. ſcꝫ intelligere veritatē. ꝛ diligere
bonitatē. Illud āt qđ coꝛrūpit intellectū n̄
eſt niſi pctm̄. Vn̄ prim⁹ hō licꝫ fuerit mēte
p̄ditus. tn̄ p pctm̄ fuit obtenebrat⁹. ꝛ p ꝯſe/
quēs totū gen⁹ humanū fuit tenebrꝭ inuo
lutū. Et iō q̄ntūcunq̨ ſtudeāt homīes nō
pn̄t puenire ad cog̊ſcendū plene v̄itatē. licꝫ
q̄libet apponat aliq̄d. ad iſtā q̄ꝫ cognitionē
det operā ſtudio veritatꝭ. ſicut ptꝫ de phis
ꝛ doctoꝛibꝫ ſacre ſcripture. Et ſic ex omibꝫ
ꝯgregatis licet cognitio veritatꝭ aliqđ ma/
gnū augmentū recipiat. tn̄ adhuc p maioꝛi
parte remanet veritas incognita. qꝛ q̄ꝫdiu
ſum⁹ in pn̄ti vita nō poſſum⁹ cogitare pri/
mā veritatē. Et h̄ eſt in nob̄ valde miſerabi
le. qꝛ illud qđ valde lucet. nō poſſum⁹ reſpi
cere. ſcꝫ deū ꝛ ſubās ſepatas. Vn̄ exēplum
ponit̄ a ſapiēte ꝙ ſicut ocul⁹ noctue nō pōt
reſpicere lucē ſolis. ſic nos nō poſſum⁹ re/
ſpicere lucē creatoꝛis. Et h⁹ exemplū vide
mus in naturalibꝫ. Illud em̄ qđ maculat
oculū impedit oculi viſionē. Vn̄ ocul⁹ ma/
culoſus nō pōt clare videre. ſic cū peccatū
maculat aīam impedit intellectualē ei⁹ viſi
onē. iō diminute ſunt veritates a filijs ho/
minū. Item opatio oꝛdinat̄ ad delectatio/
nē. q̄libet em̄ ꝓpria hoīs opatio hꝫ annexā
delectationē. Et virt⁹ etiā facit delectabili
ter opari. qꝛ in modū nature inclinat vt di/
cit Tulli⁹. Ideo dꝛ. ij. ethi. Signū autē ge
nerati habit⁹ opoꝛtet accipe in opatiōe de/
lectationē. Illud aūt qđ impedit delectati
onē ē pctm̄. qꝛ licet luxurioſus faciat aliqn̄
caſta opa. nō tn̄ facit vt caſt⁹. qꝛ caſtus talia
delectabiliter opat̄. et luxurioſus cū triſti/
cia. ꝛ ſic de ſilibꝫ. ꝛ ſic pctm̄ p̄uat delectatōeꝫ
ad quā opatio oꝛdinat̄. Et ſic patꝫ ꝙ pctm̄
priuat modū ſpeciē ꝛ oꝛdinē. Hui⁹ exēplū
habet̄ in infirmitate coꝛpali q̄ priuat a coꝛ/
poꝛe modū. qꝛ totū attenuat̄. ſpeciē. qꝛ to/
taliter defoꝛmat̄. ꝛ humoꝝ oꝛdinē ex quibꝫ
cōponitur. ꝛ cetera.

Explicit liber ſancti Bonauēture đ tri
bus ternarijs pctōꝝ infamibꝫ.

Incipit foꝛmula aurea de gradibꝫ virtu
tum. doc. ſeraphici s. Bonauēture.

ACcedite ad do
minū ꝛ illuminamini ꝛ facies
vr̄e nō cōfundent̄. Ps. xxxiij.
Ius hoīs eſt ad deū accedere
Ius dei eſt accedentem ad ip̄m illumiare.
Ad deū ſpūalit̄ accedit q̇ affectōes ſuas ad
deū dirigit. q̇ ſperat dei laudeꝫ. q̇ timet dei
ꝯtumeliā. q̇ letat̄ de oībꝫ q̄ deo placēt. q̇ tri/
ſtatur de oībꝫ q̄ deo diſplicent. q̇ diligit vir
tutes ꝛ opa virtutū. qui odit vicia ꝛ opa vi
cioꝝ. qui erubeſcit iniqua ꝛ opa iniquitatū
ꝛ occaſiōes iniquitatum. De⁹ lux v̄a illu
minat accedenteꝫ ad cognoſcēdū v̄tutes ꝛ
grad⁹ virtutū q̄ ſūt certiſſima via ad regnū
celoꝝ. Si aliq̄s calūniat̄ ḡdus q̇ ponūt
ꝛ ſcit melioꝛes ḡdus ponere q̄ꝫ hic ponunt
nō eſt ꝯtra me. nec ꝓpter h̄ volo litē ſubire.
Et ſciendū ꝙ grad⁹ in pleriſq̨ oꝛdinantur
ſ̄m raritatē vel ſ̄m pfectioneꝫ. tn̄ diuerſis
reſpectibꝫ ſe excedunt.

De gradibꝫ caritatis. Capitulū I

p Rimū autē notādū eſt de ḡdibꝫ ca/
ritatis. Nā dicit ſponſa in Cantic
Oꝛdinauit in me caritatē. Infim⁹
gradus caritatꝭ eſt. diligere amicū a q̇ ho/
mo diligit̄. honoꝛat̄. fouet̄ ꝛ in oībꝫ adiuua
tur. q̇ hoc nō curat facere ꝯtra naturā nitit̄
laboꝛare. Diligere em̄ amātē nature ē. vt di
cit Criſo. Altioꝛ grad⁹ diligere inimicū ex
coꝛde ꝓpter deū. q̇ eū ad imagineꝫ ſuā crea/
uit. ꝛ coꝛpe ſuo refecit ꝛ ſanguine ſuo rede/
mit. qꝛ diligere nō amanteꝫ grē eſt. vt dicit
Criſo. q̇ hoc facere nō curat fili⁹ dei eſſe re/
cuſat. q̇ facit ſolē ſuū oꝛiri ſup bonos ꝛ ma/
los. Altiſſim⁹ ḡdus caritatis eſt inimicos
bn̄ficijs ad amoꝛeꝫ trahere. Vn̄ ſup illud
Math. v. Vt ſitis filij p̄ris vr̄i. dicit gloſa.
Cumulus pfectiōis ē inimicos diligere et
p ip̄is diligent̄ oꝛare. ſic fecit xp̄s. ꝛ alia glo
ſa ſup illud Luce. v. Bn̄facite ꝛc̄. dic̄. Non
tm̄ ad amicos ſed etiā ad inimicos extēdi/
te opa caritatis vt amici eſſe incipiāt. In
p̄mo gradu ſtāt ethnici ꝛ publicani. q̇ dili/
gunt eos q̇ ſe diligunt. In ſcđo ſtant pfecti

chriſtiani q̄ maledicẽtibꝰ bñdicũt. In tertõ
ſtãt pfectiſſimi religioſi. immo xp̃s q̄ iudã ad
amorẽ ſuũ traxit. benigniſſime oſculãdo. pe
des lauãdo. ſua carne cibando. ⁊ in cruce p
pſecutoribꝰ orãdo. Itẽ altꝰ gradꝰ chari/
tatis eſt cũ aliq̃s vtilitatẽ amici ſui cũ ꝓprio
lucro q̄rit. Altior cũ aliq̃s ꝯmodũ amici ſui
cũ dãno rerꝝ ſuarꝝ q̄rit. Altiſſimꝰ cũ aliq̃s bo
nũ amici ſui cũ ꝓpria morte q̄rit. Vñ. Ma/
iorẽ cha. ⁊c̄. Ergo maximã charitatẽ hꝫ qui
aĩam ſuã p amicis ponit. In illo gdu ſtetit
xp̃s qñ paup factꝰ eſt cũ eſſet diues vt nos ĩ
opia ſua diuites eſſemꝰ. vt dic̄ aplus. Cũ p
ſuã ꝯtumeliã nob obtinuit etnã gl'iam Cũ
p ſua vulnera nob exhibuit medicinã. Cuꝫ
p ſuã mortẽ turpiſſimã nob ꝯparauit vitã et/
nã. Itẽ altꝰ gradꝰ charitatꝭ ẽ cũ q̃s diligit
auferentẽ ſibi res tpales. Altior cum diligit
auferẽtẽ ſibi honorẽ Adhuc altior cũ diligit
auferentẽ ſibi corpꝰ vel mẽbra corpis. Altiſ
ſimꝰ cũ diligit auferentẽ ſibi ꝟtutes ⁊ dona
ſpũalia ſiue ipm deũ. ad pctm̃ q̄cũqꝫ occaſi/
one inducẽdo vl' a ꝟtuoſis opibꝰ retrahẽdo

Gradus obediẽtie Capitulũ II

Obediẽtie altꝰ gradꝰ ẽ obedire crea/
tori. redẽptori. remuneratori nr̃o q̄
vult cõe bonũ noſtrꝝ in pñti ⁊ ĩ futo
cui obediẽdũ eſt merito ĩ oĩbꝰ p̃ceptis ⁊ ꝓhi
bitõibꝰ. q2 nihil p̃cipit niſi ducat nos ad ſũ
mũ bonũ. ⁊ nihil ꝓhibet niſi abducat nos a
ſũmo bono. Altior videt̄ gradus obediẽtie
q̄dammõ eſſe cũ obedimꝰ hoĩ in pſona dei.
q̄ſi obediremꝰ ipi dõ. q2 deo tenemur obedi
re ꝓpt̄ p̃dicta ſꝫ nõ hoĩ tenemur niſi ꝓpt̄ deũ.
Cũ obedimꝰ in q̃b3 hoĩ pfecto ⁊ diſcreto qui
oĩa cũ diſcretõe ⁊ deliberatõe impat. Altiſſi
mus aũt videt̄ gradꝰ obediẽtie cũ obedimꝰ
hoĩ indiſcreto ⁊ diſcolo ⁊ deſpecto in pſona
dei q̄ multa ipat cũ impetu ⁊ ſine diſcretiõe
⁊ deliberatõne. Vñ petrꝰ. Serui obedite
dñis. nõ tm̃ bonis ⁊ modeſtꝭ ſꝫ etiã diſcol'.
Hec eſt em̃ gr̃a apud deũ. q. d. nõ eſt meritũ
magnũ bonis ⁊ modeſtis obedire. tñ caute
videat̄ ne obediat̄ ꝯ ſalutẽ. Itẽ aliq̃lis g̃
dus eſt obediẽtie ĩ eo qd̃ hoĩ ſuaue ẽ ⁊ leue.
Altior eſt obedire in eo qd̃ g̃ue ẽ ⁊ ad breue
tps Altiſſimꝰ obedire ĩ eo qd̃ g̃ue ẽ ad lõgũ
tps vl' vſqꝫ ad mortẽ. In h̃ gradu ſtetit xp̃s
cũ obediuit pr̃i ſuo vſqꝫ ad mortẽ a p̃ncipio
vite turpiſſima ſuſtinẽdo. Itẽ aliq̃lis eſt
gradꝰ obediẽtie obedire ꝓpter timorẽ pene ĩ
ferẽde ꝓpt̄ inobediẽtiã. ſic̄ ſepe ꝯtingit. Alti/
or eſt obedire ꝓpt̄ ſpem gr̃e ĩ pñti ⁊ ꝓpt̄ amo/
rẽ gl'ie in futuro. qd̃ etiã ſepe ꝯtingit. Altiſſi
mus ẽ obedire ꝓpt̄ neutrꝝ horꝝ ſꝫ pure ꝓpter
deũ. q2 deꝰ dñs nr̄ eſt. ⁊ nos ſerui eiꝰ Itez
altꝰ gradꝰ ẽ obediẽtie iplere ꝟbũ plati ꝓpter
deũ. Altior iplere nutũ. Altiſſimꝰ iplere vo
luntatẽ. ſic̄ dixit xp̃s. Non veni fa. volun. ⁊c̄.
Et iterꝝ. Si fieri pt trã. ⁊c̄. Itẽ aliq̃lis g̃/
dus eſt cũ mãdatũ differt̄ ⁊ tñ implet̄. Alti/
or cũ ſtatim pficit̄. ſꝫ tñ cũ murmure ⁊ inuo
lũtarie. Altiſſimꝰ cũ ſtatim pficit̄ ſpõte ⁊ cuꝫ
magno deſiderio.

Humilitatis Capitulum III

Humilitatꝭ altꝰ gradꝰ eſt cũ aliq̃s ſpõ
te ſubijcit ſe maiori. h̃ eſt debita. Al/
tior cũ ſubijcit ſe pari. h̃ abũdãs eſt
Altiſſimꝰ cũ ſubijcit ſe minori. h̃ ſupabũdãſ
eſt. In h̃ vltimo g̃du fuit xp̃s cũ veniẽs ad
iordanẽ ſubiecit ſe iohi dicẽs. Sine mõ. ſic
em̃ decet nos adimplere oẽm iuſticiã. i. hũi
litatẽ ſupabũdantẽ. vt dic̄ glo. Itẽ altꝰ g̃/
dus ẽ cũ aliq̃s hꝫ humilitatẽ in ꝟbiſ. Altior
cũ in factis. Altiſſimꝰ cũ hꝫ humilitatẽ ĩ cor
de. Ibi ei eſt virtꝰ ſꝫ nõ in ꝟbis vl' factꝭ. Mñ
qꝫ em̃ eſt q̄ ſe neq̃ter humiliat ꝟbis vl' factis
vel geſtibꝰ vl' veſtitu vl' inceſſu. Xp̃s ꝟo fuit
humil' in corde cuꝫ diceret. Diſcite a me ⁊c̄.
Humil' in ꝟbis cũ diceret. Ego ſum ꝟmis
⁊ nõ hõ. Et mea doctrina nõ eſt mea ⁊c̄. Et
ꝟba q̄ ego loq̃r a meipõ nõ lo. Humil' in fa
ctis cũ ſe iclinauit añ pedes apl'orꝝ ĩ lotura.
Itẽ altꝰ gradꝰ hũilitatꝭ eſt humiliare ſe p
pter magnitudinẽ ⁊ mlt̄itudinẽ defectuum
iuxta illd̃ ꝓphe. Hũiliatio tua in medio tui.
id ẽ materia hũiliatiõis ſit ĩ corde tuo. ſ. de/
fectꝰ tui. Altior eſt hũiliare ſe ꝓpt̄ abũdantiã
ꝟtutũ ⁊ donorꝝ ſpũaliũ. ſic̄ arbor nobil' ĩcli/
nat̄ ex abũdantia fructuũ. Vñ. Q̃to maior
es hũilia te ĩ oĩbꝰ. Altiſſimꝰ ꝓpt̄ imitatõꝫ exẽ
pli hũilitatꝭ xp̃i. Jo. xiij. Itẽ altꝰ gradꝰ eſt
hũiliare ſe de oĩbꝰ mal' ꝯmiſſis. Altior d̃ oĩ/
bus bonis omiſſis. Adhuc altior d̃ oĩbꝰ de
turpatꝭ. Altiſſimꝰ de oĩbꝰ bonis inuacuũ p
ceptꝭ. Iſte ordo ſumit̄ ex raritate. Q̃to ei g̃/
dus eſt rarior: tanto videt̄ altior. In nullo
iſtorꝝ fuit xp̃s q2 nihil mali ꝯmiſit. ⁊ nihil bo
ni obmiſit. ⁊ nihil boni deturpauit. nihil bo
ni inuacuũ recepit Itẽ altꝰ gradꝰ ẽ tã vilẽ
ſe reputare ſic̄ ꝟe eſt in ocul' dei Altior ſic̄ vil'
eſſe potuit corã deo ſi dñs nõ cauiſſꝫ. Altiſ/
ſimꝰ ſic̄ vilis adhuc fieri poſſet ſi dñs a tem
ptatiõibꝰ nõ cuſtodierit.

Caſtitatis. Capitulũ IIII

C Aſtitatꝭ altꝰ gradꝰ ē caſtitas ꝯiugalꝭ
Altioꝛ viduaꝉ. Altiſſimꝰ ꝟginalis.
Hoc pȝ ꝑ fructꝰ ꝗ eis debēt.ſ.triceſi
muſ.ſexageſimꝰ.cēteſimꝰ. Jn ħ vltio ḡdu fu
it xp̄s ⁊ btā ꝟgo mr̄ eiꝰ. Damaſcenꝰ etiā dic̄
Ꝗ nuptijs abſtinētia ē angl'oꝝ imitatō. Jtē
altꝰ gradꝰ ē deteſtari geſtꝰ ⁊ tactꝰ ipudicos
Altioꝛ deteſtari ꝟba ipudica. Adhuc altioꝛ
deteſtari volũtatē vꝉ cōcupiam ipudicā.ſic̄
ſara dixit. Nūꝗ̄ ꝯcupiui viꝝ ⁊c̄. Altiſſimꝰ.d
teſtari cogitatōȝ impudicā.ſic̄ dic̄ Job. Pe
pigi fedꝰ cũ ocuꝉ ⁊c̄. Jtē mlt̄ũ qn̄ꝗ̄ piclitaꝛ
caſtitas ex auditu ipudico. Magꝭ qn̄ꝗ̄ ex
viſu vt ī dauid ⁊ in ſenibꝫ ī daniele. Sȝ ma
xime qn̄ꝗ̄ ex tacto ipudico. Jtē maxie ad/
iuuatur caſtitas ſi hō vitat locũ ſuſpectum
Magꝭ ſi vitat hoīes ſuſpectos. Mlto am/
pliꝰ ſi vitat familiaritates ſuſpectas ⁊ ea q̄ ꝓ
uocāt familiaritates ſuſpectas. vt ſũt dul/
ces lr̄e. dulces ſalutatōes. dulces reſpectuſ
dulcia ꝟba ⁊ blāda ⁊ crebra munuſcula. de
q̄bꝫ Hiero. dic̄. Crebra munuſcula ⁊ dulceſ
lr̄as ⁊ ſudoꝛiola ⁊ cibos p̄guſtatos ſanctus
amoꝛ nō hȝ. Jtē altꝰ ḡdꝰ caſtitatꝭ ē eſſe ca
ſtũ ꝑ mũdiciā carnis. Altioꝛ ꝑ mũdiciā mē/
tis. qꝛ ꝑ ipudiciciā maculaꝛ corpꝰ ⁊ aīa. vt di
cit apl's. qc̄ cũꝗ̄ pcm̄ fecerit hō ⁊c̄. Altiſſimꝰ
ꝑ imitatōȝ exēpli caſtitatꝭ xp̄i.

Gradꝰ patiētie. Capitulũ V

P Atiētie altꝰ gradꝰ ē patienꝛ ſuſtinere
amiſſionē. vt Job. Altioꝛ patiēꝛ ſuf/
ferre amiſſiōȝ honoꝛꝭ. vt dauid cũ ī/
ꝓpia ſemei ſuſtinuit. Altiſſimꝰ ē patiēꝛ ſuf
ferre mutilatōȝ mēbroꝝ vꝉ ablatōȝ vite coꝛ
poraꝉ. Jn ħ ḡdu fuit xp̄s cũ ſpōte ꝓ nob ani
mā ſuā poſuit. Jtē altꝰ gradꝰ ē patie tole
rare afflictōȝ quā hō ꝓ pctīs meruit. Unde
Si peccātes ⁊ colafiza. ſufferꝭ ⁊c̄. Altioꝛ pa
tienꝛ ſufferre afflictōeȝ quā innocēꝛ ſuſtinet
ꝓ iuſticia. Un̄. Si ꝗd patimi ꝓpꝛ iuſticiam
bti. Altiſſimꝰ ē ferueṅꝛ appetere afflictōȝ Jn
ħ gradu fuit xp̄s cũ dicebat. Jm ꝓperiũ ex/
pect. ⁊c̄. Jtē altꝰ ḡdꝰ patie eſt nō vindicare
iniuriā fctō. Altioꝛ nō vindicare ꝟbo. Altiſ
ſimꝰ eſt nō hr̄e vindictā in deſiderio. Jtē
altā hȝ patiāȝ ꝗ nō indicat ipatiētiā in ꝟbo
Altioꝛ ꝗ nō indicat vultu Altiſſimā ꝗ n̄ poꝛ
tat ipatiētiā in coꝛde ſuo. Jtē altũ ḡdum
patie hȝ ꝗ nō vindicat iīuriā ſuā cũ vindica
re p̄t licȝ n̄ ſine dāno. Altioꝛ ē ꝗ nō vindicat
cũ vindicare p̄t ſine dāno. Altiſſimꝰ ē cũ ḡri
as agit ꝓ afflictōe. vt thobias cũ dixit. Gra
tias ago tibi dn̄e qꝛ caſtigaſti ⁊ ſanaſti me.
Jtē altꝰ gradꝰ patie ē cũ aliꝗs patienꝛ ſu
ſtinȝ aduerſitates vt a pctīs ſuis purgeꝛ. iu
xta illð. Jn foꝛnace ꝓbaꝛ argētũ. Altioꝛ vt i
celo gl'ioſe remuneret. iuxta illð Mat. Bti
eritꝭ cũ vos ode. ho. ⁊c̄. Altiſſimꝰ vt xp̄o vi
cē repēdat. iuxta illð Hiero. Felix ē aīa ꝗ ꝓ
xp̄i noīe tāta voluerit ſuſtinere q̄nta ille ꝓ
nob paſſus ē. Jtē altꝰ gradꝰ patie ē de in
iuria nũꝗ̄ ꝗrimoniā facere. Altioꝛ nũꝗ̄ iīu
riā ꝓpriā excuſare. Altiſſimꝰ ē iniuriā ꝓpriam
nũꝗ̄ alicui ad vindicādũ ſignificare.

Gradꝰ miſericoꝛdie. Caplm VI

M Iſericoꝛdie altꝰ gradꝰ ē miſereri ꝓxi
mi. iuxta illð. Eſtote miſericoꝛdes.
Et Job. Si negaui ꝗd volebāt pau
peres ⁊c̄. Et iteꝝ. Oculꝰ fui ceco ⁊ pes clau/
do. Altioꝛ miſereri ſui. ſm illð. Miſere aīe
tue placēs do. Altiſſimꝰ miſeri di ſic ipe pe/
tit i Job. Miſeremi mei. miſere m. ſal. v. ⁊c̄.
Jtē altꝰ gradꝰ ē miſereri ꝯſanguineis af/
flictis. Altioꝛ gradus miſereri extraneis af
flictꝭ. Altiſſimꝰ miſeri inimicꝭ afflictꝭ. Jn ħ
vltio gradu fuit xp̄s cũ dixit. Miſereoꝛ ſuꝑ
turbā. Et iteꝝ. Pr̄ ignoſce illꝭ ⁊c̄. Jtē altꝰ
gradꝰ ē miſeri viuis i afflictōe coꝛpis. Alti
oꝛ miſeri viuis i afflictōe ſpũs. Altiſſimꝰ mi
ſereri moꝛtuis i purgatoꝛio. Jtē altꝰ ḡdꝰ
eſt miſereri ſanis i nccītate. Altioꝛ miſeri in
firmis n̄ decũbētibꝫ i neceſſitate. Altiſſimꝰ
miſereri ifirmis decũbētibꝫ i nccītate. Jtē
altꝰ gradꝰ mie ꝯſiſtit i dādo tꝑalia ſicut fecit
abraā ꝗ nulli negauit hoſpiciũ. Altioꝛ iꝯdo
nādo iīurias. ſic fec̄ dauid ſauli ⁊ ſemei. Al/
tiſſimꝰ ꝓ iniuriātibꝫ ſupplicādo fideliꝛ. ſicut
xp̄s ⁊ beatꝰ ſtephanꝰ Jtē i alto ḡdu mie cō
ſiſtit quē ad miſerēdũ induc̄ natura ſuadē/
do. Jn altioꝛi quē induc̄ hō ꝑcipiēdo vꝉ am
monēdo. Jn altiſſimo quē induc̄ deꝰ in ſpi/
rando.

Gradus veritatis Capitulũ VII

V Eritatꝭ altꝰ gradꝰ ē libenꝛ cogitare
ꝟitatē ⁊ libenꝛ cogitare de veritate.
Altioꝛ ē libenꝛ loꝗ ꝟitatē ⁊ libenꝛ lo
ꝗ de ꝟitate. Altiſſimꝰ ē libenꝛ viuere ſm ve/
ritatē ⁊ alios ad ħ inducere. Jtē altꝰ ḡdꝰ
eſt cognoſcere ꝟitatē. Altioꝛ amare ꝟitatem
Altiſſimꝰ ſeipm ⁊ alios iudicare ſm ꝟitatē.
Jn oībꝫ iſtis ḡdibꝫ fuit xp̄s. Jtē altꝰ ḡdꝰ
eſt libere ⁊ abſqȝ adulatiōe ⁊ ſine pallio pnũ
ciare ꝟitatē qn̄ libere pnũciare oꝑtet. Altioꝛ

libere defendere ỽitatē qn̄ defendere ꝯueit. Sꝫ q̇ h̓ faciūt ſepe amaritudibꝫ replēt̃. q̇a ỽitas res amara ē. Dic̄ ſcūs Bern̄. Meliꝰ eſt tn̄ ꝓ ỽitate pati ſuppliciū q̄ꝫ ꝓ adulatione pati bn̄ficiū. Altiſſimꝰ ē libere defendere ỽitatē corā īimicꝭ. Itē altꝰ gd̄ꝰ ē ꝑpt̃ ỽitatē res tꝑales ī ꝑiculo ponere. Altioꝛ honoꝛē īponere. Altiſſimꝰ coꝛpꝰ ī ꝑiculo ponere. Et h̓ merito faciēdū eſt qꝛ xp̄s veritas eſt.

Gradus pauꝑtatis Capitulū VIII

p Auꝑtatꝭ q̄ eſt vna ꝺ octo btītudibꝫ altꝰ gd̄ꝰ ē relinq̄re res tꝑales. Altioꝛ relinq̄re amicos ſeclr̄es ⁊ ſpūales. Altiſſimꝰ relinq̄re ſeipm̄. i. ſinglr̄ē ſenſum. amoꝛē ꝓuatū. ꝓpriā volūtatē. In oībꝫ iſtis gradibꝫ fuit xp̄s q̇ reliq̇t ſeipm̄. ſua. ſuos. Itē altꝰ gd̄ꝰ eſt ꝓ trāſitoꝛijs n̄ laboꝛare nec ſolicitari. Altioꝛ trāſitoꝛia n̄ appetere. Altiſſimꝰ oblata r̄ſpuere. In ſcd̄o fuit apl̄s cuꝫ dixit. Argētū ⁊ auꝝ aut veſtē nulliꝰ ꝯcupiui. In vltimo fuit daniel ꝓph̄a q̇ ꝯtēſit mūera balthaſar. qꝛ ſcr̄ptura repḣēdit munuſcl̄a dare ⁊ accipe. Itē altꝰ gradꝰ eſt nolle hr̄e certū hoſpitiū. ſic̄ xp̄o nō fuit locꝰ ī diuerſoꝛio. Altioꝛ n̄ hr̄e certū victū ⁊ veſtitū tꝑe ſanitatꝭ. Altiſſimꝰ nolle hr̄e certū victū ⁊ veſtitū tꝑe īfirmitatꝭ. In h̓ vltīo gdu fuit xp̄s cū nō habuit vbi caput ſuū reclinarꝫ. nec hauſtū aq̄ nec veſtē. ſꝫ nudꝰ an̄ crucē ſtetit. Itē ī alto gdu pauꝑtatꝭ ē q̇ ꝓpt̃ h̓ eligit pauꝑtatē vt a trāſitoꝛijs ſolicitudibꝫ eruat̃. In altioꝛi ē q̇ ꝓpter h̓ eligit pauꝑtatē vt ī ỽtutibꝫ ⁊ donis ſpūalibꝫ dotet̃. In altiſſimo q̇ ꝓpt̃ h̓ eligit pauꝑtatē vt ī ſeſſiōe ſua apꝺ xp̄m ī iudicio deꝰ glꝛificet̃. In alto gdu ē q̇ nihil hꝫ ꝓpriū in ſpāli ſic̄ mlt̄i religioſi. In altioꝛi q̇ nihil hꝫ ꝓpriū ī cōi ad annū vl̄ ad lōgū tꝑs. ſic̄ pauci religioſi. In altiſſimo eſt q̇ nihil hꝫ ꝓpriū in cōi nec ad ſeptimanā vl̄ ad diē. vt fr̄es minoꝛes

Gradus prudētie. Capl̄m IX

p Rudētie altꝰ gd̄ꝰ ē cognoſcere deū ꝑ creat̃as. ſic̄ ꝺt apl̄s. Inuiſibilia di ⁊c̄. Altioꝛ ꝑ ſcr̄pturas. Altiſſimꝰ ꝑ fidem. Itē altꝰ gradꝰ ē prudētie oꝛdīare moꝛes exterioꝛes ſ̄m volūtatē dei. Altioꝛ oꝛdinare affectōes īterioꝛes. Altiſſimꝰ oꝛdīare vires aīe ſ̄m placitū di. Itē altꝰ gradꝰ ē oꝛdinare vitā īteriꝰ ⁊ exteriꝰ ſ̄m exēpla ſcōꝝ. Altioꝛ ſ̄ꝫ exēpla xp̄i. Altiſſimꝰ ſ̄m moꝛes xp̄i. Itē ī alto gdu ē q̇ ꝯſiderat amaritudinē aīe cū ſeꝑat̃ a coꝛꝑe. In altioꝛi q̇ ꝯſiderat amaritudineꝫ anie cū ſeparat̃ a familiaritate dei ad breue tꝑs. Vn̄ Ber. Que aīa ſel' accepit ⁊c̄. In altiſſimo q̇ ꝯſiderat amaritudinē aīe cū et̃naliť ſeꝑat̃ a fruitōe di. Itē in alto gdu ē q̇ ꝯſiderat iocūditatē aīe cū vnit̃ ꝺo ad breue tꝑs. In altioꝛi ē q̇ ꝯſiderat iocūditatē aīe cū vnitur ꝺo ad lōgū tꝑs. In altiſſimo ē q̇ ꝯſiderat iocūditatē aīe cū vnit̃ ꝺo et̃naliť. Itē in alto gradu ē q̇ ꝯſiderat quō dat ſe deꝰ in bonis tꝑalibꝫ. Altioꝛ q̇ ꝯſiderat quō dat ſe deꝰ ī bonis ſpūalibꝫ. In altiſſimo ē q̇ ꝯſiderat quō dat ſe deꝰ totū in oī qꝺ ē ipē ī diuīa ⁊ hūana natura.

Gradus foꝛtitudinis Capl̄m X

f Oꝛtitudis ē altꝰ gradꝰ vincere mūdū ⁊ delitias eꝰ ꝯtēnēdo. ſic̄ ꝺꝛ apl̄s. Oia inq̇t arbi. ſū vt ſter. ⁊c̄. Altioꝛ ē vicere carnē ⁊ ꝯcupias eꝰ reſtrīgere vt apl̄s. Caſtigo inq̇t coꝛ. me. Altiſſimꝰ vicere ſeipꝫ ſimplr̄ ⁊ ſpōte vſq̄ꝫ ad moꝛtē obediēdo. ſic̄ ī oībꝫ iſtꝭ fuit xp̄s. Itē altꝰ gd̄ꝰ ē foꝛtiť reſiſtere pct̄is coꝛꝑalibꝫ. vt ſūt luxuria. gula. ⁊c̄. Altioꝛ r̄ſiſtere pct̄is ſpūalibꝫ. vt ſūt placētia ꝓpria. diſplicētia aliena. hypocriſ̄. ꝑſonaꝝ acceptio. igratitudo. Altiſſimꝰ ē reſiſtere occaſionibꝫ tā coꝛꝑaliū q̄ꝫ ſpūaliū pcōꝝ. vt munuſcula ⁊ familiaritates. ỽba blāda ⁊c̄. Itē altꝰ gradꝰ ē n̄ ꝯſentire pct̄is oꝑatōis. Altioꝛ n̄ ꝯſentire pct̄is locutōis. Altiſſimꝰ n̄ ꝯſentire pct̄is cogitatiōis. In his oībꝫ fuit xp̄us. Itē altꝰ gradꝰ ē foꝛtiť laboꝛare ī h̓ mꝺo ꝓ ſctā vita. q̄ ꝯſiſtit ī bōa ꝯſcīa ⁊ ī bonis oꝑibꝫ ⁊ moꝛibꝫ. Altioꝛ laboꝛare ꝓ ſocietate āgl̄ica. Altiſſimꝰ laboꝛare ꝓ vniōe di ī vita et̃na.

Gradus iuſticie Capitulum XI

i Uſticie altꝰ gradꝰ ē reddere ꝓxio iuſ ſuū. ſ. ꝯgratulatōꝫ ī ꝓſperitate ⁊ ꝯpaſſionē ī aduerſitate. iuxta illꝺ. Gaudere cū gaudē ⁊c̄. Et altioꝛ redꝺre ſibimet iuſ ſuū. ſ. doloꝛē ꝺ malꝭ ꝯmiſſis. iuxta illꝺ ꝓph̄icū. Dole q̄i ꝑturiēs. ⁊ cautelā ꝯ̄ mala ꝯmittēda iuxta illꝺ. Nō ſolū a malo. ſꝫ ab oī ſpē mala abſtinete vos. Altiſſimꝰ redꝺe ꝺo ius ſuū. ſ. timoꝛē. qꝛ dn̄s iuſtꝰ ē. ⁊ amoꝛē. qꝛ pr̄ bonꝰ eſt. Vn̄ dn̄s ꝺt. Si ego dn̄s vbi timoꝛ meꝰ. ſi pr̄ vbi amoꝛ meꝰ. Itē altꝰ gradꝰ ē reddere vnicuiq̄ꝫ bonū ꝓ bono. Altioꝛ redꝺꝛe bonū ꝓ malo. Altiſſimꝰ reddere optim ꝓ peſſimo. Hoc fec̄ xp̄s qn̄ dedit coꝛpꝰ ſuū ſctiſſimū iude peſſimo traditoꝛi. Itē altꝰ gradꝰ ē iuſtificare oēs oꝑatōes vt ꝺo placeāt. Altioꝛ iuſtificare oēs locutōnes. Altiſſimꝰ iuſtificare oēs volūtates. In iſtis gradibꝫ fuit xp̄s cū

dixit. Que placita ſūt ei facio ſp. Itē alt⁹ g/
dus ē diſcere iudicare oīa opa ſua q̄ itētōe ꝛ
ad quē finē fiāt. Altior iudicare ꝟba vtꝝ ſint
vtilia vl' nociua. Altiſſim⁹ iudicare ꝯſciam.
vtꝝ recta vl' erronea ſit. ꝛ oēs affectōes vtꝝ
ordiate vl' iordiate ſint. Itē alt⁹ grad⁹ ē ex/
hibere natalē iuſticiā oībꝫ viuiſ. ſ. qđ oderiſ ti
bi fieri. ꝛ Quecūqꝫ vultiſ vt fa. vo. ho. Altior
exhibere iuſticiā oībꝫ mortuis ꝯſanguineis
i elemoſynis. orōibꝫ. ꝛ maxie i teſtamtiſ eorū
diſtribuēdis ſꝫ ordiatōꝫ ipoꝝ. ꝛ i oībꝫ q̄ ipiſ
fideliť ꝯmiſeřt. Altiſſimus iuſticiā exhibere
mortuis extraneis. ſicꝫ eis ꝯmiſeřt ꝛ ꝯfidūt.

Gradus tēpantie Capitulū XII

TEmperātie alt⁹ grad⁹ ē moderare ſe
i oībꝫ exterioribꝫ. ſ. i victu. hitu. ſōno
i inceſſu. ꝟbis. factiſ. ꝛ moribꝫ. vt oīa
ordiate ꝛ modeſte fiāt ſm deū. Altior ē tēpa
re ſe i motibꝫ ꝛ affectōibꝫ iterioribꝫ. ne nimiſ
circa trāſitoria occupeť. Altiſſim⁹ tēpare co/
gitatōes ne nimis extra deū euageť. Itē al
t⁹ grad⁹ ē r̄ſtringere ſe ab illicitiſ iterioribꝫ et
exterioribꝫ. Altior r̄frenare ſe a licitiſ exterio
ribꝫ ꝛ iterioribꝫ ad tps. Altiſſim⁹ ē abſtrahe a
licitiſ exterioribꝫ ꝛ iterioribꝫ vſqꝫ ad morte. iu
xta illđ. Virt⁹ ē licitiſ abſtinuiſſe bonis. Ille
ei ſol⁹ ad illicita n̄ cadit q̄ ſe caute r̄ſtringit a
licitiſ. dt glo. ſup Job. Qui ei nō vult đtrahe
re ꝛ mētiri ꝛ ſil'ia r̄ſtringat ſe a licitiſ ꝟbis. q
i m'tiloq̄o pctm̄ n̄ deerit. puer. x. Itē aliq̄l'
alt⁹ grad⁹ ē moderare loq̄ đ defectibꝫ hoīm
i p̄ntia coꝝ. Altior tēpare loq̄ đ defectibꝫ vi/
uoꝝ ꝛ mortuoꝝ i abſentia ipoꝝ ſꝫ tāqꝫ p̄nteſ
eēnt. Altiſſim⁹. exceſſ⁹ tā viuoꝝ q̄ꝫ mortuoꝝ
abſentiū excuſare fideliť q loců excuſatōis
n̄ bn̄t. Itē Chryſ. poit ḡd⁹ đ tēpantia cibi
ꝛ pot⁹ dicēs. Nihil ſic egritudinē fugat ſicut
moderata r̄fectio. ecce alt⁹ ḡd⁹. Nihil ſic ſani
tatē ſuat. ecce altior. Nihil ſic acumē ſenſuū
opať. ecce altiſſimus.

Gradus pacis Capitulū XIII

PAcis alt⁹ ḡd⁹ ē cū caro ſubijciť ſpūi ſi
ne rōi difficilē ſe r̄ddēs ad oīa mala
ppetrāda. Altior cū ſubijciť caro ſpi
ritui. pmptā ſe exhibēs ad oīa bōa faciēda.
Altiſſim⁹ ē cū ſpūs ſbijciť đo oēm ordiatōꝫ
tā i exterioribꝫ q̄ꝫ i intioribꝫ aīe viribꝫ peit⁹
obſuādo. Iſte vltim⁹ ḡd⁹ ſuať in celo. Itē
alt⁹ ḡd⁹ ē inferioribꝫ pcere ſi i aliq̄ exceſſerūt
eoſqꝫ benigne ꝯſolari ſi i aliq̄m afflictōꝫ ici
derint. Altior ē cū pibꝫ benigne ꝯuerſari. ita
q faciat eis bonū qđ ſibi iuſte vult fieri. nec
inferat malū aliqđ qđ ſibi iuſte nō vult fieri.
Altiſſim⁹. volūtatē ſuā volūtati ſupioꝝ i oi
bꝫ ꝯformare. Itē alt⁹ grad⁹. nullū turbare
factiſ. Altior ē nullū turbare ꝟbis vl' facie vl'
in ꝟbis p⁹ tergū. Altiſſim⁹ ē nullā dare occa
ſionē iiuſtā alic⁹ turbatōis. ſig. nutu. In oi/
bꝫ iſtiſ gradibꝫ fuit xp̄s. ſm illđ. Nō vei face/
re volū. me. ꝛc̄. In altū gradū paciſ aſcēdit
q̄ mala pxioꝝ n̄ publicat. In altiorē gradū
q̄ bona pxioꝝ n̄ minuit nec đnigrat nec iuer
tit ſꝫ extollit. In altiſſimū aſcēdit q̄ đfectibꝫ
coꝝ ꝯpatiť. ꝛ pfectibꝫ coꝝ ex corde ꝯgratula
tur. In iſto gradu fuit xp̄s.

Gradus cōſtātie Capitulū XIIII

COnſtātie alt⁹ grad⁹ ē cū hō tm̄ vniť
đo q n̄ p̄t induci ad aliqđ malū qđ
đo diſplicꝫ. nec abduci ab aliq̄ bono
qđ deo placꝫ p amiſſiōꝫ reꝝ tēpaliū. ſic Tho
bias ꝛ mathathias. Altior cū hō nō p̄t cogi
p mutilatōꝫ mēbroꝝ. ſic illi ſeptē đ q̄bꝫ legiť
i lib. mach. Altiſſim⁹ cū nō p̄t cogi p ablatōꝫ
vite tēpal'. ſic paul⁹ cū dixit. Nō ſolū alligari.
ſꝫ etiā mori pat⁹ ſū pꝑť nom̄ dn̄i ihu xp̄i. Itē
in altū ꝯſtātie gradū aſcēdit q̄ n̄ recedit a đo
in pſperitate. ſic dauid. In altiorē aſcēdit q̄
n̄ recedit a đo i aduerſitate illata ab iimiciſ.
vt ſtephan⁹. In altiſſimū. q̄ nō r̄cedit a đo i
aduerſitate illata ab amicis. vt Job. q̄ dixit
amiciſ. Iuſtificatōꝫ quā tenere cepi n̄ deſerā.
Itē i alto gradu ꝯſtātie ē q̄ nō ꝯſentit tē/
ptatōibꝫ pctōꝝ carnaliū. ſꝫ tn̄ ſuffert. In alti
ori ē q̄ n̄ ꝯſentit tēptatōibꝫ pctōꝝ ſpūaliū. ſꝫ
tn̄ ſuffert. vn̄. Beat⁹ vir q̄ ſuf. tēpt. ꝛc̄. In al/
tiſſimo ē q̄ extirpat a ſe etiā occaſiōes tēpta/
tionū carnaliū ꝛ ſpūaliū pctōꝝ. In iſto gra
du fuit xp̄s. Itē i altū aſcēdit q̄ n̄ moueť
a ſctā ꝯuerſatōe vl' a bono ope l' ꝓpoſito bo
no. irriſiōe l' vitupatōe. vt dauid cui michol
irriſit ꝛ ꝯtēpſit ꝛ iproꝑauit q ſaltaſſꝫ ſicꝫ ſcur
ra nud⁹ corā ancillis. In altiorē q̄ n̄ moueť
adulatōe vl' laude hiſtrionū ꝛ maloꝝ hoīm.
In altiſſimū aſcēdit q̄ nō moueť adulatiōe
vel laude bonoꝝ hominū.

Gradus largitatiſ. Capl'm XV

LArgitatiſ alt⁹ ḡd⁹ ē hilariť dare tēpa/
lia ſic fecꝫ abrahā q̄ nulli negauit ho
ſpitiū. Altior ē hilariť dare ſpūalia.
ſic apl's fecꝫ dicēs. Sapiētibꝫ ꝛ iſipiētibꝫ de/
bitor ſū. Itē. Si vob ſpūalia ſeminam⁹ ꝛc̄.
Altiſſim⁹ ē ſpōte ꝛ hilariť dare corp⁹ ſuū. ſic
fecꝫ xp̄s di. p pphaꝫ. Corp⁹ meū dedi pcutiē/
tibꝫ. ꝛ cū dixit. Comedite ex h̄ oēs. h̄ eſt ꝛc̄.

Itē ī altū gradū largitatꝭ aſcēdit ꝙ dat ꝗcꝗd ab eo petit̃. ſic̄ herodes fecit. ꝗ filie dixit. quicꝗd petierꝭ dabo tibi. In altiorē aſcēdit ꝗ dat pl⁹ ꝗꝫ petat̃ ab eo. ſic̄ fec̄ naamā iezi ſeruo helizey peteti vnū talētū. dixit. Meli⁹ ē vt duo accipiaſ. In altiſſimū aſcēdit ꝗ argu it ñ petētes vt petāt. ſic̄ xp̄s. Uſqꝫ mō ñ petiſtis ꝗcꝗꝫ. Itē ī alto gradu ſtat ꝗ dat aliꝗd habēs ſpē recupādi ꝉ recōpēſatōis. ſic̄ fere faciūt oēs hoīes. iuxta illō Iſa. Oēs diligunt mūera ⁊c̄. In altiori ſtat ꝗ dat aliꝗd ſine ſpe recōpēſatōis. ſic̄ apl̄s dedit ſpūalia di. Nō q̄ro vr̄a ſꝫ vos. In altiſſimo ſtat ꝗ ꝛ̄fert gratias accipientib⁹ dona. ſic̄ Chryſ. dt̄ d xp̄o. Pro oīb⁹ q̄ tribuiſti nob̄ o xp̄e nihil petꝭ ꝗꝫ ſaluari. Hipē tribuēs ⁊ accipiētib⁹ gr̄as agēſ In oīb⁹ iſtꝭ ḡdib⁹ fuit xp̄s Itē ī alto gradu ſtat ꝗ dat dōa ꝯſāguineis idigētib⁹. In altiori ſtat ꝗ dat extraneis idigētib⁹. In altiſſimo ꝗ dat iīmicꝭ idigētib⁹. ſic̄ ds̄ ꝗ fac̄ ſolē ſuum oriri ſup bonos ⁊ malos.

Gradus cōpaſſiōis Capl̄m XVI

Compaſſiōis alt⁹ ḡd⁹ ē medullit⁹ cōdolere amico afflicto. Altior ꝯdolere iīmico afflicto. Altiſſim⁹ ꝯdolere do d ꝯtūelia ſibi illata. Itē ī alto ḡdu ē cōpaſſiōis ꝗ ꝯdolet ſanis ī afflictōe ipoꝝ. In altiori ē ꝗ ꝯdolet ifirmis ī infirmitate In altiſſimo ē ꝗ ꝯdolet purgādis ī penis coꝝ in purgatorio. Itē altū ḡdū aſcēdit ꝗ afflictiſ ꝯdolet ī corde ſic̄ dt aplus. Quis ifirmat̃ ⁊ ego ñ infir. ⁊c̄. quis ſcādalizat̃. aliq̄ moleſtia tribulatōis. ⁊ ego ñ vror. dt glo. In altiorē aſcēdit ꝗ ore ꝯq̄rit̃ icōmodū afflictoꝝ. ſic̄ dauid morte ſaul̄ ⁊ ionathe. d. Quō ceciderūt fortes in p̄lio. In altiſſimū aſcēdit ꝗ plorat ſup afflictiōē. ſic̄ dd̄ lugebat abſolō iīmicū ſuū. ⁊ Job. Flebā inq̄t q̄ndā ſup eo ꝗ afflict⁹ erat. ⁊ aīa mea ꝯpatiebat̃ paupi. In his ḡdib⁹ fuit xp̄s qñ ꝯq̄rēdo fleuit ſup hierl̄m. dicēs. Qr ſi coḡuiſſes. Quedā glo. dt ſuper Mar. Hō patit̃ ⁊ ridet. de⁹ ꝯpatit̃ ⁊ flet Itē alt⁹ grad⁹ ꝯdolere oīb⁹ ī afflictōib⁹ corpalib⁹ Altior ꝯdolere ī afflictōib⁹ ſpūalib⁹. Altiſſim⁹ ꝯdolere ī defectib⁹ ſpūalib⁹ Itē alt⁹ grad⁹ eſt ꝯdolere afflictꝭ ad breue tp̄s. Altior ꝯdolere ad lōgū tp̄s. Altiſſim⁹ ꝯdolere ſemp In oīb⁹ his gradib⁹ fuit xp̄s.

Gradus ꝯgratulatōis Cap. XVII

Congratulatiōis alt⁹ ḡd⁹ ē ꝯḡtulari oīb⁹ hoīb⁹ ꝗꝛ ad imagiē ⁊ ſil̄itudinē di ſūt fcti. ⁊ ꝯḡtulari eis ī oīb⁹ bonīſ q̄ a do pceperūt. Altior ē ꝯḡtulari oīb⁹ āgeliſ ꝗꝛ ſignacl̄m di ſūt. ⁊ ꝗꝛ nullā miſeriā expti ſt̃. ⁊ ſp̄ ī fruitōne di fuerūt. Altiſſim⁹ ē ꝯḡtulari do d et̃na ⁊ imēſa btitudie q̄m hꝫ a ſeipſo p natᷓ. Itē alt⁹ grad⁹ ē ꝯgratulari ī oī bñplacito ſuo qd̄ pficit̃ ī celo ⁊ ī t̃ra ab hoīb⁹. Altior ē ꝯgratulari do ī oī bñplacito ſuo in celo. qd̄ pficit̃ ab āgel̄. Altiſſim⁹ ꝯgratulari ſingul̄ pſoniſ ī oī bñplacito qd̄ pficit̃ vnicuiqꝫ pſone a duab⁹ pſonis. Itē alt⁹ grad⁹ eſt ꝯgratulari oīb⁹ hoīb⁹ d oīb⁹ bōis fortuitis Altior ꝯḡtulari ī oīb⁹ donis nat̃alib⁹ ī corpe ⁊ ī aīa. Altiſſim⁹ ī oīb⁹ dōis ſpūalib⁹ ⁊ ꝟtutib⁹ ī ſpū. Itē alt⁹ grad⁹ ē ꝯgratulari oīb⁹ cōſanguineis ī oīb⁹ bōis ⁊ pfectu. Altior ē cōgratulari oīb⁹ extraneis Altiſſim⁹ ꝯgratulari oīb⁹ iīmicꝭ. Itē alt⁹ grad⁹ ē ꝯgratulari cū ad ꝯgratulādū iſtigat nat̃a. Altior cū ſcp̄t̃a Altiſſim⁹ cū iſpiratō diuia. In oīb⁹ his fuit xp̄s

Grad⁹ abſtinētie Capi. XVIII

Abſtinētie alt⁹ grad⁹ ē vitare ſupflua oblectam̄ta corpis ī victu ⁊ ī veſtitu ⁊ ī aliīs ꝯmoditatib⁹. Altior vitare oblectam̄ta ſpūs q̄ ſbito veniūt ⁊ ſbito t̃minat̃. vt ꝯtigit ī luxuria. ī choreiſ. ⁊ cū aliꝗſ delectabilit̃ audit ⁊ loq̄t̃ mēdacia ꝉ dtractōes. ⁊ ſil̄ia. Altiſſim⁹ vitare dlectabilia ſpūs q̄ ſepe veniūt ⁊ diu pmanēt. ſic̄ ē ī ornatu ſuperfluo ⁊ amicicia carnali ⁊ ī gaudio tpali. Itē alt⁹ grad⁹ ē libēt̃ vitare illicita oblectam̄ta q̄ hō nō p̄t ꝉ difficult̃ hr̄e p̄t. Altior ē ſpōte vitare dlectabilia q̄ hꝫ ꝉ q̄ hr̄e p̄t Altiſſim⁹ ꝗ p̄t vitare licita dlectabilia q̄ hꝫ ⁊ q̄ hr̄e p̄t ⁊ ꝗb⁹ meritorie vti p̄t. vñ illō Uirt⁹ ē licitꝭ abſtinuiſſe bōis. Itē alt⁹ grad⁹ ē ſpōte vitare delectabilia ī vilib⁹ ⁊ nociuis. Altior vitare delectabilia ī rarꝭ ⁊ carꝭ ad tp̄s. ⁊ q̄ fiūt cū ml̄ta diligētia. ⁊ magnis ſūptib⁹ ꝯpāt̃. Altiſſim⁹ vitare dlectabilia ī rarꝭ ⁊ carꝭ oī tpe Itē alt⁹ grad⁹ ē ꝯſolatōꝫ trāſitoriā ñ admitt̃e ī oīb⁹ viſibilib⁹ ꝑpt̃ deū. Altior ē fugere ꝯſolatiōeꝫ trāſitoriā ī angel̄ ⁊ iuiſibilib⁹ ꝑpt̃ deū. ſic̄ maria mag. dixit. Nō q̄ro āgl̄os ſꝫ eū ꝗ fec̄ me ⁊ āgl̄os ⁊c̄. Altiſſim⁹ vitare ad tp̄s ꝯſolatōꝫ q̄ p̄t hr̄i ī ip̄o creatore ꝑpt̃ ſalutē p̄xioꝝ. ſic̄ dixit apl̄s. Optabā anathēa eē p frib⁹. ⁊ Cupio diſ. ⁊ eē c. xp̄o. In oīb⁹ his fuit xp̄s

Gradus ꝯcordie Capitulum XIX

Concordie alt⁹ grad⁹ ē ꝯcordare cū ſctis hoīb⁹ ī ſctā ꝯuerſatōne. Altior ꝯcordare cū ſcis āgel̄ ī ꝯtinua laude di. Altiſſim⁹ ꝯcordare cū do ī pfcā volūtate

Itē altꝰ gradꝰ ē ꝯcordare cū ſbditꝫ. defectibꝫ
ꝯpatiēdo. Altior ꝯcordare cū paribꝫ ꝛ ſocijs ꝑ
fectibꝫ eoꝝ ꝯgaudēdo Altiſſimꝰ ꝯcordare cū
ꝑlatꝫ volūtati eoꝝ obediēdo i oībꝫ Itē altꝰ
gradꝰ ē ꝯcordare cū ꝑfectꝫ. ꝑcepta dī ſuādo
Altior ꝯcordare cū ꝑfectioribꝫ. ꝯſilia dī i ſcri
ptura ꝑficiēdo Altiſſimꝰ ꝯcordare cū ꝑfectiſ
mis. diuis moribꝫ ſe ꝯformādo. Itē altꝰ gͣ/
dus ē ꝯcordare cū oībꝫ hoībꝰ qͣtū i ſe eſt. vt
oīs ꝑturbatō caueat. Altior ē ꝯcordare cuꝫ
oībꝰ hoībꝰ ꝓpt̄ q̄rere ꝓpriā. ne hō i ſeipo affli/
gat. Altiſſimꝰ ē ꝯcordare cū oībꝰ hoībꝰ nec ꝑ
pt̄ inq̄etudīez cordꝫ deꝰ ab ipo. l' ipe a dō ad
breue l' ad lōgū tp̄s alienet. In oībꝫ his fu/
it xp̄s

Gradus ḡtitudis Caplm XX

Gratitudis altꝰ ḡdꝰ ē digne pōderare
naẗalia dōa corpis Altior digne pō
derare naẗalia dōa aīe. ſ. mēoriā. itel
ligētiā ꝛ volūtatē. Altiſſimꝰ digne pōderare
ḡtuita dōa aīe. ſ. dōa ſpūſſci ꝛ ꝟtutes. Itē
altꝰ ḡdꝰ ē pōderare dōa tp̄alia a dō collata.
Altior pōderare dona ſpūalia a dō ꝑcepta.
Altiſſimꝰ pōderare dōa etna a dō ꝑcipiēda
Itē altꝰ gradꝰ ḡras agere dͦ ſcp̄ta. Altior ē
ḡras agere dͦ ſeptē ſacr̄is. Altiſſimꝰ ē ḡras a
gere dͦ ſctiſſimus exēplis ihū xp̄i ꝛ moribꝫ di
uinis. Itē altꝰ gradꝰ ē ḡras agere dͦ ꝑceptꝫ
ſacre ſcp̄te. Altior dͦ ꝯſolatōibꝫ. Altiſſimꝰ de
doctris xp̄i i euāgelio. Itē altꝰ ḡdꝰ ē ḡras
agere dͦ oībꝫ creaturꝫ q̄s hꝫ hō i t̄ra. Altior ē
ḡras agere dͦ oībꝫ āgel' ꝛ ſcīs q̄s hō hꝫ i celo
Altiſſimꝰ ē ḡras agere dͦ oībꝫ bōis q̄ hꝫ i ipo
In oībꝫ his gradibꝫ fuit xp̄s ipo teſte. Que
placita ſūt ei facio ſp.

Gradus religiōis. Capitulū XXI

Religiōis altꝰ ḡdꝰ ē cognoſcere oīa i/
pedim̄ta r̄ligiōis ꝛ ea odire. ſic̄ ē ociū
diſſolutō. mala ſocietas. curioſitas ꝛ
nimia libtas. Altior ē coḡſcere oīa icitam̄ta
r̄ligiōis ꝛ ea dͦſiderare. vt ē maturitas. ſolitu
do. taciẗnitas. bōa ſocietas. bōa exēpla. Al/
tiſſimꝰ ſtudioſe ſe exercitare in oībꝫ q̄ ꝑtinēt
ad r̄ligiōꝫ. vt ſūt ꝟtutes ꝛ oꝑa ꝟtuoſa Iteꝫ
altꝰ ḡdꝰ ē diligēt̄ ſuare oīa ꝑcepta r̄ligiōis.
Altior ſuare oīa vota religiōis. n̄ ſolū maxi
ma ſꝫ ꝛ mīma. Qui ei mīma negligit paula/
ti dͦcidet. Altiſſimꝰ imitari optios i r̄ligiōe ꝛ
ipis ſe ꝯformare. Itē altꝰ ḡdꝰ ē r̄linq̄re res
tp̄ales. Altior r̄linq̄re oēs amicos tā carna
les q̄ȝ ſpūales. Altiſſimꝰ r̄linq̄re ꝓpriū ſenſū
ꝛ ꝓpriā volūtatē Itē altꝰ gradꝰ ē ſuare reli/
giōꝫ ꝛ amare r̄ligiōꝫ ꝓpt̄ penā vitādā q̄ dͦbet̄
irreligioſ. Altior ꝓpt̄ ſpeꝫ i p̄n̄ti ꝛ gl'iaꝫ i fu/
turo q̄ dͦbet̄ religioſ. Altiſſimꝰ amare r̄ligi/
onē pure ꝓpt̄ deū Itē altꝰ gradꝰ ē ſp niti ad
ꝓprios defectꝰ vidēdos q̄ ſp pullulāt. Altior
niti ſp ad creſcēdū i ꝟtutibꝫ ꝛ ſpūalibꝫ dōis
ad ꝯformandū ſe diuis moribꝫ. Altiſſimꝰ ſp
dolere q̄ n̄ p̄t oēs dͦfectꝰ deuīcere nec ſemꝑ
exercere ꝟtutes. In mltꝫ his ḡdibꝫ fuis xp̄s

Gradus ꝯtritōis Capitulū XXII

Contritōis altꝰ ḡdꝰ ē ex cordͦ dolere ꝑ
oībꝫ pctīs mortalibꝫ. Altior ꝑ oībus
pctīs veīalibꝫ magnis. Altiſſimꝰ do
lere ꝑ oībꝫ pctīs veīalibꝫ mīmis Itē altꝰ gͣ/
dus ē vehemēt̄ dolere ꝑ pctīs oꝑm. Altior
dolere ꝑ pctīs ꝟboꝝ Altiſſimꝰ dolere ꝑ pctīs
cogitatōnū ꝛ affectōnū. Itē altꝰ ḡdꝰ ē dole
re ꝑ ꝯmiſſis oīm maloꝝ ꝛ Altior ꝑ omiſſis
oīm bonoꝝ Altiſſimꝰ ꝑ dͦturparōe oīm bo/
noꝝ ꝑ tediū ꝛ reporē ꝛ ët ipurā ītētiōꝫ. Itē
altꝰ ḡdꝰ ē dolere ꝑ oībꝫ mal' q̄ hō ꝯmiſit ꝑſo
nalit̄. Altior q̄ꝝ occaſio fuit ſciēt̄. Altiſſimꝰ
ꝑ oībꝫ q̄ꝝ occaſio fuit ignorāt̄. vn̄ illͦ Igno
rātias ꝛc̄. Itē altꝰ ḡdꝰ ē dolere ꝑ pctīs mā
feſtꝫ. Altior ꝑ pctīs occl'tꝫ q̄ hō ſolꝰ ſcit coraꝫ
dͦo. Altiſſimꝰ dolere ꝑ pctīs q̄ ſolꝰ dͦs ſcit ſine
ipo i luīe ſuo. vn̄ apl's. Nihil mihi ꝯſciꝰ ſū. ꝛc̄
Itē altꝰ ḡdꝰ eſt dolere dͦ dāno qͦd ſibi hō ꝑ
pcm̄ itulit. Altior qͦd cōitati itulit. Altiſſimꝰ
dͦ ꝯtumelia q̄m dͦo itulit. Itē altꝰ gradꝰ eſt
cū i ꝯtritōe dͦlet̄ culpa tm̄. Altior cū dͦlet̄ cul
pa ꝛ ꝑs pene. Altiſſimꝰ cū dͦlet̄ cl'pa ꝛ oīs pe
na. Itē i alto gradu ē q̄ dolorē mētꝫ idicat
i ore pure ꝯfitēdo. In altiori q̄ dolorē indi
cat i ocul' lacrimādo. In altiſſimo q̄ dolorē
idicat i oꝑe ieiunijs vigilijs ꝛ diſciplinis car
nē ſuā affligēdo.

Gradus ꝯfeſſiōis Capitulū XXIII

Confeſſiōis altꝰ gradꝰ ē dͦclarare ſm
ꝑceptū apl'icū ſel' i āno oīa pctā illiꝰ
āni. Altior ē ꝯfiteri ſingul' mēſibꝫ Al
tiſſimꝰ ꝯfiteri ſel' i ſeptīana. cū ſcp̄tū ſit. Se
pties i die cadit iuſtꝰ ꝛ r̄ſurgit. ꝑ ꝯfeſſioneꝫ.
Itē altꝰ gradꝰ ē ꝯfiteri tm̄ vni ſacerdoti. iu
xta illͦd. Uade oñde te ſacer. Altior ē ꝯfiteri
ꝑl'ibꝫ ſacerdotibꝫ ſecl'aribꝫ. iuxta illͦd. Ite oñ
dite vos ſacer. Altiſſimꝰ ꝯfiteri ꝑl'ibꝫ ſacer/
dotibꝫ r̄ligioſ q̄ diligētes ſūt circa ꝯfeſſiōꝫ ꝛ
ꝯfitētes. Itē i alto gradu ē quē ad ꝯfitēduꝫ
mouet horror pcti ꝛ fetor. In altiori ē queꝫ
mouet ad ꝯfitēdū dͦſideriū r̄gni celeſtꝫ In al
tiſſimo quē mouet ad ꝯfitēdū amor vnīōis
dͦi. Itē i alto gradu ē q̄ ꝯfitet̄ vt a maculis

emūdet aīme. In altiori q̄ iō ꝯfitet vt ǒo ꝑ
mūdiciā aſſiſtet. In altiſſimo ē q̄ iō ꝯfitet vt
ǒo bitacl'm i aīa ꝑ mūdiciā ꝑparet. Sciēdū
q̄ ǒ ſingul' ḡdib⁹ ǒ q̄b⁹ ē ꝯtritō ǒ eiſdē ǒz eē
fieri ꝯfeſſio

Grad⁹ ſatiſfactōis Ca .xxiiij.

S Atiſfactōis alt⁹ ḡd⁹ ē emēdare digne
pctā ꝓpria. Altior bonoꝝ hoīz. Altiſ
ſim⁹ emēdare pctā maloꝝ hoīz Itē
alt⁹ ḡd⁹ ē emēdare pctā ꝯſāguineoꝝ. Altior
emēdare pctā extraneoꝝ. Altiſſim⁹ emēdare
pctā īimicoꝝ. Itē alt⁹ grad⁹ ē emēdare pctā
i ꝓpria domo. Altior emēdare pctā i hemo.
Altiſſim⁹ emēdare i clauſtro Itē alt⁹ grad⁹
eſt emendare pctā i clauſtro rigido. Altior
emēdare ī clauſtro rigidiori. Altiſſim⁹ i rigi-
diſſimo clauſtro Itē alt⁹ grad⁹ ē emēdare
pctā elemoſynis. Altior emēdare bōis opib⁹
corꝑis. ieiunijs. orōib⁹. ꝑegrīatōib⁹. ꝛ ſilibus.
Altiſſim⁹ emēdare pctā paſſiōib⁹ corꝑis. ſ. la
crimis. diſciplīs. cilicijs. ꝛ ſilib⁹. Perfecti⁹ ē
aduerſa tolerare patiēt' q̄z bōis opib⁹ īſuda
re.

Gradus ꝯtēplatōis Ca. XXV

C Ontēplatōis alt⁹ ḡd⁹ ē coḡſcere deū
ī creaturꝭ. Altior coḡſcere deū ī ſcp-
turꝭ. Altiſſim⁹ ē coḡſcere ǒū ī ſua po
tētia. ſapīa. ꝛc̄. Itē alt⁹ grad⁹ ē coḡſcere ǒū
ī hoīb⁹ q̄ ad imagīez ei⁹ ſūt creati. Altior co-
gnoſcere ǒū ī āgel'. q̄ ſūt ſiḡculū ſil'itudis ǒi
Altiſſim⁹ coḡſcere ǒū ī ſua ſuba. Itē alt⁹ ḡd⁹
ē cognoſcere ǒū ī ſuis opib⁹ Altior coḡſcere
ī ſuis morib⁹ ǒū Altiſſim⁹ coḡſcere deū ī cla
ritate ſua. vñ ī iohe. Vt videāt claritatē q̄m
ǒdiſti mihi. Itē ad altū ḡdū ꝯtēplatōis aſcē
dit q̄ abſtrahit aīaz ſuā ab oīb⁹ trāſitorijs ꝛ
colligit eā ad ſeipāz. Ad altiorē tēdit q̄ cog-
noſcit q̄l' ſit aīa ī ſe collecta ſuꝑ corp⁹ ꝛ ſine
corꝑe ꝛ ſm quē imagīata Ad altiſſimū tēdit
q̄ coḡſcit deū ad c⁹ imagīez fact⁹ ē vt ꝓ poſſe
ſuo ſe illi ꝯformet. In oīb⁹ his fuit xp̄s

Gradus diſcretiōis Capl'm XXVI

D Iſcretōis alt⁹ ḡd⁹ ē ſm ordinē ǒi vti
dōis tꝑalib⁹ Altior ſm ordinē ǒi vti
dōis natalib⁹ ī corꝑe ꝛ ī aīa. Altiſſi-
m⁹ vti ſm ordinē ǒi dōis ḡtuitꝭ ī aīa. Itē al
t⁹ ḡd⁹ ē ſuare ꝑcepta ſcpture. Altior ſuare
ꝯſilia ſcpture. Altiſſim⁹ ſuare doctrīas ihu
xp̄i. Itē alt⁹ ḡd⁹ ē r̄gere ſe ſm exēpla ſctōꝝ
Altior ſm exēpla xp̄i. Altiſſim⁹ ſz mores ǒi
Itē alt⁹ ḡd⁹ ē cogitare varia bñficia ǒi. Alti
or ǒ bñficijs collatꝭ gr̄as agere. Altiſſimus
laudare dinā natāz ꝛ bōitatē q̄ cocgit ǒāti-
b⁹ Itē alt⁹ ḡd⁹ ē ī oīb⁹ cautū eē corā ſeclari-
b⁹ ne ſcādalizēt. Altior cautū eē corā r̄ligioſ
vt edificēt. Altiſſim⁹ corā ǒo iudice cautū eē
ne offendat

Grad⁹ ſpei Ca. XXVII

S Pei alt⁹ grad⁹ ē expectare celeſtē he-
reditatē quā datuꝝ ſe ǒs nob ꝑ pi-
gn⁹ obligauit. ſ. ſp̄m ſcm̄ ī baptiſmo.
q̄ ē pign⁹ hēditatꝭ nr̄e vt ǒt apl's. Altior ē ex
pectare btitudīs eādē hēditatē quā nob ſe
datuꝝ iurāmto firmauit. vñ. Iuſiurādū ꝛc̄
Altiſſim⁹ ē expectare eādē btitudīez q̄m no
bis ſe datuꝝ ī lege ꝛ ꝓphis ꝓmiſit. vñ. qǒ ocu
l⁹ ñ vidit ꝛc̄. Itē in alto gradu ē q̄ expectat
et'nā btitudīez ex opib⁹ miēz iuſticie ī q̄b⁹ ſe
diu exercuit In altiori ē q̄ expectat eā ex paſ
ſiōe xp̄i q̄ nob eā ꝓmeruit. vñ Ber. Peccāti
mihi pctm̄ ꝛc̄. In altiſſimo q̄ expectat eā ex
mera bōitate ꝛ mīa ǒi q̄ nos ad ipāz creauit
Itē ī alto gradu ē quē certificat ǒ et'na bti-
tudie bñ diſcuſſa ꝯſcīa. In altiori ē quē cer-
tificat veterꝭ ꝛ noue legꝭ ſcp̄ta. In altiſſimo
ē quē certificat īſpiratō dina. Itē altū ḡdū
tenet q̄ expectat et'nā btitudīez ex m'ltiplici
īterceſſiōe ī via ꝛ ī pr̄ia. Altior ē q̄ eādē expe
ctat ex diligēti cuſtodia āgl'oꝝ. Altiſſimū q̄
eādē ex diligētiſſima cuſtodia diuīa expec-
tat. Vñ Aug. Perfectiorib⁹ adeſt ipē ǒs ad
cuſtodiā. ipfectiorib⁹ ꝓo ipi angeli.

Grad⁹ timoris Ca. XXVIII

T Imorꝭ īfim⁹ grad⁹ ē timere iudicē ſe
cularē. Altior ē timere iudicē ſpūalē
Altiſſim⁹ timere iudicē ſempiternū.
Itē alt⁹ grad⁹ ē timere iudicē deū. q̄z puīre
p̄t corp⁹ ī h̄ mǒo. Altior timere eūdē. q̄z pu-
nire p̄t aīaz. Altiſſim⁹ timere eūdē q̄z puīre
p̄t corp⁹ ꝛ aīaz ī inferno. Itē ī alto gradu ē
quē timor cogat fugere oīa q̄ elōgāt a fami-
liaritate ǒi ad breue tp̄s. In altiori ē quē co
git timor fugere oīa q̄ ſeꝑāt ab vniōe ǒi lōgo
tp̄e. In altiſſimo eſt quē cogit timor fugere
oīa q̄ ſeꝑāt a fruitōe ǒi oī tp̄e. Itē ī alto gra
du ē cui tior ſꝑ ſuadet reqrere volūtatē ǒi iu
xta illǒ. Qui timet ǒū iq̄ret q̄ placita ſunt ei
In altiori gradu ē cui tior ſuadet ſꝑ ꝑficere
volūtatē ǒi iuxta illǒ Qui tiet deū nī negli.
ꝛ q̄ timet ǒū faciet bōa. In altiſſimo ē cui ti
mor oīa bōa ꝯſuat. iuxta illǒ. Tior dñi oīb⁹
ſuꝑpoīt q̄ſi ſignaculū oīa ꝯſeruās.

Gradus dolorꝭ. Ca. XXIX

D Olorꝭ alt⁹ grad⁹ ē triſtari ex corǒ de
oī incōmodo ꝓprioꝝ corꝑali. Altior
triſtari ǒ oī incōmodo ꝓprioꝝ ſpūali
Altiſſim⁹ triſtari ǒ oī ꝯtumelia ǒi. Itē alt⁹

grad⁹ ē ꝯtriſtari ꝙ aīe ꝯtinue ī pctīs veīalib⁹
maculāť. Altioꝛ ē ꝯtriſtari ꝙ aīe freq̄nť pec
catꝭ moꝛtalib⁹ vulneraťť. iuxta illō Ber. Ag/
noſce hō q̄ꝫ aſpa pctōꝝ vlunera, ꝓ q̄b⁹ opte/
bat dn̄ꝫ xp̄ꝫ vulnerari. Altiſſim⁹ triſtari ꝙ
vulnera xp̄i q̄tidie īnouāť cū pctī moꝛtalis
vulnere ſauciāť. Itē alt⁹ grad⁹ triſtari ꝺ pni
tate cadēdi ī malū. Altioꝛ triſtari ꝺ tardita/
te ꝛ raritate ſurgēdi a malo. Altiſſim⁹ ē tri/
ſtari ꝺ difficl'tate pſeuerādi ī bono. Itē alt⁹
grad⁹ ē triſtari ꝺ debilitate pficiēdi bonū Al
tioꝛ ꝺ debilitate ꝺſiſtēdi a malo. Altiſſim⁹ ꝺ
foꝛtitudīe ꝯſumādi malū Itē alt⁹ grad⁹ eſt
triſtari ꝙ tā paꝝ curāť exēpla bonoꝝ hoīꝫ ī
ťra. Altioꝛ ꝙ tā modicū curāť exēpla pfecti
oꝛa ī pr̄ia. Altiſſim⁹ ꝙ tā paꝝ curāť exēpla ꝑ
fectiſſima ihu xp̄i ꝑ q̄ttuoꝛ euāgeliſtas nob̄
teſtificata Grad⁹ gaudij Ca. XXX

Gaudij alt⁹ gd⁹ ē letari h̄ ꝛ ī futo ꝺ eť/
na ſocietate āgl'oꝝ īferioꝝ ꝛ ſcōꝝ Al
tioꝛ ē letari ꝺ eťna ſocietate ſupnoꝛū
āgl'oꝝ ꝛ ſctōꝝ ꝛ p̄cipue btē ꝟgīs ma. q̄ ē ſup
oēs āgl'os ꝛ ſcōs. Altiſſim⁹ letari ꝺ eťna ſoci
etate ꝺi. Itē alt⁹ g̃d⁹ ē letari ꝺ mūdiſſima
carne xp̄i q̄m ſibi aſſūpſit ꝺ mūdiſſimis ſāgui
nib⁹ btē ꝟgīs ma. q̄m hō videbit ī eťnū car/
nalib⁹ ocul'. Altioꝛ letari ꝺ pfectiſſima aīa
ſua ī oīb⁹ ꝟtutib⁹ ꝛ dōīs ſpūalib⁹ c⁹ aīa n̄ ac/
cepit ſpm̄ ſcm̄ ad mēſurā ſm̄ ꝙ alij ſci. Altiſ/
ſim⁹ ē letari ꝺ diuitate xp̄i q̄m hꝫ cōeꝫ cū pr̄e
ꝛ ſpū ſcō eťnalit. Itē alt⁹ g̃d⁹ ē ꝺ oīb⁹ volū/
tatib⁹ meritoꝛijs letari. Altioꝛ letari ꝺ oīb⁹
meritoꝛijs locutōīb⁹. Altiſſim⁹ letari ꝺ oīb⁹
meritoꝛijs opatōīb⁹. Itē alt⁹ g̃d⁹ ē letari h̄
ꝛ ī futo ꝺ exteriori ſcā ꝯuerſatōe. Altioꝛ leta
ri ꝺ īterioꝝ affectōnū oꝛdiatōe. Altiſſim⁹ le/
tari ꝺ mētꝭ ſecuritate. Vn̄ illō Secura mēs
q̄ꝛ iuge ꝯuiuiū. Itē alt⁹ grad⁹ ē letari ꝺ ſcē tri
nitatꝭ viſiōe ſiue eťna ꝯgnitōe. Altioꝛ letari
ꝺ eiuſdē eťna viſiōe. Altiſſim⁹ letari ꝺ ei⁹dē
eťna fruitōe. Ad nob̄ p̄ſtare digneť q̄ eſt bn̄
dictus ī ſecl'a ſeculoꝝ.

Explicit tractat⁹ de g̃dib⁹ ꝟtutū.

Aug⁹. O aīa mirabil' creaťa. q̄ te deijcis.
ťrā amas. melioꝛ es. ſolē miraꝛꝭ. pulcrioꝛ es
celū ꝯtēplaꝛꝭ. altioꝛ es. ſolo creatoꝛe tuo īfe/
rioꝛ. Si vis ğ ꝓgredi ī me ꝛ ego trāſiēs ī te.
exi totalitꝺ tē. trahā te ī me ꝛ ītroduc me. ꝛ ſic
nec ī te nec ī vlla creaťaꝝ q̄cq̄ꝫ amab̄ p̄ter me
Idē. Aīa int̄ deū ꝛ creaťas media poſita eſt
ꝯuerſiōe ad deū illūiať. melioꝛať. pficiť. ꝯuer
ſiōe āt ad creaťas obtenebrať. ꝺterioꝛať. oc
cidiť. Itē. De⁹ ītrabit ī aīaꝫ oī voluptate
dulcioꝛ. oī luce clarioꝛ. oī honoꝛe ſublimioꝛ.
oī ſecreto īterioꝛ Gregꝭ. eē q̄dē ſine ꝺlecta
tiōe aīa n̄ p̄t. aut ei ꝺlectať ī ſūmis aut ī infi
mis. Glo. ſup Ecc̄. Felix aīa q̄ q̄tidie mun
dat coꝛ ſuū vt r̄cipiat hītatoꝛē deū. c⁹ poſſeſ/
ſoꝛ nullo egꝫ bono. q̄ꝛ oīm bonoꝝ auctoꝛeꝫ
ī ſe hꝫ. Aug⁹. Mag̃ ꝺi pietas ꝛ īeffabil' bo
nitas q̄ hoīeꝫ ad vitā eťnā p̄deſtinatū moꝛi
n̄ ꝑmittit niſi ī eo ſtatu q̄ melioꝛ futur⁹ n̄ eſt.
tollit et dāṅādos cū noſcit eoſ peioꝛes futoſ
vt ſic min⁹ puniāť ꝛ iuſti eoꝝ exēplo n̄ coꝛrū
panť.

Caritatꝭ. j. Obediētie. ij. Humilitatꝭ. iij.
Caſtitatꝭ. iiij. Patie. v. Miſicoꝛdie. vj
Veritatꝭ. vij. Pauptatꝭ. viij. Prudētie. ix
Foꝛtitudis. x. Iuſticie. xj. Temperantie. xij
Pacꝭ. xiij. Cōſtātie. xiiij. Largitatꝭ. xv.
Compaſſionis. xvj.
Cōgtulatōis. xvij Abſtinētie. xviij.
Cōcoꝛdie. xix. Gratitudis. xx.
Religiōis. xxj. Cōtritōis. xxij
Cōfeſſiōis. xxiij. Satiſfactōis. xxiiij.
Cōtēplatōis. xxv. Diſcretōis. xxvj.
Spei. xxvij. Timoꝛꝭ. xxviij.
Doloꝛis. xxix. Gaudij. xxx.

Cōfeſſionale ſancti Bonauētu̅re.

Incipit ꝓhemiū ſeq̄ntis opuſculi.

IN dei tabernacu
lo. i. ī ſcā eccīa poſit⁹. ꝛ ſi ꝑ doctrie
ſapiāꝫ fialas exuberātꝭ doctrie ad
īebꝛiādū mētes legētiū miſtrare n̄ potui. in
q̄ꝫtū ꝓ diuia largitate ſuffeci ciatū ꝑuecatq̄ꝫ
āguſte. l' vt veri⁹ dicā pene nulli⁹ ſcīe pn̄s vi/
delicꝫ opuſculū ꝺ īfoꝛmatōe ſimpliciū ſacer/
dotū ī ꝯfeſſiōīb⁹ audiēdis ꝯpulſ⁹ ꝑ obediēti
am ꝯpilaui. Cū ſm̄ b. gre. cir. p̄n. cura paſto
ral' ſit ars artiū regimē aīaꝝ ꝛ occl'tioꝛa ſint
vulnera cogitatōnū q̄ꝫ viſceꝝ. Hoꝛrēdū pſe
cto ē vidꝛe q̄ſdā ſacerdotes nr̄i tp̄is q̄ ſacrā
ſcp̄turā ī q̄ p̄fati regimīs ars ſufficiētiſſime
tradiť. ꝛ iura canonica ꝛ ſcp̄ta doctoꝛū ī q̄b⁹
plēiſſime ꝺclarať. vl' ꝑ toꝛpoꝛē legere negli/
gūt. l' ꝑ ignoꝛātiā neſciūt. ꝛ tn̄ coꝛdis medi/
cos ī audiēdis ꝯfeſſiōīb⁹ ſe ꝓfiteri ipudēt' n̄
metuūt. q̄n̄ q̄ pigmētoꝝ vim neſciūt vidꝛi car
nis medici erubeſcūt. Tāiū ğ ꝺo odibili ig
noꝛātie ꝑ obediētiā vt dixi ꝯpulſus ſbſcp̄ta
īfoꝛmatiōe ſimplici ſtudui ſic potui q̄uis n̄
vt debui ſubucire. In p̄mo āt h⁹ opuſcu

li tituli caploꝝ ⁊ ſinglaꝝ ꝑticlaꝝ eoꝝũdẽ ꝯti
nẽtie ꝑmittũt. qb ad legẽtꝫ aim q̃ſi qbuſdã
paſſib facili⁹ ĝdiat. Porro ꝑticlaꝝ q̇nti ca
pituli ꝯtinẽtie n̄ſꝑnotãt. q2 ſic iſpicienti ptz ꝑ
ſe pñt ſatꝫ facilit̄ iueniri. Ceteꝝ ſimplex ſim
plicib ſimplicia ſcribẽs ſimplr. ꝑticlas pñ/
tis opuſcli ſm̄ q̄ occurrerẽt mẽorie magꝫ q̃ꝫ
ſm naturalẽ ad iuicẽ coherẽtiã ordiaui. omi q̃
poſſũ hũilitate ac d̄uotõe ſupplicãſ. quaten⁹
Sis mihi correctoꝛ r̄ſecãdo ſuꝑflua lectoꝛ.
Veraqꝫ digneris q̃ deſunt iũgere veris.
Omnẽ defectũ ꝑtim ſtudio breuitatis.
Scribẽtis tribuas. ꝑtim vicio ruditatꝫ.

Explicit ꝓhemiũ. Incipiũt tituli capi
tuloꝝ ⁊ ꝯtinẽtie ꝑticulaꝝ eoꝝũdẽ.

Primũ caplm q̃lit̄ ſacerdos ꝯfeſſoꝛ hr̄e
ſe debeat in ꝯfeſſiõe.

p Rima ꝑticla de loco ꝯfeſſiõis.
Scd̃a q̃lit̄ cauere debeat ab illicita
delectatione.
Tertia q̄ nõ reſpiciat faciẽ ꝯfitẽtis
Quarta q̄ pctã penitẽtis nõ horreat.
Quinta q̃lit̄ penitẽtẽ alloq̇ debeat. Ubi no/
ta ſeptẽ vtilitates ꝯfeſſionis.
Sexta q̄ i iudicio pnie ꝑſonã nõ accipiat.

Scd̃m caplm De interrogatõib
faciẽdis in ꝯfeſſione.

p Rima ꝑticula q̃lit̄ interrogatões ſint
faciende in generali.
Scd̃a q̃lit̄ ⁊ de qb iterrogãdũ ſit in
ſpẽali. ⁊ ꝑmo de ſuꝑbia. Tertia de iuidia
Quarta de ira Quinta de accidia.
Sexta de auaricia Septima de gula
Octaua de luxuria.
Nona d̄ ꝑmo ꝑcepto d̄calogi. vbi etiã tãgit̄
de ſeptẽ ſacrĩs. ⁊ de articul fidei. (pro
Decia d̄ ſcd̃o ꝑcepto Undecia d̄ t̄tio ꝑce
Duodecia d̄ q̃rto ꝑcepto.
Tredecima de q̇nto ꝑcepto.
Decimaquarta de ſexto ꝑcepto.
Quĩdecia d̄ vij. ꝑcep. Sedecia d̄ viij. ꝑcep.
Decimaſeptima de nono ꝑcepto.
Decima octaua de decimo ꝑcepto.
Decianona d̄ nouẽ mõis currẽdi cũ ſure
Uiceſima d̄ circũſtãtijs ꝑctõꝝ. ⁊ d̄ q̇nqꝫ ſen
ſib ⁊ affectõib. ⁊. xxiiij. pctis lingue.

Tertiũ caplm d̄ pnijs iiũgẽdis ſm cano
nes penitẽtiales.

Pria ꝑticla q̄ pnie ſũt arbitrarie ⁊ vtꝝ ſa
cerdos teneat̄ ſcire canones pniales.
Scd̃a ꝑticla d̄ pnia p̄ſbri fornicãtis (ali
Tertia d̄ pnia ſacẽdotꝫ fornicãtꝫ cũ filia ſpũ

Quarta d̄ pnia ei⁹ q̇ peccat ꝯ naturã.
Quita d̄ pnia ſacẽdot. clãdeſtiaſ d̄ſpõſatões
nõ ꝓhibẽtiũ. aut eiſdẽ itereſſe p̄ſumẽtiũ
Sexta q̇ p⁹ votũ ſimplex ꝯhit mr̄imoniũ
Septia d̄ pnia ſacerdotũ i excõicatõe mini
ſtrantium.
Octaua d̄ pe. e⁹ q̇ accuſat aliũ ad mortẽ
Nona d̄ pe. e⁹ q̇ filiã ſpũalẽ carnali filio tra/
Decia d̄ pnia e⁹ q̇ ꝯhit cũ ſpõſa alteri⁹ (dit
Undecia d̄ pnia pr̄is ⁊ filij vl duoꝝ fr̄m cũ
vna mlıere ꝯcũbẽtiũ aut ſi q̇s cũ mr̄e ⁊ filia
aut cũ duab ſororib. aut cũ duab ꝯmr̄ib
ꝯcubuerit.
Duodecima de pnia ſacerdotꝫ homicide.
Tredecima de pnia mlıerꝫ q̃ occidit ãcillaꝫ
⁊ de pnia homicide volũtarij.
Deciaq̃rta d̄ pnia ꝓ hõicidio nccītatꝫ euita
bil. ⁊ d̄ pnia e⁹ q̇ occidit latronẽ ⁊ d̄ pe. itĩtũ
diſciplĩe occidẽtꝫ. l ligatũ latronẽ iterficiẽtꝫ.
Quindecima de pnia mr̄icide.
Sedecima de pnia vxoricide.
Deciaſeptia de pnia eoꝝ q̇ filios occidũt.
Decimaoctaua de pnia ꝑiurij.
Decimanona de pnia ei⁹ q̇ ꝑ capillũ dei iu/
rauerit vel hmõi.
Uiceſima de pnia ꝓ falſa mẽſura.
Uiceſimaꝑma de pnia ei⁹ q̇ p⁹ ſolẽnẽ pniaꝫ
ad vomitũ redit.
Uiceſimaſcd̃a de pnia ei⁹ q̇ deuotã ſiue mo
nialẽ cognoſcit. (cõicat
Uiceſimatertia d̄ pe. e⁹ q̇ cãtat miſſaꝫ ⁊ nõ
Uiceſimaq̃rta de pnia ſacerdotꝫ q̇ mortuũ
clericũ inuoluit i palla altarꝫ.
Uiceſimaq̇nta de pnia ei⁹ q̇ cõmittit ſacri/
legiũ violãdo eccliaꝫ vl aliq̇d enormiter cõ
mittẽdo in ecclia.
Uiceſimaſexta de pe. ꝑentũ q̇ frãgũt ſponſa
lia filioꝝ p⁹ ſeptẽ annos.
Uiceſimaſeptima de pnia q̇ ducĩ i mr̄imoni
um quã polluit ꝑ adulteriũ.
Uiceſimaoctaua de pnia maledici.
Uiceſimanona de pnia ſacerdotꝫ reuelãtiſ
ꝯfeſſionẽ.
Triceſima de pnia ei⁹ q̇ cõpulſus ꝯdiciona
liter ꝑiurat.
Triceſimaꝑma de pnia ei⁹ q̇ ꝑiurat i mani
bus epi. vl in cruce ſacrata.
Triceſimaſecũda de pnia ei⁹ q̇ coact⁹ ꝑiu/
rat ꝓ vita redimẽda.
Triceſimatertia de pnia ei⁹ q̇ ſcient̄ falſum
iurat vel aliũ iurare cõpellit.
Triceſimaq̃rta d̄ pnia ei⁹ q̇ i dicẽdis horis

vl' officijs diuis a metropolitane eccl'ie ꝯſue
tudine diſcrepat.
Triceſimaq̇nta de pnīa epi q̇ ordinat ſine
uſta cā̄ clericū̄ inuitū̄.
Triceſimaſexta ꝺ pnīa epi q̇ correctōꝫ ꝺ ſy/
moniaca venditōe diſſilat.
Triceſimaſeptīa ꝺ pe. ſortilegoꝝ (labio
Triceſimaoctaua ꝺ pnīa ei⁹ q̇ videt in aſtro
Triceſimanona ꝺ pnīa ei⁹ cui ꝑ negligētiaꝫ
aliq̇d de ſanguīe ſtillauerit ꝛc̄.
Quadrageſima ꝺ pnīa e⁹ q̇ ſacficiū̄ euomit.
Quadrageſimapm̄a ꝺ pnīa e⁹ q̇ p̄ſb̄ꝫ īterfic̄
Quadrageſimaſcd̄a ꝺ pnīa bn̄ficiati ab ec/
cleſia q̇ rectorē l' clericū̄ aliū̄ ipi⁹ eccl'ie īterfic̄
Quadrageſimatertia ꝺ pe. īcēdiarioꝝ
Quadrageſimaq̄rta ꝺ pnīa cōicāt' hetico.
Quadrageſimaq̇nta ꝺ pnīa ei⁹ q̇ ignorāt' co
gnoſcit duas ſorores l' mr̄ē ꝛ filiā̄. amicā̄ l'
neptem.
Quadrageſimaſexta ꝺ pnīa ei⁹ q̇ cū̄ brut' co
ierit. vbi nota rōꝫ. ſeptēnis pnīe ꝓ maioribꝫ
Quadrageſimaſeptīa ꝺ pnīa (iniūgēde
patroni q̇ dilapidat res eccl'ie.
Quadrageſimaoctaua ꝺ pnīa e⁹ q̇ domū̄ ſu
am cū̄ magic' ꝛ īcātatiōibꝫ luſtrat.
Quadrageſimanona ꝺ pnīa epi l' clerici ma
gos l' auruſpices ꝯſulētis
Quinq̄geſima ꝺ pnīa ſacerdot' c⁹ negligen
tia corp⁹ xp̄i a brut' comedit'.
Quinq̄geſimapm̄a ꝺ pnīa ſacerdot' q̇ īcau
te dimiſit euchariſtiā̄.
Quinq̄geſimapm̄a ꝺ pnīa iurant' n̄ facere
pacē cū̄ ꝓximo. (bis ꝯfirmati
Quinq̄geſimatertia ꝺ pe. ſciēt' r̄baptizati et
Quinq̄geſimaq̄rta ꝺ pnīa raptoris.
Quinq̄geſimaq̇nta ꝺ pnīa ꝓpt' neceſſitateꝫ
famis furtū̄ cōmittētis.
Quinq̄geſimaſexta ꝺ pe. e⁹ q̇ ſtuprat ꝟginē.
Quinq̄geſimaſeptīa ꝺ pēa adulteri l' adult'e
Quinq̄geſimaoctaua ꝺ pēa medicoꝝ corpꝫ
medicos aiāꝝ nō vocātiū̄.
Quinq̄geſimanona ꝺ pnīa ꝛ pēa negligētiū̄
ꝯfeſſiōꝫ ꝛ cōionē ꝛ pctā̄ i ꝯfeſſiōe ſibi ꝺtecta
reuelantiū̄.

Quartū̄ capl'm de vſu clauiū̄

PRima ꝑticl'a ꝺ q̄tuor caſibꝫ ī q̇bꝫ ſacer
dos non p̄t abſoluere. vbi nota ꝙ ſex
mōis falſa pnīa ꝺr. ꝛ ꝙ ꝓpri⁹ ſacerdos ſex mo
dis ꝺr. Scd̄a ꝑticl'a q̇bꝫ ſacerdos poſſit
vl' n̄ poſſit īiūgere pnīas vtiles ad ſalutem.
vbi inuenies ꝺ forma pnīe ſolēnis Tertia ꝑ
ticl'a ꝺ q̄tuor regl'is obſuādis i penitētijs
iniūgendis.

Quintū̄ capl'm ꝺ irregl'aritatibꝫ ꝛ diſpē/
ſationibꝫ.

Expliciūt tituli capl'oꝝ ꝛ ꝯtinētie ꝑticl'a/
rum eorundē.

Incipit ſimplex informatio ſimpliciū̄ ſa/
cerdotū̄ de ꝯfeſſionibꝫ audiēdis.

Primū̄ capl'm q̄lit' ſacerdos cōfeſſor hr̄e
ſe debeat ī ꝯfeſſione.

Prima ꝑticl'a pm̄i libri ꝺ loco ꝯfeſſionis

QUi fac̄ ꝟitatē veīt ad lucē vt māife/
ſtēt' ei⁹ opa. q2 ī ꝺo ſūt facta. Joh. iij.
Ex h̄ ꝟbo ſacerdos q̇ Malachie. ij.
āgel⁹ dn̄i exercituū̄ ꝺr. ītelligat vt n̄ tenebra
rū̄ ſꝫ luc' āgelū̄ ſe oñdat ſedens ꝓ ꝯfeſſiōibꝫ
audiēdis i loco māifeſto ꝛ oī ſuſpitōe carēte
vbi videri poſſit ab oībꝫ ꝛ n̄ audiri. Querē/
do ei latibula tenebraꝝ male agere ſe oñdꝫ
Ois ei q̇ male agit odit lucē. Jo. iij. Inter.
Qui ē in ītētiōe mali ꝛ cui placꝫ malū̄. Nec
glo. Et n̄ veīt ad lucē vt n̄ arguāt' opa e⁹ La
glo. Et n̄ veīt ad lucē vt n̄ arguāt' opa e⁹. Nēs
ueto ait Hiero. epl'a. ij. ad Neopocian̄. Dēs
ſuſpitōes ꝛ q̇cq̇d ꝓbabilit' fingi p̄t. ne finga
tur an̄ deuita. Apl's. j. ad Theſ. v. Ab oī ſpē
mala. i n̄ nō ſolū̄ ab eo qꝺ ē malū̄ ſꝫ etiaꝫ ab
oī qꝺ ſpēꝫ mali p̄tēdit. nos āmonet abſtine
re. Et q2 ſcḋm Aug. lib. ꝺ ſingl'aritate clerico/
rū̄. bn̄ p⁹ pncipiū̄. Pci⁹ ē ꝙ mechia ꝯtinētiā̄
ducere crimioſaꝫ. ꝛ īfamē facere ſctimoniaꝫ
ſacerdos audiēs ꝯfeſſiōꝫ ſedeat vt dictū̄ eſt
ī loco publico ꝛ honeſto. ne qꝺ abſit adult'e
rū̄ ſe oñdat. Nā Job. xxiij. ꝺr. Ocul⁹ adult'e/
ri obſuat caliginē. Veniēs igr̄ ad māifeſta
tōis lucē faciat ꝟitatē. vt ꝺr Joh. iij. Glo. i.
bona opa q̄ ꝟitas iubet.

Scd̄a ꝑticl'a pm̄i capl'i Qualit' ſacerdos
ſ cauere debeat ab illicita delectatiōe.

SOlicit⁹ etiā̄ ſit ſacerdos ne dū̄ ꝯfitē/
tē forꝫ a ſordibꝫ purgat. ipē ex his q̄
audit ꝑ volūtariā̄ ꝺlectatiōeꝫ īteri⁹ ſordidet'
Dꝫ ei eē vt nobil' man⁹ q̄ aliuꝫ lauās lauat'.
mūdās mūdat'. nō vt lexiuia vil' q̄ alia mū/
dificās īq̇nat'. Caueat ḡ ne ꝑ volūtariā̄ ꝺle
ctatōꝫ caput aſpidis ſugat ꝛ occidat eū̄ lin/
gua vipe. Job. xx. glo. Aſpis ē ꝑu⁹ ſpēs. vi
pera plixior' ē corꝑis. ꝛ ſic naſcit' vt violēter
cat. Caput itaꝙ aſpidis ſugit ꝛ occidit eū̄ li
gua vipe. q2 cū̄ initiū̄ ſuggeſtiōis occl're libē
ter ſuſcipit violēt' p⁹modū̄ ſe tēptatōibꝫ de
uict⁹ tradit. vl' q2 venenū̄ aſpidis ꝯcite. vipe
tardi⁹ occidit ꝑ aſpidē violēta ꝛ ſubita. ꝑ vi/
perā̄ tēptatio tardior ſignificat'. Hec glo.

Tertia ꝑticľa ꝓmi capľi ꝙ ꝯfeſſoꝛ nõ re/
ſpiciat faciẽ cõfitentis.

D Ebet etiã cauere ſacerdos ne vultũ
ſibi ꝯfitẽtiũ maxie mľierũ reſpiciat. ne
ꝯfitẽs ꝯfundat̃. ⁊ ne ipe ꝺlectatõe il
licita capiat̃. vñ ꝺꝫ ſp mľier ſedere a latꝫ ꝯfeſ
ſoꝛiſ. q2 vt ꝺr Abac. j. Facies eiꝰ vẽtꝰ vrẽs. Et
glo. Gre. ſup illo v̓bo Gen. iij. Vidit igr̃ mu
lier ⁊c̃. Ne lubica i cogitatõe v̓ſemur ñ ꝺẽmꝰ
ītueri qꝺ ñ licꝫ ꝯcupiſci. vt ei mũda mẽs i co
gitatõe fuet̃. a laſciuia voluptatiſ reꝑmendi
ſũt ocľi. qſi q̇dã raptores ad culpã. Nõ em̃
eua lignũ ꝯtigiſſꝫ niſi ꝑꝰ incaute reſpexiſſet.
Pẽſandũ ğ q̃tũ ab illicitiſ debẽaꝰ viſũ r̃ſtri/
gere q̇ moꝛtalit̃ viuimꝰ ſi ⁊ mr̃ viuẽtiũ ꝑ ocu
los ad moꝛtẽ venit. Hec glo.

Quarta ꝑticľa ꝓmi capľi. Ꝙ ꝯfeſſoꝛ pctã
penitẽtiũ non abhoꝛreat.

n N On ꝺꝫ etiã ꝯfeſſoꝛ penitẽtiſ hoꝛrere
pctã q̃tũcũqꝫ enoꝛmia. turpia. mag̃
iaudita. ľ inuſitata ſint. q2 vt ꝺr Joh
viij. Qui ſine pctõ ẽ v̓m ꝓmꝰ i il. la. mit. Aut
em̃ cõfeſſoꝛ fuit vľ ẽ vľ erit aut eẽ potuit i ſi/
milibꝫ pctis ľ maioꝛibꝫ. Vñ ꝑcipit ꝺs deut̃.
xxiij. b. Nõ abominaberiſ ydumeũ. i. pctõꝛẽ ⁊
ruboꝛe ꝯfuſiõis dignũ. q2 frat̃ tuꝰ ẽ. vľ egy/
ptiũ. i. pctõꝛẽ pctõꝝ ãguſtijs tribulatũ. Jdu
meꝰ nãqꝫ rufus ľ rubẽs iterp̃tat̃. Egyptius
anguſtia ſiue tribulatio.

Quinta ꝑticula ꝓmi capľi. Qualit̃ ſacer
dos alloq̇ debeat penitentẽ.

e E Xinꝺ ꝺꝫ ꝯfeſſoꝛ pio ac ſuaui alloq̇o
ipm ꝯfitẽtẽ ad verã ꝯpũctiõꝫ ⁊ ad nu
dã ⁊ expſſaꝫ ꝯfeſſiõꝫ iducere. ñ ſtatiꝫ
ex abrupto ſi tꝑs ſuffic̃ inferre dic pctã tua.
ſꝫ dulcit̃ ei ꝓponere aliq̃ ꝺ ꝯfeſſiõis vtilitate.
q̃ valꝫ ad ſeptẽ. Valꝫ ei ad pcti cognitõꝫ ꝓpt̃
inſtructõꝫ ſacerdotiſ. Deut̃. xvij. Si difficile
⁊ ãbiguũ iudiciũ apꝺ te eẽ ꝑſpexeriſ int̃ ſan/
guinẽ ⁊ ſanguinẽ. cãm ⁊ ñ cãm. leprã ⁊ nõ le
prã. ⁊ ifra paꝝ. Surge ⁊ aſcẽde ad locũ q̃m
elegerit ꝺñs ꝺs tuꝰ. ⁊ veies ad ſacerdotes le
uitici generiſ q̃reſqꝫ ab eis. ps. Dixi ꝯfite. ⁊c̃.
Si ꝓpoſitũ vꝫ. q̃to magiſ ipa ꝯfeſſio. Ad co
gniti ⁊ ꝯtriti ſatiſfactõꝫ. Lẽc. iiij. Eſt ꝯfuſio
adducẽs gľaꝫ ⁊ gr̃aꝫ. Ad pene diminutõeꝫ.
vi clauiũ. Mat. xvj. Qꝺcũqꝫ ſolueriſ ſu. t. ⁊c̃.
Ad ꝺi gľificatõꝫ Joſue. vij. Da gľaꝫ ꝺño ꝺo
iſrľ ⁊ ꝯfitere atqꝫ idica mihi q̇d feceriſ. Ad in
terceſſoꝝ mľtiplicatõꝫ. Jac. vl. Cõfitemi al
terutrꝝ pctã vr̃a. ⁊ oꝛate ꝑ inuicẽ vt ſaluemi.
Ad ꝯſcie aſſecuratõꝫ. Vñ ꝺꝺ ſtatĩ cũ dixit.
Peccaui. audiuit. Dñs q̇ꝫ trãſtulit p. t. non
morieriſ. ij. Re. xij. Et h̓ ẽ magnũ bonũ. ſcꝺa
ad Coꝛ. j. Gľa nr̃a h̓ ẽ. teſtimoniũ ꝯſcie nr̃e.
Propõat etiã ei ꝺ pctõꝝ venia. ꝺ ꝺei mia. et
ſuadeat ei ꝙ ñ v̓ecũdet̃ ꝯfiteri. ſꝫ nude ⁊ expſ
ſe oĩa cõfiteat̃. q2 ñ hoĩ ꝯfitet̃ ſꝫ ꝺeo ſciẽti oĩa
q̇ ſi nude ꝯfiteat̃ ꝓ abſoluto habet̃. ſi v̓o ſci/
ent̃ aliq̃d occultauerit. cõfeſſio nihil valebit
q2 q̇ in h̓ vno offendit factꝰ ẽ oĩm reꝰ. Ja. ij.
ſi v̓o ñ vult cõfiteri ꝓponat ei terroꝛes iudi/
cij. penas iferni. ⁊ qꝺ mľto meliꝰ ẽ erubeſce/
re h̓ coꝛã vno hoĩe q̃ꝫ in die iudicij coꝛã ꝺ oꝛ
oĩbꝫ angeľ hoĩbꝫ ⁊ demonibꝫ.

Sexta ꝑticľa ꝓmi capituli

S Tudeat etiã confeſſoꝛ cauere ab ac/
ceptõe ꝑſonaꝝ ꝙ cõfeſſoꝛ i iudicio
pnĩe ꝑſonã ñ accipiat. q̃ ſic deſcribit̃
a mgr̃is. Acceptõ ꝑſone ẽ iniuſticia q̃ ꝑfert̃
ꝑſona ꝑſone ꝓpt̃ cãm idebitã. Attẽde diligẽt̃
o iudex penitẽtiaľ. qꝺ tibi ꝺr Leuit̃. xix. Nõ
facies qꝺ iniquũ ẽ. nec iiuſte iudicabis. Nõ
cõſideres ꝑſonã paupiſ. nec honoꝛes vultũ
potẽtiſ. Ne vicꝫ ꝺclines a via iuſticie ꝓpt̃ pau
periſ cõpaſſiõꝫ. ľ ꝓpt̃ potẽtiſ adulatõꝫ. Attẽde
ꝑterea. xvj. Deut̃. tibi dictũ. Nõ accipias ꝑ/
ſonã nec mũera. q2 mũera excecãt ocľos ſa/
piẽtũ. ⁊ mutãt v̓ba iuſtoꝝ. Attẽde nihilomi
nꝰ diligẽt̃ ⁊ cõſidera vniuerſalit̃ oĩbꝫ cõfeſſo
ribꝫ eẽ dictũ Deut̃. j. Audite illos ⁊ qꝺ iuſtũ
ẽ iudicate ſiue ciuis ſit ille ſiue ꝑegrinꝰ nulla
erit diſtãtia ꝑſonaꝝ. Jta ꝑuũ audietiſ vt ma
gnũ. ñ accipietiſ cuiꝰq̃ꝫ ꝑſonã. q2 ꝺi iudiciũ ẽ.
Audite inq̃ꝫ. i. diligẽt̃ intẽdite pctã ⁊ pctõꝝ
circũſtãtias examinãdo. ⁊ qꝺ iuſtũ ẽ iudica
te. Juſtos vicꝫ ſiue diuites ſiue pauꝑes ab/
ſoluẽdo. ⁊ ipios q̃ſuis etiã potẽtes ⁊ diuiteſ
cõdẽnando. nec accipietiſ ꝑſonã cuiuſq̃ꝫ. pau
peres idebite exaſꝑando ⁊ diuitibꝫ ⁊ potẽti
bus adulãdo. Non inq̃ꝫ accipias ꝑſonã ne
maledictiõe ꝓphetica feriariſ q̃ dicit̃ Jſaie. v.
Ve q̇ iuſtificatiſ impiũ ꝓ muneribꝫ ⁊ iuſtici/
am iuſti auferris ab eo.

Secundũ capitulũ de interrogãtiõibꝫ
faciendis in cõfeſſione.

Prima particula ſecũdi capituli Qua/
liter interrogatiões ſint faciende in ge/
nerali.

p P Oſt hec ſacerdos incipiat audire
confeſſionẽ ipſiꝰ Jnterrogando ſi
peccatoꝛ neſciat confiteri. ⁊ adiu/
uando per inquiſitionem. diſcre/
te tamen. ita ꝙ ſollicitus ſit vſitata peccata

ſingillatī p̄q̄rere. inſitata ꝟo ip̄ circūſtātias
generales ⁊ valđ remotas caute īueſtigare.
ne iexpt; deꝛ maťia vľ occaſio qđ an̄ neſciue
rāt ppetrādi. ſic aliq̄tiēs ꝯtigit ex q̄rūdā inſi
pientiū ꝯfeſſoꝝ īterrogatōib;. Tľr āt idiſcre
te intꝛogātes n̄ ſūt vicioꝝ euulſores ⁊ đſtru
ctores. ſʒ poti⁹ edificatores ⁊ plātatores. Jō
vt dictū ē nō đnt đ pctis iuſitat; exp̄ſſe iter/
rogare. ſʒ nec ad circūſtātias ſpāles đſcēde/
re ſʒ tm̄mō ī vniuerſalib; ſtare. ⁊ ſapiēꝛ valđ
a lōge ⁊ a remot; generalib; circūſtātijs ici/
pere q̄rere. ita vt ſi fecͤ ꝯfitēs ſtatī cognoſcat
ſi nō fecͤ neſciat q̇d ꝯfeſſoꝛ dicat. ꝟbi grā Si
đ incōtinētia q̄rat ⁊ velit ſcire an in turpi vi/
cio peccauit. dicere p̄t. habuiſti vnq̄ꝫ pollu/
tiōꝫ dormiēdo Si dicat ꝙ ſic. q̄rat ſi vigilā
do. q̄ꝛ oīs pollutōis volūtaria p̄curatio ex/
cepto fedꝛe mr̄imoniali pctm̄ mortale ē Si
adhuc dicat ꝙ ſic. p̄t q̄rere quō. caueat tn̄ ne
vnq̄ꝫ q̄rat vtꝝ illo vľ illo mō ſpāli. ſʒ q̄rēdo
generaliꝛ modū. expectꝫ ab illo đtermiatōꝫ
in q̊ caſu p̄t itelligi qđ p̄cipit đn̄s ꝯfeſſori ſb
typo creditoꝝ. Deut. xxiiij. di. Cū repetes a
p̄xio t. rē aliq̄m quā dʒ tibi. n̄ igredieris do/
mū ei⁹. i. coꝛ vľ ꝯſciāʒ ei⁹ vt pign⁹ auferas. ſʒ
ſtabis foꝛ; ⁊ ille tibi p̄ferꝫ qđ habuerit. Si
ꝟo dicat ꝙ n̄. taceat ſacerdos. Cauere ei dʒ
ne lupū excitet dormiētē. ne vicʒ pctā noua ī
aīo hoīs repn̄tet. Siľr faciēdū ē ī alijs pec
cat; incōſuet; Si āt ꝯfitēs etiā pctā ꝯſueta
neſciat ꝯfiteri vt fere cōiter oēs rurēſes. p̄t ⁊
dʒ ꝯfeſſoꝛ iterrogare. ꝭm illđ Eze. viij. Fili
hoīs fode p̄ietē. Aug. đ ꝟa ⁊ falſa pn̄ia cir. fi.
Diligēs igr̄ inq̄ſitoꝛ. ſubtiľ īueſtigatoꝛ ſapi
enꝛ ⁊ q̄ſi aſtute iterrogꝫ a pctōꝛe qđ forſitan
ignoꝛat ľ ꝟecūdē velit occultare. Cognito
itaq̄ꝫ crimīe. varietates ei⁹ nō dubitꝫ īueſti/
gare ⁊ locū ⁊ tp̄s ⁊ cā q̄ ſupꝛadixim⁹ i expo/
nēdo coꝝ q̄litates. q̇b; cognit; aſſit beniuo
lus p̄at⁹ erigere ⁊ ſecū on⁹ p̄tare. Hēat dul/
cedinē ī affectōne. pietatē ī aleri⁹ crimīe. di/
ſcretōꝫ ī varietate p̄ſonaꝝ. Et īfra. ſp̄ cū iu/
uet leniēdo. ſpē p̄mittēdo. ꝯſolādo. ⁊ cū op⁹
fuerit etiā īcrepādo. h̄ Aug. Et itroduciꝛ h̄
auctoꝛitas ⁊ multa de iſta materia. de pn̄ia.
diſ. vj. p̄ totū.

Scđa p̄ticľa ſcđi. c. Qualiꝛ ⁊ de q̇b; iter
rogādū ſit in ſpāli. ⁊ p̄mo de ſup̄bia.

t Taliꝛ āt ſacerdos p̄t icedere intꝛogā
do. p̄mo đ ſup̄bia. ⁊ p̄mo Si ex tuo
re coꝛdis cū đliberatōe ſup̄biuit de
bōis naꝛe alios ꝯtēnēdo. vtpote đ igenij na

turaľ ſubtilitate. đ coꝛp̄is foꝛtitudīe. p̄ulcri
tudīe. agilitate. ⁊ ſiľib;. đ oīb; đōis. ſ. grē grā
date. ſic đ bōa voce. đ affabilitate. eloq̄ntia.
⁊ ſiľib;. Appetēdo p̄ his īoꝛdiate placere. ľ ea
đē ſi nō affuerit culpabiliꝛ affectādo Scđo
đ bōis foꝛtūe. Si ſe extulit đ diuitijs. đ p̄en
tū mľtitudīe. nobilitate. ⁊ de p̄p̄ria dignitate.
p̄tāte. đ acq̇ſita ſcīa īduſtria. expiētia. đ ꝯſilij
excellētia ⁊ ſiľib;. vľ ſi defuerūt ea culpabiliꝛ
affectauit. Queret eꝛ ſi đ p̄miſſis oīb; vľ ali/
q̇b; aliq̄n ſe iactauit foꝛte etiā mēdaciꝛ Et đ
q̄tuoꝛ ſp̄ēb; ſup̄bie. q̄ ꝯtinēꝛ ī h̄ ꝟſu. A ſe p̄ me
rit; . falſo pl⁹ oīb; iſtat. Tertio đ bōis grē g̃/
tū faciēt;. vtpote đ deuotōe. oꝛōe. đ lacrimiſ
ieiunio. ſilētio. obediētia. hūilitate. ⁊ ſiľib; oi
b; exercitijs q̄q̄ mō ad grām gratū faciētē p̄
tinētib; Quarto ſi extulit ſe đ pctīs vtpote
đ luxuria vľ alijs q̇buſcūq̄ꝫ. q̄ꝛ ꝭm btm̄ Gre
go. moꝛa. vij. Sī culpa graui⁹ eſt qn̄ đ ꝯmiſ/
ſo vicio ſup̄biꝛ.

Tertia p̄ticula ſcđi capľi De inuidia.

q Querat etiā đ īuidia Si letat⁹ ē đ p̄
ximi aduerſitate q̇ eū leſit. ľ ꝯtriſta/
t⁹ de p̄ſp̄itate. qđ ē p̄m⁹ grad⁹ īuidie.
vľ q̇ nō leſit. qđ ē ſcđs. ľ q̇ bn̄ ſibi fecͤ qđ ē ter
ti⁹. Hic deſcēdere poťit đ diuerſ aduerſita/
tib; ī ſpāli. ſ. īfirmitate coꝛp̄is. laboꝛe. ⁊ dolo
re vľ coꝛdis tribulatōne vľ ꝯfuſiōe. et ſiľib;.
ꝭm ꝙ p̄ varietate p̄ſonaꝝ viderit expedire.

Quarta p̄ticľa ſcđi capľi De ira

q Poſtea q̄rat đ ira ꝭm t̄s grad⁹ ire P̄ri
m⁹ ē qn̄ hō iraſciꝛ ⁊ malediē vel ma/
lefacͤ cōuiciāti ſibi ľ malefaciēti Se
cund⁹ grad⁹ ē qn̄ ex amaritudīe coꝛdis ſibi
malediē ľ malefacͤ ſe p̄cutiēdo ľ aliq̇d hmōi
Terti⁹ grad⁹ ē qn̄ hō ex nimio furoꝛe ī ludo
vľ alibi malediē đo bn̄dicto. vbi etiā q̄rat đ
pctīs q̇ p̄ueniūt ex ira. ſ. đ bellʼ. homicidijs. i
cendijs. ⁊ hmōi.

Quinta p̄ticula ſcđi capľi De accidia

d Deinde q̄rat đ accidia. Primo ſi p̄ te
diū boni ex ꝯſuetudīe ⁊ prauitate ⁊
deſiderio mali. qđcūq̄ꝫ malū faciēdo
letaꝛ. ⁊ bonū qđcūq̄ꝫ faciēdo triſtaꝛ. vbi po/
terit deſcēdere ad diuerſa bona ⁊ mala ꝭm
ꝙ exigit diuerſitas p̄ſonaꝝ. Scđo ſi n̄ ſolū
in bono triſtaꝛ ⁊ malo letaꝛ. ſʒ etiā alios de/
ridēdo a bono retraxit vel ad malū attraxit
verbis. geſtib;. ⁊ exēplis. Tertio. ſi deſp̄ādo
vľ de mīa dei nimiū p̄ſumēdo oī ſtulticie et
īpudicicie ſe tradidit p̄ ociū. a bona cogita/
tōe locutōe op̄atōe ceſſando. ꝯcupīe carnis

ocłoꝝ ꝛ ſupbie vite iſiſtēdo. Aut amoꝛe ma/
li aut tedio boni. malo ꝑ negligētiā nō rſiſtē
do. i diſſolutōe ſpectacła vana vidēdo. i fra
ctōe vocꝫ. i leuitate mētꝫ. i geſtibꝫ coꝛpis. laſci
uiēdo inepte. ꝛ nimis ridēdo. alios ad riſuz
mouēdo. fabuloſa ꝛ vana loq̄ndo. vag⁹ ꝛ in
ↄſtās exiſtēdo qđ mō n̄ vult. mō vult. qđ nc̄
laudat nūc vitupat. ḡuis ad bona. leuis ad
mala graz đi repellēdo ꝛ ſi recepit expellēdo
tpꝰ. hoꝛas. dies. ꝛ mēſes ꝛ ānos iutilit̄ expē
dēdo. pnias iiūctas idevote pficiēdo vł ip/
fectas relinq̄ndo. vel totalit̄ obmittēdo.

Sexta ꝑticła ſcđi capłi De auaricia

Querat etiā đ auaricia ꝛ tribꝫ ḡdibuſ
Pri⁹ ſi ſua n̄ cōicauit vt debuit. vbi
q̄rat đ opibꝫ mie ſi obmiſit. ꝛ h̄ tā de
ſpualibꝫ q̄ꝫ đ coꝛpalibꝫ. Spūalia ſūt h̄. do/
ctrina. ↄſiliū. iiuriaꝝ remiſſio. coꝛrectō. ↄſo
latio. ſupoꝛtatō. ꝛ oꝛō. q̄ ꝑter pmū ↄtinēt in
h̄ vſu. Cōſule, caſtiga. ſolare. remitte. fer. oꝛa
Coꝛpalia ↄtinēt i h̄ vſo. Uiſito. poto. cibo.
redimo. tego. colligo. ↄdo. Scđs ḡd⁹ ē qn̄
ꝑ fraudē acq̄rit. vbi q̄rat de diuerſ mōis il/
licite acq̄rēdi. đ q̄bꝫ poſtea tāget. Terti⁹ ḡd⁹
eſt ſi n̄ reſtituit illicite acq̄ſita. nec etiā opari
os vł ſuiētes ſibi rmunerauit vt debuit.

Septiā ꝑticła ſcđi capituli De gula

Querat etiā đ gula ſm tres ḡd⁹ gule.
Prim⁹ ſi ſe rpleuit freq̄nt̄ ꝛ ꝑpoſuit
epulas dilectōi ł ↄlectatōi đi. ita q̄
nō đlectarꝫ eū q̄cq̄ꝫ boni agere. Scđs ḡd⁹
eſt. qn̄ q̄i nullū ł paucos dies vult ieiunare
ꝛ ſi ieiunat. īmūdē ieiunat. bibēdo vinū an̄
pꝛādiū in q̄dragesima vł alijs diebꝫ ieiuni/
oꝝ. Terti⁹ ḡd⁹ ē ſi comedat aut bibat vt
foꝛtioꝛ ſit ad peccādū. q̄rat etiā đ ſpēbꝫ gule
ſubſcptꝫ. Pꝛia ſi nimis ſepe ſūpſit cibū Se
cūda ſi varijs fercuł vſus ſit. Tertia ſi noua
cibaria req̄rat ꝛ icōſueta. Quarta ſi p̄cioſa ꝛ
ſūptuoſa req̄rat. nō hito etiā reſpectu q̄ ma
gis ſint ſapoſa. Querat etiā ſi ꝑpt̄ delectatōꝫ
comedit nociua coꝛpi. ꝛ i infirmitate poſit⁹
moꝛbū poti⁹ ↄfoꝛtauitq̄ꝫ naturā

Octaua ꝑticula ſcđi capłi De luxuria

Querat etiā đ luxuria. đ tribꝫ ḡdibꝫ e⁹
Prim⁹. ſi peccauit ſolut⁹ cū ſoluta. ł
ecōuerſo. Scđs. ſi ↄiugat⁹ cū ↄiuga
ta ł ecōuerſo Terti⁹. ſi vicio ſodomitico. vbi
cautiſſime pcedat. ſic̄ ſupi⁹ ē exp̄ſſū. Querat
etiā ſi cū ꝑſona ↄſanguinea vel affini.

Nona ꝑticła ſcđi capłi De pmo p̄cepto de
calogi ꝛ ſeptē ſacrīs, ꝛ de articulis fidei.

Postea pcedere p̄t ↄfeſſoꝛ ſi voluerit
de decē p̄ceptꝫ q̄ ↄtinēt his vſibus.
Sperne deos. vita ꝑiuria. ſabbata
ſua. Nō ſis occiſoꝛ. mech⁹. fur. teſtꝫ iniquus
Sit tibi pꝛis honoꝛ. ſit tibi m̄ris amoꝛ.
Nulli⁹ nuptā. ł rē cupias alienā. Circa p/
mū p̄ceptuz ſic q̄rat. Si aliq̄n xiiij. articłos
fidei nō credidit. tā đ diuīitate q̄ꝫ hūanitate
xpi. Septē āt articłi ꝑtinētes ad diuīitatez
ſic diſtiguūt. Prim⁹ ē đ vnitate eēntie. ſ. Cre
do i deū. ſingłarit̄ nō deos. vt notet vnitatē
eēntie. vn̄ i maioꝛi ſimbolo đꝛ. credo i vnuz
deū. Iſte pm⁹ articul⁹. ſ. credo i deū dꝫ retoꝛ
q̄ri ad tres ſeq̄ntes q̄ ſūt đ tribꝫ ꝑſoniſ. Pri⁹
đ p̄re cū đꝛ. p̄rez oipotētē. Scđs đ filio. cuz
đꝛ. ꝛ i ihm xpm fi. e. v. d. n. Terti⁹ đ ſpūſcō cū
đꝛ. credo i ſpm ſ. Eſt ḡ ſenſus. Credo i p̄rez
oipotētē deū. Credo i filiū v. d. n. deū. Cre/
do i ſpm ſcm deū. Ecce hēm⁹ q̄tuoꝛ articłos
ꝑtinētes ad diuīitatē i ſe. tres alij ꝑtinēt ad ef
fect⁹. Prim⁹ idicat effectū creatōis. ſ. creato
rē celi ꝛ t. Scđs effectū rcreatōis. ſ. ſcām ec.
ca. ſā. cō. r. pec. Terti⁹ effectū rſurrectōis. ſcꝫ
carnis reſur. ꝛ vi. e. Carnis rſurrectō ꝑtinet
ad coꝛp⁹. vita et̄na ad aiaz. Ecce t̄s articuli
ꝑtinētes ad effect⁹ diuīitatꝫ. q̄tuoꝛ ad diuīita
tē i ſe ↄſiđatā. ꝛ ſūt ſił ſeptē. Septē ꝑtinētes
ad hūanitatē ſūt iſti. pm⁹. ſ. ↄcept⁹ đ ſpūſctō
ſcđs. nat⁹ ex maria v. terti⁹. crucifix⁹ m. ꝛ ſe.
q̄rt⁹. deſcēdit ad iferos q̄nt⁹. reſur. a m. ſext⁹
aſcēdit ad ce. ſe. a d. pa. o. ſeptim⁹. ide vē. e. iu.
vi. ꝛ m. Querat etiā circa eccłiaſtica ſacrā. q̄
ↄtinēt i h̄ vſu. Abluo. firmo. cibo. dolet. vn/
goꝛ. ꝛ oꝛdio. iūgo. Querat etiā ſi aliq̄n volū
tarie ꝛ foꝛte ex đliberatōe circa p̄dicta dubi
tauit. Tertio ſi ſoꝛtilegijs ꝛ diuiatiōibꝫ coꝛ/
đ credidit ł oꝛe docuit. ł etiā i ope ꝑpetrauit

Decia ꝑticła ſcđi capłi De ſcđo p̄cepto

Querat etiā đ ſcđo mādato. Si ali/
q̄n nom̄ đi ſūpſit iuanū. ſine cā iurā
do. iuramētū violādo. votū trāſgre
diēdo. falſa iuratōe affirmādo vł negādo. i/
utilit̄ iurādo. ↄſuetudinē incurrēdo

Undecia ꝑticła ſcđi ca. de tertio p̄cepto.

Querat etiā đ tertio mādato. Si ſo
lēnitates p̄cipuas ꝛ dies dn̄icos ꝛ fe
ſtiuos violauit opa ſuilia faciendo.
choꝛeas ducēdo. vł eas ducētibꝫ intēdēdo.
vel aliq̄s geſtibꝫ vel oꝛnatu ad libidinē puo
cādo. pctā luxurie vł alia ↄmittēdo. In q̄bꝫ
oibꝫ poterit deſcēdere ad multa ſpecialia et
ſingularia ſm varias circūſtātias ꝑſonaꝝ.

Duodecima ꝑticula ſcđi.c.đ q̄rto p̄cepto

CIrca q̄rtū p̄ceptū q̄rat. Si ſpūalez p̄rēz vl' p̄latū ihonorauit ei⁹ p̄cepta ꝯtēnēdo excōicatōz icurrēdo.l' quā icurrerat n̄ curādo.vl' i ea exn̄s diuis officiis ſe igerēdo.vl' p̄lato detrahēdo.vl' ꝯtētioſe ꝯ̄dicēdo.vl' corde vl' ore maledicēdo.l' debita ſubtrahēdo. Silr̄ đ ꝑentib⁹ carnalib⁹ mlt̄a hmōi q̄rere poterit.iuxta ꝙ viderit expedire.

Tredecima ꝑticl'a ſcđi.c. đ q̄nto p̄cepto.

CIrca q̄ntū p̄ceptū q̄rat. Si occidit aliq̄d obmittēdo.vt ſi i extrema vel notabili ncc̄itate poſito n̄ ſubuenit. Itē ſi occidit ꝯmittēdo vtpote corđ odiēdo ore detrahēdo.malū ꝯſulēdo.ope l' malo exemplo aīaꝫ alic⁹ iterficiēdo. Itē ſi corꝑaliꝛ occidit.ꝛ h̄ triplr̄. Caſu.ncc̄itate.l' volūtate. vbi etiā q̄rat ſi circūſtantia ꝑſone exigerit.ſi occidit ꝯceptū p̄pediēdo.vl' aborſū ꝓcurando.lꝫ fortaſſiſ effect⁹ i hmōi n̄ fuerit ſbſecut⁹

Decimaq̄rta ꝑticula ſcđi.capl'i. De ſexto mandato.

CIrca ſextū p̄ceptū q̄rat ſm ſeptē differētias luxurie.fornicatōꝫ.meretriciū.adulteriū.ſtupꝝ.ſacrilegiū. qđ ē ꝯcubit⁹ put h̄ ſumiꝛ q̄ ꝯtinētia đo ſacrata lediꝛ vl' violaꝛ. inceſtū ꝛ pctm̄ ſodomiticum. Pōt etiā addi octaua đr̄a.ſ.libidinoſ⁹ coit⁹ ꝯiugal' q̄ aliq̄n ꝓueit ex fragilitate.aliq̄n ex ipetuoſitate metas honeſtatꝫ ꝛ rōis trāſcendēs.ꝛ iō ſp̄ ē mortale pcm̄.qđ fit q̄nqꝫ mōis Prim⁹ cū faciā de libidīs. ꝛ h̄ ꝑ meretricias blādiciaſ. Scđs q̄n fit ꝯ̄ natalē vſū. Terti⁹ cū fit i tp̄e ꝓhibito. Quart⁹ cū in loco ꝓhibito.q̄nt⁹ cū accediꝛ ad vicinā.l' q̄ ē i fluxu mēſtruo Hec ſūt v̄ba mgr̄i alexādri.đ q̄b⁹ oīb⁹ ꝯfeſſor iterrogādo cautiſſime ꝓcedat ne efficiaꝛ eis cā mortꝫ q̄b⁹ oñdere debuerat viaꝫ vite

Decimaq̄nta ꝑticl'a ſcđi.c.đ ſeptio p̄cepto.

CIrca ſeptimū p̄ceptū q̄rat de q̄nqꝫ differētijs ꝯtrectatōnis rei aliene.q̄ ſūt.b̄n̄ficij ſubtractō.rapia.furtum. vſura.ſymonia.

Sedecia ꝑticl'a ſcđi.c.de octauo p̄cepto.

CIrca octauū p̄ceptū q̄rat đ octo generib⁹ mēdacij.q̄ꝝ q̄nqꝫ ſūt mortalia ꝛ t̄a veialia.ꝛ ꝯtinēꝛ i his v̄ſib⁹. Peruerſ⁹ doctor.đtractor teſtꝫ iiqu⁹. Mētiriqꝫ libēs ꝛ q̄ mētiꝛ adulās. Res.corp⁹.florē.ſi qs fallēdo tueꝛ h̄ t̄a ſūt veie.ſꝫ mortꝫ cet̄a q̄nqꝫ.

Decimaſeptia ꝑticl'a ſcđi.c.đ nono p̄cepto.

CIrca nonū q̄rat. Si libēꝛ aliq̄n habuiſſꝫ rē ꝓxi.etiā iniuſte ſꝫ ſine conatu exteriori auferēdi.vl' aliq̄n cū conatu exteriori.ſꝫ ſine effectu.

Decimaoctaua ꝑticl'a ſcđi.c.đ decio p̄cepto

CIrca decimū p̄ceptū q̄rat Si moroſas cogitatiōes luxurie voluebat in corde ꝛ ſine ꝯſenſu opis.vl' aliq̄n cuꝫ ꝯſenſu.ſꝫ ſine conatu exteriori directe vl' idirecte.ſignis.nutib⁹.geſtib⁹.ꝑ ſe vl' ꝑ alios ꝑſonas aliq̄s ſolicitādo.vl' etiā ſi ꝯcupiſcivoluit cū conatu exteriori vl' ſine vt p⁹ Hic ſilr̄ exp̄me diuerſos conat⁹ q̄b⁹ tā mlr̄ieres q̄ꝫ viri ꝓuocāt ꝑſonas a q̄b⁹ deſiderāt ꝯcupiſci.

Decimanona ꝑticula ſcđi capituli de nouē modis currēdi cū fure.

QUerat etiā đ nouē mōis currēdi cū fure.q̄s ad mlt̄a alia p̄cepta poterit adaptare.q̄ ꝯtinēꝛ i his v̄ſib⁹. Juſſio ꝯſiliū.ꝯſenſus.palpo.r̄curſ⁹. Ꝑ⁹ ꝑticipāſ n̄ obſtās n̄ māifeſtās. Iſta pn̄t applicari ad eos q̄ tenēt iudeos.meretrices. luſores.in domib⁹.ꝛ ad multa alia pctā.

Viceſima ꝑticula ſcđi capl'i de circūſtātiis pctōꝝ ꝛ q̄nqꝫ ſenſib⁹ ꝛ affectōib⁹ ꝛ q̄ttuordecim pctis lingue.

QUerat etiā đ circūſtātijs pcōꝝ q̄ ꝯtinēꝛ in h̄ v̄ſu. Quis.q̄d.vbi.ꝑ q̄s.q̄ꝛ.enſ.cur.quō.q̄n̄.q̄liber obſuet aime medicamīa dādo. De q̄b⁹ circūſtātijs loq̄ꝛ Aug.i li.đ v̄a ꝛ falſa pnīa.c.x.ꝛ ponūꝛ đ pnīa di.v. Cōſiderꝫ.ꝛ i q̄rto li.ſniaꝝ.diſ.xvj.circa p̄ncipiū. P⁹ igiꝛ illa tria q̄ p̄ oīb⁹ ꝯuenit q̄ri.ſ.ſi fidē ſanctā firmiꝛ teneat.extra đ pe.ꝛ re. Si De⁹ q̄ ecciaꝫ.i fine. Si orōꝫ dn̄icā ſciat. Si oēs hoīes i eccl'ia diligat. ac đ p̄dictꝫ circūſtātijs taliꝛ q̄rat.p̄mo q̄s ip̄e fuerit cū peccauit.cui⁹.ſ.ꝯditōis.c⁹ grad⁹. codē eni genere pctī peccat graui⁹ ſacerdos q̄ꝫ diacon⁹.diacon⁹ q̄ꝫ ſubdiacon⁹.ſbdiacon⁹ q̄ꝫ acolit⁹.acolit⁹ q̄ꝫ laic⁹.r̄ligioſus q̄ꝫ ſecl'arꝫ. Querat etiā q̄d fec̄.ſ.ꝑiuriū.fraudē.ꝛ hmōi. Querat vbi peccauit.i loco ſacro vl' publico. Querat cū q̄ vl' ꝑ q̄s.n̄ đ ꝑſonis ſꝫ đ ꝯditōib⁹ ꝑſōaꝝ. vtꝝ.ſ.fuerit ꝯiugate l' ſolute.ꝯgnate l' affines clerici l' laici. Querat etiā q̄tiēs vt ſi ſciat numeꝝ pctōꝝ dicat ſm v̄itatē l' ſaltē ſm eſtimatione. Dicat etiā cū q̄t ꝛ q̄ꝫ diu i pctō ꝑmāſerit. Querat etiā cur.q2 ſi grauiꝛ deū offendit q̄ ex timore vl' coactōe peccauit. gui⁹ tn̄ q̄ ex craſſa vel ſupina ignorantia grauiſſime

q̄ ex pura malicia. Jtē ſi mł'tū peccauit q̄ ab
alijs cogit̄. multo pl⁹ q̄ ſe cogit peccare vt q̄
dā luxurioſi.guloſi.malicioſi.deſpati. Que/
rat etiā quō. vtꝝ tali vł' tali mō. Hāc tn̄ cir/
cūſtātiā nō q̄rat ꝺ pctō luxurie niſi a remo/
tis vt p̄dixi. Querat etiā qn̄. vtꝝ in tp̄e feſti
uo vł' nō feſtiuo. Jtē cū q̄rit̄ q̄s fuerit.p̄t q̄re
re de circūſtātijs ſui officij.ꝟbi grā. Si ē re
gularꝭ iterroget̄ ꝺ inobediētia.ꝺ ꝓprietate.i/
cōtinētia.ꝺ ſymoīa.ꝛ alijs ptinētibꝫ ad obſ̄
uātiā reglarē. Si ē cleric⁹.ꝺ ſymonia ī ordi
nibꝫ ꝛ bn̄ficijs ꝛ hmōi multꝭ. Premiſſe etiā
circūſtātie ꝛ q̄dā alie ꝯtinētia ī ꝟbis p̄ſcp̄tiſ
Aggūat ordo.loc⁹.pſōa.ſcia.tp̄s.etaſ.ꝯditō
nūer⁹.mora.copia.cā. Et mod⁹ ī culpa.ſtat⁹
alt⁹.lucta puſilla. Sup oīa āt attēdat ꝯfeſ
ſor vt ꝯfitētē pctō faciat abrenūciare. nō tn̄
iuramto ꝓpt̄ piculū piurij niſi ī caſibꝫ exp̄ſſiſ
in iure. Prim⁹.qn̄ q̄s excōicat⁹ p enormi cri
mine veniā poſtulat.xj.q.vlt̄. Cū aliq̄s.ꝛ ex
tra ꝺ ſen.exc.ex tenore. Scōs. Qꝛ ab hereti
co r̄uertēte req̄rit̄ iuramtū.j.q.vij. Quotieſ
Terti⁹.ab incēdiario.vt.xxiij.q.vlt̄.peſſimā
Dilr in q̄libꝫ horrēdo crimīe iurabit peni
tēs ſe nūq̄ ſił'e ꝯmiſſuꝝ.xj q.ij.ꝺ viro. Non
tn̄ id faciēdū ē ꝺ q̄libet mortali nec etiā ꝺ q̄/
libet enormi cū piculū timet̄ piurij. Ar.ex. ꝺ
cohabi.cle.ꝛ muli. Clericos. Querat etiā ꝺ
q̄nq̄ ſenſibꝫ ꝛ affectiōibꝫ ſeptē.q̄ ſūt.ſpes. ti/
mor.gaudiū.meror.amor.ꝛ pudor.ꝛ odiuꝫ.
Poterit etiā q̄rere cū optunū fuerit ꝺ.xxiiij
pctīs lingue.q̄ ſūt h̄.blaſphemia.pctm̄ mur
murꝭ.pcti defenſio.piuriū.mēdaciū.ꝺtractō
adulatio.maledictio.ꝯuitiū.ꝯtētio.bonoꝝ
deriſio.p̄uū ꝯſiliū.pctm̄ ſeminātiū diſcordi
as.pctm̄ bilinguiū.rumor.ſecreti reuelatio
iactātia.idiſcreta ꝯminatio.pmiſſio.ocioſū
ꝟbū.mł'tiloquiū.turpiloquiū. ſcurrilitas.i/
diſcreta taciturnitas. Attēde tn̄ ꝙ nō oīa
q̄ dicta ſūt de q̄libꝫ ꝯfitēte ſūt inq̄rēda.ſꝫ va
rijs varias morbis debes dare curas. Ju/
xta doctrinā Hiero.ī glo.ſup ꝟbo Mar.ix
Hoc gen⁹ ī nullo p̄t eijci niſi ī orōe ꝛ ieiunio
vbi ait. Medicina cui⁹libet vulnerꝭ adhibē
da ē ei. Nō ſanat ocł'm qꝺ calcaneū. ieiunio
paſſiōes corpis.orōe ſanāt̄ peſtes mentis.
Hec gloſa.

¶ Tertiū capł'm ꝺ penitētijs iniūgēdis ſ̄m
canones penitētiales.

¶ Prima pticula tertij capł'i Qꝛ pnie ſunt
arbitrarie.ꝛ vtꝝ ſacerdos teneat̄ ſcire cano
nes penitētiales.

Circa pnīas iniūgēdas h̄ teneas ꝙ
oēs pnīe arbitrarie ſunt. ꝛ arbitrio
penitētiał' iudicꝭ relinq̄nt̄. Et h̄ pbat
Leo pp̄.xxvj.q.vij. Tpa. ꝛ Nicola⁹ pp̄.c. De
his ꝟo.ꝛ ꝯciliū cartagīn.c.penitētibꝫ.ꝛ Hie
ro.de pe.di.j. Mēſurā. Et hāc opionē appꝛo
bat ꝯſuetudo.qꝛ generalit̄ h̄ ſuat̄. Nec ob/
ſtat qꝺ dič Greg.ꝺ pnīa di.v. Falſas pnīas
dicim⁹ q̄ nō ſ̄m auctātē ſctōꝝ pꝛm.p q̄litate
crimis īponūt̄. Qꝛ h̄ veꝝ ē.niſi ex cā ꝯſidera
tis circūſtātijs.pnīa tpet̄. Nec illꝺ greg. Ꝙ
plixior debeat eē pnīa q̄ fuerit culpa.de pe.
di.iij.pductior.qꝛ h̄ intelligēdū eſt ꝺ iteriori
pnīa. vł' p̄t ītelligi de pena quā patimur ꝓpt̄
pctm̄ p̄mi parētꝭ. Quis āt pnīe ſint arbi/
trarie.ſꝫ tn̄ p q̄libet mortali pctō ſeptennis
pnīa eſt īponēda. xxxiij.q.ij.Hi p̄m.ꝛ.§. ſeq̄n
ti.xxij.q.j.p̄dicādū.niſi maior vł' minor ine/
niat̄ a canone exp̄ſſa. Jn q̄ q̄dē caſu ſi crimē
publicū ſit. publica nō minor vł' maior q̄
ſcp̄ta ſit pnīa eſt imponēda. extra ꝺ pe.ꝛ re.
Qui ſint. Si occultū tūc īdiſtincte arbitra
rie īponūt̄.ſič pbāt ꝯcordātie iā ſignate. Cer
tū eſt etiā ꝙ maior cā diſpēſandi ī pnīa req̄/
rit̄ in publico q̄ ī occulto. Jn vtroq̄ tn̄ ex
cā minor pnīa p̄t īponi ꝯſideratꝭ crimis q̄n
titate ꝛ q̄litate ꝛ pſone dignitate.ꝯditiōe.ſe/
xu.officio.paupꝛtate.debilitate.ꝯſuetudine.
ꝯplexiōe.ſocietate.ꝯtritōe.loci.religionis.ꝛ
tp̄is q̄litate.cā.aīo.volūtate.ꝛ alijs circūſtā
tijs q̄s poīt Aug.ī li.de ꝟa ꝛ falſa pnīa.ꝛ in/
troducit̄ ꝺ pe.di.v.c.j. Supdictꝭ igit̄ ꝯſide/
ratꝭ alleuiabit vł' aggūabit ſacerdos diſcre/
t⁹ pēas peccātiū.ꝺ pe.di.j. Jn actōe.ꝛ.c. Ju/
dicet.qꝛ apꝺ deū pl⁹ valꝫ mortificatō vicio/
rū q̄ abſtinētia ciboꝝ.vt ī pallegato.c. Mē
ſurā. Ut āt ſacerdos circa pnīas diſpēſan
do cauti⁹ arbitret̄.nota caſus ī q̄bꝫ p canōeſ
certe pene ſeu pnīe īponūt̄. Nā canones
pnīales tenet̄ ſcire ſacerdos.xxxviij.diſ. Ce
leſtin⁹ pp̄ oībꝫ ortodoxis epīs. Nulli ſacer/
doti liceat canōes ignorare ꝛč.ꝛ.c. ſequenti.
Aug⁹. Que ipīs ſacerdotibꝫ neceſſaria ſunt
ad diſcēdū.i.ſacroꝝ lib.lectionari⁹.antipho
nari⁹.baptiſteriū.cōpot⁹.canones pnīales.
pſalteriū.omelie p circł'm āni dicbꝫ dn̄icis ꝛ
ſingulis feſtiuitatibꝫ apte.ex q̄bꝫ oībꝫ ſi vnū
defuerit.ſacerdotꝭ nomē vix in eo ꝯſtare po
terit. Qꝛ valde piculoſe euāgelice mine ſūt
q̄bus ꝺr. Si cec⁹ ceco ducatū p̄ſtet ambo ī
foueā cadūt. Sūt aūt illi canones. Sacra
mentoꝝ liber.i.miſſale.

Secũda pticula tertĳ capl'i de penitẽtia preſbyteri fornicantis.

Rim⁹ canõ ex ɔcilio gangreñ.lxxxĳ.
p dī. Preſbyt' ſi fornicatiõez fec̃ q̃q̃ ſcḿ canones apl'oꝝ debeat deponi. tñ iuxta auctatẽ btĩ Silueſtri pa. Si nõ in vicio pduret ſi ſua ſponte ɔfeſſus adiecit vt reſurgeret. decẽ ãnis i hũc moduz peniteat. trib⁹ ſiq̃dẽ mẽſib⁹ a ceterꝫ remot⁹ pane et aq̃ a veſpa in veſperã vtat̃. dieb⁹ aũt dñicis ꝛ p̃cipuis feſtꝫ modico vino ꝛ piſciculis atq̃ leguminib⁹ recreet̃. ſine carne ꝛ ſagimĩe ꝛ ouiſ ꝛ caſeo. ſacco indut⁹ humo adhereat die ac nocte iugiter miſericordiã dei om̃ipotẽtis ĩploret. Finitꝫ trib⁹ mẽſib⁹ ɔtinuis exeat. tñ in publicũ nõ pcedat. ne grex fidel' in eo ſcã/dalũ patiat̃. Hec eĩ dꝫ ſacerdos publice pe/nitere ſic̃ laicus. Poſtea aliquantis reſum/ptis virib⁹ annũ vnum ꝛ dimidiũ in pane ꝛ aq̃ expleat. exceptꝫ dñicis dieb⁹ ꝛ p̃cipuis feſtiuitatib⁹ in q̃b⁹ vino ꝛ ſagimine ouis ꝛ caſeo iuxta canonicã mẽſurã vti poterit. Finito p̃mo anno ꝛ dimidio corpis ꝛ ſanguinis dñi nr̃i. ne indureſcat pticeps fiat. ꝛ ad pacẽ veniat. pſalmos cũ fratrib⁹ vltim⁹ in choro canat. ad cornu altarꝫ nõ accedat. Juxta beati Clemẽtꝫ vocẽ. minora gerat officia. De/inde ſo vſq̃ ad expletiõz ſeptimi anni oĩ q̃ dẽ tpe exceptꝫ paſcalib⁹ dieb⁹ tres legitimaſ ferias i vnaq̃q̃ hebdomada in pane ꝛ aq̃ ieiunet. Explero ãni ſeptimi circulo ſi fratres apud q̃s penituit ei⁹ ɔdignã pniam lauda/uerint. eṗs in p̃ſtinũ ordinẽ iuxta btĩ calixti pape auctatẽ eũ poterit reuocare. Sane ſciẽdũ eſt q̃ ſcdã in feriã vnũ pſalteriũ canẽdo. aut vnũ denariũ paupib⁹ dãdo ſi op⁹ ẽ redi/mere pt. Finitꝫ ſeptẽ ãniſ. deide vſq̃ ad finẽ decimi ãni ſextã feriã nulla ĩteruenĩẽte r̃dẽ ptiõe obſuet i pane ꝛ aq̃. Eadẽ q̃z pnia erit ſacerdoti de oib⁹ alĳs pctis ꝛ crimib⁹ q̃ eũ ĩ depoſitõz adducũt. Neq̃ h̃ cuilibet videat̃ onerosũ ſi ſacerdos p⁹ lapſũ digne vt ſup̃dictũ eſt penitẽs ad p̃ſtinos redeat honores. Hec canõ. Legitimas .ſ. ſcdã. q̃rta. ꝛ ſexta feria. De ſcda feria. xĳ. q. iĳ. De ill'. De q̃rta ꝛ ſexta feria. de ɔſe. di. iĳ. Jeiunia.

Tertia pticula tertĳ capl'i De pnia ſa/cerdotꝫ fornicãtis cũ filia ſpũali.

Ecũd⁹ canõ eſt Celeſtini pa. xxx. q. ĳ.
s Si q̃s ſacerdos cuz filia ſua ſpũali fornicat⁹ fuerit ſciat ſe adulteriũ cõ/miſiſſe. Jdcirco femĩa ſi laica ẽ oĩa relinq̃t ꝛ res ſuas paupib⁹ tribuat ꝛ ɔuerſa i mõaſterio iugi pnĩa deo vſq̃ ad mortẽ ſuiat. Sa/cerdos ãt q̃ malũ exẽplũ dederit hoib⁹. ab oĩ officio deponat̃. ꝛ pegrinãdo. xv. ãnis peniteat. poſtea ſo ad mõaſteriũ vadat. ibiq̃ dieb⁹ oib⁹ vite ſue deo ſuiat. Hec canõ. Jdẽ nõ dꝫ eṗs aut p̃ſbr ɔmiſceri cũ ml'ierib⁹ q̃ ei ſua ɔfeſſe fuerit pctã. Si forte qđ abſit h̃ cõtigerit ſic peniteat quõ đ filia ſpũali. Epus xv. ãnis. p̃ſbr. xĳ. ãniſ. ꝛ deponat̃. tñ ſi i ɔſciã ppl'i deuenerit. Hec canon.

Quarta pticula tertĳ capituli De pnĩa ei⁹ q̃ peccauit ɔ̃ naturam

Erti⁹ canõ eſt ɔcilĳ lateraneñ. extra
t de exceſſib⁹ p̃la. Clerici. ꝛ infra. Quicũq̃ illã incõtinẽtiã q̃ ɔ̃ naturã eſt p̃pter quã ira dei venit i filios diffidẽtie. ꝛ q̃nq̃ ciuitates igne ɔſũpſit dep̃hẽſi fuerit laborare. ſi clerici fuerit deĳciãt̃ a clero. vl' ad agẽdã pniam i mõaſterio detrudãt̃. Si laici ex cõicatiõi ſubdãt̃. ꝛ a cetu fideliũ ſint vl' fiat penit⁹ alieni. Hec canõ. Hoc aũt viciũ ma/ius eſt q̃ ſi mr̃em q̃s cognoſcerz. xxxĳ. q. vĳ Adulterĳ.

Quinta pticl'a tertĳ capl'i. De pnĩa ſacerdotũ clãdeſtinas deſpõſatiões nõ phibẽti/um. aut eiſdẽ intereſſe p̃ſumentiũ.

Uart⁹ canõ eſt Jnnoceñ. tertĳ i ɔci/
q lio generali. extra de clãde. deſpõ.
Cũ inhibitio copl'e ɔiugal' ſit in vltimis trib⁹ ĝdib⁹ r̃uocata. eã i alĳs volum⁹ diſtricte ſuari. Uñ p̃deceſſoꝝ nr̃oꝝ veſtigĳs inherẽdo. clãdeſtia ɔiugia peit⁹ inhibe⁹. phibẽtes etiã ne q̃s ſacerdos talib⁹ itereſſe p̃ſumat. Quare ſpc̃alẽ q̃ruñdã locoꝝ ɔſuetudinẽ ad alia generalit' progãdã ſtatuim⁹. vt cum mr̃imonia fuerit ɔ̃hẽda in eccĩa p p̃ſbos publice. pponat̃ ɔpetẽti termĩo p̃finito vt ifra illũ q̃ voluerit ꝛ valuerit legitimũ impedimẽtũ pponat ꝛ ipi p̃ſbri nihilomin⁹ inueſtigẽt. vtꝝ aliqđ ipedimẽtũ obſiſtat. Cũ aũt appa/ruerit pbabil' ɔiectura circa copl'am ɔ̃hẽdã ɔtract⁹ iterdicat̃ exp̃ſſe donec q̃d fieri dẽat ſup eo manifeſtꝫ ɔſtiterit documẽtꝫ. Si q̃s p̃/ſo hmõi clãdeſtĩa vl' interdicta ɔiugia iire p̃ſũpſerit i ĝdu phibito etiã ignorãt̃. ſoboles q̃ đ tl'i ɔiũctõe ſuſcepta. prſus illegitia cẽſeat̃ đ pentũ ignorãtia nullũ habit̃a ſubſidiũ. cũ illi talit' ɔtrahẽdo nõ expꝫtes ſcie. vl' ſaltẽ affe/ctatores ignorãtie videãt̃ p̃i mõ ples illegi/tima cẽſeat̃. ſi ãbo parẽtes ipedimẽtũ ſciẽtes legitimũ p̃ter oẽ iterdẽm etiã i ɔſpectu eccĩe.

ꝯtrahere ꝑſumpſerint. Sane ſi parochia lis ſacerdos tales ꝯiūctiões ꝓhibere ꝯtē pſerit. aut q̄libet regularis q̄ eis ꝑſūpſerit intereſſe ꝑ trienniū ab officio ſuſpendat̄ gra uiꝰ puniendus ſi culpe q̄litas poſtulauerit. Sed his q̄ talit̄ ꝑſumpſerit etiā in gradu ꝯceſſo copulari cōdigna pnīa iniūgat̄. Si q̄s aūt ad impediēdā legitimā copulā ma liciose ipedimētū obiecerit canōicā nō effu gietvltionē. hec canon. Ad alia. ſ. loca.

Sexta particula tercij ca. De pnīa eius qui poſt votū ſimplex ꝯtrahit.

Uintꝰ canon eſt. Theodori. xxvij q di. Si vir hn̄s votū virginitatꝭ ad iūgit̄ vxori poſtea nō dimittat vxo rem ſed trib9 annis peniteat.

Septima particula tercij capl'i de peni tentia ſacerdotū i excōicatōe celebrātiū.

Sexꝰ canon eſt Johis octaui. xj. q. ſ iij. De illis p̄bris qui tpe p̄deceſſo ris nr̄i dn̄i pape nicolai excōicati ſa crū myſteriū ꝯtingere ꝑſumpſerūt ipi in ſe dānatiōis ſicut canones ſtatuerūt ſnīaz in tulerūt. tn̄ q2 miſeratio ap̄lica veniā ſolet p̄ ſtare correctis ob multitudinē miſcōie illiꝰ hanc indulgentiā exhibemꝰ vt ſctā cōione ſaginati ſtudeāt trib9 ꝯtinuis annis ꝑ heb domodā oī q̄rta ⁊ ſexta feria a vino ⁊ a car ne penitꝰ ieiunare. ⁊ vltra lugēda nequaq̄ꝫ cōmittere. hec canō Saginati. ap. i. refecti.

Octaua particula tercij capl'i d̄ pnīa eiꝰ qui accuſat aliū ad morte.

Septimꝰ canon ex brochardoꝝ lib. ſ xliiij. extra de accuſatiōib9. Accuſa ſti aliquē ⁊ ꝑ tuā accuſatōz occiſꝰ ē. niſi ꝑ pace. xl. dies i pāe ⁊ aq̄ q̄ carena vocat̄ cū ſeptē ſequētib9 ānis. ſi aūt ꝑ tuā delatu rā debilitatꝰ ē ꝑ tres debes q̄dragenas pe nitere. hec canon. Pro pace. ſ. vt boni q̄ete viuant. Debilitatꝰ eſt. i. mutilatus.

Nona particula tercij capl'i. De pnīa eiꝰ q̄ filiā ſuā ſpūalē carnali filio tradit.

Octauꝰ canon Zacharie. Deꝰ dedit o xxx. q. iij. Nō oportet filiā ſuā quā d̄ ſacro fonte ſuſcepit aliq̄ū filio i ma trimonio tradere. q2 in dīna ſnīa germani eſſe inueniunt̄. Si q̄s tali facinore cōmixt tus mime reſtrinxerit frena luxurie ab ec cleſia catholica abhomiabit̄. ſed ſi conuer ſus fuerit poſt ſeparationē ſeptē ānis peni tentiā gerat. Cōſcijs ſiml' cū eo auctore ſit iſta ꝯditio. i. ſimul cū coopatorib9 ⁊ cōſenti entibus peniteat. Hec canon.

Decima particula tercij capl'i. De pnā eius q̄ ꝯtrahit cū ſponſa alterius.

Nonus canon. extra d̄ ſponſa duoꝝ n ex brochardorūz lib. xxx. Accepiſti illā in vxorē tibi quam alter habue rat ſibi deſponſatā illā dimitte. q2 nūq̄ꝫ p̄t tibi legitima fieri. ⁊. xl. dies in pane ⁊ aqua quā carenā q̄dā vocāt cū ſeptē ſeq̄ntib9 an nis peniteas. Hec canon.

Undecima particula tercij capl'i. De pe nitentia patris ⁊ filij vel duorum fratrum cum vna muliere ꝯcumbentium. Aut ſi q̄s cum matre et filia. Aut cum duabus ſoro ribus. Aut cum duabus cōmatribus con cubuerit.

Decimꝰ canon ex ꝯcilio Calcedonē. d xxx. q. iiij. Si p̄r ⁊ filꝰ aut duo fra tres cū vna muliere aut cū m̄re ⁊ fi lia. aut cū duab9 ſororib9. aut cūz duab9 cō m̄rib9 aliq̄s ꝯcubuerit ſm̄ ātiquār hūani orem diffinitionē octo annis peniteat. hec canon.

Duodecima particula tercij ca. De pe nitentia ſacerdotis homicide.

Undecimꝰ canon. l. d. Johis octaui. v Miror minꝰ doctā ſciam tuā ſacer dotē putare. ⁊ poſt ꝑpetratū homi cidiū poſſe i ſacerdocio miſtrare. imo qd̄ eſt ineptiꝰ nobis ſuadere velle vt ipi tali ꝑ ſumptiōi p̄beremꝰ aſſenſum. Quis ei tam demēs tāq̄ꝫ ꝑuerſi ſenſus tale q̄d exiſtima ret. vel poſt q̄ntācunq̄ꝫ pnīam ꝯcedenduz cū omi ſit canonice diſcipline ꝯtrariū. De bet ḡ ſacerdotio ꝓuatꝰ lacrimaꝝ fonte flagi cium tā imane diluere. vt talib9 ſaltē reme dijs curatꝰ ſalutis poſſit inuenire ſuffragi um. Hec canon.

Tredecima particula tercij ca. De peni tentia mulierꝭ q̄ occidit ancillā. ⁊ de penitē tia homicide voluntarij.

Duodecimꝰ ca. l. d. ex ꝯci. elibertano d Si qua femīa furore zeli accēſa fla gell'ꝭ v̄berauerit ancillā ſuā ita vt in fra terciū diē cū cruciatu aīam emittat eo q̄ incertū ſit an volūtate an caſu occiderit. ſi volūtate poſt ſeptē ānos. ſi caſu poſt q̄nq̄ꝫ annoꝝ tp̄a. acta pnīa legitia ad cōionē pla cuit admitti. Q' ſi infra tp̄a cōſtituta fuerit infirmata accipiat cōionē. Hec canon. De eodē capl'o ſequēti ex ꝯcilio martini pape. Si q̄s voluntate homicidiū cōmiſerit ad

ſanuā catholice ecc̄ie ſemꝑ iaceat ⁊ cōionē
in exitu vite ſue ſuſcipiat. Si aūt nō volun
tate ſed caſu aliq̄ homicidiū fecerit ꝑoꝛ ca/
non. vij. annis pn̄iam agere iuſſit. ſecūdus
canon. v. mandauit. Hec canon.

Decimaq̄rta ꝑti. tercij ca. De pn̄ia ꝑ ho/
micidio neceſſitatꝭ euitabil' et de pn̄ia ei⁹ q̄
occidit latronē. ⁊ de pn̄ia intuitu diſcipline
occidētꝭ vl' ligatū latronē interficientis.

t Redecim⁹ canon. l. d. ex hylerdenſi
ꝯcilio. De his clericꝭ q̄ in obſidiōiſ
neceſſitate poſiti fuerint id ſtatutū
eſt. vt q̄ altario ſeruiūt vl' miſtrāt ⁊ xp̄i coꝛ/
pus ⁊ ſanguinē tradūt vl' ſacra vaſa officio
deputata ꝯtrectant. ab oī hūano ſanguine
etiā hoſtili ſe abſtineāt. q̄ ſi in h̄ inciderint
tā officio q̄ʒ cōione coꝛꝑis dn̄i duob; ānis
ꝑuenꝫ. ita vt duob; annis ieiunijs. vigilijs.
oꝛonib; ⁊ elēoſynis ꝑ virib; q̄s dn̄s dona/
uerit expiētur. ⁊ ita deinde officio ⁊ cōioni
reddanꝫ. ea tn̄ rōne ne vlteri⁹ ad officia po
tioꝛa ꝓmoueanꝫ. Q̄ ſi in definito tꝑe negli
gētioꝛes circa ſuā ſalutē extiterint ꝓtelāde
ip̄ius pn̄ie tp̄s in ꝑtāte ſacerdotis maneat.
Hec canon. Sed ſi eēt ineuitabil' neceſſi/
tas in nll'o imputareꝫ. l. d. Quia te. Q̄ veꝝ
eſt q̄ ad pctm̄ ſed q̄ ad cautelā ⁊ inocentiaʒ
ſuā ecc̄ie oñdendā bonū eſt penitere. extra
de homicidio. c. ij. Ex penitēciali romano.
Interfeciſti furē aut latroneʒ vbi cōꝑhen/
di poterat abſq̄ʒ occiſiōe. q̄ꝛ ad imaginē dī
creat⁹ eſt. xl. dies nō intres ecc̄iam. et lanea
veſte indut⁹ ab eſcis et potib; q̄ interdicti
ſunt. ⁊ a thoꝛo ⁊ gladio ⁊ eq̄tatu illos ſuꝑ/
dictos dies abſtineas. In. iij. aūt ⁊ v. feria
⁊ ſabbato aliq̄ genere leguminū vl' olerib⁹
pomis ⁊ paruis piſcicul' cū mediocri ceruī
ſia vtere tꝑare. Si aūt ſine odij meditatōe
te tuaq̄ʒ liberādo hmōi diaboli mēbꝛa īter
feciſti ꝫm indulgētiā dico ꝓpter imaginem
dei ſi aliq̄d ieiunare volueris bonū eſt tibi
⁊ elemoſynā fac largiꝫ. Si p̄bꝛ eadē fecerit
nō deponaꝫ. tn̄ q̄ʒdiu viuit pn̄iaʒ agat. hec
canon. Interdicti ſꝫ. iiij. d. Deniq̄ʒ. i. a car/
nib; ⁊ ab oib; q̄ ſementinā trahūt origineʒ
carnis. lacte videlicʒ ⁊ caſeo ⁊ ouis. q̄ꝛ vt di
cit ſapiēs q̄dā. Quū eſt liq̄da carnis ſuba.
lac aūt ſanguis coloꝛe mutato. caſe⁹ aūt lac
coagulatuʒ. Siq̄s aūt ꝑ inſaniā cōmittat
homicidiū non imputaꝫ. iij. q. ix. Indicas.
Qui vero etiā intuitu diſcipline incaute ꝑ/
cutiendo occidit deponaꝫ. extra de homici
dio. p̄bꝛm. Itē qui ligatū latronē interfece
rit deponaꝫ. extra de ho. Suſcepim⁹.

Decimaq̄nta parti. tercij ca. de peniten/
tia matricide.

q Uartuſdecim⁹ canō. xxxiij. q. ij. Ni/
colaus papa. Latoꝛē p̄ſentiū mr̄ici
dā eſſe cognouim⁹ cui p̄cipimus vt
ſub iugo pn̄ie ꝑmaneat. ita vt ꝑ annū inte/
grū ecc̄iam nō ingrediaꝫ. ſed an̄ foꝛes baſi/
lice ſtans oꝛans dep̄cans deū ꝑſeueret. q̄li/
ter tanto eripiaꝫ piaculo. Cōpleto v̄o an/
ni circulo introeūdi in ecc̄iam licētiā habe
at tn̄ inter audiētes ſtet ⁊ nōdū cōicet. Cō/
pletis aūt triū annoꝝ circulis ſacre cōionis
illi gr̄a ꝯcedaꝫ. Oblatiōes vero nō offerat
niſi pꝛius alioꝝ ſeptē ānoꝝ curricula exple
antur. In his aūt om̄ib; annis atq̄ʒ tꝑib⁹
carnē nō manducet. ⁊ nec vinū bibere p̄ſu/
mat. exceptis feſtiuis dieb; atq̄ʒ dn̄icis. et a
paſcha vſq̄ʒ penth. ⁊ q̄cūq̄ʒ ire valuerit nll'o
vehiculo deducaꝫ. ſed pedib; ꝓficiſcaꝫ. ar/
ma non ſumat niſi ꝯtra paganos. Ieiunet
aūt trib; dieb; ꝑ hebdomadā vſq̄ʒ ad veſpe
rā. A ꝓpꝛia ac legitima ꝯiuge nō ſepareꝫ ne
in foꝛnicatiōis voꝛaginē coꝛruat. q̄d ne fi/
at optam⁹. Si aūt ante ānoꝝ triū curſum
finis vite illi⁹ appꝛopinq̄uerit coꝛꝑis ⁊ ſan/
guinis dn̄i nr̄i ieſu xp̄i particeps fiat. Sin
aūt vt ſuꝑ ſtatui efficiaꝫ. Tn̄ ſi illi⁹ ꝯuerſati
onē ⁊ lacrimarū fontē in om̄ib; viderit flo
ridis actionib; et bonis oꝑibus pullulare
humanius circa eū ſollicitudo ꝑuigil appa
reat miſiſq̄ʒ oib; demonſtreꝫ. Hec canon.
Inter audiētes. i. inter laicos.

Decimaſexta ꝑti. tercij capl'i. De penitē
tia vxoꝛicide.

ſ Tephanus papa. v. Aſtulpho. xxx/
iij. q. ij. Admonere te cū lacrimis ⁊
mlt'o gēitu coꝛdis curaui⁹ fili aſtul/
phe. ſed nō fili dici debes q̄ꝛ tā crudelit' in
felix homicidiū ꝑpetraſti. Nā occidiſti vxo
rem tuā partē coꝛꝑis tui legitimo tibi mr̄i
monio ſociatā. ſine cauſa moꝛtis nō tibi re
ſiſtentē. nō inſidiantē quoq̄modo vite tue.
Non inueniſti eā cū alio viro nephariaʒ rē
facientē. ſed ꝯcitat⁹ a diabolo impio furo/
re inflāmatus moꝛe latronū atrocius eam
gladio tuo crudelioꝛ om̄i bestia intereni/
ſti. ⁊ nunc poſt moꝛtē eius addis iniquita/
tem ſuꝑ iniquitatē filioꝝ tuoꝝ impꝛobe ꝑ/
do qui nō pepercisti mr̄i. filios tuos oꝛpha
nos feciſti. inducere vis ſuꝑ eam cām moꝛ/

tis poſt mortē p vnū hominē homicidā et
reprobum teſtē. quoniā nec euāgelium nec
vlla diuina et humana lex vni⁹ teſtimonio
etiā idoneo q̄mpiā cōdemnat vel iuſtificat.
Quāto magis p iſtū flagicioſiſſimū ꝛ ſcele/
ſtum. nec illa viua debuit ↄdemnari nec p⁹
mortē eius accuſari. prius cā criminis ſub
tiliter inueſtigāda erat. et tunc ſi ita fuiſſet
inuenta ſcḋm legū tramitē debuit vindictaꝫ
accipe vltionis. Nam ſi verū qḋ abſit fuiſſꝫ
ſicut adulter mētitus eſt poſt. vij. ānos pe/
nitētia pacta dimittere eā p approbatā cau
ſam poteras. ſi voluiſſes. occidere tamē eaꝫ
nullaten⁹ debuiſti. Nō em̄ vult de⁹ mortē
pctōris. ſed vt cōuertat ad pniam et viuat.
Idcirco placeat tibi ↄſiliū noſtrū ꝛ facias
hoc qḋ melius ꝛ leui⁹ videri tibi pōt. Mi/
ſerere aīe tue. vt nō ſis tuus tibimetipī ho/
micida. Relinq̄ quapropt te rogamus hoc
malū ſeculū qḋ te traxit ad taꝫ īmaniſſimū
pctī facinus. Ingredere monaſteriū. humi
liare ſub manu abbatis multoꝝ fratrū p̄ci
bus adiut⁹. obſerua cuncta anīo q̄ tibi fue
rint impata. ſi forte ignoſcat infinita dī bo
nitas pctīs tuis. ꝛ refrigeret aīam tuā puſ/
q̄ꝫ crucieris ppetuis flāmis. Hoc melius ꝛ
leuius tibi eſſe certiſſime ſcias. Si autē
publicā penitentiā pmanēs in domo tua.
vel in h mūdo vis agere qḋ tibi peius ꝛ du
rius ꝛ graui⁹ eſſe non dubites. ita vt agere
debeas exhortamur. Oīb dieb quib peni
tere debes. vinū ꝛ ſicerā nō bibes. carnem
nunq̄ꝫ comedas vllo tempe p̄terq̄ꝫ ī paſcha
ꝛ in die natalis dn̄i. In pane ꝛ aq̄ ꝛ ſale pe/
nitentiā age. in vigilijs. ieiunijs. oꝛonibus
elemoſynis om̄i tempe pſeuera. armis nū/
q̄ꝫ cingere nec in loco q̄libet litigare preſu/
mas. vxorē nunq̄ꝫ ducere. ↄcubinā non ha
bere. nec adulteriū cōmittere audeas. ī bal
neo nunq̄ꝫ lauaberis. in ↄuiuiū letantium
nunq̄ꝫ te miſceas. in eccl'ia ſegregat⁹ ab alijs
xp̄ianis poſt oſtium ꝛ poſtes humilit te re/
pone. ingredientiū ꝛ egredientiuꝫ ſupplicit
oꝛonib cōmendare. ꝛ cōione corpis et ſan/
guinis dn̄i cūctis dieb vite tue indignum
te exiſtimes. ī vltimo tn̄ exitu vite tue ſi me
rueris p viatico ſi ſit q̄ tibi tribuat tn̄mo/
do venialiter vt accipias tibi concedimus.
Sunt et alia multa q̄ tibi durius et ſatis
acrius erāt iuxta magnuꝫ pond⁹ peccati o
infelix adijcienda. ſed ſi hec om̄ia q̄ tibi mi/
ſericorditer ſupdicta ſunt pfecto corde do/
mino auxiliāte feceris ꝛ cuſtodieris confidi
mus de immēſa dei clemētia remiſſionē tu
oꝝ te habiturū pctōꝝ. ꝛ ſcḋm dictum iuſti
boniq̄ꝫ paſtoris reſoluit te ſctā eccl'ia ab h
vinculo peccati in terris vt p ipſius gratiā q̄
eam ſanguine ſuo acq̄ſiuit ſolut⁹ ſis in celo
Si autē aliter feceris et ſctē matris eccl'ie
tam ſalubrē āmonitōnē deſpexeris. ipe ſis
tibi iudex. ꝛ in laqueo diaboli quo irretit⁹
teneris pmanebis. ſanguis tu⁹ ſup caput
tuū. Nos alieni ↄſortio tuo p alioꝝ dei fili
oꝝ ſalute ipo opitulante om̄i ſollicitudi/
ne nitimur deſudare. ꝛ dn̄i miſcḋiam quo/
tidie attenti⁹ implorare. Hec canon.

Decimaſeptima particula tercij ca. De
pnia coꝝ qui occidūt filios.

b Huius ſceleris pena ſcḋm leges hec ē
vt parricida virgis ſanguineis ver
berat⁹ in culleo. i. in ſacco corij cot/
to inſuat. cū cane ꝛ gallo gallinacio ꝛ vipe/
ra ꝛ ſymia. deinde in pfundū maris iactet.
vel in amnē. vt ꝛ celū ſupſtiti et terra mor/
tuo auferat. ſic in inſtitutis de publicis iu/
dicijs. §. alia deinde lex. Sed ſcḋm canones
nō ſic. ſed imponit pena intruſiōis ī mona
ſteriū. extra de his q̄ filios occiderunt. c. j.
qḋ eſt. Alexander terci⁹. Veniens ad nos
M. mlr lacrīabili nob ↄfeſſiōe mōſtrauit
quod cū de quodā filiū genuiſſet. ꝛ iſte ſibi
ſepe turgido vultu improperaſſet q filius
ei⁹ nō eſſet. ipa iracūdie calore ducta eun/
dem filiū interfecit. ꝛ infra. Mandam⁹ q̄/
tenus eā labores inducere vt ad aliqḋ mo
naſteriū tranſeat ī quo pctā ſua ppetua pe/
nitentia deploret. Si autē repugnāte car/
nis ſue fragilitate ad hoc induci noluerit.
ei licentiā in dn̄o nubendi tribuas. qꝛ tuti⁹
nobis videt vt in dn̄o nubat vni ſoli q̄ꝫ in/
honeſte multos admittat. Hec canon.
Hanc tamen penitentiā iniūgendā intelli
gas ſi is qui filiū occidit ↄiugē ꝛ filios ali/
os nō habet. alias ſec⁹. vt in pximo. c. ſeq̄n/
ti. Cū vero in lectis parentū filij inueniun
tur oppreſſi. pnīa imponat que ↄtinetur in
eodem titulo. ca. vlti. cuius verba ſunt hec.
De infantib autē qui mortui repiunt cuꝫ
patre ꝛ matre ꝛ nō apparet vtrū a patre vel
matre opp̄ſſus ſit ipe vel ſuffocat⁹ vel pro/
pria morte defunct⁹ nō debent inde ſecuri
eſſe parētes nec etiā ſine pena. ſed tn̄ conſi/
deratio debꝫ eſſe pietatis. vbi nō voluntas
ſed euent⁹ mortis cauſa fuit. Si autē eos

nõ latet ipos interfectores eſſe. ſcire debẽt
ſe grauiter deliquiſſe. Quidã autẽ peniten
tiã triũ annoꝝ iudicãt eſſe debere quoꝛuȝ
vnũ pagant in pane ⁊ aqua. Hec canon.

Decimaoctaua particula tercij cap̃. De
penitentia piurij.

Extra.q.j. Fabian⁹ papa. Quicũq꜠
ſ ſciens piurauerit q̃draginta dies i
pane ⁊ aqua ⁊ ſeptẽ ſequẽtes annoſ
peniteat. ⁊ nunq̃ ſit ſine penitẽtia ⁊ nunq̃
in teſtimoniũ recipiat̃. cõmunioneȝ tñ poſt
hec recipiat. Hec canon.

Decimanona particula tercij capl̃i. De
penitentia eius qui p̲ capillũ dei iurauerit
vel huiuſmodi.

Icesimaſcd̃a.q.j. Pius pap̃ Si q̃ſ
v per capillũ dei vel caput iurauerit.
Uel alio modo blaſphemia contra
deũ vſus fuerit. ſi ex eccleſiaſtico oꝛdine eſt
deponat̃. ſi laicus anathematizet̃. ⁊ ſiquis
p̲ creaturas iurauerit acerrime caſtigetur.
⁊ iuxta hoc qd̃ ſynodus diiudicauerit peni
teat. Siquis autẽ talẽ hominẽ nõ maniſe/
ſtauerit nõ eſt dubiũ quin diuina ↄdemna
tione coerceat̃. ⁊ ſi epiſcop⁹ ita emẽdare ne/
glexerit acerrime coꝛripiat̃. Hec canon.

Uiceſima particula tercij capl̃i. De pe/
nitentia p̲ falſa menſura.

Extra de emptione ⁊ venditione ex
e ↄcilio Moguntineñ. vt menſure ⁊
pondera iuſta fiãt. ⁊ infra. Si quis
iuſtas menſuras ⁊ iuſta pondera cauſa lu
cri mutare p̃ſumpſerit. triginta dies in pa
ne et aqua peniteat. Hec canon. Tales
etiã varijs penis puniunt̃. ſm leges. Nam
aliquãdo interdicit̃ negociatio. interdũ re
legant̃ ⁊ humilioꝛes ad opus publicũ dan
tur. ⁊ inſup lege coꝛnelia d̃ falſis puniri de/
bent. In t. de oꝛdinarijs criminibꝫ. Anno
nam. circa finẽ.

Uiceſimaprima particula tercij capitu/
li. De pnĩa eius q̃ poſt ſolennẽ penitentiaȝ
ad vomitũ redit.

E penitẽtia diſt. v. ex Niceno conci
d lio. Siqui vero p̲ dei gratiã voca/
ti. p̲mo quidẽ oſtenderũt fidẽ ſuaȝ.
depoſito militie cingulo. poſt hoc auteȝ ad
p̲p̲rium vomitũ ſunt reuerſi. vt et pecunias
darent ⁊ ambirẽt rurſus ad militiã. Iſti de
cem annis ſint int̃ penitẽtes. poſt p̲mũ tri/
enniũ quo fuerint inter audiẽtes extra ec/
cleſiã. ab omibꝫ vero illud p̲cipue obſerue/
tur. vt animus eoꝛũ ⁊ fructus penitẽtie attẽ
dat̃. Quicunq꜠ eñ cũ omni timoꝛe et lacri/
mis p̲ſeuerantibꝫ ⁊ operibꝫ bonis ↄuerſa/
tionem ſuã. nõ verbis ſolũ ſed opere ⁊ veri
tate demonſtrant. cũ temp⁹ ſtatutũ ab his
fuerit impletũ. ⁊ oꝛõnibꝫ iam ceperit cõmu
nicare. licebit ep̃o humani⁹ circa eos aliq̃d
cogitare. Qui vero indifferent̃ habuerint
lapſum ⁊ ſufficere ſibi q꜠ eccleſiã introierit.
arbitrant̃. iſti om̃imodo ſtatuta temp̲a im/
plebũt. Hec canon. Pecũias darẽt. Ad
negociationẽ vel ad menſurã.

Uiceſimaſecũda particula tercij capitu
li. De pnĩa eius q̃ deuotã ſeu monialeȝ co/
gnoſcit.

Iceſimaſeptĩa.q.j. ex ↄcilio Mar/
v tini pape. De filia ep̃i vel p̃ſbyteri
ſiue dyaconi ſi deuota fuerit ⁊ ma/
ritũ duxerit. ſi eã pater vel mr̃ in affectũ re
ceperit a cõmunione habeant̃ alieni. Pa/
ter vero in ↄcilio cauſas ſe nouerit p̃ſtatu/
rũ. Mulier vero nõ admittat̃ ad cõmunio
nẽ niſi marito defuncto egerit pnĩaȝ. ſi au/
tem viuente eo ſeceſſerit ⁊ penitẽtiã egerit.
⁊ petierit cõmunioneȝ vltimo fine vite ſue
deficiens eã accipiat. Hec canon. Item. c.
ſequẽti ex ↄcilio Toletano. ij. Deuotã pec/
cantẽ nõ recipiendã eſſe in eccl̃ia niſi pecca
re deſierit. ⁊ ſi deſinẽs egerit penitẽtiã decẽ
annis recipiat cõmunionẽ. Prius auteȝ q̃
in eccl̃ia admittat̃ ad oꝛõnẽ. ad nulli⁹ con/
uiuiũ chꝛiſtiane mulieris accedat. q꜠ ſi ad/
miſſa fuerit ⁊ hec que eã accepit. habeat̃ in
abſentia. coꝛruptoꝛẽ etiã par pena cõſtrin/
gat. que aũt maritũ accepit nõ admittatur
ad penitentiã niſi aut viuente marito viue
re caſte ceperit. aut poſtq̃ ipſe deceſſerit.
Hec canon. In affectũ receperit. ſupple
fouendo eã in erroꝛe. Cauſas. i. penas. De
uotã peccantẽ. i. foꝛnicantẽ. habeat̃ in ab/
ſentia. i. excõmunicata minoꝛi excõmunica
tione.

Uiceſimaquarta particula tercij capitu
li. De penitẽtia eius qui cantat miſſaȝ ⁊ nõ
cõmunicat.

E ↄſecra. diſt. ij. Ex ↄcilio Toleta/
d no. xij. Delatũ nobis eſt quoſdã de
ſacerdotibꝫ nõ tot vicibꝫ cõmunio/
nis ſancte gratiã ſumere q̃t ſacrificia i vno
die videt̃ offerre. ſed ſi i vno die pluria deo
offerant ſacrificia in om̃ibꝫ ſe oblationibꝫ
a cõmunione ſuſpendũt. ⁊ in ſola tm̃ extre/

ma ſacrificij oblatione cõmunionis ſancte
gratiã ſumunt. q̃ſi nõ ſit totiens illi vero ⁊
ſingulari ſacrificio participandũ quotiẽs
corpis ⁊ ſanguinis dñi noſtri ieſu xp̃i im/
molatio facta ↄſtiterit. Nã ecce Ap̃lus di/
cit. Nonne q̃ edunt hoſtias participes ſũt
altaris. Certũ eſt ꝙ hi qui ſacrificãtes non
edunt rei ſunt dominici ſacramẽti. Quicũ/
ꝙ ergo ſacerdotũ deinceps diua altaria ſa
crificiũ oblaturus acceſſerit ⁊ ſe a cõmunio
ne ſuſpenderit. ab ipa qua ſe indecent̃ pri/
uauit gr̃a cõmunionis anno vno repulſuz
ſe nouerit. Nã quale erit ſacrificiuz cui nec
ipſe ſacrificans particeps eſſe dinoſcit̃. er/
go modis om̄ibus tenendũ erit vt quoti/
enſcunq̃ ſacrificans corp⁹ ⁊ ſanguinez dñi
noſtri ieſu chriſti in altario imolat. totiens
pceptionis corpis ⁊ ſanguinis dñi nr̃i ieſu
chriſti particeps eſſe debeat. Hec canon.

Uiceſimaquarta particula tercij capi/
tuli. De pnĩa ſacerdotis qui mortuũ cleri/
cũ inuoluit in palla altaris.

d Conſecra. diſt. j. Clemens papa. Ne
mo p ignorantiã clericuz mortuuz
credat aduoluenduz aut eius ſca/
pulas operire velit palla que fuit in altari.
aut certe q̃ dyacono data eſt in mẽſa domi/
ni. Qui hec fecerit vel leuiter vl' q̃ſi nihil et
negligẽter habuerit. dyacon⁹ triennio ſex/
q₃ mẽſibus a dñico erit remotuſ altari gra
ui pcuſſus anathemate. eo ꝙ clericũ nõ ad/
monuerit. pſ byter decẽ annis ⁊ q̃nq₃ men/
ſibus excõmunicat⁹ ſit. ꝓpter quod d̃ domi
nicis ſacramẽtis ſubiecta ſibi nõ admonu
erit miniſteria. ⁊ poſtea cũ grandi hũilita/
te matri reconciliet̃ eccleſie. Hec canon.
Per ignorãtiã. ſ. iuris. Subiecta ſibi. id
eſt. ſubiectos miniſtros.

Uiceſimaquinta particula tercij capitu
li. De penitẽtia eius q̃ cõmittit ſacrilegium
violando eccleſiã. vel aliq̃d enormit̃ cõmit
tendo in eccleſia.

d Uodecima. q. ij. Nicolaus pap̃. De
viro nefando Burgando nomine
q̃ rabie inſana cõmotus diabolicis
ſe laqueis irretire nõ dubitauit. atq₃ genti
liũ more p abrupta itinera ⁊ cõpita inſidi/
ans vobis in veſtre eccl'ie villa vnacũ cleri
cis veſtris manẽtib⁹ ⁊ ppl'in ſalubribus in/
ſtruere dogmatũ monitis decertantib⁹ pa
neq₃ ſpiritualis verbi vacua hominuz cor/
da reficientib⁹. atq₃ laudabile ſalutis ꝓprie
deſideriũ hñtib⁹ ſanctoꝝ apoſtoloꝝ petri ⁊
pauli limina viſitare. collectis malicie ſue
ſequacib⁹ ⁊ iniquitatꝭ cõplicib⁹ nefarias in/
uaſiones ac depdationes violẽtas inferre
demoniaco auſu pſũpſerit. ⁊ vt ep̃le veſtre
textus eloquit̃ ſacrũ altare. ſacraq₃ domini
ci corpis ⁊ ſanguinis vaſa. inſup ⁊ ſanctuz
chriſma pollutis arripe manib⁹. q̃ſi vilia et
ad vſum cõmunẽ apta pſumpſerit dilectio
nos veſtra ↄſuluit. ſi ipſe vel qui cũ eo in tã
impio ⁊ iniquo ſcelere fuerit ad penitẽtiaz
q̃nq₃ gr̃a attracti diuina venire voluerint.
quo eos pnĩe vinculo ↄſtrĩgatis noſtre iſti
tutionis cenſurã expoſcere curaſtis. De q̃
bus ſi tamẽ ita eſt iubem⁹ cũ ad penitẽtiaz
accelerauerit vno anno extra eccl'iaz dei cõ
ſiſtere. cui⁹ ſanctiſſima vaſa extra ritũ fidei
chriſtiane diripiẽdo auferre nõ dubitaue
rũt. Scd̃o vero anno ante fores eccl'ie ſine
cõmunione maneãt. tercio vero ãno eccle/
ſiã dei ingrediãt̃ ⁊ inter audiẽtes aſtent ſi/
ne oblatione. non mãducantes carnẽ neq₃
bibentes vinũ pter natalis ⁊ reſurrectiõis
dñice dies. Quarto pterea ãno ſi his pori/
b⁹ trib⁹ coꝝ fructuoſus fuerit penitẽtie la
bor. cõmuniõi fideliũ reſtituãt̃. totaq₃ men
tis intentiõe ſpondẽtes talia ſe vlteri⁹ nun
q̃ facturos. corp⁹ ⁊ ſanguinẽ dñi ſuſcipere
mereant̃. ⁊ vſq₃ ad. vij. annũ trib⁹ in hebdo/
mada dieb⁹ ſine eſu carniũ et vini potione
penitẽtes maneãt. Hec canon. Per ab/
rupta. i. occulta. cõpita. i. ↄcurſus viaꝝ. Au
dientes. i. laicos.

Uiceſimaſexta pticula tercij cap̃. De pe/
nitentia parentũ q̃ frãgunt ſponſalia filio/
rũ poſt. vij. annos.

t Riceſimapma. q. iij. Ex elibertano
ↄcilio. Siqui parẽtes fidẽ fregerit
ſponſalioꝝ triennij tpe a cõmuni/
one abſtineãt. Si vero idẽ ſponſus vl' ſpõ
ſa in illo graui crimine nõ fuerint dephenſi
excuſati erunt parẽtes. ſi vero in eodez vi/
cio fuerint ⁊ polluerint ſe ↄſentiẽdo ſupior
ſententia ſeruet̃. Hec canon. Siqui pa
rentes. ap̃a. fregerint nõ copulãdo eos ſic̃
iurauerũt de ↄſenſu filioꝝ. Nõ fuerint. ap.
q₃ copulari volũt inter ſe nõ obſtante volũ
tate parentum. Excuſati. apparatus.
quo ad penã eccleſie nõ quo ad reatuz. ex q̃
operã dederũt ne filij copularent̃ peccaue
runt mortaliter. Hec ap.

Uiceſimaſeptima pticula. tercij capituli

De pnīa eius q̄ ducit i mrīmoniū quā polluit p adulteriū.

t Riceſimapꝛima.q.ſ.ex ꝯcil'io eliberta no. Siqua vidua fuerit mechata ꝛ eundem poſtea habuerit maritum poſt q̄nquenniū tps acta legitima pnīa placuit eā ad cōionē recōciliari. Hec canon.

Uiceſimaoctaua pticula tercij capituli. De penitētia maledici.

e Xtra de maledicis. Greg'.ix. Statuimus vt ſiq̄s ꝯtra deū vl' aliquē ſanctoꝛū ſuoꝝ. ꝛ maxime beatā virginem linguā in blaſphemiā publice relaxare p̄ſumpſerit. p epm ſuū pene ſubdat' inferius ānotate. vt videlicꝫ. vij. dieb' dn̄icis p̄ foꝛib' eccleſie in manifeſto dū agunt' miſſaruꝫ ſolēnia blaſphem' exiſtens. Ultimo illoꝝ die dn̄ico palliū ꝛ calciamenta nō habeat. ligatus coꝛrigia circa collū. ſeptēq̄ p̄cedentib' ſextis ferijs ieiunet in pane ꝛ aq̄. eccl'iam nullaten' ingreſſur'. q̄libet quoq̄ p̄dictoꝝ dierū tres ſi poterit. alioq̄n duos reficiat pauperes ſiue vnuꝫ. ꝛ ſi nec ad hoc facultates eius ſuppetūt. id in penā cōmutetur aliā. cui etiā ſi renuerit recipe ac pagere penitētiā ſupꝛadictā. eccl'ie interdicat' ingreſſus. ꝛ in obitu eccl'iaſtica careat ſepultura. Per tempoꝛalē p̄terea poteſtatē coactione ſi neceſſe fuerit epi dioceſani adhibita ꝯtra eam. Blaſphem' ſi diues fuerit. xl. ſolidos. Aliqui. xxx. ſiue. xx. ꝛ ſi ad id nō ſufficiat. v. ſolidos vſualis monete. pena mulctetur. nullā in hoc miſc'diam habitur'. qꝺ etiā inter alia cōmunitatuꝫ ſtatuta ponat'. Hec canon.

Uiceſimanona particula tercij capituli. De pnīa ſacerdotis reuelātis ꝯfeſſionē.

d Epnīa diſt. vj. Grego. papa. Sacerdos ante oīa caueat ne de his qui ꝯfitent' ei pctā ſua alicui recitet q̄ ea cōfeſſus eſt. nō ꝓpinquis. nō extraneis neq̄ quod abſit. p aliquo ſcandalo. Nam ſi hoc fecerit deponat'. ꝛ oībus diebus vite ſue ignominioſus pegrinando pgat. Hec canon.

Triceſima particula tercij capl'i. De penitētia ei' q̄ cōpulſus ꝯditionalit' piurat.

v Iceſimaſecūda. q. v. Pius pa. Qui cōpulſus a dn̄o ſciens piurat. vtriq̄ ſunt piuri. ꝛ dn̄s ꝛ miles. domin' qꝛ p̄cepit. miles qꝛ plus dn̄m q̄ animā dilexit. Si liber eſt. xl. dies i pane ꝛ aqua peniteat. ꝛ ſeptē ſequētes annos. ſi ſu' eiuſdē tres q̄dragesimas ꝛ legitimas ferias peniteat. Hec canon.

Triceſimapꝛima particula tercij capituli. De penitētia eius qui piurat in manibus epi vel in cruce ſacrata.

v Iceſimaſecūda. q. v. Qui piurat in manu epi vel in cruce ꝯſecrata tres annos peniteat. Qui autē coactus fuerit ꝛ ignoꝛās ſe piurauerit et poſtea cognoſcit tres q̄dragesimas peniteat. Hec canon.

Triceſimaſecūda particula tercij capituli. De penitētia eius q̄ coactus piurat. p vita redimenda.

c Apitulo ſeq̄nti ex penitētiali Theodoꝛi. Siquis coact' p vita redimenda vl' p qualibet cauſa vl' neceſſitate piurat. qꝛ plus coꝛpus q̄ animā dilexit. tres q̄dragesimas pēiteat. Alij iudicāt tres annos. vnū ex his in pane ꝛ aqua.

Triceſimatercia particula tercij capituli. De penitētia eius qui ſcienter falſum iurat vel aliū iurare cōpellit.

v Iceſimaſecūda. q. v. Siq̄s cōuict' fuerit alios ad falſa teſtimonia vel ad piuria attraxiſſe vel q̄cunq̄ coꝛruptione ſollicitaſſe. ip̄e quidē vſq̄ ad exitum vite nō cōmunicet. hi vero qui piurio ꝯſenſiſſe. pbant'. poſtea ab oīmi teſtimonio ſunt remouēdi. ꝛ ſꝫm legē infamia notabūtur. Hec canon. Teſtimonio. ap. etiā p' pniaꝫ priuatā. ſꝫm quoſdā. vj. q. j. Quicūq̄.

Triceſimaquarta particula tercij capl'i. De pnīa eius q̄ in dicendis hoꝛis vel officijs diuinis a metropolitane ꝯſuetudie diſcrepat eccl'ie.

d Uodecima diſt. ex concilio Toletano. xj. De his q̄ ꝯtra volūtatē apoſtoli circūferunt' oīmi vento doctrine placuit ſctō ꝯcilio vt metropolitane ſede placuit ſctō ꝯcilio vt metropolitane ſede dis auctoꝛitate coacti vniuſcuiuſq̄ ꝓuincie ciues rectoꝛeſq̄ eccl'ie vnū eundemq̄ in pſallendo teneāt modū. quē in metropolitana ſede cognouerint īſtitutuꝫ. nec aliqua diuerſitate cuiuſq̄ oꝛdinis vl' officij a metropolitana ſede patiāt' ſe diſiūgi. ſic enim iuſtū eſt vt inde vnuſq̄ſq̄ ſumat regl'as magiſterij vn̄ honoꝛē ꝯſecrationē accipit vt iuxta maioꝝ decreta ſedes q̄ vn' cuiuſq̄ ſacerdotal' dignitatꝫ eſt mr̄ eccl'iaſtice dignitatꝫ vel rōnis ſit mgr̄a. Abbatib' ſane indultis

officijs q̄ iuxta voluntatē ſui epī regularit
illis implēda ſunt. cetera officia publica. i.
veſperā. matutinas. ſiue miſſas alit̄ q̄ꝫ i pn
cipali eccl'ia celebrare nō liceat. Quiſq̄s au
tē hoꝝ decretoꝝ violatoꝛ extiterit. vj. mēſi
bus a cōione ꝑuatus apud metropolitanū
ſub pnīe cenſura maneat corrigendus. q̄te/
nus apud illū ꝛ pterite trāſgreſſiōis culpā
lacrimis diluat. ꝛ neceſſariā officioꝝ doctri
nam ſtudioſe addiſcat. Sub iſta ḡ regula
diſcipline nō ſolū metropolitan⁹ totius p/
uincie ſue pōtifices vl' ſacerdotes aſtrigat.
ſed etiā ceteri epī ſubiectos ſibi ecc'iarū re/
ctores obtēperare inſtitutōib⁹ cogāt. Hec
canon. Publica. ap̄a. clericoꝝ ſecularīū.
quoꝝ officia publica ſunt.

Triceſimaq̄nta particula tercij capituli
De pnīa epī qui correctionē de ſymoniaca
venditione diſſimulat.

p Rima. q. j. ex concilio Toletano. ix.
Quicūq̄ꝫ inuiſibilis gratie ꝯſolati
one tribuit nunq̄ꝫ queſtib⁹ vl' q̄buſ/
libet p̄mijs venundari penit⁹ debet. dicen
te dño. Quod grat' accepiſtis gratis date.
ꝛ ideo q̄cunq̄ꝫ deinceps in eccl'iaſtico oꝛdi/
ne ꝯſtitutus aut p baptizādis ꝯſignādiſq̄ꝫ
fidelib⁹ criſmate. vl' ꝑmotionib⁹ graduum
p̄mia quelibet vl' p̄cia niſi voluntarie obla
ta p huiuſmōi ambitione ſuſcepit. equidez
ſi ſciente loci epō tale quicq̄ꝫ a ſubditis ppe
tratū fuerit. idem epiſcopus duob⁹ menſi/
bus excōmunicatiōi ſubiaceat pro eo ꝙ in
ꝯſcientia mala cōtexerit ꝛ correctionez ne/
ceſſariam non acq̄ſiuerit. Si autez ſuoꝛuz
quiſpiā eodem neſciente quicq̄ꝫ de ſupradi
ctis capitul' accipiendū ſibi eſſe crediderit.
ſi p̄ſbyter eſt. iiij. menſiū excōmunicatione
plectatur. ſi dyacon⁹ vero vel cleric⁹ his cu
piditatibus ſeruiēs cōpetenti pena ꝛ debi
ta excōmunicatiōe plectendus eſt. Hec ca/
non.

Triceſimaſexta p̄ti. ter. cap̄. De pnīa epī
qui oꝛdinat clericū inuitū.

ſ Eptuageſimaq̄rta diſt. ex concilio
Aurelianē. Epus qui inuitum aut
reclamantem oꝛdinare preſumpſe/
rit annuali pnīa ſubditus miſſas facere nō
p̄ſumat. Inuituz. ap. aliq̄ iudicio alio q̄ꝫ
voce voluntatē oſtendentē.

Triceſimaſeptima p̄ti. ter. ca. De penitē/
tia ſoꝛtilegoꝝ.

e Xtra de ſoꝛtilegis. ex pniali Theo/
doꝛi. In tabul' vel codicib⁹ aut alijs ſoꝛte
furta nō ſunt req̄renda. vl' diuinatiōes ali
quas in aliq̄b⁹ reb⁹ q̄s obſeruare p̄ſumat.
Qui aūt ꝯ fecerit. xl. dies peniteat. Hec ca.

Triceſimaoctaua p̄t. ter. ca. De pnīa ei⁹
qui videt in aſtrolabio.

e Xtra de ſoꝛtilegis. Alexan. iij. Grā/
deñ. p̄triarche. Ex tuaꝝ tenoꝛe lr̄aꝝ
accepim⁹ ꝙ v. p̄ſbr cū quodā infa/
mi ad ꝑuatū locū acceſſit nō ea intentōe vt
inuocaret demoniū. ſed vt inſpectiōe aſtro
labij furtū cuiuſdā eccl'ie poſſit recuperari
Alex. licet h̄ ex bono zelo et ſimplicitate ſe
feciſſe ꝑponat. id tñ grauiſſimū fuit ꝛ ñ mo/
dicā inde pcti maculā ꝯtraxit. ꝛ infra Mā
da. q̄t. talē ei p expiatiōe ill⁹ delicti pnīaz i/
ponas ꝙ p ānū ꝛ āpli⁹ ſi tibi viſuz fuerit eū
ab altaris miniſterio p̄cipias abſtinere. ꝛ ex
tunc liberū ſit ei exercere officiuz ſacerdot'
Hec canon. Liberū. ap. hoc intellige di
ctum ex diſpenſatōe. nā de iure cōmuni de
buit remanere ꝑuat⁹. ꝛ epſ iure ꝯtra illum
pceſſit. xxvj. q. v. Nō opoꝛtet. Siq̄s epſ.

Triceſimanona p̄ti. ter. cap̄. De pnīa ei⁹
cui p negligentiam aliq̄d de ſanguine ſtil/
lauerit.

d Ꝯſecra. diſt. ij. ex decreto Pij pa/
pe. Si p negligentiā aliq̄d de ſan/
guine ſtillauerit in terrā. lingua lā/
batur. tabula radat'. ſi nō fuerit tabula vt
nō ꝯculcetur locus coꝛrodatur ꝛ igne con/
ſumatur. ꝛ cinis intra altare ꝯdatur. et ſa/
cerdos. xl. diebus peniteat. Si ſuper alta
re ſtillauerit calix. ſoꝛbeat miniſter ſtillam
tribus vicibus. ꝛ trib⁹ diebus peniteat. Si
ſup linthéū altaris. ꝛ ad aliud ſtilla ꝑuene/
rit. iiij. dieb⁹ peniteat. Si vſq̄ꝫ ad terciū. ix.
diebus. Si vſq̄ꝫ ad q̄rtū. xx. dieb⁹ penite/
at. ꝛ lintheamina q̄ tetigerit ſtilla tribus vi
cibus miniſter abluat calice ſubterpoſito.
ꝛ aqua ablutiōis ſumat' ꝛ iuxta altare recō
datur. Hec canon Peniteat. ap. hec pnīa
erit vt tot diebus ieiunet ꝛ tot dieb⁹ abſti/
neat a p̄ceptione ſacramētoꝝ. Ar. xlv. diſt.
Quidā enim de epis.

Quadrageſima parti. ter. ca. De pe. eius
qui ſacrificiū euomit

d Ꝯſecra. diſt. ij. Ex penitētiali Be
de p̄ſbyteri. Siq̄s p ebrietatē vel
voracitatem euchariſtiā euomue/
rit. xl. diebus peniteat. clerici vel monachi.
ſeu dyaconi. p̄ſbyteri. lxx. dieb⁹ peniteant.

epiſcopi.lxxx. Si ꝑ infirmitatis cauſa euo
muerit.ſeptē diebꝫ peniteat.

Quadrageſima ꝑma particula tercij ca/
pituli. De penitentia eius qui pſ byterū in
terfecit.

Xtra de peni.ꝛ re. Ex ꝯcilio Mo/
e guntino. Qui pſ byteruꝫ occiderit
xij.annoꝝ penitētia ei ſ̄m canones
imponatᷣ.ꝛ infra. Cōuictus vſqꝫ ad vltimū
temporis vite ſue militie cingulo careat.et
abſqꝫ ſpe ꝯiugij maneat. Hec canon.

Quadrageſima ſecunda particula tercij
capituli. De penitētia bn̄ficiati ab eccleſia
qui rectorē vel clericū alium ipius eccleſie
interficit.

Xtra de penis. Innocē.iij. In con/
e cilio generali hec decretalis ſ̄m q̄ſ/
dam incipit ibi. In q̄buſdā.ꝛ ꝓ vna
cōputatᷣ. Sacri nihilominꝰ ꝯcilij approba
tione ſtatuimꝰ q̄tenus ſi patroni vel aduo
cati aut feudatarij ſeu vicedn̄i. aut alij be/
neficiati alicuiꝰ eccl'ie rectorem vel clericū
alium ipius eccl'ie vel ꝑ ſe vel ꝑ alios occi/
dere vel mutilare auſu nefando pſumpſe/
rit.patroni illiꝰ patronatꝰ.aduocati aduo
caciā feudatarij feudū. vicedn̄i vicedn̄atū.
ꝛ beneficiati beneficiū prorſus amittant.ꝛ
ne minꝰ vindicte q̄ꝫ exceſſus memoria ꝓro
getur nō ſoluꝫ de ꝑmiſſis nihil ꝑueniat ad
heredes. ſed etiā vſqꝫ ad q̄rtaꝫ generatio/
nem poſteritatē taliū in clericoꝝ collegiuꝫ
nullatenꝰ admittantᷣ.nec in domibꝫ regula
ribꝫ alicuiꝰ p̄latiōis aſſeq̄ntur honorē. niſi
cū eis fuerit diſpenſatū. Hec canon. Di/
ſpenſatū.ap.ab epō.licꝫ honeſtū eſſet ꝙ fie
ret de licentia pape.

Quadrageſima tercia ꝑti.tercij cap̄. De
pn̄ia incendiarioꝝ.

Xtra de iniurijs.ex penitētiali Ro
e mano. Siq̄s domū vel aream cu/
iuſqꝫ volūtarie incenderit. ſublata
vel incenſa om̄ia reſtituat.ꝛ tres annos pe
niteat. Hec canon. Iteꝫ alius canon de
eodē.xxiij.q.viij. Inno.ij.in vniuerſali ꝯci/
lio. Peſſimā ſiquidē ꝛ depopulatricē ꝛ hor
rendā incendioꝝ maliciā auctoritate dei ꝛ
btōrum apl'oꝝ petri ꝛ pauli oīno deteſta/
mur ꝛ interdicimꝰ. Siquis igitᷣ poſt huiꝰ
noſtre ꝓhibitiōis ꝓmulgationeꝫ malo ſtu/
dio ſiue ꝓ odio ſiue ꝓ vindicta ignē appoſu
erit vel apponi fecerit.aut appoſitoribꝫ cōſi/
lium vel auxiliū ſcientᷣ tribuerit excōmuni
cetur.ꝛ ſi mortuus fuerit incendiariꝰ xp̄ia/
norū careat ſepultura.nec abſoluatᷣ niſi ꝑ/
us damno cui intulerit ſ̄m facultatē ſuam
reſarcito.ꝛ iuret ſe ignē de cetero nō appoſi
turū. Penitētia autē ei detur vt hieroſoly/
mis aut in hyſpania in ſeruicio dei ꝑ annū
integrū ꝑmaneat. Siquis auteꝫ archiep̄s
vel epiſcopus h̄ relaxauerit.dānum reſtitu
at ꝛ ꝑ annū ab epiſcopali officio abſtineat.
Sane regibꝫ ꝛ principibus faciēde iuſticie
facultatē ꝯſultis archiep̄is ꝛ ep̄is nō nega
mus. Hec canon. Hodie poſtq̄ꝫ publica
ti ſunt nō poſſunt abſolui citra ſedē apoſto
licā.extra de ſentē. excōicatiōis. Tua nos.

Appa.qꝛ hec nō diſtinguitur. de om̄ibꝰ
intelligas. Tn̄ nō credo ꝙ om̄es incendia
rij generaliter ſint ipo iure excōmunicati.
niſi de incendiarijs eccleſiaruꝫ. cū de alijs
nō inueniā.ꝛ ꝑ hāc decretalē ꝓbatur ꝙ ipo
iure ſint excōmunicati.ſed illis ꝑmo excōi/
catis ab ep̄is ſubſecuta publicatione ꝛ de/
nunciatōne.papa ꝑ hāc decretalē ſibi reſer
uat eorū abſolutionē ad terrorē. Hec ap.

Raymūdus ꝛ redonen̄.tn̄ intelligūt de
incendiarijs ſacrorū locorū. Ganfredꝰ di/
cit ꝙ epiſcopus poteſt incēdiariū excōmu/
nicare ſed nō abſoluere poſtq̄ꝫ fuerit denū
ciatus.cū quo ꝯcordat textus. Hec decre/
talis ꝛ apparatus ꝛ copioſa.ꝛ ideo magis ei
credo.

Quadrageſima q̄rta ꝑticula tercij capl'i.
De pn̄ia cōmunicātis cū heretico.

Iceſima q̄rta.q.j. Iuliꝰ papa. Si/
v quis dederit vel accepit cōmunio/
nem de manu heretici ꝛ neſcit ꝙ ec/
cleſia catholica ꝯtradicit.poſtea intelligēs
annū integrū peniteat. Si autem ſcit ꝛ ne
glexerit ꝛ poſtea penitētiā egerit.deceꝫ an/
nos peniteat. Alij iudicāt ſeptē.ꝛ quidā bi
ennio. Siquis
manius vt quinqꝫ ānos peniteat. Siquis
ꝑmiſerit hereticū miſſaꝫ ſuā celebrare ī ec/
cleſia catholica ꝛ neſcit.xl. dies peniteat.ſi
ꝓ reuerentia eius.annū vnuꝫ peniteat.ſi ꝓ
damnatiōe eccleſie catholice ꝛ ꝯſuetudinis
romanoꝝ ꝓijciatᷣ ab eccl'ia ſicᷣ hereticꝰ. niſi
habeat penitētiā.ſi habuerit penitentiā.x.
annis peniteat.ac ſi receſſerit ab eccl'ia ca/
tholica in ꝯgregatiōe hereticoꝝ ꝛ alios ꝑ/
ſuaſerit ꝛ poſtea pn̄iam egerit.xij. ānis pe/
niteat.tres intra eccleſiam.vij.intᷣ audiētes
ꝛ duos ad hec extra cōionem. De his ita i
canone dicitur.vt.xij.anno. cōmunionem

ſiue oblationē percipiat. Hec canon. Ne
ſcit. appa. ignorantia iuris vel ignorātia fa
cti craſſa. Inter audientes. appa. cathecu/
minos qui olim audiebant miſſam vſqꝫ ad
ſecretā miſſe ꝛ poſtea expellebant. de conſe
cra. diſt. j. Epiſcopꝰ nullū.

Quadrageſimaquinta parti. tercij capl'i
De pnīa eius q̄ cognoſcit duas ſorores vl'
mrem ꝛ filiā. amitam vel neptē.

Riceſimaq̄nta. q. vij. ex Mogoriē.
t ꝯcilio. Siquis viduā vxorē duxe/
rit ꝛ poſtea cū filiaſtra ſua fornicatꝰ
fuerit. ſeu cū duabus ſororibꝫ. aut ſiq̄ cum
duobꝫ fratribꝫ. ſeu cū patre ꝛ filio. ſiquis re
lictā fratris. ſiq̄s nouercaꝫ aut neptem. aut
nurū. aut conſobrinā. aut filiam auunculi.
aut eius relictā aut ꝓuignaꝫ polluerit. eos
diſiungi. ꝛ vlteriꝰ nunq̄ꝫ ꝯiugio copulari p̄
cipimus. Hec canon.

Quadrageſimaſexta particula tercij ca.
De pnīa eiꝰ qui cū brutis coierit. vbi nota.
rationē ſeptēnis pnie iniungēde ꝓ maiori/
bus criminibꝫ.

Riceſimatercia. q. ij. Iſidorus ad
t Maſonē epiſcopuꝫ. Hoc pctm̄ qd̄
canonuꝫ cenſura poſt ſeptē annos
remeare penitentē in ſtatū priſtinū p̄cepit.
nō electione ꝓprij arbitrij ſcti patres. ſꝫ po
tius ex ſnīa diuini iudicij ſanxerūt. Nam le
gitur q̄ Maria ſoror aaron ꝓphetiſſa. cum
detractiōis aduerſum moyſen incurriſſet
delictum illico ſtigmate lepre ꝑcuſſa eſt. cū
q̄ꝫ peteret moyſes vt emendaret p̄cepit eaꝫ
dominꝰ extra caſtra ſeptem diebꝫ egredi. et
poſt emendationē rurſus eaꝫ in caſtra ad/
mitti. Maria vero ſoror Aaron caro intel
ligitur ſacerdotiſ. que dū ſupbie dedita ſor
didiſſimis cogitationū maculata cōtagijs
extra caſtra ſeptē diebus. i. extra collegium
ſancte eccl'ie ſeptē annis proijciat. vbi poſt
emendationē vicioruꝫ. loci vel priſtine di/
gnitatis recipiet meritū. et poſt pauca. In
fine autē epiſtole hoc adijciendū putaui. vt
quotienſcūq̄ꝫ in geſtis ꝯciliorū diſcors ſen
tentia inuenit. illius magis ſententia tene/
atur cuiꝰ antiquior ꝛ potior extat auctori/
tas. Hoc q̄ꝫq̄ꝫ de ſacerdotibꝫ videat ſpecia
liter dictū. generalit tamē de omnibꝫ peni/
tentibꝫ oportet intelligi. Ad imitationē nā/
q̄ꝫ illius diuīe ſententie Dauid de adulte/
rio ꝛ homicidio rep̄henſus viiꝰ hebdoma
de ieiunū in ſatiſſactione admiſſi ſceleris

deo legit obtuliſſe. Hinc etiam eccleſiſtica
ꝯſuetudine eſt vſurpatū. vt maiorū crimi/
nū penitētia ſeptem annoꝝ ſpacio ꝯcludat.
niſi vel officij excellētia vel criminū magni
tudo. vulgarem conſuetudinē excedēs. ve/
luti dum ꝯtra naturā humane ſocietatiſ pa
rentibꝫ vel liberis vel alijs eiuſmodi perſo
nis impudice cohercmꝰ. vel dū relicto na/
turali vſu ꝯtra naturam more ſodomitico
fornicamur. vel vſq̄ꝫ ad coitū brutoruꝫ ani
maliū ꝓlabimur p̄miſſum ſpaciū tranſcen/
dere cogat. Hec canon.

Quadrageſimaſeptima particula tercij
capl'i. De pnīa patroni q̄ dilapidat res ec/
cleſie.

Edecima. q. vij. Filijs vel nepotibꝫ
f ac honeſtioribꝫ ꝓpinquis eius q̄ cō/
ſtruxit vel ditauit eccleſiā licituꝫ ſit
hanc habere ſolertiā. vt ſi ſacerdotes aliq̄d
ex collatis rebꝫ defraudare ꝓuiderint. aut
honeſta ꝯuentione cōpeſcant. aut epiſcopo
vel iudici corrigenda denunciēt. Q ſi epi/
ſcopuſ talia agere temptet metropolitano
eius hec inſinuare ꝓcurent. Si aūt metro
politanꝰ talia gerat regiſ hoc auribꝫ intima
re nō differant. Ipis tamē heredibꝫ in eiſ/
dem rebꝫ non liceat q̄i ꝓprij iuris poteſtatē
p̄ſerre. non rapinā et fraudem ingerere. nō
violentiam quācunq̄ꝫ p̄ſumere. ſed hoc ſo/
lum in ſalutarē ſollicitudineꝫ adhibere. q̄
aut nullā noxam oꝑatio attingat. aut mul/
tam vel aliquā partē ſalutariſ mercedis aſ/
ſumat. Siquis vero deinceps hec moni/
ta temerare voluerit ꝛ male rapta cū confu
ſione reſtituet. ꝛ excōmunicationis atque
ſententiā ſuſtinebit. Hec canon.

Quadrageſimaoctaua particl'a tercij ca
pituli. De penitētia eius qui domū ſuā cū
magicis ꝛ incantationibꝫ luſtrat.

Icceſimaſexta. q. v. ex Ancyrano cō
v cilio. Qui diuinatiōes expetunt et
morem gentiliū ſubſequunt. vel in
domos ſuas huiuſmodi homies introdu
cunt. exquirēdi aliquid arte magica aut ex
piandi cauſa ſub regula quinquēnij iaceāt
vel gradꝰ penitētie diffinitos. Hec canon.

In domos ſuas. appa. Scd̄m leges iſti
concremant. ſed ille in cuiꝰ domo hec fiunt
poſt publicationē bonorū in exilium mit/
titur vt de maleficijſ. Nullꝰ. Expiandi. ap
paratus. Infirmitatis purgande.

Quadrageſimanonã particula tercij ca
pituli. De pnĩa epĩ vel clerici magos vł au/
ruſpices ꝯſulentis.
Iceſimaſexta.q.v.ex concilio Tole
v tano.iiij.ca.xxx. Siquis preſbyter
aut epiſcopus aut dyacon⁹ aut q̄li/
bet de ordinibus clericorum auruſpices.
aut incantatores.aut ariolos.aut certe au/
gures vel ſortilegos.vel q̄ ꝓfitenť artẽ ma/
gicã.aut aliq̄s eoꝝ ſimilia exercẽtes ꝯſulu/
iſſe deꝑhenſus fuerit.ab honore dignitatꝭ
ſue ſuſpẽſus monaſterij curã ſuſcipiat.ibi/
q̄ꝫ pnĩe ꝑpetue dedit⁹ ſcelus admiſſuz ſacri
legij ſoluat. Hec canon.
Quinq̄geſima parti.tercij ca. De pe.ſa/
cerdotis cui⁹ negligẽtia corp⁹ xp̄i a bruto
comeditur.
E ꝯſecratiõe di.ij.ex ꝯcilio Aureli/
d anen̄. Qui bñ nõ cuſtodierit ſacrifi
ciũ ⁊ mus vel aliud aliq̄d aĩal illud
comederit.xl.dies peniteat. Qui aũt ꝑdide
rit illud in eccl'ia.aut ꝑs ei⁹ ceciderit ⁊ nõ in
uenta fuerit.xxx.dies peniteat. Hec canõ.
Quinq̄geſimaꝑma ꝑti.tercij ca. De pe/
nitentia ſacerdotiſ qui incaute eucha riſt/
am dimiſit.
Xtra d̄ cuſtodia euchariſtie. Inno.
c iij. In ꝯcilio generali ſtatuim⁹ vt i
cũctis eccleſijs criſma ⁊ euchariſtia
ſub fideli cuſtodia clauib⁹ adhibitꝭ ꝯſuenť
ne poſſit ad illa temeraria man⁹ extẽdi.ad
aliq̄ horribilia exercẽda. Si ṽo is ad quez
ſpectat cuſtodia ea icaute reliq̄rit.trib⁹ mẽ/
ſib⁹ ab officio ſuſpendať.⁊ ſi ꝑ ei⁹ incuriã a/
liq̄d nefandi inde ꝯtigerit grauiori ſubia/
ceat vltioni. Hec canon.
Quiq̄geſimaſecũda parti.ter.ca. De pe.
iurãtis nõ facere pacẽ cũ ꝓximo.
Iceſimaſc̄da.q.iiij. ex ꝯcilio Hyler
v denſi. Qui ſacro ſe obligauerit vt li
tigãs cũ q̄libet ad pacẽ nll'o mõ re/
deat.ꝓ ꝑiurio vno anno a cõione corꝑis et
ſanguis dñi ſegregat⁹ reatũ ſuũ elẽoſynis
fletib⁹ ⁊ q̄ntꝭ potuerit ieiunijs abſoluat.ad
caritatẽ vero q̄ operit multitudinẽ pctõꝝ fe
ſtinet. Hec canon.
Quinq̄geſimatercia parti. tercij.ca. De
pe.ſcienť rebaptizati ⁊ bis ꝯfirmati.
Xtra de apoſtatis. Alex.iij. Ex lite
c rarũ tuaꝝ tenore ꝑpendim⁹ ꝙ q̄dã
egritudĩe longa ꝯfect⁹ inſano ſorti
legarũ mulieꝝ credens ꝯſilio vt ſanareť ꝑ
iteratõnẽ fecit iniuriã baptiſmatꝭ ſacramẽ
to.⁊ infra. Quia ḡ nos tua duxit prudẽtia
ꝯſulendos q̄liter puniri debeat acolit⁹ q̄m
minor etas ⁊ intẽtio fraterne ſalutꝭ excuſa
re videť.diſcretioni tue p̄ſentib⁹ lr̄is rñde/
mus ꝙ ad ſuꝑiores ordines promoueri ſi
publicũ eſt q̄d ꝓponiť nõ valebit.niſi ad re/
ligionẽ trãſire voluerit.vt fauore religiõis
ip̄ius circa eũ valeat diſpenſari. Si ṽo oc
cultũ fuerit ꝓmoueri poterit ⁊ exceſſuz ſuũ
dignis pnĩe fructib⁹ expiare. Hec canon.
Idem de eodẽ de ꝯſecra.di.v.ex ꝯcilio ter/
raconen̄.c.vj. Dictũ eſt nobis ꝙ quidaz de
plebe bis vel ter vel eo ampli⁹ epĩs ignorã
tibus.tñ ab eiſdez epĩs ꝯfirmenť. Vñ nob
viſum eſt eandẽ ꝯfirmationẽ ſicut nec baptiſ
mũ iterare mĩme debere.q̄ꝛ bis vł ter l'am
plius baptizatos aut ꝯfirmatos nõ ſeculo
ſed deo ſoli ſub habitu regulari vel clerica
li r̄ligioſiſſime faml'ari decretũ ẽ.hec canõ.
Quinq̄geſimaq̄rta particula tercij cap.
De penitentia raptoris.
Xtra de raptorib⁹. Eugeni⁹.iij.ſta/
c tuimus vt q̄cunq̄ꝫ ex his q̄ violẽter
ſurrexerũt in rapinã ſiue eccleſiarũ
violationes manifeſte deꝑhenſus fuerit ni
ſi prius ablata reſtituat ſi poterit.vł emen/
dandi firmã ⁊ plenã ſecuritatẽ fecerit.pnĩe
beneficiũ ei penit⁹ denegeť. Si vero vſq̄ꝫ
ad obitũ in ꝯtumacia ſua durauerit.⁊ i ex/
tremis poſit⁹ remediũ penitẽtie hũilit po/
ſtulauerit ſi emendationẽ vł emendãdi ſe/
curitatẽ p̄ſtiterit.ei penitẽtia ⁊ eccl'iaſtica ſe
pultura ꝯcedanť. Qui autẽ in ſanitate ob/
ſtinata mẽte nõ penituerit vel emẽdauerit
⁊ in morte ſecuritatẽ p̄ſtare nequerit ſolen
nitas pnĩe paruz ꝓdeſſe videť ſic credim⁹.
ſed de pctõ ꝯtrito viaticũ non negeť.ita tñ
vt nullus clericorũ ſepulture illi⁹ interſit.
nec eius elemoſynaz accipe p̄ſumat. Q ſiq̄
p̄ſbyterorũ vel clericoꝝ ꝯtra h̄ in vita vel
in morte pnĩas dare.aut ſepulture interce/
ſe.vel eoꝝ elemoſynas accipe attẽptauerit.
ſeu huiuſmõi rapine participes inuẽti fue
rint ordinis ſui damnũ irrecuperabilit pa
tianť.⁊ eccleſiaſtico beneficio careãt. Hec
canon. Scd̄m Raymũdũ dicere potes
ꝙ hec decretalis eſt localis. vel q̄n illi non
penituerant. Videť enim ꝙ ſi aliquis eſſet
etiã ꝓ hmõi criminib⁹ excõicat⁹.⁊ dũ in ex/
tremis ageret pnĩam iuxta formam eccl'ie
abſolut⁹ nõ d̄ꝫ ei cimiteriũ vł alia eccl'ie ſuf

fragia denegari.ſed ei⁹ heredes ꝛ ꝓpinq̄ ad
quos bona ꝑuenerint ipi⁹ vt ꝓ eo ſatiſfaci/
ant ſunt cenſura eccl'iaſtica cõpellẽdi.extra
de ſepulturis. Parochiano. §.paꝝ ꝓdeſſe.
ap.q̄ntū ad penā tꝑalem.

Quinq̄geſima q̄nta ꝑticula tercij ca. De
pe.ꝓpt neceſſitatē famis furtū cõmittentꝫ.

Extra de furtꝫ.ex pn̄iali Theodori.
e Siq̄s ꝑ neceſſitatē famis aut nu/
ditatꝫ furat⁹ fuerit cibaria veſtē vel
pecuniā peniteat hebdomadas tres.ſi red
diderit nõ cogat̃ ieiunare. Hec canon

Quinq̄geſima ſexta parti. tercij cap̄. De
pn̄ia ei⁹ qui ſtuprauit virginē.

Extra de adulterijs. Greg. Peruēit
e ad noſ ꝙ felix q̄ndā ꝟginē ꝺcepit ſtu
pro ꝙ ſi veꝝ ē.q̄uis eēt ꝺ lege pena
plectēd⁹.nos aliq̄ten⁹ legū duriciā mollien
tes h̄ modo diſponim⁹.vt aut quā ſtupra/
uit vxorē habeat.aut ſi renuēdū putauerit
corꝑaliter caſtigat⁹ excõicatuſq; i monaſte
rio in q̄ agat pn̄iaꝫ retrudat̃.de q̄ nulla ſit
ei egrediēdi ſine ꝑceptiõe licētia. hec canõ.

Quīq̄geſiſeptia ꝑ.tercij ca. De peniten/
tia adulteri vel adultere.

Extra de adulterijs. Alexād.iij. Si
e gnificaſti nobis quēdā p̄bꝛm cū al/
teri⁹ ꝯiuge intra eccl'iam dormiuiſ/
ſe que ſez illū cuidā ſacerdoti hmõi delictū
cõfeſſos fuiſſe publice tibi detexit. et hoc/
ipm ſacerdos nomē adulteri celāſ in tua p̄
ſentia dixit.ſuꝑ q̄ q̇d fieri debeat cū negan
te adultero mulier in ꝯfeſſiõe ꝑſiſtat ꝯſiliū
requiſiſti. Ideoq; mādam⁹ q̄ten⁹ ꝯdignaꝫ
pn̄iam p̄fate imponēs adultere eccl'iaꝫ per
aſperſionē aq̄ benedicte recõciliare ꝓcures
Predicto aūt ſacerdoti ne ꝯtra ap̄l'm infir
moꝝ corda mala fama ipius ꝑuciant̃.ꝛ ne
vituperet̃ miniſteriū nr̄m neq; p̄bꝛi ſecuri/
ores exiſtētes in pctm̄ licēti⁹ ꝓlabant̃.cū vi
cinis p̄bꝛis q̄s ſe peierare nolle cognouerꝫ
iuxta arbitriū tuū purgationem indicas ſi
purgare ſe poterit in officio ſuo miſtrare ꝑ/
mittas.alioq̇n ipm ab officio ſuo ſuſpende
re nõ poſtponas. Hec canon. Pena aūt
ꝓ adulterio imponit̃ mortꝫ q̄ſi ꝓ ſacrilegio
Nā ſacrilegos nuptiaꝝ gladio puniri opoꝛ
tet.vt. C. de adulterꝫ.l.q̄uis. Femia aūt iu
re aucteticoꝝ ꝟberata in monaſteriū retru
dit̃.quā intra bienniuꝫ viro recipe licet.bi/
ennio trāſacto vel viro moꝛtuo añq; vxo/
rem de monaſterio educat. adultera tonſa
monaſtico habitu ſuſcepto ibi dū viuit ꝑ/
maneat duab⁹ ꝑtib⁹ ꝓprie ſubē liberis appli
cādis tercia monaſterio. Si liberos nõ ha
beat parētib⁹ extātib⁹ hmõi iniq̇tati nõ cõ/
ſentientib⁹ tercia ꝑs applicat̃. due monaſte
rio.q̇b⁹ p̄dictꝫ nõ extātib⁹ tota ſuba mona/
ſterio q̄rit̃ pactis dotaliuꝫ inſtrumētoꝝ oī
caſu ſeruādis.vt in auct̃.vt nulli iudicum.
Hec ſunt verba Ganfredi.

Quinq̄geſima octaua par.tercij cap̄. De
pn̄ia medicoꝝ corpoꝝ medicos aīaꝝ non
vocantium.

Extra de pn̄ījs ꝛ remiſſiõib⁹. Inno.
e terci⁹. Cū infirmitas corꝑalis nõ/
nūq; ꝓueniat ex pctõ dicēte dño lā/
guido quē ſanauerat.vade āpli⁹ n.p.n.d.a/
liq̇d t.ꝯ. p̄ſenti decreto ſtatuim⁹ ꝛ diſtricte
p̄cipim⁹ medicꝫ corꝑis.vt cuꝫ eos ad infir/
mos vocari ꝯtigerit ipos an̄ moneāt ꝛ idu
cant vt medicos aduocēt aīaꝝ.vt poſtq̄ fu
erit infirmo de ſpūali ſalute ꝓuiſuꝫ.ad coꝛ/
poꝛalis medicine remediū ſalubri⁹ ꝓcedat̃
cū cā ceſſante ceſſet effect⁹. Hoc q̇deꝫ inter
alia huic cām dedit edicto ꝙ q̇dā in egritu/
dinis lecto iacētes cū eis a medicis ſuadet̃
vt de aīaꝝ ſalute diſponāt in deſperatõnis
articulū incidūt vnde facili⁹ mortꝫ ꝑiculuꝫ
incurrūt. Siq̇s aūt medicoꝝ hmõi nr̄e cõ
ſtitutõis poſtq̄ ꝑ p̄latos locoꝝ fuerit publi
cata trāſgreſſoꝛ extiterit tādiu ab igreſſu ec
cleſie arceat̃ donec ꝓ trāſgreſſiõe hmõi ſa/
tiſfecerit cõpetent̃. Ceteꝝ cū aīa ſit mlto p̄/
cioſioꝛ corꝑe ſub intminatõe anathēatꝫ ꝓhi/
bē⁹ ne q̇ſ medicoꝝ ꝓ corꝑali ſalute aliq̇d eḡ
ſuadeat qđ i ꝑiculū aīe ꝯuertat̃. hec canon.

Quinq̄geſima nona.ꝑ.ter.c. De pc. ꝛ pe/
na negligētiū ꝯfeſſionū ꝛ cõioneꝫ.ꝛ pctā in
ꝯfeſſiõe detecta reuelantiū.

e Extra de pn̄ījs ꝛ re. Innoc̄.iij. Ois
vtriuſq; ſex⁹ fidel' poſtq̄ ad annos
diſcretõis ꝑuenerit oīa ſua ſolus pctā ſaltē
ſel' in āno fidelit̃ ꝯfiteat̃ ꝓprio ſacerdoti.ꝛ in
iūctā ſibi pn̄iaꝫ ꝓprijs virib⁹ ſtudeat adiple
re ſuſcipiēs reuerent̃ ad min⁹ i paſca eucha
riſtie ſacr̄m.niſi forte de ꝓprij ſacerdotꝫ ꝯſi
lio ob aliquā rõnabilē cāꝫ ad tp̄s ab eius
ꝑceptione duxerit abſtinenduꝫ. Alioquin
viuens ab ingreſſu eccleſie arceatur.et mo
riens xp̄iana careat ſepultura. Unde h̄ ſa
lutare ſtatutum frequēter in eccleſijs pub/
licetur ne quiſq; ex ignorantie cecitate vela
men excuſatiõis aſſumat. Si quis tamen

alieno ſacerdoti voluerit iuſta de cã ſua cõ
fiteri pctã licentiã pͥmo poſtulet ⁊ obtineat
a ꝓprio ſacerdote cũ alit̃ ipe illum nõ poſſit
abſoluere vl̃ ligare. Sacerdos autẽ ſit di/
ſcretꝰ ⁊ cautꝰ vt more periti medici ſupinfun/
dat vinũ ⁊ oleũ vulneribꝫ ſauciati diligẽter
inquirens. ⁊ pctõris circũſtãtias ⁊ pcti. quibꝫ
prudent̃ itelligat q̃le debeat ei pͥbere ꝯſiliũ
⁊ cuiuſmõi remediũ adhibere diuerſis ex/
perimẽtis vtẽdo ad ſanãdũ egrotũ. Caue/
at aũt oĩno ne ṽbo aut ſigno aut alio quis
modo aliq̃tenꝰ ꝓdat pctõrem. Sed ſi pru/
dẽtiori ꝯſilio indiguerit illud abſq; vlla ex
preſſione pſone caute req̃rat. qm̃ q pctm̃ i
pniali iudicio ſibi detectũ pͥſumpſerit reue
lare. nõ ſolũ a ſacerdotali officio deponen/
dũ decernimꝰ verꝫ etiã ad agẽdũ pniam in
artũ monaſteriũ detrudẽdũ. Hec canon.

Quartũ capitulũ de vſu clauium

Prima particula q̃rti capl'i. de q̃ttuor ca
ſibus in qbꝫ ſacerdos nõ põt abſoluere. Et
nota ꝙ ſex modis falſa pnia dr. Et ꝓprꝰ ſa/
cerdos ſex modis dicit̃.

p Rimꝰ caſus in q ſacerdos ñ pt
ꝯfitentẽ abſoluere eſt. cũ qs nõ
eſt vere ꝯtritꝰ. Talis em̃ nec a
ſũmo pontifice poſſet abſolui a
pctis. Quattuor aũt modis
dr ⁊ eſt aliqs nõ ṽe cõtritꝰ ſed falſe. q notat̃
de pnia di. v. ⁊ ſunt ṽba Gregꝫ. Falſas pe/
nitẽtias dicimꝰ q̃ nõ ſm auctoritatẽ ſctõrũ
patrũ ꝓ q̃litate criminũ imponunt̃. ideoq;
miles vel negociator vl̃ alicui officio dedi/
tus qd̃ ſine pctõ exerceri nõ poſſit. ſi grauiori
bus culpis irretitꝰ ad pniam venerit. vel q
bona alterꝰ iniuſte detinet. vl̃ q odiũ i cor
de tenuerit. recognoſcat ſe verã pniam nõ
poſſe peragere p quã ad vitã eternã valeat p
uenire niſi negociationẽ relinq̃t vl̃ officiuꝫ
deſerat. bona quidẽ q̃ iniuſte abſtulit reſti/
tuat. ⁊ odiũ ex corde dimittat. arma depo/
nat vlteriuſq; nõ ferat niſi ꝯſilio religioſoꝝ
epõꝝ ꝓ defendẽda iuſticia. Quintꝰ mo/
dus notatur eadẽ diſtinctiõe ex ṽbis In/
nocẽcij. ij Frẽs nr̃os ⁊ pͥbros ãmonemꝰ ne
falſis penitẽtijs laicoꝝ aĩas decipi ⁊ i infer
nũ detrahi patiant̃. falſaꝫ aũt pniam eẽ cõ/
ſtat cuꝫ ſpretis pl'ibꝫ de vno ſolo pnia agit̃.
aut cũ ſic agit̃ de vno vt ñ diſcedat̃ ab alio.
Vñ ſcriptũ eſt. Qui totã legẽ obſuauerit.
offendat aũt in vno. factꝰ eſt oim reus. ſ. q̃n
tũ ad vitã eternã. Sic em̃ ſi pctis oĩbꝫ eſſꝫ
inuolutꝰ. ita ⁊ ſi i vno tm̃ maneat vite etne
ianuã nõ intrabit. Falſa eſt etiã pnia cũ pe
nitens ab officio vl̃ curiali vl̃ negociali nõ
recedit qd̃ ſine pctis agi nll'atenꝰ pualꝫ. aut
ſi odiũ i corde geſſerit. aut ſi offẽſo cuilibꝫ
nõ ſatiſfacit. aut ſi offendẽti offenſꝰ nõ idul
geat. aut ſi arma qs ꝯtra iuſticiã ferat. Hec
canon. Ex his duobꝫ capl'is colligit̃ ꝙ q̃n/
ꝙ modis falſa pnia dr. Primꝰ ẽ ſi ꝯfitẽs
ex ꝯtemptu ⁊ ſine rõnabili cã pnias ſm au
cto. prm̃ taxatas ſubire noluerit Scd̃s
ſi officiũ de q viuit nõ iuſtificauerit vl̃ ſi ſi/
ne pctõ exerceri non poſſit non dimiſerit.
Tertiꝰ ſi odiũ i corde tenuerit. Quar
tus ſi ablata nõ reſtituerit. Quitꝰ ſi i vo
luntate peccãdi remanſerit. Sextꝰ addi
põt ſi de pctis pͥteritis ſufficient̃ nõ dolue
rit. ⁊ h ſextꝰ modus tangit̃ ab Augꝰ. in lib.
de vera ⁊ falſa pnia. c. vj. cuiꝰ ṽba ſunt hec.
Cõtinue em̃ dolendũ eſt de pctõ qd̃ decla
rat ipa dictiõis virtꝰ. penitere em̃ eſt penaꝫ
tenere. quapropt̃ pnia taliũ dr attritio non
ꝯtritio. Scd̃us caſus eſt qñ tã grauia qs
cõmiſit pctã qd̃ ad ſupiorẽ debeat ꝯfitens
trãſmitti. que aũt ſint illa poſtea differetur.
Tertiꝰ ſi maiori excõicatiõe ſit ꝯfitẽs in
nodatꝰ a q nõ põt abſolui niſi p ꝓpriũ ſacer/
dotẽ. Quartꝰ ſi ꝯfitẽs nõ eſt ſubditꝰ ꝯfeſ
ſoris. ⁊ ꝯfeſſor ñ ſit eiꝰ ſacerdos ꝓprꝰ. Quia
vt dicit canon. vj. q. iij. Scriptũ ex Deute/
ro. xxiij. Nemo dꝫ falcẽ in meſſeꝫ alterꝰ mit
tere. ⁊ de peñ. di. vj. Nemo parochianũ al/
terꝰ iu. p̃. ⁊ ibidẽ dic̃ Vrbanꝰ. ij. q ꝯtra hec
ſtatuta facere tẽptauerit. gradus ſui periculo
ſubiacebit. ⁊ vt dicit Calixtꝰ pap̃. ix. q. ij. c. j.
Talis iudicatio nullas habꝫ vires. q̃niaꝫ
nulliꝰ alterius iudicis niſi ſui ſnĩa tenebit.
Si ãt cogitaſ qꝛ tota die ꝯtrariũ fieri vide
mus. Rñ. tãto peius ⁊ q hos canones non
ſeruãt grauiſſime peccãt. Sciendũ tñ ꝙ p
prius ſacerdos alicuiꝰ ſex modis efficitur.
Vno mõ p determiationẽ ſupioris put de
terminant̃ paſtores vl̃ vicarij ab illis qbꝫ li
cet hr̃e vicarios ex diſpenſatione ſupioris.
Scd̃o modo p pͥuilegiũ aliqꝝ vt qdã reli/
gioſi ſunt. Sed talibꝫ ꝯfeſſi niſi legitimuꝫ
impedimẽtũ habeãt debẽt iterꝝ ſacerdoti ꝓ
prio ꝯfiteri. Tertio p licentiã ꝓprij ſacerdo
tis cuꝫ mittit ſubditos ad aliqs diſcretos.
Illa tñ licentia nõ dꝫ fieri general'r ad om
nes ſed ad illos vel ad illum quem ſcit eſſe

diſcretū ꝛ notū. Quarto cū q̇s ē vagabūd⁹
ꝛ ꝑuenit ad ſacerdotē diſcretū ꝛ notū. Quī
to cū quis eſt in articulo extreme neceſſita
tis. In illa em̄ p̄t quilibꝫ ſacerdos quēlibꝫ
veꝛ ꝯtritū abſoluere ab om̄i excōīcatione
ꝛ ab om̄i pctō q̄ntūcūqꝫ ſit graue. Vñ Ju/
lius papa. xxvj. q. vj. Si p̄ſbꝛ abnegauerit
pnīam moriētibꝫ reus eſt aīaꝝ. Sexto ꝓpt
nimiū defectū ſacerdotis. Quinqꝫ āt ſa/
ſi ſunt ꝯfeſſiōis ꝓditores. ꝑ h̄ em̄ nō ſolum
dānant̄ eternalit̄. ſed vt dꝛ in canone etiaꝫ
in p̄nti puniunt̄. ꝑ beatū Greg. depoſitiōe
ꝛ ꝑpetua ꝑegrinatiōe. de pen̄. di. vj. Sacer
dos. Per Inno. iij. nō ſoluꝫ depoſitiōe ſed
etiaꝫ inſuꝑ arta monaſterij intruſiōe. extra
de pe. ꝛ re. Om̄is vtriuſqꝫ ſex⁹. Itē ali⁹ ca/
non. v. q. vj. Delatori. aut lingua capuletur
aut ꝯuicto caput dānet̄ vel amputet̄. Hec
canon. Capulet̄. i. ſuſpendat̄ caput. ſ. ci/
uile nō naturale. qḋ dꝛ ſtatus hoīs. Inſtit̄.
de capite minut̄. Scdm ſi ſunt notorij
iuris. ꝛ vt credo facti fornicatores. Ter
ciū ſi ſunt iudicij ꝯfeſſiōis ꝑuerſores. eo ꝙ
ſint de illis de quibꝫ dicit Iſa. v. Ve q̇ iuſti
ficatis impiū ꝓ muneribꝫ. ꝛ iuſticiā iuſti au
fertis ab eo. Quartū ſi ſunt aliq̄ruꝫ ꝑſo/
narū ſollicitatores. Quintū ſi graue ꝛ ce
cam patiunt̄ ignorātiā. ne ſi cecus cecū du/
cat ꝛc̄. Nā vt dꝛ in ſentē. lib. iiij. di. xxj. c. vlt̄.
ꝛ de pe. di. vj. qḋ aūt dꝛ. Aliud eſt fauore vel
odio ſacerdotē ꝓpriū cōtēnere. qḋ canones
ꝓhibent. Aliud cecū vitare. qḋ vrban⁹ face
re monet. Ne ſi cecus cecū ꝛc̄. Et in ill̄ caſi/
bus tūc efficit̄ ſubdito alius ſacerdos ꝓpri
us nō q̇libet tñ ſed diſcret⁹ ꝛ not⁹ ex ordine
vl̄ ꝑſona. Dico aūt notoſ ne det̄ occaſio de
clinādi ad hereticos. Si vero p̄dictoꝝ q̄t/
tuor nihil impediat. p̄t ꝯfeſſor ꝯfitentē ab
oībꝫ abſoluere cū diſtinctōe p̄dicta. vicꝫ ꝙ
ꝯfitens ſit bñ cōtritus. ꝙ nō ſit grauioribꝫ
criminibꝫ irretit⁹. ꝙ nō maiori excōīcatōne
innodat⁹. ꝙ ꝯfeſſoris ſubdit⁹ vno p̄dictoꝝ
ſex modoꝝ.

Scda part. q̄rti ca. Quibꝫ ſacerdos poſ
ſit vel nō poſſit iniūgere pnīas vtiles ad ſa
lutē. vbi inuenies de forma pnīe ſolēnis.

a Attendendū igit̄ cū ſint tria genera
ꝯfitentiū ꝙ ſcḋm oēs doctores p̄mis
nulla p̄t iniūgi pnīa vtilis ad ſalutē
nec ꝑ maiorē vicꝫ nec ꝑ minorē. Hoꝝ autē
ſunt ſex genera. Primi raptores. ſcḋi vſu/
rarij. tercij incēdiarij. q̄rti fures. q̇nti ſimo
niaci. ſexti doloſi circūuentoreſ. vt ſūt ꝑuer
ſi iudices. aduocati iniq̇. teſtes falſi. negoci
atores fraudulenti. ꝛ hmōi. q̇bꝫ om̄ibꝫ non
p̄t alia a q̇cunqꝫ iniūgi pnīa niſi illa euāgeli
ca Math. xviij. Redde qḋ debes. ꝛ illa apo
ſtolica Rom̄. xiij. Reddite oībꝫ debita. et il
lud Eccī. iiij. Redde debitū tuū. Et ſi hāc
acceptare noluerit ꝯfitens. nulla alia iniun
gi p̄t que ſibi valeat ad ſalutē. Quia vt dic̄
Aug⁹. in epl̄a ad Macedoniuꝫ. xiiij. q. vj.
Si res aliena ꝓpter quā pctm̄ ē poſſit red/
di ꝛ nō reddit̄. pnīa nō agit̄ ſꝫ ſimulat̄. Si
aūt pnīa veraciter agit̄. nō dimittit̄ pctm̄ ni
ſi reſtituat̄ ablatū. Septimi ſt̄ q̇bꝫ ēt a nul
lo iniūgi pōt pnīa. q̇cūqꝫ mortale pctm̄ di/
mittere nolūt. de quibꝫ tactū eſt ſup̄. pōt tñ
eis dari ꝯſiliū beati Greg. dicētis de pe. di.
v. Falſas pnīas d. ꝛc̄. Nec tñ deſperet ſꝫ fa
ciat interim q̇cquid boni p̄t vt dñs illumi
net cor ei⁹ ad pnīam. Scḋi vero ſunt q̇/
bus tm̄ a maiore iniūgi pōt pnīa. q̄rū ſunt
quinqꝫ genera. Primi quibꝫ ſolēnis pnīa ē
iniūgenda. nō dico publica ſed ſolēnis que
fit in capite q̄drageſime cū ſolēnitate illa q̄
tradit̄ diſ. l. In capite. ꝛ eſt decretum illud
Agathen̄. ꝯcilij. cui⁹ ꝟba ſunt hec. In ca/
pite q̄drageſime oēs penitētes qui publicā
ſuſcipiunt p̄nīam an̄ fores eccīe ſe p̄ſentent
ep̄o ciuitat̄. ſacco induti. nudis pedibꝫ. vul
tibꝫ in terrā demiſſis. reos ſeip̄os habitu ꝛ
vultu ꝓteſtātes. ibi adeſſe debent decani. i.
archipreſbyteri parochiarum. ꝛ preſbyte/
ri penitētium qui eorum conuerſationem
diligent̄ inſpicere debēt. ꝛ ſcḋm modū culpe
p̄nīam ꝑ p̄fatos grad⁹ iniūgere. poſt h̄ eos
in eccīam introducāt. ꝛ cū om̄i clero ſepteꝫ
p̄nīe pſalmos in t̄ra pontifex ꝓſtrat⁹ cuꝫ la
crimis ꝓ eoꝝ abſolutiōe decantet. tunc ſur
gens ab orōne. iuxta qḋ canōes iubēt ma/
nus eis imponat. aquā benedictā ſuꝑ eos
ſpargat. cinerē prius mittat. deinde cilicio
capita eoꝝ cooperiat. ꝛ cū gemitu ꝛ crebris
ſuſpirijs denūciet eis. ꝙ ſicut adā ꝓiect⁹ eſt
a paradiſo. ita ꝛ ip̄i ꝓ pctīs ab eccīa abijci/
unt̄. poſtea iubeat miniſtris ꝙ eos extra ia
nuā eccīe expellant. clerus ꝟo ꝓſequat̄ eos
cū reſpōſorio. In ſudore vult⁹ tui ꝛc̄. vt vi/
dentes ſctām eccīam ꝓ facinoribꝫ ſuis tre/
mefactā atqꝫ cōmotā. nō paruipendāt pe/
nitentiā. In ſacra autē dñi cena rurſus ab
eoꝝ decanis ꝛ eoꝝ p̄ſbꝛis eccīe liminibꝫ p̄/

ſentenꝛ. Hec canon. Scḋi qn̄ quis eſt ex/ cōmunicat⁹ a iure vl' a iudice. q̄ nō debꝫ ab ſolui niſi a maiore. ſalua diſtinctione iuris. Tercij qn̄ quis eſt in q̄cūq̄ȝ irregularitate. qꝛ ꝓpter illā debꝫ penitentē mittere ad epi/ ſcopū vl' ad eū qui poſſit diſpenſare. Quar ti ſunt incendiarij ſatiſfacere volētes. de q̄/ bus. xxiij. q. vlti. eutician⁹ papa. c. ſiq̄s. ⁊ In nocen. ij. c. ſequēti. Peſſimā. Nā talia maio rib⁹ reſeruātur ꝓpter q̄rūdā ſacerdotū ſim/ plicitatē. Juxta verbū qḋ elici pōt ex gloſa Bede. Ja. v. ſup illō Cōfitemī alterutꝝ ⁊c̄. Maiora maiorib⁹ minora minorib⁹ ꝯfidē da ſunt. Quit⁹ caſus ſi ſit ꝯſuetudo in aliq̄ epiſcopatu ꝙ aliq̄ certa ⁊ grauia crimīa ad ep̄m deferanꝛ q̄ ſibi ſingl'ariter reſeruauit. puta in quibuſdā eccleſijs. homicidia. ſacri legia. pctā cōtra naturā notorie facta. pctā falſarioꝝ ⁊ hmōi talia. ſi ſit ꝯſuetudinis vt maiorib⁹ reſeruenꝛ. Pro omib⁹ alijs p̄t in/ iungi pn̄ia vere ꝯtrito etiā a minori. cū di/ ſtinctione p̄dicta.

Tercia ꝑti. q̄rti. c. De q̄ttuor regulis ob ſeruādis in penitētijs iniūgendis.

p Oſt hoc notāde ſunt q̄ttuor regule in iniunctiōe pn̄ie ſtrictiſſime obſuā de. Prima eſt vt ſm q̄litatē culpe im ponat q̄litatē pn̄ie. videlicet ꝓ occultꝭ pctīs occultā. ꝓ manifeſtis vero manifeſtā iniun gat pn̄iam. vt ait ſup Mar. vj. magna. glo. Bede. q̄ ſic incipit. Xp̄s tres mortuos No tandū quoq̄ȝ ꝙ publica noxa publico eget medicamēto. leuia aūt ⁊ ſecreta pn̄t deleri pn̄ia leui ⁊ ſecreta. Hec glo. Aug⁹. de vera ⁊ falſa pe. c. x. Qui em̄ multos offendit pec/ cādo multos oportet placare ſatiſfaciēdo. Idē in omelia de pe. ij. q. j. Si peccauerit. vbi ꝯtingit malū. ibi moriaꝛ. Scḋa regu/ la vt ſm q̄ntitatē pcti maior vl' minor pn̄ia iniungaꝛ. ꝯſideratis tn̄ diuerſis ſtatib⁹ ꝑ/ ſonarū ⁊ circūſtantijſ. de q̄b⁹ tactū eſt in ca. iij. ꝑticula. j. Sic em̄ p̄cipit dn̄s Deuꝛ. xxv. Juxta menſurā pcti erit ⁊ mod⁹ plagaruꝫ. ita tn̄ ꝙ q̄dragenariū numerū nō excedat. .i. vires penitētis. Stat⁹ em̄ pn̄ie ꝑ q̄dra/ genariū numerū figuraꝛ. Item Jſa. xxvij. In menſura ꝯ mēſurā cū abiecta fuerit iu dicabit eā. ſ. culpā. Attēdēdū tn̄ ꝙ ſi mino/ rem cōdigno iniūgat ſacerdos pn̄iam non eſt ꝓpter h̄ penitēs a pena abſolut⁹. ſed q̄c/ quid purgādū remāſerit ſi decedit ꝓculdu bio in igne purgatorij purgabiꝛ. quia dicit

Greg. de pe. dl. j. c. Si pctm̄ dauid. Aut de us punit aut hō. ⁊ infra. Nequaq̄ȝ igiꝛ pctō ri parciꝛ. qꝛ nullaten⁹ ſine vīdicta culpa la xatur. Hec canon. Qualiꝛ autē ſe hr̄e debe at ſacerdos circa infirmos doceꝛ in penitē tiali a theodoro ep̄o Cantuarienſi. xxvj. q. vij. c. j. §. Ab infirmis. ⁊ libro ſn̄iaꝝ. iiij. diſ. xx. c. Soler q̄ri. Ab infirmis ī ꝑiculo mor/ tis poſitis pura eſt pctōꝝ ꝯfeſſio inq̄renda nō tn̄ illis eſt imponēda q̄ntitas penitētie. ſed innoteſcēda. ⁊ cū amicoꝝ orōnib⁹ ⁊ ele/ moſynaꝝ ſtudijs pond⁹ penitētie ſubleuan dū. ſi forte migrauerint ne obligati ꝯ cōmu nione ⁊ ꝯſortio venie fiant alieni. a q̄ pericu lo ſi diuinit⁹ ereptus cōualuerit pn̄ie mo/ dū a ſacerdote ſibi impoſitū diligenꝛ obſer net. Et ideo ſm auctoritatē canonicā ne il/ lis ianua p̄ietatis clauſa videaꝛ orōnib⁹ et cōſolationib⁹ eccl'iaſticis. ſacra olei inun/ ctione inuncti ſm ſtatuta ſanctoꝝ cōmuni one viatici reficianꝛ. Hec canon. Tertia re gula eſt vt iniūgat toto tp̄e vite ſue de pec/ catis p̄teritis penitere. ⁊ ꝓpoſitū habeat in futuris ſemꝑ abſtinēdi. qꝛ q̄uis pn̄ia exte/ rior iniungaꝛ alicui ad temp⁹. debet tn̄ vſq̄ȝ ad finē vite ſue dolere. ſm ꝙ dicit Aug⁹. in libro de vera ⁊ falſa pn̄ia. ⁊ introducitur de pe. diſt. iij. ⁊ ſuperi⁹ tactū eſt. Cōtinue dolē/ dū eſt de pctō qḋ declarat etiā ip̄a dictōnꝭ virtus. Penitere em̄ eſt penā tenere. vt ſem per puniat in ſe vlciſcēdo qḋ cōmiſit peccā/ do. Jſte penā tenet q̄ ſemꝑ vindicat qḋ cō/ miſiſſe ſe dolet. vbi dolor finiꝛ deficit ⁊ pe/ nitentia. Hec Aug⁹. Quarta regula eſt vt ſibi iniūgat illud qḋ ait ip̄e ſaluator Joh. viij. Vade ⁊ ampli⁹ noli peccare. Vnō Au guſti. de vera ⁊ falſa pn̄ia. c. x. Non dixit ne pecces ſed nec volūtas peccādi in te oriaꝛ. Quod quō ſeruabiꝛ niſi dolor ī pn̄ia cōti/ nue cuſtodiaꝛ. Sic igiꝛ ſemꝑ doleat ⁊ ď do lore gaudeat ⁊ non ſꝑ doluiſſe doleat. Hec Auguſti. Qui ḡ in vno vl' in plurib⁹ offen/ dere vult nō debet tali ſiue ſano ſiue infir/ mo ſiue litterato ſiue illiterato. religioſo vl' ſeculari veniā peccatoꝝ ſacerdos ꝓmitte/ re. nec corpus dn̄i aliq̄tenus dare vl' licen tiare niſi ſemꝑ de cetero deſiſtere voluerit ab omni mortali. Etiā ſi ſit ſacerdos et in/ ſtet feſtū quodcūq̄ȝ. Etiā ſi veſtit⁹ miſſalib⁹ indumētis. etiā ſi expectaret papa ⁊ impera tor ⁊ tot⁹ mūdus ſacerdotē ſic indutū. etiaꝫ ſi poſt annū peccare vellet ⁊ tibi confiteretꝛ.

Talis em̄ ꝯfeſſio eſt iſtoꝝ.qual'erat cōfeſ/
ſio p̄ſbroꝝ.de quib9 legit Dan̄.xiij.Qui ad
inuicē ꝯfeſſi ſunt ꝯcupiſcētiā ſuā de ſuſan/
na.ꝛ qꝛ tn̄ deſiſtere noluerūt ꝓpter iniq̄ta/
tem ſuā perierūt. Sil'r ꝛ iſti ꝑibūt in volū/
tate peccandi ꝑmanētes.qꝛ vt ap̄ls ad He
bre.x.ait. Volūtarie nob̄ peccātib9 iā nō re
linquit hoſtia ꝓ pctō. Glo. In volūtate pec
candi ꝑmanētib9.Quotienſcūq3 autē ſacer
dos in volūtate peccandi mortalit' ꝑmanē
tib9 licenciat corp9 xp̄i peccat mortalit'. q̄a
xp̄m cū iuda tradit vt ſecūdario crucifigat'
Immo dicit Aug9.in glo.ſuꝑ illud pſ̄. Et
dederūt in eſcā meā fel.ꝙ grauı9 peccat qui
ꝯtemnit regnantē in celo q̄3 q̄ crucifixerūt
ambulantē in terra. Hoc q̄dam peſtiferi ꝛ
idiote nō attendētes dāt largā licentiā cō/
municādi luxurioſis.exactorib9. vſurarijs.
ꝯcubinarijs ꝛ hm̄oi mōſtruoſis ira ꝛ odio
plenis. O magna ꝛ infelix p̄ſumptio licen/
ciare alijs tā ingens flagiciū qđ ſibi nullus
hoīm licēciare poſſet. Magna ꝟo preſum/
ptio ſimplicꝭ ſacerdotis licenciare alijs qđ
nec papa nec angel9 nec petr9 nec oīes an
geloꝝ exercit9 poſſent licēciare. Cū ſenten
tiā iudicis paul9 voce p̄conia ꝓclamauerit
.j.ad Corinth.xj. Quicūq3 mādūcauerit pa
nē hunc vl' biberit calicē dn̄i indigne reus
eſt corꝑis ꝛ ſanguīs dn̄i. Glo. Indign9 eſt
qui aliter celebrat myſteriū eucbariſtie q̄3 a
xp̄o traditū eſt.ꝛ q̄ nō deuota mēte accedit
ad eucbariſtiā vl' in volūtate peccandi ma/
nens.ꝛ iſte tal' eſt reus corꝑis ꝛ ſanguīs do
mini.i.mortis xp̄i penas dabit.i. ac ſi xp̄m
occiderit puniet'. Hec glo. ꝯtinua. Tā gra
ue pctm̄ eſt xp̄m indignis licēciādo trade/
re vt ip̄e iudex ꝑ ſe clamet Math.xxvj. Ve
aūt homini illi ꝑ quē fili9 homīs tradetur.
Bonū erat ei ſi nat9 nō fuiſſet hō ille. Glo.
Multo meli9 eſſet oīno nō eſſe q̄3 male eſſe
Ac ſi aperte dicat. Melius eſſet tali homi
ni ꝙ xp̄s nunq̄3 fuiſſet incarnat9. nunq̄3 na
tus.nunq̄3 paſſus.nunq̄3 a morte reſuſcita
tus.licet ꝑ hoc mltos liberauerit.infernu3
ſpoliauerit.celos ditauerit.qꝛ oīa hec ta/
li nō ꝓficiunt ad ſalutē.ſed ad acerbiorem
dānationē.qꝛ graui9 peccāt q̄ ꝯtemnūt re/
gnantē in celo.q̄3 qui crucifixerūt ambulā/
tem in terra.vt dictū eſt. Unde in nullo ca/
ſu ſanis nec infirmis nec ſacerdotibus nec
alijs peccare volentib9 deb3 ſacerdos cor/
pus xp̄i licenciare vl' indulgere.qꝛ precipit
dn̄s Math.vij. Nolite ſctm̄ dare canib9.i.
ad vomitū pctōꝝ redire volentib9. Sciat
ergo ꝯfeſſor ſtudioſus ꝙ ſi diſcrete in om̄i
bus p̄dictis ſe circa ꝯfitentē habuerit.non
tm̄ ſaluat ip̄m ꝯfitentē ſed etiā ſeip̄m. In/
ſuꝑ ꝛ operit multitudinē pctōꝝ.ac amplio/
ra gaudia vite celeſtis ſibi ꝯquirit. Sicut
beat9 Jacob9 dic̄.v. Qui cū diſſeruiſſet de
ſacerdotib9 ꝛ ꝯfeſſione ſtatim ſubintulit di
cens. Scire debet qm̄ q̄ ꝯuerterit pctōre3
ab errore vie ſue ſaluabit aīam ſuā a morte
ꝛ operit multitudinē pctōrum.

Quintū capl'm de irregularitatib9 et di/
ſpenſationib9. Prima particula quinti
capituli.

q Ui adult9 cauſa mortis baptiza
tur nō debet ꝓmoueri. vt d.lvij.
Siquis. Poteſt tn̄ ep̄s diſpen/
ſare cū eo ꝓpter raritatē clericorū
ſi meruerit eius vita.vt in dicto ca. Siq̄s.
Ui ſcienter bis ba/ Scđa parti.
ptizatur.de ꝯſe.diſt.iiij. Qui bis. Uel
bis ꝯfirmatur.de ꝯſe.diſt.v.dictū.et diſt.l.
p̄ſbyteros. Cū bis nō diſpenſat'. Si vero
ignorāter.ep̄s poteſt diſpenſare. vt ī dicto
ca. Qui bis.ꝛ.j.q.iiij. Placuit Tertia ꝑti.
Ui ſine baptiſmo ordinat' talē poteſt
ep̄s baptizare ꝛ iterū ordinare. extra.
e.de preſbytero nō baptizato. Siquis.et
c.veniens. Quarta ꝑti.
Ui bis ordinatur.j.q.vij. Saluber/
rimū. Cū hoc diſpenſat ep̄s. ſi ignorant'
vt ibidē alex.papa. Quinta parti.
Ui ꝑ ſaltū aſcendit ad ordinē preter/
miſſum aliquē.poteſt ab ep̄o ordina/
ri interim ab executione ſuſpenſus donec
p̄termiſſum ſuſcipiat. di.xlviij. Sicut.ꝛ di.
lij. Sollicitudo.extra de clerico ꝑ ſaltū ꝓ/
moto.c.vnico. Sexta ꝑti.
Ui furtiue ab ep̄o ſuo ordinē recepit.
extra.e.veniens. Cu3 H. Lator. Si
talis intrauerit religionē.ep̄us vl' prelatus
ſuus poteſt cū eo diſpenſare. Hoc intelli/
ge ſi ſn̄ia excōicatiōis lata nō fuit. vt in di/
ctis.c.ꝛ in ap. Septima ꝑti.
Ui ab alieno ep̄o p̄ter ſui ep̄i licentiā
ordinat'.vij.q.i. Ep̄s in dioc̄. Cu3 hoc
poteſt ep̄s diſpenſare.ix.q.ij. Lugdunēſis.
Ui extra tp̄a ſta/ Octaua ꝑti.
tuta ordinat'.extra de tp̄ib9 ordinādo
rū. Cum quidā. Cum hoc ſolus papa diſ/

penſat.vt dicit̃ ibidē. Nona ꝑti.
Ui ab epõ qui ceſſit loco ⁊ ordini or/
dinatur.extra de ordinat̃ ab epõ qui
reſignauit epiſcopatui.vl' excõicato. requi/
ſiuit. Sed ſi ignorāter ad maiores a tali ꝓ
moueť epũs ſu⁹ cuꝫ eo poterit diſpenſare.
niſi craſſa fuerit ignorātia.vt in dicto.c. Re
quiſiuit. Appa.tamē dicit.ꝙ etiā ſi ꝓbabilis
ſit ignorātia.neceſſaria eſt diſpenſatio.
Ui ab excõmuni/ Decima parti.
cato vl' ſuſpenſo ordinať.extra de or/
dinatis ab epõ ꝗ reſignauit epatui vl' excõ
municato. Cũ clericis. Sed epſ vl' archi
epiſcopus põt cũ eo diſpenſare.vt ibidē di
citur.ſi ignorāter recepit.qꝛ ſi ſcienť nõ diſ
penſaretur cũ eo.ix.q.j.ordinationes.
Ui ſuſpenſus vel excõ/ Xj.parti.
municat⁹ ordinē recipit. Ar. extra de
etate ⁊ q̃litate ordinandoꝝ. Cũ bone.extra
de clerico excõmunicato miniſtrante. Po/
ſtulaſti. Cũ hoc ſolus papa diſpenſat.extra
e. Clerici.in appa. xij.parti.
Ui reijcit religionis habitũ ⁊ in ſecl'o
in apoſtaſia fuerit ordinat⁹.extra.e.cõ
ſultationi. Cũ hoc ſolũ papa diſpenſat.vt
ibidē dicit̃.vbi nota quoſdaꝫ ſpeciales ca/
ſus in quibꝫ papa diſpenſat.in appa.
Ui in q̃libet mortali ordi/ xiij.ꝑti.
natur. Ar.extra de cohabitatiõe cleri
coꝝ ⁊ mulierũ. Qui ſint.di.xxv. ꝑmũ.⁊.ix.
q.iij. Audi. Et licet talis indigeat diſpenſa
tiõe ſm Raymũdũ. Rodoneñ. tñ dicit hec
ꝟba. Nõ credo ꝙ indigeat diſpenſatõne p⁹
pniam.ſi ſit occultũ. Ar.extra de tempo.or
di. Qui ſint.cui ꝯcordat Ber.in appa.ibidē
Item Rodoneñ.dicit ꝙ tal' large dicit̃ ſu/
ſpenſus.nõ ꝑ modũ ſniẽ ſed ꝑ moduꝫ ſim/
plicis ꝓhibitiõis.ꝯtra quā ꝓhibitionē qui
celebrat nõ incurrit irregularitatē.ſicut in
currit ꝗ celebrat ſuſpēſus ꝑ ſniam. De hac
materia multa inuenies in ſũma Raymun
di.ti.de lapſis.⁊ diſ.§.ꝯtra p̃dictas tres re
gulas. xiiij.ꝑti.
Ui duos ſacros ordines vl' minores
cũ ſubdiaconatu aut dyaconatu reci/
pit vna die.extra de tꝑibꝫ ordiñ. Litteras.
extra.e.c. Dilect⁹.extra de eo ꝗ furtiue ſu/
ſcepit ordines. Cuꝫ H. Lator. Innotuit.
Cũ hmõi põt epũs diſpenſare.in minoribꝫ
⁊ maioribꝫ.ſi intrauerit religionē.vl' p̃latuſ
ſuus.poteſt vt in dicta decretali. Innotu/
it. xv.particula.

Ui nõ habens ordines diuinuꝫ exer/
cet officiũ.vl' habēs aliquē ordinē ⁊ al
terius ordinis quē nõ habet officiuꝫ exer/
cet.hic ꝑ diſpenſatõnē pape in ordine quē
habꝫ tolerať ſed ad aliũ nõ ꝓmouebiť.vt.xj
q.iij.priuilegiũ.xxv.q.ij. Sic decet.extra.e.
Siqs.⁊.c.ex lr̃is. xvj.parti.
Ui excõmunicat⁹ vel ſuſpenſus cele/
brat.vt extra de cleri.ex mi. Clerici.et
c. Latores.⁊.c.ſequēti.⁊ fraternitati ⁊ apo/
ſtolice.. Si minori. xvij.parti.
Ui in loco īterdicto celebrauit. extra
de clerico excõmunicato mi. Poſtula
ſti. In h̃ caſu ⁊ in p̃cedenti diſpenſat papa.
vt dicit̃ in.c.dictis.maxime.c.clerici.vbi de
hoc ſatis dicit̃ in appa. xviij ꝑti.
Ui in hereſim lapſus ab ea reuertit̃.j
q.vij. Saluberrimũ.⁊.c.ꝯuenientibꝫ.
Hic ad maiores ordines nõ ꝓmoueť.ſed ī
ſuſceptis põt epſ diſpenſare cũ eo vt in di
cto.c. Saluberrimũ xix.ꝑti.
Ui hereticis eccl'iaſtica ſacramēta di
ſtribuerit vl' eos ſepulture tradiderit
vl' oblationes eoꝝ recepit.extra.e.excõica/
mus.ſ.§. Si vero cleric⁹. Cũ his diſpēſat
ſolus papa.vt ibidē dꝛ. xx.ꝑti.
Ui hereticis credentibꝫ.fautoribus ⁊
defēſoribꝫ eorũ in aliq̃ p̃ſtiterit auxili/
um.ꝯſiliũ ⁊ fauorē.⁊ ꝗ eis in cauſis vl' fact̃
vel alijs litigatiõibꝫ ſub coꝝ examinatione
patrocinũ p̃buerit.⁊ ꝓ eis publica inſtru/
menta vl' ſcripta fecerit ꝑpetuo eſt ab offi/
cio ſuſpenſus.extra.e. Si aduerſus nos.
Ui duas vxores ſimul xxj.ꝑti.
vel ſucceſſiue habuit.diſ.xxxiiij.xpia/
no.xxx.q.j. Quõ.extra de diuortijs. Gau/
demus. xxij.ꝑticula.
Ui ꝯtrahit cũ corrupta vel vidua.di.
xxxij. Seriatim.⁊ di.xxxiiij.curandũ.
⁊.c.precipimus.⁊ extra de bigamis.c.j.⁊.ij.
Scdm Raymũdũ nõ põt epũs cum biga/
mo diſpenſare.extra de biga. Nuꝑ. Ad idē
facit extra de biga. Suꝑ eo.diſ.l. Siquis
viduā.ſed h̃ nõ tenet illud.c.di.xxxiiij. Le/
ctor.niſi forte ꝗ ad minores ordines.in q̃bꝫ
credo ꝙ epiſcop⁹ poteſt diſpenſare ꝓpter ne
ceſſitatē. Ar.diſt.xxxiiij. Subdiacon⁹.et in
dicto.c. Lector.⁊ diſt.l. Placuit. Si tamē
clericus in ſacris ordinibꝫ ꝯſtitut⁹ qui nul/
lam añ ſuſceptionē ordinũ habuit vxorem
ꝯtraheret de facto mr̃imoniũ.⁊ poſtea trā
ſiret ad religioneꝫ in qua conuerſareť ho/

neſte poſſet ſuus ep̄s diſpenſare. extra qui clerici vel vo. hucuſ Raymundus.

Ui duxit viduā a pri/ xxiiij.pti. mo viro intactā. vl' q̄ duas vxores habuit ꝑma incognita. ſi moꝛtua fuerit. non ē bigamus. extra. e. c. Debitū. ⁊ diſt. xxxiiij. c. vltimo.

xxiiij.pti. Ui cū virgine ꝯtraxit ſed poſtea alterū cognouit. xxxiiij. di. Si cuiꝰ vxoꝛez ⁊. c. ſequēti.

xxv.pti. Ui infra ſacros oꝛdines ꝯſiſtēs de facto ꝯtraxit. extra de bigamis. A nobis fuit.

xxvj.pti. Ui poſt votū caſtitatis emiſſum ꝓfeſſione regulari ꝯtempta de facto ꝯtraxit matrimoniū. xxvij. q. j. Quotq̄t. In iſtis caſib. v. bigamie pōt ep̄us diſpenſare ī minoꝛib. tñ ꝓpter neceſſitatē. Ar. xxxiiij. d. Lectoꝛ. ⁊. c. Subdiaconꝰ. ⁊ diſt. l. Placuit.

Ui clauſtra egrediēs xxvij.pti. ꝓhiſicā vel leges audit. extra. Ne cler̄. vel mo. ſuꝑ ſpecula. Cū hoc ſolus papa diſpenſat. vt dicit̄ ibidē.

Ui duxit leuē ꝑſonā. vtputa ancillam xxviij.pti. ioculatricē licet virginē. a ꝓmotiōe repellitur. xxxiiij. di. Siq̄s viduā.

Ui in duello pugnauit extra. e. poꝛro xxix.pti. Cū hoc ep̄s diſpenſat ſi moꝛs vel deciſio membroꝛū nō ſit ſecuta vt in dicto. c. Poꝛro.

xxx.pti. Ui ſolennē egit pniām. di. l. ex penitētib. xxxv. di. illiteratos. extra de bigamis. c. j. Cū his diſpenſat ep̄s tm̄ in minoꝛib. ꝓpter neceſſitatē eccl'ie vel vtilitatē. d. l. Placuit. extra de ſnīa excōicatiōis. Nuꝑ.

Ui illegitime natꝰ eſt xxxj.pticu. extra de filijs p̄ſbyteroꝛū. c. j. extra de electiōe. Innotuit. extra. q̄ filij ſunt legitimi. ꝑ venerabilē. Si intrauerit religionez poterūt ꝓmoueri. q2 religio tollit hanc irregularitatē ad om̄es oꝛdines. Si remanſerit in ſeculo pōt ep̄us cuz eo diſpenſare ad om̄es oꝛdines. extra. e. veniēs. Solus aūt papa diſpenſat vt habeat curā aīaꝝ vl' p̄/ lationē habeat. extra. e. Nimis in ꝓuīcia. t. vbi de h̄ plene dicit̄ in appa.

Ui ꝯtempto eccl'iaſtico iudicio ī caſu xxxij.pti. nō licito vadit ad ſecularē iudicē. xxx. q. v. Siquis ep̄s. xj. q. j. Continuā. in autē tica. Quomō apl's. §. Nō alit̄.

Ui mutilatꝰ eſt ſponte ſine cauſa vl' iu xxxiij.pti. ſta cauſa vel magno vel paruo mēbro repellit̄ a ꝓmotōne. ⁊ deijcit̄ iā ꝓmotꝰ. extra de coꝛꝑe viciatis. Significauit. ⁊ d. xv. Si quis abſcidit partē. ⁊ di. xxxiij. Maritū.

Ui iuſta cauſa vel ꝓ/ xxxiiij.pti. pter lepre periculū amputare facit virilia vel aliud paruū membruz nō repellit̄ vel reijcit̄. Idē intelligit̄ ſi ſit caſu foꝛtuito mutilatꝰ vel in infantia ſectꝰ. niſi fuerit magnū membrū qđ defoꝛmitatē generet l' ſcādalum. d. lv. Siq̄s a medicis. ⁊ ſiqui ꝑ egritudinē. ⁊ latoꝛ. extra. e. ex ꝑte. M. et ex parte B.

xxxv.pti. I membruz amiſit qđ generet defoꝛmitatē. vel ſi amiſit oculū. nō pōt ſine diſpenſatiōe pape ꝓmoueri.

xxxvj.p. Ebilitatꝰ. ſi ſine baculo ſtare nō poterit ab altari repellit̄. Ar. de ꝯſe. diſt. j. Nullus. xliiij. di. Diſciplina. Si manū aridam habz. Si maculaz in oculo q̄ generet defoꝛmitatē. extra. e. Qm̄ tua. Si leproſus efficit̄. extra de clerico egrotāte. de rectoꝛibus. ⁊. c. tua nos. Si moꝛbū caducū patiatur. vij. q. j. Illud. ⁊. q. ij. Nuper. ⁊ diſ. xxxiij. Maritū. ⁊. c. cōmunit̄. ⁊. c. ij. clerici. Idē eſt de furioſis. vt. c. Maritū. Tales nō ad amminiſtrationē vl' oꝛdinē admittunt̄ ⁊ ſuſpēſi ſunt ſine culpa ſed nō ſine cauſa. tñ a beneficio nō remouent̄. di. lv. Si eccleſiaſtica. vij. q. j. Cū ꝑcuſſo:

xxxvij.pti. Ui homicidiū fecerit ſine cauſa iuſta. cū hoc nō diſpenſat̄. Si cauſa iuſticie cū hoc nō diſpenſat̄ vt poſſit ꝓmoueri. Sz ſi ſit ꝓmotus in ipīs oꝛdinib cū ipo poteſt per papā diſpenſari. diſt. lj. Aliquātas. Alias ſi ſponte fecerit homicidiū ſine ſpe recuperatiōis ⁊ diſpenſationis deponat̄. diſt. l. Cleric̄. ⁊. c. Siquis viduā. Si neceſſitate euitabili. ſimilit̄ ad ſuꝑioꝛes oꝛdīes nō poteſt aſcendere ſed in ſuſceptis cū eo poteſt diſpenſari. licet nō facile diſpenſatur ⁊ per papā. Si ineuitabili datur conſiliuz vt nō miniſtret homicida. etiā in ſuſceptis oꝛdinibus. diſt. l. de his clericis. nō tm̄ deponit̄ ſed in ſuo oꝛdine tolerat̄ de iure abſ diſpenſatiōe. ſm̄ L. ⁊ Ra. extra de homicidio c. ij. ⁊ ſm̄ Ber̄. in appara. ſuꝑ illud. c. extra. e. Sicut dignū. Si caſu cū culpa ⁊ negligentia ab oꝛdine ſuſcepto ꝑpetuo ceſſabit. diſt. l. Hi qui arboꝛē. ⁊ extra. e. p̄ſbyterū. Epiſcopus tamē poteſt in minoꝛib ⁊ in ſubdiaconatu iā ſuſcepto diſpenſare. extra. e. cōtinebatur. Si diaconus vel ſacerdos fuerit

ad papam ꝑtinet vt in ipͥs ordinibꝫ vel mi
niſtret vel ꝓmoueat̃ ad ipos. vt in dicto. c.
Cõtinebat̃. ⁊ c. lator p̃ſentiũ. Scðm Ray.
tamẽ nõ poteſt diſpenſare epiſcopꝰ. diſt. l.
Miror. qð intelligũt quidã indiſtincte. ſcꝫ
tam de volũtario ꝙ̃ de caſuali. Alij de ho/
micida voluntario. Hec Raymũdꝰ. Si ſi/
ne culpa ⁊ negligẽtia in ordine ſuſcepto po
terit miniſtrare ⁊ ad maiores ꝓmoueri. ex/
tra. e. ex litterꝭ. Significaſti. c. Dilectꝰ. c. ex
lr̃is. Et dicũt quidã ꝙ nõ oportet cũ eo di/
ſpenſari. vt in dictꝭ. c. apparet Sed ſecuriꝰ
⁊ tutius eſt vt vel ſaltẽ epiſcopꝰ cũ eo diſpẽ
ſet. diſt. l. Clerico. xxxviij. ꝑti.

Unt ⁊ alij caſus in quibꝫ tenet̃ reatu
ſanguinis licꝫ nõ occidat vtpote q̃ ho
mini vl' mulieri aliq̃d fecerit vl' ad potãdũ
dederit vt nõ poſſit generare vl' ꝯcipere vl'
naſci ſoboles. xxxix. ꝑti.

Ui hominẽ cepit vel capi fecerit vl' cõ
ſilium dederit vl' in preſſionẽ miſerit.
ſi ex preſſione vl' captiõe mors ſubſecuta fu
erit. extra. e. Sicut dignũ. xl. ꝑti.

Ui ꝯſiliũ vel mandatũ vl' ſtudiũ dede
rit vt homo occidat̃. extra. e. Signifi
caſti. ij. diſt. l. Siquis viduã. ⁊ de pñia di. j.
Periculoſe. xlj. ꝑti.

Uicũqꝫ in cauſa ſanguinis eſt iudex.
aſſeſſor. ꝓcurator. aduocatꝰ. officialis.
teſtis. notariꝰ ſcribens ſniam vl' dictãs. di.
lj. Aliquãtas. ⁊ c. Clericꝭ. xlij. ꝑti.

Ui cirurgie curã adhibuerit vel poti
onem dederit vnde mors fuerit ſecu/
ta. ſi ꝑ cupiditatẽ fecit. ⁊ in arte eadẽ expertꝰ
non extitit. nec diligentiã quã debuit adhi
buit. tenet̃ vt de caſuali homicidio cuꝫ cul
pa ⁊ negligentia. extra. e. Tua nos.

Ui intereſt vbi vin/ xliij. parti.
dicta ſanguinis exercet̃. extra. Ne cle
rici vel monachi. ſniam ſanguinis. Bern. ĩ
appa. Si tm̃ intereſt ꝓpter h̃ nõ videt̃ irre/
gularis effici vel debere deponi. ſed alias
debet puniri. qꝛ interfuit ꝯtra p̃ceptum di
cti canonis. xliiij. ꝑti.

Ibi qui retinẽt beneficiũ vel feoduꝫ
de eccl'ia. ipi eccl'ie perſonã occiderint
filij eorũ vſqꝫ in quartã generationẽ in cle/
ricos nõ debent ꝓmoueri. extra de penis.
In quibuſdã. Berñ. in appa. dicit ſm Io.
ꝙ epiſcopꝰ poteſt cũ talibꝫ diſpenſare. hone
ſte tamẽ eſſet ꝙ nullus epũs in hoc caſu di
ſpenſaret. vt ſupra dictũ eſt.

Ui ꝑ ordinatio/ xlv. ꝑticula.
ne ſua ꝓmiſſiõem vel iuramentũ fece/
rit ordinatori vel p̃ſentatori ꝙ eos ſup ꝓui
ſione ſua nõ inquietabit. cũ eo nõ diſpẽſat.
niſi papa. extra de ſymo. Siquis ordina/
uit. xlvj. ꝑticula.

Ui a ſymoniaco ordinat̃ epiſcopo. ſi/
ne tũc ſciat eſſe ſymoniacũ ſiue non. j.
q. j. Si q̃ a ſy. Sꝫ ĩ prĩo caſu ſiñ mĩa ꝺpõit
j. q. j. de cetero. niſi violẽt̃ attrahatur. j. q. j.
Conſtat. In ſcðo caſu diſpenſatio tolerat̃.
vt in. c. Si q̃ a ſymoniacis. xlvij. ꝑti.

Ui ordinẽ vel beneficiũ aliqð ſpiritu
ale aliq̃ dato vel ꝓmiſſo vel retento vl'
in pactionẽ deducto. vel precibꝫ carnalibꝫ
vel alienis recepit. j. q. j. ordinatiões. Sũt
nõnulli. Statuimꝰ. decretuꝫ. Siqui a ſy/
moniacis. xlviij. ꝑti.

Nota ꝙ ſymoniacꝰ in ordĩe ſiue ſit oc/
cultũ ſiue manifeſtũ ſuſpẽſus eſt q̃ ad
ſe ⁊ quo ad alios. Similit̃ ſymoniacꝰ in be
neficio dando vl' recipiẽdo vel in ordine cõ
firmando vel ꝯferendo ſi ſit notoriũ. extra
e. Tanta. Si occultuꝫ quo ad ſe tm̃. extra
e. Ex tue fraternitatꝭ. De h̃ dicit̃ in appa. ex
tra c. ſup̃ illud. c. Accuſatũ. Tales ſine ſpe
diſpenſatiõis oportet renũciare ordini et
beneficio ſic ſuſcepto. j. q. j. Erga ſymonia/
cos. extra e. Ex tue fraternitatꝭ. ⁊ c. Mat/
theus. Poteſt tamẽ papa cũ eis ex plenitu
dine ꝑtãtis diſpenſare. ꝙuis nõ ſit in iure
exp̃ſſum. Epiſcopꝰ vero diſpenſare nõ põt
niſi in caſu. ſ. ſi crimen neſcientibꝫ ordinato
⁊ ordiatore cõmiſſum ſit. ⁊ poſtq̃ ſimpliciť
renunciauit ordini vel beneficio ſic ſuſce/
pto. extra. e. de ſymoniace ordinatis.

Ui decanatũ vel archi/ xlix. ꝑti.
dyaconatũ vel aliquã iuriſdictionem
ad agendas vices epiſcoporuꝫ ſub annuo
cenſu receperit. vt ſymoniacꝰ eſt ſuſpẽſus.
j. q. iij. Ex multis. extra. e. Ne prelati vices
ſuas ſub annuo cenſu. c. Quoniã in q̃buſ/
dam. L. particula.

Unt ⁊ alij caſus in quibꝫ ſuſpenditur
aliquis ipo iure. ſed ipo facto nõ effici
tur irregularꝭ. Monitiõe cõpetenti nõ pre
miſſa. p̃latus excõmunicãs aliquẽ ſuſpen/
ditur ipo iure ꝑ vnuꝫ menſem ab introitu
eccleſie. extra de ſnĩa excõicatiõis. Sacro
approbante. ⁊ in noua ꝯſtitutione. Cũ me/
dicinalis. Quãdo dicit̃ monitio cõpetens
intelligitur trina. xxiiij. q. iij. De illicita.

lj.particula q̄nti capl'i.

Ector eccl'ie q̇.p alienis debitis ꝑuat eccl'iam ſibi cõmiſſaȝ.vl' lr̄as alicui cõ cedit vl' ſigilla quibꝰ eccl'ia poſſit obligari. ſuſpendit̄ ipo iure donec cū ipo diſpenſet̄. extra de ſolutiõibꝰ. Si quorundā.

Dulter manifeſtus.for/ lij.pti. nicator vel teſtꝭ falſus. Si crimīa ipa ſint notoria.ſuſpenſi ſunt q̄uſq; pn̄iaȝ ege/ rint.extra de tpibꝰ ordi.et qualitate ordiñ. Queſitū eſt de ſacerdotibꝰ. extra de coha/ bitatiõe clericoꝝ. Queſitū. liij.pti.

J ordinator ab ordinato accepit iura mentū vel ꝓmiſſioneȝ ꝙ ſup ꝓuiſione eū nõ inquieteret a collatõe ordinū ꝑ triēniū eſt ſuſpenſus.extra de ſymo. Siquis ordi nauerit. liiij.pti.

Surariū manifeſtū ⁊ in h̄ decedentē qui tradiderit ſepulture eccl'iaſtice.vl' recepit oblatiões eiꝰ ſuſpēſus ē vſq; ad ar/ bitriū epi.extra de vſuris. Quia in oībus.

Ui eligūt in ep̄m pſonā lv.pti. patientē defectū in natalibꝰ etate ⁊ ſci entia.i.illegitime natis.⁊ infra xxx. annum etatis.vl' nõ cõpetētis litterature.triennio a beneficijs ſuſpendunt̄.extra de electione. Cū in cunctis. lvj.pti.

Dta ꝙ capl'm qñq; diſpenſat ſ'm Ray mundū extra de ſy. Ex inſinuatõe.ex tra de p̄bendiſ. Cū non ignores.vbi Ber. in appa.videt̄ ſentire ꝯtrariū. lvij.pti.

D pleniorē aūt intelligentiā oīm in h̄ vltimo capl'o p̄dictoꝝ nota v̄ba Au/ gꝰ.ſcribentꝭ ad bonifaciū q̄ introducunt̄.l. di.c.vt ꝯſtitueret̄.⁊ ſunt hec. Ut ꝯſtitueret̄ in eccl'ia ne quiſq; poſt alicuiꝰ crimīs pn̄iaȝ clericatū accipiat.vl' ad clericatū redeat vl' in clericatu maneat nõ deſperatiõe indul/ gentie ſed rigore factū eſt diſcipline.alioq̇n ꝯtra claues eccl'ie datas diſputabit̄ de qui bus dictū eſt Que cūq; ſolueritꝭ ſup terrā erūt ſoluta ⁊ ī celis. Sed ne forte etiā d̄ cri minibꝰ ceteris ſpe honoris eccl'iaſtici aīmꝰ intumeſcens ſupbe ageret pn̄iam.ſeueriſ/ ſime placuit vt poſt actā pn̄iam de damna bili crimine nemo ſit clericus vt deſpera/ tione tpalis altitudinis medicina maior ⁊ verior eſſet hūilitatis. Nā ⁊ ſctūs dauid de criminibꝰ mortiferis egit pn̄iam.⁊ tñ in ho nore ſuo pſtitit.⁊ beatiſſimꝰ petrus qñ ama riſſimas lachrymas fudit vtiq; deū negaſ/ ſe penituit.⁊ tñ apl'us ꝑmanſit. Sed nõ idõ putanda eſt ſupuacua poſterioꝝ diligētia. qui vbi ſaluti nihil detrahit̄ hūilitati addi derunt aliq̇d q̄ ſalus tutiꝰ muniret̄. Exper tis credo aliquoꝝ fictas pn̄iaſ ꝑ affectatas honorū potētias. Cogunt eñ multas iue/ nire medicinas multoꝝ experimenta mor borū. Uerūȝ in hmõi cauſis vbi ꝑ graues diſſenſionū ſciſſuras nõ huius aut illiꝰ ho minis periculū.ſed populoꝝ ſtrages iacet. detrahendū eſt aliq̇d ſeueritati vt maiori/ bus malis ſanādis caritas ſincera ſubue/ niat. Hec Auguſtinꝰ. lviij.particula.

X his verbis Augꝰ.colligunt̄ tres re gule. Prima q̇ peccauit pꝰ baptiſmuȝ nõ poteſt ꝓmoueri. Scđa eſt. ꝓmotus qui mortale crimē cõmittit deijcit̄. Tercia eſt q̇ ab ordine deponit̄ nõ pōt reſtitui. vbicūq; mitius agit̄ diſpenſatio eſt. Cõtra p̄dictas tres regulas pōt papa diſpēſare in om̄i ca/ ſu ex plenitudine ptātis.licet plures caſus ſint in quibꝰ nullo mõ diſpenſat.vt ī homi/ cidio volūtario.di.l. Miror.⁊ in q̄ttuor ca ſibꝰ q̇ ꝯtinent̄ in his v̄ſibꝰ. Siue bis ordo dat̄.ſiue baptiſmꝰ repetat̄. Siue vt euerta tur fidei ſtatꝰ ordo petat̄. Uel ſi p̄ſtetur vt vtrimq; ſymon opet̄. Ut diſpenſet̄ ipes ir/ rita prorſuſ habet̄. Baptiſmꝰ repetatur Siue ignorāter ſiue ſcient̄. Secus tñ eſt ſi aliq̇s ad cautelā ſub ꝯditiõe ſe faciat ba/ ptizari.q꞉ talis nõ incurrit irregularitatē. Euertat̄.qñ ſcȝ aliquis cuȝ poſſit ordinari a catholico ep̄o ſe facit ab heretico ordina/ ri. Utrimq; ſymon.i.ſi ſymonia interueni/ at ex parte ordinati ⁊ ordinatoris. Sȝ cir ca ep̄os inferiores duplex eſt ſolennis opi nio. Una dicit ꝙ ep̄us pōt diſpenſare con/ tra duas regulas ṗmas in adulterio ⁊ mi/ noribꝰ criminibꝰ in maioribꝰ adulterio ne/ quaq;.niſi in caſibꝰ a iure expreſſis ꝙ in eis poſſit epiſcopꝰ diſpenſare. Alia opinio di/ cit ꝙ poteſt ep̄us diſpenſare in om̄i crimīe cõtra duas regulas primas niſi expreſſe ſi bi ꝓhibeatur a iure. Hoc ꝓbatur.lxxxij.di. Preſ byter.⁊ de penitētia d.vj.c.j.in fine.v̄. Jtaq; pontifex iuſtus atq; diſcretꝰ. non co gitur ſacerdos ſuoſ ſemꝑ abijcere nec mox reſtituere niſi a romano pōtifice fuerit ſta/ tutum. Hanc ſcđam opinionē tenent Lau rentius. Uincen. Tan. Johan. Raymun. ⁊ Ber.vt notat̄ in appa.illiꝰ.c. extra de iudi cijs. At ſi clerici.quibꝰ ꝯſentiēdo dicatur ꝙ epiſcopus ꝯtra ṗmas regl'as.ij. niſi exp̄ſſe

ſibi phibeatur a iure pot in omni crimine diſpenſare.

Ad ſciendū q epis in .xxv. caſib9 diſpenſare phibetur. Primus de homicidio. diſt. l. Miror. qd intelligunt quidaz indiſtincte tam de volūtario ſcz q de caſuali. quod etiā generali eccl'ie ꝯſuetudine roboratur. Alij de homicida volūtario. Secūdus caſus de ſymoniaco cū diſtinctionibus. quas reqre ſupra. c. e. pti. xlviij. Tercius caſus de eo q excōmunicat9 maiori excōmunicatiōe vel p iudiciuz ſuſpenſus ab officio. celebrat officiādo. vij. q. j. Siqs preſbyter. xj. q. iij. Siquis epus. pmo. extra d ſenten. excō. Cū illorū abſolutio. Quidam dicūt ꝯtrariuz in hoc caſu. ſcz q poſſet eps diſpenſare. Ar. ij. q. iiij. Que de cauſa. Sz nō eſt tutū nec ꝯſuetum niſi in caſu. ſ. ſi eos redderet ignorātia facti pbabil'r excuſatoſ extra de cleri. excō. mini. Apl'ice. Quartus caſus eſt de clerico excōmunicato in ꝯcilio q accedit ad iudiciū principis i caſu nō cōceſſo contempto iudice eccl'iaſtico. xxj. q. v. Siquis epus. Quint9 caſus eſt de bigamo. extra de bigamis. Sup eo. Nuper. et reqre ſupra. c. c. de bigamis. Sext9 caſus. eſt de duob9 pſbyteris vt pſint vni eccleſie eq'liter. xxj. q. ij. c. penultimo. Septimus caſus eſt de habēdis duob9 vel plurib9 beneficijs curā animaꝝ habentib9. extra de cler. Dudum. Octauus caſus eſt de eo q conſtitutus eſt infra .xxv. annū. quia nō pōt cum eo epus diſpenſare vt pmoueat ad honores. extra de elec. Cū in cunctis. extra de etate ꝛ qlitate ordi. Eam te. vbi pcipit papa q nullus pmoueat niſi ſit etatis legitime. extra de elec. Nihil eſt. Nonus caſus eſt de illegitime nato cū quo nō poteſt eps diſpēſare vt pmoueatur ad honores. extra de filijs preſby. c. penulti. et vltimo. vbi dicit q cuz illegitime natis ſolus papa diſpenſat. Q autē tales prohibent ab honorib9 dicitur in ꝯcilio pictauieñ. extra de filijs pſbytero. c. j. Decimus caſus eſt de eo q recipit ordinē ſcienter ab epiſcopo qui reſignauit epiſcopatui cū quo nō diſpenſat niſi a papa. Undecimus caſus eſt de eo qui recipit ordinem ſcienter ab epiſcopo excōmunicato. extra. e. c. ij. Duodecim9 caſus eſt de tercia regula ſupradicta. cōtra quā non poteſt epiſcopus nec aliqs alius a papa diſpenſare. diſ. l. c. j. ꝛ. ij. Et. ij. q. vj. Ideo. j. ꝛ. ij. Et intelligas hoc de ſolennit degradato. Berñ. in appara. illius. c. extra de clerico excōmuniſtrante. Clerici. dicit q ſi epiſcop9 cuz alijs epiſcopis ipm ſacerdotio tm depoſuit. poteſt eū recipe in inferiorib9 ordinib9 ꝛ ſic de alijs ordinib9. Ar. xv. q. viij. Qui admiſerit. ꝛ. c. Siqs preſbyter. Si vero depoſit9 eſt ab omi ordine tunc ſol9 papa reſtituit. Hec appa. ꝛ ſunt verba H. Quidaz tamē dicūt ꝛ male q epus pōt depoſitū reſtituere p eis eſt. xj. q. iij. Eps. pſbyter. ſed illud pōt intelligi cū ꝯſtabat depoſitionez nullaz eſſe. Item p eis eſſe videt diſt. xlvj. Clericus maledic9 Sed ibi expone degradetur. i. ſuſpendat. Tredecim9 ꝛ Decimuſquart9. decimuſquint9 ꝛ decimuſſextus cōtinent in his verſib9. Siue bis ordo datur ſiue baptiſm9 repetatur. Siue vt euertat fidei ſtatus. ordo petat. Uel ſi preſtetur vt vtrimqꝫ ſymon operet. Ut diſpenſetur ꝛc. De primo reqre h9. ca. pticulā. iiij. De ſcdo require. e. pticu. ij. De tercio habes. j. q. vij. ꝯuenientib9. §. Itē Tharaſi9 patriarcha. ꝟ. Conſtantin9 epiſcop9 dixit. De qrto require eiuſdez. c. pticulā. xlvj. ꝛ. xlviij. Decimuſſeptim9 caſus eſt de eo q extra tempora ſtatuta ordinat. de quo reqre hui9. c. pticulā. viij. Decimūoctauū caſum. reqre pticula. xj. Decimūnonū. require pticula. xij. Uiceſimū. require pticula. xij. Uiceſimūprimū. require pticula. xv. Uiceſimūſecundū. require pticula. xvij. Uiceſimūtercium. require pticula. xix. Uiceſimūquartū. require pticula. xxvij. Uiceſimūquintū. require pticula. xxxv. Fortaſſis apparebūt ꝛ alij caſus ſed de iſtis dixiſſe ſufficiat q ad pſens memorie occurrerūt. Et quoniā.

Reb9 in hūanis nihil oī parte beatū.
Q ō de9 vn9 habꝫ cui ſubiacet omē creatū.
Plura quidē dicta cū reor eſſe relicta.
Hec qꝫ cognoſco merito veniā mihi poſco
Xpe reū purga fac dignū vera ſophia.
Lux dux vita ꝟa fer opē pce ꝟgo maria.
Fac pcib9 gratū. culpe ſoluēdo reatū.
Fac cruce dānatū qndā. nūc clarificatū.
Uirgo tuū natū ſine fine videre beatū.
Quē dilexiſti molli gremio tenuiſti.
Ubere nutriſti cui lac ſacrū tribuiſti.
Fac faciē xpi cognoſcere quē genuiſti.

De qua facie loquit apl's. j. ad Corinth. xiij. Uidem9 nunc p ſpeculū ꝛ in enigmate tunc autē facie ad faciē. Nunc cognoſco ex

parte: tunc autē cognoſcā ſicut et cognitus
ſum. Hec facies ſumme luminoſa eſt. finis
omniū ſtudiorū. Sūme gratioſa. finis om
niū deſiderioꝝ. Summe vírtuoſa. finis om
niū ſacramentoꝝ. Sufficiētiſſime copioſa
eſt. finis omniū laboꝝ ꝛ dolorū. De hac
facie Aug⁹. ait in libro de ciuitate dei. xxij. c.
xxviij. Facies dei manifeſtatio ei⁹ intelligē
da eſt. Hanc optabat cognoſcere ille mitiſ
ſimus Moyſes Exo. xxxiij. dicēs. Si īue
ni gratiā in ꝯſpectu tuo oſtende mihi faciē
tuā vt ſciam te. Ad hanc faciē ꝑuenire eſt fi
nis ſine fine. Ad quā finē oīa ſimetēt nos
ꝑducat bonitas infinita. pater ꝛ fili⁹ ꝛ ſpūſ
ſanct⁹ beata trinitas vn⁹ deus. Qui eſt be
nedictus in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Finit confeſſionale.

Incipit tractat⁹ do
ctoris ſeraphici ſancti Bonauēture (vt te
ſtatur cancellarius pariſieñ. in tractatu de
cognitione caſtitatis) de modo ꝯfitendi ꝛ
de puritate ꝯſcientie.

q uoniā funda
mentū ꝛ ianua virtutū. omiſ
ſꝙ grē ac ſpiritualis ꝯſolatio
nis principiū eſt ꝯſcientie pu
ritas ac cordis mūdicia. ad quā principali
ter ꝛ pcipue p purā ꝛ verā ac integrā ꝛ per
fectam cōfeſſionē pctōꝝ accedit. nobis
qui vocati ſum⁹ ad ſtatū gratie. ꝛ ad acqui
rendas virtutes. ac vitanda vicia de ſuffici
enti ꝯfeſſione ac modo ꝯfitendi. vt decet vi
ros ad ſtatū ꝑfectionis electos (cū ſumma
diligentia ꝛ ſollicitudine cōtinua) pre cete
ris mortalib⁹ principaliter eſt videndū.

Penitentia debet eſſe pura.

e St igitur pmo videndū ꝙ ꝯfeſſio
debet eſſe pura. qꝛ peccata debent
ſimpliciter dici abſqꝫ duplicitate et
excuſatiōe. ſicut homo credit ea manifeſta
eſſe corā deo. nec debent ṽba dici pallian
tia. aut cooperientia vel minuentia pecca
tū. ſicut faciunt multi magnas philaterias
ꝛ hyſtorias longas dicentes anteꝙ pecca
tum explicēt. vt ſic per illas oſtendāt ſe mi
nus culpabiles de peccato. quod quidem
peccatū in fine illoꝝ verboꝝ ſuperfluoꝝ
excludant. Vitanda ſunt igit̄ ſupflua ꝛ ex
cuſatoria verba. ſed pure dic pctā tua ꝛ ſim
pliciter te accuſa. Similiter nō debet dici
quod cadat in infamiā alicuius. aut quod
poſſit prebere confeſſori occaſionē turba
tionis contra aliquē. aut materiā contem
nendi. Unde ſi expediret nomīare peccata
alicui⁹ ꝯfitendo propria. tunc taliter expli
centur ꝙ ꝯfeſſor nullo modo poſſit intelli
gere perſonā cū qua peccaſti. nec poſſit ve
nire in noticiā cōplicis in peccato. Sicut
ſi dediſti petro occaſionē peccandi. cū pec
cauit nō debes nomīare ipm. ſed ſufficit ti
bi dicere. Fui cauſa cōmittendi peccatum
tale cuidam pſone.

Vera.

c Onfeſſio debet eſſe vera. ita ꝙ nul
la falſitas dicat̄ ſcienter. nec aliqđ
dubiū affirmetur. ſed certa vt cer
ta. dubia vt dubia ſunt dicenda. Et ideo cū
confiteris. non dicas. dico culpam meam.
ſi feci tale quid. aut ſi dedi materiā turbati
onis tali. aut feciſſem tale peccatum ſi po
tuiſſem. ſed dic ſimpliciter. Feci ſic ꝛ ſic. et
appetiui ſic et ſic. et habui voluntatē delibe
ratā faciēdi tale peccatū. et non dimiſi niſi
quia non potui. vel quia neſciui. vel quia ti
mui verecundiam aut penam temporalē.
Sunt tamē quidā qui neſcientes. aut ve
recundantes. aut non curantes ſpecifica
re peccata. aperte mentiunt̄ in confeſſione
quā faciunt. dicendo quedā generalia ad
quandam cautelā. quib⁹ cōprehendāt pec
cata omnia que fecerunt. Dicūt enim. dico
culpam meā de quinqꝫ ſenſibus meis ma
le cuſtoditis. ſcꝫ viſu auditu guſtu ꝛc. et tñ
ſi interrogarent̄ de quolibet per ſe inueni
rentur non in quolibet offendiſſe pmiſſo
rum. maxime poſtꝙ confeſſi fuerint. Et ſic
dicunt etiā de ſeptē vicijs capitalib⁹. cū ta
men nō offenderint in omnib⁹ ſicut ſonāt
verba eorum. Talis ergo modus maxime
ab his qui ſepe confitentur eſt vitandus.
ſed dicant vera ꝛ neceſſaria ꝛ dimittant fal
ſa et ſuperflua. Similiter ante cōfeſſionē
diligenter ſeipos examinent. et dicant pri
mo omnia vicioſa et grauia que pro certo
nouerint feciſſe. ita ꝙ ſub humilitatis ſpe
cie aut cā quacūqꝫ nullaten⁹ mētiant̄. Sꝫ
poſtea pñt dicere generalia ꝛ leuia q̄ ñ pñt
ſpecialiter explicare. ſicut ſunt cogitatiōes

ocioſe. ꝟba ocioſa. negligentia. pigricia cir/
ca orationē. amiſſio tempꝭ. diſtractio cor/
dis in dicendo horas vel orādo. ingratitu/
do beneficioꝝ dei. ſupflua cura de corpore.
⁊ de rebꝫ tempalibꝫ. turbatōes leues cōtra
ꝓximū. iudiciū leue alieni cordiſ. deſpectio
ꝓximi quo ad pſonā. mores ſiue vitā. nō cō
tentari de omībꝫ que deꝰ fecit. aut facit. aut
fieri pmittit. ⁊ his ſilia. que cū ſint ineuita/
bilia ab aīa infirma nō poſſunt in nume/
ro declarari. ſed potiꝰ expedit ea quotidie
delere cū lacrimis. aut p ipā infirmitatem
aīe recognoſcere ⁊ in humilitate debita p
manere.

Integra.

c Onfeſſio debet eſſe integra vt oīa
pctā que habes in mēoria. aut que
oblitꝰ fueras ꝯfiteri ⁊ modo recor/
deris integre ꝯfitearꝭ. nec dicas partē vni
ꝯfeſſori ⁊ partē alteri. qꝛ nllo mō debes di/
uidere ꝯfeſſionē. Hoc faciūt illi qui timent
deſpici a cōfeſſore. vel reputari minꝰ boni.
plus timētes humanā verecundiā ꝙ̄ diui
nā offenſam. ⁊ plus amātes laudē extrinſe
cam ꝙ̄ intrinſecā pacē mētis. ⁊ ꝯſciētie pu/
ritatē. Similit̃ ſi oblitꝰ es qn̄ ꝯfiteris aliq̄
pctā. ⁊ poſtea die ſequēti vel alia recordarꝭ
ſi potes debes recurrere ad eundē ꝯfeſſo/
rem vt ꝯfitearis ſi potes hr̄e copiā aut ali/
um. alioquin ſufficit tibi bona volūtas. Ⴍ
ſi nō ex obliuiōe ſed ex malicia ac verecun/
dia oblitꝰ es vel obmiſiſti ꝯfiteri aliqd̄ pec
catū. teneris recurrere ad primū ꝯfeſſorē.
Et ſi vis recurrere ad aliū tenerꝭ confiteri
oīa pctā prius ꝯfeſſa. et illud qd̄ ṗus ob/
miſeras ⁊ oīa q̄ poſtea cōmiſiſti a ṗma cō
feſſione facta. ⁊ teneris ꝯfiteri de mēdacio
aut ſimlatiōe quā ꝯmiſiſti. qꝛ dediſti intelli
gere ꝯfeſſori tuo ꝙ primo integre cōfeſſus
fuiſti.

Locus.

i Tem ꝯfeſſio debꝫ eſſe plena. qꝛ de/
bet ꝯtinere circūſtantias aggrauā/
tes pctā que ſunt locꝰ in q̄ peccas.
qꝛ grauiꝰ eſt peccare in eccl'ia. aut ī loco ſa/
cro ꝙ̄ in domo. ⁊ grauiuſ eſt cogitare aliqd̄
inhoneſtū qn̄ dicis miſſā vel officiū. vl' qn̄
oras ꝙ̄ qn̄ ſcribis. Et grauiꝰ eſt reſpicere l'
tangere aīo impudico corpuſ hoīs ſub
pannis ꝙ̄ manū vel pedē. qꝛ magis libidi/
noſa delectatio eſt ibi. ⁊ ſic facias differētiā
inter locum ⁊ locū.

Tempus.

t Empus in q̄ peccas. qꝛ grauiꝰ ē ca/
ueri a miſſa vl' ociari in die dñico vl'
feſto ſolēni ꝙ̄ ī die alio ſimplici. Et
grauiꝰ eſt q̄dcunqꝫ pctm̄ in magna ſolēni/
tate ꝙ̄ alio tempe. Et grauiꝰ eſt nō vacare
orōni. vel eſſe diſſolutū in lingua vel rela/
xatum in gula. qn̄ homo debet cōmunica/
re. ⁊ in die quo hō cōmunicat ꝙ̄ in alio tpe.

Coram quo.

g Rauius eſt dicere ⁊ facere aliq̄d co
ram eo q̄ pōt ex hꝰ ſumere occaſiōē
peccandi ꝙ̄ illud dicere ⁊ facere oc/
culte. Et grauiꝰ eſt ſimulare ſe eſſe patien/
tem hebēdo iram in corde ꝙ̄ oñdere ſe eſ/
ſe turbatū ſicut eſt. nō dando tñ alicui per
hoc turbatiōis vl' mali exempli occaſionē.
vt dicit Gregoriꝰ. Et ideo nō ſufficit dicere
Fui iratꝰ de verbo mihi dicto. ſed debꝫ di
cere ⁊ addere. Simulaui me eſſe patientē
in ꝟbis ⁊ ſignis exterioribus. vt reputarer
humilis vbi eram ſupbus. ita ꝙ cū illa ſi/
mulatione addidi mendaciū ad irā quam
occultaui. Adhuc grauiꝰ eſt tangere her
tam oſculando ꝙ̄ ipam in eodē loco tange
re cū pede. qꝛ iſte modꝰ tangendi eſt magꝭ
impudicꝰ. Unde nō ſufficit dicere. Tetigi
bertam impudice. ſed oportet te dicere lo/
cū corporis quē tetigiſti. ſcꝫ manū vl' pectꝰ
ſupra pannos vel ad nudū. ⁊ dicas moduꝫ
ſcꝫ cū ore. manu vel cū pede ⁊c̄.

Mora que trahitur.

q Uoniā ibi maius eſt pctm̄ vbi ma/
ior mora trahitur. ſiue ſit delectatio
corporalis ſiue mētalis. ſiue iraꝫ. ſi/
ue odium teneas p menſem aut annuꝫ. Et
diligenter eſt mora examināda in pctō co/
gitationis. quia videndū eſt ſi in ipā mora
ratio ſuccumbat ſenſualitati ꝯſentiendo ī
opus voluntate deliberata ſi poſſet. ⁊ tunc
nō eſt minor culpa ꝙ̄ ſi peccatū ope pfeciſ/
ſet. qꝛ ſic voluntas ꝓ facto reputatꝛ. Si au/
tem ſuccumbat ratio ꝯſentiēdo in delecta/
tione ſenſualitati tm̄. ita ꝙ nō vult in opꝰ p
cedere. ſed vult tm̄ interius in delectatiōe
voluptuari. tunc licet ibi nō ſit plenꝰ cōſen
ſus. tñ eſt ibi pctm̄ mortale. ſic dic̄ Augꝰ. ſꝫ
eſt minꝰ graue ꝙ̄ ṗmū vbi ē ꝯſenſus ī dele
ctationē ⁊ in opꝰ. Si ꝟo in neutrū ꝯſentit.
ſed ibi facit morā inuite. qꝛ ſi neſciuit vl' nō
pōt expellere tunc dicat occaſiōem datam.
Quis hec ſententia ſatis dura locum ha/
beat i peccatꝭ carnalibꝫ. Poteſt etiā notari

ín homicidio ⁊ in alíjs multis pctis. Quic/
quid autē ſit. expedit ꝯſcientie mūde face/
re predictā examinationē in q̄buſcūq; cogi
tationib⁹ vicioſis. moroſe multū ꝓtractis.

Quotiens.

n Am grauí⁹ eſt facere quodcūq; pec
catū corde aut aliquo ſenſu corpo/
ris bis q̄ꝫ ſemel. Et ideo ſi potes re
cordari debes ſpecificare vices cogitatio/
nū malarū. aut motus libidinoſos in car/
ne. ⁊ voluntatē faciendi aliquod pctm̄. aut
quotiēs iteraſti reſpicere in faciē alicui⁹ ꝓ/
pter delectationē viſus. aut quotiēs turba
ſti aliquē aut murmuraſti. ⁊ ſic de alíjs. Et
ſi non es memor de numero dic bona fide
ſcꝫm ꝙ indícas te totiēs iteraſſe pctā. Et at/
tende ꝙ cogitatiōes leues ⁊ leuia verba nō
ſunt numero explicāda. niſi eſſent occaſio/
nes alicui⁹ grauis pcti vel vicij. aut eſſent
de ſe in aliq̄ genere ſeptē viciorū capitaliū.
Si tamē ꝓpter aliquā cogitationē leuē ha/
beres nimis longā diſtractionē mētis in
orōne vl' pſalmodia. credo ꝙ bonū eſſet ex
plicare ſi eſſes memor. ꝓpter magnū diſpen
dium qđ facit. Si etiā ꝓpter aliqđ verbū ſo
laciosum vel leue aliquē turbaueris aut o/
riretur aliq̄ mala ſuſpicio. aut aliquod ma
lū. tūc debet ſpecificari ꝓpter malū ipſius ef
fectus. ſic ꝙ talia ocioſa ⁊ leuia ſunt ſpecifi/
canda qñ ꝓpterea incurrit aliqđ graue vici/
um vel delictū. aut dat alicui materia pec/
candi. Sufficit ḡ dicere ſimul om̄es diſtra
ctiones mētis habitas in orōne ⁊ in officio
ꝓpter cogitationes leues. ſic dicendo. Dico
meā culpam de nimia diſtractione ⁊ mētis
vagatione quā habui in orōne. audiendo
miſſam. ⁊ dicēdo horas ꝓpter cogitatōnes
inutiles ⁊ ocioſas in quib⁹ cor meū nimis
occupaui. ſic ꝙ ibi nō fui intent⁹ vt debui ⁊
potui. Cogitatōes ā͛t vicioſe ꝓcurate ⁊ cum
delectatōe recepte oēs ſunt explicāde q̄ntū
pōt homo quantū ad qualitatē. morā ⁊ vi/
ces. vt ſupra dictum eſt. Cogitatiōes vero
quātūcunq; male ⁊ vicioſe ſi nō ſunt ſtudio
ſe ꝓcurate. nec cū delectatione recepte nec
cū mora ſeruate in corde. nec dediſti occa/
ſionē veniendi ꝓpter cibi ⁊ pot⁹ intemperā
tiā aut ꝓpter occaſionē. ſed ſubito venerunt
⁊ receſſerunt. ⁊ diſplicentiā habuiſti in illis.
et ſtatim quādo ſenſiſti. vt potuiſti. expuli/
ſti. aut expellere ꝓcuraſti. occupando te in
lectione aut in meditatione ſancta. Tales

dico nō ſunt ꝯfitende. q2 non ſolū in iſtis
homo nō offendit. ſed multū meret tanq̄ꝫ
pugil pugnator ⁊ victor. Unde Hiero. Il
le predicat beat⁹ qui ſtatim vt cepit cogita
re. cogitat⁹ interficit ⁊ allidit ad petrā chri
ſtum. Sed hodie quidā tales cogitatiōes
ꝯfitentur poti⁹ ad laudem ⁊ vanā gloriā.
vt ꝯfeſſor reputet ipos ſpūales. cū tamē ta
lia eſſent occultāda ⁊ etiā in ꝯfeſſione tacē/
da. quia ſolū ꝯfitens debet ſe oſtēdere ſim
pliciter pctōrē. Unde tales ſunt theſauri
dei latrōes. q2 vane glorie apparitores. Et
ideo pena latronū ſunt puniendi. Nam de
talib⁹ cogitationib⁹ quibus ſic reſiſtit dicit
Apoſtol⁹ ꝙ de⁹ facit cū tentatione ꝓuentū
Quod dicit. q2 homo talib⁹ reſiſtendo me/
retur. ⁊ ideo intelligo ꝙ digni ſunt ſuſpen/
dio. q2 ſub ſpecie caritatꝫ aut petendi cōſi/
lij aut alteri⁹ cauſe colorate q̄ ſoli deo ſunt
aperta. manifeſtant ⁊ aperiunt malicioſe ⁊
ſub dolo.

Motus vane glorie.

q Uia graui⁹ eſt habere vanā gloriā
de gratia ſpūali a deo recepta q̄ꝫ de
opere bonis manuali. Uñ ꝯfiteri
habes de vana glā aut ſpūali aut corpora
li. Et graui⁹ eſt dolere de bono ſpūali alte/
rius q̄ꝫ de bono corꝑali ipi⁹. q2 prim⁹ dolor
eſt de inuidia ſuꝑne grē. q̄ eſt peccatū in ſpi
ritūſanctū. qđ eſt irremiſſibile. Scđus do
lor ex ſimplici ꝓcedit inuidia. ⁊ ideo nō ſuf/
ficit dicere. Dolui de bono alteri⁹ ꝓpter in/
uidiā. ſed debes ſpecificare ſi de bono ſpi/
rituali vel temꝑali. Et eadē ratiōe grauius
eſt gaudere de ſpūali damno ꝓximi ſicut d̄
peccato qđ fecit. aut de ipſius infamia. aut
q2 amiſit dei gratiā quā habebat. q̄ꝫ gaude
re de temꝑali damno homīs. Cauendū tñ
eſt qualit̄ ꝯfitearis peccatū predictū vane
glīe de gratia ſpūali ne forte incurras ma/
iorem gloriā vanā in ꝯfitendo ꝑmū defe/
ctum. Nā dando intelligere ꝯfeſſori ꝙ ha/
buiſti vanā gloriā. q2 fuiſti viſus orare. vl' ī
miſſa plorare. vl' laudat⁹ ꝙ bñ p̄dicaueras.
ex hoc potes incurrere vanā gloriā ſiue pec
catū vane glorie ꝙ ꝯfeſſor ex hoc te reputet
ſpiritualē. Debes igit̄ caute explicare tuo
confeſſori gratiam tibi a deo datam ī ora/
tione. lachrymis ⁊ huiuſmodi. potes tamē
dicere. Dum dicerem vel audirem miſſam
vel predicarem feci actum aliquem pro/
pter quē perſone aliq̄ me vidētes cogitaui

ꝙ crederent me habere aliquã ſpiritualez
grãz. Et qꝛ i ipa cogitatõe habui ꝯplacẽtiã
ꝛ ꝯſenſum nec dolui. ideo me accuſo. vł ſic.
Appetiui ꝙ aliq̃ crederẽt me hr̃e cũ ñ habe
rem. Et ad hoc credendũ feci aliq̃s actus
ſimulatorie. Et idẽ intelligas de aliĳs pec/
catis. Siłr caute ꝯfitearꝭ vanã gloriã quã
habuiſti exercendo aliq̃s actus virtuoſos
Sufficit em̃ tibi nõ explicãdo dicere Feci
aliquẽ actũ ꝓpter quẽ appetiui nõ tm̃ laudẽ
dei ſed potiꝰ hoim̃. qꝛ nõ ſolũ volui reputa
ri ab illo cui feci vel dixi quoddã bonũ. ſed
vt aliĳs publicaret. Et nota ꝙ cogitatões
de vana glia nõ ſunt cõfitende. niſi qñ ẽ ibi
cõplacentia ꝛ ꝯſenſus ꝛ delectatio moroſa.
Si aũt ſtatim qñ veniunt cognoſcis ea nõ
debere venire. ꝛ ex hoc ſtatim diſplicet tibi
ꝙ veniũt. ac ꝑ hoc ſtatim recurris ad deuz
vt eas expellat. aut ſaltẽ te ꝯſentire non ſi/
nat. ſis certꝰ ꝙ in eis nõ peccas ſed potiꝰ ꝑ
eas coronã acq̃ris. Dic ergo ſtatim ĩ corde tuo
qñ ſentis eas. Deꝰ in adiutoriũ meũ inten
de. vel. Dñe vim patior. reſponde ꝓ me. Et
caueas ne ꝓpter hmõi tempeſtuoſas cogita
tiones dimittas aliqđ bonũ incipe vł ince/
ptũ ꝯtinuare. ex quo ꝑncipale motiuum eſt
bonũ. ſicut hodie multi faciũt credẽtes ſpi
ritui diffidẽtie q̃ facit eos credere ꝙ ꝑdunt
quicq̃d agũt. qꝛ in bonis actibꝫ ſuis cogita
tiones vanitatꝭ ꝯtrahunt. Rñdeas ergo ta
li ſpiritui. Nec ꝓpter te facio. nec volo face/
re illud bonũ. nec ꝓpter te dimictã. Vñ q̃n/
tũcunqꝫ habeas in iſtis cogitatiõibꝫ aliqñ
cõplacentiã ꝛ ꝯſenſuz doleas ꝛ pure ꝯfitea
ris. nec ꝓpter h̃ ceſſes a bono ꝓpter deũ ꝑn/
cipaliter incepto. ſed pugna viriliť ꝛ ꝯſtan/
ter deũ orando vt cuſtodiat ſuũ opus. Si
aũt eſſes naturaliť paſſionatꝰ ꝛ ſtimulatus
de vana glia. ſic̃ ſunt quidã q̃ nihil boni q̃ſi
faciũt aut dicũt ſine ea. Tunc ꝯſulo tibi vt
nõ delecteris in loquẽdo multũ đ deo. aut
vita ſpũali. docẽdo alios ſub ſpecie caritatꝭ
qꝛ ꝓ certo ſub h̃ velo caritatꝭ latet dulce ve
nenũ. ſed puto eſſe ſecuriꝰ ꝛ magis expedi/
ens humiliare ſe ꝛ ſilere a boniſ. ne forte cu
rando infirmeris. qꝛ mens tua adhuc eget
cuſtodia. Et frenũ eſt neceſſariũ lingue tue
donec illa peſtis in corde fluctuare nõ ceſ/
ſat. alioq̃n (ſicut dixi) ſaluãdo aut ſanãdo
alios tuã deſtruis ſanitatẽ. Experto crede.
Nã docere ꝛ curare alios eſt cibꝫ ꝑfectoruz
Si vero neceſſitas ineuitabił vł magna et
rõnabilis ꝯgruentia loquẽdi occurrat. tũc
loquẽdũ eſt taliť ꝙ ita te ſicut ꝛ alios videa
ris arguere ꝛ docere. Et qꝛ ibi etiã non de/
erit ſpũs vane glie cupiens ꝙ ꝑ hũc modũ
loquẽdi reputaberis hũilis ꝛ diſcretꝰ. Si
etiã occurrit tibi vana glia qñ tacebis. vel
qñ de locutione te humiliter excuſabis. ne
ſcio tibi aliud remediũ niſi ꝯfeſſionẽ puraz
ꝛ lacrimas adhibere ꝯtra hanc maledictã
peſtilentiã. Eſt aũt valde timendũ ne timo
re deſpectionis hũane totiẽs hoc viciũ cõ/
fiteri negligas q̃tiens te ab ipo noueris ſu
perari. nec vt minꝰ verecũderis mutes ſe/
pius ꝯfeſſionẽ. imo vt plus ꝯfundaris ſtu
deas eidẽ ſepius ꝛ clariꝰ ſolito ꝯfiteri. Sic
em̃ virtute hũilis ꝯfeſſionis ſpiritꝰ ille citi/
us expelleť. Et ſi etiã tue cõfeſſioni ſe inge/
rat vt de humili ꝛ pura ꝯfeſſiõe appetas cõ
mendari. Certe ſi te ſenſeris vulneratũ nõ
timeas in fine ꝯfeſſionis detegere ipm̃ vul
nus. Eſt em̃ ſciendũ ꝙ grauiꝰ eſt eſſe ino/
bedientẽ aut irreuerentẽ patri vł mrĩ pro/
prie q̃ꝫ illi cui nõ ſic teneris obedientiã vel
reuerentiã exhibere. Et grauiꝰ eſt turbare
vnũ ſanctum hominẽ aut deridere ipm̃ q̃ꝫ
vnũ hoiem vicioſuz. Et grauiꝰ eſt ꝓuocare
vnã ꝑſonã religioſam ad aliqđ pctm̃ qđ eſt
cõtra ꝓfeſſionẽ eius q̃ꝫ vnã ꝑſonã ſecularez
inducere ad idẽ peccatũ. Et grauiꝰ eſt iſpi/
cere impudice vnã iuuenẽ ꝛ religioſaz mu/
lierẽ q̃ꝫ ſecularẽ. Scdm̃ beatũ Gregoriuz.
Non licet intueri qđ non licet ꝯcupiſci. Et
ideo dico eſſe grauiꝰ illud vicioſe reſpicere
qđ eſt grauiꝰ ꝯcupiſcere vicioſe. Hoc idem
intelligo de tactu ꝛ quocũqꝫ actu ꝛ ṽbo im
pudico. De ꝯſideratione ꝑſone cũ qua pec
caſti ſufficit exemplũ iam dictũ. Nõ ſis er/
go ꝯtentus dicere. Nõ bene cuſtodiui viſũ
meũ. aut dicere. Iteraui pluries aſpectum
in faciẽ alicuius ꝑſone cũ cõplacẽtia ꝛ ima/
ginatione impudica. ſed dic qualitatẽ ꝛ cõ/
ditionẽ ꝑſone. Et ſi de viſu expedit ſic dice
re multomagis de verbo impudico dante
ꝓuocationẽ ad peccatũ. ꝛ de tactu aut com
motione carnis libidinoſa habita ex allo/
cutione vel appropinquatione ad corpꝰ ali/
cuius.

Intentio habita in peccatis.

Rauius eſt facere q̃dcunqꝫ pecca/
G tũ cũ intentiõe ꝓuocandi aliquẽ ad
ſimile. aut ad aliq̃d pctm̃ q̃ꝫ ad ſa/
tiſfaciendũ ſibĳpi tm̃, vt ſi noueris defectũ

alicuꝰ facias ipm̃ deſpici. aut minꝰ reputa
ri. ꝓpter inuidiã tuã vł aliã maliciã. aut ſi fe/
ciſti aliquẽ actũ cũ oculis aut cũ manibꝫ ꝟ/
ſus aliquã ꝑſonã vt ꝓuocares eã ad maluꝫ
⁊ ſic de aliĳs pctĩs factis ſtudioſe. nõ tñ in
damnũ faciẽtꝭ ſed etiã in ꝓximi detrimen
tũ. q̃ quidẽ pctã nõ ſufficit ꝯfiteri niſi expli/
centꝛ intentiões malicioſe. Tales recte aſſi
milantꝛ demonibꝫ. ⁊ ſunt inimici crucis xpi.
qꝛ ſtudent aĩas ꝑdere. ꝓ quaꝝ ſalute chri/
ſtus ſanguinẽ ſuũ effudit Itẽ deſcẽſus de
pctõ in pctm̃ eſt diligentꝛ ꝑſcrutãdus. Non
eſt ita graue vnũ pctm̃ ſimplicitꝛ ſicut eſt il
lud cuiꝰ occaſione plura alia pctã ſunt cõ/
miſſa. Vñ ſi ſtudioſe feciſti aliquẽ defectuꝫ
tali modo ꝙ aliꝰ fuit culpatꝰ de hoc. ⁊ nõ ex
cuſaſti innocentẽ. ſed ꝑmiſiſti eũ iniuſte pa
ti. Vł ſi ꝓ defenſione vniꝰ mendacĳ ꝓtuli/
ſti verba iniurioſa aut incurriſti plura alia
mẽdacia. aut ꝓ excuſatiõe vniꝰ mendacĳ vł
pctĩ cõmiſiſti ꝑiuriũ. ⁊ ob hoc fuit ſuſpicio
de alio. vel facta iniuſta punitio ſuꝑ aliquẽ
aut oꝛtũ eſt odiũ aut aliq̃ turbatio inter ali
q̃s. Omnia hec ⁊ ꝯſilia q̃ ex pꝛimo pctõ ſunt
ꝯſecuta debẽt cũ pꝛimo pctõ ꝑncipali pleni
us explicari.

Aduertenda eſt occaſio peccati.

Similiter de circũſtantĳs pctõꝝ nõ
ſolũ circũſtantias ꝑdictas vł ſiles.
ſed etiã occaſiões ⁊ cauſas pctõꝛuꝫ
ꝓpter q̃s incurriſti ipa pctã. videlicꝫ qꝛ ne/
glexiſti ea vitare ſicut potuiſti ⁊ ſciuiſti. Hu
iuſmõi aũt cauſe ſunt talitꝛ dicẽde ꝙ te cum
ipis accuſes ⁊ nõ excuſes ſic̃ quidã faciunt
imponentes culpã diabolo. ſic̃ eua q̃ dixit.
Serpens decepit me. Dicũt eñ. Tãtũ me
tentauit de tali pctõ ꝙ opoꝛtuit me ꝯſenti/
re. nec potui me defendere vllo mõ. Sed
illa nõ eſt ꝯfeſſio nec expꝛeſſio cauſe pctĩ. imo
eſt excuſatio tui ⁊ accuſatio diaboli. q̇ foꝛte
nõ eſt culpabilis ibi. Non eñ om̃e pctm̃ fit
ſemꝑ ex ſuggeſtione diaboli. nec oĩs tenta
tio eſt a demone. ſed ſm̃ beatũ Jacobum.
Vnuſq̇ſq̧ tentatꝛ a ꝯcupiſcẽtia ſua abſtra/
ctus ⁊ illectꝰ. Multi ergo mentiuntꝛ dicentes.
Demon ſeduxit me ad tale pctm̃ quod ſibi
ꝯſenſi. qꝛ ſola ſua ꝯcupiſcẽtia tentatus ceci
dit. Et iõ debet dicere. Cũ ſentireꝫ me ſti/
mulari ad tale pctm̃ ꝑpetranduꝫ fui negli/
gens in euitãdo occaſiones me incitantes
ad hoc. ſcꝫ locũ. tempꝰ ⁊ ꝑſonaꝫ. ⁊ fui negli/
gens in adiuuãdo me cũ ieiunio ⁊ oꝛone ⁊
aliĳs neceſſariĳs ſicut ſciui ⁊ potui. Vñd ꝓ/
pter negligentiã ⁊ maliciã meã cõmiſi ipm̃
pctm̃. potiꝰ eligens ſeruire ſuꝑbie et carni
mee hoc ſuggerẽti q̃ꝫ ſpũiſctõ inſpirãti mi/
hi ꝙ illud nõ facerẽ. Reliqui vero imponũt
culpã ꝓximo. ſicut fecit Adam. q̇ dixit deo.
Mulier quaꝫ dediſti mihi ſociã dedit mi/
hi de ligno ⁊ comedi. Dicũt eñ. Quedã ꝑ/
ſona tantũ inſtitit me rogãdo ⁊ blandiẽdo
⁊ aliq̃ dona dando ꝙ nullꝰ de mũdo potuiſ
ſet ſe defendere. ſic ꝙ opoꝛtuit me finaliter
ꝯſentire. Aliqui dicũt. Quidaꝫ dixit mihi
tantũ malũ de quodã. ꝙ fecit me murmu/
rare de illo ⁊ illũ deſpicere. Sed hec eſt vi
cioſa ꝯfeſſio. Dic ergo ſic de pˀmo. Cũ vide/
rem expꝛeſſe ꝙ locutio ⁊ ꝯuerſatio cũ quadã
ꝑſona eſſet mihi inutilis ⁊ ꝑiculoſa. ⁊ ſenti/
rem affectũ coꝛdis mei ad ipam ꝑſonã. aut
ipius ad me nõ eſſe purũ nec ſm̃ deũ ſꝫ po/
tius ſm̃ carnẽ. ⁊ in aſpectu ⁊ pñtia eiuſdem
haberẽ nimiã cõplacentiã ſenſualeꝫ. ⁊ ex h̃
ſemꝑ haberẽ imaginatiões impudicas de
illa cũ libidinoſis motibꝫ carnis. ita ꝙ pro
pter hec debebã fugere ipam. nihilominuſ
fui ſecutꝰ voluptatẽ carnis intãtũ ꝙ ad ta/
le pctm̃ deueni cũ ea. vnde me et ipam illa/
queaui. De ſcd̃o dic ſic. Audiens dici aliq̃
mala de quadã ꝑſona facilius ea credidi q̃ꝫ
crediđiſſem bona ſi audiuiſſem ꝓpter leui/
tatẽ coꝛdis mei. ⁊ defectuꝫ caritatis. Et qñ
debebã cõpati murmurãti ⁊ excuſare i coꝛ
de meo euꝫ de q̃ ille murmurabat. ego ſta/
tim murmuraui cũ illo. ꝯfirmãdo malũ de
q̃ dicebat. vel addẽdo ad illud qđ dicebat.
ac ꝑ h̃ dedi ſibi occaſionẽ magꝭ murmuran
di. Et nota ꝙ nõ dꝫ q̇s murmurãtẽ noĩare
nec factuꝫ de q̃ murmurauit. qñ. ſ. talꝭ noĩa/
tio eſſet in excuſationẽ tui vł in infamiã ꝓ/
ximi. Itẽ ſi te accuſes de turbatiõe ꝓximi.
aut de turbatiõe habita ꝯ aliquẽ ꝓpter de/
fectũ eiꝰ ꝑncipalitꝛ. nõ debes expꝛimere illum
defectuꝫ. ne ꝑ h̃ oñdas te habuiſſe rõnabi/
les cãs turbatiõis. ⁊ ſic videarꝭ minꝰ peccaſ
ſe. aut motꝰ zelo iuſticie. Sũt eñ q̇ dicũt i
ꝯfeſſiõe. Vidi fieri talẽ defectũ. vel audiui
dicere tale ꝟbũ. ⁊ de h̃ fui valde turbatꝰ. qꝛ
erat ꝯ honoꝛẽ dei. ⁊ ꝯ bonos moꝛes i malũ
exẽplũ alioꝝ. O ſtulte hypocrita q̇d dicis.
Nã te ſimplꝛ laudas. ⁊ nihil pẽitꝰ ꝯfiterꝭ. ta
ces pcm̃ tuũ qđ feciſti vidẽdo alienũ đfectũ
qđ foꝛte fuit ꝑuiꝰ q̃ꝫ defectꝰ altiꝰ. qꝛ đſpexi/
ſti peccantẽ cui debas cõpati. ⁊ mẽtirꝭ dicẽ/

do te fuiſſe turbatū ꝓpter amorē dei ꝛ xp̄i.
cū tn̄ fueris turbat⁹ ꝓpter ſupbiā tuā. et q̄a
nō habes caritatē ꝓximi que nō ꝑmittit a/
liquē ꝯtra ꝓximum turbari. Sic ḡ dicas.
Uidens vel audiēs fieri vel dici aliq̄d qđ
iudicaui eſſe malū ꝛ forte peius q̄ȝ fuit pro/
pter maliciā meā que nō ꝑmiſit me excuſa/
re defectū. nec intentionē dicētis vl' facien
tis ſicut poterā ꝛ debebā. nō fui motus ad
cōpatiendū illi vl' ad orādū ꝑ ip̄o ſic̄ debui
ex caritate. ſed magꝫ fui cōmot⁹ ad irā con
tra ip̄m. ꝯtēnendo ꝛ iudicādo ip̄m ꝛ appetē
do ſtatim punitionē ei⁹. vel hr̄e ꝑtātem pu
niendi eū. ꝛ hoc accidit mihi ꝓpter duriciā
cordis mei. ꝛ qꝛ nō recognoſco patiētiā dei
que ſupportauit me in grauioribꝫ pctīs abſ
q̄ȝ vlla punitiōe. et ſic de aliȷ̄s. Sunt aliȷ̄ q̄
ſe clari⁹ laudant in ꝯfeſſione dicētes. Per
grām dei ſatꝭ bn̄ cuſtodiui me a tali tp̄e vel
citra a tali vel tali pctō. Nā bene ꝯtinuaui
officiū. miſſas ꝛ p̄dicatiōes ꝛ orōnes meas.
Faciāt qui volūt male. qꝛ ego intēdo bene
facere facta mea. ꝛ me cuſtodire a pctīs me
lius q̄ȝ faciat maior pars vicinoꝝ meorū. et
qꝛ ꝑ̇us me ꝑmitterē occidi q̄ȝ facerē tale pec
catū. ꝛ in me nō ſentio aliū defectū niſi q̄a
ſum ingrat⁹ de bn̄ficȷ̄s dei. nec ſum ſuffici
ens ad grates agendū deo q̄ me liberauit
ab his pctīs q̄ faciunt multi aliȷ̄. O deus.
Iſti ſunt ſiles phariſeo q̄ aſcēdit ī templū
vt oraret. cui⁹ orō fuit tota ſui exaltatio ſu/
per alios. Sic ꝛ iſti q̄ debent ſe ſimpliciter
accuſare in ꝯfeſſione ſe ſup alios laudant.
narrādo bona q̄ faciūt. de ſupbia aūt ꝛ pre
ſumptiōe q̄ latet interi⁹ nihil dicūt. Sūt
aliȷ̄ qui ꝯfitendo pctā ſua totā culpā impo
nūt deo. Sic em̄ dicūt. De⁹ dedit mihi na
turā ita ꝑuerſam ꝛ promptā ad tale pecca/
tū q̄ nō poſſum cauere. Iſti dicūt cū adā
qui dixit. Mulier quā dediſti mihi ꝛc̄. q. d.
Si nō dediſſes mihi nō peccaſſem. Sed
iſti apte mentiunt̄. Nā ſc̄m beatū Greg. dia
bolus nō pōt vincere niſi volentē. cū tn̄ de
ip̄o dicat̄ q̄ nō ſit ptās ſup terrā q̄ illi⁹ po/
teſtati valeat cōparari. ḡ multo min⁹ p̄t q̄s
violentari a ꝯcupiſcētia naturali. Sunt
aliȷ̄ q̄ dicūt. Fui decept⁹ a tali tentatiōe qꝛ
de⁹ noluit me adiuuare. cū tn̄ ſepe ieiuna/
rē ꝛ orarē ꝛ ad ip̄m recurrerē. Iſti nō accu
ſant pigriciā ſuā ꝛ negligentiā q̄ noluerūt
vitare occaſionē peccādi ꝛ ꝑſeuerare in orō
ne. Aſſerūt em̄ deū impiū ꝛ mendacē. qui
tn̄ dicit in Pſalmo. Clamabit ad me ꝛ ego
exaudiā eū. Et alibi. Uenite ad me om̄s q̄
laboratis. Et alibi. Petite ꝛ accipietis. Et
apl's dicit. Fidelis de⁹ q̄ nō patiet̄ vos ten
tari vltra illud qđ poteſtis. ſed faciet cum
tentatiōe ꝓuentū. Sciāt ḡ q̄ iō relinquū/
tur a deo. qꝛ inſipide ꝛ ſine fide orāt nec vo
lunt pugnare ꝯtra ſeip̄os. nec perſeuerare
patient̄ poſtulātes auxiliū dei ſicut decet.
Sed volūt hr̄e grā3 ſtatim ſine labore. pe
tentes etiā illā a deo nō humilit̄. ſed p̄ſum/
ptuoſe tanq̄ȝ nō indigni ac ſi eſſet de⁹ obli/
gat⁹ eis. orāt ip̄m cū ſecuritate quadā vt ex
audiāt̄ ſtatim vt ip̄i volūt. ꝛ nō ſic ip̄e vult.
ſicq̄ȝ putātes ip̄m ducere ad auxiliādū po/
tius ꝓuocant ad derelinquēdū. qꝛ ſupbe et
p̄ſumptuoſe accedunt ad ip̄m. Cauſa ḡ la/
pſus eoꝝ eſt ſupbia ꝛ negligentia ſua quā
debent ſimpliciter accuſare.

Occaſiones q̄ dant̄ aliȷ̄s in peccādo.

Unt etiā in ꝯfeſſiōe explicāde occa
ſ ſiones date aliȷ̄s ad peccādū. qꝛ om
niū pctōꝝ hō eſt ꝑticeps. q̄bꝫ occa/
ſionē prebuit malicioſe vel non malicioſe.
Un̄ ꝯfiteri debes ſi malicioſe vl' ignorant
dediſti alicui occaſionē peccādi. nec noīare
debes directe vl' indirecte ꝑſonā cui dedi/
ſti cauſam. ſed ſola occaſio eſt dicēda. Pec/
catū vero qđ factū eſt ab alio occaſione tui
pōt dici explicite qn̄ eſt notū ꝯfeſſori. nō il/
lum q̄ fecit. alioq̄n dic ſolū qualitatē deli/
cti. ſic dicēdo. Feci fieri quoddā pctm̄ mor
tale vl' graue ꝓpter talia v̄ba q̄ dixi. aut ꝓpt
tale malū exemplū qđ dedi. Itē ſi habuiſti
turbationē cū ſocio in itinere. vl' ī aliq̄ ope
aut ꝓpter ſociū dixiſti male officiū. qꝛ male
ꝓferebat. nō debes dicere. Soci⁹ me⁹ me
turbauit in tali facto. aut dixi male officiū
meū ꝓpter defectū ſocȷ̄ mei. qꝛ ſic accuſas
ſociū in cui⁹ noticiā ꝯfeſſor poſſit venire.
dic ḡ. Habui turbationē cū aliq̄ ꝓpter meā
ſupbiā. qꝛ ip̄i dixi v̄ba iniurioſa ꝛ ip̄m ꝓuo
caui ad dicēdū mihi. Et ſi eſt illi⁹ culpa. dic
Habui turbationē cū q̄dā ꝓpter impatien/
tiā meā. qꝛ nolui ſupportare eū in caritate ꝑ
pter aliq̄ v̄ba ab eo dicta. vel dixi male offi
ciū cū aliq̄ in tali hora. ꝛ dictāte mihi cōſcia
vt redicerē ꝓpter pigriciā meā nō redixi.

De pollutione.

I habuiſti pollutionē carnis vigi/
ſ lando. dic cauſam expſſe. Si dor/
miendo. dic cauſam quā dediſſe te

credis. Cauſe pñt eſſe cibꝰ ⁊ potus intem/
perãtia diei p̄cedentis. aut alio modo. ⁊ ſic
dicendo ip̄am dabis intelligere ꝯfeſſori vi
ciũ dierũ preteritorũ. vt ſũt cogitatiões in
honeſte habite ante dormitõnẽ quas expli
care debes. potiſſime qñ ſomnias ea que p̄
cogitaſti. Nec ſunt recitãda ſomnia vicioſa
vel inhoneſta niſi ante cogitaſſes ea. aut pꝰ
ſomnũ cum delectatiõe ⁊ mora ⁊ motu car
nis cogitaſſes. ⁊ hec ſunt dicẽda magis q̇a
cogitata q̃ȝ ſomniata. Si vero ſomniaſti ha/
bere aliquẽ actuȝ impudicũ cum ꝑſona ad
quã habes ſenſualẽ affectũ. aut quam ante
cõſpexiſti oculo impudico. h̄ debes exp̄me
re vt cauſaȝ illiꝰ ſomnĳ. ⁊ qꝛ homo plus in
talibꝰ delectat̃. ⁊ multi poſt ſomnũ gaudẽt
ſe talia ſomniaſſe. Ubi vero nõ fuerit aliq̃
ex p̄dictis cauſis vel ſimilibꝰ nihil de ſom/
nio eſt dicendũ qꝛ nulla culpa eſt ibi. ⁊ tunc
ſufficit dolere in corde. ⁊ ad quietandũ cõ/
ſcientiã potes dicere. Habui ſomniũ inho
neſtũ. cui ſi dediſſem cauſaȝ. quã neſcio. tũc
dico culpã meam.

De cauſis pollutionis.

Secundũ ſctõs p̄res triplex eſt cau/
ſa pollutiõis nocturne. Prima ꝓ
uenit ex voracitate gule ⁊ ſuꝑhabũ
dantia cibi ⁊ potꝰ. q̃ eſt diligẽter examinan
da ab illis q̇ vocati ſunt ad ſpũale exercici/
um. Nã qñq; accidit aliq̇s relaxari in gula
nimis aliquo tp̄e. ⁊ poſtea qñ abſtinẽt pol/
luunt̃ in ſomnis. credunt ꝙ h̄ non accidat
ex culpa ĩmoderantie. ſed potiꝰ ex debilita/
te vel neceſſitate nature. ſed errãt. qꝛ debẽt
iudicare et cauere ne venerit ex nimietate
ſaturitatis p̄terite. Quod eñ ꝑ voracitatẽ
⁊ ingluuiẽ congregatũ fuerat in medullis.
neceſſe eſt vt aliqñ ꝑ pruritũ vel ꝑ inſenſibi
litatẽ corꝑis ieiunio afflicti egerat. Propt
quod nõ ſolũ abſtinendũ eſt a delicatis ci/
bis. verũ etiã a vilibꝰ ⁊ cũ equali temꝑantia
ꝯtinendũ eſt. imo panis ⁊ aque ſatietas eſt
timenda. vt poſſit in nobis acq̇ſita puritaſ
ꝑmanere. Iſti ergo q̇ nõdũ equalis ꝯtinẽ/
tie ⁊ moderãtie gratiã ſunt adepti. nõ minꝰ
prefatã pollutionẽ incidũt q̃ etiaȝ homini/
bus abſtinẽtibꝰ ſic accidit. Scd̄a cauſa
eſt qñ ꝑ incuriã ⁊ immũdiciã mentis elabi
tur. Nam mens ſpiritualibꝰ exercitĳs va
cua ⁊ diſciplinis iuterioribꝰ nõ intenta. ſen
ſu corꝑis ꝑ vanas ⁊ immũdas cogitatiões
euagat̃. Ex quibꝰ merito culpe eliciunt̃ hu
mores. ⁊ ideo volentibꝰ obuiare neceſſe eſt
priuare et hanc cauſaȝ eradicare. videlicet
mentis torporẽ excutere. ⁊ ſenſus refrena/
re. ne mens ad vana ⁊ noxia diſcurrat. ⁊ ex
ceſſibꝰ illis aſuefacta ad immũdiſſima inci
tamenta luxurie ſomniãs ꝑturbetur. Pre/
dicta ergo negligentia acq̇rendi mundiciã
⁊ euitandi immũdiciã in cõfeſſione pariter
explicet̃. Tercia cauſa põt eſſe quãdo il/
ludentis inimici inuidia pollutio ꝓcurat̃.
Dum eñ videt ſanctũ virũ qui ꝑ ſollicitaȝ
victus moderationẽ ⁊ integrã ⁊ ꝑfectam ac
frequentẽ peccatoꝝ ꝯfeſſionẽ ꝑpetuã mun
dicie puritatẽ acquirere conat̃. eius ꝯſcien
tiã ꝑturbare mit̃. maxime diebꝰ illis quibꝰ
deſiderat diuino aſpectui cõplacere. fluxuſ
illius emiſſiõe polluere ꝓcurat vt ſic a ſan/
cta cõmunione retrahat̃. Quibuſdaȝ vero
ꝯtingere dicit̃ ex debilitate nature q̃ nõ eſt
ita fortis ⁊ valida ſicut antiquitꝰ dicit̃ exti
tiſſe. Hanc cauſaȝ põt quis in ſeip̄o aduer
tere qñ in illo turpi moderamine victꝰ fre/
quentiꝰ ſolito polluit̃ abſq; turpis ſomnĳ
interuẽtu. ſicut ego quoſdam cognoui hac
peſte certis tempibꝰ ter ⁊ quater in hebdo
mada ſordidari. q̃uis nõ minus p̄dicte il/
luſioni poſſit aſſcribi.

Qualiter poſt pollutionẽ licet vel nõ li/
cet accedere ad diuina.

Secundũ ſanctorũ patrũ ſententiaȝ
vigilanti circũſpectiõe cauendũ eſt
ad cõmunionẽ ſalutaris ꝯuiuĳ ac/
cedere tp̄e quo ſentimꝰ nos ſomnĳ illuſiõe
pollutos. Sed ſi hoſtꝭ inuidꝰ talit̃ mẽti no
ſtre illuſerit vt nobis celeſtis remedĳ ſub/
trahat medicinã. dũmodo nullus rep̄hen/
ſibilis interueniat pruritꝰ aut oblectatõis
aſſenſus. ſi fluxus iſte fuerit naturali neceſ
ſitate ꝓfuſus. aut impugnatiõe hoſtꝭ antiq̇
ꝓcuratꝰ. ⁊ abſq; ſenſu voluptatis adductꝰ.
debemꝰ ad gratiã ſalutaris cibi nihilomi/
nus accedere ꝯfident̃. Et ſi credit̃ ⁊ueniſ/
ſe occaſiõe vicioſa. die illa dꝫ ſe hũiliter ſub
trahere ab altari. ne in nob̄ verificet̃ ſentẽ/
tentia ap̄li. Qui mãducat et bibit indigne.
iudiciũ ſibi mãducat ⁊ bibit nõ diiudicãs
corpꝰ dñi. i. nõ faciẽs dr̄am int̃ ꝑceptiõem
cibi celeſtis ⁊ carnalis nec iudicãs ip̄m cor
pus domini eſſe qd̓ tale nõ niſi pura mẽte
et carne liceat manducare. Et ideo ſubin/
fert idẽ ap̄ls. Ideo int̃ vos multi ĩfirmi ⁊ im/
becilles. ⁊ dormiũt multi. q. d. Multi ex hac

pſumptione ⁊ mādueatiōe indigna ſpūali
ter infirmant. ⁊ ſomno mortali dormiunt
multi. p pctm̄ qđ ex ipa īdigna māducatōe
⁊ ſūmptiōe incurrūt. Probet ḡ. i. examinet
ſeipm̄ hō anteq̄ȝ ſacrm̄ pcipiat ⁊ diligent̄ ſe
videat vtrū ſit mūdus vl̄ immūd⁹. vtrū de
uot⁹ vel indeuot⁹. vtrū reuerēs vel irreue/
rens. vtrū timens vel pſumēs accedat. etiā
ſi cert⁹ ſit vel certuȝ ſe putet q̄ nō ſit vicioſe
pollut⁹. vel aliq̄ mō mortali pctō infectus.
Nō em̄ dȝ volens iſtū celeſtē panē ſumere
eſſe ꝯtent⁹ ſe nō hr̄e pctm̄ mortale neq̄ȝ pce
denti nocte vicioſa occaſiōe fuiſſe pollutū.
qꝛ licet hec duo quēlibet reddāt ipo cibo in
dignū. Alia tn̄ plura ſunt q̄bꝫ ſe hō dȝ ab h
cibo ſubtrahere reuerent̄. q̄ explicare non
audeo. qꝛ a ſanctꝭ ⁊ doctoribꝫ ipa expſſa nō
repperi. atq̄ȝ illuſtratiōi gr̄e dei ea ſecurius
ſimplicit̄ relinquenda decreui Jd tn̄ qđ p
meipo retineo eſt v̄bū illius qui h ſacrm̄ in
ſtituit. quē nō credo illud fruſtra ptuliſſe.
dixit em̄. Hec q̄tienſcunq̄ȝ feceritis in mei
memoriam facietꝭ. Ex q̄ quidē v̄bo arguo
mihi ipi q̄ q̄tiens volo id agere qđ ipe inſti
tuit ⁊ mō pdicto reliquit. neq̄q̄ȝ ſine remor/
ſu ꝯſciē ac piudicio aīe timeo ad illud poſ
ſe accedere niſi pmemorata ipi⁹ inſtituentꝭ
caritate ac ei⁹ paſſione ⁊ morte. in cui⁹ me/
moriā ppetue recolendā illud ſacrm̄ debe/
re ꝯfici ⁊ pcipi ipe pclare aſſeruit ⁊ iniūxit.

Conſiderās inſup circa hui⁹ ſacri pmor
dia lotionē pedū factā. nō abſq̄ȝ myſterio ⁊
ſacro. ibiq̄ȝ dictū fuiſſe a dn̄o. Si nō laue/
ro te nō habeb̄ partē mecū. Agnoſco p h
⁊ iudico nō ſine pſumptiōis ⁊ grauis offeu
ſe periculo aliquē velle hr̄e partē ſecuȝ ipm
ſacrm̄ ſumēdo. nō phabita alicui⁹ ſpūalis
gr̄e lotiōe. Quā lotionē nō ſolū p cōpūctio
nis lacrimas puto fieri. verū etiā p interio/
rē mentꝭ deuotionē ⁊ fideȝ. in qua ipe dn̄s
vocat ⁊ inuitat aīam ⁊ trahit. ⁊ q̄dāmō co
git ad ipm cibū angelicū ⁊ celeſtē. Vn̄ ⁊ ipe
dixit illis q̄s lauerat. Jam mūdi eſtꝭ pter
ſermonē quē locut⁹ ſum vob. Nō dixit pt
aquā qua loti eſtis. ſȝ pter ſmonē. Hoc au
tē eſt v̄bū fidei qđ pdicam⁹ ſm aplm. Vn̄ i
actibꝫ aploꝝ legit̄. Fide purificans corda
coꝝ. Hanc aūt deuotionē ⁊ fidē celebrantꝭ
ſeu ſacrm̄ ſumētis credo eſſe illā q̄ celebrat
⁊ que facit ipm ſacrm̄ pcipi cū effectu. ſicut
⁊ v̄bi xpi ſunt illa q̄bꝫ ꝯſecrat̄ ⁊ trāſſubſtan
tiatur panis ⁊ vinū in corp⁹ xpi ⁊ ſanguinē

Quā quidē deuotionē voco dei grām. q̄ p/
uenit ⁊ diſponit. ſubſequit̄ et infundit. Ad
hoc ḡ ſacrm̄ cum inſtātia feruētis ⁊ aſſidue
orōnis pcurem⁹ modo pdicto vocari a do
mino. videlicet phabita ipi⁹ memoria atq̄ȝ
cōpunctōis ⁊ deuotiōis ⁊ fidei lotiōe. ad q̄
pparari nos oportet p mētis ⁊ corpis mun
diciā. ⁊ p lingue ac ſenſuū refrenationē. et p
nr̄arū paſſionū ꝯtinentiā ⁊ moderationē.

De fluxu libidinis.

p retermittendū q̄ȝ nō eſt q̄ q̄buſdā
ꝯtingit interdū ꝯſciē dubietas. ⁊ p/
turbatio magna. vn̄ ipis vigilātibꝫ
abſq̄ȝ vlla cōmotione carnis ⁊ cogitatōe im
mūda. humor q̄dā p mēbrū ſecretū egredi
tur ſine delctātiōe ⁊ q̄ſi iſenbilit̄. ita vt mul
ti de h aliter nō ppendūt niſi cū pānos ſen
ſerint madefactos. Cui⁹ cāȝ aliq̄ ignorātes
turbant̄ ⁊ errāt. putātes ſe eē pollutos. Et
ideo ſciendū eſt q̄ illi⁹ hūoris effuſio nō eſt
pollucio. qꝛ (vt dicūt medici) ſine libidino
ſa delectatiōe. ⁊ carnis motiōe null⁹ pt pol
lui vigilādo. Ad ipi⁹ tn̄ effuſionē humoris
videt̄ naturalis ꝯditio cām exhibere pma
riā. ſed deinde id qđ ad naturā diſponit cā
vicioſa ⁊ euitabilis pficit ⁊ ꝯſumat. Qui
buſdā hoc puenire agnoui pter ſolā pſen/
tiā ⁊ allocutionē pſone alicui⁹. in cui⁹ aſpe/
ctu habuit cōplacētiā ſenſualeȝ ⁊ vanā. ſeu
ad quā inordinato amore afficit̄. aut p ta/
ctum impudicū leuē. aut imaginādo aliq̄s
actus impudicos fortit̄ ⁊ moroſe. Jn his
em̄ caſibꝫ ⁊ ſil̄ibꝫ multi inueniunt̄ hr̄e cale/
factiones ⁊ cōmotiōes carnis libidinoſas.
dictūq̄ȝ hūorē emittere velint nolint. Sed
eas cauſas ⁊ ſil̄es q̄ ſunt euitabiles dȝ qui/
libet fugere ⁊ euitare p poſſe. maxie q̄ ſen/
tit de h ſe paſſionatū ſeu ad h naturalit̄ in/
clinatū. ſiue ex vicio mentꝭ. ſiue ex debilita/
te nature. ⁊ q̄ occaſiōes hmōi nō euitauerit
iuxta poſſe. relinquēdo amiciciā ⁊ familia/
ritatē pſonaꝝ ad q̄s inordinate afficit̄. fu/
giendo etiā allocutiōes ⁊ aſpectū pſonarū.
licet nō credā ipm p dictā effuſionē pecca/
re mortalit̄. niſi forte aliter ꝯcupiſceret aut
impudice tāgeret pſonā q̄ eſt cā illi⁹ defect⁹
tn̄ credo eū grauiter peccare et magno pcti
mortalis piculo ſubiacere. Et iō ꝯſiliuȝ do
tibi vel tali q̄ abſq̄ȝ dilatōe moroſa ipe ſibi
violentiā faciat in hac pte fugiēdo pſonas
hmōi atq̄ȝ cū eis oēm oportunitateȝ loci et
tpis euitet. Hic itaq̄ȝ pdict⁹ fluxus, (quia

quibuſdã vocaꝛ libido) ſi poteſt euitari ipiꝰ
occaſio. ⁊ ſtudioſe nõ euitaꝛ. eſt om̄ino cõfi/
tendꝰ cũ ſuis occaſiõibꝫ ⁊ negligẽtia habita
circa ip̃as. Si ꝟo ꝯtigat ex cauſa q̃ vitari n̄
põt ſicut qñ audiunꝛ ꝟba impudica a caſu.
vel loquiꝛ cũ ꝑſona vl̓ ſedet iuxta eã de cuiꝰ
p̄ſentia habet cõplacẽtiã vanã ⁊ ab ea ſepa/
ri nõ valet. In his ⁊ ſil̓ibꝫ credo ſufficere ꝙ
tã de occaſiõe habita ⁊ ipotẽtia vitãdi q̃ȝ de
fluxu illiꝰ libidinis dolor eſt ſimpliciꝛ habẽ
dus. Quia tñ dubitare i talibꝫ q̃ ſpectãt ad
ꝯſcie puritatẽ eſt qñq̄ȝ valde ꝓficuũ. poterȝ
hoc ꝯfiteri ꝓpter quietudinẽ mẽtis ⁊ pacem
q̃ȝuis expedire nõ credã.

Cõplacẽtia habita i memoria pcti̅.

Sciendũ eſt ꝙ qñ cogitas d̓ iniurijs
receptꝭ ⁊ in illa memoria turbarꝭ in
tra te cũ aliq̃ mora. ⁊ appetꝭ vindictã
fieri aut factã eſſe. aut doles ꝙ nõ fuit facta
ꝑ te aut ꝑ aliũ. aut imaginarꝭ aliq̃ facere aut
aliquẽ motũ tenere aimo vindicatiuo. Hec
oia ſunt ꝯfitẽda ⁊ alia quecũq̄ȝ ſil̓ia in mẽte
tua rõne iſtiꝰ iniurie. Si aũt rememorãdo
mala p̄terita q̃ feciſti. nõ haberes dolorẽ. ſȝ
potiꝰ delectatiõȝ in eis. ⁊ ꝓpter hãc delectati/
onẽ facis morã ibideȝ. nõ credo expedire ꝙ
ſpecifices ip̃a peccata rememorata ſi alias i
tegre ꝯfeſſus es. Et ſi nõ habuiſti aliquã de
lectationẽ in mẽte. ſufficit tibi dicere. Mihi
venerũt ad memoriã quedã vindicte vel in
iurie q̃s feci. vl̓ quedã peccata g̃uia que ꝯmi
ſi de quibꝫ nõ ſolũ nõ habui dolorẽ in tali
cogitatiõe. ſȝ de ip̃is cũ multa cõplacẽtia co
gitaui. Et ſi aliud tibi occurrit i carne vl̓ in
mẽte ꝓpter dictã ꝯplacentiã qđ tibi videꝛ ag
grauare pctm̄. ip̃m etiã debes ꝯfiteri. Uer/
bi gr̃a. Si de pctõ luxurie ꝑ te facto habui
ſti memoriã. ⁊ de h̓ habuiſti motũ carnis et
penitudinẽ. q2 ip̃m pctm̄ nõ feciſti pluries. l̓
cũ pluribꝫ. Tũc em̄ debes ſic dicere. Ex ima
ginatiõe quã habui de quodã pctõ luxurie
habui motũ carnis ⁊ cõplacẽtiã in mẽte. et
appetiui illud feciſſe multotiẽs ⁊ cũ multꝭ ꝑ/
ſonis. Et ſic nõ oportet te indicare ꝯfeſſori
te iã feciſſe illđ pctm̄ niſi forte alias indicaſ/
ſes eidẽ. ⁊ niſi ꝓ maiori hũilitate ⁊ merito ve
lis ip̃m ei ſimpl̓r explicare. Si aũt recorda
ris te habuiſſe oportunitatẽ faciendi aliqđ
pctm̄ qđ nõ feciſti. ⁊ in iſta recordatõne non
gaudes te euaſiſſe illud pctm̄. nec g̃tes agis
deo q2 cuſtodiuit te ab ip̃o. ⁊ abſtulit opor/
tunitatẽ ⁊ volũtatẽ faciẽdi ip̃m. Oia iſta ſũt
pleniꝰ reſerãda. Videꝛ em̄ hec magna igra/
titudo ⁊ pcti cõmiſſio volũtaria. Sȝ ſi in p̄/
dicta recordatiõe pctõꝝ. ⁊ maxime carnali/
um nõ poſſes vitare cõplacentiã. ⁊ motꝰ car
nis dũ velles eã ſtudioſe recolere. cauſa te/
ip̃m excitãdi ad cõpunctionẽ ⁊ dolorẽ. cõſu
lo tibi ꝙ nõ ea ſpẽaliter recolas. nec etiã alia
peccata q̃ nõ potes ſine cõplacentia recole/
re. ſicut eſt vindicta facta ꝑ te vel ꝑ aliũ d̓ in
imico tuo. aut damnũ vl̓ mors. quia aliquẽ
occidiſti. Debes g̊ om̄ia peccata tua ſi vis
cõfiteri generaliꝛ. ſub duobꝫ ſcȝ ſuꝑbia ⁊ de
lectatiõe carnis cõfiteri. dicẽdo ſic corde me
ditãdo ⁊ ore ꝓferendo. Dico meã culpã de
ſuꝑbia quã habui ꝯtra deũ ⁊ proximũ ira/
ſcẽdo. inuidẽdo. alios ꝓuocãdo. mũdi glo/
riam appetẽdo. ꝓximos iudicãdo. dei crea/
turas ꝯtemnẽdo. meip̃m bonũ reputando
⁊ alios vilificãdo. de dei opibꝫ ac iudicijs ⁊
eius ꝑmiſſionibꝫ murmurãdo. bonas eiꝰ in
ſpiratiões ⁊ om̄ia eiꝰ beneficia negligẽdo. i/
petꝰ vicioſos ſectãdo. blaſphemãdo. ⁊ nom̄
dei inuanũ ꝓferẽdo. ⁊ linguã meã ꝯtra veri
tatẽ ꝑ mẽdacia ⁊ ſimulatões. ꝑ duplicitates
⁊ adulatiões. ꝑ iuramẽta. ⁊ multa alia ꝟba
vicioſa. loquẽdo ocioſe. accidioſe viuendo.
de me nimis cõfidendo. de fide dubitando
de occultis dei opibꝫ ratiõem p̄ſumptuoſe
querẽdo plꝰ q̃ȝ oportet ſape de deo ⁊ ꝓximo
⁊ de hoc ſeculo multa ſcire cupiẽdo. gratiaȝ
dei nõ humiliꝛ affectãdo. dona dei occultã
do. temerarie ꝓpalãdo. nõ in veritate ſȝ i hy/
pocriſi ⁊ falſitate corã dõ ⁊ hominibꝫ ambu
lando. ⁊ multa alia ꝑ ſuꝑbiã mẽtaliter ⁊ cor/
poraliter exercẽdo. Poſtq̃ȝ cõfeſſus es dic
aimo tuo. maxime quãdo vides te morti ꝓ
ximũ. O aia mea. egreſſus tuꝰ appropinq̃t.
⁊ ꝓpe eſt terminꝰ tue ſuꝑbie. ⁊ ꝓpe eſt finis de/
lectatõis huiꝰ mũdi ⁊ miſerie carnis tue q̃s
delectatõibꝫ carnalibꝫ ꝑtuliſti plꝰ ip̃as amã
do q̃ȝ deũ. plꝰ ſibi cõplacendo q̃ȝ tibi. plꝰ la/
borando ꝓ ip̃a q̃ȝ ꝓ te. plꝰ obediẽdo eius cõ
cupiſcẽtijs q̃ȝ diuinis inſpiratiõibꝫ ⁊ ꝯſilijs
ſcȝ dũ ꝯtendiſti ſatiſfacere ſibi in delectatio/
nibꝫ gule ⁊ luxurie. multis ⁊ diuerſis modiſ
oꝑe ⁊ volũtate atq̄ȝ ſatiare eiꝰ viſum. auditũ
guſtũ. tactũ. ⁊ odoratũ. quantũ ⁊ qualiꝛ po/
tuiſti. cõſenſiſti amore ipſiꝰ carnis amittere
ꝑtem maximã tui tꝑis ſuꝑflue dormiendo
⁊ quieſcẽdo in multis opibꝫ vicioſis ac occu
pando i nimia cura ⁊ ſolicitudine rex̄ tꝑali
um ⁊ corꝑaliũ te exercẽdo plꝰ ꝓpter auarici/

am ⁊ delectationẽ qꝫ ꝓpter neceſſitatẽ. cõſen/
ſiſti eius pigricici quam habuit ſꝑ ad opan/
dū bonū. ⁊ eiꝰ ſolicitudini quā habuit ad ꝑ/
agendū malum qꝺ potuit. In his fuit vita
mea. in his expẽdi tempꝰ meū. Ubi ergo es
o vanitas mea. ⁊ ſupbia mea. quo prexiſtis
delectatiões carnis mee. q̇d mihi attuliſtis
q̇d mihi reliquiſtis ꝓ ſubiectõe ⁊ obediẽtia
qua vobis tot annis deſeruiui. ꝓ vobis cõ/
mutaui vitā eternā. amiſi deū. acquiſiui in/
fernū. ꝑdidi gaudia infinita. ⁊ lucratus ſuꝫ
lamẽta eterna. priuatꝰ ſum ſocietate ſancto/
rum ⁊ angelorū. ⁊ merui fieri ſociꝰ ciuiū in/
fernoꝝ. Cõſidera ergo o aīma mea qualẽ te
fecit deꝰ. quia ad imaginẽ ⁊ ſimilitudinẽ ſu/
am. ⁊ modo ſic es denigrata peccatꝭ nec ali/
quā virtutẽ in te agnoſcis. Conſidera in te
imaginẽ tẽptatoris tui q̇ te depinxit colore
ſupbie. gule. luxurie. auaricie. vane glorie. in
uidie. accidie. ⁊ ingratitudinis. negligentie.
odij ⁊ vindicte. tibi ſuaſit cõtemptū dei ⁊ ap
poſuit amorẽ ſeculi. te induxit cõtra ꝓximū
ad murmurādū. iudicandū. decipiendū. de
ſpiciendū. detrahẽdū. ⁊ aliorū defectꝰ pon/
derandū. ⁊ tua gratia vicia nõ videndum.
Nõ video igiť o aīma mea. niſi vt ꝓuoceris
ad gemitū. fletū. planctū. triſticiā. ⁊ lamen/
tū. ⁊ clames humiliter ⁊ feruẽter ad domi/
nū. Dñe ne ī furore tuo arguas me ⁊c̄. Mi
ſerere mei deus ⁊c̄.

Qualiter cogitationes inhoneſte ſint cõ
fitende.

p Leriqꝫ dubitāt ſi cogitatiões inho
neſte ſint exteriꝰ explicāde. Credo ꝙ
hoc ſit puritatis ⁊ ꝑfectõnis et ma/
gni meriti. ſed nõ credo eſſe neceſſitatꝭ ſem/
per. niſi quādo ex nimia mora facta in cogi/
tatiõe illa homo ſentiret ſe inclinari ad faci/
endū ⁊ ꝑficiendū cogitatū ſi haberet opor/
tunitatẽ quā vellꝫ. aut ſi pollueretť ex illa ve
hemẽti cogitatiõe moroſa. aut ſi inordina/
te afficeretť ad aliquā ꝑſonā. ⁊ de ip̄a multū
moleſtaretť in cogitatiõe habẽdo motꝰ car/
nis ⁊ imaginādo habere aliquos actꝰ impu
dicos cū ipſa ꝑſona. Hūc em̄ affectū inordi
natum debes exp̀mere cū cogitatiõibꝫ ⁊ mo
tibus carnis ꝓcedentibꝫ ex ip̄o affectu. dicẽ
do ſic. Habui affectū ſenſualẽ ⁊ inordinatū
ad quandā mulierẽ. vel quendā iuuenẽ ta/
lis cõditionis. ⁊ hūc affectū cõcepi ex com/
placẽtia habita in aſpectu ⁊ collocutione ac
p̄ſentia corꝑali ipſiꝰ de ip̄a vel de ip̄o tot vi/
cibus. Habui etiā tot vicibꝫ imaginatiões
turpes. reſpiciẽdo oculis corporeis vel mẽ
talibꝫ vľ faciẽ vel aliā partẽ corꝑis eiꝰ. ⁊ ima
ginando cū ipſa ꝑſona habere amplexus ⁊
oſcula. vel talẽ actū impudicū. Et in his fe/
ci morā per magnū ſpaciū habẽdo ibi motꝰ
carnis libidinoſoſ. ⁊ ſpecialiter mihi accidit
in oratiõe aut miſſa. ⁊ ſemꝑ fui negligẽs la/
borare ꝓ poſſe ad expellendū talia ꝑ poten/
tiam ꝓpter nimiā delectationẽ quā habebaꝫ
ibidẽ. nec curaui quātū potui refrenare ocu
los ab aſpectu illiꝰ ꝑſone quādo fuit p̄ſens.
Quicūqꝫ igiť tales vel tali modo cogitatio
nes ⁊ affectiões exprimeret vicioſas. ab eis
cito liberaretť. dūmodo cū tali confeſſiõe cõ
tinuaret orationẽ ⁊ cuſtodiā ſenſuū. quia de
mon nõ poteſt ſuſtinere humilitatẽ cõfeſſi/
onis pure cū ſit ſupbꝫ ⁊ immūdus. ⁊ om̄is
humilitatis ⁊ mūdicie inimicus. Et iō non
eſt melior ⁊ facilior via ad euadendū tẽpta/
tiones luxurie ⁊ ſupbie. qꝫ om̄es cogitatio/
nes vicioſas cū ſuis circūſtantijs cõcurren
tibꝫ in carne vľ mẽte ſepe ⁊ clare detegere cõ
feſſori. ⁊ totiẽs exprimere quotiẽs renouā/
tur.

De motibꝫ carnis

s Ciendū eſt ꝙ motus carnis q̇ non
ꝓuenit ex cogitatiõe impudica abſ/
qꝫ volūtate ⁊ ſine cauſa. ſcꝫ viſus vel
auditus. ſine aliq̄ cauſa extrinſeca inhone/
ſta ſine dubio ꝓuenit ex nimia repletiõe pri
us facta in cibo ⁊ potu. Quidā tamẽ putāt
ꝙ proueniat ex nimia vigilia. qꝺ poteſt eſſe.
maxime quādo ꝯſtat eis ꝙ nõ prouenit eis
ex aliqua cauſa p̄dicta. ⁊ ideo oportet homi
nẽ eſſe parcū in dieta quo ad qualitatẽ ⁊ q̄n
titatẽ quādo de talibꝫ moleſtať cõtra volun
tatẽ ⁊ diſplicentiā ſuā. Nam intra corpꝰ ori
tur cauſa. Quia ſm̄ Hieronymū. Venter ⁊
genitalia ꝓxima ſunt. Et hoc intelligo q̄n/
do nõ ſunt a cauſa exteriori. Et tūc oportet
cauere ip̄m ab aſpectibꝫ. collocutiõe. ⁊ appro
ximatiõe ꝑſonaꝝ ī quaꝝ p̄ſentia ſentit ſe ſen
ſualiter delectari. alioquin ille q̇ videť mo/
tus naturalis. fieret vicioſus. Et qꝫuis ſit ſe
curū cõfiteri tales motꝰ ꝓcedentes ſine cau
ſa vicioſa. quoꝝ intẽperātia videť cauſa dū
tamẽ ꝑ ip̄os nõ turbeť amor ⁊ deſideriū pu
ritatis in corde. ⁊ corꝑalis caſtitas non ma
culeť in corꝑe. Si vero ꝓcedunt a cauſa vi/
cioſa cõfitendi ſunt ⁊ cauſe. locꝰ ⁊ tempus ⁊
mora cõtracta in eis ⁊ vices motuū. ſicut ſu
pra de circūſtantijs peccatoꝝ dictū eſt. Nõ

.eñim ſufficit generaliter dicere culpã de mo
tibꝫ.ſed debes dicere ſic. Dũ eſſem in eccl'ia
vel oratiõe vel miſſa vel ſermõe cogitaui ta
lem actũ turpẽ.aut habui memoriã alicuiꝰ
ꝑſone in cuiꝰ aſpectu iã habui vanã cõplacẽ
tiam aut inordinatũ amorẽ.aut aſpexi in ec
cleſia talẽ ꝑſonã cũ complacẽtia impudica.
cuiꝰ cauſa habui motꝰ carnis impudicos to
tiens ⁊ ꝑ tantã morã. Et ſi dixiſti illi ꝑſone
tibi gratioſe.aliqua ṽba ꝓlixe. aut feciſti ali
quod ſeruitiũ malicioſe vt ſcʒ haberes com
placentiã libidinoſam ⁊ motꝰ carnales per
maiorẽ morã.totũ cõfiteri debes. niſi de ipi
us p̃ſentia delectatõʒ nõ habuiſſes.

De periculo familiaritatis dñaꝝ

q Uoniam multi videnť negligere vt
agnoſcãt affectiões ſuas vicioſas.⁊
ꝑ cõſequẽs nõ curant cõfiteri. cũ ta/
men diligẽter ſint ꝑſcrutãde ⁊ cũ vicijs ori/
entibꝫ ex ip̃is exprimẽde.iõ p̃termittere nõ ĩ
tendo.Quia multi afficiũť nimis ad ſeip̃os
quidã ad alias perſonas.quidã ad honoreſ
quidã ad diuitias tempales. Et qꝛ hec ſũt
ſicut murꝰ inter deũ ⁊ animã.ideo nullꝰ ho/
minũ habẽs aliq̃d de p̃dictis poteſt in via
dei ꝓficere.nec habere purã orationẽ.⁊ ma/
xime quãdo eſt carnalis affectio ad ꝑſonaʒ.
Et de hac intẽdo modo loqui. Nã talis af/
fectio m'ltos ſpũales ſub ſpecie amicicie ſpi
ritualis a ſtatu orõnis impedit ⁊ impediuit
Hec eſt inquietudo mẽtis peſtifera.oratiõʒ
mẽtis ⁊ oris inficiẽs ⁊ diſpergẽs. ⁊ affectus
cõtrarios oratiõi in mẽte generat ⁊ exercet.
Nã ſicut oratio pura mentẽ purificat ⁊ illu
minat.letificat.fortificat ⁊ impĩguat.ſic car/
nalis affectio ⁊ immũda mentẽ inficit ⁊ ob/
ſcurat.cõtriſtat.debilitat. ⁊ deſiccat.⁊ corpꝰ
eiuſdẽ maledictiõibꝫ implicať. Et quoniaʒ
ſpũalibꝫ loquor (ꝓpter quos illa ſcribo) no/
uerit ipſi ꝙ licet carnalis affectio ſit oĩbꝫ
periculoſa ⁊ dãnoſa.ip̃is tamẽ magis eſt ꝑ/
nicioſa.maxime quãdo cõuerſanť cũ ꝑſona
que ſpũalis videť. Nã q̃uis hoꝝ principiũ
videať eſſe purũ.frequẽs tamẽ familiaritas
domeſticũ eſt periculũ.delectabile detrimẽ
tum ⁊ malũ occultũ.bono colore depictuʒ.
Que quidẽ familiaritas q̃to plus creſcit.
tãto plꝰ infirmať principale motiuũ. ⁊ vtri/
uſqꝫ puritas maculať.nõ tamẽ de hoc ſtatiʒ
perpẽdunt.qꝛ ſagittariꝰ ille a principio non
mittit ſagittas venenatas. ſʒ ſoluʒ aliquali/
ter vulnerãtes ⁊ amorẽ augmẽtantes. Ad

tantũ vero in breui deueniũt vt iã nõ velut
angelos ſicut inceperãt ſe inuicẽ alloquan/
tur ⁊ videãt.ſed tanq̃ꝫ carne veſtitos ſe mu/
tuo intueanť.⁊ ſauciãt mẽtes quibuſdã cõ/
mendatiõibꝫ ac verbis blanditorijs ⁊ adu/
latorijs que videnť ex p̃ma deuotiõe ꝓcede
re. Exinde vnꝰ incipit alteriꝰ appetere p̃ſen/
tiam corꝑalem. qꝛ forma vel ſpecies corpo/
rũ in vtriuſqꝫ mẽte cõcepta ĩcitat eos ad vo
lendũ p̃ſentiã corꝑalẽ quaſi inſit eis preſen/
tia mẽtalis.ſicqꝫ ſpũalis deuotio paulatim
cõuertiť in corꝑalẽ ⁊ carnalẽ.⁊ ſic ipſoꝝ men
tes que ſolebãt in oratõe cũ deo abſqꝫ inter
medio loqui.nũc inter ſe ⁊ deũ alter alteriuſ
ponit corꝑalẽ effigiẽ quam velãt ⁊ obtene/
brãt ponẽtes ſibiipſis faciẽ dei cũ facie cre/
ature. Et nõ minꝰ horrendũ eſt cũ hij ꝓpriũ
errorẽ ꝑcipere ⁊ emẽdare deberẽt.potiꝰ ĩ nu
trimentũ erroris totũ illud iudicãt ex maxi
ma charitate ꝓcedere.cuiꝰ merito puto ⁊ ſi/
bi inuicẽ mẽtientes referũt ꝙ in oratõe vnꝰ
alteri p̃ſentať quo oratio reddať delectabi/
lis.ac ſi ꝓ ſe inuicẽ orare coganť gratia ⁊ vir
tute diuina.ac ꝑ hoc ꝯſolationẽ ſimpliciter
ſenſualẽ quã habẽt in illa p̃ſentatiõe de ſe/
ipſis facta in oratiõe p̃dicta eſtimãt et affir/
mant ac aſſerũt eſſe ſpũalem gratiã ⁊ diui/
nam. Quales aũt illuſiones recipiãt a ſagi
tario ſupradicto.ſpẽaliter mulieres. que ci/
tius fidẽ adhibẽt illuſioni mẽtali eſſʒ hor/
ribile ⁊ quaſi impoſſibile declarare. Senti
unt nãqꝫ in oratiõe p̃dicta ⁊ p̃ſentatiõe mẽ/
tali calorẽ quendã ignitũ a ſagittario illo ia
ctatum.quẽ credũt ⁊ dicũt eſſe ignem chari
tatis a ſpirituſancto ĩmiſſum volentẽ con/
iungere ſpiritũ vniꝰ ſpiritui alteriꝰ vinculo
charitatis.cũ tamẽ ſit ignis libidinoſi amo
ris.ꝓut frequẽtia exẽpla manifeſtãt.⁊ inde
deliberãt ſe tanq̃ꝫ ſpũaliter vnitos poſſe ſe/
curius ꝓlixius ⁊ ſepiꝰ ſimul loqui atqꝫ ĩ hoc
tempꝰ non ꝑdere ſed lucrari.ꝓinde modos
mirabiles ⁊ inſolitos ⁊ cautelas adinueni/
unt quibꝫ ꝓcurãt ſimul colloqui.⁊ frequen/
ter allegãtes vnꝰ alteri cauſas vtilitate ⁊ ne
ceſſitate depictas.cũ tamẽ in veritate nihil
aliud ſit cauſa niſi onꝰ cui ratio ſuccumbit.
Sic itaqꝫ carnali cõcupiſcẽtia excecati tem
pus qd̃ olim in oratiõe cõſueuerãt expende
re ac ſpũaliter occupare. nũc in huiuſmodi
familiaritatibꝫ ⁊ colloquijs ꝑdunt.⁊ ſic (qd̃
dolendũ eſt) allocutiões diuinas ꝓ carnali
bus cõmutantes. Ammodo igiť (niſi mora

ſerotina cogente aut alia ineuitabili cauſa)
non poſſunt ab inuicẽ diſcedere. ⁊tunc inui
ti ⁊ triſtes diſcedũt. Hec autẽ triſticia eſt cer
tiſſimũ indiciũ ꝙ carnis vinculo ſunt alliga
ti. ⁊ ꝑ hoc viſitationes ⁊ cõſolationes diui/
ne a carnalibꝰ ⁊ dyabolicis diſcernunt̃. De/
niqꝫ q̃uis ſe multis exponãt periculis ⁊ mľ
ta mala incurrãt dum eorũ obtenebrat̃ cõ/
ſcientijs iudicãt quedam ſibi tanq̃ ſpiritu/
alibus eſſe licita que fieri nequeũt abſqꝫ pe
riculo ⁊ peccato. putaui tamẽ melius eſſe nõ
multa de hoc calamo exarare. Hec tamen
tacere non valeo quin aliqualiter referam.
maxime quia nõ longe a temporibꝰ iſtis ſi/
milia contigerũt. Tandẽ ſpirituales p̃dicti
quãdoqꝫ ſe deduci permittũt vt ſe inuicem
familiariter tangãt ſub ſpecie charitatis re
ſerantes ſibi inuicẽ immẽſum cordis amo/
rem. quod impudẽter charitatem appellant.
Sed in hac reſeratiõe amoris eſt ſummũ
periculum. qꝛ ex h̃ fabricant̃ ſagitte q̃ mẽtes
eoꝝ vulnerãt mortaliter ac venenãt. Et qđ
ſuper oĩa videtur mihi horrendũ. deo. an
gelis. hominibꝰ. ⁊ demonibꝰ. fuerũt iam ali/
que ſpũales nomine. ſpiritu luxurioſo im/
bute. que in excuſationẽ ſue libidinis p̃ſum
pſerũt dicere ſe habuiſſe in illis actibus im
pudicis magna ſentimẽta de deo. quod ni/
hil aliud iudico niſi quoddã incitamentũ ⁊
inductiuũ ad ſimilia ſecurius intrandum ⁊
peiora ꝑpetrandũ. Dic mihi qui talibꝰ cre/
dis ⁊ adheres. ſi iſti ſunt vere ſpirituales vt
aſſeris. quid aliud loqui aut facere deberẽt
niſi qđ a ſpiritu ſancto ꝓcedere poteſt vel ꝓ/
cedit. Ab illo autẽ nihil ꝓcedit noxiũ ſed ſo
lum qđ eſt vtile ⁊ honeſtũ. Quid eĩ ad ſpi/
ritum ſanctũ de talibꝰ oſculis aut qualẽ ho/
norem inde ꝯſequit̃ deus. ⁊ que vtilitas aut
que neceſſitas tibi ad ſalutẽ vľ alteri. vt hoſ
tactus facias vel paciarꝭ. Que cõuentio ſpi
ritus ad libidinẽ carnis. Que igitur p̃ſum/
ptio tua vt hãc contumeliã inferas ſpiritui
ſancto. ſcꝫ attribuẽdo ſibi tue impudicicie fe
torem quẽ vix demones patiunt̃. Que inq̃
temeritas tua mulier hypocrita a facie dei
proiecta. vt dicas delectationẽ carnis libi/
dinoſam eſſe gratiã ⁊ cõſolationẽ diuinam.
Recede ergo fera peſſima de finibꝰ meis. qꝛ
demones nequeũt tuã p̃ſentiam ſuſtinere.
Hec itaqꝫ fratres chariſſimi nõ incongrue
huic operi ſũt inſerta. vt ſciat vnuſquiſqꝫ ꝙ
hec venenoſa affectio ſub colore ſpiritus ac

quiſita ſumme impedit puritatẽ ꝯfeſſionis
⁊ cordis mundiciã vt ſic hanc fugiat tanq̃
vicioſam rubiginẽ. que vix poteſt aboleri ꝺ
mẽte ſi alicui fuerit applicata. precipue quia
tales perſone q̃ diu ſunt hac ſagitta percuſ
ſe. quaſi nunq̃ pure ⁊ integre cõfitent̃. eo ꝙ
ipſum morbũ deſpicabilẽ in perſona ſpiri/
tuali verecũdant̃ totiens detegere plene et
integre cõfeſſori. quia verent̃ exprimere ali/
quas circũſtantias tali affectioni annexas.
quas vel tacẽt vel imꝑfecte exprimũt. vten/
tes verbis operientibꝰ dictũ morbũ. ſic ſunt
occupatio mẽtis quaſi cõtinua circa ꝑſonã
dilectam ⁊ in oratiõe ⁊ cunctis actibus ſuiſ
⁊ imaginatiões turpes de ipſa. vana cõpla/
centia cordis. ⁊ in memoria ⁊ aſpectu men/
tali ipſius. ⁊ negligẽtia in euitando eius p̃/
ſentiam ⁊ colloquiũ ⁊ alia que experiũt̃ ipſi
propterea ſepe mutãt confeſſorẽ. aut vellẽt
mutare ſi poſſent. Sicqꝫ triſtes ſunt ⁊ acci/
dioſi freq̃uẽter tam ratiõe affectõnis fluctu
antis in mẽte q̃ ratiõe confeſſionis imper/
fecte. de qua ipi met non cõtentant̃. ſed qđ
peiꝰ eſt. cũ ipſi deberẽt querere medicos ſpi
rituales cautos ⁊ peritos ac expꝛtos qui ſci
rent illã egritudinẽ ⁊ cauſas eius agnoſcere
⁊ congruũ remediũ adhibere. non ſolũ non
faciũt ſed potiꝰ ſi ſemel ad aliquem talẽ per/
uenerint. ipm extũc fugiunt. nec reuertunt̃
ad ipſum. Querũt ergo cõfeſſores ydiotas
⁊ ſimplices qui nec morbũ itelligũt nec cau/
ſas eius agnoſcunt. ⁊ ideo nec ſciunt cõgru
am adhibere medelã. Tantũ de hac ma/
teria dixiſſe ſufficiat. vt per hoc cõfitẽtes ani
ment̃ per viã puram ⁊ immaculatã incede/
re. ⁊ fugere periculoſam peſtẽ familiaritatẽ
mulierum ſpiritualiũ. que nõ melius q̃ fu/
giendo vitat̃. Satis eĩ poſſet quis hac ſa
gitta percuſſus. ieiunijs. vigilijs. ac diſci/
plinis affligere ⁊ orare. ꝙ ſi non fugiat ꝑſo/
nam. ⁊ omnẽ occaſionẽ deſpiciat. nunq̃ cu/
rabitur ab illo morbo. ſed magꝭ augebit̃ il/
lud vulnus. Propter qđ ſequamur cõſilium
beati Hieronymi dicentis. Feminã quam
vides bene cõuerſantẽ. mente dilige. nõ fre/
quentia corꝑali. quia initiũ libidinis eſt in
viſitatione mulierũ. ⁊ mundꝰ cum mulieri/
bus nõ melius vincit̃ q̃ fugiendo. quia cum
ceteris vicijs ⁊ morbis quis poſſit reſiſtere
huic tamen nõ poteſt niſi per fugã. Et alibi
Si mulier potuit vincere eum qui iam erat
in paradiſo. non eſt mirum ſi eos impediat

qui nondũ ad paradiſum peruenerunt. Et
iterũ. Solus, cũ ſola non ſedeas in ſecreto
abſqꝫ arbitro ⁊ teſte. Et idē. Ne ſub eodem
tecto ſolꝰ cum muliere mãſeris. nec in p̄teri/
ta caſtitate cõfidas. quia nec tu Samſone
fortior. nec Salomone ſapiētior. Si forte
dicas. Jam corpꝰ emortuũ eſt. dico tibi. q̄ui
am dyabolꝰ viuit. cuiꝰ flatus prunas extin/
ctas ardere facit. Jdem dicit. Oĩes virgi/
nes xp̄i ⁊ puellas aut equaliter dilige. aut
equaliter ignora. Jtē beatus Auguſtinꝰ di/
cit. Sermo breuis ⁊ rigidus cũ mulieribuſ
eſt habendꝰ. nec tam̃ quia ſanctiores fuerit
ideo minꝰ cauende. Que em̃ ſanctiores fue/
rint eo magis alliciũt ⁊ ſub p̄textu blãdi ſer
monis immiſcēt ſe vicijs impijſſime libidi/
niſ. Crede mihi. Epiſcopꝰ ſum. in chriſto lo
quor nõ mentior. Cedros libani. id eſt. con
templatiõis altiſſime homies. ⁊ gregũ arie
tes. id ē magnos p̄latos eccleſie ſub hac ſpe
cie corruiſſe repperi. de quorũ caſu nõ magꝭ
p̄ſumebã q̃ꝫ Hieronymi ⁊ Ambroſij. Sic
ait Bernardus. Quotidie cõuerſari vis cũ
muliere ⁊ cõtinēs putari. Eſto ꝙ ſis. macu/
lam tamē ſuſpitiõis portas. Scandalũ mi
bi es. tolle materiã ⁊ cauſam ſcandali. quia.
Ve homini illi ꝑ quē ſcandalũ venit.

De verbis viciosis

[ſ]Ciendũ ꝙ verba viciosa ⁊ grauia
diſtincte ſunt cõfitenda ſꝫm differē/
tias ſuas cũ circũſtantijs ⁊ occaſio/
nibꝫ earundē. De murmuratiõe que fit q̄n/
do narraꝫ defectꝰ perſone abſentis. ſi cõfite
ri habes. dic vtrũ vere vel falſe. ⁊ ꝓpter quaꝫ
cauſam. ſcꝫ ꝓpter odiũ vel vindictam. Si in
duxiſti vel inducere cogitaſti aliquē ad hoc
vel deſpexiſti ex hoc. ſi alicui ex hoc nocuiſti
vel alicui audiēti generaſti odiũ de illo de
quo dixiſti. vel aliquid male accidit aut ac/
cidere deſideraſti. Non ergo ſufficit dicere.
Multotiēs murmuraui ⁊ de multis. niſi
iſta explices. nõ tamē dicas defectũ de quo
murmuraſti ſi eſt verꝰ. nec nomen ꝑſone. et
dicaꝫ qualitas ꝑſone aggrauãtis peccatuꝫ.
ſicut ſi de patre tuo. de ſancto viro. de prela
to. ⁊ ꝓpter quã cauſam. Et ſi defectus eſt fal
ſus cõfitere defectũ ⁊ perſonã cui falſum i/
poſuiſti. ⁊ debes reuocare corã illis quibuſ
propalaſti. maxime ſi defectus eſſet grauis.
Sunt tamē quidã vt minꝰ diſpliceãt cõfeſ
ſori exprimũt perſonã cui fecerũt iniuriam.
vel de qua murmurauerũt. quãdo ipſa per
ſona mala reputaꝫ quaſi ab omnibꝫ vel pre
omnibꝫ odioſa. vt ꝑ hoc iudiceꝫ minus pec
caſſe. Sed hoc eſt viciose dictũ. quia debent
in cordibꝫ ſuis reputare ⁊ per cõfeſſionem
oſtēdere ſeipſos eſſe peiores q̃ꝫ illa ꝑſona ſit
quã in ſui excuſationē nominare preſumũt.
Quidã adhuc peius faciũt. quia vt placeãt
cõfeſſori perſonã exprimũt de qua murmu
rauerũt vel offenderũt auferēdo rem vel i/
pediendo eiꝰ bonum. quia ſciũt illã perſonã
diſplicibilē cõfeſſori. Jſti grauiꝰ peccant ſic
cõfitendo q̃ꝫ ſit peccatũ cõfeſſum. quia ꝯtra
charitatē proximi dupliciter peccãt. quia fa
ciunt cõfeſſorē de peccato gaudere quod cõ
fitētur. ⁊ iniuriaꝫ inferũt alteri: ⁊ ſic nõ dolēt
de peccato cõfeſſo ſed potius gaudent. pu/
tantes ꝑ hoc captare beniuolentiã de detra
ctione. quod grauiꝰ eſt. licet detractio ſit q̃/
ſi quoddã ſpirituale homicidiũ occultum. ſi
cut quando aliquis audit aliquē laudari d̄
aliqua virtute ⁊ ſufficiētia. conaꝫ auferre de
corde laudãtis aut cuiuſlibet audiētis illaꝫ
bonã opinionē que habeꝫ de illo. negando
illud ⁊ potiꝰ defectũ iſtius declarãdo aut hi
pocritã appellãdo. quia dicit ꝙ quicq̇d facit
ꝓ humana laude facit. Hoc aũt viciũ com/
mittiꝫ ꝓpter inuidiã aut vanam gl̓iam. Nã
detractor querit laudari ſuꝑ alios ⁊ potiſſi
me ſuper illũ cui detrahit. aut timet minus
reputari q̃ꝫ ille qui laudaꝫ ⁊ inde oriꝫ graue
peccatũ. quia affectat mortē aut expulſionē
aut tribulationē aut caſum illiꝰ de cuiꝰ lau/
de triſtatur. ⁊ ſtatim ſunt diſpoſiti ad audiē
dum hoc de ip̄o cũ gaudio. Quod vicium
nõnullos ſpirituales pulſat qui nondũ pa
raclitum receperũt. Quidã autē ore non
murmurãt nec detrahũt. ne et ipſi deſpiciã/
tur aut de ipſis murmureꝫ. Appetũt tamen
illud fieri ab alijs Et om̃ia talia cũ motiuiſ
⁊ cauſis ſunt integre cõfitenda De dupli
citate que mendaciũ diciꝫ. que eſt quando
lingua ⁊ intētio nõ concordat. quia facit in/
telligi ⁊ credi quod nõ eſt. Tales quãdoqꝫ
ſunt duplicitates ꝓditorie. ſicut in iuda q̄n/
do dixit. Aue rabi. Jſti mel in ore gerunt. ⁊
retro pungere querũt. Nam poſt oſculuꝫ fe
cit capi chriſtũ De ſimulatiõe que eſt in v̄
bis ſignis ⁊ operibꝫ exterioribꝫ cuiꝰ cõtrari
um eſt in mēte. hoc eſt propriũ hypocritaꝝ.
Eſt autē ſimulatio falſitas veritate depicta
Vel eſt viciũ verbis ⁊ actibus virtuoſis oꝑ
tum. Simulatio in verbis eſt quãdo te di/

ctis inſipientẽ ⁊ viciosum . vt per hoc humi/
lis reputeris. ⁊ humilia preeligis vt nõ cre/
datur ꝙ virtuoſus ⁊ ſufficiens reputari ve/
lis. ſi autẽ non virtuoſus reputaris. tũc tur
baris. Eſt ergo humilitas in verbo. ſuper/
bia in mẽte. Simulatõ in ope eſt quãdo fit
actus virtuoſus vt ſolũ fama acquiratur.
Simulatio in ſigno eſt quãdo p̃tendit̃ ho/
neſtas in ſenſibꝫ. ⁊ cor plenũ eſt inhoneſtate
nec trahit̃ quis ab ope malo. niſi quia caret
oportunitate quã vellet. Sic quidã religio
ſi de die quãdo vident̃ vt putent̃ ſancti ⁊ ho
neſti. ſenſus ſuos valde componunt ⁊ ma/
xime in officio ⁊ choro inclinationes ꝓfun/
das ⁊ ſimilia faciẽdo. ſed de nocte nulla ſi/
gna deuotiõis oſtendũt dũ non ſentiunt ſe
videri. Sic quidã ſe macerãt abſtinẽdo vt
ſpũales appareãt ⁊ iudicent̃. Aliqui exteriuſ
apparẽt patiẽtes ſubridẽdo. qui tamẽ pleni
ira ⁊ triſticia dolẽt de iniuria eis facta. et ſic
om̃is hypocrita eſt ſimulator duplex ⁊ fal/
ſus. ⁊ ꝑ ꝯſequẽs inimicus ⁊ ꝓditor ꝟitatis.
Et ideo quia huic vicio multa ſunt annexa
alia. cũ diligẽti examinatiõe debẽt in confeſ
ſione euomere virus ſuũ Mẽdacia ſunt
ẜm ſpecies ſuas cõfitenda. quia quedã ſunt
aliȷ̃s noxia. ⁊ hec ſunt grauiora non noxȷ̃s
quedã deliberate ꝓlata. grauiora a caſu ꝓla
tis. quedã iocoſa ad gaudiũ ꝓuocantia. que
tamẽ a viris perfectis ſunt arcẽda . Qui ve/
ro dicũt mendaciũ ꝑ quandã inaduertenti
am. ſicut narrãtes hyſtorias aut multũ aut
prolixe loquẽtes debẽt cõfiteri que noſcunt
falſa. Qui vero in p̃dicatõibꝫ narrant mira
cula nõ vera. aut hiſtorias deriſiuas ſeu fa/
bulas. aut textũ ſcripture ſacre trahũt inde/
bite vt coaptẽt verba. male faciũt ⁊ debent
ꝯfiteri. quia tot varietates ſunt in ſcriptura
que poſſunt dici ꝙ nõ oportet taliter facere
quoniã mẽdacijs non eget deus. Adula
toria. vt ſunt verba blanditoria ad compla
cendũ vel vt cõmendet̃. vel vt beniuolꝰ fiat
vel ſeruitiũ recipiat. ſunt ꝯfitẽda tanꝙ̃ men
dacia. exprimẽdo intentionẽ quã habuit in
p̃dictis. ⁊ potiſſime qui adulant̃ geſtibꝫ cor/
poris ⁊ actibꝫ manuũ ⁊ oculorũ. vt oſtendãt
affectionẽ ⁊ cõpaſſionẽ ad aliquẽ. qꝛ oẽs ta/
les ſunt mẽdaces ⁊ falſi.

Eruditio vtilis ad oĩa ſupradicta

T autẽ ſcias melius ꝯfiteri. ſtudeaſ
ſaltem ſemel in die examinare quo/
modo tempꝰ expẽdiſti. et diſcurre ꝑ
ſingulas horas cogitãdo loca in quibꝫ fui/
ſti. cũ quibꝫ perſonis. q̃d cogitaſti. quid dixi
ſti. quid audiuiſti. q̃d feciſti. vt cognoſcas re
laxatiões lingue. cordis. ⁊ ſenſuũ. in quibꝫ ⁊
quotiẽs offendiſti. aut dediſti aliȷ̃s materi/
am offendẽdi. ⁊ ſic ordina in mẽte tua ſicut
ea fueris memor cõmiſiſſe quia meliꝰ expli/
cabis om̃ia quoꝝ fueris memor. ⁊ illa plu/
ries ꝑtracta ⁊ ordinate repete in mente tua
nec te pigeat in tali examinatiõe exercere. qꝛ
pax ⁊ leticia mẽtis quã inde ꝯſequeris ſuꝑ/
excedit om̃e gaudiũ mundanũ. Et ſi abſꝗ
difficultate magna ⁊ cũ magna trãquillita/
te animi iſtũ modũ volueris obſeruare. ſtu
de in paucis delinquere vt pauca poſſis re/
colere ⁊ cõfiteri. Cõfeſſorẽ eligas cõpaſſiuũ
probatũ in tẽptationibꝫ. ⁊ in via ꝯtinentie ſe
exercentẽ. cui ſepe cõfitearis . ⁊ apias om̃es
defectus clare ⁊ lucide. ⁊ ſtimulos quibꝫ mo
leſtaris. Sit ille diſcretꝰ. charitatiuꝰ. humi
lis. ⁊ intelligẽs. ſic ꝙ poſſis ad ip̃m cõfiden
ter recurrere. et ſciat tibi remediũ adhibere
Aliter autẽ ſi cecꝰ ceco ducatũ preſtet ambo
in foueã cadũt. Ad iſta meliꝰ obtinenda
neceſſaria eſt tibi ſolitudo. que eſt via p̃ma/
ria ad cordis mundiciã ⁊ tutela ad cuſtodi/
am. Vñ ſi es religioſus. ſi pacẽ queris hinc
minime egredieris. Verſus Cella quaſi ce/
lum ſit tibi. qua celica cernas. Hic legas. ꝯ
ores. mediteris. crimina plãgas. Pax eſt in
celle. foris autẽ plurima bella. Si aũt es
ſecularis fuge ꝯſortiũ quantũ potes. niſi ꝑ
euidẽti vtilitate aut neceſſitate. Expedit eti
am vt portes in corde ꝓpoſitum tibi cauẽdi
ꝓ poſſe ab om̃i offenſa dei ⁊ ꝓximi. et debes
te armare cũ oratiõe dicendo. Deꝰ in adiu/
torium meũ intẽde ⁊c̃. quia ſine auxilio dei
impoſſibile eſt te a q̃ntumcũꝗ minimo pec
cato liberari. Et q̃uis deꝰ ꝑmittat q̃ntũcũ/
ꝗ ip̃m rogaueris in oratõe ne in aliq̃ pecca
ta incidas. nõ tamẽ ꝓpter hoc deſiſtas a bo/
no ꝓpoſito bene opandi. quia h̃ deus ꝑmit/
tit vt agnoſcas te infirmũ ⁊ cõtinue diuino
auxilio te indigere. nihilꝗ boni ꝑ teip̃m poſ
ſe perficere quãtũcũꝗ cupias ⁊ ꝓponas. ꝓ
pter qd̃ oportet ſemꝑ orare ⁊ nõ deficere. Il
le autẽ ſemꝑ orat qui nõ ceſſat bene facere. ⁊
mala vitare deſiderat. Si autẽ ab incepto nõ
opere bono deſtiteris. eo ꝙ in oratione nõ
exaudiris . tũc eſt ſignũ ꝙ ſpiritualis edifi/
cij (qd̃ eſt ꝯſcientie puritas) cares p̃ncipio.
cui eſt annexa cognitio ꝓprie vilitatis. ad qd̃

conſequit̃ virt⁹ humilitatis. que mentez in bono cõfirmat ⁊ facit hominẽ cõtentari de om̃ibꝫ iudicijs ⁊ permiſſionibꝫ diuinis circa om̃es creaturas et ſe. Dũ enim in veritate teipm̃ agnoſcis. om̃ibꝫ cõpateris. nullũ odis. nulli inimicaris. pl⁹ gaudes de paſſionibus ⁊ penis corpalibꝫ. q̃ꝫ de ↄſolationibus carnalibꝫ. quia te vides iſta meruiſſe et eſſe vtilia. hec aũt eſſe periculoſa. Sic ergo omnia p̃ter peccatũ diligas. nihil te preter deũ afficiat. nihil te niſi culpa contriſtet. Et quoniam cognitio ⁊ accuſatio ſuipſi⁹ acquirit̃ per mẽtis mundiciã ⁊ ſolitudine ⁊ mentali oratione. neceſſe eſt quiſq̃ꝫ ad hanc puritatem ꝑuenire affectat. ſolitudinẽ velut matrẽ orationis ⁊ mũdicie amplectat̃. ⁊ ibi in lectione ⁊ ſui cordis ſcrutatiõe ſe quotidie ſic exerceat ſic ꝙ om̃i ocioſitate vitata. om̃iq̃ꝫ humana verecũdia poſtpoſita ⁊ ↄ̃ſpecta. ad veram ⁊ purã ⁊ integrã ⁊ plenã confeſſionem nũc ſe preparet ⁊ diſponat.

Modus cognoſcẽdi ſeipſum

Poſtremo qui vult ad ſui perfectã cognitionẽ cito ⁊ faciliter ꝑuenire. ac perfecte pacẽ cõſcientie poſſidere. primo cor ſuũ ſpoliet om̃i amore ⁊ affectõe ſenſuali a quacũq̃ꝫ ꝑſona ⁊ re tempali. ſic ꝙ inter deũ ⁊ cor tuũ nullũ ſit mediũ. ⁊ nihil diligas extra deũ. nec p̃ter deũ. ⁊ tũc talis affectio nõ erit mediũ impediẽs ſed adiuuans ⁊ cooperãs. Secũdo exuat cor ſuũ ab amore inordinato ad ſeipm̃. videlicet ꝙ non ſit fur ⁊ latro honoris ⁊ laudis. appetendo aliquid de his que debent̃ ſoli deo ſimpliciter. Nihil etiã terrenũ appetat niſi ꝓ dei ſeruitõ ⁊ vtilitate aĩme ſue vel ꝓximi. ⁊ abneget propriam voluntatẽ. cupiat alienũ velle potius q̃ꝫ ſuũ perficere. nec a volũtate dei ac eius ꝑmiſſione anim⁹ ſu⁹ diſcordet. Tertio ad ſue cõſcientie ſtimulũ frequẽter ſe exerceat. rememorando p̃terita delicta ſeipũm arguendo de negligẽtia. cõcupiſcentia. ⁊ nequicia. De negligẽtia quidẽ ſe arguat ſi cor ſuũ non bene cuſtodiuit. ſi temp⁹ inutiliter expendit. ſi opera ſua in finẽ debituz non reduxit. Adhuc ſi fuit negligẽs in oratione. in lectione ⁊ boni operis execucione. quorum vnũ non ſufficit ſine altero. Adhuc ſi fuit negligens ad agendũ penitentiã de cõmiſſis. ad reſiſtendum tẽptationibꝫ a deo permiſſis, ad proficiendũ in bonis ſibi impenſis. De concupiſcentia autẽ ſe reprehendat cogitãdo ſi in ſe viuit aut vixit cõcupiſcentia ⁊ voluptas. appetendo dulcia. mollia. ⁊ cibaria ſapida. veſtimenta delicioſa. ⁊ oblectamenta luxurioſa. que om̃ia in primo motu ſunt fugienda. Item ſi viuit in ſe vel vixit cõcupiſcẽtia curioſitatis. appetẽdo ſcire occulta dei aut creaturarum. videre pulcra. habere precioſa. et ſimilia. que om̃ia ꝓcedunt ex auaricia. Item ſi in ſe viuit aut vixit cõcupiſcentia vanitatis appetẽdo humanũ fauorem vel honorẽ. laudem ⁊ propriã gloriã. Hec ⁊ om̃ia que faciunt hominẽ vanũ ſunt fugienda a quocũq̃ꝫ ⁊ maxime religioſo. qui debet ambulare in veritate coram deo ⁊ hominibꝫ in cunctis bonis operibꝫ ſuis. ⁊ ordinare cor. verba. ⁊ opera in laudez dei ⁊ edificationẽ proximi ⁊ vtilitatem ſui. nihil extra deum vllatenus appetendo. De nequicia vero ſe arguat cogitando ſi in ſe viuit aut vixit iracundia in verbo vel animo. in exteriori ſigno. et ſi aliquem ad iracundiã prouocauit. Hoc autẽ vicium non poteſt corrigi niſi per ſpiritum veritatis. vt ſcilicet homo ↄſideret quid meruit per peccatũ mortale. ac per hoc bonitatem dei attendat ⁊ patientiã que ipſum ſuſtinuit vſq̃ꝫ nunc. Nec adhuc eum damnare vult cum iuſte poſſit ac poterit quotiens mortaliter peccauerit. Cum ergo veritas ĩgreditur animã ⁊ ibi permanet. omne cor ĩpatiens ⁊ furioſum efficit̃ humile ⁊ manſuetum. ⁊ omne cor durũ ⁊ impiũ efficitur piuz ⁊ compaſſiuũ. Hec autem virtus ingredit̃ ſolummodo in cor mundatũ. Item cogitet ſi in ſe viuit aut vixit nequicia inuidie. q̃ de bono alterius cõtriſtatur. et de malo iocundatur. quod viciuz directe contradicit ſpirituiſancto. et ideo ex inuidia oritur peccatum in ſpiritũſanctum. quod dicit̃ inuidentia fraterne gratie. contra quod ſcriptũ eſt in Mattheo. An oculus tuus nequam eſt quia ego bonus ſum. Et ideo hoc peccatum non remittitur in hoc ſeculo nec in futuro. Item cogitet ſi in eo eſt vel fuit nequicia accidie. que conſurgit ex tedio boni. aut ex ocioſitate nimia aut ex timore vel dolore alicuius mali. Et ex hoc oriuntur peſſima. videlicet ſuſpitiones maligne. cogitationes blaſpheme. diffidentia de deo. et finalis deſperatõ Ad hãc ſepiſſime deueniũt inſolertie dediti, ⁊ qui ſe negligunt in bonis

exercere ⁊ temp⁹ ſuū vtiliter expendere. nec non q̇ nimis eſt ambitioſus appetendo exceſſiue honorē. talis qui appetit ſupra meritum ſue ſufficiētie nunq̄ȝ habȝ qđ appetit. ſȝ quod pei⁹ eſt iuſto dei iudicio tāto magis ad ima trahunť. q̄ȝto magis ſeipſos eleuauerīt. ⁊ ꝓcurauerūt ꝑ alios trahi ſurſum. Qui ergo hoc viciū vitare deſiderat ſtudeat ociuȝ euitare. ac mētis ⁊ corꝑis ſuꝑare pigriciam. eorꝝq̄ȝ occaſiones p̄cidere. que ſunt amor q̇etis ⁊ immoderātia victus. ꝓpter has duas cauſas peccata peſſima ſunt ꝑpetrata. Ex his occaſionaliter venit ira dei ſuper zodomam ⁊ gomorram. Idcirco ſancti p̄res fugientes de ſeculo ad deſertū. cōtra illud vicium accidie que inficit ⁊ diſſipat omne bonum. ſtatim armis temperātie ⁊ occupationis ⁊ cōtinentie (ne ocioſitatē radicē omnis mali inciderēt) ſe p̄ncipaliter muniebāt.

Peccatorum origo.

Omniū vicioꝝ capitaliū vnū eſt initium. ſcȝ ingratitudo. Duplex eſt ei radix. ſcilicȝ timor male humilians. ⁊ amor male inflāmans. Triplex fomentū eſt. cōcupiſcentia carnis ⁊ oculorū. ⁊ ſuꝑbia vite. Septiforme caput eſt. ſuperbia. ira. inuidia. accidia. auaricia gula. luxuria. Inter que ſunt q̇nq̄ȝ peccata ſpiritualia ⁊ duo carnalia. Cū tamē peccatū mortale nō ſit aliđ q̄ȝ receſſus a deo ꝑ ipſi⁹ ꝯtemptū in ſe vel in ſuo p̄cepto. Cōtemptus autē dei fit ſuꝑbia. igiť neceſſe eſt vt om̄is peccati mortalis culpa ſumat initiū a ſuperbia. Quia ꝓ̄o nullus cōtemnit deū vel ſuū preceptū niſi quia aliquid ab ipſo timet ꝑdere aut vellet acq̇rere Ideo oportȝ ꝙ om̄e actuale peccatū trahat originē ab hac duplici radice. aut amoris aut timoris. Omnis autē timor habet ortū ab amore. quia null⁹ timet ꝑdere niſi qđ amat. ideo amor ⁊ timor ab eodem fouētur. Et qꝛ amor inordinat⁹ eſt reſpectu boni tēꝑalis ⁊ illud eſt interius excellētia. et exterius pecunia. inferius laſciuia carnis Ideo tria ſūt fomenta viciorū capitaliū ⁊ actualiū. ad que dū aīma inordinate ferť om̄ia peccata actualia ordiūtur. Et quia hoc fit ſcđm ſeptiformem modū. ideo ſunt ſeptē peccata capitalia. ex quibus generatur vniuerſitas peccatorum.

Peccatum in ſpiritumſanctum

Quamuis om̄e peccatū ſit contra deum trinū ⁊ vnum. appropriať tamen aliquod peccatū in patrē. aliquod in filium aliquod in ſpiritūſanctum. Peccatū autē in ſpiritum ſanctū eſt irremiſſibile in hoc ſeculo ⁊ in futuro. nō quia in hoc ſeculo nō poſſit remitti. ſed quia nō dimittiť niſi raro aut vix in hoc ſeculo quantū ad culpam. et modicum in futuro quantū ad penā. Hui⁹ autem peccati ſunt ſex differētie. Inuidia fraterne gratie. Impugnatio veritatis agnite deſperatio p̄ſumptio. obſtinatio finalis impenitētia. Primū eſt contra charitatem dei inquantū dolet ꝙ domin⁹ de⁹ eſt bon⁹. qui ex bonitate ſua dat gratiā. ⁊ etiā eſt contra charitatē ꝓximi. Secundū eſt contra veritatem fidei. que eſt fundamentū noſtre ſalutis. Tertiū eſt ꝯtra miſericordiā dei. q̇a credit ſe plus peccaſſe q̄ȝ de⁹ poſſit ꝑcere. Quartum eſt ꝯtra iuſticiā dei. quia tm̄ p̄ſumit de miſericordia dei ꝙ credit ſe nō debere puniri de peccatis. ac ꝑ hoc ſe relaxat ad peccandum ⁊ penitere nō curat. Quintū eſt cōtra gratiā p̄nialem. que facit reſilire a peccatis cōmiſſis. Sextū eſt ꝯtra grām penitētialē que facit p̄cauere a cōmittēdis. ſcđm ꝙ ipſa finalis impenitētia dr̄ ꝓpoſituȝ nō penitendi. Sic em̄ eſt ſpēs pcti in ſpm̄ ſanctū. Scđm autē ꝙ dicit ꝯtinuationē pcti vſq̄ȝ in finem. ſic eſt ſequela omniū mortaliū. que in hac vita nō remittunť. ⁊ maxime omniū ſpēꝝ pcti in ſpūm ſanctū. Et ſic om̄e pcm̄ initiū ſumit a ſuꝑbia ⁊ finē habet a finali impenitētia. in quā q̇ deuenit puniť in gehēna. a qua finali impenitētia null⁹ peccās mortaliť pōt liberari niſi īterueniat gr̄a mediatoris xp̄i.

Peccati deſcriptio.

Cum om̄e pcm̄ dicat receſſum volūtatis a p̄mo p̄ncipio. in q̄ȝtū ipſa volūtas nata ē agi ab ipo ⁊ ſcđm ipm ⁊ ꝓpter ipm. idō om̄e pcm̄ ē inordinatio mētis vl' volūtatis circa quā nata ſūt eſſe vt⁹ ⁊ viciū. Pcm̄ igiť actuale ſcđm Aug. eſt dictū vel factū vl' ꝯcupitū ꝯ legē dei. Vl' eſt actual' inordinatio volūtatis. Inordinatio āt iſta autē tāta ꝙ ordinē extermīat iuſticie. ⁊ ſic dr̄ peccatū mortale. qđ natū ē auferre vitā ab aīa. ſeꝑando ipāȝ a deo ꝑ quē viuificať aīa iuſti. aut ē tā modica ꝙ ordinē iſtū nō ꝑimit ſȝ aliq̄ntū ꝑturbat. ⁊ ſic dr̄ veniale pcm̄. qꝛ d' ipō cito poſſum⁹ veniā obtiere ꝑ eo ꝙ ipſȝ n̄ tollit grāȝ nec icurriť īimicitia dī. Ordo āt iuſticie ē vt bonū etnū p̄ferať tēꝑali. ⁊ bonū hōeſtū vtili. ⁊ dī volūtas ꝓp̄e. ⁊ iudiciū rōis p̄ſit

ſenſualitati humane. Et quia lex dei ꝑcipit hoc ⁊ vetat oppoſitū. ideo quādo ꝑfert͛ temporale eterno. vtile honeſto. ſenſualitas rationi. volūtas propria diuine. tūc cōmittit͛ peccatū mortale. De quo dicit Ambroſi⁹ ꝙ eſt ꝑuaricatio legis dei ⁊ celeſtiū inobedientia mandatoꝝ. Hec autē cōmittit͛ quando omittit͛ qđ lex ꝑcipit. ſiue fit quod lex vetat. Ex quo orit͛ duplex gen⁹ peccati. ſcʒ delictū ⁊ ꝯmiſſum. Quādo vero bonū tempale pl⁹ debito diligit͛. ſed nō ꝑfert͛ eterno. ⁊ quādo honeſto ꝑfertur vtile. ⁊ naturalis volūtas pl⁹ debito amat͛. ſic tamē ꝙ nō ꝑfert͛ diuine ⁊ caro ꝯcupiſcit. nō tamē ꝑfertur iudicio rationis recte. tūc eſt tm̄ peccatū veniale. quia licet hoc ſit ꝑter legē dei. nō tamē eſt directe cōtra eam. Senſualis aūt appetit⁹ nō ꝑfertur recte ratiōi. niſi quādo ratio ei cōſentit. ideo peccatū mortale nō cōmittit͛ ſine conſenſu. Si autē ſenſualitas inordinate moueatur. cū iſta inordinatio ad malū declinet. ⁊ in hoc ratio nō cōſentiat. nō eſt aliquod peccatū. quia nec aliꝗ modo ledit ordinē iuſticie. Et quia in ſtatu innocētie nō mouebatur ſenſualitas niſi ſcḋm motū ratiōis. ideo ſtāte hoc nō poterat ibi eſſe veniale peccatū. Nūc autē quia ratiōi repugnat ſenſualitas velim⁹ nolimus. ideo neceſſe habem⁹ committere veniale peccatū aliqđ per ꝓmos motus. Et licet ꝑticulariter ac ſigillatiʒ poſſint deuitari. oīa tamē nullo modo poſſūt caueri. quia ſicut peccata ſunt. ita ⁊ pene peccati originalis vel actualiſ. Et ideo merito dicunt͛ venialia. qꝛ hoc ipſo digna ſunt venia. Verū quia ratio his cōſentire nō compellitur ſi poſt cōſenſum delectatōnis cōſentiatur in op⁹. tūc eſt plen⁹ cōſenſus. ac ꝑ hoc ē peccati cōſummatio q̄ ꝑuenit vſqꝫ ad ſupremā portionē ratiōis. ex qua pēdet plenitudo cōſenſus. Quia vero nō ſolū cōſenſus in opus. verū etiā in delectationē eſt. in quo inferior pars ſequit͛ ſenſualitatē. ideo ſi in delectationē ſenſualē ratio ſenſualitati cōſentiat ⁊ ſuccumbat. ꝓpterea fit ſubuerſio ordinis recti ⁊ iuſticie. ꝓpter quod cōmittit͛ peccatum mortale. ꝗuis minus graue. qꝛ non ſolū imputat͛ inferiori parti rationis ſed etiam ſuperiori que debuit cōpeſcere ⁊ cobibere inferiorem ne cōſentiat.

Confeſſio ſiue humiliatio ſuiꝑſius.

Ece deſcripſi cor mundum ⁊ cōſcientiā purā vir ego immund⁹ ⁊ maculatus multū me oſtēdere ſciens ⁊ meiꝑm neſciēs. alienos defectus diiudicās ⁊ meos nō inſpiciens. vicia ⁊ occaſiones viciorum vobis aperiēs. ⁊ ipſa vicia in meipſo corrigere negligēs. feſtucā in oculo alieno proſpiciēs. ⁊ in meo trabē non ꝯſiderās. aliene vite dux eſſe preſumēs ⁊ moderamina vite ꝓprie non tenens. omniū mores diſcutiens. ⁊ meos non deſerens. erga meiꝑm cecus ꝑmanens. et circa alios oculatus exiſtens. fraterna tamē charitate coactus. q̄a omniū fratrū animos ſincere amplector. eo maxime quo eos ſentio perfectā cordis affectare mundiciā. mundūqꝫ cor ſollicite ac ſtudioſe perq̄rere. quo ipſam attingere valeatis (vt ſupra ſcriptum eſt) veſtra charitatiua dilectio humiliter ⁊ benigne ſuſcipiat. vbi ſicut in ſpeculo ⁊ exemplo veriſſimo viam ⁊ ianuam ꝑ quā ingreditur anima ī atrium dom⁹ domini (quod eſt cōſcientie puritas) diligentiſſime ſpeculet͛. firmiter attendentes ꝙ ad dictum atriū nullus vnq̄m in hac vita peruenit. niſi modo predicto ſeiꝑʒ agnoſcere ſtudeat. ſcḋm noticiā ſibi datam a domino. ſuāqꝫ conſciētiam mundā et immaculatā ſeruare. ⁊ħ per cōfeſſionem purā veram ⁊ integrā ſuperius memoratā. Ipſe nāqꝫ modus cōfitendi ſuper humilitate ꝑfecta fundat͛ procedēs ex filiali dei timore. qui non patit͛ in corde habitare peccatum. nec circūſtantias peccati quibꝫ putet deum eſſe offenſum. dūmodo ſtatim euomat per confeſſionē ſcḋm ſui poſſibilitatē ⁊ noticiā habitam de peccato. Et huiuſmodi ſollicitudo ſeruādi cor mundū ⁊ conſciētiam puram. eſt ſignū congruū ⁊ euidens ꝙ quis inter electos dei filios reputetur. Unde talis anima ſecure poteſt dicere. Domine dilexi decorē domus tue. id eſt. mundiciaʒ anime mee. ⁊ locum habitationis glorie tue. id eſt. puritatē conſciētie mee. Et ratio. Quia ī voluntate tua preſtitiſti decori puritatis mee virtutem. ⁊ in iuſticia apparebo pur⁹ ⁊ mundus in conſpectu tuo. ⁊ ſatiabor cum apparuerit gloria tua. Ad quam nos ꝑducat ipē deus qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum Amen.

Explicit tractatus doctoris ſeraphici ſancti Bonauēture De puritate ꝯſcie.

Pharetra ſancti Bonauenture cardinalis ordinis fratrū minoꝝ.

IN conuerſiōis mee ꝑmordio cū ob mētis recreationē auctoritates ſctōꝝ legerē. ⁊ legēs varias corruptiōes ꝑciperē. placuit mihi. vt ad ipm fontē originaliū recurrerem ⁊ ob maiorē certitudinē ipēmet aliq̄ ꝑciperē que poſtmodū vt ſciui ordinaui. vt q̄ ad meditationē. p̄dicatiōꝫ. diſputatōꝫ. ibidē eſſent vtilia leui⁹ reꝑirent̄. Hoc aūt ſciat lector q̄ reperi aliqñ diuerſos doctores vnum dixiſſe aliqñ eūdē doctorē idē in diuerſ̄ libris Diſtinxi āt opuſculū iſtō ꝑ q̄ttuor libros. vt dicat̄ liber ꝑm⁹ de ꝑſonaꝝ varietate. Scd̄s d̄ ꝑncipaliū vicioꝝ ⁊ ꝟtutū mltiplicitate. Terti⁹ de ꝑiculoſ̄. Quart⁹ de ḡrioſ̄. In vnoq̄q̄ libro poſui q̄nq̄ginta capl'a. q᷑ tal' numer⁹ iubilei eſt figuratiu⁹ Opuſculū aūt iſtud pharetrā appellaui. q᷑ ſic in pharetra iacula reponūt̄ q̄b⁹ hoſtꝫ hoſtē ferit. vulnerat ⁊ deĳcit. ſic ⁊ h̄ varie auc̄tates fidedignoꝝ. q̄s ſi manu oꝑatōis tenem⁹ hoſtē antiquū deĳciemus Sciēdū q̄ꝫ q̄ cū dico idē. n̄ apponēdo vbi. ītelligēdū eſt ī ꝑori libro ātea poſito fore. Origialia iſta ſubſcꝑta ipē excepi.

De beato Gregorio

Moralia.
Super Ezechielem
Regiſtrum. id eſt. epiſtolas.
Omelias.
Paſtorale.
Dialogum
Cantica

De beato Ambroſio.

De virginitate. li. iiij.
De viduitate. li. ij.
De officijs. li. j.
De patriarchis.
De exceſſu ſatyri
De fide reſurrectionis.
De hexameron.
De figura ſeculi
De obitu Theodoſij.
Apologiam de dauid.
Paſtorale.
Sermones
Epiſtolas.
Super Lucam
Super beati immaculati.

De Johanne chryſoſtomo

Super Mattheum bis.
Super Johannem
De compunctione
De militia ſpirituali.
De militia chriſtiana
De eo q̄ non leditur homo niſi a ſeipſo
Sermones Epiſtolā

De Iſidoro

Etymologias
Synonima
De ſummo bono
De ortu ⁊ obitu antiquorum
De nouo teſtamento

De Cipriano

De. xij. abuſibus.

De Auguſtino

De ciuitate dei xxij. lib.
De trinitate. li. xv.
De doctrina chriſtiana. li. iiij.
De vita chriſtiana. j.
De diſciplina chriſtiana
De agone chriſtiano. j.
De confeſſionibus. xiij.
De gratia noui teſtamenti
De moribus eccleſie. j.
De vera religione. j.
De ꝯſenſu quattuor euangeliſtarum. li. iiij.
De incarnatione verbi. j.
De eſſentia diuinitatis
De magiſtro. j.
De ordine diſcipline. j.
De opere monachorum. j.
De ſingularitate clericorum. j.
De. lxxxiij. queſtionibus. i.
De ſex queſtionibus contra paganos.
De q̄ſtionib⁹ noui ⁊ veteris teſtamenti. i.
De quinq̄ reſponſionibus. i.
De eccleſiaſticis dogmatibus. i.
De decem cordis. i.
De paſtoribus. i.
De ouibus. i.
De cathezizandis rudibus. i.
De mirabilibus ſacre ſcripture. i.
De moribus manicheorum. i.
De diuinatione demonum.
De ſoliloquijs. ij
De meditationibus. i.
De virginitate. i.
De viduitate. i.
De bono coniugali. i.
De coniugijs adulterinis. ij.

De quantitate anime.j.
De duabus animabus.ij.
De natura boni.j.
De natura ꝛ gratia.j.
De correctione ꝛ gratia.j.
De gratia ꝛ libero arbitrio.j.
De libero arbitrio.iij.
De ſpiritu ꝛ littera.j.
De vita bona.j.
De perfectione iuſticie.j.
De predeſtinatione diuina.j.
De fide ad Petrum.j.
Ad oroſium.j.
Ad bonifacium.j.
De penitentia.j.
De patientia.j.
De perſeuerantia.j.
Regulam.
Enchiridion.
De cura pro mortuis.j.
De ſymbolo.iiij.
De ieiunio ſabbati.j.
De vtilitate credendi.j.
De laude charitatis.j.
De vnico baptiſmo.j.
De baptiſmo paruulorum.iij.
De ſermone domini in monte.ij.
De ſententia iacobi ad hieronimum.
De conflictu viciorum.
Sup geneſim ad litteram.li.xij.
Super geneſim cōtra manicheos.li.ix.
Epiſtolas.
Sermones.
De mendacio.j.
Contra mendacium.
Contra Julianum.vij.
Contra adamantium.j.
Contra quinq; hereſes.j.
Contra donatiſtas.
Contra epiſtolam fundamenti.j.
Cōtra aduerſarios legis ꝛ ꝓphetarum.ij.

De Hieronymo.

Super Iſaiam.
Super duodecim ꝓphetas.
Epiſtolas.
Omelias.

De beato Bernardo

Super cantica.
Super miſſus eſt.
Super qui habitat.
Super ecce nos.
De conſideratione.
De preceptorum diſpenſatione.
De libero arbitrio.
De diligendo deum.
De amore dei.
De duodecim gradibus.
Epiſtolas.
Apologiam.
Meditationes.
Sermones.
Flores.

De Anſelmo

De ſimilitudinibus.
Meditationes.

De Caſſiodoro

De anima.

De Seneca

Epiſtolas.
De copia verborum.
De clementia.
De liberalitate.
De ſpiritu ꝛ anima   Et aliqua de aliis libris ꝛ gloſis.

Capitula primi libri.

De deo.j.
De christo.ij.
De euchariſtia.iij.
De cruce.iiij.
De beata Maria.v.
De angelis.vj.
De homine.vij.
De muliere.viij.
De chriſtianis bonis.ix
De chriſtianis malis.x.
De prelatis bonis.xj.
De prelatis malis.xij.
De ſubditis.xiij.
De predicatoribus bonis.xiiij.
De predicatoribus malis.xv.
De vſurpantibus predicationem.xvj.
De negligentibus predicationem.xvij.
De auditoribus verbi dei.xviij.
De epiſcopis.xix
De ſacerdotibus bonis.xx.
De ſacerdotibus malis.xxj.
De clericis.xxij.
De beneficiatis.xxiij.
De ambitioſis.xxiiij.
De ſtudentibus.xxv.
De aduocatis.xxvj.
De religioſis bonis.xxvij.
De religioſis malis.xxviij.

De nouitijs.xxix.
De iuuenibus.xxx.
De monachis bonis.xxxj.
De monachis malis.xxxij.
De incipientibus.xxxiij.
De proficientibꝫ.xxxiiij.
De perfectis.xxxv.
De tribꝫ ſtatibꝫ p̄cedentibus.xxxvj.
De monialibus.xxxvij.
De virginibus.xxxviij.
De viduis xxxix.
De coniugatis.xl.
De tribꝫ ſtatibꝫ predictis.xlj.
De pauperibus.xlij.
De diuitibus.xliij.
De potentibus.xliiij.
De iudicibus.xlv.
De nobilibus.xlvi.
De militibus.xlvij.
De negociatoribus.xlviij.
De feneratoribus.xlix.
De demonibus.l.

Incipit liber p̄mꝰ de pſonaꝝ varietate.

De deo Capitulũ I

g Regorꝰ ī mora libꝫ. Deꝰ ip̄e manet intra om̄ia. ip̄e eſt extra oīa. ip̄e ſupra om̄ia. ip̄e infra oīa. ꝛ ſupioꝛ eſt p potē/tiā. ꝛ inferioꝛ p ſuſtētationē. ꝛ exterioꝛ p ma/gnitudinē. ꝛ interioꝛ p ſubtilitatē. Idem. Deꝰ hoc eſt qd̄ habet. eternitatē q̄ppe habet ꝛ ip̄e eſt eternitas. lucē habet. ꝛ lux ſua ip̄e ē.

Idē. Omnipotēs deꝰ ꝛ ſi plerū q̄ꝫ mutat ſententiā. ꝯſiliū nū q̄ꝫ. Idē. Omnipotēs deus q̄d nobis pfuturū eſſe valeat ſciēs diſſi/mulat exaudire dolentiū vocē vt augeat vti/litatē. vt vita p penā purget. ꝛ q̄rens trāquil/litas q̄ hic inueniri nō valꝫ alibi q̄rat. Idē. Om̄ia hūana. q̄ iuſta. q̄ pulcra ſunt. dei iu/ſticie ꝛ pulcritudini ꝯpata. nec iuſta nec pul cra ſunt ſꝫ nec om̄ino ſunt. Idē. Cōditoꝛ noſter mira diſpēſatiōe ꝯſilij ꝛ culpas nr̄as reſpicit ꝛ viuēdi tpa impēdit. vt lōgioꝛa vite tpalis ſpacia. aut ꝯuerſo fiāt adiutoriū mu neris. aut nō ꝯuerſo augmētū damnatiōis.

Idē in omel. Ubi q̄ꝫ nob occurrit ſupna medicina. qꝛ deꝰ ꝛ dedit homi p̄cepta ne pec cet. ꝛ tn̄ peccāti dedit remedia ne deſperet.

Idē ſup Ezech. Om̄ipotēs deꝰ q̄ ſibimet ip̄i diſſimilis nō eſt. ea v̄tute videt oīa q̄ au/dit om̄ia. ꝛ ea v̄tute iudicat oīa qua creauit oīa. Auguſtinꝰ in ep̄la. Deꝰ vbi q̄ꝫ pn̄s eſt ꝛ vbi q̄ꝫ totꝰ p̄ſens. nec tn̄ vbi q̄ꝫ habitās. ſed in tēplo ſuo. Capit̄ aūt habitās ab alijs plꝰ ab alijs minꝰ. Idē. Deꝰ totꝰ oculꝰ eſt. totꝰ manꝰ. totꝰ pes eſt. Totꝰ oculꝰ eſt qꝛ oīa vidꝫ totꝰ eſt manꝰ qꝛ oīa opat̄. totꝰ pes qꝛ vbi q̄ꝫ ē.

Idē. Nō tm̄modo in h̄ nos adiuuat deꝰ vt ſciamꝰ q̄d agendū ſit. verꝫ etiā vt amādo agamꝰ qd̄ diſcēdo iā ſcimꝰ. Idē dicit ſm̄ Hieronymū dixiſſe. Uidere deū ſicē eſt in na tura ſua oculꝰ hoīs nō poteſt. nec ſolū hō ſꝫ nec angeli nec throni. nec poteſtates. nec do minatiōes. ſꝫ nec om̄e qd̄ nominat̄. Idē de ꝯfeſſionibꝫ. Penitet te deꝰ ꝛ nō doles. ira ſceris ꝛ trāquillꝰ es. opa mutas nec mutas ꝯſiliū. Idē. O q̄ꝫ excelſus es dn̄e. ſed hu/miles corde ſūt domꝰ tue. tu ei erigis eliſos ꝛ nō cadūt quoꝝ celſitudo tu es. Idē. Uo lūtas ꝛ potētia dei deꝰ ip̄e eſt. Idē ſup Ge neſim ꝯ̄ manicheos. Deū dicimꝰ tāte boni/tatis eſſe. tāte iuſticie. tāte q̄ꝫ incorruptiōis. vt ne q̄ꝫ peccet. ne q̄ꝫ alicui noceat q̄ peccare noluerit. nec ip̄i aliq̄s q̄ peccare voluerit.

Idē in ſolilo. Cōſtanter do crede. ei q̄ꝫ te totū cōmitte q̄ntū potes. Noli velle eſſe q̄ſi pꝛiꝰ. ꝛ in tua ptāte. ſꝫ eiꝰ clemētiſſimi ꝛ vtiliſ ſimi dn̄i te ſeruūꝫ eſſe pfitere. ita em̄ te ad ſe ſubleuare nō deſinet. nihil q̄ꝫ tibi euenire p/mittet. niſi qd̄ tibi pſit. etiā ſi neſcias. Idē de ꝯiugijs adulterinis. Abſit vt catholicuſ quiſ q̄ꝫ dixerit. q̄n ſuadet ſpūſſanctꝰ nō deū ſuadere. cū ꝛ ip̄e deꝰ ſit ꝛ inſepabilia ſint opa trinitatis. Idē de ciui. dei. Patiētia dī ad pn̄iam inuitat malos. ſicut flagellū dei ad patiētiā erudit bonos. Ambroſiꝰ ſup Lu cā. Nihil preſcriptū. nihil circūſcriptū. nihil emēſum. nihil dimēſum trinitas habet. nō eſt i loco claudit̄ nec opiniōe cōprehēdit̄. nō eſti matiōe ꝯcludit̄. nō etate variat̄. Iſid. de ſum. bo. Ille q̄ nos malos tolerat. nō dubi um eſt q̄n ꝯuerſis clemēter ignoſcat. Idē. Cū de deo nec ſm̄ q̄ntitatē nec ſm̄ q̄litatē. nec ſm̄ ſitū. nec ſm̄ habitū. aut motū aliq̄d digne dicat̄. ineſt tn̄ ei ꝛ q̄dam mō latitudo charitatꝭ. qua nos ꝛ ab erroꝛe colligit ꝛ ꝯti/net in veritate. Ineſt ei ꝛ lōgitudo qua lōga nimiter nos malos poꝛtat donec emēdatoſ patrie future reſtituat. Ineſt ei altitudo p quā oēm ſenſum ſue ſcīe immēſitate exupat. Ineſt ei ꝛ pfundū q̄ damnādos inferiꝰ iu/xta equitatē diſponēs p̄oꝛdinat. Johēs

Chryſo.ſuꝑ Matth. Deꝰ inuitꝰ cōpellitur. ⁊ cū magno dolore pctōres dānare. Nō ei ſic dolet q̄ꝛ ⁊ ipē ab eis offendit̄. ſꝫ q̄ꝛ q̄ſi vi/ olēter cogit̄ ꝑdere aliquē q̄ oīes cupit ſal/ uare. Idē. Deꝰ gaudet. nō de ſuo lucro ſꝫ de ſalute noſtra. triſtat̄. nō de ſua iniuria. ſꝫ de noſtra ꝑditōe. Bern̄. in li. de ꝯſid. Deꝰ amat vt charitas. nouit vt veritas. ſedet vt eq̄tas. dn̄at̄ vt maieſtas. regit vt ꝓncipium. tuet̄ vt ſalꝰ. oꝑat̄ vt virtꝰ. reuelat vt lux. affi/ cit vt pietas. Idē. Deꝰ non ꝑtibꝫ ꝯſtat vt corpꝰ. nō affectibꝫ diſtat vt aīa. non formis ſubſtat vt materia. nō mutat̄ vt oīe quod factū ē. Idē ſuꝑ Qui habitat. Uigilat ſu per nos indefeſſus ⁊ ꝑuigil ille ſingularꝫ cle mentie oculꝰ. nō dormit neqꝫ dormitat q̄ cu ſtodit iſrael. Et id quidē neceſſe eſt. q̄ꝛ etiam nō dormit neqꝫ dormitat q̄ impugnat iſra/ el. Idē i ſer. iiij. Quattuor filie magne mi ſericordie dei ſunt. imiſſio amaritudis. ſub/ tractio oportunitatꝫ. virtꝰ reſiſtēdi. ⁊ ſanitaſ affectꝰ. Auctor de ſpū ⁊ aīa. Nemo de dei pietate diffidat. q̄m maior eſt eiꝰ miſericor/ dia q̄ꝫ nr̄a miſeria. ⁊ q̄ſquis ad eū toto cord clamauerit exaudiet illū. q̄ꝛ miſericors eſt: Tardꝰ ſiquidē ei videt̄ eſſe pctōri veniā da re. q̄ꝫ ipī peccatori veniā accipe. Sic eīn fe/ ſtinat deꝰ abſoluere tormēta cōpaſſiōis ſue quaſi plꝰ cruciet eū cōpaſſio miſeri q̄ꝫ ipſum miſerꝫ paſſio ſui. Glo. Ioh̄. v Deus natura miſericors ꝑatꝰ eſt vt ſaluet ꝑ clementiā q̄s ſaluare nō poteſt ꝑ iuſticiā.

De christo Capitulum II

Grego. in moral. Nūciante angelo ⁊
G aduenīēte ſpūſancto. mox ꝟbum in vtero. ⁊ mox intra vterꝫ verbū caro. ⁊ manēte icōmutabili eſſentia ꝟbi que ei eſt ⁊ cū prē ⁊ cū ſpūſancto coeterna. aſſumpſit intra ꝟginea viſcera matrꝫ. vt impaſſibil' pa ti. ⁊ immortal' mori. ⁊ eternꝰ ante ſecula tꝑa/ lis poſſit eſſe in fine ſeculorū. vt ꝑ ineffabile ſacramentū ꝯceptu ſancto. ⁊ partu inuiola/ bili ſcḋm veritatē vtriuſqꝫ nature eadē virgo ⁊ ancilla dn̄i eſſet ⁊ mater. Idē. Ad h̄ do/ minꝰ apparuit in carne. vt humanā vitaꝫ ad monēdo. exēpla ꝓbendo accēderet. morien do redimeret. reſurgēdo repararet. Idem. In altitudīe ſua diuinitas a nob̄ vꝑore ꝑ/ uulis apprehēdi nō potuit. ſꝫ ſtrauit ſe hoī/ bus ꝑ humanitatē. ⁊ q̄ſi in iacentē aſcēdimꝰ ſurrexit ⁊ leuati ſumꝰ. Idē Qui nos exi ſtere fecit ex nihilo. etiā ſine ſua morte reuo-

care nos potuit a diabolica paſſione. Sed vt q̄nta eſſet virtꝰ cōpaſſiōis oñderet. fieri ꝑ nobis dignatꝰ eſt qḋ nos eſſe voluit. vt in ſe metipſo tꝑaliter mortē ſuſciperet. quā a nobiſ in ꝑpetuū fugaret. Idē. Mos medicine eſt vt aliq̄n ſilīa ſilībꝫ. aliq̄n ꝯtraria ꝯtrarijs curet. Nā ſepe calida calidis. ⁊ frigida frigi/ dis. ſepe etiā calida frigidiſ. ⁊ frigida calidis ſanare ꝯſueuit. Ueniēs ẽ ad nos deſuꝑ me dicꝰ noſter. ⁊ tātis nos inueniēs languori/ bus oppreſſoſ. q̄ddā nob̄ ſimile ⁊ q̄ddā nob̄ ꝯtrariū appoſuit. ad hoīes q̄ppe homo venit. ſꝫ ad peccatores iuſtꝰ. Idē. Is qui ꝓpter nos minor āgeꝉꝰ ſibi extitit. equales nos an gelis ꝟtute ſue minoratiōis fecit. vn̄ ⁊ mori endo docuit mortē nō metui. reſurgēdo do cuit de vita ꝯfidi aſcēdendo de celeſtꝫ patrie hereditate gl'iari Idē ſuꝑ Ezech. Ut hu manū genꝰ a ſuo languore ſanaret. tunc ma gna apparuit potētia medici cū languor cre uit egroti. Idē in regiſtro. Ad h̄ vnigeni tus dei filꝰ formā infirmitatis nr̄e ſuſcepit ad h̄ inuiſibilis nō ſolū viſibilis. ſꝫ etiā de/ ſpectꝰ apparuit. ad h̄ cōtumeliarꝫ ludibria. il luſionū. ꝓbra. paſſionū tormēta tolerauit. vt ſuꝑbū nō eſſe hominē doceret humilis deꝰ

Idē. Deſcēdens ad inferos xp̄s ſolos il los ꝑ ſuā grām liberauit q̄ eū ⁊ venturꝫ eſſe crediderūt ⁊ p̄cepta eiꝰ viuendo tenuerunt.

Idē in omelia. Deꝰ q̄ in vtero ꝟginis in/ carnatꝰ in munduꝫ ſine pctō venerat. nihil ꝯtradictiōis in ſemetip̄o tolerabat. Ioh̄. Chryſo. in ſer. Chriſtꝰ viator factꝰ eſt vt te ſi ne labore faceret. Ex muliere natꝰ eſt vt pre uaricatiōem eue deleret. homo appellatꝰ eſt. vt te deū vocaret. filꝰ hoīs dictꝰ eſt vt te in fi lium adoptaret dei Idē. O miſericordia xp̄i. o iude demētia. Ille ei. xxx. denarijs pa ciſcebat̄ vt vēderet. ⁊ xp̄s ei ſanguinē quem vēdidit offerebat. Idē. Nō ſub tecto ſed ſub celo xp̄s immolabat̄. vt vniuerſus aer ī excelſo immolare ouis odore a tetro mūde/ tur. Sꝫ ⁊ terra ſil'e bn̄ficiū ſentiebat decur ſi de latere ſanguis ſtillatiōe mūdata Am broſiꝰ de ꝟginitate Omnia xp̄s eſt nob̄. ſi vul nus curare deſideras medicꝰ eſt. ſi febribuſ eſtuas fons eſt. ſi grauarꝫ iniq̄tate iuſticia ē. ſi auxilio indiges virtꝰ eſt. ſi mortē times vi/ ta eſt. ſi celū deſideras via eſt. ſi tenebras fu/ gis lux eſt. ſi cibū q̄ris alimentū eſt. Guſtate igit̄ ⁊ videte q̄m dn̄s ſuauis eſt. Idē ſuꝑ Lucā. Me illꝰ infantie xp̄i vagiētꝫ abluūt

fletꝰ. ille lachrymemea delicta lauerũt. Plꝰ
igit dñe Jhu debeo iniurijs tuis q̇bꝰ redẽ/
ptus ſum q̃ꝫ opibꝰ tuis q̇bꝰ creatꝰ ſum. nõ ꝓ
deſſꝫ naſci niſi redimi ꝓfuiſſet. Idẽ. Non
ſolũ fidẽ firmat ſꝫ ⁊ deuotiõꝫ acuit q̄ chriſtꝰ
vulnera ſuſcepta ꝓ nobis celo inferre volu
it. abolere noluit. vt deo patri nr̄e p̄cia liber
tatis oſtẽderet. Auguſtinꝰ in meditatiõi/
bꝰ. Quid eſt ihs niſi ſaluator. ḡ ꝓpter temet/
ipm eſto mihi ieſus. noli dñe. noli ſic attẽde
re malũ meũ vt obliuiſcarꝭ bonũ tuũ. o bo/
ne dñe ſi ego admiſi vñ me dãnare potes.
tu nõ admiſiſti vñ ſaluare ſoles Idẽ ꝺ ve
ra religione. Nullũ peccatũ cõmitti põt. ni/
ſi cũ appetunt ea q̄ xp̄s ꝯtempſit. aut fugiun
tur q̄ ille ſuſtinuit. tota itaq̃ꝫ vita eiꝰ in terriſ
ꝑ hominẽ quẽ ſuſcipe dignatꝰ es diſciplina
moꝝ fuit. Idẽ ꝯtra Julianũ. Caro chri/
ſti mortalitatẽ de mortalitate materni cor/
poris traxit. qꝛ mortale corpꝰ eiꝰ inuenit. cõ
tagiũ vero pctĩ originalis nõ cõtraxit. quia
ꝯcumbẽtis ꝯcupiſcẽtiã nõ inuenit. Idẽ.
Chriſtꝰ in carne q̇dẽ ⁊ de carne nõ tñ carna
liter ſed ſpũaliter natꝰ eſt. natꝰ eſt em̄ de ſpũ/
ſancto ⁊ v̄gine maria. de ſpũſancto vt ñ eſſet
in illo caro peccati. ex v̄gine aũt Maria vt
eſſet in eo ſimilitudo carnis peccati. Idẽ
ꝯtra q̇nq̃ꝫ hereſes. Fuſus eſt ſanguis medi
ci ⁊ factũ eſt medicamentũ frenetici. Idẽ
in lib. ſuo de paſtoribꝰ. Ab om̄ibꝰ tẽptatõni
bus te eruet dñs. ſi ab illo nõ receſſerit cor
tuũ. Nã ad ꝯfortandũ cor tuũ venit ille pa/
ti. venit ille mori. venit ſputꝭ illini. venit ſpi/
nis coronari. venit opprobria ſufferre. venit
poſtremo ligno ꝯfigi. omnia hec ille ꝓ te. tu
nihil ꝓ illo ſꝫ ꝓ te. Idẽ de cathezi. ru. Om
nia bona terrena ꝯtempſit hõ factꝰ dñs ie/
ſus vt ꝯtemnẽda mõſtraret. ⁊ om̄ia terrena
mala ſuſtinuit q̄ ſuſtinẽda p̄cepit. vt neq̃ꝫ in
illis q̄reret felicitas. neq̃ꝫ in iſtis infelicitas
timeret. Idẽ de p̄deſtinatiõe diuina. Ve
nit filiꝰ dei q̄rere qꝺ ꝑierat. ſanare qꝺ egrota
bat. erigere qꝺ iacebat. poteſtatẽ habẽs di/
mittere pctã. qꝺ nõ debebat donare. quod
ei debebat ignoſcere. Idẽ de ordine diſci
pline. Ex hoc nr̄i generꝭ corpꝰ tantꝰ ꝓpt nos
deꝰ aſſumere atq̃ꝫ agere dignatꝰ eſt q̄nto vi/
detur viliꝰ tãto eſt clemẽtia pleniꝰ. ⁊ a q̄daꝫ
īgenioſoꝝ ſuꝑbia lõge lateq̃ꝫ remotiꝰ Idẽ
in epl'a. Ip̄a virtꝰ ꝑ inuiolata mr̄is v̄ginea
viſcera mẽbra infantis eduxit. que poſtea ꝑ
oſtia clauſa membra iuuenis introduxit.

Idẽ de v̄bis dñi. Multos filios dei fecit
vnicꝰ filiꝰ dei. emit ſibi fratres ſanguine ſuo.
ꝓbauit reprobatꝰ. redemit venditꝰ. honori/
ficauit iniuriatꝰ. viuificauit occiſus. Dubi/
tas q̄ dabit tibi bona ſua q̇ nõ dedignatꝰ ē
ſuſcipe mala tua. Idẽ in ſmone. Expal/
mat qui eſt v̄a palma victorie. ſpinis coro/
nat qui ſpinas pctõꝝ venit ꝯfringere. ligat
qui ſoluit cõpeditoſ. ligno ſuſpẽdit q̇ erigit
eliſos. aceto potat fons vite. diſciplina cedi/
tur magiſter alioꝝ. ſalꝰ vulnerat. vita morit
occidit ad tempꝰ vitã mors. vt in ꝑpetua vi
ta occideret mors. Iſid. de ſum. bo. Xp̄s
ſicut peccatũ qꝺ pena dignũ eſt nõ admiſit.
ita penã peccati nr̄i ſuſcepit vt ꝑ indebitam
penã ſuã debitã aboleret culpã noſtrã. vt ꝑ
hoc amitteret diabolꝰ q̄s reos tenebat. dũ
vnũ interfecerat q̇ nihil peccati admiſerat.
Rabanꝰ in libro de laude crucis. Paſſio
xp̄i celũ ſuſtẽtat. mundũ regit. tartaꝝ perfo
dit. in ea cõfirmant angeli. redimũt populi
ꝯterunt inimici. ſtabiliunt ſubſiſtentia. ani
mant viuẽtia. cõſeruant ſentiẽtia. illuſtrant
intelligẽtia. Inde timor ductꝰ a pena fide/
les liberat. triſticia ſalubris penitẽtes a pec
catis mũdat. cõcupiſcẽtia bene v̄tutũ fructꝰ
germinat. gaudiũ vite ſpe ꝯfidẽtes letificat
Bern. ſuꝑ cãtica. In carne xp̄s ⁊ ꝑ carnẽ
potẽter ac patẽter opatꝰ eſt mira. locutꝰ ſalu/
bria. paſſus indigna. ꝑ que euidẽter oſtẽdit
qꝛ ipe ſit q̇ potẽter ſꝫ inuiſibiliter om̄ia ꝯdi/
diſſet. ſapiẽter regeret. benigne protegeret.
Idẽ. Fruſtra huiꝰ ſeculi ſapiẽtes de q̄tu
or virtutibꝰ cardinalibꝰ tã multa diſputaue
rũt. quas tñ apprehẽdere oĩno nequiuerũt.
cũ illũ neſcierũt q̇ factꝰ a deo eſt nobis ſapi/
entia. docẽs prudentiã. ⁊ iuſticia delicta do
nãs ⁊ ſanctificatio in exẽplum tẽperãtie cõ/
tinent viuẽs. ⁊ redẽptio in exemplũ patiẽtie
fortiter moriẽs. Idẽ. Utrũq̃ꝫ es mihi do
mine ihu. ⁊ ſpeculũ patiẽdi. ⁊ p̄miũ patiẽtis
vtrũq̃ꝫ fortit ꝓuocat ac vehemẽter accẽdit.
Idẽ. An ignoraſ qꝛ benignitas dĩ ad pe
nitentiã te adducit. ad hꝰ ſiquidẽ diu ſuſpen
dit ſniam vltiõis a ꝯtinente vt q̄nq̃ꝫ exhibe/
at remiſſionis gr̄am i penitẽte Idẽ. Xp̄s
in carnis aſſumptiõe ꝯdeſcẽdit mihi. i cul/
pe vitatiõe ꝯſuluit ſibi. in mortꝭ ſuſceptiõe
ſatiſfecit patri. amicꝰ dulcis. cõſiliarius pru
dens. adiutor fortꝭ. huic ſecurꝰ me credo. q̇
ſaluare me velit nouerit atq̃ꝫ poſſit. Idẽ.
Jeſus mel eſt in ore. melos in aure. iubilus

in corde. Idē. Eſt inter oleū ⁊ nomē iħs ſilitudo in q̄buſdā q̄litatibꝫ olei. qđ lucꝫ. qđ paſcit. qđ vngit. fouet ignē. nutrit carnē. le/ nit dolorē. lux. cibꝰ. medicina. Vide idē đ h̄ noīe Jħu. lucet ꝑdicatū. paſcit recogitatū. le nit ⁊ vnit īuocatū Idē. Ego oīno fident̄ qđ ex me mihi deeſt vſurpo mihi ex viſceri/ bus dn̄i. qm̄ miſericordia affluūt. nec deſūt foramīa ꝑ q̄ effluat. foderūt manꝰ eiꝰ ⁊ pedes latuſq̄ȝ lancea ꝑforauerūt. ⁊ ꝑ has rimas li cet mihi ſugere mel de petra. oleūq̄ȝ de ſaxo duriſſimo. Idē. Ego frēs ab incūte mea ꝯuerſione ꝓ aceruo meritorū q̄ mihi deeſſe ſciebā. mihi faſciculuꝫ hūc colligare. ⁊ inter vbera mea collocare curaui. collectū ex om nibꝫ anxietatibꝫ ⁊ amaritudinibꝫ dn̄i mei. ꝓ/ mū ſcꝫ infantiliū illataꝝ neceſſitatū. deinde laboꝝ q̊s ꝑtulit in ꝑdicādo. fatigationum ī diſcurrēdo. vigiliaꝝ in orādo. temptationū in ieiunādo. lachrymaꝝ in cōpatiēdo. inſidi arū in colloquēdo. poſtremo ꝑiculoꝝ in fal ſis fratribꝫ. cōuicioꝝ ſputoꝝ. colaphoꝝ. ſub ſannationū. exprobrationū. clauoꝝ. horūq̄ȝ ſimiliū. Idē. Petra refugiū herinacijs. ⁊ reuera refugiū. Ubi em̄ eſt tuta firmaq̄ȝ re/ quies infirmis niſi ī vulneribꝫ chriſti ſalua/ toris. Tanto illic ſecurior habito. q̄nto ille potētior ad ſaluādū. fremit mūdꝰ. ꝑmit cor/ pus. inſidiat̄ diabolꝰ. nō cado. fundatꝰ eī ſū ſupra petrā. Idē. Apud dn̄m miſericor/ dia ⁊ copioſa apud eū redēptio. ꝓfus copi/ oſa. q̄ꝛ nō gutta ſanguis. ſꝫ vnda largiter ꝑ q̄nq̄ȝ ꝑtes corꝑis emanauit. Quid tibi de/ buit facere ⁊ nō fecit. illuminauit cecū. ſoluit mutū reduxit erroneū reconciliauit reum.

Idē. O mino ꝓpter māſuetudinē q̄ in te ꝑ dicat̄ currimꝰ poſt te dn̄e ieſu. audiētes q̄ n̄ ſpernas pauperē. pctōrē nō horreas Idē Vult benignꝰ dux đuoti milit̄ vultū ⁊ ocu los in ſua ſuſtolli vulnera. vt illiꝰ ex h̄ aīum erigat. ⁊ exēplo ſui reddat ad tolerādū forti orem. enimuero nō ſentiet ſua dū illiꝰ vulne ra intuebit̄. Idem in floribꝫ. Sitio inq̄t dn̄s. dn̄e q̇d ſitis. ꝫ ne te plꝰ cruciat ſitis q̄ȝ crux. de cruce ſiles. ⁊ de ſiti clamas. Sitio. q̇d. veſtrā fidē. veſtrā ſalutē. veſtꝝ gaudiuꝫ. plus aīaꝝ veſtraꝝ q̄ȝ corꝑis mei cruciatꝰ me tenet Idē. Quid tibi rn̄deā dn̄e. quid lo quar. aut q̇d retribuā. feciſti mihi de corpo re tuo ſpeculū aīe mee. Idē in ſmo. Exi/ naniuit xp̄s ſemetipm̄ formā ſerui accipiēs filꝰ erat ⁊ factꝰ eſt tanq̄ȝ ſeruus, nec ſolū for/ mā ſerui accepit vt ſubeſſet. ſed etiā mali ſer ui vt vapularet. ⁊ ſerui pc̄ti vt penā ſolueꝛꝫ cū culpā nō haberet. Idē. In paſſiōe do mini tria ſpēalit̄ ꝯuenit intueri. opꝰ. modū. cauſam. Nā in oꝑe quidē patiētia. in modo humilitas. in cauſa charitas cōmendatur

Idē. Q̄ꝫ dulciter dn̄e Jħu xp̄e cū hoībꝫ ꝯuerſatꝰ es. q̄ȝ abūdant̄ multa ⁊ magna bo na hoībꝫ largiri dignatꝰ es. q̄ȝ fortit̄ tā indi/ gna. q̄ȝ aſpera ꝓ hoībꝫ paſſus es. ita vt lice/ at ſugere mel de petra. oleūq̄ȝ de ſaxo duriſ ſimo. duro ad ꝟba. duriore ad ꝟbera. duriſ ſimo ad horrēda crucis ſupplicia. Idem. Vide nūc oꝑa dn̄i q̄ poſuit ꝓdigia ſuꝑ t̄raꝫ flagellis ceſus. ſpinis coronatꝰ. clauis ꝯfoſ/ ſus. affixꝰ patibulo. oꝓbrijs ſaturatꝰ. om niū tm̄ doloꝝ immemor ait. pr̄ ignoſce illis

Idē Vidēs deꝰ hoīes oīno carnales effe ctos. tantū eis dulcedīs in carne exhibuit. vt duriſſimi cordis ſit q̇ſquis eum toto affe ctu nō diligit. Idē. An trepidas ad xp̄m accedere. frater tuꝰ eſt ⁊ caro tua. ꝑ oīa tē/ ptatꝰ abſq̄ȝ pctō vt miſericors fieret Idē Quis cogitare ſuffecerit q̄lit̄ dn̄s preuenit nos. venerit ad nos. ſubuenerit nob̄. ſingu/ laris illa maieſtas voluit mori vt viueremꝰ ſeruire vt regnaremꝰ. exulare vt repatriare/ mus. ⁊ vſq̄ȝ ad ſeruiliſſima oꝑa inclinata eſt vt ꝯſtitueret nos ſuꝑ oīa oꝑa ſua Anſel. in libro Cur deꝰ hō. Quattuor modis pōt deꝰ facere hoīem. aut de viro ⁊ femina. ſicut aſſiduꝰ demōſtrat vſus. aut nec de viro nec de femīa. ſicut creauit Adā. aut de viro ſine femīa. ſic̄ fecit Euā. aut de femina ſine viro. qđ nondū fecit. Ut igit̄ hūc q̄ꝫ modū ꝓbet ſue ſubiacere ptāti. ⁊ h̊ ad ip̄m opꝰ dilatū eſſe nil ꝯuenientiꝰ q̄ȝ vt de femina ſine viro aſſu meret hūanitatē. Utꝝ aūt de ꝟgine aut đ n̄ ꝟgine dignꝰ h̄ fiat nō eſt opꝰ diſputare. ſꝫ ſi/ ne oīmi dubitatiōe aſſerendū eſt. q̄ꝛ de ꝟgīe naſci deū oportebat. Bern̄. in aduētu do mini. Si ꝑſonā aduenīētis intueor. non ca pio excellētiā maieſtat̄. Si attendā ad q̊s venerit dignitatē magnitudinis expaueſco Et ſequit̄. Uenit vniuerſitat̄ creator ⁊ dn̄s ad hoīes. venit medicꝰ ad egrotos. redē/ ptor ad vēditos. ad errātes via. ad mortu/ os vita. venit nō ꝑdere ſꝫ ſaluare. ſoluere nō ligare. Idē. Priuſq̄ȝ appareret dei huma nitas. latebat eiꝰ benignitas. apparuit eī eiꝰ potētia in reꝝ creatōe. apparebat aūt ſapien tia in eaꝝ gubernatiōe, ſꝫ benignitas miſe/

ricordie maxie apparuit ĩ hũanitate. ad Tytum. ij. Apparuit gr̃a dei ſaluatoꝛꝭ. Nota. Qñtũcũqꝫ te deieceriꝭ humilioꝛ xp̃o nõ eris. eſto q pedibꝫ incedas. fuſca tunica veſtiariꝭ. paupibꝫ cõris. cellas paupeꝝ dignãter ĩtroeas. ſis cecoꝝ oculꝰ. pes claudoꝝ. manꝰ debiliũ. aquã ipe compoꝛtes. ligna conſcindas. focũ extrahas. vbi vinculũ. vbi ſputuꝫ. vbi alape. vbi flagellũ. vbi patibulũ. vbi moꝛs.

De eucharistia Capitulũ III

g Rego. in moꝛal. Singularit̃ ad abſolutiõem nr̃am oblata cũ lacrimis ⁊ benignitate mẽtis ſacri altarꝭ hoſtia ſuffragat̃ qꝛ is q̃ in ſe ſurgẽs a moꝛtuis iã nõ moꝛit̃. adhuc ꝑ hãc in ſuo myſterio ꝓ nob iteꝝ immolat̃. Idẽ in dyalo. Quis fideliũ hr̃e dubiũ poſſit in ipa ĩmolatiõis hora ad ſacerdotꝭ vocẽ celos apiri. in illo Ihu xp̃i myſterio anglorũ choros adeſſe. ſũmis ima ſociari. terrena celeſtibꝫ iũgi. vnũ qõdã ex viſibilibꝫ ⁊ inuiſibilibꝫ fieri. Sꝫ neceſſe ẽ cũ hec aginꝰ noſmetipos deo in coꝛdis cõtritiõe mactemꝰ. Idẽ infra caplo de muliere. Nota duo. Idẽ etiã caplo ꝯiugatis. Si q̃s ſua. Ioh. Chryſ. ſup Ioh. Ubicũqꝫ viderint ſanguinẽ dñicũ fugiũt q̃dem demones. ꝯcurrũt aũt angli. hic ſanguis effuſus oẽm oꝛbẽ terraꝝ lauit. Idẽ in ſer. Indigna ⁊ fucata mẽte myſterioꝝ celebrãtibꝫ ſecreta. a dyabolo ꝑparant̃ inſidie. qui magꝭ ac magꝭ a ſe mutant̃. q̃ nõ equo aĩo cõmunicare feſtinãt. Idẽ. Sic coꝛpal cibꝫ cũ ventrẽ inuenerit aduerſ humoꝛibꝫ occupatũ amplꝰ ledit. magꝭ nocet. nullũ preſtat auxiliũ. ita ⁊ ſpũalis cibꝫ ſi aliquẽ repit malignitate pollutũ. magꝭ eũ ꝑdit. nõ ſua natura ſꝫ accipiẽtis vicio. Hiero. in epla. Utinã oĩni tp̃e ieiunare poſſemꝰ. qđ in actibus aploꝝ diebꝫ pẽthecoſtes ⁊ die dñico aplum paulũ ⁊ cũ eo credẽtes feciſſe leginꝰ. euchariſtiã q̃ꝫ abſqꝫ ꝯdẽnatiõe nr̃i ⁊ pũgẽte ꝯſcia. ſp poſſemꝰ accipe. Augꝰ de ecclaſticꝭ dogmatibꝫ. Quotidie euchariſtie cõmunionẽ accipe nec laudo nec vitupo. oĩbꝫ tñ dñicis diebꝫ cõicandũ hoꝛtoꝛ. ſi tñ mens in affectu peccãdi nõ ſit. Idẽ de ciui. dei. Coꝛpis ⁊ ſanguis xp̃i ſacrificiũ ſucceſſit omĩbꝫ illis ſacrificijs veterꝭ teſtamẽti q̃ immolabãt̃ ĩ vmbꝛa futuri. Et poſt. ꝓ illis oĩbꝫ ſacrificijs et oblatõibꝫ coꝛpꝰ xp̃i offert̃ ⁊ ꝑticipãtibꝫ miniſtrat̃. Berñ. in legẽda ſancti Malachie. Euchariſtie plane ſacrm̃ potẽs eſt pctã ꝯſumere. debellare obuias ptãtes. inferre celiꝭ reuertentes de terra.

De cruce Capitulũ IIII

g Regoꝛꝰ ſup Ezech. Redẽptoꝛ nr̃ ad paſſionẽ ductꝰ lignũ ſibi crucis ipe poꝛtauit. ⁊ ſic ĩ ſacrificio ꝓ nob ex humanitate eſt moꝛtuꝰ. vt tñ ĩmoꝛtalis maneret ex diuitate. Amb. ſup Bti immaculati. Crux eſt opprobꝛiũ ꝑfido. fideli aũt glia. redẽptio. reſurrectio eſt. qꝛ ꝓ nobis paſſus ẽ dñs illo nos redemit ſanguie. illa ad padiſum reſurrectõe vocauit. Ioh. Chry. in ſ. Crux nob totiꝰ beatitudis cauſa eſt. h̃ nos a cecitate liberauit erroꝛis. hec e tenebꝛꝭ reddidit luci. hec debellatꝭ inimicꝭ q̃eti ꝑpetue nos ſociauit. hec alienatos deo ꝯiũxit. hec nos ꝑegrinos exiſtẽtes celoꝝ ciues oſtẽdit. Idẽ. Crux ſpes xp̃ianoꝝ. crux reſurrectio moꝛtuoꝝ. crux cecoꝝ dux. crux deſperatoꝝ vita. crux claudoꝝ baculꝰ. crux ꝯſolatõ paupeꝝ. Idẽ. Crux adoleſcentiũ pedagogꝰ. crux ſuſtẽtatio inopũ. crux ſpes deſperatoꝝ. crux nauigãtiũ gubernatoꝛ. crux ꝑiclitãtiũ poꝛtꝰ. crux obſeſſoꝝ murꝰ. Idẽ. Crux inſenſatoꝝ ſapia. crux libertas ſeruoꝝ. crux imperitoꝝ phia. crux lex impioꝝ. crux ꝓpharũ ꝑconizatio. crux annũciatio aploꝛum. crux martyꝝ gliatio. crux monachoꝝ abſtinẽtia. crux virginũ caſtitas. crux gaudiũ ſacerdotum. crux eccle fundamẽtũ. Augꝰ in ſer. Crux finita eſt ĩ pena. ſꝫ infinita ſp manet ĩ glia. a locis ſupplicioꝝ fecit tranſitũ ad frontes impatoꝛũ. Qui tm̃ honoꝛẽ dedit penis ſuis. q̃d ſeruat fidelibꝫ ſuis. Iſid. de ſum. bo. Quocũqꝫ o mẽs ꝓcellis mũdi inuolueris lignũ ꝯſcẽde crucꝭ. vt a mari. i. a tẽpeſtate huiꝰ ſeculi libererꝭ. Berñ. in floꝛibus. In cruce pẽdet oĩnis fructꝰ vite qꝛ ipa ẽ arboꝛ vite q̃ eſt in medio padiſi. ipa eſt lõgitudo ⁊ latitudo ſublimitas ⁊ ꝓfundũ. Ipa bonos colligit ⁊ remunerat. ipa malos diſpergit et ꝯdemnat. ipa eſt meſtoꝝ ꝯſolatio. eſurientiũ refectio. ꝑfectoꝝ glоꝛiatio. Rabanꝰ de laude crucꝭ. In cruce inſinuat̃ a moꝛte redẽptio. demõſtrat̃ ſancta moꝝ ꝯuerſatio. intimat̃ oĩm ṽtutũ ꝑfectio. ꝓmittit̃ ad eternã vitam ingreſſio. eterne beatitudis ſperat̃ adeptio. ⁊ ṽe felicitatis acq̃ſitio. Idẽ. In te crux ſancta ãgeli gaudia ſuꝰ accumulata cõſpiciũt. in te hoĩes iura ſalutis ſue ꝯgnoſcũt. In te inferi iuſtã retributionẽ fraudis ſue ꝑcipiũt. oĩnibꝫ es equa. oĩnibꝫ bona. oĩnibꝫ

iusta.ꝑterita renouas.ꝑñtia illustras.futura ꝑmõstras.ꝑdita reqris.q̄sita inuenis.inuẽta custodis Idẽ.Tu sancta crux pctoꝝ r̃missio.pietatꝭ exhibitõ.meritoꝝ augmẽtatõ ĩfirmoꝝ r̃mediũ.laboꝛãtiũ auxiliũ.ꝛ lassoꝝ r̃frigeriũ.sanoꝝ icolumitas.q̃etoꝝ serenitas infoꝛtunatoꝝ felicitas. Idẽ.Tu scã crux cura egrotos medicans.tu gaudiũ mestos ꝯsolãs.tu sanitas mestos letificãs.tu status credentiũ recte.tu firmitas opantiũ bñ. tu beatitudo pseuerãtiũ rite.sancta.pia.bona iusta. Cassiod.sup psalteriũ. Crux est humiliũ inuicta tuitio.supboꝝ abiectio. victoria xpi.ꝑditio dyaboli.infernoꝝ destructio celestiũ refoꝛmatio.moꝛs infideliũ. vita iustoꝛum.

De beata maria Capitulum V

S Regoꝛ⁹ in regist. Dũ vnigenit⁹ dei existens añ secula ex marie vtero nat⁹ est homo.inuestigabili miraculo facta est ꝛ ancilla hoĩs ꝑ diuinitatẽ.ꝛ mater v̄bi ꝑ carnẽ. Idẽ in moꝛalib⁹ loquẽs de v̄bo illo Luc.j.virt⁹ altissimi obũbꝛabit tibi. Quia vmbꝛa nõ alit̃ exp̃mit̃ nisi ꝑ lumen et coꝛp⁹.virt⁹ altissimi obũbꝛauit marie.qꝛ in ei⁹ vtero lux incoꝛpea coꝛp⁹ sumpsit.ex q̄ videlicet obũbꝛatiõe oĩe in se refrigeriũ mentis accepit. Idẽ.Chꝛist⁹ nõ opante coitu ſʒ spũsancto supueniẽte ꝯcept⁹ est.nat⁹ autẽ materna viscera ꝛ fecũda exhibuit.ꝛ incoꝛrupta seruauit. Amb.de v̄ginib⁹. Talis fuit maria vt ei⁹ vni⁹ vita.oĩum disciplina sit. Idẽ.Quicũq3 sibi marie exoptat p̃miuʒ ei⁹ imitet̃ exemplũ. Idẽ.Uidit maria resurrectõnẽ dñi.ꝛ p̃ma vidit ꝛ credidit.vidit ꝛ Maria magdalena.q̃uis adhuc ista nutaret. Idẽ.Uirgo erat maria nõ solũ coꝛpoꝛe ſʒ ꝛ mẽte.q̄ nullo doli ambitu sinceruʒ adulteraret affectũ.coꝛde hũilis.v̄bis grauis aĩo prudẽs.loquẽdi parcioꝛ.legẽdi studiosioꝛ.nõ in incerto diuitiaꝝ.ſʒ in p̃ce paupeꝝ spem ponẽs.intẽta opi verecunda sermone Idẽ.Dñ lesit maria vultu parẽtes. quãdo dissensit a ꝓpinq̄s.qñ fastidiuit humileʒ qñ derisit debilẽ.qñ vitauit inopẽ. eos solũ solita erat cet⁹ viroꝝ inuisere q̄s misericoꝛdia nõ erubesceret.nõ p̃teriret verecundia. Idẽ.Nihil toruũ in ocul' marie.nihil ĩ v̄bis pcax.nihil in actu verecũdũ. nõ gestus fractioꝛ.nõ incessus lasciuioꝛ. nõ vox petulantioꝛ.vt ipa coꝛpis spẽs simulacrũ fuerit mẽtis.figura ꝓbitatꝭ. Aug⁹ ꝯtra q̄nq3 heresꝭ. Sicut in trãsitu marie nõ ẽ coꝛrupta v̄ginitas.sic in ea nõ est maculata maiestas Idẽ.Uñ soꝛdes in maria.q̄ nec ꝯcipiendo libidinẽ.nec pariẽdo passa est doloꝛẽ.vñ soꝛdes in domo ad quã null⁹ habitatoꝛ accessit.sol⁹ ad eã fabꝛicatoꝛ ei⁹ ꝛ dñs venit.

Idẽ Eua.Inobediẽs meruit penã .maria obediẽdo ꝯsecuta est grãm. illa gustãdo ꝓhibitũ maledicta.hec credẽdo angl'o benedicta Idẽ de v̄ginitate.Beatioꝛ maria ꝑcipiẽdo fidẽ xpi q̃ ꝯcipiẽdo carnem chꝛisti.

Idem. Materna ꝓpinquitas nihil marie ꝓfuisset nisi felici⁹ xp̃m coꝛde q̃ carne gestasset.Ipa q3 v̄ginitas ideo gratioꝛ ꝛ acceptioꝛ.qꝛ nõ eã ꝯceptus xp̃s viro violaturo quã ꝯseruaret ip̃e p̃ripuit.ſʒ p̃usq̃ ꝯciperet̃ iã deo dicatã de q̄ nasceret̃ elegit. Idem. Quõ inq̄t fiet istud qm̃ vir nõ cognosco Qđ ꝑfecto nõ diceret nisi deo virginẽ se añ vouisſʒ.Sʒ qꝛ hoc israelitaꝝ moꝛes adhuc recusabãt.despõsata est viro iusto.nõ violẽter ablaturo.ſʒ poti⁹ ꝯtra violẽtos custodituro qđ illa iã vouerat. Idẽ in ser. Uera rõne censeo cõfitendũ mariã in xp̃o ꝛ apud xp̃m esse.In xp̃o.qꝛ ĩ ipo viuim⁹ mouemur ꝛ sum⁹.Apud xp̃m.gl'iose ad eternitatꝭ gaudia assumptã.benignitate xp̃i honoꝛati⁹ susceptã ceterꝭ atq3 ad cõem vilitatẽ nõ eẽ adductã post moꝛtẽ.putredinis videlicet vermis ꝛ pulueris. Beat⁹ bartholomeus vt habet̃ in legẽda Hec p̃ma inter feĩas hoc ꝯstituit in coꝛde suo vt diceret deo.Dñe offero tibi virginitatẽ meã cũ h̃ a nullo homine nec v̄bo didicisset.nec exẽplo ad imitationem iuitata fuisset. Hiero.in ser. Sicut in cõparatõe dei nemo bon⁹.ita etiã in comparatiõe matris dñi nulla feminaꝝ inuenit̃ ꝑfecta.q̃uis v̄tutib⁹ eximia cõparat̃ Idẽ Totã repleuerat spũsancti grã.totã incanduerat diuin⁹ amoꝛ.ita vt in ea nihil essʒ qđ mũdan⁹ violaret affect⁹.ſʒ ardoꝛ ꝯtinuus ꝛ ebꝛietas ꝑfusi amoꝛꝭ. Idẽ.Quicq̄d ĩ maria gestũ est.totũ puritas ꝛ simplicitas.totũ veritas ꝛ grã fuit.totũ misericoꝛdia ꝛ iusticia q̄ de celo ꝓspexit. Idẽ.Maria qꝛ mẽte passa est pl⁹ q̃ martyr fuit.Nimiꝝ qm̃ ei⁹ dilectio ampli⁹ foꝛtis q̃ moꝛs.qꝛ moꝛtẽ xp̃i suã fecit. Idẽ.Si spũ dei oĩs virt⁹ angeloꝝ cõstat.beatã ꝛ gl'iosam virginẽ ĩ quaꝫ supuenit spũsanct⁹ ꝛ de⁹ tot⁹ (ita vt poꝛtaret̃ nouẽ mẽsib⁹ in ei⁹ vtero)credit̃ ampliora ꝓmeruisse virtutuʒ p̃uilegia.ꝛ percepisse

gratiā ab angelis. Idē. Si in domo pa/
tris māſiones multe ſunt. credimꝰ ſplēdidi
orem domū mr̄i filiū ꝓſtitiſſe q̄ꝫ olim edifi/
cauit ſibi domū ſubnixā colūnis ſeptem.

Joh. Chryſo. ſup Matth. O ineſtimabi
lis laus marie. magis credebat Joſeph ca/
ſtitati eiꝰ q̄ꝫ vtero eiꝰ. ⁊ plꝰ credidit gratie q̄ꝫ
nature. Conceptiōem manifeſtā videbat. ⁊
fornicatōem ſuſpicari nō poterat. poſſibiliꝰ
eſſe credebat mulierē ſine viro poſſe cōcipe.
q̄ꝫ mariā poſſe peccare. Idē. Comeſatrix
aut vinolēta nunq̄ꝫ maria fuit. nō leuis. nō
ocioſa. nō cantatrix. nō turpiū verboꝝ ama
trix. ſicut ſolēt plerūq̄ꝫ puelle q̄ libēter talia
aut loquunť aut audiūt. nō ſup viꝝ oculos
ſuos extulit. aut infixit aſpectū. Iſido. de
no. teſta. Maria q̄ interp̄tať dn̄a ſiue illūi/
natrix clara ſtirpe dauid. virga ieſſe. ortꝰ cō/
cluſus. fons ſignatꝰ. mater dn̄i. templū dei
viui. ſacrariū ſp̄ūſſancti. Beda in omeľ.
Iure angelico aſpectu ſimul ⁊ affatu meru/
it ꝑfrui. que angelicā vitā ſtuduit imitari.

Idē. Decebat vt ſicut ꝑ ſupbiā eue mors
intrauit. ita ꝑ humilitatē marie panderetꝰ i/
troitus vite. Joh. Damaſ. in li. ſuo. Ma
ria in domo dei plātata ⁊ impinguata ſpiri
tuſancto vt oliua fructifera omīs virtutꝫ ha
bitaculū facta eſt. ab omī vite huius vicio ⁊
carnali deſiderio mēte deſiſtēs. ⁊ ita ꝟginez
animā obſeruās cū corꝑe q̄ decebat eā de/
um in ſinu ſuo ſuſcipe. Bern̄. ſup cantica.
Sagitta electa eſt amor xp̄i. que marie ani
mā nō modo ꝯfixit. ſʒ etiā totaliter ꝑtranſi/
uit. vt nullā in pectore ꝟginali ꝑticulā vacu
am amore reliquerat. ſʒ toto corde. tota aīa
tota virtute diligeret. ⁊ eſſet gratia plena.

Idē ſup Miſſus eſt. In ꝑiculis. ī angu/
ſtijs. in rebꝫ dubijs. mariā cogita. mariā in/
uoca. nō recedat ab ore. nō recedat a corde.
⁊ vt impetres orōnis ſuffragiū nō deſeras
ꝯuerſatiōis exemplū. Ip̄am enī ſequēs nō
deuias. ip̄am rogās nō deſperas. ip̄am cogi
tans nō erras. ip̄a te tenēte nō corruis. ipſa
ꝓtegēte nō metuis. ip̄a duce nō fatigarꝫ. ip̄a
ꝓpicia ſecurꝰ ad grām ꝑuenis. Idē. Hō
moyſi mōſtratū eſt in rube ⁊ igne. Aaron in
virga ⁊ flore. Gedeon in vellere ⁊ rore. Ꝥ ap
te ſalomon p̄uidit in forti muliere ⁊ eiꝰ p̄cio
aptius p̄ſciuit hieremias de femina ⁊ viro.
aptiſſime Iſaias declarauit de ꝟgine ⁊ deo
⁊ Gabriel tandē exhibuit ip̄am ꝟginē ſalu/
tando. Idē. Ipſa conteret caput tuū ⁊c.

Gen̄. iij. Cui hec victoria ſeruata ē niſi Ma
rie. ip̄a ꝓculdubio caput ꝯtriuit venenatū.
q̄ omimodā maligni ſp̄ūs ſuggeſtionē tam
de carnis illecebra q̄ꝫ de mētis ſupbia dedu
xit ad nihilū. Idē. Audi filia ⁊ vide ⁊c. In
clinauit Maria aurē ſuā videlicet ad obe/
dientiā. ⁊ cor ſuū ad diſciplinā ⁊ oblita ē po
pulū ſuū ⁊ domū patris ſui. q̄r nec populuz
augere ꝓlis ſucceſſione. nec domui p̄ris ſui
relinquere curauit heredē. ſʒ q̇cq̇d honoris
in populo. q̇cq̇d de paterna domo reꝝ terre
naꝝ habere potuiſſet. omīa arbitrata eſt q̄/
ſi ſtercora vt xp̄m lucrifaceret. Idē. Ip̄a
eſt nobilis illa ſtella ex iacob orta. cuiꝰ radi/
us vniuerſum orbē illumiat. cuiꝰ ſplēdor in
ſupnis p̄fulget ⁊ inferos penetrat. terrā eti
am ꝑluſtrās ⁊ calefaciēs magis mentes q̄ꝫ
corꝑa. fouet mētes ⁊ excoq̇t vicia. Idē in
ep̄ľa. Fuit ꝓculdubio mater dn̄i an̄ ſc̄tā q̄ꝫ
nata. nec fallitꝰ omino ſancta eccľia ſanctū re
putans ip̄m natiuitatꝫ diē. Idē. Decuit
reginā virginū ſingularis p̄uilegio ſanctita
tis abſq̄ꝫ omī pc̄tō ducere vitā. que dn̄ pec/
cati mortiſq̄ꝫ pareret ꝑemptorē. munꝰ vite ⁊
iuſticie omibꝫ obtineret. Idē. Si an̄ cō/
ceptū ſuū ſanctificari minime potuit q̄niaz
nō erat ſed nec in ip̄o ꝯceptu ꝓpter peccatuz
qd̄ inerat. reſtat q̄ pꝰ ꝯceptū in vtero iā exi/
ſtens ſanctificatiōem accepiſſe credaťꝰ Idē
in ſermone. Sileat miſericordiā tuā o bea/
ta virgo ſi q̇s inuocatā eā in neceſſitatibꝫ ſu
is ſibi meminerit defuiſſe. Nos q̇dē ſeruuli
tui ceteris in virtutibꝫ ꝯgaudemꝰ tibi. ſed in
hac potiꝰ nobiſipſis. Laudamꝰ eīn virgini
tatē tuā ⁊ humilitatē miramur. ſʒ miſericor
dia miſerꝫ ſapit dulciꝰ. q̄r miſericordiā ꝯple
ctimur chariꝰ. recordamur ſepiꝰ. ⁊ crebrius
inuocamꝰ. Hec eſt ei illa q̄ totiꝰ mūdi reparatio
nē obtinuit ⁊ ſalutē omibꝫ īpetrauit. Idē
Quis miſericordie tue o bn̄dicta. lōgitudi/
nē. latitudinē. ſublimitatē ⁊ ꝓfundū q̄at iue
ſtigare. Nā lōgitudo eiꝰ vſq̄ꝫ ad nouiſſimuz
diē inuocātibꝫ eā ſubuenit vniuerſis. Lati
tudo eiꝰ replet orbē terraꝝ. vt tua q̄ꝫ miſeri/
cordia plena ſit omīs terra. Sic ⁊ ſublimi/
tas eiꝰ ciuitatꝫ ſupne inuenit reſtauratiōem
Et ꝓfundū eiꝰ ſedētibꝫ i tenebris ⁊ i vmbra
mortꝫ obtinuit redēptionē. Idē. Maria
oibꝫ oīa facta ē. ſapiētibꝫ ⁊ inſipiētibꝫ copio
ſiſſima charitate debitricē ſe fec̄. oibꝫ miſeri/
cordie ſinū aperuit. vt de plenitudine illius
accipiāt vniuerſi. captiuꝰ redemptiōeꝫ. eger

curatione͂.triſtis ꝯſolatione͂.pctōꝛ veniā.iu
ſtus grām.angelꝰ leticiā.deniq͂ȝ tota trini/
tas gl'iam.filij pſona carnis hūane ſubam.
Idē. Fuit beata ꝟgo fortis in ꝓpoſito.tē
perās in ſilētio prudēs in interrogatōe.iu/
ſta in ꝯfeſſiōe. Idē. In te ſola beata ꝟgo
rex ille diues ⁊ ꝑdiues exinanit̃.⁊ excelſꝰ hu
miliat̃.⁊ immēſus abbreuiat̃.⁊ ab angel' mi
norat̃.verꝰ deniq͂ȝ deꝰ ⁊ dei filiꝰ incarnatur.
Sȝ q̄ fructu. Nēpe vt oēs eiꝰ paupꝛtate lo/
cupletemur.eiꝰ hūilitate ſubleuemur.eiꝰ mi
noratiōe magnificemur.eiꝰ incarnatōne ad
herētes deo incipiamꝰ vnꝰ eſſe ſpūs cum eo
Idē. Mariā ſalutās angelꝰ. nō ſolū ple
nam grā.ſȝ etiā adhuc ſupuentuꝝ in eā aſſe
rit ſpūmſcm̄.Ad q̇d niſi vt aduenīēte iā ſpū
plena ſibi.eodē ſupueniēte nob̄ q͂ȝ ſupplena
⁊ ſupeffluēs fieret. Idē.Aduocatā ꝑmi/
ſit pegrinatio noſtra.q̄ tanq͂ȝ iudicis mater
⁊ mr̄ miſericordie ſupplicit̃ ⁊ efficacit̃ ſalutiſ
noſtre negocia ptractabit. Ideȝ. Filioli
maria pctōꝝ ſcala.maria mea maxima fidu
cia eſt.h̄ tota rō ſpei mee. Quid em̄. Poteſt
ne filiꝰ aut repellere te.aut ſuſtinere repulſā
nō audire aut nō audiri filiꝰ. Neutrū plane.
Inueniſti ait angelꝰ gratiaȝ ⁊ ſola eſt grā q̄
egemꝰ Idē. Nō in ſola marie taciturnita
te cōmendat̃ eiꝰ hūilitas.ſȝ euidētiꝰ reſonat
in ſermōe. Audierat.qḋ ex te naſcet̃ ſanctū.
vocabit̃ filiꝰ dei.⁊ nihil aliud q͂ȝ ancillā eiꝰ ſe
eſſe fatet̃. Anſel.de ꝯceptu ꝟginali.Dece
bat em̄ vt illiꝰ hoīs ꝯceptio de mr̄e puriſſi/
ma fieret.vt ea puritate q̄ maioꝛ ſub deo ne
quit intelligi ꝟgo illa niteret.cui deꝰ pr̄ vni/
cum filiū quē de corde ſuo equalē ſibi genu
it.⁊ tanq͂ȝ ſeipm̄ diligebat ita dare diſpone/
bat Idē in libro orationū Sic o beatiſſi
ma oīs a te auerſus ⁊ a te deſpectꝰ neceſſe eſt
vt intereat.ita ad te om̄is ꝯuerſus ⁊ a te re/
ſpectꝰ impoſſibile eſt vt pereat Idē. O fe
mina mirabiliter ſingularꝭ ⁊ ſingularit̃ mi/
rabilis.p quā elemēta renouant̃.inferna re
mediant̃.hoīes ſaluant̃.angeli reintegrant̃
O femīa plena ⁊ ſupplena grā.de cuiꝰ pleni
tudinis exūdantia reſperſa ſic reuireſcit om
nis creatura. O ꝟgo bn̄dicta p cuiꝰ bn̄dicti
onē bn̄dicit̃ om̄is creatura. nō ſolū creatu/
ra a creatoꝛe.ſȝ etiā creatoꝛ a creatura. Idē
circa ſoliloq̇. Loquar dn̄a bn̄ficijs tuis ple
nū eſſe mundū.inferna penetrāt.celos ſupe
rant.p plenitudinē ei grē tue ⁊ q̄ in inferno
erāt ſe letant̃ liberata.⁊ q̄ ſupra celuȝ ſunt ſe
gaudēt reſtaurata.

De angelis Capitulū VI

Grego.in moral'. Niſi angeli q̄dā no
bis interna nūciātes ad tps ex aere
coꝛpa ſumerēt.exterioꝛibꝫ pfecto no
ſtris obtutibꝫ nō appareret. nec cibos cum
abraā caperēt.niſi ꝓpter nos ſolidū aliq̇d ex
celeſti alimēto geſtarēt. Idē.Diuinitatis
celſitudinē q͂ȝuis ſubleuate videāt.nec ꝟtu/
tes tn̄ angelice ꝯphendūt Idē.Certa an
geloꝝ miniſteria diſpēſandis q̇buſq͂ȝ gētibꝫ
ſunt ꝑlata. Idē.In h̄ eſt nūc natura an/
gelica a nr̄e nature ꝯditiōe diſiūcta q̄ nos ⁊
loco circūſcribimur ⁊ cecitatis ignorātia co
artamur.angeloꝝ ꝟo ſpūs loco quidē circū
ſcripti ſunt.ſȝ tamē eoꝝ ſcie lōge ſup nos in
cōparabiliter dilatant̃.interiꝰ quippe exteri
uſq͂ȝ ſciēdo diſtēti ſunt.qꝛ ipm̄ fontē ſcie cō/
templant̃. Idē in omel'. In hoībꝫ omne
iudiciū p angl'os exhibet̃. Augꝰ de ci.dei
Sancti angeli q̇ꝝ ſocietati ⁊ ꝯgregatiōi in
hac pegrinatōe laboꝛioſiſſima ſuſpiramus
ſicut habēt pmanēdi eternitatē.ita ꝯgnoſcē
di facilitatē ⁊ requieſcēdi felicitatē. Ioh.
Chryſo.in ſmone. Factū eſt vt moꝛeret̃ mē
dicus.⁊ ꝺportaret̃ ab angelis in ſinū abrae
Tāte pene paupis ſic repēte delitijs cōmu
tant̃ vt poꝛtaret̃ ab angelis ⁊ induceret̃ in
padiſum.ne ſaltē ambulās paup Lazarꝰ la
boꝛaret.poꝛtat̃ poſt tātos laboꝛes qꝛ prius
defecerat.⁊ poꝛtat̃ ab angel'.nō em̄ ſuffece/
rat ad poꝛtandū paupi vnꝰ angelꝰ. ⁊ ꝓpterea
plures veniūt vt choꝝ leticie faciāt. Idē
ſup epl'am ad Heb. Intellige q̄ntꝰ honoꝛ
nobis exiſtit vt ad nos ſicut ad amicos mi
niſtros angelos ſuos deſtinet deꝰ. q͂ȝuis ei
multū interſit inter angelos ⁊ hoīnes.ꝓpin
quos tn̄ nob̄ eos fecit deus.qꝛ nr̄e ſaluti ſtu
dent.ꝓpter nos diſcurrūt.nob̄ ſuo fungunt̃
officio. Iſidorꝰ de ſum.bo. Ineſt angelis
mutabilitas i natura.ſȝ fac̄ eos icoꝛruptos
charitas ſempiterna Idē. Inter angl'os
diſtantia poteſtatū eſt. ⁊ p graduū dignita/
te miſteria eiſdē ſunt diſtributa.alijſq͂ȝ alij ꝑ
ferunt̃ tā culmie poteſtatis q͂ȝ ſcia veritatis
Hiero.infra in capitulo de homie. Ma/
gna dignitas Bern̄.ſup cantica. Gaudēt
angeli in ꝯuerſiōe ⁊ pnīa peccatoꝝ.ſalutem
hominū ſitiētes. lachrymeq͂ȝ penitentiū vi/
nū eoꝝ. Idē. Nō ambigo q̇n angeli gra/
tanter in palatio colligāt quē tā gratāter in
ſterq̇linio viſitāt.Deniq͂ȝ letati ſunt in ꝯuer

ſione peccatoꝝ. ꝛ in aſſumptiõe p̄miorꝝ non agnoſcēt. Idē in ep̄la. O ſi qs h̄ret oculos aptos q̄s orādo ꝓpha puero reuelauit. viderꜫ ꝓculdubio quēadmodū ꝯueniūt principes ꝯiūcti pſallētib⁹ in medio iuuēcularū tympaniſtriaꝝ. videret inq̄ꝫ q̄ cura. q̄ ve tripudio interſunt cātantib⁹. aſſunt orātibus inſunt meditātib⁹. ſupſunt q̄eſcentib⁹ ordinātib⁹ ꝛ ꝓcurātib⁹ p̄ſunt. Idē ſup q̄ habitat. Quid ſub tātis cuſtodib⁹ timeam⁹. nec eī̄ ſupari nec ſeduci. min⁹ aūt ſeducere pn̄t q̄ cuſtodiūt nos in oīb⁹ vijs nr̄is. fideles ei ſunt. prudētes ſunt. potētes ſunt. Glo. ꝓuerb. xxv. Quotidie angeli de terra longinqua. i. de ſupna p̄ria deſcēdentes. in mundo iuſtos. vl̄ inter tēptatiōes ſpe celeſtiū roborant. vl̄ finito certamie ad palmā retributōnis inducūt. Glo. Nume. xxv. Adeſt vnicuiq̄ꝫ noſtꝝ angel⁹ bon⁹. q̄ regat. moneat. q̄ ꝓ actib⁹ nr̄is corrigēdiſ. ꝛ miſeratōib⁹ noſtrꜫ expoſcēdis q̄tidie videat faciē dei. De diſtinctiõe nouē ordinū. Greg. in omel. Hi q̄ minima nunciāt angeli. q̄ v̾o ſupma annūciant archangeli vocāt. hinc eſt q̄ ad mariā v̾ginē nō q̄libet angel⁹ ſꝫ gabriel archangelus mittit. Uirtutes vocāt hi nimiꝝ ſpūs ꝑ q̄s ſigna ꝛ miracula frequēter fiūt. Poteſtates vocāt hi q̄ hec potēti⁹ in ſuo ordine ꝑceperūt. vt eoꝝ ditiōi v̾tutes aduerſe ſubiecte ſint. q̄ꝝ poteſtate refrenāt. ne corda hominū tm̄ tēptare p̄ualeāt q̄ſtū volūt. Principat⁹ q̄ꝫ vocant q̄ ꝛ ip̄is q̄ꝫ bonis angeloꝝ ſpiritib⁹ p̄ſunt. q̄ ſubiectis alijs dū quecūq̄ꝫ ſunt agēda diſponūt eis ad explēda diuina myſteria p̄ncipant. Dn̄atiões vocant q̄ etiā poteſtates p̄ncipatuū diſſimilitudine alta trāſcendunt. Ea ḡ angeloꝝ agmina q̄ mira potētia p̄eminēt ꝓ eo q̄ eis cetera ad obediendū ſubiecta ſunt dn̄atiões vocāt. Throni quoq̄ꝫ illa agmina ſunt vocata q̄bus ad exercendū iudiciū ſꝑ de⁹ omnipotēs p̄ſidet Et ſublimiora illa agmina iō cherubin vocata ſunt. q̄ꝛ tāto pfectiori ſciētia plena ſunt q̄to claritatē dei vicini⁹ cōtemplant. vt ꝓm creature modū eo plení⁹ oīa ſciāt quo viſioni ꝯditoris ſui ꝑ meritū dignitatis approꝑinquāt. Seraphin aūt ardētes vel incendētes vocant. q̄ quia ſic deo ꝯiūcta ſūt vt inter h̄ ꝛ deū nulli alij ſpūs medij interſint. tāto mag̃ ardēt. q̄to hunc vicinius vident. Idē i ea. omel. Diſtincte ꝯuerſatōes ſingloꝝ hoīn̄ diſtinctꜫ ordinib⁹ ꝯgruūt. ꝛ i eorūm ſortē vel ordinē ꝓ ꝯuerſatōis ſilitudinē deputant. Nā ſunt plerīq̄ꝫ q̄ parua capiūt. ſed tm̄ hec eadē parua pie annūciare fratrib⁹ nō deſiſtūt. Iſti itaq̄ꝫ in angeloꝝ numeꝝ currūt. Et ſunt nōnulli q̄ diuine largitatis munere refecti. ſecretoꝝ celeſtiū ſumma nō ſolū cape p̄ualēt. ſꝫ etiā alijs nūciare. q̄ ergo iſti niſi in archangeloꝝ numeꝝ deputātur. Et ſunt alij q̄ faciūt mira ſigna. valent ope rant. quo ḡ iſti niſi ad ſupnaꝝ virtutū ſortē ꝛ numeꝝ ꝯgruūt. Et ſunt nōnulli q̄ etiā de obſeſſis corpib⁹ malignos ſpūs fugāt. coſq̄ꝫ virtute orōnis ꝛ vi accepte ꝑtātis eijciūt. quo itaq̄ꝫ iſti ꝑ meritū ſuū niſi inter poteſtatum celeſtiū numeꝝ ſortē ſortiunt. Et ſunt nōnulli q̄ acceptis virtutib⁹ etiā electoꝝ hominū merita trāſcendūt. cūq̄ꝫ ꝛ bonis meliores ſint electis quoq̄ꝫ fratrib⁹ p̄ncipant. q̄ ergo iſti ſortē ſuā niſi inter p̄ncipatuū nūeꝝ acceperūt. Et ſunt nōnulli q̄ ſic i ſemetipis cūctis vicijs oībuſq̄ꝫ deſiderijs ꝛ illecebris dn̄ant. vt ip̄o iure mūdicie dij inter homies vocent. Quo ḡ iſti niſi inter numeꝝ dn̄ationum currūt. Et ſunt nōnulli q̄ dū ſibimetip̄is vigilāti cura dn̄ant. dū ſe ſollicita intentione diſcutiūt. diuino timori ſꝑ inherētes. hoc in munere v̾tutis accipiūt vt iudicaret regere alios poſſint quoꝝ pfecto mētib⁹ diuina ꝯtemplatio p̄ſto eſt. in his velut i throno ſuo dn̄s p̄ſidēs. alioꝝ facta examinat. et cūcta mirabiliter d̾ ſua ſede diſpēſat. Quid ergo iſti niſi throni ſui ꝯditoris ſunt. Quia v̾o cherubī pleītudo ſcīe dr̄. ꝛ paulo dicēte didicim⁹. q̄ꝛ plenitudo legis eſt caritas. omnes q̄ dei ac ꝓximi charitate ceteris amplí⁹ pleni ſunt. meritoꝝ ſuoꝝ ſortē inter cherubin numeros ꝑceperūt. Et ſūt nōnulli q̄ ſuperne ꝯtemplatiōis amore accēſi in ſolo cōditoris ſui deſiderio anhelāt. nil iā in h̄ mūdo cupiūt. ſolo eternitatꜫ amore paſcunt. terrena queq̄ꝫ abijciūt. cūcta tpalia mēte tranſcendūt. amāt ꝛ ardēt atq̄ꝫ in ip̄o ſuo amore requieſcūt. amādo ardēt. loquēdo ꝛ alios accendūt. ꝛ quos verbo tangūt. ardere ꝓtinus in dei amore faciunt. Quid ḡ iſtos niſi ſeraphin dixerim. q̄ꝝ cor in ignem cōuerſum lucet ꝛ vrit.

De homine Capitulū VII

Gregori⁹ in omel. Curem⁹ frēs charissimi ne qua nos immūdicia polluat. q̄ in eterna p̄ſentia ꝛ dei ciues ꝛ angelis equales ſum⁹. vendicem⁹ moribus

dignitatē nr̄am. Idē in moral'. Ad hoc i
paradiſo hō poſit⁹ fuerat vt ſi ſe ad ꝯditorē
ſui obedientiā vinculis charitatē aſtringe/
ret. ad celeſtē patriā angeloꝝ quãꝗ ſine car/
nis morte trāſiret. ſic nãꝗ immortalis ē cō/
ditus vt ſi nō peccaret etiā mori nō potuiſ/
ſet. atꝗ ex merito liberi arbitrij beatitudi/
nem illi⁹ regionis attingeret in qua vel pec
care vel mori nō potuiſſet. Idē. Homo
ab humo appellat⁹ eſt. ⁊ quō valet eſſet ſine
macula q̇ ſpōte ſua ad infirmitatē ꝯcidit fa
ctus de terra. Idē. Nō ſe deſperet huma
na fragilitas. vnigeniti ſanguinē ꝯſideret. ⁊
in ꝑcio ſuo cōſpiciat ꝗꝫ magna eſt q̄ tāti va/
let. Aug⁹ de adulterinis ꝯiu. Indignan
tur viri ſi audiāt adulteros viros pendere
ſiles adulteris feminis penas. cū tāto gra
uius eos puniri oportuit. ꝗꝫto mag' ad eoſ
ꝑtinet ⁊ ꝟtute vincere ⁊ exēplo regere femi/
nas xp̄ianas. Idē de trinitate. Iuſticiā
ſibi dare nō poteſt hō. quā ꝑditā nō habet.
hāc em̄ cū homo cōderet accepit. ⁊ peccādo
vtiꝗ ꝑdidit. Idē de libero arbitrio. Ex q̄
incipit homo ꝑcepti eſſe capax. ex illo īcipit
poſſe peccare. Duob⁊ aūt modis peccat an
teꝗꝫ fiat ſapiēs. ſi aut nō ſe accōmodet ad ac
cipiendū ꝑceptū. aut cū accepit nō obſeruet
Idē de ciui. dei. Infantia q̇dē hoīs nō a
riſu ſꝫ a fletu ordit' hāc lucē. q̇d malorum in
greſſa ſit neſciēs ꝓphetat qōammō. Idē.
Puer a ploratu incipit nec ridere poteſt. ꝓ/
pheta calamitatis. lachryme ſunt teſtes mi
ſerie. nō adhuc loquit' ⁊ iā ꝓphetat. Erube/
ſcant cātatrices ibi nō flere vbi infans q̇ nō
eſt vni⁹ diei ꝑdicat eſſe flendū. Idē ſuper
Geñ. ꝯtra manicheos. Omniū animaliū
corꝑa. ſiue q̄ in aquis ſiue q̄ in terra viuūt i/
clinata ſunt ad terrā ⁊ nō ſunt erecta ſicꝫ ho/
minis corp⁹. quo ſignat' etiā animū noſtrū
in ſuꝑna ſua. id eſt in eterna ſpūalia erectū
eſſe deberi. Glo. Hiero. Matthei. xviij.
Magna dignitas animaꝝ vt vnaqueꝗ ha
beat ab ortu natiuitatē i cuſtodiā ſui angl'm
delegatū. Ioh. Chryſo. ſup Matth. In
hoc ſum⁹ imago dei. vt qđ bonū ei videtur ⁊
apđ nos ſit bonū. ⁊ qđ ei malū videt' ⁊ apđ
nos ſit malū. Idē in ſermone. Cōparat⁹
eſt ait ꝓpheta hō iumētis inſipientib⁊. ⁊ ſilis
fact⁹ eſt eis. Peius eſt cōparari ꝗꝫ naſci. Na
turaliter ñ habere rōnem tolerabile ē. vel
ratiōe decoratū. irrationali creature ꝯpara
ri volūtatis eſt crimē nō nature. Bern̄. in
medita. Tria in mente mea inuenio ꝑ q̄ de/
um recolo. aſpicio. cōcupiſco. Sunt autē hec
tria. memoria. intelligētia. volūtas. Idē
de cōſideratiōe. Homo nat⁹ ad laborē. non
ad honorē. homo nat⁹ de muliere. ⁊ ob hoc
cū reatu. breui viuēs tꝑe. ideoꝗ cū metu. re
pletur multis miſerijs. ⁊ ꝓpterea cum fletu.
⁊ vere multis. q⁊ corꝑis ⁊ anime ſil'. Idē.
Attende q̇d fuiſti ante ortū. ⁊ q̇d es ab ortu
vſꝗ ad occaſum. ac q̇d eris poſt hāc vitam.
De ꝑmo verſus. Forma. fauor populi. fer/
uor iuuenilis. opeſꝗ. Subripuere tibi noſ/
ſe quid ſit homo. P⁹ hominē vermis. poſt
vermē fetor ⁊ horror. Sic in nō hominem
vertit' om̄is homo. Idē. Ad imaginē ⁊ ſi
militudinē dei fact⁹ eſt homo. In imagīe ar
bitrij libertatē. ꝟtutē habēs in ſimilitudine
⁊ ſimilitudo q̇dē perijt. verūtñ in imagine ꝑ
tranſijt hō. imago ſiquidē in gehēna ipa vri
poterit. nō exuri. Idē. Quotq̇t degimus
in regione vmbre mortis. in infirmitate cor
poris. in loco tēptationis. ſi diligēter aduer
timus triplici hic incōmodo miſerabilit' la/
boram⁹. Nā ⁊ faciles ſum⁹ ad ſeducendū. ⁊
debiles ad oꝑandū. ⁊ fragiles ad reſiſtēdū.
Unde idē Bernard⁹. Si diſcernere vo
lumus inter bonū ⁊ malū decipimur. Si
tēptam⁹ facere bonū. deficim⁹. ſi conamur
reſiſtere malo. dejcimur ⁊ ſuꝑamur. nec mi
rum. q̇a vt dicit' Iob. xlj. Nō eſt poteſtas ſu
per terrā q̄ poſſit ei cōparari. ſ. aduerſarij no
ſtri. Boeti⁹ infra in capitulo de ignoran
tia. Humane nature. Autor de ſpū ⁊ aīa.
Aīa eſt rōnalis. ꝯcupiſcibilis. iraſcibilis. ꝑ
rationabilitatē habil' eſt illumiāri ad aliq̇d
cognoſcendū infra ſe. ſupra ſe. in ſe. iuxta ſe.
Cognoſcit ſiq̇dē deū ſupra ſe. ſe in ſe. ange/
lū iuxta ſe. q̇cq̇d celi ꝯtinet' ambitu infra ſe.
ꝑ ꝯcupiſcibilitatē ⁊ iraſcibilitatē habilis eſt
affici ad aliquid appetendū vel fugiendum.
amandū vel odiendū. ⁊ ideo de rationabili
tate om̄is ſenſus aīe orit'. et de alijs omnis
affectus.

De muliere Capitulum VIII

Regori⁹ in regiſtro. Si hora cadē
8 qua genuerat actura grãs mulier i
tret eccl'iam. nullo peccati pōdere g̃/
uat'. voluptas em̄ carnis nō dolor in culpa
eſt. in carnis aūt cōmixtiōe voluptas ē. Nā
in ꝓlis ꝓlatiōe gemit⁹. Idē. Menſtrua cō/
ſuetudo mlierib⁊ ñ aliq̄ culpa ē. vicꝫ q⁊ natu
liter accidit. Idē. Si i mēſtrua ꝯſuetudie

ad ſacr̄m dñici corpis ⁊ ſanguinis accedere
mulieres nō p̄ſumāt. de ſua recta ꝯſideratō
ne laudāde ſunt. dū ꝟo ꝑcipiēdo ex religio/
ſe vite ꝯſuetudine eiuſdē myſterij amore ra
piunť. repmēde nō ſūt Idē. In ſyna mō/
te dñs ad ppl'm locutur⁹. pus eundē pplum
abſtinere a mulierib⁹ p̄cepit. ⁊ ſi illic vbi do/
min⁹ p creaturā ſubditā hoib⁹ loq̄bať tāta
puiſione eſt mūdicia corpis req̄ſita. vt q̄ ver
ba dei ꝑciperēt mulierib⁹ mixti nō eſſent. q̄n
to magis ml'ieres q̄ corp⁹ dñi om̄ipotētꝫ ac
cipiūt. cuſtodire in ſe mūdiciā carnis debēt
ne ip̄a ineſtimabil' myſterij magnitudine ḡ
uenť. Aug⁹ de ciui. dei. Q femina ade ex
ei⁹ latere facta eſt. etiā hinc ſatꝫ ſignificatū ē
q̄ꝫ ſacra mariti ⁊ vxoris debeat eſſe ꝯiūctio

Idē de patiētia. Nō diabol⁹ vxorē Iob.
cū etiā filios abſtuliſſet tāq̄ꝫ nocēdi imperi/
tus reliq̄rat. q̄ q̄ntū eſſet neceſſaria tēptato
ri iā in eua didicerat. ſꝫ mō alteꝝ adā quem
p mulierem capet nō iuenerat. cautior fuit
iob in dolorib⁹ q̄ꝫ adā in nemorib⁹. Idē
de decē cordis. Illa eſt caſta ⁊ ſancta femīa
⁊ ꝟe xp̄iana q̄ dolet fornicantē viꝝ. ⁊ non do
let ꝓpter carnē. ſꝫ dolet ꝓpter charitatē Idē
de ꝟbis dñi. Qđ dolendū eſt multi viri vin
cunť a femīs. ſeruāt femīe caſtitatē quā viri
ſeruare nolūt. Amb. de ꝟgi. Saltat ſꝫ ad
ultere filia. q̄ ꝟo pudica q̄ caſta eſt filias ſu/
as religionē docet nō ſaltatōꝫ Ioh. Chri
ſo. ſup Matth. xix. in origi. Quid eſt mulier
niſi amicicie inimica. ineffugabil' pena. no/
toriū malū. natural' tēptatio. deſiderabil' ca
lamitas. domeſticū piculū. mali natura. bo
ni colore depicta. ḡ ſi dimittere illā pctm̄ ē.
tenere aūt viro tormētū eſt. neceſſe eſt vt aut
dimittētes adulteriū faciam⁹. aut tenētes q̄
tidianas pugnas ⁊ amaritudīes habeam⁹

Idē. Sex⁹ mulicbris īcaut⁹ ⁊ mollis eſt
Incaut⁹ q̄dē q2 nō oīa q̄ videt aut audit cū
ſapīa ⁊ rōne ꝯſiderat. Mollis aūt q̄a facile
flectiť. vel de malo ad bonū. vl' de bono ad
malū Idē in ſer. Quid eſt ſpecioſa ml'ier.
ſepulcrū dealbatū. niſi fuerit caſta. ſobria. et
pudica. pulcritudo aūt eſt ſine his ꝟtutib⁹.
p̄cipitiū patēs. venenū inſipiētib⁹ ꝯpoſitum

Idē ſup Ioh. Nihil forti⁹ muliere religi/
oſa ⁊ prudēte ad ꝺcliniēdū viꝝ ⁊ informan/
dū ei⁹ animū ad qđcūq̄ꝫ voluerit Hiero. ī
epl'a ad occeanū. Ianua diaboli. via iniq̄ta/
tis. ſcorpiōis ꝑcuſſio. nociuūq̄ꝫ gen⁹ femīa ꝑ
eſt. cū ꝓximat ſtipula incēdit ignē flāmigero
ſigne ꝑcutit. femīa ꝯſciam pariť habitātꝫ ex/
urit. fundamētaq̄ꝫ mētiū Seneca ī ꝓuer.
Malo in ꝯſilio vincūt femīe viros. Se/
cund⁹ ph̄s. Mulier eſt hois ꝯfuſio inſatu/
rabilis beſtia. ſollicitudo ꝯtinua. ideſinens
pugna. q̄tidianū dānū. caſtitatꝫ impedimē/
tum. dom⁹ tēpeſtatꝫ. adulterij vas. viri ⁊ ꝯti
nētie naufragiū. p̄cipuū p̄liū. aīal peſſimuꝫ.
pond⁹ grauiſſimū. aſpis inſatiabil'. huma/
nū mancipiū.

De xp̄ianis bonis Capitulū IX

G Regori⁹ ī mora. Ecce ꝟitas clamat.
niſi q̄s renūciauerit oīb⁹ q̄ poſſidet
nō p̄ōt me⁹ eſſe diſcipul⁹. Perfectuſ
igiť xp̄ian⁹ quō dꝫ res terrenas iurgādo de
fendere q̄s n̄ p̄cipiť poſſidere. Itaq̄ꝫ cū res
ꝓprias amittim⁹ ſi ꝑfecte deū ſeq̄mur. in h⁹
vite itinere a magno onere leuigati ſumus.

Idē in regiſ. Chriſtianū decet vt nobileꝫ
pl⁹ benignū q̄ꝫ rigidū. pl⁹ miſericordeꝫ eē q̄ꝫ
diſtrictū. et lucrū đ dāno alteri⁹ nō expecta
re. ſꝫ recepti p̄cij ſit forte ꝯtēt⁹. q̄ten⁹ q̄cquid
ceſſit paupi oīpotēs ei de⁹ multiplicata ſicp
miſit reſtitutōe cōpenſet Aug⁹ đ ꝟbis do
mini. Cū xp̄ian⁹ cepit bn̄ viuere ac feruere
bonis opib⁹ mūdūq̄ꝫ ꝯtēnere. ſtatim in ipſa
nouitate opeꝝ ſuoꝝ patiť rep̄hēſores ⁊ con
tradictores frigidos xp̄ianos. Si aūt pſe/
uerauerit ⁊ eos ſupauerit pſeuerādo ⁊ n̄ de
fecerit a bonis opib⁹. in idip̄m illi iam obſe
quunť qđ an̄ ꝓhibebāt. Idē de vita xp̄ia
na. Hoc eſt ſacrificiū qđ de⁹ ſup oēs hoſtiaſ
q̄rit ⁊ diligit vt p iuſticie n̄re opa nomē ſuū
vbiq̄ꝫ laudeť. ⁊ đ ver⁹ eſſe ſeruoꝝ ſuoꝝ actu
⁊ ope cōprobeť. Idē. Nō ſolū h̄ a xp̄iano
q̄riť vt malo careat. ſꝫ vt bonum exerceat.

Iſi. de ety. Nō ſe gl'ieť xp̄ianū q̄ nomē hꝫ
⁊ facta nō hꝫ. vbi aūt nom̄ ſecutū fuerit op⁹
certiſſime ille ē xp̄ian⁹ q̄ ſe factꝫ xp̄ianū oſtē
dit. ambulās ſic ⁊ ille ābulauit a q̄ ⁊ nomen
traxit. Amb. ī epl'a. Oīs q̄ xp̄m recipit. ſa/
piens eſt. q̄ aūt ſapiēs eſt etiā liber eſt. om̄is
igiť xp̄ian⁹ ⁊ liber ⁊ ſapiēs. Ioh. Chry. in
epl'a. Unū tm̄modo xp̄ian⁹ iudicat malum
ſolūq̄ꝫ formidat dñi celeſtis offenſā Ber.
in epl'a. Quid ꝓdeſt xp̄m ſeq̄ niſi cōtingat ⁊
ꝯſequi. ideo paul⁹ aiebat. Sic currite vt cō
p̄hendatꝫ. ibi tu xp̄iane fige tui ꝯcurſus pfe
ctuſq̄ꝫ metā. vbi xp̄s poſuit ſuā. fact⁹ eſt inq̄t
obediens vſq̄ꝫ ad mortē. Glo. Bede Ia
cobi p̄mo. Ne indignemini ſi mali in mun/
do florent. ſi vos patimini. Quia non eſt

chriſtiane dignitatꝭ in tpalib⁹ exaltari.ſʒ po
tius deprimi.mali nihil habēt in celo. vos ni
hil in mūdo.ſʒ ſpe illi⁹ boni ad qđ tenditis.
q̄cquid ī via ꝯtingat gaudere debetꝭ. Glo.
Eccl.iiij. Manſuetudo hoīeȝ ſpernit.humi/
litas ſe oib⁹ ſubijcit.decet aūt xp̄ianū equa/
lib⁹ ꝛ inferiorib⁹ affabilē eſſe ꝛ mitē.ſeniorib⁹
humilē.

De xp̄ianis malis Capitulū X

Regori⁹ in moral. Multos peſte ꝑ
g ꝑrie prauitatꝭ obſeſſos.ſub chriſtia/
no noīne ipa trāquillitas eccl'iaſtice
pacꝭ abſcōdit.q̄s tn̄ ſi leuis ꝑſecutōis aura
pulſauerit.mox extra areā velut paleas tol/
lit. Idē in regiſ. Si veracit xp̄ian⁹ eſſes.
pl⁹ dei iudiciū q̄ȝ voces hominis timeres.
Hiero.infra in capl'o De ſtultiloq̄o. De
turpiloquio. Nō flagito. Aug⁹ de decem
cordis. Qui nō đ futuro ſeculo cogitat.nec
ꝓpterea xp̄ian⁹ eſt.vt id qđ in fine de⁹ ꝓmit/
tit accipiat.nōdū xp̄ianus eſt. Idē đ vita
xp̄iana. Chriſti ille nō famul⁹ ſʒ ſubſanna/
tor ꝛ irriſor eſt.q̄ ei⁹ ſe ſeruū dicit cui ſeruire
diſſimulat Idē. Nō in h̄ nobis nomē tm̄
ꝙ xp̄iani dicimur blādiamur.ſʒ ꝓpter h̄ eti/
am nos iudicādos credam⁹ ſi nomē nobis
fruſtra vēdicem⁹ alienū. Iſiđ.de ſum.bo.
Chriſtian⁹ mal⁹ ſcđm euāgelij doctrinā non
viuit.ꝛ ipam fidē quā verbo colit adorta tē/
ptatiōe facile ꝑdit Bernard⁹ ſup cantica
Inteſtina ꝛ inſanabil' eſt plaga eccl'ie.ꝛ iō in
pace amaritudo ei⁹ amariſſima.ſʒ in q̄ pace
pax eſt ꝛ nō eſt.pax a paganis. pax ab hereti
cis.ſʒ nō ꝑfecto a filijs. Vox plāgētis eccl'ie
etiā tpe iſto. Filios enutriui ꝛ exaltaui. ipſi
aūt ſpreuerūt me.ſpreuerūt ꝛ maculauerunt
me. Idē in ſmo. Nūc fruſtra clamat xp̄s
de leuitate onerꝭ ſui.ſine cauſa iugū ſuū ſua
ue p̄dicat.q̄nquidē ꝛ ab ipis q̄ xp̄iano cēſen
tur noīe on⁹ diaboli ꝛ iugū carnis atq̄ȝ ſecu
li hui⁹ delectabili⁹ reputat. Idē. Sic ipi
xp̄m ꝑſequūt q̄ ab eo vtiq̄ȝ xp̄iani dicunt.
amici tui de⁹ ꝛ proximi ꝫ aduerſum te appropin
quauerūt ꝛ ſteterūt.cōiuraſſe videt cōtra te
vniuerſitas populi xp̄iani a minimo vſq̄ȝ ad
maximū.

De platis bonis Capitulū XI

Regori⁹ in mora. Pia paſtoꝝ mens
g q̄ nō ꝓpriā gl'iam ſʒ auctorꝭ q̄rit. ab
oīb⁹ vult adiuuari. Idē. Nolē/
ti mihi atq̄ȝ renitēti cū graue eſſet altarꝭ my
ſterium.etiā pond⁹ eſt cure paſtoralis iniū/
ctum. Idē in dyalo. Petri vicē ꝛ ligando
ꝛ ſoluēdo obtinēt.q̄ locū ſancti regiminis fi
de ꝛ morib⁹ tenēt. Idē in paſto. Rector ſp
cogitatiōe ſit mūdus q̄ten⁹ hūc nulla imū/
dicia polluat.q̄ hoc ſuſcipit officiū vt in alie
nis q̄ȝ cordib⁹ pollutiōis maculas tergat.
Iſa.lij. Mūdamini ꝛc̄ Idē. Sit rector
actiōe p̄cipu⁹.vt vite viā ſubditꝭ viuēdo de/
nūciet.ꝛ grex q̄ paſtoris vocē moreſq̄ȝ ſequi
tur.ꝑ exēpla meli⁹ q̄ȝ ꝑ verba gradiat. Leui.
vij. Iſa.lx. Sup montē excelſū. glo. Idē
Sit rector diſcret⁹ in ſilētio.vtilis in verbo
ne aut tacēda ꝓferat.aut ꝓferēda reticeſcat.
Nā ſicut incauta locutio in errorē ꝑtrahit.
ita indiſcretū ſilentiū hos q̄ erudiri poterāt
ī errore derelinq̄t. De p̄mo Nūeri.xix. Vas
qđ nō. De ſcđo Iſa.lvj. Canes muti. Idē
Sit rector ſingulis ꝯpaſſione proxim⁹.p̄ cū/
ctis ꝯtemplatiōe ſuſpēſus.vt ꝛ ꝑ pietatis vi
ſcera in ſe infirmitatē ceteroꝝ trāſferat. et ꝑ
ſpeculatiōis altitudinē ſemetipm̄ quoq̄ȝ in/
uiſibilia appetēdo trāſcēdat. Geneſ.xxviij.
de angelis aſcēdentib⁹ ꝛ deſcēdentib⁹ Idē
Sit rector bn̄ agentib⁹ ꝑ humilitatē ſocius
ꝯtra delinquentiū vicia ꝑ zelū iuſticie erect⁹
vt ꝛ bonis ī nullo ſe p̄ferat. ꝛ cū prauoꝝ cul
pa exigit poteſtatē ſui p̄orat⁹ agnoſcat. He/
bre.ix. đr. ꝙ tria erāt in arca.ſ.māna dulcedi
nis.virga diſcipline.ꝛ tabule ſciētie legis
Idē. Tales ſeſe qui p̄ſunt exhibeāt. qui
bus vt eoꝝ ſubiecti occulta queq̄ȝ ſua ꝓdere
nō erubeſcāt.vt cū tēptationū fluct⁹ ꝑui to/
lerant.ad paſtorꝭ ſui mentē quaſi ad matris
ſue ſinū recurrāt. Nota glo.gregꝭ.ī re. vij.d.
Idē in glo. Exo.xxviij. Debet rector ſub
tili examine bona malaq̄ȝ diſcernere. ꝛ que
vel quib⁹ q̄n̄ ꝛ qualit cōgruāt ſtudioſe cogi
tare.nil ꝓpriū querere.ſʒ ſua cōmoda ꝓximoꝝ
bona reputare. Idē glo.canti.v. Qui ad
ſolicitudinē regēdaꝝ animaꝝ ſe accingit.re
ſtat vt quib⁹ eterna p̄dicat.ad ꝓuidenda q̄ȝ
eis tpaliū neceſſitatū ſbſidia iuigilet. Idē
in omel'. Cauſe penſande ſūt.ꝛ tūc ligādi at/
q̄ȝ ſoluēdi ptās exercēda.videndū q̄ culpa aut
q̄ ſit pnīa ſecuta poſt culpā. vt q̄s oipotens
de⁹ ꝑ cōpunctiōis grām viſitat.illos paſto/
ris ſnīa abſoluat.tūc ei ṽa eſt abſolutio p̄ſi/
dentꝭ.cū interni arbitriū ſeq̄t iudicꝭ. Idē
in regiſ. Prelatoꝝ bonitas ſubiectoꝝ ſalu/
bris ē regula Idē. Sic nos fidelib⁹ ſub/
ditis tenere diſciplinā debem⁹. ſic boni pa/
tres carnalib⁹ filijs ſolēt quos ꝛ pro culpis

verberib⁹ feriūt.ꝛ tñ ipos q̄s doloꝛib⁹ affli/
gunt ꝛ habere heredes querūt. Augu. de
paſto. Gloꝛient̄ paſtoꝛes.ſ ꝗ gloꝛiat̄ i dño
gloꝛiet̄.hoc eſt xp̄m in ſubditis paſcere.hoc
eſt in xp̄o paſcere.hoc eſt ꝓpter xp̄m ꝛ ꝓpt̄
ſubditos ſibi non ꝑcere. Idē. De bonis
ouib⁹ fiūt boni paſtoꝛes. Idē. Habem⁹
duo quedā.vnū ꝙ xp̄iani ſum⁹. alteꝝ ꝙ pre
poſiti ſum⁹.illud qđ xp̄iani ſum⁹ ꝓpter nos
eſt.ꝙ p̄poſiti ſum⁹ ꝓpter alios eſt.in eo ꝙ xp̄i
ani ſum⁹ attendit̄ vtilitas nr̄a.in eo ꝙ p̄poſi
ti ſum⁹.nō niſi aliena. Amb.in paſto.Nō
ſumus ꝓfeſſione actiōe poti⁹ q̄ nomine de
mōſtrem⁹.vt nomē ꝯgruat actioni.actio re/
ſpōdeat nomini.ne ſit nomē inane ꝛ crimen
immane.ne ſit honoꝛ ſublimis ꝛ vita ꝓdi
uis.ne ſit deifica ꝓfeſſio.ꝛ illicita actio.ne ſit
religioſus amict⁹ ꝛ irreligioſus ꝓfectus.ne
ſit grad⁹ excelſus ꝛ defoꝛmis exceſſus.ne ha
beat̄ in eccl'ia cathedra ſublimilioꝛ ꝛ ꝯſcien
tia ſacerdotis reꝑiat̄ humilioꝛ. ne locutōez
ſimulem⁹ columbinā. ꝛ mentē habeam⁹ ca/
ninā.ne ꝓfeſſionē monſtrem⁹ ouinā.ꝛ fero/
citatē habeam⁹ lupinā. Idē de offi.Decȝ
om̄es cēſura frugalitatꝭ ꝯtinētie auctoꝛitas
ꝛ maxīe eū ꝗ honoꝛe p̄ſtat.ne p̄eminentē vi
rū theſauri poſſideāt ſui.ꝛ pecunijs ſeruiat
ꝗ p̄eſt liberis Idē. Quō potes eū iudica
re ꝯſilio ſuꝑioꝛē quē videas inferioꝛē moꝛi/
bus.ſupꝛa me dȝ eſſe cui me ꝯmittere paro
Ioh.Chryſo.ſup Matth.Uis apparere
ſanct⁹.circa tuā vitā eſto auſter⁹.circa alioꝝ
benign⁹.audiāt te hoīes ꝑua mandantē. et
grauia facientē. Idē.Si erram⁹ modicā
pniam imponētes.nōne meli⁹ eſt ꝓpter miſe
ricoꝛdiā dare rōem q̄ ꝓpter crudelitatē ſuc/
cumbere penitētē. Iſidoꝛ⁹ in ſyno.Talē
te redde ſubditꝭ vt magis ameris q̄ timea/
ris.reuerētia eñ ex amoꝛe ꝓcedit.odiū ꝟo ti
moꝛ efficit. Bern̄. in ep̄la. Nec p̄ceps erꝭ
in ſentētia.nec vehemēs in vindicta.non in
coꝛrigēdis remiſſioꝛ.nō in ꝑcendis ſeuerioꝛ
nō puſillanimis in expectādis. nō ſuꝑflu⁹ ī
victu.nō notabilis in veſtitu.nō citus ad ꝓ/
mittendū.nō tard⁹ ad reddendū.nō ꝓdig⁹
datoꝛ.nō tenax ad largiendū. Idē.Non
vos felices qꝛ p̄eſtis ꝛ nō ꝓdeſtis.imo ſi nō
ꝓdeſtis vos infelices putate.vt autē ſecure
p̄eſſe poſſitis ſubeſſe ꝛ vos ſi cui debetis nō
indignemini.indignatio quippe ſubiectōis
p̄lationis reddit indignū. Idē. Si reb⁹
raritas p̄ciū facit.nil in eccl'ia dei p̄cioſius.
nil optabili⁹ eſt bono vtiliq̄ȝ paſtoꝛe.nēpe
rara auis eſt iſta.In alto nō altū ſaꝑe.ſȝ hu
milib⁹ cōſentire.nil deo chari⁹.nil rari⁹ apō
homies. Idē.Sciant boni fideleſq̄ȝ pre/
poſiti languentiū ſibi creditā curā animaꝝ
nō pompā reꝝ ſeculariū.cūq̄ȝ internū mur/
mur cuiuſpiā illaꝝ querule vocꝭ indicio de/
p̄hendūt.ꝛ ſi etiā in ipos vſq̄ȝ ad cōuitia et
ꝯtumelias ꝓrumpētes.medicos ſe ꝛ nō do/
minos agnoſcētes.parāt cōfeſtim aduerſuſ
freneſim aīme.nō vindictā ſed medicinam.
Idē infra in capitulo de fama.Ualidos
ꝛ ꝯſtātes. Idē de p̄cep.ꝛ diſci.Ponant p̄/
poſiti metā obediētie ſubditoꝝ ex votis la/
bioꝝ ſuoꝝ.nō ſuoꝝ deſiderioꝛū. monentes
eos nō cogētes ad celſioꝛa.cōdeſcēdētes eis
cū neceſſe fuerit ad remiſſioꝛa.nō cadentes
cū eis ad deterioꝛa Idē. Nil me p̄lat⁹ ꝓ/
hibeat eoꝝ que ꝓmiſi. nec pl⁹ exigat q̄ ꝓmi
ſi.vota mea nō augeat ſine mea voluntate.
nec minuat ſine certa neceſſitate. Idē de
ꝯſide.Preſis vt ꝓuideas.vt cōſules.vt ꝓcu/
res.vt ſerues.p̄ſis vt ꝓſis.p̄ſis vt fidelis ſer
uus ꝛ prudēs.quē ꝯſtituit dñs ſuꝑ familiaꝫ
ſuā.ad quid.vt des illis eſcā in temꝑe. h̄ eſt
vt diſpēſes ñ imperes Idē.Si te agno/
ſcis ſapiētib⁹ ꝛ inſipiētib⁹ nō dominatoꝛem
ſȝ debitoꝛē.curandū ſummoꝑe tibi ꝛ tota vi
gilantia ꝯſiderandū.quomō ꝛ ꝗ nō ſapiunt
ſapiāt.ꝛ ꝗ deſipuere reſipiſcāt. Idē in.ij.
parte ep̄l'aꝝ.Paſcere tripliciter debem⁹.exē
plo cōuerſationis.verbo p̄dicatiōis.fructu
oꝛatōis.ꝛ paſcere ad mandatū xp̄i vt nemo
ſibi hūc ſumat honoꝛē.ſed qui vocat⁹ fuerit
a deo tanq̄ȝ Aaron. Idē in ſmōe.Quoti
ens p̄latus ꝓ vno ex minimis dei ſpiritua/
le ſtudiū intermittit. totiēs ꝓ eo ſpiritualit̄
animā ſuā ponit. Itē multa infra de tem
perātia.de dignitate bona. de zelo . de ſoli/
citudine.de coꝛreptione.de equitate.

De prelatis malis
Capitulū XII

Rego.in moꝛal'. Unuſquiſq̄ȝ ſuꝑb⁹
g rectoꝛ totiēs ad culpā apoſtaſie di/
labit̄.quotiēs preeſſe hominib⁹ dele
ctat̄.honoꝛis ſui ſingularitate letat̄. Idē
infra in capitulo de ſtultiloquio. De conni
ciatione.Sepe qui in poteſtate ſunt Idē
Cum maioꝛes ipi volūtati deſeruiūt.nimi/
rum minoꝛib⁹ laſciuie frena laxant̄ Idē
Hypocrita aſſumpto ſancte ꝯuerſatōis ha
bitu filioꝝ cuſtodiā d̄ſerit.ꝛ temꝑalia queq̄ȝ

defendere etiā iurgijs q̄rit   Idē in regiſt.
Ita ſibi regentiū merita ↄnectunt̃ ⁊ plebiū
vt ſepe ex culpa p̄ſidentiū deterior fiat vita
ſubditoꝝ. ⁊ ſepe ex demerito plebiū delinq̄t
vita paſtoꝝ.   Idē. Qđ dicere pudet ⁊ gra/
ue tacere eſt. regēdi rectores. ⁊ q̇ docēdi ſunt
doctores. nec erubeſcūt videri nec metuūt.
ducatū aīaꝝ impudēter aſſumūt. quibꝫ via
om̄is ductoꝝ eſt ignota. ⁊ quo vel ipi ḡdiāt̃
ignari ſunt.   Idē de quodā abbate malo.
Qui tot diſcipulos ꝑ ſuā negligentiā ad in/
fernū duxit. reliquis nunq̄ꝫ p̄poni debuit.
Aug⁹ in ep̄la. Om̄is q̇ male viuit i ↄſpe/
ctu coꝝ q̇bꝫ p̄poſit⁹ eſt. q̄ntū in ip̄o eſt om̄es
occidit.   Idē de ciui. dei. Illo pacꝫ ordine
quo alij alijs ſubiecti ſunt. ſic̄ pdeſt humili/
tas ſeruiētibꝫ. ita nocet ſuꝑbia dominātibꝫ.
Idē de paſtoribꝫ. Sūt paſtores q̇ paſto
rū audire nom̄ia volūt. paſtoꝝ officiū iple/
re nolūt.   Idē. Quiſq̄s ita p̄poſit⁹ eſt vt in
eo ꝙ p̄poſit⁹ eſt gaudeat. ⁊ honorē ſuū que/
rat. ⁊ cōmoda ſua ſola reſpiciat. ſe paſcit nō
oues   Idē. Parū eſt malis paſtoribus ꝙ
oues languētes ⁊ infirmas ⁊ errātes ⁊ ꝑdi/
tas nō curant. ſꝫ etiā ip̄as fortes ⁊ pingues
necāt q̄ntū in ip̄is eſt. ⁊ ſi ille viuūt. de miſeri
cordia dei viuūt. tamē q̄ntum ad paſtores
malos attinet. occidūt. quō inq̄s occidunt.
male viuēdo. malū exēplū p̄bēdo.   Bern̄.
de ↄſideratōe. Mōſtruoſa res eſt ḡd⁹ ſum/
mus ⁊ anim⁹ infim⁹. ſtat⁹ ſup̄mus ⁊ greſſus
minim⁹. ſedes p̄ma ⁊ vita ima. līgua magni/
loqua ⁊ man⁹ ocioſa. ſermo mult⁹ ⁊ fructus
null⁹. vult⁹ grauis ⁊ act⁹ leuis. ingēs autori/
tas. ⁊ nutās ſtabilitas.   Idē. Simia i te/
cto. rex fatu⁹ in ſolio ſuo ſedēs.   Idē i ep̄la
Si inſtar mei q̇ ouis ſum. paſtor me⁹ ⁊ ip̄e
curu⁹ gradit̃. vultū gerēs deorſum ⁊ terraꝫ
ſꝑ reſpiciēs. ventri ſolū. mēte ieiun⁹. pabula
terrena queritās. in q̄ diſcernimur. ve ſi ve/
nerit lup⁹ nō erit q̇ p̄uideat. q̇ occurrat. qui
eripiat   Idē ſuꝑ cantica. Innumeros cer
nes ſimpliciter ac ſine querela inter fratres
ↄuerſari. quos ſi fratribꝫ p̄eſſe feceris. nō ſo/
lum inutilit̃ ſed ⁊ inſipiēter ⁊ nequiter agere
videbis.   Idem. Nō eſt h̄ tꝑe ornare ſpō/
ſam ſꝫ ſpoliare. nō eſt cuſtodire ſꝫ ꝑdere. nō
eſt defendere ſꝫ exponere. nō eſt inſtruere. ſꝫ
ↄſtituere. nō eſt paſcere gregē ſed mactare ⁊
deuorare. dicēte dn̄o ꝑ platis dn̄o. Qui deuorāt
plebē meā vt cibū panis.   Idē. Quomō i
paſcua diuinoꝝ educet eloquioruꝫ greges
dn̄icos paſtor idiota. ſed ⁊ ſi doct⁹ quidē fu
erit. nō ſit aūt bon⁹. verendū ne nō tam nu/
triat doctrina q̄ꝫ vita ſterili noceat.   Idē.
Om̄es que ſua ſunt q̄runt. nō que Ih̄u xp̄i
miniſtri xp̄i ſunt ⁊ ſeruiūt antixp̄o. honora/
ti incedūt de bonis dn̄i. qui dn̄o honorem
nō deferūt. inde is quē quotidie vides me/
retrici⁹ nitor. hiſtrionic⁹ habit⁹. regi⁹ appa/
ratus in cibis ⁊ potibꝫ.   Idē. Miror au/
daciā plurimoꝝ quos nō videm⁹ đ ſuis vi/
neis colligere niſi ſpinas ⁊ tribulos. vineis
tn̄ dn̄icꝫ etiā ſe ingerere nō vereri. fures ſūt
⁊ latrones. nō cuſtodes necꝫ cultores i illis
Idē. De eis dico q̇ aīas regere ſuſcepert̄
qđ ſine miſerabili gemitu dicendū nō ē. xp̄i
opprobria. ſputa. flagella. clauos. lanceā. cru
cem ⁊ mortē. hec om̄ia i fornace auaricie cō/
flant ⁊ ꝑfligāt in acq̇ſitione turpis queſtus
Idē. Animaꝝ nec caſus reputat̃ nec ſal⁹
nō ſunt ꝑfecto matres. q̇ cū ſint de crucifixi
patrimonio nimiuꝫ incraſſati. impinguati.
dilatati. nō cōpatiunt̃ ſuꝑ ↄtritiōe Ioſeph.
Idē. Paꝝ eſt nob. infra in cap̄lo de obli
uione   Idē. Quē dabis mihi de numero
p̄poſitoꝝ q̇ nō pl⁹ inuigilet ſubditoꝝ vacuā
dis marſupijs q̄ꝫ vicijs extirpādiſ. vbi eſt q̇
orādo flectat irā dei. q̇ p̄dicet annū placabi
lem deo. leuiora loq̄mur. grauiora grauiuſ
manet iudiciū.   Idē in ſmone. Utinā no
ſtri quicūq̄ꝫ vident̃ hodie phariſei. forte en̄
aliqui ſunt. etiā ſi nō facerēt ſaltē dicerēt qđ
oportet. vtinā q̇ ſine ſumptu euangeliū po/
nere nolunt. ponerēt vel ꝑ ſumptu. vtinam
vel euāgelizarēt vt manducarēt.   Idē de
cōtemptu. O terribilis de⁹ in cōſilijs ſuper
filios hominū. fruſtra incipiēt miſeri prela/
ti dicere mōtibꝫ. Cadite ſuꝑ nos ⁊ collibus
cooperite nos. veniēt ante tribunal xp̄i. au/
dietur populoꝝ querela grauiſ. accuſatō du
ra. quorū vixere ſtipendijs. nec diluere pec/
cata. quibꝫ facti ſunt duces ceci. mediatoreſ
fraudulēti.   Idē in capitulo de ignorātia
Quando excuſare poterit.   Glo. Matth.
xxiiij. Q̄ rar⁹ eſt domino ſeruiē. oues chri
ſti nō ad lucrū. ſꝫ amore xp̄i paſcens. Mul
ta infra lib. iij. in cap̄lo de honore. de zelo. đ
doctrina. de correctiōe. de remiſſione. de ac/
ceptione ꝑſone.

De ſubditis   Capitulū XIII

Grego. in moral. Cum ſubiectorum
g corda ſuperbia inſtigat. h̄ ſūmopere
agere nititur, vt ſua acta cōſiderare

fundit⁹ negligant. ⁊ ſp tacitꝫ cogitatiõib⁹ re/
ctoris ſui iudices fiãt. Idē. Dū ſalua fidͦ
res agit̃. virtutis eſt meritū. ſic q̇cq̇d ſuꝑior
p̄cipit humiliter toleratꝛ. debet tñ humiliter
ſuggeri ſi forte valeat qđ diſplicet emēdari.
Idē in regiſtro. Seruoꝝ dei humilitas
in afflictiõis tp̄e debet apparere. q̇ ſꝯo ſe ꝯtra
p̄poſitos ſuos erigūt. ꝑfecto oſtendūt quia
ſerui dei eſſe ꝯtemnūt. Idē. Qui paterne
adhortatiõis verba libēti aĩo ſuſcipit. ⁊ in
ſinu cordis amplectit̃. emendatorē ſe vicio/
rum fore ꝓculdubio ꝓfitet̃. Idē in omel.
Utrū iuſte aut iniuſte obliget paſtor. paſto
ris tñ ſentētia gregi timēda eſt. ne is q̇ ſubeſt
⁊ tamē iniuſte forſitan ligat̃ ip̄am obligatio
nis ſue ſnĩam ex alia culpa mereat̃. Idē.
Paſtor vel abſoluere indiſcrete timeat vł li/
gare. is aūt q̇ ſub manu paſtoris eſt. ligari ti
meat iuſte vel iniuſte. nec paſtoris ſui iudici
um temere rep̄hendat. ne ⁊ ſi iniuſte ligatus
eſt. ex ip̄a tumide rep̄henſiõis ſuꝑbia culpa
que nõ erat fiat. Idē infra in capitulo De
diſciplina. Tãto apud dñm. Iſid. đ ſum.
bo. Melior ē ſubiecta ſeruit⁹ q̃ꝫ clara liber/
tas. Idē in ſyno. Potiori gradui cõpetē/
tem reuerētiã tribue ⁊ iuxta dignitatē vni/
cuiqꝫ redde honorē. Hiero. in capl'o De
obediētia. Seruias fratrib⁹. Aug⁹ de na
tura boni. Iniuſtū nõ eſt vt ip̄robis accipi/
entib⁹ nocēdi poteſtatē ⁊ patiētia bonorū ꝓ/
bet̃. ⁊ maloꝝ iniq̇tas puniat̃ Idē de ciui.
dei. Iuſtis q̇cquid maloꝝ ab iniq̇s dñis ir
rogat̃ nõ eſt pena criminis ſed examē virtutꝫ.
ꝓinde bon⁹ etiã ſi ſeruiat liber eſt. mal⁹ autē
etiã ſi regnet ſeru⁹ eſt. nec vni⁹ homĩs. ſꝫ qđ
eſt graui⁹. tot dñoꝝ q̇t vicioꝝ. Iohãnes
Chryſo. ſuꝑ Matth. Propter bonos ſacer
dotes etiã malos honorate. ne ꝓpter malos
etiã bonos cõtemnatꝫ Bern̄. ſuꝑ cantica
Parū eſt eſſe ſubiectū deo. niſi ſis ⁊ oĩ cre
ature ꝓpter deū. ſiue abbati tanq̃ꝫ p̄cellenti.
ſiue priorib⁹ tanq̃ꝫ ab eo cõſtitutis. Ego pl⁹
dico. ſubdere parib⁹. ſubdere ⁊ minorib⁹. ſic
eñ decet nos inq̇t dñs oēm implere iuſtici
am. Glo. Cañ. ij. Si ſubditi aliquid pec
cant ꝓpter qđ doctores a q̇ete ſurgere cogã
tur. nõ tñ penã peccati illi⁹ incurrūt. ſed eti
am puniunt̃ ꝑ inquietudine doctoꝝ Idē
Qui doctores celeſtib⁹ intētos īquietare p̄
ſumit. etiã virtutes quas credebat ſe habe/
re perdit.

De predicatoribus bonis.

Capitulum XIIII

GRego. in moral. A bonis p̄dicatori/
bus nõ cauſa vict⁹ p̄dicatio impēdi
tur. ſꝫ cauſa p̄dicatiõis vict⁹ accipit̃.
⁊ quotiēs p̄dicantib⁹ neceſſaria ab audiēti/
bus ꝯferunt̃. nõ ſolū de reꝝ munere. ſed de
ꝯferentiū gaudēt mercede Idē. Ille apđ
deū magis in amore ei⁹ eſt q̇ ad ei⁹ amorem
plurimos trahit Idē. Humani generis
redēptor ꝑ diē miracula ĩ vrbib⁹ exhibebat
⁊ ad orõnis ſtudiū in nocte ꝑnoctabat. vt ꝑ
fectis videlicet p̄dicatorib⁹ innuat q̇tenus
nec actiuã vitã amore ſpeculatiõis fundit⁹
deſerãt. nec ꝯtemplatõis gaudia oꝑationis
nimietate penit⁹ ꝯtemnãt. ſꝫ q̇eti ꝯtēplãtes
ſorbeãt. qđ occupati erga ꝓximos loquētes
refundãt. Hiero. in origi. ſuꝑ Iſaiã. Il/
le eſt doctor eccleſiaſtic⁹ q̇ lachrymas nõ ri/
ſum mouet. q̇ corripit pctõres. q̇ nullū btm̄.
nullū dicit eſſe felicē. Aug⁹. de doctrina
xp̄iana. Qui dicendo nitit̃ ꝑſuadere qđ bo
num eſt. nihil hoꝝ triū ſpernēs. vt ſcꝫ doce/
at. vt delectet. vt flectat. oret atqꝫ agat. vt in/
telligēter. libēter. obediēter audiat̃ Idē.
Habet vt obediēter audiat̃ q̇ntacūqꝫ gran
ditate dictiõis mai⁹ pond⁹ vita docētꝫ. Nã
qui ſapiēter ⁊ eloquēter dicit. viuit aūt neq̇/
ter. erudit quidē multos diſcendi ſtudioſos
q̃ꝫuis aĩe ſue ſit inutilis. Ambro. đ vir/
ginib⁹. Debet is q̇ docet ſupra eū qui doce/
tur excellere. Iſidor⁹ de ſum. bo. Pri⁹ de/
bet iuſtus p̄dicator bene agere vt cõſequen
ter poſſit bñ docere. Sicut eñ ĩ numiſma/
te metallū ⁊ figura ⁊ pond⁹ ꝗquirit̃. ita ĩ om
ni doctore eccleſiaſtico quē ſequat̃. quid do
ceat. quomõ viuat inquirēdū eſt. Per quali
tatē igit̃ metalli doctrina. ꝑ figurã ſollicitu/
do patrū. ꝑ pond⁹ humilitas deſignat̃. qui
ergo ab his trib⁹ diſcrepauerit. non metal/
lum ſed terra erit. Bernard⁹ ſuꝑ cantica.
Eſt funicul⁹ triplex q̇ difficile rumpit̃ ad ex
trahēdas aĩas de carcere dyaboli. ⁊ trahen
das poſt te ad celeſtia regna. ſi recte ſentias
ſi digne ꝓloquaris. ſi viuēdo ꝯfirmes Se
neca in ep̄l'a. Eligam⁹ nõ eos q̇ verba mag̃
celeritate p̄cipitãt. ſꝫ eos q̇ vita docēt. q̇ cuꝫ
dixerint q̇d faciendū ſit ꝓbãt hoc ip̄m faciē/
do qđ docēt. q̇ docēt q̇d vitandū ſit nec vn/
q̃ꝫ in eo qđ fugiēdū dixerūt dep̄henduntur
Eū elige doctorē quē magꝭ admirerꝭ cū vi/
deris q̃ꝫ cū audierꝭ. Multa libro tertio de
doctrina, de ꝯiūctiõe vite ⁊ doctrine.

De p̄dicatoribꝫ malis Ca. XV

g Rego.in moral'. Mēs ↄcupiſcētijs
exterioribꝫ occupata.diuini amoris
igne nō calet.ꝛ idcirco ad ſupnū de/
ſideriū inflāmare auditores ſuos neq̄unt ꝟ
ba q̄ frigido corpe ꝑferunt Idē.Qui mā
data dei in memoria retinet ſꝫ nequaq̄ꝫ fac̄.
is in doctrine ſue ꝟbis ſentētias q̇bꝫ dānet
tenet. Idē ſup Ezech. Turpe eſt nimis
ibi nos negligēdo cadere vn̄ p̄dicādo cona
ti ſumꝰ alios leuare. Idē. Nō facile p̄dica
tio p̄dicatorꝫ accipit̄ ſi leuis in moribꝫ eē vi
deat̄.ꝛ nulla erit maturitatꝫ ↄn̄ſio ſi ↄtra ad
uerſa nō affuerit opis fortitudo. Idem ī
caplo de ↄſcia mala. Scriptura ſacra Idē
in regiſ. Nimis iniquū eſt ſi hi q̇ p̄dicatores
humilitatꝫ facti ſūt.de vani nois elatōe glo
riant̄.cū verꝰ p̄dicator dicat. mihi aūt abſit
gl'iari ꝛc̄. Idē. Qd̄ p linguā p̄dicamus. p
exēpla deſtruimꝰ.dū iniqua docemꝰ opibꝫ.
ꝛ ſola voce ea q̄ ſunt iuſta p̄tendimꝰ.oſſa ie/
iunijs atterimꝰ ꝛ mēte turgemꝰ.corpus de/
ſpectꝫ veſtibꝫ tegimꝰ. ꝛ elatōe cordis purpu
rā ſupamꝰ.iacemꝰ in cinere ꝛ excelſa ſuſpici/
mus.doctores hūilitatꝫ.duces ſupbie.oui/
na facie lupinos dētes abſcōdimꝰ. Hie/
ro.in epl'a. Delicatꝰ eſt mgr̄ q̇ pleno vētre d̄
ieiunijs diſputat.accuſare auariciaꝫ ꝛ latro
poteſt.ſacerdotꝫ xp̄i os cū mente cōcordet.
Idē. Nec ruſticꝰ nec ſimplex frater ideo ſe
ſanctū putet ſi nihil nouerit.nec peritꝰ ꝛ elo
quens lingua exiſtimet ſanctitatē. Multo/
q̄ꝫ melīꝰ eſt ex duobꝫ impfectꝫ ruſticitatē ha
bere ſanctā q̄ꝫ eloquētiā peccatricē. Idē i
origi.ſup Micheā. An nō ↄfuſiōis ꝛ igno/
minie eſt ihm crucifixū mgr̄m pauperē atq̄ꝫ
eſurientē farſis p̄dicare corpibꝫ.ꝛ ieiuniorū
doctrinā rubēte bucca tumētiq̄ꝫ ore ꝑferre.
ſi in aploꝝ loco ꝛ ordine ſumꝰ nō ſolū ſmo
nē coꝝ imitemur ſꝫ ꝛ ↄuerſatiōꝫ q̄ꝫ ꝛ abſtinē
tiam Idē. Rigida vita. Infra de adulati
one. Iſi.de ſum.bo. Ad maioris culpe cu
mulū ptinet ſcire quēq̄ꝫ qd̄ ſeq̄ oporteat.ꝛ ſe
qui nolle qd̄ ſciat Idē. Qui nō viuit ſicut
docet.ipām quā p̄dicat ꝟitatē ↄtēptibilem
fac̄. Joh. Chryſ.ſup Math. Nō poterit
excuſari doctor cuiꝰ ꝟba aliud ſonāt. aliud
facta demōſtrāt. Idē de ↄpūctōe cordis.
Docere ꝛ nō facere nō ſolū nihil lucri.ſꝫ eti/
am dāni plurimū ↄfert.grandis em̄ ↄdēna
tio eſt cōponēti q̇dē ſmonē ſuū. vitā ꝟo ſuā
atq̄ꝫ operā negligēti. Augꝰ in epl'a. Exau
di teipſum duriſſime.immaniſſime.ſurdiſ/
ſime doctor.q̇d mihi lingua aurea ꝛ cor fer/
reum Idē de diuinatōe demonū. In ho
minibꝫ etiā vite bone p̄cepta videmꝰ parit̄
a iuſtis puerſiſq̄ꝫ doceri. Nec obeſſe aliquid
imo ꝛ ꝓdeſſe ad maiorē noticiā famāq̄ꝫ veri
tatis.cū de illa etiā hi q̇cquid nouerint di/
cunt.q̇ ꝛ puerſis moribꝫ ↄtradicūt. Ber/
nardꝰ in ſmone. Beati inq̇t pacifici qm̄ filij
dei vocabunt̄.ↄſiderate diligēter nō pacidi
cos ſꝫ pacificos cōmēdari. ſunt em̄ q̇ dicūt
ꝛ nō faciūt.ſane quēadmodū nō auditores
legis iuſti ſunt.ſed factores. ſic nō annūcia/
tores pacis ſꝫ actores beatificant̄. Sene
ca in epiſtola. Hoc turpiſſimū eſt qd̄ nobis
obijci ſolet ꟝ba nos fari nō opa tractari.

De predicationē vſurpantibus
Capitulū XVI

g Regoriꝰ in paſtor̄. Sunt nōnulli q̇
ſolerti cura ſpiritalia p̄cepta pſcru/
tant̄.ſꝫ que intelligēdo penetrāt.vi/
uendo ↄculcāt.repēte docēt que nō ope ſed
meditatōe didicerūt.ꝛ qd̄ verbis predicant
moribꝫ impugnāt Idē. Redēptor noſter
cū in celis ſit cōditor omniū. ꝛ oſtēſione ſue
potētie ſit doctor angeloꝝ. ante tricēnale tē
pus magiſter fieri noluit hoīm vt videlicet
p̄cipitatꝫ ꝛ vſurpātibꝫ viā ſaluberrimi timo
ris infunderet.cū ip̄e etiā q̇ labi nō poſſet p/
fecte vite gr̄am nō niſi in pfecta etate p̄dica
ret. Idē ſup Ezech. Cū p̄ma ſunt adole/
ſcentie vl' iuuētutꝫ noſtre tp̄a nobis adhuc
a p̄dicatōe ceſſandū eſt.vt vomer lingue no
ſtre pſcindere nō audeat terrā cordis alieni
cū nō habeat duriciē ꝛ aciē incidēdi. Idē
Adhuc nobis in infirmitatꝫ cōfuſione iacē/
tibus.p̄beri nō debet auctoritas p̄dicatio/
nis.ſꝫ cū iam ī bono ope ſurgimus. cū iā re
cti ſtare cepimꝰ dignū eſt vt ad lucrādum
alios cū p̄dicatōe mitti debeamꝰ. Idem
in mora. Infirma etas etiaꝫ cū recte ſentit.
ad p̄dicandū nō debet incaute proſilire.
Idē. Qui mūdū deſerūt ad exteriora of/
ficia ꝑduci nō debēt. niſi p humilitatē diuti
us in eiuſdē mūdi cōtemptu ſolidēt̄. Iſi/
dorꝰ de ſum.bo. Quadrimoda eſt dicēdi rō
qua aut bn̄ ſentiendo qd̄ bene ꝑfert̄. aut ni
hil ſentiēdo nihil dr̄.aut paꝝ ſentiēdo loq̄/
citas ſola oſtēdat̄. aut optime ſentiēdo nō
elegāter ꝑfert̄ qd̄ intelligit̄. Bernardꝰ ſu/
per cantica. Canales hodie multos habe/
mus i eccl'ia.conchas ꝟo ꝑpaucas. tāte em̄

charitatꝭ ſūt ꝑ q̄s nobis fluēta celeſtia ma/
nant vt añ effundere q̄ꝫ infundi velint. loq̇
q̄ꝫ audire. paratiores docere qd̄ nō didiceꝛt
⁊ alijs ꝑeſſe geſtiētes q̇ ſeip̄os regere neſciūt

Idē. Publice p̄dicare nec monacho ꝯue
nit nec nouicio expedit. nec nō miſſo licet.

Idē. Qd̄ tuū eſt ſpargis ⁊ ꝑdis. ſi ꝑus q̄ꝫ
infundarꝭ tu totꝰ ſemiplenꝰ feſtines effunde
re. ꝯtra legē arās i ꝑmogenito bouis ⁊ ouis
ꝑmogenitū ꝯdens. Nimiꝝ vita abſq̄ꝫ ſalu/
te quā alteri das te fraudas. cū ſana vacuꝰ i
intētione glīe inanis vēto inflaris. Idez
Multi puritate neglecta añ loq̇ q̄ꝫ audire
conati ſunt. ⁊ aut grauit̄ errauerūt neſciētes
de q̇bꝫ loquerent̄. neq̄ꝫ d̄ q̇bꝫ affirmarēt. aut
turpiter viluerūt dū q̇ alios docerēt ſeip̄os
ꝑus nō docuiſſent. Idē in ep̄ła. Docere
nec indocto eſt in ꝓmptu. nec monacho in
uſu. nec peccāti in affectu. Glo. Ecc̄i v.
ſuꝑ illud. Si eſt tibi intellectꝰ ⁊c̄. Sic̄ pec/
cat qui ſcit ⁊ nō vult docere ꝓximū ſuū. ſic q̇
neſcit ⁊ vult magiſter eſſe.

De negligentibus predicationē.
Capitulū XVII

Rego. in paſto. Quo reatu aſtringā
g tur aſpiciāt q̇ duz peccātibꝫ fratribꝫ
v̄bū p̄dicatiōis ſubtrahūt. morienti
bus aiabꝫ vite remedia abſcōdunt Idē i
capitulo de ꝯſenſu ꝓximoꝝ. Mala. Idē
Exod. xxxij. Si q̇s eſt dn̄i iūgatur mihi.

Grego. in paſto. Si ille dei d̄r q̇ ad feriē/
da vicia zelo diuini amorꝭ excitat̄. ꝑfecto ſe
dei eſſe denegat q̇ inq̄ntū ſufficit increpare
vitā carnaliū recuſat. Bern̄. ſuꝑ cātica. Rē
ꝑfecto ꝓximi retines ſi plenꝰ virtutibꝫ cū ſis
foriſq̄ꝫ nihilominꝰ donis ſciētie ⁊ eloquētie
adornatꝰ. metu forte aut ſegnicie. aut minꝰ
diſcreta humilitate v̄bū bonū qd̄ poſſet ꝓ/
deſſe multis. inutili imo ⁊ dānabili ligas ſi
lentio. certe maledictꝰ q̇ frumēta abſcōdit ī
populo.

De auditoribꝫ v̄bi dei Ca. XVIII

Rego. i mora. Uerba ſapiē q̄ repro/
g bi audiūt. electi nō ſolū audiūt. ſꝫ eti
am deguſtāt vt eis in corde ſapiat.
qd̄ reproboꝝ nō mētibꝫ ſꝫ ſolūmodo auribꝫ
ſonat. Idē. Pleruq̄ꝫ diſcipuli incaſſū bo
na audiūt. cū ex magiſtri vita mala ⁊ exēplo
deſtruunt̄. Idē in capł'o De ſciētia mala
q̇ſquis a p̄ceptis Idē ſuꝑ Ezech. Quidā
verbū dei audiētes nō audiūt. qm̄ aurez ad
ſacrū eloquiū ponūt. ſꝫ cor a mūdi deſideri
is nō euellūt. Idē. Gloria p̄dicatoris eſt
ꝓfectꝰ auditorꝭ. Idē in omel'. Cibꝫ mētis
eſt ſermo dei. ⁊ quaſi acceptꝰ cibꝫ ſtomacho
languēte rejcit̄. qn̄ auditꝰ ſermo i vētre me/
morie nō tenet̄ ſꝫ q̇ſquis alimēta ꝑcepta nō
retinet huiꝰ ꝑfecto vita deſperat̄. Per vo
cem auditꝰ nō inſtruimur qn̄ mēs interiꝰ ꝑ
ſpm̄ nō iungit̄. Idē ſuꝑ Ezech. Tutiꝰ ve
ritas audit̄ q̄ꝫ p̄dicat̄. qm̄ cuz audit̄. cordis
humilitas cuſtodit̄. cū aūt p̄dicat̄. vix n̄ ſurꝰ
ripit cuiq̄ꝫ hominū q̄ntulacūq̄ꝫ iactātia. in
qua vtriq̄ꝫ pedes affectiōis vel intētiōis ali/
quantulū inq̇nant̄. Idē in regiſtro. Uti
lis eſt ſꝑ docti viri allocutio. q2 aut diſcit au
diēs qd̄ neſcire ſe nouerat. aut cognoſcit qd̄
eſt ampliꝰ id qd̄ ſe ⁊ neſciuiſſe neſciebat Au
guſtinꝰ de vita beata. Si vos inuitos ⁊ faſti
diētes alere conabor. fruſtra operā inſumā

Idē de v̄bis dn̄i. In doctore inhoneſta
eſt cauſa nō facere qd̄ p̄cipit obſeruare. i di/
ſcēte v̄bo audire velle qd̄ nolit iplere. Idē
de doctrina xp̄iana. Fit vt hoīes cū nō obe
diēter audiāt q̇ ſcip̄m nō audit. ⁊ dei v̄bum
qd̄ eis p̄dicat̄ ſimul cū ip̄o p̄dicatore ꝯtem/
nāt. Idē in ep̄ła. Ego cū amatores ſeculi
huiꝰ intueor neſcio qn̄ poſſit eſſe ad coꝝ ani
mos ſanādos oportuna p̄dicatio. qn̄ ei res
huiꝰ mūdi velut ꝓſperas habēt. faſtu ſuo re
ſpuūt ſalubres monitiōes. ⁊ quaſi anilē re/
putāt cantilenā. qn̄ aūt in aduerſis angunt̄
magis conant̄ euadere vn̄ ad p̄ſens angun
tur q̄ꝫ capeꝛe vnde curent̄. Idē in ſermone
Nō minꝰ reꝰ erit q̇ verbū dei negligēter au/
dit q̄ꝫ ille q̇ negligētia ſua corpꝰ xp̄i in terrā
cadere ꝑmiſerit Bern̄. in ſer. Benigne au
diendū eſt. deuote ſuſcipiendū. ſolicite ꝯſer
uādū q̇cq̇d ad aīaꝝ ſalutē ꝑtinet. ⁊ nō ſicut
verbū hominū. ſꝫ ſicut v̄e eſt dei verbū. ſiue
ſit illud ꝯſolatoriū ſiue cōminatoriū. ſiue eti
am increpatoriū. audiat̄. Glo. be. apoc. j.
Illi ſoli beati ſunt q̇ audiūt ⁊ mēte recōdūt
vt oꝑe cōpleāt. ⁊ oꝑe implēt vt vitā eternam
poſſideant.

De epiſcopis Capitulū XIX

Rego. in regiſ. Epiſcopꝰ cū loco mu
g tet mentē. nō ſibi credat ſolā lectiōez
⁊ orōem ſufficere vt remotꝰ ab alijs
ſtudeat ſedere ⁊ de manu nihil fructificare.
ſꝫ largū manū habeat. neceſſitatē patiētibꝫ
occurrat. alienā inopiā ſuā credat. q2 ſi hoc
nō habꝫ. vacuū epiſcopi nomē tenet Idē
Tota mente fraternitas veſtra ſe exhibere

feſtinet in ꝓſperꝭ humilē. ⁊ in aduerſis ſi qñ
adueniūt cū iuſticia erectā. amicam boniſ.
ꝯtrariā ꝑuerſis. nulli⁹ vnq̄ꝫ faciē ꝓ verita/
te loquētē ꝑmens. miſcđie opib⁹ iuxta poſ/
ſibilitatē ſubſtātie inſiſtens. ⁊ eiſdē inſiſtte
re etiā ſupra poſſe cupiēs. infirmis cōpati/
ens. beniuolentib⁹ ꝯgaudens. aliena dāna
ꝓpria deputās. de alienis gaudijs tanq̄ꝫ de
ꝓprijs exultans. in corrigēdis vicijs ſeuiēs.
in fouēdis ꝟtutib⁹ auditoꝝ animū demul/
cens. in ira iudiciū ſine ira tenens. in tran/
quillitate aūt ſeueritatꝭ ſue ſniaꝫ nō deſerēs
Idē. Valde ꝑiculoſum eſt anīe temere
cuiq̄ꝫ manū imponere. Idē in paſtoral.
Tantū dꝫ actionē ꝓlī actio trāſcendere ꝑ/
ſulis. q̄ntū diſtare ſolet a grege vita paſto/
ris. oportet nāq̄ꝫ vt metiri ſeſe ſollicite ſtu/
deat. q̄nta tenende rectitudinis neceſſitate
ꝯſtringat᷑. ſub cui⁹ eſtimatiōe ꝓl'ſ grex vo/
catur. Iſidor⁹ de ſum. bo. Deſinat locū
docendi ſuſcipe q̄ neſcit docere. ignorātia
quippe ꝑſulū. vite nō ꝯgruit ſubiectorum.
Idē. Agnoſcat eṗs ſeruū ſe eſſe plebis.
nō dñm. Idē de offi. Eṗo dū ꝯſecratur
baculus dat᷑. vt ei⁹ inditio ſubditā plebeꝫ
vel regat vł corrigat. vel infirmitates infir
morū ſuſtineat. Aug⁹. ad Oroſiuꝫ. Sci
at ſe nō eſſe eṗm qui ꝑeſſe deſiderat. nō ꝓ/
deſſe. Idem de ciui. dei. Eṗs nomen eſt
opis nō honoris. Scopos em̄ grece. lati/
ne ſuꝑintendere poſſum⁹ dicere. vt intelli/
gat nō ſe eſſe eṗm q̄ ꝑeſſe dilexerit. non pro
deſſe. Idē in ſer. Nō eſt epi ſeruare auꝝ.
⁊ reuocare a ſe mendicantꝭ manū. Am/
bro. in paſto. Quātū ꝑ ceteris grad⁹ epiſco
palis altior eſt. tanto ſi ꝑ negligentiā dila/
batur ruina grauior eſt. Hiero. in origi.
ſuꝑ ſophoniā. Qui epiſcopatū inq̄t deſide
rat. bonuꝫ opus deſiderat. videte q̄d dixe/
rit. opus. nō dignitatē. ſi aūt ſolū aſpexerit
dignitatē cito corruet. Bern̄. in epiſtola.
In om̄ib⁹ exemplo apl'i honorificabitꝭ mi
niſteriū veſtrū. miniſteriū inq̄ꝫ. nō domini/
um. ipm̄ quidē honorificabitꝭ nō vos. naꝫ
qui q̄rit q̄ ſua ſunt. ſe cupit honorari nō mi
niſteriū. Honorificabitis autem nō vultu
veſtiū. nō faſtu equorū. nō amplis edificijs
ſed morib⁹ ornatis. ſtudijs ſpiritalibus. ac
bonis opib⁹. Idem. In om̄ib⁹ actib⁹ ſu/
is vel dictis nihil ſuū querat eṗus. ſed tm̄
aut dei honorē. aut ſaluteꝫ ꝓximorum. aut
vtrūq̄ꝫ. Idē de ꝯſidera. Domū epi decet
ſanctitudo. decet modeſtia. decet honeſtas
⁊ morū diſciplina.

De ſacerdotib⁹ bonis. Capl'm XX

Gregorius in regi. Officij ſacerdo/
talis eſt vt viduis ac maritali regi/
mine deſolatꝭ impartiri ſolacia de/
beant. vt vnde in hoc mūdo hūano adiuto
rio priuant᷑. ſacerdotali tuitiōe poſſint re/
media reꝑire. Idem. Redemptor nr̄ ad
ſacerdotis officiū nō querit aurū. ſꝫ an̄as.
Idem. Lux gregis eſt flāma paſtorꝭ. de
cet em̄ dñicū ſacerdotē morib⁹ ⁊ vita clare/
ſcere. quaten⁹ in eo tanq̄ꝫ in vite ſue ſpecu/
lo plebs cōmiſſa poſſit ⁊ eligere qđ ſequat᷑.
⁊ videre qđ corrigat. Idem. Eſt in illu/
ſione nocturna valde neceſſaria diſcretio.
qua ſubtiliter penſari debeat. ex q̄ re men/
ti acciderit dormientis. Aliqñ em̄ ex crapu
la. aliqñ ex nature ſuꝑfluitate vel infirmita
te. aliqñ ex ꝑcedenti cogitatiōe ꝯtingit. Et
quidē cū ex nature ſuꝑfluitate vł infirmita
te euenerit. om̄imodo hec illuſio nō eſt ti/
menda. q2 hanc anim⁹ ꝑtuliſſe magꝭ dolē/
dus eſt q̄ꝫ feciſſe. Cū vero vltra modū ap/
petit⁹ gule in ſumendis alimētis rapit᷑. at/
q̄ꝫ idcirco humoꝝ receptacula grauantur.
habet exinde anim⁹ aliquē reatū. nō tamē
vſq̄ꝫ ad ꝓhibitionē percipiēdi ſancti myſte
rij vł miſſaꝝ ſolēnia celebrandi. cū fortaſſe
aut dies feſtus exigit. aut exhibere miniſte
riū (ꝓ eo q̄ ſacerdos ali⁹ in loco deeſt) ipſa
neceſſitas cōpellit. Nā ſi aſſunt alij qui im/
plere miniſteriū valeāt. illuſio ꝑ crapulā fa
cta a ꝑceptiōe ſacri myſterij ꝓhibere nō de/
bet ſed ab imolatiōe ſacri myſterij vt arbi
tror ſubtrahere ſe humiliter debꝫ. ſi tm̄ dor
mmientis mentē turpi imagine nō ꝯcuſſe/
rit. ⁊ infra. Si vero ex turpi cogitatiōe vi/
gilantis orit᷑ illuſio dormiēti patet aīo ſu⁹
reatus. videt em̄ a qua radice inquinatio il
la ꝓceſſerit. q2 qđ cogitauit ſciens hoc ꝑtu/
lit neſciens. Sed penſandū eſt ipa cogita/
tio vtrū ſuggeſtione tm̄. an delectatiōe. vel
qđ maius eſt pcti cōſenſu acciderit. Au/
guſtin⁹ de pñia. Sacerdos cui om̄is ꝓfite
tur pctōr. ante quē ſtatuit᷑ om̄is languor. i
nullo illorū ſit iudicand⁹. qđ ipe in alijs iu
dicare eſt prompt⁹. Iudicans em̄ aliū q̄ eſt
ab alijs iudicādus ꝯdemnat ſeipm̄ Idē
de ſingularitate clericoꝝ. Contemplami/
ni quid ſit ꝓpl'o ſancto ꝑeſſe. ⁊ ꝯſiderate q̄le
ſit diuinis ſacramētis inſiſtere. altario em̄

placere debēt q̄ altario viuūt. ⁊ tal' cōuenit cura ſinceritatꝭ ſacrīs q̄lia ſunt ſacra ip̄a quibus exhibēt officia ſeruitutis. ne ꝯtra dn̄m offendāt ip̄i quē tractāt. aut ꝯtra ppl'm incipiant impedire qđ p̄dicāt. Amb. ſup Lu. Religionis inſignia arma ſunt ſacerdotis.

Idē in ep'la. Sobriā a turbis grauitatē ac ſerioſaʒ vitā ⁊ ſingulare pond⁹ ꝯuerſationis. dignitas ſibi vendicat ſacerdotalis. Quō eīm p̄t in exēplū obſeruari a ppl'o. q̄ nihil hʒ diſcretū a ppl'o. nihil diſpar ī moribꝫ a multitudīe. Quid eīm in te mireꝛ ſi omīa tua facta bona ī ſemetip̄o recognoſcat exiſtere. ſi nil in te aſpiciat qđ vltra ſe īueniat. ſi ea q̄ in ſe erubeſcit in te quē reuerēdū arbitraꝛ oñdat. Idē de offi. Sacerdotꝭ ē nulli nocere. ꝓdeſſe velle oībꝫ. poſſe aūt ſolius dei ē. Iſi. đ ſum. bo. Sacerdotꝭ p̄dicatio opibꝫ ꝯfirmāda eſt. ita vt qđ docet verbo inſtruat ⁊ exēplo. Glo. amb. j. Thi. v. Nō facile accuſanda eſt ꝑſona tā alti ordis cū ſit vice chriſti.

De ſacerdotibꝫ malis
Capitulū XXI.

G Rego. in omel'. Cui rei ſīles dixerī ſacerdotes malos niſi aq̄ baptiſmatis. q̄ pctā baptizatoꝝ diluens illos ad regnū celeſte mittit. ⁊ ip̄a in cloacas deſcēdit.

Idē in paſto. Si hō apud hoīem đ quo mīme p̄ſumit fieri itercesſor erubeſcit. qua mente apud dn̄m interceſſoris locū ꝓ ppl'o arripit q̄ familiarē ſe ei⁹ gr̄e eſſe ꝑ vite meritū neſcit. aut ab eo quō alijs veniaʒ poſtulat. q̄ vtrū ſibi ſit placat⁹ ig̊rat. Idē in regiſ. Durū eſt ⁊ ꝓculdubio a ſacerdotis officio alienū. ꝑſonā poſitaʒ ſub neceſſitate negligere ⁊ ſtudio ꝯgregādi indecenꝛ inhiare pecunijs. Ideʒ. Cauſa ſunt ruine ppl'i ſacerdotes mali. q̄s eīm ſe ꝓ ppl'i pctīs ītercesſor obijciat ſi ſacerdos q̄ exorare debuerat grauiora cōmittat. Idē. In ꝯtumeliā ſacerdotū eſt de diuinis cultibꝫ admoneri. qđ eīm ip̄i debēt exigere turpiꝛ exiguntꝛ. Ambro. in ſer. Mendaciū eſt ſacerdotē vel clericū ſe ꝓfiteri. ⁊ ꝯtraria huic ordini operari.

Idē ſup Lu. Nihil in ſacerdote tā ꝑiculoſum apud deuʒ. tā turpe apud hoīes. q̄ꝫ qđ ſentiat nō libere denūciare. Ioh. Criſoſ. ſup Math. Vere magna ꝯfuſio eſt ſacerdotū ⁊ oīm clericoꝝ qn̄ laici inueniūtur fideliores eis ⁊ iuſtiores. quō aūt nō ſit cōfuſio eſſe illos inferiores laicꝭ. q̄s etiā equales eſſe ꝯfuſio eſt. Iſido. de ſum. bo. Sacerdotes ppl'oꝝ iniq̄tate dānanꝛ. ſi eos aūt ignorātes nō erudiāt. aut peccātes non arguant. Idē. Multi ſacerdotes metu poteſtatis veritatē occultāt ⁊ a bono ope l' iuſticie p̄dicatiōe. rei alicuius formidine aut ꝑtātis terrene auertunꝛ. ſʒ eo prochdolor inde metuūt. q̄ꝛ vel amore reꝝ ſeculariū implicanꝛ. vel q̄ꝛ aliq̄ facinoris ope ꝯfundunꝛ.

Hiero. in ep'la. Vinolentos ſacerdotes ⁊ ap'ls dānat. ⁊ vetus lex ꝓhibet. q̄ eīm altario ſeruiūt vinū ⁊ ſiceraʒ nō bibāt. Sicera hebreo ſmone oīs potio nūcupaꝛ q̄ inebriare pōt. Idē. Pctōr hō ſi ceciderit rogabit ꝓ eo ſacerdos. ꝓ ſacerdotis lapſu q̄s rogatur⁹ eſt. Idē ī originali ſup Malach. Ad ſacerdotis ꝑtinet diſciplinā interrogatū rn̄dere de lege. q̄ ſi nō doceat ⁊ reſpondeat. ⁊ reſiſtentes nō ꝯuincat. fruſtra iactat ſacerdotis dignitatē. cui⁹ oꝑa non exhibet.

Bern̄. in ep'la. Cerniꝛ in nōnullis ſacerdotibꝫ veſtiū cult⁹ plurim⁹. virtutū aut nullus aut exiguus. Ideʒ in ſer. Egreſſa eſt iniq̄tas a ſenioribꝫ iudicibꝫ tuis dn̄e. q̄ videnꝛ regere ppl'm tuū. nō eſt iā dicere vt populus ſic ſacerdos. q̄ꝛ nec ſic ppl's vt ſacerdos. heu heu dn̄e de⁹. q̄ꝛ ip̄i ſunt in ꝑſecutione tua p̄mi. q̄ videnꝛ in eccl'ia tua p̄matuʒ diligere. regere p̄ncipatū. Idē de ꝯtemptu. In multis multipliciꝛ regnat fornicatio. q̄ puritatis auctori impuro corde ⁊ corpore miniſtrātes nō verenꝛ ſtare an̄ angelū dei q̄ ſecet medios ⁊ diſꝑdat. ſed omīno audent agni īmaculati ſacras ꝯtingere carnes. ⁊ intingere in ſanguine ſaluatorꝭ manus nephariaſ q̄bꝫ pauloante prochdolor meretrices attrectarūt. ſic ⁊ altaria circuire. ſic ⁊ eccl'ias freq̄ntare. pſalmos decantare. ⁊ orō fi cū ⁊ eiuſmodi laus ſit execrabilis. ⁊ orō fiat in pctm̄.

De clericis.
Capitulū XXII.

G Rego. in omel'. Cleric⁹ admonendus eſt. q̄ten⁹ ſic viuat vt exemplū vite ſecularibꝫ p̄beat. Ideʒ in regiſ. Hec vnq̄ꝫ hi q̄ ordinati ſunt pereāt. ꝓuideri debet q̄les ordinenꝛ. vt p̄us aſpiciaꝛ ſi vita eorū ꝯtinens in ānis pl'imis fuit. ſi ſtudiū lectionis. ſi elemoſyne amoreʒ habuerint. Idem. Proculdubio de⁹ offendiꝛ ſi ad ſacros ordines quiſq̄ꝫ nō ex merito ſed ex fauore qđ abſit aut ex venalitate ꝓuehitur.

Idē. Qui poſt acceptū ſacrū ordineʒ lapſus in pctm̄ carnis fuerit ſacro ordīe ita

careat.vt ad altaris miniſteriū vlteriꝰ non accedat. Iſido.in lib.ethymol. Cleros grece.ſors vel hereditas dicit̃.ꝓpterea ergo dicti ſunt clerici.qꝛ de ſorte ſunt dñi.vel q̃a dñi partē habēt. Hiero.in epl'a. Clerici vita chriſti debet ornari eccl'ia. Idē. Negociatorē clericū.ꝛ ex inope diuitem factū. ex ignobili glorioſum.q̃ſi quandā peſtē fuge. Idē. Procuratores atq; diſpenſatores domoꝝ alienarū atq; villarū quō poſſunt eſſe clerici.qui ꝓprias iubent̃ ꝯtemnere facultates. Idē. Ita age ꝛ viue in monaſterio vt clericꝰ eſſe merearis.vt adoleſcentiā tuā nulla ſorde cōmacules.vt ad altare chriſti q̃ſi virgo de thalamo ꝓcedas.et habeas deforis bonū teſtimoniū. Feminecq; nomen tuū nouerint.vultū neſciāt. Ambro.in epl'a. Tu quicūq; ī clero es dñi portio eius ꝛ poſſeſſio eiꝰ. noli recedere de dñi tui poſſeſſione.vt dicas dño. poſſediſti renes meos.ſuſcepiſti me de vtero mr̃is mee ꝛ ille tibi q̃ſi bono ſeruo dicat.tranſi ꝛ recūbe. Auguſtinꝰ de ſingularitate cleri. Cū chriſtus agnꝰ innocens.īmo ip̄a celeſt' innocentia qđ eſt verius. tātū ſe ꝯtempſerit ꝑ eccleſia.vt eam ſine macula vel vlla ruga redderet illibatā.q̃lis eſt ille chericꝰ cui ad hoc ſponſa chriſti cōmittit̃.vt ꝑ vniꝰ femīe amore culpari totā eccleſiā patiat̃. Iohānes Chriſo.ſup Matth. Laici delinq̃ntes facile emendant̃.clerici aūt ſi ſemel euaſerint inemēdabiles ſunt. Bern̄.de contemptu. Ue ve in domo dei horrendū vidẽꝰ. Quid. Idolatras miſtrātes. Nemtioꝛ ſi nō idoloꝝ ſeruitꝰ auaricia eſt. Si nō quibuſdā etiā venter ſuus.factꝰ eſt deꝰ ſuus. Quod eñ quiſq; p̄ ceteris colit id ſibi deū cōſtituiſſe ꝓhibet̃. Idē. Res pauperum nō pauperibꝫ dare par ſacrilegio crimen eſſe dinoſcit̃. Sane patrimonia pauperū facultates ſunt eccleſiarū. ꝛ ſacrilega eis cupiditate ſurripit̃ quicq̇d ſibi miniſtri et diſpenſatores.nō vtiq; dñi vel poſſeſſores vltra victū accipiūt ꝛ veſtitū. Idē.in ſermo. Dilatata videt̃ eccleſia ꝛ ip̄e clericalis ſacratiſſimꝰ ordo ſup numerū multiplicatus eſt.verū ꝛ ſi multiplicaſti gentē dñe nō magnificaſti leticiā. dū nihil minꝰ appareat defeciſſe meriti q̃ꝫ numeri acceſſiſſe. Multa infra li.iiȷ.in capl'o de familiaritate.

De beneficiatis.
Capitulū XXIII.

Rego.in regiſ. Sicut eccl'ia ꝓprias
g res amittere nō debet.ita eā rapacitatis ardore alienas inuadere non oportet. Idē. Laudabile ſtudiū ꝛ ꝯueniens eſt clerico ꝛ religioſo terrenis gratam deo pacē p̄ferre cōpendiȷs.ꝛ ex rebꝫ trāſitoriȷs manſura ſemꝑ caritatꝫ lucra mercari.

Idē loquēs de illo verbo Iohis.vȷ. Amen amen dico vobis.q̃ritis me nō qꝛ vidiſtis ſigna.ſed qꝛ ex panibꝫ meis māducaſtis ꝛ ſaturati eſtis. Per coꝝ ꝑſonā dñs illos intra ſanctā eccleſiā deteſtat̃. q̇ ꝑ ſacros ordines ad dñm ꝓpinquātes.nō in eiſdem ordinibꝫ virtutū merita ſed ſubſidia vite p̄ſentis exquirūt.nec cogitāt quid bñ viuendo imitari debeāt.ſed que ꝯcupiſcēdo cōpendia ſortiant̃. Augꝰ.in epl'a. Si ꝓpua tim que nobis ſufficiāt poſſidemꝰ. nō ſunt illa nr̃a ſed pauperꝝ.q̃rū ꝓcuratiōem q̃dāmodo gerimꝰ.nō ꝓprietatē nobis vſurpatione dānabili vendicamꝰ. Augꝰ. de ꝟbis dñi. Clericus ſi nō ꝯtentus ſtipendiȷs fuerit q̃ de altario dño iubente ꝯſequit̃.ſed exercet mercimonia.interceſſiōes vendit.munera libenter amplectit̃.hic negociator magis pōt videri q̃ꝫ chericꝰ. Bern̄.ſuꝑ Cantica. Timeant clerici.timeāt miniſtri eccleſiarū dei.qui in terris ſanctoꝝ quas poſſident tā iniqua gerūt.vt ſtipendiȷs q̃ ſufficere debeāt.minime ꝯtenti.ſuꝑbia quibꝫ egeni ſuſtentādi forēt impie ſacrilegeq; ſibi retinent.ꝛ in vſus ſue ſuꝑbie atq; luxurie victum pauperū ꝯſumere nō verent̃. duplici ꝓfecto iniq̇tate peccātes.eo q̇ ꝛ aliena diripiunt.ꝛ ſacris in ſuis vanitatibꝫ ꝛ turpitudinibꝫ abutunt̃. Idē in epl'a. Honores ꝛ dignitates eccleſiaſticas nō ignoro deberi hiis q̇ eas digne ꝛ ſm deū adminiſtrare et velint ꝛ poſſint. ꝛ infra. Nec cuiq; vel adulto plures in pluribꝫ eccleſiȷs h̄re licet. niſi diſpenſatorie quidē ob magnam vel eccl'ie neceſſitatē.vl' ꝑſone vtilitatē. Idē. Quicquid p̄ter neceſſariū victū ac ſimplicē veſtitum de altario retines.tuū nō eſt.rapina ē. ſacrilegiū eſt. Idem. Cōceditur tibi vt ſi bene deſeruis de altario viuas.nō autē vt de altario luxurieris.vt de altario ſuꝑbias vt inđ ꝯpares tibi frena aurea.ſellas depictas.calcaria deaurata.varia griſeaq; pellicea. Idem de cōtemptu. Ue ve tibi clerice.mors ī olla.mors ī ollis carniū. mors in deliciȷs eſt.nō mō quia ſecus introitum

delectatiōis poſita eſſe cognoſcit̄.ſed ob id
maxime.q2 ꝓpl'i peccata cōſtat eſſe q̄ come/
dis.ac ſi ꝓpria tibi minus ſufficere videren
tur.ſollicit⁹ eſto tanq̄ꝫ redditur⁹ rōnem.di
gnos ꝑ eis gemit⁹ fundere. dignos agere
pn̄ie fruct⁹. Idē.Quādo poterit neceſſa
rÿs eſſe ꝯtentus q̇ eo an̄io introiuit. vt ſti/
pendia clerici in vſus voluptatis.curioſita
tis ⁊ vanitatis ꝯgreget.ſeruet ⁊ expendat.
triplex eſt ḡ funiculus q̇ difficile rumpitur
hoīem miſerū in perniciē trahit. q̇ impure
intrat.indigne miniſtrat.⁊ ip̄o fructu abu/
titur tp̄ali. Idem.Nō ordinauit de⁹ his
qui euāgelio ſeruiūt de euāgelio q̄rere de/
licias vel ornatū.ſed viuere vt ait paulus.
ex eo vt videlicet ſint ꝯtenti alimēta corpo
ris.nō gule irritamēta vel incentiua libidi/
nis hr̄e.⁊ quib⁹ tegant̄.nō quib⁹ ornent̄ ac/
cipere. Idē.De altario inq̇t apl'us viuat
nō ſupbiat.nō luxuriet̄.deniq̄ꝫ nō dit̄et.nō
ꝯtra ſancti cuiuſq̄ꝫ plane dignaꝫ om̄i acce/
ptione ſententiā ex clericatu ditior fiat.nō
ſibi de bonis eccl'ie ampla palacia fabricet.
mutans q̄drata rotūdis.nec loculos inde
ꝯgreget.nec in vanitate aut ſupfluitate di/
ſpergat.nō extollat de facultatib⁹ eccl'ie cō/
ſanguineos aut nepotes.ne filias dixerim.

De ambicioſis.

Capitulū XXIIII.

G Regorius in regiſ.Sicut is q̇ inui
tatus rēnuit.queſit⁹ refugit. ſacris
eſt altarib⁹ admouēdus. ſic qui vl/
tro ambit vl' importunū ſe ingerit eſt ꝓcul
dubio repellēdus. Idē.Verecundū no
bis eſt ⁊ dicere pudet.q2 ſacerdotes ſibi du
catū arripiūt q̇ exordiū r̄ligioſe militie nō
viderūt. Ideꝫ.Ordinate ad ordines ac/
cedenduꝫ eſt. Nā caſum appetit q̇ ad ſūma
loci faſtigia poſtpoſitis gradib⁹ ꝑ abrupta
aſcēſum querit. Idē in paſto.Nulla ars
doceri p̄ſumit̄ niſi prius intenta meditati/
one diſcat̄.ab imperitiſ ergo paſtorale ma/
giſteriū qua temeritate ſuſcipit̄. qn̄ ars ar/
tiū eſt regimen an̄iaꝝ. Idem Oſee.viij.
Ip̄i regnauerūt ⁊ nō ex me.p̄ncipes extite
runt.⁊ nō cognoui. Gregꝫ.in paſtora.Ex
ſe nāq̄ꝫ ⁊ nō ex arbitrio ſummi creatoris re/
gnāt hi q̇ nullis fulti virtutib⁹ nequaq̄ꝫ di/
uinit⁹ vocati.ſed ſua cupiditate accēſi cul/
men reguminis rapiūt poti⁹ q̄ꝫ aſſequūtur.
Idē.Sacrū officiū nō ſolum nō diligit
om̄ino.ſed neſcit.q̇ ad culmen regimis an/
helans in occulta meditatiōe cogitationis
ceteroꝝ ſubiectiōe paſcit̄.laude ꝓpria letat̄.
ad honorē cor eleuat.rerū affluentiū abun
dantia exultat. Idē.Neſcit laudē cū ſup
petit fugere.q̇ ad hanc didicit cū deeſſet an
helare. Idem.Qđ dicere pudet. ſupra i
capl'o de p̄latis malis. Iſido.de ſum.bo
no.Qui regimen ſacerdotū ꝯtendit appe/
tere.ante ſe diſcutiat ſi vita honori ſit con/
grua.q̄ꝫ ſi nō diſcrepat humilit̄ ad id ad qđ
vocat̄ accedat.reatū quippe culpa gemiat.
ſi quis cū culpa ad ſacerdotale culmē aſpi/
rat. Idē.Qui ad h̄ cōuerſionē ſanctita/
tis p̄tendit.vt alÿs qn̄q̄ꝫ p̄eſſe poſſit.iſte nō
diſcipulus chriſti ſed prauitatiſ ⁊ antichriſti
ſectator exiſtit.q2 nō ꝑ deo ſed ꝑ ſecl'i hono
re portare ſtudet crucis chriſti ꝯtumeliaꝫ ⁊
laborē. Auguſti.de ciui.dei.Loc⁹ ſuperi
or ſine q̇ regi ꝓpl's nō pōt etiā ſi teneat̄ ⁊ ad/
miniſtret̄ vt decet.tn̄ indecenter appetitur.
Ideꝫ de trinitate. Hoīes diabolū tan/
to magis imitant̄.q̄nto magis (neglecta vl'
etiā peroſa iuſticia) potētie ſtudent. eiuſq̄ꝫ
vel adeptiōe letant̄.vel inflāmant̄ cupidita
te. Ambro.ſup Lu. Si dn̄s ieſus ꝓpria
deſeruit.tu aliena cur queris. Si creator
oīm ſeculi gloriā ſubeunde paupꝫtatis ſtu
te ꝯtempſit.cur tu faſtidias ad qđ nat⁹ es.
appetas quod indebitū eſt.cur ea q̄ ad vſuꝫ
tibi diuturna eſſe nō poſſunt.ad ſuppliciuꝫ
diuturna ꝯpoſcas. Caue iſidias.caue frau
des. Idē.Ordinatio mūdi a deo.opera
mundi a diabolo.ita etiā a deo p̄tātū ordi
natio.a malo ambitio p̄tātis. Idē.Se/
pe q̄s vicia nulla delectant.q̄s nulla potu/
it mouere luxuria.nulla auaricia ſubuerte
re.facit ambitio crimīoſos.habꝫ em̄ foren
ſem gratiā.domeſticū ſceluſ.⁊ vt dn̄et alÿs
prius ſeruit. Bern̄ ꝺ ꝯſideratōe.O am/
bitio ambientiū crux.quō om̄es torquēs
om̄ib⁹ places.nil acerbi⁹ cruciat.nil mole/
ſtius inquietat.nil tn̄ apud miſeros morta
les celebri⁹ negocÿs ei⁹.An nō limīa aplo
rū plus ambitio q̄ꝫ deuotio terit. Idem
ſup Miſſus.Quotiēs homib⁹ p̄eſſe deſi/
dero.totiens deū meū p̄ire cōtendo.⁊ tunc
vere nō ſapio ea q̄ dei ſunt. Ideꝫ.Vide/
as homīes pecunioſos ad honores q̄ſq̄ꝫ ec
cleſiaſticos ꝑuolare.moxq̄ꝫ applaudere ſibi
ſanctitatē.veſtiū dūtaxat mutatōe.nō men
tiū.⁊ dignos ſe eſtimare dignitate ad quaꝫ
ambiendo ꝑuenerunt.quodq̄ꝫ (ſi audeo di

cere) adepti ſunt hūmis attribuere meritꝭ.
Idē ſuꝑ Canti. O vtinā ꝑlati tā vigiles
reperirent̄ ad curā ꝗꝫ alacres cūrrūt ad ca
thedrā. Idē. Nō ꝓbe ſatis ꝑeſſe affectas
quibꝰ ꝓdeſſe nō curas. ⁊ q̄rū nō zelas ſalu/
tem. ſubieciōem nimis ambitioſe vēdicas
tibi. Idem in epl'a. Ambitio mr̄ hypocri
ſis. latebras amat. ⁊ tenebras q̄rit lucis im
patiens. Ambitio ſpurcū viciuz in imo ia/
cet. videt tñ om̄e ſublime. ſed videri ip̄a re/
fugit. nec mirū optato nanꝗꝫ neceſſe eſt ca
reat niſi caueat arbitros. Idē. Curritur
in clero paſſim ab om̄i etate ⁊ ordine a do/
ctis pariter ⁊ indoctꝭ ad eccl'iaſticas curas
tanꝗꝫ ſine curis quiſꝗꝫ victurꝰ ſit cū ad cu/
ras ꝑuenerit. Idem ſuper Qui habitat.
Radix iniq̄tatis ambitio. ſubtile maluz. ſe
cretū virus. peſtis occulta. doli artifex. mr̄
hyporiſis. liuoris parēs. viciorū origo. cri/
minis fomes. virtutū erugo. tinea ſanctita
tis. excecatrix cordiū. ex remedijs morbos
creās. generās ex medicia lāguorē. Idē
Omes q̄ ſua ſunt querūt. nō q̄ ieſu chriſti.
ip̄a q̄ꝫ eccl'iaſtice dignitatis officia in turpē
q̄ſtū ⁊ tenebrarꝫ negocia trāſiere. nec ī his
aniarꝫ ſalus. ſed luxus q̄rit̄ diuitiarū. ꝓpter
hoc tondent̄. ꝓpter hoc frequētant eccl'ias.
miſſas celebrant. pſalmos decantāt. ꝓ epi/
ſcopatibꝰ ⁊ archidiaconatibꝰ hodie decer/
tatur. vt eccl'iarū redditꝰ in ſuꝑfluitatꝭ ⁊ va
nitatis vſus diſſipent̄. Idē de ꝯtemptu
Alius vndiꝗꝫ circuit ſedulus explorator.
blandit̄. obſequit̄. ſimulat ⁊ diſſimulat. mi
ſeraꝗꝫ ſibi ſuffragia mēdicare nō erubeſcit.
manibꝰ ⁊ pedibꝰ repens. ſi quō tandē ſe in/
gerere queat in patrimoniū crucifixi. ⁊ bo/
na dñi q̄ ſola ex om̄ibꝰ inueniunt̄ expoſita.
nimirū ꝑegre ꝓfectus eſt. ſed in pleniſſimo
die vt ſua diſtricte repetat reditꝰ. Idē
Vniuerſos in ordinibꝰ eccl'iaſticis ceteriſ/
ꝗꝫ ad ſanctuariū ꝑtinētibꝰ honorē queren/
tes ꝓpriū. aut diuitias ſeu corꝑis voluptatē
poſtremo q̄ ſua ſunt. nō q̄ ieſu chriſti. mani
feſte prorſus et indubitāter nō ea q̄ deꝰ eſt
charitas ſed aliena a deo ⁊ oīm radix malo
rū cupiditas introducit Idē. Potentes
potenter tormēta patient̄. Aſcēdat ſuꝑbia
tua ſemꝑ. ſequere regē tuū. om̄e ſublime vi
deāt oculi tui. feſtina multiplicare ꝑbēdas.
inde ad archidiaconatū euola. deinde aſpi
ra ad epiſcopatū. nec ibi quidē requiē habi
turꝰ. q̄m ſic itur ad aſtra. Idē in ſermo.

O ꝑuerſitas. o abuſio filiorꝫ adam. qui cuz
aſcendere difficillimū ſit. deſcēdere autē fa
cillimū. ip̄i ⁊ leuiter aſcendūt. ⁊ deſcendunt
difficilꝰ. parati ad honores. ad celſitudies
graduū eccl'iaſticorꝫ. ip̄is etiā angelicis hu
meris formidādos Idē. Currit̄ paſſim
ad ſacros ordines. ⁊ reuerēda quoꝗꝫ ipſis
ſpiritibꝰ angelicis myſteria hoies apꝑhen/
dunt ſine reuerētia. ſine ꝯſideratione. neꝗꝫ
em̄ ſignū regni celeſtis occupare. aut illius
timent imperij geſtare coronā. in q̄bꝰ aua/
ricia regnat. ambitio imperat. ſedet iniqui
tas. luxuria dñatur. ſuꝑbia ꝑncipatur.

De ſtudentibus.
Capitulū XXV.

g Rego. in moral'. Idcirco nōnunꝗꝫ
ſtudioſus tarditate intelligētie pre
mit̄. vt eo maiora ꝑmia retributōis
inueniat q̄ magis in ſtudio inuentiōis ela/
borat. Idē. A feruore mētis vl' inter ſpi/
ritales inimicos. vl' inter carnales q̄ſꝗꝫ ꝓri
mos ip̄i aliq̄ mō viuendi vſu veteraſcimꝰ. ⁊
aſſumpte nouitatis ſpeciez fuſcamꝰ. a q̄ tñ
vetuſtate quotidie ſi ſtudia circūſpectiōis
inuigilēt orādo. legēdo. bene viuēdo reno/
uamur. Idē. ſuꝑ Ezech. Qui idcirco in
ſacro eloquio ea q̄ dignitatꝭ ſunt ꝯtemplat̄
vt ꝑ hoc qđ intelligit occupari ad q̄ſtiones
poſſit. q₂ nō dulcedine q̄ſite veritatis ſana
ri appetit. ſed doctus videri. iſte nimirū in/
tellectus ſui pennas deſuper nō extendit.
Idē. In verbis ſacri eloquij iſte dꝫ ſtu/
dij noſtri ordo ſeruari. vt hec iō cognoſca/
mus q̄tenꝰ de iniq̄tate nr̄a cōpuncti et co/
gnoſcentes mala que fecimꝰ ip̄a vitemꝰ ne
alia faciamꝰ. ⁊ cū iam ex magno vſu lachry/
marū de pctōrū remiſſione cepit eſſe fidu/
cia. ꝑ verba dei que intelligimꝰ ad vitaz q̄ꝫ
⁊ alios trahamꝰ. Idē in paſto. Valde i/
ter humana v̾ba cor noſtrū defluit. cunꝗꝫ
indubitant̄ ꝯſtet ꝙ exterꝰ occupationū tu/
multibꝰ impulſuz a ſemetip̄o corruat. ſtude
re inceſſabilit̄ debet vt ꝑ eruditōis ſtudiū
reſurgat. Idē in regiſ. Dū his quibꝰ edi
ficamur īnitimur. locū ſine dubio decepti
onis excludimꝰ. Hiero. in origi. ſuꝑ mi/
che. Nō eſtimes in eo te placere deo ſi ſmo
nes. i. ſcripturas illiꝰ legas. tūc em̄ ſcriptu/
re ꝓſunt legenti. ſi qđ legit̄ opere cōpleatur
Iſido. de ſum. bo. Lector ſtrēnuus po/
tius ad implendū que legit ꝗꝫ ad ſciendum
erit promptiſſimꝰ. minꝰ em̄ pena eſt neſcire

qꝺ appetas.ꝗ̃ ea que noueris nõ implere.
Idez in ſynodo. Diſce qꝺ neſcis. ne do/
ctoꝛ inutilis inueniaris. antea eſto audi/
toꝛ. poſtea doctoꝛ. Idẽ. In diſputatiõe
tolle certamen. tolle ꝑtinacẽ vincẽdi defen
ſionẽ. cede cito veritati. nõ ꝯtradicas iuſti/
cie. Idem. Diſputare ſtude. nõ ſuperare
plus dilige audire ꝗ̃ dicere. plus auſculta
re ꝗ̃ loqui. Aug⁹. in ſermo. Multos re/
perim⁹ negligẽtiſſimos iuſticie. ⁊ auidiſſi/
mos ſapientie. hos docet ſcriptura diuina
ꝑuenire nõ poſſe ad id qꝺ appetũt niſi ſer/
uando qꝺ negligũt. fili inquit ꝯcupiſcẽs ſa
pientiã ꝯſerua iuſticiã. ⁊ dñs ꝓbebit illã ti/
bi Aug⁹. de ciui dei. Phie eſt finis boni.
nulla eſt igiꝛ cauſa philoſophãdi niſi finis
boni. ꝗ̃obꝛem q̃ nullũ boni finẽ ſectaꝛ. nul
la philoſophie ſecta dicenda eſt. Idẽ de
trini. Nec pigebit me ſicubi heſito querere.
nec pudebit me ſicubi erro diſcere Idez
Quiſq̇s hec legit vbi pariꝛ cert⁹ eſt. pergat
mecũ. vbi pariter heſitat q̃rat mecũ. vbi er
roꝛem ſuũ cognoſcit redeat ad me. vbi me/
um cognoſcit reuocet me. ⁊ poſt. ⁊ hoc pla/
citũ primũ atqꝫ tutũ coꝛaz dño deo nr̃o cũ
omibꝫ gratũ. qꝛ ea que ſcribo legũt. ⁊ in om/
nibꝫ ſcriptis meis maxime ĩ his vbi queri/
tur vnitas trinitatis patrꝭ ⁊ filij ⁊ ſpũſſan/
cti. qꝛ nec periculoſi⁹ alicubi erraꝛ. nec labo
rioſius aliq̇d queriꝛ. nec fructuoſi⁹ aliquid
inueniꝛ. Idez de ope mona. Que eſt iſta
ꝑuerſitas lectiõi obtemꝑare nolle. dũ vult
ei vacare. ⁊ dũ id qꝺ bonũ eſt diutius legaꝛ
ideo facere nolle qꝺ legiꝛ. Bern̄. ſuꝑ can
tica. Scias q̇ oꝛdine. quo ſtudio. quo fine
queqꝫ noſſe opoꝛteat. Quo oꝛdine. vt id ꝑ/
us addiſcas qꝺ eſt maturi⁹ ad ſalutẽ. Quo
ſtudio. vt id ardenti⁹ qꝺ eſt vehementi⁹ ad
amoꝛẽ. Quo fine. vt nõ ad inanẽ gloꝛiã. aut
ꝓpter curioſitatẽ. aut aliquid ſimile. ſed tm̃
ad tuã ⁊ ꝓximi edificationẽ ⁊ ad dei gloꝛiã.
Idẽ. Sunt q̇ ſcire volunt eo fine tm̃ vt
ſciant. ⁊ turpis curioſitas eſt. ⁊ ſunt qui ſci/
re volũt vt ſciaꝛ ipi. ⁊ turpis vanitas eſt. ⁊
ſunt itẽ qui ſcire volũt vt ſcientiã ſuã alijs
vendant. verbi cauſa. ꝓ pecunia ⁊ honoꝛibꝫ
⁊ turpis queſt⁹ eſt. ſed ſunt quoqꝫ qui ſcire
volũt vt alios edificent. ⁊ charitas eſt. ⁊ itẽ
q̇ ſcire volunt vt edificenꝛ. ⁊ pꝛudentia eſt.
Idem in epl'a. Falleris fili falleris ſi te
putas inuenire apud mũdi mg̃ros ſciẽtiã.
quã ſoli chꝛiſti diſcipuli. i. mũdi ꝯtempto/
res dei munere aſſequũꝛ. nõ em̃ hãc lectio
docet. ſed vnctio. nõ littera ſed ſpũs. nõ eru
ditio ſꝫ exercitatio in mãdatis dei. Idẽ.
Nõ recte ꝓdiꝛ ad ſcientie limen. niſi iuſticie
germen ꝓcedat ad aĩam ex q̇ formeꝛ gra/
nũ vite. ⁊ nõ palea vane gloꝛie. Idem in
ſermo. Peſſim⁹ mons inflãs ſciẽtia. in quẽ
tñ vſqꝫ hodie tanta videas ꝯcupiſcẽtia plu
rimos repere filioꝝ adaz. acſi nõ nouerint
quantũ pater illoꝝ illi⁹ montis aſcenſu de
ſcenderit. imo ꝗ̃ grauiter ceciderit. quãtuz
tota deiecta ſit ⁊ cõquaſſata poſteritas.
Sene. in epl'a. Tãdiu diſcendũ eſt quẽad/
modũ viuas ꝗ̃diu viuas.

De aduocatis.
Capitulũ XXVI.

Rego. ſuꝑ Ezech. Iuſt⁹ aduocatuſ
g iniuſtas cauſaſ nllo mõ accipit. nec
verba dare ꝓ iniuſticia conſentit.
Idem ſuꝑ illud Iob. xxx. moꝛa. De con
uallibꝫ iſta rapiẽtes. cũ ſingula repperiſſent
ad ea cũ clamoꝛe currebãt. In valle reꝑtis
ſingulis cũ clamoꝛe occurrere. eſt ſuboꝛtis
cauſaꝝ occaſiõibꝫ etiã ꝓ parua ſtipe litiga/
re. Aug⁹. de verbis dñi. Vſqꝫ adeo cupi
ditatis inoleuit maluz vt iã ex ꝯſuetudine
vẽdanꝛ leges. coꝛrũpanꝛ iura. ſentẽtia ipa
venalis ſit. ⁊ nulla iam cauſa poſſit eſſe ſine
cauſa. Bern̄. de ꝯſideratiõe. Quotidie ꝑ
ſtrepũt in palacio leges. ſed iuſtiniani. non
dñi. Idẽ. Certe lex dñi ĩmaculata ꝯuer
tens aĩas. he autem nõ tam leges ꝗ̃ lites
ſunt ⁊ cauillatiões ſubuertẽtes iudicium.
Idez. Miroꝛ quẽadmodũ religioſe au
res tue audire ſuſtineãt hmõi diſputatiões
aduocatoꝛũ ⁊ pugnas verboꝝ. q̃ magis ad
ſubuerſionẽ ꝗ̃ ad inuentionẽ ꝓficiũt veri/
tatis. Coꝛrige prauũ moꝛẽ ⁊ ꝓcide liguas
vaniloquas. ⁊ labia doloſa claude. Idẽ.
Aduocati ſunt q̇ docuerunt linguas ſuas
loq̇ mẽdaciũ. diſerti aduerſus iuſticiã. eru/
diti ꝓ falſitate. ſapiẽtes ſunt vt faciãt malũ.
eloquẽtes vt impugnẽt veꝝ. Idẽ. Iniq
omnis appellatio ad quã iuſticie inopia non
coegit. appellare nõ vt graues. ſꝫ ſi grauer̄iſ
licet. Idez. Qui nõ ꝑuat⁹ appellat. liquet.
qꝛ aut grauare intẽdit. aut tp̃s redimere.

De religioſis bonis.
Capitulũ XXVII.

Rego. in regi. Expedit paruo incõ
g modo a ſtrepitu cauſaꝝ ſeruos dei
q̇etos exiſtere. vt ⁊ vtilitates collecte ꝑ ne/

gligentiā nō pereāt.⁊ fuoꝝ dei mentes ad
opus diuinuz liberiores exiſtāt. Idem.
Sicut facit aduerſus religioſos dicta cri
mina digna ſūt vltiōe plectēda.ita ab illatꝭ
nihilominꝰ ſūt abſoluēdi qn̄ nullꝰ eos cul/
pe reatꝰ aſtringit. Augꝰ.in regl'a. Nō de
bēt velle oēs ꝙ paucos vidēt.amplꝰ nō.qr
honorant.ſed qr tolerant accipe.ne cōtin/
gat deteſtanda ꝑuerſitas vt in monaſterio
vbi qntū pn̄t fiunt diuites laborioſi. fiant
paupes delicati. Idē de moribꝫ eccl'iaſti
cis. Quis nō illos miret ⁊ p̄dicet. q̄ cōtem/
ptis atq; deſertꝭ mōi huiꝰ illecebris. in cō/
munē vitā ſctiſſimā ⁊ caſtiſſimaz ↄgregati
ſimul etatē agūt.viuētes in orōnibꝫ.ī lectio
nibꝫ.in diſputatiōibꝫ.nulla ſupbia tumidi.
nulla ꝑuicacia turbulēti.nulla inuidētia li/
uidi.ſed modeſti.verecūdi.placati.ↄcordiſ
ſimā vitā ⁊ intentiſſimā.in deū gratiſſimū
munꝰ ipi offerūt.a q̄ iſta poſſe facere meru
erūt. Iſido.in li.ethymo. Religioſus ait
cicero.a relego eſt appellatus. qr retractat ⁊
tanq̄ relegit ea q̄ ad cultū diuinū ptineāt.
Idē de ſum.bo. Sancti viri funditꝰ ſe/
culo renūciantes ita huic mūdo moriunt.vt
ſoli deo viuere delectent.qntoq; ab huiꝰ ſe
culi ↄuerſatione ſe ſubtrahūt.tanto inter/
ne mētis acie p̄ſentiā dei ⁊ angelice ſocieta/
tis freq̄ntiā ↄtemplant. Bern̄ ſup Canti.
Omis in vob̄ q̄ ceteroꝝ īfirmitates tā cor/
porū q̄ animoꝝ nō ſolū patiēter ſupportat.
ſed inſup ſcȝ ⁊ ſi valet.iuuat obſequijs.ↄfor
tat alloquijs.informat ↄſilijs. ⁊ ſi hoc forſi
tan nō pōt ꝓpter diſciplinā.ſollicitis ſaltez
orōnibꝫ ſolaciari nō ceſſat infirmos. omis
inq̄ qui talia operat in vob̄.bonū oīno int
fratres ſpargit odorē. Idē. Optimuz in
moribꝫ dixerim.q̄ in nullo prorſus aut reſi
ſtat p̄oribꝫ.aut inuideat paribꝫ.aut ſubiectꝭ
vel deſit in cura.vl' in ſupbia p̄ſit. p̄latꝭ obe
diens.ſocijs ↄgruens. ſubditꝭ vtiliter ↄde
ſcēdens Idē in epl'a. Conuerſare ſimpli
citer int frēs.deo deuotꝰ.mgr̄o ſubditꝰ.ſe/
niorbꝫ obediens.iunioribꝫ obtēperās.an/
gelis placens.verbo vtilis.humilis corde.
māſuetꝰ ad omes. Idem in ſer. Tu qui ī
ↄgregatiōe es bn̄ viuis ſi viuis ordinabili
ter.ſocialiter et humiliter. ordinabilit tibi.
ſocialiter ꝓximo.humiliter deo. Idem.
Certū triūphati mūdi teſtimoniū eſt.ſi cor
pus caſtigas ⁊ ſubijcias ſeruituti.ne ꝑnici/
oſa libertate ſeruiat voluptati. ſi fletui p̄be

as oculos magꝭ q̄ curioſitati.ſi deniq; ſpi/
rituali dilectiōe flagrās nulli dederis ani/
mū vanitati. Idē. Quoniā ſpectaculum
facti ſumꝰ ⁊ angelis ⁊ homībꝫ.ſeminemꝰ ho
minibꝫ exemplū bonū ꝑ aperta opa bona.
ſeminemꝰ angelis gaudiū ꝑ occulta ſuſpi/
ria ſctā. Idē. In ↄgregatiōe poſitꝰ volū
tates alioꝝ tuis volūtatibꝫ anteponas.vt
nō ſolū ſine querela.ſed etiā cū gr̄a mane/
as int fratres.portans oēs.orans ꝓ omībꝫ
vt ⁊ de te quoq; dicat.hic eſt fratrū amator
Idez. Parū timet diabolus ieiunātes.
vigilantes.ↄtinētes.qr tam de iſtis q̄ de il
lis multos traxit in laqueū ruine.ſȝ cōcor/
des ⁊ vnanimiter viuētes in domo dn̄i.cō/
iuncti deo ⁊ ſibi ꝑ vinculū caritatis. hi do/
lorē.hi timorē.hi liuorē diabolo ingerūt.

De religioſis malis.
Capitulū XXVIII.

Rego.in mora. Ex actiōe ſecularium
g ↄfundit actio religioſoꝝ.dū illi eti/
am ꝓmittēdo nō fuant q̄ in p̄ceptꝭ
audiūt.⁊ iſti viuēdo ea cuſtodiūt.in q̄bꝫ ne/
quaq̄ legalibꝫ mādatis aſtringunt. Idē
Septē nōnulli prauitatis apte vias deſe/
runt.ſanctitatꝭ habitū ſumūt.moxq; vt pri
ma limina bene viuēdi ↄtigerint.obliti q̄d
fuerint.affligi iam ꝑ pn̄iam de ꝑpetratꝭ ne/
quitijs nolūt.laudari āt de inchoata iuſti/
cia appetūt.p̄eſſe ceteris melioribꝫ concupi
ſcūt.q̄s plerūq; dū iuxta votū pn̄s ꝓſperi/
tas ſequit.multo q̄ prius fuerāt de ſancti/
tatis habitu peiores fiūt. Idem. Praui
homīes cultū religiōis aſſumūt. ⁊ bonorū
vitā ſub deſpectis veſtibꝫ iniq̄s moribꝫ pre
mūt. Idem ſup Ezech. Sepe q̄ſdā vide
mus ad vocē p̄dicatiōis q̄ſi ex ↄuerſiōe cō/
punctos habitū nō animuz mutaſſe. ita vt
religioſaz veſtē ſumerēt.ſȝ ante acta vicia n̄
calcarent. Augꝰ.in capl'o de ira. Meli/
or eſt. Idez de ope mona. Qui verā oſtē
dit corpis infirmitatē. hūane tractādꝰ eſt.
q̄ aūt falſam p̄tendit ⁊ ↄuinci nō pōt deo di
mittēdus eſt. Idē. Utinam iſti q̄ vacare
volūt manibꝫ omino vacarēt ⁊ linguis.ne/
q; eīm tā multos ad imitationē inuitarēt ſi
cis nō tm̄ exēpla pigra.ſȝ etiā muta ꝓponc/
rent. Idem in epl'a. Exquo deo ſuire ce
pi.quō difficile ſuȝ expertus meliores q̄ qui
in monaſterijs ꝓfecerunt.ita nō ſum exper
tus peiores q̄ q̄ in monaſterijs ceciderūt.
Iſido.de ſum.bo. Atrociter in diſcuſſi/

oﬀic diuini iudicij arguēdi ſunt.ꝗ qꝺ ꝓfeſſi
one ſpopōderūt.ope implere ꝯtempſerūt.
Bernħ.ſuꝑ Miſſus. Jllā qua ſeculū de/
ſeruimus humilitatē deſerētes.duꝫ poſt h̄
cogimur inepta denuo ſectari ſtudia ſecu/
lariū.canes efficimur reuertētes ad vomi/
tum. Jdem. Uideo (qꝺ magꝭ doleo) pꝰ
ſpretā ſeculi pompā nōnullos in ſcola hu/
militatꝭ ſuꝑbiā magꝭ addiſcere. ac ſub alis
mitis humiliſqꝫ mgr̄i grauꝰ inſoleſcere.et
impatiētes fieri in clauſtro āplꝰ q̄ꝫ fuiſſēt
in ſeculo. Qꝺqꝫ magis ꝑuerſuꝫ ē.pleriqꝫ in
domo dei nō patiunꝶ haberi ſe ꝯtemptui.
ꝗ in ſua domo nō niſi ꝯtemptibiles eſſe po
tuerūt. vt qꝛ videlicet vbi a pluribꝫ hono/
res appetunꝶ.i.in ſeculo ip̄i locū habere nō
potuerūt nec meruerūt.ſaltē ibi honorabi
les videanꝶ vbi ab homībꝫ honores ꝯtem/
nunꝶ. Jdem in apolo. Quid facit ſuper
bia ſub pannis humilitatꝭ tue dn̄e ieſu.nū/
quid nō habet ꝗ ſe palliet humana malicia
niſi vnde inuoluta eſt ſaluatoris infantia.

Jdē in ep̄la. Jungāt ſe animis qui iūcti
ſunt inſtitutis.inuicē ſe foueant. inuiceꝫ ſe
defendāt.inuicē onera ſua portent. Ait em̄
ſapiens. Frater adiuuans fratrē ambo cō
ſolabunꝶ. Et ſi alterutrū qꝺ abſit ſe corro/
ſerint ⁊ momorderīt.nōne ſimul ambo de
ſolabunꝶ. Jdem. Qui debitorē ⁊ ꝓcura/
torē carnis ſe ꝯſtituit. vt magis ventrē ſte/
rilem paſcere q̄ꝫ aīe ſtudeat bene facere.nul
lum religiōis iugū quātūlibet leue quātū/
libet ſuaue videaꝶ.ei tolerabile eſt.vnde cō
tingit vt neqꝫ hic vbi ſine murmure eſſe nō
poteſt.neqꝫ in futuro.vbi penā murmura/
tionis tolerare neceſſe eſt.pacem inueniat.
vbi aūt nō eſt pax ibi nec deꝰ.qꝛ in pace fa/
ctus eſt locꝰ eius. Jdē.in ſermo. Jn oī/
bus fere religioſis ꝯgregatiōibꝫ ſane inue
nire eſt hoīes puſillanimes ⁊ remiſſos.de/
ficientes ſub onere.virga ⁊ calcaribꝫ indi/
gentes.quoꝝ remiſſa leticia.puſillanimis
triſticia eſt.quoꝝ breuis ⁊ rara cōpunctio.
anīalis cogitatio. ⁊ tepida ꝯuerſatio eſt.q̄/
rū obedientia ſine deuotiōe.ſermo ſine cir
cūſpectione.orō ſine cordis intentione.le/
ctio ſine edificatōe. Jdē. Sunt inꝶ nos
tria genera hominū.ip̄aqꝫ ſatis incōgrua ⁊
ordini ⁊ homini ꝗ hanc viaꝫ ingreſſus eſt.
Sunt em̄ ꝗ bene inceperūt ſed defecerūt
cito.⁊ ſunt ꝗ nunq̄ꝫ inceperūt ſed ī ſua mol
licie ꝑmanſerūt.⁊ ſunt ꝗ captanꝶ ſpū leuita
tis.tardi ad audiendū.veloces ad loq̄ndū.
paratiſſimi rurſum enumerare qꝺ faciunt
Sed quid faciūt tamē. Jdē. Magna ē
ꝯfuſio ⁊ magna valde qꝛ ardentiꝰ ſeclares
ꝑnicioſa deſiderant q̄ꝫ nos vtilia.citius illi
ad mortē ꝓperant q̄ꝫ nos ad vitā. Jdem.
De eo ꝗ habitū habet religionis ⁊ non vi/
tam ꝓpheta inq̇t. Comederūt alieni robur
eius.⁊ ip̄e neſciuit. Exteriorē quippe ſuꝑfi/
ciem intuēs religioſus malꝰ ſalua ſibi om/
nia ſuſpicaꝶ.nō ſentiens vermē occultū qui
om̄ia interiora corrodit.manet tonſura.ve
ſtis necdū mutata eſt.ieiuniorū regula cu/
ſtoditur.ſtatutis pſalliꝶ horis.ſed cor eorū
longe eſt a me dicit dn̄s. Jdē.in epiſtola
Multo faciliꝰ reperies multos ſeculares
cōuerti ſimpliciter ad bonū q̄ꝫ vnūquēpiā
de religioſis ꝓficere de bono in meliꝰ. Ra/
riſſima em̄ auis in terris eſt qui de gradu
quē in religione ſemel attigerat modicum
vel parūper aſcendit.

De nouitijs.
Capitulū XXIX.

Regorius in regiſ. Omībꝫ cuiuſli/
g bet etatis aut officij oneroſa eſt no
uitas. Jdē. Quiſq̄s diuina inſpi
ratione cōpunctus relictis ſeculi huiꝰ acti/
onibꝫ ad deum cōuerti feſtinat. ita cū cha/
ritate ſuſcipiēdus eſt.⁊ blandis ꝑ oīa cōſo/
latiōibus refouēdus.vt in ea quā elegit do
adiuuante delecteꝶ modis om̄ibus cōuer
ſatione ꝑſiſtere. Jdē ſuꝑ Ezech. Nullus
qui ad bonū ꝓpoſitum cōuerſus adhuc in
mentis teneritudine eſſe cōſpicitur. deſpi/
ciatur.quia frumentū ab herba incipit vt
granū fiat. Jſidorꝰ de ſummo bo. Primor
dia cōuerſorū blandis refouēda ſunt mo/
dis.ne ſi ab aſperitate incipiant. exterriti
ad priores lapſus recurrāt.qui em̄ cōuer/
ſum ſine lenitate erudit.exaſperare potius
q̄ꝫ corrigere nouit. Bernar.de amore dī.
Feruorē nouitioruꝫ nō decent ille miſeri/
cordes in ſeip̄os diſcretiōes.⁊ diſtrictionū
diſpenſatiōes.facileſqꝫ indulgētie ſuo iudi
cio tribuende.nō tamē recuſande ſunt alie
no iudicio. Jdem. A nouitio in ſeip̄m ri
gida debet eſſe cēſura ⁊ diſtricta ſeueritas.
ad regentē aūt vel ꝯſulentē ſpectat paterna
vel fraterna charitas ⁊ pietas.ſi alterū bo/
rū deſit vel in deſide ⁊ tepido nō ſpero cur/
ſus ꝑſeuerātiā.vel in p̄cipiti timeo ruinaꝫ.
Jdeꝫ. Animalē diſcretū. nouitium pru/

dentez.icipientē ſapientē.in cella diu poſ/
ſe ꝯſiſtere.in ꝯgregatiõe poſſe durare ipoſ/
ſibile eſt. Idē.Docēdus eſt nouitius ſic
hr̃e corpus ſuũ ſicut egruz cõmendatũ.cui
etiã multũ volenti inutilia negãda ſunt.vti
lia vero etiã nolenti ingerēda. ſic de corpo
re ſuo agere ſicut de nõ ſuo.ſed eiꝰ a quo p̃/
cio magno empti ſumꝰ.vt glorificemꝰ eum
in corꝑe noſtro. Idem ſuꝑ Qui habitat.
Obſecro vos nouelle plantatiões dei.vos
qui nõdũ exercitatos habetꝭ ſenſus ad di/
ſcretionē bõi ⁊ mali.nolite ſequi cordis vr̃i
iudiciũ.nolite abundare in ſenſu veſtro ne
vos tanq̃ rudes adhuc verſutus ilic vena
tor decipiat. Idez ſuꝑ Cantica. Placent
fateor in nouitijs quantuz ad ea q̃ in facie
ſunt neglectior vtiq̃ is q̇ foris apparet cor/
porũ cultus ⁊ veſtiũ minor cura.ſermo ra/
rior.vultꝰ hylarior.aſpectus verecundior.
inceſſus maturior. Idē in ſer.Ante om/
nia timor nouitijs neceſſariꝰ eſt.quo nimi/
rũ peccata p̃terita poſſint delere.cauere fu/
tura.Timor eñ dñi vt ait ſcriptura expel/
lit pctm̃.ſiue quod admiſſum eſt.ſiue quod
tentat intrare.expellit h̃ penitēdo.illud re/
ſiſtendo.

De iuuenibus.

Capitulũ XXX.

g Regorius in regiſ. Eſto ſollicitꝰ vt
pueri ad ſacros ordines nullatenꝰ
admittanẽ.ne tanto ꝑiculoſiꝰ cadãt
quãto citiꝰ alta ꝯſcendere feſtinãt. Idez
in moral. Immēſa ſuꝑbia iuuenũ eſt a ſe/
niore ſibi reuerentiã exigere. ⁊ ſilentiũ im/
perare meliori. Idez in paſto. Iuuenes
plerũq̃ ſeueritas admonitiõis ad ꝓfectuz
dirigit.ſenes vero ad meliora oꝑa depreca
tio blanda cõponit. Idē ſupra in capitu
lo.De vſurpantibꝫ p̃dicationē. Iohan/
nes Chryſo.de cõpunctiõe.Non canicies
laudabilis.neq̃ iuuenꝰ culpabilis exiſtit.
multi q̇ppe ⁊ in iuuētute philoſophiam de
monſtrarũt.⁊ in ſenectute lapſi ſunt. Cani
cies ſapiētie.nõ capilli candidi cõmēdanẽ.
Cyprianꝰ de.xij.abuſionibꝫ. Sicut i ſe/
nibꝫ ſobrietas ⁊ morũ ꝑfectio requiriẽ.ita i
adoleſcentibꝫ ⁊ iuuenibꝫ obſequiũ ⁊ ſubie/
ctio ⁊ obediētia rite debeẽ Ambro.de of
fi.Pulchra virtꝰ adoleſcentũ verecũdia et
ſuauis gr̃a.que nõ ſolũ in factis.ſed etiã in
ip̃is ſpectaẽ ſermonibꝫ. Idē. Vt in ſeni/
bus grauitas.in iuuenibꝫ alacritas. ita in
adoleſcentibꝫ verecũdia velut quadã dote
cõmendaẽ. Idē de virginitate. Etiaz cũ
fides tua tuta ſit.iuuētus tamē ſuſpecta eſt
Bern̄ ſuꝑ Canti.Quid amabiliꝰ vere/
cundo adoleſcēte.q̃ pulchra hec ⁊ q̃ ſplen/
dida gēma morũ in vita ⁊ vultu adoleſcen
tis.q̃ vere ⁊ mĩme dubia bone nũcia ſpei.
bone indolis index. Idē de cõſideratio
ne.Verboſulũ adoleſcentē ⁊ ſtudentē elo/
quentie.cũ ſapiētie ſit inanis.nõ aliud q̃ iu
ſticie hoſtē reputes.⁊ ꝑ huiuſmõi falſis fra
tribꝫ dicit ille magiſter diſcipline. Manus
nemini cito impoſuerꝭ. Idem de amore
dei.Sapiētes latent ⁊ deliteſcũt. pueri re
gnant ⁊ principanẽ.et fiunt p̃ncipes q̇ ma/
ne comedunt.⁊ ve terre illi. Idē infra li/
bro.iij.in caplo de leticia mala.Eya letare.
Anẽ.de ſimilitu. In iuuene tria notanẽ
q̇bꝫ ad ꝓbitatē vēturꝰ ꝯnoſciẽ.hec aũt ſunt
taciturnitas corꝑis ꝯtinentia ⁊ verecũdia.

De monachis bonis.

Capitulũ XXXI.

g Regorius in regiſ.ad quendaz ab/
batez.Huiꝰ te precepti ſerie cõmo/
nemus.vt neq̃ mulieres ĩ monaſte
rio tuo deinceps qualibet occaſione ꝑmit/
tas aſcēdere.neq̃ monachos tuos ſibi cõ/
matres facere. Idem in omel. Mona/
chus reuerentiã ſui habitꝰ in actu.in locu/
tione.in cogitatiõe ſemꝑ circũſpiciat.⁊ ea q̃
mũdi ſunt ꝑfecte deſerat. ⁊ quod oſtendit
humanis oculis habitu.hoc ante dei ocu/
los moribꝫ p̃tendat. Iſido.de ſũmo bo/
no.Summa monachi virtus humilitas.
ſummũ viciũ eius ſuperbia. Idem. Tũc
autē ſe quiſq̃ monachuz iudicet quãdo ſe
minimũ omniũ exiſtimauerit. etiã ſi opera
maiora virtutũ geſſerit Iohãnes Chry
ſoſt.de cõpunctione.Monachus nõ ſoluz
ꝓpterea diciẽ monachus quia vxorē nõ ha/
bet.ſed quia religioni dei ⁊ ſeruitio ipſius
mancipatus eſt.et cura illi eſt quēadmodũ
deo.non ſeculo placeat.et qui magis eligit
caſtitatē.que deo chara eſt et ſpiritusſancti
habitatio. Hierony.in epiſtola.Humi/
litatē veſtiũ tumēti anĩo nõ appetas.ſecula
riũ et maxime potentũ cõſortia deuita. q̇d
tibi neceſſe eſt ea videre ſepius. quorũ con
temptu monachꝰ eſſe cepiſti. Idē. Mo
nachus nõ docentis ſed plangentis habꝫ
officiũ.qui vel ſe vel monachũ lugeat.⁊ do/
mini ſui ſemꝑ pauidus preſtoletur aduen/
tum.qui ſciens imbecillitatem ſuaz et vas

fragile quod portat.timet offēdere ne im/
pingat ⁊ corruat atq̃ frāgat̃. Vñ ⁊ mulierꝝ
maxīe iuuēculaꝝ vitat aſpectū. ⁊ intātū ca/
ſtigator ſui eſt.vt etiā q̄ tuta ſunt ꝑtimeſcat

Berñ.de p̃cep ⁊ diſpenſa Lego in regl'a
hec.Cōſideratio penes abbatē ſit ⁊ h̄ vel il
lud eſſe in ꝓuidētia vel arbitrio ſeu diſpoſi
tione abbat̃.vt aūt ꝑ ſua volūtate aliquid
mutet de regula.me ibi legiſſe non recolo.
q̇nimo inq̇t om̄es magiſtrā regulaꝫ ſeq̄nt̃.
nec ab ea temere deuiet̃ a quoq̃. g̃ nec etiā
ab ip̄o abbate.om̄s inq̇t magiſtrā ſeq̄ntur
regulā.nemo igit̃ ſuā voluntatē. Idem.
Suꝑ fratrū trāſgreſſiōes.nō ſuꝑ patꝝ tra
ditiones ꝯſtituitur q̇ abbas eligit̃.manda/
torū cultor.vltor viciorꝝ. Idē in ep'la.Or
do noſter abiectio eſt.humilitas. volunta/
ria pauꝑtas.obedientia.pax.gaudiū in ſpi
ritu ſctō.Ordo noſter eſt eſſe ſub magiſtro,
ſub abbate.ſub regula.ſub diſciplina.Or/
do noſter eſt ſtudere ſilentio. exerceri vigi/
lijs.ieiunijs ac orōnibꝫ.opere manuū.⁊ ſu/
per oīa excellentiorē viā tenere que eſt cari
tas.porro in om̄ibꝫ his ꝓficere de die in di
em.⁊ in ip̄is ꝑſeuerare vſq̃ ad vltimū diez.

Idē.Quoſcūq̃ de tuis inuener̃ triſtes
puſillanimes.murmuroſos.ip̄orꝫ te patrē.
ip̄orꝫ te noueris eſſe abbatē cōſolando.ex/
hortando.increpādo.tūc em̄ agis opꝰ tuū.
⁊ portas onus tuū. ⁊ portādo ſanas q̇s ſa/
nando portas.Siq̇s vero ita ſanus eſt vt
mag̃ iuuet te q̃ꝫ iuuet̃ a te. huiꝰ te nō patrē
ſed fratrē.comitē nō abbatē eſſe cognoſcas

Bñdictꝰ in regula. Magnoꝑe dꝫ ſollici
tudinē gerere abbas.⁊ om̄i ſagacitate ⁊ in/
duſtria curare.ne aliquā de ouibꝫ ſibi credi
tam ꝑdat.nouerit em̄ infirmarū ſe curā ſu/
ſcepiſſe aīaꝝ.nō ſuꝑ ſanas tyrānidē Idē
Abbas nō ꝯturbet gregē ſibi cōmiſſuꝫ. nec
q̄ſi libera vtens ꝑtāte iniuſte diſponat ali/
quid.ſed cogitet ſemꝑ qꝛ de oībꝫ iudicijs ⁊
opibus ſuis redditurꝰ eſt deo rationeꝫ.

Idē .Oportet abbatē eſſe doctū lege diui
na vt ſciat vnde ꝓferat noua ⁊ vetera.caſtū
ſobriū.miſericordē.vt ſuperaltet miſericor
dia iudiciū.vt ip̄e idem a dño ꝯſequat̃.odi
at q̇ꝫ vicia.diligat fratres. Idē. Abbas
in ip̄is imperijs ſuis ſit ꝓuidus ⁊ ꝯſidera/
tus.ſiue ſꝫm deū ſiue ſꝫm ſeculuꝫ ſit.Opera
que iniūgit diſcernat ⁊ temperet.cogitet di
ſcretiōem ſcti patriarche iacob dicēt̃. Si
greges meos plus ī ambulando fecero la/
borare.morientur cuncti vna die.

De monachis malis.

Capitulū XXXII.

g Rego.in dyalogo. Monachꝰ q̇ in
terra poſſeſſionē querit.monachuſ
nō eſt. Idē in regiſtro.Si pecu/
liaritas a monachis habet̃.neq̃ cōcordia.
neq̃ caritas in ꝯgregatiōe eadē poterit ꝑ/
manere. Idē.Quid eſt habitꝰ monachi
niſi deſpectꝰ mundi.quomō ergo munduꝫ
deſpiciūt q̇ in monachali habitu poſiti au/
rum querūt. Idem. Monachorꝝ quidē
ſpecies tenet̃.multa vero ſub ſanctitat̃ ha/
bitu ſecularia agunt̃. Idem. Monachi
mihi terrene ment̃ eſſe om̄ino apparuerūt
qui nimis terrenū hoīem abbatē habere q̄
ſierunt. Iſido.in ethymol'. Monachus
greca ethymologia vocat̃. eo ꝙ ſingularis
ſit. Monos em̄ grece ſingularis dicit̃.Er
go ſi ſolitariꝰ vel ſingularis interp̄tat̃ voca
bulū monachi.q̇d facit in turba qui ſolus
eſſe debet. Idē de ſum.bo. Multi mo/
nachorū amore parentū.nō ſoluꝫ terrenis
curis.ſed etiā forenſibꝫ iurgijs inuoluūtur
⁊ ꝑ ſuorū temꝑali ſalute amicorū ſuas ani/
mas ꝑdunt. Idē. Maxime ꝑ cenodoxi
am ſubijcit ſibi diabolus monachū.vt quē
ꝑ ſeculi amorē retinere nō potuit.ab humi
litatis culmine ſubtrahat.⁊ ꝑ ſuꝑbie timo/
rem ſubditū faciat. Johannes Chryſo.
de cōpunctione.Eos qui vident̃ ſuſtuliſſe
crucem ſuā ⁊ ſequi chriſtū.ꝑ latam ⁊ ſpacio
ſam viā velle incedere.nōne tibi ꝓdigioſuꝫ
videtur Idē.Deniq̃ monachi cū de mo
naſterijs requirūt.⁊ de locis habitationuꝫ
ꝑcunctant̃.ante om̄ia requirunt ſi requies
ſit in loco.ſi abundent om̄ia. Idem ī ca
pitulo de ꝓpinquitate.Dico tibi monache.

Hieronymꝰ in epiſtola. Monachū quē
ſenſeris tibi.aut ſemꝑ aut crebro de num/
mis loquentē excepta elemoſyna q̄ indiffe
renter om̄ibꝫ patet.inſtitoreꝫ habeto poti/
us q̃ꝫ monachū. Bernardus in epiſtola.
Labor ⁊ latebre et volūtaria pauꝑtas.hec
monachorum inſignia.hec vitā ſolent no/
bilitare monaſticaꝫ.veſtri autem oculi om
ne ſublime vident.veſtri pedes omne forū
circūeunt.veſtre lingue in omnibus audi/
untur conſilijs.veſtre manus omne diri/
piunt patrimoniū. Idem ſuꝑ Cantica.
Quale eſt h̄ vt in oībꝫ fluuijs.agris. hortiſ.
cellarijs ve vix reꝑiri poſſit ꝙ comedas vl'

bibas.memēto te q̄ſo monachū eſſe.nō me
dicū.nec de cōplexiōe iudicādū.ſ; ꝺe ꝓfeſſi
one. Parce obſecro ꝑmū quidem q̄eti tue.
parce deinde labori miſtrātiū tibi.ꝑce gra/
uamini domꝰ.parce ꝯſcie.ꝯſcie dico etſi nō
tue parce ſaltē ꝯſcie alterꝰ. Idē in apo/
lo. Miror vnde int̄ monachos tanta intē/
perātia in cibis ⁊ potatiōibꝫ. in veſtimētis
⁊ lectiſternijs.equitaturꝭ ⁊ ꝯſtruēdis edifi
cijs inoleſcere potuit.q̄tenꝰ vbi hec ſtudio
ſius ⁊ voluptuoſiꝰ atq; effuſius fuerint.ibi
ordo meliꝰ obſeruari dicat̄. ⁊ maior putet̄
religio. Idem. Ecce int̄ monachos par/
citas putat̄ auaricia.ſobrietas auſteritas.
ſilentiū triſticia reputat̄. Ecōtra remiſſio
diſcretio dr̄.effuſio liberalitas. loq̄citas af
fabilitas.cachinnatio iocūditas.mollicies
veſtimentoꝝ ⁊ equoꝝ faſtus honeſtas.le/
ctorū ſuꝑfluus cultus mūdicia Idē. Iā
de aque potu q̇d dicam.qn̄ nec vllo quidez
pacto vinū aquatū admittit̄.oīs nimirū
ex q̊ monachi ſumꝰ īfirmos ſtomachos ha
bemꝰ.⁊ tā neceſſariuz apl'i de vino vtendo
ꝯſiliū nō negligimꝰ.modico tn̄ qꝺ ille ꝑmi/
ſit neſcio cur ꝑtermiſſo. Idē. Querit̄ ad
induendū.nō qꝺ vtiliꝰ ſed qꝺ ſubtiliꝰ inue/
nit̄.nō qꝺ repellat frigus.ſed qꝺ ſuꝑbie cō/
petat.nō deniq; iuxta regulā qꝺ vtiliꝰ com
parari pōt.ſed qꝺ venuſtius īmo vaniꝰ po/
terit oſtentari. Heu me miſeꝝ. qualēcunq;
monachū.cur adhuc viuo.tedet animā vi/
dere ad h̄ deueniſſe ordinez nr̄m ſanctum.
Idē. Habitꝰ noſter.qꝺ ⁊ dolens dico.q̇
humilitatꝭ ſolebat eſſe inſigne a monachis
nr̄i tꝑis in ſignū geſtat̄ ſuꝑbie.vix iā in no/
ſtris ꝓuincijs inuenit̄ q̊ veſtiri dignemur.
miles ⁊ monachus ex eodē pāno partiunt̄
ſibi chlamydē ⁊ cucullā. Quiuis de ſeculo
q̄ntūlibet honoratꝰ.etiāſi rex. etiāſi impe/
rator ille fuerit.nō tn̄ nr̄a horrebit indumē
ta.ſi ſibi ſuo mō ꝑparata fuerint et aptata.
Idem ſuꝑ Miſſus. Ornari nō armari
appetunt milites chriſti.q̇ dū ſe ꝑparare ad
preliū ⁊ ꝯtra aereas ꝑtātes ꝑtēdere pauꝑ/
tatis inſigne debuerāt.qꝺ vtiq; aduerſarij
multū formidāt.in mollicie veſtimentorū
pacis potiꝰ q̄ȝ belli ꝑferētes indiciū. vltro
ſe ſuis hoſtibꝫ ſine ſanguine tradunt iner/
mes. Idē in.c.de curioſitate.li.iij. Mo/
nachus q̇ ſui. Itez in li.ij.in.c.de ſuperbia.
Idem in ſer. Nihil turpiꝰ q̄ȝ monachꝰ ꝑ
vrbes ⁊ caſtella diſcurrēs.niſi cū h̄ caritas
cogat q̇ operit multitudinē pctōꝝ. Anſ.
de ſiliu. Nec cuiq; ꝓdeſt habitū monachi
exteriorē h̄re ſi nō ſtuduerit ⁊ interiorē reti
nere. De incipientibꝫ.

Capitulū XXXIII.

g Rego.in paſto. Qui bona inchoa/
ta nō ꝯſumāt dū ꝓpoſita nō ꝑficiūt.
etiā que fuerūt cepta ꝯuellūt. Idē. Nec
malos bona imꝑfecta adiuuāt. nec bonos
mala incōſūmata ꝯdemnant. Idē. Via
dei ⁊ inchoantibꝫ anguſta eſt.⁊ ꝑfecte iā vi/
uentibꝫ lata.⁊ dura ſunt q̄ ꝯtra ꝯſuetudinē
ſpiritaliter aīo ꝓponimꝰ.et tn̄ onus dei leue
eſt poſtq̄ȝ h̄ ferre cepimus. Idē in mo/
ral'. Cōuerſoꝝ initia bonis moribꝫ maliſq;
ꝑmixta ſunt.q̄ ⁊ noua vita iam ꝑ intentio/
nē agit̄. ⁊ vetus adhuc ex vſu retinet̄. Iſi
do.de ſum.boñ. Qui ex deteriore iā melior
eſſe cepit.caueat de acceptꝭ extolli v̄tutibꝰ.
ne grauiꝰ ꝑ vanā gloriā corruat q̄ȝ prius ꝑ
lapſum vicioꝝ iacebat. Idē. Valet iter/
dū ꝯuerſis pro animi ſalute mutatio loci.
plurimū eñ dū mutat̄ locꝰ. mutat̄ ⁊ mentꝭ
affectꝰ. Augꝰ.ſuꝑ Ben̄. Nulla abſtinētia
fit a volūtate carnali q̄ nō habeat ī exordio
dolorē.donec in meliorē ꝑtē ꝯſuetudo fle/
ctitur. Caſſio.ſuꝑ pſalteriū. Initiū ꝑfe/
ctus eſt carnalia vicia relinq̄re.⁊ dn̄o ſuppli
care. Bern̄.in ſer. Solet int̄ ꝑmordia cō
uerſionis acrius inſurgere tentatio praue
ꝯſuetudinis.⁊ vix pn̄t extingui iacula igni
ta diaboli. De proficientibꝫ.

Capitulū XXXIIII.

g Rego.ī mora. Omp̄s deꝰ interio/
ra diſcernēs. īpis ſpiritalibꝫ ꝑfecti
bꝰ modū pōit.vt ex h̄ hō qꝺ apphēdere co
nat̄ ⁊ n̄ valet.in ill'ſe nō eleuet q̄ iā valet.
Idē. Ad deū q̄i tot greſſibꝫ mēs accedit q̄t
bonis moribꝫ ꝓficit. Idē. Nōnulli q̇ eta
te creſcūt ab inocētia decreſcūt.electꝭ v̄o cū
forꝭ etas corpiſ.intꝰ ſi dici liceat creſcit etaſ
v̄tutꝭ. Idē. Si laſſaſcere ab inchoatꝭ bo
nis nolumꝰ.valde nccē eſt vt inchoare nos
q̄tidie credamꝰ. Idē. Scti viri q̄ altius
apud deū v̄tutū dignitate ꝓficiūt.eo ſubti
lius indignos ſe eſſe deꝑhendūt.q̄ dū ꝓxi
mi lucis fiūt.q̇cq̇d eos in ſeip̄is latebat in/
ueniūt. Idē ſuꝑ Ez. Quanto plꝰ ꝓfici/
mus in cognitiōe.tāto nobis indignamur
ampliꝰ de ꝑuerſo oꝑe. Idez. Plerunq; q̇
plus in contemplatōne rapit̄. contingit vt
ampliꝰ in tentatiōe fatiget̄.ſicut quibuſdā

bene ꝑficientibꝫ ꝯtingere ſepe ſolet. quorū
mentē dū aut cōpunctio afficit. aut ꝯtēpla
tio ſup ſemetip̄am rapit. ſtatim etiā tētatio
ſequit̃ ne de his ad q̄ rapta eſt extollatur.
Idē in regi. Intantū ꝑficis q̄ntū tibi n̄
ſtudueris derogādo fratribꝫ arrogare.
Hiero. in ep̄la. Oblit⁹ poſterioꝝ ſp priora
ſectaberiſ. neq̄q̄ ꝯſiderās q̄d aliȷ̄ mali faci/
ant. ſed q̄d boni tu facere debeas. nec pec/
cantiū ducariſ multitudīe. ſed ſctōꝝ exēpla
poti⁹ imiteris. Idē. Creſcat in te cū an/
nis grā. creſcat cū etate iuſticia. ⁊ fides tua
eo pfectior videat̃ q̄ ſenior eſt. Augu. de
verbis ap̄li. Semp tibi diſpliceat qđ es. ſi
vis pueniRe ad id qđ nōdū es. Nā vbi tibi
placuiſti. ibi remāſiſti. ſi aūt dixiſti ſufficit.
periſti. Idē. Semp adde. ſp ambula. ſp
ꝑfice. noli in via deficere. noli retroire. noli
deuiare. remanet em̄ q̄ non ꝑficit. retro re/
dit q̄ ad ea reuoluit̃ vn̄ iā receſſerat. deui/
at q̄ apoſtatat Idē de p̄deſti. Cur nō in/
quit cyprian⁹ ꝓperam⁹ ⁊ currim⁹. vt patriā
n̄ram videre. vt parētes n̄ros ſalutare poſ
ſim⁹. magn⁹ illic nos charoꝝ numer⁹ expe
ctat parentū. fratꝝ. filioꝝ frequēs ⁊ copio/
ſa nos turba deſiderat. iā de ſua incolumi/
tate ſecura. adhuc de n̄ra ſalute ſollicita.
Idē in. c. de orōne accepta. Qui didicerūt.
Bern̄. in ep̄la. Aut aſcēdas neceſſe ē. aut
deſcēdas. ſi attētas ſtare ruas neceſſe ē.
Idē. in. c de verecūdia li. iiij. Nolo repēte.
Idē in ſer. Ita nimirū dīna ſolet pietas
ꝯſeruāde hūilitatiſ grā ordinare. vt quāto
plus q̄ſq3 ꝑficit. eo min⁹ ſe reputet ꝑfeciſſe
Nā ⁊ vſq3 ad extremū ſpūalis exercitij gra/
dū. ſi q̄s tn̄ ꝑficit. aliq̄d ei de p̄mi gradus
impfectiōe relinquit̃. vt adhuc vix ſibi illuȝ
adept⁹ videat̃. Idē. Ubi ſane in ſpūali ꝑ
feceris exercitio. erit nōnūq3 rapi a tuo ſpi
ritu in diuinū. vt incipias gaudere de bōiſ
dn̄i. q̄ ꝓpria an̄ mala lugebas. Idē. Mi/
nime oportet egreſſuȝ ſiſtere. ⁊ reſpicere re/
tro multo min⁹ expedit. ſed currēdū nob ⁊
ꝓperandū. ne forte egreſſus vt gigas ad cur
rendā viā ſuā a nob ſe xp̄s elonget. ſȝ poti⁹
puidētes eū in ꝯſpectu n̄ro ſp. ⁊ in ei⁹ odo/
re tracti facili⁹ citiuſq3 curram⁹. Auctor
de ſpū ⁊ aīa. Anīa p odiū. Infra li. iiij. in. c.
de deſiderio.

De pfectis.

Capitulū XXXV.

g Rego. in mora. Magna eſt pfectio
ſue impfectiōis cognitio, Idem.
Tanto q̄ſq3 pfect⁹ eſt q̄nto pfecte ſentit do
lores alienos. Idē. Ualde pfectoꝝ ē ſic
de oſtenſo ope auctoris gl̄iam q̄rere. vt de
oblata laude p̄uata neſciāt exultatiōe gau/
dere Idē Perfect⁹ q̄ſq3 cū i ſeip̄o vicia vi
cerit. ſtatim mentē etiaȝ ꝯ̄ vulnera paſſiōis
accingit. Idē. Ille vero pfect⁹ eſt q̄ ad ip
fectionē ꝓximi impatiēs nō ē. Nā q̄ alienaȝ
impfectiōeȝ ferre nō valēs ꝓximuȝ deſerit.
ip̄e ſibi teſtiſ ē q̄ pfecte nōdū ꝑfecit. Idē.
Perfecta vita mortis ē meditatio. Idē.
Qui pfecte dō placere deſiderāt. ſibi de ſe
nihil relinquāt. Aug⁹. de ſpū ⁊ l̄ra. Quā/
tuȝ mihi videt̃ in ea q̄ pficienda eſt iuſticia.
multū in hac vita ille ꝑfecit. q̄ q̄3 longe ſit a
pfectiōe iuſticie ꝑficiēdo cognouit. Idē.
Hoc pfectoꝝ eſt. Infra in li. iiij. in. c. de eq̄/
tate. Idē. Nullus pfect⁹. Infra li. iiij. de
ſufficientia. Iſido. de ſum. bo. Sic̄ falſi
tatis crimē a ꝑficientibꝫ pͥmeſcit̃. ita ocio
ſa v̄ba a pfectis viriſ ſollicite vitant̃. Idē
Peccata q̄ incipientibꝫ leuia ſunt. pfectiſ vi/
ris grauia reputant̃. Bern̄ in ep̄la. Nēo
pfectus q̄ pfectior eſſe nō appetit. Idem.
Proficiēdi ſtudiū ⁊ iugis conat⁹ ad pfecti/
oneȝ pfectio reputat̃. Et ſi ſtudere pfectiori
eſſe pfectuȝ eſt. nolle ꝑficere deficere eſt.
Idē. In ꝓpoſito pfectiōis apparere impfe/
ctū. neuus eſt. Idem. Habes de iuſto q̄
lex dei in corde ip̄i⁹. ⁊ nō in codice. nec pfe/
ctionis is grad⁹. pfect⁹ carere ⁊ neceſſarijs
parat⁹ eſt. Idē ſup cant. Perfect⁹ oīs
reputabit̃ in cui⁹ aīa tria hec ꝯgruent̃ at/
q3 oportune ꝯcurrere videbunt̃. vt. ſ. noue/
rit gemere p ſe ⁊ exultare in deo. ⁊ ꝓximoꝝ
vtilitatibꝫ potens ſit ſubuenire. placēs deo
caut⁹ ſibi. vtilis ꝓximis.

De tribꝫ p̄dictis ſtatibus.

Capitulū XXXVI.

g Rego. in moral. Tres ſūt modi cō/
uerſorū. ſ. inchoatio. medietas atq3
pfectio. In inchoatiōe aūt ſunt blandimē/
ta dulcedinis. in medio q̄3 tpe ſunt certa/
mina tentatiōis. ad extremū v̄o pfectio vi/
ctorioſe pulchritudinis. Idē ſup Ezec.
Alia ſunt v̄tutis exordia. aliud ꝑfectus. ali
ud pfectio. Iſi. de ſum. bo. Tripartit⁹ de
ſcribit̃ eſſe vniuſcuiuſq3 ꝯuerſi ꝑfect⁹. ſ. pri/
mus corrigendi a malo. ſcđs faciēdi bonū.
tercius ꝯſequendi boni op̄is premium.
Bern̄ in ep̄la. Incipientiū ſtat⁹ dici pt aīa/
lis. ꝑficientiū rōnalis. pfectoꝝ ſpiritualis.

Idē ſup cantica. Sunt hi tres aiaꝝ affe/
ctus ſiue ꝓfectꝰ expertis dūtaxat ſatis noti et
manifeſti. ſcȝ cū aut de actibꝫ malis īdulgē/
tiam. aut de bonis agēdis grām. aut ipiꝰ eti
am indultoris ⁊ bñfactoris ſui pñtiam (eo
quidē modo q̄ in corpe fragili poſſibile ē).
obtinēt ītueri. Idē. Inuenit ꝓfecto apd
deū ⁊ verecūda ꝯfeſſio q̄ ſe humiliādo deij/
ciat. ⁊ ꝓpera deuotio vbi ſe innouādo refici/
at. ⁊ iocūda ꝯtēplatio vbi ſe excedēdo q̄eſcat
Idē in ſer. Alij vacēt ſancte ꝯtēplationi.
alij dediti ſint fraterne adminiſtratōi. alij in
amaritudine aīe ſue recolāt annos ſuos tā
q̄ȝ vulnerati dormiētes in ſepulcris Idē
Sic plane ſic opꝰ eſt vt maria pie ⁊ ſublimit
ſentiat de deo ſuo. Martha miſericorditer
⁊ benigne de ꝓximo. Lazarꝰ miſere ⁊ humi
liter de ſeipſo.

De monialibꝫ Capi. XXXVII

Rego. in regiſ. Iuuēculas abbatiſ/
G ſas vehemētiſſime ꝓhibemꝰ. Am
bro. de ꝟgi. Aiūt pleriq̄ȝ maturioris
etatis ꝟgines eſſe velādas. neq̄ȝ ego abnuo
ſacerdotales cautiōes eſſe debere vt non te
mere velent. Spectet plane ſpectet etatem
ſacerdos. ſȝ fidei vel pudoris. ſpectet maturi/
tatē verecūdie. examinet grauitatis caniciem
moꝝ ſenectā pudicicie annos. aīos charita
tis. Augꝰ de bo. ꝯiugali. Nō nos in ꝟgi/
nibꝫ p̄dicamꝰ q̄ ꝟgines ſunt. ſȝ q̄ deo dica/
te pia ꝯtinētia ꝟgines. Nā qd nō temere for
ſitan dixerim. felicior mihi videt nupta mu
lier q̄ȝ ꝟgo nuptura. Idē in li. de ꝟginita
te. Nulla carnis fecūditas ſancte ꝟginitati
cōparari pōt. neq̄ȝ em̄ ⁊ ipa q̄ virginitas eſt
ſȝ q̄ deo dicata eſt honorat. Idē. In vi/
ta eterna eſt q̄dā egregia glīa. nō omnibꝫ in
eternū victuris. ſȝ quibuſdā ibi tribuēda. cui
ꝯſequēde paꝝ eſt liberꝝ eſſe a peccatis. niſi ſu/
per h̄ aliquid ipi liberatori voueat. qd non
ſit criminis nō vouiſſe. ſȝ vouiſſe ac reddidiſ/
ſe ſit laudis ⁊ honoris Idē. Pergite ſancti
pueri dei ⁊ pueile. mares ⁊ femine. celibes ⁊
innupte. ꝑgite ꝑſeuerāter in finē. ⁊ laudate
dn̄m dulciꝰ quē cogitatis vberiꝰ. ſperate fe
licius cui ſeruitis inſtantiꝰ. amate ardentius
cui placetis attētiꝰ. lumbis accinctis ⁊ lucer/
nis ardētibꝫ expectate dn̄m qn̄ veniat a nu
ptijs. Idē de eccle. dog. Sacrate deo vir
ginitati nuptias coeq̄ri. aut ꝑ amore caſtigā
di corpis abſtinētibꝫ a vino vl̄ carnibus ni
hil accreſcere meriti credere. nō h̄ chriſtiani
ſed iouiniani eſt. Hiero. in epl̄a. Agnoſce
virgo ſtatū tuū. agnoſce locū. agnoſce ꝓpoſi
tum. Chriſti ſpōſa diceris. vide ne q̄d indi/
gnum ei cui deſpōſata diceris admittas. cito
reſcribet repudiū ſi in te viderit vl̄ vnū ad/
ulteriū. Idē. Caue ne cui vel ꝯcupiſcēdi
occaſionē tribuas. q̄ ſpōſus tuꝰ deꝰ zelans
eſt. criminoſior eſt em̄ xp̄i adultera q̄ȝ mari/
ti. Idē. Romana eccl̄ia apoſtolico ſine du
bio (cuiꝰ ſedē obtinet) ſpiritu aīata. tam ſe
uerā ſtatuit ſnīam vt vix vel penitētie dignā
indicaret que ſanctificatū deo corpꝰ libidi/
noſa coinq̄natōe violaſſet. Anaſtaſiꝰ in ſer
mone. Nihil ꝓdeſt corpꝰ velare ⁊ mentē vi/
cioꝝ portētis maculare. Quid em̄ ꝓdeſt ni/
gris veſtibꝫ indui. ⁊ a detractōe linguā non
cohibere. Idē. In monaſterio poſite nō
ocio torpeſcāt. nō detractiōibꝫ. nō obſcenis
ꝯfabulatiōibꝫ incūbant. ſȝ aut pſalmoꝝ mo
dulatōibꝫ aut māuū opatōibꝫ īſiſtāt. aut cer
te diuinis lectiōibꝫ aurē accōmodēt Idē
Minores natu eas q̄ ꝓuecte ſunt etatis ob/
ſequio ſanctitatis venerent. ꝓuecte q̄q̄ȝ an/
nis iuniores dictis ⁊ exēplis ad bene viuē/
dū informēt Nobiles genere nequaq̄ȝ igno
bilibꝫ ſe p̄ferāt. ſciētes q̄ ꝑſonaꝝ acceptor nō
eſt deꝰ. Idē. Uita abbatiſſe velut penna
tū animal. ad altū ſꝑ ꝑ deſideriū euolet. ꝑ ꝟ
ba reſonet. luceat ꝑ exemplū. Idē Tales
abbatiſſe regēdaꝝ animaꝝ curā ſuſcipe de/
bent q̄ ſubditis ꝟbis ⁊ exēplis ducatū p̄be/
ant ſancte religiōis. Idē. Omis actio ab
batiſſe ſemꝑ ſit ꝓpter deū ⁊ de deo ⁊ cogita/
tio in deū. ⁊ exceptis vicijs q̄bꝫ nō ꝯpaſſio ſȝ
rectitudo debet. omībꝫ eā cupio eſſe ꝯpaſſi/
bilē omībꝫ gratā. Ceſariꝰ in ſmone. Reli
gioſam quāpiā nō oportet. nō decet. nō ex/
pedit parentū ſuoꝝ multis obligatōibꝫ im
plicari. aut quorūlibet extraneoꝝ ꝑnicioſa
familiaritate ꝯſtringi. Idē. Pompoſa in
dumēta q̄ nō vtilitati ſȝ vanitati ſeruiūt fa/
ſtidite atq̄ȝ ꝯtēnite virgines xp̄i ſpōſe. multe
em̄ qd in moribꝫ diligūt. hoc ⁊ in veſtibꝫ ⁊ ī
opibꝫ ſuis oſ̄dunt. Ciprianꝰ in ſermone
Nō cōputari iā poteris inter puellas ⁊ virgi
nes xp̄i. q̄ ſic viuis ⁊ vadis vt poſſis ab hoī
bus adamari. Bern̄. in epl̄a. Ut q̄d ha/
ctenꝰ monacha ⁊ ſanctimonialis vocata es
que ſub ſanctitatis nominibꝫ nō tamē ſancte
ꝯuerſata es. cur velū i capite mentiebat re/
uerentiā. ⁊ ſub velo petulās oculus exhibe/
bat impudentiā. caput ſiquidē gerebas ve/

latũ.ſʒ elatũ.ſub ſigno verecũdie ſmo reſo/
nabat inuerecũd⁹. Idẽ. Riſus imodera/
tioꝛ.inceſſus laſciuioꝛ.veſtit⁹ oꝛnatioꝛ.ꝯtẽ/
plare magꝭ ꝙ velare ꝯgruerẽt.

De ꝟginibꝫ Capitulũ XXXVIII

Rego.ſup Ezech. Cãdida vita ẽ car
g nis incoꝛruptio ꝛ flos virginitatis.
Idẽ in moꝛa. Carnis ꝟginitas neqꝫ
ꝙ iuſſa eſt ſʒ tm̄modo laudata. Nã ſi illa iu
bereꝉ nimiꝝ iã ꝯiugiũ in culpã ꝟtereꝉ.ꝛ tam̄
multi ꝟtute virginitatꝭ pollent vt videlicet
pl⁹ impendãt obſequio ꝙ accepãt in p̄ce/
pto: Aug⁹.de virgi. Pꝛofecto habebunt
magnũ aliqͩ ꝟgines p̄ter ceteros in illa cõ
muni ſanctoꝝ imoꝛtalitate.qm̄ habẽt aliqͩ
iam nõ carnis ĩ carne Idẽ. Nõ q̄rit in vo
bis amatoꝛ veſter pulcrã carnẽ.ſʒ pulcram
mentẽ ꝛ pulcros moꝛes qͥbꝫ frenatꝭ ꝛ carnẽ.
Idẽ. Toto nobis figaꝉ in coꝛde q̇ ꝓ nob̄
fixus eſt in cruce.totũ ip̄e teneat in aĩo vr̄o.
q̇cquid voluiſſetis occupari ꝯnubio Idẽ
Virgines ſunt. ꝛ ſequunꝉ agnũ q̇cũqꝫ ierit.
Quo ire putam⁹ hũc agnũ. Certe q̇ nemo
cuʒ ſeq̇ vel audeat vel valeat niſi vos. Quo
putam⁹ eũ ire in q̇s ſalt⁹ ꝛ pꝛata.vbi credo g̃
mina ſunt gaudia.nõ gaudia hui⁹ ſeculi va/
na inſani ꝛ mẽdacis.nec gaudia q̃lia in ip̄o
regno dei ceteris nõ virginibꝫ ſʒ a ceteroꝛuʒ
omniũ ſoꝛte diſtincta. Idẽ. Gaudia ꝟgi
nũ xp̄i ſunt de xp̄o.in xp̄o.cũ xp̄o.p⁹ xp̄m.ꝑ
chꝛiſtũ ꝓpter xp̄m. Gaudia ꝓpꝛia virginũ xp̄i
nõ ſunt eadẽ nõ virginũ ꝙuis xp̄i. Nã ſunt
aliꝭs alia.ſʒ nullis talia. Idem. Sequi/
mini agnũ ꝛ tenẽdo ꝑſeuerãter qͦ vouiſtis
ardẽter facite qͦ poteſtis.ne virginitatꝭ bo
num a vob̄ pereat.cui facere nihil poteſtꝭ vt
redeat. Idẽ. Gaudeat magꝭ puella nobi/
lis genere.ſʒ nobilioꝛ ſanctitate. q꜡ ſit ꝑ diui
num ꝯſoꝛtiũ p̄cipuã in celis ꝯſecutura ſub/
limitatẽ ꝙ ſi eſſet ꝑ humanũ ꝯnubiũ ꝓlem ĩ
terra ꝓpagatura ſublimẽ. Idẽ infra libꝛo
iiij.in.c.de meditatõe. Virginalis itegritas
Idẽ. In cõnexione virtutũ.ſ. ꝯtinẽtie et
caſtitatis.ibidẽ inſpicite vulnera Idem.
Illus ꝟginibꝫ in q̇bꝫ eſt quidã placẽdi appe/
titus aut elegãtioꝛi veſtitu ꝙ tãte ꝓfeſſiõis
neceſſitas poſtulat.aut capitꝭ ligamẽto no/
tabili ſiue tumidis vmbonibꝫ capilloꝝ.ſiue
tegminibꝫ ita tenerꝭ vt retiola ſubterpoſita
appareãt.his nõ de humilitate ſʒ de caſtita
te ip̄a vel integritate pudicicie dãda p̄cepta
ſunt. Idẽ. Bonũ eſt tibi o aĩa virginalꝭ
vt ſic quãdo ꝟgo es.ſic om̄ino ſeruãs ĩ coꝛ/
de qͦ renata es.ſeruãs in carne qͦ nata es.
ꝯcipias cũ timoꝛe dñi vt ꝑturias ſpiritũ ſa/
lutis. Idẽ. Ille vni⁹ ſancte ꝟginis part⁹
oĩm ſanctaꝝ virginũ eſt dec⁹.ꝛ ip̄e virgines
cũ maria ꝟgine matres xp̄i ſunt ſi p̄ris eius
volũtatẽ faciũt. Idẽ. Quis neſciat obedi
entẽ mulierẽ inobediẽti ꝟgini p̄ponendam.
Idẽ. Virginitatis bonũ ꝙtũ magnũ vi
deo.tãto ei ne ꝑeat furẽ ſuꝑbiã ꝑtimeſco
Hiero.in ep̄la. Nõ ꝓderit ceteroꝝ ſanctifi/
catio mẽbꝛoꝝ.ſi inueniaꝉ vel in vno coꝛru/
ptio. Idẽ. An tibi de virginitatꝭ p̄rogati
ua blãdiris. Memẽto adã ꝛ euam ꝟgines
deliquiſſe.nec integritatẽ coꝛpis ꝓfuiſſe pec
cantibꝫ Idẽ. Cũ vniuerſos art⁹ tuos mũ
daueris ab om̄i ſoꝛde peccati. ꝛ toto fueris
ſanctificata coꝛꝑe.tũc tibi caſtitatẽ ĩtelligas
ꝓfuturã.ꝛ cũ om̄i fiducia palmã virginita/
tis expecta Idẽ. Sit in te noua grauitas
honeſtas admirabilis.ſtupẽda verecũdia.
mira patiẽtia.virginalis inceſſus.ꝛ vere pu
dicicie habit⁹.ſermo ſꝑ modeſt⁹. ꝛ in ſuo tẽ/
poꝛe ꝓferend⁹. Idẽ. Virginis diffinitio
eſt ſanctã eſſe coꝛpe ꝛ ſp̄ũ.quia nihil ꝓſic̃ car
nem hr̄e virginẽ ſi mẽte q̇s nupſerit Idẽ.
Audẽter loquar.cũ om̄ia poſſit de⁹.ſuſcita/
re nõ poteſt virginẽ poſt ruinã. valet q̇dem
liberare de pena.ſʒ nõ vult coꝛonare coꝛru/
ptam. Cypꝛian⁹ in ep̄la. Si chꝛiſtũ cõti/
nentia ſequiꝉ.ꝛ regno dei ꝟginitas deſtinaꝉ
q̇d eſt virginibꝫ xp̄i cũ terreno cultu ꝛ cũ oꝛ
namẽtis.q̇bꝫ dũ hominibꝫ placere geſtiunt
deũ offendũt. Iſid⁹ de ſum.bo. Om̄e pec
catũ ꝑ pn̄iam recipit vulneꝝ ſanitatẽ. virgi/
nitas aũt ſi labiꝉ nullaten⁹ reparaꝉ. Idẽ.
Virgo carne nõ mẽte nullũ p̄miũ habet in
repꝛomiſſiõe. Ambꝛo.de viduitate. Atte/
de tibi virgo vt ꝛ tu inſiſtas oꝛatiõi. ꝛ vult⁹
tu⁹ aſſidua palleſcat obſecratione. ſed ante
omnẽ oꝛõnem p̄para animã vt nõ tu videa
ris tẽptare deũ cũ dep̄caris.vt id quod oꝛas
moꝛes tui loquanꝉ.fides adiuuet. oꝑa ꝯmẽ/
dent. Idẽ. Nec libērioꝛẽ leticiã in ꝟgini/
bus decet eſſe.que ſi nõ habẽt quod defleãt
fleant tamẽ ſeculũ.fleãt lapſus peccantium.
eteni qui alioꝝ lapſus fleuerit.ſuos cauebit
fleant ꝙ a gaudiꝭs paradiſi longi⁹ euaganꝉ
fleant q̇a neſciũt an ad illa debeãt ꝑuenire.
fleant poſtremo vl' ip̄a cõtemplatiõe vt hic
flẽtes illic accipiãt cõſolationẽ. Idẽ. Cu/
ſtodi ꝟgo vias tuas vt nõ delinq̄s ĩ lingua

tua.etenī bona loqui plerūqꝫ crimē eſt ꝟgi/
ni. Idē. Ingredit̃ o virgo mors ꝑ oſtiuꝫ
tuū ſi falſum loq̃ris.ſi turpiter. ſi ꝓcacit.po
ſtremo ſi vbi nō oportꝫ loq̃ris.clauſe ſint ꝗ
fores labioꝝ tuoꝝ ⁊ obſeratū maneat vocꝭ
veſtibulū. Idē. Uirgo que xp̄m requirit
nō debet eſſe vulgaris.nō debet eſſe in foro
nō in plateis.voce querula. greſſu lubrica.
facilis auditu.vilis aſpectu. Idē. Qui ñ
nubūt ⁊ vxores nō ducūt ſicut angeli in ter
ris ſunt.vt tribulatiōem carnis nō ſentiant
ſeruitutē ignorēt. ⁊ mūdane negociatōis al
leuient̃ cōtagio diuinis reb⁹ mēte intendāt
vt tanq̃ꝫ exuti corꝑis infirmitate nō que ho
minis ſunt ſꝫ que dei cogitēt. Idē. Uir/
ginitas adoleſcentiā decet.iuuētutē ornat.
ſenectutē amplificat.omniqꝫ euo habꝫ iuſti
cie ſue canos.maturitatē grauitatis.velam̄
pudoris.q̇ deuotionē nō impediat.religio/
nem augeat. Idē de ꝟginitate. Quid eſt
virginalis caſtitas niſi expers cōtagionis ī
tegritas. Idē. Nec mirꝫ o ꝟgines ſi ꝑ vob
angeli militāt.q² angeloꝝ morib⁹ militatis
Meret̃ coꝝ p̄ſidiū caſtitas virginalis. quo
rū meret̃ ⁊ vitā ⁊ mores. Idē. Rachel ex/
torto oſculo fleuit ⁊ gemuit.nec flere deſiſſꝫ
niſi ꝓximū cognouiſſet. Idē. Cōſiderate
quia ꝟgines p̄ apoſtolis reſurrectiōem dñi
videre meruerūt. Idē. Claudat ora ꝟgi/
nis pudor.debilitatē corꝑis excludat reli/
gio.inſtituat ꝯſuetudo boni oꝑis exercitiū.
Maturā igit̃ virginē mihi ꝓus ḡuitas mo
rūꝫ nūciet pudore obuio.greſſu ſobrio.vul
tu modeſto.⁊ p̄nuncia integritatꝭ āñcedant
ſigna ꝟtutis. Bern. ſuꝑ Miſſus eſt. So
lent ꝟgines que ꝟe virgines ſunt ſꝑ ad om/
nem viri affatū pauere.⁊ nunq̃ꝫ eſſe ſecure.⁊
vt caueāt timēda etiā tuta ꝑtimeſcere.ſcien/
tes ſe in vaſis fictilib⁹ theſauꝝ portare p̄cio
ſum.⁊ nimis arduꝫ eſſe viuere inter hoīes
vt angelū.⁊ in terris more celeſtiū ꝯuerſari.

In dialogo ſanctoꝝ Baſilij ⁊ Johānis
Uirgo q̄ arripuit ꝓphetiā celeſtēqꝫ ꝯuerſati
onē angeloꝝ rep̄ſentare in terris ſpopōdit
atqꝫ ī hac carne incorporee nature aggreſſa
eſt implere virtutē.neqꝫ ſuꝑfluos egreſſus
neqꝫ vaniloquia vſurpare ꝑmittit̃. mali lo/
quij ꝟo ⁊ adulatiōis etiā noīa ignorare de/
bet. Glo.iij. Re.vj. Altior ꝓfeſſio virtutis
altiorē debet tenere viā viuēdi. Qui eñ ab
renūciato ꝯiugio ꝟginitatē voto cōſecrant.
oportet vt mores ꝟginitati ꝯdignos oſten

dant.abſtineāt ab ocioſis ꝟbis.ira.rixa.de/
tractione.habitu ſuꝑfluo. ⁊ oculo īpudico.
comeſationib⁹.potatiōib⁹.atqꝫ huiuſmodi.
vigilijs ⁊ ſanctis orōib⁹.lectiōib⁹ , elemoſy/
nis ⁊ hmōi vacēt.

De viduis Capitulū XXXIX

Grego.in regiſtro. Quanto vidue be
ne viuētes viroꝝ ſunt ſolatio deſti/
tute.tāto eis enixi⁹ eccleſiaſtica eſt ī/
pendēda tuitio. Idē in capl̄o de ſacerdo
tib⁹ bonis Officij ſacerdotalis. Aug⁹.in
epl̄a. Quis ad om̄ia mēbra xp̄i. hoc eſt ad
om̄es qui in eū credūt.⁊ ei⁹ corꝑi myſtico ſo
ciant̃.ſicut docuit orare ꝑtineat .ſpecialit̃ tñ
diligētior cura orōnis in ſcriptura ei⁹ vidu
is inuenit̃ iniūcta. Idē de viduitate. Si
nondū vouiſſes deo ꝯtinentiā vidualeꝫ.ex/
hortaremur ꝑfecto vt voueres.q² vero iam
vouiſti exhortamur vt ꝑſeueres. Idem.
Agite curſuꝫ veſtꝝ o vidue ⁊ ꝑſeuerant̃ cur
rite vt cōp̄hendatis.⁊ exēplo vite exhortati
oniſqꝫ ſmone rapite in eundē curſum vr̄m
quoſcūqꝫ potueritis Idē de vita xp̄iana
Tria eſſe viduaꝝ genera nō ignorare te cre
do. Unū qḋ ꝑfectiſſimū eſt celeſtiqꝫ premio
deſtinatū.qḋ ritu illi⁹ de euāgelio vidue do
orationibus ⁊ ieiunijs die noctuqꝫ deſeruit
Aliud ꝟo qḋ filioꝝ curā habet ⁊ dom⁹. nō
tam dignū.nec tamē peccatꝭ obnoxiū. Ter
tium aūt gen⁹ eſt in epulis ⁊ delicijs . quod
eterne morti ſeruatur. Idē de ꝟginitate.
Multas viduaꝝ reuocat a nubendo .non
amor p̄clari ꝓpoſiti.ſed apti dedecorꝭ timor.
veniēs ⁊ ipē de ſuꝑbia.q̄ formidat̃ magꝭ ho
minib⁹ diſplicere q̄ꝫ deo. Hiero.in epl̄a.
Uidua que marito placere deſinit. et iuxta
apoſtolū vere vidua eſt.nihil habet neceſſa
rium niſi ꝑſeuerantiā. Meminit p̄ſtine vo/
luptatis.ſcit q̇d amiſerit quo delectata ſit.

Ambro.de virginitate. Propemodū nō
inferioris ꝟtutis eſt a ꝯiugio abſtinere. qḋ
aliquādo delectauerit q̄ꝫ cōiugij penit⁹ de/
lectamēta neſcire. Idē. Uirginitas in eo
facilior eſt ꝙ carnis incētiua nō nouit.⁊ vi/
duitas in eo ſollicitior ꝙ p̄teritas animo re
colit voluptates. Idē de viduitate Eſto
vidua temperās ⁊ caſta. Tempera te p̄muꝫ
a vino vt poſſis caſta eē ab adultero . nec te
ille tēptabit ſi te vina nō temptēt. Nā ſi Ju/
dith vidua vinū bibiſſet. cū adultero vtiqꝫ
dormiſſet. Idē de offi. Quid tam decoꝝ
q̄ꝫ vt vidua defuncto cōiugi fidem ſuet. q̇d

etiā hoc vtili⁹ quo regnū celeſte acquiritur.
Sunt em̄ q̄ ſe caſtrauerūt ꝓpter regnū celo
rum. Idē de fide reſurrectiōis. Mulier
ſatis pie viꝝ luget que ſeruat pudorē. nō de
ſerit fidem. Sic em̄ bene defunctis officia
pendunt᷑. vt viuāt in mentib⁊. ⁊ in affectib⁊
ꝑſeuerent.

De cōiugatis Capitulū XL

Grego. in mora. Tūc ſolū ꝯiuges in
admixtiōe ſine culpa ſunt. cū non ꝓ
explēda libidine. ſꝫ ꝓ ſuſcipiēda ꝓle
miſcent᷑. Idē in paſto. Neceſſe eſt vt cōiu/
ges crebris orōnib⁊ deleāt. qđ pulcre copu
le ſpeciē admixtis voluptatib⁊ fedāt. Idē.
Admonēdi ſunt cōiuges vt ea in quib⁊ ſibi
aliquādo diſplicēt. ⁊ patiētes inuicē tolerēt.
⁊ exhortātes ſe inuicē saluēt. Idē i regiſt.
Uir cū ꝓpria vxore dormiens niſi lot⁹ aqua
eccl'iam intrare nō debet. ſed neqꝫ lot⁹ intra/
re ſtatī debet. ⁊ infra. Nec hoc dicētes. cul/
pam putam⁹ eſſe cōiugiū. ſed quia etiā ipa li
cita admixtio cōiugū ſine voluptate carnis
eſſe nō poteſt. a ſacri loci ingreſſu abſtinen/
dū eſt. quia voluptas ipa ſine culpa eſſe nul
laten⁹ poteſt. Idē. Si quis ſua ꝯiuge nō
cupidine voluptatꝭ. ſꝫ ſolum ꝓcreandoꝝ li
beroꝝ grā vtit᷑. ille ꝑfecto ſiue de ingreſſu ec
cleſie ſiue de ſumēdo dn̄ici corꝑis ſanguiſqꝫ
myſterio. ſuo eſt relinquēdus iudicio. q̄a a
nobis ꝓhiberi nō debet accipe q̄ in igne po
ſitus neſcit ardere. Idē. Cū boni ꝯiuges
aut meritū augere dſiderāt. aut anteacte vi
te culpas deflere. vt ſe ad cōtinentiā aſtrin/
gant. ⁊ meliorē vitā appetāt. licet. ſi vero cōti
nentiā quā vir appetit vxor non ſequat᷑. aut
quā vxor appetit vir recuſat. diuidi ꝯiugiū
nō licet. quia ſcriptū eſt. Qđ de⁹ cōiunxit ho
mo nō ſepat. Et iteꝝ. Mulier ſui corꝑis po
teſtatē nō habet ſed vir. ſimiliter autē et vir
ſui corꝑis poteſtatē nō habet ſed mulier. p̄/
ma ad Chor. vij. Aug⁹ de bono ꝯiugali.
Cōcubit⁹ neceſſari⁹ cauſa generādi incul/
pabilis. ⁊ ſol⁹ ille nuptialis. Ille aūt qui vl/
tra neceſſitatē iſtā ꝓgredit᷑. iā nō ratiōi ſꝫ li/
bidini obſequit᷑. Et hūc tamē nō exigere. ſꝫ
reddere cōiugi ne fornicādo dānabilit᷑ pec
cet. ad ꝑſonā ꝯiugalē ꝑtinet. Si aūt ambo
tali ꝯcupiſcibili ſubiugant᷑. rē faciūt nō pla
ne nuptiaꝝ. Idē. Cū ille naturalis vſus
qui ꝓlabit᷑ vltra pacta nuptialia. id ē. vltra
ꝓpagandi neceſſitatē. venialis ſit in vxore. in
meretrice dānabilis. ille qui eſt ꝯtra naturā
execrabilis fit in meretrice. ſed execrabilior
fit in vxore. Idē. Bone ſunt nuptie in q̄/
bus tāto meliores ſunt cōiugati. q̄nto caſti
ores ac fideliores. deū timēt maxime ſi fili/
os quos carnalit᷑ deſiderāt. ſpiritualiter nu
triant. Idē in ep̄la. Mulierē ꝯiugatam
nō licet dicere facio qđ volo de meo. cū ⁊ ipa
nō ſit ſua. ſed capitis ſui. i. viri. Idem ſuꝑ
Geneſim. ad literā. Qđ bonū habent nu/
ptie peccatū nunq̄ꝫ eſſe poteſt. Hoc autē tri
partitū eſt. ſ. fides. proles. ſacramentū. In
fide attendit᷑ ne p̄ter vinculū cōiugale cū al/
tera vel cū altero cōcubat᷑. In ꝓle vt aman
ter ſuſcipiat᷑. benigne nutriat᷑. religioſe edu/
cetur. In ſacramēto. vt cōiugiū nō ſeparet᷑.
⁊ dimiſſus aut dimiſſa nec cauſa ꝓlis alteri
ꝯiungat᷑. Idē ꝯtra Iulianū. Intēꝑans
in cōiugio. quid aliud niſi quidā adulter vx
oris eſt. Omis em̄ vehemēs amator ꝓpe
vxoris adulter eſt. Idē. Sicut adulteri/
um nō poteſt eſſe ſine bono nature. nec ideo
eſt bonū. ita cōnubiū nō poteſt eſſe ſine ma
lo cōcupiſcentie. nec ideo malū eſt. Idem
Cōiuges bene vtētes malo cōcupiſcētie. an
teponunt᷑ ꝟginib⁊ male vtentib⁊ bono cōti
nentie. Idē de viduitate. Nuptiaꝝ bonū
ſemꝑ eſt bonū. ſꝫ in populo dei fuit aliquan
do legis obſequiū. nūc eſt infirmitatꝭ reme/
dium. Idē. Sicut manēte in ſe ſacramē/
to regeneratiōis. excōmunicat⁹ quiſqꝫ reus
criminis cuiuſcūqꝫ. nō illo ſacramēto caret
etiā ſi nunq̄ꝫ recōcilief᷑ deo. ita manente i ſe
vinculo federꝭ cōiugalis. ſi vxor dimittitur
ob cauſam fornicatiōis. nec carebit illo vin
culo federis. etiā ſi nunq̄ꝫ recōcilief᷑ viro. ca
rebit aūt ſi mortu⁹ fuerit vir ei⁹. Idē. In
dignant᷑ viri. Supra in capitulo de homic
Ioh. Chryſo. ſuꝑ Matth. Abſtine te a mē
ſtruata. abſtine te a pregnāte. erubeſce te fa/
cere qđ aīalia nō faciūt. Et infra. Dn̄ di/
es feſt⁹ eſt ⁊ dies ieiunij. ſerua vt ipleas apo
ſtolicū p̄ceptū. Nolite fraudari inuicem ⁊c.
p̄ma Chorin. vij. Ambro. de vidui. Non
ꝓhibem⁹ ſecūdas nuptias ſed tamē non ꝓ/
bam⁹ ſepe repetitas. Idē. Bonū ꝯiugiū
ſed tamē a iugo tractū ⁊ mūdi iugo. vt viro
potius cupiat mulier placere q̄ꝫ deo. Idē
de virginitate. Iactet licet ſe fecūda nobili
dotata partu. q̄ plures generauit. pl⁹ labo/
rauit. Numerat ſolacia filioꝝ. ſꝫ numerꝫ pa
riter ⁊ moleſtias. Nubit ⁊ plorat. qualia ſūt
vota que flent᷑. Idē. Prius vtiqꝫ impedi/

mentũ fecunditas carnis incipit afferre .q̃ꝫ
fructũ.parturit eñ ⁊ egrotat ꝓusq̃ꝫ pariat.
q̃ꝫ dulce pignꝰ qđ a ꝑiculo incipit.⁊ in peri/
culis deſinit.ꝓus dolori futuꝝ q̃ꝫ volupta/
ti.periculis emit̃.nec ꝑ arbitrio poſſidetur
Idẽ. A ɔiugio illa naſcunt̃ incẽtiua vici
orum.vt queſitꝫ coloribꝫ ora depingãt dum
viris diſplicere formidãt.⁊ đ adulterio vul/
tus meditant̃ adulteriũ caſtitatꝫ Iſidorꝰ
in ety. Tribꝫ cauſis ducit̃ vxor. Prima eſt
cauſa ꝓlis.de qua legit̃ in Geneſi. Et bñdi/
xit eos dicẽs. Creſcite ⁊ multiplicamĩ. Se
cũda cauſa adiutorij.de qua ibi in Geñ.dr.
Nõ eſt bonũ eſſe hominẽ ſolũ.faciamꝰ ei ad
iutoriũ ſil'e ſibi. Tertia cauſa incõtinentie.
Unde dicit apoſtolꝰ. Qui ſe nõ cõtinet nu/
bat. Hiero in ep'la. Nõ negamꝰ viduas.
nõ negamꝰ maritatas.ſanctas mulieres in
ueniri.ſed q̃ vxores eſſe deſierũt.que in ipſa
neceſſitate ɔiugij imitant̃ ꝟginũ caſtitatez.
Idẽ. Ubi tympana ſonãt.tibia clamitat
lira garrit.cymbala ɔcrepãt.q̇s ibi decamo
rum paraſitꝰ ɔtumelijs gloriat̃. Ingrediũ/
tur expoſite libidini victime.⁊ tenuitate ve/
ſtium nude impudicꝫ oculis ingerunt̃ bis ĩ
felix vxor aut letat̃ ⁊ perit.aut offendit̃ ⁊ ma
ritus in iurgia ɔcitat̃. Idem. Nupta ad
ſpeculũ pingit̃.⁊ in ɔtumeliã artificis conat̃
pulcrior eſſe q̃ꝫ nata eſt. Idẽ in origi. ſuꝑ
illud Ioel.ij. Egrediat̃ ſpõſus đ cubili ſuo
⁊c. Ergo q̇ in caſtigatiõe victus ⁊ ieiunio at
q̃ꝫ elemoſynis dicit ſe agere pniam. fruſtra
agit pniam q̇ nõ ſeruat caſtitatẽ. fruſtra hoc
ſermõe ꝓmittit niſi egrediat̃ đ cubiculo ſuo
⁊ ſanctũ puruq̃ꝫ ieiuniũ pudica expleat pe/
nitẽtia. Glo.j. Pet.iij. Quotiẽs vxori de/
bitũ reddo orare nõ poſſuz. Et ſi iuxta apo
ſtoli ſmonẽ ſine intermiſſiõe orandũ ẽ.nun
q̃ꝫ ergo mihi ɔiugio ſuiẽdũ.ne ab orõne cui
ſꝑ inſtare iubeor vlla hora ĩpediat

De tribꝫ ſtatibus predictis
Capitulũ XLI

a Auguſtinꝰ in li.de bo.ɔiuga. Sicut
bonũ erat qđ Martha faciebat oc/
cupata multũ circa miniſteriũ ſctõ/
rum.ſꝫ meliꝰ qđ maria ſoror eiꝰ ſedẽs ad pe
des dñi ⁊ audiẽs ꝟbum eiꝰ cũ eũ ambe ho/
ſpitio recepiſſent.ita bonũ ſuſanne in cõiu/
gali caſtitate laudamꝰ.ſed tamẽ ei bonũ vi/
due anne.ac multo magis marie ꝟginis an
teponimꝰ. Idẽ de ꝟginitate. Certa ratõe
⁊ ſanctaꝝ ſcripturaꝝ auctoritate nec pctũm
eſſe nuptias ĩuenimꝰ. ſꝫ tamẽ nec eas bono
vel virginalis ɔtinentie vel etiã vidual' ab/
ſtinẽtie equamus. Idẽ ɔtra Iulianum.
Uera pudicicia ſiue cõiugalis ſiue vidual'
ſiue virginalis dicẽda nõ eſt. que nõ vere ſi
dei mancipat̃. Cõiuges eñ ⁊ virgines ⁊ vi/
due poſſunt eſſe.⁊ pudice nõ eſſe ſi ɔtamina
ta volũtate mechant̃ Hiero.in ep'la. Cũ
in ſemẽte terre bone centeſimum ⁊ ſexageſi
mũ ⁊ triceſimũ fructũ euãgelia doceãt.⁊ cẽ/
tenariꝰ ꝓ virginitatis corona ꝓmũ graduz
teneat.ſexagenariꝰ ꝓ labore viduaꝝ in ſecũ/
do ſit numero. tricenariꝰ federa nuptiaruz
ipa digitoꝝ ɔiunctiõe teſtet̃.bigamia ĩ quo
erit numero imo extra numeꝝ. certe ĩ terra
bona nõ orit̃.ſed in vepribꝫ ⁊ ſpinetꝫ vulpiũ
que herodi impijſſimo cõparant̃ Ambr.
de viduitate. Docemur triplicẽ caſtitatꝫ eſſe
virtutẽ.vnã ɔiugalẽ aliã viduitatꝫ. tertiam
virginitatis.

De paupibꝫ Capitulũ XLII

Gregoriꝰ in omel'. Pauꝑ cũ repͥhenſi
g bilis cernit̃ moneri debet ⁊ deſpici
nõ debet Si vero repͥhenſionis nil
habet.venerari ſũmopꝑe ſicut interceſſor de
bet. Idẽ. Cũ quoſlibet pauꝑes nõnulla
repͥhenſibilia ꝑpetrare ɔſpicitis. nolite de/
ſpicere.nolite deſperare. q2 fortaſſe qđ ſuꝑ/
fluitas tenuiſſime prauitatꝫ inq̇nat.caminꝰ
pauꝑtatis purgat. Idẽ. Qñ ad fidei ago
nem venimꝰ.luctamẽ cõtra malignos ſpiri
tus ſumimꝰ.maligni aũt ſpũs nudi ſunt. q2
nihil in hoc mũdo ꝓpriũ poſſidẽt.nudi g̊ cũ
nudis luctari debemꝰ.nã ſi veſtitꝰ q̇s cum
nudo luctat̃.citiꝰ ad terrã deijcit̃ q2 hꝫ vnde
teneat̃. Idẽ in dyalo. Pauꝑtas mẽtibus
bonis eſſe ſolet cuſtos humilitatis. Idẽ
ſuꝑ Ezech. Pauꝑtas in inopia mentis eſt.
nõ in quantitate poſſeſſiõis. Idẽ. Cũ de
eſt terrena ſubſtãtia đ qua eterno iudici ra
tionẽ ponemꝰ.liberiꝰ ad patriã pergimꝰ.q̇a
quaſi in via põdere caremus. Idẽ. Mi/
ra ſecuritas eſt cordis aliena nõ querere. ſꝫ
vniuſcuiuſq̃ꝫ diei ſufficiẽtia ɔtentũ manere
Infra de ſufficiẽtia.lib.iiij. Idẽ. Quiſq̇s
ſtimulo. Infra libro.iij.capitulo de iudicio
Augꝰ de eccleſi.doc. Bonũ eſt facultateſ
cum diſpẽſatione pauperibꝫ erogare. meliꝰ
ꝓ intentiõe ſequendi dñm inſimul pauperi/
bus donare.⁊ abſolutũ ab omĩ ſollicitudi/
ne egere cũ chriſto. Idẽ in libro de cura
ꝓ mortuis.⁊ in libro de ciui.dei. Preclaras

exequias in cõſpectu hominū exhibuit pur
purato illi diuiti turba famuloꝝ.ſed multo
clariores in cõſpectu dei vlceroſo illi paupi
miniſteriū ꝑbuit angeloꝝ. q̄ eū nō extulerīt
inmarmoreū tumulū. ſed in Abrahe ſinū.
Idē ſup cano. Iaco. Magne felicitatis
eſt cõditio xpianoꝝ.quibꝫ claritudo regni ī
paupertate poſita eſt.poſſidere qđ cuꝫ labore
acquirit paucoꝝ eſt.ꝯtemnere qđ cū fructu
ꝯtemnas omniū ē. Felicitas ḡ magna xpi/
anoꝝ quibꝫ datū eſt vt paupertate faciāt pre/
cium regni celoꝝ. Idē. Nō tibi diſpliceat
pauptas tua.nihil eñ̄ ea poteſt diti⁹ inueni
ri. Vis ſcire q̄ꝫ locuples ſit pauptas. celum
emit. Joh. Chriſo. Nō malū aliqđ eſtime
mus inopiā.eteñ̄ ſapiētie ꝛ patiētie ꝛ oīs
philoſophie nob̄ magiſtra eſt inopia. Am
broſi⁹ in hexamerō. Juſt⁹ vir q̄ hic eguerit
illic abūdabit.ꝛ q̄ hic laborē tolerauerit.illic
ꝯſolationē habebit.q̄ aūt hic recepit bona.
illic mercedē coꝝ ſperare nō poterit.pauper
tas eñ̄ mercedē ſuā reſeruat.cēſus abſumit
Hieronym⁹ ī epl'a. Vacu⁹ viator et nu/
dus latronis nō timet inſidias.ſecur⁹ a no/
cturnis furibꝫ dormit. paup etiā ſi clauſtra
nō muniat.diuiti ꝟo ſue opes latronis ima
ginant occurſum.ꝛ iugi ſolicitudine ſomnū
adimūt. Idē Socrates ille theban⁹ q̄n
dam ditiſſim⁹. cū ad philoſophandū athe/
nas ꝑgeret.magnū auri pōd⁹ abiecit ī ma/
re.nec putauit ſe poſſe ꝛ virtutes ſimul ꝛ di
uitias poſſidere. Bern̄. in epl'a. Volo te
eſſe amicū paupeꝝ.magis aūt imitatorē.il/
le grad⁹ ꝓficientiū eſt.hic ꝑfectoꝝ. Amicicia
nāq̄ꝫ paupeꝝ regꝫ amicos cõſtituit.ſꝫ amor
paupertatis reges facit.regnū deniq̄ꝫ celorū
paupeꝝ eſt. Idē in ſermone. Cū tria ſint
genera paupertatis.neceſſaria.volūtaria. ꝛ ſi
mulatoria.recte diuidēs ꝛ recte offerēs.re/
iecta ſimulatiōe neceſſariā patiēs. volūtari
am amplectēs.paup efficit ſpiritu Idem
Felix pauptas volūtaria relinquentiū om
nia.ꝛ ſequentiū te dñe Ihu. Felix plane q̄
tam ſecuros imo glorioſos faciat in illo ſin
gulari flagore elementoꝝ.in illo tremendo
examine meritoꝝ.in illo tāto diſcrimine iu/
dicioꝝ. Seneca in epl'a. Cui cū paupta/
te bene cõuenit diues eſt. Idē. Non qui
parū habet.ſed q̄ pl⁹ cupit paup eſt. Idē
Aude hoſpes cõtemnere opes ꝛ te quoq̄ꝫ di
gnū finge deo. Nemo ali⁹ eſt deo dignus q̄ꝫ
qui opes cõtempſit.quaꝝ poſſeſſionē tibi n̄
interdico.ſed h̄ efficere volo vt intrepid⁹ eas
poſſideas Idē. Si vis vacare aīo.aut
pauper ſis oportet.aut paupi ſimilis. Non
poteſt ſalutare fieri ſtudiū ſine frugalitatis
cura.

De diuitibꝫ Capitulum XLIII

Grego.in omel'. Quicūq̄ꝫ bene ī hoc
ſeculo habetis. cū vos bona egiſſe
recolitis valde de ipīs ꝑtimeſcite ne
cõceſſa vobis ꝓſperitas eorūdē remunera/
tio ſit bonoꝝ. Idē. Cū pauci ſint qui ſpi
ritalia dona ꝑcipiūt.ꝛ multi q̄ rebꝫ tempali
bus abūdant.ꝑ h̄ ſe diuites virtutibꝫ pau/
peꝝ inſerūt q̄ eiſdē ſanctis paupibꝫ de ſuis
diuitijs partiunt. Idē. Plerūq̄ꝫ mali eo
magis cõtra dñm ſupbiūt.quo ab ei⁹ largi/
tate ꝛ cõtra meritū ditant.ꝛ qui ꝓuocari bo
nis ad meliora debuerūt.donis ꝑiores fiūt.
Aug⁹ de ciuitate dei. Tēporalibꝫ magis
vtendū eſt q̄ꝫ fruendum. vt frui mereamur
eternis.nō ſicut peruerſi q̄ frui volunt nūmo
vti aūt deo.quoniā nō nūmū ꝓpter deū im/
pendūt.ſed deū ꝓpter nūmum colūt Idē
Preclaras exequias ꝛc.ſupra de paupibꝫ.
Idē de verbis dñi. Ecce recole diues ꝑ/
mordia tua.dic rogo.quid attuleris. aut ſi
dicere erubeſcis.audi apoſtolū dicentē. Ni
hil inquit intulim⁹ in hūc mundū vtiq̄ꝫ q̄n
nati ſum⁹.ſed nec auferre quid poſſum⁹.vti
q̄ꝫ quādo de mūdo exibim⁹. nihil attuliſti.
nihil auferes.q̄d te inflas ꝯtra pauperē.cer
te quādo habito caſu vetera ſepulcra frāgū
tur.oſſa diuitū ab oſſibꝫ pauperū nō agno/
ſcunt Idē. Utere diues.libro.ij.de elemo
ſyna. Joh. Chryſo.ſup Matth. Non ꝓ/
pter hoc diues diuitias accepiſti. vt ī laſci/
uia cõſumas.ſꝫ vt in elemoſynā expendas.
nunq̄d eñ̄ tua ſunt q̄ habes.que pauperuꝫ
bona ſunt.tibi credita ſunt. etiā ſi ex labori/
bus iuſtis vel ex hereditate paterna poſſeſ/
ſor factus fueris. Idē ſup Joh. Per innu/
meras mortes ſuoꝝ letātur ſe cupidi ad pe
cunie ianuas ꝑueniſſe.volutari nāq̄ꝫ in ſce/
no eius tanq̄ꝫ ſues delectant.ꝛ vt tauri ſter/
cus ei⁹ euoluere. Ambroſi. de offic. Iſti
qui in delicijs.q̄ in luxuria.rapina.queſtibꝫ
honoribꝫ. ſtudia ſua poſuerūt. ſpectatores
magis ſunt q̄ꝫ ꝑliatores. habēt lucrū labo/
ris.fructū virtutis nō habēt. Idē in hex/
ameron. Nudi omēs naſcimur.nudi mori/
mur.nulla diſcretio inter cadauera mortu/
orū.niſi forte quia graui⁹ fetēt diuitū corꝑa

diſtenta luxuria. Idē in ſermone. In cō/mune omnib⁹ diuitib⁹ atq₃ paupib⁹ t̄ra fundata eſt. cur vobis ius ꝓpriū ſoli diuites arrogatis. neſcit natura diuites q̄ oēs paup/peres generat. Idē. Quicūq₃ patrimonio ſuo tāq₃ poſſeſſor nō vtit̄. q̄ largiri pauperi ꝛ diſpēſare nō nouit. is ſuaꝝ ſeruul⁹ eſt nō dn̄s facultatū. Idē. Ipm̄ nomē cōſidera. ditē dicūt gentiles inferni pſulez. arbitrū mortis Hiero. in origi. ſup Abacuc. iij. Pro iniq̄tate vidi tentoria ethyopie. omnis diues aut iniqu⁹ aut heres iniq̄. Seneca in ep̄la. Libera te ꝑus metu mortꝭ. ille nobis graue iugū īponit. deinde metu paupertatis. Si vis ſcire q̄₃ nihil in illa mali ſit cōpara inter ſe paupeꝝ ꝛ diuitū vult⁹. ſepi⁹ paup ꝛ fidelis ridet. Idē. Hoꝝ q̄ felices vocant̄ hilaritas ficta eſt. aut grauis ꝛ ſupa ta triſticia. eoq₃ grauior. q₂ iterdū nō licet eſſe miſeros ſ₃ int̄ erūnas cor ipm̄ excedētes neceſſe eſt agere felicē.

De potētib⁹ Capi. LXIIII

Grego. in regiſtro. Qui poſt terrenā poteſtatē celeſtis regni gloriā cupit acq̄rere. ad faciendu₃ lucrū creatori ſuo debet eniti⁹ laborare. vt ad ea que deſiderat opatiōis ſue gradib⁹ poſſit aſcendere Idē. Summū in regib⁹ bonū eſt iuſticiam colere. ac ſua vnicuiq₃ iura ſeruare. et in ſubiectos nō ſinere qđ poteſtatis ē fieri. ſed qđ equū eſt cuſtodiri. Idē. Tūc regnum bene regit̄ cū regnādi gloria aīo nō dn̄atur Idē. Reſtringēda ſub ratiōe poteſtas ē. nec quicq₃ eſt agendū ꝑus q̄₃ ꝯcitata ad trāquillitatē mens redeat. nā cōmotionis tpe iuſtū putat ira qđ fecerit. Idē in paſtora. Cōtra deū pſunt potētes ſi eos quos ꝑ cōditionē tenēt ſubditos. equales ſibi ꝑ natu re ꝯſortiū nō agnoſcūt. Idē in mora. Bene poteſtatē exercet q̄ ſcit ꝑ illā ſup culpas erigi. ſcit cū illa ceteris equalitate ꝯponi. humana eīn mens plerūq₃ extollit̄. etiā cū nulla poteſtate fulcit̄. q̄nto igit̄ magis ſe ī altu₃ erigit cū ſe ei etiā poteſtas adiungit Idē Iuncta ſemꝑ eſſe ſupbia potentibus ſolet. Aug⁹ de vita xp̄iana. Quo poteſtas ſublimior eſt. tāto ad peccandū maior eſt audacia. q₂ totū credit licere ſibi quod pōt. et dū alteri⁹ iudiciū nō timēt q̄ alios iudicāt. ad peccandū p̄cipites fiūt. Idē. Hoīes diabolū. ſupra de ambitioſis. Idē de mēdacio. Nulli eſt iniuria ꝑ potentiā vel leuit̄ inferenda. vt ab alio grauior iniuria repellat̄.

Amb. de offici. Laus dn̄i vbi mūda poſ/ſeſſio ꝛ innocēs familie diſciplina Idē in apolo. Peccauit dauid vt ſolēt reges. ſ₃ penitentiā geſſit. fleuit ꝛ ingemuit. qđ nō ſolēt reges. Iſid. de ſum. bo. Qui recte vtit̄ regni poteſtate. ita pſtare ſe omnib⁹ dꝫ. vt q̄nto magis honoris celſitudine claret. tanto ſemetipm̄ mēte magis humiliet. ꝓponēs ſibi exemplū humilitatꝭ dauid. q̄ de ſuis meritis nō tumuit ſ₃ humiliter ſeſe deīcēs dixit. vilior fiam pl⁹ q̄₃ fact⁹ ſum. ꝛ ero humilis in oculis meis Idē. Qui recte vtit̄ regni poteſtate. formā iuſticie factis magis q̄₃ v̄bis inſtituit. ille nāq₃ nulla ꝓſperitate erigitur. nulla aduerſitate turbat̄. nō nitit̄ ꝓpriis virib⁹ neq₃ deo recedit cor ei⁹. regni quoq₃ faſtigio humili pſidet animo. nō eū delectat iniquitas. nō inflāmat cupiditas. ſine fraudatione alicu⁹ ex paupe diuites facit. et qđ iuſta poteſtate a populis extorq̄re potuerat hoc ſepe miſericordi clemētia donat Idē in ſyno. Modica eſt hui⁹ ſeculi gloria. caduca eſt ꝛ fragilis tp̄alis potētia. dic vbi ſūt reges. vbi p̄ncipes. vbi impatores. vbi locupletes reꝝ. vbi potentes ſeculi. vbi diuites mūdi. quaſi vmbra trāſiert̄. velut ſomnium euanuerūt. Bern̄. in ep̄la. Principis error multos inuoluit. ꝛ tātis obeſt quantis p̄eſt ipe. Seneca in ep̄la. Nec pmiſcuam habere. nec vulgarē clementiā p̄ncipē decet Nā tam oīb⁹ ignoſcere q̄₃ nulli malū eſt. Idē. Sic cū inferiore viuas q̄uēadmodū tecū viuere ſupiorē velis. Idē. Quotiens in mentē tuā venerit q̄ntū tibi in ſeruū tuū liceat. totiēs veniat etiā in mentē tuam tantūdem in te dn̄o tuo licere. At ego inquis nullū dominū habeo. Reſpōdeo. bona forſitan eſt fortuna. Si neſcis qua etate hecuba ſeruire cepit. qua creſus. qua Darij mater.

De iudicib⁹. Capitulū XLV

Gregori⁹ in omel̄. Dux eſt vt qui neſcit tenere moderamina vite ſue. iudex fiat vite aliene Idē. Iudicare digne. in. c. de acceptiōe pſonaꝝ libro tertio Idē in moral̄. Maiora crimina ꝛ tarde credēda ſunt cū audiunt̄. ꝛ citius punienda ſunt cū veraciter agnoſcunt̄. Idē. Tres ſunt acceptiōes muneꝝ ad quas ex fraude feſtinat̄ ad iudiciū. Mun⁹ nāq₃ a corde eſt captata gratia cogitatiōe. Munus ab ore

eſt gloria ꝑ fauorē. Munus a manu eſt premiū per dationē. Idē. Bonū te dulcem. ī capitulo de equitate.lib.iiij. Joh. Chryſ. ſuper Matth. Benigni ⁊ iuſti iudicis eſt ſuas iniurias cōtemnere. ⁊ alioꝝ iniurias iudicare. Idem. Facile deuiat. In capitulo de timore.in lib.iij. Iſidor⁹ in ſynon. Noli eſſe pl⁹ iuſt⁹ ꝙ̄ iuſtū eſt. om̄e eñ qđ nimis eſt.viciū eſt. Idē. Nullū iudices. Infra lib.iij.c.de ſtultiloquio in accuſatione.

Idē.de ſum.bo. Neminē ſtultoꝝ vel improboꝝ oportet iudicem eſſe. Nā ſtultus ꝑ ignauiā.improb⁹ ꝑ improbitatē corrumpit quā didicit veritatē. Idē. Qui recte iudicat.⁊ p̄miū inde remunerationis expectat. fraudē in deo ꝑpetrat.quia iuſticiā quā gratis partiri debuit.acceptiōe pecunie vendit

Idē. Quattuor modis iudiciū humanū ꝑuertiꝰ.timore.cupiditate.odio.amore. Timore dū metu poteſtatꝫ alicui⁹ veritatē loq̇ paueſcim⁹ Cupiditate.dū p̄mio munerꝫ alicui⁹ corrūpimur. Odio.dū cōtra quemlibꝫ aduerſari molimur. Amore.dū amico vl̓ ꝓpinquis obtēperare cōtendim⁹ Auguſtinus in ep̄l'a Iniquū eſt vt quiſq̃ꝫ iudicare ꝺ alio velit.⁊ iudicari de ſeip̄o nolit. Idem Imple xp̄iane iudex p̄ij patrꝫ officiū.ſic ſuccenſe doleas iniq̇tati vt ꝯſulere meminerꝫ humanitati Idē in ſmone. Cū iudicaueris teip̄m ſine adulatiōe.iudica ꝓximū cuꝫ dilectiōe. Idē ꝯtra donatiſtas. Nō facile ꝓ vno vel paucis.aduerſus innumerabiles religionis ⁊ vnitatis viros. ⁊ magno ingenior vberi doctrina p̄ditos.niſi ꝑtractatis ꝓ viribꝰ atq̃ꝫ bene ꝑſpectis rebꝰ ferēda ſentētia eſt Idē. Sacerdos cui om̄is.ſupra ꝺ ſacerdotibꝰ bonis.lib.p̄mo. Ambroſi⁹ in apolo. Unuſquiſq̃ꝫ de alio iudicatur⁹.ꝺ ſe ipſo prius iudicet. nec minora in alio errata cōdemnet.cū ip̄e grauiora commiſerit.

Idē. Sepe ⁊ in iudicando mai⁹ peccatū iudicij eſt.ꝙ̄ peccatū ipſum de quo fuerit iudicatum.

De nobilibꝰ Capitulum XLVI

Grego.in dialo. Nōnullis ſolet nobilitas generis parere ignobilitatem mētis.vt minus ſe in hoc mūdo deſpiciant.q̇ plus ſe ceteris aliquid eſſe vel fuiſſe meminerint Hieronym⁹ ī ep̄l'a ad cellantiā. Nulli te vnq̃ꝫ de generis nobilitate p̄ponas.nec obſcuriores quaſq̃ꝫ ⁊ hūili loco natas te inferiores putes.neſcit eñ religio noſtra ꝑſonas.nec cōditiones hominū ſed aīmas inſpicit. Idē. Sola apud deum libertas eſt nō ſeruire peccatis. ſūma ē apud eū nobilitas claꝝ eſſe ꝟtutibꝰ. Idē. Nobilitatis tue tñ ad h̄ memineris.vt cuꝫ claritate generis moꝝ ſanctitate cōtendas.

Idē. Nō eſt qđ ſibi aliq̇s de generis nobilitate blandiaꝰ.ſi ex meliori ꝑte ſit ſeruus.

Idē. Mundanā nobilitatē nō naꝰe eq̇tas ꝯſtitit.ſed cupiditatis ambitio inuenit.

Idē in omel'. Ille apud deū potior ⁊ nobilior eſt.nō quē nobilitas generꝫ aut dignitas ſeculi.ſed quē deuotio fidei deo ⁊ ſancta vita cōmendat Amb.in ſermone. Nullā ad cōmendatiōem hoīs ꝯditio ſeruitutꝫ affert impedimētū. nec dignitas ꝑſapie meritū.ſꝫ fides affert.ſiue liber ſiue ſeru⁹.om̄es ī xp̄o vnū ſum⁹. Bern̄.in ep̄l'a. Minime q̇dem de⁹ eſt acceptor ꝑſonaꝝ.neſcio tñ q̇ pacto virt⁹ in nobili placet.an forte q̇ pl⁹ clarꝫ Siquidē ignobilis cū caret gl'ia. nō facile liquet vtꝝ q̇ nolit aut q̇ nō poſſit h̄re.laudo tñ factā de neceſſitate virtutē. ſꝫ plus illam quā elegit animi libertas.non inducit neceſſitas.

De militibꝰ Capitulū XLVII

Gregori⁹ in regiſtro. Sūma militie laus inter alia bona merita hec eſt. obedientiā ſancte rei publice vtilitatis cauſa exhibere ⁊ qđ ſibi vtiliꝰ iperatū fuerit obtꝑare Joh. Chry.ſuꝑ Math. In honeſtū eſt apud deū opus negociatiōis ſiue dignitatis ſiue militie. Amb.ſuꝑ illud Lu.iij. Neminē ꝯcutiatꝫ. Singulis generibus hoīm tribuit ſanct⁹ Johēs baptiſta reſpōſuꝫ.ſ.publicanis.ne vltra ꝙ̄ p̄ſcriptū eſt eis exigāt.militibꝰ ne calumniā faciāt.p̄daꝫ requirāt.docēs idcirco ſtip̄edia ꝯſtituta militie.ne dū ſumpt⁹ queriꝰ predo graſſetur.

Aug⁹ de verbis dn̄i. Nōnulli q̇ aut militie cingulo detinenꝰ. aut in actu ſunt publice conſtituti.cū peccāt grauiꝰ aſſolent a peccatis ſuis p̄ma ſe voce excuſare q̇ militāt ⁊ ne bene aliq̄n faciāt occupatos ſe malis actibꝰ cōqueruntꝰ. Idē. Nō eſt delictū militare. ſꝫ ꝓpter p̄dā militare pctm̄ eſt. Nec rēpublicam gerere criminoſum eſt.ſꝫ iō agere rēpublicam vt rē familiarē augeas poti⁹.vidēꝰ eſſe dānabile. Idē in ep̄l'a ad iulianū comitē Hoc p̄mū cogita q̄n armarꝫ ad pugnā q̇ virt⁹ tua ⁊ fortitudo corꝑalis donū dei ē. ſic eñ cogitabis de dono dei nō facere ꝯ dm̄

ꝯtrā deū. Idē. Eſto etiā bellādo pacific⁹ vt eos quos expugnas ad pacis vtilitatem vincēdo ꝑducas. beati em̄ pacifici ait dñs. q2 filij dei vocabunt̄ Idē Hoſtē pugnantē neceſſitas ꝑimat nō volūtas. ⁊ ſicut bellāti ⁊ reſiſtēti violētia reddit̄. ita victo vel capto miſericordia iā debet̄. maxie in q̄ pacꝭ ꝑturbatio nō timet̄. Idem. Ornet mores tuos pudicicia cōiugalis. ornet ſobrietas ⁊ frugalitas. valde em̄ turpe eſt vt militē quē nō vincit hō. vincat libido. vt obruat̄ vino q̄ nō vincit̄ ferro. Idē. Ex his q̄ habes de militia grās age deo tāq̄ꝫ fonti bonitatꝭ vñ habes atq̄ꝫ i omib⁹ bonis actib⁹ tuis illi da claritatē. tibi aūt humilitatē.

De negociatorib⁹ Capitulū. XLVIII

Rego. in omel. Sūt pleraq̄ꝫ negocia que ſine pctō exhiberi aut vix aut nullaten⁹ poſſunt. q̄ ḡ ad pctūm implicāt. ad h̄ neceſſe eſt vt poſt ꝯuerſionē animus nō recurrat Idē. Negociū autē qd̄ añ ꝯuerſionē ſine pctō extitit. h̄ etiā p⁹ cōuerſionē repetere culpa nō fuit. Aug⁹. Studiū auaricie ſiue fraudis ꝓpriū ſolet eſſe negociantiū facin⁹. Idē ſup illud. p̄s. Qm̄ nō cognoui lrāturā ⁊c̄. alia lrā negociatōes Nā auid⁹ acq̄rēdi ꝑ dāno blaſphemat. ꝑ p̄cijs rex mentit̄ ⁊ peierat. Amb. de viduitate ponit talē lrām Cañ. iij. Circuibo ciuitatē in foro ⁊ in plateis ⁊ q̄raꝫ quem dilexit aīa mea. nequaq̄ꝫ ibi q̄ram⁹ xp̄m vbi iuenire nō poſſum⁹. nō eſt xp̄s circūforan⁹. Chriſtus em̄ pax eſt. in foro lites. xp̄s iuſticia eſt in foro iniq̄tas. xp̄s opator eſt. in foro ociū manet. xp̄s charitas eſt. in foro reſidet obtrectatio. xp̄s fides eſt. in foro fraus eſt ac ꝑfidia. Idem de offi. Mortificet̄ auaricia moriat̄ ꝯcupiſcētia. ſanct⁹ dei negociationē cognouiſſe ſe negat. q2 p̄cioꝝ captare incremēta nō ſimplicitatꝭ ſꝫ verſutie eſt. Joh. Chriſo. ſup Matth. Fuge foꝝ vt nec patiaris fraudē nec facias. Idē. Prima laus eſt xp̄iani alienū eſſe a foro. nullā cām habere cū illo Idē. Hō mercator nūq̄ꝫ p̄t placere dō. ⁊ ideo null⁹ chriſtian⁹ debet eē mercetor. aut ſi voluerit eſſe. ꝓiciat̄ d̄ eccl'ia dei. dicēte. p̄s. qm̄ nō cognoui negociatōes. itroibo in potētias dñi. Idē. Queadmoduꝫ q̄ ambulat inter duos inimicos. volēs ambob⁹ placere ⁊ nolēs ſe cōmendare. ſine maliloquio nō p̄t eſſe. neceſſe eſt em̄ vt ⁊ iſte male loquat̄ de illo. ⁊ ille male loq̄t̄ de iſto. ſic q̄ emit ⁊ vēdit ſine mēdacio ⁊ ꝑiurio eſſe nō p̄t Idē. Qui cōpat rē. infra de feneratorib⁹ Hieronym⁹. Negociatorē clericū. ſupra de clericis.

De feneratorib⁹ Capitulū XLIX

Regor. in regiſtro. Nos amatorib⁹ vſuraꝝ nulla rōne man⁹ imponim⁹. Joh. Chryſo. ſup Matth. Qui cōpat rē vt illā ipam itegrā ⁊ immutatā dādo lucret̄. ille eſt mercator q̄ de tēplo dei eijcit̄. vñ ſup omēs mercatores pl⁹ eſt maledictus vſurari⁹ Idē. Si qs rē cōpatā vendit mercator eſt ⁊ maledict⁹. q̄ꝫto magꝭ maledictior erit q̄ nō ꝯpatā pecuniā. ſꝫ a d̄o datā ſibi dat ad vſurā Idē. Nihil vſura turpi⁹. nihil crudeli⁹. alienas ei h̄ negociat̄ miſerias. ⁊ lucꝝ alteri⁹ aduerſitatē fac̄. ⁊ mercedē expetit miſicordie velut timēs ne appareat miſericors. ⁊ fictōe mie ꝓfundiorē fodit foueā. i auxiliādo ꝯterēs inopē. ⁊ i porrigēdo manū expellēs. ⁊ ſuſcipiēs q̄dē vt in portuꝫ naufragio. ⁊ ſubmittēs hūc in vadis ⁊ i antris. Amb. in ep'la. Nō dabis pecuniā tuam ad vſurā. qm̄ ſcp̄tū eſt q2 is q̄ nō dedit pecuniā ſuā ad vſurā habitabit in tabernaculo dei. nā ille ſupplātat̄ q̄ vſuraꝝ captat emolumentū. Itaq̄ꝫ vir xp̄ianus ſi h̄ꝫ det pecuniam q̄ſi nō receptur⁹. aut terre ſortē quā dedit receptur⁹. Idē. Quid duri⁹ q̄ꝫ vt des pecuniā tuā ⁊ ipē duplū exigas. q̄ ſimplum nō habuit queadmodū duplū ſoluet Im vitis patꝝ. Cui nocet̄ aut iniuriat̄ ⁊ voluntarie parcit ꝓximo. hic ſm̄ naturā chriſti eſt qui nec ledit nec ledit̄. hic ſm̄ naturā Ade ē Qui vero nocet aut iniuriat̄. aut calumniā ingerit. aut vſuras exigit. hic ſm̄ diabolū ē Seneca in epiſtola. Quid fenus ⁊ calendarium ⁊ vſura niſi humane cupiditatis extra naturā queſita nomia. o miſeꝝ ſi quem hec delectant.

De demonib⁹ Capl'm L

Regori⁹ in moral'. Hoſtis malign⁹ quo ſanctos vigilātes minime ſuperat. eo dormiētes ſꝑit⁹ ipugnat quē tñ h̄ maligne agere ſupna diſpēſatio benigne ꝑmittit ne in electoꝝ cordib⁹ ipe ſaltē ſomnus a ꝓbatiōis p̄mio vacet. Idē. Maligni ſpūs certꝭ quibuſq̄ꝫ vicijs ſinguli obſeq̄ ſunt credēdi Idē. Angeloꝝ ſpūs idcirco irremiſſibiliter peccauerūt. q2 tāto robuſtius ſtare poterāt quanto eos carnis admixtio non tenebat. homo ṽo idcirco p⁹ culpā

veniā meruit. quia ꝑ carnale corpus aliqd
quo ſemetipō minor eſſꝫ accepit Idē. An
gelus ſua malicia cecidit. hominē vero alie/
na proſtrauit. Idē. Occulte iuſticie licen
cia malignis ſpiritibꝫ datur. vt quos volen
tes in peccati laqueo ſtrangulāt. in pctī pe/
nam etiā nolētes trahāt. Idē. Ita deus
ſuꝑ omia eſt vt ipē ſub nullo ſit. Leuiathan
ꝓ eius celſitudinis culmē aſpiciens. ius ꝑ/
uerſe libertatis appetijt vt p̄eſſet ceteꝛ ⁊ nul
li ſubeſſet. Idē. Scimus ꝙ immūdi ſpi/
ritus qui e celo ethereo lapſi ſunt in hoc ce
li terreqꝫ medio vagant᷑. qui tāto magꝭ cor/
da hominū aſcēdere ad celeſtia inuidēt. q̄to
ſe a celeſtibꝫ ꝑ elatiōis ſue immundiciā pro
iectos vidēt. Idē. Alius letis. aliꝰ triſtibꝫ
alius timidis. aliꝰ elatis moribꝫ exiſtit. quo
ergo occultꝰ aduerſariꝰ facile capiat vicinis
ꝯſperſionibꝫ deceptōnes parat Idē Sa
thane volūtas ſꝑ iniqua eſt. ſed nūqꝫ pote/
ſtas iniuſta. q2 a ſemetipō voluntatē habet.
ſed a dn̄o poteſtatē. Idē in omel. In bo
nis opibꝫ intēti niſi ꝯtra malignos ſpūs ſo
licite vigilemꝰ. ipos irriſores patimur in pe
nis q̄s ad malū ꝑſuaſores habemꝰ Idē ī
regiſtro. Tāto hoſtis callidꝰ ꝯ nos decepti
onis molimina ardentiꝰ exquirit. q̄nto nos
celeſti patrie feruentiꝰ inhiare cognoſcit.

Idē in dyal. Malignꝰ ſpūs cogitationi
locutiōi atqꝫ opi noſtro ſemꝑ inſiſtit. ſi for/
taſſe q̄d īueniat vn̄ noſter apud examē eter
ni iudicis accuſator exiſtat Idē in paſto.
Diabolꝰ modo alioꝝ facta grauiora. modo
nihil eſſe qđ ꝑpetratū eſt. modo miſericor/
dem deū loquit᷑. mō adhuc tp̄s ſubſequēs ⁊
ſufficiēs ad pn̄iam pollicet᷑. vt dū ꝑ hec dece
pta mens ducit᷑. ab intētione pn̄ie ſuſpēdat᷑
quatenꝰ tūc bona nulla ꝑcipiat. q̄ nūc nul/
la mala ꝯtriſtāt. Augꝰ. de ciui. dei. Credē
dum eſt eſſe ſpūs nocēdi cupidiſſimos a iu
ſticia penitꝰ alienos. ſuꝑbia tumidos. inui/
dia liuidos. fallacia callidos. qui in hoc q̄/
dem aere habitāt q2 de celi ſuꝑioris ſublimi
tate deiecti merito irregreſſibilis trāſgreſ/
ſionis in hoc ſibi cōgruo velut carcere dam
nati ſunt. Idē. Sic ipi mali hoīes in ter
ra. ſic etiā demones. nō oīa que volūt facere
poſſunt. niſi q̄ntū illis ordinatiōe ſinit᷑ illiꝰ
cuiꝰ iudicia plena nemo cōprehēdit. iuſte ne
mo rep̄hendit. Idē. Mali angeli ſua po
teſtate potiꝰ delectati velut ſuū bonū ipi ſi/
bi eſſent. a ſuꝑiore cōmuni omniū beatifico
bono ad ꝓpria defluxerunt. ⁊ habētes elati/
onis faſtū ꝓ excellentiſſima eternitate vani
tatis aſtutiā ꝓ certiſſima veritate. ſtudia ꝑ/
tium ꝓ indiuidua charitate ſuꝑbi. fallaces.
inuidi effecti ſunt. Idē. Eſſe natura in q̄
nullū bonū ſit nō pōt. ꝓinde nec ipiꝰ diabo/
li natura inq̄ntū natura eſt. malū quid eſt
Idē. Auertat deꝰ. li. ij. de inuidia. Leo
in ſmone. Diabolꝰ oīm diſcutit ꝯſuetudies
ventilat curas. ſcrutat᷑ affectꝰ. ⁊ ibi cauſas q̄
rit nocēdi vbi queqꝫ viderit ſtudioſiꝰ occu/
pari. Ioh. Chryſ. in ſermone. Zelat᷑ dia/
bolus hominē q2 ipē de celo corruerat. Vi
debat em̄ Adā paradiſi eſſe colonū. ⁊ infla/
tus inuidia induit ſerpētꝭ imaginē. Incor/
poralis em̄ cū eſſet. corꝑalibꝫ loq̄ non pote/
rat. Idē. Diabolꝰ nō aliunde talis factꝰ ē
niſi q2 p̄mo quidē poſt peccatū deſperatiōe
vſus eſt. poſtea vero ex deſperatōe in inuidi
am incidit ⁊ ſuꝑbiā. Cyprianꝰ in epiſtola.
Lata ⁊ ſpacioſa itinera vite letalis. illic ille/
cebre ⁊ mortifere voluptates. illic diabolus
blandit᷑ vt fallat. arridet vt noceat. illicit vt
occidat Ambroſiꝰ in ſermone. Pater dia
bolus nō diligit filios ſuos. ſꝫ odit. ſic amat
diabolus filios ſuos vt perdat. ſicut amat
gluto porcellū vt comedat. Iſidorꝰ in ety
mol. Preſciūt demones futura multa. vn/
de ⁊ ſolent reſpōſa aliqua dare. Ineſt em̄ il/
lis cognitio reꝝ plus q̄ infirmitati huma/
ne. partim ſubtilioris ſenſus acumine. par/
tim expientia lōgiſſime vite. partim per dei
iuſſum angelica reuelatōne Idē. Diabo
lus hebraice dicit᷑ deorſum fluēs. quia q̄ q̄e
tus in celi culmine ſtare ꝯtempſit. ſuperbie
pondere deorſum corruēs cecidit. Grece ꝓ
diabolus criminator dicit᷑. Idē de ſum.
bo. Diabolus nō eſt immiſſor ſed incenſor
potius malaꝝ cogitationū ⁊ oīum viciorū.
neqꝫ em̄ alibi cōcupiſcentie fomēta incēdit.
niſi vbi p̄us praue cogitatiōis delectatiōes
inſpexerit. Idē. Tūc ꝯtra cū que poſſidꝫ
diabolꝰ acriꝰ ſeuit qū ſe diuīa virtute ab eo
expellendū cognoſcit Bern̄. in ſer. Ledit
nos iniq̄tas diaboli atqꝫ verſutia. ſꝫ multo
amplius eū noſtra ſimplicitas ⁊ miſericor/
dia torquet. humilitatē noſtrā non ſuſtinet.
vritur charitate noſtra. manſuetudīe ⁊ obe
diencia cruciat᷑.

Finit liber p̄mus Pharetre de
perſonarum varietate.

Capitula ſecūdi libri

De temptatione.j.
De cogitatione.ij.
De delectatione.iij.
De conſenſu.iiij.
De peccato.v.
De ſuperbia.vj.
De vana gloria.vij.
De inuidia.viij.
De ira.ix.
De accidia.x.
De auaricia.xj.
De gula.xij.
De luxuria.xiij.
De perplexitate.xiiij.
De ꝯflictu viciorum ⁊ virtutum.xv.
De gratia.xvj.
De penitentia.xvij.
De contritione.xviij.
De confeſſione.xix.
De ſatiſfactione.xx.
De virtute.xxj.
De tribus theologicis.xxij.
De fide.xxiij.
De ſpe.xxiiij.
De charitate.xxv.
De quattuor cardinalibus.xxvj.
De prudentia.xxvij.
De memoria.xxviij.
De intelligentia.xxix.
De prouidentia.xxx.
De fortitudine.xxxj.
De conſtantia xxxij.
De patientia.xxxiij.
De perſeuerantia.xxxiiij.
De temperantia.xxxv.
De continentia guſtus.xxxvj.
De continentia tactus.xxxvij.
De continentia viſus.xxxviij.
De continentia auditus.xxxix.
De clementia.xl.
De modeſtia.xlj.
De iuſticia.xlij.
De obedientia bona.xliij.
De obedientia mala.xliiij.
De oratione bona.xlv.
De oratione mala.xlvj.
De donis.xlvij.
De beatitudine.xlviij.
De elemoſyna bona.xlix.
De elemoſyna mala.l.

Incipit liber ſecūdus de ꝑncipaliū viciorum ⁊ virtutū multiplicitate.

De temptatione.

Capitulum I Gregorius

NIſi miſericors deus cū virib' tēptamēta modificet. null' ꝑfecto eſt q̄ malignorū ſpirituū inſidias n̄ corruēs portet. Idē. Sācta eccl'ia trāſire ſine labore tēptatiōis nō p̄t tp̄a ꝑegrinatiōis. q̄ ⁊ ſi foris aptos hoſtes nō h͡z. int' tn̄ tolerat fictos fratres. Idē. Plerūq3 q̄ pl'. ē. li. j. de ꝑficiētibus. Aug' ꝯ iulianū. Or ī iſta hūana miſeria peior hoſtis eſt cauēda ſupbia. iō nimirꝫ nō penit' extinguit' in carne ſctōꝝ ꝯtinētiuꝫ iſta carnal' ꝯcupiſcētia. vt dū pugnat' aduerſus eā. ꝑiculoꝝ ſuoꝝ anim' admoneat' ne ſecur' de meritis ꝑ ſupbiā inflet' Idē. In nobiſmetipis ſola infirmitas eſt cā pugnādi. ⁊ rurſus infirmitas ē admonitio n̄ ſupbiēdi. ꝑinde vt v't' q̄ h͡ ſupbiri p̄t nō ſupbiat'. eadē v't' in infirmitate tēptatōis ꝑficit'. Iſi. de ſū. bo. Diabol' ſpēs ē lubric'. cui' ſi capiti. id eſt. ꝑme ſuggeſtiōi nō reſiſtit'. tot' ī int'na cordis dū nō ſentit' illabit' Amb. ſup Lu. Tēptationē nō vt iniqnā timere debem'. ē eñ cā victorie. materia triūphoꝝ. Idē. Dīues ille q̄ tēptatiōꝫ nō ſenſit ī h̄ ſecl'o. rapt' ē ad inferos. ⁊ ſepult' ī inferno Ioh. Chry. ſup Mat. In ꝑmis gūis ⁊ inſupabil' eſt impet' diaboli. q̄ ſi q̄s forti aīo ſuſtinuerit eū. ſtatim īueniet infirmiorē. Q̄to eñ pl' repercuſſus fuerit. tāto magis tepeſcit ⁊ deficit.

Idē. Qui murmurat de ꝑiculo tēptationis. murmurat de p̄mio ꝑbatiōis. in nullo eñ negocio p̄t req̄es īueniri niſi p̄ceſſerit labor. q̄to magis ī ſpūalib' reb' niſi p̄ceſſerit tēptatio nō p̄t eſſe ꝑbatio. Bern̄. ſup cantica. Impulſus euerſus ſū vt caderē. ⁊ dñs ſuſcepit me. Queris q̄s ille ſit īpulſor. nō eſt vn'. Impulſor diabol'. īpulſor mūd'. īpulſor hō. Quis ille hō ſit q̄ris. q̄ſq3 ſui. Idē. Neceſſe ē vt veniāt tēptatiōes. q̄s eñ coronabit' niſi legitime certauerit. aut quō certabūt ſi deſit q̄ īpugnet. Tu ꝟo accedēs ad ſ'uitutē dei. ſta ī timore. ⁊ p̄para aīam tuā ad tēptatōꝫ. certi nāq3 ſunt oēs q̄ pie volūt viuere ī tp̄o ꝑſecutōꝫ ſe paſſuros Idē ī ſ. Oramus q̄tidie vt dī volūtas ſicū ī celeſtib' fcā ē creaturis. ſic fiat ⁊ ī terrenis. vt ſicū angel' ſic ⁊ hō adherēs deo vn' ſpūs cū eo ſit. S3 heu

me.quot obſtacula ſeparāt.quot ꝓhibēt impedimenta. Obijcit eſ̄ ſeſe mediā malicia noſtra.infirmitas noſtra.ↄcupiſcētia nr̄a. ⁊ ignorātia noſtra. Idē. Heu me domine deus.qꝛ vndiqꝫ mihi bella. vndiqꝫ tela volant.vndiqꝫ pericula.vndiqꝫ impedimenta Quocūqꝫ vertā me nulla vſqꝫ ſecuritas eſt. ⁊ que mulcēt ⁊ que moleſtāt timeo.⁊ eſuries ⁊ refectio ⁊ ſomnꝰ ⁊ vigilie ⁊ laboꝛ ⁊ requies militāt ↄtra me.

De cogitatōe Capi. II

Grego.ſup Ezech. Sic ſepe cogitationi bone cogitatio ſiniſtra adiungit̄.vt vix ipe qui eaſdē cogitatōnes generat animꝰ agnoſcat. Idem in moꝛa. Tāto longiꝰ mens a neceſſarijs ceſſat.q̄to inania latiꝰ cogitat. Idē. Sācti viri q̄ntū agere pn̄t ne exteriꝰ labant̄ in ope.tm̄ interiꝰ nequaqꝫ agere pn̄t.ne vnqꝫ labant̄ i cogitatiōe. Idē. An̄ oculos dei vacue non trāſuolāt cogitatōes noſtre. ⁊ nulla momēta tp̄is ꝑ animuꝫ trāſeūt p̄ter retributionis actū. Idē in regiſ. Illud ab om̄ipotenti deo pollutū eſſe in ope oſtendit̄ qḋ ex pollute cogitatōis radice generat̄ Idē i paſto. Nihil in nobis eſt coꝛde fugaciꝰ qḋ a nobiſ totiēs recedit.q̄tiēs ꝑ prauas cogitatōnes defluit Iſid. de ſum.bo. Ferre cogitationes ſine ꝑfectiōe vicioꝝ nō eſt ad dānatiōeꝫ nec eſt occaſio ſubeūdi diſcriminis. ſꝫ potiꝰ augēde ꝟtutis Idē. Nō eſt pctm̄ quādo nolētes imaginibꝫ nocturnis illudimur ſed tūc eſt peccatū ſi anteqꝫ illudamur. cogitationis affectibꝫ ꝑuenimur Idē. Cogitatō praua delectationē. Infra li.iij.c.de ↄſuetudine. Bern̄.de ↄſide. In acq̄ſitione ſalutis nemo tibi germanioꝛ vnico matris tue. ↄtra ſalutē ꝓꝓriam cogites nihil. mirꝰ dixiqꝫ dixiſſe debuerā.q̄cquid ſe cogitatiōi offerat qḋ nō quoq̄ mō ad tuā ipſiꝰ ſaluti ꝑtineat reſpuendū eſt.

De delectatōe Capitulū III

Gregoꝛ.in moꝛal'. Eſſe ſine delectatione aīma nunqꝫ pōt.nā aut in infimis delectat̄.aut in ſummis. ⁊ q̄to maioꝛi ſtudio exercet̄ ad ſūma. tāto maioꝛi faſtidio toꝛpeſcit ad ima.q̄ntoqꝫ acrioꝛi cura inardeſcit ad infima.tāto toꝛpoꝛe dānabili frigeſcit a ſūmis. Utraqꝫ eſ̄ ſimul ⁊ eq̄liter amari nō pn̄t. Qui ḡ terrenaꝝ rexꝝ amore vincit̄.in deo nullatenꝰ delectat̄. Idē. Deū apprehēdere nō valet q̄ adhuc in delectatione peccati iacet. Idē. Unuſquiſqꝫ ſupbꝰ rectoꝛ.ſup̄ lib.j.de p̄latis mal'. Idē Mentē nequaqꝫ cogitatio immūda inquinat cū pulſat.ſꝫ cū hāc ſibi ꝑ delectationem ſubiugat. Idē. Cū culpa animuꝫ tēptat. neceſſe eſt vt breuitatē ſue delectatiōis aſpiciat.ne ad eternā moꝛtē iniq̄tas rapiat.cum ↄſtet qꝫ ad terminū citꝰ moꝛtalis vita pcurrat Idē. Sepe bono opi dū laus humana obuiat.mentē opantis immutat.q̄ q̄uiſ q̄ſita nō fuerat.tm̄ oblata delectat.cuius delectatiōe dū mens bn̄ opantis reſoluit̄. ab om̄i intētione intimi vigoris q̄ntotiꝰ diſſipatur. Idē. Quiſquis in h̄ mūdo appetit ꝓſperari. ceteros excedere rebꝫ ⁊ honoꝛibꝫ tumere.huic nimiꝝ cura ſecularꝫ in delectatione eſt.q̄es in laboꝛe Iſido.de ſum.bo. Cogitatiōes illicitas ingerere demonū eſt. cogitatiōibꝫ oblectari ꝑuerſis noſtrū eſt.

Augꝰ. de ꝟbis apl'i. Quicq̄d pctoꝝ in dictis.in factꝫ.in cogitatiōibꝫ ē.nō oꝛiunt̄ niſi ex mala cupiditate.nō imputat̄ niſi ex illicita delectatōe. Huic igit̄ illicite delectatiōi ſi reſiſtamꝰ.nō regnat pctm̄ i nr̄o moꝛtali coꝛpoꝛe. Idē. Moꝛtua ē vna delectatio ſed viuit altera.⁊ illi dū nō cōſentis eam moꝛtificas.cū cepit om̄ino nō delectari moꝛtificaſti.hec eſt actio noſtra. hec eſt militia nr̄a.

De cōſenſu Capitulū IIII

Gregoꝛiꝰ in moꝛal'. Cōcupiſcētie carnalis oſtia dū cōſenſus noſter apit. ad innumera nos coꝛruptōis mala ꝑtrahit Idē. Proximoꝝ mala q̄ q̄s coꝛrigere nō valet.taceat.q̄ cū coꝛrigi loquendo poſſunt.ſilentiū cōſenſum eſſe pertimeſcat. ⁊ ſi ea que tacet tolerat.nō tamē in animo virus doloꝛis occultet. Idē. Sciendū eſt aliud eſſe qꝫ animꝰ de tēptatiōe carnis patit̄ aliud vero dū ꝑ ↄſenſum delectatiōibꝫ obligatur.plerūqꝫ eſ̄ cogitatiōe praua pulſat̄. ſed renitit̄.plerūqꝫ autē cū ꝑuerſū q̄d concipit.h̄ intra ſemetipſuꝫ ꝑ cōſenſus deſideriū voluit. Idē in omel'. Ille vere deū amat. cuius videlicet menteꝫ delectatio praua ex cōſenſu nō ſuperat.nā tāto quiſqꝫ a ſuperno amoꝛe diſiungit̄.quanto inferiꝰ delectatur.

Auguſtinꝰ de mēdacio. Tūc ↄſentimus cū approbamꝰ ⁊ volumꝰ. Idē. Pudiciciā coꝛpoꝛis nō ↄſentiēte aut nō permittēte animа.nemo violat.Quicquid eſ̄ nobis inuitis cōtingit in noſtro coꝛpoꝛe. nulla impudicicia eſt. Idē in epiſtola. Bene agere ⁊

illicita nõ ꝓhibere ꝯſenſus erroꝛis eſt Idē
ſuꝑ Geñ. ꝯtra manicheos. Si ratio huma
na cõſentiat vt qđ libido cõmonuerit. faciē
dum eſſe decernat. ab oī vita bona tanq̄ꝫ ď
paradiſo expellit̄ homo. ⁊ iã ei peccatũ ipu/
tatur etiã ſi nõ ſequat̄ factũ. que rea tenet̄ in
ꝯſenſione ꝯſciētia. Berñ. in meditat̄. De/
monũ eſt malas ſuggeſtiões ingerere. nr̄m
eſt illis nõ cõſentire. nã quotiēs reſiſtimus.
diabolũ ſuꝑamꝰ. angelos letificamꝰ. deum
honoꝛamꝰ. Idē in ſermone. Si carnali/
bus diſtrahoꝛ deſiderijs. ⁊ illis qđ abſit cõ/
ſenſero q̄ꝫtũ poſſum. etiã ſi nõ ſequat̄ factuꝫ
in moꝛte quidē ſum moꝛtuꝰ vtiq̄ꝫ ⁊ ꝯſequē/
ter ſepeliendꝰ in infernũ. Idē. Nulla eſt
his q̇ ſunt in xp̄o ieſu dãnatio. ſi cõcupiſcen
tie ſenſus ſit abſq̄ꝫ cõſenſu. Idē. Peccatũ
in foꝛib₎ eſt. niſi tu ip̄e aperias non intrabit.
appetitꝰ in coꝛde ꝑrurit. ſed ſubter te eſt. niſi
tu ſponte ceſſeris nil nocebit. Audi ꝯſolatõ
nem. ꝯſenſum cohibe ne ꝑualeat appetitus
ꝯcupiſcētie ⁊ immaculatꝰ eris. Idē. Po/
teſt inimicꝰ excitare tēptatiõis motũ. ſed in
te eſt ſi volueris dare vel negare cõſenſum.
Idē. Nemo frēs. Infra lib. iiij. de coꝛre/
ptione bona.

De peccato Capitulum V

g Rego. ſuꝑ Ezech. Quotiens actu. q̄
tiens ꝟbo. quotiēs cogitatõe delin/
quimꝰ. deũ ꝯtra nos totiēs irritamꝰ
Idē. Diſtricta ſunt om̄ipotētis dei iudi/
cia. ⁊ qui peccatoꝛē diu expectat vt redeat. ñ
redeuntē atq̄ꝫ ꝯtēnentē grauiꝰ dãnat Idē.
Peccatũ quippe qđ ꝑ pn̄iam citiꝰ non delet̄
aut peccatũ eſt ⁊ cauſa peccati. aut peccatũ ⁊
pena peccati. aut peccatũ ſimul ⁊ cauſa ⁊ pe
na peccati. Idē. Grauioꝛes culpe ſunt. q̄
ſuꝑinducta ſpecie ꝟtutis virtutes ſe menti
unt̄ eſſe. Idē in moꝛal̄. Peccatũ qđ pn̄ia
nõ diluit. ip̄o ſuo põdere mox ad aliud tra/
hit. Idē. Trib₎ modis peccatũ admittit̄
ſcꝫ ignoꝛãtia. infirmitate. ⁊ ſtudio. ⁊ grauiꝰ
quidē infirmitate q̄ꝫ ignoꝛãtia. ſꝫ multo gra
uius ſtudio q̄ꝫ infirmitate peccat̄ Idē. In
grauib₎ peccatis q̇s poſitꝰ cũ ſuis pꝛemitur
aliena nõ diluit. Idē in paſtoꝛal̄. Nõnũ/
q̄ꝫ in parua deteriꝰ q̄ꝫ in maioꝛe culpa pec/
catur. Maioꝛ ei quo citiꝰ qꝛ ſit culpa agno
ſcitur. eo etiã celeriꝰ emēdat̄. Minoꝛ ꝟo dũ
quaſi nulla credit̄. eo peius quo ⁊ ſecuriꝰ in
vſu retinet̄. Idē in regiſtro. Apud hoīes
culpa, ⁊ apud deũ pena eſt, nolle queq̄ꝫ bo/
num imitari qđ placet. Idē. Plerũq̄ꝫ qđ
in laicis culpa eſt. hoc crimē eſt in ſacro oꝛdi
ne ꝯſtitutis. Idē. Nõnunq̄ꝫ dominꝰ. In
fra lib. iiij. de certamine. Augꝰ de ꝯfeſſiõe
Ibã ad inferos poꝛtãs om̄ia mala que cõ/
miſerã. ⁊ in te. ⁊ in me. ⁊ in alios multos. ⁊ ḡ/
uia ſuꝑ oꝛiginalis pcti vinculũ Idē de ci
ui. dei. Pauciſſimi ſunt tãte felicitatiſ vt ab
ip̄a ineũte adoleſcētia nulla dãnabilia pec/
cata cõmittant Idē Que ſint iſta peccata
que ita impediũt ꝑuentionē ad regnũ dī vt
tamē ſanctoꝝ amicoꝝ meritis impetrēt in/
dulgentiã. difficillimũ eſſꝫ inuenire. ꝑiculo/
ſiſſimũ eſt diffinire. Idē. Nũc vſq̄ꝫ adeo.
Infra libro. iij. de volũtate mala. Idē de
ſpũ ⁊ littera. Sicut nõ impediũt a vita eter
na iuſtũ quedã peccata venialia. ſine quib₎
hec vita nõ ducit̄. ſic ad ſalutē eternã nihil ꝓ
ſunt impio aliqua bona oꝑa. ſine q̇b₎ diffi/
cillime vita cuiuſlibet peſſimi hoīs inuenit̄.
Idē cõtra Iulianũ. Diluunt̄ in baptiſ/
mate cũcta pctã ⁊ oꝛiginaliter tracta. ⁊ igno
ranter vel ſciēter adiecta. Idē. Cũ nõ ad
ſuũ referunt̄ auctoꝛē dona dei. hoc ip̄o ma
le his vtētes efficiunt̄ iniuſti Idē ad oꝛo
ſium. Malũ natura nõ eſt. ſed priuatio bo/
ni hoc nomē accepit Idē de baptiſmo ꝑ/
uuloꝝ. Sicut coꝛuꝫ ꝑ quos renaſcũt̄ ꝑuuli
iuſticie ſpũs rñſione ſua traijcit ī eos fidem
quã volũtate ꝓpꝛia nõdũ hr̄e potuert̄. ſic eo/
rum ꝑ quos naſcunt̄ caro pcti traijcit ī eos
noxã quã nõdũ vita ꝓpꝛia cõtraxerũt Idē
in meditationib₎. Certe o miſer homo ip̄ſa
ſola plus eſt vitãda peccati feditas. q̄ꝫ queli
bet toꝛmentoꝝ immanitas. Idē in epl̄a.
Quē nõ põt diabolꝰ deuoꝛare ſeductuꝫ ad
nequitiã. famã ipſiꝰ inq̇nare conat̄. vt ſi fieri
poteſt, oppꝛobꝛijs ⁊ malaꝝ linguaꝝ detracti
one deficiat. ⁊ ſic in eiꝰ fauces ruat. Si aũt
nec famã innocētis maculare potuerit. h̄ ei
ꝑſuadere tēptat. vt ꝑ maliuolas ſuſpicatõeſ
de fratre ſuo iudicet. ⁊ ſic ab illo īplicatꝰ ab/
ſoꝛbeat̄. Idē de ꝟginitate. Quia ſatagēti
bus vigilantibuſq̄ꝫ ne peccēt ſubꝛepũt qđ/
ammodo ex humana fragilitate pctã. q̄ꝫuiſ
parua. q̄ꝫuis pauca. nõ tamē nulla. eadē ip̄a
magna fiũt ⁊ grauia. ſi eis ſuꝑbia incremētũ
⁊ pondꝰ adiecerit. Idē de paciētia. Tãto
rectius maioꝛi ſupplicio dignũ iudicaueris
animũ. q̄ꝫto magis vicijs ſubdit inſtrum̄ta
virtutũ Idē de penitētia. Nullũ peccatũ
adeo paruũ qđ nõ creſcat neglectũ. nõ ei cõ

ſiderandū eſt qd fecerit.ſʒ quē offenderit q̄ꝫ
bon⁹ eſt.q̄ꝫ benign⁹.q̄ꝫ pius Idē.Qui pec
cat ⁊ grām ſuā recuꝑare nō amat ⁊ nūq̄ꝫ cu/
rat ab eo diligi q̇ tot⁹ eſt amoꝛ ⁊ charitaſ.nec
ad illud tēdit vñ ſumpſit arrā.in ſpūm pec/
cat.⁊ nunq̄ꝫ poſt moꝛtē ſicut nec viuēs cōſe
queꝛ veniā. Idē ſuꝑ cano.Iohis.Iſta q̄
dicim⁹ pctā leuia noli ꝯtēnere.ſi cōtēnis qñ
pōderas expaueſce qñ numeras.multa le/
uia faciūt vnū grāde.Ad idē de decē cordiſ
⁊ ſuꝑ Ioh.Greg.in paſto.Iſid.de ſum.bo.
Itē Aug⁹ Ex q̄ incipit hō.ſup̄ de homie.
Idē.Uolūtas auerſa.Infra lib.iij.de vo
luntate. Amb.de offi.Qui nō repellit a ſo
cio ſuo iniuriā ſi pōt.tm̄ eſt in vicio q̄ꝫ ille q̇
facit. Idē in apolo.Pctm̄ donaꝛ ꝑ grāʒ
deleꝛ ꝑ ſanguinē crucis.tegiꝛ ꝑ charitatem.
Ioh.Chriſo.ſuꝑ Ioh.Excogitate q̄ꝫtū
eſt malū nos ex hoib⁹ pares angel' ad feras
trāſponere.Uentri em̄ ſeruire ⁊ pecuniarū
ꝯcupiſcētia detineri ⁊ iraſci ⁊ moꝛdere ⁊ cal
citrare.nō hoim ſʒ feraꝝ eſt Iſi.de ſū.bo.
Si vnū viciū diſtricte iudiceꝛ.⁊ alia negli/
ganꝛ.inanis eſt laboꝛ. Idē.Iudicio diui
no in reatu nequioꝛi labunꝛ.q̇ diſtinguere
minoꝛa ſua facta ꝯtemnūt. Idē.Maio/
ris ē culpe manifeſte q̄ꝫ occulte peccare.du/
pliciter em̄ re⁹ eſt q̇ apte delinq̇t.quia et agit
malū ⁊ docet malū facere.Uñ Iſaias.Pec
catū ſuū quaſi ſodoma p̄dicauerīt. Bernar
dus in ſermone.Caucte ne q̇s ꝑua reputet
q̄ntumlibet ꝑua ſciēter cōmiſſa.nemo dicat
in coꝛde ſuo.leuia ſunt iſta.nō curo coꝛrige
re.nō eſt magnū ſi in his manеā venialibus
minimiſq̄ꝫ pctis. Hec eſt impenitētia dile/
ctiſſimi.hec blaſphemia in ſpm̄ ſcm̄.blaſphe
mia aūt irremiſſibilis eſt. Anſ.de ſilītu.
Natura pcti eſt vt nō facile videaꝛ ab illo q̇
eo p̄muꝛ ſʒ mox vt ceſſauerit ⁊ ab illo ſe alie
nauerit.tūc demū ꝯſiderat in q̄nta feditate
⁊ miſeria iacuerat. Idē.Si hinc pcti pu
doꝛē.lib.iiij.de innocētia.

De ſuꝑbia Caplm̄ VI

Gregoꝛ.in moꝛal'.Septē p̄ncipalia
vicia de ſuꝑbie virulēta radice ꝓdu/
cunꝛ.ſcʒ inanis gl'ia.inuidia.ira.tri/
ſticia.auaricia.ventris ingluuies.luxuria
Idē.Scimus q̄ aliquādo minus eſt ī
coꝛꝑis coꝛruptōe cadere q̄ꝫ cogitatiōe taci/
ta ex deliberata elatiōe peccare.ſʒ tn̄ minuſ
ſuꝑbia turpis crediꝛ.min⁹ pctm̄ a ſimplici/
bus iudicaꝛ.luxuriā ꝟo eo magſ erubeſcunt
hoīes q̇ ſimul oēs eā turpē eſſe nouerunt.
Idē.Quiſq̇s ſuꝑbie.Infra li.iij.de diui
dicatōe. Idē.Cūctis ſuꝑba apud ſe cogi
tatōe tumētib⁹ ineſt clamoꝛ in locutōe.ama
ritudo in ſilētio.diſſolutio in hilaritate.fu/
roꝛ in triſticia.inhoneſtas in actione.hone
ſtas in imaginatōe.erectio in inceſſu.rācoꝛ
in rñſione.Hoꝝ mens ſemꝑ eſt ad irrogan
das ꝯtumelias valida.ad tolerādas infir/
ma.ad obediēdū pigra.ad laceſſendos ꝟo
alios īpoꝛtuna.ad ea q̄ facere ⁊ dʒ ⁊ p̄ualet
ignaua.ad ea ꝟo que facere nō dʒ nec p̄ualʒ
ꝑata. Idē.Hoc ꝓpriū arrogātiū eē viciū
ſolet.vt ⁊ pauca credāt q̄ ipi multa dixerīt.⁊
multa credūt q̄ ipis pauca dicūꝛ.q2 em̄ ſua
dicere ſꝑ volūt aliena audire nō pñt Idē
Tolerabili⁹ deo ē vt ī infirmitate atq̄ꝫ igno
rantia cū humilitate q̇ſq̄ꝫ iaceat q̄ꝫ cū elatōe
coꝛdis alta cōp̄hendat. Idē.Adiuuare ī
becillē charitatſ ē.adiuuare ꝟo velle potētē
elatiōis eſt. Idē.Per elatiōeʒ plerūq̄ꝫ ⁊
vſq̄ꝫ ad ſeniū ſuata ꝟginitas viciaꝛ.quia ei
negligiꝛ humilitas coꝛdis.rectus iudex de
ſpicit etiā integritatē coꝛꝑis. Idem.Dif/
ficile in ſe quiſq̄ꝫ inueteratā ſuꝑbiā dep̄hen
dit.quia nimiꝝ hoc viciū quanto magſ pa/
timur.tāto min⁹ videmus. Idē.Arrogā
tes ſicut inflanꝛ laudib⁹.ita coꝛreptiōibus ī
flammanꝛ.⁊ a quolibet ſe vel iuſto rep̄hen/
di deſpiciūt.moxq̄ꝫ in malis ſuis fomitē de
fenſiōis exquirūt. Idē.Omino difficile ē
vt elatō que regnat in coꝛde.nō erūpat ī vo
ce. Idē.Arrogātes graue ſe damnū ꝑpe
ti iudicant ſi ſcientiam ſuam breuitate con/
ſtringāt.Tanto em̄ ſemetipos credunt do/
ctioꝛes oñdere.q̄nto ſe poterūt multiplici/
tate loquacitatſ apꝑire Hiero in ep'la.In
itiū om̄is pcti ſuꝑbia eſt.q̄ natione celeſtis.
ſublimiū mentes inhabitat.ſub cinere et ci/
licio latitans. Idem.Nihil ita a pueri/
cia vitare conatus ſum.ſicut tumentē ani/
mū ⁊ erectā ceruicem.dei cōtra ſe odia ꝓuo/
cantem.Noui em̄ magiſtrū ⁊ dominū meū
in carnis humilitate dixiſſe.Diſcite a me.
quia mitis ſum ⁊ humilis coꝛde. Augu/
ſtinus in regula.Alia quecūq̄ꝫ iniquitas in
malis operib⁹ exerceꝛ vt fiant.ſuperbia ꝟo
etiā bonis operib⁹ inſidiaꝛ vt pereāt Idē
de virginitate.Menſura humilitatis cuiq̄ꝫ
ex menſura ipi⁹ magnitudinis data eſt.cui
eſt valde periculoſa ſuꝑbia que ampli⁹ am/
plioꝛib⁹ inſidiatur. Idē.Quia ſatagētib⁹

ſupra in caplo de pctō. Idē de gratia no
ui teſtamēti. Supbia odit ꝯſortiū. ⁊ q̄tū in
ipo eſt ſolꝰ cupit eminere oīs ſupbꝰ. Idē
de ciui. dei. An forte corrigi pudet. ⁊ hoc vi/
cium nō niſi ſupboꝝ eſt. Idē. Supbia p
uerſe imitat deū. odit nāq₃ cū ſocijs eq̄lita/
tem ſub illo. ſ₃ imponere vult ſocijs dn̄atōē
ſuā p illo. Idē. Facilīꝰ ſeruit hoi q̄₃ libi/
dini. cū ſeuiſſimo dn̄atu vaſtet corda mor/
taliū. vt alias omittā libido ipa dominādi
hominibꝰ alijs. Idē. Audeo dicere. In/
fra lib. iij. de recidiuatiōe. Idē in epiſtola
Fit miris modis in aīa hoīs vt de falſa hu
militate magis inflet q̄₃ ſi aptius ſupbiret.
Idē de ꝯfeſſi. Hūiliaſti tāq₃ vulneratū
ſupbū. ⁊ tumore meo ſepabar abs te. et ni/
mis inflata facies claudebat oculos meos
Idē. Plꝰ hoſtis vincit in eo quē plus te/
net. ⁊ de q̄ plures tenet. plures aūt ſupbos
tenet noīe nobilitatis. ⁊ de his plures noīe
auctoritatis. Joh. Chryſo. ſup. Joh. Su
perbia in nob exiſtēte oīs nr̄a vita imunda
fit. ⁊ ſi ſobrietatē. ⁊ ſi ṽginitatē. ⁊ ſi ieiuniū. et
ſi orōnes. ⁊ ſi elemoſynā. ⁊ ſi qōcūq₃ aliud p
ficiemꝰ. Iſid. de ſum. bo. Supbia ſicut ē
origo oīm criminū. ita ruina cūctaꝝ ṽtutū.
ipa em̄ eſt in pctō pma. i ꝯflictu poſtrema.
Idē. Oīs peccās ſupbꝰ eſt. eo q̄ faciēdo
vetita. ꝯtēptui h₃ diuīa pcepta. Bern̄. de
xij. grad. Glioſa res hūilitas. q̄ ipa q̄₃ ſup/
bia palliare ſe appetit ne vileſcat. Idē. Ar
rogās de alia oī re plꝰ ſibi credit q̄₃ alijs. de
ſeipo plꝰ alijs credit q̄₃ ſibi. Idē. Mona
chus pſūptuoſus pmꝰ in ꝯuētibꝰ reſidet. in
ꝯſilijs pmꝰ rn̄det. nō vocatꝰ accedit. nō iuſſꝰ
ſe itromittit. reordinat ordīata. reficit facta
Quicq̄d ipe nō fecī aut ordiauit. nec recte fa
ctū nec pulcre eſtimat ordiatū. iudicat iudi
cātes. p̄iudicat iudicaturis. Si cū tps adue
nerit nō pmoueat ad porātū. abbatē aut in
uidū iudicat aut deceptū Idē ſup cātica
Argumētū ſupbie puatio grē eſt. hūilibꝰ eī
dat deꝰ grāz. ſ₃ ſupbis reſiſtit. Idē. Perni
cioſa paupras. penuria meritoꝝ. pſumptio
aūt ſpūs. fallaces diuitie. ⁊ iō diuitias ⁊ pau
pertatē ne dederis mihi dn̄e.

De vana glīa Capitulū VII

Regoriꝰ in mora. Inobediētia. iactā
g tia. hypocriſ. ꝯtētiōes. ptinacia. di/
ſcordie ⁊ nouitatū pſumptōes oriūt
de inani gloria. Idē. Quattuor ſūt ſpēs
quibꝰ omis tumor arrogantiū demōſtrat,
cum bonū aut a ſemetipis hr̄e ſe eſtimant.
aut ſi datū deſup credant p ſuis ſe hoc acce
piſſe meritis. aut certe cū iactāt ſe hr̄e qō nō
habēt. aut deſpectis ceteris ſingularit vide
ri appetūt hr̄e qō habēt Idē. Sepe bono
opi. ſ. c. de delectatiōe. Idē. Qui accepta
bona ſibi arrogat. ſuis ꝯtra deū donis pu/
gnat. Idē. In cogitatōe tumidi ꝓprij fa/
uores oriunt. ſibiq₃ de ſingularite ſapientie
blandit. ipa fatuitas pēſat ea q̄ audierit. ac
verba q̄ pfert. ⁊ mirat ſua ⁊ deridet aliena.
Itē. Cūcti vane glie. Infra li. iij. de diiu
dicatiōe. Idē. Sicut labor iuſtoꝝ eſt vi/
dere praua nec corrigere. ita ḡuis eſt labor
arrogantiū ſi qō ſapiūt nō oſtendūt Idē
Quaſi latrūculꝰ eſt appetitꝰ laudis humane
qui recto itinere gradientibꝰ ex latere iūgit
vt ex occultis educto gladio gradientiū vi
ta trucidet. Idē. Agit vt ante iuſti iudicis
oculos fouea mētis fit memoria ṽtutis. q̄a
reminiſcēdo qō geſſit dum ſe apud ſe erigit.
apud humilitatis auctorē cadit Iſidorꝰ.
Maxime p cenodoxiā. ſupra de monachis
malis. Idē. Qui ex deteriore. ſupra de i/
cipientibꝰ. Joh. Chryſo. ſup Joh. Glori
am vanā cupe inglorIatio eſt. glia autē vera
eſt hāc deſpicere. ⁊ nullā eiꝰ curā facere. ſ₃ ad
id qō deo placet oīa ⁊ dicere ⁊ facere. Idē
Qui omniū ꝯtēmptū pecuniarū habuerūt
⁊ nulli hꝰmōi imaginatiōi ſe imiſcuerunt. et
magis tyrānicas corpoꝝ ꝯcupiſcētias do
muerūt. hi multotiēs capti a vana glia om
nia pdiderūt. Idē. Si laudes amamus
eas que a deo ſunt diligētiꝰ queramꝰ. Nam
que q̄dē ab hominibꝰ eſt laus. q̄liſcunq₃ fue
rit ſimul vt apparuit perijt. Augꝰ de cōfeſ
ſione. Dn̄e glia nr̄a tu eſto. ꝓpt te amemur ⁊
verbū tuū ⁊ nomē tuū timeat in nobis. qui
em̄ laudari vult ab hoībꝰ vitupante te. non
defendet ab hoībꝰ iudicāte te nō eripiet dā
nante te. Amb. de offi. Fortitudo glorie
caueat appetentiā. q̄ frequēter nocuit immo
deratiꝰ appetita. ſemp aūt nocuit vſurpata.
Bern̄. in epla. O ſtulti filij adā q̄ ꝯtēnen/
tes pacē ⁊ gloriā appetētes. ⁊ pacē perdunt ⁊
gloriam.

De inuidia Capitulum VIII

Regoriꝰ in moral. De inuidia. odiū
g ſuſurratio. detractio. exultatio i ad/
uerſis pximi. ⁊ afflictio in proſperis
naſcitur. Idē. Qui poſt puniēdi ſunt re/
tributiōis ſupplicio nūc ſemetipſos afficiūt

ꝭnuidie tormēto. Idē. Inuidia iram generat. qꝛ q̃nto interno liuoris vulnere aīm⁹ ſauciat̃. tāto etiā māſuetudo tranquillitatꝭ amittit̃ Idē. Dū electi pficiūt. reprobi ad rabiē furoris ⁊ inuidie excitant̃. ⁊ bona naſcentia que nolūt imitari graui⁹ pſequūtur.

Idē. Inuidi dū bonū. Infra li. iij. ꝺ ſtultiloquio. in accuſatōe. Idē. Antiqu⁹ hoſtis vnde bonos cernit p charitatē prouehi ad gl'iam. inde puerſos p inuidiaꝫ rapit ad penā. Idē in omel'. Quicq̇d in mūdo cōcupiſcim⁹. h pculdubio pximis inuidemus videt̃ etenim qꝛ nobis deſit qꝺ ali⁹ aſſequit̃

Joh. Chryſo. in ꝭmone. O zel⁹. o inuidia omi malicia cumulata. Inuidia ignis inextinguibilis eſt. eteni ſicut tinea comedit veſtimentū. ſic ⁊ inuidia eū q̇ zelat̃ ꝯſumit. eū aūt cui inuidet clariorē reddit Idē ſuper Joh. Inuidie paſſio ⁊ fornicatione ⁊ adulterio ml'tū eſt deterior. Idē. Inuidi oculus liquat̃ triſticia. inuid⁹ cū morte viuit cōtinua. Aug⁹ de doctrina xp̄iana. Auertat deus inuidie peſtē ab animis oīm nedum xp̄ianoꝝ. Viciū em̄ diabolicū eſt inuidia. q̇ ſolo dyabol⁹ re⁹ eſt ⁊ inexpiabiliter re⁹. Nō em̄ dicit̃ diabolo vt damnet̃. qꝛ adulteriuꝫ cōmiſiſti. furtū feciſti. villā alienā rapuiſti ſꝫ quia hoi ſtanti tu lapſus ꝯtinuo inuidiſti.

Idē de virginitate. Supbiā ſequit̃ inuidia tanq̄ꝫ filia ⁊ pediſſequa. Eā quippe ſupbia ꝯtinuo parit. nec vnq̄ꝫ eſt ſuperbia ſine tali ple atq̄ꝫ comite. Hiero. in ep'la. O inuidia ṗmū mordax tui. o ſathane calliditas ſemp ſancta pſequēs. Iſido. in ſyno. Inuidia cūcta bona ardore peſtifero deuorat. Inuidia aīe tinea ſenſuꝫ comedit. pect⁹ vrit mentē afficit. cor hoīs quaſi quedā peſtꝭ depaſcit. Anſel. de ſimilitu. Qui bonis alteri⁹ arridet. ſanctis ꝯſentit. q̇ ꝟo inuidet diabolis ſimilis eſt. Siquidē magis puto eē ſaluationē ſperandā ei⁹ q̇ pax boni facit ⁊ factꝭ alioꝝ fauet. q̄ꝫ illi⁹ q̇ multa ⁊ inuidet aliis.

Sene. in puer. Nondū felix es ſi nondū turba te deridet. Nā ⁊ ſi nullos tibi inimicos fac̄ iniuria. ml'tos fac̄ inuidia. Gloſa ſuper pſal. xxxiij. Ira ⁊ inuidia iudicio carēꝫ

De Ira
Capitulū IX

Regor. in moral'. De ira rixe. tumor
g mētis. ꝯtumelie. clamor. indignatio
blaſphemie pferunt̃. Idē. Plerūq̄ꝫ mentē ſub obtētu iuſticie ire immanitas vaſtat. ⁊ dū quaſi ſeuit zelo rectitudinis. rabiem explet ira furoris. Idē. Qui humanoꝝ actuū ſubtili examine greſſus enumerat. irā ſine voce iudicio. irā in voce cōcilio. iram ꝟo in voce atq̄ꝫ ꝭmone gehenne ignib⁹ mancipat. Idē. Pl⁹ ſemp ira in vindicta exigit q̄ꝫ de iniuria accipit Idē in dyalo. Tāto metuēda eſt ira iuſtoꝝ. q̃nto ⁊ cōſtat. quia in eoꝝ cordib⁹ ille p̄ſens eſt q̇ ad inferēdam vltionē quā voluerit inualid⁹ non eſt.

Idē in regiſtro. Ira etiā cū delinquētiuꝫ culpas inſequit̃. nō debet menti nr̄e q̃ſi dn̄a p̄ire. ſꝫ poſt rōnis tergū q̃ſi ancilla rōis ſubnixius famulari. Idē. Nemo p̄t diligere illū que ex ira vl' odio nō vult videre Idē Ira ſi ſemel mentē poſſidere cepit. iuſtū eſſe deputat etiā illud quod crudelit' fac̄ Idē in paſto. Illa que mater eſt omniū. cuſtoſq̄ꝫ virtutū p ire vel impatiētie viciū virt⁹ charitatis eneruat̃. Hieronym⁹ in origi. ſup Mich. Prope modū naturale eſt vt et nurus ſocrū. ⁊ ſocrus oderit nurū. Auguſtinus in ep'la. Sicut acetū corrūpit vas ſi diutius ibi fuerit. ſic ira corrumpit cor ſi i aliu dic̄ durauerit. Idē. Multo meli⁹ nec iuſte cuiq̄ꝫ iraſcimur q̄ꝫ velut iuſte iraſcēdo in alicui⁹ odiū ira ⁊ occulta facilitate dilabimur. Idē in ꝭmone dn̄i in mōte. Si iraſci nō eſt fas fratri ſuo ſine cauſa. aut dicere racha. aut dicere fatue. multo min⁹ fas eſt animo tenere aliq̇d vt in odiuꝫ indignatio cōuertat̃. Idē. Odiū eſt ira inueterata.

Idē de ciui. dei. Irā nihil aliud eſſe q̄ꝫ vl ciſcēdi libidinē veteres diffinierūt. Idē i regula. Melior eſt q̇ q̄ꝫuis ira ſepe tēptat̃. tamē impetrare feſtinat vt ſibi dimittat cui ſe feciſſe agnoſcit iniuriā. q̄ꝫ q̇ tardi⁹ iraſcit̃. ⁊ ad veniā petendā tardi⁹ inclinat̃. Qui autem nunq̄ꝫ petit veniā. aut nō ex aīmo petit ſine cauſa eſt in monaſterio etiā ſi inde non pꝛ̃ciat̃. Glo. Matth. xviij. Si nō dimiſerim⁹ ex corde qꝺ in nos delinquit̃. etiaꝫ h qꝺ p pniam dimiſſum erat a nobis exigit̃.

Glo. Caſſio. p̄s. iiij. Venial' ira eſt q̄ non ducit̃ ad effectū Joh. Chriſo. ſup Johēꝫ Qui iraſcit̃ ſine ratiōe multis ſupplicijs dignus erit. volūtarie ſeip̄m in barathra pditionis ferēs. et ante futurā gehēnam h iam vindictā ſoluēs. Idē. Nō iracūdos tm̄ ⁊ re illare malicie memores punit deus. tāq̄ꝫ fraos. ſed ⁊ eos q̇ ⁊ iraſcētes aut offenſos fratres placare negligūt ⁊ contēnunt. Idē.

Oſculū pacis porrigere tpe q̄ ſacr̄a offerūť in vſu ecc̄ie eſt. ſʒ vereor ne plures ex nobiſ labijs tm̄mō pacē faciāt. cū tn̄ chriſtꝰ nō ex ore ſed ex corde deſideret ⁊ affectu velit ꝑri mū nō labijs ſalutari. Idē. Si tm̄mo/ do nō ledas eū q̄ te leſit. auertas āt te ab eo nec libenter eum videas. manet ſine dubio vulnꝰ in pectore. ⁊ ire dolor augeſcit in cor de. Ambro. de offi. Si iraſcimur qꝛ affe ctus nature nō eſt nr̄e ptātis. malū ſmonē nō ꝓferamꝰ de ore nr̄o ne in culpā ruamus Idē. Is q̄ cito iniuria illata moueť. facit ſe dignū iudicari ꝯtumelia. dū vult ea indi gnus hr̄i. Bern̄. in ep̄la. Nō iraſci vbi ira ſcendū ſit. nolle emēdare pctm̄ eſt. ꝑus ꝟo iraſci q̄ȝ iraſcēdū ſit. pctm̄ pctō addere eſt.

De accidia.

Capitulū X

g Rego. in mora. De triſticia vel acci dia naſciť malicia. rancor puſillani mitas. deſpatio. torpor circa p̄cepta. vaga/ tio mentꝭ circa illicita. Idē. Hūana aīa qꝛ ad deū ſolū appetendū facta ē. om̄e autē qđ infra deū appetit minꝰ eſt. iō ei iure non ſufficit om̄e qđ deꝰ nō eſt. hinc eſt ꝙ huc il/ lucq̄ȝ ſpargiť. ⁊ ab vnaquaq̄ȝ re faſtidio im/ pellēte remoueť Idē in paſto. Plerūq̄ȝ pi ger dū neceſſaria agere negligit. q̄dam ſibi difficilia opponit. quedā ꝟo incaute formi/ dat. ⁊ dū q̄ſi inuenit qđ velut iuſte metuat. oñdit ꝙ in ocio q̄ſi nō iniuſte torpeſcat. Idē. Si qđ mortuū in nob̄ eſt ad vitā non accendiť. h̄ etiā extinguiť qđ q̄i adhuc viuū teneť. Idem. Qui adhuc in pctīs eſt. cō uerſionis fiduciā nō amittit. q̄ vero poſt cō uerſionē torpeſcit. etiā ſpem q̄ potuit eſſe ꝯ feſſi. Palato nō ſano pena eſt panis q̄ ſano eſt ſuauis. ⁊ oculis egris odioſa eſt lux. que puris amabilis eſt. ⁊ iuſticia tua dn̄e diſpli/ cet triſtibꝫ ⁊ iniq̄s. Idē. Nullo modo de cet. Infra li. iiij. de exercitio. Ioh. Chry ſo. de cōpunctiōe cordis. Nō video ꝙ aliq̄s nr̄m vera ⁊ ꝑfecta cupidine celeſtiū teneať. alioq̄n om̄ia q̄ videnť eſſe grauia. vmbras putaret ⁊ riſum. Ambro. ſuꝑ Luc̄. Diſce rogare qđ cupis impetrare. faſtidioſos vi/ ros celeſtiū ꝑfectus munerū nō ſequūtur. Idē. in ep̄la. Sicut dn̄s nō vult mortē pctōris tm̄ vt reuertať ⁊ viuat. ita tepidos odit ⁊ cito ei nauſeam faciunt. Iſido. de ſum. bo. Tepidꝰ in ꝯuerſatōe ocioſa ꝟba ⁊ vanas cogitatiōes noxias eſſe nō cōſpicit. ꝙ ſi a tepore mentꝭ euigilauerit ea que priꝰ leuia eſtimabat cōfeſtim q̄ſi horrenda atq̄ȝ atrocia ꝑtimeſcit. Idem. Dei ſeruū ſine intermiſſione legere. orare ⁊ opari oportet. ne forte mentē ocio deditā ſpiritꝰ fornicati onis ſurripiat. Cedit em̄ labori voluptas. animū autē vacantē cito p̄occupat Ber. in ep̄la. Pro vitando ocio ocioſa ſectari ri/ diculū eſt. ocioſum autē eſt qđ vel nullā ha bet vtilitatē. vel vtilitatꝭ intentōnē. Idē Miror ꝙ ad guſtū cibi dulciſſimi nauſeaſ. ſi tamen guſtaſti q̄ȝ dulcis eſt dn̄s. aut cer/ te nōdū guſtaſti et neſcis q̄d aut quō ſapit chriſtus. ideoq̄ȝ nō appetis incognitū ⁊ in/ expertum. aut ſi forte guſtaſti. ⁊ dulce non ſapit. ſanū nō habes palatuʒ. Idem ſuꝑ Canti. Doleo aliq̄s noſtrū graui in ſacris vigilijs deprimi ſomno. nec celi ciues reue/ reri. ſed in p̄ſentia principū tanq̄ȝ mortuos apparere. cū tn̄ ipi nr̄a alacritate ꝑmoti no/ ſtris intereſſe ſolēnijs delecteť. vereor ne nr̄aʒ deſidiā aliqn̄ abominātes cū īdigna/ tione recedant. Idē. Cum te tepore acci dia vel tedio affici ſentis. noli ꝓpterea diffi/ dere atq̄ȝ deſiſtere a ſtudio ſpūali. ſʒ iuuan tis require manū. trahi te obſecrās. Idē in ſer. Tepeſcimꝰ ꝓceſſu tpis a feruore con/ uerſatiōis nr̄e. paulatim refrigeſcit chari/ tas. abundat iniq̄tas. vt heu ꝯſummemur in carne qui ſpū ceperamꝰ. Ideʒ. Quid iſtud negligētie. q̄d pigricie. īmo q̄d vecor/ die eſt. vt nō crebris ſuſpirijs ⁊ feruentiſſi/ ma affectiōe abrumpere hinc. ⁊ in illa tā fe licia agmina iaculari aīos ſtudeamꝰ. Ve nobis a duricia cordis nr̄i. ve nobis a pec cato gentiū q̄s ap̄lus ſine affectione cōme morat eſſe Sene. in ep̄la. Cito inerti o/ cio vita torpebit. ſi relinquendū eſt quicq̄d offendit. Idē. Oculi ſine litterꝭ mors eſt ⁊ viui homīs ſepultura.

De auaricia.

Capitulū XI.

g Rego. in mora. De auaricia ꝓditio. fraus. fallacia. ꝑiuria. inq̄etudo. vio lentie. ⁊ ꝯtra miſericordiā obduratōes cor dis oriunť. Idē. Auaricia deſideratꝭ re bus habitis nō extinguiť ſed augeť. Nam more ignis cū ligna que ꝯſumat exceperit magis excreſcit. Ambro. in ſer. Quoſdā gradus cupiditas habet. q̄ plures aſcēdit eo ad altiora feſtinat. vnđ fit grauior ruina

lapſuro. Idem. Ibi abundātia vbi ſati/
etas. vbi aūt fames cupiditatū. vbi inexple
bilis appetentia. ibi vtiq; paupertas Au
g⁹. in ſermo. Non ſolū auar⁹ eſt q̇ rapit alie
na. ſed ⁊ ille auar⁹ eſt q̇ cupide ſeruat ſua
Idem de verbis dn̄i. Inexplebilis eſt ſola
auaricia diuitū. ſemp em̄ rapit ⁊ nūq̄ȝ ſatia
tur. nec deuȝ timet. nec hoīem reuerēt. nec
patri parcit. nec matreȝ agnoſcit. nec fratri
obtemperat. nec amico fidē ſeruat. viduaȝ
opprimit. pupillorū res inuadit. liberos in
ſeruitiū redigit. teſtimoniū falſū pfert. res
mortui hoīs occupant. q̄ſi nō ⁊ ipi q̇ hoc fa
ciunt moriant. Ideȝ de libero arbitrio.
Dictū eſt radicē oīm maloꝝ eſſe auariciaȝ.
hoc eſt plus velle q̄ȝ ſatis eſt. Tantū aūt ſa/
tis eſt q̄ntū ſibi exigit nature in ſuo genere
ꝯſeruāde modus. Idem de. x. chordis.
Qua fronte ventur⁹ es ad filiū tuū q̇ p̄ceſ/
ſit. cui p̄cedēti nō mittis partē ſuā in celuȝ.
Potes prorſus. Audi ipm dn̄m dicenteȝ.
Theſaurizate vob theſauros ī celo. Iſi.
in ethymo. Auidus dict⁹ eſt ab auēdo. aue/
re em̄ cupe eſt. hinc ⁊ auar⁹. Nā quid ē aua/
rū eſſe niſi pgredi vltra q̄ȝ ſufficit. Auarus
em̄ dict⁹ eſt. eo q̄ ſit auid⁹ auri. ⁊ nūq̄ȝ opi/
bus expleat. Idē de ſum. bo. Qui bona
mundi diligit. velit nolit timoris ⁊ doloris
pene ſuccumbit. Ioh. Chry. ſuper Ioh.
Quēadmodū in fontē mundū ſterc⁹ quis
immittēs totū eū immundū facit. ita ⁊ ī di
uitias iuſtas auaricia intrās. oīa ſpirare
facit ab eo q̇ illic eſt auaricie fetore. Idē.
Nō amabit primū qui aurū amat. Ber.
de ꝯtemptu mūdi. Nūc trahit ſua queq; vo
luptas. ⁊ odorē turpis lucri ſectātes q̄ſtuȝ
eſtimant pietatē quoruȝ certa dānatio eſt.
Idem. Vtinā ſapes miſer ⁊ intelligeres
cū theſauro pecunie. theſaurū ire parit cu/
mulari. vtinā nouiſſima puideres. aīaduer
teres nō facile p foramen acus trāſituros
diuitiarū cumulos. Seneca in ep̄la. Vi
diſti aliq̄n canē miſſa a dn̄o fruſta panis ac
carnis apto ore captantē. quicq̇d accipit p/
tinus integrū deuorat. ⁊ ſemp ad ſpem ven
turi hiat. Idem. Euenit nob q̇cq̇d expe
ctantib fortuna piecit. id ſine vlla volupta
te dimittim⁹. ſtatim ad rapinā alteri⁹ ere/
cti ⁊ attoniti Idē. Quiſquis de accipien
do. Infra li. iiij. de ingratitudine.

De gula.

Capitulū XII.

g Rego. in mora. De vētris ingluuie
inepta leticia. ſcurrilitas. imūdicia
mltiloquiū. hebetudo ſenſus circa
intelligētiā orit. Idē. Quiq; nos modis
gule viciū tētat. Aliq̄n nāq; indigētie tpa p̄
uenit. Aliq̄n vo tp̄s nō p̄uenit. ſȝ cibos lau/
tiores q̄rit. Aliq̄n q̄libet ſumenda p̄parari
accurati⁹ expetit. Aliq̄n aūt ⁊ q̄litati ciboꝝ
⁊ tpi ꝯgruit. ſed ī ipa ciboꝝ q̄ntitate ſumen
di mēſurā refectiōis excedit. Nōnūq̄ȝ vo et
abiectū eſt qd̄ deſiderat. ⁊ tm̄ ipo eſtu imen/
ſi deſiderij deteri⁹ peccat. Exemplū de pri
mo ī ionatha. j. Reg. xiiij. De ſcdo in iſraeli
ticis. Numeri. xj. c. De tercio ī filijs heli. j.
Reg. ij. c. De q̄rto Ezech. xvj. c. De q̇nto in
eſau, Gen̄. xxv. Idē. Sepe dū q̄ſi ꝯcuſſi
carni parcim⁹. ad p̄liū ꝯtra nos hoſteȝ nu/
trim⁹. Eiſdē nāq; alimētis vicia ſupbiūt q̇b
nutrite vtutes viuūt. ⁊ cū virt⁹ alit plerūq;
vires vicijs augent. Idē in paſto. Gule
deditos ſupfluitas locutōis leuitas opis
atq; luxuria abſtinētes vo ſepe impaciētia
atq; triſticia. ſepe vo ſupbie culpa comitat.
Hiero. in ep̄la Difficile int epulas ſuat
pudicicia. nitens cutis ſordidū oſtētat aī
mū. Idē. Nihil ſollicit⁹. Infra li. iiij. de
leticia. Iſi. de ſū. bo. Ebrietas ꝯturbati/
onē gignit mentis. furorē cordis. flāmā li/
bidinis. ebrietas ita menteȝ alienat vt vbi
ſit neſciat. vn̄ etiā ⁊ malū nō ſentit qd̄ p ebri
etatē cōmittit. Ideȝ. Cui abſtinētia nō ē
epularū. ardentis diuitis attēdat ſuppliciū.
cui⁹ tanta in īferno inter ignes erat inopia
q̄nta hic fuerat epulaꝝ copia. Idē. Qui
nimiū cibis vtunt. q̄nto magis ventrē pa/
ſcunt. tanto ampli⁹ ſenſum mētis obtūdūt
Nā greci dixerūt. ex craſſo ventre ſubtileȝ
ſenſum gigni nō poſſe Aug⁹. de doc. chri
ſtiana. Fieri pōt vt ſine aliq̄ vicio crapule
voracitatis p̄cioſiſſimo cibo ſapiēs vtatur.
inſipiens aūt fetidiſſima gule flāma ī cibuȝ
viliſſimū ardeſcat. Baſili⁹ in regl̄a. Si/
cut miles plimo onere p̄grauat⁹ p̄peditur.
ita monach⁹ vel cleric⁹ impedit ad vigilias
cū eſcaruȝ plenitudine torpeſcit. Bern̄.
in apolo. Sani⁹ eſt modico vino vti ꝓpter
infirmitatē. q̄ȝ multa aq̄ ingurgitari p aui/
ditatē. Legit in ſciētia naturali q̄ inter
aīalia magnoꝝ corpoꝝ nulli dedit natura
tā paruū os ſm corpis q̄ntitateȝ. ſic homi
qd̄ factū eſt ad cōmendationē temperantie ⁊ ad
deteſtationē guloſitatis. Greg. Quanto

corp⁹ implet̃.tãto aĩa minorat̃. Vñ Hie ro. Qui luxuriat̃ viuēs mortu⁹ eſt.⁊ qui in/ ebriat̃ mortu⁹ ⁊ ſepult⁹. Sene. Ciborū copia ſubtilitas impedit̃. Idez. Ventri obediētes loco aĩaliū viuim⁹.nō hominū. Berñ. Voluptas gutturꝭ q̃ tanti hodie eſtimat̃ vix duoꝝ h̃z longitudinē digitorū. nō durat niſi q̃ntū durat trãſit⁹ ille ꝑ gulã. ⁊ ꝓ illo tranſitu vult dña gula tot ⁊ tanta ſi bi preparari.

De luxuria.

Capitulū XIII.

G Rego.in mora. De luxuria cecitas mentꝭ.incōſideratio.incōſtãtia.ꝑci pitatio.amor ſui.odiū dei.affect⁹ pñtis ſe/ culi.horror vł deſperatio futuri generatur Idē. Nulla añ dei oculos iuſticie pieta/ tiſq́ȝ ſunt oꝑa.q̃ corruptiōis ꝯtagio mōſtrã tur imūda. Idē in dia. Carnał delecta/ tio mentē quã inficit obſcurat.vt videre ve re luminis claritatē nō valeat.ſed vñ inferi us delectat̃.inde caliginē ad ſupna patiat̃. Aug. de fide ad petꝝ. Quia dū ſibĳnuicē vir mulierq́ȝ miſcent̃ vt filios gignēt.ſine li bidine nō eſt parentū ꝯcubit⁹.⁊ ob h̃ filio/ rū ex eoꝝ carne naſcētiū nō pōt ſine pecca to eſſe ꝯcept⁹.⁊ pctm̃ in paruulos nō tranſ/ mittit ꝓpagatio.ſꝫ libido. Iſi. de ſum. bo no. Luxurie imagiēs q̃s in ꝟitate geſſim⁹. ſepe dormiētib⁹ nob̃ in aĩo apparēt.ſꝫ ino xie ſi nō ꝯcupiſcēdo occurrūt.i.ſi nō ꝯſenti/ mus vigilãtes. Idē. Qui nocturna illu/ ſione polluit̃.⁊ ſi extra memoriã turpiū co/ gitationū ſeſe ꝑſentiat inq̃natū.tñ h̃ vt ten/ tatꝭ culpe ſue tribuat.ſuãq́ȝ imūdiciã ſta/ tim fletib⁹ tergat. Idē. De⁹ nōnūq́ȝ derĳ/ cit occultã mentꝭ ſupbiã ꝑ carnis manife/ ſtã ruinã. Idē. Inter ſeptē vicia fornica/ tio maximū eſt ſcel⁹.qꝛ ꝑ carnis imūdiciaꝫ templū dei violat.et tollēs mēbra xp̃i facit mēbra meretricꝭ. Ioh. Chryſ. ſup Mat. Viciū libidinis facile ex vacãtia ⁊ ocio na ſcitur. Nã diffinitio amorꝭ hec eſt.aĩe vacã tis paſſio. Idē. Per oēm actū carnalem hō aĩalib⁹ ſilis inuenit̃.maxime aūt ꝓ vſuꝫ vitã ſuã cenoſe libidini ⁊ voluptatib⁹ ſeculi mancipãrūt. Idem ſup Ioh. Porci ſunt q̃ vinū ⁊ ebrietas eū q̃ biberit mentꝭ ſue im/ potem facit. ita fornicatio ac voluptas ꝑ/ uertit ſenſum.animūq́ȝ debilitat.⁊ de rōna/ li hoīe brutū efficit aĩal. Hiero. in orĩ. ſup oſe. Sicut gu le ſeruiētes hñt ventrē deū.ita qui libidini

ſeruiunt hñt deū beelphegor. Idē ī orł. ſup Nauꝫ.iĳ. Corruent in corꝑib⁹ ſuis.lxx. infirmabunt̃ in corꝑib⁹ ſuis. Multi ꝓpter res venereas in corꝑe deb:litati ſūt.⁊ cū ꝑ/ ditione aĩe carnē q̃ȝ frangūt cui ſeruiunt. Glo. puer. vj. ſup illud ꝑciuꝫ ſcorti. Bre/ uis voluptas fornicationis.⁊ perpetua pe na fornicationis. Interlinearis Luce xv. Luxuria ꝯſumit oĩa bona gr̃e ⁊ nature. Sene. in ep̃ła. Luxuria voluptas fragi lis eſt breuis faſtidio obiecta.q̃ auidi⁹ acta eſt ocius in ꝯtriuꝫ recidēs.cui⁹ ſubinde ne/ ceſſe eſt aut peniteat aut pudeat.in q̃ nihil eſt magnificū.aut q̄ naturã hoīs dĳs ꝓxi/ mi deceat.res hūilis membroꝝ turpiū aut viliuꝫ miniſterio exitu feda. Idē. Nihil tã mortifeꝝ ingenĳs q̃ȝ luxuria. Idem. Vis magna mentꝭ blanduſq́ȝ animi calor amor eſt.iuuenta gignit̃.luxu ⁊ ocio nutrit̃ inter leta fortune bona.queꝫ ſi fouere atq́ȝ alere deſiſtas cadit. breuiq́ȝ vires ꝑdit ex/ tinct⁹ ſuas.illicita amant̃ ⁊ excidit q̃cquid quiſq́ȝ in ꝓmo obſtitit.pepulitq́ȝ amorē tu tus ac victor redit q̃ blãdiēdo dulce nutri/ uit malū ſero recuſat ferre qđ ſubĳt iuguꝫ. Hiero. Appetit⁹ fornicatōis anxietas ē. ſatietas pnĩa. Et. j. ad Coꝝ. vj. Qui fornica tur in corp⁹ ſuū peccat. Glo. In fornica/ tionis oꝑe tot⁹ hō abſorbet̃ a carne q̃ forni cat̃.vt iã hō nō poſſit anim⁹ ſuus eſſe.ſed ſi/ mul tot⁹ hō poſſit dici caro. Et dĩc q̃dã glo. ſup Leui. q̄ cū demōes de oī pctō gaudeãt ꝑcipue tñ gaudent de fornicatiōe.qꝛ ibi cor pus ⁊ aĩa maculat̃.⁊ iō maxĩe cauendū.

De perplexitate.

Capitulū XIIII.

G Rego. in mora. Cū mens īt̃ mino ra ⁊ maxima pctã cōſtringit̃.ſi oīno nullus ſine pctō euadendi adit⁹ pateat mi/ nora ſemꝑ eligant̃ Idē. Cū in dubĳs cō ſtringimur.vtiliter minimis ſubdimur.ne in magnis ſine venia peccem⁹. Iſi. in ſyno. In malis ꝓmiſſis reſcinde fidē.in turpi vo to muta decretū. Idē de ſum. bo. Argu/ menta machinationū malarūq́ȝ cogitatio/ nū ſemina que in cordib⁹ hoīm diabolus fundit.ita ſepe captã implicãt mentē. vt ex quacūq́ȝ parte euadere quiſq́ȝ tentauerit.ſi ne periculo nō poſſit.veluti ſi iures hoc fa cere.qđ ſi fecerꝭ pecces.ſi ñ fecerꝭ re⁹ ꝑiurĳ ſis. In tanto ergo mali diſcrimine.vt eua dendi adit⁹ pateat.minora poti⁹ eligenda

ſunt.vt maiora vitentur. Auguſti.de mē
dacio. Illa deſinunt eſſe pctā.que ꝓpter gra
uiora vitanda ſuſcipiunt. Sicut em̄ in re/
bus vtilibꝫ nō vocat dānū quod ꝓpter ma
ius lucrū amittit.ſic ꝛ in rebꝫ ſacratis non
vocat pctm̄ qđ admittit ne grauꝰ admitta
tur. Ambro.de offi. Si nō pōt alteri ſub
ueniri.niſi alter ledatur.cōmodius eſt neu
trū iuuari q̄ꝫ grauari alterū.

De cōflictu viciorꝫ ꝛ virtutū.
Capitulū XV.

a Auguſtinꝰ in li.de ꝯflictu. O q̄ꝫ ama
rus eſt ſupbie ꝯgreſſus. q̄ angelos
de celo ꝓiecit.hoīes de paradiſo minauit.
Supbia dicit.certe multis īmo pene oībꝫ
melior es.ꝟbo.ſcīa.diuitijs.honoribꝫ.ꝛ cū/
ctis q̄ carnalibꝫ vel ſpiritalibꝫ ſuꝑpetūt cha/
riſmatibꝫ. Cunctos ḡ deſpice.cunctiſ teipm
ſupiorē attende. Hūilitas rn̄det. Me/
mento qꝛ puluis es.qꝛ cinis es.qꝛ putre/
do ꝛ vermis es.ꝗꝗꝫ etſi altꝰ es.niſi tanto te
humilies q̄nto magnꝰ es.ꝑdis oīno qđ es
Nunqđ tu altior es q̄ꝫ primꝰ angelus.nū/
qđ ſplendidior in tra q̄ꝫ lucifer in celo. Et
ſi ille de tanta ſublimitate ꝑ ſupbiā cecidit.
quō tu ad tātā celſitudinē ſupbiēs d imis
aſcendes. Inanis glīa dicit. Age bonū
qđ vales.oñde bonū cūctis qđ agis. vt bo
nus a cūctis dicaris.vt ſctūs ꝛ venerabilis
ab hoībꝫ p̄diceris.vt dei dilectꝰ voceris.vt
nemo te ꝯtemnat.nemo te deſpiciat.ſꝫ vni
uerſi debitū tibi honorē ꝑſoluāt Timor
dei rn̄det. Si boni aliqđ agis.nō ꝓ tranſi/
torijs ſed ꝓ eternis honoribuſ age.occulta
qđ agis in q̄ntū vales.ſit in anīo tuo occul
tandi voluntas.ꝛ nō erit de oſtentatiōe vl/
la temeritas.nec criminis erit aliqn̄ mani/
feſtare qđ ſemꝑ vis celatū hr̄e. Simula
tio dicit.qꝛ nihil boni in abſcōdito facis.ne
a cunctis cognitꝰ deteſtabilis habeariſ.fin/
ge te foris eſſe qđ intra nō appetis Vera
religio rn̄det. Immo magis ſatage eſſe q̄ꝫ
oſtentare qđ nō es. Naꝫ hoc hoībꝫ oñdere
qđ nō es.ꝗd aliud q̄ꝫ dānatio eſt Cōtem
ptus dicit. Quis tu vt tibi peioribꝫ obtem/
peres.deterioribꝫ famulatuꝫ exhibeas. te
magis q̄ꝫ illos decuerat impare.q̄ tibi non
pn̄t ingenio vel induſtria coeq̄ri. Obtēpe/
ra igit ſoliꝰ dei impio.ꝛ non ſit tibi cura de
aliq̄. Subiectio rn̄det. Si dei obtēpe/
randū eſt impio.etiā hūano ſubdi neceſſe ē
magiſterio. Ipe ei dič. Qui vos audit me

audit.ꝛ q̄ vos ſpernit me ſpernit. Its inq̄s
oporteret ſi talis eſſet q̄ loco dei imparet.
ſed nō eſt talis ꝑ quē deꝰ imperet. Sed au
di aplm̄ ꝯtradicentē tibi. Ait em̄. Nō eſt po
teſtas niſi a deo.q̄ aūt a deo ſunt.ordinata
ſunt. Quales em̄ eſſe debeāt hi q̄ imperāt
nō eſt a ſubditiſ diſcutiendū. Inuidia di
cit. In q̄ illo vel illo minor es. Cur ḡ eis eq̄
lis vel ſupior nō es. Quāta vales q̄ ipi non
valent. Non ḡ tibi aut ſupiores eſſe aut eq̄/
les debēt. Cōcordia fraterna reſpōdet.
Si ceteros ꝟtutibꝫ antecellis.tutiꝰ in lo/
co infimo q̄ꝫ in ſummo temetipm ꝯſtuas.ſꝑ
em̄ de alto peior fit ruina. Et ſi tibi vt aſſe/
ris quidā ſupiores vel eq̄les ſunt.ꝗd te le/
dit.ꝗd te nocet. Caue prorſus ne dū aliis
locū celſitudinis inuides.illū imiteriſ de q̄
ſcriptū eſt. Inuidia diaboli mors itroiuit
in orbem terraꝝ.imitant aūt illū q̄ ſunt ex
parte illius. Odiū dicit. Abſit vt illum
ames quē in oībꝫ ꝯtrariū habes.q̄ tibi de/
rogat.q̄ tibi inſultat.q̄ te conuitijs exaſpe/
rat.q̄ tibi pctā tua improperat.q̄ te dictis ꝛ
opibus atqꝫ honoribꝫ ſꝑ p̄uenire feſtinat.
niſi em̄ ipe tibi iuideret.nequaq̄ꝫ ſe tibi ita
p̄ferret. Dilectio vera rn̄det. Nunqđ qꝛ
hec q̄ narras odio hn̄da ſunt in hoīe.ꝓpte/
rea nō eſt amanda dei imago in hoīe.ſicut
chriſtus q̄ in cruce poſitꝰ inimicos ſuos di
lexit.ꝛ ante cruciſ tormentū āmonuit dicēs
Diligite inimicos vros ꝛc̄. Omnē ḡ amari
tudinē cordis euome.ꝛ quo pacto value/
ris.charitatis dulcedinē ſume.nihil em̄ il
la ſuauiꝰ.nihil illa beatiꝰ. Detractio di/
cit. Quis pōt ſuſtinere.q̄s ſilentio valet te/
gere.q̄nta illa vel illa praua committit.niſi
forte q̄ ꝯſentit. Libertas iuſte increpati
onis rn̄det. Nec tacenda ſunt mala ꝓximi.
nec cōſentienda.ſed charitate fraterna ī fa/
ciem ꝓximꝰ eſt redarguēduſ. Et infra. Nō/
nunq̄ꝫ errata delinquentiū ad tp̄s ſilentio
tegenda ſt.vt aptiori tꝑe corrigant. Ira
dicit. Que erga te agunt. eq̄nimit ferri nō
poſſunt.īmo hec patient tolerare peccatuꝫ
eſt.qꝛ etſi nō eis cū magna exaſperatiōe re/
ſiſtitur.cōtra te deinceps ſine menſura cu/
mulant. Patiētia rn̄det. Si paſſio redē
ptoris ad mentē reducit.nil tam duruꝫ qđ
nō equo anīo toleretur. Chriſtus enim vt
ait Petrus ꝓ nobis paſſus eſt vobis relin
quens exemplū vt ſequamini veſtigia eius
Sed quāta ſunt hec que patimur in com/

ꝑatione illiꝰ. Jlle em̄ opprobria. irriſiões ꝯtumelias. alapas. ſputa. flagella. ſpineam coronā. crucē q̄ʒ ſuſtinuit atq̄ʒ mortē. ⁊ nos miſeri ad nr̄am cõfuſionē vno ſmone fatigamur. vno ꝟbo deijcimur. Proteruia dicit. Nunq̄d ſtultis. nūquid inſenſatis ac brutis aīalibꝫ leuia ꝟba ⁊ nō magꝭ aſpera vt tales decet dum delinquūt obijciēda ſunt.

Manſuetudo rn̄det. Nō tua ī his ꝑſuaſio. ſed apl̄i ſequēda eſt p̄ceptio. Seniorez ne increpauerꝭ. Et rurſum. Seruum dn̄i nō oportet litigare. ſed māſuetū eſſe ad om̄nes. Qꝺ vicʒ maluʒ ꝓteruie deteriꝰ adhuc ſubditis q̄ʒ p̄latꝭ nocet. Sepiꝰ em̄ cõtingit vt leniter ⁊ cū charitatꝭ dulcedine ꝓlatā correctionē ſubditi ſpernāt. ⁊ ꝯtra humilitatꝭ ꝟba deſpectiõis iacula emittāt. Tumor mentꝭ dicit. Teſtē habes deū in celꝭ. nō tibi ſit cure quid de te ſuſpicent̄ hoĩes in terrꝭ.

Satiſfactio debita rn̄det. Nō eſt dāda detrahendi occaſio. nō ſuſurrādi ſuſpitio. ſed ſi aſſunt q̄ corrigant̄ manifeſtanda. aut certe ſi deſunt hūili ꝓſtatiõe neganda.

Torpor ⁊ ignauia dicūt. Si lectiõi ꝯtinuato ſtudio ſemꝑ inſiſtis. oculoꝝ caliginē incurris. ſi indeſinent̄ lachrymas fundis. ipos etiā oculos amittis. ſi ꝓlatis vigilijs pſalmoꝝ cenſum ꝑſoluis inſaniā capitꝭ acquiris. ſi q̄tidiano labore te cõficis ad opꝰ ſpiritale q̄n̄ ꝯſurges. Exercitiū bonū reſpondet. Quid tibi ad hec ꝑferēda tam longa tp̄m ꝓponis ſpacia. Nūq̄d ſcis ſi die craſtina viuas. imo ſi vel etiā vnā horā in hac vita facias. An forte de tua mēte excidit qꝺ ſaluator in euāgelio dicit. vigilate. qꝛ neſcitis neq̄ʒ diem neq̄ʒ horā. Quapropter diſcute torporis inertiā. ſemꝑq̄ʒ memento qꝛ regnū celoꝝ nō tepidi. nō molles. non deſides. ſed violenti vimq̄ʒ faciētes diripiunt.

Cupiditas ſiue auaricia dicit. Ualde ſine culpa es ꝙ quedā hn̄da ꝯcupiſcis. qꝛ nō multiplicare appetis. ſed egere ꝑtimeſcis. et qꝺ malus aliꝰ male retineret. ipe meliꝰ expendis. Mundi ꝯtemptus rn̄det. Jſta nec apud hoĩes ſeculares ſine ꝑiculo ꝓcurant̄. qꝛ quāto quis ampliꝰ hr̄e ceperit. tanto ampliꝰ habere cõcupiſcit. fitq̄ʒ vt modū in cõcupiſcendo nō habeat. dū innumeris huiꝰ ſeculi curis deſeruire feſtinat. Si ergo ſecularibꝫ viris ita eſt ꝑiculoſa cupiditatis induſtria. quāto magis illis ꝑiculoſior qui iā habitu ⁊ cõuerſatione ſeculares eſſe deſierunt. qui totū qꝺ viuunt dn̄o deuouerunt. Dicis forte ideo a ſanctꝭ religioſiſq̄ʒ viris plura habenda ſunt. vt meliꝰ ab ipis q̄ʒ a popularibꝫ erogent̄ chriſti pauꝑibꝫ. Et ego ꝯſentio. ſʒ p̄latꝭ. nō aūt ſubiectꝭ. Obduratio dicit. Si ea q̄ poſſides egētibꝫ tribuis. vnde ſubiectos abſq̄ʒ penuria nutris

Miſericordia rn̄det. Memēto q̄d purpurato diuiti ꝯtigerit. qui nō ideo dānatꝰ eſt ꝙ aliena tulerit. ſed ꝙ egenti pauꝑi ſua nō tribuerit. ⁊ in inferno poſitꝰ ad petenda minima ꝑuenerit. qui h̄ parua negauit.

Uentris ingluuies ſiue gula dicit. Ad eſum dn̄s om̄ia mūda creauit. ⁊ q̄ ſaturari cibo reſpuit. quid aliud q̄ʒ muneri cõceſſo ꝯtradicit. Ciborum parſimonia rn̄det. Unū hoꝝ que dicis veꝝ eſt. Ne em̄ homo fame moreret̄. om̄ia ad eſum deꝰ mūda creauit. ſed ne comedendi menſurā excederet abſtinentiaʒ imꝑauit. atq̄ʒ inter cetera ſua mala ſaturitatē maxime panis ſodoma perijt. Quapropter ſicut eger ad medicinaʒ. ſic ad ſumēdas dapes dʒ quiſq̄ʒ accedere: nequaq̄ʒ ſcʒ in illis voluptatez appetēs. ſed neceſſitati ſuccurrēs. Jlle aūt plene hm̃oi viciū ſuperat. q̄ in ſumendis dapibꝫ nō ſolum parſimoniā tenet. vt ſcʒ refectionē corporis ſemꝑ eſuries imperet. verūetiā accuratiores ſimul et lautiores epulas excepta corꝑis infirmitate ⁊ hoſpitū ſuſceptiõe cõtempſit. Jnepta leticia dicit. Ut q̄d animi gaudiū intꝰ abſcõdis. Egredere ī publicū letus. dic aliquid foris vnde vꝫ tu vel ꝓximi rideant. Fac eos letos tua leticia

Moderatus meror rn̄det. Un̄ tibi ineſt tanta leticia. Nunq̄d iam diaboluʒ viciſti. nunquid iā de exilio ad patriaʒ veniſti. An forte in obliuionez venit qꝺ dn̄s dicit. Mundus gaudebit. vos aūt cõtriſtabimini. ſed triſticia vr̄a vertet̄ in gaudiū. Cõprime ergo inanē leticiā. qꝛ nondū euaſiſti penalē erumnā. Nõne apud om̄es inſanꝰ iudicatur is qui carceralibꝫ tenebris recluſꝰ gaudere conat̄. Multiloquiū dicit. Nō reus ille tenebit̄. qui plura quidē ſed bona loquit̄. ſed ille qui ſaltē rara ſed mala dicere ꝓbatur. Diſcreta taciturnitas reſpõdet. Uerū eſt quod dicis. ſed dum multa bona ꝓferri vident̄. ſepe cõtingit vt a bonis locutio inchoans ad praua deriuet. hoc ipm ſacra ſcriptura ꝓnunciat. qꝛ in multiloquio nō deerit peccatū. Ac forte inter innumera

verba declinant̃ criminoſa.ſed nunꝗ̄ decli
nari poterunt inutilia atq̄ ocioſa.de quibꝫ
ratio erit in futuro reddenda. tenēdus eſt
ergo modus in loquēdo.atq̄ ab ipis non/
nunꝗ̄ vtilibꝫ verbis parcenduꝫ. Luxu/
ria dicit.Cur te in voluptate tua modo nō
dilatas.cum te quid ſequat̃ ignoras.Acce/
ptū tp̄s in deſiderijs ꝑdere non debes.q̇a
ꝗ̄citius ptrāſeat neſcis.Si em̄ deꝰ miſce/
ri hominē in voluptate carnis nollet.ī ipo
humani generis exordio maſculuꝫ ⁊ femi/
nā nō feciſſet. Carnis mundicia rn̄det.
Nolo vt ignorare te fingas q̇d poſt hāc vi/
tam recipias. Si em̄ pie ⁊ caſte vixeris.ſi/
ne fine gaudebis.Si aūt impie ⁊ luxurio/
ſe.eternis incendijs ſubiacebis.Inde aūt
magis caſte viuere debes.vn̄ ꝗ̄citiꝰ tempꝰ
acceptū trāſeat ignorare te dicis.Et infra.
O ꝗ̄ parua eſt ꝯcubitꝰ hora.qua ꝑdit̃ vita
futura. Iſi.de ſum.bo.Interdū vicia cū
virtutibꝫ ad vtilitatē ꝯfligūt.vt ipo certa
mine vel mens exerceat̃.vel ab elatiōe ꝯcuſ
ſus animꝰ reſtringat̃.

De gratia.
Capitulū XVI.

g Rego.in mora. Quia de gr̄a debe/
mus ſupna p̄ſumere. vt nō ſimꝰ ne
gligentes in orōne vel oꝑe.voce;ve/
ritatis exprimit̃. Oportet ſemꝑ orare et nō
deficere.Petamꝰ ergo orādo.q̄ramꝰ legen
do.pulſemꝰ oꝑando. Idē.Quelibet oc/
culta loca ſine dei gr̄a aīam ſaluare nō pn̄t.
Qđ aliq̄n in ipis quoq̄ erratibꝫ cōſpicimꝰ
electorū.Nam loth in ꝑuerſa ciuitate iuſtꝰ
fuit in monte peccauit. Idem. in mora.
Cū mentē nr̄aꝫ elatio erigit.a nob̄ ſummi
ꝓtinus cōpunctio amoris recedit. cū ꝟo ſu
perna nos gr̄a viſitat. ſtatim ꝑ lachrymas
ad ſua deſideria inſtigat. Idem. Quāto
q̇ſq̄ ſe minꝰ videt.tanto ſibi minꝰ diſpliceꝫ.
⁊ quāto maioris gr̄e lumē ꝑcipit.tanto am/
plius rep̄henſibilē ſe cognoſcit. Idē.Iu
ſti aīam gr̄a vocat. tentatio interrogat.
Idē.Quia ꝑ occultā grāꝫ ad amorē dei
temꝑata deſuꝑ menſura ꝓficimꝰ.q̄nto ī no
bis q̄tidie de dei ſpiritu virtꝰ creſcit.tanto
noſter ſpūs deficit. Idē.Unūquēq̄ ele/
ctum ſuū diuīa gr̄a tunc magꝭ erudiēdo cu
ſtodit cū eū q̄ſi ꝑcutiens deſerit. Idem.
Miles dei ſupne gr̄e fretus auxilio ſic vul
nera infirmitatꝭ ſue curat.vt aliena nō deſe
rat. Idē.Bonū qđ agimꝰ ⁊ dei eſt ⁊ nr̄m.

Dei ꝑ p̄uenientē gratiā.Noſtrū ꝑ obſequē
tem liberā voluntateꝫ. Idē ſuꝑ Ezech.
Siue hi qui electi in teſtamēto veteri fue/
runt.ſiue hi q̇ in teſtamēto nouo ſecuti ſūt.
nimirū ꝯſtat.q2 om̄es ex amore trinitatis
accenſi ſunt.neq̄ em̄ vnū deū diligerent.ſi
eiuſdē trinitatꝭ que deꝰ eſt gr̄am nō accepiſ
ſent. Idē.Sunt quidā qui ꝑ donuꝫ gr̄e
⁊ ipa intelligūt.que exponi a doctoribꝫ nō
audierūt. Iſi.de ſum.bo.Homis meri/
tum ſupna gr̄a vt inueniat p̄uenit.⁊ poſtꝗ̄
p̄uenerit ꝑficit.atq̄ ad indignā mentē veni
ens facit in ea meritum qđ remuneret.que
ſolū inuenerat qđ puniret. Idē in ſyno.
In om̄i oꝑe tuo dei auxiliū poſce. om̄ia di
uine gr̄e diuīo dono aſcribe.nihil meritis
tuis tribuas.in ꝟtute tua nihil preſumas.
Augꝰ.de ꝯfeſ.Gr̄e tue deputo ⁊ miſeri/
cordie tue dn̄e.ꝙ pctā mea tanꝗ̄ glaciē ſol/
uiſti.gr̄e tue deputo ⁊ q̄cunq̄ nō feci mala
Ideꝫ de natura ⁊ gr̄a.Chriſti gr̄a ſine q̄
nec iſantes nec etate grādes ſalui fieri pn̄t.
nō meritis reddit̃.ſed gratꝭ dat̃.ꝓpt̃ qđ gr̄a
noīat̃. Idē de correptione ⁊ gr̄a.Deſide
rare auxiliū gr̄e.initiū gr̄e eſt. Idē.Gr̄a
ſola hoīes liberant̃ a malo.ſine qua nullū
prorſus ſiue cogitādo ſiue volendo ⁊ amā/
do ſiue agendo faciūt bonū. Idē.Uolū
tas hūana nō libertate ꝯſequit̃ gr̄am.ſꝫ ex
gr̄a potius libertatē.⁊ vt ꝑſeueret delecta/
bilem ꝑpetuitatē.⁊ inſuꝑabilē fortitudinē.
Idē de q̇neq̄ rn̄ſionibꝫ.Oꝑa liberi arbi/
trij bona q̄ vt fiant p̄parant̃ ꝑ gr̄e p̄uentū.
nullis liberi arbitrij meritꝭ.⁊ ipa faciēte gu
bernante et ꝑficiente vt abundēt in libero
arbitrio nō dānamꝰ.q2 ex his vl̄ hmōi ho/
mines dei iuſtificati ſunt.iuſtificant̃ ⁊ iuſti
ficabunt̃ in xp̄o. Idē de gr̄a ⁊ li.ar.Cha
riſſimi vita nr̄a bona nil eſt aliud ꝗ̄ dī gr̄a.
⁊ vita eterna q̄ bone vite reddit̃ dei gr̄a eſt.
⁊ ipa em̄ gratꝭ dat̃. Idē ibidē. Gratia dī
⁊ ipa em̄ gratꝭ dat̃. Idē ibidē. Gratia dī
nos facit legis dilectores.lex vero ipa ſine
gr̄a nō niſi p̄uaricatores. Idē ꝯtra iulia
nū.Quia caro ꝯcupiſcit aduerſuſ ſpm̄.etiā
baptizatis ſanctꝭ ingerit pugnandi neceſſi
tatē.ꝯtra quid.niſi ꝯtra malū.nō ꝯ ſubſtā/
tiā ſed ſube viciū.dei gr̄a regenerāte nō im
putandū.dei gr̄a adiuuāte frenādū.dī gr̄a
remunerāte ſanandū. Idē de.v.q̄ſtiōibꝫ
Salus religiōis huiꝰ ꝑ quā ſolā ſalꝰ vera
veraciter ꝓmittit̃ nulli vnꝗ̄ defuit q̇ dignꝰ
fuit.⁊ cui defuit dignus nō fuit.ab exordio

nanq̄ꝫ ꝓpagationis hūane vſqꝫ in finē q̄buſdam ad premiū. quibuſdā ad iudiciū ꝑdicatur. Idē de ſpiritu ⁊ lr̄a. Per legez cognitio pctī. ꝑ fidē impetratio gr̄e ꝯtra peccatū. ꝑ grām ſanatio aīe ⁊ abolitio peccati. ꝑ anie ſanitatē libertas arbitrij. ꝑ liberū arbitriū iuſticie dilectio. ꝑ iuſticie dilectionē legis oꝑatio. Idē. Lex data eſt vt gr̄a q̄rerer. gr̄a autē data eſt vt lex impleret. neqꝫ em̄ ſuo vicio nō implebat lex. ſed vicio prudentie carnis. qd viciū ꝑ legē demōſtrandū ꝑ gratiā ſanandū fuit. Idē de ciuita. dei Parit ciues terrene ciuitatis pctō viciata natura. celeſtis vo citatis ciues parit a peccato naturā liberās dei gr̄a. Idē de pn̄ia. Preſto ſemꝑ eſt gr̄a q̄ nunq̄ꝫ deficit niſi ꝑus expulſa fuerit. Continue neceſſario qd ſuū eſt inſpirat. ſi ē q̇ recipiat. Ioh. chry. ſuꝑ Mat. Gr̄a rectas mētes diligit. ⁊ ſine fuco ꝓpoſitū. Idē ſuꝑ Mat. Debet volūtas ꝑcedere. ⁊ ſic ſequet gr̄a. nā nec gr̄a ſine voluntate aliquid operat. nec voluntas ſine gr̄a poteſt. Naz ⁊ terra nō germinat niſi pluuiā ſuſceperit. nec pluuia fructificat ſine t̄ra. Amb. ſuꝑ Lucā. Neſcit tarda molimina ſpūſſancti gr̄a. Auctor de ſpiritu ⁊ aīa. Aīa quā dei pietas reſpicit. humilitas ſubijcit. pn̄ia reducit. iuſticia deducit. obedientia ꝯducit. ꝑſeuerātia ꝑducit. deuotio introducit. puritas iūgit. charitas vnit

Idē. Facultates ⁊ q̄ſi iſtrumēta cognoſcendi ⁊ diligendi habet aīa ex natura. cognitionē vero veritatis ⁊ ordinē dilectōis nequaq̄ꝫ habet niſi ex gr̄a. Idez. Vaſa q̄ creatrix ſapientia format vt ſint. adiutrix gr̄a replet ne vacua ſint ſi ſtrēnuū operariū inuenerit. Bern̄. ſuꝑ Canti. In veritate didici nihil eque efficax eſſe ad grām ꝓmerendā. retinendā. recuperādā. q̄ꝫ ſi omi tꝑe inueniaris nō altū ſaꝑe. ſed timere.

De penitentia.
Capitulū XVII.

g Rego. in ome. Penitentiā agere eſt ⁊ ꝑpetrata mala plāgere ⁊ plangenda nō ꝑpetrare. Nā q̇ ſic alia deplorat vt tn̄ alia cōmittat. adhuc pn̄iam agere aut ignorat. aut diſſimulat. Aug⁹. de mirabilibꝫ ſacre ſcripture. Qui ꝑ pn̄iam pctā diluerit. angelice felicitatis ꝯſors in eternuz erit. Idē in li. de pn̄ia. Cōuertit. i. totus ⁊ oīno vertit qui iā nō penas tm̄ timet. ſed ad bonum deū redire feſtinat. que conuerſio ſi ꝯtigerit alicui etiā in fine. deſperādū nō eſt de peccatoꝝ ſuoꝝ remiſſione. ſed q̄m̄ vix vel raro eſt tam iuſta conuerſio. timendū eſt de ſero penitente. Idem. Pietas fidei expoſtulat credere. ꝙ om̄es elemoſyne totius eccl'ie ⁊ orōnes. ⁊ opera iuſticie ⁊ miſcdie ſuccurrāt recognoſcenti mortē ſuam ad cōuerſionē ſuā. Ideoqꝫ nemo penitere digne poteſt quē non ſuſtineat vnitas eccleſie. Idez. Penitens om̄es fruct⁹ ſue pn̄ie paruos habeat. nunq̄ꝫ ſufficiat. ſemꝑ doleat. ſemꝑ corā dn̄o ante quem peccauit erubeſcat. ⁊ dolorē cū vita finiat. Idem. Ubi dolor finit. deficit ⁊ pn̄ia. Idē. Penitens ſemꝑ doleat. et de dolore gaudeat.

Idē. Penitens ꝯſideret qualitatē ⁊ q̄ntitatem criminis in loco. in tꝑe. in ꝑſeuerātia. in varietate. in ꝯditione ꝑſone. ⁊ q̄li hoc fecerit tentatione. et ipſius vicij multiplici excuſatione. Idē. Nunq̄ꝫ dn̄s aliquē ſanauit. Infra de contritiōe. Idē. Penitētia eſt quedā dolentis vindicta puniens in ſe qd dolet cōmiſiſſe. qui autē dolet qd detinetur ī mortali corꝑe. deſiderat qd amat. plorat qd retardat. Idez. Qui me cōfeſſus fuerit corā hominibꝫ. om̄is q̄ntūcunqꝫ ⁊ quotienſcunqꝫ pctōr. cuiuſcunqꝫ ordinis etiā ſi fuerit pctōr ſacerdos. cōfitebor ⁊ ego eum. nā qui inuocauerit nomē dn̄i. i. ſm ꝙ nomīatur dn̄s. i. qui vocauerit eū ad ſe ſeruiendo ⁊ nō cōtradicendo. vt forſitan ſepe fecit. om̄is idem quicunqꝫ ſit ille pctōr ſaluus erit. Idē. Penitentia languores ſanat. leproſos curat. mortuos ſuſcitat. ſanitatem auget ⁊ conſeruat. claudis greſſum. aridis copiā. cecis reſtituit viſum. vicia fugat. virtutes exornat mentē munit ⁊ roborat. Idē de quinqꝫ reſponſiōibꝫ. Petrū niſi dn̄s reſpexiſſet. nunq̄ꝫ penitētia mot⁹ amare fleuiſſet. Penitētia ergo res eſt optima ⁊ ꝑfecta. que defect⁹ reuocat ad ꝑfectuz

Idem in ſer. Si tunc vis agere penitentiā quādo iam peccare nō potes. peccata te dimiſerunt. non tu illa. Idem. in epiſtola. Si res aliena ꝓpter quā peccatū eſt. cuz reddi poſſit non redditur. nō agitur penitentia. ſed fingitur. Si autē veracit agitur nō remittit peccatū niſi cum reſtituat ablatum. ſi tamē reſtitui poteſt. Idez. Nemo vitā eternam. Infra li. iiij. de deſiderio

Ambro. Facili⁹ inueni. Infra li. iiij. de innocentia. Iſido. in etymo. Penitentia

appellata eſt q̄ſi pñia.eo ꝙ ipſe homo in ſe pe
nitendo punit qđ male admiſit. Naꝫ nihil
aliud agunt q̄ veraciṫ penitent.niſi vt id qđ
male fecerint impunitū eſſe nō ſināt.eo q̄p
pe modo ſibi nō parcentib⁹ ille parcit.cuiꝰ
altū iuſtūq̄ꝫ iudiciū nullus ꝯtemptoꝛ eua/
dit. Idē de ſum.bo. Penitētia eſt medi/
camentū vulnerꝭ.ſpes ſalutis.ꝑ quā pecca
toꝛes ſaluanṫ.ꝑ quā deꝰ ad miſcđiam ꝓuo/
catur.que nō tp̄e penſaṫ.ſed ꝓfunditate lu
ctus ⁊ lachꝛymaꝝ. Ideꝫ. Neq̄ꝫ vnq̄ꝫ In
fra lib.iij.de ſecuritate. Idē in ſyno. In/
anis eſt pñia quā ſequens coinquinat cul/
pa. Cypꝛianꝰ in ſermo. O pñia que pctā
miſerante deo remittis.⁊ paradiſum reſe/
ras.que ꝯtritū ſanas.oēm triſtē exhilaras.
vitā de interitu reuocas.ſtatuꝫ reſtauras.
honoꝛē renouas.fiduciā refoꝛmas.grām
q̄ꝫ abundantioꝛē refundis Idē.O pñia
q̇d de te noui referā.om̄ia ligata tu ſoluis
om̄ia ſoluta tu reſeras.oīa aduerſa tu miti
gas.om̄ia ꝯtrita ſanas.om̄ia ꝯfuſa tu luci/
das.om̄ia deſperata tu aīas. Idē.Pe/
nitentia reſpuit auariciā.hoꝛret luxuriā.fu
gat furoꝛē.firmat amoꝛē.calcat ſupbiā.ꝯti/
net linguā.cōponit moꝛes.odit maliciā.ex
cludit inuidiā. Bern̄.ſup Canti. Qui a/
mat aīam ſuā ꝑdet eā.ſiue ponēdo vt mar/
tyr.ſiue affligendo vt penitēs. Idē đ.xij.
gradib⁹.Qui veraciṫ penitet laboꝛē penitē
tie nō abhoꝛret.ſꝫ quicq̇d ſibi ꝓ culpa quā
odit iniungiṫ.tacita ꝯſcientia patienṫ am/
plectiṫ. Idē in ſermo. Si vis agere pe/
nitentiā opoꝛtet mēbꝛa punire.coꝛpꝰ affli/
gere.teipm̄ iudicare.vt nō incidas in manꝰ
dei viuētis. Iuſtū id quidē.ſed ne quid ni
mis.alioq̇n repꝛimendꝰ eſt feruoꝛ īmode/
ratus ne noceat vnitati.ꝑuiat indiſcretiōi.

De contritione.

Capitulū XVIII.

Grego.in regiſ. Illū quē ꝯſpicis de/
licta fletu delere.in ꝯſpectu diuini/
tatis nō dubites miſcđiam ꝯſequi.
q2 nullū peccantē reuerſum ad ſe deſpicit.
qui pctōꝛes redimere venit. Ideꝫ ſuper
Ezech. Mala q̄ nos egiſſe meminimꝰ fle/
tib⁹ puniamꝰ.vt ꝑ lamēta pñie ꝑueniamus
ad carmē vite.ne ſi affligi modo penitēdo
nolumꝰ.poſtmodū ſine fine penalia ſentia
mus. Idē in moꝛa. Quo vberius culpa
defletur.eo altioꝛ cognitio ꝟitatis attingiṫ.
q2 ad videndū int̄nū lumen polluta dudū
ꝯſcīa lachꝛymis baptizata renouaṫ Idē
Quilibet peccatoꝛ. Infra in.c.de iuſticia.
Idē.Si nos virtꝰ cōpunctōnis in inti
mis afficit.oīs ſtrepitꝰ pꝛaue ſuggeſtionis
obmuteſcit. Idē in paſto Quaſi ſus ī lu
toſa aq̄ ſemetipm̄ voluit.q̇ dū fletib⁹ ſuis vi
te mūdiciā ſubtrahit.añ dei oculos ſoꝛdi/
das etiā ipſas lachꝛymas facit Idē.Qui
admiſſa plāgit nec tñ deſerit.tāto grauioꝛi
culpe ſe ſubijcit.q̄nto ⁊ ipſam quā flēdo ipe/
trare potuit veniā ꝯtēnit. Augꝰ.de pñia.
Sicut comes pñie doloꝛ ē.ita lachꝛyme te
ſtes doloꝛꝭ. Idē.Qui ſe cogſcūt.ſicut ſꝑ
peccāt.ita ſꝑ ploꝛāt.in tota vita ſua q̄ ē ten
tatio ſup t̄rā.ploꝛāt totā vitā ſuā. Ideꝫ.
Nunq̄ꝫ aliquē dñs ſanauit.quē oīno non li
berauit.totū ei hoīeꝫ ſanauit ī ſabbato.q2
⁊ coꝛpꝰ ab īfirmitate.⁊ aīam ab oī pcti ꝯta/
gione.indicās penitētē opoꝛtere ſiľ de om
ni crimīe dolere. Idē.Satis durꝰ ē.cu/
ius mentꝭ doloꝛē oculi carnis neq̄unt de/
clarare.ſed ſciat culpabiľr ſe durū.q̇ defflet
dāna coꝛpis vľ moꝛtē amici.⁊ doloꝛem pcti
nō oñdit lachꝛymis. Ideꝫ. Quē penitet
oīno peniteat.⁊ doloꝛē lachꝛymis oſtēdat.
Idē in li.meditationuꝫ.Da mihi dñe in
h̄ exilio panē doloꝛꝭ ⁊ lachꝛymarū.quē eſu/
rio ſup oēm copiā deliciaꝝ Idē.Sit pe
nitētia ꝯtinua.amara.comes etatꝭ mee.cō
tinuꝰ doloꝛ.inſatiabiľ terroꝛ vite mee. Et
infra.Si nō ſuꝫ dignꝰ ocl'os ad celū leua/
re oꝛādo.certe nō ſuꝫ indignꝰ eos vľ ſalteꝫ
excecare ploꝛādo. Idem in ꝯfeſ.Amoꝛe
amoꝛꝭ tui dñe facio iſtud.recolēs vias me
as neq̇ſſimas ī amaritudīe recogitationis
mee.vt tu dulceſcas mihi dulcedo non fal
lax.dulcedo felix ⁊ ſecura.⁊ colligens me a
diſꝑſione in q̄ fruſtatim ſuꝫ diſciſſus.duꝫ
ab vno te auerſꝰ ī mľta euanui. Ioh̄ chꝛi.
ſup mat. Nihil ita ꝯglutinat ⁊ vnit đo vt pe
nitentꝭ lachꝛyme. Idē.Quēadmoduꝫ q̄
ꝓpter mđm eſt leticia.triſticiā hꝫ coheredē.
ita ⁊ q̄ ſc̄m deū ſūt lachꝛyme leticiā aſſumūt
ꝯtinuā ⁊ īmarceſcibilem. Idē in ſer. Ne
mo ad deū aliq̇ñ flens acceſſit q̇ nō qđ po/
ſtulauit accepit.nullꝰ ab eo bñficia dolenṫ
optauit.q̇ nō impetraret qđ voluit.Ipſe ei
eſt qui ꝯſolaṫ flentes.curat dolentes.infoꝛ
mat penitentes. Idē li.de cōpuncti.coꝛ.
Sicut impoſſibile eſt vt ignis inflāmeṫ in
aqua.ita impoſſibile eſt cōpunctionem vi/
gere in delicijs.contraria eñ hec inuicem

ſibi ſunt et ꝑemptoria. Illa eñ mr̃ flet⁹. hec mater riſus. illa cor ꝯſtringit. iſte diſſoluũt
Idem. Sola eſt cõpunctio que facit hominẽ horreſcere purpurã. deſiderare cilicium. amare lachrymas. fugere riſuz. Idẽ
Hec eſt hũilitati cordis vera cõpũctio. magna agere. ⁊ hũilia loq̃. iuſte oꝑari ⁊ ſuꝑ peccatis timere ac tremere. Iſido. de ſũ. bo.
Cõpunctio cordis eſt hũilitas mẽtis cum lachrymis. exoriẽs de recordatiõe pcti ⁊ timore iudicij. Idẽ. Qui nocturna illuſione. ſupra de luxuria. Idẽ. Lachryme penitẽtie apud deũ ꝓ baptiſmate reputãtur. vñ ⁊ quãlibet ſint magna delicta. q̃ntũuis grauia. nõ tñ in illis dñi miſcdia deſperanda. Amb. de exceſſu ſatyri. Nõ ſolus dolor lachrymas hz. hz ⁊ leticia lachrymas ſuas. ⁊ pietas fletũ excitat. ⁊ orõ ſtratũ rigat.
Berñ. ſuꝑ canti. Alta ſuſpiria teſtant̃ triſticiã anioꝝ. Idẽ. Dies mei ſicut vmbra declinauerũt. ⁊ ſine fructu p̃terierũt. impoſſibile eſt vt reuocem. placeat tibi dñe vt recogitem eos i amaritudĩe aĩe mee. Idẽ.
Abſcindat̃ ferro acute cõpunctõis. vlc⁹ inueterate ꝯſuetudinis. Idem de ꝯtẽptu mundi. Felices lachryme q̃s benigna manus ꝯditoris abſterget. ⁊ btĩ oculi q̃ in tali liquefieri elegerũt magꝭ q̃ȝ in ſuꝑbiã eleuari. q̃ȝ om̃e ſublime videre. q̃ȝ auaricie ⁊ petulantie famulari. Idem de. xij. gradibus.
Quos ṽitas ſibi ĩnoteſcere ac ꝑ ſe vileſcere facit. neceſſe eſt vt cũcta q̃ amare ſolebant ⁊ ipĩ ſibi amareſcãt. Idem in ſer. Miſerere aĩe tue q̃ deũ tibi vis miſereri. laua per ſingulas noctes lectũ tuũ lachrymis tuis. ſtratũ tuũ rigare memẽto. ſi cõpateris tibi ipĩ. ſi laboras in gemitu pñie (ꝑmus eñ is grad⁹ miſcdie eſt) miſcdiam vtiq̃ȝ ꝯſequerꝭ
Idez. Si nõ plangꝭ. plane nõ ſentis aĩe vulnera. ꝯſcĩe leſionez. ſed nec futura ſatis gaudia ꝯcupiſcis ſi non q̃tidie poſtulas ea cũ lachrymis. Idẽ. Primũ op⁹ fidei ꝑ dilectionẽ oꝑantis cordis cõpũctio eſt. ĩ qua plane deintus eijciunt̃ demonia. cũ ab affectu cordis eradicant̃ peccata.

De confeſſione. Capitulũ XIX.

g Rego. in mora. Hec ſunt ṽe hũilitatis teſtimonia. ſ. ⁊ iniq̃tatẽ ſuaz cognoſcere. ⁊ cognitã voce ꝯfeſſiõis integraliter aꝑire. Aug⁹. in ſer. Utiliter ac ſalubriter admonemur. vt pctã nr̃a debeam⁹ iugiter ⁊ hũiliter. nõ ſolũ deo ſz etiã ſctĩs et deũ timẽtib⁹ cõfiteri. Idẽ de pñia. Iſta aſſidua pctã ⁊ q̃dãmodo q̃ſi neceſſaria. aſſidua lauent̃ ꝯfeſſiõe. aſſidua reſtaurent̃ iubilatõe. Idẽ. Fit veniale ꝑ ꝯfeſſionẽ. qđ crimĩale erat ĩ oꝑatiõe Idẽ. Qm̃ verecũdia magna ẽ pena. q̃ erubeſcit ꝓ xp̃o fit dign⁹ miſcdia. Vñ ptz q2 q̃nto plꝰib⁹ ꝯfitebit̃ in ſpe venie turpitudinẽ crimĩs tanto facilı⁹ ꝯſeq̃tur grãm remiſſiõis. Idem. Qui ꝯfiteri vult pctã vt inueniat grãm. q̃rat ſacerdotẽ ſcientẽ ligare ⁊ ſoluere. ne cũ negligẽs circa ſe extiterit. negligat̃ ab illo. ⁊ ambo in foueã cadãt. quã ſtult⁹ euitare noluit. Tanta itaq̃ȝ vis ꝯfeſſionis eſt. vt ſi deeſt ſacerdos ꝯfiteat̃ ꝓximo. Idẽ. Qui oĩno cõfitet̃ ſacerdoti meliori q̃ȝ põt cõfiteatur.
Idẽ. Ponat ſe penitẽs oĩno in ꝑtãte iudicis. Infra de ſatiſfactiõe. Idẽ. Caut⁹ ſit penitẽs ne verecũdia duct⁹ diuidat apđ ſe ꝯfeſſionẽ. vt diuerſa diuerſis velit ſacerdotib⁹ mãifeſtare. Quidã eñ vni celãt que alij mãifeſtãda ꝯſuãt. qđ eſt ſe laudare ⁊ ad hypocriſim tẽdere. Idẽ. Neq̃ȝ facilı⁹ ab inimico deijcimur. q̃ȝ cũ eũ ſuꝑbiẽdo imitamur. nec vehemẽti⁹ eũ ꝓſternim⁹. q̃ȝ cũ humilitate dñm ſeq̃mur. nec acriores ei dolores infigim⁹. q̃ȝ cũ plagas pctõꝝ nr̃oꝝ cõfitendo ⁊ penitẽdo ſanam⁹ Idẽ. Pctã ſiue parua ſiue mag̃ ſint ĩpunita eẽ nõ pñt. q2 vl̃ hoĩe penitẽte vl̃ deo iudicãte plectũt̃. ceſſat aũt vĩdicta dĩna ſi cõfeſſio p̃currat hũana.
Idẽ. in li. ꝯfeſ. Tibi dñe cui⁹ oculꝭ nuda eſt abyſſus hũane ꝯſcĩe q̃d occultũ eẽt ĩ me etiã ſi nollẽ ꝯfiteri tibi. Te eñ abſcõderem mihi. nõ me tibi. Idẽ. Obſecro te deus me⁹ ⁊ meipm̃ mihi ĩdica. vt ꝯfitear oraturꝭ ꝓ me fratrib⁹ meiſ qđ ĩ me ſauciũ cõperero.
Amb. de pñia. Qui iaces in tenebrꝭ ꝯſciẽtie ⁊ delictoꝝ tuoꝝ ſordib⁹ q̃ſi in reoruz carcere exi foras. delictũ ꝓpriũ ꝓde. vt iuſtificerꝭ. ore eñ ꝯfeſſio fit ad ſalutem. Joh. Chry. đ ꝯpũc. cor. Habes accuſatorẽ acerbiſſimũ ⁊ imitẽ. p̃ueni g̃ eũ ⁊ obtura os ei⁹ impudẽtiſſimũ ꝓpria ſpõte ꝯfitẽdo delicta.
Iſi. ĩ ety. Cõfeſſio ẽ erroꝝ ꝓfeſſio deſinẽdi. Deſinẽdũ g̃ a pctĩs ẽ dũ q̃s ꝯfeſſus ẽ. cõfeſſio aũt añcedit. remiſſio ſeq̃t̃ Iſi. ĩ ſyñ. Cõfeſſio ſanat. cõfeſſio iuſtificat. confeſſio pctĩ veniã donat. oĩs ſpes in ꝯfeſſiõe conſiſtit. in ꝯfeſſiõe loc⁹ miſcdie ẽ. Idem. Vicia cordis tui reuela. p̃uaſ cogitatões tuas

ſlico mãifeſta.pctm̄ em̄ tuũ.ꝑditũ cito cura tur.crimē ãt occultũ tacēdo ãpliat̃. Idē de ſũ.bo. Seruo dei tãta recordatio eē dꝫ pctī vt ea q̄ geſſit ſꝑ lachrymans confiteat̃.

Bernã.in ep̄la. Ama ꝯfeſſionē ſi affectas decorē.reuera vbi ꝯfeſſio ibi pulchritudo. ibi decor.ſi pctã ſunt in ꝯfeſſione lauant̃.ſi bona opa in ꝯfeſſiõe emēdant̃.cũ mala tua ꝯfiteris ſacrificiũ eſt deo ſpũs ꝯtribulatꝰ. cũ dei bñficia dicis. imolas deo ſacrificiũ laudis. Idē. Abſqꝫ ꝯfeſſiõe iuſtꝰ iudicat̃ ingratꝰ.⁊ pctõr mortuꝰ reputat̃. a mortuo quippe tanq̄ꝫ q̇ nõ eſt perit ꝯfeſſio. Cõfeſſio igitur pctõris eſt vita.ſed iuſti glĩa. Idē Sunt q̇ ꝯfitendo ſicut fabulã pctõꝝ ſuoꝝ narrant hiſtoriã.⁊ egritudines aĩe ſue ſi/ne verecũdia ⁊ ꝯfuſione dinumerãt.⁊ pene ſine pñia ⁊ affectu doloris.⁊ iõ nihil de ꝯſo latione reportãt. Ille ṽo cito lachrymas ĩ/uenit ⁊ reſoluit̃ in gemitũ cõpunctiõis qui hꝫ ſenſum dolorꝫ. Idē ſuꝑ cant̃. Omne qd̄ remordet ꝯſcĩam.ꝯfitere hũiliter.pure. fideliter. Glo.ſuꝑ mat.iij. Cõfeſſio pctõ/rũ teſtimoniũ eſt ꝯſcientie timẽtis deũ.qui em̄ timet iudiciũ dei pctã nõ erubeſcit ꝯfi/teri. Perfectꝰ em̄ timor ſoluit oẽm pudorē Ibidē. Iõ iubemur ꝯfiteri pctã. vt erubeſcentiã patiamur ꝑ pena. Senec.in ep̄la. Somniũ narrare vigilantꝫ eſt.et vicia ſua ꝯfiteri ſanitatꝫ indiciũ eſt.expgiſcamur ğ vt errores nr̄os redarguere poſſimꝰ.

De ſatiſfactione.
Capitulũ XX.

G Rego.in paſto. Necꝫ deꝰ nr̄is cruciatibꝰ paſcit̃.ſed delictoꝝ morbos medicamẽtis ꝯtrarijs medet̃.vt q̇ volupta tibꝰ delectati diſceſſimꝰ.fletibꝰ amaricati re deamꝰ.⁊ qui ꝑ illicita diffluēdo cecidimus. etiã a licitis noſmetipos reſtringendo ſur/gamus. Idē in omel̃. Dũ a retributiõe vltionis vltime eſſe quedaꝫ tp̄is ſecuritas videtur.debemꝰ penſare maluꝫ qd̄ ſequit̃. penſantes gemere.gemẽtes vitare ea q̄ cõ/miſimus.pctã indeſinenter aſpicere. aſpici entes flere.flentes abſtergere. Augꝰ.ĩ re/gula. Quicũqꝫ cõuicio vel maledicto vl̃ etiã criminis obiectu aliquē leſerit meminerit ſatiſfactione q̄ꝫcitiꝰ curare qd̄ fecit.⁊ ille qui leſus eſt ſine diſceptatiõe dimittere.ſi autē inuicē ſe leſerit. inuicē ſibi debita relaxare debebũt. Idē de eccle.dog. Penitẽtia vera eſt penitēda nõ admittere.⁊ admiſſa deflere.ſatiſfactio pñie eſt cãs pctõꝝ excidere nec eaꝝ ſuggeſtiõibꝰ aditũ pbere. Idem Secreta ſatiſfactiõe. Infra li.iiij.de reli/gione. Idez de pñia. Ponat ſe penitens oĩno in ptãte iudicꝫ.in arbitrio ſacerdotis nihil ſibi reſ̃uãs ſui.ſꝫ vt oĩa eo iubente pa ratꝰ ſit facere ꝑ recipiēda vita aĩe.q̄cũqꝫ fa/ceret ꝑ euitanda corpis morte Idē Qui multos offendit peccãdo.mĺtos oꝫ placa/re ſatiſfaciēdo. Idē in enchy. De q̄tidia/nis leuibuſqꝫ pctĩs ſine q̇bꝰ hec vita nõ du cit̃.q̄tidiana oõ fideliũ ſatiſfacit. Idē in ep̄la. Nihil aliud fac̄ quē ṽacit̃ penitet.niſi vt id qd̄ male fecerat impunitũ eſſe non ſi/nat. Amb.ſuꝑ Lu. Nẽo diffidat nẽo ve/terũ ꝯſciꝰ delictoꝝ pmia diuia deſperet.nouit em̄ deꝰ mutare ſnĩam.ſi tu nouerꝫ emē/dare delictũ. Idē ſuꝑ bti ĩmaculati. Tã ta vis emẽdate ꝯuerſatõis eſt vt in q̄ndam redeat pueritie ſpirital̃ etatē.q̄ viãs errorꝫ ignoret.⁊ crimē etiã ſi velit nõ poſſit admit tere q̄ deſinit vſuꝫ peccandi Iſi.in ſyno. Cinis es ⁊ ĩ cinerē reuerteris. Viuas ğ ſꝑ lugens.ſꝑ merẽs.ſꝑ ſuſpiria cordis emittẽs

Iſi.de ſũ.bo. Ille pñiam digne agit qui reatũ ſuũ ſatiſfactiõe legitĩa plãgit. Idē Quis ꝑ pñiam ꝑpiciatio pctõꝝ ſit. ſine me/tu tñ hõ eē ñ dꝫ.qꝛ pñie ſatiſfactio dĩno trũ penſat̃ iudicio nõ hũano. Bernã.ſuꝑ can ti. Hũilis ⁊ verecũda dꝫ eſſe ſatiſfactio.per quã emēdat̃ ſuꝑba trãſgreſſio. Glo.ſuꝑ pſ.xxx. Eſt q̄dã ꝯfuſio tp̄alis.q̄ eſt ad horã q̄ quidē ꝓdeſt.ſ.ꝑturbatio animi reſpicien tis pctã ſua.⁊ reſpectiõe horrẽtis.⁊ horrore erubeſcẽtis.⁊ rubore corrigẽtis.

De virtute.
Capitulũ XXI.

G Rego.in mora. Nõ res eadē ſempꝫ ē virtꝰ.qꝛ ꝑ momẽta tp̄m ſepe merita mutant̃ actionũ. Idē. Pleꝝqꝫ ṽtꝰ cũ in/diſcrete tenet̃ amittit̃.cũ diſcrete intmittit̃ plꝰ tenet̃. Idē. Oẽs ṽtutes. Infra li.iiij de cõnexiõe. Augꝰ.de ci.dei. Mibi videt̃. Infra de caritate. Idē. Virtutes q̄s ſi/bi hr̄e mens vid̃r.ꝑ q̄s impat corpi ⁊ vicijs ad q̄dlibet adipiſcendũ vl̃ tenendũ retule/rit niſi ad deum etiam ĩpe vicia ſunt poti/us q̄ꝫ virtutes. Idez de libero arbitrio. Virtutes quibꝰ recte viuitur magna bona ſunt.ſpecies aũt quorũlibet corpoꝝ ſine q̇/bus recte viui põt minima bona ſunt.potentie vero aĩe ſine quibꝰ recte viui nõ põt.

medía bona ſunt. v̾tutibꝫ nemo male vtit̃.
ceteris aũt bonis.i.medijs ⁊ mĩmis nõ ſo
lũ bene.ſed etiã male quiſq; vti põt. Idẽ
de.lxxxiij.queſtiõibꝫ.Omis ordinatio que
virtꝰ etiã noĩat.eſt fruẽdis frui.⁊ vtẽdis vti
Iſido.de ſum.bo.Priꝰ vicia extirpanda
ſunt in hoĩe.deinde inſerẽde v̾tutes. Nam
coherere ⁊ ꝯiungi nõ põt veritas cũ mẽda
cio.pudor cũ petulãtia.fides cũ ꝑfidia.ca/
ſtitas cũ luxuria. Idem.Quiſq̃s ex dete
riori iã melior eſſe cepit.caueat de acceptis
extolli v̾tutibꝫ.ne grauiꝰ ꝑ vanã gloriã cor/
ruat.q̃ꝫ priꝰ ex lapſu viciorꝫ iacebat Ioh.
Chry.ſuꝑ Io.Sicut malicia etiã añ gehẽ
nã eos q̇ hic ea participãt cruciare ꝯſueuit.
ita virtꝰ etiã ante regnũ eos q̇ hic eã opãt̃
ꝑparat voluptati.⁊ cũ ſpe optima ⁊ delecta
tione ꝑpetua viuere facit. Amb.ſuꝑ Lu
cã.Nõ eſt virtꝰ nõ poſſe peccare. ſed nolle.
atq; ita tenere ꝑſeuerãtiã volũtatis.vt vo/
luntas infantiaꝫ.vſus imitet̃ naturam.
Berñ.ſuꝑ Cant.Mediũ viciorꝫ virtus te
net.ac ꝓinde ſedula eget.nõ ſolũ putatiõe.
ſed ⁊ circũciſiõe. Idẽ.in epi. Virtꝰ in pa
ce acq̇rit̃.in preſſura ꝓbat̃.in victoria appro
bat̃. Seneca in epl'a.Virtꝰ nõ aliud ẽ q̃ꝫ
recta ratio. Idẽ.Cũ virtꝰ vtiq; mediũ et
modꝰ ſit.eque pctm̃ eſt qđ excedit ſicẽ qđ de
ficit. Idẽ.Nulli ꝑcluſa eſt virtꝰ.oĩbꝫ ptꝫ.
om̃s inuitat.om̃s admittit.nõ eligit paren
telã.nõ eligit domũ.nõ cenſum. nudo hoĩe
ꝯtenta eſt. Idẽ. Virtꝰ extollit homĩeꝫ.⁊
ſuꝑ oĩa mortalibꝫ chara collocat eũ. nec ea
q̃ bona ſunt.nec ea q̃ mala vocant̃. aut cu
pit nimis aut expaueſcit. Ideꝫ.Oĩa iſta
in que dominiũ caſus ⁊ fortuna exercet ſer/
uilia ſunt.pecunia ⁊ corpꝰ ⁊ honores.imbe
cillia fluida mortalia poſſeſſiões incerte.il
la rurſus q̃ virtutꝫ ſunt libera ſunt ⁊ iuicta
Idẽ.Queãdmodũ minuta lumĩa clari/
tas ſolis obſcurat.ſic dolores ⁊ moleſtias
ac iniurias virtꝰ magnitudĩe ſua elidit at/
q; opprimit.et q̊cunq; affulſit ibi q̇cq̇d ſine
ea apparet extinguit̃. Nã non magis vllam
portionẽ habẽt incõmoda cũ in v̾tute inci/
derunt.q̃ꝫ in mari nimbus. Idẽ.Sola
la virtꝰ ꝑſtat gaudiũ ꝑpetuũ ſecurũ.etiaꝫ ſi
quid obſtat nubiuꝫ modo interuenit q̃ ita
ferunt̃ nec vnq̃ꝫ vincũt diẽ. Tullius ĩ re
tho. Virtus eſt animi habitus nature mo
do rationi ꝯſentaneus

De tribꝫ virtutibꝫ theologicis.

Capitulũ XXII.

g Grego.in paſto.Cũ diſtrictus iudex
venerit.q̇ ſeſe nobis per nature no
ſtre ꝯſortiũ cõiunxit.ab eo ꝓculdu/
bio culpe reatũ nõ expetit.quẽ ſub eius ve
nia fides ſpes ⁊ caritas iã abſcõdit. Idẽ
in mora.In corde nõnunq̃ꝫ ꝑ flagella tur/
batur caritaſ.ꝑ formidinẽ ꝯcutit̃ ſpes.per
queſtiões pulſat̃ fides.ſed ꝑ dei grãm om/
nia tormentorꝫ ⁊ inſidiarꝫ genera ſuperant̃
Ideꝫ.Bona ſũma ſunt fides ſpes ⁊ cari
tas.q̃ cũ veracit̃ habent̃.in malũ inflecti nõ
poſſunt. Idẽ ſuꝑ Ezech.Tres ſunt v̾tu
tes ſine q̇bꝫ is qui oꝑari aliq̇d iã põt. ſalua
ri non põt.videlicet.fides ſpes ⁊ charitas.
Idem.Vnuſq̇ſq; qui in actiue vite ex/
ercitio v̾ſat̃ tantũ credit q̃ntũ ſperat.amat
⁊ oꝑatur.tantũ ſperat q̃ntũ credit operat̃ ⁊
amat.tantũ amat q̃ntũ credit.ſperat ⁊ ope/
rat̃.tantũ oꝑatur q̃ntuꝫ credit. amat ⁊ ſpe/
rat. Iſido.in ethy.Tria ſunt q̃ in religio
nis cultu ad colendũ deũ in homĩbꝫ ꝑqui/
runt̃.ſcꝫ fides ſpes ⁊ caritas. Auguſt.de
doc.chriſtiana.Hõ fide.ſpe ⁊ caritate ſub/
nixus.⁊ hec tria incõcuſſe retinẽs.nõ indi/
get ſcripturis niſi ad alios inſtruẽdos.
Ideꝫ de trini.Vbi ſunt illa tria ꝓpter que ĩ
anĩo edificãda oĩm diuinorꝫ librorꝫ machi/
namẽta ꝯſurgũt.fides.ſpes caritas. niſi in
anĩo credẽte qđ nõdũ videt. ⁊ ſperãte atq;
amãte qđ credit.Amat̃ ergo qđ ignorat̃.ſꝫ
tñ credit̃. Idẽ in ſolilo.Deo nos fides ex
citat.ſpes erigit.caritas iũgit. Idẽ.Si/
ne tribꝫ iſtis.ſ.fide.ſpe ⁊ caritate.nulla anĩa
ſaciat̃ vt poſſit deũ ſuũ videre. Berñ.de
amore dei.Poteſt eſſe vt fides et ſpes ſint
ſine caritate.vt aũt caritas fidẽ ⁊ ſpem in ſe
nõ cõtineat.nõ poteſt eſſe. Idẽ ſuꝑ Qui
habitat.Dicit fides.parata ſunt magna et
inexcogitabilia bõa a deo fidelibꝫ ſuis.Di
cit ſpes.mihi illa ſeruant̃.ſed charitas ait.
Curro velociter ad illa. Gloſa Eccl'i.ij.
Fide ⁊ ſpe ⁊ charitate vere colit̃ deus.⁊ ad
ꝯtemplationẽ ꝑuenit̃.q̃ eſt vita eterna.

De fide.

Capitulũ XXIII.

g Grego.in omel'.Fides earũ rerũ ar
gumentũ eſt q̃ apparere nõ pñt.que
eteñ apparẽt iã fidẽ nõ habẽt.ſꝫ agnitionẽ.
Idem.Fides nõ habet meriũ uꝫ cui hu/
mana rõ prebet experimentũ. Ideꝫ ſuꝑ
Ezech.Nõ virtutibꝫ venit̃ ad fidẽ. ſed fide

ꝓtingiť ad ꝟtutes. Aug⁹.in omeľ.de cen
tū ouib;.De⁹ oīb; eq̄'iter adeſt. ſ; ille apud
deū plus h; loci q̇ plus attulerit.nō argēti
ſed fidei. Idē ꝯtra iulianū. Qñ deo ad/
iuuante ex vera viuiť fide.ip̄e deus adeſt et
menti illuminād̄e.ꝛ cōcupiſcētie ſuperād̄e.
ꝛ moleſtie ꝑferende. Idē de verbis dñi.
Nulle maiores diuitie.nulli theſauri.nulli
honores.nulla mūdi hui⁹ maior eſt ſuba q̄ꝫ
eſt fides catholica q̄ pctōres hoīes ſaluat.
cecos illumīat.infirmos curat.cathecumi
nos baptizat.impios iuſtificat. penitētes
reparat.iuſtos augmētat.martyres coro/
nat. Idē. Ille credit in xp̄m q̇ ꝛ ſperat in
chriſtū.ꝛ diligit chriſtū.nā ſi fidē q̇s h; ſine
ſpe ac ſine dilectiōe.chriſtū eſſe credit.nō ī
chriſtū credit. Iſi.de ſum.bo. Fruſtra li
bidinoſus ſibi de ſola fide blandiť. ſi bōis
morib; nō ornať. Ioh.Chry.ſuꝑ math.
Virt⁹ fidei in ꝑiculis ſecura eſt.ꝛ in ſecuri/
tate ꝑiclitať. Idē. Fides nunq̄ꝫ. Infra li
bro.iiij.de religiōe. Idē ſuꝑ Ioh. Ma/
gnū bonū fides eſt qñ a calida fit mēte. ab
amore multo ꝛ feruēte aīa.hec ph̄os nos
oñdit.hec vilitatē humanā ꝯculcat. Idē
Nō ſufficit fides in regnū inducere. ſ; hec
maxime ꝯdēnare h; eos qui vitā malā de/
monſtrāt.q̇ em̄ ſciuit voluntatē dñi ſui ꝛ nō
fecit.plagis verberabiť multis. Bern̄.in
ep̄la. Multi an̄ ſaluatoris aduētū deū om
nipotentē tenētes.ꝛ diligētes ſue ſalutis g̃/
tiſſimū ꝓmiſſorē.credētes eundē in ꝓmiſſi/
one fidelē.ſperātes certiſſimū redemptorē
in hac fide ꝛ expectatiōe ſaluati ſunt.lic; qñ
ꝛ q̄liter et q̇ ordine ſalus repromiſſa fieret
ignorarēt. Idem ſuꝑ Canť. Quid eſt qđ
nō inueniat fides. Fides ei falſi neſcia at/
tingit inacceſſa.depꝛhendit ignota.cōprehē
dit immēſa.apprehendit nouiſſima. trāſcen/
dit fines rōnis hūane. termīos experiētie
ac vſum nature.ip̄a; deniq̄ꝫ eternitatē ſuo
illo vaſtiſſimo ſinu quodāmō circūcludit
Idē in ſer. Neceſſe eſt p̄mo credere om/
niū remiſſionē pctōꝝ habere nō poſſe niſi
ꝑ indulgentia; dei.deinde ꝙ nihil prorſus
h̄ře queas oꝑis boni.niſi etiā hoc dederit
ip̄e.poſtremo ꝙ vitā eterna; ꝓmereri null⁹
poteſt bonis oꝑib; ſuis.ſed ꝙ gratis a deo
detur vita eterna. Idem. Eſt fides alia
p̄ceptoꝝ.alia ſignorū.alia ꝓmiſſorū.q̄ cre/
dimus in deū.qua credim⁹ deū. ꝛ qua cre/
dimus deo. Per fidē em̄ p̄ceptoꝝ credim⁹
in deū.credere aūt in deū eſt in eū ſperare.
ꝛ eū diligere Per fidē aūt ſignoꝝ credim⁹
deū qui talia pōt ꝛ oīa pōt. Per fidē vero
ꝓmiſſorū credimus deo.qui quicq̇d ꝓmit/
tit veraciter cōplet.

De ſpe.

Capitulū XXIIII.

g Grego.in mora. Spes in eternitatē
animū erigit.ꝛ idcirco nulla mala q̄
exterius tolerat ſentit. Idē. Tanto ſpes
in deū ſolidior ſurgit. q̄nto ꝓ illo quiſq̄ꝫ g̃
uiora ꝑtulerit.q: nequaq̄ꝫ retributōis gau
dium de eternitate colligiť. qđ nō hic pri⁹
pia tribulatiōe ſeminať. Aug⁹.x.li.cōfeſ.
Merito mihi ſpes valida in illo eſt ꝙ ſa/
nabis oēs languores meos ꝑ eū qui ſedet
ad dexterā tuā.ꝛ te interpellat ꝓ nob.alio/
quin deſperarē.multi em̄ ꝛ magni ſunt lan
guores mei.ſ; amplior eſt medicina tua.
Idē. Ve etiā laudabili vite hominū. ſi re/
mota miſcdia diſcutias eā.q: vero nō exq̇
ris delicta vehementer.fiducialiť ſperam⁹
aliquē apud te locū inuenire indulgentie.
Idē de gr̃a no.teſt. Nō iam deſperādū
eſt participatiōe verbi fieri poſſe hoīes fili
os dei.qñ fili⁹ dei participatōne carnis fa/
ctus eſt fili⁹ homīs Iſi.ī ethymo. Spes
vocata eſt ꝙ ſit pes ꝓgrediēdi.quaſi pes.
Ambro. Nemo diffidat. Supra de ſatiſfa/
ctione. Ioh.Chryſo.in ſer. Spes eſt in
qua ſalus nr̃a ꝯſiſtit.ꝛ q̄ de terris aīas ve/
lut q̇buſdā catenis celit⁹ dependentib; in/
nexas euehit ad ſuꝑna. Bern̄.in ſermo.
Spes triplex eſt.na; de fide p̄ceptoꝝ oriť
ſpes venie.de fide ſignorū ſpes gr̃e.de fide
ꝓmiſſoꝝ ſpes glorie. Idē. Tria ꝯſidero
in quib; tota ſpes mea ꝯſiſtit.charitatē ad/
optiōis.veritatē ꝓmiſſiōis.ꝑtātē redditio/
nis. Multa infra li.iiij.de ꝯfidentia.

De charitate.

Capitulū XXV.

Grego.in regi. Credat mihi caritas
g tua.q: valde ꝯtriſtat⁹ ſum de triſti/
cia tua.ac ſi in te iniuriā ip̄e ꝑtuliſſe;
Dñicis em̄ mādatis p̄cipimur ꝓximos ſi/
cut noſmetip̄os diligere.eorūq̄ꝫ languori/
bus tanq̄ꝫ ꝓpriis infirmitatib; condolere.
Idē. O q̄ꝫ bona eſt caritas q̄ abſentia ꝑ
imaginē.preſentia ſibimetip̄is exhibet per
amorē.diuiſa vnit.cōfuſa ordinat.inequa/
lia ſociat.imperfecta cōſummat. Idem.
Magiſtra bonoꝝ omniu; charitas. nihil

ſapit extraneũ.nihil aſperũ. nihil ꝯfuſum.
ita exercet corda ⁊ corroborat vt nihil gra
ue.nihil difficile.ſed fiat totũ dulce qđ agiť
Idẽ.Dũ nos nob̄ ꝑ opatõis opẽ ꝯiũgi/
mur.q̃ſi ambulãtes ꝑ lubricũ viciſſim ma
nus nobis tenemꝰ.fitqꝫ ex magna ꝓuiſio/
ne charitatis.vt eo ſingulorũ robuſtiꝰ cha
ritas ꝑfigať quo ⁊ alter altero magꝫ inniti/
tur. Idẽ.Si me participẽ. Infra li.iiij.
de cõmunitate. Idẽ.Dũ vnũ in redem/
ptoris nr̄i corꝑe mẽbrũ ſumꝰ.ſicut in culpa
tua dilaceror.ita q̃ꝫ in bona actõe letificor
Idẽ.Inimici dilectio tũc veraciť cuſto/
diť.cũ nec de eius ꝓfectu deijcimur.nec de
ruina illiꝰ letamur Idẽ.Charitatẽ recte
ꝑdicator egregiꝰ vinculũ ꝑfectõnis vocat.
q2 ỽtutes quidẽ cetere ꝑfectionẽ generãt.
ſed tñ eas charitas ita ligat vt ab amãtis
mente diſſolui iã nequeãt Idẽ.Charita
tis cũ ſit ꝓpriũ nutrire ꝯcordiã. ſuare cõpo
ſita.diſſociata ꝯiũgere.praua corrigere. et
ỽtutes ceteras ꝑfectõis ſue munimĩe ſoli/
dare.q̇ſq̇s i eiꝰ radice ſe inſeruerit. nec a vi
riditate deficit.nec a fructu ianeſcit. Idẽ
Nec abeſſe credẽdꝰ eſt q̇ ꝑ dilectõis vincu
lũ animꝰ inheret. Idẽ in mora. Uirtuti
mortis dilectio cõparať.q2 nimiꝝ mẽtẽ q̃m
ſemel ceperit a dilectiõe mđi funditꝰ occi/
dit. Idẽ.Qđ valde mens amat.etiã ĩ ſer
mone replicat Idẽ.Probatio ſctitatꝫ ñ ẽ
ſigna facere.ſed vnũquẽqꝫ vt ſe diligere.de
deo aũt vera cognoſcere.de ꝓximo ỽo me/
liora q̃ꝫ de ſemetipõ ſentire. Idem. Per
amorẽ dei amor ꝓximi gigniť.⁊ ꝑ amorẽ ꝓ/
ximi amor dei nutriť. Idẽ in paſto. Nr̄a
ſunt etiã illa bona q̃ imitari nõ poſſumꝰ.ſꝫ
in alijs amamꝰ.⁊ amãtiũ fiũt q̃cũqꝫ amanť
in nobis. Hinc ḡ penſent inuidi charitas
q̃nte ỽtutis eſt.q̃ alieni laboris opa. nr̄a ſi/
ne labore facit. Idẽ in omeľ. Uis amorꝫ
h̄ agere in anĩo ſolet.vt quez ipẽ ſꝑ cogitat.
nullũ aliũ credat ignorare. Idẽ. Minꝰ
ꝓximũ amare ꝯuinciť q̇ nõ cũ eo in neceſſi/
tate illiꝰ.etiã ea q̃ ſibi ſunt neceſſaria partiť
Idẽ.Ille deũ.Sup.c.de ꝯſenſu Idẽ
Siq̇s quẽlibet amat.ſed ꝓpter deũ non a/
mat.charitatẽ nõ hꝫ.ſed hr̄e ſe ſimulat ſiue
putat.Charitas aũt ỽa eſt.cũ ⁊ in deo dili/
gitur amicꝰ.⁊ ꝓpter deũ diligiť inimicus.
Idẽ de dilectiõe ꝯditoris.Nõ lingua ſꝫ
mẽs ⁊ vita req̇rať. Idẽ.Nũq̃ꝫ ẽ dei amor
ocioſus.opať etẽĩ magna ſi eſt. ſi ỽo opa/
ri renuit amor nõ eſt. Idẽ.Si qđ impẽ/
di nobis recte volumꝰ h̄ alijs impartimur
⁊ qđ nob̄ fieri nolumꝰ h̄ alijs facere deuita
mus.tũc charitatꝫ iura illeſa ſuamꝰ Idẽ
ſuꝑ Ezech.Tantũ q̇ſqꝫ portat ꝓximũ q̃n/
tũ amat.ſi eñi amas.portas. ſi deſiſti ama/
re.deſiſti tolerare. Idẽ ſuꝑ Cant. Cha/
ritas ſctã cor pacificat. mentẽ in tentatio/
nibꝫ roborat.⁊ vt ſedes ſapĩe ſit anĩa iuſti
quietẽ tribuit ⁊ locũ ꝑparat. Amb.de of
fi. Nõ minus vos diligo q̇s in euãgelio ge
nui.q̃ꝫ ſi ꝯiugio ſuſcepiſſem.nõ eñi vehemẽ
tior eſt natura ad diligendũ q̃ꝫ gr̄a Idẽ.
Plus certe diligere debemꝰ q̇s ꝑpetuo no
biſcũ putamꝰ futuros q̃ꝫ q̇s tm̄ in h̄ ſeclo.
Iſi.de ſũ.bo.Quis nõnulli fide atꝫ opi
bus ſanctitatis videanť eſſe participes.tñ
q2 priuanť charitate fraterne dilectõiſ.nul
lum hñt incrementũꝫ ỽtutis. Hiero.in
epl̄a. Nihil amãtibꝫ durũ. nullus difficilis
labor in amore.amemꝰ ⁊ nos chriſtũ.⁊ faci
le videbiť om̄e difficile. Idẽ in ſer. Hoc
habet ꝓpriũ impatiẽs amor.vt quẽ deſide/
rat ſemꝑ inueĩre ſe credat.ignorat ſiq̇dẽ iu
diciũ.rõne multotiẽs caret.neſcit moduꝫ.
nec aliud cogitare põt q̃ꝫ qđ diligit.amor ñ
accipit de impoſſibilitate ſolacium.neqꝫ ex
difficultate remediũ. Augꝰ.de doc.chri/
ſtiana.Quattuor ſunt diligẽda.Unũ qđ ſu
pra nos eſt.alteꝝ qđ nos ſumꝰ.tercium qđ
iuxta nos eſt.q̃rtũ qđ infra nos eſt. Idẽ
Ille iuſte ⁊ ſctẽ viuit q̇ rerũ integer eſtima/
tor eſt.ipẽ aũt eſt q̇ ordinatã hꝫ dilectionẽ.
ne aut diligat qđ nõ eſt diligendũ. aut non
diligat qđ eſt diligendũ.aut ampliꝰ diligat
qđ minus eſt diliganduꝫ. aut eque diligat
qđ minꝰ vel amplius diligendũ eſt. aut mi
nus vel ampliꝰ quod eque diligendum eſt.
Idem.Omis pctõr inq̃ntũ pctõr eſt nõ
eſt diligendꝰ.⁊ oĩs hõ inq̃ntũ hõ eſt diligẽ/
dus ꝓpter deũ.deus aũt ꝓpter ſeipm̄.etſi de
us omi hoĩe ampliꝰ diligendꝰ eſt.amplius
q̇ſqꝫ deũ dꝫ diligere q̃ꝫ ſeipm̄. Idẽ.Oẽs
eque diligendi ſunt.ſed cũ oĩbꝫ ꝓdeſſe non
poſſis.his potiſſimũ ꝯſulendũ eſt q̇.ꝓ loco
rũ vel tpm vel q̃rũlibet reꝝ oportunitatibꝫ
ꝯſtrictiꝰ tibi q̃ſi q̃dã ſorte iunguntť. Idẽ
de cathe.rudi.Diligamꝰ deuꝫ q̇m̄ ꝑor dile/
xit nos.⁊ filio ſuo vnico nõ pepcit.ſed ꝓ no
bis oĩbꝫ tradidit eũ.ſi amare pigebat ſaltẽ
reamare non pigeat.nulla eñi eſt maior ad
amorẽ iuitatio q̃ꝫ ꝑuenire amãdo.⁊ nimis

durus eſt animꝰ qui dilectiōem ſi nolebat
impendere noluit rependere. Idē. Ma
xime ꝓpterea chriſtꝰ aduenit. vt cognoſce/
ret hō quātū deꝰ diligat eū. ⁊ ideo cognoſce
ret. vt eiꝰ dilectiōe a q̄ prior dilectꝰ eſt inar
deſceret. Idē de ꝑfectiōe iuſticie. Perfe/
cta charitas foras mittit timorē. ⁊ facit p̄ce
pti ſarcinā leuē. nō ſolū nō p̄mentem onere
ponderū. verūetiā ſubleuantē vice pēnaꝝ.
Idez de vidui. Nullo mō ſunt oneroſi
labores amātiū. ſed etiā ipi delectāt. ſicut ve
nantiū. aucupantiū ⁊ piſcantiū. Idē. In
eo qđ amaṫ. aut nō laboraṫ. aut etiā labor
amaṫ Idē de trini. Qui amat hoīes. aut
q2 iuſti ſunt. aut vt iuſti ſint amare dꝫ. ſic ei
ſeip̄m amare dꝫ. aut q2 iuſtꝰ eſt. aut vt iuſtꝰ
ſit. ſic em̄ diligis ꝓximū tanq̄ teip̄m ſine vl
lo ꝑiculo. Idē. Nemo aliq̄d volens facit
qđ nō in corde ſuo p̄us dixerit. Qđ ꝟbum
amore cōcipiṫ ſiue creature ſiue creatoris.
Idē de moribꝫ eccľie. Nihil eſt tā duruz
atq̄ ferreū qđ nō amoris igne vincaṫ. quo
cū ſe aīa rapit in deū ſuꝑ oēm carnis na/
turā libera ⁊ admiranda volitabit pennis
pulcherrimis ⁊ integerrimis. quibꝫ ad dei
amplexū amor caſtꝰ innitiṫ. Idē. Solꝰ
ſe nouit diligere qui deū diligit. Idem.
Qui diligit ꝓximū agit q̄ntū p̄t vt saluꝰ cor
pore saluuſq̄ aīo ſit. ſed cura corꝑis ad ſa/
lutē animi referēda eſt. Idē de ſpū ⁊ l̄ra.
Sciri aliq̄d ⁊ credi. ⁊ tn̄ nō diligi p̄t. diligi
aūt qđ neq̄ ſciṫ. neq̄ crediṫ nō p̄t. Idez
de ci. dei. Perfectū odiū dꝫ malis q̄ ſm̄ de/
um viuit. ſic vt nec ꝓpter viciū oderit hoīez.
nec amet viciū ꝓpter hoīem. ſed oderit viciū
amet hoīem. Idē. Mihi videṫ q̄ diffini
tio breuis ⁊ ꝟa virtutis ē ordo amorꝭ Idē
de ꝯiug. adul. Multa ſunt faciēda nō iubē
te lege. ſed libera volūtate. ⁊ ea ſunt in nr̄is
officijs gratiora. q̄ cū licerēt nob etiā nō im
pendere. cauſa tn̄ dilectiōis impendimus.
Idē de ſoliľ. Impatiēs amor nec lacri/
mis modꝰ fit niſi amori deṫ qđ amatur.
Idē in li. de dono ꝑſeue. Nihil ſic ꝓbat
amicū quēadmodū onerꝭ portatio. Idē
ſuꝑ. j. cano. Joh. Talis eſt q̄ſq̄ q̄lis eiꝰ dile
ctio eſt. terrā diligis. terra eris. deū diligꝭ.
q̄d dicam. deꝰ eris. Pſal. Ego dixi dij eſtis
Idem. Charitas vt ꝑficiaṫ naſciṫ. cū fu
erit nata nutriṫ. cū fuerit nutrita roboraṫ.
cū fuerit roborata ꝑficiṫ. cū ad ꝑfectū vene
rit. q̄d dicit. mihi viuere chriſtus eſt. ⁊ mori
lucrū. Idez. Dilige ⁊ qđ vis fac. ſiue tace
as. dilectiōe tace. ſiue clames. dilectiōe cla/
ma. ſiue emendes. dilectione emenda. ſiue
parcas. dilectiōe parce. Idē in epľa. Di
ligētia charitatꝭ freneticū caſtigare. lethar/
gicū ſtimulare. ambos amare. ambo offen/
dunṫ. ſed ambo diligunṫ. ambo moleſtati
q̄diu egri ſunt indignanṫ. ſed ambo ſana/
ti gratulanṫ. Idem. Diliges dn̄m deum
tuū ex toto corde tuo ⁊ ex tota aīa tua. ⁊ ex
tota mente tua. ⁊ diliges ꝓximū tuū ſicut te/
ip̄m. Hic phyſica. q̄m oēs oīm naturarum
cauſe in deo creatore ſunt. Hic ethica. q̄m
vita bona ⁊ honeſta nō aliunde formaṫ q̄
cū ea que diligēda ſunt quēadmoduz dili/
genda ſunt diligunṫ. h̄ eſt deꝰ ⁊ ꝓximꝰ. Hic
etiā logica. q̄m veritas lumenq̄ aīe rōna/
lis nō niſi deꝰ eſt. Idē. In hac dilectiōe
ꝟtus nō eſt. niſi diligere qđ diligenduz eſt.
id eligere prudentia eſt. nullis inde auerti
moleſtijs fortitudo eſt. nullis illecebris tē/
perantia eſt. nulla ſuꝑbia iuſticia eſt. q̄d aūt
eligamus qđ p̄cipue diligamus niſi q̄ nihil
melius inuenimꝰ. hoc eſt deꝰ. cui ſi aliq̄d di
ligendo vel p̄ponimꝰ vľ equamꝰ. nos ip̄os
diligere neſcimꝰ. Idē. Tanto nob meliꝰ
eſt q̄nto nos magis in illū imus q̄ nihil me
lius eſt. imus aūt nō ambulādo ſed aman/
do. quē tāto habebimꝰ p̄ſentiorē q̄nto eun
dem amorē quo in eū tendimꝰ poterimus
hr̄e puriorē. Idez. Nō faciūt bonos vel
malos mores. niſi boni vel mali amores.
Idē. Debet hō ꝓximū diligere tanq̄ ſe/
ip̄m. vt quē poterit hoīem vľ beneficentie
ꝯſolatiōe. vľ doctrine informatiōe. vľ diſci
pline coertione ſecū ducat ad colendū deū
Idē in lib. ꝯfeſ. Minꝰ dn̄e te amat qui
aliq̄d tecū amat quod nō ꝓpter te amat. O
amor q̄ ſemꝑ ardes ⁊ nunq̄ extinguerꝭ. ca/
ritas deus meꝰ accende me. ꝯtinētiā iubeſ.
da qđ iubes. ⁊ iube qđ vis. Idē. Domi/
ne amore tuo ꝑcuſſiſti cor meū ⁊ amaui te.
ſed ⁊ celū ⁊ terra ⁊ oīa q̄ eis ſunt. ecce vndi/
q̄ mihi dicūt vt amem te. nec ceſſant dice/
re oībꝫ vt inexcuſabiles ſint. Idē. Pon/
dus nō ad ima tm̄ eſt. ſed ad locum ſuum.
Ignis em̄ ſurſum tendit. deorſum lapis. ⁊
infra. Minus ordinata inq̄eta ſunt. ordi/
nanṫ ⁊ quieſcūt. Pondꝰ meuz amor meꝰ. eo
feror q̄cūq̄ feror. dono tuo accendimur et
ſurſum ferimur. inardeſcimꝰ ⁊ imus. aſcen
dimꝰ aſcēſiōes in corde. et cantamꝰ canticū

graduũ. Idẽ. x. lib. ꝯfeſ. Deꝰ meus quid
amo cũ te amo. Nõ ſpeciẽ corꝑis. nõ decꝰ tẽ
poris. nec candorẽ lucꝭ. nõ dulces melodi/
as cantilenaꝝ omĩmodaꝝ. nõ floꝝ ⁊ vngẽ/
toꝝ ⁊ aromatũ ſuauẽ olentiã. nõ manna et
mella. nõ mẽbra carnis amplexibꝫ accepta/
bilia. nõ hec amo cũ amo deũ meũ. ⁊ tamen
q̃ndã lucẽ. ⁊ q̃ndã vocẽ. ⁊ quendã odorez. et
quendã cibũ. ⁊ quendã amplexũ. cum amo
deũ meũ. lucẽ. vocẽ. odorẽ. cibũ. amplexuz
interioris hoĩs mei. vbi fulget aĩe mee qđ
nõ capit locꝰ. ⁊ vbi ſonat qđ nõ capit tp̃s. et
vbi olet qđ nõ ſpargit flatꝰ. ⁊ vbi ſapit qđ n̄
minuit edacitas. ⁊ vbi heret qđ nõ diuellit
ſatietas. Idẽ de laude charitatis. Diui/
narũ ſcripturaꝝ multiplicẽ abũdãtiã. latiſ/
ſimãq; doctrinã ſine vllo errore cõprehen
dit. ⁊ ſine vllo labore cuſtodit. cuiꝰ cor ple/
nũ eſt charitate. dicẽte ap̃lo. plenitudo legꝭ
eſt charitas. Idẽ. Ille tenet ⁊ qđ patet ⁊
qđ latet in diuinis ſmonibꝫ. q̃ charitatẽ tenet
in moribꝫ. Idẽ. Frẽs ſectamini charita/
tẽ. dulce ⁊ ſalubre vinculũ mentiũ. ſine qua
diues paup eſt. ⁊ cũ qua paup diues eſt.
Idẽ. Charitas in aduerſitatibꝫ tolerat.
in pſperitatibꝫ tempat. in durꝭ paſſiõibꝫ for
tis. in bonis opibꝫ hilaris. in tentatiõe tu/
tiſſima. in hoſpitalitate latiſſima. inẗ veros
fratres letiſſima. inẗ falſos patientiſſima.
Idẽ. Charitas caſta fuit in ſuſanna er/
ga virũ. in anna poſt virũ. in maria pter vi/
rũ. libera in paulo ad arguendũ. hũilis ĩ pe
tro ad obediendũ. hũana in chriſtianis ad
ꝯfitendũ. diuĩa in chriſto ad ignoſcẽdum.
Idẽ. Charitas inẗ opprobria ſecura eſt.
inter odia benifica. inẗ iras placida. inẗ inſi
dias innocẽs. in iniq̃tate gemens. in verita
te reſpirans. in ꝟtute ꝯgratulãs. Idem
in medita. Nõ meliꝰ nec decentiꝰ q̃ꝫ ꝑ dile/
ctionẽ rependi põt. qđ ꝑ dilectionẽ datum
eſt. Idẽ. Miſer ego q̃ntũ deberẽ dilige
re deũ meũ. q̃ me fecit cũ nõ eram. redemit
cũ perierã. nõ eram ⁊ de nihilo me fecit. nõ
lapidẽ. nõ arborẽ. nõ auez. aut aliqđ de aĩa
libus. ſed voluit me eſſe hoĩem. dedit mi/
hi viuere ſentire. diſcernere et intelligere.
Perieram ⁊ ad mortalẽ deſcendit. morta/
litatẽ ſuſcepit. mortẽ ſuſtinuit. mortẽ vicit.
⁊ ſic me reſtaurauit. Autor de ſpũ ⁊ aĩa
Multa ſunt in me de q̃bꝫ corã deo erube/
ſco. ⁊ ꝑ q̃bꝫ valde illi diſplicere timeo. nec ꝑ
oĩbꝫ his q̃d illi impendam habeo niſi tm̄

vt diligã. Nõ em̄ melius. vt ſup̄ Idẽ. A/
mat deꝰ vt ameẗ. ⁊ cũ amat nihil aliud vult
q̃ꝫ amari. ſciens ip̃o amore bonos q̃ ſe ama
uerint. ꝑ amorẽ venit ad hoĩes. venit in ho
mines. factꝰ eſt hõ. ⁊ delicie illiꝰ eſſe cum fi/
lijs hoĩm. Ioh. Chry. ſuꝑ Math. Om/
nis ſpecies iuſticie in malꝭ inueniẗ. ſed ſola
gratia vere charitatis nõ inueniẗ niſi ĩ ſer/
uis dei. Idẽ de cõpunc. cor. Hic aman/
tiũ mos eſt vt amorẽ ſuũ ſilentio tegere ne/
queãt. ſꝫ neceſſarijs ſuis ⁊ charis efferũt et
prodũt. ⁊ flãmas amoris intra pectꝰ cohi/
bere nõ pñt. Idẽ ſuꝑ Ioh. Et ſi frẽs in/
ſanabiliter egrotauerint maneamꝰ curan/
tes. ⁊ portemꝰ ad inuicẽ onera. ita em̄ im/
plebimꝰ legẽ chriſti. ⁊ pmiſſis potiemur bo
nis. Idẽ. Vitaz nihil ita facit claram vt
amor. Bern̄. de amore dei loq̃ns de ver/
bo illo Lu. x. Diliges dñm ⁊c̃. Quattuor ĩ
deũ a nobis ⁊ toti exiguntur affectus. In eo
qđ dicit. ex toto corde tuo. totã ſibi vẽdicat
voluntatẽ. In tota aĩa totũ amorẽ. In oĩ/
bus viribꝫ ꝟtutẽ deſignat charitatꝭ. In to/
ta mente fruitionẽ ſapie. Primũ autẽ hoꝝ
ſcꝫ voluntas ad deũ aĩam mouet. ſcđm ſcꝫ
amor pmouet. terciũ ſcilicꝫ charitas ꝯtem
plaẗ. q̃rtuz ſcꝫ ſapia fruiẗ. Idẽ. Nihil ali/
ud eſt amor q̃ꝫ vehemens ⁊ bñ ordinata vo
luntas. Idẽ. Te dñe velle ⁊ vehementer
velle. qđ eſt te amare. ⁊ ſingulariẗ amare q̃
amari non dignaris cũ aliq̃ alia re. ſiue car/
nali ſiue ſpũali ſiue terreſtri ſiue celeſti. que
nõ ameẗ ꝑpter te. h̃ demũ eſt nõ velle niſi bo
nũ. h̃ eſt hr̃e q̃cunq; vult. oĩa hr̃e. q: habꝫ te
q̃s inq̃ntũ amat te Idẽ de dili. deo. Cau
ſa diligendi deũ deꝰ eſt. modus eſt ſine mo
do diligere. Idẽ. Vide q̃ mõ. imo q̃ꝫ ſine
modo a nob̃ deus amari meruit. qui prior
ip̃e dilexit nos. tantꝰ ⁊ tantũ. ⁊ gratꝭ. tantil
los ⁊ tales. Idẽ. Nõ ſiñ p̃mio diligiẗ deꝰ.
etſi abſq; p̃mij intuitu ſit diligendꝰ. vacua
nanq; vera charitas eſſe nõ põt. nec tñ mer
cẽnaria eſt. quippe nõ querit q̃ ſua ſunt. affe
ctus eſt. nõ ꝯtractꝰ. Idez. Quicq̃d ꝑpter
aliud amare videaris. id plane amas quo
amoris finis ptenditur. nõ ꝑ quod tendit.
Idẽ ſuꝑ Canti. Quãtitas vniuſcuiuſq;
anime eſtimaẗ ex menſura charitatꝭ quam
habet. vt verbi gr̃a. que multũ charitatꝭ ha
bet magna ẽ. que parũ parua que vero ni
hil. nihil. dicente ap̃lo. ſi charitatẽ non ha/
buero. nihil ſum. Idẽ. Nec ignoro quia

honoꝛ regis iudiciū diligit.ſ; p̄ceps amoꝛ
nec iudiciū preſtolat̄.nec cōſilio temperat̄.
nec pudoꝛe frenat̄.nec rōne ſubijcitur. ro/
go.ſupp!ico.flagito. oſculet̄ me oſculo oꝛis
ſui. Idē.Ubi amoꝛ eſt laboꝛ nō eſt.ſ; ſa/
poꝛ. Idē.Nō abduci blandicijs.non ſe/
duci fallacijs.nec iniurijs frangi. toto coꝛ/
de.tota anīa.tota ꝟtute diligere eſt. Idē.
Ualde mihi amādus eſt ꝑ quē ſum.viuo ⁊
ſapio.ſi ingrat⁹ nō ſum ⁊ indign⁹. Dignus
plane eſt moꝛte ꝗ tibi dn̄e recuſat viuere et
moꝛtu⁹ eſt.⁊ qui tibi nō ſapit deſipit.et qui
curat eſſe niſi ꝓpter te.ꝑ nihilo eſt ⁊ nihil eſt
Idē.Spūs eſt de⁹ ⁊ ꝯcupiſcit decoꝛem
anīe illi⁹ quā foꝛte aduerterit in ſpū ambu
lantē.⁊ curā carnis nō ꝑficientē; in deſide/
rio p̄ſertim cū ſui amoꝛe flagrantē ꝯſpexe/
rit. Idē. Fateoꝛ nō ſuſtinui pond⁹ diei ⁊
eſtus.ſed iugū ſuaue ⁊ onus leue ꝑ bn̄placi
to patriſfamilias poꝛto.opus meū vix vni⁹
hoꝛe.⁊ ſi plus p̄ amoꝛe nō ſentio. Idem
de.xij.gradib⁹.Uere dulcis ⁊ ſuauis cibus
charitas.que feſſos alleuiat.debiles robo
rat.meſtos letificat.deniq; iugū veritatis
facit ſuaue ⁊ on⁹ leue. Ide; de p̄cep.⁊ di/
ſci. Fons vite charitas eſt. nec viuere aīa;
dixerim q̄ de illo nō hauſerit. Haurire poꝛ
ro quō poteſt niſi fuerit p̄ſens ipī fonti qui
charitas eſt q̄ de⁹ eſt.p̄ſens ergo deo eſt qui
amat deū inq̄ntū amat. Idē.Bona ma/
ter charitas.que ſiue foueat infirmos.ſiue
exerceat ꝓuectos.ſiue arguat inq̄etos. di/
uerſis diuerſa exhibens.ſicut filios diligit
vniuerſos. Idē.Seruite in charitate il
la que timoꝛē expellit.laboꝛes nō ſentit.me
ritū nō intuet̄.premiu; nō requirit.⁊ tn̄ pl⁹
oīb⁹ vrget. Idē in apolo. O q̄nta fidu
cia charitat̄.alius opat̄ nō amans.⁊ alius
amat nihil operans.ille q̄dem opus ſuū ꝑ/
dit.iſtius vero charitas nūq; excidit In
terl̄.yſa.xl.g.Oīa facilia amāti. Interl̄.
apoca.vj.Nullū ꝑmittit de⁹ cadere q̄ ei ſer
uit vero amoꝛe.

De quattuoꝛ cardinalibus.
Capitulū XXVI.

g Rego.in moꝛa.Prudētia. tꝑantia.
foꝛtitudo atq; iuſticia. tanto ꝑfecte
ſunt ſingule. q̄nto viciſſim ſibimet
iuncte. Idem ſuꝑ Ezech.Unuſq̄ſq; tm̄
prudens eſt q̄ntū temperās. foꝛtis ⁊ iuſt⁹.
tantū temperās q̄ntū prudēs.foꝛtis et iu/
ſtus.tantū foꝛtis q̄ntū prudens.tēperās ⁊
iuſtus.tantū iuſt⁹ q̄ntū prudens tēperans
⁊ foꝛtis. Aug⁹.In hac dilectione.Suꝑ
de charitate. Idē de trini.Illud qđ agit
iuſticia in ſubueniēdo miſeris.qđ pruden/
tia in p̄cauēdis inſidijs.qđ foꝛtitudo in ꝑ/
ferendꝭ moleſtijſ.qđ temperātia in coercen
dis delectatiōib⁹ prauis.nō ibi erit vbi ni/
hil oīno mali erit. Ide; de moꝛib⁹ eccl̄ie
Illas quattuoꝛ ꝟtutes.quaꝝ vtinā; ita in
mentib⁹ vis vt noīa in oꝛe ſunt oīm.ſic etiā
diffinire nō dubitē.vt temperātia ſit amoꝛ
integru; ſe p̄bens ei qđ amatur. foꝛtitudo
amoꝛ.facile tolerans oīa ꝓpter id qđ ama
tur.iuſticia amoꝛ ſoli amato ſeruiēs.⁊ pro/
pterea recte dn̄anſ. prudētia amoꝛ ea a q̄b⁹
adiuuat̄.ab eis quib⁹ impedit̄ ſagaciter eli
gens.Un̄ mihi videt̄ ꝙ diffinitio breuis et
vera ꝟtutis eſt oꝛdo amoꝛis. Iſi.in ety.
Prudentia eſt in reb⁹ qua a bonis mala di
ſcernunt̄.Foꝛtitudo eſt q̄ aduerſa eq̄nimi/
ter tolerant̄.Temperātia eſt q̄ libido cōcu
piſcentiaq; reꝝ refrenat̄.Iuſticia q̄ recte iu
dicando ſua cuiq; diſtribuunt̄. Hiero.ī
epl̄a.Uis ſcire quales q̄rat dn̄s oꝛnatus.
habeto iuſticiā.prudentiā.tꝑantiā.foꝛtitu/
dinē.nihil hoc monili precioſius.nihil hac
gēmarū varietate diſtincti⁹. Idē in oꝛi.
ſuꝑ Naum.Quō q̄ttuoꝛ q̄b⁹ pugnam⁹ ⁊ te/
gimur ſunt ſcuta virtutū.prudētia.iuſticia
temperātia.foꝛtitudo.ita ecōtrario q̄ttuoꝛ
vicia ſunt.ſtulticia.iniq̄tas.luxuria.foꝛmi/
do.quib⁹ ab hoſte ꝑcutimur Bern̄.de cō
ſide.Iuſticia q̄rit.prudentia inuenit.foꝛti/
tudo vendicat.temperātia poſſidet.

De prudentia.
Capitulū XXVII.

g Rego in moꝛa.Cū rectitudo ſctōs
viros ad libertatē vocis erigit.cōſi
deratio infirmitatꝭ ꝓprie in hūilitate cuſto/
dit. Idē in omel̄.Cogitate q̄d facitis.re
cogitate q̄d feciſtis.largitatē ſuꝑne pietatꝭ
aſpicite.⁊ ad miſcđie iudicē dū adhuc expe
ctat cū lachꝛymis venite. Idem in regi.
Sūmis in reb⁹ citū nō opoꝛtet eſſe ꝯſiliu;
Idē.Uia eſt vita pn̄s.⁊ tanto quiſq; ne
ceſſe eſt vt inſidiātes ſpūs caueat.q̄nto ma
ioꝛa ſunt dona q̄ poꝛtat. Idē ſuꝑ Ezec.
Reſtat vt ſiue in ꝟbi miniſterio fatigemur.
ſeu indigētib⁹ noſtra largiamur.ſeu ꝑ abſti
nentiā carnē domem⁹.ſeu zelo moueamur
ſeu ꝑ patientia; aliq̄n leuiter praua tolere/
mus.vt ſūmopꝑe debeam⁹ in intentiōe nr̄a

diſcutere qſ̃iaten⁹ om̄e qđ facim⁹ nõ nr̃o ſʒ
dñi zelo faciam⁹. Aug⁹. de ſolilo. Cauē/
dū eſt magnope. dū hoc corp⁹ agim⁹. ne q̃
ſenſibiliũ viſco penne nr̃e impediant̃. qui/
bus integris pfectiſq̄ȝ opus eſt vt ad illam
lucē ab his tenebris euolem⁹. Idē ꝺ ſin
gularitate clericoꝝ. Vtili⁹ eſt vt infirmum
ſe bõ cognoſcat et fortʒ exiſtat. q̃ȝ fortʒ vide
ri velit ⁊ infirm⁹ emergat. Iſido. de ety.
Prudens ꝺꝛ q̃ſi porro videns. pſpicax eſt
em̄ ⁊ incertoꝝ p̄uidet caſus. Idē i ſyno.
Quicq̄d boni cū diſcretiõe feceris virtus
eſt quicq̄d ſine diſcretiõe geſſeris viciū eſt.
virt⁹ em̄ indiſcreta p vicio deputat̃. Idē
Nihil iuuat. Infra libro. iiij. de exercitio.
Hiero. Prudentia abſq̄ȝ bonitate. In/
fra li. iij. de malicia. Amb. de offi. Sapi
ens vt loquat̃ multa. prius ꝯſiderat q̇d di
cat. ⁊ cui dicat. q̃ in loco ⁊ tpe. Bern̄. ꝺ cõ
ſidera. Quātū ad ꝯſideratiõis attinet fru/
ctū q̃ttuor tibi ꝯſiderāda reor. te. q̃ ſub te. q̃
circa te. q̃ ſup̄ te ſunt. A te tua ꝯſideratio in
choet. ne fruſtra extendarʒ in alia te negle/
ct̃o. Idē. Tui ꝯſideratio i tria q̇dē diui/
dit̃. ſi ꝯſideres q̇d q̇s aut qual'ſis. Quid in
natura. q̇s in pſona. q̃lis in morib᷒. Idē
Conſideratio mentē purificat. regit dein/
de affect⁹. dirigit actus. corrigit exceſſus.
cõponit mores. vitā honeſtat ⁊ ordinat.
Idē. Cõſideratio ꝯfuſa diſterminat. hi/
antia cõprimit. ſparſa colligit. ſecreta rima
tur. vera inueſtigat. veriſilia examīat. ficta
⁊ fucata explorat. Hec eſt q̃ agenda p̄ordi/
nat. recogitat acta. vt nihil in mēte reſideat
incorrectū. Idē ſup Canti. Diſcretio eſt
nõ tam virt⁹ q̃ȝ q̃dam moderatrix ⁊ auriga
virtutū. ordinatrixq̄ȝ affectuū. ⁊ moruʒ do/
ctrix. tolle hāc ⁊ virt⁹ viciū erit. Idē. Ani
ma q̃ amat vigilat ⁊ obſeruat. ⁊ btā quā do
min⁹ inuenerit vigilantē. nõ trāſibit eā. nec
p̄teribit ab ea. ſed ſtabit ⁊ loquet̃ ei. loq̃tur/
q̄ȝ amatoria. loquet̃ ſiq̇dē vt dilect⁹. Idē
de. xij. gradi. Inq̇rim⁹ ꝟitatē in nobiſipis. i
ꝓximis. in ſui natura. in nob noſmetipſos
dijudicādo. in ꝓximis eoꝝ malis cõpatien
do. in ſui natura mūdo corde cõtēplando.
Idē in ſer. Sede cõputa q̇d dieb᷒ ſingu
lis acq̇rere valeas. cert⁹ equidē apud deuʒ
nullū eſſe bonū oīno irremuneratū. nec ali
qđ malū impunitū. ⁊ ſicut nõ capillū de ca/
pite. ſic nec momentū de tpe piturū Tul
lius in rheto. Prudētia eſt reꝝ bonaꝝ ⁊ ma
larū vtrarūq̄ȝ ſcia. Partes ei⁹ memoria. in/
telligentia. ꝓuidētia. Memoria eſt p quaʒ
anim⁹ repetit illa q̃ fuerūt. Intelligentia p
quā ea pſpicit q̃ ſunt. Prouidētia p quā fu/
turū aliq̇d videt̃ anteq̄ȝ factū ſit.

De memoria.
Capitulū XXVIII.

g Rego. in omel'. Cū bona frēs agitʒ.
ſemp ad memoriaʒ mala acta reuo/
cate. vt dū caute culpa ꝯſpicit̃. nūq̄ȝ
de bono ope incaute anim⁹ letet̃. Idē in
regi. Cogitationū illecebras. lingue incõti
nentiā. delictoꝝ opa ad memoriaʒ reuoce/
mus. ⁊ dū licet ⁊ tp̄s habem⁹ magno plan/
ctu iniq̇tatū nr̃aꝝ macl'as deleam⁹ Idē
ſup Ezech. Cū mala cõmittim⁹. fruſtra tūc
ad memoriā bona nr̃a trāſacta reuocam⁹.
q̄m in ppetratiõe maloꝝ nulla dʒ eſſe fidu
cia bonoꝝ p̄teritoꝝ. Idē. Tūc nob miſe
ricordie dei mire fiūt. cū nob ad memoriā
miſerie nr̃e reuocant̃. Idē in mora. Pa/
tienter illatā iniuriā tolerat. q̇ pie meminit
qđ fortaſſe adhuc habeat i q̃ debeat ip̄e to
lerari. Idē. Cū voluptas lubrica tentat
in ꝓſperis. decip̄a ſunt ꝓſpera aculeo tēta/
tionis opponenda. vt eo erubeſcam⁹ praua
cõmittere. q̇ nos a deo meminimus g̃tuita
bona pcepiſſe. Ideʒ. Quiſq̇s a p̄ceptis.
Infra li. iij. de remorſiõe. Idē ſup illud
Iob. xxxvj. Vbi eras qñ ponebam funda
mēta terre. ac ſi iuſtificato pctõri apte veri/
tas dicat. Virtutes a me acceptas tibi nõ
tribuas. Noli ꝯtra me de meo munere ex/
tolli. recole vbi te inueni qñ meo te timore
ſolidaui. Vt g̊ ego in te nõ deſtruā qđ ꝯſtru
xi. ip̄e nõ ceſſes ꝯſiderare qđ in te repperi.
Iſi. de ſū. bo. Quiſq̇s pctõꝝ memoria cõ
pungit̃ ad lamēta. tūc dei ſe viſitari ſciat p̄/
ſentia. qñ ex eo qđ ſe admiſiſſe recolit interi
us erubeſcit. ſuoq̄ȝ ſe iudicio penitēdo iam
punit. Aug⁹. de tri. Mihi vtile ē vt me/
minerim viriū meaꝝ. frēſq̄ȝ meos admone
am vt meminerit ſuaꝝ. ne vltra q̄ȝ tutuʒ eſt
ꝓgrediat̃ hūana infirmitas. Amb. i apo
lo. Sapiēs ſi epulet̃. ſi cogitet. ſi oret ac de
precet̃. an̄ oculos ei⁹ ſp error eſt ꝓꝛi⁹. ⁊ mo/
mentis oīb᷒ pulſat culpa ꝯſciam. nec q̇eſce
re nec obliuiſci ſinit. Hiero. Nec dauid
Infra li. iij. de familiaritate. Ioh. Chry.
Qñ accubueris. li. iiij. de diſcuſſiõe. Idē
ſup epl'am ad Heb. Nullū inuenit̃ delicto/
rū tale remediū ſicē eoꝝ ꝯtinuata memoria

Bern̄.de ꝯſide. Inter alia ꝯſiderāda q̄/
lis ſis ⁊ qualˀ fuerꝭ ad memoriā reuocādū
eſt.ꝯferenda ſunt eīm̄ poſteriora ꝓoribus ⁊
priora ſeq̄ntibꝫ.vtrū ne ꝓfecerꝭ in ꝟtute.in
ſapiā.in intellectu.ī ſuauitate morū.aut ab
his forte qꝺ abſit defecerꝭ. Idem. Ter/
cia ꝯtēplatio. Infra li.iiij.de ꝯtemplatiōe.

Idē in ep̄la. Itur⁹ ad ſomnū ſꝑ aliquid
tecū defer in mēoria vlˀ cogitatiōe in q̄ pla/
cide obdormias.qꝺ nōnunq̄ꝫ etiā ſomnia/
re iuuet Idē ſup Canti. Is q̄ xp̄o paſſo
pie cōpatiꝶ.cōpungiꝶ ⁊ moueꝶ facile ad me/
moriā eoꝝ q̄ ꝑtulit atq̄ꝫ iſti⁹ ſuauitate deuo
tionis paſciꝶ ⁊ ꝯfortaꝶ.ad quē ſalubria.ho/
neſta.pia. Sene.in epi. Aliq̄s vir bonuſ
eligend⁹ eſt.atq̄ꝫ ſꝑ añ oculos h̄ndus.vt ſic
tanq̄ꝫ illo ſpectāte viuam⁹.⁊ oīa tāq̄ꝫ illo vi
dente faciam⁹. O felicē q̄ ſic aliquem vereri
p̄t.vt ad mēoriā q̄ꝫ ei⁹ ſe cōponat atq̄ꝫ ordi/
net.

De intelligentia.

Capitulū XXIX.

G Rego.in mora. Ne ꝯ auctorē ſuum
hō ſupbiat.ꝯſideret vñ huc venit ⁊
intelligat q̄d ſit. Idez. Dū penſam⁹ q̄les
erga aliq̄s fuim⁹.eſſe circa nos tales alios
min⁹ dolem⁹.q̄ꝛ aliena iniuſticia ī nob̄ vin
dicat qꝺ in ſe iuſte ꝯſcia nr̄a accuſat Idē
Qui pleniſſime intelligere appetit qualis
eſt.talis nimirum debet conſpicere qualis
non eſt.vt ex bonorum forma metiaꝶ quan
tum iṗe deſerto bono deformis eſt Idē
Tūc vere cognoſcim⁹ bona nr̄a vñ ſunt.qñ
hec q̄ſi amittendo ſentim⁹.q̄ꝛ a nob̄ ſeruari
nō p̄nt. Idē. Sancti oēs qñ in dei viſio
ne ꝓficiūt.q̄nto magꝭ diuinitatꝭ interna cō
ſpiciūt.tāto magis ſe nihil eſſe cognoſcunt.
nuſq̄ꝫ q̄ppe legiꝶ ꝙ abraam cinerē ⁊ puluerē
ſe eſſe ꝓfeſſus eſt.niſi cū hr̄e meruit dei col
loquiū. Idem. Sancti viri ingenij ꝟtu/
tem ad agnoſcendā infirmitatē ꝓpriā diri/
gunt.atq̄ꝫ ex infirmitatꝭ ſue meli⁹ cognitōe
ꝯualeſcūt. Idē. Nunq̄ꝫ de⁹ mentē deſe/
rit.q̄ in pc̄tis ſe veraciꝶ agnoſcit. Idem.
Sancti viri mīme. Infra de exercitio lib.
iiij. Idem. Nemo fortitudinē ſuā niſi cū
rect⁹ eſſe cepit dep̄hēdit. Nā q̄ oīno ꝑuerſ⁹
eſt.neq̄ꝫ hoc pōt videre qꝺ eſt. Idē. Nul/
la eſt cognitio rep̄henſiōis ſi nō ſeq̄nꝶ etiā
lamenta penitudinis. Idē. In h̄ mūdo
dū viuim⁹.tūc ꝑfecte q̄ ſcienda ſūt ſcimus.
cū ꝓficientes ꝑ intelligentiā nil nos ꝑfecte
ſcire cognoſcim⁹. Idē. Vera ſcīa afficit
nō extollit.nec ſupbientes q̄s impleuerit.
ſed lamentātes facit. Idē. Sepe dū q̄ſ/
dam. Infra li.iij.de diſcordia. Idē in re
giſt. Bonaꝝ mentiū eſt etiā ibi aliq̄ mō cul/
pas ſuas agnoſcere vbi culpa nō ē. Idē.
ſup Ezech. Recte ꝓphetia diciꝶ nō quia p̄di
cit ventura.ſed q̄ꝛ prodit occulta. Idem
Spirit⁹ ꝓphetie nec ſemꝑ nec eodē modo
ꝓphete animū tangit. Nota. Idē. Aliq̄ñ
ꝓphetie ſpirit⁹ ꝓphetis deeſt.nec ſemꝑ eorū
mentibꝫ preſto eſt.quaten⁹ cū hunc nō ha/
bent ſe hunc agnoſcāt ex dono habere cū
habent. Aug⁹.de ciui.dei. Tria ſunt q̄ in
vnoquoq̄ꝫ homīe artifice ſpectanꝶ vt aliq̄d
efficiat.natura.doctrina.vſus. Natura in/
genio. doctrina ſcientia. vſus fructu dīju/
dicand⁹ eſt. Idē. Multa ad fidē catho/
licā ꝑtinētia diuin hereticoꝝ callida inq̄etu
dine exagitantur.vt aduerſus eos defendi
poſſint.⁊ ꝯſideranꝶ intelligentius.⁊ intelli
gunꝶ clarius.⁊ inſtanti⁹ predicanꝶ.⁊ ab ad/
uerſario mota queſtio diſcendi nob̄ exiſtit
occaſio. Idē de.lxxxiij. queſtiōibꝫ. Nul/
lum bonū ꝑfecte noſciꝶ.qꝺ nō ꝑfecte amaꝶ

Idē.de doctrina chriſtiana. Diſputatio
n̄is diſciplina ad oīa genera queſtionū
que in lr̄is ſanctꝭ ſunt ꝑ intellectū penetran
da ⁊ diſſoluēda plurimū valet. tantū ibi ca
uenda eſt libido rixandi. Idem. Bono/
rū ingeniorū inſignis eſt indoles in verbis
verū amare.nō verba. Idez de bono ꝑ/
ſeue. Nō ſimus in diſputationibꝫ prompti
⁊ in orōnibꝫ pigri. Idē de trini.libro.iiij.
Scientiā terreſtriū celeſtiūq̄ꝫ rerū magni
eſtimare ſolet gen⁹ humanū.in quo ꝓfecto
meliores ſunt q̄ huic ſciētie p̄ponunt noſſe
ſemetiṗos.laudabiliorq̄ꝫ eſt anim⁹ cui no/
ta eſt infirmitas ſua q̄ꝫ qui ea nō proſpecta
vias ſiderū ſcrutaꝶ.ignorās viā qua ingre/
diatur ad celū. Iſido.de ſum.bo. Nihil
peius q̄ꝫ culpā agnoſcere nec deflere. Caſ
ſiodo.in li.de aīa. Nimia magnitudo eſt ſu
am ītelligere paruitatē.nec p̄ualet hoc iṗm
noſſe.niſi cū ceperint diuina pateſcere.

Bern̄.in medita. Ab exterioribꝫ ad inte/
riora redeā.ab inferioribꝫ ad ſupiora aſcē
dam.vt poſſim cognoſcere vnde venio.aut
quo vado.q̄d ſim.vlˀ vnde ſim.vt ꝑ cogniti
onē mei poſſim ꝑuenire ad cognitiōē dei.

Idē in ep̄la. O vtinā ſaperes ⁊ intellige
res ac nouiſſima ꝓuideres. Saperes que
dei ſunt.intelligeres q̄ mundi ſunt.ꝓuide/

res q̄ inferni ſunt.pfecto inferna horreres
ſupna appeteres.q̄ ſunt mūdi ꝯtemneres.
Idē.Qui pfecte ſe examinando cogno/
ſcit.ſuo pctō nulliꝰ pctm̄ par eſtimat quod
nō ſic ſuū intelligit. Idē ſup cant.Eſt q̄/
dē q̄ntū in ſe eſt oīs ſcia bona.q̄ tn̄ veritati
ſubnixa ſit.ſed tu q̄ cū timore ⁊ tremore tu
am ipiꝰ opari ſalutē.p tpis breuitate feſti/
nas.ea ſcire ꝑus ampliuſq; curato.q̄ pſenſe
ris viciniora ſaluti. Idez.An nō inflati
ones ⁊ torſiōes in ꝯſcia ſuſtinebit q̄ hmōi
eſt ſciens vicz bonū.⁊ nō faciēs.an nō rūſū
mortis ⁊ dānatiōis totiēs in ſemetipſo ha/
bebit.q̄tiens in mētē venerit ſmo quē dixit
deꝰ.q: ſeruꝰ ſciens volūtatē dn̄i ſui ⁊ nō fa
ciens.digne vapulabit plagꝭ multꝭ. Idē
in ſer.Sup oēs docētes me intellexi.Qua
re inquā.Nunqd q: byſſo ⁊ purpura me ī/
dui.q: lautioribꝫ epulis abūdaui.nūqd q:
platonis argutias.aut ariſtotel' ꝟſutias in
tellexi.aut vt intelligerē laboraui.Abſit in/
quā.Sed q: teſtimonia tua exq̄ſiui Idē
Orans ſctūs q̄dā.deꝰ inq̄t nouerim me.no
uerim te.breuis orō.ſed fidel'.Hec eſt eiꝰ a
phia.et vtraq; cognitio prorſus neceſſaria
ad ſalutē.Ex priori ſiquidē timor ꝯcipitur ⁊
hūilitas.ex poſteriore ſpes ⁊ charitas gene
rat'. Boeciꝰ.Hūane nature. Infra li.iij.
de ignorātia. Anſ.Primꝰ gradꝰ.li.iiij.de
hūilitate. Glo.lu.vj.Ubi maiꝰ donū ſcie
ibi tranſgreſſor maiori ſubiacet culpe.
Sene.in epl'a.Quare liberalibꝫ ſtudijs fi
lios erudimꝰ.nō q: virtutē dare pn̄t.ſed q:
animū ad excipiēdā ꝟtutē pparāt. Idē.
Si ppendere te voles ſepone pecuniā.do
mū.dignitatē.intꝰ teipm̄ ꝯſidera. nec qual'
ſis alijs crede. Idē.Initiū ſalutꝭ eſt no/
ticia pcti.Nā q̄ peccare ſe neſcit corrigi nō
vult.

De prouidentia.
Capitulū XXX.

G Rego.in mora.Qd valde eſt impor
tabile ex dolore oñdit cōſideratiōe
puida.⁊ remuneratiōe leuigat'. Idē.Is
q̄ cūcta pusq; veniāt ꝯſpicit. nequaq; poſt/
q; aliqd fecerit penitēdo reſipiſcit. Idē.
Qui in dictis ſuis reprobari metuit.ipe p/
us dꝫ examiare qd dicit. Idē.Nil ſic ad
edomandū deſideriorꝝ carnaliū appetitum
valet.q̄ vt vnuſq̄ſq; hoc qd viuum diligit
mortuū penſet. Idez.In oī qd dr̄.neceſ/
ſe eſt vt cauſa tps ⁊ pſona penſet'.ſi ꝟba ſen
tentie ꝟitas roborat.ſi hanc tempꝰ ꝯgrunꝫ
poſtulat.ſi veritatē ſnīe ⁊ ꝯgruentia tpis p
ſone q̄litas nō impugnat. Idez ſup eze.
Sanctorꝝ actio ab oī parte circūſpecta eſt.
bona deſiderabilit' puidens.mala ſolerter
cauens.ſed h eſt laborioſiꝰ vbi ſctōꝝ mens
inuigilat.ne ſe ante corum oculos mala ſub
eoꝝ ſpecie abſcōdant. Idē in regi. Ter-
ribilē iudicē venientē ꝯſidera.⁊ de aduētu
illiꝰ tūc ꝯſcia tua cōtremiſcat.ne tūc ſine cā
iā timeat.cū corā illo celū ⁊ terra tremuerit
Iſido.in ſyno.Perſpice qd cui aptum ſit
tpi.q̄d.vbi.qn̄.q̄ntū.q̄diu facere debeas
Idē.Cū diu cogitaueris tūc fac qd pba
ueris. Amb.in epl'a.Mens bona ſpecu
latrix ꝯſilioꝝ ſuoꝝ eſt.priꝰ examiat q̄d deco
rū atq; honeſtū. Hiero.Caueto oēs.In
fra lib.iiij.de fama. Augꝰ.de ſingula.cle.
Amator eſt ſalutꝭ ſue.q̄ euitat aliene mortꝭ
incurſum.⁊ ipe eſt puidꝰ q̄ ſollicitꝰ fit cladi/
bus ceteroꝝ. Bern̄.de ꝯſide.Nō oportet
vt vicia domꝰ tue vltimꝰ ſcias.qd q̄ꝑlimis
nonimꝰ ꝯtigiſſe.quapropt' aliꝰ aliꝭ diſpen/
ſet.de diſciplina tu puide. Idē.Spūal'
hō ille q̄ oīa dījudicat vt ipe a nemīe iudi/
cet'.oīne opꝰ ſuū terrena q̄dā ꝯſideratione
pueniet.pmū quidē an liceat.deinde an de
ceat.poſtremo an ⁊ expediat. Idez.Dili/
genter ꝟo oīne qd faciendū erit tracta apō
te.⁊ cū his q̄ te diligūt tracta ante factū.q:
poſt factū ſera retractio. Idē in medita.
Habes domū o aīa.ſed cito caſura eſt.do/
mus tua tu q̄ꝫ niſi aliā puideris vēto ⁊ plu
uie exponēda. Idez in ſer.In oībꝫ opibꝫ
tuis memorare nouiſſima. horrorē mortꝭ.
iudicij tremēdū diſcrimē.ardentꝭ gehenne
metū.ab ocul' cordis tui nullatenꝰ patiarꝭ
elongari. Idē.Cū iudiciū carnis ex aīa
pendeat.nihil carni pt vtiliꝰ q̄ꝫ ſalus aīe p/
uideri.vt vicz in tpe ſit reſpectꝰ illiꝰ ⁊ ſocia
paſſionis felicitatꝭ q̄ꝫ ꝯſortiū mereat'.

De fortitudine.
Capitulū XXXI.

G Rego.in mora. Iuſtoꝝ fortitudo ē
carnē vincere.ꝓprijs voluptatibus
ꝯtraire.delectationē vite pn̄tis extinguere
huiꝰ mūdi aſpera p eternis pmijs amare.
pſperitatꝭ blādimenta ꝯtēnere.aduerſitatꝭ
metū in corde ſupare. Idē.Qui ī aucto
ris ſui amore roborant' q̄ magis in ꝯcupi/
ta dei fortitudine cōualeſcūt.eo a ꝓpria ꝟtu
te deficiūt.⁊ q̄ robuſtiꝰ eterna appetunt.eo
fortiꝰ a tpalibꝫ ſalubri defectōne laſſantur.

Idē Tanto ſe vnuſquiſq; ad fortitudi/
nē pfeciſſe veri⁹ demōſtrat. quanto aliena
mala equanimius tolerat. Idē in regiſt.
Mores meos bñ babes cognitos. q2 diu
porto. ſed ſi ſemel deliberauero nō portare
ↄtra oīa pericl'a let⁹ vado. Hiero. in epi.
Nihil eo forti⁹ qui vincit diabolū. nihil im
becillius q̄ qui a carne ſuperaṫ. Idez in
ori. ſup Iſa. Fortitudo atq; ↄſtantia via re
gia eſt. a q̄ declinat ad dexterā qui temera/
rius eſt ⁊ ptinax ad ſiniſtrā qui formidolo/
ſus eſt ⁊ pauid⁹ Aug⁹. ad hieronimū de
ſnia iacobi apl'i. Qui vera ꝟtute fortis eſt.
nec temere audȝ. nec incōſulte timet. Am
bro. de offi. Eſt fortis q̄ ſe in dolore aliq̄ cō
ſolatur. ⁊ reuera iure ea fortitudo vocaṫ cū
vnuſquiſq; ſeipm vincit. iram ↄtinet. nullis
illecebris emolliṫ atq; inflectiṫ. non aduer/
ſis pturbaṫ. nō extolliṫ ſecundis. ⁊ q̄ſi ven/
to quodā variarū rerū circūferṫ mutatiōe.

Idē. Non in inferēda ſed depellēda in/
iuria lex virtutꝭ eſt. qui em̄ nō repellit a ſo/
cio iniuriā ſi poteſt. tam eſt in vicio q̄ ille q̄
facit. Idez. Fortitudo inuicta eſt ad la/
bores. fortis ad picula. rigidior aduerſus
voluptates. dura aduerſus illecebras. qui
bus aurez deferre neſciat. nec vt diciṫ aue
dicat. pecuniā negligat. auariciā fugiat tan
q̄ labem quandā que virtutem effeminet.

Idē ſup Lu. Fortitudo animū corpuſ/
q; ↄfirmat. nec pturbare ſinit timore aliq̄ vl'
dolore. Seneca in epl'a. Sapiēs ⁊ for/
tis ad oēm incurſum munit⁹. intent⁹. nō ſi
paupTas. nō ſi luctus. nō ſi ignominia. non
ſi dolor impetū faciat. pedē referet interi/
tus. ⁊ ↄtra illa ibit. ⁊ inter illa ſtabit. Idē
Sapiens virtutez ſi licebit in diuitijs ex/
plicabit. ſi min⁹ in pauptate. in patria ſi po
terit. ſi min⁹ in exilio. ſi poterit imperator.
ſi min⁹ miles. ſi poterit integer. ſi min⁹ de/
bilis. Multa infra li. iiij. de certamine.

De conſtantia.

Capitulū XXXII.

G Rego. in omel'. Nō nos pſpera ele/
uent. nō aduerſa pturbēt. vt q̄ in ſo
liditate fidei figimur. nequaq̄ rex
tranſentium mutabilitate moueamur.

Idē. in mora. Sancti viri nec ſuſtinere
falſa p infirmitatē metuunt. nec leſi vnq̄ a
veritate ↄticeſcūt. Idez. Electi ipa q̄ for/
titer tolerāt ſupplicia phorreſcunt. ita vt in
eis vno codēq; tpe ⁊ ↄſtātia ex virtute ſit. ⁊
pauor ex carne. Idem. Iuſti viri ſecuri/
tas recte leoni cōparaṫ. q2 dū cōtra ſe q̄ſli/
bet inſurgere ↄſpicit. ad mētis ſue ↄſtantiā
redit. ⁊ ſcit q2 cūctos aduerſantes ſuperat.
q2 illū ſolū diligit quē inuit⁹ nullo mō amit
tit. Idē. Uir ſctūs q̄ maiore pſecutiōe p/
mitur. eo ad p̄dicandū veritatē acrius inſti
gatur. ⁊ cū ↄſtanter pſecutores tolerat. ar/
denter ad ſe auditores trahere feſtinat.

Idez. Si ſemel in appetitu ſupne patrie
forti ſtabilitate anim⁹ figiṫ. min⁹ rex tpali/
um pturbatione vexaṫ. Idē ſup Ezech.
Timeri ab oībꝫ hō debuerat ſi ipe aucto
rem oīm vt hō timuiſſet. nā q̄ rōnis ſenſuȝ
ad timorē dei nō hȝ. tanto ī nullo timēdus
eſt q̄nto h̄ qd ipe eſſe debuit nō eſt. Idē.
in regi. Hoc certiſſime ſcito q̄ placere deo
⁊ prauis hoībꝫ nullus pōt. in tātū ḡ ſe exiſti
met fraternitas tua oīpotēti deo placuiſ
ſe. q̄nto ſe pueríis hoībꝫ diſplicuiſſe cogno
uerit. Idem. Nulli⁹ vos. Infra li. iiij. de
trāquillitate Aug⁹. in epi. Senti de Au
guſtino q̄cq̄d libet. ſola me in ocul' dei ↄſci/
entia nō accuſet. Idē de ci. dei. Uirtutē
habenti magna virt⁹ eſt ↄtēnere gloriam.

Idē. Qui ↄtēnit iudicia laudantiū. ↄtē/
nit etiā ſuſpicantiū temeritatez. quor tm̄ ſi
vere bon⁹ eſt nō ↄtēnit ſalutē. Idē in ſer.
Nec valde gaudere debem⁹ qñ laudamur.
nec ↄtriſtari qñ vitupamur. q2 nec dānare
iniuria. nec coronare pōt laus falſa. Am
bro. de offi. Bene ſibi ↄſci⁹ falſis nō dȝ mo
ueri. nec eſtimari pl⁹ ponderis in alieno eē
cōuitio. q̄ in ſuo teſtimonio. Ioh. Chrÿ
ſo. in ſer. Quicq̄d terroris habȝ mūdus cō
temno. quicq̄d delectabile hȝ rideo. diuiti/
as nō cupio. pauptatē nō horreſco. mortez
nō timeo. Hiero. in epl'a. Utinaȝ ob dei
mei nomē atq; iuſticiā vniuerſa me infide/
liū turba pſequaṫ ⁊ tribulet. vtinā in oppro/
briū meū ſolid⁹ exurgat hic mūd⁹. tm̄ vt a
chriſto merear laudari. ⁊ ſue pollicitatiōis
ſperare mercedē. Idem. Grās ago deo
meo q̄ dign⁹ ſum habit⁹ quē mūdus ode/
rit. Idem. Per bonā ⁊ malā famā a dex/
tris ⁊ a ſiniſtrꝭ chriſti miles gradiṫ. nec lau
de extolliṫ. nec vitupatiōe frangiṫ. nō diui/
tijs tumet. nō ↄfundiṫ pauptate. ⁊ leta ↄtē
nit ⁊ triſtia Idez in p!o. ſup Heſter. Nec
affectam⁹ laudes hoīm. nec vitupatiōes ex
paueſcim⁹. deo em̄ placere curātes minas
hominū penit⁹ nō timem⁹. q̄m diſſipat de⁹

oſſa eoꝝ qui homīb9 placere deſiderant.
Sene.in epl'a. Honores ⁊ iniurie vulgi in pmiſcuo ſunt hñde.nec his gaudenduz. nec illis dolendū. Idez. Animū excellē/tem ꝯſtantē ⁊ moderatū. ⁊ oīa tāq̄ ſe mino ra trāſeuntē.q̄cq̄d timem9 optamuſq̄ ridē tem celeſtꝫ potētia agitat.nō pōt res tanta ſine adminiculo numinis ſtare. Idē Vir bon9 qđ honeſte ſe facturū putauerit faci/et.etiā ſi pecuniā auferet.ſi laborioſuz erit. faciet etiā ſi piculoſum erit. rurſum qđ tur pe erit nō faciet.etiā ſi pecuniā hēbit.etiam ſi voluptatē.etiā ſi potentiā ⁊ dignitatez.ab honeſto nulla re deterrebit̄.ad turpia nul/la re inuitabit̄. Idē. Equo aīo audien/da ſunt imperitoꝝ cōuitia. ⁊ ad honeſta va denti ꝯtēnendus eſt ipē ꝯtempt9.

De patientia.
Capitulū XXXIII.

g Rego.in mora. Nunq̄ eſt patientie virt9 in pſperꝫ. ille aūt eſt ꝟe patiēs qui reb9 aduerſis atterit̄.et tñ a ſpei ſue re/ctitudine nō curuat̄. Idē. Tūc ꝟe oſten dim9 ꝙ accepta bona recte tenuim9. cū pfe cto eq̄nimit̄ ad momētū ſublata toleram9.
Idez. Quos ad fortia trahere nitimur. eorū neceſſe eſt vt infirma tolerem9.qꝛ nec iacentē erigit niſi q̄ ſtat9 ſui rectitudinez p cōpaſſionē flectit. Idē. Scti viri patien te audiūt etiā q̄ ſe nūq̄ feciſſe meminerūt. q̄uis ea mala q̄ ſibi ingeri ꝯſpiciūt ab ipis ſuis crimiatorib9 nouerint perpetrata.
Idē. Tūc illata cōuitia bñ toleram9.cū in ſecreto mentꝫ ad male ppetrata recurri/mus.leue q̄ppe videbit̄ ꝙ aliena iiuria pcu timur.dū in actiōe nr̄a ꝯſpicim9.qꝛ peius ē ſupplicium qđ meremur. Idē ſup Ezech. Linguas detrahentiū ſicut nr̄o ſtudio nō debem9 excitare ne ipi pereāt.ita p ſuā ma liciā excitatas debem9 eq̄nimiter tolerare vt nobis meritū creſcat. Idem. Patien tia ꝟa eſt q̄ etiā ipm amat quē portat. Nam tolerare ⁊ odiſſe nō eſt virt9 patiētie ⁊ man ſuetudinis.ſed velamentū furoris. Idē in dyalo. Ego ꝟtutē patientie ⁊ ſignis ⁊ mi raculis maiorē credo. Idē in omel'. Tri bus modis ꝟt9 patientie exerceri ſolet.alia nanq̄ ſunt que a dō alia q̄ ab antiq̄ aduer/ſario.alia que a pximo ſuſtinem9. A pximo nanq̄ pſecutiōes ⁊ dāna ⁊ contumelias.ab antiq̄ aduerſario tentamēta.a deo flagella toleram9. Idē. Perfecte aduerſari9 vin citur.qñ mens nr̄a ⁊ inter tentamēta dia/boli a delectatiōe atq̄ cōſenſu oīb9 modis refrenat̄. ⁊ inter ꝯtumelias pximi cuſtodit̄ ab odio. ⁊ inter flagella dei cuſtodit̄ a mur muratiōe. Idē. Patiētia eſt aliena mala eq̄nimiter ppeti.ꝯtra cū quoq̄ q̄ mala irro gat nullo dolore morderi. Idē. Ille ve/raciter. Infra li.iiij.de leticia. Ioh.chry ſo.in ori.ſup illud Mat.v. Audiſtꝫ qꝛ dictū eſt.oculū p oculo ⁊c̄. Prim9 grad9 patiētie eſt recipe iniuriā. Scđs poſtq̄ recepta eſt nō velle vindicari. Terci9 eſt nō facere ve/xanti hec q̄ paſſus eſt.ſꝫ q̄eſcere. Quart9 tri buere ſeipm ī patiēdo mala. Quint9 et am/plius tribuere q̄ ipē vult q̄ fecit. Sext9 nō odio hr̄e eū q̄ opat̄ hec. Septim9 eſt dilige re. Octau9 ⁊ bñfacere Non9 ⁊ deū pro ipo depcari. Idez ſup Ioh. Nō memoriam malorū habeam9 in eos q̄ nos ledūt.ſꝫ re/darguam9 eos ⁊ plorem9. ploratu ei digni ſunt.nō q̄ patiunt̄ ſed q̄ mala faciūt. Nā ſe/ipos q̄dē maxie ledūt ⁊ amar9 ⁊ calūniator ⁊ q̄cūq̄ aliꝗ aliqđ malū facit.nob aūt pſunt maxie niſi noſipos vindicauerim9. Au/guſtin9 ſup ioh. Pro dilectiōe dei debem9 patient̄ pſecutiōes et mūdi odia ſuſtinere. neceſſe eſt eñi vt nos oderit q̄s cernit nolle qđ diligit. Idē in li.de patientia. Non ſi/cut omēs q̄ ſciunt participes ſunt ſcientie. ita nec oēs q̄ patiunt̄ ſunt participes pati/entie.ſꝫ q̄ paſſiōe recte vtunt̄.hi patiētie ve/ritate laudant̄.hi patiētie mūere coronant̄
Idē. Inde eſt patiētia iuſtoꝝ ꝟa.vñ eſt ī eis charitas dei vera. ⁊ inde ē patiētia iniq̄/rū falſa. vñ eſt ī eis cupiditas mūdi pūerſa
Idē. Patiētia paupeꝝ chriſti.ſꝫ ditando rū heredū chriſti nō pibit ineternū.nō qꝛ il lic patient̄ ferre debeam9.ſed qꝛ p his que hic patient̄ ptulim9.illic eterna btitudine p fruemur. Idē. Iob ſuſtinens ī carne do lores ſuos.ī corde errores alienos. ꝯiugiſ corripiebat īſipiētiā.aīcos docebat ſapiaz. ⁊ ꝟuabat vbiq̄ patiam. Idez đ mori.ec. Perpetiēda ſūt vicia ml'titudis vt curent̄. ⁊ ꝑus tolerāda q̄ ſedāda ē peſtilētia. Idē in lib.de ouib9. Tolera qꝛ tolerat9 es.ſi ſp bon9 fuiſti habeto miſcdiam.ſi aliqñ mal9 fuiſti noli perdere memoriā.et quis eſt ſem per bonus. Si te deus diligenter diſcuti at facili9 te iueniet etiā nūc malū.q̄ tu te ſp bonū. ꝯ toleranda ſunt zizania int̄ frumen tū. Idē. Vis deſiderioꝝ. Infra li.iiij.de

deſiderio. Amb.ſup lu. Chriſtus voluit ab apl'o ſuo tradi.vt tu a ſocio deſert⁹. a ſeruo ꝑdit⁹.moderate feras tuū erraſſe iudiciū.periſſe bñficiū. Hiero.in epi. Libēs nūc tormēta patiar.vt tūc futura mihi gl'ia fueř. Nō em̄ iudicabit dñs bis in idipſuꝫ.

Iſid.de ſū.bo. Aduerſus ꝯuiciū lingue fortitudo ē adhibēda patiētie.vt tētatio ꝟbi q̄ forꝭ impugnat tolerantie virtute victa diſcedat. Ber̄ i epi. Uera patiētia ē pati vł agere ꝯ qđ libeat.ſꝫ nō p̄ter quod liceat.

Idē in ſer. Eſt hō pacat⁹ ꝗ bona ꝓ bōis reddēs q̄ntū in ſe eſt nemī vult nocere. Eſt ali⁹ patiēs ꝗ nō reddēs malū ꝓ malo etiaꝫ potēs ē ſuſtinere nocentē. Eſt etiā pacific⁹ ꝗ bona ꝓ mał reddēs in ꝓmptu hꝫ ꝓdeſſe nocēti. Prim⁹ ꝗdē ꝑuul⁹ eſt ⁊ facile ſcādalizař.nec facile ꝗ hmōi ē i h̄ ſecl'o neq̄m ⁊ pleno ſcādał poterit obtinere ſalutē. Scđus vt ſcriptū ē in patiā ſua poſſidebit aīaꝫ ſuā. Nā terci⁹ ꝗdē nō mō ſuā poſſidet ſꝫ ⁊ multoꝝ aīas lucrifacit. Tulli⁹ i rheto. Patientia ē hōeſtatꝭ aut vtilitatꝭ cā reꝝ arduaꝝ ac difficiliū volūtaria ac diuťna ꝑpeſſio.

De ꝑſeuerātia. Cap. XXXIIII

Grego.in regiſ. Magna eſt ꝯ petīm virt⁹ pnie ſi ꝗs in eadē pñia ꝑſeueret. Idē. Illa deo nr̄o ſꝑ opa grā ſunt.q̄ a bonis q̄ ceperit nō recedūt Idē in mora. In cūctꝭ vigilanť dꝫ ſe mens circūſpicere.atq꜡ in ipā circūſpectōis ſue ꝓuidentia ꝑſeuerare. Idē. Bene cepta cunctis dieb꜠ agēda ſunt.vt cū malū pugnādo repelliť.ipā boni victoria ꝯſtantie manu teneať Idē. Mirū nō eſt ſi ꝗs bona inchoet.ſꝫ valde mirabile eſt ſi intentiōe recta in bono ope ꝑduret. Aug⁹.de correptiōe et grā. Predeſtinatoꝝ fides q̄ ꝑ dilectionē operať.ꝑfecto aut oīno nō deficiet.aut ſi qui ſunt q̄ꝝ deficit reparať añq꜡ vita iſta finiať. ⁊ deleta q̄ intercurrerat iniq̄tate vſq꜡ ī finē ꝑſeuerātia deputať. Idē de ꝯiug.adulť. Que rectiſſime vouenť cū hoīes vouerint nulla ꝯditiōe rūpenda ſunt q̄ ſine vlla ꝯditione vouerūt. Iſi.de ſum.bo. Tūc deo placet nr̄a ꝯuerſatio.qñ bonuꝫ qđ inchoamus ꝑſeuerāti fine cōplem⁹. Ideꝫ in ſyno. Salus inchoātib꜠ ꝓmittiť.p̄miū ꝑſeuerantib꜠ datř.nō eſt btūs ꝗ bonū facit.ſꝫ ꝗ inceſſabiliť facit.ꝗ em̄ ꝑſeuerauerit vſq꜡ in finē.ſalu⁹ erit. Bern̄.in epl'a. Perſeuerantia ſola mereť virib꜠ gloriā.ꝟtutib꜠ coronā prorſus abſq꜡ ꝑſeuerātia nec ꝗ pugnat victoriā nec palmā victor ꝯſequiť. Idem. Perſeuerātia vigor virtū.ꝟtutū ꝯſūmatio eſt nutrix ad meritū.mediatrix ad p̄mium. ſoror patiētie.ꝯſtantie filia.amica pacꝭ.amiciciarū nodus.vnanimitatꝭ vinculuꝫ.ꝓpugnaculū ſanctitatꝭ. Idē. Tolle ꝑſeuerātiam.nec obſequiū mercedē hꝫ.nec bñficiū gloriā.nec laudē fortitudo. Deniq꜡ nō ꝗ cepit.ſed ꝗ ꝑſeuerauerit vſq꜡ in finē ſalu⁹ erit.

Idē in ſer. Nō viuit qui ſuꝑbia inflať.ꝗ luxuria inquinať.ꝗ ceterꝭ quibuſcūq꜡ inficitur peſtib꜠.qm̄ nō eſt h̄ viuere.ſed magꝭ vitā ꝯfundere.⁊ appropinq̄re vſq꜡ ad portas mortis. Bonā aūt vitam ego puto.⁊ mala pati ⁊ bona facere.⁊ ſic perſeuerare vſq꜡ ad mortē. Sene.in epl'a. Pl⁹ opis i co eſt vt ꝓpoſita cuſtodias q̄ꝫ vt honeſta ꝓponas.ꝑſeuerandū eſt ⁊ aſſiduo ſtudio robur addendū donec bona mens ſit qđ bona volūtas eſt.

De temperantia.

Capitulū XXXV.

Grego.in mora. Is qui p̄eſt ea ſe circa ſubditos menſura modereť.q̄tenus ⁊ arridens timeri debeat ⁊ irat⁹ amari.vt eum nec nimia leticia vilē reddat.nec immoderata ſeueritas odioſum. Idem. Nōnunq꜡ dum nōnulla menti delectatio ſurripit temperātia noſtra marcet.inquantum em̄ ad delectationē ducimur.intantū minus ab illicitis temperamur. Idē in Omelia. In talib꜠ mentibus domin⁹ paſcitur.que per reſpectuꝫ gratie temperate corporalib꜠ deſiderijs nō vtuntur. Idē in regiſtro. Romanorū ſemper ab antiquiorib꜠ vſus fuit poſt admixtionē proprie cōiugis lauari ⁊ purificationē querere.et ab ingreſſu eccleſie paululū reuerenter abſtinere. Idē. Quotiens ira animū inuadit mentem edoma.vince teipm̄.differ tempus furoris.cū tranquilla mens fuerit qđ placet iudica. Idem in paſtorał. Cum nō malicia ſed ſola ignorantia vel infirmitate delinquiť.ꝑfecto neceſſe eſt vt magno moderamie ipā delicti correptio temperetur. Auguſtinus de libero arbitrio. Temperantia ē affictio coercēs ⁊ cohibēs appetitū ab his rebus que turpiter appetuntur.

Idē de confeſ. De illecebra odorū nō ſatago nimis.cū abſunt nō requiro.cum adſunt nō reſpuo.ſemper tamen carere paratus. Ideꝫ de opere monachoꝝ. Tanto

glorioſi⁹ mens ad ſupiora ꝑmouet̃. quãto
diligenti⁹ ab inferiorib⁹ ꝯcupiſcẽtia cohi/
bet̃. Idẽ de ſingl'aritate clericoꝝ. Diſce
nũc temperãtie modũ ꝙ ꝑ licentiã q̃ris ex/
ceſſum.ama femĩas inter ſacra ſolẽnia. ⁊ o/
dio habe in cõione priuata. Idẽ de mo/
rib⁹ eccl'ie. Om̃e officiũ temperãtie ẽ exue/
re veterẽ hoĩem. ⁊ in deo renouari.i. cõtem
nere oẽs corporeas illecebras. laudẽq; po
pularẽ.totũq; amorẽ ad inuiſibilia ⁊ diuiã
ꝯferre. Idẽ. Curioſi eſſe ꝓhibemur. qđ
magne temperãtie mun⁹ eſt. Iſi. de ſum.
bo. Quicq̃d nimis ⁊ vltra modũ eſt.ꝑnicio
ſum fit.ſtudiũq; ſuũ in ꝯtrariuȝ vertit. In
om̃i ergo oꝑe modũ ⁊ tẽperamentuȝ opor/
tet hr̃e. Idẽ in ſyno. In om̃i re tene tem
peramentũ.nihil intemperãti⁹ agas.ne mi
nus.ne nimiũ aliq̃d.ne vltra q̃ȝ oportet.ne
infra.etiã in bonis moderatum eſſe decet.
Idẽ. Que cũ temperantia fiunt ſalubria
ſunt.⁊ bona q̃uis etiã cũ immoderato vſu
noxia efficiunt̃. Nimietas em̃ om̃is ĩ vicio
deputat̃. Bern̄. de ꝯſide. Nõ eſt temperã
tia in ſolis reſecãdis ſuꝑfluis. eſt etiã in o/
mittendis neceſſarijs Tullius in rheto.
Temperãtia eſt rõnis in libidinem atq; in
alios nõ rectos impet⁹ animi firma ⁊ mo/
derata dominatio. ei⁹ partes ꝯtinẽtia.cle/
mentia.modeſtia.

De continentia guſtus.
Capitulũ XXXVI.

Rego.in mora. Per abſtinentiã vi/
g cia ſunt extinguẽda. nõ caro. ⁊ tãto
q̃ſq; ſibimet dȝ moderamine p̃eſſe.
vt ⁊ ad culpã caro non ſuꝑbiat. ⁊ tñ ad effe/
ctũ rectitudinis in oꝑe ſubſiſtat. Idem.
Uirt⁹ abſtinentie aut oĩno nulla eſt. ſi tm̃
quiſq; corp⁹ ſuũ nõ edomat q̃ntũ valet.aut
valde inordinata eſt ſi corp⁹ atterit plus q̃ȝ
ferre valet. Idẽ in paſto. Incaſſum ꝑ ab
ſtinentiã corpus atterit̃ ſi inordinatis di/
miſſa morib⁹ mens vitijs diſſipat̃. Ideȝ
in omel'. Qui a paradiſi gaudijs ꝑ cibũ ce/
cidim⁹.ad hec inq̃ntũ poſſum⁹ ꝑ abſtinẽtiã
reſurgam⁹. Aug⁹. de ꝯfeſ. Hoc me docu
iſti dñe. vt queẽadmodũ medicamẽta.ſic ali
menta ſumptur⁹ accedã. ſed cũ ad quieteȝ
ſatietatis ex indigentie moleſtia trãſeo.ĩ ipo
trãſitu mihi inſidiat̃ laqueus cõcupiſcẽtie.
Idẽ de bono ꝯiug. Ad h̃ iuſti cũ op⁹ eſt
prãdent. vt tanq̃ȝ boni dñi qđ bonũ ⁊ iuſtũ
⁊ equũ eſt ſeruis ſuis.i. corꝑib⁹ ſuis p̃beant

Idẽ in ſer. Ieiuniũ purgat mentẽ.ſuble
uat ſenſum.carnẽ ſpiritui ſubijcit. cor facit
ꝯtribulatũ ⁊ hũiliatuȝ qđ deus nõ ſpernit.
Idẽ in li. de ieiunio ſabba. Sicut qđ ait
apl's verũ eſt.malũ eſt homini ꝙ ꝑ offenſio/
nẽ mãducat.ita malũ eſt homini ꝙ ꝑ offen/
ſionẽ ieiunat. Ioh. Chry. ſuꝑ ioh̃. Indi
gentia ſicut ſanitatis ita delectatiõis eſt ma
ter. Idẽ ſuꝑ Mat. Qui ieiunat ⁊ peccat.
non ad gl'iam dei ieiunat.nec ſe hũiliat.ſed
ſube ſue parcit. Ideȝ. Per ieiunia ceſſat.
Infra li. iiij. de cõnexiõe. Amb in exam̃.
Ieiuni hoĩs ſputum ſi ſerpens guſtauerit
morit̃. Uides q̃nta vis ieiunij ſit vt ex ſpu/
to ſuo ieiun⁹ hõ terrenũ ſerpentẽ interfici/
at. q̃nto magis ſ ſerpentẽ ſpũalẽ ꝑ ieiunij vir
tutẽ. Hiero. in epl'a. Modic⁹ ac tẽpera/
tus cib⁹ ⁊ carni ⁊ aĩe vtilis eſt. Idẽ. Nõ
nulli pudicã vitã appetẽtes ĩ medio itinere
corruũt. dũ ſolã abſtinẽtiã carniũ ſufficere
putãt ⁊ leguminib⁹ onerãt ſtomachũ. Idẽ
Parc⁹ cib⁹ ⁊ venter ſꝑ eſuriẽs triduanis ie
iunijs p̃fert̃. ⁊ multo meli⁹ eſt q̃tidie paruȝ
q̃ȝ raro ſatis ſumere. Pluuia em̃ illa optima
eſt. q̃ ſenſim deſcẽdit in terrã. ſubit⁹ aũt ⁊ ni
mius imber in preceps arua ſubuertit.
Iſi. de ſum. bo. Abſtinẽtia et viuificat et
occidit. viuificat aĩaȝ ⁊ corp⁹ necat. Ideȝ
Ieiunia cuȝ oꝑib⁹ bonis deo acceptabilia
ſũt. ꝙ a cibis abſtinẽt ⁊ p̃ua agũt demones
imitant̃. q̃b⁹ eſca nõ ẽ. ⁊ neq̃cia ſemꝑ adeſt.
Idẽ. Spernit̃ a deo ieiuniũ qđ ĩ veſpeꝝ
repletiõe ciboꝝ reficit̃. neq; em̃ reputãda ẽ
abſtinẽtia vbi fuerit ventris ſaturitas ſubſe
cuta. Bern̄. in epl'a. Obſeruãdus eſt ſu/
mendi mod⁹ ⁊ tp̃s. cibi q̃ntitas ⁊ qualitas.
fugienda q̃ȝ ſunt ſuꝑflua ⁊ adulterina ꝯdi/
mẽta. Obſ'uãdus eſt mod⁹ vt nõ effundat
ꝙ comedit aĩam ſuã ſuꝑ oẽm cibũ. Temp⁹
ne ante horã. Qualitas qualib⁹ vtit̃ cõitas
fraternitatis. excepta cauſa manifeſte infir/
mitatis. Idem in ſer. Si gula ſola pecca/
uit. ſola q̃ȝ ieiunet. ⁊ ſufficit. ſi vero peccaue
rũt ⁊ cetera mẽbra q̃re nõ ieiunẽt ⁊ ipa. Ie/
iunet ergo oculus ꝙ dep̃dat⁹ eſt aĩam. ieiunet
auris. ieiunet lingua. ieiunet man⁹. ieiunet
etiã aĩa ipa. ſuꝑple ꝓpria volũtate. Idẽ
Ieiuniũ nõ ſolũ eſt abolitio peccatorũ. ſed
extirpatio vicioꝝ. nec ſolũ obtinet veniam
ſed meret̃ ⁊ gratiã. nec ſolum delet pecca/
ta p̃terita que cõmiſim⁹. ſed etiã repellit fu
tura que cõmittere poteram⁹.

De continentia tactus.
Capitulū XXXVII.
Rego.in moral'. Nulla ſunt cetera
g bona.ſi occulti iudicis oculis caſti/
tatis teſtimonio non approbantur.
Idē. Nulla eſt caſtitas carnis quā nō cō
mendat ſuauitas mentꝭ Idē in paſtora.
Quos onus licitū cōiugij nō grauat.neq̄/
q̄ꝫ pondus illicitū terrene ſollicitudinis ꝑ
mat.ſed tanto eos paratiores dies vltima
quāto expeditiores inueniat.ne quo meli/
ora agere vacantes poſſunt.ſed tamen ne/
gligunt.eo ſupplicia deteriora mereant̃.
Idez in regi. Cuſtodiēda eſt mundicia
corpis in ſtudijs bone actiōis. Amb.de
viduitate. Caſtitas ſolitudinē q̄rit. pudica
ſecretū.impudica cōuentū. Idē in epl'a.
Prima caſtitatis victoria eſt facultatū cu/
piditates vincere.q2 lucri ſtudiū tētatio pu
doris eſt. Augꝰ.de ꝟgi. Sicut nemo im/
pudice vtit̃ corpe niſi ſpū ꝓus ꝯcepta neq̄/
cia.ita nemo pudiciciā ſeruat in corpe niſi
ſpiritui priꝰ inſita caſtitate. Idē d̄ eccle.
doc. Melior eſt ꝯtinētia nuptijs.ſ3 nō ſibi
ſola ſufficit ad beatitudinē niſi ꝓ ſolo amo
re pudicicie retineat̃.ſed etiā ſi cum affectu
cauſa vacādi dn̄o eligit̃.alioq̄n diuortium
magꝭ ꝯiugū videbit̃ eſſe q̄ꝫ appetitꝰ caſtita/
tis. Idē de ſolil'. Quātū vxorē velis pin
gere atq̄ꝫ cumulare bonis oīb9. nihil mihi
tam fugiēdū q̄ꝫ ꝯcubitū eſſe decreui. Nihil
eīm ſentio qd̄ magꝭ ex arce virtutis deijciat
animū virilē.q̄ꝫ blādimēta feminea corpo/
rūq̄ꝫ ille ꝯtactꝰ ſine q̄ vxor hr̄i nō p̄t Idē
de ciui.di. Ita nō amittit̃ corpis ſanctitas
manente animi ſctītate.etiā corpe oppreſſo.
ſicut amittit̃ ꝛ corpis ſctītas violata animi
ſanctitate.etiā corpe intacto. Idē in epi.
Quicq̄d ī carne nec cōmiſit nec ꝑmiſit libi/
do patientꝭ.ſoliꝰ erit culpa facientꝭ.oīſq̄ꝫ il/
la violentia nō ꝓ corruptiōis turpitudine.
ſed ꝓ paſſiōis vulnere reputabit̃. Idez.
Pudiciciā.ſup̄ de ꝯſenſu. Ioh.Chri.ſup
Math. Om̄es ꝟtutes ſpūales res ſūt an/
gelice.p̄cipue tm̄ caſtitas res eſt angelica.ꝑ
hāc eīm ſolū ſingularit̃ hoīes angel' ſimilan
tur.ꝛ vincit̃ natura ꝟtutib9. Idē. Illa eſt
gl'ioſa ꝯtinētia.nō quā trāſgredi nō p̄t ne/
ceſſitas vl' debilitas corpis.ſ3 quā cōplecti
tur volūtas ſcti ꝓpoſiti. Hiero.in epiſto.
Grādis ꝟtutꝭ eſt ꝛ ſollicite diligētie ſupare
q̄ nata ſis in carne.nō tm̄ carnalit̃ viuere.te
cū pugnare q̄tidie.ꝛ incluſum hoſtē argi vt
fabule ferūt centū oculis obſuare. Idē.
Magnꝰ eſt pudicicie labor.ſed maiꝰ eſt p̄/
miū.tpalis cuſtodia.ſed remuneratio eter/
na. Iſido.de ſum.bo. Amāda eſt pulchritu
do caſtitatis.cuiꝰ deguſtata delectatio dul
cior inuenit̃ q̄ꝫ carnis. Caſtitas eīm fructꝰ
eſt ſuauitatis.pulchritudo inuiolata ſcōꝝ.
caſtitas ſecuritas mētis.ſanitas corporis.
Idē. Nequaq̄ꝫ in ſenectute. Infra li.iiij.
de certamine. Idez in ety. Cōtinēs non
ſolū in caſtitate dicit̃.ſed ꝛ in cibo ꝛ ī potu.
in ira q̄ȝ ꝛ vexatione mentꝭ ꝛ detrahēdi libi
dine.nā ꝯtinens d̄r q̄ ſe a multis abſtineat
Cyprianꝰ de.xij.abuſi. Pudicicia nobili
um ornamentū eſt.exaltatio hūiliū.nobili
tas ignobiliū.pulchritudo debiliū.pſperi/
tas laborantiū.ſolamē meſtoꝝ. augmentū
oīs pulchritudis.decꝰ religionis.defenſio
criminū.multiplicatio meritoꝝ.dei creato
ris oīm amica. Bern̄.in epl'a. Quid caſti
tate decoriꝰ.q̄ mundū de imūdo ꝯceptū ſe
mine.de hoſte domeſticū. angelū deniq̄ꝫ d̄
hoīe facit. Differūt quidē int̃ ſe hō pudicꝰ
ꝛ angelus.ſed felicitate.nō ꝟtute.nā etſi ca/
ſtitas illiꝰ felicior.huiꝰ tm̄ cognoſcit̃ eſſe for
tior. Idez. Sola eſt caſtitas q̄ in h̄ mor/
talitatis ꝛ loco ꝛ tpe.ſtatū q̄ndā immortal'
gl'ie repſentat. Idē in ſer. Cōtinēduz eſt
in veritate.quidā eīm ꝯtinēt ex neceſſitate.
nō hn̄tes aut loci aut tpis aut inſtrumēto/
rū oportunitatē.quidā ex vanitate.ꝓpter fa
uorē videlicet hoīm.vel aliqd̄ tpale cōmo/
dū.q̄dā ex ꝟitate ſoli deo placere cupiētes.

De cōtinentia viſus.
Capitulū XXXVIII.
Rego.in mora. Ne q̄daz lubrica in
cogitatiōe verſemꝰ.ꝓuidenduz no/
g bis eſt q̄ intueri nō debet qd̄ nō li/
cet ꝯcupiſci Idē. Sancti viri cū ſiniſtra
pulſari delectatiōe ſe ſentiūt.ipa ꝑ q̄ forme
ſpecies ad mentē ingrediunt̃ diſcipline ma
giſterio lumina reſtringūt.ne praue cogita
tioni viſio lenocinata famulet̃. Augꝰ.ī re
gula. Oculi vr̄i ꝛ ſi iactant̃ ī aliquā feminā.
in nulla figant̃.neq̄ꝫ eīm qn̄ ꝓceditꝭ feīas
videre ꝓhibemini.ſ3 appetere vl' ab ipis ap
peti velle crimioſuz ē. Idez de ꝯfeſ. Reſi
ſto ſeductiōib9 oculoꝝ meoꝝ.ne īplicent̃ pe
des affectꝰ mei qb9 ingredior viā tuā deus
meꝰ.ꝛ erigo ad te inuiſibiles oculos meos
vt tu euellas de laq̄o pedes meos. Idē

de pnīa. Cohibeat ſe a ludis. a ſpectaculis ſeculi. que pfectā vult ꝯſequi grām remiſſionis. Naȝ dina ſi ſe cohibuiſſet. ſi int̃ ſuos remanſiſſet. ab extraneo raptore corrupta nō fuiſſet. Iſido. in ſyno. Tolle occaſionē peccandi. aufer materiā delinquendi. ſi vis eſſe a fornicatiōe tutus. eſto corpe et viſione diſcret⁹. Idē. Peccati pudore oculos tuos attollere erubeſce. incede abiecto vultu humiliato ore. depoſito facie. Ambro. de offi. Eſt in ocul' verecūdia. vt nec videre viros femina pudica nec videri velit.

Idē ſup Lu. Qd nō vider̄ nō amabis. ſed vbi caro ꝯcupierit. cōpatient̄ q̄ȝ animi ꝯſtantia defatiſcit. ⁊ mox ꝯſortio amor̄ inflectitur. Bernā in ep̄l'a. Ut teipm ſp aſpicias. ab om̄ib⁹ oculos auerte. Idē de. xij gra. Ut quid audes oculos leuare ad celū qui peccaſti ī celū. Terrā intuere vt cognoſcas teipm. ipa te tibi repſentabit. q2 terra es ⁊ in terrā ibis. Duab⁹ tm̄ cauſis inculpabiliter oculos leuaſ. vt petas auxiliū a deo vel impendas pximo. Sene. in epiſtola. Qui deponere vult deſideria rerū oīm q̄ꝝ cupiditate flagrauerit. ⁊ oculos ⁊ aures ab his que reliquit auertat.

De continentia auditus.

Capitulū XXXIX.

g Regi. ī mo. Neceſſe vt nec ad aures vanitas vēiat. ⁊ mens a cogitatiōis aditu vigilans repellat. Aug⁹. de x. cordis. Cur ambularemus delectati vanis canticis. nulli rei pfuturis. ad tps dulcibus. in poſteꝝ amaris. Talib⁹ em̄ turpitudinib⁹ cantionū animi humani illecti eneruant̄ ⁊ decidūt. a v̄tute defluētes in turpitudinē. ⁊ pter ipas turpitudies poſtea ſentiūt dolores. ⁊ cū amaritudine digerūt qd cū tpali delectatione ⁊ dulcedine biberunt.

Hiero. in plogo ioſue. Nos ad patriam feſtinātes mortiferos ſirenaꝝ cantus ſurda debem⁹ aure tranſire. Idē in ep̄l'a. Semp linguā tuā d̄ bonis loqui aſſueſce. ⁊ auditū tuū ad bonoꝝ magis laudē q̄ȝ ad malorū vituperationē cōmoda. Idem. Non licet tibi alteri⁹ vituperationē patienter audire. q2 nec ab alijs optas recipi tuā.

Iſido. in ſyno. Nulla aures tuas ſermonum impudicicia ſurrepat. Uanus ſermo cito polluit mentē. ⁊ facile agitur qd libenter auditur. Bernā. Uerbū ſcurrile. Infra lib. iiij. de ſtultiloquio.

De clementia.

Capitulū XL.

g Rego. in mora. Minor eſt virt⁹ certaminis foris quēpiam videre mala q̄ ſupet. ⁊ int⁹ qd toleret nō hr̄e. Perfecte aūt māſuetudinis ⁊ clemētie laus ē aduerſa ppeti. ⁊ exteri⁹ fortiter ⁊ interi⁹ clemēter.

Aug⁹. in ſer. dn̄i in mōte. Mitis eſt q̄ cedit impbitatib⁹. ⁊ nō reſiſtit ī malo. ſȝ vincit in bono malū. Idē in ep̄l'a. Mal' parce vir mitis ⁊ bone. ⁊ q̄nto melior es. tāto mitior eſto. ⁊ q̄nto ſis celſior ptāte. tāto humilior fias pietate. Ioh. Chryſ. ſup Mat. Māſuet⁹ neq̄ȝ irritat maluȝ. neq̄ȝ irritat̄ a malo. neq̄ȝ aduerſus eū p̄ualet cā pctī. neq̄ȝ aduerſus alteꝝ aliq̄n ex illo naſcit̄ cā peccādi. ſȝ mag̃ ꝯtent⁹ eſt iniuriaȝ pati q̄ȝ facere.

Idē. Ille eſt v̄e māſuet⁹ q̄ cū nocit⁹ fuerit ab alio. nec cogitat facere malū nec facit

Idē ſup ioh. Si cogitauerim⁹ q̄m non ei q̄ ꝯtriſtauit. ſed nobiſipis largimur cito dimittem⁹ venenū ire ⁊ vindicte. Amb. ī epi. Nō hȝ vltiōis ſtudiū pfecta virt⁹. nec vlla eſt iracūdia vbi plenitudo eſt charitatis

Iſid. in ſyno. Aufer a corde fraternā offenſionē. aliene neq̄tie nō ſerues dolorem.

Idē. Supplici orāti veniā depcare. petēti q̄ȝ tibi veniaȝ libent̄ indulge. Beda in glo. Lu. ix. Nō ſp in eos q̄ peccāt eſt vindicandū. q2 nōnunq̄ȝ ampli⁹ pdeſt clementia tibi ad patiētiā. lapſo ad correctionē Seneca in ep̄l'a. Uerecūdiā peccādi facit ipſa clemētia regent̄. Idē. Magnanimi proprīū eſt placidū eſſe trāquillūq̄ȝ. ⁊ iniurias atq̄ȝ offenſiōes ſpernere. Idē. Clemētē vocabo nō in alieno dolore facilē. ſȝ eū q̄ cū ſuis ſtimulis exagitet̄ nō pſilit. q̄ intelligit magni animi eē iniurias in ſūma potentia pati. nec q̄cq̄ȝ eſſe glīoſius pncipe īpune leſo. Idē. Nullū clemētia ex om̄ib⁹ magis q̄ȝ pncipem decet. peſtifera vis ē. valere ad nocendū.

De modeſtia.

Capitulū XLI.

g Rego. in regiſt. Sic ea q̄ ſunt iuſticie for̄ exeq̄r. vt ea q̄ int⁹ amoris et dilectiōis ſunt mīme poſtponaȝ. Idem. Omīa age blande ⁊ dulcit̄. vt ⁊ actio tua diſcreta ſit ⁊ lingua mitis. Idē. Cū curā rerū nobis neceſſitas imponit. quidam duȝ eas rapiunt ſolūmodo tolerandi ſunt. quidam vero ſeruata charitate phibendi ſunt nō tamē ſola cura debet eſſe ne noſtra ſub-

trabant.ſed ne rapiẽtes nõ ſua ſemetipos
ꝑdãt. Amb.de offi. Nec curſim ambula/
re honeſtũ arbitror.niſi cũ cã exigit alicuiꝰ
ꝑiculi vl̕ iuſta neceſſitas. Idẽ. Magna
virtꝰ modeſtia.q̃ cũ ſit etiã ſui iurꝫ remiſſior
nihil ſibi vſurpãs.nihil ſibi vẽdicãs. ⁊ q̊d/
modo intra ſuas vires ꝯtractior diues eſt
apud deũ. Idẽ. In modeſtia maxĩe trã/
q̇llitas animi.ſtudiũ mãſuetudinis. mode
ratiõis grã.honeſtatꝫ cura. decoris ꝯſide/
ratio ſpectaꝛ ⁊ q̃riꝛ. Augꝰ.in regl̕a. In in
ceſſu.ſtatu.habitu.⁊ in oĩbꝫ motibꝫ vr̃is ni/
hil fiat qď cuiuſq̧ offendat aſpectũ. ſed qď
vr̃am deceat ſanctitatẽ. Idẽ de vita btã
Modeſtia dicta eſt a mõ.ſic̃ a tẽperie tẽpe/
rãtia.vbi aũt modꝰ eſt atq̧ tẽperies nec plꝰ
eſt q̇cq̧ nec minꝰ. Idez. Illud p̃clarũ eſt
⁊ nõ ĩmerito diffamaꝛ.ne q̇d minꝰ nec quid
ampliꝰ.⁊ h̕ apprime vtile eſt ĩ vita. Iſi.in
ſyno. Profeſſionẽ tuã ⁊ habitu ⁊ inceſſu de
monſtra.ſit in greſſu tuo ſimplicitas.ĩ mo/
tu puritas.in geſtu g̃uitas.in inceſſu hone
ſtas. Bern̄.ſup canti. Honeſtũ in q̊ anĩe
decorẽ locandũ cenſuimꝰ diffiniaꝛ mentis
ingenuitas.ſolicita ꝯuare cũ ꝯſcia bona fa/
me integritatẽ.vl̕ iuxta apl̕m ꝓuidere bo/
na nõ tm̄ corã deo ſꝫ etiã corã hoibꝫ Se
ne.in epl̕a. Uita nõ eſt impfecta ſi eſt bone
ſta. Idẽ. Nihil honeſtuꝫ eſt qď ab inuito
coactoq̧ fit. Oĩe honeſtũ voluntariũ eſt.
Admiſce illi pigriciã.q̃relã.tergiuerſatio/
nẽ.metũ.qď hꝫ in ſe optimum ꝑdit totum.
Idẽ. Oĩe honeſtũ iniuſſum incoactũ/
q̧ eſt ſincerũ ⁊ nullo mõ mixtũ.

De iuſticia.
Capitulũ XLII.

g Rego.ſup Ezech. Quilibet pctõr
ꝯuerſus in fletibꝫ iã iuſtꝰ eſſe incho
at cũ cepit accuſare qď fecit. Cur em̄ iuſtuſ
nõ ſit q̇ ꝯtra ſuã iniuſticiaꝫ iã ꝑ lachrymas
ſeuit. Idez in regi. Turpe eſt defendere
qď mihi p̃us nõ ꝯſtiterit iuſtuꝫ eſſe. qꝛ ego
hoĩes ꝓpter iuſticiã diligo.nõ aũt iuſticiã ꝓ
pter hoĩes poſtpono. Idẽ. Iuſtuꝫ eſt vt
viſitatores illic ꝯſeq̃nꝛ ſtipendiũ.q̊ ꝓ chri/
ſto ſuũ ꝯmodare recipiunꝛ obſequiũ Idẽ
in omel̕. Uera iuſticia cõpaſſioneꝫ hꝫ.falſa
v̓o dedignationẽ.q̧uis etiã iuſti ſoleãt re/
cte pctõribꝫ indignari. Sꝫ aliud ẽ qď agiꝛ
typo ſupbie.aliud qď zelo diſcipline. Au
gꝰ.de mirabilibꝫ ſacre ſcripꝛe. Perfecta iu/
ſticia hec ẽ.ſacerdotiũ.v̓ginitas ⁊ martyriũ
q̃ triplex iuſticia in abel p̃mo fuit.q̊ ⁊ mune
ra deo placita obtulit.ꝓſapiã ſui generꝫ in
ſeculo nõ reliq̇t.⁊ martyrij coronã ſanguis
effuſiõe ꝓmeruit. Idez. Quãtũ mihi vi/
deꝛ. Sup̃ li.j.de ꝑfectꝫ. Idẽ.de v̓a religi
one. Hec eſt ꝑfecta iuſticia q̃ potiꝰ potiora
⁊ minꝰ minora diligimꝰ. Idez de ci.dei.
Hec in vnoq̇ꝫ iuſticia eſt. vt deꝰ obedienti
hoĩ.animꝰ corpi.rõ vicijs etiã repugnãtibꝫ
imperet.vl̕ ſubigẽdo vl̕ reſiſtẽdo atq̧ vt ab
ipo deo petaꝛ.⁊ meriti grã ⁊ venia delicto/
rũ.ac de acceptꝫ donis grãꝝactio ꝑſoluaꝛ.
Amb.de v̓gi. Iuſticia in alto q̇dã ſeceſſu
locata.videt exploratq̧ oĩa q̃ alijs potiꝰ no
ta q̧ ſibi.nõ tam ſuas vtilitates q̧ publica
emolimẽta rimaꝛ. Bern̄.de ꝯſide. Iuſti/
cia nec factura ẽ vtiq̧ alteri qď ſibi fieri no
lit.nec qď ſibi fieri velit alteri negatura.in
his nẽpe duobꝫ liq̇t integrꝝ eẽ iuſticie ſtatũ.
Idẽ in epl̕a. Nũq̧ iuſtꝰ arbitraꝛ ſe cõpre
hendiſſe.nec vnq̧ dicit ſatꝫ eſt. ſꝫ ſꝑ eſurit
ſititq̧ iuſticiã.ita vt ſi ſꝑ viueret. ſꝑ q̃ntũ in
ſe eſt iuſtior eẽ ꝯtẽderet.ſꝑq̧ de bono in me
lius ꝓficere totꝫ viribꝫ ſuis conareꝛ Idẽ
de ꝯtẽp. Panis aĩe iuſticia eſt. ⁊ ſoli bti qui
eſuriũt illũ.qm̄ illi ſaturabunꝛ. Nimirꝝ ad
imaginẽ dei facta eſt aĩa rõnal̕.⁊ ceterꝫ q̇dẽ
oĩbꝫ rebꝫ occupari p̃t.repleri oĩno non põt.
Idez in ſer. Iuſticia virtꝰ eſt qď ſuuꝫ eſt
vnicuiq̧ tribuẽs. Tribue ḡ tribꝫ q̃ ſua ſũt.
redde ſupiori.redde inferiori.redde equali
cuiq̧ qď debes. Idẽ. Habemꝰ em̄ ante
nos p̃ores.poſt nos iuniores.a dextrꝫ ami
cos.a ſiniſtris inimicos. Reddamꝰ ḡ ſingu
lis qď ſuũ eſt.prioribꝫ obediẽtiã. iunioribꝰ
doctrinã.amicꝫ leticiã.inimicꝫ patientiam.
Glo. Mat.v. Iuſticia ẽ ſua vnicuiq̧ red
dere.ſibi ⁊ proximis ⁊ deo. Tulliꝰ ĩ rhetor.
Iuſticia eſt habitꝰ animi cõi vtilitate ꝯſer/
uata ſuã cuiq̧ tribuens dignitatẽ.

De obedientia bo. Capl̕m. XLIII

g Rego.ĩ moral̕. Sola obediẽtia ẽ q̃
fidei meritũ poſſidet.ſine q̃ infidel
quiſq̧ cõuinciꝛ.etiã ſi fidelis eſſe vi
deatur. Idẽ. Per obedientiaꝫ voluntas
ꝓpria mactatur.tanto igitur q̇ſq̧ deũ citius
placat quanto ante eius ꝯſpectũ repſſa ar/
bitrij ſui ſupbia gladio p̃cepti ſe immolat.
Idẽ. Nunq̧ ꝑ obedientiã malũ fieri de
bet.aliq̃n aũt debet ꝑ obedientiaꝫ bonum
qď agitur intermitti.neq̧ enim mala in pa
radiſo arbor extitit quã deꝰ homi ne ꝯtin/

geret.interdixit.ſed vt in meli⁹ ꝑ obediētie
meritū hō bene ꝯdit⁹ creſceret. dignū fue/
rat vt ⁊ hunc etiā a bono aliq̄ ꝓhiberet.q̄te
nus tanto veri⁹ ħ qđ ageret bonū eē cogno
ſceret.quāto ⁊ a bono ceſſans auctori ſuo
ſe ſubditū hūili⁹ exhiberet. Idē. Notan
dū qđ dr̄.ex omi ligno paradiſi edite.de li/
gno aūt ſcie boni ⁊ mali ne comederitꝭ.qui
eñ ab vno bono ſubiectos vetat neceſſe ē
multa ꝯcedat.ne obedientis mens fundit⁹
intereat ſi a bonis omībꝫ oīno repulſa ieiu
nat. Idē. Obediētia ſola ꝟtus ē q̄ virtu
tes ceteras mēti inſerit.inſertaſq̧ cuſtodit.
Idē. Si obediētie palmā appħēdere ni/
timur.ꝓſperꝭ hui⁹ ſecl'i ex ſola iuſſione.ad/
uerſis aūt ex deuotiōe militem⁹. Idem.
Debet obediētia ⁊ in aduerſis aliquid ex
ſuo hr̄e.⁊ in ꝓſperis aliq̄d ex ſuo oīno non
hr̄e.q̄ten⁹ ⁊ in aduerſis tāto ſit glīoſior.q̄n
to diuīe ordinatiōi etiā ex deſiderio ſui iū/
giť.⁊ in ꝓſperꝭ tāto ſit verior.q̄nto a p̄ſenti
ip̄a quā diuinit⁹ ꝑcepit glīa fundit⁹ mente
ſeparať. Idē. Obediētia nō ſeruili metu
ſed charitatꝭ affectu ꝟuāda eſt.nō timore pe
ne.ſed amore iuſticie. Idē in regi. Pen/
ſate q̄ntū cūctis expedit ei quē nob gr̄a di/
uina p̄tulit integerrimā ſꝑ in oībꝫ obedien
tiā p̄bere. Idē. Vide vt oia abſq̧ īminu
tione cuſtodias.q̄ꝛ de his q̄ ꝓ ſeruanda iu/
ſticia ſcribo ego abſoluor.⁊ tu ſi negligꝭ ob
ligaris. Idē. In obedientia valde eſt vti
le ſi id qđ diſcipline vigor īponit. nullo co/
gente hūilitas laudanda ꝟuauerit. Idez
ſuꝑ Ezech. Ille recte loquiť q̄ pri⁹ obedi/
endo fecerit que loq̄ndo admonet eſſe faci
enda. Idē. Mādata dei ꝑ iuſſionē face/
re ſeruientꝭ ⁊ obedientꝭ eſt. diligendo autē
facere obedientis et amantis eſt. Aug⁹.
de ciui.dei. Pax hoīs ⁊ dei eſt ordinata ī fi
de ſub eťna lege obediētia. Idē. Obedi/
entia ī creatura rōnali mr̄ q̄dāmodo ē om/
niū cuſtoſq̧ virtutū. Idē de ope mona/
choꝝ. Citi⁹ exaudiť vna obedientꝭ orō q̄
decē milia ꝯtemptoꝝ. Iſido.de ſum.bo.
Nō erit caro ſubiecta aīe.nec vicia ratiōi.
ſi anim⁹ nō ē ſubiect⁹ ꝯditori.tūc aūt recte
ſubijciunť nobis oia que ſub nobis ſunt ſi
nos ſubijcimur ei a q̄ nobis illa ſubiecta ſť.
Hiero.in ep̄la. Bonū eſt obedire maio/
ribꝫ.parere ꝑfectis.⁊ poſt regulas ſcriptu/
rarū vite ſue tramitē ab alijs diſcere.nec p̄
ceptore vti peſſimo.ſ.p̄ſūptiōe ſua. Idē

Seruias fratribꝫ.hoſpitum pedes laues.
paſſus iniuriā taceas p̄poſitū monaſterij
timeas vt dn̄m.diligas vt parentē.credas
tibi ſalutare q̄cq̄d ille p̄cepit.nec de maiorꝭ
ſn̄ia iudices cui⁹ officiū eſt obedire ⁊ imple
re q̄ iuſſa ſunt Ambro.ſuꝑ Lu. Diſce hō
deo eſſe ſubiect⁹.vt nō qđ ip̄e vis eligas.ſꝫ
qđ deo ſcis eſſe placiturū. Cyprian⁹ de
xij.abuſionibꝫ. Obedientia q̄ oīm diſcipli/
narū mr̄ eſt.magna exercitatōne indiget.q̄
ſui normā ſtudij a chriſto dn̄o ſumpſit.qui
obediens p̄ri vſq̧ ad mortē crucꝭ.ignomi/
niā libenť ſuſtinuit. Bern̄. de p̄.⁊ diſpen.
Quicq̄d vice dei p̄cipit hō qđ nō ſit tn̄ cer/
tū diſplicere deo.haud ſec⁹ oīno accipien/
dū eſt q̄ ſi p̄cipiat de⁹. Idez. Generalis
hec regula teneať.vt in difficilioribꝫ quidē
agendis obedientia gratior q̄ grauior pre
uaricatio iudiceť.⁊ in facilioribuſ minuſq̧
oneroſis ꝯtempt⁹ dānabilior q̄ act⁹ lauda
bilior eſtimeť. Idē. Al me.ſuꝑ li.j.de p̄/
latis bonis. Idē in ep̄la. Hoc aduerten
dū ꝙ quedā ſunt pura bona quedaꝫ pura
mala.⁊ in his nullā deberi hoībꝫ obedien/
tiā.q̄m nec illa omittēda ſunt ēt cū ꝓhibeť.
nec iſta cū iubenť cōmittenda. Porro inter
hec ſunt media quedā q̄ ꝓ modo.locorꝫ tꝑe
vel ꝑſona ⁊ mala p̄nt eſſe ⁊ bona.⁊ ī his lex
poſita eſt obedientie.tanq̧ in ligno ſcie bo
ni ⁊ mali.qđ erat in medio paradiſi. In hiſ
ꝓfecto fas nō eſt nr̄m ſenſum ſn̄ie p̄ſcribe/
re magiſtroꝝ.in his oīno p̄latoꝝ nec iuſſio
nec ꝓhibitio ꝯtemnenda. Idē. O mona
chum obedientiſſimū q̄ ex quibuſlibet ſe/
niorū verbulis ne vnū q̄dem iota p̄teruo/
let nō attendit quale ſit qđ p̄cipiť.ꝯtentus
q̄ꝛ p̄cipiť.⁊ hec eſt obedientia ſine mora.
Idē de ꝯtem.mūdi. Age eya age q̄ relin
quere oia diſponis.te q̄ꝫ p̄mū inť relinq̄n/
da numerare memēto.imo vero maxime et
p̄ncipaliter abnega teip̄m ſi deliberas ſeq̄
eū qui exinaniuit ꝓpter te ſemetip̄m Idē
in ſermo. Obediētia q̄nq̧partita eſt. Pria
opus rectū.q̄ꝛ nō eſt obediētia ꝯ deū. Se/
cūda volūtariū.q̄ꝛ qđ fit ex neceſſitate n̄ eſt
bonū. Tercia purū.vt intētio pura ſit.q̄ꝛ ſi
oculus ſimplex eſt totū corp⁹ lucidum eſt.
Quarta diſcretū.ne q̄d nimis aut min⁹.q̄
enim recte offert ſi nō recte diuidat peccat.
Quīta firmū.i.ꝑſeuerās q̄ omia claudit et
ꝯtinet. Nullū eñ bonū ſine ꝑſeuerātia co/
ronať. Vt aūt ꝑſeuerantiā habeat murus

obedientie.inherere ſibi debet ꝓpugnacula
patientie. Idē.Redde reuerentiā ⁊ obe/
dientiaꝫ ꝑlato. q̄rum altera cordis. altera
corꝑis eſt.nec em̄ ſufficit exteri⁹ obtempa/
re maioribꝫ nr̄is.niſi ex intimo cordis affe/
ctu ſublimit̄ ſentiam⁹ de eis. Bn̄dict⁹ in
regula.Obediētia tūc acceptabil' erit deo
⁊ dulcꝫ hoībꝫ.ſi qđ iubet̄ nō trepide.nō tar
de.nō tepide.aut cū murmure.aut cū rn̄ſo
nolentꝫ efficiat̄.q̄ obediētia q̄ maioribꝫ pre
bet̄ deo exhibet̄. Idē.Obedientie bonū
nō ſolū abbati exhibendū ē ab oībꝫ. ſꝫ etiā
ſibi īnuicē obediāt frēs.ſcientes ꝑ hāc obe/
dientie viā ſe ituros ad deū. Interl'.gen̄.
xvij.Obedientia eſt cōplenda ſine mora ⁊
obſeruāda. De obedientia inaccepta.

Capitulū XLIIII.

g Rego.in regiſ. Apud nolētꝫ animū
q̄uis ſit euidēs rō nō parendi.tm̄ h
ipm qđ nō vult obſtaculū obedien/
tie eſſe ſolet. Idē in mora. Ille p̄mus in
obediens mox vt ſuꝑbiendo peccauit pu/
denda ꝯtexit.q̄ em̄ ꝯtumeliā ſpūs deo in/
tulit.mox ꝯtumeliā carnis īuenit. Idē.
Cū hui⁹ mōi ſucceſſus p̄cipit̄.cū loc⁹ ſupe
rior imperat̄.is q̄ ad ꝑcipienda hec obedit.
obedientie ſibi v̄tutē euacuat.ſi ad hec etiā
ex ꝓprio deſiderio anhelat. Idem.Ad de
trimentū obediētia ducit̄.cū menteꝫ ad ſu/
ſcipienda ꝓbra hui⁹ ſecl'i nequaq̄ ex parte
aliq̄ etiā ſua vota comitantur. Idē.Di/
gnū ꝑfecto eſt vt a dei bn̄ficijs ſit extrane⁹.
cui⁹ nimiꝝ iuſſionibꝫ nō vult eſſe ſubiect⁹.
Ioh.Chryſo.ſuꝑ ioh.Quāto leuiora ſūt
p̄cepta.tanto mai⁹ ſupplicium his q̄ nō obedi
unt. Aug⁹.de ꝯfeſ.Nemo inuit⁹ benefa
cit.etiā ſi bonū eſt qđ facit. Bern̄.in epl'a
Facere malū quolibet etiā iubente cōſtat
nō eſſe obedientiā.ſed poti⁹ inobedientiā.
Ideꝫ.Extorta ſeu coacta licētia.licentia
nō eſt.ſed violētia. Idē.Nō vos felices.
Suꝑ de ꝑlatis bonis. Idē ſuꝑ Cantic̄.
Nō dabit inobedienti copiā ſui tant⁹ obe/
dientie amator.vt mori q̄ nō obedire ma/
luerit.ſed neq̄ approbat tuc ꝯtēplatōis in/
ane ociū.q̄ dicit ꝑ ꝓphetam. Laboraui ſuſti
nens. Idē.Si in die ieiunij.li.iij.de vo
lūtate. Idē.A mādatꝫ tuis itellexi. In/
fra li.iiij.de guſtu Idē de p̄cep.⁊ diſ. Im
ꝑfecti cordis ⁊ infirme prorſus volūtatꝫ in
diciū eſt ſtatuta ſenioꝝ ſtudioſi⁹ diſcutere.
heſitare ad ſingula q̄ iniungunt̄.exigere de
q̄buſq̄ rōnem.⁊ male ſuſpicari de omi p̄ce/
pto cui⁹ cauſa latuerit.nec vnq̄ libent̄ obe
dire niſi cū audire ꝯtigerit qđ forte libue/
rit.aut cū nō aliter licere ſeu expedire mon
ſtrauerit.vel apta ratio vel indubitata au/
ctoritas. Idē.Si iubente ſeniore vt ſi/
leam v̄bū mihi forte ꝑ obliuionē elabit̄ re/
um me fateor inobediētie.ſed venialit̄.Si
ex ꝯtemptu ſciens ⁊ deliberās ſponte ī ver
ba ꝓrupero.⁊ rupero ſilētij legē.p̄uaricato
rē me ꝯſtituo.⁊ crimīaliter.etſi impenitens
ꝑſeuero vſq̄ ad mortē peccaui etiā dānabi
liter. Ideꝫ.in ſer.Sic ꝑfecto. ſic multo/
rū vſq̄ hodie puſillanimitas et ꝑuerſitas
exigit.vt ab eis queri oporteat.q̄d vis vt fa
ciā tibi.nō ipi querūt.dn̄e q̄d me vis facere
Conſiderare nēpe neceſſe hꝫ miniſter ⁊ vi/
carius chriſti q̄d ſibi p̄cipi velint.nō ipi ꝯſi
derant q̄ ſit voluntas p̄ceptoris. Idem.
Qui vel apte vel occulte ſatagit vt qđ vult
ipe.h ei ꝑlatus iniūgat.ipe ſe ſeducit.⁊ fru/
ſtra ſibi blandit̄ de obedientia.nō em̄ in ea
re ipe ꝑlato.ſed magis ei ꝑlatus obedit.
Sene.in epl'a.Qui imperia libens exci/
pit partē acerbiſſimā ſeruitutꝫ effugit.ſ.fa/
cere qđ nolit.Non q̄ iuſſus aliq̄d facit mi/
ſer eſt.ſed q̄ inuit⁹ facit.Multa infra li.iiij.
de ſtultiloquio in murmure.

De oratione accepta.

Capitulū XLV.

g Rego.ī dyal.Obtineri ꝑ oronē ne/
quaq̄ poſſunt q̄ p̄deſtinata nō fuerunt.ſed
ea q̄ ſancti viri orādo efficiūt ita p̄deſtina/
ta ſunt vt p̄cibꝫ obtineant̄. Ideꝫ in regiſ.
Dn̄ico die a labore terreno ceſſandū eſt.at/
q̄ omi modo oronibꝫ inſiſtendū.vt ſi quid
negligentie ꝑ ſex dies agit̄.ꝑ diē ſeptimū q̄
eſt reſurrectiōis dn̄ice p̄cibꝫ expiet̄. Idē
in mora.Ueraciter orare eſt amaros in cō
p̄uctione gemit⁹ nō cōpoſita v̄ba reſonare
Idē.Differre ſolet.Infra li.iiij. de deſi
derio. Idē.Uirt⁹ vere oronis eſt celſitu
do charitatꝫ.⁊ tūc q̄ſq̄ qđ recte petit adipi
ſcitur.cū ei⁹ anim⁹ in petitione nec inimici
odio fuſcat̄. Aug⁹.ī epl'a.Abſit ab orone
multa locutio.ſed nō deſit multa p̄catio ſi
feruens ꝑſeuerat intentio. Nā multuꝫ loq̄
in orādo.eſt rem neceſſariā ſuꝑfluis agere
v̄bis.Multū aūt p̄cari eſt ad deū quē p̄ca
mur diuturna ⁊ pia cordis excitatiōe pul/
ſare.Nā plerūq̄ hoc negociū plus gemiti/
bus q̄ ſermonibꝫ agit̄.plus fletu q̄ affatu.

Talis em̄ oratio ponit lachrymas in ꝯſpe
ctu dei ⁊ gemit⁹ noſter nõ eſt abſcõdit⁹ ab eo
Idẽ. Qui oīa ꝑ ṽbũ ꝯdidit. in orõib⁹ eti/
am humana ṽba nõ q̃rit. Idẽ. Qui didi
cerũt a dño Ihu xpo mites eſſe ⁊ humiles.
corde pl⁹ cogitãdo ⁊ orãdo ꝓficiũt ꝙ̃ legen
do ⁊ audiẽdo. Idẽ in ſermone. Dicim⁹.
panẽ noſtꝝ quotidianũ da nobis hodie. o
ſapiẽtia ṽa ⁊ diuina ꝓuidẽtia que docuit et
panẽ ſolũ petere ⁊ hodie noīare. H̄ em̄ dicto
⁊ auiditas cũ auaricia tolliꝛ. ⁊ humane vite
inſinuaꝛ incertũ. Idẽ. Quid eſt oratio ni
ſi aſcẽſio aīe de terreſtrib⁹ ad celeſtia. inqui/
ſitio ſuꝑnoꝝ. inuiſibiliũ deſideriũ. Idẽ in
medita. Obſecro dñe amaricatũ eſt cor me
um ſua deſolatõe. indulcora illud tua cõſo
latiõe. Obſecro dñe qm̄ eſuriẽs incepi q̃re/
re te. nõ deſinã ieiun⁹. ad te famelic⁹ acceſſi.
ne recedã impaſt⁹. pauꝑ veni ad diuitẽ. mi/
ſer ad miſericordẽ. ne redeã vacu⁹ ⁊ ꝯtẽpt⁹.
⁊ ſi anteꝙ̃ comedã ſuſpiro. da vel poſt ſuſpi
ria qđ comedã. Idẽ de ciui. dei. Qn̄to eſt
quiſq; ſanctior ⁊ deſiderij ſancti plenior. tã/
to eſt ei⁹ in orãdo flet⁹ vberior. Idẽ đ ec
cle. dogma. Nullũ credim⁹ ad ſalutẽ niſi đo
inuitãte venire. nullũ inuitatũ ſalutẽ ſuã ni
ſi auxiliãte deo oꝑari. nullũ niſi orantẽ auxi
lium ꝓmereri. Joh. Chryſ. ſuꝑ Matth.
Sicut thimiamata bñ cõfecta delectãt ho
minẽ odorantẽ. ſic orõ iuſta ſuauis eſt añ de
um. Vis aũt ſcire dignitatẽ ei⁹. Mox vt de
ore ꝓceſſerit ſuſcipiũt eã angeli manib⁹ ſuis
⁊ offerũt ante deũ. Ambroſi⁹ ſuꝑ Btũ im
maculati. Pernoctabat ĩ oratõe dñs Ihus
nõ indigẽs ꝑcatiõis auxilio. ſ; ſtatuens tibi
imitatiõis exemplũ. Idẽ. Media nocte
ait ꝓpheta. ſurgebã ad ꝯfitendũ tibi. ſuꝑ iu/
dicia iuſtificatiõis tue. ⁊ tu ſurge vel media
nocte ſi nõ potes tota nocte vigilare Iſi/
dor⁹ in ſyno. Pernocta in orõne ⁊ p̄ce. incũ
be nocturnis vigilijs ad modicũ clauꝛ ocu
lis rurſum ora. Idẽ. Omib⁹ malis p̄ua/
let oratio. Idẽ de ſum. bo. Fidei ſymbo/
lum ⁊ dñica orõ ꝓ tota lege ꝑuulis eccle ad
celoꝝ regna ſufficit capeſcẽda. omis em̄ lati
tudo ſcripturaꝝ in eadẽ orõne dñica ⁊ ſym
boli breuitate cõcludiꝛ. Idẽ. Frequens
oratio vicioꝝ impugnatõ; extinguit Idẽ
Oratio cordis eſt nõ labiorũ. neq; em̄ ṽba
deꝑcantis de⁹ intẽdit. ſ; orãtis cor aſpic̃. ꝙ
ſi tacite cor orat ⁊ vox ſileat ꝙ̃uis hoies la/
teat. deũ latere nõ poteſt q̇ p̄ſens eſt Idẽ.

Nunꝙ̃ orandũ eſt ſine gemitu Idẽ. Qui
vult cũ deo ſemꝑ eſſe. frequẽter debet orare
frequẽter ⁊ legere. Nã cũ oram⁹ ip̄i cu; deo
loq̇mur. cũ vero legim⁹ de⁹ nobiſcũ loquiꝛ.
Idẽ. Oratio p̄uatis locis oportuni⁹ fun
diꝛ. magiſq; obtentũ impetrat dũ deo tãtũ
teſte depromiꝛ Joh. damaſ. in li. ſuo. Orõ
eſt aſcẽſus intellect⁹ ad deũ vel petitio decẽ/
tium a deo. Bern. in epl̃a. Orõ eſt homi/
nis deo adherẽtis affectio ⁊ familiaris que
dã ⁊ pia allocutio ⁊ ſtatio illuminate mẽtis
ad fruendũ deo ꝙ̃diu licet. Idẽ. Dũ ma/
nib⁹ pectora. genib⁹ pauimẽta tunduntꝛ. vo
tis ⁊ deuotis p̄cib⁹ altaria cumulantꝛ. dum
ſordẽt gene lachrymis. gemitib⁹ atq; ſuſpi/
rijs mugiũt colla. ⁊ ꝓ forenſib⁹ cauſis canti/
cis ſpũalib⁹ ſacra tecta reſultãt nil ſuꝑnis ci
uib⁹ magis ſpectare libet. nil regi ſũmo io/
cundi⁹ exhibetꝛ. Idẽ. Et ſi vocis virt⁹ ſit
op⁹ ⁊ oꝑi tñ ⁊ voci grãm ⁊ efficacia; ꝓmeretꝛ
oratio Idẽ ſuꝑ cantica. Credim⁹ anglos
ſanctos aſtare orãtib⁹ ⁊ offerre deo preces ⁊
vota hoim. vbi tñ ſine ira ⁊ diſceptatõe leua
ri puras man⁹ ꝓſpexerint. Idẽ. Orãdo
bibiꝛ vinũ ſpũale letificãs cor hois. vinum
ſc; ſpũſſancti qđ inebriat mentẽ. ⁊ carnaliu;
voluptatũ infundit obliuionẽ. humectãs ĩ/
teriora arẽtis cõſcientie. eſcas bonoꝝ actu/
um digerit ⁊ deducit ꝑ quedã aīe mẽbra. fi/
dem roborãs. ſpem ꝯfortãs. vegetãs ordi/
nanſq; charitatẽ ⁊ ĩpinguãs mores Idẽ
Unicũ in dubijs remediũ ſeu refugiũ ora/
tio eſt. ⁊ frequẽs gemit⁹ ad deũ. ⁊ vt q̇d qñ ⁊
q̃liter facere nos velit de⁹ aſſidue nob̃ mon
ſtrare digneꝛ. Idẽ in ſmone. Milia mili
um miniſtrabãt ei. ⁊ decies milies cẽtena mi
lia aſſiſtebãt ei. q̃nta ꝗ cũ reuerẽtia q̃nto ti/
more. q̃nta illuc humilitate debet accedere
a palude ſua ꝓcedens ranũcula. Idẽ. In
omib⁹ actiõib⁹ noſtris ⁊ obſeruãtijs multa
op⁹ eſt animi vigilãtia. ſ; p̄cipue in oratiõe.
Idẽ. Licet omi hora ⁊ omi loco oculi do
mini ſuꝑ nos ſpeculentꝛ. maxime tñ in orõe
licet em̄ ſp̄ videamur. ſ; tũc etiã p̄ſentamus
nos ⁊ oſtẽdim⁹ quaſi facie ad faciẽ cũ domi
no colloquẽtes. Glo. ſuꝑ illud Matthei
xxvj. Et orauit tertio eũdẽ ſermonẽ ⁊c. Tri
bus vicib⁹ xp̄s orauit vt ⁊ nos a peccatis p̄/
teritis veniã ⁊ a p̄ſentib⁹ malis tutelã. ⁊ futu
ris ꝑiculis cautelã a dño orem⁹ Seneca
in epl̃a. Sic viue cũ hoib⁹ tãꝙ̃ de⁹ videat.
ſic loquere cũ deo tanꝙ̃ homines audiant.

Idē. Audacter roga deū. nihil illū ꝺ alie
no rogatur⁹ es. roga bonā mentē. bonā va
litudinē animi. deinde tūc corpis. Multa ī
fra li. iiij. de deſiderio. de laudatiōe.

De oratione inaccepta.

Capitulū XLVI

g Regori⁹ in moral'. Graui mens nr̄a
ꝯfuſione oratōis ſue tpe deprimit̄. ſi
hāc aut ſua opatio adhuc inquinat
aut aliene malicie ſeruatus dolor accuſat.

Idē in regiſtro. Ut ad aures dei viā p̄ci/
bus faciat᷒. vigilāti⁹ ſtudendū eſt vt vr̄e vo/
ces actibꝫ adiuuent̄ Nā inanis fit oratō vbi
praua eſt actio. Aug⁹ in ſermōe. Qua frō
te poſtulas qꝺ pmiſit de⁹. cū nō facis quod
iuſſit de⁹. p̄us audi monitiōes. ⁊ ſic exige p/
miſſiones. Idē. Dimitte nob̄ debita nr̄a
ſicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoribꝫ nr̄is. Nec
p eis eſt efficax orō quoꝝ fides ſine opibus
mortua eſt. ſꝫ p eis quoꝝ fides p dilectōem
opat̄. Iſidor⁹ de ſum. bo. Lōge a deo eſt
anim⁹ q̄ in oratiōe cogitatiōibꝫ ſeculi fuerit
occupat⁹ Idē. Mens q̄lē ſe in oratōe of/
fert. talē poſt orōnem cōſeruet. Nā nihil pfi
cit oratio ſi denuo culpa cōmitta t̄ vn̄ iā ve/
nia poſtulet̄. Hiero. in epl'a. Neſcio q̄ cō/
ſcientia ea lingua q̄s deū rogat. qua aut mē
titur. aut maledicit. aut detrahit. labia ſan/
cta exaudit de⁹ ⁊ ipis cito annuit p̄cibus q̄ſ
lingua imaculata pnūciat Joh. Chryſo.
ſup Matth. Qui orat ⁊ peccat. nō orat deū.
ſed illudit eū. Idē in ſermōe. Tu non au/
dis orōem tuā. ⁊ deū vis audire p̄cem tuaꝫ.
Flecto inq̄s genua. curuaſti quidē genua ī
tus ſꝫ mens tua foris vagabat̄. corp⁹ tuū in
tus in eccl'ia. ſꝫ anim⁹ tu⁹ foras. os quidem
loquebat̄ ſꝫ mēs vſuras cogitabat Beda
in omel'. Eſt orō que peccatū facit. ſꝫ q̄ bene
orat orādo querit deū. hic a terrenis ad ſu/
periora pgrediēs verticē curie ſublimioris
aſcēdit. qui ꝟo de diuitijs aut honore ſeculi
aut certe de inimici morte ſolicit⁹ obſecrat,
ipe in infimis iacēs viles ad deū p̄ces mit/
tit. Bern̄. ſup cantica. Querētes aliquid
fruſtrari ſolēt. cū aut videlicet nō in tpe que
runt. aut nō ſicut oportet aut vbi oportet.

Idē. Oratio peccator᷒. Infra libro. iij. de
diſcordia. Idē. Miror valde impudētiā
aliquoꝝ q̄ inter nos ſūt. q̄ cū oīes nos ſua
ſingularitate turbauerint. ſua impatiētia ir
ritauerint. ſua inobediētia coinq̄nauerit. au
dent nihilomin⁹ ad tā ſedū cōſciētie ſue le/
ctulū cū orationū inſtātia toti⁹ puritat᷒ deū
inuitare. Sꝫ ſicut ſcriptū eſt. cū extēderitis
man⁹ veſtras auertā oculos meos. ⁊ cū mt
tiplicaueritꝭ orationē nō exaudiā Idē in
ſermone. Timida orō celū non penetrat. qꝛ
reſtringit animū timor immoderat⁹. vt om
nino nō dico aſcēdere. ſꝫ nec pcedere queat.
Tepida ꝟo in aſcēſu langueſcit ⁊ deficit. eo
ꝙ nō habeat vigorē. Temeraria aſcēdit qui
dem ſꝫ reſilit. reſiſtit̄ eñ ei. nec tm̄ nō obtinꝫ
grām ſed meret̄ offenſam. Que ꝟo fidelis ⁊
humilis ⁊ feruēs orō fuerit. celū ſine dubio
penetrabit. vn̄ certū eſt ꝙ vacua redire non
poſſit. Seneca in epl'a. Tūc ſcito te oīm
bus cupiditatibꝫ eſſe ſolutū. cū eo pueneris
vt nihil deū roges niſi qꝺ rogare palā poſ/
ſis. Nūc aūt q̄nta demētia eſt hoim qui tur
piſſima vota dijs inſuſurrāt. ita vt ſi q̄s au/
rē admouerit ſtatim cōticeſcāt. ⁊ ꝙ ſcire ho/
minē nolūt deo narrāt.

De donis Capitulū XLVII

g Rego. in mora. Donū ſpūs quod in
ſubiecta mēte ante alia prudētiā. tē/
perantiā. fortitudinē. ⁊ iuſticiam for
mat. eandē mentē vt ꝯtra ſingula queqꝫ tē/
ptamēta erudiat. in ſeptē mox virtutibꝫ tem
perat. vt cōtra ſtulticiā ſapientiā. ꝯtra hebe
tudinē intellectū. cōtra p̄cipitationē ꝯſiliūꝫ
ꝯtra timorē fortitudinē. ꝯtra ignorātiā ſciē
tiam. ꝯtra duriciā pietatē. cōtra ſuperbiam
det timorē Idē. Orandū eſt ne ſapientia
eleuet. ne intellect⁹ dū ſubtiliter currit aber
ret. ne cōſiliū dū ſe multiplicat cōfundat. ne ſciē
fortitudo dū fiduciā p̄bet precipitet. ne pietas
tia dum nouit ⁊ non diligit inflet. ne pietas
dū extra rectitudinē inclinat intorqueat. ne
timor dū plus iuſto trepidat in deſperatio
nis foueā mergat. Idē ſup Ezech. Eſt ti
mor ī mēte. ſꝫ qualis iſte timor ē ſi cū eo pie/
tas nō eſt. qui eñ miſereri p̄ximo ignorat. q̄
compati ei⁹ tribulatiōi diſſimulat. huius ti
mor ante oīpotētis dei oculos nullus eſt
quia nō ſubleuat̄ ad pietatē. Sed ſepe pie/
tas p inordinatā miſericordiā errare ſolet ſi
forte pepcerit que parcēda nō ſunt. peccata
eñ que feriri gehēne ignibꝫ poſſunt diſcipli
ne ſunt verbere corrigēda. Ut ergo vera ⁊
ordinata ſit pietas ad gradū eſt aliū ſuble/
uanda. id eſt. ad ſciam. vt ſciat quid ex iudi/
cio puniat. vel q̄d ex miſericordia dimittat.
Sed quidē ſi ſciat q̄d agere quiſqꝫ debeat.
virtutē vero agēdi non habeat. nihil valet.

Sciētia ergo noſtra creſcat ad fortitudinē.
vt cū viderit quid agendū ſit. hoc agere per
mētis fortitudinē poſſit. Sed ſepe fortitu/
do ſi iprouida fuerit ⁊ minus ꝯtra vicia cir
cumſpecta. ipa ſui pſumptōne in caſſum ru
it. Aſcēdat ergo ad cōſiliū vt puidendo pre
muniat om̄e qđ agere fortiter poteſt. Sed
ꝯſiliū eſſe nō poteſt ſi intellectꝰ deeſt. quia q̇
nō intelligit malū qđ agentē grauat. quō pt
bonū dare cōſiliū quod adiuuet Itaqꝫ a cō
ſilio aſcendamꝰ ad intellectū. Sed q̇d ſi in
tellectus magno quidē acumine viget ⁊ mo
derari ſe neſciat ꝑ maturitatē. Ab itellectu
ergo aſcendaꝛ ad maturitatē. Aſcendamꝰ ḡ
ꝑ intellectū ad ſapiām. vt hoc qđ accurratiꝰ
intellectꝰ inuenit. ſapiētia mature diſponat
Idē. Per timorē dei efficimur humiles.
ꝑ pietatis ſtudiū miſericordes. ꝑ ſcientiā di
ſcreti. ꝑ mentis fortitudinē liberi. ꝑ cōſiliū
cauti. ꝑ intellectū ꝓuidi. ꝑ ſapientiā maturi.
Augꝰ. ſup Matth. Spūſſanctꝰ operati
one ſeptenaria ꝯmendaꝛ. vt ſit in nobis ſpi
ritus ſapiētie ⁊ intellectꝰ. ꝯſilij ⁊ fortitudinis
ſciētie ⁊ pietatis. ⁊ timoris dei. Huic ſepte/
nario bono cōſtitue ecōtrario ſeptenarium
malū. ſcꝫ ſpūm ſtulticie ⁊ erroris. ſpiritū te/
meritatis ⁊ ignauie. ſpūm ignorātie ⁊ impi/
etatis. ⁊ ſpūm ſuꝑbie ꝯtra timorem dn̄i. Et
ita alij ſeptē nequiores. Infra libro tertio đ
ſimulatione.

De beatitudine Capi. XLVIII

a Auguſtinꝰ de moribꝫ eccleſie. Beatꝰ
quantū exiſtimo neqꝫ ille dici poteſt
qui nō habet qđ amat qualecūqꝫ ſit.
neqꝫ q̇ nō amat qđ habet. etiā ſi optimū ſit.
nā ⁊ qui appetit ⁊ adipiſci nō poteſt. cruciaꝛ
⁊ qui adeptꝰ eſt qđ appetendū nō eſſet. falliꝛ.
⁊ qui nō appetit qđ adipiſcendū eſſꝫ egrotat
Idē de libero arbitrio. Sicut tota vita
corꝑis anima eſt. ſic beata vita aīe deus eſt
Iſid. de ſum. bo. Quia ſine fide impoſſi/
bile eſt deo placere. vere beatꝰ eſt qui ⁊ recte
credendo bene viuit. ⁊ bene viuēdo fideꝫ re/
ctam cuſtodit. Idē. Salus ꝑſeuerātibꝫ.
Supra de ꝑſeuerātia. Idē in ety. Beatꝰ
dicitꝛ quaſi bene actꝰ. ſcꝫ ab habēdo qđ vellꝫ
⁊ nō patiēdo qđ nollet. Ille aūt vere beatus
eſt qui ⁊ habet om̄ia que vult bona. et nihil
vult male. ex his em̄ duobꝫ beatꝰ homo effi/
citur Amb. ſuꝑ Lucā. Beatꝰ pauper qui
clamauit ⁊ dn̄s exaudiuit eū. pauꝑ a crimīe
pauꝑ a vicijs. pauꝑ in quo princeps mūdi
huiꝰ nihil inuenit. pauꝑ illiꝰ pauperis emu
lus q̇ cū diues eſſet. ꝓpter nos pauꝑ factꝰ eſt
Prima ergo iſta beatitudo eſt. cū depoſue/
ro om̄e peccatū. ⁊ exuero omnē maliciam. ⁊
ſimplicitate cōtentꝰ fuero inops malorum.
Supeſt igiꝛ vt mores meos temperē. quid
em̄ mihi ꝓdeſt carere ſceleribꝫ. niſi fuero mi
tis atqꝫ manſuetꝰ. nā qui ſequiꝛ viam rectaꝫ
ſequiꝛ vtiqꝫ illū qui ait. Diſcite a me q̇a mi/
tis ſum ⁊ humilis corde. Et infra. Mitiga
affectū tuū vt nō iraſcaris. aut certe iratus
ne peccaueris. iuxta quod ſcriptū eſt. iraſci/
mini ⁊ nolite peccare. Preclaꝝ eſt em̄ motū
temꝑare. nec minoris virtutis diciꝛ cohibe
re iracundiā indignationēqꝫ compeſcere. qꝫ
om̄ino nō iraſci. cū plerūqꝫ illud lentiꝰ hoc for
tius eſtimeꝛ. Cū autē hoc feceris. memēto
q2 peccator es. ⁊ lugeto peccata tua. ⁊ luge/
to delicta. Et bn̄ tertia beatitudo eſt pecca/
ta deflentis. q2 trinitas eſt que peccata ꝯdo
nat. Ablue igiꝛ te lachrymis. laua fletibus.
ſi tu te ipē fleueris aliꝰ nō te flebit. Nā ſi ſaul
fleuiſſet peccata ſua. Samuel cū nō fleuiſſꝫ
Depoſui peccatuꝫ. tēperaui mores. delicta
defleui. iam nūc eſurire incipio ⁊ ſitire iuſti
ciam. Eger em̄ dū in graui morbo eſt. n̄ eſu/
rit. quia egritudinis dolor excludit famem
q̇ eſurit vtiqꝫ viriū querit augmentuꝫ. Qđ
autē eſt maiꝰ virtutis incrementū qꝫ norma
iuſticie. iuſticiā ſequiꝛ miſericordia. Vn̄ di/
ctum eſt. Diſperſit dedit pauꝑibus. iuſticia
eius manet in ſeculū ſeculi. Sꝫ q̇ miſericor
diam defert. mercedē amittit niſi mūdo cor
de miſereaꝛ. Nā ſi iactantiā querit. nullꝰ eſt
miſericordie fructus. Emūda igiꝛ interiora
tue mētis. Sed niſi ꝑus tu interiora tua va
cuefeceris ab om̄i labe peccati. ne diſſenſio
nes cōtentioneſqꝫ ex affectu tuo ꝓdeāt. non
potes alijs ferre medicinā. A temetipo igiꝛ
pacē incipe. vt cū fueris ipē pacificus. paceꝫ
alijs feras. Quomō em̄ aliorū potes corda
mūdare. niſi tuū ante mūdaueris. Et infra
Qui autē patiꝛ perſecutionē in vltimo cer/
tamine cōſtitutꝰ. ꝓbaꝛ aduerſis. vt cū legiti/
me certauerit coroneꝛ. Bern̄. in ſermone
Videmꝰ pauꝑes aliquos q̇ ſi verā haberēt
paupertatē nō adeo puſillanimes inuenirē
tur. vtpote reges ⁊ reges celi. Sed hi ſunt
qui pauꝑes eſſe volūt. eo tamen pacto vt ni
hil eis deſit. ⁊ ſic diligūt pauꝑtatē vt nullaꝫ
inopiā patianꝛ. Sunt ⁊ alij mites. ſꝫ qꝫdiu
nihil diciꝛ vel agiꝛ niſi ꝓ eoꝝ arbitrio. Pate

bit autē ꝙ̄ longe ſint a mā̃ſuetudine ſi leuiſ
oꝛiaꝛ occaſio turbatiōis. Hec igiꝛ mā̃ſuetu
do quō hereditabit terrā ꝓmiſſionis q̄ an/
te hereditatē deficit. Alios quoqꝫ lugentes
video. ſed ſi de coꝛde puro ⁊ cōſcientia non
ficta ꝓcederēt ille lachꝛyme. nō tā facile ſol/
uerenꝛ in riſum Nūc aūt cū abundantiꝰ oci
oſa ⁊ ſcurrilia verba ꝓfluant ꝙ̄ ꝓ̇us lachꝛy/
me. lachꝛymas hmōi de his eē nō arbitroꝛ
quibꝫ ꝯſolatio diuina ꝑmittiꝛ. qn̄ quidez pꝰ
illas tā facile cōſolatio vilis admittiꝛ. Aliȷ̄
tā vehemēter cōtra alioꝝ delicta zelanꝛ. vt
videri poſſint eſurire ⁊ ſitire iuſticiā. quod q̇
dem verꝫ eſſet ſi eſſet apud eos de ſuis quo/
qꝫ peccatis idē iudiciū. Sed nūc pondus ⁊
pondꝰ vtrūqꝫ abominatio eſt apud deū. nā
ꝯtra alios tā impꝛudēter ꝙ̄ immaniꝛ eſtu/
ant. ſeip̄os tā inſipiēter ꝙ̄ inutiliter palpāt.
Sunt aliȷ̄ miſericoꝛdes de his que ad ip̄oſ
nō ꝑtinēt. qui ſcandalizanꝛ ꝙ nō daꝛ oībꝫ
abūdanter. ſic tamē vt ip̄i nec in modico q̇/
dem grauenꝛ. q̇ ſi vere miſericoꝛdes eſſent.
de ſuo facere deberēt miſericoꝛdiā. Et ſi nō
poſſent de terrena ſubſtātia. de volūtate ſal
tem bona darēt his q̇ ꝯtra eos foꝛte pecca/
re videnꝛ indulgentiā. darēt vtiqꝫ dulce ſi/
gnum. verbū bonum Sunt etiā q̇ pctā ſua
ſic ꝯfitenꝛ vt videri poſſint ex deſiderio mū
di coꝛdis id agere. oīa em̄ in cōfeſſione la
uanꝛ. niſi ꝙ ea que ip̄i dicūt aliȷ̄ſ. ab aliȷ̄s au
dire patiēter nō poſſunt. Sunt etiā aliȷ̄ q̇ ſi
viderint quēpiā vel leuiter ſcandalizatum.
valde ſoliciti ſunt quomō in pacē eū reduce
re poſſint. ⁊ ob hoc viderenꝛ pacifici. niſi ꝙ
eoꝝ cōmotio ſi foꝛte cōtra eos q̇cq̄ꝫ factum
dictū ve videbiꝛ. tardiꝰ vniuerſis poterit dif
ficiliuſqꝫ ſedari. qui nimiꝝ ſi vere pacē dili/
gerent. haud dubiū q̇n eam ꝓ̇mo quererēt
ſibiȷ̄pſis Senec. i ep̄la. Beatus non is eſt
quē vulgꝰ appellat. ad quē pecunia magna
cōfluxit. ſꝫ ille cui bonū oē in aīo eſt erectū ⁊
excelſum ⁊ mutabilia calcās.

De elemoſyna accepta
Capitulū XLIX

Grego. in omel. ſup illud Luce. xvȷ.
g Facite vobis amicos. ⁊c̄. Si cele/
ſte patrimoniū elemoſynis emitur.
pauperes nō ſunt audiēdi vt egeni. ſꝫ vt pa
troni exoꝛandi. Idem. Ad tribuendū pi
gri cur eſtis. quando hoc qđ iacenti in terra
poꝛrigitis. ſedenti in celo datis. Math. xxv
Q̄diu feciſtis vni de his fratribꝫ meis mi/
nimis mihi feciſtis. Idē in moral. Tūc
plena eſt noſtri coꝛdis cōpaſſio. cū malū in/
opie ꝓ proximo ſuſcipe nō metuimꝰ vt illuꝫ
a paſſione liberemꝰ. Idē. Rem quālibet
plerūqꝫ dat etiā qui nō compatiꝛ. nunq̄ꝫ au
tem q̇ vere compatiꝛ qđ neceſſariū ꝓximo
cōſpicit negat. Idē in paſtoꝛal. Nōnulli
huiꝰ mūdi diuites cū fame crucienꝛ chꝛiſti
pauꝑes effuſis largitatibꝫ nutriūt hiſtriōes
Qui vero indigēti etiā peccatoꝛi panē ſuuꝫ
nō quia peccatoꝛ. ſed qꝛ homo eſt tribuit. ni
mirū nō peccatoꝛē. ſed pauꝑem iuſtū nutrit

Iſidoꝛꝰ de ſum. bo. Verūꝫ eſt ꝙ peccata
oīa miſericoꝛdie opibus expurgenꝛ. ſed ſi
iam caueat peccare qui miſericoꝛdiā impar
titur. Iohēs Chꝛyſo. in ſermone. Meli
us ſeruaꝛ pecunia que in dextera pauperis
collocaꝛ. hāc mihi nō calūniatoꝛ extoꝛquet.
nō inuidꝰ criminaꝛ. non latro auferet. non
fur nocturnꝰ diripiet. nō ſeruꝰ fugaꝫ medi/
tans inuadet. ſed ſemꝑ eſt tuta. ſemꝑ itegra
ſemꝑ ſalua. Idē. Mentē deꝰ miſericoꝛdē
requirit. nō pecunie quantitatē. Idē ſuꝑ
Iohēm. Elemoſyna eſt que ab oī cruta i/
iuſticia eſt. hec oīa facit mūda. hec et ieiu/
nio melioꝛ ⁊ terre lectulo. ⁊ nimiꝝ difficilio/
ra illa ⁊ laborioſioꝛa. ſed hec lucrabilioꝛ illu
minat animā ⁊ impinguat ⁊ bonā ⁊ ſpecio/
ſam facit. Idē. Da indigēti ⁊ nō da ſaltā
ti. vt nō cū tuis pecuniȷ̄s ⁊ tuā animā ⁊ illiꝰ
perdas. tu em̄ cauſa es ꝑditionis illius.

Ambꝛoſiꝰ. i ep̄la. Miſericoꝛdia nō ď me
ritis iudicare cōſueuit. ſed neceſſitatibꝫ ſub/
uenire. iuuare pauperē. nō examinare iuſti/
ciam Idē. Habe diues hypothecas ino/
pum ſinꝰ. habeas hypothecas viduaꝝ do/
mos. habeas hypothecas oꝛa infantiū oꝛ/
phanoꝝ. vt dicaꝛ tibi. Ex oꝛe infantiū et la/
ctentiū perfeciſti laudē. Idē de offi. Per/
fecta liberalitas fide. cauſa. loco. temꝑe. cō/
mendaꝛ. Fide vt ꝓ̇us oꝑeris circa domeſti
cos fidei. Idē. Non oībꝫ debemꝰ miſe/
ricoꝛdiā. ſed quia pleriqꝫ fraude eā querunt
⁊ cōfingunt erumnā. ideo vbi cauſa manife
ſtatur. ꝑſona cognoſciꝛ. tempꝰ vꝛget. largi/
endus ſe debet ꝓfundere miſericoꝛdia. Idē.
Affectus diuitē collatoꝛē aut pauperē facit
⁊ preciū rebꝫ imponit. Idē. Si peregri/
nū ſub tectū tuū inducaſ. ſi ſuſcipias egentē
ille tibi acquirit ſanctoꝛū amiciciaſ. ⁊ eterna
tabernacula. Idē. Aurū eccleſia habet nō
vt ſeruet. ſed vt eroget. et ſubueniat. etiam

neceſſitatibus. Idē ſuꝑ Lucam. Tu qui
putas te manū habere ſanam. caue ne aua/
ricia. caue ne ſacrilegio contrahatᷣ. extende
ſepius eā. extende eā ad illū pauperē qui te
obſecrat. extende vt ꝓximum iuues. vt vi/
due feras preſidiū. eripias iniurie quem vi/
des iniuſte cōtumelie ſubiacere. Hieroni
mus in epiſtola. O quanta beatitudo ꝓ ꝑ/
uis magna recipere. eterna ꝓ breuibus. pro
morituris ſemꝑ viuētia ⁊ habere deū domi
nū debitorē. Auguſtinꝰ cōtra quinꝗ̄ he/
reſes. Obſecutꝰ eſt Loth angelis tanꝗ̄ pe/
regrinis cōſuetudine hoſpitalitatis. libera
tus a periculo ciuitatis. ⁊ tempale euaſit in
cēdium ⁊ eternū cōſecutus eſt premiū. Di/
ſcite ergo xp̄iani ſine diſcretione exhibere
hoſpitalitatē. ne ſi forte cui domū clauſeritꝭ.
cui humanitatē denegaueritis. ip̄e ſit chri/
ſtus. Idē in epiſtola. Utilius eſurienti pa
nis tollitur. ſi de cibo ſecurus iuſticiā negli
gat. ꝗ̄ ei panis frangitᷣ. vt iniuſticie ſeductꝰ
acquieſcat. Idē in ſermōe. Redime te ho
mo dū viuis. redime teipſe dū potes. redi/
me te inꝗ̄m dū preciū in manibꝫ habes. re/
dime te ne dū te mors amara preuenerit. et
vitā ſimul ⁊ preciū perdas ſine cauſa. hoc
vis dimittere vxori que forſitan aliū habe/
bit maritū. Idē. Qui ſibi aut premiū tē/
porale. aut peccatoꝝ deſiderat indulgenti/
am ꝓmereri. redditis decimis de nouē par/
tibus ſtudeat elemoſynā dare. Idē. Si
decimas nō habes fructuū terrenoꝝ. quod
habet agricola. quod te paſcit ingeniuꝫ. dei
eſt. inde decimas expetit vnde viuis. de mi
litia. de negocio. de artificio tuo redde deci
mas. aliud enim de terra rependimꝰ. aliud
de tonſura ouiū ⁊ de lacte. Idē. Da pau/
peribus ⁊ habebis theſaurū in celo. non ſi/
ne theſauro remanebis ſed quod habes in
terra ſollicitus. habebis in celo ſecurus.
Idē in enchyridion. Multa ſunt gene/
ra elemoſynarū. quas cū facimus adiuua/
mur vt dimittātur peccata noſtra. ſed ea ni
hil eſt maius qua ex corde dimittimus qđ
in nos quiſꝗ̄ peccauit. Leo papa in ſermo
ne. Magna eſt elemoſyna que ardentiū cri
minū globos beniuolētie ſue fonte refrige
rat. ⁊ quodā irriguo largitatis obruit incē/
dia delictorū. vt ꝗ̄uis offenſus deus. ꝗ̄uis
criminibꝫ ꝓuocatꝰ cogatur liberare elemo/
ſynis quē diſpoſuerat punire peccatis.
Bernardꝰ in epiſtola. Uere beatus ꝗ in/
telligit nō ſuper cupidū. ſed ſuper egentuꝫ et
pauperē. illū inꝗ̄ pauperē qui inuite petit ⁊
verecūde accipit. ⁊ accipiēs glorificat patrē
ſuū qui in celis eſt. Multa infra libro quar
to de cōnexione.

De elemoſyna inaccepta
Capitulū L

Gregorꝰ in regiſtro. Quicquid ī dei
ſacrificio ex ſcelere offertᷣ. omnipotē/
tis dei nō placat iracundiā. ſed irri/
tat. Idē in moralꝭ. Quiſquis ſuꝑ euꝫ cui
aliquid tribuit faſtu ſe elationis extollit. ma
iorem culpā intrinſecus ſuperbiēdo pagit.
ꝗ̄ extrinſecus largiēdo mercedē acquirit.
Iſid. in ſyno. Nihil proficit ſi alteꝝ inde
reficis vnde alteri maciem facis. cōdemnat
miſeratio iſta non ꝓpiciatur. Idē de ſum.
bono. Nō eſt elemoſyna que glorie magis
cauſa ꝗ̄ miſericordie impartitᷣ intuitu. qua/
li enim intētione ab vnoquoꝗ̄ largitᷣ tali/
ter ⁊ apud deū recipitur. Auguſtinus de
ciuitate dei. Sicut nō fratri ſuo dicit fatue
qui cū hoc dicit. non ip̄i fraternitati ſed pec
cato eius infenſus eſt. alioquin reus erit ge
hēne ignis. ita ecōtrario qui porrigit elemo
ſynā chriſtiano. nō chriſtiano porrigit ſi nō
in eo diligit chriſtū. Idē ſuper pſal. Qui
dat elemoſynā vt careat tedio interpellan/
tis. non vt reficiat viſcera indigentis et rem
⁊ meritū perdit. Ambroſius ſuꝑ Lucam
Hoſpitalē eſſe propter remunerationē effe
ctus auaricie eſt. Idē. Qui miſericordi/
am defert. Supra de beatitudine. Ioh.
Chryſo. ſuper Matth. Non gaudent mar
tyres quando ex illis pecunijs vel elemoſy
nis honorātur de quibus pauperes plorāt
Idem. Qualis eſt iſta iuſticia munerare
mortuos ⁊ ſpoliare viuētes. de ſanguine mi
ſerorum tollere ⁊ deo offerre. illud nō eſt deo
offerre. ſed violentie ſue ſociū facere deum.
ac ſi deus oblatam ſibi pecuniā de peccato
libenter accipiat ⁊ cōſentiat peccato. Ber
nardus ſuper Cantica. Non recipit deꝰ ele/
moſynam de manu raptoris ſeu feneratorꝭ
ſed nec de hypocrite quidem qui cū facit ele
moſynam. facit tuba cani ante ſe vt glorifice
tur ab hominibꝫ.

Finit liber ſecundus Pharetre
de principaliū viciorum ⁊ virtu/
tum multiplicitate.

Capitula tertij libri

De voluntate.j.
De remorſione.ij.
De ſtultiloquio.iij.
De occupatione. iiij.
De mutabilitate.v.
De vagatione.vj.
De curioſitate.vij.
De negligentia.viij.
De ſecuritate.ix.
De dijudicatione.x.
De recidiuatione.xj.
De conſuetudine. xij.
De obſtinatione.xiij.
De deſperatione.xiiij.
De dilatione.xv.
De voluptate.xvj.
De carnalitate.xvij.
De proſperitate.xviij.
De conſolatione.xix.
De ornatu.xx.
De ingratitudine. xxj.
De diſcordia.xxij.
De malicia.xxiij.
De crudelitate.xxiiij.
De ſimulatione.xxv.
De familiaritate.xxvj.
De propinquitate.xxvij.
De obliuione.xxviij.
De ignorantia.xxix.
De ſtulticia.xxx.
De credulitate.xxxj.
De ſapientia.xxxij.
De doctrina. xxxiij.
De honore.xxxiiij.
De zelo.xxxv.
De argutione.xxxvj.
De remiſſione.xxxvij.
De acceptione perſone.xxxviij.
De ſcandalo xxxix.
De infamia.xl.
De quattuor affectionibus.xlj.
De timore.xlij.
De dolore.xliij.
De confidentia.xliiij.
De leticia.xlv.
De vita.xlvj.
De miſeria.xlvij.
De morte.xlviij.
De iudicio.xlix.
De damnatione.l.

Incipit liber terti⁹ De periculoſis
De voluntate.
Capl'm I

Regori⁹ in mo/ral'.ſuper illud Job.vj. Inuolute ſunt ſemite greſſuũ eorum ꝛc̃. Reprobi recta quidẽ deliberando appetũt.ſed ad cõſueta ſemp mala recurrũt. Et infra. Bona quidẽ cupiũt ſed a mal' nũ/q̃ꝫ recedũt. Eſſe quidẽ humiles. ſed ſine deſpectu.eſſe cõtenti ꝓprijs ſed ſine neceſſitate paupes eſſe volũt.ſed ſine defectu.eſſe caſti ſed ſine maceratione corpis. eſſe patientes. ſed ſine cõtumelijs volũt. Cũq̃ꝫ adipiſci q̃/runt virtutes ſed labores virtutuꝫ fugiunt quid aliud q̃ꝫ ꝛ belli certamina in campo neſciũt.ꝛ triumphare in vrbib⁹ de bello cõcu/piſcunt. Idẽ. Nequaq̃ꝫ homo ad prauaꝫ delectationẽ rapit'.niſi prius p voluntarias mẽtis tenebras infirmet'. Idẽ. Cũ quis adhuc ex timore bona agit.a malo penitus ñ receſſit.quia eoipo peccat quo peccare vellet ſi inulte potuiſſet Idem. Nõ intuetur domin⁹ q̃ntũ quiſq̃ꝫ mali valeat facere.ſed quantũ velit.ꝛ cũ deeſt poteſtas malefaciendi foris. apud ſe tamẽ tyrann⁹ eſt cui iniquitas dominat' int⁹. Hieronym⁹ in epiſto/la. Tantũ virtuti adijcies quantũ ꝓprie vo/luntati ſubtraxeris. Auguſtin⁹ de libero arbitrio. Volũtas auerſa ab incõmutabili ꝛ cõmuni bono ꝛ cõuerſa ad propriũ bonũ aut ad exteri⁹.aut ad inferius peccat. Ad ꝓprium bonũ cõuertit' cũ ſue poteſtatis vult eſſe.ad exteri⁹ autẽ cũ aliorũ ꝓpria vel quecũq̃ꝫ ad ſe nõ ptinent cognoſcere ſtudet.ad inferi⁹ cũ voluptatẽ corpis diligit. atq̃ꝫ ita homo ſuperb⁹ ꝛ curioſus ꝛ laſciu⁹ effectus excipitur ab illa vita que in cõparatione ſupio/ris vite mors eſt. Idem. Volũtas mala. Infra de quattuor affectionib⁹ inordinat'.

Idẽ de confeſ'. Ex volũtate pverſa facta eſt libido.ꝛ dũ ſeruit' libidini. facta eſt cõſuetudo.ꝛ dũ conſuetudini nõ reſiſtit'. facta eſt neceſſitas. Idem in epiſtola. Nimis per/uerſe ſe amat qui alios vult errare vt error ſuus lateat. Idẽ de vera religione. Nunc vſq̃ꝫ adeo peccatũ voluntariũ maluꝫ eſt.vt nullo modo ſit peccatũ ſi non ſit voluntarium. Idẽ de trinitate. Mala volũtate vel ſola miſer quiſq̃ꝫ efficit'.ſed miſerior poteſtate qua deſideriũ male volũtatis adimplet'

Idē de cathezi.rud. In hac vita homi/
nes magnis laboꝛib9 requiē querunt ⁊ ſecu
ritatē.ſed pꝛauis cupiditatibus ſeducti nō
inueniūt.volūt enim requieſcere in rebus ī
quietis.nam ſi in diuitijs velit homo requi
eſcere.magis ſuperb9 efficitꝛ ꝙ̄ ſecur9 Idē
de verbis domini. De9 amiſſus moꝛs aīme
eſt.anima amiſſa moꝛs coꝛpis eſt.moꝛs coꝛ
poꝛis neceſſaria.moꝛs anime voluntaria.
Johēs Chryſoſtom9 de militia ſpiritua/
li. Scito qꝛ te nō vincet natura coꝛpoꝛꝭ. ne
ꝙ̄ ſtrangulabit inuitū. neꝙ̄ em̄ te obnoxiū
⁊ ſeruū faciet ex libero niſi volūtaria tua de
clinatio. Idē ſuper Johēm. Electionis
⁊ ꝓꝑrie voluntatis eſt om̄is malicia homīs.
Bernard9 ſuper Cātica. Si in die ieiu/
nij mei inuenitꝛ volūtas mea. non tale ieiu/
nium elegit ſpōſus.nec ſapit illi ieiuniū me/
um.quod nō liliū obedientie. ſed viciū pro
pꝛie volūtatis decoxit. Ego ergo non ſoluꝫ
de ieiunio.ſed de ſilentio.de vigilijs.de oꝛa/
tione.de lectiōe.de opere manuū.poſtremo
de om̄i obſeruatōne monachi. vbi inuenitꝛ
volūtas ſua in ea ⁊ non obediētia magiſtri.
idipſum ſentio Idem de libero arbitrio.
Duo ſunt que iniuſtā cōpꝛobāt voluntatē.
vel cū peccare vel cū impune peccaſſe libet.
Idē in ſermone. Quid odit aut quid pu
nit deus ꝑter ꝓpꝛiam voluntatē.ceſſet volū/
tas pꝛopꝛia ⁊ infern9 iam nō erit.in quē em̄
ignis ille deſeuiet niſi in voluntatē pꝛopꝛiā.
Idē. Unde ſunt ſcandala ⁊ vnde pertur
batio niſi ꝙ pꝛopꝛiā ſequimur voluntatē.et
tenere quod voluerit. ipſa in coꝛde noſtro
diffinientes ſi quomodo id pꝛohiberi con
tingat cōtinuo in impatientiā ⁊ murmura/
tionē ⁊ ſcandalum pꝛoni ſumus.

De remoꝛſione Capitulum II

g Regoꝛi9 in moꝛal. Duꝫ nulla bono
rum opeꝝ cōfidentia fulcitꝛ. intueri
ſumma mēs trepidat. quia ipam cō
ſcientia accuſat Idē. Quiſquis a ꝑceptis
dn̄icis diſcoꝛdat opere.quotiēs ea audit vl
legit.coꝛde ſuo repꝛehenditꝛ atꝙ̄ cōfunditꝛ.
quia id qđ non fecit memoꝛatꝛ. Nam in quo
ſe erraſſe cōſiderat. ipſa ſe latenter cōſciētia
accuſat. Idē ſuper Ezechielē. Scriptu/
ra ſacra ei ſuauis eſt ad loquendū. cui inte/
rius impꝛeſſa ad viuendū fuerit. Nā ſermo
dulcedinē nō habet.quē vita repꝛoba intra
cōſcientiā remoꝛdet Iſidoꝛ9 in ſyno. Nul
la pena grauioꝛ mala cōſcientia. vis autem
nunꝙ̄ eſſe triſtis bene viue. Idē de ſum.
bono. Om̄ia fugere poterit homo ꝑter coꝛ
ſuum.nō em̄ poteſt a ſe quiſꝙ̄ recedere. vbi/
cūꝙ̄ em̄ abierit reatus ſui cōſcientia illū nō
derelinꝗt. Idē. Abyſſum abyſſum inuo
care.eſt de iudicio ſue cōſcientie ire ad iudi/
cium dānatiōis eterne. Ambroſi9 de offi.
Que pe[n]a grauioꝛ ꝙ̄ interioꝛis vuln9 con/
ſcientie. Nonne hꝫ magis fugiendū ꝙ̄ moꝛs
ꝙ̄ diſpendiū.ꝙ̄ exiliū.ꝙ̄ debilitas.ꝙ̄ doloꝛ
eſt. Bernard9 de cōſidera. Uicioſus vici
oꝛum cōſcientias nō refugit.⁊ vbi om̄es ſoꝛ
dent vni9 fetoꝛ minime ſentitꝛ Idē. An nō
inflationes. Supꝛa libro ſcđo de intelligē/
tia. Idē in ſermone. Quis magis moꝛtu
us eo qui poꝛtat ignē in ſinu. peccatū in cō/
ſcientia.nec ſentit.nec excutit.nec expaueſcit
Idē. Qui cōſcientias. Infra de mutabi/
litate. Seneca i epl'a. Quid pꝛodeſt recō/
dere ſe.⁊ oculos hominū aureſꝙ̄ vitare. bo
na cōſcientia turbā aduocat.mala etiā in ſo
litudine anxia atꝙ̄ ſolicita eſt.ſi honeſta ſūt
que facis omnes ſciāt. ſi turpia quid refert
neminē ſcire cū tu ſcias.o miſerū ſi contem/
nis hunc teſtem.

De ſtultiloquio. Capitulū III

g Regoꝛi9 in moꝛal. Stulte cōtra de/
um loquitur. qui iter diuine anim
aduerſionis flagella poſitus iuſtifi/
care ſemetipm conatꝛ. Idem. Duo ſūt ge
nera locutōnū impoꝛtuna valde ⁊ noxia ge
neri humano. Unū quod curat etiā ꝑuer/
ſa laudare.aliud quod ſtudet ſemꝑ etiam re
cta coꝛrigere. Idem. Sicut pleriꝙ̄ reti/
cent. Infra de credulitate. Idem. Apud
homines coꝛ ex verbis.apud deū vero ver/
ba penſantꝛ ex coꝛde. Idem. Qui ꝟba ſua
metiri neſciūt.pꝛoculdubio ad otioſa dicta
dilabuntꝛ.in quib9 ſi ſe minime repꝛehēdūt.
ſtatim ad noxia ⁊ cōtumelioſa pꝛoſiliunt
Idem in dyalogo. Loquendo cū ſecula
ribus fit.vt ab ocioſis ad noxia. a leuib9 ad
grauioꝛa veniamus. ⁊ os noſtrū ab omni/
potēte domino tāto minus exaudiatꝛ in pre
ce.quanto amplius inquinatur ſtulta locu/
tōe. Iſidoꝛus de ſummo bono. Quadri
partita eſt loquendi ratio.quia vel bonum
bene.vel malū male.ſeu bonū male.ſeu ma
lum bene pꝛofertꝛ. Bonum quippe bene lo/
quitur qui ea que recta ſunt humilitꝛ annū/
ciare videtꝛ. Malū male loquitꝛ.qui qđlibet

flagitiū ꝑſuadere conat᷑. Bonū male loqui/
tur qui qđcūqꝫ rectū arrogāter ꝓdicare ſen
titur. Malū bene loquit᷑ qui aliqđ narran/
do viciū deteſtat᷑. vt ab eo homīes auertan
tur. Augꝰ. ſuꝑ cano. Jacobi. Lingua fa/
cilitatē habet motꝰ. in vdo poſita eſt. facile ī
lubrico labit᷑. q̄nto illa citius ⁊ facilius mo/
uetur. tanto tu aduerſus illā fixus eſto.

De multiloquio. Gregorius in mo/
ral'. Certū eſt ꝙ verboſus vir iuſtificari neq̄
at. Idē. Mentis iuſticia deſolat᷑ quādo
ab immoderata locutiōe nō parcit᷑. Idē
in paſtoral'. Quia murū ſilentij non habet.
patet inimici iaculis ciuitas mētis. ⁊ cū ſe ꝑ
multa verba extra ſemetip̄am eijcit. apertaꝫ
ſe totā aduerſario oſtendit quā ille tāto ſine
labore ſuperat. quāto ⁊ hec eadē que vincit᷑
contra ſemetip̄am per multiloquiū pugnat
Prouerb. xxv. Sicut vrbs patens ⁊ abſqꝫ
murorū ambitu. ita vir qui nō poteſt in lo/
quendo cohibere ſpiritū ſuū. Idē ſuper
Ezechielē. Valde difficile eſt vt qui multa
loquitur nō etiā mentiat᷑. Iſid. in ſynon̄.
Loqui multū ſtulticia eſt. ⁊ vox inſipientis
in multiplicatione ſermonis. Idē. Mul
tiloquiū non declinat peccatū. fluuiꝰ em̄ ex/
undans cito colligit lutū. De nugis.

Gregoriꝰ in moral'. Ocioſum verbuꝫ eſt
quod aut ratiōe iuſte neceſſitatis. aut inten
tione pie vtilitatis caret. Idē. Qui ꝟba.
Supra codē. Ambroſiꝰ ſuꝑ Beati ī ma/
culati. Non mediocre periculū eſt cū habe/
as tanta eloquia dei ⁊ opera que fecit ī Ge/
neſi. in Exodo. in Leuitico. Numeri. Deu/
teronomio. Jeſu naue. Judicū li. Regū at/
qꝫ Eſdre. ⁊ que dixit ⁊ que fecit in euangelio
in actib' apoſtoloꝝ. ſi illis ꝑtermiſſis loqua
ris que ſeculi ſunt. audias que vana ſunt ⁊
ocioſa. Iſidorꝰ in ſyno. Sermo vanꝰ va
ne cōſcientie index eſt. Mores em̄ hominiſ
lingua pandit. ⁊ qualis ſermo oſtēdit᷑. talis
⁊ animꝰ cōprobat᷑. Idē de ſum. bo. Va/
ni ſermones in ore chriſtiani nō debēt inue
niri Nā ſicut malos mores bona colloquia
corrigūt. ita praua colloquia bonos moreſ
corrumpūt. Joh. Chry. ſuper Matthe.
Omīs ſermo vanꝰ qui dicit᷑. immūdo ſpiri
tu dictāte ꝓfertur. Hieronymꝰ in epiſto/
la. Quicquid nō edificat audiētes in pericu
lum vertit᷑ loquentiū Bernardꝰ in apolo
gia. Vobis cōuenientib' in vnū (vt apoſto
li verbis vtar) iam nō eſt dominicā cenam
manducare. panē quippe celeſtē nemo ē qui
requirat. nemo qui tribuat. nihil de ſcriptu
ris ſacris quiſqꝫ loquit᷑. nihil de ſalute agit᷑
animaꝝ. ſed nuge ⁊ riſus ⁊ verba multa ꝓfe
runt᷑ in ventū Idē de ꝓcep. ⁊ diſ. Stulti
loq̇a ⁊ vaniloq̇a nūqꝫ niſi cōtra mādata dei
vſurpant᷑. peccata quippe ſunt. ⁊ deus probi
bet om̄e peccatū. ⁊ tamē venialia non crimi
nalia reputant᷑ excepto ꝙ cū per cōtemptuꝫ
vertunt᷑ in vſum ⁊ cōſuetudinē. ⁊ tūc nō pec
cati ſpecies. ſed peccātis intentio penſatur.

Idē de cōſidera. Fugiēda ocioſitas ma
ter nugaꝝ. nouerca virtutū. Inter ſeculareſ
quippe. nuge nuge ſunt. ī ore ſacerdotꝭ blaſ/
phemie. interdū tamē ſi incidāt ferende for
taſſis. referēde nunqꝫ. magis interueniēdū
caute ⁊ prudēter nugacitati. Idē. Conſe
craſti os tuū euāgelio. nugis igit᷑ iā os ape
rire illicitū eſt. aſſueſcere vero nugas loq̇ ſa/
crilegū eſt. Labia ſacerdotis ait propheta
cuſtodiūt ſcientiā. ⁊ ex ore eius requirunt le
gē. nō nugas aut fabulas Idē. Verbum
ſcurrile ab ore ꝓcul ſit. ⁊ ꝓcul ab aure relegā
dum eſt. Fede em̄ ad cachinnos moueris.
ſed fedius alios moues. De iactantia.

Gregoriꝰ in moral'. Procaces quiqꝫ etiā
nora iactātes ꝓferunt. vt loquētes docti vi
deant᷑. Idē. Eo ip̄o ſuperbiēs ab integri
tate ſalutis corruit. quo iactātia cuiuſlibet
virtutis intumeſcit. Idē. Arrogātes ſi n̄
inueniūt voces hominū quas inhiant ex/
pectant. ip̄i ſcientiā ſuam laudātes ꝓdicant

Idem in paſtoral'. Eligit patiēs quilibet
mala ꝑpeti. qꝫ ꝑ oſtētatiōis viciū bona ſua
occulta foris publice cognoſci. at ꝯtra eligit
arrogās bona de ſe vel falſa iactare ne ma/
la poſſit vel minima ꝑpeti. Iſi. de ſū. bo.
Culpabiliter manꝰ ad dn̄m expādit q̇ facta
ſua iactāter ꝓdit. Bern̄. de duodecim g/
dibus. Monachꝰ iactator aut loquet᷑ aut
rumpet᷑. Plenꝰ eſt em̄ ſermonib' ⁊ coartat
eū ſpūs vteri ſui, ꝓpterea ſitit ⁊ eſurit audito
res quib' ſuas iactet vanitates De excu
ſatione. Gregoriꝰ in omel'. Sunt m̄lti q̇
prauitatē ſuā ex alienis prauitatib' tuētur.
qr em̄ alios talia feciſſe cōſiderāt. ſe h' facere
licent᷑ putāt. Idē in mora. Vſitatū hūa/
ni generꝭ viciū eſt. ⁊ libēdo pc̄m̄ cōmittere
⁊ cōmiſſum negādo abſcōdere. ⁊ ꝯuictū de/
fendendo multiplicare Idē. Sūt nōnul
li q̇ nequaqꝫ deflēt qđ faciūt. ſed etiā lauda/
re ⁊ defendere n̄ deſiſtūt. ⁊ nimiꝝ cū ꝯfendit

culpa geminat. Idē. Supbie viciū eſt.
vt qđ de ſe fateri quiſq₃ quaſi ſpōte dignat.
hoc ſibi dici ab aliȷs dedignet. Hierony/
mus in origi. ſup Oſee. Libēter viciȷs no/
ſtris applaudim⁹. ⁊ ſupati voluptatib⁹ obtē
dimus carnis infirmitatē. aut dura maioꝝ
imperia. Idē. Nihil omino agimus. In
fra de ꝯſolatiōe mala. Iſidor⁹ de ſum. bo.
Eſt quorundā excuſatio puerſoꝝ. qui dū ꝑ
ſuis facinorib⁹ arguunt. verba iuſtoꝝ ꝑ cē/
ſura declinā da abȷciūt. reſeruātes ſe diui/
no iudicio. quo puniēdi ſunt duri⁹. dū tem/
poraliter cōtemnūt iudicari ab hominib⁹.
Bernard⁹ ſup cantica. In animā peccat
ſuā qui excuſat dū arguit. repellēs proinde
a ſe indulgētie medicinā. ⁊ ſic vitā ſibi inter/
cludēs eternā Idē de duodeci gradibus
Multis modis fiūt excuſatiōes in peccatꝭ.
aut eñ dicit qui ſe excuſat. nō feci. aut feci q̄
dem ſed bñ feci. aut ſi male. non multū ma
le. aut ſi multū male. nō mala intētiōe. ſi au/
tem de illa velut adā ⁊ eua cōuincit. aliena
ſuaſione excuſare ſe nitit Idē ſup qui ha
bitat. Oīs aliqñ cadere neceſſe eſt dū in h̄
ſeculo detinent. ſed aliȷ quidē collidunt. aliȷ
non. q₂ domin⁹ ſupponit manū ſuā. veꝝ hoc
intereſt inter eoꝝ caſus ꝙ iuſt⁹ ſuſcipit a do
mino. ideoq₃ reſurgit fortior. iniuſt⁹ aūt cū
ceciderit nō adȷciet vt reſurgat. imo ꝟo aut
in pudorē noxiu₃. aut in impudentiā cadit.
aut eñ excuſat qđ fecit. ⁊ hoc eſt pudor ad/
ducēs peccatū. aut fit ei frons meretricis. ⁊
iam nec deū timet nec homines reueretur.
Amb. in apolo. Aliqui hoīes cū a ſacer/
dotib⁹ corripiunt. peccatū ſuū aggrauāt dū
negare cupiūt aut defendere. Aug⁹. No/
nulli. Supra li. j. de militib⁹. Glo. pſ. lxix
Malū eſt peccare. peı⁹ eſt ꝑſeuerare. ſ₃ ꝑni/
cioſius eſt defendēdo ſe in deū culpā refun/
dere De accuſatiōe Gregoꝛ. in mora.
Inuidi dū bonū qđ vidēt accuſare neq̄unt
excecati malicia malū qđ nō vidēt ad accu/
ſationē querūt. Iſid. in ſyno. Nullū iudi/
ces ſuſpitiōis arbitrio. ante ꝓba ⁊ ſic iudica.
nō eñ qui accuſat. ſed q̇ cōuincit reus eſt.
Aug⁹ de ſermone dñi in mōte. Accuſare
vicia officiū eſt viroꝝ bonoꝝ ⁊ beniuolorū.
De murmuratiōe. Grego. in omelia.
Si iuſta placere deo ſcim⁹. pati autē nulla
niſi que dño placuerint poſſum⁹. iuſta ſunt
cuncta q̄ patimur. Unde valde iniuſtu₃ eſt
ſi de iuſta paſſiōe ⁊ afflictione murmuram⁹.

Idē. Qui ꝯtra ſuppoſitā ſibi poteſtatem
murmurat. liquet ꝙ illū redarguit qui can/
dem hoī poteſtatē dedit. Idē in omelia.
Regnū celoꝝ null⁹ murmurās accipit. nec
vllus q̇ accipit murmurare poteſt. Ioh.
Chryſo. in ſermone. Qui murmurat de pe/
riculo tēptatiōis. murmurat de p̄mio ꝓba/
tionis. Bern. de ꝯſidera. Si is qui mur/
murat ſcḋm aīam mortu⁹ eſt. q̇ ad murmurā
dū inſtigat quō viuit. Idem in ſer. Nihil
ſic horrendū vt murmur ⁊ diſſenſio in ꝯgre
gatiōe monachoꝝ. Idē. Si moleſte cepe
ris ſuſtinere. ſi iudicare p̄latū. ſi murmurare
in corde. etiā ſi exteri⁹ impleas quod iubet.
nō eſt virt⁹ patiētie. ſ₃ velamē malicie Glo.
Numeri. xi. Ignis iuſte vltiōis in futuro il/
los excruciat qui lingua inflāmata a gehen
na murmurāt ⁊ detrahūt. De ꝯtētiōe
Grego. in mora. Culpabiliores eſſe ſolēt
hi q̇ loqui in ꝯtētione inchoant q̄₃ q̇ reſpon
dent Idē. Quiſq̇s in ſeminādo iurgia di
lectionē ꝓximoꝝ ꝑimit. hoſti familiari⁹ fuit
Idē. Hypocrita aſſumpto ſancto cōuer/
ſatōnis habitu filioꝝ ſuoꝝ cuſtodiā deſerit
ſed tꝑalia queq₃ defendere etiā iurgȷs q̄rit
Aug⁹ in regula. Lites nullas habeatis.
aut q̄₃ celerrime finiatis. ne ira creſcat ī odi/
um. ⁊ trabē faciat de feſtuca. ⁊ aīa₃ faciat ho
micidā. ſicut eñ legiſtis. qui odit fratrē ſuū
homicida eſt. Idē. Uobis a verbis duri
orib⁹ parcite que ſi emiſſa fuerint ex ore ve/
ſtro. nō pigeat ex ipō ore ꝓferre medicamen
ta vnde facta ſunt vulnera Iſidor⁹ in ſy/
no. Cōtentio faces odioꝝ accēdit. pacē cor/
dis ꝯtentio extinguit cōcordiā cōtētio rum
pit. Seneca in epl̄a. Rixa eſt inter cōpeti
tores. De ꝯuiciatiōe. Gregori⁹ in mo
ral. Sepe praui dū ſue viciu₃ tortitudinis
ignorāt. audēter alioꝝ rectitudinē lacerant
cūq₃ cōtra bonos ſibi auctoritatē increpati
onis arripiūt. aut ea bona ꝓferūt que nō vi
dēdo ſ₃ audiēdo didicerūt aut ea mala aliȷs
mentiētes ingerūt que ipi cōmiſerūt Idē
Sepe qui in poteſtate ſunt ad ſubiectoru₃
paſſim cōtumelias erumpūt. ⁊ hoc qđ inui/
gilantes regimini ſeruiūt. ꝑ lingue ꝓcacita/
tem ꝑdunt. minori ſc₃ rectitudine verba iu/
dicis penſantes. q₂ qui ſine cauſa fratrē fa/
tuū dixerit. gehēne ſe ignib⁹ adȷcit Ioh.
Chryſ. de cōp. cor. Siue fatuū q̇s dixerit ſi
ue vanū ſiue latronē. ſiue q̄lib₃ alio noīe in/
iuriā l' maledictū fratri īgeſſerit. ex quolib₃.

hoꝝ vocabulo ſub maledicti titulo gehēne
ignis ſupplicijs ꝯdemnatᷣ. Aug⁹. Quicū/
ꝗ ꝯuicio. Supra in caplͦ de ſatiſfactōe. li/
bro. ij. Hiero. in epl̄a. Nec ſibi quiſꝗ de
corpis caſtitate ſupplaudat cū de ꝟbo ocio/
ſo qðcūqꝫ locuti fuerint hoīes reddituri ſūt
ꝑ eo rationē in die iudicij. cū etiā homicidij
ſit reat⁹ conuiciū in fratrem Bern̄. in epi.
Ego plagis cōſcientie mee nullū iudico ac/
cōmodati⁹ medicamentū ꝓbris ⁊ ꝯtumeli
is. nō eſt, ꝑinde ꝗꝛ ꝑ me mouear homuncio.
omni opprobrio dign⁹ ⁊ deſpectōne. De
deriſione. Gregori⁹ in moral. Timendū
eſt ne etiā nobis cadentibꝫ ſurgat. qui a nobis
ſtantibꝫ irridetᷣ. Quis ſtare iā nō nouerit q
nō ſtantē nouerit irridere. Idē. Illū fac
humana deriſio deo ꝓximū. quē ab huma/
nis prauitatibꝫ vite innocētia ſeruat alienū

De maledictiōe Grego. in mora. Ali/
ter maledictū ꝓfertᷣ ꝑtextu iuſticie. aliter li/
uore vindicte Idē. Cū ſancti viri maledi
ctionis ſniam ꝓferūt. nō ad hanc ex voto vl
tioniſ. ſed ex iuſticia examīs erūpūt Idē
Qui maledictiōibꝫ inimicū impetūt. qd ali
ud in illo deū facere volūt. niſi qð ipi aut fa/
cere nequeūt. aut erubeſcūt. Idē in regi
ſtro ad quendā archiepm. Nil te oſtēdis de
celeſtibꝫ cogitare. ſꝫ terrenā te cogitatiōem
habere ſignificas. dū ꝑ vindicta ꝓprie iīurie
quod ſacris regulis ꝓhibetᷣ maledictū ana
thematis inuexiſti. Idē in dyal. ſup illð.
Neqꝫ maledici regnū dei poſſidebūt. Pen/
ſa ꝗꝫ grauis eſt culpa que ſepat a regno vite

Aug⁹ de cōflicto. Quid de illis dicendū
eſt qui furore cecitatis vſqꝫ ad ꝟba ꝓrūpūt
maledictiōis. niſi hoc qð apoſtol⁹ ait. Neqꝫ
maledici regnū dei poſſidebūt Prouerb.
xxvj. a. Maledictū fruſtra ꝓlatū in quēpiā
deuoluetᷣ. Interl. in ꝓferentē. Ibidem glo.
Eſt aliqð maledictū iuxta diuinā iuſticiā
vt excōmunicatio. Joh. Chry. de cōpun/
ctiōe. Chriſt⁹ orare nos ꝑ calumniātibꝫ iu/
bet. nos autē inſidias ⁊ dolos etiā amicis cō
cinnamus Chriſt⁹ maledicentibꝫ bn̄dicere
iubet. nos autē ecōtrario aut priores male/
dicim⁹. aut maledici alteri⁹ mltiplicata ma
ledicta reſtituim⁹. De detractiōe Gre
gori⁹ ſup Ezech. Peruerſoꝝ derogatio vite
noſtre approbatio eſt qꝛ iam oſtēditᷣ aliquid
iuſticie nos habere. ſi illis diſplicere incipi/
mus qui nō placēt deo. Idē. Ne immo/
deratis. Infra de infamia. Iſið. in ſyno.

Detractio graue crimen eſt. detractio gṁis
damnatio eſt. Idē. Nunꝗꝫ detrahes ſi te
bene ꝓſpexeris. Idē. Erit ille apud deū
Infra de credulitate Joh. Chryſo. in ſer
mone. Ad cōmendādū ceteros omne vite
noſtre tps abſumim⁹. a ꝗ vicio neqꝫ ſecli ho
minē. neqꝫ monachū vllū facile inuenias li
beꝝ. Hieronym⁹ in epl̄a. Quia hoīes ſu/
mus. ⁊ interdū ꝯtra annoꝝ maturitatē pu/
eroꝝ vicibꝫ labimur. Si me vis corrigi de/
linquentē aperte īcrepa tm̄. ne occulte mor
deas Bern̄. ſup cantica. Vn⁹ ē detractor
qui loquitᷣ. ⁊ vnū tm̄ verbū ꝓfert. ⁊ tn̄ illud
vnū verbū vno in momēto. multitudīs au/
dientiū aures inficit. animas interfic̄ Idē
de ꝯſiderᷣ. Detrahere an detrahentē audire
quid hoꝝ damnabili⁹ ſit nō facile dixerim.

Anſ. de ſilētu. Tria ſunt genera homici/
dij q̄ pari plectuntᷣ pena. interfectio hoīum
detractio ꝓximoꝝ. odiū fraternū. Idem.
Detractio eſt q̄riens qs aliqd ea intentōne
de aliquo dicit vnde ipe min⁹ amari vel ap/
preciari poſſit De adulatōe. Grego. i
dyalo. Moris eſt vt occupato in multis ani
mo adulatio valde ſurripiat. ſi ab ipſo cor/
dis oſtio nequaꝗꝫ fuerit citi⁹ repulſa Idē
in regiſtro. Nec nonū nec rep̄henſibile eſt i
eligēdo epo populi ſe vota in duas ptes di/
uidere. ſꝫ graue eſt qn̄ in huiuſmodi cauſis
nō ex iudicio ſꝫ ex ſolo fauore adulatōis ve
nit electio Idē in omel. Vix ꝑ culpa ſua
quēpiā apta voce rep̄hendim⁹. ⁊ adhuc qð
eſt graui⁹ aliqn̄ ſi ꝑſona in h̄ mūdo potens
ſit ei⁹ forſitan ⁊ errata laudantᷣ. ne ſi auerta
tur ꝑ iracundiā mun⁹ ſubtrahat qð impen
debat. Ambroſi⁹ de offi. Nō eſt vera ami
cicia vbi eſt fallax adulatio Idē. Proſpi
ciendū eſt ne adulantibꝫ aperiam⁹ aurem.
emolliri em̄ adulatiōe nō ſolū fortitudinis
nō eſſe. ſꝫ etiā ignauie videtᷣ. Auguſtin⁹ ð
queſtio. ve. ⁊ no. teſta. Adulator eſt ꝗ iō dat
ꝯſenſum ne offendat eū quē optat h̄re ꝓpici
um. Idē de trini. Si inimicus inſultat.
ferend⁹ eſt. amic⁹ aūt ſi errat docend⁹ eſt. ſi
docet audiend⁹. laudator ꝟo ⁊ errans cōfir
mat errorē. ⁊ adulās illicit in errorē Hie/
ronym⁹ in glo. Math. xj. Rigida vita et ꝑ/
dicatio vera declinare debet molliū palatia
q̄ frequētāt mollibꝫ īduti adulātes ꝗ ponūt
puluinaria ſub cubito. ꝗ vitā palpāt peccā/
ciū. nō pūgūt. vt vl' ſic aliqd venetᷣ. Bern̄.
Habet ꝟa. Infra li. iiij. de amicicia. Gla.

ſup pſal.lxix. Plꝰ nocet lingua adulatoris.
ꝙ̄ manꝰ ꝑſecutoris. Sene.in epi. Illud
p̄cipue nos impedit ꝙ cito nob̄ placemꝰ ſi ĩ
uenimꝰ q̇ nos bonos viros dicat. qui pru/
dẽtes.q̇ ſanctos. ⁊ nõ ſumꝰ. De ſuggeſti
one. Grego.ſuꝑ Ezech. Hi q̇ ⁊ alios ad ĩ
iquitatẽ ſuadẽdo ꝑtrahũt. in ſemetip̄is mi/
niſteriũ demonũ ſuſcipiũt. Hiero.ĩ epl'a.
Cũ de aliquibꝫ q̇ ſanctũ nomẽ ꝓfitent̄ aliq̇d
criminis vel falſi ſonuerit vel veri patuerit.
inſtãt mali.ſatagũt.ambiũt. vt ꝺ aliis oibꝫ h̄
credat̄. Iſi.de ſum.bo. Deteriores ſunt q̇
ſiue doctrinis ſiue exẽplis vitã moreſqꝫ bo/
noꝝ corrumpũt.his q̇ ſubſtãtias aliorũ p̄/
diaqꝫ diripiũt. De turpiloquio. Hie/
ronymꝰ in epl'a. Nõ flagito lingue nitorẽ. ſꝫ
aie puritatẽ.apud xp̄ianos em̄ ſoleociſmꝰ ẽ
⁊ magnũ viciũ turpe q̇d vel narrare vl' face
re Bern̄.in ſmone. Dũ ocioſa tãq̄ mini/
ma ſpernimꝰ.ad turpia interdũ ⁊ inhoneſta
dilabimur De mendacio Gregorius
in moral'. Deꝰ mẽdacio nr̄o nõ eget. q̄ꝛ veri/
tas fulciri nõ querit auxilio falſitatis Idẽ.
Sũmoꝑe cauẽdũ eſt om̄e mendaciũ ꝙ̄uis
nõnunq̄ ſit aliqꝺ genꝰ mẽdacii culpe leuio/
ris.ſ.ſi quiſq̄ beneficiũ p̄ſtãdo mentiatur.
Idem. Incaute ſũt hũiles q̇ ſe mẽdacio
illaqueãt dũ arrogãtiã vitãt.imo mẽtiendo
ſuꝑbiũt q̇ ꝯtra veritatẽ ſe erigũt quã relin/
quũt Idẽ. Quiſq̇s expoſitor Infra libro
iiii.de doctrina. Iſiꝺ.in ſyno. Caue men
daciũ in om̄ibꝫ.mẽdacio em̄ fides tollit̄.er/
ror inducit̄.veritas abolet̄.nullũ mẽdaciuꝫ
poteſt eſſe iuſtũ. Idẽ de ſum.bo. Teſtis
falſidicꝰ tribꝫ eſt ꝑſonis obnoxiꝰ.p̄miũ q̇deꝫ
deo.quẽ ꝑiurãdo ꝯtemnit.cõſequẽter iudi/
ci quẽ mentiẽdo fallit.poſtremo innocenti.
quẽ mentiẽdo ledit. Idẽ. Nõnunq̄ peiꝰ ẽ
mendaciũ meditari ꝙ̄ loq̇.nã iterdũ q̇ſqꝫ in
cautꝰ ſolet ex p̄cipitatiõe loq̇ mẽdaciũ.medi
tari aũt nõ põt niſi ꝑ ſtudiũ Augꝰ ĩ enchy.
Utiqꝫ ꝟba ꝓpterea ſũt inſtituta nõ ꝑ q̄ inui/
cẽ ſe hoĩes fallãt.ſꝫ ꝑ q̄ in alteriꝰ q̇ſqꝫ notici/
am cogitatõnes ſuas ꝑferat. Idẽ. Mihi
videt̄ om̄e mẽdaciũ eſſe pcc̄m q̇dẽ. ſꝫ multũ
intereſſe q̄ aio ⁊ de q̇bꝫ rebꝫ q̇ſqꝫ mẽtiatur.
Idẽ. Om̄e mẽdaciũ iꝺ dicẽdũ eſt eẽ pec/
catũ.q̄ꝛ hõ nõ ſolũ qñ ſcit ip̄e q̇d veꝝ ſit. ſꝫ ⁊
ſi qñ errat ⁊ fallit̄ ſicut hõ.h̄ debet loqui qꝺ
aio gerit.ſiue illud veꝝ ſit.ſiue putet ⁊ nõ ſit.
Idẽ in lib.de mẽdacio. Mẽdaciũ eſt fal/
ſa ſignificatio vocis cũ intẽtione fallendi

Idẽ de ꝟa religione. Ineſt om̄i mentiẽti
volũtas fallẽdi.etiã ſi ei nõ credat̄. Idem
de doctrina xp̄iana. Nemo mentiẽs ĩ eo qꝺ
mentit̄ ſeruat fidẽ.nã h̄ vult vtiqꝫ vt cui mẽ
titur ſibi fidẽ adhibeat.quã tñ ei mentiẽdo
nõ ſeruat.om̄is aũt fidei violator iniquꝰ eſt
De iuratiõe Augꝰ de mẽdacio. Dico
vobis nõ iurare oĩo ne ſcꝫ iurãdo ſemꝫ ad
facilitatẽ iurãdi veniat̄.ex facilitate ad ꝯſue/
tudinẽ.⁊ ex ꝯſuetudine in ꝑiuriũ decidat̄
Idẽ ſuꝑ cano. Iaco. Falſa iuratio exiti/
oſa eſt.vera iuratio ꝑiculoſa.nulla ſecura.
Idẽ. Q̄ꝫ graue pcc̄m eſt ꝑiurare.cõpendi
um tibi dedit ſcptura dicẽs. Noli iurare
Idẽ. Periuriũ p̄cipitiũ eſt.q̇ iurat iuxta ẽ
q̇ nõ iurat lõge eſt.q̇ veꝝ iurat nõ peccat ſed
ꝓpe eſt ad pcc̄m.ſꝫ q̇ nõ iurat nõ peccat ⁊ lõ/
ge eſt a pctõ. Idẽ. Qui iuramentũ exigit
ab alio.multũ intereſt ſi neſcit illũ falſum iu
ratuꝝ.an ſcit. Si em̄ neſcit.⁊ iꝺ dic̄.iura mi
hi.vt fides ei fiat.nõ audeo dicere eẽ pcc̄m.
tñ hũana tẽptatio ẽ. Si aũt ſcit ⁊ cogit eum
iurare.homicida ẽ.ille ei ſuo ꝑiurio ſe ꝑimit
Idẽ in epl'a. Sine dubio minꝰ malũ eſt
ꝑ deũ falſũ iurare veracit̄ ꝙ̄ ꝑ deũ veꝝ iura
re fallaciter.q̄nto eniꝫ ꝑ qꝺ iurat̄ magis eſt
ſanctum.tanto magis eſt penale ꝑiuriũ.
De blaſphemia Gregor.in mora. Fi
lii in cordibꝫ deo maledicũt cũ recta noſtra
oꝑa a nõ rectis cogitationibꝫ ꝓdeũt.cũ bo/
na in aꝑto exerũt.ſꝫ noxia in occulto moliũ
tur. Idem ibidẽ. Deo q̇ppe maledicũt cũ
ſe ⁊ ab illo accepiſſe vires intelligũt.ſed tñ
de eiꝰ muneribꝫ ꝓpriã laudẽ querũt Augꝰ
de vera religiõe. Blaſphemia eſt cũ aliq̄ ma
la dicunt̄ de bonis. Itaqꝫ iã vulgo blaſphe
mia eſt vbi mala ꝟba de deo. Glo Augu.
Ephe.iiii. Blaſphemia eſt ꝑ quã de deo ip̄o
falſa dicunt̄ ⁊ ideo peiꝰ eſt blaſphemare ꝙ̄
peierare.q̄ꝛ peierãdo falſe rei adhibet̄ teſtis
deus.blaſphemãdo de ip̄o deo falſa dicũt̄.
Idẽ ſuper Ioh. Flagellatꝰ eſt chriſtꝰ fla/
gellis iudeorũ.ſed nõ minꝰ flagellatur blaſ
phemiis falſoꝝ chriſtianoꝝ. Ioh. Chry/
ſo.ſuꝑ Ioh. Glorificemꝰ deũ.nõ ꝑ fidem ſo
lum.ſꝫ etiã per vitã. q̄ꝛ aliter nequaq̄m erit
gloria ſed blaſphemia.nõ em̄ ita blaſphema
tur deꝰ a gentili exiſtẽte inquinato vt a xp̄i/
ano corrupto. Bern̄. Fugiẽda ocioſitas
Supra de nugis. Idẽ. Cauete ne quis
parua. Supra li.ii.de peccato. Glo. Iſa.
xviii. Omne peccatũ blaſphemie cõparatũ

minꝰ eſt. Glo.ps.lxviij. Grauiꝰ peccat q̄ tē ptor ſedētis in celo maieſtatis q̄ crucifixor ambulātis in terra paupertatis.

De occupatiōe. Capi. IIII

Grego.in dialo. Multū eſt q̄ vniuſcuiuſq̄ pſulis mentē curaꝝ dēſitas deuaſtat.cūq̄ animꝰ diuidit ad multa fit minor ad ſingula. tātoq̄ ei in vnaq̄q̄ re ſurripit quāto latiꝰ in pluribꝫ occupatur

Idē in regiſ. Sicut toto deſiderio debemus curas ⁊ occupatōꝫ hꝰ mūdi fugere.ita ſi deſit q̄ p̄dicet occupatōis onꝰ libēti neceſſe eſt humero ſubire. Idē. Qui adhuc valetis huꝰ mūdi occupatōes fugite. q2 q̄nto quiſq̄ in eo pfecerit.tāto vt video ab amore dei ampliꝰ decreſcit Idē in omel. Uſu terrene cure a celeſti deſiderio obdureſcit aīmꝰ ⁊ dū ipo ſuo vſu durꝰ efficit̄ p actiōem ſeculi ad ea molliri nō valet q̄ ptinēt ad charitatē dei. Idē in mora. Male hō viuit qn̄ eum ſecularium negocioꝝ eſtꝰ illudit ⁊ inquietat.

Idē. Plꝰ in h̄ mūdo. Infra caplo de honore. Idē ſup Ezech. Quibuſdā prauis mētibꝫ nihil laborioſiꝰ q̄ ſi eis p̄cipiat̄ vt in huꝰ mūdi actibꝫ nō laborēt. Augꝰ.de ſcā religiōe. Amici huꝰ mūdi tā timēt ab eꝰ amplexu ſepari vt nihil ſit eis laborioſiꝰ q̄ huius ſeculi curꝫ nō laborare Iſid.de ſum.bo. Q̄to quiſq̄ curis mūdi maioribꝫ occupat̄.tāto facilioribꝫ vicijs p̄mit̄ Idē. Mūdi amatores nō ſolū ex eo rei ſunt q2 infima p̄ ſummis appetūt.verꝫ etiā miſeri p h̄ q2 cum q̄ui erūna ad ipa deſiderata ptingūt Idē Lōge a deo. Supra li.ij.de orōe inaccepta.

Amb.in ſmōe. Excitat diuitē occupatū cupiditas.excitat cura puigil aliena rapiēdi.torquet inuidia.mora vexat.ſterilitas pueutū infecūda pturbat. ſollicitat abūdātia. Idē in epl'a. Et ſi alijs diues videt̄ ſibi paup eſt q̄ nō vtit̄ eo qd habet. q̄ adhuc alia rapit alia deſiderat. Leo papa. Diabolꝰ oīm diſcutit cōſuetudines.oīm ventilat curas.oīm ſcrutat̄ affectꝰ. ⁊ ibi cauſas q̄rit nocēdi vbi quēpiā viderit ſtudioſiꝰ occupari Bern̄.de ↄtēptu. Sane vt exercitij ſpūalis ⁊ puri cordis indiciū euidēs eſt cōtemptus exterioꝝ.ſic corꝫ īdē ſollicitudo certū ſignū eſt mētis inculte. Seneca in epiſtola Quiſq̄s ſe fortuitis multū dedit.ingentē ſibi materiā pturbatōis ⁊ inexplicabilē facit. vna hec via eſt ad tuta vadenti.externa ſiue fortuita deſpicere.⁊ honeſto cōtentū eſſe.

Idē. Oīa impedimēta dimitte. ⁊ vaca bone mēti.nemo em̄ ad illā puenit fortuitꝰ occupatus.

De mutabilitate. Capitulū V

Gregoriꝰ in regiſ. Si laudibꝫ alioꝝ letamur ⁊ alioꝝ vitupatōibꝫ frangimur.gl'iam noſtrā nō in nob.ſꝫ ī alioꝝ ore poſuimꝰ Idē in mora. Dū cor in aduerſis ſperat pſpera.in pſperis formidat aduerſa .huc illucq̄ q̄buſdā fluctibꝫ voluit̄. ac p modos varios reꝝ alternātiū mutabilitate verſat̄. Augꝰ de paſtoribꝫ. Noium temerarijs iudicijs plena ſūt oia . de quo ei multū deſperauimꝰ ſubito ↄuertit̄.⁊ fit optimꝰ.de q̄ pſumpſeramꝰ.ſubito deficit et fit peſſimꝰ. Nec timor ḡ noſter certꝰ ē.nec amor noſter certꝰ eſt q̄s ſit hodie quiſq̄ vix nouit ipe hō.ſi aūt vtcūq̄ nouit ipſe q̄d ſit hodie. q̄d aūt cras erit. nec aliꝰ nec ipe. Idē de medita. Heu me tāte infelicitatꝫ.tāte pditōnis.dū em̄ que retro ſunt obliuiſcens ad ea q̄ ante ſunt me extendere volo.ſubito neſcio q̄ miſeria me relabi ad inania ⁊ noxia cōſpicio. Bern̄.in ſer. Qui ↄſciētias ſuas ī alienis labijs ponūt.modo magni.mō pui ſūt.modo nulli.ſm q2 adulantiū linguis vl' vitupare placuit vel laudare. Sene.ī epl'a. Hoc habēt inter cetera boni mores placēt ſibi.pmanēt.leuis ē malicia . ſepe mutat̄ nō in meliꝰ ſꝫ in aliud.

De vagatōe Caplm VI

Grego ī paſto. Interior eſt cuſtodia cordis q̄ ordinata exteriꝰ ſuat membra corpis.q̄ ḡ ſtatum mētis pdidit ſubſequēter foras ī incōſtantiā motōis fluit.atq̄ exteriore mobilitate indicat q2 nulla interiꝰ radice ↄſtātie ſubſiſtat. Hiero. in epl'a. De agmine colūbarū crebro accipiter vnā ſepat quā ſtatim inuadat ⁊ laceret. ī cuius carnibꝫ ⁊ cruore ſatiet̄.⁊ morbide oues ſuū relinquēt gregē.⁊ lupoꝝ faucibꝫ deuorātur. Idē ſup illud Gen̄.iiij. ſm aliā l'ram Egreſſus cayn a facie dn̄i habitabat ī terra naid.qd īterp̄tat̄ fluctuatio.q̄cūq̄ em̄ a domino recedit ſtatim ſeculi fluctibꝫ q̄tit̄ ⁊ mouent̄ pedes eꝰ. Augꝰ. Cohibeat ſe.li.ij.d ↄtinētia viſus. Bern̄. Nihil turpiꝰ.li.ſ.d monachis malis. Sene.ī epl'a. Freq̄ns migratio corpis inſtabil' animi ꝑꝛiū eſt. cōalēſcere ocio nō poteſt.niſi deſiit circūſpicere ⁊ errare Idē. Ut aīm poſſis ↄtinere p mo corporis tui fugā ſiſte, deinde remedia

cõtinuata plurimũ ꝓficiũt. Idem. Sine
diſcere oc̃los tuos. ſine aures aſſueſcere ſa
niorib⁹ v̄bis. q̊ cũ ꝓceſſeris in ipo trãſitu aliq̃
que renouẽt cupiditates tuas tibi occurrẽt
Idẽ. Primũ argumẽtũ cõpoſite vite exi/
ſtimo poſſe ↄſiſtere ꝛ ſecũ morari. Idem
Nõ ↄualeſcit plãta q̃ ſepe trãſfert̃. nihil taz
vtile eſt qđ in trãſitu ꝓſit. Idẽ. Auarioꝛ.
ambitioſioꝛ. luxurioſioꝛ. imo v̄o crudelioꝛ
ꝛ inhumanioꝛ redeo. qꝛ int̃ hoĩes fui Idẽ
Nuſq̃ eſt q̊ vbiq; ẽ. Idẽ. Uitã in ꝑegri/
natõe agentib⁹ h̄ euenit vt m̃lta hoſpitia ha
beant. nullas amicicias.

De curioſitate Capitulũ VII

Regoꝛi⁹ in regiſtro. Dũ incõgrua di
g cẽtes audire nõ renuis. nõ ſolũ opi/
nionẽ tuã. ſꝫ grauas ꝛ aĩam. Idẽ
in omel. Graue curioſitatis eſt viciũ q̃ dũ cu
iuſlibet mẽtẽ ad inueſtigãdã vitã ꝓximi exte
rius ducit. ſꝑ ei ſua intima abſcõdit. vt alie/
na ſciẽs ſe neſciat. ꝛ oĩs curioſi anim⁹ q̃n/
to perit⁹ fuerit alieni meriti. tãto fiat ignar⁹
ſui. Idẽ ſuꝑ Ezech. Sicut mal⁹ aer aſſi/
duo flatu tract⁹ inficit coꝛp⁹. ita ꝑuerſa locu
tio aſſidue audita infirmantiũ inficit aĩum
vt tabeſcat delectatiõe ꝑaui opis. aſſiduita
te curioſi ſmonis. Idẽ in moꝛal. Fit re/
cto retributiõis examine. vt q̊ exterioꝛi ocu
lo negligẽter vtit̃. interioꝛi coꝛdis oculo nõ
iniuſte cecet̃. Idẽ. Plerũq; res. Infra li/
bꝛo. iiij. de innocẽtia. Aug⁹. in ↄfeſſi. Cũ
mibi accidit vt me ampli⁹ cant⁹ q̃ res q̃ can
tat̃ moueat. penaliter me peccare ↄfiteoꝛ. et
tũc mallẽ nõ audire cãtantẽ. Idẽ. Pret
ↄcupiſcentiã carnis q̃ ineſt in delectatiõe oĩ
um ſenſuũ. ꝛ voluptatẽ cui ſeruiẽtes depere
unt. q̊ lõge ſe faciũt a te dñe. ineſt aĩe ꝑ eoſdẽ
ſenſus coꝛꝑis. quedã nõ ſe oblectãdi ĩ carne
ſꝫ experiendi ꝑ carnẽ vana ꝛ curioſa cupiditas
noĩe cognitiõis ꝛ ſcĩe palliata. Idẽ. Pul/
cras foꝛmas ꝛ varias nitidos ꝛ amenos co
loꝛes amãt oculi. nõ teneãt hec aĩam meaꝫ.
teneat eã de⁹ q̊ fecit hec bona valde. ſꝫ ipe ẽ
bonũ meũ. nõ hec. Idẽ de v̄a religione.
Miſeri hoĩes q̊b⁹ cognita vileſcũt ꝛ nouita
tib⁹ gaudẽt. libenti⁹ diſcũt q̃ noꝛũt. cũ tñ co
gnitio ſit finis diſcẽdi Ioh. Chꝛyſ. in ſer
mone. In theatro nõ ſolũ vides res infau/
ſtas ſed ꝛ audis ſpurciloq̊a. ꝛ ex ipo inceſſu
meretricis ꝛ habitu molliris. vbi auditu et
cãtu diabolico ledunt̃ aures tue ꝛ vndiq; ꝑ
cutit̃ mens tua. Iſiđ. in ſynoñ. Noli q̃re
re q̊d quiſq; dicat vl̃ faciat. euita curioſitatẽ
omitte curã q̃ ad cauſam tuã non ꝑtineat.
Idẽ. Oculi ꝑma tela libidinis. viſio ꝑma
ↄcupiſcẽtia mulieris Idẽ de ſum. bo. Qui
dam curioſi delectant̃ audire quoſlibꝫ ſapi
entes. nõ vt v̄itatẽ ab eis querãt. ſꝫ vt facũ/
diã ſermonis eoꝝ cognoſcãt moꝛe poetarũ.
qui magis cõpoſitionẽ verboꝝ q̃ ſniam veri
tatis ſequunt̃. Bern. in medita. Multi
multa ſciũt ꝛ ſeipos neſciũt. alios inſpiciũt ꝛ
ſeipos deſerũt. deũ querũt ꝑ iſta exterioꝛa.
deſerẽtes interioꝛa ſua q̊b⁹ interioꝛ eſt de⁹.
Idẽ de duodecim ĝdib⁹. O dyna q̊d ne/
ceſſe eſt vt videas m̃lieres alienigenas. qua
neceſſitate. q̃ vtilitate. an ſola curioſitate. ꝛ ſi
ocioſe vides. ñ tñ ocioſe videris Idẽ. Ser
ua cõmiſſum. caue ꝓhibitũ. ne ꝑdas ↄceſſũ.
q̊d mulierẽ tuã moꝛtẽ tã intente intueris. q̊d
illuc tã crebꝛo vagãtia lumĩa iacis. Idẽ
Niſi mens min⁹ ſe curioſe ſeruaret. tua cu/
rioſitas tꝑs vacuũ nõ haberet. ꝛ ſi culpa nõ
eſt. culpe tñ occaſio eſt. ꝛ indiciũ commiſſe ꝛ
cauſa cõmittẽde. Idẽ. Monach⁹ qui ſui
negligẽs alios curioſe circũſpicit. dũ q̃ſdaꝫ
ſuſpicit ſuꝑioꝛes. quoſdã deſpicit inferioꝛes
ꝛ in alijs quidẽ videt qđ inuidet. in alijs qđ
irridet. inde fit vt ꝓ mobilitate oculoꝝ leui/
gat⁹ anim⁹ nulla vtiq; ſui cura grauat⁹. mo
do ꝑ ſuꝑbiã ad alta ſe egerit. mõ ꝑ inuidiã ĩ
ima ſe demergit. Idẽ. Ex inſolẽti coꝛpo/
ris motu recẽs aĩe moꝛb⁹ deꝓhendit̃. q̃/
diu eñi a ſui circũſpectõe curioſus toꝛpeſcit
incuriã ſui curioſam in alios facit. q̊ eñi ſe/
ipm ignoꝛat foꝛas mittit̃ vt hedos paſcat
Anſ. de ſilẽtu. Curioſitas eſt ſtudiũ per/
ſcrutãdi ea que ſcire nulla ẽ vtilitas. Se/
neca in epl̃a Nil tã dãnoſum bonis moꝛib⁹
q̃ ĩ curioſo ſpectaculo reſidere. tũc eñi ꝑ vo
luptatẽ facili⁹ vicia ſurrepũt

De negligẽcia. Capl̃m VIII

Regoꝛi⁹ in moꝛal. Si curare ꝑua
g negligim⁹. inſenſibilit̃ ſeducti ſtatim
audẽter etiã maioꝛa ꝑpetramus.
Idẽ. Plerũq; de bonis ꝑ incurie viciuꝫ
mala naſcunt̃ Idẽ. Iniquoꝝ mẽtes qui
dãna ſua ↄſiderare negligũt. integritatẽ ſuã
quaſi neſciẽtes ꝑdũt. amittũt nãq; a coꝛde ĩ
nocentiã. ab oꝛe veritatẽ. a carne ↄtinentiã
ꝛ ꝑ acceſſum tꝑis ab etate vitã. Idẽ ĩ re/
giſtro. Dũ diuina p̄cepta nos moneãt ꝓxi/
mos ſicut noſmetipos diligere debere. non
parue negligẽtie eſt p̄cepta dei deſpicere. et

qꝺ ſibi ꝗs metuit aliȷ̃ nõ timere. Idem in
paſto. Si a circũſpectiõis ſollicitudine coꝛ
deſtituit vulneribꝫ aperit. qꝛ hoſtis callidꝰ
tãto liberiꝰ pectꝰ ꝑcutit. ꝗnto nudũ a ꝓuidẽ/
tie loꝛica deꝓhendit Augꝰ de ṽbis domi
ni. Sic hoĩes negligunt vitã ſuã vt nolint
habere malã rẽ niſi ipam. Idẽ. Tu vulnꝰ
Infra li. iiij. de taciturnitate. Idẽ ꝺ natu
ra ꝛ grã. Cũ vbiq; ſit pñs ꝗ multꝭ modis
ꝑ creaturã ſibi ſeruientẽ auerſum vocet. do
ceat credentẽ. ꝯſolet ſperantẽ. diligentẽ ad/
hoꝛtet. conantẽ adiuuet. exaudiat depcãtẽ.
nõ tibi deputat ad culpã qꝺ inuitꝰ ignoꝛas
ſʒ ꝙ negligis ꝗrere qꝺ ignoꝛas. neq; illud ꝙ
vulnerata mẽbꝛa nõ colligis ſʒ ꝙ volẽtẽ ſa/
nare ꝯtemnis. Joh. Chryſ. de cõpũctiõe
coꝛ. Si foꝛte in coꝛꝑe paꝝ aliꝗd moꝛbi pul
ſauerit. ſtatim ꝛ medicos adhibemꝰ ꝛ pecu/
niaʒ ꝓfundimꝰ. ꝛ oĩ obſeruãtia ꝗ cõpetũt
gerimꝰ. nec ꝑus ceſſat ꝙ̃ que moleſta ſũt mi
tigent. aĩa ṽo cũ quotidie vulneret cuʒ ꝑ
ſingula laniet. vrat. ꝓcipitet. ꝛ modis oĩbꝫ
pereat. nec parua ꝗdẽ ꝑ ea nos cura ſollici/
tat. Idẽ. Nõ aĩa ꝓ coꝛꝑe ſʒ coꝛpꝰ ꝓ aĩa fa
ctum eſt. ꝗ ꝫ qꝺ ꝑmũ ꝛ melius eſt negligit. ꝛ
qꝺ inferiꝰ eſt excolit. vtrũq; coꝛrũpit Idẽ
Certũ eſt ꝙ oĩs parit coꝛrũpat ꝛ abſumat
incuria. dũ nemo eſt ꝗ vel oppoꝛtuna ꝓbeat
vl̃ impoꝛtuna ꝓhibeat. Idẽ ſuꝑ Johẽm.
Omi rei magꝭ parcere debes ꝙ̃ tꝑi. aurum
eñ ſi ꝯtemſerꝭ poteris rurſus vl̃ idipſuʒ vl̃
aliud recuꝑare. tꝑs ṽo ſi ꝑdiderꝭ difficile id
reſumes. Berñ. in medita. Qũto diutius
nos deꝰ expectat vt emẽdemur. tãto diſtri/
ctius iudicabit ſi neglexerimꝰ. Idẽ de cõ
temptu mũdi. Nihil ꝓcioſiꝰ tꝑe. ſʒ heu nihil
hodie viliꝰ eſtimat. trãſeunt dies ſalutꝭ ꝛ ne
mo recogitat Idẽ ſuꝑ cant. Nõ curãt car
nales ꝗrere ꝗntũ deſiderãt inuenire. cupiẽ/
tes cõſequi ſʒ nõ exequi. Seneca in epl̃a.
Nemo ſe iudicat ꝗcq̃ʒ debere ꝗ tꝑs accepit.
cũ int̃ multa h̃ vnũ eſt qꝺ nec gratꝰ ꝗdẽ po/
teſt reddere.

De ſecuritate Capitulũ IX

Gregoꝛiꝰ in moꝛal̃. Nõnunq; ipſis
bonis ꝗ agimꝰ ad deteriꝰ ꝓpinꝗmꝰ.
qꝛ dũ leticiã mẽti pariũt. ꝗndã etiã
ſecuritatẽ gignũt. dũq; mens ſecura reddit
in coꝛꝑe laxat. Idẽ. Sepe mens dũ de ṽ
tutis ſue ſecuritate reſoluit. inſidiãte aduer
ſario inopinate culpe telo ꝑfoꝛat. Idem.
Sepe quẽ tẽptatiõis. Infra. c. de remiſſiõe

Idẽ. Sepe nõnullis graue ꝑiculũ icau/
ta ſecuritas fuit. vt callidi hoſtis inſidias ñ
tẽptati ſed iã ꝓſtrati cognoſcerẽt. Idem.
Fit plerũq;. Infra libꝛo. iiij. de innocentia.
Idẽ. Nõnunq; in parua. Supꝛa libꝛo. ij
de peccato. Idẽ. Quia amoꝛꝭ intimi ca/
loꝛẽ mens nõ habet. frigida deoꝛſum iacet.
ac ſic mirãdo modo fit ꝗtidie tãto ſecurioꝛ
ꝗnto peioꝛ Idẽ in regiſtro. Mater negli
gẽtie ſolet eſſe ſecuritas. Auguſtinꝰ ꝺ cõ/
flictu. Loth exercitio maloꝝ ꝓbatꝰ inter ſo
domitas ſanctꝰ fuit. i mõte ṽo ſecuritate coꝛ
poꝛis ſaluatus cũ filiabꝫ peccauit Johẽs
Chryſ. Viriꝰ fidei. Supꝛa libꝛo. ij. de fide.
Iſidoꝛꝰ de ſum. bono. Neq; vnq̃ʒ oppoꝛʒ
penitẽtẽ habere de peccatꝭ ſecuritatẽ. Nã ſe/
curitas negligẽtiã parit. negligẽtia aũt ſepe
incautos ad vicia trãſacta reducit.

De diȷ̃udicatione
Capitulũ X

Gregoꝛiꝰ in regiſ. Graue eſt ſatis ꝛ in
decens vt in re dubia certa dicatur
ſentẽtia. Idẽ in moꝛal̃. Fit vt dũ
ad aliena diȷ̃udicãda mẽs ducit. ꝓpꝛiȷ̃ iudi/
ciȷ̃ lumine ꝑuet. ꝛ eo duriꝰ ꝯtra aliena ſuꝑbi
at. ꝗ ſua negligẽter ignoꝛat. Idẽ. Hoc ꝓ/
pꝛium. Suꝑ lib. ij. de ſuꝑbia. Idẽ. Quiſ
quis ſuꝑbie vel inuidie in ſe tyrannidẽ ca/
ptiua mẽte ſuſcepit. hoc ꝑmũ damnũ patit.
ꝙ clauſo coꝛdis oculo iudiciȷ̃ equitatẽ ꝑdit
Nã cũcta que ab aliȷ̃s vel bñ gerunt ſibi di
ſplicẽt. ꝛ ſola ea ꝗ ipſe vel ꝑue egerit ſibi pla
cent. Idẽ. Cũcti vane glie ſectatoꝛes dũ
ſe hominibꝫ ꝓferũt. alios quidẽ ꝺ fatuis ſen
ſibꝫ. alios aũt de indignis meritꝭ reꝓhẽdũt
alios eñ cenſent nihil ſcire. alios nõ bñ vi/
uere. Idẽ Sancti viri aliena oꝑa etiã ꝑ/
ua mirant. ſua ṽo etiã magna deſpiciũt. Re
ꝓbi ṽo ſua vel ꝗ parua ſunt admirant. et
plerũq; de ſuis malis bona eſtimãt. de alie/
nis aũt bonis male ſentire nõ ceſſant Idẽ
Stulti cũ prudentiũ. Infra de obliuione.
Hieronymꝰ in epl̃a. Periculoſum eſt de
ſeruo alteriꝰ iudicare. ꝛ nõ facilis venia pra/
ua dixiſſe de rectis. Joh. chryſ. de cõpun
ctiõe. In alienis delictis ſeueri ꝛ amariſſimi
iudices reſidemꝰ. noſtras aũt trabes oculiſ
infixas ꝓpꝛiȷ̃s nõ videmꝰ. ꝗ aliena etiã mini/
ma ſollicite ꝑſcrutamur Idẽ. Iudicare ꝺ
alteriꝰ mẽte ſũma difficultas eſt. Augꝰ de
ſermone dñi i mõte. Maxime hi temere iu
dicãt de meritis alienis. ꝛ alioꝝ facta facile

rep̄hendūt. q̄ magis amāt vitupare ⁊ dānare q̄ȝ emēdare ⁊ corrigere. Qđ quidē vicium vel ſupbie eſt vel inuidētie. Bern̄. de ɔtēptu. Judicēt tūc ⁊ p̄iudicēt ſupbie filij. ⁊ cuȝ rege ſuo ſedeant q̄ ſibi latera aq̄lonis elegit exaltenť ⁊ eleuenť ſicut cedr⁹ libani. trāſibimus ⁊ ecce nō erūt. Oppimāt nūc quos poſſunt. blaſphemēt. cōgerant maledicta. veniant ſup nos opprobria exprobrātiū xp̄o. q̄nīa merces nr̄a copioſa eſt in celo.

De reciduatiōe Capl'm. xj.

G Regori⁹ in moral'. Jn vnoquoq̄ȝ lapſu a minimis ſp incipiť ⁊ ſuccreſcētib⁊ defectib⁊ ad grauiora puenitur. Idē. Sepe cōmittūt homies mala q̄ ſciunt. ⁊ idcirco p̄mittunť decipi vt cadāt etiā in mala que neſciūt. Idē. Auget reatum culpe ſequētis. p̄conīū glorie p̄cedētis. Nā vniuſcuiuſq̄ȝ caſus tāto maioris eſt criminis q̄nto p̄us q̄ȝ caderet maioris potuit eſſe virtutis. Idē. Incaſſum bonū agiť ſi añ terminū vite deſerať. q2 ⁊ fruſtra currit q̄ p̄uſq̄ȝ ad metas veniat deficit. Idē in paſtora. Si qđ videť bonū gerendū ſollicita intentione nō creſcit. etiā qđ fuerat bn̄ geſtum decreſcit. Idē. Qui fortiori ſtudio intenderit. retroſpicere ɔuinciť. ſi relictis bonis amplioꝛib⁊ ad mīma retorqueť. Idē ſup ezechielē. Sicut q̄ a fide recedit apoſtata ē. ita qui ad puerſum op⁹ qđ deſeruerat redit ab om̄ipotēti deo abſq̄ȝ vlla dubietate apoſtata indicať. etiā ſi fidē tenere videať. Idē ī regiſtro. Minoꝝ exceſſus eſt veritatē non cognoſcere q̄ȝ in ea agnita nō manere. Auguſtin⁹ ð ciui. dei. Audeo dicere ſupbis eſſe vtile cadere in aliqđ aptū manifeſtūq̄ȝ peccatū. vnde ſibi diſpliceāt q̄ iam ſibi placendo ceciderāt. Salubri⁹ em̄ petr⁹ ſibi diſplicuit q̄ñ fleuit q̄ȝ ſibi placuit q̄ndo p̄ſumpſit. Idē in lib. de viduitate. Jn viduali ⁊ virginali cōtinētia excellētia muneris amplioris expetiť. q̄ expetita ⁊ electa ⁊ voti debito oblata. iā nō ſolū capeſcere nuptias. ſed etiam ſi nō nubať velle nubere damnabile eſt. Idē. Cū quiſq̄ȝ nō reddit qđ nō imperio cōpulſus. ſȝ cōſilio cōmonit⁹ vouit. tāto magis fraudati voti auget iniquitatē. q̄ȝto minus habuit vouēdi neceſſitatē. Idē. Plane nō dubitauerim dicere lapſas aīas a caſtitate ſanctiore que voueť deo adulterꝭ eſſe peiores. Idē in li. de verbis apl'i. Semper adde. ſp ambula. ſp profice. noli ī via retardare. noli retro redire. noli deuiare. Remanet em̄ qui non p̄ficit. retro redit q̄ ad ea relabiť vnde iā receſſerat. deuiat qui apoſtatat. Hiero. in ep'la. De dei virgine facta es corruptio ſathane. de ſponſa xp̄i facta es ſcortū execrabile. de tēplo dei fanū immundicie. de habitaculo ſp̄uſſancti tuguriū diaboli. que p̄us incedebas cū fiducia vt colūba. nūc lates in tenebris vt ſtellio. Jſid. de ſum. bo. Queadmodū ad virtutē tendētes culmē nō a ſummis inchoāt. ſȝ a modicis. vt ſic ſenſim ad altiora ptingāt. ita ⁊ qui dilabunť ad vicia. nō ſtatiȝ a magnis criminib⁊ incipiūt. ſȝ a modicis aſſueſcūt. ⁊ ſic ad maxima pruūt. Idē. Multis argumentis inſidiať diabol⁹ eis q̄ renunciāt ſecl'o. vt ei ſe iteꝝ amore ſubſternāt. grauī⁹ autē illos ɔcupiſcētijs ſeculi ferit. q̄s poſt renūciatiōꝫ ad mūdi amorē reduxerit. Bern̄. ī ep'la. Habet quidē xp̄s multos milites q̄ fortiſſime ceperūt. ſteterūt. vicerūt. paucos autē q̄ de fuga cōuerſi rurſus ſe piculo ingeſſerūt qđ declinauerāt. rurſuſq̄ȝ fugarēt hoſtes q̄s fugiebāt. Idē. Beat⁹ es ſi pugnādo moriaris. q2 mortu⁹ mox coronaberis. ve autē tibi declinādo pugnā. pdis em̄ victoriam ſimul ⁊ coronā. Idē. Si p̄ficere currere ē. vbi nō p̄ficere ibi ⁊ currere deſinis. vbi xo nō currere ibi ⁊ deficere incipis. hinc plane colligiť q2 nolle p̄ficere nō niſi deficere eſt.

Idē ſup cāti. Septies cadit iuſt⁹. ⁊ ſepties reſurgit. ſi tn̄ cadit in die. vt ſe cadere videat ⁊ cecidiſſe ſciat ⁊ reſurgere cupiat. ⁊ requirat manū adiuuātis ⁊ dicat. Domine in voluntate tua p̄ſtitiſti decori meo virtuteȝ. auertiſti faciē tuam a me. ⁊ factus ſum conturbatus.

De ɔſuetudine Capitulū XII

G Rego. i ōme Uſitata culpa obligat mentē vt nequaq̄ȝ ſurgere poſſit ad rectitudinē. conať em̄ ⁊ labiť. q̄a vbi diu ſponte pſtitit ibi etiā cū noluerit coacta cadit. Idē ſup Ezech. Frontē cordis in impudentiā atterit culpa frequens. vt q̄ crebrius cōmittiť. eo de illa cōmittētis anim⁹ minus verecūdeť. Idē in regiſtro. Si p̄ue rei adit⁹ āteq̄ȝ diu pateſcat nō clauditur vſu fit latior. ⁊ erit ɔſuetudine licitū qđ ratōne ⁊ lege ɔſtat eſſe phibitū. Idē in Gloſa Treñ. iij. ⁊ Joh. xj. Difficile ſurgit quē moles male ɔſuetudinis p̄mit. Jſid. in ſyno. Aſſiduitas mores facit. ⁊ iugis vſus in na-

turā ſe vertit. Idē de ſum. bono. Cogitatio praua delectationē parit. delectatio ꝯſenſionē. ꝯſenſio actionē. actio ꝯſuetudinē. conſuetudo neceſſitatē. Idē. Dū facta ꝗdam nō grauia libere ac ſine metu cōmittimꝰ ad peiora ſcelera ⁊ horrenda peccati ꝯſuetudi/ne labimur Auguſtinꝰ de libero arbitrio Ratio eſtimat luce veritatꝫ vt recto iudicio ſubdat minora maioribꝫ. Uſus aūt ꝯſuetudine cōmoditatꝫ plerūqꝫ inclinat̄. vt ea plu/ris eſtimet q̄ v̄itas minora ꝯuincit. Idē ꝯtra iulianū. Cōtra iſtā genitaliū ꝯcupiſcē/tiam q̄ ingenita nobis eſt ꝑ originale pctm̄ vehemētiꝰ vidua q̄ꝫ virgo. vehemētiꝰ mere/trix cū caſta eſſe voluerit q̄ꝫ que ſꝑ fuit caſta ꝯfligit. ⁊ tāto ampliꝰ in ea ſuꝑanda volūtas laborabit. ꝗnto maiores ei ꝯſuetudo vires dedit. Idē in glo. ſuꝑ pſal. Faciliꝰ eſt re/trahi ab ingreſſu q̄ꝫ ab arrepto itinere pra/ue ꝯſuetudinis reuocari. Joh. Chryſ. de cōpunc. cor. Cōſuetudini cōtemnēdi dū de p̄teritis dolor nullꝰ eſt. faciliꝰ ſuꝑuenientibus malis locū damꝰ. Ambro. de offic. Uſus cito inflectit naturā. Seneca in epiſtola. Mali mala ſua qđ maloꝝ vltimū eſt amāt. tūc autē cōſummata eſt infelicitas vbi tur/pia nō ſolū delectāt ſed etiā placēt. et deſinit eē remedio locꝰ. vbi que fuerūt vicia mores fiunt.

De obſtinatiōe Capitulū XIII

Gregoriꝰ in mora. Praui audire bona patēter nequeūt. ⁊ cū vite emēdationē negligūt. ad v̄ba ſe obſtiate reſpōſionis accingūt Idē. Quos reatꝰ ſimilis ſociat. ꝯcordi ꝑtinacia etiā defenſio ꝑuerſa cōſtipat vt de facinoribꝫ ſuis alterna ſe inuicē defenſiōe tueāt̄. Augꝰ de agone xp̄iano. Nolētes ſe ſi peccauerīt corrigi. nihil aliud elegerūt niſi cū hoc mūdo dānari. Idē de vita xp̄iana. Fit vt qui hoīes nō timent in delinquēdo. in iudicio deū iudicē ſentiāt ⁊ vltorē. Idē de fide ad petrū. Obdurate viuit ſiue q̄ nō cōuertit̄ deſperās de indul/gentia peccatoꝝ ſuoꝝ. ſiue q̄ ſic de miſericordia dei ſperat. vt vſqꝫ in finē vite ſue in ſuoꝝ criminū ꝑuerſitate ꝑmaneat Joh. chryſ. in ſ̄mōe. Peccare humanū eſt. ꝑmanere aūt in peccatis diabolicū eſt. Bern. de cōſi/dera. Quid eſt cor durū. ip̄m eſt qđ nec compūctione ſcindit̄. nec pietate mollit̄. nec mouet̄ p̄cibꝫ. minis nō cedit. flagellis durat̄. ingratū ad beneficia. ad cōſilia inuidū. ad iudicia ſeuū. inuerecundū ad turpia. impauidū ad pericula. Idē de p̄cep. ⁊ diſpē. Elatio cōtemnētis ⁊ impenitētis obſtinatio in minimis quoqꝫ mādatis culpā facit nō minimā. ⁊ cōuertit in crimē grauis rebelliōis ventū leuē ſimplicis trāſgreſſionis. Idē in ep̄l'a ad ꝓprios parentes. O dira abuſio domꝰ ardet. ignis inſtat a tergo. ⁊ fugiētiꝑ/hibet̄ egredi. euadēti ſuadet̄ regredi. et hoc ab his q̄ in ip̄o incēdio poſiti ſunt. ⁊ obſtinatiſſima demētia ac demētiſſima obſtinatiōe fugere ꝑiculū nolūt, ꝓh dolor ſi cōtemnitis mortē veſtrā. cur appetitis ⁊ meā. Idē in ſermone. Nōnulli dura ceruice ⁊ attrita ſūt frōte. vt q̄ magis eis cōpatimur. tāto magis noſtra ⁊ cōpaſſione ⁊ patiētia abutāt̄ Idē Putas ne filiū dei reputat ieſum q̄ſq̄s ille ē homo q̄ ipſiꝰ nec terret̄ cōminationibꝫ. nec attrahit̄ ꝓmiſſionibꝫ. nec p̄ceptis obtēperat nec ꝯſiliis acquieſcit. nōne is ſi fateat̄ ſe noſſe deū. factis eū negat. porro fides ſine ope/ribꝫ mortua eſt. Idē. Qui imperiū dedit ne peccaremꝰ. penitētibꝫ ſtatuit vt cōfiterent̄ Excludit̄ itaqꝫ digne a regno dei oīs q̄ peccat. ſed q̄ poſt pctm̄ labit̄ in cōtēptū Glo. Matth. xiiii. Carnale eſt cadere. ſꝫ lapideū eſt iacere.

De deſperatiōe Capitulū XIIII

Gregoriꝰ in regiſ. Diffidētie quodā/modo genꝰ eſt. cōtra hoc qđ quiſqꝫ p̄dicat torqueri meſticia. Idem i moral̄. Preſumptio v̄tutis ꝓprie tāto grauius in deſperatiōe eſt. ꝗnto longiꝰ ab humilitate. Idē. Graui deſperatiōis telo mens ꝑcutit̄. cū ſuꝑne ire tribulatiōibꝫ p̄mit̄. ⁊ linguaꝝ foros opprobriis vrget̄. Idē. Clauſis oculis cordis eo aīa p̄cipitat̄ in infimis quo obſcurat̄ a ſūmis. ⁊ tāto ſecuriꝰ mala tēporalia penetrat. ꝗnto duriꝰ bona eterna deſperat. Idē. Deꝰ hoiem quē benigne cōdidit inique nō ſpernit. Pēſandū eſt igit̄ ꝗnti eſt periculi trāſacta munera cernere ⁊ fu/tura deſperare. Idē. Plerūqꝫ ꝯgruit. Infra caplo de argutiōe. Johēs Chryſ. i ſ̄mone. Utrūqꝫ ꝑiculoſum eſt ⁊ cōfidētia ꝑ/uerſa ⁊ deſperatio. Nā cōfidētia nimia ſtantem euertit. ⁊ deſperatio poſt lapſum nō permittit exurgere. Idē. Diabolꝰ nō aliūde. Supra lib. p̄mo de demonibꝫ Augꝰ. ꝺ penitētia. Qui ꝺ deo nō p̄ſumit veniā. nō aduertit plꝰ peccato ſuo poſſe dei clemētiā. Idē. Inter ſpem ⁊ deſperatiōem. Infra

in capitulo de morte. Iſid. in ſyno. Non deſperes de ſalute ſi ad meliora ꝯuerteris. q̄ eñ veniã de pctõ deſpat. plꝰ ſe deſperatõe q̄ꝫ cõmiſſo ſcelere dãnat. deſperatio nãqꝫ augꝫ pctm̄. ꝛ peior eſt oĩ pctõ.

De dilatiõe. Capitulũ XV

Gregoriꝰ in moral'. Sepe accelerãdi boni tarditas ꝯſiliũ putat. ꝛ cũ expectat vt ex tardatõne pficiat. hoc inſidiãtis mora ſupplãtat. Augꝰ de ꝯfeſſ. Nõ erat q̄d rñderẽ tibi dñe dicẽti mihi. Surge qui dormis ꝛ exurge a mortuis ꝛ illuminabit te xp̄s. ꝛ vndiqꝫ oſtẽdenti te ṽa non erat oĩno q̄d reſpõderẽ veritate ꝯuictꝰ. niſi tm̄ verba lẽta ꝛ ſomnolẽta. Ecce mõ. ſine modo ſine paululũ. ſꝫ modo ꝛ modo nõ habebat modũ ꝛ ſine paululũ in longũ ibat. Idẽ ꝺ verbis dñi. Scio ego ꝛ mecũ oĩs hõ qui paulo attentiꝰ ꝯſiderauit neminẽ deũ timẽtem ſub verbis eiꝰ nõ ſe corrigere niſi qui putat q2 plꝰ habeat viuere ꝛ hec ĩpa res ẽ que multos occidit cũ dicũt cras cras. ꝛ ſubito oſtiũ claudit. remanebũt foris cũ voce coruina q2 nõ habẽt gemitũ columbinũ. Cras cras vox corui eſt. Idẽ de ciui. dei. Si preterea quiſqꝫ obiurgãdis ꝛ corripiẽdis male agentibꝰ parcit q2 oportuniꝰ tp̄s inquirit vel eiſdẽ ĩpis metuit ne deteriores ex h̄ efficiant. vel ad bonã vitã ꝛ piã erudiẽdos impediãt alios infirmos ꝛ pmãt atqꝫ auertãt a fide. nõ videt eſſe cupiditatis occaſio ſꝫ cõſiliũ charitatis. Idẽ de pnia. Oĩa multa ſunt que impediũt languentẽ ꝛ retrahunt. piculoſum eſt ꝛ interitui vicinũ. ad mortẽ ptrahere pnĩe remediũ. Idẽ. Purgãdus eſt igne purgatoĩs q̄ in aliud ſeculũ diſtulit fructũ ꝯuerſionis. hic aũt ignis ꝛ ſi eternus nõ ſit. miro mõ eſt grauis. excellit eñ omnẽ penã quã vnqꝫ q̄s paſſus eſt in hac vita.

Bern. ſup canti. Inſtar ſolis vrẽtis deſiderij ardor pegrinantẽ in corpe aiam decolorat. dũ vultui gl'ie inhiantẽ impatientẽ facit repulſa. ꝛ excruciat amãtẽ dilatio. Idẽ de ꝯtemptu. Nũ q̄d in die iudicij miſeri dicere incipiẽt. mõ dñe. ecce mõ. ſine paululũ. ſic eñ nũc diſſimulãt infelices. ꝛ mõ ꝛ mõ ñ habẽt modũ. ꝛ ſine paululũ in longũ vadit.

Idẽ. Clama ad deũ aĩa mea. trahe me poſt te. in odore vnguentoꝝ tuoꝝ curremꝰ. alioquin quãdo eum remorãdo. tepeſcendo. pauſando ꝯſequi ſperas. exultabit vt gygas ad currendũ viã. Hilarẽ ſine dubio diligit ſecutorẽ.

De voluptate Capl'm XVI

Gregoriꝰ in moral'. Qui nũc male ſe i voluptatibꝰ dilatat. cũ poſt in ſupplicijs pena anguſtat. Idẽ in regiſt. Si p luxu aĩ atqꝫ voluptate carnis dñico die quis lauari appetit. h̄ fieri nec reliquo q̄libet die ꝯcedimꝰ. Si aũt p neceſſitate corporis. h̄ nec dñico die phibemus. Hieronymꝰ i epl'a. Miſerie delitijs ꝛ delitie miſerijs cõmutant. in noſtro arbitrio eſt vel diuitẽ ſequi vel lazaꝝ. Idẽ. Difficile imo impoſſibile eſt vt pſentibꝰ q̄s ꝛ futurꝫ fruat bonis vt hic ventrẽ. ibi mentẽ impleat. vt ꝺ delicijs trãſeat ad delicias. vt in vtroqꝫ ſeculo pmus ſit. vt ꝛ in celo ꝛ in terra appareat glorioſus. Bern. de ꝯtemptu. Nũc et trahit ſua quéqꝫ voluptas. ꝛ odorẽ turpis lucri ſectantes queſtũ eſtimãt pietatẽ quoꝝ dãnatio certa eſt. Boeciꝰ de ꝯſola. Triſtes eſſe voluptatũ exitꝰ q̄ſquis reminiſci libidinuꝫ ſuarũ volet intelliget. q̄ ſi beatos explicare poſſent. nihil cauſe ẽ q̄n pecudes quoqꝫ beate eſſe dicant. quaꝝ oĩs ad explendã corporalẽ laſciuiã feſtinat intẽtio. Interl'. leuitici. ij. Nihil voluptuoſum. nihil ſuaue placet deo. ſꝫ q̄d habet aliq̄d mordacitatis ꝛ ſeueritatis. vñ paſca cũ amaritudinibꝰ manducat. Glo. Oſee. iiij. Voluptas inſatiabilis eſt ꝛ habita famẽ nõ ſatietatem parit.

Seneca in epl'a. Voluptates pcipue ex turba ꝛ iniuſtiſſimas habe. latronũ more i h̄ nos amplectunt vt ſtrangulẽt. Multa li. ij. in capl'o de luxuria.

De carnalitate Capl'm XVII

Grego. i omel'. Unde caro ad tempꝰ ſuauiter viuit. inde ſpũs in eternuꝫ interit. Ioh. Chryſ. ſup Matth. Quid ĩpinguas dic mihi corpꝰ. nũq̄d enim ĩmolare te habemꝰ. nũq̄d apponere menſe.

Bern. de ꝯtẽp. Nõnulli cũ ſpũ ceperint. heu carne ꝯſummant. Idẽ. Hodie filij hominũ aĩe curã negligũt. curã aũt carnis pficiunt in oĩi deſiderio. neqꝫ eñ peccare metuũt ſꝫ puniri. nec fructui cordis dat opa. ſed valitudini corpis. imo ꝛ voluptati. Idẽ ſup cant. Tu tibimet ipi diſpẽſas miſertus tui. ſuſpecta eſt mihi fateor tua ipſiꝰ in te diſpenſatio. vereor tibi illudi ſub tegmĩe ꝛ nomine diſcretõis a carnis prudẽtia. Id te ſaltem volo admonitũ eſſe vt ſi tibi autoritas apoſtoli placet de bibẽdo vino modico q̄d

ſille adiũxit nõ ꝑtermittas. Idẽ in apoꝉ.
Quid vos dicitis obſeruatores ciboꝝ. mo/
rũ neglectores. ⁊ corruptores animoꝝ. Hy
pocras ⁊ ſeq̃ces eiꝰ docent aĩas ſaluas fa/
cere in h mũdo xp̃s ⁊ eiꝰ diſcipuli perdere.
Quẽnam vos e duobꝫ magiſtꝝ eligit̃ʒ. Ac
manifeſtũ ſe facit q̃ ſic diſputat. hoc oculis.
hoc capiti. illud pectori vꝉ ſtomacho nocet.
ꝑfecto vnuſq̃ſqꝫ qꝺ a ſuo mgr̃o didicit. hoc
in mediũ ꝓfert. Idẽ. Iſta charitas ꝺſtru
it charitatẽ. hec diſcretio diſcretionẽ ꝯfun/
dit. talis miſericordia crudelitate plena eſt.
qua videlicet ita corꝑi ſeruit̃ vt aĩa ingulet̃
Que eteni charitas eſt carnẽ diligere. ⁊ ne/
gligere ſpm̃. q̃ diſcretio totũ dare corpori. et
aĩe nihil. q̃lis miſericordia ancillã reficere ⁊
dñam interficere. nemo ꝑ hꝰmõi miſericor/
dia ſperet ſe ꝯſequi miſericordiã. Idẽ in
epꝉa Quicũqꝫ in carne ſũt ſiue ꝑter habituʒ
ſiue ĩ habitu religiõis. ſi verax eſt. imo quia
verax eſt apꝉs deo placere ñ pñt. multũſ citra
ꝑfectũ ꝓficit. imo infra impꝑfectũ deficit
cuiꝰ gula deꝰ eſt. Idẽ. Qui debitorẽ. Su
pra lib. ꝑmo de religioſis maꝉ. Idẽ in ſer.
Filij hoĩm vſqꝫ q̃ graui corde ⁊ pingui cor/
pore. vt q̃d diligitis vanitatẽ ⁊ v̾itatẽ negli
gitis. pinguedo carnis. delitie corꝑis. ſaturi
tas vẽtrʒ. aut añ mortẽ vos deſerẽt. aut voſ
in morte illa deſeretʒ. qm̃ inquit ſanctꝰ. cum
interierit hõ nõ ſumet oĩa. neqꝫ deſcẽdet cuʒ
eo gꝉia eiꝰ. Seneca in epiſtola. Cũ tibi fe
liciter ſagina ceſſerit. ⁊ tori creuerint. nec vi/
res vnq̃ꝫ opimi bouis nec põdus equabis.
adijce nũc ꝙ maiore ſarcina animꝰ elidit̃. et
minꝰ agilis eſt Idẽ. Stringe corpꝰ ⁊ aĩo
laxa locũ. multa ſequunt̃ incõmoda corꝑis
deditos cure Idẽ. Fateor inſitã eſſe no/
bis corꝑis noſtri charitatẽ. fateor nos huiꝰ
gerere tutelã. nõ nego indulgẽdũ illi ſeruiẽ/
dum nego. multʒ em̃ ſeruit q̃ corꝑi ſeruit. q̃
pro illo nimium timet. qui ad illud omĩa re
fert. Idẽ. Sic gerere nos debemꝰ nõ tã/
q̃ꝫ ꝓpter corpꝰ viuere debeamꝰ. ſʒ tã q̃ꝫ nõ poſ
ſimus ſine corꝑe.

De ꝓſperitate Capitu. XVIII

Regoriꝰ in moraꝉ. Sancti viri oẽm
ꝑſentis vite copiã inopiã deputant
q: videlicet nil extra deũ ſufficit mẽ/
ti que veracit̃ deũ q̃rit. Idẽ. Q̃uis quo/
libet in loco poſiti cogitãdo. loquẽdo. agen
do peccemꝰ. tũc tñ ꝑ tria hec animꝰ effrena/
cius rapit̃. cũ mũdi huiꝰ ſubleuat̃ ꝓſperitate

Idẽ. Nõ eſt cenſus in crimine. ſed affectꝰ
cũcta em̃ que deꝰ ꝯdidit bona ſunt. Idẽ.
Solet reꝝ abũdantia tãto magis a diuino
tiore mentẽ ſoluere. q̃nto magis hãc exigit di
uerſa cogitare Nã dũ foris ꝑ multa ſpargit̃
ſtare ĩ intimis fixa ꝓhibet̃. Idẽ. Qui trãſ
euntia amplectit̃. eo ipo ad decurſum ducit̃
q̃ decurrẽtibꝫ implicat̃. Idẽ. Mꝉtos ſua
peiꝰ felicitas ſtrauit. multos diuturna pax
inertes reddidit. eoqꝫ illos inopinatꝰ hoſtiſ
grauiꝰ ꝑculit. q̃ longo q̃etis vſu negligẽtes
inuenit. Idẽ ſuꝑ Ezech. Abũdãtia ſuꝑ/
bie vicina eſt. Idẽ. Qui a deo auertit̃ ⁊ ꝓ/
ſperat̃. tãto ꝑditõi fit ꝓximꝰ. q̃ꝫto a zelo diſci
pline inuenit̃ alienꝰ. Idẽ in regiſtro. Li/
bere nobis nõ debet dari donũ dei qꝺ ꝑ de
lectatiõeʒ ſui ſeꝑat ab amore dei. ne data dã
ti ꝑferamꝰ. ⁊ dũ bona ꝑcipimꝰ etiã mali. vn/
de creſcere ĩ eiꝰ amore debuimꝰ. ide a timore
illiꝰ diſiũgamur Ioh. Chryſ. ſuꝑ Math
Ip̃a felicitaſ mũdialiũ reꝝ ſatis magnũ im
pedimẽtũ eſt aĩe ad iuſticiã faciẽdã. Idẽ.
Qui vult deũ amare neceſſe eſt vt odiat di/
uitias. q̃ aũt voluerit amare diuitias. neceſ/
ſe eſt vt odiat deũ. Idẽ ſuꝑ Ioh. Nõ ac/
cuſo domos habẽtes ⁊ agros ⁊ pecunias ⁊
mãcipia. ſʒ cũ cautela hec poſſideri volo ⁊ cũ
decẽtia. q̃d eſt cũ decẽtia niſi vt more dñorũ
⁊ nõ ſeruoꝝ poſſideãt ea ⁊ nõ poſſideant̃ ab
eis. vt vtant̃ eis ⁊ nõ abutant̃ Iſi. in ſyno.
Diuitie nunq̃ꝫ ſine peccato acq̃runt̃. nullꝰ
res terrenas ſine pctõ adminiſtrat. Augꝰ
in epꝉa. Fallax in trãſitorijs ſuauitas ⁊ in/
fructuoſus labor. ⁊ ꝑpetuꝰ timor. ⁊ ꝑiculoſa
ſublimitas. initiũ ſine ꝓuidẽtia. ⁊ finis cum
penitẽtia Idẽ. Vtaris h mũdo tã q̃ꝫ non
vtẽs. vt ex bonis eiꝰ bona facias ⁊ nõ malꝰ
fias. q: ⁊ ip̃a bona ſunt. ⁊ a deo bona ſunt.
nec dant̃ hominibꝫ niſi ab illo q̃ habet oĩm
celeſtiũ atqꝫ terreſtriũ poteſtatẽ. Sʒ ne pu/
tent̃ mala dant̃ ⁊ bonis ne putent̃ magna vꝉ
ſũma bona dant̃ ⁊ malis. Iterũqꝫ auferunt̃ ⁊
iſta bonis vt ꝓbent̃ ⁊ malis vt cruciẽt̃ Idẽ
ſuꝑ Lucã. Amor reꝝ terrenaꝝ viſcꝰ eſt pẽna
rum ſpũaliũ. ⁊ eſt glo. ſuꝑ ps. cxx. Idẽ ſu/
per cano. Iacobi. Auꝝ materia laboꝝ. ꝑicu
lum poſſidẽtiũ. eneruatio v̾tutũ. malꝰ dñs.
ꝓditor ſeruꝰ. aurũ nemo tutꝰ habet niſi q̃ ſꝑ
abſcõdit. in ꝑnicie dñi fulget. ꝑ tenebras q̃ri
tur. ꝑ tenebras cuſtodit̃. Idẽ. Auꝝ ꝑbet
miſericordie materiã apud bonos animos
⁊ nouo genere lucri tũc magis ꝓdeſt qñ cõ

temnit᷑. vt ſcꝫ ip̄a ſui ꝯditiōe teſtet᷑. qm̄ mala
eſt eiꝰ rei poſſeſſio cuiꝰ abdicatio fructuoſa
Idē de moribꝫ ecc̄lie. Multo em̄ mira/
bilius nō inherere diuitijs q̄ꝫuis poſſideas
q̄ꝫ om̄ino eas nō poſſidere. Ambro. i ſer.
Merito clamat ꝓpha. Diuitie ſi affluāt no/
lite cor apponere. q̄d em̄ mihi ꝓſunt ſi mecū
eſſe poſt mortē nō poſſunt. hic acquirunt᷑. h̄
relinquent᷑. Somniū igit᷑ loq̄mur nō patri
moniū. Vn̄ bn̄ ait ꝓpheta. Dormierūt ſom/
nū ſuū. ⁊ nihil inuenerūt om̄es viri diuitia
rū in manibꝫ ſuis. Bern̄. i ep̄la. Bona tē/
poralia ſunt ſi nō amant᷑ vt illicita. ſiue autē
ament᷑ ſiue nō ament᷑. nō multū expediunt.
qꝛ quadā ſui dulcedine cor poſſidentis cito
ſubuertūt Idē in ſmone. Diuitiarū amor
inſatiabilis. Lōge em̄ ampliꝰ deſiderio tor
quet aīam q̄ꝫ refrigeret vſu ſuo. vtpote q̄rū
acq̄ſitio quidē laboris. poſſeſſio ṽo timoris
amiſſio plena doloris inuenit᷑. Idē. Fi/
lij adā genꝰ auarū ⁊ ambitioſum audite q̄d
vobis cū terrenis diuitijs ⁊ glia tempali. q̄
nec vere nec veſtre ſunt. Aurū em̄ ⁊ argētuꝫ
nōne terra eſt rubra ⁊ alba. quā ſolus error
hoim̄ facit. aut magis reputat p̄cioſam. De
niq̄ꝫ ſi veſtra ſūt hec tollite ea vobiſcū. ſꝫ hō
cū interierit nō ſumet oīa. neq̄ꝫ deſcēdet cuꝫ
eo glia eiꝰ. Idē. Fallax felicitas ē maior
infelicitas. Seneca in ep̄la. Res eſt inq̄e
ta felicitas.

De ꝯſolatiōe Caplm̄ XIX

Gregoriꝰ in paſto. Offerēda ē eis cō
ſolatio q̄s caminꝰ paupꝫtatis excoq̄t
atq̄ꝫ illis inferēdꝰ eſt timor q̄s ꝯſola
tio glie tp̄alis extollit. Idē. Habet h̄ pra
uorum Infra. c. de malicia. Idē. Mens
in qua. Infra lib. iiij. de feruore. Hiero. i
ep̄la. Nihil om̄ino agimꝰ q̄ nos p multitu/
dinis exēpla defendimꝰ. ⁊ ad ꝯſolationē no
ſtrā aliena ſepe numerātes vicia. deeſſe nob
dicimꝰ q̄s ſeq̄ in ṽtutibꝫ deceamꝰ. Bern̄.
in ep̄la. Si caro ⁊ ſanguis regnū dei poſſi/
dere nō poſſunt. carnalibꝫ ꝓfecto ꝯſolatōi/
bus ſpiritales ſociari ip̄oſſibile eſt. Idē.
Funes ceciderūt. Infra li. iiij. ca. de guſtu.
Idē in apolo. Fuſi ſumꝰ exteriꝰ ⁊ de re/
gno dei q̄d intra nos eſt relictis verꝫ ac ꝑen
nibꝫ bonis foris querimꝰ vanā ꝯſolationeꝫ
de vanitatibꝫ ⁊ inſanijs falſis. ac iā religiōis
antique nō ſolū virtutē amiſimꝰ. ſꝫ nec ſpe/
ciem retinemꝰ. Idē ſup Qui habitat. Si
vis habere miniſteriū angelorū fuge ꝯſola/
tiones ſecl̄i. ⁊ tēptatōibꝫ reſiſte diaboli. renu
at ꝯſolari aīma tua i alijs ſi vis i dei memo/
ria delectari. Idē in ſmōe. Vilis eſt ⁊ ad
nihilū vtilis mūdi ꝯſolatio. ⁊ q̄d magꝫ ē me
tuendū. etiā ṽe ac ſalubris ꝯſolatiōis eſt im
pedimentū. Idē. Cuiꝰ ad alias ꝯſolatio
nes mens inhiat. ⁊ nō penitꝰ renuit ꝯſolari
in caducis ⁊ trāſitorijs. ip̄e ſibi ꝓfecto cele/
ſtis ſubtrahit grām ꝯſolatōis. q̄ ſi digna de
uotione. pleno affectu. deſiderio vehement
petere. q̄rere. pulſare ſatagerꝫ. ſine dubio pe
tens acciperet. q̄rēs inueniret. pulſanti apiret᷑
Idē. Alios q̄ꝫ lugētes. Supra li. ij. in. c.
de beatitudine.

De ornatu Caplm̄ XX

Gregoriꝰ in mora. Praui cū tegēdis
mēbris veſtimēta querūt. nō ſolū q̄
tegāt. ſꝫ etiā q̄ excolāt expetūt ⁊ ꝯtra
torporē frigoris non ſolū q̄ p pinguedinem
muniāt. ſꝫ etiā que p molliciē delectēt. ⁊ n̄ ſo
lū que p molliciē tactū mulceāt. ſꝫ etiā q̄ per
colorē oculos ſeducāt. Johēs Chryſ. de
cōpunc. Nos om̄e tp̄s vite nr̄e ꝯſumimꝰ ex
poliātes dn̄am. ⁊ adornātes ancillā diuerſ
ornatibꝫ. Auguſtinꝰ ſup Matth. Qui im
moderato cultu corpis atq̄ꝫ veſtitꝰ vl̄ cete/
rarū rerū nitore ꝑfulget. facile ꝯuincit᷑ rebus
ip̄is pōparū ſeculi eſſe ſectator. Idē de do
ctrina xp̄iana Quē iudicē mulier meliorē re
quirimꝰ deformitatꝫ tue. q̄ꝫ teipam q̄ videri
times. Si pulcra es. q̄d abſcōderis. ſi dfor
mis cur te formoſam eſſe mētiris nec tue cō
ſciētie nec alieni grām orꝫ habitura. Iſtō ṽ/
bum ſumit a beato ambro. in li de ṽginibꝫ.
Idē Augꝰ de doctrina xp̄iana. loquēs d̄
fuco mulierū. Tolerabiliora ꝓpe modū in
adulterio crimia ſunt. ibi em̄ pudicicia. hic
natura adulterat᷑. Iſtud ṽbū ſumit ſimilit᷑
a beato Ambro. in li. de ṽgi. Idē de doc.
xp̄iana. Monētis apoſtoli vox eſt. Expur/
gate vetꝰ fermentū ⁊c. in azimis ſin. ⁊ verit.
Nū ſinceritas pſeuerat ⁊ ṽitas q̄n que ſince
ra ſunt polluunt᷑. ⁊ colorū adulterinis fucis
in mendaciū ṽa mutant᷑. Iſtud ṽbū ſumit
a beato Cypano. Idē de doctrina xp̄ia/
na. Dn̄s tuꝰ dixit. nō potes facere capillum
vnū albū aut nigrū. ⁊ tu ad vincendā dn̄i tui
vocē vis te eē pociorē audaci conatu ⁊ ſacri
lego ꝯtemptu crines tuos inficis. malo p̄ſa
gio futurorū capillos iā tibi flammeos au/
ſpicaris. Iſtud ſil'r ſumit a beato Cypano.
Hiero. in ep̄la. Crimē eſt caput pꝰ chriſ/

matis ſanctificationē.aut croci aut alteriuſ
pigmēti fuco vel puluere ſordidari.aut au/
ro vel gēmis vel cuiuſcūqꝫ terrene creature
ſpecie comi.qꝺ iam celeſtis ornatꝰ ſplendo/
re refulget. Idē. Quid facit in facie chri/
ſtiana purpuriſſus ⁊ ceruſa.quoꝝ alterū ru
borē genaꝝ labioꝝqꝫ mētiꝫ.alteꝝ cādorē orſ
⁊ colli.ignis iuuenū.fomēta libidinū. impu
dice mētis indicia.⁊ infra. Ornatꝰ iſte ñ do
mini eſt.velamē iſtud antixpi eſt. Idem.
Qua fiducia erigit ad celū vultꝰ quos cōdi
tor nō agnoſcit. Ambroſiꝰ.Que vult au/
diri.Infra libro.iiij.de ſimplicitate. Cyp/
anus in epl'a.Fugiāt caſte ꝟgines ⁊ pudice
inceſtarū cultꝰ.⁊ habitū impudicaꝝ.lupana
rium inſignia.ornamēta meretricū. hec de/
us culpat.hec denotat. Sericū ⁊ purpurā
indute xp̄m induere nō poſſūt.auro ⁊ mar/
garitis ⁊ monilibꝫ adornate.ornamēta cor/
dis ⁊ pectoris ꝑdiderūt. Idē. Parē ſe in
oīibꝫ integritas ꝟginea preſtet.nec bonū
cordis corꝑis cultꝰ infamet.Quid eñ orna
ta virgo.quid compta ꝓcedit quaſi maritū
habeat aut querat. Timeat potiꝰ placere ſi
virgo eſt.nec periculū ſui appetat que ad me
liora ⁊ diuina ſe ſeruat. Bernardꝰ in epl'a
Filie babylonis quaꝝ vere gloria in cōfu/
ſione induūꝫ purpura ⁊ byſſo. ⁊ ſubinde cō
ſciētia pannoſa iacet.fulgēt monilibꝫ.et mo
ribus ſordēt. Idē in apolog. Ex cordis
theſauro ſine dubio ꝓcedit ꝗcquid foris ap
paret viciosū. vanū eñ cor vanitatis notā
ingerit corꝑi.⁊ exterior ſuꝑfluitas interiorſ
vanitatis indiciū eſt Mollia idumēta mol
liciem aīmi indicāt.nō tantū curareꝫ corpo
ris cultꝰ. niſi ꝑ̇us neglecta fuiſſet mens in/
culta virtutibꝫ. Multa ſupra libro ꝑmo de
monialibꝫ ⁊ cōiugatis.

De ingratitudine. Capitulū XXI

Regoriꝰ in regiſtro.De imperatore
g Mauricio. Ualde mihi durū vide
tur vt ab eiꝰ ſeruitio milites ſuos ꝓ/
hibeat.qui ⁊ ei oīa tribuit. ⁊ dñari eū non
ſolū militibꝫ.ſed etiā ſacerdotibus cōceſſit.
Iohēs Chryſo.ſuꝑ Matth. Omne bo/
nū quod nō ex amore ipiꝰ boni faciūt homi
nes.ingratū eſt ante deū. Auguſtinꝰ de ci
uitate. Multi habēt multa dona ⁊ deū ne
ſciendo a ꝗ habēt impia vanitate iactantur.
Nemo aūt eſt donis dei beatꝰ qui donanti
extiterit ingratꝰ Idē de penitētia. Ingra
tus extitit qui plenꝰ virtutibꝫ deū omnino
nō timuit. In hoc ei quiſqꝫ peccator fit cul/
pabilior quo eſt deo acceptior. Idem de
ſpiritu ⁊ littera. Erit aīma ingrata ſi quod il
li ex deo eſt ſibi tribuit.ꝑcipueqꝫ iuſticiā.
Bernardꝰ ſuꝑ Qui habitat. Cōfitēti hu
militer ⁊ deuote gratias agēti.nō immerito
ampliora beneficia ꝓmittunꝫ. Nā qui fide/
lis inueniꝫ in modico.iure cōſtituiꝫ ſuꝑ mł/
ta. Sicut ecōtrario de accipiēdis indignꝰ
eſt qui fuerit de acceptis ingratus. Idē
ſuper cātica. Ingratꝰ reputabiꝫ cū diſcuſſio
venerit.qui nō poterit dicere cū dauid. Cā/
tabiles mihi erāt iuſtificatōnes tue in loco
ꝑegrinationis mee. Idē. Nunꝗd non pe
rit quod daꝫ ingrato. Ingratitudo eñ ini
mica eſt gratie.ꝑditio aīme.exinanitio meri
torum. virtutū diſperſio. beneficioꝝ perdi/
tio. Idē. Ingratitudo ventꝰ eſt vrēs.fon
tem ſiccās pietatis.rorē miſericordie. ⁊ fluē/
ta oīs gratie. Idē. Quid eſt cor durū.
caplo de obſtinatiōe. Idē. Abſqꝫ cōfeſſi/
one. Supra libro ſcd'o de cōfeſſione. Idē
in ſermone. Ingratitudo vias obſtruit gra
tie.⁊ vbi fuerit illa gratia acceſſum nō inue/
nit.locū nō habꝫ Hinc mihi chariſſimi do
lor cōtinuꝰ eſt.multaqꝫ triſticia cordi meo ꝙ
nōnullos tā pronos ad leuitatē. ad riſum.
ad verba ocioſa ⁊ ſcurrilia video. vt ꝑtime/
ſcam valde.ne forte plus ꝗ̄ꝫ expediat diuine
miſericordie īmemores ⁊ ingrati ſuꝑ tā mul
tis beneficiis ſuis.aliquādo deſeranꝫ a gra
tia quā nō habēt vt gratiā. Idē. Omino
nos ſola a ꝑfecto cōuerſationis impedit in
gratitudo noſtra.dū quodāmodo perditū
reputās qui dedit qꝺ ingratꝰ accepit.cauet
ſibi de cetero ne tāto plura amitteret quāto
plura ingrato cōferret Seneca in epiſto
la. Quiſqꝫ de accipiēdo ſemꝑ cogitat. obli/
tus accepti ē nec vllū habet malū cupiditaſ
maius ꝗ̄ꝫ ꝙ ingrata eſt.

De diſcordia Capl'm XXII

Rego.in regiſtro. Dubiū nō eſt bo/
g nos prauoꝝ odia ſuſtinere.diuiniſ/
qꝫ intētos operibꝫ ꝑuerſorū aduerſi
tatibꝫ lacerari. Idē. Quotiēs res aliqua
pluribꝫ agēda cōmittiꝫ.dū quiſqꝫ diſſentit
ab altero.diſpēdiis potius ꝗ̄ꝫ vtilitatibꝫ adi
tus reſeratur. Idē. Mihi īimiciciā facio
ſi fratrū meoꝝ iura ꝑturbo. Idē. Diſcor
dia cōſueuit ſcandala generare. Idē in
moral'. Solet inter fratres maior ſubſtātia
diſcordie fieri grauioris cauſa. Idē. Eue

nire plerūq; ſolet vt nō amiſſa charitate ⁊ i/
imici nos ruina letificet. ⁊ rurſum eiꝰ gloria
ſine inuidie culpa nos ꝯtriſtet dū ⁊ ruētē eo
quoſdā bene erigi credimꝰ ⁊ ꝓficiente eo ple
roſq; iniuſte opprimi formidamꝰ. Idē in
paſtora. Diſcordes ⁊ ſi boni opis fructus ī
ſuis actionibꝫ ꝓferūt. profecto nulli ſunt. qꝛ
nō ex vnitate charitatis oriunt̄ Idē. Se
pe dū quoſdā maior ſciētia erigit. a ceterorꝫ
ſocietate diſiungit. ⁊ quaſi quo plꝰ ſapiunt.
eo a cōcordie virtute deſipiūt Idē in dia
lo. Prauis moribꝫ ſemꝑ grauis eſt vita bo/
norꝫ Idē in omel. Quiſquis malos non
tolerat. ipe ſibi ꝑ intolerantiā teſtis eſt quia
bonꝰ nō eſt. Abel eñ eſſe renuit quē Cayn
malicia nō exercuit. Hiero. in epl'a. Nihil
tam cōtrariū. nihil tā execrabile deo. q̄ʒ ali/
quē velle ledere vel odiſſe. nihil tam ꝓbabi/
le q̄ʒ omēs publice accuſare Idē in ome.
Quomō cōcordia parue res creſcūt. ſic diſ/
cordia maxime collabunt̄. Simile in gloſ.
Eccī. j. a. Idē in origi. ſuꝑ Mich. Vbiq;
inſidie. vbiq; fraudulentia. innoxiꝰ ſanguis
effundit̄ ꝑ auaricia. ⁊ libidine germanitas
ignorat̄. Auguſtinꝰ de verbis dñi. Non
poterit habere cōcordiā cū xp̄o qui diſcors
voluerit eſſe cū xp̄iano Idē. Quid tibi cō
mune cū diſcordia chriſtiane. quid ſimulta/
tes amas que deo tuo nō placēt. In initio
nāq; inimicicias in protoplaſtū dū ſerpenſ
exerit interficit̄. dū homini inuidet in ſe pro
ſternitur. dū Adā cupit decipe ipſe ꝑmitꝰ iu
gulatur. Idē in epl'a. Facile eſt atq; pro/
cliue malos odiſſe qꝛ mali ſunt. rarū autē ⁊
piū eoſdē diligere qꝛ homines. vt in vno eo/
demq; ſimul ⁊ culpā improbes ⁊ naturā ꝓ/
bes Idē de cōfeſſione. Sicut amici adu
lantes ꝑuertūt. ſic ⁊ inimici litigātes plerū/
q̄ʒ corrigūt. Amb. de virgi. Quot homi/
nes tot ſentētie. Iſidorꝰ in ſyno. Odium
a regno dei ſeꝑat. a celo ſubtrahit. a paradi/
ſo eijcit. nec paſſione adimit̄. nec martyrio
expiatur. Idē de ſum. bono. Amicicia in
rebus tantū bonis habēda eſt. Nam q̇ ea ī
malo vtunt̄. nō ſibi amici ſed inimici exiſtūt
Ioħ Chryſo. in ſermone. Zelant̄ māſue/
tum inuidi. modeſtū ſuꝑbi. probū improbi
mitē tumidi. inimica emulatōne laceſſunt.
Idē ſuꝑ Matth. Malos qui monet of/
fendit. incurrit odiū qui arguit criminoſos
Idē. Inimicꝰ manifeſtꝰ. Infra de ſimu/
latione. Idē. Si inimicicie ſemel. Infra
de credulitate. Bern̄. in epiſtola. Veritaſ
nōnunq̄ʒ odiū ⁊ diſcordiā parit. Idē ſuꝑ
cantica. Oratio peccatoris execrabilis erit.
fruſtra quoq; offeret munꝰ ſuū ad altare. q̇
conſciꝰ eſt ſibi ꝙ frater ſuus habet aliq̇d ad
uerſum ſe. Deniq; nō reſpexit dominꝰ ad ca
yn munera. eo ꝙ nō recte ambularet cū fra/
tre ſuo. Glo. j. Iohis. iij. In perpetuū cū
Cayn damnabit̄ q̇ hoc genere homicidij te
netur vt diſcordet a fratribus. Ibidem.
Omīs homicida eſt qui vel ferro percutit.
vel odio inſequit̄. Boetius de cōſolatiōe
Quem felicitas amicū fecit. infortuniū faci
et inimicū. que vero peſtis efficacior ad no/
cendum q̄ʒ familiaris inimicus. Multa ſu
pra libro ſecūdo de ira.

De malicia
Capitulū. xxiij.

Regoriꝰ in dyalogo. Sunt nōnul/
g li qui idcirco bona facere ſtudēt. vt
gratiā aliene oꝑatiōis obnubilent.
nec paſcunt̄ bono qđ faciūt. ſed laude boni
qua ceteros ꝑmūt Idē. Malicia remanē
tium meret̄ vt hi q̇ ꝓdeſſe poterāt feſtine ſb
trahantur. ⁊ cū mundi finis appropinquat
electi tollunt̄ ne deteriora videāt. Idē in
morali. Iniquorū hominū mentes cū que/
dam a proximis bene geſta ꝯſpiciunt. in ex
tenſo liuoris ſui aculeo torquētur. ⁊ grauē
malicie ſue penā ſuſtinent. cū bona in alijs
tabeſcendo vident. Idē. Ab omnipotēte
munus ex manu nō accipitur. quod corde
obligato in malicia profert̄. Idē. Habet
hoc prauorum malicia. vt cū vera in ſe flere
mala renuit. fingat aliena. Nam quaſi ſola/
cio facinoris vtitur. ſi falſis vocibus ⁊ vita
corripiētis inquinetur Idē. Mens pra/
ua ſemper in laboribus eſt. quia aut moli/
tur praua que inferat. aut metuit ne hec ſi/
bi ab alijs inferantur. Idem in paſtora/
li. Fruſtra indignatō clamor ⁊ blaſphemia
ab exterioribus tollitur. ſi in interioribus
viciorū mater malicia dominatur. ⁊ in caſ/
ſum foras nequitie ramus incidit̄. ſi ſurre/
ctura multiplicius intus in radice reſerua
tur. Ambroſius de fuga ſeculi. Vbi in/
imicicie ſunt. diſcordia eſt. nocendiq; ſtudi/
um. vbi nocendi ſtudium. ibi ponitur mali/
cia Auguſtin. in ſermone. Benefacere de
us ſemper paratus eſt. ſed hominum ma/
licia prohibetur. que a domino deo ſibi
dari vult omnia. et non vult de his que

poſſidere videť offerre. Hiero. in ori. ſup
Oſee. Prudētia abſq3 bonitate malicia eſt.
ꝛ ſimplicitas abſq3 rōne ſtulticia nominať
Bern̄. de amore dei. Malicia ē ſapor ma
li. Idē in ſer. Aliꝰ ſup̄ ſe ambulat ī magniſ
ꝛ mirabilib9. aliꝰ extra ſe inutili curioſitate va
gatur. aliꝰ ſub ſe in carne ambulat. ꝛ non po
teſt placere deo. aliꝰ ꝯtra ſe diligēs iniq̄tatē
ꝛ odio hn̄s aiam ſuā. Ois em̄ q̄ ſeuit in pxi
mū magiſ ledit ſeip̄m. eo ꝙ lōge peiꝰ ſit infer
re violentiā q̄3 ſufferre

De crudelitate Capitulū XXIIII

Regoriꝰ in regiſ. Valde iniquū eſt.
g vt q̄ te plꝰ amauerūt. ip̄i te ſine cauſa
atrociorē ꝯtra ſe ſentiāt Idē ī mo
raľ. Plerūq3 diſſoluta remiſſio q̄ſi māſuetu
do ac pietas reputať. ꝛ dū piꝰ q̄3 decet delin
quētib9 tēpaliter parciť. ad eterna ſupplicia
crudeliter reſeruanť. Augꝰ. in ep̄la. Mo
leſtus eſt ꝛ crudeľ videť medicꝰ furēti frene
tico. ꝛ pater indiſciplinato filio. ille ligando
ille cedēdo. ſ3 ambo diligēdo. Si aūt illos
negligāt ꝛ pire pmittāt. iſta potiꝰ falſa man
ſuetudo ꝓa crudelitas eſt. Idē. Vt cōſti
tuereť in eccľia ne quiſq3 poſt alicuiꝰ crimīs
pniam clericatū accipiat vel ad clericatū re
deat. vel in clericatu remaneat. nō deſperati
one indulgētie ſ3 rigore factū eſt diſcipline.
Joh. chryſ. ſup Joh. Sicut oleū nō vti
q3 parit lapis. ita nec crudelitas miſericor
diam. cū em̄ talē habuit radicē nō vltra ele
moſyna eſt qđ tale eſt. Idē. Cū nos igno
remus eſurientē xp̄m. ignorabit nos et ipſe
miſericordia indigētes. ꝛ iuſte. q2 crudeles
fuimꝰ in idip̄m. Bern̄. ſup Qui habitat.
Quantū ego cōpatiar. ꝛ ſi q̇d ſolatij poſſem
impēdere q̄3 libēter id facerē. nouit ille que3
nihil latet. veꝝ tamē ſi de penaꝝ diminutōe
ſolaciū p̄bere voluero. crudelis ꝛ immiſeri
cors ero. q̄ntū em̄ ſubtrahā de pena. tantū
de corona furabor. tantū defrudādo fructꝰ
q̄ntū de ſemēte ſubtraxero. ſiquidē modica
ſemīs detractio. nō modicū eſt meſſis detri
mentu3. Seneca in ep̄la. Quid opponiť
clemētie. nōne crudelitas. q̄ nihil aliud ē q̄3
atrocitas animi ī penis exigēdis. crudeles
em̄ vocanť q̇ puniēdi cauſam habēt. modū
non habēt.

De ſimulatōe Capľm XXV

Rego. ī moraľ Omis hypocrita q̇a
g vita iuſticie ſimulās iuſtoꝝ ſibi lau
dem arripit. alienū eſt pfecto qđ tol
lit. Idē. Om̄es hypocrite dū bonorū vi
tam ſimulāt. imitatō3 ſancte viſiōis habēt.
ſed veritatē ſancte actiōis nō habēt Idē
in paſto. Inter hypocritas iure deputať. q̇
ex ſimulatiōe diſcipline miniſteriū regimis
vertit in vſum dn̄atiōis Hiero. in ep̄i. Fi
ctam humilitatē fugiēs illā ſectare que ꝓa ē
quā xp̄s docuit humilitatē. in q̄ nō ſit ſuper
bia incluſa. Multi em̄ huiꝰ virtutiſ vmbra3
veritatē pauci ſequunť. Perfacile eſt aliquē
veſtē habere cōtemptā. ſalutare ſubmiſſius
manꝰ ꝛ genua deoſculari. inclinato in terrā
capite oculiſq3 deiectis humilitatē ac man
ſuetudinē polliceri. lēta voce tenuiq3 ſermo
nes infringere. ſuſpirare crebriꝰ. ꝛ ad omne
verbū peccatorē ac miſeꝝ ſe clamare. S3 ſi
vel leui ſermone offenſus fuerit. cōtinuo vi
debis attollere ſupciliū. leuare ceruicē. ꝛ deli
catū illū oris ſonū inſano clamore repente
mutare. Idē. Sancta magis eſſe q̄3 vide
ri ſtude. quia nihil pdeſt eſtimari qđ nō ſis
ꝛ duplicis peccati reatꝰ eſt nō habere quod
crediť ꝛ qđ non habeas ſimulare. Idē in
origi. ſup Matth. Nūc rara fides eſt. aliud
in labijs. aliud in corde verſať. venenu3 aie
lingue mella cōtegūt. Joh. Chryſ. ſuper
Matth. Dic hypocrita ſi bonū eſt eſſe ma
lum. vt q̇d nō vis apparere qđ es. Si aute3
meliꝰ eſt bonū eē. vt q̇d nō vis eſſe quod vis
apparere. Idē. Inimicꝰ manifeſtꝰ melior
eſt q̄3 amicꝰ fictꝰ. ille dū timeť facile vitatur.
iſte dū nō cognoſciť preualet. Idē. Oſcu
lum pacis. Supra lib. ij. de ira. Iſid. de
ſum. bo. Sepe p ſimulatiōem amicicia co
liť. vt q̇ nō potuit apte decipe. decipiat frau
dulēter. Idē. Per aduerſa magis q̄3 pſp
ſpera cōprobať. ſi deꝰ ꝛ pximꝰ ꝓe diligať. q̇a
dū aduerſa pueneriint. tūc amicꝰ fraudulētꝰ
detegiť. Idē. Qui crucē portat. Infra li
bro. iiij. de cruce ſpūali. Augꝰ de ꝓgi. Si
mulatio humilitatiſ maior ſupbia ē. Idē.
Simulatio dicit. Supra lib. ij. de cōflictu.
Idē ſup Matth. Malus ſpūs. ſpiritus
ſtulticie. alter peior ſimulatio ſapie. ſpiritus
malꝰ ſpūs erroris. alter peior ſimulatio ve
ritatiſ. ſpūs malꝰ ſpūs temeritatiſ. alť peior ſi
mulatio ꝯſilij. ſpūs malꝰ ſpūs ignauie. alter
peior ſimulatio fortitudīs. ſpūs malꝰ ſpiritꝰ
ignorantie. alter peior ſimulatio ſcie. ſpiritꝰ
malus ſpūs impietatis. alter peior ſimula
tio pietatis. ſpūs malus ſpūs elatiōis. alter
peior ſimulatio timoris Idē. Cautus ſit

penitēs. Supra li.ij. de ꝯfeſſione. Berñ. ſup canti. Intēdere q̄ſi in deū ſꝫ nō ꝓpter deum hypocrite plane aīme eſt. cui⁹ ꝛ ſi vna facies decora videᷓ ꝙ ad deū qualicūq̄ꝫ intentiōe reſpiciat. ipa tñ ſimulatio oīe in ea decoꝝ extermīat. ꝛ magiſ ꝑ totū ingerit feditatem Idē. Min⁹ ſemꝑ malicia palā nocuit. nec vnq̄ꝫ bon⁹ niſi ſimulatōe bōi decept⁹ ē Idē in epl'a. Nemo magis iraꝫ mereᷓ q̄ꝫ amicū ſimulās inimic⁹. Idē de ꝯtemptu Nō dicet hypocrita. gl'a mea teſtimoniū cōſcientie mee. q: ꝛ ſi iudicantiū ſ'm faciē ſb vultu ꝛ habitu ſimulatorio eludat opiniōꝫ ſed nō ei⁹ qui ſcrutaᷓ renes ꝛ corda fallit vl' euadit iudiciū. Glo. Ira iuſta eſt. Infra libro.iiij. de zelo bono Seneca in epiſtola. Oīa vicia in aꝑto leuiora ſunt. morbi q̄ꝫ tūc ad ſanitatē inclināt cū ex abdito erūpunt atq̄ꝫ vim ſuā ꝓferūt. Auariciā itaq̄ꝫ et ambitionē ꝛ cetera mala mētis hūane tunc ꝑiculoſiſſima ſcias eſſe. cū ſimulata ſanitate ſubſiſtunt.

De familiaritate Caplm.xxvj.

G Rego. in dyalo. Qui corp⁹ ſuū cōtinentie dedicāt. habitare cū feminis nō p̄ſumāt. ne ruina mēti tāto repētina ſubrepat. q̄nto ad hoc qd' male cōcupiſciᷓ etiā p̄ſentie ꝯcupite forme famulatur. Idē in regiſ. Legiᷓ ꝙ beat⁹ Aug⁹ nec cū ſorore habitare ꝯſenſerit dicēs. Que cū ſorore mea ſunt. ſorores mee ñ ſūt. Docti ḡ virī cautela magna debꝫ nobis eſſe inſtructō nā viciū p̄ſumptiōis eſt. qd' fortis pauet minus validū nō timere. Idē ſup Ezechie. Sicut ꝑfecti viri ꝑuerſoſ ꝓximos nō debēt fugere. q: ꝛ eos ſepe ad rectitudinē trahūt ꝛ ipi ad ꝑuerſitatē nunq̄ꝫ trahunᷓ. ſic infirmi quiq̄ꝫ ſocietatē debēt declinare maloꝝ ne mala que frequēter aſpiciūt ꝛ corrigere nō valēt delectenᷓ imitari. Amb. ſup Lucā. Mi re ligioſum videᷓ vt cōmemoratiōꝫ xp̄iane feminē nō recuſes. ſꝫ crebra inde tēptatō ſi attentos deo viderit diabol⁹. ſuggerit vt decipiat. ſꝫ tu q̄uis de ꝓpoſito p̄ſumas. caue tēptationē ſciēs naturā. Idē de virginib⁹. Teriᷓ officijs pudor. audacia emicat. riſus obrepit. modeſtia ſoluiᷓ dū affectaᷓ vrbanitas Iſidor⁹ in ſyno. Sepe familiaritas implicat. ſepe occaſio peccādi volūtatē facit. Idē. Meli⁹ eſt habere maloꝝ odiū q̄ꝫ ꝯſortium. Idē. Sic multa bona hꝫ cōis vita ſcōꝝ. ſic plurimū mali ſocietas affert maloꝝ

Auguſtin⁹ de ſingularitate clericoꝝ. Diabol⁹ ſicut de ſimplici charitate amorē conflat illicitū. ſic ꝑ ſocietatē clerico ꝛ mlieri inducit interitū. dū aūt ꝯtent⁹ eſt cedere. ſic valet forti⁹ occupare. ꝛ dū ſubmiſſi⁹ patitur ſemetipm̄ p̄bere deuictū. ſic pleni⁹ deuincere gloriaᷓ Idē. De clericis familiarib⁹ erga mulieres apl'us ait. gl'ia in turpitudine coꝝ Sꝫ dilectio eſt inquūt. O dilectio q̄ inuidꝫ ſibi. o charitas q̄ cupit ſe in vituꝑatōne laudari. grande miraculū vt v̄ginū charitas v̄gines faciat velut cōiuges credi. ꝛ ꝯiugū caritas ꝯiuges faciat velut v̄gines eſtimari.

Idē. Cōuerſatio parilitatiſ nō niſi corruptionē ſemiat. vicia pullulat. laſciuiā paſcit. cupidinē ꝯcipit. ignominiā parit. rabiē cōcitat. furiā porrigit. petulātiā nutrit. caſus exaltat. ruinas edificat. Idē. Semel dixerim. oīs incōueniēs ſodalitas mulieꝝ gluten eſt delictoꝝ. ꝛ viſcus toxicat⁹ quo diabolus homīes aucupaᷓ Hiero. in epl'a. Si pudiciciā ſeruare queris. feminā quā bñ videris cōuerſantē mēte dilige. nō corꝑali frequētia. Idē. Germināt femine ſpinas cū viris habitātes. ꝛ arcana mentiū acuto mucrone ꝑcutiūt Idē. Nec Dauid ſanctior. nec Salomone potes eſſe ſapiētior. memēto ſemꝑ q: paradiſi colonū d' poſſeſſiōe ſua mulier eiecerit Idē. Ianua diaboli. Supra de muliere. libro p̄mo. Berñ. ſup cāti. Cū femīa ſemꝑ eſſe ꝛ nō cognoſcere feminam. nōne pl⁹ eſt q̄ꝫ mortuū ſuſcitare. qd' minus eſt nō potes. ꝛ qd' mai⁹ eſt vis credā tibi. quotidie lat⁹ tuū ad latus iuuēcule ī mēſa. lectus tu⁹ ad lectū eius in camera. ocul⁹ tuus ad oculos eius in colloquio. manus tue ad man⁹ ipſi⁹ in opere. ꝛ cōtinēs vis putari. eſto vt ſis. ſed ego ſuſpitione nō careo.

De propinquitate

Capitulū XXVII

G Regori⁹ in moral'. Sepe ad auariciam cor parētis illic̄ fecunditas ꝓlis. eo em̄ ad ambitū cōgregande hereditatis accendiᷓ. quo multis heredib⁹ fecundatur. Idē Ille ſcire deū familiariuſ appetit qui p̄ amore pietatis neſcire deſiderat quos carnaliter ſciuit. Idem. Grauiᷓ damno ſciētia diuina minuiᷓ. ſi cum carnis noticia partiᷓ. Extra cognatos ergo quiſq̄ꝫ ac proximos debet fieri. ſi vult parenti omnium veri⁹ iungi Hieronym⁹ in epl'a. Licet ſparſo crine ꝛ ſciſſis veſtib⁹ vbera quib⁹

te nutrierat mr̄ oſtēdat. licet in limie pat̄ ia
ceat. ꝑcalcato patre ꝑge. ſiccis oculis ad ve/
xillum cruc̄ euola. ſolū pietat̄ gen⁹ eſt i hac
re eē crudelē. veniet poſtea dies ille q̄ victor
reuertar̄ in patriā. Idē in omel̄. Hic or/
do in oīm affectu neceſſari⁹ eſt. ama poſt de
um patrē. ama matrē. ama filios. Si autē
neceſſitas venerit vt amor parentū ac filioꝝ
dei amori cōparet̄ ⁊ nō poſſit vterq̄ ſeruari
odiū in ſuos. pietas in deū eſt. Joh. chry
ſo. de cōpunc. cor. Dico tibi monache. quid
q̄ris matrē. aut xp̄iana eſt mr̄. aut nō eſt xp̄i
ana. aut ſancta eſt aut peccatrix. Si ſancta
eſt gaudet q̄ ſeruis dn̄o. ſi peccatrix dimit/
te illā q̄ mortua eſt. Idē. Qui habꝫ ihm
habet ⁊ p̄rem. habet matrē. habet filios. ha
bet omnē ꝓpinquitatē. Quid q̄ris mortuos
ſequere viuū. ⁊ dimitte mortuos vt ſepeliāt
mortuos ſuos. Iſid. de ſum. bo. Multi
dū ꝓpinquoꝝ vtilitates ꝓcurāt. a dei amore
ſe ſeꝑant. Uir aūt ſpūalis ita ꝓdeſſe dꝫ ſue
ꝓpinquitati vt dū illis grām carnis preſtare
ſtudet. ip̄e a ſpūali ꝓpoſito nequaq̄ declinet.
Idē. Multi monachoꝝ. Supra lib. j. d
monachis malis. Idē. Noueris nō ꝓhi/
beri pietatis officiū. ſꝫ negari carnalitatis
affectū. ꝓximis eīm carnaliter p̄ſtatur qđ ex/
traneis pie impendit̄. Aug⁹. in ep̄la. Car
nalem affectū ⁊ in nobis ⁊ in noſtris militia
xp̄iana vt ꝑimam⁹ hortat̄. nec tamē ita vt i/
grat⁹ ſit quiſq̄ parentib⁹. ⁊ eadē ipſa benefi
cia quib⁹ in hāc vitā editus ſuſceptus atq̄
nutrit⁹ eſt enumerata derideat. ſeruet poti⁹
vbiq̄ pietatē. habēt hec locū vbi maiora nō
vacant. mater eccl̄ia. mater eſt etiā mr̄is tue.

Idē de viduitate. Nec ideo laudāda es.
quia filios habes. ſꝫ q̄ eos pie nutrire atq̄
educare ſtudes. vt eīm tibi naſcerent̄. fecūdi
tatis. vt viuāt felicitatis eſt. vt ⁊ inſtituāt̄ ſic
volūtatis eſt atq̄ poteſtatis. Bern̄. i ep̄la
Eccleſia iubet̄ vt ꝯcupiſcat rex decorē eius
obliuiſci ꝓpl̄m ſuū ⁊ domū patris ſui. puer
ieſus inter cognatos ⁊ notos querit̄. nec in
uenit̄. fuge fratres tuos ⁊ tu ſi tuā vis inue
nire ſalutē. fuge inq̄m de medio babylonis
fuge a facie gladij aquilonis. Idē. O di/
rum patrē. o ſeuā matrē. o parētes crudeles
⁊ impios. imo nō parētes ſed ꝑemptores q̄
rum dolor ſal⁹ pignoꝝ. quoꝝ ꝯſolatō mors
filij eſt. qui me malūt perire cū eis q̄ regna/
re ſine eis. Idē. Cōfigat carnes tuas di/
uinus timor. ne decipiat carnaliſ amor. blā
ditur ſub lingua eius labor ⁊ dolor. lachry
matur ſed inſidiat̄ vt rapiat pauperē. rape/
re pauꝑem dū attrahit eū. Idē. Fidelis
ſermo ⁊ oīm acceptiōe dign⁹. ⁊ ſi impiū eſt
cōtemnere matrē. cōtemnere propter xp̄m
pijſſimū eſt. Nā qui dixit. Honora patrem
⁊ matrē. ip̄e etiā dixit. qui amat patrē ⁊ ma/
trem pl⁹ q̄ me. nō eſt me dign⁹. Glo. Ma
thei. iiij. Perfecta eſt cōuerſio vbi cū cupidi
tate reꝝ carnalis quoq̄ rumpit̄ dilectio.

De obliuione
Caplm XXVIII

Gregori⁹ in omel̄. Nulla nos ꝓſperi
tas blandiēs ſeducat. q̄ ſtult⁹ via/
tor eſt q̄ in itinere amena prata ꝯſpi
ciens obliuiſcit̄ ire quo debet. Idē in mo
ral̄. Stulti cū prudentiū facta cōſpiciūt. h
eis eſſe oīa rep̄henſibilia vident̄. quia ſue
imꝑitie ⁊ infirmitat̄ obliti. tāto intēſi⁹ d ali
enis iudicāt. quāto ſua ꝓfundi⁹ ignorant.

Idē. In iſtis viſibilib⁹ que intuet̄ cor no
ſtrū extra ſe ſpargit̄. ⁊ quid de ſe intrinſecus
agat̄ obliuiſcit̄. dū extrinſec⁹ occupat̄. Idē
in regiſtro. Sincera in dilectōne nec vires
abſentia. nec locū habet obliuio. Idē in
paſtora. Sepe nōnulli velut obliti q̄ fratri
bus animaꝝ cauſa prelati ſunt. toto cordis
annīſu ſecularib⁹ cauſis inſeruiunt. Idē.
Ex ſe debꝫ q̄ſq̄ colligere q̄liter aliene opor
teat imbecillitatis miſereri. ne ꝯtra infirmi
tatē ꝓximi ſi ad increpatiōis vocē feruenti⁹
rapit̄ oblitus ſui eſſe videat̄. Idē. Sepe
nōnulli. Supra libro p̄mo de religioſ ma/
lis. Auguſtin⁹ de libero arbitrio. Meli/
or eſt anim⁹ cū obliuiſcit̄ ſui p̄ charitate in/
cōmutabilis dei. vel ſeip̄m penit⁹ in illi⁹ cō/
paratiōe cōtemnit. Idem de ꝯfeſſ. Quis
dabit dn̄e mihi vt venias in cor meū ⁊ ine/
bries illud vt obliuiſcar mala mea. vt vnū
bonū meū amplectar te. Idē in ſmone.
Percutit̄ hac aīaduerſiōe peccator vt mo
riēs obliuiſcat̄ ſui. qui dū viueret oblit⁹ eſt
dei. Idē. Ue qui derelinquūt te ducē. In
fra capl̄o de ſapia mala. Ambro. in apol.
Sentire vitalis vigoris ac muneris eſt. vn̄
⁊ ille qui errorē ſuū n̄ agnoſcit inſanit. furit.
deſipit. Bern̄. ſuꝑ Miſſus eſt. Uideas
pleroſq̄ in eccl̄ia dei de ignobilib⁹ nobiles.
de pauꝑib⁹ diuites factos. ſubito intumeſce
re. ꝓſtinc obliuiſci abiectiōis. gen⁹ quoq̄ ſu/
um erubeſcere. Idē ſuꝑ cātica. Paꝝ ē no/
ſtris vigilib⁹ q̄ nō ſuāt nos niſi ⁊ ꝑdāt. alto

q̄ꝑ demerſi obliuiōis ſomno ad nullū dn̄ice cōminatōis tonitruū expgiſcunt̄. vt ſuꝫ ipoꝝ piculū expaueſcāt. Inde eſt vt nō parcant ſuis q̄ nō parcūt ſibi. perimētes parit̄ ⁊ pereūtes. Idē in ſer. Q̄ꝛos videm⁹ q̄ſi oblitos ſui ⁊ pctōꝝ ſuoꝝ. dei q̄ꝫ ⁊ bn̄ficioꝛū ei⁹ imemores. ſic nō redimere ſꝫ amittere tēpus. vt de moꝛib⁹ ⁊ affectōib⁹ ſuis vltia apō ipos vix mētio fiat.

De ignoꝛātia Caplm̄ xxix.

G Rego. in moꝛal̄. Neſcire ignoꝛātia ē ſꝫ ſcire noluiſſe ſupbia. Idē. Quo nos ipos min⁹ agnoſcim⁹. eo illos q̄s repꝛehendere nitimur pl⁹ videm⁹. Cōmunia hec mala ſunt q̄ a ſubditis in p̄latos. ſepe a p̄latis in ſubditos cōmittunt̄. Idem. Nemo bn̄ iudicat q̄ ignoꝛat. Idē. Sepe cō/mittūt. Supꝛa de recidiuatōe. Idē. Seclusum ab internis gaudijs gen⁹ humanū exigēte culpa mētis oculos ꝑdidit. ⁊ q̄ meritoꝝ paſſib⁹ gradiat̄ neſcit. ſepe eīm eſt donū gratie qđ irā deputat. ⁊ ſepe diſtrictiōis ira eſt qđ gratiā putat. Idē in regiſtro. Que poteſt eſſe paſtoꝛis excuſatio ſi lupus oues comedit ⁊ paſtoꝛ neſcit. Idē. Quotieſcunq̄ de baptiſmo aliq̄ꝝ q̄ꝫ de ꝯfirmatōne. q̄ꝫ ⁊ de eccl̄iaꝝ ꝯſecratiōe dubiū habet̄. ⁊ nec ſcriptis nec teſtib⁹ certa ratio habet̄ vtꝝ baptiſati vel ꝯfirmati ſiue eccl̄ie ꝯſecrate ſint. baptizent̄ tales. ac ꝯfirment̄. ac eccl̄ie canonice dedicent̄. ne talis dubitatio ruina fideliū fiat. qm̄ nō mōſtrat̄ iteratū qđ nō certis indicijs oſtēdit̄ rite ꝑactū. Ioh. Chꝛyſo. ſuper Matthe. Nō poteſt eis eſſe excuſatō ꝯdēnationis ignoꝛātia veritatis. q̄b⁹ fuit īueniēdi facultas ſi fuiſſet q̄rēdi volūtas. naꝫ ſi veritas ſal⁹ eſt ⁊ vita cognoſcētiū ſe. magis dꝫ queri q̄ꝫ q̄rere. Iſi. in ſynon̄. Ignoꝛantia mater erroꝝ eſt. ignoꝛātia vicioꝝ nutrix.

Aug⁹. ſup Math. Melioꝛ eſt fidel̄ ignoꝛātia q̄ꝫ temeraria ſciā. Idē. Cū vbiq̄ꝫ ſit p̄ſens. Sup̄ de negligētia. Idē de grā et libero arbitrio. Iō diuina p̄cepta data ſūt. vt hō excuſatiōꝫ de ignoꝛātia nō haberet.

Idē de trini. Erroꝛ eſt ꝓ alio alteri⁹ ap/pꝛobatio. Idē. Rē p̄ſus ignotaꝫ amare oīno null⁹ pōt. Idē de vita beata. Recte dicim⁹ eoꝝ aīos q̄ nullis diſciplinis eruditi ſunt. nihilq̄ꝫ bonaꝝ artiū hauſerūt. ieiunos atq̄ꝫ famelicos eſſe. Idē de cōiug. adult. Sunt peccata ignoꝛantiū q̄ꝫuis minoꝛa peccatis ſcientiū Idē. Certe nulli⁹ crimē maculat neſcientē. ⁊ eſt interl̄. Gen̄. xxi. neſciui.

Bern̄. de ꝯtemp. Q̄n excuſare ignoꝛātia poſſit hoīem q̄ ſe magiſtrū infantiū ⁊ doctorem inſipientiū ꝓfitet̄. Ignoꝛās vtiq̄ꝫ ignoꝛabit̄. ⁊ multos ignoꝛare faciet ⁊ ignoꝛari.

Idē ſup cāti. Dico oēs ignoꝛare deuꝫ qui nolūt ꝯuerti ad eū. neq̄ꝫ eīm ob aliud ꝓculdubio renuūt niſi q2 grauē ⁊ ſeueꝝ imaginant̄ q̄ pi⁹ eſt. duꝝ ⁊ implacabilē q̄ miſericoꝛs eſt. feꝝ ⁊ terribilē q̄ amabilis eſt. ⁊ mētitur iniq̄tas ſibi. Idē de duodecim ḡdibus. Fruſtra ſibi de infirmitate vel ignoꝛātia blādiunt̄. q̄ vt liberi⁹ peccēt libent̄ ignoꝛant vl̄ infirmant̄. Idē in ep̄la. Multa ſcienda neſciunt̄ aut ſciēdi incuria. aut diſcēdi deſidia. aut verecūdia inq̄rēdi. ⁊ q̄deꝫ hmōi ignoꝛātia nō habꝫ excuſationē. Idē. Multi multa ſciūt. Supꝛa de curioſitate Idē de ꝯſide. Noueris licet oīa myſteria. noueris lata terre. alta celi. ꝓfunda maris. ſi te neſcieris eris ſimilis edificāti ſine fundamēto ruinā nō ſtructurā. Boeti⁹ de ꝯſolat. Humane nature iſta ꝯditio eſt. vt ſi ſe noſſe deſierit infra beſtias redigat̄. Si ꝟo cū ceteris reb⁹ ſemetipm̄ agnoſcat excellat eaſdē nam ceteris animātib⁹ ſeſe ignoꝛare natura eſt hoīb⁹ vicio venit Seneca in ep̄la. Nō eſt extrinſec⁹ malū noſtrū ſed intra nos eſt. in viſcerib⁹ ſedet ⁊ ideo difficulter ad ſanitatem ꝑuenim⁹. q2 nos egrotare neſcimus.

De ſtulticia
Capitul XXX

G Regoꝛi⁹ in moꝛal̄. Incautis ſepe ad peccati finē vertit̄ etiā hoc qđ ꝓ ſolo ſtudio mercedis inchoat̄. Idem. Q̄uātalibet doctrina mēs polleat. ḡuis ei⁹ imperitia eſt velle docere melioꝛē. Idē. Sepe repꝛobi ꝑ h̄ q̄ vnū vl̄ minimū bonū ſuū incaute cōſpiciūt. mala multa ⁊ grauia ī quib⁹ dimerſi ſunt nō agnoſcūt. Idē. Q̄ꝛ teſtāte Paulo. ſapiētia hui⁹ mūdi ſtulticia ē apud deū. tāto q̄ſq̄ꝫ ampli⁹ int⁹ ſtultus fit. q̄nto conat̄ exteri⁹ ſapiēs videri. Idē in regiſtro. Ego ⁊ minoꝛes meos quos ab illicitis ꝓhibeo in bonis imitari parat⁹ ſum. ſtult⁹ ei eſt q̄ in eo ſe pꝛimū eſtimat vt bona que viderit diſcere ꝯtēnat Aug⁹ de libero arbitrio. Stulticia eſt reꝝ appetendaꝝ ⁊ vitandaꝝ nō quelibet. ſꝫ vicioſa ignoꝛantia.

Idē. Si pꝛudētes dicunt̄ q̄ oīb⁹ modis agūt vt differāt moꝛtē ⁊ viuāt paucos dies q̄ꝫ ſtulti q̄ ſic viuūt vt perdāt eternā vitam,

Idē de.lxxxiij.q̄ſtionib9. Quicq̄d caſu fit
temere fit. Idē de vita beata. Maior et
miſerabilior egeſtas nulla eſt.ꝗ̄ egere ſapīa
ꝛ qui ſapiam nō eget. nulla re om̄ino egere
poteſt. Eſt ḡ animi egeſtas nihil aliḋ ꝗ̄ ſtul
ticia Idē de ordine diſ. Quiſquis ea ſola
nouit que corꝑis ſenſib9 attingit. nō ſolū cū
deo nō eſſe mihi videt̄. ſed nec ſecū quidem.
Iſiḋ Neminē ſtultoꝝ. Sup̄ li. ꝑmo ꝺ iu
dicib9. Bern̄. de ꝯſidera. In his ſtulto la/
bore ꝯſumeris q̄ nō ſunt niſi afflictio ſpūs.
euiſceratio mētis. euacuatio gratie Idez
ſup canti Stult9 ꝙ viuit mortē poti9 ꝗ̄ vitā
eſſe cēſuerim quomō vita cū ſterilitate Se
neca in epl'a. Inter cetera mala hoc quoq̄
hab3 ſtulticia ꝓriū. ſemꝑ incipit viuere. q̄d
eſt aūt turpi9 ꝗ̄ ſenex viuere incipiēs Idē
Om̄is ſtulticia laborat faſtidio ſui. Idē.
Nihil ſtulticia pacati habet. tam ſuꝑne illi
met9 eſt ꝗ̄ infra. vtrūq̄ trepidat lat9. ſequūt̄
pericula ꝛ occurrūt. ad om̄ia pauet. impara
ta eſt ꝛ ipis terret̄ auxilijs.

De credulitate
Capl'm XXXI

g Rego. in moral'. Error cū virt9 cre/
ditur difficili9 emendat̄ Idē. Si
cut pleriq̄ reticēt ex timore ꝛ tm̄ tace
re ſe eſtimāt ex hūilitate. ita nōnulli loquun
tur ꝑ impatiētiā elatiōis. ꝛ tamē loqui ſe cre
dunt ꝑ libertatē rectitudinis. Idē. Ma
iora crimina. Infra libro. iiij. de equitate.
Idē. Arrogātes graue ſe damnu3 ꝑpeti
iudicāt ſi ſciant ſuā loquēdi breuitate con/
ſtringāt. tāto eni̇ ſemetipos credūt doctio/
res oſtēdere q̄nto ſe poterūt multiplicitate
loquacitat3 aꝑire. Idē in regiſtro. Nos
ignotis hoib9 paſſim credere nō debemus.
Idē. Ex te alioꝝ cauſas eſtima. ꝛ in q̄run
dam falſis ſuſpitōib9 nō ducaris. Iſido.
de ſum bo. Erit ille apud deū ꝯdemnat9 q̄
aduerſus innocentē falſum teſtimoniū vel
dicit vel dicentib9 credit. Nā nō ſolū re9 eſt
qui falſum de aliq̄ cōfert. ſed is qui cito au/
rem criminib9 p̄bet Joh. Chryſ. de com
punc. Si inimicicie ſemel occupauerit ho/
mines. om̄ia q̄ fiūt. que dicunt̄. que audiūt̄
ita accipiunt̄ ꝛ intelligunt̄. vt ad maiores et
longiores ꝑficiāt inimicicias. Si q̄d enim
boni dicat̄ de inimico nō credit̄. ſi q̄d autez
mali hoc ſolū credit̄. hoc ꝯfirmat̄. Aug9 ꝺ
baptiſ. paruuloꝝ. Si eſt vlla humanitas ī
reb9 humanis. puto nos iuſti9 poſſe reꝑhen
di. ſi ignotos hoīes quos criminant̄ inimi
ci. nec eoꝝ crimē vlla teſtificatōe demōſtrāt
nocētes poti9 ꝗ̄ innocētes crediderimus.
Bern̄. in epi. Error eſt humane mentis
nō modo bonū putare malū. ꝛ malū bonū.
aut verꝝ falſum. ꝛ ecōuerſo. ſ3 etiā certa reci/
pere ꝑ dubijs. dubia ꝑ certis. Idē de ꝯſi
dera. Facilitas credulitat3 eſt. cui9 callidiſ/
ſime vulpecule magnoꝝ neminē cōperi ſat3
cauiſſe verſutias. inde ipis ꝑ nihilo ire m'lte
inde innocentiū frequēs abdicatio. inde p̄/
iudicia in abſentes. Idē. Arrogās ꝺ om
ni alia. Supra li. ij. de ſuꝑbia. Seneca ī
epl'a. Utrūq̄ viciū eſt ꝛ om̄ib9 credere ꝛ nul
li. ſed alteꝝ honeſtius dixerim viciū. alterū
tutius.

De ſapiētia Capl'm xxxij.

g Regori9 in moral'. Ad verā ſapiētiā
venire nō poſſunt q̄ falſe ſue ſapien/
tie fiducia decipiunt̄. Idē. Ualō
difficile eſt vt is q̄ ſe ſapientē eſtimat. mentē
ad humilitatē reducat Idē. Quia teſtāte
Supra de ſtulticia Idē. Sapiētia hui9
mūdi infidelis eſt q2 māſura poſt mortē nō
eſt. Idē in paſto. Quo quiſq̄ meli9 ſapit.
eo deteri9 delinquit. ꝛ idcirco inexcuſabilit
meret̄ ſuppliciū q2 prudēter ſi voluiſſet po/
tuit vitare peccatū. Idē. Sepe dū. Su/
pra de diſcordia. Idē in regiſ. de quodā
monacho. Sūt bona q̄ in eo placeāt. ſ3 hoc
eſt in illo vehemēs viciū. q2 valde ſibi ſapiēſ
eſſe videt̄ Aug9 de li. ar. Ue q̄ dereliquūt
te ducē. ꝛ oberrāt in veſtigijs tuis. q̄ nut9 tu
os ꝑ te amāt ꝛ obliuiſcunt̄ q̄d innuas. O ſu
auiſſima lux purgate mētis ſapia. nō ei ceſ/
ſas innuere nobis q̄ ꝛ quanta ſis. ꝛ nut9 tui
ſunt om̄e creaturaꝝ dec9. Idē de q̄ntita/
te aīe. Odore ac ſapore mire dijudicare pul
menta. ꝛ q̄ lacu piſcis capt9 ſit. vel qḋ tenue
vinū ſit noſſe dicere quedā eſt miſerāda pe/
ritia. ꝛ his artib9 cū quaſi creuiſſe aīa videt̄.
q̄ nec lata mēte defluxit in ſenſus. nihil aliḋ
ꝗ̄ timuiſſe vel etiā ꝯtabuiſſe iudicanda eſt.
Idē de ciuitate dei. Philoſophiā ſi ſe ac
fideliter amaſſes. xp̄m dei virtutē ꝛ dei ſapi
entiā cognouiſſes. nec ab eius ſaluberrima
humilitate tumore inflat9 vane ſcientie reſi
liſſes Idē. Ineruditos liberalibus diſci
plinis. ꝛ oīno ꝗ̄tū ad p̄hoꝝ attīet doctrīas
īpolitos. n̄ peritos grāmatica. n̄ armatoſ di
aletica. n̄ retorica īflatoſ. piſcatoreſ cū retib9
fidi ad mare h9ſecl'i pauciſſimos miſit. atq̄

ſita ⁊ ex om̄i genere tā multos piſces ⁊ tanto
mirabiliores q̄nto rariores etiā ipos philo
ſophos cepit. Idē de ordine diſ. Aſtro
logia eſt magnū religioſis argumētū. tormē/
tumq; curioſis. Ambroſi⁹ de ꝟgi. Nemo
poteſt veſtit⁹ amictu phīci in habitu ſcꝫ ſapi/
entie ſecularꝫ xp̄m videre. Hiero. in origi
nali ſup Iſa. Om̄is pōpa ſtructaq; verbo/
rū ⁊ argumēta dyalectica redigent ad nihi/
lum. Idē in ep̄la. Demonū cibꝰ eſt carmi
na poetaꝝ. ſecularis ſapiētie vanitas. rheto
ricoꝝ pōpa ꝟboꝝ. hec ſua om̄es vanitate de
lectant. ⁊ dū aures verſibꝰ dulci modulatio
ne currētibꝰ capiūt aiam q̄ꝫ penetrāt. ⁊ pecto
ris interna deuincūt. Bern̄. de duodeci
gradibꝰ. Sape malū ſape nō eſt ſꝫ deſipere.
Idē de ꝯtēp. mū. Quos mūdi ſapīa ma/
ledicta ſupplātat. ⁊ ꝯceptū in eis extiguit ſpi
ritū. quē voluerat vehemēter dn̄s accendi.
Noli inq̄ ꝑcipitāter agere. diu ꝯſidera. dili/
gēter intuere. magnū eſt qđ ꝑponis. ⁊ opus
egēs multa deliberatione expire q̄d poſſis.
amicos ꝯſule. ne poſt factū penitere ꝯtigat.
Idē. Sapiētia mūdi terrena. animalis.
diabolica eſt. inimica ſaluꝫ. ſuffocatrix vite
mater tepiditatꝫ ei⁹ que deo ſolet vomitū ꝓ/
uocare. Idē ſuper cāti. Phoꝝ vētoſa lo/
quacitas nō bon⁹ eſt imber q̄ ſterilitatē ma/
gis intulit terris q̄ꝫ fertilitatē Idē. Uinū
ſecularis ſciētie inebriat quidē. ſꝫ curioſita/
te. nō charitate. implēs nō nutriēs. inflās n̄
edificans. ingurgitās nō ꝯfortās Sene
ca i ep̄la. Liberaliū artiū oſtētatio moleſtoſ
intēpeſtiuos verboſos ſibi placētes fac̄.

De doctrina Capitulū XXXIII

Gregori⁹ in moral. Sepe viri feruē/
tes ingenio dū cōgrua inueniūt. ar/
rogāter intumeſcūt. ⁊ qđ ꝑ clariōis
viciū plerūq; ꝯtingit eiſdē acutis ſenſibꝰ q̄/
bus hoſtē feriūt ꝓſternunt. dū in his que re
cte de deo ſentiūt. nō dei ſed ſuā gl'iam que
rūt. Idē. Peruerſi cū vera ſapiūt recta q̄
dem ⁊ rectis rōnibꝰ loquunt. nō vt alios au
diētes doceāt. ſed vt ipi q̄nta doctrina pol/
leant innoteſcāt Idē. Quā taliber doctri
na. Supra de ſtulticia. Idē ſup Ezechi.
De ꝑdicatōis labore laudē trāſitoriā q̄rere
q̄d eſt aliud q̄ꝫ rē magnā vili ꝑcio venūdare
Idē. Neceſſe eſt vt ſemꝑ ſermo ꝑdicantis
cū auditoꝝ ōbeat qualitate formari. ne aut
verecūdis aſpera. aut īpudētibꝰ leuia loq̄t.
Ambro. ſup Lucā. Uita ꝟbū exigit ⁊ ac/
quirit. ſermo aūt ſine vita nō dicit ſermo.
Aug⁹ de ꝟa religione. Quid adhuc oſci/
tam⁹ crapulā heſternā. ⁊ in mortuis pecudi
bus diuina eloq̄a ꝑſcrutamur. ſi quādo ad
diſputatiōꝫ venit platonico noīe. ora crepi/
tantia q̄ꝫ pect⁹ vero deo plenū magis habe
re geſtim⁹. Bern̄. ſup canti. Ue q̄ bene de
deo ⁊ ſentire ⁊ eloq̄ acceperūt ſi queſtū eſti/
ment pietatē. ſi cōuertāt ad inanē gl'iam qđ
ad lucra dei acceperāt erogandū. ſi alta ſapi
entes humilibꝰ nō ꝯſentiāt. paucāt qđ in ꝓ/
pheta legit dicēte dn̄o. dedi eīs aurū meuꝫ
⁊c̄. Oſee. ij.

De honore. Capl'm XXXIIII

Gregori⁹ in mora. Pl⁹ in hoc mūdo
honor q̄ꝫ deſpectio occupat. ⁊ magꝭ
ꝓſperitatis ſublimitas q̄ꝫ neceſſitatꝭ
aduerſitas grauat. Idē. Trāſit qđ extol
litur. ꝑmanet qđ punit. ⁊ q̄ honorat in via. ī
ꝑuentione dānabit. ⁊ quaſi ꝑ amena prata
ad carcerē ꝑuenit q̄ ꝑ ꝑſentꝫ vite ꝓſpera ad
interitū tendit. Idem. Tantoꝝ pōdera
vnuſquiſq; ſuſtinere cōpellit. quātis in hoc
mūdo ꝑncipat. Idē. Tumoris elatio nō
ordo poteſtatꝫ in crimine eſt. potentiā ei de/
us tribuit. elationē ꝟo potētie malicia no/
ſtre mētis inuenit. Idē. Numerari culpe
nequeūt q̄ habēde poteſtatꝫ amore ꝑpetrāt
Idem i paſto. Penſet q̄ſq; q̄d ſubiectus
egerit ⁊ repēte cognoſcet ſi ꝑlat⁹ bona agere
que ꝓpoſuerit poſſit. q̄ nequaq̄ꝫ valet in cul
mine humilitatē diſcere q̄ in imis poſit⁹ nō
deſijt ſuꝑbire. Idē. Sepe ſuſcepta cura
regiminis cor ꝑ diuerſa diuerberat. ⁊ impar
quiſq; inuenit ad ſingula. dū cōfuſa mēte di
uidit ad multa. Idē. Cū rerū neceſſitas.
Infra libro q̄rto de dignitate. Idē in re
giſtro. In alto loco poſitis ſepe dū exterius
ab hoībꝰ honor tribuit. ad ima anim⁹ mer/
git. quia curis diſcerpētibꝰ grauat Idem
Nec cuilibet fauēte gratia vltra q̄ꝫ meret im
partior. nec vlli hoc qđ ſui iuris eſt ambitu
ſtimulāte denegabo. ſꝫ fratres meos hono/
rare ꝑ omnia cupio. ſicq; ſtudeo honore ſin
gulos ſubuehi. dū nō ſit qđ alteri iure ab al
tero poſſit opponi Idē Nec honorē repu
to in q̄ fratres meos honorē ſuuꝫ ꝑdere co/
gnoſco Idē Minorē maior ꝑcedit ſic ho
nore. ita ⁊ crimie Iſid. de ſum. bono. Se
pe ꝑ honores quorundā mutant et mores.
⁊ q̄s an̄ ꝯglutinatos caritate habuerāt. p⁹q̄ꝫ
ad culmē honorꝫ venerint amicos hr̄e de/

ſpiciūt. Idē. Nō debet honoris ducatū ſuſcipe q̄ neſcit ſubditos tramite vite melioris p̄ire. neq̄ eñ q̄ſq̄ ad h̄ p̄ficit̄ vt ſubditorum culpas corrigat. ⁊ ip̄e vicijs ſeruiat.

Idē. Qui regimē. Sup̄ de ambitioſis libro p̄mo. Idē ibidē. Qui ad h̄ ꝯuerſionē Auguſtinꝰ in ep̄la. Nō cogito in eccl'iaſticis honoribꝫ tp̄a vētoſa trāſigere. ſʒ cogito me p̄ncipi paſtoꝝ oīm rōem de ꝯmiſſis ouibus redditurꝝ. Idē de paſto. Quiſq̄s ita p̄poſitꝰ eſt vt ī eo ꝙ p̄poſitꝰ eſt gaudeat. ⁊ honorē ſuū q̄rat. ⁊ cōmoda ſua ſola reſpiciat ſe paſcit nō oues. Bern̄. ſup cāti. Pītāte accepta male in malo q̄ȝ ī bono vti. abuti eſt.

Idē. Nō dignū eſt vt inde exigas honorem vñ refugis laborē. Idē. Frēs reuereamur ep̄os. ſʒ vereamur labores coꝝ. ſi labores penſamꝰ. nō affectamꝰ honores. Idē. O puerſitas. Sup̄ li. j. de ambitioſis. Gloſa pſal. xxxvj. Q̄to gradus altior. tanto caſus grauior.

De zelo Capl'm XXXV

g Rego. in mora. Apud miſericordem iudicē neq̄q̄ȝ ſine venia culpa relinq̄tur. cū p feruorē zeli ex eiꝰ amore peccat̄. Idē in paſto. Exaſperatꝰ rector cum ſubditoꝝ mentē plꝰ ſe q̄ȝ debuit pcuſſiſſe cōſiderat. apud ſe ad pn̄iam ſp recurrat. vt p lamēta veniā in cōſpectu veritatꝫ obtineat. ex eo etiā ꝙ p zeli eiꝰ ſtudiū peccat. Iſi. de ſū. bo. Nimia pietas diſſolutōem diſcipline pturit. ⁊ zeli ſtudiū dū plꝰ eſt q̄ȝ optet in iracūdie viciū trāſit. Bern̄. ſup cāti. Zelꝰ minus abſq̄ ſcīa efficax. minuſq̄ vtilis inuenitur. plerūq̄ aūt ⁊ pniciosus valde ſentit̄. q̄ igit̄ zelꝰ feruidior. vehemētior ſpūs. pfuſior q̄ȝ charitas. eo vigilātiori opꝰ eſt ſcīa. q̄ zelum ſupprimat. ſpiȓ tpet. ordinet charitatē. Idē de cōſidera. Uides oēm eccl'iaſticū zelū feruere ſola p dignitate tuēda. honoribꝫ totum dat̄. ſctitati nihil. Idē. Alij tā vehemēter Sup̄ li. ij. de beatitudine.

De argutiōe Capl'm. xxxvj.

g Rego. in paſto. Correpti mens ad odiū repēte pruit. ſi hāc imoderata icrepatio plꝰ q̄ȝ debuit addic̄. Idē Plerūq̄ ꝯtingit vt dū culpa ſubditoꝝ cum magna inuectōe corripit̄. mgr̄i lingua vſq̄ ad exceſſus v̄bi ptrahat̄. cūq̄ icrepatio imoderate accēdit̄. corda delinquētiū in deſperatōē deprimunt̄. Idē in mora. Furētem q̄ p inuectiōē corripit. q̄ſi ei q̄ nō ſentiat ebrio plagas iponit. Idē. Iuſto timēdū nō eſt. Infra li. iiij. d̄ timore. Idē. Sepe q̄ i poteſtate. Sup̄ de ſtultiloq̄o. in cōuiciatione.

Idē. Qui ſp increpare appetūt ⁊ nūq̄ fouere. mlt̄a plerūq̄ icrepādo mentiūt̄. Iſid̄ de ſum. bo. Nō dʒ vicia aliena corripe q̄ adhuc vicioꝝ ꝯtagiōibꝫ inſeruit. improbū ē ei arguere q̄cq̄ȝ in alio qd̄ adhuc rep̄hendit in ſemetipo. Augꝰ in ep̄la. Obſecro te p māſuetudinē xp̄i vt ſi leſi te dimittas mihi. nec me viciſſim ledēdo malū p malo reddas. ledes aūt me ſi mihi tacuerꝫ errorē meū. quē forte inuenerꝫ in factꝫ vel dictꝫ meis. nā ſi ea in me rep̄hendis q̄ rep̄hendēda nō ſunt. te ledis magꝫ q̄ȝ me. Idē in regula. Qñ neceſſitas diſcipline in moribꝫ corrigēdis dicere vos dura v̄ba ꝯpellit. ſi etiā in ipis modum vos exceſſiſſe ſentitꝫ. non a vob exigit vt a vobis ſubditis veniā poſtuletiſ. ne apd̄ eos q̄s oportet eſſe ſubiectos. dū nimiū ſeruat̄ humilitas. regēdi frāgat̄ auctoritas. ſʒ petēda eſt venia ab oīum dn̄o. q̄ nouit eos q̄s plus iuſto corripitꝫ q̄nta beniuolētia diligatis. Idē ſuper Matthe. Si peccauerit in te frater tuꝰ ⁊c̄. Quare illū corripis. q̄ doles ꝙ peccauerit in te. abſit. ſi amore tuo id facis. nihil facis. ſi amore illiꝰ facis. optie facis. Bern̄. ſuper cāti. Inhumane eorū redarguitꝫ opa q̄ꝝ onera refugitꝫ. temerarie obiurgat viꝝ de p̄lio reuertentē mulier manens in domo.

De remiſſione. Capl'm xxxvij.

g Rego. ī regiſtro. Cū in ſubiecto peccatū nō corrigit̄. in eos q̄ p̄ſunt ſententia retorquet̄. Idē. Qui emendare pōt ⁊ negligit. pticipē ſe pculdubio illicti ꝯſtituit. Idē. Satis graue eſt ſi illic ꝯtingat hr̄e prauā actiōes refugiū. vñ diſcipline decet pdire cēſurā. Idē. Cōſentire videt̄ errāti q̄ corrigēda vt reſecari debeant nō occurrit. Idē in moral. Sepe quem deteptatōis certamē ſupare ñ valuit. ſua interiꝰ ſecuritas ſtrauit. Nā dū laſſū ſe q̄ſq̄ ī ocio remittit. diſſolutā mētē corruptori pſtituit. Idē. Zeli irā q̄ hely ñ habuit. motū ꝯ ſe iplacabilit̄ ſupne vltiōis excitauit. Idē. Plerūq̄ diſſoluta Sup̄ d̄ crudelitate. Iſi. Dū moderari lingua ocioſa verba negligit. more inolite remiſſiōis capta audax ad noxia p̄rūpit. ⁊ dū gule icūbit̄ ad leuitatꝫ prinꝰ inſaniā pdit̄. Idē in paſto. Si inchoata bona fortis operantis manus ad pfectionē

nõ ſubleuat: ipa opandi remiſſio ꝯ hoc qđ opatũ eſt pugnat. Idẽ ſup eze. Sup ea mala q̃ ꝓpria habem⁹ alienas q̃z mortes ad dim⁹. q2 tot occidim⁹ q̃t ad mortẽ ire q̃tidie tepidi ꝛ tacẽtes videm⁹. Iſido. de ſũ. bo. Multos remiſſa ꝯuerſio in p̃ſtinos erro/ res r̃ducit ac viuẽdi tepore reſoluit. hoꝝ ḡ exẽpla q̃ſq3 ꝯuerſus euita. ne cũ timorẽ dei a tepore ĩcipis. rurſus mũdanis erroribꝰ ĩ/ mergaris. Aug⁹. in ſer. Qui errantẽ non corripuerit de negligẽtia iudicabit̃. q̃ autẽ clam p eo nõ orauerit. de pnicie ꝯdẽnabit̃.
Idẽ in regl'a. Magis innocẽtes nõ eſtis ſi fratres v̄ros q̃s iudicando corrigere pote ſtis tacendo pire pmittitis. Idẽ ſup mat. Tu vuln⁹ fratris ꝯtẽnis. tu eũ vides pire et negligis. peior es tacẽdo q̃3 ille cõuiciãdo.
Idẽ in epl'a. Sicut nõ ẽ bñficentie adiu uando efficere vt bonũ qđ mai⁹ eſt amitta/ tur. ita nõ ẽ innocẽtie parcendo ſinere. vt in malũ graui⁹ incidat̃. Idez. Nihil ẽ infeli cius felicitate peccãtiũ. q̃ penal' nutrit̃ ipu/ nitas. ꝛ mala volũtas velut hoſtis interior roborat̃. Idẽ de ci. dei. Illud eſt culpabi le ꝙ hĩ q̃ diſſimilit̃ viuũt. ꝛ a malorũ factis abhorrent. parcũt tñ pctis alienis q̃ dedo/ cere aut obiurgare deberent. Amb. ſup beati ima. Remiſſas excubias callid⁹ inſi diator irrũpit. Bern̄. de cõſi. Mira res ſatis ſupq3 epi ad manũ habent q̃bꝰ anias credant. et cui ſuas cõmittãt facultates nõ inueniũt. optimi videlic3 eſtimatores. qui magnã ꝛ e minimis. paruã aut nullã đ ma ximis curã gerant. ſed vt liq̃do dat̃ intelli/ gi. patienti⁹ ferim⁹ xp̄i iacturã q̃3 noſtram.
Idẽ. De p̄cio eſcaꝝ ꝛ numero panũ cum miniſtris q̃tidiana diſcuſſio eſt. rara admo dũ cũ p̄ſbyteris celebratur collatio de pctis ꝑplorꝝ. cadit aſina. ꝛ eſt q̃ ſubleuet eam. perit anĩa. ꝛ nemo q̃ reputet. nec mirũ cũ nec no/ ſtros aſſiduos ſentiam⁹ defect⁹. Idem. Impunitas incurie ſoboles. inſolẽtie mr̃. radix impudẽtie trãſgreſſionũ eſt nutrix. et beat⁹ ſi oĩ ſatagas cura maloꝝ oĩm primaz parentẽ cauere incuriã. Idem. Impuni tas auſum parit. auſus exceſſum.

De acceptiõe p̄ſone. Ca. XXXVIII

G Rego. in omel'. Iudicare digne de ſubditis nequeũt. q̃ in ſubditoꝝ cau ſis ſua vl' odia vl' grãm ſequuntur.
Idẽ in mora. Quia ab infimis atq3 inuiſi bilibꝰ oc'los claudim⁹. ꝛ viſibilibꝰ paſcimur pleruq3 hoĩem nõ ex eo qđ ip̄e eſt. ſ3 ex his q̃ circa ip̄m ſunt veneramur. cũ non intue/ mur q̃d ip̄e ſit. ſ3 q̃d poſſit in acceptõe pſo/ narũ. nõ ex pſonis ſ3 ex rebꝰ adiacẽtibꝰ du/ cimur. Iſi. de ſũ. bo Iudices iniq̃ errãt a v̄itate ſnĩe. dũ intẽdũt in q̃litate pſone. et exulcerãt ſepe iuſtos dũ iprobe defendunt iniq̃s. Idẽ. Diues muneribꝰ cito corrũ/ pit iudicẽ. paup aũt dũ nõ h3 qđ offerat. ñ ſolũ audiri ꝯtẽnit̃. ſed etiã ꝯ veritatẽ oppri/ mit̃. Idẽ. Quattuor modis. ſ. li. j. de iu/ dicibꝰ. Hiero. in glo. malach. ij. Int̃ oĩa pctã ſacerdotũ q̃ſi maximũ notat̃. ꝙ ñ cau/ ſas ſed pſonas conſiderãt. ꝛ deſpecto iuſto paupe iniuſtos diuites honorãt. Idẽ ĩ glo. yſa. iij. ſup illud. q̃re atteritis. Nr̄i princi pes cũ paupes delinq̃ntes publice arguãt ꝛ ꝯfundãt. diuitibꝰ peiora peccãtibꝰ nec nu tũ faciũt. in q̃ꝝ domibꝰ rapina paupeꝝ. dũ eccl'ie opes ſibi theſaurizãt. ꝛ ĩ delitijs ab/ utunt̃. q̃ ad ſuſtentationẽ paupeꝝ dantur ꝛ ſibi reſeruãt. vel ꝓpinq̃s diſtribuũt. ꝛ alioꝝ inopiã ſuas vl' ſuoꝝ diuitias faciũt Idẽ in omel'. ſup amos. Quicũq3 aut ꝯſangui/ nitate aut amicicia. ꝛ econtrario. vel hoſtili odio. vl' inimicicijs ĩ iudicãdo ducit̃. puer/ tit iudiciũ xp̄i. qui eſt iuſticia. Amb. đ of fi. Gr̄a abſit cauſe. merita diſcernant̃. nihil ſic opinionẽ imo fidẽ grauat. q̃3 ſi in iudicã do potẽtiori dones cãm inferioris. vl' paupe rẽ innocẽtẽ arguas ꝛ diuitẽ excuſes reum culpe. Idẽ. Pronũ gen⁹ hoĩm fauere ho norationbꝰ. Bern̄. de ꝯſide. Nõ parui te reũ pcti eſtimes. ſi facies pctõꝝ ſumis. ꝛ nõ poti⁹ cauſas iudicas meritoꝝ. Sene. in epi. Hoc laboram⁹ errore. ſic nob impont̃ ꝙ neminẽ eſtimam⁹ eo ꝙ eſt. ſed etiã adijci/ mus illi ꝛ ea q̃bꝰ adornat⁹ eſt. at q̃ cũ voles verã hoĩs eſtimationẽ inire. ꝛ ſcire q̃lis ſit. nudũ inſpice. ponat p̄rimoniũ. ponat ho/ nores. ꝛ alia fortune mẽdacia. corp⁹ ip̄m ex uat. animu3 intuere q̃lis q̃ntuſq3 ſit alieno an ſuo magn⁹.

De ſcandalo. Capitulũ XXXIX.

G Rego. ſup ezech. In q̃ntũ ſine pctõ poſſum⁹ vitare ꝓximoꝝ ſcandalu3 debem⁹. ſi aũt de v̄itate ſcãdalũ ſumit̃. vtili us pmittit̃ naſci ſcãdalũ q̃3 v̄itas relinquat̃ Idẽ. Scire p̄lati debẽt. q2 ſi pverſa vnq̃3 ppetrãt. tot mortibꝰ digni ſũt q̃t ad ſubdi/ tos ſuos pditõis exẽpla trãſmittũt Idẽ Nemo ãpl'⁹ in eccl'ia nocet q̃3 q̃ pverſe agẽs

nomē vl'ordinē ſctitatꝭ hꝫ.delinq̄ntez nāqꝫ
hūc redarguere null⁹ p̄ſumit.ꝛ in exēplum
culpa vehement̄ extēdit̄.qn̄.ꝑ reuerētia or
dinis pctōr honorat̄. Iſi.de ſū.bo.Dete
riores ſūt q̄ ſiue doctrina ſiue exēplis vitaꝫ
moreſqꝫ bonoꝝ corrūpūt.his q̄ ſubās alio
rū p̄diaqꝫ diripiūt. Aug⁹.de paſto.Paꝝ
eſt mal'paſtoribꝫ.s̄.li.j.de p̄latꝭ mal'. Idē.
Qui in ꝯſpectu ꝑpl'i male viuit qđ ī illo ē cū
a q̄ attendit̄ occidit. Idē de ſingula.cle.
Eleazar⁹ maluit vitā ſuā tormentꝭ obijcere
q̄ꝫ cuiqꝫ mgr̄ ꝑditōis exiſtere.ꝛ nos vbi nul
la tormēta ſunt fluxibꝫ ſolis nolum⁹ anꝑpo/
nere frēs ſaluādos.nec ꝯtenti ſum⁹ ſine vl/
lis cruciatibꝫ tā nob̄ ꝓdeſſe q̄ꝫ ceterꝭ Idē
Cū chriſt⁹ agn⁹.s̄.li.j.de cle. Idez. Sic
qđ ait apl's.s̄.li.ij.de ꝯtinentia guſt⁹ Io/
han.chry.ſuꝑ ioh̄.Oīa agam⁹ ne ſcādalizet̄
ꝓxim⁹.vita etem̄ etſi valde recta fuerit.ſcan
daliū alijs p̄bens oīne ꝑdit Bern̄.in epi.
Cōſtat vbi ꝟitas deeſt.ꝛ vbi ꝟitas neceſſa/
ria in cā nō eſt.nec licite ſcādalū q̄dlibet a q̄
libet poſſe ꝯmitti nec iuſte p̄cipi.nec inoxie
ꝯſentiri. Idez.Cū carpunt̄ vicia ꝛ inde
ſcādaluꝫ orit̄.ipe ſibi ſcādali cā eſt q̄ fecit qꝛ
argui debeat.nō ille q̄ arguit. Idē.Libē
ter carebo q̄ntolibꝫ etiā ſpūali q̄ſtu qui nō
poſſit acq̄ri niſi cū ſcādalo. vbi em̄ ſcādalū
ibi ꝓculdubio charitatꝭ ē detrimētū.vbi āt
diminutio charitatꝭ miror qđ vl' q̄le poſſit
ſpirital'exercitij ſperari lucꝝ. Idē in ſer.
Si dn̄s ꝓpriū ſanguinē dedit in p̄ciū redē/
ptiōis aīaꝝ.nō tibi videt̄ grauiorē ſuſtine/
re ab eo ꝑſecutionē.q̄ ſuggeſtiōe mala.exē/
plo ꝑnicioſo.ſcādali occaſiōe auertit ab eo
aīas q̄s redemit.q̄ꝫ ab illo qui ſanguinē ſu
um fudit Idē.Is q̄ exēplo ſuo ad remiſ
ſius agendū ceťos ꝓuocat. aut ſingl'arita/
te turbat.aut inq̄etat curioſitate. aut impa
tientia ſua ꝛ murmuratiōe moleſtat.aut q̄/
cūqꝫ mō ꝯtriſtat ſpm̄ dei q̄ eſt i eis.ſcādali/
zans vnū de minimis iſtꝭ credētibꝫ in eū.nō/
ne ꝛ hic manifeſte ꝑſequit̄ chriſtū.

De infamia. Capl'm XL.

Rego.in regi.Habet h̄ ꝓpriū antiq̄
g hoſtꝭ inuidia.vt q̄s in ꝓuoꝝ actuū ꝑ/
petratiōe deo ſibi reſiſtēte ſuꝑare n̄
valet.opiniōes eoꝝ falſa ad pn̄s ſimulādo
dilaceret. Idē in mora. Sic bon⁹ odor
ex ꝟtute eſt.ſic fetor ex vicio. Idez.Gra/
uis ē iniq̄tas qn̄ is q̄ ꝑuerſus eſt.on̄dere et
alios ꝑuerſos molit̄.vt idē ꝛ ipe q̄ ſcūs ap
pareat.q̄ alios ſcōs nō eē docuerit. Idez
Ne īmoderatis laudibꝫ eleuemur. plerūqꝫ
miro redēptorꝭ nr̄i moderamīe etiā detra/
ctiōibꝫ lacerari ꝑmittimur.vt cum nos vox
laudantꝭ eleuat.lingua detrahentꝭ hūiliet.
Aug⁹.de vita ꝛ mo.cle. Querētes lniam
male faciēdi.q̄rūt ſibi exēpla male viuētiuꝫ
ꝛ mľtos infamāt vt ſocios iueniſſe videant̄
Idē.Quia vt ait apl's. ſpectaculuꝫ facti
ſum⁹ mđo ꝛ angel'ꝛ hoībꝫ.q̄ nos amāt que
rūt q̄d laudēt in nob̄.qui aūt nos oderīt de
trahūt nob̄.Nos aūt ī medio ꝯſtituti adiu
uāte dn̄o deo nr̄o.ꝛ vitā nr̄am ꝛ famam ſic
cuſtodire debem⁹.vt nō erubeſcāt detracto
ribꝫ laudatores Idē de ſingu.cle.Peius
eſt q̄ꝫ mechia ꝯtinētiā ducere crimīoſam.et
infamē facere ſctimoniā.blaſphemiā inge/
rit religiōi. Amb̄.ſuꝑ lu. Iudicia hoīm
ſepe fallunt̄.vt ꝛ iniuſtꝭ iuſticie grām freq̄n
ter aſcribāt.ꝛ iuſtū aut odio ꝑſeq̄ntur.aut
mēdacio decolorēt. Idē in epi. Quid eſt
qđ magꝭ publicū ſit q̄ꝫ offenſa pudorꝭ ꝛ de/
floratio ꝟginitatꝭ.nihil ꝓfecto qđ magis ſe
ꝓdat q̄ꝫ caſtitatꝭ diſpendiū.

De affectiōibꝫ. Capl'm XLI.

Rego.in mora. Mens nr̄a a ſecre/
g ti interioris ſecuro excluſa. mō ſpe
decipit̄.mō pauore vexat̄.mō defici
endo dolore deijcit̄.mō falſa hilaritate rele
uat̄. Idē.Quis trinitatꝭ imaginē in na/
tura hūem⁹.vanis tn̄ delectatōis motibꝫ ꝑ/
turbati in ꝯuerſatōe nr̄a delinq̄m⁹. vt mo/
dis nos ſꝑ alternātibꝫ cupido ꝯcutiat.me/
tus frangat.leticia mulceat.dolor affligat.
Aug⁹.de li.ar.Volūtas mala ſiue cupi/
ditate rapiat̄.ſiue tiore reuocet̄.ſiue leticia
diffundat̄.ſiue triſticia ꝯhat̄.atꝫ ī his oībꝫ
ꝑturbatōibꝫ aī q̄cūqꝫ ſit alijs vl'eo tpe ꝯuio
ra ꝯtēnat ꝛ ꝑferat.p̄t etiā ſine alti⁹ ſpūs in/
ſtinctu ſe ipa decipe Amb̄.i epi. Sapiēs
n̄ metu frāgit̄ nec ꝑtāte mutat̄.n̄ attollit̄ ꝑ/
ſperꝭ.nec triſtibꝫ mergit̄.vbi ei ſapia.ibi ꝟt⁹
aī.ibi ꝯſtātia.ibi fortitudo. Amb̄. de ꝟgi.
Sūt aīe velut q̄ttuor eq̄.q̄ttuor affectiōes.
ira.cupiditas.voluptas tior.q̄bꝫ furentibꝫ
cū cepit agi neq̄q̄ꝫ ſe ipa ꝯg̃ſcit. Hiero.in
ori.ſuꝑ iobelē.Cauēdū ē ne egritudo q̄i e/
ruca nos comedat.ne locuſta vaſtet gaudio
huc illucqꝫ volitās.ꝛ geſtiēs leticia ꝑ diuer/
ſa ſe iactās.ne bruc⁹.i.pauor ꝛ futorū met⁹
radices ſapie deuoret.ne rubigo.ſ. deſide/
riuꝫ futoꝝ res iutiles ꝯcupiſcat.ꝛ nos pſe

rat ad ruinā. Boe. de ꝯſo. Viuere ſi vis
tramite recto. gaudia pelle. pelle timorem.
ſpemq̃ fugato. nec dolor aſſit.

De timore. Caplm. xlij.

g Re. i mo. Sepe nonnulli dū tꝑalia
aduerſa ꝑtimeſcūt. diſtrictiōis etne
aīaduerſiōez abijciūt. Iſ. Quiſq̄s pn̄tē
gl'iaz q̄rit. pfectu deſpectuz metuit. q̄ ſꝑ ad
lucra ībiat. ſꝑ vicz dāna formidat. Idē.
Magnē ſecuritas cordis nil ꝯcupie hec ſe/
cularꝫ. Nā ſi ad trena ꝯcupiſcēda cor ībiat.
ſecuꝝ trāq̄llūq̄ eē nll'aten⁹ pt. q2 aut n̄ ha/
bita ꝯcupiſcit vt hēat. aut hita metuit ne a/
mittat. Idē. Mltos ſepe vidim⁹ vitā q̄/
dē ſcē ꝯuerſatōis appetere. ſz ne hāc aſſequi
valeāt. mō irruētes caſ⁹. mō futa aduerſa
formidare. q̄ incerta mala dū q̄i cauti ꝯſpi/
ciūt. i pctōꝝ ſuoꝝ vincul' incauti retinētur.
Idē ī paſto. Pleꝝq̄ vtili⁹ apd pusillani/
mes pficim⁹. ſi ꝛ eoꝝ bn̄ geſta memoram⁹.
Idē. Ig̊rat mēs gr̄az libtatis quā ligat
fuit⁹ tioris. Aug⁹. de li. ar. Nulla re fruit
aīa cū libtate. niſi q̄ fruit cū ſecuritate Nēo
aūt ſecur⁹ ē in his bōis q̄ pt inuit⁹ amitte/
re. Ioh. chry. d ꝯpūc. Mlta inhoneſta ꝛ
indig̃ cōmittere n̄ pauꝑtas. ſz puſillanimi/
tas facit. Ioh. chry. ſuꝑ mat. Facile de/
uiat a iuſticia q̄ in cauſis nō deū. ſed hoīem
formidat. h peccādi differt facultatē. ſz nō
aufert volūtatē. Iſi. de ſū. bo. Multi cu
piūt ꝯuolare ad gr̄az dei. ſz timent carere
oblectamētꝫ mōi. ꝓuocat q̄dē eoſ amor xp̄i
ſz reuocat eos cupiditas ſecl'i. Iſ. Qui
metu ptāꝫ v̄itatē occultat. eiuſdē v̄itatꝫ ira
cūdiā ſibi celit⁹ ꝓuocat. q2 pl⁹ ꝑtimeſcit ho/
minē q̄ diuā metuat indignatōem. Idē
Multi ſacerdoteſ. s. li. j. de ſacerdotib' ma
lis. Caſſio. ſuꝑ illd p̄s. Illic trepidaue/
rūt tiore. Sic̄ cautela eſt oportune timere.
ita ignauia eſt inepte trepidare. Bern̄. in
epi. Queſo te qd mēoriale v̄tutꝫ q̄ laus di/
ſcipline. q̄s ſcie pfect⁹ vl' artꝫ fruct⁹ trepida
re tiore vbi nō eſt timor. ꝛ timorē dn̄i dere/
linq̄re. q̄ ſalubri⁹ diceres. dn̄m ieſum xp̄m
ꝛ hūc crucifixū. quā vtiq̄ ſciaz haud facile
niſi q̄ mdo crucifix⁹ eſt appheendit. Idē
Sic ſctis ꝛ electꝫ tribulatio opat patiētiā.
patientia pbatōez. pbatio ſpem. ſpes āt nō
ꝯfundit. ſic dānādis ꝛ reprobis tribulatio
parit ecōtrario puſillanimitatē. puſillani/
mitas ꝑturbationē. ꝑturbatio deſꝑationē.
ꝛ illa interimit. Idē de ꝯtemp. Vocat ma
gni ꝯſilij angel⁹. q̄d op⁹ eſt vt aliena cōſilia
p̄ſtolerꝫ. q̄s em̄ fidelior. quis ve ſapiētior il
lo. ſeduc me dn̄e ꝛ ſeducar. fortior eſto ꝛ īua
leſce. Idē. O ſi cognouiſſetꝫ miſeri ꝛ vos.
ſi nō mutatꝫ n̄ effugitis pn̄iaz. nā malū īpu
nitū eē nō pt. qd nō punit h ꝓpria volūtate.
punietꝛ alibi ſine fine. Miſera ſane ꝛ extre/
me plena demētie cōmutatio. hūanū decli
nare laborē. ꝛ paratū diabolo ſtridorē eli/
gere ſempitnū. Idē. Videm⁹ paupes a/
liq̄s. s. li. ij. de btitudie. Sen̄. i epi. Plura
ſūt q̄ nos terrēt q̄ q̄ p̄mūt. ꝛ ſepi⁹ opione q̄
re laboram⁹ Idē. Expaueſcim⁹ dubia p
certis. nō ſuam⁹ modū reꝝ. ſtati in tiore ve
nit ſcrupul⁹. Idē. Delicati timēt mortē.
cui vitā ſuā fecere ſil'em Idē. Quēcunq̄
ex illis felicib' elegerꝫ mlta trahētib'. multa
portātib'. videbiſ illū comiti oneriq̄ timen
tem. De dolore. Cap̄. XLIII.

g Regꝫ. in mora. Sepe grauitatē cor
diſ q̄i ſubiūcta ex latere triſticia ſeq̄
tur. atq̄ oīne op⁹ qd mens bona i/
tentione incboat h velamie meroꝛꝫ obum/
brat. Idē. Fructū nō hn̄t lamenta q̄ ſtu/
dent cū gemitu deſiderare ꝑitura. Idez
Vn̄ ille lucet q̄ ptātē ſuſcipit. in̄ ꝑuerſus q̄ſ
q̄ qui corrigi metuit tenebreſcit. Ioh.
chry. ſuꝑ mat. Aīal inuidia vulneratū n̄ ſo
lū cā idonea. ſz etiā leuis occaſio excitat in
dolorē. Ber. in epi. Nō plane bon⁹ color
ſi ſctōꝝ q̄ſpiā anxie ferre abiectionē ſuā vi/
deat. de q̄ etiā nō gaudere ꝛ nō gl'iari min⁹
eſt a ꝑfecto. Idē in ſ. Oīno q̄ntū in ſe eſt
inhonorat eū a q̄ vocat⁹ ē. q̄ſq̄s i ei⁹ ſuitio
in triſticia ꝑmanet ꝛ rācore. ea dico triſticia
q̄ ſm ſecl'm eſt. ꝛ mortē opat Sen̄. in epi.
Quedā nos magis torq̄nt q̄ debēt. q̄dam
ante torquent q̄ debent. quedā torq̄nt cuz
oīno nō debent. ſic aut augem⁹ dolorē. aut
p̄occupamus. aut fingimus

De confidentia. Cap̄. XLIIII.

g Rego. ī mora. Quaſi ī aq̄s defluen/
tib' fundamētū ponere. eſt ī reb' la/
bentib' ſpei fiduciā velle ſolidare.
Aug⁹. de ſingu. cle. Aduerſa ē ꝯfidentia
q̄ in ꝑicl'l vitā ſuā q̄i p certo cōmēdat. ꝛ lu/
brica ſpes eſt q̄ int fomenta pcti ſaluari ſe
ſperat. Iſi. de ſū. bo. Qui male agere nō de
ſiſtūt. vana ſpe indulgētiā de dei pietate re/
quirūt. quā q̄dē recte req̄rerēt. ſi ab actiōe
p̄ua ceſſarēt. Idē. Qui h de bono laudē
appetit. ſpem ꝑdit. ꝛ gl'az mercedis ī futuro

nõ recipit. Berñ.ſup q̇ bitat. Sũt q̇ ſpe
rant in dño.ſed fruſtra.qꝛ ſic de miſcðia ei⁹
ſibiipis blãdiunt̃.vt a pctis nõ emendent̃.
vana ẽ oĩno ſpes iſta.⁊ hec ꝯfundit. eo ꝙ ca
ritas deſit Idẽ in ſer. Eſt infidel' fiducia
ſoli⁹ vtiqꝫ maledictõis capax. cũ vicz in ſpe
peccam⁹. Señ.in epi. Uitate que vulgo
placẽt.q̃ caſus tribuit ad om̃e fortuitũ bo/
nũ ſuſpicioſi.pauidiqꝫ ſubſiſtite. naz fera ⁊
piſcis ſpe aliq̃ oblectante decipit̃.

De leticia. Caplm XLV

g Rego.in mora. A ꝟitat̃ pabulo ie/
iuni ſũt q̇ in hac pegrinatõis iopia
letant̃. Idẽ. Quiſq̇s ĩ ſe gaudere
appetit.eoĩpo iã in luctu eſt q̇ a ꝟa leticia re/
ceſſit Idẽ. Sepe ſe bono opi leticia imo
derata ſubiũgit.cũqꝫ pl⁹ mentẽ q̃ꝫ decet hi/
lareſcere exigit.ab actiõe bona om̃e pond⁹
grauitat̃ repellit. Idẽ. Prenũcia tribu/
latiõis eſt leticia ſatietat̃. Idẽ ĩ ome. Si
q̃ eſt pñtis tp̃is ita eſt agẽda leticia.vt nun
q̃ꝫ amaritudo ſeq̃ntis iudicii recedat a me/
moria. Idẽ Nemo põt h̃ gaudere cũ ſe/
culo.⁊ illic regnare cũ dño. Aug⁹.ð ꝯfeſ.
Uolentes gaudere extrinſec⁹ facile euane
ſcũt.⁊ offendunt̃ in ea q̃ vident̃ ⁊ tp̃alia ſũt.
⁊ imagines eoꝝ famelica cogitatione lam/
bũt.⁊ o ſi fatigent̃ iedia ⁊ dicãt.q̇s oſtendet
nob̃ bona. Idẽ. Quare ambularemus.
Sup̃ de ꝯtinẽtia audit⁹.li.ii. Idem ĩ ſer.
Freq̃nter ridẽs eger plorat̃ a ſanis Idẽ
Ut q̇d animi. Sup̃ li.ii.de ꝯflictu. Idẽ
ſup lu. Seculi leticia eſt impunita neq̇cia.
Ioh.chry.ſup mat. Nõ dat dñs ludere.
ſed diabol⁹. Idem. En agon inſtat nob̃
difficilis.⁊ ad inuiſibiles nob̃ ꝟtutes collu
ctatio inſtat.ad ſpũalia neq̇cie eſt p̃liuz.ad
p̃ncipat⁹ ⁊ ptãtes eſt bellũ.⁊ admirabile eſt
ſtudẽtes ⁊ vigilantes ⁊ erectos poſſe ſilue/
ſtrẽ illũ exercitũ ſuſtinere.ſi g̊ riſerim⁹ ⁊ lu/
ſerim⁹ ⁊ deſides fuerim⁹ ante certamẽ a ꝓ/
pria cadem⁹ pigricia. Baſili⁹ in regula.
Iocus remiſſam efficit aĩam.⁊ negligentẽ
erga di p̃cepta.nec delicta ſua p̃t ad memo
riã reuocare.ſed obliuiſcẽs ea nõ ſe ĩſtigat
ad pñiam.et ita paulatim oĩbꝫ bonis ꝑuat̃.
Berñ.de.xii.gra. Inepte letũ aut raro
aut nunq̃ꝫ gementẽ audies. lachrymantez
videbis putes ſi attendas aut ſui oblitũ a
culpis inſignis ſcurrilitas.in fronte hilari
tas.vanitas apparet in inceſſu.ꝓnus ad io/
cũ.facilis ac promp̃t⁹ in riſu. Idẽ in epi.
Eya letare iuuenis ĩ adoleſcẽtia tua.vt de/
cedente parit̃ cũ etate tp̃ali leticia.ſuccedat
q̃ te abſorbeat eterna triſticia. Idẽ. Pa/
trie eſt nõ exilii freq̃ntia gaudioꝝ ⁊ nume/
roſitas feſtiuitatuz.ciues decet nõ exules.
Sene.in ep̃la. Hec q̇bꝫ delectat̃ vulgus
tenuez hñt ac ꝑfuſoriã voluptatẽ.⁊ q̇dcũqꝫ
inuenticiũ gaudiũ eſt fundamẽto caret.

De vita. Caplm XLVI.

g Rego.in mora. Hocip̃m nr̃m viue
re q̇tidie a vita tranſire eſt. qꝛ dũ in
fantia ad puericiã.puericia ad ado
leſcẽtiã. adoleſcẽtia ad iuuentutẽ. iuuent⁹
ad ſenectutẽ. ſenectus trãſit ad mortem in
curſu vite pñtis.ip̃is ſuis augmẽtis ad de/
trimenta impellit̃. Idẽ. Carnales men/
tes idcirco p̃ſentia diligunt.qꝛ vita carnis
q̃ꝫ fugitiua ſit minime ꝑpendũt. Nã ſi velo
citatem tranſit⁹ eius aſpicerẽt.hanc etiã ꝓ/
ſperantẽ minime amarẽt. Idez. Hi vitã
carnis q̃ſi ꝑmanentẽ diligunt.q̇ quanta ſit
vite ſeq̃ntis eternitas nõ intendũt.dumqꝫ
ſoliditatẽ ꝑennitatis nõ ꝯſiderãt. exiliũ pa
triam.tenebras lumẽ.curſum ſtationẽ pu/
tant. Idẽ in regi. Uita nr̃a nauiganti ſi/
milis eſt.is nanqꝫ q̇ nauigat.ſtet.ſedeat.ia/
ceat.vadit.qꝛ impulſu nauis ducit̃. Ita g̊ ⁊
nos ſum⁹.qꝛ ſiue vigilãtes. ſiue dormien/
tes.ſiue iacentes.ſiue ambulãtes.ſiue volẽ
tes ſiue nolentes.ꝑ momẽta tp̃m q̇tidie ad
finez ducimur. Aug⁹.de ꝟbis do. Scio
ego. Sup̃.c.de dilatione. Idez ſup Ps.
Om̃is malus aut iõ viuit vt corrigat̃.aut
ideo viuit vt ꝑ illũ bonus exerceat̃. Idẽ
de verbis dñi. Non ſunt mali dies q̇s agi/
mus in corruptela hui⁹ carnis inter tãtas
difficultates.vbi falſa voluptas. nulla gau
dii ſecuritas.timor torquẽs.cupiditas aui
da.triſticia arida. Ecce q̃ꝫ mali dies.⁊ tamẽ
rogant deũ homĩes vt diu viuãt. Quid eſt
aũt diu viuere niſi diu torqueri. Idem.
Dicimus panẽ. Supra li.ii.de oꝛ̃one acce
pta. Seneca in ep̃la. Nemo q̃ꝫ bñ viuat
ſed q̃ꝫ diu curat.cũ om̃ibꝫ poſſit ꝯtingere vt
bene viuant.vt diu.nulli. Idẽ. Nõ viue/
re bonũ eſt.ſed bene viuere. itaqꝫ ſapiẽs vi
uit quantũ debet.nõ quãtũ poteſt. videbit
vbi victurus ſit ⁊c̃. Infra lib.iiii.ca.de ſapi/
entia.

De miſeria.
Capitulũ XLVII

g Rego.in omel'. Faſtidio noſtro ta/
beſcimus.⁊ longo inedie peſte fati/

gamur. ꝛ q̄ꝛ guſtare intꝰ nolumus paratã
dulcedinē. amamꝰ foras miſeri famē nr̄az.
Idē in mora. O miſeri q̄ affectātes lau/
des hoīm in ſemetipſis diſſipāt fructus la/
borū. dūq̄ ſe oñdere alienis oculiſ appetūt
dānant qđ agūt. Idez. Quid h̄ niſi hūa/
ne vite miſeria eſt. ꝙ amiſſa celeſti patria re
pulſus hō delectaꝛ exilio. grauaꝛ curiſ. ꝛ tn̄
cogitare diſſimulat q̄ȝ graue ſit. q̄ꝛ mlt̄a co/
gitanꝛ. Idē ſup Ezech. Neceſſe ē vt pec/
cantes tūc quoq̄ ꝯſideremꝰ amplius miſe
ros qñ eos ꝯſpicimꝰ in culpa ſua ſine flagel
lo derelictos. Augꝰ. de libe. ar. Quid tā
opus hūs miſcdia q̄ȝ miſer. ꝛ q̄d tam indi/
gnū miſcdia q̄ȝ ſupbꝰ miſer. Idē de trini.
Magna hoīs miſeria eſt cuȝ illo nō eſſe ſi/
ne quo nō pōt eſſe. Idē de ciui. dei. Qui
ꝑuerſe amat cuiuſlibet nature bonū etiā ſi
adipiſcaꝛ. ip̄e fit in bono malꝰ. ꝛ miſer meli/
ore priuatꝰ. Iſido. Mūdi amatores. ſu
p̄ra de occupatiōe. Hiero. Miſerie deli
ciꝭs. Supra de voluptate. Ambro. de fi
de reſur. Quid nob̄ miſeriꝰ qui tanq̄ȝ ſpo/
liati ꝛ nudi ꝓijcimur in hanc vitaȝ. corpore
fragiles. corde lubrico. imbecillo aīo. an/
xij ad ſollicitudines. deſidioſi ad labores.
proni ad voluptates. Auctor de ſpiritu
ꝛ aīa. Iugi meditatiōe animū nr̄m exerce
amus. ꝛ ꝯſideremꝰ miſerias ꝛ neceſſitates
nr̄as labores ꝛ dolores. lugētes em̄ in hāc
vitā intrauimꝰ. cū labore viuimꝰ. cū dolore
ꝛ timore exituri ſumꝰ. Bern̄. de libe. ar.
Nulla verior miſeria q̄ȝ falſa leticia Idē
Quotq̄t degimꝰ. Sup li. j. de hoīe. Idē
Oramꝰ vt dei. Sup. li. ij. de tentatione.
Sene. in epi. Si cui ſua nō videnꝛ am/
pliſſima. licet totꝰ mūdi dn̄s ſit. tn̄ miſer ē.
Idē. Quid eo miſerius cui bn̄ficia exci
dunt. herēt iniurie. Ioh̄. Chry. ſup mat.
O miſerrimꝰ mūdus ꝛ miſerrimi q̄ euȝ ſe/
quunꝛ. ſemp hoīes mūdialia opa excluſe/
runt a vita. Multa in. c. de renūciatione. li
bro. iiij.

De morte.

Capitulū XLVIII.

8 Rego. in ome. Horam vltimā dn̄s
nr̄ idcirco nobis voluit eē incogni/
tam. vt ſp poſſit eſſe ſuſpecta. vt dū illā ꝑui
dere nō poſſumꝰ. ad illā ſine intermiſſione
ꝑparemur. Idez in mora. Nil ſic ad edo
mandū deſideriorꝝ carnaliū appetitū valet.
q̄ȝ vt vnuſq̄ſq̄ȝ hoc qđ viuū diligit mortuū
penſet. Idē. Malicia remanētiū. Sup
de malicia. Idē ſup Ezech. Eſſe nob̄ cō/
ditor nr̄ diē mortis nr̄e incognituȝ voluit.
vt dū ſemp ignoraꝛ. ſp eſſe ꝓximꝰ credaꝛ. et
tanto q̄ſq̄ȝ ſit feruētior in opatiōe. q̄nto ꝛ in
certꝰ eſt de vocatiōe. Amb̄ de fide reſur/
rectionis. Una eſt mors ſpiritalꝭ. alia natu
ralis. tercia penalis. Augꝰ. de ver. domi/
ni. Agnoſcat ſe hō mortalē vt frāgat elatio
nē. cetera nr̄a ꝛ bona ꝛ mala incerta ſunt. ſo
la mors certa eſt. Idem ſup Ioh̄. Inter
ſpem ꝛ deſperationē fluctuat aīa. q̄d ḡ egit
deus cū ꝑiclitātibꝰ vtroq̄ȝ morbo. ꝓpter il/
los q̄ deſperatiōe periclitanꝛ ꝓpoſuit indul
gentie portū. ꝓpter illos q̄ ſpe periclitantur
fecit diē mortis incertū. Bern̄. in medit.
Certū eſt ꝙ morieris. ꝛ incertuȝ eſt qñ aut
quō. aut vbi. qm̄ vbiq̄ȝ te mors expectat. tu
quoq̄ȝ ſi ſapiens fueriſ vbiq̄ȝ eā expectabis.
Idez in epi. O q̄ȝ beati mortui q̄ in dn̄o
moriunꝛ. audientes a ſpū vt requieſcāt iā a la
boribꝰ ſuis. nō hoc ſolū aūt. ſed ſuccedit io/
cunditas de nouitate. de eternitate ſecuri/
tas. Idē. Bona mors iuſti ꝓpter requiē.
melior ꝓpter nouitatē. optima ꝓpter ſecuri/
tatē. Ecōtra mors pctōꝝ peſſima. ꝛ audivn
de peſſima. mala ſiquidē in amiſſione mun
di. peior in ſepatiōe carnis. peſſima ī v̄mis
igniſq̄ȝ duplici ꝯtritiōe. Idē. In hac vi/
ta q̄ȝ diu durat. cōpara tibi illaȝ q̄ ſp durat.
dū viuis in carne morere mūdo. vt pꝰ mor
tem deo viuere incipias. q̄d em̄ ſi ꝯciderit
mors saccū corpis tui. dū te ſubinde circū/
det leticia. o q̄ȝ beati mortui q̄ in dn̄o mori/
untur. Idē in ſer. Quid in rebꝰ hūanis
certiꝰ morte. q̄d hora mortis incertiꝰ inue/
nitur. nō miſeraꝛ inopiā. nō reuereꝛ diuiti/
as. nō generi cuiuſlibet. nō moribꝰ. non ip̄i
deniq̄ȝ parcit etati. vbiq̄ȝ ſenibꝰ eſt ī ianuis.
iuuenibꝰ in inſidijs. Interl. iob. xxxviij.
Nō debet extolli in his q̄ agit q̄ neſcit quō
huc venit. vel qñ ꝛ quō exibit Seneca in
epi. Iunior es. nō refert. nō dinūeranꝛ an/
ni. incertū eſt q̄ te loco mors expectat. itaq̄ȝ
tu illā oīm loco expecta. Idez. Percepit
ſapientiā ſi q̄s tam ſecurꝰ moriꝛ q̄ȝ naſcitur
nunc vero trepidamꝰ cū ꝑiculuȝ acceſſerit.
nō animꝰ nobis. nō color cōſtat. lachryme
nihil ꝓfuture cadūt. quid eſt turpius q̄ȝ in
ip̄o limine ſecuritatiſ eſſe ſollicitū. cauſa au
tem hec eſt ꝙ inanes oīm bonoꝝ ſumꝰ.

De iudicio.

Capitulū XLIX.

g Rego.in regi. Ecce mora nõ erit.et
ardente celo.ardente terra.coruſcā
tib9 elementis.cū angelis ⁊ archan
gelis.cū thronis ⁊ dñationib9.cū principa
tibus ⁊ ptātib9 tremend9 iudex apparebit.
Idem ſup Ezech. Que mens erit hoīs
eterni iudicis ſententiā nõ formidant̄.ibi
eñ tūc ſimul cuncta pctā ante ocl'os rede/
unt.ibi oīa q̄ cū delectatiōe acta ſunt ad
memoriā cū pauore reuocant̄. Idē. Re/
demptor hūani generis cū iudex apparue/
rit.⁊ ſpecioſus iuſtis.⁊ terribil' erit iniuſtiſ.
quē eñ manſuetū aſpicient electi.hūc eun/
dem pauendū atq; terribilē cōſpicient re/
probi. Idē in mora. Ille poſtmoduz cū
deo iudex veniet.q̄ hic ei modo in prece fa/
miliaris extiterit. Idē. Quiſq̄s ſtimulo
diuini amoris excitat9 hic poſſeſſa reliq̄rit.
in iudicio pculdio culmen iudiciarie pote/
ſtatis obtinebit. Idez. Tūc cū deo iudi
ces veniūt.qui nūc p deo iniuſte iudicant̄.
Aug9.in epl'a. Cū venerit dñs et illumi/
nauerit abſcondita tenebrarū.⁊ manifeſta
uerit cogitatiōes cordis.tanc nihil latebit
primū in primo.nec erit qđ ſuis quiſq; ape
riat ⁊ abſcondat alienis. Idez de ci.dei.
In illo iudicio vel circa illud iudiciū has
res didicim9 eſſe venturas. helyam teſbi/
ten.fidem iudeorū. antichriſtū pſecuturū.
chriſtū iudicaturū.mortuorū reſurrectio/
nē.bonorū maloꝝq; diſcretionē.mūdi con
flagrationē.eiuſdēq; renouationē. Idez
de cathe.ru. Iubent̄ ſerui chriſtiani ⁊ bo/
ni fideles dñis ſuis tempalib9 eq̄nimiter fi
deliterq; ſeruire.q̄s iudicaturi ſunt ſi vſq;
in finē iniquos inuenerint.aut cū quib9 eq̄/
lite regnaturi ſunt.ſi ⁊ illi ad verū deū con
uerſi fuerint. Hiero.in ori.ſup iohel'.iij.
Merorē diei iudicij.⁊ tormenta pereunti/
um.ne ſol quidē ⁊ luna aſtraq; cetera pote/
runt intueri.ſed retrahent fulgorē ſuum.⁊
ſeueritatē iudicant̄ reddent̄ vnicuiq; ſm
opus ſuū in caput ſuuz aſpicere non aude/
bunt. Nō quo clemētiora ſunt dei iudicio.
ſed quo oīs creatura in tormētis aliorū
de ſuo iudicio ptimeſcat Idē. Etiā q̄ ſan
cti ſunt pſentiā dei abſq; formidine non vi
debūt. Ioh. Chryſo.ſup Mat. In illo
die nihil eſt qđ reſpondeam9.vbi celū ⁊ ter
ra.aqua ſol ⁊ luna.dies ⁊ noctes ⁊ tot9 mun
dus ſtabit aduerſuz nos in teſtimoniū pec
catorū noſtroꝝ.⁊ ſi oīa taceant.tñ ipe co/
gitationes nr̄e ⁊ ipſa opa ſpecialiter ſtabūt
ante oculos nr̄os.accuſantes nos ante de/
um.dicente apl'o. cogitatiōib9 inuicē accu/
ſantib9 ⁊c. Amb.ſup Luc. Ve mihi eſt ſi
nõ peccata mea defleuero. ve mihi eſt ſi nõ
media nocte ſurrexero ad ꝯfitendū tibi do
mine.ve mihi ſi dolū primo meo fecero.ve
mihi ſi nõ locut9 fuero veritatē.ad radicez
ſecuris poſita eſt.faciat fructū qui pōt gra/
tie qui debet penitētie.adeſt dñs q̄ fructuz
requirat.fecundos viuificet. ſteriles depre
hendat. Iſido.de ſum.bono. Due ſūt dif
ferentie vel ordines hominuz in iudicio h
eſt electorū ⁊ reproborū.qui tamē diuidun
tur in quattuor. Perfectorū ordo vn9 eſt q̄
cum dño iudicat.et alius q̄ iudicat̄. vtriq;
tamen cū chriſto regnabunt. Similiter or
do reproborū partit̄ in duob9. dum hi qui
intra eccleſiā ſunt mali iudicandi ſunt ⁊ dā
nandi.q̄ vero extra eccleſiā inueniēdi ſunt
nõ ſunt iudicandi.ſed tm̄ dānandi Ber.
de contemp. Nō vnius ciuitat̄ aut populi
aut regionis vni9.ſed vniuerſitat̄ iudices
habent pſidere cū chriſto.nõ ſolū homies.
ſed etiā ipos angelos iudicabunt. qui pa/
rentē ad modicuz vaporem pſentis glorie
dedignātes ⁊ exufflantes imperiuz chriſti
vniuerſis pppoſuerunt titulis dignitatum.
Nolite timere puſillus grex.quoniā cōpla
cuit patri dare vobis regnū. Idē in epi.
Veniet veniet dies iudicij.vbi ⁊ plus vale
bunt pura corda q̄z aſtuta verba.⁊ cōſcien/
tia bona q̄z marſupia plena.q̄nquidem iu/
dex ille nec fallet̄ verbis nec flectet̄ donis.
Idem ſup Cantica. Quid in babylone
tutum ſi hieruſalē manet ſcrutiniū. Idē
de.xij.gradib9. Cognoſcet̄ recte domin9 iu
ſticiā faciens.qui nūc ignorat̄ miſericordi
am querens. Idem in ſermo. Audi ſta/
bunt ante tribunal chriſti.vt audiāt vocez
iudicij.qui ad vocez conſilij obturauerunt
aures ſuas. Quid eñ loquit̄ deus.agite pe
nitentiā inquit. Multi tamē diſſimulant.
multi continēt aures ſuas.⁊ dicunt. durus
eſt hic ſermo. Nō ſic impij non ſic.cuz into/
nuerit ſermo dur9 et verbū aſperū. Ite ma
ledicti in ignē eternū. Anſ.in lib.medita
tionū. O lignū aridum ⁊ inutile.eternis igni
bus dignū.quid reſpōdebis in illa die cuz
exigetur a te vſq; ad ictuz oculi oē temp9
viuendi tibi impenſum q̄liter fuerit a te ex
penſum.tūc quippe ꝯdemnabit̄ quicq̄d fu-

rit inuentū in te operis vel ocij ſermonis ⁊
ſilentij. vſq͡ʒ ad minimā cogitationē etiaʒ ꝙ
vixiſti. ſi non fuerit ad voluntateʒ dei dire/
ctum. Ideʒ O anguſtia. hinc erunt accu
ſantia peccata. inde terrens iuſticia. ſubt⁹
patens horridū chaos inferni. deſup irat⁹
iudex. intus vrens ꝯſcientia. foris ardens
mundus. etſi iuſtus vix ſaluabit̃. peccatoꝛ
ſic depreſſus in quā partē ſe premet cōſtri/
ctus. vbi latebo. vbi apparebo. latere erit ī/
poſſibile. apparere intolerabile. Idē. Di
es ire dies illa ⁊c̄. Quid dormitas aīa tepi
da et digna euomi. qui nō expergiſcitur. ꝗ
non tremit ad tantū tonitruū. non dormit
ſed moꝛtuus eſt.

De damnatione.
Capitulū L.

Regori⁹ in moral. Fit miſerꝫ moꝛs
g ſine moꝛte. finis ſine fine. defect⁹ ſi/
ne defectu. qꝛ et moꝛs viuit. et finis
ſemꝑ incipit. ⁊ deficere defect⁹ neſcit. moꝛs
perimit ⁊ nō extinguit. doloꝛ cruciat ſʒ nul
latenus pauoꝛē fugat. flāma comburit. ſed
nequaq͡ʒ tenebras diſcutit. Ideʒ. In in/
ferno ignis nō lucet ad conſolationē. et ta/
men vt mag' toꝛqueat ad aliq̇d lucet. nam
ſequaces ſuos ſecū in toꝛmēto reprobi flā/
ma illuſtrante viſuri ſunt. quoꝝ amore de
liquerūt. quatenus qui eoꝝ vitaʒ carnalit̃
contra p̄cepta ꝯditoꝛꝭ amarūt. ipoꝝ quoq͡ʒ
interitus eos in augmentū ſue damnatio/
nis affligat. Idem. Sicut in domo pa/
tris manſiōes multe ſunt ꝑ diuerſitate vir
tutis. ſic dānatos diuerſo ſupplicio gehēne
ignib⁹ ſubijcit diſparilitas criminis. Idē
in omelia. Ut peccatores ī ſupplicio ampli
us puniant̃. ⁊ eoꝝ vident gloriā quos con
tempſerūt. ⁊ de illoꝝ etiā pena toꝛquētur
quos inutiliter amauerūt. Hiero. in oꝛi.
ſup Iſa. In ꝯſummatiōe mundi p̄teritaꝝ
deliciarū recoꝛdatio erit materia cruciatu
um. Auguſtin⁹ in ſer. Quare in inferno
moꝛs querit̃ ⁊ nō inuenit̃. qꝛ quib⁹ in h̄ ſe/
culo vita offert̃ ⁊ nolunt accipe. in inferno
querēt moꝛtē ⁊ nō poterūt inuenire Idē
in enchyri. Mitiſſima ſane oīm pena erit
eoꝝ qui p̄ter peccatū qđ oꝛiginale traxerūt
nullū inſuꝑ addiderūt. ⁊ in ceteris ꝗ addi/
derunt. tanto ibi quiſq͡ʒ tolerabilioꝛē habe
bit damnationē. quāto hic minoꝛē habuit
iniquitatē. Idē de cathe. ru. Sicut nul/
lum gaudiū rerū temꝑaliū ex aliqua parte
ſimile pōt inueniri gaudio vite eterne quā
ſancti accepturi ſunt. ita nullus cruciatus
penaꝝ temporaliū po'eſt ſempiternis ini/
quoꝛum cruciatib⁹ cōparari. Idē de na/
tura boni. Peccantes in ſupplicijs oꝛdinā/
tur. quia oꝛdinatio eoꝝ nature nō compe
tit. ideo pena eſt. ſed qꝛ culpe cōpetit. ideo
iuſticia eſt. Idē Melius oꝛdinat̃ natu/
ra vt iuſte doleat in ſupplicio. q̄ꝫ vt impune
gaudeat in peccato. Ioh. Chryſo. in ſer
mone. Excludi a bonis eternis ⁊ alienū ef/
fici ab his que p̄parata ſunt ſanctis. tantū
generat cruciatū. tantū doloꝛem. vt ⁊ ſi nul
la extrinſec⁹ pena toꝛqueret. hec ſola ſuffi/
ceret. Ideʒ. Non putem⁹ qꝛ ſuppliciorū
nimietas ipa dabit finem doloꝝ. ſed pec/
cata quidē penas accendēt. incoꝛruptio ve
ro anime ⁊ coꝛꝑis nullū ſupplicijs terminū
dabit. Iſido. in ſyno. Intende animo q̄ſ
cunq͡ʒ ſeculi penas. quoſcūq͡ʒ toꝛmentoꝛuʒ
doloꝛes. quaſcunq͡ʒ doloꝝ acerbitates. cō
para hoc totum gehenne. ⁊ leue eſt oīe qđ
pateris. Fulgentius in epiſtola. Princi
palia ſunt duo toꝛmenta in inferno. ibi fri/
gus intolerabile. ⁊ caloꝛ ignis inextingui/
bilis. Unde in euangelio legit̃. illic erit fle/
tus ⁊ ſtridoꝛ dentiū. fletus nāq͡ʒ in liquefa/
ctione oculoꝝ de caloꝛe naſcit̃. ſtridoꝛ ve/
ro dentiū de frigoꝛe oꝛit̃. Bern̄. in epl'a.
Ob hoc ꝓculdubio inflexibilis ⁊ obſtinate
mentis punit̃ eternaliter malū. licet tempo
raliter ꝑpetratū. qꝛ quod breue fuit tempo
re vel ope. longū eſſe conſtat in ꝑtinaci vo/
luntate. Idē in ſermo. Singulis exceſ/
ſibus ſingulis ⁊ mēbris que arma fuerant
iniq̇tatis ſua debet̃ pena ꝑ qualitate vl' q̄n
titate cōmiſſi. In quo autē membro crea/
toꝛ amplius offenditur. peccatoꝛ grauius
toꝛquebitur. Anſelmus. de ſimi. Par/
tes miſerie ſunt turpitudo. ponderoſitas.
imbecillitas. ſeruit⁹. infirmitas. anxietas.
vite breuitas. inſipientia. diſcoꝛdia. dede/
cus. impotentia. timoꝛ. triſticia. Auctoꝛ
de ſpiritu ⁊ aīa. Quedā aīe in eiſdem lo/
cis in quib⁹ culpā cōmiſerūt puniunt̃. que/
dam vero abditis receptaculis vſq͡ʒ ad vl/
timā reſurrectionē cōtinent̃. ſicut vnaque/
q͡ʒ digna eſt requie ⁊ miſeria.

Finit liber tercius de periculoſis.

Capitula quarti libri

De voluntate.j.
De tranquillitate.ij
De taciturnitate.iij
De exercitio.iiij
De innocentia.v
De excuſatione.vj
De diſcuſſione vij.
De mortificatione.viij
De diſciplina.ix.
De cruce ſpirituali.x
De certamine.xj
De humilitate.xij
De ſimplicitate.xiij
De verecundia.xiiij
De amicicia xv.
De concordia.xvj.
De renunciatione.xvij
De ſolitudine.xviij
De religione.xix.
De ſufficientia.xx
De cõmunitate.xxj
De ſocietate.xxij
De bonitate.xxiij
De deſiderio.xxiiij
De feruore xxv.
De meditatione.xxvj
De aſcenſione ſpũali.xxvij
De cõtemplatione.xxviij
De guſtu.xxix
De conſolatione.xxx
De regratiatione.xxxj
De lectione.xxxij
De ſapientia.xxxiij
De doctrina.xxxiiij
De dignitate xxxv
De zelo.xxxvj
De ſollicitudine.xxxvij
De correptione.xxxviij
De equitate.xxxix
De quattuor affectiõibꝫ.xl.
De timore.xlj
De dolore.xlij
De confidentia.xliij
De leticia.xliiij
De cõnexione xlv.
De exemplo.xlvj
De fama.xlvij
De aduerſitate.xlviij
De martyrio.xlix
De gloria.l.

Incipit liber quartus de gratioſis.
De voluntate.
Capitum I

Rego.in ome.

g Ante dei oculos nunꝗ̃ eſt va
cua manus a munere ſi fuerit
archa cordis repleta bona vo
luntate. Hierony.in epi. Certe chriſtus
pro animi volũtate oĩa in acceptũ refert.
nemo aplĩs pauperior fuit.ꝛ nemo tm̃ pro
dño dereliquit. Aug⁹.de vera religione.
Tales ſeruos ſuos meliores eſſe deus iu/
dicauit.ſi ei ſeruirent liberaliter .qꝺ nullo
modo fieri poſſet ſi nõ voluntarie ſed ne/
ceſſitate ſeruirẽt. Idem de ſpũ ꝛ lr̃a. Ne/
mo habet in ptãte ꝗd ei veniat in mentẽ.ſed
ꝯſentire vel diſſentire ꝓprie voluntatis eſt.
Idẽ ꝯtra.v.hereſes.Ad cõpellendũ nõ
põt eſſe moleſtus exactor.cũ ad reddendũ
deuot⁹ eſt debitor. Idẽ.Nemo aliquid.
Sup̃ libro ij.de charitate. Idem de ec/
cleſiaſ.dog.Nullus ſctũs ꝛ iuſt⁹ caret pctõ.
nec tñ ex hoc deſinit eſſe iuſt⁹ vel ſanct⁹.cũ
affectu teneat ſanctitatẽ. Idẽ de viduita
te.Noſtrũ eſt velle.ſed volũtas ipa ꝛ admo
netur vt ſurgat.ꝛ ſanaꝛ vt valeat.et dilataꝛ
vt capiat.ꝛ impleꝛ vt habeat. Idẽ de ſol.
Quanto augeꝛ ſpes vidende illi⁹ cui vehe
menter eſtuo pulchritudinis.tanto ad illã
totus amor volũtaſqꝫ ꝯuertiꝛ. Idem de
agone chriſtiano.Oĩs creatura velit no/
lit.tñ deo ꝛ dño ſuo ſubiecta eſt.ſꝫ h̃ admo
nemur vt tota voluntate ſeruiam⁹ dño deo
noſtro.qm̃ iuſtus liberaliter ſeruit.iniuſt⁹
autẽ cõpedit⁹ ſeruit. Ioh Chryſoſt.ſup
mat.Volũtates bone ſic ſuaues ſũt apud
deũ.queadmodũ apud hoies odoriferi flo
res. Idẽ.Sicut pctm̃ op⁹ ſine volunta
te nõ facit.ita ꝛ iuſticia ex ope nõ ꝯſummaꝛ
niſi ꝛ voluntas affuerit. Idez.Illa ẽ glo
rioſa.ſup̃.li.ij.de ꝯtinẽtia tact⁹. Idẽ.De/
bet volũtas.ꝰ.li.ij.de gr̃a. Bern̄.de libe.
ar.Ordinatio eſt oĩmoda ꝯuerſio volunta
tis ad deũ.et ex tota ſe voluntaria deuota/
qꝫ ſubiectio. Idẽ in epi.Regnũ dei itra
nos eſt.Quid eſt hoc regnũ.ſana et libera
voluntas hoĩs.ita ſe ꝯformãs volũtati dei
vt nihil velit quod ſciat ei diſplicere.nihil
nolit quod ſciat ei placere. Anſ.de ſilitu.
Volũtas bona eſt q̃ dei voluntati ſubiecta
eſt.qñ id vult qꝺ de⁹ vult illaꝫ velle debere.

⁊ iuſta ſiue recta dr̄ qn̄ id qđ deꝰ vult illam velle debere amplectit᷑. Idē. Nō ſp velle debemꝰ qđ deꝰ vult. ſed h̄ velle debemꝰ qđ deus vult nos velle debere.

De tranquillitate.
Capitulū II.

G Rego. in regi. Nulliꝰ vos ibi ligua implicet. vbi ꝯſcīa nō accuſat. quez eīm ꝯſcia defendit. ⁊ int᷑ accuſatores liber ē. ⁊ liber vel ſine accuſatiōe eſſe nō pōt. ſi ſola que interiꝰ addicit ꝯſcientia accuſat. Idē in mora. Piorū ꝯſcientie grāde ſibi cōferri p̄miū credūt. cū de ꝗbuſdā modo ſuis illicitis actiōibꝫ arguunt᷑. p̄ponūt eīm añ oculos cordis. q2 diſtrictū dei iudiciū tāto verius tunc ſup eos mitigabit᷑. q̄nto nūc acrius hoīe arguente p̄uenit᷑. Augꝰ. đ cathe. ru. Tu qui verā requiē que poſt hanc vitā chriſtianis pmittit᷑ querꝭ. etiā hic eaȝ inter amariſſimas vite huiꝰ moleſtias ſuauē guſtabis. ſi eiꝰ qui eā pmiſit p̄cepta dilexeris. cito eīm ſenties dulciores eſſe fructꝰ iuſticie ꝙ iniquitatꝭ. ⁊ veriꝰ atꝗ iocundius gaudebis de bona ꝯſcīa int᷑ moleſtias. ꝙ de mala inter delicias. Idez. ſup Gen̄. ad lr̄am Etiā in ip̄o hoīe leticia quedā bone ꝯſcientie paradiſus eſt. Vn̄ ⁊ eccīa in ſctis temperant᷑ ⁊ pie ⁊ iuſte viuentibꝫ paradiſus recte dr̄. pollens affluētia grāꝝ caſtiſꝗ delicijs.

Amb. Bn̄ ſibi ꝯſciꝰ. ē li. ij. de conſtantia.

Iſi. de ſū. bo. Sp ꝯſcīa ſui dei hūilis eē debet ⁊ triſtis. vt. ſ. p hūilitatē nō ſupbiat. ⁊ p hūilem merorē cor ad laſciuiaȝ nō diſſoluat. Bern̄. ſup can. Sufficit aduerſū os loquentiū iniꝗ opinio bonoꝝ cū teſtimōio ꝯſcīe. Idē. Omis glīa ſctōꝝ intꝰ nō forꝭ eſt. h̄ eſt. nō in flore feni. aut in ore vulgi. ſed in dn̄o. Idē de cōſide. Perfecta cuiꝗ et abſoluta excuſatio eſt teſtimoniū ꝯſcie ſue. mihi eīm p minimo eſt vt ab illis iudicer ꝗ dicūt bonū malū. ⁊ malū bonuȝ. Idem. Magne diuitie bona ꝯſcīa. ⁊ reuera ꝗd ditius in rebꝫ. aut ꝗd dulciꝰ. ꝗd in terra ꝗetiꝰ atꝗ ſecuriꝰ. Bona ꝯſcia dāna rerū nō metuit. nō v̄boꝝ cōtumelias. nō corpis cruciatus. ꝗppe ꝗ ⁊ morte ip̄a magis erigit᷑ ꝙ deijcitur Idē. Bona bone ꝯſcie reuireſcūt in laboribꝫ. nō areſcunt. nec in morte euaneſcunt. ſed reflóreſcūt. letificāt viuentem. morientē ꝯſolant᷑. reficiūt mortuū. nec deficiunt in eternū. Sene. in epi. Sapiens nunꝙ ſine gaudio eſt. gaudiū aūt h̄ non naſcitur niſi ex v̄tutū conſcientia.

De taciturnitate. Cap. III.

G Rego. in mora. Diſcrete viciſſitudinū penſanda ſunt tp̄a. ne aut cū reſtringi dȝ lingua. p verba ſe inutilit᷑ ſoluat. aut cū loqui vtilit᷑ pōt ſemetip̄aȝ pigra reſtringat. Idē Si ab increpatione idcirco reticemꝰ. q2 ꝯtra nos inſurgere deriſoris odia formidamꝰ. nō iā lucra dei ꝗrimus. ſed nr̄a. Idē. Proximorum mala Sup li. ij. de ꝯſenſu. Idē. Quotiens auditores noſtri nr̄a volunt ꝗſi laudando cognoſcere. nō autez ſua p̄uerſa mutare. oīno taceamꝰ. ne ſi oſtentatiōis ſtudio v̄buȝ dei loꝗmur. ⁊ illorū culpa que erat eſſe nō deſinat. ⁊ nr̄a que nō erat fiat. Idez in ome. Imitatiōe dei gl'ioſiꝰ eſt tacēdo iniuriā fugere ꝙ rn̄dendo ſupare. Idē ſup ezech. Quaſi ꝗddā nutrimētū v̄bi ē cēſura ſilētij. ⁊ recte p excreſcentē ꝗȝ grām ſmonē accipit ꝗ ordiate antea p hūilitatē tacet. Idē Sicut mali deū exaſperāt ꝗ loquunt᷑ ⁊ faciūt mala. ita nōnūꝙ boni exaſperāt ꝗ reticent bona. Idē i paſto. Qui p̄rimi mala reſpiciūt. ⁊ tn̄ ſilētio linguā p̄mūt ꝗſi cōſpectis vulneribꝫ vſuȝ medicamis ſubtrahūt. ⁊ eo mortꝭ auctores fiūt ꝗ minus quē poterant curare nolūt. Hiero. in epi. Nunꝙ de mulieꝝ formis diſputes. nec quid in cuiuſꝗ domo agit᷑. alia domꝰ p te nouerit.

Augꝰ. de mēdacio. Licet vl' diſertori ac diſputatori ac p̄dicatori reꝝ et'naꝝ. vl' narratori atꝗ pnūciatori reꝝ tp̄aliū ad edificandā religionē atꝗ pietatē ptinentiū. occultare in tp̄e ꝗcꝗd occultādū videt᷑. mentiri aūt nunꝙ. Idē de bap. paruu. Vbi de re obſcuriſſima diſputat᷑. nō adiuuantibus diuinarū ſcripturarū certis clariſꝗ documentis. cohibere ſe debet hūana p̄ſūptio. nihil faciens in partē alteram declinando.

Idē. Magꝭ innocētes. Supra li. iij. de remiſſiōe. Idē ibidē. Tu vulnꝰ. Iſi. in ſyno. Tp̄e ꝯgruo loꝗre. tp̄e ꝯgruo tace. nō loꝗris niſi interrogatꝰ fuerꝭ. nō dicas p̄us ꝙ audias. Idē. Ab ocioſo ſmone cōpeſce linguā. caue fabulas ineptas. aniles fabulas nō reꝗras. inania v̄ba non garrias.

Idē. Vis v̄tutes tuas augere. prodere noli. Idez. Fuge videri qđ eſſe meruiſti qđ manifeſtādo potes amittere. tacēdo cuſtodi. Amb. ſup lu. Rarior tacēdi virtus ꝙ loquendi. Idē de offi. Quplures vidi

Nola

loq̄ndo in pctm̄ incidiſſe. vix queq̄ꝫ tacēdo.
iōqꝫ tacere noſſe q̄ꝫ loq̄ difficiliꝰ eſt. Idez.
Qñ nob aliq̄s ꝯuiciat̄. laceſſit. ad violentiā
ꝓuocat. ad iurgiū vocat. tūc ſilentiū exerce
amꝰ. tūc muti fieri nō erubeſcamꝰ. Ber.
de ꝯſide. Utilis ſꝑ cuſtodia oꝛis. q̄ tñ affa/
bilitatꝭ grām nō excludat. ḡ vbiqꝫ frenāda
lingua p̄ceps. maxīe aūt in ꝯuiuio. Idez
Nemo frēs. Infra de coꝛreptiōe. Glo. le
ui. xxv. Qđ gula peccauit ieiuniū coꝛrigat.
qđ garrulitas admiſit. ſilentiū deleat. et ſi/
militer ꝯtrarijs curent̄ ꝯtraria.

De exercitio. Capitulū IIII

G Rego. in regi. Apud dñm nō gradꝰ
elegātioꝛ. ſꝫ vite melioꝛꝭ actio ꝯꝓ
bat̄ Idē. Qui eccl'iaſticꝭ famulāt̄
obſequijs. eccl'iaſtica vt poſſibilitas exigit
debent adipiſci ſubſidia. Idē. Juſticiā
quā mente geritꝭ. oꝫ coꝛā hoīb9 luce operū
demōſtretis. Idē in moꝛa. Cū opus cre
ſcit p̄m ij fiducia ꝓficit. cū vero opꝰ toꝛpue/
rit. ſpes a remūeratōe laſſaſcit Idē. Iſte
in hac vita iuſtoꝝ laboꝛ ē. vt ſemetip̄os iue
niāt. inueniētes flendo atqꝫ coꝛrigendo ad
melioꝛa ꝑducāt. Idē. Sic mal' ſecuritaſ
pñs laboꝛ eſt. ita boni pñs laboꝛ ꝑpetuā ſe
curitatē parit. Idē. Scti viri mime ex/
ultāt cū coḡſcūt q̄ faciāt. ſꝫ cū faciūt q̄ ꝯgno
uerūt. etſi intelligēdo ꝯgaudēt mūeri largi
toꝛis. merentes tñ ꝯſiderāt debitū operis.
Idē ſuꝑ ezech. Actiua vita eſt panē eſu/
rienti tribuere. vbū ſapīe neſcientē docere.
errantē coꝛrigere. ad hūilitatꝭ viā ſuꝑbien/
tem ꝓximū reuocare. infirmātꝭ curā gerere
⁊ cōmiſſi nob q̄lit̄ ſubſiſtere valeāt diſpen/
ſare. Idē. Cōſiderādū nob eſt opus nr̄m
q̄le ſit. q̄ cogitatio in oꝑe. q̄ intentio in cogi
tatiōe. Idē. Quid iā de ſcp̄tura ſacra di
diceris. ⁊ q̄ntū ꝓximū tacitꝰ ames. in latitu
dine boni oꝑis oñdes. Idē in dya. Opꝰ
ex dono eſt. nō donū ex oꝑe. oīe q̄ppe opꝰ
dona p̄ueniunt. q̄ꝫuis ex ſubſeq̄nti oꝑe ip̄a
etiā dona ſubcreſcūt. Iſi. in ſyno. Preca
ue ociū. nō diligas ociū. nō ducas vitam in
ocio. fatiga coꝛpꝰ laboꝛib9. exerce oꝑis cu/
iuſlibet ſtudiū. Idē. Grauiꝰ libido vꝛit
quē ocioſuꝫ inuenerit. cedet aūt libido reb9
cedet oꝑi. cedet induſtrie ⁊ laboꝛi. Idē đ
ſum. bo. Nihil iuuat ꝙ int̄ bonū ⁊ malū ſen
ſu prudentioꝛe diſcerḿmꝰ. niſi oꝑe. aut ma
le cogitata caueamꝰ aut bona inchoata fa/
ciamꝰ. Idez. Dei ſeruū ſine intermiſſiōe
legere. oꝛare. ⁊ oꝑari opoꝛtet. ne foꝛte men/
tem ocio deditā ſpūs foꝛnicatiōis ſurripi/
at. cedit em̄ laboꝛi voluptas. animū aūt va
cantē cito p̄occupat. Ioh. chꝛy. ſuꝑ mat.
Qui hñt ſpm̄ dei nō ſunt ꝯtenti ſedere oci
oſi. ſed ip̄e ſpūs q̄ eſt in eis vꝛget eos aliqđ
bonū apphendere. Idē de ꝯpūc. Mer/
ces maioꝛ tibi augetur qñ nō ſpe mercedis
oꝑaris. ſꝫ ſtudio placēdi. Augꝰ. in f. No
li eſſe piger in oꝑe cuiꝰ mercedē deſideras.
ſi quē ⁊ tuip̄e mercennariū ꝯduxiſſes. non
añ mercedē numerareſ q̄ꝫ in oꝑe exerceres
Idem de bap. paruu. Propter h̄ đ para
diſo emiſſus adā ꝯ eden habitauit. i. ꝯ ſedē
deliciaꝝ. vt ſignificaret ꝙ in laboꝛib9 q̄ ſūt
delicijs ꝯtrarij erudienda eſt caro peccati.
Idē de oꝑe mona. Nullo mō decet vt in
ea vita vbi ſenatoꝛes fiūt laboꝛioſi. ibi fiāt
opifices ocioſi. ⁊ q̄ veniunt relictis delitijs
qui fuerūt p̄dioꝝ dñi. ibi ſint ruſtici delica/
ti. Idē in glo. ſuꝑ. j. Thim̄. v. Qui ad pe
des fratrū inclinat̄. in coꝛde vel excitat̄ vel
ſi iā inerat ꝯfirmat̄ hūilitatꝭ affectꝰ. Idē
Uis deſiderioꝝ. Infra in. c. de deſiderio.
Bern̄. de ꝯſide. Si laboꝛ terret. merceſ
inuitet. vnuſquiſqꝫ em̄ ſm ſuū laboꝛē mer/
cedem accipiet. Idē in epi. Nō ex folijs.
nō ex floꝛib9. ſed ex fructu arboꝛ bona ma/
la ve cognoſcit̄. deniqꝫ a fructib9 eoꝝ cogno
ſcetis eos. oꝑa ḡ ⁊ nō verba diſcernunt int̄
filios dei ⁊ filios diffidentie. Idez. de a/
moꝛe dei. Q̄uis adhuc nō videat oculus.
nō ceſſet oꝑari manꝰ. vt q̄ ꝓficere vult i ma
gno. fidelis ſit in minimo. ⁊ in eo qđ ex ꝯdi
toꝛis largitate iā p̄rogatū hꝫ vis p̄ſtātis. of
ficium exhibeat bone voluntatis. Idē.
Miſerere anime. Suꝑ li. ij. de cōtritione.
Senc. in ep'la. Satis multū tꝑis ſpar/
ſimus. incipiamꝰ vaſa in ſenectute collige/
re. in freto viximꝰ. moꝛiamur in poꝛtu.

De innocentia.
Capitulum V.

G Rego in moꝛal'. Plerūqꝫ res quali
bet innocēti mente ꝯſpicit̄. ſꝫ ip̄o cō
ſpectu animꝰ ꝯcupiſcentie gladio cōfodit̄.
Nō em̄ dauid vꝛie ꝯiugē iō ſtudioſe reſpe/
xit q2 ꝯcupiuerat. ſꝫ iō potiꝰ ꝯcupiuit quia
incaute reſpexit. Idē. Nil ſimplici coꝛde
felicius. q2 q̄ innocentiā erga alios exhib3
nihil eſt qđ pati ab alijs foꝛmidet. Idē.
Illū facit hūana deriſio deo ꝓximū quem
ab hūanis p̄uitatib9 vite innocentia ſeruat.

alienū. Idē. Si mētis innocētia cuſto
ditur. & ſi q̄ foris infirma ſunt qn̄q₃ roborā
tur. Idē in regi. Sicut multoꝝ iā expe/
rimento didicim⁹. in dāno expendit quicq̇d
cū pctō ꝯgregat. Si igit vultis nihil iniu/
ſte ꝑdere. ſūmopꝫ ſtudete ꝺ iniuſticia nihil
hr̄e. In terrenis em̄ reb⁹ ſꝑ cā dāni eſt ori/
go pcti. Idez. Voſmetipos ita ante cō/
ſpectuz om̄ipotentꝭ dn̄i in bonis opib⁹ de/
betis exhibere. vt inueniri in vr̄a actiōe ne/
queat qꝺ ab eodē deo iudice ꝑcuti vł hoīe
inſidiante valeat accuſari. Idē in paſto.
Fit plerūq₃ deo gratior amore ardēs vita
poſt culpā. q̄₃ ſecuritate torpens īnocentia.
Ambro. de of. Hoc eſt innocentē eſſe ig
norare qꝺ noceat. etſi circūſcribit ab aliq̄ ꝺ
omib⁹ tn̄ bn̄ iudicat q̇ fidē eſſe in oīb⁹ arbi/
tratur. Idē. Beatā vitā efficiūt tranq̄lli/
tas ꝯſcientie. & ſecuritas innocētie. Idē
de pn̄ia. Facil⁹ inueni q̇ innocētiā ſeruaue
rint. q̄₃ qui ꝯgrue egerint pn̄iam. Hiero.
in epi. Maliciā. odiū atq₃ inuidiā. q̄ vł ma
xima vł ſola ſemīa ſunt nocēdi chriſtiana a
ſe anīa ꝓpellat. neq₃ manu tm̄ aut lingua. ſ₃
corde q₃ cuſtodiat innocentiā. Idē. Tū
demū letare de innocētie cōſcīa. ſi cū potes
adiuuare nō deſiſtas. Ioh. chry. in ſmo.
Gaude innocētia & exulta. gaude inquā. q2
vbiq₃ illeſa es. vbiq₃ ſecura. ſi tentaris ꝓfi/
cis. ſi hūiliaris erigeris. ſi pugnas vincis.
ſi occideris coronaris. Aug⁹. ſuꝑ Pſal.
centeſimū. Duob⁹ modis nocet hō. ſi facit
miſerū. vł ſi deſerit miſerū. innocēs vero ē
q̄ nec ſibi nec aliȷ̄s nocet. Idē de ciui. di.
Abſit a mente chriſtiana q̄ ī deo ſuo ſpe po
ſita cui⁹ adiutorio innitit. vt mens talis cu
iuſlibet carnis voluptatib⁹ ad ꝯſenſum tur
pitudinis cedat. qꝫ ſi illa ꝯcupiſcētia vel in/
obedientia q̄ in mēbris habitat preter nr̄e
voluntatꝭ legē q̄ſi ſua lege mouet. q̄nto ma
gis abſq₃ culpa eſt ī corꝑe n̄ ꝯſentiētꝭ ſi abſ/
q₃ culpa eſt in corpore dormientꝭ. Idez.
Pertinet ad innocentꝭ officiū nō ſolū nemi
ni malū inferre. verūetiā₃ cohibere a pctō.
vel punire pctm̄. vt aut ip̄e q̇ plectit corri/
gatur expimēto. aut aliȷ̄ terreant exemplo.
Idē. Sicut nō eſt bn̄ficētie. s. de remiſ/
ſione. Idem ibidem. Magꝭ innocētes.
Idē de vita chriſtiana. Nihil deo digni/
us. nihil chari⁹ eſſe pōt q̄₃ vt īnocentia tota
obſeruatiōe teneat. licet em̄ q̇s in aliȷ̄s ope
rib⁹ deuot⁹ appareat. ſi illā nō habuerit ſibi
fruſtra blandit. Caſſio. in li. de aīa. Vir
fixus pur⁹ innocuus oēs laudat. ſe ſꝑ accu
ſat. vt cōplaceat vniuerſis ſibi ſoli diſplic₃
Bern̄. de ꝯſide. Nō eris innocens. ſi aut
punias eū cui fortaſſe parcenduz eſſet. aut
parcas ei q̇ fuerat puniend⁹. Anſ. de ſili/
tu. Si hinc pcti pudorē. & illinc cernerē in/
ferni horrorē. & neceſſario vni eoꝝ hr̄ez im
mergi. ꝓus me in infernū īmergerē q̄₃ pec/
catū in me īmitterē. Mallē em̄ pur⁹ a pctō
& innocens gehennā intrare. q̄₃ ſorde pol/
lutus celoꝝ regna tenere. cū ꝯſtet ſolos ma
los in īferno torq̄ri. & ſolos bonos ī celeſti
beatitudīe foueri. De excuſatione.

Capitulū VI.

g Rego. in mora. Iuſtus & ſi q̇d vnq₃
delinq̄ndo loquit. tn̄ dignū nō ē vt
ab iniuſtis & praue viuētib⁹ iudicet. Idē
Cū q̄ſlibet. s. li. j. de paupib⁹. Aug⁹. ī epi.
Diſcam⁹ in ſimilitudine operū diſcernere
anīos opantiū. ne clauſis ocul' calūniemur
& beniuolos ꝓ nocētib⁹ accuſem⁹. Idē ī
ſer. dn̄i in mōte. Ea facta q̄ dubiū eſt q̄ aīo
fiāt in meliorē partē interp̄temur. Idez
Nō rep̄hendam⁹ ea q̄ neſcim⁹ q̄ aīo fiāt. ne
q₃ ita rep̄hēdam⁹ q̄ manifeſta ſunt vt deſpe
rem⁹ ſanitatē. Bern̄. ſuꝑ can. Caue alie/
ne ꝯuerſatiōis eē aut curioſus explorator.
aut temerari⁹ iudex. etiā ſi ꝑperā actuz q̇d
dep̄hendas. nec ſic iudices ꝓximuz. magis
aūt excuſa intentionē ſi opus nō potes. pu
ta ignorantiā puta ſubreptionez. puta ca/
ſum. qꝫ ſi omnē oīno diſſimulatiōem rei cer
titudo recuſat. ſuade nihilomin⁹ ip̄e tibi. et
dicito apud teip̄m. vehemēs fuit tentatio.
quid de me illa feciſſet ſi accepiſſet in me ſi/
militer poteſtatē Idem. Si is q̇ de clau
ſtro eſt eū q̇ verſat in ꝓplo interdū min⁹ di/
ſcrete ſeſe agere dep̄hendat. ꝟbi grā. in ver
bo. in cibo. in ſomno. ī riſu. in ira. ī iudicio.
nō ad iudicandū ꝯfeſtim ꝓſiliat. ſed memi/
nerit ſcriptū. Melior eſt iniq̇tas viri q̄₃ be
nefaciēs mł'ier. Nā tu q̇dē in tua cuſtodia
vigilās bn̄facis. ſ₃ qui iuuat mł'tos & meli⁹
facit & virili⁹. qꝺ ſi implere nō ſufficit abſq₃
aliq̄ iniq̇tate. i. abſq₃ quadā inēq̄litate vite
& ꝯuerſatiōis ſue. memento quia charitas
operit multitudinē pctōꝝ. Sen̄. in epi.
Sapiēs non ꝟtit oīa in pei⁹. nihil q̄rit cui
imputet caſuz. & pctā hoīm ad fortunā poti
us refert. nō calūniat. nec ꝟba nec vultus.
quicq̇d accidit benigne interp̄tando leuat.

Idē. Semp̄ q̄cq̄d dubiū ē hūanitas in/
clinet in meli⁹.

De diſcuſſione Capitulū VII.

g Rego. in mora. Juſti viri cū diſtri/
ctionē venturi iudicij ɔtēplanť. pctā
ſua ad memoriā reducūt. deflēt q̄ cōmiſerť.
diſtricte ſe iudicāt ne iudicenť. Idē. Do
minū tāto q̄s ſecuri⁹ expectat. q̄nto q̄tidie
vitā ſuā ſuſpect⁹ examiat. Idē. Electi in
tra ſinū cordis aduerſū ſe q̄cq̄d ſe īpugnat
enumerāt. ibi añ oculos ſuos oīe qḋ de/
fleant coaceruāt. ibi q̄cq̄d p̄ irā diſtricti iu/
dicis diſcerni poſſit intuenť. ibi tot patiūť
ſupplicia q̄t pati timēt. nec deeſt in h̄ iudicio
mente ɔcepto oīe miſteriū qḋ punire re/
os ſuos plen⁹ debeat. Nā ɔſcia accuſat. rō
iudicat. timor ligat. dolor excruciat. Idez
Qui ſemetipm̄ p̄us non iudicat. q̄d in alio
recte iudicet ignorat. Joh. chry. in s̄mo.
Qñ accubueris ſup ſtratū tuū ꝛ neminē i/
feſtū pater̄. anteq̄ȝ veniat tibi ſomn⁹ p̄fer ī
mediū codicē ɔſciam tuā. et remiſcere pctā
tua. ſi q̄d in v̄bo ſeu in facto vl' in cogitatōe
peccaſti. Aug⁹. de v̄a reli. Spiritalis hō
oīa iudicat. q̄r ſup oīa eſt qñ cū deo ē. cū il/
lo eſt aūt qñ puriſſime intelligit. ꝛ tota cha/
ritate qḋ intelligit diligit. Idē. Nō faci/
le. s̄. li. j. de iudicib⁹. Idē de v̄bis dñi. Ni/
hil eſt qḋ ſic q̄ſq̄ȝ cogitare debeat niſi vt in
ſemetipm̄ oculos ɔuertat. ſe diſcat. ſe diſcu
tiat. ſe inſpiciat. ſe q̄rat ꝛ ſe īueniat. ꝛ qḋ di/
ſplicet necet. ꝛ qḋ placet optet ꝛ plantet.
Bern̄. ſup can. Spūalis hō oīa dijudicat
ꝛ ip̄e a nemine iudicať. iudicabo p̄inde ma
la iudicabo ꝛ bona. mala melioribꝰ curabo
corrigere actibꝰ. diluere lachrymis. punire
ieiunijs. ceteriſq̄ȝ ſctē laboribꝰ diſcipline. in
bonis de me ſentiā hūilit. ꝛ iuxta p̄ceptum
dñi ſeruū me inutilē reputabo. Idē. Ba
byloniorꝫ manifeſta ſunt pctā p̄cedētia iu/
diciū. ꝛ nō egēt ſcrutinio ſed ſupplicio. mea
aūt q̄ videor monach⁹ ꝛ hieroſolymita pec
cata certe occulta ſūt noīe ꝛ habitu mona/
chali obumbrata. ꝛ idcirco neceſſe erit ſub/
tili ea inueſtigari diſcuſſiōe. Multa. s̄. li. ij
de prudētia. de intelligētia. Sene. i epi.
Nō hoīes de alijs libentiſſime faciūt. de te
apud te male exiſtima. aſſueſces ꝛ dicere ve
rū ꝛ audire Idē. Clamo mecū ip̄e. nume
ra annos tuos ꝛ pudebit eadē velle q̄ volu
eras puer. h̄ deniq̄ȝ tibi circa mortis diem
p̄ſta. moriant ante te vicia.

Examē conſcīē

De mortificatione Capl'm VIII.

Rego. in mora. Tanto mens meli⁹
g ad ſupna appetenda cōponiť. q̄nto
ab illicitis arti⁹ corp⁹ edomať. Idē
in ome. Niſi q̄ſq̄ȝ a ſemetipo deficiat. ad eū
qui ſup ip̄m eſt nō appropinquat. nec valet
app̄hendere qḋ ſup ip̄m eſt. q̄ neſcit mactā
re qḋ eſt. Aug⁹. in regl'a. Carnē vr̄am do
mate ieiunijs ꝛ abſtinētia eſce ꝛ pot⁹ q̄ntuȝ
valitudo p̄mittit. qñ āt aliq̄s nō pōt ieiuna
re. nō tñ extra horā prādij aliq̄d alimētorū
ſumat niſi cū egrotat. Idē. de vidui. Fa
cilius ɔcupiſcētia refrenať. q̄ nulla expecta
tione ſuccendiť. Idez de ſingu. cleri. Am
putanda ſunt oīa nob̄ q̄cūq̄ȝ igniferi fomi/
tis ſulphurātibꝰ flāmis ſcatēs fornax ebul
lientis carnis exeſtuat. ne vl' tenuis quidē
ſcintilla ſuata maiora ɔflet incēdia. Iſi.
de ſum. bo. Mori oȝ hoīem in carne mōo
ne moriať in aīa xp̄o. Nā tūc q̄ſq̄ȝ viuere dī
ſi s̄m ſeculū moriens i ſolo deo viuere dele
ctetur. Caſſio. de aīa. Ve carni q̄ h̄ ſupe/
rata nō fuerit. Nā q̄ in hac ɔuerſatiōe vin/
citur. il'i ſine dubio coronabiť Bern̄. in
epi. Duri⁹ tractandū quidē eſt corp⁹ ne re/
bellet. ne inſoleſcat. ſic tñ vt ſuire ſufficiat.
q̄r ad ſeruiendū ſpūi datū eſt. nec ſic hn̄dū
eſt tanq̄ȝ p̄pter illud viuam⁹. ſed tanq̄ȝ ſine q̄
viuere nō poſſum⁹ Sene. in epi. Vetas
me celo intereſſe. i. iubes me viuere capite
demiſſo. Maior ſum ꝛ ad maiora genit⁹ q̄ȝ
vt mancipiū ſim mei corpis qḋ equidez nō
aliter aſpicio q̄ȝ vinculū aliqḋ libertati mee
circundatū. Idē. Cōtempt⁹ ſui corporis
certa libertas ē. Idez. Honeſtū ei vile ē.
cui corp⁹ nimis charū eſt. agať ei⁹ diligētiſ
ſime cura. ita tñ vt cū exiget rō. cū dignitas
cū fides mittendū ſit i ignes. Idē. Hāc
ſanā ꝛ ſalubrē formā vite tenete. vt corpo/
ri tm̄ indulgeatis. q̄ntū bone valitudini ſatis
eſt. duri⁹ etiā tractandū eſt. ne animo male
pareat.

De diſciplina. Capitulū IX.

g Rego. in regi. Cū ſit p̄priū diſciplīe
ab illicitis p̄hibere. ꝛ exceſſus culpa/
rū ſalubriter reſecare. ſtudioſe eius ſeruan/
da cenſura eſt. Nā ſi negligiť. cūcta in cōfu/
ſionē deueniūt. dū vn⁹ deſtruit q̄cq̄d eam
cuſtodiendo alter edificat. Idē in mo
nos ſup li. j. de p̄latis bonis. Idē in mo
ra. Sancti viri cū hui⁹ mūdi p̄ſte fulciun
tur. tanto ſub maiori metu diſcipline ſe re/

digunt. q̄nto ſibi p̄ impatientiā p̄tātis ſua/
deri illicita q̄i licenti⁹ ſciūt. Idē. Sol⁹ i
illicitꝭ nō cadit. q̄ ſe aliq̄n ⁊ a licitꝭ caute re/
ſtringit. Idē. Intentiōi aīe ſi exterior e/
uagatio claudit. interior ſeceſſus ap̄it. Nā
q̄ extra ſe ſpargi ꝓpter diſciplinā mens non
pōt. eo ſup ſe intendere p̄ pfectū pōt. q̄ ⁊ in
altū creſcere arbor cogit. q̄ p̄ ramos diſten
di ꝓhibet Idē. Mens mutabilitatꝭ ſue
pondere ad aliud ſp̄ impellit q̄ꝫ eſt. ⁊ niſi in
ſtatu ſuo arta cuſtodie diſciplina teneat. ſp̄
in deteriora dilabit. Idē. Sancti viri.
ſ̄. li. ij. de ꝯtinētia viſus. Idē. Tm̄ apud
dn̄m obligatiores ſum⁹. q̄nto apud hoīes
inulte peccam⁹. Diſciplina aūt nr̄a ſubdi/
tos diuio iudicio tanto liberiores reddit.
q̄nto h̄ eoꝝ culpas ſua vindicta nō deſerit.
Idem. Pctā que feriri. ſ̄. li. ij. de donis.
Amb. in epi. Nō natura ſeruū facit. ſꝫ in/
ſipientia. nec manumiſſio liberū. ſed diſci
plina. Idez. Si q̄ris viā ſapientie ⁊ di/
ſcipline. colere deū. atq̄ꝫ ei ſubditū eſſe ſa/
pientia ē. abſtinere aūt a pctō diſciplina eſt
Idē de vidui. Prima inſtitutōis ē diſci/
plina culpā auertere. ⁊ ſcd̄a ꝟtutē infunde/
re. Cyprià. de. xij. abuſiuis. Diſciplina ē
ordiata moꝝ correctio. ⁊ maioꝝ p̄cedētiū
regularꝭ obſuatio. Ber. in epi. O q̄ꝫ cō/
poſitū reddit oēm puellarꝭ corp̄is ſtatum.
necnō mētis habitū diſciplina. ceruicē ſub
mittit. deponit ſupcilia. cōpōit vultū. ligat
guā. frenat gulā. ſedat irā. format inceſſum.
talib⁹ decet pudicicie veſtē diſtingui marga
ritis. Idē. Nō oꝫ. ſup̄ de ꝓuidētia. li. ij.

De cruce ſpirituali.
Capitulū X.

G Rego. in omel. Crux a cruciatu di/
cit. ⁊ duob⁹ modis crucē dn̄i baiula
mus. cū aut p̄ abſtinentiā carnē afficimus.
aut p̄ cōpaſſionē primi neceſſitatē ill⁹ no/
ſtrā putam⁹. Idē in mora. Quia paulus
nec mōi gl'iā q̄rebat. nec a mōi gl'ia ipe q̄/
rebat. ⁊ ſe mūdo. ⁊ mūdū ſibi crucifixū eſſe
gloriabat. Idē. Cū vicijs ⁊ ꝯcupiſcētijs
carnē crucifigim⁹. ⁊ ſic gul'ā reſtringim⁹. vt
iā de mūdi glia nil q̄ram⁹. Nā q̄ corp⁹ ma
cerat ſed honorib⁹ anhelat. crucē carni in/
tulit. ſed mōo p̄ ꝯcupiſcētiam peius viuit.
Aug⁹. in glo. Gal. v. ſup illud. Qui chri/
ſti ſunt. Cognuit nr̄e deuotiōi vt q̄ dn̄i cru
cifixi paſſionē celebram⁹. repmendarū car
naliū voluptatū crucē nob faciam⁹ Idē
in ſer. Tota vita chriſtiani hoīs ſi ſm̄ euan
geliū viuat. crux atq̄ꝫ martyriū eſt. Hie/
ro. Licet ſparſo crine. ſ̄. li. iij. de ꝓinq̄tate.
Amb. ſup lu. Nō amāti diuitias. nō amā
ti honores. nō amāti q̄ ſua ſunt. ſed que ie/
ſu chriſti. nō amāti q̄ vident. ſꝫ q̄ nō vident
nō cupido vite. ſꝫ ei q̄ feſtinat diſſolui et cū
chriſto eſſe. crucifix⁹ eſt mūdus. h̄ eſt ei cru/
cem tollere ⁊ ſeq̄ chriſtū. vt ⁊ nos cōmoria/
mur ⁊ ꝯſepeliamur cū eo. Iſi. de ſum. bo
no. Qui crucē portat dꝫ ⁊ mūdo mori. naꝫ
ferre crucē mortificare ſeipm̄ eſt. ferre ⁊ nō
mori ſimulatio hypocritarū eſt. Ber. de
florib⁹. Mira res. nihil formidoloſius ho
mini q̄ꝫ crucē pati. ſed q̄re timēt hoīes cru/
cē. q̄ latrones ſūt. ſi latrones nō eēnt. cru/
cē nō timerēt. Idē. Circūire poſſuꝫ dn̄e
celū ⁊ terrā. mare ⁊ aridā. ⁊ nuſq̄ꝫ te inueni/
am niſi tm̄ in cruce. ibi dormis. ibi paſcis.
ibi cubas in meridie. Crux em̄ tua fides ē.
cui⁹ latitudo charitas. longitudo longani
mitas. altitudo ſpes. ꝓfundum timor. In
hac cruce te iuenit q̄cūq̄ꝫ te iuenit. In hac
cruce aīa ſuſpendit a terra. et dulcia poma
de ligno vite decerpit. Idē in apolo. Ve
portantib⁹ crucē. nō ſicut ſaluator ſuā. ſꝫ ſi
cut ille cyrene⁹ alienā. ve citharedis citha/
rizantib⁹. nō vt illi de apocalypſi in citharꝭ
ſuis. ſed ꝟe vt hypocrite i alienis. Idez.
Ve ſemel ⁊ ve iteꝝ paup̄ib⁹ ſupbis. ve inq̄ꝫ
ſemel. ⁊ ve iteꝝ portātib⁹ crucē chriſti. ⁊ nō
ſeq̄ntib⁹ chriſtū. q̄ nimirū cui⁹ paſſiōibus
participāt hūilitatē ſectari negligūt. dupli
ci q̄ppe ꝯtritiōe ꝯterent q̄ hmōi ſunt. cū et h̄
p̄ tp̄ali gl'ia ſe affligāt. ⁊ in futuro ꝓ interna
ſupbia ad eterna ſupplicia ꝑtrahent Idē
in ſer. Neminē audiam⁹ frēs. nō carnē ⁊ ſan
guinē. nō ſpiritū quēlibet deſcēſum a cruce
ſuadenteꝫ. ꝑſiſtam⁹ in cruce. moriamur in
cruce. deponamur alioꝝ manib⁹. non no/
ſtra leuitate.

De certamine. Capitulū XI.

G Rego. in dyal'. Sine laboris certa
mine nō eſt palma victorie. Idē.
Nō nunq̄ꝫ dn̄s eis etiā q̄b⁹ magna
dona tribuit. parua q̄dā rep̄henſibilia re/
linquit. vt ſemp̄ habeāt ꝯtra quod bella ge
rant. ⁊ deuictis magnis hoſtib⁹ menteꝫ nō
erigant q̄n eos adhuc aduerſarij etiā mini
mi fatigant. Idez. Vos q̄ viā Infra de
religione. Idē in mora. Semper eſt ad

certamen aduerſarij erigẽd⁹ ẽ animꝰ. ſꝫ ꝯtra
occultas inſidias cautela ꝓuidẽda. Idẽ
Scio qꝛ ꝑ infirmitatẽ verecundiã plerũqꝫ
grauioris eſt certamis cõmiſſa pctã ꝓdere
q̃ꝫ nõ admiſſa vitare. ⁊ vnũqdqꝫ malũ q̃ꝫuiſ
robuſtiꝰ videt̃. tñ humiliꝰ ꝓdit̃. Idẽ. La
bor ꝑtrahit̃ pugne vt creſcat corona victo
rie. Idẽ. Minor eſt. ſup̃. li. ij. de clemẽtia
Idẽ. In iniq̃tate ꝯcepti. ⁊ in delicto edi
ti. ꝑ inſite corruptiõis moleſtias. pugnam
nobiſcũ huc deferimꝰ quã cũ labore vinca
mus. Idẽ. Excitat̃ hoſtẽ in ꝓuocationẽ
certaminis. cũ ius amiſerit ꝑuerſe dñatio/
nis. Augꝰ. in epi. Nõ dꝫ cũ p̃liat̃ infrin/
gi q̇ vult poſt p̃liũ coronari. vires illo ſub/
miniſtrãte certantibꝫ q̇ p̃parat ineffabilia
dona victoribꝫ. Idẽ. Cõtra iſtã genitali
um. ſup̃ li. iij. de ꝯſuetudĩe. Idẽ de verb
dñi. Ecce baptizati ſunt oẽs. iuſtificati ſunt
a pctĩs. reſtat tñ lucta cũ carne cũ mũdo cũ
diabolo. Qui aũt luctat̃ aliqñ ferit. aliqñ ꝑ
cutit̃. aliqñ vincit. aliqñ perimitur. Ioh.
chryſo. de cõpũc. Nr̃i agonis tp̃s in q̇ aſcri
pti videmur ꝓ riſu penã hꝫ. laudem vero ꝓ
luctu. ⁊ ꝑ tribulatiõibꝫ ſalutẽ ꝯfert. Idẽ
ſuꝑ Mat. Incipe reſiſtere deſiderijs tuis.
⁊ tũc intelliges q̃ꝫ fortes ſunt ſpũs deſide/
rioꝝ maloꝝ q̇ te ꝑſequunt̃. hec ẽ pugna pe/
riculoſa. ⁊ hec eſt gl'ioſa victoria. q̇ potuerit
odire qđ amat. ⁊ amare qđ odit Amb. ſu
per Lu. Corona ꝓpoſita ſubeũda certami
na ſunt. nemo põt niſi vicerit coronari. ne/
mo põt vincere niſi añ certauerit. ipius q̃ꝫ
corone maior eſt fructꝰ vbi maior ẽ labor.
Leo papa in ſer. Uim ſibi factura ẽ aĩa
vt palmã laboꝝ quã ſibi ſubtrahi multẽ ini
micis aduerſantibꝫ ſentit. viribꝫ ꝯtẽdat eri
pere. Iſi. de ſum. bo. Nequaq̃ꝫ ĩ ſenectu/
te ꝯtinẽtes vocãdi ſunt. q̇ in iuuẽtute luxu
rioſe vixerũt. tales nõ hñt p̃miũ. qꝛ laboris
certamẽ nõ habuerũt. eos em̃ expectat gl'a.
in q̇bꝫ fuer̃t laborioſa certamia. Hiero.
in epi. Quis ſctõꝝ ſine certamie coronatꝰ ẽ
Solus in delicijs ſalomon fuit. ⁊ ideo for/
ſitan corruit. Berñ. ſuꝑ canti. Quãtũli/
bet in h̃ corꝑe manẽs ꝓfecerẽ. erras ſi vicia
putas emortua. ⁊ nõ magẽ ſupp̃ſſa. veliſ no
lis intra fines tuos habitat iebuzeꝰ. ſubiu
gari põt. nõ exterminari. Idẽ. Solet iter
p̃mordia. ſup̃ li. j. de incipientibꝫ.

De humilitate.
Capitulũ XII.

Rego. in mora. Magna q̃ agimꝰ q̃ꝫ
g mĩma ducimꝰ cũ fortiorũ exempla
penſamꝰ. ſed tũc apud deũ creſcunt
ꝑ meritũ. cũ apud noſmetip̃os ꝑ hũilitatẽ
decreſcũt. Idẽ Quia p̃ma ſtulticia ange
li elatio cordis fuit. vera ſapĩa efficit̃ hoĩs
hũilitas ſue eſtimatiõis. quã quiſq̇s vl' ma
gna ſapiẽdo deſerit. ⁊ eo ip̃o vehement̃ deſi
pit q̇ ſeip̃m neſcit. Idẽ. Electi ne inuite
curnent̃ in morte. ſponte curuant̃ in hũili/
tate. Idẽ ſuꝑ Ezech. Ad h̃ nobis cũcta
de meritis nr̃is incerta ſunt. vt vnã certã
gr̃am teneamꝰ hũilitatẽ. Idẽ in Omel.
Mirãda actio cũ elatione nõ eleuat ſꝫ gra
uat. q̇ em̃ ſine hũilitate ṽtutes congregat.
in vento puluerẽ portat. ⁊ vnde aliq̇d ferre
cernit̃. inde deteriꝰ cecat̃. Idem in dial'.
Mens q̃ diuĩo ſpũ implet̃ hꝫ euidẽtiſſime
ſigna ſua. ṽtutes. ſ. ⁊ hũilitatẽ. q̃ ſi vtraq̃ꝫ in
vna mente ꝑfecte ꝯueniũt. liquet q̊ de p̃ſen
tia ſctĩſpũs teſtimoniũ ferũt. Idẽ. Qual'
q̇ſq̃ꝫ. Infra de leticia. Idẽ in regi. Non
grãde eſt his nos eſſe hũiles a q̇bꝫ honora
mur. qꝛ ⁊ h̃ ſecl'ares q̇libꝫ faciũt. ſꝫ illis ma
xime eſſe hũiles debemꝰ. a q̇bꝫ aliqua pati/
mur. Pſ. Uide hũilitatẽ meã de inimicis
meis. Idẽ. Ab oĩbꝫ corripi. ab oĩbꝫ emẽ/
dari paratꝰ ſum. ⁊ ſolũ mihi amicũ eſtimo
ꝑ cuiꝰ linguã añ apparitionẽ diſtricti iudicẽ
mee maculas mentẽ tergo. Id. Nolo dũ
in hac carne ſum aliq̃ me dixiſſe ſi cõtigerit
ea facile hoĩbꝫ innoteſci Idẽ. Oĩs frẽs
ſumꝰ imꝑatoris ꝓtãte ꝯditi ⁊ ſanguĩe redẽ/
pti. ⁊ idcirco frẽs nr̃os q̇ſlibet pauꝑes ⁊ ab
iectos in nullo deſpicere debemꝰ Hiero.
in ori. ſuꝑ yſa. Nõ ſtatim mẽtitudis acq̇/
ſcamꝰ iudicio. ſed electi in p̃ncipatũ noueri
mus mẽſurã nr̃am. ⁊ hũiliemur ſub poten
ti manu dei. qꝛ dñs ſuꝑbis reſiſtit. hũilibꝰ
dat gr̃am. Augꝰ. de ṽgi. Hũiliter ad hu/
milẽ venite ſi amatis. ⁊ ne diſcedatẽ ab illo
ne cadatis. q̇ em̃ timet ab illo diſcedere. ro
gat ⁊ dicit. non veniat mihi pes ſuꝑbie.
Idẽ. Pergite viã humilitatẽ pede. ip̃e ex/
altat hũiliter ſeq̃ntes. quẽ deſcẽdere nõ pi/
guit ad iacentes. Idẽ. Exiſtimate aliq̇s
in occulto ſuꝑiores. q̇bꝫ eſtis in manifeſto
meliores. Idẽ de ci. dei. Qui ṽa pietate
in deũ quẽ diligit credit ⁊ ſperat. plꝰ inten/
dit ĩ ea in q̇bꝫ ſibi diſplicet. q̃ꝫ ĩ ea ſi q̃ in illo
ſunt q̃ nõ tã ipi q̃ꝫ ṽitati placent. neq̃ꝫ id tri/
buit vnde iã placere põt. niſi eiꝰ miſericordie

cui metuit diſplicere. de his ſanat; gr̃as a/
gens. de illis ſanãdis ꝑces fundẽs. Idẽ
de ꝯflictu. Chriſt⁹ hũiliauit ſemetipz. fact⁹
obediens vſq3 ad mortẽ. mortẽ aũt crucis.
Si ẽ tãta hũilitate ſe depmit diuĩa maie/
ſtas. ſupbire in aliq̃ audet aut dz hũana in
firmitas. Idẽ in epi. Abſit vt nõ cũ gr̃a/
rũ actiõe lucr; meis deputẽ. ſi fuero te docẽ
te inſtruct⁹. aut emendãte correct⁹. Idẽ
de tri. Mag; optabo a q̃libet rephendi. q̃3
ſiue ab errante ſiue ab adulante laudari.
Iſi. de ſum. bo. Supflua eſt humilitas
eoꝝ q̃ ſe geſſiſſe accuſant qđ nõ admiſerũt.
q̃ vero ſine arrogãtia bona facta ſua pnun
ciãt. proculdubio nequaq̃3 peccãt. Idez in
ſyno. Deſcẽde vt aſcẽdas. hũiliare vt exal/
ter;. ne exaltat⁹ hũilieris. q̃ em̃ extollit̃ hu/
miliat̃. qui exaltat̃ deijcit̃. q̃ eleuat̃ pſternit̃
qui inflatur alliditur. Idez. Eſto paru⁹ in
ocul' tuis. vt ſis magn⁹ in ocul' dei. tãto em̃
eris apud deũ p̃cioſior. q̃nto fuer; añ ocu/
los tuos deſpectior Ioh. chry. in epiſto.
Hũilitas nõ tm̃ illa laudat̃ q̃ de ꝯſcia pctõ
rũ euenit. ſed ⁊ illa q̃ ex ꝟtute deſcẽdit deo
chara ẽ. ⁊ q2 in ea reqeſcit dñſ. iõ oib9 dñat̃
Idẽ ſup mat. Hũilis a nulla capit̃ paſſi
one. nõ ira hũc moleſtare põt. nõ gl'e cupi/
do. nõ emulatio. nõ zelotypia. Idẽ de cõ
ꝟe magnũ ⁊ mirabile ẽ. q2 is q̃
quit̃. ſed oĩm ſe vltimũ iudicat. ⁊ ſalutẽ õ ſo
la miſcdia dei ſperat. Caſſio. de aĩa. Ad te
dñe ſctẽ nemo ſe erigendo puenit. ſed poti⁹
hũiliat⁹ aſcẽdit. cũ3 altiſſimus ſis primior
redderis ſupplicatiõe curuat; Bern. ſup
Canti. Oportet hũilit̃ ſentire de ſe nitẽtẽ3
ad altiora. nedũ ſup ſe attollit̃ cadat. Id
In aĩa nõ eſt plane timẽda q̃t. talibet hũili
atior. horrẽda aũt nimiũq3 pauẽda. vel mi
nime temere pſumpta erectio. q̃obrez noli
te hõ cõparare maioribus noli minoribus. no/
li aliq̃bus. noli vni. Idez. Appetere de hu/
militate laudẽ. hũilitat; nõ eſt virt⁹ ſ3 ſub/
uerſio. Uer⁹ hũilis vilis vult reputari. nõ
hũilis p̃dicari. gaudet ꝯtẽptu ſui. hoc ſolo
plane ſupbus q2 laudes ñ ꝯtẽnit Idẽ i epi.
Ut caſtitas ſiue charitas deſ. hũilitas me
ret. q̃n hũilibus de⁹ dat gr̃a3. ſuat acceptas
q2 nõ reqeſcit ſpũs niſi ſup quietũ ⁊ hũilẽ3.
⁊ ſuatas ꝯſũmat. nã virt⁹ in iſirmitate. h ẽ
in hũilitate pficit̃. ⁊ inimicã gr̃e. oiſq3 initiũ
pctĩ debellat ſupbiã. Idẽ. Hũiliatio via

eſt ad humilitatẽ. ſicut patiẽtia ad pacẽ. ſicẽ
lectio ad ſciam. ſi ꝟtutẽ appetis hũilitat;. vi/
am nõ refugias hũiliatiõis. Nã ſi nõ pate/
ris hũiliari. nõ poteris ad hũilitatẽ puehi.
Idẽ. Neſcio q̃ pacto familiari⁹ ſp humi
litati ppinq̃re ſolet diuinitas. deniq3 ipa ſe
induit vt appareret hoĩbus. ſubam. formã. ha
bitũq3 geſtauit hũilez. ipi⁹ nob̃ cõmendãs
ꝟtutis excellentiã. quam ſpeciali ſui voluit
honorare pñtia. Idẽ. Sapient; eſt ꝯſili
um. q̃nto magn⁹ es hũilia te in oĩbus. Sapi/
entie ꝟbo p̃ceptũ. q̃ maior eſt vr̃m. fiat ſicẽ mi
nor. Idẽ de. xij. gra. Hũilitatis talis pt
eſſe diffinitio. Hũilitas eſt virt⁹ q̃ hõ vera
cognitione ſui ipe ſibi vileſcit. Idẽ. Hu/
militat; prim⁹ grad⁹ eſt. corde ⁊ corpe ſemp
hũilitatẽ oñdere. defixis in terrã aſpectibus
Scđus vt pauca ⁊ rõnabilia ꝟba loquat̃.
nõ clamoſa voce. Terci⁹ vt non ſit facil' aut
prompt⁹ in riſu. Quart⁹ taciturnitas vſq3
ad interrogationẽ. Quint⁹ tenere qđ cõmu
nis habet monaſterij regula. Sext⁹ crede
re ⁊ pnunciare ſe oĩbus viliorẽ. Septim⁹ ad
oĩa indignũ ⁊ inutilẽ ſe ꝯfiteri ⁊ credere.
Octauus ꝯfeſſio pctõꝝ. Nonus p obedi/
entia in duris ⁊ aſper; patientiã amplecti.
Decim⁹ vt oĩ obediẽtia ſubdat ſe maiori
Undecim⁹. vt voluntatẽ ppriã nõ delectet̃
implere. Duodecim⁹ vt eũ timeat ⁊ memor
ſit oĩm que p̃cepit. Anſ. de ſilitu. Prim⁹
grad⁹ hũilitatis eſt q̃nq3 cognoſcere ꝯtem/
ptibilẽ ſe eſſe. Et q2 ſunt quidã q̃ ꝯtempti/
biles ſe eſſe cognoſcũt. ſed inde nõ dolent.
Scđs eſt dolere ꝯtemptibilẽ ſe eſſe. Quia
vero ſunt alij q̃ ſe ꝯtemptibiles dolent. ſed
ꝯfiteri nolunt. Terci⁹ eſt ꝯfiteri ſe contem/
ptibilez eſſe. At vero q2 rurſus ſunt alij qui
ſe ꝯtemptibiles ꝯfitent̃. ſed nolũt vt ita cre
datur. Quart⁹ eſt. pſuadere ꝯtemptibilẽ ſe
eſſe. Sed q2 quidã ꝯtemptibiles q̃dez vo
lunt credi ſed hoc ſibi nolũt dici. Quintus
eſt patient̃ pati vt ꝯtemptibilis dicat̃. S3
q2 quidã patiunt̃ vt cõtemptibiles dicant̃.
ſed tñ pati nolũt vt ꝯtemptibilit̃ tractent̃.
Sext⁹ eſt pati vt ꝯtemptibiliter tractetur.
Sed quoniã ⁊ hoc quidã inuiti patiũtur.
Septim⁹ eſt amare vt cõtemptibiliter tra
ctetur. vbi poſtq̃3 quis aſcẽderit. clara eſt in
luce. i. in pfecta ſui cognitiõe. Idẽ. Alte/
rius virtutẽ. Infra de aſcenſione. Glo.
Math. iij. Perfecta hũilitas h3 tres gra/
dus. Prim⁹ eſt ſubdere ſe maiori. ⁊ nõ pre/

ferre ſe equali. hic vocaꝶ ſufficiẽs. qꝛ ſufficit
aliquẽ ſic humiliari. ꝛ iſte gradꝰ oĩ iuſto ẽ
neceſſariꝰ. Scd̃us gradꝰ eſt ſubdere ſe eq̃
li. nec pferre ſe minori. hic dicitꝶ abũdans.
Tercius eſt ſubeſſe minori. in quo eſt om/
nis iuſticia.

De ſimplicitate.
Capitulũ XIII.

Regoriꝰ in omel. Si abiectio vilis
g indumenti virtꝰ nõ eſſet. euãgeliſta
vigilãter de iohãne nõ diceret. erat
indutꝰ pilis camelorꝝ. Augꝰ. in regl'a. Nõ
ſit notabilis habitꝰ veſter. nec affecterꝭ ve/
ſtibꝫ placere. ſed moribꝫ. Idẽ. In inceſſu
Supra libro. ij. de modeſtia. Idem ſup
Math. Reſiſtit deus ſupbis ꝛ calamiſtra/
tis ꝛ pannoſis. humilibꝫ dat grãm. Idẽ
in epiſtola. Uerus ornatꝰ maxime chriſtia
norũ ꝛ chriſtianarũ nõ tm̃ fucus mendax.
verũ ne auri quidẽ veſtiſqꝫ pompa. ſed mo
res boni ſunt. Idem. Auri circũpoſitio
ꝛ intorſio criniũ. ꝛ cetera huiuſmõi. que vl'
ad inanẽ pompam. vl' ad illecebram forme
adhiberi ſolent. merito rephenſa ſunt. ſed
eſt quidã p modulo pſone habitꝰ matrona
lis a viduali veſte diſtinctus. qui põt fideli
bus cõiugatis ſalua religionis obſeruãtia
ꝯuenire. Et infra. Quid em̃ eſt abſurdius
q̃ꝫ mulierez de humili veſte viro phibente
ſupbire. cui te potiꝰ expediret obtempera/
re candidis moribꝫ. q̃ꝫ nigellis veſtibus re/
pugnare. Idem de viduitate. Interiore
pulchritudine chriſto placere. hãc pulchri
tudinẽ ſtudioſa cura ꝛ ſollicita cogitatione
cõponite. nõ amat ille fallaciarũ fucos. ve/
ris veritas delectaꝶ. ꝛ ille ſi quod legiſti ag/
noſcis veritas vocatur. Ambro. de offi.
Non ſit affectatꝰ decor corporis. ſed natu/
ralis ſed ſimplex. neglectꝰ magis q̃ꝫ expedi
tus. non precioſis et albentibus adiutus
veſtimentis. ſed communibꝫ. vt honeſtati
vl' vtilitati nihil deſit. nihil accedat nitori.
Idez in gloſa. j. ad Thimo. v. Que vult
audiri inclinare ſe debet amota pompa. vt
miſericordiã dñi pꝛuocet. habitꝰ em̃ ſuper/
bus nec impetrat. nec recta ꝺ ſe credi facit.
Iohes Chryſo. ſup Math. Omñe veſti
mentũ ad tres ptinet cauſas. aut ad ſpeciẽ
viſionis. aut ad delectatõnẽ corpis. aut ad
tegumentũ nuditatis. Ad ſpeciez viſionis
habere veſtimentũ ſeruis dei nõ ꝯuenit. ſi/
militer ad delectamentũ corpis deo ſerui/
entibꝫ nõ eſt aptũ. ſed qꝺ tm̃ ad tegumentũ
nuditatis. Hiero. in epl'a. Sordes veſti
um candide mentꝭ indicia ſunt. vilis tuni/
ca ꝯtemptũ ſeculi pbat. ita dũtaxat vt ani/
mus nõ tumeat. nec habitꝰ ſermoqꝫ diſſen/
tiat. Berñ. in epl'a. Pauperior cultus in
aliꝫs frenat ꝯcupiſcẽtiã. in aliꝫs circa amo/
rem pauptatis efficit ꝯſcientiã. Idẽ. Si
dederit inquit iacob mihi dñs panẽ ad mã
ducandũ. ꝛ veſtimentuz q̃ operiar. Nota q̃
operiar. Sic ergo ꝛ nos ꝯtenti ſimꝰ veſti/
mentis quibꝫ operiamur. nõ quibꝫ laſciuia
mus. nõ quibꝫ ſupbiamꝰ. nõ quibꝫ mulier/
culis ſimilari vl' placere ſtudeamꝰ. Idez
ſup Canti. Simplicitas candor eſt. proba
mus a ꝯtrario. nã neuus duplicitas. parũ
dixi. macula eſt.

De verecundia.
Capitulũ XIIII.

Regoriꝰ in mora. Sepe cũz nos a
g ſancti deſiderij exercitatiõe torpe/
ſcere ſupna pietas cernit. exempla
ſe ſequentiũ nr̃is obtutibꝫ obijcit. vt mens
p ocium remiſſa q̃ in aliꝫs vigilantiã profe
ctus ꝯſiderat. eo in ſe pigritudinẽ torporꝭ
erubeſcat. Idez. Nõnunq̃ꝫ quidã in dei
ſeruitio ex anteacta acrius debilitate robo
ranꝶ. eoſqꝫ ad cuſtodienda mãdata. ꝛ futu/
rorũ trahit deſideriũ. et impellit memoria
preteritorũ. vt hinc ad ventura amor pꝛuo
cet. illinc de pteritis verecũdia inſtiget.
Idẽ. Boni eo magis igneſcũt ad deſide
riũ reqrende pietatꝭ dei. q̃ magꝭ erubeſcũt
memoria iniquitatꝭ ſue. Idẽ. Facile cul
pa corrigitꝶ que erubeſcitꝶ. Idẽ. Cunctos
vicia ad ima ptrahũt. ſed tamẽ quidã eo ab
his faciliꝰ redeũt. q̃ ſe i eis corruiſſe altiꝰ eru
beſcũt. Idẽ. Qui adhuc actꝭ carnalibꝫ
incubat. neceſſe eſt vt inſtruere ſpũalit pxi
morũ mentes erubeſcat. Idez ſup Eze/
chielẽ. Erubeſcere malũ ſapiẽtie eſt. bonũ
vero erubeſcere fatuitatꝭ. Idẽ. Qui eru
beſcit penitẽdo mala q̃ fecit. ad vite liberta
tem pꝛuenit. Ambro. in ſer. Solet citius
mereri indulgentiã qui verecũdius depca
tur. In oĩ ergo culpa ante flendũ eſt q̃ꝫ p
candũ. Idez. Pulchra virtꝰ. ẽ. lib. j. de iu
uenibꝫ. Idẽ de offi. In ipo genere canẽ/
di pria diſciplina verecũdia eſt. imo ẽt in oĩ
vſu loquendi. vt ſenſim q̃s aut pſallere aut
canere. aut poſtremo loqui incipiat. vt vere
cunda pncipia cõmẽdent pceſſum. Idẽ,

Eſt etiã in ipõ motu geſtu ĩ̃ceſſu teñenda
verecundia. habit⁹ em̃ mentis in corporis
ſtatu cernit᷑. Iſi. Peccati pudore. s̃. li. ij.
de ↄtinentia viſus. Idẽ. Quiſq̃s pctõꝝ
ſup li. ij. de memoria. Aug⁹. de vita ⁊ mo.
cle. Fateor vobis de p̃cioſa veſte erubeſco
q2 nõ decet hãc pfeſſionẽ. Idẽ. Om̃ ve/
recũdia magna ẽ pena. q̇ erubeſcit p xp̃o fit
dign⁹ miſcdia. vñ ptȝ. q2 q̃nto plib9 ↄfitebi
tur in ſpe venie turpitudinẽ criminis. tãto fa
cilius ↄſequet᷑ g̃ram remiſſiõis. Hiero.
in epi. Ornet prudentiã verecũdia. ⁊ qđ p̃/
cipuũ in femis ſp fuit. cũctas in te virtutes
pudor ſuperet. Ideȝ. Diuino pudor. In/
fra de conexiõne Bern̄. in epi. Nec ſteril'
verecũdia grata ẽ. nec hũilitas p̃ter ꝟitateȝ
laudabil'. Idẽ ſup Cant. Verecũdia ſpe
cialis gl'a ↄſcie eſt. fame cuſtos. vite decus.
ꝟtutȝ ſedes. ꝟtutũ p̃mitie. nature laus. ⁊ i/
ſigne toti⁹ honeſti. Idẽ. Nolo repẽte fie
ri ſumm⁹. paulatĩ pficere volo. q̃ntũ diſpli/
cet deo impudẽtia pctõris. tm̃ penitentȝ ve
recũdia placet. citi⁹ placas eũ ſi mẽſurã tuã
ꝟuaueris. ⁊ altiora te nõ q̃ſieris. Idem.
Quid amabili⁹. ſup li. j. de iuuenib9 Idẽ
Hũilis ⁊ verecũda. s̃. li. ij. de ſatiſſactione.
Idẽ in ſer. Credo ↄſiderãtes q̃nta ſuſti
nuit illa maieſtas p inutilib9 ꝟuiſ. erubeſca
mus nõ ſuſtinere vel parua p nob̃. Glo.
apo. iij. Meli⁹ eſt h̃ erubeſcere corã paucȝ.
q̃ȝ in futuro corã oĩb9. Glo. Eſt q̃dã. ſup. li.
ij. de ſatiſſactiõe. De amicicia.

Capl'm XV.

g Rego. in mora. Cũ q̇s in pſperita/
te diligit᷑. incertũ eſt valde vtrꝝ pſpe
ritas an pſona diligat᷑. amiſſio aũt felicita/
tis intꝰrogat vim dilectiõis. Idẽ. Qui ex
aduerſitate primũ deſpicit apte ↄuincit᷑ q
hũc in pſperȝ nõ amauit Idẽ in dial'. In
ter amãtes ſe amicos magnũ charitatȝ fa/
miliaritas auſuȝ p̃bet. Idẽ in paſto. Ab
illo q̇ ſũme rect⁹ eſt eo ipõ iã diſcrepat. quo
pꝰuerſoꝝ amiciciꝭs vita nr̃a ↄcordat. Iõ
in regi. Amicoꝝ amiſſio nos tãto dȝ tolera
bilius ↄtriſtare. q̃nto amiſſuros nos illos
ↄditio mortalitatȝ expoſcit. Idẽ. Vt ali/
q̇d ſecularȝ auctoritatȝ loq̃r. cũ amicis oĩa
tractãda ſunt. ſȝ p̃us de ipis. Ideȝ. Ne/
mo põt diligere q̃s nõ vult videre. Iſi. i
ethy. Amic⁹ q̃i animi vl' amicicie cuſtos per
deriuationẽ. dict⁹ aũt ꝓprie amic⁹ ab hamo
i. a cathena charitatȝ. Idem de ſum. bo.

Nõ ſunt fideles in amicicia q̃s munus nõ
g̃ra copulat. hi cito deſerũt. niſi ſemp acce/
perint. Dilectio em̃ q̃ munere glutinat᷑. eo
ſuſpenſo diſſoluit᷑. Idẽ. Sepe p hono/
res. Sup li. iij. de honore. Aug⁹. in epl'a
Nemo pt veracit᷑ amic⁹ eſſe hoĩs niſi fuerit
ipi⁹ p̃mit⁹ veritatȝ. qđ ſi gratȝ nõ facit. nll'o
fieri pacto põt. Idẽ de cathe. ru. Nulla ẽ
maior ad amorẽ inuitatio. q̃ȝ p̃uenire amã/
do. ⁊ nimis dur⁹ eſt anim⁹ q̇ dilectionem ſi
nolebat impẽdere noluit repẽdere. Idẽ
in ſol'. Illã amicicie legẽ iuſtiſſimã eſſe arbi
tror. q̃ p̃ſcribit᷑ vt nõ min⁹ ita nec pl⁹ quis
amicũ q̃ȝ ſeipm̃ diligat. Ideȝ. Tãto ma/
gis amo amicos meos. q̃nto magis bene
vtunt᷑ aĩa rõnali. ⁊ certe q̃ntuȝ deſiderãt ea
bñ vti. Amb̃. de of. Pietatȝ cuſtos amici
cia eſt ⁊ eq̃litatȝ mg̃ra. vt ſupior inferiori ſe
exhibeat equalẽ. ⁊ inferior ſupiori fidelem.
Idem. Amicicia neſcit ſupbiã. Idẽ.
Virt⁹ ẽ amicicia. nõ q̃ſt⁹. non pecũia parat᷑.
ſȝ g̃ra. nõ pollicitatiõe p̃cioꝝ. ſȝ cõcertatiõe
beniuolẽtie. Ioh. chry. de cõpũc. Vbi a/
micicia pmanet nihil facile credit᷑. nihil fa/
cile recipit᷑ qđ diſcidiũ poſſit opari. Hie
ro. in epl'a. In amicȝ nõ res q̃rit᷑ ſȝ volũtas
q2 alterꝝ ⁊ ab inimicȝ ſepe p̃bet᷑. alteruȝ ſola
charitas tribuit. Idẽ. Vera illa neceſſi/
tudo ẽ ⁊ chriſti glutino copulata. quã nõ vti
litas rei familiarȝ. nõ p̄ñtia tm̃ corporũ. nõ
ſubdola ⁊ palpãs adulatio. ſȝ dei timor et
diuinaꝝ ſcripturaꝝ ſtudia ↄciliãt. Ideȝ
in ori. ſup mich. Delicata ẽ amicicia. q̃ ami/
coꝝ felicitatẽ ⁊ diuitias ſequit᷑. Bern̄. in
epl'a. Habȝ ꝟa amicicia nõnũq̃ȝ obiurgati
onẽ. adulationẽ nũq̃ȝ. Glo. Ecci. vj. Ple/
na ⁊ pfecta amicicia int᷑ pfectos viros eiuſ/
dẽq̃ȝ ꝟtutȝ pſeuerare põt. ⁊ ad hãc q̇buſdã
g̃dib9 puenit᷑. Prim⁹ eſt mũdanoꝝ ↄtẽpt⁹.
Scđs ne q̇s ſe ſapiẽtẽ ⁊ ↄſultũ iudicãs ſi/
bi q̃ȝ amico credere malit. Terci⁹ vt oĩa q̃
vtilia ⁊ neceſſaria eſtimat bono charitatȝ ⁊
pacis ꝑponat. Quartus vt oĩno deſinat ab
ira. Quint⁹ vt irã fratrȝ etiã irrõnabileȝ ſe/
dare cupiat. q2 alteri⁹ triſticia pniciosa ẽ ſic̃
ꝓpria. niſi eã q̃ntũ in te ẽ etiã de fr̃is mente
depellas. Poſtrem⁹ grad⁹ eſt oĩm vicioꝝ
pemptori⁹. vt de hoc mõo credas te q̇tidie
migraturũ. Sene. in epi. Qui vtilitatis
cã aſſumpt⁹ ẽ. tãdiu placebit q̃ȝdiu vtil' erit.
hac re florẽtes amicoꝝ turba circũſidet. cir
ca euerſos ſolitudo eſt. ⁊ inde amici fugiũt

vbi ꝓbant. Idē. Amicū paro vt habeā
ꝑ q̄ mori poſſim. vt habeā quē in exiliū ſe/
q̄r. cuiꝰ me morti ⁊ oppona ⁊ impendā. de/
trahit amicicie maieſtatē ſuā q̄ illā parat ad
bonos caſus. Idē. Amicos optime res
ſecūde parāt. aduerſe certiſſime ꝓbant.

De ꝯcordia. Caplm XVI

g Rego. in regi. Quiſq̄s pr̄i heres eē
deſiderat. filiꝰ exiſtere pacē cuſtodi
endo nō renuat. Nā q̄ locū p̄bet di
ſcordie. ipe ꝑfecto tāti ſe munerꝭ exortē eē
ꝯſtituit. Idē. Pacē tūc veracit̄ tenemuſ.
cū ſupboꝝ culpas charitate ⁊ iuſticia ſil̄ in/
ſiſtente ꝓſeq̄mur. cū eos diligimꝰ. ⁊ eoꝝ vi/
cia odio habemꝰ. Idē. Manifeſtū boni
tatis eſſe liq̄t indiciū. in vniꝰ electiōe cūcto
rū ꝯuenire ꝯſenſuꝫ. Idem. Laudabile ⁊
ſtudio ē religioſo ꝯueniēs. terrenis gratā
deo pacē p̄ferre cōpēdijs. ⁊ ex rebꝫ trāſito/
rijs māſura charitatꝭ ſemꝑ lucra mercari.
Idē in mora. Sicē noxiū eſſe ſolet ſi vni/
tas deſit bonis. ita ꝑnicioſuꝫ eſt ſi nō deſit
malis. Peruerſos q̄ppe vnitas corroborat
dū ꝯcordat. ⁊ tāto magꝭ incorrigibiles q̄n
to vnanimes facit. Idē ſuꝑ Ezech. Ita
bona facere opa debemꝰ. vt ꝑ hec q̄ꝫ cū his
cū q̄bꝫ viuimꝰ vnanimitatē inq̄ntum recte
poſſumꝰ ꝯſeruemꝰ. Augꝰ. de v̄bis do. Pax
eſt ſerenitas mētꝭ. trāq̄llitas ani. ſimplici/
tas cordis. vinculū amorꝭ. ꝯſortiū charita
tis. Idē. Pax cūctꝭ ē placida. nō q̄rit ali
enū. nihil deputat ſuū. docet amare q̄ odiſ
ſe nō nouit. neſcit extolli. neſcit inflari. Hāc
ḡ q̄ accepit teneat. q̄ ꝑdidit repetat. qui ami
ſit req̄rat. q̄m̄ q̄ in ea nō fuerit inuētꝰ abdi/
cat̄ a pr̄e. exheredatur a filio. nihilominꝰ a
ſpū ſctō efficit̄ alienꝰ. Reſpuit em̄ munꝰ ob/
latū q̄ date legꝭ ꝯtēpſerit bonū. nec poterit
ad hereditatē dn̄i ꝑuenire. q̄ teſtamētū no/
luerit obſuare. Idē de omibꝫ. Teſtamē
tū dei ⁊ hereditas pax ē. vt a ꝯcordibꝫ ꝯſor
tibꝫ poſſideat̄. nō a litigātibꝫ diuidat̄. Iō
de q̄ſt. ve. ⁊ no. teſt. Qui pacē ſuſcipit ſalua/
toris. inimiciciā ꝯtrahit mūdi. niſi em̄ diſcor
dauerit a diabolo. pacē nō habebit cū chri
ſto. Idē de ci. dei. Tantū eſt pacꝭ bonū.
vt etiā in rebꝫ t̄renis atq̄ꝫ mortalibus nihil
gratiꝰ ſoleat audiri. nihil deſiderabiliꝰ con
cupiſci. nihil poſtremo poſſit meliꝰ īueniri.
Idē. Pacē ꝯſtat belli eē optabilē finem.
Ioh. chry. de cōpūc. Ubi pax ē ibi oia ꝓ
ſperabunt̄. vbi ſobrietas lucet. vbi vnani/
mitas abſtinētia coronat̄. Idē ſuꝑ ioh.
Eſt ⁊ mala ꝯcordia. eſt ⁊ bona diſſonātia.
Amb. ſuꝑ lu. Fuge ꝯtentiōes. diſſenſio
nes. ſtrepitꝰ. tumultꝰ diſcordie. ne ꝑ portas
mortꝭ ingreſſus intereas. Idē. Sꝫ niſi
ꝑus tu. ē. li. ij. de btitudine. Iſi. de ſū. bo.
Pax plebis ſanitas. glīa ſacerdotꝭ. ⁊ patrie
leticia. ⁊ terror hoſtiū. ſiue viſibiliū ſiue in/
uiſibiliū. Idē. Pax cū bonis ⁊ bellū cum
vicijs ſꝑ hn̄dū eſt. mala ſiq̄dē hoim̄ ipiorꝫ
odio hn̄da. Bern. ſuꝑ can. Pacē habere
⁊ vos nolite ledere inuicē. nō facto nō v̄bo
nō ſigno q̄licūq̄ꝫ. ne q̄s forte exacerbatus ⁊
p̄occupatꝰ a puſillanimitate ſpūs ⁊ tēpeſta
te deuꝫ interpellare cogat̄ aduerſus eos q̄
ſe leſerint ⁊ ꝯtriſtauerint. ⁊ ꝓrūpere in v̄bū
graue cōtingat. filij mr̄is mee pugnauerūt
ꝯ me. Idē in ſer. Niſi in vnitate opꝰ tuū
feceris. deo q̄ vnꝰ eſt acceptꝰ eſſe nō poterꝭ.
Scriptū q̄ppe ē. Nō eſt q̄ faciat bonū. nō ē
vſq̄ꝫ ad vnū. Idē. Eſt hō pacatꝰ. ſuꝑ. li. ij
de patiētia. Idē Sunt etiā alij q̄ ſi vide
rint. ſuꝑ li. ij. de beatitudine.

De renunciatiōe. Caplm XVII

g Rego. in dial. Deſpiciendꝰ a nobis
hic mūdꝰ foret. etiāſi blādiret̄. ſi re/
bus ꝓſperis demulceret animū. at
poſtq̄ꝫ tot flagellis p̄mit̄. tanta aduerſitate
fatigat̄. tot nob̄ q̄tidie dolores ingeminat.
q̄d nob̄ aliud q̄ꝫ ne diligat̄ clamat. Idē
in ome. Fructꝰ mūdi ruina eſt. ad h̄ em̄ cre/
ſcit vt cadat. ad h̄ germīat vt q̄dcūq̄ꝫ germi
nauerit cladibꝫ ꝯſumat. Idē. Si nihil
in h̄ mūdo amādo poſſiderꝭ. etiā poſſidēdo
cūcta relinq̄tis. Hiero. Licet ſparſo cri/
ne. ſuꝑ de ꝑpinq̄tate li. iij. Iſido. in ſyno.
Semꝑ interna q̄ete frueris. ſi te a ſtrepitu
terrenaꝝ actionū ſubtraxerꝭ. Idē. Nul/
lus ſapiam. Infra de ſapia. Ioh. chryſ.
ſuꝑ mat. Sicut difficile eſt arborē iuxta vi
am p̄oſitā fructꝰ ſuos vſq̄ꝫ ad maturitatē
ſuare. ſic difficile eſt virū fidelē iuxta iſtum
mūdū viuentē in actibꝫ eiꝰ iuſticiā īmacula
tā vſq̄ꝫ ad finē tenere. Recede de via ⁊ plan
tare in loco ſecreto. vt nec mūdꝰ tecū habe
at aliquid cōmune. nec tu cū mūdo. Idē
ſuꝑ ioh. Qui pecuniaꝝ ꝯcupiſcentiā deriſe
runt. hi maxīe ſunt qui deū vt oportet dili/
gunt. Augꝰ. in epla. Uincula huiꝰ mūdi
hn̄t aſperitatē verā. iocunditatē falſā. cer/
tū dolorē. incertā voluptatē. durū laborē.
timidā quietē. rē plenā miſerie. ſpem beati/

tudinis inanẽ. Idẽ. Quid ꝓdeſt acq̃re/
re in h̃ ſeculo q̃dlibet tꝑale ⁊ trãſitoriũ. ſiue
ſit pecunia. ſiue ſit voluptas ventris ⁊ gut/
turis. ſiue ſit honor i laude humana. nõne
oĩa fum⁹ ⁊ vent⁹. nõne oĩa trãſeũt ⁊ currũt.
⁊ ve his q̃ heſerint trãſeuntibꝫ. q̃m ſil' tran/
ſeunt. Idẽ. Utili⁹ terrena opulẽtia tenet̃
hũiliter. q̃ȝ ſuꝑbe relinquit̃. Idẽ de pñia
In oĩbꝫ dolens aut ſua relinq̃t. aut ſaltẽ il/
la q̃ ſine admixtiõe mali nõ ſũt adminiſtra/
ta. vt mercatura ⁊ militia. et alia q̃ vtentib⁹
ſunt nociua. vt admĩſtratiões ſeculariũ po
teſtatũ. niſi his vtat̃ ex obediẽtie licentia
Idẽ. Recedat amor. Infra de gloria.
Bern̄. in epi. Uoci dei tui dulciori ſuper
mel ⁊ fauũ ſi p̃paras aurẽ interiorẽ. fuge cu
rã exteriorẽ. vt expedito ⁊ vacante interno
ſenſu. dicas tu cũ ſamuele loq̃re dñe. q꞉ au/
dit ſuus tuus. Idez. Si ſapis. ſi habes
cor. ſi tecũ eſt lumẽ oculoꝝ tuoꝝ. deſine iã ⁊
ea ſequi q̃ ⁊ ꝯſequi miſerũ eſt. Beat⁹ q̃ poſt
illa nõ abijt. q̃ poſſeſſa onerãt. amata inqui
nant. amiſſa cruciãt. Idez. Generoſitas
ſanguinis. ꝓceritas corꝑis. forma elegans.
iuuenilis decor. p̃dia. palacia. immẽſa ſup/
pellex. inſuleq́ȝ dignitatũ. adde ⁊ ſapientiã
mũdi. de mũdo ſunt hec. ⁊ mũdus qđ ſuuz
eſt diligit. ſed quouſq́ȝ. Nõ ſolũ eñ nõ ſem
per. vt q̃ nõ ſemꝑ erit. veꝝ nec diu q̃dez. diu
ſiquidẽ iſta in te mũdus hr̃e non poterit. ⁊
tu quidẽ ip̃m in breui nõ habitur⁹. Nã bre
ues dies hoĩs ſunt Idẽ. Subito ꝓce
denti de vmbra ad ſolẽ. de ocio ad laborez.
graue cernit̃ oĩe qđ incipit̃. ſed cũ ab his
diſſueſcere. ⁊ ad illa ſe paulisper adſueſcere
ceperit. vſus tollit difficultatẽ. inuenitq́ȝ fa
cile eſſe qđ difficile actor putauit. Idem
Falleris o fili. Sup̃ li. j. de ſtudentibus.
Idẽ. Uigilias times. Infra de medita
tione. Idẽ de ꝯtemp. Ecce nos reliq̃m⁹
oĩa. bene. optime ⁊ nõ ad inſipientiã tibi
Nã ⁊ mũdus trãſit ⁊ ꝯcupiſcẽtia ei⁹. ⁊ relin
quere hec magis expedit q̃ȝ ab eis relinqui
Idem. Secuti ſum⁹ te nimirũ. q꞉ exul/
tauit vt gigas ad currẽdũ viã ſuã. nec cur/
rentẽ ſequi poteras onerat⁹. ſed nec inutil'
cõmutatio. ꝓ eo q̃ ſuꝑ oĩa eſt. oĩa reliq̃ſſe.
oĩa ſane dixerim. nõ tñ poſſeſſiões. ſꝫ etiã
cupiditates. ⁊ eas maxime. Idem in ſer.
Cõuolate ad vrbes refugij. vbi poſſitis et
de p̃teritis agere pñiam. ⁊ in pñti obtinere
grãz. ⁊ futurã gloriã feliciť p̃ſtolari. nõ vos

retardet ꝯſcia pctõꝝ. q꞉ vbi illa abundaue/
rit. ſuꝑabundare grã ꝯſueuit. nõ penitẽtie
auſteritas ipa deterreat. neq́ȝ eñ condigne
ſunt paſſiones hui⁹ tempis ad p̃teritaz cul
pam q̃ remittit̃. nõ ad pñtem ꝯſolationez q̃
immittit̃. nõ ad futurã gl'iam que ꝓmittit̃.
Idẽ. Quid ſi piclitaret̃ caſtitas in deli/
cijs. hũilitas in diuitijs. pietas in negocijs
veritas in multiloquio. charitas in h̃ neq́ȝ
ſeculo fugite de medio babylõis. fugite ſal
uate aĩas vr̃as. Idem. Nil credentibꝫ
impoſſibile. nil amãtibꝫ difficile. nil aſperũ
mitibꝫ. nil hũilibꝫ arduuz reꝑit̃. quibꝫ ⁊ grã
ꝯfert auxiliũ. ⁊ obediendi deuotio lenit im
periũ.

De ſolitudine.

Capitulũ XVIII.

G Rego. in moral'. Qui mortificare ſe
appetit. valde ad inuentã requiẽ cõ
templatõis hilareſcit. vt exteri⁹ mđo lateat
⁊ cũctis exterioꝝ reꝝ ꝑturbatõibꝫ ĩtra ſinũ
ſe intimi amoris abſcondat. Idẽ. Pro/
deſt ſolitudo corꝑis ſi ſolitudo eſt mentis.
Quid ꝓdeſt ſolitudo corꝑis. ſi ſolitudo de
fuerit cordis. Qui eñ corꝑe remot⁹ viuit.
ſed tumultibꝫ ꝯuerſatiõis hũane terreno/
rũ deſìderioꝝ cogitatiõe ſe inſerit. nõ eſt in
ſolitudine. Si ꝟo p̃mat̃ aliq̃s corꝑalit' po/
pularibꝫ turbis. ⁊ tñ nullos ſecularium tu/
multus in corde patiat̃. nõ eſt ĩ vrbe Idẽ
Quelibet occulta. s̃. li. ij. đ grã Idẽ Uos
qui viã. Infra de religiõe. Hiero. in epi.
Mihi opidũ carcer eſt. ⁊ ſolitudo paradi/
ſus. Idẽ. Infinita vaſtitas heremi ter/
ret. ſed in paradiſuz mente deambula. q̃ti/
ens illuc mente ꝯſcẽderis. totiẽs ĩ heremo
nõ eris. Idẽ. Hoſpitiolũ tuum aut raro
aut nunq̃ȝ mulieꝝ pedes terãt. omẽs puel/
las ⁊ ꝟgines chriſti aut eq̃liter ignora. aut
equaliter dilige. Idẽ. Bon⁹ honor in ec
cleſia ſi a ꝯſortio clicoꝝ lõge ſint femĩe. mo
nachũ vl' clericũ ſolitudo facit nõ publicũ.
Aug⁹. de ſingu. cle. Strages peſſime cõ
uerſatiõis nẽo ꝓſternit. nẽo calcat. nẽo fu/
neſtat niſi ſingularitatꝭ caſtitas ſola. q̃ mu/
nimen ĩuictũ ẽ ſctĩmonie. ⁊ expugnatio for
tis ĩfamie. fortitudis firmitas. ⁊ laſciuie pe
lantꝭ infirmitas. ꝓbitatꝭ p̃ſidiũ. ⁊ ĩprobita/
tis excidiũ. aĩe victoria ⁊ corꝑis p̃da. vber/
tas grãꝝ ⁊ captiuitas criminũ. Idẽ. Nõ
eſt ſine filijs cũ claritate niſi ſingl'aritas ſo/
la. quã nõ ſolũ ꝯcupiſcẽtia ſua null' ſordibꝫ
maculat. ſed etiã nulle opiniones ſuſpecte

parilitatꝫ infamãt. Nã ſi caſtitas qđ ẽ diffi/
le maſculũ ꝛ feminã parit̃ in ꝟginitate ꝯſer
uet.nõ hꝫ claritatẽ.q꞉ñ cõitas ĩpa nõ pt ni/
ſi q̃buſdã probroſitatũ tenebris obſcurari
Bernñ.in epl'a. Cũ q̃ deꝰ eſt nũq̃ꝫ minꝰ eſt
ſolus q̃ꝫ cũ ſolꝰ eſt.tũc em̃ libere fruit̃ gau/
dio ſuo.tũc ĩpe ſuꝰ eſt.ibi ad fruẽdũ deo in
ſe.ꝛ ſe ĩ deo.tũc in luce ꝟitatꝫ ꝛ in ſereno mũ
di cordis.vltro ptꝫ ſibi pura cõſcia.ꝛ libere
ſe infundit de deo mẽoria.ꝛ illumĩat̃ intel/
lectꝰ.ꝛ bono ſuo fruit̃ affectus.vl' libere ſe/
ĩpm deflet hũane fragilitatꝫ defectꝰ. Idẽ
ſup Cant. Solus es ſi nõ cõia cogites.ſi ñ
affectes pñtia.ſi deſpicias qđ multi ſuſpici
unt.ſi faſtidias qđ oẽs deſiderant.ſi iurgia
deuites.ſi dãna nõ ſentias.ſi nõ recorderꝫ
iniuriaꝝ.alioq̃n nec ſi ſolꝰ corpe es.ſolꝰ es.
Caſſio.de aĩa. Nimia turba vicioꝝ ſine
certamĩe vincit̃.qñ ſolitudo gr̃e ſuffragat̃.
Sene.in epl'a. Subducendꝰ eſt a ppl'o
animꝰ tener ꝛ paꝝ tenax recti.facile trãſitur
ad plures.ſocrati ꝛ platoni ꝛ lelio excutere
morẽ ſuũ diſſil'is multitudo potuiſſet.

De religione. Capl'm XIX.

g

Rego.in regi. Vos q̃ viã vite extra
hoĩm frequẽtiã ducitis.tãto maio/
ra certamina pati neceſſe eſt.quãto
ad vos ĩpe mgr̃ tentationũ accedit. Idẽ.
Meliꝰ eſt de ouili dñico morboſam ouem
eijcere.q̃ꝫ vniꝰ vicio ſanas amittere. Idẽ
Cura eſt ſollicitudinis adhibenda.vt ea q̃
ꝓ quiete religioſe ꝯuerſatiõis fuerint ordi
nata.nec diſſimulatio negligere.nec q̃dem
valeat p̃ſumptio ꝑturbare. Idẽ. Multi
ſunt q̃ pñt religioſaꝫ vitã etiã cũ ſeculari ha
bitu ducere.et pleriq̃ꝫ ſunt q̃ niſi oĩa reliq̃/
rint.ſaluari apud deũ nullatenus poſſunt.
Idẽ. Religioſaꝫ vitã eligentibꝫ congrua
nos oportet ꝯſideratiõe ꝓſpicere.ne cuiuſ/
dam neceſſitatꝫ occaſio aut deſides faciat.
aut robur qđ abſit ꝯuerſatõis infringat.
Iđ Sicut ſtudij nr̃i ẽ a litigijs foralibꝰ
monachos ſubmouere vt diuinis miniſte
rijs pie ac ſolerter inuigilẽt.ita neceſſe ẽ no
ſtra ꝓuiſione queẽadmodũ negocia eoꝝ di/
ſponi debeãt ordinare. ne diſtenta mens ꝑ
varias cauſaꝝ curas effluat. ꝛ ad celebran
dũ opus ꝯſuetũ eneruata torpeſcat Iſi.
in ethym̃. Religio appellata eſt. eo ꝙ ꝑ eam
vni deo religemꝰ aĩas nr̃as ad cultũ diui/
nũ vinculo ſeruiẽdi. Augꝰ.de eccle.dog.
Secreta ſatiſfactiõe ſolui crimĩa nõ nega/

mus.ſed mutato p̃us ſecl'ari habitu. ꝛ ꝯfeſ
ſo religiõis ſtudio ꝑ vite correctionẽ.et iu/
gi imo ꝑpetuo luctu miſerãte deo.ita dũta
xat vt ꝯ̃ria ꝓ his q̃ penitet agat. Idez de
q̃ntitate aĩe. Oibꝫ ſubuentũ velle debemꝰ
etiã qui nos leſerũt.aut ledere aut oĩno le/
di volũt.hec eſt vera.hec ꝑfecta.hec ſola re
ligio. Idẽ. Eſt religio vera.qꝛ ſe vni deo
anĩa vnde ſe pctõ velut abrupcrat.recõcili
atione religat. Idẽ. Nullo modo decet.
Sup̃ de exercitio. Idẽ. Nõ debẽt velle
oẽs ꝙ paucos videt ampliꝰ non qꝛ bono/
rant̃ ſꝫ qꝛ tolerant̃ accipe.ne ꝯtingat dete/
ſtanda ꝑuerſitas vt ĩ monaſterio.vbi q̃ntũ
pñt.fiunt diuites laborioſi.fiãt paupes de
licati. Idem. Melior eſt q̃ q̃ꝫuis. Sup̃
li.ij.de ira. Amb.in epi. Preferẽda eſt re
ligio neceſſitudini.pietas ꝓpinq̃tati.ea eſt
em̃ vera pietas q̃ p̃ponit diuia hũanis.ꝑ/
petua tꝑalibꝫ Ioh.chry.ſup mat. Fides
nunq̃ꝫ ſeneſcit.ꝛ religio fatigationẽ nõ ſen/
tit. Bernñ.de ꝯſide. Nos in monaſterijs
recipimꝰ om̃s ſpe meliorandi.ac curia bo/
nos faciliꝰ recipe.q̃ꝫ facere ꝯſueuit. Idẽ
in epl'a. Vbi nõ timet̃ rep̃henſor.ſecuriꝰ ac
cedit tentator.licentiꝰ ꝑpetrat̃ iniq̃tas. In
ꝯuentu ꝟo bona ſi q̃ facis nemo prohibet.
malũ aũt facere ſi vis nõ licet. mox enim a
pluribꝫ cõperit̃.arguit̃.emendat̃.ſic ecõtra/
rio bonũ cũ om̃es videt mirant̃. venerant̃
imitant̃. Idez. Ordo nr̃.s̃.li.j. de mona
chis bonis. Idẽ. Moriens vix vnq̃ꝫ ali
q̃s a cella in infernũ deſcendit.qꝛ vix vnq̃ꝫ
niſi celo p̃deſtinatꝰ in ea vſq̃ꝫ ad mortẽ ꝑſi/
ſtit. Idẽ. Experto credite.qꝛ hec via q̃n/
to artior.q̃nto moleſtior videt̃ in ingreſſu.
tanto latior.tãto iocũdior inuenit̃ in ꝓgreſ
ſu Idẽ. Qui debitorẽ.s̃.li.j.de religioſis
malis. Idẽ in ſer. Qui eſt in mđo fugiat
ad clauſtrũ negociaturꝰ.et q̃ in clauſtro eſt
nõ dormitet nec torpeſcat ꝑ accidiã tãq̃ꝫ pi
ger ſuus ꝛ nequã.vita em̃ ꝯfert meritũ.lo
cus nõ facit beatũ. Idẽ. Minꝰ dãnabi/
le eſt in ſecl'o ꝑire q̃ꝫ in monaſterio. Idẽ.
Felix domꝰ ꝛ btã ſꝑ ꝯgregatio. vbi de ma
ria ꝯq̃rit̃ martha.nã mariã marthe emula
ri.indignũ prorſus eſt. Idem. Regio au
ſtralis eſt clauſtrũ vl' heremꝰ. in q̃ chriſtus
ſuos abſcõdit a ꝯ̃dictiõe linguaꝝ.poſtmo/
dũ admixturus ꝯſortio angeloꝝ. Idez.
Clauſtralis paradiſus ad ſuauẽ ſpirantis
auſtri clemẽtiã q̃ſi tot floribꝫ vernat.q̃t vir/

tutib⁹ abundat. Idē. Sicut bonū noſce
re. ſic ⁊ velle ſolū pfecta religio vl' religioſa
pfectio eſt. Idē. Nihil ſic horrendum vt
murmur ⁊ diſſenſio in ꝯgregatione.

De ſufficientia. Capl'm XX.

Rego. in mora. Nō delectamur exe
s nijs. Idē in mora. Mira ſecuri
tas ē cordis aliena nō q̄rere. ſ; vni/
uſcuiuſq; diei ſufficiētia ꝯtentū manere. ex
q̄ vic; ſecuritate ⁊ pennis reches naſcit̄. q2 a
bona ⁊ tranq̄lla cogitatōne ad gaudia et̄na
trāſit̄. Idē ſup exo. Qui alimētoꝝ īopiā
ſine murmuratōe tolerat. nec p neceſſitate
vict⁹ agit aliq̄d vn̄ aīa pctī laqueū incurrat
ſcit eſurire. Ide;. Ille paup eſt q̄ eget eo
qđ nō h;. nā ⁊ q̄ nō hn̄s hr̄e nō appetit diueſ
eſt. paupertas q̄ppe ī inopia ment; eſt. non in
q̄ntitate poſſeſſiōis. Iđ. Diſcam⁹ eſuri/
re. vt nob pter abūdātiā ſeq̄ntē. nr̄a hic in/
opia placeat. nec nos ventr; neceſſitas ad
culpā trahat. nec pctm̄ mēti indigētia ſug/
gerat. Aug⁹. de ſol'. Siue de cibo ſiue de
potu ſiue de balneis. ceteraq; corpis volu
ptate nihil introges. tantū ab eo peto q̄n/
tū valitudini opē ꝯferre pt. Ide; de vita
btā. Nullus pfect⁹ aliq̄ eget. ⁊ qđ videt̄ cor
pori neceſſariū ſumet ſi affuerit. ſi nō affue
rit nō eū iſtaꝝ reꝝ frāget inopia. oīs nanq;
ſapiēs fort; eſt. Idē de v̄a religiōe. Que;
delectat libertas ab amore mutabiliū rerū
liber eē appetat. ⁊ quē regnare delectat vni
oīm regnatori deo fūdit⁹ adhereat Ber.
in epi. Surge. p̄cingere. tolle ociū. exerce vi
res. moue brachia. cōploſas explica man⁹.
exercitare in aliq̄. ⁊ ſtatī ſentics ſola te appe
tere q̄ famem tollāt. nō fauces demulceāt.
reddet q̄dē ſapores cibiſ exercitiū. q̄s tulit
inertia multa. q̄ reſpuis ocioſus p⁹ labore;
ſumes vl' deſiderio. Sene. in epi. Ma/
gni animi eſt magna ꝯtēnere. ac mediocria
malle q̄; nimia. illa em̄ vitalia vtiliaq; ſunt.
at hec eo q̄ ſupfluūt nocēt. ſic ſegete; nimia
ſternit vbertas. ⁊ rami onere franguntur.
Glo. mat. iij. Perfecta hūilitas. Supra
ca. de humilitate.

De cōmunitate.
Capitulū XXI.

Reg;. in regi. Nullus v̄rm neglecta
s vtilitate cōmuni ſuo lucro ꝓſpiciat.
Idē. Si me participē opatio nō
facit laboris veſtri me participē charitas
facit. q2 ſicut exiſtimo bonū pximi etiā ocio
ſo cōmune fit. q̄ de alterius actib⁹ gaudere
cōmuniter ſcit. Ide;. Meli⁹ eſt de ouili
s̄. de religiōe. Idē. Sūma militie. s̄. li. j.
de militib⁹. Idē in mora. Pro qualitate
audiētiū formari d; ſermo doctoꝝ. vt ⁊ ad
ſua ſingul' ꝯgruat. ⁊ tn̄ a cōmunis edificati
onis arte nūq; recedat. Ioh. chry. in ſer.
Oīne qđ nr̄m ē tūc mag; nr̄m erit. ſi ſit no/
bis cōmune cū fratrib⁹. Idē ſup iohem.
Qualiter eſt imitatores fieri chriſti ad cō/
munē vtilitatē oīa negociātes. ⁊ non q̄ nr̄a
ſunt q̄rētes. Amb. de offi. Sic de⁹ gene
rari iuſſit oīa vt part⁹ oīb⁹ cōis eſſet. et tra
foret oīm q̄dā cōis poſſeſſio. Natura ḡ ius
cōmune generauit. vſurpatio ius fecit pri
uatū Idē. Qui pfecte ſapit neſcit ſua ſpe
ctare cōmoda. ſ; ad illud qđ eternū eſt. qđ
decoꝝ atq; honeſtū. toto affectu intēdit. q̄/
rens nō qđ ſibi vtile ē. ſ; qđ omib⁹. Idē.
Nihil iudicādū vtile. niſi qđ in cōmune p/
ſit. quō em̄ pōt vni pdeſſe qđ omib⁹ nocet.
Mihi crede. nō videt̄ q̄ inutil' eſt oīb⁹. ſibi
vtilis eſſe poſſe. Idē. Nō ſit affectat⁹. ſu/
pra de ſimplicitate. Idē ſup lu. Ueꝝ eſt
cauſa; inopie nr̄e videri auariciā. etem̄ vo/
latilib⁹ celi idcirco ſine labore pabuli vſus
exuberat q̄ fruct⁹ ſibi cōem ad eſcā datos
ſpeciali q̄dā neſciūt vēdicare dn̄atu Idē
Qui iuſt⁹ eſt nō negat qđ ē ad vſum oībus
cōiter datū. Aug⁹. ſup act⁹ apl'oꝝ. Me/
lior eſt fraternitas chriſti fraternitate ſan/
guinis. fraternitas ſanguis interdum ſibi
inimica ē. chriſti aūt fraternitas ſine inter/
miſſiōe pacifica ē. illa int̄ ſe cōia diuidit cu;
emulatiōe. hec aūt ſua cōicat cū gratulatio
ne. Idē in regl'a. Oīa opa v̄ra in vnū fi/
ant maiori ſtudio ⁊ freq̄ntiori alacritate q̄;
ſi vob ſingul' feceritis ꝓpria. charitas em̄ de
q̄ ſcriptū ē nō q̄rit q̄ ſua ſunt. ſic intelligit̄. q2
cōmunia ꝓprijs. nō ꝓpria cōib⁹ anteponit. et
iō q̄nto ampli⁹ rē cōem q̄; ꝓpria v̄ra curaue
ritis. tāto vos ampli⁹ pficere noueritis.
Bern̄. de ꝯſide. Querit̄ int̄ diſpēſatores
vt fidel' q̄s inueniat̄. vbi neceſſitas vrget ex
cuſabilis diſpēſatio eſt. vbi vtilitas puocat
diſpēſatio laudabil' eſt. vtilitas dico cōis. n̄
ꝓpria. Nā cū nihil hoꝝ ē. nō plane fidelis di
ſpenſatio. ſed crudelis diſpēſatio ē. Idē
de. xij. gra. Singular; ad oīa ſua ſtrēnuus.
ad cōmunia piger. vigilat in lecto. dormit ī
choro. Idem. Obſeruandus eſt. ſup li.
ij. de ꝯtinentia guſtus. Idē in ſer. Dn̄s

cōmunſ diſciplina.cōi vita.cōib⁹ ſtudijs delectaṫ. Uſq̄ꝫ miſer diuerticula captas ꝛ cōſolatiōes ꝓprie volūtatis tanto labore q̄ritas.tāto rubore mēdicas. ꝛ q̄d faciā inq̄s. eijce ancillā ꝛ filiū ei⁹. Beda in glo.actuū iiij. Qui ita viuūt vt ſint oīa cōia in dn̄o cenoibte vocanṫ.q̄ vita tanto felicior eſt.q̄nto ſtatū ſeculi futuri imitaṫ. vbi oīa cōmunia.q2 de⁹ eſt om̄ia in om̄ib⁹. et q2 ibi ſūma pax ꝛ ſecuritas.ciuitas in q̄ typus hu⁹ vite p̄ceſſit hieruſalem.i.viſio pacis dicta eſt.

Sene.in epi. Nō pōt q̄ſq̄ꝫ beate degere. qui ſe tm̄ intueṫ.q̄ oīa ad vtilitates ſuas cōuertit.alteri viuas oportet ſi tibi vis viuere. Idē. In hoc gaudeo aliq̄d dicere vt doceam.nec me vlla res delectabit. licet ſit eximia ꝛ ſalutaris.quā mihi vni ſcitur⁹ ſuꝫ Idē in puer. Quietiſſime viuerēt hoīes ſi duo verba tollerenṫ meū ꝛ tuū.

De ſocietate.

Capitulū XXII.

Grego.in moral. Hoc vniuſcuiuſq̄ꝫ eſſe ꝓpriū ſolet.vt qual' ipſe fuerit.tales ſibi ꝯiungi ꝛ alios velit.vt diuerſitatē vite refugiat.atq̄ꝫ hoc imitandū imp̄mat q̄ amat. Idē. Sicut grauioris culpe eſt inter bonos nō eſſe bonū.ita immēſi eſt p̄coniȷ̄ bonū etiā inṫ malos extitiſſe.

Idē. Cū in itinere comes iungiṫ.via q̄dem nō detrabiṫ.ſed tm̄ de ſocietate comitis labor itineris leuiaṫ. Idem ſup Ezechiel' Qui ſctō viro adherēt.ex ei⁹ aſſiduitate viſionis.vſu locutiōis.exemplo operꝫ accipit.vt accendaṫ in amorē veritatꝫ. peccatoꝝ ſuoꝝ tenebras fugiat.in deſiderio lucis exardeſcat Idē in regiſt. Qui aſſiſtūt iudicib⁹.ꝛ ſincerꝫ erga eos dilectōib⁹ aſtringunṫ.illa eis ſuadere debēt atq̄ꝫ ſuggerere que ꝛ aīam ſaluāt.ꝛ opinioni nō derogant.

Aug⁹.in ep'la Si pauptas angit.ſi luct⁹ meſtificat.ſi dolor corpis inq̄etat.ſi vlla calamitas vexat.aſſint boni homīes.qui non ſolū gaudere cū gaudentib⁹.verūetiā flere cū flentib⁹ norūt.ꝛ ſalubriter alloqui ꝛ colloqui ſciūt.ꝑ hos plurimū illa aſpera leniuntur.releuanṫ grauia.ſuperanṫ aduerſa.

Iſido.de ſum.bo. Tenenda eſt cū ſanctꝫ viris vnitas charitatꝫ.ꝛ q̄ntū ſe quiſq̄ꝫ ſubtrahit mūdo.tanto op⁹ eſt vt ſe aſſociet bonorū ꝯſortio. Idē in ſyno. Bonoꝝ ſocietatē require.ſi fueris ſoci⁹ ꝯuerſatōis.eris ꝛ ꝟtutis coꝝ. Amb.de offi. Ut equaliuꝫ vſus dulcior.'ita ſenū tutior eſt.q̄ magiſterio quodā ꝛ ductu vite colorat mores adoleſcentiū.ꝛ velut murice ꝓbatis inſerit.

Bern̄.de ꝯſide. Intereſt glie ſanctitatꝫ tue.vt q̄s p̄ ocul' habeſ.ita ordinati ſint.ita informati.q̄ten⁹ toti⁹ honeſtatis ꝛ ordinis ipi ſint ſpeculū.ipi ſint forma. Ideꝫ. Ne te dixerꝫ ſanū dolentē latera.ħ eſt. ne te dixeris bonū malis innitentē. Idē in epi. Inter bonos bonū eſſe ſaluteꝫ habꝫ.inter malos vero ꝛ laudē.illud tāte felicitatꝫ eſt. quāte eſt ſecuritatis.ħ tante ꝟtutis q̄nte et difficultatis.q̄le nempe ē illud tāgere picē ꝛ nō inquinari ab ea.in igne ſine leſiōe verſari. Ideꝫ. Om̄ia fac cū ꝯſilio.nec tm̄ omniū aut q̄rūcūq̄ꝫ.ſed tm̄ bonoꝝ. bonos i cōſilio.bonos in obſeq̄o.ꝛ bonos habeas cōtubernales.qui vite ꝛ honeſtatis tue cuſtodes ſint ꝛ teſtes. Ideꝫ. Om̄es iuxta dn̄i p̄ceptū etiā inimici diliganṫ.ſi ad ꝯſiliū ſoli eliganṫ q̄ ꝛ prudētes eſſe videanṫ ꝛ beniuoli. Ideꝫ. Ubi nō timeṫ. Sup̄ de religione. Sene.in ep'la. Nulli⁹ boni ſine ſocio iocūda poſſeſſio eſt. Idē. Cū his ꝯuerſare q̄ te meliorē facturi ſūt.illos tecū admitte q̄s tu poterꝫ meliores facere. mutuo iſta fiunt.ꝛ homīes dū docent diſcunt.

De bonitate.

Capitulū XXIII.

Grego.in mora. Om̄e bonū q̄ agimus.ꝑ intentionē ſp ad celeſtia leuem⁹ Idē. Hi veracit boni ſunt.q̄ in bonitate ꝑſiſtere etiā inṫ malos pn̄t. Idem Quātū vos in bono ꝓfeciſtis.tātum bona etiā de alijs ſentitꝫ. Idē. Bona deo accepta nō ſunt.q̄ an̄ oculos ei⁹ maloꝝ admixtione maculanṫ. Idē. Bona q̄ hoib⁹ innoteſcūt ſine ꝑiculo vix eſſe pn̄t. Idē i dial. Multa videnṫ bona.ſed nō ſunt.q2 bono anīo nō fiūt. Ideꝫ. Uite ꝟa eſtimatio in ꝟtute eſt opeꝝ.nō in oſtēſiōe ſignoꝝ. Nam ſunt pleriq̄ꝫ q̄ ꝛ ſigna nō faciūt.ſigna tm̄ facientib⁹ diſpares nō ſunt Idē ſup Ezech. Bonū valde ē q̄ iuſt⁹ tribuit.q̄n̄ male agētib⁹ libera voce ꝯdicit. Idē in regi. Bonaꝝ mētiū eſt ꝛ ibi aliq̄ mō culpas ſuas agnoſcere vbi culpa nō eſt. Idē. Urm̄ ſine dubio bonū facitꝫ.ſi bona volētib⁹ opē ferꝫ tis. Aug⁹.de ꝟbis do. Potes auꝝ ꝑdere ꝛ nolēs.potes domū.potes honores.poteſ ipam caſu ſalutē.bonū vero q̄ vere bonus es nec inuitus accipis.nec inuit⁹ amittis.

Idem in epl'a. Quis eſt in hac vita ſine
aliq̄ pctō. ſed eū dicimꝰ bonū cuꝰ ꝓualent
bona. illūqꝫ optimū q̄ peccat minimum.
Idē de natura boni. Et omē bonū a dō
eſt. omis ḡ natura a deo eſt. Idē. Omia
q̄nto magꝭ moderata. ſpecioſa. ordiata ſūt.
tanto magꝭ bona ſunt. q̄nto aūt minꝰ mode
rata. minꝰ ſpecioſa. minꝰ ordinata ſunt. mi/
nus bona ſunt. Idē de ꝟgini. Aliq̄n al/
ter fructuoſus eſt donis paucioribꝫ. ſed po
tioribꝫ. alter inferioribꝫ. ſed pluribꝫ. Idē
de libe. ar. Bonū eſt aliqđ homo ꝛ meliꝰ q̄ꝫ
pecus. ex eo ꝙ ꝑcepti capax. ꝛ hoc meliꝰ cū
ꝑceptū iam cepit. rurſum h̄ meliꝰ cū ꝑcepto
paruit. ꝛ his omibꝫ meliꝰ cū eterne lumine
ſapie beatꝰ eſt. Joh. chry. de militia chri
ſtiana. Nō agamꝰ ſil'em infidelibꝫ vitaꝫ. ſed
a quibꝫ fide diſcernimur ab eorum ſtudijs
etiā ꝛ moribꝫ diuidamur. Id in ſer. Pie/
tati hoc ꝓpriū eſt. vt in tenebris fulgeat. im/
pietas aūt etſi in lumīe fuerit tenebreſcit.
Bern. in epi. Minime ꝓ certo eſt bonꝰ.
q̄ melior eſſe nō vult. ꝛ vbi incipis nolle fie
ri melior. ibi deſinis etiā eſſe bonꝰ. Idem
ſuꝑ Canti. Nō mediocris titulꝰ ꝑfecto vir/
tutis inter prauos viuere bonū. ꝛ int' ma/
lignātes innocentie retinere candorē ꝛ mo
rū leuitatē. Sene. in epi. Tranquillitas
animi ꝛ expulſis erroribus abſoluta liber
tas. querꝭ que ſit iſta. nō hoīes timere. non
turpia velle. nec nimia. in ſeipꝫ maximā ha
bere ptātem ineſtimabile bonū eſt ſuū fie/
ri. Idē. Nulla ſine deo mens bona eſt.
Idē. Pars magna bonitatꝭ eſt velle fie/
ri bonū. Idē. Animꝰ nunq̄ꝫ maior eſt q̄ꝫ
vbi aliena ſepoſuit. ꝛ fecit ſibi pacē nil timē
do. fecit ſibi diuitias nihil ꝯcupiſcēdo.

De deſiderio.
Capitulū XXIIII.

Grego. in moral'. Sepe nr̄a deſide/
s ria. q2 celerit' nō fiūt exaudiuntur. ꝛ
qđ implere cōcite petimꝰ ex ip̄a me
lius tarditate ꝓſperat' Idē. Valētiores
voces apud ſacratiſſimas aures dei nō fa/
ciunt ꝟba nr̄a. ſed deſideria. Idē. Differ
re ſolet omipotēs deꝰ deſideria petentiū vt
creſcāt. q̄tenꝰ eo magꝭ exaudiant' ad meritū
q̄ citiꝰ nō exaudiunt' ad votū. Id. Quiſ/
q̄s in ſolo eternitatꝭ deſiderio figit'. nec ꝓſ/
ꝑitate attollit'. nec aduerſitate quaſſat'.
dū nil hꝫ in mūdo qđ appetat. nil eſt de mūdo
qđ ꝑtimeſcat. Idem ſuꝑ Ezech. Vulne/
rata charitate ego ſum. mala ſalꝰ eſt cordis
qđ dolorē hꝰ vulnerꝭ neſcit. cū ꝟo anhelare
in celeſti deſiderio iā ꝛ ſentire vulnꝰ amorꝭ
ceperit. fit aīa ſalubrior ex vulnere. q̄ prius
egrotabat ex ſalute. Idē in omel'. Sctā
deſideria dilatiōe creſcūt. ſi aūt dilatiōe de
ficiūt deſideria nō fuerūt Idem. Augent
ſpūales delicie deſideriū in mēte dū ſatiāt.
q2 q̄nto magꝭ earꝫ ſapor ꝑcipit'. eo ampliꝰ co
gnoſcit' qđ auidiꝰ amet'. Idē. Hic pn̄t ꝛ
iuſti bona. nec tn̄ hec ī recōpenſatōe recipe.
q2 dū meliora. i. et'na appetūt. eorꝫ iudicio q̄
libet bona q̄ h̄ affuerūt. cuꝫ ſctis deſiderijs
eſtuāt bona minime videnť. Augꝰ. in epl'a
Qđ dicit apl's. ſine int'miſſiōe orate. qđ ē ali
ud q̄ꝫ btām vitaꝫ q̄ nulla niſi et'na eſt. ab eo
q̄ illā dare ſolus p̄t ſine int'miſſiōe deſidera
re. ſꝑ hanc a dn̄o deo deſideremꝰ. et ſꝑ ora/
mus. Idē. Tanto illiꝰ qđ valde magnū
eſt qđ nec oculꝰ vidit. q2 nō ē color. nec aurꝭ
audiuit. q2 nō eſt ſonꝰ. nec in cor hoīs aſcen
dit. q2 cor hoīs illuc dꝫ aſcēdere. ſumꝰ capa
cius. q̄nto id qđ fideliꝰ credimꝰ. ꝛ ſperamꝰ
firmiꝰ. ꝛ deſideramꝰ ardentiꝰ. Idē. Diu
orare cū vacat. i. cū alia bonarꝫ ꝛ neceſſaria
rū actionū nō īpediūt officia. q̄ꝫuis ꝛ in eis
deſiderio ſemꝑ orandū ſit. nō eſt improbū
nec inutile. neqꝫ em̄ (vt nōnulli putāt) hoc
eſt orare. in multiloq̄o ſi diutiꝰ oret'. Id.
Hieruſalē futurā deſideramꝰ vtiqꝫ. ꝛ q̄nto
impatientiꝰ deſideramꝰ ip̄am. tāto patien/
tius ſuſtinemꝰ oīa ꝓpter ip̄am Idē de pa
tientia. Vis deſiderioꝝ facit tolerantiā la/
borꝫ ꝛ dolorꝫ. et nemo niſi ꝓ eo qđ delectat
ſpōte ſuſcipit ferre qđ cruciat. Idem de
pn̄ia. Nemo vitā eternā incorruptibilē im/
mortalēqꝫ deſiderat. niſi euꝫ hꝰ vite t̄palis.
corruptibil'. mortaliſqꝫ peniteat. Idē in
medita. Q̄n venies ꝯſolator meꝰ quē expe
cto. o ſi q̄n videbo gaudiū meuꝫ qđ deſide/
ro. o ſi ſatiabor cū apparuerit gl'a eiꝰ quā e/
ſurio. o ſi inebriabor ab vbertate domꝰ tue
ad quā ſuſpiro. Idem de ꝟbis dō. Ser
nat tibi deꝰ qđ nō vult cito dare. vt ꝛ tu di/
ſcas magn̄ magne deſiderare. Joh. chry.
ſuꝑ ioh. Sicut ex ocio deſidia gignit'. ita ex
actiōe deſideriū generat' Bern. ſuꝑ cant.
Accepi fateor meritꝭ potiora. ſꝫ prorſus in
feriora votꝭ. Idē. Subtractio rei quaꝫ
amas augmētatio deſiderij ē. et qđ ardētiꝰ
deſideras cares egriꝰ. Idē. Oportet vt
ſctī deſiderij ardor ꝑueniat faciē dī ad oēꝫ

aniam ad quã eſt ipe venturꝰ. q̃ oẽm cõſu/
mat rubiginẽ vicioꝝ. ⁊ ſic apparat locum. ⁊
tunc ſcit anĩa q̃ꝫ iuxta eſt dñs cũ ſeſe ſenſe/
rit igne illo ſuccẽſam. Idẽ ſup illud. Flo
lite ↄſi ⁊c̃. Urentis ſolis inſtar. Sup̃ li. iij
de dilatione. Idẽ. Modicũ ⁊ nõ videbi
tis me. o modicũ longũ. pie dñe modicũ di
cis. ꝙ nõ videmꝰ te (saluũ ſit verbũ domini
mei) longũ eſt ⁊ multũ valde. verũtñ vtꝝq̃ꝫ
verũ. ⁊ modicũ meritis. ⁊ longum votis.

Idẽ in epi. Sicut fides ducit ad plenã
cognitionẽ. ſic deſideriũ ad pfectã dilectio
nẽ. ⁊ ſic dicit᷑. niſi credideritis nõ intelligetis
ſic dici eque nõ abſurde põt. ſi nõ deſidera
ueritis nõ pfecte amabitis Auctor de ſpũ
⁊ anĩa. Anĩa p odiũ mũdi ⁊ ſui ꝓficit ĩ amo
rem dei ⁊ ꝓximi. ⁊ p ↄtemptũ tpaliũ ⁊ infe/
rioꝝũ creſcit in deſideriũ eternoꝝ ⁊ ſupioꝝ.

Glo. pſ̃. xxxvij. Deſideriuꝫ eſt orare. nec
vnq̃ꝫ deſinit orare. q̃ nõ deſinit amare. cha/
ritas eñ clamor eſt.

De feruore. Caplm XXV

G Rego. in mora. Sepe electoꝝ ↄuer
ſio plus finiẽdo pagit q̃ꝫ ĩchoando
ꝓponit. etſi tepidius prima inchoat.
feruentiꝰ extrema ↄſũmat. vicꝫ ſp inchoa/
re ſe eſtimat. ⁊ idcirco infatigabiliter in no/
uitate pdurat. Idem. Hi quos fortaſſe
deſpicimꝰ. ⁊ tarde pñt incipe. ⁊ tamẽ vitam
noſtrã feruentioribꝫ ſtudijs anteire. Id
ſup Ezech. Mens in q̃ anĩa p amorẽ inui
ſibili ſponſo iungit᷑. nullã pſentis ſecli con
ſolationẽ recipit. ſꝫ ad illã quaꝫ diligit me/
dullitus ſuſpirat. feruet. anhelat. anxiat᷑. vi
lis ei fit ſalus ſui corpis. q2 trãſfixa eſt vul/
nere amoris. Idẽ. Niſi mentis intẽtio fer
ueat. vnda mõi nõ vincit᷑ p quaꝫ ſemp anĩa
ad ima reuocat᷑. Idẽ. Eſſe nobis. Sup
lib. iij. de morte. Ideꝫ. Tanto hoſtis. ſu/
pra li. j. de demonibꝫ Augꝰ. Tanto illiꝰ.
Sup̃ de deſiderio. Idẽ. Abſit ab oõ/
ne. Sup̃ li. ij. de orõne accepta. Berñ. ſu
per Canti. Uirtꝰ diſcretiõis abſq̃ꝫ charita
tis feruore iacet. ⁊ feruor vehemens abſq̃ꝫ
diſcretiõis temperamẽto p̃cipitat. Idẽ.
Feruorẽ nouicioꝝ. Sup̃ li. j. de nouicijs.

Idẽ in ſer. Si q̃s deuotꝰ. ſi q̃s ſollicitus
eſt. ſi q̃s ſpũ feruens. caueat ſibi ne ſuis fi/
dat meritis. ne ſuis opibꝫ innitat᷑. alioquin
nec hmõi animũ intrat grã. nimirũ plenus
eſt. nec in eo iã inuenit grã locũ ſibi. Idẽ
Opa nr̃a in feruore agenda ſunt. ⁊ deſide/
rio cordis. vt ſint lucerne ardẽtes in manib
bus nr̃is. Idem de ↄtemp. Tu ſi videris
hoĩem in bonis opibꝫ ſtrẽnuũ. ⁊ feruore cõ
uerſatiõis hilarem. viuere in eo fidẽ ne du
bites. indubia tenẽs vite illiꝰ argumẽta. ſꝫ
nõnulli cũ ſpiritu ceperint. heu carne cõſũ/
mant᷑. Idẽ. Ut vigoris eſſe dinoſcit᷑ ne/
quaq̃ꝫ cedere tribulatiõi. ſꝫ p iuſticia tribu
lationẽ ſuſtinere. ſic feruori videt᷑ attribu/
endũ. nullis capi voluptatibꝫ. nullis illece/
bris eneruari. De meditatione.

Capitulũ XXVI.

G Rego. in mora. Solerter animꝰ an
te actiõis ſue ꝓmordia cũcta debet
aduerſa meditari. vt ſemp hec cogitãs. ſem
per ↄtra hec thorace patiẽtie munitꝰ q̃cq̃d
acceſſerit lucrũ putet. Idẽ. Uita nr̃a dũ
lachrymis lauat᷑. duꝫ bonis opibꝫ exercet᷑.
ſanctis meditatiõibꝫ tendit᷑. ad nouitatẽ ſuã
ſine ceſſatiõe reparat᷑. Idẽ in regi. Stu/
de queſo. ⁊ q̃tidie creatoris tui v̾ba medi/
tare. diſce cor dei in v̾bis dei. vt ad eterna
ſuſpires. vt mẽs tua ad celeſtia gaudia ma/
ioribꝫ deſiderijs accendat᷑. tãto eñ tũc ma/
ior ei erit requies. q̃nto mõ ab amore ↄdito
ris ſui req̃es nulla fuerit. Ideꝫ in ome.
Medit᷑ mens in ꝓximo. ꝙ exhibeat deo
gaudere cũ ꝓximo. Iſido. de ſũ. bo. Dis
ꝓfectus ex lectiõe ⁊ meditatiõe ꝓcedit. que
eñi neſcimꝰ ex lectiõe diſcimꝰ. meditatiõibꝫ
ↄſeruamꝰ. Idẽ in etymo. Phia eſt medi
tatio mortis. q̃d magis ↄuenit chriſtianis q̃
ſeculi ambitiõe calcata. ↄuerſatiõe diſcipli/
nali ſilitudine future vite viuũt. Augu.
de medita. Quãto magis hõ mala ſua intel/
ligit. tanto ampliꝰ ſuſpirat ⁊ gemit. Medi
tatio ſiquidẽ parit ſciam. ſcĩa cõpunctionẽ.
cõpunctio deuotioneꝫ. deuotio cõmendat
orõnẽ. Ideꝫ. Cõſidera o hõ q̃d tibi erat
⁊ q̃d tibi factũ ſit. ⁊ penſa q̃ tibi h̾ fecit. q̃n/
to amore dignꝰ ſit. Idẽ de virgi. Uirgi/
nalis integritas. ⁊ p piã ↄtinentiã ab omi
cõcubitu immunitas. angelica portio eſt. ⁊
in carne corruptibili incorruptõis ppetue
meditatio. cedat huic oĩs fecũditas car/
nis. oĩs pudicicia ↄiugalis. Idem de
ↄflictu. Auaricie morbꝫ nunq̃ꝫ meliꝰ cõpe/
ſcit᷑. niſi cũ dies mortis ſine obliuiõe medi
tat᷑. Baſiliꝰ in regla. Tũc auiditate cele
ſti aĩa flagrans chriſti amori copulat᷑. cum
in terris degẽs d̾ celeſtibꝫ ⁊ ſupnis ſugit me
ditat᷑. Berñ. ſup Canti. Quid tã efficat᷑

ad curandū cōſcientie vulnera.necnon ad purgandā mentis aciē.q̄ȝ vulneruȝ chriſti ſedula meditatio. Jdeȝ ī epl'a.Vigilias ties et ieiūia.manuūq̄ȝ laborē.ſȝ hec leuia ſunt meditāti flāmas ꝑpetuas. recordatio deinde tenebraꝝ exterior facit nō horrere ſolitudinē.ſi futurā cogitas de ꝟbis ocio/ſis diſcuſſionē.nō valde diſplicebit ſilētiū. fletus etern⁹ ⁊ ſtridor ille dentiū ante cor/dis oculos reductus.pares tibi reddet et mattā ⁊ culcitrā. Jdeȝ.Juge ſilentiū et ab omī ſtrepitu ſeculariū ꝑpetua quies.co/git celeſtia meditari Glo.Hiere.lj.Egre dimini ⁊c̄.Nō debem⁹ in deſiderijs carnis molleſcere.⁊ ſegnes in bono eſſe.ſed in me/ditatione leg̃ ⁊ exercitio virtutū ſtrennui.

Auctor de ſpū ⁊ aīa.Meditatio ſiqui/dē parit ſciam.Sup̄ in eodē. Jdē.Me/ditatio eſt occulte veritat̃ ſtudioſa inueſtigatio.cōtemplatio eſt pſpicue veritatis io/cunda admiratio.Jllā itaq̄ȝ diuia reuela/tio illumīat vt veritatē cognoſcat. iſtā diuina inſpiratio inflāmat vt eā diligat. Sene.in epi.Nihil eſt tā difficile ⁊ arduum qđ hūana mens nō vincat.⁊ in familiaritateȝ ꝑducat aſſidua meditatio. Jdē.Hoc q̄/tidie meditare.vt poſſis equo aīo vitā re/linquere.

De aſcenſione ſpirituali.
Capitulū XXVII.

GRego.in omē.Jn cūctis que agitis radicē boni oper̃ humilitatē tene/te.nec quibȝ iā ſupiores.ſed q̄bȝ ad/huc inferiores eſtis aſpicite.vt dū meliora vobis exēpla ꝓponitis ad maiora ſꝑ aſcen/dere ex hūilitate valeatis. Jdē in regiſt. Tanto veri⁹ int⁹ aſcenderē.q̄nto ꝑ ꝯuallē lachrymaꝝ forꝭ humil⁹ iacerē.ac nūc mul/tū me deprimit honor oneroſuſ. Jſi.de ſum.bo.Qui pri⁹ in actiua ꝓficit.ad ꝯtemplationē bn̄ aſcendit.merito em̄ in iſta ſuſ/tollitur q̄ in illa vtilis inuenit. Bern̄.in epl'a.Multo facili⁹ reperies multos ſecu/lares ꝯuerti ad bonū.q̄ȝ vnūquēpiā de religioſis trāſire ad meli⁹.rariſſima auis ī ter/ris eſt.q̄ de gradu quē forte in religione ſe/mel attigerit vl' paꝝ aſcendat. Jdē.Qui aſcenſiones in corde ſuo diſponūt.q̄ de virtute in ꝟtutē eunt videre deū deoꝝ ī ſyon. eo facili⁹ merent in retributiōe.q̄ ſūmo bono familiari⁹ adherere ſtuduerūt puriori ꝯuerſatiōis ordine. Jdē.Aut aſcendas neceſſe eſt aut deſcēdas.ſi attentas ſtare ruas neceſſe eſt. Jdē.Ab exteriorib⁹ Su/pra li.ij.de intelligētia Jdē de amore dei Cogitatiōes.intentiōes.volūtates.affectiones ⁊ oīa interiora mea.venite aſcēdam⁹ in montē.vbi dn̄s videt vl' videt.cure ſollicitudines.anxietates.pene.ꝟuitutes.expe/ctate me hic cuȝ aſino corpe iſto.donec ego cū puero.ratio ſcȝ cū intelligētia vſq̄ȝ illuc ꝓperantes reuertamur ad vos.reuertemur em̄ ⁊ heu reuertemur q̄cito. Jdē in ſer. Scienti legē ⁊ nō facienti pctm̄ eſt illi.ꝓpterea ſciēs q̄ ī orōne dat bona volūtas cū videris q̄ agenda ſunt.vt ꝯualeſcas ad agendū q̄ videris.aſcēde tu ad orōnē.ora inſtanter.ora pſeuerant. Jđ.Sub te ſit appetitus tu⁹.⁊ tu dn̄eris illi⁹.nā vt in celū aſcen/das pri⁹ neceſſe eſt leuare te ſup te carnalia calcādo deſideria.q̄ in te militāt aduerſum te. Jdē.Perſeuerate in diſciplina quam ſuſcepiſt̃.vt ꝑ humilitatē ad ſublimitatem aſcendat̃.quia hec eſt via ⁊ nō eſt alia p̄ter ipam.q̄ aliter vadit.cadit poti⁹ q̄ȝ aſcendit. q̄ ſola eſt hūilitas q̄ exaltat.ſola que ducit ad vitā. Auctor de ſpū ⁊ aīa.Quia bo/na exteriora diu ſtare nō pn̄t.iuſſus eſt hō ab exteriorib⁹ ad interiora redire.⁊ ab īte/riorib⁹ ad ſupiora aſcēdere.tante em̄ dignitatis eſt hūana ꝯditio.vt nullū bonuȝ p̄ter ſummū ei ſufficere poſſit. Jdē.Qui inte/rius intrās.⁊ intrinſecus penetrās ſeipm trāſcendit.ille ꝟacit ad deū aſcēdit. Anſ. de ſilitu.Tria neceſſaria ſunt aſcēdenti.innocentia.bn̄ficiū.ꝓlatio.Jnnocētia tal' eſſe debet vt nulli noceat.Bn̄ficiū.vt oib⁹ pſit. Prelatio vt ſe oib⁹ inferiorē iudicet.Unde apl's.Jn hūilitate ſupiores inuicē arbitrātes.Hec tria dȝ vnuſq̄ſq̄ȝ alijs impēdere.⁊ nihil hoꝝ ſibi fieri ex debito exigere. Jđ Alteri⁹ virtutē nō viciū.ſuūq̄ȝ viciū nō virtutē attēdere dȝ q̄ſq̄s ad culmē hūilitatis aſcendere ſtudet.

De ꝯtemplatione.
Capitulū XXVIII.

GRego.ſup Ezech.Contemplatiua vita eſt charitatē q̄dē dei ⁊ proximi tota mente retinere.ab exteriori actōe q̄/eſcere.ſoli deſiderio ꝯditoris inherere.vt ni/hil iā agere libeat.ſed calcat̃ curis oib⁹ ad videndā faciē ſui creatoris anim⁹ iardeſcat. ita vt iā nouerit carnis corruptibil' pond⁹ cū merore portare.totiſq̄ȝ deſiderijs appetere illis hymnidicis angeloꝝ choris inter/

eſſe.admiſceri celeſtib⁹ ciuib⁹.de eterna ſpe
in conſpectu dei ⁊ incoꝛruptione gaudere.
Idē. Primꝰ ꝯtēplatōis gradꝰ ē vt mens
ſe ad ſe colligat. Scōus vt videat qualˀ eſt
collecta. Tercius vt ſuꝑ ſemetipam ſurgat
ac ſe ꝯtemplatiōi auctoꝛis inuiſibilˀ inten/
dendo ſubijciat. Sed ſe ad ſe nullo mō col
ligit.niſi priꝰ didicerit terrenaꝝ fantaſma/
ta ab oculˀ mentis cōpeſcere. q̄cq̄d de viſu.
quicq̄d de auditu. q̄cq̄d de odoꝛatu. q̄cq̄d
de tactu ⁊ guſtu coꝛpoꝛeo cogitatiōi eiꝰ oc/
currerit reſpuere atq̄ʒ calcare.⁊ ſe talē que/
rat intꝰ q̄lis ſine iſtis eſt. Iſi. Sancti vi
ri funditꝰ. Suꝑ de religioſis bonis.lib.j.

Bern̄.de ꝯſide. Poteſt ꝯtēplatio diffini
ri verus intuitꝰ animi de q̄cūq̄ʒ re.ſeu apꝑ/
henſio veri nō dubia. Idē. Cōtēplatōis
ſpecies q̄ttuoꝛ ſunt. Prima ⁊ maria ꝯtem/
platio eſt admiratio diuīe maieſtatiſ. Hec
req̄rit coꝛ purgatū.vt a vicijs liberꝝ atq̄ʒ ex/
oneratū peccatiſ.facile ad ſuꝑna leuetur.in/
terdū quoq̄ʒ ꝑ aliq̄s moꝛulas ſtupoꝛe ⁊ ex/
taſi ſuſpenſuʒ teneat admirantē. Secūda
aūt neceſſaria ē huic. Eſt ei intuēs iudicia
dei.quo ſane pauido aſpectu dū vehemen
tius concutit intuentē.fugat vicia. fundat
ꝟtutes.initiat ſapientiā.humilitatē ſeruat.
virtutū ſiquidē bonū quoddā ⁊ ſtabile fun
damentū.hūilitas nempe ſi nutat illa ꝟtu/
tū nō niſi ruina eſt. Tercia ꝯtemplatio oc/
cupatˀ vel potiꝰ ociatur circa memoꝛiā be/
neficioꝝ. Et ne dimittat ingratū.ſollicitat
amantē ad amoꝛē benefactoꝛis. De talib⁹
dicit ꝓpheta. Memoꝛiā abundātie ſuaui/
tatis tue eructabūt. Quarta.q̄ retro ſūt ob
liuiſcens.in ſola req̄eſcit expectatiōe ꝓmiſ/
ſoꝛuʒ.que cū ſit meditatio eternitatis (ſiq̄/
dem q̄ ꝓmittuntˀ eterna ſunt) longanimita
tem animi ⁊ ꝑſeuerātie dat vigoꝛeʒ. Puto
iā facile eſt q̄ttuoꝛ nr̄a hec illis q̄ttuoꝛ aplˀi
aſſignare.dū longitudinē cōpꝛehēdit me/
ditatio ꝓmiſſoꝝ.latitudinē recoꝛdatio be/
neficioꝝ.ſublimitatē ꝯtemplatio maieſta/
tis.ꝓfundū inſpectio iudicioꝝ. Ideʒ in
medita. Viſcus ꝯtēplatiōis eſt amoꝛ poſ/
ſeſſionū.affectus cognatōis.cupiditas ho
noꝛis ⁊ voluptas carnis. quib⁹ anīa inui/
ſcatur ⁊ irretitˀ.vt nō pennis ꝯtemplatōis
ꝑ plateas ſuꝑne ſiō diſcurrere poſſit Iō
ſuꝑ Canti. Excedente anīa etſi nō vita cer/
te vite ſenſu.neceſſe eſt etiā vt nec vite tenta
tio ſentiatˀ. Quis ḡ dabit mihi pēnas ſicut
columbe.⁊ volabo ⁊ requieſcā. Utinā hac
moꝛte ego frequēter cadā.vt euadā laque/
os moꝛtis. Sene.in epl'a. Quantuʒ po/
tes ꝓpera q̄ diutius frui emēdato aīo ⁊ cō
poſito poſſis.frueriſ quidē dū emēdas etiā
dū cōponas.alia tn̄ illa voluptas eſt q̄ ꝑci/
pitur a ꝯtemplatiōe mentiſ ab om̄i labe pu
re ⁊ ſplendide. Idem. Subſilire in celū
ex angulo licet.exurge modo.⁊ te quoq̄ʒ di
gnū deo finges.⁊ nō auro.nō argento.non
pōt ex hac materia imago deo expꝛimi ſilis.

De guſtu.

Capitulū XXIX.

G Rego.in moꝛa. Suꝑioꝛa amare iā
ſurſum ire eſt.dūq̄ʒ magno deſide/
rio mens ad celeſtia īhiat.miro mo
do hoc ipm qō accipe q̄rit deguſtat. Idē
ſuꝑ Ezech. Dulce eſt eſſe in reb⁹ hūanis.ſʒ
ei qui adhuc de celeſtib⁹ gaudia nulla gu/
ſtauit.q2 quāto minus eterna ītelligit.tan/
to delectabiliꝰ in tempoꝛalib⁹ requieſcit.

Idē. Si quis iā coꝛdis oꝛe guſtauerit.
que ſit illa dulcedo celeſtiū pꝛemioꝝ.qui il/
li hymnidici choꝛi angeloꝝ.que incōpꝛehē
ſibilis viſio trinitatis.huic quāto dulce fit
qō intus videt.tanto in amaritudinē ver/
titur om̄e quod foꝛis ſuſtinet. Ideʒ. Cō/
templatiua maioꝛ eſt q̄ʒ actiua. q2 hec i vſu
ꝑſentis operis laboꝛat.illa vero ſapoꝛe in/
timo venturā iam requiē deguſtat. Au/
guſti.in ſermo. Cetera creatura vileſcat.vt
creatoꝛ in coꝛde dulceſcat. Idē de medi
ta. Fac pꝛecoꝛ me dn̄e guſtare ꝑ amoꝛē qō
guſto per agnitionē.ſentiā ꝑ affectuʒ quod
ſentio ꝑ intellectū.plꝰ tibi debeo q̄ʒ meipm
totū.ſed nec plus habeo. ſed nec hoc ipm ꝑ
me totum poſſum reddere.trahe domie in
amoꝛē tuum vel hoc ipm quod ſuʒ. Idē
de vera religione. Q̄diu ſumꝰ in coꝛpoꝛe ⁊
ꝑegrinamur a domino.guſtemꝰ ſaltē q̄ʒ ſua/
uis eſt dn̄s.qui dedit nobis pignus ſpiri/
tus.in quo ſentiamꝰ eius dulcedinē ⁊ deſi/
deremus ipm vite fontē.vbi ſobꝛia ebꝛieta
te inundemur ⁊ irrigemur.ſicut lignuʒ qō
plantatuʒ eſt ſecus decurſus aquarum.

Idē. Tu qui verā. Supꝛa de tranquil/
litate. Auctoꝛ de ſpū ⁊ anīa. Hec eſt req̄/
es coꝛdis noſtri.cū in dei amoꝛe per deſide
riū figitur.hec eſt vita coꝛdis nr̄i. cū deum
ſuū contemplatˀ ⁊ ipa ſua ꝯtemplatiōe ſua/
uiter reficitˀ. Idē. Aīa ꝑus ſanatur.ſana/
ta introducitˀ.introducta reficitˀ. Idem.

Dehtꝫ viſio eſt intelligẽtia. guſtus ſapīa.
illa ꝯtẽplat̃. iſta delectat̃. Bern̄. de. xij. g.
Primꝰ cibꝰ eſt hūilitatꝫ purgatoriꝰ cū ama
ritudine. ſcd̄us charitatꝫ ꝯſolatoriꝰ cū dul/
cedine. terciꝰ ꝯtemplatiōis ſolidus cū for/
titudine. Idez de dili. deo. Ex occaſiōe
freq̄ntiū neceſſitatū crebris neceſſe eſt in/
terpellatiōibꝰ deū ab hoīe freq̄ntari. freq̄n/
tando guſtari. guſtādo ꝓbari. qm̄ ſuauis ē
dn̄s. Idē de amore dei. Stans ī domo
ſolitudinis q̄ſi onager ſolitariꝰ. ⁊ habitacu
lum hn̄s ī terra ſalſuginis. ⁊ attrahēs ven/
tū amoris mei. os meū aperio ad te dn̄e. et
attraho ſpiritū. ⁊ nōnunq̄ dn̄e q̄ſi clauſis
oculis ad te inhianti mittis mihi ī os cor/
dis qđ nō licet mihi ſcire q̇d ſit. saporez q̇/
dem ſentio dulcedinē adeo ꝯfortantē vt ſi
ꝑficeret̃ in me nihil vltra quererē. Idez
ſup Canti. Si quē forte nr̄m aliq̄ hora ſic
rapi ⁊ ſic abſcondi ꝯtigerit vt minime auo/
cet aut ꝑturbet. aut ſenſus egens vel cura
pungēs vl̓ culpa mordens. vl̓ certe ea que
difficilꝰ amouent̃ irruētia imaginationū
corporeaꝝ phantaſmata. poterit q̇dez hic
cū ad nos redierit gl̓iari ⁊ dicere. introdu/
xit me rex in cubiculū ſuū. Idē. A man/
datꝫ tuis intellexi inq̇t vt ſcias niſi obedi/
entie mādatoꝝ ꝯtēplatiōis guſtū penitus
nō deberi. Nō ḡ putes de ꝓprio amore q̇etꝫ
ſancte obediētie actibꝰ ſenioꝝ ve traditiōi/
bus p̄iudiciū vllatenꝰ faciendū. Idē in
epl̓a. Funes ceciderūt mihi in p̄clarꝫ. cele/
ſtiſq; hereditas p̄clara eſt mihi. et terrena
adulat̃ ꝓmiſſio. blandit̃ ꝯſolatio carniſ. gu
ſtato ſpū neceſſe eſt deſiꝑe carnē. affectanti
celeſtia terrena nō ſapiūt. eternis inhianti
faſtidio ſunt trāſitoria. Idez in ſer. Bea/
ti qui lugēt. qm̄ ipi cōſolabunt̃. q̇d aliud eſt
hec ꝯſolatio q̄ ꝓcedēs de ſpe venie gr̄a de/
uotiōis. ⁊ ſuauiſſima delectatio boni. ⁊ gu
ſtus ſapīe licet exiguus. quibꝰ interim be/
nignus dn̄s afflictā refrigerat aīam. At gu
ſtus ille nihil aliud eſt q̄ irritamentū deſi/
derij ⁊ incentiuū amoris. ſicut ſcriptū eſt.
q̇edūt me adhuc eſuriēt ⁊c̄. Idē. Ubi ſa
ne ī ſpūali. Supra de ꝓficiētibꝰ lib. j. Se
neca in epl̓a. Tūc animꝰ nr̄ habebit q̄ gra/
tulet̃ ſibi. cū emiſſus his tenebris in q̇bꝰ vo
lutat̃ nō tenui viſu clara ꝑſpexerit. ſ; totuz
diē admiſerit. ⁊ redditꝰ celo ſuo fuerit. cum
receperit locū quē occupauit ſorte naſcēdi
ſurſum. illū vocāt initia ſua. erit autez illic
etiā anteq̄ hac cuſtodia exoluat̃. cum vicia
deuicerit. puruſq; ac leuis in cogitatōes di
uinas emicuerit. Idem. Phia animū a
terrenis admittit ad diuīa. hec libertas eiꝰ
eſt. hec euagatio ſubducit interim ſe cuſto/
die in qua tenet̃. ⁊ celo reficit̃.

De conſolatione.
Capitulū XXX.

g Rego. in regiſ. In ſumma tribula/
tione poſitꝫ. ſola eſt ꝯſolatio miſeri
cordia creatoris. Idē. In dei cauſis oc/
cupatꝰ ꝯſolatiōe fulciri debet. nō amaritu/
dine reprimi. Idez. Eſt mihi bone vir h̄
ex dei munere ī magna ꝯſolatione. q̄ opus
ſanctū quod in me non habeo diligo in te.
Idē. Facilis erit ꝯſolatio ſi inter flagel/
la que patimur. q̄ fecimuſ. que facimus ad
memoriā delicta reuocamꝰ. atq; hec nō fla
gella ſed dona cognoſcimꝰ. Idē de quo
dam ep̄o. Ualde ꝯtriſtabar q̄ de illo que/
dam ſuꝑba cognouerā. ſed q̄ꝛ mores ſuos
ip̄e correxit. meā triſticiā ſimul meip̄m vin
cendo ꝯſolatꝰ ſum Idem in mora. Ma
gna ꝯſolatio in rerū amiſſiōe eſt illa tp̄a ad
mentē reducere. quibꝰ nos ꝯtigit res quas
ꝑdidimus nō habuiſſe. Idē. Magna ē
ꝯſolatio ī eo qđ diſplicet. q̄ illo ordināte er
ga nos agit̃. cui nō niſi iuſtū placet. Idē.
Laborantē ꝯſolari ē parit̃ in labore ꝑſiſte/
re. q̄ꝛ ſubleuatio laborꝫ eſt viſio collaborā/
tis. Idez. Minꝰ tentat ꝓbatio q̄ remu/
neratio ꝯſolat̃. Idez. Grauis meror. In
fra de dolore. Idē. Feſtina ꝯſolatio bo
norū eſt ꝯſideratio finis maloꝝ. q̄ꝛ dum ex
eoꝝ interitu cōſpiciūt malū qđ euadūt. le/
ue eſtimant q̇cq̇d ī hac vita patiunt̃ aduer
ſum. Idē in paſto. Nō flendo flere. eſt ſic
exteriora aduerſa plangere. vt tn̄ mens no
uerit de eterne ſpei conſolatiōe gaudere.
Iſido. de ſum. bo. Qui vite future p̄mia
diligent̃ excogitat mala oīa vite p̄ntis eq̄/
nimiter portat. qm̄ ex illiꝰ dulcedine huiꝰ
amaritudinē tēperat. Idez in ſyno. In/
tende miſerias eorū q̇bꝰ acerbe aliq̇d acci/
dit. dū aliena ꝑicula mēoras. mitiꝰ tua por
tas. alioꝝ em̄ exēpla dolorē releuāt. alieniſ
malis facilꝰ cōſolat̃ hō. Amb. de vidui.
Paratꝰ meſtitudini animi fletꝰ oculoꝝ mi
ſeriā ꝯciliat. laborē minuit. dolorē alleuiat
pudorem ſeruat. nec iam miſeria ſibi videt̃
que ꝯſolationē in lachrymis habz. Ber̄.
ſuꝑ q̇ habitat. In quo boꝝ omniū ſperas

ſolacij aliq̄d vel auxilij inuenire. Si q̄ras intra te. aruit cor tuū. ꝛ obliuioni datuz te reperis tanq̄ mortuū a corde. ſi īfra te. corpus qđ corrūpit aggrauat aīam. ſi circa te. terrena inhabitatio deꝑmit ſenſum multa cogitantē. q̄re ḡ ſup̄ te. ſed cautꝰ eſto vento ſa agmina trāſilire. Idem de ꝯtēp. Precioſa diuina ꝯſolatio eſt. nec oīno tribuit̄ admittentibꝫ alienā. Idē in ſer Mentior (qđ ad ꝯſolationē veſtrā dico) ſi nō ex manibꝫ huiꝰ pctōris monachoꝝ nouicioꝝ ꝛ cōuerſorū anīe ad celoꝝ gaudia volauerūt tā libere q̄ liberate de carcere nr̄e mortalitatis. Idē. Beati q̄ lugēt. Sup̄ de guſtu.

De regratiatione.

Capitulū XXXI.

g Rego. in regi. Recte mentꝭ eſt deuz nō ſolū in ꝓſperꝭ bn̄dicere. ſed etiaz in aduerſitatibꝫ collaudare Idē ad epm exponentē grāmaticā. In vno ſe ore cū iouis laudibꝫ chriſti laudes nō capiūt. Augꝰ. in enchy. Miſc̄diaz ꝛ iudiciū cātabo tibi dn̄e. q2 niſi ꝑ indebitā miſc̄diaz nēo liberat̄. ꝛ niſi ꝑ debitū iudiciū nemo ꝯdēnatur.

Idē de ꝟbis dn̄i. Felix ſit mūdꝰ. euertatur mūdꝰ. bn̄dicā dn̄m q̄ fecit mundū ſcḋm carnē. bene ſit ſcḋm carnē. male ſit. bn̄dicam dn̄m in oī tp̄e. Idē. Hec in vnoquoq3. ſupra li. ij. de iuſticia Idē in epi. Qui ē orādus vt faciat. illi eſt actio grāꝝ reddēda cū fecerit. Idem. Ex his q̄ habes grās age deo tanq̄ fonti bonitatꝭ vnde habes. atq3 ī oībꝫ bonis actibꝫ tuis illi da claritatē. tibi aūt humilitatē. Idē de ꝯfeſ. Tu dn̄e excitas vt laudare te delectet. q2 feciſti nos ad te. ꝛ inquietū eſt cor nr̄m donec requieſcat in te. Idē de ſpū ꝛ lr̄a. Illa eſt ſapiētia q̄ pietas vocat̄ qua colit̄ pr̄ luminū. a quo eſt oē datū optimū. ꝛ oē donū ꝑfectū. colitur aūt ſacrificio laudis actiōiſq3 grāꝝ. vt cultor eiꝰ nō in ſemetip̄o ſed in illo glorietur. Idem de medita. Grās agamuſ de acceptis. ꝛ qđ nondū accepimꝰ eoip̄o q̄ de acceptis ingrati nō ſumꝰ. nos accepturos eſſe ꝯfidamꝰ. Idē de cath. ru. Quicquid hō fecerit laudabilē in ſuis factꝭ inuenit deum. Si recte egerit laudabilē inuenit ꝑ iuſticiā premioꝝ. ſi peccauerit laudabilē inuenit ꝑ iuſticiā ſuppliciorū. ſi pctā ꝯfeſſus ad recte viuendū redierit laudabilē inuenit ꝑ miſc̄diam indulgentiaꝝ. Hiero. in epl'a. Cū pſalmū dicꝭ. cuiꝰ ꝟba loq̄ris agnoſce. ꝛ in cōpunctiōe magꝭ animi q̄ in tinnule vocis dulcedine delectare. lachrymas pſallētis deꝰ magis q̄ vocis gratiā comprobat.

Ioh. chry. ſup ioh. Glorificemꝰ deū et ꝑ fidē ꝛ ꝑ opa. nulla enī vtilitas nob̄ in ſalutē dogmatū ſanoꝝ corrupta nob̄ vita Idē Rapuit ille. grās egiſti tu ꝓ iniuſticia. ꝛ glorificaſti deū. ꝛ finitas ꝑ grāꝝ actiōes multas fructificaſti mercedes. Bern. ſup cā. Nil aliud dū pſallitis q̄ qđ pſallitꝭ cogitetis. nec ſolas dico vitādas cogitatiōes vanas ꝛ ocioſas. vitāde ſunt ꝛ ille dūtaxat illa hora ꝛ illo loco q̄s officiales frēs ꝓ cōmuni neceſſitate q̄ſi neceſſario freq̄nt̄ admittere cōpellunt̄. ſed ne illa q̄dē ꝓfecto recipere ꝯſuluerim q̄ forte paulo ante in codicibꝫ legeratꝭ Idē. Moneo vos dilectiſſimi pure ac ſtrēnue diuinis īteſſe laudibꝫ. ſtrenue q̄dez. vt ſic reuerent̄ ita ꝛ alacriter dn̄o aſſiſtatis. nō pigri. nō ſomnolēti. nō oſcitātes. nō parcētes vocibꝫ. nō ꝑcidētes verba dimidia. nō integra trāſiliētes. nō fractis ꝛ remiſſis vocibꝫ muliebre q̄ddā balba d̄ naꝛe ſonantes. ſ3 virili vt dignū eſt ſonitu ꝛ affectu voces ſc̄i ſpūs depromētes. Idez. Diſce in referēdo grās nō eſſe tardus aut ſegnis. diſce ad ſingula dona grās agere. vt diligent̄ inquit ꝯſidera q̄ tibi apponunt̄. vt nulla vic3 dei dona debita grāꝝ actiōe fruſtrent̄. nō grandia. nō mediocria. nō puſilla. deniq3 iubemur colligere fragmenta ne pereant. Idē. Oīs de bonis multiformis grē apparētis in nob̄ referat̄ ad ipſum laus. laudabiliū ſiquidē vniuerſoꝝ auctorem ꝛ largitorē. idq3 nō ficte quēadmodum ab hypocritꝭ. nec ſola ꝯſuetudine ſicut a ſecularibꝫ. ſ3 nec neceſſitate q̄dē vt iumēta ferendis oneribꝫ applicant̄. ſed ſic decet ſctōs hilaritate grata. nō tn̄ diſſoluta. ſinceritate fida. deuotiōe ſollicita. Idē. Immolantes hoſtias laudis. ꝛ reddētes vota nr̄a de die in diē. curemꝰ oī vigilātia iūgere ſenſum vſui. affectū ſenſui. exultationē affectui grauitatē exultatiōi. hūilitatē grauitati. libertatē humilitati. q̄ interim liberꝭ purgate mentꝭ paſſibꝫ ꝓcedamꝰ. ꝛ excedamꝰ ꝑ inuſitatas q̄ſdā affectiōes. ſpiritales leticias inuiſibiles amenitateſ. in lumīe dei. in ſuauitate. in ſpūſctō. Idē. In q̄tidianis exercitijs ꝛ bellis. q̄ nulla hora pie ī chriſto viuentibꝫ deſunt. a carne. a mūdo. a diabolo. ſicut militiā vitā hoīs ēē ſup terrā īceſſant

experimini i vobiſmetipis.q̃tidianā neceſſe
eſt cāticā p aſſecutꝭ victorijs imolari Idē
in ſer. Nō tm̄ v̄bo ꝛ lingua ſꝫ ope ꝛ v̄itate ex
hibeam⁹ nos nō ingratoſ.nō em̄ grãꝝ dicti
onē ſꝫ grãꝝ actōꝫ exigit a nob dn̄s deus nr̄
Idē. Oportet hoiem ḡtioſum ꝛ deuotuꝫ
eſſe.q꞉ libent̄ dona multiplicãt̄. ſi p̄ora bn̄
ſalua vident̄.

De lectiōe Caplm̄ XXXII

g Regori⁹ in regiſ. Si ad ꝯſolatiōem
nr̄aꝫ ſacra ſcp̄tura parata ē.tāto ma
gis debem⁹ legere.q̃nto nos ꝯſpici/
mus ſub tribulationū faſce laſſari. Idē.
Idcirco pictura in eccl̄ijs adhibet̄. vt hi q̇
lr̄as neſciūt.ſaltē in pietibꝫ vidēdo legāt. q̄
legere i codicibꝫ n̄ valēt Idē. Stude q̃ſo
Supra de meditatōne. Idē in morali.
Scriptura ſacra mētis ocul' q̃ſi qōdā ſpe/
culū opponit̄. vt iterna nr̄a facies in ip̄a vi/
deat̄.ibi em̄ feda ibi pulcra nr̄a cognoſcim⁹
ibi ſentim⁹ q̄ntū p̄ficim⁹.ibi docemur a p̄fe
ctu q̄ꝫ lōge diſta:m⁹ Idē. Scriptura nar
rat geſta ſctōꝝ.ꝛ ad imitatōꝫ p̄uocat corda i
firmoꝝ.dūq꞉ illoꝝ victricia facta ꝯmemorat
ꝯtra vicioꝝ p̄lia debilia nr̄a ꝯfirmat Idē
Quaſi q̄dā fit lectio mētis nr̄e ſpēs ꝯſidera
ta creature. Idē. Plerūq꞉ res q̄libet p̱ hy
ſtoriā v̄t⁹ eſt.p̱ ſignificatōꝫ culpa Ambro.
de offi. Cur nō illa t̄p̱a q̇bꝫ ab eccl̄ia vacas
lectiōi impēdas.cur nō xp̄m reuiſas.xp̄um
alloq̃ris.xp̄m audias.illū alloq̇mur cū ora
mus.illū audim⁹ cū diuīa legimus oracula
Idē in hexam̄. Scriptura diuīa ſaluteꝫ
ſuggerit.vite odorē fragrat vt ſuauitateꝫ le
gēs capiat̄.nō p̄cipicij crimē icurras Idē
Nō mediocre. Sup̄ li.iij.de ſtultiloquio.
Hiero.in ori. ſup̱ Ionā. Difficile hoīes
potētes ꝛ nobiles ꝛ diuites ꝛ mlt̄o his diffi
cili⁹ eloquētes credūt d̄o.obcecat̄ em̄ mens
eoꝝ diuitijs ꝛ opibꝫ atq꞉ luxuria ꝛ circūdati
diuitijſ nō p̄nt videre v̄tutes ſimplicitatēq꞉
ſcp̄ture. Idē in epi. Ama ſciam ſcp̄turaꝝ.
ꝛ carnis vicia nō amab. Idē. Orōi lectio
lectiōi ſuccedat orō.ꝛ breue videbit̄ oīe tē
pus qd̄ tātis dieꝝ varietatibꝫ occupat̄ Iſi
do.d̄ ſum.bo. Sāctaꝝ ſcp̄turaꝝ altitudo q̄
ſi mōtes paſcue ſunt.ad q̄s dū q̄ſq꞉ iuſtorū
ꝯſcēderit.paſcue ideficiētis refectōꝫ iueniſſe
ſe gaudebit. Idē. Geminū ꝯfert bonum
lectio ſcp̄turaꝝ.ſiue q꞉ itellectū mētis
erudit.ſiue q꞉ a mūdi vanitatibꝫ abſtractuꝫ
hoīem ad amorē dei p̱ducit Iſiđ.in ſyno.
Lectio docet q̇d caueas.lectio oñdit q̄ ten/
das.lectōe ſenſus auget̄ ꝛ intellect⁹. Aug⁹
in ep̄l'a. Tāta ē xp̄ianaꝝ p̄funditas lr̄aꝝ vt
i eis q̄tidie p̄ficerē ſi eas ſolas ab ineūte pu/
ericia vſq꞉ ad decrepitā ſenectuteꝫ maximo
ocio.ſūmo ſtudio.meliore ingenio conarer
addiſcere. Ioh.chry.ſup̱ Ioh. Nō p̄pterea
date ſunt ſcp̄ture vt i libris eas habeam⁹ ſo
lū.ſꝫ vt in cordibꝫ ꝯglutinem⁹ eas Idem
Si turpiloquiū ſordidat ꝛ demōes vocat.
manifeſtū eſt q̄m ſpūal' lectio ſctificat.ꝛ ſpūſ
affert grãm.diuie em̄ ſunt incātatiōes ſcri/
pture. Bern̄. ſup̱ cāti. An̄ carnē diſcipli̇e
ſtudijs edomitā ꝛ mācipatā ſpūi. an̄ ſpretā
ꝛ abiectā ſeculi pōpā ꝛ ſarcinā indigne ab i/
puris lectio ſacre ſcp̄ture p̄ſumit̄. quō nēpe
lux incaſſum circūfundit oculos cecos vel
clauſos.ita aīalis homo nō p̱cipit ea que
ſunt ſpūs dei.

De ſapiētia. Capitulū XXXIII

g Regori⁹ in moral'. Neq꞉ h̄ eſt ſapere
qd̄ intelligere.q꞉ multi eterna q̇deꝫ
ſapiūt.ſꝫ hec itelligere neq̄q꞉ poſſūt.
Idē in regiſ. Sapiēter illicita ſup̱at q̇ di
diceret etiā nō vti ꝯceſſis. Aug⁹ de li.arb.
Nemo ſine ſapiētia beat⁹ eſt.nemo em̄ beat⁹
eſt niſi ſūmo bono qd̄ in ea v̄itate quā ſapiē
tiam vocam⁹ cernit̄ ꝛ tenet̄ Idē. Ue q̇ de
relinquūt. Sup̄ li.iij.de ſapīa. Idē de or
dine diſcipline. Quiſq̇s oēm p̄hiam fugien
dā putat.nihil nos vult aliud.q̄ꝫ nō amare
ſapiam. Idē. Duplex eſt via quā ſeq̇mur
cū reꝝ nos obſcuritas mouet.aut rōne. aut
certe auctoritate p̄hia rōem p̄mittit Idē.
Tria ſunt genera reꝝ in q̇bꝫ rōnabile appa/
ret.vnū eſt in factꝭ ad aliquē finē relatis. al/
teꝝ in diſcēdo.tertiū in delectādo. Primuꝫ
nos admonet nihil temere facere. Secūdū
recte docere.vltimū beate ꝯtēplari. Ideꝫ
de ciui.dei. Nō eſt v̄a ſapīa q̄ intētionē ſuaꝫ
in his q̄ prudent̄ diſcernit.gerit fortit̄.cohi/
bet tēperāter.iuſteq꞉ diſtribuit.nō ad illum
dirigit finē vbi erit de⁹ oīa in oībꝫ. eter/
nitate certa ꝛ pace p̱fecta. Iſiđ.in etymo.
Sapiēs dict⁹ eſt a ſapore.q꞉ ſicꝫ apt⁹ eſt gu/
ſtus ad diſcretiōem ſaporꝭ ciboꝝ. ſic ſapiēs
ad dinoſcentiā reꝝ atq꞉ cauſaꝝ. q̄ vnūqd̄q꞉
dinoſcat atq꞉ ſenſu veritatꝭ diſcernat Iſiđ
de ſum.bo. Null⁹ ſapiam dei plene recipit ni
ſi q̇ ſe ab oīm abſtrahere actionū cura ꝯten
dit. Amb.in epi. Nihil peccare ſoli⁹ dei eſt
ſapiētis eſt ꝛ corrigere erratū ꝛ penitētiam

agere peccati. Idē. Sola eſt ſapiētia libe
ra que diuitib⁹ paupes ꝑfecit. ⁊ q̄ ſeruos ꝓ/
prijs fenerari dn̄is facit. Idē. Sapiens
nō metu. Supra lib. iij. de affectōib⁹. Idē
Ille vere ſapit cui⁹ anim⁹ in xp̄o eſt. ⁊ cui⁹ in
terioꝛ ocul⁹ erigit̃ ad ſupna. Bernard⁹ d̄
ꝯſide. Quid ꝓdeſt ſi vniuerſum mundū lu/
creris te vnū ꝑdens. ⁊ ſi ſapiēs alijs ſis d̄ eſt
tibi ſapiā ſi tibi nō fueris. Idē ſup cātica
Neſcitis q̄a angel⁹ ſathane multotiēs trāſfi
gurat ſe in angelū lucis. ſapiētia eſt deus. et
vult ſe amari nō ſolū dulciter ſed ⁊ ſapient̃.
Seneca in ep̄la. Sapiēs videbit vbi vi
cturus ſit. cū quib⁹. quō. quid acturus. cogi
tat ſemꝑ qual̃ vita. nō q̄nta ſit. Idē. Sa
piens om̄ia examinabit ſecū. q̄d acceperit. a
quo. quantū. vbi. quēadmodū. Idē Sa
piens bonoꝝ rectoꝛ eſt. maloꝝ victoꝛ. ſed fa
cere docet ph̄ia. nō dicere. ⁊ hoc exigit vt ad
legē ſuā quiſꝫ viuat ne oꝛatōi vita diſſenti/
at. Idē. Rogo atꝫ hortoꝛ vt ph̄iam in p̄
coꝛdia ima demittas. ⁊ expimentū ꝓfect⁹ tui
capias. nō oratiōe nec ſcripto ſ; animi firmi
tate. cupiditatū diminutiōe. verba reb⁹ ꝓba
Idē. Affectatoꝛ ſapiētie adheret quidē in
coꝛpe ſuo. ſed optima ſui pte abeſt. ⁊ cogita/
tiones ſuas ad ſublimia intēdit Idē. Ad
philoſophiā te cōfer ſi vis ſalu⁹ eſſe. ſi ſecur⁹
ſi beat⁹. deniqꝫ ſi vis eſſe (q̄d maximū eſt) li/
ber. Idē. Nō eſt ph̄ia populare artificiu;
nec oſtentatiōi paratū. nō in v̄bis ſ; in reb⁹
eſt. nec ad hoc adhibet̃ vt cū aliqua oblecta
tiōe ꝯſumat̃ dies. vt demat̃ ocio nauſea. ani
mū format ⁊ fabricat. vitā diſponit. actiōes
regit. agēda ⁊ omittēda demōſtrat.

De doctrina
Capitulum XXXIIII

Grego. ſup Ezechielē. Quiſq̄s expo
ſitoꝛ in explanatione ſacri eloquij vt
foꝛtaſſe auditoꝛib⁹ placeat aliq̄d mē
tiendo cōponit. ſua ⁊ nō dei verba loquit̃. ſi
tamē placēdi vel ſeducēdi ſtudio mentiatur
Nā ſi in verbis dn̄icis virtutē requirēs ipe
aliter q̄ꝫ is ꝑ quē ꝓlata ſunt ſenſerat. etiam ſi
ſub intellectu alio edificatiōem charitat; re
q̄rat. dn̄i ſūt verba q̄ narrat. quia ad hoc ſo/
lum de⁹ ꝑ totā nobis ſacrā ſcripturā loquit̃
vt nos ad ſuū ⁊ ꝓximi amorē trahat Idē
Penſare debet doctoꝛ q̄d loquat̃. cui loqua
tur. quādo loquet̃. ⁊ quantū loquat̃. ſi enim
vnum hoꝝ defuerit. locutio apta nō erit.
Idē. Loqui de deo quiete valde ⁊ libere
mētis eſt. tūc nāqꝫ bene dirigit̃ lingua in ſ/
mone. cū ſecure ſenſus q̄euerit in trāquilli/
tate. Idē in paſto. Clauis apꝛtionis eſt ſ/
mo coꝛreptiōis q; increpādo culpā detegit
quā ſepe neſcit. ipe etiā qui ꝑpetrauit Idē
in moral̃. Qui peccatori p̄dicat. tāta diſpē/
ſatione cōponere p̄dicatiōem debet. vt nec
derelicta ſpe timorē ſubtrahat. nec ſpe ſub/
tracta in ſolo cū timore derelinquat Idē.
Qui ad vere p̄dicationis verba ſe p̄parat.
neceſſe eſt vt cauſaꝝ origines a ſacris pagi/
nis ſumat. vt om̄e quod loquit̃ ad diuine au
ctoꝛitatis fundamentū reuocet atꝫ i eo edi
ficiū ſue locutionis firmet. Idē in omel.
Cū maloꝝ ꝑuerſitas creſcit. nō ſolū frangi
p̄dicatio nō debet. ſ; etiā augeri. Idem.
Pl⁹ eſt verbi pabulo victurā in ꝑpetuū mē
tem reficere. q̄ꝫ ventrē moriture carnis ter/
reno pane ſatiare. Idē. Subtili occulto
q̄ꝫ iudicio a quorundā aurib⁹ p̄dicatio ſan/
cta ſubtrahit̃. quia ſuſcitari ꝑ grām non me
rent̃. Idē in regiſtro. Lingua nr̄a bonis
fomentū ſit. prauis acule⁹. tumidoſ retūdat
iratos mitiget. pigroſ exacuat. deſides hoꝛ
tatu ſuccēdat. refugientib⁹ ſuadeat. aſperis
blandiat̃. deſperatos cōſolet̃. vt quia docto/
res dicimur. viā ſalutis gradiētib⁹ oſtenda
mus. Idē in dyalo. Si inuiſibilia penſa
mus. nimiꝝ cōſtat q; maius eſt miraculū p̄
dicatiōis verbo atꝫ oꝛatiōis ſolatio pecca
torē cōuertere q̄ꝫ carne moꝛtuū ſuſcitare.
Aug⁹ de cōſenſu euangeliſtaꝝ. Ex euan/
gelioꝝ vniuerſa varitate verboꝝ. rerū autē
ſentētiarūqꝫ cōcoꝛdia ſatis apparet ſalubrit̃
nos doceri. nihil querēdū in verbis niſi lo/
quentiū veritatē cui demōſtrāde inuigilare
debēt om̄es veridici narratores. cū d̄ hoīe
vel de angelo vel de deo aliq̄d narrāt Idē
de ope monachorū. Multo miſericoꝛdius
opat̃ erga aīmas infirmoꝝ q̄ fame bone ſer
uoꝝ dei cōſulit. q̄ꝫ erga coꝛpa egentiū q̄ pa/
nē eſurientib⁹ frāgit. Idē de trinita. Nec
trepid⁹ ero ad ꝓferendā ſententiā meā in q̄
magꝭ amabo inſpici a rectis q̄ꝫ timebo moꝛ
deri a ꝑuerſis. Gratāter eīm ſuſcipit oculu;
columbinū pulcerrima ⁊ modeſtiſſima cha
ritas. dentē aūt caninū vl̃ euitat cautiſſima
humilitas. vel retūdit ſolidiſſima veritas.
Idē. Perſuadendū erat homi q̄ntū nos
dilexerit de⁹ ⁊ quales. q̄ntū ne deſperarem⁹.
quales ne ſupbirem⁹. Idē de cathezi. ru.
Dilectione tibi tanq̄ꝫ fine ꝓpoſito q̄ referas

omnia que dicis. quicq̃d narras ita narra. vt ille cui loqueris audiēdo credat. credendo ſperet. ſperādo amet. Idē de bono perſeuerētie. Facile eſt imo ⁊ vtile vt taceat̃ aliquod verū ꝓpter incapaces. Idē. Cū res vera ita ſe habet vt fiat peioꝛ nobis eā dicētibus ille qui cape nō poteſt. nobis autē tacentibꝫ ille qui poteſt. q̃d putamꝰ eſſe faciendum. nōne dicendū eſt potiꝰ verꝫ. vt qui poteſt cape capiat. q̄ꝫ tacendū. vt nō ſolū id ambo nō capiāt. verꝫ etiā qui eſt intelligentior ipſe fiat peioꝛ. q̄ ſi audiret ⁊ capet ꝑ illū plꝫes diſceret. quo ei eſt capacioꝛ vt diſcat. eo magis eſt idoneꝰ vt alios doceat. Idē. Non ſimꝰ in diſputatiōibꝫ ꝓmpti. ⁊ in orationibꝫ pigri. Idē in epl'. Sollicitiſſime cauēdū eſt in docēdo ſuꝑbie viciū. qđ in diſcēdo nō ita eſt. Ambꝛo. de offi. Abſit pertinax ī familiari ſermone cōtentio. quotiēs em̄ magis excitare inanes q̄ꝫ vtilitatis aliquid afferre ſolet diſceptatio ſiue ira. ſuauitas ſine amaritudine ſit. monitio ſine aſperitate. hoꝛtatō ſine offenſione Iſi. in ſyno. Cōmunia omnibꝫ ſecreta paucioꝛibꝫ loquere. apta cūctis operta paucis annūcia. Idē de ſum. bo. Quadrimoda eſt dicēdi ratio. quia aut bn̄ ſentiēdo q̃d bene ꝓfert̃. aut nihil ſentiendo nihil dicit̃. aut paꝝ ſentiendo loq̃citas ſola oſtēdat̃. aut optime ſentiēdo nō elegāter ꝓfert̃ qđ dicit̃. Hiero. in ep'la. Docēte te in eccleſia nō clamoꝛ populi ſꝫ gemitꝰ ſuſcitet̃. lachꝛyme auditoꝝ laudes tue ſint. Idē. Predicatoꝛ cōtinentie nuptias ne cōcilict. Bernardꝰ ſuꝑ cātica. En quāta ꝓus infundēda ſunt vt effundere audeamꝰ de plenitudine nō de penuria largiētes. ꝑmo q̄dē cōpunctio. deinde deuotio. tertio penitētie laboꝛ. quarto pietatis opꝰ. q̄nto oratōis ſtudium. ſexto ꝯtēplatiōis ociū. ſeptimo plenitudo dilectionis. Idē. Doctrina ſpiritꝰ non curioſitatē acuit. ſꝫ charitatē accendit.

De dignitate Capitulū XXXV

Regoꝛiꝰ in regiſ. Ad hoc locoꝝ gradus ratiōis oꝛdo diſtinxit. ⁊ iudicia eſſe ꝯſtituit vt nec ꝑpoſiti in opprimēdos ſe fruſtra valeāt occupare ſubditoſ. nec ſubiectis iteꝝ cōtra ſuos ꝑpoſitos effrenata ſit reſultādi licētia. Idē. Ad hoc diuine diſpēſationis ꝓuiſio gradꝰ ⁊ diuerſos cōſtituit oꝛdines eſſe diſtinctos. vt dū reuerētiā minoꝛes potioꝛibꝫ exhiberēt ⁊ potioꝛes minoꝛibꝫ dilectionē impenderēt. vna cōcoꝛdie fieret ex diuerſitate ꝯnexio. ⁊ recte officioꝝ gereret̃ adminiſtratio ſingulorū. Idem. Quia hō qđ ſibi tribuit̃ quo iudicio diſponatur ignoꝛat. nec ad appetendū locū ſupioꝛem ꝓcax inſiſtere. nec ad repellendū contumax debet inueniri. Idē in paſtoꝛa. Vir tutibꝫ pollēs coactꝰ ad regnū veniat. ⁊ virtutibus vacuꝰ nec coactꝰ accedat. Idē. Lux rex neceſſitas expoſcit penſandū valde ē ad culmē quiſq̃ regiminiſ qualit̃ veniat. atq̄ꝫ ad hoc rite ꝑueniēs qualit̃ viuat. ⁊ bene viuēs qualiter doceat. ⁊ recte docēs infirmitatē ſuam quotidie q̄nta cōſideratione cognoſcat. ne aut humilitas acceſſum fugiat. aut ꝑuentioni vita ꝯtradicat. aut vitā doctrina deſtituat. aut doctrinā ꝑſumptio extollat Idē in dyalo. Uſus recte ꝯuerſatōis eſt vt ꝑeſſe nō audeat q̄ ſubeſſe nō didicerit. nec obedientiā ſubiectis iꝑeret quā ꝑlatis non nouit exhibere. Idē in ome. Illi debēt curā paſtoꝛalē ſuſcipe. qui in ſuo coꝛde ſciūt fluxa luxurie domare. vt cū aliis foꝛtia ꝑdicāt. ipſi deſideriis mollibꝫ eneruiter nō ſuccumbāt. Idē in moꝛal'. Nolēti mihi atq̄ꝫ renitēti cū graue eſſet altaris miniſteriū. etiā pōdus eſt cure paſtoꝛalis iniūctū. Iſid. de ſū. bono. Vir eccleſiaſticꝰ ⁊ crucifigi mūdo ꝑ moꝛtificationē ꝓprie carnis debet. ⁊ diſpēſatōem eccleſiaſtici oꝛdinis ſi ex dei volūtate ꝑuenerit volens q̄dem ſꝫ humilis gubernādā ſuſcipiat. Berū. ſuꝑ canti. Nō ocioſe totiēs repetitū eſt. petre amas me in cōmiſſiōe ouium. Ego quidē id ſignificatuꝫ ꝓuide puto. ac ſi dixiſſet illi ieſus. niſi teſtimoniū tibi ꝑhibente cōſciētia q̄ me ames ⁊ valde ꝑfecte ames. hoc eſt plꝰ q̄ꝫ tua. plus q̄ꝫ tuos. plꝰ etiam q̄ꝫ tc. vt huiꝰ repetitiōis mee numerꝰ impleat̃. nequaq̄ꝫ ſuſcipias curā hāc. nec te intromittas de oībꝫ meis. ꝑ quibꝫ vtiq̄ꝫ meꝰ effuſus eſt ſanguis Idē. In ꝑlatōne opꝰ eſt viro foꝛti. ſpūali ⁊ fideli. foꝛti ad ꝓpulſandas iniurias. ſpūali ad deꝑhendēdas inſidias. fideli qui nō q̄ ſua ſunt querat Idē i ep'la. In alto poſitū nō alta ſapere difficile eſt ⁊ omino inuſitatū. ⁊ q̄nto inuſitatꝰ tanto glorioſius.

De zelo. Capl'm XXXVI

Regoꝛiꝰ ſuꝑ Ezech. Nullū omnipotēti deo tale eſt ſacrificiū quale eſt zelus animaꝝ. Idē. Reſtat vt ſiue. Supra lib. ij. de prudētia. Idē in moꝛal'.

Si nulla ira ex ꝟtute ſurgeret diuine anim
aduerſiõis impetũ finees ꝑ gladiũ non pla
caſſet. Idẽ. Aliqñ neceſſe eſt vt prauis mẽ
tibꝫ que humana p̃dicatiõe corrigi neq̃unt
diuina flagella optari benigne debeãt Idẽ
Euenire plerũqꜫ Supra lib. iij. ꝺ diſcordia
Idẽ. Si ſic ꝓximos vt nos amare p̃cipi
mur. reſtat vt ſic eoꝝ erratibꝫ ſicut noſtrꝭ vi
cijs iraſcamur. Idẽ. Erga errata ꝓximo-
rũ ſic mãſuetudo zelũ tẽperet. quatenꝰ a iu-
ſticie ſtudio nõ eneruet. Auguſtinꝰ i epl'a
Quid ſic ꝑſequiť vitã bonoꝝ q̃ꜫ vita iniq̃rũ
nõ cũ cogit imitari qꝺ diſplicet. ſed cũ cogit
dolere qꝺ videť. qm̃ corã pio viuẽs impie. ⁊
ſi nõ obligat ꝯſentientẽ. cruciat ſentientem.
Idẽ. Pia eſt. Infra de dolore. Bernꝰ.
ſuꝑ canti. Zelũ tuũ inflãmet charitas. infor
met ſciẽtia. firmet ꝯſtãtia. ſit feruidꝰ. ſit cir-
cumſpectꝰ. ſit inuictꝰ. nec teporem habeat.
nec diſcretiõe careat. nec timidꝰ ſit. Idẽ.
Habeat charitas zelũ. ſꝫ adhibeat ꝓ tempe
modũ. ſeueritas nunq̃ꜫ remiſſa. intermiſſa
tñ plus ꝓficit. Idẽ. Hoc ꝟa ⁊ caſta ꝯtem
platio habet vt mentẽ quã diuino igne ve-
hemẽter ſuccẽderit. tãto interdũ repleat ze-
lo ⁊ deſiderio acq̃rendi deo q̃ eũ ſimiliť dili
gant. vt ociũ ꝯtẽplatiõis ꝓ ſtudio p̃dicatio
nis libẽtiſſime intermittat. Glo. ps. xxx.
Ira iuſta eſt qua iraſciť q̃s ſuiſ ⁊ alienis pec
catis. vidẽs hoĩes ꝯfitentes deũ ore ⁊ negã
tes moribꝫ. renũciantes ſeculo ꝟbis ⁊ nõ fa
ctiſ. ⁊ vidẽs fratres fratribꝫ detrahẽtes. oſcu
lum dãtes. ⁊ fidẽ nõ ſeruãtes. Glo. ſuper
ps. lxviij. Bonꝰ zelus eſt feruor animi quo
mẽs abiecto humano timore ꝓ defenſione
veritatis accẽdiť. ⁊ eo magiſ cõmẽdabilis q̃
q̃libꝫ praua q̃ viderit corrigere ſatagit. ſi ne
quit tolerat ⁊ gemit.

De ſollicitudine Ca. XXXVII

g Rego. in moral'. Sancti viri q̃ bre
uitatẽ vite indeſinẽter aſpiciũt. qua-
ſi quotidie moriẽtes viuũt. ⁊ tãto ſe
ſollicitiꝰ mãſuris ꝓparant. q̃nto ⁊ nulla eſſe
trãſitoria ex fine ſemꝑ pẽſant Idẽ. Mẽs
tãto altꝰ inter tẽptatõis fluctꝰ tolliť. q̃ꜫto ſo
licitius ab huiꝰ ſeculi cogitatõne vacuatur.
Idẽ. Magna ſolicitudine ad curã noſtre
melioratõis accingimur qñ id ꝟtutis i alijſ
cernimꝰ qꝺ nõ habemꝰ Idẽ. Dñm tanto
Supra de diſcuſſiõe. Idẽ in regiſtro. Il-
la ſolicitudo p̃poſitoꝝ vtilis eſt. illa eſt cau-
tela laudabilis in q̃ totũ ratio agit. ⁊ furor
ſibi nil vendicat. Idẽ. Q̃to morti vicini-
or effeceris. tãto fieri ſolicitior atqꜫ timidior
debes. Idẽ. Cũ honoris augmẽto cura
quoqꜫ ſollicitudinis debet excreſcere. Idẽ
Cũ cũcta negocia ſollicitudine indagande
veritatis indigeãt. tñ q̃ ad deiectiõꝫ ſacerdo
taliũ graduũ ſpectãt ſunt diſtrictiꝰ trutinã-
da. Joh. chryſ. ſuꝑ Matth. Occupatio
viriũ ſolicitudinũ. ſuggeſtionũ voluptates
plerũqꜫ excludit. Hiero. Grãdis ꝟtutis.
Supra lib. ij. de cõtinẽtia tactus. Bernꝰ.
ſuꝑ cãtica. Omĩs cura ſanctoꝝ ſpreto orna
tu cultuqꜫ ſuperfluo exterioris ſui hoĩs qui
certe corrũpiť. omĩ ſe diligẽtia p̃bet ⁊ occu-
pat excolẽdo atqꜫ decorando interiori illi q̃
ad imaginẽ dei eſt. ⁊ renouať de die in diem
Idẽ. Omĩs de bonis. Supra de regẽtia
tione. Idẽ in ſmone. Dignũ valde eſt et
omĩno exigit ratio eq̃tatis vt quibꝫ a ꝯſtitu
tione mũdi regnũ parať. ipi etiã ſeſe regno
parare nõ negligãt Auguſtinꝰ de ordine
diſcipline. Ora dãda eſt optimis moribus
deus eñ noſter aliť noſ exaudire nõ poterit
bñ aũt viuẽtes facillime exaudiet. Sene
ca in epl'a. Perſeuerãdũ eſt ⁊ aſſiduo ſtudio
robur addendũ donec bona mẽs ſit qꝺ bo
na volũtas eſt.

De correptõe Capl'm. xxxviij

g Regoriꝰ in moral'. Quiſq̃s ꝑpende
re ſollicite ſciat. ne luctꝰ tẽpore ꝟba
increpatiõis inferat. Idẽ. Quos
de aperta infirmitate rep̃hendimꝰ. ſuꝑeſt vt
de occulte fortitudinis eſtimatõne venere-
mur. Idẽ. Ex ſe debet. Supra libro. iij.
de obliuione Idẽ in regiſtro. Dũ vnꝰ cor
ripitur. plurimi emẽdanť. ⁊ meliꝰ eſt vt pro
multoꝝ ſaluatiõe vnꝰ cõdemneť. q̃ꜫ ꝑ vniuſ
licentiã multi ꝑiclitenť. Idẽ. Ubi ſenior
iuuenibꝫ exemplũ ad interitũ p̃bet. ibi diſtri
cta increpatõe feriẽdꝰ ẽ. Iſidorꝰ de ſum.
bono. Sicut peccatorẽ cõuenit argui iniu-
ſtũ. ſic ꝯuerſum exulcerari. Idẽ. Qui ve-
raciter fraternã vult corriꝑe ac ſanare infir
mitatẽ. talẽ ſe p̃ſtare fraterne vtilitati ſtude
at vt eum quẽ corriꝑe cupit humili corꝺ ad
moneat. hoc faciẽs ex ꝯpaſſione quaſi ꝯmu
nis periculi. ne forte ⁊ ipe ſubijciať tẽptatio
ni. Augꝰ i enchyridion. Qui emẽdat veri
bere in quẽ poteſtas dať ⁊ coercet aliqua di
ſciplina. ⁊ tamẽ peccatũ eius quo ab illo le
ſus aut offenſus eſt dimittit ex corꝺ vl' orat
vt ei dimittať. nõ ſolũ in eo qꜫ dimittit atqꜫ

oꝛat.veꝛ etiā in eo ꝗ coꝛripit ⁊ aliqua emen
datoꝛia pena plectit elemoſynā dat. Mul/
ta eñ bona pſtant inuitis.quādo coꝝ cōſu
litur vtilitati.nō volūtati. Idē.Si pecca
uerit.Supꝛa libꝛo tertio de argutione.
Idē in epiſtola. Quantū illi laudādi at/
ꝗ pdicandi ſūt ꝙ dignati nō ſunt cū mūdo
etiā floꝛēte floꝛere.tñ increpādi ⁊ accuſandi
ſunt quos perire cū pereūte delectat. Idē
de coꝛrep.⁊ gratia.Coꝛripiant a pꝑoſitꝭ ſu/
is ſubditi fratres.coꝛreptiōibus vtiꝗ; de ca
ritate venientibꝫ.p culpaꝝ diuerſitate diuer
ſis vel minoꝛibꝫ vel amplioꝛibꝫ.quia et ipſa
que damnatio nomiat quā fecit epiſcopale
iudiciū.qua pena in eccleſia nulla maioꝛ eſt
poteſt ſi de⁹ voluerit in coꝛrectiōem ſaluber
rimā cedere atꝗ; pficere. Idē de doctria
xpiana.Quid locis ⁊ tēpoꝛi ⁊ pſonis eueni/
at diligēter attendēdū eſt.ne temere flagicia
repꝛhendam⁹. Iohes Chryſ.ſup Matth.
Omis coꝛreptio ſimilis eſt ceteris tempta/
tionibꝫ.ſicut eñ omis tēptatio fideles qui/
dem magis edificat.infideles aūt amplius
deſtruit.ſic ⁊ omis increpatio diſcipline re/
ligioſum hominē ⁊ timentē melioꝛē facit.ir/
religioſum aūt ⁊ malū cōturbat ⁊ ad deteri
us ire cōpellit. Bern.Nō cōtemnēda in/
crepatio iuſti que ruina peccati.coꝛdis ſani
tas eſt.necnō ⁊ dei via ad animā. Idē in
ſermone.Nemo fratres vicia palpet.pecca/
ta nemo diſſimulet.cū viderit oꝛdinē depe/
rire.vel minui diſciplinā.eſt eñ ꝯſentire ſile
re cū arguere poſſis.⁊ ſcim⁹ quia ſimilis pe/
na faciētes maneat ⁊ cōſentientes. Gloſa
Matth.vij.Raro ⁊ nō ſine magna neceſſi/
tate obiurgatōnes ſunt adhibēde.⁊ non ni/
ſi dei reſpectu remota ab oculo trabe.id eſt
odio.

De equitate
Capitulū XXXIX

g Regoꝛi⁹ in regiſ.Ita vos in ea ꝗ de
um offendūt ⁊ ad iracundiā pꝛono
cant.diſtrictos ac ſollicitos exhibe/
te.vt ad alioꝝ emēdationē ⁊ vindicta culpa
bilē feriat.⁊ innocentē falſa opinio nō affli/
gat. Idē.Manifeſta peccata nō ſunt oc
culta coꝛrectiōe purganda.ſ; palā ſūt argu
endi ꝙ palā nocēt.vt dū aperta obiurgatio
ne ſanant.hi qui eos imitādo deliquerant
coꝛrigant. Idē.Cū increpare delinquen
tes noluerit eos pculdubio paſtoꝛ occidit.
Hac ergo cōſideratiōe cōpulſus.velis no/
lis locutur⁹ ſum qꝛ omi virtute aut te cupio
ſaluari.aut de tua moꝛte me eripi. Idē.
Sicut obſtinati eſſe humilibꝫ nō debem⁹.
ita diſtricti eſſe ſupbis debem⁹. Idē.Si
cut pſeuerāti culpe debet iure vindicta.ita
reſipiſcentibꝫ eſt venia cōcedenda. Idē.
Summū in regibꝫ.Supꝛa libꝛo pmo de
potentibꝫ. Idē.Boni te dulcē.pꝛaui ſen/
tiant coꝛrectoꝛē.in qua videlicet coꝛrectiōe
hūc eſſe oꝛdinē noueris obſeruandū.vt pſo
nam diligas ⁊ vicia pſeqris.ne ſi aliter age/
re foꝛtaſſe volueris.trāſeat in crudelitatem
coꝛrectio ⁊ perdas quos emēdare deſideraſ
Idē.Iuſticie ⁊ rōnis oꝛdo ſuadet vt ꝙ
ſua a ſucceſſoꝛibꝫ deſiderat mādata ſuari.
pdeceſſoꝛis ſui pculdubio voluntatē ⁊ ſta/
tuta cuſtodiat. Idē.Sicut in his qui p
ignoꝛantiā fecerūt culpa aliquaten⁹ tolerā/
da eſt.ita in his foꝛtiter inſequēda ꝙ nō me/
tuunt ſciēdo peccare. Idē.Affectū iuſta
poſtulantibꝫ indulgere ⁊ vigoꝛ equitatis.et
oꝛdo exigit ratiōis.pſertim quādo petenti/
um volūtatē.⁊ pietas adiuuat ⁊ veritas nō
relinquit. Idē.Ratiōi ꝯtraria procul eſt
abijcienda petitio.ita in his que bene deſi/
derant affectū nō cōuenit negare. Idem
Minoꝛē maioꝛ pcedit ſicut honoꝛe ⁊ crimi
ne.⁊ cui maioꝛ ſequit culpa.maioꝛ implicet
vindicta.⁊ poſt pniam credat eſſe fructuoſa
Idē.Sicut laudabile diſcretūꝗ; eſt re/
uerentiā ⁊ honoꝛē debitū exhibere poꝛibuſ
ita rectitudinis ⁊ dei timoꝛis eſt ſi q in eos
coꝛrectiōis indigēt nulla diſſimulatōe poſt
ponere.ne totū qđ abſit incipiat coꝛp⁹ inua
dere.ſi languoꝛ nō fuerit curatus in capite.
Idē.Manifeſti exceſſus canonica ſemp
moderatiōe pmendi ſunt.vt vna res ⁊ pteri
toꝝ coꝛrectio.⁊ eſſe regula poſſit futuroꝝ.
Idē.Quotiēs ꝯtra eccl'iaſticā qd geſtuꝝ
dicet diſciplinā.ne nos añ deū culpa ex diſ/
ſimulatiōe redarguat.irrequiſitū hoc relin/
quere nō audem⁹. Idē.Sicut eccleſia p/
pꝛias res amittere nō debet.ita eā rapacita
tis ardoꝛe alienas inuadere non opoꝛtet.
Idē.Iurgantiū ꝯtrouerſias celeri ſentē
tia terminare ⁊ equitati pculdubio ꝯuenit
⁊ vigoꝛi Idē.Sicut ab alijs noſtra exigi
mus ita ſingulis ſua iura ſeruem⁹. Idē i
moral'.Maioꝛa crimina ⁊ tarde credenda
ſunt cū audiunt.⁊ citi⁹ puniēda ſunt cū vaci
ter agnoſcunt. Idē.Supioꝛes cū per di
ſciplinā alios feriūt.ſic alienā infirmitatem
debēt pcutere vt etiā ad ſua nouerit oculos

reuocare. Idē in paſto. Aliquādo ſubie/
ctoꝝ vicia prudēter diſſimulāda ſunt. ſ; q̄ a
diſſimulant̄ iudicāda. aliq̄n et apte cognita
mature tolerāda. aliquādo ꝟo ſubtilit̄ ⁊ oc/
culta pſcrutāda. aliquādo leniter arguēda.
aliquādo ⁊ vehemēter increpāda. Amb. i
epiſtola. Hoſtē ferire victoria eſt. reū eq̄tas
innocentē homicidiū. Augꝰ. de ciuit̄. dei.
Melior eſt animi eq̄tas q̄ꝫ corpis ſanitas.
Idē de baptiſmo puuloꝝ. Hoc iuſtū eſt
vt cū mala hoim reprobamꝰ. quecūq꜒ in ill̄
bona dei repimꝰ approbemꝰ. Idē. Veri/
tate manēte qđ viciosum. qđ prauū. qđ fal/
ſum in vnoquoq꜒ fuerit curemꝰ. corrigamꝰ
emendemꝰ. aut ſi nō poſſumꝰ deteſtatū dā/
natūq꜒ vitemꝰ. Idē de ouibꝫ. Diſciplina
exerceat̄. iudiciū nō p̄cipitet̄. Idē. Perti/
net ad innocentis. Supra de innocentia.
Ioh. Chryſ̄. ſup Ioh. Siue inops ſiue
diues fuerit q̄s. nō pſonas attendamꝰ. ſ; reſ
ſcrutemur. Bernardꝰ in ep̄la. Si q̄s ſu/
ſurro in populo diaboli ſibi aſſumēs vice;
iurgia ſeminare ⁊ pacē turbare velle repiat̄.
queādmodū ille diſcordie ſemp eſt amator
⁊ auctor. huic rigide cēſure remedio citiꝰ ob
nietur. eo q̄ppe peſſime q̄ intime peſti. Idē
Malū ſi cōprimas tuu; reputabit̄ tibi ad
gl̄iam ſi alienū ad iuſticiā. Idē. Melius
eſt vt pe͂at vnꝰ q̄ꝫ vnitas.

De quattuor affectionibus.
Capl̄m XL

Augustinꝰ de ciui. dei. Recta volun/
a tas eſt bonꝰ amor. ⁊ volūtas pueſa
malꝰ amor. Amor ergo inhiās habe
re qđ amat̄ cupiditas eſt. id aūt habēs eoq꜒
fruens leticia eſt. fugiēs qđ ei aduerſatur ti
mor eſt. idq꜒ ſi acciderit ſentiēs triſticia eſt. p
inde mala ſunt iſta ſi malꝰ eſt amor. bona ſi
bonus. Idē. Apud nos iuxta ſcripturaſ
ſanāq꜒ doctrinā ciues ſancte ciuitatis dei.
in huiꝰ vite pegrinatōne ſm deū viuentes
metuūt. cupiūtq꜒. dolēt. gaudētq꜒. ⁊ quia re/
ctus eſt amor eoꝝ. iſtas oīnes affectiōes re
ctas habēt. Idē de paciētia. Voluntas
bona. id ē. volūtas deo fideliter ſubdita. vo
luntas ſanctitate ſupni amoris accēſa. volū
tas que diligit deū ⁊ pximū pter deū. ſiue
amore de q̄ reſpōdet apl̄us Petrꝰ. domine
tu ſcis q2 amo te. ſiue timore. de q̄ dicit apl̄s
in timore ⁊ tremore veſtrā ipoꝝ ſalutē opa/
mini. ſiue gaudio đ quo dicit idē. ſpe gaudē/
tes in tribulatōne paciētes. ſiue triſticia. q̄lē

idem apl̄s ſe dicit habuiſſe magnā p fratri/
bus ſuis. q̄cūq꜒ amara ⁊ aſpera ſufferat cha
ritas dei eſt. Iſidorꝰ de ſum. bono. Quat
tuor ſunt q̄litates affectionū quibꝫ mēs iu/
ſti tedio ſalubri cōpungit̄. H̄ eſt memoria p̄/
teritoꝝ facinoꝝ. recordatio futuraꝝ penaꝝ.
ꝯſideratio pegrinatōis in huiꝰ vite longinq̄
tate. deſideriū ſupne patrie. quo q̄ntociꝰ ad
eā valeat puenire. Auctor de ſpū ⁊ aīma.
Habet aīma affectiōes quibꝫ exercet̄ ad ꝟ/
tutes. dolor nāq꜒ de peccatis. timor de pe͂is
deſideriū de pmiſſis. gaudiū de p̄miȷs. que
dā exercitia ſunt ꝟtutū. Idē. Affectꝰ qua
dripartitꝰ eſſe dinoſcit̄. dū de eo qđ amamuſ
iam gaudemꝰ. vl̄ gaudendū ſperamꝰ. ⁊ đ eo
qđ odimꝰ iam dolemꝰ vl̄ dolendū metuimꝰ
⁊ ab hac cōcupiſcibilitate gaudiū ⁊ ſpes. de
iraſcibilitate dolor ⁊ metꝰ oriunt̄. Qui q̄dē
quattuor affectꝰ aīme omniū ſunt viciorū
atq꜒ virtutū quaſi q̄dā principia ⁊ cōmuniſ
materia Bern̄. ſup cā. Habēt voces ſuaſ
affectꝰ p quas ſe etiā cū volūt pdūt. timor ꝟ
bi cauſa meticuloſas. dolor gemebundas.
amor iocūdas. Idē in ſmone loquēs de
illo ꝟbo Ioel̄. ij. Cōuertimini ad me in to/
to corde veſtro. Cōuertat̄ amor tuꝰ vt omi/
no nihil diligas niſi deū. aut certe pp̄t ipum
Cōuertat̄ etiā ad ipm timor tuꝰ. quia puer/
ſus eſt timor oīnis quo metuis aliq̄d p̄ter
eū. aut nō pter eū. Sic ⁊ gaudiū tuū et tri/
ſticia eque cōuertant̄ ad ipm. hoc autē ita fi/
et. ſi nō niſi ſm eū doleas aut leteris. Quid
eīn pueſum magis q̄ꝫ letari cū malefeceris
⁊ in rebus peſſimis exultare. ſed ⁊ ea quoq꜒
que ſm ſeculū eſt triſticia mortē operatur.

De timore
Capl̄m XLI

Regoriꝰ in moral̄. Iuſto timendu;
g nō eſt. ne deriſor cū corripit̄ cōtume
lias inferat. ſed ne tractꝰ ad odiū pe
ſor fiat. Idē. Creator noſter q̄ vbiq꜒ to/
tus eſt. ⁊ cernēs cūcta nō cernit̄. tāto metuē
dus eſt. q̄nto inuiſibilis pmanēs de noſtriſ
actibꝫ quādo ⁊ q̄d decernat ignorat̄ Idē
Tāto de ſe vnuſq̄ſq꜒ ſollicitꝰ metuat. quāto
ignorat qđ reſtat. Augꝰ. in lib. de penitē/
tia. Timeat aīma iā corrupta. docta experi/
mēto qđ ignorat virgo. Idē de cōiu. ad/
ult̄. Si a cōiugali vinculo immunis minꝰ
appetit̄ vita ſanctoꝝ exhorreat̄ pena mecho
rum. ⁊ timore ſaltē frenet̄ cōcupiſcentia ſiū
amore eligit̄ cōtinentia Idē in ep̄la Qui

gehēnas metuit.nō peccare metuit.ſ3 arde/
re.ille aūt peccare metuit qui peccatū ipum
ſicut gehennā odit. Idē in regula. Deo
vir ſanct⁹. timeat diſplicere. ne velit femine
male placere.illū cogitet oīa videre ne ve
lit femine male videri. Iſi.in ſyno. Timor
expellit peccatū.timor repmit viciū. timor
cautū facit hoīem atq3 ſollicitū. vbi timor n̄
eſt.ibi diſſolutio vite eſt.vbi timor nō eſt.ibi
deſperatio eſt Idē de ſum.bo. Sepe que
apud hoīum iudiciū bona patēt.apud exa/
mē diligētiſſimi ꝛ acutiſſimi iudicis rep̄ba
deteguntᷣ. Ideoq3 oīs ſanct⁹ veretᷣ. ne for
te bonū qd agit ꝑ aliqua aī intentōe in ocu/
lis dei reprobū ſit. Hieronym⁹ in ep̄la.
Ubi timor ꝛ tremor eſt.nō ibi vocis elatio
eſt ſed animi flebilis lachrymoſa deiectio.
Idē. Quādo irat⁹ fuero ꝛ aliquid mali co
gitauero.ꝛ me nocturnū phantaſma deluſe
rit.baſilicas martyꝝ intrare non audeo.ita
aīo ꝛ corpe cōtremiſco. Idē in ori.ſup
Joelem. Nūq3 tuta eſt humana fragilitas
ſ3 quāto virtutib9 creſcim⁹.tāto magꝭ time/
re debemus.ne de ſublimib9 corruamus.
Bern̄.ſup cātica. Beat⁹ homo q̄ ſemp pa
uidus eſt.time ergo cū arriſerit gratia. time
cū abierit.time cū denuo reuertetᷣ.ꝛ hoc eſt
ſemp pauidū eſſe. Idē. In veritate didi/
ci. Supra lib.ij.de gratia. Idē in ſmone
Prim⁹ timor eſt ne cruciemur a gehenna.
Secūd⁹ ne excluſi a viſione dei priuemur tā
ineſtimabili glia. Terti⁹ replet animā omni
ſollicitudine ne forte deſeratᷣ a gr̄a. Idē.
Sicut ſecuritas vel deſidia cauſa ꝛ matᷣ eſt
omniū delictoꝝ.ſic timor dn̄i radix ꝛ cuſtoſ
omniū bonoꝝ. Idē. Heu me. Sup̄ li.ij.
de temptatiōe.

De dolore Capitulū. XLII

Rego.in regiſtro. Quāto cordi nr̄o
G leticiā eccl'ie ordo inculpabiliter cu/
ſtodit⁹ infundit. tāto receſſus tediū
doloꝛ imponit. Idē. Credat mihi chari
tas tua.quia valde cōtriſtat⁹ ſum ꝺ triſticia
tua.ac ſi in te iniuriā ipe ptuliſſem. Idē i
moral'. In amaritudine aīe ſunt oēs ele
cti.quia vel punire flendo nō deſinūt q̄ deli
querūt.vel graui ſe merore afficiūt.q̄a lōge
huc a facie cōditoris piecti.adhuc in eterne
patrie gaudijs nō ſunt. Idē. Valde affli
gitur aīa iuſtoꝝ quādo mali cōtra bonos
diſtrictas ſentētias intorquēt.q̄ bene viuere
ignorāt.ꝛ voce ſibi iuſticiā vēdicāt. quā mo
ribus impugnāt. Idē. Grauis meror eſt
duris cordib9 infructuoſe p̄dicare. laborē
in oſtēdenda veritate ſumere.ſ3 nullū de cō
uerſione audiētiū laboris fructū inuenire.
ac ꝯtra magna p̄dicatoꝝ ꝯſolatio eſt.ſubſe/
quēs ꝑfect⁹ auditoꝝ. Idē. Aīa ſancta ī
tus doloris ſui gemitū tolerat.ſ3 eo refectō
nis pabulū pcipit quo vis amoꝛ p lachry/
mas emanat. Joh.chryſ.ſup Joh. Cū q̄
dem peccauerim⁹ nos vl' alij. tūc ſolū triſta
ri bonū eſt.cū aūt in humanas circūſtātias
inciderim⁹.inutilis nobis de reliq̄ triſticie
vſus. Aug⁹.de verbis dn̄i. Geme vt colū
ba.ꝛ tunde pect⁹.ꝛ tūdendo correptus eſto
ne videaris non cōſcientiā cedere.ſed malā
ꝯſcientiā pugnis pauimētare. ſolidiorē red
dere.nō correptiorē. Idē in ep̄la. Pia eſt
iſta triſticia.ꝛ ſi dici poteſt.beata miſeria vi/
cijs alienis tribulari.nō implicari.merere.
nō herere.dolore ꝯtrahi.nō amore attrahi.
Idem. Quid ſic. Supra de zelo bono.
Idē cōtra Julianū. Mentib9 amicoꝝ
ſanoꝝ fletū cōmouet riſus freneticoꝝ. Idē
in medita. Da mihi dn̄e in hoc exilio panē
doloris ꝛ lachrymaꝝ.quē eſurio ſup omnē
copiā deliciaꝝ. Idē. Aut ꝯtinui dolores
cruciabūt penitentē vitā meā.aut eterni cru
ciatus vexabūt puniendā aīam meā. Ber
nard⁹ in ſmone. Cū cepis triſticia implebit
cor tuū.ſ3 ſi pſeueraueris triſticia tua verte/
tur in gaudiū. Caſſiod.ſup pſ.l. Letus ꝛ
laſciu⁹ ſpūs obligat hominē peccato. ſ3 ſpi/
ritus cōtribulat⁹ eſt ſacrificiū quo peccatū
ſoluitur.

De confidentia Capl'm XLIII

Regori⁹ in moral'. Tāto anim⁹ a la/
G boris afflictiōe ſubtrahitᷣ.quanto p
ſpem ad ſūma ſuſtollitᷣ. Idē. Quic
quid intolerabile puſillanimitas aſſerit. h
ei leue ac facile ſpes remuneratiōis oſtēdit.
Idē. Quia nunc p tribulatiōem ſeritᷣ.vt
poſt gaudij fruct⁹ metatᷣ.tāto maior fiducia
mentē roborat.q̄nto hāc fortior ꝑ veritate
afflictio anguſtat. Idē. Ille bene nouit ī
exteriorib9 miſerijs ſubſiſtere. qui ſcit ſemp
de interna ſpe gaudere. Idē. Cū iā in pe/
nitentie lamētis culpa diluitᷣ. ꝛ ſic ppetrata
plangunt vt plāgenda minime ppetrētᷣ.ma
gna mēti fiducia naſcitᷣ.ꝛ ad cōſpicienda ſu/
perne retributiōis gaudia cordis noſtri fa/
cies leuatᷣ Idē ſup Ezechielē. Nō ī fletib9
non ī actibus noſtris. ſ3 in aduocati noſtri

allegatioue cõfidamꝰ. Idē. Spes ꝑ deſi
deria atqꝫ ſuſpiria introducit ad q̇etis gau
dia. Amb. in hexamerõ. In grauiſſimis
paſſionibꝫ ſpem deponimꝰ. factiqꝫ aīmo re/
ſoluimur improuidi ⁊ inertes iacemꝰ. cũ de
diuina miſeratõe tũc ſperandũ ampliꝰ ſit cũ
p̄ſidia humana defecerint. Auguſtinꝰ de
ꝯfeſſi. Nemo ſecurꝰ eſſe debꝫ in iſta vita que
tota tēptatio nominať. vt qui fieri potuit ex
deteriori melior nõ fiat. etiã ex meliore dete
rior. vna ſpes. vna fiducia. vna firma ꝓmiſ/
ſio deꝰ miſericordia tua Idē ꝺ ꝟbis apl'i.
Ip̄a ſpes ꝑegrinatiõi neceſſaria eſt. que ꝯſo
latur in via. tolle viatori ſpem ꝑueniēdi cõti
nuo frangunť vires ambulãdi Idē de ꝟ
bis dñi. Spes ad hoc nos hortať vt p̄ſen/
tia cõtemnamꝰ. futura expectemꝰ. ea que re
tro ſũt obliuiſcētes cũ apl'o ī anteriora nos
extendamꝰ. Nihil itaqꝫ tã inimicũ ſpei q̄ꝫ re
tro aſpicere. Hieroni. in epl'a. Cũ vniuer
ſos artus mũdaueꝛ ab om̄i ſorde peccati. ⁊
toto fueꝛ ſanctificata corꝑe. tũc tibi caſtita/
tem intelligas ꝓfuturã ⁊ cũ om̄i fiducia pal
mã ꝟginitatꝭ expecta. Bern̄. in ſermone.
Hec eſt ꝟa hoīs fiducia a ſe deficiētꝭ ⁊ inītē/
tis dño deo ſuo.

De leticia Capitulum. XLIIII

Regoriꝰ in moral'. Sancti viri cum
g multa ſe ꝓficere virtutũ ꝓſperitate
ꝯſiderãt. quodã diſpenſatõis ſuper
ne moderamīe exerceri ſe etiã in temptatio
nibꝫ exultãt. qꝛ tãto robuſtiꝰ acceptã ꝟtutũ
gl'iam cuſtodiũt. q̄nto tēptationis impulſu
ꝯcuſſi infirmitatē ſuã humilius agnoſcunt.
Idē. Quo ſe interiꝰ gaudijs animꝰ robu
ſtius inſerit. eo minꝰ exteriꝰ dolores ſentit.
Idē in omel'. Ille veraciter patientiã ſer
uat qui ⁊ ad tempꝰ aliena mala cũ dolore to
lerat. ⁊ eadē retractãſ ꝑtuliſſe ſe talia exultat
Idē. Si me participē. Supra de cõmu
nitate. Idē in dyalo. Qualis quiſqꝫ apꝺ
ſe lateat cõtumelia illata ꝓbat. Nam ſic ſuꝑ/
bi honoribꝫ. ſic plerũqꝫ humiles ſua deſpe/
ctione gratulanť. Augꝰ de verbis domī.
Quãdo gaudeť in dño nõ gaudeť in ſeculo
vincat gaudiũ in dño donec finiať gaudiuꝫ
in ſeculo. gaudiũ in dño ſemꝑ augeať. gau/
diũ in ſeculo ſemꝑ minuať donec finiatur.
Idē. Tu qui verã requiē. Supra ꝺ trã
quillitate. Idē de ꝯfeſſi. Eſt gaudiuꝫ qꝺ
nõ dať impijs ſꝫ eis qui te gratis colũt dñe
quoꝝ gaudiũ tu ipſe es. ⁊ ip̄a eſt beata vita
gaudere ad te. de te. ꝓpter te. ip̄a eſt ⁊ non eſt
altera. Hiero. in epl'a. Nihil ſollicitius ꝓ
uidendũ eſt. q̄ꝫ vt ſolennē diē nõ tam ciboꝝ
abundãtia q̄ꝫ ſpũs exultatõne celebremus.
quia valde abſurdũ eſt nimia ſaturitate vel
le honorare martyrē. quē ſcimus deo placu
iſſe ieiunijs. Bern̄. in epiſtola. Reuera il/
lud ſolũ ⁊ veꝝ eſt gaudiũ. qꝺ non de creatu
ra ſed de creatore cõcipitur. ⁊ qꝺ cũ poſſede
ris nemo tollet a te. cui cõparata omnis ali
unde iocũditas meror ē. om̄is ſuauitas do
lor eſt. omne dulce amarũ. omne decorũ fe/
dum. om̄e poſtremo qꝺcũqꝫ aliud delecta/
re poſſit moleſtũ. Idē in ſermone. Nõ eſt
regnũ dei eſca ⁊ potus ſꝫ iuſticia ⁊ pax ⁊ gau
dium in ſpũſancto. ſic fatui filij Adã ꝑreci
piti ſaltu iuſticiã tranſiliētes ⁊ pacē rē fina/
lem in principiũ cõuertere ⁊ ꝑuertere vulꝭ.
Nemo em̄ eſt qui gaudere nõ velit. non ſta/
bit. ⁊ nõ erit iſtud. qꝛ ſicut nõ eſt pax impijs
ſic nec gaudere dicit dñs. Nõ ſic impij. non
ſic. ꝑus eſt iuſticiã facere. inquirere pacem. ⁊
ꝑſequi eam. ⁊ ſic deinde apprehēdere gaudi/
um. imo a gaudio comp̄hendi Seneca ī
epiſtola. Ad veꝝ gaudiũ ſpecta. ⁊ ꝺ tuo gau
de quid autē eſt hoc de tuo. de teipſo. ⁊ opti
ma tui parte. corpuſculũ quoqꝫ ⁊ ſi nihil po
teſt fieri ſine ipſo magis neceſſariã rē crede
re q̄ꝫ magnam.

De cõnexione Capl'm XLV

Gregoriꝰ in moral'. Omnes ꝟtutes
g in cõſpectu cõditoris vicaria ope ſe
ſubleuãt. vt quia vna virtꝰ ſine alia
vel nulla eſt om̄ino. vel minima. viciſſiꝫ ſua
cõiunctiõe fulcianť. Idē. Valde ſingula
quelibet deſtituiť. ſi non vna virtꝰ ꝟtuti alij
ſuffrageť. Ambroſiꝰ ſuꝑ Lucã. Connexe
ſunt ſibi cõcatenateqꝫ ꝟtutes. vt qui vnã ha
bet. plures habere videať. De timore ⁊
ſpe. Gregoriꝰ in moral'. In peccatoꝛ pe/
ctore inceſſanter debet ſpes ⁊ formido ꝯiun
gi. quia incaſſum miſericordiã ſperat. ſi nõ
⁊ iuſticiã timeat. incaſſum iuſticiã metuit. ſi
nõ etiã de miſericordia cõfidit. Idē. De
ſtatu ſuo Dauid cadēte nemo ſuꝑbiat. ꝺ la/
pſu etiam ſuo Dauid ſurgēte nemo deſpe/
ret. Idē. Viri ſancti ita meſti ſunt vt cõfi
dant. atqꝫ ita cõfidunt vt tamē ex ſecuritate
nõ torpeãt. Idē in dyalo. Oportet ⁊ ꝺ dei
nos ſemꝑ miſeratione cõfidere. ⁊ de noſtra
infirmitate formidare. Idē. Qui peccõri
ꝑdicat. Supra de doctrina. Iſi. in ſyno.

Nulla te ſecuritas deceptū blādiat̄. nulla
te ſecuritas a penitētie intētiōe ſuſpēdat. in/
ceſſanter in corde tuo ſpes ⁊ formido perſi/
ſtat. Idē de ſum. bo. Omis iuſt⁹ ſpe ⁊ for
midine nitet. q2 nūc illū ad gaudiū ſpes eri/
git. nūc illū ad formidinē timor gehēne ad/
ducit. Aug⁹. de medita. Reſpira pctōr. re
ſpira. ne deſperes. ſpera in eo quē times. af/
fuge ad eū a q̄ aufugiſti. inuoca importune
quē ſupbe ꝓuocaſti De timore ⁊ gaudio
Grego. in moral. Cū bona in alijs cerni
mus. valde neceſſe eſt vt exultatiōz nr̄e for/
midini ⁊ formidinē nr̄e exultatōi miſceam⁹
quaten⁹ ⁊ de alienis ꝑfectib⁹ charitas gau/
deat. ⁊ de ſuis infirmitatib⁹ ꝯſciētia ꝯtremi/
ſcat. Idē. Sancti viri cū de quibuſdā ſe
vicijs ereptos hilareſcūt. magno ſe metu eti
am in ipa exultatōe ꝯcutiūt. q2 ⁊ſi iā de cui⁹
libet ꝓcella tēpeſtatis erepti ſūt. eſſe ſe tamē
adhuc in incerti maris dubijs fluctib⁹ ſci/
unt. Idē. Sācti viri ſic ſpe exultāt vt pa
uore trepidēt. ſic pauore timēt vt ſpei fidu/
cia exultēt. De timore ⁊ amore Grego
ri⁹ in mora. Cū pl⁹ ipi qđ timeam⁹ agnoſci/
mus. pl⁹ nob de deo ꝑ internā grām infun
dit̄ qđ amem⁹ Idē. Appoſitis q̄ſi q̇buſdā
gradib⁹. ꝑfect⁹ noſtri pedē ꝑus ꝑ timorem ī
imo ponim⁹. ⁊ poſtmodū ꝑ charitatē ad al/
ta leuam⁹. vt ab eo qđ quiſq3 timet reꝑmat̄
vt timeat. ⁊ ab eo qđ iā timuit ſubleuet̄ vt ꝑ̄
ſumat. Aug⁹ de ꝟgi. Ama dei bonitatē. ti
me ſeueritatē. vtrūq3 te ſupbū eſſe non ſinit.
amādo eñ times ne amantē ⁊ amatuz ꝗuit̄
offendas. Idē de fide ad petrū. Diligen
tes dei miſericordiā. metuētesq3 iuſticiā. nec
de remiſſione pctōꝝ deſperem⁹. nec remane
amus ī peccatis. Idē de ꝟbis aplī. Non
intrat charitas incomitata. habet ſecū ſoci/
um ſuū timorē. quē introducit ipa. ſed illuz
caſtū ꝑmanentē in ſeculū ſeculi. Idē ſup
ꝑmā cano. Ioh. Exhorreſce qđ minat̄ om/
nipotēs. ama qđ pollicet̄ omipotēs. et vile/
ſcit omis mūd⁹ ſiue ꝓmittēs ſiue terrens.
Hiero. in epi. Uide vt omia quecūq3 bene
facis ꝓpter deū facias. ſciēs ei⁹ rei tm̄ te a do
mino receptuꝝ eſſe mercedē. quā ei⁹ timoris
⁊ dilectiōis cauſa ꝑfeceris. Bernard⁹ de
ꝯſid. Sanctū facit affectio ſancta. ⁊ ipſa ge/
mina. timor dn̄i ſanct⁹. ⁊ ſanct⁹ amor. his ꝑ/
fecte aīa affecta veluti duob⁹ quibuſdā bra
chijs ſuis deū amplectit̄. ſtringit ⁊ tenet. et
ait. tenui eū nec dimittam. Idē in epla.

Mens quā ſemel affecerit charitas. ſui iu/
ris eſſe nō ſinit̄. metuit qđ neſcit. dolet qđ n̄
oportet. ſolicitat̄ pl⁹ q̄3 voluerit ⁊ vnde nolu
erit. Idē in ſmone. Timeam⁹ ⁊ amemus
xp̄m dn̄m. timeam⁹ ꝓ nr̄a indignitate. ꝓ ipi⁹
dignatiōe amem⁹. nō diſſimulem⁹. nō excu/
ſem⁹. in medio eſt omib⁹ ſe offerēs De ab
ſtinentia ⁊ elemoſyna. Gregori⁹ in omel.
Hoc qđ tibi ſubtrahis alteri largire. vt vn̄
tua caro affligit̄. inde egētis ꝓximi caro re/
paret̄ Idē. Illud ieiuniū de⁹ approbat qđ
ad ei⁹ oculos man⁹ elemoſynaꝝ leuat. qđ cū
ꝓximi dilectiōe agit̄. qđ cū pietate cōditur
Idē. Nō deo ſ3 ſibi quiſq3 ieiunat. ſi ea q̄
ad temp⁹ ſibi ſubtrahit. inopib⁹ non tribuit
ſed ventri poſtmodū offerēda cuſtodit Io
hānes chryſ. ſup Matth. Si ieiunaueris
ſine elemoſyna nihil ieiuniū tuū reputat̄. ſ3
ventrē implēte ⁊ inebriāte deterior eſt q̇ tal⁹
eſt. ⁊ tāto deterior q̄3to laſciuia crudelitas eſt
difficilior Glo. Matth. vi. Deo ieiunat q̇
ei⁹ amore ſe macerat. ⁊ qđ ſibi ſubtrahit. alij
impēdit. De abſtinētia ⁊ oratiōe. Au/
guſtin⁹ ī epiſtola. In ieiunijs ⁊ vigilijs ⁊ om
ni caſtigatiōe corꝑis q̄3plurimū adiuuatur
oratio. Ioh. chryſ. ſup Matth. Qui orat
cū ieiunio duplices habet alas ⁊ ipis vētis
leuiores. neq3 eñ oſcitat ⁊ tenditur ⁊ torpet
orās qđ patiunt̄ multi. ſed eſt igne vehemē
tior ⁊ terra ſuꝑior. Ideoq3 maxime hic talis
demonib⁹ eſt inimic⁹ ⁊ hoſtis. Nihil eñ ho/
mine orāte ꝓpriē eſt potenti⁹ Idē. Sicut
nec miles ſine armis eſt aliq̇d nec arma ſine
milite. ſic nec oratio ſine ieiunio. nec ieiuniū
ſine oratiōe. Iſidor⁹ de ſum. bono. Hoc
eſt perfectū ⁊ rōnabile ieiuniū qn̄ noſter hō
exterior ieiunat. interior orat. facili⁹ eñ ꝑ ie/
iuniū oratio penetrat celū. Bern̄. ſuꝑ cā/
tica. Abſtinebo a vino q2 in vino luxuria eſt
aut ſi infirm⁹ ſum modico vtar iuxta ꝯſiliū
apoſtoli. abſtinebo ⁊ a carnib⁹. ne dū michi
nimis carnē nutriūt. ſimulq3 ⁊ carnis nutri
ant vicia. panē etiā ip3 cū mēſura ſtudebo ſu
mere. ne onerato vētre ſtare ad orandū tede
at Idē in ſmone. Oratio ꝟtutē impetrat
ieiunādi. ⁊ ieiuniū grām ꝓmeret̄ orādi. ieiu
nium orōnem roborat. orō ieiuniū ſcrificat.
⁊ deo reꝑſentat. Idē. Quid nobis ieiuni
um ꝓderit ſi relinquat̄ in terra. ſubleuet̄ er
go pēna quadā orōnis. Glo. can̄. iiij. Pri⁹
eſt mortificare ꝯcupiſcētiam. poſtea offerre
deo placabilia vota cordis Glo. Tho. iiij

Sola oratio pingueſcit.quā macies corpo
ris paſcit. De miſericordia ⁊ oratione.
Joh.chry.ſuꝑ Matth. In lege ſcriptū ē
Nō intres ante ꝯſpectū dn̄i vacuꝰ. Vacuꝰ ī
trat ante deū q̄ veniēs ad orationē nullā fa
cit elemoſynā. Idē. Infirma eſt oratio q̄
elemoſynaꝝ largitate nō eſt munita Sā
ctus maximꝰ in ſermone. Orō que caſtitat
iuſticie ⁊ elemoſynaꝝ opibꝫ adiuuaꝛ.excedit
mundū.penetrat ꝑadiſum. euolat ad ipſuꝫ
ſumme maieſtat angl'o offerēte cōſpectum.
De miſericordia ⁊ iuſticia. Grego. ī re/
giſtro. Ipa in te dulcedo cauta ſit nō remiſ
ſa.correctio ꝓ diligēs ſit nō ſeuera. ſꝫ ſic al/
teꝝ ꝯdiaꝛ ex altero vt ⁊ boni habeāt aman/
do qd̄ caueāt. ⁊ praui metuēdo qd̄ diligāt
Idē. Boni te dulcē. Supra de equitate.
⁊ ibidē alia plura. Idē in paſto. Diſcipli/
na vel miſericordia multū deſtituiꝛ. ſi vna
ſine altera teneaꝛ. Idē. Juxta pauli vocē
in arca tabernaculi cū tabulis virga ſimul ⁊
māna eſt.q2 ſcripture ſacre ſciētia ī boni do
ctoris pectore ſicut eſt virga diſtrictiōis. ſic
eſt ⁊ māna dulcedinis. Ambro. in epl'a.
Beatꝰ qui ⁊ ſeueritatē ⁊ manſuetudinē te/
net.vt altero diſciplina ſeruetꝛ. altero inno/
centia nō opprimaꝛ. Nimia eīm ſeueritas ex
torquet plerūq crudelitate mendacium
Idē de offi. Neq ſeueritatē eſſe durā cō/
uenit.nec nimiā remiſſionē ne aut poteſtatē
exercere.aut ſuſceptū officiū nequaq imple
re videamur. Iſi.in ſyno. Impia iuſticia
eſt humane fragilitati nō ignoſcere.nō ergo
ama dānare ſed emēdare potꝰ et corrigere.
Idē. Tene rigorē in diſcuſſione iuſticie.
miſericordiā in diffinitiōe ſentētie. Idē
de ſum.bo. Omīs q̄ recte iudicat ſtateram
in manu ſua geſtat.in vtroq penſo iuſticiā.
⁊ miſericordiā portat. ſꝫ ꝑ iuſticiam reddit
pctō ſnīam. ⁊ ꝑ miſericordiā peccati tēperat
penā. Joh. Chryſ.ſuꝑ Matth. Juſticia
ſine miſericordia nō eſt iuſticia ſꝫ crudelitaſ
ſic miſericordia ſine iuſticia nō eſt miſericor
dia ſed fatuitas. Bern̄. ſuꝑ cāti. Si iter/
dū ſeueritate opꝰ eſt.paterna ſit nō tyranni/
ca.matres vos fouēdo.patres corripiendo
exhibeatis. Idē de ꝯſider. Juſticie vt iu
ſticia ſit tꝑantia modū imponit.noli nimis
eſſe iuſtꝰ ait ſapiēs.oſtendēs ꝑ hoc minime
approbandā eſſe iuſticiā que tēperantie mo/
deramīe nō frenaꝛ. Beda in omel'. Neceſ
ſe eſt vt rectorē ſubditis ⁊ matrē pietas ⁊ pa
trem exhibeat diſciplina.atq inter hec ſolli
cita circūſpectione ꝓuidendū ne aut diſtri/
ctio rigida.aut pietas ſit remiſſa. Idē dic
beatus Grego. in regiſt. Glo. Matth.j.
Vera virtꝰ eſt cū nec pietas ſine iuſticia. nec
ſine pietate iuſticia exequiꝛ.que ſeꝑate ab in
uicē dilabunꝛ. De ꝯtinētia ⁊ abſtinētia.
Ambroſiꝰ de ꝟgi. Cibꝫ parſimonie et po/
tus abſtinētie docēt vicia neſcire.q2 docent
cauſas neſcire vicioꝝ.cā peccādi etiā iuſtoſ
ſepe decepit. hinc populꝰ dei poſtq̄m ſedit
mādųcare ⁊ bibere deū negauit. Iſid. de
ſum.bono. Libidinis ignes fomētis cibo/
rum icreſcūt.corpꝰ aūt quod abſtinētia frā/
git.tēptatio non exurit.vnde ⁊ tres pueros
abſtinētes flama babyloniȷ̄ incēdiȷ̄ et ſi teti
git nō combuſſit. Idē. Quidā ꝯtinentes
ſicut panē cū pondere edūt .ita ⁊ aquā cum
mēſura ſumūt.aſſerētes ad caſtimoniā car/
nis etiā aque abſtinentiā ꝯuenire. Johes
Chryſ.in ſermōe. Per ieiunia ceſſat pugna
carnis aduerſus animā. ⁊ anime aduerſus
carnē.nec vltra inſurgit ancilla in dominā.
nec ſerua ſuꝑbit in liberā.ſed vniuerſa hec ꝑ
lia ieiunioꝝ ꝑ̄ſentia cōquieſcunt. De cō/
tinentia ⁊ verecūdia. Amb.de virgi. Ubi
q in virgine comes ſingularū virtutum eſt
pudor.hic indiuiduꝰ debet eſſe virginitati.
ſine quo nō poteſt eſſe virginitas. Idē de
offi. Verecūdia eſt pudicicie comes. cuius
ſocietate caſtitas ipa tutior eſt. Hierony
mus in ſmone. Omino pudor indiuiduuſ
virginitati eſſe debet ſine quo recte caſtitas
ſeruari nō poteſt. Idē in epi. Sit in te no
ua grauitas.honeſtas admirabilis.ſtupen
da verecūdia.mira patiētia. virginal' inceſ/
ſus.⁊ vere pudicicie habitꝰ.ſermo ſemꝑ mo
deſtus.⁊ in ſuo tēpore ꝓferendꝰ. Bern̄.ſu
per cātica. Verecūdia ſoror continentie eſt.
nullū eque manifeſtū indiciū colūbine ſim/
plicitatis.⁊ ideo omīno teſtis innocētie eſt.
⁊ lampas pudicicie mētis. De ꝯtinētia ⁊
charitate. Gregoriꝰ ſuꝑ Ezechielē. Anti/
quus inimicꝰ caſtitatē in nobis ſi ſine chari
tate fuerit nō timet.quia nec ipſe carne ꝑmi
tur.vt in eius luxuria diſſoluaꝛ. Auguſti
nos de virginibꝫ. Si nuptias cōtempſiſtiſ
filiorū hominū.ex quibus gigneretis filios
hominum.toto corde amate ſpecioſum for
ma pre filiȷ̄s hominū. vacare vobis liberū
eſt a coniugalibus vinculis. ſed non vaca/
re vobis liberum eſt a vinculo charitatis.

Idē. Inſpicite vulnera pendētis. cicatrices reſurgētis. ſanguinē moriētis. pciũ credentis. cõmertiũ redimētis. hec q̃nti valeāt cogitate. hec in ſtatera charitatꝫ appendite ꝛ q̇cq̇d amoris nuptijs veſtris impēdēdũ habeatis illi rependite. Idē de bono ꝯiug. Illa ꝟgo ꝯiugate merito p̄ponit̄. q̄ nec multitudini ſe amandũ p̄ponit. cũ amorē vniuſ ex multitudine inq̇rit. nec ſe vni componit. (vno iā inuēto) cogitās que mũdi ſũt quõ placeat viro ſꝫ ſpecioſũ forma p̄ filijs hoim ſic amauit. vt qꝛ eũ ſicut maria ꝯcipe carne nõ poſſet. ei corde ꝯcepto etiā carnē īegraꝫ cuſtodiret. Idē. Quid inq̇unt ſi oēs velint ab omi ꝯcubitu ꝯtinere. ꝛ vñ ſubſiſtit genus humanũ. vtinā oēs h̄ vellēt dũtaxat in charitate de corde puro ꝛ ꝯſciētia bona ꝛ fide nõ ficta. multo citi⁹ dei ciuitas compleretur ꝛ accelerarēt termin⁹ ſeculi. Quid em̄ aliud hortari apparet apoſtolũ vbi ait cũ inde loquerēt. vellē oēs hoies eſſe ſicut me.

Bern̄. in ep̄la. Caſtitas ſine charitate lāpas ſine oleo eſt. ſubtrahe oleũ lāpas nõ lucet. tolle charitatē caſtitas nõ placet. Sꝫ o q̄ꝫ pulcra eſt (ſapiēs clamat) caſta generatõ cũ charitate Idē ſup cātica. Quomõ claritas vt aiũt lune non niſi a ſole eſt. ſic abſq; charitate ſeu iuſticia ꝯtinētie meritũ nulluꝫ eſt.

De ꝯtinētia ꝛ humilitate Gregorius in moral̄. Sic mentē neceſſe eſt p̄ mũdiciam erigi vt tamē ſolicite debeat in humilitate ſuſtineri Idē. Per humilitatis cuſtodiā ſeruāda eſt mũdicia caſtitatis. ſi em̄ pie ſpũs ſub deo p̄mit̄ caro illicite ſup ſpm̄ non leuat̄. Auguſtin⁹ de virgi. Sapiētes virgines eſſe decet ne lampades earꝫ extinguātur. quõ ſapiētes niſi nõ alta ſapiētes ſꝫ humilib⁹ cõſentiētes. Idē. Quia ppetua cõtinētia ꝛ maxime ꝟginitas magnũ bonũ eſt in ſanctis dei. vigilātiſſime cauenduꝫ eſt ne ſupbia corrumpat̄. Idē. Facil⁹ ſequunt̄ agnũ ꝛ ſi nõ quocũq; ierit certe quouſq; potuerint ꝯiugati humiles q̄ꝫ ſupbiētes virgines. Idē. Neq; ſimulare debet ꝟgo hũilitatē. ſed exhibere. ſimulatio humilitatis maior ſupbia eſt. Idē ſup Joh̄. Melior eſt quidē ꝟginalis ſanctitas q̄ꝫ pudicicia ꝯiugalis. q̇s dubitet. tñ ſi tu tenueris ſupbiam. et tua mater humilitatē melior mater erit q̄ꝫ filia. nõ dubito p̄ferre humilē mulierē ſupbe ꝟgini. Amb. ſup Lucā. Decet vt q̄nto caſtior virgo tāto humilior ſit. nouerit deferre ſeniorib⁹. ſit magiſtra ei⁹ humilitas ī qua eſt pfeſſio caſtitatis. Bern̄. ſup Miſſus. Pulcra cõmixtio ꝟginitatꝫ ꝛ humilitatꝫ. nec mediocriter placet deo illa aīma in q̄ humilitas cõmendat ꝟginitatē. ꝛ ꝟginitas exornat humilitatē. Idē. Potes ſine virginitate ſaluari. nõ potes ſine humilitate. poteſt inq̄ꝫ placere humilitas q̄ virginitatē deplorat amiſſam. ſine humilitate aũt audeo dicere nec ꝟginitas marie placuiſſet Idē ſuper cātic̄. Cõtinētia nõ habet meritũ apud deũ que gl̄iam req̇rit humanā. Idcq; maxie op⁹ eſt etiā puritate intētõis qua ſoli deo mēſ noſtra ꝛ placere appetat ꝛ valeat inherere

De actiõe ꝛ ꝯtemplatõe Gregori⁹ ſup Ezech̄. Actiua in neceſſitate. cõtēplatiua in volũtate eſt. illa in ſeruitute. iſta in libertate

Idē. Sicut bon⁹ eſt ordo viuendi vt ab actiua in ꝯtemplatiuā tendat̄. ita plerũq; a ꝯtemplatiua anim⁹ ad actiuā reflectit̄. vt p̄ hoc q̄ ꝯtemplatiua mentē accēderit. pfectius actiua teneat̄. Idē. Amor dei ad ꝯtemplatiuā. amor ꝟo primi ptinet ad actiuam.

Idē. Cõtemplatiua maior eſt Supra d̄ guſtu. Idē in moral̄. Marthe cura nõ reprehendit̄ Marie ꝟo laudat̄ quia magna ſunt actiue merita. ſꝫ cõtemplatiue potiora. vnde nec auferri vnq̄ꝫ marie pars dicit̄. q̇a actiue vite opa cũ corpe tranſeũt. cõtemplatiue aũt gaudia meli⁹ ex fine ꝯualeſcũt. Idē Humani generis. Supra libro p̄mo de p̄dicatorib⁹ bonis. Idē. Qui culmē apprehēdere pfectiõis nitunt̄ cũ cõtemplatõnis arcē tenere deſiderāt. p̄us ſe in cāpo opis p̄ exercitiũ pbāt. Iſidor⁹ de ſum. bo. Actiua vita mũdanis bñ vtit̄. ꝯtemplatiua nec mũdo renũciās ſoli deo viuere delectatur

Idē. Qui p̄us. Supra de aſcenſione.

Aug⁹ de ciui. dei. Ex trib⁹ illis vite generib⁹. ſ. ocioſo. actuoſo. ꝛ ex vtroq; compoſito q̄ꝫuis ſalua fide q̇ſq; poſſit in q̄libet eorꝫ vitā ducere. ꝛ ad ſempitn̄a p̄mia puenire. īter eſt tñ q̇d amore teneat ꝟitatꝫ. q̇d officio charitatis impendat. nec ſic eſſe dꝫ vnuſquiſq; ocioſus vt in eodē ocio vtilitatē nõ cogitet primi. nec ſic actuoſus vt ꝯtemplatõem nõ req̇rat dei. Idē. Ociũ ſanctũ q̄rit caritas veritatꝫ. negociũ iuſtũ ſuſcipit neceſſitas caritatis. quā ſarcinā ſi null⁹ imponit. pcipiende atq; intuēde vacandũ ē ꝟitati. Bern̄. ī apolo. Nec iacob niſi cognita p̄us Lya deſideratos rachel amplex⁹ meruit obtinere,

Idē ſup cātica. Aliter ſane afficiť mens
fructificās vbo. aliter fruēs vbo. illic ſolici/
tat neceſſitas pximi. hic ĩuitat ſuauitas ver
bi ⁊ quidē leta in ple mř. ſ; in amplexib; ſpō
ſa letior. chara pignora filioꝝ ſ; oſcula plus
delectāt. Idē. Ex bonis opib; ĩ fide non
ficta radicatꝫ recipit ꝯſolatiōem mēs aſſue/
ta quietꝫ. quotiēs ſibi lux vt aſſolet ꝯtēplati
onis ſubtrahiť. Idē in ſer. Bonū acqrit
gradū qui bñ miniſtrauerit pximo. forte me
liorē q̃ bene vacauerit deo. optimū aūt q̃ p/
fectus eſt in vtroq;. Idē. Optimā ptē ele
git ſibi maria. licet nō minoris fortaſſe me/
riti ſit apud deū humilis ꝯuerſatio marthe
ſed de electiōe maria laudať. qm̄ illa quidē
om̄ino q̃ſtū ad nos ſpectat nobis eligenda
hec vo ſi iniungiť patiēter eſt tolerāda. Idē
Abſit vt q̃ deo vacat ad tumultuoſam aſpi
ret fratꝝ officia iū vitā. Idē. Felix dom⁹
Supra de religiōe. De ſcia ⁊ humilitate
Gregori⁹ in mora. Cū ſūma cura puidē/
dū eſt ne accepta ſapia cū ignorātie tenebraſ
illuminat. lumē humilitatꝫ tollat. ⁊ iā ſapia
eſſe nequeat. q̃ ſi virtute locutionis fulgeat.
elatiōis tm̄ velamīe cor loquētis obſcurat.
Idē ſup̄ de intelligētia. quere libro ſcđo.
Idē. In om̄e qđ ſcit ſeſe mēs deprimat.
ne qđ virt⁹ ſciētie ꝯgregat. vent⁹ elatōis tol
lat. Idē Sancti viri vt humilitatis ĩ ſe
vtutē cuſtodiāt. cū quedā mirabiliter ſciūt.
illud añ mētis oculos ſtudent reuocare qđ
neſciūt. vt cū ex pte alia infirmitatē ſuā cōſi/
derāt. ex ea pte qua pfect⁹ eſt coꝝ ſe animus
nō extollat. ſciētia etenī virt⁹ eſt. hūilitas eti
am cuſtos vtutis. Iſiđ. In diſputatōe
Supra de ſtudētib; lib. pmo. Ibidē. Diſ
putare ſtude. De ſcia ⁊ charitate. Gre
gori⁹ in moral. Cū charitas edificādo non
erigit. ſciētia inflādo puertit. Idē ſup Eze
chielē. Inter charitatē ⁊ ſciam teſtꝫ ē bona
opatio q̃ ſi fortaſſe defuerit pfecto certū eſt
nec cognouiſſe te deū. nec diligere pximum
Idē. Sepe dū q̃ſdā. Supra li. iij. de di/
ſcordia. Auguſtin⁹ ſup Ioh. Sciētia ca
uēda eſt ne inflet. g̊ amate ſciam ſ; añ ponite
charitatē. q̃ charitas edificat ⁊ nō pmittit ĩ
flari ſciam. Idē ad Hieronymū de ſentē.
iacobi. Sic mors aurā auellit a ſenſib; car
nis. ſic charitas a ꝯcupiſcētijs carnalibus.
huic ſubſeruit ſcia. cū eſt vtilis. nā ſine illa ĩ
flat. Idē. Spiritalis hō. Supra de diſ/
cuſſione. Bern. de diligēdo deo. Liquet
⁊ abſq; ſciētia dignitatē eſſe om̄ino inutilē;
⁊ ſciam abſq; vtute damnabilē. Idē ſup
cātica. Cib; indigeſt⁹. ⁊ qui bonā nō habet
decoctionē malos generat humores ⁊ cor/
rumpit corp⁹. nō nutrit. ita ⁊ multa ſciētia ĩ/
geſta ſtomacho aīe q̃ eſt memoria. ſi decocta
igne charitatis nō fuerit. Idē. Sicut bo
nū. Supra de religiōe. De ſciētia ⁊ do
ctrina. Greg. ſup Ezech. Sācti viri amā
do diſcūt qđ docēdo pferūt. Idē ĩ paſto.
Cū ſpiritale aliq̃d a ſubditꝫ paſtoris inq̃rit
valde eſt ignominioſum ſi tūc q̃rat diſcere.
cū queſtionē dꝫ enodare. Idē. Pleriq; dū
metiri ſe neſciūt. q̃ nō didicere docere ꝯcupi
ſcunt. q̃ pond⁹ magiſterij tāto leui⁹ eſtimāt.
q̃nto vim magnitudinis illi⁹ ignorāt. Au
guſtin⁹ in ep̄la. Ad diſcēdū qđ op⁹ eſt nulla
etas mihi ſera videri pōt q̃ ⁊ ſi ſenes magis
decet docere q̃; diſcere. magꝫ tm̄ volo diſcere
q̃; qđ doceā ignorare. Iohēs Chryſ. de
cōpunc. cor. Nō ꝯfundam⁹ diuīas lr̃as. ne/
q; ſanctiſpūs ſentētias pprijs ſentētijs puer
tam⁹. Hieronym⁹ in ep̄la. Multo tpe di
ſce vt doceas. nec laudatorib; tuis imo de/
riſorib; aurē libēter accōmodes. De vi/
ta ⁊ doctrina. Gregori⁹ in mora. Cū a vi/
cijs caro reſtringiť. cū mens vtutib; exerceť
reſtat vt loquēdo q̃ſq; doceat vitā quā mo/
rib; ornat. Idē. Spiritalis q̃ſq; p̄dicator
ſtudet ſummope ꝯ maleficos rumores ad
uerſantiū. ⁊ defendere loquēdo qđ viuit. et
ornare viuēdo qđ dicit. Idē in paſtoral.
Illa vox libenti⁹ auditoꝝ cor penetrat quā
dicētis vita cōmēdat. Idē. Boni p̄dica/
tores pus ppria crimia fletib; curēt. et tunc
que alioꝝ ſunt puniēda denūciēt. ⁊ añq̃; v/
ba exhortatōis inſonēt om̄e qđ locuturi ſūt
opib; clamēt. Iſiđ. de ſum. bo. Tā vita q̃;
doctrina clarere dꝫ eccleſiaſtic⁹ doctor. Nā
doctrina ſine vita arrogantē reddit. vita ſi/
ne doctrina inutilē facit. Idē. Unuſquiſ
q; doctor ⁊ bone actiōis ⁊ bone p̄dicatiōis
hr̄e debet ſtudiū. nā alterꝝ ſine altero nō fac
pfectū. Ioh. Chryſ. in ſmone. Adijcit do
ctrine auctoritatē bona vita doctorꝫ. Am
bro. de offi. Uir iuſt⁹ ⁊ dictis ⁊ reb; pbatur.
Nā ſi exercitat⁹ ſit ſermonib;. deſidioſus in
opib;. prudentiā ſuā factis repellit. Hie/
ronym⁹ in ep̄la. Pri⁹ faciam⁹ ⁊ poſt docea/
mus. ne doctrine auctoritas caſſis ſermōi/
bus deſtruať. Aug⁹. de ꝯfeſſi. Surgunt
indocti ⁊ rapiūt celū. ⁊ nos cū doctris nr̄is

ſine corde.ecce vbi volutamur ī carne ⁊ ſan
guine. Bern̄.in ſer. Eſt tm̄ lucere vanuꝫ.
tm̄ ardere parꝝ.ardere ⁊ lucere ꝑfectū.

De exemplo Ca. XLVI

g Rego.in mora. Multi in tenebrꝭ vi
te p̄ſentis dū ſupiora de ſe exempla
exhibēt aſtroꝝ more nobis deſuper
lucēt. Idē. Qui pleniſſime intelligere ap
petit qualis eſt.tales nimiꝝ dꝫ cōſpicere q̄/
lis nō eſt.vt ex bonoꝝ forma metiat̄ q̄ntum
ipe deſerto bono deformis eſt. Idē. Qui
vitā p̄cedentiū patrū ꝯſpicit.q̇d in ſe geme/
re debeat ſubtili⁹ agnoſcit. Idē. Sepe cū
nos. Supra de verecūdia Idē in dyalo.
Nunq̄ꝫ peccatores ad lam̄tū penitētie redi
rent.ſi nulla eſſent bonoꝝ exēpla que eoruꝫ
mentē traherent. Idē in omel. De bono
ope ꝓximis p̄beam⁹ exemplū.⁊ tm̄ ꝑ intētio
nē qua deo ſoli placere querim⁹.ſꝑ optem⁹
ſecretū. Idē. Ad amorē dei ⁊ ꝓximi plerū
q̄ꝫ corda audientiū pl⁹ exēpla q̄ꝫ verba exci/
tant. Idē. Qui ſancto viro. Supra de ſo
cietate. Iſid.de ſum.bo. Propterea ꝟtu/
tes ſanctoꝝ ad exemplū noſtꝝ deus ꝓpoſuit
vt q̄nto de imitatōe eoꝝ ꝯferri poſſunt nob
iuſticie p̄mia.tāto de pſeuerātia mali ſint g̃/
uiora tormēta. Idē. Reprobi nō attēdūt
documēta beatoꝝ q̄ imitent̄ ad meli⁹.ſed ꝑ/
ponūt ſibi exēpla prauoꝝ q̄ ad ſuoꝝ moꝝ ꝑ
uerſitatē imitant̄ in pei⁹. Amb.ſuꝑ Lucā
Uni⁹ exēplo plurimi corrigunt̄ Idem ꝺ
patriarchis Sanctoꝝ vita ceterꝭ norma vi
uendi eſt Idē de offi. Sit nobis vita ma
ioꝝ diſcipline ſpeculū.nō calliditatꝭ cōmen
tariū. Bern̄.in ep̄l'a. Sermo viu⁹ et effi/
cax exemplū eſt opis. facile faciēs ſuadibile
qꝺ ꝺꝛ dū mōſtrat̄ factibile qꝺ ſuadet̄ Iꝺ
in ſer. Nullū cōſiliū meli⁹ arbitror q̄ꝫ ſi exē/
plo tuo fratrē docere ſtudeas q̄ oporteat q̄
nō oporteat fieri.ꝓuocās eū ad meliora. et
ꝯſulens ei nō ꝟbo neq̄ꝫ lingua ſꝫ ope ⁊ ꝟita/
te. Seneca in ep̄l'a. Inſtruēda eſt vita ex
emplis illuſtrib᷒.

De fama Capitulū XLVII

g Rego.in regiſ. Quicq̇d grauare pōt
aut opinionē tuā.aut aīam.omino
refugias.⁊ te cōmittere illud nulliuſ
ſuaſioni ꝯſentias. Idē. Eius quē videre
me nō licet bona me paſcit opinio. Idē i
moral'. Fama a bono ope vires accipit ⁊ fa
uoris g̃ram quaſi claritatis lumē aſpergit.
Idē. Dū de aliena vita lux quaſi illi⁹ opi
nione clara oñdit̄.hinc quaſi ꝑgenti in itine
re exempli lumē p̄bet̄. Idē. Nōnunq̄ꝫ eti
am ſancti viri ꝺ bona ſua opinione gaudēt
cū ꝑ hanc ad meliora ꝓficere audiētes pen/
ſant. Idē. Laus ſua iuſtos cruciat.iniq̄s
exaltat.ſꝫ iuſtos dū cruciat purgat. iniquoſ
dū letificat reprobos mōſtrat. Idē. Uir
tutes ꝓficientiū in noticia ceteroꝝ hominū
quaſi ſua uitate fragrāt odoꝝ. Idē. Sicꝫ
ex aliena opinione ꝓficim⁹.ſic plerūq̄ꝫ ſi lau
dib᷒ fame noſtre intendim⁹ a ꝟtute vacua/
mur. Aug⁹.de mori.⁊ vita cleri. Qui nos
amāt.querūt q̇d laudēt in nobiſ. q̇ aūt nos
odiūt.detrahūt nobis. Nos aūt ī medio cō
ſtituti adiuuāte dn̄o deo noſtro.⁊ vitā nr̄aꝫ
⁊ famā ſic cuſtodire ꝺbem⁹ vt nō erubeſcāt
detractorib᷒ laudatores. Idē de vidui.
In om̄ib᷒ ſp̄ualib᷒ delicijs q̇b᷒ fruunt̄ inu/
pte ſancta eaꝝ ꝯuerſatio cauta etiā debꝫ eſſe
ne forte cū mala vita nō ſit ꝑ laſciuiaꝫ.mala
ſit fama ꝑ negligentiā. Idē. Nobis eſt ne
ceſſaria vita noſtra.alijs fama noſtra. ⁊ vti/
q̄ꝫ qꝺ alijs miniſtram⁹ miſericorditer ad ſa/
lutē.ad noſtrā q̄ꝫ redūdat vtilitatē. Idē.
Multo miſericordi⁹. Supra de doctrina.
Hiero.in ep̄l'a. Multū in vtrāq̄ꝫ ꝑtē cre
bro fama mentit̄.⁊ tā de bonis mala.q̄m de
malis bona falſoꝝ ore ꝯcelebrat. Idem.
Caueto om̄es ſuſpitiōes.⁊ q̇cquid ꝓbabi/
liter fingi pōt ne fingat̄ ante deuita. Idē
Fuge ꝑſonas in q̇b᷒ pōt male ꝯuerſationiſ
eſſe ſuſpitio.nec paratū habeas illud de tri/
uio.ſufficit mihi ꝯſciētia mea.nō curo q̇d de
me loquant̄ homīes.⁊ certe ap̄l's ꝓuidebat
bona.nō ſolū corā deo ſꝫ etiā corā homib᷒.
ne ꝑ illū nomen dei blaſphemaret̄ ī gentib᷒
Idē. Tenera res in femis fama pudici/
cie eſt.q̄ſi flos pulcerrim⁹ cito ad leuē mar/
ceſcit aurā.leuiq̄ꝫ flatu corrūpit̄. Bern̄.ſu
per cā. Ualidos ⁊ ꝯſtātes neceſſe eſt eē eos
q̇ ſuꝑ alios ordinant̄.necnō ⁊ lōganimes ī
ſpe.atq̄ꝫ ad ſuꝑna verticē mētis attollentes
q̇ ⁊ bonū fidei ſue ⁊ ꝯuerſatōis vbiq̄ꝫ odorē
ſpargētes.dicere cū ap̄l'o poſſint. Chriſti bo
nus odor ſum⁹ deo ī om̄i loco. Idē. Erit
quidē virt⁹ ꝯtēta candore ꝯſciētie.vbi ſequi
n̄ poterit odor fame. ceteruꝫ odor fame nec
excuſare ſufficiet viciū ꝯſcie decoloris. ꝓui/
debit tm̄ ſꝑ q̄ntū in ſe eſt homo ꝟtutis bona
nō tm̄ corā deo.ſꝫ corā hoīb᷒.vt ꝟe ſit lilium
Idē. Sufficit. Suꝑ de trāquillitate.
Idē ꝺ ꝯſi. Intereſt tue ꝑfectōis ⁊ malas

M

res. ⁊ malas parit̃ ſpẽs deuitare. ĩ altero cõſcientie. in altero fame ↄſulis. Idẽ. Eſto fortis in fide. decor⁹ in gl'ia. ⁊ ꝓbaſti te imitatorẽ dei. fortitudo tua fides ↄſcie eſt. ⁊ decor tuus ſplẽdor bone opinionis eſt.

De aduerſitate Ca. XLVIII

g Rego. in regiſ. Pena p̃ſens ſi afflicti aĩm ↄuertit finis eſt culpe p̃cedẽtis ſi eũ ad timorẽ dñi mĩme ↄuertit. initiũ eſt pene ſequẽtis Idẽ. Inter flagella poſitos. flagellis digna cõmittere. ↄ ferientez eſt ſpiritaliter ſuꝑbire. ⁊ ſeuiẽtis acri⁹ iracũdiã ꝓuocare Idẽ. Aduerſitas que bonis votis obijcit̃. ꝓbatio ꝟtutꝫ eſt nõ indiciũ reprobatõis Id In oĩpotẽte deo tũc certa fiducia eſt qñ ꝓ bono oꝑe aduerſitatꝫ aliq̇d in h̃ mundo recipit̃. vt plena merces in eterna retributõe ſeruet̃. Idẽ. Ipa maloꝝ ſocietas purgatio bonoꝝ ẽ. Idẽ. Dubium nõ eſt. Supra de diſcordia. li. iij. Idẽ in moral'. Sicut aromata fragrãtiã ſuã nõ niſi cũ incendunt̃ expandũt. ita ſancti viri omne qd ꝟtutib⁹ redolet ĩ tribulatõne innoteſcunt. Idẽ. Flagella bonoꝝ aut vicia ꝑpetrata purgãt. aut que poterãt ꝑpetrari futura deuitãt. Idẽ. Cũ ꝑuerſum queq̃ deus oĩpotẽs ꝑcutit. ⁊ ↄdolendũ eſt miſerie ꝑeũtis. ⁊ ↄgaudendũ iuſticie iudicis Id. Electi vniuſcuiuſq̃ mẽs trib⁹ vicib⁹. i. vel labore ↄuerſionis vel tẽptatõne ꝓbatiõis. vel formidine ſolutõis atterit̃. atq̃ ipa attritõe purgata liberat̃ Idẽ. Pena interrogat ſi quiet⁹ quis veraciter amat. Idẽ plura ſ de certamine. Ioh. chryſ. in ſer. Sic pluuia in terrã deſcendẽs eleuat ſemina. ſic ⁊ tribulatio aĩam intrãs erigit deſideriũ Idẽ Qui aduerſat̃ virtutẽ ſuaꝫ deſtruit. nob ꝟo ꝑ patiam coronas oꝑabit̃. Auguſtin⁹ de paſto. Si except⁹ es a paſſione flagelloꝝ exceptus es a numero filioꝝ. Idẽ in ep'la. Terror tꝑaliũ poteſtatũ qñ veritatez oppugnat iuſtis. fortib⁹ gl'ioſa ꝓbatio eſt. ĩfirmiſ ꝑiculoſa tẽptatio. Idẽ ſuꝑ Gen̄. ad lr̃am Ipe ſibi homo in tẽptatiõib⁹ certi⁹ innoteſcit. ⁊ iuſte ſai⁹ illa ꝑpetua que turpit̃ amiſſa eſt ꝑ voluptatẽ. fortiter recipit̃ ꝑ dolorem.

Iſid. in ſyno. Aduerſa corꝑis aĩe remedia ſunt. egritudo carnẽ vulnerat. mentẽ curat. languor eñ vicia excoquit. lãguor vires libidinis frãgit. Idẽ de ſum. bo. Viri ſãcti plus formidãt ꝓſpera q̃ aduerſa. q̇a dei ſeruos ꝓſpera deijciũt, aduerſa ꝟo erudiũt.

Bern̄. ſuꝑ Qui habitat. Bonũ mihi dñe tribulari. dũmodo ipe ſis mecũ. q̃ regnare ſine te. epulari ſine te. ſine te gloriari. Bonũ mihi in tribulatiõe magis amplecti te. ĩ camino habere te mecũ q̃ eſſe ſine te vel ĩ celo quid eñ mihi eſt in celo ⁊ a te q̇d volui ſuꝑ terrã. Idẽ ſuꝑ canti. In petra. Infra de martyrio.

De martyrio Caplm XLIX

g Rego. in regiſtro. Sicut beat⁹ Cyprianus ait. martyrẽ nõ facit pena. ſed cauſa. Idẽ in omel'. Mori a ꝑſequẽte martyriũ in aꝑto oꝑe eſt. ferre ꝟo cõtumelias ⁊ odientẽ diligere martyriũ eſt in occulta cogitatõe Idẽ. Habꝫ pax noſtra martyriũ ſuũ quia ⁊ ſi carnis colla ferro nõ ſubdim⁹. ſpũali tñ gladio carnalia d'ſideria trucidam⁹. Iſid. in etymo. Duo ſunt genera martyrij. vnũ in aꝑta paſſione. alterũ ĩ occulta animi ꝟtute. Nã multi hoſtis inſidias tolerantes. ⁊ cũctis carnalib⁹ deſiderijs reſiſtẽtes. ꝑ hoc q ſe oĩpotẽti deo in corde mactauerũt. ⁊ pacis tꝑe martyres facti ſũt.

Ioh. chryſ. in ſer. Habet pauꝑtas martyriũ ſuũ. ⁊ egeſtas bene tolerata fac̃ martyrium. ſꝫ egeſtas ꝓpter xp̃m. nõ ꝓpter neceſſitatẽ. Hiero. in legẽda ſancte paule. Non ſolũ effuſio ſanguinis in ↄfeſſione martyriũ reputat̃. ſed deuote quoq̃ mẽtis ſeruit⁹ q̇tidianũ martyriũ eſt. Idẽ in epiſtola. Nec eſt ſola digna retributio cũ ſanguis ſanguine cõpenſat̃. ⁊ redempti cruore xp̃i ꝓ redemptore libẽter occũbimuſ. quis ſanctoꝝ ſine certamine ⁊c̃. Supra de certamie. Aug⁹ de ciui. dei. Quicũq̃ etiã nõ ꝑcepto regeneratiõis lauacro ꝓ xp̃i cõfeſſione moriuntur tantũ eis valet ad dimittẽda peccata. q̃ntũ ſi ablueren̄t ſacro fonte baptiſmatꝫ. Idẽ Quãto erit acrior impet⁹ belli. tãto maior gl'ia nõ cedẽti. tãto denſior corona martyrij

Bern̄. ſuꝑ cãtica. Stat martyr tripudians ⁊ triũphãs. toto licet lacero corꝑe ⁊ rimante latera ferro. nõ modo fert fortiter ſꝫ alacriter ſacrũ e carne ſua circũſpicit ebullire ſanguinẽ. Vbi ergo tũc anima martyris Nempe in tuto. nẽpe in petra. nempe in viſceribus ieſu. Idẽ. In petra habitãs quid mirũ ſi in modũ petre diruerit. ſꝫ neq̃ h̃ mirum ſi exul a corꝑe dolores non ſentiat corporis. neq̃ hoc facit ſtupor ſꝫ amor. ſubmittitur eñ ſenſus nõ amittit̃. nõ deeſt dolor ſꝫ cõtemnit̃, Idẽ in ſermone. Eſt martyrij

genꝰ ⁊ effuſio q̄dā ſanguis in q̄tidiana cor/poris afflictiōe. eſt etiā baptiſmꝰ aliq̄s in cō punctōe cordis ⁊ lachrymaꝝ aſſiduitate. ſic q̄ppe infirmis ⁊ puſillis corde neceſſe eſt. vt quē ſemel ponereꝑ xp̄o nō ſufficiūt. ſaltē mi tiori quodā ſꝫ diuturniori martyrio ſangui nē fundāt. ſic ⁊ baptiſmi sacr̄m qm̄ iterari ñ licet bis q̄ ſepiꝰ in multꝭ offendūt. frequētio ri ablūtōe ſuppleri.

De gloria Capitulū L

G Rego. in moral'. Quia ī hac vita no bis eſt diſcretio opeꝝ. erit in illa pro culdubio diſcretio dignitatū. vt ſcḋm ꝙ hic aliꝰ aliū merito ſupat. illic aliꝰ aliū re/tributiōe trāſcēdat Idē ſup illḋ Job. viij donec impleat̄ riſu os tuū ⁊c̄. In illa eterna patria cū iuſtoꝝ mēs in exultatiōem rapit̄. lingua in canticū laudis eleuat̄ Idē. Ibi vniuſcuiuſqꝫ mentē ab alteriꝰ oculis mem/broꝝ corpulētia nō abſcōdet. ſꝫ patebit ani/muſ. patebit corꝑalibꝫ oculis ip̄a corꝑis ar monia. ſicqꝫ vnuſquiſqꝫ tūc erit cōſpicabilis alteri. ſicut nūc eſſe poteſt cōſpicabilis ſibi.

Idē Sicut hi q̄ adhuc viuētes ſūt mor tuoꝝ aīas quo loco habeant̄ ignorant. ita mortui vitā in carne viuentiū poſt eos q̄lit̄ diſponat̄ neſciūt. quia ⁊ vita ſp̄ūs longe eſt a vita carnis. ⁊ ſicut corꝑea atqꝫ incorporea diuerſa ſunt genera. ita etiā diſtincta cogni/tione. qḋ tamē de animabꝫ ſanctꝭ ſentiēduꝫ nō eſt. qꝛ que intꝰ omnipotētis dei claritateꝫ vidēt. nullo modo credendū eſt. qꝛ ſit foris aliquid qḋ ignorēt. Idē. Qn̄ ad ip̄m fon tem vite venerimꝰ erit nobis delectabiliter imp̄ſſa ſitꝭ ſimꝰ atqꝫ ſatietas. ſꝫ lōge aberit a ſiti neceſſitas. lōge a ſatietate faſtidiū. qꝛ ſiti/entes ſatiabimur ⁊ ſatiati ſitiemꝰ. Idem. Eterna cōtemplatōe agit̄ vt om̄ipotēs deꝰ quo magis viſus fuerit. eo magis diligat̄.

Idē. In illa reſurrectōis gl'ia erit corpuſ noſtrū ſubtile quidē ꝑ effectū ſp̄ūalis poten tie. ſꝫ palpabile ꝑ veritatē nature. Idē in omel. Credendū eſt ꝙ ante retributiōeꝫ ex/tremi iudicij iniuſti in requie q̄ſdam iuſtos ꝯſpiciāt. vt eos vidētes in gaudio nō ſolū ḋ ſuo ſupplicio. ſed de eoꝝ bono crucient̄. iuſti ꝟo in tormētis ſp̄ intuent̄ iniuſtos. vt hinc eoꝝ gaudiū creſcat. quia malū ꝯſpiciunt qḋ miſericorditer euaſerūt. tātoqꝫ ereptori ſuo maiores gr̄as referūt. q̄nto vidēt ī alijs qḋ ip̄i ꝑpeti ſi eſſent derelicti potuerūt. Idē in dyalo. Sicut electos beatitudo letificat ita credi neceſſe eſt ꝙ a die exitꝰ ſui ignis rē/probos exurat. Auguſtinꝰ de ciuitate dei Erit illiꝰ ciuitatis ⁊ vna in omnibꝫ ⁊ inſeꝑa/bilis in ſingulis volūtas libera. ab om̄i ma lo liberata. ⁊ impleta om̄i bono. fruēs inde/ſinēter eternoꝝ iocūditate gaudioꝝ. oblita culpaꝝ. oblita penarū. nec tamē ideo ſue li/beratōis oblita. vt liberatori ſuo nō ſit gra/ta. q̄ntum ḡ attinet ad ſciam rōnalē memor erit p̄teritoꝝ etiā maloꝝ ſuoꝝ. q̄ntum auteꝫ ad experiētis ſenſum prorſus immemor

Idē. Pax celeſtis ciuitatis eſt ordinatiſ/ſima ſocietas fruēdi deo. ⁊ inuicē in ḋo Idē Quāta erit illa felicitas vbi nullū erit malū nullū latebit bonū. vacabit̄ dei laudibus q̄ erit om̄ia in omnibꝫ. Nā quid aliud agetur vbi neqꝫ vlla deſidia ceſſabit̄. neqꝫ vlla indi gentia laborabit̄ neſcio. Idē. Ip̄e finis erit deſiderioꝝ noſtroꝝ. q̄ ſine fine videbit̄. ſine faſtidio amabit̄. ſine fatigatiōe laudabi tur. hoc munꝰ. hic affectus. hic actus ꝑfecto erit om̄ibꝫ ſicut ip̄a vita erit cōmuniſ Idē In nobiſipſis imaginē dei ꝯtuētes tāqꝫ iu/nior ille euāgelicꝰ filiꝰ ad noſmet reuerſi ſur gamus. ⁊ ad illū redeamꝰ a quo peccādo re ceſſeramꝰ. ibi eſſe noſtꝝ nō habebit morteꝫ. ibi noſſe noſtꝝ nō habebit errorē. ibi amare noſtrū nō habebit offenſionē Idē. Abſit om̄is deformitas. om̄is infirmitas. omnis tarditas. omniſqꝫ corruptio. ⁊ ſi quid aliḋ il/lud nō decet regnū. in q̄ reſurrectiōis ⁊ pro miſſionis filij equales erūt angelis dei. ſi ñ corꝑe. non etate. certe felicitate. Idē. Ita deus erit notꝰ atqꝫ cōſpicuus vt videat̄ ſpi ritu a ſingulis nobis. in nobis videat̄ ab al tero in altero videat̄. in ſeipſo videat̄. in celo nouo ⁊ in terra noua. atqꝫ in om̄i que tunc fuerit creatura videat̄. Et ꝑ corꝑa in omni corꝑe quocūqꝫ fuerint ſp̄ūalis corporꝭ ocu/li acie ꝑuenīēte directi. patebūt etiā cogita/tiōes noſtre inuicē nobis. Idē de trinita te. Cōtemplatio eſt merces fidei. cui merce/di ꝑ fidē corda mundant̄. ſicut ſcriptum eſt. Mūdans fide corda eoꝝ Idē. Illud qḋ agit iuſticia. Supra libro ſcḋo de quattuor virtutibꝫ. Idē lib. iij. de libe. arbi. Tanta eſt pulcritudo iuſticie. tāta iocūditas lucis eterne. hoc eſt incōmutabilis veritatis atqꝫ ſapiētie. vt etiā ſi nō liceret in ea ampliꝰ viue/re q̄ꝫ vnīꝰ diei mora. ꝓpter hoc ſolū innume/rabiles anni huiꝰ vite pleni delicijs ⁊ circū/fluentia temꝑaliū bonoꝝ recte meritoqꝫ cō

temnerētur.nõ eniꝫ falſo aut paruo affectu
dictū eſt.quoniā melior eſt dies vna in atri
is tuis ſuꝑ milia. Idē in ſermone.Tunc
nõ peccabimus nõ ſolū factis.ſed nec cõcu/
piſcentijs.cū illā faciē videbimus que vin/
cit oēs cõcupiſcentias.tam eñ dulcis eſt
fratres mei.tam pulcra.vt illa viſa nihil ali
ud poſſit delectare.ſatietas eñ erit inſatia/
bilis.nullū faſtidiū. ſemꝑ eſuriemus .ſemꝑ
ſaturi erimus. Idē de cõflictu. Recedat
amor pſentis ſeculi in quo oēs ſic viuifi/
cant vt deinceps moriant. ⁊ ſuccedat amor
futuri ſeculi in quo oīs ſic viuificantur vt
deinceps nõ moriant.vbi nulla aduerſitas
turbat.nulla neceſſitas anguſtat. nulla mo
leſtia inquietat.ſed pennis leticia regnat.

Ioh.chryſo.ſuꝑ Iohem.Beati ⁊ ter bea
ti ⁊ multoties beati.qui beata illa potiūtur
requie.quēadmodū miſeri.⁊ ter miſeri.⁊ in/
finite miſeri.qui a beatitudīe illa ſeipos ab
ijciunt. Fulgenti⁹ in epiſtola.Sicut per
ſpeculū vitreū trina nobis viſio adminiſtra
tur.qua noſipſos ⁊ ipm ſpeculū ⁊ quicquid
pſens adeſt videmuſ.ſic per ſpeculū diuine
claritatis ⁊ ipſum deū vt eſt videbimus.qn
tum poſſibile erit creature.⁊ noſipſos ⁊ om
nia alia vera ⁊ certa ſciētia cognoſcemus.

Bern.ſuper cātica. Qui replet in bonis
deſideriū anime.⁊ ipe rationi futurus ē ple
nitudo lucis.ipe voluntati plenitudo pacis.
ipe memorie cõtinuatio eternitatis. Idē
Quare triſtis es anima mea.⁊ quare cõtur/
bas me.ſpera in deo.quoniā adhuc confite
bor illi.cū error videlicet a ratõne.a volūta/
te dolor.atqꝫ a memoria timor oīs receſ/
ſerit.⁊ ſucceſſerit illa quā ſperamus mira ſe
renitas.plena ſuauitas.eterna ſecuritas.

Idē in ſermone.Quēadmodū circa rati
onale noſtrū ⁊ ſciētia ⁊ ignorantia cõſtat tā/
qꝫ habitus ⁊ priuatio.ſic circa cõcupiſcibile
deſideriū ⁊ cõtemptus.⁊ circa id quod dici/
tur iraſcibile.⁊ leticia pariter ⁊ ira verſatur.
Implebit ergo deus rationale noſtrū luce
ſapiētie.ita vt penit⁹ nobis nihil deſit in vl/
la ſciētia.implebit cõcupiſcibile noſtrū fon/
te iuſticie.vt omnino deſiderem⁹ eam ⁊ ea pe/
nitus repleamur.ſicut ſcriptū eſt Beati qui
eſuriunt ⁊ ſitiūt iuſticiā.quoniā ipſi ſatura/
buntur.ꝑ quā iuſticiā quicquid reſpuere de
bet anima reſpuet. ⁊ quicquid cõcupiſcere
concupiſcet.⁊ ex his omnibꝫ magis appetet
quod magis fuerit appetendū. Iam ꝟo qꝺ
dicitur in nobis iraſcibile. cum repleuerit
illud deus.perfecta erit in nobis tranquilli
tas.⁊ in ſummā iocunditatē atqꝫ leticiā re/
plebimur pace diuina Idē.Sicut reple
bit animas noſtras deus cū fuerit perfecta
in eis ſcientia.perfecta iuſticia.ꝑfecta leticia
ſic replebit maieſtate eius oīs terra nr̄a.
cum fuerit corpus immortale.agile. impaſ/
ſibile.configuratū deniqꝫ corpori claritatis
ſue. Idē.Eterna omniū beatorū ſolenni
tas eſt facie ad faciē deum intueri.eius dul/
cedine ſine faſtidio ſatiari.vt quē ſemper ha
bent ſemꝑ habere velint.ac eius viſione ſine
defectu perfrui. Anſelm⁹ de ſimilitudini
bus.Partes beatitudinis ſunt pulcritudo
agilitas.fortitudo.libertas.ſanitas.volup/
tas.longeuitas.ſapiētia.amicicia. cõcordia
honor.poteſtas.ſecuritas.gaudiū. Iſta vt
eſtimo ſunt que ꝓpter ſe ⁊ ꝓpter que alia que
qꝫ ab hominibꝫ appetunt. Et ita notanduꝫ
ꝙ ſeptē priores beatitudinis partes ad cor
poris beatitudineꝫ. ſeptēqꝫ poſteriores ad
animā pertinēt. Idē. In illa vita pulcri/
tudo iuſtorū ſolis pulcritudini.que ſeptem
pliciter qꝫ modo ſit ſplendidior erit. adeq̄/
bitur. Idē.Velocitas nos tāta ꝯcomita
bitur vt ipi angelis dei eque celeres ſimus
qui a celo ad terras ⁊ ecõuerſo dicto citius
dilabunt. Idē.In futuro ſic iuſtus fortꝭ
erit.vt etiā ſi velit terram ꝯmouere poſſit.⁊
ſic ecõuerſo iniuſtus imbecillis. vt nec etiā
vermes amouere queat ab oculis ſuis.

Idem .Gaudiū erit iuſto intus et extra.
gaudiū ſurſum atqꝫ deorſum.gaudium cir
cumcirca.vbiqꝫ gaudiū plenū Idē.Tūc
iuſti ſcient cuncta que deus fecit ſcienda.tā
ea que preterita.qꝫ ea que poſtmodum ſunt
Ibi a ſingulis oēs.ibi ab omnibꝫ ſinguli
cognoſcent.nec quēqꝫ omnino latebit. q̄ pa/
tria qua gente qua ſtirpe quis editus fuerit
vel quid etiam in vita ſua fecerit.Si auteꝫ
fueris malus.vera omnino ſapiētia priua/
tus.tantis vrgeberis doloribus.vt non ſo/
lum inſipiens.verū etiē omnino fias ⁊ amēs

Idē.In illa vita ſi bonus fuerit nihil pa
tietur quod nolit.ſed agere permittetur qꝺ/
cunqꝫ voluerit.ſi vero fuerit malus ad om
nia que noluerit cogetur.⁊ ab omnibꝫ q̄ vo/
luerit prohibebitur.

Finit liber quartus phare/
tre de gratioſis.

Tractatꝰ de ſeptē donis ſpūſſancti editꝰ
a ſancto Bonauētura doctore ſeraphico.

Capitulū I

Omne datū op
timū ⁊ om̄e donū ꝑfectū de
ſurſum eſt deſcēdēs a patre
luminū. Iac. j. Sanctꝰ Ia/
cobꝫ aplus a ꝟitate paterni
ꝟbi illuminatꝰ. ⁊ a charitate
ſpūſſancti inflāmatꝰ. in ꝟbis iſtis deſcribit
nobis p̄rem eternū vt eſt fontana ⁊ perfecta
cognitio diuinaꝝ ꝑſonaꝝ in habitudine ad
creaturas. quibꝫ ꝯmunicauit datū optimū
in filij datiōe in natura humana. vt pꝫ Iſa
ie. ix. qui dicit. immēſum ꝑuulū datū nobis
ſcꝫ in incarnatōe. cū quo nobis om̄ia bona
pariter venerūt. Sapie. vij. Propt̄ qđ apo/
ſtolus nō dixit ſimpliciter datū optimū ſed
om̄e datū optimū. om̄ia eni ꝑ ip̄m facta ſūt.
Cōmunicauit etiā eis donū ꝑfectū in ſpūſ/
ſancti liberali miſſione. vt patꝫ Iohis. xiiij.
In quo om̄ia dona largiunt̄. vt patet. j. Co
rinth. xij. Propter qđ apoſtolꝰ Iacobꝫ non
dixit ſimpliciter donū ꝑfectū. ſꝫ om̄e donū
ꝑfectū. Hec eni om̄ia opat̄ idē ſpiritꝰ. vt ſic
ꝑ verbi incarnati ⁊ dati illuminationē. ⁊ ſpi
rituſſancti ſpirati ⁊ donati inflāmationē re/
ducamur ad luminoſi ⁊ amoroſi patris ve/
rā cognitionē. ⁊ feruidā dilectionē. ⁊ ex his
ad eiꝰ ꝑfectā vnionē. Iſta enim vnitio eſt fi/
nis largitionis luminū. vt ꝑ eā reducamur
ad patris deificā ſimplicitatē. ⁊ ꝑfectā vni/
tatem. Vn̄ Dionyſiꝰ ī p̄ncipio angelice hie/
rarchie aſſumēs verbū ꝓpoſitū dicit ſic. Om
ne datū optimū ⁊ om̄e donū ꝑfectū deſur/
ſum eſt deſcēdens a patre luminū. Sed et
om̄is a patre luminis note apparitiōis ꝓceſ
ſus. in nos bonitatis dono veniēs. rurſus
vt viuifica virtꝰ extēſiue nos adimplet ⁊ cō/
uertit ad cōgregātis patris vnitatē. ⁊ deifi/
cam ſimplicitatē. etenī ex ipſo. ⁊ ꝑ ipſum. et ī
ipſo ſunt om̄ia. vt ait ſacer Dionyſiuſ. Iſta
exponēs cōmentator Linconiēſis ibidē di/
cit. Sumꝰ enī nos p̄mo ꝑ varios variaꝝ re
rū amores diſtracti. diuiſi. ⁊ multiplicati. et
ex ip̄a diſtractiōe cōtracti. corrugati. ⁊ mul/
tiplicati. ideo luminū ſiue donoꝝ diuinorū
apparitio in nos ꝓueniēs velut viuifica ꝟtꝰ
ordine cōuerſo quo in nos venit recedēdo.
ſecū ad ſuā originē vnde venit ab hmōi cō/
tractiōe. corrugatiōe. ⁊ multiplicatōne nos
extēdit. dilatat. ⁊ maiorat. ⁊ auertens nos a
multitudine p̄riꝰ amatoꝝ cōuertit nos ad
patris cōgregātis vnitatē. ⁊ deificā ſimplici
tatē. Sequit̄. Sua ſimplicitas aūt eſt deifi
ca. quia ſpiritū ei ſoli adherentē. vt ſaluator
ait. iā vnit ſibi. ⁊ cōformat. ⁊ deiformē efficit
⁊ licet nō ſubſtātialiter. ꝑticipatiōe tamē ip̄i
us deū facit. ſm̄ qđ ait Pſ. Ego dixi dij eſtꝭ
⁊ ſic ſpūs adherēs deo puro amore fit ma/
gnus. expāſus. ⁊ ſimplex. ⁊ vnitꝰ. quia a diſ/
perſione cōgregatꝰ. Hec ille. Verbū igi/
tur paternū dicit̄ datū optimū. in quo om̄s
theſauri ſapiētie ⁊ ſciētie dei ſunt abſcondi/
ti. ſm̄ apoſtolū. Qđ verbū in natura huma
na nobis datū noſter frater efficit̄. quē fra/
trē ſpōſa feruēter deſiderauit. dicēs. Quis
mihi det te fratrē meū ⁊c̄. Cātico. viij. Spi
ritꝰ autē ſanctꝰ donū ꝑfectū dicit̄. qꝛ a patre
⁊ filio vt donabilis ſpirat̄. vt dicit Auguſti/
nus. xv. de trini. Qualiter verbū datū opti
mū mittit nobis donū ꝑfectū ſuū. vt ip̄e te/
ſtat̄ Luce. xij dicēs. Ignē veni mittere ī ter
ram. Qđ verbū Ambroſiꝰ exponēs de miſ/
ſione ſpūſſancti. ꝗ eſt ignis amoroſus. illu/
minās intellectū. ⁊ pariter inflāmās affectū
dicit. Venit dn̄s ignē mittere in terrā. non
vtiqꝫ bonoꝝ cōſumptorē. ſed bone volūta/
tis auctorē. ſcꝫ ſpūmſanctū ꝗ aurea vaſa do
minice domꝰ. id eſt. aīe potētias capaces di
uinitatꝭ meliorat. donis ⁊ virtutibꝫ adornā/
do ⁊ ꝑficiendo. fenū vero cōſumit et ſtipulā
id eſt. taꝫ magna ꝗꝫ minora offendicula per
ignē charitatis expellēdo. Et Bernardꝰ in
ſermone de pēthe. dicit. Spūſſanctꝰ ꝓfecto
monet memoriā. docet intelligentiā. et mo/
uet voluntatē. nec minimā paleā peccati in/
tra cordis ꝗđ poſſidet habitaculū patitur
reſidere. ſed ſtatim igne ſubtiliſſime circum
ſpectiōis exurit illud ſpūs ſuauis et dulcis
Hec ille. Qui etiā ſol infiniti ⁊ amoroſi ar/
doris. ſcꝫ ſpirituſſanctus. vt dicit̄ Eccī. xliij.
tripliciter exurit mōtes. id eſt. eleuatas mē/
tes. ſcꝫ memoriā. intellectū. ⁊ voluntatē. In
ꝗbꝫ cōſiſtit imago dei. ⁊ ideo capaces ſūt dei
vt dicit Auguſtinꝰ libro. iij. de trinitate. In
tm̄ vt pater in memoria audiat̄. ⁊ verbuꝫ ſi/
ue filiꝰ in intelligētia videat̄. et ſpirituſſanctꝰ
in volūtate amplect̄. Dicit em̄ Richardꝰ li
bro q̄rto de cōtempla. ca. iij. Sic deꝰ audit̄
ꝑ memoriā. videt̄ ꝑ intelligentiā. deoſculat̄
ꝑ affectū. amplectit̄ ꝑ applauſuꝫ. Vel ſi me/

lius placet inquit Richard⁹. Audit̃ deus ꝑ reuelationē. videt̃ ꝑ cōtemplationē. ſed deoſculat̃ ꝑ deuotionez. ⁊ aſtringit̃ ꝑ dulcedinis ſue infuſionē. vt infra plenī⁹ patebit dono quinto. ſ. conſilij. Nō aūt ſolū ſol iſte diuinus exurit mōtes. vt dicit̃ Eccl'i. xliij. ſed ⁊ igneos radios exufflat. ⁊ refulgēs radijs ſuis excecat oculos. Igneos radios ardentiſſime charitatis exufflat ſeptē. quādo nob inſpirat radios ſuos ſeptē donoꝝ qui ⁊ illumināt ⁊ inflāmant mētes humanas. qꝛ ſpiritusſanct⁹ datur in eis. intm̄ vt oculos cecoꝝ illuminēt. ⁊ oculos videntiū obcecent vt patet Actuū. ij. quādo apoſtoli a ſpūſancto inſpirati ſeptē donis eius ita lucebāt et ardebāt vt pene totū mundū illuminarēt ⁊ inflammarent ſignis ⁊ doctrinis. ⁊ quoſdā ꝓpter nimiā refulgentiā obcecarēt. nō valentes tantū fulgorē vel refulgentiaꝫ ſuſtinere quare clamabāt dicētes. Iſti ebrij ſunt. vel muſto pleni ſunt. Iſta ſeptē dona priuilegiata ſanctitate dicunt̃ radij ignei. quia ſpiritusſanct⁹ ꝑ ea quaſi ad modū ignis amoroſi humiliat alta per donū timoris. liquefacit dura ꝑ donū pietatis. illuminat obſcura ꝑ donū ſciētie. cōſolidat mollia ꝑ donuꝫ fortitudinis. reſtringit fluida vel dirigit deuiantia ꝑ donū cōſilij. clarificat metalla per donū intellect⁹. ignit frigida ꝑ donū ſapientie. Spiritusſanct⁹ igit̃ per dona ſua nobis donat lumē vere cognitiōis. ⁊ feruoreꝫ ſancti amoris. Que duo maxima dona⁊ bona ſūt que nobis hic dant̃ ad felicitatē eternam ꝑguſtandā. ⁊ in futura vita felicit̃ conſummandā. De quib⁊ duob⁊ bonis cōmentator Dionyſij. Hugo. ſup. vij. angelice hierarchie dicit ſic. Duo ſunt. cognitio ⁊ amor. vnū pertinet ad illuminationē. alterū vero ad refectionē. Cognitio veritatis illuminat Amor bonitatis ſatiat. In his beatitudo cōſtat. cognoſcere verū ⁊ amare bonū. Duo inquit hugo ꝑdicta apud nos ſunt magna bona. ⁊ nō inueniunt̃ apd̄ nos maiora alia his. nec ad gaudiū nec ad felicitatē nr̄am magis operātia q̄ȝ lumen ⁊ dilectio. Nam ſi illuminaris. magnū bonū eſt ſed non plenum. Si ſatiaris ⁊ nō illuminaris. magnū bonū eſt. ſed nō perfectū. Refectio iocūdum facit quod int⁹ eſt. illuminatio iocundū facit ⁊ exhibet quod foris eſt. Videt̃ quidem refectio magis neceſſaria eſſe. vtrūq̄ȝ tamen ad plenū gaudiū exigit̃. Hec ille. Sꝫ quia hec duo bona magna ⁊ ſumme nobis neceſſaria. ſcꝫ refectio ⁊ cognitio a ſpiritusſancto i ſeptem donis ei⁹ cōferunt̃. vt dicit Gregorius libro ꝑmo moraliū. Ideo diligēter inueſtigandū eſt nobis qualiter hec duo in illis bonis inueniant̃ ⁊ obtineātur vt nos ꝑ ipſa mentaliter illuminemur ad cognoſcenduꝫ celeſtia. ⁊ ſpūaliter reficiamur ad ꝑfecte conſequendū illa. Dicit nāq̄ȝ Gregori⁹ ibidem exponēs illud Job ꝑmo. Ibāt filij ei⁹ ſeptē ⁊ faciebāt cōuiuiū per domos vnuſquiſq̄ȝ i die ſuo. Dies inquit vniuſcuiuſq̄ȝ filij. id eſt doni ſiue virtutis in mēte a deo cōcepti eſt illuminatio. Qui filij per domos cōuiuia faciunt dū ꝟtutes ſiue dona ſingula iuxta modum propriū mente paſcūt. Hec ille. Cum igit̃ iuxta ſeptē filios ſunt ſeptē dies ſpiritu ales ſiue illuminatiōes. ⁊ quelibet dies habet ſuū cōuiuiū. Igit̃ ſicut ſeptē ſunt dies. ita ⁊ ſeptē cōuiuia erunt. ſiue ſeptē mentis refectiones nos ꝑparātia ⁊ nos habilitantia ad illud grande cōuiuiū quod ver⁹ Aſſuer⁹ ſeptē diebus iuſſit ꝑparari cunctis principibus ⁊ pueris ſuis. Heſter. j. caplo.

Capitulū. II

Viſo q̄ datū optimū ſcꝫ verbū incarnatū miſit nobis donū perfectū ſcꝫ ſpiritūſanctū. qui vt ſol amoroſo ardore exurēs mōtes. id eſt. eleuatas mentes. igneos radios ſeptē donorū inſpirādo exufflat. vt tanq̄ȝ ſcintille ignee in arundineto mētis diſcurrant. vt et in operationē foras erumpāt. ⁊ p̄ximos verbis ⁊ exēplis tāgendo igne amoris accendāt Ideo modo vidēdum eſt de iſtis ſeptē donis ſiue radijs qualiter in nobis recipiant̃ ⁊ operent̃. Et ſunt q̄dam de donis iſtis ꝑmittēda in generali. ⁊ poſtea de quolibet dicet̃ in ſpeciali. Circa primū quinq̄ȝ ſunt vidēda ꝓpter maioreꝫ noticiam alioꝝ infra dicendorum.

Primo videndū eſt quot ſint dona ſpiritusſancti. vel quid dicant̃. Secūdo qualiter hec dona ab alijs habitib⁊ diſtinguantur. Tertio que vtilitates in his donis cōferantur. Quarto qui ⁊ quales iſtoruꝫ donoꝝ capaces efficiātur. ⁊ qualiter obtineantur. Quinto qualiter dona deſcendendo ⁊ aſcēdendo ordinātur. Primo igitur videndū eſt quot ſint dona ſpiritusſancti. Circa quod eſt ſciendū q̄ linconieñ. cōmentator Dionyſij exponēs verbuꝫ illud

Omne datū optimū ⁊ omne donū ꝑfectuꝫ
dicit eſſe differentiā inter dationē ⁊ inter da
tum bonū ⁊ inter donū ꝑfectū. Nam datio
eſt dātis actio. ⁊ quādoqꝫ ſumit̄ ꝓ re data q̄
cūqꝫ que poteſt dari. Et hec datio bona ex/
tendit ſe tā ad dona data bona q̄ꝫ ad donū
ꝑfectū. Et hec datio vel donatio cōuenit to
ti trinitati que eſt infinite liberalitatis. dās
oīa oībꝫ ſm̄ cuiuſlibet capacitatē ⁊ gra
dum eſſentie ſue. Si eñ natura nō deficit ī
neceſſarijs. vt dicit̄ in libro de celo ⁊ mūdo
⁊ de aīa. multo minꝰ dn̄s nō deficit in ne/
ceſſarijs. Qui eñ oīa bona creauit. oīa
bene regit. Sed talis datio ꝓprie non dicit̄
donū ꝓut nūc loq̄mur de donis. donū ta/
men eſt. Datū vero bonū inquit Linconiē.
dicit̄ qđ nos bonificat. vt oīa que nobis
a dāte cōferunt̄ quibꝫ boni efficimur. Sūt
aūt data bona fortune. ⁊ oīa talia tā exte/
riora q̄ꝫ iteriora bona. ⁊ cū eis bene vtimur
nos ꝑficiūt ꝑfectiōe ꝓma. Donū autē perfe
ctum inquit Linconieñ. ſumit̄ ꝓ bonis gra
tuitis nos in bene eſſe ꝑficientibꝫ. Unde in
ca. iij. angelice hierarchie dicit ſic. Licet ꝑfe
cti ſimꝰ quantū ad ſpeciē humanā a natura
tamē ꝑfectio quantū ad bene eſſe deficit no
bis. Uniꝰ eñ cuiuſqꝫ rei create plena perfe
ctio eſt nō eſſe impedite oꝑatōnis ꝓpter quā
creata eſt. nec remiſſe virtutꝭ a qua procedit
Natura eñ operās ocioſa eſt ⁊ intantū defi
ciens inquantū ab oꝑatiōe ꝓpria ociat̄. Luz
vero ea nō impedite nec remiſſe oꝑatur nō
eſt qđ ei vltra ad plenitudinē adijciat̄ Ad
talē autē ꝑfectiōis plenitudinē homo mor/
talis ꝑuenire nō poteſt niſi ſuꝑnaturalibuſ
luminibꝫ ſiue donis adiuuet̄. Unde Hugo
cōmētator ſuꝑ ꝓncipiū angelice hierarchie
dicit. Rationalis creatura que ſola ad ima/
ginē cōditoris facta legit̄. data accepit opti/
ma dū cōderet̄ ad infima. ⁊ data accepit ꝑfe
cta dū ſublimaret̄ ad ſumma. Neqꝫ eñ meli
us alteri nature datū eſt ab eo qđ primū ac
cepit per creationē. ſ. imaginē dei. Neqꝫ per
fectius accepit eo qđ poſtmodū eſſe meru/
it ꝑ gratiā. ſcꝫ dei templū. dei filꝰ. vt ꝑ amo
ris vinculū deo inſeꝑabiliter colliget̄. ⁊ ſic fi
eri beatam. qđ meruit ꝑ gratiā. Igit̄ do/
na ꝑfecta gratuita ꝑficiūt dona optima na/
turalia. vt ſic ſpiritꝰ humanꝰ ꝑ habitꝰ dono
rum deiformiū reducat̄ ad plenā ꝑfectionē
⁊ oꝑeret̄ oꝑationes nō impeditas. ꝓut poſ/
ſibile eſt in corꝑe corruptibili. Et ſic dona
iſta vident̄ eſſe habitꝰ quidā gratuiti vel g/
dus quidā. ⁊ nō habitꝰ diuerſi luminis di/
uini ⁊ gratuiti. ſm̄ quoſdā a ſpūſſancto mē/
tibus humanis infuſi. quibꝫ diſponant̄ vt
habiles fiāt ⁊ diſpoſiti ad ſequendū inſtin/
ctus ſpūſſancti. qui inſtinctꝰ ſunt memorie
amonitio. intellectꝰ illuminatio. voluntatꝭ
motio. Et licet ratio ⁊ ſindereſis ſint q̄dam
inſtinctꝰ in homine inclinātes eū ad aliquē
ſibi cōnaturalē finē cōſeqnendū ꝑ potētias
eius. tamē ꝙ cōſequant̄ finē vltimū ſuꝑna/
turalem nō ſufficiūt. quia in corꝑe corrupti
bili habēt oꝑationes multipliciter impedi/
tas. Et ideo indigēt virtute ſuꝑioris agen/
tis ad cōſecutionē talis finis. Unde phi
loſophꝰ in libro de bona fortuna dic̄. His
qui mouent̄ ꝑ inſtinctū diuinū nō expedit
cōſiliari ſm̄ rationē humanā. quia id qđ in/
tendūt cōſequunt̄ a meliori ꝓncipio q̄ꝫ ſit ra
tio humana. ſcꝫ ꝑ inſtinctū diuinū. Ad cuiꝰ
inſtinctus ꝯſecutionē dona eius nos habi
litant ⁊ ꝓparāt. que ab ipo liberaliſſime do
nant̄. Sunt aūt hec priuilegiata dona
ſeptē. que dicunt̄ priuilegiata eo ꝙ ī eis do/
natur ſpirituſſanctꝰ appropriate loquendo.
⁊ ꝙ ſm̄ ꝓphetā fulſerūt in chriſto. vt ptꝫ Iſa
ie. xj. qui dicit ea ſuꝑ florē qui aſcēdit de radi
ce yeſſe requieuiſſe. vbi enumerat ea dicens
Requieſcet ſuꝑ eū ſpiritꝰ dn̄i. ſpiritꝰ ſapien/
tie ⁊ intellectꝰ. ſpiritus cōſilij ⁊ fortitudinis
ſpiritꝰ ſciētie ⁊ pietatis. ⁊ replebit eū ſpirituſ
timoris dn̄i. In hac aūt enumeratōe deſcē/
dendo ꝓcedit a ſummo ⁊ cōbinādo ꝑ medi
am copulā. vt ſimul oſtendat̄ donoꝝ diſtin
ctio ⁊ cōnexio. origo ⁊ ordo. Sunt autēꝫ
hec dona tm̄ ſeptē. Quia ſicut dicit Grego/
rius ſuꝑ Ezechielē. ſcđa parte. omelia tertia
Per ſeptenariū ſignificat̄ vniuerſitas. vt ſi/
cut mundꝰ ſeptē diebꝫ eſt ꝑfectus. ſic ⁊ minor
mundꝰ homo ſeptē donis ſpirituſſancti ꝑfi
ciatur. Sunt eñ ſeptē dona ꝓpter ſeptē ex/
peditiōes hominis. tā in vita actiua q̄ꝫ in vi
ta cōtemplatiua neceſſaria. Nā Anſelmꝰ li/
bro de ſimilitudinibꝫ circa finē dicit. ꝙ qua
tuor dona inferiora reſpiciūt vitam actiuā.
⁊ tria alia reſpiciūt vitā cōtemplatiuā. Su/
periora ſunt donū ſapiētie. intellectꝰ. cōſilij.
vt infra patebit. Et ſic ſeptē dona ſunt ſep/
tem radij ſpirituales tā ſplendidi q̄ꝫ igniti.
procedētes a ſole ardētiſſime charitatis. q̄/
bus ſapiētia edificauit ſibi domū. Prouerb
ix. ⁊ maneriū quaſi ſeptē columnis exciſis.

quibus fulcitur ⁊ adornatᷣ ⁊ perficitur. In
qua ſapiētia dulciſſima cōuiuia ſpiritualia
miniſtrat inhabitātibus. Unde dicitᷣ ibidē
ſcꝫ Prouerb. ix. Sapiētia īmolauit ſibi vi/
ctimas ⁊ miſcuit ſibi vinū. ⁊ propoſuit mē/
ſam ſuā. cuius copiā ⁊ dulcedinē nemo ſcit
niſi qui accipit per experiētiam. vel per reue
lationē. vt dicit Auguſtin⁹ ſuper Apocal.
ca. ij. vel ꝑ predeſtinationē ait Haymo ibi/
dem.

Capitulū III

Secūdo vidēdum eſt qualiter hec ſe
ptem dona ſpūſancti ab alijs habi
tibus ⁊ donis diſtinguātur De q̄
notandū eſt q̄ cōmentator Dionyſij Hug.
ſuper ꝓncipiū angelice hierarchie dicit ſic.
Gratia diuina illuminatio eſt. ⁊ ipſa dona
gratie lumina ſunt illuminātia eos qui ſe ꝑ
ticipant. ⁊ oīs gratia ab vno fonte deſcen
dit. ⁊ oīs illumiatio ab vno lumine. ⁊ mlᷣ/
ti ſunt radij ⁊ vnū lumen. Et ſpargit ſe vnū
vt multos illuminet. ⁊ luceāt illumiati mul
ti. ⁊ nō vidētur niſi vnuꝫ lumen. ⁊ fiūt multi
vnum in lumine vno. Hec ille. Ex quo ap/
paret q̄ gratia eſt lumen multos habēs ra/
dios vel gradus diuerſarū virtutū ⁊ orna/
mentoꝝ ſpiritualiū. In ipſa em̄ gratia gra/
tum faciēte datur ſpūſanct⁹ qui eſt donum
perfectū ꝑficiēs aīam vt efficiatᷣ filia patris
eterni. ſpōſa chriſti. ⁊ templū ſpiritusſancti.
ideo merito vocatᷣ gratia gratū faciēs. Si
ne em̄ ipā null⁹ poteſt mereri. nec in bono ꝑ
ficere. nec ad eternā vitam ꝑuenire. ideo ne/
ceſſe eſt vt per varios radios gratie habeat
anima varia exercitia virtutū. donorū. bea/
titudinū. fructuū ſpiritualiuꝫ. ⁊ ſpūalia do/
na ſenſuū. ⁊ vita ſpiritualis ex ipſis perfecta
manifeſtetᷣ. Gratia igitᷣ cū ſit origo et for/
ma omniū habituū. ⁊ gaudiū virtualiū ra/
mificatur in habitus vel gradus virtutuꝫ
moraliū. quibꝫ vires appetitiue perficiuntur
ad obediendū ratiōi qua reguntᷣ. vt in om̄i
bus actibꝫ ſuis recte ⁊ delectabiliter ⁊ perfe
cte om̄ia operentᷣ. Sunt autē quattuor
virtutes morales. que dicuntᷣ cardinales.
quia vt oſtiū vertitᷣ in cardinibꝫ. ſic vita hu/
mana vertitᷣ ⁊ regitur in his virtutibus. q̄
ſūt. Prudētia que rectificat rationalē. For/
titudo rectificat iraſcibilē. Temperātia re/
ctificat cōcupiſcibilē. Juſticia rectificat om
nes vires. quia cōprehendit toti⁹ anime re/
ctitudinē. cum ipa rectitudo dicatur volū/
tatis. Et dicit Auguſtin⁹ q̄ prudētia neceſ/
ſaria eſt in eligēdis. fortitudo in tolerandis
temperātia in vtēdis. iuſticia in diſtribuen/
dis. Et Auguſtin⁹ in libro muſice dicit Q̄
prudētie ſuccedit cōtemplatio. fortitudini
firma adheſio. tēperantie dilectiōis mēſura
reſpectu creaturaꝝ vel creature (quia dilecti
onis diuine mēſura eſt ſine menſura. vt dic
Bernard⁹ in libro de diligendo deo circa
principiū) iuſticie ſuccedit ordinatio debita
ad deū ⁊ proximū. Ramificatᷣ etiā gratia
gratū faciēs in habit⁹ vel gradus virtutuꝫ
intellectualiū. quibꝫ ratio ꝑficitᷣ. que eſt virtu/
tum moraliū motiua ⁊ directiua ne per im/
moderantiā illarū impediantᷣ virtutes itel/
lectuales mētis cōtemplatiue tendētes i co
gnitionem diuinarū veritatuꝫ. quibꝫ mēs
illuminatᷣ vel etiā reficitur. Et ſūt tres vt di
cit philoſoph⁹. Sapiētia regit affectum.
Intelligētia intellectū. Prudentia regit
vtrūqꝫ. Prudētia em̄ ſpirit⁹ regit cogitatio
nes ⁊ affectiōes. Sapiētia regit affectū. dū
ei ſapere facit vnūquodqꝫ ꝓut eſt. celeſtia vt
celeſtia. terrena vt terrena. Unde Bernar/
dus. Inueniſti ſapientiā ſi tibi ſingula ho/
rum ſapiūt ꝓut ſunt. Igitᷣ que ſurſum ſunt
ſapite. nō que ſuꝑ terrā. ait apoſtol⁹ ad Col.
iij. Intelligētia regit intellectū dum ipm in
troducit ꝑ om̄ia velamina vſqꝫ ad intimas
quidditates rerū. Dicitᷣ em̄ in libro de ſpiri
tu ⁊ aīa. q̄ intelligētia eſt qua de diuinis
quantū poſſibile eſt cognoſcitᷣ ad celeſtia ar
chana penetrāda. Prudētia vero regit vtrū
qꝫ. quia vt dicit philoſoph⁹ in vj. ethicoruꝫ.
Prudētia eſt recta ratio agibilis vtriuſqꝫ.
Ramificatᷣ etiā gratia gratū faciēs ⁊ pro
ficit in habit⁹ ⁊ gradus virtutū theologica
rum. que ſunt ꝑfectiōes ⁊ virtutes predicte
eo q̄ ꝑ virtutes theologicas anima ꝑfecti⁹ i
deū fertur ⁊ ei immediati⁹ cōiungitᷣ. Sunt
autē tres virtutes theologice. ſcꝫ fides. ſpes
⁊ charitas. Fides deū querit ⁊ ſcrutatur.
Spes deū ſapit ⁊ de tētione aſſecuratur.
Charitas deū tenet ⁊ amplexatᷣ. Unde Cā
ticoꝝ. iij. dicit amica. Inueni quē diligit aīa
mea mea. tenui eū nec dimittā. vbi dicit Ber
nardus. Quis te nō teneat dn̄e Jeſu qui te
nentē ſpe fortificas. perfectōne decoras. ꝑ/
ſeuerantia cōducis. remuneratiōe perducis.
Ramificatur etiā gratia hec in habit⁹ vel
gradus ſeptē donorū ſpiritusſancti. qui vi/
res anime diſponūt ad hoc q̄ bene ⁊ ꝓmpte

ſubdanť motionibꝫ ſpiritusſancti q̃ i eis donatur. Et quaſi ſuphumano modo operať. quod tamē pfecte fieri nō poteſt niſi per dona iſta vires mentis ſanenť ⁊ reparenť. Dicit nāq; Hugo in tractatu ſuo de quinq; ſeptenis circa principiū ſic. Sunt ſeptem vicia capitalia ſiue principalia. ex quibus vniuerſa mala oriunť. que ſunt fontes abyſſi tenebroſe. de quibus flumina babylonis exeunt. que vaſtāt vniuerſam nature integritatem ⁊ generāt quoſdā anime languores. interioris hominis quaſi vaſtatores. quoꝝ quidā hominē ſpoliant. quidā ſpoliatū flagellant. quidā flagellatū eĳciūt. quidam eiectum ſeducūt. quidā ſeductū ſeruituti ſubĳciunt. Superbia em̄ aufert homini deuz. Inuidia aufert ei proximū. Ira aufert ei ſe ipſum. Triſticia ſpoliatum flagellat. Auaricia flagellatū eĳcit. Gula eiectum ſeducit. Luxuria ſeductū ſeruituti ſubĳcit dum ſpiritum humanū ſede carni ſeruire compellit vt iam infirmus ſpiritꝰ cū pſalmiſta clamet Infixus ſum in limo pfundi ⁊ nō eſt ſubſtātia. Aſcendi in altū maris ⁊ tēpeſtas dimerſit me. Hec ille. Sed ecce ſpiritusſanctꝰ qui eſt fons aque viue ſalientꝭ in vitam eternam. vt dicit dominꝰ Johis. iiij. Septem flumina tā ſplēdida veritate q̃ꝫ ignea charitate ⁊ viuida veritate effudit in orbē terrarū Hec autē flumina ſeptē ſunt dona ſpiritꝰſ. ſancti. quibꝫ deꝰ totū regnū anime purgat. rigat ⁊ fecundat. ⁊ oīs vires mentis ſanat ornat. ⁊ cōſummat. intantū vt quilibet credens fiat fons de cuiꝰ ventre fluēt aque viue. ſicut dicit ſcriptura vt ait dominꝰ Johānis. vij. ca. Nā per donū timoris dn̄i ſpiritꝰ ſanctꝰ ſuperbiā ab homine expellit. et deuz humiliter introducit. Per donū pietatis inuidiā turpiter cōculcat. ⁊ proximū ad ſe dulciter inuitat. Per donū ſciētie iraꝫ totaliter ſedat. ⁊ totū hominē intra ſe prudenter pacificat ⁊ quietat. Et per donū fortitudis accidiam velociter opprimit. ⁊ vigorē mentis vehemēter ad operandū impellit. Per donum cōſilij auariciaꝫ potenter extinguit. et theſauros celeſtes ſapiēter ꝯquirit. Per donum intelligētie ſeu intellectus gulā violenter reprimit. ⁊ celeſtibꝰ delicĳs mentē ſpiritualiter reficit. Per donū ſapientie luxuriā viriliter deſpicit. ⁊ totū hominē caſtitati ⁊ libertati reſtituit Omia p̄dicta infra in ſingulis donis patebūt. Et Hugo in fine predicti libri cōcludit dicens. Spiritꝰ ergo ſapientie cor ſua dulcedine tangēs ⁊ foris cōcupiſcentie ardorē tempat. ⁊ ſopita cōcupiſcentia intus ſpūalem creat. quatenꝰ dū mēs tota ad internū gaudiū colligiť. plene ac perfecte homo ad imaginē dei reformeť. Sapiētia nāq; a ſapore diciť. Cū igitur mēs interne dulcedinis guſtu tacta ſe per deſideriuz intus colligit. nec foris iam enormiter i carnis voluptate diſſoluiť. totū intus poſſidet in quo delectatur. Guſtato em̄ ſpiritu deſipit oīs caro. Hec ille. Eſt tamē ſciēdū. q ſicut dicit Gregorꝰ pmo moraliū. Dona ad pfectionē plenā nō pueniūt niſi fide. ſpe. ⁊ charitate. fiat om̄e qḋ agūt. q2 ſibi inuiceꝫ cooperanť. Ecce ſanctiſſima dona nos abilitant ⁊ diſponūt ad ſūmi boni capacitateꝫ. familiaritatē. ⁊ fruitionē. Sed quia dic̄ Auguſtinꝰ lib. iij. de trinitate. ca. ij. ptractans illud pſ. Leteť cor querentiū dn̄m. querite faciem eiꝰ ſemp. Qui ſemp queriť nunq̃ꝫ inuenitur. Quō igiť letabiť cor q̃rentiū dominū ⁊ nō magis triſtabiť. Et rn̄det Augꝰ q dn̄s incōprehēſibilis eſt. ⁊ h̄ cognoſcere inuenire eſt. Bn̄ dic̄ igiť q ſine fine eſt querendus qui ſine fine eſt diligendꝰ. Satiabimur tamen cū apparuerit gl'ia eius. Ideo gr̄a eius gratū faciēs ramificare ⁊ pficere debet vſq; ad gradus ⁊ excellētias pfectionū ſm quas homo operať quaſi diuino modo perfectiſſimos actꝰ quadaꝫ excellētia. quia vero fini magis appropinquāt. recto vocabulo nūcupanť ex nomine beatitudinū. Sunt aūt ſeptē beatitudies quas ſaluator enumerat Matth. v. licet ſm aliquē modū poſſent dici octo. Et ſunt hec. ſcꝫ pauptas ſpiritꝰ. mititas luctus. eſuries. iuſticia. miſericordia. cordis mundicia. ⁊ pax. Numerꝰ iſtarū beatitudinū ⁊ ordo accipitur ex integritate perfectionis homis. Primo ad integritatē perfectionis neceſſe requirunť tria. Primo perfectus receſſus a malo. Secūdo pfectus pceſſus in bono. Tertio pfectus ſtatꝰ in optimo. Sane malū aut pcedit ex timore ſuperbie. aut ex rācore malicie. aut ex lāguore cōcupiſcētie. ſed pauptas ſpūs elōgat a malo tumoris. Et eſt pma beatitudo. Quia dicit glo. Mat. v. Sic̄ initiū ſapie eſt timor dn̄i. ſic pauptas ſpūs eſt pncipiū beatitudis Et facit duo. ſ. rerꝝ abdicatōꝫ. ⁊ ſpūs ꝯtritōeꝫ ſiue hūiliatōeꝫ. Mititas elōgat a malo rancoris. Luctus elongat a malo libidinis et

languoꝛis cõcupiſcibilis. Secũdo ad pro/
ceſſum in bono ꝑtinẽt due beatitudines. ſ.
eſuries iuſticie. ⁊ affectꝰ miſericoꝛdie. Tertõ
ad ſtatũ optimũ ꝑtinet limpida cognitio et
tranquilla refectio. Mũdicia coꝛdis valet
ad videndũ. Pax vltima beatitudo mentis
valet ad ꝑfecte fruendũ. Sunt ⁊ alie ratio/
nes huiꝰ numeri ⁊ oꝛdinis. vt infra patebit
De hac pace dicit beatꝰ Auguſtinꝰ in libro
de verbis dñi. ca. lviij. ſic. Pax eſt ſerenitas
mẽtis. trãquillitas animi. ſimplicitas coꝛdiſ
vinculũ amoꝛis. cõſoꝛtiũ charitatiſ. Hec eſt
que ſingularitates tollit. bella cõpeſcit. iras
cõpꝛimit. ſuꝑbos calcat. hũiles amat. diſcoꝛ
des ſedat. inimicos cõcoꝛdat. Cũctis ẽ pla
cida. neſcit extolli. neſcit inflari. Hanc q̇ ac/
cipit teneat. qui ꝑdit repetat. qui amiſerit ex
quirat. quoniã qui in eadẽ nõ fuerit vl' erit
ſnuentus. a patre abdicat᷑. a filio exheredita
tur. ⁊ nihilominꝰ a ſpiritusſancto alienus ef/
ficitur. nec ad hereditatẽ dñi peruenit q̇ te/
ſtamentũ pacis obſeruare noluit. Hec Au
guſtinus. Hac igit᷑ pace habita quid ſequi/
tur niſi ſuꝑabundans delectatio ſpiritualiſ
que cõſequit᷑ opera ꝑfecta. Dicit em̃ Oꝛige/
nes ſuꝑ cãtica. De natura boni oꝑis eſt ꝙ
ad ipſiꝰ multiplicationẽ multiplicat᷑ delecta
tio. ⁊ quaſi quoddã cõdimentũ cibi ſpiritu/
alis eſt hilaritas bñ operãtis. Et Gregoꝛi/
us libro ꝑmo moꝛaliũ dicit. Comedere ani
me eſt bonis oꝑibꝫ ſatiari. Bonũ em̃ opera
tum fert ſecũ dulcedinẽ in guſtu. ⁊ gaudiũ ĩ
coꝛde. Cũ igit᷑ in beatitudinibꝫ ꝑ̃dictis ſint
oꝑationes ꝑfectiſſime. neceſſe eſt vt dulcedi
nes dulciſſimas generẽt in habente illas.

Ad has beatitudines igit᷑ ꝓpter ſuam ple
nitudinẽ ⁊ ꝑfectionẽ duodecim fructꝰ ſpiri/
tus. ⁊ q̇nqꝫ ſenſus ſpũales cõſequunt᷑. Qui
nõ dicũt nouos habitꝰ. ſed ſtatꝰ delectatio/
num ⁊ cõſolationũ. quibꝫ cõſolant᷑ ſpiritꝰ iu
ſtoꝛum viroꝝ. Cõtinet᷑ autẽ numerꝰ iſtoꝛũ
fructuũ in duodenario ꝓpter inſinuandam
ſuꝑabundantiã delectatõnũ. Eſt em̃ nume
rus duodenariꝰ abundãs. in quo inſinuat᷑
ſpiritualiũ chariſmatũ exuberãtia. quibus
fruitur ⁊ delectat᷑ anima ſancta. Fructꝰ au/
tem ſunt hi. Charitas. Gaudiũ. Pax. Pa/
tientia. Lõganimitas. Bonitas. Benigni/
tas. Manſuetudo. Fides. Modeſtia. Cõ/
tinentia. ⁊ caſtitas. Qui dicũt delectatiões
cõſequentes oꝑa ꝑfecta. Per ſenſus autẽ
ſpirituales qui dicũt ꝑceptiones vel experi
entias mẽtales ꝑcipit anima ſpũalia fructu
um oblectamẽta. Sed notãdum eſt ꝙ ſi
cut dicit᷑ in libro de ſpũ ⁊ aĩa. duo ſunt ſen
ſus in homine. vnꝰ exterioꝛ. alter interioꝛ. ⁊
vterqꝫ ſuũ bonũ habet quo reficit᷑. Senſuſ
exterioꝛ reficit᷑ cõtemplatiõe humanitatiſ. ſꝫ
ſenſus interioꝛ cõtemplatione diuinitatis.
Propterea deꝰ factꝰ eſt homo vt totũ homi
nẽ beatificaret. ⁊ tota ꝯuerſio hoĩs ⁊ dilectõ
eſſet ad ipm̃. Hoc em̃ totũ bonũ hoĩs erat
vt ſiue egrederet᷑ ſiue ingrederet᷑ ĩ ſuo facto/
re paſcua inueniret. Cõſtat em̃ homo ex car
ne ⁊ anima. Et in carne ſunt q̇nqꝫ ſenſus. ſ.
viſus. auditꝰ. olfactus. guſtꝰ. ⁊ tactus. quos
tamẽ nõ mouet abſqꝫ aĩe ſocietate. Ita aĩa
ſimili mõ habet q̇nqꝫ ſenſus ſpũales. Quia
ſpũales res nõ coꝛꝑalibus ſenſibꝫ ſed ſpũa/
libus rimãde ſunt. Et ſequit᷑ ibidẽ. Vñ di/
uina vox in Deuteronomio. Videte ꝙ ego
ſum dñs ſolꝰ. Ecce viſus ſpiritualis. Et in
Apocal'. c. ij. Qui habet aures audiẽdi au/
diat. q̇d ſpũs dicat eccl'ijs. Ecce auditꝰ ſpũ/
alis. Et in ꝑ̃s. Guſtate ⁊ videte quoniã ſua
uis eſt dñs. Ecce guſtꝰ ſpiritualis. Et apo
ſtolus. ij. Choꝛinth. ij. Bonꝰ odoꝛ xp̄i ſumꝰ
Ecce odoꝛ xp̄i ſpũalis vel olfactꝰ. Et i euã/
gelio. fide mulierẽ ſe tetigiſſe magiſ ꝙ̃ coꝛꝑe
oñdit dicẽs. Quis me tetigit. Ecce tactꝰ ſpi
ritualis. Et ſequit᷑. Sic cũ om̃i cautela ob/
ſeruandum eſt q̇d ad coꝛꝑis ſenſus. ⁊ q̇d ad
aĩme dignitatẽ ꝑtineat. Hec ille. Hos ſenſꝰ
ſpũales ⁊ eoꝝ exꝑientiã videt᷑ Augꝰ habuiſ
ſe. qui lib. x. ꝯfeſſionũ ait ſic. Quid amo cum
deũ meũ amo. certe non exterioꝛa. ſed amo
quandã lucẽ. ⁊ q̇ndam vocẽ. ⁊ quendã odo/
rem. ⁊ quendã cibũ. ⁊ quendã amplexũ inte
rioꝛis homĩs mei. vbi fulget aĩme mee lum̃
qđ nõ capit locꝰ. vbi ſonat verbũ qđ non ca
pit tempꝰ. vbi olet odoꝛ quẽ nõ ſpargit flatꝰ
vbi cibus quẽ nõ minuit edacitaſ. vbi heret
amplexꝰ quẽ nõ diuellit ſocietas. Hec amo
cum deũ meũ amo. Hec Auguſtinꝰ. Ex his
aliqualiter apparet vel apparere poteſt diſti
ctio ⁊ differẽtia ꝑ̃dictoꝝ habituũ. vel magiſ
graduũ ⁊ intẽſionũ perfectionalium. De
his ſenſibus ſpiritualibꝫ plenius dicitur in
tractatu de itineribus eternitatis. capitulo
ſexto.

Capitulum IIII

Tertio videndũ eſt que vtilitas ĩ iſtiſ
ſeptẽ donis ſpiritusſancti cõferatur.
Circa quod notandũ eſt ꝙ ſpirituſ

ſanctꝰ ꝑ ſua dona primo ſibi domū menta/
lē in iocundū habitaculū. ⁊ in ſanctū mane/
rium ꝑparat. Nā donū ſapiētie virtutibus
edificat mētis domū. Donū intellectꝰ men/
tis domū cōtemplatōe illuminat. Donum
cōſilij domū mētis gubernat prudētia. Do
num fortitudinis mētis domū ſtabilit ⁊ de
fenſat patiētia. Donū ſciētie mētis domuꝫ
multipliciter ditat ⁊ cibat diuinis veritati/
bus. Donū pietatis mētis domū diuīo cul
tu perornat. Donū timoris mētis domum
mundū cōſeruat. ⁊ om̄e peccatū ab ea tota/
liter expellit ⁊ extirpat. quia timor dn̄i expel
lit peccatū vt dicit̄ Eccī. ꝓmo. Hec poſſunt
elici ex verbis Bede ī vna omelia ſuꝑ Ma
the. c. xij. vbi dicit Sapiētia domū edificat
Intellectꝰ gubnacl'a īuenit Cōſiliū bona a
mal' diſcernere facit. Fortitudo in patiētia
animā poſſidet. Sciētia diuitie dei et ſalu/
tis acquirunt̄. In pietate ꝓſperitas p̄ſentiſ
vite ⁊ future cōſiſtit. ad omnia em̄ vtilis eſt.
Timore humilitas cōſeruat̄ ⁊ om̄e peccatū
expellit̄. Et ſic mēs humana deo in habita/
culū ſanctū ꝑparat̄. In q̄ habitaculo quan
tam familiaritatē dn̄s cū mēte humana ha
beat. ⁊ quot ꝯſolatiōes ei exhibeat infra pa/
tebit   Secūdo dona ſpūſſancti totā fami
liam domꝰ mētalis ſiue vires aīme ad expe
dite miniſtrādū deo ⁊ faciliter obedienduꝫ
diſponūt ⁊ habilitāt. vt docet Beda ſuper
Matth. exponēs illud verbū. Mulier ha/
buit ſeptē viros. Spiritꝰ ſapiētie negligen/
tiā ſcꝫ miniſterij a pigro repellit. Spiritꝰ in
tellectꝰ diligentiā miniſtrādi rationabiliter
querit. Spūs cōſilij ꝓuidentiā diuinā pru
denter inuenit. Spūs fortitudinis īpedi/
menta miniſtrādi fortiter retūdit. Spiritꝰ
ſciētie obliuionē diu eſſe nō ſinit lubricam.
Spiritꝰ pietatis humanā fragilitatē circa
miniſteriū demēter indulget Spiritꝰ timo
ris dei improuidā ignorātiā ardēter deco/
quit. ⁊ mentē pia ſollicitudine ad ſatiſfaciē/
dū deo impellit. Quia q̄ deū timet nihil ne/
gligit. ait ſapiēs Eccs. vij. Et Gregoriꝰ di/
cit. Deū timere eſt nulla que faciēda ſunt ꝑ/
terire. Et ſic tota familia mētis ſeruiet vni/
uerſoꝝ dn̄o. cui ſeruire regnare eſt. ait apl's.
⁊ Gregoriꝰ.   Sed neceſſe eſt ſcire hic que
ſit iſta familia mētis. ⁊ que ſit dignitas. or/
do. ⁊ opatio eoꝝ.   De quo notandū eſt ꝙ
in libro de ſpū ⁊ aīma paꝝ poſt principiū di
cit̄. ꝙ nobilis creatura eſt aīma. Ciuitas nā
ꝙ dei eſt de qua ſc̄m pſalmiſtā tā glorioſa di
cta ſunt. quia ad imaginem ⁊ ſimilitudineꝫ
dei facta ſit. Sequit̄. Sed qꝛ nulla eſt ciui/
tas abſq; populo. ideo diſpoſuit in ea cōdi/
tor noſter populū triplicis gradꝰ id eſt. ſapi
entes ad cōſulendū. milites ad pugnanduꝫ
artifices ad miniſtrandū. Et ſequit̄ ibideꝫ.
Ciues huiꝰ ciuitatis ſunt naturales ⁊ inge
niti aīe vigores tanq̄ꝫ indigene. Quoꝝ di/
ſtincti ſunt gradꝰ. alij ſunt ſuꝑiores. alij me
dij. alij inferiores. Superiores quidē ſūt ſen
ſus intellectuales. Medij rationales. In/
fimi ſunt aīmales. Et tantū de familia hac
ſufficiat quantū ad p̄ſens ꝓpoſitū. Sed de
ordine iſtiꝰ familie ⁊ opatōne infra require
cap'lo q̄nto ſc̄dē ptis.   Tertio ſpūſſanctus
ꝑ dona p̄dicta totā familiā aīme ſiue mētis
vires erudit ⁊ munit cōtra temptam̄ta ⁊ de
fectus naturales vel cōtractos q̄bꝫ ſc̄m di/
ſpenſationē diuinā quādoq; exercentur. ne
ocioſi in delectabili trāquillitate donoꝝ te/
peſcant. ⁊ in̄ habeant̄ vt ingrati. ⁊ nō cogno
ſcant. Unde Gregoriꝰ libro. ij. moraliuꝫ di/
cit ſic Nōnunq̄ꝫ fit dū mens noſtra tāti mu
neris plenitudine donoꝝ atq; vbertate ful
citur. ⁊ cōtinua ſecuritate in his perfruit̄. a
quo ſibi hec ſunt obliuiſcit̄. et quaſi a ſe pu/
tat habere qd̄ nunq̄ꝫ ſibi cōſiderauit abeſſe.
Unde fit ꝙ eadē gratia donoꝝ quādoq; vti
liter ſe ſubtrahat vt mēti p̄ſumēti quantū ī
ſe infirmet̄ oſtēdat. Sequit̄. Tūc enī vere
cognoſcimꝰ bona noſtra vnde ſunt. quando
hec quaſi āmittēdo ſentimꝰ quia a nobis ſ/
nari nō poſſunt. Et dicit ibidē ꝙ cōtra ſin/
gula tēptamēta ſpiritusſanctꝰ erudit ⁊ mu/
nit mentē in ſeptē virtutibus ſiue donis q̄
pro eodē accipit. vt patet ibidem.

Contra ſtulticiā humanā vel mūda
nam dat ſapiam diuinā.
Cōtra hebetudinē humanā dat do
num intellectꝰ.
Contra p̄cipitationē ꝑiculoſam dat
donū cōſilij.
Uñ Contra timorē vt eſt paſſio dat do/
nū fortitudinis.
Contra totā ignorantiā dat donuꝫ
luminoſe ſciētie.
Contra cordis duriciā dat donū be
nigne pietatis.
Contra ꝑtinacē ſuperbiā dat donū
humilis timoris.

Et infra dicit. Mira aũt hoc nobiſcum
agiť diſpenſatiõe. vt mẽs noſtra culpe non/
nunq̃ꝫ pulſatiõe feriať. Nã homo magnaꝝ
viriũ ſe eſſe crederet ſi nullũ vnq̃ꝫ viriũ ſua/
rũ defectũ intra mẽtis archanũ ſentiret Nã
vnde ſe ꝑtimeſcit enormiter cadere. inde ac/
cipit fortiter ſtare. Et vt dicit Gregoriꝰ ibi/
dem. Tẽptatio talis excitat vt ſe mẽs in cer
tamine cautiꝰ accingat. Quarto ſpũſſan/
ctus ꝑ dona om̃es vires mẽtis ⁊ totã fami
liam aĩe habilitat ⁊ diſponit vt ad celeſtia ꝑ
gradꝰ aſcendãt. vbi eſt vera patria aĩe. Un/
de Gregoriꝰ ſuꝑ Ezechielẽ. ꝑte ſcđa. omelia
vij. exponẽs illud. Septẽ graduũ erat aſcẽ
ſus ciuitatis. Sunt multi q̇ iam ꝑ ſeptẽ g̃/
dus. id eſt. ꝑ ſpũs ſeptiformẽ gratiã aditum
vite celeſtis inueniũt. vt hi

Per timorẽ dei ſunt humiles. Und̄
Job. xxij. dicitur. Qui humiliatus
fuerit erit in gl'ia. ſ. celeſti.

Per pietatis ſtudiũ ſunt miſericor/
des. qꝛ in Luca diciť. Beati miſeri/
cordes. quoniã miſericordiã conſe/
quentur ⁊c̄.

Per ſcientiã ſunt diſcreti. ſunt diſcer
nẽtes inter malũ ⁊ bonũ. ⁊ qualiť ſal
uenť. Quã ſcientiã dat ſpiritusſctũs
vt dicit Anſelmꝰ libro de ſimilitudi/
Qui bus. ca. j.

Per fortitudinẽ ſunt liberi vel aĩmo
ſi vt nulli vicio ſubijcianť. qꝛ fortitu/
do ⁊ decor indumentũ eiꝰ. Decor au
tem viciũ vincit.

Per cõſiliũ ſunt cauti. Unde in Ec/
cleſiaſtico. xxxij. diciť. Sine ꝯſilio ni
hil facias. ⁊ poſt factũ nõ penitebꝫ

Per intellectũ ſunt ꝓuidi. quia intel
lectus cũ dono ſuꝑaddito penetrat
oĩa velamia vſq̃ꝫ ad archana celeſtia
de ħ infra.

Per ſapientiã ſunt maturi. que attin
git a fine vſq̃ꝫ ad finẽ fortiter. ⁊ diſpo
nit om̃ia ſuauiter. Sapie. viij. Et ħ
amicos dei cõſtituit.

De hac ſapiẽtia dicit Alanꝰ libro de plã/
ctu nature ſic. Sapientia eſt fructꝰ interne
delectatiõis. delicioſa aĩme ꝑadiſuſ. Hec cũ
in celeſtẽ terrenũ. id eſt. in mortalẽ cadit ho
minẽ. in deũ deifice mutationis auctorita/
te cõuertit. Sunt ⁊ alie multe vtilitates. vt
in ſingulis donis patebit.

Capitulum V

q Uarto videndũ eſt qui ⁊ quales et
qualiter iſtoꝝ ſeptẽ donorũ ſiue ra/
dioꝝ capaces efficianť. que tã libe/
raliter fidelibus exhibenť. De quo notã
dum eſt ꝙ Dionyſiꝰ libro q̃rto de diuis no
minibꝫ. ſꝫm cõmentũ abbatis vercellen̄. di/
cit ſic. Cũ diuinitas ſuꝑſubſtãtialiter ſit bo
na. ⁊ ſuã bonitatẽ ad vniuerſitatẽ extendat.
cuiꝰ rei qualecũq̃ꝫ indiciũ in ſole corꝑeo oñ
ditur. qui non ꝓmiſſa electiõe ſed ex princi/
pali nature ſue ꝓprietate ꝑ ſeipſum q̃ntũ in ſe
eſt circũquaq̃ꝫ cũcta illumiuat luminis ſui
capacia. ⁊ ſibi expoſita. ⁊ hoc ſꝫm ſingulorũ
illuminandoꝝ ꝓportionẽ. Sic merito diui/
na bonitas incõparabiliter ſuꝑ ſolẽ. nõ mi/
nus ſuꝑ obſcurã imaginẽ q̃ꝫ ſuꝑ clarã. non
minꝰ ſuper cecã q̃ꝫ videntẽ. vt alibi exempli
ficat. ex proprietate nature ſue omnibꝫ crea
turis ſuis ꝓporcionaliter imittit radios ſue
vniuerſalis bonitatis. ꝑ quos ſubſiſtit. vi/
uit. ⁊ operať vnaqueq̃ꝫ creatura ꝓut ſibi cõ/
petit. Propter qđ ſpiritusſanctꝰ cũ ſit ſũme
liberalitatis radios ſuorũ donorũ omnibꝫ
exhibet liberaliter. qui ab vno lumine ꝓce/
dentes exhibenť diuerſimode diuerſis ſꝫm
cuiuſlibet capacitatẽ. Unde Bernardꝰ in ſe
cundo ſmone de pẽtheco. quaſi ammiran
do clamat. Uere multiplex ſpiritꝰ in virtute
qui tã multipliciter filijs hominũ inſpirať.
vt nõ ſit qui ſe abſcondat a calore eius. id ẽ.
radijs beatificis eius. Siquidẽ cõcediť ho
minibꝫ ad vſum. ad miraculũ. ad ſalutẽ. ad
auxilium. ad ſolatiũ. ad feruorẽ. Ad vſum q̇
dem vite p̃ſentis cõceditur bonis ⁊ malis.
dignis pariter ⁊ idignis cõmunia bona ha
bundãtiſſime tribueſ. ita vt videatur hic di
ſcretionis limen nõ tenere. Ingratꝰ eſt vel
cecus qui in his beneficiũ ſpiritusſancti nõ
agnoſcit. Ad miraculũ datur in ſignis ⁊ ꝓ/
digijs. in varijs virtutibus quas per quoꝝ
libet manus operať. Ipſe ei antiq̃ miracl'a
ſuſcitat vt ex p̃ſentibus fidẽ aſtruat preteri/
torum. que quãdoq̃ꝫ datur ſine gratia gra/
tum faciẽte. Tertio infunditur ad ſalutẽ cũ
in toto corde noſtro reuertimur ad domi/
nũ deũ noſtrũ. Porro ad auxiliũ datur cuꝫ
in omni colluctatiõe adiuuat infirmitatem
noſtrã. Datur etiã ad conſolationẽ. vt cum
teſtimoniũ ꝑhibet ſpiritui noſtro. ꝙ filij dei
ſumus. Ea enim inſpiratio ad conſolatiõꝫ
noſtram eſt. Datur etiã ad feruorem. cum i

cordibus noſtris ſeu perfectorū vehemen/
tius ſpirans. validū ignem charitatis accē/
dit. vt non ſolū in ſpe glorie filiorum dei ſed
⁊ in tribulationibus glorietur. contumeliā
gloriam reputātes. opprobrium gaudium.
deſpectionē exaltationem. Pauci ſunt qui
hoc ſpiritu repleantur. Hec ille. Iſti actus
ita excellentes ſunt actus donorū. vt ex ſu/
pradictis patere poteſt. excellentie quarum
non omnibꝫ conueniunt.

Iſtorū autem donorum ⁊ actuū tam ex
cellentium. ⁊ radiorū tam ſplendentiū non
ſunt capaces mundi amatores. quia in eis
datur ſpiritusſanctus. quem mundꝰ nō po/
teſt accipere. Nam dominꝰ Johis. xiiij. di/
cit. Spiritū veritatis mundꝰ non poteſt ac
cipere. Cuius rationē reddit ibidem dicēs.
quia nō vidit eum neqꝫ ſcit eū. Quod ꝟbuꝫ
Auguſtinꝰ in originali exponens dič. Si/
cut iniuſticia iuſta eſſe non poteſt. ita mun/
dus. id eſt. amatores mūdi non poſſunt ac/
cipere ſpiritūſanctū. Quod declarat ꝑ oppo
ſitionem que eſt inter gratiā ⁊ peccatū. Naꝫ
peccatū quod eſt in amatoribꝫ mūdi opponi
tur gratie ſiue charitati que eſt in donis ſpi
ritusſancti. Unde Joh. in cano. j. ca. ij. dicit
Qui diligit mundū nō eſt charitas patris
in eo Quia om̄e qđ eſt in mūdo eſt ↄcupiſcē
tia oculoꝝ. ⁊ cōcupiſcētia carnis. ⁊ ſuperbia
vite. que donis ſpiritusſancti opponunť.

Secūdo ꝓbat hoc ꝑ indiſpoſitionē itel/
lectus mundanoꝝ hominū ad videndū di
cens. Mūdana dilectio nō habet inuiſibi/
les oculos ꝑ quos ſpūſſanctꝰ videri poteſt
qꝛ dn̄s dixit. mūdus nō videt eū. ſ. ſpm̄ ſcm̄.
neqꝫ ſcit eū. Cuiꝰ ratio ē. qꝛ animalis homo
nō percipit ea que dei ſunt. vt diciť ꝑma Co
rinth. ij. Quia oculos ſuos ſtatuerunt decli
nare in terrā. ſicut diciť p̄s. xvj. Et ſpiritus/
ſanctus aufert ſe a cogitatōnibꝫ que ſunt ſi
ne intellectu. vt dicitur Sapie. j. vnde ceci
ſunt ⁊ duces cecorum. Tertio Gregori
us idē declarat lib. v. moraliū. ex defectu af
fectus mundanoꝝ hominū ad diligenduꝫ
deū dicens. Spiritū ſanctū mundꝰ nō po/
teſt accipere. quia ad diligendū inuiſibilia n̄
aſſurgit. quia ſeculares mētes quanto ſe fo
ris per deſideria dilatāt. tanto ad receptio/
nem ſpiritusſācti ſinū cordis anguſtāt ⁊ qn̄
qꝫ claudūt. quia ſicut dicit apoſtolꝰ ad Ro/
manos. viij. Qui ſm carnē ſunt que carnis
ſunt ſapiunt. qui vero ſm ſpiritū ſunt q̄ ſpi/
ritus ſunt ſapiūt. non que carn̄is. Spiritꝰ
enim ſanctꝰ odit ſordes peccati. nec habita
re poteſt in corꝑe ſubdito peccatis. ſed ī mē/
tibus puris. Ideo modo videndum eſt
qui ſint capaces ſpiritusſancti ⁊ donorū eiꝰ
non ex ſuis meritis. ſed ex largitate dantis
ſpiritus. Qui igiť ecōuerſo mūdi mala odi/
unt vilipendēdo ⁊ cōtemnendo. hieruſalem
aſcendūt mundū fugiendo ⁊ ſe elongando.
in templo cordis ſpiritumſanctū querūt fi
deliter orando. ſedent vnanimes in domo
cordis humiliter quieſcendo ⁊ paraclytum
deſiderando. preſtolanť aduentū ſpiritusſā
cti. inſpirationes eius ſtudioſe obſeruando
Hi ſunt qui capaces eius ſunt. Nam ſič di
cit Bern̄. in ſermone de pentheco. Bonuꝫ
quod in nobis ſpiritꝰ bonus operať ad fa/
ciendū profecto monet memoriā. docet ra/
tionem. ⁊ mouet voluntatē. In his em̄ tri/
bus tota conſiſtit anima noſtra vt in imagi
ne dei. Memorie ſuggerit bonum in cogi/
tationibꝫ ſuis atqꝫ ignauiam noſtrā torpo
remqꝫ repellit. Sequitur. Propterea quo/
tiens huiuſmodi ſuggeſtiones boni ſenſe/
ris in corde tuo. da honoreꝫ deo ⁊ age reue/
rentiam ſpūiſancto cuius vox ſonat in auri
bus tuis. Ipſe nāqꝫ eſt qui loquitur iuſtici
am. Unde ⁊ p̄s. ait. Audiam quid loq̄tur ī
me dominꝰ deus. Docet ⁊ rationē. Multi
ſiquidē (ait Bernardꝰ) bene moueņť vt be/
ne faciant. ſed minime ſciūt quid agendum
ſit niſi aſſit denuo gratia ſpiritusſācti. ⁊ quā
inſpirat cogitationē doceat in opus ꝓferre.
ne vacua ſit in nobis gratia dei. ſed opereť
prout ratio inſpirat ⁊ dictat. Sed quia ſci/
enti bonū ⁊ non facienti peccatū eſt illi. pro
pterea nō ſolū moueri ⁊ doceri oportet. ve/
rum ⁊ moneri ⁊ affici ad bonū operandū ne
ceſſe eſt. Et ſequitur ibidē. Operatur auteꝫ
ſic ſpūſſanctus in nobis remiſſionē pecca/
torum. facit ſolicitū ambulare cū deo. ſcru/
tatur ꝓfunda pectorū noſtroꝝ. diſcretor co
gitationum ⁊ intentionuꝫ cordis. Qui nec
minimā paleā itra cordis quod poſſidꝫ ha
bitaculū patitur reſidere. ſꝫ ſtatim igne ſub/
tiliſſime circumſpectiōis exurit ſpiritꝰ dul/
cis ⁊ ſuauis. qui noſtram voluntatē erigat
⁊ dirigat ad ſuā vt eam veraciter intelligere
⁊ feruenter diligere ⁊ efficaciter implere poſ
ſimus. Hec autē omnia operať vnus atqꝫ
idem ſpiritus. diuidens ſingulis ꝓut vult.
Unde Bernardus ibidem dicit. Spiri/

tuſſanctus qui a patre filioq; ꝓcedit tanq̄ȝ
firmiſſimū ꝛ indiſſolubile vinculū trinitatis
ꝛ tanq̄ȝ donum in quo om̄ia dona donātur
ꝛ de quo teſtatur ſcriptura. quia procedit et
ſpirat. inhabitat. implet atq; glorificat.

Procedere dicit̄ a patre ꝛ filio vt donum
ad creaturam.

Procedendo predeſtinat.
Inſpirando vocat q̄s p̄deſtinauit.
Inhabitando iuſtificat q̄s vocauit.
Vñ Replendo accumulat meritis quos
iuſtificauit.
Glorificando ditat p̄mijs quos ac/
cumulauit meritis.

Hec Bernard⁹. Igit̄ capaces ſpiritusſā
cti ꝛ donorū eius ſunt p̄dicti. Nihilominus
tamen liberaliter ſe exhibet omnib⁹. vt oſtē
dit Bernard⁹ ſuper Cantica ſermone. lvij.
dicens. Venit domin⁹ ad nos. accelerat. ap
propiat. adeſt. reſpicit. alloquitur. Venit af
fectu ꝛ ſtudio miſerēdi. Accelerat ſubuenien/
di zelo. Appropiat humiliādo ſemetipſum.
Adeſt p̄ſentibus. Proſpicit in futuros. Lo
quitur docēs ꝛ ſuadens de regno dei. Sȝ
mundani ꝛ carnales neq; cognoſcunt neq;
ſciūt eum. quia malicia eorū excecauit eos.
Sapiētie. ij. Boni vero cognoſcunt euȝ
dicentes. O q̄ȝ bonus ꝛ ſuauis eſt dñe ſpiri/
tus tuus in nobis. Sapientie. xij.

Capitulū VI

q Vinto videndū eſt de iſtorū dono/
rum ordine. In eis nāq; ſunt qui/
dam grad⁹ ſcalares. per quos aſcen
ditur. Neceſſe autē eſt nos aſcendere ꝛ deſcē
dere. vt dicit Bernard⁹ in vna epiſtola. Et
Auguſtin⁹ in libro de verbis domini dicit.
Semꝑ ambula. ſemper ꝓfice. noli in via de
ficere. noli retroire. noli deuiare. Remanet
qui nō proficit. retrocedit qui ad ea reuol/
uitur vnde iā receſſerat. deuiat qui apoſta/
tat. Et ideo videndū eſt in iſtis donis ſpi
ritusſancti qualiter ſit ambulandū ꝓficien/
do de virtute in virtutē. qualiter aſcendēdū
ſit deum cōtemplando. ꝛ qualiter deſcendē
dum ꝓximo ſubueniendo. Iſaie. xj. loquēs
de flore Ieſu. qui aſcendit de radice yeſſe di
cit ꝙ repletus fuit iſtis donis. Et enume
rando ea icepit a ſummo dono. ſcȝ dono ſa/
pientie. ꝛ deſcendit ꝑ media vſq; ad infimū.
ſcȝ donum timoris domini. Et ratio iſtius
ordinis eſt. quia om̄ne datū optimuȝ ꝛ om/
ne donū perfectū deſurſum eſt deſcendens
a patre luminum. Iacobi p̄mo. Sunt
alij multi vt Auguſtin⁹ libro ſcd̄o de doctri
na chriſtiana. Et Gregori⁹ ſuper Ezechie/
lem. ꝛ Anſelm⁹ libro de ſimilitudinib⁹ in fi/
ne. Qui enumerādo dona p̄dicta docent i/
cipere ab infimo dono. ſcȝ timoris domini.
ꝛ per media aſcendere vſq; ad ſummū. ſcili/
cet donū ſapientie. Eſt igitur in eis q̄ſi aſcen
ſus ꝛ deſcenſus ſcalaris. vt in ſcala Iacob.
Geneſ. xxviij. Deſcenſum de ſupremis ad
media. ꝛ de medijs ad infima Dionyſi⁹ ma/
gis naturalē ꝛ rationabilē oſtendit in ordi/
natione omniū hierarchiarū. tam angelica
rum q̄ȝ eccleſiaſticarū. q̄ȝ etiam mentiuȝ hu
manarū. Dicit em̄ Dionyſius. x. angelice
hierarchie ſm̄ cōmentū vercelleñ. ſic. Addā
ꝛ hoc non incōuenienter ꝙ ſm̄ ſeipſam vna
queq; mens tam celeſtis q̄ȝ humana ſpiri/
tuales habet ꝛ primas ꝛ medias ꝛ vltimas
ordinationes ꝛ virtutes. ꝛ in his omnibus
docet deſcendere a ſuperiorib⁹ ad inferiora
cōmunicando eis que receperūt. Nam Dio
nyſius. iiij. cap̄. eccleſiaſtice hierarchie dicit.
Oportet diuina prius participare q̄ȝ diſtri
buere. quia qui preſumūt abuſiue docere di
uinā anteq̄ȝ recte cōuerſent adhuc immūdi
omnino a docendi officio ſunt extranei. Si
cut enim ſolares radij primarias ꝛ propin/
quiores materias capatiores celerius illu/
ſtrāt ꝛ adimplent. et per illas ad inferiores
materias lumina deferūt. ſic officium docē
di diuina alios non preſumāt ſuſcipe. niſi q̄
habitum diuine ſcientie ꝛ veritatis obtinu
erunt tanq̄ȝ ex dei inſpiratione ꝛ iudicio ad
hoc officium aſſumpti. Vnde ſanctus Am
broſius in libro de virginib⁹ dicit. Curſus
ad ſuperiora eſt tutus. deſcenſus ad inferio
ra eſt periculoſus. Gregori⁹ vero ſuꝑ Eze/
chielem. omelia. xix. loquens de celeſtibus
gradibus donorū ꝛ ordinum dicit. Iſaias
loquens de celeſtib⁹ magis deſcendendoq̄ȝ
aſcendendo dona numerauit. ab infimo in
cipiendo. ſcȝ dono timoris domini. Sed
nos inquit Gregori⁹ qui a terra ad celeſtia
tendimus eoſdē gradus aſcendēdo nume/
ramus. ꝛ incipiendo ab infimo. ſcȝ timoris
domini vſq; ad donū ſapide ſapientie. Ra/
tionē hui⁹ aſcēſionis reddit Greg. xxij. mo
raliū dicēs Nemo infima deſerēs repēte fit
ſūm⁹. qꝛ ad obtinēdū ꝑfectōis meritū dum
quotidie mens in alta ducitur. ad hoc ꝑcul

dubio velut aſcenſionis cuiuſdā gradibus
peruenit. Hec ille. Quare aſcenſiones ī cor
de noſtro diſponere debemus in hac valle
lachrymarū vt ad donū ſapiētie pertinga/
mus. in quo ſm apoſtolū guſtat verbū dei.
⁊ diuitie ſeculi venturi. Et nō ſolū eſt nobis
aſcendendū ad deū cōtemplandū. ſed etiā
nobis eſt deſcendendū ad ꝓximū ſubleuan
dum ⁊ inſtruendū de his que ſurſum ſunt.
Unde dionyſiꝰ q̄rto eccleſiaſtice hierarchie
dicit ſic. Diuinis ⁊ ſpiritualibꝫ viris radiuſ
intellectualis rerū ſpiritualiū in mēte lucēs
⁊ eorū mentes ſpiritali ſuauitate ꝑfundens
ad alios minꝰ velut nō ſpirituales nō ſimi/
liter ꝓcedit. ſed ab ipſis ſpiritalibus ſint oc
culti mortalibꝫ cōtemplatoribꝫ ſub enigma
tibus cooperit. ne ab immūdis cōtamineṫ
⁊ imꝑfectis. ꝑ que enigmata inferiores et in
firmiores ſurſum aguntur ſm ſingulorū capa
citatē vel facultatē. Hec ille. Eſt igitur no
bis in hac ſcala aſcendendū ⁊ deſcendēdū
ab infimo dono timoris vſq; ad ſummū do
nū ſapiētie ꝑ gradus diſponētes aſcēſiones
in corde vt eamus de virtute in virtutē. do/
nec videatur dominꝰ deus in ſyon.

Primꝰ igitur gradus aſcēdendi eſt timoriſ
amoroſi in omnibꝫ cōtinuatio.

Secūdus pietatis viſceroſe ad deū ⁊ ꝓ/
ximū ſancta liquefactio.

Tertius ſciētie omniū beneficiorū dei grā/
ta recognitio.

Quartus fortis omniū operationū bo/
narum executio.

Quintꝰ conſulta a deo omniū elegendo/
rum ⁊ tuta electio.

Sextus intellectꝰ omniū veritatū neceſ
ſariaum limpida cōtemplatio.

Septimꝰ ſapiētialis celeſtiū deliciarum
pregustatio.

Nec deſunt quidā angeli in ſcala hac aſcen/
dentes ⁊ deſcēdentes. Ad cuiꝰ euidentiā
notandū eſt quid ſit angelꝰ iſte. De quo Ri
chardꝰ lib. ſcdo. de cōtemplatiōe. ca. xiij. dic
ſic. Angelꝰ ſane nuncius dicitur. ⁊ ꝓculdubio
nunciꝰ eſt nō quilibet ſed diuinꝰ nunciꝰ eſt.
per quē diuine volūtatis beneplacitū cogno
ſcimus. Nunciꝰ eſt per quē ad eterno.ū co/
gnitionē illuminamur. per quē ad eterno/
rum deſideriū inflāmamur. Et ſequitur. Vul
tis audire qualē nunciū apoſtolꝰ Johānes
nobis ꝓmittat cū dicit. Unctio eiꝰ do/
cebit nos de omnibꝫ Sed que eſt vnctio iſta
niſi ſpūſſanctus. ſ. diuina inſpiratio. Hic eſt
ille nunciꝰ quē diu querebamꝰ. Hec eſt lega
tio vere potēs. vere ſufficiēs. animū huma/
nū omnē veritatē docens. ⁊ ad oīa diuine
voluntatis beneplacita inclinans. Et ideo
Richardꝰ lib. iiij. ca. xiij. dicit. Sūme amo/
roſa anima ſciēs nūcios dilecti ſui audire.
clamat cū ꝓpheta. Māda remanda. Et po/
ſtea dicit ſic. Nunciꝰ inter nos mediꝰ diſcur
rat qui me d̄ ſingulis īſtruat. doceat me nō
ſolū ſuper ſtatu meo. ſed ⁊ d̄ ſtatu tuo me do
ceat. quomō apud te ſit. ⁊ quid tibi d̄ me pla
cuerit. Et ſequitur. Quotidie ni fallor vos q̄
lectioni vel meditatiōi inſiſtitis. eiꝰ nūcios
ſuſcipitis. mādata cognoſcitis. Quotiēs ex
abditis ſcripturarū receſſibꝫ nos nouos in/
tellectus eruimꝰ quid aliud q̄ꝫ quoſdā dile
cti noſtri nūcios accipimus. Huic ſane ne/
gocio ſubſeruit omnis ſacra lectio. ſagaxq̄ꝫ
meditatio. aliꝫ itaq̄ꝫ legentibꝫ. aliiſq̄ꝫ meditā
tibus diuinorū ſecretorū nuncij occurrunt
qui dilecti noſtri mandata ad nos ꝑferant.
⁊ de ſingulis inſtruāt. Et ſepe fit in vna ea/
demq̄ꝫ ſcriptura dū multipliciter exponitur.
multa nobis in vnū loquatur. moraliṫ noſ
docens quid dilectꝰ noſter facere nos velit
allegorice nos ammonēs quid ꝓ nobis per
ſeipm fecerit. anagogice proponēs quid ad
huc de nobis facere diſponit. ⁊ in hunc mo
dū mandat ⁊ remandat. De hoc nota bene.
dono. iij. ca. iij. b. Dum igitur quotidianis vſi
bus nouos ſenſus nouoſq̄ꝫ intellectꝰ querī
tant. quid aliud q̄ꝫ manda remāda ꝑ affectū
clamant. Hec ille. Sed qui ſunt nuncij fal
ſi. vt carnis. mundi. vel dyaboli. ſolerter diſ
cernendū eſt. Ex fructibꝫ em̄ eorū cognoſce
tis eos. Similiter amatrix anima nuncios
amoroſos ſibi īſpiratos dilecto remittit ſm
dona ſpiritusſancti. vt ꝓfunda ſuſpiria. alta
deſideria. cōtemplationes limpidas. affecti
ones extaticas. oratiōes vel inuitatōes fer
uidas. expectatiōes ſitibundas. ⁊ cogitatio
nes languidas. dicēs eis illud Canticorū. v.
Nunciate dilecto meo quia amore langueo
vbi dicit glo. Pre magnitudine amoris om
nia temꝑalia ſunt mihi faſtidio. Hec ille.

Capitulū. I

b Is itaq; ī generali premiſſis. modo de ſingu/
lis donis in ſpeciali videamꝰ.

Quoꝝ primū ſcꝫ infimus gradꝰ aſcendēdi ad guſtū ſapiētie eſt timoꝛ domini. De quo Anſelmꝰ in libro de ſimilitudinibꝫ circa fi/nem dicit ſic. Hoꝛū donoꝝ primū eſt timoꝛ dei veluti alioꝛū quoddaꝫ fundamentum. Hūc nāqꝫ ſpiritusſanctꝰ in campo mentis ſupponit. aliaqꝫ dona in ſuo oꝛdine veluti in edificationē ſuperimponit. Prius em̄ metu ere facit ne ꝑ peccatis ſuis a deo ſeparetur. ⁊ poſt in penis inferni cū dyabolo toꝛquea/tur. De qua toꝛtura Hugo in libro ſuo .iij. de anima dicit ſic. Terreat te timoꝛ iudicij terribilis. metus gehēne. laquei moꝛtis. do/loꝛes inferni. ignis vꝛens. vermis moꝛdenſ ſulfur fetenſ. flāma tartarea. ⁊ tandē omnia mala vt tandē clames. in eternū non pecca/bo. Et ſic patet ꝙ donū timoꝛis eſt primuꝫ in aſcendēdo. Sed ad maioꝛē noticiā huius doni. ſcꝫ timoꝛis ſunt quattuoꝛ no/tanda.

Primo quid ſit timoꝛ. ⁊ qualiter ſm inoꝛ/dinatos amoꝛes multiplicatᷣ ⁊ deoꝛdinatᷣ.

Secūdo quis timoꝛ a regno anime per charitatē perfectā expellatᷣ ⁊ quem ſecū com/patiatur.

Tertio qualiter a timoꝛe dei in anima di/es clara oꝛiatur.

Quarto qualiter a dono timoꝛis anime conuiuiū preparetᷣ.

Primo igitᷣ videndū eſt quid ſit timoꝛ. et qualiter ſm diuerſos amoꝛes multiplicatᷣ. quia ex amoꝛe oꝛitᷣ. Timoꝛ ſicut dicit Augu/ſtinꝰ .xiiij. de ciuitate dei. eſt amoꝛ fugiēs ꝗc/quid ei aduerſatᷣ. Et cū hoc concoꝛdat glo/ſa Aug. ſup Iohem. c. x. vbi dicit. Timoꝛ ē fuga ne ꝑdat homo quod amat. Igitᷣ timoꝛ oꝛitur ex amoꝛe. Nam ꝗ̄diu amoꝛē oꝛdina/tum habuit in paradiſo. tādiu ſine timoꝛe ī/oꝛdinato fuit in ſeipſo. Et ꝗ̄cito amoꝛē in/oꝛdinatū admiſit. tam cito timoꝛ inoꝛdina/tus affuit pena peccati. quare ſe abſcōdit di/cens. Dn̄e audiui vocē tuam ⁊ timui. Qua/re timuit niſi quia ꝑ inoꝛdinatū amoꝛē pre/cepti dn̄i tranſgreſſoꝛ fuit. Quāto ergo ho/mo a falſo ⁊ inoꝛdinato amoꝛe recedit. ⁊ ad verā charitatē accedit. tanto inoꝛdinatū ti/moꝛem euadit. Ideo notandū eſt ꝙ Hu/go libꝛo ſcd̄o de ſacramētis. ꝑte. xiij. cap. v. ⁊ glo. ſuper. ps. xviij. dicūt ꝙ quinqꝫ ſunt ti/moꝛes. ſcꝫ timoꝛ naturalis. timoꝛ mundia/lis. timoꝛ ſeruilis. timoꝛ initialis. ⁊ timoꝛ fi/lialis. Timoꝛ naturalis eſt paſſio que oꝛi/tur ex amoꝛe naturali in quo quilibet timet naturaliter nocumētum nature ſue. paſſiōi/bus autē nec meremur nec demeremur. qꝛ non ſubiacēt libero arbitrio. niſi quādo ꝗs irrationabiliter ſe habet circa eas. Iſto ti/moꝛe chriſtꝰ timuit moꝛi. ſed nō niſi ꝗ̄ntum voluit nobis in exemplū vel documentum. Unde ſi quādo eſt malicia in timoꝛe natu/rali. nō eſt niſi ex defectu ratiōis ⁊ volunta/tis. Et licet iſte timoꝛ nō ſit a ſpiritusſancto. tn̄ cum ip̄o ſtare poteſt in homine.

Secundꝰ timoꝛ dicitᷣ mundanꝰ quo ꝗs timet nimis de amiſſione vite p̄ſentis vel re/rum ad hāc vitā pertinētium. Unde qui ni/mis diligit mūdū vel res tempales. vł ami/cos nimis timet ab eis ſepari. Et hic timoꝛ naſcitur ex nimio inoꝛdinato amoꝛe vtriuſ/qꝫ. ⁊ ſemꝑ eſt malꝰ. quia ꝗ diligit mundū ini/micus dei cōſtituitur. quia non eſt charitas patris in eo. vt dicitᷣ .j. Iohis. ij. ca. Et ideo hic timoꝛ quandoqꝫ eſt peccatū moꝛtale. vt quādo quis magis vult amittere vitā eter/nam ꝗ̄ coꝛꝑalē vel tempalē. theſauros cele/ſtes ꝗ̄ mūdanos. ⁊ quādoqꝫ eſt veniale. qn̄ iſto timoꝛe facit homo qd̄ nō debet. ⁊ ꝗ̄ndo/qꝫ obmittit qd̄ facere debet. vt ꝑ hoc effugi/at penā tempalē. ſed ꝑ hoc nō mutat volun/tatē in bonū. vt dicit Hieronymꝰ ſuꝑ Mat/theū. quare hic timoꝛ nō eſt donū ſpūſſan/cti. qꝛ nō mutat maliciā voluntatiſ. licꝫ actu obmittit ꝓpter timoꝛem tēpoꝛalem.

Tertiꝰ timoꝛ dicitᷣ ſeruilis. quo quis ma/gis timet penā ꝗ̄ culpā. qui ſm eſſentiā di/citur eſſe a deo. nō tamē ſub rōne qua ſerui/lis eſt. quia principaliꝰ timet penā ꝗ̄ culpā. nec mutat voluntatē in bonū. licet criminiſ ſuſpendat executionē. De hoc timoꝛe dicit Auguſtinꝰ exponēdo illud. ps. Confige ti/moꝛe tuo carnes meas. Timoꝛ legis ſerui/lis pedagogꝰ noue p̄ceſſit. qui ad capituluꝫ ducit. ſed carnē crucifigit. ideo qꝛ viuit pec/candi volūtas ⁊ ſequeretᷣ opus ſi nō ſeque/retur penalitas. Nec iſte timoꝛ eſt donū ſpi/ritusſancti. quia poteſt eſſe ſine caritate. imo nec pōt eſſe cū charitate gratuita.

Quartꝰ timoꝛ dicitᷣ initialis. quia eſt inci/pientiū ⁊ initiū ſapiētie. ⁊ dicitᷣ eſſe donū ſpi/ritusſancti. tn̄ ſub imꝑfecto eſſe. Nō em̄ dif/fert a timoꝛe filiali. niſi vt imꝑfecta caritas a perfecta. Un̄ Ioh. j. cano. c. iiij. dicit. Per/fecta caritas foras mit. ti. vbi dꝛ glo. Timo/rē illū emittit ꝗ dꝛ initiū ſapiētie. Illo em̄ ti/

more ſe cohibet hō a pctō ꝑncipaliter propter deū. ſecūdario vero ꝓpter penā eternā. De timore iſto Bern̄. ſermo. xxij. ſup Cāti. dicit ſic. Nō immerito hic timor dr̄ initiū ſapientie q̄ ſepe ſe inſipiētie primꝰ opponit. Hic eī timor quidā ingreſſus eſt ad ſapiētiā. Plane domꝰ dei eſt ⁊ porta celi ⁊ tanq̄ ingreſſꝰ glie. Et ſequit̄. In veritate didici nil eque efficax eſſe ad grām ꝓmerendā et retinēdā ⁊ recuperādā q̄ ſi omi tempe corā deo inueniaris nō altū ſapere ſed timere Et ſequit̄. Nō eſt em̄ locꝰ quo admittas ſupbiā repletus timore dn̄i. Et ſic de ceterꝭ vicijs ſentiendū eſt. q̄ neceſſe eſt omia a plenitudine timoris excludi. tunc deū ſi plene. ſi ꝑfecte timueris dabit ſaporē charitatꝭ. Hunc tn̄ timorē initialē ꝑfecta charitas foras mittit. vel forte ſm quoſdā ipm ꝑficit cū iam ſapientiā ingreſſus fuerit. Qd̄ ſentit Bern̄ lib. de dili. deū parū ante finez vt infra patebit ca. ſequēti. Quintꝰ dicit̄ timor filial̄. ⁊ eſt vnū de ſeptē donis ſpūſſcti ſub eſſe ꝑfecto doni. Per ipm em̄ anīa reddit̄ bene mobil̄ ab inſpiratiōibꝫ ſpūſſcti. ⁊ q̄ſi ꝑ talē timorē ſe ſpirituiſctō oīno ſubijcit ⁊ in nullo repugnat. ꝓut poſſibile eſt in via. Vn̄ Gilbertꝰ porretanꝰ dicit. Quid timor ille filialis niſi amor eſſe conat̄. qui iā neſcit officiū timoris. ⁊ pene timor eſſe deſijt. hūc timorē ſibi charitas ꝑfecte collaterat indiuiſibiliter. Et ſic p3 quid ſit timor. plenꝰ tn̄ dicet̄ infra de hoc timore.

Capitulū II.

ſ Ecundo videndū eſt. q̄s timor a caritate ꝑfecta foras expellat̄. ⁊ quē timorē ſecū patiat̄. cū in ꝑma Johis ca. iiij. dicat̄. ꝙ caritas ꝑfecta foras mittat timorē tanq̄ inutilē in officio ſuo. Et huiꝰ reddit rōnē dicens idē. Hec em̄ caritas nihil penale h3. timor aūt penā habet. Sed neceſſe eſt primo videre que ſit ꝑfecta caritas q̄ nō cōpatit̄ ſecū timorē ſ3 foras emittit eū. De q̄ ſciendu3 ꝙ duplex eſt ꝑfectio caritatis. Prima eſt neceſſitatꝭ ⁊ ſufficiētie. Scda eſt priuilegiate ſanctitatꝭ ⁊ excellentie. Et has ꝑfectiōes tangit Proſper li. iij. de vita ꝯtemplatiua. di. Perfecti ſunt illi q̄ ꝑfecte deū diligūt. q̄ volendo qd̄ vult dn̄s nullis peccatis quibꝫ offendit̄ dn̄s acquieſcunt. ⁊ ſemꝑ ad ꝟtutes diligēdas ⁊ habendas ſe extendūt. Perfectionē neceſſitatꝭ tāgit cū dicit. Qui vult qd̄ vult deꝰ. quaz hūt quicūq̄ tenēt caritatez. De hac caritate dicit̄ dn̄s Deutero. xviij. c. Perfectꝰ eris ⁊ abſq̄ macula corā dn̄o. Abſq̄ macula ſc3 criminali dicit glo. Et hec ꝑfectio caritatis bene cōpatit̄ ſecū aliq̄s timores vt ſup̄ dictū eſt. Perfectio vero excellentie caritatis tangit̄ cū dicit̄. qui ſemꝑ ad ꝟtutes diligēdas ⁊ habendas ſe extendūt. Quare Bern̄. in epl'a quadā dicit. Indefeſſum ſtudiū ꝓficiendi ⁊ iugis conatꝰ ad ꝑfectionē reputat̄ perfectio. Et hec caritas foras mittit oēm timorem. q̄ penā habet vt dicit Joh. j. cano. ca. iiij. Sed q̄liter h̄ intelligendu3 ſit oſtendit Gilbertꝰ porretanꝰ ſermone. xviij. ſup Can. vbi dicit. Caritas ꝓximi caret liuore. ſ3 caritas chriſti caret timore. Hec em̄ nihil penale habet. ſed timor pena3 habet. Igit̄ in caritate chriſti non erit timor. Qd̄ ꝓbat ſic. Quid em̄ timebit caritas veteres offenſas q2 multitudinē pctōꝝ operit caritas. vt dicit̄. j. Petri. ca. iiij. Quid infirmitatem ꝓprie ꝯſcie timebit ne decidat. q2 fortis vt mors dilectio eſt. Canti. viij. Quid tꝑales ꝓ chriſto timebit moleſtias finibiles. cū nec q̄dez etiā ſi eterne fuerint diffatigari aut euaneſcere poterit dilectio ꝯſummata. i. perfecta Non ideo amat caritas ne pereat. ſed magis vult foris ineternū ꝑire penalit̄ q̄ ꝑuari vſu amoris interni eternalit̄. Si em̄ dederit hō omnē ſubſtātia3 ꝓ caritate. q̄ſi nihil deſpiciet eā. ſc3 ſubſtātiā. Et ſequit̄ infra. Dedignat̄ caritas timoris cōmertiu3. cogi neſciens q̄ neſcit cōpeſci. Ideo charitas ꝑfecta foras mittit timorē velut inutilem ⁊ ſuꝑuacuū in officio caritatis. ſed non timorē illū qui caſtꝰ ꝑmanet in ſeculū ſeculi. Et poſt hec oñdit ibidē Gilbertꝰ. quis timor manet cū caritate. vbi dicit. Eſt em̄ timor quē foras mittit caritas. vt ſeruilis. Et eſt timor quem foras mittit veritas. vt initialis. Et eſt timor quē intromittit ⁊ caritas ⁊ veritas. vt filialis. Primꝰ eſt cautꝰ. ſcd̄us caſtus. ſed nō ꝑmanēs in ſeculū ſeculi. Primꝰ veret̄ penā. ſcd̄us offenſa3. terciꝰ totus liber. quedā hūilis ⁊ ſecura reuerentia eſt. Et primꝰ quidē timet offenſa3 ſed ꝓpter penā. Scd̄us ꝓpter offenſa3 ſed ꝓpter ipam. Terciꝰ ꝙ metuat nō hab3. Quid em̄ metuat cōpleta felicitas ⁊ cōſumata charitas. Timor hic de plātario oritur caritatꝭ. Sequit̄. Nō audeo dicere ꝙ charitas eſt. nec tn̄ audeo negare. Quid enim nō amor

cohatū̄r q̇ iam neſcit affectū̄ timoris. Quō
nō amor eſt qui iam pene timor eſſe deſijt.
Quid timor ille eſt niſi quedā̄ votiua ſubie
ctio. obediē̄tia non coacta. ⁊ vltro reueren/
tia impē̄ſa. Aut quō erit timor q̇ offendere
nō metuit nec valet. timor ergo nō videṫ q̇
nihil nec pctī nec pericu'i metuit. Sed ecō
tra inq̇t Gilbert⁹ ibidē̄. Quō nō erit timor
q̇ offendere nō audet. Certe timor eſt q̇ ni
hil audacter ⁊ temere p̄ſumit. Quid eſt igiṫ
timor ille niſi reuerē̄tia quedaȝ humilis ex
iure cōditiōis ⁊ q̄ſi neceſſitate impenſa. ſed
neceſſitatis nil paſſa. Eſt em̄ neceſſitas ob
ſequē̄di iure cōditionis. ſed neceſſitatē̄ ig/
norat libertas dilectōnis. Quid timor ille
vbi temeritatꝭ ⁊ negligē̄tie magis priuatio
eſt q̄ꝫ neceſſitatis coactio. Sequiṫ. Uides
q̄liter timor iſte approximat ad caritatē̄. pe/
ne illa eſt. ſed nō plene eſt. Cauſis em̄ diſtā̄t
timor ⁊ amor. ſed obſequio ⁊ affectu libero
cognati. Prim⁹ itaq̄ꝫ timor metuit puniri.
Secū̄dus priuari ⁊ terci⁹ neutrū̄. Primū̄
p̄fecta caritas extermiat. Scd̄m ad temp⁹
tolerat. Terciū̄ ſibi indiuiſe tolerat. Unde
caritas nunq̄ꝫ erit ſine timore caſto. qui eſt
ſine om̄i pena. qꝛ manet in ſeculum ſeculi.
Hec ille. Quidā̄ em̄ dicunt vt Bernard⁹
in libro de dili. deo circa finē̄. q̄ timor filia/
lis augeṫ augmē̄tata caritate. ⁊ caritate p̄/
fecta perficietur. ⁊ ideo nō habebit ī patria
eundē̄ actū̄ om̄ino quē̄ habet modo. et illi
adducunt auctoritatē̄ Aug⁹. xiiij. de ciuita.
dei vbi dicit. Timor ille caſt⁹ p̄manens in
ſeculū̄ ſeculi. ſi erit in futuro ſeculo nō erit
timor exiens a malo qđ accidere poteſt. ſed
tenens ſe in bono qđ adimi nō poteſt. ⁊ ita
aliū̄ actum habebit q̄ꝫ modo. Ratio hui⁹ ē̄.
q̇a vbi boni adepti amor īmutabilis eſt. p̄/
fecto ſi dici poteſt. mali cauendi timor ſecu
rus eſt. Hec ille.

Capitulū̄ III.

t Ercio videndū̄ eſt qualiṫ a dono ti
moris dn̄i. dies ſpiritual' in mente
humana oriunṫ. Circa qđ notā̄dū̄
eſt q̄ Hugo in lib. de tribꝫ dietis circa finē̄
dicit. q̄ ſicut ocul⁹ corp̄alis habet dieȝ ſuā̄
⁊ noctem ſuā̄. ita quoq̄ꝫ ocul⁹ cordis habet
diem ſuā̄ ⁊ noctē̄ ſuā̄. Sed alij ſunt dies ex
teriores ⁊ alij interiores. Nā̄ dies exterio/
res trā̄ſeunt nec ad momentū̄ ſtare poſſū̄t
ſed ꝯtinue ad mortē̄ vel occaſum tendunt.
Homo em̄ nunq̄ꝫ in eodē̄ ſtatu p̄manet di
cit Job. ⁊ p̄pheta dicit. Dies homīs fenū̄ ⁊
tanq̄ꝫ flos agri ⁊c̄. Dies vero interiores in/
eternū̄ p̄manē̄t ſi volum⁹. qui ſunt q̄ſi q̇daȝ
gradus vite ſpiritual' p̄ quos hō̄ tendit ad
vitam eternā̄. de quibꝫ Ps̄. ait. Nū̄ciate de
die in diē̄ ſalutare ei⁹. donec p̄ radios ſalu/
taris incarnati trā̄ſformemur a claritate ī
claritatē̄ vſq̄ꝫ in diem eternitatꝭ ei⁹. Et ideo
Hugo ibidē̄ dicit. q̄ interiores dies magꝭ
amare debemus. vbi lucē̄ nulle tenebre ſe/
quunṫ. vbi eterni ſolis ſplendor illuminan
tur oculi interiores mū̄di cordis. vt vide/
at homo operari op̄a lucis tanq̄ꝫ filius lu/
cis. q̇a in mū̄do nox ſicut dies illuminabiṫ
p̄ preſentiā̄ ſolis eterni. q̇ noctē̄ luminoſam
in anīa facit. dū̄ omnes ſpecies creatas ſua
claritate occultat. quā̄ in diē̄ cōuertit. dum
radioſas veritates menti oſtē̄dit. Et ideo
pluries fit q̄ quando nox eſt corp̄i. dies eſt
menti. ⁊ quā̄do eſt dies corp̄i. pluries ē̄ nox
menti. Cui⁹ ratio eſt ſicut diciṫ in libro de
ſpū̄ ⁊ anīa. Quia quā̄do ſenſus exteriores
vigilā̄t. ſenſus interiores dormiū̄t. ſic heu
experientia docet. Hanc diē̄ timor dn̄i in/
choat tanq̄ꝫ mane. tanq̄ꝫ meridieȝ deducit
tanq̄ꝫ veſperā̄ ꝯſummat. Unđ Hugo dicit
ibidē̄. q̄ prim⁹ dies noſter interior ē̄ timor
dn̄i p̄manens in ſeculū̄ ſeculi. Cui⁹ ratio ē̄.
Quia timor dn̄i initiū̄ eſt ſapīe. Eccī. i. Et
hic a ſapīa nunq̄ꝫ recedit ſed cū̄ ea quotidie
creſcit ⁊ p̄ficit vſq̄ꝫ in perfectū̄ diē̄. donec vl
timo formaȝ timoris filialis induit ſm̄ q̄ſ/
dam. Unde Hugo lib. iij. de archa noe di/
cit. Sapiē̄tia dei in cordibꝫ ſanctoꝝ tanq̄ꝫ
in paradiſo inuiſibili p̄ timorē̄ ſeminatur.
p̄ gratiā̄ rigaṫ. iam mane diei ſpiritual' ori/
tur. p̄ dolorē̄ moriṫ. p̄ fidem radicaṫ. per de
uotionē̄ germinat. p̄ cōpunctioneȝ oritur.
per deſideriū̄ creſcit. p̄ caritatē̄ roboratur.
vt ſit quaſi lux meridiana lucens ⁊ ferue̅s.
per fidem viret. p̄ circū̄ſpectionē̄ frondet. ⁊
expandit ramos. p̄ diſciplinaȝ floret. p̄ vir/
tutē̄ fructificat. p̄ patientiā̄ matureſcit. per
mortē̄ carpiṫ. p̄ ꝯtemplationē̄ cibat. ⁊ tunc
dies timoris veſperaſcit qn̄ a labore quie/
ſcitur ⁊ ſpiritualiter hō̄ reficitur. Et iſte eſt
cibus de quo Ps̄. ait. Adimplebis me leti
cia cū̄ vultu tuo. delectatiōes ī dextera tua
vſq̄ꝫ in finē̄. In om̄ibꝫ iſtis radijs ſapienti
alibꝫ timor dn̄i p̄manet in ſeculū̄ ſeculi. ⁊ vt
radix ſapiē̄tie diſcurrit ⁊ circuit ſollicite cir
cū̄ſpiciens ne aliq̄ tenebre pctōꝝ lateā̄t. vel

ſe iſtis radioſis luminib᷒ immiſceant. que
diem mẽtis obſcurent. vl' oculis dei diſpli/
ceant. vt ſunt tenebre ꝯcupiſcentiaꝝ. q̃ fre/
quẽter claritatẽ diei ſpũalis impugnant et
obnubilant. Vñ Richar. in lib. de duode/
cim patriarchis. ca. lxiiij. dicit. Quis in illo
vnq̃ꝫ prelio victor extitit. vbi ſpũs aduerſ᷒
carnẽ. ꝛ caro aduerſus ſpiritũ concupiſcit.
Quis vnq̃ꝫ tã numeroſuꝫ exercitũ cõcupi/
ſcentiaꝝ ſuaꝝ debellauit. ſi ſine timore pu/
gnauit. q̇a timor dñi max' meꝯfortat cor cõ
tra ꝯcupiſcẽtias. Et ſanct᷒ Bernar. ĩ ſmo/
ne quodã dicit. Replet᷒ timore dñi nõ ha/
bet locuꝫ vbi admittat pctĩ tenebras. ꝓpter
qꝺ dies mẽtis ſicut lux meridiana clara ꝑ/
manet in ſeculũ ſecl'i. ideo veſpaꝫ nõ habꝫ
dieꝫ terminantẽ ſed ꝯſummantẽ. Igiť qui
timetis dominũ diligite illũ ꝛ illumiabunť
corda veſtra. Eccĩ. ij. Qui ambulat ĩ die ta
li. ſcꝫ timoris dñi nõ offendit Joh. xj. Et eſt
dies ꝓmus. q2 initiũ ſapĩe timor dñi.

Capitulũ IIII.

q Varto q2 Grego. libro ꝓmo mora/
liũ dicit. ꝙ donũ timoris dñi in die
ſuo cõuiuiũ facit in mente humana
q̇a dũ premit mentẽ ne ſupbiat de futuris
illã cibo ſpei cõfortat. Ideo videndũ eſt q̃/
liter illud donũ cõuiuiũ menti ꝑparet. De
quo notandũ eſt ꝙ niſi donũ timoris cõui/
uiũ ſpũale in anĩa facere poſſet Ps. q̃ſi am
mirãdo nõ clamaret. dicẽſ. O magna mul
titudo dulcedinis tue dñe. quã abſcondi/
ſti timẽtib᷒ te. Nõ ꝙ illa multitudo dulcedi
nis totaliter abſcõdita ſit a timentib᷒ eum.
ſed ꝙ ipa eſt in eis abſcõdita a nõ timẽtib᷒
deũ. Multa eñ manifeſtanť bonis que tñ
abſcondunť a malis. Vnde Grego. xj. lib.
moraliũ. exponẽs illud Job. Auris verba
dĳudicat ꝛ fauces comedentꝭ ſaporẽ. dicit
ſic. In his ꝟbis Job de electis ꝛ reprobis
aliq̇d innuere videť. q̇a verba ſapiẽtie q̃ re/
probi audiunt q̃ſi extertus. electi nõ ſolum
audiunt ſed ꝛ guſtant interius. vt in corde
ſapiat eis quod reproboꝝ cordib᷒ non ſa/
pit. ſed ſoluꝫ aurib᷒ ſonat. Sequiť. Aliud
nanq̃ꝫ eſt nomĩatũ cibũ audire ſolũmodo.
aliud vero deguſtare. Electi itaq̃ꝫ cibuꝫ ſa/
pientie ſic audiũt vt guſtent. q2 hoc qꝺ au/
diunt. eis ꝑ amorẽ medullit᷒ ſapit. reprobi
vero q̃liter ſapiat ignorant. Quia aliud eſt
aliquid ſcire. aliud vero qꝺ cognoſciť fauci
b᷒ intelligẽtie deguſtare. Hec ille. Ex his
patere poteſt ꝙ timẽtes deuꝫ tanq̃ꝫ ſollicite
de voluntate dñi cognoſcẽda ꝛ faciẽda nõ
ſolũ attendũt ad illud qꝺ cõmune ꝛ publi/
cũ eſt. ſed ꝛ ad illud qꝺ intimo ſecreto men
tis abſconditũ eſt aſpiciũt. ꝛ guſtare ꝑ expe
rientiã illud querũt qꝺ ꝑ timorẽ dñi ſapere
didicerũt. Q aũtẽ timor dñi dulcẽ ſapo
rem in mẽte cauſet oñdit Bernar. ſermone
xxiij. ſup Canti. vbi dicit. Timor dñi bene
diciť initiũ ſapĩe. q̇a tunc ꝓmũ deus anĩe ſa
pit. cũ eam ad timendũ nõ tñ ad ſcienduꝫ
inſtruit. q̇a timor ſapor eſt. Porro ſapor ſa/
pientẽ facit ſicut ſciẽtia ſcientẽ. Times dei
iuſticiã. times potentiã. ꝛ ſapit tibi iuſtus ꝛ
potens de᷒. Sapĩa eñ a ſapore diciť. Igiť
timor initiũ ſapĩe. ſaporẽ ſapidũ in intimo
mentis ſecreto multipliciť immittit. et ita
multipliciter reficit totã mentꝭ familiã. ſed
ꝛ totũ regnũ anĩe iuſtificat. pacificat ꝛ leti/
ficat. que tria ꝑficiũt cõuiuiũ timoris dñi.
qꝺ nõ in exteriorib᷒ anĩe celebrať. q2 regnũ
dei intra nos ẽ. vt dicit dñs Luce. xvij. Et
Maxim᷒ exponẽs illud Luce. x. appropin/
quabit in vos regnũ dei. dicit ſic. Regnuꝫ
dei eſt potẽtia ei᷒ in omnib᷒. actu vero eſt in
his q̇ reſpuunt carnalẽ vitã. ꝛ reſpiciũt ſo/
lam ſpũalẽ. qui dicere pñt illud apl'i. Viuo
ego. iã non ego. viuit autẽ in me chriſt᷒. Qꝺ
verbũ exponens Vercelleñ. in ꝓlogo ſup
Cantica. dicit. Sicut anĩa ſobria me regit
naturaliter. ꝛ diſponit ad omnẽ actũ interi
orẽ ꝛ exteriorẽ. ſic virtus chriſti cui actu vi/
uo gratuite me viuificat ꝛ ad omnia diſpo/
nit. Ex quo igiť regnuꝫ dei intra nos eſt vt
dicit domin᷒. Planũ eſt ꝙ cõuiuiũ qꝺ in il/
lo regno celebrať nõ conſiſtit in iſtis corpo
ralib᷒ ꝛ in voluptatib᷒ carnalib᷒ quib᷒ effi/
cimur beſtiales. vt diciť ꝓmo ethicoꝝ. ſꝫ cõ
ſiſtit in bonis ſpũalib᷒ nos ꝑficientib᷒. Vn
de apl'us ad Roma. xiiij. Regnũ dei non eſt
eſca ꝛ potus. ſed iuſticia ꝛ pax ꝛ gaudiuꝫ in
ſpũſctõ. Ecce tria q̃ neceſſaria ſunt in cõui
uio ſpũali. Primũ eſt iuſticia cõuiuãtes in
oĩb᷒ rectificans. Scđm eſt pax. cõuiuan
tes in oĩb᷒ ꝯcordãs. Terciũ eſt gaudium
cõuiuãtes in oĩb᷒ letificãs. Hec tria ex ti
more dñi oriunť. Nã iuſticia ex timore dñi
oritur. ſed ex iuſticia pax naſciť. de pace ve/
ro gaudiũ generať. qꝺ eſt dulciſſima men/
tis refectio. ꝛ ſpũalis ꝯuiuij ꝑfectio. Pri
mũ igiť ſcꝫ iuſticia ꝯuiuãtes rectificans in
cõuiuio ſpũali dei et anĩe ex dono timoris

dñi oritur. qꝛ ſicut dr Ecci. j. Qui ſine timo
re eſt nõ põt iuſtificari. Quõ aũt erit iocun
da ſocietas. vbi deeſt iuſticie eq̃litas. Dicit
eñ Aug⁹. lib. iiij. de ciuita. dei. c. iiij. Remo/
ta iuſticia q̃d ſunt regna niſi latrocinia. Et
ſicut ptꝫ. ij. ethicorũ. Sicut iuſticia cõtinet
omnẽ virtutẽ. ita iniuſticia ꝯtinet oẽm ma/
liciã ſiue iniquitatẽ. vbi autẽ habũdat iniq̃
tas quõ erit vera amicicia et ſocietas. g̊ nec
regni nec cõuiuij trãquilla iocũditaſ. Ma
nebit aũt iuſticia. q̃a timor dñi expellit pec/
catũ vel iniuſticiaꝫ. cũ ex eo oriaꝶ iuſticia. vt
dictũ eſt De talib⁹ cõuiuijs põt dici. Beati
qui eſuriũt ꝛ ſitiũt iuſticiã. qm̃ ipi ſaturabũ
tur. De hac ſaturitate iuſticie dicit Berñ. ĩ
ſmone de oĩb⁹ ſctis ſic. Saturabunꝶ. q̃a
implebit dñs cõcupiſcibile noſtꝝ fonte iu/
ſticie. vt oĩno deſiderem⁹ eã iuſticiã ꝑ quaꝫ
quicq̃d aĩa reſpuere debet reſpuet. ꝛ q̃cq̃d
ꝯcupiſcere debet ꝯcupiſcet. Et tũc totũ re/
gnũ mentis iuſtificabiꝶ. ꝛ incole ei⁹. ꝛ domi/
nus rex iuſticie regnabit in illo. ꝛ ipi cũ eo.
q̃a iuſticia ꝛ iudiciũ p̃paratio ſedis eius eſt

Scdo pax cõuiuãtes ꝯcordans ꝛ quie/
tans in cõuiuio ſpũali ex iuſticia naſciꝶ. vt
dicit Ceſari⁹. Nã ex iuſticia reguꝫ oriꝶ pax
populorũ. Et Augu. ſup Ps lxxxiiij. dicit
due ſunt amice. iuſticia ꝛ pax. ipe ſe oſculan
tur. ꝛ ſi iuſticiã amicaꝫ pacis nõ amaueris.
nec ipa pax te amabit nec ad te veniet. Niſi
igiꝶ pax aſſit nõ erunt cõuiuia ſed diſſidia.
vera aũt pax eſt vbi nihil repugnat. ꝛ beati
pacifici ſunt q̃ motus animi cõponũt ꝛ ra/
tioni ſubijciũt. ait glo. Math. v. Sed no/
ta q᷑ Bernar. in q̃buſdã dictis oñdit tripli
cem gradũ pacis dicẽs. Eſt homo pacific⁹
bona ꝓ bonis reddens. ꝛ q̃ntũ in ſe eſt ne/
mini vult nocere. Hic paruul⁹ eſt et facilꝛ
ſcãdalizaꝶ. qꝛ i eo vt incipiẽte lex carnis ad/
huc repugnat legi mentis. Et glo. Math.
v. dicit. Quõ pacifici alijs erim⁹ ſi nec nob
poſſumus eſſe pacifici. Pax eñ a nob inci/
pit. Item eſt ali⁹ patiens. nõ reddens mala
ꝓ malis. ſed potens eſt ſuſtinere nocenteꝫ.
Et hic in patiẽtia poſſidet aĩam ſuã. Lu.
xxj. Ubi dicit glo. Patiẽtia radix ꝛ cuſtos
eſt oĩm virtutũ. Uera eñ patiẽtia eſt alie/
na mala eq̃nimiter ꝑpeti. ꝛ cõtra eũ qui ma
la irrogat nullo dolore moueri. Jõ aĩas
noſtras poſſidem⁹ q̃ corpus poſſidẽt. cum
ipas ad patienduꝫ rõne regim⁹. Hec dicit
glo. Item eſt tercio pacific⁹ bona ꝓ malis
reddens. et in prompto hꝫ ꝓdeſſe nocenti.
Et hic ſolus verã pacẽ habet. ꝛ multos lu/
crifacit chriſto. De hac pace dicit Aug⁹. ĩ li/
bro de v̉bis dñi ſic. Pax eſt ſerenitas men
tis. trãquillitas animi. ſimplicitas cordis.
vinculũ amoris. cõſortiũ caritatis. Hec eſt
q̃ bella cõpeſcit. iras cõprimit. diſcordes ſe/
dat. ꝛ inimicos ꝯcordat. cũctis eſt placida.
Et qui in eadẽ pace nõ erit inuent⁹ a patre
abdicaꝶ. a filio exhereditaꝶ. a ſpũſctõ alien⁹
efficiꝶ ꝛc. vt ſup̃. Hec Aug⁹. Hanc pacẽ ꝑfi
cit timor dñi. Uñ Ecci. j. Corona ſapiẽtie
timor dñi. replens pacẽ ꝛ ſalutis fructum.

Tercio gaudiũ in ſpũſctõ cõuiuãtes re/
ficiens ꝛ letificãs i ꝯuiuio ſpũali. ex vtroꝙ
p̃dictorũ ſcꝫ ex iuſticia ꝛ pace generaꝶ. Un/
de Berñ. in quibuſdã dictꝫ ſuis dicit. Ju/
ſticiã quã deo exhibes. ꝛ pacẽ quam ꝓximo
debes. noli ꝯtemnere. ſic eñ ꝓcedentibus
erit gaudiũ ſpũale nõ gaudiũ ſeculare. non
gaudiũ cui⁹ extrema luctus occupat. ſed ĩ
quod magis triſticia vertiꝶ. Et hoc gaudi
um nemo tollet a te. donec intres in gaudi
um dñi tui. De hoc gaudio dicit Berñ. ĩ ſer
mone ſup Cantica. Illud reuera veruꝫ eſt
gaudiũ ꝛ ſolũ. qđ nõ de creatura ſed de cre
atore naſciꝶ ꝛ cõcipiꝶ. qđ cũ poſſederis ne/
mo tollet a te. cui cõparata oĩs aliũde io/
cũditas meror eſt. ꝛ oĩs ſuauitas dolor eſt.
ꝛ oĩe dulce amarũ. ꝛ oĩe decorũ fedum. ꝛ
omne aliud qđ delectare poſſit moleſtum.
Hec oĩa Berñ. Iſtud gaudioſuꝫ cõuiuĩ
um ꝑ ſpm̃ ſanctũ in timore dñi paulatim in
choatur. ꝑficiendo ꝯtinuaꝶ. ꝛ in beatitudĩe
eterna ꝯſummaꝶ. vbi aĩa cũ deo ſuo beati
ficatur. Primo iſtud gaudioſuꝫ cõuiuiũ
qđ in regno dei ꝛ aĩe per donum timoris
dñi celebratur. paulatim ꝛ ſapienꝶ initiaꝶ ꝛ
continuaꝶ ꝛ feliciter ꝯſummaꝶ. Unđ Ecci.
j. dicit. Initiũ ſapiẽtie timor dñi. ꝛ gloria ꝛ
gloriatio. leticia ꝛ corona exultatiõis. Ecce
quattuor dulcia fercula mentalis cõuiuij.
Sed ꝑmo timor dñi guſtũ mentis ad mã
ducandũ in ſapiẽtia p̃parat. Quia ſic dicit
Berñ. ſermone. xxiij. ſup Cantica. Timor
dñi bene diciꝶ initiũ ſapientie. qꝛ tũc primũ
deus aĩe ſapit cũ eam ad timendũ afficit.
Tunc eñ menti maxime diuina beneficia
ſapiunt. q̃a iam amaritudo peccati ab ore
mentis ꝑ timorẽ expulſa eſt. Uñ tunc glĩa
laudabilis fame interior valde ſapit aĩe.
ꝛ ſimiliter gloriatio laudabil' fame exterior

multū.delectat. Sil'r leticia ꝯſolatiōis in/
terioris homīs reficit. ꝛ exultatio exterio/
ris homīs ſimilit' afficit ꝛ delectat. Se/
cundo illud iocundū conuiuiū mētis dele/
ctabiliter in ꝑpetuū in timore dn̄i cōtinua
tur. Vnd̄ Eccī. j. dicit'. Timor dn̄i delecta
bit cor. ꝛ dabit leticiā ꝛ gaudiuꝫ in longitu/
dinē dierū. i. ineternum. qꝛ timor dn̄i ꝑma/
net in ſeculuꝫ ſeculi. Ecce vtriuſqꝫ hoīs ex
perimental' delectatiōis ꝑpetuatio Ter
cio illud delectabile cōuiuiū mētis. quātuꝫ
ad interiorē vitā ꝛ exterioreꝫ in timore dn̄i
feliciter ꝯſummat'. Vn̄ Eccī. j. Timēti deū
bene erit in extremis ſcꝫ homīs qn̄ ꝑficit' ꝛ
ꝯſummat'. Et in die defunctiōis benedice
tur quātū ad vitā exteriorē. q̄ tunc cū bene
dictione terminat'. Ecce ſic benedicet' ho/
mo q̇ timet dn̄m. ait Ps̄. De ꝑfecta ꝯſūma
tione iſti⁹ ſancti timoris dicit Johes Caſ
ſian⁹ de inſtitutione monachoꝝ lib. iiij. ſic.
Principiū nr̄e ſalutis noſtreqꝫ ſapiētie ſꝫm
ſcripturas timor dn̄i eſt. De timore em̄ do
mini naſcit' cōpunctio ſalutaris. de cōpun/
ctione cordis ꝓcedit abrenūciatio. i. ꝯtem/
ptus omniū facultatū. de nuditate humili
tas ꝓcreatur. de hūilitate mortificatio vo/
luptatū generat'. de voluptatū mortificati/
one extirpant' atqꝫ marceſcunt vniuerſa vi
cia. de viciorū expulſione virtutes fructifi
cant atqꝫ ſuccreſcūt. de virtutū pullulatio
ne puritas cordis acquirit'. ꝑ cordis puri/
tatem aplīce caritatis ꝑfectio poſſidet'. hec
fuit ſentētia beati Anthonij. Hec ille. Ti/
mete ergo dn̄m om̄es ſancti eius. qm̄ nihil
deeſt timentibꝫ eū. ait Ps̄. Hec de dono ti
moris ſufficiant.

Capitulū I.

Ecūdo dicendū

eſt de dono pietat꜍ qđ immedia
te ſeq̄tur donū timoris in aſcen/
dendo. qđ oſtendit Anſel. in lib. de ſili. circa
finez. vbi dicit ſic. Huic deniqꝫ dono timo
ris ſpūſſanct⁹ ſuꝑimponit pietatē. cū men/
ti ſic timēti ſuijꝑi⁹ aſpirat cōpaſſionē. pieqꝫ
recolere facit qꝫ miſera erit ſi a deo ſepara/
ta in inferno cuꝫ diabolo torta fuerit. ideo
rationabilit' a dono timoris aſcēdit ad do/
nū pietatis. Cū quo ꝛ Auguſ. ꝯcordat di/
cens. Cor contritū ꝛ humiliatum ſacrifica
deo vnde accendat' ad pietatē. vt nō reſiſta
tur volūtati eius ſed obediat'. Hunc ordi/

nem multi tenēt vt ſuꝑ patet. De hoc autē
dono pietatis ſunt tria notāda. Primo q̇d
donū pietatis dicit'. ꝛ q̄liter a pietate natu/
rali ꝛ acq̇ſita diſtinguat'. Scđo q̄liter ꝑ do
num pietatis dies ſpūalis oriat'. ꝑficiat ꝛ ꝑ
ficiatur. Tercio q̄liter ꝑ donū pietatis mē/
ti cōuiuiū ꝑparet'. Primo igit' videnduꝫ
eſt q̇d donū pietatis dicat'. De quo notan/
duꝫ eſt ſicut dic̄ Hugo in libro de clauſtro
anie. Pietas eſt ex benigne ment꜍ dulcedi/
ne grata omibꝫ auxiliatrix affectio infuſa ꝛ
diuini cult⁹ deuotio religioſa. Ex q̊ patꝫ qꝫ
donū pietatis eſt dulcis radi⁹ a ſole infini/
te pietatis mētibꝫ inſpirat⁹. quo mens i ſe/
ipa illuminat'. qꝛ radius ſolaris in ſeipo af
ficit' ꝛ reficitur. qꝛ a fonte dulcedīs ad deū
vt ad patrē colendū ſurſum habilitat' ꝛ in/
ferius ad ꝓximū ſubueniendū pie inclinat'
Et qꝛ affectio pietatis inclinans ad aliq̇d
eſt multiplex. Quedā em̄ eſt innata. quedā
acq̇ſita. quedā infuſa. vt oſtēdit Hugo ī tra
ctatu q̇ incipit. Chariſſime. ideo de illis a/
liq̇d dicendū eſt. Primo ḡ ſciend uꝫ eſt qꝫ
pietas innata eſt quedā affectio inclinans
ad aliq̇d vt ad filios parētes et ecōuerſo et
ad patriā. ꝛ cetera hmōi Et hec ē paſſio na
turalis. Nā hec pietas etiā in brutis inue/
nitur. Vn̄ Solin⁹ in libro de mirabilibuſ
mūdi. ꝛ Iſido. ethimologiaruꝫ. xij. dicunt.
Eximia ciconie ineſt pietas. Nā quātuꝫ tē
poris parētes impendūt fetibꝫ educandiſ.
tantū tꝑis pulli impendūt parētibꝫ in ſene
ctute educādis. qđ ꝛ de coruis narrat'. Vn
de hec pietas nō eſt donū ſpūſſancti. licꝫ ab
eo detur. q̇a hec cū illis naſcit'. Iſta aūt que
eſt donuꝫ ſpūſſancti a deo inſpirat'. vt dicit
Aug⁹. Item eſt quedā pietas acq̇ſita. de
q̄ dicit Grego. xxj. moraliū ſic. Sūt nōnul
li qui pietat꜍ ſue viſcera tendere ad incogni
tos neſciūt. ſed ſolū ad eos quos ꝑ aſſidui/
tatē noticie didicerūt. quoꝝ miſerent'. apđ
q̇s plus familiaritas qꝫ natura valet. dū q̇/
buſdā neceſſaria. nō quia hoīes ſunt. ſed qꝛ
noti ſunt largiunt'. Sed iſta pietas etiā nō
eſt donū ſpūſſancti. de quo modo loq̇mur.
ſed eſt virtus ex quadā familiari noticia cō
tracta vnde ad extraneos ꝛ inimicos nō ex
tenditur Hec autē que eſt donū ſpūſſancti
a deo datur ꝛ ad inimicos extendit'. Vnde
Math. v. Diligite inimicos veſtros. bene
facite his qui vos oderūt. Item eſt alia
pietas menti a fonte pietat꜍ infuſa. de qua

dicit Bernͣ.in epl'a quadã ſic.O clementiſ/
ſima pietas que nõ deſinit ſua largiri bene
ficia.non ſolũ his vbi nullũ meritum inue/
nitur.ſed ⁊ his vbi totũ videt̃ contrarium.
De hac pietate ⁊ eiꝰ vtilitate dicit Ambro
ſius ſuꝑ pſalmũ Beati immaculati in via.
Pietas grata eſt deo.dominũ cõciliat.ne/
ceſſitates ⁊ parentes fouet.eſt dei cultura.
merces parentũ.filiorũ ſtipendiuꝫ.pietas
inqꝫ iuſtorũ tribunal.egenorũ portus.mi/
ſerorum refugiũ vel ſuffragium.indulgen
tia peccatorũ.Hec ille. Hec eſt ꝑfecta pie/
tas que ⁊ anteqꝫ flectatur precibꝫ.nouit cõ/
deſcendere fatigatis. ait Caſſiodorꝰ libro
iiij.epiſtolarũ.Et hec pietas eſt donũ ſpiri
tuſſancti.Que ſicut dicit apl'us.j.ad Thi/
mothe.iiij.ca.ad omĩa vtilis eſt.ꝑmiſſionẽ
habens vite que nunc eſt ⁊ future.vbi dicit
glo.Omĩs ſumma diſcipline ⁊ ꝯſummatio
cõſiſtit in pietate ⁊ miſcdia. Pietas vt ſepi/
us reſpicit neceſſitatẽ ſpiritalẽ. Vnd̃ que/
dam glo.dicit.Exerce te ad pietatẽ.id ẽ.ad
fidem purã ⁊ veritatẽ rectam.hec ẽ pietas.
Miſericordia vero que eſt ſecũdus actus
pietatis reſpicit neceſſitatẽ ſpiritualẽ ⁊ cor/
poralem. Vnde Auguſtinꝰ in lib.de opere
monachorũ dicit. Multo miſericordius
operat̃ qui circa aĩas infirmoꝝ.qui bone
fame ſeruorũ dei cõſulit.qꝫ qui erga corpo
ra egrotantiũ ſollicitus panẽ eſurientibus
tribuit.Oꝑa huiꝰ miſericordie ſunt q̃ttu/
ordecim.videlicet ſeptẽ corꝑalia.⁊ ſeptẽ ſpi
ritualia.Corporalia ſunt hec.Viſitatio in
firmorũ.Potatio ſitientiũ.Cibatio eſuri/
entiũ.Redemptio captiuorũ.Veſtitio nu
dorum.Collectio peregrinorũ.Sepultu/
ra mortuoꝝ.Prima ſex ſunt in euangelio.
aliud in Thobia.Oꝑa miſcdie ſpũalia ſũt
hec.Delinquenti ignoſcere.Peccantẽ cor/
ripere.Ignorantẽ docere.Titubanti con/
ſulere.Meſtum cõſolari.Pro ſalute proxi
mi orare.Iniurias ſuſtinere.vt alter miti/
getur.Et ſic patet q̃d eſt pietas.

Capitulũ II.

Secundo videndũ eſt qualiter ꝑ do
nũ pietatis in regno aĩe dies ſpiri
talis oriatur.ꝑficiat ⁊ ꝯſummatur.
De quo notandũ eſt ꝙ ſicut dicit Grego.li
bro.j.moraliuꝫ.dies vniuſcuiuſqꝫ doni eſt
ſua illuminatio. Ipa eñ dona lumĩa ſunt
Cuiꝰ ratio eſt.q̃a ille donatur in eis qui ẽ
ſol infiniti ſplendoris ⁊ ardoris ſcꝫ ſpiritus
ſanctus . Cũ igitur latio ſol corporal ſuꝑ
terrã faciat diem corporalẽ.in qua oportet
operari oꝑa corporalia corpori neceſſaria.
cur nõ multo magis p̃ſentia ſolis eterni ſci
licet ſpũſſanctꝰ in mẽte humana cauſat di/
em ſpũalem.in qua oportet oꝑari oꝑa ſpi/
ritualia neceſſaria ſpiritui.vt ſicut oꝑa pie/
tatis etiã aliorum habituũ.Omĩa eñ ope/
ra noſtra mortua ſũt ſine pietate prout eſt
cultus dei.Quare apl'us ꝑma ad Thimo.
iiij.ca.dicit.exhortãdo eum. Exerce teipm
ad pietatẽ.Nam corporalis exercitatio ad
modicũ vtilis eſt.pietas vero ad omĩa vti/
lis eſt.Cuiꝰ rationẽ reddit Hugo d̃ ſancto
victore dicens.Viſibilis actio eſt q̃ſi quod/
dam corpus. deuotio vero quaſi ſpiritus
eius.quia deuotio charitatis actionẽ viui/
ficat ſicut aĩa corpus.Vnde omnis actio
que ſine deuotione eſt.mortua eſt.Quia ſi/
cut poſtea dicit.licet q̃d viuit moriat̃. tamẽ
vita nõ moritur.Actio quidẽ tranſit.ſꝫ pte
tas actionis (licet fiat in tempore) non ta/
men finit̃ cũ tempe.Hec ille.Oꝑa eñ illoꝝ
ſequunt̃ illos Ex quo patet ꝙ ſentẽtia apo
ſtoli vera eſt.Quia pietas omĩbꝫ prodeſt.q̃
eſt ex benigne mentis dulcedine grata au/
xiliatrix omĩbꝫ affectio infuſa.vt dictũ eſt.
Sed ſciendũ eſt ꝙ ſicut in die exteriori
tres hore diſtinguunt̃.ſcꝫ mane q̃d eſt initi
um diei.Meridies.que eſt diei mediũ.Et
veſpera q̃ facit diei ⁊ laboris terminũ.Sic
in die ſpirituali pietatis diſtinguunt̃ tres
hore.id eſt.mane q̃ eſt initiũ pietatis lucen/
tis circa ſubiectũ ꝓprium. Meridies q̃ eſt
feruor pietatis lucentꝭ ad diuinũ cultũ.Et
veſpera que eſt inclinatio pietatꝭ lucentis
ad proximũ.In qua hora cõplet̃ terminus
laboris ⁊ fit initiũ quietis. Primo igitur
donũ pietatis oriens ex ſole eterno velut
quoddam mane ⁊ initium diei ſpiritualis
in mente diem incboat.Quia vt dicit̃ Ec/
cl'i.xliij.Pie agentibꝫ dabit dominꝰ ſapien
tiam.Sapientia autẽ ẽ lumẽ pietatis inex
tinguibile.vt dicit̃ Sapiẽ.vij.Quanto au
tem pietas magis operat̃ tanto lumen ſa/
pientie magis ei dat̃.quo creſcit et proficit
vſqꝫ ad perfectũ diem.Sic ⁊ operatio im/
pietatis.lumen pietatis in mente minuit.⁊
tenebras gignit.Vnde Prouerb.iiij.dicit̃.
Iuſtorum ſemita quaſi lux ſplendens ꝓce
dit.et creſcit vſqꝫ ad perfectũ diem.Via au
tem impiorũ tenebroſa.neſciunt vbi corru

ant. Hoc igitur donū pietatꝭ mane ſue di/
ei inchoat. dum noua luce mentē irradiās
ad ſui ipſius cōpaſſionē inclinat. Dicit em̄
Anſelmꝰ in libro ꝺ ſimilitudinibꝫ. Spiri/
tuſſanctꝰ pietatē menti inſpirat dum eam
ſibi compati pieqꝫ recolere facit ꝗ̃ miſera
erit ſi a deo ſeparet̃ vel ſeparata fuerit. Ex
qua inſpiratione mens illuminata omnes
operatiōes pio deſiderio in fontez pietatꝭ
extendit. et omnē impietatē excludit. Tūc
pietatis donum in mente ſicut lux auroꝛe
oꝛiente ſole mane abſqꝫ nubibus rutilat.
ij. Regū. xxiij. Et ad hoꝛam meridianaʒ p/
ficiendo ꝑerat. in qua diuinum cultuʒ fer/
uenter ⁊ perfecte exercet. Secūdo donū
pietatis facit hoꝛam meridianam diei ſpi/
ritualis in anima. Quia ſicut dicit Augu/
ſtinꝰ libꝛo. x. de ciuitate ꝺi. Pietas pꝛopꝛie
eſt cultus qui debet̃ ſoli deo tanꝗ̃ excellen
tioꝛ et perfectioꝛ. Sʒ nota quid ſit iſte cul/
tus. Ad quod reſpōdet Auguſtinꝰ in libꝛo
de verbis domini. Colimus deum. ⁊ deus
colit nos. Colimus deū adoꝛando. ⁊ vt cul
men noſtrum inuocando. Colit nos deus
amando tanꝗ̃ agricola. quia agricultura
eius in nobis eſt. eo ꝙ nō ceſſat verbo ſuo
extirpare mala ſemina de coꝛdibus noſtrꝭ.
et aperire coꝛ noſtrum tanꝗ̃ ſermonis ara
tro plantare ſemina pꝛeceptorum. et expe/
ctare pietatis fructum. Sed ad quid ē pie
tatis fructus. Reſpondet. ad omnia vtilis
eſt. Sed notandū ꝙ duplex eſt cultꝰ. ſcʒ
cultus interioꝛ. et exterioꝛ. Interioꝛ cultuſ
eſt quo quis ſe offert deo tanꝗ̃ pꝛīcipio ſue
creationis. et fini ſue beatificationis. ⁊ hoc
quantuʒ poteſt ſm̄ omnia que ab ip̄o rece/
pit. Quod recta ratio dictat. et natura ad
hoc inclinat. Ratio dictat. quia inferius de
bet ſubeſſe ſuperioꝛi a quo dependet. et a
quo multipliciter deficit. ideo indiget eiꝰ
influentia. quā conſequit̃ natura rationa/
lis ſuum ſuperius colendo. vt dictum eſt.
Similiter natura ad hoc inclinat. Quod
ſatis oſtendit natura rationalis. cuius de/
ſiderium nō quieſcit plene niſi in ſuo ſupe/
rioꝛi. Unde Auguſtinꝰ in libꝛo ꝯfeſſionuʒ
decimo dicit. Domine inquietū eſt coꝛ me/
um donec veniat ad te. Cuiꝰ ratio eſt. quia
dominꝰ eſt anime patria. vt dicitur ī libꝛo
de ſpiritu ⁊ aīa. Simile dicit yſaac in li/
bꝛo de contemplatione in p̄ncipio. Cultuſ
exterioꝛ conſiſtit in oblationibꝫ. ſacrificijs.

adoꝛationibus et ſimilibꝰ. que ſunt ſigna
pꝛoteſtantia interioꝛem cultum. q̄ ſoli deo
debetur. Unde Auguſtinꝰ in libꝛo de ciui
tate dei dicit. ꝙ hic cultus ſoli deo debetur
quia videmus in omni republica obſerua/
ri. ꝙ rectoꝛem ſuum aliquo ſingulari ſigno
honoꝛat. quod quicunqꝫ alteri exhiberet
incurreret crimen leſe maieſtatis. Unde le
ge diuina pena moꝛtis ſtatuitur his qui di
uinum honoꝛem alijs exhibent. Exodi. xx
ij. Qui ymmolat dijs occidetur p̄terqꝫ do/
mino ſoli. Eſt tamen ſciendum ꝙ aliq̄s cul
tus poteſt exhiberi aliquibus creaturis ſi/
ne peccato. vt reliquijs ſanctoꝛum. ſancte
cruci. et ymaginibus chꝛiſti. ⁊ huiuſmodi.
Unde Damaſcenus in libꝛo. iiij. cap̄. viij.
loquens de adoꝛatione imaginum dicit ꝙ
in veteri teſtamento non fuit aſſuetꝰ vſus
imaginuʒ. Cuius ratio eſt. quia dominus
inuiſibilis. incoꝛpoꝛalis. et incircumſcriptꝰ
adhuc carnem non aſſumpſerat. incarnato
auteʒ chꝛiſto decuit habere imagines. pꝛi/
mo ad rememoꝛationem actuum chꝛiſti ⁊
martyrum. vt ſimplices litteras neſcienteſ
triumphos chꝛiſti ⁊ martyruʒ vitam in pi
cturis quaſi in libꝛis legerent. Et Dama/
ſcenus ad confirmationem ſui dicti addu
cit exemplū chꝛiſti. De quo refertur ꝙ aba
garo ediſſenoꝛū regi mittente pictoꝛem vt
imagineʒ domini depingeret. Quo nō po/
tente pꝛopter reſplendentem claritateʒ fa/
ciei chꝛiſti dominꝰ veſtimento appoſito fa/
ciei ſue. ſimilitudinē ꝓpꝛie faciei mirabiliter
impꝛeſſit. et ſic ſuam imaginem deſideran/
ti regi tranſmiſit. Imaginibꝫ igitur et reli/
quijs debet̃ aliqua reuerentia ſibi cōpetēſ.
ſoli autē deo debetur latria. Quando igit̃
pietas que eſt cultus dei facit mentem no/
ſtram colere dominū vt pꝛincipium noſtre
creationis. et finem noſtre beatificationis
tam per operatiōes interioꝛes ꝗ̃ per ope/
rationes exterioꝛes. fit mens humana ſi/
cut lux meridiana clara quando abſqꝫ nu/
bibus rutilat. Iſidoꝛꝰ. xviij. Tercio do/
num pietatis diem ſpūalem in aīa ꝯſum
mat ⁊ laboꝛes eius terminat dū mentē ad
miſericoꝛdiā ꝓximi compatiendo inclinat.
Hoc em̄ donū pietatis aliū diem a p̄dicta
die timoꝛis facit ī aīa. vt dicit Grego. p̄mo
moꝛaliū. ⁊ eandeʒ ꝑ miſcꝺiam conſummat.
Et qꝛ iam donū pietatis in homīe dieʒ ſpi
ritualē initiauit illuminādo eum ꝑ inclina

tionem ⁊ verã compaſſionẽ quantuʒ ad ſe/
ipm. ⁊ ſecũdo lumen meridiani feruorꝭ mẽ
ti influxit. dum eã illuminat ⁊ inflãmat ad
exercendũ diuinũ cultum. ideo tercio pie/
tatis lumen veſpertinũ diei ſpũalis ĩ men/
te terminat dũ eam clemẽter ꝑ miſericordi
am inclinat ad proximũ. Dicit eñ Johes
prima canonica. c. ij. Qui diligit fratrẽ ſu/
um in lumine eſt. ⁊ ſcandalũ in eo nõ eſt ſcʒ
tenebrarũ. Illud tamẽ lumen dicit̃ veſper
tinũ reſpectu luminis meridiani. Vñ Lin
conieñ. ſuꝑ. vij. angelice ierarchie. cognitio
nẽ que habet̃ a creaturis de deo vocat co/
gnitionẽ veſpertinã. ideo quia lumen pie/
tatis qd inclinat ad diuinũ cultum puri⁹ ⁊
melius videt̃ ꝙ quod inclinat ad ꝓximuʒ.
Quare ⁊ Bernard⁹ ſuꝑ cantica ſermo. xlj.
dicit. Porro in aliud tẽdere ꝙ in dominũ
licet ꝓpter dominũ. nõ ocium marie ſed ne/
gocium Marthe eſt. que adhuc ſollicita ẽ
⁊ turbat̃ erga plurima. cũ vnum ſit neceſſa/
rium. Et ideo nõ poteſt terrenorum actuũ
anima vel tenui puluere cõſpergi. Sic igi/
tur donũ pietatis cauſat mane. meridiem
⁊ veſperam in die ſua. Factũ eſt ergo veſpe
re ⁊ mane dies ſecũdus. Gen. j.

Capitulũ III.

t Ercio videndũ eſt qualiter ꝑ donũ
pietatis in regno dei ⁊ anĩe cõuiuiũ
ſpirituale anĩe ⁊ omĩb⁹ virib⁹ eius p̃
paretur. Dicit eñ Gregori⁹ in li. j. moraliũ.
Pietas in die ſuo cõuiuiũ facit ⁊ menti ex/
hibet. qa cordis viſcera miſericordie operi
bus replet. Opus autẽ bonũ eſt cibus ani
me. vt dicit Grego. xxij. moraliũ. ca. vij. Et
xxj. moraliũ dicit. Comedere anĩe eſt bõis
operib⁹ ſatiari. Hec ille. Primo igit̃ do/
num pietatis prudẽtiſſime a conuiuio ſuo
impietatẽ ⁊ omnẽ familiã illius expellit. qa
omia fercula mẽtis inficit. ⁊ inſipida facit.
Nam vt ait Auguſtin⁹ in ſmone quodam
Etiã iuſticia que eſt virt⁹ ſpecialis et dulce
ferculũ pie mentis ſine pietate crudelitas
eſt. In crudelitate autẽ nulla dulcedo eſt.
ſed amaritudo ĩpietatꝭ in ea regnat. Qua/
re cibaria anĩe nullo igne caritatis decoq̇t
ſed cruda ⁊ inſipida relinq̇t. Unde Sene/
ca in libro de morib⁹ dicit. Reſpice crudeli
tatem ⁊ matrẽ eius iram. cum om̃i familia
ſua. Hec eñ humane nature maxime ini/
mica eſt. pietas autẽ amica eſt. Ait Tulli⁹
lib. iij. de officijs. ideo ipa eſt dulce cõdimẽ/
tum humanorũ actuũ. Quare per oleuʒ ſi/
gnificatur vt ait Richardus in tractatu de
gemino paſca. Et ſic donũ pietatis impie/
tatem a cõuiuio ſuo om̃ino expellit. Se
cundo donũ pietatis nõ ſolũ inuitat omẽs
vires mentis tanꝙ incolas regni ad ſuum
cõuiuiũ. ſed exteriores ⁊ laborãtes. dicens
Venite ad me om̃es qui laboratis et one/
rati eſtis. ⁊ ego reficiã vos Matth. xj. Si/
militer ⁊ pia mater pietas omẽs vires ⁊ vir
tutes ſuas ad operatiões ⁊ ad officia dul/
citer inclinat. ⁊ inter ſe cõcordat. ⁊ ad ꝯcor/
diam morũ et ad amiciciã mutuã vehemẽ/
ter inuitat. ⁊ ad cultũ dei tanꝙ ad officiuʒ
ꝓprium maxime inſtigat. Quod bene oſten
dit Hugo libro. iij. ca. vj. de clauſtro anime
dicens ſic. Inuitat pietas deſperatuʒ. tra/
hit charitas inuituʒ. miſcdia pacificat ira/
tũ. hylaritas reddit ſecurum. affabilitas fa
miliarẽ facit. familiaritas ſecretum aꝑit.
apertio ſecreti amiciciã parit. morũ concor
dia amiciciã cuſtodit. hũilitas deo ꝓximuʒ
facit. Hec ille. Et ſic pietas om̃es ꝯuiuan
tes inter ſe concordat. ⁊ ad exteriores incli
nat. ⁊ eos deo approximat eũ colẽdo humi/
liter. ⁊ obediẽdo viriliter. Sola eñ humi/
litas dñm ꝑfecte colit. Sunt et alie fami/
lie pietatis. quaꝝ quedã miniſtrãt ĩ choro.
humilit̃ pſallendo. quedã in refectorio dul
citer miniſtrãdo. quedã ĩ dormitorio ſom/
nũ quiete ꝯtemplatiõis ꝓcurando. quedã
in coquina mentis opera bona tanꝙ ciba
ria dulcia igne charitatis decoquẽdo. que
dam in infirmaria debiles pie reficiendo.
quedã in capitulo miſericorditer ⁊ cõpaſſi/
ue corripiendo. Et ſic pietas omẽs mini/
ſtrantes ſua dulcedine reficit ⁊ conſolatur.
Quod ⁊ dici poteſt de tota familia anime.
alioquin pietas nõ eſſet vtilis ad omnia.

Tercio donũ pietatis oẽs incolas ⁊ ꝯui
uantes regni dei ⁊ anĩe qđ in nob̃ eſt vt dic̃
dñs Lu. xvij. multiplicit̃ reficit. dũ eis di/
uerſa fercula ſpũalia aꝑponit. Sed p̃notã/
dũ eſt ꝙ ſicut dic̃ Aug. li. x. de ciuit. dei. pie/
tas eſt cultus deo debit⁹ p̃ncipaliter. Cu/
ius ratio eſt. qꝛ homo efficit̃ debitor alicu/
ius diuerſimode. vel ſm ei⁹ excellenciã. vel
ſm beneficia accepta. Et ſm vtrũꝙ iſtoruʒ
eſt homo debitor dei. quia deus primum ⁊
ſummũ locũ obtinet. quia eſt excellẽtiſſim⁹
⁊ p̃ncipium nobis eſſendi. cauſandi. cõſer/
uandi. gubernãdi ⁊ beatificãdi. Jõ pietas

eſt ſumme originis pi⁹ ſenſus. ⁊ deuot⁹ affe
ctus. ⁊ fidelis famulat⁹ ſiue cultus. ꝑ fidem
ſpem ⁊ charitatē. Iſtis eñ colit̃ de⁹. vt dic̃
Aug⁹. in enchiri. ca. iij. dū per fidem. ſpem
⁊ charitatē in deū tendit̃. Ad qꝺ pietas do
nū inclinat ⁊ habilitat. Et in h̃ cultu di/
uino pietas fercula dulcia et multipharia
menti apponit ⁊ ꝓpinat. Nā in fide tot dul/
cia fercula menti exhibent̃. ⁊ paſcua viren/
tia oſtendunt̃. q̄t ſaporoſe ꝟtutes ⁊ ꝟitates
in ea ꝯtinent̃. q̄ ſunt mire. Vñ Berñ. ſuper
Cant. ſermone. iij. dicit ſic. Hi ſcʒ cultores
dei ꝑ fidei magnitudine digni īueniunt̃ q̄ ī
oēm plenitudinē dei īducunt̃. nec eſt ī omi/
bus apothecis ſapīe aliq̄d oīno a q̄ de⁹ ſci/
entiarū dñs arcendos cenſeat cupidos ve
ritatis. nō cōſcios vanitatis. Magna eñ fi
des magna meretur. Sequit̃. Iſtiuſmodi
magnis ſpiritibꝫ magn⁹ occurrit ſponſus.
emittens lucē ⁊ veritatē ſuā. eoſqꝫ adducit
⁊ deducit in montē ſctm̄ ſuū. ⁊ in taberna/
cula ſua. Regē in decore ſuo videbūt ꝑeun
tem ſe ad ſpecioſa deſerti. ad flores roſarū.
ad lilia ꝯualliū. ad amena hortoꝝ. ad irri/
gua fontiū. ad delicias cellarioꝝ. ad odora
ſmta aromatū. poſtrēo ad ipa ſecreta cubil̃.
vbi ſunt theſauri ſapīe ⁊ ſcīe penes ſponſuʒ
abſcōditi. hec vite paſcua ꝑparata ſunt ī re
fectionē aīaꝝ fideliū. Beat⁹ vir q̄ impleuit
deſideriū ſuū ex ipis. hec Ber̃. Hec paſcua
dulciſſima fides mēti oñdit. Quid ei nō in
uenit fides. fides attingit inacceſſa. deꝑhē/
dit ignota. cōꝑhēdit imēſa. apꝑhēdit noniſ
ſima. ait Ber̃. ſuꝑ Cant. Et Aug⁹. in lib. de
ꝟbis dñi dic̃. Nulle maiores diuitie. nulli
theſauri. nulli honores. nll'a hui⁹ mōi ſuba
maior eſt q̄ꝫ fides catholica. q̄ pctōres ſal/
uat. cecos illumīat. mortuos viuificat. ⁊ ce
tera ml'ta q̄ ibi enumerant̃. q̄ oīa mēte refi/
ciūt. Scđo pietas ī cultu diuīo q̄ fit ꝑ ſpeʒ
nō vt eſt paſſio ſed vt eſt ꝟt⁹ theologica mē/
tē ad cōuiuiū introducit. Et ibi ml'ta fercu
la ſapida ei ꝓponit ⁊ ꝯuiuātibꝫ. Propriū eñ
obiectū ſpei eſt btitudo et̃na q̄ eſt ſtat⁹ oīm
bonoꝝ aggregatiōe ꝑfect⁹. vt ait Boecius
iij. de ꝯſo. Sed ſperare btitudīnē et̃nā ſiue
deū eſt appropinq̄re illi. Quia ſperās ꝓpin/
qui⁹ ſe hʒ ad deū vl' btitudinē q̄ꝫ deſperās.
vt ptʒ. Quare mag̃ attingit deū innitens
ei⁹ auxilio ad ꝯſequēdū bonū ſperatū q̄ꝫ fi/
des dicēs. Mihi aūt adherere deo bonū ē
ponere in dño deo ſpem meaʒ. Vñ ⁊ beat⁹

Aug⁹. lib. de trini. attribuit ſpei q̄ddā frui.
vbi dic̃. Quoddā eſt frui qꝺ eſt ſpei ⁊ nō rei.
ex q̄ ſpes īmediati⁹ attingit deū q̄ꝫ fides. et
ſic mag̃ appropinq̄t deo. Quāto aūt mens
ꝑ ſpem mag̃ appropinq̄t. tāto ſuauiores o/
dores dei ſentit. Qꝺ oñdit Berñ. ſuꝑ cant.
ſmone. xxij. di. Licet dñs ſuauis ſit vniuer
ſis. maxīe aūt domeſtic̃. ⁊ q̄nto ei q̄s fami/
liari⁹ ꝑ vite merit̃ ⁊ puritate ment̃ appro/
piat. tāto eū recentioꝝ aromatū arbitror ⁊
vnctionis ſuauioris ſentire fragrātiā. Por
ro hmōi nō capit intelligentia niſi q̄ntū at/
tingit experiētia. Et ibidē oſtendit pie ſpei
plures odores eē diuerſas ꝟtutes dicens.
Uides ne aliq̄s mag̃ ad pnīaʒ aīari ſpe
indulgentie. imo oīno dñe ieſu ꝓpter man/
ſuetudinē q̄ ꝑdicat̃ in te currem⁹ poſt te in
odorē vngentoꝝ tuoꝝ. audiētes ꝙ nō ſper
nas pauperē. nō horreſcas pctōrē nec hor/
ruiſti ꝯfitentē latronē. nō lacrimantē pecca
tricē. nō chananeā ſupplicantē. nō deꝑhen/
ſam in adulterio. nō clamātē publicanū. nō
negantē diſcipulū. nō ꝑſecutorē diſcipulo/
rū. nō crucifixores tuos. In odore iſtoruʒ
vngentoꝝ ꝓp̈iſſimorū currem⁹ donec rege/
neremur in ſpem viuā. j. Pe. c. j. Hec ſpes ī/
mortalitate plena ē. Sap. iij. Et ſicut dicit
Grego. lib. vj. moral̃. c. xxj. Spes illa in e/
ternitatē aīam erigit. ⁊ idcirco nll'a mala q̄
exterius tolerat ſentit. Tercio pietas in
cultu diuīo q̄ fit in caritate. dulcia cibaria
a fidei ꝯuiuantibꝫ iudicata. ⁊ a ſpe ꝑparata
iā guſtare facit. Ratio hui⁹ eſt. q2 caritas ꝑ/
fectius attingit deū q̄ꝫ fides vl' ſpes. licet ei
mens deū attingat aliq̄liter in lumīe fidei
ſub ſpecie vl' rōne viſiōis enigmatice. hec tñ
nō eſt ꝑfecta attingētia niſi de⁹ q̄ ē pñs mē/
ti ꝑ modū ſic viſi. fiat pñs ſub rōne ſperati
⁊ amati. Spes eñ ꝑſupponit fidē. q2 acce/
dentē ad deū oportet credere q2 eſt. ad He
bre. xj. Et iō ſpes aliq̄liter mag̃ attingit de
um q̄ꝫ fides. vt ſuꝑ dictuʒ eſt. Sed nec hec
attingentia ſeu pñtia ſpei ꝑfecta eſt niſi de/
us attingat̃ ⁊ pñs fiat ꝑ modū amati ⁊ am/
plexus. q̄ debent̃ volitiue potētie. cui ꝓprie
ꝯuenit hr̄e ⁊ poſſidere. vt ptʒ ꝑ Aug⁹. li. ix.
de trini. c. xj. vbi dicit ſic. Appetit⁹ quo inhi
atur rei cognoſcēde fit amor cognite dū te
net atqꝫ amplectit̃ placidā ꝓlem. i. noticiaʒ
gignēti ꝯiūgit. Et idē Aug⁹. in epl'a ad dar
danū dicit. ꝙ quidā deū cognoſcunt et tñ
eū ꝓpter h̃ nō hn̄t. Ubi ꝑſcindit cognitiōeʒ

ab habere. Multũ eñ differt cibũ cogno/
ſcere. habere ⁊ guſtare. Guſtus aũt non eſt
in cognitõe ſed in amore. Hui⁹ rõ eſt. qr di
cit Hugo ſup. vij. angelice ierarchie. Amor
acutus eſt. ⁊ trãſit oĩa et penetrat donec ad
amatũ ⁊ in ipm veniat. nec q̇eſcit donec a/
matũ teneat ⁊ dicat. nõ dimittã ipm donec
introducã eũ ad om̃ia intima mentis mee.
vbi eſurio ⁊ ſitio ipm. Canticoꝝ. iij. Qð ex
ponens Berñ. dicit. Quis te nõ teneat do/
mine q̇ tenentẽ te ſpe fortificas. pfectiõe de
coras. pſeuerantia cõducis. remuneratiõe
pducis. vt ſcꝫ reficias. Sequit̃. Ego autẽ
non dimittã te niſi benedixeris mihi. ⁊ nũ/
q̃ꝫ dimittã te. quia nõ benedicis niſi tenen/
tes te. Hec ille. Igit̃ tenet̃ in cultu caritatꝭ.
quia de⁹ caritas eſt. ⁊ q̇ manet in caritate in
deo manet ⁊ de⁹ in eo. In q̊ domin⁹ manet
dulci charitate reficitur. Quia ſic̃ dicit Ri/
chard⁹. Amor ſiue charitas eſt dulcedo ſa/
poris intimi. et quãto quis ardenti⁹ amat.
tanto dulcius guſtat. igitur in charitate ẽ
dulcior refectio. Iſte guſtus amoroſus to
tam familiã cõuiuij mentalis primo ab im
puritate mũdat. virtutib⁊ adornat. dulce/
dine cibat. dilectione inebriat. lumine ſere
nat. gaudio exhilarat. Iſta Raban⁹ in ſer/
mone quodã declarat. dicẽs. Amor eſt ig/
nis in meditatiõe purificans mentẽ a ſor/
dib⁊ viciorũ omniũ. Eſt lux in orõne men/
tem irradians claritate. Eſt mel in grãrũ/
actione mentẽ dulcorans in dilectione di/
uinorũ beneficiorũ. Eſt vinũ in cõtempla/
tione mentẽ inebrians iocunda dilectiõe.
Eſt ſol in beatitudine mentem clarificans
ſereniſſima illuminatiõe. Eſt vita mentem
exhilarans ineffabili gaudio penni iubila
tione. Hic cult⁹ charitatis fidẽ et ſpem for
mat ⁊ conformat. ⁊ totũ conuiuiũ mentis ⁊
conſummat et pficit. Unde Caſſiodo. ſup
Pſal. dicit. Charitas eſt mors criminũ. vir
tus pugnantiũ. palma victorũ. concordia
mentiũ. ſocietas electorũ. quã fides conci/
pit. ad quã ſpes currit. cui pfectus omniũ.
bonorũ ſeruit. Ad quod cõuiuiũ nos con/
ducat q̇ eſt benedictus ineternũ.

Capitulũ L.

Ercio dicendũ

t

eſt de dono ſcientie. qð imme/
diate ſequit̃ donũ pietatis. qr
ſicut dicit Gregori⁹ pmo moraliũ. nulla eſt
ſcientia ſi vtilitatem pietatis nõ habet. Et
Anſelm⁹ in libro de ſimili. circa finẽ dicit.
Poſt donũ pietatis ſpũſſanct⁹ ſcientiã ſu
perimponit pietati. cũ mens ſic timet ſibi
⁊ cõpatitur vt q̇ valeat modo ſaluari ſcru/
tatur. eiq̃ꝫ ſpũſſanct⁹ hui⁹ rei cognitionem
largit̃. Hunc etiã ordinẽ donoꝝ tenet Au
guſti. libro. ij. de doctri. chriſtia. De h̃ au
tẽ dono ſcientie ſunt tria notanda. Primo
que ſciẽtia donũ ſpũſſancti dicat̃. Scðo q̃
liter p donũ ſcientie in aĩa dies oriatur.
Tercio quõ p donũ ſciẽtie menti cõuiuiũ
preparat̃. Circa pmũ nota. q̀ Bernard⁹
ſup Cantica in quodã ſermone dicit. Sci
entia quedã eſt ſecularꝭ que inebriat nõ ca
ritate ſed curioſitate. implet ſed nõ nutrit.
inflat ⁊ nõ edificat. ingurgitat ⁊ nõ confor/
tat. Et talis ſcientia non eſt donũ ſpũſſan/
cti. Eſt alia ſciẽtia de qua Auguſti. lib. xiiij.
de trinitate. c. v. dicit. Eſt ſciẽtia q̃ nõ eſt re/
rũ vanarũ. nec rerũ curioſarũ. ſed de his q̊/
bus fides ſaluberrima que ad verã beati/
tudinẽ ducit gignitur. nutrit̃. defenſatur et
roborat̃. ⁊ hec dicit̃ donũ ſpũſſancti. Et h̃
donum gratuitũ eſt lumen ſupernaturale.
Cui⁹ actus eſt bene iudicare ſm reglãs le/
gis eterne de agibilib⁊ per nos. quorũ nõ
eſt determinata via quo ad nos qualit̃ fie/
ri debeant. eo q̀ nõ ſemp vniformiter fien/
da ſunt. Unde p donũ ſcientie innoteſcit
homini rectũ iudiciũ de creaturis q̀ nõ eſt
in eis verũ bonũ. ⁊ hoc fit per lumen ſuper
naturale. ſcꝫ per pncipia fidei. que ſunt arti
culi fidei. Ideo ex cõſequẽti ad donũ ſcien
tie ptinet reſoluere hominis actiões ad fi/
dei articulos vt ad principia. Et notan
dum eſt q̀ donũ ſcientie principaliter reſpi
cit ſpeculationẽ. ſcilicꝫ inquãtũ homo ſcit
quid fide tenere debeat. Secũdo ſe exten/
dit ad operationẽ. q̃a p ſcientiã credibiliũ
⁊ eorũ que ad credibilia cõſequunt̃ dirigit
in agendis. Unde illi donũ ſcientie habẽt
q̇ ex infuſiõe gratie certũ iudiciũ habẽt cir/
ca credenda. ſic q̀ in nullo deuiant a recti/
tudine iuſticie. Et hec eſt ſcientia ſanctorũ
de qua dicitur Sapie. x. Juſtum deduxit
domin⁹ per vias rectas. et dedit illi ſcienti/
am ſanctorũ. Ex his patet q̀ donũ ſciẽtie
eſt habitus infuſus. in q̇ homo habꝫ certũ
iudiciũ circa credenda ⁊ agẽda. Igitur. ſic̃
dicit Hiero. in plogo ſup bibliã. Diſcam⁹
in terris quorũ ſcientia remanebit nobis i

celis. Valde em̄ indignū eſſet ꝙ tm̄ labora
rem circa ſcientiā ⁊ ꝟtutes ſi deſineret̄ eſſe
in morte. Unde Hiero. ibidē dicit ꝙ ſacra
ſcriptura eſt habitaculū regni celeſtꝫ. Eua/
cuabitur tñ imꝑfectio eius.

Capitulū II.

ſ Ecundo videndū eſt q̄liter ꝑ donū
ſcientie in aīa dies oriaꝛ̄. De q̄ no
tādum eſt ꝙ cū donū ſcientie ſit ha
bitus lumioſus. a ſpūſſctō aīe infuſus. q̄
oīa ſcrutaꝛ̄. ⁊ omnē veritatē docet. q̄ habi
tu aīa hꝫ rectū ⁊ certū iudiciū circa credē/
da ⁊ agenda vt ſup̄ dictuꝫ eſt. ⁊ huiuſmodi
nō pn̄t fieri ſine lumine. Lumē autē facit
diem. ſicut dicit Hugo in libro de tribus
dietis. Planū eſt ꝙ donū ſcientie cauſat di
em ſpiritualē in aīa. que ſcḋm maiorē et mi/
norem illuminationē cauſat mane. meridi/
em ⁊ veſpertinā horā. Mane huius di/
ei cauſat donū ſcientie dū ſe extendit ad lu
men ſcientiaꝝ acquiſitarū ꝑ ſtudiū ⁊ doctri
nā. que ſciētie licet ſint quedā lumīa. tñ ſūt
obſcura. Quia ſicut dicit Hugo in ꝓlogo
ſuꝑ librū angelice ierarchie. Philoſophis
vel ſapiētibꝫ mūdi datū eſt veritates aliq̄s
inuenire ꝓpter nos quibꝫ ꝯſummatio ſeruā/
batur. Unde inuenerūt veritatē illaꝫ quā
oportuit ſuſcipere filios vite ad obſequiuꝫ
ſumme veritatis. Illis labor appoſitus eſt.
nobis autē fructus ſeruabaꝛ̄ Ipi archana
ſapientie nō nouerāt. q̄r conditoriū theſau
rorū verbū ſcꝫ incarnatū ieſum non noue/
rant ſed naturali documēto ſolo vtētes ſip
pienti acie lumen nubilū ⁊ ambiguū addu
xerunt. ꝓpterea errauerunt ⁊ euanuerūt. cū
mente tranſire vellent ea q̄ eis conceſſa ſo/
la fuerant noſſe. Et iā hec ſcientia aſſimila/
tur aurore. q̄ eſt mane ⁊ initiū diei. Aurora
em̄ eſt lux noua. tenebris ꝑmixta. vt dicit
Richar. libro. ij. de ꝯtemplatiōe. c. ix. Sic ⁊
ſcientie humane tenebris ꝑmixte ſunt do/
nec donuꝫ ſcientie faciat nos circa ea iuſte
ſentire ⁊ recte iudicare. Secūdo donū
ſcientie extendēs ſe ad lumen ſacre ſcriptu
re ⁊ ad credibilia cauſat in aīa horā meri/
dianā diei ſpiritual̄. Nā lumen hore meri/
diane clarius illuminat ⁊ vehementius in/
flāmat. vt patet ad ſenſum. Sic lumē ſacre
ſcripture ſuꝑ omēs ſcientias mentē clariꝰ
illuminat ⁊ vehementiꝰ inflāmat. Uñ Gre
go. in libro moraliuꝫ. ij. in ꝑncipio dicit ſic.
Quis omnē ſcientiā atqꝫ doctrinā ſcriptu
ra ſacra ſine aliqua cōparatiōe trāſcendat.
Ut taceā ꝙ vera predicat. ꝙ ad celeſteꝫ pa/
triā vocat. ꝙ a terrenis deſiderijs ad ſuper
na amplectenda cor legentꝫ inuitat. ꝙ dictꝫ
obſcurioribꝫ exercet fortes. ⁊ paruulis hu/
mili ſermone blandiꝛ̄. ꝙ nec ſic clauſa eſt vt
paueſci debeat. nec ſic ptꝫ vt vileſcat. ꝙ vſu
faſtidiū tollit. ⁊ tanto ampliꝰ diligiꝛ̄ quāto
amplius meditaꝛ̄. ꝙ legentꝫ animū humili
bus verbis adiuuat. ſublimibꝫ vero ſenten
tijs leuat. ꝙ aliq̄ modo cū legentibꝫ creſcit.
ꝙ ab auidis lectoribꝫ q̄ſi recognoſciꝛ̄. ⁊ cuꝫ
doctis ſemꝑ noua reperiꝛ̄. Ut ergo de re/
rū pondere taceā. ſcientias tamē oīs atqꝫ
doctrinas ipō etiā locutiōis ſue more trāſ/
ſcendit. Hec ille. Sic ergo donū ſcientie ꝑ
lumen ſacre ſcripture animam illuminat ⁊
inflāmat ad moduꝫ lucis meridiane. vt di/
catur de ea illud Iſaie. xviij. Sicut lux me
ridiana clara eſt. Tercio donuꝫ ſcientie
ſe extendēs ad lumen ſciētie moralis et ad
agibilia facit horam veſpertinā in die ſpiri
tuali aīe. que eſt hora quietꝫ ⁊ terminꝰ la/
boris. Exibit em̄ homo mane ad operatio
nem ſuā vſqꝫ ad veſperā. ait Pſal. ſic donū
ſcientie notificās homini rectū iudiciū cir/
ca credenda ⁊ agenda. ipm̄ quietat dū euꝫ
in veritate ſtabilitat. Sed ⁊ laborē minu/
it ⁊ q̄ſi terminat dū eum gaudenter opera/
ri facit. q̄a finis laboris. quietē eternā ei pie
oſtendit. Unde Dioniſius in libro de diui.
no. ca. vij. dicit Fides diuīa eſt ſtabilis col
locatio credentiū. collocans eos in verita/
te. ⁊ ꝯfirmans in intrāſmutabili identitate
Seq̄tur. Et credentē in veritate. teſte ſcri
ptura ad Roma. viij. nihil moueat a leticia
que eſt ſcḋm verā fidem. ſed habeat ī ea ꝑma/
nentiā immobilis identitatis. Et parū in/
fra dicit. Ita igiꝛ̄ principes ⁊ duces noſtre
ſapiētie. ſcꝫ apl'i ⁊ eoꝝ diſcipuli ꝓ veritate q̄
tidie letanꝛ̄ ⁊ moriūtur. teſtificantibꝫ oībꝫ
verbo ⁊ oꝑe veritatē ſicut conueniēs eſt. Et
ſic veſpere ⁊ mane dies terciꝰ ꝑficiꝛ̄.

Capitulū III.

Ercio videndū eſt quō ꝑ donū ſcie
t mentī humane cōuiuiuꝫ ꝑparaꝛ̄ in
die ſuo. ⁊ de diuerſitate ferculoꝝ il/
lius. Circa qḋ ſciēduꝫ ē ꝙ Augꝰ. in libro
de vita beata dicit. ꝙ ſicut ſcientia eſt cibus
anime. ita vicia ſunt fames anime et ſteri/
litas. Et illa fames cauſat quoddam ieiu/
nium ſpirituale in anima. qḋ donū ſcientie

expellit ab aīa. Uñ Grego. in pmo mora.
dicit. Scientia in die ſuo cōuiuiū facit. qꝛ
in ventre mentꝫ ignorātie ieiuniū ſuperat.
Ex quo ptꝫ ꝙ ignorātia et vicia cauſant in
aīa ieiuniū ſpūale. q̄ ꝗuis ſit incorrupti/
bilis. tñ multū debilitatꝛ. eo ꝙ interiꝰ nulliſ
veritatibꝫ cibatꝛ. ⁊ ex ꝯſequēti nec appetitus
veris bonis ſatiatꝛ. q̄a incognita amare nō
poſſumꝰ. iō nec guſtare poſſumꝰ. vt dic̄ Bē
da ſup Lucā. ca. viij. Igiꝛ ſicut ꝯſulit Aug.
in lib. de vera religiōe. Obmiſſis nugꝫ the
atricis ⁊ poeticis. diuinaꝝ ſcripturaꝝ cōſi/
deratiōe ⁊ tractatiōe paſcamꝰ animuꝫ atqꝫ
potemꝰ vane curioſitatꝫ fame ac ſiti feſſuꝫ
⁊ eſtuantē inanibꝫ fantaſmatibꝫ tanq̄ pictꝫ
epulis. ⁊ eis velle fruſtra ſatiari cū talia ani
mā nō ſatiēt. Scd'o donum ſcīe ꝓuocat
anīe appetitū ꝑ manifeſtationē dulciſſima/
rū veritatū. Nā ſicut dic̄ Augꝰ. ſup Joh̄eꝫ.
Ueritas panis eſt. ⁊ mentē reficit nec tñ de
ficit. Et quāto donū ſcīe dulces veritates
magis manifeſtat. tāto appetitū magꝫ ꝓuo/
cat. Quia quāto alimēta ſpūalia plꝰ ſumū/
tur. tāto plus appetuntꝛ. ait Grego. Alioq̄n
(ſicut dicit Hugo lib. de vanitate mundi)
fruſtra in nob̄ diuine cognitiōis habūdan
tia creſcit niſi in nobis diuīe dilectiōis flā/
ma augeſcat. Sed dilectio ſiue caritas ē ci
bus dulciſſime reficiēs mentē. Uñ Berñ.
in lib. de. xij. gradibꝫ hūilitatꝫ dicit. Dulcis
cibꝫ ⁊ ſuauis eſt caritas q̄ feſſos alleuiat. de
biles roborat. meſtos letificat. iugū deniqꝫ
veritatꝫ facit ſuaue ⁊ onus leue in illo. ſ. cō
uiuio mentali. Tercio donū ſcīe cōuiuā/
tes multiplicitꝛ reficit ꝑ ferculoꝝ diuerſoꝝ
delicioſam exhibitionē. que in ſciētia ſacre
theologie occulta oñdit. ⁊ ꝯuiuātes illumi
nādo guſtare facit. Uñ Grego. in mora. ex/
ponens illud Job. xxij. Tūc ſup oīpotē
tem delicijs afflues. dicit. Sup oīpotē/
tem delicijs affluere eſt in amore illiꝰ ſacre
ſcripture epulis ſatiari. In q̄bꝫ nimirū tot
delicias inuenimꝰ q̄t ad ꝓfectū nr̄m intelli
gentie diuerſitates accipimꝰ. Ut mō nos
nuda paſcat hyſtoria. Modo ſub textu lit
tere velata nos reficiat medullitꝰ allegoria
Modo ad altiora ſuſpēdat ꝯtēplatio ana
gogie in p̄ntis vite tenebris iā de lumīe e/
ternitatis intermicās. In his v̄bis Gre
go. innuit triplicē mēſam eſſe ſacre ſcriptu/
re. in quibꝫ anīe ſtudioſe mediāte dono ſci/
entie diuerſimode et dulcitꝛ reficiuntꝛ. Pri/
ma eſt menſa hyſtorie. Scd'a eſt mēſa alle/
gorie. Tercia eſt anagogie. In mēſa hyſto/
rie ſimplices cibantꝛ fercul' groſſioribꝫ. In
mēſa allegorie cibantꝛ doctores fercul' ſub/
tilioribꝫ. In menſa anagogie ꝑfectiores ci/
bantꝛ ferculis dulcioribꝫ. In mēſa hyſtorie
ſimplices cibantꝛ fercul' groſſioribꝫ fidē ro/
borantibꝫ. dū ſimplices legūt in ſacra ſcri/
ptura ꝙ aqua in vinū mutatꝛ. lazarꝰ ſuſcita
tur. leproſus mūdatꝛ. cecus illuminatꝛ. ⁊ hu
iuſmodi. Tūc turba ſimpliciū paſcitꝛ q̄n fi/
des exemplis roboratꝛ. Uñ Alexāder ne/
quā ſup cantica. ca. v. dicit. Ecce nob̄ recū/
bentibꝫ ad mēſam ſacre ſcripture ꝓponuntꝛ
poma mire fragrātie Arbor ſiquidē ꝓpagi
nis cuiꝰ radix erat ꝓthoplaſtꝰ decorata mul
titudine ramorū q̄ ſurſum tenduntꝛ ꝓtulit
poma. i. exēpla comeſtibilis ⁊ cōmendabi/
lis ſaporis. ꝑ q̄ intellige bona opa ſeu ꝓphe
tarū vaticinia quoꝝ delicioſo odore ſancta
mr̄ eccl'ia q̄tidie recreatꝛ. Hec ille. In mē
ſa ſcd'a allegorie reficiuntur ſubtiliores. vt
doctores ⁊ ſiīles. ſubtilioribꝫ ⁊ dulcioribus
ferculis. dū eis panis verꝰ de celo ꝓmittitꝛ
⁊ datꝛ. Joh. vj habens in ſe oīe delectamē
tū ⁊ omnē ſaporē ſuauitatꝫ Sapie xvj. Ex
cuiꝰ mādueatiōe reſurrectio nobis ꝓmitti
tur. vita eterna ſperatꝛ. ianua celeſtꝫ aperitꝛ.
menſa eterne refectiōis p̄paratꝛ. corpꝰ chri
ſti hic vere māducatꝛ in q̄ nobiſ diuinitas ꝓ
pinatꝛ. Uñ Hugo in pmo. c. ſup libꝝ angeli
ce ierarchie dicit. Carnem aſſumptā ieſus
nobis in eduliū ꝓpoſuit. vt ꝑ cibum carnis
ad guſtū inuitaret diuinitatꝫ. Ex his autē
confortatꝛ aīa. ⁊ ſurgit in ſpē viuā. De q̄ ſpe
Grego. lib. vj. mora. dicit. Spes in eterni/
tate animū erigit. ⁊ idcirco nulla exteriꝰ ad
uerſa q̄ tolerat ſentit. qd' nō eſt modica refe
ctio mentꝫ. In mēſa tercia ſcꝫ anagogie.
ſpiritales ⁊ ꝑfectiores paſcuntꝛ ferculis dul
ciſſimis ⁊ ſapidiſſimis. Cuiꝰ rō pōt eſſe ta/
lis. Anagogia vt dicit Hugo ſup pmū libꝝ
angelice ierarchie. eſt aſcenſio ſiue eleuatio
mentꝫ in ꝯtemplationē ſupnoꝝ. Jō aſcen/
dendo trāſcendit narrationē menſe hyſto/
rice. ſed ꝯtemplādo tranſit vltra velamina
menſe allegorice. Plena autē eleuatio ⁊ pu
ra ꝯtemplatio in mente mirā ⁊ dulcē gene/
rat delectationē ⁊ refectionē. Uñ Grego. li
bro. j. ſup Ezech. pte. ij. Omel. xxj. dicit ſic
Contemplatio amabilis et mirabilis val/
de dulcedo eſt. que ſup ſemetipam animaꝫ

rapit.i.celeſtia aperit.terrena autē debere
eſſe ꝯtemptui oñdit.ſpũalia ocul' mētis pa
tefacit.corꝑalia abſcōdit.vt talis ꝯtempla
trix dicat illud Cantic. Ego dormio ⁊ cor
meũ vigilat. Sequit. Uigilāti etem̄ corde
dormit ꝑ h̄ ꝙ interi⁹ ꝯtēplando ꝓficit ⁊ ab
inq̄eto oꝑe foris q̄eſcit. Seq̄tur. Nec ad/
huc omp̄s deus in ſua claritate ꝯſpicit.ſed
q̄dā ab illa aīa ſpeculant̄ vnde refecta ꝓfici
at ⁊ poſt ad viſiōis gl'iam ꝑtingat. Hec ille.
Quare ꝯtēplatrix aīa deſiderās clarā dile/
cti viſionē ⁊ plenā refectionē cōfortata pe/
tit iā trahi de iſtis mēſis ad illā gl'ioſaꝫ mē
ſam ⁊ epulationē celeſtis ꝯuiuij. dicēs illō
Canti.i. Indica mihi queꝫ diligit aīa mea.
vbi paſcas.vbi cubes in meridie. Bern̄.ſer
mone.xxxiij.exponēs hec ꝟba dic̄ ſic. Pri/
mo aduerte q̄ꝫ elegant̄ ſponſa amorē ſpūs
ab amore carnis diſcernat affectu.dū dile/
ctum exp̄mere mag' iā volens affectione q̄ꝫ
noīe.nō ſimplicit̄ dicit.quē diligo. ſed inq̄t
quē diligit aīa mea.ſpũalē deſignās amorē
non carnalē. Indica mihi igit̄ vbi paſcas
⁊c. Anteq̄ꝫ adimplebis me leticia cū vultu
tuo.vultū tuū requiro.vult⁹ aūt tuus vera
meridies eſt. Hec ille. Hic meridies anago
gie clarior eſt in ſplēdore ⁊ feruētior in calo
re. In ſplendore clarior dū pr̄ ꝑ verbū infi
niti ſplendor' ſe ꝑfecte manifeſtat. Et in ca
lore feruētior dū ꝑ amorē ſuū ſpiratū q̄ eſt
infiniti ardor' ſiue charitat' ſe ad guſtādū
amplexandū ⁊ h̄ndū liberaliſſime in ana/
gogia cōicat. Sed Bern̄.ibidē dic̄. Uerū/
tn̄ q̄ntūlibet h̄ meridies vie incaleſcat.⁊ ra
dios ſuos multiplicet ꝑ oīa mortalitat' h⁹
vite curricula.ſitq̄ꝫ nobiſcū vſq̄ꝫ ad ꝯſūma
tionē ſeculi.nō tn̄ ad lumē ꝑueniet meridi/
anū patrie. Nā hic paſtus ſed nō ad ſaturi
tatē.nec cubare licet ſed vigilare oportet ꝓ
pter timores nocturnos.nec hic clara lux.
nec plena refectio.nec tuta māſio. Igit̄ in/
dica mihi vbi paſcas.vbi cubes in ꝟa meri
die.ſ.in claritate lucis ⁊ feruore caritat' tue
infinite. Hec ille. De hac meridie dic̄ Ber̄.
ibidē.qđ āmirādo exclamat dicēs. O vera
meridies.plenitudo feruor' ⁊ lucis.ſol' ſta/
tio.vmbraꝝ exterminatio.paludū deſicca/
tio.fetoꝝ depulſio. O ꝑenne ſolſticiū qn̄ iā
nō inclinabit̄ dies. O lumē meridianū. O
venerabilis tempꝭies O eſtiua venuſtas. O
autūnalis vbertas. O quies ⁊ feriatio hie/
malis.hunc locū inq̄t tante claritat' et pac'
⁊ plenitudinis.indica mihi vt ego te in lū/
mine tuo ꝑ mētis exceſſum merear ꝯtēpla/
ri paſcentē vberi⁹.quieſcenteꝫ ſecuri⁹. Hec
eſt menſa veri ſalomōis.in q̄ regina ſaba vl
tra nō habuit ſpm̄ hūanū.tota abſorpta in
ſpiritu diuino.iij. Regū.x.

Capitulū IIII.

De hac mēſa diuīe ſcripture ſiue ſcie
Hugo loquēs libro.iij.de clauſtro
aīe.c.ix.dicit idē.ſed ꝑ alia ꝟba q̄ for
te mag' ſapiūt.vn̄ dicit ſic.ſicut hō exterior
in refectorio materiali ad horā cibo potu/
q̄ꝫ reficit̄.ſic hō interior in refectorio ſcē me
ditatiōis diuerſoꝝ exemploꝝ ferculis ſagi
natur.⁊ vino cōpūctōis potat̄. Sequit̄. In
hoc g̊ refectorio tres ponunt̄ menſe.i.tres
intellect⁹ diuīe ſcripture.vicꝫ menſa hyſto/
rialis.myſterialis ⁊ moral'. Prima mēſa po
nitur ſimplicib᷒.ſcđa doctorib᷒.tercia vtriſ/
q̄ꝫ cōiter. In p̄ma ponit̄ cib᷒ groſſior. In ſe
cunda cib᷒ ſubtilior. In tercia cib᷒ dulcior.
Prima saporē ꝯtinet exemploꝝ. Scđa cō
tinet dilectionē myſterioꝝ. Tercia dulcedi
nē moꝝ. In p̄ma xp̄s panē fregit. In ſcđa
figuris miniſtrat vinū. In tercia docet ve/
rū. In p̄ma paſcit miraculis. In ſcđa figu
ris. In tercia verbis. Refectio miraculoꝝ
corroborat fidē.impletio figuraꝝ cōfortat
ſpem.doctrina moꝝ adauget caritatē. Cū
em̄ mortui ſuſcitant̄.leproſi mūdant̄.ceci il
luminant̄.tunc ſimplicioꝝ turba paſcitur.
Sed fides inde ſuccreſcit dū de⁹ hoc feciſ
ſe credit̄. Dū vero reſurrectio xp̄i creditur.
tunc nr̄a reſurrectio ſperat̄.dū ſemen ſemi
nantis quib᷒ terris ꝯgruat aſſignat̄ q̄d ali/
ud fit q̄ꝫ ꝙ in mentib᷒ hoīm verbi dei amor
ordinat̄. Ponunt̄ itaq̄ꝫ mēſe. ponunt̄ ⁊ pa/
nes. Ad p̄mā menſaꝫ Moyſes offert pa
nē ꝯſperſum tanq̄ꝫ cibū groſſiorē. Leuitici
vij. Oleo deuotiōis ꝯſperſuꝫ in ſuꝑficie.q2
lex nullū ad ꝑfectū duxit.dabat̄ tn̄ ꝑp'lo dei
exeunti de egypto ille panis ad aliqualē de
uotionē ei⁹ ⁊ alleuiationē. Ad ſcđaꝫ men
ſam Ruth obtulit panē intinctuꝫ in aceto
dñice paſſionis. Ruth.ij. Qui habꝫ ꝟtutem
patient̄ ſuſtinēdi oīa aduerſa. Un̄ Aug⁹.in
lib.de ꝯflictu vicioꝝ ⁊ ꝟtutū dicit. Si paſ/
ſio redemptor' nr̄i ad memoriā reducat̄ ni
hil tam durū qđ nō equo aīo tolleret̄.par/
ua eīn oīa reputam⁹ ſi ſue paſſioni cōpare/
mus q̄ patimur. Silr̄ dicit Iſido.de ſum.
bono. Ad terciā mēſam.ſ.anagogie xp̄s

dat panē ſubſtantialē ſeipm̄ in corpe ⁊ ſan/
guine ſuo Joh̄.vj.vt (ſicut dicit Hugo ſu/
per p̄mū angelice ierarchie) ꝑ cibū carnis
inuitet ad guſtū diuinitatꝫ.vt hō mādūcet
panē angeloꝝ.om̄e de'ectamentū in ſe ha/
bentē.⁊ oīs ſaporis ſuauitatē. Sapie.xvj.
Ideo maxime reficit. Vn̄ Vercelleñ.ſuꝑ
Cantica dic̄. Nihil eſt ꝙ ita gratā mentibꝫ
preſtet refectionē ſicut panis ſuꝑſubſtātia/
lis.i.euchariſtie Et ſic cōuiuātes in prima
menſa ad exeundū d̄ egypto alleuiant̄. In
ſcd̄a menſa ad ſuſtinēdū patient̄ ꝑicula vie
animant̄. In tercia mēſa cōuiuātes ſic refi
ciunt̄ vt ineternū nō moriant̄ Poſt appo
ſitionem panū ponunt̄ diuerſa genera pul
mentoꝝ. Nā tres pueri Daniel.j.cap̄.affe/
rūt legumia.paulꝰ infirmus miſtrat olera.
moyſes affert diuerſa ferculoꝝ genera.mel
ſcȝ de petra.oleūqꝫ de ſaxis duriſſimis.bu/
tirū de armēto.⁊ lac d̄ ouibꝫ.cū adipe agno/
rū ⁊ arietū filioꝝ baſan.⁊ hircos cū medul
la tritici.⁊ ſanguinē vue biberēt meraciſſi/
mū. Poſt appoſitionē pulmētoꝝ ponunt̄
diuerſa fercula carniū. Nā abel offert agnū
Abraam arietē. Joſue vaccā. Moyſes vo
latilia pennata.⁊ rex euāgelicꝰ Math.xxij
altilia occiſa.ꝑ que ſignātur p̄res noui te/
ſtamēti.qui dū grām pinguedinis interne
dulcedinis ꝑcipiunt a terrenis deſiderijs
ad ſublimia ꝯtemplatiōis ſue penna ſuble
uantur.ait Grego. Poſt appoſitionē car
niū ponunt̄ diuerſa fercula piſciū. Nā apo
ſtoli afferūt piſces de mari. Joh̄.vlti. Pi/
ſces de fluuio. Thob.vj. Piſces de ſtagno
Leuiti.xj.vbi dicit̄. Om̄e qd̄ habet pēnu
las ⁊ ſquamas tā i mari qꝫ i fluminibꝫ ⁊ ſta
gnis comedetis. Vbi dicit Grego.in gloſa
Piſces qui habēt pennulas ſolent ſaltare
ſuper aquas.⁊ ſignāt aīas que eleuant̄ vl
tra illa fluxibilia ꝑ ꝯtemplationē.⁊ etiā ali/
qui ſunt in actiua vita.⁊ illi ſunt comeden/
di ⁊ eccl'ie incorporādi vl' traijciēdi.qꝛ ſunt
mundi. Sed Hugo dicit. Piſces de mari
ſunt ſeculares q̇ ſūt adhuc in hoc mari ma
gno. Piſces vero de flumīe ſunt doctores
q̇ fluunt ſcīa ad alios inquieti.ſed piſces de
ſtagno ſunt clauſtrales quieti. q̇ om̄es ī flu
mine baptiſmi mundati ſunt.⁊ ideo come/
dendi ſunt.i.in corpꝰ eccl'ie traijciēdi ſunt.
Cū p̄dictis ferculis donū ſcie tot vina
miniſtrat potāda qt ꝓpoſuit fercula refici/
entia. Et huiꝰ rō eſt.qꝛ donū ſcie vt eſt do
nū ſpūſſancti illumīat ad ꝟitates ſacre ſcri
pture cognoſcēdas ⁊ ad cognitas diligen/
das. Cognitio aūt cibat.ſed dilectio potat.
Cognitio cibat multiplicit̄. Quia ſicut dic̄
Grego.xxj.moral'. In ſcripture ſacre ꝟbis
tot delicias inuenimꝰ qt ad ꝓfectū noſtrū
intelligētie diuerſitates accipimꝰ. Sed ſic̄
in nobis creſcit cognitio.ita ⁊ in nob̄ debꝫ
augeri ⁊ dilectio. Alioq̄n ſicut Hugo dicit
in lib.de vanitate mūdi.fruſtra in nob̄ diui
ne cognitiōis habundātia creſcit.niſi in no
bis diuīe dilectōis flāma augeſcat q̄ aīos
inebriat ⁊ paſcit. Hic eſt notādū ꝙ ſicut
dicit Grego.lib.j.moral'. Scriptura ſacra
aliqn̄ nobis cibꝫ eſt.aliqn̄ potus eſt. Cibuſ
eſt in locꝭ obſcurioribꝫ.q̄ q̄i exponēdo fran
gitur.⁊ maſticādo glutit̄. Potus ꝟo eſt ſcri
ptura in locꝭ apertioribꝫ.qꝛ ita abſorbetur
ſicut inuenit̄. Ex his ptȝ ꝙ in iſto ꝯuiuio n̄
ſufficiūt vina p̄cipua aſueri. nec vina cōdi/
ta ſponſe.nec vina mera Pſalmiſte.⁊c̄ ſȝ qt
erunt fercula tot erūt in conuiuio illo vina.
Quia ſic̄ dicit Origenes ſuꝑ Cātica.ca.ij.
Nō eſt plena refectio nec oīmoda refectio/
nis delectatio niſi cū cibo potꝰ iungit̄. Hec
ille. De iſta refectiōe ſpūali ſiue ꝯuiuio Ri/
char.de ſctō victore dicit. O qual' refectio
vbi dapifer eſt chriſtꝰ. pincerna vero ſpūſ/
ſanctꝰ. Chriſtꝰ eīm miniſtrat in cibo. Vnde
Dauid. Mittit cryſtallū ſuā ſicut buccel/
las. Spūſſanctꝰ miniſtrat in potu. Vnde
Dauid ibidē dicit. Flabit ſpūs eiꝰ ⁊ fluent
aque viue.qꝛ viuificāt. Hec ille. Ratio hu/
ius appropriatiōis pōt eſſe tal'. Augꝰ.x.lib.
de trinitate dicit.ꝙ verbū ꝑfectum eſt noti
cia cū amore. Cū igitur ꝟbū eternū ſit noti
cia manifeſtās p̄rem ⁊ cū hoc notificet om
nē veritatē.illumīat eīm oēm hoīem venien
tē in hunc mundū. Veritas aūt eſt dulcis
refectio mentiū.vt dicit Augꝰ.ſuꝑ Johēm
Patet ꝙ refectio ap̄priat̄ filio. Sed cū i no/
ticia ſit amor q̇ appropriat̄ ſpūiſctō.et amor
ſit vinū ſpūale potās ⁊ reficiens ⁊ inebriās
mentē. Patet ꝙ potare vino ſpūali ⁊ inebri
are appropriat̄ ſpūiſctō. Qd̄ aūt amor ſiue
caritas ſit quoddā optimū vinum ſpūale
oñdit Hugo lib.iij.de archa Noe vbi dic̄.
Caritas ſiue amor ſil'is eſt vino.qꝛ habꝫ ef
fectus vini. Vinū nāqꝫ eos q̄s inebriauer/
rit reddit hylares.audaces.fortes.obliui/
oſos.et q̄dāmodo inſenſibiles.ſic caritas
ſiue amor mundādo ꝯſcientiā mentē ex/

hylarat. ſm Pſ. Deinde audacem reddit.
qñ ꝑ mundiciã ↄſciẽtie fiduciã pſtat. Dein
de vires auget. qꝛ fortis eſt vt leo q̃ cõfidit
in dño. Obliuionẽ quoqꝫ generat. qꝛ dum
totã intentionẽ ad deſideriũ eternorũ tra/
hit oim tranſeuntiũ memoriã ab aĩa fun/
ditꝰ euellit. ⁊ inſenſibilẽ reddit. qꝛ dũ men/
tem ꝑ internã dulcedinẽ medullitus replet
quicq̃d exteriꝰ amari infert cõtemnit q̃i nõ
ſentiat. Hec ille. De hac ebrietate dono ſe
ptimo. ca. vij. Supraposita exempla ne
mo ↄtemnat. qꝛ donũ ſciẽtie in om̃ibꝫ ſenſi
bilibꝫ diuĩos radios lucere maĩfeſtat. Vñ
Dioniſiꝰ in ep̃la ad Thimo. dicit. Nõ ſolũ
ſenſibilia ſigna ſcripturaꝝ ſꝫ ⁊ totꝰ iſte mũ/
dus ſenſibilis ſm quãlibet ſui partẽ eſt q̃ſi
ꝓpoſitio ſignãs diuina inuiſibilia. iuxta illõ
ad Romañ. j. Inuiſibilia dei ⁊c̃. Hi aũt ra/
dij nõ reuelant immũdis. ſed ſolũ amatori
bus ſanctitatꝭ. q̇ ſtudendo vere ſapiẽ i ſan/
ctis ſignis rerũ materialiũ. abolita om̃i in
epta ⁊ fantaſtica expoſitiõe. ꝑ intelligentiã
pure veritatꝭ. et amorẽ vere bonitatꝭ. ꝑ do
nũ ſcientie trãſeunt ad ↄtemplationeꝫ ſim/
plicis ⁊ pure veritatꝭ. Ad quã nos ꝑducat
q̇ eſt deꝰ bñdictꝰ in eternũ. Amẽ. Hec ille.

Capitulum I.

Quartũ donum

ſpũſſancti eſt donum fortitudi
nis qđ immediate ſequit donũ
ſcientie. Qđ Anſelmꝰ oñdit in lib. de ſili. di
cens. Spũſſanctꝰ donũ fortitudinis ſuꝑ/
imponit dono ſciẽ. Cuiꝰ rõ eſt. Dum enim
mens pauida timẽs atqꝫ dono pietatis cõ
patiens. ⁊ iã q̇d agere debeat dono ſciẽ ſci/
ens. oportet vt dono ſpũſſancti ſit fortꝭ ad
oꝑandũ q̃ didicit. ⁊ quibꝫ ſe ſaluari poſſe cõ
fidat. Quia ſicꝫ dicit Hugo ſuꝑ. vij. angeli/
ce ierarchie. ꝑfectuꝫ nõ facit agnitio ſeu co/
gnitio veritatꝭ in mẽte. niſi ſubſequat habi
tus veritatꝭ in oꝑatiõe. Et veritas Johis
xiij. dicit. Si hec ſcitꝭ beati eritis ſi feceri/
tis. ideo fortitudinis donũ ſequit donũ ſci
entie. Circa hoc donũ fortitudĩs ſũt no/
tanda tria. Primo q̃ fortitudo donũ ſpiri/
tuſſancti dicat. Scđo q̃liter ꝑ hoc donuꝫ
dies ſpũalis in aĩa oriat. Tercio q̃le conui
uiũ ꝑ hoc donũ aĩe ꝑparet. Circa ṗmũ
ſciendũ ꝙ duplex eſt fortitudo. vna que eſt
virtꝰ. alia q̃ eſt donũ ſpũſſcti. De fortitudi/
ne q̃ eſt virtꝰ multa dicit Phus in. iij. ethi/
coꝝ. inter q̃ dicit. ꝙ fortꝭ eſt q̇ nõ timet ter/
ribilia. ⁊ ſuſtinet vt oportet boni gratia. Et
Paulinꝰ in ep̃la ad Hiero. dicit. Qui vere
fortis eſt nec temere audet nec incõſulte ti/
met. Et hec fortitudo ſe hꝫ reſpectu ardui
⁊ mali pene ſm dictamẽ naturaliũ ṗncipio
rũ. Et tali fortitudine ſuſtinet hõ ꝑicula et
leſiones ꝓpter bonũ virtutis. Vñ Augꝰ. in
libro. j. de ciuitate dei. ca. xvj. narrat ꝙ mul
ti vtilitatẽ reipublice ꝓprie vite ꝑponebant
Et Tulliꝰ lib. j. de officijs dicit. ꝙ duo erãt
ꝑcepta platonis volentibꝫ reipublice pro/
deſſe. Primũ vt vtilitatẽ ciuiũ ſic tueant vt
quecũqꝫ agunt ad eã referant. obliti cõmo
doꝝ ſuoꝝ. Scđm preceptuꝫ fuit. vt totum
corpꝰ reipublice curẽt ṗncipaliter. ne dum
aliquã partẽ tueant reliquas deſerãt. et iđ
hec fortitudo ordinat hominẽ ad finẽ q̇ eſt
infra limites nature. vt ptꝫ. Eſt alia for/
titudo q̃ eſt donũ ſpũſſancti. que ſe habꝫ re
ſpectu illius pene ſm dictamen ſuꝑnatura
liũ principioꝝ legꝭ eterne. ſequẽdo ſpũſſan
cti ſpecialẽ inſpirationẽ. vel inſtinctũ q̊ mo
uent aliqui ad vltro ſe offerendũ ad ſuſtinẽ
tiam pene ꝑdicte. Ex q̊ patet ꝙ donũ forti/
tudinis eſt habitꝰ exiſtẽs ſicut in ſubiecto ĩ
voluntate inquãtũ negociat circa ardua q̊
voluntas habilitat ad volendũ morteꝫ ſu/
ſtinere ꝓ defenſione ſeu ꝓmotione veritatꝭ
fidei vel morũ. ſm dictamen legꝭ eterne ſe/
quẽdo ſpũſſancti motiuã inſpirationẽ. Ex
ↄſequẽti tñ ꝑ ipm donũ fortitudinis bene
ſe habet volũtas reſpectu cuiuſlibꝫ alteriꝰ
ardue pene. ⁊ melius q̃ꝫ ꝑ aliquã moralẽ ve
ritatẽ. Et ideo ꝑ iſtã fortitudinẽ ſancti fece
runt oꝑa fortitudinis ſuꝑhumano modo.
ſuſtinẽdo talia cũ gaudio ⁊ exultatiõe. vt pa
tet Actũ. v. vbi dicit. Ibãt ap̃li gaudentes
⁊c̃. Et iſta fortitudo ordinat ⁊ diſponit ad
finẽ ſuꝑnaturalẽ. De hac fortitudine dicit
Grego. in quadã Omelia ſic. Fortes facti
ſunt ſcti. tortores domãt. ſpiritũ roborant.
virtutibꝫ coruſcãt. terrena deſpiciunt. cele
ſtia appetunt. occidi pñt. flecti aũt nequeũt.
nec ſuſtinere flagella ꝑ infirmitatẽ metuũt
nec leſi vnq̃ꝫ a veritate ↄticeſcũt. Hec etiaꝫ
fortitudo inſtigatiões ad malũ fortiter re/
tundit ⁊ repellit. ſicut dicit Augꝰ. ſuꝑ mar/
cũ. ⁊ Grego. in omelia. Ap̃li mundi huiꝰ po
teſtatibꝫ ↄtraire nõ ꝑſumerent niſi eos ſan
cti ſpũs fortitudo ſolidaſſet. exemplificãdo
de petro. q̇ magna auctoritate rñdit. Obe/

dire oportet deo magis q̄ȝ hominib⁹ iā ſpi/
rituſancto ꝯfortatus.

Capitulū II.

Secundo videndū eſt q̄liter ꝑ donū
fortitudinis dies ſpūalis in mente
humana oriat̃. De q̄ ſciendū eſt ꝙ
cū iſto dono ſicut cū alijs donis p̄dictꝭ ſpi/
ritusſanct⁹ ſit ⁊ habeat̃. q̇ ad modū ignis il
luminat ⁊ inflām̄at vt dictū eſt. ideo aīam
quā inhabitat illumiat. dū imperiū iraſcibi
lis ⁊ ꝯcupiſcibil' ⁊ aliaꝝ paſſionū obumbrā
tium cōuiuiuȝ aīe fortiter repmit. ⁊ tene/
bras viciorū virilit̃ expellit. ⁊ ornatū virtu
tum oīm cuſtodit. ⁊ om̄es partes m̄etis cō/
fractis vectib⁹ diuino ſoli patent̃ aperit. et
dicit. eleuamini porte eternales. ⁊ introibit
rex glīe. fortis ⁊ potens in p̄lio. q̇ illuminat
oēm hoīem venientē in hūc mundum. De
hac fortitudine dic̄ Ambro. li. j. de officijs.
Nō mediocris virt⁹ animi ē fortitudo. q̄ ſo
la defendit ornamēta virtutū oīm ⁊ iuſtici
am cuſtodit. ⁊ q̄ implacabili p̄lio aduerſus
om̄ia vicia decertat. inuicta ad labores. for
tis ad ꝑicula. rigidior aduerſus volupta/
tes. auariciā fugat tanq̄ȝ labē quandā q̄ vir
tutem effeminat. ⁊ ſic mentem obtenebrat.

Sed neceſſe eſt videre q̄ ſint porte aīe
ꝑ quas diuini radij aīam ingrediunt̃. ⁊ qli/
ter ꝑ donū fortitudinis apiat̃ De p̄mo no
tandū eſt ꝙ tres porte m̄etis ſunt tres po/
tentie. ſcȝ memoria. intelligētia ⁊ voluntas
ſm̄ q̄s homo ad imaginē ⁊ ſilr̃itudinem dei
creat⁹ eſt. q̄ potētie cōuenient̃ dicunt̃ porte
eternales. q̄ eternitatꝭ ſunt capaces. eo ꝙ
imago dei in eis ꝯſiſtit. vt dicit Aug. li. xiiij
⁊ xv. de trini. Has portas ſpūſſctūs ꝑ do/
nū fortitudinis aperit. dū eas ꝑ fortes co/
nat⁹ ad eterna ꝯuertit iā a tp̄alib⁹ aliq̄liter
eleuatas. Vn̄ appropriate loquēdo ſm̄ ap/
propriationē Aug⁹. ī li. j. de trini. Primo ꝑ
donū fortitudinis porta mēorialis aperit̃
p̄ri eterno dū forti conatu a tp̄alib⁹ abſtra
ctā ⁊ eleuatā. ⁊ diuinis bn̄ficijs gratificataȝ
in p̄ẽ incipit iā delectari. ⁊ grās agere de fi
lij ꝯſubſtātialis datiōe. ⁊ de ſpūſſcti miſſio
ne ⁊ de om̄ib⁹ alijs bn̄ficijs. vt dicat illō p̄s
Memor fui dei ⁊ delectat⁹ ſum. Qđ expo
nens Grego. ſuꝑ Job dicit. Qui de tp̄aliū
amiſſione nō lugeo. de tp̄aliū abundantia
ꝯſolari nō poſſuȝ. q̄ſi de vmbra. ſed cū me/
mor fui dei delectat⁹ ſum. q̄ auctoris mei
quē adhuc videre nō valeo ſola mēoria de/
lectat. qđ ſine lum̄ie eſſe nō poterat. Seq̄/
tur. Exercitat⁹ ſuȝ ꝯtinua meditatōis mee
apertione diuīo ſoli. ⁊ defecit ſpūs me⁹ ſcȝ
ſuꝑbie tenebrantꝭ ⁊ cecantis. ⁊ diuin⁹ illu/
xit. q̄ quāto ſpūſſancti virt⁹ in nob̄ fortifi
cat̃ ⁊ ꝑficit. tanto nr̃ ſpūs deficit. Et tūc in
deo plene ꝑficim⁹ cū a nobis plene defece/
rim⁹. ait Gregꝭ. Scđo ꝑ donū fortitudi
nis porta intellectualis aperit̃ v̄bo eterno
ſiue filio. dū eā forti conatu a clamore ⁊ ſol/
licitudine tp̄alium ꝯſtrictā abſtrahit. et ad
auditionē verbi dei ꝯuertit ⁊ inſtructioneȝ
⁊ fidei ei⁹ receptionē ⁊ p̄ceptoꝝ ei⁹ obſerua
tionē. Quia ſic dicit Aug⁹. ſuꝑ Gen̄. ad lit/
terā. c. vj. Sapia q̄ eſt fili⁹ dei nō ceſſat loq̄
occulta inſpiratiōe ad intellectualē creatu
ram vt ad ſe ꝯuertat̃. et ſic ſaluet̃. Et valde
neceſſe eſt vt ſe hō ad lumē ſapie cōuertat.
q̄ ſic dicit Aug⁹. lib. ij. de libero arbi. Auer
tentes ſe a lum̄ie ad vmbrā carnalitatꝭ. cō/
tinue obtenebrant̃. intantū ꝙ nō p̄nt vide/
re etiā qđ ſumme bonū eſt. ⁊ malū reputāt
qđ etiā in ſe bonuȝ eſt. Sicut ḡ iſti obtene/
brant̃ ⁊ ſunt in nocte. ita illi illuminant̃ et i
die ſunt. q̄ ſol refulget in clipeos aureos.
id eſt. in puros aīos. ⁊ iō fortitudo gentiū
cecarū. i. irrationaliū viriuȝ diſſipata eſt.

Tercio ꝑ donū fortitudinis porta volū
tatis aperit̃ ſpūiſctō. i. amatori eterno. quia
ſicut dicit Aug⁹. lib. de morib⁹ ecclīe. For/
titudo eſt amor om̄ia ꝓpter deū facile perfe
rens. Ille ergo fortis amor aperit volūta/
tem ſpūiſctō. dum eā omnē carnalitatē for/
titer vincere facit. ita vt etiā ſeip̄m contem/
nat. ⁊ om̄es delectatiōis hui⁹ vite fortit̃ ex
tinguat. Extunc em̄ nihil reſiſtit ſpūiſctō.
Vn̄ Grego. vij. moraliū dicit ſic. Juſtoruȝ
fortitudo eſt carnē vincere. ꝓprijs volupta/
tib⁹ ꝯtraire. delectationeȝ vite p̄ntis extin/
guere. hui⁹ mūdi aſpera ꝓ eternis p̄mijs a/
mare. ꝓſperitatꝭ blandimēta ꝯtemnere. ad
uerſitatꝭ metū ſuꝑare. Cōfractꝭ igit̃ iſtis
vectib⁹ ferreis voluntatꝭ ⁊ amoris ꝑ donū
fortitudinis. etern⁹ ſol ingrediēs. ⁊ triplici
ter exurēs mōtes m̄etiſ. igneos radios ex/
ſufflat. Ecci. xliij. Sol iſte diuinuſ triplicit̃
exurit mōtes ſm̄ tres horas diei fortitudi
nis. ſcȝ mane. meridie ⁊ veſꝑe. q̄ accipiūtur
ſm̄ tres grad⁹ fortitudiſ. Primo em̄ donū
fortitudinis facit mane diei ſpūal̃. qn̄ ſe ex/
tendit ad gdū fortitudīs politice. Politica
aūt fortitudo vt dic̄ Macrobi⁹ de ſomno

ſcipionis eſt mentẽ ſupra metũ periculi e/
rigere. ⁊ nihil niſi turpia formidare. Quod
vtiq̃ ꝑfecti⁹ facit fortitudo vt donuz eſt. vt
ptz Actuũ. v. in apl'is vbi dicit᷑. ꝙ gaudẽtes
ibant a ↄſpectu ↄcilij. gaudiuz autẽ cauſat
ſerenitatẽ mentis. i. lucẽ. De hoc pōt expo/
ni illud Pſ̃. Mane aſtabo tibi ⁊c̃. Se/
cundo donũ fortitudinis facit meridiẽ di/
ei ſpũalis. q̃n ſe extendit ad gradũ fortitu/
dinis ꝓut eſt virt⁹ purgatoria. Fortitudo
aũt purgatoria vt dicit Macrobi⁹ ibidez.
eſt aĩam nõ terreri corꝑe patiẽte. Qđ vtiq̃
ꝑfectius facit fortitudo vt donũ eſt. vt patz
ꝑ ſanctũ andream. q̇ toto corde gaudẽs de
ſiderabat penã crucis. Et agatha q̃ſi ad e
pulas inuitata ⁊c̃. Hi cuz ſponſa deſidera/
bant chriſtũ ſequi ad cubitũ crucis in meri
die. i. in feruore charitatis. Canticorum. j.

Tercio donũ fortitudinis facit horã ve/
ſpertinã diei ſpũalis. q̃n ſe extendit ad gra/
duz fortitudinis ꝓut eſt purgati animi vir
tus. Fortitudo aũt purgati animi vt dicit
Macrobi⁹ ibidẽ. eſt paſſiões non vincere.
ſed om̃ino ignorare. Qđ vtiq̃ ꝑfecti⁹ facit
fortitudo vt donũ eſt. vt ptz in illis qui pñt
dicere cũ beato Job. Donec deficiã nõ re/
cedam ab innocẽtia mea. Neq̃ eñ repħen
dit me cor meũ in om̃i vita mea. Job. xxvij
qđ oñdit fortitudinis ↄſummationẽ. Fa/
ctũ eſt igit᷑ veſꝑe ⁊ mane dies quart⁹ Ge. j.

Capitulũ III.

t Ercio videndũ eſt quõ donũ forti/
tudinis menti humane ĩ die ſuo cõ/
uiuiũ ſpirituale ꝑparet. ⁊ cõuiuan/
tes diſponat ad oẽm veritatẽ. De q̃ notan
dũ eſt ꝙ ſicut Grego. lib. j. moral'. dicit. For
titudo in die ſuo cõuiuiũ facit. q꞉ dũ aduer
ſa nõ metuit. trepidãti menti cibos ↄfiden
tie apponit. Neceſſitatẽ hui⁹ refectiõis oſtẽ
dit glo. Matth. vj. que videt᷑ accepta de li/
bro Aug⁹. de ſmo. dñi in monte. vbi dicit᷑.
Quia nõdũ dei viſione fruimur cib⁹ in via
eſt nobis neceſſari⁹. vt q̃nq̃ ad patriaz ve/
niam⁹. ⁊ ideo panẽ petim⁹ ad quẽ nemo ꝑ/
uenit ſine ſpũſancto in dono fortitudinis.
q꞉ vbi fortitudo. ibi ẽ eſuries iuſticie. Eter
nus eñ cib⁹ aĩe plenitudo eſt iuſticie. ⁊ q̇/
tidianus cũ q̇tidie illã eſuriẽtes implem⁹.
Hec ille. Igit᷑ videm⁹ q̃liter donũ forti/
tudinis in mẽtali cõuiuio operet᷑ ⁊ reficiat
vires cõuiuãtes. De q̃ ſciendũ eſt ꝙ ſicut
dicit Tulli⁹ ꝑmo lib. retborice. Fortitudi/
nis vt eſt virt⁹ humana q̃ttuor ſũt partes.
ſcz fidentia. magnificẽtia. patiẽtia et ꝑſeue/
rantia. Fidentia ſiue fiducia cõuiuãtes
de ↄuiuio inchoato vſq̃ in finẽ certa ſpe aſ
ſecurat. Magnificẽtia vero in ↄuiuio vt
decet ãminiſtrat. Perſeuerãtia ↄuiuan/
tes ad ſtabilẽ manſionẽ inuitat. Pati/
entia autẽ ↄuiuãtes cõfortat ⁊ q̇etat. Fi
dentia igit᷑ vt eſt virt⁹ hũana cõuiuãtes de
ↄuiuio hic aſſecurat. hic inchoat amicabili
ter. ⁊ de fine ↄſũmãdo hic tꝑaliter ⁊ delecta
biliter aſſecurat. Vñ Tulli⁹ vbi ſupra dic̃.
Fidentia eſt certa ſpes animi ꝑducẽdi ĩ fi/
nem rem inchoataz. Sed fidentia vt eſt ex
dono fortitudinis qđ eſt donũ ſpũſſcti cõ/
uiuantes de ↄuiuio tꝑalit᷑ inchoato. aſſecu
rat de fine ↄſummãdo felicit᷑ ⁊ poſſidendo
eternalit᷑. De hac fidentia Petr⁹. j. canoni/
ca ſua. j. ca. dicit. Benedict⁹ deus ⁊ pr̃ domi
ni nr̃i ieſu chriſti q̇ ſm magnã miſcdiaz ſuã
regenerauit nos in ſpem viuã ꝑ reſurrecti/
onẽ ieſu chriſti ex mortuis in hereditatẽ in
corruptibilẽ. incõtaminatã ⁊ ĩmarceſſibilẽ.
ↄſeruatã in celis ⁊c̃. Hec fidẽtia cõuiuãtes
dulciter reficit. q꞉ ſecura mens eſt q̃ſi iuge
cõuiuiũ. Prouerb. xv. Hec ↄfidẽtia expel/
lit a cõuiuãtib⁹ oẽm diffidentiaz. Pſ̃. Qui
ↄfidunt in dño ſicut mons ⁊c̃. Magni/
ficentia vero vt eſt virt⁹ hũana in cõuiuio
magnifice miſtrat ⁊ ſplẽdide vt decet. Vnđ
Tulli⁹ dicit ibidẽ. Magnificẽtia ẽ magna
rũ rerũ ſplẽdida ãminiſtratio. Sz magni/
ficentia vt eſt ex dono fortitudinis ↄuiuã/
tes magnifice ditat ⁊ ↄſolat᷑ ⁊ exaltat. Vn/
de Pſ̃. dicit. Magnificauit dñs facere no
biſcũ. facti ſum⁹ letãtes. Grego. viij. mora/
liu dicit. De⁹ hoĩem magnificat. q꞉ largita/
te rõnis ditat. q꞉ infuſione gr̃e viſitat. quia
honore collate ꝟtutis exaltat. quib⁹ aĩa ma
xime reficit᷑. q̇a magno aĩo ⁊ rõnali nihil ẽ
magnũ. nec ſatiat eũ niſi ſolus de⁹. q̇ eſt im
mẽſus. Vñ Macrobi⁹ dicit. Nihil eſt ma
gnũ ꝑter animũ magnũ. nec tibi magno ali
q̇d eſt magnũ. Hec igit᷑ ꝟtus q̃ homiem ſic
magnificat excludit viciũ oppoſitũ. ſ. ꝑuifi/
centiã qđ a magnificentia debita ⁊ recta fa
cit deficere. Vñ opes ⁊ ſumpt⁹ ↄuiuij non
pñt mẽſurari. Qđ in tã excellẽti ⁊ ſolẽni cõ/
uiuio fieri nõ licet. Patiẽtia aũt ↄuiuan/
tes ↄfortat. vt eſt ꝟtus hũana. ne ꝓpter diffi
cultatẽ imminentiũ ꝑiculoꝝ hui⁹ vite fran/
gant᷑. Vñ Tulli⁹ ibidẽ dicit. Patientia eſt

cauſa honeſtatꝭ ac vtilitatis arduaꝝ reruꝫ
volūtaria ac diuturna ꝑpeſſio. Sed patiē/
tia vt eſt ex dono fortitudinis ꝯuiuātes nō
ſolū facit aduerſa volūtarie ſufferre. ſꝫ ⁊ vt
victores ſine murmure gaudenť ꝑtrāſire.
vt apl'i Actuū. v. Vñ Caſſiodo. ſuꝑ Pſ. di
cit. Patiētia vincit aduerſa. nō colluctādo
ſed ſufferēdo. nō murmurādo ſed gratias
agendo. Ipa eſt ꝗ feces totꝰ voluptatꝭ ab/
ſtergit. ipa eſt ꝗ limpidas aīas deo reddit.
Hec ꝟtus expellit vicia oppoſita a cōuiuio
que trāquillas mētes ꝯfundunt. vt impati
entiā. diſcordiā. rixam. ſeditiōes. ⁊ cetera ta
lia ꝗ mētis cōuiuiū moleſtant ⁊ ꝑturbant.
Et hec patiētia ꝑfectꝰ aīam reficit. qꝛ ꝑfe/
ctū opus habꝫ. Unde dñs Luce. xxi. dicit.
In patiētia vr̄a poſſidebitꝭ aīas vr̄as. vbi
Grego. dicit. Quid eſt aīas poſſidere niſi ꝑ
fecte in oībꝰ viuere. cūctiſqꝫ mētis moti/
bus ꝗſi ex arce veritatis dñari. qđ vtiqꝫ val
de aīam ꝯſolať ⁊ reficit. Perſeuerātia vt
eſt ꝟtus humana ꝯuiuas fortiť ⁊ ſtabilitat
ī bono. ⁊ ꝯſeruat ī ꝑmanētia vſqꝫ ad ꝯuiuij
plenā ꝯſummationē. vt fit in via. Vñ Tul/
lius vbi ſupra dicit. Perſeuerātia eſt in ra/
tione bñ cōſtituta ſtabilis ⁊ ꝑpetua ꝑmanē
tia. Sed ꝑſeuerātia vt eſt ex dono fortitu/
dinis cōuiuātes in ꝯuiuio nō ſolū ꝑſeuera
re facit vſqꝫ ad cōuiuij tꝑalis terminū. ſed ⁊
introducit in cōuiuiū ſine termino eternū.
vbi eſt refectio mentis excellētiſſima ⁊ ſatie
tas. qꝛ tūc ſatiabor cū apparuerit gl'ia tua.
ait Pſ. Unde ſctūs Bern̄. in epiſtola dicit
Abſqꝫ ꝑſeuerātia nec ꝗ pugnat victoriam
nec palmā victor cōſequiť. Ipa eñ eſt nu/
trix ad meritū. mediatrix ad p̄miū. ſoror pa
tientie. ꝯſtantie filia. amica pacis. amicicia/
rū nodus. vnitatis vinculū. ſanctitatꝭ ꝓpu/
gnaculū. Sequiť. Tolle ꝑſeuerātiam nec
obſequiū mercedē habꝫ. nec beneficiū gra
tiā. nec laudem fortitudo. Sola eſt eñ cui
eternitas reddiť. vel potius que eternitati
homiem reddit. dicēte dño. Qui ꝑſeuera/
uerit vſqꝫ in finē. hic ſaluꝰ erit. Hec ille. In
hac ꝑſeuerātia eſt refectio dulciſſima. Naꝫ
idē verbū dñi. ſ. ꝗ ꝑſeuerauerit vſqꝫ in finē
ſaluus erit. exponēs Augꝰ. in lib. de verbis
dñi dicit. Cū ꝑueneris ad tres panes ꝑſe/
uerando. h̄ eſt ad cibū ⁊ ad intelligētiā tri/
nitatis. habes vnde viuas ⁊ vnde paſcas.
nec timeas ne finias. Nō eñ panis ille fini
etur ſed oēm indigentiā tuā finiet. & ⁊ oēm

famē affligentē a te expellet. Ex his igiť pa
tere pōt ꝗliter ꝗttuor partes fortitudis ꝑ/
ficiunť. vt ſunt ꝟtutes hūane ꝑ donū forti/
tudinis. qꝛ habitꝰ ſupnaturales ꝑficiūt na
turales. vt dicit Dioniſius primo angelice
ierarchie.

Capitulum I.

Quintū donum ſpūſſancti qđ facit diē ſpūalē in aīa ⁊ cōuiuiū eſt donū cōſi
lij. qđ īmediate ſequiť donū fortitudis. vt
Grego. oñdit lib. j. moraliū. vbi dicit. Val/
de fortitudo deſtituiť niſi ꝑ ꝯſiliuꝫ fulciať.
Et Anſelmꝰ in lib. de ſili. dicit. Poſt donū
fortitudis ſpūſſ. donū ꝯſilij ſuꝑedificat. qꝛ
cū mens iā fortis ad oꝑandū. ꝗ pie timen/
do ſcit eſſe faciēda ſui experimento ducit ex
ſpūſctō ꝗd ď his oībꝰ ꝯſulere debeat. Ex
quo ꝯcludit ꝙ poſt donū fortitudis ſequiť
īmediate donū ꝯſilij. Ad maiorē aūt no
ticiā iſtius doni cōſilij ſunt ꝗnqꝫ notanda.
Primo ꝗd ꝯſiliū ſit. ⁊ ꝗd donū ꝯſilij dicať.
Scđo neceſſitas iſtiꝰ doni ꝯſilij declarať.
Tercio differētia inter ꝯſilia diuia et ꝓpria
aſſignať. Quarto ꝗliter dies ſpūalis ex do/
no ꝯſilij in aīa oriať. Quinto ꝗliť cōuiuiuꝫ
ꝑ donū ꝯſilij in aīa ꝑparať. Primo quid
ſit ꝯſiliū. ⁊ ꝗd donū ꝯſilij dicať. videndū eſt
Et qꝛ ꝓpriū rōnali creature eſt ꝙ ꝑ inꝗſitio
nē rōnis moueať ad aliꝗd agenduꝫ vel nō
agendū. que ꝗdē inꝗſitio conſiliū diciť hu/
manū. Vñ Dam̄. lib. ij. dicit. Conſiliū ē ap
petitus inꝗſitio a rōne directꝰ. de his que
a nobis ſunt facienda vel nō facienda. Et
Ariſto. in epl'a ad alexandrū dicit. ꝙ ꝯſiliū
eſt oculus ⁊ cautio futuroꝝ. Sed qꝛ inꝗſi/
tio ⁊ ratio hūana ꝑ ſe nō ſufficiūt comp̄hen
dere ſingularia oīa. ⁊ ꝯtingētia ꝗ occur/
rere pñt in nr̄is actiōibꝰ ꝗ requiruntť ad cō
ſecutionē btītudinis nr̄e. (qꝛ cogitationes
mortaliū ſunt timide. ⁊ incerte ꝓuidētie no
ſtre. vt dꝛ Sapie. ix.). iō indigemꝰ inꝗſitio
ne certiori. ⁊ directione nobiliori. ſ. diuina.
Tam inꝗſitio aūt ꝙ directio nob in dono
ꝯſilij a ſpūſctō cōferť. ꝗ oīm eſt artifex. oēm
hñs ꝟtutē. oīa ꝓſpiciēs. Sapie. vij. iō talis
inꝗſitio ⁊ directio a ſpūſctō donata. ꝯſiliuꝫ
dꝛ qđ eſt donū ſpūſſci. Sed nō dꝫ mouere
nos ꝙ donū ꝯſilij ē reſpectu eiuſdē obiecti
reſpectu cuiꝰ eſt donū ſciē. qꝛ h̄ veꝝ eſt ma/
terialiter nō formaliť. vtrūqꝫ eñ donū ē re

ſpectu agibiliū ꝑ nos.ſed differunt. qꝛ actꝰ
doni ſciē eſt de talibꝫ p̄dictꝭ bene iudicare
ſm reglas legꝭ eterne.ſed actꝰ doni cōſiliȷ̄ ē
ſm reglas legꝭ etne bn̄ inuenire que ardua
ſunt ꝑ nos agēda ⁊ q̄ fugiēda.ad obtinēda
ea q̄ ꝯferūt ad vitā eternā.⁊ nō p̄cipitanter
agere.qꝛ ſic̄ dicit Gregꝭ.j.moral. Spūſſan
ctus dat ꝯtra p̄cipitationē cōſiliū cui oppo/
nit̄ p̄cipitatio. Vn̄ ſapiēs Eccī.xxxij.dicit.
Sine cōſilio nihil facias.⁊ poſt factuꝫ non
penitebis. Ex his igit̄ patere pt ꝙ donū cō
ſiliȷ̄ eſt habitꝰ a deo infuſus.ex q̄ ſm cōſiliū
ſpūſſcti mouemur ad ꝑatiōes bonas.q̄rū
nō ē determīata via q̄lit̄ ſit agēdū.eo ꝙ nō
vniformiter ſꝑ fiende ſunt. De talibꝫ em̄ cō
ſiliamur ſicut dic̄ phs in.iij.ethicoꝝ.

Capitulū II.

ſ Ecundo vidēdū eſt q̄ ſit neceſſitas
huiꝰ doni ſcꝫ ꝯſiliȷ̄. De h̄ nota Gre/
go.lib.j.moral.vbi dic̄. Qui ſine ꝯſi
lio viuūt ſe p̄cipitatiōi ⁊ fortune tradūt p̄ci
pitanti.vitā ſuā negligūt.dū trāſitoria incō
ſulte appetūt.duꝫ etna n̄ itelligūt.l' itellecta
ꝯtemnūt.dū exiliū ⁊ miſeriā ſuā nō cogno/
ſcunt.qꝛ ceci ideo nec ꝯſiliū hr̄e ſciūt.⁊ ideo
merito tales in inſipiētia ſua ꝑibūt. Sed
⁊ ecōtra inq̇t Gregꝭ.ibidē. Electoꝝ mentes
dū cūcta trāſitoria nulla eſſe ꝯſpiciunt.ea
ad q̄ ſunt ꝯdite exq̇rūt. Cūqꝫ coꝝ ſatiſfacti/
oni nihil extra deū ſufficit.ipa inq̇ſitōis ſi/
ue ꝯſiliȷ̄ exercitatiōe illoꝝ cogitatiōe fatiga
ta.in cōditoris ſui ſpecie ⁊ ꝯtēplatiōe req̇e/
ſcere q̄rūt. Sequit̄. Vnuſq̇ſqꝫ coꝝ adhuc
in mūdo corꝑe poſitꝰ.mēte tn̄ extra mūduꝫ
ſurgit.erumnā exiliȷ̄ quā tollerat deplorat.
⁊ ad ſublimem patriā inceſſabilibꝫ ſe amo/
ris ſtimulis excitat.vnde inuēit ſalubre cō
ſilium.temporale h̄ deſpicere qđ ꝑcurrit.⁊
quo magis creſcit cōſiliȷ̄ ſciētia vt peritura
deſerat eo auget̄ dolor ꝙ nec dū ad manſu
ra ſiue eterna ꝯtingat. Et ideo ſolerti conſi
lio infigit mentē ⁊ caute ſe in om̄i actiōe cir
cūſpiciendo ꝯſiderat. Et ne ex re q̄ agit̄ re/
pentinus finis ⁊ aduerſus ſubripiat.hunc
p̄us molliter poſito pede cogitationis pal/
pat.⁊ penſat ne in his q̄ agenda ſunt p̄cipi/
tatio impellat.ne praua ꝑ ꝯcupiſcētiā aper
to bello ſuperēt.ne recta ꝑ inanē gl'iam in/
ſidiādo ſupplātēt.ſequit̄. Et mēs electi cu/
iuſlibꝫ q̄ magꝭ ꝑ ꝯſiliū viuere nitit̄ ex angu/
ſtiis itinerꝭ dolore fatigat̄. Hec ille. Rō iſtius
vltimi dicti ē.qꝛ ꝯſilia dei ſūt ꝑfectiſſima.va
lent ei ad vitādū om̄e malū.⁊ ad ꝯſequēdū
om̄e bonū ꝑfectiſſime.⁊ iō ducūt ꝑ itinera
artiſſima. Arta ē ei via q̄ ducit ad patriā vt
dr Mat.vij. Arte aūt vie vt plimū ſūt recti
ores ⁊ breuiores q̄ꝫ late. Perfecti āt viri ſti
mulis amorꝭ agitati vehemētiꝰ āplectunt̄.
vt ꝑfectiꝰ ⁊ citiꝰ inueniat̄ qđ amat̄ ⁊ credit̄.
⁊ q̄rit̄. Iſtis ꝯſiliȷ̄s optimis aīa deuota fuit
a ſpūſctō inſpirata ⁊ inſtructa.qn̄ pꝰ inq̇ſiti
onē dei ī lectulo corꝑalis cōmodi.⁊ nō iuē/
to.dixit. Surgā circūibo ciuitatē ⁊ ꝑ vicos
⁊ plateas.q̄rā quē diligit aīa mea. Orige/
nes alloquēs aīam illā ait. O te demēteꝫ ⁊
veſanā q̄ oīa mouentē īmota q̄ſiuiſti in le/
ctulo.oīa illuminātē radiȷ̄s immēſi lumis
q̄rebas in tenebris.q̄ imēſum ⁊ incōp̄henſi
bilē q̄ſiſti ductu rōnis ⁊ inuenire voluiſti ⁊
tenere.n̄ bono ꝯſilio vſa es.vide q̇d facias.
Sequit̄. Dixit ḡ ſurgaꝫ.vbi dic̄ Origꝭ. Iā
nūc video qꝛ meliori ꝯſilio vſa es.ꝙ cōmo/
dū lectuli vis poſtponere.tenebras noctis
euadere.delicta ⁊ commiſſa punire.⁊ ab eis
vis diuidi a quibꝫ deꝰ nō poteſt aliq̄liter in
ueniri. Sequit̄. Circūibo ciuitatē.i.ecclīaꝫ
militantē inq̇rendo a ſpūalibꝫ viris et do/
ctoribꝫ de q̄ſito ⁊ nō inuēto. licet gl'ioſa di/
cta ſint de ciuitate dei teſtante Ps̄. Igit̄ q̄/
ram ꝑ plateas.i.ꝑ p̄cepta q̄ ſunt via oībꝫ cre
dentibꝫ cōmunis ⁊ lata.querā ꝑ vicos.glo.
id eſt.in his q̇ ſunt viri ſpūales.q̇ gradien/
do ad celeſtia.artā viā cōſilioꝝ tenēt. Un/
de ⁊ Bernardꝰ dicit. In vicis ambulamꝰ
qui corpus artamus.qui penas hic luimꝰ.
qui mūdicie ⁊ continētie vacamꝰ. Et Ver
cellen̄.ſuꝑ Cantica dicit. Optimū eſt con/
ſiliū.ſurgere ad ſponſuꝫ querendū.⁊ effica/
citer inueniendū in plateis p̄ceptorū.et in
vicis ſpūalibꝫ conſilioꝝ. Unde ī eis inſtru
cta et excitata ab angelis inuenit quē dili/
gebat ⁊ queſiuit dicens. Inueni quem di/
ligit anima mea. Surge igitur ⁊ ad conſili
um ingredere ciuitateꝫ. ibi tibi dicet̄ quid
te oporteat facere. Actuū.ix.

Capitulū III.

t Ercio videndū eſt q̄ ſit differētia in
ter ꝯſilia a ſpūſcō inſpirata ꝑ donū
ꝯſiliȷ̄.⁊ inter ꝯſilia exorta ex ꝓpria vo
luntate liberi arbitriȷ̄. Priꝰ aūt videndū de
cōſiliȷ̄s ꝓpriȷ̄s ex voluntate ꝓpria ſurgenti/
bus.vt ex hoc faciliꝰ cognoſcant̄ cōſilia di
uina ex inſpiratiōe ſpūſſcti ꝓcedētia. Pri
mo igitur notandū eſt ꝙ Bern̄.in ſermone

de.lepra Naaman dicit ſic. In corde eſt du
plex lepra.ſ.ꝓpria volūtas.ꝛ ꝓpriū ꝯſilium.
Et lepra vtraqꝫ nimis ē peſſima. Et ꝑus h
videndū eſt qͩd ſit ꝓpria volūtas. De h dicit
Bernͣ.in eodē ſer. Voluntatē ꝓpriā dico q̄
nō eſt cōis cū deo ꝛ homib9.ſed nr̄a tm̄.qn̄
qͦd volumꝰ nō ad honorē dei.nō ad vtilita
tem fratrū ꝛ ꝓximi.ſed ꝓpter noſipos faci/
mus.nō intendētes placere deo.ꝛ prodeſſe
fratrib9 vel proximo.ſed ſatis facere ꝓprijs
motib9 aīoꝝ.tunc ꝓpria volūtas mala eſt.
Sic ꝛ loquens ex ꝓprijs mēdax eſt.ait Jo/
hannes.viij.c. Et ſequit̄. Huic ꝯtraria eſt
recta fronte charitas. Quid em̄ odit deus
aut qͩd punit p̄ter ꝓpriā voluntatē. Ceſſet
voluntas ꝓpria.ꝛ infernꝰ nō erit. In quem
em̄ ignis ille deſeuiet niſi in ꝓpriā volūtatē
Nā voluntas illa ꝓpria dr̄.cui aſſentimus ꝛ
cui ſe liberꝝ inclinat arbitriū. Hec aūt deſi/
deria ꝛ ꝯcupiſcētie q̄ inuitos tenēt.nō volū
tas ſed corruptio voluntatꝭ eſt. Et idē ſup
Cantica ſmone.lxxij.dicit. Grāde malū ꝓ
pria voluntas.qua fit vt bona tua bona nō
ſint. Etem̄ ſi in die ieiunij mei inueniat̄ ꝓ/
pria voluntas mea nō tale ieiunium elegit
dn̄s. Ex illa voluntate ꝓpria orit̄ ꝓpriū cōſi/
lium.de q̄ dicit Bernͣ.in eodē ſmo.ſcʒ de
lepra Naaman ſic. Lepra ꝓprij ꝯſilij eo ꝑni
cioſior eſt q̄ magis occulta.ꝛ quanto plꝰ ha
bundat.tanto qͥs ſibi ſapiētior videtur eē.
Hec eſt illoꝝ qͥ zelum dei hn̄t.ſed nō ſm ſci
entiā.ſequētes errorē ſuū ꝛ obſtinati in eo.
ita vt nullis velint cōſilijs acquieſcere. Hi
ſunt vnitatꝭ diuiſores.inimici pacis.carita
tis expertes.vanitate tumētes.ſibi placen/
tes.ꝛ magni in oculis ſuis.ignorantes dei
iuſticiā ꝛ ſuā volētes ꝯſtituere. Et q̄ maior
ſupbia q̄ꝫ vt vnꝰ hō totius ꝯgregatiōis iu/
dicio iudiciū ſuū p̄ferat.tanqꝫ ſi ipe ſolꝰ ha
beat ſpm̄ dei. Cant nunc qͥ ſe faciūt religio
ſiores alijs.qͥ nō ſunt ſicut ceteri hoim.ecce
arioli ꝛ ydolatre facti ſunt. Ecce cōſilia ꝓ/
pria. Sed nunc de ꝯſilijs diuinis videa
mus.que ꝛ q̄lia ſunt. De quo ꝑmo ſciendū
eſt ꝙ deꝰ ſumme ſapiēs ꝛ ſumme bonꝰ.oib9
ꝯſulentib9 cū de omib9 liqͩde rn̄det. ꝛ ſe af/
fabilem ꝛ amicū verū on̄dit. Vn̄ Augꝰ.lib.
ꝯfeſſio.paꝝ vltra mediū dicit. Dn̄e omib9
ꝯſulentib9 te ſimulqꝫ omib9 ꝛ diuerſa cōſu/
lentib9 tu liquide rn̄des.ſed nō liqͩde oms
audiunt.omēs vnū volunt.ꝯſulūt te ſʒ nō
ſemꝑ qͦd volunt audiūt. Sequit̄. Optimꝰ
miniſter tuus eſt qͥ non magis meret̄ hoc a
te audire qͦd ipe voluerit.ſed potiꝰ hoc velle
quod a te audierit. Hec Augꝰ. Ratio huiꝰ
eſt.qꝛ ipe ſolus ſcit qͩd nobis neceſſariū eſt.
ꝛ quid nobis expedit. ꝛ ideo magꝭ debemꝰ
ſequi cōſilia ſua q̄ꝫ nr̄a tanqꝫ optima. Dicit
em̄ Augꝰ.xxvj.cōtra Fauſtū.ꝙ ꝯſiliū dei
eſt ſuꝑ omē cōſilium creature.ꝛ eius conſi
lium omib9 cōſilijs p̄ferimꝰ.ſicut ꝛ fidē euā
gelicam omib9 hereticoꝝ diſputatiōib9 an/
teponimꝰ. Conſilia em̄ diuina valēt ad om
nia mala declinādā.ꝛ omia bona ꝯſequen/
da.ſicut in ꝯſilijs euāgelicis patet.ꝛ iō ſunt
ſollicite audienda.ꝛ ſtudioſe obſeruanda.
Sed queris q̄liter ſunt ꝯſilia diuia au/
dienda. Rn̄deo ꝙ ſunt ꝯſilia a chriſto dicta
et ſunt cōſilia a ſanctis doctorib9 ſcripta.et
ſunt ꝯſilia a ſpiritu ſancto inſpirata. Cō
ſilia a chriſto dicta nemo poteſt audire ni/
ſi ſit ex deo Vn̄ dn̄s Johis.viij.dicit. Qui
ex deo eſt verba dei audit.ꝓpter hoc vos nō
auditis.qꝛ ex deo non eſtis. Ex deo autem
ſunt qui quantū ad intellectū ſunt aliqui/
bus luminib9 diuinis illumiāti.ꝛ quātum
ad affectū aliquib9 affectiōib9 diuinis cale/
facti.ꝛ a patre tracti. Johis.vj. Conſilia a
ſanctis doctorib9 ſcripta nemo pōt audire
niſi cui chriſtꝰ aperit ſenſum ſcʒ interiorē.
Vnde Luce vltimo ca.dicit̄. Tunc aperu/
it illis ſenſum vt intelligerent ſcripturas.
Habet em̄ aīa ſenſus interiores (vt dictū
eſt) ſicut et exteriores. Et illos ſenſus do/
minus aperit ꝑ experientiā.que eſt intelli/
gentie magiſtra.vt dicit Hugo ſuꝑ.vij.an/
gelice ierarchie. Vnde ꝛ Bernardus libro
de amore.ca.xix.exponens dictū verbū.ſcʒ
aperuit illis ſenſum.dicit ſic. Cū em̄ ſcptu/
rarū interiorē ſenſum ꝛ veritatē miraculo/
rū et ſacramentorū dei ceperimꝰ non ſolū
intelligere.ſed et quadā (vt ita dicam) ex/
perientie manu palpare et tractare. qͦd nō
fit niſi quodā ꝯſcientie ſenſu.tunc aperuit
nobis ſenſum vt ſcripturas intelligamus.
Cōſilia aūt a ſpū ſctō inſpirata nemo au
dire pōt niſi habeat aures interiores. Vn
de dn̄s Matth.xiij.ꝛ Apocal̄.ij.dicit. Qui
hʒ aures audiēdi audiat qͩd ſpūs dicat. De
h Grego.dic̄ ſuꝑ Ezech. Nō aures corꝑis
ſed mentis q̄rit dn̄s. Et Haymo exponēs
illud ibidē verbū dicit. Carnis aurꝭ ad au
diendū tm̄ cōſiſtit.cordis vero aurꝭ auditu
ſimul ꝛ intellectu viget. Sed Richar. Au/

tes audiēdi habet q̄ habȝ ſenſum intelligē
di. ⁊ affectū diligēdi ⁊ ꝓmerēdi ea q̄ ɔſulun
tur vel ꝑmittunt᷑. vt ſup̄ dictū eſt. Itē con/
ſilia a ſpūſctō inſpirata ſunt occulta. ſed tn̄
ſue euidētie habēt plura teſtimōia. Quod
ſanct⁹ Bern̄. oñdit in ep̄l'a ad comitē. ī qua
dicit ſic. Cū mors aīe pctm̄ ſit. vita ei⁹ ſi/
ne dubio iuſticia fidei eſt. qm̄ iuſtus ex fide
viuit. Juſtus autē q̇s eſt niſi qui amanti ſe
deo vicē rependit amorꝫ. Qđ nō fit niſi re/
uelante ſpūſctō ꝑ fidem homini eternū dei
ꝓpoſitū ſuꝑ ſalute ſua futura. Que ſane re/
uelatio nō eſt aliud q̄ꝫ infuſio gr̄e ſpiritual'.
ꝑ quaȝ dū facta carnis mortificant᷑. hō ad
regnū ꝑparat᷑. ſimul accipiens in vno ſpiri
tu ⁊ vnde ſe p̄ſumat amatū. ⁊ vnde reamet
ne gratis amat⁹ ſit. Ecce teſtimoniū vnuȝ.
Sequit᷑. Hoc itaqꝫ eſt illud ſacrū ſecretū/
qꝫ conſiliū. qđ a p̄re fili⁹ in ſpūſctō accipiēs.
ſuis q̇s nouit ꝑ eundē ſpm̄ iuſtificādos cō
municat. ⁊ cōicando iuſtificat. qn̄ id quiſqꝫ
accipit in ſui iuſtificatione vt incipiat ⁊ ip̄e
cognoſcere ſicut ⁊ cognit⁹ eſt cū videlicȝ da
tur ⁊ ip̄i in teſtimoniū p̄ſentire aliq̇d đ ſua
futura beatitudīe. quēadmoduȝ ab eterno
latuit in p̄deſtinātē. ⁊ pleni⁹ appariturū ī be
atificāte. de qua tn̄ ꝑcepta iā ſuimet ex par
te noticia. interim quidē glorie᷑ in ſpe. nō/
duȝ tn̄ in plena ſecuritate. Sequit᷑. Q̄ȝ mi/
ſerandi ſunt q̇ ad tam iocundū ɔſiliū iuſto
rū nullū adhuc tenent ſue vocationis teſti/
moniū. Sequit᷑. O infelices amatores ſe/
culi male ſecuri. quātū diſtat veſtrū ɔſiliuȝ
a cōſilio iuſtorū. Proculdubio inter ɔſiliū
vtrorūqꝫ magnū chaos firmatū eſt. Nam
quō iuſtus longe ſe facit a ɔſilio ⁊ concilio
malignantiū. ita nec reſurgēt oīno impij in
iudicio. neqꝫ pctōres in cōſilio iuſtoꝝ. Hec
Bernard⁹ ibidē. His ſubtilit᷑ ⁊ fideliter in
tellectis apparet aliq̄liter differētia int᷑ con
ſilia humana ⁊ diuina.

Capitulū IIII.

q Uarto videndū eſt q̄liter ꝑ donuȝ
ɔſilij dies ſpūalis in aīa oriatur.
Circa qđ notandū eſt ꝙ Dioniſius
libro de diui. no. ca. iiij. dicit. ꝙ magn⁹ iſte
ſol eſt euidens diuīe bonitatꝭ imago. totus
ſplendens. ſemꝑ lucēs. ⁊ oīa luminis ſui
capacia illumīat quātū in ſe eſt. ⁊ menſurat
dies ⁊ horas tot⁹ nr̄i tp̄is. Sic ſol diuin⁹
ſpūſſctūs ſepteȝ radijs donoꝝ tā fulgidis
q̄ȝ feruidis cauſat diuerſos dies et horas
ſpūales in aīa. vt dicit Grego. li. j. moral'.
vbi dicit. ꝙ donū ɔſilij facit aliū diē q̄ꝫ alia
dona. Et exemplificat de oīb⁹. Dies em̄
ɔſilij eſt illumīatio quedā mentꝭ. q̄ cōuiuā/
tes facit cautos ne in aliq̇ ꝑiculo p̄cipitent᷑.
⁊ vt oīa prudent᷑ ⁊ ordinate operent᷑. Un̄
conſiliū dicit᷑ oculus ⁊ cautio futuroꝝ. vbi
ſupra. Qui ambulat in hac die nō offendit.
Joh xj. Mane aūt hui⁹ diei orit᷑ ab eter
no radio ⁊ ꝓpoſito diuīe volūtatis ſe menti
hūane manifeſtātis ꝑ radioſas inſpiratio/
nes. ex quib⁹ mens inſpirata exurgit ad cō/
formandū ſe volūtati diuīe. ſm̄ ꝙ inſpirat᷑
a ſpūſctō. ⁊ dirigit᷑ a ſapīa increata. q̄ attin/
git a fine vſqꝫ ad finem fortit᷑. ſuauiterqꝫ di/
ſponit oīa. A cōſilio iſti⁹ mirabilis cōſili/
arij ⁊ volūtate nunq̄ꝫ recedendū eſt. Unđ
Ecci. vj. dicit᷑. Fili audi ⁊ accipe ɔſiliū me
um. ⁊ ne abijcias illud. Fili inq̇t ſapīa. au/
di ɔſiliū meū q̄ntū ad intellectū. accipe q̄n/
tū ad affectū. ⁊ ne abijcias q̄ntū ad effectū.
vt dicas cū Ps̄. Mane aſtabo tibi. ad cōſi/
lia tua ſollicite inq̇renda. ⁊ videbo. veracit᷑
intelligēdo. ex his qđ tibi placeat vl' diſpli
ceat fideliter exequēdo. Sed q̄ eſt volūtas
dei cui iubemur ɔformare nr̄am volūtatē.
Rn̄dit Ceſari⁹ in ep̄l'a ad donatū vbi dicit
ſic. Uolūtas dei eſt quā xp̄s fecit ⁊ docuit.
hūilitas in ɔuerſatiōe. ſtabilitas in fide. in
ꝟbis modeſtia. in factꝭ iuſticia. in op̄ib⁹ mi/
ſericordia. in morib⁹ diſciplina. iniuriā fa/
cere nō noſcere. ⁊ illatā tolerare poſſe. pacē
cū oīb⁹ tenere. crucifixo fortit᷑ aſſiſtere. ca
ritati ei⁹ inſeꝑabilit᷑ adherere. xp̄o nihil p̄/
ponere. q꞉ nec ille nob̄ q̇cq̄ꝫ p̄poſuit. Ma/
ne igit᷑ aſtabo tibi ⁊ videbo. qm̄ nō de⁹ vo/
lens iniq̇tatē tu es. Meridies aūt hui⁹
diei clara ⁊ feruida ꝓcedit ex dono ɔſilij ꝑ/
ut intellectū veritate illumīat. ⁊ affectū ca/
ritate inflāmat ad inq̇rendū ⁊ obſuādū p̄/
clariſſima p̄cepta dn̄i ieſu. In q̇b⁹ ɔuiuan/
tes maxīe inflāmant᷑ ⁊ illumīant᷑. q꞉ p̄ceptū
dn̄i lucidū illuminans oculos. ait Ps̄. In
iſtoꝝ p̄ceptoꝝ ⁊ ɔſilioꝝ obſuātia ſcā trini
tas mētes amicabilit᷑ viſitat. ⁊ dulcit᷑ inha/
bitat. Un̄ Johis. xiiij. dicit dn̄s. Qui dili
git me ſmōes meos ſuabit. ⁊ pr̄ me⁹ diliget
eum. ⁊ ad eum veniem⁹ ⁊ māſionem apud
eum faciemus. Ueniet ad nos pater viſi/
tando memoriam. ⁊ excitando ad ꝑandū
verbū patris illuminādo intellectū ſeu in/
telligentiā ad clare ɔtemplādū. ſpūſſanct⁹

voluntatē inflāmando ad dulciꝰ amādū.
Manſionē aūt faciūt apud nos. Cuiꝰ rō/
nē aſſignat Grego. in Omelia di. In q̄run
dā corda venit deꝰ ⁊ mā́ſionē nō facit. quia
ſic deū recipiūt vt tn̄ tempe temptatōis ab
eo recedāt. In quorūdā vero corda venit ⁊
manſionē facit. qꝛ ſic eos amor diuinus pe
netrat vt ⁊ tempe temptatōnis nō recedāt
ab amore. Ille em̄ vere amat cuiꝰ mentem
delectatio praua ex cōſenſu nō ſupat. Qui
autē in charitate manet. in deo manet. ⁊ de
us in eo. j. Johis. iiij. De hac mā́ſione Pro
uerb. viij. Delicie mee eſſe cū filijs hominū
Tunc in meridiano exurit terraꝫ ſol diui/
nus. Eccl. xliij. Veſpera ꝟo huiꝰ diei ſpi
ritualis ꝯſūmatiua donū ꝯſilij cauſat i ani
ma. dū eā inclinat ad inq̄rendū ⁊ ſeruandū
diuina ⁊ ꝑfecta cōſilia a dn̄o tradita in euā
gelica hyſtoria. De quibꝰ ꝯſilijs Grego. in
libro. xxvj. moraliū. dicit. Quidā p̄cepta le/
gis generalis ꝟtute ꝑfectiōis ſue tranſcen/
dunt. Qui nequaꝗ̄ hoc ſolū qđ cūctis di/
uina vox precepit implere cōtenti ſunt. ſed
p̄ſtantiore deſiderio plus exhibere appetūt
ꝗ̄ in p̄ceptis generalibꝰ audire potuerunt.
quibꝰ dn̄ica voce dicit̄. Vos q̄ reliquiſtis
om̄ia ⁊ ſecuti eſtis me centuplū accipietis
⁊c. Tales inquit Grego. ibidē. cū chriſto re
gnant. ⁊ iudicabunt ⁊ nō iudicabunt̄. Se/
quitur. Paucis em̄ dicit̄. ⁊ nō generalit̄ om
nibꝰ illud qđ adoleſcēti diuiti dicebat̄. Si
vis ꝑfectus eſſe vade ⁊ vende om̄ia que ha
bes ⁊ da pauperibꝰ. ⁊ habebis theſaurū in
celo. ⁊ veni ⁊ ſequere me. Paucis dicit̄. quia
nō om̄ibꝰ tanta ꝑfectio donat̄. ex quo ꝑ ob/
ſeruationē ꝯſiliorū q̄ſi in veſpa diei ſpiritu
alis cōſummat̄. Ratio huiꝰ eſt. qꝛ ꝑ hec con
ſilia ꝑfectiſſima gradatim aſcendit̄ vſqꝫ ad
ſummos apices virtutū ꝯſummātiū. vt ſi/
mus ꝑfecti ſicut et pr̄ noſter celeſt̄ ꝑfectus
eſt. Matth. v. Et quāto hec cōſilia ſunt ꝑfe
ctiora tanto ſunt lumīoſiora. et diē ſpūalez
mentis mag̃ ꝑficientia vel ꝯſūmantia. De
g̃dibꝰ iſtorū conſiliorū ⁊ ꝑfectōe eoꝝ Chri
ſoſto. loquēs ſuꝑ Math. c. v. vbi dominus
tradit hec ꝯſilia ꝑfectiſſima. dicit ſic. Vide
q̄t gradus aſcēdit dn̄s. et q̄liter nos i ip̄am
virtutis verticē ſtatuit cū oſtēdit ꝙ primꝰ
gradus eſt nō incipere iuſticiā a quacūqꝫ
occaſione vel cōtra quēcūqꝫ. Scđus eſt q̄
buſlibet malis nullo mō vindicari. Terciꝰ
gradus eſt nō facere vexanti que q̄s ab eo
paſſus eſt. Quartus eſt exponere ſeip̄m ad
patiendū mala illata. Quintꝰ ampliꝰ ſe tri
buere ꝗ̄ ille vult q̄ fecit mala. Sextus nō
odio habere eū qui talia mala infert. Se/
ptimus. diligere eū qui hec mala operatur
Octauꝰ. benefacere ei q̄ tant̃ malis offen/
dit. Nonus. orare ꝑ illo q̄ in malicia ſic ob/
ſtinatꝰ eſt. Et ad iſta p̄ncipalia reducunt̄ a/
lia ꝯſilia euāgelica. Sequit̄. Et qꝛ magnū
erat conſiliū. p̄clarū premiū ſubdit. dicens
ꝙ tales ſimiles erūt deo. Unde dn̄s dicit.
vt ſitis filij pr̄is veſtri. ⁊ ꝑfecti ſicut et pater
veſter celeſtis ꝑfectꝰ eſt. Et Augꝰ. in lib. de
ſermone dn̄i in mōte dicit. Ex illa reg̃la in/
telligenduꝫ eſt qđ hic dicit̄ de qua Johēs
dicit. Dedit eis pc teſtatē filios dei fieri nō
natura ſed p̄ceptorū ⁊ conſiliorū obſeruan
tia.

Capitulū V.

Quinto videndū eſt q̄liter ſpūſſan/
ctus ꝑ donū ꝯſilij in die ſuo et in il/
luminatiōe ſua cōuiuiū ſpūale initi
at in mente ⁊ ꝑficiat. Circa q̄ duo ſt̄ vidē
da. Primo q̄liter familia mētis ⁊ cōuiuan/
tes ſm̄ dignitatē ſuā ordinent̄. ⁊ in cōuiuio
locent̄. Scđo eſt videndū vbi donū conſi/
lij cōuiuiū ſuū celebret. ⁊ q̄ fercula miniſtrē
tur. De p̄mis ſcꝫ q̄liter familia mentis ⁊
cōuiuātes in cōuiuio ſm̄ dignitatem ordi
nent̄ ⁊ locent̄. ſciendū eſt ꝙ ſicut dicit̄ in li/
bro de ſpū ⁊ aīa parū poſt p̄ncipiū. vt ſup̄
dictū eſt. Nobilis creatura eſt aīa. Ciuitas
dei nāqꝫ eſt. de q̄ tam gl̄ioſa dicta ſunt. ſcꝫ ꝙ
ad imaginē ⁊ ſimilitudinē dei facta eſt. Et
qꝛ nulla eſt ciuitas abſqꝫ ꝑplo. diſpoſuit in
ea conditor noſter populū triplic̃ gradus
id eſt ſapiētes ad ꝯſulendū. milites ad pu/
gnandū. artifices ad miniſtrandū ⁊ operā/
dū. Sequit̄. Ciues huiꝰ ciuitat̃ ſunt natu
rales ⁊ ingeniti aīe vigores. tanꝗ̄ indige/
ne. Quoꝝ diſtincti ſunt gradꝰ. alij ſuperi
ores. alij medij. alij inferiores. Superio/
res ſunt intellectuales ſenſus. medij rōna/
les. infimi aīales. Quoꝝ hmōi differē/
tia eſt. Aīales ſiue ſenſuales vł ſenſibiles
appetunt viſibilia. Rōnales diſcernūt ⁊ di/
ſcretionis oculo aſpernant̄ mala ⁊ eligunt
bona. Intellectuales ꝟo ꝯtrahūt ea ad di/
uina. Sequit̄. Intellectuales g̃ ſenſus ſūt
tanꝗ̄ aīe ꝯſiliarij. dicētes ei. Deū time. et
mandata eiꝰ obſerua. Hoc em̄ eſt oīs hō.
id eſt totꝰ. Rōnales ſunt milites qui hoſteſ

concupiſcentiarū impugnant per arma iu
ſticie. Animales ſiue ſenſibiles ſenſus ſunt
tanq̄ʒ ruſtici et artifices. qui corporalibꝫ ru/
dimētis inſiſtūt ⁊ corpori neceſſaria mini/
ſtrāt. vt infra ptꝫ. Sequiᷓ. Hanc triplicē
vim aīe. i. intellectualē. rōnalē ⁊ ſenſualē.
vocāt partes aīe nō integrales ſʒ ꝟtuales.
q̄a potētie eiꝰ ſunt. Hec oīa p̄dicta ſunt ī li
bro de ſpū ⁊ aīa. Inter familiā intellectua/
lem p̄nt locari ⁊ ordinari habitꝰ infuſi. vt fi
des. ſpes ⁊ caritas. q̄ multū ornāt cōuiuiū
mentꝭ. Inter familiā rōnalē locanᷓ vel p̄nt
locari habitꝰ acq̄ſiti. vt prudētia. tēperātia.
fortitudo et iuſticia. q̄ viriliᷓ repellūt vicia.
Inter familiā ſenſualē locanᷓ habitꝰ inna
ti. vel etiā paſſiōes aliq̄. vt amor ⁊ odiū. do/
lor ⁊ gaudiū. ⁊ ſenſus interiores ⁊ exterio/
res ſ̄m aliquē modū. q̄s ꝯonū ꝯſilij media
te vel īmediate modificat. vt infra patebit.
Et ſic patere p̄t ordo ⁊ dignitas hꝰ familie
ſed de miniſterio eoꝝ infra diceᷓ. Scd̄o
videndū eſt vbi donū ꝯſilij cōuiuiū ſuū ce/
lebret. ⁊ q̄ fercula in illo miniſtrenᷓ. De quo
ſciendū eſt ꝙ ꝯuiuiū ꝯſilij nuſq̄ʒ ꝯuenientiꝰ
celebraᷓ ⁊ quietiꝰ q̄ʒ in tabernaculo federis
ſiue in ſecreto mentꝭ. vbi cōſilia in ſilentio
tractanᷓ. in ꝟitate maſticanᷓ. ⁊ in amore in/
corporanᷓ. ⁊ in opis executiōe ꝯſummanᷓ.
Hoc ſatꝭ exp̄ſſe innuitur in li. Nume. c. xx.
vbi ſcribiᷓ ꝙ moyſes in rebꝫ dubijs ad ꝯſu
lendū dn̄m relictis turbis crebro reuerte/
batur ⁊ intrauit tabernaculū. vbi dn̄m ꝯſu
luit ⁊ ꝯſiliū recepit. qđ poſtea ꝓplo ꝓpoſuit.
⁊ ſic fieri iuſſit. Hoc ꝟbū exponēs Grego.
lib. mora. xxiij. dicit ſic. Ad tabernaculū re
dire ⁊ intrare eſt poſtpoſitꝭ exterioribꝫ tu/
multibꝫ ſecretū mentꝭ intrare. Ibi em̄ dn̄ſ
ꝯſulitur. ⁊ qđ foris agendū eſt publice. ītel
lectu intꝰ ſilenᷓ auditur. Et tūc vocē dei q̄i
ꝑ occultā inſpirationē audiūt. dū in medi/
tatione mētis ſe a carnalibꝫ ſenſibꝫ abſtra/
hunt. Hec ille. Primo igiᷓ ingrediātur
ꝯſiliarij. ſ. ſenſus intellectuales tāq̄ʒ ſuperi
ores ⁊ digniores. vt mēoria. intellectꝰ ⁊ vo/
luntas. relictꝭ foris turbis tumultuātibꝫ. a
dn̄o in ſilentio audiāt ꝯſilia. ⁊ in ꝟitate ītel/
ligant. ⁊ in caritate oꝑando ꝑficiāt. Et pri/
mo mēoria ab oībꝫ euacuata ⁊ purgata in/
grediaᷓ tabernaculū. i. mentꝭ ſecretū. et di
cat cū Pſ. Audiā q̄d loquaᷓ in me dn̄s de
us. De hac auditiōe dic̄ Rich. li. iiij. de con
templa. c. v. ſic. Deꝰ audiᷓ ꝑ reuelationē do

nec voce eius paulatim inualeſcēte tota ꝑ/
ſtrepentiū turba ⁊ tumultuatio ſopiaᷓ. ſo/
laq̄ʒ ipiꝰ vox audiaᷓ. donec om̄is illa tumul
tuantiū turba diſpareat. ſoluſq̄ʒ cū ſola re/
maneat. Hec ille. Tūc adductā in ſolitudi
nē loq̄tur ad cor eiꝰ Oſee. ij. Sʒ q̄d loquiᷓ
dicit Pſ. Loq̄tur pacē in plebē ſuā. Sed
q̄re magꝭ pacē q̄ʒ oīa alia. Rn̄deo. quia vbi
pax nō habeᷓ nec dulcedo diuinoꝝ ꝯſilioꝝ
guſtaᷓ. nec vox eiꝰ audiᷓ. nec cōuiuiū ī mēte
cū deo habeᷓ. q2 in pace factꝰ eſt locꝰ eiꝰ ſ̄m
Pſ. Vn̄ leo papa in vno ſ̄mone dic̄. Vera
pax eſt a dei voluntate nō diuidi. ⁊ in his q̄
ſoliꝰ dei ſunt delectari. Qn̄ em̄ ſenſualitas
nulla parte reſiſtit volūtati ⁊ volūtas nul/
la parte ꝯtradicit rōni. ⁊ rō regulaᷓ lumīe fi
dei. tūc eſt ſerenitas mētis. ⁊ tūc eſt in nob
regnū dei. vt dic̄ dn̄s Luc̄. xvij. Iō pax rō/
nabiliter p̄mittitur. Regnū autē dei nō eſt
eſca ⁊ potus corꝑalis. ſed iuſticia pax ⁊ gau
dium in ſpūſctō. ait apl̄us ad Roma. xiiij.
Iuſticia rectificās iudicia rōnis. pax tran
quillās impia facultatꭍ. gaudiū adimplēs
deſideriū volūtatis. Nō eſt aūt delectabili
or refectio q̄ʒ volūtatis oblectatio. De hac
refectiōe memorie tanq̄ʒ expertꝰ dixit Da/
uid in Pſ. Memor fui dei ⁊ delectatꝰ ſuʒ.
⁊ ſequiᷓ. ⁊ defecit ſpūs meus. i. humanꝰ. di/
cit Grego. ⁊ factꝰ quaſi diuinꝰ. Qui q̄nto in
nobis quotidie ſpūs diuinꝰ ꝓficit. tanto in
nobis nr̄ in nob deficit. ꝓpter qđ tandē me
moria nr̄a plena deo deiformis fit. Se
cundo intelligētia ingrediaᷓ tabernaculū
mentis ⁊ ſuū ſecretū iam ab om̄ibꝫ fantaſ/
matibꝫ ⁊ impedimētis abſtracta. vt verita/
tem cōſilioꝝ diſcutiat. ⁊ inter ꝯſilia diſcer/
nat a quo ſpiritu ꝓcedāt. Nā Richar. libro
iiij. de ꝯtemplatiōe ca. xv. dicit. Sicut deꝰ
in memoria audiᷓ ꝑ reuelationē. Ita intel/
ligentia videᷓ ꝑ cōtemplationē. ex qua viſi/
one illuminaᷓ vt cōſilia diſcernat a quo ſpi
ritu ꝓcedant. Nā ſicut dicit Bern̄. in ſ̄mo/
ne mgr̄i gentiū. Spirituū diuerſa ſunt ge
nera. ideo neceſſaria eſt nobis eoꝝ diſcre/
tio. p̄ſertim cū ab apoſtolo didicerimꝰ. non
om̄i ſpiritui eſſe credendū. Uideri em̄ po/
teſt (inquit Bernardꝰ) minus eruditis ⁊ q̄
habēt parū exercitatos ſenſus oēm cogita
tionē vel conſiliū non alterius q̄ʒ ipſius ſpi
ritus humani eſſe ſermonē. Quod falſum
eſſe oſtendit certa fidei veritas. Quod ⁊ ꝓ/
baᷓ teſtimonio ſcp̄turaꝝ diuiaꝝ. Audiam

inquit ꝓpheta. nō q̄d ego loq̄r. ſed q̄d loquať i
me dn̄s deꝰ. Similiť ait Pſ. ꝙ immiſſiōeſ
fiunt ꝑ angelos malos. Probat etiā ſcꝑtu/
ra eſſe ſpm̄ carnis ⁊ ſpm̄ huiꝰ mundi. Seq̄
tur. Igiť quiſq̄s ex his tribꝫ ſpiritibꝫ loq̄/
tur ſpiritui nr̄o nō credamꝰ eis. q̄a ſangui/
nē ſitiunt aīaꝝ ⁊ mortē. a ꝟmonibꝫ tn̄ eorū
cognoſcimꝰ eos. Nā ſpūs carnis ſuggerit
mollia. Spūs āt mūdi ſuggerit vana. Spi
ritus vero malignus ſuggerit amara. vt ri
xas. iras. ⁊ hmōi. Si aūt ſpūs ſuggeſtio ſit
de corꝑe caſtigādo. de corde humiliādo. de
ꝟuanda veritate. ⁊ d̄ exhibēda caritate. Cū
hec in corde ꝟſanť ſine dubio ſpūs diuinꝰ
eſt q̄ loquiť ⁊ ſuggerit hec. Ut igiť intelligē
tia hec ꝯſilia caute diſcutiat. ⁊ prudenť di/
ſcernat. ingrediať tabernaculū ſiue mentis
ſecretū. vbi dn̄m cōſulat ſuꝑ oībꝫ dubijs q̄
oriunť circa ꝯuiuiū ⁊ ꝯuiuātes ⁊ refectōeꝫ
coꝝ. Sollicitudo em̄ iſtoꝝ incūbit intelli/
gentie q̄ habet regere illos ⁊ totū regnum
anīe. Un̄ Grego. li. moral. xxiij. dicit. ꝙ bo/
ni rectores q̄tidie cū ſe cognoſcūt res du/
bias neſcire diſcernere. ad ſecretū mentis
velut ad q̄ddā tabernaculū reuertunť. ibi/
q3 lege diuīa ꝑſpecta q̄ſi coraꝫ poſita archa
dn̄i ꝯſulunt dn̄m. ⁊ qđ ꝓus intus tacentes
audiūt h̄ foras poſtmodū agentes innote/
ſcunt. ſ. ꝯſilia ⁊ veritates. reficiētes totā fa/
miliā mētis. Quia ſic dicit Augꝰ. ſuꝑ Joh.
Ueritas panis eſt q̄ mentes reficit. nec tn̄
deficit. ſed mētes mutat. qꝛ ꝟificat. Quot g̊
veritates in tabernaculo ſuo. ⁊ q̄t ꝯſilia in/
telligētia ꝑcipit a ſpūſctō. tot dulcia fercu/
la cōuiuātibꝫ in volūtate manducāda ꝓpo/
nit. Tercio volūtas libera a fantaſmati
bus ⁊ diſtractiōibꝫ ⁊ curꝭ ſecularibꝫ abſtra/
cta ⁊ abſoluta ingrediať tabernaculuꝫ ſiue
ſecretū ſuū. Quia Rich. lib. iiij. de ꝯtempla.
ca. xv. dicit Sicut in mēoria audiť deus ꝑ
recordationē. ⁊ in intelligētia videť ꝑ ꝯtem
plationē. ſic in volūtate amplexať ꝑ dilecti
onē. q̄ licet ſit poſterior in ordīe. eſt tn̄ ꝓnci
palior ꝑ ingenitā libertatē. Hec voluntas
affectiōe expimentali ꝑcipiens diuīa ꝯſilia
a p̄re in memoria dicta. ⁊ in intelligētia ex/
aminata ⁊ verificata. ⁊ ip̄i volūtati efficaci/
ter imꝑſſa. clamat cū ſponſa di. illud Cant.
v. Aīa mea liq̄facta eſt. vt dilectꝰ locutꝰ eſt
In quibꝫ ꝟbis exꝓmit aīa diuinoꝝ conſi/
lioꝝ certā auditionē. q̄a dilectꝰ locutus eſt.
⁊ auditoꝝ ꝯſilioꝝ efficacē imꝑſſionē. q̄a liq̄/
facta eſt. Hanc autoritatē exponēs Orige
nes dicit. Diuine ꝯſolatiōis (vt audio) fe/
liciſſimꝰ effectus eſt liq̄factio. Liquefit em̄
aīa dū deuotiōe molleſcit. vt dilectꝰ in ea
ſuauiter cubet. vt nihil duri in ea inueniat.
qđ eiꝰ ꝯſilijs reſiſtat. Liquefit dū in deuo/
tione caleſcit. vt dilectꝰ in ea diuini caloris
ꝑſentiens moderamē ſine moderamie eo
ineffabilem delectationē inueniat q̄ calidi/
tas hec q̄uis occultiſſima. ſuauiſſima ta/
mē ꝟm ꝯtactū ſpūalē delectatiōeꝫ generat.
Liquefit dū amore ꝑeffluit vt dilectus do
miniū plenū habeat in ea q̄ ad ip̄m ſolum.
tunc oīs motus. oīs virtꝰ. oīs impetꝰ ipſiꝰ
habꝫ terminū. Siquidē humidū male ter
minabile eſt termio ꝓprio. Un̄ fluida mēs
nō niſi in eternitate ſiſtit. Quare Orige. di
cit ibidē. Qui ſctō deſiderio intus eſtuat eo
ad q̄dlibet bonū habilis inueniť quo nihil
duri in corde portat qđ nō feruore eſtuan/
tis deſiderij in deum liq̄fiat. Sic igiť tres
iſti ꝯſiliarij. i. tres potentie a trinitate ſalu/
taribꝫ ꝯſilijs inſtructi. purgati. illumiati et
ꝑfecti. totā familiā mentꝭ ⁊ cōuiuātes ierar
chice purgant. illumināt ⁊ ꝑficiūt ⁊ in eter/
nitatē dirigunt vt ſtatim patet.

Capitulū VI.

p Oſtq̄ igiť dictuꝫ eſt de ꝯſiliarijs q̄
dicunť ꝓncipales inter ꝯuiuantes
qualiť in ſecreto tabernaculo men
tis a diuinis ꝯſilijs ꝑ dona ſpūſſancti ſunt
purgati. illuminati ⁊ ꝑfecti. Uidendum eſt
modo q̄liť medij. ſ. vigores anīe naturales
⁊ ſenſus anīe rōnales ⁊ milites ſiue virtu/
tes morales viriliť expugnātes ⁊ repellen/
tes oīa vicia a cōuiuio anīe. a ſuꝑioribꝫ pur
genť. illuminenť ⁊ ꝑficianť. Ille em̄ eſt de/
bitus ordo vt ſuꝑiores ꝑficiant medios. ⁊
medij īferiores ꝟm ordinē celeſtꝭ ierarchie
quē ſequiť eccl'iaſtica ierarchia ⁊ humana.
Dicit em̄ Hugo ſuꝑ. iij. angelice ierarchie
ſic. Sunt ſuꝑiores ⁊ ſublimes. ⁊ ip̄i appro/
pinquātes diuinitati immediate ab ip̄a ac
cipientes purgationē vt mūdi ſint. ⁊ illumi
nationē vt clari ſint. ⁊ ꝑfectionē vt ſint ſan/
cti. ⁊ ab illis rurſum ꝟm ordinē diuīe diſpo
ſitionis. ⁊ hi q̄ ſequunť in ordine et ſubiecti
ſunt purganť. illuminanť ⁊ ꝑficiunť. Hec
ille. Hi g̊ conſiliarij tres. i. memoria. in/
tellectus ⁊ volūtas dono conſilij a ſpūſctō
purgati. illuminati ⁊ ꝑfecti. medios inť cō/
uiuantes tanq̄ cis inferiores. ſcꝫ vigores

anime naturales.i.ſenſus rõnales. milites.
ſiue ꝟtutes morales.purgãt.illuminãt.⁊ ꝑ/
ficiũt ad ſimilitudinẽ angelice hierarchie.
Primꝰ eñ ꝯſiliariꝰ.ſ.memoria ꝯſulit om/
nia q̄ ſunt ad vicioꝝ ꝯuiuantiũ purgationẽ
⁊ virtualẽ exercitationẽ dũ ꝑ rememoratio
nẽ oĩa vicia cõmiſſa ad p̄ſentiã mẽtis eo/
rũ reuocat.vt ea ꝑ pniãm deleat ⁊ totalit̃ ex
tirpet. Nã ſicut dicit Hugo in cõmento ſuo
ſuꝑ tertõ angelice hierarchie. Niſi precedat
purgatio.nõ ſequit̃ illuminatio . nec ſequit̃
ꝑfectio niſi p̄cedat illuminatõ. Ut igit̃ mẽs
cũ tota familia ſua purget̃.penitẽdo dicat il
lud ps̃. Recogitabo mihi oẽs annos me
os in amaritudine aĩe mee . donec dicere
poſſit qd̃ ſequit̃. Proieciſti poſt tergũ tuuz
oĩa peccata mea. Dũ ſic viuit̃.pater notã fa/
ciet filijs veritatẽ ſuã. Quia ad receptõez lu
cis nõ requirit̃ niſi purgatio recipiẽtiſ. Uñ
aliꝰ cõmentator.ſ. Linconieñ.ibidẽ.c.iij.dic̃
Neceſſaria eſt rõnali creature ṗmo purga/
tio.q2 impura nõ ſuſcipiũt illuminationẽ.ſ3
tenebroſa nõ poſſunt hr̃e oꝑis ꝑfectionẽ. q2
ambulãt in tenebris ⁊ neſciũt vbi corruant
aut q̄ vadãt. Senſus igit̃ rõnales vt mili/
tes ⁊ ꝟtutes morales ṗmo purgent̃. vt po/
ſtea illuminent̃.⁊ poſt oꝑatiõis ꝑfectionem
ꝯſequant̃. Secũdꝰ igit̃ ꝯſiliariꝰ.ſc3 intel/
lectꝰ in tabernaculo a dono ꝯſilij illumiatꝰ
vidẽs ꝙ illuminatio neceſſaria eſt ad oꝑis
ꝑfectionẽ cõſulit oĩbꝫ ꝯuiuantibꝫ accede/
re ad illuminatorẽ dicẽs. Accedite ad deũ ⁊
illuminamini ⁊ fa.ve.nõ ꝯfundent̃. Accedit̃
aũt ad deũ ſimilitudine.⁊ recedit̃ a deo diſ/
ſimilitudine.vt dicit Augꝰ. Similitudĩe ãt
facies honorat̃ imagine diuina. Diſſimilitu
dine ꝟo facies cõfundit̃ imagine pecorina.
Uñ ps̃.dicit. Nolite fieri ſicut equꝰ ⁊ mulꝰ.
quibꝫ nõ eſt intellectꝰ. Ecce carẽtes intelle/
ctu pecoribꝫ cõparant̃.ſ3 intelligẽtes dij ap/
pellant̃. Unde .p̄s.intelligẽtibꝫ loquẽs ait.
Ego dixi dij eſtis ⁊ filij excelſi oẽs . Omes
igit̃ ꝯuiuãtes illumiat. Quid aũt eſt illumi
nari ait Lincoñ.c.iij.niſi tã ꝑ ꝟtutes ſpecu/
latiuas q̄ꝫ oꝑatiuas in finẽ vltimũ recte di/
rigi. Uñ dauid in p̄s.dicit. Dabo tibi intel
lectũ.q̄ntũ ad ſpeculationẽ.⁊ inſtruã te. q̄n/
tum ad oꝑationẽ. Sequit̃. In via q̄ gradie
ris firmabo ſuꝑ te oculos meos.q̄ntum ad
directionẽ in finẽ. Tertiꝰ igit̃ cõſiliarius
ſc3 volũtas tãq̄ꝫ excellẽtior ꝯſulit ⁊ iubet om
nia fieri q̄ ſunt neceſſaria ad ꝯuiuantiũ oꝑe
ratiuã ꝑfectionẽ dicẽs. Oꝑamini nõ cibũ q̄
perit.ſed q̄ ꝑmanet in vitã eternã . Joh.vi.
Oꝑari cibũ q̄ perit.eſt affici ſecularibꝫ rebꝫ.
⁊ nõ oꝑari ꝓpter ꝑmanẽtia . ſ3 ꝓpter pereũtia
quecũq̄ꝫ. Et q̄ꝫuis q̄ñq̄ꝫ in vſu oꝑis ſit tꝑali
tas.tñ in intẽtione d3 eſſe eternitas.vt dicit
Beda ſuꝑ Lucã. Oꝑamini igit̃ quicq̄d me
moria purgata ⁊ a deo inſpirata ⁊ a dõ illu/
minata faciendũ dictauerit ⁊ a volũtate ca/
ritatẽ impellẽte fieri imꝑant̃.q2 tũc a nobis
nõ niſi bonũ ꝓcedit . Dicit nãq̄ꝫ Augꝰ. ſuꝑ
Joh. Bonũ ⁊ rectũ eſt oẽ qd̃ agimꝰ .ſi nec
memoriã obliuio decipiat.nec error intelle
ctũ excecat . nec iniq̄tas volũtatẽ ſubuertat
ab his eſt oẽ qd̃ agimꝰ. Hoc ꝯſiliũ ⁊ man
datũ in tabernaculo mẽtis a deo acceptuz
volũtas vt alter moyſes oĩbꝫ ſuo imꝑio
ſubiectiſ indicit ⁊ iniũgit . vt ſenſibꝫ rõnalibꝫ
militibꝫ pugnãtibꝫ ſiue ꝟtutibꝫ moralibꝫ. et
oĩ familie corꝑ ſiue ſpeciebꝫ q̄ multe ſũt val
de.qui iã oẽs a ſuꝑioribꝫ purgati illumia
ti.⁊ quaſi ꝑfecti in ſuis oꝑibꝫ ſc̄m legẽ chari/
tatis volũtati obtꝑantes.viriliter operant̃
oĩa vicia a ꝯuiuãtibꝫ extirpando fortiter.
ꝟtutibꝫ inſiſtẽdo.⁊ deo tãq̄ꝫ regi ſuo ⁊ patri/
familias humilit̃ obediẽdo. Extũc ⁊ ipi ido
nei ſunt ad purgandũ.illuminãdũ.⁊ ꝑficiẽ/
dũ inferiores ſibi.vt ſuꝑ dictũ eſt.

Capitulũ VII

D Icto de ꝯuiuãtibꝫ rationalibꝫ q̄ q̄ſi
mediũ gradũ tenẽt in ꝯuiuio.⁊ qua
liter ſint purgati.illuminati.⁊ ꝑfecti
Uidendũ eſt qualiter ⁊ iſti ſibi inferiores il
luminẽt.purgẽt.⁊ ꝑficiãt. vtpote ſenſus ani
males ⁊ corꝑales.tã interiores vt imagina/
tiones ⁊c̃.q̄ꝫ exteriores vt viſum. auditũ.⁊c̃.
q̄ ſunt tanq̄ꝫ artifices ⁊ ruſtici neceſſaria cor
pori ãminiſtrãteſ.vt dicit̃ lib.de ſpũ ⁊ aĩa
Quos rõnales cõuiuãtes ⁊ milites purgãt
dũ in eis motꝰ illicitos ꝯcupiſcẽtie mortifi/
cant vel exterminãt q̄ntũ poteſt fieri ĩ corꝑe
corruptibili.dicẽtes eis illd̃ apl'i ad Roma
nos.viij. Si ſc̄m carnẽ vixeritiſ moriemini.i.
ſc̄m corruptionẽ veſtrã. Si aũt ſpũ rationa
li facta carnis mortificaueritiſ.viuetis . Si/
militer illos q̄ſi illuminãt dũ eos a ſua p̄ci/
pitatiõe retrahũt ⁊ impediũt.⁊ eos dono cõ
ſilij obedire cõpellũt.dicẽtes eis illd̃ apoſto
li ad Ro.viij. Debitores ſumꝰ ſpũs nõ car/
nis.id eſt debemꝰ magis obedire ſpiritui q̄ꝫ
carni. Sil'r illos quaſi ꝑficiũt dũ eos vitaz
illã quã in futura habituri ſunt docent hic

ſinchoare ⁊ ꝑlibare ⁊ imitari. De his Bern̄.
libro de amore dei.c.xx.ij.ſeu penultimo di
cit ſic. Quidā in ſanctitate vite ⁊ hoīs interi
oris glorificatiōe ⁊ ꝯtemplatiōe ⁊ quadam
fruitiōe diuinitatꝭ iam future vite beatitu/
dinem ꝑlibare in hac vita videnł ⁊ imitari.
vt ⁊ de corpoꝝ ſuoꝝ glorificatiōe quā pꝰple
ne ꝑcepturi ſunt in hac vita nōnihil percipi
ant. Sequił. Accepta eīn gratia qua habi/
tantes in vnū ſeipſis in deo ⁊ deo in ſeipſis
fruunł. ipiꝰ carnis ſic ſentiūt ſe viciſſe oīns
ꝯtradictiōes. vt vniuerſa carnis ſubſtantia
nō ſit eis niſi inſtrumentū boni oꝑis. Nā ⁊
ſi ipſiꝰ miſerijs ⁊ infirmitatibꝫ cōtabeſcunt.
ex hoc ipō in interiori hoīe fortiꝰ ꝯualeſcunt
quia qn̄ infirmor tūc fortior ſum ⁊ potens.
ait apoſtolꝰ. Sequił. Senſus eīn quādaꝫ
nouā ꝑcipiūt ⁊ ꝓpe ſpiritualē gratiā. Oculi
eīn fiūt ſimplices. vt certa experientia docꝫ.
⁊ aures obtēperantes Aliquādo in feruore
oratiōis tāta odoris ignota quedā fragran
tia cōſpirat q̄ ſola experiētia ꝑcipił qꝛ igno/
ta. Et tāta eſt guſtꝰ in guſtando ſuauitas q̄
etiā nō poteſt niſi ꝑ expientiā ſciri. i. ꝑ mutu
um cōtactū ſpūalis charitatis. quo incenti/
uum tīn fit. vt videanł ſibi inter ſeipſos ſpū
alis cuiuſdā voluptatis gerere ꝑadiſū. vul/
nus etiā ⁊ totiꝰ corꝑis cōpoſitiōe. vite ⁊ mo
rum ⁊ actuū decore. mutue etiā ſeruitutis ⁊
etiā deuotis exhibitiōibꝫ ⁊ pijs ſuſceptiōibꝫ
ſiue cuiuſdā gratie beneplacito. ſibi inuiceꝫ
ꝯueniūt ⁊ ꝯuiuūt. vt ſit vere eis cor vnum ⁊
aīa vna. Nimiꝝ futurā corpoꝝ ſuoꝝ gl'iam
iā hic initiāt ex puritate ꝯſciētie ⁊ mutue cō
uerſatiōis grā. ꝑfecte iā habituri in futura ⁊
ꝑhenni vita. Hec Bern̄. Ecce donuꝫ cōſilij
reficit ꝯuiuātes ſupmos ſcꝫ ꝯſiliarios ſacrꝭ
ꝯtemplatiōibꝫ. dū eos in tabernaculo. id eſt
in ſecreto mētis facit diuina ꝯſilia audire.
Itē reficit ꝯuiuātes medios. ſ. ſenſus rōna
les. milites ⁊ ciues morales. ſacris ꝟitatibꝫ
dū facit eos ꝯſilia diuina in tabernacl'o ꝟe
intelligere. Itē reficit ꝯuiuātes infimos. ſcꝫ
artifices. ruſticos. ⁊ miniſtrantes. vt ſenſus
animales interiores ⁊ exteriores ī regno vł
in ciuitate aīe laborātes deiformibꝫ oꝑatio
nibꝫ. dū eos facit diuina ꝯſilia oꝑando ad/
implere. qd̄ ꝑfectoꝝ eſt. Seq̄mini igił ꝯſili
um dei. qꝛ ſicut dicit Augꝰ. xxvj. ꝯ̄ Fauſtuꝫ
Cōſiliū dei eſt ſuꝑ oīne cōſiliū creature. vt ⁊
mūdanis videał ſtulticia. vt oñdit Grego.
xxvij. moral'. Nō ꝙ ſit defectꝰ in ꝯſilijs. ſꝫ qꝛ
ſunt tāte ꝑfectiōis ꝙ mūdus ea nō poteſt i/
telligere neqꝫ cognoſcere. Qd̄ nō eſt mirū cū
nec ipm̄ cōſiliariū cognoſcere poſſit. ſ. ſpūm
ſanctū. vt dic̄ dn̄s Ioh. xiiij. c.

Capitulū I

Sextū donum ſpi
ritusſancti qd̄ facit diē ⁊ ꝯuiuiuꝫ
ſpūale in aīa eſt donū intellectꝰ.
De quo ſunt quinqꝫ notāda. Primo q̄re
donū intellectꝰ p̄cedentia dona ſequatur.
Secūdo quid donū intellectꝰ ſit. vel q̄d
dicał. Tertio que huiꝰ doni ſit neceſſitas
vel que vtilitas in eo ꝯferał. Quarto qua
liter ex eo dies ſpūalis in anima oriatur.
Quinto q̄liter ꝯuiuiū aīe ex eo p̄pareł
Primo igił videndū eſt qualił donū in
tellectꝰ p̄cedētia dona ſequał. De q̄ ſcien
dū eſt ꝙ Anſelmꝰ in li. de ſil'itu. circa finē di
cit iſtū ordinē eſſe rōnabilē. Cuiꝰ rōem ibi/
dem aſſignat dicēs. Quinqꝫ dona ſpūſſan/
cti p̄cedentia ꝑtinēt ad vitā actiuā. hec autē
duo. ſ. intellectꝰ ⁊ ſapiētia ꝑtinēt ad vitā ꝯtē
platiuā. q̄ duo ſpūſſctūs p̄dictis q̄nqꝫ ſuper
imponit vt edificiū ꝑfecte cōpleał. Sꝫ vita
actiua p̄cedit ꝯtēplatiuā tāqꝫ diſponēs po/
tētias ꝯtēplatiuas ad actꝰ ſuos ne in oꝑati/
onibꝫ ſuis impediāł. Vn̄ Grego. lib. vj. mo
raliū dic̄. Qui arcē ꝯtēplatiōis aſcēdere de/
ſiderat p̄us neceſſe eſt vt in oꝑe actiōis ꝑfe/
cte ſe exerceat. Igił in ordine aſcēſionis ab
infimo dono. ſ. timoris ad ſummū donū ſcꝫ
ſapiam q̄nqꝫ dona p̄dicta p̄cedere debēt do
num intellectꝰ ⁊ ſapie. Vn̄ Anſel. ibidē dic̄
ſic. Poſtq̄ꝫ ſpūſſanctꝰ mentē facit pauentē ꝑ
donū timorꝭ. ſibiqꝫ ꝯpatientē ꝑ donū pietatꝭ
⁊ ea q̄ ſunt faciēda manifeſtat ꝑ donū ſciētie
⁊ illa fortił exequił ꝑ donū fortitudinis. ⁊ q̄d
ipis ſuo exēplo facit alijs ꝯſulere ꝑ donū cō
ſilij. poſt ſpūſſanctꝰ accēdit mentē ad intelli
gendū cur h̄ ⁊ illa fieri debeāt. ⁊ vltimo a ſo
lo deo remuneratōiꝫ q̄rat iſtoꝝ. Sꝫ q̄re
donū intellectꝰ imediate ſeq̄ł donū ꝯſilij
Huiꝰ ratio eſt. Nā cū cōſiliū ſit affectuū inq̄
ſitiuꝰ ⁊ rōnis directiuꝰ. vt dictū eſt ſupra. in
tellectꝰ autē ſit lumē. vt dr̄ in libro de ſpiritu
⁊ aīa. ⁊ ꝑhus. iij. de aīa vocat intellectū agen
tem lumē qd̄ penetrat vſqꝫ ad intima ſcꝫ ad
eſſentias reꝝ ⁊ q̄dditates. iō nunq̄ꝫ eſt ꝑfe/
cta veritatꝭ inq̄ſitio. neqꝫ ꝑfecta inuētio vbi
nō fuerit intellectual' illuminatio. Vn̄. ꝯſili
um ſine intellectu. manet ſine affectu. Eſt ⁊

alia ratio quã Augꝰ. ponit in lib. ij. de doct.
xpiana paꝝ post ꝑncipiũ vbi loquẽs ꝺ septẽ
donis. dicit de dono intellectꝰ sic. Post qn/
tum gradũ. s. donũ cõsilij. ꝑ qꝺ aĩa leuat̃ ab
appetitu sordiũ inferioꝝ. ascẽdit in sextũ gra
dum scꝫ donũ intellectꝰ. vbi iam ipm oculũ
purgat quo videri potest deꝰ ab his q̇ huic
seculo moriunt̃. qui intm̃ vidẽt inq̃ntũ mo/
riunt̃ seculo. Ab illis em̃ nõ solũ certioꝛ sed
⁊ iocũdioꝛ spũs lucis incipit apparere in eni
gmate tñ. Q̃diu em̃ in hac vita sumꝰ ꝑegri/
namur a dño. q̃uis ꝯuersatiõꝫ habeamus
in celis. Alterꝰ igitur introducit ad sapiẽ/
tiam.

Capitulũ II

s Ecũdo videndũ est quid sit donũ ĩ/
tellectꝰ ⁊ quare sic nominat̃. De q̊
sciendũ est ꝙ nomẽ intellectꝰ impoꝛ
tat quandã intimã cognitionẽ. Dicit̃ em̃ in
tellegere quasi intꝰ legere. Et hoc patet cõsi
derãti differentiã inter cognitõnẽ intellectꝰ
⁊ sensus. Nã cognitio sensitiua occupat̃ cir/
ca sensibiles qualitates exterioꝛes. Cogni/
tio aũt intellectiua tanq̃ꝫ excellẽtioꝛ ⁊ subti/
lioꝛ penetrat vsq̃ꝫ ad q̇dditates ⁊ reꝝ essen/
tias interioꝛes. qꝛ obiectũ intellectꝰ est ꝙ q̇d
est. vt dicit̃. iij. de aĩa. Unde cognitio huma/
na incipit a sensu tãq̃ꝫ ab exterioꝛi que nõ ꝑ
ficit̃ nisi ꝑueniat̃ ad intellectũ. qui ꝟe cogno
scit q̇d est res. Dicit̃ em̃ in libꝛo de spiritu ⁊
aĩa. ꝙ quicq̇d sensus recipit exterꝰ. imagiã/
tio repñ̃sentat interꝰ. ratio inuestigat. intelle
ctus dijudicat. intelligẽtia cõpꝛehẽdit. et ad
ꝯtemplationẽ adducit que memoꝛia ꝯ̃ſuat
Sꝫ aduertendũ est ꝙ intellectꝰ q̃nq̃ꝫ ac
cipit̃ vt est vis aĩe naturalis. Et sic de intel/
lectu loquit̃ autoꝛ libꝛi de spũ ⁊ aĩma q̇ dicit
ꝙ intellectꝰ est vis aĩme qua inuisibilia ꝑci/
pit. Cui cõcoꝛdare videt̃ phus. iij. de anima
⁊ hic intellectus vt plurimũ cecutiẽs ẽ. Uñ
ps. dicit. Nescierũt neq̃ꝫ intellexerũt. Item
intellectꝰ quãdoq̃ꝫ accipit̃ vt est virtꝰ intelle
ctualis. siue vt est habitus ꝑncipioꝝ natura
lium q̃ subsunt lumini intellectꝰ. vt patꝫ. vj.
ethicoꝝ. Sꝫ neuter istoꝝ est donũ spũssan/
cti. licet vterq̃ꝫ sit a spũsancto. Sed quia ho
mo oꝛdinat̃ ad beatitudinẽ sicut ad finẽ su/
ꝑnaturalẽ. vt apparet ex eius imagine. iõ
opoꝛtet ponere intellectũ siue lumen aliqꝺ
vt est habitꝰ supnaturalis ꝑncipioꝝ supna/
turaliũ. que sunt articuli fidei. ⁊ ex cõsequen
ti quarundã opationũ que oꝛdinãt̃ ad fidẽ.
quia fides ꝑ dilectionẽ opat̃. vt dicit aposto
lus ad Gal. v. Et h̄ lumẽ supnaturale ⁊ sup
additũ intellectui. ⁊ datũ hoĩ vocat̃ donum
intellectꝰ. qꝺ noĩat quãdã excellentiã cogni
tionis penetrãtis vsq̃ꝫ ad intimas reꝝ intel
ligendaꝝ essentias ⁊ ꝟitates. que nõ fit ita
cõplete ex ꝟtute luminis natural' intellectꝰ
sicut ex ꝟtute lumĩs supnaturalis supaddi/
ti intellectui naturali. De q̊ intellectu dicit̃
in libꝛo de spũ ⁊ aĩa ꝙ intelligẽtia est vis aĩe
que immediate supponit̃ deo. Cernit siqui/
dem ipm summũ. veꝝ. ⁊ vere incõmutabilẽ
Sic anima ꝑcipit coꝛꝑa sensu. imaginatio/
ne coꝛpoꝝ similitudines. rõne coꝛpoꝛearuꝫ
reꝝ naturas. intellectu spũm creatũ. intelli/
gentia spũm increatũ. vel sicut dicit̃ in eodẽ
libꝛo. Intellectꝰ est ea vis aĩme qua de diui
nis q̃tuꝫ homini possibile est cognoscit̃. ad
celestia archana penetranda. que penetrari
nõ possunt nisi ꝑ spũm eiꝰ q̇ etiã ꝓfunda dei
scrutat̃. Unde apostolꝰ. j. Coꝝ. ij. c. dic̃. No/
bis aũt reuelauit deꝰ ꝑ spũm suũ. q̇ oĩa scru
tatur etiã ꝓfunda dei.

Capitulũ III

t Ertio videndũ est q̃ sit necessitas si
ue vtilitas doni intellectꝰ. De quo
sciendũ est ꝙ cũ veritates necessarie
ad salutẽ sint nobis abscõdite. ⁊ quasi vela/
te. tã in reꝝ naturis q̃ꝫ in sacris scripturꝭ. q̃ꝫ
in diuinis sacramẽtis ⁊ figuris. intm̃ vt ĩtel
lectus humanꝰ sine adiutoꝛio supnaturalis
luminis nõ possit ad eas appꝛehẽdẽdas ple
ne ꝑtingere. planũ est ꝙ necesse fuit vt spũs/
sanctus intellectui humano supadderet ali
quod lumẽ supnaturale. quo velamĩa dicta
rum veritatũ penetraret. ⁊ veritates abscõ/
ditas appꝛehẽderet. ⁊ eas sic nobis manife/
staret. Qꝺ vtiq̃ꝫ spũssanctꝰ facit dũ nob̃ do/
num intellectꝰ inspirat. Hoc donũ em̃ in
tellectꝰ ꝑmo facit nos penetrare velamĩa si/
ue tenebꝛas mẽtis nostre donec ad noticiã
ꝓꝑiam ꝑueniamꝰ. ⁊ imaginẽ sancte trinitatꝭ
nobis cõcreatã cognoscamꝰ cũ dominꝰ Lu
ce. xvij. dicat. Regnũ dei intra vos est. id est
ĩ imagine sua. Primo igit̃ donũ intellectꝰ fa
cit nos ad interioꝛa nostra ingredi dũ men
ti inspirat vt seipam pꝛimo cognoscere di/
scat. ⁊ in hoc diligẽter se exerceat donec se vi
dere quid sit incipiat. Dicit em̃ Richardus
libꝛo. iij. de ꝯtempla. ca. vj. sic. Hoc exercitio
coꝛdis oculus mũdat̃. ingeniũ acuit̃. intelli
gentia dilatat̃. Nihil recte estimat q̇ seipsum

ignorat. Neſcit φ ſub pedib⁊ eius mūdana
gloria iaceat qui ꝯditiōis ſue dignitatē non
penſat. Neſcit omino quid de ſpū angelico.
quid de ſpū diuino ſentire debeat ꝗ ſpm̄ ſu
um prius nō cogitat. Sequit. Si nō ido/
neus es intrare ad teipm̄. quō ad illa riman
da idone⁹ eris que ſunt ſupra teipum. In h̄
exercitio homo ꝑ donū intellect⁹ incipit ali
qualiter videre φ fact⁹ eſt ad imaginem dei.
vt docet Auguſtin⁹ li. xiiij. ⁊ xv. de trinitate.
Et autor in libro de ſpū ⁊ anīa. Tāta digni
tas homis eſſe cognoſcit. vt nō ſolū iubētis
ſermone ſicut alia opa ſex dieꝝ ſunt facta. ſ3
⁊ cōſilio ſancte trinitatis. ⁊ ope diuine maie
ſtatis creat⁹ ſit homo. vt ex ꝑme ꝯditōis ho
nore intelligeret q̄ntū teneret ſuo creatori.
nō ſolū ꝓpter prime ꝯditionis priuilegiū ac
ceptū. ſed ⁊ φ ad imaginē ⁊ ſimilitudinē ſuā
deus creauit eū. Gen. j. Nā ſicut dicit in eo/
dem libro de ſpū ⁊ aīa. Sicut deus pr̄. de⁹
filius. de⁹ ſpūſſanct⁹. eſt vnus de⁹ non tres
dij. ſ3 tres pſone. ita anima intellect⁹. anima
volūtas. aīa memoria. nō ſunt tres aīme. ſ3
vna in vno corpe. ⁊ tres vires. Et ſic ex pr̄e
generat filius. ⁊ ex patre ⁊ filio ꝓcedit ſpiri/
tusſanct⁹. ita ex intellectu generat volūtas.
ſed ex intellectu ⁊ volūtate ꝓcedit memoria
Multe alie ſilitudines ponūt ibidē. Ex eo
aūt φ anima eſt imago dei. eſt capax dei. vt
dicit Aug⁹. lib. de trini. xiiij. ⁊ xv. Itē ꝑ do/
num intellect⁹ poteſt hō cognoſcere φ eſt fa
ctus ad ſimilitudinē dei. Unde in libro de
anima ⁊ ſpū dicit ſic. Creata eſt anima a deo
vita a vita. ſimplex a ſimplici. immortal' ab ī
mortali. vt nō ſit longea creatore ſuo cui ap
propinq̄re videt ſimplicitate eſſentie. q2 cre
ata eſt aīma magna a magno. recta a recto.
Eo magna ꝙ capax eternoꝝ. eo recta quo ē
appetēs eternoꝝ vel ſupnoꝝ. eo beata ꝙ deo
vnita. Sequit. Aīam nāq3 dei pietas reſpi
cit. humilitas ſubijcit. penitētia reducit. iu/
ſticia deducit. obediētia cōducit. pſeuerātia
pducit. deuotio introducit. puritas iungit.
charitas vnit. Et ibidez dicit. Quis maior
honor eſſe potuit hoī q̄3 φ ad ſimilitudinez
ſui ꝯditoris crearet. ⁊ eiſdē virtutū veſtimē/
tis ornaret quib⁊ ⁊ cōditor. de quo in ps̄. le/
gitur. Dn̄s regnauit decorē indut⁹ eſt. qua
ſi oīm virtutū ſplēdore ⁊ toti⁹ bonitatꝭ deco
re ornat⁹. Sequit. Et quod maius dedecuſ
homi aut infelicior miſeria q̄3 vt hac ſimili/
tudinis gl'ia ſui cōditoris amiſſa, ad infor/
mem ⁊ irrationalē iumētoꝝ ſimilitudinem
dilabat. Sequit. Quapropt quiſq3 diligē/
tius attēdat ꝑme ſue cōditionis excellentiā
vt venerandā ſancte trinitatis in ſeipo ima
ginē agnoſcat. honorēq3 diuine ſimilitudis
ad quā creatus eſt nobilitate moꝝ ⁊ exerci/
tatione ꝟtutū. ⁊ dignitate meritoꝝ hr̄e con/
tendat. vnde qn̄ apparebit ſimiles ei erim⁹
vel apparebim⁹ qui nos cōdidit ⁊ reforma/
uit. Hec ille. Similiter ꝑ donū intellectus
homo regnū dei in ſe inuenit cū dn̄s dicat.
Luc. xvij. Regnū dei intra vos eſt. vbi dicit
glo. Gregorij. Regnū dei nobis inſitu3 eſt.
dicit forſitan inditā animab⁊ noſtris letici/
am ꝑ ſpūmſanctū. Ea em̄ eſt velut imago ⁊
arra ꝑhennis leticie. qua in futuro ſecl'o aie
ſanctoꝝ gaudēt. De hoc require ſupra in. c.
de dono timoris. Querite ergo ⁊ inuenietꝭ.
⁊ nolite fieri ſicut equus ⁊ mul⁹ quib⁊ nō eſt
intellectus. ait ps̄.

Capituū IIII.

Poſt hoc ſpūſſanct⁹ ꝑ donū itellect⁹
facit nos penetrare velamina ſacra
rū ſcripturaꝝ itroducēs nos ad cla
rā cōtemplationē pure veritatis. Ꝟ aūt ve
ritates theologice ⁊ diuine ꝗ ſunt nobis ne
ceſſarie ad ſalutē ſint velate ⁊ abſcōdite in ſa
cra ſcriptura oñdit obſcuritas ꝓphetaꝝ vel
ꝓphetiaꝝ. multiplicitas figuraꝝ. ⁊ diuerſitaſ
expoſitionū. Quādoq3 em̄ exponunt hiſto
rice. qn̄q3 tropologice. qn̄q3 allegorice. qn̄q3
anagogice vt ſup̄ pat3 in capl'o de dono ſci
entie. Sed ſpūſſanct⁹ ꝑ donū intellectus fa
cit nos penetrare om̄ia velamina occultan
tia nobis ꝟitates ſcripturaꝝ neceſſarias no
bis ad ſalutē donec intremus ad veritatis
puras illuminatiōes ⁊ cōtemplatiōes i ſcri
pturis abſcōditas. Pure aūt veritatis illu
minatiōes vt dicit Richard⁹ ſup. vij. ange/
lice hierarchie ſunt qn̄ veritas ſine imagini
bus ⁊ figuris ꝑ ſemetipam ꝑcipit. Richar/
dus ſup Apoc. ⁊ Haymo dicūt. φ excellēti/
or cognitio eſt cū ſpūs human⁹ ꝑ internaz
inſpirationē ſuauiter tact⁹ nullis reꝝ viſibi
lium formis ad celeſtiū cōtemplatōnē erigi
tur. ſicut vidit dauid ꝓpheta. Sed Haymo
dicit ibidē. Eſt quedā viſio intellectualis ꝗ
nō fit ꝑ corpales res nec ꝑ ſimilitudines. ſ3
ipſa veritas in mēte manifeſtat videntibus
quod ꝓprie electoꝝ eſt. Et notandū φ do
nū intellect⁹ quādoq3 intantū penetrat om
nia veritatis velamina, ⁊ intātū introducit

mentē ad ſua interiora vt audiat ibi verba
que nō licet hoi loqui. q₂ nec forte ꝓprie pote
runt dici ꝑ os carnis. Quia cū ſint verba i/
tellectualia nihil corꝑale habentia. nec ima
ginē nec ſimilitudinē. ideo ꝑ os carnis nō
exeunt. Et ideo illa nemo ſcit niſi ꝗ accipit.
Apoc. ij. Qđ expones Auguſtinꝰ ibidē dicit
ꝙ nemo ſcit niſi ꝗ accipit. ꝑ reuelatōem vł ꝑ
experientiā. Cū his ꝯcordare videt̄ cōmen
tator ſuꝑ. vij. angelice hierarchie. loquēs de
ꝓprietatibꝫ ſeraphicis. vbi dicit ſic. Ille ꝗ hec
verba dicebat vſq₃ ad tertiū celū ꝑuenerat.
⁊ intrauit ꝑadiſum dei. vbi verba om̄ino ſe
creta ⁊ ꝓxima ſilētio audiuit ad que aurꝭ hu
mana nō ꝯtigerat. que nemo audiret donec
sciret. intus em̄ audiebant̄ ibiq₃ dicebant̄. ⁊
nō poterāt exire foras vbi erat homo. ⁊ pro
pterea ab eo ꝗ intus erat ⁊ valde intꝰ. ītror/
ſus audiri poterāt. Sed his ꝗ foris erant
dici nō debuerāt. Ne aūt illi ꝗ foris erāt de
relinquerent̄ ſi ab eo ꝗ intus erat nō voca/
rent̄. nata ſunt verba de ỽbis. ſicut verba đ
verbo nata fuerāt. de verbis que intꝰ ſerua/
ri debuerūt verba ꝗ̄ foris ꝓferri potuerunt
de immēſis magna. de occultis obſcura. de
impenetrabilibꝫ ꝓfunda. que a nob̄ audita
ſunt in ſcripturis. vtrū intellecta. neſcio. vn/
ctio tamē ſpūs docꝫ nos de om̄ibꝫ. ꝓma Jo
hānis. ij. Itē ſpūſſanctus ꝑ donū intellectꝰ
nō ſolū facit nos penetrare om̄ia velamina
veritatis incarnate. ſꝫ ⁊ veritatꝭ īcreate. Ve
lamina aūt veritatis incarnate ſunt om̄es
infirmitates ⁊ defectꝰ quos ꝓ nobis aſſum
pſit in natura humana. vt defectꝰ paſſibilita
tis. famis. ſitis. ⁊ mortalitatis ⁊c̄. que donū
intellectꝰ om̄ia facit penetrari vſq₃ ad inuen
tionē nude veritatꝭ. Quia ip̄a veritas īcar/
nata dicit Joh. xvj. Cū venerit ille ſpūs ve/
ritatis docebit vos omnē veritatē. Spūs
veritatis đr. q₂ a veritate ꝓcedit. ⁊ ideo do/
cet omnē veritatē quia docet eū in quo ſunt
om̄es theſauri ſapiē ⁊ ſcientie dei abſcōditi
Nam quia ab alio ꝓcedit ip̄um manifeſtat.
Vn̄ dn̄s dicit ibidē. Nō em̄ loquet̄ a ſemet
ip̄o. ſed quecūq₃ audiet loquet̄. q₂ đ meo ac
cipiet. ex quo docebit vos omnē veritatem
neceſſariā quā audiuit. Docere aūt eſt ip̄m
intellectū ad ſuū obiectū qđ eſt veritas ap/
plicare. ex quo ſequit̄ veritatē cognoſcere
Sed ſciendū ꝙ triplex veritas eſt. Nam
eſt veritas cognitiōis. veritas oꝑationis. et
veritas dilectiōis. Per veritatē cognitiōis

ſpūſſanctus oñdit nobis fidē xp̄i ⁊ doctri/
nam eſſe veriſſimā. Per veritatē oꝑationis
xp̄i docet nos oꝑationē ꝑfectiſſimā. Per ve
ritatem dilectōis xp̄i oſtēdit nobis charita
tem maximā. Ad has veritates poſſunt re/
duci alie veritates neceſſarie. Itē ſpūſſan
ctus ꝑ donū intellectꝰ nō ſolū facit nos pe/
netrare om̄ia velamina veritatis incarnate
ſed ⁊ velamina veritatis increate. Unde
Johannis. xvj. dicit Jeſus. Ille ſcꝫ ſpiritꝰ/
ſanctus me clarificabit. Qđ verbū exponēſ
Auguſtinꝰ dicit. Spūſſanctus clarificat fi
lium. nō ita ꝙ de nō claro faciat claꝝ. ſed eū
clarificat in nobis quādo nobis eū manife
ſtat. vt clarū clare cognoſcamꝰ. Sed q₂ ſpi/
rituſſanctꝰ ꝓcedit ab vtroq₃. ſ. patre et filio.
ideo vtrūq₃ nobis reuelat. Hec aūt reuela/
tio fit quādo ſpūſſanctꝰ ꝑ donū intellectus
mentē noſtrā a terrenis eleuat ⁊ purgat ⁊ i/
flammat. Affectꝰ em̄ terrenꝰ ⁊ animalis im
pedit intellectū ne ſpūalia intelligat. q₂ ani/
malis homo nō ꝑcipit ea que ſunt ſpūs dei
ait apł'us. j. ad Corinth. ij. Ideo talibꝫ nō fi
unt reuelatiōes. ſꝫ ſpūſſanctꝰ intellectū. vo/
luntatē. memoriā. ⁊ totā familiā mētis ab i/
ferioribꝫ abſtrahēs impellit ad dn̄m querē
dum. inueniendū. ⁊ habenduꝫ. Vn̄ Bern̄.
in ſermone de penthe. dicit. Spūſſanctus ꝓ
fecto monet memoriā. docet intelligentiaꝫ.
mouet voluntatē. nec minimā paleā pecca/
ti intra cordis qđ poſſidet habitaculū pati
tur reſidere. ſꝫ ſtatim igne ſubtiliſſime circū
ſpectionis exurit illud ſpūs dulcis ⁊ ſuauis
Igit̄ mēte purgata ⁊ mūdata ꝑ internā mo/
nitionē. excitat memoriā ad paterne allocu
tionis auditionē. q₂ deꝰ ꝑ memoriā audit̄.
vt dicit Rich. libro de cōtemplatiōe. ca. xv.
Itē dicit Bernardꝰ ibidē. Spūſſanctꝰ do/
cet intellectū ⁊ illuminat. ſ. ad diuini ỽbi in/
tellectionē. Quia ſicut dicit Rich. vbi ſupra
Deꝰ ꝑ intelligentiā videt̄. Itē dic̄ Bern̄. ibi
dem ꝙ ſpūſſanctꝰ mouet volūtatē. ſ. ad ſan/
cte trinitatis ꝑfectā dilectionē. Quia dicit
Rich. vbi ſupra. Deꝰ ꝑ voluntatē vel affectū
amplexat̄. ⁊ ſic habet̄. Sed ⁊ filiꝰ reuelat pa
trem. Unde. ij. Corinth. c. iij. dicit apoſtolꝰ.
Vſq₃ in hodiernū diē idipſum velamē ī le/
ctione veteris teſtamēti manet nō reuelatū
qđ in xp̄o euacuat̄ dū nobis patrem ṙuelat.
Unde Joh. xvij. dicit dominꝰ Ego clarifi/
caui te pater. Quod exponēs Auguſtinꝰ di/
cit. Filius clarificauit patrē. nō ꝙ de minꝰ

claro fecerit magis clarꝝ. cū eſſentialiť fuerit eternaliter clarꝰ. ſʒ filiꝰ in nobis clarificatꝰ. eū in nobis clarificat dū ipm verbū patnū manifeſtat nob̄ prem. Vn̄ Joh. xvij. dicit ꝟbum. Pater manifeſtaui nomē tuū hominibus q̄s dediſti mihi. Qd̾ Auguſtinꝰ lib. vij. de trini. exponēs dicit. Si verbū noſtrū tēporale ⁊ tranſitoriū qd̾ nos ꝓferimꝰ. ⁊ ſe oſ̄dit ⁊ eū qui loquiť. q̄nto magis verbū dei ꝑ quod facta ſunt oīa ſe nobis oſtēdit ⁊ patrem ſicuti eſt. qꝛ idē cū patre eſt. ⁊ ſeipm oſ̄dit nobis. Unde Joh. xiiij. dicit dn̄s. Philippe qui videt me videt ⁊ patrē meū. Sed ⁊ pater clarificauit filiū. vt in miraculoꝝ operatiōe. in paſſione. reſurrectiōe ⁊ in celū aſcēſione. ⁊ in multis alijs. vt filiꝰ clarificet prēʒ vt ſupra patuit. Vn̄ Joh. xvij. diciť. Pater venit hora. clarifica filiū tuū. vt filiꝰ tuꝰ clarificet te.

Capitulū V

p

Oſt hec videndū eſt qualiter ſpiritꝰ ſanctꝰ ꝑ donū intellectꝰ facit nos penetrare velamīa veritatū diuinorū ſacramētoꝝ. Habēt nāqʒ ſacramēta velamina q̄dā q̇bꝰ luciformes margaritas abſcondunt ne pedibꝰ porcoꝝ immūde multitudinis ꝯculceṅť. ⁊ ne derideāt vel ꝯtēnant eas ſicut ⁊ dn̄s dicit. Nolite ponere margaritas ⁊c̄. De iſtis velaminibꝰ ꝯqueriť ſanctꝰ Bernardꝰ in ſermone de cena dn̄i dicēs ſic. Mihi apponiť veritas ſʒ in ſacramēto angelꝰ ex adipe frumenti ſaginať ⁊ nudo grano. Me oportet interim quodā ſacramēti corticeeē cōtentū. carnis furfure. palea littere. fidei velamine. Et hec talia ſunt que guſtata afferūt mortē ſi nō de primicijs ſpiritꝰ quātulūcūqʒ accipiāt ꝯdimentū. qd̾ fit ꝑ donū intellectus. Unde ſequiť. Deniqʒ abſqʒ ſpiritu ſacramentū ad iudiciū ſumiť. ⁊ caro nō ꝓdeſt quicq̄ʒ. littera occidit ⁊ fides mortua eſt. ſed ſpūſſanctꝰ eſt qui viuificat. vt viuā in eis. ac quātalibet ſane abūdantia ſpūs noſter pingueſcat. Nō tamē pari iocūditate ſumiť cortex ſacramēti ⁊ adeps frumēti. fides ⁊ ſpes. memoria ⁊ p̄ſentia. eternitas ⁊ tp̄s. vultus ⁊ ſpeculū. imago dei ⁊ forma ſerui. Nempe in oīnibꝰ fides mihi eſt locupleſ. intellectꝰ pauper. Hinc Bern̄. oſ̄dit ꝙ intellectꝰ humanꝰ eſt paup ⁊ quaſi cecutiēs ſine adiutorio diuino in cognitōe tam abſcōditarū ꝟitatum ſacramentaliū. ſʒ adiutorio ſpūſſancti. qui donat ꝟitates theologicas dirigētes et ad plenū ꝑficiētes donū intellectꝰ. ⁊ cetera dona fit diueſ ⁊ fortior ad penetrandū velamina. ⁊ ad inueniendū veritates abſconditas. Unde Gregoriꝰ. p̄mo libro moraľ. dicit ſic Ad ꝑfectionē plenā dona nō perueniūt niſi fide ⁊ ſpe ⁊ charitate fiat oīe quod agunt. Nā chriſtꝰ eſt hoſtiū ꝑ quod intrať ad noticiam ſancte trinitatꝭ. Unde Augꝰ exponēs illud Joh. xiiij. Ego ſum via. dicit verbuʒ aſſumēs humanitatē factū eſt via. Ambula ꝑ hominē ⁊ ꝑuenies ad deū. Et Johis. x dicit dominꝰ. Ego ſum hoſtiū ouiū ⁊c̄. hoc hoſtiū fides aperit. Unde Iſaie. vij. dicitur Niſi credideritis nō intelligetis. igiť fides intellectū adiuuat. Spes aūt intellectū introducit. Unde Hebre. vj. dicit apoſtolus. Habemꝰ ſpem firmā ⁊ incedentē vſqʒ ad interiora velamina. ſcʒ pure veritatis. Sʒ charitas inuenit ⁊ vnit. quia deꝰ charitas eſt. et qui manet in charitate in deo manet ⁊ deus in eo. p̄ma Joh. iiij. c. Cuiꝰ ratio eſt. quia ſicut dicit Hugo ſuper. vij. angelice hierarchie. Amor ſiue charitas ſuo acumine omnia penetrat donec ad dilectū veniat. Sic igitur donū intellectꝰ in fide ſpe ⁊ charitate penetrat oīa velamina ſacramētalia ſuperiꝰ a Bernardo enumerata vt dicat illud Can̄. iij. Inueni quē diligit aīa mea. tenui eum nec dimittā eū donec introducā eū ad certiſſimā ꝟitatē ⁊ intimā.

Capiltuū VI

q

Uarto vidēdū eſt qualiter ꝑ donuʒ intellectꝰ dies in aīma ſpūalis oritur. De quo ſciendū eſt ꝙ ſicut abſentia lucis ſolaris cauſat noctē ⁊ tenebras in terra. ⁊ ſicut p̄ſentia eiꝰ cauſat diē ſiue lumē vt videanť ſenſibilia. ſic abſentia doni intellectus in aīma cauſat tenebras. Unde. p̄s. Neſcierūt neqʒ intellexerūt. in tenebris ambulant. ⁊ eiuſdē doni p̄ſentia cauſat in aīma diē ſpiritualē qua videnť intelligibilia. Vn̄ Grego. libro p̄mo moraľ. exponēs illd̾ Job vnuſquiſqʒ in die ſuo. dicit ſic. Sic ignorātie obſcuritas ſine dubitatōe nox cordis dicitur ſic intellectꝰ dies vocať. Ratio huiꝰ eſt. quia intellectꝰ ſuo lumīe penetrat oīa velamīa obumbrātia veritatꝭ radios tā naturaꝝ q̄ʒ ſcripturaꝝ ⁊ ſacramentoꝝ. vt ſupra ptʒ. plenum eſt ꝙ lumē illud doni intellectꝰ ꝓficit ⁊ creſcit vſqʒ in ꝑfectū diē quo ſpūalia ꝯtemplanť. in quo die mane. meridies. et veſpera diſtinguunť. Primo igiť mane huiꝰ lumi

noſe diei in mēte humana oriť qñ ꝑ donū i/
tellectꝰ ad nr̄a interiora reuocari ꝑ lumē cō/
punctiōis om̄es tenebras pctōꝝ de lectulo
ꝯſcientie abſtergimꝰ. vt dicamꝰ cū .p̄s. La/
uabo ꝑ ſingulas noctes lectū meū. ſcꝫ ꝯſcie.
vt poſt hoc ad claritatē meridiane hore per
ꝯtemplationē mane ſurgamꝰ. De mane illiꝰ
diei loquēs Gregoriꝰ p̄mo moraliū. exponēſ
illud Job. Cōſurgenſqꝫ diluculo offerebat
holocauſta. dicit ſic. Diluculo nāqꝫ cōſurgi
mus cū cōpunctiōis luce ꝑfuſi humanitatꝭ
noſtre noctē deſerimꝰ. ⁊ ad veri luminis ra/
dios mētis oculos aperimꝰ. Sequiť. Offe
rebat holocauſta. Holocauſtū totū incēſuꝫ
diciť. quod offerre eſt totā mentē igne com/
punctōis incēdere. vt in ara amoris tota ar
deat. ⁊ quaſi delicta ꝓprie cogitatiōis exurit.
De mane illo dicit .p̄s. Mane aſtabo tibi
⁊ videbo Secūdo poſt mane huiꝰ diei lu
minoſe. hore meridiane claritas feruida ori
tur in mēte ex dono intellectꝰ. quod pariter
illuminat ⁊ inflāmat in ſacra ſcp̄tura ad mo
dum hore meridiane dū eloquiū dn̄i vehe/
mēter ignitū (quod eſt penetrabiliꝰ om̄i gla
dio ancipiti. ꝑtingens vſqꝫ ad diuiſionē ſpi/
ritus ⁊ aīme. ſm apl'um ad Hebreos .iiij.)
manifeſtat de claritate huiꝰ meridiei ⁊ radi
is huiꝰ. Richardꝰ lib. iij. c. vij. dicit ſic. Jocū/
da ſane admodū plaga eſt meridiana a ni/
mietate lucꝭ ⁊ feruore diei. eo ꝙ dulce ſit val
de ⁊ delectabile aſpectui cōtemplari beato/
rum ſpirituū ordines. hylareſcētes in clari/
tate ⁊ charitate. Et ſequiť infra. In meridie
illa ſcꝫ lucis ⁊ feruoris ſcripture cōtemplā/
tur p̄mia meritoꝝ beatoꝝ. gaudia ciuiū ſu/
pernoꝝ. ⁊ archana diuinoꝝ ſecretorū ⁊c. hu
iuſmodi. ꝓpter qđ dicit dn̄s Joh. v. Scru/
tamini ſcripturas. Qđ verbū Chryſ. expo/
nens dicit. Saluator ſcripturas vocat ho/
ſtiū. He eñi cognitionē dei aperiūt. he oues
cuſtodiūt. he lupos ſupueniri nō ꝑmittunt
hereticis introitū p̄cludentes. Hec ille. De
feruore aūt hore meridiane. ſcꝫ ſcripture ſa/
cre in qua nobiſcū deus loquiť ꝑ verbū ſuū
propriū iā incarnatū quantꝰ ſit oſtendit ec/
cleſia. que ex ardētiſſimo feruore tacēdo cla
mat dicēs Oſculeť me oſculo oris ſui. Hūc
feruorē aduertere poſſumꝰ ſi verba pēſemꝰ.
Nā Bernardꝰ exponēs hec verba. ſermone
ſcđo ſup cātica dicit. Securꝰ ſuſcipio medi
atorem dei filiū quē agnoſco fratrē meum.
Minime mihi iā ſuſpectꝰ erit. frater enim ⁊
caro mea eſt. puto eū ſpernere me iam non
poſſe. os de oſſibꝫ meis. ⁊ caro de carne mea
Igiť loquať mihi oſculo oris ſui. Quid mi
hi hec ora ꝓphetaꝝ ſemi verba loquūť. Ipe
potius ſpecioſus forma p̄ filijs hominū me
oſculetur oſculo oris ſui alloquēdo. Nō au
dio iam moyſen. impeditioꝛꝭ lingue eſt. Iſa
ie labia immūda ſunt. Hieremias neſcit lo/
qui. qꝛ puer eſt. Nō in eis iā loquať mihi. q̄/
niam tenebroſa aqua in nubibꝫ aeris. Et ꝓ
phete om̄es elingues ſunt ſed ip̄e loquatur
mihi cuiꝰ gratioſa p̄ntia ⁊ admiranda fluen
ta doctrine fiāt in me fons aque ſaliētis ī vi
tam eternā. Cuiꝰ vtiqꝫ ſermo viuꝰ et efficax
mihi oſculū eſt. nō quidē ꝯiūctio labiorūꝫ q̄
interdū pacē mētiť animoꝝ. ſed plane infu/
ſio gaudioꝝ. reuelatio ſecretoꝝ. mira q̄dam
⁊ quodāmodo indiſcreta cōnexio ſupni lu/
minis ⁊ illuminate mētis. Adherēs quippe
deo vnus ſp̄us eſt. Hec ille Ideo ſponſa in
canť. c. v. dixit. Anima mea liquefacta eſt vt
dilectus meꝰ locutꝰ eſt. mihi ſp̄us feruorem
tantuꝫ infundēdo vel influēdo. vt tota fer/
uida ſim. Ait vercelleñ. ibidem. Igiť quaſi
lux meridiana eſt. Iſaie. ca. xviij. Tertio
poſt horā clare ⁊ feruide meridiei hora veſꝑ
tina ſuccedit. in qua labor quotidianus ter
minatur. ſomnꝰ cōtemplatiōis inchoať. de/
licie nocturnales celebranť. Labor quoti/
dianus terminať. quia ſole declināte virtuſ
debilitať operantiū. Unde Luc. xxiiij. dixe/
rūt dn̄o diſcipuli ſimulāti ſe longiꝰ ire. Ma
ne nobiſcū dn̄e. quoniā adueſperaſcit ⁊ in/
clinata eſt iā dies. quia virtus eſt debilitata
⁊ ideo a labore quieſcendū eſt. Quare et in
pſalmo diciť. Exibit homo ad opus ſuū. et
ad opationē ſuā vſqꝫ ad veſperū. Secū/
do in hora veſpertina ꝑ donū intellectꝰ ſom
nus cōtemplatiōis inchoať. Unde Cañ. v.
dicit anima cōtemplatiua. Ego dormio et
cor meū vigilat. Qđ exponēs vercelleñ. dič
ſic. Ego qđ ſum ꝑ naturā dormio. dormitō
aūt ſuſpēdit vſū ſenſuū exterioꝝ. ⁊ intēdit et
q̄ſi inuigilat circa exercitiū ſenſuū interiorū
qđ incōparabiliť nobiliꝰ eſt q̄ꝫ exercitiū ſen
ſuū exterioꝝ. qđ ꝑfecte haberi nō poteſt niſi
ſenſus exteriores obdormiāt. Unū in lib. de
ſpiritu ⁊ aīma diciť. Cū ſenſus exterior car/
nalis ſuo bono vtiť. interior ſenſus q̄ſi ob/
dormit. Et gre. ſup ezec. li. j. ꝑte. iij. ome. ij. đt
Uigilāti etenī corđ dormit ꝑ h̄ ꝙ īteriꝰ ꝯtē/
plādo ꝓficit. ⁊ ab inq̄eto ope foris quieſcit.

Tertio in hora veſpertina delitie ſpūales
poſt labores diurnos a deo miniſtrātur ꝑ
donū intellectꝰ. tūc ex iacob reuerſo ď agro
ad veſperā fit iſrael. qꝛ poſt ſudatiões boni
opis ꝑueniť ad lucē ꝯtēplatiōis. vt dıċ Hu/
go in lib. de clauſtro aīe. c. xxj. Unde Job. xj
dicit. Quaſi meridianus fulgor ꝯſurgꝫ tibi
ad veſperā. Qđ exponēs Grego. li. x. moraľ.
Cōſurget qꝛ quāta ſibi claritas meridiana
maneat cū iam occūbere cepit pꝰ agnoſcet.
qꝛ ſcriptū eſt. Timēti deū bn̄ erit ī extremis
Hec ille. Fulgor meridianꝰ nāqꝫ illumīat ⁊
inflāmat. Illuminatio ꝑtinet ad cognitōeꝫ
inflāmatio ad refectiōꝫ. Nā in charitate re/
fectio eſt. q̄ duo maxie faciūt ad delitias ſpū
ales ⁊ veſꝑtinas. vt patet ꝑ Hugo. ſup. vij.
angelice hierarchie. vt ſup̄ dictū eſt. Factuꝫ
eſt igiť veſpere ⁊ mane dies ſextꝰ. per donuꝫ
intellectus.

Capitulū VII

Uinto vidēdū eſt qualiť ſpūſſcūs ꝑ
q donū intellectꝰ in die ſua. i. in illumi
natiōe ſua ꝯuiuiū ſpūale mēti ꝑparꝫ
De q̄ ſciendū eſt ꝙ Grego. ꝑmo li. mora. dıċ
ſic. Intellectꝰ in die ſuo cōuiuiū ꝑparat vel
ꝑat. qꝛ in eoꝝ audita penetrat. reficiēdo cor
tenebras eiꝰ illuſtrat. Ergo ī penetratōe au
ditoꝝ inuēta ꝟitate mēs reficiť. Et rō huiꝰ
eſt. qꝛ mēti nō ſufficit guſtare velamīa ꝟita/
tū. teſtas vel vmbrā q̄dditatū vt ſup̄ dictuꝫ
eſt. ſꝫ nucleū. i. ꝟitatē purā ⁊ quidditatē nu/
dā. Ueritas pura ē. q̄n̄ ꝑ ſeipm̄ videť non ꝑ
ſubiectā imaginē vľ figurā. vt dıċ Hugo ſu
per. vij. angelice hierarchie. Et ħ intellectus
ꝟe reficit. Un̄ lincoñ. ſup ꝑn. myſtice theolo
gie dıċ ſic. Intellectū ſcp̄ture hiſtoricū. alle
goricū. ⁊ moralē hn̄t multi. ſꝫ interior hō q̄/
rēs videre deū incircūuelate ⁊ ꝟe. nō eſt his
ꝯtentꝰ ſꝫ trāſcēdēs aſcēdit cū ſacrꝭ ꝯtēplati/
uis ad ſūmitatē anagogicoꝝ intellectuū In
q̄bꝫ tn̄ nō videť deꝰ ſine ſymbolꝭ. donec tādē
ab oībꝫ abſoluať. ⁊ cū moyſe caliginē igno/
rātie ingrediať. in q̄ mēs ſūme reficiť. vt pꝫ
ꝑ moyſen ieiunātē a cibo corꝑali q̄dragita
diebꝫ. vt legiť Exo xxiiij. Cū igiť donū ītel/
lectꝰ ſcḋm Gre. penetret oīa velamīa veritatis
diuie tā in ſcp̄turis q̄ꝫ in doctrinis. tā ī figu
ris q̄ꝫ in ſacramētis. ⁊ vſqꝫ ad intimā et nu/
dā ꝟitatē intelligēdā ⁊ deguſtandā quadaꝫ
ītellectuali expiētia ꝑtingat. qđ ꝑfectiſſimo
rū eſt. vt dıċ Bern̄. ſup cāti. iō donū ītellectꝰ
dulciſſime mentē reficit. De ħ guſtu expien

tie Bern̄. loquēs in li. de amore dei dıċ. Gu
ſtu expientie ſcripturaꝝ ⁊ ſacroꝝ dei q̄ eſt in
xp̄o facit ī nobis ſenſum vt intelligamꝰ ſcri/
pturas. Un̄ dn̄s pꝰ reſurrectiōꝫ aperuit di
ſcipulꝭ ſenſum vt ītelligerēt ſcp̄turas. Luce
vlti. Et ſequiť ibidē. Cū ſcp̄turaꝝ interioreꝫ
ſenſū ⁊ ꝟitatē myſterioꝝ dī ⁊ ſacroꝝ ceꝑimus
nō ſolū intelligere ſꝫ ⁊ q̄dā (vt ita dicā) expe
riētie manu palpare ⁊ tractare (qđ nō fit ni/
ſi q̄dā ꝯſcie ſenſu. ⁊ expientie diſciplina intel
ligētis ⁊ ſciētis bonitatē dei ⁊ ꝟitatē. q̄ꝫ potē
ti bonitate ⁊ q̄ꝫ efficaci ꝟitate in filijs gratie
opꝰ ipſiꝰ grē opať) tūc intellectꝰ cū ſapiētia
opať qđ ſuū eſt. ⁊ exequiť tūc ſapīa vnctione
ſua docēs de oībꝫ neceſſarijs ſapore ſuo in
tellectui iā cōicato. vt ꝑ claritatē cognitiōis
illumieť. ⁊ ꝑ dulcedinē cognitōis reficiatur.
vtrūqꝫ ei neceſſariū eſt ad ꝯuiuiū ſpūale. vt
ſup̄ dictū eſt. Sꝫ tā ꝑfecta cognitio q̄ꝫ ꝑ/
fecta refectio ꝑncipaliter in vno ꝯſiſtit qđ ſo
lum eſt neceſſariū. vt dıċ dn̄s Lu. x. iō donū
intellectꝰ mľta tranſcēdendo ⁊ penetrando
ad illud ꝑfectū ⁊ neceſſariū vnū tēdit ⁊ itrat
Quia ſicut dicit Richardꝰ in tractatu ſuo ď
violēta charitate. Unū ſolū eſt in q̄ mēs hu
mana requieſcit. reficiť ⁊ ſatiať. Sꝫ ⁊ Hug.
ſup. vij. ange. hierar. idē ꝑbat ſic dicēs. Mľ/
ta in ħ mūdo ſunt. ⁊ ħ oīa cor hoīs ſatiare
nō poſſunt. vt ꝑbat expiētia. Unū aūt eſt bo
nū. ⁊ ħ ſolū cū ꝑcipiť ſatietas inueniť. ğ non
in multitudine ſꝫ in vnico eſt ſatietas Unū
ergo eſt neceſſariū bonū qđ nobis ꝑparauit
deꝰ. Sic ğ in mēſa dei niſi vnū ferculum
nobis apponiť. Sed noli inquit cōtemnere
ſatietas em̄ multa eſt. Satiabor inquit ꝓ/
pheta cū apparuerit gloria tua. Noli igitur
timere cū audis vnū. vnū quidē eſt bonum
ſed in illo bono oē bonū eſt. Unā refectō
nem. vnū cibū. vnū ferculū. vnū panē ꝑpa/
rauit nobis deus. Sed ne deſpicias. Audi
quid ſcriptū eſt. Panē inquit habentē om/
nem ſaporē. ⁊ oē delectamentū ſuauitatis.
Et ſequiť. Ipſa vere ſimplex ⁊ vna domini
ca refectio ſingularis diciť. quia cū aliena et
extranea delectatione ⁊ dulcedine nō ꝑcipi
tur. Diciť domeſtica. quia amicis tm̄ ⁊ fami
liaribꝫ preparať. Diciť ⁊ viuifica. quia vnuꝫ
ſecū efficit oēs quibꝫ ſe ſumēdā ⁊ ꝑcipiēdā
prebet. Hec ille. Igitur quia hec refectio. vt
dıċ Diony. vij. angelice hierarchie. ē ſimplex
⁊ vna ⁊ ideo in ſpū ⁊ nō in carne ꝑcipiť. Iō
ſpm̄ hūanū ꝯfortat ꝯ̄ infirmitates ſpūales.

Item quia omnē delectationē extraneā ex
cludit. ideo ſpiritū verificat. quia vbi eſt ſim
plicitas ibi eſt veritas. Itē quia tm̄ amicis
datur. ideo ſpiritū gratificat. qꝛ charitas eſt
radix amicicie. vt ſatis patet Joh. xv. Item
quia vnificat. ideo ſpiritū deo cōformat ⁊ cō
cordat. ⁊ ex hoc cōcordare facit cū ſeipō ⁊ cū
proximo. Unde Orige. ſuꝑ. vij. cant. dicit.
Cōcordia hic inchoat que in futura gloria
inter electos celeſtꝫ patrie ſemꝑ durat. Hic
enim bonis cōformat. in pugna ſuꝑat. cōſo
latione inebriat. deo aſſociat. amorē ⁊ amici
ciam augmētat. hic inchoat quod in celo cō
ſummat. Hec ille. Cū his ꝯcordat illud pſ̄.
Paraſti in cōſpectu meo mēſam aduerſus
eos qui tribulāt me. impinguaſti in oleo ca
put me. ⁊ cal. me. inebri. ⁊c̄. In eo ꝙ dicit. pa
raſti in cōſpectu me. mēſam ⁊c̄. innuit in itel
ligentia cū ꝑſpicuitate mēſam eſſe reficien/
tem. In eo ꝙ dicit. aduerſus eos qui tribu/
lant me. innuit ꝙ hec refectio cōuiuātes cō
fortat. ⁊ inediā ſiue famē ſpiritualē que ꝟtu/
tes cōuiuātium debilitat. extirpat. In eo ve
ro ꝙ dicit. Impinguaſti ī oleo caput meū. i/
nuit ꝙ gratioſa dulcedine ⁊ delectatiōe ca/
put aīe. id eſt. mentē nutrit ⁊ decorat. Sꝫ
in eo ꝙ dicit. calix meus inebriās ꝙꝫ precla/
rus eſt. innuit ſpiritualē ⁊ ſobriā ſpirit⁹ ebri
etatem q̄ mere inducit ad obliuionē ſui. et
ex hoc ad verā concordiā ⁊ ad vnitiuā ſocie
tatem ⁊ aſſociationē dei. Cibat igiꝉ ſapiētia
mentē pane vite ⁊ intellect⁹. Ecc̄i. xv. quē lo/
co paſcue collocauit diuinarū ſcripturarū.
vbi dicit glo. id eſt. in itelligētia diuini ſmo
nis. que meditātes ſaginat in intellectu di/
uinarū ſcripturaꝝ. Quarū paſcuarū experi
entiā habuit Gregori⁹ qn̄ omel' x. ſuꝑ Eze/
chielē dixit. Liber qui viſcera intellectualia
repleuit dulcedine in ore ſancti mel fact⁹ eſt
quia intelligētes de deo ſciūt ſuauiter loqui
qui hūc didicerūt in cordis ſui viſcerib ve/
raciter amare. In eius q̄ppe ore ſcripta dul
cis eſt. cui⁹ vite viſcera mādatis illi⁹ replen/
tur. Quare ſuauis eſt eis ad loquendū. cui
interius in intellectu impreſſa ad viuēdum
fuerat. Ex abundātia em̄ cordis os loquiꝉ
ait domin⁹.

Capitulū I

Eprimū donum
ſpiritusſancti qđ facit diē ⁊ ꝯuiui
um ſpūale in aīa eſt donū ſapie,
que eſt lux deſcēdens a patre luminū. ⁊ radi
ans in aīam facit eā deiformē ⁊ donum dei
Illuſtrat enim intellectiuā. inflāmat affe/
ctiuā. roborat oꝑatiuā. Facit intellectiuam
ſpecioſam. affectiuā amenā. oꝑatiuā robu/
ſtam. Hoc aūt donū immediate ſeq̄ꝉ donū
intellect⁹. Un̄ Aug⁹. lib. ij. de doctrina xp̄i/
ana dic̄. ꝙ a timore vſqꝫ ad ſapiam. q̄ ſeptia
eſt in donis ⁊ vltima. ꝑ grad⁹ tēdiꝉ ⁊ ꝑueniꝉ
⁊ reddit rōem ibidē dicēs. Hec ſapia vltia
⁊ ſūma eſt. qꝛ hac habita anim⁹ pacat⁹ tran/
quilluſqꝫ ꝑfruiꝉ ⁊ delectaꝉ in ea. g̊ vltima eſt
in q̄ eſt ꝯſūmatio. Silem ratiōem aſſignat
Anſ. in lib. de ſili. circa finē. di. Spūſanct⁹
mēti inſpirat ad poſtremū ſapiam quā alijs
donis ſuꝑaccumulat vt qđ recte intelligit. ſ.
in dono intellect⁹ ſibi ſit ſapidū atqꝫ dulciſſi
mum in dono ſapie. ſoloqꝫ rectitudinis amo/
re ſequaꝉ qđ intelligit eſſe ſequēdū. Nō ei ꝑ
fectū facit cognitio ꝟitatis. niſi etiā ſequaꝉ
guſt⁹ exꝑimētalis. qꝛ exꝑientia eſt mgr̄a itel
ligētie. ait Hugo ſuꝑ. vij. ange. hierarch. Et
addit Anſ. ibidē dicens. In iſto edificio ſic
cōpoſito donoꝝ ſpūſſcūs reſidet. totāqꝫ fa/
miliā dom⁹ interiorꝫ. i. oēs aīe ſenſus regit ⁊
ad ſuū obſequiū diſponit. ſ. aſcēdēdo ad do
minū. ⁊ deſcēdēdo ad ꝓximū. vt cū pſ. dicat
Dn̄s regit me ⁊ nihil mihi deerit. in loco pa
ſcue ibi me collocauit. Ad h⁹ doni maio/
rē noticiā ſūt q̇nqꝫ ꝑ ordinē notāda Prio
q̇d ſit ſapia ⁊ q̇d donū ſapie dicaꝉ Scđo
q̄ ſit neceſſitas ei⁹ ⁊ q̄ vtilitas ī eo ꝯferatur
Tertio q̄liꝉ donū ſapie a dō petaꝉ ⁊ obti/
neaꝉ Quarto quōdies ſpūaꝉ ex dono iſto
oriaꝉ Quīto q̄le ꝯuiuiū mēti ex eo ꝑpareꝉ
Prio igr̄ vidēđ ē q̇d ſit ſapia. ⁊ q̇d donū ſa
pie dicaꝉ. De q̄ notādū ꝙ obmiſſa ſapia car
nis que inimica eſt deo. ⁊ ſapiētia mūdi hu/
ius que ſtulticia eſt apud deū. quaꝝ vtraqꝫ
ſm Jacobū apoſtolū in epl'a ſua. cap̄. iij. eſt
terrena. animalis. ⁊ dyabolica. Sapientia
mūdi ſtulticia eſt apud deū. Rō eſt. qꝛ pei⁹
meliori ꝑponit. Stult⁹ vtiqꝫ eſſet qui cupꝝ
eligeret ꝓ auro. ſic iſti faciūt. Nam bona tē/
poralia ꝑponūt eternis. ſicut diuitias. ho/
nores. fauorē mūdi. ⁊ laudē eius. Un̄ meri
to dyabolica vocaꝉ hec ſapiētia. Nā ſic dya
bolus ſemꝑ ſtudet ad ꝑditionē hoīs. ſic
tales ad ꝑditionē ꝓpriam ſtudēt. Nec dicun
tur ſapientie niſi abuſiue. quia nō ſunt ſcien
tie ſapide ſed ſtulte et inſipide. Nulla vtiqꝫ
illarum eſt donum ſpiritusſancti,

Eſt ⁊ alia ſapiētia vera ⁊ increata. de qua dicit̃ in libro Sapie.c.vij.ꝙ ipa eſt candor lucis eterne ⁊ ſpeculū ſine macula diuie maieſtatꝭ.⁊ imago bonitatis illiꝰ. Et cū ſit vna. oīa pōt.⁊ in ſe ꝑmanēs oīa innouat.⁊ per natiōes in aīas ſanctas ſe trāſfert. amicos dei ⁊ ꝓphetas ꝯſtituit.ſcʒ ꝑ internā locutiōʒ. qꝛ ſicut dic̄ Augꝰ.li.vj.ſuꝑ Geñ.ad litteram Sapīa increata que eſt filiꝰ dei ñ ceſſat loq̇ occulta inſpiratōe ⁊ reuelatōe ad intellectualem creaturā vt ad ſe cōuertat̃.⁊ ſic formetur.cū ipa oīa formet ⁊ innouet. Sʒ nec iſta ſapiētia eſt donū de quo nūc eſt ſermo. ſed largiſſima omniū donoꝝ datrix eſt.

Eſt alia ſapiētia creata. ⁊ hec eſt duplex. qꝛ quedā eſt ꝑ ſtudiū humanū acq̇ſita .et eſt virtꝰ intellectualis.de qua loquit̃ phs i methaphiſica ſua q̄ pōt dici ſapiētia aliqualit̃. cū i ea ſapor quidā inueniat̃ Habet em̄ philoſophia admirabiles delectatiōes. vt dicit̃ x.ethicoꝝ. Licet ſapor ille nō ſit oleo gratie ꝯditus. Poteſt etiā illa ſapiētia ꝑ rōis inq̇ſitionē aliqualiter rectū iudiciū circa aliq̄s res diuinas hr̄e.licet incōplete. ſicut oſtēdit Hugo in ꝓlogo ſuꝑ ange. Hierar.vbi dicit ſic. Phis datū fuit ꝓpter eos quibꝫ ꝯſūmatō ſeruabat̃ ⁊ inchoatio ꝑabat̃.vt inuenirēt veritatē illam quā oportuit ſuſcipe filios vite ad obſequiū ſumme ꝟitatis.cuiꝰ labor ipis appoſitꝰ eſt.nobis autē fructꝰ ſeruabat̃. Nouiſſime aūt theologiā quandā ꝓ ratiōe diuinoꝝ ⁊ ſcrutatiōe inuiſibiliū quaſi cōſummaturi ſapiam addiderūt.⁊ ibi corruere ceperūt in mēdacia figmentoꝝ.⁊ ideo defecerunt ⁊ euanuerūt. Hec ille. Unde nec illa ſapientia eſt donū ſpūſſancti.de quo nūc loq̇mur.ꝗuis ab eo detur. Eſt igit̃ alia ſapientia que de ſurſum eſt.ſicut dicit Jacobus apoſtolꝰ in epl'a ſua.iij.c. De ſurſum eſt.qꝛ a patre luminū eſt creata. Et hec eſt ꝟa ſapia. quia ipe eſt veri ſplendoris ⁊ boni ſaporis. Splēdor dirigit intellectū ad veri cognitōnem.⁊ ſapore erigit affectū ad boni ſaporoſam dilectionē. Igit̃ q̄ ſurſum ſunt ſapite. ñ que ſuꝑ terrā.ait apoſtolꝰ. Obiectū g̃ doni ſapiētie ꝑncipale eſt deꝰ. nō ſub ratiōe ꝟi abſolute.ſʒ ſub rōne veri in relatiōe ad rōnem boni.vt eſt excitatiuū volūtatis ad eiꝰ ſaporoſam dilectiōem. Actꝰ aūt ſapie eſt ꝯtemplari deū.nō quocūqʒ modo ſed ex dilectōe cum quadā experimētali ſuauitate i affectu Unde Auguſtinꝰ libro.xv. de trinitate, ca. vij.dicit. Ubi nulla eſt dilectio.ſcʒ gratuitā. quis vllā dicet eſſe ſapientiā. Et Berñ. ſermone.lxxx.ſuꝑ Canti.dicit. Nec dixerim reprehēdendū ſi quis ſapientiā ſaporem boni diffinierit.quare ſapiētia a ſapore denomiatur. Unde ⁊ Iſidorꝰ libro ethimologiaꝝ dicit.ſapiēs dictꝰ eſt a ſapore.quia ſicut guſtus aptus eſt ad diſcretionē ſaporis ciborū. ſic ſapiens ad dinoſcēdū ſapores reꝝ atqʒ cauſarum aptꝰ eſt. Ex his igit̃ apparet ꝙ donuʒ ſapientie eſt habitꝰ ſupernaturalis aīe a ſpiritusancto infuſus ad deū cognoſcenduʒ ⁊ ſaporoſe diligendū.

Capitulū II

SEcundo videndū eſt que ſit neceſſitas ⁊ vtilitas doni ſapiētie. De quo notandū eſt ꝙ ſicut dicit Bernardꝰ in libro de amore dei.c.xv. Sicut corpꝰ habet ſuos q̇nqʒ ſenſus quibꝫ anime cōiungit̃ vita mediāte.ſic aīma habet ſuos q̇nqʒ ſenſus ſpirituales quibꝫ deo cōiungit̃ mediante charitate. Sequit̃. Per ſenſus corporis veteraſcimꝰ ⁊ huic ſeculo cōformamur.per ſenſum vero mētis renouamur in agnitionē dei in nouitate vite ſcḋm voluntatē dei ⁊ beneplacitū dei. Uñ dicit apoſtolꝰ. Nolite cōformari huic ſeculo.ſed reformamini in nouitate ſenſus veſtri.vt ꝓbetis que ſit voluntas dei bona ⁊ beneplacēs ⁊ perfecta. Et iſta Bernardꝰ ca.xiiij.dicit. Sicut oēs ſenſus corꝑales.vt viſus. auditꝰ.olfactus. ⁊c̄. ſine ſenſu guſtꝰ infirmātur ⁊ ebetant̃ in operationibꝫ ſuis. ſic oēs ſenſus ſpirituales ſine infirmant̃ ⁊ langueſcūt in operibꝫ ſuis ſine guſtu ſpirituali vel ſapiētiali qui guſtabilia ſpiritualia ſapida facit. Qḋ Bernardꝰ bene oſtēdit ſermone.lxxx.ſuꝑ cātica vbi dt Nūc ſaporē ꝑdidimꝰ ab ipo pene exordio generis noſtri. Ex quo em̄ cordis palatū ſenſu carnis ꝑualeſcente infecit virꝰ ſerpentis antiq̇. cepit anime nō ſaꝑe bonū ac ſapor noxiꝰ ſubintrare.ſ.cōcupiſcētie ⁊ ſenſus hominis ꝑni pti facti ſunt ad malū. Et ideo multa bona fiūt que nō ſapiunt facientibꝫ. qꝛ ſapor carnalis ſeu mali non eſt totaliter exterminatus. Sed nunc aſſidue ſapientia vincit maliciam in mentibꝫ quas intrauerit. ſaporem mali quē malicia inuexit ſapore meliori exterminās. Intrās em̄ ſapia dū ſenſū carnis infirmat ⁊ infatuat.intellectū purificat ⁊ cordis palatū ſanat ⁊ reꝑat.ſanato palato iā ſapit bonū

ſapit ⁊ ipſa ſapia. qua eſt in bonis nullū meli
us. Hec ille. Senſu aūt guſt⁹ repato ꝑ ſapi
entiā. oēs ſenſus ſpūales ꝯualeſcūt ⁊ vege
tanṫ. Vñ Bernā. lib. de amore dei. c. xix. dicit
Guſtū aūt qui fit in ſapiētia quedaꝫ ſeq̃tur
ſaporis dulcedo. quā in interiori ſuo ſentiēſ
aīa. modo quodā ſingulari q̄ ſuſcipit cūcta
diſcernit ⁊ dijudicat. ſeqꝫ ⁊ oēs ſenſus ve/
getat ⁊ cōfortat. ſcꝫ interiores. Hec ille. Hic
eñ guſtus ſaporoſe ſapiētie. ſenſum viſus ī/
teriorē clarificat ad deū ſapide cōtēplādū.
Unde Sapiē. vij. Eſt eñ in ſapiētia ſpirit⁹
intelligētie oīa ꝓſpiciēs. ⁊ cetera ibi ſcpta.
Senſum auditus excitat ad verbū dī dul/
citer audiendū. Unde Prouerb. viij. dic̄ ſa
pientia. Beat⁹ homo qui audit me. ⁊ q̇ vigi/
lat ad fores meas quotidie. Et infra. Qui
me inuenerit inueniet vitā. ⁊ cetera. Sen/
ſum olfactus interiorē incitat ad dilectū ſu
um ſuauiter odorandū. Unde Ecc̄i. xxiiij.
dicit ſapiētia. In plateis ſicut cynamomū ⁊
balſamū aromatizās odorē dedi. quaſi mir
ra electa dedi ſuauitatē odoris. Senſum ta
ctus interiorē fortificat ad dilectū inſepabi
liter tenenduꝫ. Prouerb. iij. dicit ſapia. Li/
gnum vite eſt his qui apprehēderint eā. et q̇
tenuerit eā beatus. Guſtu igiṫ ſpirituali aīe
ꝑ ſapiam reformato. oēs ſenſus ſpiritua/
les aīe reformanṫ ⁊ vegetanṫ. Qđ etiā au
guſtin⁹ lib. x. ꝯfeſſionū oſtēdit. vbi dicit. O
oēs ſenſus ſui interiores ꝑ amoroſe ſapie
ſaporē ferebanṫ in ſummū appetibile. Et ex
emplificat ibi. vt infra patebit. De huiuſmo
di ſapia dicit Jacob⁹. c. iij. Sapiētia que de
ſurſuꝫ eſt. ꝑmū quidē pudica eſt. qꝛ vitat cor
ruptelas peccati. pacifica ⁊ modeſta eſt ī oī/
bus tenēs mediū. ſuadibilis eſt. bonis ꝯſen
tiens. plena miſericordia ⁊ fructib⁹ bonis.
iudicās ſine ſimulatōe. fruct⁹ aūt iuſticie in
pace ſeminātur facientib⁹ pacē. Igiṫ donū ſa/
piētie nō ſolū docet ſm rectū iudiciū ꝯtem/
plari diuina ſꝫ etiā docet regulari humanoſ
actus excellētiori mō q̄ꝫ ſapiētia que eſt v̓t⁹
intellectualis. Cui⁹ rōem aſſignat Aug⁹. li.
xij. de trini. dicēs. Supior ps ratiōis ſapiē/
tie deputaṫ. inferior aūt ſciētie. Supior au
tem rō vt ipe in eodē libro dicit. intēdit rōni
bus ſupnis. ſ. diuinis ⁊ ꝯſpiciēdis ⁊ ꝯſulen/
dis. Cōſpiciēdis quidē ſm ꝙ diuina ī ſeipiſ
ꝯtemplaṫ. Cōſulēdis aūt ſm ꝙ ꝑ diuina iu
dicat de humanis. ꝑ diuinas regulas diri/
gens actus humanos. vt homo nō ſolū aſſi

ſimiletur deo ſm imaginē. ſed etiā ſm opera
tiones ꝓut poteſt. Vñ Auguſtin⁹ libro de
ſermone dñi in monte dicit Sapiētia eſt cō
templatio veritatis. pacificans totū homi/
nem. ⁊ ſuſcipiēs ſimilitudinē dei. Prouerb.
iij. Precioſior eſt ſapientia cunctis opibus.
⁊ oīa que deſideranṫ. non valēt huic com
parari.

Capitulū. III

t Ertio videndū eſt qualiter iſte pre/
cioſiſſim⁹ theſaur⁹ doni ſapiētie in/
ueniri ⁊ obtineri poſſit. De h̄ no
tandū ꝙ ſapiētia ⁊ eſt querēda. ⁊ eſt poſtulā/
da a deo. querendo inueniṫ ſed poſtulando
a deo poſſideṫ Inueniṫ ꝑ cognitionē. ſꝫ poſ
ſidetur ꝑ dilectionē. ꝑ cognitionē videṫ. per
dilectionē amplexaṫ ⁊ guſtaṫ. Uidere perti/
net ad intellectū. ſed amplexari ⁊ guſtare ꝑ/
tinet ad voluntatē ⁊ affectū. Unde Richar
dus libro q̃rto de cōtemplatiōe. ca. xv. dicit.
Sicut de⁹ per memoriā audiṫ. ꝑ intellectuꝫ
videṫ. Ita ꝑ affectū amplexaṫ ⁊ guſtatur vl̓
aſtringiṫ ⁊ ſic tenetur. ⁊ hoc vtiqꝫ eſt perfecti
us q̄ꝫ videre ſolū. Quod oſtēdit Auguſtin⁹
libro. ix. de trinitate in fine vbi dicit. ꝙ act⁹
amplexandi ſiue tenēdi eſt ꝓprius actus vo/
luntatis. Nō enim ſufficit volūtati illud qđ
eſt p̄ſens intellectui ꝑ modū viſi. niſi etiam
fiat p̄ſens volūtati ꝑ modū amati. Dicit eñ
idē Auguſtin⁹ in ep̄la ad Dardanū. ꝙ q̃n/
doqꝫ fit ꝙ aliqui cognoſcūt deū ⁊ eū nō hn̄t
Exemplū de medico qui ſanitatē alicui⁹ co
gnoſcit nō ꝓpter hoc habet. ibi p̄ſcindit Au/
guſtin⁹ cognoſcere ab habere. Primo igi
tur queram⁹ ſapientiā inueſtigādo ꝑ cogni/
tionē donec tandē mereamur eā a dō recipe
ꝑ amplexū ⁊ deguſtationē. Hūc precioſum
theſauꝝ ſapiētie docet querere Salomon
Prouerb. ij. c. dicens. Si queſieris ſapiēti/
am quaſi pecuniā. ⁊ ſic theſauros effoderis
eā. tūc intelliges timorē dñi. qui eſt initium
ſapiētie. Que verba exponēs Hierony. dic̄.
Qui theſauros effodit terrā reijcit. foueā in
altū fodit. ſedul⁹ inſiſtit donec inueniat qđ
querit. Sic qui theſauros ſapiētie inuenire
deſiderat. omne pond⁹ terrenū a ſe reijciat.
in ſe foſſam humilitatis faciat. nec quieſcat
donec inueniat. Hec ille. Ipſa enim ſapien
tia. ſicut diciṫ Sapie. vj. faciliter videtur ab
his qui querūt eam. ⁊ cogitare de illa ſenſuſ
eſt cōſummat⁹. Eſt igiṫ querēda ſapiētia.
quia ſicut ipa dicit. Qui me īuenerit. inueni

et vitã. ⁊ hauriet ſalutẽ a dño. Prouerb. viij.
Sȝ quõ cognoſcit̃ inuẽta ſapiẽtia. h̃ docet
Bern̄. in quibuſdã dictis ſuis vbi dicit ſic.
Inueniſti plane ſapiam ſi p̄oris vite pecca/
ta defleas. ſi hu9 ſeculi deſiderabilia parui/
pẽdas. ſi eternã beatitudinẽ toto deſiderio
ↄcupiſcas. Inueniſti ſapiam ſi tibi hoꝝ ſin
gula ſapiũt ꝑut ſunt. vt hec quidẽ amara et
om̄ino fugiẽda. illa q̃ꝗ velut caduca ⁊ tran
ſitoria ↄtemnẽda. iſta vo vt ꝑfecta bona to/
tis deſiderijs appetenda. q̃ intimo quodam
animi ſapore dijudices ⁊ diſcernas. Hec ber
nardus. Eſt igit̃ etiã h̃ p̃cioſum donũ ſa
pientie cũ habit9 ſit ſupnaturalis. ⁊ a d̃o aĩe
infundat̃ a deo fideliter poſtulandũ. vt do/
cet Jacobꝫ in ep̃la ſua. c. j. dicẽs. Si q̊s ve/
ſtrũ indiget ſapiẽtia. poſtulet a deo. qui dat
om̄ibꝫ affluẽter ⁊ nõ impropat. ⁊ dabitur ei.
Poſtulet aũt in fide nihil heſitans. In his
v̄bis apoſtol9 innuit q̃ in poſtulãte debent
eſſe quattuor. ſ. Indigẽtia. Unde dic̃. ſi q̊s
veſtꝝ indiget ſapia. Certe hac om̄es idigẽt.
Un̄ Sap̃. vij. Neminẽ diligit deus niſi eũ
qui cũ ſapiẽtia habitat. Impetrãdi ↄfiden
tia. Un̄ dic̃. poſtulet a deo. Poſtulare ei eſt
filioꝝ. rogare aũt ſeruoꝝ. Unde in pſ̃. Po
ſtula a me ⁊c̃. Poſtulati largitas. Un̄ dicit.
qui dat om̄ibꝫ affluẽter. Un̄. iij. Regũ. ca. iij.
Sȝ ⁊ hec que nõ poſtulaſti dedi tibi. diuiti
as ⁊ gl̃iam. Poſtulãtis ſtabilitas. Un̄ dicit
poſtulet aũt in fide nihil heſitãs. Fides au
tem mentẽ ſtabilitat. Un̄ Dionyſi9 libro de
diui. no. c. vij. dic̃. q̃ circa veritatẽ vere exiſtẽ
tem ⁊ nõ errantẽ verſat̃ fides diuina. que eſt
ſtabilis collocatio credentiũ collocãs eos ĩ
veritate ⁊ cõfirmãs. Sic igit̃ patet qualiter
eſt a deo ſapia querẽda ⁊ inueniẽda. ⁊ quali
ter eſt a deo poſtulãda ⁊ poſſidẽda. Nobiliſ
em̄ aĩe poſſeſſio eſt.

Capitulũ IIII

q Uarto videdũ eſt qualiter ex dono ſapiẽtie in mẽte humana dies ſpũa lis oriat̃. De quo notandũ eſt q̃ cũ
ſapiẽtia ſit quaſi ſol lucẽs rõne cognitionis
⁊ feruẽs rõne dilectiõis. Utrũq̃ em̄ horum
inuenit̃ in ſapiẽtia vt ex p̃dictis patet. Id̃o
donũ ſapiẽtie cauſat in aĩa die lucentem co
gnitiõe. ⁊ feruentẽ dilectiõe. Quare Alan9 d̃
planctu nature dicebat. Sapia eſt ſol per
quẽ lumẽ mentis dieſcit in tenebris. cordis
ocul9. fruct9 interne dilectiõis. delicioſa ani
me paradiſus. Hec in celeſtẽ terrenũ. in imor/
talẽ caducũ. hominẽ in deũ deifice mutatio
nis auctoritate ↄuertit. Hãc luminoſam ſa
pientiaȝ deſiderauit q̃ Sapie. vij. dicebat.
Inuocaui ⁊ venit in me ſpũs ſapie. ⁊ infra.
Propoſui ꝓ luce habere illã. qm̄ inextingui
bile eſt lumẽ illi9. ⁊ venerũt mihi om̄ia bona
pariter cũ illa. ⁊ innumerabilis honeſtas ꝑ
manũ illi9. Sapia ꝓ luce habẽda merito eſt
quia ip̃a totũ regnũ aĩe dirigit. nõ ſolũ in cõ
templãdis. ſȝ etiã in agẽdis. quia ſapientie
donũ nõ ſolũ eſt ſpeculatiuũ. ſȝ etiã practi/
cũ. Unde etiã dicit. Venerũt mihi om̄ia bo
na pariter cũ illa. qm̄ omniũ bonoꝝ mater
eſt. Tulli9 p̃mo de legibꝫ dicit ſic. Mat om
niũ bonaꝝ reꝝ eſt ſapiẽtia. qua nihil vberi9
nihil p̄ſtanti9. q̃ bonũ vite datũ eſt. Hic ei
cũ ceteras res om̄es docuit. tũc qđ difficil/
limũ eſt docuit vt nos noſcerem9. Hec ille.
Sequit̃. Et venit mihi innumerabil' hone
ſtas ꝑ man9 illi9. ⁊ letat9 ſum qm̄ antecede/
bat me iſta ſapiẽtia. Nã decor ⁊ maturitas
honeſte vite in luce ſapiẽtie inuenit̃ ab his q̃
in regno aĩme ⁊ ↄuiuio ſapiẽtie cõmorãtur
Dicit em̄ Bern̄. in ſmone quodã ſuꝑ cãtica
ſic. In ſapiẽtia eſt maturitas. ideo ſupereſt
vt decorẽ illi9 queram9. ſine quo nemo deo
placere poteſt. decor aũt iſte honeſtũ d̃r. De
honeſto aũt exterior cõuerſatio interroget̃.
nõ q̃ ex ea honeſtũ ꝓcedat ſed ꝑ eã exeat fo/
ras. Nã in ↄſciẽtia eſt habitatio ei9 et origo
Siquidẽ claritas ei9. teſtimoniũ ↄſciẽtie eſt
Nihil hac luce clariuſ. nihil hoc teſtimonio
glorioſi9. cũ veritas in mẽte fulget ⁊ mens i
veritate ſe videt q̃ in nullo cõſcientia erube
ſcat p̄ntiam veritatis. quo cogat̃ auertere fa
ciem q̃ſi cõfuſam ⁊ repcuſſam a lumĩe diei.
Sequit̃. Hic plane illud decoꝝ eſt qđ ſuꝑ
om̄ia bona aĩe diuinos oblectat aſpect9 hoc
diffinim9 honeſtũ. Sequit̃. Cũ autẽ decor
hu9 claritatis abundãtius intima cordis
repleuerit prodeat foras tanq̃ lucerna ſub
modio lucens. immo lux in tenebris lucẽs
latere neſcia. Porro hũc decorem fulgen
tem vel effulgentem. ⁊ veluti quibuſdam
radijs ſuis erũpentẽ. mẽtis ſimulacrũ cor/
pus excipit ⁊ diffundit ꝑ mẽbra ⁊ ſenſus. q̃/
tenus ibidẽ om̄is reluceat actio. ſmo. aſpe/
ctus. inceſſus. ⁊ cetera om̄ia hominis. Hec
Bern̄. In hac igit̃ die ſine lumine ſapiẽtie
totũ regnũ aĩme illuminat̃. tota actio hoĩs
honeſtat̃. ⁊ om̄is labor laborantiũ ↄuiuan/
tiũ dulcorat̃. Quod etiã oñdit nob̃ Bern̄.

In ſermone de circūciſiōe dn̄i. vbi dicit. Cū
iam in his diuti⁹ fueris exercitat⁹. roga ti/
bi dari lumen deuotiōis ſiue ſapiētie diem
ſereniſſimū. et ſabbatū mentis. in quo tāq̄
emeritus miles in laboribꝫ viuas abſq̄ la
bore. vt qđ prius cū amaritudine ⁊ coacti/
one tui ſpirit⁹ faciebas. decetero iam cum
ſumma dulcedine ꝑagas ⁊ delectatiōe. Ve
rū quidē ad hanc ꝑfectionē pauci. ni fallor.
ꝑueniūt in hac vita. Multi enim tota vita
ſua ad hoc tendūt ⁊ nō ꝑtingunt. qui tn̄ ple
ne poſt hanc vitā recipiūt qđ hic diſpenſa/
tiue negatū eſt. Abijciam⁹ igitur oꝑa tene/
brarum ⁊ induamur arma lucꝭ. ſic vt in die
honeſte ambulemus. Hec dies ſeptimi
doni ſcꝫ ſapiētie ſignificaꝛ ꝑ diem ſeptimā
que veſperā nō habet. Geneſ. ij. Cuius ra
tio eſt. Quia ſic̄ dicit Anſelm⁹ in lib. de ſili.
donū ſapiētie ꝑtinet ad vitaꝫ contemplati/
uam. que eſt optima pars quā maria elegit
que nō auferetꝛ ab ea. Luce. x. ſed magis in
patria ꝑficietur. Unde gloſa ibidē dicit ſic.
Cōtemplatiua vita hic incipit et in celeſti
patria ꝑficiꝛ. quia amor eſt ignis qui arde/
re incipit. ſed cū ipm quē amat videbit am/
plius in amore igneſcit. Et Grego. vj. mo/
raliū exponens illud verbū dicit. Actiue vi
te oꝑa cum corꝑe trāſeunt. contēplatiue au
tem vite gaudia meli⁹ ex fine ꝯualeſcūt. q̄re
nō deficient ſed ſine fine manebūt. Quare
ſm Pſal. Melior eſt dies vna in atrijs tu/
is ſuꝑ milia. q꞉ in illa die ſeptima quietis q̇
nullam veſperā alicui⁹ finis habebit mens
cōtemplatiua ꝑ ſeptiformē ſpiritū eternali
ter req̇eſcit. dicens cū Pſ. Hec req̇es mea
in ſeculū ſeculi. hic habitabo qm̄ elegi eam.

Capitulū V.

q Uinto videndū eſt q̄liter ſpūſſan/
ctus ꝑ donū ſapiētie in die illius. i.
in illumīatione ſua cōuiuiū ſpiritu
ale mēti ꝑparet. De q̇ notandū eſt ꝙ ſctūs
Bernard⁹ in lib. de diligēdo deū parū vl/
tra mediū libri dicit. ꝙ ſapiētia triplex cele/
brat ꝯuiuiū. ⁊ ex mera cōplet charitate. gra
datim tamē. Cibat in hac vita laborantes.
potat poſt hanc vitā quieſcētes. ⁊ inbriat in
eterna vita regnātes. ſcꝫ beatos. Primo
eīn in carne mortali labores manuū nr̄aꝝ
manducam⁹ cū aliquali labore maſticādo
qđ glutiendū eſt. poſt mortem vero in vita
ſpirituali iā bibim⁹ ſuauiſſima quadā faci/
litate. a corpore abſorpti. Tandē in redditi

tis corporibꝫ in vita īmortali inebriamur
mira plenitudine exuberātes. Quare ſpon
ſus in Canticꝭ ca. v. dicit. Comedite amici
mei ante mortē. bibite cariſſimi poſt mortē
⁊ inebriamini cariſſimi poſt reſurrectionē.
Et ibidē dicit Bernardus ſic. Inter iſtos
tn̄ differētia eſt. Nā hi qui in carne grauati
ſunt. ⁊ adhuc viuūt. amici dicunꝛ. ꝓ charita
te quā habēt. q̇ vero ſoluti ſunt a carnis cō
pedibus eo ſunt chariores q̇ ⁊ ꝓmptiores ⁊ ex
peditiores ſunt ad amandū. Porro beati
merito cariſſimi noīanꝛ. q꞉ ⁊ maiori chari/
tate inebrianꝛ ⁊ cōſolanꝛ. vt infra patebit.
Et dicit ibidē Bern̄. Anīa fidelis comedit
panem ſuū. ſed heu in ſudore vult⁹ ſui. q̇a
manens in carne adhuc ambulat ꝑ fidem.
que tamē ꝑ dilectionē operaꝛ. Porro ipſuꝫ
opus cibꝫ eſt. dicente dn̄o. Meus cibꝫ eſt
vt faciā voluntatē pr̄is mei Johis. iiij. No
ta multi deſiderāt charitatē ſed nolūt labo
rare ꝓ ea. Audi q̇d Origenes ſuꝑ Cantica
dicit. ꝙ ad boni oꝑis multiplicationē dile/
ctio multiplicaꝛ. multiplicatio aūt dilectio
nis eſt dulcꝭ refectio mētis. De his tribꝫ cō
uiuijs dicendū eſt. Primo igiꝛ de conui
uio ꝓmo: qđ eſt ꝯuiuiū amicorū. qđ ſpūſſan
ctus ꝑ donū ſapīe celebrat in mente huma
na vt exiſtit in corꝑe. De q̇ Grego. ꝓmo li/
bro moraliū dicit. Sapīa in die ſuo conui
uiū facit. q꞉ mentē de eternoꝝ ſpe ⁊ certitu
dine reficit. Cuius rō eſt. q꞉ ſicut dicit Gre
gori⁹ lib. vj. moral. Spes in eternitatē ani
mū erigit. ⁊ ideo nulla mala q̄ exteri⁹ tole/
rat ſentit. ſed magꝭ gaudet ⁊ hylareſcit. De
quo cōuiuio eſt notandū ꝙ Richard⁹ ī tra
ctatu ſuo đ diuerſis affectibꝫ dicit. ꝙ amor
eſt dulcedo ſaporis intimi. a q̇ ſapore deno
minaꝛ ſapīa. ⁊ quāto q̇s ardenti⁹ amat. tan
to ſuaui⁹ guſtat. Igiꝛ ſm gradus amoris ⁊
ſapiētialis ſaporis pn̄t diſtiugui grad⁹ cō/
uiuij ſpūalis. qđ ſpūſſctūs ꝑ donū ſapiētie
celebrat in mentibꝫ viuentiū ⁊ in corꝑe la/
borantiū. Nā inter viuētes in corꝑe inquit
Bernard⁹ ibidē. quidā ſunt cari. quidā ca/
riores. quidā cariſſimi. qđ ſalomon innuit
Canticoꝝ. v. vbi dic̄. Comedite amici mei
⁊ bibite ⁊ inebriamini cariſſimi. Hi ſunt ca
ri qui inuitanꝛ ad comedendū. cariores au
tē inuitanꝛ ad bibendū. cariſſimi aūt inui/
tanꝛ ad inebriandū. Rō hui⁹ ordinis eſt. q꞉
ſm menſurā dilectiōis etiā diſpenſaꝛ ⁊ mo
dus manifeſtatiōis ⁊ ſapide deguſtatiōis.

Q

vt dicit Richardꝰ lib.iiij.de ↄtēplatiōe.ca.
xvj.Amici aūt hic dicunt̄ q̄ tanq̄ȝ incipien/
tes aliquē gradū charitatꝭ attingūt.q̄re di
cunt̄ amici dei.Amicos autem dei oportet
mundū iſtū ſapient̄ odire.Nā qui mundū
diligit inimicꝰ dei conſtituit̄.qꝛ nō eſt cha/
ritas pr̄is in eo.ait Johēs.j. canoni.ij.ca.
Ideo tales indigēt vt a ſapīa reficiant̄ per
aliquā deguſtationē ſpūalis ↄſolatiōis cō/
petentē eis.eſtū ↄcupiſcētie refrigerantis.
vt a mūdo ⁊ delectatiōib9 abſtrahant̄.⁊ pa
ne ſapientiali ↄfortent̄. Hoc oñdit Hugo
libro.iij.de archa Noe.vbi dicit ſic.Poſtq̄ȝ
eñ mens homīs quadam (vt ita dixerim)
violentia a delectatiōe carnali partim ab/
ſtracta fuerit. neceſſe eſt vt ſtatim iā aliq̄d
ſpūalis gaudij p̄guſtare incipiat.ne ſi oīno
a delectatione aliena remanſerit.q̄ſi ſemen
ſine humore ad germen ſapīe conualeſcere
nequeat. Fit ḡ diuina gr̄a aſpirāte.vt cum
animꝰ pfectꝰ a corporeis paſſiōib9⁊ deſide
rijs terrenis exutꝰ fuerit.quadā ſtatim in/
ſolita leticia pfundat̄ vt amplīꝰ amaruȝ eſ/
ſe cognoſcat qđ deſeruit.ſcꝫ mundū q̄ ma/
gis dulce ſentit eſſe qđ inuenit ſcꝫ ſapiētiā.
Illas eñ mētes in eterne dulcedinis deſi
deriū trahit.quas nullꝰ ↄcupiſcētie carna/
lis affectus forꝭ religauit. Hec ille. Ami
ci igit̄ dicunt̄ comedere.qꝛ tanq̄ȝ minꝰ pfe/
cti in charitate cibū ſpūalem difficilius ſu/
munt. Vñ Richar.lib.iiij.de ↄtemplatiōe.
ca.x.loquēs de iſta comeſtione amicoꝝ.di/
cit. Certe q̄ comedunt dū ſumptū cibū ma
ſticant nō ſine mora vel q̄licunq̄ȝ labore il/
lud in q̄ delectant̄ traijciūt. Nōne illi tibi vi
dentur comedere q̄ cū multo ſtudio ⁊ mul/
ta meditatione vix pñt ad veritatis delici/
as pringere. Hec ille. Vnđ ſapīa Prouer.
ix.vocat prius ad comedendū dicens. Ve
nite comedite panē meum. Et q̄s eſt iſte
panis aliꝰ ad quē ſapīa inuitat niſi ille quē
ſpūſſanctꝰ de celo preparauit. Sapie.xvj.
Quē ſpūſſ.ſapiētie in vtero v̄ginis forma/
uit.vt dicit Ambro.Quē omib9 ſuis doniſ
adornauit.vt legit̄ Iſa.xj.Quē ſpūs chari
tatis in igne paſſionis piſtauit. Hoc enim
eſt ſacrificiū coctū in clibano de ſimila pa/
nis abſq̄ȝ fermento. Leuitici.ij. Quē ſpūs
largitatis in ſacramēto charitatꝭ nobis cō
municauit. Quē q̄ſi quotidianū poſtulāꝰ.
Luce.xj.Quē omi delectamento ⁊ ſaporis
ſuauitate ſpūſſanctꝰ condiuit. Sapie.xvj.

Habet eñ in ſe panis ille omē delectamē/
tū.Quē nobis manducāduȝ cū angelis in
eterna beatitudine cōſeruauit. Luce.xiiij.
Beatꝰ qui manducat panem in regno dei.
Vbi dicit Augꝰ.ī gloſa.Quis eſt panis re
gni dei niſi q̄ dicit. Ego ſuȝ panis viuus q̄
de celo deſcēdit.nō cib9 corpis ſed cordis.
nō figuratiuꝰ ſed verꝰ.nō mortuus ſed vi/
uus.nō trāſiens ſed pmanens.nō deficiēs
ſed eternaliter reficiēs ⁊ dulciter ſatians.
Hec omia Johis.vj. Hunc cibū docet co
medere Origenes.exponēs illud Cantic.
ij Et fructꝰ eius dulcis gutturi meo. Vbi
dicit ſic. Da mihi dñe fructū dulcē.fructuȝ
vite anīe mee. Altus eſt.attolle deſideriuȝ.
benedictꝰ eſt.ſanctifica obſequiū.imputri/
bilis eſt.purifica affectuȝ.ſuauis eſt.letifica
animū. Et gloſa dicit ibidē. Saturata ſuȝ
celeſti dulcedine de corpe ſuo. Sunt ⁊ alia
fercula amicorū.de quib9 habes ſup̄ in do/
no ſcientie.q̄ miniſtrant̄ in mēſa ſacre ſcri/
pture. Sed cū iſte cib9 ⁊ fructꝰ benedictus
habeat in ſe delectamentū omis ſuauitatꝭ.
Sapie.xvj. Ideo nō ſolū (vt dicit Cantu
arieñ.) eſt dulcis gutturi.ſed ⁊ omib9 ſenſi/
bus interioribus ⁊ ſpiritualib9 dulcis eſt ⁊
eos ↄfortat. Vnde iſte cib9 eſt dulcis viſui
p contemplationē limpidā. Ecc̄s.xj. Dul/
ce lumen ⁊ delectabile eſt oculis videre ſa/
pientie ſolē. De q̄ ꝓpheta. Solem nube te/
gam.i.corpe. Dulcis eſt auditui p inſpira/
tionē celicā. Vnde Prouerb.xxvij. Bonis
amici ↄſilijs anīa dulcorat̄. Dulcis eſt olfa
ctui p ſuauitatē odoriferā.qꝛ in odoreȝ vn/
gentorū tuorū currimꝰ poſt eū. Cantico.j.
Dulcis eſt guſtui p maſticationē ſapidam.
pma Petri.ij.cap̄.dicit̄ ſic. Si tñ guſtaſtis
qm̄ dulcis eſt dñs. Dulcis eſt tactui p ten/
tionē amabiliſſimaȝ. de qua dixit amatrix
eiꝰ. Tenui eū nec dimittā. Canticoꝝ.iij. De
hoc fructu vel cibo dicit Alexāder neq̄ȝ ibi
ſic. Iſto fructu ciues ſupni recreantur.illo
fructu delectant̄.illo fructu ſatiant̄. Ideo
o virgo virginū bñdicta tu in mulieribus
⁊ benedictꝰ fructus ventris tui ora q̄ ⁊ nos
reficiamur.licet aliq̄li labore dulcis maſti/
cationis.

Capitulū VI.

ſ Ed qꝛ in cōuiuio ſpūali mentꝭ exi/
ſtentiū in corpe non ſufficit cib9 ſine
potu magꝭ diligentib9 ⁊ dilectꝭ. vn/
de clamant cū maria. Vinū nō hñt. Joh.
ij. Ideo ſapia poſt inuitationē amicorū ad

comedendū. Prouerb.ix. ſcđo inuitat magis dilectos in amore exercitatos ad potādum di. Et bibite vinū qđ miſcui vob. Rationē hu⁹ ordinis aſſignat Origenes ibidem dicēs. Nō eſt plena refectio nec oīmoda refectiōis delectatio niſi cū cibo potus iungat. Et amica iam in amore exercitata. Canticoꝝ.ij. poſtq̄ dixit ſe a dilecto dulcibus refectā fructib⁹ ſtatim ſubiūxit ſe ī cellam vinariā introductā ab eodē dicēs Cāticoꝝ.ij. Introduxit me rex in cellaꝫ vinariā. Ubi Origenes dicit. Sponſa hec nequaq̄ gratias egiſſet de introductiōe ſua ī cellam vinariā. niſi ipa cella vinaria multiplex vinū ex multiplici collectū vinea habuiſſet. Diuerſitas em̄ poculi boni. melioris. ⁊ optimi diuerſitatē delectatiōnū generat. Hec cella vinaria ſicut dicit Uercelleñ. eſt verbū eternū ſapiētia patris ɔtinens omnes theorias.i. reuelatiōes q̄ pleniſſime cōtinent vinū ſpūalis gaudij ⁊ vbertim fundunt in amantes. In hac nanq̄ cella vinaria inuenit̃ oīe gen⁹ vini mentes ſcrās reficiens ⁊ letificans ſm varios grad⁹ amoris. vt oñdit glo. Canticoꝝ.ij. ſup illud. Introduxit me rex in cellā vinariā. vbi dic̄ ſic. Q̄cito guttur meū dulcedinē gratie eius attigit. ita me recreauit ſpū ⁊ ab amore terrenorū in ſupna tranſlatū ſentio. ac ſi ī cella vinaria noui meri odore ī poculo ſim refecta. In hac cella inuenit vinū pſpicuū ſiue purum vinū ignitū. vinū conditū. ⁊ cetera huiuſmōi vina. vinū precipuū appoſituꝫ magnificentia regia dignū. Heſter.j. capit̃. Uinū quoq̄ vt regia magnificētia dignuꝫ erat habundans ⁊ pcipuū ponebat̃. Uinū pſpicuū ſiue merū diſtributū manu ſapientifica. in Pſ. Calix in manu dñi. vini meri plen⁹ mixto. Uinū ignitū incaleſcens humana pcordia. Heſter.vij. Poſtq̄ aſſuerus vino incaluerat. Pſ. Incaluit cor meū intra me. Uinū conditū ſeu aromaticū redolens pigmenta fragrātia. Cantic. viij. Dabo tibi poculū ex vino cōdito. Sed qđ hec diuerſa vina ſignificāt niſi quoſdā gradus caritatis. amatrices aīas potātes et reficientes nō tamē adhuc inebriantes. vt dicit Richar. libro.iiij de ɔtemplatiōe vbi dicit ſic. cap.xvj. Attende q̄ ex magnitudine diuine dilectiōis pendet mod⁹ diuīe reuelatiōis. quare dicit ꝓpheta. Dilecti comedunt. cari bibunt. ſed cariſſimi inebriantur

Cui⁹ rationē infra aſſignat libro.v.ca.v.dicens. Q̄diu huiuſmōi ebrietatē ⁊ exceſſum in nobis nō ſentim⁹. qđ aliud ꝺ nobis ſentire debem⁹ niſi q̄ minus diligimur. et niſi quia min⁹ diligim⁹. Sequit̃. Si em̄ quiſquis es plene pfecteq̄ diligeres. forte di'ectionis tue nimietas eſtuantiſq̄ deſiderij anxietas in eiuſmodi te raperet ebrietatem ⁊ exceſſus. Sequit̃. Sane ſi dilectiōe plene dign⁹ extitiſſes. ſi tanta dignatiōe te idoneū exhiberes. forte tanta luminis claritate ſiue intelligētie oculos tuos irradiaret. tanta intime dulcedinis ſuauitate cordis tui deſideriū inebriaret. q̄ teipm ſup̄ temet ipm raperet. ⁊ p mētis exceſſuꝫ in ſuperna eleuaret. Igitur amici comedūt. qui ſumptūm cibū maſticant. nō ſine mora vl' qualicunq̄ labore illud in quo delectant̃ traiciunt. Qui vero bibūt ex diuinis reuelationib⁹ ſumma cū facilitate ⁊ iocūditate hauriunt qđ intima veritatis ſuauitate ɔcupiſcunt. Hec ille. Sed cariſſimi inebriantur vino fortiſſimo dulciſſime caritatis. De q̄bus modo dicendū eſt.

Capitulū VII.

i Gitur tercio videndū eſt q̄ ſint cariſſimi in cōniuio ſpūali exiſtentiuꝫ in corpe. ⁊ que ſit ſobria ebrietas illorū. Primo notanduꝫ eſt q̄ Origenes exponens illud Canti.v. Amore langueo. diſtinguit inter ſimplicē amorē. ardorē ⁊ languorem. dicens. Amant incipiētes. ardent pficientes. ſed languent in amore perfecti. Languor iſte (ſicut dic̄ Uercelleñ. ibideꝫ) vſq̄ ad mortē ducit. Mors autē eſt plena ſeparatio vitalis ſpūs a corpe. et ſignificat plenā ſeparationē vitalis affect⁹ p exceſſuꝫ mentis ⁊ oīmodā vnitionē ad deum. Et gloſa ibidē dicit. Pre amoris magnitudie oīa tpalia ſunt mihi faſtidio. Qui aūt maxime deū diligūt. maxime ab eo diligūtur. ideo cariſſimi ſunt. q̄ꝛ Prouerb.viij. dic̄ ꝺomin⁹. Ego diligentes me diligo. Sunt et cariſſimi deo q̄ maxime in deo delectātur. q̄ꝛ maxime diligūt. Uñ Canticoꝝ.vij. dicit dilect⁹ vere amatrice ſue. Q̄ pulchra es ⁊ q̄ decora cariſſima in delicijs. Qđ exponens Uercelleñ. dicit. Q̄ pulchra es feruorib⁹ affectualib⁹ ⁊ ſpiritualib⁹. cariſſima ꝓpter pcipuā pulchritudinē ⁊ feruidā dilectionē. q̄a nihil eſt menti dulci⁹. nec eſt aliq̄d qđ mentem deo cariorē faciat q̄ ſi in ipo intime de

lectetur q̄ nihil delectabilius eſt. Hec ille.
Cū hoc ꝯcordat glo. ibidez que dicit. Ca/
riſſima es dño tuo ex hoc ꝙ vacas celeſtibꝫ
delicijs. Cuiꝰ experientiā videt̄ habuiſſe q̄
loquens de ſapiētia dixit. Nō habet ama/
ritudinē cōuerſatio illius nec tediū cōuictꝰ
illius. ſed leticiā et gaudiū ⁊ amicicia illius
delectatio bona. Sapie. viij Sed nunc
videndū eſt q̄d ſit illa ebrietas qua cariſſi/
mi in conuiuio mentali ſobrie inebriantur.
De q̄ Dioniſiꝰ in ep̄la ad Titū circa finem
ſic dicit. In nobis ſiquidē ebrietas in ma/
lo dicit̄ incōmenſurabilis adimpletio ⁊ ex/
ceſſus mentꝫ ⁊ ſenſuū. Ideo autē attribuit̄
ebrietas in bono q̄ nihil aliud ē niſi ſuper/
plena omniū bonorū immēſuratio preexi/
ſtens in ip̄o ſm̄ cauſam Sequit̄. Dicit̄ er/
go deus inebriatꝰ ⁊ exceſſum paſſus in eo
ꝙ his om̄ibꝫ ſupeminet excedendo omnez
menſurationē. ⁊ eſt extra om̄ia ⁊ ſuper om
nia. Et Vercelleñ. ſup Canti. tractās illud
Inebriamini cariſſimi. dicit. Que ꝟa ⁊ ſan
cta ebrietas ſit colligit̄ ex ꝟbis magni Dio
niſij ad Titū. vbi recitat eadē verba que ſu
pra dicta ſunt. exponēs illud. Introduxit
me. dicit ibi. Aſſidua theoriarū. i. reuelatio
nū varietas ⁊ ꝓfectus aſſidui ſponſe indu/
cunt q̄ſi experimētaliter talē ebrietatem. vt
videat̄ idem repetere. Que ſupra dixit. cel/
laria. modo dicit cellā vinariā. que q̄ſi idez
ſunt. Non inquit Vercelleñ. intelligat̄ ſpō
ſa aliquādo dicta repetere. ſed aſſiduas il/
luminatiōes expiri. qḋ mentibꝫ ꝯtēplatiuis
tam fortiter q̄ꝫ aſſidue ad radiū ſuperiorez
exercitatis om̄ino familiare eſt. Dicit ḡ ex/
perimentaliter. introduxit me ꝑ interiores
⁊ ꝓfundiores theorias q̄ꝫ priꝰ. qꝛ Hiere. iij
dicit̄. Poſt me ingredi nō ceſſabis. in cellā
vinariā. i. vinū cōtinens om̄es theorias. id
eſt reuelationes. Et ibidē Vercelleñ. dicit.
Ad huiꝰ ebrietatis ſupſubſtātialis qualē/
cūq̄ꝫ ſil̄itudinē ſpūales viri dicunt̄ inebria
ri. ꝓpter exceſſiuā habundātiā luminū diui
norū. Audi (inq̄t Richar. libro de patriar
chis. ca. xviij.) hoīem hac ebrietate maden
tem. ⁊ quid circa eū agat̄ om̄ino ignorantē
Siue in corꝑe inquit ſiue extra corpꝰ. ne/
ſcio. deꝰ ſcit. Quomō putas inebriatꝰ erat.
quō mūdus ei in obliuionē venerat. qui ſe/
ip̄m neſciebat. Hec Richardꝰ. Hec autē
ebrietas ſpiritual' cauſat̄ ex nobiliſſimo vi
no fortiſſime caritatis. Vñ Richar. iij. de
ꝯtempla. ca. xvi. dicit. Ecce cariſſimi inebri
antur. Ebrietas autē mentis alienationez
efficit. ⁊ ſupne quidem reuelatiōis infuſio
eos dūtaxat q̄ cariſſimi ſunt in mentis ex/
ceſſum adducit. Talē ꝓpheta ebrietatē deſi
gnare voluit cuz dixit. Inebriabuntur ab
vbertate domus tue. ⁊ torrente voluptatꝫ
tue potabis eos. Et ſequit̄. Si igitur cupi
mus hac ebrietate madere. ⁊ mentis theo/
ricos exceſſus frequētare. ſatagamꝰ domi/
nū noſtrū intime ⁊ ſumme diligere. ⁊ oī bo/
ra in diuine ꝯtemplatiōis gaudiū cū ſum/
mo deſiderio anhelare. Nā quando mens
noſtra intima illa interne ſuauitatis habū
dātia potata imo plene inebriata fuerit q̄d
ſit. quid fuerit penitꝰ obliuiſcit̄. ⁊ in abalie/
natōnis exceſſuz tripudij ſui nimietate tra
ducitur. ⁊ in ſupmundanū quendā affectū
ſub quodā mire felicitatꝫ ſtatu raptim trāſ
format̄. Nec mireris. qꝛ ſicut dicit Vercel/
leñ. in prologo ſup Canti. Tanta eſt virtꝰ
veri amoris boni ⁊ pulchri ꝙ nō ſoluz facit
hoīes ⁊ angelos q̄ſi naturā ꝓpriam egredi.
vt in deū aſcendāt. ſed etiā deuz facit qua/
ſi naturā ꝓpriam egredi. inegreſſibilē tamē
a ſe. vt ad creaturas q̄ſi infra naturā ſuam
ꝓcedendo ꝯdeſcendat. Et accepit iſtud ver
bum a Dioniſio libro. iiij. de diuinis noī/
bus. vbi dicit ſic. Audendū eſt dicere ꝓ ve/
ro. qꝛ ip̄e deus omniū tam pulchro ⁊ bono
amore exit ꝑ habundantiā amatiue boni/
tatis quaſi extra ſeip̄z. ſic ꝓuidet om̄ibꝫ ex/
iſtentibꝫ. ⁊ ꝑ bonitatē ⁊ amorē q̄ſi trahitur.
⁊ ad illud qḋ eſt in om̄ibꝫ deducit̄. ſm̄ virtu
tem ſupſubſtantialē facientē extaſim. ſed a
ſeip̄o inegreſſibilē. vt adamas ferrū trahit
ad ſe immotꝰ manens. Ip̄e eñ mouet ſicut
deſideratū ⁊ amatū. vt dicit̄ libro p̄mo de
celo ⁊ mundo.

Capitulū VIII.

Sed poſt hec ſecūdo videndū eſt de
ſecūdo cōuiuio qḋ eſt aīe ſeparate
a corꝑe. Et ſm̄ Bernar. vbi ſup̄. eſt
cōuiuiū quieſcentiū ⁊ magis dilectorū. Et
in h̄ cōuiuio ſpūſſctūs ꝑ donū ſapie conui/
uantes potat vino nō puro ſed lacte mixto
Vñ Bernar. ibidē dicit. Aīe a carne exu/
te iā pane doloris nō cibant̄. ſed vinū amo
ris poſt cibū pleniꝰ haurire ꝑmittunt̄. non
tñ purū. ſed cū lacte mixtū. vt q̄libet illarū
poſſit dicere illud Canticoꝝ. v. Bibi vinū
meū cū lacte meo. Vinū eñ diuini amorꝭ

miſcet cū dulcedine lactis.i. naturalis affe
ctionis q̄ reſumere corpus ſuū glorificatū
deſiderat. Sequit̄. Eſtuat ergo aīa nunc
ſancte caritatꝭ vino potata.ſed plane nōdū
vſqꝫ ad ebrietatē cōſummata.qꝛ temperat
interim ardorē diuine caritatꝭ ꝑmixtio hu
morꝭ lactis.i.naturalis affectiōis. Itē3 di/
cit Bernardꝰ ibidē ſic. Ebrietas corꝑalis
deniqꝫ ſolet euertere mentes atqꝫ ideo im/
memores reddere ſui. Sed nō ex toto ſui
oblita eſt q̄ adhuc et de ꝓprio corꝑe cogitat
reſuſcitando.ꝓpter qđ deſideriū aīa perfe
cte beata eſſe nō pōt.ſed poſt reſumptione3
corꝑis ſui cū ꝯſummabit̄. Hec ille. Cū his
cōcordat Augꝰ.in lib.xij.ſuꝑ Geñ. circa fi/
nem.vbi dicit ſic. Anīe ineſt quidā natura/
lis appetitꝰ corpꝰ āminiſtrandi.quo appeti/
tu retardat̄ q̄dāmodo ne tota intentiōe ꝑ/
gat in illud ſummu3 celum q̄ꝫdiu nō ſubeſt
corpus.cuiꝰ āminiſtratiōe appetitus ille cō
quieſcat.nō obſtante tñ illo deſiderio aīa
in patria eſt beata.licet nō ꝯſummate.et tñ
nullū dolorem ſentit ex illo naturali appe/
titu.

Sed q̇d de iſta aīa a corꝑe ſepara
ta anteqꝫ celu3 ingrediat̄. nunq̇d illa vino
qualicūqꝫ potat̄ aliq̄liter ⁊ cōſolatur qñqꝫ.
Rñdet̄ ꝙ ſic.niſi ꝑ penā ſenſus vł damni vł
vtriuſqꝫ impediat̄. Nā aīa in imagine per
trāſit a corꝑe vt dicit Pš ſed tñ deſideriu3
eius corꝑis manet. Imago autē cōſiſtit in
memoria.intellectu ⁊ voluntate.ſm̄ q̄s po/
tentias eſt capax ſctē trinitatis.vt dic̄ Au/
gꝰ.xv.de trinitate.et ꝑ has aīa exercet vi/
tam ꝯtemplatiuā.q̄ eſt optima pars marie
que nō auferet̄ ab ea.vt dicit dñs Luce.x.
vbi dicit gloſa. Uita ꝯtemplatiua hic inci/
pit.⁊ in celeſti patria ꝑficit̄.qꝛ amor ē ignis
q̇ ardere incipit hic.ſed cū ipm̄ quē amat vi
debit amplꝰ in amore igneſcit. Tanto igi/
tur aīa a carne ſeparata vitā ꝯtemplatiuā
ꝑfectius exercet quāto a corꝑe grauāte ab/
ſoluit̄.⁊ dilectū ſuū vehementiꝰ amat.quia
ſicut dicit Bernardꝰ in lib.de dilig.deo.vt
ſupra dictū eſt. Anīe que ſūt abſolute a cō
pedibꝫ corꝑis.eo ſilr̄ cariores quo ad amā/
dum ſunt expeditiores.⁊ ideo vinū amoris
diuini plenꝰ haurire ꝑmittunt̄. nō tñ pu/
rum ſed adhuc lacte mixtū. Et Auicen.vj.
naturaliū dicit.ꝙ aīa ſeparata clarius vi/
det et itelligit q̄ꝫ cōiūcta corꝑi corruptibili
Uita autē ꝯtemplatiua dulciſſimas ꝯſola
tiones anīe ꝯtemplatiue āminiſtrat vt ſup̄
dictū eſt. Igit̄ abſolutio aīe a corpore gra/
uante nō eſt formidanda ſed deſideranda.
Hanc em̄ abſolutōnē a corꝑe deſiderabat
apł's cū dixit. Cupio diſſolui ⁊ eſſe cū chri/
ſto.ad Philip.j.⁊ Romanoꝝ.vij. Infelix e/
go homo q̇s me liberabit de corꝑe mortis
huiꝰ quo premor. Et mouebat̄ deſiderio
bono ⁊ rōnabili. Quia ſic̄ dicit Bern̄.in q̄/
dam epł'a. Precioſa eſt mors ſctōꝝ.precio/
ſa plane tanq̄ꝫ finis laboris tanq̄ꝫ victorie
ꝯſummatio.tanq̄ꝫ vite ianua ⁊ ꝑfecte ſaturi
tatis ingreſſuſ. Et q̇dā ſanctꝰ dicit. Mors
nihil aliud eſt q̄ꝫ exitꝰ de carcere.finis exilij
laboris ꝯſummatio.ad portum applicatio.
ꝑegrinatiōis finitio.oneris grauiſſimi.id ē
corꝑis depoſitio.de furioſo equo.i.de car/
ne deſcēſio.de domo ruinoſa liberatio.om
niū egritudinū terminatio. omniū pericu/
lorū euaſio.omniū maloꝝ ꝯſumptio.omni
um vinculoꝝ diruptio.debiti nature ſolu/
tio.reditꝰ in patriā.ingreſſus in gł'ia3. Cer
te euaſio tantoꝝ maloꝝ ⁊ adeptio tantoꝝ
bonorū faciūt anīe bonū cōuiuiū.vt dicere
poſſit illud Sapīe.vij. Uenerūt mihi om/
nia bona parit̄ cū illa ſc3 morte bona. Bea/
ti em̄ mortui q̇ in dño moriunt̄. Et ſi tales
anīe amatrices ſiue ꝯtemplatrices ſepara
te a corꝑibꝫ ſuis aliq̇d ſecū deferāt q̄re in/
digent purgatiōe.credibile eſt ꝙ tales faci/
lius purgant̄ ⁊ leuiꝰ patiunt̄ et qñqꝫ mīme
pena ſenſus. Cuiꝰ ratio eſt.qꝛ amor penas
alleuiat ⁊ qñqꝫ totalit̄ ānihilat. Uñ Augꝰ.
libro de moribꝫ eccłie cōtra manicheos lib.
ꝑmo dicit. Nihil tam durū atqꝫ tam ferre/
um qđ nō amoris igne vincat̄. Et exempli/
ficat in lib de ſctā viduitate.vbi dic̄ ſic. Nul
lo m̄ō oneroſi ſunt labores amantiū.ſ3 ipi
delectant.ſicut venantiū. aucupantiū ⁊ pi/
ſcantiū.⁊ ceteroꝝ taliū. In eo em̄ qđ amat̄
aut nō laborat̄.aut labor amat̄. Hec ille.

Itē hoc ptȝ exemplo multoꝝ martyꝝ q̇ de
ſiderabant pati ꝓ chriſto.⁊ in ipis paſſiōibꝫ
gaudebāt vt apłi. Ibāt apłi gaudētes a cō
ſpectu cōcilij.qm̄ digni habiti ſunt ꝓ noīe
ieſu ꝯtumeliā pati. Actuū.v. Et beatꝰ An/
dreas vehemēter deſiderabat crucē ⁊ ſuſti
nuit gaudent̄. Et virgines vt ſctā Agatha
dixit quinciano. Ego ī his penis delector
ſicut q̇ multos theſauros inuenit ⁊c̄. Unđ
Bernardꝰ in lib.de dił.deo.dicit. Magna
vis amoris q̄ martyrū aīas ita introrſum
rapuerat ꝙ ita corꝑa ſua foris expoſuerāt.

⁊ tormeñta ꝯtemnere fecerat. Si igitur in corꝑe aggrauante caritas potuit mitigare penas. cur nõ in ſpũ a nullo corꝑe impedi/ta magis tanꝗ̃ efficacior potuit penas mi/tigare ſuo feruore. ſicut ⁊ ſuffragia eccl'ie fa/ciunt. Credibile eſt em̃ ꝙ ſic anĩe q̃ fuerũt in lymbo aliquas ꝯſolatiões receperũt ab his q̃ de nouo venerãt ad eas. vt angeli vl' anĩe alique vt Johẽs baptiſta ⁊c̃. dicentes eis de aduẽtu ſaluatoris. Sic credibile eſt ꝙ angl'i viſitent aĩas in purgatorio ſibi cõ/miſſas ⁊ ꝯſolenꝰ eos dicẽtes eis terminuꝫ purgatiõis ſue. ⁊ alia eis ꝯſolatoria ſic ha/beri põt exemplis ſctõꝝ q̃ ponũt ſcti docto/res in libris ſuis. vt Grego. in lib. iiij dyal'. vbi exemplificat de illo q̇ ſeruiuit ĩ balneis ſacerdoti. ⁊ de q̃daꝫ alio q̇ dixit. Bñ eſt mi/hi modo ⁊c̃. ⁊ Augꝰ. in lib. de ciui. dei ⁊ Be/da in hyſtoria angloꝝ. ⁊ Jſido. ⁊ ceti docto/res de h̃ loquẽtes.

Capl'm IX.

Oſt h̃ videndũ eſt de tercio ꝯuiuio
p ſapĩe qđ eſt regnãtiuꝫ ſm ordinem
quẽ tradit Berñ. lib. de dil'. deo. qđ ſequiꝰ cõuiuiũ laborantiũ. ⁊ quieſcentium tanꝗ̃ excellentiꝰ ad qđ ſapĩa incarnata ſu/os cariſſimos inuitat. dicẽs Lu. xxij. Ego diſpono vobis regnũ ſic diſpoſuit mihi pa/ter meꝰ regnũ vt edatis ⁊ bibatis ſuꝑ men/ſam meã in regno meo. Hic tria ſunt no/tanda. Primo q̇s huiꝰ cõuiuij regal' et mẽ/ſe regie ſit rex ⁊ pr̃familias. h̃ eſt chriſtꝰ fili/us dei. Scđo q̃ familia dei ⁊ cõuiuãtes ad iſtud regale cõuiuiũ ⁊ regiã menſaꝫ inuitã/tur. q2 angeli ⁊ hoĩes. Tercio de huiꝰ cõui/uij ⁊ cõuiuantiũ gl'ia ⁊ beatitudine dicetur.

Primo q̇s huiꝰ cõuiuij regal' ⁊ menſe ſit rex ⁊ paterfamilias. Sed q̇s alius ꝗ̃ ille q̇ dicit. Ego ſum rex. cui pater ꝯſtituit regnũ eternũ. Et in cuiꝰ femore ſcriptum eſt. Rex regũ ⁊ dñs dñantiũ. Rex regũ. q2 vos ꝯſti/tuo reges tanꝗ̃ filios adoptiuos q̇ ſum fi/lius patri ꝯſubſtãtialis. Et ꝯſtituo vos do/minos nõ ſeruos. ⁊ amicos. Joh. xv. vt ſuꝑ menſaꝫ meã edatis ⁊ bibatis ĩ regno meo. cuiꝰ regni nõ erit finis. vt vbi ego ſuꝫ ⁊ vos ſitis in eternũ. De iſto rege Augꝰ. loquẽs li/bro. xxij. de ciuitate dei. dicit ſic. Ero illorũ deus. ⁊ ipĩ mihi erũt ꝓpl'us. ⁊ ero illis vnde ſatienꝰ. ⁊ ego ero illis q̃cunꝗ̃ ab hoĩbꝫ ho/neſte deſideranꝰ. ⁊ vita. ⁊ ſalus. ⁊ virtꝰ. et co/pia. ⁊ gl'ia ⁊ honor. ⁊ pax ⁊ om̃e bonũ. Seq̇/tur. Et ſic recte intelligiꝰ qđ ait apl's. vt ſit deus oĩa in om̃ibꝫ. Jp̃e em̃ eſt finis nr̃orũ deſiderioꝝ q̇ ſine fine videbiꝰ. ſine faſtidio amabiꝰ. ſine fatigatiõe laudabiꝰ. Sequiꝰ. Hoc munꝰ. hic affectꝰ. hic actꝰ ꝓculdubio erit oĩbꝫ ſicut vita eterna cõis. Hec ille. Vi/ſio illiꝰ regiſ facit eſſe beatũ. Vñ Berñ. ĩ epi/ſtola quadã dicit. Solũ veꝝ ⁊ plenuꝫ gau/diũ eſt qđ nõ de creatura ſꝫ de creatore cõ/cipitur. qđ cũ poſſederiſ nemo tollet a te cui cõparata oĩs aliũde iocunditas meror eſt. om̃is ſuauitas dolor eſt. om̃e dulce amaꝝ. om̃e decorũ feduꝫ. om̃e poſtremo q̃dcunꝗ̃ aliud delectare poſſit moleſtũ eſt. Hec ille. Quare Criſoſtomꝰ de reparatiõe lapſi hoc modo exclamat dicens. O ſi q̃tidie opor/teret nos tormẽta ꝑferre. ſi ⁊ ipam iehennã paruo tꝑe tolerare ꝓeo vt xp̃m poſſemꝰ vi/dere in gl'ia venientẽ. ⁊ ſanctoꝝ eiꝰ numero ſociari. nõne erat dignũ pati om̃e qđ triſte eſt modo. vt tanti boni. tanteꝗ̃ gl'ie partici/pes haberemur. Clamemꝰ igiꝰ cuꝫ aplo. j. ad Thimo. j. ca. Regi ſeculoꝝ ĩmortali. inui/ſibili. ſoli deo ⁊c̃.

Capitulũ X.

Oſt hoc ſcđo videndũ eſt q̃ familia
p ⁊ cõuiuãtes ad illud regale ꝯuiuiũ
inuitenꝰ vl' ſunt inuitati iã. De q̃ ſci/endũ eſt ꝙ nõ ſolũ hoĩes ſꝫ ⁊ angeli ad illud gl'ioſum ꝯuiuiũ regni eterni inuitanꝰ. Vñ Chriſ lib. de reparatiõe lapſi dicit ſic. Jn/tuere cetũ nõ ſolũ ex hoĩbꝫ ſed etiã ex angel' thronis ⁊ dñationibꝫ. ꝓncipatibꝫ ⁊ ꝑtãtibꝫ ꝯuocatũ. Sequiꝰ. De rege autẽ q̇ hoꝝ me/dius reſidet dicere nulla vox ſufficit. Effu/git em̃ oẽm ſenſũ hũane mẽtis. excedit etiã decꝰ illud ⁊ illa pulchritudo. ⁊ illa gl'a. ⁊ illa magnificẽtia. ⁊ illa maieſtas oẽm ſenſũ hu/manũ. Cũ his ꝯcordat Proſper in li. de vi/ta ꝯtemplatiua dicẽs. Futura vita vbi ipa ſanctitas q̃ eſt angeloꝝ ⁊ ſctõꝝ oĩm ꝯgrega/tione beata. meritiſ fulgentibꝫ micat. eterna ſalus exuberat. ꝟitas regnat. vbi nec fallit q̇ſꝗ̃ nec falliꝰ. vbi nullꝰ btũs eijciꝰ. vbi nul/lus miſer admittiꝰ. vbi ẽ amor ꝑfectꝰ. timor nullꝰ. dies eternꝰ. alacer motꝰ. ⁊ vnꝰ oĩm ſpi/ritꝰ. Hec ille. De h̃ etiã Gregꝫ. in omel'. Si ꝯſideremꝰ q̃ ⁊ q̃nta nob ꝓmittunꝰ in celis. viieſcũt aĩo oĩa q̃ habenꝰ in terris. De hac etiã ſocietate dic̃ Cyprianꝰ in vna epl'a ſic. Cur nõ ꝓperamꝰ ⁊ currimꝰ. vt patriã nr̃am videre. ⁊ parẽtes ſalutare poſſimus. Ma/gnus illic caroꝝ nũerꝰ nos expectat. et pa/

rentū ⁊ fratꝝ. filioꝝ ⁊ alioꝝ aduētū copioſa
turba deſiderat. iā ð ſua incolumitate ſecu/
ra adhuc de nr̄a ſalute ſollicita. Ad hoꝝ cō
ſpectū ⁊ cōplexū venire q̄nta ⁊ illis ⁊ nobis
erit leticia. Hec ille. Eſt tn̄ ſciēduz ꝙ ſic
h̄ eſt diſtinctio meritoꝝ. ita illic erit diſtin/
ctio dignitatū. Vn̄ Greg. li. iiij. moral. dic̄
ſic. Sicut in electis in hac vita eſt diſcretio
opeꝝ. ita quoqꝫ ī alia vita ꝓculdubio diſcre
tio erit dignitatū. vt q̄ hic alius aliuz ſupat
illic alius aliū in retributione meritoꝝ exce
dat. vt dignitas eadē nō ſit. vna tn̄ oīb vi/
ta beatitudinis erit. Et lib. iiij. dyal. expo/
nens illud Iohis. xiiij. In domo p̄ris mei
manſiōes mlt̄e ſunt. dicit ſic. Si diſpar re/
tributio in illa beatitudīe nō eſſet. vna po/
tius māſio q̄ꝫ multe eēnt. Sequit. Multe
ergo māſiones ſūt. in q̄b ⁊ diſtincti btōꝝ
ordines ꝓpter meritoꝝ ꝯſortiū cōiter leten
tur. ⁊ tn̄ vnū denariū oēs laborātes accipi
unt q̄ in multis māſiōib diſtinguunt. quia ⁊
vna eſt btītudo quā illic ꝑcipiūt. ⁊ diſpar re
tributiōis q̄litas quā ꝑ opa diuerſa conſe/
quunt. Hec ille. Et ideo ſic̄ differt ſtella a
ſtella in claritate. ſic ⁊ reſurrectio mortuoꝝ
ꝑma Corinth. xv. ca. De mlt̄itudine iſti⁹
familie celeſtis cōuiuij quāta ſit nemo ſcit
ſiue angeloꝝ ſiue hoīm niſi ſolus de⁹. Vn/
de Apocal. v. Iohes loquēs de angeloꝝ
multitudīe dicit. ꝙ erāt milia miliū in cir/
cuitu throni. vbi dicit Haymo ꝙ nō poſu/
it numerū certū cū dicit. milia miliū. q̄ nu/
merus angloꝝ nob eſt innumerabil. q̄uis
deo ſit numerabil. Et Iob. xxv. dr̄. Nūq̄d
eſt numer⁹ militū eius. Qð exponēs Gre/
go. moral. xvij. dicit. ꝙ angeli ſunt milites
dei. ⁊ ꝙ numer⁹ eoꝝ deo eſt numerabil. no
bis autē innumerabil demonſtrat. Et idē
dicit Dioniſi⁹. xiiij. anglice ierar. ⁊ Dan̄. vij
dicit. Milia miliū miniſtrabāt ei. ⁊ decies
centena milia aſſiſtebant ei. Et ſilr familia
beatoꝝ hoīm innumerabil nobis eſt. Vn̄
Apocal. vij. ait Iohes poſt enumerationē
multoꝝ. Vidi turbā magnā quā dinume/
rare nemo poterat. i. null⁹ hō ait glo. Deus
eni nūerat mlt̄itudinē ſtellaꝝ. ⁊ oīb eis no/
mina vocās. ſm Ps. Tota iſta familia tam
angloꝝ q̄ꝫ hoīm laudat deū ſine intermiſſi
one. Vn̄ Hugo ſup. ij. anglice ierar. dic̄ ſic
Omēs ierarchie tā angloꝝ q̄ꝫ hoīm. tā ſu/
pernoꝝ q̄ꝫ inferioꝝ ad laudē diuinā ordi/
nate ſūt ⁊ īſtitute vt ab oīb laudet de⁹ a q̄r
ꝑ quē ſūt oēs ⁊ oīb oīa. Et ſeq̄t. Qui excel/
lentiores ſūt āpli⁹ laudāt. ⁊ q̄ ampli⁹ laudāt
ſublimi⁹ remunerabūt. vt q̄ ſunt ſublimio
res ī cognitōe ⁊ feruētiores ī amore. Hec il
le. Sz ſic̄ dicit Dioni. li. j. de di. noīb. Nul
lus ꝟitatis amator q̄ eſt ſup oēm ꝟtutē adeo
efficax ē vt poſſit laudare ſupſubalē dinita/
tē ſm etn̄ā ⁊ ſupbonā eēntiā ſuā q̄buſcūqꝫ
vocabul intelligibilib. ſiue vt rōnē. ſiue vt
ꝟitatē. aut mētē. aut vitā. aut ſubaz. aut alio
vocabulo q̄ntūcūqꝫ ſublimi. ſed oz lauda/
re eā ſic̄ excellentē ⁊ ſegregataz ab oī eo qð
mēte ꝯcipit. ⁊ generalr ab omīb exiſtētib.
Sequit. Ne tn̄ ab eius laude ceſſet cū ipſa
ſit eſſentia ipi⁹ bonitatis ⁊ ſit cā oīm exiſten/
tiū. iō ex oīb effectib laudabil eſt. ſicut do
cet ſcp̄tura. Hec ille.

Caplm XI.

T Ercio vidēdū ē de h⁹ ꝯuiuij ⁊ cōui/
uantiū btītudīe. de q̄ ſūt ſeptē notā
da iuxta nūerū ſeptē donoꝝ predi
ctoꝝ. q̄ ſm vſus ⁊ act⁹ ſuos excellētiſſimos
in h̄ ꝯuiuio miſtrāt deiformit. q̄ nō euacu
abunt ſm act⁹ illos ſz manebūt ī patria in
btīs. vt ꝓbat mgr̄ li. iij. ſniaꝝ di. xxiiij. ꝑ au/
ctoritatē ambroſij. ⁊ cōit tenet. Prio dicen/
dū ē de h⁹ ꝯuiuij gl̄a. Scðo de h⁹ cōuiuij
excellētia ⁊ dignitate ⁊ etn̄itate. Tercio de
h⁹ ꝯuiuij habūdātia ⁊ vbertate. Quarto ð
h⁹ ꝯuiuij lege ⁊ caritate. Quīto de h⁹ ꝯui/
uij gaudio ⁊ iocūditate. Sexto ð iſti⁹ cōui
uij mēſa ⁊ ꝑfecta ſaturitate. Septimo de
eiuſdē ꝯuiuij btā ⁊ ſobria ebrietate. Prio
igit de h⁹ ꝯuiuij etn̄itate ſciēdū ē ꝙ ncc̄e ē
ipm eē etn̄ū. Cui⁹ rō ē. q̄ ipm cōuiuiū cele/
brat ī regno etn̄o xp̄i. et ī mēſa etn̄a ei⁹. q̄re
ipe rex etn̄⁹ regni etn̄i. Lu. xxij. dic̄. Ego di
ſpono vob regnū vt edatis ſup mēſaz meā ī
regno meo. cui⁹ regni nō erit finis. Luce. j.
De h⁹ regni ⁊ ꝯuiuij etn̄itate dic̄ Aug⁹. O
vita vital. dulcis ⁊ amabil et ſp mēorial. vbi
ſūma ſecuritas. ſecura trāq̄llitas. tranq̄lla
iocūditas. iocūda felicitas. felix etn̄itas. et/
na btītudo. ⁊ btā vita ſine fine. et viſio atqꝫ
laudatio di. Ibi affluētia diuitiaꝝ. influen
tia deliciaꝝ. ꝯfluētia bonoꝝ. Et Anſel. li. ꝓ
ſologion. c. xxiiij. dic̄ ſic. In illo. ſ. ꝯuiuio ce/
leſti ē lōga ⁊ ſalubris vita. Ibi ei ē ſana etn̄i/
tas. q̄ etn̄a ſanitas. q̄ iuſti in ꝑpetuū vi/
uent. et apud dominū eſt merces eorum ſcz
vita eterna. Secūdo vidēdū eſt de iſti⁹
conuiuij excellentia et dignitate. De hac di
gnitate dicit Bernard⁹. Merces ſctōrum

⁊ gaudia in illo regno ⁊ eterno ꝯuiuio tam
magna ſunt ꝙ nõ poſſunt mẽſurari. tã mul
ta ſunt ꝙ nõ poſſunt numerari. tam copio/
ſa ſunt ꝙ nõ poſſũt finiri. tam precioſa ſũt
ꝙ non poſſunt eſtimari. inmo tam excel/
lentia ſunt q̃ ꝑparauit deus in iſto cõuiuio
diligentibꝫ ſe. ꝙ ipẽ dominꝰ cõuiuij dicit. ꝙ
talia nec oculus vidit. nec auris audiuit. nec
in cor hoĩs aſcendit. vnde nec oĩes ariſ/
metici mũdi poſſent ea numerare. nec om
nes geometici poſſent ea mẽſurare. nec om
nes rethorici poſſent ea verbis vel ſmoni/
bus explicare. cũ nec plene poſſint excogi/
tari. Tercio videndũ eſt de huiꝰ regni ⁊
cõuiuij habundãtia ⁊ vbertate. de quibus
Bernardꝰ in ſmone. xxxiij. ſup Canti. di/
cit. In illo regno ⁊ cõuiuio meridiano erit
candor lucis eſtiualis. amenitas vernalis.
habundãtia autũnalis. requies hyemalis.
imo deꝰ bonũ infinitũ cõmunicat ſe oĩbꝫ
incolis illiꝰ regni ⁊ cõuiuis illius mẽſe qñ/
tum q̇libet capax eſt. vnde ipẽ implebit ſen
ſus interiores maximis delectationibus.
Erit eñ deus ſpeculũ viſui. cithara audi/
tui. mel guſtui. balſamũ olfactui. flos dele/
ctabilis tactui. Ibi ſicut dic̃ Augꝰ. laudes
⁊ carmina nõ deerunt. ꝑmia non deficiunt
Ibi nihil qđ amabit̃ deerit. nihil deſidera
bitur qđ nõ aſſit. ibi deus ſine fine videbit̃.
ſine faſtidio amabit̃. ſine fatigatione lauda
bitur. Quarto de huiꝰ regni ⁊ cõuiuij le/
ge ⁊ caritate vel ſocietate. Anſelmꝰ in lib. p/
ſologion. ca. xxiiij. dicit ſic. Exiſtẽtes in re/
gno illo ⁊ cõuiuio diligũt deũ plꝰ q̃ ſeip̃os
⁊ inuicem tanq̃ ſeip̃os. ⁊ deus diligit illos
plus q̃ illi ſeip̃os. q2 illi illũ. ⁊ ſe. ⁊ inuicez ꝑ
illum. ⁊ ille ſe. ⁊ illos ꝑ ſeip̃m. Quare oĩbꝫ
erit vna volũtas. q̃ nulla eſſet illis niſi dei
voluntas. ideo erit oĩbꝫ plena concordia
Et ideo ſicut illi nolunt aliud q̃ qđ ille. ita
ille volet quicq̇d volunt illi. ⁊ ideo filij dei ⁊
dij vocabunt̃. ⁊ cõſtituet eos deus ſup om
nia bona ſua. Ibi eſt quicq̇d deſideramus
⁊ quicq̇d amamus. Hec ille. Quare Augꝰ.
libro de corꝑis ⁊ aĩe miſeria exclamat di/
cens. O aĩa mea ⁊ caro mea illã vitaz am/
plecti debuiſtis vbi vita eſt ſine morte. vbi
iuuentꝰ ſine ſenectute. vbi lux ſine tenebris
vbi gaudiũ ſine triſticia. vbi pax ſine diſcor
dia. vbi voluntas ſine iniuria. vbi regnum
ſine cõmutatõne. Hec ille. De hac lege Au
guſti. in libro de ſpiritu ⁊ aĩa dicit. Lex dei
caritas eſt. lex data eſt vt gratia queratur.
gr̃a data eſt vt lex ipleret̃. Hec ille. Quin
to de huiꝰ regni ⁊ cõuiuij gaudioſa iocũdi/
tate. De hoc gaudio Anſelmꝰ loquẽs in li/
bro ꝓſologion ca. xxiiij. dicit ſic. Gaudiũ il/
lud quale aut quantũ eſt bonũ. Certe qñ/
tum vtiq̃ quiſq̃ diligit aliũ tãtũ đ eo gau/
debit. Sequit̃. Ergo in illa ꝑfecta caritate
innumerabiliũ beatoꝝ ſpirituũ ſeu ange/
lorũ ⁊ hominũ. vbi nullus minꝰ diligit ali/
um q̃ ſeip̃m. nõ aliter gaudebit quiſq̃ ꝑ ſin
gulis alijs q̃ ꝑ ſeip̃o. Et infra dicit. In illa
ꝑfecta felicitate vnuſq̇ſq̃ plus amabit ſine
cõparatione deũ q̃ ſeip̃m. ⁊ oĩes alios ſe/
cũ. ideo ⁊ plus gaudebit abſq̃ eſtimatione
de felicitate dei q̃ de ſua ⁊ omniũ alioꝝ ſe/
cum. Sed ſi deũ ſic diligunt toto corde. to
ta mente. et tota anima. vt tamẽ totuz cor.
tota mens. et tota aĩa nõ ſufficiant digni/
tati dilectionis. profecto ſic gaudebunt to
to corde. tota mente. tota aĩa. vt totuz cor
tota mens tota aĩa nõ ſufficiant plenitu/
dini gaudij. Nõ ergo totũ illud gaudiũ in/
trabit in gaudẽtes. Sequit̃. Deus verax
peto ⁊ accipiã vt gaudiũ meum plenuz ſit.
Meditet̃ interim mens mea. loquat̃ inde
lingua mea. amet illud cor meum. ſermoci/
netur os meũ. eſuriat illud anima mea. ſiti/
at caro mea. deſideret tota ſubſtantia mea.
donec intrem in gaudiũ domini qui eſt tri/
nus ⁊ vnus deꝰ benedictus in ſecula amẽ.
Hec ille. Sexto de huiꝰ cõuiuij menſa ⁊
ſatietate beata. Cum dominꝰ Luce. xxij. di
cat. Sup mẽſam meã comedetis ⁊ bibetis
in regno meo. idẽ illud cõuiuiũ tm̃ regnanti
bus ⁊ cariſſimis ꝑparatũ eſt. De quo notã/
dũ eſt ꝙ Beda ibidẽ in gloſa dicit ſic. Mẽ
ſa ꝑpoſita oĩbꝫ ſanctis ad fruendũ. eſt glo
ria celeſtis vite. qua qui eſuriũt ⁊ ſitiũt iuſti
ciam ſaturabunt̃. fruendo deſiderato gau
dio veri boni. Verũ autem bonum ſolum
eſt in quo ratio oĩs boni eſt. qđ ſolus de/
us eſt. qui eſſentialiter bonus eſt. Et ideo
in illo ſolo perfecta ſatietas eſt. De hac mẽ/
ſa beata et ſatietate Hugo cõmẽtator Dio
niſij loquens. vij. angelice ierarchie. paruz
ante finem. ⁊ exponens illud. diuio alimẽ/
to repleta dicit. Una eſt refectio et vnum
alimentum. Ergo inquit Hugo. in men/
ſa domini non eſt niſi vnũ ferculum quod
apponitur. Sed noli contemnere. ſatietas
multa eſt. Satiabor inq̇t Pſalmiſta cum

apparuerit gloria tua. Unū eſt enim bonū
quod tibi p̄parauit de⁹. ſed ī illo bono om
ne bonū eſt. Unā em̄ refectionē. vnū cibū.
vnū ferculū. vnū panē habentē oēm ſapo/
rem. ⁊ oēm dulcedinē ſuauitatis p̄parauit
nobis de⁹. Igiꝛ vnū eſt neceſſariū qđ vere
reficit. Qđ ibidē ſic ꝓbat dicenſ. Multa in
hoc mūdo ſunt. ⁊ illa omīa cor homīs ſatia
re nō poſſunt vt expientia docet. Unū aūt
eſt bonū. ⁊ hoc ſolū cum ꝑcipiꝛ ſatietas īue
nitur. Nō em̄ in multitudine ſed in vnitate
ſatietas eſt. Idē verbū Aug⁹. in lib. de ver/
bis dn̄i tractās dicit. Multa ſunt diuerſa
q꜠ corꝑalia. quia tꝑalia ſunt. p̄poniꝛ autē
vnū multis. Nō em̄ a multis vnū. ſed mul
ta ab vno ſunt. Multa diſtrahunt vt mar
tham. ſed vnū colligit vt mariā. que nō di/
lexit multa ſed multū. Luce. x. Et Richar.
in tractatu ſuo de amore violēto dic̄. Unū
ſolū eſt in q̄ mens hūana q̇eſcit ⁊ reficitur ⁊
ſatiaꝛ. Qđ declarat ſic. Perfect⁹ amor om/
nē aliū affectū excludit. q꜠ nihil p̄ter vnū di
ligit ⁊ ꝓpter vnū. ideo vnū amat. vnū diligit
⁊ vnū ſitit. vnū cōcupiſcit. ad vnū anhelat.
vnū ſuſpirat. vno inardeſcit. ⁊ in vno req̇e/
ſcit. illo vno ſatiaꝛ. q꜠ nihil ſapit niſi ꝟ vno
condiaꝛ. Hec ille. De iſtius cōuiuij ſatieta/
te Bernard⁹ in ſmone de om̄ibꝫ ſanctꝭ am/
mirādo exclamat. dicēs ſic. O felix vere et
glorioſa ſatietas. o ſanctū conuiuiū. o deſi/
derabiles epule. ibi nimirū nulla anxietas.
nullū poterit eſſe faſtidiū. ſꝫ ſatietas ſum/
ma. et cū hoc ſummū deſideriū. Et ibidem
dicit. Feſtinem⁹ igiꝛ ad locū tutiorē. ad a/
grum vberiorē. ad paſtū ſaniorē. vbi habi/
temus ſine metu. habūdemus ſine defectu
epulemur ſine faſtidio. Hec ille. Septi/
mo ⁊ vltimo. q꜠ dn̄s Luce. xxij. nō dixit ſo/
lum vt ſuꝑ mēſam meā edatis. ſed addidit.
⁊ bibatis. Ideo videndū eſt de hu⁹ menſe
vino dulciſſimo potante ⁊ ſobrie inebrian/
te. qđ eſt vinū puriſſime ⁊ ꝑfecte caritatis.
qđ tantū regnantibꝫ et cariſſimis ꝓpinaꝛ in
regno ⁊ menſa chriſti. De hoc vino immix/
to puriſſime caritatis dicit Bernar. in lib.
de diligendo deo. parū poſt mediū ſic. Cū
ſcriptura loquaꝛ deū om̄ia feciſſe ꝓpter ſe/
metipm̄. erit ꝑfecto vt factura ſeſe qn̄q꜡ cō/
formet ⁊ cōcordet auctori ſuo. ⁊ oportet ꝑ/
inde nos in eundē affectū tranſire caritatꝭ
qn̄q꜡. vt quō deus om̄ia eſſe voluit ꝓpter ſe/
metipm̄. ſic nos quoq꜡ nec noſipos nec ali/
quid fuiſſe vel eſſe velim⁹ niſi eque propter
ipm̄ ob ſolā ipius voluntatē nō noſtrā vo/
luptatem. Sequiꝛ. Delectabit ſane non tā
noſtra vel ſorpta neceſſitas vel ſortita feli/
citas q̄ꝫ q꜠ eius in nobis ⁊ de nobis volun/
tas adimpleta videbiꝛ. qđ ⁊ quotidie ī ora/
tione poſtulam⁹. Fiat voluntas tua ſicut
in celo ⁊ in terra ⁊c̄. Illa igitur eſt vera ⁊ ſin
cera caritas. et om̄ino de corde puro et de
ꝯſcientia bona. et fide nō ficta. qua deū ſic
diligim⁹. qua ⁊ ꝓximi bonū vt noſtrū dili/
gimus. Et ibidē dicit Bernard⁹. Hanc ca
ritatē cōmendādo exclamat dicens. Amor
ſanct⁹ et caſtus. o dulcis et ſuauis affectio
caritatis. o pura ⁊ defecata intentio volun
tatis. eo certe defecatior ⁊ purior quo in ea
de ꝓprio nil mixtum relinquiꝛ. eo ſuauior q̄
totū diuinū eſt quod ſentiꝛ. Sequiꝛ. Sic
affici deificari eſt. quomō ſtilla aque modi
ca multo infuſa vino puro. a ſe deficere to/
ta videtur. ⁊ ſaporē vini induit ⁊ colorem. ⁊
quomō ferrū candens ignitū ſimillimum
igni fit priſtina ꝓpriaq꜡ forma exutū. ⁊ quo/
modo ſolis luce aer perfuſus in candē trāſ
formatur luminis claritatē. adeo vt nō tā
illuminatus q̄ꝫ ipſum lumen eſſe videatur.
ſic omnē tunc in ſanctis humanā affectio/
nem quodā ineffabili modo neceſſe erit a
ſemetipa liqueſcere atq꜡ ī dei penitus trāſ/
fundi voluntatem. alioquin quomō deus
erit om̄ia in omnibꝫ ſi in homie aliquid de
homīe ſuꝑerit. Sequiꝛ. Manet ſubſtātia
ſed in alia forma. alia gloria aliaq꜡ potētia.
Et quādo hoc erit. qn̄ veniā ⁊ apparebo an
te faciem dn̄i. Sequiꝛ. Donec igitur abſor
pta ſit mors in victoria. et vndiq꜡ noctꝭ ter
minos lux perennis inuadat et occupet vſ/
q꜡quaq꜡. quatenus in corꝑibus celeſtꝭ glo/
ria effulgeat. non poſſunt anime ex toto ſe/
ipas exponere et tranſire in deū. Adepto
autem corpore iam quid impedit animam
a ſeipa quodāmodo abire et totum in de/
um ire. et eo penitus ſibi diſſimilem fieri q̄
deo ſimillimā effici ſe conaꝛ. Tunc demū
ad cenā ſapie admiſſa eſt. ad illā videlicet
de qua legiꝛ. Et calix me⁹ inebriās q̄ꝫ p̄cla
rus eſt. Et ſequiꝛ. Quid mirū ſi iā inebriaꝛ
ab vbertate domus dei cum nulla mor/
dente culpa vel cura de proprio ſecura bi/
bit purum et nouum vinum illud cū chri/
ſto in domo patris eiuſ. Rediuiuis igiꝛ cor
poribꝫ reſūptis in vita īmortali inebrianꝛ

mira plenitudine exuberātes poſt reſurre/
ctionē tanqꝫ cariſſimi. Et merito inebrian
tur q̇ ad nuptias agni introduci merētur.
edentes ꝛ bibentes ſup menſam illi⁹ in re/
gno ſapiētie. qñ ſibi exhibet glorioſaꝫ eccle
ſiam. Tūc prorſus inebriat cariſſimos ſu/
os. tunc torrente voluptatis ſue potat eos
quando in complexu illo artiſſimo ſponſi
ꝛ ſponſe fluminis impet⁹ letificat ciuitateꝫ
dei vt delectent̄ in leticia in eternū. Hec il/
le. Tunc ſapiētia ſuos cariſſimos inebri
at ꝛ in patria regnare facit ꝛ coronat dicēs
Per me reges regnant. Prouerb. viij. Re/
gnantes autē coronas aureas hñt in capi/
tib⁹ Apocal. iiij. Qđ exponens Richard⁹
dicit. Coronas habēt in capitib⁹ ob glorie
decorē ꝛ regni celeſtis infinitatē. vnde co/
rona illa de q̄ dicit̄ Apocal. xij. habuit duo
decim ſtellas. i. vniuerſaleꝫ ꝑfectionē. Nam
ſm̄ Rich⁹. rotunditas corone ſignificat il/
lius regni eternitatē. ꝛ ꝑclaritas ſtellaꝝ nu
mero duodenario ſignat beatoꝝ omnium
eterni regni infinitatē. Vnde ꝛ Bern̄. in ſer
mone dicit. ꝙ ille ſtelle duodecim deſignāt
plenā ꝑfectionē q̄ beatis in patria debetur
Prima eñ ſtella inq̇t Bernard⁹ eſt memo/
ria ſine obliuione. Scđa ſtella eſt ratio ſi/
ne omi errore. Tercia ſtella eſt volūtas ſi/
ne omi ꝑturbatione. Quarta eſt impoſſibi
litas moriēdi. qꝛ reſurget corp⁹ incorrupti
bile. Quinta eſt claritas q̄ ꝯfiguramur cla
ritati chriſti corꝑaliter. Sexta eſt agilitas
vt corpus ſit agile ſm̄ agilitatē mētis. Se
ptima eſt ſubtilitas vt corpus noſtrū pene
tret omnia corꝑa. Octaua eſt vt q̇libet dili
gat aliū ſicut ſeipm̄. Nona eſt videre ꝙ pro
ximus q̇libet diligit ipm̄ ſicut ſeipm̄. Deci/
ma eſt deū ꝑfecte diligere. ꝛ plus qꝫ ſeipm̄.
Vndecima eſt diligere ſeipm̄ tm̄modo ꝓ/
pter deū. Duodecima eſt videre deū dilige
re ſe. diligentē plus qꝫ ille homo diligat ſe/
ipm̄. Hec ille. Omniū autē horū bonoruꝫ
mater eſt ſapiētia. vt dicit̄ Sapie. vij. De
hui⁹ ſapiētie increate ꝛ incarnate menſa di
cit Richard⁹ de ſctō victore. O qual' refe/
ctio vbi dapifer chriſtus. pincerna ſpūſſan
ctus. Et certe pater hoſpes largiſſimus.
Chriſt⁹ miniſtrat cibū. dū ſemetipo conui/
uantes reficit ꝛ ſatiat. vt ptꝫ Joh. vj. Spi/
ritusſanct⁹ vero potū ꝓpinat. dū ſuis donis
cōuiuātes potat ꝛ inebriat. vt ptꝫ Actuū
ij. Pater vero ī vtroqꝫ ſeipm̄ liberaliſſime
exhibet ꝛ cōmunicat in filio ad cognoſcen/
dum ꝛ habendū. ſicut dicit Jeſus philippo
Johis. xiiij. In ſpūſctō autē ad amplexan/
dum ꝛ deguſtandū appropriate loquendo.
vt ptꝫ ꝑ Richar. libro. iiij. de ꝯtemplatione
ca. xv. De hac menſa amoroſe ſapie Richar
dus lib. v. de ꝯtemplatiōe ca. xij. exponens
illud qđ legit̄ libro. iij. Regū cap. x. Regina
ſaba videns oēm ſapientiā ſalomonis ꝛ do
mū quā edificauerat. ꝛ cibos menſe eius. ꝛ
habitacula ſeruorū. ꝛ ordines miniſtranti
um. veſteſqꝫ eorū. pincernaſqꝫ ꝛ holocauſta
q̄ offerebat ī domo dñi. nō hēbat vltra ſpi/
ritū. dicit. Regina auſtri. illi⁹ calide regio/
nis inhabitatrix. ſuccēſa. q̄ alia intelligi po
teſt qꝫ illa ſancta aīa ꝛ beata. q̄ regnū ſuuꝫ
in pace poſſidet. ꝛ verū ſalomonē ꝯtempla
tur. Vnde Grego. xxv. moraliuꝫ dicit. Te/
ſtimonio ſacre ſcripture reges vocant̄ qui
prelati ſunt cunctis motib⁹ carnis. Et ſicut
dicit Jſido. lib. j. de ſummo bono. Reges
a recte regendo vocati ſunt. ideo recte agē/
do regis nomē obtinēt. Omes igit̄ reges ꝛ
regine ſunt in illa regia mēſa rectitudinis
cōuiuantes. qui veterē hoīem exuētes ꝛ no
uum hoīem induētes qui ſm̄ deū creatus
eſt deiformes efficiunt̄. ꝛ dij ſm̄ Ps. appel/
lant̄. Deiformitas eñ vt dicit Linconieñ.
ſup. iij. angelice ierarchie. eſt renouatio ſpi/
ritus rōnalis ꝛ cōformitas ipi⁹ ad deum ꝑ
ut poſſibile eſt. Hi ſunt reges ꝛ regine dei.
deiformes effecti et dij appellati videntes
in menſa ſapientiā noſtri reg̃ veri ſalomo
nis. cui⁹ ſapiētie nō eſt numer⁹ ſm̄ Ps. Vi
dentes etiā domū quā edificauit. i. naturā
aſſumptā quā ſeptē columnis. i. ſeptem do
nis muniuit ꝛ adornauit. In qua ſunt om/
nes theſauri ſapiētie ꝛ ſcientie dei abſcōdi/
ti. Videntes ꝛ cibos menſe ei⁹ qui ſunt q̄ſi
infiniti. cū vnū tm̄ ſit ferculū. ſ. oīe datum
optimū. in quo eſt ratio omis boni. ſcꝫ in q̄
ꝛ ex quo eſt oīe donū. vt dictū eſt. Viden/
tes etiā habitacula ſeruoꝝ. i. numerū et di/
ſtinctionē celicarū manſionū. q̄ multe ſunt
et q̄ſi infinite in domo patris. vt dicit dñs
Joh. xiiij. Vidētes etiā ordines miniſtran
tium et aſſiſtentiū angelorū qui innumera
biles ſunt. vt dictū eſt ſup. Videntes etiaꝫ
pincernas ꝛ gradus eoꝝ. i. haurietes ꝺ oc/
culto diuinitat̃ lumia gaudioſa. et mentes
ſuſcipientiū inebriātia. qꝛ ſupiores hauſta
cōicāt inferiorib⁹. vt dic̄ Dio. vij. ang. ierar.

Et Bernard⁹ in ſmone de ſalutatõe ange
lica dicit ſic. Si cherubin ⁊ ſeraphin īme/
diato hauſtu de fonte vite bibētes. inferio
rib⁹ ordinib⁹ angeloꝝ effundūt d̾ ꝯſiliis la
ci qui letificet ciuitatē dei. quāto magis tu
glorioſa theothocos occultis fi::ij in ample
xionib⁹ eius deguſtata myſteria ⁊ homīb⁹
⁊ angelis copioſi⁹ effundis ⁊ ꝓpinas. Hec il
le. Videntes ſeptimo ⁊ vltimo holocauſta
ſiue ſacrificia. Holocauſtū em̄ vt Papias
dicit. eſt ſacrificiū qđ totaliter igne ꝯſumit̃.
Et ſignat qđ om̄e op⁹ ſiue corpale ſiue ſpi/
rituale qđ offert̃ deo. vel offerendū eſt deo
igne ardentiſſime ſiue ꝑfectiſſime charita/
tis totaliter ꝯſumet̃ ſiue ꝑficiat̃. Quod ꝑfe
cte faciūt om̄es ciues celeſtis patrie tā an/
geli q̄ꝫ homīes. vt in om̄ib⁹ ⁊ ꝑ oīa laude/
tur ⁊ honorificet̃ deus. vt ſicut dicit̃ Tho/
bie ca. penultimo. ꝑ om̄es vicos cantet̃ alle
luia. De all'a aūt ſpecialis fit mētio. quia ſi/
cut dicit Caſſiodor⁹ in expoſitiõe tituli ps̄.
cxlix. In hac laude all'a tot⁹ honor eſt. Qđ
cū ſit in hebrea lingua reconditū. nullo ta/
men cōſtat alio ſmone trāſlatū. Hoc grec⁹
hoc latinus. h̄ chaldeus. hoc ſyr⁹. hoc per/
ſa. hoc arabs. hoc tenet cūcta terraꝝ natio.
⁊ quicq̇d eſt dedicatū diuina dignitate. hu/
ius nomīs pia deuotiõe ⁊ laude venerat̃. ⁊
in vſu habere cōmonemur. Illis viſis ⁊
auditis regina ſaba. i. aīa beata vltra non
habebat ſpiritū. ſ. humanū ſꝫ diuinū. Vñ
Richard⁹. v. de ꝯtemplatiõe. c. xij. expones
illud verbū dicit ſic. Cur nō recte dicat̃ ſpi/
ritus ſemetipm non habere qñ incipit a ſe/
metipo om̄ino deficere ⁊ a ſuo eſſe. in ſuper
mundanū quendā ⁊ vere pluſq̄ꝫ humanuꝫ
ſtatū tranſire. ⁊ mirabili trāſfiguratiõe ſpi/
ritus ille ab humano videt̃ in diuinū defi/
cere. ita vt ipe iam nō ipe eo dūtaxat tempe
quo deo incipit arti⁹ inherere. qꝛ qui adhe
ret deo vnus ſpiritu⁹ eſt. ⁊ pſallere pt q̇ eiuſ/
modi ē cū Ps̄. Defecit in ſalutare tuuꝫ aīa
mea. Hec ille. Et idē poteſt dicere q̇libꝫ be
atus. Ad iſtud igit̃ conuiuiū ſolēniſſimū
et menſaꝫ omniū deliciaꝝ pleniſſimā opor
tet aſcendere ꝑ gradus donorū ⁊ alioꝝ ha
bituū gratuitorū ꝑdictorū. Quia ſicut dic̄
Gregori⁹. xxij. moraliū. Nemo infima deſe
rens repente fit ſumm⁹. qꝛ ad obtinenduꝫ
ꝑfectionis meritū oportet vt mens q̇tidie
in altū quaſi quibuſdā gradib⁹ aſcenſioniſ
ꝑueniat. Unde Ps̄. bene dicit. Ibūt de vir
tute in virtutē. donec videat̃ deus deoruꝫ
in ſyon. Quare Aug⁹. in libro de doctrina
chriſtiana. ca. ij. q̄ſi circa principiū. dona ſe/
ptēꝫ ſpūſſancti. vocat quoſdā gradus aſcē
ſionis. dicens. Primo ante om̄ia opus eſt
donū timoris. quod eſt infimū donum cō/
ferens ad cognoſcendā dei voluntatē quid
nobis appetendū vel fugiendū precipiatur
⁊ quo quaſi clauatis calcib⁹ om̄is ſuperbie
motus ligno crucis affigat. Deinde op⁹
eſt ſecūdus gradus vt donū pietatis habe
amus ꝑ quod veritas fidei ⁊ ſcripture ſane
exponatur ⁊ firmiter teneat̃. et ſi nō ꝑfecte
intelligatur. Terci⁹ gradus eſt donū ſci
entie. ꝑ quod docemur ꝙ de⁹ ex toto corde
diligat̃. et ex tota aīa. et ex tota mente. pro
ximum vero vt noſmetipos diligamus.

Quartus grad⁹ eſt donuꝫ fortitudinis
quo eſurit̃ ⁊ ſititur iuſticia qua a tempalib⁹
recedit̃. ⁊ ad eternā veritatē et ad eternā tri
nitatē cōuertimur. Quint⁹ gradus ē do
nū conſilij q̇ aīa ab om̄ib⁹ ſordib⁹ lauat̃ et
vſq̄ꝫ ad inimici dilectionē iā ſpe ꝯfortata et
virib⁹ integratis ꝑuenit̃. Sext⁹ gradus
eſt donuꝫ intellectus. quo oculus interior
purgat̃. ⁊ homīes mūdo moriuntur. ⁊ inde
deū ꝯtemplant̃ in enigmate tamē. Naꝫ in/
tantū deū vident inquātū huic ſeculo mo/
riunt̃. Et licet in hac vita ꝑegrinemur con
uerſationē tñ hēm⁹ i cel'. Septim⁹ ḡdus
eſt donū ſapie qđ vltimū ⁊ ſeptimū eſt. quo
anim⁹ pacat⁹ ⁊ trāquillus deo ſapide ꝑfrui
tu. qꝛ initiuꝫ ſapīe timor dñi eſt. a quo vſq̄ꝫ
ad ipam ſapīam ꝑ hos gradus tendit̃ et ꝑ/
uenitur. In cui⁹ menſa beati ꝑpetuo quie/
ſcent ⁊ dulciter reficient̃. quā qui inuenit i/
ueniet vitā. ⁊ q̇ tenuerit eā beatus. Prouer
bio. iij. Et qꝛ beneficia nō plene recōpenſa
ri poſſunt ſine gratiarūactiõe. dicit Sene
ca. iij. de beneficijs. ideo cū toto corde q̇ vo
cati ſumus ad cenā agni. dicam⁹ deo gr̃as.
qꝛ ſicut dicit Aug⁹. in ep'la ad Marcellinū
⁊ Hiero. ep'la. x. Quid meli⁹ ⁊ aīo geram⁹
⁊ ore promam⁹. et calamo explicem⁹ q̄ꝫ deo
gr̃as. Hinc nec dici breui⁹. nec audiri leti⁹.
nec intelligi grati⁹. nec agi fructuoſi⁹ aliq̇d
pōt q̄ꝫ deo gratias.

Explicit tractatus optim⁹ de ſeptem do
nis ſpūſſancti. editus a doctore ſeraphico
ſancto Bonauētura ordinis minorū.

Incipit declaratio ſancti Bonauẽture doctoꝛis ſeraphici ſup̱ regulã fratrũ minorum.

q
Uicunqꝫ hãc
regulã ſecuti fuerint pax ſup̱
illos ⁊ miſcdia. ad Galathas
vltimo. Hanc plane puto re/
gulã ab Innocẽcio papa tercio approbatã.
a ſequẽti honoꝛio ꝯfirmatã. a Gregoꝛio. ix.
declaratã. vt funiculꝰ triplex nõ facile diſrũ
patur. Nec tñ in imẽſum gl'iabimur. ſꝫ ẜm
menſurã regule q̃ mẽſus eſt nobis deꝰ. ne
in aliq̃ alia regula gloꝛiemur. Huiꝰ igiꝝ re
gule rectitudinẽ duce dño breuiꝰ declara/
bo. vt ſit ei adherẽtibꝫ ſolaciũ. ⁊ aduerſanti
bus directio. q̇ obliq̇s ⁊ reflexis eã intuen/
tes oculis lumini attribuũt ſuaꝝ viciũ te
nebraꝝ. Regula igiꝝ epiſtolari modo a ſalu
tatiõe oꝛiꝝ. in narratõe deduciꝝ. ⁊ ĩ ꝯcluſiõe
terminaꝝ. In ſalutatiõe eñ refulget apl'ica
clemẽtia pie paupibꝫ ꝯdeſcẽdens. In nar/
ratione ptꝫ apl'ica ſapĩa pfectiõis ſummaꝫ
breuitate pſtringẽs. In ꝯcluſiõe eius reful
get auctoꝛitas potẽſtc q̃ ſeruos chriſti ppe
tua ꝓtegit armatura Prima pars. ſ. ſalu
tatio duas hꝫ particl'as. qꝛ ꝯtinet ſalutatio
nẽ ⁊ ſequẽtiũ ꝯfirmationẽ. Diciꝝ eñ pꝛimo
ſic. Honoꝛiꝰ ep̃s. Ep̃s vtiqꝫ nõ alicuiꝰ par
tis ſolũ ſed totiꝰ vniuerſitatꝭ. In cuiꝰ figu/
rã legiꝝ Joh. xxi. q̇ ſtante ieſu in littoꝛe ma
ris petrꝰ ſuccinxit ſe. ⁊ miſit ſe in mare. alij
vero diſcipuli nauigio venerũt. Per mare
intelligiꝝ ſeculũ. qđ ſuſcepit petrꝰ a dño gu
bernandũ. Per nauigiũ aũt intelliguntꝝ va
rie ſoꝛtes diſcipuloꝝ q̇ in varijs mũdi par
tibꝫ pontificiũ ſuſceperũt. Uñ ⁊ due fuerũt
naues ꝓpter circũciſionẽ ⁊ p̃puciũ ẜm Au/
gꝰ. ſniam ſup̱ illud. Hinc petrus a petra di
ctus a dño poſitꝰ eſt eccl'ie fundamentum.
Math. xvi. Tu es petrꝰ ⁊ ſup̱ hanc petraꝫ
edificabo eccl'iaꝫ meã. vbi Rabanꝰ. Ut om
nes p̱ oꝛbem credẽtes intelligãt qꝛ q̇cunqꝫ
qb vnitate fidei vel ſocietate illiꝰ q̇libet mõ
ſegregant ſeip̃os. nec a vinculis pctõꝝ ab/
ſolui nec ianuaꝫ pñt regni celeſtis intrare.
Hinc petro dñs dedit ſup̱ alios apl'os oꝛ/
dinariã ptãtẽ. Luc. xxij. di. Et tu aliqñ con
uerſus ꝯfirma frẽs tuos. In huiꝰ figuraꝫ
diciꝝ Sapie. xviij. q̇ in veſte poderis quaꝫ
habebat aaron totꝰ erat oꝛbis terrarũ. Et
ſi vnꝰ nõ eſſet q̇ in oẽs exercere poſſet iuriſ/
dictionẽ. vbi maneret ſtatꝰ eccl'ie. Si parti
bus diſcoꝛdãtibꝫ nõ eſſet q̇ poſſet manum
mittere in ambobꝫ. fuiſſetqꝫ ſynagoga feli/
cioꝛ q̃ eccl'ia. qꝛ illa hẽbat vnũ ſũmũ ponti
ficem. q̇ om̃es diſcoꝛdias poterat termina
re. vt ptꝫ Deutero. xvij. Tante auctoꝛitati
nr̃e p̱ꝰfundiſſima hũilitas ſociaꝝ. cum diciꝝ.
Seruus ẜuoꝝ dei nõ iſtoꝝ vel illoꝝ ſed ſa
pientiũ ⁊ inſipientiũ oĩm ⁊ ſingl'oꝛuꝫ. Sic
certe vt legiꝝ Ezech. xlij. Gazophilacia tẽ/
pli fuerũt in ſup̱ioꝛibꝫ hũilioꝛa. In ſtatu ei
ſublimi eſt oꝛnamẽtũ notabile hũilitas p̱/
funda. Sequiꝝ. Dilectꝭ filijs fratri Fran/
ciſco ⁊ alijs fribꝫ de oꝛdĩe frm̃ minoꝝ ſalu/
tem ⁊ apl'icã benedictionẽ. Ecci. iij. Bene/
dictio p̃ris ꝯfirmat domos filioꝝ. In ge/
rarchicis eloquijs optime ſonat nomẽ di/
lectiõis. qꝛ vt Dioniſiꝰ dicit. totiꝰ gerarchie
finis ⁊ ꝯſummatio eſt vnitiua dilectio. Se
quiꝝ ſcd̃a particula ꝯtinẽs ſequẽtiũ ꝯfirma
tionẽ. Uñ dicit. Solet annuere ſedes apl'i
ca pijs votis. ⁊ honeſtꝭ petentiũ deſiderijs
fauoꝛẽ beniuolũ impartiri. Piũ eſt qđ ẽ ad
dei gloꝛiã directiuũ. qꝛ pietas eſt cultꝰ dei.
ij. ad Thimo. iij. Qui pie volunt viuere in
chriſto pſecutionẽ patienꝝ. Honeſtũ eſt qđ
ad edificationẽ ꝓximi oꝛdinaꝝ. ad Ro. xiij.
Sic vt in die honeſte ambulemꝰ. Hec ho/
neſtas a diuĩs eſt p̃cipue beneplacitꝭ ⁊ non
mũdanis vanitatibꝫ regulãda. Uñ Hiero
nymꝰ ſup̱ Iſa. xx. ca. Nõ erubuit yſaias nu
dus incedere. nihil honeſtiꝰ iudicãs q̃ do
mino obedire. Seqꝛ. Ea ꝓpt dilecti ĩ dño
filij vr̃is pijs p̃cibꝫ inclinati oꝛdinis vr̃i re/
gulam a bone memoꝛie Innocencio pa/
pa p̃deceſſoꝛe nr̃o approbatã annotatã pꝛe
ſentibꝫ auctoꝛitate vob̃ apl'ica ꝯfirmamus.
⁊ pñtis ſcripti patrocinio cõmunimꝰ. Que
talis eſt. Cũ rõne pietatꝭ ⁊ honeſtatꝭ dicat
ſe ſummꝰ pontifex hãc regulam ꝯfirmaſſe.
Impij ſunt q̇ a ſede apl'ica diſcoꝛdãtes re/
gulã iſtã dicũt ẜuari nõ poſſe. ⁊ p̱ ꝯſequens
aliqđ impiũ ꝯtinere. Tales heretici ſunt ⁊
ſciſmatici. vt ptꝫ. xxij. diſt. c. Om̃es ſiue pa/
triarche. Itẽ Deutero. xvij. Seq̃ris ſniaꝫ
eoꝝ nec declinabis ad dexterã vel ad ſini/
ſtrã. Qui autẽ ſup̱bierit nolens obedire ſa
cerdotis impioꝛ decreto iudicis. moꝛietur
homo ille. Ex p̃dictis ptꝫ q̇ tota regula eſt
mandatũ apl'icũ. ⁊ p̱ ꝯſequens autenticum
quicq̇d in ea ꝯtineꝝ. Sequiꝝ textꝰ.

Capitulũ I.

r Egula ꝛ vita minoꝝ fratꝝ hec eſt.ſ.
dñi noſtri ieſu. Hic ſubdit̃ ꝯfirma/
te veritatis narratio.q̃ rubricis .xij.
diſcernit̃.qui ſunt.xij. duriſſimi lapides. de
quib Joſue.iiij. Ꝙ duodecim electi viri ac/
ceperũt de alueo ioꝛdanis vbi ſteterũt ſacer
dotũ pedes.xij.lapides ponẽtes in loco ca/
ſtroꝝ vbi illa nocte deberẽt figere tentoꝛia.
Hoc eſt dicere.ꝙ fratres minoꝛes tãꝗ viri
a dño vero Joſue electi volẽtes ꝑtrãſire ioꝛ
danẽ ꝛ feſtinare ad terrã ꝓmiſſionis eligant
ſibi duodecim duriſſimos lapides .id ẽ.xij.
capitula regule.euãgelica ꝛ apoſtolica ſnia
ꝯfirmata d loco vbi ſteterũt pedes ſacerdo
tum.h̃ eſt.ad imitationẽ duodecim apl'oꝝ.
Tres p̃me rubrice radios recipiũt oꝛiẽtis.
Tres alie ſequẽtes ꝑicula excludũt aq̃lõis.
Tres tertio loco poſite obuiãt mal' ab oc/
caſu. Tres vltime auſtralib delicijs ſũt re/
ferte. Ut ſic hec ciuitas i quadro poſita oꝛ/
nata duodecim poꝛtiſ.ſ.duodecim apoſtoli/
cis margaritis.nõ timeat potẽtis inſultum
paupeꝝ ꝛ ſapientũ induſtria ꝯmunita. Tri
um aũt p̃mo poſitaꝝ.i.oꝛientaliũ rubricarũ
Prima ſũmarie religionẽ inſtituit. Secun
da ad eã veniẽtes recipit. Tertia receptos
interiꝰ ꝛ exteriꝰ inſtruit diſciplina. Et q̃a vt
patet ex Dionyſio. Subſtãtia hierarchie in
duob ꝯſiſtit.ſ.in ſanctiſ ꝑfectionib ꝛ i oꝛdie
ꝑficiendoꝝ. Prima ad ꝑfectos ꝑ obediẽtiã
Secũda ſubditoꝝ ad ꝑlatos. Idcirco pri/
ma rubrica duas hꝫ ꝑtes Quaꝝ p̃ma ſũma
rie tãgit huiꝰ hierarchie.i.ſacri oꝛdinis ꝑfe/
ctionẽ. Secũda deſcribit obediẽtialẽ oꝛdia
tionẽ ibi Frater franciſcꝰ. Dicit g̃ p̃mo. Re
gula ꝛ vita. Regula ex h̃ d̃r.q2 recte duc̃. Re/
ctum aũt eſt cuiꝰ mediũ nõ exit ab extremis
Et q2 dicit̃.j.ad Thimo.vj. Nihil intulimꝰ i
hũc mundũ Haut dubiũ q2 nec auferre q̃d
poſſumꝰ. Illa g̃ veriſſima dicit̃ regula q̃ do
cet vt eſt poſſibile in vita paupertatẽ nudiſſi/
mã obſeruare. Hec regula etiã eſt vita vt to
ta fratrũ ꝯuerſatio regule applicet̃.iij. Re.vj
Operuit oĩa laminis aureis Fratrũ mi
noꝝ ſic dictoꝝ abſolute.vt de nullo dignita
tis gradu ꝯtendẽtes.nec ſibi nomẽ honoꝛiſ
alicuiꝰ vſurpãtes oib ſe humilitatis amoꝛe
ſaluo dei honoꝛe ſubijciãt.ad nullã tꝑalem
magnitudinẽ vt pauprimi humilimi et pu/
riſſimi aſpirãtes Dicti aũt fratres minoꝛes
ad imitationẽ illoꝝ de q̃b d̃r Matth.xxv.
Quãdiu nõ feciſtis vni de minoꝛib his, nec
mihi feciſtiſ. Eoꝝ igit̃ regula hec eſt.ſcꝫ Dñi
noſtri ieſu xp̄i.ſctm̃ euãgeliũ obſ'uare. Hoc
idcirco dicit̃ q2 tota regl'e ſubſtãtia de fonte
trahit̃ euãgelice puritatiſ. Nõ eſt g̃ regl'a aut
vita hec noua res.ſed ꝓculdubio renouata
magnaqꝫ eſt hmõi regule ꝓfeſſoꝛib materia
ſolatij q̃ ſoli in hoc mũdo vitã illã ad literã
ꝓfitent̃.quã apl'is ad p̃dicandũ miſſis dñs
cõmendauit. Sꝫ cũ dicat.hec regula ẽ ſan/
ctũ ſcꝫ euangeliũ obſeruare. Nũqd vouẽtes
hãc regulã. vouẽt ꝑ ꝯſequẽs omnẽ euãgelij
ꝑfectionẽ. Dico ꝙ nõ.cũ in ipa regula quaꝫ
vouẽt quedã monitoꝛie ꝛ exhoꝛtatoꝛie ſub/
iugant̃. Cũ g̃ nõ omnẽ regule ꝑtẽ vouẽt ob
ſeruare.multo magiſ nõ vouẽt qd nõ exp̃mi
tur in eadẽ. Cui ſimile eſt qd ſup illud pſal.
Vouete ꝛ reddite.dicit glo.ꝙ quedam vota
ſunt cõmunia oib.vt vouere fidẽ.abrenũci
are dyabolo ꝛ põpis eiuſdẽ.nõ ſupbire. nõ
occidere. ꝛ hmõi.ꝛ de his omib p̃cipit̃. Uo
uete ꝛ reddite. Sicut g̃ in h̃ genere voti nõ
intelligit̃ exp̃ſſe voueri ab omib xp̄ianis p̃
ceptoꝛie.niſi qd p̃ceptoꝛie in lege ponit̃ diui
na.ſic nec tota vita euãgelica vouet̃ ab hu/
iuſmodi regl'e ꝓfeſſoꝛib. ſꝫ tm̃ illa eiꝰ pars
q̃ ex regule intẽtiõe imponit̃ obligatoꝛie ob
ſeruãda. Uouẽt g̃ fratres totã regl'am ſm̃ i
tentionẽ mãdatoꝝ ꝑtim ad obſeruantiã. vt
p̃ceptoꝛie impoſita.ꝑtim ad reuerentiã ꝛ ap
probationẽ illoꝝ q̃ nõ tã p̃ceptoꝛie imponũ
tur ꝙ̃ meritoꝛie ꝓponunt̃.tali ſtatui ſpeciali
ter emulãda.vt eſt illud qd infra d̃r. Oꝛare
ſemp ad deũ puro coꝛde.habere hũilitatẽ ꝛ
patientiã in ꝑſecutõe ꝛ infirmitate ꝛc. Licꝫ
em̃ virtutũ actꝰ ſint in p̃cepto. tãta tm̃ actuũ
p̃cellẽtia nulli p̃ceptoꝛie imponit̃.q̃nta i pl'i
bus capl'is regule ꝯtinet̃. Uouẽt g̃ fratres
euãgeliũ eodẽ mõ ꝑtim ſcꝫ ad obſeruantiaꝫ
ꝑtim ad reuerentiã ſpecialẽ.quã decet ꝛ con/
gruit tãto ſtatui emulari. Ex his g̃ patet er/
roꝛ dicentiũ ꝙ vouẽtes hãc regl'am vouent
etiã oĩa p̃ceptoꝛie q̃ in ipa regula cõtinẽtur
hoc em̃ eſt ꝯtra regl'am manifeſte.q̃ expreſſe
diſtinguit monitiões a p̃ceptis. Sequitur
viuẽdo in obediẽtia ſine ꝓꝓrio ꝛ in caſtitate.

Circa qd dicendũ ꝙ obediẽtia vno mõ ẽ
virtꝰ ꝯtraria inobedientie. ꝛ ſic omĩ ꝯuenit
xp̄iano.p̃ma Pet.j. Caſtificãtes aĩas vr̃as
in obediẽtia charitatiſ. Alio modo obedien
tia dic̃ ſtatũ eminentẽ hꝰ virtutiſ q̃n aliq̃s nõ
tm̃ obedit deo.veꝝ etiã hoĩ ꝓpter deũ. Itẽ
deo obedit nõ tm̃ in neceſſarijs.veꝝ etiã in

omnibꝰ ſupererogatiōis ⁊ diuinis inſpiratio
nibus vniuerſis quātumcūqꝫ difficilibus
⁊ arduis. illiꝰ exemplo qui factus eſt obedi/
ens vſqꝫ ad mortē. vt dicit̄ ad Philippē. ſcd̄o
qui mori minime tenebat̄. Hec obedientia
ex verbo dn̄i deſcēdit qui dicit Matth. xvj
Si quis vult venire poſt me abnegꝫ ſemet
ipſum ⁊c̄. Sed triplex eſt ſic abnegatō Una
eſt neceſſaria ꝑ modū ſubcōtrarietatis. qua
ſcꝫ homo in quibuſdā ſue volūtati renunci
at. vt in peccatis. In alijs vero vt in indiffe
rentibꝰ ſibi retinet ſuā voluntatē. Alia ē ſui
abnegatio ꝑ modū cōtrarietatis. vt in ill' oī
bus ſiue ſimpliciter ſiue accōmode ſue renū
ciant volūtati nihil volētes ſiue agentes ſm
ſuā voluntatē. vel ſm nutū ſue voluntatis.
De qua dicit quidā. Nihil fragrat ita domi
no in odorē ſuauitatꝭ. qꝫ ſi mactet̄ domino
vitulꝰ ꝓpe volūtatis. Nimirū altiſſimum
eſt in homīe rational' volūtas. Altiſſimum
ergo eſt ſacrificiū eā totaliter dn̄o cōſecrare
nō tantū ipſi deo obediēdo. ſed etiā homini
ꝓpter deū Cū ⁊ ipē ad hoc docendū parentū
ſuoꝝ ſubditus fuerit volūtati. vt legit̄ Lu/
ce. ij. Eſt etiā abnegatio tertia quaſi ꝯdicto
ria que ꝓpriā exponit vitā ꝓ gloria cōdito
ris. Obediētia tamē ꝓut dicit ſtatū eminen
tē virtutis obediētie plures habet gradus.
quidā em̄ in oīͦbꝰ abſolute vt dictū eſt. q̄/
dam vero accōmode vtpote ad mediocrita
tem ſtatꝰ ſui ꝑtinentibꝰ ꝓprie renūciant vo/
luntati. quia clerici ſeculares ī ſacri ordinis
ſuſceptiōe renunciāt ꝓprijs voluntatibus. ⁊
extūc plene debēt ſubijci eccl'ie poteſtati. vt
legitur. xij. q. j. c. Nō dicatis. Amplius ſubli
mior eſt obediētia monachoꝝ qꝫ ſeculariū
clericoꝝ. vt patet extra de off. or. v. ca. Mo/
nachoꝝ aūt obediētia duobꝰ cōſtringitur.
Primo qꝛ ꝑ obedientiā vouent ſalua ſtabi/
litate ad locū. Secūdo qꝛ ad nihil obedire
tenent̄ qd̄ regulā ſuā tranſcēdere demōſtra
tur. Altior eſt ergo obediētia illorū q̄ nullū
habēt ī hoc mūdo loci ius propriū. quo ſua
obediētia reſtringat̄. Itē altior eſt illoꝝ obe
diētia quoꝝ altior ⁊ altior eſt regula ex qua
tenent̄ eiuſdē regule ꝓfeſſores. nihil reſpue/
re niſi ſit ipſi regule cōtrarium vel ſaluti di/
recte vel aliqualit̄. Illi ergo ſoli. abnegatio/
nis cōtrarie ſecūdo modo dicte gradus at/
tingūt perfecte. qui in oīͦbꝰ etiā indifferen/
tibꝰ. ſubſunt beneplacitis alienis qui nullū
habēt patrociniū loci ſtabilis vel regionis

ad quā eorū obediētia cōtrahat̄ qui nihil ſi
bi obediētialiter impoſitū poſſunt repelle/
re quaſi trāſcendens ſuā regulā niſi vergat
in ſue aīe detrimentū. Unde patꝫ qꝫ errāt
qui dicūt qꝫ in omnibꝰ religionibꝰ obedien
tia ſit equalis. Sequit̄. Sine proprio. Et
hoc etiā habet gradꝰ. Nam ſm antiqua iu/
ra clericis habere ꝓprium nō licebat. Sunt
adhuc etiā bona eccl'iaſtica nō ꝓpria ſed cō
munia. id eſt. cōmuni vtilitati viuentiū de/
putata. Sed qꝛ etiā ꝑter hec licebat clericis
ſecularibꝰ habere ꝓpria peculiaria. patet qꝫ al
tior eſt ſtatus monachoꝝ quo ad hoc. qui/
bus nō licet habere ꝓprium vllo modo ꝑſo/
nale ſed tm̄ in cōmūi. Sꝫ quia in bonis cō
munibus eſt ꝑiculū ſicut in ꝓprijs (vt patet
ex auaricijs ⁊ alijs malis affluētie terrene fre
quenter annexis tā religioſorū qꝫ ſeculariū
clericoꝝ) Ille ſtatꝰ eſt ſincerior a pericul' di/
uitiarum remotior q̄ nō habet affluentiā ꝓ/
priam vel cōmunē mobilē vel immobilē. vt
non ſit ei ex diuitijs materia ſuꝑbiendi. vel
occaſio laſciuiēdi vel auaricie incentiuum.
Creſcit em̄ amor nūmi quantū ipſa pecūia
creſcit. Nihil igit̄ habet ꝓpriū ordo mino
rū fratꝝ. nec aliqua ipſiꝰ ordinis perſona. ſꝫ
vti ſerui xp̄i ⁊ ſeruiles ꝓ chriſto effecti qui ꝓ
nobis formā ſerui accepit. in domibus vi/
uunt alienis illū imitātes qui nullū habuit
titulū domicilij vbi caput ſuū ſanctiſſimum
reclinaret. Et ꝓpter ipſum vtunt̄ libroꝝ ⁊ ali
arum vtilitatū vtenſilibꝰ. que iuris ſunt ali/
eni. Nā ⁊ chriſtꝰ alieno veſcebat̄ cibo. vt di/
cit Hieronymꝰ ad Nepocianū. Un̄ Greg.
nonꝰ hanc eandē regulā elucidanſ ⁊ iſtam ꝓ
feſſionē ab oīͦ alia diſtinguēs bene ait Di
cimus qꝫ nec in cōmuni nec in ſpeciali debꝫ
ꝓprietatē habere ſed vtenſiliū ⁊ librorū ⁊ eo/
rum mobiliū que licet ordini habere vſum
habeat ſaluo locoꝝ ⁊ domorū dominio illis
ad quos noſcunt̄ ꝑtinere. nec vendi debent
mobilia nec extra ordinē cōmutari aut alie
nari quoquo mō. niſi eccleſie romane cardi
nalis qui ꝓ tempꝫe fuerit ordinis guberna/
tor. generali ſeu ꝓuincialibꝰ miniſtris aucto
ritatē ſuꝑ hoc ꝓbuerit vel aſſenſum Ex quo
patet qꝫ oīa mobilia quibꝰ ordo vtit̄ ſunt
nullo medio bona eccl'ie ratiōe cuiꝰ auctori
tate ſolus eiuſdē eccleſie cardinalis et nullꝰ
eo inferior licentiā habet ſine ipſo eadē diſ/
penſandi. Cū ergo in alijs religionibus bo
na ſic ſint cōmunia ꝑſonis qꝫ tamē ſūt ꝓpria

cõmunitati. ⁊ ſicut diſtinguunt̄ eccleſie. ita ⁊
poſſeſſiones eccleſiaꝝ. Ita eccleſia que ē fra
trum minoꝝ cõmunitas nihil poteſt ſibi vē
dicare ꝑ modũ poſſeſſionis vel dominij cõ
munitatis ſue ꝓpriũ mobile vel immobile ĩ
hoc mũdo. Poſſet quidē eſtimari ꝙ in bre/
uiarijs ordo haberet illiꝰ dominij. quia no
minatim in ſequēti rubrica cõceduntur ni/
ſi ſexta rubrica oĩs rei nulla excepta dñiũ
ab ordine excluderet manifeſte. Sequitur.
In caſtitate. Cuiꝰ obſeruãtia ⁊ ſi in oĩbꝫ
religioſis ⁊ clericis infra ſacros exiſtentibꝫ.
eſt poſita. tñ altior diſciplina iſti ordini eſt
impoſita ꝙ̄ alicui alioꝝ. cũ hic p̄ceptorie in/
terdicat̄ fratribꝫ oĩe ſuſpectiuũ cõſortium
⁊ ne ingrediant̄ interiores officinas monia
lium. nec etiã loca earũ publica niſi ex ſpeci
ali cauſa. maturitate debita p̄exiſtente miſſa
rum ad talia ꝑſonarũ. vt ſequētia amplius
declarabũt. Si q̇s ergo oĩes religioſos ĩ
his tribꝫ votis pares aſſerit. obedientie ſcꝫ
expropriatõis ⁊ caſtitatis. manifeſte dic̄ fal/
ſum. vt in obediētia patuit etiã. ⁊ patebit q̇n
ta ⁊ ſexta rubricis. de expropriatiõe ⁊ pauper
tate. patet etiã ď caſtitatis inuiolabili hone
ſtate. Et ſi caſtitas ĩpa religioſoꝝ gradꝰ non
habet. multi tamē ſunt gradꝰ diſcipline eiꝰ
honeſtatē inuiolabilē obſeruandi. Hec eſt
igit̄ huiꝰ ꝑfectio ſummaria hierarchie. Sꝫ
cum obediētia pauꝑtas ⁊ caſtitas ꝑtes ſint
euãgelice doctrine. vtpote cõſilia euangeli/
ca. quare hic hec tria ab euãgelio diſtinguũ
tur. cũ dicit̄. ſanctũ euangeliũ obſeruare vi/
uendo in obediētia ⁊c̄. Reſpõſio. Duplex eſt
perfectio. vna formalis. que cõſiſtit in habi/
tibus ⁊ actibꝫ virtutũ. alia materialis q̄ con
ſiſtit in cõgregatione cõſilioꝝ vel legũ faci
entium ſeu ducentiũ ad ſtatũ perfectionis.
Prima intelligit̄ ſpecialiter in nomĩe ſancti
euangelij. qꝛ hec ꝑfectio eſt principaliter in/
tenta in ſancto euãgelio. ad ipſam eñ oĩa
cõſilia euangelica ordinant̄. Hec eſt que p̄/
cũ dicit̄. Beati pauperes ſpiritu ⁊c̄. Et ĩ alijs
cipue in ſermone dñi in monte ꝑtractatur.
virtutũ regulis. vtpota in vitãdis v̄bis oci
oſis. ⁊ ſimilibus. Alia vero ꝑfectio ſcꝫ ma/
terialis ab hac expreſſe diſtinguit̄. cũ dicit̄.
viuendo in obediētia ſine ꝓprio ⁊ in caſtita/
te vtiꝙ̄ cõſiliaria ⁊ celebri. De qua dicit ſal/
uator Math. xix. ca. Qui poteſt capere ca/
piat. Sequit̄ de obediētiali eiuſdē ſtatꝰ or/
dinatione. ꝑ quã reducit̄ tota religio ad hie

rarchiam eccl'ie principalē. Pro quo dic̄ fra
ter Franciſcꝰ. hoc ſancti nomē fuit aduenti
cium. cũ Johãnes nomĩe ꝓprio in regenera
tione imponi diceret̄. Primo a matre. ꝓmit
tit obedientiã ⁊ ſi totus clerꝰ ⁊ religioſorum
vniuerſitas teneat̄ firmiter apoſtolico dño
obedire. tamē ſanctꝰ huic debito votũ adij/
cit ſpeciale ſciens voto ſuꝑuenire et fortifica
ri ſacri ordinis vinculũ ⁊ meritũ geminari.
Et reuerentiã. Eſt autē reuerētia exhibitio
honoris, ꝓcedens a timore filiali ⁊ humili af
fectu. Eccl'i. xxxij. Audi tacens ⁊ ꝓ reueren/
tia accedet tibi bona gratia. quia reuerentia
humilitatis eſt actꝰ fratris minoris. Unde
fratres minores ſicut humilitatꝭ ꝓfundiſſi/
me ꝓfeſſores debēt inter oĩes ſumme re̅ue/
reri ſummũ pontificē. ⁊ alios ꝓ gradu ſuo ĩ
eccleſtiaſticis officijs cõſtitutos. Dño pa/
pe Honorio ac ſucceſſoribꝫ eius canonice ĩ
trantibꝫ. hoc eſt qui ſuccedũt non facto tñ.
ſꝫ iure ſm formã canonũ ſublimati. Et alij
fratres teneant̄ fratri Franciſco ⁊ eius ſuc
ceſſoribꝫ obedire. vt cathene auree vncinis
medijs diſponãtur. vt ſic inferiores a ſupre
mo vertice ꝑ gradꝰ medios deducant̄. hic
eſt eñ motus rectꝰ mentiũ diuinarũ vt ſan
ctus docet Dionyſiꝰ. Et ſic ſcala iacob aſcē
dentibus ⁊ deſcendentibꝫ adornatur. Sic
aſcenſu purpureo filie hieruſalē pergũt ĩ re
clinatoriũ Salomonis.

Capitulũ II

I qui voluerint hanc vitã accipere.
s Stratis huiꝰ edificij fundamētis.
reſtat ꝓuidere de habitatoribꝫ ciui/
tatis. vt ſcꝫ recipiant̄ ad ordinē veniētes ad
orientē. lucis radios ſuſcepturi. Et hec ꝑs
quattuor habet. Primo agit̄ de ipſoꝝ rece/
ptione. Secũdo de ꝓbatõne. ibi. poſtea cõ
cedant. Tertio de recipiendorũ profeſſione
ibi. Finito vero anno. Quarto de profeſſo/
rum in victu ⁊ veſtitu deſcriptõne. ibi. Et il/
li qui iã. Et quia circa receptionē tria cõ/
currunt. ſcꝫ recipiētis auctoritas. recipiēdi
idoneitas. humilitas. ⁊ religionis requiſita
puritas. Juxta quod oĩe hierarchicuꝫ ne
gocium diuidit̄ in ſanctis ꝑfectis ⁊ perfecti
oribꝫ ſm Dionyſiũ. Primo agitur de ꝑtinē
tibus ad recipientē. Secũdo agitur de ꝑti/
nentibꝫ ad recipiēdi idoneitatem. ibi. Et ſi
hec oĩa. Tertio de pertinētibꝫ ad religio/
nis puritatē. ibi. Dicant illis. Circa rece
ptores duo tangit iuxta duas eccl'ie claues

ſuxta quod in hierarchia eſt ordo ⁊ ſcientia.
ex quibꝫ ſequit̃ actio. Tangit primo circa re
ceptores clauẽ auctoritatis ⁊ ordinem pote
ſtatis. Secũdo ꝑtinentia ad clauẽ ſcientie
⁊ diſcretionis. ibi. Miniſter vero diligẽter.
Dicit ergo. Si qui voluerint hanc vitã reci
pere. Loquit̃ cõdicionate dominũ ſequẽdo
dicentẽ Matth. xix. Si vis perfect⁹ eſſe va
de ⁊ vende omĩa que habes ⁊ da pauperibꝫ
⁊c̃. Religionis eñ hui⁹ ꝓpoſitum vt nulluz
terrenũ expectari poſſit emolimentuz nulli
neceſſitate imponit̃. nec carne ⁊ ſanguĩe ſug
geritur. ſed ab illo inſpirat̃ de quo dic̃ Joh
iij. Nõ poteſt homo accipere quicq̃ꝫ niſi da
tum fuerit ei de celo. Et venerint ad fratreſ
noſtros. Nõ hoc dicit̃ quaſi non liceat fra
tribus nõ venientes exhortatiõibus preue
nire. cũ ⁊ ipe dñs plures ad diſcipulatũ reci
piens plures vocali vocatione preueniſſe le
gatur. vt Andreã. Petrũ. ⁊ ſimiles. quidam
ipm preuenerũt ſe eius cõſortio offerendo.
quoꝝ ⁊ vnus repulſus eſt. ſicut patet Ma
thei. viij. Venientiũ igit̃ ad fratres quidaz
ſunt a fratribꝫ ꝑuenti. quidã vero ipſos ſua
deuotiõe preueniũt. Et de omnibꝫ hic dicit̃
Et venerint Mittãt eos ad ſuos miniſtroſ
ꝓuinciales q̃bꝫ ⁊ non aliꝭs recipiẽdi fratres
licentia cõcedatur. Ecce clauis auctoritatꝭ
miniſtris tm̃ reſeruat̃. Jſta autẽ commiſſio
ſeu ordinatio habet ꝑcipue duas rationes.
Prima vt receptorũ aut recipiendorũ con
ſtantia probet̃. Secunda eſt quia de miſtri
prudẽtia ampli⁹ preſumit̃. q̃ arte ſciat piſca
toria bonos in vaſa ſua eligere. malis vero
nõ idoneis foras miſſis. Nomen autẽ mini
ſtri ſumit̃ Matth. xx. vbi dicitur. Qui ma
ior eſt veſtrũ erit miniſter veſter. Et q̃a plu
rimoꝝ ad ordĩez venientiũ eſt deuotio ma
nifeſta. Sufficiens eſt ad receptionẽ ſecula
rium diſcretio in cõuentualibꝫ fratrũ. maxi
me in loco generaliũ ſtudiorũ. Jdeo domi
nus papa nõ relaxãs hanc regule partẽ ſed
ad mentẽ ei⁹ diſpẽſando aſpiciens ordiauit
q̃ in talibꝫ locis diſcretis fratribꝫ receptio
nis auctoritas cõcedatur. ſciens q̃ dicit lex
ff. de legibꝫ. Quia ſcire leges non eſt verbuz
earũ tenere. ſed vim ⁊ poteſtatẽ. Et. lxj. diſt.
c. Statuim⁹ dicit̃. Eccleſiaſtice prohibitio
nes ꝓprias habẽt cauſas quibꝫ ceſſantibus
ceſſant ⁊ ipe. Et. j. q. j. dicitur. Qd pro neceſ
ſitate tẽporis ſtatutũ eſt. ceſſante neceſſitate
ceſſare debet. Sed ꝓ clauẽ diſcretionis di

cit. Miniſter vero diligẽter eos examiabit
de ſide catholica. ⁊ de eccleſiaſticis ſacramẽ
tis. Hoc ꝑ illis dicit̃ partibꝫ vbi cõtingit ali
quos hereticos inueniri. Ad fidẽ catholi
cam pertinẽt omĩa que ipi fidei obſequunt̃
Unde q2 fratres ad fidei doctrinã ex inten
tione regule ſunt vocati vt ſequẽtia manife
ſtant. ſtatutũ eſt in ordine ne aliquis recipi
atur ad ordinẽ pro clerico niſi fidei doctri
ne habeat cõueniens fundamentũ. vel ſal
tem ꝑ fundamẽti penuria edificatõis multi
tudo recompẽſet. vel quod in talibꝫ lingua
non ſufficit vita clamet. ⁊ ſic de minoribꝫ ex
aminatio in maioribꝫ implicatur. ſicut ipſe
domin⁹ Exo. xx. Jnhibendo idolatriã inhi
bet omnẽ ſuperſtitionẽ. Jnhibendo hereſiz
inhibet omĩs erroris perniciẽ. Jnhibendo
homicidiũ inhibet omnẽ perſone iniuſtã le
ſionem. Jnhibẽdo mechiam inhibet forni
cationẽ. precipiẽdo honorẽ parentũ omnẽ
hominẽ ꝓ grad⁹ ſui merito cũ innotuerit ꝑ
cipit honorari. vt ſic minora in maioribus
cõmendẽtur. Sic etiã in ꝑſenti minorũ ex
aminatio in maioribꝫ implicatur. Et ſi h̃
omnia credant ⁊ velint ea fideliter cõfiteri.
Hic agit de pertinẽtibꝫ ad recipiendoꝝ ido
neitatẽ. que in duobꝫ cõſiſtit. Prima ad deũ
pro qua dic̃. Et ſi hec omĩa credãt vtiq̃ꝫ cor
de. ⁊ velint ea fideliter cõfiteri. Quia ore fit
confeſſio ad ſalutẽ. Ad Roma. x. Ex quo ve
re patet q̃ recipiẽdi ad ordinẽ debent para
ti eſſe ad martyriũ. Et vſq̃ꝫ ad finẽ firmiter
obſeruare. quia ꝑmium dat̃ ſoli perſeueran
ti. Tertia eſt in ordine quo ad mundũ. pro
qua ſubdit. Et vxores nõ habent ⁊c̃. vel licẽ
tiã eis dederint. ſcꝫ maritis auctoritate dio
ceſani epiſcopi voto iam cõtinentie emiſſo.
Hoc dicit̃. quia votũ quo ad hoc non ſolen
nizatur. niſi vouẽs mundo moriẽs in ſpiri
tualis patris penit⁹ tranſeat poteſtatez. q̃d
precipue cõuenit ſponſo eccl'ie. Et illi⁹ ſint
etatis vxores q̃ non poſſit de eis oriri ſuſpi
tio. Etas iſta nõ minus ſtabilitate virtutis
q̃ꝫ tractu tẽporis menſurãda videtur. quia
dicitur Sapiẽ. iiij. Senectus venerabilis
eſt non diuturna. nec annorũ numero com
putata. Cani ei ſunt ſenſus hominis ⁊ etas
ſenectutis vita immaculata. Jn iſto autem
impedimẽto omĩa alia intelligunt̃ que poſ
ſent ineptitudinẽ ad ingreſſum ordinis ge
nerare. Sicut modus eſt iſti⁹ regule dare
ex ſimilibus ſimilia intelligere. et minora in

maioꝛibus implicare. Que autē hic dicun/
tur colligūtur Extra de cōuerſio. cōiugato
rum. c. Cū ſis. ⁊ aliȷ̈s pluribus. Dicant il
lis verbū ſancti euangeliȷ̈. Hic agitur ꝺ ter
tio. ſcꝫ de religionis puritate. que in tribus
cōſiſtit. In venientiū denudatōne perfecta
In frugalitate recipientiū manifeſta. Ibi.
Et caueant fratres ne ſolliciti. Tertio in di
rectione ad releuationē pauperuꝫ diſcreta.
ibi. Si tamē conſiliū requirat̄. Pro ꝑmo
dicit. Dicant illis verbū ſancti euangeliȷ̈ ꝙ
vad. ⁊ ven. omnia ſua ⁊ ſtudeāt ea pauperi/
bus erogare. Hoc em̄ ſumitur de conſilio
dn̄i Matth. xix. Simile legit̄ Luce. ix. vbi
dicitur. Et ait alter. Sequar te dn̄e. ſed per
mitte mihi primū renūciare his qui domi
ſunt. Ait ad illū Jeſus. Nemo mittens ma
num ſuā ad aratrū ⁊ aſpiciens retro. aptus
eſt regno dei. vt ſint nudi coꝛde. vt ſunt qui
diuitiȷ̈s habitis coꝛ non apponūt. nec nuda
ti tantū clamide cū Joſeph egyptiam fugi/
ente. Geneſ. xxxix. quē imitātur qui relictis
implicatiuis ſibi retinēt operimentū ſuffici
ens nuditati. ⁊ ſuo modo nudi nudā crucē
ſequunt̄. ſed ſint etiā adeo nudi vt ſint ſpoli
ati ſyndone ſuper nudo. vt a pꝛopinquioꝛi
cū adoleſcente diligēte dominū pꝛe ceteris.
vt legitur Marci. xiiij. in textu ⁊ in gloſa. cū
abiecto pondere in nuditatis termino ſta/
tui vie poſſibili chꝛiſti veſtigia imitent̄. Qꝺ
ſi facere nō potuerint ꝓpter loci diſtantiā vl'
pꝛopter litiū implicatōem. ſufficit eis bona
voluntas qua licite ceditur ⁊ om̄ia contem
nūtur. Juxta illud Hieronymi. Si habes
res tuas vende. ſi non habes. ꝓiȷ̈ce. Nemo
renunciaturꝰ ſeculo poteſt bene vēdere que
cōtempſit vt venderet. Sequit̄ de puritate
a parte recipientiū. Caueāt autem fratres
Iſtud videt̄ dici ꝓhibitoꝛie cum inhibeat̄
vt illicitū quod colligit̄ ex hoc qꝺ ſequitur.
Si tamē conſiliū requirat̄. Ex quo enim li
centia in hoc tm̄ datur. in alio denegat̄. Et
eoꝛum miniſtri ne ſolliciti ſint de rebus ſuiſ
tempalibꝰ. vt libere faciant de rebꝰ ſuis ꝗd/
quid dominꝰ inſpirauerit eis. hoc ſumitur
exemplo dn̄i dicentis Matth. xix. Vende
om̄ia que habes ⁊ da pauperibꝰ ⁊c̄. Secus
erat in Actibꝰ apoſtoloꝛū vbi dicitur ꝙ pꝛo
pter multitudinē viroꝛū ac mulierum ſimł'
exiſtentiū inter quos nullus erat egēs. apl'i
gerebāt pecunie pꝛeciȷ̈ rerū venditarum ad
tempus ſollicitudinē. quā cito dimiſerunt.

ſicut impeditiuā verbū dei. ſicut legit̄ Actu
um. vj. Diſcretioꝛ ⁊ excellētioꝛ eſt regula ab
ipſo domino cōſtituta apoſtolis. cum dixit
Matth. x. Nolite poſſidere aurū vel argen
tum ꝗꝫ illa que cōſtituta eſt ſub apoſtolis ꝑ
mitiue multitudini ſimul habitantiū viro/
rum ac mulierū. vbi nullus eoꝛū aliꝗd poſ/
ſidebat. neqꝫ ſuū aliquid eſſe dicebat ſꝫ ipm̄
in cōmuni cum aliȷ̈s poſſidebat. Hanc re
gulam ſub apoſtolis cōſtitutā inſtituit bea
tus Auguſtinꝰ ſibi ⁊ clericis ſuis. ſtatuens
ne quid ꝓpꝛiȷ̈ poſſiderēt. Sed quia vidit eā
Auguſtinꝰ a clericis nō ſeruari. mutauit de
cretum. eos habere pꝛopꝛiū ſuſtinēdo. vt pa
tet. xij. q. j. c. Certe ego Hanc eandē multitu
dinis regulā imitatus ſanctꝰ Benedictꝰ mā
dauit bona ad oꝛdinē venientium niſi darē
tur pauperibus adiūgi rebus eccleſie mo/
nachoꝛū. vt ipſi viuentes ſine pꝛopꝛio pſona
li haberēt poſſeſſiones monaſteriȷ̈s pꝛopꝛi
as: quibꝰ ipſe nullū pꝛefixit limitē terrene
affluentie acquirēde. vnde agrū agro nō ceſ
ſant vſqꝫ hodie eoꝛū plurimi copulare. Alia
fuit antiquoꝛū monachoꝛū foꝛma. Juxta
quod narrat Gregoꝛiꝰ tertio dyalogoꝛum
de ſancto Iſaac monacho. Cui cū plurimi
poſſeſſiōes offerrēt ad monaſteriū conſtitu
endum. ⁊ ille om̄ia oblata reſpuens. foꝛtem
tenebat ſententiam dicens. Monachus qui
in terra poſſeſſionē querit monachus non
eſt. Et Hieronymꝰ ad paulinū. Habꝫ vnū
quodqꝫ pꝛopoſitū pꝛincipes ſuos. habemꝰ
⁊ nos pꝛincipes ꝓpoſiti noſtri Paulū ⁊ An
thonium. Itē noſter pꝛinceps Helyas. no
ſter Helizeus. noſtri duces filiȷ̈ pꝛophetaꝝ
qui habitabāt in agriſ. ⁊ faciebant taberna
cula iuxta fluenta Joꝛdanis. Itē dicit i epy
thaſio Nepociani. Aliȷ̈ nūmum addunt nū
mo. ⁊ marſupia fodientes matronarū. opeſ
venerētur obſequiȷ̈s. Ditioꝛes ſunt mona/
chi ꝗꝫ ſeculares. poſſident opes ſub chꝛiſto
paupere. quas ſub locuplete dyabolo non
habuerunt. ⁊ ſuſtinet eos etiā eccleſia diui/
tes quos tenuit mundꝰ ante mēdicos Hec
Hieronymus. Et tamē ſancta eſt viuendi
foꝛma ſi ſeruetur. quā inſtituit ſanctus Be
nedictus. quā quidā in nigꝛis. quidam vero
in albis a longe imitant̄. Beatus igit̄ Frā/
ciſcus vidēs pericula ⁊ ſacrilegia affluentie
terrene quā multi poſſident in cōmuni. Ele
git regulam ipſis apoſtolis ad pꝛedicandū
miſſis a domino conſtitutā. iniungens fra/

tribus ne ſollicitudinem habeāt de rebꝫ ve
nientium ad ordinē. ne ſic ordinis macule/
tur puritas. vel inquietudine aliqua graue
tur Sed ne res veniētium inutiliter diſpē
ſentur remediū coueniens adhibetur. cum
dicitur. Si tamē conſiliū requiratur. hec li
centia ſicut conuenit miniſtris ita competit
alijs quibꝫ ex priuilegio apoſtolico recipien
di fratres ad ordinem eſt cōceſſa. quoniam
conceſſo principali. acceſſorie etiaȝ oīa cō
ceduntur. Poſtea cōcedant eis pannos
probationis. Premiſſa prima parte huiꝰ
rubrice. in qua agitur de venientiū receptio
ne Hic ſubiungit᷑ ſecunda pars de eorum ꝓ
batione. quantū ad habitus precipue qua/
litatem. Dicit ergo. Poſtea concedant eis
pannos probatōnis. videlicet duas tuni/
cas ſine capucio. Sed cum dicat᷑ Matth.
x. in regula apoſtolorū. Neqꝫ duas tunicas
qualiter hic ſanctus Franciſcus concedit
duas tunicas. qui ſuperius dixit. regula et
vita fratrū minorum hec eſt. ſcȝ domini no/
ſtri Jeſu chriſti. ſanctū euangelium obſua
re. Reſponſio. in euangelio nomine vniꝰ tu/
nice veſtitus deſignātur neceſſarij. Unde
non habere duas tunicas eſt non ferre ſuꝑ
flua veſtimenta. Sed quia ꝓ religionis ho/
neſtate neceſſariū eſt exteriorem tunicaȝ in
longitudine ⁊ latitudine ab alia vł alijs de/
ferre. Neceſſariū veſtimentū beatus Fran
ciſcus in duas diuiſit tunicas. In vna itel/
ligens exteriorē amictum vt fratres cappa
tegātur. In alia intelligit᷑ omne corpori ma
nifeſte neceſſarium veſtimentū. Et cingulū
funem vtiqꝫ. quia dicit᷑ Jſaie. iij. Erit pro zo
na funiculus ⁊ cingulū ſacci. Hoc cinguluȝ
funiculus eſt. quia ſacci funibus cingi ſolēt
Credo autē ſanctum Franciſcū iſtud cin/
gulum elegiſſe. quia legitur Matthei. xxvij.
Vinctum duxerūt eum. ⁊ tradiderunt euȝ
poncio pylato. Vel certe ad litteram vt cin/
guli vilitas concordet habituꝰ vilitati vt hoc
cinctorio armati veritatis linea multȝ aſpe/
ra ab eccleſia videātur diſturbare ſymonia
cos ⁊ alios ſceleroſos. Facto enim flagello
de funiculis. dominꝰ vendentes ⁊ ementes
de templi ſui finibꝫ noſcitur eieciſſe. vt dicit᷑
Johānis. ij. Et bracas. quarū eſt neceſſitaſ
manifeſta in caſibꝫ innumeris propter hūa
ne miſerie tegumentum. Jſtarum bracarū
non tangit᷑ qualitas. vt liceat fratribꝰ. ſi no/
lunt tangere lini delicias. bracis vti laneis

vel etiam cilicinis. Et caporonē vſqꝫ ad cin
gulum. vt more antiquorū religioſorum di
ſtinguatur habitꝰ nouiciorum ab habitu ꝓ
feſſorum. Ab iſta autē generali lege excipiēſ
addit. Niſi eiſdem miniſtris ſm deū aliquā
do aliud videatur. Ex hoc verbo ſcti Frā/
ciſci procedit vt iſtud nouiciatꝰ inſigne pau
ciſſimis cōcedatur. quia creſcente vanitate
hominū non eſt mirū ſi humilitas minuat᷑.
Finito vero anno probatiōis. Hec ē ter
tia pars rubrice in qua agitur de profeſſiōe
Primo quantū ad ſui obligationē votiuaȝ.
Secundo quantū ad propoſiti ſtabilē per/
ſeuerātiam. ibi. Et nullo modo licebit. ⁊c.
Dicit ergo ſic. Finito vero anno probatio/
nis. Nec enim ante annū completū licȝ poſ/
ſent ſe deo im mobiliter aſtringere. licet eos
ad profeſſionē admittere faciendā. In quo
anno poſſunt experiri afflictiones frigoris
⁊ caloris. In cuius figura ſterilis ficulnea
anno vno dimittit᷑ ne preſcindatur. vt patet
Luce. xiij. vt fructus ab ea agricolatus ad/
hibito fimo expectetur. Finito igit᷑ anno
probationis recipiātur fratres ad obedien
tiam. promittētes vitam iſtā ⁊ regulam ſem
per obſeruare. In qua promiſſiōe ſic vouēt
totā regulam. vt ſupra tactum eſt. vt nō om
ni eius parti ſe obligatorie aſtringant. Vo
uent em̄ ſe totam regulā pro regula habi/
turos ſm mandātis intentionē. vt quedaȝ
ab obſeruandū omnimode. quedā ad habē/
dum pro ſalutaribꝫ hortamentis. Ergo il/
la que ad obſeruantiā inuiolabiliter ſūt vo/
uenda iſta ad cautelā ex voto perhēniter ſūt
habenda. Et nullo modo. Hic tangit ſecū/
dum ſcilicet voti ſtabilē perſeuerantiam di
cens. Et nullo modo licebit eis de iſta reli/
gione exire. ſupple. poſt profeſſionē. Exitum
autē de religione aliqua dupliciter intellige
re poſſumus. Uno modo vel retrocedēdo
⁊ hoc reuertendo ad ſeculū ſeu ad religiōeȝ
laxiorem. quorū vtrūqꝫ eſt apoſtatare et re/
tro aſpicere. Alio modo procedēdo ad altio
rem gradū fugere. ſcilicet melioris vite aſcē
dendo. ſicut faciūt qui a laxioribus ſtatibuſ
ad religiones ſe transferūt artiores. Primꝰ
modus exeundi eſt in omi religione dāna/
bilis. Secundꝰ laudabilis vbi poſſibilis.
Sed profeſſo ad hanc religionē eſt impoſ/
ſibilis. quod niſi papa ſupponeret in regula
premittens ⁊ nullo modo licebit. nō ſubiun
geret. Juxta mandatū domini pape. Quia

ſm ſanctum euangeliū. Nemo mittens manum ad aratrū ⁊ reſpiciens retro aptus eſt regno dei. Si igitur nō licet exire. quia non licet retroſpicere. ergo oīs alia religio huic eſt retro. ⁊ apoſtate ſunt omnes ab hac religione poſt profeſſionē ad quamcūq; aliaȝ tranſeūtes. Q si aliquos exire vel pro peccatis ſuis a religione eijci contingat ſi totis viribus inſtātes fuerint pro religione hac recuperanda. nec gratiā inuenire valentes extunc in aliqua alia religione rigida ſe ſaluare poterunt. ſi tamē quantū in ſe eſt maneant in deſiderio ad ſtatum ſuū priſtinum reuertendi. Q ſi de licentia apoſtolica ſe glorientur aliqui aliter facientes. ꝑ certiſſimo ſciant contra hāc domini ſententiā papā nihil facere. Nemo mittens manū ad aratrū. ⁊c̄. Q ſi mēdacijs interuenientibus aliquid contingat per tales a ſede apoſtolica impetrari. non eſt eis excuſatio. ſed accuſationis duplicatio. dum mēdacio tantū patrem circumuenientes ſue querūt apoſtaſie pallium. qui in votis non diſpenſat niſi vbi ſuggerit pietas ⁊ rationabilis equitas recompenſat. Et quia obligati ad eundē ordinem voto vel iuramēto tenētur domino integre ſoluere quod vouerūt. Qua ratione. non licȝ fratribus de hac religione exire. quia hoc eſt retro aſpicere. Non licet obligatis ad iſtā religionem quācunq; aliam intrare profiteri vł ingredi ad manendū. imo peccant mortaliter tales in religionib⁹ alijs remanētes. peccant etiam eos recipientes ⁊ conſentiētes. ſi cut apoſtaſie facinus ꝓmouentes. Sed q̄d dicēdum eſt de illis qui ad epiſcopale officium ex his fratribus aſſumunł Reſpondeo Si coacti ab eccleſia huiuſmodi ineuitabili neceſſitate ſuſcipiāt regimen animarū nō ſunt reputandi ab ordine egreſſi ſi quātum in ipſis eſt ſemꝑ appetant in ſinu ordinis cōfoueri. Q ſi non vocati ad epiſcopalē gradum nec coacti ad eundem aſpirant vt fugiant erumnas pauperū ⁊ ordinis rigorē. credo eos in illi⁹ partem ceſſuros. qui dixit. ſedebo in monte teſtamēti in lateribus aquilonis Sed nūquid obligati ad hanc religionem excuſabūtur ſi aſſumātur ad curam paſtoralē vel aliam eccleſiaſticam dignitatē certum eſt ꝙ nō. vt patet extra de voto. ca. ꝑ tuas. Ubi papa cuidā ad religionē obligato ⁊ ante impletionē voti ad regimen aīarum aſſumpto. reſpondit in hec verba. Si tuam deſideras ſanare cōſcientiam. regimē reſignes memorate eccleſie. ac reddas dn̄o votum quod vouiſti. Et illi qui iam ⁊c̄. Hic tangitur quarta pars hui⁹ rubrice. In qua agił de victus ⁊ veſtitus diſtrictione. Primo quantū ad veſtitū. Secundo quantū ad victum. ibi. quos moneo. In prima parte tangit veſtitus qualitatē ⁊ quantitatem. Secūdo vilitatem. ibi Et fratres. Et interponit pedū nuditatem. vt patet. Dicit ergo ſic Et illi qui iam promiſerūt obedientiā. profeſſi ſcȝ. habeant vnam tunicā cum capucio. In qua habitus intelligił. Et aliam ſine capucio qui voluerint habere. In alia tunica ſine capucio intelligił ſm ſtatuta ordis vnica ſimplex vel repetiata. nec debent plures haberi inferius. a profeſſis precipue. niſi de ſuperiorū arbitrio quibus regula committit talium ſollicitudinē. ſm loca et tempora ⁊c̄. Dicit autē ſignanter. qui voluerint habere. quia varia ſunt corporū robora. ⁊ multū differentes diuerſarū intemperies regionū Sed pro calciamētis addit. Et qui neceſſitate cogūtur poſſunt portare calciamenta. Ubi aduertēdum ꝙ cuȝ regula ſolū pro neceſſitate cogente cōcedit calciamenta portare. vbi ergo non cogit neceſſitas ſicut in corpore robuſti. vbi autē neceſſitas non cogit ſicut ⁊ in negocijs gerendis. que ⁊ſi per ſolos debiles expediri valent. poteſt tamen ſine periculo differri ipſaȝ expeditio. non licet. Calciamentorū ergo deportationē ipſa regula indirecte interdicit. Et quia verbuȝ illud ſumitur de euāgelio Matthei. x. vbi dicił in regula apoſtolorum. Neq; calciamēta. patet hic vſū ſandaliorum minime ꝓhiberi. quoniam ſicut dicił Matthei. x. Neq; calciamenta. euangelico more hanc cōplens ſententiā Marc. vi. c. precipit eis ne q̄d tollerent. ſed calciatos ſandalijs. ⁊c̄. Propter quod antiq̄ ſculpture pariter ⁊ picture mōſtrant apoſtolos calciatos ſandalijs inceſſiſſe. Unde Actuū. xij. ſuper illud. Calcia te caligas tuas. dicit Beda. Pro caligis ⁊ caligulis vt quidam habent. grecus habȝ ſandalia. Hoc enim gen⁹ calciamenti legitur ī euangelio apoſtolis fuiſſe permiſſum. Hec Beda. Que expoſitio extranea videreł. niſi diceret Papias ꝙ calige ſunt ſandalia. Que autē ibidē dicūtur. ſcilicet Actuū. xij. gloſa interlinearis exponit dicens. ꝙ ꝑ hoc ꝙ angelo iubente Petro. ⁊ ipſo complente.

datur exemplum nõ ambulandi ſine calcia/
mentis .⁊ non poteſt ad litterã ad aliud ge/
nus calciamẽtorum retorqueri ꝙ̃ ad illud.
de quo loquitur textꝰ ipſe. ſcilicet ſandalia.
Verbũ etiã ipſius gloſe nullius eſt auctori
tatis.quo ad hoc quod dicit angelo iuben/
te.⁊ ſi ad perſonã Petri littera referatur.tñ
iuſſio pro alijs myſtice intelligitur referri.ſ.
ad virtutes pedes ſpirituales munientes q̃
in ſandalijs deſignãtur. Sicut ad Epheſ.
vj.dicitur. Calciati pedes in preparationeʒ
euangelij.ibi vide gloſam. Q autẽ chriſtus
alia calciamẽta apoſtolis inhibuerit. patet
quia ſuper illud Matth.x. Neq̃ calciamẽ/
ta.dicit Hieronymꝰ. Et plato duas corpo/
ris ſummitates dicit nõ eſſe velandas. nec
aſſueram fieri debere molliciẽ capitis ⁊ pe/
dum. Cũ enim hec firmitatẽ habuerint. ce/
tera robuſtiora ſunt. Item Hieronymꝰ ad
Euſtochiũ. Diſcipuli ⁊ ſine calciamẽtorum
onere ⁊ vinculis pelliũ ad predicatiõem euã
gelij deſtinãtur. Milites veſtimentis chri/
ſti ſorte diuiſis caligas non habebãt quas
tollerent. Nec poterat enim habere domi/
nus qđ prohibuerat in ſeruis. Ecce ꝙ chri/
ſtus docuit incedere ſine calciamentis.hoc
ipſe etiam obſeruauit. Hic tamen Hiero/
nymus aliter vtitur nomĩe caligarum ꝙ̃ ſu
pra habitũ eſt ex Beda ⁊ Papia. Item Eu
ſebius.vj.eccleſiaſtice hyſtorie dicit. Deſide
rabam videre ſanctũ illum ⁊ pſallẽtem cho
rũ qui ad exemplũ melioris vite ceterꝭ om/
nibus viuunt legis dei atq̃ euangelij taciti
predicatores.in quibus ipſe habitus ꝑfert
virtutis inſignia. hirſutuʒ caput.pedes nu
di.apoſtolis ſimiles. Idem patet de Hiero
nymo ⁊ ſui tempis monachis. Dicit enim ĩ
vitaſpatrum capł̃o de ſancto Iohe.ita om/
nia illa exaſperante loco.vt non ſolum nu/
dos pedes vt eramus nos. ſed ⁊ calciamen
tis munitos terebret ⁊ ſecet. Hec Hierony
mus. Item obſecro ſi chriſtꝰ nudis pedibuſ
minime inceſſiſſet. qualiter rationabiliter đ
phariſeo conqueſtꝰ fuiſſet Luce.vij.dicens
Aquam pedibꝫ meis non dediſti.⁊c̃. Sed
quidam hic ſenſui ſuo innitẽtes ⁊ ip̃m chri
ſti ſenſui preferentes. dicunt.melius eſſe pro
doctrina veritatis calciatum eſſe ꝙ̃ diſcalci
atum.ne impediatur verbũ dei. Sʒ atten/
dant illi ꝙ nulla forma aptior eſt euangelij
propagandi.ꝙ̃ illa in qua toti orbi fuit euã/
gelium predicatũ. Hoc autem factũ eſt nu/
dis pedibus. Unde Hieronymus in epi/
ſtola ad Aggerentiam. Diſcipuli toto orbe
peregrini.nõ es in zona non caligas habu/
ere in pedibus. Unde Hieronymus. Fa/
teor penam eſſe aſperam pedũ nuditatem.
In hyeme quidem apparet ꝓpter frigidita/
tem. In eſtate autẽ grauior eſt propter du/
riciem maiorẽ.quia calor plus opprimit ter
re glebas ꝙ̃ frigus ⁊ ſole aſcendente cum ge
lu reſoluitur in hyeme. exiccatur amplius ĩ
eſtate. Calor etiam findit ⁊ frangit grauiter
pedes nudos. Et tamen ipſi fratres cũ apo
ſtolo in frigiditate ⁊ nuditate ibant gauden
tes.nec algoribus hyemis . nec ardoribus
eſtatis hactenus dimiſerũt. quin nudis pe
dibus adierint remotiſſimas partes mun/
di. Amplius poſito ꝙ chriſtꝰ vel in puericia
vel ante triceſimũ tertium annũ calciamen/
ta habuerit . non tamen ea habuit poſtq̃m
eorũ vſum diſcipulis inhibuit.qui cepit fa/
cere ⁊ docere. Sed pro veſtimentorũ qua
litate ſubdit. Et fratres omnes veſtimẽtis
vilibus induãtur. Hoc quideʒ conuenit al
tiſſime paupertati.quecũq̃ enim ſunt i vſu
verorũ pauperum ſunt iuxta paupertatis
regulam mẽſuranda. Hec vilitas in tribuſ
attendenda eſt.ſcilicet in precio.in colore.et
ſuperadditis alterius panni aſſumentis.
In precio inq̃m quia paupertas vera nihil
precioſum hʒ. Color etiam naturalis nõ ar
tiſic alis in veſte haberi debʒ. Aliter fruſtra
mo icrẽtur fratres in ſequentibus minime
iudicare vtentes veſtimentis coloratis. ter
tium additur vt ſeculi ſtulticia in fratrũ ha
bitu oſtendatur. Unde ſubdit. Et poſſunt
ea repetiare de ſaccis.⁊c̃. Saccus duplex
eſt.ſcilicet lineus ⁊ laneus. Et ſm̃ iſtud ſac/
cus dicitur omnis veſtis vilis Et eſt ſaccuſ
cilicinus.quo vſi ſunt prophete. Unde Iſa
ie.xx. Solue ſaccum de lumbis tuis. Hie/
ronymus in gloſa . Mira obedientia ſolo
cilicino induebatur. vt tradunt hebrei.⁊c̃.
Per alias ſpecies aliorum pannoruʒ diuer
ſitas intelligitur in ſubſtantia et colore. Ad
ditur autem huic veſtimento benedictio di
quoniam qui ſe ſtultum ⁊ deſpicabilem ex/
hibet huic mundo.ipſi deo efficitur precio
ſus. Hec eſt benedictio eius qui apparuit in
rubo Deuteronomij.xxxiij. Ipſe enim chri
ſtus vſus eſt viliſſimis veſtibꝰ. Unde chry

ſoſtomus ſuper Johannem.omelia.xxxiij.
A[n]teq̄m apparuiſſet Jeſus predicabat euꝫ
Johannes ba.vt facile ſuſceptibile eſſet te
ſtimonium ipſo apparente.in vili veſtimen/
to innoteſcente. Jtaqꝫ enim vili veſte annū
ciabatur forma cōmuni omnibus chriſtus
vt ſamaritane mulieres ⁊ meretrices et pu/
blicani cum magno auſu auderent ei appro
pinquare ⁊ loqui. Hec Chryſoſtomus.
Et nota ꝙ fratribus nulla pellicea veſti
menta concedūtur. Quos moneo.⁊c̄. Hic
agitur de ſtrictione quantum ad victū. Ex/
cludit quidem principaliter iudicium teme
rarium ⁊ aliorum contemptum.ac preſum/
ptionem propriorū factorum. Secundo
addit inſinuantem exhortationē de ciborū
vilitate dicenſ. Quos moneo ⁊ exhortor ne
deſ.⁊ affectu. neqꝫ iudicent cōtemnendo vel
vilipēdendo in cogitatu. Homies quos vi.
in veſ.⁊ colo.indu. Hieronymus ad Ruſti/
cum. Vilis tunica contemptum ſeculi pro
bat. Jta dumtaxat ne animꝰ tumeat ne ha/
bitus ſermoqꝫ diſſentiant. vnde licet facili/
ter vitari non poſſit iudicium ſuſpitionis.
vel heſitationis.cauendum eſt tamen peni/
tus a iudicio diffinitionis qua abſolute ta
libus vtentes cōtemnuntur. Uti cibo ⁊ po
tu delicato. Non eſt ergo fratrum vti cibis
⁊ potibus delicatiſ.ſicut nec veſtibus vti co
loratis Hoc enim ad ius pertinet altiſſime
paupertatis.que quanto eſt altior tāto arti
or debet eſſe victꝰ. Unde in comitiua chri/
ſti inuenti ſunt panes ordeacij. Johannis.
vj.⁊.ħ in deſerto. Jn ciuitate autem vſus eſt
pane triticeo. Jn quo ⁊ inſtituit ſacramen/
tum. Similiter ⁊ in deſerto ieiunabat qua
draginta dierum ſpacio. Jnter homies au
tem exiſtēs adeo ſe hominibus ⁊ cibis ⁊ po
tibus conformabat vt vorator ⁊ potator vi
ni ab omnibus diceretur. Quid in hoc ali/
ud tacite predicat.niſi damnationem hypo
criſis coram hominibus ſcilicet auſtere. ⁊ ī
abſcondito viuere delicate. Unde Matth.
duodecimo legitur.ꝙ Jeſu abeunte per ſa/
ta.diſcipuli ceperūt vellere ſpicas. Ubi glo/
ſa dicit.ꝙ in hoc docuerunt auſteram vitaꝫ
⁊ non accuratos ſed ſimplices cibos quere
re. Unde certum eſt ꝙ paupertatem ⁊ peni
tentiam profitentibus carnes in ſuis do/
mibus ſunt vitande extra caſum neceſſita/
tis duplicis.ſcilicet vel infirmitatis vel de/
bilitatis maniſeſte. Juxta quod beatus
Benedictus inhibꝫ monachis carnes qua
drupedum preter illos qui ſunt omnino de
biles aut egroti. Jdarco temporibus pe/
nitentie eccleſia a carnibus ſolet abſtinere
Qui ergo ſunt penitentie perpetue profeſſo
res ab eis tritis ⁊ integris. omni tempore
debent abſtinere. quantum patitur fragi/
litas humana. Nec hoc ſufficit niſi ⁊ a ſum/
ptuoſis piſcibus. ⁊ maxime beluis ſtude/
ant abſtinere. Unde Gregorius. Qui a car
nibus abſtinent nequaquaꝫ ſumptuoſiora
marinarum beluarum conuiuia preparent
Ridiculoſa igitur videt̄ abſtinentia.ma/
xime pauperibus carnes non tangere ⁊ pi/
ſces querere chariores. Et Hieronymus
ad Paulinum. Sit tibi vilis et veſperti/
nus cibus olera et legumina. interdum et
piſciculos paucoſ pro ſummis delicijs du
cas. Sequitur. Sed magis vnuſquiſqꝫ
iudi.et deſ.ſe. Hoc enim vere humilitatis
conuenit profeſſoribus ſeipſos deſpicere ⁊
deſpicabiles reputare. Sequitur

Capitulū III

Clerici faciant di/
uinum officium ⁊c̄ Hec tertia
rubrica fratres inſtruit diſcipli/
na. Et hec pars habet tria.quia
Primo agit de diſciplina ordinante ad
deum laudandum ⁊ honorandum.
Secundo agit de diſcipina ieiunij. que
ordinat hominem ad ſeipſum. ibi. Et ieiu/
nent.
Tertio agit de ordinantibus ad edifica
tionem proximorū.⁊ hoc quantum ad am/
bulantes per mundum.ibi. Conſulo.
Jn prima ergo parte primo informat cle
ricos deinde informat laycos. Dicit ergo.
Clerici faciant diuinum officium ſ̄m ordi/
nem ſancte Rhomane eccleſie. Quod offici
um fuit in maiori parte a ſancto Gregorio
⁊ alijs ſanctis inſtitutum.excepto pſalterio
quia eccleſia Rhomana vtitur alia tranſla/
tione pſalterij q̄ꝫ communiter habeatur.vl'
verius aliter emendato. Ex quo ſcilicet offi
cio habere poterunt breuiaria.
Sed quare ſanctus Franciſcus ex quo
fratres ſuos volebat in predicatione et ſtu/

dio per cōſequens exerceri tam oneroſo taz
prolixo officio onerauit. Reſponſio. San/
ctus Franciſcus optabat romane eccleſie
veſtigijs religionē ſuam idcirco pro viribꝫ
copulare. quia ſciēs eam immediate ſubeſſe
celeſti curie. ⁊ ab ipſo fuiſſe domino inſtitu/
tam ⁊ a ſanctis patribus gubernatam. qui
habētes ſapientiā ⁊ iudicia mittere toti mū
do. Scđm illud tamen officium prolixum
laudauerūt altiſſimū. ſicut ⁊ laudat vſqꝫ ho
die romana eccleſia regimini nihilominus
intenta eccl'ie vniuerſalis. quibꝫ etiam fuit
maxime ſolicitudinis inter omēs neceſſita
tes. ſciebant tamē clariſſimū eſſe laudū me/
ritum diuinarū. ⁊ per cōſequens breuitatē
laudum breuitatē arguere meritoꝝ. Cum
ergo nulli incumbit tanta ſollicitudo vacā
di ſapientie pro regimine vel illuſtratōe vni
uerſalis eccleſie ſicut eccleſie romane. nulli
pro eccl'ie miniſterio aut ſtudio congruit il/
lud officiuz abbreuiare. Suſpecta eſt ergo
cuiuſlibet nutricis pietas que affectum pu
tat tranſcendere tāte matris. Preterea mul
tum ad illuminationē proficit pierum men
tium. laudū frequentatio. Iuxta illud pſal/
miſte. Sacrificiū laudis honorificabit me
Gregoriꝰ ſuper Ezechielē. Vox pſalmodie
cum per intentionē cordis agitur. per hanc
omnipotēti deo ad cor iter paratur. vt duo
te menti vel ꝓphetie myſterium. aut cōpun/
ctionis gratia infundatur. Pro informati
one laycoꝝ ſubdit. Layci vero dicant. xxiiij
pater noſter. Doceātur autē layci ꝙ tria hec
vocabula Pater noſter qui es in celis perti
nent ad animi preparationē. quia cum vult
ſe nominari deus patrē. dat fiduciam impe
trandi. quia pater libenter filijs theſauriſat
~~Cum vero dicit noſter. docet dilatationem~~
affectus. vt nullꝰ orationē ſuā ad ſe ſolū cō/
trahat. Cuz dicit. qui es in celis. excitat pu
ritatem intētionis. vt orans ſola celeſtia orā
do requirat. Cū autē ſubdit. Sanctificet.
oratio ſubiungit. que in ſeptē petitionibꝫ cō
tinetur. quarū prime tres directe pertinent
ad dei honorē. quattuor ſequētes ad peten/
tium vtilitatē. Cuz enim dicit Sanctificet
nomē tuū. petit vt fidei veritas certiſſima ꝙ
deus eſt pater fideliū. ⁊ fideles filij dei appel
lantur ab infidelibus cognoſcat. Cum aūt
dicit. Adueniat regnū tuū. petitur vt eiꝰ le/
gibus a credentibꝫ obediatur. Fiat volun
tas tua. petitur vt eius bonitas diligatur, ⁊
propter ſe colat ab infirmis ſicut a fortibus
In quattuor autē petitionibꝫ ſequentibus
primo petit collatio omīs boni corꝑi ⁊ ani/
me neceſſarij. cuz dicit. Panē noſtrū quoti/
dianum da nobis hodie. Et petendo tm̄ ꝓ
hodie excludit proteruiā auaricie. incertitu
dinem vite inſinuādo. Secūdo ſubdit pe/
titio amotionis omīs mali Primo ꝙ̄ntum
ad preterita. cū dicit Et dimitte nobis debi
ta noſtra. vbi implicat debitū innocentie vt
ſciat ſe ad malū ſuū petere qui in corde ſuo
retinet adhuc rancorē ire. Secūdo ꝙ̄ntum
ad futura vt detur gratia omīa deuitādi pe
ricula peccatoꝝ vel temptationū. cuz dicit
Et ne nos inducas in temptationē. id ē. ne
induci ꝑmittas. Tertio quantū ad p̄ſentis
exilij vniuerſa mala preſentia. vt habētes vi
tam in patiētia. mortē optemus vitā iſtam
cū domino placuerit terminantē. Et h̄ om
nia cōfirmantur cū dicit Amen. Ubi no/
tandum ꝙ hec oratio inter omēs eſt p̄cipue
veneranda ab ipo domino nullo medio in/
ſtituta. Dicit autē beatꝰ Franciſcus ſignā/
ter. xxiiij. pater noſter ꝓ matutino. quia offi
cium nocturnale excubias repreſentat ciui
um ſupernoꝝ. ⁊ illo temꝑe deo eſt ſacrifici/
um laudis ⁊ angelis acceptiſſimū. Nume/
rus aūt. xxiiij. eſt numerus patrū vtriuſqꝫ te
ſtamēti. Duodecim em̄ fuerunt patriarche.
ꝑ quos multiplicatꝰ eſt populus credentiū
carnaliter. Duodecim etiā apoſtoli ꝑ quos
in nouo teſtamēto multiplicatꝰ eſt populus
credentiū ſpiritualiter. Petūt ergo fratres
in myſterio huiꝰ numeri optātes in vtriuſ/
qꝫ teſtamēti patrū meritis exaudiri ꝗs non
eſt dubiū ad angelicū conſortiū ꝑueniſſe. vel
quia. xxiiij. ſunt hore naturalis diei. orō iſti/
us numeri petit remediū temꝑis vniuerſi.
Itē matutine laudes que a clericis decātā/
tur. nouenario pſalmoꝝ. lectionū. ac cantu/
um diſtinguunt. vt angelicos nouē ordines
rep̄ſentent. Numerꝰ aūt. xxiiij. generatur ex
ductu ternarij in octonariū. In ternario āt
numerus credendoꝝ. In octonario iuſti/
cia intelligitur agendorum. cū ſm̄ Auguſti
nū eſt numerꝰ iuſticie vnicuiqꝫ ſua tribuēs.
Layci ergo qui ad laudes angelicas vel in/
telligendo myſteria non aſſurgunt. ſimpli/
citatem ſuam in fide ⁊ iuſticia in hoc nume
ro perficiunt. dum octonariꝰ ad iuſticiam.
ternarius ad fidē pertinet trinitatis. Scđ/
tur. Pro laudibꝫ quinqꝫ. ſicut matutinū of/

ficium laudes ſignat ciuiũ ſupernorum. ſic
officium laudũ ſignificat cultum eccleſie A
mane eccleſie primitiue vſqꝫ ad lucē claram
quam in fine ſeculi expectamus. Incipiunt
enim a regno xpi. decore induti in populo
iudeorum per iubilũ omis terre tranſeūtes
in populo gentiũ lucem pacis datam faten
tur eccleſie. ⁊ duos primos pſalmos tertio
copulando duplicis populi concordiam re
preſentant. Tranſeũtes autē per canticum
puerorũ in camino laudes eccleſie repreſen
tant ſub antichriſto. Et cũ i tribus pſalmis
laudes iungũt vltimo. temp⁹ poſt antixpm
ſignificant quādo a chriſtianis qui vſqꝫ tũc
fuerũt iudei ⁊ pagani in vna fide ſociati do/
minum collaudabũt. per has quinqꝫ petiti
ones laudũ canonicarũ eccleſiaſticarũ pu
to ſanctum Franciſcũ hunc quinarium la/
ycis aſſignaſſe. niſi in hoc forte numero dif/
ferentia aſſignet laudũ celeſtium ⁊ terreſtri
um. Iuxta hoc differũt hierarchie. quia ce/
leſtis laudat deũ intellectualiter. ſubceleſtis
per ſenſibilia ſymbola. que omia per quiqꝫ
ſenſus cognoſcũtur. dum auditus laudat i
canticis. viſus in ornamentis. tactus in ob
ſequijs. guſtus in ſacrificio altaris. olfactus
in fragrantia thuris. ⁊ ſi qua ſimilia ad fra/
grandum adhibēt. Sequitur. ꝑ prima in
qua domin⁹ ad pontifices ductus eſt. Ter
tia in qua accuſatus ⁊ iudicat⁹ eſt. in qua eti
am deſcendit ſpiritusſanct⁹. Sexta in qua
crucifixus eſt. Et nona in qua mortuus eſt
ꝑ qualibet iſtarũ horarum ſeptē. vt ſeptifor
mis gratia impetret. vel ſm ſeptē dona ſpi
ritusſancti. vel ſm ſeptē eccleſie ſacramenta
quibus deus indidit ſue efficaciā paſſiōis.
Pro veſperis autē duodecim. Hoc ido for
te quia veſpere pro horis habent duodeciꝫ
celebrari. vt pro omniũ horarũ dici preteri
te offenſis oratōe duodenaria chriſti miſeri
cordia imploret. Uel quia laudib⁹ veſperti
nis repſentatur mũdi veſpera in qua ipe de
us incarnatus eſt. factus dies. ⁊ ſibi duode
cim horas in duodecim apoſtolis copl'auit
Unde legitur Ioh. xi. None duodecim ho
re ſunt diei. Sequit ꝑ completorio ſeptem
in quo omniũ cōſummatō inſinuat. vt ſicut
ſpiritus ſeptiformis incipit ⁊ dirigit. ita per
ipſum etiā diei meritum ꝯſummet. Hec au
tem in vniuerſo ſunt. lxxvj. pater noſter. qui
bus ſi oratio ꝑ defunctis adijciatur nume/
rus ꝑducitur. lxxxi. vt omniũ peccatorũ re/
miſſio impetret. Et ieiunent. Hic agitur
de ordinantib⁹ hominē ad ſeipſum. ſcꝫ de ie
iunio. Et loquit de triplici quadrageſima.
duas ꝑceptorie imponens. tertiā ad deuo/
tionis excitationē ſuadens Tres ſiquidem
legunt quadraginta dieb⁹ cōtinue ieiunaſ/
ſe. Moyſes. vt patet Exod. xxxiiij. ⁊ Hely/
as. iij. Regũ. xix. Et ipſe domin⁹ met Mat.
iiij. Duplex autē eſt ieiuniũ. ſcꝫ meror ⁊ gau
dij Ieiuniũ meroris eſt quo carni placentia
cibaria ſtudio penitētie carni abſcindũtur.
Ieiuniũ vero gaudij eſt cum ipſum cor tan
tis eſt inunctũ ſpiritualib⁹ delicijs. vt pena
ſit vacare menſis ⁊ eſt ꝑ conſequens delecta
bile ieiunare. cũ ieiunatur nō vt corpus af/
fligatur. ſed ne deuotio interrumpat q̄ ſpiri
tus recreatur. Ieiuniũ moyſi ſignificat me
rorem pro deletiōe culpe. Ieiunium Helye
ſignificat merorē pro amotione omis miſe/
rie. Primũ ſignat ieiuniũ quadrageſime hi
emis. Secundũ ſignat quadrageſima veris
Uel meli⁹ prima quadrageſima refertur ad
peccata preterita expianda. Secũda ad fu/
tura imminētia ꝑcauenda. Ieiuniũ aũt xpi
ſignificat ieiuniũ gaudij quo non tm̄ a cib
carnalibus. ſed ab omi terrena delectatōne
delectabiliter abſtinetur. Idcirco beat⁹ frā
ciſcus duas quadrageſimas precipiēdo im
poſuit. tertiā vero cũ benedictōne dei ſuaſit
ſciens eā deuotione ſola ⁊ nō aliqua coacti/
one adimpleri debere. Dicit ergo. Et ieiunēt
a feſto omniũ ſanctorũ vſqꝫ ad natiuitateꝫ
dñi Sanctā vero quadrage. ⁊c. Sed aliaꝫ
vſqꝫ ⁊c. Nota ꝙ hic ſecundo fit mentio de
benedictione. hic in victu. ſuperi⁹ in veſtitu
Alijs aũt tꝑib⁹ nō teneant niſi ſexta feria ie/
iunare. qꝛ illa die voluit dñs crucifigi. Tē/
pore vero manifeſte neceſſitatis. ſcꝫ propter
infirmitatē grauē. vel propter virtutē in la/
bore ineuitabili adeo deficientē quādo ſcꝫ
labor incumbēs de neceſſitate aliter perfici
nō poteſt. nō teneant ſcꝫ ieiunio corpali Ad
gaudij igit ieiuniũ volens omi tempe fres
ſuſpirare iuxta euangelicā regulam. minus
de ieiunio meroris imponēs ad gaudij ieiu
nia informat in ſequētib⁹ vt patebit. Conſu
lo vero. Hic agit de ordinantib⁹ ad edifica
tionē proximoꝝ. ꝑ mundũ ſcꝫ a foris tam am
bulando ꝙꝫ in alienis domibus quieſcēdo.

Circa primum primo informat itinerati
onem ad vitandũ malum. Secundo exclu
dit exꝗtationē. ibi. Et non debeant. In pma

parte informat itineratione ad vitandū ma
lum. Tertio ad tenendū bonum. ibi. Sed
ſint mites. Pro pmo dicit. Conſulo ꝗo ad
inſtructionē rationalis. moneo ad allectio/
nem cōcupiſcibilis. Prouerbiorū. xij. Qui
ſuauis eſt viuit in moderationibus. in ſuis
monitionibꝫ relinquit cōtumeliam. Et ex/
hortor ad excitationē iraſcibilis. ij. Macha
beorum. xv. Singulos armauit. non clipei
aut haſte munitione. ſed ſermonibus opti/
mis ꝛ hortamentis vt quādo vadāt ꝑ mun
dum exemplo chriſti ꝛ diſcipulorum ſuorū.
Non litigent. alicui inferendo contumeliā.
Neqꝫ cōtendāt verbis. pertinaciter affirmā
do ſententiā ſuam. vel iudicialiter litigādo.
Nec alios iudicent. dubia ſcilicet in peiorē
partem interꝑtando. vt ſic ſeruetur innocē/
tia exterior ꝛ interior. Sed pro bono tenen
do ſubdit. Sed ſint mites in cedendo imꝓ
bitatibus. pacifici minoritatis ſue ordinem
ſeruando. Et modeſti. per diſciplinā ſenſu/
um ꝛ verborum ꝛ operū. manſueti moribꝫ.
non impetuoſi. Et humiles. Nullum hono
rem appetendo. ꝛ omnē gloriam humanam
fugiendo. Nec hoc ſufficit niſi diffinitiōem
humilitatis in ſe ſtudeāt adimplere. que ta
lis eſt. Humilitas eſt virtus qua homo ve
ra cognitione ſui ſibi ipſi vileſcēs appetit tra
ctari vt huiuſmodi ꝛ non ſublimiꝰ guberna
ri. Et pro ſpeciali diſciplina addit. Hone/
ſte omnibꝫ loquentes ſicut decet. omnē ſcili
cet hominē pro ſui ſtatus gradu reuerēdo.
Hec eſt informatio itinerationis. Sed ꝓ
ſecluſione equitationis ſubdit. Et non de/
beant equitare. Et per cōſequens nec biga
re aut quadrigare. que maioris ſunt ſump/
tus. Niſi manifeſta neceſſitate. prolixi vl' im
pediti itineris vel negocij vrgentis vel infir
mitate cogātur. Dicit autē non debeant. ꝓ
eo quod eſt debeāt non equitare. Et in q̄m
cunqꝫ domū intrauerint ad procurandum
animarū ſcilicet ſalutem. Matthei. vj. Pri/
mum querite regnū dei. ꝛc. Primū dicant.
Pax huic domui. ſm doctrinā chriſti Ma
thei. x. Optando autē pacem. optamus om
nem liberationē a malo ꝛ promotionem in
bono. Et eſt pax tranquillitas cordis. Et
ſm ſanctum euange. iū de omnibꝫ cibis ꝛc.
dicit notanter liceat. non neceſſitatē impo/
nendo ſed ſm indulgentiam permittendo.
vt ſciat ſe contra regulā nihil facere. ſi quis
voluerit ſublimius ambulare. Ad hoc no/
tandum dicit. liceat omnibus. non ſimplici
ter. ſed ſm ſanctū euangelium. Iſtud autē
non cōceditur niſi in predicationis euntibꝫ
miniſterio. Qui ergo pro animarum ſalute
non circūeūt. in hac licentia ius non habēt.
Ipſe dicendo ſm ſanctū euangelium licen/
tiam tempat. vt ſcilicet ſm regulam euange
lice honeſtatis fiat. Unde cū verbum predi
ctum trahat de Luce. x. caplo. vbi dicitur.
Manducate que apponūtur vobis. Notā/
dum ꝙ ibi immediate ſubiungit. et curate i
firmos qui in illa ſunt. certum eſt illud itel/
ligi ſpiritualiter ſm principalem intellectū
vocabuli. Non eſt autē modus curandi ani
maruꝫ delicatioribus vti cibarijs q̄ꝫ illi vtā
tur. in quorum mēſis fratres ipſi veſcūtur.
Hoc enim eſt nō curare infirmos ſed a for/
titudine ad infirmitatem vocare. Quando
ergo principales perſone domus et familie
abſtinent a carnibus. non licet ſm ſanctuꝫ
euangeliū fratres in eſu carnium laxiꝰ am/
bulare. Item vbi eſt ferculorū ſuperfluitas
non eſt euangelice ſanctitatis ſuperfluitatē
vſu ſuo vel abuſu verius approbare. ſed ma
gis neceſſitate accepta. diſſimulare pruden
ter quod nequit ſine ſcandalo reprehendi.
Item ſi aliqui religioſi receptores fratrum
contra regulā ſuam carnes comederēt. nō
eſt euangelice ſanctitatis participare cum ꝑ
uaricatore in crimine vel carnalitati irregu
lariter ſuo conſortio conformari.

Capitulū IIII

Recipio firmiter. Deſcriptis tribꝫ
portis dominice ciuitatis. ꝑ quas
illuceſcit claritas orientalis. Se/
quitur ſecūda in qua deſcribuntur tres por
te munite contra inſidias aquilonis. Qua/
rum prima excludit periculū Jude pro pe/
cunia dominū tradentis. Secunda tollit
periculū ficte religionis in ocio viuentis.
Tertia aufert periculū multitudinis cleri i
fine pro appropriatis cōmunibꝫ contēdentiſ.
Primū aufert homini deum. Secundū au
fert homini ſeipm. quia ocioſus in nullo eſt
ſibi fructuoſus. Tertiū aufert homini pro
ximum. Prima pars habet duas. Quia
primo excludit pecunie oīmodā receptionē
Secundo, ꝓuidens ſubditorū quieti impo
nit prelatis circa procurationē neceſſariorꝫ
ſollicitudinē ibi tñ pro neceſſitatibus infir
morum. Dicit ergo ꝓ primo Precipio firmi

ter fratrib9 vniuerſis. Circa quod ſcien/
dum. ꝙ pecunia terrenũ nomen eſt. redolẽs
magis auariciã ꝗ modũ diuitiarum. vt di/
cit Auguſtin9. vij. de ciuitate dei. caplo. xij.
Dicit pecunie vocabulo large quicquid tẽ/
poraliter poſſidet. Unde Auguſtin9 libro
de doctrina xpiana dicit. Totũ quicqd ho
mines in terra poſſidẽt. omnia quoꝝ domi
ni ſunt. pecunia vocat ſiue ſit ſeru9 ſiue ager
Alio modo dicit pecunia ſtricte. quod ẽ mẽ
ſura cõmutationis rerũ. ꝛ ſic accipit Actuũ.
viij. vbi dicit. Pecunia tua tecũ ſit in perdi
tionẽ. Uolens igit dominꝰ p ſeruũ Franci
ſcum auaricie radicẽ penit9 excludere ab or
to concluſo ꝛ fonte ſignato precepit ne reci/
piant fratres denarios vel pecuniã vel vllã
poſſeſſionẽ terrenam. in pecoribus ſiue ge/
neraliter in omnib9 que paupertatẽ altiſſi/
mã labefaciũt. Et precipue loquit de pecu
nia numerata. Hoc autẽ trahit ab euange
lio Matth. x. Nolite poſſidere aurũ neq3 ar
gentum neq3 pecuniã. vbi dicit gloſa. Duo
ſunt genera neceſſarioꝝ. vnu3 quo neceſſa/
ria emunt. aliud ipa neceſſaria p pecuniam
in zonis vnde illa emũtur. per perã qd emi/
tur ꝛc. Hui9 autẽ inhibitionis facte apoſto
lis ſeptẽ ſunt precipue ratõnes. Prima ẽ ſu
ſpitionis excluſio ad efficaciã predicatiõis.
Secunda eſt terrene ſollicitudinis pfecta
extirpatio ad cõmendationẽ celeſtis proui/
dentie circa illos qui diuinis vacant obſeq
is. Et has duas ratões tangit Hieronim9
in gloſa dicens. Si hec haberẽt non vide/
rent cauſa ſalutis hominũ pdicare ſed lucri
ꝓpterea vite neceſſaria amputat. vt apoſtoli
doctores vere religiõis qui inſtruebãt om/
nia diuina ꝓuidentia gubernari. ſeipos oñ
derent nihil cogitare de craſtino. Hec Hie
ronymus. Tertia cauſa hui9 mandati ẽ de/
claratio virtutis ipſi9 dñi ſaluatoris. Unde
pro iſtis trib9 cauſis dicit Chryſoſtom9 ſu/
per Matth. Multa p hoc vnũ cõmenda/
uit. Primũ quidẽ non ſuſpectos faciẽs apo
ſtolos. Secũdo eruens eos ab omni ſolli/
citudine. vt vacationẽ dei verbo tribuant.
Tertio docẽs eos ſuã virtutẽ. Hoc nempe
poſtea dicit. Nũquid aliquid defuit vobis
qndo miſi vos nudos ꝛ diſcalciatos. Quar
ta cauſa eſt perfecta omĩs amoris mũdani
expectatio. quia maxime inter poſſeſſiones
cupidas ſolẽt haberi pecunie. Eccl's. x. Pe/
cunie obediũt omĩa. Idem. v. Auar9 nõ im
plebitur pecunia. Et Ambroſius d officijs
Domin9 ad diſcipulos ait. Nolite poſſide/
re aurũ neq3 argentũ quo velut falce in hu/
mano pectore ſuccidit pullulantẽ auaricia3
Chryſoſtom9 ſup idem. Radicẽ maloꝝ cõ/
feſtim euellens ait. Ne poſſideatis aurũ ne
q3 argentũ. nõ dixit. Nõ accipite vobiſcum
ſed etiã ſi poſſibile ſit aliũde accipere fugi/
te piculoſam hãc egritudinẽ Quita cauſa ẽ
vt ſtatũ innocẽtie pdite vt erat poſſibile re/
nouaret. In qua ſi homo ſtetiſſet omĩa fuiſ
ſent cõmunia. ꝛ nulla proprietas contracta
fuiſſet ad multitudinẽ aliquã vel perſona3.
Unde chryſoſtom9 dicit. ꝙ hoc dixit vt do
ceret eos ad ſtatũ in quo homo erat añ pec
catum recurrere. Sexta ratio eſt ad doctri
nã perfectiſſime libertatis. quia vt dic Hie
ronym9 in epiſtola. Nemo pfecti9 erogat ꝗ
qui nihil ſibi reſeruat. Et ſi beatius eſt dare
ꝗ accipe. vt dicit Actuũ. xx. Beatiſſimus eſt
qui omĩa ſua dedit ꝛ vt eſt poſſibile paucifſi
ma ecõtra recipit. Septima cauſa eſt indi/
uiſa cordis intẽtio circa predicationẽ verbi
dei. Unde Chryſoſtom9 ſuper idẽ. Orbi ter
rarũ deus doctores miſſur9 erat. ꝓpter hoc
angelos eos ex hoibus cõſtituit ab omĩ ab
ſoluens hui9 vite ſollicitudine vt vna ſola re
tineãtur cura. que eſt cura doctrine. Hanc
igit vitam apoſtoli tenuerũt ꝛ ãte paſſione3
dñi ꝛ poſt. Unde Actuũ. iij. pauperi elemo/
ſynã petenti Reſpõdit Petr9. Argentũ ꝛ au
ru3 nõ eſt mihi. Glo. memor precepti domi/
ni dicẽtis. Nolite poſſidere auꝝ ꝛc. Ambro
ſius ſup Lucã ait. Apoſtol9 Petrus pmus
executor dñice ſentẽtie oſtendit nõ in vacu/
um effuſum dñi mandatũ. Cũ em̃ a paupe
poſceret vt ei aliquid pecunie largiretur. ait
Argentũ ꝛ auꝝ ꝛc. Nõ tam in hoc gloriatur
petr9 ꝙ aurũ ꝛ argentũ nõ habebat ꝗ ꝙ ſer
uet dñi mandatũ dicentis. Nolite poſſide/
re ꝛc. hoc eſt. vides me diſcipulum Chriſti.
ꝛ aurũ a me requiris. Hec Ambroſius. Au
guſtin9 dicit idem tertio de mirabilib9 ſcri/
pture. penultimo caplo. Hoc idẽ etiam ſer/
uauit Paul9. Uñ Chryſoſtom9 de laudib9
pauli. Paulus pecuniã non poſſederat. Nã
ꝛ ipſe dixit. Uſq3 in hanc horã ꝛ eſurimus ꝛ
ſitimus. Idẽ patet de ſancto Johanne euã
geliſta in legenda ſua. Dixerunt enim. Nul
la ratione poſſumus accipere auru3 aut ve
ſtes aut domos aut predia aut ſeruos ꝛc.

Hic tamẽ aduertẽdũ eſt ꝙ preceptũ erat

apoſtolis .nihil habere. vt ſupra viſum eſt.
Et hoc ſeruauit Petrꝰ cum alijs. Permiſſū
eſt autē viuere de cibis ⁊ predijs alienis. et
non ꝑceptū Unde Chryſoſtomꝰ vbi ſupra
Omnibꝫ eos denudās oīa eis dedit. per/
mittens eos manere in domibꝫ illoꝝ quos
docent. ⁊ nihil habētes introire. Hoc idcir
co dixerim. quia Paulꝰ precepta de nō poſſi
dendo. nec ferendo pecuniā ſeruauit. ſicut
Chryſoſtomꝰ expreſſe in libro dicit de lau/
dibus Pauli. Permiſſionē autē de accipi/
endis corpi neceſſarijs ab auditoribus ali/
quādo tenuit vtēs iure ſuo. Unde ſcda ad
Corinth. xj. Alias eccl'ias expoliaui accipi/
ens ſtipendiū ad miniſteriū veſtrū. Aliquā/
do non tenuit. ſublimiꝰ ambulando. Unđ
ꝑma ad Theſſa. j. Nocte ⁊ die laborātes ne
quē veſtrū grauaremꝰ. predicauimꝰ euāge/
lium dei in vobis. Preceptū ergo fuit nihil
habere. Permiſſum vero nō preceptū i mē
ſis ⁊ de mēſis viuere alienis. Sed predicte
ſentētie de apoſtolica pauptate videtur eſſe
cōtrariū ꝙ dominꝰ ipe legit loculos habu/
iſſe. Johis. xij. ⁊. xiij. Sufficit ergo diſcipu/
lo ſi ſit ſicut magiſter eiꝰ. Matth. x. Item.
Si hoc veꝝ eſſet tūc epiſcopi ⁊ clerici alij a
tempe Silueſtri eſſent in ſtatu damnatōis
vt dicūt Manichei. habēt enim aurū et ar/
gentū. Itē ex eadē ratiōe videtur ꝙ iſta vi/
ta apoſtolica nō ſit alijs ꝗꝫ prelatis eccleſie
apoſtolis ſuccedētibus imitāda. ⁊ ſi non il/
lis. nec alijs. Itē ſi aliquibꝫ imitāda ſuffici/
ens videret eā imitari eis in itinere cōſtitu/
tis ⁊ non in domo manētibꝫ. vbi oportet ꝑ
depoſita futuris ꝑiculis obuiare. Uñ Au/
guſtinus de ſermone dñi in mōte. exponēs
illud. Nolite eſſe ſollicitj ⁊c. dicit. Satis ap
paret dominū noſtrū nō hoc improbare ſi
quis humano modo illa ꝓcuret. ſed ſi quis
ꝓpter iſta deo militet. Ad primū reſpōdet
Chryſoſtomꝰ ſuꝑ Johez. omel. lxxj. vbi agi
tur de loculis dñi dicens qualiter non vir/
gam neqꝫ perā nō es iubens deferre. marſu
pium ferebat ad inopū miniſteriū. vt diſcaſ
quoniā valde pauperē ⁊ crucifixū huiuſmo
di oportet facere multā procurationē. Ml'/
ta enim ad noſtrā diſpēſans doctrinaꝫ age/
bat. Hec Chryſoſtomꝰ. Habuit ergo locu
los pro alijs. ⁊ hoc dupliciter. ꝓ alijs perfe/
ctis eccleſie. ſcilicet ꝓlatis vt doceat eos pro
neceſſitatibus pauperū releuandis habere
loculos. Unde Auguſtinꝰ ſuper Johannē

omelia. lx. Habebat dominꝰ loculos a fide
libus oblata ſeruātes. ⁊ ſeruoꝝ neceſſitati/
bus ⁊ alijs indigētibus tribuebat. tunc pri
mū eccleſie pecunie forma eſt inſtituta Hec
Auguſtinus. In ſuos autē vſus nunꝗꝫ ex/
preſſe legit dominꝰ loculoꝝ pecunias con/
uertiſſe. imo magis ꝓtenditur cōtrariuꝫ ſu/
per illud Matth. xvij. ſuꝑ illud. Solue di/
dragma. vbi legit domiꝰ ſoluiſſe didragma
miraculoſe. de pecunia miraculoſe in ore pi
ſcis reperta. Ibi eñ dicit Hieronymus in
gloſa. Dominꝰ tante fuit paupertatꝭ vt vn/
de daret tributa non haberet. Judas qui/
dem loculos in ꝯmuni habebat. ſꝫ res pau
perum in vſus ſuos cōuertere nephas du/
xit. idipſum dās exemplū nobis. Hec Hie
ronymus. Itē habuit loculos pro alijs in/
firmis ⁊ imꝑfectis qui habent loculos ꝓ ſe/
ipſis. qui ⁊ ſi ſint perfecti reſpectu hebentiū
propria vel multa ⁊ magna cū ipſi habeant
pauca. ſunt tamen imꝑfecti in hoc reſpectu
illorum ꝗ nihil habent penitꝰ in hoc mun/
do. Quia nihil habētes penitus ſunt i ſum
mo gradu in hac parte vt eſt poſſibile ſtatui
humano a mūdi periculis ⁊ illecebris abſo
luti. Unde Hugo ſuꝑ pſal. x. dicit. Habe/
bat Jeſus loculos cōformans ſe imꝑfectiſ
Chriſtꝰ in numero imperfectoruꝫ inueniri
voluit. ne ꝓſumerent nō accipientes. ⁊ con/
funderētur accipienteſ. Et ſuꝑ illud pſalmi
ſte. ꝓducens fenū iumentis. dt Auguſtinꝰ.
Habuit dominꝰ loculos vt dictū eſt de qui
buſdā feminis religioſis que miniſtrabant
eidē de ſubſtātia ſua. Futurꝰ erat Paulꝰ ni
hil tale aliquādo requirēs. Sed quia mul
ti infirmi iſta queſituri erāt. magis infirmo
rū perſonā ſuſcepit dominꝰ. ergo ſublimiuſ
paulus. nequaꝗꝫ. ſublimiꝰ chriſtꝰ. quia miſe
ricordius. Cū eñ videret paulū iſta non ꝗ
ſiturum. ꝓuidit ne damnaret queſiturum. ⁊
prebuit exemplū infirmo. Hec Auguſtinꝰ.
Q autē dicit ꝙ ꝓuidit paulū non iſta queſi
turū. intelligendū eſt aliquādo ⁊ nō ſemper
aliquādo eñ accepit ⁊ aliquādo nō. vt ſupra
patet. Qui igit tñ pro alijs habent loculoſ
ad hoc auctoritate eccl'ie cōpulſi ⁊ ſi ꝗntum
in ſe eſt optent ꝓ ſe carere loculis. ad ſe autē
ſeruantes diſtrictionē paupertatis. vt pati/
tur infirmitas. dum ſint in alios affluen/
tes. Sic non habentur loculi in doctrine
preiudicium vel impedimentuꝫ. ſed eos ha
bent ſine oī imperfectōe. qꝛ ꝯueniūt cū xpo i

habendo ⁊ in habēdi ratione. Qui autē ha
bent loculos ꝓ ſeipſis. habent eos vt infir/
mi cōuenientes cum chriſto in habendo. ſed
non in habēdi modo. quia ipſe non habuit
loculos ꝓ ſeipſo. vt viſum eſt. ſed cum hac in/
firmitate tanto ad perfectionem appropin/
quant. quanto paucioribus ſunt contenti.
Ecce ꝙ chriſtus legem datam apoſtolis de
loculis non habendis. ipſe compleuit cir/
cumeūdo per caſtra in quibꝰ nō habuit vbi
caput ſanctiſſimū reclinaret. Et licet quodam
modo infirmū videatur ſm genus ſuū reſpe/
ctu ꝑfectionis Pauli. neceſſaria recipere il/
lo modo quo deꝰ recepit a mulieribꝰ ſecum
itinerātibꝰ. ⁊ comedēdo in menſis alienis.
Eſt tamē longe ſublimiꝰ. ſic de menſis alie/
nis viuere ꝙ nihil ex eis poſſeſſorie habeatur
ꝗ̄ depoſitū recipere ⁊ pecuniam cū refertis
ꝓmptuarijs poſſidere. Propter quod dominꝰ
ſingularis ꝑfectiōis modū illū in exemplū
cōmendās. apoſtolis habere loculos inter
dixit. ⁊ ipſe modū ipm maiori parte vt oſten
ſum eſt cuſtodiuit. Unde nūꝗ̄ in textu euā
gelico mētio fit de loculis niſi ſexta die ante
articulū paſſionis. vbi de Iuda dicitur ꝙ fur
erat ⁊ loculos habens. Iohis. xij. Et infra.
xiij. dicitur Qꝫ quidā putabāt ꝙ loculos ha/
bebat iudas. dixiſſet ei Ieſus. Eme que no
bis neceſſaria ſunt. Circa illud etiā tempuſ
imo ipſa veſpera qua voluit cōprehendi diſ/
penſauit cū apoſtolis vt poſſent habere lo/
culos ſinguli durāte rabie ꝑſecutiōis mor/
tuo ſaluatore. Unde Lu. xxij. Quando mi
ſi vos ſine ſacculo ⁊c. Nunquid aliquid defu/
it vobis. ⁊c. Sed nūc qui habet ſacculū. ⁊c.
Ibi gloſa Bede dicit. Nō eadē viuendi re/
gula ꝑſecutiōis qua pacis tempe diſcipulos
informat. Miſſis enī diſcipulis ad predican
dū precepit eis ne quid tollerēt in via. ordi/
nans vt qui euangeliū pdicat de euangelio
viuat. Inſtāte autē mortis articulo. et tota
illa gente paſtorē ſimul ⁊ gregē perſequente
congruā temporū regulam decreuit. ꝑmit/
tens vt tollant victui neceſſaria donec ſopi/
ta perſecutorū inſania tempꝰ euāgelizandi
redeat. Hec gloſa. Igitur apoſtoli miſſi ad pre/
dicandū loculis caruerunt. Tempe vero ꝑ
ſecutionis ⁊ paſſionis diſpenſatiue loculos
pro ſeipſis habuerūt. Tertio bona multi/
tudinis ad tempꝰ diſpenſauerūt ⁊ illam diſ
penſationē tanꝗ̄ impeditiuā verbi dei di/
mittentes ad primariā reuerſi nuditatē lo/
culis caruerunt. vt ſupra viſum eſt. Pre/
terea licet domino volēte portati fuerint lo
culi a Iuda ꝓditore. nō tamē videtur in eis
aliquid iuris poſſeſſorij vendicaſſe. Unde
Iohis. xiiij. Uenit princeps mūdi huiꝰ. ⁊c.
Gloſa. Noluit dominꝰ habere quod perde
ret. venit pauꝑ ne haberet diabolꝰ quod au
ferret. Reſpōdeo ergo breuiter ad obiectū
de loculis ꝙ chriſtꝰ aliquando habuit locu
los pro alijs. vt ad hoc informaret eccleſie
prelatos. Itē habuit loculos pro infirmis
cōſolandis qui habēt loculos pro ſeipſis.
Sic in eorū ſolatiū fugit cū quereretur lapi/
dandus ne deſperēt ſi aliquando fugiant ꝑ
ſequētes. Si in exemplū fortium ſe ſponte
obtulit in paſſione. ⁊ pro ipſis in paupertate
informādiſ. caruit loculis quaſi nec ſemper
habitos tenebat poſſeſſorie recōditos. vt qui
habent ꝓ ſeipſis ⁊ non gratia diſpenſatōis
loculos. ſciant ſe in hac parte perfectionis
apicē non tenere. Et cū dicitur. ſufficit diſcipu
lo. reſpondendū eſt ꝙ magiſter vnus diuer
ſos docet diſcipulos. ſingulis in ſuis gradi
bus ꝯdeſcēdēs. ſicut apoſtolꝰ inter ꝑfectos
loquebatur ſapiētiam. lac dans paruulꝭ ad
eſcam. Nō debet diſcipulo ſufficere lactꝭ ca/
paci in lacte ſemꝑ ſiſtere etiā ſi lac bibat ma/
giſter ei cōdeſcendens. ſed magis ad hoc tē/
dere vt ſolidi cibi ſit capax. Ita in propoſito
non debet diſcipulo ſufficere vt ſit ſicut ma
giſter eius infirmis cōdeſcendēs. niſi vt eſt
poſſibile gradatim in artis apices ſe exten/
dat. Unde illud verbū. Sufficit diſcipulo.
pro ſolatio tribulatiōis. dictum eſt ſpeciali/
ter. vt ſcꝫ exemplo magiſtri in tribulationū
ſufferentia viriliter ꝑſeuerent. Ad ſecun/
dum dicendū ꝙ illa manicheorū calumnia
proceſſit ex inſipientia manifeſta. Predicta
enim paupertatꝭ diſtrictio non fuit impoſi/
ta apoſtolis vt p̄latis. cū nōdum illo tempo
re p̄lati eſſent nec etiā ſacerdotes. ſed tantū
autentici predicatores miſſi toti mundo in
ſanctitatis exemplū vt ſuperius eſt oſtēſum
Unde illa paupertatis diſtrictio nullos li/
gat alios niſi illos qui ad hoc ſponte ſe ob/
ligant propter chriſtū. Non ſolū ergo poſt
Silueſtri tēpora. imo ſtatim in eccleſie ꝑn/
cipio ipſi diſcipuli xp̄i inſtituerunt prelatoſ
in ſuarū curarum cuſtodijs reſidentes. qui
bus nunꝗ̄ fuit interdictum habere bōa ec
cleſie ſibi neceſſaria in ſe ⁊ ſuis ſubditꝭ paupi/
bꝰ erogāda. Succedūt ergo epiſcopi apoſtolꝭ in

culmine auctoritatis eccl'ie in obligatiõe et
debito virtutis ⁊ ſanctitatꝭ. ſ3 nõ in forma
illiꝰ diſtricte diſcipline ⁊ paupꝑtatis debito
ſupradicta. Hoc repies notũ.xij.q.j.ca. viij.
Vidẽtes. Et Bern̄.ſcđo đ ꝯſideratõe. Nec
eſt locꝰ ocio vbi ſedula viget ſolicitudo om
niũ eccleſiaꝝ. Nã q̇d tibi dimiſit ſanctꝰ Pe/
trus. Qđ habeo inq̇t tibi do. q̇d eſt illđ. vnũ
ſcio neqꝫ auꝝ neqꝫ argentũ. cũ ipſe dicat ar/
gentũ ⁊ auꝝ ⁊c̃. Eſto vt alia quacũqꝫ ratiõe
hoc tibi vẽdices ſ3 ñ apl'ico iure nec tibi da
re qđ nõ habuit potuit. Hec Bern̄. Ad ter
tiũ dicendũ ꝙ p̄lati ad illã vitã nõ tenẽt̃. q̇a
indifferẽter om̄ib; ꝓponit̃ eã volẽtib; imita
ri. Vñ Hiero ad Helbidiadẽ. Vis ꝑfecta
eſſe ⁊ in ꝑmo ſtare faſtigio dignitatꝭ. fac qđ
fecerũt apl'i. Vende oĩa q̃ habes ⁊c̃. Ad q̄r/
tum dicendũ ꝙ iſta apl'ica ꝑfectio nõ eſt ſo/
lũ in itinere ſ3 domi etiã obſeruãda vt nul/
lum depoſitũ pecunie habeat̃ ab his q̇ ꝑfe/
ctionis regl'am imitant̃ Vñ Chryſo. ſuper
Matth. omel'.xxxiij. in fine expoſitõis litte/
ralis de nõ poſſidẽdo aut portãdo auꝝ vel
argentũ dic̃ ſic. Si in aliena patria exiſten/
tes ad ignotos abeũtes nihil ampliꝰ oportꝫ
petere q̇tidiano cibo. multo magꝭ domi ma
nẽtes. Itẽ.xxij. Luce ſup illud. Nũc q̇ habꝫ
ſacculũ. dic̃ glo. In h̄ nobis dat̃ exemplũ vt
nõnunq̃ꝫ cauſa inſtãte q̄dã de noſtri ꝓpoſiti
rigore ſine culpa poſſumꝰ itermittere. Ver
bi grã. Si ꝑ inhoſpitales regiones iter agi
mus. plura viatici cauſa licet portari q̃ꝫ do/
mi habeamꝰ. Et expꝛ̄ſſe in euãgelio aperte ꝓhi
bet apoſtolis poſſidere pecuniã ⁊ portare.
vt patet ex Hieronymo ſup Matthe. ibidẽ
Et Rabano. Hec fuit paupꝑtas apl'ica ante
paſſionẽ ⁊ poſt ad tp̄s. tñ medio tp̄e paulu/
lum diſpẽſatione dñi interrupta Nec tamẽ
om̄es vt dictũ eſt ad hoc tenent̃. Et illud v̄
bum Auguſtini loquẽs de cõi ſtatu omniũ
p̄cedẽtib; nõ repugnat. S3 iſtũ regule arti/
culũ fratres p̄uaricari vident̃. dũ recipiant
alij paupes ſibi pecunias erogatas. Si em̄
ille facit cuiꝰ auctoritate fit. ipoꝝ aũt aucto/
ritate ꝓ libitu eorũ ſuis familiarib; pecunie
pluries cõmẽdat̃. ac aliquotiẽs extra domi
ni ꝑtãtẽ. ḡ ipi pecuniã r̃cipiãt vt videt̃. Ad h̄
patet r̃nſio. qm̄ dare ⁊ recipe opponũt̃ relati
ue. Igit̃ de neceſſitate ſicut dare ſe habꝫ ad
dominiũ trãſlatõꝫ ⁊ p̄uationẽ dãtis. ita ſe hꝫ
recipe ad dominiũ acq̇ſitionẽ. Sicut ḡ nul/
lus dat aliq̇d niſi intẽdat ſe p̄uari dñio eiuſ

qđ dat ⁊ ipm trãſferre in aliũ. ſic nec recipit
ꝓprie aliquid ꝑm qđ receptio opponit̃ dona/
tioni. niſi qđ intẽdit ſibi rei dominiũ acq̇re/
re. Verſus. Nõ tibi dat q̇ſqꝫ niſi q̇ vult exp/
pari. Nec tu q̇d recipis niſi velis ei domiari
Nãqꝫ recepta data ſibi ſunt aduerſa relata
Dans ſua p̄uat̃. recipit q̇ poſt dñat̃. Argu/
mentũ aũt factũ ex falſa ſuppoſitõe ꝓcedit.
quia nõ fratrũ ſ3 mittentiũ auctoritate pe/
cunia cuſtodit̃. Vñ dñium apud mittẽtes
ſꝑ ibi remanet donec ſit ꝓ fratꝝ neceſſitatib;
cõmutata. qđ ꝓbat̃. Quia dicit lex. ff. de acq̇
rẽdo reꝝ dominio. Idẽ in bonis nr̃is hr̃e
intelligimur quotiẽs poſſidẽtes exceptionẽ
aut amittẽtes ad recuꝑandũ eã actiõꝫ habe
mus. Cũ ḡ ille q̇ miſit pecuniã ſi viuit poſſit
eã repetere ſic̃ ſuã. nunq̃ꝫ a dñio ſuo receſſit.
nec in ius trãſijt alienũ. Forte dices ꝙ mit
tens pecuniã intẽdat ſe p̄uari illiꝰ dominio
Fateor ꝙ veꝝ eſt. ſ3 mõ licito ⁊ fratrib; ho/
neſto. Cũ em̄ intẽdat frẽs habere apud de/
um itercеſſores. ñ intẽdit eos ob vſum pecu
nie ſue ꝯſtituere p̄uaricatores. Manet ḡ ſꝑ
pecunia in bonis eiꝰ donec ſit ꝓ fratꝝ neceſ/
ſitatib; cõmutata. Ampliꝰ ponamꝰ ꝙ inten/
dat ſe p̄uari dominio pecunie ſtatim vt ẽ ali
enis fratrib; famulari cõmendata. Dico ꝙ
adhuc a fratrib; nõ recipit̃. cũ nõ intendant
ꝙ aliq̃ ꝓ eis recipiat̃ pecunia ſicut ſua. nec oĩ
no ꝯſentiãt ꝙ eis poſſeſſio acquirat̃. ſine cõ/
ſenſu aũt nõ acquirit̃ poſſeſſio Vñ dicit lex
ff. de acq̇rẽda reꝝ ꝓprietate. ꝙ ĩ amittẽda poſ
ſeſſione affectio eiꝰ q̇ poſſidet eſt intuenda.
Itaqꝫ ſi ĩ fundo ſis ⁊ tamẽ nolueris eũ poſ
ſidere. ꝓtinus amittes poſſeſſionẽ. nec etiã
ſine volũtate donatorꝭ trãſfert̃ dominium
vt patet. ff. de acq̇ren. reꝝ ꝓprieta. ⁊ dominio.
Vñ cũ dator pecunie intẽdat eã dare. tñ vt
poſſit in fratrũ vſum ꝯuerti nũq̃ꝫ vult ĩ eos
dñium trãſferri. ſ3 tm̄ ꝓ ipoꝝ neceſſitatib;
cõmutari. Ponamꝰ ꝙ pecunia tradat̃ ꝑ ma
nus diuerſas vſqꝫ ad cẽteſimã ꝑſonã dato/
ri penitꝰ ignotã. Dico ꝙ adhuc manet ĩ bo/
nis eiꝰ. eo em̄ modo q̇ tenuit eã auctoritate
ſua ꝑmꝰ. tenet ſcđs. tertiꝰ. ⁊ milleſimꝰ. q̇a dic̃
lex. ff. de acq̇ren. reꝝ dñio. ꝙ traditio nihil
ampliꝰ trãſferre debet vel poteſt ad eũ q̇ acci
pit. q̃ꝫ apud eũ q̇ tradidit. vñ ſemꝑ poteſt re
petere hmõi ſicut ſuã q̇ ipam ꝓ fratꝝ neceſſi
tatib; cõmendat. poteſt em̄ mutare volũta/
tẽ ſuã ⁊ ꝓ tãto repetere. aliter eſt in vltimis
volũtatib; defunctoꝝ. q2 voluntas eoꝝ eſt

ſmmobilis. Et ideo ſi cõtingat executores
repetere pecuniã malicioſe ꝓ fratrũ neceſſi
tatibꝫ cõmendatã. nõ eſt reſtituenda. cũ ſint
cõtrarij ipiꝰ teſtatoris vltime volũtati. Q
ſi ipi malicioſe pecuniã detineãt ꝯ formam
teſtamẽti. nec eã velint cõmẽdare alicui fi/
deli ꝓ fratrũ neceſſitatibꝫ diſpenſandã. pñt
frẽs ordinarijs denũciare iniuriã defũcti
ꝛ ſuã. ſine pfectõnis ſue aliq̃ detrimẽto nec
tñ iudicialiť repetere ſicut ſuaz. q̃uis ſit eiſ
debita q̃cũqꝫ portio teſtamenti. Q ſi q̃ras.
cuius ſit pecũia legata. dico ꝙ manet in bo
nis defuncti erogandis. non heredibꝫ ref/
uãdis. Vñ ſi frẽs eũ oĩno reſpuãt dꝫ alijs
paupibꝫ erogari. Frẽs igiť nullo mõ nec ĩ
pecoribꝫ nec in q̃buſcũqꝫ alijs recipiant pe
cuniaz nec mutuo nec dono nec legato nec
ꝑ ſe nec ꝑ ĩterpoſitã pſonã. qꝛ nec dominiũ
nec poſſeſſionẽ ſibi intendũt acq̃rere cõmu
ne vel ꝓpriũ vllo mõ. Nomẽ em̃ pecunie poſ
ſeſſionẽ ſonat. ꝓpter qð etiã ioui nomẽ pecu
nie impoſitũ eſt cuiꝰ ſm fabulas omĩa ſunt
vt docet Augꝰ. de ciuitate dĩ lib. vij. xj ꝛ. xij.
ca. vñ cũ ſint diuitie celeſtes. ꝛ terrene pecu
nie nomẽ tm̃mõ terrã ſonat. ſicut docꝫ Au
gꝰ. ibidẽ. Et ꝙ nomĩe pecunie viliſſime ꝛ cõ
tumelioſiſſime deꝰ nuncupať. cũ tñ idez di
ues dicať. Recipere igiť pecuniã eſt recipe/
re poſſeſſionẽ. Hec eſt igiť ſũma p̃dictoꝝ. ſ.
ꝙ fratres nõ recepiunt ꝑ ſe vel ꝑ interpoſi/
tam pſonã pecuniã. Patet tã a parte pecu/
niã mittentiũ vel dñoꝝ q̃ꝫ a parte ipam re/
cipientiũ vel nuncioꝝ q̃ꝫ etiã a parte fratꝝ
ipoꝝ. Qm̃ mittentes nõ intendũt frẽs fa/
cere p̃uaricatores q̃s volũt habere ꝓ ſe in/
terceſſores. Receptores etiã pecunie cuſto
diant eã nõ auctoritate fratrũ ſed mittẽtiũ
licet cuſtodiãt eã ad voluntatez eoꝝ. Frẽs
etiã nõ intendũt in pecunia ſic miſſa vel cu
ſtodita ius poſſeſſiõis vel dominij ſibi ali/
qualiť vendicare. Sed ꝓ ſcðа parte hꝰ ru/
brice ſubdit. Tñ ꝓ neceſſitatibꝫ infirmorũ
ne maneãt deſolati ꝛ alijs fratribꝫ induen/
dis. in q̃bꝫ alie neceſſitates maiores intelli
gunť. Miniſtri q̃rũ eſt miſtrare ꝛ nõ mini/
ſtrari exẽplo xp̃i Math. xx. Et cuſtodes q̃
rũ eſt curã gerere infirmoꝝ. Naz ſamarita
nus cuſtos interp̃tať q̃ curã habuit ꝛc̃. No
mina aũt cuſtodũ ꝛ miniſtroꝝ ꝛ ſi diuerſis
appropanť. tñ circa eaſdẽ pſonas dicũt mo/
dũ officij in h̃ ordine p̃latoꝝ. Miniſteriuz
dicit humilitatẽ. cuſtodia aũt vigilantiã in
ſinuat paſtoralẽ. ne ꝓpter hũilitatẽ ſic dimit
tatur auctoritaſ. ꝛ euigilantiã ne piclitetur
ordinis diſciplina. Vnð Iſa. xxj. Sup cu
ſtodiã meã ego ſum ſtans totis noctibꝫ. ꝓpt
qð ipe generalis miſter cuſtos inferiꝰ in re
gula appellať. Hic aũt noĩe cuſtodũ etiam
gardiani intelligunť. q̃ hñt imediate cuſto
dire ꝛ intẽdere paſtorali cure. Iſtis g̊ cura
ꝛ ſollicitudo tm̃ imponiť. ꝛ hoc ꝓpter duo. ſ.
vt nullus ſine ipis ſit ſollicitꝰ. Et qꝛ diſpen
ſatio eſt neceſſaria ſm varios ſtatꝰ. de q̃ ad
dit ſm loca ꝛ tpa ꝛ frigidas regiões. Iuxta
has igiť neceſſitates. neceſſe eſt diſpẽſatiue
tpare rigorẽ. ꝛ tpamentũ a ſolis miniſtris ꝛ
cuſtodibꝫ in q̃bꝫ gardiani intelligunť debe
re fieri hic doceť. Eo ſemp ſaluo ſic dictũ ẽ
denarios vel pecuniaz ꝛc̃. Hoc idcirco re/
plicat ne ꝓpter vlliꝰ neceſſitatꝭ piculũ ſuſti/
neant labefieri ordinis puritatẽ ſciẽs ꝑ ta/
liũ receptionẽ ſub falſo p̃textu neceſſitatis
plures in clero ꝛ clauſtro ꝛ deo ꝛ homibꝫ vi
luiſſe. eo ꝙ radix iniq̃tatis antiochus q̃ in/
terp̃tatur ſilentiũ pauptatis. templũ dei le
giť in machabeoꝝ hyſtoria ꝓphanaſſe. ꝛ cõ
tenebreſcente ſtudio ſapĩe q̃ſi ſole. luna ſci/
entie ꝛ ſtudij in ſanguinẽ eſt ꝯmutata. Hec
eſt radix ſapĩe beato Franciſco diuinitus
inſpirata ne vepribꝫ ꝛ ſpinis pene ĩ vniuer
ſa terra exiſtentibꝫ. terror ſpinaꝝ ac vepriũ
veniat in horto ſuo. qꝛ de ſpinis vue mĩme
colliguntur.

Capitulũ V.

f Ratres q̃bꝫ dedit dñs grãm labo/
randi. Poſt excluſum piculũ iude h̃
excludit piculũ religiõis. ne ſponſa
chriſti panẽ comedat ocioſa. Primo infor/
mat laborabiles ad laborẽ. ſcðo ſubdit la/
borãdi triplicẽ rõnẽ. ibi. ita ꝙ excluſo ocio.
Pro p̃mo dicit. Frẽs q̃bꝫ dñs. nõ dic̃ oẽs.
ſed illi q̃bꝫ dedit dñs grãm laborandi. In
hac gr̃a intelligo vires corpis ꝛ habitũ ar/
tis acquiſitũ. ac abilitatẽ. etiã artẽ acq̃ren/
di. laborent fideliť reſpectu ſui ꝛ proximi. ꝛ
deuote reſpectu dei. vt ſcꝫ labor ipe in glo/
riã dei dirigať. De cuiuſmodi aũt loquiť la
boris genere ptꝫ ex rõnibꝫ laboris. que ſũt
tres. ſcꝫ excluſio ocioſitatꝭ. iflãmatio deuo/
tionis. adeptio etiã ſuſtentatõis neceſſarie
corpalis. Voluit g̊ ſctũs Franciſcꝰ ſũme
fratribꝫ imponi exercitiũ. qð pfectiſſime ex
cludit ociũ. qð ſumme nutrit deuotiõis af/
fectuz. qð laudabiliori mõ corpi neceſſaria

ſubmĩſtrat. labor autẽ corpal' ꝛ ſi excludat
ociũ a corpe tñ ꝓ tanto ad modicũ vtilis eſt
qꝛ a corde ſordes ꝛ ociũ nõ excludit. ſicꝫ ptꝫ
in mechanicis q̃ int' labores corpales ſolent
turpiſſimos ſmões eructare. Studiũ ꝟo
ſapie ipm̃ cor occupat. puer. xxiij Prebe mi
hi fili mi cor tuuꝫ. Et ſap. viij. Labores hꝰ
magnas hñt ꝟtutes. Jõ dicit ita ꝙ excluſo
ocio aĩe inimico. Eccĩ. xxxiij. Multa mala
docuit ocioſitas. Hiero. ad euſtochiũ. Te/
neas firmiſſime ꝙ oĩs ꝯcupie ꝛ imũdicie ꝛ
pctĩ mr̃ eſt ocioſitas. Jtẽ labor ipe ſapĩe ex
citat ſũme deuotõis affectũ. Sap. viij. Jm
mortalitatꝫ mr̃ ẽ in cogitatõe ſapia. ꝛ amici/
cia illiꝰ delectatio bona. ꝛ ĩ opib9 manuũ il/
liꝰ honeſtas ſine defectione. Jõ addit. ſctẽ
oĩonis ꝛ deuotõis ſpm̃ nõ extinguãt. Mo
dus aũt laudabiliſſimꝰ corpi neceſſaria ac/
q̃rẽdi ẽ ꝛ ĩ p̃dicatõib9 ꝛ doctrĩe laborib9 ex/
erceri. Labor ei mechanicꝰ ꝯdigne circa p̃/
cia cõpenſat'. Nõ eſt ãt digna cõpẽſatio re/
ceptio corpaliũ ſpũalia ſemianti. j. Cor. ix.
Si vob' ſpũalia ſemiamꝰ. nõ ẽ magnũ ſi car
nalia vr̃a metamꝰ. iõ addit. De mercede ꝟo
laborꝫ corpis neceſſaria recipiãt. Lu. x. Di
gnꝰ em̃ ẽ opariꝰ mercede ſua. Hoc aplĩs ex
iſtẽtib9 p̃dicatorib9 dictũ ẽ qꝛ p̃lati nõdũ il/
lo tpe erãt. vt ꝫ patuit. Et vt dic̃ Augꝰ. lib.
de monachoꝝ ope. Quattuor generib9 ho
minũ lꝫ de euãgelio viuere. ſ. miſtrꝫ altaris
q̃ ſacrificiũ offerũt ꝓ ꝓpl'o eidẽ dina cantica
decantãdo. Jtẽ diſpẽſatorib9 ſacroꝝ ꝛ euã
geliſtꝫ. ac illis q̃ añ ꝯuerſionẽ ſuã hẽbãt ſuf
ficient' vñ viuere poterãt qꝺ paupib9 ero/
gauerũt. Pret' denarios vl' pecuniã ne aliq̃
mõ trãſeat in ius ordis. qꝺ nomẽ tercio in
hibet. ꝓpt' triplex genꝰ pecũie. ſ. mineraliuꝫ.
ꝛ renaſcentiũ ꝛ pecoꝝ etiã a q̃b9 pecũia ẽ ap
pellata. vñ ipe dñs vniuerſe ꝑfectiõis exem
plar nũq̃ꝫ legit' aliq̃ laborꝫ genere laboraſ/
ſe ſciens ꝙ licꝫ paulꝰ q̃ habuit ſpm̃ in pleni
tudine ꝛ ſapĩaꝫ ſine ſtudij labore. ſtipẽdia/
rio laborauerit ñ p̃t tñ h̃ cõiter fieri ab his
q̃ circa ꝓcurandã ſalutẽ hoĩm ſunt ſolliciti
vita ꝛ ꝟbo ſine hꝰ ſollicitudinis detrimẽto.
P̃terea labor ſapĩe ſimpl'r eſt melior corpo
reo labore. q̃uis in caſu poſſit labor ſtipen
diariꝰ eẽ neceſſariꝰ p̃dicãti. Dñs igitur qꝺ
ſimpl'r ẽ p̃dicanti meliꝰ eligẽs ñ laborauit
ſtipẽdiarie. ne doctores nõ laborãtes ar/
guerent' vl' labore tali ipedirẽt'. vñ nec pau
lus vbiq̃ꝫ ſꝫ alicubi laborauit. Quia igit' q̃/
dã fratrũ grãꝫ hñt laborãdi ſpũal'r. q̃dã ꝟo
corpalit' tm̃. oĩb9 dãs regulam generalẽ. vt
vnuſq̃ſq̃ꝫ grã ſibi data vtat' dic̃. Frẽs q̃bꝰ
dñs dedit grãm. Sꝫ ne mercedis exactio
turbet debitores aut extra modũ mẽdici/
tatꝫ degeneret. addit. ꝛ h̃ hũilit' ſic̃ decet ſer
uos dei ꝛ pauptatis ſctiſſime ſectatores.
Sciendũ ꝙ om̃e genꝰ hoĩm ad aliq̃d exer/
citij genꝰ vtil' ꝓ loco ꝛ tpe obligat' p̃ceptorie
Gen. iij. Jn ſudore vultꝰ tui veſcerꝫ pane t.
Vñ q̃ ad maiora apti nõ ſũt. p̃cepto apli la
bore ſunt corporeo exercendi. Dicit em̃. ij.
Theſ'. iij. Audiuimꝰ em̃ int' vos q̃ſdã ãbu/
lare in q̃ete. nihil opantes ſꝫ curioſe agen/
tes. his aũt q̃ eiuſmodi ſũt denũciamꝰ ꝛc.
Jmpiũ ẽ aũt illud qꝺ ocioſis ꝛ curioſis dꝛ.
velle ad alios extẽdere q̃ ſublimiorib9 ꝛ vti
liorib9 ſunt intenti. Capl'm VI

f Rẽs nihil ſibi approprieñt. Hic ter/
cio excludit terciũ ꝑiculũ. qꝺ. ſ. dꝫ ap
propriatꝫ ꝓprijs noſcit' ꝓceſſiſſe. Et
hec ps hꝫ q̃ttuor. Pmo inhibꝫ appropatiõꝫ
ſcðo impõit mẽdicitatẽ. ibi. vadãt ꝓ elemo/
ſina. tercio excitat ad pauptatꝫ immobilem
amorẽ. ibi. Hec ẽ illa celſitudo. q̃rto infor/
mat frẽs ad mutuã ꝯſolatõem. ibi. Et vbi/
cũq̃ꝫ fuerit. Dicit g̊ ꝓ p̃mo. Frẽs nihil ſibi
approꝑent. qꝛ frĩb9 inhibuit receptõem pe/
cunie ne credat' ꝙ alia liceret admittere. vt
pote ĩmobilia. in generali ſmone excludit
oĩa dicẽs. Nihil ſibi approprient. ſuple nec
ꝓprietate ꝑſonali nec generali ipiꝰ cõitatis.
ſic̃ dicit papa regulã declarãdo. Vñ addit
nec domũ nec locũ nec aliquã rẽ. Hoc q̃dẽ
recte. Quia dic̃ Sene. Tutiſſime viueret'
ſi tollerent' duo ꝟba meũ ꝛ tuuꝫ. Planũ eſt
his tpib9 ſũmũ fecere tumultũ ĩ ecc̃ia nr̃m
ꝛ vr̃m. Sꝫ tãq̃ꝫ ꝑegrini ꝛ aduene ĩ h̃ ſecl'o ĩ
pauptate ꝛ hũilitate dño famulãtes. Jntẽ
tio plane ẽ ſctĩ frãciſci vt frẽs ſic̃ fuiſſent
reb9 in aliena poſitꝫ ptãte. Sꝫ q̃dã aduerſa
rij ſctĩ frãciſci ꝛ ꝟitatꝫ aliq̃ñ ꝯ h̃ obiecerunt.
qꝛ. xij. q. j. c. Expedit. dicit canõ. Expedit fa
cultates ecc̃ie poſſideri. ꝛ ꝓprias ꝑfectionis
amore ꝯtẽni. Et ꝯſeq̃nt' eodẽ ca. ponit' exẽ/
plũ de ſctõ paulino q̃ oĩb9 ſuis ꝓprijs diſtra
ctis factꝰ ẽ poſtea eccl'ie eps. cuiꝰ facultateſ
fideliſſime diſpẽſauit. ſubdit. Quo facto ſa
tis oñdit' ꝛ ꝓpria debere ꝓpter ꝑfectionẽ ꝯtẽ/
ni. ꝛ tñ ſine impedimẽto ꝑfectõis poſſe ec/
cleſie facultates diſpẽſari q̃ ſũt ꝑfecto cõia
poſſidere. Hec Proſper. Ergo carere bo/

nis cōib9 ap̄priatꝫ nihil addit pfectōi. Jtē vi
det̄ iſta forma viuēdi falſum ipōnere eccl'ie
dei. Clerici ꝛ religioſi q̄ hn̄t bona ecc'iarū
nō ſunt dn̄i eoꝝ ſ3 vſum tm̄ hn̄t. qꝛ dicit lex
.ff. de reꝝ dn̄io. ꝙ q̄ diui ſūt iurꝫ i nulli9 bo
nis ſūt. g̊ clerici n̄ hn̄t dn̄iū ſ3 vſum tm̄. Jtē
res q̊b9 vtunt̄ frēs aut ſūt alicui9 dn̄i aut n̄.
Si nulli9 q̄re tūc ipi pl9 q̄ȝ alij occupāt. Si
ſūt in alic9 bonis vtpote ecc'ie romāe videt̄
g̊ ꝙ frēs q̊ ꝯtēnūt ꝓpt̄ euādā ſuā pfectionē3
attribuēdo illa ecc'ie. ipōnūt ei ipfectionē3.
qđ nephas ē dicere. cū ipa ecc'ia toti orbi ſit
poſita i ſpeculū ꝛ exēplū. vt3. xix. di. Enīue
ro. Jtē res q̊b9 vtunt̄ frēs aut ſūt ꝓprie aut
cōes. Si ꝓprie dānabiliter hn̄t̄. Si cōes. g̊
ſūt de nūero illoꝝ de q̊b9 dꝛ act. iiij. Et erāt
illis oīa cōia. Jtē frēs vtunt̄ reb9 q̄ ꝯſumūt̄
ipo vſu. Jn talib9 āt nō differt dn̄iū ab vſu
Dn̄ium āt ē ap̄priatio i ſūmo. g̊ talia ſibi ap/
priāt. vt cibos ꝛ veſtes ꝛ hmōi. Ad p̄mū di
cendū ꝙ ſic̄ cōitas reꝝ p̄us iſtituta ē in cari
tatis incētiuū. ſic carētia omīs iurꝫ ꝓprij vel
cōis ap̄lis ipoſita. iſtꝫ nouiſſimis tp̄ib9 re/
nouata ē ad auariciā extirpādā. q̄ pniciosi9
hodie ſerpit i bōis ecc'ie. q̊ꝝ abuſus ē ſacri/
legiū. q̄ȝ in alijs q̊buſcūq̄ȝ. Cū g̊ dic̄ qꝛ expe
dit ꝛc̄. Fateor inq̄ȝ ꝛ expedit qꝛ dꝛ Ecci. xx/
xvij. Nō oīa oīb9 expediūt. ꝛ nō oī aīe oē ge/
nus placet. Vn̄ ꝛ ap̄ls talia ſibi mīme expe
dire dic̄. i. Coꝝ. vi. Oīa mihi licēt ſ3 n̄ oīa
expediūt. Cui9 cāȝ addens dicit. Sed ego
ſub nulli9 redigar ptāte iudicꝫ. i. repetēdo
aliq̄d tāq̄ȝ meū. Expedit g̊ hr̄i cōia p ſuſten
tatiōe miſtroꝝ etiā egenoꝝ. Expedit etiam
mod9 ali9 his q̊ nolūt ꝓpt̄ poſſeſſionū mul/
tiplicationē ſub trena redigi ptāte nil hr̄e i
ꝓprio vel cōi. Vn̄ Hiero. ad demedriadem
ap̄lici ē faſtigij pfecteq̄ȝ ꝟtutꝫ oīa vendere ꝛ
paupib9 diſtribuere. ꝛ ſic leuē ꝛ expeditū cū
xp̄o ad celeſtia ſubuolare. Et ꝙ addit̄ ibiđ
ꝙ ſine ipedimēto pfctōis pn̄t cōia diſpēſari.
fateor veꝝ eē. qꝛ vt̄s tactū ē nō repugt̄ pfe/
ctioni q̄ȝtūcūq̄ȝ paupis ecc'iaſtica bona im/
perāte ecc'ia ſuſcipe diſpēſanda. ſi q̄ntū in ſe
eſt diſpenſatoꝛ ſp eis carere optet. ad ſe vt
patit̄ fragilitas diſtrictōe3 mīme relaxādo
Sic em̄ diſpēſans loculos h3. nō p ſe ſ3 p
alijs ꝛ in hn̄do ꝛ hn̄di mō ꝯformis ē ſalua/
tori. vt̄s patuit. Ad ſcđm dicēdū ꝙ licet illa
q̊b9 vtit̄ ecc'ia i nulli9 ſint bonis ꝓprietarie q̊
ad pſonā ſunt tn̄ ꝓpria cōitatib9 ecc'iaꝝ. Vn̄
dꝛ Act. iiij. Nec q̊ſq̄ȝ eoꝝ ex his q̄ poſſide/
bāt aliq̄d ſuū eē dicebat. g̊ poſſidebāt i cōi
ſed nō ꝓprietarie ꝛ ꝓ tāto dicunt̄ talia i nul/
li9 boniſ eē. Juxta qđ dic̄ lex. ff. de reꝝ dn̄io
ꝙ res publice i nulli9 ſūt bonis. ipi9 em̄ vni
uerſitatꝫ eſſe credūt̄. Nō eſt tn̄ vſq̄ȝquaq̄ȝ ſi/
mile de ꝓprietatib9 ciuitatū ꝛ ecc'iaꝝ. Ad ter
ciū iā pt3. Oīa em̄ mobilia q̊b9 ordo vtit̄ ſūt
mere ꝛ imediate ipi9 ecc'ie romāe. Sic g̊ ea
hr̄e ꝓ palioꝝ neceſſitate in eo q̊ ingredit̄ per
oſtiū ap̄lico more. in nullo pfctōi repugnat
vt ſupi9 ē oſ̄ſu3. Ad q̄rtū dicēdū ꝙ res q̊b9
frēs vtunt̄ ſūt eis cōes q̄ntū ad vſu3. ſed tn̄
nō q̄ntū ad dn̄ium. De illis ſctis āt i hirl'm
cōſtitutꝫ. dicēdū ē. ꝙ erāt eis cōia q̄ȝtum ad
poſſeſſionē. Alij ꝟo plīmi int̄ eos cōem vſu3
illaꝝ reꝝ ſine dn̄io habuerunt ſicut ap̄li q̄n
erāt p̄ſidentes illi multitudini vt3. xij. q. j. c.
dilectiſſimis. Ad q̊ntū dicendū ꝙ duplex ē
vſus reꝝ. Quidā em̄ vtunt̄ reb9 auctorita/
te ꝓpria. vt dn̄i. q̊dā aliena vt ſui. Quia vt di
cit lex. ff. de peculio. veſtꝫ q̄ vtit̄ ſuus ē de pe
culio dn̄i. Et alibi dicit lex ꝙ illud qđ ſuo
acq̊rit̄ dn̄o acquirit̄. Jn vſu g̊ illoꝝ qui ſua
auctoritate vtunt̄ reb9. in hmōi non differt
vſus a dn̄io. Jn vſu āt alioꝝ differt. quia g̊
frēs minores p xp̄o ſuiles effecti ſunt. vtunt̄
reb9 q̄s vſu ꝯſumunt. nec tn̄ eis dn̄ant̄. ꝛ in
hoc ip̄m dn̄m imitantur q̊ cibo veſcebatur
alieno. in alienis domib9 ꝯtinue hoſpitādo
Sed q̄rit̄ ex q̊ frēs tm̄ hn̄t vſu3 reꝝ pn̄t ne
hr̄e vſū q̊ꝝcūq̄ȝ ꝛ q̄ȝtaꝝcūq̄ȝ reꝝ. Et vidꝛ ꝙ
ſic. qꝛ teſte Gre. Cēſus n̄ ē i culpa ſ3 affect9
g̊ ſufficit hr̄e affectionē liberā. nec ē vis de
reb9 ſiue ſint magne ſiue parue. Jte3 vidit
de9 cuncta q̄ fecerat ꝛ erāt valde bona. Bo
num autē additū bono auget ip̄m. g̊ caren
tia diuitiaꝝ nihil facit ad pfectionē. Jtem
Nōne multi ſctī legunt̄ in vtroq̄ȝ teſtamen
to in diuitijs habundaſſe. Rn̄deo ad q̄ſtio
nē ꝙ cū frēs ſint ꝓfeſſores altiſſime pauper
tatis oportet ꝙ oīa que in coꝝ vſu3 veniūt
habeant. vt eſt poſſibile. paruitatē. vilitatē
ꝛ aſperitatē. q̄ tria paupt̄atē altiſſimā natu
raliter ꝯſequunt̄. Ecōtra diuites hn̄t afflu
entiā gloriā ꝛ ap̄parentiā ꝛ ꝯſolationē. que
pn̄t diuitijs cōparari. Quia g̊ paupt̄as in/
q̄ntu3 eſt ꝯtraria diuitijs careat his tribuſ
ſi caret diuitijs. neceſſe eſt vt paupt̄as altiſ/
ſima vt eſt poſſibile careat his trib9 in ſum
mo. Nō ergo cōpetit viris paupib9 hr̄e ma
gnas areas vel ſumptuoſa edificia aut que
cunq̄ȝ ſimilia. nō vaſa ornata. nō cellaria. nō

vinaria.nō promptuaria inſtaurata.ſed vt
oia q̄ntū patiť fragilitas ad pauptatis ſtri/
ctiſſimā regulā reducanť Jō addit. Sȝ tā/
q̄ȝ pegrini in h̄ ſecl'o ⁊ aduene. Et ad dictuȝ
Grego.dicēdū. Fateoꝛ q̄dē ꝙ cēſus nō ē in
culpa eſſentialiť vl' cauſaliť ſȝ occaſionaliť.
qꝛ affluētia hita illicit aīm poſſidēt. Unde
Bern̄. Hec ē rō nō hn̄daꝝ diuitiaꝝ ꝑcipue
qꝛ ſine amore vix aut nunq̄ȝ hrī pn̄t. Et ꝑ h̄
ptȝ rn̄ſio ad ſcđm.qꝛ oīa ſūt bona eſſentia/
liť.ſȝ occaſionaliť mala ſūt ex hūana īfirmi
tate. Un̄ ſapie.xiiij. Creature dei in odiū fa
cte ſūt ⁊ in tētationē aīe hoīm ⁊ ī muſcipu/
las pedibꝫ inſipiētiū. vn̄ dicͭ poeta. Creſcit
amoꝛ nūmi q̄ntū pecūia creſcit. Ad terciuȝ
dicēdū ꝙ aliq ſcti fuerūt diuites ſȝ pauciſſi
mi.vn̄ diuites ī ſingl'ari nūero ⁊ cū ꝯditiōe
cōmēdanť. Eccl'i.xxxi.vbi đr. Beatꝰ diues
q̄ inuētꝰ eſt ſine macl'a. Sȝ pl'aliť dānātur
Lu.vj. Ue vob̄ diuitibꝫ q̄ hētis h̄ ꝯſolatōēȝ
vr̄aȝ. Jllis tn̄ oībꝫ xp̄s infinite ꝓponiť q̄ ſe
exhibuit doctoꝛē pauptatꝭ v̄bo pꝛiť ⁊ exēplo
Qđ aūt melioꝛ elegit magꝭ eſt eligendū.

Sequiť ſcđa ps rubrice. Uadant ꝓ ele
moſina ꝯfidenť ⁊c̄. Sed ꝯ hoc videť qꝛ de
ſctis paupibꝫ in hierl'm ꝯgregatꝭ đr Actu.
iiij. Nec q̄ſq̄ȝ egens erat inť illos. Sȝ ad h̄
ptȝ rn̄ſio ex p̄dictꝭ in ſcđa rubrica. quia illi
paupes nō oīno diſtrictionē aplīce paupta
tis ꝓfitebanť. vt viſuȝ ē. inť q̄s erāt neophy
ti viri ⁊ ml'ieres q̄bꝫ ſubita egeſtas ꝑnicio
ſa forſitā extitiſſet. ecōtra paulꝰ ꝓ ſe ⁊ ſibi cō
formibꝫ.i.Coꝛ.iiij.ait. Uſq̄ȝ in hāc horā e/
ſurimꝰ ⁊ ſitimꝰ. Et.ij.Coꝛ.xi. Cū em̄ apud
vos eſſem ⁊ egerē. nulli onerosus fui. Jteȝ
obijciť. licȝ dn̄s paup fuit.nō tn̄ đr a q̄buſ/
dā fuiſſe mēdicꝰ.vt videť. Jtē frēs mēdicā/
do videnť grauare alios paupes mēdicos
penitꝰ hūano auxilio deſtitutos. Jtē Act.
xx. Beatiꝰ eſt magꝭ dare q̄ȝ accipe. Rn̄deo.
Cū ſūme honorificū ſit dare.ſūma ꝓuatio
honoꝛꝭ ē ꝯſtituere ſe ī dādi impoſſibilitate
⁊ neceſſitate mēdicādi. Quia dicͭ Seneca.
Nil carꝰ emiť q̄ȝ qđ ꝑcibꝫ ꝯſtat. Jnť etiam
oīm petitionū genera. verecūdiſſima ē mē/
dicitas. Eſt ei mēdicare ad miſcđiaȝ hoīm
viuere. vt dicͭ Aug.ſuꝑ illud Ps̄. Nutātes
trāſferanť filij eiꝰ ⁊ mendicēt. Quid p̄t autē
tā verecūdū eſſe q̄ȝ in oīm xp̄ianoꝝ miſcđia
ſe ponere. Hoc ſciēs ſctūs Franciſcꝰ ſub/
dit Necoȝ eos verecūdari ⁊c̄. Jp̄e em̄ dn̄s
mēdicꝰ fuit. vn̄ Aug.ſuꝑ ilđ ps̄. Perſecutꝰ ē

hoīeȝ inopē.i.xp̄m.ſ.iudaſ. Et ꝙ addidit ⁊
mēdicū illū eundē itelligere poſſumus.niſi
forte qꝛ dicͭ ml'ieri ſamaritane. da mihi bi/
bere. ⁊ ī cruce ait. ſitio. Ampliꝰ q̄ȝuis eiꝰ oīa
eſſent ⁊ ei ab oībꝫ deberenť. ip̄e tn̄ n̄ ē vſus
ſua ptāte talia exigēdo. Nec em̄ exegit ꝑ im
periū auctoritatꝭ ſȝ ꝑ modū paupis mēdi/
ci. ſicͭ dixit zacheo Lu.xix. feſtinās deſcēde.
Jbi glo. Nō inuitatꝰ ſe īuitat. Jtē tali etiā
forma apl'i ꝓceſſerūt. q̄bꝫ licȝ oīa deberenť.
tn̄ vt paupes receperūt ex miſcđia ſibi da/
tū ad ncc̄itatē. Jtē Ber. tractās illud v̄buȝ
Cū factus eēt ieſus ānoꝝ dicit. Ut te inq̄ȝ
dn̄e ꝑ oīa nr̄e pauptati ꝯformares. et om̄s
vite hūane calamitates ſuſcipes q̄i vnus ī
turba paupeꝝ ſtipēdiū ꝑ oſtia mēdicabas
Huic cōcoꝛdat ſctūs Augꝰ. ſuꝑ ps̄.ciij. ſuꝑ
illud ꝓducēs fenū iumētis. dicͭ in oꝛigina/
li. Loculi erant iude ꝓditoꝛi cōmiſſi ⁊ illi q̄
ꝯferebāt in loculos dn̄o ꝯferebāt niſi forte
putatꝭ ꝙ dn̄s ibat ⁊ petebat aut indigebat
cui angeli ſeruiebāt. Quare egere voluit ni
ſi vt daret exemplū montibꝫ vt parerēt fe/
nū. Hec Augꝰ. Ad terciū dicēdū. Sicͭ di/
cit apl's Roma.xv. Probauerēt macedonia
⁊ achaia collectōnē aliquā facere ī paupes
ſctōꝝ q̄ ſunt in hierl'm. Placuit em̄ eis ⁊ de
bitoꝛes ſunt eoꝝ. Nā ſi ſpūaliū eoꝝ parti/
cipes facti ſunt gentiles. debēt ⁊ in coꝛꝑali
bus miniſtrare eis. Jbi dicit glo. ꝙ erant
debitoꝛes.qꝛ illi paupes miſerāt eis p̄dica
toꝛes. Cū igiť iſti paupes frēs toti mundo
mittūt p̄dicatoꝛeſ. a toto mūdo pn̄t accipe
neceſſaria vite ſue. Nulli ḡ iniuriāť in hoc.
qꝛ legis teſtimonio doceť ꝙ nulli facit iniu
riā q̄ vtiť iure ſuo. Niſi forte iō faciūt iniu/
riā. qꝛ qđ pn̄t accipe cū honoꝛe accipiūt cū
extrema ꝯfuſiōe. Jtē oīa bona eccl'ie xp̄i ⁊
om̄es ſuꝑfluitates diuitū ſunt vna reſpub
lica pauperuȝ. Jn participatiōe aūt huius
reipublice tanto vnuſq̄ſq̄ȝ minꝰ alios ledit
quāto paucioꝛibꝫ eſt ꝯtentꝰ. Hoc faciūt fra
tres iſti q̄ cū poſſent viuere ſicut alij clerici
in ſtatibꝫ honoꝛis ⁊ affluētie. viuunt in ſta/
tu ignominie ⁊ erumne. mēdicātes pro ſe/
ipis. ſicut paulus mēdicauit ꝓ alijs. vt ptȝ
in epl'is ſuis. ſcȝ in collecturꝭ ꝓ paupibꝫ fa/
ciendis. Ad vltimū ſciēduȝ ꝙ ſi beatius ē
magis dare q̄ȝ accipe beatiſſimi ſunt q̄ om
nia dederunt. Un̄ Hiero. Nemo ꝑfectius
erogat q̄ȝ qui ſibi nihil reſuat. Jtē ſi recipe
re diminuet de beatitudine. ergo q̄ magis

recipiũt magꝭ deficiũt.et q̇ minus recipiũt
minꝰ deficiũt. In hac pte tales ſũt iſti pau/
peres in toto clero ex ſua ꝓfeſſiõe. Itē licet
dare ſimpl'r beatiꝰ ſit q̃ȝ recipe.tñ cũ circũ/
ſtantia tãte hũilitatꝭ recipe ē beatiꝰ q̃ȝ dare
vñ dños ſuos diſcipl'os ad receptionē in/
formauit q̄s nudos p ſcl'a deſtinauit. Ua/
dãt ḡ frēs ꝓ elemoſina cõfident.nec oȝ eos
verecũdari.qꝛ dñs nr̄ ſe fecit pauperē in ħ
mõdo. Sȝ gliēt qꝛ datũ ē eis ꝓ nomie ieſu
ↄtumeliam pati. Nihil habentibus in hoc
mũdo. Sȝ ꝓ tercio addit. Hec ē illa celſi/
tudo altiſſime pauptatis ꝛc̃. Quarē altiſſi/
me niſi qꝛ a mũdo remotiſſime.ꝛ pↄñs celo
rũ regno ſũme vicine. Illi etiã vite etn̄e vt ē
poſſibile ſitime.vbi nihil trenũ ē ꝓpꝛiuȝ vel
cõe. Uñ ſubdit. Que vos cariſſimos frēs
meos heredes ꝛ reges regni celoꝝ īſtituit.
Iõ heredes qꝛ oĩa dimittētibꝫ ꝓ regno ce/
loꝝ ꝓmittit glá etn̄a. Iõ reges qꝛ ſolutiõe
facta plenarie ꝓ re emēda. Idcirco Math.
v.dr. Bti paupes ſpũ qm̄ ipoꝝ ē regnũ ce.
Sũt ḡ tãq̃ȝ dñi celoꝝ qꝛ cũcta dederũt ꝓpt
deũ.q̃uis nõdũ ſũt in eiꝰ poſſeſſiõe. Hunc
aũt modũ acq̇rēdi regnũ addit di. Paupeſ
rebꝫ fecit ꝟtutibꝫ ſublimauit. Ad ħ em̄ ordi
nat pauptas iſta vt ſoluto p eã ꝓhibēte ꝟtu
tis ſctitas augeat. Studeãt ḡ iſti paupes
ſic ſunt ceteris artiores in pauptate ſic ſint
p̄ ceterꝭ in oĩbꝫ celſiores. Hec ſit portio vr̃a
q̄ pducit in trã viuētiũ.coiꝑo q̄ in tra mori
entiũ nihil q̄rũt. Cui dilectiſſimi totalit in/
herētes vt oĩa q̄ in vſu fratꝝ ſũt hãc p̄dicēt
pauptatē. Nihil aliud ꝓ nomie dñi nr̄i ieſu
xp̄i in ppetuũ ſub celo hr̄e velitꝭ. Ip̄e ei ita
paup extitit ꝙ nihil habuit q̄ poſſit eũ dia/
bolus ſpoliare.vt s̄ ptȝ. Sȝ qꝛ ſic frībꝫ de/
pauperatꝭ neceſſaria ē fraterna conſolatio
addit. Et vbicũq̃ȝ ſũt frēs oñdãt ꝛc̃. Oſten
dēs q̄lit ſe debēt hr̄e ad alios. Et p̄mo ad
ſanos ꝛ ↄñter ad egros. Circa p̄mũ ifor
mat eos ad verã ꝛ nõ ad fictaȝ caritatē.ꝛ ħ i
duobꝫ. Pꝛio q̄ ad familiarē affabilē ꝛ ſocia/
lē dilectionē. Scdo q̄ ad neceſſitatuȝ oĩm
releuationē. Dicit ḡ. Ubicũq̃ȝ ſint ī domo
ſiue extra domũ.ꝛ ſe inuenerint frēs oñdãt
ſe domeſticos inuicē.nõ ſolũ publice.ſȝ fa/
miliarit ꝛ ſecrete.ꝛ iõ ait int ſe. Pro ſecũdo
addit ꝛ ſecure maifeſtet vnꝰ alteri neceſſita
tē ſuã. Secure inq̇t ſic filiꝰ mr̄i ſue. Uñ ad
dit.qꝛ ſi mr̄ nutrit ꝛ diligit filiũ ſuũ carnalē
q̄nto diligentiꝰ dȝ q̇s diligere affectu.ꝛ nu

trire ſcȝ effectu frēm ſuũ ſpũalē.cõſequētia
ptȝ.qꝛ amor gratuitꝰ ſcȝ caritatꝭ fortior eſt
amore carnali. Tũ qꝛ caritas ſupat mortis
īnatũ horrorē. Tũ qꝛ caritas hȝ fundamē/
tũ ſui bonũ infinitũ.ꝓpter qḋ nihil finitũ p̄/
ualet ↄtra eã. Hec aũt exhortatio ex illa re
gula euãgelica trahit Ioh.xiij. In hoc co/
gnoſcēt oēs ꝙ mei eſtis diſcipli ſi dilectio/
nē habueritꝭ ad inuicē. Itē Luc.xxij. Et tu
aliq̄n ↄuerſus cõfirma frēs tuos. Sed ꝓ
egrotis ſubdit. Et ſi q̇s eoꝝ in infirmitatē
ceciderit alij frēs debēt ei ſeruire ſic vellent
ſibi ſeruiri. Et ħ etiã ad eãdē caritatē ptiet.
Uñ Ecci.vij. Nõ te pigeat viſitare īfirmoſ.
ex his em̄ in dilectiõe firmaberꝭ.vñ Mat.
vij. Omĩa q̄cũq̃ȝ vultis vt faciãt vobis ho/
mines.ꝛ vos eadē facite illis ꝛc̃.

Capitulũ VII.

[S]I q̇ fratrũ inſtigãte inimico morta
lit peccauerint. Stabilitꝭ duobꝫ ci/
uitatis lateribꝫ ex ſex partibꝫ figura
tis.hic agit de tercio latere occidentali. Et
hec pars hȝ tres ptes.qꝛ in p̄ma agit de la/
pſoꝝ releuatione a caſu fugientiũ. In ſcda
agit de p̄ncipali ordĩs gubernatõe ꝛ ptinē/
tibꝫ ad totiꝰ ordinis īmobilē ſtatũ. In ter/
cia agit de erectione alioꝝ a caſu p̄dicando
ꝟbũ diuinũ. Prima ps hȝ tres. Primo em̄
tãgit pctõꝝ debita ponderatio. Scdo eo/
rundē ordinata correctio.ibi. Ip̄i ꝟo mini
ſtri ſi pſ̄bri ſũt. Tercio ſubdit miſtrorũ ꝓ/
pria informatio.ibi.ꝛ cauere debēt. Dicit ḡ
ſic. Si q̇ fratrũ inſtigãte inimico ꝛc̃. Quan
to em̄ aliq̇s maiꝰ habuerit ſtudiũ pfectuȝ.
tanto fortioribꝫ ↄtra eũ machinat inſidijs.
Mortalit peccauerit ꝙ fit in oĩ volũtaria
trãſgreſſiõe p̄cepti legis diuie et diſcipline.
Pro illis peccatꝭ de q̇bꝫ ordinatũ fuerit int
frēs vt recurrat ad ſolos miniſtros ꝓuinci
ales. Iuxta qḋ dñs eiectionē demonioruȝ
ſuis miraculis reſuauit Lu.viij. Teneant
p̄dicti frēs ad eos recurrere q̃ȝcitiꝰ poterũt
ſine mora. Hoc de notorijs tm̄ peccatꝭ in/
telligit.qꝛ q̄ ſecreta ſunt nõ ſunt publicãda
Grauiꝰ em̄ eſt pctm̄ qḋ in ſcandalũ aliorũ
publice ppetrat q̃ȝ occultũ.ceterꝭ paribus.
ꝛ ideo grauiꝰ eſt puniēdũ. Sequit ſecũdũ.
Ip̄i ꝟo miniſtri ſi pſ̄bri ſunt.qḋ regularit ē
tenendũ.cũ habeãt curã aĩaꝝ.ꝛ p ↄñs debe
ant vultꝰ pecorũ ſuoꝝ cognoſcere ꝛ in fide
ac moribꝫ ordinare. Iſtud aũt dictum eſt ꝓ
ordinis p̄ncipio in q̄ erat raritas ſacerdo/

tũ. Maxime qꝛ Frãciſcꝰ ex hũilitate legiť
ſacerdotiũ fugiſſe. ſicͭ ꝛ ſanctꝰ Benedictus.
cũ miſcðia iniũgãt illis pniaꝫ. Cũ miſcðia
inqͭt. ne eueniat qð dꝛ Ezech. xxxiiij. Cũ au/
ſteritate impabatꝭ ei ... cũ potẽtia. ꝛ diſper
ſus eſt grex meꝰ. eo ꝙ nõ eẽt paſtoꝛ. Si ỽo
pſbri nõ ſint iniũgi faciãt ꝑ alios ſacerdo/
tes oꝛdinis. Pro tercia ꝑte ſubdit. Et caue
re debẽt ne iraſcanť. Ira q̃ eſt hitꝰ cũ aſſen
ſu liberi arbitrij ĩ maliuolẽtiã. Hoc idcir/
co dixerim. qꝛ vitare oẽs paſſiões ſurrepti
cias ire nõ eſt ĩ hoĩs ptãte. Sufficit aũt vo/
lũtatꝭ rectitudinẽ cuſtodire ꝛ motꝰ hmõi ir
rõnabiles circa ꝯſenſuꝫ viriliter cohibere.
Ps. Iraſcimini ꝛ nolite peccare. Et cõtur
benť. i. turbulẽti ꝛ ťribiles efficianť ſubditꝭ
ſuis ꝓpter pctm̃ alicꝰ. qꝛ ira ꝛ ꝯturbatio ĩ ſe
ꝛ in alijs ĩpediũt caritatẽ. q̃ eſt vita coꝛdis.
j. Joh iiij. Qui odit frẽm ſuũ homicida eſt
Nõ aũt ꝓhibet irã ꝑ zelũ q̃ virtꝰ eſt neceſſa
ria in pctis coꝛrigẽdis. Cap. VIII.

v Niuerſi frẽs vnũ de fribꝫ iſtiꝰ religi
onis ꝛc. Hic ſcðo ꝓuideť aduerſus
occaſum ꝑncipalꝭ oꝛdinis guberna
tio q̃ntũ ad q̃ttuoꝛ. primo q̃ntũ ad generalꝭ
miniſtri ꝑfectionẽ ꝛ electionẽ. ſcðo q̃ntũ ad
caplĩ generalꝭ celebꝛationẽ. ibi. q̃ decedẽte.
tercio q̃ntũ ad abſolutionẽ miſtri inutilis.
ibi. ꝛ ſi aliq̃ tpe. q̃rto q̃ntũ ad celebꝛationẽ.
caplĩ ꝓuincialꝭ in ſingulꝭ ꝓuincijs. ibi. pꝰ ca/
pitulũ ỽo pẽth. Dicit ğ ꝑ ꝑmo ſic. Uniuerſi
frẽs vnũ de fribꝫ iſtiꝰ religionis teneanť ſꝑ
hře generalẽ miſtrũ ꝛ ſuũ totiꝰ fraternita/
tis Eccĩ. l. Circa illũ coꝛona fratꝝ q̃i plãta/
tio cedri ĩ mõte libano. In his aũt ỽbis tã
git eiꝰ auctoꝛitatẽ ĩ noĩe generalitatꝭ. Tan/
git etiã hũilitatẽ cũ dic̃. vt ſit ſuꝰ totiꝰ frater
nitatꝭ. vt. ſ. q̃ dũ ſubditꝰ erat obediebat vni
aut duobꝫ. Sciat ſe electũ in generalẽ mi/
niſtrũ debere oĩm neceſſitatibus obedire.
Tangẽdo aũt eiꝰ auctoꝛitatẽ ꝛ hũilitatem
notat etiã vnitatẽ. dicẽs. vnũ ꝺ fribꝫ. Quia
ſine vno capite nllꝭa res publica ſtare bene
pt. Uñ vnuꝫ aplm dñs ꝑfecit ceterꝭ. Item
Ezech. xxxiiij. Suſcitabo ſuꝑ eos paſtoꝛẽ
vnũ q̃ paſcat eos. ſuũ meũ dauid. Math.
xij. Om̃e regnũ ĩ ſe diuiſuꝫ deſolabiť. Pro
ſcða ꝑticula addit. Quo decedẽte ꝛc. fuerit
oꝛdinatũ. qꝛ ꝑ diuerſis neceſſitatibꝫ opoꝛ/
tet tpis ſpaciũ variare. In exẽplũ hꝰ caplĩ.
ꝯgregati diſcipli receperũt ſpm ſctm̃ Actu.
ij. Et ꝑ tercia ꝑte addit. Et ſi aliq̃ tpe appa/
ret vniuerſitati miſtroꝝ ꝓuincialiũ ꝛ cuſto
dũ. ſine ꝑſonaꝝ acceptõe ꝛ natõnũ teneanť
ꝑdicti frẽs q̃bꝫ electio data ẽ ĩ noĩe dñi aliũ
ſibi eligere ĩ cuſtodem. Hoc nomen cuſtos
actũ dic̃ ꝛ ñ ğdũ. ſicͭ ꝛ nomẽ ſeraphin actũ di
cit ꝛ ñ oꝛdinẽ. Iſa. vj. Uolauit ad me vnꝰ ꝺ
ſeraphin. Pro q̃rta ꝑticula addit. Poſt ca/
pitulũ ỽo penth. Nõ negat q̃n poſſint etiaꝫ
caplꝭa ꝓuĩcialia alijs ãnis celebꝛare. ſed de
iſto ſit ſpecialꝭr mẽtio. qꝛ ẽ ꝑ cetiſ neceſſariũ
vt oꝛdiatões generales caplĩ ꝑ caplꝭa ꝓuin
cialia celeriť publicenť. ꝛ vt poſſit de abſo/
lutꝭ miſtris ꝓuĩcialibꝫ ꝓuideri.

Capitulũ IX.

f Rẽs nõ ꝑdicẽt ĩ epatu alicꝰ epĩ ꝛc.
Hec ẽ tercia ꝑs in q̃ agiť de ꝑdicati
one fratꝝ ꝑtinẽte ad leuiathã extir
pandũ vt ſtet mẽſa in latere aq̃lonis. vt dꝛ
Exo. xxvj. Et hec ꝑs hꝫ duas ꝑtes. qꝛ pꝛio
agit de ꝑtinẽtibꝫ ad ꝑdicatõis auctoꝛitatẽ. ibi
ſcðo ad ꝑdicatõis vtilitatẽ ꝛ maturitatẽ. ibi
Moneo q̃ꝫ frẽs. Et qm̃ ꝑdicaturi fulciũť
duplici auctoꝛitate. ſ. ꝑlatoꝝ ſeclꝭariũ q̃bꝫ ſe
greges cõmiſſi. ꝛ ꝑlatoꝝ oꝛdĩs ꝑ q̃s hꝫ ꝺ ꝑ/
ſonis idoneis ꝓuideri. Pro ꝑmo dicit ſic.
Frẽs nõ ꝑdicẽt ĩ epatu alicꝰ epĩ vbi eis ſue
rit ꝯdictũ. Hoc ſõ dꝛ. qꝛ fribꝫ iſte gradus li
centie dꝫ ſufficere. qꝛ ꝑſumiť eũ ꝯſentire ſi
nõ ꝯdicat. Uñ Grego. xxij. moralꝭ. Pij pa/
ſtoꝛꝭ mens. qꝛ ñ ꝓpꝛiã glꝭaꝫ ſed auctoꝛꝭ ſui q̃/
rit ab oĩbꝫ vult iuuari. Qui nãqꝫ ait. ꝑdicatoꝛ
fidelꝭ optat ſi fieri valeat ỽitatẽ quã ſolꝰ loq̃
nõ ſufficit oꝛa cũctoꝝ ſonẽt. Hec Gre. Uñ
Lu. ix. Uidimꝰ q̃ndaꝫ ĩ noĩe tuo demonia
eijcientẽ ꝛ ꝓhibuimꝰ eũ. qꝛ ñ ſequiť te nobi
ſcũ. Et ait ad illos. Nolite ꝓhibere. q̃ eĩ nõ
eſt aduerſꝰ nos ꝓ nobꝭ ẽ. Silꝭe legiť Num.
xj. Ne igiť ĩpedimẽtũ eẽ poſſit ỽbi dei expe
cratio licẽtie expſſe vt oñ dať ꝑſũptã licẽtiaꝫ
ſufficere his dũtaxat q̃ꝝ ꝑdicatio ẽ ꝑ ſedeꝫ
aplicã appbata loq̃tur negatiue in ꝑncipio
di. Frẽs ñ ꝑdicẽt ĩ epatu alicꝰ. Sꝫ ponãꝰ
ꝙ epõ attẽptãte ꝛ appbãte ꝑdicatõeꝫ fratrũ
aliq̃s ĩferioꝛ ꝑlatꝰ repellat euꝫ in parochia
ſua. Nũq̃d ꝯ volũtatẽ eiꝰ dñt ibidẽ ꝑdicare
Et vidꝛ ꝙ ñ. qꝛ oĩs auctas ꝯceſſa a q̃cunqꝫ
iudice ĩtelligiť ꝯcedi ſine ꝑiudicio. ſꝫ ꝑdica
re ĩ aliẽis ĩuito curã hñte ẽ ĩ ꝑiudiciũ ꝓpꝛij
paſtoꝛꝭ. ğ nullũ ꝑuilegiũ ſuffragať fribꝫ ad
ꝑdicãdũ plebi ꝯdicẽte ꝓpꝛio paſtoꝛe. Itẽ ſol/
tẽ nullꝰ dꝫ audire ꝯfeſſionẽ alicꝰ parochiãĩ
alteriꝰ. qꝛ ꝑ h̃ ĩpediť ne poſſit aq̃ſcere vultũ

pecoꝝ ſuoꝝ ꝯ illud Prouer. xxix. Diligẽter agnoſce vultuz pecoꝝ tui. Rñdeo cura paſtoral' nõ ẽ dñiũ ſꝫ diſpẽſatio ⁊ officiũ eccleſiaſtice ptãtꝭ. Vñ ierarchia ſm Dioniſiuz ẽ ptãs ordĩata ad diſponẽdũ ſacre oĩa ptãti ſubiecta. In ptãtibꝫ ãt ordiatꝭ qcq̇d pt infe rior etiã p̃t ſupior ⁊ ñ ecõuerſo. Vñ ⁊ ipe ierarcha hꝫ totã ptãtẽ in ſe ordĩatã q̃ ẽ ierarchia p varios gd' diſtributa. vñ noĩans ierarchiã noĩat oẽm ierarchicã ptãtẽ Vñ docet Dioni. j. eccl'iaſtice ierarchie. licꝫ ille ierarcha alijs tradat ſibi ſubditis ptãtẽ. manet tñ apud eũ ordĩaria ptãs ad agẽda oĩa q̃cũqꝫ p ſibi ſubditos fieri pñt ad ſalutẽ fideliũ pcurãdã. Et qꝛ q̇cq̇d p̃t ex ordinaria ptãte ſeu auc̃te p̃t alteri cõmittere. ⁊ qđ p̃t p ſe p̃t p aliũ ĩ adiutoriũ ſibi ſubditaꝝ ptãtuz mittere opitulatões q̊tiẽſcũqꝫ ſibi vidꝛ expedire. alioq̇n nimis piclitaret' ſtat' eccl'ie ſi papa vl' ĩferior ierarcha vidẽs ſibi ſubditis cure nõ ſufficere nec ſeipm poſſe oĩbꝫ adeſſe ñ poſſꝫ viros idoneos mittẽ vice ſua Vñ ſi ſacerdos curaꝫ hñs nolit dimittere frẽꝫ miſſuꝫ canõice peccat mortalit'. ad Ro ma. xiij. Qui ptãti reſiſtit dei ordinatõi reſiſtit. Si igit' reſiſtat ſacerdos nitat' frat' cuꝫ hũilitate allicere. qđ ſi ñ poſſit niſi ſcãdalũ ĩmineat dꝫ frat' p̃dicatõis officiuꝫ exercere. Q ſi oĩno ſe ſacerdos irratõnabiliter oppo nat vehemẽs ẽ pſũptio ꝯ ipm. cedẽdũ ẽ ad tp̃s malicie ne ſcãdalũ ſuſcitet' ⁊ denũciandũ ẽ ierarche piculũ aĩaꝝ. Cũ g̊ dic̃ ꝙ in p̃iudiciũ ſacerdotꝭ. dicẽdũ ꝙ nõ. qꝛ nll'i facit iniuriã. qꝛ vtit' iure ſuo. Nõ g̊ iniuriat' epũs mittẽdo opitulationẽ cũ h̄ facere poſſet de iure vt̃s viſum. Nec ĩiuriat' opitulãs illi ꝙ iuuat in ſarcina ſupportãda. p tãto em̃ minuit' ſacerdoti curã hñti pond' in diſtricto iudicio dei q̃ntũ ab illo ſupportat'. Et qđ dico de p̃dicatõe ĩtelligo de ꝯfeſſiõibꝫ audiẽdis. Pñt em̃ frẽs aplica ordinatõe in puilegijs ordinis exp̃ſſa audire cuiuſcũqꝫ ſacerdotis parochianos ipo incõſulto vl' etiã ꝯdicẽte ſi auctoritatẽ hẽat ab epo audiendi. Et qꝛ curia romana h̄ determĩat. hereticũ eſt aliud ptinacit' affirmare. ſic̃ ptꝫ. xxij. di. c. oẽs. Ptꝫ etiã papã poſſe talia in ecc̃ia ordinare. qꝛ certũ ẽ ꝙ diſtictio curaꝝ et collatio iuriſdictionũ ab auc̃te pceſſit ecc̃ie romãe. Ergo q̃ñcũqꝫ vidꝛ ei ad ſalutẽ fideliũ aliud expedire p̃t aliud ordĩare. dicẽte Aug'. ad macedoniũ. Q hoc ſoluꝫ recte agit' vt vita hoĩm corrigat'. Ad obiectũ de agnitõe vultus. Rñ. Q ſi ſacerdos ꝓprius ſcire poſſit ⁊ vellet ſufficiẽs ꝯſiliũ ſup ſubditos ipẽdere null' ſane mẽtꝭ q̃reret imiſcere ſe ꝯfeſſiõibꝫ ad ipm nõ ptinẽtibꝫ audiẽdis. Certũ ẽ aũt ꝙ q̇dã ſacerdotes oẽs ſuos ſubditos audire ñ pñt ꝓpt ml'titudinẽ ſubditoꝝ. vñ cũ ipi ſoleãt ſibi alios adiũgere ſacerdotes cõmẽſales vl' extraneos ad tp̃s vocare p illis audiẽdis q̊s ipi nolũt vl' neſciũt vl' nõ pñt audire. impiũ ẽ dicere ipis h̄ poſſe. ⁊ epm non poſſe. Põt igit' eps aliq̊s mittere illi ĩ adiutoriũ ſacerdotũ ꝓpt ipoꝝ ĩpotẽtiã. ĩgrantiã vl' accidiã q̃ tepidi ſũt in diſcutiẽdis ꝯſcientijs ſubditoꝝ. Nec ꝓpt h̄ tm̃. ſ. ꝓpt inſufficiẽtiã ſacerdotũ ĩ aliq̊ p̃dictoꝝ triũ. ĩmo etiaꝫ ꝓpt mai' bonũ. qꝛ ĩ maiorẽ feruorẽ pnĩe excitant' ml'ti ex p̃dicatõe ⁊ exẽplis fratruꝫ q̃ꝫ pl'imoꝝ alioꝝ. Põt ãt nihilomin' ſacerdos agnoſcere vult' pecoꝝ ſuoꝝ. vl' q̃ntũ ad exteriorẽ ꝯuerſatõnẽ vl' q̃ntũ ad ꝯſcĩas ſubditoꝝ ſuoꝝ ſi poſtq̃ꝫ fuerit fratri ꝯfeſſi dicãt ĩ foro ꝯſcĩe ſacerdoti ſe ꝯfeſſos fuiſſe. q̃ñ in foro ꝯſcĩe p ſe ⁊ ꝯ ſe cuilibꝫ ẽ credẽdũ. ⁊ aliq̃ etiã ĩterim vẽialia emergẽtia dicere q̃ꝫq̃ꝫ nõ eẽt malũ ĩmo certe pl'imũ expediẽs oẽm cõfeſſionẽ reiterare p bñdictõe duplici acq̇rẽda. niſi forte ſacerdos ille eẽt ignar' pl'imũ aut reuelator cõfeſſiõis. aut ſollicitator ad peccãdũ. aut ſymõiac'. aut aliter ſceleroſ' q̊ pateat ipm vt male ꝯſcĩe hoĩeꝫ nõ hẽre ꝫelũ dei p alijs dirigẽdis. Impiũ ẽ ãt ñ credere audito a frẽ cũ credat audito ſe a ſcl'ari alio ſacerdote. l' dicere ꝙ fr̃ ĩpediat agnitionem vult' q̃in ñ ĩpedit ali' ſcl'arꝭ. In oĩbꝫ ãt cõfeſſiõibꝫ audiẽdis ꝯſulo auditores frẽs p' inq̇rere q̃ ꝯ cã ꝯclinãt auditoriũ ꝓprij ſacerdotꝭ. ⁊ niſi eos ĩueniãt pie motos ⁊ rõnabili cã ductos remittant eos ad ꝓprios ſacerdotes. Retrahũt' aliq̃ñ ei pctõres ſaltẽ ad tp̃s verecũdia ab auſu peccãdi in aſpectu ⁊ pñtia ꝓprij ſacerdotꝭ ſi bonus ẽ eoꝝ ſcelera cognoſcẽtis. Sed qꝛ hoc rarũ ẽ. nõ ſunt ꝓpter h̄ particulare rarũ bonũ. alia inumera dimittẽda que p auditũ fratrũ vel aliorũ deũ timentiũ pcurant'. Pro auctoritate habenda a prelatis ordinis ſubdit. Nullus fratrũ ppl'o penitus audeat p̃dicare niſi ⁊c̃. Circa qđ notãdũ ẽ ꝙ ſupi' dictũ ẽ. ceſſante cã ⁊c̃. Certũ ẽ aũt ꝙ null' examiand' ẽ niſi de cui' ſufficiẽtia nõ ꝯſtat Idcirco papa regulã declarãdo diffinit ꝙ q̃ examiatõe nõ

ĩndigēt nõ ſũt ad generalē miſtrũ cã officij
p̄dicatõis mitt̄ēdi. Aliud etiã ꝓuilegiũ ex/
aiatõnē ꝯmittit diſcretꝫ frĩbꝫ alijs. qd̄ ꝓuile
giũ nõ diſcordat ab intẽtiõe regl'e. q̄ nõ in/
tendit niſi ꝑicul' obuiare qd̄ dō grãs exclu/
di p̄t ꝑ multiplicationē lr̃atoꝝ ꝑ ordinē ad
talē examĩatõem ſufficiẽtiũ. ꝛ meli⁹ ſic ꝑicu
la excludẽtiũ q̄ꝫ alio mõ fieret. qꝛ diſcurſuſ
ꝛ viaꝝ multiplicium ꝑicula ſic vitanť. Sic
dñs ip̄e xp̄iane religiõis inſtitutor ꝑmo ſo/
lus vocauit ꝛ ĩformauit diſcipl'os. ſcd̄o ꝑ a/
lios eccl'iaꝫ dilatauit. Moneo q̄ꝫ ꝛ exhor/
tor ip̄os frēs vt ĩ p̄dicatõe quã faciũt. ḡ nl'
lus dꝫ p̄dicare niſi ſciat ip̄e ſmonē facere ꝛ
ſufficienť diſponere Vñ ſubdit. ſint exami
nata nõ temere ac ſine deliberatõe ꝓlata. ñ
ſint noua ac ſuſpecta ſꝫ caſta eoꝝ eloq̄a. ps̄.
Eloquia dñi eloq̄a caſta. Hec aũt caſtitas
excludit corruptionē falſitatꝫ ꝛ ĩmiſſioneꝫ
nõ ſolũ enormitatꝫ imo etiaꝫ oĩs vanitatis
ſeu v̄bi riſum ꝓuocantꝫ ſeu faſtũ aut impe/
tũ p̄tendẽtꝫ. Excludit etiã corruptionē intē
tionis. Vñ. ij. Coꝝ. ij. Nõ em̄ ſum⁹ ſic̄ plu/
rimi adulterãtes v̄bũ dei ſed ex ſincerita/
te ſic̄ ex deo corã deo in xp̄o loq̄mur Ex dō
ꝯtra falſitatē. Corã dō ꝑ maturitatē. ĩ xp̄o
ꝑ puritatis intentionē. Scd̄o deſcribit eã
ꝑ cãm finalē. vñ ſubdit. ad vtilitatē ꝛ edifi/
cationē ꝑpl'i. vtilitatē in malo vitãdo. edifi/
cationē in bono faciẽdo. ꝑpl'i dꝛ ne tm̄ preſu
mãt q̄ paupibꝫ ꝛ ſimplicibꝫ p̄dicare cõtēnãt
Sed ꝓ cã materiali ſubdit annũciãdo eis
vicia ꝛ v̄tutes q̄ntũ ad vitã pñtē. penã ꝛ glo
riã ad vitã futurã. qd̄ dicit ne p̄dicēt ſcꝫ ſe/
ip̄os. vt ſuã phiam oñdãt. ꝛ fimbrias ma/
gnificēt. ꝓ cã formali ſubdit. cũ breuitate ſ/
monis. hec breuitas excludit v̄boꝝ amba
ges ꝛ ſniãs ĩuolutas. v̄ba etiã ardua ſuꝑ ca
pacitatē audientiũ. h̄ p̄tꝫ ꝑ illud qd̄ ſequiť.
qꝛ verbũ abbreuiatũ fecit dñs ſuꝑ terraꝫ.
Iſta em̄ abbreuiatio nõ excludit cũ expe/
dit ſmonis ꝓlixitatē. qꝛ dñs ip̄e aliq̄ñ ꝓlixe
p̄dicauit ſic̄ p̄tꝫ Joh. xiij. ꝛ Math. v. Sed
breuitas dꝛ ibi reſtrictio oĩm legalium ad
vnũ xp̄m. Itē excluſio cerimonialiũ ꝛ com/
mẽdatio moraliũ. Itē breuitas eſt caritas
q̄ ꝯtinet in ſe totã legē ad lr̃am. etiã ſtuden/
dũ eſt breuitati qꝛ ꝓlixitas generãdo faſti/
diũ auditores pluries retrahit ab auditu.
Ex iſto capl'o p̄tꝫ q̄ frĩbꝫ ex intentiõe beati
Frãciſci incũbit ſtudere qꝛ ſine ſtudio non
pñt v̄ba mõ debito examĩare. Patet etiã q̄
frēs ex ſua ꝓfeſſiõe hñt p̄dicare. in quoꝝ re
gula inť oẽs ſpecial' tractat⁹ de p̄dicatiõis
officio ꝯtineť. vñ certiſſime cõſtat q̄ nullis
alijs religioſis pl⁹ cõpetit p̄dicare ex rõne
ſtat⁹ ſui q̄ꝫ his q̄ hanc regulã ꝓfitenť.

Capitulũ X.

f Ratres q̄ ſunt miſtri ꝛ ſerui alioꝝ
fratrũ ꝛc̄. Deſcriptis tribꝫ hui⁹ ciui
tatis lateribꝫ. h̄ deſcribit lat⁹ q̄rtuꝫ
totũ v̄gẽs ad auſtrũ ꝛ etiã ad interiora au
ſtri. Et hec pars hꝫ tres. qꝛ ꝑma pars do/
cet ſuare oẽm v̄tutꝫ ꝑfectionē p̄cipue cari/
tatis. ſcd̄a docet ſuare fame ſinceritatem a
macul' p̄cipue feditatis. tertia ſitiẽtibꝫ mar/
tyriũ aperit aditũ. docẽs infidelibꝫ ſe iũge/
re. domeſticꝫ abdicatis. Prima ps hꝫ octo.
qꝛ ꝑmo ĩponit miſtris ꝓuincialibꝫ diligẽtiã
cure. Scd̄o ĩponit ſubditꝫ diſtrictõnē obe
diẽtie. ibi. Frēs v̄o q̄ ſunt ſubditi. Tercio
frĩbꝫ grauatꝫ dat remediũ. ibi. Et vbicũq̄
ſũt. Quarto circa h̄ ſubdit informationem
miſtroꝝ. ibi. miſtri v̄o benigne. Quĩto ſub/
dit informationē oĩm fratꝝ ad vitationem
pc̄tõꝝ p̄cipue ſpũalium. ibi. Moneo vero.
Sexto informat eos ad deuotionis ſpm̄ ꝛ
orõnis exercitiũ. ibi. ſed attendãt. Septĩo
ad tolerantiã iniuriaꝝ ꝛ alioꝝ grauaminũ.
ibi. ꝛ hr̄e hũilitatē ꝛ patiam. Octauo ad ca
ritatꝫ cõplemẽtũ. ibi. ꝛ diligere eos q̄ nos ꝛc̄.
Dicit ḡ ꝑmo. Frēs q̄ ſunt miſtri ꝛ ſui alio/
rũ fratrũ. Miniſtri in ſpũalibꝫ. ꝛ ſui ĩ tꝑali
bus. Viſitẽt ſocialiť. ꝛ moneãt iudicialiter
Luce. xxij. Et tu aliq̄ñ ꝯuerſus ꝯfirma fra
tres tuos. Et h̄ ad bñfaciẽdũ hũiliť nõ im
perioſe ꝛ caritatiue nõ ꝯtũelioſe ꝯdicente.
Ezech. xxxiiij. Lateribꝫ ꝛ hũerꝫ ĩpingebatꝫ
ꝛ cornibꝫ v̄ris ventilabatꝫ oĩa ĩfirma pecora
donec diſꝑgerenť foras. hũiliť ḡ ꝛ caritati/
ue. Exẽplo dñi dicẽtꝫ Mat. xxiij. Quotiēs
volui ꝯgregare filios tuos quẽadmodum
gallina. Ip̄e tñ dñs aſꝑe dedit correctiõis
exẽplũ vñ facto flagello de funicul' expulit
emẽtes ꝛ vẽdẽtes Joh. ij. Et petro carna/
li ſenſu ducto dixit. vade retro ſathanas.
Math. xvj. duriſſime etiã phariſeos ꝛ hy/
pocritas increpabat Lu. xvj. Et Math. x/
xiij. Nõ p̄cipiẽtes eis aliq̄d qd̄ ſit ꝯ aĩam
ſuã. vtpote inhĩtũ lege diuĩa. ꝛ regulã nr̃aꝫ
inhibitũ lege diſcipline. Pro ſecũda parte
rubrice ſubdit. Frēs vero qui ſunt ſubditi
recordenť q̄ ꝓpter deũ abnegauerũt ꝓprias
volũtates. Propria volũtas eſt illa q̄ oĩno

diuīo impio nō ligatˀ vel ſupiorꝫ regłe ñ ad
heret. vñ firmitˀ p̃cipio eis vt obediāt ſuis
miniſtrꝫ ⁊ oībꝫ p̄latis ordinis. Et dicit ſuis
vt de ꝓuincialibꝫ ⁊ alijs p̄latꝫ īmediatꝫ ſe lo
qui oñdat hic. q̄ ſup̄ de obediētia ad gene/
ralē miſtris in p̄mo ca. ē locutꝰ. In oībꝫ q̄ ꝓ
miſerūt dño obſuare. ſupple. explicite vł im
plicite. Et nō ſūt ꝯria aīe ſue ⁊ regłe nr̄e. ħ
ſup̄ expoſitum eſt. Sequitˀ ꝑ tercia pte. Et
vbicūqꝫ ſūt frēs q̄ ſcirēt ſe ꝑ expientiā et co/
gnoſcerēt ꝑ rectū iudiciū ſe nō poſſe regłaꝫ
ſpūalitˀ obſuare. ħ eſt in his p̃cipue q̄ ſpūa
lia ſunt. vt trāqllitas cordis ⁊ puritas ꝯſci
entie. Nō poſſe inqͣt vel ꝓpt̄ tēptationū gui
tatē piculoſā. vt in ꝯſortio mulierꝝ. vel non
poſſe q̄ntū ad corpis neceſſaria ſi ñ poſſint
hr̄e alicubi ſalua ordinis puritate. vł ꝓpter
ſiłia. Ad ſuos miniſtros debeāt recurrere.
Qui debēt eē refugiū afflictorꝝ vice dñi di/
centꝫ Mat. xj. Venite ad me oēs q̄ labora
tis ⁊ onerati eſtꝫ ⁊ ego reficiā vos. Recurre
re inqꝫ ꝑ ſe vel ꝑ nunciū forma ſtatutorꝝ or/
dinis obſuata in eundo. q2 iſtud debitū ñ
eſt exemptū ab obediētia ſtatutorꝝ. Sequi
tur ꝑ q̄rta pte. Miniſtri v̄o caritatiue ī cor
de ⁊ benigne ī vultu ⁊ ſmone eos recipiāt ⁊
tantā familiaritatē hēant circa eos. Hoc ē
tā faīliares ſeipos exhibeāt vt dicere poſſit
eis frēs ad eos recurrētes. et facere ſic̄ dñi
ſeruis ſuis. In ħ v̄bo. ſic̄ miſtri. informantˀ
ad hūilitatē. vt ſe q̄ſi ſuos imaginentˀ fratꝝ
aliorꝝ eſſe. Et oīa v̄ba impiū reſonātia ſile/
ant. ⁊ facta dñatū p̄tendētia penitꝰ deſerāt
Exēplo illꝰ q̄ dixit Lu. xxij. Qui maior eſt
in vob̄ fiat ſic̄ minor. ⁊ q̄ p̄ceſſor ſic̄ miſtra/
tor. Cū igitur dr̄. vt dicere poſſint ⁊ facere.
Informatio eſt miſtrorꝝ ne facto aut v̄bo p̄
tendāt faſtū qui poſſit repellere ſubditos.
a fiducia ad miſtros in neceſſitatibꝫ recur/
rendi. Nō eſt aūt intelligendū v̄bū ꝙ ſubdi
tis detˀ occaſio ſupbiēdi ꝑ nimiā hūilitatē
miniſtrorꝝ. ne ſic̄ dicit Gregꝫ. Dū nimis ſer
uatˀ hūilitas regēdi frāgatˀ auctoritas. Vñ
q̄ dixit. q̄ maior eſt vr̄m ⁊c̄. nō dixit. qui mi/
nor eſt fiat ſic̄ maior. Nā ita dꝫ eſſe ꝙ mini/
ſtri ſint ſerui oīm fratrū. Serui q̄dē ī his
p̃cipue q̄ ad ſalutē ptinēt aīarꝝ. Luce. xxij.
Ego in medio vr̄m ſuꝫ tāq̄ꝫ q̄ miſtrat. Se
quitˀ ꝑ quinta pte. In q̄ tangit octo genera
pctōrꝝ dicēs. Moneo v̄o ⁊ exhortor in dño
ieſu xp̄o vt caueāt frēs ab omni ſupbia. q2 vt
dicit Augꝰ. ſup illud. Pſ̄. In ira ꝯſūmatio
nis. Alia vicia ī malefactꝫ timēda ſunt. ſup/
bia in bñfactꝫ plꝰ metuēda eſt. Ab oī inq̄ꝫ ſu
perbia cordis. ꝯuerſatiōis. ſmōis et opis.
vana głā q̄ oritˀ ex ſupbia. hoc ē frībꝫ neceſ/
ſariū. Vñ Hiero. ſup Matth. Elegantˀ in
q̄dā voluminū ſcriptū legimꝰ. Ne queras
głam ⁊ nō dolebis cū inglorīꝰ fuerꝫ. Inui/
dia q̄ infallibilitˀ ſupbiā comitatˀ. vñ Augꝰ.
ſup pſ̄. Supbie comes ē inuidia. fieri eñ̄
nō p̄t vt ſupbꝰ nō inuideat. Auaricia q̄ cōſi
ſtit in cupiditate rerꝝ terenarꝝ nō hītarꝝ. Itē
ꝯſiſtit in tenacitate rerꝝ obtentarꝝ q̄rūcūqꝫ
in vſum venientiū. Pro q̄ vlteriꝰ excluden
da ſubdit. cura ⁊ ſollicitudīe hꝰ ſecłi q̄ ex a/
uaricia ꝓueniūt Math. vij. Nolite ſollicitī
eē. dicēdo āt ſollicitudīe hꝰ ſecłi. ſollicitudi
nē ſecłarē pimit vt ſpūalē ſollicitudinē ñ ex
cludat q̄ in ꝓcurāda aīarꝝ ſalute p̃cipue ex/
ercetˀ. Inhibēdo etiā ſollicitudinē hꝰ ſeculi
curioſitatē illorꝝ ꝑcutit. q̄ īmoderate ſtudēt
in ſapīa ſecłari. In culpaꝫ auaricie ⁊ ſollici/
tudinis nimietate incidūt oēs ſupfluitateſ
librorꝝ aut veſtiū aut edificiorꝝ aut ſiłium.
Que auaricia tūc ē dānabił cū in ꝯuamen
aliorꝝ pauperꝝ elēoſine ī talibꝫ ſupuacue cō
ſumuntˀ. Detractione q̄ oritˀ p̃cipue ex inui/
dia ⁊ odio. iō excludēdo detractionē ⁊ odiū
etiā ⁊ nr̄a excludit. Et murmuratione. q̄ ex
ex ipatīa ⁊ iudiciorū temeritate ꝓcedit oīa
vicia ſpūalia q̄ religioſos fragiles comita/
re ſolēt ħ excludit excepta accidia q̄m ī ſuo
ꝯñr oppoſito diſſuadet. Curioſitatē etiā lai
corꝝ cohibꝫ di. Et nō curēt neſciētes lr̄as. i.
laici lr̄as diſcere. In q̄ v̄bo curioſitatē co/
hibet nō tñ̄ īhibꝫ q̄n ipi teneantˀ lr̄as diſce
re ſi fuerit eis impatū Sꝫ cū iſta ſint mor
talia. puta ī lege dei ꝓhibita. q̄re ħ eas moni
torie exhortantˀ. Ad qđ dicēdū ꝙ in oī gene
re capitaliū pctōrū aliq̄d ē mortale ⁊ aliq̄d
eſt veniale. Mortale ē oē pctm̄ q̄ aliq̄d ap/
petitˀ ſup̄ deū. Hoc aūt ſup̄ deuꝫ appetitur
q̄ñ aliq̄s ꝑ re tpali deſiderata obtinēda vel
let aliqđ pctm̄ mortale ꝯmittere q̄ī eā ñ poſ
ſit alitˀ obtīere. vł ꝑ re iā obtēta ñ amittēda
pꝰ vellꝫ pctm̄ mortale ꝯmittē q̄ꝫ ipa carere
Hec aūt docet ſctūs Augꝰ. de ciui. dei. xxj.
ca. xx. Hoc ē enī hr̄e xp̄m ī fundamēto. nihil
xp̄o p̄ponere ſꝫ in oībꝫ eiꝰ p̄ponere p̃cepto
riā volūtatē. Qui igitˀ excellētiā vł vanā glo
riā inordīate appetit. ita tñ̄ ꝙ deū ſibi ī cor/
de p̄poīt nec aliq̄d ꝯ deū faceret ꝑ głā aſſe/
quēda ſupbꝰ ē. ſꝫ ñ crimīalitˀ. ⁊ ꝓpt̄ iſtā diſtin

ctionem admonemur om̄e ēt ſignū ſupbie
in geſtu. hītu ⁊ ſmone. ⁊ ita ꝺ alijs intellige
ꝯn̄r. Qui ḡ ſollicit⁹ ē de ſcl'o ꝯ regl'e hone/
ſtatē vl' in tm̄ vt illa dimittat ad q̄ ex lege vl'
voto regl'e tenet. peccat mortalit'. De detra
ctiōe ē difficil⁹ explicare. Circa qꝺ ſciēꝺ ꝙ
detractio ē q̄ v̈bo ledit aliū. pcipue in abſen
tia. Tal' ḡ aut mentit' vt ledat. ⁊ h̄ ē genera
lit' mortale pctm̄. cū ſit ꝑniciosū mēdaciū
aut dic̄ verꝫ licet malū. Et h̄ p̄t eſſe triplicit'
aut em̄ hō dic̄ malū verꝫ de alio zelo iuſti/
cie qn̄ ⁊ vbi dicēdū eſt. ⁊ h̄ nō ē malū ſed bo
nū. Aut dic̄ malū deſiderio ⁊ libidīe vindi
cte vl' odio pſone. ⁊ h̄ ꝑncipali intētiōe. ⁊ tal'
peccat mortalit'. Aut dic̄ malū ſcitū ex lubri
citate lingue. ⁊ h̄ nō ē mortale pctm̄ niſi ita
ꝯ prudētiā dicat' vt poſſit in ſcādalū redun
dare. zelo aūt iuſticie p̄t q̄s dicere malū du
plicit'. vl' vt corrigat' vl' vt caueat'. Murmu
ratio ē pctm̄ mortale cū impugn̄t ſcient' dei
iudicia vl' ſupioꝝ auctoritatē. vel cū ordiāt'
ad ſcādalū ſuſcitādū. Pro ſexta pte ſub/
dit. Sed attēdāt ꝙ ſup oīa deſiderare de/
bēt hr̄e ſpm̄ dn̄i quē ſup̄ dixit ſpm̄ ſctē de/
uotiōis. Iſta deuotio ē pi⁹ ⁊ hūilis affect⁹ i
deū q̄ ex cōpunctōe generat'. Et ſctām eius
opatōnē. Oro em̄ dicit ſpūs opationē. Or
dic̄ apl's ad Ro. Spūs poſtulat ꝓ nob ge
mitib⁹ inenarrabilib⁹. Orare ſp ad deū pu
ro corde Lu. xviij. Oportet ſp orare ⁊ non
deficere. Et. j. ad Thes. v. Sine intmiſſio
ne orate. Hoc āt triplicē hꝫ ſenſuꝫ. q̄ꝝ duo
tangūt' in gloſa Lu. xviij. qꝛ ſp orare ē cano
nicas horas q̄tidie debito mō dicere. Iteꝫ
ſp orat q̄ ſp bn̄ agit. Tercio mō ſp orare eſt
ſpm̄ ꝺuotōis ſp īuiolabil'r obſuare. q̄ hita
int' q̄ſcūqꝫ occupatōeſ ſolet gemitib⁹ ⁊ ſuſpi
rijs inenarrabilib⁹ xp̄i clemētiā implorare.
Inpceptibilit' ēt ad h̄ regl'a vt exiſtio māu/
ducit. Frēs igit' ſp orantes. accidiā a ſe ex/
cludūt. Et p ieiuniū gaudij oē carnale ſola
ciū ꝓcul pellāt. vbi cauēda ē hereſis marſi/
lianoꝝ. Pro ſeptīa pte addit. ⁊ hr̄e hūilitatē
⁊ patiam. p̄mittit hūilitatē patie. qꝛ funda/
mētū ei⁹ ē. ſic̄ ꝯrio ſupbia ē fundamētū im
patiētie. puer. xiij. Int' ſupbos ſp iurgia ſt.
In pſecutiōe. que eſt aduerſitas ad extra.
⁊ infirmitate. q̄ ē aduerſitas ab intra. Et or
in pſecutione. qꝛ ſcribit'. ij. Thim. iij. Oms
q̄ pie volūt viuere pſecutōeꝫ patient'. Itē. j.
Coꝝ. iiij. Vſqꝫ ī hāc horā eſurim⁹ ⁊ ſitim⁹.
Ibi glo. Libere ⁊ ſine adulatōe v̈itatē p̄di

cātes ⁊ geſta p̄ue vite arguētes. grāꝫ n̄ hn̄t
apud hoīes. Ad patiam ī infirmitate ptiet
paucꝫ obſequijs paucíſqꝫ remedijs ꝯtentū
eē iuxta exigētiā pauptatis. vt mēores ſint
frēs quō oli mōachi lāguentes. aq̄ frigida
vix ad ſufficiētiā vtebāt'. In q̄ (ſine gui cor
dis gemitu nō dico) magis repiunt' vicioſi
paupes ī ſcl'o ad religionē venictes. De q̄b⁹
Hiero. ad euſtochiū. Mirū de īfelici ꝯditi
one pl'imoꝝ. Sūt nōnulli viles ⁊ abiecti ī
ſcl'o q̄ q̄tidianis laborib⁹ ſe vltra vires affli
gētes ꝓ victu captādo. viliſſime ⁊ vix raris
fabis ⁊ rapis cū ordeaceo pane ſaturātur.
Cū xp̄i vero ad mēſaꝫ accedūt. ⁊ xp̄i militi
am ſuſcipiūt. ſue egeſtatꝫ obliti lauciora q̄/
rūt qꝫ milites q̄ ſūt aſſueti magnificiſ. Hec
aūt oīa ī xp̄i ⁊ apl'ica vita locum nō hēant.
Hec Hiero. In vltīa pte ſubdit. Et dilige
re eos q̄ nos pſequūt' facto ⁊ rep̄hēdūt ir/
rōnabilit' ⁊ arguūt rōnabilit'. Or dic̄ dn̄s.
Diligite inimicos vr̄os Mat. v. q̄nto ma
gis amicos. Et orate ꝓ pſeq̄ntib⁹ in facto. ⁊
calūniātib⁹ vos ī falſi crimis ipoſitōe. Cui⁹
rōnē ſubdit di. Bti q̄ pſecutōeꝫ patiunt' ꝓ/
pter iuſticiā. qm̄ ipoꝝ ē regnuꝫ celoꝝ. Qui
aūt pſeuerauerit vſqꝫ ī in finē h̄ ſalu⁹ erit.

Capl'm XI.

p Recipio firmit'. Hic docet frēs fa/
me ſinceritatē obſuare a labe preci
pue turpitudis. Et hec ps diuidit' i tres. p̄/
mo inhibꝫ general'r ſuſpecta ꝯſilia oīm mu
lieꝝ. ſcꝺo cautelā adhibꝫ circa ꝯſortia mo/
nialiū. tercio ībibꝫ occaſiōeꝫ ſpūaliū cogna
tionū. Dicit ḡ ꝓ p̄mo. Precipio firmit' frib⁹
vniuerſ ne hēant ſuſpecta ꝯſortia vl' ꝯſilia
ml'ieꝝ. Suſpectū ꝯſortiū eſt n̄ ſolū ml'ierꝫ
ſuſpecte. imo cū oī ml'iere vbi loc⁹ ⁊ tp̄s ge/
ſtus ⁊ aſpect⁹ ⁊ alia laudabilia indicia ſuſpi
tionē laudabilit' nō excludūt. vt ſi loc⁹ q̄rat'
ꝓ ml'ieꝝ colloq̄o ſolitari⁹ aut obſcur⁹ ⁊ tp̄s
nocťnū l' al's iportunū. Si geſt⁹ ſit diſſolu
t⁹. vtpote ex nimia ml'ierꝫ appinq̄tate vel ia
ciei ad eā ꝯuerſiōe. fixis ocul'. manib⁹ iūctꝫ.
oē tale ꝯſortiū ē ſuſpectū. vn̄ ſuſpecta ſūt cō
ſortia ⁊ colloq̄a p̄dictꝫ circūſtātijs ꝯcurrētia
Itē ſi ſolitaria ſint excluſo alioꝝ auditu. lꝫ
nō viſu ex intentōe. ſine cā pia. maxie ſi ſint
ſolitarie ꝓlongata. aut cū eadeꝫ pſona ſine
rōne euidēti frequētata. ſuſpecta ſūt collo/
quia. Ad ſuſpitiōem aūt mulieꝝ facit. etas.
ꝯditio colloquētis. Illā aūt ſuſpitiōem ex/
iſtimo hic ꝓhiberi q̄ fratri excitat enormis

temptatõis ſtimulũ. vl̕ que crimini p̄ſtat
fomentũ. vel q̄ põt apud alios vel aliũ ſcan
dalũ generare. Et h̄ eſtimo om̄e ſuſpectũ ꝓ
hiberi colloquiũ qđ ordinat̃ ad carnis im/
mũdiciã quãcũqꝫ. vel qđ põt hui⁹ rei ſcãda
lũ vel ſuſpitiõem ꝓbabilit̃ excitare. Sicut
dñs ꝓhibẽdo mechiã. ꝓhibꝫ nõ ſolũ mino
rẽ lapſum q̇ eſt ſ. fornicatio. ſed ꝛ oẽm maio
rem turpitudinẽ qua corp⁹ ſemialit̃ inq̇na
tur. Sequit̃ ꝑ ſcđa parte. Et ne ingrediantur
tur mõaſteria monachaꝝ p̄ter illos q̇b⁹ a
ſede apl̕ica ꝯceſſa eſt licẽtia ſpecial̕. Hec in
hibitio de oĩbꝫ monialiũ domibꝫ intelligit̃.
Ubi em̃ magis eſt ꝑiculũ colloq̇. ibi prudẽ
tius obuiet̃. Ille aũt moniales ſcti Dami/
ani p̄ ceteris mł̕ieribꝫ ab hũanis cõſortijs
excludunt̃. licet ḡ in frequẽtatõe eaꝝ poſſet
oriri ꝑiculũ ꝓpter q̄ndã familiaritatẽ fratꝝ
minorũ. ꝛ ꝓpter h̄ ſit licẽtia adeũdi talia lo
ca ſedi apl̕ice reſuata. tñ qꝛ alie moniales ſe
ampli⁹ exponũt hũanis colloquijs q̄ꝫ ille.
neceſſe ē vt illud mãdatũ ad oẽs mõachas
referat̃ ſ̄m expoſitõem dñi Greg. ꝛ indul/
gentiã de talibꝫ viſitandis. Et ſic monachi
ſunt nõ ſolũ collegiati veꝝ etiã ſolitarij. ſic ꝛ
monache ꝛ moniales intelligẽde ſũt nõ ſo/
lũ collegiate veꝝ ꝛ ĩcluſe dicunt̃. ꝛ ſolitariã
vitã agunt. Et he etiã ſũt vitãde ſicut colle
giate ꝓpter magꝭ ꝑiculũ ſolitudinis ex teno
re p̄ceptivt eſtimo p̄cedentꝭ. Sequit̃ ꝑ ter
cia parte. Nec fiãt cõpatres viroꝝ aut mu/
lieꝝ ⁊c. Hoc idẽ ĩhibet̃ mõachis. xvj. q. j. pla
cuit. Et qꝛ de filijs eſt rõ filijs ſcito h̄ ꝓhibe
ri om̄e fratrũ ad mł̕ieres cõmertiũ de quo
poſſet fratribꝫ ſcãdalũ generari.

Capitulũ XII.

Q uicũqꝫ fratrũ ⁊c. Hic tercio docet
in martyrio ꝯſũmare. ꝛ qꝛ martyri
um nihil eſt niſi fiat ĩ eccl̕iaſtica vni
tate. Prio agit de p̄mo. ſcđo de ſcđo. ibi. ad
h̄ ꝑ obedientiã. In p̄ma parte tãgit fratrũ
h̄ deſiderio flagrãtiũ deuotionẽ ꝛ miſtroꝝ
examinantiũ diſcretionẽ dicẽs. Quicunqꝫ
fratrũ diuĩa inſpiratiõe. nõ leuitate. nõ im/
petuoſitate. nõ aſtucia ſubterfugiẽde diſci
pline voluerint ire int̃ ſaracenos ꝛ alios ĩ/
fideles. vt paganos vl̕ hereticos vl̕ ſciſma
ticos. petãt inde licentiã a ſuis miſtrꝭ ꝓuin
cialibꝫ. qꝛ hui⁹ rei obediẽtia nõ eſt ĩuoluta
rijs imponẽda. Uñ ſubdit. Miniſtri vero
nullis eũdi lñiam tribuãt niſi eis q̄s vide/
rint eſſe idoneos ad mittẽdũ Idonei autẽ

ſunt robuſti corꝑe ꝛ ꝯſtãtes ĩ fide. ꝓbati v̄/
tute ꝛ ſꝑ irrep̄henſibilit̃ ꝯuerſari. Sequit̃
ꝑ ſcđa parte. Ad h̄ ꝑ obedientiã iniũgo mi
niſtris vt petãt a dño papa vnũ de ſctẽ ro/
mane eccl̕ie cardinalibꝫ q̇ ſit gubernator ĩ
bonis agẽdis ꝓtector in opp̄ſſiõibꝫ alienis
ꝛ corrector in delictꝭ iſti⁹ fraternitatis vt ſꝑ
ſubditi ꝛ ſubiecti ſint pedibꝫ eiuſdẽ ſctẽ ec/
cleſie ſtabiles in fide catholica. ſine q̄ illud
martyriũ nihil valeret. pauꝑtatẽ ꝯ̄ auarici/
am. ꝛ hũilitatẽ ꝯtra ſuꝑbiã. Et ſctm̃ euãge
liũ dñi nr̄i ieſu chriſti q̄ntũ ad virtutũ ꝑfe
ctõnẽ oĩmodã qđ firmiter ꝓmiſim⁹. i. q̄ten⁹
ĩp̄m ꝓmiſim⁹ obſeruem⁹. ad Heb. ij. Pro/
pterea habundanti⁹ oportet obſ̄uare nos
ea q̄ audiuim⁹ ne forte ꝑeffluamus. Que
rit̃ de p̄ceptis regl̕e. q̄ ſcꝫ vniuerſalit̃ intelli
gẽda ſũt p̄ceptorie imponi ꝛ in q̇bꝫ pñt p̄la/
ti ordis diſpẽſare. Ad h̄ rñdeo ꝙ regl̕a iſta
p̄ceptꝭ eſt plena. ꝛ vt puto pene oĩa ĩ ea poſi
ta ſũt p̄cepta. vbi aliq̇d exp̄ſſe additũ vt mo
nitiõis vl̕ exhortatõis vocabulũ vel cõſil̕e
aliud ñ declarat. Preceptoꝝ aũt iſtoꝝ tria
ſũt genera. In q̇buſdã em̃ ponit̃ exp̄ſſe p̄ci
piendi v̄bũ vt p̄ ceterꝭ cõmẽdentur. ꝛ illa ſic
trãſeũt in votũ vt in nullo eoꝝ ordo valeat
diſpẽſare. Aliud ē gen⁹ p̄ceptoꝝ q̇bꝫ addit̃
v̄bũ tẽtõis vl̕ debiti vl̕ aliq̇d ſil̕e. Ex q̄ obli
gatio declarat̃. Uocabulũ ãt tẽtõis licꝫ ob
ligatõeꝫ ĩportet. nõ tñ ſic diſtricte ſicut voca/
bulũ p̄cepti ad illud faciẽdũ ligat cui tẽtio
nis vocabulũ ē adiũctũ. Ex pꝫ. qꝛ cũ hõ hoĩ
teneri dr̄ in aliq̄ pecũie q̄titate. certũ eſt ꝙ
tentio obligatõeꝫ ĩportat vl̕ ad ſoluẽdũ vel
ad ſatiſfaciẽdũ vl̕ alio mõ. niſi debitũ velit
creditor remittere debitori. vñ lꝫ tẽtio ob/
ligatõem ſonet. pt tñ ordo ĩ ꝑticulari ꝛ in ca
ſu cũ aliq̄ diſpẽſare ĩ iã dictꝭ. exceptꝭ ill̕ in q̇
b⁹ pꝫ intẽtionẽ regl̕e oĩno p̄ceptorie obli/
gare. vl̕ q̄ꝝ trãſgreſſio ſcãdalũ vl̕ deordina
tionẽ notabilẽ generaret. Uerbi grã. cũ dr̄
p̄mo ca. Alij frẽs teneant̃ frĩ frãciſco ꝛ eiuſ
ſucceſſoribꝫ obedire. Pꝫ ꝙ ĩ h̄ ñ p̄t ordo in
aliq̄ diſpẽſare. Sic etiã. viij. c. vbi dr̄. Uni
uerſi frẽs vnũ de fribꝫ iſti⁹ religiõis teneãt̃
hr̄e ſꝑ generalẽ miſtrũ. Et ĩfra eodẽ. c. Te/
neant̃ p̄dicti frẽs q̇bꝫ electõ data ē aliũ ſibi
eligere ĩ cuſtodẽ. ꝛ ſic ĩ ſimilibꝫ. In alijs ãt nõ
null̕ credo ꝙ ordo p̄t diſpẽſare ĩ ꝑticulari ꝛ
ĩ caſu. Uerbi grã cũ dr̄. iij. ca. Nõ teneãt̃ ni
ſi ſexta feria ieiũare. Credo ꝙ circa mãife/
ſtã nccẽitatẽ ſubdit⁹ tẽt̃ ieiũiũ ſoluẽ ſi ſuꝑior

ĩponeret niſi eēt ſolutio ieiunij in ſcādalū
alioꝝ. Silr intelligo in illo ꝟbo ſeptimi ca
pituli. Teneanꝫ ꝑdicti frēs ad eos recurre
re ⁊ ĩ q̇buſdā alijs. nihil tñ hoꝝ pt ordo ge
neraliꝫ ĩmutare. Eſt etiā tercium genꝰ. vbi
nec addiꝫ p̄cipe nec teneri. ſicut ptꝫ in ſcd̓o
caplo in ptinētibꝫ ad receptionē ad ordinē
venientiū. ⁊ in tercio in ſpectātibꝫ ad diuꝫ
officiū. ⁊ in plibꝫ alijs ꝯſequenꝫ vbi multa
eſſent p̄cepta ex intentiōe mandatoris niſi
eorū trāſgreſſio ſcandalū ⁊ deordinationē
notabilē generaret. Circa q̇rū diſpenſatio
nē in particulari intelligo idē qd̓ circa p̄ce/
ptū ſcd̓i ordinis eſt ꝑdictū. Inter que etiā
alia q̄ nō p̄ceptorie inſerunꝫ. Nec in ſpecia/
li amplꝰ diffinio niſi vt oīa regule ꝟba cuꝫ
reuerentia recipianꝫ. ⁊ ipoꝝ trāſgreſſio pe/
nitus deuiteꝫ. cū certū ſit regulā ꝑ lege da/
ri. Nec aliq̇s a lege auertiꝫ q̇n ad tenebras
ꝯuertaꝫ. Nulli ꝰ. Hec eſt pars tercia eple
alioꝝ ꝯcluſiua. vbi duo ſunt notabilia. ſ. re
gule ſtabilitio ⁊ tpis determiatio. Pro pri/
mo dicit. Nulli ꝰ oīno hoīm liceat hanc pa
ginā nr̃e ꝯfirmatiōis infringere vel ei auſu
temerario ꝯtraire. Qd̓ tñ faciunt detracto
res regulā ipam ⁊ regle declarationē ⁊ fra/
trū ꝯuerſationē trino ordīe dentiū laceran
tes. Uñ caueant ab eo qd̓ ſequiꝫ. Si autē
q̇s hoc attēptare p̄ſumpſerit. indignatiōeꝫ
oīpotentꝫ dei ⁊ btōꝝ Petri ⁊ pau. aploꝝ
eiꝰ ſe nouerit incurſurū. Pro tempe addit.
Datū laterani. i. in ſede impiali xp̄i noī cō/
ſecrata. tercio kalēdas decēbris. die ſcꝫ ſa/
turnini. q̄ eſt p̄ma ſcꝫ ſolēnitatū anni ſm re
uolutionē romani officij. vt pateat hanc re
gulā eſſe renouatiuā gaudij qd̓ annꝰ beni/
gnitatis dñi introduxit. Que eſt etiā vigi/
lia ſcti andree apli. vt ſciāt oēs huiꝰ regu
le obſeruātiā eſſe vigiliā p̄ambulā ad thro/
nū iudiciariū cū glia poſſidendū. Pontifi/
catus nr̃i anno octauo. vt octaua gr̃e ⁊ gle
cōmendeꝫ. Amen.

Explicit regula ſm expoſitionē dñi Bo
nauenture. Deus ſit bñdictꝰ ſup omia.

Tractatus ſancti Bonauēture ordinis
minorum de pauptate chriſti contra magi
ſtrum Guilhelmum.

q Weſtio eſt de
pauptate. Et querūꝫ duo.
Primo queriꝫ de paupta/
te quantū ad abrenuncia/
tionē. Scd̓o q̄ntū ad men
dicationē. Circa primū ſic p̄cediꝫ ⁊ q̄riꝫ.
vtrū chriſtiane pfectiōis ſit abrenūciare oī
bus tam in cōmuni q̄ꝫ in p̄uato. Et ꝙ ſic vi
deꝫ Math. xix. Si vis pfectus eſſe vade ⁊
vende oīa q̄ habes ⁊ da paupibꝫ. ⁊ veni ſeq̄
re me. Glo. Ecce ꝯtemplatiua q̄ ad euange
liū ptinet. ꝯſtat ꝙ dñs iſtuꝫ ad diuitias nō
vocabat. ⁊ tñ renūciare oībꝫ ꝯſulebat. nec
ad opa manualia. imo ad cōtemplatiuā. ſic
dicit glo. ꝰ ⁊c. Itē Math. xix. Ecce nos
reliquimꝰ oīa. vbi dicit glo. Tanta a ſequē/
tibus dimiſſa ſunt. q̄nta a nō ſequētibꝫ cō/
cupiſci poterūt. ergo pfecta imitatio totaliꝫ
extinguit appetitū diuitiarū. ſed hec extin/
ctio potiſſime eſt in eo q̇ abrenūciat oībꝫ
ergo ⁊c. Item Marci. x. Uade et vende
omia que habes. Glo. nō partē. ſicut anani
as. ſed q̇ totum dat. nihil ſibi reſeruās. ipe
potiſſime facit qd̓ dñs ꝯſulit. nihil ſibi re/
ſeruans nec in cōmuni nec in ſpeciali. ⁊ q̇ h̓
facit pfectiſſime facit. ergo ⁊c. Itē Mar
ci. xij. dixit dñs de vidua. Amē dico vobꝫ ꝙ
hec vidua paup plus q̄ꝫ oēs miſit. Nā oēs
ex eo qd̓ abundabat eis miſerūt. hec auteꝫ
de penuria ſua omia q̄ habuit miſit totum
victū ſuū. Sed in h̓ laudaꝫ vidua paupcu
la. ergo q̇ hoc faciūt q̄nto pfectiꝰ agūt. tan/
to magis laudabiles ſunt. ergo ⁊c. Iteꝫ
Luce. xij. Reſpicite coruos. Glo. Sancti
merito auibꝫ cōparanꝫ. q̇ nihil ĩ mūdo agē/
tes nec laborātes. ſola eterna appetūt. iā ſi/
miles angelis. Sed q̄nto magꝭ hec dimit/
tit q̇s. tanto magꝭ angelis aſſimilatur. ꝰ ⁊c.
Itē Luce. xiiij. Niſi q̇s renūciauerit oī/
bus que poſſi. Glo. Hoc diſtat inꝫ renūcia/
re oībꝫ ⁊ relinq̄re omia. qꝛ renūciare ꝯue
nit oībꝫ q̇ ita licite vtunꝫ mūdanis q̄ poſ/
ſident. vt tñ mente tendāt ad eterna. relin/
quere aūt eſt tm̄mō pfectoꝝ. q̇ omia tpalia
poſtponūt. ⁊ ſolis eternis inhiāt. ſꝫ q̇ proꝛ/
ſus oībꝫ renūciat in cōmuni ⁊ in p̄uato.
ille maxime oīa poſtponit. ꝰ ⁊c. Itē hoc/
ſpm oñditur exēplo chriſti. de q̇ Mat. viij
Uulpes foueas hñt ⁊c. Chryſ. Quid pe/
cunias expectas ſequēs me cōgregare. Nō
vides qꝛ diuerſoriuꝫ mihi neqꝫ eſt tantum

quantũ auibꝫ.ğ xp̃s p̃ſus nihil habuit.ğ ꝛc.
Itẽ ſup illud Matth.xvij. Uade ad ma
re.glo. Dñs tãte pauptatꝭ fuit vt vñ tributa
ſolueret nõ haberet.habebat q̇dẽ iudas cõ
munia in loculis ſ; res paupeꝝ ĩ vſus ſuos
aſſumere nefas duxit.idip̃m dãs exemplu;
nob. Si ğ xp̃s tãte pauptatis fuit ꝙ nõ po
tuit ſoluere denariũ.manifeſtũ eſt ꝙ fuit in
ſumma pauptate Itẽ Luc.ix. Uulpes fo
ueas habẽt.glo. Ego tãte pauptatis ſu;. vt
nec hoſpitiũ quidẽ habeã. nec meo vtar te/
cto.ğ ꝛc. Itẽ Joh.xiiij. Uenit p̃nceps mũ
di hui⁹ ꝛc.glo. Noluit dñs habere q̇d pder;
paup venit.ne haberet dyabol⁹ qđ auferr;.
ğ ſi oĩa tpalia poſſunt pdi.nihil habuit tẽ
porale Itẽ.ij.Coꝝ.viij. Scitis grãm do
mini nr̃i Jeſu xp̃i.qm̃ ꝓpter vos egen⁹ fact⁹
eſt cũ eſſet diues.vt illi⁹ inopia ꝛc.ğ q̇ ſic ab/
renũciat vt egeat magis ſe chriſto ꝯformat.
Itẽ ſup illud qđ ſequit̃. In hoc ꝯſiliũ do
Aug⁹.in ori. Fact⁹ eſt egenus intm̃ vt non
haberet qđ habẽt vulpes.ꝛ in hoc ꝯſiliũ do
ſubaudit̃ vt ei⁹ pauptatẽ imitemini. ſ; q̇ ab/
renũciat oĩbꝫ.ei⁹ pauptatẽ imitat̃.ergo ꝛc.
Itẽ ſup illud Jac.ij. Nõne de⁹ elegit pau
peres.glo. Paupes elegit parẽtes quorum
educaret̃ officio.ſ; parentũ xp̃i magna fuit
indigẽtia.ſm illud Luc.ij. Pãnis cũ inuol
uit ꝛc. Ergo xp̃s nõ tm̃ in ſeip̃o pauptatẽ di
lexit.veꝝ etiã in alijs. Itẽ xp̃s maxime fu
it imitabilis ſm ſtatũ quẽ habuit in cruce.
ſm illud.j.Pe.ij. Chriſt⁹ paſſus eſt p nobis
vobis relinquẽs exẽplũ vt ſeq̃mini veſtigia
eius.ſ; in cruce fuit omino nudus. Uñ Hie
ronym⁹ ad ebidiã. Uis eſſe pfecta ꝛ in p̃mo
ſtare faſtigio dignitatꝭ.fac qđ fecerunt apl̃i
vẽde oĩa q̃ habes ꝛ da paupibꝫ ꝛ ſeq̃re ſal
uatorẽ ꝛ nudã ſolãq; crucẽ. virtute nuda ſe
quaris ꝛ ſola.ğ ꝛc. Itẽ hoc ip̃m videt̃ ſan/
ctoꝝ teſtimonijs. Amb.ſup Lucã. Qual' de
beat eſſe q̇ euãgelizat regnũ dei. p̃ceptꝭ euã
gelicis deſignat̃.vt ſine virga.ſine pera.ſine
calciamẽto.ſine pane.ſine pecunia. h̃ eſt ſub
ſidij ſecularis ãminicula nõ requirẽs.fidei/
q; totũ putet ſibi quo min⁹ ea req̇rat magiſ
poſſe ſuppetere. Si igit̃ hoc atteſtat̃ pfectiõi
p̃dicatoris euãgelice pfectiõis.vt nullũ p̃/
ſus q̃rat amminiculũ ſeculare.ꝛ h̃ eſt eſſe ĩ al
tiſſima pauptate.patet ꝛc. Itẽ Hiero.ad
Eliodoꝝ monachũ Nolo p̃ſtinaꝝ neceſſita
tũ recorderis.nudos amat herem⁹.nolo te
antique peregrinatiõis terreat difficultas.

Qui in xp̃m credis.ꝛ ei⁹ crede ſermonibus
Querite p̃mũ regnũ dei ꝛ hec oĩa adijcient̃
vobis. Nõ pera tibi ſumẽda eſt. non virga.
ſtatim diues eſt q̇ cũ xp̃o paup eſt. oĩa igi
tur relinq̇ poſſunt.ſpe poſita ĩ ſolo chriſto.
Itẽ Ambro.in lib.de off. Nullũ ammini
culũ p̃ſtant diuitie ad vitã beatã qđ euiden
ter dñs demõſtrauit in euãgelio dicẽs. Be
ati paupes ſpũ ꝛc. Itaq; pauptatẽ.famẽ.do
lorem.q̃ putant̃ nõ ſolũ nõ impedimẽto eſſe
ad vitã beatã.ſ; etiã adiuuamentũ eſſe eui/
dentiſſime ꝓbant̃. Sic ğ nõ ſolũ ammini/
culo nõ ſunt ad vitam beatã corpis externa
bona.ſ; etiã diſpẽdio ſunt. ſ; que non ſunt
adminiculo.ſ; diſpẽdio pfectũ eſt relinq̃re.
ergo ꝛc. Itẽ Hiero. ſup illud Math.vj.
Nõne aĩa pl⁹ eſt q; eſca. In ꝓmiſſis veritatꝭ
nemo dubitet.ſit hõ qđ eſſe debet ꝛ mox ad
dunt̃ ei oĩa.ꝓpter quẽ facta ſunt oĩa. Er
go qui oĩa relinq̇t ꝓpter xp̃m ꝯfidens in ꝓ
miſſo xp̃i.agit ſm pfectã fidẽ ip̃i⁹. Hoc autẽ
potiſſime fac̃ q̇ omino nihil ſibi reſuat. nec
in cõmuni nec in ſpeciali.ğ ꝛc. Uñ Aug⁹.
tractãs illud Matt.vj. Reſpicite volatilia
celi. Sancti merito auibꝫ cõparant̃.quia ce
lum petũt.q̇ iã ita remoti ſunt a mũdo vt iã
in terris nihil agãt.nihil laborẽt.ſ; ſola con
tẽplatione iã in celo degẽt. Si ğ hec vita al/
tiſſima eſt.ergo ſp̃retꝭ oĩbꝫ totã ſpem vite
ſue in deo ꝯſtituere eſt ꝟtutis pfecte. Itẽ
Aug⁹.de bono ꝯiu. Bñ faciebãt q̇ đ ſua ſub
ſtantia xp̃o ac diſcipulis ei⁹ neceſſaria mini
ſtrabãt.ſ; meli⁹ q̇ omnẽ ſubſtantiã ſuam di
miſerũt.vt expeditiores eundẽ dñm ſeq̃ren
tur.ſ; q̃nto q̇s magis dimittit.tãto expedi/
tior.ergo tãto laudabilior. Itẽ in li.de ec
cle.dog. Bonũ eſt facultates cũ diſpenſatõ
ne paupibꝫ erogare.meli⁹ ꝓ intẽtione ſequẽ/
di dñm ſemel donare.ꝛ abſolutũ a ſollicitu
dine cu; xp̃o egere. Ergo q̇ magis eget ꝛ a
ſollicitudinibꝫ mũdi abſoluit̃.pfecti⁹ xp̃um
ſequit̃.ergo ꝛc. Itẽ Grego.viij.omel.ij.p/
tis ezech. Cũ q̇s ſuũ aliquid deo vouet ꝛ ali
quid nõ vouet ſacrificiũ eſt.cũ vero oĩe qđ
habet.oĩe qđ viuit.oĩe qđ ſapit oĩpotẽ
ti deo vouerit holocauſtũ eſt. Qui em̃ ſibi/
metip̃is nihil reſeruãt.ſ; ſenſu;.vitã linguã
atq; ſubſtantiã quã pceperunt oĩpotenti
deo immolãt.q̇d iſti niſi holocauſtũ offerũt
Unde paulo añ dixit ꝙ ille holocauſtũ of/
fert.q̇ ea que poſſidet apud ſemetip̃m decre
uit indigẽtibꝫ cũcta tribuere.nihil ſibi reſer/

uare.vitã ſoli ſuꝑne gubernatiõi cõmittere.
Sꝫ hoc potiſſime facit q̃ ſic diſtribuit ꝙ ni
bil ſibi reſeruat.nec in cõmuni nec in ſpecia
li.ergo ⁊c. Itẽ Joh̄.chryſo.in libro.ꝙ ne/
mo leditꝰ niſi a ſeipſo. Quid apl'os penuria
rerꝫ corꝑaliũ leſit. Nõne in fame ⁊ ſiti ⁊ nudi
tate degebãt.⁊ ꝓ his clari magis ⁊ magnifi
ci habebantꝰ.atqꝫ ingentẽ ꝑ hoc fiduciã q̃ſie
runt apud deũ. Ergo pauꝑtas illa laudabi
lior in q̃ maior eſt penuria rerꝫ.. Itẽ Ber/
nardꝰ ad henricũ ſenonẽ.archiepũm. Felix
q̃ nihil ſibi retẽtat ex omibꝫ. nõ habet foueã
vt vulpes.nõ tanq̃ʒ volucres nidũ.nõ locu/
los quõ iudas.nõ domos.ſicut nec Maria
locũ in diuerſorio.imitatꝰ ꝑfecto illũ q̃ non
habebat vbi reclinaret caput. Sꝫ q̃ oĩa
ꝓrſus dimittit.nihil ſibi omino nec in cõmu
ni nec in ſpẽali retinẽdo.hoc potiſſime facit
ergo ⁊c. Itẽ Proſper laudat paulinum ⁊
hilariũ de h̄ ꝙ facultates ſuas oĩes pauꝑi
bus erogauerũt.licet rõne epiſcopal' officij
eccl'iaſtica bona poſtmodũ diſpẽſauerũt.ſi/
cut habetꝰ.xij.q.j. Expedit.vbi ait ſic. Deni/
qꝫ ſanctꝰ Paulinꝰ ingẽtia p̃dia que fuerunt
ſua pauꝑibꝫ erogauit. Et infra Quid ſctũs
hilariꝰ. Nõne ⁊ ipe oĩa ſua aut pauꝑibꝫ re
liquit.aut vendita oĩa pauꝑibꝫ erogauit.
Laudãtꝰ hi ⁊ laudabiles ſunt.q2 oĩa ſua ꝓ
pter deũ ꝯtemſerũt. Sꝫ h̄ potiſſime faciunt
q̃ nec in cõmuni nec ĩ ſpeciali ſibi aliq̃d reti/
nent.g̃ tales maxĩe accedũt ad culmẽ ꝑfectõ
nis euãgelice. Itẽ hoc ip̃m oñditꝰ ratõne.
Duplex eſt ciuitas.ſ.dei ⁊ dyaboli. Hieruſa
lẽ ⁊ babylon.q̃ oppoſitionẽ habẽt.⁊ ĩ ſeipſis
⁊ in ſuis fundamẽtis.ſꝫ fundamẽtũ ciuitatꝭ
babylonis.vt dicit Augꝰ. eſt cupiditas.er/
go q̄nto magis q̃s recedit a cupiditate.tãto
magis recedit de dyaboli ciuitate. Sꝫ pau
pertas in q̃ q̃s in cõmuni ⁊ in ſpẽali prorſus
omibꝫ abrenũciat tã effectu q̃ʒ affectu. ip̃a ẽ
que maxĩe elõgat ab auaricia.g̃ ⁊c. Itẽ di
uitie ſunt incentiuũ cupiditatꝭ. q2 difficile ẽ
habere ⁊ nõ amare.ſed q̄nto q̃s magꝭ ſe elõ/
gat ab ĩcẽtiuo peccati.tãto ꝑfectꝰ agit. Hoc
aũt facit q̃ in cõmuni ⁊ ĩ ſpeciali omibꝫ abre
nunciat.g̃ ⁊c. Itẽ triplex eſt cõſiliũ.pauꝑ
tatis.obediẽtie.⁊ caſtitatꝭ.ſed q̄nto q̃s gene
ralius obedit ⁊ vniuerſaliꝰ.tãto ꝑfectꝰ agit
Similiter ⁊ de cõſilio caſtitatꝭ.ergo pari ra
tione verꝫ erit ⁊ de ꝯſilio pauꝑtatꝭ. Iteꝫ ſi
dicas ꝙ nõ eſt ſimile.q2 diuitie ſunt ꝺ neceſ
ſitate vite. Hoc nihil eſt.cũ multi q̃ nihil ꝓr/

ſus habẽt ꝓprietatis viuere poſſunt. Itẽ
ꝑfectior eſt pauꝑtas quã ꝑfectior ꝯcomitatꝰ
obediẽtia. Sꝫ q̃ habẽt ꝓpriũ in cõmuni ab
illo ꝑ obedientiã nõ poſſunt excludi.niſi ra
tiõe peccati. Qui aũt nihil ꝓrſus habẽt.obe
dire tenentꝰ vbiqꝫ terrarꝫ. Si ergo ꝑfectio
euãgelica maxĩe cõſiſtit in ꝑfectiõe obedien
tie vniuerſaliter omibꝫ abrenũciare nihil ꝓr
ſus reſeruãdo ad culmẽ facit ꝑfectõis euã/
gelice. Itẽ. Cõtemptꝰ p̃ſentis ſeculi ẽ lau
dabilis.hec eſt ꝑ ſe v̄a.g̃ maior cõtemptꝰ ma
gis laudabilis.⁊ maximꝰ cõtemptꝰ maxime
laudabilis. Sꝫ maxĩe ꝯtẽnit p̃ſens ſeculuꝫ
qui abrenũciat omibꝫ in cõmuni ⁊ in ſpẽali
ergo talis ꝑfectiſſime agit. Itẽ pauꝑtas
alta eſt laudabil'.hec eſt ꝑ ſe vera.ergo altior
laudabilior.⁊ altiſſima laudabiliſſima. ſed
hmõi eſt q̃ nec in cõmuni nec in ꝓprio aliq̃m
ꝓprietatẽ ſibi reſeruat.g̃ ⁊c. Itẽ tãto via re
ctior quãto eiꝰ mediũ cõformiꝰ eſt extremis
ſꝫ ſumma pauꝑtas eſt tã in ꝑncipio vite q̃ʒ ĩ
termino.g̃ ſi in medio oĩa abdicentꝰ via re
ctiſſima ꝓceditꝰ. Sꝫ q̄nto via rectior.tanto
ꝑfectior eſt. g̃ via ⁊ vita pauꝑrima ẽ ꝑfectiſ/
ſima. Sꝫ cõtra Eccĩ.xxvij. Propter ino
piã multi deliquerũt.ſꝫ nihil qꝺ eſt ducens
ad culpã ſpectat ad ꝑfectionẽ euangelicã. g̃
⁊c. Itẽ Eccs.vij. Utilior eſt ſapiẽtia cum
diuitijs. Glo. q̃ʒ ſola. Sꝫ diuitie nõ faciunt
hoiem ꝑfectũ.ergo minꝰ pauꝑtas ⁊ indigen
tia. Itẽ Prouer.xxx. Diuitias ⁊ mẽdicita
tem ne dederꝭ mihi. Et poſt. Ne egeſtate cõ
pulſus furer ⁊ ꝑiurẽ nomẽ dei mei. Sed ni
hil facit ad ꝑfectionẽ euangelicã qꝺ ſapiens
ſapiẽter recuſat.ergo ⁊c. Itẽ Lu.vj. Per/
fectus omis erit ſi ſit ſicut magr̃ eiꝰ. Sꝫ xp̃s
loculos habuit.ſicut patet Joh̄.xij. vbi dicĩ
tur ꝙ iudas loculos ferebat.ergo ꝓprietateꝫ
nolle in cõmuni hr̃e nõ videtꝰ eſſe ꝑfectio. ſꝫ
potius ſuꝑſtitio in q̃ diſcipulꝰ videtꝰ ſe velle
p̃ferre magiſtro. Si dicas ꝙ loculos nõ
habuit. Cõtra auguſtinꝰ dicit.⁊ habetꝰ.xij.q
j. Habebat dñs loculꝰ a fidelibꝫ oblata cõ/
ſeruãs.⁊ ſuorꝫ neceſſitatibꝫ ⁊ alijs indigenti
bus tribuebãt Itẽ ſuꝑ illud.j.ad Thim.
vj. Habẽtes alimẽta ⁊c. Glo. Et ſi nihil intu
lerimꝰ in hũc mundũ.nõ tamẽ ꝓrſus abijci/
enda ſunt hec tꝑalia.ergo q̃ totũ abijcit ma
le facit. Itẽ.ij.ad Chorinth̄.viij. Si vo/
luntas ꝓmpta eſt ſcḋm id qꝺ habet. Glo. Ne/
ceſſaria retineãt.nõ vltra vires dãdo. Ergo
male facit q̃ ſic.diſpenſat ꝙ nihil ſibi ꝓrſus

reſeruat. Itē Qui tēptat deū peccat mor
taliter. ſed ꝙ habet humanū refugiū ⁊ illo ꝑ
termiſſo querit diuinū. tēptat deū. hoc aūt
facit qui habet vñ ſuſtentet̄ ⁊ illo dimiſſo ex
pectat diuinitꝰ ſuſtētari. ergo talis facit con
tra euangeliū. Itē. virtꝰ circa mediū cōſi
ſtit. ſed om̄ino oīa dimittere eſt ad extremū
declinare. ergo h̄ magis eſt viciū ꝗ̄ꝫ virtutis
ſeu ꝑfectiōis euāgelice. Itē ſicut om̄ia te/
nere ſemꝑ eſt auaricia. ſic om̄ia dare ſemꝑ ē
ꝓdigalitas. ſꝫ om̄ia tenere ſꝑ eſt viciū. ergo
ſimiliter ⁊ om̄ia dare Itē. Qui ſubtrahit
aliū neceſſaria peccat mortalit̄. ſed tm̄ tenet̄
quis ſibi ꝓuidere ſicut aliū. ergo qui om̄ia dimit
tit ⁊ nihil ſibi reſeruat. peccat mortaliter. ꝗa
facit ꝯtra ꝑfectionē euangelicā. Itē ꝙ ex/
ponit ſe ꝑiculo interfectiōis peccat mortali
ter. ergo ſimilit̄ qui exponit ſe ꝑiculo famis
ſed talis eſt ꝙ om̄ia dimittit ⁊ nihil ſibi reſ/
uat. ergo ⁊c̄. Itē nullꝰ debet reiicere omnino
qđ quotidie petit a deo. ſꝫ om̄i die petimꝰ in
orōne dñica. panē noſtrū quotidianū. ergo
male facit ꝙ deſerit totū. Reſpōſio dicen
dum ꝙ abrenūciare om̄ibꝫ tā in ꝓuato ꝗ̄ꝫ i
cōmuni eſt xp̄iane ꝑfectiōis. nō ſolū ſufficiē
tis ſꝫ etiā abundātis tanꝗ̄ꝫ ꝑfectiōis euāge
lice cōſiliū ꝑncipale ⁊ ꝑncipiū fundamētale
⁊ fundamentū ſublime. Primū ſuadet na/
tura. ſecundū ſcriptura. tertiū gr̄a. Primū
inꝗ̄ꝫ eſt cōſiliū ꝑncipale. q² viā ꝓbet ad alia.
Nā abundās pauꝑtas diſponit ad carnis
mortificatiōem. ⁊ ad volūtatis ꝓprie ꝑfectā
abnegationē cū nihil ſibi detineat. nec do/
mū. nec tectū. nec aliquā rem. Ad ipſam aūt
ſpecialiter viā facit ipa natura ſiue inſtituta
ſiue lapſa. Nā homo nudꝰ formatꝰ eſt. ⁊ ſi in
ſtatu illo ſtetiſſet. nihil ſibi ꝓꝑſus appropaſſꝫ
homo ꝓo lapſus nudꝰ naſcit̄. nudus morit̄.
Et ideo hec rectiſſima via eſt vt ab extremiſ
nō declinās ſꝗntū poteſt natura pati pauper
⁊ nudꝰ incedat. ⁊ hoc eſt qđ dicit̄. j. ad Thy/
mo. vj. Nihil intulimꝰ in hūc mundū. haud
dubiū q² nec auferre ꝗd poſſumꝰ Et ex hoc
cōcludit. Habētes alimenta ⁊ ꝗbꝫ tegamur
⁊c̄. Hoc aūt nihil artiꝰ vel pauperiꝰ ꝗ̄ꝫ ſim/
plici victu ⁊ operimēto eſſe cōtentū. quod
ex nature documēto ꝑſuadet aplꝰs tāꝗ̄ꝫ bo
nū ⁊ ꝑfectū. Eſt etiā principiū fundamen
tale. Lex em̄ vetꝰ differt a noua in hoc ꝙ il/
la timorē. hec amorē. illa tꝑalia ꝓmittit. hec
tēmꝑalia ꝯtēnere docet. Si igit̄ fundamen
tum ꝑfectiōis ciuitatꝫ dei ꝑncipaliter ꝯſiſtit
in charitate. ⁊ illa potiſſime eſt ꝑfecta quan/
do om̄is excludit̄ cupiditas. q² venenū ca/
ritatis eſt cupiditas. Hāc aūt cupiditatē oī
no foras mittit. q² om̄ia om̄ino ⁊ re ⁊ volū/
tate relinquit. ſicut radix omniū malorū eſt
cupiditas. ſic radix ⁊ ꝑncipiū ꝑfectiōis eſt al
tiſſima pauꝑtas. Unde Augꝰ. in lib. lxxxiij.
queſtionū. Charitatꝫ venenū eſt ſpes adipi
ſcendoꝝ ac retinēdoꝝ tꝑaliū. nutrimētū eiꝰ
imminutio cupiditatꝫ. ꝑfectio eiꝰ nulla cupi
ditas. Signū ꝑfectꝰ eius iminutio timoriſ
ſignū ꝑfectiōis eiꝰ nullꝰ timor. q² radix om
niū malorū eſt cupiditas. ⁊ ꝑfecta charitas
foras mittit timorē. Illa igit̄ pauꝑtas eſt ꝑ
fectiſſima ꝙ om̄ino cupiditatē exterminat..
Eſt nihilominꝰ fundamētū ſublime. ꝗa
cū duplex ſit vita ad quā diſponit gratia. ſ.
actiua ⁊ ꝯtēplatiua. Actiua deorſum ordiat
ſed ꝯtēplatiua ſurſum in celū erigit. Nullus
aūt ſpūs magis idoneꝰ ad h̄ ꝗ̄ꝫ ille ꝙ penitꝰ
eſt exoneratꝰ ab onere temꝑaliū. ⁊ ꝙ theſau
rum ſuū totū habet in celo ⁊ cuiꝰ regnū non
eſt de h̄ mūdo. ꝙ nō habet hic manentē ciui
tatē. ſed futurā inꝗrit. Talis aūt eſt ꝙ omni
bus terrenis ꝑfecte abrenūciauit. ⁊ ideo talꝭ
iā fundamentū ſui edificij collocatū habet
in excelſis. Uñ Augꝰ. in lib. de agone chriſti
ano. Cū cognitio ⁊ actio beatū hoiem faci/
ant. ſicut in cognitōe cauendꝰ eſt error. ſic in
actiōe cauenda eſt nequitia. Errat aūt ſi ꝗs
putat ſe veritatē poſſe cognoſcere cū adhuc
nequiter viuat. Nequitia aūt eſt mūdū iſtuꝫ
diligere. ⁊ ea ꝙ naſcunt̄ ⁊ trāſeunt ꝓ magno
habere ⁊ ea cōcupiſcere. ⁊ ꝓ his laborare vt
acquirant̄. ⁊ letari cū abūdauerint. ⁊ timere
ne pereāt. ⁊ cōtriſtari cū pereūt. Ille igit̄ po
tiſſime eſt idoneꝰ ad ꝯtuitionē ſublimiuꝫ. et
ibi ſublimiter fundatꝰ. qui eſt ꝑfectiſſimꝰ cō
temptor oīm iſtoꝝ. talis eſt qui totū cogita
tum ſuū iactat in dño ⁊ omnē ſollicitudinē.
qui nullā ꝓꝑſus habet poſſeſſionē Eſt igi
tur ꝓfeſſionis xp̄iane. ꝓ xp̄o nihil in mūdo
poſſidere. nec in cōmuni nec in ꝓprio. Idem
dñs expreſſiſſime cōſulit. idē exemplū in ſe/
metipo oſtēdit. idē ſpūſſanctꝰ in ſanctis hoc
multiplicit̄ ꝑſuaſit. Nā hmōi arduiſſimam
pauꝑtatē ſicut oñſum ē ꝑſuadet natura. ſcri
ptura. ⁊ gratia. Perſuadet dñs Jeſus xp̄s
inſtruēdo. ꝯuerſando. inſpirādo. Quis em̄
ſpūs niſi dei facit hominē cōtemnere ꝑſen/
tia ⁊ amare celeſtia. Nā hoc nō facit ſpiritus
dyaboli. nec mūdanus. nec ꝓprius. cū ſemꝑ

Inclinēt ad bonū priuatū. facit igiť ſpūſſan/
ctus. Et hinc eſt ꝙ ſpūſancto dictāte iſtum
modū viuēdi ſummꝰ pontifex approbauit.
ſicut dicit decretalis. de exceſſi. platoꝝ. Ni/
mis praua. ꝙ ordinē ⁊ regulā fratrū p̄dica/
toꝝ ⁊ minoꝝ ſedes ap̄lica noſciť approbaſ/
ſe. Unde huic cōtrariū nulli ꝓrſus licet ſen
tire. Quare tales videnť ſtulte agere pericu
lis ſe exponere ⁊ deū tēptare. Nam ꝯtra ta/
les diciť in regula beati Franciſci. in q̄ pau
pertas hmōi cōfirmať. Nulli ergo om̄ino
hoīm liceat hāc paginā ⁊c̄. Cōtra tales eti
am dicit Augꝰ. ī tractatu de elemoſyna. He
lyas in ſolitudine coruis miniſtrātibꝫ paſci
tur. ⁊ danieli in lacu ad leonū predā iuſſu re
gis incluſo prandiū diuinitꝰ apportať. et tu
metuis ne opanti etiā apud dn̄m ꝓmerenti
deſit alimentū. cū ipe in euāgelio ad expro/
brationē coꝝ quoꝝ mens dubia. ⁊ fides ꝑ/
ua cōteſteť ⁊ dicat. Aſpicite volatilia celi. q̄/
niam nō ſerūt neq̄ metūt. neq̄ cōgregant ī
horrea. ⁊ pater veſter celeſtis paſcit illa. Nō
ne vos pluris eſtis illis. Uolucres deus pa
ſcit. ⁊ volucribꝫ alimēta diurna p̄ſtanť. ⁊ q̄/
bus nullꝰ diuine rei ſenſus eſt. eis nec cibꝫ
nec potꝰ deeſt. ⁊ tu xp̄iano. tu dei ſuo. tu bo
nis operibꝫ dedito. tu dn̄o ſuo charo aliq̄d
exiſtimas defuturū. An eis terrena deerunt
quibꝫ celeſtia ⁊ diuina tribuunť. Un̄ hec in
credula cogitatio. vnde īpia ⁊ ſacrilega iſta
meditatio. Quid facit in domo dei ꝑfidum
pectꝰ Quid q̄ chriſto om̄ino nō credit appel
latur ⁊ diciť xp̄ianꝰ. Phariſei tibi magis cō
gruit nomē. Nā cū in euangelio de elemoſy
nis diſputaret. ⁊ vt nobis amicos d̄ terreis
lucris ꝓuida opatione faceremꝰ. q̄ nos poſt
modū in eterna tabernacula ſuſcipent. fide
liter ⁊ ſalubriter p̄moneret. addit poſt h̄ ſcri
ptura dicēs. Audiebāt hec om̄ia phariſei q̄
erant auari ⁊ deridebāt illū Quales nūc ſūt
in eccleſia quoꝝ quoſdā vidēt. quoꝝ preclu
ſe aures ⁊ corda cecata nullū de ſpiritualibꝫ
ac ſalutaribꝫ monitꝭ lumen admittūt. de q̄/
bus mirari nō debet ꝙ cōtemnāt in talibuſ
ſeruos. qn̄ a talibꝫ ip̄m dn̄m videamꝰ eſſe cō
temptū. Ex hoc apparet euidēter. ꝙ om̄ino
om̄ibꝫ abrenūciare vniuerſaliter ꝓ xp̄o cul/
pandū nō eſt. ſed potiꝰ laudandū tanq̄ cul/
men euāgelice ꝑfectiōis. Unde rōnes exem
pla ⁊ auctoritates cōcedēde ſunt ad iſtā par
tem. ad quā ſufficiētiſſime aſtruendā vna ſo
la auctoritas exp̄ſſa ex ore xp̄i cōſulentis di
mittere om̄ia eſſet ſufficiētiſſima. etiā ſi mul
ta gloſaꝝ expoſitaꝝ ⁊ ſanctoꝝ dicta viderē/
tur eſſe ꝯtraria. Ait em̄ Auguſtinꝰ ad Pau/
linū de vidēdo deo ſic. Attēde que credis. ⁊
in eis ipis quibꝫ nō viſis accōmodas fideꝫ
ipa teſtiū pondera diſcernēda ſūt. Nec eniꝫ
mihi ſic credis quēadmodū ambroſio. aut
ſi ambobꝫ nobis equa lāce putas eſſe credē
dum. nunq̄d vllo modo euāgelio cōparab.
An ſcripturā noſtrā ſcriptis canonicis coe
quabis. Profecto ſi recte in iudicādo ſapis.
lōge nos infra vides ab illa auctoritate di/
ſtare. ⁊ me quidē longiꝰ. Sed vtriq̄ noſtrū
quātūlibet credas vtrūq̄ illi excellētie neq̄
q̄ cōparas. Igiť quoniā diuina auctori/
tas ſi expreſſe dicit om̄ia dimittēda ei q̄ ad
ꝑfectionē cōſcendere cupit euangelicā. ma/
nifeſtū eſt ꝙ veꝝ certitudinaliter debꝫ tene
ri ꝙ ei nō poſſit ſine ꝑiculo fidei obuiari.

Ad illud ſcḋo qḋ primo obijciť in cōtrariū
quod ꝯtrahit ad peccatū. ⁊ de egeſtate q̄ fa/
cit ꝑiurare. Dicendū ꝙ duplex eſt inopia. q̄/
dam volūtaria. ⁊ quedā inuolūtaria. Ino/
pia inuolūtaria inducit defectū mentis. ⁊ ꝑ
nitatē ⁊ occaſionē inducit ad peccandū. In
opia āt ſeu pauꝑtas volūtaria hec habꝫ ad
iunctā ſufficientiā. Iuxta illud. ij. ad Chor.
vj. Tanq̄ nihil habētes ⁊c̄. Et hec diſponit
ad iuſticiā perfectā. quia mentē facit ad om
ne bonū idoneā. ſicut econtra radix oīm ma
lorū eſt auaricia. Et eſt qḋ dicit Chryſoſto/
mus. xlvij. omel. ſuꝑ Matth. Si volueris
videre amātis aurū animā quēadmodū ve
ſtimentū a decē milibꝫ corroſū vermibꝫ. ⁊ ni
hil habēs ſanū. ita inuenies ꝑforatā cā vn/
diq̄ a ſollicitudinibꝫ ⁊ a peccatꝭ putrefactā.
⁊ erugine plenā Sed nō aīa inopis volū
tarij talis eſt. ſed fulget quidē velut aurum
ſplēdet autē velut margarita. floreſcit auteꝫ
velut roſa. Nō eſt illic tinea. nō eſt illic fur. nō
eſt illic ſollicitudo vite huiꝰ negocioꝝ. ſed ſi/
cut angelꝰ ita cōuerſať. Nō ſubiacet demoni
bus. nō aſſiſtit regi. ſed aſſiſtit deo. ⁊ nō mi/
litat cū hom̄ibꝫ ſed cū angelis. nō habet the
ſaurū terrā. ſꝫ celū. nō indiget ſeruis. magis
autē habet ſeruos. poſſeſſiōes. ⁊ cogitatōes
que rebꝫ dominānť. Quid igiť pauꝑe hoc me
lius eſt vnq̄. Pauimētum deniq̄ habet ce/
lum. Si aūt pauimentū tale eſt. excogita te/
ctum. Sed nō habet equos ⁊ currū. Quid
autē ei opꝰ eſt qui ſuꝑ nube vehi debet ⁊ eſſe
cū chriſto. Ex his apparet ꝙ in voluntaria

pauptate magna ē ſufficiētia. magna eſt no/
bilitas que facit trāſcendere cūcta terrena.
Uel poteſt dici aliter ꝙ illa dicta ſunt tē/
pore legis ſcripte. que tpalia pmittebat. non
eterna. in qua pauptas cōtemnebaꝛ. Unde
Chryſo. xviij. ſmone ſup epl'am ad Hebre.
tractās p̄dictū verbū: Diuitias ⁊ mēdicita/
tem ⁊c̄. dicit. Hec dicebanꝛ in veteri teſtam̄
to. vbi multa ratio diuitiaꝝ habebatur. vbi
paupertatis plurim⁹ erat cōtempt⁹. vbi ħ qui
dem maledictū. ſ. pauptas. illud aūt bene/
dictio ſcꝫ diuitie. Sꝫ nūc nequaq̄ꝫ ita. Sꝫ
ſi vis audire pauptatis p̄dicatū. ipam pfeſ/
ſus eſt xp̄s. ⁊ dixit. Fili⁹ autē homis nō ha/
bet vbi caput ſuū reclinet. Et iteꝝ diſcipul'
dicebat. Nolite poſſidere auꝝ. Ex quo appa
ret ꝙ auctoritas illa nō eſt cōtraria aſſumē/
tibꝫ voluntariā pauptatē. cū illud dictuꝫ ſit
tpe legis ſcripte. iſtud aūt fuit tpe legis gra
tie. Nec illud dictū eſt in pſona viri perfecti
ſed poti⁹ infirmi. vt ex ṽbo Chryſoſto. patꝫ
Et p hoc patꝫ reſpōſio ad tres auctoritateſ
primas. Ad illud qđ obijcitꝛ ꝙ xp̄s habu
it loculos. Dicendū ꝙ xp̄s habuit loculos
tribꝫ de cauſis. Habuit em̄ loculos p pau/
peribꝫ alijs. ſm qđ dicit Hiero. in auctorita
te ſupra poſita. Chriſt⁹ tāte pauptatꝭ fuit ⁊c̄.
⁊ hoc non tollit pauptatē ſummā. Habuit
etiā loculos cōpatiēdo infirmis. Sicut dꝛ
in glo. ſup illud pſ̄. Producēs fenū iumen/
tis. Dn̄s loculos habebat vel habuit i vſuſ
eoꝝ qui cū eo erāt ⁊ ſuos. ⁊ religioſas mulie
res in comitatu q̄ miniſtrabāt ei de ſubſtan
tia ſua in his infirmoꝝ magis pſonā ſuſci/
piens. p̄uidit em̄ multos infirmos futuroſ
⁊ iſta queſituros. vt ⁊ ibi earūdē pſonā ſuſce
pit vbi dixit. triſtis eſt aīa mea vſq ad mor/
tem. Et de his duobꝫ ſup illud Joh. xij. Ea
que mittebanꝛ ⁊c̄. Glo. Cui angeli miniſtra
bāt loculos habet in ſumpt⁹ paupeꝝ cōde/
ſcendēs infirmis. Habuit etiā loculos i ar
ticulo neceſſitatis vtpote qn̄ trāſibat per ſa
maritanos. In quo etiā articulo diſcipuliſ
loculos habere pmiſit. ſm illud Luce. xxij.
Dn̄ miſi vos ſine ſacculo ⁊ pera. ⁊c̄. Gloſa.
Nō e[illegible] regula viuēdi pſecutiōis qua pacꝭ
tempore diſcipulos informat. Miſſis qui/
dem diſcipulis ad p̄dicandū. ne q̄d tollerēt
in via p̄cepit. ordinās ſcꝫ vt q̄ euangeliū nū
ciat de euāgelio viuat. Inſtāte vero mortis
articulo ⁊ tota illa gēte paſtorē ſimul et gre/
gem pſequēte cōgruā tempi illi regulā decre
uit. pmittens vt tollerēt neceſſaria victui do
nec ſopita pſecutoꝝ inſania tps euāgelizan
di redeat. Ex his em̄ gloſis manifeſte appa/
ret ꝙ mod⁹ habēdi loculos in dn̄o i nullo
minuit pauptatē. Sic em̄ dn̄s cōdeſcendit
infirmitati ⁊ neceſſitati. vt tn̄ ſalua eſſet for/
ma pauptatis ⁊ exemplū. qđ p̄cipue mōſtra
re venerat hominibꝫ. Iuxta qđ dicit aplꝰs
Fact⁹ eſt p nobis egen⁹ vt illi⁹ inopia diui/
tes eſſemus. pauptatē ſcꝫ altiſſimā volūta/
rie imitādo. Ad illud qđ obijcitꝛ de glo. j.
Thymo. vj. Habētes alimenta. vbi dicitꝛ ꝙ
nō ſunt abijciēda oīno tēporalia. Dicēdū
ꝙ intelligit de abiectione tempaliū q̄ntū ad
vſum. nō quantū ad dn̄ium. Nā vſus tpali
um neceſſari⁹ eſt vite humane. q̄ tamē habe
ri poteſt abſq dominio ⁊ pprietate. Sic pa
tet in paupibꝫ q̄ nihil pprietatis habent. Et
ꝙ iſte ſit intellect⁹ patet p illud qđ ſequitꝛ in
glo. immediate vbi ſubditꝛ. Sꝫ habētes ali
mēta ⁊ quibꝫ tegamur his ꝯtēti ſim⁹. qui vl
tra tēdit malū inuenit. Eſſe igitꝛ ꝯtentū vſu
tegumēti ⁊ alimēti eſt mod⁹ pfecte virtutis.
Et ſic gloſa debet itelligi. nec hoc repugnat
altiſſime pauptati. Qui aūt ſic vellet tempa
lia abijcere. vt nec vellet alimēta ſuſcipe. nec
operimētū habere. nō oparetꝛ pfecte ſꝫ ſtulte
Et hoc vult glo. illa inſinuare. Ad illud
qđ obijcitꝛ de gloſ. ij. Cor. viij. Si volūtas
pmpta eſt. Glo. vt neceſſaria remaneāt. Di
cendū ꝙ gloſa illa trūcata eſt. qꝛ ſtatim ſeq̄/
tur. Nō hoc dicit q̄n meli⁹ eſſet ſcꝫ totū dare
ſed infirmis timet. quos ſic dare monet vt
egeſtatē nō patianꝛ. Ex quo apparet ꝙ glo.
illa poti⁹ facit ad cōtrariū q̄ꝫ ad ppoſitum. ſi
ſano oculo ⁊ recto inſpiciatꝛ. Ad illud qđ
obijcitꝛ ꝙ qui ſic vniuerſalitꝛ oībꝫ abrenū/
ciat tēptat deū. Dicendū ꝙ falſum eſt. tū p/
pter diuina pmiſſa. tū ppter plurima reme/
dia que hr̄i poſſunt. tū ppter exempla quibꝫ
manifeſte videm⁹ ꝙ tales paupes ſuſtērantꝛ.
Ex quo manifeſte colligitꝛ ſi obdurati nō ſu
mus ꝙ talis mod⁹ abrenūciandi diuinituſ
inſpiratꝛ. nec facit tēptare deū. ſi ſic abrenun
ciās diuinis pmiſſionibꝫ innititꝛ q̄n potius
ille deū tēptat q̄ de diuinis pmiſſionibꝫ du/
bitat. Propter qđ Hiero. ſup illud. Nonne
aīma pl⁹ eſt q̄ꝫ eſca. In pmiſſis veritatis ne/
mo dubitet. ſit homo qđ eſſe debꝫ. ⁊ mox ad
dunꝛ ei oīa. Qui igitꝛ de hoc dubitat ſicut
filij iſrael. deū tēptat. qui dicebāt. Nūq̄d po
terit de⁹ parare mēſam in deſerto. His aūt

nõ debẽt viri ꝑfecti cõformari.ſed potiꝰ apo
ſtolis.de quibꝫ.ij.ad Chorinth.iiij. Aporia
mur ſed nõ deſtituimur.id eſt paupes ſumꝰ
adeo vt neceſſaria deſint. ſꝫ nõ deſtituimur
a deo oĩno.quia deꝰ paſcit nos. Et ꝙ illð
extendat nõ ſolũ ad apl'os.verũ etiã ad eoꝝ
imitatores.apparet ꝑ illud qð dicit ad He/
bre.vltimo.Sint mores ſine auaricia.con/
tenti p̃ſentibꝫ.Ipẽ eñ dixit.Nõ te deſeram
neqꝫ derelinquã.Ibi glo.Ipẽ dominꝰ om/
nipotẽs ad Ieſum naue nõ te deſerã quin
dem neceſſaria.neqꝫ derelinquã.derelinq̃/
retur ille q̃ fame periret.Sed qꝛ hoc nõ eſt.
nõ ſit homo cupidꝰ.Hoc poſt mortẽ Moy
ſi dixit Ioſue.hoc etiã dicit omni ſperanti
in ſe.ſicut ioſue.hec eñ nobis ꝓmittit.ſed ĩ
illo ſpem noſtrã ponamꝰ.Nõ tenacibꝫ.non
cupidis.ſꝫ ſperãtibꝫ ĩ eũ fit iſta ꝓmiſſio.Eti/
am quia poterat illis videri ꝙ hec ꝓmiſſio
ad ioſue tantũ ꝑtineret.Ad hoc apoſtolꝰ re/
ſpondet dicẽs ꝙ nos iuuabit ſicut iuuit illũ
q.d.Nõ eſt dubitandũ de ꝓmiſſione.qꝛ Ie/
ſus chriſtꝰ q̃ heri.id eſt.in p̃terito adiuuit io
ſue.⁊ ipẽ hodie.id eſt in p̃ſenti adiuuat nos
⁊ alios fideles.⁊ adiuuabit in futuro ĩ ſecu/
la.id eſt.ſine fine. Ad illud qð obijcit ꝙ v̾/
tus cõſiſtit circa mediũ.Dicendũ ꝙ illð eſt
verũ quantũ ad ea q̃ ſunt neceſſitatis.ſicẽ eſt
largitas.ſed fallit in his q̃ ſunt ſuperogatio
nis ſicut eſt cõſilium pauptatis ⁊ caſtitatis
Taliũ eñ ꝑfectio potius attendit ſꝫm perfe
ctam cõſiderationẽ ad xp̃m ⁊ diuine dilecti
onis modũ.qui eſt vt deꝰ ſup oĩa diligat.
q̃ꝫ ſꝫm ſuperfluũ ⁊ diminutũ circa exterꝰ ob
iectũ.Et ꝙ illud ſit verũ patet ꝑ Ambro.in
libro de offi.vbi dicit.Officiũ omne aut eſt
mediũ.aut ꝑfectũ eſt.qð ſcripturarũ aucto/
ritate ꝓbare poſſumus.Habemꝰ eñ ĩ euan
gelio.Si vis ad vitã ingredi ſerua mãdata
Non homicidiũ facies ⁊c̃.Hec ſunt media
officia quibꝫ aliq̃d deeſt. Si vis ꝑfectus eſ
ſe vade ⁊ vende oĩa que habes ⁊ da pau/
peribꝫ.vbi diligẽdos inimicos.⁊ orandũ di
cit ꝓ calumniãtibꝫ ⁊ ꝑſequẽtibꝫ nos ſi volu/
mus ꝑfecti eſſe.Hoc eſt igit ꝑfectũ officium
qð cathorthonia dixerũt greci.quo corrigã
tur oĩa que ad aliquos potuerũt lapſus
habere.Largitas igit que attendit ſꝫm offi/
cium mediũ in largiẽdo ſeruat modũ.Pau
pertas v̾o ſpiritꝰ que attendit ſꝫm officiũ ꝑ/
fectum tribuit totũ.Vñ eodẽ libro in tra/
ctatu de libertate dic̃.Liquet debere ẽẽ mo
dum libertatis ne fiat inutilis largitas.cu/
ius ſobrietas eſt tenẽda.De quo modo ſub
iungit.Modꝰ libertatis tenendꝰ eſt.vt qð
bene facis.id cõtinue facere poſſis. ne ſub/
trahas neceſſitati qð indulſeris effuſioni.
Potuit ei donare ioſeph totas egypti opes
effundere theſauros regios. noluit tamẽ ð
alieno effuſus videri.Maluit frumẽta ven
dere q̃ꝫ donare eſuriẽtibꝫ.quia ſi paucis do/
naſſet.pluribꝫ defuiſſet. Sꝫ h̃ ſpectat ad of
ficiũ mediũ.ſꝫm ꝙ ipẽ alibi dicit. tractãs in
eodẽ libro illud apl'i.Nõ vt alijs refectõ.vo
bis autẽ anguſtia.Aduertimꝰ quẽadmodũ
beniuolentiã ⁊ libertatẽ.⁊ modũ cõp̄hẽdit
⁊ fructũ atqꝫ ꝑſonas. Ideo modũ.quia im
perfectis dabat ꝯſiliũ.Nõ eñ patimur niſi
impꝑfecti.Verũ qꝛ ꝑfectiõi nõ repugnat mo
dum tenere ſi q̃s diſpenſet bona eccl'ie.ideo
ſubiũgit.Sed ſi q̃s nolens eccl'iam graua/
re in ſacerdotio cõſtitutꝰ aliquo aut miniſte
rio.nõ totũ quod habet cõferat.ſed operet
cũ honeſtate q̃ꝫ officio ſat eſt.nõ mihi impꝑ/
fectus videt.Ex dictis igit colligit ꝙ licet v̾
tutis ſꝫm ſtatũ cõmunẽ ⁊ officiũ mediũ ſit
tenere mediũ.ꝑfectiõis tamen euãgelice eſt
relinquere totũ.Sꝫ tamẽ in cõmuni aliq̃d
habeat vt diſpenſet.hoc nõ facit impꝑfectũ.
nec totũ vniuerſaliter relinquere dic̃ exceſ/
ſũ.qꝛ hoc ſpectat ad perfectũ officiũ.vt pa
tet ex his que dicta ſunt.⁊ ex hoc quod Am
broſiꝰ p̃mittit in p̄cedenti capl'o.vbi ſic ait.
Ceterũ dominꝰ nõ ſimul vult effundi opes
ſed diſpẽſari.niſi forte vt helizeꝰ boues ſuoſ
occidit ⁊ pauit paupes ex eo qð hũit.vt nul/
la cura teneret domeſtica.ſed relictis omni
bus in diſciplinã ſe ꝓphetica daret.Si ergo
ꝓ diſciplina ꝓphetica ſunt oĩa relinquẽda
multo fortiꝰ pro ꝑfectiõe euãgelica. Ad il
lud qð obijcit.ꝙ oĩa diſpergere eſt ꝓdiga
litas.Dicendũ ꝙ tũc eſt ꝓdigalitas quãdo
oĩa diſpergunt ꝓ vanitate.nõ aũt quãdo
dant ꝓ vtilitate.⁊ ſic eſt de euãgelica pauper
tate.quia ſicut dicit Marc̃.x.Dominꝰ cen/
tuplũ reſtituet in p̃ſenti cũ tribulatiõe.⁊ ĩ fu
turo vitã eternã.Secꝰ autẽ eſt de vniuerſa
li retentiõe omniũ.Illa eñ nõ fit ꝓ ſpiritu/
ali vtilitate.ſed magis ꝓ terrena cupiditate
ideo nõ eſt ſimile hinc ⁊ inde Ad illud qð
obijcitur ꝙ qui alij ſubtrahit neceſſaria.⁊c̃.
dicẽdũ ꝙ nõ eſt ſimile.quia q̃ ſubtrahit alij
neceſſaria.violentiã facit.⁊ inducit eũ ĩ pau
pertatẽ inuolũtariã.Qui aũt ſubtrahit ſibi

volūtarie facit ⁊ in paupꝛtatē voluntariā ſe inducit. Ac ꝑ hoc ſicut argumentū illud nō valet. Paupꝛtas inuolūtaria nō eſt laudan/da. ergo nec volūtaria. ſic nō cogit ratio p̄/dicta. Aliꝰ etiā eſt defectꝰ in argumēto p̄di/cto. quia ꝓcedit ꝑ falſi ſuppoſitōnem. ꝓ eo ꝙ omnibꝫ vniuerſaliter abꝛenūcians neceſſa/ria ſibi oīa nō ſubtrahit. quia diuine ꝓui/dentie regimini ſe cōmittit. ⁊ multos viuēdi modos ⁊ querēdi neceſſaria ſibi relinquit.

Ad illud qꝺ obijcit ꝙ ſe exponit pericl'o famis. dicendū ꝙ falſum eſt. ſicut omino ap/paret ex p̄dictis ⁊ manifeſte colligit ex oīi/bus tempꝛibꝫ retroactis. Nūꝗꝫ ⁊ nunꝗꝫ le/gitur ꝙ aliquis volēs in paupꝛtate deo ſui/re ꝓ defectu cibi fame ꝑierit. Et hoc eſt qꝺ dicit Augꝰ. in tractatu quodā de oꝛatōe do/minica. Neqꝫ eīm deeſſe quotidianꝰ cibꝫ po/teſt iuſto. cū ſcriptū ſit. Nō occidet dominꝰ fame animā iuſti. Et iteꝝ. Junioꝛ fui eteni ſenui. ⁊ nō vidi iuſtū derelictū. Et iteꝝ Que/rentibꝫ regnū dei ⁊ iuſticiā eius oīa ꝓmit/tit apponi. ⁊ iā cū ſint dei oīa. habēti deuz nihil deerit. ſi deo ipe nō deſit. Sic Danie/li in leonū lacu iuſſu regis incluſo. pꝛandiū diuinitꝰ pꝛocurat. ⁊ inter feras eſuriētes ho/mo dei paſcit. Sic alitur helyas ī fuga coꝛ/uis miniſtrātibꝫ ⁊ volucribꝫ cibū appoꝛtāti/bus in ꝑſecutōe nutrit. O humane malicie deteſtāda crudelitas. fere parent ⁊ aues pa/ſcunt ⁊ hoīes inſidiant ⁊ ſeuiūt. Ex his ma/nifeſte colligit ꝙ nō eſt ꝑiculū ſed refugium ſpꝛetis oībꝫ totaliter ſe dedicare ad deuz colendū. Ad illud qꝺ obijcit ꝙ in oꝛatōe dn̄ica petimꝰ panē noſtrū quotidianū. dicē/dum ꝙ hoc potiꝰ facit ad oppoſitū ꝗꝫ ad ꝓpo/ſitum. Ex quo eīm quotidie petimꝰ victum diurnū. nec petimꝰ qꝺ habemꝰ. manifeſtum eſt ꝙ euāgelice ꝑfectiōis eſt quotidiano vi/ctu eſſe cōtentū. Qꝺ quia nō poteſt videri ꝑ/fectio in coꝛdibꝫ auaroꝝ. dn̄s nō ſolū ad h̄/induxit cōſilijs ſapiētie. veꝝ etiā exēplis na/ture ⁊ oꝛaculis gr̄e. vt ſic ſaltē ꝑ illud triplex teſtimoniū paupꝛtatis cōſiliū firmiter com/pꝛobet. ſicut totiꝰ ꝑfectiōis euangelice altiſ/ſimū ⁊ ſtabile fundamentū.

Vterit de mēdicatione. Vtrū mēdi/q care ꝓ xp̄o ſit chꝛiſtiane perfectōis. ⁊ voco mēdicare elemoſynā querere ſeu ꝺ quotidianis elemoſynis viuere. Et ꝙ nō videt pꝛimo auctoꝛitate pſ̄. Timete do/minū oēs ſancti eiꝰ. quoniā nō eſt inopia timentibꝫ eū. ergo nō ſtant ſimul eſſe inopē ⁊ timere deū. Jtē pſ̄. Nō vidi iuſtū dere/lictum. nec ſemē eiꝰ querens panē. ergo ꝙ pa/nem ꝗrit nō eſt iuſtꝰ nec ſemen iuſti. Jteꝫ pſ̄. Nutātes trāſferant filij eius ⁊ mēdicēt. ſed nihil qꝺ pſalmiſta in dei ſpū loquēs im/pꝛecat ſpectat ad ꝑfectionē euangelicaꝫ ſeu ad ꝑfectā iuſticiā. mendicare eſt hmōi. ergo ⁊c̄. Jtē Eccī. xl. Fili mi in vita tua ne idi/geas. meliꝰ eſt eīm moꝛi ꝗꝫ indigere. ergo me/lius eſt moꝛtuū eſſe ꝗꝫ mēdicū. Jtē Actu/um. xx. Beatiꝰ eſt magis dare ꝗꝫ accipe. ſꝫ da/re elemoſynā nō facit hominē ꝑuenire ad ꝑ/fectionē euangelicā. ergo multo magis nec accipe Jtē Luc̄. xij. Vendite que poſſide/tis. glo. vt oībꝫ ſimul ꝓ deo ſpꝛetis. poſtea laboꝛe manuū opꝛemini vnde viuatis vl' ele/moſynā faciatis. vnicuiqꝫ igit de ꝓpꝛio labo/re viuere ⁊ elemoſynā facere ſpectat ad euā/gelicā ꝑfectiōem. ergo oppoſitū eius ſcꝫ mē/dicare ⁊ de alieno laboꝛe viuere eſt cōtrariū ꝑfectōi euāgelice Jtē. j. ad Theſ. iiij. Nul/lius aliq̇d deſideretis. glo. ne dū rogetis vl' tollatis. Si ergo plꝰ eſt rogare vel petere ꝗꝫ appetere. ⁊ pꝛimū tanꝗꝫ illicitū ab apl'o ꝓhi/betur. ſcꝫ deſiderare vel appetere qꝺ eſt alte/rius. g̊ multo foꝛtius petere. Jtem. j. ad Theſſa. v. Rogamꝰ vos vt noueritis eos ꝗ laboꝛāt inter vos. ⁊ p̄ſunt vobis dn̄o. Glo. Sicut diuitie negligentiā pariūt ſaluti. ſic egeſtas dū ſaturari cupit a iuſticia declinat. ſed qꝺ facit declinare a iuſticia nō ꝑtinet ad ꝑfectionē euangelicā. g̊ ⁊c̄. Jtem. ij. Theſ. iij. Si quis nō vult opari nō manducet. er/go vult apoſtolꝰ ſeruos dei coꝛꝑaliter ope/rari. vt habeāt vnde viuāt. ⁊ nō compellant egeſtate neceſſaria petere. ſed hoc eſt mendi/cantiū. ergo ſeruoꝝ dei nō eſt mēdicare ſm̄ apoſtolū. Jtē eodē capl'o ſuꝑ illud. vt foꝛ/mam daremꝰ vobis. Glo. Qui frequēter ad alienā mēſam cōuenit. ocio deditus neceſſe eſt vt adulet paſcenti ſe. ſed adulari eſt ꝯtra/rium veritati ⁊ ꝑfectioni. ergo ⁊c̄. Jtē. xij. q. j. videntes. dicit Vrbanus papa ꝙ epiſco/pi oībꝫ cōmuni vita viuere volentibꝫ mi/niſtrare cūcta neceſſaria debēt pꝛout meliꝰ poterūt vt nemo in eis egens inueniat. Et poſt. Si quis extiterit modernis aut futu/ris tempꝛibꝫ qui hoc auellere nitat. iaꝫ dicta damnatiōe feriat. ergo cōtra canonicas ſan/ctiones eſt ꝙ aliqui viuāt vita cōmuni in ec/cleſia egendo ⁊ mendicādo in ea. Jteꝫ de

conſe.diſ.j. Inhibet̃ ne eccleſia cõſecret̃.niſi
prius dotet̃.ergo ſi eccleſia nõ debet ↄſecra
ri niſi habeãt vnde ſuſtẽtẽtur qui in ea mini
ſtrant.multo fortiꝰ nec aliqua religio inſti/
tui debet ſine poſſeſſione ſuſtẽtatiua Itẽ
in iure ciuili inhibet̃ ꝙ validi nõ mendicẽt.
lege.de mẽdicantibꝫ validis.ſed magis de/
bet eſſe ordinata eccl'ia ꝙ̃ reſpublica.ſi ergo
ꝙ validi mendicẽt eſt ↄtra rectã gubernati
onem reipublice.multo magis ↄtra pfectõ
nis ſublimitatẽ euãgelice. Itẽ hocipſum
oſtẽdit̃ ratiõe. Mẽdicare eſt opꝰ indifferẽs
ſꝫ indifferẽs nõ ſit opus pfectiõis pdditõ
ne finis.ſicut apparet manifeſte in alijs ope/
ribꝫ.vt ire ad eccl'iam.ꝛ facere elemoſynã. er
go ꝛc̃. Itẽ pfectiõis eſt gratis ꝛ liberalit̃
ſeruire ꝛ obligatiões peccatoꝝ refugere. ſꝫ
qui elemoſynã recipit.obligat ſe ad interue
niendũ p peccatis alienis.ſi ergo obligatio
hmõi pfectioni nõ cõſonat.g̃ ꝛc̃. Itẽ huiꝰ
modi q̃ mendicãt ex pfeſſione.aut hoc faci/
unt quia paupes.aut qꝛ p̃dicatores. Si qꝛ
paupes.ergo om̃es paupes q̃ mendicãt p/
fecti ſunt.qđ eſt ↄtra Auguſtinũ in libro de
ope monachoꝝ.q̃ rep̃hẽdit monachos mẽ
dicantes ꝛ nihil opari volẽtes. Si qꝛ predi
catores.g̃ nullꝰ mẽdicare debet inter eos q̃
nõ p̃dicat.cuiꝰ cõtrariũ videmus tota die.
Itẽ p̃dicare eſt q̃d ſpirituale.ſed q̃ ſpũale
dat ꝛ tempale accipit ſimilis eſt Giezi.q̃ pe/
cuniam accepit a Naamã. obtẽtu beneficij
ſpũalis priꝰ ſibi exhibiti.hoc autẽ eſt dãna/
bile.ergo dãnabile eſt p̃dicatori mendicare
nõ ergo pfectiõis euangelice. Itẽ pfecto/
rum eſt abſtinere a mala ſpecie. ſꝫ h̃ eſt ma/
la ſpẽs ꝙ p̃dicãtes tẽporalia petãt qꝛ in hoc
ſunt ſimiles pſeudo p̃dicatoribꝫ. ergo ꝛc̃.
Itẽ hmõi aut habẽt auctoritatẽ in predi
cando.aut nõ habẽt. Si nõ habẽt.ergo ma
le faciũt in p̃dicando.ergo nihil meret̃. Si
habẽt.ſed q̃ habẽt poſſunt petere poteſtati/
ue.ergo tales p̃dicãdo iniuriant̃ auctorita/
ti p̃dicatiõis euãgelij.ergo in hoc non ſunt
pfecti ſꝫ impij. Itẽ tutiꝰ ꝛ perfectiꝰ eſt ſeq̃
viros pfectiores,pbatiores. ꝛ ſapientiores
ſed viri pbatiſſimi ꝛ ſapiẽtiſſimi in religioni
bus fuerũt. Baſiliꝰ. Benedictꝰ. Auguſtinꝰ.
Hieronymꝰ. Gregoriꝰ. Hilariꝰ. ꝛ Paulinꝰ
ꝛ tales ſic ſua reliquerũt ꝙ ↄmunia poſſede
runt nec mẽdicaſſe legunt̃.ergo modus ita
mendicãdi de nouo introductꝰ p Domini
cum ꝛ Franciſcũ iudicat̃ ſupſticioſus ꝛ va/
nus.cũ ſtultũ videat̃ ſenſum ꝛ ſpũm duorũ
paupeꝝ hominũ p̃ponere tãte ſapiẽtie ꝛ ſub/
limitati ſanctoꝝ p̃cedentiũ ꝛ doctoꝝ. Sꝫ
ↄtra Matth.x. Nolite poſſidere auꝝ vl' ar
gentũ neqꝫ pecuniã in zonis veſtris.neqꝫ pe
ram in via.neqꝫ duas tunicas.nec calciamẽ
ta. Glo. Nec ip̃a neceſſaria.nec cellariũ ſecũ
vehãt.nihil p̃ter indumentũ q̃ quis ↄtẽtus
eſſe poteſt. In hoc tradit̃ forma ip̃is ap̃lis.
ꝛ qđ pfectiõis eſt pfectũ eſt imitari.g̃ talit̃ p
mundũ ire ſpectat ad pfectionẽ euãgelicam
ſꝫ hoc eſt mendicare ꝛ viuere de elemoſyna.
igit̃ h̃ ſpectat ad euãgelicã pfectionẽ. Itẽ
Marc̃.vj.p̃cepit eis ne quid tollerẽt in via
neqꝫ panẽ.neqꝫ in zonis es. Aut igit̃ p̃cepit
tãq̃ p̃latis aut tãq̃ pfectis. Si tãq̃ p̃latis
ergo ad illud adhuc eſſent aſtricti.qđ mani
feſte falſum eſt. Precepit igit̃ eis tãq̃ virꝭ p
fectis. Sed pfectio pponit̃ cõmuniter omi/
bus imitãda.qꝛ dr̃.qui põt cape capiat. g̃ ſic
viuere ſpectat ad pfectionẽ euãgelicã Itẽ
Luce.ix. Nihil tuleritis in via.neqꝫ virgam
neqꝫ perã.neqꝫ panẽ neqꝫ pecuniaꝫ. Gloſa.
Virgã nõ ferre eſt nõ eſſe ſollicitũ de his q̃
neceſſaria ſunt humane ſuſtẽtationi.qꝛ hec
debent̃ p̃dicatoribꝫ Si ergo excludere ſolli
citudinẽ de neceſſaria ſuſtẽtatione dominꝰ
pſuaſit apoſtolis quos etiã ad p̃dicãdum i
ter infideles miſit.multo fortiꝰ cũ p̃dicatur
euangeliũ fidelibꝫ pfectiõis eſt de hmõi nõ
eſſe ſollicitũ.ſꝫ victu ꝛ veſtitu ſibi dato eẽ cõ/
tentũ. Itẽ Luc̃.ix. Quicũqꝫ ſuſcepit pue/
rum in noĩe meo. Interli.paupem. Et alia
glo. Qui imitatorẽ xp̃i recipit.chriſtũ r̃cipit
Ergo cũ ſuſcipit̃ paup imitãs xp̃m.ſuſcipit̃
chriſtꝰ. Si ergo pfectiõis euangelice eſt eſſe
pauperẽ ꝛ xp̃i imitatorẽ.pfectiõis euangeli/
ce eſt in tali paupe p xp̃o ſuſcipi Qui ergo h̃
mendicãdo petit.a pfectiõe euangelica non
recedit Itẽ Luce.x. Nolite portare ſaccu
lum neqꝫ perã Glo. Tanta debet predicato
ri eſſe fiducia in deo vt p̃ſentis vite ſumptꝰ
ꝛſi nõ p̃uideat ſibi tamẽ nõ defecturos cer/
tiſſime ſciat.ne dũ occupat̃ mens ad tp̃alia.
minus p̃dicet eterna Ad expeditiorẽ igitur
p̃dicatõem veritatis facit ꝙ quis tẽporalia
nõ p̃uideat ſibi.ſed expectet ſibi ab alijs da/
ri cũ neceſſe habuerit.g̃ talis modꝰ viuendi
conſonat veritati ꝛ euãgelice pfectiõi Itẽ
Luce.xvj. Facite vobis amicos de mãmo
na iniquitatis.vt cũ defeceritis recipiãt vos
in eterna tabernacula. Glo. Non quoſlibet

paupes.ſed eos ꝗ poſſunt ī eterna taberna/
cula recipe.ſed tales ſunt paupes ſpū.quoꝝ
eſt regnū celoꝝ.ergo ſm̄ diuinū conſiliū eſt
ꝙ elemoſyne talibꝫ paupibꝫ denł.⁊ ꝙ ab eis
ſuſcipianł.ſed qđ diuino cōſilio cōſonat. ꝑ/
fectioni euāgelice nō repugnat.ꝗ ⁊c̄. Itez
Hieronymꝰ aduerſus vigilantiū tractās ꝓ
miſſum verbū dicit. Nō iſti paupes.inter ꝗ
rum ſordes ⁊ illuuiē corꝑis flagrās libido
dominał poſſūt habere eterna tabernacu/
la.qui nec p̄ſentia poſſident nec futura. Nō
enī ſimpliciter paupes ſed paupes ſpū bea/
ti appellanł. De quibus ſcriptū eſt. Beatus
qui intelligit ſup egenū ⁊ pauperē.in die ma
la liberabit eū dominꝰ. In vulgi paupibuſ
ſuſtētandis nequaꝗ intellectu.ſed elemoſy
na opꝰ eſt.in ſanctis paupibꝫ beatitudinis ī
telligētia.vt ei tribuat ꝗ erubeſcit accipere ⁊
dū acceperit dolet.metens carnalia.et ſemi/
nans ſpiritualia. Hec Hieronymꝰ. Itez
ij.ad Chori.viij. Ueſtra abundātia illoꝝ in
opiam ſuppleat.vt et illoꝝ abundātia veſtre
inopie ſit ſupplementū. Glo. Ueſtra abūdā
tia terrenoꝝ ſuppleat illoꝝ inopiā.vt ecōuer
ſo abundātia illoꝝ ſpiritualiū qui diuinis
vacāt veſtre ſit inopie ſupplemētū. Si ergo
hoc ſpectat ad ꝑfectiōem dn̄ici corꝑis ꝙ mē
bra ſibi cōmunicēt ratiōe dati ⁊ accepti. ad
ꝑfectiōem eccl'ie ⁊ euāgelij facit ꝙ pauperes
iuſti ſuſtentatiōem petāt ⁊ accipiāt a diuiti/
bus mūdanis ⁊ imꝑfectis. Si dicas ꝙ poſ
ſunt accipe.ſed nō petere.hoc nihil eſt.qꝛ di
uites mūdani poſſunt petere oratiōes viro/
rum ſpiritualiū ad releuandū inopiā meri/
toꝝ ſuoꝝ.ergo verſa vice poſſunt pauperes
ſpūales petere elemoſynā corꝑalē ad ſuſten
tationē corpoꝝ. Itē hoc ipm̄ oſtēdił exē/
plo xp̄i. Ps. Ego aūt mendicꝰ ſum ⁊ paup.
Glo. Hoc dicit chriſtꝰ de ſe. Ego mendicuſ
ſum i forma ſerui. Mendicꝰ eſt qui ab alio
petit.pauper eſt ꝗ ſibi nō ſufficit. Sed ꝯſtat
ꝙ hoc nō intelligił de xp̄o quantū ad dona
ſiue bona ſpiritualia.quia cōprehēſor ⁊ om/
nis gratie plenꝰ erat.ergo intelligił quantū
ad dona tēporalia.igił quantū ad illa men/
dicus erat ⁊ ab alio petebat. Itē pſalmiſta
Perſecutꝰ eſt hominē inopē ⁊ mendicū.glo.
ſcꝫ xp̄m. Paupes ꝑſequi ſola ſeuicia ē. Alij
vero ꝓ diuitijs ⁊ honoribꝫ interdū huiuſmo
di patiunł. Aut ergo dicił chriſtꝰ mendicuſ
quia mendicabat a patre.aut quia mēdica/
bat ab homine. Si quia mēdicabat a patre
ergo oīes hoīes ſunt mendici.tā diuiteſ
ꝗ pauperes.ergo ic chriſtū ꝑſequi nō fuiſ/
ſet ſumma ſeuicia. Si quia mendicabat ab
hominibꝫ habemꝰ ꝓpoſitū. Itē Marc̄.xi
Circūſpectis omnibꝫ exijt in bethaniā.glo.
ſi quis eū hoſpitio ſuſciper.tāte enī pauꝑta/
tis fuit.⁊ ita nulli adulatus. vt in tāta vrbe
nullū hoſpitiū inueniret.⁊ conſtat ſi voluiſ
ſet hoſpitiū conducere inueniſſet ad condu
cendū.ergo circūſpiciebat tanꝗ paupercu
lus ⁊ mendicꝰ. Item Luc̄.xix. Zachee fe
ſtinans deſcēde.qꝛ hodie ī domo tua opoꝛ
tet me manere. Glo. Non inuitatꝰ inuitat.
ſed inuitare aliū ad hoc ꝙ eū recipiat hoſpi
tio nihil aliud eſt ꝗ mendicare ⁊ petere. er/
go ⁊c̄. Item Johis.iiij. Da mihi bibere.
Auguſtinꝰ in ori.omel'.xv.ſup Johānē. In
omni re quā chriſtꝰ geſſit. vt homo hominibꝫ
in ſe credituris p̄bebat exemplū. Et pꝰ. Pe
tit bibere ⁊ ꝓmittit bibere.eget quaſi accep/
turus.⁊ ꝓmittit quaſi ſatiaturꝰ. Sed ꝯſtat
ꝙ potu ſpirituali nō egebat.ergo corporali
potu egebat ⁊ illū poſtulabat. Sed obijcieſ
glo.quaſi contrariā.que dicit. licet Ihs pꝰ
fatigatiōem ſitire poſſet. tamē hunc potum
non exigit.ſed hoc intelligił ꝙ principaliter
hunc potū nō petebat.ne glo. facto cōtradi
cat. Itē Hieronymꝰ ad ruſticū. Quid ſa
maritana vilꝰ ipa tamē ñ ſolū credit meſſi/
am quē cognoſcit ad fontē. ſed ⁊ diſcipulis
ementibꝫ eſurientē reficit.laſſumqꝫ ſuſtētat.
ergo videł ꝙ chriſtꝰ ab illa fuerit ſuſtentatꝰ
corporaliter. Itē ſicut euangelica narrat
hiſtoria.chriſtꝰ inuitatꝰ a phariſeis comede
bat cū eiſ.aut ergo ſicut dominꝰ.aut ſicē pau
per. Si tanꝗ dn̄s.ergo nō dedit exemplū
pauꝑtatis.ſi tanꝗ paup. ſed h̄ eſt mendica/
re.ergo ⁊c̄. Itē ad hoc eſt exemplū ſctōꝝ
Hebre.xi.dicił in laude ſanctorū. Circum/
ierunt in melotis.in pellibꝫ caprinis. egen/
tes ⁊c̄.ſed taliter circūire eſt mendicare.ꝗ ⁊c̄

Item exemplū de Helya.iij. Regū.xvij.
de quo Auguſtinꝰ in quodā ſermone. Nun
ꝗd deus deſeruerat ſeruū ſuū helyā. Nōne
illi cui deerāt hoīes miniſtrabant aues.
Oſtēdit ergo deꝰ quia vnde voluit ⁊ qñ vo/
luit paſcere ſeruos ſuos potuit. ⁊ tñ vt poſ/
ſet eum religioſa vidua paſcere fecit eū ege/
re. Item ad hoc eſt exemplū diſcipulorū
iohānis euangeliſte.de qbꝫ in eꝰ legenda di
citur ꝙ vendētes oīa que habere potuerāt
dederunt egenis.⁊ poſt ſubdił. ꝙ tētati ſūt

ꝙ ſe in vno pallio viderēt egentes. Suos au
tem ſuos diuites atq; fulgētes. Itē exē/
plum diſcipuloꝝ Pauli. Vñ Chryſoſtomꝰ
de laudib; pauli. Paulꝰ pecunias nō poſſe
dit. nā ipſe hoc teſtaꝛ. Uſq; ad hāc inq̄t ho/
ram ⁊ eſurimꝰ ⁊ ſitimus ⁊ nudi ſumus. ⁊ co
laphis cedimur ⁊ inſtabiles ſumꝰ. ⁊ quid di
co pecuniā cū ille quidē neceſſariū ſepe non
haberet cibū. nec quod circūdaret indumē/
tum. Et ſequiꝛ. Diſcipuloꝝ ꝗ̄ plurimi pau
peres imperiti. ac totiꝰ eruditōnis extranei
in fame ⁊ egeſtate viuētes. ignobiles ⁊c. ergo
diſcipuli Pauli fuerūt mendici. Itez ad
hoc exemplū de beato Benedicto. de quo le
gitur in ſcdo dyalogoꝝ ꝙ ꝑ trienniū fuit in
ſpecu. nihil omino operās. ſed romanꝰ qui/
dā monachꝰ ſibi panē miniſtrabat. ⁊ cōſtat
ꝙ benedictꝰ in hoc nō peccabat Itē exem
plū de ſancto Alexio. q̄ fuit vir mire ſancti/
tatis. in cuiꝰ legenda legiꝛ. ꝙ cū eſſet filiꝰ di/
tiſſimi romani. cōtempto patrimonio iuit
mendicādo ꝑ mundū Itē exemplū d̄ ſan
cto Dominico. q̄ in morte ſua imprecatꝰ eſt
omib; maledictiōem qui in ordinē ſuū poſ/
ſeſſiones conarenꝛ inducere. ergo volebat.
ꝙ de elemoſynis viuerēt. iuxta qđ ipē vixit.

Itē ad hoc eſt exemplū de beato Franci
ſco. qui nō ſolū mendicauit ⁊ mēdicare ꝯſu
luit. ſed etiā mendicationē ſuā miraculis cō
firmauit. ſicut patuit in nautis. quos ciboꝝ
ſuoꝝ reliquijs ſatiauit ⁊ ſatiatos liberauit.
⁊ ꝑ regulā quā a ſummo pōtifice approbatā
cōfirmari fecit. in qua dicit ꝙ fratres ī pau/
pertate ⁊ humilitate deo famulātes vadant
pro elemoſyna cōfidenter ⁊c. Itē Grego
rius in moralꝛ. ſuꝑ illud. Noctes laborioſas
enūeraui mihi. Electi cōditori rex ſeruiūt ⁊
ſepe rerū inopia coanguſtanꝛ. ꝑ amorē deo
inherent. ⁊ tamē ſubſidijs p̄ſentis vite egēt
Egere ergo ſubſidijs p̄ſentis vite competit
ſanctorū ꝑfectioni. Itē Hieronymus in
epiſtola. xlj. ad quendā virū hoſpitalē. Mul
tus a te ꝑ inſulas dalmacie ſanctorū nume
rus ſuſtentaꝛ. ſed meliꝰ faceres ſi ⁊ ipſe ſan/
ctus inter ſanctos viueres. Ergo meiꝰ eſt
elemoſynis viuere q̄ elemoſinas dare Itē
hoc ipſum oſtēditur ratiōe. Qualis eſt ha/
bitus talis eſt ⁊ actꝰ. ſed omino paupis ꝑm
ꝙ paup actus eſt egere ⁊ mēdicare. ergo ſi eē
pauperē bonū eſt. mendicare ꝓ chriſto lau/
dabile eſt ⁊ ꝑfectū. Itē mendicare nō pro
hibeꝛ lege nature, nec lege ſcripture, nec le/
ge gratie. ſed quod nō eſt prohibitū ꝑ obedi
entiā impoſitū efficiꝛ laudabile ⁊ meritoriū
maxime ſi ſit difficile ⁊ oneroſum. ergo ſi ali
qui ex ꝓfeſſione habeāt mendicare. cuz hoc
ex obedientia faciāt. erit in eis laudabile et
perfectū. Item eccleſia imponit in penaz
ſatiſfactionis mēdicationē tempalē vel etiā
perpetuā. ſed hoc nō imponeret niſi eſſet ſa
tiſfactorium ſed q̄ ad opus ſatiſfactoriū vo
luntarie ſe aſtringit perfecte agit. Ergo qui
ꝓ chriſto ſemꝑ deuouit mendicare. hic agit
perfecte ⁊ laudabiliter. Itē cōtemptꝰ ſui
eſt ꝑfectionis. ⁊ maior cōtemptus maioꝛ ꝑ/
fectionis. ſed q̄ ꝓ chriſto mendicat. maxime
ſeip̄m cōtemnit ⁊ abijcit. ergo talis ꝑfectiſſi
me agit Itē plus placet deo paupꝛtas vo
luntaria ꝗ̄ inuolūtaria. ergo ⁊ mēdicatō ex
illa paupꝛtate ꝓcedens magis eſt deo placi/
da. ſed p̄ma poteſt eſſe laudabilis ⁊ merito/
ria. ergo multo magis ſecūda. Itē q̄ ſer/
uit alicui dño mereꝛ ſuſtentari ab illo. ſed q̄
omib; abrenūciat ⁊ cōſilia implet. maximo
dño ſeruit. ergo talis maxime mereꝛ a dño
ſuſtentari. ergo ⁊ a ſeruis dñi. Si g̊ pauper
voluntariꝰ eſt. hoc ip̄o ꝙ talis ſi elemoſynaz
petit iuſte petit. Itē qui dat maiora poteſt
recipe minora. ſed paup orās impēdit miſe/
ricordiā ſpūalez. ergo multo fortiꝰ poteſt re
cipere elemoſynā corꝑalē Item p̄dicans
ex auctoritate poteſt recipe ſumptꝰ poteſta/
tiue. g̊ p̄dicans ex ſubauctoritate ⁊ cōmiſſio
ne ſeu demādatiōe petere poteſt ſupplicāter

Itē qui ſeruit alteri iuſte ſuſtentaꝛ ab illo
ergo q̄ vniuerſali eccl'ie deſeruiūt iuſte ſuſtē
tanꝛ ab vniuerſali mūdo. ergo ſi q̄ ſunt q̄ v̄/
bo ⁊ exemplo ꝑ mundū diſcurrēdo deſerui
unt populo xp̄iano. merito ſuſtentationē pe
tere poſſunt ab ip̄o. Itē ſi licet recipe ma
ius. multo fortiꝰ licet recipe minꝰ. ſꝫ paupe/
rib; religioſis q̄ ꝓprijs renunciauerūt licz re
cipere ampliſſimas poſſeſſiōes. ergo multo
fortius licet recipe diurnas ſuſtentationes.
Alioq̄n mōſtruoſuz videꝛ dicere ꝙ liceat re
cipere centū marcas auri. ⁊ nō liceat recipe
centū fruſta panis. Si dicas ꝙ licet accipe
ſed nō licet petere. h̄ nihil ꝓrſus eſt. q2 pete/
re ordinaꝛ ad accipe. ⁊ ꝓpter illud eſt. ⁊ ſic plꝰ
eſt dare ꝗ̄ ꝓmittere. ſic plꝰ eſt recipe ꝗ̄ pete/
re. Sꝫ cōſtans eſt ꝙ quicq̄d licet dare. licet
ꝓmittere. g̊ quicquid licet accipe. licz petere

Item ſi amicꝰ petit ab amico ſuo donum
ꝯtra nullā legē agit, nec iſte petendo, nec ille

dando.nec iſte rurſus accipiẽdo.ſed lex cha
ritatis ⁊ amoris diuini eſt magis cõmunica
tiua ꝙ̃ lex ſocialis. ergo ſi quis petat ſibi aliq̇d
dari amore dei.in nullo offendit.nec in aliq̃
a ꝑfectione recedit. Itẽ indubitãter licet
petere aliq̇d in cuiꝰ donatõne potior ſit ꝯdi
tio dantis.ſed q̇ dat aliquid ꝓ deo. feneratur
dño.⁊ tꝑale cõmutat ꝓ eterno.⁊ ad opus vir/
tutis nobiliſſime ſe exercet ſcʒ pietatis.ergo
ſi hec oĩa eueniũt ei ratiõe poſtulãtiſ. pau
per q̇ elemoſynã petit potiſſime facit ſm le/
gem charitatiſ.ergo a ꝑfectione in nullo recedit.

Reſpõſio. Ad p̃dictoꝝ intelligentiã ẽ no/
tandũ ꝙ tripliciter ꝯtingit mẽdicare. Et
primꝰ modꝰ eſt ex neceſſitate nature.⁊ hic mo
dus eſt.cũ q̇s mẽdicat nõ ſolũ quia pauper
verũ etiã q: habet infirmitatẽ vel debilitatẽ
vel vtrũqꝫ.hic aũt modꝰ miſerabilis eſt ⁊ to
lerabilis.⁊ ꝑ patientiã bonã fit meritorius
⁊ laudabilis. Sicut legitur Luc.xvi. de Laza
ro.Qui erat quidã mendicꝰ noĩe Lazarꝰ.qui
iacebat ad ianuã diuitis vlceribꝫ plenꝰ. Et
poſt ſubdit.Qui mortuꝰ eſt mendicꝰ.⁊ platuſ
eſt ab angelis in ſinũ abrae. De diuite autẽ
dicit.ꝙ ſepultꝰ eſt in inferno. Ex quo colligi
tur ꝙ mẽdicitas etiã ex neceſſitate veniens.
occaſio ductiua eſt in viã ſalutiſ eterne. Iu/
xta quod dicit Grego.ꝙ mala que nos hic p̃/
munt ad deũ ire cõpellũt. Secundꝰ mo/
dus mendicãdi eſt ex vicioſitate culpe.⁊ hic
eſt cũ quis mẽdicat vel ꝓ ocio fouẽdo vel ꝓ
lucro cumulãdo. vel vtroqꝫ modo. Et hic
inq̃m modꝰ vituꝑabilis eſt in omnibꝫ taliter
mendicãtibꝫ.De quibꝫ dicit Ambro.in lib.
de offic. Petitõis cauſa veniũt validi.nullã
cauſam niſi vacãdi ha bẽtes. ⁊ volũt ſubſi/
dia euacuare pauperũ.exinanire ſũptũ. nec
exiguo cõtenti maiora querũt.ambitu veſti
um captãtes petitiõis ſuffragiũ. ⁊ nataliũ
ſimulatiõe licitãtes incremẽta queſtuũ. Li/
cet autẽ in oĩbꝫ merito debeat rep̃hẽdi.re
prehẽdendꝰ eſt tamẽ potiſſime in eis q̇ ha/
bent ſpeciẽ pietatis ⁊ ſanctitatiſ. De quibꝫ di
cit Auguſtinꝰ in libro de oꝑe monachoꝝ.
Nullo modo decet vt in ea vita vbi ſenato/
res fiũt laborioſi.ibi fiãt opifices ocioſi.⁊ q̇
veniant relictis diuitijs ſuis q̇ fuerũt predi
orum dñi.ibi fiãt ruſtici delicati. Et poſt ad
reprehẽdendũ eorũ ocium ⁊ queſtũ ſubiun/
git. Callidiſſimꝰ hoſtis tamẽ multos hypo
critas ſub habitu monachoꝝ vſqꝫquaqꝫ di
ſperſit.circueũtes ꝓuincias. nuſq̃ miſſos.
nuſq̃ fixos.nuſq̃ ſtãtes.nuſq̃ ſedẽtes alij
membra martyꝝ.ſi tamẽ martyꝝ ſibi vẽdi/
cant.Alij fimbrias ⁊ phylateria ſua magni/
ficant.Alij parẽtes ſuos vel cõſanguineos
illa vel illa regione ſe audiſſe viuere ⁊ ad eoſ
pergere mentiunt.⁊ oĩs petũt. oĩs exi/
gunt.aut ſumptꝰ lucroſe egeſtatis. aut ſimu
late preciũ ſanctitatis. Cõtra tales multũ i
uehit beatꝰ Auguſtinꝰ in libro de oꝑe mona
choꝝ.ꝓ eo ꝙ pigriciã nõ tñ in ſeipſis mẽdi
cando fouebãt.itẽ etiã p̃dicando alijs ſuã
debant.male intelligẽtes euangeliũ. vbi vi
detur inſinuare ꝙ nõ ſit ab hominibꝫ ſicut nec
ab auibꝫ laborandũ.⁊ peiꝰ exponẽtes aplm
vbi perſuadet fratribꝫ oꝑari.dicẽtes eſſe in/
telligendũ illud de labore ſp̃uali ⁊ nõ corpo
rali. Et quia in hoc ſeipſos decipiebãt ⁊ ali/
os.ideo rep̃hendit eoſ auguſtinꝰ.⁊ multipli
citer oſtẽdit cõtrariũ per totũ librũ de oꝑe/
re monachorũ.qui totꝰ eſt cõtra illos q̇ ap/
probant hũc ſecũdũ mendicãdi modũ. vn/
de in talibꝫ dicit. Qui tanq̃ cõſeruatricem
euãgelij p̃dicantes erãt pigriciã.tanq̃ p̃ua/
ricatricẽ accuſantes miſericordiã. Utinam
iſti qui vacare volũt manibꝫ oĩno vacarẽt
⁊ linguis. Neqꝫ eñ tam multos ad imitati/
onem inuitarẽt ſi eis etiam nõ tantũ pigra.
veꝝ etiã muta ꝓponerẽt. Nũc autẽ ꝯtra apo
ſtolum xpi recitãt euangeliũ chriſti Ita eñ
mirabilia ſunt opera pigroꝝ vt impedire ve
lint euãgelium. Tertius autẽ modꝰ men
dicandi eſt ex ſupererogatiõe iuſticie.et hoc
eſt cũ quis mendicat ꝓ chriſto imitando.vel
pro chriſto euãgelizando.vel vtroqꝫ modo
Pro chriſto inquã imitando quantũ ad cõ/
temptum ſui.affectũ proximi.⁊ cultum dei.
Nam in his tribꝫ potiſſime debemus chri/
ſtum imitari. Quod quidẽ facit qui volun/
tarie mendicat ꝓ nomĩe chriſti.vt ſeip̃m vi/
lificet ⁊ humiliet.vt proximũ ſuũ edificet ⁊
prouocet ad pietatẽ.⁊ vt vacẽ deo libera mẽ
te depoſita omni ſeculi ſollicitudine. Et de
talibus Auguſtinꝰ in quodã ſermone qua/
drageſimali. In iſto tẽpore quantũ cõmen/
dat deus opa miſericordie ipſos ſanctos ſu
os egere fecit. vt cum fuerint facti amici dei
de mammona iniquitatis recipiãt ⁊ ipſi ami
cos ſuos in eterna tabernaculo. id eſt. cum
ſerui dei pij dũ iugiter deo vacant. aliquoti
ens indigent.illi qui habẽt mundi diuitiaſ
elemoſynas largiunt. et quomodo illos ꝑ/
ticipes faciunt in terrena ſubſtantia. ſic cũ

illis partē habere merebunt̄ in vita eterna.
Ex quo apparet ꝙ talis mēdicatio laudabi
lis eſt.que fit ꝓ xp̄o imitādo. Similiter ⁊ ea
que fit ꝓ xp̄o euāgelizādo quia viā p̄bet euā
gelio ratiōe eiꝰ qđ p̄dicat̄.quia p̄dicamus
mūdi cōtemptū.qđ efficaciꝰ ſuadet̄ verbo ⁊
exemplo.q̄ȝ ſolo verbo. A pluribꝫ ⁊ p̄dicat̄
ſi p̄dicantes viuūt de euāgelio.q̄ȝ ſi cōpelle/
rent̄ viuere de ſūptu aut labore ꝓprio. A plu
ribꝫ etiā efficaciꝰ ſuſcipientibꝫ documēta lar
giunt̄ beneficia ſuſtētantia Hoc eſt qđ dicit
Joh.chryſo.ſuꝑ Matth.omel.xxxij. Ma/
nifeſtū qm̄ diſcipulos ab eis q̇bꝫ p̄dicabāt
cibari oportebat.vt neqȝ ipi magna ſapiant
aduerſus eos q̇ docebāt.vt oīa p̄bentes ⁊
nihil accipiētes ab eis.nec illi rurſus abſci/
dant̄ deſpecti ab eis. Deinde vt nō dicāt mē
dicātes.igit̄ iubes nos viuere ⁊ verecūden
tur.in hoc mōſtrat h̄ debitū exiſtere. ⁊ ope/
ratores eos vocās.⁊ qđ dat̄ mercedē nomi
nans. Ne em̄ q̇a in ſermonibꝫ eſt oꝑatio exi
ſtimetis paruū beneficiū quod eſt a nobis.
Eteni labores habet hic multos. ⁊ quicq̇d
dederint q̇ docent̄.nō largiētes p̄bēt.ſȝ re/
tributionē reddētes. Quādo igit̄ quis mē
dicat ꝓ chriſto imitādo ⁊ euāgeliſando . ſm
formā p̄ſcriptā.nō ſolū nō peccat.veꝝ eti
am implet ꝑfectā iuſticiā. Primū quia mul/
tum debet̄ ſuſtētatio pauꝑi iuſto imitanti.
Secūdo quia magis debet̄ tanq̄ȝ pauperi
euāgelico chriſtū euāgeliſanti. Tertio quia
maxime debet̄ pauꝑi grato debitū ꝓ gratia
humiliter accipiēti ⁊ humiliter ſupplicanti.
quippe cū ſit liber ex oībꝫ facit ſe omniū ſer
uum. Et hoc eſt qđ dicit Auguſtinꝰ ſuꝑ illđ
pſalmiſte. Producēs fenū iumētis ⁊c. Pro/
ducēs inquit fenū.id eſt.tēꝑalia. iumētis.
id eſt.p̄dicatoribꝫ . vt de euāgelio viuāt qui
euangeliū annūciant. ⁊ herbā.id eſt. tēpora
lia ſeruituti hominū. id eſt. p̄dicatoribꝫ ſer/
uis hominū ꝓ chriſto. Un̄ apoſtolꝰ. Cū eſ/
ſem liber ex oībꝫ.omniū me ſeruū feci. Que
ſeruitꝰ eſt ex charitate.que facit humiles . q̇
ꝓ chriſto ſerui hominū fiūt.vtilitati fratruȝ
attendētes. Hec ſunt iumēta quibꝫ debetur
herba vt merces.quia ſeruiūt. De quibꝫ di/
citur. Nō alligabis os bouis triturātis. Et
dignus eſt operariꝰ mercede ſua . Debētur
enim p̄dicatoribꝫ tēporalia.quia largiūt̄ ſpi
ritualia. Unde apoſtolꝰ. Si ſeminauimus
vobis ſpiritualia.nō magnū eſt ſi veſtra car
nalia metamꝰ. Pro quibꝫ dicit̄ Beatus qui
preoccupat voceȝ petituri.id eſt.qui intelli/
git ſuper egenū ⁊ pauperē. Nō enim ita de/
bes agere boui triturāti vt mendico tranſe
unti. Illi em̄.id eſt.mēdico das quod legit̄
omni petēti da.huic etiaȝ nō petēti dare de/
bes . Uide ergo ne ſic indigeat miles chri/
ſti vt petat.te iudicet.id eſt. damnabilē oſtē
dat. Sicut em̄ dicit̄ de illo qui te querit. da
omni petēti.ſic de eo p̄dicatore quē tu que/
rere debes dicit̄. Deſudet elemoſyna in ma
nu tua donec inuenias iuſtū cui des. Om/
ni petēti ergo quicūqȝ ſit da.agnoſcens i co
cui des.ſed multo magis da ſeruo dei. mili
ti chriſti.etiā nō petenti. Ex his igit̄ ma/
nifeſte apparet ꝙ in chriſti p̄dicatore ⁊ euan
gelizatore mēdicare nō eſt vicij nec culpe.ſȝ
magis ꝑfectionis euāgelice. Unde ratiōes
⁊ auctoritates ⁊ exēpla cōcedenda ſunt que
ad hāc partē iducunt̄. Nam ſi q̇s impugna
re ⁊ improbare velit omnē mendicādi mo/
dum in ſeruis chriſti.impugnare videt̄ nō
tantū ordinē pauperū.verū etiā ipſum ſum
mū pontificē.qui approbauit hunc viuendi
modū. Nec etiā tm̄ ipſum . verum etiā hūc
magnū cetū ſanctorū qui mendicauerūt. vi
delicet Franciſcū. Dominicū. Alexiū. Be/
nedictum. ⁊ ipſum cunctū apoſtolorū ⁊ ꝓphe/
tarum necnō ⁊ ipſum dominū Jeſum xp̄m
quē ſcriptura nō veret̄ dicere pauperē ⁊ mē
dicum. Cū maiora de ipſo dicat. ⁊ ſentiat fi
des noſtra.ſcilicet ꝙ ꝓ nobis nō tantū pau
per ⁊ mendicꝰ fuit propter noſtrū exemplū
ſed etiā nudatus ⁊ vilificatus vſqȝ ad abie/
ctionis genus extremū . vt exempluȝ daret
perfecte cōtemnendū mundū. Poſtremo
ſuper hec oīa mala ſubuerti videt̄ vniuer
ſus eccleſie ſtatus. Si enim illicitū eſt ꝑ ele/
moſynarū acceptionē pauperibꝫ Chriſti ac
cipere vite ſuſtētamētum.multo fortius il/
licitum eſt accipe amplitudinē et multitu/
dinem poſſeſſionū ⁊ magnorum redditū.
Quis enim ita abſurdus eſt qui dicat lice/
re alicui accipere talētum auri. ⁊ non fruſtū
panis. Quid ſi hoc verū eſt . cum vniuerſa/
rum eccleſiarū poſſeſſiones tam in religio/
ſis proprietatē habentibꝫ.q̄ȝ in clericis ſecu
laribus habeātur per acceptiōem elemoſy/
narum voluntarie ⁊ gratis datarum. Uide
bitur ex hoc ſubuerti ſtatꝰ vniuerſaꝝ eccl'ia
rū ſi elemoſynas accipe vl' ꝯ elemoſynis vi/
uere.ſeu i ꝑua q̄ȝtitate ſeu i mag̃ illicituȝ iu/
dicet̄.niſi forte quis dicat ꝙ licitū eſt accipe

ſed nõ eſt licitũ petere. Sed hoc mirꝫ videť ꝙ aliquis poſſit in illud qđ maius eſt. ⁊ nõ poſſit in illud qđ min⁹ eſt. Et aliqđ monaſteriũ poſſit recipe cẽtũ marchas auri i redditibꝫ ab aliquo ꝑncipe. ⁊ vnũ paupculũ nõ poſſe ſue indigẽtie releuationẽ ſupplicit implorare. Et aliquis poſſit ex amicicia petere ab amico ⁊ xpian⁹ nõ poſſit ex charitate petere a xpiano Et ꝙ aliquis poſſit petere aliqua expediẽtia ad alicui⁹ diuitꝫ monaſterij ſecuritatẽ ⁊ abũdantiã. ⁊ paup voluntariuſ nõ poſſit petere vite ſuſtẽtamentũ. Et ꝙ aliquis ſcolaris poſſit licite mẽdicare ꝓ amore proficiẽdi in cognitione ſciẽtie que inflat. vt tandẽ ꝑueniat ad tempales diuitias. ⁊ pauper religioſus nõ petere ꝓ amore ꝓficiendi in charitate ⁊ humilitate q̃ edificat. vt tãdẽ ꝑueniat ad vitã eternã. ⁊ cetera cõſimilia q̃ valde videnť abſurda. Si ergo hec omĩa ñ parua ſꝫ magna incõueniẽtia ſunt. tenendũ eſt ꝙ liceat paupib⁹ ſuſtẽtari de elemoſynis aliorũ. ſaltẽ ſm tertiũ mendicãdi modũ ſuperi⁹ explicatũ. Ad illud qđ ꝑmo obijciť in cõtrariũ ꝙ nõ eſt inopia timentibꝫ deũ. Dicendũ ꝙ duplex eſt inopia. ſcꝫ corporaliſ ⁊ ſpiritualis. Verbũ aũt illud intelligiť de inopia nõ quacũqꝫ ſed ſpũali. Et ꝙ illud ſit verũ apparet ꝑ illud quod ĩmediate ſequiť. Diuites eguerũt ⁊ eſurierũt. cõſtat ꝙ illud nõ intelligiť de egeſtate diuitiarũ materialium. reſtat igiť ꝙ de inopia ſpiritualiũ. que licet ſit in diuitibꝫ. nõ tamẽ eſt in timẽtibus deũ. qꝛ timor eſt initiũ ſapiẽtie. de qua diciť Sapiẽ. vij. Venerũt mihi omĩa bona pariter cũ illa. Ad illđ qđ obijcitur de pſal. Nõ vidi iuſtũ derelictum. Dicendũ ꝙ duplex eſt panis. ſcꝫ corꝑalis ⁊ ſpiritual'. Verbum aũt illud nõ intelligiť de pane corporali. ſed de pane ſpũali. Et ꝙ illud ſit verũ. apparet ꝑ gloſam ibidẽ. Nec ſemẽ eius q̃rens panẽ ſpiritualẽ. id eſt. indigere pane v̄bi dei quia verbũ dei ſꝑ cũ eo eſt. Poteſt etiã littera ſic cõſtrui. vt intelligať. Nõ vidi iuſtũ derelictũ. nec ſemẽ eius querẽs panẽ vidi derelictũ. quia ſm qđ diciť ad Hebreos vltimo ſuꝑ illud. Nõ te deſeram neqꝫ derelinquam. Glo. derelinquereť ille qui fame ꝑiret Vult ergo dicere ꝓpheta ꝙ nec iuſtũ. nec ſemẽ eiuſ vidit fame mortuũ. ⁊ hoc a paupertate non reuocat. ſed poti⁹ inuitat. Ad illud quod obijciť ꝙ mendicatio eſt malũ qđ imprecať pſal. in ſpiritu dei loquẽs. Dicendũ ꝙ ẽ mendicatio volũtaria. ⁊ mendicatio coacta. que eſt cũ murmure ⁊ impatiẽtia. Prima eſt meritoria. ſecunda eſt demeritoria ⁊ afflictiua. Et pſal. intelligiť de ſecũda non de ꝑma. Et ꝙ illud ſit verũ apparet per textũ. quia diciť. Nutãtes transferanť ⁊ eijcianť. ⁊ hec omnia in coactionẽ ⁊ violentiã ſonare videntur

Ad illud qđ obijciť de eccleſiaſtico. Fili in vita tua ne indigeas. Dicendũ eſt ꝙ iuxta diſtinctionẽ ꝑhabitã verbũ illud intelligendũ eſt đ indigẽtia ſpirituali reſpectu gratie. nõ de tempali reſpectu ſuſtẽtationis nature. Et ꝙ ſit verũ apparet ꝑ gloſam. Ne indigeas inquit gloſa. virtutibꝫ vel bonis moribus. Ad illud qđ obijcitur ꝙ beati⁹ eſt magis dare q̃ꝫ accipe. Dicendũ ꝙ illud ẽ verum quãdo acceptio elemoſyne venit ex neceſſitate nature. nõ autẽ quãdo venit ex ſupererogatiõe iuſticie. iuxta diſtinctionẽ factam in principali ſolutiõe. Et ꝙ illud ſit verꝫ. apparet ꝑ illud qđ diciť in libro de eccleſiaſticꝭ dogmatibꝫ. Bonũ eſt facultates cũ diſpẽſatione paupibꝫ erogare. meli⁹ eſt ꝓ intentiõe ſequẽdi dominũ inſimul donare ⁊ abſolutũ ſollicitudine cũ chriſto egere. Hoc ipm dicit Auguſtin⁹ in libro de bono cõiugali. ſicut in ꝑcedẽti queſtione allegatũ fuit. Ad illud qđ obijcitur de gloſa Luc. xij. ꝙ omnibus ꝓ deo ſpretis debẽt labore manuũ operari. Dicendũ ꝙ illud eſt cõſiliũ quantũ ad primũ quod diciť. vẽdite que poſſidetꝭ. q̃ntum ad ſecundũ autẽ eſt ſolũ de bene eſſe cõſilij quod nõ aſtringit etiã viros ꝑfectos illos potiſſime q̃ poſſunt circa maiora bona occupari. Et ꝙ illud ſit verũ apparet ꝑ eandem gloſam. cũ ſubdiť. vnde viuatis vel elemoſynas faciatis. Certũ eſt em̃ ꝙ illi q̃ omnia ſimul ꝓ đo dederũt. ad vlteriores elemoſynas faciẽdas minime aſtringanť. ⁊ ideo illa gloſa nõ exprimit quod eſt de eſſentia et ſubſtãtia cõſilij. ſed magis ſm bene eſſe. ſm ſtatũ ⁊ conditiõem aliquarꝫ ꝑſonarꝫ que magis ſunt idonee ad manualiter operandũ q̃ꝫ ad aliq̃d magis arduũ faciendũ. Nã ſi aliter diceret ꝙ illud eſſet de eſſentia ꝑfectiõis conſilij. tũc nulli illud cõſiliũ impleuiſſent. niſi qui operati fuerũt manualiter. ac ꝑ hoc apoſtoli alij a Paulo ⁊ Barnaba ⁊ alij plurimi ſanctorũ perfectiſſimorꝫ quos nõ legimus fuiſſe manualiter operatos. nõ iudicaremus fuiſſe ꝑfectos. Verũ eſt vtiqꝫ ꝙ perfectioni euãgelice cõſonat opatio manualis

ſi tamē non impediat maiora bona. Unde
glo. ſup illud Uado piſcari. Sciendū eſt
nō fuiſſe ꝓhibitos arte ſua licita victū que/
rere apoſtolatꝰ integritate ſeruata. cū vnde
viuerēt nō haberēt. ⁊ ſic illis laborātibꝫ adij
cit deus neceſſaria q̄ ꝓmiſit. Sed ꝙ hic la/
boꝛ cōpetat nō occupatis circa maioꝛa. ma
nifeſtū eſt qꝛ tūc apoſtoli p̄dicationi mīme
vacabāt. Uñ Chꝛyſoſtomꝰ. Uenit ſymon
piſcari. qꝛ neqꝫ chꝛiſtꝰ ꝯtinue cū eis erat. ne/
qꝫ ſpiritꝰ datus erat. neqꝫ q̇d cōmiſſum erat
tūc. neqꝫ q̇d agētes agere tūc artē tractarūt
⁊ ex hoc nō habet. ꝙ ꝑfecti teneant operari
manualiter. niſi forte cū nō habent ſpiritua
lem ⁊ meliorē exercitatōnē. Preterea eſto ꝙ
vbi ꝑfectus teneret manibꝫ ſuis oꝑari. ex h̄
tamē nō poteſt inferri q̇n ꝓ ſui humiliatiōe
⁊ alioꝝ edificatōne poſſet elemoſynas hu/
militer petere ꝑ loco ⁊ tēpe. Ad illud qđ
obijcit de gloſa. j. Theſſal. iiij. ꝙ nullatenus
aliq̇d deſiderandū nec petendū. Dicenduȝ
ꝙ dupliciter pōt q̇s petere ab aliquo. vel ꝓ/
pter deſideriū aliene rei. vel ꝓpter deſideriuȝ
aliene ſalutis. Primū ꝓhibet apoſtolꝰ tan/
q̄ malū ⁊ in lege ꝓhibitū. qua dicit. Nō con
cupiſces rē pꝛoximi tui. Secundū autē nō
ꝓhibȝ. quia lex charitatꝭ hoc nō ꝓhibet que
mutuis habet beneficijs cōfoueri. ⁊ onꝰ al/
terius facit ab altero ſuppoꝛtari. Quid eniȝ
tam abſurdū eſt q̄ vt credamꝰ apoſtolū de/
negaſſe ꝙ nullꝰ ab altero petat. nec benefi/
cium. nec auxiliū. nec ſolatiū ⁊ pietatꝭ ⁊ cha/
ritatis fine. Et ꝙ illud ſit verꝝ apparet ꝑ illđ
quod dicit apoſtolꝰ ad Philip. vltimo. đ ſe/
ipſo regratiās eis de beneficio collato. Nō
quero datū. ſed reqꝛo fructū abundantē in
ratiōe veſtra. Scđm em̄ ꝙ exponit Augu/
ſtinꝰ. xiij. cōfeſſionū. Datū querit q̇ delecta/
tur p̄cipue in re accepta. fructū requirit qui
delectat in ſalute aliena. Hec eſt verboꝝ au
guſtini ſentētia. licet v̄ba ſint mutata. Ad
illud qđ obijcit de gloſa j. Theſſal. v. ꝙ ege/
ſtas facit a iuſticia declinare. Dicendū ꝙ ſi/
cut diuitie nō ſunt in culpa. ſȝ cupiditas di/
uitiarū. ſic egeſtas in culpa nō eſt ſed impa/
tientia egeſtatꝭ. quā qui habet a iuſticia de/
clinat. dū fugiendo egeſtatē vadit poſt pecu
niam. quā q̇ ſequit de facili declinat a iuſti/
cia. Qui em̄ volūt diuites fieri incidūt in tē/
ptatiōes ⁊ in laque. dyaboli. ⁊ deſideria mlꝉ/
ta ⁊ nociua. Et ſicut talis egeſtas eſt mala.
ſic ⁊ mēdicatio ex tali egeſtate ꝓueniēs eſt

culpāda. Cū autē plus placȝ penuria q̄ ab
undantia. ⁊ homo ꝓpter amorē pauꝑtatis
cōtemnit abūdantiā terreneitatis. talis nō
habet occaſionē declinādi pro tali egeſtate
a iuſticia. ⁊ talis eſt pauꝑtas ⁊ mendicatio.
que ſpectat ad ꝑfectōnē euāgelicā. Et ꝙ iſta
reſponſio ſit recta patet ꝑ ip̄am gloſam. in q̄
dicit ꝙ egeſtas dū ſaturari cupit declinat a
iuſticia. Egenꝰ eſt qui cupit ſaturari. Eſt ege
nus qui nō amat paupertatē ſed ſaturitatē
nō penuriā ſed abundātiam. Et talis non ē
pauper euāgelicus aut celeſtis. qui mēdicat
ex ſupererogatiōe iuſticie. ſed potiꝰ cupidus
⁊ terreſtris. qui mēdicat ex vicioſitate culpe
ſm̄ prius habitā reſponſionē. Ad illđ qđ
obijcitur de gloſa. ij. Theſſal iij. ꝙ vult apo
ſtolus ſeruos dei coꝛꝑaliter oꝑari ⁊c. Dicē/
dum ꝙ illud velle. aut nō eſt velle pꝛecepti.
ſed admonitiōis. aut ſi eſt velle pꝛecepti. nō
ſe extēdit ad om̄es. ſed ad eos q̇ nolūt egere
ad illos tm̄ ſe extēdit qui nō poſſunt maio/
ra agere. Et ex hoc nō colligit ꝙ paupeꝝ vi/
ta ſit mala qui mānducant ⁊ manibꝫ ſuis nō
operant. ſed melioꝛibꝫ ⁊ ſalubꝛioꝛibꝫ exerci/
tijs occupant. Et ꝙ iſtud ſit veruȝ manife/
ſtum eſt. Nā ſi verbū illud. qui nō vult ope/
rari nō manducet. ſimpliciter eſſet pꝛeceptū
tūc om̄es eſſent in malo ſtatu. qui manibꝫ
ꝓprijs victū ſuū nō querūt cū poſſunt. ⁊ hoc
eſſet damnare totū mundū. Et iterū non ſe
extendit ad pauꝑes voluntarios ⁊ ꝑfectos
hoc apparet ex ipſa gloſa. que dicit. vt nō cō
pellātur egeſtate neceſſaria petere. Tales ei
non mendicant ſicut egeſtate compulſi. ſed
ſicut amoꝛe perfectionis inducti. Poſtre/
mo ꝙ nō ſe extendat niſi ad eos qui nō ſunt
circa maioꝛa occupati. apparet ex ipſo textu
ij Theſſalo. iij. Audiuimꝰ quoſdā int̄ vos
ambulare inquiete. nihil operātes. ſed curi
oſe agentes. his autē qui eiuſmodi ſunt de/
nunciamꝰ. vt cū ſilētio operātes panē ſuuȝ
manducēt. Et ꝙ iſtud ſit verū. patet ꝑ Am/
bꝛoſiū. qui ſuꝑ illud Luce. ix. Dimitte moꝛ/
tuos ſepelire moꝛtuos. dicit ſic. Docȝ domi
nus minoꝛa bona ꝓ vtilitate maioꝝ eſſe p̄
termittenda. Maiꝰ eſt enim aīmas moꝛtu/
oꝛum p̄dicando ſuſcitare q̄ coꝛpus moꝛtu/
um in terra abſcōdere. Unde ⁊ apoſtoli di/
cebāt Actuū. vj. Non eſt equū nos derelin/
q̄re v̄bū dei. ⁊ miſtrare mēſis. Apparet etiā
ꝑ Hiero. q̇ in ꝓlogo Job dicit ſic. Si fiſcel/
lam iunco texerē. aut palmaꝝ folia ꝯplicarē

vt in ſudore vultus mei comederē panē me
um ⁊ vētris opꝰ ſollicita mēte ptractarē. nul
lus morderet. nullꝰ rep̄henderet. Nūc autē
quia iuxta ſniam ſaluatoꝛ. volo opari cibū
qui nō perit. ⁊ antiquā diuinoꝝ voluminū
viā ſentibꝫ virgultiſꝗ purgare. error michi
geminꝰ infigit correctoꝛ ſcriptoꝝ falſariꝰ vo
coꝛ. ⁊ erroꝛes nō auferre ſ; ſerere. Hoc etiā
apparet ꝑ beatū Auguſ. in libro de ope mo-
nachoꝝ. vbi dicit ꝙ illi q̄ habebāt in hoc ſe-
culo aliquid q̄ facile ſine opificio ſuſtētarēt
vitā iſtā. qđ ꝯuerſi ad dn̄m indigētibꝫ diſꝑ
diti ſunt ꝙ tales ad opa manualia nō tenē-
tur vel cogunt. nec ad querendū victū ꝓpriū
Et rationē poſtea reddit inferiꝰ. quia illi q̄
paupes ſuſtentauerūt. de elemoſynis pau-
perū ſuſtētari debēt ⁊ poſſunt. Ait enim ſic.
Omniū xp̄ianoꝝ vna reſpublica eſt. et ideo
q̄ſquis chriſtianis videlicet neceſſaria ero-
gauerit. vbiꝗ etiā ipſe qđ ſibi neceſſariū eſt
accipit. quia ⁊ vbiꝗ ip̄e talibꝫ dedit. quis ni-
ſi xp̄s accipit. Si ergo ſm Ambro. maiora
bona ꝓpter minora nō ſunt p̄termittenda. ⁊
ſm Hieronymū. maiora ſunt bona p̄dicati
onis ⁊ inſtructiōis q̄ꝫ manualis opationis
⁊ ſm Auguſtinū ad hmōi opa nō aſtringūt
qui fuerūt diuites delicati. manifeſte appa-
ret ꝙ intēti p̄dicatiōi ⁊ opibus miſericoꝛdie
ſpūalis ad hmōi opa nō ſunt aſtricti. ſed de-
bēt ⁊ poſſunt de elemoſynis ſuſtētari. Et h̄
eſt qđ Auguſtinꝰ in eodē libro ante hec ver-
ba p̄mittit. ꝙ hmōi poteſtatē habēt ſi euan-
geliſte ſunt. ſi miniſtri altaris. ſi diſpēſatoreſ
ſacramentoꝝ. Si em̄ corpalia opa faciēdo
meret quis ſuū ſuſtentamētū. multo fortiuſ
ſpūalia opera ipendēdo que corpalibꝫ ope-
ribus merito p̄ferunt. Fateoꝛ igit ꝙ ve-
rum eſt ꝙ ſi q̄s adeo eſſet potēs ⁊ ſpū et car-
ne ꝙ poſſet corpaliter opari ⁊ nihilominus
ꝓ loco ⁊ tp̄e ſpūalibꝫ vacare exercitijs ⁊ eccle
ſiaſtice vtilitati ꝙ hoc agēdo ꝑfectiꝰ faceret.
Sed q̄s ad h̄ plene idoneꝰ. cū multo labo-
re ſudatū ſit vt veritas cognoſcat. ⁊ cogni-
ta diligat. ⁊ cognita ⁊ dilecta alijs ꝓponatur
Ad h̄ em̄ neceſſaria eſt ꝯtinuitas lectionis ⁊
oratiōis ⁊ meditatōis. quibꝫ q̄ vult ſollicite
intēdere. paꝝ poteſt occupari circa corpalez
laborē. Laudandꝰ eſt igit ⁊ ſuadendꝰ laboꝛ
corpalis. ſic tn̄ vt nō impediat feruoꝛ oꝛōis.
nec fructus p̄dicatiōis. nec obſeruātia regu
lar. Ad id qđ obijcit de glo. ꝙ ad alienā
mēſam accedēs neceſſe habet adulari. Di-
cendū ꝙ gloſa ſemetip̄am exponit in hoc ꝙ
dicit. ocio deditꝰ. in quo inſinuat ꝙ ille q̄ ali-
enam mēſam q̄rit. ⁊ mēdicat ꝓ ocioſitate fo-
uenda. ille ꝓnus eſt ad blandiendū. Et q̄d
mirum ſi ille q̄ diligit ociū ⁊ fouet ventrē ſu
um. in v̄bū ꝓrūpit adulatoriū. ſ; ex h̄ nō dā
natur paup euāgeliſta. q̄ ad alienā menſam
ꝯuenit ꝓpter euāgelizādū et imitādū xp̄um
Nā ſi tales hoc ip̄o ꝙ paupes ⁊ alienā men-
ſam accedētes eſſent adulatores. tūc cū xp̄s
apoſtolos miſit ad euāgeliū p̄dicandū. ⁊ ad
viuendū de ſumptibꝫ aliene mēſe. potius fe
ciſſet tūc apl'os ſuos adulatores. q̄ꝫ veros
p̄dicatores. Ip̄e em̄ xp̄s fuiſſet adulatoꝛ ꝑ-
maximꝰ qui frequēter inuitabat ⁊ comede-
bat in domibꝫ phariſeoꝝ. Vn̄ ſi recte intelli
gimꝰ adulatiōis viciū potiꝰ eſt annexū diui-
tibus mūdanis q̄ꝫ paupibꝫ euāgelicis ⁊ vo-
luntarijs. Vn̄ Chryſ. omel. ſup Matth
loquēs de diuitibꝫ dicit ſic. Adulari neceſſe
eſt multos ⁊ p̄ncipes ⁊ ſubiectos ⁊ mult in-
digere ⁊ turpiter ſeruire ⁊ foꝛmidare ⁊ ſuſpi
rari. ⁊ timere coꝝ q̄ ſuſpicant oculos. ⁊ time
re calumniatoꝝ oꝛa. ⁊ alioꝝ ⁊ auaroꝝ cōcu-
piſcentias. Sed nō pauptas eſt aliquid ta-
le ſ; ꝯtrariū vniuerſum. Regio eſt nō furibꝫ
ſubiecta ſ; munita. portꝰ trāquillꝰ. paleſtra
⁊ gymnaſiū ph̄ie. Audite q̄cūꝗ hoꝝ paupe
res eſtis. mag aūt ⁊ quicūꝗ ditari ꝯcupiſci
tis. nō pauperē eſſe malū eſt. ſ; nō velle pau
perē eſſe. ⁊ neꝗ malū exiſtima eſſe pauꝑtatē
⁊ nō erit tibi malū. Et paulo poſt Nō ei mi-
hi eos qui accuſant pauꝑtatē afferas. ſ; eos
qui ꝑ eā fulſerūt. Cū hac Helyas educatuſ
raptꝰ eſt. illa beata rapina. cū hac Heliſeus
claruit. cū hac Johēs. cū hac apl'i oēs. Cū
auaricia v̄o Achab. Jezabel. Gieſi. Judas
Nero. Caiphas ꝯdēnati ſunt. Ad illō qđ
obijcit de decreto vrbani Dicēdū ꝙ triplex
eſt defectꝰ in allegatōe illiꝰ decreti Primꝰ
q2 decretū illud eſt ad ep̄os q̄ debēt paſcere
mēdicātes. nō ad illos q̄ egēt. Vnde ſic illa
lex Deut. xv. nō erit om̄ino indigēs ⁊ mēdi
cus int vos. nō eſt data ꝯ mēdicitatē paupe
rū. ſ; ꝯtra tenacitatē diuitū. qđ p; ꝑ h̄ qđ eo-
dem capl'o ſubiūgit. nō deerut paupes i ter
ra habitatōis tue. idcirco p̄cipio tibi vt ape
rias manū tuā fratri tuo egeno ⁊ pauperi.
Sic ⁊ h̄ lex dat ep̄is abūdātibꝫ ad ſuſtētati
onē paupeꝝ clericoꝝ. ⁊ coꝝ potiſſime q̄ non
egēt volūtarie ſ; cōpulſi. ne ꝓpter indigentiā
efficiant circa diuinum obſequiū indeuoti.

Secund⁹ defect⁹ eſt ꝙ decretū illud īdu
citur ad ꝓbandū ꝙ clerici nō debēt hr̄e ꝓpri
um. ſicut apparet in fine capl'i. vbi dī. His
om̄ibꝫ claret ꝙ clericis nullo mō licet ꝓpriū
habere. ꝙ ſi habuerint nō clerici erūt. Vnō
ꝑ illud decretū nō ꝑcludit̄ via pauperibus
q̄ nihil volūt habere ꝓpriū. ſꝫ poti⁹ aperitur
Terti⁹ defect⁹ eſt. qꝛ ſicut hr̄e ꝓprietatē in
cōmuni cōprobatū ꝛ approbatū eſt auctori
tate ſummi pōtificis. ſ. vrbani. ſic mod⁹ viuē
di in altiſſima paupꝫtate. auctoritate ſummi
pōtificis approbat⁹ eſt. ſic̄ patet de exceſſibꝫ
ꝑlatoꝝ. Nimis praua. ꝛc̄. Vn̄ decretū vrba/
ni pape ꝑiudicare nō potuit auctoritati In
nocētij. Honorij. ꝛ Gregorij. q̄ iſtū modum
approbauerūt. tā in iure cōmuni q̄ꝫ in ꝑuatꝭ
ꝑuilegijs. qꝛ nō habet imperiū par in parē
ꝛ ꝯſtitutio ꝑor nō ꝑiudicat poſteriori. nec cō
mune ꝑuato. nec lex ꝯmunis ꝑuilegio. ſꝫ po
tius ecōuerſo. Nec ex h̄ poteſt argui inſtabi
litas ſeu ꝯdictio inter rectores eccleſie quia
ſtatuta mutari poſſunt ꝛ debēt ꝑ loco et tp̄e
Sicut patet in ſtatuto de gradibꝫ parētele
ꝛ alijs plurimis. q̄ iuſte a ꝑncipio ſtatuta fu
erunt. ꝛ nihilomin⁹ alia nō min⁹ iuſte intro
ducta ſunt. Ad illud qđ obijcit̄ de ꝯſecra
tione eccl'ie dicendū ꝙ ꝛ in illi⁹ decreti allega
tione tripliciter defect⁹ eſt. Primo qꝛ ſtatu/
tum illud de ꝯſecratiōe eccl'ie nō dotate ſcm̄
eſt in alleuiationē epiſcopoꝝ. Secūdo ī di/
latationē diuini cult⁹. Et tertio in ſolatiōeꝫ
clericoꝝ miniſtrantiuꝫ q̄ nolūt ſe aſtringere
volūtarie ad paupꝫtatꝭ votū. Hoꝝ aūt ꝯtra
rium in ꝓpoſito inuenit̄. Nā min⁹ grauātur
ꝛ ep̄i ꝛ eccl'ia de religioſis viuentibꝫ đ elemo
ſynis q̄ꝫ ſi eis ꝓuideret̄ in bn̄ficijs ꝛ ꝑbēdis
Secūdo qꝛ cult⁹ dei nō augmētaret̄ ſed
poti⁹ diminueret̄ ſi hic mod⁹ viuēdi de me/
dio tolleret̄. Tertio qꝛ tales paupꝫes vo/
luntarij liberi⁹ deo ſeruiūt mēdicādo q̄ꝫ eti
am deo ſeruirēt ꝑ magno beneficio. ꝛ magiſ
ſunt ꝯtēti ꝑuulis elemoſynis q̄ꝫ magnis bn̄
ficijs ꝛ ꝑbendis. Ad illud qđ obijcit̄ đ le
ge ꝛ de mēdicātibꝫ validis. Dicendū ꝙ ſimi
liter triplex defect⁹ eſt in illi⁹ legꝭ allegatiōe.
Prim⁹ qꝛ lex illa introducta fuit ꝯtra q̄ſdā
q̄ tp̄e famis paupeꝝ elemoſynas vſurpabāt
ſimulātes inertiā. Secūd⁹ qꝛ illi tales one/
roſi erāt. ꝛ nullā vtilitatē reipublice affere/
bant. Terti⁹ qꝛ tales q̄ laborare poterāt. et
tūc nihil occupati erāt ꝛ abundare volebāt
ꝓni erāt ad maleficia ꝛ rapinas. Et iō iuſto
indicio rector reipublice tales a mēdicatōe
arcebat ꝛ pena grauiſſima puniebat. Sec⁹
aūt eſt om̄ino in paupꝫculis religioſiſ. in qui
bus nec ſimulatō inertie. nec amor ocij. nec
periculū rapine. ac ꝑ h̄ nec damnū eccl'ie ſed
poti⁹ amor ꝟtutꝭ ꝑfecte repit̄. ideo nō arcen
tur lege humana. ſꝫ poti⁹ ꝑdicant̄ ꝛ cōmen/
dant̄ lege diuina. Ad illud qđ obijcit̄ ꝙ
mēdicare eſt indifferēs. Dicendū ꝙ mendi
care q̄ntū eſt de ſe nō eſt ꝑfectōis. niſi ꝑſup/
poſita vniuerſali abrenūciatōne oīm. que q̄
dem eſt ſcđm diuinū cōſiliū. in quo dn̄s exp̄ſ/
ſit adoleſcēti ꝙ ſi illud impleret hoc ip̄o ad ꝑ
fectiōis cumuluꝫ ꝑueniret. Ait em̄. Si vis
ꝑfect⁹ eſſe vade ꝛ vēde om̄ia. nec addidit. tra
de mihi. vt in loculoſ meos ponā. ꝛ ſint om
nia cōmunia. ſꝫ poti⁹ da paupꝫibꝫ. nec ſubiū/
xit. Vade ad lucrandū victū tuū ꝑ laboreꝫ
manuū. ſꝫ poti⁹. veni ſeq̄re me. In quo ſcđm
ꝙ glo. exponit intelligit̄ vocatio ad ꝯtēplan
dum ſeu ad xp̄m imitandū ꝛ euāgelizandū.
Ad illud qđ obijcit̄ ꝙ ꝑfectiōis eſt libera
liter ſeruire ꝛ obligatiōes refugere. Dicēdū
ꝙ eſt obligatio veniēs ex reatu culpe. ꝛ ex af
fectu charitatꝭ ꝑfecte. Prima obligatio ē vi
tanda. ſꝫ ſcđa eſt acceptāda. Iuxta qđ dicit̄
Roꝝ. xiij. Nemini q̄cq̄ꝫ debeatꝭ niſi vt inui/
cem diligatꝭ. Laudat em̄ dn̄s amiciciā ſpū/
alium viroꝝ q̄ fit de mām̄ona iniq̄tatꝭ. ꝛ ad
corꝑis xp̄i myſtici ꝑfectionē ſpectat ꝙ mem
bra ſibijnuicē cōmunicēt ſcđm rōem dati ꝛ ac
cepti. vt mutua diligētia viciſſim poſſit im/
pleri. Ad illud qđ obijcit̄ ꝙ q̄ mendicant
ex ꝓfeſſione aut hoc faciūt qꝛ paupꝫeſ. aut qꝛ
ꝑdicantes. Dicēdū ꝙ hoc faciūt qꝛ paupꝫes
xp̄i imitatores ꝛ euāgelizatores. qꝛ em̄ xp̄ꝫ
imitant̄ ꝑ obſeruantiā diſcipline regularis
in q̄ vacāt diuīs laudibꝫ. orōnibꝫ. vigilijs. et
alijs regularibꝫ diſciplinis. ꝛ deū colunt. et
hoſtē impugnāt. ꝛ ea q̄ ſunt infirma ꝛ n̄ mu
nita in caſtrꝭ eccl'ie ꝓtegūt ꝛ defenſant. Rur
ſus q̄ verbū veritatꝭ annūciant ſilr deū lau
dant. ꝛ hoſtē impugnāt. ꝛ audiētes edificāt
ꝛ informāt. ꝛ ideo cū hec oꝑa eoꝝ ſint eccl'ie
valde vtilia ꝛ ꝑneceſſaria. nulli dubiū eſt q̄n
mercant̄ ſuſtētatōꝫ ſuā. ꝛ ideo nō illicite faci
unt ſi hāc humilit̄ ꝛ ſupplicit̄ petunt. Sicut
em̄ ocul⁹ vidēdo oꝑationē facit manui ꝑne
ceſſariā. ita ꝙ man⁹ ocl'o nō poteſt imꝓperare
nec dicere. oꝑa tua nō indigeo. q̄nimo vtiliſ
eſt toti corꝑis ei⁹ oꝑatio. ꝛ ſic meret̄ ſuſtēta/
ri. ſic̄ man⁹ ꝛ pes ꝛ mēbra alia q̄ ſūt expoſita

labori.ſic ⁊ de iſtꝭ membris eccl'ie nõ abſurde debet ⁊ põt intelligi ſi qͥs pio oculo velit iſtoꝝ oculoꝝ operã ⁊ vigilantiã intueri.

Ad illud qꝺ obijcit̄ ꝙ tales ſũt giezi imitatores.qꝛ ſpũalia ꝑ tꝑalibꝫ miſtrãt. Ad h̄ ſatis ſufficient̄ rñdet glo.ſuꝑ illud.i.Coꝛ.ix.Diſpenſatio mihi credita eſt. Nõ debemus iõ euãgelizare vt mãducem⁹.ſꝫ iõ mãducare vt euãgelizem⁹.vt cibꝰ nõ ſit bonuꝫ qꝺ appetit̄.ſed neceſſariũ qꝺ adijcit̄.vt illud impleat̄.pꝛimũ q̄rite regnũ dei ⁊ iuſticiam ei⁹.⁊ hec oĩa adijcient̄ vob.Vñ ſi ſine cõſtitueret qͥs in re tꝑali ꝑdicãdo ꝟbũ dei.abſqꝫ dubio hic ꝑuerſus eſſet.qꝛ de via faceret finem.⁊ eſſet ſilis giezi ⁊ balaam.q̄ mercedeꝫ iniq̄tatis amauit.⁊ alijs pſeudo ꝓphet̄.qui in mercede docebãt.⁊ in muneribꝫ diuinabãt.Si aũt ſuſtentationẽ q̄rũt ſicut viam oꝛdinatã ad euãgeliũ ꝑdicãdũ.tũc recte incedũt.⁊ apl'os imitant̄.nec a ꝟitatis tramite in quoqꝫ recedũt. Vñ ſuꝑ illud Luce.x. Edentes ⁊ bibẽtes q̄ apud illos ſũt. dign⁹ eſt em̄ opari⁹ mercede ſua.glo. Nota ꝙ vni operi ꝑdicatoꝝ due mercedes debent̄.vna in via q̄ nos in laboꝛe ſuſtẽtat.alia ĩ patria. q̄ nos in reſurrectiõe remunerat. Ad illud qꝺ obijcit̄ ꝙ ꝑfectoꝝ eſt abſtinere a ſpecie mala.Dicendũ eſt ꝙ illa ſpecies ẽ mala. dũ homo rõnabilit̄ põt ſuſpicari malũ circũſtantijs oĩbꝫ penſatis q̄ occurrunt.ſed ſi qͥs recte attẽdat hmõi ſic ꝑdicãtes non habent ſpeciẽ pſeudo ꝑdicatoꝝ. Nã pſeudo ꝑdicatoꝛes dicunt̄ ꝑ oppoſitũ ad veros ꝑdicatoꝛes.Veri aũt ꝑdicatoꝛes dicunt̄ quoꝝ ꝑdicatio habet auctoꝛitatẽ.veritatem ⁊ vtilitatẽ. Falſi ſunt q̄ hñt hoꝝ ꝯtraria.vel ſimpl'r.vl' in parte.Sꝫ ſi certe velim⁹ attendere modernoꝝ oꝛdinum ꝑdicatoꝛes.hec tria hñt in ſe.auctoꝛitatẽ q̄deꝫ.qꝛ miſſi ſũt a ſummo pontifice ⁊ alijs pꝛelatis q̄ ſunt dñi meſſis.veritatẽ ſic ptꝫ.qꝛ fidẽ ⁊ moꝛes ꝑdicauerũt ſm legẽ euãgelij. vtilitatẽ. qꝛ multos de ſtatu culpe vocauerũt ad ſtatũ pñie. ⁊ iõ ſpeciẽ hñt ⁊ ſilitudinẽ maioꝛẽ incõparabilit̄ ſi qͥs pio attenderet oculo ad ꝑdicatoꝛes veros q̄ꝫ ad pſeudo.licet in tanto numero vix poſſit eſſe q̄n aliq̄ cũ iuda diligat loculos.⁊ exoꝛbitẽt ab itinere recto. Si cigit ꝙ vniuerſalit̄ eſſent boni.q̄d miruꝫ ſi h̄ nõ ꝯcedit ꝯgregatiõibꝫ alijs.nec tñ ꝓpter h̄ ſunt boni dãnãdi cũ malis.ſic nec mali iuſti ſunt licet ſint ꝑmixti cũ bonis Ad illꝺ qꝺ obijcit̄.ꝙ aũt hñt auctoꝛitatẽ.aut nõ habent.Dicẽdũ ꝙ hñt auctoꝛitatẽ.h̄ ẽ dupliciter.aut ex ꝑma inſtitutiõe.aut ex cõmiſſiõe ſeu demãdatiõe.vl' ꝑ alia ꝟba.aut ex iniuncto officio.aut ex ꝯceſſo ꝑuilegio. ꝑma ẽ auctoꝛitas ꝑncipal' ⁊ poteſtatiua.⁊ ſpectat ad apl'os ⁊ ad.lxx.⁊ eoꝝ ſucceſſoꝛes.q̄ ſũt epi ⁊ alij curati.ſicut glo.dicit Lu.x.Scꝺa ẽ auctoꝛitas min⁹ ꝑncipal'.⁊ põt ſubauctoꝛitas nõ abſurde dici.⁊ cõpetit his q̄ ab apoſtol' mittunt̄ tanq̄ꝫ diſcipl'i.ſicut paul⁹ ſuos diſcipulos mittebat ad loca diuerſa. ⁊ potiſſime ei cõpetit q̄ eſt loco petri ꝑncipis apl'oꝝ ĩmo loco chꝛiſti q̄ eſt dñs vniuerſal' meſſis. ꝓpter qꝺ ⁊ hꝛe dꝛ plenitudineꝫ ptãtis.Sic ḡ ꝑmis hñtibꝫ auctoꝛitatẽ ꝑncipalẽ cõpetit ſumpt⁹ accipe poteſtatiue.ſicut dicit glo.ij. Thim̄ ij. Laboꝛantẽ agricolã opoꝛtet pꝛimũ de fructibꝫ ꝑcipe. Ibi glo. Neceſſaria ſibi ſumere ab his in q̄bꝫ deo militat.⁊ quos tanq̄ꝫ cultoꝛ vinee exercet. vl' tanq̄ꝫ gregem paſtoꝛ.non eſt mẽdicitas ſꝫ ptãs.Sic illis q̄bꝫ cõpetit auctoꝛitas ſubꝑncipal' cõpetit accipe ſupplicatiue.Qꝺ diſpoſuit ſpũſſctũs ad eccl'ie vtilitatẽ.vt nõ tm̄ efficeret̄ ꝟbo ꝑdicatiõis.verũetiaꝫ ꝟbo hũilitatis. Quõ ḡ didicit a chꝛiſto mitis eſſe ⁊ humilis coꝛde. miroꝛ ſi hanc hũilitatẽ ⁊ hũiliationẽ audet tanq̄ꝫ repꝛobã cõdẽnare. Ad illud quod obijcit̄ ꝙ tuti⁹ ⁊ ꝑfecti⁹ eſt ſeq̄ viros ꝓbatioꝛes ⁊ ſapiẽtioꝛes.Dicẽdũ ꝙ ſm diſpoſitionẽ diuĩe ſapiẽ de⁹ vniuerſa diſponit ⁊ oꝛdinat tꝑibꝫ ſuis. Vñ ſicut in ꝑmo tꝑe eccl'ie introduxit viros potẽtes.⁊ in miracul' ⁊ ſignis.ſicut fuerũt apl'i ⁊ eoꝝ diſcipuli.⁊ medio tꝑe viros intelligẽtes in ſcꝛpturis ⁊ rõnibꝫ viuis.ſic vltimo tꝑe introduxit viros volũtarie mendicãtes ⁊ paupes rebꝫ mundanis.Et h̄ q̄dẽ recte ꝯgruebat.vt ꝑ ꝑmoſ deſtrueret̄ idolatria.⁊ idoloꝝ poꝛtẽta.ꝑ ſecũdos heret̄.ꝑ tercios auaricia.q̄ in fine ſeculi maxime regnat. Nihilomin⁹ tñ qꝛ paupertas fundamẽtũ ẽ euãgelice ꝑfectionis.⁊ ipa eſt q̄i cõplemẽtũ eiuſdẽ.iõ viguit ĩ eccl'ie ꝑmoꝛdio.⁊ ꝯgruũ eſt vt vigeat circa eccl'ie ſtatũ finalẽ. Vñ ſic Hiero. diſſoluit queſtionẽ illã de eſu carniũ.xxxij.diſt.ab exoꝛdio dicẽs.ꝙ in ꝑmo tꝑe ante diluuiũ nõ erat in ꝯſuetudine eſus carniũ.⁊ poſtea poſt diluuiũ cõiter fuit oĩbꝫ ꝯceſſus.⁊ poſt in aduentu chꝛiſti laudabilis fuit abſtinentia ab eſu

carniū. Vñ dic̄ ibidē q̄ o reuolauit ad o. id
eſt finalis ſtat⁹ ꝯcordauit cū primo. Sic ſa
tis ꝯuenient̄ intelligi p̄t ꝛ in ꝓpoſito. Sicut
tñ Hiero. nō intelligit de abſtinētia carni/
um q̄ntū ad omēs. ſed q̄ntū ad monachos
ſolū. ſic nec de pauptate intelligēduꝫ puto
niſi q̄ntū ad paupes volūtarios. q̇ volūta/
rie renūciauerūt mōo. Nolo tñ q̄ aliq̇s ex
hoc arguat q̄ſi ego dicā q̄ iā inſtet dies do/
mini. nec q̄ ꝓprias fimbrias magnificē ꝛ di
latem. volens corā hoīb⁹ iuſtificari. nec q̄ p̄
feram modernos ſanctꜫ antiq̇s. q̄ꝛ in ma/
gno ꝛ alto ſtatu inueniri pñt multi infirmi
ꝛ impfecti. nec iſte ſpūs paupertatis defuit
tpib⁹ retroactis. Juxta qd̄ dicit Grego. iiij.
dyal̄. de q̇dā ſanctiſſimo viro Jſaac noīe.
q̇ fuit amator p̄cipu⁹ pauptatis. Vñ et de
eodē dicit. Cū ei diſcipuli innuerēt. vt pro
vſu monaſterij poſſeſſiōes q̄ offerebantur
accipet. ille ſollicitus ſue pauptatis cuſtos
fortē ſniam tenebat dicēs. Monach⁹ q̇ in
terrꜫ poſſeſſionē q̄rit monach⁹ nō eſt. Sic
q̇ppe metuebat pauptatis ſue ſecuritatē p/
dere ſicut auari ſolent perituras diuitias
cuſtodire. Jbi itaqꜫ ꝓphetie ſpū et magnis
miracul̄ cūctiſqꜫ longe lateqꜫ habitātib⁹ vi/
ta eius claruit. Ex q̄ apparet q̄ ei⁹ doctrina
ꝯtemnēda nō fuit. Hoc etiā ſupra oſtenſuꝫ
fuit multiplicib⁹ exemplis. et adhuc multo
pl̄ib⁹ poſſet oñdi. Et ſi nulla exēpla eſſent
ſatis pſeipām laudabil̄ eſſet ſtat⁹ excellen/
tiſſime pauptatꜫ. nō ſolū ſꜫ ſcripturā ſacrā.
verūetiā ſm documēta ſctoꝝ. q̄ pauptatis
ſtatū voluntariū cōmēdāt tanqꜫ p̄cipuū et
pfectū. Sicut g° abſurdū eſt valde reproba
re ſtatū ꝯiugatoꝝ diuitū. abſurdi⁹ ſtatū cle
ricoꝝ ꝛ religioſoꝝ poſſeſſiōes habentiū. ſic
ꝛ abſurdiſſimū videt̄ ſi q̇s inueniat̄ qui re/
probare velit ſtatū paupeꝝ in pauptate al/
tiſſima ꝛ mendicatiōe hūillima xp̄o dño fa
mulantiū. iuxta ꝯſiliū p os ieſu chriſti ꝓpo/
ſitū ꝛ irrep̄henſibilit̄ pmulgatū. Hoꝝ cau
ſam defendit Hiero. in ep̄l̄a quaꝫ fecit ad/
uerſus vigilantiū. Ad me relatū eſt inquit
q̄ ꝯtra auctoritatē ap̄l̄i pauli. imo petri io/
hannis ꝛ iacobi. q̇ dextras dederūt paulo
ꝛ barnabe cōicatiōis. ꝛ p̄ceperāt eis vt pau
perū memores eſſent. tu ꝓhibeas hieroſo/
lymā in vſus ſanctoꝝ aliq̄ ſumptuū ſolacia
dirigi. Videlicet ſi ad hec rñdeo. ſtatim la/
trabis meā me cauſam agere. qui tāta cun/
ctos largitate donaſti. vt niſi veniſſes hie/
roſolymā ꝛ tuas vl̄ patronoꝝ tuoꝝ pecuni
as expendiſſes vel effudiſſes. oēs piclitare
mur fame. Ego h̄ loquor qd̄ btūs paulus
pene in cūctis ep̄l̄is ſuis loquit̄. ꝛ p̄cipit in
eccleſijs gentiū p vnā ſabbati. h̄ eſt die dñi/
co oēs ꝯferre debere q̄ hieroſolymā in ſan
ctorū ſolacia dirigant̄. Nunq̇d in alia par/
te terraꝝ. ꝛ in his eccleſijs q̄s naſcētes fide
ſua crudiebat. q̄ ab alijs accepat. diuidere
nō poterat. ſed ſanctis paupib⁹ dare cupie
bat. qui ſuas ꝓ chriſto facultatulas relin/
quētes ad dñi ſeruituteꝫ tota mēte cōuerſi
ſunt. Longum eſt eñ nūc ſi de ceterꜫ ep̄l̄is
ei⁹ oīa teſtimonia reuoluere voluero. in q̇/
bus h̄ ait ꝛ tota mēte feſtinat vt hieroſoly/
mā ꝛ ad ſctā loca credētib⁹ pecunie dirigan
tur. nō ī auariciā ſꜫ in refrigeriū. nō ad diui
tias ꝯgregādas. ſed ad imbecillitatē corpu
ſculi ſuſtentandā. ꝛ frig⁹ atqꜫ inediā decli/
nandā. Hac ī iudea vſqꜫ hodie pſeuerante
ꝯſuetudīe. nō ſolū apud nos. ſed etiā apud
hebreos. vt illi q̇ ī lege dñi meditant̄ die ac
nocte. ꝛ partē nō hñt in terra niſi ſolū deū.
ſynagogaꝝ ꝛ toti⁹ orbis foueant̄ miſterijs.
ex eq̄litate dūtaxat. nō vt alijs ſit refrigeri
um. ꝛ alijs tribulatio. ſꜫ vt alioꝝ abūdātia
alioꝝ ſuſtentet inopiaꝫ. Hec Hiero. His
viſis ſatis plana eſt rñſio ad p̄dicta.

Js aūt q̄ p̄dicta ſunt conat⁹ eſt ali/
b q̇s multiplicit̄ aduerſari. quedā ex
eis reuellere volēs tāqꜫ impertinētia
quedā vt falſa. q̄dā vt incōſeq̄ntia. q̄dam vt
dubia. pl̄ima aūt ex eis tāqꜫ doctrine ap̄l̄i/
ce inimica. Hoc aūt facit rñdendo cuidam
q̄ſtioni min⁹ ſufficient̄ poſt collecte in ſcho
lis ſalua gr̄a collig̃etꜫ. ſicut meli⁹ p̄t appare/
re in p̄noīata q̄ſtione. Primū igit̄ impti/
nentia reputat q̄cūqꜫ inducim⁹ de diſcipu/
lis chriſti ad p̄dicāduꝫ miſſis. q̄ꝛ illis data
erat auctoritaſ neceſſaria accipiēdi. non ex
mendicitate. ſed ex ptāte. Qui aūt p̄dicant
abſqꜫ auctoritate. pſeudo ſunt. ꝛ iō neutro
modo. nec ex auctoritate nec ex mēdicitate
petere debent. Et ſi dicat̄ q̄ tales a papa et
ab ep̄is miſſi ſunt. dicit q̄ ab ep̄is ſūt paſcē
di. extra de officio iudicꜫ ordinarij. Jnt̄ ce/
teras. Fuit igit̄ data forma p̄dicantib⁹ ex
officio ꝛ auctoritate. ſed ad tp̄s vt impedi/
menta amouerent̄. ꝛ iō auctoritates tā tex/
tus q̄ꝫ gloſaꝝ in h̄ caſu impertinētes vidētur
ad ꝓpoſitū ſm eū q̇ q̄ſtioni p̄dicte videt̄ ad/
uerſari. Hui⁹ aūt obuiatiōis apparētiaꝫ

ſophiſticā facile eſt detegere.ſi q̄s intelligat
radicē ꝑtātis in apl'is ꝛ p̄latꝭ. ꝛ nūcijs deſti
natis ab apl'is. Certū eſt em̄ ꝙ hec radica/
liter fuit in chriſto. ſc̄m ꝙ dic̄ apl'us Gal'.j.
Nerat apl's ꝑ ieſum chriſtū.ꝛ Joh.xx.Si
cut miſit me pr̄ ⁊c.Dedit aūt chriſt⁹ apl'is
eos mittendo duplicē ꝑtātē.ſ.p̄dicādi ꝛ exi/
gendi ſuſtentationē ſuā. Et has ꝑtātes cō
ſtat eſſe diſtinctas.qꝛ cū ep̄s poſſit ſemel in
anno ꝓcuratiōes ſuas in vno loco exigere.
pōt tn̄ cū voluerit p̄dicare. Igit̄ ſummus
pontifex q̄ chriſti locum tenet in terris pōt
vtrūqꝫ ſimul dare.pōt ꝛ vnā ab alia ſepare.
Qm̄ ḡ ſumm⁹ pontifex ꝛ p̄lati non pn̄t oīa
que ad eos ſpectant exercere ꝑſonalit̄ ꝑ ſe/
ipos.ꝓpter diffuſos ꝑpl'os ſibi ſubiectos.or
dinauit ſpūſſctūs in regimine eccl'ie vt ip̄e
mitteret aliq̄n legatos q̄ vtrāqꝫ h̄rent ꝑtātē
Et rurſus ne particulares ecc̄ie grauaren
tur.ordinauit vt ep̄i mitterent ꝑſonas ido/
neas ad p̄dicādū ꝛ ꝯfeſſiōes audiendū.q̄/
bus etiā ip̄i ꝓuiderēt.extra de officio iudi/
cis ordi.Int̄ cetera. Ordīauit etiam vt ip̄e
cū p̄latis mitteret paupes volūtarios ꝛ pe
ritos.q̄b; nec ip̄i eēnt aſtricti ad exhibendū
ne grauarent̄ multitudīe ſumptuū.nec po
teſtatē h̄rent ad exactionē ꝓcurationuꝫ.ꝓpt̄
tollendū ḡuamen ſubditoꝝ.ꝛ ita q̄ humilit̄
incederēt tanq̄ꝫ paupes ꝛ ꝯtenti modicis.ꝛ
ſola neceſſaria ſuſcipiētes.ꝛ neceſſitatē ſuā
cū opus eſſet hūiliter inſinuātes.his q̄ vo/
luntarie ꝛ ſine ḡuamine ꝛ cū hilaritate ſup
portare ꝛ releuare.ꝛ poſſent et vellent. Vn̄
ſicut decre.de officio iudicꝭ ordinarij a ſe/
de apl'ica emanauit.ſic ꝛ ꝯfirmatio ordīs ꝛ
regule hmōi paupeꝝ p̄dicātiū ꝟitatē.extra
de exceſſib; p̄latoꝝ.Nimis praua. vt habi/
tū eſt ſup̄. Nec h̄ factū eſt in p̄iudiciū.ſꝫ po/
tius in adiutoriū parochialiū ſacerdotuꝫ.
Nec ex h̄ eccl'ia ꝓſtituit̄ ſi curatꝭ deus ꝓui/
det adiutoriū.vt aīas ſibi cōmiſſas q̄rū ha
bēt curā ab oī corruptiōe pc̄ti ꝑfecti⁹ cuſto
diāt incorruptas. āminiculātib; ſibi viris
ſpūalib;.nō vt dn̄is vl' curā h̄ntib;. ſꝫ poti⁹
qꝛ miſſi p̄dicāt in hūilitate ꝛ pauptate.ſil'es
ſunt viris apl'icis nō pſeudo ꝓphetis. Quia
quā h̄nt p̄lati ꝛ habuerūt apl'i.iō inter opi/
tulationes numerādi ſunt.j. Coꝝ.xij. Po/
ſuit de⁹ in eccl'ia p̄mū apl'os.ſc̄d'o ꝓphetas.
tercio doctores.deinde ꝟtutes. exinde opi

tulationes ⁊c. Glo.Opitulatōes.i.eos qui
maiorib; ferūt opes.vt titus apl'o.ꝛ archi/
diaconi ep̄is. Inter eos etiā numerari pn̄t
q̄s paſtor eccl'ie deo ſtatuit opē alijs ferre.
Et iō ego dixi iuxta morē ſmonis theolo/
gici.q̄ dicit ſubauctoritatē eſſe in eo q̄ mit/
titur.ꝙ ſubauctoritatē h̄nt nō ad excuſan/
das excuſatiōes i pc̄tis.vt mihi īponit̄.ſed
poti⁹ ad intelligētiā ꝟitatꝭ. Forma igit̄ pre
ſc̄pta apl'is dꝫ ꝛ p̄t cōpetere iſtis. Nā em̄ dꝛ
ꝙ fuit tꝑalis cū ex ſc̄pturis auctoritatē nō
habeat eadē facilitate ꝯtēnit̄ q̄ ꝓbat̄. Rur/
ſus ſi ꝯueniēs fuit forma in eccl'ia p̄mitiua.
q̄re nō ſil'r in finali q̄ntū ad eos q̄ apl'os in
hac forma imitari volūt. Nō em̄ dico ꝙ vni
uerſalis ecc̄ia in oīb; ad pauptatē reducen/
da ſit.ſic̄ rabies mihi imponit̄.ſic̄ ex verbiſ
meis ſup̄⁹ apparet.ſꝫ q̄ volūt pn̄t apl'orum
imitari ꝑfectōnē ꝛ pauptatꝭ altitudinē. Vn̄
exemplo apl'oꝝ ex ꝟbis euāgelij in eccleſia
recitatis incitat⁹ fuit btūs Frāciſc⁹ ad ag/
grediēdū hmōi modū viuēdi.ſic̄ ex legenda
ſua clari⁹ eluceſcit. Quia igit̄ ſup illa verba
ordo hmōi fundat⁹ eſt.nō ſunt illa impꝑtinē
tia.ſed ꝑ oēꝫ modū ꝑtinētia tāq̄ꝫ huius mo
di viuēdi ſtabiliſſima fundamenta. Sunt
igit̄ tales ſuſcipiēdi.qꝛ ꝓficiſcunt̄ vt paupe
res ꝓ nomīe chriſti.ſicut dꝛ in.iij. canonica
Johis.vbi dꝛ.ꝙ qui tales recipiūt ſūt co/
operatores ꝟitatꝭ. Igit̄ q̄ talib; aduerſant̄
ꝛ eos nō recipiūt.vl' nō ſuſcipiēdos dicūt.
ſil'es ſunt dyotrepi.de q̄ dicit gl'o.ꝙ hereſi/
archa etiā fuit illi⁹ tꝑis.cui⁹ doctrīa ꝛ ſecta
ꝓcul ſit ab om̄ib; chriſtianis.

r Euellere conat̄ aliq̄ ſic̄ falſa. Nā fal
ſum eſſe aſſerit ꝙ chriſt⁹ aliq̄d petie
rit vt mēdic⁹. Nā etſi mēdic⁹ dicat̄
in pſ̄.h̄ dꝛ inq̄ntū petijt a pr̄e.vl' inq̄ntū aſ/
ſūpſit nr̄ās infirmitates. Si dicat̄ a ſama/
ritana petiſſe aquā.ꝛ a zacheo hoſpitiuꝫ.h̄
nō fuit ex mēdicitate.ſꝫ ex auctoritate vl' vr
banitate. Et rurſus.ſi etiā mendicaſſet ad
ꝯſequētiā trahendū nō eſſet. falſuꝫ eſſe ni/
hilomin⁹ dicit ꝙ aliq̄ mēdicatio ſit volūta/
ria.imo oīs dꝫ eſſe inuita et coacta. Hāc
aūt obuiationē q̄ falſitatē ꝟitati īpingit.fa/
cile eſt d̄ falſitate ꝯuincere. ſi q̄s ꝟitateꝫ pie
velit audire. Nā ꝙ chriſt⁹ fuit mēdic⁹.ꝛ tex
tus ꝓpheticus ꝛ gl'oſe teſtant̄.ꝛ ꝙ petierit vt
mendic⁹.ſicut allegatū fuit in opponēdo in
ij.glo.ꝛ ſil'r in pſ̄.illo. De⁹ in adiutoriū me
um inten.ſup illud.ego vero egen⁹ et paup

ſum.dicit glo.Aſſumit iſte ſibi verba dei q̄ in p̄cedenti pſalmo hec eadē de ſe dixit.q̄ſi diceret. Illi q̄ querūt aiam meā ſunt diuites.ſed ego ſum egen⁹.i.petēs.et paup.i.inſufficiens mibi.qꝛ ꝛ mūdanas copias non habet.ꝛ int⁹ vbi eſt diues ſp ambit.deſiderat ꝛ accipit. Scōm hāc ꝯſtat ꝙ chriſt⁹ fuit egen⁹ ꝛ paup.et petens vt egen⁹. nō a p̄re tm̄.tūc em̄ oñes h̄ modo eſſent mendici et nulli diuites etiā h̄ntes copias.qđ eſt ꝯtra glo. Preterea chriſt⁹ adhuc petit a p̄re.angeli petūt ꝛ ſcti cōp̄henſores. ſꝫ tn̄ nō dicūt mēdici. Ex q̄ igit̄ teſtimonio tā exp̄ſſo text⁹ h̄ dicit.ꝛ glo.ꝯſentit.ꝛ nulla auctoritas ꝯ̄dicit.q̄re nō fatebimur ꝙ chriſt⁹ vt mēdic⁹ petierit. Fatemur em̄ eū fuiſſe ꝟginē ꝛ vxore caruiſſe.licet ſcptura de h̄ nō faciat mētionē. Euāgeliū etiā exp̄mit ꝙ petīt ꝛ potuꝫ ꝛ hoſpitiū.ꝛ ꝯ̄ſtat ꝙ nō ex impio ꝛ dñio. ꝛ auctoritate.qꝛ tūc exēplū pauptatis nō dediſſet.falſuꝫ etiā dixiſſet ꝙ non h̄ret vbi caput ſuū reclinaret.cū h̄ret ſubditos a q̄b⁹ poſſet ꝓcurationes exigere.et min⁹ iuſte egiſſet in h̄ ꝙ p̄dicabat in hierl'm ꝛ paſcebat̄ in bethania.alibi faciēs fruct⁹ ꝛ p̄dicans.ꝛ alibi accipiēs emolimentū. Sed dices ꝙ petīt ex vrbanitate. Sed nūq̄d chriſtus accepit pauptatē ad docendā vrbanitatē. Nunq̄d ꝓpter curialitates humanas docēdas fieri voluit egen⁹ ꝛ paup. Nunq̄d ſe mgr̄m vocat curialitatis.ꝛ nō magr̄ hūilitatis. Diſcite a me inq̄t Math.xj.qꝛ mitis ſum et humil' corde. Petīt igit̄ ex hūilitate qđ oportunū erat ad releuādū ſuā indigētiā.ac p h̄ vt mendic⁹ ꝛ paup. Et ꝯſtat ꝙ hāc indigentiam nō habuit niſi qꝛ voluit.nec petīt niſi qꝛ voluit.qꝛ lapides in aurū cū voluit conuertere potuit.ſicut diſcipul⁹ ei⁹ fecit iohānes euāgeliſta illis mēdicare ꝛ egere volentib⁹ ꝛ euāgelizātib⁹. q̄ ꝯuerſi fuerāt retro. q̄ poſtmodū mendicitatē ꝛ pauptatē gemmis p̄cioſis p̄tulerūt.ac p h̄ ꝯſtat ꝙ chriſti ꝛ ei⁹ ſequaciū eſt volūtarie mēdicare.alioq̄n mīme mererent̄ in hac mendicatione et pauptate. Nā abſurdū eſt dicere ꝙ paupertas ꝛ egeſtas ſint volūtarie.et mēdicatio ex ip̄a ꝓcedens ſit coacta. Si ḡ in chriſto fuīt ex pauptate ꝛ hūilitate.et volūtaria.q̄re nō eſt trahenda ad ꝯſequētiā.cū ip̄e dicat.diſcite a me qꝛ mitis ſum ꝛ hūilis corde. Cū vero ceteros volētes ad ſummū apicem ꝑfectionis venire inuitet ad ſeq̄ndū ſe p hu

iuſmodi pauptateꝫ. Vade inq̄t ꝛ vende ꝛc. Et apl's dicat.ij. Cor.viij. Scitis gratiaꝫ dñi nr̄i ieſu chriſti. Et poſt ꝯſiliuꝫ dicit glo. vt ei⁹ pauptatē imitemini.cū etiā iſta ſit ꝑfectio q̄ oīb⁹ cōiter ꝓponit̄.ꝛ dr̄.q̄ pōt cape capiat.cū Aug⁹.ſup Joh.dicat Omel'.xv. In oīb⁹ q̄ chriſt⁹ geſſit vt hō hoīb⁹ in ſe credituris p̄bebat exēplū.cū Hiero. dicat ꝙ etiaꝫ ſi in miraculis nō ſit a nobis imitandus.in his q̄ hūiliter geſſit imitand⁹ eſt a nob.cuꝫ etiā ip̄e fuerit vniuerſalis forma virtutū in actib⁹ ſuis. Vñ Aug⁹.de vera reli. Nulluꝫ pctm̄ cōmitti pōt.niſi dū appetunt̄ ea q̄ ille ꝯtempſit.aut fugiunt̄ que ille ſuſtinuit.tota itaqꝫ vita ei⁹ in terris p hoīem quē ſuſcipere dignat⁹ eſt diſciplina mor̄ fuit. Quis igit̄ audeat dicere.ꝙ nō ſit trahenda ad cōſequentiam.niſi qui audet dicere.ꝙ chriſto nō debet̄ imitatio in his q̄ hūiliter geſſit.h̄ autē ſi dicim⁹ quicq̄d ſanctitatis. virtutis ꝛ ꝑfectiōis eſt.ꝛ religio chriſtiana ꝯfundit̄ ꝛ ſubuertitur.ꝛ etiā eneruat̄. qꝛ qua rōne ꝺ hoc dicit̄.eadē rōne ꝛ de alijs exemplis virtutum dici poterit.abſit autē hoc ab omnibus cordib⁹ chriſtianis.

Euellere nititur nihilomin⁹ aliq̄s ſ
r cut incōſequētia.dicit em̄ ꝙ nō ſeq̄
tur ꝙ q̄uis egeſtas ſit ꝯuenieēs ꝑfe
ctioni ſanctor̄.ꝙ ꝓpter h̄ ꝛ mēdicitas q̄ ege
ſtatem aliq̄n cōcomitat̄.ꝙ ſil'r poſſet argui
de manducatiōe filior̄.ꝛ de furtꝭ ꝛ rapinis
que ex egeſtate et pauptate pluries ſubſe
quunt̄. Incōſequēs etiā dicit ꝙ licet beat⁹
Bñdict⁹ fuit ꝑfectus.et ꝓpter h̄ accipiendo
ab illo Romano elemoſynas quotidianas
opus egerit ad ꝑfectionē ſpectans.qꝛ ꝑfe
ctus multa facit q̄ ad ꝑfectionē nō ſpectant
ſic̄ comedere.egerere.ꝛ cetera ꝯſimilia. In
conſequēs etiā dicit.ꝙ licet ſeip̄m vilificare
ꝛ humiliare ꝓ chriſto ſit bonū.ꝙ ꝓpter h̄ hu
miliare ſe mendicando ſit bonū.qꝛ mendi
care nō eſt ſeip̄m humiliare. ſed ſui curam
agere. Et iterū meretrix ſeip̄m vilificat proſtituendo.nec tamē in hoc placet dño.parimodo nec vilificatio qua q̄s ſe vilificat mēdicando. Has autē inſtantias fedas.qꝛ feda ꝓponit extra.ꝛ mendicitatē fedare nitit̄. facile eſt ſpirituali viro reſpuere tanq̄ fedas.falſas ꝛ fictas. Inuenim⁹ enim viros chriſtianos ꝛ perfectos in ſuis legēdis nō laudari de crudelitatibus in manducādis hominib⁹.vel de cupiditatib⁹ in p̄dis agen

dis.vel de egeſtionib⁹. fornicatiõib⁹ et hu/
iuſmodi ſimilib⁹.laudari aũt ⁊ p̃dicari íue/
niunť.ꝙ in tanta penuria viuere elegerũt
ꝙ nõ habebãt victũ neqꝫ veſtimẽtũ.nec ha/
bere volebãt tanqꝫ diuites.ſed poti⁹ mẽdi/
care humilit̃ tanqꝫ paupes ⁊ deſpecti.ſicut
apparet in exẽplis ſupra introductis. Nam
ꝙ ad egeſtatẽ ſequať cõmeſtio filiorũ. h̃ eſt
contra ordinẽ nature. ꝙ ſequať furtum et
rapina.hoc eſt cõtra ordinẽ morũ ⁊ iuſticie
Qꝫ aũt ſequať inſinuatio ſue neceſſitatis ad
proximũ.⁊ poſtulatio ſubſidij ꝓ amore dei
hoc eſt ſm ordinẽ charitatis ⁊ pietatis tam
naturalis qꝫ etiã gratuite et ſpũalis. Nam
omis lex mandat ꝓxim a ꝓximo foueri ⁊ re
leuari.Quõ igiť ſimile eſt de h̃ ꝙ ordinem
ꝑuertit ⁊ eſt ſm ordinẽ ꝑuerſum.ad hoc ꝙ
fit ſm ordinẽ rectũ.iuſtũ ⁊ bonũ. charita/
tiuũ ⁊ pium. Laudať igitur roman⁹ mona
chus.q2 ſm legẽ charitatis beato bñdicto
ꝓcurabat.⁊ benedict⁹ qui humillime ſuſci/
piebat. Nuſqꝫ autẽ inuenies cũ laudatum
q2 egerebat ⁊ ſtercorizabat. hoc eñ valde
eſt abominabile in mediũ introducere cũ
agitur de laudib⁹ ſanctoꝝ. Laudať aũt mẽ
dicans licet curã ſui agat.nõ q2 hoc facit q̃/
litercunqꝫ.ſed q2 facit humillime. Unde ſi
cut ſobrie comedere eſt act⁹ virtutis. licet
comedere ſit curaꝫ ſui agere.ſic ⁊ in ꝓpoſito
intelligendũ eſt. Uñ Chryſo.omel.iij.ſuꝑ
Matth.loquẽs de pueris ſanctis q̃ erãt in
palacio regis babylonis.ait ſic. Scti itaqꝫ
exiſtẽtes ⁊ iuſti decies milies elegiſſent mẽ
dicare domi ⁊ eis q̃ in templo erant potiri
bonis. Elegi eñ ait abiect⁹ eẽ in domo dei
mei.magis qꝫ habitare in tabernacul' pec/
catorũ. Decies milies itaqꝫ elegiſſent abie
cti eſſe domi.qꝫ regnare in babylonia. Eſt
ergo in mẽdicatiõe humiliatio ⁊ vilificatio
ſui deo accepta.alioqñ a ſanctis pueris non
eſſet eligenda. Eligiť autẽ eo ꝙ cura ſit ſui
cũ hũilitate ſua. Illi aũt qui curam carnis
ſue agũt in deſiderijs ⁊ ꝯcupiſcẽtijs. illi ꝓ/
culdubio nõ laudanť.ſicut meretrix que ſe
ipam ꝓſtituit amore pecunie vl' feruore libi
dinis.ſed abſit hoc a fideliũ cordib⁹ vt hu/
miliatio viroꝝ ſpũaliũ in mẽdicatiõe ſit ſi/
milis vilificatiõi meretricis in ſui ꝓſtitutõe
Nã mẽbra chriſti nõ ſunt tollenda vt fiant
mẽbra meretricis.chriſt⁹ aũt de ſe in forma
ſerui ⁊ etiaꝫ ꝓ ſuis mẽbris dicit. Ego ſum
mendic⁹ ⁊ pauꝑ.dñs aũt ſollicitus eſt mei.

Qđ nequaqꝫ diceret.niſi eſſe mẽdicũ ꝓ chri
ſto adeo placeret deo vt deuꝫ faciat gerere
curã nr̃i ſpecialiſſimã.ſicut gerit pr̃ de filijs
qđ de meretricib⁹ ⁊ meretricãtib⁹ ſentire ꝓ/
cul ſit ab aurib⁹ ⁊ mẽtib⁹ chriſtianis.

Euellere nihilomin⁹ conať aliqua
r alia velut dubia. Nã ad illud qđ di
citur de beato Alexio ꝙ mẽdicauit
⁊ de Franciſco ꝙ miracul' h̃ confirmauit.
Rñdet ꝓba.tãqꝫ ad dubia ⁊ incerta. addẽs
ꝙ etiã ſi miracula eſſent facta.non eſſet ad/
huc certũ.q2 multi mali miracula faciunt.
⁊ ꝙ panib⁹ etiã furtim ſublatis poſſent mi/
racula fieri.nec tñ ex hoc ꝯſtaret ꝙ bonum
eſſet furari. Dubiũ etiã dicit ꝙ romana ec/
cleſia approbauerit mendicationẽ.q2 ſi h̃ fa
ceret errare ꝯuinceret. Silr ⁊ ſi imponere
tur in penã ſatiſfactiõis erraret.⁊ hoc dicit
nullaten⁹ eſſe credendũ. Huic aũt obui
ationi ꝑ dubitatõnẽ ſe ꝓtegenti ſine dubio
reſiſtendũ eſt. Nã ſi in dubiũ reuoceť qđ le
giť in legẽda ſcti Alexij ⁊ legẽda bti Fran/
ciſci.pari rõne in dubiũ venit q̇cq̇d legiť in
legẽdis alioꝝ ſctõꝝ.g̊ oĩa exempla virtutuꝫ ⁊
geſta ſctõꝝ iã reuocanť in dubiũ. Sed du
bia imitari vl' credere ꝑiculoſum eſt. ac ꝑ h̃
perit fides.deuotio et reuerẽtia q̃ habeť in
ſanctis ſi in dubiũ reuocenť cetera q̃ nar/
ranť de ipis. Rurſus ſi miracula q̃ fecerũt
nõ ſunt teſtimonia efficacia ad ſctitatẽ eoꝝ
aſtruendã.ſtultizat hodie eccl'ia.q̃ ꝓpter te/
ſtimonia miraculoꝝ ſctõs canonizat.et ca/
talogo ſctõruꝫ aſcribit. Poſtremo q̇s vnqꝫ
audiuit ꝙ de⁹ ꝑ furẽ panẽ furtim acceptuꝫ
multiplicaret ad alioꝝ ſalutẽ. Audiuimus
tñ ꝑ mendicũ pauperẽ panẽ quẽ mẽdican/
do acq̇ſierat multiplicit̃ augmẽtaſſe. Qꝫ ſi
dicas h̃ ſpeciale fuiſſe ꝑuilegiuꝫ ⁊ familiari
ſcti ſpũs ꝯſilio eſſe factũ. quõ h̃ alijs tradi/
dit in legẽ ⁊ regulã in q̃ eos ad mẽdicatõeꝫ
inuitat.ſi ſibi ſoli ꝓ ſe ſolo eſt inſpirata. Si
dicas ꝙ ex ꝓprio capite.nõ ꝑ inſpirationeꝫ.
quõ nõ põt eſſe dãnat⁹ q̇ ad actũ rephenſi/
bilẽ tanqꝫ ad actũ moris ⁊ ꝑfectõnis teme/
rarie inuitauit. Quõ etiã ſedes romana de
ꝯſenſu cardinalium h̃ approbauit. Qꝫ ſi di
cas hoc nõ eſſe credendũ ꝙ mẽdicitatẽ ali/
cui imponat i penã.vel ꝙ approbet ꝓ regu/
la ⁊ vita ſctã. Qꝫ mendicitatẽ ꝑegrinatiõis
imponat habeť de pnĩa.vbi dr̃ de ſacerdo/
te q̇ reuelabat ꝯfeſſiões ꝙ deponať.⁊ oĩ tꝑe
vite ſue ignominioſus ꝑegrinãdo ꝑgat.ſed

ſi viueret de labore honeſto vel de ſumpti/
bus ꝓpꝛijs. nõ ꝑgeret vt vilis. ſꝫ poti⁹ vt ho
noꝛabil'. Reſtat igit' ꝙ imponit vt vadat vt
mẽdic⁹. Qꝛ aũt ꝑ regl'a approbet ptꝫ ꝑ illud
ſcriptũ ſupi⁹ allegatũ de excel. pla. Nimis
praua. vbi dr. ꝙ oꝛdinẽ ꝛ regulã pdicatoꝝ ꝛ
minoꝝ ſedes apl'ica noſcit' approbaſſe. Pa/
tet ẽt ꝑ regulã bti Frãciſci a dño honoꝛio
approbatã ꝛ ꝯfirmataꝫ. vbi dr ꝙ vadãt frẽs
ꝓ elemoſyna ꝯfident'. Sed ſi errauit h ap/
probando. ꝛ ꝯſtat eũ h approbaſſe et cõfir/
maſſe. ꝯſtat etiã ꝙ vniuerſalis eccl'ia ꝑ totũ
mundũ hmõi oꝛdines ꝛ ſtat⁹ acceptat. Cõ/
ſtat ğ ſcḋm dictũ hui⁹ hoĩs vni⁹ ꝙ vniuerſal'
eccl'ia tota errauit ꝛ decepta fuit. et q hmõi
ſtatũ erroneũ iuenerũt ꝛ approbauerũt oẽs
dãnati ſunt. qḋ eſt hoꝛribiliſſimũ ꝛ incredi
biliſſimũ ꝙ de⁹ ꝑmitteret errare vniuerſa/
liter ꝓpl'm ſctm̃ ſuũ. ꝛ tantã multitudinẽ ſa/
pientũ q hec tꝑa pceſſerũt. Quis aũt tã ſa/
piens ꝛ tã iuſt⁹ vt audeat cetos pter ſe iudi
care fuiſſe deceptos ꝛ repꝛobos. Mira eſt
hec ſapia q oĩm oñdit inſipiẽtiã. ꝛ mira iuſti
cia q ceteros ꝯdẽnat. Qꝛ ſi h nõ eſt ſapia. ſꝫ
poti⁹ temeritas ſedẽ apl'icã velle iudicare.
q a ſolo deo iudicat'. ꝛ ei⁹ iudiciũ ꝛ ſniam re
pꝛobare. ꝛ tot viros ſctõs in infernũ retru/
dere ꝛ in baratrũ dãnatiõis. ꝓcul ergo hec
fiant a coꝛdib⁹ fidelib⁹ ꝛ chꝛiſtianis.

r Euellere etiã conat' pl'ima imo fere
oia tanq̃ doctrine apl'ice inimica. ꝑ
eo ꝙ dicit mendicationẽ ab apl'o eẽ
ꝓhibitã tanq̃ malã. ꝛ tm̃ in caſu eſſe cõceſ/
ſam. Dicit etiã me fuiſſe mentitũ. ꝛ ꝯ ſcꝑtu
rã apl'm defendiſſe falſuꝫ ꝛ defendere. in h
qḋ dicit me dixiſſe. ꝙ laboꝛare oꝑe manua/
li nõ ſit pceptũ. Dicit igit' ꝙ mẽdicare nõ eſt
indifferẽs. ſed malũ. ꝛ iõ ꝓpter adiectionem
circũſtantie fieri nequaq̃ pt bonũ. imo qḋ
pl⁹ eſt in pdicãtib⁹ aſſerit eſſe ſimoniacum.
Hoc aũt ſue poſitõis fundamẽtũ freqnti⁹
iteratũ facile ẽ aduertere eſſe ruinoſum. cũ
oĩ eo qḋ ſuꝑedificat'. Nã ſi mẽdicare ꝓhibi/
tũ eſt. ꝛ mẽdicare peccare. ğ eſſe mendicuꝫ ẽ
eſſe pctõꝛẽ. Cũ ğ chꝛiſt⁹ ſe dicat mendicuꝫ.
imo ꝓpha in ꝑſona chꝛiſti. fatet' chꝛiſtus ſe
eſſe pctõꝛem. qḋ dicere vl' credere nõ par/
uũ eſt flagitiũ vl' pctm̃. Rurſus ſi mẽdicare
peccare eſt. mẽdicitas pctm̃ ẽ ſiue mendica
tio. Sꝫ. ij. Coꝝ. viij. ſuꝑ illud. vt ei⁹ inopia
vos diuites eſſetꝭ. glo. dicit. Nemo ſe cõtẽ/
nat. pauꝑ i cella. diues i ꝯſciã. ſecurioꝛ doꝛ
mit in t'ra. q̃ auro diues i purpura. Nõ ex/
paueſcas ğ cũ tua mẽdicitate ad illuꝫ acce/
dere q indut⁹ nr̃a pauꝑtate. vbi ſe paupera
uit nos ditauit. Ergo mẽdicitas diſponit.
nõ retrahit a diuio acceſſu. ꝯſtat igit' ꝙ non
eſt pctm̃. Ampli⁹ Chꝛyſo. ſuꝑ mat. ome. lxix
in fi. dicit. Mẽdicare in nll'o offendit deũ.
furari aũt ſiue rape offendit deũ ꝛ hominẽ.
Hoc etiã ptꝫ ꝑ auctoꝛitateꝫ Chꝛyſo. ſuꝑi⁹
allegatã de ome. iiij. ſuꝑ Mat. Nõ ğ eſt ab
apl'o ꝓhibitũ nec inuenit' alicubi h apl'm ꝓ
hibuiſſe. ſed poti⁹ cũ ſuis coapl'is cõmen/
daſſe. Nã. j. Coꝝ. xvj. ꝛ pdicauit ꝛ pcurauit
ꝙ collecte fierẽt in pauꝑes ſctõꝝ q erant in
hierl'm. ſicẽ elemoſyne eis gratꝭ impẽſe. ꝛ ad
Gal'. ij. dicit ꝙ petr⁹ ꝛ iacob⁹ dexteras dede
rũt mihi ꝛ barnabe ſocietatꝭ. vt nos in gẽti
bus. ipi in circũciſiõe tm̃ vt paupeꝝ memo
res eſſem⁹. gl'o. paupeꝝ. q reꝝ ſuaꝝ vendita
rũ pciũ ad pedes apl'oꝛũ poſuerãt mẽoꝛes
eſſem⁹ ad opus illoꝝ faciẽdo collectaſ. Si
ergo apl's ſymoniac⁹ non erat in h ꝙ colle/
ctas petebat. ꝛ diſcipulos mittebat ad hꝯ vt
peterent elemoſynas ab his q̃b⁹ ſpũalia ſe/
minauerat. ꝓ pauꝑib⁹ q erãt in hierl'm. Si
ſumm⁹ pontifex oꝛdines ſtatuat pauꝑes q
ſpũalia ſeminẽt. ꝛ de eoꝝ q̃s edificãt v̲bo et
exemplo elemoſynis gratuitꝭ petitis ſeu vl'
tro oblatis viuãt. ab apl'o in nullo proꝛſus
diſcoꝛdat. q̃n poti⁹ ꝯcoꝛdat. cũ tantaꝫ ſicut
ipe ꝛ maioꝛẽ ptãtẽ habeat in gubernandoꝛ
diſponẽdo ipi⁹ eccl'ie mẽbꝛa. Sed obijci
es ꝙ apl's pcepit laboꝛẽ coꝛꝑalẽ in textu. et
gloſe videnť dicere ꝙ hoc facit ꝯ mendici/
tatẽ. Sed ad h eſt plana rn̄ſio. Eſto ꝙ apo
ſtolus laboꝛẽ hmõi manualem pcipiat. qḋ
nunq̃ negaui. ſicẽ apparet in v̲bis meis. ſed
ꝙ h nõ vniuerſalit' pcipit ſeruis chꝛiſti niſi
foꝛte i articulo neceſſitatꝭ. in q nõ ptꝫ licita
via hñdi victũ niſi ꝑ laboꝛẽ manuũ. ſed pci
pit ꝑſonis determiatꝭ. ſcḋm ꝙ apparet ex tex/
tu. Audiuim⁹ q̃ſdã int' vos ambulãtes in/
q̃ete. nihil oꝑantes. ſed curioſe agẽtes. his
aũt q eiuſmodi ſunt denũciam⁹ ꝛ obſecra/
mus in dño ieſu chꝛiſto. vt cũ ſilẽtio operã/
tes ſuũ panẽ mãducẽt. Et paulo ante. De/
nunciam⁹ vt ſubtrahatis vos ꝛc. Glo. In
cipit hic ꝯ curioſis ꝛ ocioſis. monẽs vt coꝛ/
rigant'. Patet ğ ex ſerie text⁹ ꝛ ex glo. ꝙ mã
datũ illud ſe extẽdit ad curioſos ꝛ ocioſos.
Sꝫ l'r. j. Theſ. iiij. Rogam⁹ vos frẽs vt oꝑe
ram detis. vt q̃eti ſitis. et oꝑemini manib⁹

ꝟris.ſicut p̄cepim⁹ vob. Gloſa Opemini ꝙ
adiuuat vos q̇etos eſſe. Illud em̄ malū ex
ocio venit. Et h̄ etiā ptꝫ ꝙ h̄ dicit ad ociuꝫ
vitandū ⁊ pigriciā tollendā. que eſt ſentina
deſiderioꝝ. ⁊ fomētū pctōꝝ. Vn̄ Eph. iiij.
Qui furabaṫ iā nō fureṫ. mag̾ aūt laboret
oꝑando manibꝫ ſuis ⁊c̄. Ex h̄ igiṫ ptꝫ ꝙ la/
bor nō oībꝫ p̄cipiṫ. ac ꝑ hoc nō inhibeṫ mē/
dicatio. niſi illa q̄ venit ex ocio ⁊ cupiditate
ſm̄ ꝙ inſinuāt text⁹ ⁊ gloſe. Sed obijci/
es de Aug⁹. de oꝑe monachoꝝ. q̇ loquebaṫ
ad monachos. q̇ ſpūalibꝫ erāt exercitijs oc
cupati ⁊ intenti. non ocioſi. ⁊ illis dicit ꝙ ad
huiuſmōi oꝑa ſunt aſtricti. Ad hoc apparet
manifeſta rn̄ſio ſi attendaṫ ꝯcluſio circa fi/
nem. q̄ ꝯfutat eoꝝ poſitionē q̄ repudiabāt
oꝑationē corꝑalē. in q̄ male ſentiebant ibi.
Quāobrē illi q̇ relicta ſiue ampla ſiue q̄li/
cunqꝫ opulentia inter pauꝑes chriſti viue/
re voluerint. ſi corꝑe valēt ⁊ a eccl'iaſticis
occupatiōibꝫ vacāt. ſed manibꝫ oꝑanṫ. miſe
ricordi⁹ agūt. cū oīa ſua indigentibꝫ diuiſe
rūt. Qx ſi nolūt. q̇s audeat cogere. Illi aūt
qui p̄ter iſtā ſctām ſocietatē vitā labore cor
poris trāſigebāt ſi nō laborāt nō māducēt
Apparet igiṫ qui ſunt aſtricti ſcꝫ validi ⁊ for
tes. ⁊ q̇ ab eccl'iaſtic̾ occupatiōibꝫ vacant. ⁊
qui vitā in ſeculo de labore corꝑis trāſige/
bant. ⁊ tales mlti erāt inṫ illos monachos.
⁊ plures erāt in exordio religionis minoꝝ
fratrū. ⁊ ideo ad labores artādi. Nunc aūt
cōparatione alioꝝ pauciſſimi ſunt tales. et
ideo nō eſt ꝯtra apl'm ſi talibꝫ ꝯcediṫ ſimpli
citer mendicare. maxime cū talis act⁹ non
ſit multuꝫ appetibilis. nec delectabilis. nec
honorabilis. imo replet⁹ multis vilitatibꝫ
⁊ miſerijs. ad quē nullius valentis viri cor
poſſet inclinari. niſi in ſpe p̄mij. et amore
chriſti. et deſiderio ꝓficiēdi. cum adiutorio
gr̄e ſpūſſancti. ſine q̄ vix credo poſſet diues
ad tante abiectiōis incōmodum inclinari.
Nec tales grauāt ꝑpl'm dn̄i ⁊ eccleſiā. maxi/
me ſi nihil vltra neceſſaria petāt. q̇a multo
plura expenderēt ⁊ ꝯſumerēt de elēoſynis
pauꝑeꝝ. ſi clerici in ſecl'o in beneficijs pre/
bendalibꝫ remāſiſſent. nec tūc q̄n̄ modicuꝫ
intenderent ſpūalibꝫ oꝑibꝫ etiā in diuitijs
p̄cluderetṫ via ſalutis. abſit igiṫ ꝙ nūc p̄clu/
datur in tanta artitudine pauꝑtatis.

Ex iam dictis in hac q̄ſtione de pau
e pertate vt cetera recolligam⁹ ī ſum/
ma apparet. ꝙ ſicut mēdicare ī pauꝑ/
peribus debilibꝫ et infirmis eſt neceſſitas
nature. in validis ocioſis et cupidis eſt vi/
cioſitatis culpe. ſic in pauperibꝫ volūtarijs
ꝯtemptoribꝫ ſui ⁊ imitatoribꝫ chriſti ⁊ p̄di/
catoribus euangelij eſt actus ꝯſonans. nō
repugnās euāgelice ꝑfectioni. pro eo ꝙ oī/
bus vniuerſaliter renūciare. nullā rem ſi/
bi appropriando. eſt conſiliū a dn̄o vt perfe
ctum. elemoſynas accipe iuſtis pauꝑibꝫ eſt
conceſſum tanq̄ꝫ licitū. ⁊ in nullo ꝑfectōni
euāgelice inimicū. elēoſynas etiaꝫ humiliṫ
petere pauꝑibꝫ volūtarijs nō eſt inhibituꝫ
tanq̄ꝫ malū. vitā ſuam de lucro laboris ſui
trāſigere. nō om̄ibꝫ validis pauꝑibꝫ iniun/
ctum tanq̄ꝫ p̄ceptū neceſſario aſtrictiuum.
Si q̇s ꝰ impugnat reꝝ tꝑaliū vniuerſaleꝫ
abrenunciationē. impugnat chriſtū paupe
rem crucifixū. impugnat euāgelicū ꝯſiliuꝫ.
impugnat cetū apl'oꝝ dicētiū. Ecce nos re
liquim⁹ oīa. impugnat etiā ſpm̄ſctm̄ q̇ h̄ in/
ſpirat ⁊ ſuggerit cordibꝫ ꝑfectorū. īpugnat
⁊ ipm̄ deū patrē vniuerſoꝝ q̇ eſt refugium
pauꝑeꝝ. impugnat deniqꝫ regnū celorū to
tū vniuerſum. cui⁹ dn̄ium paupi eſt ꝯceſſū
dicente dn̄o. Beati pauꝑes ſpū q̄m̄ ipoꝝ ē
regnū celoꝝ. Et iō ꝯtra talē inſenſatū neceſ
ſe eſt vt pugnet orbis terraꝝ. Qui āt impu
gnat elemoſynaꝝ acceptionē. ⁊ chriſtū īpu
gnat. q̇ ſtipendiū accipiebat a mlieribꝫ ſibi
ſuientibꝫ ⁊ ſe imitātibꝫ. Lu. vij. ⁊ cetū apl'o/
rū. q̇ et ipi elēoſynas accipiebāt q̄ ponebāṫ
ad pedes coꝝ. Act. iiij. ⁊ ſtatū monachoꝝ q̇
ſuꝑ elēoſynas fundati ſunt. ⁊ vniuerſū cle/
rū. Nā ⁊ ipi de elemoſynis viuūt. que vltro
eccleſijs chriſti collecte ſunt. et ꝑ ꝯn̄s cōem
pauꝑeꝝ ſtatuꝫ. quē tn̄ ſcripture diuīe indi/
cant deo maxīe eē acceptū. Qui vo impugt
humilē elēoſynaꝝ petitionē ī eis q̇ egēt ⁊ li/
cite pn̄t accipe. īpugnat chriſtū q̇ hūiliṫ pe/
tijt hoſpitiū. q̇ ſe fateṫ eſſe mēdicū īpugnat
⁊ paulū q̇ petijt collectas fieri pauꝑibꝫ ſan
ctis. ⁊ h̄ de volūtate petri. īpugnat vinculū
charitatis qd̄ facit cōicari ī rōne dati ⁊ ac/
cepti. īpugnat officiū hūanitat̾ ꝑ quā indi/
gēs exponit nc̄ciatē ſuā ne ſibi ſit īhuman⁹
⁊ aliū excitat q̇ pōt ⁊ vult vt ꝓrio ſit huma/
nus ⁊ pi⁹. ⁊ in h̄ null⁹ offendiṫ. nulli p̄iudi/
caṫ. nihil inordiate ꝯcupiſciṫ. nihil indebi/
te auferṫ ī eis. p̄cipue q̇ nō q̄rūt datū ſꝫ fru/
ctū. Qui aūt īpugnat ocioſitatē. cupidi/
tatē. carnalitatē ⁊ ſuꝑfluitatē ī ceteris chri/
ſtianis. ⁊ p̄cipue ī religioſ. bn̄ facit ⁊ recte. ſi

tū ſcḋm ordinē rectū ꝓcedat. q̄ autē vl'r' oīb⁹
validis on⁹ īponit lucratiui laboꝛ de q̄ de
beāt ſuſtentari.ꝑceptū apl'i nimis āpliat.⁊
iugū ſeruituꝛ ſup chriſti ſuos nimiuȝ agg̃/
uat.⁊ ſpūales viros a ſpūalib⁹ occupatōib⁹
⁊ laborib⁹ retardat ī piculū ſaluꝛ aiaꝝ.duȝ
magis facit eos ſollicitos ď ſuis moritur̄
corpib⁹ paſcēdis.q̄ȝ de ꝓrioꝝ aiaꝝ dn̄o acq̄
rendis.qḋ ſi fiat decimaꝛ menta ⁊ ciminū.
⁊ relinquenꝛ que grauiora ſunt legꝭ iudici/
um ⁊ miſcḋia.ꝑferꝛ miſcḋia corpalis ſpūali.
ac ꝑ h̄ corpus ſpūi ꝑferꝛ.ꝑuatū cōmodum
vtilitati cōmuni.q̄ ſpēalit̄ ꝯſiſtit in edifica/
tione ꝑpl'i chriſti ī elemoſynis.in documen
tis ⁊ aīaꝝ cōſilijs.ad q̄ miſit de⁹ iſtos ordi/
nes poſtremos ꝑ ſummū pontificē ⁊ prela/
tos.ad q̄ ſi q̄s dicat eos nō miſſos.manife
ſte obuiat ꝟitati.cū expſſa ad h̄ teſtimonia
habeanꝛ tā in regl'a q̄ȝ in ꝑuilegio ⁊ inſtitu
tione ⁊ approbatiōe h⁹ duplicꝭ ordinis Si
aūt dicat nō debere mitti.detrahit euāgeli
ce ſctitati.Quis em̄ magiſ idone⁹ ad h̄ q̄ȝ q̄
deuouit euāgelicā ꝑfectionē. Si q̄s dicat
eos a papa ⁊ epīs non poſſe mitti. derogat
apl'ice auctoritati.⁊ ptāti clauiū in ꝑlatis.⁊
plenitudini ptātis in ſummo pontifice.qui
in terrꝭ vt ſcriptura aſſerit.fides ſentit.iura
teſtanꝛ.rōnes etiā irrefragabiles ꝯuincūt.
caput vnū ⁊ ſummū ⁊ ſpōſus vnic⁹.vt hie/
rarcha ꝑcipuus.in q̄ etiā toti⁹ eccīe militā/
tis ſtatus obtinet locū chriſti.⁊ iō om̄e ge/
nu debet ei curuari.⁊ ꝑncipū ⁊ ꝑlatorū ⁊ cle
ricorū ⁊ laicoꝝ ⁊ religioſoꝝ in terris ad in/
ſtar chriſti in celis.cui om̄e genu flectiꝛ.ce/
leſtiū.terreſtriū ⁊ infernoꝝ. Q̄ mēdicare
ꝓ chriſto ſit opus ꝑfectōis euāgelice.multi
plex aſtruit auctoritas. Nā Hiero.in epl'a
de morte fabiole cōmēdans de h̄ dicit ſic.
Oblita ſui ſexus.fragilitatꝭ īmemor.ac ſoli
tudinis tm̄ cupida ibi erat vbi aīo mora/
baꝛ. Nō poterat teneri ꝯſilijs amicoꝝ.⁊ ita
ex vrbe q̄ſi de vincul' geſtiebat erumpere.
Diſpenſationē pecūie ⁊ cautā diſtributio/
nē.gen⁹ īfidelitatꝭ vocabat. Nā alijs diſtri/
butiōȝ elēoſynaꝝ tribuere.⁊ ſuis pariꝛ effu
ſis ipā ꝓ chriſto ſtipes optabat accipere.

Itē Hiero.ad furiā.Quotieſcunq̄ȝ ma/
nū extēdis chriſtū cogita.caue ne mēdican
te dn̄o deo tuo alienas opes augeas Idē
ſup pſ.tractās illud ꝟbū.pſecut⁹ eſt hoīem
inopem ⁊ mendicū.dicit ſic.Inopē ⁊ men/
dicū.qui cū eſſet diues ꝓpter nos egenus fa
ctus eſt.⁊ q̄ in diuitijs gloriaꝛ hēat ꝯſolati/
onē paupeꝝ.dn̄s em̄ nobiſcum eſt pauper.

Idē ſup pſ.q̄ dat eſcaȝ eſurientib⁹.dicit.
Monach⁹ q̄ nō hȝ ꝯfidenꝛ accipiat.q̄ ha/
bet ⁊ eructuās eſt.nō accipiat.ſcis q̄r eſurꝭ.
ſcis q̄r nō habes.magnū eſt bn̄ficiū ſi acci/
pis qḋ tribuiꝛ tibi.ſi autē habes ⁊ non eſu/
ris.nō debes cibū eſurientiū accipe ſatura
tus.accipe qḋ in vētrē mittas.nō qḋ ī ſac/
culū.accipe tunicaȝ q̄ corp⁹ tegat.nō q̄ ar/
cas impleat Itē hoc ipm̄ aſtruit Chryſ.
ome.iiij.ſup Matth.loq̄ns de trib⁹ pueris
exiſtētib⁹ in babylone. Ne em̄ mihi eos q̄s
in regalib⁹ atrijs īuenerūt honores dicas.
ſancti enim exiſtentes ⁊ iuſti decies milies
vtiq̄ȝ elegiſſent mēdicare domi.⁊ eis que i
templo erāt bonis potiri. Elegi em̄ ait ab/
iectus eſſe in domo dei magis q̄ȝ habitare i
tabernaculis peccatoꝝ. Idē ī ome.lxx/
viij.ſup mat.dicit. Qn̄ viderꝭ paupem.re/
cordare verboꝝ ꝑ que ſignificabat q̄m ipē
ſit q̄ cibaꝛ.⁊ ſi em̄ in eo qḋ apparet nō ē chri
ſtus.ſed in h̄ ſcemate ipē accipit ⁊ mēdicat.
Sed verecūdaris audiens q̄m mendicat
chriſt⁹. Verecūdare cū mendicanti n̄ das.
Hec em̄ eſt verecūdia.h̄ ſupplicium ⁊ tormen
tū. Mendicare em̄ eū ei⁹ bonitatꝭ eſt ſignū
⁊ iō in eo nos ornari oportet. Itēȝ ſuper
math.ome.lxix. Meli⁹ ē mēdicare q̄ȝ rape.
h̄ quidē.ſ.mēdicare in nl'lo offendit deū.il/
lud aūt offendit deū ⁊ hoīes. His etiam
manifeſte ꝯcordat Bern̄.ī ome.ſup illḋ lu.
Cū eſſet ieſus annoꝝ.xij.q̄rēs vbi chriſtus
fuit in triduo.dicit ſic. Per illud triduū vbi
eras bone ieſu.q̄s tibi cibuȝ miſtrauit aut
potū.q̄s detraxit calciamenta.q̄s membra
puerilia fouit vngētis. vbi g̃ eras dn̄e. An
vt te ꝑ oīa ꝯformares nr̄e pauptati.⁊ om̄s
in te humanas miſerias ſuſcipes.q̄ſi vnus
ex turba paupeꝝ ſtipē ꝑ oſtia mendicabas.
q̄s dabit me buccellaꝝ illaꝝ mēdicatarum
participē fieri.⁊ ſaltē diuini illi⁹ edulij reli/
quijs ſaginari Itē glo.ſup illud.ij.Coꝝ.
viij.qui cū eſſet diues ⁊c̄. Nemo ſe contem/
nat.paup in cella.diues in conſcīa.ſecurior
dormit in terra q̄ȝ diues auro in purpura.
Nō g̃ expaueſcas cū tua mēdicitate ad illū
accedere q̄ indutus eſt nr̄a pauptate.vbi ſe
pauperauit.nos ditauit.Amen.

Magiſter Guilhelm⁹.

q Ueꝝ vtrū paupes validi et maxīe
regulares ad opa manualia vniuer

ſalit̄ ſint aſtricti. Et ꝙ ſic oñdit̄ ꝑmo ex vinculo legꝭ nature Gen̄.ij. Poſuit deꝰ hoīez ī paradiſo vt oparet̄. Itē eiuſdez.iij. In ſudore vultꝰ tui veſcerꝭ pane tuo. ğ ꝓceptū de laborādo reſpicit hoīez ſm naturā inſtitutā et ſm naturā lapſaz. ğ ſm oīa tpa. ſ3 maxīe reſpicit hoīez q̄ pt ꝑ ſeipm ⁊ n̄ pt ſupplere ꝑ aliū. tal' aūt eſt paupvalidꝰ. ğ tal' tenet̄ ad manualit̄ laborādū. Itē Zach.xiij. Nō agricola ego ſuz. q2 adam exēplū meū. glo. vt comedā panē meū ī ſudore vultꝰ. dum ille ſe oñderet natū ad h̄ vt ī ſudore vultꝰ comederet panē. ſ3 h̄ maxime ꝯuenit ei q̄ indiget pane. ⁊ pt laborare. et tal' eſt validꝰ paup. ğ ⁊c̄. Itē ad ea ſine q̄b9 nō pt natura ſubſiſtere ſumꝰ naturalit̄ obligati ſ3 ſine labore corꝑali ſiue manuali nō pt genꝰ hūanuz in eſſe ꝯſeruari. ğ ad h̄ neceſſario aliq̄ obligātur. ſed nō niſi illi q̄ ſunt idonei. ſ3 tales ſūt paupes validi. q2 indigēt ⁊ pn̄t. ğ tales ꝓcipue obligant̄ Itē ſicut os datū eſt hoīī ad mādücādū. ita ⁊ manꝰ ad opandū. ſed q̄ neglexerit comedere cū indiget ſi poſſit facit ꝯtra dictamē iurꝭ natural'. ğ pari rōne q̄ neglexerit opari manualit̄. ſi indiget et valet. ſed tal' eſt paup validꝰ. ğ ⁊c̄. Itē hoc ipm oñdit̄ rōne religiōis chriſtiane. ꝑmo ꝑ apl'icū ꝓceptū. Eph.iiij. Qui furabat̄ iā nō furet̄. magꝭ aūt laboret opando manib9 ſuis ⁊c̄. Si dicas h̄ eſſe cōſiliū. ꝯ.j. Theſ.iiij. Operemini manib9 vr̄is ſicut ꝓcepimꝰ vobis. vt honeſte ambuletꝭ ad eos q̄ forꝭ ſūt. ⁊ nullius aliq̄d deſideretꝭ. Glo. Ne duz rogetis vl' tollatꝭ. Sed h̄ maxīe reſpicit pauperes. ğ ⁊c̄. Itē hoc ipm videt̄ ꝑ apl'icum exemplū.ij. Theſ.iij. Ipi ſcitis queādmoduz oporteat imitari nos. q2 nō inq̄eti fuimus int̄ vos. neq3 gratis panem māduca. ſed ī labore ⁊ fatigatiōe ⁊c̄. Glo. Apl'us forma erat his q̄ tenues erāt ī ſuba ī plebe. vt diſcerēt libertatē ſuā nō amittere. Qui eīm ad alienā menſaz freq̄nter ꝯuenit ocio deditus. adulet̄ neceſſe eſt paſcēti ſe. Cū religio nr̄a ad libertatē hoīem vocet. ğ h̄ eſt cōtra religionē nr̄am. Itē hoc ipm videt̄ ꝑ apl'icū edictū.ij. Theſ.iij. Cū eſſemꝰ apud vos h̄ denūciabamꝰ vobis. qm̄ ſi quis nō vult opari nō manducet. Sed ꝯſtat ꝙ non loquit̄ niſi de his q̄ indigēt refectōne. ğ ⁊c̄. Si dicas ꝙ nō intelligit̄ de labore corꝑali cōtra hoc qd̄ ibidē dicit glo. Dicūt q̄dā de opib9 ſpūalib9 h̄ apl'm ꝓcepiſſe. ſed ſuꝑflue conant̄ ⁊ ſibi ⁊ ceteris caliginez obducere. vt qd̄ intelligit̄ charitas monet. nō ſolū facere nolit. ſed nec intelligere. Sed forte dices ꝙ verba apl'i intelligunt̄ dici ad curioſos. vagos ⁊ ocioſos. nō ad chriſti ſuos ſpiritualib9 occupatos. ꝯtra. ſuꝑ illud. qui nō laborat. Glo. vult apl'us ſuos dei corꝑalit̄ opari vt habeāt vnde viuāt. vt nō cōpellantur egeſtate neceſſaria petere. ſed ſerui dicunt̄ viri boni ⁊ iuſti. ⁊ talib9 ꝓcipit operari vt nō cōpellant̄ mendicare. ergo pauperes validi ⁊c̄. Hoc ipm oſtēdit̄ rōne pfeſſionis monaſtice. Primo ꝑ beatū Augꝰ. q̄ ꝑ totuz librū de ope mona. intēdit tanq̄ finali concluſiōe oñdere ꝙ monachi aſtricti ſunt ad opa manualia. Itē glo. ſuꝑ illud Lu.xij. vendite q̄ poſſidetꝭ. ⁊ date elemoſynam ⁊c̄. vt oīb9 ſpretis ꝓ deo. poſtea labore manuū opemini vnde viuatꝭ vl' elemoſynā faciatꝭ. ſed oēs regulares ex voto tenent̄ ad conſiliū pauptatis. ergo ſm glo. labor manualis deb3 ſequi abrenūciationē. ğ oēs tenentur ad corporalē opationē. Itez Hiero. ad ruſticū. ⁊ habet̄ de conſe. di. vlti. Semꝑ aliq̄d boni facito. vt te diabolꝰ inueniat occupatū. Si apl'i habētes poteſtatē de euāgelio viuere laborabāt māib9 ſuis ne quēq̄ aggrauarēt. cur tu in vſus tuos ſucceſſuras res nō ꝓparas. vel fiſcellā texe iūco. vel caniſtrū lentis plecte viminib9. Et poſt Scribant̄ libri. vt ⁊ manꝰ opent̄ cibos. et anima ſaturet̄ lectione. Itē beatꝰ Benedictus in regl'a ſua Tūc veri monachi ſūt ſi de ope manuū ſuaꝝ viuāt. ſicut pr̄es nr̄i apl'i. Ergo ſi h̄ facit nos imitatores apoſtolorū. ⁊ oēs religioſi debent eſſe tales. ergo ⁊ opari manualiter. cū opa ſuꝑerogationis nō diminuant ſed implere debeant opera preceptorū Itē beatꝰ Franciſcus in regl'a ſua. Fratres inq̄t quib9 dedit dominꝰ gratiam laborādi ⁊c̄. Et ꝙ de labore corporali intelligat. patet ꝑ hoc qd̄ ſeq̄tur. De mercede vero laboris.

Sanctus Bonauentura.

Contra. ꝙ non omnes validi pauperes ad opa manualia ſint aſtricti videt̄ primo ratiōe cōtemplatiōis Luc̄.x. Martha ſollicita es ⁊c̄. vſq3 elegit. Melius ergo faciebat maria intendēs ꝯtemplationi. q̄3 martha corporali occupationi. ſed non melius ageret ſi omitteret illud ad quod tenebat̄. ergo intendens ꝯtemplationi abſoluit̄ ab

opere corporali. Item ſuꝑ illud Geneſ
xxiij. cõfirmatus eſt ager. glo. contemplati
ua vita a ſecularibꝫ actionibꝫ funditus di/
uidit. ſed non ab actionibus ſpũalibꝫ. ergo
a corꝑalibus. Nec diuidit ꝯtra legẽ dei. er/
go contemplãtes nõ ſunt aſtricti ad hoc.

Itẽ labor manual' nõ eſt actꝰ reſpiciens
vel vniuerſalit' oĩa mẽbra chriſti. alioq̄n
nullus ſine eo poſſet ſaluari. reſpicit ergo
officiũ alicuiꝰ membri. ſed membrũ habẽs
officiũ dignius nõ tenet' ad actũ mẽbri in/
dignioris. ergo ſi digniora ſunt membra q̄
habent grãꝫ cõtemplãdi nõ aſtringunt' ad
officiũ vl' exercitiũ actiõis. maxime cum ne
ceſſitas nõ cõpellit defectꝰ inferiorꝫ mẽbri.

Itẽ ꝙ nõ oẽs aſtringant' oñdit' rõne ꝓdi
cationis Lu. x. Miſit eos binos ꝛc. Gloſa
Amb. Tanta dꝫ eſſe ꝓdicatori fiducia. vt ſi
bi neceſſaria nõ defectura certiſſime ſciat.
ne dũ ſibi ꝓuidet terrena minꝰ alijs ꝓuide
at eterna. g̊ ſtudiũ ꝓdicatõis ⁊ doctrine nõ
debet intermitti ꝓpter opꝰ corꝑale. cũ hõ nõ
ꝑfecte ſufficit ad vtrũq;. Item ſuꝑ illud
Luce. x. Dignꝰ eſt oꝑariꝰ mercede ſua. glo.
Due mercedes ꝓdicatori debent'. Una in
via q̄ in labore ſuſtẽtat. Altera in patria q̄ i
reſurrectione remunerat. ſed qđ debet' ali/
cui nõ tenet' illud labore corꝑali acq̇rere. g̊
ꝓdicator nõ tenet' ꝓpter ꝓdicationẽ corporꝫ
manualit' oꝑari. Iteꝫ Augꝰ. de oꝑe mo/
na. Si euãgeliſte ſunt. ſi miniſtri altaris ſi
diſpenſatores ſacroꝝ. plane ſibi vendicãt
ptãtẽ viuẽdi. ſcꝫ ſine oꝑe corꝑali. ergo ꝛc.

Itẽ ꝙ nõ oẽs aſtringant' oñdit' rõne ſpi
ritual' occupatiõis. j. Cor. ix. Neſcitꝭ ꝙ q̇ in
ſacrario oꝑant' q̄ de ſacrario ſunt edũt. et q̇
altario ſeruiũt. cũ altario participant. Glo.
Natural' rõ dictat vt q̇s viuat inde vbi la/
borat. Si g̊ fidel' q̇ intentꝰ eſt ſpũalibꝫ oc/
cupatiõibꝫ dignꝰ eſt ſuſtẽtari. nec tal' ẽ ocio/
ſus. g̊ nec rõne ocij vitãdi. nec etiã victꝰ acq̇
rendi tenet' manualit' oꝑari. Itẽ Anſ. ꝺ
ſili. Tres q̇ppe ſunt ordines hoĩm. orãtes.
agricolãtores ⁊ defenſores. q̇s ad diuerſa
officia deꝰ ĩ h̄ mõo diſpoſuit. Monachos
vt ꝓ alijs orẽt. ⁊ lacte ꝓdicatiõis imbuant.
Agricolatores vt de ſuo labore ⁊ ipi et alij
viuãt. Milites vt orãtes defendant. Sed
milites digni ſunt ſuſtẽtari q̄ñ ſuũ officiuꝫ
exercẽt abſq; labore corꝑali. g̊ pari rõne et
monachi digni ſunt. Itẽ ſi ſpũal' occupa
tio nõ excuſat a labore corꝑali. g̊ multo mi/
nus nec ſciential' g̊ oẽs validi pauꝑes q̇ ſtu
dent in q̄libꝫ ſcĩa ſunt ĩ malo ſtatu. qꝛ nõ vi
uunt de labore manuũ ſuarũ. ſꝫ h̄ eſt valde
abſurdũ. g̊ ⁊ ꝓmũ. Itẽ chriſtꝰ legem ꝑfe
ctiſſime ĩpleuit. qꝛ decebat eũ ĩplere omnẽ
iuſticiã. ſꝫ chriſtꝰ pauꝑrimꝰ fuit ⁊ validꝰ. g̊ ſi
tales vniuerſalit' oꝑari tenent'. chriſtꝰ nõ ꝑ/
fecte legẽ ĩpleuit. nec dedit exẽplũ ꝑfectũ. ſꝫ
h̄ eſt incõueniẽs. g̊ ⁊ ꝓmũ. Itẽ btũs Be/
nedictꝰ q̄ñ erat in ſpelunca erat pauꝑ et va
lidus. ⁊ tñ nõ viuebat de labore manuũ ſu
arum. ſed edebat qđ ſibi Romanꝰ apporta/
bat. vt dicit'. ij. dyalogoꝝ. ergo vl' erat in ma
lo ſtatu. qđ abſurdum eſt. vl' nõ tenebatur
ad operanduꝫ. Item aut pauꝑes validi
pñt viuere de elẽoſynis abſq; manuali oꝑe
re. aut nõ. Si ſic. habeo ꝓpoſitũ ꝙ nõ tenẽ/
tur. Si nõ pñt. ergo cũ oĩa bona eccl'iaꝝ
⁊ monaſteriorũ nõ ſunt niſi elemoſyne pau
perũ. vt ſancti dicũt ⁊ manifeſtũ eſt. g̊ oĩs
quotq̇t validi ⁊ clerici ⁊ monachi q̇ viuunt
de hmõi bonis ſine labore manuali ſunt ĩ
ſtatu ꝑditionis. Si ergo hoc eſt abſurdiſſi
mũ. patꝫ ꝙ ⁊ illud ex quo ſequit'. Si dicas
ꝙ groſſis ⁊ magnis elemoſynis licet. ſed de
paruis nõ licet. hoc nõ ſolũ abſurdum eſt.
verũ etiã adeo ridiculoſum vt manifeſte q̇
ſic dicit colet culicẽ ⁊ glutiat camelũ. Reſtat
ergo ꝙ ad huiuſmõi oꝑa manualia nõ om/
nes validi pauperes ſunt aſtricti.

Reſponſio.

Ad ꝓdictoꝝ intelligẽtiã eſt notãdũ ꝙ ſi/
cut circa fidẽ btiſſime trinitatꝫ triplex ẽ via
ſciendi. ita ꝙ due q̄ declinãt ad extrema ſũt
erronee. ſicut hereſis ſabelliana ⁊ arriana.
media vero vera ⁊ catholica. Sic in q̄ſtio/
ne ꝓpoſita duplex eſt via declinãs ad extre/
ma. ⁊ iõ erronea ⁊ reprobãda. media ꝟo re/
cta ⁊ acceptãda. Unꝰ eſt modus dicendi
ꝙ nulli pauꝑes volũtarij q̄ntũcunq; vali/
di ad oꝑa manualia ſunt aſtricti. ſed ſolum
ad ſpũalia. Et hi fundauerunt ſe ſuꝑ illud
Math. vj. Reſpicite volatilia celi. Hic au
tẽ modꝰ dicẽdi eſt erroneꝰ. qꝛ eſt corrupti/
uus eccl'ie. deprauatiuꝰ ſcripture. Corrũ/
pit eccl'iam dũ ſimulãdo falſaꝫ iuſticiaꝫ. fo/
uet pigriciã. dũ ſimulat ſe velle euãgeliũ ꝑ/
ficere vult ociũ carnis nutrire. De q̇bꝫ Au
gꝰ. in li. de oꝑe monachoꝝ. Quis ferat ho/
mines ꝯtumaces ſaluberrimiſ monitꝭ apl'i
reſiſtentes. nõ ſicut infirmiores tolerari. ſꝫ
ſicut ſanctiores etiã ꝓdicari. vt monaſteria

doctrina ſaniore fundata. gemīa illecebra
corrumpant̃. ꝛ diſſoluta licētia vacatiōis. ꝛ
falſo noīe ſanctitatꝫ. Deprauat etiā̄ ſcriptu
rā̄. q2 nimis āpliat ꝟba euā̄gelica. et nimis
artat ꝟba aplica. Uult em̄ ꝙ euā̄geliū̄ inhi
beat pfectis om̄e op9 corpale. ꝛ vult ꝙ apl's
nō ſuadeat niſi op9 ſpūale. q̄rū̄ vtrūqꝫ falſū̄
eſt. Et ꝯtra hanc falſitatē Aug9. totū̄ librū̄
de ope mona. ꝯdidit. oñdens ꝙ apl's intel/
ligit de ope corpali. ꝛ ꝙ euā̄geliuꝫ nō vetat
corpalia opa. ſꝫ ſolū̄ ꝙ cor nō ſollicitet̃ p̄oc
cupatū̄ circa tpalia. Unde in pncipio li. de
ope mona. ait. Prius debem9 oñdere btm̄
aplm opa corpalia ſeruos dei opari voluiſ
ſe. deinde oñdere euangelica illa p̄cepta de
quib9 nōnulli nō ſolū̄ pigriciā̄ ſed arrogan
tiā̄ fouent. aplico p̄cepto ꝛ exēplo nō eſſe cō
traria. Uñ ꝯuincit Aug9. poſitionē iſtaꝫ eē
reprobandā̄. Scōs mod9 dicētiuꝫ eſt ꝙ
oēs validi paupes q̄ nō hñt vnde viuā̄t ad
opa manualia ſeu corpalia ſunt aſtricti. Et
innitunt̃ ꝟbis apl'i. ij. Theſ. iij. Qui nō la/
borat nō mā̄ducat. Nec pñt excuſari vt di/
cūt p opa ſpūalia. Et h̄ quidē mod9 dicen/
di eſt errone9 ſicut ꝛ pm9. Naꝫ nimis decli/
nando ad alterā̄ extremitatē. deprauat ſcri
pturā̄. ꝛ corrūpit eccl'iam. Scripturaꝫ de/
prauat. q2 nimis ampliat ꝟbū̄ apl'i. dū̄ dicit
Qui nō laborat nō mā̄ducet. volēs illa ꝟba
de labore manuali nō ſoluꝫ ad ocioſos. ſed
q̄ntūcūqꝫ vtilit̃ in ſpūalib9 occupatos extē
di. q̄ nō ſunt curati. Nimis etiam reſtringit
ꝟba euā̄gelica dū̄ illa ꝟba. dign9 ē oparius
mercede ſua. ad eos ſolos extēdit qui hñt
aīaꝝ curā̄. cū̄ poti9 fiat homo dign9 merce
de ex ope q̄ꝫ ex dignitate. Abſit oīno a fide/
lib9 mentib9 ꝙ coopatores hñtiū̄ curā̄ non
ſint digni oparij. nec digni mercede ꝛ ſuſtē/
tatione ſua. maxime q̄ fidelit̃ collaborā̄t in
ꝟbo ꝛ doctrina. Eccl'iam etiā̄ corrūpit duꝫ
ſimulat diſtrictionē iuſticie. ꝛ pſequit̃ ſpm̄
vite. Quid em̄ aliud eſt h̄ q̄ꝫ qd ſignificatū̄
eſt p p̄poſitos pharaonis. de q̄b9 d2 Exo. j.
ꝙ oderā̄t filios iſrl'. ꝛ ad amaritudinē pdu
cebant. affligētes opib9 duris luti ꝛ lateris.
atqꝫ oī ſuitute. Et ne forte videar moueri
ſpū ꝓprio. audi q̄d dicit glo. ſup illud Exo.
v. Quare moyſes ꝛ aaron ſollicitatis ppl'm
ab opib9 ſuis. Ite ad onera vr̄a. Hodie ſi
moyſes ꝛ aaron. i. ꝓpheticus ꝛ ſacerdotalis
ſermo aīam ſollicitet ad ſuitiū̄ dei. exire de
ſeculo. renū̄ciare oīb9 q̄ poſſidet. attendere

legi ꝛ verbo dei. ꝯtinuo audies vnanimes
ꝛ amicos pharaonis dicētes. Uidete quō
ſeducunt̃ hoīes. et puertunt̃ adoleſcentes.
ne laborent. ne militent. ne agant aliq̄d qd
proſit. relictis oīb9 neceſſarijs inertias ſe/
ctant̃ ꝛ ociū̄. Quid eſt ſeruire deo. labora/
re nolū̄t. ꝛ ocij occaſiones q̄rū̄t. Hec erant
tū̄c ꝟba pharaonis. hec ꝛ nunc amici ei9 lo/
quunt̃. nec ſolū̄ ꝟbis. ſꝫ etiā̄ ꝟberib9 pſequū̄
tur. Hucuſqꝫ glo. Qm̄ igit̃ vtraqꝫ opini
onū̄ vel ſnīaꝝ declinat ad extrema. ꝛ decli/
nā̄do deprauat ſcpturā̄ ꝛ corrūpit eccl'iam.
iō vtraqꝫ reprobā̄da. Prima q2 dat fomen
tū̄ pigricie. ſcōa q2 nitit̃ extinguere ſpm̄ vi/
te ſub onere ſuitutꝫ egyptiace. Pria q2 fo/
uet ociū̄ carnale. ſcōa q2 pſequit̃ ſpirituale.
Propterea ſcōa lōge puerſior eſt q̄ꝫ pma. li
cet vtraqꝫ ſit mala. Iōqꝫ vtraqꝫ repulſa
tenēda eſt via media. ꝙ de paupib9 validis
aliq̄ ſunt aſtricti. aliq̄ ꝟo abſoluti. aliq̄b9 in/
dicit̃ ſub p̄cepto. aliq̄b9 p cōſilio. aliq̄b9 nec
iſto nec illo mō. Ad cui9 pleniorē euiden
tiā̄ notā̄dū̄ eſt. ꝙ regnū̄ reipublice in eccl'ia
attendit̃ circa tria. ſ. q̄ntū̄ ad bonū̄ inferiuſ
qd eſt corpale. q̄ntū̄ ad bonū̄ exteri9. qd eſt
ciuile. ꝛ q̄ntū̄ ad bonuꝫ interi9 qd ē ſpūale.
ꝛ ſm̄ h̄ triplex gen9 opis eſt neceſſarium ad
regnū̄ reipublice ꝛ eccl'ie militantꝫ. ſ. op9 ar
tificiale. qd ꝛ manuale d2. q2 manus ē orga
nū̄ organoꝝ. op9 ciuile ꝛ op9 ſpūale. Opus
manuale ſiue corpale dico qd eſt neceſſariū̄
ad p̄paranda alimēta. veſtimēta ꝛ habitacu
la. ꝛ diuerſorū̄ opificū̄ ꝛ artiū̄ inſtrumenta.
Opus ciuile dico qd eſt ipoꝝ p̄ſidū̄ guber/
nantiū̄. militū̄ defendentiū̄. ꝛ mercatoꝝ ne/
gociantiū̄. ꝛ famuloꝝ ſubmīſtrā̄tiū̄. Opus
ſpūale dico qd ꝯſiſtit in diſſeminā̄do diui/
na verba. meditā̄do diuīa cantica. in diſpē
ſando ſacra. in cōicando bona ſibi diuinit9
data ſiue terrena ſiue ſpūalia. Nā̄ diſtribue
re ſua p chriſto opus eſt ſpūale. non ciuile.
nō ciuitatꝫ terrene. Sicut g̊ q̄ intenti ſunt
opib9 ciuilib9 reipublice ad opa manualia
p aplicū̄ preceptuꝫ nō intelligunt̃ aſtringi.
ſic nec hi q̄ intenti ſunt ſpūalib9. maxime ſi
redū̄det in alioꝝ ſalutē. cōmodū̄ ꝛ pfectuꝫ.
Et iō occupatos in q̄ttuor generib9 operū̄
ſpūaliū̄ p̄dictoꝝ excipit Aug9. a tētōe apl'i/
ci p̄cepti ī li. de ope mona. cū̄ dic̄. Si euā̄ge
liſte ſū̄t. ſi miſtri altarꝫ ſi diſpēſatores ſacra
mētoꝝ. plane hanc ſibi vendicant ptā̄teꝫ. ſi
aliq̄d hēbant in ſeculo q̄ facile ſine opificio

ſuſtentarēt hāc vitā. qđ ↄuerſi ad deū indi
gentib⁹ diſptiti ſūt. Euāgeliſte aūt diſſemi
nāt diuia ꝟba. Miniſtri altarꝭ decantāt di
uinas laudes ⁊ diuia cantica. Diſpenſato/
res ſacroꝝ diſpēſant diuia ſacra. ⁊ maxime
euchariſtie vel pnie. Qui diuiſerunt ſuas
poſſeſſiões. diſtribuerūt bona ſua. Si er/
go digni ſunt ſuſtentari ꝑ vnica diſtributi
one ſpūaliū. etiā ſi nihil corꝑalit̄ operent̄. ⁊
ſi ille q̇ docet filiū alicuiꝰ grāmaticā. meret̄
ab eo ſuſtētari. q̄re nō ille q̇ docet viā regni
celeſtis. q̇ impetrat grām orādo. q̇ etiā exē/
plis bone vite excitat ⁊ dirigit ad et̄nā ſalu
tē. Cū ḡ reſpublica vniuerſalis eccleſie ſeu
eccl'iaſtice hierarchie indigeat ad ſui cōſer
uatōnē triplici oꝑe ſup̄ dicto. nec deus nec
angelus. nec paſtor ecc̄ie vl' rector ſic apl's
aſtringit ad hmōi oꝑa. niſi ſm ꝙ exigit ſalꝰ
neceſſitas ⁊ vtilitas ipiꝰ eccl'iaſtice hierar/
chie. cuiꝰ ſerui chriſti ſunt mēbra. Qm̄ ḡ in
ter mēbra xp̄i ſunt q̄dā maxime idonea ad
oꝑatiões corꝑales. ⁊ mīme ad ſpūales. q̄dā
ecōtrario mō. hinc ē ꝙ illis pauꝑib⁹ validiſ
q̇ ad oꝑa corꝑalia maxīe ſunt idonei ⁊ mini
me ad ſpūalia. q̇ ↄuenient̄ alit̄ neſciūt vita/
re ociū. ⁊ opus facere victu dignū. tales ad
oꝑa manualia aſtringunt̄. ⁊ eis ē manuale
in p̄cepto. His āt q̇ ſil' ſpūalib⁹ ſufficienter
pñt intēdere. ⁊ labore manuū victū acq̇rere
vel ī toto vl' ī magna ꝑte. q̄lis fuit apl's pau
lus. eſt opꝰ manuale ī ↄſilio. His aūt q̇ ma
xime ſunt idonei ad ſpūalia oꝑa p̄dicta vel
etiā ad ciuilia. ⁊ mīme ad hec manualia. hu
iuſmōi oꝑa lucratiua et artificialia nō ſūt ī
p̄cepto nec etiā ī ↄſilio. q⁊ ſtultū eēt ꝙ ꝓ re
modice vtilitatꝭ cōmūe bonū magnū incur
reret detrimētū. nec h̄ ordinauit deꝰ nec eiꝰ
apl's. ſic in ſeq̄ntib⁹ euident̄ oñdit̄. Qr āt
de hmōi oꝑib⁹ ⁊ hoīb⁹ diuerſificari debeat
iudiciū ſm diuerſitatē donoꝝ. officiorum ⁊
grāꝝ ſibi diuinitꝰ collataꝝ. oſtēdit glo. ſuꝑ
illud Deut. xxviij. Bñdictꝰ fructꝰ ventris
tui. ⁊ fructꝰ terre tue. ⁊ fructꝰ iumētoꝝ tuo/
rū. ita dicēs. Diuerſos ordines notat ſub/
ditoꝝ. Alij eñ doctorib⁹ corꝑalia p̄bēt ad/
iumenta. alij laborare pñt qđ ſibi fuerit p̄/
ceptū. alij ſimplicitate ↄtenti ꝑ innocentiā
vite ſtudēt deo placere. vnuſq̇ſq; ꝓpriū do/
nū habet ex deo. Concedendū eſt igit̄ ꝙ
nō oēs validi pauꝑes etiā non curati ad
hmōi oꝑa manualia ſunt aſtricti. ⁊ ↄceden/
de ſunt auctoritates ⁊ rōnes. h̄ ꝓbantes. h̄

oſtendētes. Ad illud aūt qđ p̄mo obijcit̄
in ↄtrariū de obligatiōe legꝭ nature dicen/
dū ꝙ natura ad h̄ nō aſtringit niſi rōne pe/
riculi vitādi. Nā ſi ex lege nature hec mane
ret obligatio. cūcti eſſent vniuerſalit̄ ⁊ eq̄lit̄
obligati. qđ abſurdiſſimū eſt. iō ſi aliquis a
natura aſtringit̄. h̄ nō eſt niſi ꝓpter vitādū
periculū. ⁊ h̄ p̄t eſſe triplex. Aut q⁊ nō p̄t ſi/
ne labore viuere. aut q⁊ nō p̄t honeſte viue
re. aut q⁊ nō pōt fructuoſe viuere. In p̄mo
ꝑiclitat̄ entitas. in ſc̄do honeſtas. in tercio
vtilitas. Eſt aūt naturał'r inſertꝰ hoī amor
ſui eſſe ↄtinui. amor honeſti. ⁊ amor cōmo/
di. ⁊ ꝑ h̄ lege nature aſtringit̄ hō ad vitādū
h̄ triplex ꝑiculū. Si ḡ aſtringit̄ neceſſario
ad manualit̄ oꝑandū pauꝑ validꝰ. ſi in tali
articulo ↄſtitutꝰ ē ꝙ nō p̄t alit̄ viuere. vl' nō
pōt honeſte ſiue iuſte. vl' nō pōt alit̄ viuere
fructuoſe. Si aūt p̄t alit̄ h̄ ꝑiculū vitare eq̄
vel magꝭ vtilit̄. aſtringi ad h̄ non h̄ ex lege
nature. Qđ ḡ obijcit̄ ꝙ hō ex p̄ma ſua cō
ditiōe ordinatꝰ eſt ad iſtā oꝑationē. Dicen
dū ꝙ nullꝰ hō dꝫ eſſe ſine labore in hac vita
ne forte de eo dicat̄ qđ de reprobis dicit̄ ī
Ps. In labore hoīm nō ſunt ⁊c̄. ſed ex hoc
nō ſequit̄ ꝙ oporteat occupari circa laborē
manuū. ⁊ maxime lucratiuū. Et ꝑ h̄ ꝑtꝫ re/
ſpōſio ad ſequēs de exēplo ade. q⁊ cōſtās ē
ꝙ nō oēs obligant̄ ad opus agriculture.
Ad illud qđ dr̄. ī ſudore vultꝰ tui ⁊c̄. tunc
nō dictū eſt in p̄ceptū iurꝭ ſed ī penā culpe
ꝑpetrate. ſic ꝑtꝫ ꝑ textū ſeq̄ntē. Ad illud
qđ obijcit̄. ꝙ ſine hmōi oꝑe nō p̄t genꝰ hu/
manū ſuſtētari. Dicēdū ꝙ duplex eſt man/
datū. Unū indiuidui. aliud qđ reſpicit con
ſeruationē ſpeciei. ſic ē mādatū de mādu/
cādo. ⁊ mādatū đ generādo. Illud ḡ qđ re
ſpicit ↄſuatōē ſpēi ñ obligat niſi in cōi. q⁊
vno implēte aliꝰ abſoluit̄. ſic de generatōe.
⁊ q⁊ opus manuale eſt hmōi niſi in eo q̇ cō/
ſtitutꝰ eſt ī ſtatu ꝑiculi. iō ñ h̄ niſi tal' aſtrin
gi. Ad illud qđ obijcit̄ ꝙ ſic os eſt ad mā
ducandū. ita ⁊ manꝰ ⁊c̄. dicendū ꝙ nō ē ſil'e
q⁊ ſi hō poſſet viuere ſine cōmeſtiōe ſic pōt
viuere ſine manuali oꝑe. nō teneret̄ mādu/
care. Preterea vnꝰ hō p̄t oꝑari ꝓ alio. ſꝫ nō
mādIcare ꝓ alio iō nō oportet ſic oēs aſtri/
gi vniuerſalit̄ ad manualē oꝑationē ſic ad
manducationē. Ad illud qđ obijcit̄ de p̄
cepto. exēplo aut dicto ⁊ ꝟbo apl'ico. Notā/
dū ꝙ circa apl'icū p̄ceptū ↄſiderāda eſt ꝑſo
na cui p̄cipit̄. cauſa ꝓ q̄ p̄cipit̄. et forma ſub

quã p̄cipit. Si ꝯſideret pſona nõ oĩb9 p̄/
cipit generalit. ſʒ determiate quibuſdã. Ait
em̄ ſic. ij. Theſ. iij. Et audiuim9 quoſdã int
vos ambulãtes inq̄ete. nihil opantes ſʒ cu
rioſe agẽtes. His aũt q̄ hmõi ſunt denũcia
mus vt cũ ſilẽtio opantes ſuũ panẽ mãdu/
cent. Precipit ḡ inq̄etis curioſis et ocioſis.
Si aũt ꝯſideret cauſa nõ eſt dubiũ quin ſit
ad remotionẽ hoꝝ triũ vicioꝝ. Quia em̄ la
bor corpalis valet ad corp9 domanduʒ. ad
ociũ tollendũ. ad victũ honeſte querẽdum.
idẽ apl's imponebat eis laborẽ q̄ſi in vicioꝝ
iſtoꝝ medicamentũ. Nã inquieti labore do
mante. ocioſi labore excitãte. curioſi et feda
cura victũ querẽtes. vt dicit glo. indigẽt la/
bore victũ pmerente. Ideo apl's q̄ſi p ſe lo
quit ꝓprie ꝛ ſufficiẽtiſſime in p̄dicto mãda
to ſi attendat cauſa. Si v̄o attendat forma
ſub qua p̄cipit. ꝯſtãs eſt ꝙ debet ꝯuenire cũ
cauſa. Apoſtolicũ em̄ h̄ p̄ceptũ eſt. ꝛ ad tria
p̄dicta ille aſtringit. q̄ nõ poteſt hr̄e illa tria
p aliã viã licitã ꝛ ꝯuenientẽ. q̄ v̄o poteſt non
aſtringit determiate ad hãc viã. ꝗtũ eſt de
ipi9 p̄cepti efficacia qd dedit apl's ad ornan
dã ꝛ edificãdã eccl'iam. nõ ad deſtruendã il
lam. ſm poteſtatẽ quã ad edificatõem dic̄ ſi
bi diuinit9 datã. Dicendũ ḡ ꝙ apl'icũ prece/
ptũ. exemplũ. edictũ. ꝛ iudiciũ illos obligat
potiſſime q̄ ſũt inq̄eti. ocioſi. ꝛ curioſi. vt ab
his redeãt. vel eos q̄ nõ poſſunt aliter cõue
nienter ꝗ̄ p laborẽ corpalẽ vitare vicia ſup̄/
dicta. ſic̄ manifeſte oñſum eſt. Ad illd qd
obijcit de glo ꝙ vult apl's ſuos dei corpali
ter opari. Dicẽdũ ꝙ ſi illud eſſʒ velle p̄cepti
intelligẽdũ eſt indefinite de ſeruis dei. i. de
his q̄ ſunt ad ſuitiũ dñicũ ꝯuerſi. q̄ p maio/
ra ꝛ vtiliora opa nõ ſũt a manuali ope excu/
ſati. ſic̄ exẽplificat Aug9 de his q̄ vitã i ſecl'o
de labore corpali trãſigebãt. ꝛ ſic illud inde
finite dʒ intelligi ꝛ nõ vlr. Qꝛ abſurdũ eſſet
dicere ꝙ om̄es ſui dei ad h̄ ſint aſtricti. Pa
tet etiã h̄. qꝛ Aug9. a q̄ verba illi9 glo. accepta
ſunt ſʒ mutata. excipit q̄ttuor genera hoĩm
quos dic̄ nõ teneri vt laboreꝓprio victũ que
rãt. ſic̄ oñſum eſt ſup̄. Vñ ſup p̄dictã glo. in
nitendũ nõ eſt. tũ qꝛ mutat v̄ba Auguſtini.
dicit em̄ in origiali. Primũ debem9 oñdere
aplm corpalia opa ſeruos dei opari voluiſ/
ſe vt victũ ꝛ veſtitũ a nullo indigerẽt. nec ali
quã mẽtionẽ fecit de petitõe. qꝛ illi ꝯ q̄s age
bat nõ viuebãt de petitis. ſʒ oblatis. ſic̄ in. ij.
li. retractationũ dic̄. Faciẽda eſt ḡ vis i hoc

qd dicit voluiſſe. qd non ſp p̄ceptũ eſt. ꝛ in h̄
ꝙ dic̄ ſeruos dei. qd indefinite dictũ eſt. ꝛ in
hoc qd dicit ne ꝯpellãt. qd nõ ptinet ad pau
peres volũtarios. ſʒ poti9 ad inuitos Ad
illud qd obijcit de monachis. dicendum ꝙ
monachi regl'ares. aliq̄ hñt in pfeſſiõe ꝛ vo
to laborẽ manualẽ. aliq̄ v̄o minime. Rõ v̄o
hui9 eſt diuerſitas pfeſſionũ ex pte tempoꝝ
pſonaꝝ ꝛ intẽtionũ. Ex pte tpm. qꝛ circa tẽ/
pora p̄mitiue eccleſie q̄ttuor erãt genera mo
nachoꝝ. ſic̄ diſtinguit beat9 Bñdict9 in p̄n/
cipio regule. ſ. Cenobite. Anachorete. Sa
rabite ꝛ Gyrouagi. Primi erãt boni. ſecũdi
optimi. tertij ꝛ q̄rti peſſimi. Tertij em̄ ꝛ q̄rti
nõ ducebant iugo aliq̄. ſʒ ſm ꝓprias cõcupi
ſcẽtias ambulabãt. Sarabite intẽdẽtes car
ni. Gyrouagi mutabiles ꝛ vagabundi. ꝛ ad
oĩa mala pati. Scdi ſ. anachorete regl'a nõ
indigebãt. qꝛ tãq̄ pfectiſſimi regulabant a
gr̄a. Primis debuit regula dari vt diſtigue
rent a gyrouagis ꝛ ſarabitis. ꝯueniẽs fuit ne
cõpellerent exteri9 exire. ad laborẽ corpaleʒ
eos aſtringi. Vñ Aug9. in li. de ope monac.
Callidiſſim9 hoſtis tã multos hypocritas
ſub habitu monachoꝝ vſq̄q̄ diſperſit cir
cũeuntes ꝓuincias. nuſq̄ miſſos. nuſq̄ fi/
xos. nuſq̄ ſtãtes. nuſq̄ ſedẽtes. Et p9. Nõ
ne caleſcit cor vr̄m intra vos. ꝛ i meditatiõe
vr̄a exardeſcit ignis. vt iſtoꝝ mala opa bo/
nis opib9 pſeq̄mini. vt eis amputetis occaſio
nẽ turpiũ nũdinaꝝ. quib9 eſtimatio vr̄a le/
dit ꝛ infirmis offendiculũ ponit. Miſere/
mini ḡ ꝛ ꝯpatimi. ꝛ oſtẽdite hoib9 nõ vos in
ocio facile victũ q̄rere. ſʒ p anguſtã ꝛ artã vi
am h9 ꝓpoſiti regnũ dei q̄rere. Eadẽ vob rõ
eſt q̄ fuit apl'o. vt amputetis occaſiõʒ his q̄ q̄
runt occaſionẽ. vt q̄ illoꝝ putorib9 p̄focant
in vr̄o bono odore reficiant. Hucuſq̄ aug.

Ex pte etiã pſonaꝝ vouentiũ. qꝛ mõachi
tũc tpis p maxima pte erãt laici ꝛ plebei. ꝛ iõ
cõpetebat eis circa ꝯſueta opa occupari. vñ
Aug9. in li. de ope mona. Illi q̄ p̄ter iſtã ſo/
cietatẽ ſanctã vitã labore corpis trãſigebãt
ex q̄ꝝ numero plures ad monaſteria veniũt
ſi nolũt opari nõ manducẽt. Neq̄ em̄ in xpi
ana militia ad pauptatẽ diuites humiliant
vt paupes ad ſupbiã extollant. nulloq̄ mo
do decet vt i ea vita vbi ſenatores fiũt labo/
rioſi. ibi fiãt opifices ocioſi. ꝛ q̄ veniũt relictis
delitijs q̄ fuerũt p̄dioꝝ dñi. ibi fiãt ruſtici de
licati Ex pte intẽtionũ. qꝛ monaſteria pri
mitiua inſtituta erãt ad vitã ſolitariã agẽdã

vt vnuſq̄ſqꝫ hr̄et curā ſui. ⁊ apᷘ ſe habitaret
⁊ iō monach⁹ dict⁹ eſt. ⁊ qꝛ pauciſſimoꝝ ē ſp
diuinis intēdere. iō ne ocioſi eſſent cōgrue/
bat eoꝝ ꝓfeſſiōi exerceri circa op⁹ manuale.
Unde Hiero. ad ruſticū. Egyptioꝝ mona
ſteria hūc morē tenēt. vt nullū abſqꝫ labore
ſuſcipiāt. nō tā ꝓpter vict⁹ neceſſaria. q̄ ꝓpter
aīe ſue ſalutē. ne vagent̄ ꝑnicioſis cogitatiōi
bus. ⁊ ad inſtar fornicātis hierl'm oī trāſeū/
ti diuariēt pedes ſuos. Cōpetebat ḡ mona
ſterijs p̄mi tp̄is aſtringi ex ꝓfeſſiōe ad opuſ
manuale rōne tp̄is ꝑſonaꝝ ⁊ ꝓfeſſiōis. Sꝫ
poſt inſtātib⁹ tp̄ib⁹ modicis qn̄ illi Hyrona
gi erāt cōſumpti. ⁊ eccl'ia opulēta fuit tam i
clericis q̄ in monachis. magis erat op⁹ dā/
dum circa ſpūale exercitiū. ⁊ hinc eſt ꝙ mo/
nachi laborē manualē ſiue corꝑalem bene ⁊
recte in ſpiritualē exercitationē ⁊ pſalmodi/
am cōmutauerūt. Et qꝛ eccl'ie iā ditate ma/
gis indigebāt ſpūalib⁹ oꝑarijs q̄ vinitorib⁹
⁊ agricol'. Hinc eſt ꝙ ſpūſſanct⁹ religiones
pauꝑculas ſuſcitauit. quaꝝ ſollicitudo ⁊ cu
ra tota eſſet ad ſignādos ſeruos dei ī fron/
tib⁹ eoꝝ ſigno dei viui. vocādo ad pn̄iam et
ad grām ſpūſſancti. Un̄ vtreqꝫ a ſua prima
ria inſtitutōe habēt officiū p̄dicandi. ⁊ ideo
cū tales circa oꝑa ſpūalia ſint intēti ꝓpter q̄
alij ab alijs merent̄ ſuſtērari. nec ſunt ocioſi
nec curioſi ſic viuēdo. nec in ꝑiculo. cū dn̄s
eos pauerit vſqꝫ modo nec habēt h̄ ex voto
ideo nec ipi nec oēs pauꝑes volūtarij. licet
ſint validi. ſunt ad op⁹ corꝑale aſtricti. quia
nec rōne ꝑiculi. nec rōe p̄cepti aplici. nec rōe
voti emiſſi. vt manifeſte liquet ex premiſſis

Ad illud qᷘ obijcit̄ de li. de oꝑe mōacho
rū. dicendū ꝙ beat⁹ Aug⁹. in libro illo n̄ ad
hos loquit̄ ſꝫ ad p̄mos q̇ oꝑa corꝑalia q̄ ha
bebāt ex ꝓfeſſione ſub p̄textu ſpūalitatis cō
temnebāt. qꝛ nec ꝓpt̄ ſpūalia debebāt omit
tere corꝑalia. nec etiā ecōuerſo. Un̄ Bern̄.
ad tales loquēs ī apologia ait. Jā ꝑo de la/
bore manuū q̇d gloriamini. cū ⁊ martha la
borās increpata ⁊ maria q̇eſcēs laudata ſit.
⁊ Paul⁹ apte dicat. labor corꝑalis ad modi
cū vtilis eſt. pietas aūt ad oīa. Optim⁹ la/
bor ᷘ quo ꝓpheta dicebat. laboraui in gemi
tu meo. Et de q̄ alibi. Memor fui dei ⁊ dele
ctat⁹ ſum ⁊ exercitat⁹ ſum. At ne corꝑale ī rel
ligas exercitiū. ⁊ defecit ſpūs me⁹ inq̇t. vnᷘ
vbi nō corp⁹ ſꝫ ſpūs fatigat̄. ſpūalis labor ꝓ
culdubio intelligit̄. Quid ḡ inquis. Sicci/
ne ſpūalia illa ꝑſuades vt etiā hec que ex re
gula habem⁹ corporalia dānes. Nequaq̄m
Illa oportet agere. ⁊ iſta nō omittere. alio/
quin cū aut iſta omitti neceſſe ē. aut illa. iſta
potius omittēda ſunt q̄ illa. Quāto em̄ ſpi
ritus melior corꝑe. tāto ſpūalis q̄ corꝑalis
exercitatio fructuoſior. Tu vero cū de hoꝝ
obſeruatiōe elat⁹. alijs nō eadē obſeruanti/
bus derogaſ. nōne te magis regule trāſgreſ
ſorem iudicas. Sunt ergo ad op⁹ manua/
le aſtricti illi q̇ habēt ex obligatiōe ꝓfeſſiōis
niſi forte opus manuale cōmutēt in ſpūale.
ita ꝙ hoc etiā ſit de volūtate ⁊ licētia ſuꝑioꝝ

Ad illud qᷘ obijcit̄ de glo. Luc. xij. dicē/
dum ꝙ illud totū eſt cōſiliū. ſicut textus ille
ſuꝑ quē glo. fundat̄. Nec aliquis ad totū il/
lud nec ad partē ſe aſtringit. niſi quantū ex
ꝓfeſſione ꝓmittit. Un̄ ſicut elemoſynas da
re nō eſt p̄ceptū illi qui oīa dedit. ſic nec il/
lud intermediū ſcꝫ oꝑari tenet rōnem obli/
gatiōis neceſſarie. ſꝫ ſolius ſuaſionis moni/
torie vel etiā ꝯſultiue. Ad illud qᷘ obijci
tur de hieronymo. Benedicto. iā manifeſta
eſt reſpōſio ꝑ p̄dicta. Ad illud qᷘ obijcit̄
de beato Franciſco dicendū ꝙ in regula be
ati Franciſci quedā dicunt̄ p̄ceptorie. q̄daꝫ
monitorie. quedā informatiue. ſicut ipſa re/
gula aperta vocabula diſtinguit expreſſe.
Hoc aūt qᷘ dictū eſt de labore. nō eſt dictū
p̄ceptorie. quia nō imparet ꝙ faceret deuo/
te. cū hoc nō ſit in noſtra poteſtate. ſꝫ dictū
eſt informatiue. Informat em̄ quoꝝ ſit ma
nualiter oꝑari. ⁊ qualiter. qꝛ illoꝝ qui habēt
grām ⁊ facultatē virtutis ⁊ induſtriā artis ⁊
oportunitatē loci ⁊ tp̄is. Qualiter. quia fide
liter ad proximū. deuote ad deū. et modeſte
ad ſeipſos Unde ſanct⁹ intelligēs ꝑ ſpiritū
ſanctū ſuā vocationē in qua erāt layci cum
clericis. nec mandatū dedit de manualiter
operādo. nec tamē omino reticuit. vt laici ⁊
q̇ non ſunt ad ſpūalia idonei nec circa neceſ
ſaria fratrū intēti. nec adhuc ſunt ad cōtem/
plationis indefeſſum ociū eleuati. panē nō
comederēt ocioſi. Cū em̄ omnib⁹ ſit cauen/
da ocioſitas tanq̄ ſentina omniū viciorum
potiſſime his cauenda eſt qui ſe ꝑfectōi euā
gelice aſtrinxerunt. Sic ergo patet ꝙ n̄ om
nes validi pauꝑes etiam nō curati ad ope/
ra manualia ſunt aſtricti.

Finit tractatus ſancti Bonauen
ture ordinis minorum de pauper
tate xp̄i ꝯ mgr̄m wilhelmum.

Epiſtola ſancti Bonauẽture de eo ꝙ chri
ſtus ⁊ apoſtoli ⁊ diſcipuli eius inceſſerunt
diſcalciati.

t

Alis lectoꝛ. tali le

ctori Spiritũ intelligẽtie ſanioꝛ.
Quoniã ſc̃m apoſtolũ Johẽm de
us veritas eſt. q̃ ꝯtra veritatẽ offendit. ma/
xime euangelicã. cui⁹ xp̃s ſpecialiter auctoꝛ
eſt cõtra xp̃m offendere cõpꝛobatur Sup eo
igitur ꝙ xp̃m ⁊ ſuos ſanctos apl'os atq; diſci
pulos nõ diſcalciatos ſ; calciatos inceſſiſſe
corã peritoꝝ multitudine p̃dicaſti. q̃; teme/
re ꝯtra veritatẽ euãgelicã offenderis. ꝑpen/
dere poteris ex ſubſcriptis. Ait em̃ Chryſo
ſtom⁹ ſup Matth. Apl'i cũ vna tunica ⁊ diſ
calciati circuibant totũ mundũ ⁊ ſupabant
Itẽ Hieronym⁹ ad aggerẽtiã. Apoſtoli to/
to oꝛbe ꝑegrini nõ es in zona. nõ virgã i ma/
nu. nõ caligas habuere in pedib⁹. Item ad
ruſticũ monachũ ponit idẽ. Idẽ in epiſtola
ad euſtochiũ dicit ſic. Moyſes ⁊ ieſus naue
nudis in terra ſancta iubentur pedib⁹ incede
re. apl'i ſine vinculis pelliũ ⁊ onere calciamẽ
toꝝ ad p̃dicationẽ noui deſtinantur euãgelij.
Milites veſtimẽtꝭ Jeſu ſoꝛte diuiſis cali/
gas nõ habuere quas tollerẽt Nõ em̃ habe
re dñs poterat qđ ſeruos ſuos hr̃e ꝓhibue/
rat. In hac auctoꝛitate ꝑpẽdere poteſt tua
prudẽtia ꝙ dñs noſter Jh̃s nõ tm̃ calciamẽ
ta tp̃e paſſionis nõ habuit. ſ; etiã habere ꝓ/
mo non potuit. Cepit enim facere ⁊ docere.
Actuũ. j. Itẽ Aug⁹. xxij. cõtra Fauſtũ dicit
ſic. Et ſcribitur Luc. xxij. Quãdo miſi vos ſi/
ne ſacculo. ſine pera. ſine calciamẽtis. nõ trã
ſierũt dñi verba ſ; ⁊ diſcipuloꝝ obtẽperãti/
um facta ſecuta ſunt. Itẽ in vita beati Mar
cialis. Sanct⁹ dñi marcialis ꝑgẽs ad predi
candũ nõ equo vehebatur aut aſino. nõ quo/
libet iumẽto. nec calciamẽta ꝓpꝛijs induebat
pedib⁹. ſ; iuxta dñi ⁊ magiſtri ſui Jeſu chꝛi/
ſti ſentẽtiã quã ip̃e ſibi ⁊ alijs apoſtolis icul
care ſolebat vt ꝑgentes de ciuitate in ciuita
tem. nõ ſacculũ neq; perã ſecũ tollerent nec
calciamẽta Nudis incedẽs pedib⁹ imitatoꝛ
chꝛiſti. atq; beati petri apl'oꝝ principis cõ/
exiſtere curabat. Itẽ in vita beati frontonis
diſcipuli ſcribitur ſic. Beat⁹ fronto caſtra ⁊ vr
bes ⁊ vicina loca calciat⁹ tm̃ ſandalijs pera
grans gentiũ cateruis diuini verbi ſemĩa ero
gabat. Itẽ in Marthe ⁊ magdalene vitꝭ le/
gitur ꝙ vl' ſandalijs vtebantur. vel nudis pe/
dib⁹ incedebãt. De ſandalijs aũt dꝛ Marc.
vj. Calciatos ſandalijs. glo. vt neq; pes te/
ctus ſit. neq; nud⁹ ad terrã. Itẽ Ephes. vj.
⁊ Matth. x. dicitur in glo. Sandalijs vel ſole
is vſos apoſtolos fuiſſe. Papias autẽ dicit
Sandalia aũt ſunt calciamẽta deſup coꝛiũ
nõ habẽtia. Itẽ Euſebi⁹ ceſarieñ. ſexto eccle
ſiaſtice hiſtoꝛie. li. in ca. de laudib⁹ oꝛigenis.
dicit ſic. Ante om̃ia oꝛigenes p̃cepta euãge/
lica ⁊ voces ſaluatoꝛis ſũmo amoꝛe ⁊ ſtudio
implẽda eſſe cenſebat. q̃b⁹ p̃cipitur duas tuni
cas nõ habẽdas. nec calciamentis vtendis
nec de craſtino cogitãdũ. Et ſequitur. Ita de
niq; ꝑ multos annos abſq; om̃i calciamẽto
nudis traditur inceſſiſſe veſtigijs. Itẽ Grego
rius nazãzen⁹. Optabã homĩes videre qui
viuerẽt ad exemplũ. p̃dicatoꝛes euãgelij xp̃i
nudis pedib⁹ incedẽtes. ꝓpter regnũ paupe
res. ꝓpter pauꝑtatẽ reges. Cernis puto ſi ꝓ/
pꝛie ſapis ꝙ duo illuſtriſſimi grecoꝝ docto
res p̃ceptũ euangelicũ de nõ poꝛtãdis calci
amẽtis ad litterã cenſuerũt obſeruãdũ. Et
ſi foꝛtaſſis in hac ſentẽtia p̃ſumpſeris dice/
re p̃dictos duos doctoꝛes hereſim ſapuiſſe
ꝑ p̃dictas ⁊ p⁹ dicẽdas auctoꝛitates docto/
rum latinoꝝ catholicoꝝ. calũniari in hac ꝑ/
te p̃dictos doctoꝛes cõuinceris manifeſte.

Itẽ in vitis patrũ in monachoꝝ ꝑfecto/
rum laudib⁹ legitur in pluribus locis ꝙ nudꝭ ve
ſtigijs incedebãt. Itẽ Hieronym⁹ in libꝛo
ꝯtra Jouinianũ rep̃hendit ip̃m. ꝙ cũ priuſ
tanq; ꝑfect⁹ monach⁹ nudis pedib⁹ inceſſit
poſtea a ꝑfectõne apoſtotãs monachali. cal
ciamẽta deaurata poꝛtabat. Itẽ Actuũ. xij.
Calcia te caligas tuas. Ad hec eſt vna gloſ.
Petr⁹ ꝓpter rigoꝛẽ carceris ligamẽta ad ho
ram laxabat. vt tunica circũ pedes demiſſa
frigus noctꝭ vẽtumq; tẽperaret. exemplũ p̃
bens infirmis vt cũ moleſtia coꝛpalis vl' in
iuria intentatur humana liceat aliq̃d laxare d'
rigoꝛe ꝓpoſiti. Sicut ergo Petr⁹ in eo ꝙ cir
cum pedes tunicã demiſit ad hoꝛã ꝓpter ri/
goꝛem carceris. exemplũ infirmis pꝛebuit.
⁊ rigoꝛẽ laxauit. ita ⁊ in eo ꝙ ad hoꝛã tm̃ cali
gas habuit ſi tamẽ habuit. In fine tamẽ p̃
dicte gloſe calige petri ſpũaliter exponũtur ſic
Quod dictũ eſt. Sint lumbi veſtri p̃cincti
⁊c̃. Luce. xij. Et calciati pedes in p̃paratiõe
euangelij pacis. Ephes. vj. ſpiritualiũ virtu/
tum verbiq; p̃dicãdi reſumere iubentur inſig
nia. Text⁹ etiã. calcia te ad litterã intellect⁹.

non diſſonat a p̄dictis auctoritatibꝫ ⁊ infe/
rius annotādis ſꝫ omino etiā cōcordat. Nā
vbi latin⁹ interpres dicit caligas. grec⁹ dicit
ſandalia. Sunt aūt ſandalia ſicut dicit ma
giſter in hiſtoria ſolee vl' petones. Scdm
papiā vero calige dicunt quaſi caligule. q̄a
ſup pedē colligant. Vel etiā q2 calce ligant
ſicut cernim⁹ in ſolea ſancti Petri. que vſqꝫ
hodie rome ſeruat. Et etiā in picturis ⁊ i ce
laturis antiquaꝝ apoſtolicarū imaginuꝫ ⁊
nouarū. in quibꝫ omibꝫ vel cū ſoleis vel nu/
dis pedibꝫ exprimunt Nō tibi blādiaris cū
audis. quia ſandalia ſunt calige. q2 ſm Pa/
piam ſandalia ſunt calige vel calciamēta de
ſuper coriū nō habētia Ridiculoſum igit eſt
valde q litterat⁹ hoc neget. qd clamāt lapi/
des ⁊ teſtant. Interlineare aūt quo dicit ſu
per illo ṽbo. exemplū dat nō ſine calciamē/
tis ambulādi angelo iubēte ⁊ apoſtolo cō/
plente. ſoluit p principiū interliniaris. vbi
dicit. calige ſunt calciamēti gen⁹. ⁊ de illis ī/
telligitur. Nec videt auctenticū ſed ponitur
magiſtrale. vel ſpūaliter intelligendū eſt. vt
eſt illud Ephe. vj. Calciati pedes ⁊c. Glo/
ſa. Hec calciamēta virtutū debet habere p̄/
dicator. ne ille q̄ p̄dicat pede mentis terraꝫ
tangat. id eſt. p terrenis faciat. Hac ſignifi/
catione dicit marc⁹ apoſtolos ſandalijs cal/
ciari vel ſoleis. ſcꝫ vt neqꝫ pes ſit tect⁹. neqꝫ
nudus ad terrā. Hic vt cernis manifeſte di
cit gloſa. ⁊ eſt Aug⁹. quid ſunt ſandalia quia
ſolee. ⁊ q virtutū calciamētis debēt ṽi apo/
ſtoli calciari. Ampli⁹ ſup illud Luc. xxij. Qñ
miſi vos ſine ſacculo ⁊ pera ⁊ calciamēt ⁊c.
Gloſa dicit ſic. Nō eadē viuendi regula pſe
cutionis que pacis tēpore diſcipulos infor
mat Miſſis quidē diſcipulis ad p̄dicandū
ne q̄d in via tollerēt p̄cipit. inſtāte autē mor
tis articulo ⁊ tota illa gēte paſtorē ſil' et gre/
gem pſequēte. congruā tēpori regulā decre/
uit. pmittens vt tollāt victui neceſſaria. Ex
hac gloſa patet q ad regulā apoſtolicā per/
tinet nihil in via tollere. ⁊ ſine calciamētis ī
cedere. Et licet pſecutōis tempe aliq̄d ī via
tollere pmittat. de calciamētis tamē cōpor/
tandis etiā pſecutiōis tpe nec textus innuit
nec glo. Ex p̄dictis teſtimonijs clarius ino
teſcit quid de dñi noſtri Jeſu xp̄i ⁊ ſuorum
apoſtoloꝝ atqꝫ diſcipuloꝝ calciamēt. iuxta
veritatē euangelicā ⁊ ſanctoꝝ expoſitiones
docendū ſit pariter ⁊ ſeruandū. Sꝫ his oī/
bus teſtificationibꝫ firmiſſimis atqꝫ claris,

ſancti euangelij ſanctiōes ſunt incōparabi/
liter clariores. Scribit em̄ Matth. x. Noli
te poſſidere aurū neqꝫ argentū neqꝫ pecuni
am in zonis veſtris. nō perā in via. neqꝫ du/
as tunicas. neqꝫ calciamēta. neqꝫ virgā. Itē
Mar. vj. Precepit eis ne quid tollerēt ī via
niſi virgā tantū. nō perā. nō panē. neqꝫ in zo
nis es. ſed calciatos ſandalijs. Itē Luce. x.
Nolite portare ſacculū neqꝫ perā neqꝫ calci
amenta. Q aūt dñi hec verba mādata non
tm̄ ſpiritualiter ſꝫ etiā ad litterā fuerunt ob
ſeruata. patet ex auctoritatibꝫ p̄dictis. Patꝫ
etiā ex picturis ⁊ celaturis antiquiſſimis la
icorū Patet etiā ex ipſis ſandalijs apoſtolo
rum ⁊ xp̄i diſcipuloꝝ. que vſqꝫ in hodiernū
diē in pleriſqꝫ locis ad hui⁹ veritatis aſtipu
lationē ⁊ deuotionē fideliū reſeruant. Pa/
tet etiā ex gloſa Marci ſupi⁹ allegata. Pa/
tet etiā ibidē ex alia glo. Matthe⁹ ⁊ Lucas
memorāt dñm dixiſſe diſcipulis vt nec vir/
gam ferrēt. Marc⁹ ne quid tollerēt niſi vir
gam tm̄. Sed illi accipiūt realiter virgam.
Marc⁹ per virgā poteſtatē accipiēdi neceſ
ſaria a ſubditis. Ergo ſicut Matthe⁹ ⁊ Lu
cas virgā realiter accipiūt. ſic ⁊ calciamenta
Et Plato dicit duas ſummitates corporiſ
nō eſſe velādas. neqꝫ aſſuetā fieri mollicieꝫ
debere capitis ⁊ pedū. Cū hec habuerint fir
mitatē. cetera robuſtiora ſunt. Itē magiſter
in hiſtor. qui dicit ſic. Nō portabitis calcia/
menta neqꝫ virgā. Scdm Marcū ſanda/
lijs. id eſt. ſoleis vel petonibꝫ vti iuſſi ſunt.
Itē Joſue. v. Solue calciamentū tuū d pe/
dibus tuis ⁊c. Gloſa. Hi ſunt pedes quos
lauit Jeſus. Nō autē ignorat prudētia tua
dñm Jeſum nō tm̄ pedes apoſtoloꝝ ſpūa/
les ſed etiā corpales humiliter abluiſſe. Pa
tet etiā poſtremo p glorioſum xp̄i ſignīferū
franciſcū. qui ſpirituſancto reuelāte iuxta li
teralē intellectū p̄dicti cōcepti ordinem ſuū
⁊ regulā inſtituit. dño cooperāte et ſermonē
cōfirmante ſequētibꝫ ſignis. ⁊ etiā ſeruauit.
Et iuxta hūc intellectū per ſe ad pↄuidenti/
am ſignis p̄cedentibꝫ cōfirmationē meruit
obtinere. Ceteꝝ ſi p̄cepta euangelica de nō
portādis calciamēt ſpiritualiter tantū ab
apoſtolis intellecta fuerūt ⁊ ſeruata. ergo il
lud quod ibidē inſerit. gratis accepiſtiſ. gra
tis date. Et illud. Infirmos curate. mortu
os ſuſcitare. Et illud. Nolite poſſidere au/
rum neqꝫ argentū. ⁊c. Qd q̄ntū pniciosum
ſit ⁊ euangelice veritati aduerſum, tua piria

non ignorat. Ubi q̄ſo eſſet illud petri Actu
um.iij. Argentũ ⁊ auꝝ nõ eſt mihi. Et illud
Actuũ.viij. Pecunia tua tecũ ſit in ꝑditiõẑ.
quoniã donũ dei exiſtimaſti pecunia poſſi/
deri. Et illud Actuũ.ix. Danſq̃ illi manuz
erexit eã.in ſuſcitatiõe thabite. Hec ergo ſi
ab apoſtolis fuerũt intellecta ad litteraz et
ſeruata.ergo ⁊ illud de calciamẽtis ab apo/
ſtolis nõ portãdis.q̄ p̄dictis ſine medio cõ/
nectunt᷑. Preterea greci p̄dicantes euãgeli
um quos cernũt pecuniã nõ accipe.nec cal/
ciatos incedere ſed ſandalijs vel ſoleis vti.
apoſtolicos nũcupãt ⁊ vt xp̄i diſcipulos ve
nerant᷑. Monachi etiã indie.ſicut ille r̄tulit
mihi q̇ vidit calciamentis nõ vtunt᷑.nudis
pedibꝫ incedẽtes. Hec aũt ſcripſi tue peritie
vt de cetero cõtra tot ⁊ tãta teſtimonia chri
ſtum ⁊ ei⁹ perfectiſſimos diſcipulos nõ infa
mes.⁊ euãgelice veritatis regulã vt lux cla/
riſſimã expoſitiõe tua myſtica nõ obſcures
Nã ſc̄m quandã glo. ſup Matth. prau⁹ eſt
auditor qui manifeſta vult obſcure ĩtelligi.
Innuit etiã Gregori⁹ in moralibꝫ in prohe
mio trifarie ſcripture modũ. Sunt ei que
hiſtorice vel ad litterã intelligi nequeũt. vt
illud Job. Suſpendiũ elegit aĩa mea Et
illud. Pereat dies in qua nat⁹ ſum. Quedaz
hiſtorice moraliter ⁊ allegorice intelligũtur
Quedã ĩ quibꝫ q̇ ſenſum littere negligit.ob
latũ veritatis ſibi lumẽ abſcõdit. Certuz eſt
autẽ ex p̄dictis triũ euangeliſtaꝝ ſententiaſ
ſuperi⁹ allegatas nõ in primo genere ſed in
ſecũdo ⁊ tertio cõtineri. Ceteꝝ ꝙ quattuor
euãgeliſte Johãnis baptiſte humilitatẽ ad
mirabilẽ p̄dicantes introducũt ip̄m dicen/
tẽ.ꝙ nõ ſit dign⁹ ſoluere corrigiã calciamẽ
torũ chriſti ſiue ip̄ius calciamẽta portare.
Qx ſpũaliter intelligẽdũ ſit ex gloſis ſancto/
rum annotatis ibidẽ clari⁹ innoteſcit. Dicit᷑
Johis ꝑmo. Nõ ſum dign⁹ vt ſoluã ei⁹ cor/
rigiã calciamẽti. Gloſa. Nõ ait.non ſoluaz.
ſoluit em̄ quãdo ip̄m manifeſtauit. ⁊ de di/
uinitate ⁊ humanitate ipſi⁹ multa aperuit.ſꝫ
nõ ſum dignus.ſ.ait. quia ad hoc agenduz
ſe indignũ putauit. Itẽ Luce.iij. Non ſum
dign⁹ ſoluere corrigiã calciamẽtoꝝ ei⁹ Glo
ſa. Nõ ſum dign⁹ myſteriũ ſoluere incarna
tionis.vel nomẽ ſponſi nõ mihi vſurpo.nec
ſponſus credi.ſed amic⁹ ſponſi volo. Item
Marci ꝑmo. Nõ ſum dign⁹ ꝓcumbẽs ſol/
uere corrigiã calciamentoꝝ eius. Hierony
mus.i.incarnatiõis myſteriũ quãdo verbũ
caro factũ eſt. Itẽ Matth.iij. Nõ ſũ dign⁹
calciamẽta ei⁹ portare. Glo. Intẽdebat hic
oſtẽdere excellentiã xp̄i ⁊ ſui humilitatẽ. Et
in eadẽ gloſa exponit᷑ allegorice vt ꝑuſ. For
te aũt Johãnes baptiſta in verbis ꝓpoſitiſ
ad litterã intellectis nõ chriſtũ calciatũ di/
cere intẽdit.ſꝫ iuxta p̄dictã gloſam intende
bat ⁊c̄.maieſtatẽ xp̄i magnificãs. ⁊ ſuã hũi/
litatẽ p̄dicans.vſitatũ modũ loquẽdi tenu/
it.ſicut de homĩe va' de nobili nõ lauãte ma
nus ſuas poſſet dicere paup̄ humilis.nõ ſũ
dignus aquã effundere ſup̄ man⁹ eius. Ni
ſi forte quiſpiã verba ꝓpoſita volẽs expone/
re dicat ꝙ xp̄s eo tempe quo Johãnes ba/
ptiſta ſentẽtias ꝓtulit añdictas. nondũ pu/
blice p̄dicabat.nondũ regulã ediderat. non
dũ in deſerto exemplũ dans penitẽtie ieiu/
nauerat. Quod vtiq̃ veꝝ eſt. Et ideo vult
dicere ꝙ calciamẽtis tunc t̄pis vtebat᷑. Qđ
vtiq̃ videt᷑ a gloſis omnibꝫ ⁊ ſanctoꝝ expo/
ſitionibꝫ alienũ. Siue autẽ hoc fuerit ſiue
nõ.ex p̄dictis manifeſte cõcludit᷑. ꝙ poſt in/
ſtitutionẽ apoſtolice regule chriſt⁹ ſuiq̃ di/
ſcipuli ſine calciamẽtis ad litterã inceſſerũt.
Nã ſc̄m Hieronymũ chriſt⁹ nõ potuit quod
nõ habendũ docuit.qui ꝑmo cepit facere ⁊
docere. Idcirco ꝑiculoſum eſt valde imo ri/
diculoſum aſſerere aliter chriſtũ.aliter apo
ſtolos vixiſſe. ⁊ chriſtũ regulã nõ ſeruaſſe.et
apoſtolos aliud q̄ꝫ chriſtũ habuiſſe perfecti
onis exemplũ.cũ diſcipulũ eſſe perfectuz ſi
ſit ſicut magiſter ſu⁹.⁊ ſeruũ nõ eſſe domino
ſuo maiorẽ euãgelica veritas cõteſtet᷑. ⁊ vt ſi
mus imitatores dñi ſicut ⁊ ipe xp̄i nos pau
lus apoſtol⁹ exhortet᷑. Tu igit᷑ qui euangelij
doctor es ⁊ ſectator. ſi hui⁹ euãgelice perfe/
ctionis apicẽ nõ attingis vſu.attingas ſaltẽ
affectu pio.affatu veridico ⁊ catholico ĩtel/
ctu. ⁊ noli euangelij candidiſſimã margari/
tam tortis expoſitõibꝫ cõculcare. noli cõtra
euangelicoꝝ pedũ nuditatẽ pelles mortuaſ
defenſare. Si em̄ cõtra ſentẽtias euangelij
calciamẽta defenderꝭ. timendũ eſt ne duaſ
tunicas ⁊ cũ pera pecuniã ōſendere ꝯtẽdas
Doceat ergo te vnctio veritatẽ.vt ſi quid in
cautius cõtra euangeliũ predicaſti.ſtudeas
reuocare Ne cõtemptũ te repute ꝙ in hac
epiſtola tecũ ſingulariter ſim locutus. Hoc
em̄ mihi amor charitatis priuate ſuaſit.pre
ſertim quia ſ̃inalıu cõſuetudinẽ imitari do/
ctorum illuſtriũ ⁊ ſanctoꝝ q̄ꝫ vulgarẽ faceci
am populoꝝ. Uale in dño.

Apologia pauperum

Incipit plog⁹ ſancti Bonauẽture ĩ apo/
logiã paupeꝝ aduerſus eorundẽ calumnia
torẽ. ſ. Giraldũ de abbatis villa. doctorẽ pa
riſieñ qui cũ in beatũ Frãciſcũ ⁊ ei⁹ ordinẽ
linguã relaxaſſet blaſphemã. diuina vltõne
ꝑcuſſus paraliſi diſſolut⁹ ⁊ lepra ꝑcuſſus in
terijt.

Summi legiſlato

ris inuiolabili cõſtat diffinitiõe
ſancitũ. ſic maieſtati eterne cultũ
debitũ eſſe reddendũ. ꝙ idoloꝝ cultura vi/
tet̃. ſic redigendũ intellectũ creatũ in ſum/
me veritatꝫ obſequiũ. ꝙ null⁹ falſitati ꝑbea
tur aſſenſus. ſic vacandũ ſanctificatiõi ſpiri
tuũ ꝙ feriet̃ a ſeruitute carnaliũ voluptatũ.
ſic deniq̃ꝫ ꝟtutũ deiformiũ approbandã eſſe
rectitudinẽ ꝙ deformantiũ vicioꝝ prauitas
reprobet̃. Preterea ſicut veritatẽ fidei ⁊ mo
rũ amore ꝑcipuo iubemur deſiderare ac q̃/
rere. ſic ⁊ errores eidẽ oppoſitos ſũmo aſtri/
gimur horrore vitare. tãtoq̃ꝫ vehementius.
q̃nto ꝑnicioſiores eſſe ꝓbant̃. Qḋ qꝛ ſcriptu
re ſacre catholicos tractatores non latuit.
mox vt ſuboriri ſenſerũt ꝑuerſoꝝ dogma/
tũ germina. magno ſtuduere conatu illorũ
cõuulſioni operã diligentẽ impẽdere. ne ſi ĩ
altũ ſuccreſcerẽt. ſatiõis dñice ſemina ſuffo/
carẽt. Porro dieb⁹ iſtis nouiſſimis quib⁹
euidẽtiori claritate veritatꝫ euãgelice fulgor
illuxerat (qḋ abſq̃ꝫ ꝓfluentiũ exuberãtia la
chrymaꝝ nequaq̃ꝫ referre valem⁹) dogma
quoddã pullulaſſe. iãq̃ꝫ in ſcriptis redactũ
reperim⁹. qḋ tãq̃ꝫ ſum⁹ teter ⁊ horrid⁹ e pu
teo abyſſali ꝓrumpẽs. ipſiuſq̃ꝫ ſolis iuſticie
ſplẽdentib⁹ radijs ſe directe obijciẽs. chri/
ſtianaꝝ mentiũ hemiſperiũ obſcurare ↄten
dit. Hec igit̃ tã ꝑnicioſa labes nõ ſine dei of
fenſa ⁊ aiaꝝ diſcrimine diſſimulata ↄcreſcat
ꝑcipue cũ calliditate ſerpẽtina pietatẽ quan
dam in ſuꝑficie ꝑferat. reuelãda eſt facies in
dumẽti ei⁹. vt clare detecta fouea. caute poſ
ſit euitari ruina. Sane qꝛ hmõi fabricator
erroris cũ adhuc ſit viator vt credim⁹. cor/
rigi poteſt ꝑ dei clemẽtiã. ſollicite ꝓ eo inter
pelland⁹ eſt xp̃s vt ſue vocis ꝟtute ac ſapien
tie lumĩe ei⁹. quã ſaulo quondã exhibuerat
miſeratiõis nõ immemor ⁊ ꝓteruientẽ deter
reat. ⁊ ſuꝑbientẽ humiliet. ⁊ errantẽ req̃rat.
corrigat. ⁊ reducat. Et quoniã meliora ſunt
vulnera diligẽtis q̃ꝫ fraudulẽta odiẽtꝫ oſcu
la. nequaq̃ꝫ peccatoꝝ oleo, adulatõe videli/
cet impinguãdũ eſt ipſi⁹ lãguidũ caput. nec
tumidi cordis apoſtema palpandũ. q̇n po/
tius ꝓcacis hoĩs erectã ceruicẽ oportꝫ du/
ra increpatiõe ferire. nõ quidẽ amari cordis
odio ſed trãquille mẽtis emulatoria chari/
tate. Ip̃m vero dogma peſtifeꝝ ordinato cõ
petit improbare ꝓgreſſu. vt ꝑ modũ apolo/
gie obiectiõi coaptet̃ reſpõſio ⁊ impugnatio
ni defenſio correſpõdeat ex aduerſo. Om̃
igit̃ primo ꝑfectiõis euãgelice apicẽ conat̃
deijcere. dehinc ꝑcipitare menia. tertio euer
tere fundamẽta. tandẽq̃ꝫ paupeꝝ xp̃i ꝓfeſſi/
onẽ falſis criminatõib⁹ infamatã abomina
bilẽ reddere mũdo. quadruplex in cõtrariũ
reſponſionũ eſt inſtruẽda munitio. quarũ q̃
libet tripartita ſit. iuxta qḋ exigit materia. q̃
tenus triangulari hmõi armatura euãgeli/
ci milites velut veritatꝫ ſcuto circũdati con
tra fulminantiũ telorũ acumina protegant̃
inuicti.

Prime reſpõſionis ꝑma particula ꝑmũ/
q̃ꝫ capitulũ. in q̃ calũniatoris ꝑuerſa intẽtio
detegit̃. ⁊ vere ↄdeſcẽſionis xp̃i ſublimis ꝑ/
fectio declarat̃.

Git̃ libellũ illũ calũnioſũ. cui⁹ ħ ini/
tium eſt. Tm̃ ſibi ꝑſumptõis aſſum
pſerũt quidã homĩes ⁊c̃. cũ emulati
one nõ ſc̃m ſcientiã fuiſſe ↄſcriptũ. neq̃ꝫ ſanã
ↄtinere doctrinã. q̇ diligẽter vult ↄſiderare
luculẽter põt aduertere. Primũ quidẽ quia
in defenſionẽ illi⁹ libri erronei. qui ſic icipit.
Ecce vidẽtes clamabũt foris. paucis reuo
lutis tẽporib⁹ ꝑ ſedẽ apoſtolicã reprobati. ñ
abſq̃ꝫ nota rebellionis eſt edit⁹. legiſlatoris
ſpreta ſentẽtia quã ĩ Deuter̃. ſanxit. Si dif/
ficile atq̃ꝫ ambiguũ apud te iudiciũ eſſe per
ſpexeris. venies ad ſacerdotes leuitici gene
ris. ⁊ ſequeris ſniam eoꝝ. nec declinabis ad
dexterã vl' ad ſiniſtrã. Qui aũt ſuꝑbierit no
lens obedire ſacerdotis imꝑio. q̇ eo tꝑe mi/
niſtrat dño deo tuo. ex decreto iudicis mo/
riet̃ homo ille. Et ſi tẽpore ſacerdotij figura
tiui põtificis ſentẽtie aduerſari maluꝫ erat.
mortiſq̃ꝫ pena mulctandũ. multo forti⁹ tem
pore veritatꝫ ⁊ gratie reuelate. qñ chriſti vi/
cario plenitudo poteſtatꝫ collata eſſe dino/
ſcitur. malũ eſſe cõſtat nullaten⁹ eſſe tolerã/
dum. in fide vel morib⁹ ei⁹ diffinitiõi dogma
tiſare cõtrariũ approbãdo qḋ ip̃e reprobat.
reedificãdo qḋ ip̃e deſtruit. defenſando qḋ
dãnat. Dehinc ſi q̇s libri totalis ↄtinentiã
vigili circũſpectiõe ↄſideret, nõ ſanã ſꝫ poti⁹

inſanā ⁊ impiā diſſeminare doctrinā ocula
ta fide ꝑpendet. Nā in ꝓmo libro fugā pſe/
cutiōis ⁊ mortis tāq̄ꝫ actū maxime cōpetētē
viris pfectis ⁊ ſanctis magnis extollit p̄co/
nijs. abſtinentiā ṽo ⁊ ieiuniū tāq̄ꝫ ſpūaliuꝫ
medicamēta morboꝝ maxime aſtruit cōpe
tere impfectis. In ſecūdo ṽo ſtatū opes ha
bentiū oſtēdere nitiť omi laude digniſſimū
⁊ ecōtra ſtatū nihil habentiū piculoſū aſtru
ere conať atq̄ꝫ impfectū. In tertio q̄ꝫ religi/
oſoꝝ mēdicantiū pauperiē ⁊ abiectionē q̄n
tis poteſt cauillationū ṽſutijs impugnare
moliť. Ex q̄bꝫ patēter colligiť ꝙ hmōi pni/
cioſa doctrina nō tm̄ ſedi aplice. ſꝫ etiā ſedi
dei ⁊ agni aduerſať apte. Cū em̄ ſanctū euā
geliū beatos diĉ paupes. beatos q̇ lugēt. be
atos qui eſuriunt. beatos qui cum gaudio
⁊ deſiderio pſecutiōꝫ patiunť. vt ſic nos ad
artā iducat viā q̄ ducit ad vitā. hic ecōtrario
dogmatizat pfectos ⁊ beatos q̇ pſecutionē
fugiūt. q̇ ieiunia ſoluūt. q̇ redditibꝫ affluūt.
q̇ etiā ſummis honoribꝫ extollūť. Qd̄ q̄ꝫ ſic
alienū a ſaluatoꝛꝫ doctrina nemo xp̄ianus
ignorat. cū ⁊ ip̄e mgr̄ omniū xp̄s. nō ad ſo/
latia carnis. ſꝫ ad ſupplicia crucis diſcipuloſ
ſuos ſp inuitet. Deniq̄ꝫ q̄ꝫ pueſi fuerit zeli
amaritudine mot⁹ q̇ p̄dictū edidit libꝝ. ex li
bri declarat titul⁹ pgreſſus ⁊ termin⁹. Nam
cū aduerſus eū ſcribat q̇ ꝯtra libellū dāna/
tum opuſculū quoddā cōpoſuit cui⁹ initiū
eſt. Man⁹ q̄ ꝯtra oīpotentē erigiť. in q̇ ẜm
totalē intētionē ſcribentis. ⁊ ꝯtinentiā libri.
paupratis eximie pfectio defendiť aſtruiť ⁊
laudať. hic ecōtrario titulū libello ſuo p̄mit
tit ꝙ liber hic eſt ꝯtra aduerſariū pfectionis
xp̄iane ⁊ p̄latoꝝ ⁊ facultatū ecclie. quaſi non
poſſit paupratis celſitudo laudari niſi in in
iuriā xp̄i ⁊ eccliaſtice dignitatꝫ. in quo ſe oñ/
dit vel impiū vel ignaꝝ. dū vel ſciēter inno/
cēti falſum īpingit crimē. vel ex incōſiderati
one ꝓpria nō aduertit ꝙ diuerſi ſtat⁹ in ecc̄ia
xp̄i cōmendari poſſunt laudibꝫ p̄celſis et ꝓ
prijs. nō tm̄ diſſonis q̄ꝫq̄ꝫ diuerſis. Nūquid
em̄ q̇ cōmendat virginitatē aduerſari⁹ cēſen
dus eſt eſſe ꝯiugij. aut q̇ laudat ſolitudineꝫ
aduerſari⁹ dicend⁹ eſt cenobitice vite. Cer/
te ſancta mater ecclia q̄ in laudibꝫ cuiuſlibꝫ
ꝯfeſſoris pie decātat. Nō eſt inuent⁹ ſimilis
illi q̇ cōſeruaret legē excelſi. nō ꝓpter hoc glo
rioſo detrahit aploꝝ choro. vel cādidato ex
ercitui martyꝝ. cū quilibet ſtat⁹ ſuā p̄rogati
uā habeat. de qua pōt ſine alioꝝ iniuria ſpe
cialiter cōmendari. Porro ſi laus filiorū nō
diminuit ſꝫ amplificat laudē patrū. cōmen
datio ſpūaliū paupeꝝ poti⁹ cēſenda eſt exal
tatio ⁊ glorificatio. q̄ꝫ depſſio p̄latoꝝ. Ex q̇/
bus apte relinquiť pfatū titulū a falſi crimi
nis impoſitiōe ſumpſiſſe originē. p quē pau/
perū hoſtis moliť pcurare diſcidiū īter pa/
tres ⁊ filios. tutores ⁊ orphanos. nutritios
⁊ alūnos. vt ſic patronoꝝ ſuoꝝ ſubſidio de
ſtitutos. degluciat inopes. rapiat paupes ⁊
interficiat innocētes. Hmōi em̄ paupes de
quoꝝ numero fuit ille ꝯtra quē ſcribit ī ip̄o
ſui libri exordio de p̄ſumptiōe notat. d̄ amo
re ꝓuato. de ſui cōplacentia. iactātia. ⁊ arro/
gantia inaudita. videlicet ꝙ ſe p̄ferant chri/
ſto. dū in ꝓma ſui oris apertione ſic ait. Tātū
ſibi p̄ſumptiōis aſſumpſerūt quidā homieſ
ſeip̄os amātes. ſibimetip̄is placētes. ac ſuā
nō xp̄i iuſticiā p̄dicantes. vt cū dicat aplus
Eſtote imitatores mei ſic̄ ⁊ ego xp̄i. ip̄i ecō/
trario dicūt Eſtote imitatores noſtri in qui
bus nō ſum⁹ imitatores xp̄i. Hec nāq̄ꝫ ſunt
ꝓma ṽba ipſi⁹ in quibꝫ apte declarat ꝙ liber
ip̄e totalis trahit originē ab eo q̇ eſt menda
cij pater. ⁊ in ṽitate nō ſtetit. q̇ homicida fuit
ab initio. ⁊ accuſator eſt fratrū. Qui em̄ tales
inter ecclie mēbra ſunt. certe ſi qui ſunt. om
nino tāq̄ꝫ luciferiana tumeſcētes ſupbia ex
hac ⁊ eterna vita delēdi ſunt. Qꝫ ſi repiri ne/
queūt. q2 nō ſunt. vel in ventū loquiť. vel in/
nocētes calumniať. nō attendens illud ſa/
piētis. Qui calumniať egentē exprobrat fa/
ctori ſuo. honorat aūt eū q̇ miſereť paupis
Nec dubiū diuina ꝓuidentia id geſtū eſſe ꝙ
tali dogmati tale p̄mitteret initiū. vt q̇ legit
agnoſcat ꝙ libelli hui⁹ cōſcriptor vt detra/
ctor loquiť. nō vt doctor. Sane quia de/
tractiōis viciū excecationē inducit. Grego/
rio in regiſtro dicēte. Quid aliud detrahen/
tes faciūt niſi ꝙ in puluerē ſufflant. atq̄ꝫ in
oculos ſuos terrā excitāt. vt vnde p.⁹ detra
ctionis pflāt. inde magis nihil veritatis vi
deant. Ideo pueſi hui⁹ dogmatis cultor ſp
dum ſcribit in pei⁹ pficit. ⁊ tāq̄ꝫ cec⁹ in fouea
ruit. Nā ꝯſequēter annectit. Quid em̄ aliō
dicere volūt q̇ in ſuis ſcriptis dogmatizant
ꝙ xp̄s dñs aliqua egit. nō in ſumme pfectio
nis oſtēſionē. ſꝫ in infirmoꝝ ſeu impfectorū
ꝯdeſcenſionē. cui⁹ ꝯtrariū aliqñ viris pfectꝫ
facere licet. nō vituperabiliter ſꝫ laudabiliter
imo laudabili⁹ agiť q̄ꝫ omittiť. Hoc eſt etiā
qd̄ ꝑ ſummo habet errore qd̄ tāq̄ꝫ venenuꝫ

abhorret ⁊ reſpuit ꝙ chriſtus deꝰ cuius ꝑfe
cta ſunt opa. aliquod opꝰ effecerit ꝑ quod ī
perfectis cōdeſcēderet ⁊ infirmis. ac ꝑ hoc
cōdeſcenſionē hmōi tanꝗ̄ rectitudini ꝑfe/
cte cōtrariā. ab exēplari om̄imode ꝑfectōis
om̄ino aſtruit eſſe alienā. Qđ ꝗ̄uis ſuperfi
cietenꝰ videat̄ excelſam iuſticie ꝑfectionē in
chriſto p̄tendere. ⁊ ideo ad eiꝰ laudē ꝑtinere
quia tamē ab ip̄o actū ſumme pietatꝭ exclu/
dit. nihil aliud eſt ꝗ̄ fontis miſericordie ve
nas ſalutiſq; vias inique p̄cludere. necnō et
regis eterni ꝯdeſcenſiuā clementiā ipie blaſ
phemare.

D defenſionē igit̄ veritatis ⁊ impro
a bationē erroris eligere diſponimuſ
exēplo dauid qnq; limpidiſſimos la
pides. de torrēte redūdantis ſapie catholi/
coꝝ doctoꝝ. quibꝫ ſi pia fide veritati aſſenti/
re voluerit. nobiſcū armet̄. ſi aūt vt effrons
reſiſtere in frōte feriat̄. Audiat ergo primuȝ
quid ſuꝑ pſal. ciij. dicat auguſtinꝰ. Habuit i
quit dominꝰ loculoſ. ⁊ dictū eſt de quibuſdā
religioſis feminis ꝙ miniſtrabāt ei de ſub/
ſtantia ſua. Futurꝰ erat ⁊ paulꝰ nihil tale ali
quādo querēs ⁊ om̄ia ꝓuincialibꝫ donans.
Sȝ quia multi infirmi iſta queſituri erant
magꝭ infirmoꝝ ꝑſonā ſuſcepit chriſtꝰ Sub
limius paulꝰ nunqd ⁊ xp̄o. Sublimiꝰ chri/
ſtus. qr miſericordiꝰ. Cū em̄ videret pauluȝ
nō eſſe iſta queſituꝝ. ꝓuidit ne dānaret que
ſiturū. ⁊ p̄buit exemplū infirmo. Cū em̄ vi/
deret multos ꝓmptos ⁊ gaudentes ituros
eſſe ad martyriuȝ paſſionis. exultaturos in
ip̄a paſſione. fortes cētenarioſ. maturos ad
horreū. tamē infirmoꝝ quorundā quos vi
debat poſſe ꝯturbari vētura paſſiōe. ne defi
cerēt. ſȝ potiꝰ voluntatē humanā voluntati
creatoris ꝯiungerēt. ip̄oꝝ ꝑſonā voluit ſuſci
pere xp̄s in paſſiōe dicēs. Triſtis eſt anima
mea vſq; ad morte. Hec Augꝰ. Quid h̄ cla/
rius. qd limpidiꝰ ꝯtra aduerſariū veritatis
dici poteſt. Nō em̄ valȝ intorq̄ri ad infirmi
tatē carnis. ꝙ ait in loculis ⁊ in formidie paſ
ſionis infirmoꝝ ꝑſonā ſuſcepiſſe xp̄m. Nā ⁊
paulꝰ ip̄e ⁊ illi qs ad paſſionē dicit ire gau/
dentes. qs etiā ab infirmis hmōi in verbo
p̄fato diſtinguit. a carnis infirmitate cuȝ eſ/
ſent mortales hoies nequiuerūt eſſe immu
nes. Beatꝰ quoq; Ambro. ſuꝑ illud ſalua/
toris in Luca. trāſfer a me calicē hūc. errāt
inquit in h̄ loco q̄ triſticiā ſaluatoris ad ar/
gumentū inolite potiꝰ a p̄ncipio ꝗ̄ ſuſcepte
ad tp̄s infirmitatꝭ inclināt. ⁊ naturalis ſen/
ſus cupiūt detorq̄re ſentētie. Nuſ ꝗ̄ magis
pietatē eiꝰ maieſtatēq; demiror. minꝰ em̄ mi
hi ꝯtulerat. niſi meū ſuſcepiſſȝ affectū. Hec
ſanctꝰ Ambro. Ex qbꝫ apte colligit̄ ꝙ p̄ter
illū generalē mortis horrorē. q̄ cōmunis eſt
om̄ibꝫ tā in paſſione gaudētibꝫ ꝗ̄ etiā ceterꝭ
aliquē affectū ſuſcepit ad ꝯdeſcendēdū. nō
tm̄ carne ſȝ etiā mēte infirmis. Chryſo. etiā
ſuꝑ Matth. omel. xxvij. Uides ait qnta eſt
chriſti in ꝯdeſcēſione diligētia. ſicut cū ꝯme/
dat ⁊ bibat. cū videat̄ ex aduerſo Johanni
faciēs. ⁊ hec iudeoꝝ gratia ſalutis facit. ma/
gis aūt orbis terraꝝ vniuerſi. Quid his cla
rius dici pōt. In quibꝫ aſſerit xp̄m cōdeſcē/
diſſe in cibo ⁊ potu iudeis. q̄ vtriq; infirmi
erāt. nō tā carne ꝗ̄ mēte. nā ⁊ infirmitatem
carnis ip̄e Johānes habebat. Gregoriꝰ in/
ſuper moral. xij. ſuꝑ illud. putas ne mortuꝰ
homo rurſum viuat. Solēt inquit iuſti ī co
ꝙ ip̄i certū ſentiūt quaſi ex dubitatōe aliqd
ꝓferre. vt infirmoꝝ in ſe verba trāſforment.
ſȝ rurſum ꝑ fortē ſniam dubietati ꝯtradicūt
quatenꝰ ꝑ hoc qđ dubie ꝓferre cernunt̄ in/
firmis aliquatenꝰ cōdeſcendāt. ⁊ ꝑ h̄ ꝙ cer/
tam ſniam ꝓferūt infirmoꝝ mētes ad ſolidi
tatē trahāt. Qđ dū faciūt exemplū noſtri ca
pitis ſequunt̄. q̄ paſſioni ꝓpinquās. infirmā
tium ī ſe ſumpſit vocē dicēs. Pater ſi poſſi/
bile eſt trāſfer calicē hūc a me. ſȝ vim forti/
tudinis oñdens ait. nō ſicut ego volo ſȝ ſic
tu. Hucuſq; Grego. Per q̄ patēter oſtendit
ꝯdeſcenſionē ad infirma ⁊ imꝑfecta mortali
um. nō ſolū ad mēbra xp̄i fortia ꝑtinere. ſed
etiā ad caput. Tandē magiſter Hugo ī ex/
poſitiōe illiꝰ pſalmi. Bonū eſt cōfidere ī do
mino. ſic dicit. Habebat ieſus loculos. ⁊ ea
que dabant̄ ſuſcipiebat. ꝯformās ſe imꝑfe/
ctis. Paulꝰ aūt nolebat ſumptꝰ accipere de
euāgelio. ſȝ gratꝭ factꝰ eſt miniſter ꝟbi. ⁊ iue
nit̄ paulꝰ aliqd maiꝰ feciſſe ꝗ̄ xp̄s. Chriſtuſ
aūt in numero imꝑfectoruȝ inueniri voluit
ne p̄ſumerēt nō accipiētes. ⁊ ꝯfunderent̄ ac/
cipiētes. ⁊ eſtimaret̄ nō eē xp̄ianꝰ faciēs qđ
noluit facere xp̄s. Hoc catholici doctorꝭ te
ſtimonio qnto. directe hoſtis cōdeſcēſioniſ
chriſti in fronte ꝑcutit̄. quo nō ſolū aſtruit̄.
ꝙ magiſter ꝑfectiōis ex cōdeſcenſione locu/
los habuerit. veꝝ etiā ꝙ oppoſitū huiꝰ nō ſo
lum laudabiliter. ſȝ laudabiliꝰ habet fieri ꝗ̄
omitti. Ut autē hoc clariꝰ eluceſcat. cōſi/
deratione ꝑuigili attendendū eſt. ꝙ ſicut tri

pliciter bonũ dicit̃ ⁊ etiã malũ. ſic ⁊ ꝑfectuꝫ
⁊ imꝑfectũ. videlicet in genere. ex circumſtã
tia. ⁊ ſm ſe. Bonũ nãq̃ in genere eſt actꝰ trã
ſiens ſuꝑ materiã debitã. vt ire ad eccleſiaꝫ.
dare elemoſynã Bonũ ex circũſtãtia eſt actꝰ
laudabilibꝫ circũſtantijs informatꝰ. ſic da/
re elemoſynã ſeruans debitis circũſtantijs
circa dantẽ. datũ. ⁊ accipientẽ. quantũ ad lo
ca tꝑa ⁊ ꝑſonas. Et hec duo bona deprauari
poſſunt ꝑ alicuiꝰ circũſtantie defectum. ⁊
maxime ꝓpter inordinatõem intẽtionis. vt/
pote ſi q̇s in dãdo elemoſynã vel ieiunãdo
vel eũdo ad eccl'iam. h̃ faciat vt gloriã capi/
at humanã. Tertiũ aũt ẽ bonũ ſm ſe. quod
nullo modo põt eſſe malũ aut male fieri. ſic̃
eſt opꝰ virtutis ex charitatis radice ꝓcedẽs
Per hũc etiã modũ tripliciter dicit̃ malum.
Malũ inq̃ in genere dicit̃ actꝰ tranſiẽs ſu/
per materiã indebitã. ſicut occidere hoiẽm.
Malũ ex circũſtantia dr̃ actus informatus
deordinata circũſtantia. vt comedere extra
horã. Mala ſm ſe ſunt illa que mox nomi/
nata ꝯiuncta ſunt malo. vt mẽtiri. fornicari
odire veritatẽ. approbare errores. Sil'r etiã
modo ꝑfectũ dr̃ tripliciter. Perfectũ nãq̃ i
genere eſt actꝰ difficilis ⁊ excellẽs. ſic̃ eſt om/
nia relinquere ⁊ intrare religionẽ. Perfectũ
ex circũſtantia dicit̃ actꝰ difficilis debitꝭ cir/
cumſtantijs adornatꝰ. vt relinq̃re diuitias
gaudẽter ⁊ ad edificatõem ꝓximi. Perfectũ
autẽ ſm ſe eſt actꝰ difficilis a charitatis ſub
limitate ꝓcedẽs. vt eſt motꝰ feruide ⁊ extati/
ce dilectiõis in deũ. vel pure ⁊ plene dilectio
nis ad inimicũ. Iuxta hũc etiã modũ imꝑ/
fectũ dicit̃ tripliciter. Imꝑfectũ quippe i ge/
nere dicit̃ actꝰ facilis ad quẽ humana infir/
mitas inclinat̃. ſicut fugere mortẽ. pecuniã
poſſidere. Imꝑfectũ ex circũſtantia dr̃ actus
infirmatꝰ circũſtãtia inclinãte ad infime iu/
ſticie ſtatũ. vt vim faciẽti dimittere veſtẽ ꝓpt̃
fugã maioris iniurie. Imꝑfectũ aũt ſm ſe.
qḋ nullo modo poteſt ſtare cũ ꝑfectõe euã/
gelica. ſicut ducere vxorẽ. ⁊ fugere paupꝑtatẽ
Cũ igit̃ tã multiformiter dicat̃ tã ꝑfectum.
q̃ꝫ imꝑfectũ. clarũ eſt ꝙ ſicut malũ ex genere
poteſt fieri bonũ ex circũſtantia. vt occidere
hominẽ qꝛ maleficꝰ eſt. ⁊ qꝛ lex iubet. et quia
reipublice ꝯfert. ⁊ ecõuerſo bonũ ex genere
poteſt fieri malũ ex circũſtantia. vtpote da/
re elemoſynã ꝓpter vanã gl'iam. ſic et ꝑfectũ
i genere poteſt fieri imꝑfectũ ex circũſtãtia.
vtputa ſua relinq̃re modica vt quis capiat
maiora bona eccl'iaſtica. vl' ab omĩ actu libi
dinis carnalis ꝯtinere ꝓpter corꝑis vitã ꝓ/
longandã. ⁊ ecõtrario imꝑfectũ in genere pt̃
fieri ꝑfectum ex circũſtantia. vtpote fugere
mortẽ. vt q̇s glorioſiꝰ ⁊ fructuoſiꝰ ⁊ oportu
nius patiat̃ ꝓ dño. quõ fugit xp̃s ⁊ apoſtolꝰ
paulꝰ. Sic ⁊ in ꝯſil'ibꝫ ſil'r eſt iudicãdũ. Ex
his patẽter liq̇t. q̇d veraciter de xp̃i opibus
ſentiẽdũ eſt Nã cũ loq̇mur de xp̃i opibꝫ põt
fieri ſermo de eiꝰ ope interiori vel exteriori.
Interiꝰ dicimꝰ opꝰ operãs. exteriꝰ opꝰ ope/
ratum. Om̃e aũt opꝰ xp̃i operãs ſiue interi/
us eſt ꝑfectiſſimũ. qꝛ ex ꝑfectiſſima charita/
te ꝓceſſit. ⁊ h̃ eſt opus ⁊ actꝰ ꝑfectiſſime volũ
tatis ⁊ virtutꝭ. Opꝰ vero eiꝰ exteriꝰ in ſe ꝯſi/
deratũ aliq̃n fuit ꝑfectũ de genere actus. vt
pote morti ſe offerre. vel animã ꝓ ouibꝫ po/
nere. aliq̃n imꝑfectũ vt a facie ꝑſequentiũ fu
gere. ⁊ ſeipm abſcõdere. ⁊ ꝓ amotiõe calicꝭ ex
orare. Verũtamẽ hoc opus relatũ ad chri/
ſti charitatẽ ⁊ rõnem ⁊ cauſam. quare h̃ faci
ebat. ⁊ ad ꝑſonã ſuã efficit̃ ꝑfectiſſimũ. Vñ
Bern̄ in ſmone de beato andrea. tractãs il
lud Si fieri põt tranſeat a me calix iſte. ait.
Agnoſco i duce belli puſillanimẽ trepidatõ
nẽ. agnoſco egroti vocẽ in medico. agnoſco
infirmantẽ gallinã cũ pullis. ꝯſidero chari
tatẽ. ſtupeo dignationẽ. expaueſco hũilitatẽ
Miſericors dñs nõ beati andree robuſtuꝫ
ſibi ſumpſit affectũ. qꝛ nõ eſt ſanis opꝰ me/
dicus ſꝫ male habẽtibꝫ. ⁊ ſi quẽ dignatõ tan
ta ſcãdaliſet. plane meret̃ audire. An oculus
tuꝰ neq̃m eſt qꝛ ego bonꝰ ſum. Huic ei odor
vite in mortẽ eſt. Quid em̃ magnũ fuit dñe
ieſu ſi accedẽte iam hora mortis ꝓpter quaꝫ
veneras intrepidꝰ ſtares. tãq̃ꝫ qui poteſtatẽ
habebas ponẽdi aiam tuã ⁊ nemo tollebat
eã a te. Aut nõ lõge glorioſiꝰ fuit. qñ q̇dẽ to/
tum ꝓpter nos agebat̃. vt nõ ſolũ paſſio cor
poris. ſꝫ etiã cordis affectio ꝓ nobis faceret
⁊ q̇s viuificabat mors tua. nihilominꝰ ⁊ tre
pidatio robuſtos ⁊ meſticia letos. ⁊ tedium
alacres. ⁊ turbatio q̇etos faceret. ⁊ deſolatõ
ꝯſolatos. Hucuſq̃ Bern̄. Et h̃ ipſum eſt qḋ
dic̃ Augꝰ. in auctoritate ſuꝑiꝰ allegata. ꝙ ſb
limiꝰ aliq̇d fecerat paulus q̃ꝫ opꝰ qḋ fecerat
xp̃s. nec tñ paulꝰ ſublimiꝰ xp̃o. imo xp̃s ſub/
limiꝰ qꝛ miſericordiꝰ. Qḋ iõ dic̃ qꝛ ipa cõde
ſcenſio xp̃i qua mẽbris ſuis ꝯdeſcẽdebat in
firmis ⁊ imꝑfectis. ex ſublimitate ꝓcedebat
ꝑfectiſſime charitatis. Sicut em̃ humanã
aſſumẽdo naturã in nr̃is q̇dẽ factꝰ eſt hũil',

Sed in ꝓprijs ꝑmāſit excelſus. ſic ex ſumme
charitatis dignatōe ad actꝰ quoſdā nr̄e im
becillitati ⁊ imꝑfectiōi ꝯformes deprimit̄. et
a ſumme ꝑfectōis rectitudine nō curuatur.
Ac ꝑ h̄ verꝫ eſt ꝙ xp̄i ꝑfecta ſunt oīa oꝑa ad
ip̄m relata. verꝫ etiā eſt ꝙ xp̄s etiā fecit aliꝗ
oꝑa infirmoꝝ i ſe ſuſcipiēdo ꝑſonā. ⁊ ad no/
ſtra ꝯdeſcendēdo infirma ⁊ imꝑfecta. Verꝫ
nihilominꝰ ꝙ eoꝝ oppoſita laudabilit̄ poſ/
ſunt fieri. ⁊ laudabiliꝰ eſt facere illa ꝓ loco et
tēpore ꝗ̄ omittere. Verꝫ eſt etiā ꝙ nunꝗ̄ ex
hoc diſcipulꝰ eſt ſuꝑ magiſtrū. quia nullꝰ tā/
ta charitate aſcēdit ad illa fortia ꝗ̄ta chriſtꝰ
ꝯdeſcendit ad iſta infirma. ⁊ ideo magiſter
eſt ſemꝑ ſupra diſcipulū. xp̄s videlicet ſupra
oēm hominē quātumcūꝗ̄ ꝑfectū. Hec om/
nia ſi pie ⁊ diligēter is cui reſpondet̄ ſciuiſſꝫ
aduertere nūꝗ̄ tot ꝯtra xp̄i cōdeſcenſioneꝫ
ꝓtuliſſet ineptias. Et nūc ſi miſericordia dī
p̄uentꝰ vt ꝑ omnē modū optamꝰ ⁊ ſupplici/
ter petimus. humilitatē diſcere velit. non al
teri conabit̄ heretice prauitatis crimen im/
pingere. ſꝫ ꝓpriū corrigere ac deplorare ſtu/
debit errorē. niſi forte qđ auertat deꝰ de nu/
mero ſit illoꝝ qui xp̄i ſublimis ⁊ humilis al
tam ⁊ cōdeſcenſiuā ignorātes iuſticiā ⁊ infle
xibilē quendā magiſtro ꝑfectiōis attribuē/
tes errorē. vere ac pie xp̄i iuſticie ꝯuincūtur
eſſe ꝯtrarij potiꝰ ꝗ̄ ſubiecti.

Prime reſpōſionis ſecūda ꝑticula ſecun
dumꝗ̄ capitulū. in quo capitalis error cir/
ca notificationē ꝑfectiōis ⁊ imperfectionis
elidit̄. ⁊ ṽe ꝑfectiōis exēplaritas ⁊ differētia
ipſiꝰ ad imꝑfectiōꝫ referat̄.

q
Vemadmodū aūt cōdeſcenſionis
chriſti aduerſariū valida doctoꝝ ꝓ/
ſtrauit auctoritas. ſic ⁊ ꝑuerſi eiꝰ do
gmatis caput ꝓprie aſſertiōis mucro detrū/
cat. dū idē ꝑfectionis euāgelice oppugnator
impijs ſenſibꝫ inuertēdo ſcripturas. ⁊ impe
ritis ſermonibꝫ inuoluēdo ſentētias non ſo
lum a ṽitate diſſentit. verꝫ etiā ſibiipſi cōtra
dicit. Quāta nāꝗ̄ ſit in ſequētibꝫ intellectuſ
ꝑuerſitas. quantꝰ ſcripturaꝝ abuſus. quāta
inuolutō ſentētiaꝝ. quātaꝗ̄ repugnātia ſen
ſuum. q꞉ longū eſſet explicari ꝑ ſingula. pru
denti lectori ſufficere credimꝰ ſi aliqua illo/
rum ſuccincte tangamꝰ. Siquidē a diffini/
tione ꝑfectiōis quaſi capitale ſumēs exordi
um dicit ꝙ ꝑfectio huiꝰ vite eſt. nō vt pecca/
tū nō habeamꝰ. ſꝫ ne regnet in noſtro mor/
tali corꝑe. Hoc ꝗ̄uis ſit veraciter ⁊ catholi
ce verū. ⁊ a ſanctis acceptū. quia tamē i hoc
perfectiōis euāgelice terminū ponit. ⁊ com/
plementū cōſtituit. a vera ꝑfectiōis noticia
ꝓcul eſſe cōuincit̄. Nā cū oīs homo ad h̄
ꝙ peccatū in ip̄o nō regnet diuino ſit prece/
pto aſtrictꝰ. oīs igit̄ homo teneret̄ eſſe ꝑfe
ctuſ. Iterꝫ ſi ꝗ̄ntacūꝗ̄ charitas parua ad h̄
ſufficit. ſequit̄ ꝙ minima charitas ad ꝑfectō
nis culmen attingit. Quid igit̄ dicit Augu/
ſtinꝰ ꝙ charitas meret̄ augeri. vt aucta me/
reat̄ ⁊ ꝑfici. Ampliꝰ ſi ꝑfectio eſt ꝙ peccatū i
nobis nō regnet. igit̄ imꝑfectio eſt ꝙ regnet
Sed cū peccatū in nobis nō poteſt regna/
re niſi cū ſumꝰ in pctō mortali. oīs igit̄ im
perfectio eſt peccatū mortale. Qđ ꝗ̄ abſur/
dū ſit et a ṽitate diſſentiat. nemo ꝗ aliꝗd no
uit ignorat. Dehinc vigilās lector attendat
qualiter in ſubſequētibꝫ imperfectōꝫ diffini
ens ſibiipſi ꝯtradicat aꝑte. Subdit eī. Im
perfectio eſt citra poſſibilitatē humane ꝯdi
tionis nō cōformari xp̄o. Sꝫ hoc poteſt eſ/
ſe nō ſolū abſꝗ̄ mortali peccato. quia nullꝰ
ad hoc tenet̄. verꝫ etiā abſꝗ̄ veniali. i his po
tiſſimū que ſunt cōſilij. ⁊ in noſtre ponunt̄ li
bere volūtatis arbitrio. ac ꝑ hoc omitti poſ
ſunt abſꝗ̄ vllo peccato. ſicut expreſſe patet
in voto pauꝑtatis ⁊ continentie virginalis
Qđ aūt ſubiūgit dicēs ꝙ a mādatis chriſti
⁊ eius oꝑibꝫ diſcordare eſt imꝑfectio. a qua
apoſtolꝰ diſcipulos dehortat̄. non ſolū a p̄/
cedentibꝫ diſſonat. verꝫ etiā repugnantiā in
ſe claudit manifeſtā. Nam diſcordare a chri
ſti mandatis ſemꝑ eſt peccatū mortale. diſ/
cordare vero a chriſti oꝑibꝫ poteſt eſſe pecca
tum veniale vel oīno nullū peccatū. Ap/
paret igit̄ ꝙ ſeipſum nequaꝗ̄ intellexit. duꝫ
in eadē propoſitiōe duo ſibi cōtraria ſimul
includit. Deinde ꝙ verba inculcās de imꝑ/
fectionis notificatiōe ſubnectit dicens. im/
perfectio vite eſt a regula iuſticie ⁊ a veſtigi/
is chriſti diſtorqueri. vbi chriſtū poſſet ṽm
carnē corruptibilē imitari. oſtēdit ſe nō ſolū
veritatis intelligētia vacuū. ſed etiā verbis
veritatis egenū. Verū de verbis cura ꝑmo
dica. magis autē diſcutiēda verbi ſententia
⁊ abijcienda tāꝗ̄ diſtorta. Dicit eīm ꝙ imꝑ/
fectio eſt diſtortio a regula iuſticie. cōſtat au
tem ꝙ iuſticia eſt rectitudo volūtatis. ſicut
dicit Anſelmus. Si igit̄ eſt quedā iuſticia
perfecta. quedā imperfecta. ſequitur neceſſa
rio ꝙ ſit quedam iuſticia diſtorta. Amplius
ſi eſt rectitudo iuſta. diſtortio etiam iniuſta.

Si igitur imperfectio eſt diſtortio. imperfe
ctū erit iniuſtū. Sequit ergo ſi imperfectio
eſt diſtortio ꝙ aliqua iuſticia ſit iniuſta. De
niqꝫ cū virt⁹ oīs. vt ait Auguſtin⁹ ſit recta
ratio. neceſſario ſequit ꝙ diſtortio ſit pecca/
tum. Si igit vniuerſal'r impfectio eſt diſtor
tio. ſic imperfectio vniuerſal'r erit peccatū.
cū aliqua charitas ſit impfecta. cōſequentia
neceſſaria pōt inferri. ꝙ charitas ſit pecca/
trix. Ac p hoc colligit ex pmiſſis ſm notifi/
cationes impfectōis phabitas. ꝙ iuſticia ſit
iniuſta. rectitudo diſtorta. ⁊ charitas vicio/
ſa. Ad maiorē quoqꝫ iperitie ſue declaratio
nē paulo poſt ſubdit. ꝙ ſapiēs magnā aſſe/
rit eſſe gl'iam ſequi dn̄m. ⁊ quod ſimpl'r di/
ctum eſt vniuerſal'r intelligit. Quod ſi verū
eſt. cū velle ſequi dn̄m in aliquib⁹ ſuis actib⁹
ſit magna pſumptio. vtpote in miracul'. i iu
dicijs. in vindictis. ⁊ in puidendis futuris.
⁊ ꝯſilib⁹. igitur ſi hoc verbū ſimpl'r dictū eſt
vniuerſal'r intelligendū. aut magna erit gl'a
ſequi dn̄m in his ad que aſpirare eſt pſum/
ptuoſum ⁊ imperitū. aut ſm iſti⁹ pverſū iu/
diciū ſapiens dixit falſum. Huic quoqꝫ de/
mētie ⁊ aliā nō minorē adiūgit dicēs ꝙ chri
ſtus adoleſcēti dixit. ſequere me. nō diſting/
uens in q̇b⁹ ⁊ qualib⁹ ſed ſimpl'r. ⁊ magna vt
dicit pſumptio eſt velle diſtinguere vbi do/
min⁹ nō diſtinxerit. q2 legiſlatoris eſt ꝓpriū
legē interp̄tari quā cōdidit. In qua quidez
aſſertione ⁊ ipi fidei ⁊ ſanctoꝝ patrū ſenten
tie. ⁊ etiā ſibimet ꝯtradicit apte. Nam ſi vbi
chriſt⁹ in ſermone ꝓprio nō diſtinxit. nec noſ
debem⁹ diſtīguere cū dixit. pater maior me
eſt. errat catholice fidei ſenſus. quo docetur
nō ad xp̄i diuinitatē ſʒ ad eius tm̄modo hu
manitatē pfatū verbū eſſe referendū. Errāt
nihilomin⁹ ſancti q̇ xp̄i eloq̇a explanando ⁊
diſtinguēdo exponūt ⁊ exponēdo interp̄tāt
Errat ⁊ ipe qui ꝯſequēter in h̄ verbo etiā di
ſtinguit dicēs. ꝙ nō intelligit de actib⁹ ſpe/
ctantib⁹ ad graduū ⁊ dignitatū diſtinctiōz.
ſed de alijs tm̄. Verū nec his cōtent⁹ ſtulti
cijs ſubiūgit ⁊ aliaſ. aſſerēs ꝙ dicere deū ali
quid pcepiſſe pfectis nō impfectis. error ſit
manicheorū. ⁊ res magni periculi. nō atten/
dens ꝙ ſacer dicit Hieronym⁹ ꝯtra Iouini
anū. libro ſcd̄o. Dicit em̄. Nunq̇d omnib⁹ p
ceptū eſt ne duas tunicas habeāt. nec ciboſ
in pera. es in zona. calciamēta in pedibuſ. vt
vendāt vniuerſa que habēt ⁊ ſequant ihm.
Sed his qui volūt eſſe pfecti Alioq̇n cur a

Iohāne baptiſta aliud militib⁹ aliud pcipit
tur publicanis. Hec Hieronym⁹. Quibus
patēter oſtēdit hāc ſuā. imo ſcripturarū eſſe
ſententiā. quā hic nouell⁹ doctor iouiniani
erroneū dogma ſecut⁹. hereticā aſſerit ⁊ pe/
riculoſam. Sane qđ addit. mādatis homi
nē impfectū nō effici. quia mandatū ſanctū
bonū ⁊ iuſtū nō opat mortē. ſed imperfectō
mors quedā eſt. manifeſte veꝝ pbans p ma
nifeſte falſum. ſimul ſuīp ſi⁹ imprudētiā de
clarat ⁊ errorem. Certū enim eſt ꝙ mādata
nec impfectos faciūt nec pfectos. cū tam hi
qꝫ illi ad eoꝝ obſeruantiā aſtringant. Cer/
tum eſt etiā ꝙ impfectio a pfectōe nō diſcre
pat. ſicut mors a vita diſtat. Si em̄ impfe/
ctio mors eſt. aut eſt penalis aut culpabilis
Si penalis. null⁹ eſt in hac vita pfect⁹. nec
etiā ipe xp̄s. Si culpabilis. ſed mors culpa
bilis eſt culpa mortalis. null⁹ eſt igit imper/
fectus q̇ nō ſit p mortale peccatū vita priua
tus. Q ſi dicat mortē quandā dicere culpā
venialē. valde improp̄e loquit. nec tamē de/
clinat errorē q2 ſi culpa venialis eſt mors fa
ciens impfectū. ⁊ cū nō ſit maior ratio đ vno
veniali qꝫ de alio. quotiēs incidit q̇s in veni
ale peccatū. totiēs decidit a pfectiōis ſtatu.
Et iteꝝ. Cū null⁹ quātūcunqꝫ iuſt⁹ ſit om/
nino immunis a venialib⁹. null⁹ erit in hac
vita pfectus ea pfectiōe quā cōſulit chriſtuſ
quod eſt hereticū ⁊ damnandū. Ad erroris
etiā ſui cumulatōnē maiorē ſubſequēter an
nectit impfectionē eſſe quandā claudicatio
nem q̄ ſub precepto nō cadit ſed ſub indul/
gentia. quēadmodū ſua repetere nō eſt pre/
ceptū ſed indultū. Qđ eſt plane falſum. cuʒ
indulgētia ſm Auguſtinū in de bono cōiu/
gali includit peccatū. ⁊ repetere ſua imperfe
ctis eſt licitū. ſicut pma ad Chor. vj. dīc glo.
Infirmis licet ſua repetere. etiā mouendo
cauſam añ iudicē. Huic quoqꝫ ſimile eſt. ꝙ
quibuſdā vanis ⁊ friuolis interpoſitiſ addi
dit ꝙ in nouo teſtamēto. etiā quādo cauſa p
lis cōtrahit matrimoniū. eſt indultuʒ. Cui
apte cōtradicit Aug⁹. in de bono cōiugali.
Certe inq̇t dubitare fas nō eſt nuptias nō
eſſe peccatū. Nō itaqꝫ nuptias ſm veniā ꝯce
dit apoſtol⁹. ſʒ illū ꝯcubitū ſm veniā ꝯcedit
qui fit p incōtinentiā nō ſolū cauſa pcreādi
ſed etiā aliqū nulla cauſa pcreādi. quē nup/
tie fieri nō cogūt. ſed ignoſci impetrāt. Con
cubit⁹ em̄ ſola cauſa generādi inculpabilis
ſol⁹ ipe nuptialis ē. Hec Aug⁹. Ubi int ipʒ

doctorē antiquū ⁊ iſtū nouellū tāta eſt repu
gnātia ſenſuū ⁊ ꝟboꝝ vt neceſſe ſit alteꝝ eo/
rum aſſeruiſſe falſuꝫ. Si igit̄ nō ſuā ſꝫ egre
gij doctoris vult ſeq̄ ſniam ne in foueam ca
dat erroris. deſinat impꝑfectiōem deſcribere
ꝑ diſtortionē ⁊ claudicationē. vt nō cōpella
tur ex hoc tāq̄ꝫ diſtortꝰ ⁊ claudꝰ a veritatꝭ ſtra
mite deuiare. Qꝺ aūt ſubdit. xp̄um nulla fe
ciſſe opa tm̄ imitāda ꝑfectis. ꝓ eo ꝙ nemini
ꝑfectionē inuidit. quaſi nō poſſet eſſe gradꝰ
⁊ diſtinctio in exēplis xp̄i ⁊ ꝟbis reſpectu g/
duū ⁊ ſtatuū diuerſoꝝ in hierarchia eccleſie
nequaq̄ꝫ eſt cōſonū documētis ſcp̄ture. Nā
xp̄s dicit ſpecialiter apl'is. Vobis datū eſt
noſſe myſteriū regni dei. ceteris aūt in para
bolis. Et iteꝝ loquēs ad patrē. Abſcōdiſti
hec a ſapiētibꝫ ⁊ prudētibꝫ ⁊ reuelaſti ea par
uulis. Nunq̄d inuidꝰ deꝰ. qꝛ nō omnibꝫ ſa/
piētie ſue reuelauit arcanū. Cōſtans eſt aūt
ꝙ ſicut xp̄s ſua ꝓ illis qui ea capiebāt ꝓpone
bat eloq̄a. ita pariter ⁊ exēpla. Nequaq̄ꝫ igi/
tur ex inuidia ſꝫ ex altiſſima diſpenſatōe ſa/
pientie dei diuidētis dona ſua ſingulis pro
ut vult. quedā ꝓponunt̄ imitanda ꝓlatis nō
ſubditis. quedā ſpūalibꝫ nō animalibꝫ. que
dam ꝑfectis nō impꝑfectis. quedā fortioribꝫ
nō infirmis. ſicut expreſſe patet in auctorita
te ꝑmiſſa hieronymi cōtra Iouinianū. Nec
tamē dicimꝰ ꝙ opa cōſilioꝝ ⁊ ſuꝑerogatio/
num illis ſolis ꝓponant̄ q̄ iam ꝑfecti ſūt. q̄n
potius omībꝫ q̄ ad ꝑfectionis culmē ꝯſcen/
dere volūt. Qꝺ quidē tāq̄ꝫ difficile ⁊ arduū
nō eſt omniū ſed paucoꝝ. Porro ratio illa
qua ſubſequēter conat̄ aſtruere chriſti opa
⁊ exēpla equaliter cūctis eſſe ꝓpoſita. qꝛ ſi ali/
quid egit qꝺ tm̄ imitandū eſſet imperfectis
videret̄ tūc ꝙ debuiſſet vxorē accipe. ⁊ ꝯten
tionibꝫ ſe ingerere vt hoꝝ exempla impꝑfectꝭ
ꝓberet. nulliꝰ eſt efficacie. ſꝫ magne demētie.
Nunq̄ꝫ em̄ rōnem hāc ꝓbabilē crederet. ni/
ſi experientiā carnalis libidinis ⁊ cōpugnā
tiam litis. cōdeſcēſioni diuine dulcedinis ī
noſtris infirmitatibꝫ ſuſcipiēdis temeritate
quadā erronea coequaret. Ac ſi apte diceret
Si chriſtꝰ cōdeſcēdit infirmitati humane ī
actu comeſtionis ⁊ fuge. pari rōne ꝯdeſcen/
dere debuit in actu carnalis libidinis ⁊ litiſ
cōtentione. Alioq̄n ratio ſua non valet. Et
vere nō valet quia nō eſt ſimile hincinde. qꝛ
in illis infirmitatibꝫ decuit nobis ꝯdeſcēde
re xp̄m que cōmuniter reſpiciūt naturā la/
pſam. nec aliquā habent feditatē annexā. in

aliijs vero nequaq̄ꝫ. Tandē ſi quis vigilan/
ter attēdat quid finaliter cōcludit ⁊ intēdit.
patenter aduertit. ꝙ ſeip̄m paralogizando
multiplici inuoluit errore. Ait em̄. Cū due
ſint partes ꝑfectiōis. ſcꝫ ſua vendere ac di/
ſtribuere ⁊ chriſtū dominū ſequi. ſicut ad fū
damentū religionis req̄rit̄ neceſſario ꝙ om
nia ſua relinq̄t. ſic ad cōplementū exigit̄ ꝙ
ſua relinquēs chriſtū imitet̄ ī omnibꝫ iuxta
poſſibilitatē humanā. Propter qꝺ non par
uā aſſerit eſſe blaſphemiā dicere xp̄m in hu
que ſm naturā noſtrā geſſit. non in omnibꝫ
ſed in aliquibꝫ imitanduꝫ. eis potiſſime qui
ꝑfecti eſſe conāt̄. Verū licet verba huiuſmo
di in ſuꝑficie videant̄ aliquā ꝓtendere ratio
nem. tamē ſm veritatē ratiocinatio ſua nul
lum om̄ino habet vigorē. ſed ⁊ cōcluſio mł
timodā cōtinet falſitatē. Nō enim eſt ſimile
de dimiſſione ſuoꝝ. ⁊ imitatiōe actuū chri/
ſti. Nā dimittere ſua actꝰ eſt vnus ⁊ vnifor/
mis. qui ꝑfectioni nō conſonat ſi diminute
hoc eſt ſm partē ⁊ nō ſm totū fiat. Actꝰ au/
tem xp̄i ſunt multiformes ⁊ varij. et q̄uis in
cōparatione ad chriſti perſonā omnes ſint
ꝑfecti. tamē ſm naturā propriā quidaꝫ ſunt
ꝓcedē
excellētes. quidā cōdeſcenſiui. ſicut in ꝓcedē
tibus aliqualiter patuit. ⁊ ſubſequenter pa/
tebit. Sane ſi verū eſt ſicut concludit ꝙ per
fectio dicat vniuerſalē conformitatē ad chri
ſti opera ⁊ impꝑfectio diſſonantiā. multa per
omnē modū ſequūtur abſurda. Nā cū chri
ſtus mulieres ſecū comitātes ⁊ ip̄m ſuſten/
tantes habuerit. ſequit̄ ꝙ imperfectꝰ fuerit
paulꝰ qui hoc recuſauit. Cū chriſtꝰ inter ho
mines habitauerit. imperfectꝰ fuerit Iohā
nes baptiſta. qui relictis turbis ſolitaria lo
ca queſiuit. Cū chriſtus vinū biberit. impꝑ/
fectus idē baptiſta qui vinū ⁊ ſicerā non gu
ſtauit. Cū chriſtus ſolꝰ cū muliere locutus
fuerit. imperfectꝰ vir qui a mulieris ꝯſortio
ſe elongat. Cū chriſtꝰ mulieri peccatrici pe/
des oſculādos prebuerit. imperfectꝰ vir qui
mulierū cōtactus abhorret ⁊ vitat. Cū chri
ſtus diuidere hereditatē inter fratres recu/
ſauit. imperfectꝰ erit q̄ iurgātes pro heredi/
tatis diuiſione germanos ad pacē ⁊ equita
tem reducit. Cū chriſtꝰ ſcienter loculos fu/
ri cōſeruādos cōmiſerit. imperfectꝰ oīs erit
qui furē diſpenſatorē expellens fidelē requi
rit. Cū chriſtꝰ in ip̄a ſua paſſione tacuerit. i/
perfectus om̄is erit qui ꝓ xp̄o patiēs veri/
tatē dic. Et ſic in pluribꝫ alijs pōt inductio

fieri.vt in fuga ⁊ comeſtione ⁊ loculis tacea
mus.q̄ oīa tā abſurda ſunt vt ſi q̄s ea conet̄
defendere.nō tā videat̄ errare q̄ꝫ inſanire
T aūt hec ⁊ his ſimilia prudens le/
v ctoꝛ effugiat incōueniētia.in que is
cui reſpōdemꝰ ex icōſideratōe deueīt
attēdere debet ꝙ deceptiōis huiꝰ duplex ex
titit cauſa. Prima cauſa eſt.qꝛ cū ſcirꝫ xp̄um
eſſe om̄is ꝑfectiōis exemplū.modū tn̄ huiꝰ
exemplaritatꝭ neſciuit.vel aduertere negle/
xit. Secūda cauſa ē.qꝛ cū clare ꝑpēderet im
perfectionē a ꝑfectiōe deficere.modū tamē
huiꝰ defectōis nō potuit inueſtigare. Intel
ligendū eſt igit̄ ꝙ cū xp̄s ſit verbū increatū
⁊ incarnatū.duplex eſt in eo ratio exēplarita
tis.eterne videlicet ⁊ tꝑalis. Eterne inquā.
ſm ꝙ eſt ſplēdoꝛ eterne gloꝛie. ⁊ figura ſubē
dei patris.atq̄ꝫ cādoꝛ lucis eterne ⁊ ſpeculū
ſine macula maieſtatꝭ dī. In quo quidē ſpe
culo exēplariter cūcta creata relucēt. q̄ a p̄n/
cipio ꝯditionis mūdi vſq̄ꝫ in finē. ad perfe/
ctionē vniuerſi totiꝰ tā ſp̄ualiter q̄ꝫ ſenſibili/
ter ꝓducunt̄. Et ſm hoc eſt xp̄s vt verbū in
creatū.ſpeculū intellectuale ⁊ exemplū eter/
num totiꝰ machine mūdialis. Inq̄ntū aūt
verbū incarnatū in aſſumpte humanitatis
ꝯuerſatiōe.exemplū ⁊ ſpeculū eſt oīm gratia
rum ⁊ virtutū ⁊ meritoꝝ.ad cuiꝰ exemplariſ
imitatōnē erigendū eſt tabernaculū militā
tis eccl'ie. Iuxta qḋ Moyſi myſterialit̄ di/
ctum eſt. Inſpice ⁊ fac ſm exēplar qḋ tibi in
monte monſtratū eſt. Et quēadmodū ab il
lo vno et'no exēplari īdiuiſo tā diuerſe ma/
nant creaturaꝝ nature ⁊ naturarū ꝑfectio/
nes.ſm variā ipſiꝰ ſummi boni ꝑticipatōeꝫ
qḋ ꝑfecte ab vna aliqua creatura capi n̄ po/
terat.ꝓpter qḋ ⁊ diuerſas ꝯſtituit deꝰ reꝝ ſpe
cies ad vniuerſi cōpletionē.ſic ⁊ a verbo illo
incarnato tāq̄ꝫ ab oꝛiginali p̄ncipio gratie.
de cuiꝰ plenitudine accepimꝰ om̄es.⁊ tanq̄ꝫ
a ſpeculo in quo ⁊ a q̄ om̄is ſanctitatis ⁊ ſa/
piētie plenitudo ⁊ pulcritudo refulgꝫ.diuer
ſi ſtatus gradꝰ ⁊ oꝛdines ſm variā diſtribu
tionē donoꝝ ⁊ variū imitādi modū exēpla/
riter deriuant̄.in quibꝫ ſm multifoꝛmē ꝑti/
cipationē multimoda xp̄i ꝑfectio ſic diſtri/
buit̄.vt ſimul reperiat̄ in om̄ibꝫ.nec tamē in
aliquo vno ſolo ſm om̄imode plenitudiniſ
totalitatē refulgeat.ſꝫ quilibet gradꝰ et ſta/
tus ꝓ ſue mēſure modulo ſm plꝰ ⁊ minꝰ iſti
uſmodi exēplarꝭ influentiā ſuſcipit.⁊ ad ipi/
us imitationē accedit. Refulgēt āt a chꝛiſto
tanq̄ꝫ a totiꝰ noſtre ſalutis exēplari ⁊ oꝛigia
li p̄ncipio actus multifoꝛmes. Nā quidam
actus in ip̄o reſpiciūt ſublimitatē potentie
vt ſuꝑ aquas ſiccis pedibꝫ ambulare. elemē
ta cōuertere.panes multiplicare.ſeip̄m trāſ
figurare.⁊ cetera miracula facere. Quidā ſa
piētie lucē.vt arcana celeſtia [illegible]ferre. ſecreta
coꝛdiū ſcrutari ⁊ futura p̄dicere. Quidā ſe/
ueritatē iudicij.ſicut vendētes eijcere de tē/
plo.cathedras vendētiū colūbas euertere.
⁊ dura increpatōne ferire pōtifices. Quidā
officij dignitatē.vt ſacramentū ꝯficere ſacra
tiſſimi coꝛꝑis ſui.manꝰ imponere ⁊ relaxare
peccata. Quidā ꝯdeſcenſionē miſerie.vt la/
tere in ꝑſecutōe.trepidare ⁊ ꝯtriſtari in moꝛ
te.⁊ ꝓ amotiōe calicis patrē rogare. Quidā
infoꝛmationē vite ꝑfecte.vt paupꝑtatē ſerua
re.virginitatē cuſtodire.deo ⁊ hominibꝫ ſe/
ip̄m ſubijcere.noctes in oꝛatōe ꝑuigiles du
cere.ꝓ crucifixoꝛibꝫ exoꝛare.⁊ moꝛti ſe ſūma
charitate etiā ꝓ inimicis offerre. Cū igit̄ ſex
ſint hmōi actuū varietates. in his vltimis
dūtaxat ip̄m imitari eſt ꝑfectū. Nā in his q̄
ſunt excellētie ſingularis eſt impiū ⁊ luciferi
anū.niſi fuerit alicui priuilegij ſingularꝭ do
no cōceſſum. In his autē que ſunt ſeuerita
tis ⁊ dignitatis eſt p̄ſidentiū ⁊ p̄latoꝝ. In
his q̄ cōdeſcenſionis.eſt infirmoꝝ.inq̄ntuꝫ
loquimur ad actū extrinſecū. Nequaq̄ꝫ igit̄
vt dogmatiſat.ſumma xp̄iane ꝑfectiōis cōſi
ſtit in vniuerſali imitatiōe actuū xp̄i. ſed tm̄
illoꝝ qui vite ꝑfecte imitatōnē reſpiciūt Ex
quo apparet ꝙ hmōi veritatꝭ ignoꝛātia pri/
ma fuit in eo cauſa erroꝛis. Quā etiā ſecun/
da comitata eſt.videlicet ꝙ imꝑfectiōem a ꝑ
fectione rōnabiliter nō diſcreuit. dū impꝛu
denter aſſeruit ꝙ imꝑfectio ⁊ ꝑfectio diffe/
runt ſicut rectitudo ⁊ diſtoꝛtio.ſicut iuſticia
⁊ peccatū.ſicut puritas ⁊ pollutio.ſicut glo/
ria ⁊ ignominia.ſicut vita ⁊ moꝛs. ſicut ſani
tas ⁊ moꝛbꝫ.ſicut inceſſus ⁊ claudicatio Ex
quibꝫ magna incōuenientia ſequunt̄ ⁊ ml'ta
quoꝝ aliqua ſuꝑiꝰ ſunt exp̄ſſa. Propt̄ qḋ di
ligens lectoꝛ aduertat ꝙ ꝑfectio ⁊ imꝑfectio
nō differūt ſicut duo ꝯtraria.ſꝫ ſic maiꝰ bo/
nū ⁊ minꝰ bonū.ſicut fini ꝓpinquū ⁊ longin
quū.ſicut magꝭ meritoꝛiū ⁊ minꝰ.ſicut magꝭ
deifoꝛme ⁊ minꝰ.ſicut gloꝛia ⁊ ſanctitas ma
ioꝛ ⁊ minoꝛ. Quod q̄ꝫq̄ꝫ intelligētibꝫ ſit ꝑ ſe
notum.ad tollendū tamē omnē dubitatōiſ
ſcrupulū.auctoꝛitatibꝫ ſanctoꝝ eſt ꝓbandū
Ait enī Ambꝛoſius de officijs libꝛi pꝛimo.

Officiū om̄e aut mediū aut ꝑfectū eſt. Qđ
eque ſcripturaꝝ auctoritatibꝫ ꝓbare poſſu/
mus. Habemꝰ em̄ a dn̄o in euāgelio dictū.
Si vis ad vitā ingredi ſerua mādata. Nō
homicidiū facies. nō adulterabis. Hec me
dia ſunt officia quibꝫ aliq̇d deeſt. ideo ſequi
tur. Si vis ꝑfectꝰ eſſe vade ⁊ vende om̄ia q̄
habes. ⁊ da paupibꝫ. ⁊ ſequere me. Hoc eſt
igit̄ ꝑfectū officiū qđ greci katorthoma vo/
cant. quo corrigunt̄ om̄ia q̄ aliquos poterāt
lapſus habere Hec Ambro. Ex quibꝫ colli
git̄ ꝙ mediū officiū qđ eſt impfectū. nullum
dicit pctm̄. cū ꝯſiſtat in obſeruātia mādato
rum. Itē etiā ſuꝑ primā ꝓpoſitiōem epl'e ad
Chorinth. A licitis tēperare voluerūt fide
les vt nō ſolū innocētes ſꝫ et glorioſi videā/
tur. Cōceſſa em̄ p̄terire ṽtutis eſt maxime.
Hec Ambro. Si igit̄ vti licitis innocentia
cōceſſa p̄terire ꝑfectio. cōſtat ꝙ impꝑfectio ſi
mul cū innocētia ſtat. Nō eſt ḡ peccatū. Au/
guſtinꝰ quoqꝫ đ bono cōiugali. Quid dictu
ri ſumꝰ ad euidentiſſimā apoſtoli vocē dicē
tis. qđ vult faciat. nō peccat ſi nubat. ⁊ ſi ac/
ceperis vxorē nō peccaſti. ⁊ ſi nupſerit ṽgo n̄
peccauit. Hinc certe dubitare fas nō eſt nu
ptias nō eſſe peccatū. Nō itaqꝫ nuptias ſc̄m
veniā cōcedit apoſtolꝰ Nā q̇s ambigat ab/
ſurdiſſime dici nō eos peccaſſe quibꝫ venia
cōcedit̄. Hec Augꝰ. Cōſtat autē ꝙ nuptie n̄
ſtant cū euāgelica ꝑfectione. qua eunuchiſa
ri docet chriſtꝰ ꝓpter regnū celoꝝ. Igit̄ impꝑ/
fectio nō requirit veniā. nec eſt de ſe aliqua
culpa. Idē etiā in eodē libro. Bonū inquit
erat qđ fecit Martha occupata circa mini/
ſteriū ſanctoꝝ. ſed meliꝰ qđ Maria ſoror eꝰ
Bonū ſuſanne in cōiugali caſtitate lauda/
mus. ſꝫ tamē ei vidue anne bonū ⁊ mlt'oma
gis ṽginis marie bonū anteponimꝰ Bonū
erat qđ faciebāt qui de ſua ſubſtātia chriſto
⁊ ſuis diſcipulis miniſtrabāt. ſꝫ meliꝰ q̇ om
nē ſubſtantiā dimiſerūt vt chriſtū dominū
expeditiores ſequerent̄. Hec Augꝰ. In qui
bus luculēter oſtēdit ꝙ ꝑfectum nō differt
ab impꝑfectiōe ſicut ṽtuoſum a vicioſo. ſed ſi
cut maiꝰ bonū a minꝰ bono. Hoc ip̄m Hie
ronymꝰ ad ebidiā dicit expreſſe. Vis ait eē
ꝑfecta. ⁊ in primo ſtare faſtigio dignitatꝭ. fac
quod fecerūt apoſtoli. Et poſt. Nō vis eſſe
ꝑfecta ⁊ ſecundū tenere gradū virtutis. di/
mitte om̄ia que habes. da ꝓpinquis. da filijs
nemo te rep̄hendit ſi inferiora ſecteris. dum
modo ſcias illā tibi iure p̄lataꝫ que elegerit

prima. Hucuſqꝫ Hieronymꝰ. Ecce q̄ꝫ patē/
ter ait ⁊ aſſerit ꝙ impꝑfectio que eſt ſecundit̄
inferioris ſtatꝰ ⁊ gradus. nō dicit̄ quid rep̄/
henſibile ⁊ peccatū. Idē quoqꝫ ad demetri
adem ait. Prohibent̄ mala. precipiunt̄ bo/
na. cōcedūt̄ media. ſuadent̄ perfecta. In du
obus primis peccatū om̄e ꝯcludit̄. reliqua
vero in noſtra poſita ſūt poteſtate. vt aut cū
minori gloria vtamur cōceſſis ac licitis. aut
ob maius premiū ea que nobis ꝯceſſa ſunt
reſpuamꝰ. Hec Hieronymꝰ. Quid his cla/
rius ad propoſitū dici poteſt. Quibꝫ quan/
tūcūqꝫ tardū ingeniū. niſi fortaſſe fuerit ex/
cecatū malicia ab om̄i prefati erroris cali/
gine nō dubitamꝰ poſſe purgari. maxime ſi
velit aduertere ꝙ recēter baptizatus quāqꝫ
nondū ꝑuenit ad apicē ꝑfectionis et meriti
nulla tamē eſt infectꝰ labe peccati.

Prime reſpōſionis tertia particula ter
tiumqꝫ capitulū. in quo euāgelice perfectio/
nis integritas pandit̄. ciuſqꝫ ſtatꝰ ſublimis
⁊ gradus multiformis aperit̄.

q Uniā autē ſcriptoris intētio nō taꝫ
debet eſſe de falſitatis reprobatōne
q̄ꝫ de veritatis reſeratiōe ſollicita. q̄/
tenus erroris tenebroſitate depulſa. mēta/
libus legentiū oculis radiꝰ vere lucis inful/
geat. ideo perfectiōis notificatōne falſa ⁊ er
ronea iā improbata. cōſiderandū nobis eſt
in quo ꝑfectio cōſiſtat. tandēqꝫ ꝑ quem mo
dū vnus ſtatꝰ perfectiōis alterū in ipſa ꝑfe/
ctione trāſcendit. Sciendū eſt igit̄ ꝙ ra/
dix. forma. finis. cōplementū. ⁊ vinculū per/
fectionis charitas eſt ad quā magiſter om/
niū chriſtꝰ legē ⁊ prophetas. ⁊ ꝑ conſequenſ
vniuerſa dei documēta reducit. Ipſa vero
charitas triplicē habet ſtatū. Unū quidem
infimū in obſeruantia mandatorū legaliuꝫ
Secundū vero mediū in adimpletōne ſpi/
ritualiū conſiliorū. Tertiū vero ſummū in
perfruitiōe ſempiternaliū iocunditatū. Iđ
triplex eſt perfectiōis differētia in ſacra ſcri/
ptura ſcripta. Una quidē neceſſitatis. De
qua in Deuteronomio. Perfectꝰ eris ⁊ abſ
qꝫ macula coram dn̄o deo tuo. Gloſa. id eſt
abſqꝫ macula criminali. Et de hac Proſper
đt in libro de vita cōtemplatiua. Perfecti
ſunt qui volēdo quod deꝰ vult nullis pecca
tis quibus deꝰ offendit̄ acquieſcūt. Secū/
da eſt perfectio ſuꝑerogationis. de qua in
Mat. Si vis ꝑfectus eſſe vade ⁊ vēde om
nia q̄ habes ⁊ da pauperibꝫ. Et de hac dicit

Hiero. ad eliodoꝝ. Perfect⁹ ſeru⁹ xp̄i nihil
p̄ter xp̄m habet. aut ſi p̄ter ip̄m aliq̇d habet
ꝑfect⁹ nō eſt. Tertia eſt ꝑfectio vltimate ple/
nitudinis. de qua ſapiēs in ꝓuerbijs Juſto
rum ſemita q̄ſi lux ſplendēs creſcit et ꝓcedit
vſq̧ ad ꝑfectā diē. i. diuine viſiōis fulgidam
claritatē. Et de hac Aug⁹. ꝓmo ſoliloquioꝝ
Vere ꝑfecta v̓t⁹ eſt rō ꝑueniēs vſq̧ ad finē.
quē beata vita ↄſequit̄. Prima igit̄ ⁊ ſc̄da ꝑ
fectio a tertia differūt ſic̄ meritū differt a p̄/
mio. Media q̄z a ꝓma differt. ſic̄ diſtinguit̄
ↄſiliū a p̄cepto. Oia v̓o tā ↄſilia q̄z p̄cepta re
ferunt̄ ad charitatꝭ impletōz ⁊ obſeruantiā
quā ſic deſcribit apl's ad Thimoteū. Cha/
ritas eſt finis p̄cepti. de corde puro. ↄſciētia
bona. ⁊ fide nō ficta. inſinuās triplicē actuz
charitatꝭ. videlicz declinare a malo. ꝓſeq̇ bo
na. ⁊ patiēter ferre aduerſa. Nā ꝓpt̄ declina/
tionē a malo dr̄ de corde puro. ꝓpter ꝓſecuti
onē bonoꝝ dr̄ de ↄſciētia bona. ꝓpter v̓o to/
lerantiā aduerſoꝝ dicit̄. de fide nō ficta. glo.
id eſt. nō fictili vl̓ fragili. ſꝫ ↄ̄ aduerſa forti.
Quia v̓o hic triplex charitatis act⁹ duobuſ
modis ab habitu v̓tutis egredit̄. vel ſcḋm le/
gem p̄cepti et obligatōnis neceſſarie ⁊ vni/
uerſalis. vel ſcḋm legē cōſilij ⁊ obligatōis ſpō
tanee ⁊ ſpēalis. ⁊ ſequēs includit ꝓmū. ⁊ ſuꝑ
addit q̄ntuz poſſibilitas viatoris admittit.
hinc eſt ꝙ ſc̄dm cū primo dicit̄ ꝑfectū. ꝓmuz
v̓o abſq̧ ſecūdo q̄q̄ ſit q̄dammodo ꝑfectū.
reſpectu tn̄ ſecūdi dicit̄ imꝑfectū. ſic̄ dr̄ Am/
broſ. in li. de offi. in auctoritate capitulo p̄ce/
denti ꝓpoſita. Cū igit̄ de ꝑfectiōe euāgelica
loq̇mur. ſcḋm cōmunē acceptionē de hac ma
teria intelligim⁹. Et iſtiuſmodi ꝑfectionis
notificationē ex p̄cedentib⁹ colligere poſſu
mus. videlicet ꝙ ip̄a ſit ↄformitas viatoris
ad xp̄m. ꝑ illū v̓tutis habitū quo ſuꝑeroga
tiue declinant̄ mala. efficiunt̄ bona. ⁊ aduer
ſa ꝑferunt̄. Jn his nāq̧ trib⁹ tres ꝑtes euā/
gelice ꝑfectiōis ↄſiſtūt. Porro cū ex ↄuerſio
ne inordinata ad triplex bonū cōmutabile
ſcꝫ exteri⁹. iteri⁹. ⁊ inferi⁹. om̄e pct̄m trahat
originē ſcḋm ↄcupiſcētiā oculoꝝ. ſuꝑbiā vite.
ↄcupiſcentiā carnis. ⁊ hec tria vitari habeāt
nō ſolū q̄ntū ad actū ⁊ ↄſenſum. qḋ fit ꝑ v̓tu
tes illis oppoſitas. veꝝ etiā q̄ntū ad occaſiōz
⁊ h̄ quidē ꝓmotiuū ſit in merito ⁊ expediēs
ad ſalutē ꝑfectiōis mgr̄ xp̄s ad ꝑfecte decli/
nandū ↄcupiſcētiā oculoꝝ ↄ̄ſulit ꝙ hec om
nia tp̄alia relinquāt̄ ſcḋm illud Matth. Si
vis ꝑfect⁹ eſſe ⁊c̄. Ad ꝑfecte aūt declinandū

ſuꝑbiā vite ſuadet ꝙ volūtas ꝓpria abneget̄
iuxta illḋ Matth. Qui vult venire p⁹ me ab
neget. ⁊c̄. Ad ꝑfecte aūt declinādū ↄcupiſcē
tiaz carnis edocet ꝙ oīs experiētia ſcḋm actū
generatiue potētie abſcindat̄ ſic inq̇ens illḋ
Matth. Sūt eunuchi q̇ ſe caſtrauerūt ꝓpt̄
regnū celoꝝ. q̇ pōt caꝑe capiat. Jn hac igit̄
triplici ſuꝑerogatiua declinatōe triplicꝭ ori/
ginis om̄is mali ꝓmā ꝑtē euāgelice ꝑfectōiſ
ↄſiſtere. ⁊ ſacra ſcriptura inſinuat. ⁊ veri do/
ctores aſtruūt. ⁊ ſancti patres religionū iſti
tutores affirmāt. Secūda v̓o ꝑs ꝑfectio
nis euāgelice ↄſiſtit ī ſuꝑerogatiua ꝓſecutōe
bonoꝝ. q̄ ſcḋm duplicē vitā. videlicz actiuā et
ↄtemplatiuā in duob⁹ ↄſiſtit. vicz ī ↄdeſcēſi/
one ad ꝓximū. ⁊ in ſurſum actiōe mētꝭ in de
um. Cōſiſtit aūt ſuꝑerogatiua ↄdeſcēſio ca
ritatꝭ ad ꝓximū in h̄. vt ſcḋm legē iuſticie ⁊ mi/
ſericordie amorꝭ ſigna ⁊ bn̄ficia nō ſolū ad
amicos veꝝ etiā ad inimicos largiflua beni
gnitate ꝓtendant̄. ſcḋm illud Matt. Diligite
inimicos v̄ros. bn̄facite his q̇ oderūt vos.
Et p⁹. Eſtote ꝑfecti ſic̄ ⁊ pr̄ vr̄ celeſtꝭ ꝑfect⁹ ē
Per hunc etiā modū ſuꝑerogatiua ſurſum
actio mētis in deū ī h̄ attēdit̄. vt ſcḋm legē mē
talis mūdicie ac pacꝭ ꝑ amorē extaticū in di
uinos ſplēdores ⁊ ardores ſacra mēs deuo
ta ſentiat ⁊ patiat̄ exceſſum. iuxta illud apl'i
ad Chori. Siue mēte excedim⁹ deo. ſiue ſo
brij ſum⁹ vob. Et ad Heb. Perfectoꝝ ē cib⁹
ſolid⁹. Tertia deniq̧ euāgelice ꝑfectiōis
portio ↄſiſtit ī ſuꝑerogatiua ꝑpeſſiōe aduer
ſi. Que quidē attēdit̄ nō ſolū in hoc vt quis
patiēter aduerſa ꝑferat. cū ſibi ſuꝑuenerint
que ſcḋm legē dei declinari nō pn̄t. q̄ñ ad hoc
om̄es tenent̄. veꝝ etiā ex feruore diui amo/
ris magno dſiderio illa p̄optet. ⁊ cū magno
gaudio illa ſuſtineat. ſcḋm illud Jacobi. Om
ne gaudiū exiſtimate fratres cū in tēptatōeſ
varias incideritis. Et poſt. Patiētia opus
ꝑfectū habeat. vt ſitis ꝑfecti ⁊ integri. in nul
lo deficiētes. Hic nāq̧ eſt cōſummatio per/
fectionis ⁊ charitatis. iuxta illud ꝓme Joh.
Perfecta caritas foraſ mittit timorē. Sc̄dꝫ
igit̄ hoc arca ſpūalis ꝑfectionis cū inferiuſ
ſit tricamerata. ⁊ bicamerata ī medio. in cu/
bito conſummat̄. Hoc ſane ꝑfectōnis arca/
nū ſaluator nr̄ mōſtrauit ī ſemetipo tanq̄ ī
mōte ſublimi. qui toti⁹ ꝑfecti⁹ eſt ſplēdor ſpe
culum ⁊ exēplar. iuxta qḋ ip̄e teſtat̄ in Luca
Perfectus diſcipul⁹ omnis erit ſi ſit ſic̄ ma/
giſter ei⁹. Et ideo in hui⁹ deſignationē cum

hanc docere apl'os voluit. in montẽ ↄſcẽdit
nõ turbas impfectas alloquẽs. ſ; diſcipl'os
ſuos. ꝗs ad pfectiõis culmẽ exaltare ðcreue
rat. Et ꝓpterea ſex pfata eo ꝙ dictũ eſt ordie
docet. Nã pmo dicẽs. Bti paupes ſpũ. inui
tat ad pfectã abdicatõ; tpaliũ poſſeſſionu;
Secũdo addẽs. beati mites. inducit ad ab
negationẽ ꝓpriaꝝ volũtatũ ⁊ ſenſuũ. ꝗb⁹ ꝗs
immitis ⁊ ꝓteruus efficit̃. Tertio ſubdens.
beati ꝗ lugẽt. incitat ad fugã pfectã carnali/
um voluptatũ. Dehinc ſubiungẽs. beati ꝗ
eſuriũt ⁊ ſitiũt iuſticiã. ⁊ beati miſericordes
attrahit ad iuſtã piã ⁊ ↄdeſcenſiuã ꝓximoꝝ
ſupportationẽ. Poſt hec ſupaddẽs. bti mũ/
do corde. ⁊ beati pacifici. allicit ad ſurſũ acti
onem limpidã in intellectu. ⁊ trãquillã ſiue
pacificã in affectu. ꝗb⁹ aĩa pfecti viri hierl'm
ↄformis efficit̃. ꝙ viſio pacis interptat̃. Tã/
dem cõcludẽs beati ꝗ pſecutõ; patiunt̃ ꝓpt
iuſticiã. qm̃ ipoꝝ eſt regnũ celoꝝ. q̃ſi circulũ
faciẽs redit ad pncipiũ. q2 in h̃ vno ſumma
cõplet̃ vniuerſoꝝ. ac p h̃ ſenaria pfectio mi/
noris mũdi i eſſe repatiõis ⁊ gr̃e. directe cor
reſpõdet ſenarie pductõi mũdialis machie
in eſſe nature. Vñ ſicut illoꝝ tria pma perti
nent ad diſtinctõem. tria ſequẽtia ad ornatũ
ſic etiã in his tria pma q̃ſi diſtinguẽdo ſepa
rãt aĩe vires ab vniuerſitate maloꝝ. vt eſſe
habeãt puꝝ atq; diſtinctũ. tria ſequẽtia q̃ſi
adornãdo eaſdẽ reducũt in deũ vt habeant
eſſe decoꝝ atq; pfectũ. Porro ſi deſcẽdat̃ ad
ſingula. tã mira eſt correſpõdentia ordinis.
tãteq; ſimilitudinis ſymbolũ vt illud qð p⁹
dieꝝ ſex opa ð2. igit̃ pfecti ſunt celi ⁊ terra et
oĩs ornat⁹ eoꝝ. in aĩa viri pfecti videatur
eſſe cõpletũ. Propt̃ qð inſtar triũ pmorum
opeꝝ ꝗ ſunt mũdi fundamẽta. ⁊ triũ ſequen
tiũ ꝗ ſunt cõplemẽta. tria pma ex his cadũt
ſub voto. tria ṽo ſequẽtia ſub deſiderio. In
cui⁹ rei teſtimoniũ beat⁹ paupeꝝ patriarcha
franciſc⁹. in pncipio regule ſue tria pma ꝓpo
nit vt vouẽda tanq̃ fundamẽta dicẽs. Re/
gula ⁊ vita fratꝝ minoꝝ hec eſt. ſ. dñi noſtri
Ihu xpi ſanctũ euangeliũ obſeruare viuen
do in obediẽtia ſine ꝓprio ⁊ in caſtitate. Alia
ṽo tria poſtmodũ vt deſiderãda cõmendat
tanq̃ cõplemẽta dicẽs. Attendãt fratres ꝙ
ſup oĩa deſiderare debẽt hr̃e ſpũm domi/
ni ⁊ ſanctã ei⁹ opationẽ. orare ſp ad deũ pu/
ro corde. ⁊ hr̃e humilitatẽ ⁊ patiam in pſecu
tione ⁊ in infirmitate ⁊ diligere eos ꝗ nos p
ſequunt̃ ⁊ rephendũt ⁊ arguũt. Ubi illa tria

tangit. Nã pmittit ſurſum actõ; in deũ. ⁊ ſb
iungit vltimo ↄdeſcenſionẽ ad ꝓximũ. inter
ponẽs in medio tolerãtiã aduerſoꝝ. Igit̃ i
trib⁹ pmis vir pfect⁹ crucifigit̃ mũdo. trib⁹
ſequentib⁹ ↄformis efficit̃ deo. vt q̃ſi ſex alis
ſeraphicis a mũdialib⁹ eleuet̃. ⁊ in diuina fe
ratur. Proinde digne huic paupculo ſacro
ꝗ pfectionẽ euangelij pfecte ſeruauit ⁊ docu
it. in apparitiõe ſeraphica ſtigmata ſua tãq̃
ſigillũ approbatiuũ impſſit. vt cõtra finaliũ
tẽpoꝝ periculoſam caliginẽ manifeſtũ nob
in viã pfectiõis oſtẽderet ſignũ. quo reduce
remur in xp̃m pfecte ṽtutis exẽplar ⁊ finem
ac p h̃ doceremur ad pfectõ; attingere. ſi tñ
diſcam⁹ nõ alta ſape ſ; hũilib⁹ ↄſentire.

Um aũt pfectio euãgelica circa quã
c modo ſermo verſat̃. in his ꝗ ſunt ſu
percrogatõis. ſit in pcedentib⁹ mon
ſtrata cõſiſtere. ea ṽo que ſupcrogatõis ſunt
nõ ſolũ reſpiciũt dona chariſmatũ. veꝝ etiã
exercitia virtutũ. manifeſte colligit̃ ꝙ huõi
pfectio nõ ſine ṽtuoſoꝝ habituũ exercitatõ
ne poſſidet̃. Huõi aũt exercitia virtutũ ſup
erogantiũ. aut fiũt ex mera volũtate abſq;
obligatiõe. ⁊ tũc dicũt quandã pfectõ; acti/
onis ⁊ meriti. aut cũ volũtate dicũt q̃ndam
obligatiõ; ſupinductã ex voto emiſſo vel ex
officio iniũcto. ⁊ tũc dicũt pfectionẽ ſtatus ⁊
ordinis. in ꝗ videlicet ꝗs actib⁹ pfectis non
ſolũ eſt dedit⁹. veꝝ etiã ad act⁹ pfectõis aſtri
ctus. Que quidẽ aſtrictio de pfectõe nõ mi/
nuit. ſ; poti⁹ culmẽ ſupinducit. q2 de tpali fa
cit eternũ dũ nõ licet reſilire a voto. ⁊ de no
ſtro diuinũ facit dũ nõ ſolũ actũ ſ; etiã volũ
tatẽ dedicãs deo. totũ illi offert ⁊ redigit ſb
iure diuino. dũq; ꝓpriã ſacrificat volũtatem
que eſt impciabile bonũ. ⁊ maxime charꝝ ⁊ i
timũ. offert deo ſacrificiũ medullatũ. ac p h̃
pfectũ ⁊ integrũ ⁊ optimũ deo ſumme acce/
ptũ. Unde Aug⁹. tractãs illud ps. Sic iu/
rauit dño votum vouit deo Iacob. ait ſic.
Quid vouem⁹ deo niſi vt ſim⁹ tẽplũ dei. Ni/
hil eñ grati⁹ poſſum⁹ ei offerre q̃ vt dicam⁹
ei qð dicit̃ in Iſaia. Poſſide nos. Hec Au/
guſtin⁹ Si igit̃ pfecti⁹ poſſidet ꝗ poſſid; ad
vſuz tm̃. pfecti⁹ vſum ⁊ ꝓprietatẽ. q̃ ꝗ quo ad vſũ opis
⁊ ꝗ ad vſũ opis
us ſe dedicat ꝗ deo ſe offert ⁊ ꝗ ad vſũ opis
⁊ quo ad arbitriũ volũtatis. Queadmodũ
Anſelm⁹ in li. de ſilitudinib⁹ p exẽplũ ſenſibi
le pateter oſtẽdit in duob⁹. Quoꝝ vn⁹ p tpe
offert dño arboris fructũ. ſ; retinet ꝓprieta/
tem. alter ṽo largit̃ vtraq;. ⁊ hui⁹ ſcði donũ

⁊ oblationē tāꝙ̃ liberalius offerētis. dic̄ nō
immerito debere ꝓferri. Ac ꝑ h̄ iuxta hmōi
ſimilitudinē opꝰ vouētis. opꝫ nō vouentis
deo acceptabiliꝰ eſſe demōſtrat. ꝓ eo videli/
cet ꝙ ſic introducta in volūtatē ex mera lib̄/
tate neceſſitas. gratioſitatē obſequij non di
minuit ſꝫ ↄſūmat. Idē q̄ꝫ ſcribēs epō pari/
ſienſi. ⁊ eū redarguēs ꝙ clericū de monaſte/
rio ſancti Martini de cāpis extraxerat. ait
ſic. Si oīa agēda ſunt cū ↄſilio. cuiꝰ magni
ↄſilio ꝙ̃ eiꝰ q̇ admirabilis. ↄſiliariꝰ. deꝰ foꝛ/
tis dr̄. Ipē quoqꝫ ↄſulit ad ꝑfectiōem niten
tibꝫ vt oīa relinquāt ⁊ ſe ſequant̄. Qđ cōſi
lium magꝭ in monaſterio ꝙ̃ in alio vite ꝓpo/
ſito impleri ſancti pr̄es intellexerunt. Hoc
ip̄m Grego. in regiſ. ſcribēs. Deſiderio epō
ꝓ clerico volēte religionē intrare dr̄ ſic. Mi
nime ſit ei impedimēto veſtra frat̄nitas ma
gis āt paſtoꝛali admonitōe ſuccēdite vt fer/
uoꝛ huiꝰ deſiderij in eo nō tepeſcat. vt qui a
turbulēto ſeculariū turbaꝝ tumltu ſe ſegre
gans. q̇etis deſiderio monaſterij portū ap/
petit. rurſus eccleſiaſticaꝝ curaꝝ nō debeat
tumultibꝫ implicari. ſꝫ in dei laudibꝫ ſecure
ꝑmittat̄ liber ab his oībꝫ vt poſtulat ꝑma
nere. Bern̄. quoqꝫ in li. de diſpēſatōe ⁊ p̄cce/
pto. Audire inq̇t a me vultis. vn̄ inter cete/
ra pn̄ie inſtituta monaſterial' diſciplina me/
ruerit hāc p̄rogatiuā. vt ſcđm baptiſma nū
cupet̄. Arbitroꝛ ob ꝑfectā mūdi abrenūcia/
tionē. ac ſingularē excellentiā vite ſpiritual'
qua p̄eminēs vniuerſis vite humane gene/
ribꝫ hmōi ↄuerſatio ꝓfeſſores ſuos ⁊ ama/
tores ſuos. angelis ſil'es. diſſimiles hoībꝫ
facit. imo diuinā in hoīe refoꝛmat imaginē.
ↄfigurās xp̄o ad inſtar baptiſmi. dū ꝑ id qđ
moꝛtificamꝰ mēbꝛa nr̄a q̄ ſunt ſuꝑ terrā. rur
ſum xp̄m induimꝰ cōplātati ſilitudini moꝛ
tis eiꝰ. Idē etiā aſtruit glo. ſuꝑ triceſimū nu
meroꝝ dicēs. Alij vouēt vitulos. alij arietes
vel domos. nazareꝰ ſemetip̄m Hoc eſt naza
rei votū qđ eſt ſuꝑ oē votū. Filiꝰ eīn vel fi
lia. aut pecꝰ aut p̄diū extra nos eſt. ſemetip̄ꝫ
deo offerre. nō alieno labore ſꝫ ꝓpꝛio place/
re. ꝑfectiꝰ ⁊ eminētiꝰ eſt oībꝫ votꝭ. Et his
oībꝫ apte clareſcit ꝙ religionis votū i ſtatu
ꝑfectiōis collocat tāꝙ̃ adminiculās ad per
fecte v̄tutis exercitiū. Qđ intelligētes pr̄es
in quarto ↄcilio toletano ſtatuerūt. ꝙ liber
ſit clericis ad religionē ingreſſus. ſic dicētes
Placuit clericos monachoꝝ ꝓpoſitū appetē
tes. q2 melioꝛē vitā ſeq̇ cupiūt. liberos eē de

bere ab epīs ad monaſterioꝝ igreſſus Hoc
aūt quia nō ſolū auctoꝛitatibꝫ ꝓbari poteſt.
ſꝫ etiā vniuerſis ſanctoꝝ exēplis q̇ de cleri/
cali ſtatu ad religionē trāſierūt. adeo certuꝫ
eſt vt ſi q̇s ↄtraire voluerit. nō minꝰ videat̄
deſipe ꝙ̃ errare. Si q̇s autē errore deceptꝰ.
p̄fatis conet̄ obſiſtere. aſſerēdo ꝙ ꝑfectiꝰ ſit
manere in ſeculo. q2 circa magis difficile v̄/
tus ↄſiſtit. ⁊ difficiliꝰ eſt inter mltas peccādi
occaſiōes peccata vitare. ⁊ mirabiliꝰ eſt ho/
minē in medio flāmaꝝ nō vri. ⁊ victoꝛioſiꝰ ē
inter numeroſioꝛes hoſtiū acies ⁊ frequētio
res inſultꝰ. ⁊ maioꝛa belloꝝ diſcrimia d̄ ho/
ſtibꝫ triūphare. Reſpōdebimꝰ nō iđ ſtatum
maioꝛis eſſe v̄tutis q2 minoꝛis eſt ſecuritat̄
nec ideo ſtatū aliqueꝫ ꝑfectioꝛis eſſe iuſticie.
q2 ꝓximioꝛ eſt ruine. nec etiā ideo magis eſſe
ꝑfectū. q2 difficiliꝰ eſt in ip̄o vitare peccatum.
Eſt eīn triplex difficultas. Prima ꝓueniēs
ex arduitate ⁊ nobilitate generꝭ opis. ſic̄ om
ni ſe caſtrare ↄcubitu. oīi abrenūciare poſ/
ſeſſioni. ⁊ oīno ſe aliene ꝓpter deū ſubijce/
re volūtati. Et hec abſqꝫ dubio auget meri/
tum. Iuxta illud Matth. Intrate ꝑ angu
ſtā poꝛtā. Ubi glo. Satis anguſtū eſt om/
nia p̄termittere. vnū ſolū diligere. vnū q̄re/
re. ad vnū q̄tidie pulſare. ꝓſpera nō ambire.
aduerſa nō timere In his ↄſiſtit difficultas
ratiōe generꝭ opis. Maioꝛ difficultatis an
guſtia reꝑit̄ in via diuini ↄſilij. quā paucio/
res inueniūt. ꝙ̃ in via diuini p̄cepti. ꝑ quaꝫ
oēs gradiunt̄ iuſti. Un̄ Hiero. ad ruſticū
monachū. Si ꝑfecta ſeq̇ deſideras. exi cuꝫ
abꝛaā de patria ⁊ de cognatiōe tua. ⁊ ꝑge q̇
neſcis. Si habes ſubām vēde ⁊ da paupe/
ribꝫ. ſi nō habes grādi onere liberatꝰ es Nu
dum xp̄m nudꝰ ſequere. Duꝝ grāde ⁊ diffi
cile ſꝫ magna ſunt p̄mia Eſt ⁊ alia difficul
tas veniēs ex vicioſitate ꝑſe agētis. ſic̄ diffi/
cilius eſt diuiti auaro dare minuta. ꝙ̃ largo
maioꝛa. ⁊ ſuꝑbo ſe alteri ſubdere. ⁊ guloſo ie
iunare. ⁊ aſſueto voluptatibꝫ carnis difficili
us ↄtinere. Et h̄ nō auget meritū ſꝫ miſeriā
Un̄ Hiero. ad Euſtochiū. Soꝛoꝛ tua ble/
ſilla etate maioꝛ ſꝫ ꝓpoſito minoꝛ. poſt acce/
ptum maritū ſeptimo menſe viduata eſt. O
infelix humana ↄditio ⁊ futuri neſcia. Nā ⁊
virginitatꝭ coꝛonā ⁊ nuptiaꝝ ꝑdidit volup/
tatē. Et ꝙ̃ꝙ̃ ſcđm pudicicie gradum teneat
q̄s tn̄ illā ꝑ momēta ſingula ſuſtinere eſti/
mas cruces ſpectantē q̄tidie in ſoꝛoꝛe quod
ip̄a ꝑdidit. ⁊ cuꝫ difficiliꝰ expta careat volu/

ꝑtatē.minorē ꝯtinētie habere mercedem

Eſt ⁊ tertia difficultas ex circūſtātijs ex/
trinſecꝰ annexis trahēs originē.ſicut diffici/
lius eſt abſtinere cū apponunꝛ delicata ciba
ria.difficiliꝰ eſt bona tꝑalia ꝯtemnere qñ of
ferunꝛ magna ⁊ pulcra.difficiliꝰ cōtinere in
ꝯſortio feminaꝝ. Et hec difficultas ꝑ acci/
dens ⁊ indirecte auget aliqñ meritū. cū vir/
tus inter hec illeſa triūphat. ſʒ directe ⁊ ꝑ ſe
eſt magis via ad ruinā.⁊ ideo fugiēda. Vñ
ſuꝑ illud Matth. Diues difficile intrabit ī
regnū celoꝝ.dicit Rabanꝰ. Nō ait impoſſi/
bile ſʒ difficile.h̄ eſt maximi laboris eſſe.pe/
cunias habētes ⁊ in pecunijs cōfidētes. ex/
utis phylargyrie retinaculis aulā regni cele
ſtis ītrare. Nec tñ ex hoc inferri poteſt ꝙ di
uites ſint pauꝑibꝫ ꝑfectiores.cū dñs adole
ſcenti diuiti cōſiliū dederit vt pauꝑ fieret. ſi
vellet eſſe ꝑfectus. Expedit igiꝛ ad ꝑfectiōꝫ
virtutis ⁊ meriti difficultatē hmōi non am
plecti.ſʒ fugere. Vñ Augꝰ. de ſingularitate
clericoꝝ. Lubrica ſpes eſt q̄ inter fomenta
peccatoꝝ ſe ſaluari ſperat. incerta victoria ī
ter hoſtilia arma pugnare.⁊ impoſſibilis li/
beratio flāmis circūdari nec ardere Hec au
guſtinꝰ. Cui ⁊ ꝯſonat Hiero.ꝯtra vigilāti/
um.q̇ ſtatū ſeculariū ſtatui religionis ꝑfer/
re conabaꝛ. Cur inq̇t ꝑgis ad heremū.vide
licet vt te nō videā.te nō audiā. vt tuo furo/
re nō mouear.vt tua bella nō patiar. ne me
capiat oculꝰ meretricis.ne me forma pulcer
rima ad illicitos ducat amplexꝰ. Reſponde
bis.h̄ nō eſt pugnare ſʒ fugere. Sta in acie
aduerſarijs armatꝰ obſiſte.vt cū viceris co/
roneris. Fateor imbecillitatē meā.nolo ſpe
pugnare victorie.ne ꝑdā aliqñ victoriā. Si
fugero gladiū deuitaui.ſi ſtetero.aut vincen
dū eſt mihi aut cadendū Quid neceſſe ē cer
ta dimittere.⁊ incerta ſectari. nulla ſecuritaſ
eſt vicio ſerpēte dormire. Poteſt fieri vt me
nō mordeat.⁊ tamē poteſt fieri vt aliqñ me
mordeat. Qd̄ de libidine diximꝰ. referamuſ
ad auariciā.⁊ ad oīa vicia que vitanꝛ ſoli/
tudine. Et id̄o vrbiū frequētias declinamꝰ
ne facere cōpellamur q̄ nos nō tā natura co
git facere ꝙ̄ voluptas. Hec Hieronymus.
Quibꝫ error ꝯfutaꝛ vigilātij. ſuoꝝqꝫ ſeq̄ciū
coꝝ videlicet q̇ ſtatū ſeculariū q̄ntū ad per/
fectiōis gradū ſtatui religionis.vel ꝑferre ꝟ
equare conāꝛ. Aduerſus quos ⁊ paulo añ
ꝑmittit. Qꝫ aūt aſſerit vigilantiꝰ eos meliuſ
facere q̇ vtunꝛ rebꝫ ſuis,⁊ paulatim fructus
poſſeſſionū ſuaꝝ pauꝑibꝫ diuidūt. ꝙ̄ illos
qui poſſeſſionibꝫ oībꝫ venūdatis ſil' oīa
largiunꝛ.nō a me ſʒ a dño ſibi reſpōdebitur
Si vis ꝑfectus eſſe vade ⁊ vende oia q̄ ha/
bes ⁊ da pauꝑibꝫ. Ad eū loquiꝛ q̇ vult eſſe ꝑ
fectus.q̇ cū aplis patrē.nauiculā.⁊ rete di/
mittit. Iſte tñ quē tu laudas ſecundꝰ aut ter
tius gradꝰ eſt.quē ⁊ nos ꝑcipimꝰ dūmō ſcia/
mus ꝑma ſcdis ⁊ tertijs ꝑferēda.

Eniqꝫ de cōparatiōe ꝑfectiōis ad ꝑ
d fectōnē ꝺm ꝑeminentie rōem paten
ter elucet ꝙ aliq̇s ꝑfectiōis modus ⁊
ſtatꝰ ſit eminētior altero. Cū eīm ſeipum ca
ſtrare ꝓpter regnū celoꝝ ꝑ votū ꝯtinētie ſit ꝑ
fectū ⁊ certū eſt ꝙ ꝑfectiori mō fit illud ꝑ vir
ginalē ꝯtinentiā.q̄ fructui cōparaꝛ cēteſimo
ꝙ̄ ꝑ viduale q̄ ꝑ ſexageſimum in euāgelica
ꝑabola deſignaꝛ. Nō eſt ḡ ꝯtra ꝑfectiōis na
turā ꝙ de aliq̇bꝫ duobꝫ q̄ recte dicūꝛ ꝑfecta
in ſtatu vie. vnū dicaꝛ ꝑfectiꝰ altero.q̄ꝛ et in
ſtatu patrie vbi ad vltimā ꝑfectiōem beati/
ficati ꝑueniūt. vnꝰ alteri ꝺm apoſtolicā do/
ctrinā ꝑponiꝛ inſtar celeſtiū luminū differē
tiū claritate. Attendēdū eſt igiꝛ ꝙ cū ꝑfectio
nē ꝑfectiōi cōparamꝰ.pōt hoc eſſe in eodem
genere vel ī diuerſis. Nā ſicut ex ꝑcedētibꝫ
liquet.ꝑfectio ſuꝑerogatiōis quedā exiſtit
in exercitio ꝟtutiſ.voto religionis.officio ꝑ
lationis. Facta ḡ cōparatiōe ad ſimilē ꝑfe/
ctionis modū.ꝑmo ꝺm exercitiū virtutis il/
la ꝑfectio eſt ꝑeminētior.in qua radix chari
tatis pinguior.ſublimitas oꝑatiōis excelſi
or.fraterne edificatiōis fructꝰ vberior. Qꝛ qꝫ
aūt totiꝰ hꝰ ꝑfectiōis origo ſit charitas.mul
tū tamē facit ad eiꝰ cōplementū ipa oꝑatio.
Gregorio atteſtāte q̇ ait. De dilectiōe cōdi/
toris.lingua mēs ⁊ vita req̇raꝛ. Nūqꝫ amor
dei eſt ocioſus.oꝑaꝛ eīm magna ſi eſt.ſi autē
oꝑari renuit amor nō eſt. Multū etiā facit
genꝰ ⁊ nobilitas oꝑis.q̄ꝛ ſic claꝝ eſt.aureole
ꝑmiū nō debeꝛ habitui virtutiſ intrinſeco ſʒ
oꝑi ꝑuilegiato vtpote ꝑdicatiōi.martyrio.ꝟ
ginitati. Multū etiā facit edificatio ꝓximi.
cū dñs dicat viriſ ꝑfectiſ. Vos eſtis lux mū
di. Sic luceat lumē veſtꝝ corā hominibꝫ vt
videāt oꝑa vr̄a bona. Silr̄ quātū ad vo
tum religiōis.illiꝰ eſt ꝑfectio potior.in q̄ vo/
uetur paupꝑtas altior. obediētia vniuerſali/
or.forma caſtitatiſ honeſtior. Nā iſta tria ſic
exꝑſſe patet ⁊ gradꝰ habēt.⁊ maiꝰ ⁊ minꝰ reci
piunt.⁊ ꝑ hoc tāto in maioris ꝑfectōis ſtatu
ꝯſtituunꝛ,q̄nto ſublimiꝰ vouenꝛ, potiſſime

ſi hec regulariū obſeruantiaꝝ inſtituta imi
tenť. quibꝫ auſteriꝰ caſtigeť coꝛpꝰ. fructuoſiꝰ
edificeť. ꝓrimꝰ. ac reuerētiꝰ colať deꝰ. Conſi/
ſtit aūt caſtigatio coꝛpis in artitudine veſti/
um. victualiū. ⁊ verboꝝ. cū auſteritate labo
rum. vigiliaꝝ. ⁊ aliaꝝ afflictionū coꝛpalium
Edificatio ꝟo ꝓximi in exēplis exhibēdis ꝟ
tutū. documētis ſcripturaꝝ. remedijs ſacra
mentoꝝ. ꝑſidētijs regiminū. iudicijs iuſtici
arū. ⁊ bn̄ficijs miſerationū. Cultꝰ aūt dei in
reuerēti ac vigili frequētatōe pſalmoꝝ. him
noꝝ. cāticoꝝ ſpūaliū adorationū. miſſaꝝ. et
aliaꝝ diuinaꝝ oꝛōnū. Hec aūt ſimul repire
in aliq̄ vno ſtatu religionis ꝑcellētiꝰ q̄z i ali/
is. valde difficile ⁊ foꝛtaſſis impoſſibile vide
biť diligēter ꝯſiderāti. Et ideo q̄zuis vnꝰ re
ligionis ſtatꝰ alteꝝ ꝑcellat in votis ſubſtāti
alibꝫ. nō tn̄ ꝑferri poteſt in om̄ibꝫ cū quilibꝫ
ſtatꝰ aliq̄d ꝓrogatiue ſpecialis obtineat. q̄
ſancta mater noſtra ⁊ ſpōſa xp̄i eccl'ia tanq̄z
veſtitu deaurata circūdata varietate deco/
ratur ⁊ deifoꝛmis efficiť. Per hūc etiā mo
dum ſm̄ officiū ꝑlatiōis excellētioꝛ eſt perfe
ctio in quo eminētioꝛ ꝓfeť ſublimitas oꝛdi
nis. videlicet ad purgandū. illuminādū. ⁊
ꝑficiendū. ⁊ onerofioꝛ iponiť ſarcina laboꝝ
in paſcēdo cōmiſſum gregē exēplo. ꝟbo. ⁊ tē
ꝑali ſubſidio. vberioꝛ etiā comitať fructuo
ſitas ſalutis. ⁊ in eo q̇ ꝑſidet ⁊ in eis q̇ ſb̄ſunt
⁊ in ceteris ad quos ꝑſidētis exēpla ꝑueni/
unt. Requiriť igiť huiꝰ ꝑfectiōis eminentioꝛ
ſublimitas. vt ꝑlatꝰ eccleſie q̄nto ſublimius
ꝑeſt. tāto ſanctiꝰ viuat. ſollicitiꝰ inuigilet. ⁊ fru
ctuoſiꝰ gregē paſcat. Si aūt cōparatio fi
at ꝑfectiōis ad ꝑfectionē in genere diuerſo.
q̄ztū ad modū ⁊ ſtatū. dupliciter poteſt intel
ligi. vel ꝑſuppoſitoꝛie vl' ꝑciſe. Si ꝑſuppoſi/
toꝛie. ſic abſq̄z dubio maioꝛ eſt ꝑfectio q̄ attē
ditur ſm̄ exercitiū ꝟtutis. votū religionis. ⁊
officiū ꝑlatōis. q̄z altero modo tm̄. Sꝫ ſi ꝑ/
ciſe cōparamꝰ ꝑfectionē religionis aut ꝑla/
tionis ad ꝑfectionē ꝟtutis. nulla ꝓꝛſus ē cō
paratio in vero eſſe ꝟtutꝭ. Nā votū religiōis
ſine exercitatōe ꝑfecte ꝟtutis nō eſt ꝑfectō ſꝫ
ꝑuerſio. nō ꝑfectōis ſublimitas ſꝫ ſimulatō
eq̄tatis. Officiū ꝟo ꝑlatiōis ſine culmine ꝟ/
tutis ⁊ meriti nō eſt ꝟa ſublimatio ſed deie/
ctio. nō glorioſa excellētia ſꝫ ꝑiculoſa ruina.
ꝓ eo ꝙ potētes potēter toꝛmēta patientur.
⁊ duriſſimū iudiciū his q̇ ꝑſunt fiet. Cū igiť
ꝑfectio ſtatꝰ ſine ratiōe voti. ſine rōne officij
ſine ꝑfectiōe meriti ꝓ modica habēda ſit. ꝑ/
fectio vero meriti obtineri nō poſſit ſine ca/
ritate que eſt donū ſpūſſancti. ⁊ nemo ſciat.
vtrū alteꝝ in hoc dono ꝑcellat. quia etiā ne
ſcit ſe illud donū habere. nullꝰ debet ſe alte/
ri in ꝑfectiōe ꝑferre. q̇n potiꝰ ſi fiat cōparatō
ꝑſonaꝝ in excellētia ꝑfectōis. debēt viri q̄n/
tūcūq̄z ꝑfecti iuxta doctrinā apoſtoli ſuperi
oꝛes ſibijnuicē arbitrari. Unde Auguſtinꝰ
de bono ꝯiugali. Nō recte inquit cōparanť
hoīes hominibꝫ in vno aliquo bono. Fieri
em̄ poteſt vt alius homo nō habeat aliquid
qđ aliꝰ habet. ſꝫ aliud habeat qđ pluris eſti
mandū eſt. Et paulo poſt. Meliꝰ eſt habe/
re om̄ia bona vl' minoꝛa q̄z magnū bonum
cū magno malo. qꝛ in bonis coꝛꝑis meliꝰ eſt
habere ſtaturā zachei cū ſanitate q̄z golie cū
febꝛe. Poꝛꝛo de cōparatiōe ſtatuū religiōis
⁊ ꝑlationis. melioꝛi ſaluo iudicio dicere poſ
ſumus ꝙ hmōi cōꝑatio fieri poteſt vl' q̄ztuꝫ
ad ea que ſunt de ſubſtantia. vel q̄ntū ad ea
q̄ ſunt de ꝯgruētia ſtatuū. Si quātū ad ea
que ſunt de ſubſtātia. ſic ſe habēt velut exce/
dentia ⁊ exceſſa. ꝓ eo videlicet ꝙ ad ꝑfectiōꝫ
ſtatꝰ religionis neceſſario requiriť abdicatō
ꝓꝓꝛietatis. ad quā tn̄ minime aſtringunť pꝛe
lati eccl'ie. ſicut ptꝫ. xij. q. j. ex ꝯcilio agatenſi
Epi de rebꝫ ꝓꝓꝛijs vel acq̄ſitis. vel quicq̇d d̄
ꝓꝓꝛio habēt. heredibꝫ ſuis ſi voluerint dere/
linquāt. Uexꝝ tamē om̄is ꝑlatꝰ ex iꝑo ꝑlatio
nis officio teneť nō ſolū ad ea que ſunt ſalu
tis ꝓꝓꝛie. ſꝫ etiā plebis ſibi cōmiſſe. Nā ei ꝓ q̄/
libet ſubditoꝝ a dn̄o diciť. Cuſtodi virꝝ iſtū
q̇ ſi lapſus fuerit erit aīa tua ꝓ aīma illiꝰ. Et
ad h̄ religioſus ex iꝑo religionis voto neq̄/
q̄z aſtringiť. Si aūt fiat cōparatio ſtatuum
q̄ntū ad ea q̄ ſunt de ꝯgruētia ſtatuū. ſic ſim
pliciter dicendū ꝙ ſtatꝰ ꝑlatōis ⁊ eiꝰ ꝑfectio ē
eminētioꝛ. quēadmodū inſinuat Dionyſiꝰ ī
libꝛo de eccl'iaſtica hierarchia dicēs. Sicut
q̇ dicit hierarchiā. ſummati dic̄ vniuerſoꝝ
ſacroꝝ oꝛnatū. ita dicēs hierarchā mōſtrat
in deo manentē ⁊ diuinū viꝝ. in q̇ om̄is hie/
rarchia ꝑficiť. Sil'r ⁊ Hiero. ad fabiolam.
Tāta debet eſſe ſciētia ⁊ eruditio pontificiſ
dei. vt greſſus eiꝰ ⁊ motꝰ ⁊ vniuerſa vocalia
ſint. veritatē mēte ꝯcipiat. ⁊ toto eā habitu
reſonet ⁊ oꝛnatu. vt quicq̇d agit. quicq̇d lo/
quiť ſit doctrina apl'oꝝ. Hec tn̄ ex his ꝑt in
ferri ꝙ ad pontificis ſtatū requirať ꝙ om̄s
ſtatꝰ ꝑcellat in om̄ibꝫ. alioq̇n nō poſſet fieri
pontifex niſi eſſet ꝟgo. ꝯgruit tamē ꝙ in his
ꝑcellat q̄ ad paſcēdi gregis ſpectāt officium

ſicut ſcribit Hiero.ad occeanū. Futurꝰ pa/
ſtor eccl'ie talis eligat̃ cuiꝰ cōparatiōe ſubie/
ctus populꝰ merito grex dicat̃. Et Grego.ī
paſto. Tāto debet actionē populi actio p̄ce
dere p̄ſul'. q̄ntū diſtare ſolet a grege vita pa
ſtoris. Quapropter ad p̄latōis ſtatū nō con
gruit accedere niſi ꝑfectū. vt ibidē ait Gre/
goriꝰ. Uirtutibꝫ pollēs coactꝰ ad regimē ve
niat. ꝟtutibꝫ vacuꝰ nec coactꝰ accedat Sta
tus vero religiōis peccatores ꝛ impꝑfectos
admittit vt iuſtos efficiat. ꝛ ad ꝑfectōem ad
ducat. Et ideo q̄uis p̄latiōis ſtatꝰ in ꝑfectōe
ſit altior. religionis tñ ſtatꝰ ſecurior ꝛ mor/
bis nr̃is curādis expediētior. ꝓ eo ꝙ a mul
tis periculis eruit q̄bꝫ ſtatꝰ p̄latiōis expoīt.
Primū quidē rōne annexi honoris. Juxta
illud Aug'.ſup p̄s. Q̄to plꝰ honoramur. tā
to plꝰ ꝑiclitamur. Hmōi aūt periculū mani
feſtās Gregoriꝰ ſup illud Job. q̄ dicit regi
apoſtota. ait. Unꝰ q̄ſq; rector quotiēs extol
litur ꝙ ceteros regit totiēs ꝑ lapſum ſuꝑbie
a ſummi rectorꝫ officio ſepat̃. Idē etiā in re
giſtro. Ego viā capitis mei ſequēs ſūmopꝑe
decreuerā eſſe opprobriū hoīm ꝛ abiectio ple
bis. vt tāto veraciꝰ intꝰ aſcenderē q̄nto foriſ
humiliꝰ iacerē. Adiacet igit̃ ſtatui p̄lationiſ
periculū rōne honoris. necnō ꝛ onerꝫ ꝛ occu
patiōis. Un̄ idē Grego. vij. moral'. Omnis
q̄ diſpēſandis rebꝫ terrenis p̄ſidet. occl'ti ho
ſtis iaculis latiꝰ patet. Nā cū ad diſpēſanda
exteriora mēs extēdere ſe efficaciter nitit̃ a
ſui ꝯſideratōe ſeparat̃. Apparet igit̃ ꝙ ſtatuſ
p̄latiōis ſimul eſt excelſus ꝛ ꝑiculoſus. et iō
ipm̄ appetere ſil' eſt ꝑiculoſum. p̄ſumptuoſū.
ꝛ ſtultū. Propt̃ qđ ait Augꝰ. xix. de ciui. dei
Locꝰ ſuꝑior ſine q̄ populꝰ regi nō poteſt. ꝛ ſi
ita adminiſtret̃ vt decet. tamē indecent̃ appe
tit̃. Et ideo ait Grego. xviij. moral'. Sancti
viri nequaq̄ curas extrinſecas appetūt. ſed
occulto ordīe ſibi ſuꝑimpoſitas gemūt. Et
q̄uis illas ꝑ meliorē intentionē fugiāt. tñ ꝑ
ſubditā mentē portāt. q̄s q̄dez ſummopꝑe ſi
liceat vitare feſtināt. ſꝫ timētes occultas di
ſpenſatōes dei. tenēt qđ fugiūt exercēt qđ vi
tant. Ex his apte colligit̃ ꝙ locꝰ p̄latiōis ꝓ
ſublimitate quidez gradꝰ ꝛ multiformitate
ꝑiculi a viris iā ꝓbate ꝟtutis pōt coactione
ꝛ formidine ſuſcipi. a pctōribꝫ ꝟo ꝛ infirmis
tota debet intētiōe vitari. a nullis ꝓrſus ap
peti. ꝛ ab oīm̄ibꝫ honorari. Statꝰ aūt religi/
onis ab vniuerſis tā iuſtis q̄ peccatoribuſ
tā ꝑfectis q̄ impꝑfectis. tā ſapientibꝫ q̄ ſim/
plicibꝫ licite poteſt appeti. a nullis debet con
temni. ab his ꝟo qui vocant̃ diuinitꝰ ſecure
ſuſcipi ꝛ ſtudioſe ſeruari. Hec de ꝑfectione
diffuſiꝰ dicta ſunt ꝓ eo ꝙ nō paruū admini/
culū cōferūt ad declinationē errorꝫ ſequēti/
um. in q̄s is cui r̄ndere incepimꝰ incidit. q̄a
ꝯſiderare p̄determiāta vl' ex ruditate nō va
luit. vl' ex ꝓteruitate ꝯtēpſit.

Secūde reſpōſionis prima ꝑticula. quar
tumq; capitulū. in quo appetitꝰ martyrij de
ſe ꝑfectus oſtēdit̃. ꝛ ecōtra fuga de ſe ipꝑfecta
monſtrat̃.

s Pirituali diuine legis intelligētia p̄
ditos. nequaq̄ arbitramur ambige
re. ꝑfectiōis euangelice culmē inſtar
dauitice turris ſpūalibꝫ ꝓpugnaculis eē mu
nitū. quibꝫ ꝛ foris hoſtilitas infeſta repellit̃.
ꝛ intꝰ trāquillitas impꝑturbata ſeruat̃. Po/
rum aūt p̄cipuū locū tenere deſideriū paſſi
onis ꝛ mortis ꝓ noīe dn̄i noſtri Jeſu chri/
ſti. ipe nobilis xp̄iani exercitꝰ dux apl's pau
lus euidēter oſtēdit. cū ad Hebreos dicit.
Curramꝰ ꝑ patiētiā ad ꝓpoſitū nobis certa/
men. aſpiciētes in auctorē fidei ꝛ ꝯſumma/
torē ieſum. q̄ ꝓpoſito ſibi gaudio crucē ſuſti/
nuit ꝯfuſione ꝯtēpta. Ubi glo. Succincti ꝛ
expediti curramꝰ ſine dubitatōne ad certa/
men martyrij. aſpiciētes in auctorē fidei. q̄
ſcꝫ oīa bona terrena ꝯtempſit. vt ꝯtēnen/
da mōſtraret ꝛ oīa mala terrena ſuſtinuit
que ſuſtinēda p̄cipiebat. vt nec in illis q̄rere
tur felicitas. nec in iſtis timeret̃ infelicitas.
Et paulo poſt. Uinctꝰ eſt q̄ infirmitatū vin
cula ſoluit. mortuꝰ eſt q̄ mortuos ſuſcitauit
amore itaq; eiꝰ ſimilia patiamur. Hec gloſa
Ad hec quoq; idē apl'us ſuo nos hortat̃ ex/
emplo ad Chorin. ſcribēs. Ego inq̄t liben/
tiſſime impēdar ꝛ ſuꝑimpēdar egoipe ꝓ ani
mabꝫ veſtris Ibi glo. Perfecta charitas h̄
eſt. vt q̄s paratꝰ ſit etiā ꝓ fratribꝫ mori. Sꝫ
nūq̄d mox vt naſcit̃ iā ꝓrſus ꝑfecta eſt. imo
vt ꝑficiat̃ naſcit̃. Cuꝫ em̄ fuerit nata nutrit̃.
cū fuerit nutrita roborat̃. cū fuerit robora/
ta ꝑficit̃. cū ad ꝑfectiōem ꝑuenerit. dicit Cu
pio diſſolui ꝛ eſſe cū xp̄o. Hec gloſa. Per q̄
patēter colligit̃ ꝙ ꝑfecte charitatis actꝰ ē ſui
corꝑis diſſolutiōem ꝛ mortē appetere. exem/
plo ipiꝰ apl'i dicētis ad Phil'. Cupio diſſol
ui ꝛ eſſe cū xp̄o. Ubi glo. Sunt q̄dā hoīes
impꝑfecti q̄ cū patiētia moriunt̃. ꝛ ſunt q̄daꝫ
homīes ꝑfecti q̄ cū patiētia viuūt. Qui eīm
deſiderāt iſtā vitā. cū venerit ill' dies. mortiſ

luctanť aduerſum ſe vt ſequanť volūtatē dĩ.
qui ṽo deſiderat ſicut apl's diſſolui ⁊ eſſe cū
xp̃o. nõ patiēter moriť. ſʒ patiēter viuit ⁊ de/
lectabiliter moriť. Vñ paſſioni appropĩqns
exultabat ⁊ gloriabatur dicēs. Bonū certa/
men certaui ⁊c̃. Hec glo. Ecce ꝙ nihil clari
us ad ꝓpoſitū poteſt adduci. cū expꝰſſe dicat
ꝑfectionē charitatꝫ cõſiſtere ĩ deſiderio mor
tis. Poteſt aũt ⁊ hĩp̃m neceſſaria rõne ↄclu
di. Si em̃ amor vt dicit dionyſiꝰ eſt vis vni
tiua. ⁊ ſi hec locutio eſt ṽa ꝑ ſe. neceſſario ſeq̃
tur ꝙ ꝑfectꝰ dei amor ꝑfecte inclinat aman/
tem ad om̃e illud ꝑ qđ ↄueniētꝰ intimius ⁊
celeriꝰ a amato poſſit vniri. ſʒ nihil eſt qđ ma/
gis diſponit vt celeriꝰ ⁊ intimiꝰ ſpũs homi/
nis in ſtatu mortalitatꝫ exiſtēs vniať imor/
tali ⁊ impaſſibili deo. q̃ʒ ſuſtinētia mortis il
late ꝓpter honorē dei. Neceſſe eſt igiť ꝑfecte
amantē h̃ deſiderare anteq̃ʒ illud obtineat.
⁊ cū obtinuerit ꝑfecte letari. Unde ⁊ đ apo/
ſtolis dr̃ ꝙ ibãt gaudētes a ↄſpectu cõcilij q̃
niã digni habiti ſunt ꝓ noĩe Jhu ↄtumeliã
pati. Ip̃e em̃ amor vt dicit Hugo vis ē trãſ
formatiua. Qui igiť xp̃m ꝑfecte amat. p̃reci/
puo mētis affectu eidē cõfigurari ꝓoptat in
his potiſſimū q̃ diuina lex dictat. Sʒ ↄfigu
ratio ad xp̃m p̃cipue ſaluãdis ↄueniēs ĩ ſta
tu p̃ſentis miſerie attendiť ẜm aſſimilatõeʒ
in paſſione ⁊ morte. petro atteſtante qui ait.
Chriſtꝰ ꝓ nobis paſſus eſt. vobis relinquēs
exemplū vt ſeq̃mini veſtigia eiꝰ. Hoc igitur
eſt ad qđ inclinatiõe p̃cipua ꝑfecte charita/
tis ardor inflãmat. iuxta illud Cãticorum.
Fortis eſt vt mors dilectio. dura ſicut ifer/
nus emulatio. lãpades eiꝰ lampades ignis
atq̃ʒ flãmaꝝ. Idē nihilominꝰ amor vt dicit
Rich. eſt vis liberaliter diffuſiua. Ubi igiť
ꝑfectꝰ eſt amor. ibi ⁊ ꝑfecta diffuſio. vel actu.
ſi oportunitas adeſt. vel ſi nõ adeſt ſaltē deſi
derio pleno. Cū igiť traditio ſui in mortē ꝓ
aliciꝰ amore ſit diffuſiõis ꝑmaxime. neceſſe
eſt ꝑfectū charitatꝫ amorē ad id aſpirare. iu/
xta illud qđ habeť in Johãne. Maiorem
hac dilectõem nemo hʒ vt animã ſuã ponat
quis ꝓ amicꝫ ſuis. Mortē itaq̃ʒ ꝓ xp̃o deſi/
derare. morti ſe ꝓ xp̃o exponere. ⁊ in mortis
agone gaudere. actꝰ eſt charitatis perfecte.
Porro mortē fugere actꝰ eſt impꝑfectiõis q̃n
tum in ſe eſt. põt tñ ad ꝑfectiõem reduci per
circũſtantiã ſuꝑadditã. ſicut determinatum
eſt ſup̃. vtpote cū q̇s h̃ facit vt ſe reſeruet ad
glorioſiorē triumphū. ſic̃ fugit apl's. vel cuʒ
id agit ad p̃bendū infirmis ſpei ſolatiuʒ. ne
dū morte imminēte trepidare ſe ſentiũt ĩ de
ſperationē labanť. Et hac rõe fugiſſe credē/
dus eſt xp̃s. nõ ex vehemētia timoris. ſed ex
benigna ↄdeſcēſione ꝑfectiſſime charitatis
Juxta qđ dic̃ auguſtinꝰ ſuꝑ Joh. ome. xxvj
Firmiſſimi ſunt xp̃iani ſi q̃ ſunt q̃ nequaq̃ʒ
morte imminēte turbãť. Sʒ nũq̇d xp̃o fir/
miores. Quis h̃ inſaniſſimꝰ dixerit. Quid ē
ergo ꝙ ille turbatꝰ eſt. niſi q: infirmos ĩ ſuo
corꝑe. i. in eccl'ia ſue infirmitatis volũtaria
aſſumptiõe ↄſolatꝰ eſt. vt ſi q̃ ſuoꝝ morte im
minēte turbanť. ip̃m in ſpũ intueanť. ne hoc
ip̃o ſe putãtes reprobos peiore deſperatõiſ
morte abſorbeanť. Hec Augꝰ. Quibꝫ luce
clariꝰ oſtēdiť ꝙ in paſſiõe trepidare q̃ʒq̃ʒ ſit
impꝑfectū. nullã tñ in xp̃o ↄdeſcēdente impꝑ/
fectionē ponit. ſʒ in eis ſolū q̇bꝫ ip̃e ↄdeſcen
dit. Sil'r etiã de fuga ſuꝑ illud Joh vij. nõ
em̃ volebat in iudeã ambulare. aſtruit eſſe
ſentiendū. Futuꝝ inq̇t erat vt aliq̇s fidelis
abſcõderet ſe ne a ꝑſecutoribꝫ inueniret. ⁊ ne
illi ꝓ crimine obijcereť latibulū. p̃ceſſit ĩ ca/
pite qđ in mēbris ↄfirmareť. Idē quoq̃ʒ ſu
per illud pſalmi. q̇adusq̃ʒ iuſticia ↄuertať in
iudiciū. infirmos inq̇t in ſe p̃figurãs domi
nus. i. infirmoꝝ ꝑſonã gerēs. illiſq̃ʒ ↄpatiēs
ait. trãſeat a me calix iſte. Nõ em̃ timebat do
minꝰ pati tertia die reſurrecturꝰ. cuʒ arderꝫ
paulꝰ diſſolui ⁊ eſſe cū xp̃o. Certū eſt aũt ꝙ
paulꝰ habebat infirmitatē carnis. Nõ igiť ĩ
firmis carne xp̃s exemplū p̃buit. ſʒ infirmiſ
ſpũ ↄdeſcēdit. Huic autē veritati tã clare is
cui rñdemꝰ multiplicit̃ conať obſiſtere. Qr
em̃ vt ṽitatꝫ ignarꝰ abſurdū reputat ꝙ xp̃s
impꝑfectis ↄdeſcēderit in aliq̃ actu. oſtēdere
nititť ꝙ fugere mortē ſit de ſua rõne ꝑfectuʒ
ꝓ eo videlicʒ ꝙ a xp̃o p̃cipiť. ⁊ q: in virꝫ ꝑfe/
ctis inueniť. Uerũtamē ṗmã rõnem nulliꝰ
eſſe vigoris ex h̃ colligere poſſumꝰ. q: ſic̃ p̃ce
ptū ꝑfectionē nõ efficit. ſic nec impꝑfectõʒ tol
lit. Si em̃ impꝑfectõem tolleret. q̇cũq̃ʒ tene/
reť ad p̃cepti obſeruantiã teneret ad ꝑfectõ
nem ĩplendã. Qđ cū ſit manifeſtiſſime incõ
ueniēs. ↄſtat ꝙ fruſtra laborat oñdere ꝙ fu
gere ſit ꝑfectū. ꝑ euangeliū. ꝑ pelagiū papaʒ
⁊ ꝑ athanaſiū. cū euãgelice ꝑfectõis culmen
ex ſuꝑerogatõe manet diuini ↄſilij. nõ ex ob
ligatiõe p̃cepti. Inſuꝑ ⁊ illud mandatū đ ſu
giendo a facie ꝑſecutoꝝ. intelligi hʒ in caſu
ſicut Rabanꝰ dĩt ſuꝑ Mat. ⁊ glo. Hoc inq̇t
ad illud tp̃s ꝑtinet q̃ dictū eſt. in viã gentiū

ne abieritis .⁊ in ciuitates ſamaritanoꝝ ne
intraueritiſ. ꝙ pſecutões nõ debeãt timere ſꝫ
declinare. vt tribulatõis occaſio ſit euãgelij
ſeminariũ. Si ĝ in hoc caſu intelligit. nihil
ad ꝓpoſitũ ſuũ valet. Si aũt ſimpliciter in/
telligit ſicut inſinuat. nõ modicũ errat. quia
tũc quicũqꝫ volũtarie morti ſe exponeret cũ
latere vel fugere poſſet peccarꝫ mortalit̃ fa
ciens ꝯtra dñi iuſſionẽ. Quõ ſi veꝝ ẽ beatiſſi
mi martyres. petrꝰ. paulꝰ. andreas. laurẽtiꝰ
ſebaſtianꝰ. tyburtiꝰ. vincentiꝰ. ⁊ ꝯſimiles. q̃
ſe vltro pſecutoribꝫ tradiderũt. digni nõ eſ/
ſent gloria martyꝝ. ſꝫ ignominia p̃uaricato
rum. Magne igit̃ fuit demẽtie vniuerſalit̃
affirmare ꝙ ſancti martyres fugerũt. ⁊cũ in
ueniebant̃ martyrio ſe ſubdebãt. Nã h̄ ex/
preſſe derogat pfectõi ſanctoꝝ martyꝝ. qꝛ q̃
libet q̃ntũcũqꝫ impfectꝰ qñ nõ põt latere. te
neret̃ ſeipm̃ martirio ſbdere. ac p h̄ dũ actui
fugiẽdi falſam q̃ndã pfectionẽ attribuit. pfe
ctis xp̄i martyribꝫ verã tollit. Alia quoqꝫ rõ
qua conat̃ ꝓbare ꝙ fugere nõ ſit impfectuꝫ.
qꝛ viri pfecti fugerũt. dupliciter deficit. Pri
mo. qꝛ nõ om̃e qđ viri pfecti faciũt eſt ex hoc
ip̄o pfectũ. Nã ſicut iacob. dauid. vriaſ. ⁊ ma
thatias fugerũt. q̃s introducit ad fuge ꝯmẽ
dationẽ. ita etiã habuerũt vxores ꝓprietateſ
poſſeſſionũ. q̃ tñ ſeſe cũ euãgelica pfectione
nõ cõpatiunt̃. Dehinc qꝛ (vt ſupra monſtra
tũ eſt) actꝰ q̃ de ſuo genere eſt impfectꝰ. p ali/
quã circũſtantiã quã charitas pfecta illi ad
hibet. põt eſſe pfectꝰ. ⁊ iõ nõ rõne actꝰ. ſꝫ rõe
circũſtantie ſctõꝝ viroꝝ in opibꝫ hmõi pfe/
ctio cõmendat̃. Preterea ſic nõ ſequit̃ ꝙ oc/
cidere hoiem ſit bonũ atqꝫ pfectum. qꝛ phi
nees ⁊ mathatias ex pctõꝝ occiſiõe laudãt̃
ſic ⁊ rõnes q̃s multiplicat nil recte ꝯcludũt
Bñ tñ poteſt inferri ꝙ ſi ſãcti viri aliq̃d lau/
dabiliter fecerũt. illud fieri poteſt p loco ⁊ p
tpe abſqꝫ peccato. ſicut ſacer athanaſiꝰ ꝓba/
re videt̃ ⁊ intẽdit. Nec tamẽ ex h̄ ſequit̃ ꝙ ſit
pfectũ. niſi parit̃ includat̃ ꝙ impfectio pcm̃
includit. ſic̃ hic pUerſe dogmatizat. Quõ q̃a
ſuperiꝰ improbatũ eſt. hic cõmemoraſſe ſuf
ficiat.

ſ Ane diſtinctio quã ſubiũgit de mo/
dis fugiẽdi q̃s de ſe conat̃ perfectoſ
aſtruere. ac multipliciter p exempla
cõmendare. nõ veritatiſ dilucidationẽ tribu
it mẽtibꝫ legentiũ q̃n potiꝰ erroriſ caliginem
niſi ſollicita circũſpectõe caueat̃. Diſtinguit
nãqꝫ ſex modos fuge, q̃ꝝ p̄mꝰ vt dicit eſt ex
mẽtis pUerſitate. ſecũdꝰ eſt ex mẽtis ignauia
⁊ timore ſeruili. tertiꝰ eſt ex naturali ratione
quartꝰ eſt ex humilitate mẽtis. quintꝰ eſt ex
circũſpecta prudẽtia. ſextꝰ ex abũdanti miſe
ricordia. In q̃ꝝ modoꝝ explicatõe mlta vi
det̃ abſurda dicere. Loquẽs em̃ de ſecũdo
mõ dicit. ꝙ fugere ex ignauia. eſt ex timore ſ
uili. ſic̃ fugerũt filij iſrael in diebꝫ ſaulis ſub
ditqꝫ ꝙ xp̄s h̄ modo mortẽ nõ timuit ſed ti
meri ꝓhibuit. Et paulo pꝰ. Hec fuga impfe
ctis cõpetit. In his aũt ꝟbis oñdit ſe p oia
theologice ꝟitatis ignarũ. Prio q̃ntũ ad ſi/
gnificatiõꝫ ꝟboꝝ. in h̄ ꝙ dicit filios iſrael fu
giſſe philiſtijm ex timore ſuili. Timor eniꝫ
ſeruilis cũ ſit donũ ſpũſſancti nõ docꝫ fuge
re corpalia bella ſꝫ ſpũalia pctã. Scđo oñ/
dit ſe neſcire pondꝰ ſniaꝝ cũ dic̃ hũc timorẽ
eſſe ꝓhibitũ. ⁊ poſt ſubiũgit ꝙ ꝯpetit ipfectiſ
Ex h̄ em̃ ſequit̃ ꝙ aliq̃d idẽ ſit generaliter ꝓ
hibitũ ⁊ aliq̃bꝫ pſonis indultũ. ⁊ iteꝝ ꝙ imp
fectis ſit indulta trãſgreſſio mãdatoꝝ. Quõ
qꝛ ꝯtinet ꝯtradictõꝫ implicitã ab oĩ ꝓrſus
rõne diſcordat. De tertio ꝟo loquẽs fugi
endi modo dic̃. ꝙ ẽ ex quodã naturali timo
re. ⁊ ꝙ hic fugiẽdi modꝰ ꝯpetit viris pfectis
ſicut moyſi. helye. helyzeo. ⁊ vrie. Et h̄ fuga
vt dicit nullã opat̃ impfectiõem. ⁊ hãc vt aſ
ſerit xp̄s aſſumpſit. In q̃bꝫ ꝟbis duo impli
cat. quoꝝ vnũ eſt falſum. alteꝝ ꝟo blaſphe/
mia. Quãuis em̃ timere mortẽ ſit naturale. fu/
gere tñ eſt volũtariũ. ⁊ q̃uis pfecta caritas
nõ excludat om̃ino timorẽ naturalẽ. exclu/
dit tñ illiꝰ dñium q̃ timidꝰ in fugã cõuertit̃.
Vñ Beda ſup illud Mar. relicta ſyndone
fugit. Quia plꝰ ceteris dñm amauerit indi/
cauit. q̃ alijs fugiẽtibꝫ ſequi dñm nõ omiſit
nondũ tñ pfectiõem habuit. q̃ vel territꝰ fu/
gere potuit. In q̃bꝫ patẽter oſtẽdit ꝙ fugere
ex timore mortiſ nõ ſtat cũ pfectõe charitatiſ.
Nec obſtat verbũ glo. ſup illud Joh. aliꝰ te
cinget q̃ dr ꝙ hmõi affectꝰ adeo naturalis
erat. vt nec eũ petro ſenectꝰ abſtulerit. cũ tñ
pfectꝰ eſſet. p eo ꝙ aliud eſt timere. aliud ẽti
more fugere. ſic̃ in eadẽ glo. quã ip̄e fraudu
lẽter detrũcat imediate ſubiũgit. Sꝫ q̃nta
cũqꝫ ait ſit moleſtia mortiſ. vicat eã vis amo
ris. Cõſtat ꝙ amoris vi ſupante timorẽ ne/
quaq̃ꝫ fugimꝰ. Fuga igit̃ ex timore mortis
nequaq̃ꝫ ſtare põt cũ pfectõe charitatiſ. Vñ
Augꝰ in origi. omeſ. eadẽ. Amor xp̄i in eo q̃
paſcit oues eiꝰ. in tã magnũ debet xp̄i talẽ/
qꝫ creſcere ardorẽ. vt vincat etiã mortis na/

De fuga mortis
p martirii

turalē timorē.quo mori nolum⁹ etiā qñ cuꝫ
xp̄o viuere volum⁹. Hec Aug⁹. Ex qb⁹ cō/
cludit̄ ꝙ fuga hm̄ōi ſtare nō poteſt cū ꝑfectō
ne charitatis.que hūc timorē expellat ne ti/
mentē in fugā ꝯuertat. Dicere igit̄ ex ħ timo
re xp̄ꝫ fugiſſe.nō eſt aliud ꝙ̄ ip̄m blaſphema
re.cū ex hoc ſequat̄ ꝙ in ip̄o fuerit amor na
turalē timorē nō ſupans.ſꝫ ab ip̄o ſupatus.
ac ꝑ hoc nō ꝑfecte ſtabiliēs ſꝫ vacillās ⁊ im/
ꝑfect⁹ Aduertat igit̄ quiſq̄s hec legerit ꝙ fu
ge ꝓueniēti ex naturali timore mortis perfe
ctionē attribuere.ſimulq̄ꝫ aſſerere xp̄m hoc
modo fugiſſe.nihil aliud eſt ꝙ̄ xp̄m ducē iā
ꝓſtratū ab hoſtib⁹ dicere. ⁊ vniuerſum ipſi⁹
exercitū ad fugā ꝓuocare. Null⁹ eñ in fu/
gam mortꝫ timore cōuertit̄.niſi timor hm̄ōi
in eo dñet̄. Qđ ſi hoc vt aſſerit ꝑfectū eſt. et
om̄es ħ naturali timore vrgent̄.nil aliud re
ſtat ſcḋm hāc ꝓphanā doctrinā niſi om̄es ī fu
gā cōuertant̄. Nulla igit̄ erit in fugiēdo dif/
ferētia paſtoris ⁊ mercēnarij cū vterq̄ꝫ pari
t̄r habeat naturalē timorē moriendi. De
q̄rto ſc̄o differēs addit. ꝙ fugere ex humili/
tate mētis qua hō ꝓpriā infirmitatē cogno/
ſcit.⁊ ad mortē ſuſtinendā humiliter ſe imꝑ
fectū credit.cōpetit viris ꝑfectis. Nā ħ mo/
do vt ait fugit Petr⁹ a facie neronis.⁊ iudei
ꝑſecutiōes antiochi.⁊ anachorete ꝑſecutio/
nes decij ⁊ valeriani. Et poſt ſubdit ꝙ hāc
fugā docuit xp̄s ⁊ exēplo ꝯfirmauit. ⁊ ē imi/
tanda ꝑfectis. Hoc aūt ſi q̄s diligēter cōſi/
deret.ſcribētis imperitiā manifeſte ꝓpēdet.
Nā p̄mū exēplū de Petro eſt falſum. Si ei
petr⁹ vt dicit ſe reputabat impfectū ad mar
tyriū.pari rōne ⁊ quilibet xp̄ian⁹. Si igr̄ ex
hac ꝯſideratōe fugere ꝑfectū eſt.q̄libet oino
debet fugere.nulluſq̄ꝫ ad paſſionē tanq̄ꝫ ad
rem ꝓprias vires trāſcendentē aſpirare. Ex
quo etiā illud infert̄ ꝙ p̄ſumptuoſus fuit il
le feruor ſanctoꝝ q̄ corde intrepido ad tor/
mēta ferebant̄. Secundū aūt exēplū eſt ī ſe
ambiguū ⁊ impꝫtinēs ad ꝓpoſitū.q2 nō cōſtat
iudeos illos ex humilitate fugiſſe.nec ad ꝑ/
fectiōis exemplū coꝝ fuga pōt aſſumi q̄ ma
terialí gladio ꝓpriā tuebant̄ ſalutē. ⁊ aduer/
ſarios qñ ſibi facultas aderat ꝑſequebant̄
ad mortē. Exemplū ſc̄o tertiū de anachore/
tis.vbi allegat auctoritatē hieronymi ꝓ fu/
ga pauli p̄mi heremite ſuo ꝓpoſito nō ꝯpetit
q̄n poti⁹ aduerſat̄. Nā Paul⁹ vt ibidē dicit
Hiero adoleſcēs erat delicat⁹ ⁊ diues. non
anachoreta,nō monach⁹,ſꝫ adhuc ſecl'o de/

gens. De q̄ ibidē Hieronym⁹ ſubdit ꝙ ne/
ceſſitatē in volūtatē cōuertit dū p̄mo q̄ſi cō/
pulſus poſtea voluntari⁹ māſit in heremo.
De alijs ſc̄o xp̄ianis q̄ iam ꝑfecti erāt idem
hieronym⁹ paulo añ p̄mittit. Votū tūc chri
ſtianis erat ꝓ nomīe dñi gladio ꝑcuti. Veꝝ
hoſtis callid⁹ tarda ad mortē ſupplicia cōq̄/
rens aīmas iugulare cupiebat.nō corꝑa.et
vt ip̄e qui ab eo paſſus eſt Cypꝛian⁹ ait. volē
tib⁹ mori nō ꝑmittebat̄ occidi. Hec Hiero.
Quib⁹ p̄ſati erroris ſentētia nō fulcit̄ ſꝫ cō/
futat̄.dū aſſerit ꝙ illi⁹ tꝑis martires nō ſolū
nō fugiebāt ſꝫ etiā vehemēter dolebāt ꝙ oc
cidi nō poterāt.quēadmodū glorioſi marty
ris ⁊ doctoris Cypꝛiani verbo ⁊ exēplo cōfir
mat. Quartū aūt exemplū qđ ponit de chri
ſto.horrendā in pijs aurib⁹ īcludit blaſphe
miā. Quia ſi xp̄s ex humilitate ſe ad marty
rij ſuſtinentiā impꝑfectū putabat. aut vere ħ
eſtimabat aut falſe. Si vere.ergo chriſt⁹ ve
raciter fuit imꝑfect⁹ Si falſe.tūc neceſſario
ſequit̄ ꝙ fuerit ſue ꝑfectiōis ignar⁹.et horuꝫ
vtrūq̄ꝫ blaſphemū. Inſuꝑ ſi om̄is q̄ filiū dī
ieſum xp̄m impꝑfectū dicit vel eſtimat in de/
um blaſphemat. q̄ ponit ħ xp̄m de ſe ſenſiſ/
ſe nō ſolū blaſphemat in xp̄m.veꝝ etiā aſſe/
rit chriſtū fuiſſe blaſphemū.quod pie aures
audire nō poſſunt Quiſquis igit̄ hoc ꝑtina
citer ſenſerit.tradend⁹ eſt ſathane. vt diſcat
nō blaſphemare. De quinto ſc̄o modo fu
giendi q̄ eſt ex prudētia circūſpecta diffuſi/
us tractās. imprudētiā ſuā patēter oſtēdit.
dū ꝓ nihilo tot verba diſſeminat. Null⁹ eñ
negat q̄n ꝓ expectatiōe oportunitatis vl' vti
litatis maioris interdū etiā vir ꝑfect⁹ fuge/
re poſſit.ſic apoſtol⁹ de damaſco fugit. Sꝫ
hic mod⁹ ab alijs licitis fugiēdi modis nō
debet diſtingui.q2 om̄is rōnalis ⁊ licita fu/
ga eſt ex prudētia circūſpecta.q̄ eſt magiſtra
directiōis in om̄i via ſalutis. Eſt aūt prudē
tia directiua fuge ꝓ loco ⁊ tꝑe.nō tam ſcḋm ī/
perium ꝑfecte virtutꝫ ꝙ̄ ſcḋm humane ꝯditio
nem īperfectionis ⁊ infirmitatis mentalis.
Unde ſuꝑ illud Matth.diſcipuli relicto eo
fugerūt. Beda dicit in gloſa. Sicut petrus
qui negationē lachrymis abluit. ⁊ cōfeſſiōe
dñici amoris trina fundit⁹ extirpauit. recu/
perationē coꝝ oſtēdit q̄ martyrio labūt̄. ſic
alij diſcipuli qui articulū cōprehēſionis fu/
giēdo ꝓuenerūt.cautelā fugiēdi docent eos
q̄ ſe ad ſupplicia minus ſentiūt idoneos.qui
bus tuti⁹ ē latere.ꝙ̄ diſcrimini ſe exponere,

BIBLIOTEKA

Hec Beda. Quibꝫ elucet ꝙ hmõi circũſpe/
ctio q̃ quis ꝓuide fugit. infirmis magis cõ/
petit q̃ꝫ ꝑfectis. Qđ igit̃ dicit ſe nullatenus
eſtimare ꝙ prudẽtia q̃ ꝑfectiõem facit aliqñ
magiſtra ſit imꝑfectõis. ſi ſic ĩtelligit ꝙ pru/
dentia de ꝑfecto imꝑfectũ nõ facit. veꝝ dic̃.
ſed nihil ad ꝓpoſitũ. Si aũt intelligit ꝙ nul
lum opꝰ imꝑfectiõis ex prudẽtia ꝓcedit. ma
nifeſte errat. qꝛ tũc om̃e opꝰ prudẽtie eſſet ꝑ
fectũ. nec ſoliꝰ prudẽtie. veꝝ etiã omniũ alia
rum ꝟtutũ quibꝫ neceſſario prudẽtia eſt an/
nexa. Ex q̃ etiã ſequeret̃ ꝙ om̃is virtꝰ ſit ꝑfe
cta. ⁊ om̃is virtutẽ habẽs ſit ꝑfectꝰ. ⁊ omnis
imꝑfectꝰ iniuſtꝰ. ⁊ om̃is imperfectio culpa.

De ſexto tandẽ modo fugiẽdi ſubinfert.
ꝙ fugere ex abũdanti miſericordia ne perſe
quẽtes grauiꝰ deũ offendãt viris ꝑfectis cõ/
petit. qꝛ hoc modo fugit iacob. moyſes. da/
uid. benedictꝰ. ſilueſter. ⁊c̃. Et hãc fugam vt
dicit docuit xp̃s. ⁊ exẽplo ꝯfirmauit. Porro
q̃ꝫuis in his q̃ de hoc mõ ſexto fugiẽdi ſcri/
bit videat̃ ſuꝑficialiter ꝯſiderãtibꝫ rõnabili
ter ⁊ pie ſentire. ſi q̇s tñ vigilãtiori attẽtõne
cõſideret. manifeſte cognoſcet ea carere rõe
ſimul ⁊ pietate. Nã ⁊ exẽpla que ponit am/
bigua ſunt. nec ex ſcripturis ꝯſtat p̃fatos vi
ros ex ea quam aſſignat cauſa fugiſſe. Qua
etenĩ ratõe vel auctoritate aſtrui põt ꝙ Ja/
cob eſau. Moyſes pharaonẽ. Dauid ſaulẽ.
⁊ Silueſter ꝯſtantinũ fugerit. ne in eos grauí
us peccarẽt. Et ideo q̃ ꝓponit ꝓ nihilo habẽ
da ſunt. Quia vt dic̃ Hieronymꝰ. qđ đ ſcri/
pturis auctoritatẽ nõ habet. eadẽ facilitate
ꝯtemnit̃ qua ꝓbat̃. Inſuꝑ ſi om̃is q̇ ꝑſequi
tur iuſtũ tãto magis peccat q̃nto grauiores
iniurias irrogat. ⁊ ſanctũ eſt atq̃ꝫ ꝑfectũ ꝓpt̃
hoc fugere ſemꝑ a facie cuiuſlibet ꝑſecutoꝝ
fugiendũ eſt ne grauiꝰ peccet. Ampliꝰ ex hoc
neceſſario ſequit̃ ꝙ xp̃s nõ abundantẽ miſe
ricordiã. ſꝫ potiꝰ crudelitatẽ in iudeos exer/
cuerit. q̇ tũc ſe paſſioni obtulit. qñ plures ĩ
eo peccare potuerũt. paſcali ſcꝫ tp̃e. cũ iude/
orũ multitudo ad feſtũ vẽtura erat. de q̃ ſci
ebat ꝙ in eiꝰ mortẽ ꝯſenſura erat. Arguunt̃
etiã ſm hãc doctrinã impietatis ⁊ crudeli/
tatis om̃es martyres. q̇ nõ fugerũt. Inanit̃
igitur gloriat̃ ſe aduerſariũ ꝯfutaſſe. q̃ſi fu/
gere nõ ſit imꝑfectũ. cũ habeat fieri ex abun
dãti miſericordia. q̃ imꝑfectiõis nõ põt eſſe
miniſtra. In quo credẽs alteriꝰ improbare
ſententiam. viã apit ad reprobandã ſuã. Si
eñ xp̃s qꝛ fugit ex miſericordia reſpectu ꝑ/
ſequentiũ. nullã imꝑfectiõis notã incurrit.
multo magis ſi fugit ex miſericordia reſpe/
ctu membroꝝ ſuoꝝ infirmoꝝ ad prebẽduꝫ
illis ſolatiũ. nõ debet imꝑfectiõi aſcribere ſꝫ
potiꝰ iudicare perfectũ. Qđ autẽ in fine con
cludit ꝙ his q̃ttuor modis xp̃s fugit ⁊ fuge
re docuit. et viri ꝑfectiſſimi in hoc eũ imita/
ti ſunt. ⁊ hoc alios facere docuerũt. ⁊ ꝙ chri/
ſtus fugiẽdo exemplũ infirmis p̃buit. infir/
mis dicit infirmitate carnis q̃ ꝑfectis cõpe
tit. nõ mẽtis q̃ ſolũ cõuenit imꝑfectis. q̇a ex
p̃cedentibꝫ ſatis reprobatũ eſt. nõ eſt opus
vltra diſcutere. q̃ꝫq̃ꝫ hec q̃ttuor ſiml' aggre/
gata dogmatis huiꝰ abſurditatẽ patent oñ
dant. Nã ſi xp̃s hoc q̃druplici modo fugit.
⁊ ꝑfectiſſimi viri in hoc eũ imitati ſunt. cuꝫ
hoc fugiẽdi quadruuiũ ſemꝑ ⁊ vbiq̃ꝫ ⁊ om̃i/
bus pateat. ſemꝑ ⁊ a q̇libet ineũda eſt fuga.
Quis eñ nõ naturaliter timet mortẽ. Quiſ
nõ debet ſe humiliare. Quis nõ debet pru/
denter cauere ꝑiculũ. Quis miſereri nõ de/
bet ꝑſequẽtiũ ꝓximoꝝ. Si igit̃ he vie fuga/
rum ſemite ſunt ꝑfectõnũ quibꝫ itur ad chri
ſtum. nõ iã ad exhortatiões apoſtolice tube
currendũ eſt ad nobis ꝓpoſitũ paſſionũ cer/
tamẽ. ſed potiꝰ querendũ eſt ꝑ aliquã dicta/
rum viaꝝ fuge p̃ſidiũ. quo celeriꝰ tanq̃ꝫ per
cõpendioſas ꝑfectiõis ſemitas ꝑueniat̃ ad
xp̃m. Et ſi huiuſmodi exhortatõis imo de/
hortatiõis clamorẽ. quo bellatoꝝ corda ter
rent̃. ꝓcul a caſtris bellantiũ abeſſe cenſuerĩt
duces in pugna ſeculi. q̃nto magis hoc ob/
ſeruare cõuenit in pugna Jeſu xp̃i. vbi res
agit̃. non ꝓ vitãdis diſpendijs rerũ aut fugi
endis periculis corporũ. ſed ꝓ declinãda in
finibili morte animaꝝ. Nec hoc dicimꝰ q̇n
cõpetere poſſit ꝑfectis in caſu fugere eo mo
do quo ſuperiꝰ oſtẽſum eſt. ſed vt fuge lau/
des ſuꝑfluas vanas ⁊ falſas tanq̃ꝫ ꝑnicioſas
⁊ virtutibꝫ ꝑfectis ꝯtrarias oſtẽdamꝰ eſſe fu
giendas. Quia cũ falſitas vbiq̃ꝫ ⁊ ſꝑ vitãda
ſit. ibi tñ ⁊ tũc potiſſimũ declinãda eſt. cũ ſb
fallaci ſpecie ſanctitatꝭ a ꝟtutũ culmĩe reuo
cat ⁊ inclinat ad ima.

Secunde reſpõſionis ſecũda particula.
quintũq̃ꝫ capitulũ. in quo abſtinẽtie laus et
perfectio declarat̃. ⁊ eiuſdẽ impugnatio calũ
nioſa reuellit̃.

Uamq̃ꝫ certũ ſit omnibꝫ in chriſtia
q no exercitatꝭ agone abſtinẽtie ſancte
rigorẽ ꝑneceſſariũ eſſe his qui perfe
ctiõeꝫ adipiſci ⁊ defenſare conãt̃. qꝛ tñ noue

adinuētionis dogma ꝑuerſum ſubintrodu
ctum eſt ad ꝓbandū ꝯtrariū. roborāda ē hu
iuſmodi ꝟitas tā ꝑ exēpla ꝗ̄ ꝑ documēta ſā/
ctoꝝ. Et ꝑmū q̄dē euāgelice ꝑfectiōis p̄cur
ſor adducat' in mediū. q̄ ꝓpter abſtinentiam
eminentē magnꝰ p̄dicat' angelica voce. ſic̄ re
fert Lucas angelū dixiſſe ad zachariā Erit
eñ̄ magnꝰ corā dño. vinū ⁊ ſicerā non bibet
Ubi glo. Sicera interp̄tat' ebrietas. q̄ noīe
ſignat' oīe poculū de quacūq; materia fcm̄
qđ inebriare poſſet. Decet nāq; vas celeſti ḡ
tie mācipatū a ſecłi illecebris abſtīere. Hoc
ip̄m vas electōis apłs in ſeip̄o cōmēdat ad
Chorinth. ſcribēs. Caſtigo corpꝰ meū et in
ſeruitutē redigo. ne forte cū alijs p̄dicaueri
ip̄e reprobꝫ efficiar. Et ad hoc agoniſtaꝝ ex
emplo cūctos ꝓuocat xp̄i milites cū premit
tit. Omīs qui in agone cōtēdit ab oīibꝫ ſe
abſtinet. ⁊ illi quidē vt corruptibilē coronā
accipiāt. nos aūt incorruptā Ad hoc fac̄ qđ
ait Ambroſiꝰ exameron. iij. libro. Ab initio
ſeculi ſimplicē cibū ⁊ naturalē debuit deꝰ re
liquis cibis anteferre. quoniā iſte eſt ſobrie
tatis cibꝫ. reliq̄ voluptatis. In hoc dat' nob
frugalitatis exēplū ⁊ parſimonie magiſteri
um. vt herbis ⁊ ſimplicis oleris victu. aut
pomis cōtenti ſimꝰ. quē natura obtulit quē
liberalitas dei p̄mo donauit. In eccłiaſtica
vero hiſtoria libro ſcđo refert Euſebiꝰ ꝙ in
ter ſanctos egyptios. q̄s euāgeliſta Marcꝰ
multipliciter inſtituit. vinū nemo nec guſtu
cōtingit. nec aliquā carnē. tm̄ aqua ē eis po
tus. ⁊ panis cū ſale ⁊ iſopo eſt eis cibus. De
anachoretis aūt quoꝝ vita cōſtat fuiſſe ꝑfe/
ctionis exēplar. Hieronymus ad euſtochi/
um cū vitā cōmendaſſet cenobitaꝝ dicens.
ꝙ inter eos viuit' pane ⁊ leguminibꝫ ⁊ oleri/
bus. que ſale ſolo cōdiunt'. quibuſdā īterpo
ſitis ſubdit. Ad tertiū genꝰ veniā quos ana
choretas vocāt. q̄ de cenobijs exeūtes exce/
pto pane ⁊ ſale ampliꝰ ad deſerta nil ꝓferūt
Huiꝰ vite auctor paulꝰ. illuſtrator anthoni
us. ⁊ vt ad ſuꝑiora ꝯſcendā p̄nceps Johan
nes baptiſta fuit. Hucuſq; Hieronymus.
Qui ⁊ hūc quē hꝰmōi vite aſſerit auctorem
paulū talibꝫ extollit abſtinētie laudibꝫ. eius
vitā deſcribēs. Omnē in orōne in ſolitudīe
duxit etatē. cibū ⁊ veſtimentū ei palma p̄be
bat. Qđ ne cui incredibile videat'. Jeſum te
ſtor ⁊ ſanctos angelos vidiſſe me mōachos
e quibꝫ vnꝰ ꝑ triginta annos pane ordeaceo
⁊ aqua lutulēta vixit. Beatꝰ quoq; Baſiliꝰ
monachis orīētalibꝫ q̄ ad ꝑfectiōis culmen
nitebant' aſcēdere. carniū eſū inhibuit. Sā
ctus etiā martinꝰ vt de ip̄o narrat Sulpiti
us in ſuo monaſterio ſecū degētibꝫ mōachiſ
vini potū ꝯcedere noluit. Et ſacer vir Bñ/
dictus ſanis monachis eſum carniū īterdi
xit. His ⁊ ſimilibꝫ q̄ſi innumerꝫ vniuerſis ſctō/
rum exēplis indubitāter colligit' ꝙ abſtinē
tie vigor opꝰ ſit ꝑfecte virtutis. Et ne q̄d ad
certitudinē deſit. alijs ſanctoꝝ auctoritatibꝫ
ꝓbandū eſt. q̄bꝫ aſſerūt ꝙ abſtinere a vino ⁊
carnibꝫ ſit ꝑfectū. Ait eñ̄ Hieronymꝰ ad de
metriadē. Cōcedunt' quidē nuptie. carniuꝫ
eſus. vſus vini. ſꝫ hoꝝ abſtinētia cōſilio ꝑfe/
ctiore ſuadet'. Idē quoq; ꝯtra Jouinianū
Si vis ꝑfectꝰ eſſe. bonū eſt vinū nō bibere
⁊ carnes nō māducare. Nā ſi vis ꝑfectꝰ eſſe
meliꝰ eſt ſaginare aīam ꝗ̄ carnē. Augꝰ etiā
de fide ad petrū ſic ait Humiles ſerui xp̄i q̄
cupiūt dño abſq; impedimēto ſeruire. cōiu
gia nō appetūt. a vino ⁊ carnibꝫ abſtinēt q̄n/
tum corꝑis valitudo ꝑmittit. nō ꝙ p̄ctm̄ ſit
aut cōiugē habere. aut carnes vinūq; ꝑcipe
Hec Augꝰ. Ad h̄ idē facit qđ dic̄ Grego. iij
lib. moral'. Nullꝰ palmā ſpūalis certaminis
apprehēdit q̄ nō p̄us in ſeip̄o ꝑ afflictā cōcu
piſcentiā carnis incētiua deuicerit. Neq; eñ̄
ad cōflictū ſpūalis certamis cōſurgit'. ſi non
p̄us intra noſmetip̄os hoſtis mētis poſitꝰ.
gule videlicet appetitꝰ edomat'. Colligit' ita/
q; ꝙ abſtinētia ſit opꝰ maxime cōpetēs virꝫ
ꝑfectiſ. quoꝝ eſt ſathane bellis victorioſe re
ſiſtere ⁊ ſapiētie ſtudijs quiete vacare. Pro/
pter qđ Hiero. ꝯtra Jouinianū. Si q̄s eſti
mat abūdantia ciboꝝ atq; potuū ſe perfrui
⁊ vacare ſe poſſe ſapiētie. hoc eſt verſari iter
delicias. ⁊ deliciaꝝ vicijs nō teneri. ſeipſum
decipit. Et poſt. Quomō nuptijs ꝟginitatē
ita ſaturitati ⁊ carnibꝫ ieiunia ſpiritūq; p̄fe/
rimus. Si igit' vacare ſapiētie ꝑfectoꝝ eſt. et
virginitas p̄fert' cōiugio. ſicut ꝑfectū imper
fecto. reſtat ꝙ de genere oꝑis abſtinere a car
nibus alijſq; delicatis cibarijs actū dicit cō
ſonū perfectioni. ⁊ ecōtra his vti imꝑfectio/
nem q̄ndā importat quantū eſt de ſui gene
ris natura. niſi ad ꝑfectionē reducat' per cir/
cumſtātiā ſuꝑadiectā. vtpote cū quis habet
plenā abſtinēdi voluntatē ⁊ tamē huiuſmo
di cibarijs ꝓ loco ⁊ tpe ſobrie vtit'. vel q̄a re/
quirit neceſſitas ſuſtētationis ꝓprie propter
egritudinē ſeu debilitatē. vel vtilitas frater
ne edificatōis ꝑ charitatiuā cōdeſcenſionē.

Primū quidē exēplū ex vita ſumit̄ pfectorū
cenobitaꝝ.quā deſcribēs Hiero.ad Euſto
chium ait loquēs de ſanis. Uiuit̄ pane.le/
gumib⁹ ⁊ olerib⁹ q̄ ſale ſolo ɔdiūt̄ Dehinc p
debilib⁹ ſubdit. Uinū tm̄ ſenes accipiūt.q̄/
bus ⁊ puulis ſepe fit prandiū.vt alioꝝ feſſa
ſuſtētet̄ etas.⁊ alioꝝ nō frangatur incipiēs.
Poſt h̄ de infirmantib⁹ ait. Si q̄s ꝑo cepit
egrotare.trāſfert̄ ad exedrā latiorē.⁊ tāto ſe/
num miniſterio ɔfouet̄.vt nec delicias vrbi
um.nec matris q̄rat affectū. Hec Hierony
mus. Porro exēplū ſecūdi manifeſte reful/
get in xp̄o.de q̄ Chryſo.ſup Matth.omel.
xxvij. Uide q̄nta eſt xp̄i in ɔdeſcēſione dili/
gētia.ſicut cū comedat ⁊ bibat.cū videat̄ ex
aduerſo Johāni faciēs.⁊ h̄ iudeoꝝ gr̄a ſalu
tis facit.magis aūt orbis terraꝝ vniuerſi.ſi
mulqꜫ hereticoꝝ obſtruens ora. Magiſter
nāqꜫ pfectiōis ōmimode Jh̄s xp̄s.⁊ ſuppor
tator impfectōis noſtre vtrūqꜫ debuit i ſua
via mōſtrare.cū tn̄ Johānes totā pegerit vi
tam ſm̄ artiſſimā abſtinētie legē. Et quāqꜫ
actus abſtinēdi pfectior ſit ex ꝓprio genere.
pfecti⁹ tn̄ egit xp̄s q̄ꝫ Johes.q2 ⁊ puriori mo
do in ſeipo abſtinuit.⁊ aliȷ̄s ex pfectiore cha
ritate ɔdeſcēdit. Uñ ⁊ pfectōis p̄cipuus ſe/
ctator apl'us nō ſolū imitabilē ſe p̄bet in au
ſteritate vite.verꝝ etiā pia ad ꝓximos cōde/
ſcenſiōe.ad Chorinth.dicēs. Fact⁹ ſum in/
firmis infirm⁹ vt infirmos lucrifacerē. om
nib⁹ oīa fact⁹ ſum vt oēs facerē ſaluos.
Hāc ɔdeſcenſiōis edificatorie formā diſci/
pulis ad p̄dicandū miſſis dn̄s dedit cū ait.
In eadē domo manete edētes ⁊ bibentes q̄
apud illos ſunt. Et rō a Mattheo reddit̄.
Eſt em̄ dign⁹ opari⁹ cibo ſuo. Quia ei diſci/
puli paupes erāt.⁊ laborioſis p̄dicatiōis ex
ponebāt̄ diſcurſib⁹.ne p penuria ⁊ difficul/
tate laboris i ſeipis deficerēt.vel p difformi
tate vict⁹ onerosi redderent̄ ſuſcipiētib⁹ ipoſ
hmōi fuit eis a dn̄o viuēdi forma p̄ſcripta.
tā pie q̄ꝫ ꝓuide.vt ⁊ aliȷ̄s cōdeſcenderēt.⁊ in/
iunctū ſibi laborē viriliter tolerare valerēt.
Ex p̄dictꝭ igit̄ elucēſcit q᷑ tā abſtinere a car
nib⁹ ⁊ vino q̄ꝫ his vti.poteſt fieri pfecte ⁊ im
pfecte.ſꝫ vnū ſcꝫ abſtinere fit pfecte ex ꝓprio
genere.alterꝝ vero rōne circūſtantie adiun/
cte.cū ex ſe magis declinet ad impfectiōem.
Hec aūt nō idcirco dicim⁹. q2 cib⁹ in culpa
ſit.cū dicat apoſtol⁹ ad Chorinth.eſca nos
nō cōmendat deo.glo. ſumpta vl' nō ſūpta.
Et Auguſtin⁹.iȷ̄.libro de doctrina xp̄iana.

Quid locis ⁊ tpi ⁊ pſonis cōueniat diligen/
ter attēdendū eſt.ne temere flagitia rep̄hen
dam⁹. Fieri em̄ poteſt vt ſine aliquo vicio
cupidinis vel voracitatꝭ p̄cioſiſſimo cibo ſa
piens vtat̄.inſipiēs aūt fediſſime gule flam
ma in viliſſimū ardeſcat.et ſani⁹ q̄ſqꜫ malue
rit more dn̄i piſce veſci q̄ꝫ lēticula more eſau
aut ordeo more iumentoꝝ. Hec Aug⁹. Ad
qd̄ etiā facit qd̄ dic̄ Grego.iȷ̄.li.moral. Nō
cib⁹ ſꝫ appetit⁹ in vicio eſt Unde lautiores ci
bos pleꝝqꜫ ſine culpa ſumim⁹.⁊ abiectiores
nō ſine reatu ɔſciētie deguſtam⁹. Hinc eſau
p̄matū p lenticulā pdidit.⁊ helyas in here/
mo carnes edēdo virtutē corpis ſeruauit.
Uñ ⁊ antiqu⁹ hoſtis p̄mū ſibi hoīem nō car
ne ſꝫ pomo ſubdidit.⁊ ſecundū nō carne ſꝫ
pane tēptauit. Patet igit̄ q᷑ delicatis vti pro
loco ⁊ tempe poſſum⁹ abſqꜫ pctō.q2 tn̄ p ex
ercitatiōꝫ ɔcupiſcētie dāt occaſionē peccādi
ab hmōi abſtinere ſalutare eſt. Ac p hoc cū
ſit difficile ⁊ arduū ⁊ ſuperogatoriū.de natu
ra ſui generꝭ colligit̄ eſſe pfectū tāqꜫ ad per/
fectiōꝫ p̄parās ⁊ ipam ꝓmouēs ⁊ cōſeruās.
Uñ Hieronym⁹ cōtra Iouinianū. Faceſſit
carniū cūctis natiōib⁹ eſſe cōmunē ⁊ paſſiꝫ
licere qd̄ paſſim gignit̄.q̄d ad nos quoꝝ cō
uerſatio in celis eſt.q̄ ſup pythagorā ⁊ empe
doclem ⁊ oēs ſapiētie ſectatores nō ei debe
mur cui naſcimur ſꝫ cui renaſcimur. q̄m re/
pugnantē carnē ⁊ ad libidinū incētiua rapi
entē inedia ſubiugam⁹. Hec Hiero. Quib⁹
oſtendit abſtinētiā viris pfectis ⁊ celeſtib⁹ ſ
cōpetere ad pfecte cauendā libidinē ⁊ edo/
mādā carnē. Cōpetit etiā eis q2 ꝓmouet ad
perfectā virtutē. Ualet em̄ p̄mo ad ſeruan/
dū pudicicie ſancte nitorē. Uñ Hieronym⁹
ad Euſtochiū. Sollicite ꝓuidendū eſt vt
quos ſaturitas de padiſo expulit.eſuries re
ducat. Nō q᷑ de⁹ vniuerſitatis creator ⁊ do/
min⁹ inteſtinoꝝ noſtroꝝ rugitu ⁊ inanitate
ventriſ.pulmonūqꜫ delectet̄ ardore.ſꝫ q᷑ ali
ter pudicicia tuta eſſe nō poſſit. Ualet ſecū/
do ad cuſtodiā pauptatis altiſſime. Iuxta
qd̄ idē Hieronym⁹ ad ſaluinā ſcribit dicēs
Ubi vile oluſculū cibrari⁹ panis ⁊ cib⁹ po/
tuſqꜫ moderat⁹.ibi diuitie ſupuacue. Idem
quoqꜫ cōtra Iouinianū. Si vis pfect⁹ eſſe
bonū eſt vinū nō bibere.⁊ carnes nō mādu
care. Et p⁹. Grādis aīe exultatio eſt.cū puo
ɔtent⁹ fuerꝭ.mūdū hr̄e ſub pedib⁹.⁊ oēm e⁹
pōpā ⁊ epulas ac libidies ꝓpt̄ q̄ diuitie ɔqui
runt̄ vilib⁹ ɔmutare cibiſ. Ualꝫ etiā tr̄io ad

cõquirendā animi fortitudinē. ſm illḋ Ber
nardi. Quō ipẜ corpꝰ noſtꝝ quotidie creſcit
⁊ decreſcit. ſic neceſſe eſt ſpūm ſꝑ ꝓficere aut
deficere. ſ; intereſt ordis. Nā ſꝑ in robuſto
⁊ vegeto corꝑe animꝰ mollior atqꝫ tepidior
eſt. ⁊ rurſum in corꝑe debili ⁊ infirmo forti/
or viget ꝓmptiorqꝫ ſpūs. Qḋ ſe expꝉtū teſta/
tur aplus dicēs. Qñ infirmor tūc potēs ſū
Sicut igiť ꝑ abſtinentiā vigor attenuať in
corꝑe. ſic ⁊ augmētať virtꝰ in aīo. qḋ maxie
locū habet in viro ꝑfecto. Ualet nihilominꝰ
quarto ad obtinēdā mētis ſerenitatē. iuxta
ſniam ſenece in quadā epl'a. Nō eſt inꝗt io/
cunda res aqua ⁊ pulmēta aut fruſtū ordea
cēi panis. ſ; ſumma voluptas ē ex his poſſe
cāpe voluptatē. ⁊ ad id ſe deduxiſſe qḋ eripe
nulla fortune iniꝗtas poſſit. Si igitur hec
mētis trāquillitas quā varij euētus fortu/
ne nō auferūt ꝑfectiōi atteſtať. apte colligiť.
ꝙ ſic abſtinere ſit ꝑfectoꝝ.

b Is ꝓallegatis ꝓ veritatis parte faci
le iā eſt ⁊ ꝑfectōis abſtinētie ſublimi
tatē defendere. ⁊ hoſtis aduerſus eā
erecta machinamēta diſſipare. Nā ab impo
ſitiōe falſi crimis ſumēs exordiū. ꝓmū ꝗdē
ſe fundat ſuꝑ falſu;. aſſerēs eū ꝯtra quē ſcri
bit dixiſſe ꝙ carniū eſus ſit a ꝑfectōe receſſꝰ
qḋ nunqꝫ dixit. inſuꝑ ⁊ ꝙ de numero ſit illo
rum de qḃ dicit apl's. ꝙ in nouiſſimis die/
bus diſcedēt quidā a fide attēdentes ſpiriti
bus erroris. Qḋ crimē illi impingit q̄ ſatu
ritati abſtinētiā ꝓtulit. Quāte igiť maligni/
tatis ſit ⁊ fraudis. ꝓ abſtinētie cōmendatiōe
viro fideli errorē manicheoꝝ impingere. is
q legit aduertat. Hoc ei nihil aliud ē aſtrue
re niſi ꝙ abſtinētia cōmēdari nō poſſit ſine
ꝓiudicio fidei ⁊ ſane doctrine. Qḋ ſi veꝝ eſt
errauerūt viri clariſſimi ꝗ magna ⁊ mira fu
erunt abſtinētia ꝓditi. Errat ⁊ nūc ſctā ma/
ter eccl'ia que in ieiunijs ab ipa inſtitutis iu
bet abſtinere a carnibꝫ ⁊ ab his q ſementinā
inde trahūt originē. Errare ꝓbať ⁊ ipe qui
aut morē ſequiť eccl'ie. ⁊ tūc ſm ſuā ſentētia;
eſt manicheꝰ aut morē hūc ſacrū impugnat
⁊ tūc eſt Iouiniani diſcipulꝰ. Audiat igitur
nō nos ſ; auguſtinū ꝯtra adamantiū mani
cheū de diſcipulis illiꝰ ſecte loquentē. Iſtoſ
inquit ſignificauit futuros apl's in tꝑibꝫ no
uiſſimis ꝓhibētes nubere ⁊ abſtinere a cibꝭ
quos deꝰ creauit. Hos eīn ꝓprie deſignat ꝗ
ſe nō ꝓpterea tēperāt a cibis talibꝫ vt aut cō/
cupiſcentiā ſuā refrenēt, aut infirmitati al/
terius parcāt. Audiat etiā Hieronymū cō/
tra Iouinianū. Reprobat inꝗt apoſtolꝰ eoſ
qui ꝓhibebāt nubere. ⁊ iubebāt a cibis ab/
ſtinere. ſed martinianū ꝺſignat ⁊ ceteros he
reticos. qui abſtinētiā inducunt ꝑpetuā ad
deſtruēda ⁊ cōtemnēda ⁊ abominā da oꝑa
creatoris. Nos aūt oēm creaturā laudamꝰ
⁊ maciē ſagine. abſtinentiā luxurie. ieiunia ꝓ
ferimus ſaturitati. ⁊ a diebꝫ Iohānis bapti
ſte ieiunatoris ⁊ virginis regnū celoru; vim
patiť. In his ſatis Hieronymꝰ iouiniani ⁊
noui ſectatoris ipiꝰ os obſtruit. ne inſtar ſe/
pulcri patentis ſuoꝝ carnalitate ſermonu;
tanqꝫ exhalationibꝫ fetidis fideliū mētes ſo
brias ⁊ pudicas inficiat. moreſqꝫ corrūpat.
Nā vt ait apoſtolꝰ. Corrūpunt bonos mo/
res colloquia praua. Sane q̄ ſtudiū eē cō/
ſueuit errantiū. teſtimonijs veritatis ꝑuer/
ſe intellectis aduerſus ipm veritatē ꝯflige/
re. ideo ꝯſequēter munire ſe nitiť auctorita
te ſcripturaꝝ. ꝓmo allegās illud apl'i. Om/
nis creatura dei bona. Et iteꝝ. Omia mun
da mūdis. Cui etiā interpoſitis quibuſda;
ſubnectit euangelicū illud. Nō quod intrat
in os coinꝗnat hominē. Quibꝫ etiā interpo
nit auctoritatē Auguſtini de ciuitate dei. ꝗ
dicit. ꝙ ꝯſuetudo victꝰ nō impedit religionē
Ex quibꝫ conať aſtruere ꝙ abſtinētia cibo/
rum nihil facit ad ꝑfectionē. nec ipoꝝ vſus
vel ſumptio ad imꝑfectionē. Unde ⁊ dicit.
Imꝑfectionē nō facit dei creatura. ſed mēs
infirma. ⁊ neſciens vti ea. Idcirco magis ei
abſtinētia qꝫ perfecte mēti ē neceſſaria. Hoc
ſi verū eſt ⁊ huiuſmodi ratio aliꝗd roboris
habet. cū bona tēporalia ſint creature dei. et
mulier formata a deo. ⁊ cōiugiū quod plus
eſt ſit domini ſacramētū. ⁊ libertas ꝓprie vo
luntatis ſit donū diuinū. nihil horū ad im/
perfectionē facit. magiſqꝫ cōpetunt hec per
fectis qꝫ imꝑfectis tāqꝫ meliꝰ ſcientibus vti.
Magis igiť ſm hāc indoctā doctrinā ꝑfe/
ctis cōpetit diuitias poſſidere qꝫ ſpernere.
magis nubere qꝫ cōtinere. magis agi volun
tate ꝓpria qꝫ gubernari aliena. Ex quibꝫ eti/
am illud inferť ꝙ doctrina chriſti fuerit ꝑ/
fectioni cōtraria. Ad qḋ quidē incōueniēs
auribꝫ pijs horrendū nequaqꝫ deueniſſet ſi
earū quas allegat auctoritatū catholicū ha
buiſſ; itellectū. Nā auctoritas apoſtoli quā
proponit hereticoꝝ reprobat ipietatē. euan
gelicū verbū phariſeorū ſuꝑſtitionē. ſ; Au/
guſtinꝰ in verbo ꝓpoſito aduerſatur vtriſqꝫ.

Q2 em̄ xp̄s phariſeos de ſuꝑſtitiõe notauit. ⁊ text⁹ euãgelic⁹ apte declarat. ⁊ glo exponit que ſuꝑ illud Matth. nõ qđ intrat in os coinq̇nat hoiem. ait. Uno ſmone oīs ſuꝑſtitio obſeruationū eliditᷣ dū in diſcernẽdis cibis religio putatᷣ. Qđ de ea diſcretiõe intelligendū eſt. q̄ ſm phariſeorū ſniam in cibis ꝯſtituit immūdicie cām. Nā diſcernere inter cibaria delicata ⁊ aſꝑa p̄cioſa ⁊ vilia abſtinẽtium more. nõ repugnat ſʒ ꝯſonat religioni xp̄iane. Qđ aūt dicit Aug⁹. ꝙ vict⁹ nõ impedit religionẽ. intelligendū eſt de religiõe xp̄iane fidei q̄ cõmunis eſt ꝑfectis ⁊ impfectꝭ. đ qua Aug⁹. ibidẽ Jp̄os q̄ʒ ph̄os q̇ xp̄iani fiunt. nõ habitū ⁊ ꝯſuetudinẽ vict⁹. ſʒ falſa dogmata mutare cõpellit. Qđ quidẽ intelligi nõ poteſt de religione diſcipline regularꝭ. in qua habit⁹ nou⁹ aſſumitᷣ. ⁊ mutatᷣ ꝯſuetudo viuẽdi quantū etiã ad diſcretionẽ ciborum. Un̄ Hiero. ꝯtra Jouinianū. Audi inq̇t ſues ⁊ apros ⁊ ceruos ⁊ hmõi reliquos animãtes eē creatos. vt athlete milites ⁊ naute mecalloꝝq3 foſſores ⁊ ceteri hmõi opibꝫ mancipati cibos haberẽt. quibꝫ fortitudinẽ corporum ſibi neceſſariã ſuſtẽtarẽt. Ceteꝝ noſtra religio nõ athletã erudit. nõ foſſorẽ vl' remigem. ſʒ ſapiẽtie ſectatorẽ. q̇ ſe dei cultui mancipauit. Deniq3 verbū ap̄li qđ primo ꝓponit manicheoꝝ impietatẽ impugnat. nõ abſtinẽtiã impfectoꝝ. Un̄ Hiero. ad ſaluiã. Scimus ab ap̄lo dictū. oīs creatura dei bõa. ⁊ nihil reiiciendū qđ cū grãꝝ actiõe ꝑcipitur ſed idẽ loquitᷣ. bonū eſt nõ mãducare carnẽ ⁊ nõ bibere vinū. Comedãt carnes que carnibꝫ ſeruiūt. quaꝝ feruor deſpumat ī coituʒ q̄ alligate maritis generatõi ⁊ liberis dant operã. Quaꝝ vteri portãt fet⁹. caꝝ inteſtina carnibꝫ impleantᷣ. tu vō q̄ in tumulo mariti ſepeliſti oīs paritᷣ voluptates. nihil habeſ neceſſe aliud niſi ꝑſeuerare ieiunio His apte colligitᷣ ꝙ oīs creatura bona ⁊ mūda ē. ⁊ ꝙ ſanctū eſt ab aliquibꝫ abſtinere. q2 ⁊ ſi n̄ ſint immūde formaliter vel cauſaliter. tamẽ occaſionalitᷣ ex eaꝝ vſu vt frequẽter immūdicia ꝯtrahitᷣ dū ꝯcupiſcẽtia excitatᷣ. ſic̄ ideʒ Hiero. ad euſtochiū ait. Si q̇d in me p̄t eē ꝯſilij. ſi experto creditᷣ. h̄ p̄mū ãmoneo h̄ obteſtor vt virgo xp̄i vinū fugiat pro veneno. Quid oleū flãme adiicim⁹. q̇d ardẽti corpuſculo fomẽta igniū miniſtram⁹. Hec Hieronymus. Q2 ſi forte q̇s dicat hãc ruinã iuuenibꝫ ⁊ impfectis nõ ꝑfectis eſſe timendã. obuiat idẽ Hieronym⁹ in eadẽ epiſtola dicẽs. Q̄diu ī hoc fragili corꝑe detinemur. q̄diu habemus theſauꝝ iſtū in vaſis fictilibꝫ. ⁊ cõcupiſcit caro aduerſus ſp̄m ⁊ ſpirit⁹ aduerſus carnẽ. nulla eſt certa victoria. Et paulo poſt. Si apoſtol⁹ vas electiõis ⁊ preparat⁹ ī euangeliū chriſti ob carnis aculeos ⁊ incentiua vicioꝝ. reprimit corp⁹ ſuum ⁊ ſeruituti ſubiicit. ne aliis p̄dicans ip̄e reprobꝫ inueniatur. ⁊ ſi poſt nuditatẽ. ieiunia. famẽ. flagella ſupplicia in ſemetip̄um reuerſus exclamat. Infelix ego homo q̇s me liberabit đ corꝑe mortis hui⁹. tu te putas ſecurū eſſe debere. Caue igitᷣ ne de te aliquãdo dicat de⁹. Uirgo iſrael cecidit. ⁊ nõ eſt qui ſuſcitet eã. Hec Hieronymi verba ſi vera ſunt. imo quia vera ſunt. nõ parui periculi res eſt abſtinentie ꝑfectioni detrahere. ac ꝑ hoc animos ꝑfecte virtuti ſtudentiū ab ea reuocare. Ut aūt ad hoc efficaci⁹ poſſit inducere. ſanctorū cõſequẽter ſe munit exemplis. Noe ſcʒ Helye ⁊ Johannis baptiſte. Quoꝝ p̄mus vt dicit omē genus carnis accepit in vſum. ſecund⁹ fuit carniū cibo refect⁹. tertius vero locuſtarum eſu nõ fuit pollut⁹. Ex quibꝫ arguit. ꝙ cū omnis impfectio ſit pollutio anime. carnium eſus nihil facit ad impfectionẽ. quinpotius ad ꝑfectionẽ. cū dicat apoſtolꝰ. ſcio abundare ⁊ penuriã pati. nec eſſet perfectior eſuriẽs q̄ʒ abundãs. vtrūq3 em̄ poterat virtute diuina. Uerū hec que p̄poſuit viroruʒ perfectorū exempla. ſi ad hoc introducit ꝙ talibus veſci ſit de ſe licitū. ex ratione procedit. ⁊ auguſtini ſententiã ſequitᷣ in libro confeſſionum. vbi ex predictꝭ ſanctorū exemplis oſtẽdit ꝙ nõ cibꝫ ſed appetit⁹ inordinatus introduc̄ peccatū. Si autẽ ꝑ hoc conatᷣ aſtruere ꝙ cibis hmõi vti ꝑ loco ⁊ tempe. non ſit ꝑfectioni ꝯtrariū ſʒ cõpoſſibile. veꝝ adhuc dicit. ſed fruſtra laborat. q2 hoc null⁹ catholicus negat. Si vero ꝑſuadere conatᷣ ꝙ his veſci ⁊ ab his abſtinere ſit eque ꝑfectū. errat non modicū. Primū quidẽ quia hoc falſuʒ eſt ⁊ abſurdū. ſicut p̄allegata ſanctorū teſtimonia ⁊ exempla declarãt. Secūdo q2 non vera ſed ſophiſtica rõne ꝓcedit cum arguit. ꝙ ſi viri ꝑfecti aliquid egerũt. ꝙ hoc illud ſit de ꝓpria rõe ꝑfectū. h̄ em̄ plurimas hʒ inſtãtias. ſicut p̄oſtẽſum fuit in p̄cedenti ꝑticula. Nã ſimiliter argui poſſet de ꝯiugio noe. et đ ꝓprietate poſſeſſionū. ⁊ de plãtatõe vinee. vt taceam⁹ đ vini potatõe. Tertiõ vō q2 exẽplis

hmōi ꝑmo ꝓpoſitis falſam ſubnectit aſſumptionē. cū dicit ꝙ imꝑfectio eſt aīe q̄dā pollutio. ℞ ſuꝑius multiplicit̄ eſt improbatū tanq̄ erroneū. ⁊ ad qḋ multa incōueniētia ſequunt̄. Tūc em̄ nouiter baptizatꝰ aut nō eſſet imꝑfectꝰ. aut peccati labe pollutꝰ. q̄rū vtrunq̄ eſt abſurdū. Inſuꝑ ſi eſſet pollutio aut eſſet mortalis. et tūc om̄is imꝑfectꝰ charitate careret. aut venialis. ⁊ tunc om̄is venialiter peccās a ꝑfectiōe decideret. nulluſq̄ in veniali exiſtens ad ꝑfectionē ꝑueniret. idēq̄ foret ꝑfectū ⁊ impollutū. qḋ q̄dē vel eſt iuſtoꝝ omniū in ſtatu vie. vel om̄ino nulloꝝ niſi dei hoīs. ⁊ ꝟginis marie. Quarto autē q2 p̄fata exempla magis ad oppoſitū valent q̄ ꝓpoſitū. ſicut a ſacris doctoribꝫ inducunt̄. Unde Hieronymꝰ ad euſtochium. Noe vinū bibit ⁊ inebriatus eſt. ⁊ poſt ebrietatē nudatio femorū ſubſecuta ē. Helias cū iezabel fugeret ⁊ ſub quercu iaceret. adueniente ad ſe angelo ſuſcitat̄. et ecce ad caput eiꝰ panis ſubcinericius et vas aque. Reuera poterat ei conditū merū mittere ⁊ electos cibos ⁊ carnes ꝯtuſione mutatas. Helizeus filios ꝓphetaꝝ inuitat ad prandiū. ⁊ herbis agreſtibꝫ eos alens conſonū prandentiū audit clamorē. mors ī olla vir dei. nō eſt iratꝰ cocis. lautioris em̄ mēſe cōſuetudinē non habebat. Potuit ⁊ Danieli de regijs ferculis opulentior mēſa trāſferri. ſed abacuc ei meſſorū prandiū portat. arbitror ruſticanū. Ideoq̄ ibi vir deſideriorū appellatus eſt. q2 panē deſiderij nō manducauit. ⁊ vinū ꝯcupiſcētie non bibit. Ecce q̄t exempla patrū veterꝭ teſtamēti introducit ad abſtinētie laudē. q̄ is tanq̄ carnalit̄ ſapiēs trahere nitit̄ ad carnē. Sentiēs autē ex his que iā dixerat acutis eiuſdē Hieronymi iaculis. vt iouiniani diſcipulum ſe poſſe tranſfigi q̄ſi clypeū defenſiōis obijciendo verſute ſubiūgit. Nec me clames iouinianū. q2 nō dico vt ipe ꝙ nō differat ſimpliciter abſtinere. vl' carnes ⁊ vinū guloſe comedere. ſed infirmis q̄ neſciūt his recte vti valde neceſſariū iudico abſtinētiā. ꝑfecti vero nullā ꝯtrahūt imundiciā. Hec verba ipiꝰ quibꝫ vt excuſet errorē ꝓpriū exaggerat alienū. Nunq̄ em̄ iouinianꝰ q̄ſq̄ ſit omnino deteſtādus in hāc quā hic fingit dementiā incidit. vt guloſitatē equaret abſtinentie. ſicut nec luxuriā ꝯtinētie coequauit ſed pudiciciā cōiugalē ⁊ ꝟginitatē. vſum ciborū ⁊ abſtinentiā eq̄lis apud deū meriti cēſuit. Qḋ idē Hiero. reprobat vt dogma ꝓphanū. Hic aūt longe ampliꝰ deſipit q̄ ille iouinianꝰ. tanq̄ ꝓficiens in erroꝝ doctrina diſcipulus. Nā ſobrietatē in vſu ciborū dicit cōpetere ꝑfectis. abſtinētiā imꝑfectis q2 ꝑfecti nullā ex h̄ immūdiciā ꝯtrahunt. ⁊ imꝑfecti indigēt illo remedio ad edomationē ꝯcupiſcentiaꝝ. Cōſtat aūt ꝙ ꝑfecti p̄ferunt̄ imꝑfectis. ⁊ q̄ illis ⁊ his cōpetunt ꝑ ſe loquēdo ꝯſimilē hn̄t cōparationē. igit̄ ſm̄ ipm̄ preferr̄ hoꝝ ciboꝝ vſus moderatus ⁊ ſobrius abſtinentie ab eiſdē. Qꝫ ſi cauſetur falſum ſibi crimē imponi. dicat igit̄ ipe qḋ ſentit. Aut em̄ p̄fert abſtinentiā moderato mō veſcendi. aut equat. aut poſtponit. Si p̄fert vt q̇d tot ſuꝑuacua ꝟba cōtra ꝓpriam ſententiā ꝓtulit. Conceſſo em̄ ꝙ abſtinere ꝑfectius ſit. iā nulla reſtat cauſa aduerſus aliquē diſputādi. Si vero equat. in errorē iouiniani turpiter incidit. Si aūt poſtponit. dānate ⁊ reprobate iā hereſi ſuꝑaddit. Qꝫ aūt huiꝰ vltime ſentētie fuerit ex conſequentibꝫ apte clareſcit. Quaſi em̄ ei qḋ dixerat abſtinentiā imꝑfectis cōpetere. ex aduerſo aliq̄s reſiſteret. ex alteriꝰ ꝑſona ſubiūgit. Sed dices. Quid igit̄ dn̄s ſacerdotibꝫ veteris teſtamenti cū miniſtrarēt ꝓhibuit vinū. Quid ꝙ nazareis inhibuerit. quid ꝙ filij rechab ex hoc laudant̄. ⁊ tandē iohannes baptiſta vinū ⁊ ſicerā nō guſtauit. Et addit. Qualiter igit̄ nō erit ꝑfectiꝰ a vino ⁊ ab carnibus abſtinere q̄ his vti. Et ad hec tanq̄ ad ꝓbandū falſum inducta rn̄dit. dicens ꝙ ſacerdotibꝫ veterꝭ legis inhibet̄ vinū. velut adhuc neſciētibꝫ vti. ⁊ ꝙ abſtinentia nazareoꝝ figural' nō moralis fuit. ⁊ ꝙ filij rechab magꝭ de obedientia q̄ de abſtinentia laudati ſunt. ⁊ ꝙ iohi baptiſte abſtinētia cōpetebat q2 adoleſcēs erat. addens q2 ſicut abſq̄ diminutiōe ꝑfectiōis carnes comedit. ſic etiā ſi voluiſſet potuiſſet bibere vinū. cū ad eiꝰ oppoſitū nulla lege teneretur. Ex q̄bꝫ apte colligit̄ ꝙ ad iouiniani ſuperaddit errorē. Cū em̄ ſuꝑ ꝓbauerit ꝙ ꝑfectis cōpetit vino ⁊ carnibꝫ vti exēplo noe helie ⁊ iohis baptiſte. ⁊ nūc ꝑ inconueniēti habeat ꝙ ꝑfectis viris abſtinentia indicit̄. manifeſte ꝯuincit̄ eiꝰ eſſe ſnie. q̄ ciboꝝ vſus abſtinētie nō poſtponit̄ ſed p̄fert̄. Pro huius q̄ꝫ erroris defenſatōre ꝑfidia. plurima dicit abſurda. Nā ꝙ aſſerit vinū interdici

ſacerdotib9 tanq̄ȝ neſciētib9 vti. apte cōtra/
riaẜ veritati.cū ſup illud Leuitici.vinum ꝛ
om̄e quod inebriare p̄t ꝛc.dicat glo. Filijs
aaron tanq̄ȝ ſublimiora adeptꝭ tradiẜ hoc
mandatū. Inſup ꝯtra viros ſctōs blaſphe
mare cōuinciẜ.q̄rū nōnulli ſacerdotalis ge
neris ſctītatis p̄uilegio ꝛ ꝓphetie ſpū clarue
rūt. Mira certe vł' poti⁹ mōſtruoſa doctri
na. Cū em̄ ſupra p̄miſerit q̄ viris ꝑfectꝭ cō
petebat ꝯiugiū in veteri lege.et ſcd̄o addi/
derit.q̄ aaron tāq̄ȝ vir ꝑfect⁹ fugit. q̄ fron/
te nunc ſubiūgere pōt q̄ tāq̄ȝ imꝑfect⁹ ab/
ſtinuit.q̄ſi ꝯiugij nexus vel fuge p̄ſidiū ſa/
cerdotib9 ꝑfectōis gloriā tribuat. ꝛ ſancti/
tas abſtinētie tollat. Magna etiā abſurdi
tate nō caret q̄ p̄ncipalē cauſam abſtinētie
p̄curſoris etatē aſſerit fuiſſe iuuenilē.ſcȝ ꝓ/
pter adoleſcentiā caſtigandā.ac ſi abſtinen
tia ſenib9 ꝛ ꝑfectis nō cōpetat. Quid igitur
ſancti ſenes ꝛ ꝑfecti paul⁹ heremita. anto/
nius.hilarion ꝛ clariſſimi illi cenobioꝝ pa/
tres abſtinuerūt vſq̄ȝ ad decrepitā ſenectu
tem. Quid illi nobiles cenobite de q̄b9 di/
cit Hiero.ad euſtochiū. De cibis vero ꝛ po
tu taceo.cū etiā languētes monachi aq̄ fri/
gida vtanẜ. ꝛ coctū aliq̄d accepiſſe luxu
ria ſit. Quid illa ſacratiſſima paula de qua
idem Hiero. Nulla iuuenū puellaꝝ ſano ꝛ
vegeto corꝑe tante ſe dedit abſtinētie q̄nte
ip̄a fracto ꝛ ſenili debilitatoq̄ȝ corpuſculo.
Quid etiā venerabil' illa tarſilla de q̄ Gre/
go.iiij.dyal. Tarſilla inq̄t amita mea inter
duas alias ſorores ſuas v̄tute ꝯtinue orō
nis.grauitate vite.ſingularitate abſtinētie
ad culmē ꝑfectōis excreuerat. Quid tandē
apl'us.de q̄ Hiero.ꝯ iouinianuȝ. Paulus
apl's poſt famē ꝛ ſitim ꝛ ceteros labores ſu
os.ꝛ pericula latronū ꝛ ſolitudinis.crebra
ieiunia enumerat.ꝛ diſcipl'o thimotheo do
lenti ſtomachū.ꝛ infirmitates pl'imas ſuſti
nenti ſuadet vini modicā potionē.qđ non
ꝯcederet niſi crebre īfirmitates ꝛ dolor ſto
machi poſtulaſſent. Innumera q̄ȝ ad hec
exempla ſuppetūt viroꝝ illuſtriū.nō ſolū in
chriſtū credentiū.verūetiā gentiliū philo/
ſophorū.ſicut ex varijs hiſtorijs colligi p̄t.
ꝛ p̄cipue de li. Hieronymi ꝯtra iouinianū.
ꝛ ex eo quē ꝯſcripſit ambroſi⁹ đ vita brach/
manarū. Nec horū ꝯtemnēda exēpla.cum
Hieronym⁹ ad aletā dicat q̄ iudaica ſuꝑ/
ſtitio ex parte facit in reiectiōe quorūdam.
animaliū atq̄ȝ eſcarū. qđ indoꝝ brachma/
ne ꝛ egyptioꝝ gymnoſophiſte in polenta ꝛ
oriza ꝛ pomorū ſolo obſeruāt cibo.cur vir/
go chriſti nō faciat in toto Si tanti vitruȝ
q̄re ꝛ nō maioris ſit margaritū. Nec auteȝ
nō idcirco diximus vẜ abſtinētie laudem⁹ ex
ceſſum.vel vt nr̄i tp̄is homies de imꝑfecti/
one notem⁹. Fieri em̄ pōt vt ꝓ debilitate
corpoꝝ excuſenẜ nōnulli.iuxta qđ diſ.xxiiij
diciẜ. Defect⁹ hoim nr̄i tp̄is q̄bus nō ſoluȝ
membra ſed etiā corꝑa ip̄a defecerūt nō pa
titur diſtrictiōis ill⁹ manere cenſurā. Fie/
ri etiaȝ poteſt vt ad aliq̄ pietatis officia ſe/
ip̄os exerceāt.que diſtrictionē illā vel in to
to vel in parte recōpenſent. Hoc tm̄ p̄cipua
cura ſeruandū.vt q̄ tantū vite rigorē ſequi
nō valent.vł' forſitan nolūt.nō p̄ſumptuo/
ſe vilipendāt.ſed religioſe venerenẜ.q̄ten⁹
ſi q̄d in eis ꝓ carnis debilitate ſubtrahitur
ex mentis hūilitate ſuppleaẜ. Hanc piā re/
uerentie formā ſi is cui reſpondeẜ obſerua
re voluiſſet.nequaq̄ȝ hūane carnalitatis vi
ciuȝ ꝑ carnes q̄s dicit a p̄curſore comeſtas
temeraria p̄ſumptiōe foueret. Cui aperte
cōtrariaẜ euāgelicus text⁹ ꝛ Auguſt.n⁹ cō/
tra fauſtū.vbi ſic ait. Vn̄ dict⁹ eſt Johan/
nes nō māducans neq̄ȝ bibens. niſi q2 illo
victu q̄ iudei vtebanẜ ip̄e nō vtebaẜ. Cōſtat
autē q̄ iudei carnib9 veſcebanẜ.niſi forte q̄s
ita deſipiat.vt dicat Johānē carnes man/
ducaſſe ī lege ꝓhibitas. Hiero.etiā contra
iouinianū. Precurſor dn̄i et preco locuſtis
alitur ꝛ ſilueſtri melle.nō carnib9. Et Raba
nus ſuꝑ illud Math. Eſca eius locuſte ꝛc.
Habitatori ſolitudinis ꝯgruū erat vt non
deliciasciboꝝ ſed neceſſitatē humane car/
nis expeteret. Vn̄ refert Arnulph⁹ gallia/
rū ep̄s.minimū gen⁹ locuſtaꝝ fuiſſe in de/
ſerto iudee q̄ paſtus eſt iohānes baptiſta.ꝛ
vſq̄ȝ hodie ibi apparere.q̄ corpuſcul' in mo/
dū digiti manus exilib9 in herbis facile ca/
piunẜ.cocteq̄ȝ in oleo pauꝑem p̄bēt victuȝ.
His itaq̄ȝ diligēter ꝑſpectis q̄s tā impu/
dens erit vt ꝓ vitā iohānis auſterā et pau/
perē.ſuā vel alienā defendere audeat car/
nalitatē. Cetēꝝ q2 ſuꝑfluuȝ eſt his īmorari
diuti⁹.ad ea veniendū eſt q̄ in q̄ſtionis hu/
ius diffinitiōe ſubiūgit. Dicit nanq̄ȝ q̄ viri
ꝑfecti ad vinum ꝛ carnes ſe relaxauerūt ꝓ/
pter carnis infirmitatē ꝓpter ſeruandā cō/
ſuetudinē cōmunis vite.et ꝓpter ſcādali vi
tationem. Que q̄uis vera ſint et a ſanctis
accepta.multa tamē falſa vt aſſolet in eorū

explicationē ꝑmiſcet. Dicit em̄ in explicati/
one primi membri ꝙ impꝫfectio eſt dānum
virtutis. qđ ſupius tāq̄ꝫ erroneū eſt multi/
pliciter improbatū. Addit etiā ꝙ helias ꝓ/
pter infirmitatē carnis carnibꝫ paſtus fuit
quā etiā infirmitatē chriſtꝰ accepit. Hoc ſi
de ſpeciali carnis infirmitate intelligat̄. nō
ſine temeritate mł'ta aſſerit̄. tū q2 illud ſcri/
ptura nō docet ſed xꝰ ꝯtrariū. tū q2 errone
um eſt aſſerere ꝙ chriſtꝰ aſſumpſerit infir/
mitates niſi illas q̄ cōmuniter reſpiciūt ſta
tum humane nature. Et ſi de infirmitate
q̄ cōmunis eſt omībꝫ loquit̄. ſm̄ ħ exemplo
chriſti ꝛ helie q̇libet ꝑfectus carnes come/
dere debet. Sane ꝙ in explicatiōe ſecū/
di modi introducit auctoritatē Augꝰ. de li.
queſtionū euāgeliȷ̄. ꝙ nō intereſt q̇d alimē/
torū vł' quātū q̇s accipiat. dūmodo id agat
ꝓ ꝯgruentia hoīm cū quibꝫ viuit. ſi genera
liter accipiat̄ ſicut ħ ex ꝑuerſitate intellectꝰ
inſinuat. omnē abſtinētie rigorem eneruat
ſm̄ duplicē abſtinētie modū. a q̄libꝫ vicꝫ et
a quāto. Attendendū eſt igit̄ ꝙ verbū illud
intelligi debet ꝙ nō mł'tū intereſt q̄ntū ad
rationē liciti vł' illiciti ꝯtra id qđ aſſerit ma
nicheus. mł'tū tamē intereſt q̄ntuꝫ ad edo/
mationē carnis. exercitationē v̄tutis. et ſa/
tiſfactionē ꝓ culpis cōmiſſis. Unđ Grego.
in regi. Duobꝫ modis viri ſancti a licitꝫ ab/
ſtinere ſolēt. aliqñ vt merita ſibi apud om/
nipotentē deū augeant. aliqñ vt anteacte vi
te culpas detergāt. Sed etiā pari non ca/
ret ꝑuerſitate ꝙ ibidē ſubiūgit. ꝙ ſi quis di
ſtrictius vult viuere q̄ꝫ hi cū q̇bus cōmuni
ter viuit. aut intēperās eſt ꝛ ita impꝫfectus.
aut ſupꝫſtitioſus ꝛ ita impiꝰ. Hec v̄ba ipſiꝰ
que imponit Auguſtino de doctrina chri/
ſtiana ſimulq̄ꝫ dicit ꝙ ħ. ſcꝫ reſtrictiꝰ viuere
nō docuit chriſtꝰ ſed potiꝰ ꝓhibuit. nec ali/
quis ſanctoꝝ ħ fecit. His aūt v̄bis omnibꝫ
pene ſctārū religionū inſtitutoribꝫ ꝛ eccł'ia/
rū rectoribꝫ q̇ ſtrictius vixerūt q̄ꝫ eoꝝ cōſo
ciȷ̄. nō ſolū notā impꝫfectiōis ſed etiā macu/
lam p̄uaricatiōis īpingit. ꝓpter qđ ꝛ a blaſ/
phemia in chriſti ſctōs īmunis nō eſt. niſi
inquātū fortaſſis eū ignorātia excuſat. q̇a
q̇s imitari abhorruit illoꝝ vitas legere ne/
glexit. ſicut ꝛ mēdoſitas codicis in ea quaꝫ
allegat Auguſtini auctoritate ip̄m fefellit.
Nequaq̄ꝫ em̄ ibi ſcriptū habet̄ aut intēpe/
rans. ſed aut tēperās aut ſupꝫſtitioſuſ. Ubi
vult Augꝰ. oñdere. ꝙ trāſcenſus vite cōmu
nis aut venit ex ſublimitate virtutꝫ. ſicut ī
viris magne auctoritatꝫ. aut ex ſupꝫſtitione
erroris. ſicut in manicheis. vł' ex p̄ſumptu/
oſa ſingł'aritate modi viuēdi. ſicut in q̇buſ/
dā hypocritis ꝛ vanis homībꝫ q̇ deſpiciūt
ſtatū vite cōmunis. Corrigat igit̄ ſui men/
doſitatē codicis. vł' potiꝰ a malignitate reſi
piſcat erroris. In ꝑtractatiōe quoq̄ꝫ tercȷ̄
modi falſo redarguit petruꝫ apł'm. ꝛ impie
blaſphemat in chriſtū. Dicit em̄ petrū rep̄
henſum a paulo. q2 abſtinētia ſua ſcādaliſa
bat infirmos. Uerū ſicut ex textu apparet
apł'i. nō in hoc arguēdus erat petrꝰ ꝙ abſti
nentiū more a cibis delicatioribꝫ carnē re/
ſtringeret. ſed q2 more iudeoꝝ ciboſ diſcer
nens gentiles faciebat exēplo ſuo iudaiſa/
re. Et v̄o ſubiūgit chriſtū comediſſe agnuꝫ
paſchalē quē comedere nō tenebat̄ niſi ne
inde p̄beret iudeis ſcandali occaſionē. ma/
nifeſtā blaſphemiā cōtinet. Nā chriſtus cū
eſſet dñs legis ꝛ oīm etiā cū ſcandalo iude/
orū q̇ ſub lege erāt legales cerimonias p̄te
rire poterat. nec ex tentiōe. ſed ex ꝯdeſcen/
ſione legis figuralia obſeruabat. Tandem
q2 v̄itas vincit ſemꝑ ꝛ inualeſcit. cuiꝰ lumē
inter denſas erroꝝ tenebras radiat. etꝰ q̄ſi
v̄tute cōpulſus abſtinētie hoſtꝫ ad eā quaꝫ
impugnauerat laudandā cōuertit̄. cū ſub/
iungit ꝙ tribꝫ ex cauſis viri ſancti abſtinue
runt. Primo ꝓpter macerationē carnis ad
edomandū ꝯcupiſcētias. ſcđo ꝓpter caute/
lā ſcādali infirmoꝝ. tercio ꝓpter euitationē
idoloticorū. Hec ſiquidē vera ſunt. ꝛ ab au
guſtino ſumpta in li. de moribꝫ manicheo/
rū. ſed hūc triplicē veritatꝫ radiū triplicꝫ er
roris caligine obnubilare conat̄. Nā p̄mo
dicit. ꝙ ſcti p̄res non tenebāt̄ abſtinere a ci
bis lege ꝓhibitis niſi ꝓpter vitādū ſcādalū.
qđ ꝑtinebat ad nouū teſtamētū. ꝛ hoc ē fal/
ſum. Uñ Augꝰ. ꝯtra fauſtū. xix. c. Macha/
beos inq̇t cū ingenti admiratōne p̄ferimꝰ
ꝙ eſcas q̇bus nūc licite chriſtiani vtunt̄ at/
tingere noluerūt. q2 ꝑ tꝑe ꝓhibito nō lice/
bat. Scđo addit ꝙ chriſtus his tribꝫ mo/
dis abſtinuit. in quo nō ſolū oberrat. ſed ſo
lito modo blaſphemat. Cū em̄ p̄mus mo/
dus ſit vt dicit ꝓpter refrenādas concupi/
ſcentias carnis. hoc chriſto attribuere non
eſt aliud q̄ꝫ blaſphemare. niſi forte ꝑ hoc ſe
excuſare velit ꝙ ante p̄dixit chriſtū nō pro/
pter ꝯcupiſcentias ꝓprias abſtinuiſſe. quia
nullas habuit. ſed vt abſtinendo exemplū

daret aliijs ſuas concupiſcētias refrenādi.
Verū ſi hāc intelligentiā habet. ſenſuꝫ re/
ctitudinis teneat. ſed verbū erroris immu
tet. Querim⁹ tn̄ ab eo q̄bus exemplū h̄ pre
buit chriſt⁹. vtrū ꝑfectis de q̄bus idē dicit
ꝙ iā ꝯcupiſcētias domuerūt. an impꝑfectꝭ q̄
adhuc ꝯcupiſcētijs agitātur. Cōſtat ꝙ im/
ꝑfectis. Si igit̄ chriſt⁹ tanq̄ medicus infir/
mis ꝯdeſcendēdo exemplū p̄buit. et q̄ſi de
hmōi medicinali potiōe guſtauit abſq̄ de/
trimento ꝑfectiōis ſue. vt q̄d tot in vanum
verba ꝓtulit ⁊ ꝯſcripſit aduerſus hāc veri/
tatē. quā de ipi⁹ impugnātis ore eiuſdē in/
uincibil' veritatꝭ ꝟtus extorſit. Tercio ſub
dit ꝙ his trib⁹ modis abſtinere ꝑfectꝭ chri
ſtus p̄cepit. nec ꝯtrariuꝫ p̄cepit impꝑfectis.
ſed q̄b⁹ placuit miſericordit̄ indulſit. Hec
verba ipius in q̄bus veritati ꝯtradicit ⁊ ſi/
bijipi. Veritati q̄deꝫ. qꝛ maxie aſtringūtur
impꝑfecti ad idolotica vitanda. nec eis idul
getur ꝙ alios ſcādalizent. aut ſuas cōcupi/
ſcentias nō refrenēt. Sibijpi etiā ꝯtradi/
cit. qꝛ cū ſup̄ docuerit abſtinētiā impꝑfectis
magis cōpetere q̄ ꝑfectꝭ ꝓpter qȝ dicit ab/
ſtinentiā vini iniunctā ſacerdotib⁹ veteris
teſtamēti. nō noui. nūc ſeipm̄ redarguēs di
cit ꝙ abſtinētia virꝭ ꝑfectis p̄cipit̄ ⁊ impꝑfe/
ctis indulget̄. In quo dū vno deſtruit bre
ui ſermone quicq̄d ſup̄ cōſtruxerat. mani/
feſte declarat. ꝙ q̄ ſtudio ꝯtentionis deſer/
uit. dū arcu tenſo doloſo ꝑ ſagittā ſmonis
emiſſam alterū vulnerare ſatagit. iuſto dei
iudicio ſemetipm̄ ꝑus ipe configit.

Secunde reſponſionis tercia particula ſextūq̄ capitulū in q̄ ieiunij artitudo vt cō ſona ꝑfectioni defendit̄. ⁊ eius m'tiplex cō mendatio ſubinfertur.

Atis euidēter ꝑ determīata patet
ſ vt credim⁹ ieiunij artitudinē velut
abſtinētie culmen. euāgelice ꝑfecti/
onis ſtructure nō modicū p̄ſtare munimē.
Verū qꝛ cōtentiōis amator aduerſus ipi⁹
p̄rogatiuā nouū diſputatiōis certamē ag/
greditur. ſtulticie ſue r̄ndere cōpellimur.
vt ſimplices a ꝑfectiōe nō reuocet. nec ſibi
ſapiens eſſe videat̄. Etem̄ cū is ꝯtra quem
ſcribit nullā de ieiunio mentionē fecerit. ſi
cut ipemet recognoſcit. qꝛ tn̄ ali⁹ p̄dicans
fuit de ieiunij ꝑfectiōe locut⁹. noua eū diſ/
putatione ꝯfutare conat̄. q̄ſi ei nō ſufficiat
agere ꝯtra vnū. q̄npoti⁹ hiſmahelitico mo
re manū erigit ꝯtra omnes. vt iuſto dei iudi
cio man⁹ ſit oīm ꝯtra euꝫ. Et quidē qȝ vir
perit⁹ vt iſte fatet̄ docuit. chriſtū ieiunādo
ſolis ꝑfectis ⁊ comedēdo ſolis impꝑfectꝭ ex/
emplū dediſſe. nullaten⁹ videt̄ eſſe credibi
le. cū oīb⁹ ꝯſtet ꝙ tā ieiunare q̄ comede/
re fieri pōt nō ſolū ꝑfecte ⁊ impꝑfecte. verū/
etiā bene ⁊ male. ſctē ⁊ impie. ſm rōnem di/
uerſorū finiū ⁊ circūſtantiaꝝ. In h̄ tn̄ ē dif/
ferētia inter ieiunia ſuare ⁊ ieiunia ſoluere
ꝙ primū de ſe eſt difficile ⁊ arduū. ac de ſe
efficax ad repſſionē carnalis libidinis. ⁊ ex
ercitationē ſpūalis ꝟtutꝭ. ⁊ ideo de rōne ſui
generis bonū ⁊ ad perfectionē ordinatuꝫ.
Scōm aūt. ſ. ieiunia ſoluere facile eſt ⁊ car
ni ſuaue. ⁊ ad qȝ inclinat̄ mental' ifirmitaſ.
⁊ ideo impꝑfectum de ſe. q̄uis ⁊ ꝑfecte fieri
poſſit rōne circūſtātie ſupꝑaddite. vtpote cū
a viro ꝑfecto fit rōne debilitatꝭ ꝓprie. vl' cō/
deſcenſiōis fraterne. Fatemur igit̄ vna cū
illo cōtra quē ſcribit. ꝙ loquēdo de natura
huiuſmōi actuū ꝑfecti⁹ eſt ieiunia ſuare q̄
ſoluere. ⁊ ꝙ chriſt⁹ omīs ꝟtutis exemplar ⁊
ꝓ tempe ieiunauit. ⁊ ꝓ tempe ieiunia ſoluit
vt in p̄mo auſteritatis vite p̄beret exēplū.
⁊ in ſecūdo humane īfirmitati p̄ſtaret ſola
ciū. Propter qȝ ⁊ primū fuit rigoris. ſcḋm
ꝯdeſcenſionis. vtrūq̄ tamē ꝑfectū in chri/
ſto. qꝛ ex ꝑfectiſſima charitate ꝓceſſit. Naꝫ
ꝯdeſcenſio vt ex p̄determinatꝭ eſt euidēs.
nullā impꝑfectionē ponit in ꝯdeſcendente.
ſed in eis ſolū q̄bus condeſcendit̄ vl' in ipo
genere act⁹. Hoc ſi voluiſſet calūniator ad
uertere. varios in q̄s incidit falſoꝝ dogma
tū declinaſſet errores. Nā ſuꝑ falſuꝫ p̄mo
ſe fundās. falſi criminis impoſitiōe catho/
lici doctoris ꝟba deprauat. ſed ⁊ veriſimili
quadā diſtinctiōe modoꝝ ieiunādi errorꝭ cō
ſui verſutias occultat. tandē fraudulēta cō
mendatione ſolutiōis ieiunij carnal' laſci/
uie venena ꝓpinat. Aggrediēs igit̄ eū cōtra
quē ſcribit. p̄mū redarguit tanq̄ hereticuꝫ
⁊ p̄ſumptuoſuꝫ. ⁊ vere ꝑfectiōis inimicum.
Sūma aūt ꝑſuaſionis ſue q̄ velut hereti/
cū cōfutare conat̄ hec eſſe colligit̄. Quia ſi
chriſtus aliq̄ fecit q̄bus exemplū p̄buit ꝑ/
fectis tm̄modo. tūc ſeq̄tur ꝙ inuidus fue/
rit. qꝛ ꝑfectionē impꝑfectis inuidit. Item ſi
aliq̄ fecit tm̄ imitāda impꝑfectis. cū illa non
potuerint eſſe ꝑfecta. aut chriſtus duas ha
bet ꝑſonas. quaꝝ vna fecit ꝑfecta. alia impꝑ
fecta. ſm dogma Neſtorij. aut ſi dei patris
ꝑfecta ſunt oꝑa ⁊ chriſti impꝑfecta. tunc erit

ꝑſona filij minoꝛ ꝑſona patris.iuxta impie
tatē arrij ſiue fotini. Huiꝰ aūt ſophiſtice ra
tiocinatiōis ꝓceſſus auctoꝛē ſuū ⁊ ignoꝛan
tē demonſtrat ⁊ impiū. Si em̄ ſciam habe
ret vł q̄ntūcūq; exilem.manifeſte ꝑpende/
ret ꝙ ſicut vniuerſitatꝭ creatoꝛ diuerſis re/
rū generibꝫ ſcḋm magꝭ ⁊ minus naturaꝝ vir
tutū ⁊ oꝑationū nobilitates diſtribuit.nō
ſolū abſq; malignitate inuidie. verūetiā cū
multa manifeſtatiōe bonitatꝭ ſue. ſic et hu/
mani generis recreatoꝛ nō ſolū abſq; inui/
dia.ſed etiā ex multa charitatis beniuolen
tia diuerſa largit̄ chariſmatū dona.diuer/
ſa reuelat myſterioꝝ archana.diuerſa gra/
duū ⁊ p̄lationū officia.diuerſa tandē virtu
tū p̄bet exempla.ita ꝙ vni dat imitari vnū.
alteri alteruꝫ. Juxta quod apl's loquēs de
ꝯtinentie gradibꝫ ait. Unuſq̇ſq; donuꝫ ꝓ/
priū hꝫ a deo. Inſuꝑ cū dicit̄ ꝙ chriſtꝰ aliq̄
ꝓpoſuit imitāda ꝑfectis.ſi ſane ſaperet non ſo
lum ꝺ illis intelligeret q̇ iam ꝑfecti ſunt.ſꝫ
de omībꝫ q̇ cupiūt eſſe ꝑfecti.ſicut etiā chri/
ſtus adoleſcenti cū dixerat. vnū tibi deeſt.
ſubdit. Si vis eſſe ꝑfectus vade ⁊ vēde ⁊c̄.
Nullis ergo ſemitā ꝑfectiōis p̄cludit.nul/
lis inuidet.nullos repellit.ſed gradū ſtatu
it cōpetētē his q̇ ad ꝑfectionē ſatagūt.pue/
bi.nō his q̇ volunt in imꝑfectione verſari.
Qꝛ aūt ex diuerſitate oꝑationuꝫ in chriſto
vel minoꝛitate reſpectu operuꝫ p̄ris infert
chriſtū.vel duplicis eſſe ꝑſone ⁊ in ipa ꝑſo/
nalitate diuina eſſe minoꝛē patre.neſtoꝛij ſi
mul ⁊ arrij erroneā ſapit impietatē. Nunq̄
enim ex pluralitate oꝑationū ſequit̄ plura/
litas perſonarū niſi ſcḋm neſtoꝛiū. ſed plura
litas virtutū ⁊ naturarū. Nec ex minoꝛita/
te oꝑationis ſequit̄ minoꝛitas in ꝑſonalita
te diuina.ſꝫ in natura aſſumpta.niſi ſcḋm ar/
riū.qui ex h̄ ꝙ chriſtus dicit ſe patre mino
rem.qḋ fideles intelligūt ſcḋm naturam hu
manā.infert inequalitatē i ꝑſonalitate ⁊ na
tura diuina. Si igit̄ hanc rōnē credit vale
re.dū erroꝛē alteri conat̄ impingere.mani/
feſte cōuincit̄ vt neſtoꝛianꝰ ⁊ arrianꝰ erra/
re. Uerū nec his ꝯtentꝰ ſeruū dei ꝯtra quē
ſcribit tanq̄ p̄ſumptuoſuꝫ inuadit ⁊ argu
it.ꝓ eo videlicꝫ ꝙ ꝯtra ꝓhibitionē apl'i iudi
cat alienū ſeruū.in h̄ ꝙ mādūcantes aſſerit
imꝑfectos. Nā cū omīs imꝑfectio vt dicit
ſit reatus.ſit etiā ꝯfigurās mūdo.ſit ⁊ diſpli/
cens deo.ſi q̇s manducātes imꝑfectos di/
xerit.hoc ipo iudicat ⁊ ꝯdēnat eoſdē tanq̄
reos in ſeipis.mūdo ꝯfoꝛmes ⁊ deo diſpli
centes.qḋ quidē aſſerere nil aliud eſt vt di
cit q̄ inſanire.⁊ hec eſt ſumma rationū ſua/
rū. Sed huic ex aduerſo veracit̄ dicit̄. O
p̄ſumptio nequiſſima.vnde creata es ope/
rire terrā malicia. Preſumptuoſe em̄ atq;
maligne alienū iudicat ſeruū.qui dicēti ve/
rū impingit mendaciū.ſicut h̄ agit cū id pe/
ritū hoīem ſenſiſſe aſſerit.qḋ falſuꝫ eſſe vix
q̄ntūcūq; imperitꝰ ignoꝛet. Quis em̄ tam
ſtolidus vt dicat ꝙ omīs manducās ſit im
perfectꝰ.cū hoc neceſſariū ⁊ cōmune ſit om
ni viatoꝛi.tam ꝑfecto q̄ imꝑfecto. tā bono
q̄ malo. Sꝫ eſto ꝙ q̇s dixerit ꝙ ieiunia ſol
uere ſit actus imꝑfectus q̄ntuꝫ eſt de ꝓprio
genere.nō tñ ex hoc ſequit̄ ꝙ omīs ieiunia
ſoluens vł comedēs ſit imꝑfectꝰ.ꝓ eo ꝙ ſi/
cut ſepe dictū eſt circūſtātia pōt eſſe ꝑſone
⁊ actui annexa.q̄ ab omī imꝑfectione excu
ſet. Inſuꝑ alia eſt cōparatio actuū.⁊ alia ꝑ/
ſonarū. Uñ ſicut nō ſequit̄.ſi ꝑfectioꝛ ē vir/
ginitas q̄ ꝯiugiū.ꝙ ideo ꝟgo ſit ſꝑ ꝑfectioꝛ
cōiugata.qꝛ pōt eſſe ꝙ virgo ſit impia ⁊ con
iugata ſit ſctā.ſic ⁊ ad eā cōparationē q̄ ieiu
niū comeſtioni p̄fert̄ nō ſequit̄ ꝙ ieiunans
ſit vniuerſalit̄ comedente ꝑfectioꝛ.ac ꝑ hoc
multo minꝰ inferri pōt ꝙ comedēs ſit imꝑ/
fectus. Ex hoc aūt ꝙ dicit imꝑfectionē eſſe
reatū.rem mūdo ꝯfoꝛmē.⁊ deo diſplicēteꝫ.
ſequunt̄ abſurditates īnumere. Nā cū ꝟtꝰ
charitas ⁊ iuſticia aliq̄n ſit imꝑfecta.erit er
go reatui obnoxia.ꝯfoꝛmis mūdo. ⁊ diſpli
cens deo. Ampliꝰ cū ipm ꝯiugiū de ſua rō/
ne ſit imꝑfectuꝫ.neceſſario ſequit̄ ꝙ ſit cul/
pabile ⁊ diſplicēs deo. Sed ⁊ pudicicia cō
iugalis cū ſit imꝑfecta reſpectu virginalis.
erit deo diſplicēs.ac ꝑ h̄ iuxta manicheum
nō erit mr̄imoniū a ꝺo inſtitutū. Preterea
ſi omīs imꝑfectio in artificiato artifici diſ/
plicet.vt hic temerarie aſſerit.cū oīa a deo
creata p̄us imꝑfecta fuerint q̄ ꝑfecta.vni/
uerſa in ſue ꝓductiōis p̄ncipio diſplicuerīt
ꝯditoꝛi ſuo.ſed nullus ſapient̄ operans ꝓ/
ducit qḋ ſibi diſplicet. ſequit̄ g° ꝙ p̄ma rerū
oꝑa nō ſunt a deo in ſapiētia facta. Et quia
hec abſurdiſſima ſunt.illa ex quibꝫ ſequun
tur repudiāda ſunt tanq̄ erronea. ⁊ ex fal/
ſo intellectu imꝑfectōis ꝓcedētia. ſicut in p̄
cedentibꝫ patent̄ oſtendimꝰ. Sꝫ nec iſta cō
tentioſo diſputatoꝛi ſufficiūt. Nam adhuc
prudentē virū tanq̄ ꝑfectiōis hoſtē inſeq̄/
tur. Arguit em̄.ſi ieiuniū ſoluere ē imꝑfectuꝫ

ſenes q̇ ieiunare nō pn̄t in imꝑfectionez la
bunť. Siľr ⁊ corꝑe imbecilles in ꝟtute de/
creſcūt. cū tn̄ dicat apl's ꝙ virt⁹ in infirmi/
tate ꝑficiť. Inſuꝑ ⁊ ſoluētes ieiuniū in die/
bus dn̄icis ſm mandatū canonū. imꝑfecti
erūt. He ſunt itaq̧ rōnes ipi⁹ in q̇bꝫ non tā
eius cui aduerſať impugnat ſniam. q̄ȝ ieiu
nij ſanctitatē ꝑfectaz. Cū em̄ nullus perit⁹
h̄ dixerit. nullus etiaz h̄ ſenſerit ꝙ ſolutio
ieiunij ex rōnabili cauſa ꝑfectiōi repugnet.
aut ꝑ̄fate rōnes oīno ſunt friuole. aut ex h̄
imperitꝭ videnť ꝓbabiles. qꝛ nullū ꝑfectio
nis opus eſt qđ intermitti pōt ſalua ꝑfecti/
one. ac ꝑ h̄ qꝛ ieiuniū ſalua ꝑfectiōe ītermit/
ti pōt. ꝯcludi poſſe videť ꝙ nō ſit de ꝑfectio
nis integritate. Et qm̄ hac rōne ad impu/
gnationē ꝑfectiōis in cōſeq̄ntibꝫ frequēter
ſe munit. ideo vt hac vna rn̄ſiōe ſophiſtica/
tio ipi⁹ diſſoluať vbiq̧. prudens lector ad/
uertat ꝙ act⁹ ad ꝑfectionē ſpectātes. q̇dam
ſunt intrinſeci ⁊ eſſentiales tanq̄ȝ ſm ſe ꝑfe
cti ⁊ ꝑfectiui. q̇daz aūt ſunt exteriores ⁊ ad
ꝑfectionis cōplementū adminiculantes et
exercitatiui. ⁊ hoꝝ quidaz pn̄t intermitti ꝓ
loco ⁊ tꝑe ſalua ꝑfectione. q̇dam aūt niſi ꝓ
loco ⁊ tempe intermittanť cū ꝑfectione ſta
re nō pn̄t. Un̄ Beda ſuꝑ Lucā. Quis ne/
ſciat viſcera miſcđie. benignitatē. humilita
tem. patientiā. caſtitatē. ⁊ his ſiľia. ſine vlla
tempoꝝ intercapedine fidelibꝫ eſſe ſuāda.
At vero famē. ſitim. vigilias. nuditatez. le/
ctionē. orōnē. laborez operādi. ⁊ cetera hu/
iuſmodi ſi q̇s ſemꝑ exeq̄nda putauerit. ho/
rū ſe fructu ꝑuabit. Hec beda. Ad hoc ipm̄
facit qđ dicit Aug⁹. de bono ꝯiugali. Ha/
bebat inq̇t thimotheus virtutē cōtinendi
a vino. quā nō ei abſtulit paulus monendo
vt vino modico vtereť ꝓpter ſtomachum ⁊
freq̄ntes ſuas infirmitates. alioq̇n ꝑnicio/
ſe docebat vt ꝓpter ſalutez corꝑis fieret in
aīo dānū virtutꝭ. ſed qꝛ poterat ea virtu/
te ſalua fieri qđ monebat ita relaxata ē cor
pori vtilitas bibendi vt maneret in aīo ha
bitus ꝯtinēdi. Hec Aug⁹. Ex q̇bꝫ patenter
colligiť ꝙ opus ꝟtutis intermitti pōt ꝟtu/
te ſalua. ac ꝑ hoc etiā opus ꝑfectiōis ipa ꝑ/
fectione ſeruata. Ad palliandā q̇z abſurdi
tatē ſui dogmatis q̇ ieiuniū a ꝑfectione ſe/
queſtrare ꝯtēdit. ſex differētias ieiunioꝝ di
ſtinguēdo ſubnectit. Dicit em̄ ꝙ ſex modiſ
ꝯtingit ieiunare. Primo cauſa laudis hūa/
ne. ſcđo cauſa auaricie. tercio cauſa ꝯcupi/
ſcentie refrenāde. q̄rto ex abundāti miſeri
cordia ad dandū exēplū. q̇nto ad deſignā/
dū myſteriū. ſexto ꝓpter gerendū alijs mo/
rē ⁊ ſcandalū vitandū. Hec autē diſtinctio
ſuꝑficialiter ꝯſiderata erroneā ipi⁹ ſenten/
tiā palliare videť. ſed diligēti examīatione
diſcuſſa ꝓpalare cognoſciť. Nam ex his ſex
modis duos ſm veritatē dicit cōpetere hy
pocritis ⁊ auarꝭ. terciū ſcȝ cauſa ꝯcupiſcen
tie refrenāde cōpetere aſſerit ꝑfectis ⁊ imꝑ
fectis. qꝛ vt dicit in quātouis ſancto rema/
net aliq̇d de ꝯcupiſcētijs euincēdis. Et p⁹
ſubdit. ꝙ hoc ieiuniū chriſtus nō aſſumpſe
rit. ⁊ tercio ſubiūgit ꝙ h̄ ieiuniū magꝭ imꝑ/
fecto q̄ȝ ꝑfecto monacho cōpetit. Sed hoc
tercio loco dictū ei ꝙ ꝑmo poſuerat aperte
ꝯtradicit. Nā ſi in q̄ntūcūq̧ ꝑfecto aliquid
remanet de ꝯcupiſcētijs euincēdis. cū ple/
ne vincere ac domare ꝯcupiſcētias magis
cōpetat ꝑfecto q̄ȝ imꝑfecto. magꝭ ei cōpetit
modus h̄ ieiunādi vbi corꝑaliū viriū imbe
cillitas nō obſiſtit. Un̄ Hiero. hilarionis
ꝑfectiſſimi monachi vitā deſcribēs. a. lxiiij.
anno inq̇t vſq̧ ad. lxxx. pane abſtinuit icre
dibili feruore mētis. ſicq̧. cōplēs ordinē vi
te nunq̄ȝ ante ſolis occaſuz ſoluit ieiuniuz.
Porro in eo qđ dicit chriſtū nō dediſſe ex/
emplū h̄ modo ieiunādi. aꝑte ꝯtrariū eſt ei
qđ in p̄cedenti capitulo ſcripſit. Dixit em̄
ibi ꝙ chriſt⁹ exēplū abſtinēdi ad domādas
ꝯcupiſcentias p̄buit. Mirū certū ſi homo
fuit alicui⁹ intelligētie aut ſaltē memorie q̇
hec ſcripſit. quō repente oblit⁹ eoꝝ q̄ dixe/
rat paucꝭ interpoſitꝭ ꝯtrariū dogmatiſat.
Iuſto tn̄ iudicio ſuꝑne diſpoſitōis hās mē
tis tenebras incurrit. vt nec ſibi ipi ꝯſenti/
at q̇ a veritate diſcordat. Nēq̧ em̄ chriſtus
nullas ꝯcupiſcētias habuit. ſuo tn̄ ieiunio
exemplū nob̄ certandi ꝑ ieiuniū ꝯtra cōcu
piſcentias dedit. ſic dicit Hiero. ad deme/
triadē. Saluator generꝭ humani q̇ ꝟtutis
et ꝯuerſatiōis ſue nob̄ reliq̇t exemplū. poſt
baptiſmuz ſtatim aſſumiť a ſpū vt pugnet
ꝯtra diabolū. ⁊ tn̄ hoſtis antiqu⁹ poſt qua/
draginta dieꝝ ieiuniū ꝑ cibuz moliť inſidi/
as. Glo. etiā ſuꝑ illud Matth. duct⁹ eſt ie/
ſus in deſer. ⁊c̄. Ieiunat vt tenteť. tentať qꝛ
ieiunat. ⁊ exemplūz ieiunādi nobis dat. Et
alia glo. ibidē. Hic eſt ordo recte ꝯuerſatio
nis vt poſt acceptā ſpūſſancti gratiā cōtra
diabolū artius accingamur. Ex quibꝫ col/
ligitur ꝙ chriſt⁹ ſimul exemplū ieiunādi et

pugnādi dedit hoib⁹. Sed h̄ exemplū cer
tū eſt nos ſeq̄ nō poſſe ꝑ primū ⁊ ſcōm ieiu/
nandi modū in q̄b⁹ deeſt iuſticia. nec ꝑ q̄r/
tum q̄ntū ⁊ ſextū quib⁹ nō ieiunat̄ vt cōtra
hoſtē pugnet̄. reſtat igit̄ ꝙ exemplu꞉ dedit
q̄ntū ad terciū modū. Vñ ⁊ Ambro. in lib.
de laude ieiunij. Preliatꝰ eſt chriſtꝰ vt vin/
ceret. nō ꝙ ipē egeret certamine. ſed vt nob̄
formam bellādi p̄ſcriberet. et poſtea daret
gratiā triūphandi. Certamē noſtrū ieiuni
um ē. Deniq꞉ ieiunauit ſaluator. ⁊ ſic ad eū
tentator acceſſit. ⁊ ꝑmū gule direxit ſpicu/
lū. ⁊ cibū velut eſcā laquei p̄tēdit. Dñs ieiu
niū p̄tulit vt laqueos tentatoꝝ ſui vincula/
q꞉ diſſolueret. Illo laqueo adā fuit ſtrāgu/
latus. hac abſolutiōe diabolice q̄ſtiōis oīs
homo eſt liberatꝰ. In his tā clare ſacer am
broſius ſi q̄d forte obſcuru꞉ eſt explicat. vt
nemo niſi mente obſtinatꝰ obſiſtat. Vnō ⁊
ipē hoſtis ieiunij in q̄rto ieiunādi modo. q̄
vic꞉ eſt ex abundanti miſcōia. aſſerit chri/
ſtū dediſſe ieiunādi exemplū. nō ſolū ꝑfect̄
ſed etiā impꝑfectis. In q̄ ſiquidē aut inten/
dit dicere ꝙ exemplū ieiunādi dedit nobiſ
vt ieiunemꝰ ꝓ exhibenda alijs miſcōia. ſicut
ieiunauerūt moyſes. helias. daniel ⁊ alij ꝓ/
phete. ⁊ tunc falſum dicit. q꞉ abundās mi/
ſericordia nō cōpetit impꝑfect̄ ſed ꝑfectis.
aut vt ieiunemꝰ ꝓ ſuperāda pugna. ⁊ tūc q̄/
dem verū dicit. ſed ſibiipi apte cōtradicit.
Qđ etiā facit in ſexto ieiunandi modo. vbi
dicit ꝙ ꝑfecti ꝯcupiſcētias hñtes edomitaſ
ieiunio nō aſtricti. ieiunabāt ſcđm morē illo/
rū cū quib⁹ viuebāt. vbi ꝯtradicit ei qđ pau
lo ante p̄dixerat. ꝙ in q̄ntouis ꝑfecto rema
net aliq̄d de ꝯcupiſcētijs euincēdis. Cōtra
dicit iſuꝑ ꝟitati. Nā paulꝰ apl's q̄ ad apicē
ſumme ꝑfectionis ꝑuenerat caſtigare ſe di
cit corpꝰ ꝓpriū ⁊ in ſeruitutē redigere. nō tā
ꝓ gerendo alijs more q꞉ ꝓ ſuperādo hoſte
domeſtico. ſicut expꝛſſe dicit Hiero. ad eu/
ſtochiū in auctoritate ſupꝛius poſita. Quiſ
etiā q̄ntūcūq꞉ ſctūs niſi ſit actu infirmꝰ vel
corꝑe debil'. ab his ieiunijs ad q̄ ſe obliga/
uit ꝑ regl'e votu꞉. vl' ab his que vniuerſalit̄
ſeruanda ſancta mater eccl'ia ſtatuit. ex ſua
q̄ntalibet ꝑfectione abſoluitur. Quis ſane
mentis h̄ ſenſerit. q̄s docere preſumpſerit.
Nullus certe vt credimꝰ niſi ſancte matris
eccl'ie ſtatuta ꝯtemnat.

d Ehinc vt ſuā finalē declaret inten/
tionē. que nō ad ieiuniū ſeruandu꞉
ſed potiꝰ ad ſoluendu꞉ conat̄ inducere ſex
modos aſſignat ſolutiōis ieiunij. quorū ꝑ/
mū dicit illicitū. ſcōm impꝑfectu꞉. q̄ttuor ſe/
q̄ntes modos dicit eſſe ꝑfectoꝝ. In q̄bus
plura interſerit ꝑuerſoꝝ ſemīaria dogma/
tū. que ad pñs indiſcuſſa relinq̄mus. ne le
gentiū anios ꝓlixitate grauemꝰ. Hoc tñ p̄/
tereundū nō eſt ꝙ cū ſupꝛa ſex modos ieiu
nandi diſtinxerit. in q̄b⁹ q̄ttuor poſuit lici/
tos. ⁊ illos indifferent̄ cōpetere ꝑfect̄ ⁊ im/
perfectis. deinde ſex modos ſubnectit ſol/
uendi ieiuniū. ex q̄b⁹ vnū impꝑfect̄ attribu/
it. q̄ttuor vero reliq̄s modos ꝑfectis maxi/
me cōpetere dicit. manifeſte declarat eius
ſnīe ſe eſſe. ꝙ viris ꝑfectis magis cōpetat ie
iunia ſoluere q꞉ ſeruare. In q̄ ⁊ impietate꞉
trāſcendit iouiniani heretici. q̄ ſacre ieiuni/
oꝝ obſeruātie moderatā ciboꝝ ſumptōe꞉
auſus nō fuit p̄ponere. ſed eq̄re. Legat igit̄
ſi dignet̄ veraciū ſcripta doctoꝝ. in q̄b⁹ ma
gnis nequaq꞉ p̄conijs ſolutio ieiunioꝝ ex/
tollit̄. ſed miris laudib⁹ obſeruātia cōmēda
tur. Hanc eñ ſacer Ambro. in li. de ieiūio
nō tā miſerie huiꝰ ſecl'i fore aſſerit. q꞉ inno/
centie paradiſi. cū ait. Itaq꞉ terrenū ne q̄s
aut nouellū putet eſſe ieiuniū. ꝑmus vſus
mūdi a ieiunio cepit. qñ lux clara reſplēdu/
it. Vbi cib⁹ cepit. ibi finis factꝰ eſt mundi.
ibi cepit ſua incremēta neſcire. ibi ceperūt
diuia circa eū oꝑa feriari. Quo iudicio de/
claratū eſt ꝙ ꝑ cibos mūdus hr̄et imminui
ꝑ q̄s deſijt ⁊ augeri. Et vt ſciamꝰ nouellu꞉
nō eſſe ieiuniū. ꝑmā in paradiſo legē conſti
tuit de ieiunio. ſciebat eñ ꝙ ꝑ eſcā culpa ha
beret inferri. Idē etiā libro codē ieiunium
cōparat vite celeſti. Merito inq̄t helia꞉ di/
gnū celo diuia iudicauit ſentētia. vt cū ipſo
raperet̄ corꝑe. q̄ñ celeſti vita viuebat ī cor
pore. ⁊ ſuꝑne vſu꞉ ꝯuerſatōis exhibebat in
terris. Quid eſt eñ ieiuniū niſi ſubſtātia ce
leſtis. Ieiuniū refectio anīe ⁊ cib⁹ mētis eſt
Ieiuniū vita eſt angl'oꝝ. culpe mors. exci/
dium delictoꝝ. remediū ſalut̄. radix gratie
fundamētū caſtitat̄. Hoc ad deū gradu ci
tius ꝑuenit̄. h̄ gradu helias aſcēdit anteq꞉
curru. in hac ꝟtute ⁊ ſpū helie venit iohan/
nes. deniq꞉ ⁊ ī deſerto ille vacauit ieiunijs.
⁊ ideo q꞉ vite hūane poſſibilitate꞉ ꝯtinētia
ſuꝑgreſſus fuerat. nō hō ſed angelꝰ eſtima
tus eſt. In his Ambro. ſacer ieiuniū cōpa/
rat angelice vite. ⁊ q̄dem ſatis digne. Cum
eñ ſicut ait Dioniſiꝰ hierarchie celeſt̄ tri/

plex ſit actꝰ. purgatio ſcꝫ illumiatio ⁊ perfe/
ctio. ⁊ ad hec tria ꝑ ieiunij obſeruātiā ꝑue/
niaᷓ. ſcīē ieiunātiū vita magꝭ celeſtꝭ eſſe ꝓbi
beᷓ ꝙ̄ terrena. Per ieiuniū em̄ obtineᷓ ꝑfe
cta cuſtodia ſanctitatꝭ. Primo q̄ntū ad de
clinationē carnaliū viciorꝝ. ſicut ait Hiero.
ad demetriadē. Poſt cogitationū diligētiſ/
ſimā cautionē ieiuniorꝝ tibi arma ſumenda
ſunt. ⁊ canendū cū dauid. Hūiliaui in ieiu/
nio aiam meā. ⁊ cinerē tanꝙ̄ panē māduca
baꝫ. Et paulo poſt. Ignita ſunt diaboli ia
cula q̄ ſimul vulnerāt ⁊ inflammāt. ⁊ a rege
babylonis tribꝫ puerꝭ ꝑparanᷓ. Sed quō
ibi q̄rtꝰ ſpeciē hn̄s q̄ſi filij dei īmēſos miti/
gauit ardores. ſic ⁊ in aīo ꝟginali. rore cele
ſti. ⁊ ieiuniorꝝ frigore. puellaris calor extin/
guiᷓ. ⁊ hūano corꝑi anglorꝝ cōuerſatio im/
peraᷓ. Dehinc ꝓpter debellationē ſpūaliuꝫ
hoſtiū. iuxta illud Amb. vbi ſup̄ Judith ie
iunans oībꝫ diebꝫ viduitatꝭ ſue. his armis
munita ꝓceſſit. ⁊ oēm aſſyriorū circūuenit
exercitū. ſobrij vigore cōſilij abſtulit holo/
fernis caput. ſuauit pudiciciā. victoriā re/
portauit. Heſter q̄ꝫ pulchrior facta ieiūio
oēe genꝰ ſuū a ꝑſecutiōe liberauit. ita vt re
gem ſibi faceret eſſe ſubiectū. non libidinis
ardore inflāmatū. ſꝫ celeſti miſeratiōe ꝯuer
ſum. vt pena in impiū retorq̄reᷓ. ⁊ honor ſa
cris redderet altaribꝫ. Eſt g̊ ieiuniū recōci
liatiōis ſacrificiū. ꝟtutis incremētū. qđ fe/
cit etiaꝫ femīas fortiores. Per ieiunium
etiā impetraᷓ ꝑfecta intelligētia veritatis.
Primo q̄dē in oꝑandis. cuiuſmodi ē ꝟitas
diuīe legꝭ. ſicut dicit Amb. vbi ſup̄. Moy/
ſes inq̄t de ieiunio legeꝫ dedit. ip̄m ꝙ̄ ieiu/
nantē nō voces magne. nō fulgura. nubes
tenebroſa. ⁊ fumigans ſyna ꝑterruit. Neꝙ̄
em̄ introiſſet in nubē. ⁊ vocē dei loquentis
de medio ignis ſine ꝑiculo ſalutꝭ audiſſet.
niſi munitꝰ armis ieiunij. Quadragita em̄
diebꝫ ieiunauit ī monte. vt legē accipet a do
mino deo nr̄o. ⁊ ī ſuꝑioribꝫ q̄dē mōtꝭ lex da
baᷓ moyſi ieiunāti. in inferioribꝫ ꝓplo man/
ducanti ꝑuaricatio ſacrilega accēdebatur
epulantiuꝫ. Quo ſpectaculo motꝰ moyſes
fregit tabulas. indignum iudicās vt ebrio
ꝓplo lex dareᷓ. Impetraᷓ etiā ꝑ ieiuniū in/
telligētia veritatꝭ in ſpeculādis. iuxta qđ di
cit Hierony. cōtra iouinianū. Daniel atꝙ̄
tres pueri reuelationē ſomniorꝝ ieiūio me
renᷓ. paſtiꝙ̄ leguminibꝫ pulchriores ⁊ pru/
dentiores iueniunᷓ. Eodē q̄ꝫ li. Helias. xl.
dierꝝ ieiunio ꝑparatꝰ deū vidit ī mōte oreb
audiuitꝙ̄ ab eo. Quid tu h̄ agꝭ helia. Mł/
to familiarior vox iſta ꝙ̄ illa in geneſi. Ubi
es adam. Illa em̄ paſtū terrebat ⁊ ꝑdituꝫ.
hec ieiunāti famulo blandiebaᷓ. Deniꝙ̄
ꝑ ieiuniū acq̄riᷓ ꝯſtantia ꝟtutis. Primū q̄/
dem ad faciēduꝫ ardua. iuxta qđ Amb. vbi
ſup̄. Magna eſt ꝟtus ieiunij. Deniꝙ̄ tā ſpe
cioſa militia ē vt ieiunare delectaret ⁊ chri/
ſtū. tam valida vt ad celum hoīes eleuaret.
Et vt hūanis magꝭ ꝙ̄ diuinis vtar exēplis
Helias ieiuno ore celū clauſit. ieiunꝰ filiū
vidue ab inferis ſuſcitauit. ieiunꝰ pluuias
ore depoſuit. ieiunus ignes deduxit de ce/
lo. ieiunus curru eſt raptꝰ in celū. ⁊. xl. dierꝝ
ieiunio diuinā acq̄ſiuit p̄ntiā. Tūc deniꝙ̄
plus meruit qn̄ plꝰ ieiunauit. Quis ex hu/
mana ꝟtute igneos eq̄s ⁊ currus potuiſſet
aſcēdere. niſi q̄ naturā humanā corꝑis in/
corruptibilis ieiunij virtute mutaſſet. Dat
etiā virtutē ſuꝑandi aduerſa. ſicut idē Amb.
dicit ibidē Eſt quedā creature natura quā
adamantiū vocāt. nullo facilis igne conſu/
mi. q̄ impoſita focis igneſcit. ilico ſublata d̄
flāma tanꝙ̄ aq̄rū infuſiōe mūda reſplēdet.
Talia erāt puerorꝝ hebreorꝝ corꝑa. ⁊ de ie/
iunio in adamantij trāſformata naturā va
pore ignis nō ad diſpendiū ſui. ſed ad grāꝫ
mutabanᷓ. Daniel q̄ꝫ triū hebdomadaruꝫ
ieiunio leones edocuit ieiunare miſſus ī la
cū in adamantinā ſoliditateꝫ abſtinētie ri/
gore mēbra duratꝰ nō patuit vulneri. Sic
eū ꝯſtrinxerāt ieiunia. vt in eiꝰ corꝑe ferarꝝ
morſibꝫ locꝰ eſſe nō poſſet. Clauſa tenebāt
leones ora. q̄ abſtinētie ꝓphetice ſanctitas
cōprimebat. vt ea fere aꝑire nō poſſent re/
luti q̄buſdā vinculis alligata. Ex his igiᷓ ⁊
alijs p̄dictis colligiᷓ ꝙ cū ꝑ ieiuniū obtine/
atur ꝑfectio ſanctitatꝭ ſapiē ⁊ ꝟtutis. ꝑ que
mens hūana purgaᷓ illuminaᷓ ⁊ ꝑficiᷓ in/
ſtar hierarchie celeſtꝭ. ab oībꝫ debet ſeruari
⁊ appeti. ſed maxīe ab his q̄ cupiūt eſſe ꝑfe/
cti. Unde ⁊ hec tria breuiᷓ exp̄mit gregori
ana illa p̄fatio. q̄ dicit ꝙ deꝰ corꝑali ieiunio
vicia cōprimit. mentē eleuat. virtutē largiᷓ
⁊ p̄mia. Et Augꝰ. in q̄dā ſmone. Ieiunium
inq̄t purgat mentē. ſubleuat ſenſuꝫ. carneꝫ
ſpiritui ſubijcit. cor facit ꝯtritū ⁊ hūiliatū.
qđ deꝰ nō ſpernit. ꝯcupiſcētie nebulas di/
ſpergit. libidinū ardores extinguit. caſtita/
tis lumē accēdit. ꝟboſitatē nō amat. diuitia
rū ſuꝑfluitates abdicat. ſuꝑbiā calcat. hu/

militatē cōmēdat. Ambro. etiā vbi sup̄. Je/
iuniū ꝯtinētie magisteriū est. pudicicie di/
sciplina. hūilitas mentꝭ. castigatio carnis.
forma sobrietatis. norma ꝟtutis. purifica/
tio aīe. miseratiōis expensa. lenitatis insti
tutio. castigatꝭ origo. senū grā. custodia iu/
uentutis. Hec de ieiunij laude diffusiꝰ dixi
mus. vt carnalit̄ sapientꝭ hoīs et intellectꝰ
instruat̄. ⁊ inflāmet̄ affectꝰ. q̄tenꝰ suū reco/
gnoscens errorē. in ieiunio. fletu ⁊ planctu
ꝯuertat̄ ad dn̄m. sup̄ q̄ p̄ri misericordiaꝝ sa
crificiū deuote p̄cis offerimꝰ. vt sic̄ de ipsiꝰ
subuersione doluimꝰ hactenꝰ. ita de cōuer
sione in posterū gaudeamꝰ.

Tercie responsionis ꝓma particula se/
ptimūqꝫ capitulū. in q̄ volūtaria ⁊ penurio
sa pauꝑtas fundamentū euāgelice ꝑfectio/
nis astruit̄. ⁊ que huic videri possunt cōtra/
ria dissoluunt̄.

c Hristiane religiōis fundamētū es/
se christū iesum. sapiēs ille archite/
ctus ap̄ls paulus ad Coꝝ. asserit.
docens fundamētū aliud poni nō posse p̄/
ter id qđ positū ē. qđ est christꝰ iesus. Hoc
q̇dē in n̄ro ītellectu collocat̄ ꝑ fidē quā idē
ap̄ls dicit ad Heb. reꝝ sperādaꝝ esse sub/
stantiā. in affectu ꝟo ꝑ charitatē. de q̄ idem
ad Eph. scribit. in charitate radicati ⁊ fun
dati. fundamēto ip̄az cōparās ⁊ radici. Ut
igit̄ hec duo iūgant̄ in vnū. christiane reli/
gionis fundamētū ⁊ radix ē fides q̄ ꝑ cha/
ritatē opat̄. sic̄ ⁊ glo. sup̄ illud. fundamētuꝫ
aliud ⁊c̄. dic̄. Fides q̄ ꝑ dilectioneꝫ opat̄ in
fundamēto posita nemineꝫ perire ꝑmittit.
Huic āt fundamēto siue radici directe ad/
uersat̄ cupiditas. de q̄ scribit̄ ad Thim̄. Ra
dix oīm maloꝝ ē cupiditas quā q̇dā appetē
tes errauerūt a fide. Ex hac nēpe radice cū
annexa sibi suꝑbia vniuersa mala sibi origi
nē fomentū ⁊ incremētū suscipiūt. ꝓpter qđ
ciuitatꝭ babylonice fundamētuꝫ ab Augꝰ.
esse ꝓhibet̄. Oīm itaqꝫ bonoꝝ origo et no/
ue ciuitatꝭ hierl'm fundamentū ⁊ fundator
christꝰ iesus. q̇ in h̄ apparuit vt diaboli dis/
solueret oꝑa. huiꝰ cupiditatꝭ oppositū sum/
mo debuit affectu cōplecti. exēplo on̄dere.
⁊ ꝟbo p̄dicare. Et qm̄ cupiditatis viciuꝫ et
inordinatio radicat̄ in affectu mētis. occa/
sio ꝟo ⁊ fomentū sumit̄ a reb' extra posses/
sis. iō necesse est q̄ ꝑfecta radicꝭ huiꝰ auul/
sio vtrūqꝫ respiciat. vt auaricie rubiginosa
affectio, ⁊ sube terrene illecebrosa possessio
tā sp̄ualit̄ qꝫ corꝑalit̄ abdicent̄. Un̄ super il
lud matth. dixit simon petrꝰ ad iesum. ecce
reliq̇mꝰ oīa. dicit Ber̄. Optime ⁊ nō ad insi
pientiā tibi. Nā ⁊ mūdꝰ trāsit ⁊ ꝯcupiscētia
eiꝰ. ⁊ relinq̄re hec magꝭ expedit qꝫ ab eis de
relinq̇. Et hec fugiendaꝝ diuitiaꝝ cā preci
pua est. q̄ aut vix aut nūqꝫ sine amore vale/
ant possideri. Si igit̄ gemia hec abdicatio
mūdi. s. ⁊ ꝯcupiscētie eiꝰ q̄ etiā pauꝑtas spi/
ritꝰ dr̄. ip̄a ē q̄ radix oīm maloꝝ ꝑfecte am/
putat̄. ⁊ babylonis fundamētū euertit̄. re/
cta p̄t rōne ꝯcludi q̄ ꝑfectiōis euāgelice ꝑ
quā christo ꝯfiguramur ⁊ cōplantamur et
habitaculū eiꝰ efficimur. ip̄a pauꝑtas spiri
tus s̄m q̄ndā analogiā ⁊ coherētiā ad p̄di/
cta radix est ⁊ fundamētū. Propt̄ qđ ⁊ chri
stus cū ad ꝑfectionē discip̄los informaret
in mōte. tanqꝫ noue hierl'm descēdentꝭ de
celo fundamēta ꝑfectiōis vicꝫ euāgelice li/
mina in mōtib' sctīs. mōtib'. s. ap̄licis collo
cans inter ceteraꝝ ꝟtutum gl'iosa p̄conia a
sancte pauꝑtatis excellētia sumit initiū di
cens. Beati paupes sp̄ū. qm̄ ip̄oꝝ ē regnuꝫ
celoꝝ. Dehinc tribuēs de ꝑfectiōis aggres/
sione ꝯsiliū. ꝓmū ad hanc suo inuitat exem
plo dicēs. Si vis ꝑfectꝰ esse vade et vende
oīa q̄ habes ⁊ da pauꝑib'. ⁊ veni seq̄re me.
Quē locū tractās Hiero. ad demetriadeꝫ
ait. Apostolici fastigij est ꝑfecteqꝫ virtutis.
oīa vendere ⁊ pauꝑib' distribuere. ⁊ sic le
ueꝫ atqꝫ expeditū cū christo ad celestia sub/
uolare. Cum autē circa bonoꝝ t̄palium
possessionē duo considerare ꝯtingat. domi
niū scꝫ ⁊ vsum. sitqꝫ vsus necessario annexꝰ
vite p̄senti. euāgelice pauꝑtatis est possessi/
ones terrenas quātū ad dominiū ⁊ ꝓprieta
tem derelinquere. vsum vero nō oīno reij/
cere sed artare. iuxta illud qđ dicit apostolꝰ
Habentes alimēta ⁊ q̇b' tegamur his ꝯtē/
ti simꝰ. Ex his p̄t colligi pauꝑtatis euāgeli
ce ratio. s. q̄ ip̄a sit ꝟtꝰ t̄paliū abdicatiua bo
noꝝ. q̄ q̇s nil ꝓꝓriū habēs. sustentat̄ de nō
suo. Et qm̄ dupliciť ꝯtingit reꝝ t̄paliū ab/
dicare dominiū. dupliciť etiā sustentari de
nō suo. iō pauꝑtatis euangelice duplex est
modꝰ. duplexqꝫ ꝑfectio. Cuꝫ em̄ duplex sit
reꝝ dominiū. s. ꝓuatū ⁊ cōe. vnū quidē spe/
ctās ad determinatā ꝑsonā. alterū vero ad
determinatū collegiū. ⁊ ꝓmuꝫ abdicari pos
sit retento scd̄o. possit etiā secūdū abdicari
cū primo. duplex erit s̄m hūc dupliceꝫ mo/
duꝫ pauꝑtatꝭ ꝑfecta ꝓfessio. Una videlicet

qua ꝗs tꝑaliū oīm ꝓuato ſeu ꝑſonali abdi/
cato dn̄io.ſuſtentaꝛ de nō ſuo.id eſt nō ſibi
ꝓprio.cōmuni tn̄ iure cū alijs participato ⁊
ſimul poſſeſſo. Alia vero q̄ ꝗs oīm reꝝ ab/
dicato dn̄io tā in ꝓprio q̄ꝫ in cōmuni ſuſten
taꝛ de nō ſuo.id eſt nō ſibi ꝓprio ſed alieno.
pie tn̄ ⁊ iuſte ab alio ſibi ꝓ ſuſtentatiōe col/
lato. Prime pauꝑtatꝭ forma p̄ceſſit ī tur
ba credentiū.de q̄ in actibꝫ dicit. Multitu
dinis credentiū erat cor vnū ⁊ aīa vna.nec
ꝗſq̄ꝫ eoꝝ q̄ poſſidebat aliq̄d ſuū eē dicebat.
ſed erāt illis oīa cōmunia. Quē ſcp̄ture lo/
cū tractās Hiero.ad demetriadē dicit. In
actibꝫ aplōꝝ qn̄ dn̄i nr̄i ieſu chriſti calebat
cruor ⁊ feruebat recēs in credentibꝫ fides.
vendebāt oēs poſſeſſiōes ſuas.⁊ p̄cia eorū
ad aplōꝝ proijciebāt pedes.vt oñderēt pe/
cunias eſſe calcādas.⁊ dabaꝛ ſingulꝭ prout
opꝰ erat. Hinc etiā tradita fuit forma mo/
naſtice ſeu cenobitice vite.iuxta qđ glo. Be
de dicit ibidē. Qui ita viuūt vt ſint eis oīa
cōmunia.iō cenobite vocanꝛ. Que vita tan
to felicior eſt q̄nto ſtatū futuri ſecl'i imitaꝛ
vbi ſunt oīa cōīa. Scđe aūt pauꝑtatꝭ ex
emplar ⁊ forma ī vita p̄ceſſit aplōꝝ.quā ꝑ/
fectionis mgr̄ chriſtꝰ eiſdē īſtituit qn̄ ip̄os
ad p̄dicādū miſit.ſic legiꝛ ī mattheo. Noli/
te inq̄t poſſidere auꝝ neq̄ꝫ argētū. neq̄ꝫ pe/
cuniā in zonis vr̄is.nō perā in via.neq̄ꝫ du
as tunicas.neq̄ꝫ calciamēta neq̄ꝫ ꝟgā. Di/
gnus ē em̄ oꝑariꝰ cibo ſuo. Ubi glo. Pro/
pe modū neceſſaria vite amputat. ne vl' cu
rent de craſtino q̄ docēt oīa regi a deo.nec
ip̄a neceſſaria nec cellariū ſecū vehāt.nihil
p̄ter veſtimētū.nec etiā nūmiſma. In his
igiꝛ ꝟbis dn̄s aplis ⁊ p̄dicatoribꝫ veritatis
extreme ac penurioſe pauꝑtatꝭ formā ſuan
dā imponit.q̄ntū ad carētiā nō ſolū poſſeſ/
ſionū.ſꝫ etiā pecuniaꝝ ⁊ alioꝝ mobiliū.q̄bꝫ
ſuſtētari vl' cōmuniri ſolet cōis hoīm vita.
vt tanq̄ꝫ veri pauꝑes in ſumma reꝝ ꝯſtitu/
ti penuria carerēt pecunijs. alimēta nō fer
rent.ſimplici veſtitu ꝯtenti eſſent.⁊ ſine cal/
ciamētis incederēt. vt ſic pauꝑtatē altiſſi/
mā actu ⁊ habitu quaſi quoddā ꝑfectōnis
inſigne p̄ferrent. Hanc pauꝑtatis normā
tanq̄ꝫ ſpeciali p̄rogatiua ꝑfectā. ⁊ chriſtꝰ in
ſeip̄o ſeruauit.⁊ aplis ſuandā inſtituit.et
his q̄ eoꝝ cupiūt imitari veſtigia ꝯſulendo
ſuaſit. Q̄ em̄ chriſtꝰ illā ſeruauerit oſtēdit
Chryſo.ſuꝑ Matth. omel.xxij. Ne poſſi/
deatis inq̄t aurū neq̄ꝫ argētū neq̄ꝫ perā in
via. Quia em̄ ꝑ opera oſtēdit ea tūc iam le/
giſlationē que eſt a ꝟbis validiorē inducit.
qn̄ ⁊ facile ſuſceptibilis ſermo factꝰ eſt ope
ribꝫ ſuis prius certificatꝰ. Ubi igiꝛ oſtēdit
ꝑ opera. Audi eū dicentē. Filiꝰ homis nō
habet vbi caput ſuū reclinet. Neq̄ꝫ in h̄ ſuf
ficit ſolo.ſed ⁊ diſcipul' tribuit hāc apodi/
xin. Hec ꝟba Chryſoſtomi. Glo.etiā ſuper
illud matth. Uulpes foueas hn̄t ⁊c̄. Quid
me ꝓpter lucra ſecl'i vis ſequi.cū ita ſim pau
per vt nec hoſpitiolū qđ meū ſit habeam.
Q̄ ſi forte ꝗs dicat chriſtū nō ꝓpriū habu/
iſſe hoſpitiū ſed cōmune.obuiat idē Chry/
ſo.in ſmone de ꝑditione iude. Quos inq̄t
p̄cioſoꝝ marmorū pompa delectat.cogno
ſcant chriſtū omniū dn̄m.q̄ locū in quo ca
put reclinaret nō habuit. Et ideo diſcipuli
ip̄m interrogāt.⁊ dicunt. Ubi vis paremꝰ
comedere paſcha. Sed ſi chriſtꝰ habuiſſet
domiciliū cōmune.illud diſcipuli nō igno/
raſſent. Sed etiā chriſtꝰ loco nō caruiſſet.
in quo caput reclinaret et paſcha comede/
ret. Colligiꝛ ergo ex interrogatiōe diſcipu/
lorū ⁊ hoſpitij incertitudine ꝙ chriſtus do
miciliū nō habuit nec ꝓprium nec cōmune.
Artiſſimā quoq̄ꝫ dn̄i pauꝑtatē declarans
Hiero.ad nepotianū ait. Turpe eſt añ fo/
res ſacerdotꝭ dn̄i crucifixi ⁊ pauꝑis.q̄ cibo
quoq̄ꝫ veſcebaꝛ alieno.lictores ꝯſulū ⁊ mili
tes excubare. Fuit itaq̄ꝫ chriſtꝰ tanq̄ꝫ vere
pauꝑrimus alieno cibo ſuſtētatꝰ. Hoc ip̄m
Bern̄.in quodā ſermone ſuꝑ illud Lu.cū
factꝰ eſſet ieſus annoꝝ.xij.apertiꝰ dicit. Ut
te dn̄e ꝑ omia nr̄e pauꝑtati ꝯformares.q̄ſi
vnus in turba pauꝑeꝝ ſtip̄em ꝑ oſtia men/
dicabas. Quis dabit me buccellarū illarū
mēdicataꝝ participē fieri.⁊ illiꝰ edulij reli/
quijs ſaginari. Anſelmꝰ etiā in lib. de ſacra
mentis. Pauꝑ ita fuit chriſtꝰ vt veniens in
mundū.nō in ſua ſed in aliena domo naſce
reꝛ.⁊ natꝰ ꝓpter inopiā loci in p̄ſepio bruto
rum animaliū poneretur.⁊ viuēs in mūdo
nō haberet vbi caput ſuū recliāret. nec mo
riens vnđ nuditatē ſuā tegeret.nec mortu/
us vnde inuolutereꝛ.nec ſepulchrū aut lo/
cū vbi corpus mortuū locareꝛ. Ex his col/
ligiꝛ ꝙ chriſtꝰ pauꝑ fuit in ortu.pauꝑ in vi/
te ꝓgreſſu.pauꝑ in termino. Sane vt hāc
pauꝑtatē amabilē redderet mūdo. pauꝑ/
rimā matrē elegit.pauꝑtatis defectus vo/
luntarie ꝑtulit.⁊ vt pauꝑ ⁊ inops diſcalcia
tus inceſſit. De pauꝑtate nanq̄ꝫ mr̄is ipſiꝰ

dicit Beda ſup̱ Marcū. exponēs euāgeli/
cū illud. ſi q̇s mihi miniſtrat me ſequatur.
Cōſideremꝰ inq̇t q̄ via gradiꝛ vt ſequi me/
reamur. Ecce cū dn̄s ſit creator angelorū.
ſuſcepturꝰ naturā nr̄am quā ꝯdidit in vte/
rū ꝟginis venit. naſci tn̄ in h̄ mūdo p̱ diui/
tes noluit parētes. paup̱es elegit. Unde ⁊
agnꝰ qui ꝓ illo offerreꝛ defuit. colūbaꝝ pul
los ⁊ par turturū ad ſacrificiū mater inue/
nit. His ꝯcordat Chryſo. ſup̱ math. ome.
viij. Pariēs q̇dē filiū ꝟgo. ꝯfeſtim illum in
p̄ſepe declinauit. qꝛ multꝭ ꝯuenictibꝫ ꝓpter
deſcriptionē. nō erat domū inuenire. Sꝫ
q̇d fuit qđ ſuaſit magos adorare. Nihil em̄
ſenſibiliū magnū erat illic. ſed p̄ſepe ⁊ tugu
riū. ⁊ mr̄ paup̱. vt nudā magoꝝ videas phi
loſophiā. Idē qꝫ in omel. epiphanie ꝺ ma
gis loquēs ſic dicit. Uiderūt pandochiuꝫ
tenebroſuꝫ ⁊ ſordidū. magꝭ aīalibꝫ q̄ꝫ hoībꝫ
aptū. in q̄ nemo erat ꝯtentꝰ ſecedere niſi iti
neris neceſſitate coactꝰ. matrēq̄ eiꝰ vix tu/
nicā h̄ntem vnā. nō ad ornatū corp̱is ſꝫ ad
tegumentū nuditatꝭ ꝓficientē. Q autez
pauprime vixerit. ſup̱ illud marci. circūſpe/
ctis oībꝫ. glo. declarat dicēs. Circūſpectis
oībꝫ ſi q̇s eū hoſpitio ſuſcipet Tante enim
paup̱tatꝭ fuit ⁊ ita nulli adulatꝰ. vt in tanta
vrbe nullū inueniret hoſpitiū. Sup̱ quez
etiā locū Beda in origi. dicit. Intelligēdū
eſt ꝙ tante paup̱tatꝭ dn̄s fuit vt in vrbe ma
xima nullū hoſpitē. nullā māſionē inueni/
ret. ſꝫ ī agro paruulo apud lazaꝝ ſororeſq̄
eius habitaret. Conſtans eſt igiꝛ ꝙ chriſtꝰ
non ſolū hoſpitio. ſed ⁊ precio q̄ illud eme/
ret caruit. dū neceſſitate cōpulſus de vrbe
exiuit. illo videlicet die q̄ eandē vrbem tan/
q̄ rex aſello vectꝰ intrauit. Hoc ip̄m ⁊ gloſa
ſup̱ illud Joh. venit princeps mūdi huius
⁊ in me nō habꝫ quicq̄. exp̄ſſiꝰ aſſerit. No/
luit dn̄s h̄re qđ p̱deret. pauper erat. ne dia
bolus h̄ret qđ auferret. Sed om̄e tp̱ale ſi
ue cōmune ſiue ꝓpriū. ⁊ auferri pōt ⁊ perdi.
Tandē vt paup̱ diſcalciatus inceſſit. iuxta
qđ Hiero. ad euſtochiū ſcribens ait. Diſci
puli ſine calciamētoꝝ onere ⁊ vincul' pelliū
ad p̄dicationē noui euāgelij deſtinantur. ⁊
milites veſtimentis ieſu ſorte diuiſis. cali/
gas nō habebāt q̄s tollerēt. Nec em̄ habe/
re poterat dn̄s qđ ꝓhibuerat in ſuis. Cal/
ciamētis igiꝛ chriſtꝰ vt pauprimꝰ caruit. ve
ſtimētis vero neceſſarijs carere nō potuit.
volens tn̄ ſumme paup̱tatis nuditate vitā
cōcludere. nudus elegit in cruce pendere.
Quia ꝟo magiſter ⁊ dn̄s chriſtꝰ nō ꝓpter ſe
ſed noſtri cauſa paup̱tatē aſſumpſit. vt p̱fe/
ctionē nobis exēplo mōſtraret. ideo ſacris
ap̄lis tanq̄ ſue ſanctitatꝭ imitatoribꝫ perfe
ctis hanc extreme paup̱tatis formā ſeruā/
dā inſtituit. ſicut legiꝛ in Mattheo. mar/
co ⁊ luca. Qđ q̄ꝫ ex ip̄o textu ſit certum ⁊
euidens. ad oēm tn̄ dubietatꝭ ſcrupulum
amouendū. ſanctoꝝ auctoritatibꝫ ꝯfirmeꝛ.
Nā ſup̱ illud Math. Nolite poſſidere au/
rū ⁊c̄. dicit Chryſ. Multa p̱ hoc vnū emē/
dabat. ꝓmū quidē nō ſuſpectos faciēs apo
ſtolos. ſcđo aūt ab om̄i eos eruens ſollici/
tudine. vt vacationē oēm tribuāt ſermoni.
tercio docens eos ſuā virtutē. h̄ nempe eis
⁊ poſtea dicit. Nunq̇d aliq̇d defuit vobis.
q̄n miſi vos nudos ⁊ diſcalceatos ſine ſac/
culo. Et infra. Orbi terraꝝ doctores erat
miſſurus ꝓpter qđ ⁊ angelos eos ex homi/
nibꝫ vt ita dicā cōſtituit. ab om̄i abſoluens
vite huiꝰ ſollicitudine. Et poſt. Intende q̄
liter om̄ibꝫ eos denudans. om̄ia eis dedit.
p̱mittens in domibꝫ eoꝝ q̄ doceneꝛ manere
⁊ nihil h̄ntes introire. Si aūt in aliena pa/
tria exiſtentes. et apud ignotos abeuntes.
nihil ampliꝰ oportet petere q̄tidiano cibo.
m̄lto magꝭ domi manētes. Hucuſq̄ Chri
ſo. Idē quoq̄ omel. v̇lti. ſup̱ matth. Si bo
nū eſſet aurū h̄re. h̄ vtiq̄ dediſſet ap̄lis chri
ſtus. q̄ ineffabilia eis tribuit dona. nūc aūt
nō ſolū nō dedit. ſed etiā h̄re ꝓhibuit. Jōq̄
petrꝰ nō ſolū nō verecundaꝛ. ſed etiā deco
ratur in paup̱tate dicens. Argentū ⁊ aurū
nō eſt mihi. Super prefatū etiam mattheī
locū Rabanus in originali ſic dicit. Conſe
quēter hoc p̄cepit euāgelizatoribꝫ veritatꝭ.
quibꝫ ante dixerat. gratis accepiſtis gratis
date. Si enim ſic predicāt vt precium non
accipiant. ſup̱flua eſt auri et argenti numo
rūq̄ poſſeſſio. Nam ſi habuiſſent aurū vel
argentū. videreneꝛ non cauſa hominū ſalu/
tis. ſed lucri cauſa predicare. Idemq̄ ſub/
iungit. Qui diuitias detruncauerat. prope
modū neceſſaria vite amputat. vt apoſtoli
doctores vere religiōis. q̄ docebāt oīa gu/
bernari ꝓuidentia diuina. ſeip̄os oñderēt
nihil cogitare de craſtino. Ex h̄ p̄cepto ar/
guit ph̄os qui vulgo appellaneꝛ batroperi/
te. ꝙ ꝯtēptores ſeculi exiſtentes. et oīa ꝓ ni/
hilo ducentes. cellariū ſecū vehāt. His eti/
am Beda ſup̱ marcū ꝯſonat dicens. Pre/

cepit eis ne ꝗd tolleret̄ in via niſi virgã tm̄.
Tanta inꝗt p̄dicatori debꝫ eſſe fiducia in
deo. vt p̄ſentis vite ſumpt⁹ ꝗuis nõ ꝓuide
at. tamē ſibi eos non deeſſe certiſſime ſciat.
ne duꝫ mens ei⁹ occupat̄ ad t̄palia. minus
aliјs ꝓuideat eterna. Ideꝫ paulo poſt ſub/
dit. Illa apl'is loquebat̄ vt ſecuri nõ poſſi/
derēt nec portarēt huic vite neceſſaria nec
magna nec mīma. ideo poſuit niſi virgam.
oſtendēs a fidelib⁹ oĩa deberi miniſtris ſu
is nulla ſup̄flua querentib⁹. His cõcordat
Ambro. ſup illud Luce. nihil tuleritꝭ ĩ via.
nec virgã. nec perã. nec panē. nec pecuniaꝫ.
Qualis debeat eſſe q̄ euãgelizat regnũ dei
p̄ceptis euãgelicis deſignat̄. vt ſine virga.
ſine pera. ſine calciamēto. i. ſubſidiј ſecula/
ris adminiculũ nõ requirēs. fideiq; totus
putet ſibi quo min⁹ ea reꝗrit magis poſſe
ſuppetere. Ad qd̄ etiã facit qd̄ ab eodē dicit̄
ſup illud Luce. Nolite portare ſacculũ ne/
q; perã. Si ꝓhibemur poſſidere aurũ. ꝗd
eripere. Petr⁹ apl's prim⁹ dñice executor
ſnĩe oñdens nõ in vacuũ effuſa dñi manda
ta cuꝫ poſceret̄ a paup̱e vt ei pecunie aliꝗd
largiret̄. ait. argētũ atq; aurũ ñ habeo. Tñ
nõ tã in h̄ gl'iat̄ petr⁹ ꝙ auꝝ ⁊ argētũ nõ ha
beat. ꝗ̃ ꝙ ſuet dñi mãdatũ. q̄ p̄cepit. nolite
poſſidere aurũ. Hoc eſt dicere. Uides me
chriſti diſcipulũ. ⁊ aurũ a me reꝗris. Aliud
nob̄ multo p̄cioſi⁹ auro donauit. His ver/
bis Ambroſiј Aug⁹. ꝯcordat in li. de mira
bilib⁹ ſacre ſcp̄ture ſic dicēs. In excuſatiõe
elemoſyne ⁊ paup̱tatꝭ ꝓfeſſiõe petr⁹ paraly
tico dixit. ſurge et ambula. illud mgr̄i p̄ce/
ptũ ſeruãs. nolite poſſidere auꝝ. neq; argē/
tũ. Qui em̄ de iniq̄ mãmona expedit⁹ fue/
rat. v̄bo imperiј morbo ligatuꝫ cito ſolue/
bat. Hocip̄m Bern̄. ad eugeniũ in li. ꝯſide
rationũ. ij. cõfirmat. Nec loc⁹ inꝗt ocio. vbi
ſedula viget ſollicitudo oĩm eccl'iaꝝ. Nam
ꝗd aliud dimiſit tibi ſctũ ſ apl's. Qd̄ habeo
inꝗt h̄ tibi do. Quid illud. Unũ ſcio. Neq;
aurũ neq; argentũ. cũ ip̄e dicat. Argentũ ⁊
aurũ nõ eſt mihi. Et infra. Eſto vt alia qua
cũq; rõne hec tibi vēdices. ſed nõ apl'ico iu
re. Nec em̄ ille tibi dare potuit qd̄ non ha/
buit. Idip̄m Hiero. ad ebidiã dicit exp̄ſſi⁹
Apoſtoli toto orbe terraꝝ p̱egrini. non es
in zona. nõ virgã in manu. non caligas ha/
buere in pedib⁹. Chryſ. tandeꝫ de laudib⁹
pauli. Paulus inꝗt pecuniã non poſſedit.
Nã ip̄e hoc teſtat̄. Uſq; in hãc inꝗt horã et

eſurim⁹ ⁊ ſitim⁹. ⁊ nudi ſum⁹: ⁊ colaphis ce
dimur Et ꝗd dico pecũiã. cũ ille neceſſariũ
ſepe nõ haberet cibũ. nec q̄ ſe circũdaret in
dumentũ. Ex his oĩb⁹ aperte colligit̄. p̄ſcri
ptam paup̱tatꝭ formã. q̄ nihil poſſidet̄. et in
ſumma rerũ penuria viuit̄. apl'is fuiſſe p̄ce/
ptam ⁊ ab eiſdē ſeruatã. Q autē ip̄oꝝ imo
chriſti veſtigia ſeꝗ volentib⁹ ꝯſulat̄ ab ipſo
aperte clareſcit ex ꝯſilio qd̄ dedit adoleſcē/
ti. ſicut legit̄ in Matth. Si vis p̱fect⁹ eſſe
vade ⁊ vende oĩa que poſſides ⁊ da paupe
rib⁹. ⁊ veni ſeꝗre me. Qd̄ exponēs Raban⁹
ait. In ptãte noſtra ēſt vtrũ velim⁹ eſſe p̱fe/
cti. tñ quicũq; p̱fect⁹ eſſe voluerit dꝫ vende/
re q̄ habet. ⁊ nõ ex parte vēdere. ſicut anani
as ⁊ ſaphira. ſed totũ. ⁊ ſic p̄parare ſibi the/
ſaurũ in regno celorũ. Nec h̄ ad p̱fectioneꝫ
ſufficit. niſi ſaluatorē ſequat̄. Cõſtat autē ꝙ
chriſt⁹ in ſumma reꝝ penuria vixit. Idem
paulo poſteri⁹. Inter pecunias hr̄e. ⁊ pecu
nias amare nõnulla diſtãtia eſt. Multi ei
hñtes nõ amant. multi nõ habētes amant
Item aliј ⁊ habēt ⁊ amant. aliј nec hr̄e nec
amare ſe diuitias ſeculi gaudēt. quorũ tu/
tior ſtat⁹ eſt cũ apl'o dicentiũ. Nobis cruci/
fixus eſt mũd⁹. ⁊ nos mũdo. In his Raba
nus exp̄ſſe inſinuat opus p̱fectiõis eē. ma/
giſq; ſecurũ. et chriſto crucifixo cõforme. in
carentia rerũ ⁊ pecuniarũ viuere in extre/
ma paup̱tate. Hocip̄m ⁊ apl's ad Corinth.
p̱ſuadet. Scitis inꝗt gratiã dñi noſtri ieſu
chriſti. qm̄ ꝓpter vos egen⁹ fact⁹ ē cũ diues
eſſet. vt illi⁹ inopia vos diuites eſſetis. Et
in hoc conſiliũ do. Sup quo Aug⁹. in ori.
Fact⁹ eſt inꝗt egen⁹ intantũ. vt nõ haberet
qd̄ hñt vulpes. Et in hoc cõſiliũ do. ſubau/
ditur. vt eius paup̱tatē imitemini. Ideꝫ ꝗꝫ
in libro de bono ꝯiugali. Nõ ideo malũ eſt
iuſtũ aut ꝓphetã ĩ domo ſua ſuſcipere. quia
nec domũ habere debet. vt quod meli⁹ eſt
faciat qui vult ad perfectũ chriſtum ſequi.
In quo Aug⁹. apte declarat. ꝙ alieno ſuſci
pi tecto ei maxime cõpetit qui p̱fecte chri/
ſtũ imitari cupit. Huic conſonat quod di/
cit Chryſo. ſup Iohem omel. xix. Oĩa aga
mus p̱ que chriſtũ imitemur. Quid igitur
chriſtus ait. Uulpes foueas habēt. ⁊ volu
cres celi nidos. filius aũt hoĩs nõ habꝫ vbi
caput reclinet. Idē ſup Matth. omelia. ix.
Si ab honore quidē q̄ in inferiorib⁹ eſt pa
laciјs pecunie nos expulerint. ꝯtēptibiles
erunt, celorũ autē rege p̱ ſingulos dies cla/

mante ⁊ dicẽte. qꝛ difficile eſt cū illis celum
intrare. nō ꝓijciemꝰ oīa. ⁊ nō deſiſtemꝰ
ab omibꝫ rebus. vt cū libera facie regnum
ingrediamur. His cōcordat Hiero. ad eli/
odorū. Nolo te huiꝰ ꝑegrinatiōis deterre/
at difficultas. q̄ in chriſtū credis. ⁊ eius cre
de ſermonibꝫ. Primū querite regnū dei. et
hec omīa adijcient̄ vobis. Nō pera tibi ſu/
menda. non virga. affatim diues eſt qui cuꝫ
chriſto pauꝑ eſt. Idem ad ruſticuꝫ mona/
chum. Si habes ſubſtantiam vende ⁊ da
pauꝑibꝫ. ſi nō habes grādi onere liberatuſ
es. nudū chriſtū nudus ſeq̄re. Durū gran/
de. difficile. ſed magna ſunt p̄mia. Conſtat
autē ꝙ duricia ⁊ difficultas nō eſt. cū ꝓprie/
tas rerū ꝯtemnit̄. niſi penuria comitet̄. Ad
hoc ip̄m ſpectat qḋ dicit Grego. nazanzenꝰ
in apologia ſua. lib. ij. Sed pauꝑtatē inq̄t
⁊ penuriā exprobrabunt. Iſte ſunt diuitie
mee. Iſta me nō ſolū gloriantē. ſed etiā ar/
rogantē facit. Videor em̄ mihi hoc audire
ab inimicis. qꝛ veſtigijs filiꝰ incedaꝫ. q̄ ꝓpter
nos pauꝑ factꝰ eſt cū diues eſſet. atq̄ vtinā
exuere poſſeꝫ me iſtis panniculis q̄bꝫ circū/
dari videor. vt nudus effugerē ſpinas ſecu
li. que retinēt ⁊ reuocāt ꝑgentes ad deum.
Hec ſanctꝰ. His ꝯſonat qḋ dicit Bernar.
Habet̄ in euāgelio. ⁊ ꝑfectionis ꝯſiliū ⁊ re/
mediū infirmitatis. Nolite theſaurizare vo
bis theſauros in terra. Hoc ꝑfectio ē. Si/
quidē filiꝰ homis vbi caput reclinaret non
habebat. petro ⁊ iohāni nec aurū nec argē/
tum erat. paulus ſimplici victu ⁊ veſtitu cō
tentus. hec ip̄a labore manuū acquirebat.
Sed nō om̄es capiūt verbū hoc. ſicut nec
conſiliū caſtitatis. Hucuſq̄ Bern̄. Genna/
dius quoq̄ de eccl'iaſticis dogmatibus. Bo
nū eſt inq̄t facultates cū diſpenſatiōe pau
ꝑibꝫ erogare. ſed meliꝰ eſt ꝓ intentiōe ſe/
quēdi dn̄m ſimul donare. ⁊ abſolutū ſollici
tudine egere cum chriſto. Sed q̄ hꝫ vnde
ſuſtentet̄. ſ. in cōmūi. non ꝓprie dicit̄ egere.
nā de illis q̄bus erāt oīa ꝯmunia in actibꝫ
dicit̄. nec erat quiſq̄ egens int̄ eos. Poſtre
mo vt clare nobis innoteſcat que ſit abre/
nunciatiōis forma ꝑfectior. attēdenduꝫ eſt
qḋ dicit Beda ſuꝑ illud Marci. relictis oī/
bus ſecutꝰ eſt eū. Perfectā nob abrenūcia/
tionis formā tribuit. dū nō ſolū lucra reli/
quit vectigaliū. ſed ⁊ ꝑicula ꝯtēpſit. Tanta
em̄ cupiditate ſeq̄ndi dn̄m ductꝰ eſt. vt nul
lo proꝛſus huiꝰ vite reſpectu vl' cogitatio/
nē ſibimet reſeruauerit. Per hec ſacroꝝ do
ctorū teſtimonia tā manifeſta q̄ꝫ certa. et a/
lia plurima (q̄ cauſa breuitatis vitande reſe
cent̄ ad p̄ſens) irrefragabili pōt rōne ꝯclu
di. ꝙ chriſtū ⁊ ap'los imitari nō ſolū quo ad
abdicationē ꝓprietatū. verūetiā quo ad ex/
tremā tꝑaliū rerū penuriā q̄ ꝯſiſtit ī caren/
tia poſſeſſionū ⁊ pecuniaꝝ. nō ſolū eſt licitū
ſed ⁊ laudabile ⁊ ꝑfectū. Nō tn̄ ex hoc debꝫ
vel pōt inferri. ꝙ abdicatis reꝝ ꝓprietatibꝫ
poſſidere aliq̄d in cōmuni ſit imꝑfectuꝫ. qꝛ
ſicut ꝑfecte caſtitatis diuerſi ſunt modi. q̄ꝝ
varijs p̄rogatiuis ſctā mater eccl'ia tāq̄ or/
namentoꝝ varietate decorat̄. ſic ⁊ ī modis
ꝑfecte pauꝑtatis intelligendū eſt. q̄ꝛq̄ non
ſit ꝑ omia ſimile hincinde. ſicut diligent̄ cō
ſideranti eſt euidens.

b Is aūt nō obſtat p̄allegatorū vita
ſctōꝝ q̄ cōmunia poſſederūt. quaſi
nō debuerūt alit̄ docere q̄ꝫ viuere.
qꝛ mos eſſe ſolet pijs doctoribꝫ. vt eas ꝯtra
rū p̄rogatiuas q̄bꝫ carere ſe vident. in alijs
mirent̄ ⁊ p̄dicent. ſicut Hiero. ad pāmachi
um ſcribens. virginitatē inq̄t in celo p̄fero.
nō qꝛ habeo. ſꝫ qꝛ magis miror qḋ n̄ habeo
Ingenua em̄ ⁊ verecūda ꝯfeſſio ē. q̄ ip̄e ca/
reas in alijs p̄dicare. Nūq̄d qꝛ graui corꝑe
terre hereo. auiū nō miror volatꝰ. Hec hie
rony. Cui etiā Chryſo. ꝯſonat ome. viij. ſu
per Math. q̄ egyptios monachos laudās
ait. Nūc veniēs in heremū egypti. paradi/
ſo hāc meliorē videbis effectā. Etem̄ eſt vi
dere vbiq̄ regiōis illiꝰ chriſti exercitum et
regalē gregē. ⁊ ſuꝑioꝝ ꝯtutū vrbanitatem.
Exiſtentia em̄ oīa exuti ⁊ mūdo oīno cruci
fixi. Et vltra. rurſus ꝓcedūt corꝑis oꝑatio
ne ad indigētiā cibū ſumētes. Neq̄ em̄ qm̄
ieiunāt ⁊ vigilāt vacare ꝑ diē dignum eſti/
māt. ſed noctes q̄dē ſacris hymnis ⁊ vigilijs
dies in orōnibꝫ ⁊ manuū oꝑatōibꝫ ꝯſumūt
ap'licū imitātes zelū. Verecūdemur igitur
oēs ⁊ diuites ⁊ inopes. cū illi nil peniꝰ ha/
bētes niſi corpꝰ. ⁊ manꝰ ſuas cogāt ⁊ litigēt
impēſas hinc indigētibꝫ inuenire. nos aūt
decē mſlibꝫ intꝰ recōditis. neq̄ ſuꝑflua ad h̄
tangimꝰ. Hec Chryſo. Qui vt doctor ſan/
ctus ⁊ verax. q̄ſi ad ſui ⁊ alioꝝ ſibi ſimiliuꝫ
verecūdiā. pauꝑtatis excellētiā ī monachis
egypti cōmendat. Simile ꝑ oīa ſacer dicit
Ambro. omel'. xvj. ſuꝑ Gene. Chriſtus ait
dn̄s nr̄ ſacerdotibꝫ quid p̄cepit audiamus
Qui nō renūciauerit oībꝫ que poſſidet. nō

poteſt me⁹ eſſe diſcipulus. Cõtremiſco hec
dicens. Meus em̄ p̄mo omniũ. me⁹ inq̄m
ip̄e accuſator exiſto. meas ꝯdemnatiões lo
quor. Negat chriſt⁹ ſuũ eſſe diſcipulũ quez
viderit aliq̄d poſſidentē. ⁊ eũ qui nõ renun
ciat omı̄b⁹ q̄ poſſidet. Et q̄d agimus. Quõ
hec aut ip̄i legim⁹. aut populis exponim⁹.
qui nõ ſolũ nõ renũciamus his que poſſi/
demus. ſed acq̄rere volumus ea que nunq̄
habuim⁹ anteq̄ venirem⁹ ad chriſtũ. Nun
q̄d nã quia nos redarguit ꝯſcientia. legere
nõ ꝑferre q̄ ſcripta ſunt poſſum⁹. Nolo du
plicati criminis eſſe reus. ꝯfiteor et palam
audiente ꝓp̄lo cõfiteor hec ſcripta eſſe. etiaz
ſi nonduz impleſſe me noui. Sed ex h̄ ſal/
tim cõmoniti feſtinemus implere. feſtine/
mus trãſire a ſacerdotib⁹ pharaonis. qui/
bus terrena poſſeſſio eſt. ad ſacerdotes do
mini q̄bus in terra pars nõ eſt. quib⁹ por/
tio dñs eſt. Talis em̄ erat ille qui dicebat.
Tanq̄ egẽtes multos autē locupletãtes.
vt nihil habẽtes. ⁊ omĩa poſſidẽtes. Paul⁹
hic eſt q̄ in talib⁹ gloriat̄. His ſacri docto/
ris veracib⁹ ⁊ humilib⁹ verbis. nihil expreſ
ſius ad ꝓpoſituz dici poteſt. Et beat⁹ papa
Gregori⁹. iiȷ̇. dyalogoꝝ viri mirabil̄ Iſaac
vitã deſcribens ait. Seru⁹ omı̄potent̄ do
mini egreſſus vrbē nõ longe deſertũ locuz
repperit. ibiq̄ ſibi humile habitaculũ ꝯſtru
xit. ad quod dũ multi ꝑgerent exemplo il/
lius eterne vite deſiderio accendi ceperũt.
atq̄ ſub ei⁹ magiſterio in omı̄potentis dñi
ſe ſeruitiũ dederũt. Cũq̄ ei crebro diſcipu
li imminerẽt. vt ꝓ vſu monaſteriȷ̇ poſſeſſiões
q̄ offerebant̄ acciperet. vt ſollicit⁹ ſue pauꝑta/
tis cuſtos fortē ſniam tenebat dicẽs. Mo
nachus q̄ i terra poſſeſſionē q̄rit. monach⁹
nõ eſt. Sicq̄ metuebat pauꝑtat̄ ſue ſecu/
ritatē ꝑdere. ſicut auari ſolẽt diuites peri/
turas diuitias cuſtodire. Hec Greg̃. Qui
cũ monach⁹ ⁊ ip̄e in monaſterio qd̄ poſſeſ/
ſionib⁹ dotauerat vitã duxiſſet. cõmũes tñ
poſſeſſiões recuſantē mirat̄ ⁊ laudat. Ac ꝑ
h̄ impie p̄ſumptõis eſſe ꝯuincit̄. ꝟtutez nõ
habitã ſpernere. vt q̄ docent̄ vita extreme
pauꝑtati nõ ꝑ oĩa ꝯſonat. ip̄i⁹ doctrina pau
perũ ꝑfectiõi repugnãdo ꝯdicat. Nequaq̄
igit̄ a p̄dict̄ diſcordat illud Aug⁹. verbũ. q̄
ꝯtra adamantiũ manicheũ p̄fatũ de pauꝑ/
tatis forma mãdatũ datũ ap̄lis. dicit ſpũa
liter eſſe ꝑſcrutãdũ. vl̄ vt alibi dicit ꝑmiſſi/
ue intelligẽdũ. Naz cũ Marc⁹ dicat exp̄ſſe
ꝙ p̄cepit eis ne q̄d tollerẽt in via. ⁊ ip̄e cum
aliȷ̇s expoſitorib⁹. ſicut ex p̄miſſis claret in/
telligenduz ad litterã doceat. ſi h̄ ſimpliciť
alibi negaret. ⁊ euãgelice veritati ⁊ ſctõꝝ
doctrine ſimul ac ſue apte ꝯdiceret ſiue cõ/
trairet. Qd̄ ꝺ tanto dici doctore pie catho/
licoꝝ aures abhorrẽt. Attendẽdũ eſt er/
go ꝙ cũ ap̄li fuerint p̄mi fundatores religi
onis chriſtiane. ⁊ ꝓfeſſores ꝑfectõis excel/
ſe. ꝓfeſſores inq̄ ⁊ ſicut p̄uate ꝑſone. ⁊ ſicut
exemplaria q̄dã. p̄dicta dñi ꝟba intellige/
re poſſum⁹ eis eſſe dicta tanq̄ fundatori/
bus chriſtiane religiõis. ⁊ ſic intelligunt̄ ex
tendi ad oẽs. ſed non oẽs chriſtiani artant̄
vt hãc vite regulam teneãt. ſicut manichei
falſo dogmatiſant Iõ ꝯ ip̄os loq̄ns hereti
coꝝ malle⁹ Aug⁹. oñdit ꝙ hec ꝟba ſpũaliť
intelligẽda ſunt. ſi ſic accipiant̄ tãq̄ omı̄b⁹
ſint p̄cepta. Poſſum⁹ etiã intelligere predi/
cta ꝟba dicta fuiſſe ap̄lis tãq̄ exẽplarib⁹ ꝑ/
fectionis. ⁊ ſic intelligunt̄ ꝑ modũ ꝯſiliȷ̇. qd̄
de ſe nõ obligat niſi eos q̄ hãc viuendi for/
mã volũtarie ꝓfitent̄ et vouẽt. Intelligere
poſſum⁹ inſuꝑ dicta fuiſſe ap̄lis ſicut cert̄
ꝑſonis. p̄miſq̄ p̄dicatorib⁹ euãgelice leg̃. et
ſic cũ duo inſinuent̄ in ꝟbis illis. ſ. abdica/
tio tꝑaliũ. ⁊ receptio diſpendioꝝ. p̄mũ intel
ligitur fuiſſe p̄ceptũ. ſicut dicit text⁹ ⁊ gloſa.
Vñ Beda. Miſſis ad p̄dicãdũ diſcipulis
ne q̄d tollerẽt in via p̄cepit. Scd̄m aũt nõ
fuiſſe p̄ceptũ. ſed ꝯceſſum ſiue ꝑmiſſũ. Vñ
glo. ſuꝑ illud Luce. In eadē domo manete
⁊c̄. Qui ſaccũ ⁊ perã ꝓhibuit. ſumpt⁹ ex p̄di
catione ꝯcedit. Et Rabanus ſuꝑ Matth.
Claret aũt h̄ dñm nõ ita p̄cepiſſe tãq̄ euã/
geliſte viuere aliunde nõ debeãt q̄ eis pre/
bentib⁹ q̄b⁹ annũciãt euãgeliũ. alioq̄n ꝯtra
hoc p̄ceptũ fecit ap̄l̄us. q̄ victũ de manuuz
ſuaꝝ laborib⁹ trãſigebat. ſed poteſtatē de/
diſſe. in q̄ ſcirent iſta ſibi dari. Cũ aũt pote/
ſtas dat̄. licet cuiq̄ nõ vti. ⁊ tãq̄ de iure ſuo
cedere. Hec Raban⁹. Ex his colligit̄ mani
feſte. ꝙ p̄dicta dñi verba iuxta ꝯſideratões
premiſſas intelligi poſſunt. ⁊ ſpũaliť. et ad
lr̄am. vt conſulta ⁊ vt p̄cepta ⁊ ꝑmiſſa. pro/
pter qd̄ omı̄s ꝯtrarietatis calũnia de me/
dio tollitur. ſi multiformis hui⁹ acceptiõis
intelligentia ſane capiat̄. His etiã non ob/
ſiſtit illud Hiero. ad nepotianuz. vbi dicit.
ꝙ viuens de decimis et altaris oblatõe ſu/
ſtentat⁹. nudã crucem nudus ſequit̄. tanq̄
ꝑfecte pauꝑtatis ſumma cõſiſtat in viuen/

do de decimis ⁊ oblationibꝫ. ſicut ſacerdo
tes ⁊ clerici viuūt. Eſt em̄ multiplex grad⁹
⁊ differētia nuditatis. Alia q̇dē eſt cordis.
Alia cordis ⁊ corpiſ. Nuditas cordis eſt p
expoliationē ſpūs ab om̄i peruerſo affectu
auaricie ⁊ cupiditatſ. Et de hac Grego. in
omel. Nudi cū nudo luctari debem⁹. q̇a ſi
veſtit⁹ quiſqꝫ cū nudo luctat̄. citius ad t̄raz
deijcit̄. q꞉ habet vnde teneat̄. hoc quidē in/
telligit̄ generalit̄ dictuz om̄ibꝫ chriſtianis.
Nuditas aūt corpis ⁊ cordis triplicē habꝫ
gradū. Nā quedā eſt magna. q̄ attendit̄ in
abiectione om̄is ſupfluitatſ ⁊ ꝓprietarie poſ
ſeſſionis. Et hec quāq̄ nō ſit de neceſſitate
eſt tn̄ de ꝯgruentia ſtat⁹ ordinis clericalis.
Et de hac Hiero. ad nepotianū. Si autez
ego pars dn̄i ſum ⁊ funiculus hereditatis
eius. nec accipio partez inter ceteras tribꝫ.
ſed q̄ſi leuita ⁊ ſacerdos viuo de decimis. ⁊
altari deſeruiens. altaris oblatiōe ſuſten/
tor. Habens victū ⁊ veſtitū his contentus
ero. ⁊ nudā crucē nudus ſequar. Eſt et alia
nuditas maior. q̄ nō ſolū conſiſtit in his. ve
rūetiā in abdicatiōe poteſtatis poſſidendi
ꝓpriū. ⁊ abnegatiōe ꝓprie volūtatis. Et hec
cōpetit regularibꝫ ⁊ cenobitis. De q̄ Hie/
rony. ad Eliodoꝝ. Nolo ꝯſtinarū neceſſitu
dinū recorderiſ. nudos amat herem⁹. Nu/
dos intelligit nō ſolū a facultatū appropria
tione. verūetiā a ꝓpria volūtate. iuxta illud
Bern̄. de colloquio Symonis ⁊ ieſu. Age
ergo ⁊ q̇ relinquere om̄ia diſponis. te quo/
qꝫ iter relinquēda numerare memēto. imo
vero maxime et ꝑncipaliter abnega temet/
ip̄m. ſi deliberas ſequi ip̄m q̇ exinaniuit ꝓ/
pter te ſemetip̄m. Eſt ⁊ tercia nuditas que
cōſiſtit in his q̄ p̄dicta ſunt. ⁊ inſup in abdi/
catione om̄is trāſitorie facultatſ. cū penu/
ria ⁊ indigentia oportune ſuſtentatiōis. et
hec cōpetit apl̄is ⁊ apoſtolicis viris. Et de
hac ſup illud Matth. q̇ potuz dederit vni
ex minimis iſtis calicē aque frigide tm̄ i no
mine diſcipuli. nō perdet mercedem ſuam.
Glo. minimi ſunt q̇ nihil penit⁹ habēt in h
mūdo. Tales fuerūt apl̄i. Vnd̄ Hiero. ad
exuperantiū ait. Nemo apl̄is paupior fuit.
⁊ nemo tantū ꝓ dn̄o dereliq̇t. Vidua illa i
euāgelio paupcula q̄ duo minuta miſit in
gazophilaciū cunctſ p̄fertur diuitibꝫ. q꞉ to
tū qd̄ habuit dedit. Hec Hiero. Si igitur
hec vidua iuxta teſtimoniū dn̄i totū dādo.
nihil ſibi reſeruauit. i extrema ſe nuditate cō

ſtituit. Ad hanc nuditatē aſpirabat illa nō
bilis vidua paula de q̄ Hiero. in laudem
ip̄ius. Hoc habuit voti vt mendicans ip̄a
moreret̄. ⁊ vnū numū nō dimitteret filie. et
in funere ſuo aliena ſyndone inuolueret̄.
Eiuſdē quoqꝫ felicē deſcribēs obitum ait.
Teſtis eſt ieſus. ne vnū quidē numū ab ea
derelictū. Quid hac v̄tute mirabili⁹. femi/
nā nobiliſſime familie. magnis q̄ndaz opi/
bus. tanta fide oīa vel dilargitā. vt ad ege/
ſtatem vltimā pueniret. Jactent alij pecu/
nias in corbonā funalibuſqꝫ aureis dona
pendētia. nemo pl⁹ dedit paupibꝫ q̄ꝫ qui ſi/
bi nihil reliquit. Hec Hiero. Qui ad hanc
nuditatē tanq̄ꝫ ſumme pfectā hortat̄ eidi
am in epl̄a. quā ad eaz ſcribēs ait. Vis eſſe
pfecta. ⁊ in p̄mo ſtare faſtigio dignitatſ. fac
qd̄ fecerunt apl̄i. vende om̄ia q̄ habes ⁊ da
paupibꝫ. ⁊ ſeq̄re ſaluatorē. ⁊ nudā ſolamqꝫ
crucē nuda ſeq̄ris ⁊ ſola. Jn his manifeſti⁹
aſſerit ꝙ ea pauptas ad pfectōnis attingit
faſtigiū. q̄ q̇s exp̄ſſius ⁊ ꝯformi⁹ nuditatez
crucis amplectit̄. ⁊ nudū crucifixuz imitat̄.
Jllud aūt Grego. verbū q̇ dicit cenſuz nō
eſſe in culpa ſed affectū. nequaq̄ꝫ ē p̄miſſis
ꝯtrariū ſi recte intelligat̄. Si q̇s em̄ h ſen
tiat ꝙ cenſus in culpa ſit cauſalit̄ vl̄ forma/
liter. cū manicheo errat. ⁊ h Gregori⁹ repro
bat. Si q̇s autē intelligat cenſuz eſſe culpe
occaſionē. a ſnīa veritatis nō deuiat. cum ⁊
ip̄a veritas dicat in Marco. Q꞉ difficile q̇
pecunias habēt in regnuz dei introibunt.
Nullo em̄ modo pecunia impedimētū dif
ficultatſ dei regnū intrare volētibꝫ preſtat.
niſi q꞉ vel eſt occaſio inclinatōis ad maluz.
vl̄ diſtractiōis a bono. Hoc ſctōꝝ teſtimo/
nijs clare mōſtratur. Q꞉ em̄ diuitie hn̄tibꝫ
ip̄as occaſio ſint cupiditatſ. in libro de offi
cijs dicit Ambro. Feralis inq̇t auaricia. il/
lecebroſa pecunia. que hn̄tes ꝯtaminat. nō
hn̄tes nō iuuat. Eſto tamē vt aliquādo iu
uet pecunia inferiorē ⁊ ip̄m deſiderantem.
quid ad alios. ſi ſit ille copioſior q̇ habꝫ. nū
quid idcirco honeſtior. q꞉ habet quo ple/
rūqꝫ honeſtas amittit̄. Cui Bern̄. ꝯcordat
de colloquio ſymonis ⁊ ieſu. Hec fugiēda/
rū diuitiarū p̄cipue cauſa eſt. q꞉ vix aut nū/
q̄ꝫ ſine amore valeant poſſideri. Limoſa ſi/
quidē ⁊ glutinoſa nimis nō ſolūmodo ex/
terior. verūetiā interior noſtra ſubſtātia vi
det̄. ⁊ facile cor hūanū oībꝫ que frequentat
adheret. His cōſonat Auguſti. ſup Pſal.

cxxij.dicens. Non ſunt iſte vere diuitie. ſed
mendicitas. q̄ꝛ q̄nto magis abundāt. tāto
magis creſcit inopia auaricie. Nō ſunt ve/
re diuitie q̄ plus augent cupiditatē ei qui
eas poſſidet. Q̄ aūt ſint occaſio vanitatꝭ et
ſuꝑbie Aug⁹. de lapſu mundi. In diuitijs
nil tā cauendū eſt q̄ꝫ ſuꝑbie morbꝰ. Qui em̄
nō habet diuitias. non hꝫ ampliſſimas fa/
cultates. nō habet vnde ſe extollat. Idē de
ꝟbis dn̄i. Nihil eſt ꝙ ſic generēt diuitie. q̄/
modo ſuꝑbiā. om̄e granū. om̄e germen ha
bet vermem ſuū. Vermis diuitiaꝝ ſuꝑbia
eſt. Q̄ vero ſint occaſio diſtractiōis. mani/
feſte inſinuat Grego. j. moral. Solet inq̇t
rerū abundātia tanto a timore diuīo men
tem ſoluere. q̄nto hanc exigit diuerſa cogi/
tare. Nā dum foris ꝑ multa ſpargit̄. ſtare
in intimis fixa ꝓhibet̄. Idē in omel. ſuꝑ il/
lud Luce. exijt q̇ ſeminat ⁊c̄. Si nos inq̇t
vobis ſemen verbū. agrū mūdū. volucres
demonia. ſpinas diuitias ſignificare dice/
rem⁹. ad credendū nobis mens vr̄a forſitā
dubitaret. Vn̄ ⁊ idem dn̄s ꝑ ſemetip̄m eſt
dignat⁹ exponere q̄ dicebat. Quis em̄ vn/
q̄ꝫ mihi crederet ſi ſpinas diuitias īterp̄ta
ri voluiſſem. maxime cū ille pungāt iſte de
lectent. ⁊ tn̄ ſpine ſunt. q̄ꝛ cogitationū ſuaꝝ
punctionibꝰ mentē lacerāt. ⁊ cū vſq̄ꝫ ad pec/
catū ꝑtrahūt. q̄ſi inflicto vulnere cruentāt.
Si quis igit̄ p̄miſſa diligent̄ attendat. in/
dubitanter aduertet. ꝙ q̄ꝫuis cēſus forma/
liter ſeu cauſalit̄ nō ſit in culpa. eſt tamē fre
quens occaſio culpe. diſtrahēdo a bonis et
inclinādo ad mala. Propter qđ opes a ſal/
uatore ſpinis cōparant̄. ⁊ ab ambroſio ille/
cebroſe dicunt̄. Nā ſicut ex p̄miſſis apparet.
cū vim rōnalē diſtrahant. iraſcibilē extol/
lant. ⁊ ꝯcupiſcibilē noſtrā illiciant. nō ſolū
ſunt illecebris ſed ⁊ ꝑiculis plene. Vn̄ Au/
guſti. de lapſu mūdi. Diuitie ip̄e q̄s putatꝭ
plenas eſſe deliciarū pleniores ſunt ꝑicu/
lorū. Cū itaq̄ꝫ ꝑfectiōis ſit nō ſolū pctā vita
re. verūetiā pctōꝝ occaſiōes ⁊ bonorū im/
pedimēta ad plenū ſuccindere. dicēte Gre/
go. in moral. ꝙ ſolus ille in illicita nō cadit
q̇ ſe a licitis caute reſtringit. liq̇do claret. ꝙ
q̄ꝫuis poſſeſſiōes ⁊ pecunias h̄re de ſe non
ſit pctm̄ ſed licitū. eſt tn̄ eas abdicare ⁊ volū
tarie ꝓ chriſto eis carere ꝑfectū. Q̄ ſi forte
q̇s dicat occaſionē hmōi a tꝑalibꝰ rebꝰ imꝑ
fectis dari mentibꝰ. nō ꝑfectis. q̄ſi magꝭ cō/
petat ſtatui imꝑfectoꝝ diuitias fugere eiſ/
q̄ꝫ carere. vite ieſu chriſti eiuſq̄ꝫ doctrīe ad/
uerſatur apte. Neq̄ꝫ em̄ ſꝫm hec ꝑfectiſſim⁹
debuiſſet chriſt⁹ carere diuitijs. neq̄ꝫ ſꝫ do/
cuiſſet ꝑfectos. cū tn̄ dixerit. ſi vis ꝑfectus
eſſe vade ⁊ vende oīa q̄ habes ⁊c̄. Nūquid
apl̄i ꝑfecti nō erant. q̇bꝰ dictū ē. nolite poſ/
ſidere aurū. Qđ verbū tractans Amb. in li
bro de officijs. ait. Nolite poſſidere aurū ⁊
argentū. neq̄ꝫ pecuniā. q̄ velut falce pullu
lantē in pectoribꝰ hūanis ſuccidit auariciā.
Suꝑ eundē quoq̄ꝫ ſmonē Chryſo. omel.
xxxj. Nō dixit nolite accipe vobiſcū aurū.
ſed ſi aliunde poſſibile eſt accipe. fugite ꝑni
cioſam hāc egritudinē. Etem̄ multa ꝑ hoc
emēdabat. Ex his dat̄ intelligi ꝙ ꝓpter vi/
tandā occaſionē auaricie fuit apl̄is interdi
cta pecunia. cū tn̄ eſſent ꝑfecti. Verū q̇dem
eſt ꝙ cenſus ꝑfectꝭ nō tam vehemens. nec
tantoꝝ eſt pctōꝝ occaſio. ſed q̄ꝛ q̄ntūlibet
parua intellect⁹ diſtractio vel illectio appe/
titus viciosa mentibꝰ ꝑfectoꝝ ad eterna ſu/
ſp̄ēſis magꝭ ē diſſona. q̄ꝫ lōge maior īꝑfectꝭ
circa filioꝝ educationē ⁊ curā rei familiarꝭ
occupatis. hinc eſt ꝙ ꝑfecta tꝑaliū reꝝ ab/
dicatio ꝑfectis ꝯſulit̄. nō imꝑfectis. niſi ve/
lint eſſe ꝑfecti. Nā cū īp̄is imꝑfectis ſuffici/
at pctā maiora vitare ꝑ mandatoꝝ obſuā/
tiam. ꝑfectis tn̄ cōpetit etiā ſuꝑfluas cogi/
tationes a mente reſcindere. ſicut ⁊ Gregꝭ.
ij. moral. docet. ſp̄ūalit̄ exemplicās nazare
orū ritū ꝑfectiōiſq̄ꝫ figurā. Deuotione inq̇t
cōpleta caput nazareus radere. capilloſq̄ꝫ
in igne ſacrificij ponere iubet̄. q̄ꝛ tūc ad ꝑfe
ctionis ſummā ꝑtingim⁹. cū ſic exteriora vi
cia vincim⁹. vt etiā cogitatiōes ſuꝑfluas a
mente reſecem⁹. Quas nimirū igne ſacrifi/
cij cōcremare. eſt flāma diuini amoris incē
dere. vt totū cor in dei amore ardeat. ⁊ cogi
tationes ſuꝑfluas cōcremans: q̄ſi nazarei
capillos deuotiōis ꝑfectione ꝯſumat. Illa
quoq̄ꝫ ꝓmiſſio centupli p̄determīatis non
obuiat. q̄m̄ ad ſp̄ūalia bona refert̄. Sicut
dicit Hiero. ſuꝑ Matth. ⁊ etiā Raban⁹ q̄ſi
eiſdē verbꝭ vtentes. Occaſiōe inquiūt hu⁹
ſnīe quidā introducūt mille annos poſt re
ſurrectionē. dicētes nobꝭ tunc centuplū om
niū reꝝ quas dimiſim⁹ ⁊ vitā eternam eſſe
reddendā. nō intelligētes ꝙ ⁊ ſi in ceterꝭ di/
gna ſit retributio. in vxoribꝰ appareat tur/
pitudo. vt q̇ vnā ꝓ dn̄o dimiſerit. centū ac/
cipiat ꝓ futuro. Senſus igit̄ iſte eſt. vt qui
carnalia ꝓ ſaluatore dimiſerit. ſp̄ūalia reci/

piet. q̄ cõparatione ⁊ merito ſui ita erũt. q̄ſi
paruo numero cẽtenariꝰ numerꝰ cõparet᷑.
Cui etiã conſonat Grego. ſuꝑ Ezechielē
omel᷑. vj. Neqꝫ em̄ ſanctus vir ideo terrena
deſerit. vt hec poſſidere in h̄ mundo multi/
plicius poſſit. ſed ꝑ centenariũ numerũ ꝑfe
ctio deſignat᷑. qꝛ quiſq̄s ꝓ dei nomīe tem/
poralia ꝯtẽnit. hic ꝑfectionē mẽtis recipit.
vt ea nõ appetat q̄ ꝯtẽpſit. Centies itaqꝫ re/
cipit qđ dedit. q̇ ꝑfectõis ſpm̄ recipiẽs ter/
renis nõ indiget. ⁊ ſi hec nõ habꝫ. Hucuſqꝫ
Grego. His ꝯſentit Bern̄. in ſermone illo
de ſctõ Petro. Dixit ſimon petrꝰ ad ieſum.
dicẽs. Quid eſt centuplũ iſtud frẽs niſi cõ/
ſolationes. viſitatiões. primitieqꝫ ſpũs. qui
ſuꝑ mel dulcioꝛ eſt. Et poſt pauca. Non eſt
pater aut mr̄. nõ domus aut ager eſt. nõ ci
bus aut veſtis. nõ deniqꝫ terrenuꝫ aliquid
aut coꝛꝑale. ſed plane his oibꝫ eſt delecta/
bilius. ſuꝑ omĩa hec dulciꝰ. vniuerſis his
iocundiꝰ eſt. ⁊ q̄cunqꝫ deſiderant᷑ in h̄ ſecl̄o
nequã huic nõ valent cõparari. Et ſi forte
q̇s ꝑtinaciter obſiſtat tã per textũ marci q̄ꝫ
ꝑ Auguſtinũ cõtra adamantiũ aſſerẽs bo
na temꝑalia repꝛomiſſa fuiſſe a chꝛiſto. Re
ſpondebimꝰ ꝓmiſſiões donatiõis et rece/
ptionis hmõi debere intelligi ꝑ modũ cha
ritatiue cõmunionis. nõ ꝑ modũ poſſeſſio
nis. Vñ Beda ſuꝑ illud Marci. nemo eſt
q̇ reliquerit domũ ⁊c̄. qꝛ nimiruꝫ a fratribꝫ
atqꝫ cõſoꝛtibꝫ ꝓpoſiti ſui q̇ ei ſpũali glutino
colligãtur. multo gratioꝛeꝫ etiã in hac vita
recipiet charitatē. Cui ꝯſonat ⁊ glo. ibideꝫ.
Omnes ſcti ⁊ quecũqꝫ hñt cõmunicant᷑ ei.
Et Auguſti. ꝯtra adamãtiũ. Fideli totus
mũdus diuitiaꝝ eſt. Vel certe intelligẽdũ
eſt ꝑ modum cuiuſdã celeſtis ꝓuiſiõis con
tra manicheos. q̇ dicebãt hec tꝑalia bona
a tenebꝛarũ ꝑncipe fuiſſe creata. ⁊ ab illo ſo
lo repꝛomitti ⁊ dari. a chꝛiſto autē inhibe/
ri. Ideo hic ꝓmittunt᷑ a dño ad hereticoꝝ
ꝯfutandã perfidiã. ⁊ a coꝛdibꝫ fideliũ diffi/
dentiã omnē tollendã. Vñ ſuꝑ illud math.
hec omĩa adĳcient᷑ vobis glo. Omĩa ſũt fi/
lioꝛũ. ⁊ ideo hec omĩa adĳcient᷑ etiã nõ que
rentibꝫ. quibꝫ ſi ſubtrahant᷑ ad ꝓbationē ē.
ſi dent᷑ ad grãrũ actõnē. Et Augꝰ. ſuꝑ illud
Joh. vado piſcari. Cur nõ īuenit aliud vn
de viueret. cũ dñs ꝓmiſerit dicẽs. Primũ
querite regnũ dei. ⁊ hec omĩa adĳcient᷑ vo/
bis. Pꝛoꝛſus dñs etiã ſic qđ ꝓmiſit imple
uit. Nã quis aliꝰ piſces q̇ caperent᷑ appoſu

it. Conſtat igit᷑ ꝓmiſſionē hmõi ꝑ modũ ꝓ/
uiſionis debere intelligi ad tollendũ diffi/
dentiã nõ ꝑ modũ augmẽtatiõis tꝑal᷑ ſub/
ſtantie. qꝛ h̄ nõ eſſet cupiditatē abſcindere.
ſed augere. Unde Chꝛyſo. ſuꝑ Matth. o/
melia. xliĳ. Nihil ita ſedat cupiditati ſitim.
ſicut deſiſtere a lucrãdi concupiſcẽtia. ſicut
amarã colerã abſtinẽtia ⁊ euacuatio. Faci
lius eſt em̄ hoīem exiſtentē volare q̄ꝫ adie/
ctione pluris q̇eſcere facere deſideriuꝫ. Et
Augꝰ. libꝛo. lxxxiĳ. queſtionũ. Charitatis
venenũ eſt ſpes adipiſcẽdoꝝ tꝑaliũ. Si er
go chꝛiſtus multiplicationē tꝑaliuꝫ ꝑ mo/
dũ poſſeſſionis diſcipul᷑ ſuis pꝛomitteret.
charitatē in eis perimeret potius q̄ꝫ auge/
ret. dũ poſſeſſionis terrene centuplicatiõe
ꝓmiſſa. tempoꝛaliũ bonoꝛũ affluentiã ſpe/
randã docet potiꝰ q̄ꝫ ſpernendã. Qđ impi/
um eſt ſentire de chꝛiſti doctrina. Moduſ
etiã apl᷑ice vite ꝑdetermĩatis nõ aduerſat᷑
ſed cõſonat. Quis enim legat᷑ in actibus ꝙ
multitudini credentiũ erãt omĩa cõmunia
⁊ ꝙ venditarũ rerũ ꝑcia ponebãtur ad pe/
des aploꝝ. nequaqꝫ eſt intelligendũ ꝙ apo
ſtoli ꝓpꝛiũ aliq̇d vl᷑ cõmune poſſiderent. q̇a
cõmunitas illa non refert᷑ ad apl᷑os. ſed ad
turbã. ſicut gloſa ibidē inſinuat. Diſcernit
inquit oꝛdinē doctoꝛũ ⁊ auditoꝝ. Nã mul
titudo credentiũ rebus ſpꝛetis copula cha
ritatis inuicē iungebant᷑. apl᷑i vero virtute
fulgentes myſteria chꝛiſti pandebãt. Hec
glo. Que ꝑ ipm textuꝫ declarat. ꝙ ſicut illa
rerũ cõmunitas erat turbarũ. ſic ⁊ ſignoꝛũ
virtus erat apoſtoloꝝ. Nec huic repugnat
quod ſequit᷑ ante ipoꝝ pedes pꝛecia fuiſſe
poſita. qꝛ vt dicit Hiero. ad demetriadem.
hoc fiebat vt docerẽt pecunias eſſe calcan
das. vl᷑ certe vt ſe ac ſua apoſtolice diſpoſi/
tioni cõmitterent. ſicut docet Ambꝛo. ſuꝑ
epiſtolã ſecũdã ad Coꝛinth. vbi de apoſtol᷑
dicit. Quãtũ ad p̄ſentē vitã ꝑtinet pauꝑes
videbant᷑. ſed ſpũales diuitias credentibꝫ
largiebãtur. egeni in terris. ī celis diuites.
vt nihil hñtes. omĩa autē poſſidẽtes. Hoc
em̄ fuit in apl᷑is glorioſuꝫ. vt ſine ſollicitu/
dine ⁊ nomīe poſſidẽdi. nõ ſolũ ea q̄ in poſ/
ſeſſionibꝫ erãt. ſed eoꝛũ dños poſſiderent.
Hec Ambꝛo. In quibꝫ inſinuat ꝙ apoſto/
lis in ſua egeſtate manentibꝫ. eoꝛũ diſpoſi/
tioni quo ad res ⁊ ꝑſonas ꝑmitiua illa ec/
cleſia ſuberat. hãc tñ reꝝ diſpoſitionē ma/
luerũt cõmittere alĳs. ſic in actibꝫ ꝯſeq̄nter

legiẜ. Nõ eſt equũ nos relinq̃re verbũ dei.
⁊ miniſtrare mēſis. Qđ quidē dixerunt. vt
diſtractionez miſtrãdi refugerēt. nõ qꝛ ꝑ il/
lud miniſteriũ aliq̃d poſſiderēt. Un̄ ⁊ Pe/
trus in eadē vrbe vbi hec fiebãt paupi ele/
moſynã a ſe petenti rn̄dit. Aurũ ⁊ argentũ
nõ eſt mihi. Ubi glo. Memor illiꝰ p̄cepti.
nolite poſſidere aurũ neqꝫ argentũ. pecuni
am q̄ ad pedes apl̕orũ ponebaẜ. nõ ſibi re/
condebat. ſed ad vſus paupeꝝ q̇ ſua patri/
monia reliquerãt. Hanc etiã formã paupꝑ/
tatis ⁊ iohes euãgeliſta ſuauit cũ diſcipul̕
ſuis. inter q̇s duobꝫ q̇ magnas reliquerãt
opes ꝓ nimia egeſtate tentatis. ſicut ſcribiẜ
in eiꝰ legenda. ait. Nunq̇d nõ valet manus
dñi vt faciat ſeruos ſuos diuitijs affluen/
tes. Sed in h̄ certamē ſtatuit aiaꝝ. vt ſciãt
ſe eternas habituros diuitias. q̇ ꝓ eiꝰ noīe
tꝑales opes hr̄e noluerũt. Eandē pauꝑta/
tis diſtrictionē Thadeꝰ ſeruauit apl̕s. ſi/
cut ſcribiẜ in p̄mo libro eccl̕iaſtice hyſtorie
ꝙ cũ poſt chriſti aſcenſionē abagarꝰ rex ſa/
natus a p̄fato apl̕o. p̄ciperet eidē dari au/
rũ ⁊ argentuz. ille nõ accepit dicēs. Si nr̄a
reliquimꝰ. quõ accipiemꝰ aliena. Sz apl̕s
paulus de ſe ſimul ⁊ ceterꝭ apl̕is ait ad Co
rinth. Uſqꝫ in hanc horã ⁊ eſurimꝰ ⁊ ſitimꝰ.
⁊ colaphis cedimur. ⁊ īſtabiles ſumꝰ. Ubi
glo. Uſqꝫ in hãc horã. id eſt ꝯtinue. Et ali/
bi ad Corinth. in fame ⁊ ſiti. frigore ⁊ nudi
tate. Hanc penurioſam vitã duxiſſe apl̕m.
nõ ad tempꝰ ſed ꝯtinue hec p̄fata gloſa in/
ſinuat. ⁊ ſupiꝰ allegata chryſoſtomi de lau/
dibꝫ pauli auctoritas cõfirmat. Si qñ igiẜ
dicit ſe habere om̄ia ⁊ abundare. nec debet
nec poteſt intelligi q̄ntũ ad opulentiaz ſiue
affluentiã rerũ. ſed q̄ntuz ad ſufficientiam
mentis. De qua Augꝰ. in lib. de beata vita
Nullus ꝑfectꝰ aliquo eget. ⁊ qđ videẜ corpi
neceſſariuz ſumet ſi affuerit. ⁊ ſi non affue/
rit iſtarũ rerũ nõ frangeẜ inopia. Et ſi forte
quis dicat apl̕m aliquas ſecũ tuliſſe pecu/
nias. qꝛ periculis ſe dicit expoſitũ fuiſſe la/
tronũ. apte cõtrariaẜ ambroſio. qui p̄fatuz
locũ tractans in originali. ſic ait. Cũ in ciui
tate diabolus eũ occidere nõ poſſet. latro/
nes ſibi excitabat in via. cuz nihil ferret qđ
latrones cuperēt. Hec ſacer Ambro. Cui
⁊ Chryſo. ꝯſonat de laudibꝫ pauli. Job cũ
oues ⁊ boues hr̄et innumeras erat in pau
peres liberalis. Paulus ꝟo nil ampliꝰ cor/
pore ſuo poſſidens. de hoc ip̄o ſufficienẜ in

digentibꝫ miniſtrabat. Mirã pauli ex hac
laude ꝑpendere valemꝰ inopiã. cũ nil p̄ter
corpus hr̄et. ac ꝑ hoc nihil qđ latro capere
poſſet. mirã nihilominꝰ affluentiã cum nõ
ſolũ ſibi ſufficeret. verũetiã in alios abun/
daret. Deniqꝫ nec loculorũ chriſti ad p̄fatã
ꝑfectionis formã vlla inueniẜ diſſonantia.
ſi quõ ⁊ quare ipos hr̄e dignatꝰ fuit pia mē
tis attentiõe penſeẜ. Nam vnigenitꝰ dei. cũ
diues eſſet in om̄es. ꝓ nobis adeo factꝰ ege
nus vt alieno cibo veſcereẜ. nõ ſine magna
diſpenſatione diuini cõſilij loculos fecit de
ferri. quorũ tamē cuſtodie illum deputauit
diſcipulũ quē furē ac ꝓditorē p̄ſciebat eſſe
futurũ. Habuit em̄ loculos chriſtꝰ ad con/
ſolandũ infirmos. ad reuellendum impro/
bos. ⁊ ad informandũ ꝑfectos. Unde ⁊ hu
iuſmodi actꝰ. ſ. habere loculos in chriſto re
ſpectu infirmorũ fuit ꝯdeſcenſiuꝰ. ad cõſo/
landũ eos q̇ ꝓprijs loculis carere nõ volũt.
ſicut Augꝰ. ait in lib. de oꝑe monachorum.
Dñs more miſericordie ſue infirmioribꝫ cõ/
patiens. cũ ei angeli poſſent miniſtrare. lo/
culos habebat. q̇bꝫ mitteretẜ pecunia q̄ con
ferebaẜ vtiqꝫ a bonis fidelibꝫ eoꝝ victui ne
ceſſaria. q̇s loculos inde cõmēdauit Reſpe
ctu aũt impioꝝ fuit actus cõmonitoriꝰ. pri
mo quidē ad reuellendũ hereticos. q̇ locu
los reprobãt ⁊ deteſtanẜ. Un̄ Augꝰ. ſuper
Johem omel̕. xlviij. Quare loculos habu
it cui angeli miniſtrabãt. niſi qꝛ eccl̕ia locu/
los ipius habitura erat. Un̄ ⁊ loculos ha/
bebat vt doceret nõ eſſe peccatum loculos
habere. In his Augꝰ. manicheoꝝ reuellit
impietatē. ꝯdemnantiũ eccl̕ie ſtatũ ꝓpter re
rũ tꝑaliũ poſſeſſionē. Scđo cõmonitorius
fuit ad deterrendũ auaros q̇ loculos cõcu
piſcunt. Neqꝫ em̄ ad mitigationem cupidi/
tatis dñs inde loculos cõmiſiſſet. ipe tamē
adeo cupiditatis igne exarſit. vt ipm domi
nũ p̄cio paruo venũdaret. Unde ⁊ Chry/
ſo. ſuꝑ Johem omel̕. lxv. Si vero q̇s ſcru/
tabiẜ q̇d furi exiſtenti loculos cõmiſit pau
perũ. ⁊ diſpenſare fecit auarũ exiſtentez. vt
omnē abſcinderet occaſionē. Et em̄ ſuffici
entē habebat ex loculo cõcupiſcentie miti/
gationē. ſed ꝓpter nequiciã multã quã vole
bat cõprimere chriſtus multa ꝯdeſcenſiõe
ad eũ vtens. nõ incuſabat ſurripientez ob/
ſtruens ꝑniciosam ꝯcupiſcentiã ⁊ oēm au/
ferens occaſionē. Hucuſqꝫ Chryſo. aperte
declarans. ꝙ nõ penuria pauꝑtatis. ſed ne/

quiſcia cupide mentis cauſa fuit tante impi
etatis. Reſpectu vero pfectorũ fuit act⁹ in/
formatori⁹. Siquidẽ quãtũ ad modũ ha/
bendi forma fuit pfectiõis in eccl'iaſtic ꝑſo
nis. maxime cenobitis. vt ad exemplũ chri
ſti ꝛ diſcipuloꝝ ei⁹ nullus ſibi quicq̃ appro
priet. ſed habeãt oĩa in cõmuni. Vñ Au
g⁹. omel'. lx. ſup Johẽm. Habebat dñs lo/
culos. ꝛ a fidelib⁹ oblata ꝯſeruãs. ſuoꝝ ne/
ceſſitatib⁹ ꝛ alijs indigentib⁹ tribuebat. tũc
pmũ eccl'iaſtice pecunie forma eſt inſtituta
vt intelligerem⁹ qđ p̃cepit nõ cogitãduz de
craſtino eſſe. nõ ad hoc fuiſſe p̃ceptũ vt ni/
hil pecunie ſeruaret a ſanctis. ſed ne deo p
pter iſta ſeruiat. Hec Aug⁹. Qui formã re/
gulariter viuentiũ deſcribens. ſicut habet
xij. q. i. ait. Cũ hui⁹ nr̃e ꝯgregatiõis frẽs nõ
ſolũ facultatib⁹ ſed etiã voluntatib⁹ ꝓprijs i
ipa ordinis ſuſceptione renũciauerint. cer
tũ eos nihil habere. poſſidere. dare vl' acci/
pere ſine ſupioris licẽtia debere. Quãtum
aũt ad modũ diſpenſandi forma fuit perfe
ctionis in eccl'ie p̃lat. vt exemplo chriſti bo
na eccl'iaſtica diſpẽſent ad ſuſtentationem
miniſtroꝝ eccl'ie. ꝛ ad pauperũ releuandas
miſerias. Vñ Chryſo. ſup Johẽm omelia
lxxi. de locul' chriſti loquẽs queſtionez ꝓpo/
nit. Qualiter inquit nõ perã. nõ virgã. non
es iubens deferre. marſupiũ ferebat. Re/
ſpondẽs ſubdit. Ad inopũ miniſterium vt
diſcas qm̃ valde pauperẽ ꝛ crucifixũ hui⁹
oportet partis multã facere ꝓcurationem.
Multa em̃ ad nr̃am diſpenſans doctrinã
agebat. In his oñdit Chryſo ꝙ viris pfe/
ctis cõpetat miſerabiliũ ꝑſonaꝝ gerere cu
rã. qđ maxime locuz habet in p̃latis eccl'ie.
quoꝝ pfectioni ꝯſonat vt ꝛ ſpũaliter ꝛ etiã
tꝑaliter paſcẽdis ſibi cõmiſſis gregib⁹ intẽ
dant. Vñ Proſper in lib. de vita ꝯtempla/
tiua. Scientes viri ſcti nihil aliud eſſe res
eccl'ie. niſi vota fideliũ ꝛ p̃cia pctõꝝ ꝛ patri/
monia paupeꝝ. nõ eas vẽdicauerũt i vſus
ſuos vt ꝓprias. ſed vt cõmendatas paupib⁹
erogauerũt. h̃ eſt poſſidẽdo ꝯtemnere. non
ſibi ſed alij poſſidere. et nec cupiditate ha/
bendi eccl'ie facultates ambire. ſed pietate
ſubueniẽdi eas ſuſcipe. ꝛ qđ hz eccl'ia cũ oĩ
bus nihil habentib⁹ habere cõmũe. nec ali
quid inde eis q̇ ſibi ſufficiũt de ſuo eroga/
re. cũ nihil aliud ſit hñtib⁹ dare q̃ꝫ perdere.
Quãtũ vero ad modũ vtendi forma fuit p
fectionis ipis aplis ac ceteris hmõi paup/
tatem pfeſſis. vt cũ ex amore paupratis ſp
carere locul' cupiant. ſolũ qñ apte neceſſita
tis vrget articulus loculos ferãt. Ipe ſiq̄/
dem chriſt⁹ ſuſtentabat a ſuſcipiẽtib⁹ vel a
mulierib⁹ comitãtib⁹ eũ. ſicut in Luca ſcri/
bitur. ꝙ ibãt cũ eo mulieres q̃ miniſtrabãt
ei de facultatib⁹ ſuis. Cũ tñ p ſamariã trã/
ſiuit. in q̃ quidẽ ciuitate vt dicit euãgeliſta
hoſpitiũ habere nõ potuit. de loculis vixit.
ſicut dr in Johe. ꝙ diſcipli abierãt in ciui/
tatẽ vt cibos emerent. Vñ ſup illud Luce
qñ miſi vos ſine ſacculo ꝛ ſine pera. dic̃ glo.
Si p inhoſpitales regiões trãſimus. plu/
ra viatici cauſa licet portari q̃ꝫ domi habe/
amus. Conſtat aũt ꝙ valde paup eſt q̇ plu/
ra portat in via q̃ꝫ habeat vbi habitat habi
tatione determiata. Et ſi forte q̇s dicat p/
fectionis formã nullo tpe eſſe intermitten/
dã. Rñdet ad h̃ Beda ſup Lucã dicẽs ſup
illud. Nunc q̇ habz ſacculũ tollat ſil'r ꝛ pe/
rã. nõ eadẽ viuẽdi regula pſecutõis q̃ pacis
tpe inſinuat. Sunt nãq꞉ ꝟtutes que ſemp
obnixeq꞉ tenẽde ſunt. ꝛ ſunt q̃ tpe locoq꞉ ꝓ/
uida ſunt diſcretiõe mutãde. Quis em̃ ne/
ſciat viſcera miſericordie. benignitatẽ. hu/
militatẽ. patientiã. modeſtiã. caſtitatẽ. fidez
ſpem. charitatẽ. ꝛ his ſil'ia. ſine vlla tempo/
rũ intercapedine eſſe ſeruãda. At ꝟo famẽ.
ſitim. vigilias. nuditatẽ. lectionẽ. pſalmodi
am. orõnẽ. laborẽ operãdi. doctrinã. ſilenti
um ꝛ cetera huiuſmodi. ſi q̇s ſemp exequẽ/
da putauerit. nõ modo ſe boꝝ fructu priua
bit. ſed ꝛ notã indiſcrete obſtinatõis incur
ret. Magiſter itaq꞉ deuſq꞉ ꝟtutũ vt modũ
diſcretiõis inſinuet. miſſis ad p̃dicãdũ di/
ſcipulis. ne q̇d tollerent in via p̃cepit. vide
licet ordinãs vt qui euãgeliũ ãnunciãt de
euãgelio viuãt. Mortis vero tpe illo inſtan
te ꝛ tota ſimul gente paſtorẽ gregẽq꞉ perſe/
quẽte congruã tempi decreuit regulã. pe/
cuniã ſcz victui neceſſariã. donec ſopita pſe
cutionũ inſania temp⁹ euãgelizãdi redeat
tollere pmittẽdo. Hec Beda. Ex p̃dictis igi
tur patenter elucet ꝙ omis pfectiõis ſplẽdor
ꝛ ſpeculũ ieſus chriſt⁹ ob ſex rõnes p̃fatas
ac triplicẽ vtilitatẽ aggregatiõe quadã in p
fectionis ſenariũ ꝯſurgentẽ. mirabili quo/
dã modo in hñdo loculos ꝛ infirmos ſim/
plici modo conſolat. ꝛ impios duplicit ar/
guit. pfectos trib⁹ modis informat. In q̇/
bus ꝛ illud eſt omi admiratiõe et laude ac
imitatione digniſſimum. ꝙ ſic paupratem

chriſtus tenuit.vt ſtatū diuitū nō damna/
ret.ſic ⁊ habentib9 pecuniā ꝯformē ſe reddi
dit.vt pauptatis ſumme formā pfecte fua/
ret.Unde ſup illud Matth.vade ad mare
Glo.Dn̄s tante fuit pauptatis vt vnde tri
buta ſolueret nō haberet.Judas quidē cō
munia in loculis habebat.ſed res paupeꝝ
in vſus ſuos cōuertere nefas duxit.idip̄m
dans exemplū nobis.Hec glo.Nō igiꝛ lo/
culi chriſti ad fomentū cupiditatis trahen
di ſunt.Sicut em̄ in ſaluatore nr̄o crucifi/
xo nil fuit qđ ſeculares glorias aut delici/
as ſaperet.ſic nil egit.nil docuit.p qđ mun/
di diuitias appetendas eſſe monſtraret.q̄n
potius vt nos ad pfecte pauptatis amorē
accenderet.in hui9 mūdi campū hoſtez ex/
pugnatur9 ingrediens.de pauprima mr̄e
pauprim9 prodijt.ſed ⁊ hoſtiam deo pr̄i vt
pontifex offerens nudus in cruce pepēdit.
necnō vt veritatſ ei9 tanꝗ̄ pfectiſſime recti
tudinis nequaꝗ̄ diſcordaret mediū ab ex/
tremis.tota vita ip̄ius camin9 pauptatſ fu/
it.Huius igiꝛ inuictiſſimi ducis nuditate
tanꝗ̄ armatura circūdati.⁊ in eo ſolo ſpe/
rantes q̄ ait.cōfidite ego vici mūdū.in ip̄i9
pauperis crucifixi nomīe hoſtiles excipia/
mus inſultus.

Tercie reſpōſionis ſecūda pticula octa
uūq̄ꝫ capitulū.in q̄ poſſeſſionū leuiticarū ⁊
eccl'iaſticarū affluentia monſtraꝛ pfectioni
pauptatis nō eſſe ꝯtraria ſed ⁊ cōmēdatio
diuitiarū oſtendiꝛ nō eſſe ſecura.

Aupertatſ ſiquidē odibile bonū re
p troactis tpib9 in tanto fuit horrore
ſenſualitati mortaliū vt ante chriſti
aduentū vix quātūcunq̄ꝫ pfectus p̄cioſita/
tem ip̄i9 agnoſceret.Poſt vero in tanta fu/
it admiratiōe ſpūaliū atq̄ꝫ ſapientiū.vt vix
quātūcunq̄ꝫ puerſus heretic9 ip̄i9 dignita/
ti derogaret.excepto dūtaxat vigilantio q̄/
dam.Qui cū ad interp̄tationē ſacri docto
ris Hieronymi dormitaſſet iam dudum.
nūc p nouū quendā pauptatſ hoſtē illo nō
minus improbuz euigilaſſe videꝛ.Ille ni/
mirū cōtra pauptatis pfectionē ⁊ ſuſtenta/
tionē pauperū ſanctorū ſui pectoris virus
euomuit.hic autē bonorū tempaliū afflu/
entiā in culmine pfectiōis euāgelice collo/
cans.ip̄orūq̄ꝫ voluntariā carentiā.vt imp/
fectam ⁊ ſupſtitioſam calūniās illi9 ſe fateꝛ
diſcipulū.qui ꝯtra euāgelizantiū ⁊ mendi/
cantiū paupeꝝ ordīes libellū cōpoſuit.quē

ſedes ap̄l'ica ꝯdēnauit.Quē etiā nō paruā
temeritate velut innocentē excuſat.ip̄iuſq̄ꝫ
doctrinā cōmendat ⁊ approbat.nō ſine in/
iuria multa ſedis iā dicte.cum nil aliud ſit
auctorē dānati libelli innocētē aſſerere.q̄ꝫ
dānantis iudiciū reprobare.Inſurgēs igi
tur temerari9 in ſerie ſui libri exordio ad/
uerſus paſtorē eccl'ie.vt paupeꝝ ip̄ius gre/
gem inuadat atrocius.primū ſe armat poſ
ſeſſionib9 leuitarū.Nā in hoc pſuaſiōis ſue
ſumma cōſiſtit ꝙ cū forma pfectionis euā/
gelice in leuitis p̄ceſſerit.quib9 a dn̄o colla/
te fuerūt decime.p̄mitie ⁊ oblatiōes ad vi/
uendū.ciuitates ad habitandū.⁊ ſuburba/
na ad alenda pecora.ſi nouū teſtamētū ve/
teri nō repugnat q̄n potius cōſonat.q2 ro/
ta erit in medio rote.nullo modo ſm̄ h̄ no/
ue legis pfectio cōſiſtit in carētia hm̄ōi poſ
ſeſſionū.ſed poti9 in habēdo eas vt domi/
no dedicatas.In hac autē pſuaſione quaꝫ
p multas verboruz venaꝛ ambages.nō ſo/
lū veritati.ſed ſibijp̄i ꝯtradicit apte.In p̄/
cedenti ſiquidē libro cū abſtinētie pfectio/
nem impugnaret.aſſeruit vinū fuiſſe p̄hibi
tuz filijs aaron ſacerdotib9 tanꝗ̄ impfectiſ.
nūc aūt illos eoſdē ī affluētiā poſſeſſionū p
fectos aſſerit.q̄ſi verbi p̄oris oblitus.vel ſi
forte memoriā habuit.in tantā deuenit er/
roris caliginē.vt putaret ꝙ abſtinere a de/
licijs ſit impfectū.⁊ poſſidere diuitias ſit p
fectum.Inſup ⁊ cū paulo ante docuerit ꝙ
in ꝯtemptu omīs ꝓprietatis euāgelice pfe/
ctionis cōſiſtit inceptio.⁊ ſacerdotes leui/
tici generſ habuerūt vxores ⁊ filios.ad q̄s
bona ſua tanꝗ̄ vere ꝓpria hereditaria ſuc/
ceſſione trāſmittebant.neceſſario ſequiꝛ ꝙ
pfectio euāgelica in leuitis nō fuit.vel ꝙ ab
dicatio ꝓprietatis nō eſt initiū pfectiōis hu
iuſmodi.ac p hoc manifeſte cōuinciꝛ ſibijp̄i
eſſe contrari9.Contrariaꝛ etiā ip̄i veritati.
Si em̄ forme vite leuitice pfectionez legis
euāgelice veraciter ꝯtinet.cū pfectio modi
viuendi tā in veteri teſtamēto q̄ꝫ ī nouo ſu/
premū teneat locū.⁊ pfectio legis pfectioni
euāgelij equatur.neceſſe eſt ſummū legis ⁊
ſummuz euangelij tā in merito q̄ꝫ ī premio
inter ſe equari.ac p hoc teſtamentuz teſta/
mento.p̄miſſio p̄miſſioni.ſacerdotiū ſacer/
dotio coequaꝛ.Si igiꝛ lex neminē ad pfe/
ctū duxit.nec euāgeliū.ſi nō p legē iuſticia.
nec p euāgeliū.ſi etiaz qui ſub lege erāt ſub
maledicto fuerūt.⁊ q̄ ſub euāgelio.Fruſtra

ſigit dei fili⁹ eſt incarnatus ⁊ paſſus. fruſtra
tráſlatū eſt ſacerdotiū. fruſtra leg̃ obſuan
tia ꝓ maiori parte abolita. ⁊ euãgelica veri
tas introducta. q̃ oĩa cū ſint falſa ⁊ impia ⁊
prorſus abijciēda tãq̃ʒ heretica. neceſſario
ꝯcludit ⁊ illud eſſe erroneū ex q̃ hec ſequũt
ſcʒ ꝙ in forma vite ſacerdotū legaliū. euan
gelice ꝑfectiõis altitudo ꝯſiſtat. Vñ aplꝰus
ad Heb. Si ꝯſummatio inq̇t. i. ꝑfectio ſm
glo. ꝑ ſacerdotiū leuiticū erat. q̇d adhuc ne
ceſſariū fuit ſm ordinē melchiſedech et nõ
ſm ordinē aaron dici. Tráſlato em̃ ſacer/
dotio neceſſe eſt vt ⁊ leg̃ tráſlatio fiat. Vbi
glo. Hic incipit noui ⁊ veter̃ teſtamēti dif/
ferentias dare. q̃ illud imꝑfectū. Cui etiã
ꝯſonat illud qđ ſubſequēter adiungit ideʒ
aplꝰus. Vmbrã inq̇t hñs lex futurorū bo/
noꝝ nõ ipſam imaginē reꝝ. nunq̃ʒ p̃t accedē
tes ꝑfectos facere. Vbi glo. Lex vmbram
hñs nunq̃ʒ p̃t facere ꝑfectos v̾tutib⁹ et bo/
nos pontifices. Nõ eſt igit ꝑfectio virtutū
⁊ ꝯſilioꝝ euãgeliſ in lr̃ali obſuãtia manda
torū legaliū. ⁊ in modo viuēdi illoꝝ pontifi
cū req̇renda. niſi ſicut in figura ⁊ vmbra. q̃
h modo dicit rota eſſe in medio rote. nõ ꝑ
lr̃alis obſeruãtie equitatē ĩ teſtamēto vtro/
q̃ʒ. ſed ꝑ ſpũalis intelligētie enigmaticã p̃fi
gurationē. Q̄ ſi q̇s obijciat ſicut et hic cui
r̃ndemus allegat ꝙ forma p̃fata indicta ſit
ſacerdotib⁹ ꝑ ezechielē. q̇ nõ vmbraticū ſed
ſctm̃ ⁊ verū eccl̃ie templū deſcribit. attēdat
qđ ibidē p̄mittit ꝙ ſacerdos virginē ducat
vxorem. ⁊ in ſacrificio agnos ⁊ vitulos offe
rat. Eadē igit rõne qua ꝑfectio euãgelica ĩ
leuiticarū poſſeſſiõib⁹ p̄ceſſiſſe d̾cernit. ⁊ in
eorū vxorib⁹ ⁊ ſacrificijs atq̃ʒ obſeruantijs
ceteris fuiſſe monſtrat. Qđ ſi veꝝ eſt ad ꝑ/
fectionē euãgelicã ſpectat ꝙ ſacerdotes no
ue legis vxores ducãt. hircos ⁊ vitulos of/
ferant. ⁊ p̄mi cū tubis ad bella procedant.
Que cū abſurda ſint nõ eſt requirēda vere
ꝑfectionis deſcriptio in tēplo illo ſm litte/
rã. ſed ſm allegoriã. Vnđ Hiero. ad nepo
tianū. Neq̃ʒ v̾o mihi aliq̇s opponat. diues
in iudea templū. mēſas. lucernas. thuribu/
la. patellas. cyphos. mortariola. ⁊ cetera ex
auro fabrefacta. tūc hec ꝓbabant a domi/
no qñ ſacerdotes hoſtias ĩmolabãt. et ſan/
guis pecudū erat redēptio pctõrū. q̃ʒq̃ʒ hec
omĩa in figura p̄ceſſerint. Nūc vero cū pau
pertatē domus ſue paup dñs dedicauerit.
cogitem⁹ crucē eius. ⁊ diuitias lutuʒ puta

bim⁹. Quid miramur ꝙ chriſt⁹ vocat ini/
quū mãmona. q̇d ſuſcipim⁹ ⁊ amam⁹ qđ pe
trus ſe nõ habere teſtat. Alioq̇n ſi tm̃ lr̃aʒ
ſeq̇mur. ⁊ in auro atq̃ʒ diuitijs ſimplex noſ
delectat hyſtoria cū auro obſuemus ⁊ cete
ra. Ducãt pontifices vxores v̾gines. lepra
corꝑis anĩe vicijs p̄ferat. creſcamus. multi
plicemur ⁊ repleam⁹ terrã. figam⁹ ſeptimo
menſe tabernacula ⁊ ſolēnia ieiunia bucci/
nis cõcrepem⁹. Q̄ ſi hec oĩa ſpũalib⁹ ſpũa/
lia cõparãtes ſic intelligam⁹. vt domin⁹ in/
tellexit ⁊ interp̄tat⁹ eſt ſabbatū. aut aurū re
pudiem⁹ cū ceter̃ ſupſtitionib⁹ iudeorum.
aut ſi aurū placet. placeãt ⁊ iudei. q̇s cū au/
ro aut ꝓbare nobis neceſſe eſt. aut damna/
re. Hucuſq̃ʒ Hiero. Ac q̃ luce clarius rõ p̄/
miſſa diſſoluit. ⁊ euãgelice paupꝛtatis perfe
ctio noue legi ꝓprie ꝯuenire docet. Nequa/
q̃ʒ igit intelligendū eſt bona leuitaruʒ dño
dedicata fuiſſe. tanq̃ʒ in ſe ſint aliq̇d ſancti/
tatis habētia. ⁊ nõ poſſint eſſe occaſio culpe
ſed q̃ deputãtur ſuſtentatiõi illoꝝ qui do
mino famulant. Quoꝝ etiaʒ dñs poſſeſſio
dicit. q̃ ſicut alij viuebãt de fructib⁹ terra/
rū ſuaꝝ. ſic ⁊ hi de ꝓuentib⁹ diuinoꝝ mini/
ſterioꝝ. ita tñ ꝙ ea q̃ inde ꝑcipiebãt ꝓprieta
tis iure ad ſuos vt dictū eſt tráſmittebant
heredes. q̃ ſicut illis nõ indicta erat caſti/
tatis ĩtegritas. ſic nec ꝯſulta paupꝛtas. Vñ
Hiero. ad euſtochiū. Alia fuit in veteri le/
ge felicitas. in qua beat⁹ dicit. q̇ habet ſemē
in ſion. ⁊ repromiſſio fit diuitiaꝝ. Statim
vt fili⁹ dei ingreſſus eſt ſuꝑ terrã. nouã ſibi
legē inſtituit. vt q̇ ab angelis adorabat in ce
lis. hr̃et angelos et in terr̃. Tūc holoferni
caput iudith ꝯtinens amputauit. tūc iaco/
bus ⁊ iohãnes relicto p̄re retbi ⁊ nauicula
ſecuti ſunt ſaluatorē. affectum ſanguinis ⁊
vincula ſeculi ⁊ curã dom⁹ parit relinquen
tes. Tunc p̄mū auditū eſt. q̇ vult venire p⁹
me abneget ſemetip̄m. ⁊ tollat cruceʒ ſuã ⁊
ſeq̃tur me. Nemo em̃ miles cū vxore ꝑgit
ad preliū. Diſcipulo ad ſepulturaʒ p̄ris ire
cupienti non ꝑmittit. Vulpes foueas hñt.
⁊ volucres celi nidos. filius autē hoĩs non
habet vbi caput ſuū reclinet. ne forte cõtri/
ſteris ſi anguſte ꝑmãſeris. In his Hiero.
patent inſinuat. ꝙ ſicut ſtatui teſtamēti ve/
teris diuitie cõpetebãt ⁊ nuptie. ita ꝑfectio
ni noue leg̃ paupꝛtas ⁊ caſtitas. Sicut igi/
tur v̾ginitas ꝑ chriſtū introducta legē non
ſoluit ſed impleet. ſic nec paupꝛtat̃ ꝯſiliū legē

deſtruit.ſed ↄſūmat.qꝛ nec in eadē lege euā
gelica ↄſilia ꝑceptꝭ ↄ̄riant̃.ſed potiꝰ addūt
ad ꝑfectionē iuſticie. Cōcludit̃ igit̃ ꝑ hec ꝙ
ſicut a rōne diſſonū eſt formā ꝑfecte caſtita
tis ↄſtituere in vxoribꝫ ſacerdotū legaliū.
ſic ſane doctrine aduerſat̃ ꝑfectionē paup/
tat s collocare in poſſeſſionibꝫ leuitarum.
His ↄſonat Bern̄.de colloquio ſimonis ⁊
ieſu. Longe inquit aliud eſt in luto aq̄rum
multarū diuiſi fundo marꝭ iter capere ter/
rena licite poſſ.dēdo.aliud ipaꝫ nouis greſ
ſibus nudā calcare oīa relinquendo.ſed
tempori grē ꝑrogatiua hec debebat̃. petro
nouū iter ⁊ nō typus itinerꝭ ſeruabat̃.An/
tiquoꝝ ſane patrū diebꝫ donec in terris vi/
deret̃ ⁊ ↄuerſaret̃ inter homies dn̄s maie/
ſtatis.nō erat euāgelice forma ꝑfectionis.
ſed ſpiritū dn̄i ſolo interim ſpū ſequebātur
At cū verbū caro factū eſt ⁊ habitauit ī no
bis.iā in eo tradita eſt imago vite ⁊ cōuerſa
tionis exemplar.qđ oportet etiā corporali
ter imitari.vt vtroqꝫ ſequētes veſtigio non
vlterius cū pr̄iarcha Jacob altero femore
claudicemus. Neqꝫ hoc dicimꝰ tanq̄ꝫ ſi ſal
nari ħ tempe ſi ſecꝰ quis egerit nequeat.ſed
vt gradū agnoſcat ꝓpriū.⁊ locū ꝑfectōiſ aut
diſcipulatꝰ officiū nō vſurpet. Hec Bern̄.
Per que cupidorū atqꝫ error ꝑuerſus eli/
ditur.a q̄bus ſub pietatis ſpecie ꝑ antiquo
rū patrū diuitias pauꝑtas impugnat̃. Ex
q̄bus ⁊ illud cōſequit̃ ꝙ is cui reſpondemꝰ
nō tanq̄ꝫ pauꝑtatis amicꝰ ſed aduerſarius
pauperū ſuꝑ huiuſmōi poſſeſſiones ſe fun/
dans.ꝑfectionis fundamēta nō ſtatuit ſed
ſubuertit. Perfectionē igit̃ pauꝑtatis extre
me legalis obſeruātia nō oppugnat.ſed nec
forma viuēdi aplorū.nec loculi chriſti.nec
ꝓmiſſio centupli.ſicut ex antedictis eſt pa/
tens.inſuꝑ nec affluentia facultatū eccleſie.
q̄ velut armatura ↄſequēter ſe munit pau/
perū hoſtis.nō tā ad defenſandū ſtatuꝫ ec/
cleſiaſtice celſitudinis.q̄ꝫ ad deijciendū cul
men euāgelice pauꝑtatis. Si em̄ poſſeſſio
nes eccl̄ie cōmendaret.vt licitas.vt expedi
entes.vt ꝑfectiōi cōpoſſibiles.in his qui cō
muniter poſſidēt.⁊ his q̄ ſctē diſpēſant.viā
ſequeret̃ ſctōꝝ doctorū ⁊ canonū ↄfutanti
um ꝑuerſos hereticos.q̄ eccleſiaꝫ dei ꝓpter
poſſeſſiones acceptas a ſtatu iuſticie ⁊ ꝑfe/
ctionis aſſerūt eſſe collapſam.nec ſctē pau/
pertati ꝑiudicat̃ in aliquo doctrina hmōi.
ꝑ eo ꝙ varij ſunt in ea ꝑfectiōis modi.ſicut
circa rn̄ſionis huiꝰ ꝑncipiū fuit oſtenſum.
Nunc autē qꝛ ſuadere conat̃ poſſeſſiōes ec
cleſiaſticas ad ꝑfectōis facere culmen.tanq̄ꝫ
ꝑfectius ſit in eis i chriſto affluere q̄ꝫ ꝓ chri
ſto carere.nō ſolū gloriā pauꝑtatis euacu/
at.verūetiā fundamenta ipiꝰ eccl̄ie ſubruit.
dū chriſtū ⁊ aplos tꝑalia poſſediſſe ad dan
dū ꝑfectōis exēplū mōſtrare ↄtēdit. Etem̄
cū chriſtꝰ de ſe diceret ꝙ nō haberet vbi ca
put reclinaret.hic ecōtrario dogmatizat ꝙ
domū habuit.qꝛ dixiſſe legit̃. domus mea
domꝰ orōnis vocabitur. Et poſt ſubdit ꝙ
chriſtꝰ iure ꝓprietario vbi caput ſuū reclina
ret inter hoīes factꝰ homo nō habuit. qui
tanq̄ꝫ verꝰ deus omniū leuitaꝝ bona poſſe
dit. In q̄ miro modo ſe on̄dit oīm veritatꝭ
intelligentia nudū.q̄ſi neſcientē diſtingue/
re inter ea que chriſti diuinitatē ⁊ ipſiꝰ hu/
manitatē reſpiciūt. Q̄ em̄ chriſtū dicimus
fuiſſe pauperē ad eiꝰ refert humanitatē aſ/
ſumptā.in qua ꝑfecte viuēdi nobis mon/
ſtrauit exēpla.nō autē ad diuinitatꝭ eiꝰ po/
tentiā.ſcḋm quā nō ſolū templū ⁊ bona leuiti
ca eiꝰ dn̄io ſubiacent.verūetiā celū ⁊ terra ⁊
oīa q̄ celi ambitu ↄtinent̃.dicente ꝓpheta.
Dn̄i eſt terra ⁊ plenitudo eius. Ei vero qđ
dicit ꝙ chriſto tanq̄ꝫ vero ſacerdoti pater i
manu oīa dedit.⁊ ꝙ ſacerdotij iure leui/
taꝝ bona poſſedit.ipemet paulo poſt aꝑte
ↄtradicit.cū ſubdit.ꝙ nōdū trāſlato ſacer/
dotio nec decimarū nec poſſeſſionū debu/
it tranſlatio fieri. Si em̄ ſacerdotiū leuiti/
cū an̄ chriſti paſſionē ⁊ reſurrectionē trāſ/
latū nō fuit.manifeſte colligit̃ ꝙ chriſtꝰ iu/
re ſacerdotij eoꝝ que ad leuitas ſpectabāt
nil oīno poſſedit. Igit̃ tam veritati q̄ꝫ ſibi/
ipi cōtradicens.qꝛ inſtar ꝑncipis mūdi hu
ius in pauꝑrimo capite chriſto nil tꝑaliū
poſſeſſionuꝫ inuenire potuit.ad corpꝰ ipſiꝰ
ſcꝫ matrē eccleſiā ſermonē ↄuertit. De qua
friuolis q̄buſdā ꝑmiſſis auctoritate cano/
nis aſtruit ꝙ rōne maioris vtilitatꝭ agros
⁊ ꝑdia q̄ vendere ↄſueuerat poſſidere cepit
Cū idem ſic
Ex q̄bus ↄſequēter ſic arguit. Cū idem ſit
vtile ⁊ honeſtū.vt dicit Ambro.⁊ qđ eſt im/
pfectionis inquātū hmōi decliner ab hone
ſtate.et qđ eſt honeſtatis eſt ꝑfectiōis.ꝑdia
eccl̄ie viris ꝑfectis ſunt in ꝑfectiōis cumu/
lū.nō in eius detrimētū. Hec rō ipius.hec
verba.cuiꝰ rōnis ↄcluſio partim eſt vera ⁊
partim erronea. Verū eſt quidē ꝙ eccl̄iaſti
ca ꝑdia ſine detrimēto ꝑfectionis hīri poſ/

ſunt. ꝙ autē ſint ad ꝑfectionis cumulū ſen/
tire vl' dicere adeo abſurdū eſt. vt ex h̄ ſtat⁹
moduſꝗ viuēdi p̄ſentiū tempoꝝ vite chri/
ſti p̄ferat̄ ⁊ apl'oꝝ. qꝺ eſt aptiſſime falſum.
Unde Hiero. malchi monachi vitam de/
ſcribens ait. Scribere ꝓpoſui ab aduentu
ſaluatoris vſꝗ ad noſtrā etatē. i. ab apl'is
vſꝗ ad hui⁹ tp̄is fecē. quō ⁊ ꝑ quos chriſti
eccl'ia nata ſit. ⁊ adulta ꝑſecutiōibus creuit
martyriis coronata ſit. ⁊ poſtꝗ ad chriſtia/
nos p̄ncipes venerit. potētia ⁊ diuitiis ma
ior. ſed virtutib⁹ ſit minor effecta. Hucuſꝗ
Hieronym⁹. Inſup ſi predia faciūt ad ꝑfe/
ctionis cumulū. tunc q̄nto eccl'ie plura pre
dia poſſidēt. tanto q̄ in eis degūt ꝑfectōres
exiſtunt. ac ꝑ hoc nullus ab eccl'ia h̄ n̄te co/
piam p̄dioꝝ abſꝗ detrimēto ꝑfectiōis ad
religiones ſe trāſferre poteſt. q̄n poti⁹ ecō/
uerſo paupꝑtatꝭ erūnas abiicere ⁊ ad facul/
tates eccl'iaſticas aſpirare ſanctū erit atꝗ
ꝑfectū. Eius ſententie facultatē Hiero. ad
nepotianū climinās ironice ait. Sunt di/
tiores monachi ꝗ̄ ante fuerant ſeculares.
Poſſideant opes ſub chriſto paupꝑe q̄s ſub
locuplete diabolo nō habuerunt. ⁊ ſuſpiret
eos eccl'ia diuites quos tenuit mūdus an
te mendicos. Ampli⁹ ſi eccl'iaſtica p̄dia fa/
ciunt ad ꝑfectōis cumulū. nihil eſt ſm̄ chri/
ſti conſiliū vendendū dandūꝗ paupꝑib⁹. ſꝫ
totū eccl'ie agris ſeu opib⁹ aggregandū. cū
ſm̄ h̄ dogma ꝓphanū cumulatio poſſeſſio/
nū in eccl'ia chriſti ad cumulū faciat ꝑfecte
ſanctitatis. Contra qꝺ Hiero. ad demetri
adem. Alii edificēt eccl'ias. veſtiāt parietes
marmoꝝ cruſtis. colūnaꝝ moles adue/
hant. earūꝗ deaurēt capita. gēmis aurata
diſtinguāt altaria. nō rep̄hendo. nō abnuo
ſed tibi aliud ꝓpoſitū eſt. chriſtum veſtire in
paupꝑib⁹. viſitare in languētib⁹. paſcere in
eſurientib⁹. ſuſcipꝑe in his q̄ tecto indigent
⁊ maxime in domeſticis fidei. Ex his colli/
gi poteſt ꝙ p̄fata ꝯcluſio multiformē conti
net abſurditatē. Sed ⁊ ratio ip̄a nō valet.
Nā ſicut poſſeſſiones ſunt vtiles. ſic ⁊ alia
multa. vtpote vxores. ſerui. arma ⁊ tempo/
ralis potētia. ex quoꝝ retentiōe non ſequit̄
ꝙ cumulus ꝑfectiōis accreſcat. Nec ei ſuf/
fragat̄ Ambroſii verbū q̄ diffinit idē eſſe
vtile ⁊ honeſtū. loquit̄ em̄ de vtilitate bono
rū ſp̄ualiū nō terrenoꝝ. Nā eodē libro. Ni
hil vtile niſi quod ad vite illius eterne pro/
ſit grām diffinim⁹. nō quod ad delectatio/
nē p̄ſentis. Nec aliq̄ cōmoda in facultatib⁹
ſed incōmoda hec putam⁹ ſi nō reiiciātur
ea que hominū magis cū aſſunt eſtimam⁹
ꝗ̄ diſpendio cū erogant̄. Idē quoꝗ liber
a parte alia ſic ait. Nullū adminiculū p̄ſtāt
diuitie ad beatā vitā. Quod euident̄ de/
terminauit domin⁹ in euāgelio dicēs. Bea
ti paupꝑes. quoniā veſtrū eſt regnū dei. bea
ti q̄ nunc eſuritis ⁊c̄. Itaꝗ paupꝑtatē. famē.
dolorē que putant̄ mala. nō ſolū impedi/
mento nō eſſe ad beatā vitā. ſed etiā adiu/
mento eſſe euidētiſſime ꝓnunciatū eſt. ſed
⁊ illa que vident̄ bona diuitias ſatietatē. le/
ticiā expertē doloris. detrimentū eē ad fru
ctum beatitudinis dn̄ico declaratū iudi/
cio liquet. Sic ergo nō ſolum adminiculo
nō ſunt ad vitā beatā corporis externa bo/
na ſed etiā diſpendio ſunt. Hucuſꝗ Am/
broſius. Ex ⁊ in p̄dictis intelligēdis loqui/
tur de vtilitate intrinſeca ⁊ ſpirituali. q̄ idē
eſt quod honeſtas. non autē de extrinſeca
de q̄ canon habet intelligi. ſm̄ ꝙ etiā ꝓnun
ciat ſapiens vtiliorē eſſe ſapientiā cum di/
uitiis. Sunt em̄ poſſeſſiōes terrene vtiles
⁊ ſuſtentamēta nature ad opꝑa humane in/
duſtrie. nōnullis etiā ad exercitia virtutis
ꝑfecte. ſed hoc non ineſt eis ex ſeip̄is ſed ex
parte vtentis. Unde Auguſtin⁹ in fine li/
bri. vn de malū. Qui inquit bene vult vti tē
poralib⁹ bonis. nō eis amore agglutinet̄. et
velut membra animi ſui faciat. qꝺ fit aman
do. ne cū reſ[illegible]cari ceperint cum cruciatu ac
tabe fed[illegible]at. ſed eis totus ſupꝑeratur. et ha
bere illa atꝗ regere parat⁹ ſit. amittere ꝓ
ac non habere paratior. Hec Auguſtinus.
Que nunꝗ diceret ſi temporalia bona eſ/
ſent vtilia. ſm̄ ꝙ vtile idem eſt quod hone/
ſtum. quia nullus recte ſapiens paratior eē
debet honeſtatē amittere ꝗ̄ ſuare. Mul
tum igit̄ a ſapientia diſcors fuit qui in tem
poralib⁹ eccleſie bonis honeſtū ab vtili nō
diſcreuit. In ſui quoꝗ firmamentū erro/
ris. perfectiōis virtutū. et poſſeſſionis opū
ſeptiformem aſſignat germanitatē dicens.
ꝙ dominus voluit miniſtros eccl'ie ipſum
perfecte ſequi. volentes habere bona com
munia mobilia ⁊ immobilia. primo propt̄
cautelam futuroꝝ. quod eſt prudentie. ſe/
cundo ꝓpter ſuſtentationem miniſtrantiū
qꝺ eſt iuſticie. tercio in ſuſtentamentū egen
tiū. qꝺ eſt miſericordie. q̄rto i mutue chari/
tatis nutrimētū. q̄nto quietē. ſexto in alio/

rũ exemplũ ⁊ largitionẽ elemoſynaꝝ.ſepti/
mo.ꝓpter ꝯformitatẽ ad celeſtẽ curiã.cuius
participatio in idipm̃. Ex q̃b9 om̃ib9 argu/
it ꝙ hr̃e poſſeſſiões eccl'iaſticas ꝑfectionem
nõ minuit ſed ꝯſummat. Q̃ꝫ aũt p̃dictaꝝ
rationũ aggregatio ſuꝑficieten9 conſidera
ta efficax videatur ⁊ pia.ſi tñ diſcutiaꝛ inte
rius inefficax inueniꝛ ⁊ impia. Pro eo vide
licet impia.qꝛ ſi mobiliũ ⁊ immobiliũ com
munis poſſeſſio nõ diminuit ſed poti9 com
plet.q̃ nõ valent nec volũt hec poſſidere cõ
munia.ꝑfecti eſſe non poſſunt. Inſuꝑ cum
chriſtus ⁊ apl'i hmõi poſſeſſiões ĩmobiles
nõ habuerint.ſequiꝛ in eis ꝙ ꝯſummate ꝑ
fectionis exemplũ nõ effulſit. Inefficax ve
ro.qꝛ in eiſdẽ rõnib9 põt etiaꝫ aliq̃s laicus
vxorat9 bona ſua retinere.ſ.vt prudenꝛ iu/
ſte.miſericorditer.charitatiue miniſtranti
bus chriſto ſubueniat.ad illorũ quietem ⁊
alioꝝ exemplũ ſcḋm ꝯformitatẽ ſuꝑnã ĩ qua
eſt cõicatio larga bonoꝝ.aut igiꝛ talis erit
ꝑfectus.aut p̃fata rõ nullius efficacie eẽ cõ
uinciꝛ. Ampli9 ſicut eccl'iaſtica bona bñ vtẽ
tibus ſunt materia exercẽdaꝝ virtutuꝫ.ſic
etiã ab vtentib9 ſunt fomentũ multiformi/
um ꝑuerſitatũ.vtpote iniuſticiarũ ⁊ impie
tatũ carnalitatũ.contentionũ.ſimoniarũ.
ambitionũ ⁊ ſciſmatũ.nec tñ inferri põt ꝓ/
pter hmõi abuſũ.ꝙ bona hmõi habere ſit
impiũ.pari rõne inferri nõ poterit ꝙ ꝑ bo/
nã diſpenſationẽ vtentiũ ea habere ſit ꝑfe/
ctũ in ſe ⁊ abſolute vl' ꝑfecti9 q̃ꝫ carere. Vñ
⁊ illa ꝯcluſio quã poſt explicationẽ rõnum
predictarũ.in quib9 multas abſurditates
interſerit.tanq̃ꝫ finaliter intentã ſubiũgat.
nullius eſt ꝓbabilitatis.ſed magne ꝑfidie.
Ait eñ vt verbis ei9 vtamur. his cauſis p̃
dictis forte ⁊ aliĳs q̃ a ſapientib9 poſſunt in
ueniri cũ apice ꝑfectionis. Q̃ð eñ citra eſt.
imꝑfectũ eſt.bona tꝑalia eccl'ie a ꝑfectis vi
ris p̃cepit deus et voluit poſſideri. In q̃/
bus verbis manifeſte aperit.ꝙ pauꝑtatis
euãgelice ꝑfectionẽ totis virib9 elimĩare cõ
tendit. Si eñ tꝑalia bona eccl'ie poſſidere
ſic eſt ꝑfectũ vt dicit.vt om̃e quod eſt citra
illud ſit imꝑfectũ pauꝑes igiꝛ chriſti qui ni
hil oĩno poſſidere volunt.ſed totũ dant vt
vidua illa pauꝑcula.aut citra hunc ꝑfecti/
onis apicẽ ꝯſiſtũt.⁊ tunc ſunt imꝑfecti.aut
vltra ꝓcedũt.⁊ tunc ſuꝑſtitioſi ⁊ impĳ. Si
igiꝛ talis fuit chriſt9 ſicut narrat euãgelice
veritatis hiſtoria.⁊ ꝑfectorũ teſtimõio mõ/
ſtratũ eſt ſupra.tales etiã fuerũt apl'i.neceſ
ſario ſequiꝛ ſcḋm antichriſtianã doctrinaꝫ ꝙ
chriſtus ⁊ ei9 diſcipuli vel ſuꝑſtitioſi fuerit
vl' imꝑfecti. Inſuꝑ ſi hec tꝑalia bona chri/
ſtus p̃cepit poſſideri a viris ꝑfectis ſicut aſſe
rit.q̃cunq̃ꝫ ergo ꝑfectionis ſtatũ ꝓfitẽtur.⁊
hec bona nõ poſſidẽt. trãſgreſſores diuini
p̃cepti eſſe cõuincunꝛ. Q̃ð ſi veruꝫ eſt vtiq̃ꝫ
dici nõ põt.beati pauꝑes ſpũ qm̃ vr̃m ẽ re/
gnũ dei.nec ve vobis diuitib9.ſed poti9 ve
vobis pauperib9 tanq̃ꝫ miſeris.imꝑfectis.
iniuſtis ⁊ impĳs.et beati diuites. Beatus
etiã popul9 cui hec ſunt.ſine q̃bus nec ꝑfe/
ctionis apex.nec virtus iuſticie poſſidetur.
que ꝑfectio inter dona dei locũ p̃cipuũ te/
net. Caueat ſibi q̃ eiuſmodi ſn̄ie eſt ne ſuꝑ
eũ maledictio ꝓncipis apl'oꝝ iuſte deſcen/
dat.dicatq̃ꝫ ſibi.pecunia tua tecũ ſit in ꝑdi
tionẽ.eo ꝙ exiſtimaſti donũ dei pecũia poſ
ſideri. Mirũ certe quõ q̃s põt ad tãtã im/
pietatẽ ꝓficere.ad tãtã venire inſaniam.ad
tantã ꝓrumꝑe fatuitatẽ.vt cũ chriſtus viris
ꝑfectis ſuadeat om̃ia vendere ⁊ dare pau/
perib9.p̃cipiatq̃ꝫ apl'is vt nec perã nec pecu
niã tollant in via.nec aurũ nec argentũ poſ
ſideant.ecõtrario audeat dicere p̃ceptũ eẽ
a deo viris ꝑfectis tꝑalia poſſidere. Q̃ꝫ ve/
ro abſurda dogma ꝯcluſio p̃fata cõtineat.
ex ip̃ius verbis eliciꝛ ex q̃bus affirmat om
ne qð infra ꝑfectionis apicẽ eſt eſſe imꝑfe/
ctum. Si apex dicit ſummaꝫ rei alicui9 ex/
tremã ⁊ excelſam.⁊ apicẽ ꝑfectio habet.ali/
q̃d eſt ꝑfectiõis citra apicẽ eius. duo ꝯ con
traria ſimul dicit.cũ aſſerit ꝑfectionem ha/
bere apicẽ.⁊ nihil citra ꝑfectiõis apiceꝫ eſſe
ꝑfectum. Eſt etiã hec vniuerſalis negatiua
pene in toto falſa.ſ. cũ nõ ſolũ ꝑfectio vie ſꝫ
etiã perfectio patrie grad9 habet. ⁊ ſicut ꝑ/
fectio caſtitatis ⁊ obediẽtie poteſt eẽ maior
⁊ minor.ſic ⁊ pauꝑtatis. quẽadmodũ ex pri
me reſponſionis tercia parte pateſcit. De/
niq̃ꝫ q̃ꝫ periculoſum ſit ꝯpoſſeſſionũ affluen/
tiã magnis laudatã p̃conĳs deſiderabileꝫ
reddere.ex hoc patenꝛ aduertiꝛ ꝙ omniuꝫ
fere mortaliũ appetitus ⁊ ſenſus proni ſunt
ad ꝯcupiſcentiã oculoꝝ ⁊ admirationeꝫ di
uitiaꝝ. Et ſicut diꝛ apl's ad Thim̃.q̃ volũt
diuites fieri incidũt in tentationẽ ⁊ laqueũ
diaboli. Q̃ ſi dixerit nõ ſe laudare poſſeſſi
ones quaſcũq̃ꝫ.ſed tm̃ cõmũes et eccl'iaſti/
cas et dño dedicatas.attendat ꝙ nõ paruꝫ
latet in ip̃aꝝ cumulatiõe periculum. Unde

Bern̄.de colloquio ſimonis et ieſu. Dota/
tas ⁊ dedicatas cernimꝰ ecclīas a potenti/
bus ⁊ diuitibꝫ huius ſecl̄i.q̄ in opibꝫ bonis
diuites iuxta pauli admonitionē amicos
ſibi facere ſtuduerūt de mām̄ona iniquita
tis.a q̄bꝫ in eterna tabernacula reciperent̄.
Quid ni ſperarēt ab his ſe recipi q̄ claues
videnī hr̄e. Sed heu data eſt ipa ꝓuiden/
tia eoꝝ ī occaſionē carnis.et qui ſibi atq̄ a/
liis in celo tabernacula parare debuerāt.ī
terra cōiungūt domū ad domū.⁊ copulāt
agrum agro. Quis rapuit ab ore apoſtolo
rū huiuſmōi tēpis verbū gr̄e. verbum ſi
ducie.ecce nos reliq̄mus oīa ⁊ ſecuti ſumꝰ
te. Ecce em̄ vt populus ſic ſacerdotes diui
tes fieri volunt.ſil'r hic ſuā ⁊ abundātiꝰ ſuā
recipiunt conſolationē.ſimilit' amicꝭ egent
⁊ ipi vt in aliena tabernacula recipiātur.vt
ꝓpria non hn̄tes. Beati em̄ paupes ſpiritu
quoniā ipoꝝ eſt regnū celoꝝ. Hec Bern̄.
Idem quoq̄ quibuſdā interpoſitꝭ ſubdit.
Utinā in duodecim vnus hodie petrꝰ.vnꝰ
q̄ reliquerit.vnus q̄ loculis careat inuenia
tur. Utinā ſapes miſer et intelligeres cum
theſauro pecunie ⁊ theſaurū ire pariter cu
mulari vtinā nouiſſima ꝓuideres ani ad/
uerteres facile ꝑ foramen acus trāſituros
nō diuitiaꝝ cumulos ſed delictoꝝ. Nihil
em̄ tulimꝰ ī hūc mūdū. haud dubiū q̄ nec
auferre poſſumus quicq̄. Hucuſq̄ Bern̄.
Cui ⁊ Grego.nazāzenꝰ ꝯcordat in q̄dā ſer
mone ꝯ pſecutores ecclīe loquēs. Sed fa/
cultatibꝫ inq̄t defraudabunt. Quibꝫ meis.
Sed facilꝰ mihi alas abſciderēt q̄s nō ha/
beo. Si aūt eccl'iaſticꝭ. h̄ vtiq̄ ꝓ q̄ oīs pu/
gna ⁊ om̄e certamē. An ignoramus q̄ ꝑ pe
cunie cupiditatē ⁊ loculoꝝ fraudē ad ꝓdi/
tionē ꝑficitur chriſti. Hec Grego. nazāze/
nus. Ad h̄ etiā facit qđ dicit Ambro. ī lib.
de offi. Qui aplos ſine auro miſit.eccleſias
ſine auro congregauit. Et iterū. Qui pluri
mū auri poſſidet nō abūdat.q̄ nihil eſt q̄c/
q̄d in ſecl'o eſt. Qui exiguum hꝫ nō minuit.
q̄ nil eſt qđ amittit.res ſine diſpendio eſt q̄
tota diſpendiū eſt. Ex his clare patet ſan/
ctoꝝ curā fuiſſe p̄cipuā nō ad quarū cunq̄
poſſeſſionū amorē allicere.ſed potius ex/
emplo ⁊ apoſtoloꝝ ad eaꝝ ꝯtemptū ꝓuoca
re. Nec tn̄ ex his intelligat aliq̄s q̄ eccl'ia/
ſtica bona ꝑ modū dilapidatiōis ſint habē
da cōtemptui.q̄m hoc ſacri canones inhi/
bent.ſed q̄ a ꝑſonis nō alligatꝭ cure paſto/
rali ratione maioris ſecuritatis ſiue ꝑfecti
onis valeāt ꝓ chriſti amore dimitti.et hi q̄/
bus diſpenſatio eoꝝ cōmittitur eis q̄ di/
ſpenſant nullatenus alligent̄ affectu. Hic
autē vt affluentiā opum reddat amabilē.
tanq̄ rem ſanctitatꝭ eximie in rōnali eccle/
ſie collocat.ex quo iudiciū cū veritate re/
ſpondere ſolebat.cū tamē hec ſua doctrina
omni careat rōne iudicii ⁊ rectitudine veri
tatis. Fingit etiā ſuphumerale quoddā
qđ huic irrōnali ſiue phātaſie coaptat.ad/
ducens in mediū.xii.viros ſanctos atq̄ ꝓ/
batos.q̄ de ſtatu paupꝑtatꝭ ad diſpēſandas
diuitias aſſumpti fuerūt. Clementē. Sil/
ueſtrum Gregoriū. Ciprianū Hilariū. Ba
ſiliū. Chryſoſtomū. Martinū. Nicolaum
Paulū. Auguſtinū. Anſelmū.quoꝝ exem/
pla ſuo adaptās errori in ſequētibꝫ ſubdit.
Iſti ſunt.xii.filioꝝ iſrl' nomina.iſti ſunt vit/
te iacinctine ⁊ catenule auree. Poſt que ad/
dit. Iſta eſt doctrina dn̄ica.ſtatuto aploꝝ
hieroſolymis ſolidata.a ſanctis doctoribꝫ
expoſita.a ꝑfectis chriſti imitatoribꝫ obſer
uata.nō vt nihil in cōmuni aut ꝓprio habe
retur.ſed vt ſpreta ꝓprietate bonoꝝ ecclīe
cōmunitas ſeruaret̄. Si aliter docuerꝭ ca
ue ne fias ſm̄ apl'm anathema.quod a viro
abſit catholico.qui puniri recuſat cū apo/
ſtata iuliano. Hec verba ipſius. In quibꝫ
⁊ ignorantē ſe eſſe demonſtrat ⁊ impiū. Ni/
ſi em̄ impius eſſet.nunq̄ de ꝓfeſſoribꝫ pau
pertatis in qua nihil habet̄ in ꝓprio vel cō/
muni.ſenſiſſet tam impie.vt eos tanq̄ here
ticos iudicaſſet anathema eſſe a xp̄o. Qua
quidē blaſphemia nō ſolū hos chriſti pau
peres ſed ⁊ romanā eccleſiā impetit.q̄ hūc
viuēdi modū approbauit. Inſuꝑ et bonos
viros catalogo ſctōꝝ aſcriptos. et qđ maiꝰ
eſt ipos aplos.q̄ vt ex ſuꝑioribꝫ claret ī ex/
trema paupꝑtate vixerunt. quibꝫ etiā tanq̄
duodecim filii iſrael in ſuphumerali ſum/
mi pontificꝭ chriſti ꝯſcriptꝭ.⁊ ꝑ ꝓpria nomi/
na deſignatis ſumma paupertas indicit̄.
Sic em̄ ſcribit̄ in Math.xii. Aploꝝ noīa
ſunt hec. Simon p̄mꝰ q̄ dicit̄ petrus.⁊ de/
hinc ceteris nomiatꝭ ſubiungit. Hos duo
decim miſit ieſus.p̄cipiens eis. Nolite poſ
ſidere aurum neq̄ argentū.neq̄ pecuniā
in zonis vr̄is ⁊c̄. In quibꝫ ſuphumerale vi
te aplice.cū rōnali ꝑfectionis et paupꝑtatis
altiſſime.ꝑ charitatem regni celeſtis tanq̄
vitta iacinctina indiſſolubili iunctura con

ſtringit cum interponit. Gratis accepiſtis. gratis date. Hoc aūt ſupͥhumerali ⁊ rōna li verꝰ pontifex chriſtꝰ adornatꝰ fuit. dum ſctē pauptatꝭ ꝑfectionē ⁊ vͥbo docuit et ex/emplo mōſtrauit. ⁊ tūc potiſſimū qn̄ vt ve/rus pontifex ꝑ ſanguinē ꝓpriū ingreſſurus in ſctā. pauꝑ ⁊ nudꝰ in cruce pepēdit. Hoc ornamēto nobiliꝫ ſpūali quo a corꝑalibus crucifixoribꝫ chriſtꝰ ſpoliari nō potuit hic velut atrociſſimus predo eū nudare cōten/dit. ⁊ aliud quoddā cōfingere nitiꝛ. nō vit/ta iacinctina ⁊ catenulis aureis. ſed terre/narū poſſeſſionū affluentijs tanꝙ̄ iūctura lutea ⁊ viſcoſa cōſtrictū. q̄ſi chriſtꝰ cū aplis terrena poſſederit. ipaqꝫ cōmūis poſſeſſio altiꝰ ꝓuehat magiſqꝫ ad celeſtia eleuet. q̄ꝫ ex/trema ⁊ altiſſima pauꝑtas. Qd̄ nemo dubi/tat falſuꝫ niſi qui modos prorſus ignorat mentalis eleuatiōis in deū. Vn̄ Hiero. ad Lucinū. Joſeph cū tunica egypti effugere nō potuit. adoleſcēs q̄ opertꝰ ſyndone ſeq̄/bat ieſum. q2 tentꝰ fuerat a miniſtris tenuꝫ abijciēs operimētū nudꝰ euaſit. Helias ig/neo curru raptꝰ in celū melotā reliq̄t in ter/ris. Helizeꝰ boues ⁊ iuga ꝓ oris opis ver/tit ⁊ vota. Loquiꝛ ſapiētiſſimꝰ vir. Qui tā/git piceꝫ inq̄nabiꝛ ab ea. Q̄diu ꝟſamur in ſeculi rebꝫ. ⁊ aīa nr̄a poſſeſſionū ⁊ redditū ꝓcuratiōe deuicta eſt. de deo libere cogita/re nō poſſumꝰ. Cui ⁊ glo. cōſonat ſuꝑ illud Canticoꝝ. ſpoliaui me tunica mea ⁊c̄. De/ceptꝰ ſollicitudine tꝑaliū ſubſid oꝝ. q̄ntū/libet eximiꝰ doctor difficile vitat peccatuꝫ. Hec autē idcirco nō dicimꝰ ꝙ diſpenſatio facultatū eccl'ie a viris ſctis āminiſtrari nō poſſit abſqꝫ detrimēto ꝑfectiōis. ſed vt di/ſcernamus ꝑcioſum a vili q2 ꝑfectionē eius nō ꝯtulit tꝑaliū bonoꝝ adm̄iſtratio. ſed cō/temptꝰ. nō tꝑalis affluentia ſꝫ ſpūs pauper/tatis. q̄ inꝛ rerū affluentiū copias ſic viue/bāt ſic egētes. multos aūt locupletātes tā/q̄ꝫ nihil hn̄tes ⁊ oīa poſſidētes. quēadmo/dū nobil' ille p̄latꝰ. de q̄ ait Hiero. ſcribens ad ruſticū. Sctūs exuperiꝰ tholoſe ep̄s vi/due ſareptane imitator eſuriens paſcit ali/os. ⁊ ore pallente ieiunijs fame torqueꝛ ali/ena. oēmqꝫ ſubſtātiā chriſti viſceribꝫ eroga/uit. Nihil eo ditius q̄ corpꝰ chriſti caniſtro vimineo. ſanguinē portat in vitro. qui aua/riciā proiecit de tēplo. q̄ cathedras vendē/tiū colūbas. mēſaſqꝫ ſubuertit mamone. et numulariorū era diſperſit. vt domꝰ dei do/mus orōnis ſit. nō ſpēlūca latronū. Huiuſ/modi tu ſectare veſtigia. ⁊ ceteroꝝ q̄ vͥtutū illiꝰ ſiles ſunt. q̄s ſacerdotiū ⁊ hūiliores fa/cit ⁊ pauꝑiores. Aut ſi ꝑfecta deſideras. exi cū abraam de patria ⁊ cognatiōe tua. ſi ha/bes ſubſtātiā vende ⁊ da pauꝑibꝫ. ſi nō ha/bes grandi onere liberatus es. Nudū chri/ſtū nudus ſeq̄re. Duruꝫ grāde difficile. ſed magna ſunt premia. In his ſacer Hiero. diſtinguit ꝑcioſum a vili. ſimulqꝫ oſtendit ꝙ aliud cōperit ꝑfectiōi p̄lati q̄ eſt ꝑſona cō/munis. aliud ꝑfectioni ꝑſone ꝓuate. Et idō q̄ꝫ qꝫ rōne p̄latiōis quiſq̄s religioſus a ſta/tu pauꝑtatis ad diſpenſatōnē tꝑaliū poſſit aſſumi. impiū tn̄ eſt hoc ad ꝯſequētiā trahe/re. Sicut em̄ p̄latis rōne cure paſtoral' cō/petit extrinſecis interdum implicari nego/cijs ſalua ꝑfectōne. nec tamē inferri poteſt ꝙ in ꝑſona priuata eque perfectū ſit per ex/trinſecas occupationes erga plurima tur/bari cū martha. velut ꝑ intimas. feruidas ⁊ iocundas ſurſum actiones ſecus pedes domini quieſcere cū maria. ſic ⁊ in propoſi/to intelligendū. Licet igitur pontifices ſi/ue ſummi ſacerdotes (q2 curā habēt nō ſo/lū quātū ad ꝑfectos ⁊ validos. verūetiā in/firmos et imꝑfectos. quos paſcere debent exemplo ⁊ vͥbo. ⁊ ꝓ loco ⁊ tempe corꝑali ſub/ſidio) ſalua ꝑfectione poſſeſſiōes ſuſcepe/rint ad ſuſtentationē pauperū ⁊ eccl'ie mini/ſtrorū. nō tamē ex his quibuſlibet ꝓuatis ꝑſonis in quolibet eccl'ie ſtatu aſcribi po/teſt nec debet. ꝙ in tanto ſint ꝑfectiōis cul/mine cū amplitudine poſſeſſiōis ſicut cum altitudine paupertatis. In hoc autē ꝙ lau/datores pauꝑtatꝭ extreme imitatores exi/ſtimat iuliani apoſtate. nō ſolum nequicia plenū. ſed etiā veritatis noticia vacuū eſſe ſe demonſtrat. dū ꝓfeſſoribꝫ veritatis mali/cioſe crimen impingit erroris. ⁊ ipam ꝑfidi/am iuliani apoſtate tanꝙ̄ ignorās a laude pauꝑtatis inſinuat traxiſſe originē. cum tn̄ ipe iulianꝰ nō in h̄ errauerit ꝙ aſſereret oīa tꝑalia relinquēda fore ſm̄ dictamen diuini conſilij. ad qd̄ nemo aſtringiꝛ niſi velit. ſed potiꝰ ad ſue auaricie rapacitatē colorādaꝫ. et ꝯculcādā eccleſiā. h̄ dicebat eſſe de neceſ/ſitate diuini mādati. allegās illud chriſti vͥ/bū qd̄ in luca ſcribiꝛ. Niſi q̄s renūciauerit omibꝫ que poſſidet. nō p̄ōt meꝰ eſſe diſcipu/lus. Ex quo ipe vniuerſaliter calūniabaꝛ eccl'iam. q̄ꝛ nulla eſſet differētia inter renū/

ciarē ⁊ om̄ibꝫ relinq̄re oīa. Uerꝫ ſic̄ glo. dic̄
ibidē. ħ diſtat inter renūciare oībꝫ ⁊ relinq̄/
re omia. qꝛ renūciare ꝯuenit oībꝫ q̇ ita lici/
te vtunť mundanis q̄ poſſidēt. vt tñ mente
tendāt ad ſupna. relinq̄re vero eſt ſolūmo/
do ꝑfectoꝝ. q̇ oīa tpalia poſtponūt. et ſolis
eternis inhiāt. Hec glo. Ex qua manifeſte
colligiť ꝙ q̇ſq̇s ħ ſentit ꝙ ꝑfectoꝝ ſit oīa re/
linq̄re. ⁊ ſol' eternis inhiare. doctrinaꝫ ſeq̇/
tur ieſu chriſti. nō ꝑfidiā iuliani. Nā q̄ꝫuis
dicat oīa ꝓ ꝑfectōnis amore debere relinq̇
nō tñ aſſerit bona eccl'ie dirui. qꝛ licituꝫ eſt
dimittere ꝓpria. ſed illicitū rape aliena.

Tercie reſponſiōis tercia particula no/
nūq̄ꝫ capitulū. in quo abrenūciatōis rō fal
ſa elidiť. ⁊ penurioſe pauꝑtatꝫ duodenaria
ꝓrogatiua monſtrať.

m Os ꝑuerſarū mentiū eſſe dinoſciť.
ſi q̄ ſnīe ſue ꝯria ꝓpter iſtoꝝ certitu/
dinē inficiari nō poſſunt. fraudulē/
ta calliditate ꝑuertere. ⁊ ad ſenſuꝫ trahere
repugnātem. iuxta illud Bern̄. ad frēs de
monte dei. Si ī lectione deum querit q̇ le/
git. oīa coopanť ei ī hoc ip̄m. ſi autē in aliud
declinat ſenſus legentꝫ. oīa trahit poſt ſe/
ip̄m. nihilq̄ꝫ tā ſane. tā piū ī ſcripturꝫ inue/
nit. qđ ſeu ꝑ vanā gloriā. ſeu ꝑ diſtortū ſen/
ſum. ſeu ꝑ prauū intellectū non applicet ſue
malicie vl' vanitati. Qđ manifeſte ī aduer/
ſario pauꝑeꝝ nūc cernim⁹ eſſe cōpletū. Cū
em̄ certū ſit pauꝑtatē q̄ ꝯſiſtit in abdicatio
ne reꝝ tpaliū ꝓpter deū eſſe laudabileꝫ. ma/
giſtrūq̄ꝫ chriſtū ꝑfectiōis ī pauꝑtate vixiſſe
vſq̄ꝫ ad mortē. hic ī cōparatiōe poſſeſſionū
⁊ opulentiaꝝ ſic ꝑuertendo attenuat. vt nil
ſctē pauꝑtati de ꝑfectōis ſublimitate relin
quat. Inueſtigās em̄ p̄mo cām abdicatio/
nis tpaliū. hāc dic̄ eſſe ip̄oꝝ appropriatiōeꝫ
ſeu ꝓprietatē. q̄ qm̄ ex radice deſcēdit auari
cie vt ꝟbis ei⁹ vtamur. nō ſtat cū ꝑfecta ca/
ritate. q̄ nō q̄rit q̄ ſua ſunt. Et iō dicit ꝯſul/
tam eſſe abdicationē ꝓprietatis ad excludē
dā cupiditateꝫ. q̄ extirpata his q̇ eiuſmodi
ſunt recte cōmittiť diſpenſatio bonoꝝ tpa/
liū. tanq̄ꝫ ſciētibꝫ vti. ⁊ nō q̄rentibꝫ q̄ ſua ſūt.
ſed q̄ ieſu chriſti. Qđ ꝑ abrae. iacob. ioſeph
dauid. daniel. patrū ſcꝫ veteris teſtamenti
exemplo ꝯfirmat. In his aūt ꝟbis ⁊ exem/
plis ſuꝑficialiter ꝯſideratꝫ nihil apparet er/
roneū. ſi tñ diligenť diſcutianť magnū iue/
niť latere venenuꝫ. Si em̄ ꝓprietas ſola cā
eſt abdicatiōis tpalium vt extirpeť cupidi/
tas ⁊ ꝑficiať charitas ad bona hmōi tpalia
diſpenſanda. tūc igiť pauꝑtas nō ē niſi ſic̄
via ad abūdantiā. ⁊ diſpoſitio q̄dā p̄ambu
la. ac ꝑ ħ nul'a ꝑfectio ꝯſiſtit ī ea. Impfecta
igiť fuit vita chriſti. et falſa doctrīa q̄ dixit.
Si vis ꝑfect⁹ eſſe vade ⁊ vēde oīa q̄ habes
⁊ da pauꝑibꝫ. Ampli⁹ ſi vnū aliqđ collegiū
nō dicā vni⁹ regni ſed toti⁹ mūdi bona in cōi
poſſideat. altiſſimū illud de pauꝑtate ꝯſili/
um ītegerrime ſuat. imo qđ ē abſurdi⁹ mul
to ꝑfectiori mō q̄ꝫ hi q̇ ī extrema reꝝ penu/
ria. in fame. ſ. ſiti. frigore ⁊ nuditate dn̄o ſer/
uiūt. cuiuſmodi fuerūt ap̄li et hi q̇ exempla
coꝝ ſequūť. Qđ cū euidenť ſit falſuꝫ. reſtat
ꝙ hec nō ſit cā p̄ciſa ⁊ p̄ncipal' abdicādi di/
uitias qꝛ ꝓprie. ſꝫ qꝛ illecebroſe. vt oñſū ē s̄.
Uerꝫ ē q̇dē ꝙ ꝓprie diuitie mag̃ ſolēt eē ille/
cebroſe q̄ꝫ cōes. ⁊ iō mag̃ ē de eſſentia ꝑfe/
ctiōis ꝯtēpt⁹ ip̄aꝝ. nō qꝛ appropatio ſit cul/
pa vl' ſꝑ hēat culpā annetā. ſꝫ qꝛ vt freq̄nti⁹
ſolet eē occaſio culpe. Un̄ ⁊ ip̄emet ī ꝯſeq̄n/
tibꝫ exēplis ſibiip̄i ꝯdicit. cū aſſerit illos ſan
ctos p̄res nō ſolū ſine culpa. ſꝫ etiā cū ꝑfecti
one bona hec tpalia poſſediſſe. Ip̄i etiā le/
uite q̇ vxores habebāt ⁊ filios. ꝯſtat ꝙ aliq̄
ꝓpria poſſidebāt. q̇s tñ ſupi⁹ de ꝑfectōe lau
dauerat. Ip̄e etiā ꝑp'ls iſraelitic⁹ terrā p̄ri/
bus repromiſſaꝫ adept⁹. abſq̄ꝫ pctō diſtin/
ctas ⁊ ꝓprias portiōes accepit. Inſuꝑ nūc
reuelate grẽ tpe ſm̄ ſcita legū ⁊ canonū iu/
ſte ⁊ ſctē aditur ⁊ poſſideť hereditas. nō ſo/
lū in partialibꝫ p̄rimonijs. ſꝫ etiā ī p̄ncipati
bus ⁊ regnis. ſic̄ ip̄e inferi⁹ de ꝯſtātino ray/
mūdo et ſibi ſilibꝫ fateť. Nō ẽ ꝓprietas ē rō
abdicationis ſic̄ falſo inſinuat. q̄ſi ſꝑ ſibi ſit
pctm̄ ānexū. Sane qđ dic̄ clemēs ꝙ ꝑ ini/
q̇tate ali⁹ dic̄ ħ eē ſuū ali⁹ illud. ñ ē intelligē
dū generaliť. ſꝫ vt ī pl'ibꝫ. vl' intelligēdū ē ꝙ
hmōi appropatio deſcēdit ex iniq̇tate p̄mo
rū parentuꝫ. ꝙ niſi illi peccaſſent hmōi ap/
propriatio nō fuiſſet. Non tñ ex hoc ſequiť
ꝙ om̄is appropriatio ſit cū peccato. qꝛ ex p̄/
uaricatione primorū parentū nō ſolū pec/
cata deſcendūt ſed etiā pene peccatoꝝ. Li/
cet autē diuitie tā cōmunes q̄ꝫ ꝓprie haberi
⁊ poſſideri valeant abſq̄ꝫ peccato. tñ eas re/
linq̄re ꝑfectiōis eſt. qꝛ ſicut impfectio de ſe
non dicit culpaꝫ vt ex ſupra dictis apparet.
ſic ⁊ perfectio nō tm̄ dicit iuſticie rectitudi/
nem. verūetiā expeditionē. quā quideꝫ ex/
peditionē diuitie qꝛ illecebroſe ⁊ periculoſe
prepediūt. Un̄ Grego. iiij moraliū. Raruꝫ

valde eſt vt q̄ poſſident aurū ad regnū ten
dant.cū p ſemetipſam veritas dicat.Qꝫ dif
ficile q̄ pecunias hn̄t intrabūt in regnū ce/
loꝝ.Idem etiā in.iiij.dyal.Cura rei fami
liaris vix ſine culpa agit.et ab his qui q̄lit
culpas declinare debeāt ſciunt. Et Raba/
nus ſup Matth.Difficile.h̄ eſt maximi la
boris eſt pecunias hn̄tes vl' in pecunijs cō
fidentes excutis philargyrie retinacul' au/
lā regni celeſtis intrare.Propter qd ſecuꝝ
eſt diuitias fugere.ꝛ eas abdicare pfectum
Unde Hiero.ad demetriadē. Apl'ici faſti
gij eſt pfecteqꝫ virtutis vendere oia ꝛ pau/
perib9 diſtribuere.ꝛ ſic leuem ꝛ expeditum
cū chꝛiſto ad celeſtia ſubuolare. Poꝛro ex/
empla q̄ ſubiūgit de pātrib9 incōueniētia ſūt
ad ppoſitū.Primū quidē qꝛ nō ſe expꝛopri/
auerunt.vt hic falſo cōfingit.dicens q dn̄s/
min9 ſctm̄ abꝛaam ppria hereditate dereli
cta nudū de terra ſua exire coegit ꝛ p̄cepit.
Nā ꝛ textus geneſeos aperte ꝯtradicit.vbi
dicit. Egreſſus eſt abꝛaam ſic̄ p̄cepit ei do/
min9.tulitqꝫ ſarā vxoꝛem ſuā. ꝛ loth filium
fratris ſui.vniuerſamqꝫ ſubſtātiā quā poſ/
ſederāt.ꝛ ingreſſi ſunt vt irent in terrā cha
naan.Q2 autē Jacob.ioſeph. dauid aliqn̄ ī
pauptate fuerūt.h̄ magis fuit vꝛgentis ne/
ceſſitatis q̄ volūtarie expꝛopriatiōis.Q2 ve
ro daniel omia ſua vendiderat.qꝛ de ſcptu
ris auctoꝛitatē nō habꝫ.ſi ſapiētia danielis
fuiſſet imbutus.nequaq̄ adduxiſſet in me
diū.qꝛ pꝛudenti9 ſilentio tegit qd ſcriptura
rū teſtimonio nō pbat.Secūda rō eſt q̄re
dictoꝝ patrū exempla nō ꝯgruūt.qꝛ cū pfe
ctione virtutis aliq̄s habuerūt act9 extrin
ſecos ſm̄ exigentiā tpis.qui trahi non poſ/
ſunt in exemplū pfectōnis.ſicut in patriar/
chis pluralitas vxoꝝ.in dauid ſtrēnuitas
ad bellādū.ꝛ in helia occiſio pphetarū baal.
ꝛ ſi cū iſtis pfectionē ſeruauerūt.magis ad/
mirabiles q̄ imitabiles viris pfectis ppo/
nunt.Unde Aug9.de moꝛib9 eccl'ie. Ami/
ſit Job oēs diuitias ꝛ factus eſt repente
pauperrim9.ſed incōcuſſum tenuit animū.
q̄ animoſi eſſe poſſent nr̄i tpis homies.nō
magnope in nouo teſtamēto ab iſtoꝝ poſ
ſeſſione phiberemur vt pfecti eſſe poſſem9.
Hec Aug9.Cui ꝯſonat Grego.j.moꝛaliū.
Necdū virtus p̄cepti emicuerat.que oīa
relinqui p̄ciperet.ſed tn̄ eandē p̄ceptionis
vim in coꝛde ſeruabat.qꝛ nimirū ſubſtātiā
ſuā iā mente reliq̄rat quā ſine amoꝛe poſſi/
debat.Ex quib9 euident apparet q iob ter/
rena poſſidendo pfect9 fuit ſolo cōtemptu
mentis.qꝛ nondū emicuerat ꝯſiliū paupta
tis.ac p hoc ſicut cōiugiū abꝛae.cui non p̄/
fertur celibat9 iohis.nō eſt trahendum tpe
gr̄e in exemplū pfectiōis.ſic nec patrū ſan/
ctoꝝ poſſeſſio tpalis.Tercia quoqꝫ rō ad
hocipm̄ eſt.qꝛ multa pātrib9 in figura ꝯtinge
bāt ꝛ vmbꝛa.que tpe reuelate gr̄e ꝛ veritatis
pfectioni nō ꝯſonāt.ꝛ ideo illa nūc in exem
plū trahere.nō modicā generat abſurdita
tem.Un̄ Bern̄.de colloquio ſimonis et ie/
ſu.Excuſant ſe aliq̄ foꝛtaſſis dicētes.Abꝛa
am.yſaac et iacob.ceteriqꝫ ſcti.nunqd non
terrenas diuitias habuiſſe legunt.Suffi/
cit nobis eſſe ſicut illi fuerūt.Neqꝫ enim ſu
mus nos pātrib9 melioꝛes.Si culpabil' poſ
ſeſſio eſſet diuitiaruꝫ.nunq̄ illi in diuitijs
tantā a dn̄o grām obtinerēt.Quid rn̄debi
mus nouis imitatoꝛib9 veterū ſanctoꝛum.
Imponāt certe vitulos ſup altare dn̄i.ma
ctent arietes.hircos īmolent.qꝛ ꝛ h̄ abꝛaaꝫ
fecit.Sed hec inquiūt ſtatū vltra non hn̄t
vbi reuelata eſt veritas tranſiere. Quid ſi
ipas quoqꝫ ſctōꝝ diuitias tpales vmbꝛaꝫ
fuiſſe dixerim9 futuroꝝ.In figura ſiquidē
eis oīa legim9 ꝯtigiſſe.Deniqꝫ qd ni ter/
renas palā diuitias poſſiderēt ſcti ꝛ pfecti
viri.cū ſola terrena palā pmitterent a dn̄o.
Ubi ſane celeſtis pmiſſio ſonuit.neceſſe ē
ſpūalib9 ſpūalia cōparari.ꝛ mutari ſacrifici
um ſpe mutata.Non ſunt igit hmōi exēpla
nec etiā p̄latoꝝ que ꝯſequēter annectit.cū
de pauptatis pfectione agit. adducēda in
mediū ne ſub ſpecie ſctitatis pontifical' of/
ficij qd opulentia cōmutat.ꝛ bonoꝝ parui/
pendat pauptas.vilificet humilitas.exci/
tetur cupiditas ꝛ ambitio foueat.ad q̄ om
nia is cui rn̄demus paupeꝝ hoſtis omni q̄
poteſt ṽtute conat.Nā verū iuſticie ſoleꝫ.q̄
pauptatis ꝛ humilitatis exempla ī vniuer
ſum oꝛbē radios ſue lucis emiſit.phātaſti/
ce cuiuſdā nebuloſitatis obiectu obſcura/
re ꝯtendit.Querit em̄. Ut qd chꝛiſt9 pau/
per eſſe voluit.Ut quid rex fieri recuſauit.
Et reſpōdet vt verb eius vtamur.iō paup
eſſe debuit.vt cū ſtatū teneret q̄ ab oīb9
imitari valeret.Neqꝫ em̄ oēs diuites fie
ri poſſunt.ſed ſi voluerint omnes paupes
fient.Poſtqꝫ ſubiūgit.Q2 autē ne rex fieret
fugit.mūdanas dignitates fugere docuit.
Alius eſt em̄ honoꝛ regſ.alius pꝛelati ſiue

ſacerdotꝭ. Hec ſunt ṽba illiꝰ in q̃bꝫ tã virili/
ter ⁊ indocte ſentit ⁊ loq̃t de alta ⁊ tã nobili
materia. vt nos etiã pudeat ipiꝰ ineptias re
plicare. Quis em̃ in ſacris lr̃is eruditus vl'
modicũ. q̃s quãtulãcũq; ad xp̃m reuerẽtiã
habẽs. altiſſimi dei benigniſſimã ꝯdeſcẽſio
nẽ vſq; ad extreme pauptatꝭ inopiaꝫ ſic au/
deat ꝑuipẽdere. vt putet eũ h̃ egiſſe abſq; ra
tione ⁊ cauſa ꝑmaxia. Quã tñ is pauptatis
hoſtis adeo friuolã arbitrat̃ vt nõ vereatur
dicere. iõ xp̃m pauperẽ factũ. q᷑ nõ oẽs pñt
diuites fieri. Si igit̃ poſſent om̃es adipiſci
diuitias ſic̃ ⁊ pauptatẽ aſſumere. eque bñ vl'
magis ſ̃m hãc ꝓphanã doctrinã xp̃s debuiſ
ſet tp̃alibꝫ bonis diues eſſe q̃ꝫ paup. Quod
ſi verꝫ eſt. pauptas ĩ nullo p̃fert̃ diuitijs nec
magꝭ ẽ meritoriũ ꝑ xp̃o pauperẽ fieri q̃ꝫ poſ
ſidere diuitias. Quapropt̃ ſic̃ xp̃s dixit ado
leſcẽti diuiti. vade ⁊ vẽde. ita ſ̃m h̃ antechri/
ſtianũ dogma dici põt ⁊ paupi. ſi vis pfectuſ
eſſe vade ⁊ poſſide. Inſup cũ dic̃ ꝙ oẽs pñt
paupes eſſe. aut intelligit de pauptate q̃ ha/
bet aliq̃d in cõmuni. cuiuſmodi eſt in colle/
giatis eccl'ijs. ⁊ tũc eſt falſum. q᷑ nõ om̃s eti
am ſi velint admittũt̃ ad collegia talia. Aut
intelligit de pauptate in q̃ nihil habet̃. ⁊ tũc
etiã falſum eſt. q᷑ nõ om̃es ſaluis ſtatibꝫ q̃s
in eccl'ia vniuerſali deꝰ eſſe inſtituit. hãc poſ
ſunt pauptatẽ eligere. ſic̃ patet in regibꝫ ⁊ p̃n
cipibꝫ. militibꝫ. popularibꝫ. ceterꝭq; habẽtibꝫ
vxores ⁊ filios. Et qm̃ q̃ a recta ṽitatis via
diſcedit ꝑ deuia vagat̃ errorꝫ. hinc ꝓuenit ꝙ
de xp̃i fuga in ꝯſequẽtibꝫ loquẽs in multa ĩ
cidit falſa. dicẽs ꝙ xp̃s docuit honores eſſe
fugiẽdos. nõ eccl'iaſticos ſꝫ mũdanos. quia
acceptauit honorẽ in hierl'm ſibi exhibitũ
vt ꝓphete. q̃ ꝑus fugerat honorẽ ſibi oblatũ
vt regi. expꝛſſe textui ꝯtradicit euãgelico Nã
in Iohe dr̃. Bñdictus q̃ venit in noĩe domi
ni rex iſrael. Et in Marco. ꝙ turbe clama/
bãt dicẽtes. Bñdictũ qđ venit regnũ patriſ
noſtri dauid. Sup q̃ Beda. Nõ reꝑmit vo
ces eorꝫ q̃ regnũ patriarche dauid in eo re/
ſtaurandũ. ⁊ p̃ce benedictõis dona recupe/
rãda ꝯcinũt. Ut q̃d igit̃ qđ ꝑus fugiẽdo d̃
clinauit. mõ libẽs amplectit̃. niſi vt apte do
ceret ꝙ nõ tempal' ⁊ terreni ſꝫ eterni in celis
rex eſſet imperij. ad qđ ꝓfecto regnũ ꝑ ꝯtem
ptũ mortis ⁊ gl'iam reſurrectõis ꝑueniretur
Ex his clarꝫ eſt ꝙ xp̃o exhibitꝰ fuit honor re
galis. nõ ꝓpheralis ſeu ſacerdotal'. vt dr̃. quẽ
tamẽ acceptauit ꝓpter myſteriũ nr̃e ſalutꝭ. et
ꝓpter exemplũ humilitatꝭ. vt etiã ab his ob
lati honoris nõ recuſaret obſequiũ a quibꝫ
paulo poſt crucifigendũ ſe eſſe ſciebat. Tũc
ſiquidẽ inter laudantiũ ⁊ applaudẽtiũ voceſ
humilitatꝭ ⁊ pietatis nõ imemor. ſup aſelli
tergũ ſedere nõ erubuit. ſꝫ etiã copioſos la/
chrymarꝫ imbres effudit. Per hũc etiã mo/
dũ qñ diſcipulorũ pedes humilit̃ abluit. ſe
magiſtrꝫ ⁊ dñm eſſe ⁊ dici debere mõſtrauit.
vt ꝑ declarationẽ regie celſitudinis diſcipu
los duceret ad imitatõꝫ oſtẽſe humilitatis.
Mira igit̃ ꝑuerſitas eſt ea q̃ ſcriptura intro
ducit in exemplũ abiectõis. ad fomentũ am
bitiõis intorq̃re. q̃ſi nõ ſit humilitatꝭ virtus
honores eccl'iaſticos fugere. nec ſupbie vici
um ad illos aſpirare. Cuiꝰ ꝯtrariũ dic̃ Gre
goriꝰ in regiſtro. Ego inq̃t viã capitꝭ mei ſe/
quens. ſummopere decreuerã eſſe opprobriũ
hoĩm ⁊ abiectio plebis. In q̃ manifeſte oſtẽ
dit ꝙ in fuga eccl'iaſtici honorꝭ eſt imitatio
xp̃i. Idẽ quoq; in paſtorali. Nolite plures
magiſtri fieri. Hinc ipſe dei ⁊ hoĩum media
tor regnũ ꝑcipe vitauit in terris. q̃ ſupnorũ
ſpirituũ ſciam ſenſumq; trãſcendẽs ãñ ſecu
la regnat in celis. Qui em̃ idcirco ĩ carne ve
nerat vt nõ ſolũ nos ꝑ paſſionẽ redimeret.
verꝫ etiã ꝑ ſuã ꝯuerſationẽ doceret. exemplũ
ſe ſequẽtibꝫ p̃bẽs rex fieri noluit. ad crucꝭ ṗ
patibulũ ſpõte ꝑuenit. oblatã gl'iam culmi/
nis fugit. penã ꝓbroſe mortꝭ expetijt vt mẽ
bra eiꝰ diſcerẽt fauores fugere terrores mi/
nime timere. ꝓ veritate aduerſa diligere. ꝓ/
ſpera formidãdo declinare. Hucuſq; Gre/
goriꝰ. Si igit̃ xp̃s in fugiẽdo regnũ ſe ſeq̃n/
tibꝫ exemplũ dedit fugiẽdi gl'iam. fauorem ⁊
ꝓſperitatẽ. ⁊ hec nõ tm̃ inueniunt̃ in digni/
tatibꝫ mũdanis ſꝫ etiã eccl'iaſticis. cõſtat ꝙ
humilitatꝭ eſt hec refugere. ad ꝑfectã humi/
litatis xp̃i imitatõꝫ. q̃ꝫtũ fieri põt ſaluo zelo
animarꝫ ſalutꝭ. ⁊ obediẽtia reſpectu ſupiorũ
cũ ipſe xp̃s diſcipulis ꝯtẽdentibꝫ q̃s eorꝫ vi/
deret̃ eſſe maior. in Mattheo rñdeat. Qui/
cũq; humiliauerit ſe ſic̃ paruulꝰ iſte. hic ma/
ior eſt in regno celorꝫ. Et ſi forte q̃s dicat. ſi/
cut in ꝯſequẽtibꝫ conat̃ aſtruere. h̃ ad humi
litatẽ ſpũalẽ ⁊ interiorẽ. nõ ad corpalẽ ⁊ exte
riorẽ debere referri. nõ modicũ deſipit. cum
vniuerſorꝫ mgr̃ ⁊ dñs nõ ſolũ ſpũalis ſꝫ eti/
am corpalis hũiliatõis exẽpla p̃buit. qñ di/
ſcipulorꝫ pedes lauit ⁊ terſit. vbi ⁊ dixit. Ex
emplũ dedi vob. vt quẽadmodũ ego feci vo
bis. ita ⁊ vos faciatꝭ. De q̃ Augꝰ. omel'. liij.

Paſſurꝰ xp̄s exitia p̄miſit obſequia. nō ſolū
eis ꝑ quibꝫ erat ſubiturꝰ mortē. ſꝫ etiā illi q̇
eū fuerat traditurꝰ ad mortē. Tāta q̇ppe eſt
humane hūilitatꝭ vtilitas. vt eā ſuo cōmen/
daret exēplo etiā diuina ſublimitas. q̇a hō
ſupbꝫ in eternū piret niſi eū deꝰ humil' inue/
niret. pierat aūt ſupbiā deceptoris ſecutꝰ. vt
humilitatē redēptorꝭ ſequat̄ inuētꝰ. Diſca/
mus frēs hūilitatē ab excelſo faciamꝰ inuicē
humiles qđ humilit̄ fecit excelſus Magna
eſt hec ꝯmēdatio humilitatꝭ. Faciāt hec ſi/
bi īnuicē frēs etiā ope ip̄o viſibili cū ſe inui/
cem hoſpitio recipiūt. Vn̄ ⁊ ap̄ls cū bn̄ me/
ritā viduā cōmēdaret. ſi hoſpitio inq̇t rece/
pit. ſi ſanctoꝝ pedes lauit. Et apud ſanctoſ
vbicūqꝫ hec ꝯſuetudo nō eſt. qđ manu non
faciūt corde faciūt. multo aūt eſt meliꝰ ⁊ ſine
ꝯtrouerſia vt etiā manibꝫ fiat. ne dedignet̄
qđ fecit xp̄s facere xp̄ianꝰ. Cū eñ ad pedes
fratris inclinat̄ corpꝰ. etiā corde ip̄o vl' exci/
tatur. vel ſi iā inerat ꝯfirmat̄ ipſiꝰ hūilitatis
affectꝰ. His aūt ꝟbis oñdit̄ ꝙ humiliatō ex
teriꝰ facta in corꝑe. plurimū ꝯfert ad ꝑfectō
nem ꝟe humilitatis in corde. Per hūc etiā
modū exterior reꝝ penuria q̄ꝫqꝫ de ſe videa
tur inutilis. paupꝑtati tñ ſp̄ūs iūcta nō ſolū
ipſiꝰ auget meritū ſꝫ etiā valꝫ ad plurima. ꝓ
pter qđ recte deſignat̄ ꝑ euāgelicā illā mar/
garitā. q̄ tāte p̄cioſitatis eſt vt ꝓ illa emenda
diſtrahēda ſint oīa.

v

Alet eñ inter alia ad q̄ttuor. ſ. ad ex
terminiū iniq̇tatis. ad exercitiū ꝑfe/
cte ꝟtutis. ad poſſeſſionē interne io/
cunditatꝭ. ⁊ ad publicationē euāgelice p̄di/
catiōis. Valet p̄mo ad exterminiū iniqui
tatis. Primū q̇dē ꝓpter expiationē ꝑpetrata
rum culpaꝝ. Eſt eñ caminꝰ q̇dā purgās et
eliminās ſordes pctōꝝ. iuxta illud Iſaie.
Elegi te in camino paupꝑtatꝭ Qđ maxime đ
illa intelligi habet paupꝑtate q̄ nō tm̄ volun
tatē interiꝰ ꝑ reꝝ ꝯtēptū afficit. veꝝ etiā cor/
pus ꝑ penuriā affligit. De qua Gregoriꝰ in
omel'. de lazaro ⁊ diuite. Mala inq̇t Laza/
ri purgauit ignis inopie. ⁊ bona diuitꝭ remu
nerauit felicitas vite trāſeūtis. Illū paupꝑ/
tas afflixit ⁊ terſit. iſtū abūdantia remunera
uit ⁊ repulit. Quicūqꝫ ꝰ in hac vita bn̄ habe
tis. cū vos bona egiſſe recolitis valde đ eis
ꝑtimeſcite. ne ꝯceſſa vobis ꝓſperitas eorun
dē remuneratio ſit bonoꝝ. ⁊ cū q̇libet pau/
peres nōnulla rep̄henſibilia ꝑpetrare ꝯſpici
tis, nolite deſpicere, nolite deſperare, q2 for/
taſſis qđ ſupfluitas tenuiſſime prauitatꝭ in
quinat. caminꝰ paupꝑtatꝭ purgat. De vobis
oīno ꝑtimeſcite q2 nōnulla etiā male acta
ꝓſpera vita ſecuta eſt. de illis ꝟo ſollicite pen/
ſate. q2 coꝝ vitā magiſtra paupꝑtas cruciat.
q̇uſqꝫ ad rectitudinē ꝑducat. Scđo ꝓpter
ſubtractōꝫ occaſionū peccādi. q̄ ſic diuitiaꝝ
affluētia creſcūt. ſic volūtaria paupꝑtate mi/
nuūt̄ Vn̄ chry. ſup ep̄laꝫ ad heb. ſmōe ſcđo
Chriſtianꝰ in paupꝑie ꝯſtitutꝰ q̄ꝫ cū diuitijs
magis irradiat. Quō. q2 excludit a ſe ſupbie
typū. nō erit arrogās ſꝫ patiēs. obtēperans
pudicꝰ. mitis. ⁊ ſapiēs. Qui ꝟo ī diuitijs cō/
ſtitutꝰ eſt. multa illū ad hec bona p̄pediunt.
Inſpiciamꝰ ꝰ que ſunt q̄ diues opat̄. Rapit
aliena eſtuat cupiditate. nefandos nō deſi/
nit ꝑtractare ꝯcubitꝰ. maleficia cūcta cōmit
tit. Nōne vniuerſa hec ex diuitijs ꝯſpicꝭ ge/
nerari. Intueris quō in paupꝑie magꝭ q̄ꝫ in
diuitijs ꝟtutes faciliꝰ poſſidemꝰ. Nec mihi
dicas q2 in hac vita diuites nullā vindictā
ſuſcipiūt Nā cū oīnibꝫ malis ſuis etiā h̄ ma
lum habēt diuitie. q2 malignitate peccātes
ab vltionibꝫ tuent̄. ⁊ q̇ diuitias poſſidet ſem
per peccās nulla pena reuocat̄. ſꝫ ſine vllis
remedijs munera ſuſcipit pctōꝝ ⁊ frenū illi
nullꝰ imponit. Hucuſqꝫ Chryſo. Et ſi forte
q̇s dicat ꝙ de paupꝑie occaſionaliter multa
mala oriunt̄. rn̄det interiꝰ. xviij. ſmone. Ne/
mo cauſet̄ inq̇t de paupꝑtate q̄ſi cauſa ſit ml'/
toꝝ maloꝝ. neqꝫ obloquat̄ đ xp̄o q̇ ꝑfectōeꝫ
illā dixit. ſi vis ꝑfectꝰ eſſe. Hoc eñ in verbis
dixit ⁊ opibꝫ oñdit. ⁊ ꝑ diſcipulos ſuos do/
cuit. Sectemur igit̄ paupꝑtatē. maximū q̇p/
pe bonū eſt. Nihil eñ opulētiꝰ eo q̇ paupꝑta/
tē ſpōte diligit ⁊ cū alacritate ſuſcipit Va
let etiā tertio ꝓpter abſciſionē vicioſaꝝ radi/
cū. Vn̄ ⁊ Chry. ſer. eodē. Abijciamꝰ quecūqꝫ
corpꝰ florere faciūt. viciāt autē aīam. vtpote
ſūt diuitie. gl'ia. cūcta hec carnis ſūt ⁊ amor
corpoꝝ. Itaqꝫ nō amemꝰ ampliora ſꝫ pau/
pertatē ſꝑ ꝯſectemur. iſta eñ magnū bonū
eſt. Sꝫ ſapia inq̇t paupꝑis ꝓ nihilo habetur.
Et iteꝝ. Diuitias ⁊ paupꝑtatē ne dederꝭ mi/
hi. ⁊ ex camino paupꝑtatꝭ libera me. Quare ꝰ
hec dicta ſunt. Heci veteri teſtamēto dice/
bāt̄ vbi multa rō diuitiaꝝ. vbi paupꝑtatꝭ plu
rimꝰ erat ꝯtēptꝰ. vbi hec q̇dē maledictō erat
illud bn̄dictio. ſꝫ nūc nequaqꝫ ita eſt. Si viſ
audire paupꝑtatꝭ p̄dicamēta. ip̄am ꝓfeſſus ē
xp̄s ⁊ dixit. Filiꝰ hoīs nō hꝫ vbi caput ſuū
reclinet, Et iterum diſcipul' dicebat, Nolite

poſſidere auꝝ neqꝫ argentũ. Et petrꝰ dice/
bat ei q̇ ex natiuitate ſua claudꝰ erat. Argen
tũ ⁊ auꝝ nõ eſt mihi. Et in ipo q̇dẽ veteri te
ſtamẽto. nõne helyas ꝑter melotã nihil ha/
bebat. nõne helizeꝰ. nõne Johẽs. Hucuſqꝫ
Chryſ. pauptatꝫ tolerãtiã laudat. qꝛ corpa/
liũ ꝑ eã reꝝ amoꝛ abſcindit. q̇ eſt ꝓma radix
vicioꝝ. laudat etiã qꝛ ꝑ ipã abſcindit radix
ſcḋa. q̇ eſt timoꝛ male humiliãs. Vñ ⁊ cõſe/
quẽter adiũgit. Vides qꝛ qḋ maxie facit fi/
duciã h̄ eſt pauptas. Diues ſeruꝰ eſt obnoxi
us ex iſtis dãnis ⁊ tribuẽs omĩ volẽti eũ no
cere. ille aũt nihil hñs ꝓſcriptõꝫ nõ timet ne
qꝫ ꝯdẽnationẽ. Nequaqꝫ ḡ pauptas fac̃ ſine
fiducia eſſe Chriſtus cu pauptate mittebat
apl̃os in cauſam opꝰ habentẽ fiducia mlt̃a.
Valde em̃ fortꝫ eſt paup. ⁊ nõ hꝫ vñ iniuriã
patiat̃. Hec ṽba chry. itelligi nõ poſſunt ni/
ſi de paupe q̇ nihil penitꝰ habꝫ. Ex his igit̃
patet ꝙ volũtaria pauptas nõ modicũ valꝫ
ad exterminiũ iniq̇tatis. Valet etiã ad ex
ercitiũ ṽtutis ꝑfecte. Primũ quidẽ. qꝛ ꝑ eaꝫ
virtꝰ acq̇ſita ꝓbat̃. Vñ Amb. ꝓmo li. ḋ offi/
cijs. Nõ pt̃ q̇s ꝓmiũ accipe niſi legitime cer/
tauerit. neqꝫ glorioſa victoria vbi nõ fuerit
laborioſa certamia. Jḋqꝫ dñs in euangelio
Beati paupes ſpũ qm̃ ipoꝝ eſt regnũ celoꝝ.
Nõ dic̃. beati diuites ſꝫ paupes. Inde em̃ ĩ
cipit beatitudo diuĩo iudicio vbi erũna eſti
mat̃. Hec Amb. Cõſtat aũt ꝙ erũna nõ eſt ĩ
pauptate rõne ꝯtẽptꝰ reꝝ in mẽte. ſꝫ rõne pe
nurie tp̃alis quã ſuſtinemꝰ in corpe. Scḋo
etiã valet qꝛ ꝑ eã ṽtus ꝓbata cuſtodit̃. Vñ
Hiero. ad paulinũ. Crates ille thebanꝰ ho/
mo q̇ndã ditiſſimꝰ. cũ ad philoſophãdum
athenas ꝑgeret. magnũ auri põdꝰ abiec̃. nec
putauit ſe ṽtutes poſſe ſil̃ ⁊ diuitias poſſide
re. Deniqꝫ ⁊ tu audita ſñia ſaluatoris. ſi vis
ꝑfectꝰ eſſe vade ⁊ vende omĩa q̄ habes et da
paupibꝫ. ⁊ veni ſeq̃re me. verba ṽte in opa. ⁊
nudã crucẽ nudꝰ ſequẽs expeditioꝛ ⁊ leuioꝛ
aſcẽdis ſcalã iacob. puriſqꝫ manibꝫ ⁊ cãdido
pectore pauperẽ te ſpũ ⁊ opibꝫ gl̃iarꝫ Va
let etiã tertio. qꝛ ꝑ eã ṽtus cuſtodita expedi
tius in finẽ ꝑducit̃. iuxta qḋ dic̃ Chryſ. ſuꝑ
epl̃am ad Heb. ſmõe ſcḋo. Nõ habẽtes di/
uitias nõ ꝓpterea doleamꝰ. ſꝫ gratias magiſ
vniuerſoꝝ deo ⁊ dño referamꝰ. qꝛ nos ꝑuo
labore eãdẽ mercedẽ ꝓmereri poterimꝰ quã diuites
ꝑuis. ⁊ ſi voluerimꝰ etiã ampliorẽ. Nã ex
magna lucramur Huic etiã Greg. cõ
ſonãs in omel. Regnũ inq̇t celoꝝ tm̃ valet
q̄ntũ habes. Et iteꝝ. Añ dei oculos nunq̄
eſt vacua manꝰ a munere. cũ arca cordis re/
pleta fuerit bona volũtate. Quapropter cũ
volũtas vbi deeſt poſſibilitas ꝓ facto repu
tat̃. ⁊ facilꝰ ſit ſanctꝫ paupibꝫ velle q̄ꝫ diuiti/
bus bonis velle ⁊ facere. multũ igit̃ fac̃ pau
pertatꝫ inopia ad ṽtutis expeditiõem. Si
ḡ volũtaria tp̃aliũ reꝝ penuria virtꝰ proba
tur. ꝯſeruat̃ ⁊ expedit̃. manifeſte cõuincit̃ ꝙ
eminẽtia pauptatꝫ plurimũ ꝯfert ad exerci/
tiũ ꝑfecte ṽtutis Cõſequẽter etiã valꝫ ad
fruitiõem iocũditatꝫ interne. Primo rõe ex/
trinſece ſecuritatꝫ. Vñ Chryſ. omel. vlti. ſu/
per Matth. Diuitẽ neceſſe eſt multis indi/
gere ⁊ turpiter fuire. formidare ⁊ ſuſpicari. ⁊
timere coꝝ q̇ ſuſpicant̃ oculos. ⁊ calũniato/
rum ora. ⁊ auaroꝝ ꝯcupiſcẽtias. ſꝫ nõ paup
tas eſt aliq̇d tale ſꝫ ꝯtrariũ vniuerſum regia
eſt nõ ſubiecta furibꝫ ſꝫ munita. portꝰ tran/
quillꝰ. paleſtra ⁊ gymnaſiũ phie. Cõſtat aũt
ꝙ pauptas furibꝫ nõ ſubiacẽs ea potiſſimũ
eſt i qua nihil habet̃. de q̄ ⁊ ſubdit ibidẽ Au
dite quicũqꝫ paupes eſtis. magꝫ aũt q̇ dita/
ri cupitis. Nõ pauperẽ eſſe malũ eſt. ſꝫ ñ vel
le pauperẽ eſſe. ⁊ neqꝫ malũ exiſtimes paup/
tatẽ ⁊ nõ erit tibi malũ. ⁊ ſi ꝓharis decẽ mili/
um erit bonoꝝ fons ⁊ origo. Nec tm̃ ſecuri
tatẽ dat penurioſa pauptas in h̄ ſeculo. veꝝ
etiã in futuro iudicio. Vñ Berñ. ſuꝑ ps. q̇
habitat. Felix pauptas volũtarie relinq̇n/
tiũ omĩa. ⁊ ſequẽtiũ te dñe ihu. Felix plane.
q̄ tã ſecuros. imo ⁊ tã glorioſos faciat in illo
ſingulari fragore elemẽtoꝝ. in illo tremẽdo
examine meritoꝝ. in illo tãto diſcrimĩe iudi
cioꝝ. Scḋo rõne expectate mercedꝫ. Vñ
ſuꝑ illud Job. deridet̃ iuſti ſimplicitas. lam
pas ꝯtẽpta apud cogitatõces diuitũ. parata
ad tp̃s ſtatutũ. dic̃ Grego. Statutũ quippe
ꝯtẽpte lãpadiſ tp̃s eſt extremi iudicij prede
ſtinatꝰ dies Tũc reproboꝝ oculis pateſcet.
ꝙ celeſti poteſtate ſubnexi ſũt q̇ terrena om
nia reliquerũt. Quiſq̇s em̃ diuini amorꝫ ſti
mulo excitatꝰ hic poſſeſſa reliq̃rit. illuc ꝓcul
dubio culmẽ iudiciarie poteſtatꝫ obtinebit.
vt ſimul tũc cũ iudice iudex veniat. q̇ nũc cõ
ſideratiõe iudicij ſeſe ſpõtanea pauptate ca/
ſtigat. Liquet aũt ꝙ pauptas ꝓ q̄ q̇s deride
tur ⁊ ꝯtemnit̃. ea potiſſimũ eſt q̄ annexã ha/
bet exterioꝝ penuriã ⁊ vilificatõꝫ. Vñ Ber
nardꝰ ſer. clj. Duo habet pauptas ſeq̇ntiuꝫ
dñm. afflictõꝫ ſcꝫ ⁊ vilitatẽ. de quibꝫ ꝓpheta.
Vide inq̇t humilitatẽ meã ⁊ laborẽ meuꝫ. ⁊

propterea in terra ſua dnplicia poſſidebũt. vt ꝓ pudoꝛe ſit honoꝛ iudiciarie poteſtatꝭ. ꝓ laboꝛe refrigeriũ placidiſſime ſeſſiõis. Hec eñ eſt que caſtigat. purgat. ꝓbat. humiliat. ⁊ exaltat. Hãc igiꝉ rõne mercedis cõcomitaꝉ leticia mẽtis. Vñ ſup illud ps. Ego ſũ pau per ⁊ dolẽs. ſalꝰ tua deꝰ ſuſcepit me. Gloſa. Laudabo i me ⁊ in mẽbꝛis meis nomẽ dei cũ cãtico. i. cũ delectatõe. qꝛ ſi oĩa deſunt. nec tñ illi deeſt mẽtalis iocũditas. ꝓpter qꝺ ſubdiꝉ. Videãt paupes ⁊ letenꝉ. q̃rite deũ ⁊ viuet aĩa veſtra. Tertio q̃z ad hipſum va let rõne ſupinfuſe ꝯſolatõis. Vñ Chꝛyſoſt. omel. iiij ſup Mat. Deſcẽdamꝰ inq̃t ad pau pertatꝭ caminũ. videamꝰ q̃ ambulãt in eo. ⁊ elatoꝝ colla ꝯculcant. videamꝰ miraculũ et paradoxũ hoĩem in camino pſallentẽ. i igne gratias agentẽ. paupꝛati vltime alligatuꝫ. ⁊ multã ferentẽ deo laudatiõꝫ. Etenĩ puerꝭ il lis tribꝫ ſiĺes ſunt q̃ paupꝛtatẽ cũ grãꝝactõe ferũt. nã ⁊ igne terribiliꝰ paupꝛtas incendere ꝯſueuit. ſꝫ pueros illos nequaꝙ̃ icẽdit Ita ⁊ nũc ſi in paupꝛtate grãs egerꝭ. vincula diſ ſoluunꝉ. ⁊ flãma extinguiꝉ. ⁊ ſi non extincta fuerit. qꝺ mĺto mirabiliꝰ eſt ꝓ flãma ros oꝛi tur. Qꝺ ⁊ in philoſophãtibꝫ eſt videre. qm̃ i paupꝛtate diuitibꝫ copioſiꝰ diſponũꝉ. ⁊ i me dio camino roꝛe puro potiunꝉ. Etenĩ maxi mus eſt ros nõ detineri ꝯcupiſcẽtia diuitia rũ. Et illi tũc ꝯtẽnentes regẽ facti ſunt rege clarioꝛes. ⁊ tu vtiq̃ ſi deſpexerꝭ mũdana ne gocia. oĩ mũdo eris honoꝛabilioꝛ. ſm̃ ſan ctos illos q̃bꝫ dignꝰ nõ erat mũdꝰ. Vt igiꝉ dignꝰ celis efficiarꝭ. deride pñtia. ita eñ et h clarioꝛ ⁊ futuris potieris bonis. Hucuſq̃ Chꝛyſ. euidẽter oñdẽs ꝙ volũtaria paup tas ⁊ reꝝ penuria eſt q̃ꝫ maxĩe vtilis ad ꝑfru itionẽ iterne iocũditatꝭ. Valet quarto ad publicatõꝫ euãgelice ꝑdicatiõis. Primũ qꝛ facit eã magꝭ credibilẽ. Vñ Chꝛyſ. ome. iiij ſup Matth. Talꝭ eſt lumĩs virtꝰ vt nõ ſolũ luceat. ſꝫ ⁊ illuc ducat illos q̃ ſequunꝉ. Lux eñ viderit oĩa p̃ſentia nos cõtemnẽtes ⁊ ad futura p̃paratoſ. añ oẽm ſermonẽ opibꝫ no ſtris credẽt. Quis eñ ita eſt amẽs vt vidẽs eũ heri ⁊ añ laſciuiebat ⁊ ditabaꝉ oĩa exutũ. ⁊ ad famẽ ⁊ inopiã ⁊ durã vitã ſanguinẽ oc ciſionẽ ⁊ oĩa q̃ videnꝉ ꝑiculoſa p̃paratuꝫ. nõ manifeſtã accipiat hinc futuroꝝ demon ſtrationẽ. Si aũt nos p̃ſentibꝫ implicauerĩ mus ⁊ imiſcuerimꝰ. q̃liter poterĩt credere ꝙ ad poſſeſſionẽ aliã feſtinemꝰ? Hucuſq̃ chꝛy ſoſtomꝰ. In his clare demõſtrat ꝙ volũta rie paupꝛtatꝭ exẽplũ in p̃dicãte magis credi bilẽ facit euãgelicã p̃dicationẽ. Secũdo etiã valet qꝛ magis reddit efficacẽ. iuxta qꝺ Damaſcenꝰ li. iij. dt. Euãgeliũ agnitõis dei p̃dicatũ eſt. nõ bellis ⁊ armatꝭ exercitibꝫ ad uerſarios deuincẽs. ſꝫ pauci nudi. paupes. pſecuti. verberati. moꝛtificati. crucifixũ i car ne ⁊ moꝛtuũ. ⁊ dñantẽ p̃dicãtes ſapiẽtibꝫ ⁊ i ſipientibꝫ p̃ualuerũt. Hec Damaſcenꝰ. Ho rũ imitatoꝛes illi fuerũt de q̃bꝫ in eccĺiaſtica hyſtoꝛia li. iij. dic Euſebiꝰ. Quidã ardẽtioꝛe diuine ſapiẽtie cupiditate ſuccẽſi. aĩas ſuas ꝟbo dei cõſecrabãt. explẽtes pfectiõis ſalu tare p̃ceptũ vt facultates ſuas p̃mo paupi bus diuidẽtes. expediti ad p̃dicãdũ euãge lium fierẽt. Tertio qꝛ efficit eã magꝭ acce ptabilẽ. Vñ ſup illud Matth. dignꝰ eſt ope rariꝰ cibo ſuo. dicit Chꝛyſ. ome. xxxiij. Ma nifeſtũ qm̃ a diſcipulis eos cibari optebat. vt neq̃ ipi magna ſapiãt aduerſus eos q̃ di cebanꝉ oĩa pꝛebẽtes ⁊ nihil accipiẽtes ab ipis. nec illi rurſus abſcindãꝉ taꝙ̃ deſpecti ab ipis. Cũ igiꝉ volũtaria reꝝ penuria euã geliȷ p̃dicatõem magꝭ reddit credibilẽ. effi cacẽ. acceptabilẽ ac ꝑ h auditoꝛes iducat ad fidẽ. erigat ad ſpem. alliciat ad charitatẽ. ma nifeſtũ eſt ꝙ maxĩe valet ad euãgelice ꝟitatꝭ publicatiõꝫ. Euiꝰ etiã euidẽs indiciũ eſt. ꝙ ꝑ apĺos paupes rebꝫ ⁊ ſpũ. q̃ꝫq̃ nũero pau cos. diffuſa eſt euãgelica ꝟitas in oꝛbẽ vni uerſum. vt de ipis ꝟe dictũ ſit. In omnẽ ter rã exiuit ſonꝰ eoꝝ. Vñ Chꝛyſ. ſup Matth. omeĺ. xlvj. Si aũt hoĩes. xij. oꝛbẽ terraꝝ cõ uerterũt. excogita q̃ꝫta eſt noſtra malicia cũ tãti exiſtẽtes. eos q̃ regunꝉ nõ poſſumꝰ coꝛ rigere. q̃s decẽ milibꝫ mũdis optebat ſuffi cere ⁊ eſſe fermentũ. Sꝫ ſigna aĩs habebãt Sꝫ nõ ſigna eos mirabiles fecerũt. Mĺti eñ ⁊ demões ꝓijciẽtes qꝛ iniq̃tatẽ opati ſũt nõ ſunt facti mirabiles ſꝫ puniti. Sꝫ quid inq̃m eſt qꝺ eos oñdit magnos. Pecuniaꝝ cõtemptꝰ. gĺie deſpectꝰ. ab oĩbꝫ vite hꝰ ne gocijs ereptio. q̃ ſi nõ habuiſſent. ⁊ ſi decem milia moꝛtuos ſuſcitaſſent. nõ ſolũ nulli ꝓ feciſſent. ſꝫ ⁊ ſeductoꝛeſ eſtimati eſſent. Huc uſq̃ Chꝛyſo. Qui ⁊ his patenꝉ oñdit ꝙ ni hil tm̃ valuit ad dilatãdũ xp̃i euãgeliũ q̃ꝫ ꝑ fectus cõtẽptꝰ reꝝ mũdanaꝝ. Cũ igiꝉ volũ taria ⁊ penurioſa paupꝛtas. ſicut ex p̃dictꝭ elu cet valoꝛes incõpabiles q̃ttuoꝛ habeat tri plicatos. recte deſignaꝉ nõ ſolũ ꝑ vnã euan

gelicā margaritā.veꝝ etiā ꝑ duodeciꝫ pre/
fulgidas ī portꝫ noue hierl'm deſcēdentꝫ de
celo ꝓ magno ſui valore miraq́ꝫ pulcritudi/
ne poſitas.quibꝫ ⁊ noīa duodecim paupeꝝ
ſpū aploꝝ.ſ.in fundamētis collocata rn̄dēt
ſeu ꝑ duodeciꝫ lapides ī typico rōnali qua/
druplici ordinatōe diſtinctos.q̄ ſumm⁹ no/
ſter pōtifex adornat⁹ apparuit.qn̄ vt nos re
cōciliaret pr̄i nud⁹ in cruce pependit.Cui eti
am rōnali ⁊ ſuphumerale exēplū.ſ.duodeci
aploꝝ tāq́ꝫ vitta iacinctina caritatꝫ affectu
copulat̄.Eſt em̄ hmōi pauptatꝫ p̄cioſitas n̄
tm̄ multiplex ſꝫ ⁊ magna ⁊ incōparabil' om
ni p̄cioſitati terrene.vt ait Chryſ.ſuꝑ Ma
theū.omel'.xlvj.Quid aūt ſi q̄s tibi ꝓponerꝫ
facere fenū auꝝ. ⁊ poſſe om̄es pecunias vt
fenū ꝯtēnere.Nō vtiq́ꝫ h̄ ſuſcipes magis .et
valde decēter.eteni h̄ hoīes vtiq́ꝫ attraxiſſet
Si em̄ viderēt fenū auꝝ effici ꝯcupiſcerent
⁊ ipi hāc virtutē.vt ſic moueret̄ ⁊ augeretur
vtiq́ꝫ eis pecuniaꝝ cupido. Si aūt viderēt
om̄es vt fenū auꝝ deſpiciēteſ.olim vtiq́ꝫ ab
hac egritudine eruti eſſent. Idē q̄ꝫ omel'.vl
tima.Si q̄s tibi p̄ncipat⁹ ⁊ ciuiles ptātes ⁊
diuitias ⁊ laſciuiā ꝓponeret.deinde paupta
tē ponēs.electōem daret accipe qd̄cūq́ꝫ vel/
les.hāc ꝯfeſtim rapes. ſi tn̄ cognoſceres ei⁹
pulcritudinē.Mihi aūt pauptas puelle cu
iuſdā pulcre ⁊ ſpecioſe ſil'is eſſe videt̄.Cum
hac helyas educat⁹ rapt⁹ eſt beata illa rap/
tura cū hac helize⁹ claruit.cū hac Iohes.cū
hac apl'i om̄es.Sꝫ ⁊ ipam puelle h⁹ pulcri/
tudinē intueamur.Eteni ocul⁹ ei⁹ eſt pur⁹ ⁊
p̄clar⁹.nihil habēs turbulentū ſꝫ māſuetuꝫ
trāquill⁹.delectabil'.ad om̄es reſpiciēs.mitꝫ
humilis.nullū odio hn̄s.nullū auertēs.os
illi ⁊ lingua ſana eſt ꝯtinua gr̄aꝝ actiōe plēa
⁊ benedictiōe.⁊ nutibꝫ v̄bis ⁊ amicabilibus
Si aūt vis ⁊ ꝓportionē mēbroꝝ ei⁹ videre.
lōga eſt ⁊ multū excelſior q̄ꝫ ſuꝑabūdantia.
Si aūt fugiūt cā multi ne mireris eteni v̄/
tutes alias fugiūt inſipiētes.Sꝫ ꝯtumelijſ
afficit̄ ais pauꝑ a diuitibꝫ. Rurſus mihi in/
opie laudē dicis.qm̄ beat⁹ eſt q̄ ꝯuiciū patit̄
Sꝫ h̄ ferre admonet inopia.Si eſurit pau
per.⁊ paul⁹ eſuriebat ⁊ in fame erat.Sꝫ nō
habet inq̄s requiē. Neq́ꝫ fili⁹ hoīs habebat
vbi caput reclinaret In his expſſe declarat
os aureū q̄ voluntaria reꝝ inopia nō ſolum
eſt magne p̄cioſitatꝫ.ſꝫ etiā pulcritudis mi/
re.Eſt etiā ⁊ qd̄ pl⁹ eſt magni honorꝫ.ſic idē
vir ſanct⁹ ait ſuꝑ Iohem.omel'.xlvij. Aīa in

ops quidē volūtariꝫ fulget velut auꝝ.ſplen/
det vt margarita fulgēs.floreſcit aūt vt roſa
Nō em̄ eſt illic tinea.nō fur.non ſollicitudo
vite hui⁹ negocioꝝ.ſꝫ ſicut angel⁹ ita ꝯuerſat̄.
Vis huiuſmodi aīe pulcritudinē videre.
vis ipi⁹ diuitias addiſcere.Nō ſubiacet de/
mōibꝫ.ſꝫ aſſiſtit dō.nō militat cū hoībꝫ ſꝫ cū
angelis.nō habet arcas duas vel tres vl' vi
ginti.ſꝫ talē abundātiā vt hūc mundū vni/
uerſum nihil eſſe eſtimet.nō habet theſauꝝ.
ſed celū.nō indiget ſeruis.magis aūt habet
ſeruos paſſiōes ⁊ cogitatōes que regnū do
minant̄.regnū aūt ⁊ auꝝ ⁊ om̄ia talia quem
admodū pueroꝝ ludibria deridet. ⁊ ſicut ro/
tas ad pilā hec om̄ia eſtimat eſſe ꝯtēptibilia
Habet em̄ mundū quē neq́ꝫ videre q̄ ī his
ludūt poſſunt.Quid igit̄ h̄ pauꝑe meli⁹ eſt
vnq̄ꝫ.Pauimētū deniq́ꝫ habet celū. Si aūt
pauimētū tale eſt excogita tectū. Sꝫ nō ha
bet inq̄s equos ⁊ curr⁹.Quid aūt ei his op⁹
eſt.q̄ ſupra nubes vehi debet ⁊ eſſe cuꝫ xp̄o.
Hucuſq́ꝫ Iohes os aureū. ignitis fulgidiſ
pōderoſis ⁊ p̄cioſis eloq̄is. volūtarie pauꝑ
tatis q̄ penuriā reꝝ habet annexā admirabi
lem celſitudinē.pulcritudinē p̄cioſitatemq́ꝫ
cōmendat.Quia tn̄ hec nō reuelant̄ mundi
ſapiētibꝫ.iuxta illud dn̄i ī Matth.Abſcōdi
ſti hec a ſapiētibꝫ ⁊ prudētibꝫ ⁊ reuelaſti ea ꝑ
uulis.nō ꝓponūt̄ carnalibꝫ ſꝫ ſpūalibꝫ. iuxta
illud. Nolite ſanctū dare canibꝫ. neq́ꝫ mitta
tis margaritas ante porcos.nō īnoteſcunt
amatoribꝫ diuitiaꝝ. ſꝫ pauptatē amātibus
⁊ expꝛtis.q̄ iā vicerūt mundū.iuxta illd̄ apo/
calipſ.Vincēti dabo māna abſcōditū.⁊ da/
bo ei calculū candidū.⁊ in calculo nom̄ me
um ſcriptū qd̄ nemo ſcit niſi q̄ accipit.Ideo
pauptas hmōi ꝑ theſauꝝ abſcōditū deſigt̄
in agro.quē q̄ inuenit hō abſcōdit. ⁊ p̄ gau/
dio illi⁹ vadit ⁊ vendit vniuerſa q̄ hꝫ et emit
agrū illuꝫ. Si q̄s igit̄ ſancte pauptatꝫ vult
noſſe valorē.aut ipe ī ſe experiri ſtudeat.aut
exptoꝝ ſnīe acq̄eſcat.iuxta qd̄ Bern̄.in epl'a
quā ſcribit ad thomā.q̄ amore ſciētie retar/
dabat ꝓpoſitū veniēdi ad religionē.ait.O ſa
lubri⁹ diſceres xp̄ꝫ ihm̄ ⁊ hūc crucifixū.quā
vtiq́ꝫ ſciam haud facile.niſi q̄ mūdo crucifi/
xus fuerit apprehēdit. Fallerꝫ fili falleris. ſi
te putas inuenire apd̄ mūdi magiſtros q̄m
ſoli xp̄i diſcipuli.i.mūdi ꝯtēptores dei mu/
nere aſſequunt̄ Nec em̄ hāc lectio docet ſed
vnctio.nō eruditio ſꝫ exercitatio in mādatꝫ
dn̄i.His ſacris eloq̄is chry. ꝯſonat omelia

xxviij. ſup Matth. ſic dicẽs. Verũtamẽ q̃/
cũqꝫ dixero. nihil repſentabit tale ſmo qua
le rerꝝ expientia. iõ vellẽ quendã illorꝝ q̄ ĩ il/
lum iã deuenerũt pħie verticẽ nobis adeſſe
⁊ tũc manifeſte viderem⁹ hui⁹ rei delectatio/
nẽ. ⁊ qualit̃ nulli eorꝝ q̄ diligũt pauptatẽ ac/
ceptarẽt ditari decẽ milib⁹ ꝑbẽdis. tãqꝫ qui
nõ lamẽtabant̃ in ſollicitudinib⁹. ſ3 rident ⁊
ſaltãt. ⁊ his q̄ diadema ſibi circũponũt ma/
gis in pauptate decorant̃. Si igit̃ hec rerũ
experiẽtia docet. ⁊ q̄ diuitias ⁊ honores ſecu
li cõplectunt̃ nec expti ſunt nec expiri volũt.
neceſſe habẽt q̄ eiuſmodi ſunt ſup hac ma/
teria indicere ſibi ſilentiũ. ne tãqꝫ ceci de co/
lorib⁹ ſyllogiſare videant̃. Taliũ eteni teme
ritatẽ Hieronym⁹ ad demetriadẽ ſcribens
redarguit. Quidã inq̄t cũ loq̄ neſciãt. tacere
nõ poſſunt. docẽtqꝫ ſcripturas q̃s nõ intelli
gũt. ⁊ cũ alijs pſuaſerint eruditorꝝ ſibi aſſu
mũt ſupciliũ. p⁹ impitorꝝ magiſtri q̃ꝫ docto/
rũ diſcipuli. Bonũ eſt eñ obedire maiorib⁹
⁊ parere pfectis. ⁊ poſt regulas ſcripturarũ
vite ſue tramitẽ ab alijs diſcere. nec ꝑcepto/
re vti peſſimo ꝑſumptiõe ſua. Hoc ꝑceptore
peſſimo ſi is cui rñdem⁹ vſus nõ eſſet. neq̃qꝫ
in ſuggillationẽ pauptatꝭ. cõmendatiõ3 tpa/
liũ poſſeſſionũ. improba temeritate dogma
tiſare ꝑſumpſiſſet. Qꝛꝫ eñ interdũ ex rerũ
inopia ꝓueniãt mala. ⁊ ex affluẽtia bona. nũ
q̃ꝫ tamẽ mala ex pauptate dilecta ꝓueniũt.
ſ3 odita. nec bona ex amatꝭ diuitijs. ſ3 ꝯtem
ptis. Salomõe teſtãte. Qui amat diuitias
fructũ nõ capiet ex eis. Cõſtat aũt ꝙ ſic laus
alicui⁹ rei excitat ad illi⁹ amorẽ. ⁊ vituperiũ3
ad cõtemptũ. Cũ igit̃ cõtemnere diuitias et
amare pauperiẽ ſit extirpatio viciorꝝ ⁊ inſer
tio ꝟtutũ. ⁊ ecõtrario ꝯtemnere pauperiẽ ⁊
amare diuitias ſit eradicatio ꝟtutũ ⁊ inſer/
tio viciorꝝ. manifeſta rõne cõcludit̃ ꝙ quẽad
modũ cõmendatio pauptatꝭ ⁊ ſpũaliũ pau/
perꝝ. ⁊ vilificatio diuitiarꝝ ⁊ diuitũ. doctrine
cõpetit xp̄i. ſic ⁊ hui⁹ ꝯtrariũ aſſerere ad do/
gma ꝓphanũ ptinet antixp̄i. Vñ Hiero. de
vita paule. Nõ laudis eſt poſſidere diuitias
ſed eas p xp̄o ꝯtẽnere. nõ inhiare ad hono/
res ſ3 eos ꝓuipẽdere. Propt̃ qđ ⁊ paula fu/
giẽdo gl'iam. gl'iam merebat̃. q̄ ꝟtutes qua/
ſi vmbra ſequit̃. ⁊ appetitores ſui deſerẽs ap
petit ꝯtẽptores. Seculi hoies ſuſcipiũt eos
q̄ his pollẽt ꝓuilegijs. nos laudam⁹ eos q̄ p
ſaluatore iſta deſpexerint ⁊ mirꝝ in modũ q̃s
habẽtes ꝓuipendim⁹ ſi habere noluerint ꝓ

dicam⁹. Huculqꝫ Hiero. Et ſi forte hoſtis
pauperꝝ dicat. nõ ſe laudare honores ⁊ diui
tias ſeculi. ſ3 eccl'iaſticos tñ. req̄rem⁹ ab eo
ſi credat in horꝝ appetitu eſſe piculũ. an indif
ferentiã q̄ndã. an meritũ. Si appetere eccle/
ſiaſticas diuitias ⁊ honores piculũ credit. ⁊
tñ dũ laudat appetibiles efficit. aut audito/
res ſuos decipit. aut inſanit. Si ꝟo hec ap/
petere indifferẽs eſtimat. nec iſtas laudãdo
pſuadere conat̃ ꝙ aliq̄s appetat. in vanũ lo
quit̃ ⁊ fruſtra laborat. Si autẽ deſiderare
opes ⁊ honores eccl'ie meritoriũ credit ⁊ ſan
ctũ. cũ nullũ viciũ ſit abominabili⁹ cupidita
te ⁊ ambitiõe pſonarꝝ eccl'iaſticarꝝ. cũ p hec
duo emi vel vẽdi ſoleat ſpũſſanct⁹. vt de do/
mo dei fiat ſpelũca latronũ. nõ min⁹ impu/
gnat fundamẽtũ xp̄iane religionis. q̃ꝫ euan
gelice pauptatis. In h̄ igit̃ finis ſit hui⁹ ter
tie rñſionis. q̃ꝫq̃ꝫ nõ ſit ei⁹ cui reſpõdem⁹ pti
alis itercïſio libri. Qꝛ eñ ex nũc ad ordinẽ3
ſpũalẽ impugnãdũ ſe ꝑparat. nouã aggredi
tur pugnã. noue rñſiõis cũ adiutorio chri/
ſti aſſumem⁹ armaturã.

Reſpõſionis q̃rte ꝑma pticula decimũqꝫ capitulũ. in q̄ religio carentiũ loculis ab er/
rore defendit̃. ⁊ verꝝ ius poſſeſſiõis eccl'iaſti
ce declarat̃.

Omniũ malorꝝ radical' origo cupidi
tas. cũ humane mẽtis arcẽ iuaſerit.
tã dura tyrãnide ꝑmit. vt ad idolo/
rũ redigat ſeruitutẽ. ⁊ in beſtialẽ trãſformet
crudelitatẽ. Hui⁹ teſtimoniũ euidẽs eſſe cõ
ſtat iude ꝓditorꝭ nequitiã. q̄ cũ loculos ha/
beret de q̄b⁹ cupiditatꝭ ſue voracitatẽ fame
licã mitigare volebat. modice tñ ſibi repro/
miſſe pecunie tãto eſt illect⁹ amore vt ſitiret
ſaluatorꝭ omniũ ſanguinẽ. ⁊ auctorẽ vite ve
narẽt ad mortẽ. Hac peſte laborãs ⁊ h̄ pau
perũ calũniator tãqꝫ iude diſcipul⁹. Primo
eis pacis oſculũ tribuit. ipõrꝝ ſimulatorie cõ
mẽdando pauperiẽ. dehinc letalit̃ percutit
dũ loculis carẽtiũ pauperꝝ ꝓfeſſionẽ conat̃
arguere. nõ vt impfectã. verꝝ etiã vt erroneã
ſimulatoriã ⁊ iniquã. Ex q̄b⁹ nõ ſolũ ꝑlato
rũ ſ3 etiã clericorꝝ ⁊ religioſorũ poſſeſſiones
habentiũ nitit̃ aïos ad ipõrꝝ ⁊ exterminiũ3
ꝯcitare. Primo igit̃ q̄ſi oſculũ ꝑbens q̄ſtio/
nẽ ſibi ꝓponit. S3 dices. Cõdemnas ne eos
q̄ loculos nõ habẽt. nec laborãt. Et poſtea
ſubdit. Nõ ꝯdẽno ſ3 laudo. nec tñ habẽtib⁹
ꝑfero. qꝛ nõ ẽ diſcipul⁹ ſup magiſtꝝ. Et pau
lo poſt. Et ſi ei homo ſol⁹ abſqꝫ locul' poſſit

viuere.tñ de ꝯgregatiõe cui tãta cõpetũt cre
dibile nõ eſt. Dehinc ſubdit. Reſpublica ſũt
loculi xp̄i. Si ḡ xp̄i mēbꝛ̄ es cũ xp̄o locl'os
habes. Hec em̄ ſũt ꝟba illiꝰ in q̇bꝫ more iu/
de ꝑmo deoſculaẗ.cũ loculis carẽtes lauda
re ſe aſſerit.ſ; ſtatim vulnꝰ infligit cũ imedia
te ſubnectit ꝙ ħ xp̄s exẽplo nõ docuit.ac ꝑ
hoc demõſtrat ꝙ loculis carere nõ ſit ꝑfcm̄
qꝛ nõ eſt diſcipulꝰ ſuꝑ magiſtꝝ. Certũ eſt au
tem ꝙ nullꝰ vir prudẽs abrenũciat locul'.ni
ſi vt xp̄o ꝯfigureẗ ꝑfectꝰ.om̄is ḡ talis ẜm ħ
dogma ꝓphanũ eſt errore deceptꝰ. Amplꝰ
ſi nõ eſt credibile ꝙ ꝯgregatio aliqua ſine lo
culis viuat vt dicit.aut aſſerit ħ incredibile
qꝛ difficile.aut qꝛ impoſſibile. Si qꝛ diffici/
le.tũc pari rõne nõ eſt credibile ꝙ aliqua cõ/
gregatio ſancte viuat ⁊ caſte. Si qꝛ impoſſi/
bile.ſ; cõgregatio impoſſibile ꝓfitẽs ⁊ ſe ad
impoſſibile ligãs eſt ſuꝑſticioſa ⁊ vana ⁊ fa/
tua ac ꝑ ħ reprobãda qꝛ erronea. Igiẗ locu
los nõ habẽtes ẜm hmõi dogmat; aſſertõz
nõ ſunt digni laude ſ; reprobatõe. Inſuꝑ ſi
quicũq; mẽbꝝ xp̄i eſt cũ xp̄o loculos habet
vt aſſerit.a deſtructiõe ꝯſequẽtis.q̇ loculos
nõ habet nõ eſt mẽbrũ xp̄i. Ex quo etiã ſeq̇
tur ꝙ om̄es paupes nihil habẽtes ⁊ ꝓrſus
om̄ia relinquẽtes alieni ſũt ab vnitate cor/
poris miſtici.tãq; ſi is q̇ habere pecuniã no
luerit.grãm xp̄i habere nõ poſſit. ac ꝑ ħ bea
tior fuerit iudas q̇ loculos habuit.q̃; Petrꝰ
q̇ dixit.argentũ ⁊ auꝝ nõ eſt mihi. Cũ etiam
ẜm hãc ꝓphanã ſniam ip̄e dñs ih̄s nõ niſi lo
culis inueniat locũ.q̇ tñ ꝑ Iſaiã ꝓphetã lo/
cum ſue redẽptiõis aſſerit ſuꝑ pauꝑculũ ⁊ cõ
tritũ. Ecce qualis pauperꝝ collaudator.qui
etiã vt ſui pector; virꝰ abundãtius euomat.
eoſdẽ nitiẗ de heresi duplici in ꝯſequẽtibus
notabiles reddere.cũ ſubiũgit allegans au
ctoritatẽ Auguſtini de hereſibꝫ ⁊ etiã ꝯ fau/
ſtum ꝙ q̃dã eſt hereſis nudis pedibꝫ ambu
lantiũ.nõ qꝛ ꝓpter corꝑis afflictiõz ſic ambu
lant.ſ; qꝛ diuĩa teſtimonia taliẗ intelligunt
ſic ⁊ manichei iudicanẗ heretici.nõ qꝛ pecu/
nias aut loculos nõ habeãt.ſ; qꝛ teſtimoĩa
diuina ⁊ ad ħ referre nitunẗ. Hec ꝟba illiꝰ ĩ
quibꝫ foueã erroris aperit quã non claudit.
Naz ex his manifeſte relinq̇t. qꝛ ſi q̇ nudis
pedibꝫ incedũt ⁊ loculis carẽt.ſi ad ħ diuĩa
teſtimonia referũt.in duplicẽ hereſim inci/
dunt.ſ.nudis pedibꝫ ambulãtiũ ⁊ maniche
orũ. Cõſtat aũt ꝙ hmõi paupes ideo nudiſ
pedibꝫ incedũt ⁊ loculis carẽt vt illud euan
gelij verbũ ad lr̃az impleãt qđ dñs dixit di
ſcipulis.vt nõ ferẽt es in zonis nec calciamẽ
ta in pedibꝫ. Iõ ẜm aſſertiõez hmõi dogma
tis impij in duplicẽ hereſim ſunt lapſi. Qđ
ſi verꝝ eſt ꝑ omnẽ modũ apl'ica errauit ecc'ia
que ſtatũ taliũ approbauit.⁊ auctores hmõi
hereſum cathalago ſctõꝝ aſcripſit. Erraue
rũt nihilominꝰ Ambroſiꝰ. Augꝰ. Hierony/
mus. Chryſoſtomꝰ. Beda. Rabanꝰ. ⁊ Ber/
nardꝰ.q̇ om̄s affirmãt ꝙ documẽtũ xp̄i ad
apl'os de nõ ferẽda pecunia ſit intelligẽduz
ad lr̃am.ſic manifeſtũ eſt ex p̃allegat; aucto
ritatibꝫ ip̄oꝝ in p̄cedẽtis reſpõſiõis ꝑticula
ꝑma. Qđ qꝛ ꝓphanũ eſt ſentire de ſanct;.ne/
ceſſe habet ħ impoſitor erroꝝ ad piã redire
intelligẽtiã veritat;.ſi iuſta nõ vult feriri ſen
tẽtia dãnationis. Attẽdat igiẗ inſenſatꝰ ⁊ ꝑ/
fidus ꝙ diuĩa teſtimonia dupl'r his aptari
poſſunt.ꝑ modũ videlicz ꝯſilij vel precepti.
Si q̇s igiẗ ad nuditatẽ pedũ ⁊ carentiã lo/
culoꝝ ſic diuina coaptat eloq̇a.vt ea ꝑ ſcp̄tu
ram aſtruat eſſe p̄cepta ⁊ neceſſaria ad ſalu
tem.tãq; nullꝰ ſaluari poſſit niſi pedibꝫ nu/
dis incedat ⁊ loculis careat.dupliciẗ errat.
Si q̇s ꝟo ad hoc aptare nitiẗ diuina teſtĩo
nia tãq; ſint ꝯſulta ⁊ ſuꝑerogatoria ⁊ ad ſa/
lutẽ expediẽtia.nõ eſt cẽſendꝰ hereticꝰ.ſ; ve/
rus xp̄i diſcipulꝰ.nõ manicheꝰ ſ; verꝰ chriſti
anus. Et ꝙ ħ fuerit intellectꝰ pij doctor; au
guſtini.manifeſte colligiẗ ex ꝟbis ip̄iꝰ q̇nto
capl'o cõtra fauſtũ. Nõ ꝑmittẽs ꝟba Fauſti
in quibꝫ ſe gloriaẗ euãgeliũ accipe. qꝛ argen
tũ ⁊ auꝝ deiecit.⁊ es in zonis hr̃e deſtitit. et
cetera his ſimilia.poſtmodũ rñdet ħ ordine
ꝑmo ip̄m oñdens hypocritã ⁊ mendacẽ. et
tandẽ hereticũ.in ħ videlicet ꝙ eccl'ia diſtin
guit in mõ accipiẽdi euangeliũ q̄ntũ ad ꝑfe
ctos ⁊ imꝑfectos.ſ; manichei nequaq;. Ait
em̄ ſic. Qm̄ multi in noſtra cõmunione vera/
citer faciũt ſublimia illa p̄cepta de quoꝝ ſpe
cie fallitis imꝑitos. Et aſſignat; paulo pꝰ ĩ
eccl'ia differentijs ſubdit. Neq; em̄ illi ſoli q̇
vt ſint ꝑfecti vendũt ⁊ dimittũt oĩa ſua et ſe
quunẗ dñm.ꝑtinẽt ad regnũ celorũ. ſ; huic
militie xp̄iane ꝓpter quoddã cõmertiũ chari
tatis ſubiũgiẗ etiã quedã ſtipẽdiaria multi/
tudo.cui diceẗ in fine. Eſuriui ⁊ dediſtis mi
hi manducare.ſitiui ⁊ dediſtis mihi bibere.
Alioq̇n dãnãdi erũt illi quoꝝ domos tam
diligẽti cura cõponit apl'us. monẽs mulie/
res ſubditas eſſe vir; ſuis.viros diligere vx
ores.filios obtẽperare parẽtibꝫ. Sed abſit

vt iſtos a mādatis euāgelicis alienos ⁊ a vi
ta eterna ſeꝑandos iudicet. quia vbi domi/
nus ait. Si q̇s nō tulerit crucē ſuā ⁊ ſecutꝰ
me nō fuerit. nō poteſt meꝰ eſſe diſcipulꝰ. ex/
hortans firmiores ad ꝑfectionē. ibi ſtatim
⁊ iſtos ꝯſolatꝰ eſt dicens. Qui recipit iuſtū ī
nomīe iuſti mercedē iuſti accipiet. Quid au
tem fallitis auditores veſtros. q̇ cū ſuis vx/
oribꝫ ⁊ filijsfamilijs domibꝫ ⁊ agris vobis
ſeruiūt. ſi quiſq̇s oīa iſta nō dimiſerit. nō
accipiat euangeliū. Sꝫ qꝛ eis nō reſurrecti/
onē ſed reuolutōem ad iſtā mortalitatē pro
mittitis vt vita electoꝝ veſtroꝝ viuāt tā va
na ⁊ inepta ſacrilega qua ⁊ vos viuitis q̄n/
do valde laudamini. merito eos a mādatis
euāgelicis alienatis. Hec Auguſtinꝰ. In q̇
bus apte demōſtratꝙ aliqua euāgelij docu
mēta ꝑfectis ꝯueniūt. ſine quoꝝ obſeruātia
imꝑfecti ſaluari poſſunt. ⁊ ꝙ ſentētia mani/
cheoꝝ fuit ad h̄ oēs indifferēter aſtringi.
Nō ergo dicit fauſtū erraſſe. qꝛ diceret hec ī
telligēda ad lr̄am. ſꝫ qꝛ diſcernere noluit in/
ter cōſilia ⁊ p̄cepta. Per hūc etiā modū ꝙ te
ſtimoniū illud de nō portādis calciamētis
ſit ad lr̄am intelligēdū. multiplici patet atte
ſtatiōe ſanctorū. Nā ſacer Ambroſiꝰ ī libro
de fuga ſeculi ſic ait. Jeſus diſciplos ſine cal
ciamētis ⁊ pecunia miſit. ne ſecū terrena por
tarent. Hieronymꝰ etiā ad Euſtochiū ſcri/
bens ait. Moyſes ⁊ Jeſus naue nudis in
terra pedibꝫ iubent̄ incedere. ⁊ diſcipuli ſine
calciamentoꝝ onere ⁊ vinculis pelliū nudi
ad p̄dicandū deſtinant̄. ⁊ milites veſtimētiſ
ieſu forte diuiſis caligas nō habebāt quas
tollerēt. Nec em̄ hr̄e poterat dominꝰ qḋ ꝓhi
buerat in ſeruis. In his oſtēdit Hierony/
mus. ꝙ nō ſolū diſcipuli ſed etiā ipe chriſtuſ
nudis pedibꝫ inceſſit. Et ꝙ ad litterā debet
intelligi. Idē quoqꝫ ad Geruntiā de Mo/
nogana. Diſcipuli toto orbe ꝑegrini. nō es
in zona. nō virgā in manu. nō caligas habu
ere in pedibꝫ. Johēs chryſoſtomꝰ omel. vl/
tima ſuꝑ Matth. Apoſtoli vna tunica īdu
ti ⁊ diſcalciati circūierunt. ⁊ oēs ſuꝑauerūt.
Idē quoqꝫ omelia. xxxij. Dixit ieſus diſcipu
lis. Nūquid aliq̇d defuit vobis quādo mi/
ſi vos nudos ⁊ diſcalciatos. Euſebiꝰ etiam
eccleſiaſtice hyſtorie lib. vj. in laudē Orige/
nis, ꝓ eo tēpore quo catholicꝰ erat ſic ait. An
te oīa vero p̄cepta euangelica ⁊ voces ſal
uatoris ſummo amore ⁊ ſtudio implendas
eſſe dicebat. quibꝫ p̄cipit̄ duas tunicas non
habendū. neqꝫ calciamētis vtendū. neqꝫ de
craſtino cogitandū. Et paulo poſt. Deniqꝫ
ꝑ multos annos tradit̄ abſqꝫ oīi calciamē
to nudis pedibꝫ inceſſiſſe. Ex quibꝫ ⁊ ante/
dictis luce clariꝰ cōſtat ꝙ xp̄s nudis pedibꝫ
inceſſit. ⁊ apoſtoli ad mandatū ipſius. Qḋ ſi
quē forte mouet verbū baptiſte dicētis. cu/
ius nō ſum dignꝰ ſoluere corrigiā calciamē
ti. conſideret textū ⁊ gloſam. Nā Johannes
ibi verbis myſticis ⁊ parabolicis vtit̄. cum
chriſtū dicit habere in manu ventilabrū ⁊
ſecurim. propterea ſicut ꝑ hec intelligi debꝫ
diſtrictio futuri examinis. ſi ꝑ calciamenti
corrigiā myſteriū incarnatōnis. Unde glo
ſa. Calciamentū incarnatōnis myſteriū. cor
rigia myſterij ligatura. Nō ergo valet iohā/
nes corrigiā calciamēti ſoluere. quia myſte/
rium incarnatiōis non ſufficit explicare. Et
alia gloſa. Nō ſum dignꝰ corrigiā calciamē
ti ſoluere. id eſt. nomē ſponſi mihi non vſur
po. Eſt autē p̄fatū verbū tanqꝫ myſticū ſpi/
ritualiter intelligendū. Si quis vero ꝯten
dat intelligendū hoc eſſe ad litterā ſm̄ vſi/
tatum modū loquendi. attēdat ꝙ conditio
nalis eſt huiuſmodi ſermo quo quis eū quē
vult excellentē oſtendere. dicit ꝙ non ſit di/
gnus eū diſcalciare. etiā ſi calciamentis nō
vtat̄. quia hoc intelligit̄ ſi vteretur. Verū
ſi quis vrgeat ꝙ angelꝰ dixit ad Petrū. cal/
cia te caligas tuas. ac per hoc ꝙ Petrꝰ non
fuerit diſcalciatꝰ. nec apoſtoli alij audiat be
dam ſuper hūc locū in originali dicentem.
Pro caligulis vel caligis vt quidā habent.
grecus habet ſandalia. hoc em̄ genus calci
amentorū in euangelio legit̄ apoſtolis fuiſ/
ſe permiſſum. Hec Beda. Cui etiā cōſonat
⁊ Papias grāmaticus dicens. Calige vel ca
ligule id eſt. ſandalia dicta ſūt a callo pedū
vel quaſi a colligando. quia ad pedes ligan
tur. Porro ſi quis ſenſu carnis inflatꝰ. aſ/
ſerat nō eſſe cōueniens dominū ad litterā i/
dixiſſe apoſtolis nuditatē pedū. tanqꝫ vile
aliquid ⁊ apoſtolice dignitati diſſonum. ⁊ a
tramite diſcretiōis alienū. intelligat ꝙ mul/
tiplex eſt ratio huiꝰ informatiōis. Prima
eſt ad indiciū paupertatꝭ extreme. Unde in
Luca. xxij. Quādo miſi vos ſine ſacculo et
pera ⁊ calciamētiſ. nunq̇d aliquid defuit vo
bis. Quod ꝑtractans Chryſoſtomꝰ omel.
ſuper Mattheū. xxij. ait. Fortaſſe dicit ali/
quis. quoniā alia chriſti p̄cepta ratione qui
dem habebāt. nō habere autē perā ī via ne/

q̄ꝫ calciamenta neqꝫ duas tunicas q̄ de cau
ſa iuſſit. Et reſpondet. In omnē indigenti/
am exercitare eos volēs. qui ⁊ ſuperiꝰ nec d̄
ſuperuenienti die ſollicitos eſſe ↄceſſit Se/
cundo vero hoc ꝑſuaſit in incitamentū hu
militatis penitētie. ſm̄ illud. ij. Regum. xv.
Porro dauid aſcendebat cliuū oliuarum
ſcandēs ⁊ flens. operto capite ⁊ nudis pedi/
bus incedēs. In quo rex ille nobilis totiuſ
penitētie ⁊ humilitatis exēplar vere penitē
tibꝰ prebebat exemplū. Cui etiā cōſuetudo
eccleſiaſtica conſonat. que ad iraꝫ dei placā
dam in ꝓceſſionibꝫ pedes nudat. Tertio
ad teſtimoniū obedientie. Unde ſuper illd̄
Iſaie. xx. Sicut ambulauit ſeruꝰ meus Iſa
ias nudus ⁊ diſcalciatus. Gloſa. Ecce obe
dientia. Iſte de regio ſemine fuit. ⁊ tamen ꝑ
ciuitatē hieruſalē nudus pedes inceſſit.
Quarto ad exercitiū vite auſtere. Unde
ſuper illud Matthei. x. Neqꝫ calciamēta in
pedibus. Gloſa. Et Plato dicit duas cor/
poris ſūmitates nō eſſe velandas. nec aſſue
tam fieri debere molliciē capitis ⁊ pedū Cū
enim hec habuerint firmitatē. cetera robu/
ſtiora ſunt. Quinto in ſignū elongatōnis
ab omi carnalitate. Unde ſuper illud Exo/
di. iij. Solue calciamentū de pedibus tuis
⁊c. Gloſa. Quia nullꝰ deo aſſiſtere vel deuꝫ
videre poteſt. niſi cuncta deſideria carnalia
deponat. Sexto ad ꝑfecte virtutis inſi/
gne. Unde Gregoriꝰ nazanzenꝰ in laude re
ligioſorū quorundā ſui tēporis poſt ipſorū
diſperſionē lugēs ⁊ flens. Deſiderabā inq̇t
⁊ intentis ac pendētibꝫ oculis requirebam
ſanctū illū canentē chorū. laudē ⁊ gloriaꝫ of
ferentiū deo qui in lege dn̄i meditant̄ die ac
nocte. qui ad exemplū ⁊ cōmonitionē meli/
oris vite omnibꝫ viuūt. legis dei atqꝫ euan/
gelij chriſti taciti p̄dicatores. In quibꝫ ipſe
quoqꝫ habitꝰ prefert virtutis inſignia. hirſu
tum caput incultis ⁊ horrentibꝫ comis pe/
des nudi ⁊ apoſtolicis ſimiles. Indumenti
vilitas. arrogantiā ſeculi ſuperbiāqꝫ ↄdem/
nans. zona ipſo ſuo neglectu precioſior. pa/
rum quid cohibēs neceſſitati. Ne igit̄ nudi
tas pedū que de ſe afflictiua ⁊ deſpicabilis
eſt tanqꝫ inutilis ⁊ erronea deteſtabilis ha/
bitu tollat̄ de medio. Idcirco in mediū haſ
patrū auctoritates adduximꝰ. nō quia calci
amenta reprobāda cenſeamꝰ. nec quia calci
atos de imperfectiōe notemus. cū ⁊ calciato
rum ⁊ diſcalciatorū habitus. ⁊ loculos ha/
bentium ⁊ nō habentiū profeſſiōes cōſide/
rationibus ⁊ cauſis diuerſis dn̄o placeant.
⁊ multiformi quadā varietate ſponſam xp̄i
circundatā. decorā. ꝑfectam. ⁊ admirabileꝫ
reddant.

F Ruſtra igit̄ ad cōtumeliā nil haben
tium paupeꝝ. quos ſupra de hereſi
ac ſimulatiōe notauerat. ſctām m̄reꝫ
eccleſiā vanis ⁊ falſis quibuſdā laudibꝫ q̄ſi
mēdacio ſuo indigeat a vicio ſimulatōis ex
cuſat. cū ſubſequēter annectit. Sancta ꝟo
m̄r eccl'ia ſupra montē poſita hec ſe nō hr̄e
nō ſimulat. nō qꝛ haꝝ reꝝ dn̄ium habeat. ſꝫ
ꝓ capite ſuo legatiōe fungēs eas fideliſſime
diſpenſat. Hec ꝟba ipiꝰ in quibꝫ duo cōtra
ria ſimul implicat. cū dicit ꝙ eccl'ia hec ſe nō
habere nō ſimulat. ⁊ poſtea ſubdit ꝙ neq̄q̄ꝫ
haꝝ dn̄ium habeat. Si em̄ oſtendit eccl'ia
ſe habere ⁊ ſine ſimulatiōe. veraciter igit̄ ha
bet. quia poſſidet iure. ac ꝑ hoc reꝝ domini/
um ſibi veraciter vēdicat. Qualiter igit̄ dic̄
nō quia rerū dominiū habeat. ſed qꝛ diſpē/
ſat. Nō em̄ dicimur veraciter habere que di
ſpenſamꝰ tanqꝫ aliena. ſed que poſſidemꝰ tā/
q̄ꝫ noſtro iure mācipata. Porro ſi eccl'ia nō
oſtēdit res tēporales habere. ⁊ tn̄ nō habet.
ↄtraria manicheis ſimulatiōe laborat. duꝫ
illi ſimulāt ſe nō habere qd̄ habēt. hec autē ſi
mulat ſe habere in ſpecie que tamē nō habꝫ
in veritate. Si autē eccl'ia nō ſe habere aſſe
rit. nec ſm̄ veritatē vt dicit aliquid habet. n̄
habere tꝑalia bona. ac per hoc nec etiā locu
los ſancte matri eccleſie veraciter competit
Ut quid igit̄ nō habentes loculos ⁊ ſe non
habere ꝓfitentes ⁊ ſimulatores ⁊ hereticos
criminat̄ ⁊ damnat. Si vero vt diximus ⁊
vere habet ⁊ veraciter habere ſe aſſerit. falſo
igitur bonorū eccleſie dominiū ab ecc̄ia tol
lit. ⁊ ſibimet etiā cōtradicit. Ampliꝰ ſi reruꝫ
dominiū nō cōpetit ſancte eccleſie vt dicit.
quicunqꝫ rei alicuiꝰ dominiū habent. exclu
ſi ſūt ab eccleſiaſtica vnitate. quod abſqꝫ du
bio ſpectat ad impietatē manicheorum. ſi/
cut euidenter patet per allegatam ſuperius
auctoritatē Auguſtini q̇nto capitulo cōtra
Fauſtū. Dum igit̄ chriſti pauperibꝫ mani/
cheorū impietatē impingit. in eam quā fec̄
foueam incidit. ⁊ in lacū demergit̄ quem ef/
fodit. Qꝫ ſi dicat ſe non intelligere d̄ vniuer
ſali eccl'ia ſed ꝑticulari. vtpote ecc̄ia clerico/
rum. adhuc falſe ⁊ īpie ſentit. dū omēs cleri
cos habētes ꝓpriū ab eccl'ie vnitate ſecludit.

Nequaꝗ̃ igit̃ aſſeri poteſt eccl'iam tẽporalia
hm̃oi vniuerſaliter nõ habere. nec eiꝰ ꝯtrari
um ſcꝫ vniuerſaliter habere. cũ quidã ſalua
veritate euãgelij ⁊ ſtatu ſalutis veraciter ha
beant ſicut ꝓpria. q̇dã ſicut cõmunia. q̇dã eti
am vtriſqꝫ careãt ſm quandã ꝑfectiõis euã
gelice formã ſuperiꝰ iã expꝛ̃ſſam. Verꝝ q̇dem
eſt ꝙ decime ⁊ oblatiões dño debent̃. ⁊ iure
diuino deputant̃ eccl'ie. verꝝ etiã nihilominꝰ
eſt ꝙ poſſeſſiões ĩmobiles. vt agri. ville. ca/
ſtra. ciuitates comitatꝰ nõ tm̃ iure diuino ſꝫ
etiã humano in poſſeſſionẽ trãſeũt eccl'iaꝝ.
Qđ q̈ꝗ̃ꝗ̃ prudẽtibꝫ oĩbꝫ viriſqꝫ peritis lu/
ce clariꝰ cõſtat. tamẽ ad imꝑiti ⁊ ꝓcacis ho/
minis reuellendã ꝓteruiã ſacris canonibuſ
oſtendẽdũ eſt. Nã. xxij. q. ij. ex cõcilio aureli/
anenſi. Si q̇s de clericis documẽta quibuſ
poſſeſſio eccie firma tenet̃. aut ſupꝓmere aut
negare ꝓ̃ſumpſerit. q̇cquid ꝓ abſentia docu
mentoꝝ dãni eccl'ie datũ eſt. de ꝓprijs facul/
tatibꝫ reddat. Itẽ paulo poſt Gregoriꝰ q̃ſti
one eadẽ. Sicut eccl'ia ꝓprias res amittere
nõ debet. ita eã rapacitatꝭ ardore alienas in
uadere nõ opoꝛtet. Ampliꝰ. q. eadẽ ex ꝯcilio
agathenſi. Si ſeruos eccl'ie libertate epũs
donauerit. ea q̃ in manumiſſione data illis
fuerãt ꝑpetua firmitate tenebũt. Hec canõ
Habet igit̃ eccl'ia ſeruos. Sed vbi ẽa ſer/
uitus. ibi verꝝ dominiũ. Si igit̃ eccl'ia habe
re poteſt ſeruos originarios ⁊ aſcripticios.
verã cõcludit̃ habere ꝓprietatẽ. veráqꝫ poſ/
ſeſſionẽ. Inſuꝑ ꝙ diſtinctis eccleſijs diſtin
cta dñia cõpetant. apte ꝓbat̃ ꝑ iura. Nã. xvj
q. ij. Nicolaꝰ papa. Si q̇s epiſcopoꝝ in alie
ne ciuitatꝭ territorio ꝓ quacũqꝫ ſuoꝝ infir/
mitate eccleſiã edificare diſponit. nõ ꝓ̃ſumat
dedicatiõem facere. que illiꝰ eſt in cuiꝰ territo
rio eccl'ia ſurget. Itẽ cauſa eadẽ. q. iij. Gela/
ſius. Iſtud annecti placuit. vt ſi quod abſit
facultates eccl'ie necnõ dyoceſes ab aliqui/
bus poſſident̃ epis iure ſibi vendicẽt quod
lex decimalis cõcluſit. qꝛ ⁊ filioꝝ noſtroꝛuꝫ
ꝓncipũ ita mãdauit auctoꝛitas. Ampliꝰ. q.
eadẽ inter memoratos vbi dirimit̃ q̃ſtio li/
mitũ ait Innocẽtiꝰ. Si limes legitimꝰ ean
dem baſilicã nõ cõcludit. ⁊ tamẽ lõgi tꝑis ꝓ/
batur obiecta ꝓ̃ſcriptio. appellatio pñtꝭ epi
nõ valebit. qm̃ illis tricenalis obiectio poit
ſilentiũ. Hec etiã ſeculariũ edicta ꝓncipum
ꝓ̃cipiũt. ⁊ ꝓ̃ſulũ romanoꝝ decreuit auctoꝛi/
tas. Hec canon. In quibꝫ nõ ſolũ aſtruit̃ ꝙ
eccleſie verꝝ dominiũ habeãt atqꝫ diſtinctũ.

qꝛ mutuo inter ſe ꝓ̃ſcribũt. verꝝ etiã ꝙ id ha
beant ſm ius diuinũ parit̃ ⁊ humanũ. pro
eo ꝙ ꝓ̃ſcriptio ſicut ex ꝓ̃allegato canone pa
tet. ab edicto ꝓncipũ trahit originẽ. approba
to nihilominꝰ ꝑ ſummi põtificis auctoꝛita/
tem. Hoc aũt ꝓbat̃ patentiꝰ. xij. q. ij. ex ꝟbis
Ambroſij ꝯtra auxentiũ. Si tributũ impe
rator petat. nõ negamꝰ. agri eccl'ie ſoluãt tri
butũ. Sed q̇d ad tributũ ceſaris tenet̃ rati
one ꝓ̃dioꝝ. ꝓ̃dia illa nõ tã diuino iure poſſi
det q̈ꝫ humano. ſaluatoꝛe teſte q̇ ait. Reddi/
te que ſunt ceſarꝭ ceſari. ⁊ que ſunt dei deo.
Ampliꝰ diſtinctiõe. viij. ex ꝟbis Auguſti. ſu/
per Iohem. Quo iure defendis villas eccle
ſie. diuino aut humano. Diuinũ ius in diui
nis ſcripturis habet̃. humanũ in legibꝫ re/
gũ. Vñ quiſq̇s poſſidet qđ poſſidet. nonne
iure hũano. Nã iure diuino dñi eſt terra et
plenitudo eiꝰ. Hec Augꝰ. Idẽ q̈ꝫ omelia. vj
ſuꝑ Ioh. Noli dicere q̇d mihi ⁊ regi. Quid
ẽ tibi ⁊ poſſeſſiõi. ꝑ iura em̃ regũ poſſidẽtur
poſſeſſiones. Dixiſti. Quid mihi ⁊ regi. No
li dicere poſſeſſiões tuas. qꝛ ipa iura huma/
na r̃nũciaſti q̇bꝫ poſſidẽt̃ poſſeſſiões. Quid
his clariꝰ dici poteſt ad oñdendũ ꝙ eccleſia
tꝑalia bona veracit̃ poſſidet iure diuio ꝑit̃
⁊ humano. Verꝝ qꝛ ſacri canones aſſerũt ꝙ
ea q̃ offerunt̃ eccl'ijs dño ꝯſecrant̃. ⁊ ꝙ earũ
dñiũ nõ habẽt. igit̃ miniſtri eaꝝ ea ꝓprietate
dãnabili vendicãt. ⁊ ꝙ bona hm̃oi magꝭ ſũt
celeſtia q̈ꝫ humana. magꝭ cõmunia q̈ꝫ ꝓuata
iõ vt oĩs ꝯtradictõis ⁊ dubietatis caligo
tollat̃ de medio. itelligẽdũ eſt ꝙ q̃druplex ẽ
tꝑaliũ reꝝ cõitas ex q̃druplici iure manans
Prima nãqꝫ cõitas q̃ manat ex iure neceſſi
tatis nature. q̃ fit vt oĩs res ad nature ſu/
ſtentationẽ idonea q̃ntũcũqꝫ ſit alicui ꝑſo/
ne appꝛopꝛiata illiꝰ fiat q̇ ea indiget neceſſita/
te extrema. Et huic cõitati renũciare nõ eſt
poſſibile. ꝓ eo ꝙ manat ex iure naturaliter i
ſerto hoi. qꝛ dei eſt imago ⁊ creatura digniſ/
ſima. ꝓpter quẽ ſunt oĩa mũdana creata.
Scđa cõmunitas eſt q̃ manat ex iure cha/
ritatꝭ fraterne. q̃ fit vt oĩa ſint iuſtoꝝ. ⁊ ꝯmu
nione q̃dã charitatꝭ q̃ ſunt ꝓpria ſingulorũ
fiãt vniuerſoꝝ cõia. ſm illđ apl'i. j. ad Coꝛ.
iij. Oĩa vr̃a ſunt. De q̃ Augꝰ. ſuꝑ Ioh. ome.
vj. loquẽs ꝯ̃ hereticos donatiſtas. Veniãt
inq̇t ad catholicã fidẽ. ⁊ nobiſcũ habeãt nõ
ſolũ terrã. ſꝫ eũ qui fecit celũ ⁊ terrã. Et hu/
ic cõmunitati renũciare eſt oĩno illicitum
qꝛ manat ex iure diuinitꝰ infuſo. ꝑ quod eſt

vnitas i colũba.i.in vniuerſali eccl'ia. a qua
vnitate ⁊ cõmunione null⁹ põt diſcedere ſer
uata diuina lege.q̃ tota cõplect̃ in charitate.
Tertia eſt cõmunitas q̃ manat ex iure ciui/
litatꝫ mũdane. q̃ fit vt vni⁹ imperij regni vl'
ciuitatis vna fiat reſpublica. l' vni⁹ ſocietatꝫ
mercatoꝝ vl' pugnatoꝝ cõmune fiat lucruꝫ
vl' damnũ. vl' vni⁹ indiuiſe familie vna ſit cõ
munis hereditaſ. Et huic cõmunitati renũ
ciare eſt de ꝑfectiõis euãgelice neceſſitate. qꝛ
tal' cõmunitas ꝑſonalẽ includit ꝓprietatẽ q̃
manat ex iure humanit⁹ iſtituto. cui etiã an
nexa ſunt q̃ occaſionalit̃ inducũt difficulta
tẽ ad bonũ. ⁊ ꝓnitatẽ ad malũ. ac ꝑ h̃ ꝑfectõ
ni euãgelice aduerſant̃. Et iõ aie ſancte hu/
iuſmodi ſuadet̃ dimiſſio. vt in pſal'. Audi fi/
lia ⁊ vide ⁊ inclina aurẽ tuã ⁊ obliuiſcere po
pulũ tuũ ⁊ domũ p̃ris tui. Quarta cõitas ẽ
que manat ex iure dotationis eccl'ie. q̃ fit vt
oia bona q̃ ꝯferunt̃ eccl'ijs dño dedicẽt̃. ad
cõmunẽ ſuſtẽtationẽ miſtroꝝ ſuoꝝ ⁊ paupe
rũ. Et hec cõmunitas ẽ in oĩbꝫ eccl'ijs colle/
giatis habẽtibꝫ poſſeſſiões. Et huic cõitati
renũciare nõ eſt ꝑfectiõi neceſſariũ. qꝛ teneri
poteſt ſalua ꝑfectõe. ſicut apparet in plãris ⁊
in religioſis ꝑfectis ⁊ ſanctis. qꝛ tal' cõmuni
tas manat ex iure diuinit⁹ ordinato. vt q̃ al/
tari viuat q̃ altari ſeruit. ⁊ illis ſint oĩa cõ/
munia. qbꝫ cor vnũ ⁊ aĩa vna. vn⁹ pater ſpi/
ritual' ⁊ vna norma viuẽdi. Huic tñ cõmu/
nitati renũciare nõ eſt ꝑfectõi ꝯtrariũ. quin
poti⁹ facit ad euãgelice ꝑfectõis cumulũ. ꝑ co
ſcꝫ q̃ talis cõmunitas q̃uis manet ex iure di
uino. manat etiã ex humano. vt qꝛ nõ ſoluꝫ
eſt ſpũalis. verũ etiã tẽꝑalis. ⁊ qꝛ licet in ea nõ
ꝯcludat̃ ꝑſonalis ꝓprietas. includit̃ tñ ꝓprie
tas collegial'. cui⁹ etiã quelibꝫ ꝑſona de col
legio ꝑticeps eſſe dinoſcit̃. nõ ſolũ q̃ntuꝫ ad
vſum. verũ etiã q̃tũ ad dñium. dũ vnuſq̃ſq;
ipo iure actionẽ habet ad res eccl'ie ſue recu
ꝑãdas ⁊ exceptionẽ ad defendẽdas. quod
vere ꝯclarat dñij rerũ ipaꝝ agentẽ vel exci/
pientẽ aliqualit̃ eſſe participẽ. Qm̃ igit̃ val/
de difficile eſt oĩbꝫ abdicatꝫ i ſola paupta/
te gaudere. difficile nihilomin⁹ oĩ ꝓprieta/
te excluſa ſola eccl'iaſtica eſſe ꝯtentũ. iõ vtrũ
q̃ ꝑfectũ. nõ ſcḋm humanã traditõem. vt ad/
uerſarius pauperũ aſſerit. ſꝫ ſcḋm ius diuin⁹ i/
ſtitutũ. maxime ſi h̃ comitet̃ caſtitatꝫ votuꝫ
cũ ꝓprie volũtatꝫ abnegatiõe. Si q̃s vero ꝑ
ſola abdicatõe mũdialiũ facultatũ cũ reten
tiõe quãtalibet eccleſiaſticorũ redditũ cle
ricos aſſerat eſſe ꝑfectos. eos vero ſolos iꝑ
fectos ⁊ claudos q̃ quãtũcũq; exiliter de pa
trimonio viuũt. ſicut hic calũniator paupe/
rũ dogmatiſat. eccl'iaſtice ꝑfectiõi nõ modi/
cum derogat. Quis em̃ quãtũcũq; parũ in
telligẽs non aduertat h̃ eſſe inſanũ dicere q̃
aliq̃s cleric⁹ de patrimonio victitãs vix ha
bens victũ ⁊ veſtitũ ſit imꝑfect⁹ et claudus
qui aũt quãtoſcũq; reddit⁹ habet eccleſie ſẽ
paternis bonis renũciet ſit rect⁹ atq; ꝑfect⁹
Quis ita claud⁹ mentalibꝫ pedibꝫ qui nõ li
bẽter ſtatũ hũc mutaret in illũ. Nunq̇d talis
eſt euãgelice veritatis ꝑfectio quã velut ſub
limẽ ⁊ arduã xp̃s cõmendat ⁊ p̃dicat. ad q̃/
lem quis infirm⁹. imꝑfect⁹. claud⁹. cupidus
ſuꝑbꝫ. carnalis aſpirat. Mirũ certe ſi via h̃
noua ꝑ quã aut null⁹ aut rarus ꝑfect⁹ ſiue i/
perfectus inceſſit. antiquis p̃ferẽda eſt ſemi
tis. vt cleric⁹ ſumpt⁹ ad eccleſiaſticos reddi
tus oĩ ſe denudet ꝓprietate. Quis em̃ ſecu
lariũ clericorũ noſtris tẽporibꝫ hoc perfecit
quis ꝓpoſuit. quis etiã ſomniauit. vt i ſuſce/
ptione eccleſiaſtici bñficij paterna bona cũ
his q̃ habere poſſet diſtraheret ⁊ erogaret
pauperibꝫ. ⁊ ipe deinceps voueret nihil ha/
bere propriũ. ſoloq; foret victu atq; veſtitu
cõtent⁹. Huiuſmodi ꝓpterea ſtatũ q̃ vix aut
nunq̃ in aliquo reperit̃ extollere. nihil ali/
ud eſt q̃ coruinã albedinẽ p̃dicare. nil certe
aliud q̃ ꝓprij capitis ſententiã veritati iã no/
te p̃ponere. vt ſic filij hominũ graui corde di
ligentes vanitatẽ ⁊ q̃rẽtes mendaciũ a chri
ſti veſtigijs auertant̃. ſuaq; ſequãt̃ phantaſ/
mata. errantes in inuio ⁊ nõ in via. Nec ta/
men negam⁹ eos qui bonis eccleſiaſticis cõ
tenti ſola neceſſaria retinẽt. ⁊ reliqua omnia
pauperibꝫ cõferũt ad quandã perfectionẽ ꝑ
tingere. ꝑfectioni tamẽ religioſorũ pauperũ
nullaten⁹ coequandã. ſicut ſupra mõſtratũ
eſt tertia parte reſpõſiõis prime. Huic ergo
ſuiſq; cõplicibꝫ a ſaluatore veraciter dicitur
Ve vobis hypocrite qui clauditis regnuꝫ
celoꝝ añ hoies. vos em̃ nõ intratis neq; in
troeũtes ſinitꝫ intrare. Si ei ꝑ hãc venena/
tã doctrinã nõnulli credẽtes in ſeculo ſe eẽ
ꝑfectos retrahant̃ a religiõis igreſſu. nulli ẽ
dubiũ eſt q̇n ſanguinẽ aiaꝝ illaꝝ q̃ ꝓpter h̃ i
ſuoꝝ peccatoꝝ fecibꝫ remãſerint. iuſt⁹ iudex
de ipoꝝ manibꝫ in examine diſtricto req̃rat.
niſi ꝑ ſuã clementiã vt oram⁹ eoſdẽ veritatꝫ
ſue luce ꝑfuſos dignat⁹ fuerit ab erroris de
uio reuocare.

Quarte respõsiõis secũda ꝑticula vndeci
mũq₃ capitulũ. in q̃ ꝓfessio fratꝝ minorũ ve
raciter carere oñdit. ⁊ approbatiõe reꝝ imo/
biliũ siue mobiliũ. ⁊ ꝓprietate pecuniaꝝ tã in
ꝓprio q̃₃ in cõmuni.

a Rrogantiũ hoiũm tumide mẽtes q̃
mũdi huiꝰ vanitate pascunť. gľiam si
bi videť ꝯquisiuisse nõ modicã. si ve
rã simpliciũ sanctitatẽ visi fuerint vt simula
tionẽ dolosam arguere. eoꝝq₃ prudẽtiã spi/
ritꝰ vt insaniã reprobare. Q̃ð vt efficaciꝰ ꝑ/
ficere queãt. bona frequẽter ĩ mala ꝯuertũt.
⁊ in electis maculã ponũt. Ueꝝ est q̃dẽ q̃ ꝓpť
hũane infirmitatis corruptelã vix reꝑiri põt
aliqua ꝑsona vľ statꝰ ab omi macula rephẽ
sionis imunis. s₃ ⁊ nos veraciter inficiari nõ
possumꝰ. q̃n inť ꝑfectõis euãgelice ꝓfessores
ꝑuersi sint aliq̃ ⁊ imꝑfecti q̃₃plurimi. Si igi
tur is cui rñdemꝰ insolentiũ vicia rephẽde
ret. ꝓconia laudũ reportare deberet. si etiã
generaliť in ꝑsonas maledicta ꝯgereret. de
ceret euãgelicos viros ori suo silentiũ ipo/
nere. ꝓsertim si diuino motu id ageret. ⁊ ꝑ pa/
tientiã dissimulãdo ꝯuitia ꝓ maledicẽte ro/
gare. Nũc aũt q₂ ĩ totã xpi pauꝑꝝ religiõe₃
venenatoꝝ eloq̃oꝝ tela ꝯuertit. eoꝝq₃ ꝓfessi
oni erroris ⁊ simulatõis crimẽ impigit. neces
se habemꝰ ꝓcacitati ipiꝰ resistere. nõ q₂ veli/
mus maledictõnes ꝓ maledictõibꝫ reddere
s₃ q₂ sacrã religionẽ intẽdimꝰ ab obiectis cri/
minibꝫ excusare. Assumẽs ḡ ꝑsonã eccľie ad
uersus pauꝑes ꝓfatos inuehiť velut ꝯ ho/
stes ipiꝰ. Nũc inq̃t deridẽt me iuniores tꝑe
q̃ꝝ nõ dignabar pr̃es ponere cũ canibꝫ gre
gis mei. apte insinuãs ꝑ h̃ religiosos ꝯ q̃s
loquiť obiurgãdos vt eccľie inimicos ⁊ ad/
uersus eccľiam insurgẽtes. ipamq₃ vt irriso
res habẽtes ꝯtẽptui. cũ tñ vt diť vita ipa pu
tenť indigni. steriles egestate ac fame. ⁊ ĩ ter
ra penitꝰ nõ parẽtes. Q̃ð quidẽ nihil aliud
est q̃₃ pr̃em suũ xpi vicariũ a q̃ statꝰ hmõi ap
probatꝰ est subsannãdo despicere. ⁊ partũ sa
cre mr̃is spõse xpi eccľie irridere. Et ideo iu
xta salomonis sn̄iam. ipiꝰ est oculꝰ a coruis
⁊ aq̃lis. veritatis sc₃ emulatoribꝫ erudiẽdꝰ. ac
ꝑ hoc veraciter ꝯtra hũc ⁊ cõplices eiꝰ no/
uoꝝ dogmatũ inuẽtores dicere põt eccľia.
nũc deridẽt me iuniores tꝑe. vt sic ictu ꝓprio
iniquꝰ oculꝰ eruať. dũ sagitta qua ferire nitiť
ipe feriť. Dehinc zelũ ⁊ v̾bũ apľicũ sibi vsur
pans cũ tñ apľice ꝑfectõis ipugnator magis
sit q̃₃ imitator. subseq̃nť annectit. Utinã su

stineretis me modicũ. Emulor em̃ vos dei
emulatiõe. Quid vos p̃ ceteris iactatis de ꝑfe/
ctiõe. Hec v̾ba ipiꝰ. In q̃bꝫ apľice humili/
tatis oblitꝰ. illud omittit qð potissime potu
it dicere. modicũ q̃d sapie mee. dũq₃ non in
sipiẽter s₃ sapiẽter loqui se reputat. iusto dei
iudicio stultꝰ effectꝰ in multas ⁊ magnas ꝓ
rumpit insanias. Om̃ia em̃ fere q̃ subseq̃ẽ
ter allegat. nõ solũ insipientiã sed ⁊ nequiti/
am sonãt. Nequaq̃₃ em̃ vt dicit nos p̃ ceteris
de ꝑfectõe iactamꝰ. q̃₃q̃₃ pauꝑtatis celsitudi
nẽ tanq̃₃ vere ꝑfectiõis ꝯsonã cõmendemꝰ.
Nã sicut veraciter p̃ferť virginitas cuilibet
gradui pudicicie. nec tamẽ ex hoc sequiť q̃
statꝰ sacraꝝ virginũ p̃ferať statui p̃latorum
vel viroꝝ quorũlibet q̃ ad hãc minime astrin
gunť. sic ⁊ circa differẽtias ⁊ gradꝰ pauꝑtatis
oportet intelligi. Uñ nec ille ait vt asserit. q̃
hic statꝰ pauꝑꝝ sit perfectior alijs qui sibi
aliquid retinẽt. nisi cũ hac cõditione paribꝫ
cõditionibꝫ alijs ad ꝑfectionẽ requisitis. sed
nullꝰ est om̃ino statꝰ in q̃ ꝯditiones om̃es cũ
statu p̃fato ꝑ om̃ia parificẽť. Nõ ḡ potest ex
hoc argui q̃ oĩbꝫ statibꝫ vel alicui oĩm p̃efe
rat statũ suũ. Magne ḡ fuit malignitatis oc
casione vniꝰ s̾monis veracis ⁊ hũilis. libꝝ ple
nũ inuectõibꝫ ⁊ criminatiõibꝫ falsis ꝯponere
aduersus totũ ordinẽ pauꝑꝝ. quasi paruꝫ
suꝑbo visum fuerit ĩ vnũ mardocheũ mitte
re ligue manũ. Propť qð ⁊ detractiões ĩ li
bello ꝯscripte manifeste declarãt auctorem
nõ emulatõe dei fuisse succẽsum. s₃ potiꝰ sti/
mulatõe illiꝰ cuiꝰ inuidia mors introiuit in
orbẽ terraꝝ. Ceteꝝ ꝯfusionis babylonice fi
lius vt vniuersos cõfundat eccľie statꝰ. ꝓ vi
ribꝫ conať astruere q̃ nullꝰ sit gradꝰ nulla/
q₃ differẽtia in pauꝑtatis ꝓfessione. Nã qui
busdã friuolis interpositis subsequenť sub
iungit. In quo ḡ gloriamini ꝯtra ministros
eccľie. q₂ sicut nec vos ita nec ipi sunt ꝓfesso
res. quibꝫ dñicaꝝ possessionũ tm̃ vsus cõce
ditur nõ dñium. intantũ beatiores ac p̃efe
rendi q̃ res quibꝫ vtunť eternũ habẽt dñiũ.
s₃ vestre res sub potestate sunt terrestriũ do
minoꝝ. Hec v̾ba ipiꝰ. In q̃bꝫ om̃ia ꝯfundit
atq₃ intm̃ ꝑuertit vt in pauꝑtate gradꝰ non
sit. aut si est. p̃ferẽdꝰ sit statꝰ clericoꝝ eccľiasti
cis redditibꝫ affluentiũ statui q̃ntũlibꝫ pau
perũ ⁊ ꝓ xpi amore nihil habere volentium.
q₂ illi vtunť rebꝫ celestis ⁊ sempiterni domi
nij. hi terreni. q̃si xp̃s exclusus sit a dñio reꝝ
quas layci possidẽt. cũ tñ sit dñs vniuersoꝝ

⁊ quaſi eccleſia nõ habeat rerũ temporaliū
veꝝ dñium. cuiꝰ ꝯtrariũ euidẽter mõſtratũ
eſt ſup. ⁊ iõ in h ipiꝰ mr̃is pauptatẽ fallacit
inſinuat vt poteſtatẽ ꝓacit impugnet. Deni
qꝫ ſi veꝝ eſt ꝙ eccl'ia nõ hꝫ cũ ſuis miſtris re
rũ dñium. ſꝫ tñ vſum. vt qd ꝯſequent ꝓfeſ/
ſionẽ calũniat paupeꝝ dicẽtiũ ſe nullaꝝ reꝝ
hr̃e dñium q̃uis habeãt vſum. dicẽs ꝙ om
nibꝫ videat h eſſe ridiculũ. cũ eoꝝ q̃ ꝑ ipſum
vſum penitꝰ ꝯſumunt ab vſu dñiũ int hoieſ
nullatenꝰ diſtinguat. Et dehinc irridẽdo ſb
iũgit. Ceteꝝ q̃ꝝ ſunt pecunie q̃s ꝑ ꝓuicias
nõ ceſſat a diuitibꝫ petere ⁊ in vnũ ꝯgrega/
re niſi aliq̃d habeat cõmune. Ut igit ꝑfatiſ
⁊ his ſil'ibꝫ cauillatõibꝫ malignis ⁊ ſubdol' i
ponat ſilentiũ. itelligendũ eſt ꝙ cũ circa res
tꝑales q̃ttuor ſint ꝯſiderare. ſ. ꝓprietatẽ. poſ/
ſeſſionẽ. vſufructum. ⁊ ſimplicẽ vſum. ⁊ pri/
mis qdẽ tribꝫ vita mortaliũ poſſit carere. vl
timo ꝟo tãqꝫ neceſſario egeat. nulla ꝓrſus ꝓ
feſſio põt eſſe oĩno tꝑaliũ reꝝ abdicãs vſuꝫ.
Ueꝝ ei ꝓfeſſiõi que ſpõte deuouit xp̃m i ex/
trema pauptate ſectari. ꝯdecẽs fuit vniuer/
ſalit reꝝ abdicare dñiũ. artoqꝫ reꝝ alicãrũ ⁊
ſibi ꝯceſſaꝝ vſu eſſe ꝯtentã. Uñ ⁊ in ipoꝝ re
gula ꝯtinet. frẽs nihil ſibi approꝑent nec do
mũ. nec locũ. nec aliquã rẽ. Porro ne q̇s for
te ꝓprietatẽ interdictã in his ꝟbis credat nõ
collegio ſꝫ ṗuat ꝑſonis. audiat q̇d ſuꝑ hoc
Gregoriꝰ. ix. fratꝝ ꝯſultatõi rñdet. Dicimuſ
inq̇t ꝙ nec in cõi nec in ſpẽali debẽt ꝓprieta/
tẽ hr̃e. ſꝫ vtenſiliũ ⁊ libroꝝ ⁊ eoꝝ q̃ licet habe
re. ordo vſum habeat. ⁊ fratres ſcḋm ꝙ gene/
ralis vl' ꝓuinciales miſtri diſponẽdo duxe/
rint his vtant. Nec debẽt vẽdi mobilia vel
extra ordinẽ ꝯmutari. aut alienari quoquo
mõ. niſi eccl'ie romane cardinal' q̇ fuerit or/
dinis gubernator. generali vel ꝓuincialibꝫ
miſtris auctoritatẽ ſuꝑ h ꝑbuerit vl' aſſenſũ
Hec ꝟba reſcripti papal'. in q̇bꝫ ſapiẽs ⁊ piꝰ
antiſtes ꝓprietatẽ ſeꝑauit ab vſu illã ſibi vt
eccl'ie retinẽs. hũc aũt fratꝝ neceſſitati cõce
dens ſancte qdẽ ſapient ⁊ pie. Si ei tꝑalia
bona ꝑ aliꝭs poſſidere ac diſpẽſare. vbi etiã
tꝑale recipit emolimẽtũ atqꝫ ſolatiũ nihil ꝺ
rõne ꝑfectiõis in ꝑlatis diminuit. ſic exter/
tia rñſione clareſcit. q̃to magis cũ ſolũ ꝑſi/
diũ impẽdit ⁊ nullũ tꝑale cõmodũ expectat
ipiꝰ ſummi põtificꝭ ſaluat ꝑfectio. ⁊ ei accre/
ſcit meritũ añ deũ. Q si forte his q̇ſqꝫ cone
tur obſiſtere. ex eo ꝙ iure cautũ ẽ vſũ ñ poſ
ſe ꝑpetuo a dñio ſeꝑari. rñdebimꝰ ꝙ lex iſta
ciuilis nõ habꝫ h locũ. q2 h idõ ius ciuile de
creuit ne dñiuꝫ inutile videat. ac ꝑ h inanis
ſit noĩs. Nã retẽtio dominij hmõi reꝝ cũ cõ
ceſſione vſus facta pauꝑibꝫ nõ eſt infructu/
oſa. cũ ſit pr̃i paupeꝝ meritoria. ⁊ ꝓfeſſiõi fi/
lioꝝ xp̃o famulãtiũ oportuna. Nec obſtat
ꝙ aduerſariꝰ obijcit de rebꝫ q̃ vſu cõſumunt
ꝙ in eis ꝓprietas nõ ſeꝑat ab vſu. Hoc ei fal
lit in peculio ꝓfectitio filijfamilias. vbi filiꝰ
familias vſum hꝫ. ⁊ tñ ꝓprietas nec ad mo/
mẽtũ reſidet penes ipm. Sic ⁊ de ordĩe hu
iuſmodi paupeꝝ reſpectu romane eccl'ie in
telligi dꝫ. Sũt q̇ppe de iure cõi om̃es xp̃ifi/
deles ſummi põtificꝭ filij. peculiari tñ q̇dam
iure hi ſunt eiꝰ obediẽtie ſubditi ⁊ cure ꝯmiſ
ſi. ⁊ ideo cũ alij ſint tãqꝫ filij emãcipati q̇buſ
licet auctoritate iuris eis indulta de bonis
eccleſiaꝝ ſuaꝝ ſine dilapidatõne diſponere.
hi ſunt tanqꝫ ꝑuuli ⁊ filijfamilias totalit ipi
us regimini deputati. Propterea ſicut lege
cauet ꝙ filiuſfamilias nec retinere nec recu
perare poſſeſſionẽ rei peculiarꝭ poteſt. ſꝫ pa/
tri ꝑ eũ querit. ſic ⁊ in his pauperibꝫ intelli/
gendũ eſt. q2 reꝝ eiſdẽ collataꝝ ad ſuſtenta/
mentũ ipoꝝ patri paupeꝝ deputet domini
um. illis ꝟo vſus. Sane quẽadmodũ eſſen
tiale cuiuſlibet religiõis ſtatui eſſe dinoſcit.
ꝙ nulla ꝑſona ṗuata poſſideat aliq̇d ꝓpriuꝫ
ſic nec hmõi paupeꝝ religio tota. q̃ q̇deꝫ ad
abdicatõem ꝓprietatꝭ cenſet ſicut vna ꝑſona
Quẽadmodũ igit monachꝰ vl' q̇uis religi/
oſus vtit veſtibꝫ. calciamẽtꝭ. cibis. ac ceteris
q̃ vſu ꝯſumunt. ita tñ ꝙ nihil ſibi approꝑat
quo ad ṗuatũ dñiũ. nec ꝓpter talẽ vſum effi/
citur ꝓprietariꝰ. q2 ꝓprietas ſꝑ collegio reſer/
uatur. ſic ⁊ de collegio iſtiuſmodi pauperuꝫ
ſummoqꝫ põtifice intelligere debet. quicũqꝫ
de ꝓfeſſione ipoꝝ ſentire vult tã vere q̃ꝫ pie
Et ꝓpterea ſicut illud qđ dat monacho. qua
liſcunqꝫ ſit intẽtio dãtis. nõ in ipſiꝰ trãſit do
miniũ ſed totiꝰ collegij. ⁊ ſubiacet diſpoſitio
ni abbatis. etiã ſi dans nihil de collegio co/
gitet. ſic quicq̇d dat cõgregatiõi minoꝝ fra/
trum in ius dominiũ ꝓprietatẽ ſummi põti/
ficis ⁊ romane eccl'ie trãſit. ꝑcipue cũ ipi fra
tres ius ſeu ꝓprietatẽ alicuiꝰ rei ſibi acquire
re nulla ratiõe intendãt. His aũt que dicta
ſunt ſuffragat legis naturalis dictamẽ. eui/
denter explicatũ ꝑ iura ciuilia. Nam lege ca
uetur ꝙ nõ poteſt libertas nolẽti acquiri et
ꝙ beneficiũ inuito nõ dat. ⁊ ꝙ nemo donatiẽ
aſſequi. ⁊ dãnoſam ſeu lucroſam hereditatẽ

nemo adire ꝯpellit̃. Inſup ſicut reꝝ vniuer
ſitas. puta hereditas ſolo aio acq̃rit̃. ita ſolo
aio ꝯtrario repudiat̃. ⁊ ſic̃ nuda volũtate ex
traneꝰ heres fit. ita ex ꝯtraria deſtinatõe ſta/
tim ab hereditate repellit̃. Propt̃ qđ ⁊ iuriſ
cõſultꝰ Julianꝰ ait. Pro herede gerere non
tã facti q̃ȝ animi eſt. Cui ⁊ aliꝰ ſcȝ iuriſcõſul/
tus ꝯſonat dicẽſ. Furioſus ⁊ pupillꝰ ſine tu
toris auctoritate nõ poſſunt incipe poſſide
re. qꝛ affectõȝ tenẽdi nõ hñt. licet res ſuo coꝛ
poꝛe ꝯtingant. ſic̃ ſi doꝛmiẽti aliq̃d in manu
ponat̃. Patȝ igit̃ ꝑ hec v̾ba legꝭ exp̃ſſa nemi
nẽ poſſe ꝓprietatẽ ſiue dñiuȝ imo nec poſſeſ
ſionẽ acq̃rere niſi v̾e vl' īterp̃tatiue aīm habe
at acq̃rẽdi. Cũ igit̃ frẽs minoꝛes aīm acq̃rẽ
di nõ habeãt. q̃n potiꝰ volũtatẽ ꝯtrariã. et ſi
res coꝛꝑe ꝯtingãt. nec dñium nec poſſeſſiõȝ
acq̃runt. nec reꝝ hmõi poſſeſſoꝛes vl' dñi di
ci pñt. His aũt robur p̃bet põtifical' aucto
ritas. q̃ tã eminẽs eſt vt oĩa iura hũana trã/
ſcendat. vt extra de maioꝛitate ⁊ obedientia
ſolite. Ad firmamẽtũ celi. i. vniuerſal' eccl'ie
fecit deꝰ duo luminaria magna. i. duas inſti
tuit dignitateſ. q̃ ſunt põtificalis auctoꝛitaſ
regaliſq̃ȝ ptãs. Sȝ illa q̃ p̃eſt diebꝫ. i. ſpũali/
bus maioꝛ eſt. q̃ aũt noctibꝫ. i. carnalibꝫ mi/
noꝛ. vt q̃nta eſt inter lunã ⁊ ſolẽ. tãta ⁊ inter
reges ⁊ põtifices differẽtia cognoſcat̃. Cuȝ
igit̃ tãte ſit auctoꝛitatꝭ ptãs impial'. vt nõ ar
tet̃ legibꝫ. ſȝ ip̃a ſit legꝭ oꝛigo. ⁊ in tm̃ poſſit vt
ea q̃ fuerũt ꝓ nõ factis habẽda ſtatuerit. vt
patȝ in lege poſtliminij. q̃ bello captꝰ ⁊ ſuuſ
effectꝰ decernit̃ ſꝑ fuiſſe liber ⁊ pñs. ⁊ ea q̃ ñ
fuerint ꝓ factꝭ habẽda decernat. ſic̃ ptȝ Co/
dice de inofficioſo teſtam̃to. in q̃ de poſtlimi
nio nulla fit mẽtio. ⁊ tñ iudicat̃ mẽtio facta
Si inq̃ȝ tantũ põt regal' ptãs. multo foꝛtiꝰ
põtificalis auctoꝛitas q̃ntũcũq̃ȝ vſus ⁊ do/
miniũ in aliq̃bꝫ rebꝫ ſm̃ ius ciuile cẽſeãt̃ eſſe
ꝯiũcta. d̾cernere poterit ī ꝑſonis aliq̃bꝫ eſſe
ſeꝑata. Qđ circa oꝛdinẽ p̃dictoꝝ fratꝝ mio/
rum xp̃i vicariꝰ ſua auctoꝛitate ꝯfirmãs ſic
eſſe decreuit. cuiꝰ diffinitiõi ꝯtraire nullate/
nus licet. Nã diſtinctõe. xviij. gregoꝛ. Nulli
fas vel velle vel poſſe trãſgredi ap̃l'ice ſedis
p̃cepta. Sit g̊ ruine ſue doloꝛe ꝓſtratꝰ. q̃ſq̃s
voluerit ap̃l'ice ſedis ꝯtraire decretꝭ. Nulla
igit̃ poſſunt ad huiꝰ ſtatꝰ impugnatiõȝ alle/
gari iura ciuilia. nulla etiam iura canonica.
Nã extra de electõe Romane eccl'ie legẽ nul
la cõcilia p̃ſigũt. cũ oĩa ꝯcilia ꝑ romane eccle
ſie auctoꝛitatẽ. ⁊ facta ſint ⁊ robur acceperit
⁊ eoꝝ ſtatutis romane eccl'ie patẽter excipia
tur auctoꝛitas. Nulla etiã p̃cedentiũ põtifi
cũ ſtatuta obſiſtũt. vt extra de electiõe. inno
tuit. dicit Innocẽtiꝰ tertiꝰ. Per p̃deceſſoꝛeȝ
noſtꝝ nõ fuit nob̃ adẽpta facultas. cũ ea nõ
fuerit ꝓhibẽtꝭ intẽtio. q̃ ſucceſſoꝛibꝫ ſuis nul
lum potuit ī hac ꝑte p̃iudiciũ generare. pa/
ri poſt eũ imo eadẽ ptãte functurꝭ cũ nõ ha/
beat īperiũ par ī parẽ. Et hec q̃dẽ dicta ſuf/
ficiãt ad cauillatões malignãtiũ hoīum re/
uellẽdas Nã q̃ȝtũ ad teſtimoniũ v̾itatꝭ ſum
mi legiſlatoꝛꝭ xp̃i ſoliſq̃ȝ iuſticie exẽplũ ſuffi/
cit atq̃ȝ ꝯſiliũ. Qui cũ ſit iurꝭ natural' ciuiliſ
canonici ac diuini p̃ncipaliſ oꝛigo. ſacro ſuo
ſanxit eloq̃o tꝑaliũ reꝝ dñium abijciẽdũ eẽ
ꝑfectis. cũ tñ ſufficiẽtiã q̃ȝtũ ad vſum eiſdeȝ
ꝯceſſerit ꝓmiſerit atq̃ȝ ꝑſoluerit. Inſuꝑ vt
qđ docebat v̾bo. ꝯfirmaret exẽplo. alieno ci
bo voluit ſuſtẽtari. ſic̃ euãgelica narrat hy/
ſtoꝛia. ⁊ Hiero. ad nepotianũ dic̃. ⁊ euidẽtiꝰ
patet ex p̃cedẽti rñſione.

p Porro de dñio pecuniaꝝ q̃ ad ſuſten
tationẽ p̃fatis fratribꝫ ꝯferunt̃. idu
bitãter tenẽdũ eſt. q̊ nullatenus ad
ip̃oꝝ collegiũ ſpectat. cũ in ip̃oꝝ regula ſit p̃
ceptũ. q̊ frẽs nullo mõ denarios vl' pecuni/
am recipiãt. ꝑ ſe vl' ꝑ interpoſitã ꝑſonã. Et
vt oĩs tollat̃ de medio calũniãdi materia. i/
telligẽdũ eſt q̊ ꝑſona īterpoſita cui pecunia
diſpẽſanda ꝯmittit̃ intelligi p̃t recipe ac te/
nere ip̃am auctoꝛitate dãtis. vl' auctoꝛitate
illoꝝ ꝓ q̃ꝝ neceſſitate releuãda donat̃. Si
auctoꝛitate dãtꝭ retinet ⁊ diſpẽſat. ſic ip̃iꝰ ẽ ꝓ
curatoꝛ ſeu nũciꝰ. ⁊ dãs põt repetere recipe.
⁊ agere ꝯ eũ in cã ad recuꝑatõeȝ pecunie. nõ
aũt ille ꝓ q̃ diſpẽſanda ꝯmittit̃. Et h̾ ñ debu
it nec potuit inhiberi pauꝑibꝫ mẽdicãtibus
q̃n ꝑ interpoſitã ꝑſonã ip̃oꝝ valeat releuari
neceſſitas. qꝛ valde abſurdũ ẽ intelligere. q̊
cuiuis diuiti ñ liceat elemoſynã ꝑ ſeip̃ȝ aut
ꝑ alteꝝ ꝓ ſua volũtate ꝯferre. Qꝫ ſi retinet au
ctoꝛitate illiꝰ ꝓ q̃ diſpẽſanda ẽ. ei ꝯpetit et in
cãm traheret ⁊ cetera agere q̃ p̃t q̃ſq̃s veꝝ rei
ſibi vẽdicauit dñiũ. Et h̾ qꝛ ꝓfeſſiõi fratrum
nullatenꝰ ꝯuenit. beatꝰ frãciſcꝰ exp̃ſſe inhibu
it. qꝛ ſm̃ v̾itatẽ q̃ȝtũ ad ꝓprietatẽ rei ñ refert.
vtꝝ q̃s h̾ mõ recipiat ꝑ ꝓpriã manũ vel alie/
nã. Hãc aũt differẽtiã ⁊ natural' rõ docet. et
ius ſcriptũ dictat ⁊ reſcriptũ papale d̾clarat
ſic̃ ei nl'tũ refert vtꝝ q̃ miſtrat alicui ſit ip̃iꝰ
ſiue ei ml'tũ refert vtꝝ q̃ miſtrat alicui ſit ip̃iꝰ
ſuꝰ vl' alicuiꝰ excellẽtioꝛꝭ ꝑſone miſter. ꝓ cuiꝰ
volũtate ⁊ impio miſteriũ illđ impẽdit. quẽ

admodũ differũt miſteriũ ſeruile ⁊ liberale.
miniſteriũ hũanũ ⁊ angelicũ. ſic mltũ differt
vtꝝ ille intermedi⁹ nũci⁹ ꝑſonã teneat dãtꝭ
vel accipiẽtis. Scđm etiam ius ciuile mul
tũ differt cũ creditori debitor pecuniã ſolu/
tur⁹ alicui intermedie ꝑſone cõmittit. vtꝝ il
le medi⁹ ſit ꝓcurator debitoris an creditorꝭ
Si eñ ꝓcurator eſt creditoris. ⁊ pecunia ꝑ
datr añ ſolutionẽ. ipi creditori ꝑdit. ⁊ iã ꝓ ſo/
luta habet. Si aũt ꝓcurator ſit debitorꝭ. ipi
ꝑdit. ⁊ adhuc ſoluẽda eſt. nõ ꝓ ſoluta haben
da. Juxta hũc modũ dñs Grego. ix. vir vti
q̃ tã diuino q̃ hũano iure ꝑit⁹. q̃ mentẽ bea
ti franciſci pleni⁹ nouerat. ſic diffinitiue rñ/
det. ꝙ ſi rẽ ſibi neceſſariã velint frẽs emere. l'
ſolutionẽ facere ꝓ iã empta. pñt vl' nunciũ
ei⁹ a q̃ res emit. vl' aliquẽ aliũ volẽtibus ſibi
elemoſynã facere p̃ſentare. q̃ talit̃ p̃ſentat⁹ a
fratribꝫ nõ eſt eoꝝ nũci⁹. ſꝫ illi⁹ poti⁹ cui⁹ mã
dato ſolutõꝫ facit. ſeu recipiẽtis eandẽ. qui ⁊
elemoſynã ſibi cõmiſſam p̃t ſicut ⁊ domin⁹
apud ſpũalẽ vl' familiarẽ fratꝝ amicũ depo
nere ꝑ ipm loco ⁊ tpe ꝓ ipoꝝ neceſſitatibꝫ. ſi
cut expedire viderit diſpẽſandã. Hec verba
reſcripti papal'. Ex q̃bꝫ patẽter elucet ꝙ fra/
trũ minoꝝ regl'a nõ diſcordat a vita. nec cõ/
munis ipoꝝ mod⁹ viuẽdi diſcordat a regu
la. Nequaq̃ igit̃ ꝓfitent̃ ꝙ null⁹ eis ꝓuideat
⁊ elemoſynã faciat ꝑ ſe vl' ꝑ interpoſitã ꝑſo/
nã. q2 hoc collegio mẽdicãtiũ paupeꝝ ⁊ im/
poſſibile foret ⁊ ſtultũ. ſꝫ ꝙ ipi iuxta formã
in euãgelio traditã euãgelicis viris pecuni
am nullo mõ poſſideãt. Si forte q̃s dicat.
in carẽtia pecunie nullã ꝓrſus eſſe ſanctita/
tẽ. nõ tã infert calumniã regule pauperũ q̃
euãgelio xp̃i. in q̃ aplis inhibitã fuiſſe ꝯſtat
pecuniã. ſicut ⁊ text⁹ exp̃ſſe dicit. ⁊ ſctõꝝ teſti
monia aſtruũt. Qđ q̃dẽ nullatenus a mgr̃o
ſe ꝓpoſitũ. niſi ſciuiſſet ꝑfectiſſimis viris fuiſ/
ſe ꝑfecte v̄tutis ⁊ p̃cipue ſanctitatꝭ. Cum
eñ magne ſit difficultatꝭ ignotas regiones
⁊ aridas terras ſine ſufficiẽtia ſtipendioꝝ ꝑ
agrare. q2 tales neceſſe habẽt vitã iſtã trãſi/
gere in fame ſiti frigore ⁊ nuditate. oĩmq̃ re
rũ penuria. ſi nullũ h̃ modo viuentibꝫ meri
tũ ſãctitatꝭ accreſceret. h̃ dicere. h̃ ꝓfiteri. ſic
ex vltima p̃cedẽtis reſpõſionis ꝑticl'a patet
penurioſe pauꝑtatꝭ duodenario aploꝝ pri/
mo ĩpoſite. duodecim ſunt vtilitates eximie
muriq̃ valorꝭ. q̃s typici rõnalis duodeci la

pides p̃cioſi deſignãt. Et q2 illos hoſtꝭ hic
paupeꝝ ignorauerat. ideo margaritas has
porcoꝝ more ꝯculcãs ore polluto ĩ hec blaſ
phemie v̄ba ꝓrũpit. Si inq̃t in pecunie ca/
rentia. ſiue vt nõ tãgeret. ſanct⁹ Frãciſcus
ſanctitatẽ credidit. vl' ꝑfectꝭ a dño inhibitã
ſanxiuit. audacter loq̃r corã dño ꝙ errauit.
Sꝫ ꝯſtans eſt ꝙ beat⁹ Frãciſc⁹ nõ ob aliđ
poſſeſſionẽ ſeu ꝯtrectationẽ pecunie imita/
toribꝫ ſuis inhibuit. niſi q2 in h̃ eſſe aliquã
ſanctitatẽ ⁊ pia fide credidit ⁊ certa veritate
cognouit. nõ q2 mala ſit pecunia. vl' q̃a cen/
ſus formaliter ſiue cauſaliter ſit ĩ culpa. vel
q2 pecunia ⁊ ꝯtrectari poſſit ⁊ nõ poſſit abſ
q̃ peccato. ſꝫ q2 inter cetera q̃ poſſidet̃. pecu
nia maxime ẽ illecebroſa. ⁊ de facili eſt illecti
ua ⁊ diſtractiua nõ ſolũ impꝑfectoꝝ ſꝫ etiã ꝑ/
fectoꝝ. Et q2 ſpũſancto dictãte ꝑcepit ꝙ ſan
ctitatꝭ eſt nõ tm̃ pctã cauere. veꝝ etiã occaſi/
ones pctõꝝ refugere. iõ veraciter in h̃ ſancti
tatẽ credidit ⁊ nõ errauit. Qui igit̃ hũc chriſti
imitatorẽ p̃cipuũ ipi⁹ inſignitũ ſtigmatibus
aſcriptũ catalago ſanctoꝝ. ⁊ ab vniuerſa ec/
cleſia in veneratõe ſuſceptũ. aſſerit errore ꝯ
ceptũ fuiſſe. maxie in ꝓfeſſiõe ⁊ obſeruantia
euãgelice vite. nõ ſolũ ipꝫ ĩpugnat ⁊ vniuer
ſalẽ eccleſiã. ſꝫ qđ pl⁹ eſt magiſtri veritatis et
aploꝝ ei⁹ doctrinã blaſphemat ⁊ vitã. In/
ſuꝑ ⁊ ꝓfeſſores hui⁹ regule tãq̃ approbato/
res errorꝭ vt alter aman ſuꝑbiſſim⁹ dignos
eſſe iudicat ſnĩa tꝑalis mortis ⁊ eterne dam
natiõis. Suꝑ q̃ quidẽ abſurditate quã au/
res pie audire vehemẽter abhorrẽt. ipis ze/
latoribꝫ pauꝑtatis ſancte magis lugẽdũ cre
dim⁹ q̃ loquẽdũ. magꝭ ſpũalis Heſter im/
plorandũ p̃ſidiũ q̃ verſandũ in pugna v̄bo
rũ. Te igit̃ ſacroſancta romana eccl'ia tanq̃
alterã heſter eleuatã in ꝑplis vt eccl'iaꝝ oĩm
matrẽ reginã atq̃ magiſtrã. ac defenſandã
⁊ docẽdã tã moꝝ q̃ fidei veritatẽ fiducialit̃
ĩterpellat tuoꝝ paupeꝝ cet⁹. vt q̃s genuiſti
vt mr̃. educaſti vt nutrix. nũc etiã vt regina
patent̃ ac iuſte defendas. cũ idcirco diſpoſi/
tiõe faciẽte diuia põtifical' ac regie ptãtꝭ ver
ticẽ ſup̃mũ adipiſci meruerꝭ. vt ĩ arduis ne/
ceſſitatꝭ articul' ad defenſandũ xp̃i ꝑpl'm pa/
rarerꝭ. Exurge igr̃ ſctã mr̃ ⁊ iudica cãm tuã
q2 ſi paupeꝝ h̃ ordo mioꝝ recte ꝓfitet̃ v̄itatẽ
euãgelij tuũ ẽ. ſi a v̄itate ĩ ꝓfeſſiõe a te ſãcita
deuiat tuũ eſt. ac ꝑ hoc ſi ꝓfeſſiõi hmõi ſãcte
error ĩpingit̃. tu q̃ illã ſanxiſti reraſſe aſſere
ris, ⁊ q̃ magiſtra veritatis hacten⁹ extitiſti.

nūc de approbatōe erroris arguerꝭ. ⁊ a qͥbuſ
dam modernis p̄ſumptoribꝫ velut iuris di
uini ⁊ hūani neſcia deriderꝭ. Sz ⁊ tu regia
mūdi digniſſima. defenſatrix pauperꝝ. ⁊ hu/
miliū aduocata. lōge ſublimiꝰ q̄ꝫ Heſter ex/
altata i pplis ⁊ p̄parata i tpe mardochei tui
franciſci videlicz excitare clamoribꝫ vt iter/
pellare dignerꝭ ad regē. quatenꝰ pauperꝝ ſta
tū quē tibi voluit eſſe ꝯſilem ⁊ ſpēali quadā
germanitate ꝯiūctū. ſacris tuis meritꝭ clari
ficet ⁊ ꝯſeruet. Quid em̄ magꝭ dat paupṫatꝭ
amori fomētū. magiſq̄ꝫ declarat p̄rogatiuā
⁊ gl'iam q̄ꝫ tua forma viuēdi beatiſſima vir
go ⁊ mr̄ dn̄i noſtri ihu xpi. q̄ adeo fuiſti pau
percula vt ſic euāgelij hiſtoria ſacra teſtaṫ. i
ip̄o ſacratiſſimo partu nō haberes vbi recli
nares deū celi ⁊ dn̄m exercituū. niſi i via pu/
blica itinerantiū ⁊ p̄ſepio iumētoꝝ. Porro
ſi tu ꝟgo ſanctiſſima oīs es pfectōiſ exēplar
ſicut pfectꝭ imitāda eſt tua cū ꝟginitate hu/
militas. ſic etiā penurioſa pauptas. Cōſtat
aūt tā p euāgelij textū q̄ꝫ p aſſertōz doctorū
q̄ tu in extrema vixiſti tp̄aliū facultatū ino/
pia. cū chryſoſtomꝰ dicat. q̄ tu vix habuiſti
vnā tuniculā. nō ad decorꝭ ornatū ſz ad nu
ditatis tegumētū. ⁊ Beda q̄ in oblatiōe ⁊ p̄
ſentatiōe regꝭ regū in tēplo nec vnū valuiſti
agniculū offerre. iō more pauperū obtuliſti
par turturꝝ aut duos pullos colūbarꝝ. Qui
igiṫ deſiderio ꝓfeſſione. ſignaculo habitus.
⁊ obſeruātie ꝟitate in hac tibi pauperie cōfi
gurari ſtudioſiꝰ ſatagūt. ꝟe ſunt de tuoꝝ nu
mero ſpūaliū iudeoꝝ. q̄ꝝ circūciſio nō eſt in
carne ſz in ſpū p hilarē ſupportatōez multi/
formiū penuriaꝝ ⁊ vniuerſalē abdicatiōem
oīm tp̄aliū facultatū. Hos igiṫ vere ac pecu
liariter tuos pio dignerꝭ miſericordie regina
fauore ab hoſtili incurſu potēter eripe. ⁊ ad
uerſus hūc hoſtē ip̄oꝝ peſſimū triūphaliter
dimicare. nō vt cū aman ſuſpēſus intereat.
ſz vt eiꝰ humilieṫ ſupbia. dāneṫ ꝓteruia. illu/
ſtreṫ intelligētia. rectificeṫ volūtas. vt ſpūs
saluꝰ fiat.

Quarte reſpōſiōis tertia pticula duode/
cimūq̄ꝫ caplm. in q̄ euangelizātiū pauperuz
fructificatio multiformis oñdiṫ. eorūq̄ꝫ ſta/
tus a multiplicibꝫ cauillationū verſutijs de
fenſatur.

Ultiformiſ calliditatꝭ neq̄tia ꝟpens
m antiquꝰ ſctē mr̄is ecclie partui ſp i/
ſidias parās. vetuſtā pharaonis im
pietatē nouiſſimis his diebꝫ r̄nouare cona
tur. dū p hoīez q̄ndā egyptiace fraudis ma
lignitate repletū aduerſus eccl'iaſticā ꝓlem
ſuggerere ſatagit. q̄cq̄d maſculini ſexꝰ natū
fuerit in flumē ꝓijci. q̄cq̄d feminei reſeruari
Quid em̄ eſt aliud rōes ad virilē ſctē paup/
tatis ſpūm inducētes calūniādo reuellere.
q̄ꝫ effeminatoꝝ cordiū phantaſiaſ q̄bꝫ emol
lientiū diuitiaꝝ affluētia ꝯmēdaṫ approban
do roborare. Ad q̄ duo calūniator hic pau
perꝝ in hac extrema opis ſui pte oēs ſui vi/
res ꝯflat ingenij. q̄ſdā cauillationū modos
iā ꝓ maxia pte i p̄cedētibꝫ diſſolutos freq̄n/
tius replicās ad oppreſſionē pauperꝝ xpi. q̄/
tenꝰ ſpū pauptatꝭ extincto ſpūales iſraelite
multiplicari nō poſſint. fruſtra tn̄. q̄ꝛ diuina
opitulāte clemētia vt ꝟitas a figura nō diſ/
crepet. q̄nto magis opp̄ſſi fuerint. tāto ma/
gis accreſcēt. Et ne q̄s hec velut nr̄am adin
uentionē ꝓuipēdet. audiat Bernardū i ſer
mone. xxiiij. ſic dicētē. Si q̄d ad ſalutē pti/
nēs. ſi q̄d religiōis oriṫ. ſi q̄s quicūq̄ꝫ reſiſtit
quicūq̄ꝫ repugnat. plane cū egyptijs paruu
los iſraelitici generꝭ necare conaṫ. imo cū he
rode naſcentē pſequiṫ ſaluatorē. Nequaq̄ꝫ ḡ
caſu ſz ꝓuidētia dei geſtū eſſe credēdū eſt. q̄
cu/inſtar Joſeph deſcēdentis in egyptū ad cu/
ſtodiēdas ⁊ diſtribuēdas alimonias corpo
rū. quē vt ꝟe filiū accreſcentē creſcere fecͭ deꝰ
in terra pauptatꝭ ſue. ſtatꝰ euāgelizātiū pau
perū mitteret in mūdū. ad ꝯſeruāda ⁊ diſpē
ſanda documēta ſcripturaꝝ tāq̄ꝫ alimēta ſpi
rituū. q̄ etiā ⁊ ſacerdotū xpi curā gregꭗ habē
tiū coopatores exiſterēt i his q̄ ſpectant ad
ſalutē aīaꝝ. Eſt aūt ſacerdotal' officij opꝰ p̄/
cipuū. reductio plebiū ſubiectaꝝ in deū per
ſeptiformē influxū hierarchicū. ſ. p eruditōz
credibiliū. p inſtaurationē ꝟtutū p exhibitī
onē exēploꝝ. interuētionē pcū. curatiōz pla
garū hoſtiliū. p̄nūciationē inſidiaꝝ. ⁊ repul/
ſationē hoſtilitatuz. Et h̄ quidē ſeptiforme
opꝰ ſacerdotale ſcp̄tura ſacra declarat ſub ſe
ptēplici methaphora. ſcz architecti. agricole
paſtoris. fideiuſſorꝭ. medici. ſpeculatoris. et
ducis. Deſcribiṫ igiṫ p̄mo ſub methaphora
architecti pōtificale officiū ꝓpter eruditionē
credibiliū. ꝟm illō ad Chor. Ut ſapiēs ar/
chitectꝰ fundamētū poſui. Q̄ḋ em̄ ſunt lapi
des in edificio. ſunt articuli fidei i aīmo. in q̄
habitat xp̄s tāq̄ꝫ in tēplo ſuo. ꝟm illud apl'i
ad Ephe. Supedificati ſup fundamētuz
apl'oꝝ ⁊ ꝓphaꝝ. ip̄o ſummo angulari lapide
xp̄o ieſu. in q̄ oīs edificatio inſtructa creſcit

in templū ſctm̄ ī dn̄o. Et paulo poſt. Chri/
ſtum habitare ꝑ fidē in cordibꝫ vr̄is. Ac ꝑ h̄
ſicut ſe habet edificator ad edificiū. ſic et ſa/
cerdos ad ꝓplm̄ in fidei ꝟitate fundādū ⁊ ꝓ
mouendū. Scd̄o ſub metaphora agrico
le ꝓpter inſtaurationē ꝟtutū. q̄s irrigare d̄bēt
ꝑ documēta ſcṗturaꝝ. ſcḋm illud apoſtoli ad
Choꝛ. Ego plātaui apollo rigauit. Si em̄
eccleſiaſticꝰ ꝓplus ortꝰ eſt ⁊ ꝑadiſus plātatuſ
⁊ virēs multiformitate ꝟtutū. recte informa
tor plebiū in doctrina moꝝ dr̄ agricultor d̄/
ſignatꝰ ꝑ ṗmū hoīem quē poſuit deꝰ in ꝑadi
ſo vt oꝑaret̄ ⁊ cuſtodiret illū. Tertio ſub
metaphora paſtorꝫ ꝓpter exhibitōʒ exēploꝝ
ſcḋm illud dn̄i ī Johē. Qui intrat ꝑ oſtiū pa/
ſtor ē ouiū. ⁊ cū ꝓprias oues emiſerit an̄ eas
vadit. Qd̄ quidē fac̄ cū eas ꝑ ſanctitatꝫ exē/
plū ṗcedit. Jō Petrus cui dn̄s dixit. Paſce
oues meas. hortat̄ ſeniores ſiue ṗſbyteroſ
vt ꝓplos ſibi cōmiſſos paſcāt tāq̄ꝫ facti for/
ma gregis ex aīo Hec aūt eſt forma ſcḋm do/
cumēta ſanctoꝝ. vt q̄ꝫtū paſtor eſt ṗcellēs re
ſpectu gregꝫ. tm̄ vita ſacerdotal' ſit ſanctior ⁊
ſublimior vita plebis. Quarto ſub meta
phora fideiuſſorꝫ ꝓpter ṗcū interuētionē ad
deū. ſcḋm illud apl'i ad Heb. Oīs pōtifex ex
hoīb; aſſumptꝰ ꝓ hoīb; ꝯſtituit̄ in his que
ſunt ad deū. vt offerat dona ⁊ ſacrificia pro
pctīs. Agit igit̄ pōtifex cauſas hoium apud
deū. agere etiā d; cām dei apud hominē ſue
cure cōmiſſum. ſcḋm illud. iiij. Regū. xx. Cuſto
di viꝝ iſtū q̄ ſi lapſus fuerit erit aīa tua ꝓ aīa
illꝰ. Propter qd̄ ſapiēs in ꝓuerbijs ait. Fi/
li ſi ſpopōderis ꝓ amico tuo. defixiſti apd̄ ex
traneū aīam tuā. Quinto ſub metapho/
ra medici ꝓpter curatōʒ plagaꝝ hoſtiliū. ſcḋm
illud qd̄ inſinuat Lucas ī parabola illꝰ q̄ ī
cidit in latroneſ. q̄ ſamaritanꝰ alligauit vul
nera eiꝰ infundēs oleū ⁊ vinū. deſignās ꝑ ſa
maritanū ipm̄ medicū xp̄m ⁊ eos q̄ tenēt lo
cū eiꝰ in expurgatōe vicioꝝ. Propter qd̄ et
Jacobꝫ dic̄ Infirmat̄ q̄s in vobis inducat
ṗſbyteros eccl'ie ⁊ orēt ſuꝑ eū. vngētes cum
oleo ſancto. ⁊ orō fidei ſaluabit infirmū. ⁊ ſi
in peccatꝫ ſit dimittent̄ ei. Sexto ſub me
taphora ſpeculatorꝫ ꝓpter ṗnūciationē imi/
nentiū ꝑiculoꝝ. ſcḋm illud Ezech. Fili homi
nis ſpeculatorē dedi te domui iſrl'. De quo r
ꝯſequēter adiūgit. Qꝫ ſi gladiū ſuꝑuenientē
h̄ eſt imminētia diſcrimia tēptationū ſue cu
re cōmiſſis annūciare neglexerit. ſanguis il
laꝝ aīaꝝ de ſuis manibꝫ req̄ret̄ Septimo
ſub metaphora ducꝫ ferētꝫ vexillū ad repul
ſionē hoſtilitatū. inſtar illꝰ nobil' machabei
q̄ induit ſe loricā ſicut gigas ⁊ ſuccinxit ſe ar
ma bellica. ⁊ ꝓtegebat caſtra gladio. Preeſt
em̄ eccl'ie q̄ eſt terribilis ſic̄ caſtroꝝ acies or
dinata ⁊ deputat̄ ad ſalomōis lectulū cuſto
diendū. quē. lx. fortes ambiūt ex fortiſſimis
iſrael. oēs tenētes gladios ⁊ ad bella do
ctiſſimi. Eſt itaq̄ꝫ opꝰ ſacerdotal' officij ſepti
forme ſicut dictū ē. Si igit̄ ꝓpter multitu
dinē errantiū a fide xp̄ianꝰ ꝓplus factꝰ eſt iā
ſimilis edificio ruinoſo. q̄s ꝓuidꝰ architectꝰ
coedificātes ⁊ ꝯſuſtētātes repellit. niſi adeo
ſibi ſapiēs videat̄ q̄ ſolꝰ ſibi ſufficiat. vl' adeo
ſtultꝰ ſit q̄ velit vt ſub manu ſua domꝰ eccle
ſiaſtica ruat. Jteꝝ ſi ꝓpter defectū ſapīe ⁊ vir
tutū in plebeis hoīb; cōꝑat̄ ipa plebs orto
inculto ⁊ ſpinoſo ⁊ arido. q̄s diligēs ⁊ labo/
rioſus agricola ſeruos collaborātes repellit
maxime q̄ laborāt in oꝑe ⁊ doctrina. niſi in/
tm̄ deſipiat vt velit q̄ ſuꝑ humū ſuā ſpine ⁊
vepres aſcēdāt. Preterea ſi ꝓpt' deuiationē a
ſemitꝫ diuinaꝝ legū ml'titudo ꝓpl'i xp̄iani ſi/
milis eſt gregi errabūdo ⁊ ꝑdito ⁊ in medio
lupoꝝ ꝯſtituto. q̄s clemēs paſtor fugabit a
ſe haꝝ ouiū reductores ad viā. ⁊ n̄ potiꝰ gau
debit cū angelis exēplo boni paſtorꝫ. q̄ dicit
Cōgratulamī mihi q2 inueni ouē q̄ ꝑierat.
Ampliꝰ ſi ꝓpter multitudinē reatuū plebis
trāſgrediētis mādata dei ꝓpl's xp̄ianꝰ ſimil'
eſt viris alieno ere opṗſſiſ. q̄s fideiuſſor ſen
ſatus abhorrebit huiꝰ oneris alleuiatiōeʒ ꝑ
multiplicatōʒ interceſſoꝝ ad deū. ꝑtim ip̄e/
trantiū remiſſionē. ꝑtim inducētiū ⁊ adiuuā
tiū ad ſolutionē ſp̄ūaliū debitoꝝ. Inſuꝑ ſi
ꝓpter varietatē ꝑuerſitatū in ꝓplo tāta eſt ta
bes. tāta peſtilētia ſp̄ūalis. vt q̄ſi oē caput
ſit languidū ⁊ oē cor merēs. ita q̄ a plāta
pedis vſq̄ꝫ ad verticē vix eſt ī eo ſanitas. q̄s
fidelis medicꝰ nō dico ꝑitos homies in arte
ſp̄ūalis medicine. ſʒ vl' canes vlcera lambē/
tes audebit effugare. niſi vulneratoruʒ atq̄ꝫ
languētiū vitā velit extinguere. Adhuc ſi ꝓ
pter multiformitatē tēptationū vndiq̄ꝫ cir/
cūſtant inſidie crudeliū hoſtiuʒ. ⁊ quaſi ſuꝑ
capita ciuiū gladij iā vibrant̄. q̄s ꝓuidꝰ ſpe
culator in ꝓfunde ⁊ horrēde noctis teterri/
mis tenebris hr̄e ſecū vigiles recuſabit q̄ ca
ſtra cuſtodiāt. Poſtremo ſi ꝓpt' ſcandaloruʒ
frequētias adinuētiōes ſceleꝝ ⁊ inimicoruʒ
tyrānides inumerabil' multitudis ſtrages
q̄ſi ꝯtinue ſit in caſtrꝫ fideliū. ⁊ draco cum be

ſtia multiformiū capitū eccleſiaſticā aciē ni/
tit' oppugnare. vt truculēt' diſcerpat. occidat
ꝛ deuoret. q̇s prudēs dux exercit' dñi recu/
ſabit cōmilitones ſecū dimicātes hr̄e. q̇ vl/
tro ſe diſcrimini offerāt. ꝛ murū ꝓ domo iſrael
ſeipos opponāt. Porro qꝛ affect' pōtificis ſi
ue ſacerdotis ad plebē dꝫ eſſe ꝯſil'is affectui
patris ad filiū. matris ad ꝓlē. nutricis ad i/
fantē. ſic apl'us manifeſte declarat. q̇ fideleſ
ꝑ ipm ꝯuerſos modo ſe dic̄ in xp̄o genuiſſe.
mō vt filios ꝑturire. mō ſic̄ ꝑuulos i xp̄o la/
ctare. queadmodū filiū pauꝑculū ſuſtētari.
inualidā ꝓlē foueri. ꝛ gementē infantē lacta
ri nequaq̄ꝫ eſt pr̄i vl' matri vel nutrici mole/
ſtū. ſꝫ deſiderabile charū ꝛ placitū. ſic etiā oi/
bus ſacerdotib' ſctis ꝛ piis magnū debꝫ eē
ſolatiū q̇tiens ſal' ꝓcurat' plebiū ſubiectaꝝ.
Propt' qđ dñs in Matth. apl'os alloquēs
ꝛ ſucceſſores eoꝝ. Meſſis ait mlta. oꝑarii
aūt pauci. rogate g̊ dn̄ꝫ meſſis vt mittat ope
rarios i meſſem ſuā. inſinuās q bonoꝝ pō/
tificū nō tā eſt patient' ferre q̄ꝫ deſideranter
appetere cooꝑatores euāgeliſtas ad mltitu/
dines diuinaꝝ meſſiū colligēdas. Qđ attē/
dens xp̄i vicari' petriq̄ꝫ ſucceſſor. vtpote ſā/
cti ſpirit' illuſtratōe ꝑuent'. ſtatū hūc euāge
lizantiū pauꝑꝝ q̇ ſaluti aīaꝝ intenderēt tā
q̄ꝫ celit' ſibi miſſum cū hilaritate ſuſcepit. pi
etate ꝯfouit. auctoritate roborauit. ꝛ poteſta
te defendit. ꝛ vt pr̄iarcha Jacob tāq̄ꝫ filios
accreſcētis ioſeph multiplicit' bn̄dixit. pie i
h̄ ꝓuidens ſaluti aīaꝝ. ꝛ in nullo p̄iudicans
auctoritati pōtificū. tāq̄ꝫ ornās nō deornāſ
eccl'iaſticā hierarchiā. Tāta em̄ erat i aduē
tu hmōi pauꝑꝝ p̄dicantiū raritas. vt illud
euāgelicū videret' impleri. meſſis q̇dē mlta
oꝑarii aūt pauci. Qđ ꝑtractās Gregoꝛ. ait.
Ecce mūd' ſacerdotib' plen' eſt. ꝛ tn̄ i meſſe
dei rar' inuenit' oꝑari' Nā ꝛ ſi ſunt q̇ bona
audiāt deſunt q̇ dicāt. qꝛ officiū q̇deꝫ ſacer/
dotale ſuſcipim'. ſꝫ op' officii nō implemuſ
Quātū ꝟo p̄dicatōis op' ſit ecclie neceſſari/
um. in ſe piū ꝛ deo acceptū. manifeſte Chry
ſoſtom' oñdit ſuꝑ Mat. omel'. xxvii. illđ tra
ctans ꝟbū dñicū. qđ diſcipulo dixit pr̄em ſe
pelire volēti. dimitte mortuos ſepelire mor
tuos ſuos. tu aūt vade ꝛ annūcia regnū dei
Ait em̄. Nunq̇d nō erat ingratitudis natu
re. nō adire cū ſepeliret' pr̄. Prohibuit g̊ euꝫ
mōſtrans q nihil celeſtib' negociis magis ne
ceſſariū eſſe oporteret. ꝛ neq̄ꝫ paꝝ tardare. et ſi
valde ineuitabilia ꝛ incitātia fuerint q̄ retra
hunt. Cū igit' ſepelire pr̄em ſit magne pieta
tis op'. ꝛ ſcḋm ſapie dictamē diuīe maiori bo/
no min' p̄ferri nō debeat. relinquit' q maio
ris pietatis eſt p̄dicare ꝟbū ſalutꝫ. q̄ꝫ facere
op' quātūcūq̄ꝫ miſericordie corꝑalis. Digne
quidē ꝓ eo q ſpūaliter ꝑ ipm cibat' ꝛ potat'.
veſtit' ꝛ hoſpitio colligit'. ab infirmitate rele
uat'. ꝛ a vinculis ꝛ a morte redimit' ſpūs ad
imaginē dei fact'. Et ideo cū grauis ſit ſce/
leris ꝓhibere quēq̄ꝫ ab opib' pietatꝫ ꝛ miſe/
ricordie corꝑalis. lōge maiorꝫ impietatꝫ erit
atq̄ꝫ ꝑfidie diuini ꝟbi miniſtris idoneis im
pedimēta p̄bere. Penſatꝫ igit' mltiformi vti
litate ac neceſſitate ſalutꝫ aīaꝝ. numeroſita/
te indigētiū plebiū. ꝛ raritate ſufficiētiū mi/
niſtroꝝ. nulli debꝫ videri iniurioſum ꝛ ſuꝑ/
fluū ſi celeſti hierarche cōplacuit aliq̇s ad h̄
opus. ꝛ ſi nō neceſſitate ꝯſtrictos ſꝫ charita/
te inductos eligere. q̇s ꝛ ſubceleſtis hierar/
cha voluit ꝛ debuit approbare. Et ſi cui for
te videt' ordini diſpoſitōis hierarchice neq̄
q̄ꝫ eſſe ꝯueniens monaſticā vitā ꝓfeſſos. ad
op' p̄dicatiōis aſſumi. ꝓ eo q dionyſi' dicit
monachos i eccl'iaſtica hierarchia nō hr̄e
ſtatū ꝑficientiū ſꝫ ꝑficiēdoꝝ. ꝛ Hieronym'
aſſerit q monach' nō docētis ſꝫ plāgētꝫ ha/
bet officiū. ꝛ ſacri canones decernūt q mo/
nachi iuxta ſui nōis interp̄tationē ſolitarie
vite deputati intēdere debēt ſaluti ꝓprie. nō
aliene. intelligā hmōi dicta patrū ꝛ canonū
de ordine monaſtico ꝓ eo tp̄e fuiſſe p̄nūcia/
ta. q̇ erāt inter eos ꝑſone laicales ꝛ imꝑite n̄
ſacerdotales ꝛ lr̄ate. Nā ſicut idē vir hierar/
chicus docet q monachoꝝ ē purgari. illu/
minari ꝛ ꝑfici. ſic etiā illud nō reticet. q pur
gare illumiare ꝛ ꝑficere ad ordinē ſpectet ſa
cerdotalē. Inſuꝑ ꝛ ꝓfeſſio hmōi pauꝑꝝ nō
paꝝ diſtat a ꝓfeſſiōe monachoꝝ. ꝛ qđ mai'
eſt hmōi hierarchica oꝑa nō ꝑagūt auctori/
tate ſua ſꝫ ordinarioꝝ ꝛ potiſſime ſūmi pōti
ficis. cui' diſpoſitōis auctoritas oia iura po
ſitiua trāſcēdit. Nec ad h̄ ferunt' ſcḋm ꝓprie vo
luntatꝫ arbitriū. ſꝫ iuxta mādatū ſuꝑiorū. a
quib' inſtituunt'. regulāt' caſtigāt'. ꝛ trāſmit/
tunt' vt veri filii obedientie. nō vt gyrouagi
vl' ſarabeite. nō ſcḋm numeꝝ vagū ꝛ infinituꝫ
ſꝫ ſcḋm certū ꝛ determinatū. atq̄ꝫ vtinā plureſ
eſſent idonei q̇ poſſent aſſumi. nō in vno an
gulo terre ſꝫ poti' i vniuerſalis eccl'ie latitu
dine. Nimiꝝ h̄ deſiderare deberet cet' pōti/
ficū. ac cuilibet illos ꝓhibere volēti id rn̄de
re qđ dixit moyſes ad Joſue. Quid inquit

emulaɼis ꝑ me. Quis det vt om̄is pplꝰs ꝓ/
pheter. ⁊ det eis deꝰ ſpm̄ ſuū. Q̄dіu ğ hmōi
paupes leges diuīas cuſtodiūt. ⁊ euāgelica
ꝯſilia ſeruāt q̄ ꝓmiſerūt. ⁊ ſaluti aīaꝝ inten/
dūt. ⁊ ſancte mr̄i eccl'ie hūiliter ſubſunt. ſi q̄s
eos repudiādos cēſeat velut pſeudo p̄dica
toꝛes ⁊ ſeductoꝛes ⁊ gyrouagos ⁊ penetran
tes domos. ſubiacere dꝫ iuſte damnatiōis
iudicio tanq̄ꝫ eccl'iaſtice auctoꝛitatis cōtem
ptoꝛ. fraterne gratie inuidꝰ. ⁊ euāgelice ꝟita
tis impugnatoꝛ.

d Emū vt via p̄cludat̃ erroꝛibꝫ. rn̄den
dū eſt cauillatiōibꝫ quibuſdā magiſ
apparētibꝫ q̄bꝫ calūniatoꝛ hic paupe
rū vitā ipoꝝ in hac extrema ſui opis pte de/
prauare moliẗ. videlicꝫ ꝓpter defectū laboꝛꝭ
manuū. abdicatiōꝫ bonoꝝ cōmuniū. ⁊ men
dicatiōꝫ elemoſynaꝝ. Nā ex eo ꝙ aplꝰs ad
Theſſa. q̄buſdā p̄cipit vt cū ſilētio panē ſu/
um manibꝫ opando mādu cēt. ⁊ hmōi pau/
peres manualiẗ nō laboꝛāt. iō ipos nititᷣ re
darguere. ⁊ de ocioſitate vite. ⁊ de mandati
apl'i trāſgreſſiōe. Ad qꝺ nos ecōtrario rn̄de
mus. ꝙ ſic̄ patet ex textu nō p̄cipit aplꝰs la
boꝛē manualē om̄ibꝫ generaliẗ. qꝛ tūc om̄es
q̄ nō vacāt laboꝛicijs hmōi. eſſent ī ſtatu dā
natōis. inter q̄s ⁊ ipe calūniatoꝛ ſcipm̄ iuol
uit. ſꝫ q̄buſdā dūtaxat ocioſe curioſe ⁊ inq̄e
te viuentibꝫ opꝰ manuuꝫ īponit ⁊ impat. ne
blādicijs adulationū ⁊ turpi q̄ſtu victū ſibi
ꝯquirāt cū diſpēdio ſalutꝭ ꝓp̄ꝛie ⁊ iped:m̄to
ꝓximoꝝ. aīabꝫ ſaluādis intēdūt ſᷣm ſeptifoꝛ
mē opatōnē hierarchicā in antedictꝭ expꝛeſ
ſam. id pficere nequeūt ſine adminiculo ſcri
pturaꝝ. ad q̄ꝝ p̄clarā intelligētiā puenire n̄
poſſunt niſi ꝑ ſtudiū ſapiētiale. qꝺ ꝯſiſtit i le
gendo. meditādo. oꝛādo. ꝯtēplando. audiē/
do. referēdo. p̄dicādo. ideo recte ꝯpetit eiuſ
modi ſtudij ſpūalis opatio ſeptifoꝛmis. Et
qꝛ difficultas huiꝰ ſtudij totū hoīem req̄rit
iuxta qꝺ deſignatū eſt ī Exodo. vbi pꝛecepit
dn̄s ꝙ vectes q̄bꝫ ferēda eſſet arca ſꝑ eſſent
in circul'. Qꝺ exponēs Gregoꝛ. ait. Qui ad
officiū p̄dicatiōis excubāt. a lectiōis ſtudio
nūq̄ꝫ recedāt. Ignominioſum eſt em̄ ſi tūc
q̄s q̄rit diſcere cū dꝫ q̄ſtiones enodare. Iō
q̄ huic ſtudio ſeptifoꝛmi ſollicite intēdūt. qꝛ
magis eſt ſublime i ſe. difficile mēti. expedi/
ens eccl'ie. ⁊ neceſſariū plebi. etiā ſi nō labo/
rent opibꝫ manuū. digni tn̄ ſunt ab eccleſia
vt ſuſtētent̃. ſᷣm illud Deuť. Nō ligabis os
bouis triturātis in area fruges tuas. Gloſ.
Victū nō ſubtrahes p̄dicatoꝛi. vt vacet oꝛō
ni ⁊ p̄dicatiōi. Et alia gloſa ibidē. Occupati
in doctrina non pn̄t ſibi ꝓuidere neceſſaria
Ex q̄bꝫ breuiẗ ꝯſtat ꝙ ſtudiū ſapiētie cū vi/
gilātia p̄dicatōis. manualē laboꝛē plene re/
cōpenſat. Huic ⁊ ſacer Ambroſiꝰ ꝯſonat ſu
per illꝺ Luce. Maria optimā ptē elegit. di/
cens. Ne carguas eos ocioſos ⁊ iudices q̄s
videas ſtudere ſapiē. hāc em̄ cohabitātē ſa/
lomon pacificꝰ acq̄ſiuit. Deniq̄ꝫ apl'i nō pu/
tauerūt optimū relinq̄re ꝟbū dei ⁊ miſtrare
mēſis. Huic etiā ꝯcoꝛdat Hiero. in ꝓlo. ſuꝑ
Iob. Si aūt fiſcellā iūco texerē. aut palma
rū folia cōplicarē. vt in ſudoꝛe vultꝰ mei co/
mederē panē. ⁊ vētris opꝰ ſollicita mēte tra/
ctarē. nullꝰ moꝛderet. nemo rep̄hēderet. nūc
aūt qꝛ iuxta ſaluatoꝛꝭ ſn̄iaꝫ opari volo cibū
q̄ nō perit falſariꝰ vocoꝛ. Ad idē q̄ꝫ facit qꝺ
ſuꝑ illud p̄s. defecerūt oculi mei diċ Augu.
Nō eſt ocioſus q̄ tm̄ ꝟbo dei ſtudet. nec plu
ris eſt q̄ extra opat̃ q̄ꝫ q̄ ſtudiū cognoſcēde
veritatꝭ exercet. Ipa etiā ſapia maximū ha/
bet opꝰ. ⁊ an̄fert̃ maria q̄ audiebat marthe q̄
miniſtrabat. Hec Augꝰ. Cui etiā cōcoꝛdat
Anſ. in li. de ſilitudinibꝫ ita dicēſ. Tres ſūt
hoīm oꝛdines. oꝛātes. agricultoꝛes. ⁊ defen
ſoꝛes. q̄s ad diuerſa officia deꝰ in h̄ mundo
diſpoſuit. monachos vt ꝓ alijs oꝛēt ⁊ lacte
p̄dicatōis enutriāt. agricultoꝛes vt d̄ ſuo la/
boꝛe ipi ⁊ alij viuāt. milites vt vtroſq̄ꝫ defen
dant. Si igiẗ nobiliꝰ eſt opꝰ monachoꝝ q̄ꝫ
agricultoꝝ ſeu militū. ⁊ illi officijs ſuis intē
dentes ſtipēdia ſua iuſte merent̃. mlto magꝭ
⁊ hi q̄ oꝛādo deo aſſiſtūt. ⁊ ad ꝓx mos pꝛedi
cādo ꝯdeſcendūt. Nec his obſtat Augꝰ in li
bꝛo de oꝑe monachoꝝ. cū ibi loquat̃ ꝯ quoſ
dam hereticos p̄ncipaliẗ q̄ vocabāt̃ euchi/
te. aſſerētes monachis nō licere ſuſtētande
vite cauſa aliq̄d opari. male intelligētes euā
geliū xp̄i. q̄s ſacer doctoꝛ ꝑ apl'i documenta
ꝯuincit. Simul etiā arguit mōachos illos
q̄ cū ꝓ maioꝛi pte eſſent layci nec p̄dicationi
nec ſaluti aīaꝝ intēderēt. nō tn̄ volebāt coꝛ/
poꝛaliter opari. ⁊ q̄ꝫq̄ꝫ fuiſſent in ſeculo labo
rioſi ⁊ paupes. iā ꝓfeſſi monaſticā vitam ab
alijs ſumptꝰ accipe nō ſolū licitū ſibi ſꝫ etiaꝫ
debitū eſſe cenſebāt. Cōtra q̄s Augꝰ. Iſti in
quit frēs temere ſibi arrogant q̄ntū eſtimo
vt hmōi habeāt poteſtatē Si euāgeliſte ſūt
fateoꝛ hn̄t. ſi miſtri altaris. ſi diſpēſatoꝛes ſa
cramētoꝝ. ſi ſaltē aliq̄d habebāt in ſeculo q̄

facile ſine artificio ſuſtētarēt hāc vitā. qđ in
digentibꝫ diſp̄titi ſunt. credēda eſt eoꝝ infir/
mitas ⁊ ferēda. Hec Aug⁹. Ex qͥbꝫ colligit̃.
ꝙ q̄ttuor generibꝫ hoīm digne ⁊ iuſte ꝯpetit
ab aliꝭs paſci. q̄ꝙ ꝓpriꝭs manibꝫ poſſint la/
borare. ſ. q̇ alios paſcūt vl' verbo ⁊ doctrina
vl' altaris viatico. vel diuinoꝝ diſpēſatione
ſacramētoꝝ. vel ſuaꝝ diſtributōe facultatū.
Scđm hec igit̃ illi qͥbꝫ aliqua p̄dictaꝝ cōdi
tionū cōpetit digni ſūt vt de euāgelio viuāt
illi ꝟo qͥbꝫ plures digniores exiſtūt. qͥbꝫ aūt
oīs vtpote q̇ p̄dicāt. celebrāt. ꝯfeſſiōes au
diunt. ⁊ tꝑaliū affluentiā ꝯtēpſerūt. maxime
digni eſſe ꝓbant̃. Quibꝫ ꝟo oēs deſunt et
validi ſunt ⁊ paupes. ne ocioſi ⁊ infructuoſi
ſint ſibi ⁊ oneroſi eccl'ie iuxta ſniam auguſti
ni laborare tenent̃. niſi ꝑ h̄ excuſent̃ ꝙ eis q̇
p̄fatas ꝯditiōes habēt deſeruiūt ⁊ aſſiſtūt. ⁊
ideo cū eis ſuſtētari merent̃. iuxta qđ myſte/
rialiter deſignat̃ in Job. vbi dicit̃ ꝙ boues
arabāt ⁊ aſine paſcebantur iuxta eos. illaqꝫ
altruit̃ lege ſancitū q̄ ſtrenu⁹ pugnator ille
dauid videlicet iuſte decreuit ꝙ eq̄ portio eſ
ſet deſcēdentiū ad p̄liū ⁊ remanētiū ad ſarci
nas. Porro ſi aliq̇ quātūlibet idcote ac ſim/
plices tāte ſunt deuotōnis in p̄ce. tāte diſtri
ctiōis in vita. ⁊ tāte edificatōis in ꝓp'lo ꝙ eq̄
fructificāt ſolo exēplo q̄tū aliꝭ exēplo ⁊ ꝟbo
excuſant eos merita vite etiā ſi deſint verba
doctrine. Hec aūt diximꝰ nō qꝛ ocioſos aut
ociū approbemꝰ. cū potiꝰ caſtigādos hmōi
⁊ ad opa cōpellēdos cēſeamꝰ. ſꝫ qꝛ ꝓpter dif/
ficultatē ſtudiꝭ ſpūalis qđ req̇rit hoīem to/
tū. ⁊ ꝓpter debilitatē corpoꝝ ⁊ inexꝑientiā ar
tiū mechanicaꝝ rarꝰ inuenit̃ aut nullꝰ. q̇ mo
re ap'li pauli manuali labori ⁊ ſapie ſtudio ſe
ꝑiformi efficacit̃ poſſit intēdere. Et iō com
pellere hoies huic ſtudio aptos ad opa ma
nualia. nō eſt aliud q̄ꝫ a ſapia reuocare. et fi/
liꝭs iſrael inſtar philiſtijm diuinoꝝ elc q̇orū
arma p̄ripe. vl' more pharaonis opibꝫ duriſ
luti ⁊ laterꝭ. iugoqꝫ ſeruitutꝭ importabil'. vi/
olēter oppreſſos ab ingreſſu religiōis retra/
here. ⁊ ad egreſſum icitare. quēadmodū in/
ſinuat̃ in exodo ꝑ h̄ qđ pharao dixit. Qua/
re moyſes ⁊ aaron ſollicitatꝭ ꝓp'lm ab opibꝫ
ſuis. Ite ad onera vr̄a. Ubi gloſa ſacri Am
broſij ex omel'. iij. ſuꝑ Exod. Hodie ſi moy/
ſes ⁊ aaron. i. ꝓpheticꝰ ⁊ ſacerdotal' ſermo ali
quē ſollicitet ad ſeruitiū dei. exire de ſec'o. re
nūciare oībꝫ. attēdere legi ⁊ ꝟbo dei. cōti/
nuo audiet vnanimes etiā amicos pharao

nis dicētes. Uidete quō ſeducūt hoies. q̄li
ter ꝑuertūt adoleſcētes ne laborēt. ne mili/
tent. ne agāt aliq̇d qđ eis ꝓſit. relictis rebuſ
neceſſariꝭs ineptias ſectant̃ ⁊ ociū. laborare
nolūt. ⁊ ociꝭ occaſiōes requirūt. Hec gloſa.
Qua hoſtꝭ paupeꝝ dolꝰ patēter detegit̃. ꝙ n̄
ſicut xp̄i diſcipulꝰ ad exercitia ꝟtutū conat̃
erigere. ſꝫ tāq̄ꝫ amicꝰ pharaonis ſpūales iſrl'
filios ipugnare. Alio q̄ꝫ mō calūniator h̄
paupeꝝ ſtatū ipoꝝ deprauare ꝯtendit. ꝓ eo
ꝙ nihil ſibi retinēt in ꝓprio vel cōi. q̇ nō vidē
tur ꝟtutis tenere mediū. ſꝫ vicioſitatꝭ extre/
mū. cū dicat Ambroſiꝰ ꝙ nō ſunt effundēde
opes ſꝫ diſpēſande. Ueꝝ ꝯſil'i rōne poſſꝫ ſā
cta ꝟginitas oīdi n̄ laude ſꝫ vituꝑio digna
q̄ſi extremū nō mediū teneat. dū ab oīmi cō/
cubitu ſiue illicito ſiue ꝯceſſo ſe tā mente q̄ꝫ
carne ſeq̄ſtrat. Quapropt' diligēs ꝯſidera/
tor aduertat ꝙ ſicut aliđ eſt mediū pudici/
cie ꝯiugalis. aliđ ſanctimonie ꝟginalis. ſic ⁊
aliud largitatꝭ polytice. aliud pauꝑtatꝭ euā
gelice. Largitas nāqꝫ polytica qꝛ circa mū/
dana verſat̃. poſſeſſionū terrenaꝝ nequāq̄ꝫ
ſuadet abrenūciatōꝫ a xp̄o ꝯſultā. ſꝫ potiuſ
bonoꝝ iuſte poſſeſſoꝝ dilectiōꝫ moderataꝫ
⁊ diſpēſationē largā ⁊ piā. Propt' dilectiōis
moderātiā dic̄ ſalomō in ꝓuerbiꝭs in ꝑſona
viri polytici. Duo rogaui te ne deneges mi
hi. mēdicitatē ⁊ diuitias ne dederꝭ mihi ſed
tm̄ victui meo tribue neceſſaria. volēs in h̄
oīdere ꝙ ꝟtꝰ polytica tenet mediū et fugit
extrema. Propt' diſpēſatiōis pietatē dicit in
eccl'iaſte ꝓ ꝑſona rectorꝭ eccl'ie. Utilior ē ſā/
piētia cū diuitiꝭs. ⁊ magꝭ ꝓdeſt vidētibꝫ ſolē
Qđ iō dictū eſt. qꝛ paſtor ſapiens etiā abſqꝫ
diuitiꝭs vtilit̃ paſcit dū gregē edificat exem
plo ⁊ ꝟbo. ſꝫ cū pia diſpēſatiōe diuitiarū pa
ſcit vtiliꝰ. dū ꝟbo. exēplo. ⁊ tempali ſubſidio
gregi ꝓuidet ſibi cōmiſſo. Et h̄ eſt qđ canon
dic̄. expedit facultates eccl'ie poſſideri. Pro
pterea eccl'iaſtes p̄fato ꝟbo paulo añ p̄miſ/
tit. Ne dicas q̇d putas cauſe ē ꝙ p̄terita tpa
fuerūt meliora q̄ꝫ nūc ſunt. ſtulta eſt ei hmōi
interrogatio In q̇ arguit hereticoꝝ ſtultici
am approbantiū eccl'ie ſtatū añq̄ꝫ a p̄ncipibꝫ
dotaret̃. ⁊ reprobātiū poſtq̄ꝫ dotata ē. Qui
bus rūdet ꝙ vtilior eſt ſapia cū diuitiꝭs. b̄ē
reipublice ſctē mr̄is eccl'ie magꝭ expediēs. ꝓ
pter varias ꝯditōes. neceſſitates. infirmita
tes ⁊ ꝯmoditates multiformiū xp̄ifidelium
ꝯgregatoꝝ intra eccl'iaſticā vnitatē. iſtar di/
uerſitatꝭ aīaliū intra arcā noe. qͥbꝫ ipe plat⁹

ſollicitã curã exhibẽs de paſtu neceſſario ꝓuidere dꝫ ꝓ loco ⁊ tpe. iuxta dictamẽ largitatis polytice modũ ſuãdo ĩ diſpẽſatõe. Propter qḋ ⁊ in agateñ. ꝯcilio ꝓhibent hmõi neres ecclie ſibi creditas alienare pſumãt. ibi/ ꝗ ꝯcedit diſpẽſatõis mediũ. ſꝫ ĩterdicit dilapidatõis extremũ Euãgelica ꝟo paupraſ ꝑ eo ꝙ ad etna ſpm ſubleuat tãꝗ ea q̃ in ce/ lis totalit theſaurizat. pfecte ipam ꝓfitenti ſuadet oibꝫ tpalibꝫ debere nudari q̃ ad affe/ ctũ atꝫ dñiũ. tãta ſuſtẽtatõe neceſſitatꝭ ẽe cõtentũ q̃ſtũ ad vſũ. Et h eſt ipi⁹ mod⁹ ſiue medietas ꝙ ſic relinq̃t dñiũ ꝙ nõ reijciat vſuꝫ. ſic recipiat vſũ ꝙ nõ reſeruet dñiũ. ſic artitudinẽ vſus refugiat ꝙ ſuſtẽtatõꝫ nature ñ de/ uitet. ſic neceſſitati ſubueniat ꝙ ab artitudine nõ recedat. Igit ꝓpt vniuerſalẽ abdicatõnem poſſeſſiõis ⁊ depoſitõꝫ affect⁹ terreni. ĩ pſona hmõi paupis dic ſpõſa in cãtic. Ex/ poliaui me tunica mea quõ induar illa. Laui pedes meos. quõ inq̃nabo illoſ. Ubi gloſa. Recepta ſollicitudĩe tpaliũ ſubſidioꝝ q̃ntũlibet eximi⁹ doctor difficile vitat peccatũ. Et de abdicatõne hmõi Hiero. ad lucinũ. Seipm deo offerre xpianoꝝ ⁊ aploꝝ eſt. q̃ duo paupratꝭ ſue ĩ gazophylatiũ era mittẽ/ tes totũ cẽſum quẽ habuerãt dño tradide/ rũt. ⁊ mererẽt audire. Sedebitꝭ ſup ſedes. xij iudicãtes. xij. tribꝫ iſrl. Propt artitudinẽ vero ſuſtẽtatiõis q̃ſtũ ad vſum ĩ pſona h⁹mõi paupeꝝ dt aplꝯ ad Thim. Habẽtes alimẽta ⁊ q̃bꝫ tegamur his ꝯtẽti ſim⁹. hñtes ĩquit nõ q̃ſtũ ad ꝓprietatẽ dñij ſꝫ q̃ſtũ ad facultatẽ vtẽdi. ꝑ quẽ modũ hẽre dicimur oĩa q̃ vti/ mur. ⁊ ſi nõ ſit nob ꝓpriũ. ſꝫ gratꝭ aliũde col/ latũ. Hũc modũ paupratꝭ tãꝗ mediũ ꝟtuoſum mediator dei ⁊ hoĩm. deiꝗ ꝟt⁹ ⁊ ſapientia xps in ſeipo mõſtrauit. q̃ ſic dic Hiero. ad nepocianũ alieno cibo veſcebat. Hunc ⁊ paul⁹ aplꝯ imitator ipi⁹ ꝑcipu⁹ ſecut⁹ eſt. in cu⁹ laudibꝫ dt Chryſ. ꝙ nihil hꝫ niſi corp⁹. Sꝫ etiã ĩ h exẽplũ ſe alijs ꝓbuit cũ ait Imitatores mei eſtote ſic ⁊ ego xpi. Igit hũc viuẽdi modũ tãꝗ a medio ꝟtutꝭ recedẽteꝫ ar/ tutꝭ de exceſſu vicioſo culpare. Propter qḋ diligent oꝑtet aduertere ꝙ ſic alio ⁊ alio modo tenet mediũ a ꝟtute polytica ⁊ purgatoria ⁊ aĩ iam purgati. ſic etiã diffoꝛmit mediũ tenẽt ciuilit larg⁹ ex rectitudĩe ꝟtutꝭ. ⁊ chriſti foꝛmit egen⁹ ĩ latitudine paupratꝭ. Et h eſt qḋ in auctate pmiſſa amb. doctoꝛ ſacer inſi/

nuat. quã calũniatoꝛ ꝯſueto moꝛe truncatã allegat. Ceteꝝ inq̃t nõ vult dñs ſil effundi opes ſꝫ diſpẽſari. in q̃ explicat modũ largitatis polytice. Sꝫ ne q̃s ex h crederet ꝙ mo/ dũ paupratꝭ euãgelice ñ approbaret. immediate ſubiũgit. Niſi forte vt heliſe⁹ boues ſuos occidit. ⁊ pauit paupes. ex eo q̃d habuit vt nulla cura teneret domeſtica. ſꝫ relictꝭ oĩ/ bus in diſciplinã ſe ꝓpheticã daret. Hec ambroſi⁹ addidit vt euãgelicã paupratẽ ſubli/ mit extolleret. q̃ iſte doloſe ſubticuit. q̃ten⁹ eandẽ ꝓfitẽtes ſubdole ĩpugnaret. Neq̃q̃m igit hmõi paupes pñt rõnabilit argui ꝙ diſcrimĩ ſe cõmittãt. ac ꝑ h ꝙ homicide ſint ſui vl tẽptatores dei. Si em̃ ſufficientiã victus q̃ſtũ ad vſũ oportunũ reſpuerẽt. vtiꝗ ſeipoſ necarẽt. Nũc aũt ſic recuſant poſſeſſiõis dominiũ ꝙ ſuſtẽtatõis neceſſarie nõ abijciunt vſũ. ſic ſe cõmittũt diuĩe ꝓuidẽtie. vt viã nõ ſpernãt ꝓuiſiõis hũane q̃ min⁹ ſuſtẽtari va/ leãt. vel de his q̃ gratꝭ offerẽt. vl de his que mẽdicant hũilit. vl de his q̃ ꝑ laboꝛiciũ ꝯq̃runt. His em̃ modis vixerũt acten⁹ h⁹mõi paupes ĩ magna mltitudĩe. lxx. ãnis ⁊ ãpli⁹ ꝑ opis exhibitõꝫ adeo ĩ eis diuino ĩpleto pro miſſo. ꝙ null⁹ eoꝝ cu⁹ ad nos fama ꝑuenit. ob defectũ veſti⁹ vl vict⁹ moꝛtꝭ ꝑiculũ ĩcurrit. Abſcedat igit diffidẽtia a ꝑdicatoꝛibus ꝟitatꝭ ꝑfectiſꝗ xpi diſcipul. cũ eis repromit/ tat a dño ſufficiẽtia vict⁹. dicatꝗ eis. Nolite ſollicit i eſſe aĩe vr̃e q̃d mãducetꝭ. ꝑcipiat/ ꝗ eis ne q̃d tollãt in via niſi ꝟgã tm̃. vt hẽt ĩ Mar. Sup quẽ locũ dic Beda. Tanta dꝫ eſſe ꝑdicatoꝝ fiducia ĩ deo vt pñtꝭ vite ſumptus q̃uis nõ ꝓuideat. tñ ſibi hos nõ deeſſe certiſſime ſciat. ne dũ mẽs ei⁹ occupat ad tẽ/ poꝛalia. min⁹ alijs ꝓuideat etna. Hoc ꝟbũ toti⁹ ꝯfidẽtie tã expſſum calũniatoꝛ ꝑuerte/ re nitit. vt ſic illḋ exponat. q̃uis nõ ꝓuideat id ẽ. tps ꝓuidẽdi ñ habeat. q̃ſi nõ debeat de ſufficiẽtia vict⁹ ꝯfidẽtiã hẽre niſi q̃n nõ pt aliud agere. ad qḋ nõ tm̃ ꝑdicatoꝛ ꝟitatis imo q̃tũcũꝗ impfect⁹ xpian⁹ aſtringit. Propter qḋ vt oĩs calũniãdi occaſio tollat e medio. ĩ telligẽdũ ꝙ duplex diffidẽtia ẽ. q̃dã ꝓueniẽſ ex ꝑuerſitate. q̃dã puſillanimitate. Ex puerſitate venit q̃n hꝫ ĩcredulitatẽ vl deſperatõꝫ annexã. vtpote cũ q̃s de deo diffidit. vl q2 ñ credit deũ curare hũana tãꝗ infidel. vel q̃a exiſtimat ſe derelictũ a do ꝓpt pctã ſua tãꝗ deſpat⁹ Et tal diffidẽtia ⁊ ſollicitudo proce dẽs ex ipa oibꝫ ꝓhibet. ⁊ ꝯfidẽtia illi oppoſi/

ta cūctꝭ ꝑcipit. Diffidētia ãt ex puſillanimi/
tate ꝓueniēs ē q̄ hꝫ annexā remiſſiōꝫ amorꝭ
diuini ꝛ itēſionē tiorꝭ hūani. ꝛ h̄ ſtare pt cuꝫ
caritate iꝑfecta. nō cū ꝑfecta. ꝛ iō h̄ puſillani
mitatꝭ diffidētia ꝛ ſollicitudo ex iṗa ꝓueniēſ
euāgelicꝭ ꝛ ꝑfectꝭ virꝭ inhibet. ꝛ ꝯfidētia eidē
oppoſita a ꝑfectōis mgr̄o iniūgit. q̄ten⁹ ꝑdi/
catores ꝟitatꝭ algorē puſillanimitatꝭ ſollici/
tātis ꝓ cibo refugiāt. ꝛ ardorē caritatꝭ ꝯfidē
tis de deo cū ꝓmptitudīe ad ꝑferēdū paupꝫ
tatꝭ incōmoda ꝯſtant aſſumāt. Ad hāc q̄dē
ꝯfidētiā i li. de elemoſyna Aug⁹ iuitat. De
tuis inq̄t ne patrimoniū tuū forte deficiat.
ſi ex eo opari largit cepis Qn̄ ei factū ē vt iu
ſto poſſent deeſſe ſubſidia. cū ſcṗtū ſit. nō oc
cidet de⁹ fame aīam iuſti. Helias ī ſolitudi/
ne miſtrātib⁹ coruis paſcit. ꝛ danieli in lacu
ad leonū ꝑdā iuſſu regꝭ incluſo pādiū diui
nit⁹ apportat. ꝛ timem⁹ ne opanti ꝛ deū timē
ti deſit alimētū. cū iṗe in euāgelio ad expro/
bratōꝫ illoꝝ q̄ꝝ mēs dubia ē ꝛ fides ꝑua cō/
teſtet ꝛ dicat. aſpicite volatilia celi. q̄m nō ſe/
mināt neq̄ metūt. nec colligūt ī horrea. ꝛ pr̄
veſter celeſtꝭ paſcit illa. Volucres d̄s paſcit
ꝛ q̄b⁹ null⁹ diuīe rei ſenſus ineſt. eis nec cib⁹
nec pot⁹ deeſt. tu xp̄iano. tu dei ſuo. tu opi/
b⁹ bonis dedito. tu dn̄o ſuo charo aliq̄d ex
iſtimas defuturū. An putas q̄ q̄ xp̄ꝫ paſcit.
a xp̄o iṗe nō paſcet. Aut eis terrena deerūt
q̄b⁹ diuīa ꝛ celeſtia tribuūt. Vn̄ h̄ incredu/
la cogitatio. vn̄ ipia ꝛ ſacrilega iſta medita/
tio. Hec Aug⁹. Quid fac in domo dei tā ꝑfi
dū pect⁹. Quid q̄ xp̄o oīno nō credit appella
tur ꝛ d̄r xp̄ian⁹. Phariſei magꝭ tibi cōgruit
nomē. Nā cū in euāgelio de faciēdis elemo/
ſynis diſputaret. ꝛ vt nob amicos d̄ terreniſ
lucris ꝓuida opatiōe facerem⁹. q̄ nos poſt/
modū in eterna tabnacula ſuſcipent. fidelit
ꝛ ſalubrit ꝑmoneret. addit ſcṗtura p⁹ h̄ di/
cēs. Audiebāt h̄ oīa phariſei q̄ erāt auari. et
deridebāt eū. Quales nūc ſūt ī eccīa. q̄ꝝ q̄ſ/
dā videmus. q̄ꝝ ꝑcluſe aures ꝛ corda cecata
nullū de ſpūalib⁹ ac ſalutarib⁹ monitꝭ lumē
admittūt. de q̄b⁹ mirari n̄ dēm⁹. q̄ ꝯtēnāt ī
talib⁹ ſuos q̄n a tꝫi iṗm dn̄m videm⁹ eſſe de
riſū ꝛ ꝯtēptū. Ad q̄ꝝ ꝯfirmatiōeꝫ exēplū vi/
due ſareptane q̄ pauit heliā ꝯſeq̄nt adiūgit
Quib⁹ etiā ꝯſonat illi⁹ paupcule vidue libe
ralis oblatio. q̄ q̄m q̄cq̄d hūit miſit. diuino
meruit ore laudari Tertiū q̄ꝫ calūniandi
modū nō min⁹ malignū aliq̄ ꝑdictoꝝ calū/
niatorꝫ h̄ paupeꝝ aſſumere nitit ex mēdicati

one elemoſynaꝝ. allegās ꝑmo ꝯ eā ꝙ nō ſit
op⁹ ꝟtutꝭ eo ꝙ n̄ hꝫ annexū ſpūale ſolatiū. ſꝫ
poti⁹ penalē cruciatū. rōe c⁹ ꝓpha eā iprecat
filijs ipioꝝ cū i pſ. d̄t. Nutātes trāſferāt fi/
lij ei⁹ ꝛ mēdicēt. Et ſacri canōes mēdicantē
clericū aſſert infelicē. Ad c⁹ cauillatōis ꝛ cō
ſimiliū repellēdā calūniā itelligēdū eſt ꝙ q̄dꝛ
tuplex ē mēdicitatꝭ d̄n̄ia. origie. mō. ac effi/
cacia a ſe iuicē diſpata. Pria ē quā pit ca/
lamitas. ꝛ h̄ eſt ī ꝑſonis miſabilib⁹ ꝛ egenis
ānexū hn̄s penalē cruciatū cuꝫ merito ſi ſit
cū patia. q̄lis fuit mēdicitas lazari vlceroſi
ꝛ paupis iacētꝭ an̄ ianuā diuitꝭ epulōis. l' cū
pctō ſi ſit cū ipatiētia. Et hāc iprecat ꝓpha. ꝛ
abhorrebat ſapiēs vir i ꝑſona loq̄ns hoīs ī
firmi ꝛ timētꝭ ꝑ egeſtatē iuolūtariā ad ipatiē
tiā ꝯpelli. Vn̄ p⁹ q̄ ꝑmiſit. mēdicitatē ne de
derꝭ mihi. ſubiūgit. ne ꝯpulſus egeſtate fu/
rer ꝛ ꝑiurē nomē d̄i mei. Et h̄ eſt ꝓprie dicta
mēdicitas. iuxta qd̄ dic Iſi. x. ethym. li. Men
dic⁹ dict⁹ ē q̄ſi min⁹ hn̄s vn̄ degat. vl' qi ma
nu dicēs neceſſitatē ſuā Scd̄a ē quā parit
cupiditas. Et hec ē ī paupib⁹ ſimulatꝭ. hn̄s
ānexū cruciatū culpabilē q̄ torq̄nt oēs aua
ri ꝛ cupidi. n̄ tā fame corpal' inedie q̄ ſpūal'
neq̄tie ꝑ iſatiabilē auaricie voracitatē. iuxta
illd̄ Iob. Attenuet fame robur ei⁹. ꝛ iedia in
uadat coſtas illi⁹ Et hāc diſſuadet apl's ad
Thes. Nulli⁹ aliq̄d deſideretꝭ. Glo. nec duꝫ
rogetꝭ vl' tollatꝭ. i. q̄ deſideriū ꝓhibꝫ cupidi/
tatꝭ rei aliene. ꝛ petitōꝫ ex iṗa veniētē. iuxta
illd̄ ad Eph̄ Qui furabat iā nō furet. magiſ
aūt laboret māib⁹. ſ. opando. vt hēat vn̄ tri/
buat neceſſitatē patiēti Tertia ē quā pit pi
gricia. ꝛ hec ē ī paupib⁹ mendicātib⁹ validis
ꝛ ocioſis. hn̄s ānexū cū cruciatu ſolatiū. viciı
oſum tn̄ atq̄ fantaſticū. Studioſū ei refu/
giētes laborē ꝛ ocioſaꝫ appetētes vacatiōeꝫ.
fructuoſā q̄etē ꝑdūt. ꝛ ꝑnicioſā fatigatōꝫ in/
currūt. ſm illd̄ ſapiētꝭ. Deſideria occidūt pi
grū. noluert eīn q̄cq̄ man⁹ ei⁹ opari. Et iteꝝ
Propt frig⁹ piger arare noluit. mēdicabit ꝫ
egeſtate ꝛ n̄ dabit ei. Et hec mēdicitas n̄ ſo
lū lege diuia ſꝫ etiā lege ciuili ꝓhibet. Et vt
ab hac ruocet apl's. laborē manualē iniūgit
ad Thes. cū ait. Audiuim⁹ int vos q̄ſdam
ābulare inq̄ete nihil opantes ſꝫ curioſe agē
tes. his aūt q̄ eiuſmodi ſūt denūciam⁹ vt cū
ſilētio opātes māducēt panē ſuū. Cui⁹ mā/
dati glo. rōꝫ reddit dicēſ. Qui ad alienā mē
ſam frequēt accedit ocio d̄dit⁹. neceſſe ē adu
let paſcēti ſe. Quarta ē quā pit iduſtria. ꝛ

hec ē i paupib⁹ ſtudioſ circa diſciplinā ſcola
ſticā occupatꝭ. hñs ānexū cū cruciatu penu
rie ſolatiū ꝟitatꝭ iuēte. q̄ adeo mētes genero
ſas oblectat. vt mlti dies erūnis ꝛ laborib⁹
pleni iocūdi videāť ꝛ pauci p̄ magnitudīe di
lectōis. malūtq̄ eā cū rubore mēdicādo ad
diſcere. q̄ʒ dlicate viuēdo igrare. qđ i pl'ibus
vidim⁹. q̄ cū mēdicādo didicerīt. poſtea ma
gnū locū i eccia di tenuerīt. Et d tlib⁹ Aug⁹.
d ope mōachoꝝ dr. ꝙ eis bōa opa fideliū ſb
ſidio ſupplēdoꝝ neceſſarioꝝ deeſſe ñ dñt. cū
ad erudiēdū aīʒ ita vacāt. vt corpalia hmōi
opa ab ipis geri ñ pñt. Quīta eſt quā pa
rit iuſticia. ꝛ hec ē i paupib⁹ volūtariīs imu/
nib⁹ ab amore tpal' lucri ꝛ torpore tpal' q̄etꝭ
hñs annexū cū cruciatu ſolatiū ꝟtuoſum ꝛ
veꝝ. p eo ꝙ ſic mēdicātes ſoli⁹ mouenť amo
re pauptatꝭ extreme. quā iō āplectūť vt libe
ri⁹ ſapie vacēt. ꝛ efficaci⁹ ad culmē ꝟtutꝭ atti
gāt. q̄ en⁹ i camio pauptatꝭ electi ipi⁹ penu/
ria purgēť a crimie. ipi⁹ erubeſcētia hūilienť
in corde. ipi⁹ pſimonia caſtificēť i carne. ipi⁹
deuota ḡtitudie ɔciliēť ad ꝓximū. ipi⁹ cōde
ſcēſiua benignitate ɔfigurēť ad xp̄m. ipi⁹ ſb/
limi celſitudie ſurſū agāť i deū. Qr āt paup/
tas penurioſa ꝛ volūtaria h⁹mōi efficācias
hēat. ſup̄ declaratū ē p ſctōꝝ auctates d lau
de pauptatꝭ. tertie rñſiōis ptic'la poſtrema.
Q̄ꝫ null⁹ ſane itelligēs dubitare q̄at q̄n pe/
nuria purget. erubeſcētia hūiliet. pſimonia
caſtificꝫ. ḡtitudo accipiētꝭ bñficiū bñfactori
ɔciliet. ɔdeſcēſio benignitatꝭ ɔfigurꝫ ad xp̄ꝫ
q̄ cū diues eſſꝫ amore nr̄e ſalutꝭ effici voluit
egen⁹ ꝛ paup. celſitudo pauptatꝭ q̄ q̄s omīa
calcat ꝛ ſeipꝫ cū oīb⁹ ſurſū agat ī deū. ñ ſolū
ꝓpť ſpūs libtatē. veꝝ etiā ꝓpť expiētiā incōmo
doꝝ q̄ paupes comitāť. cū dicat gre. ꝙ mala
q̄ nos h̄ p̄mūt ad deū ire ɔpellūt. Licet aūt
auarꝭ ſit moleſta penuria. ꝛ ſupbis erubeſcē
tia. ꝛ laſciuis frugalitas. ꝛ ideuotꝭ actio grā
rū. ꝛ infidelib⁹ ɔformitas ad xp̄m. ꝛ deſpatiſ
pēuriā pati. hūilib⁹ deſpici. ɔtinētib⁹ caſtiga
ri. charitatiuis ɔciliari bñfico. credētib⁹ ɔfi/
gurari xp̄o. ſperātib⁹ ſeq̄ſtrari a mūdo ꝛ iū/
gi do etno. Ad q̄ꝝ oīm ɔfirmatōꝫ h̄ ſufficit
qđ dīc Gre. i. dyal'. Sic ſupbi honorib⁹. ſic
plerūq̄ hūiles ſua deſpectiōe ḡtulāť. cūq̄ ſe
in alienis ocul' vileſcere ſentiūt idcirco gau
dēt. q̄ꝛ h̄ iudiciū ɔfirmari itelligūt qđ de ſe ꝛ
ipi habuerīt. Qm̄ igr̄ huic mēdicitatꝭ mō in
paupib⁹ veꝛꝭ ꝛ hūilib⁹ ānexū eſt cū extriſeco
cruciatu ītrinſecū gaudiū. iō ſm Chry. recte
deſignať p illū caminū i quē pueri deſcēden
tes ne ſtatuā aureā adorarēt celit⁹ irrorari
meruerīt. Hmōi ſpūale ſolatiū qđ viri carna
les ignorāt. eiuſq̄ laudatores. phariſeoruꝫ
more auari deridēt. mľier eximie ꝟtutꝭ pau
la ſcꝫ expiri cupiebat. iuxta qđ Hiero. ſacer
in ipi⁹ laudib⁹ ob h̄ eiuſdē dſideriū admira/
bile p̄dicās ipaꝫq̄ collaudās. dt ꝙ h̄ hēbat
voti vt mēdicās p xp̄o moreref. ꝛ vnū num
mū filie ñ relinq̄ret. ꝛ i funere ſuo aliēa ſyn/
done inuolueref. Neq̄ igr̄ vt calūniator a/
ſtruere nitif. ea ſola mēdicitas ap̄pbabil' ē q̄
ex mera nccītate l' calamitate ꝓcedit. p eo ꝙ
mľto laudabilior ē pauptas volūtaria q̄ʒ co
acta. niſi q̄s ita deſipiat vt i opib⁹ ſupeoga
tiōis neceſſitatꝭ coactiōeꝫ p̄ferat ꝓmptitudī
volūtatꝭ. qđ ita abſurdū ē queadmođ ſi paſ
ſiōib⁹ martiꝝ p̄ponat q̄s ſtipēdia latronuꝫ.
dū martires volūtarie. latrones īuolūtarie
patiūť. Porro ſi q̄s aſtruere velit mēdicitatē
ñ eē d genere honeſtoꝝ ꝛ laudabiliū. qm̄ ad
ipaꝫ ex iopia reꝝ ꝛ exigētia nafe ɔpellimur.
ɔſili rōe nec martiriū ſcōꝝ fuit pfcm̄ nec lau
dabile. qm̄ ad illđ pferēdū ɔpellebāť p violē
tiā iprobā malignitatꝭ aliene. cū etiā magis
teneat rōꝫ volūtariī pauptatꝭ penuriaq̄ pe
nalitas paſſiōis. p eo ꝙ illa volūtarie aſſuiť
ꝛ volūtarie pferť. h̄ āt aliūde violēť inſligiť.
q̄ꝫ volūtarie pferaf Eſt ꝛ alia cauilatō q̄
nobil' ꝛ xp̄o dño accepta mēdicitas calūnioſe
ſe arguiť. q̄ ānexā hēat ñ euāgelicā beatitu/
dinē ſꝫ mētalē ipfectōꝫ. cū i actib⁹ aploꝝ ſcri
biť. beati⁹ ē magꝭ dare q̄ʒ accipe. Ex q̄ ſeq̄ vi
deť ꝙ beatiores ꝛ pfectiores eēnt hmōi pau
pes ſi eēnt i ſtatu elemoſinas datiūq̄ ſint in
ſtatu accipiētiū. beatiores vtiq̄ ſi eēnt ī ſta/
tu coꝝ q̄ elēoſinas liberalit' offerūt q̄ʒ q̄ pe/
tūt. cū dicat hiero. ad nepotianū. nūq̄ petē/
tes. raro accipiā⁹ rogati. Et aug⁹ ſup ps. ciī
In locul' hñdis exigēda qđāmō ānona xp̄ſ
ñ petēdo ſꝫ p̄bēdo idigētiaſ ſuſcepit Ex q̄b⁹
videť poſſe iferri ꝙ ſtat⁹ clericoꝝ p̄bēdaſ hñ
tiū xp̄o ſit ſilior. ꝛ pfectior ſtatu mēdicātiuꝫ
paupeꝝ. Veꝝ ſi hmōi rōcinatōis fūdamtū
vigilāti⁹ diſcuſſū fuerit. magꝭ p̄t ex h̄ oppoſi/
tū q̄ʒ ꝓpoſitū inferri. Si ei beati⁹ ē magꝭ da
re q̄ʒ accipe. ille mīme beat⁹ ē q̄ bona pl'ima
accipit ꝛ pauca largiť. Cū igr̄ oīa eccl'iaſtica
ſic dicit Proſper ſint vota fideliū. ꝓcia pctō
rum. ꝛ patrimonia paupeꝝ. ſequiť ꝙ q̄cun/
q̄ reddit⁹ eccleſiaſticos habet. cū longe p⁹

accipiat ꝙ̃ alijs largiat̃. magꝭ erit pingui ac
ceptiōe miſer ꝙ̃ exili donatōe beatꝰ. Et ecō/
trario verꝰ paup̱ q̇ oīa ꝓpter xp̄m deſerit ⁊ di
ſpergit. ñ ſolū q̄ habuit. ſ ⁊ q̄ ꝯcupiſcere po
tuit. ⁊ paucis ⁊ modicꝭ eſt ad ſuſtētatōez na/
ture ꝯtētꝰ. erit ſm hāc rōem acceptōe parciſ/
ſima mīme miſer. ⁊ donatōe largiflua maxi/
me beatꝰ. Cui etiā ꝯſonare videt̃ euāgelicuſ
textꝰ. q̇ ſm Chry. hꝫ in greco. bti mēdici qm̄
ipoꝝ eſt regnū celoꝝ. vbi latinꝰ hꝫ. bti pau/
peres ſpū. Quibꝫ etiā ꝯcordat ſacer amb. in
li. de offi. dicēs. Paup̱ ⁊ ſi non hꝫ vñ reddat
pecuniā reddit grām. In q̊ certū eſt ꝙ plus
reddat ꝙ̃ accepit. Pecunia em̄ numo ſoluit̃
grā ṽo nūꝙ̃ exinanit̃. reddēdo vacuat̃ pecu
nia. grā vero ⁊ habēdo ſoluit̃ ⁊ ſoluēdo reti/
net̃. Hec Ambro. Ex q̇bꝫ eſt euidēs ꝙ p̄di/
cta veritatꝭ auctoritas ꝯtra euāgelicos pau
peres intorq̄ri nō pōt. Vñ ⁊ glo. bede ibidē
Nō illis q̇ relictꝭ oībꝫ ſecuti ſunt dñm diui/
tes elemoſynarios p̄ponit. ſ illos maxime
glorificat q̇ cūctis q̄ poſſidēt renūciātes. la
borāt nihilominꝰ op̱ando manibꝫ vt habe/
ant vñ tribuāt neceſſitatē patiēti. His Caſ
ſianꝰ ꝯſonat de inſtitutis monachoꝝ. Nec
eſt inq̇t impartiētꝭ beatior largitas ꝙ̃ acci/
piētis. pecunia q̄ nō de reconditis auaricie
theſaurꝭ ipendit̃. ſ que de fructibꝫ op̱is p̱/
prij ⁊ pio ſudore ꝑfert̃. Ex quibꝫ habet̃ ꝙ ſi
quis cū paup̱tate ⁊ exercitio ſtudij ſpūalis
labori manuū intēdēs ſeip̄m ⁊ alios paſcit
imitator effectꝰ aplī Pauli. opꝰ agit maiorꝭ
ſup̱erogatōis ꝙ̃ qui ab alijs ſubſidia req̇rit
⁊ accipit. Et ideo ꝑfectōis om̄is amator frā
ciſcꝰ ad laborē manualē ſectatores ſuos ⁊ fi
lios moderate ac prudēter inducit. dū ad h̄
idoneos informat ⁊ excitat. ꝙ ſic laborent ꝙ
refugiāt ociū ⁊ ſpūm non extinguāt. Ad qđ
quāꝙ̃ ſit ꝑfectū ⁊ ſanctuz vniuerſali p̄cepto
aſtringere noluit. ꝓ eo ꝙ hāc celſitudinē ſu/
p̱erogātis ꝑfectiōis infirmitas corpoꝝ cuꝫ
tarditate ingenioꝝ ī hoībꝫ noſtri tp̱is nō ad
mittit. Eſto igit̃ ꝙ hoc mō beatꝰ ſit dare ꝙ̃
accip̱e ſm imitatōem aplī. nō tamē ex h̄ pōt
inferri ꝙ accipiētes ſint iꝑfecti. q̄ nec apo
ſtoli a ꝑfectiōe exciderūt in hoc ꝙ ſuſtētabā
tur ab alijs. nec xp̄us impꝑfectiōis magiſter
fuit. q̇ ꝑfectiōis euāgelice doctores ab alijs
ſuſtētari ordinauit. ⁊ hoc in ſeip̄o p̱ exēpluꝫ
oſtēdit. Vñ Auguſtinꝰ ſup̱ illud ps. qui ꝓ/
ducit ī mōtibꝫ fenū. Quare voluit egere do/
minꝰ. niſi vt daret montibꝫ exēplū ⁊ parcerēt

fenū. nec cōtra pluuiā ſteriles redderentur.
Hec Auguſtinꝰ. p̱ pluuiā dans intelligi do
ctrinā qua mētes erudiunt̃. ⁊ p̱ fenū tēpora
lia quibꝫ corp̱a ſuſtentāt̃. Sane vt om̄is ca
lumniādi materia ceſſet. intelligendū eſt. ꝙ
ꝙ̃uis accip̱e cōp̱atū ad dare de genere ope/
ris minꝰ ſit beatū atꝙ̃ ꝑfectū. poteſt tamen
ex ſup̱adiecta circūſtantia eſſe beatiꝰ atꝙ̃ ꝑ/
fectius. videlicet cū q̇s accipit extreme pau
pertatꝭ amore. ſm ſex cōditiones ſuperiꝰ ex/
preſſas. in quibꝫ ſimul iūctis integra cōſiſtit
ipſiꝰ ꝑfectio. nō ſolū in abdicatōne ꝓprieta/
tum. verū etiā in acceptiōe neceſſariorū. cuꝫ
videlicet quis mendicat ⁊ accipit. vt accepti
one penurioſa purget̃. verecūda humilict̃.
attenuata reſtringat̃ ⁊ caſtiget̃. grata conci/
lietur ad ꝓximū. cōdeſcenſiua cōfiguret̃ ad
chriſtū. fiduciali ⁊ alta ſurſum agat̃ in deuꝫ.
Qđ quidē excellentiꝰ eſt ꝙ̃ p̄bere alimenta
paup̱ibꝫ. Vñ Hieronymꝰ ad Julianū. Ex/
truis monaſteria. multꝰ a te ſanctoꝝ nume/
ros ſuſtētat̃. ſ meliꝰ faceres ſi ⁊ ip̄e ſanctꝰ in
ter ſctōs nūerarerꝭ. Et Bern. in q̄dā epiſto
la. Volo te amicū eſſe paupeꝝ. magis autꝫ
imitatorē. Ille gradꝰ eſt ꝓficientiū. hic per/
fectoꝝ. Scdm hec igit̃ ꝑfectiꝰ eſt cū chriſto
egere ⁊ elemoſynas cū accipiēte accip̱e. ꝙ̃ ſit
amicū eſſe pauperū. ip̄os paup̱es ſuſtētare.
Qđ ergo dicit Hieronymꝰ ad Nepotianū.
ꝙ nūꝙ̃ petētes debemꝰ accip̱e. intelligen/
dū eſt ꝙ loquit̃ Nepotiano clerico. ꝓ his cle
ricis qui ſufficientē habēt victū de bonis ec
cleſie. qui etiā nondū cōſcenderāt ad celſitu
dinē paup̱tatis extreme. Et his cū habeant
vnde viuāt nec velint egere turpe eſt accip̱e.
turpiꝰ petere. Et quia hmōi ꝑſonis niſi ſtu/
dij cauſa turpe eſt mēdicare. ideo ſtatutū fu
it in carthagineñ. ꝯcilio ꝙ clericꝰ pauper vi/
ctum ⁊ veſtitū artificiolo quereret. Et quia
difficile erat eos ad hmōi labores cōpellere
ideo ſtatutū eſt ſicut patet de cōſecratōe. di/
ſtin. j. ꝙ nulla ecclia dedicet̃ niſi p̄us dotata
fuerit. ob hoc videlicet vt clerici in ea mini/
ſtrātes habeāt vnde ſuſtētari poſſint. Sic
etiā p̱ noua iura introductū eſt vt clerici ſine
titulis nō debeāt ordinari. ꝙ ſi ordinati fue
rint ab ordinatoribꝫ ſuſtētent̃. Que q̇dē lu/
ra certū eſt nullatenꝰ eos aſtringere. q̇ ꝓ xp̄i
noīe viuere deuouerūt ī extrema paup̱tate.
ꝯcurrētibꝫ in h̄ ip̄m auctoritate ſummi pō/
tificis. ⁊ atteſtatōe euāgelice veritatꝭ. Quali
ter aūt ṽbū Auguſtini. ꝙ dixit chriſtū non

petēdo ſꝫ ꝑbēdo indigētiā ſuſcepiſſe ītelligi
debeat. ipemet apit cū ſubſequent adiungit
exēpla de xpo. helia. zacheo ⁊ vidua dicens.
Cū qſqꝫ ſanctū ſuſcipit nō ſuſcepto ſꝫ ſuſce/
ptori pſtat. qſi dicat ꝙ dñs in ſuſcipiēda an/
nona nō q̄rebat ꝓpriū cōmodū ſꝫ meritū ali
enū. nō req̇rebat datū ſꝫ fructuꝫ. q̊ fiebat vt
xpm ſuſcipiēti plꝰ pſtaret ex merito q̄ꝫ ſuſce/
pto ꝯferret ex dono. Qđ nō ſolū hꝫ veritatē ī
ipo capite. verꝫ etiā p mēbris ipiꝰ paupibꝫ. ſ.
ꝓ qbꝫ bñfactoribꝫ eorꝫ ī mattheo mercedeꝫ
repromittit cū dic. Q̄diu feciſtis vni ex his
fratribꝫ meis minimis. mihi feciſtis. Et iterꝫ.
Quicūqꝫ dederit potū vni ex minimis iſtis ca
licē aque frigide tm̄ in noie diſcipuli. amen
dico vob nō pdet mercedē ſuā. Ubi gloſa.
Minimi ſunt q̇ nihil penitꝰ hñt in h̊ mundo.
⁊ iudices erūt cū xpo. Ualde igr̄ ſūt paupeſ
q̇ nihil omnino hñt in mūdo. ⁊ calice frigide
aque indigēt. ſꝫ nihilominꝰ valde ſūt diuiteſ
in q̊rꝫ ſuſceptiōe xps ſe ſuſcipi aſſerit. q̇bꝫ eti/
am iudiciariā ptātē ſe cōmunicaturꝫ eſſe ꝑdi
xit. Deniqꝫ peſſima cauillationū oīum ea
eſſe dinoſcit. q̊ oppreſſor h̊ pauperꝫ eos eē vi
ros ſanguinū criminat. p eo videlicet ꝙ ele
moſynas accipiūt q̇bꝫ ſuſtētari deberēt iua
lidi paupes q̇ operari n̄ pñt. ⁊ iō qđammodo
homicidiū ꝑpetrāt. dū eos elemoſyniſ ex pi
etate ſibi debitis ipie defraudāt cū eccl'iaſticꝰ
dicat. Panis egētiū vita paupis ē q̇ defrau
dat eū hō ſanguīs eſt. Inſup ⁊ xpi eccl'iaꝫ vt
dicit onerāt. ⁊ multis piculis ſe exponūt q̄ ex
inopia ꝓcedūt. cū dicat idē eccl'iaſticꝰ. ꝓpt in
opiā multi ꝺliquerūt. Ex q̇bꝫ ⁊ illud hꝫ ſeq̇
ꝙ pauptatē hmōi ꝓfiteri ſit impiū. cū nō ha
beat annexū meritū ſꝫ pctm̄. Et h̊ eſt qđ fi/
nalit calūniator egētiū pſuadere molit. ſ.
ꝙ ſtatꝰ hmōi pauperꝫ tanq̄ puerſus ab vni/
uerſali eccl'ia reprobet. vt ſic videat illđ. ps.
in eo eſſe cōpletū. Perſecutꝰ eſt hoieꝫ inopē
⁊ mēdicū ⁊ ꝯpunctū corde mortificare. Di
camꝰ igit p cauſa pauperꝫ defendēda ꝙ hu/
iuſmodi euāgelici viri q̇ ꝓpriis facultatibuſ
renūciauerūt. ⁊ ſaluti aīarꝫ intēdūt. nō ſūt vi
ri ſanguinū. ſed viri miſericordie. q̊rꝫ iuſticie
obliuionē nō acceperūt. qm̄ ex abūdātie mi/
ſericordia tpalia bona largiti ſunt ad ſuſten
tanda corpa pauperꝫ. ⁊ ſpūalia bona ꝯtinue
largiunt ad ſuſtētationē aīarꝫ. ⁊ iō digni ſūt
vt ab eccl'ia ſuſtētet. qꝛ nō grauāt ſꝫ alleuiāt.
multo amplꝰ q̄ꝫ illi q̇ eccl'iaſticorꝫ reddituū
vbertate pingueſcūt. q̊s cū ⁊ plimi corū hre

potuiſſent. multo magis p xpo illis carere vo
luerūt. Hi ḡ cū elemoſynas petūt ⁊ accipiūt
nullū pauperē defraudant. qn potiꝰ cauſas
pauperꝫ agūt cū ſuis ſacris exēplis ⁊ moni/
tis ipios hoīes ad opa pietatis inducūt. Nul
li ꝓrſus iniuriant. qꝛ h̊ petunt ⁊ accipiūt qđ
eis debet. Suſtentatio em̄ corpalis debet
ipis lege miſericordie tāq̄ꝫ paupibꝫ. ⁊ eo ma
gis quo paupes volūtarii ſunt chriſtoqꝫ de
uoti. Uñ Hieronymꝰ ꝯ vigilantiū. Nō ne/
gamꝰ cūctis paupibꝫ ſi tāta ſit largitas ſtipes
eſſe porrigēdas. Apoſtolꝰ docet faciēdā qui
dē elemoſynā ad oēs. maxie ad domeſticos
fidei. De q̇bꝫ ſaluator in euāgelio loquebat
Facite vob amicos de iniq̊ mām̄ona q̇ voſ
recipiāt in eterna tabernacula. Nunq̇d iſti
paupes int quorꝫ pānos ⁊ alluuies corporis
flagrās libido dñat poſſunt habere eterna
tabernacula q̇ nec pſentia poſſidēt nec futu
ra. Nō em̄ ſimpliciter paupes ſꝫ paupes ſpi
ritu appellant. de quibꝫ ſcriptū eſt Beatꝰ qui
intelligit ſup egenū ⁊ pauperē. In vulgi pau
peribꝫ nequaq̄ꝫ intelligētia ſꝫ elemoſyna opꝰ
eſt. in ſanctis vero paupibꝫ beatitudo eſt intel
ligentie. vt ei tribuat q̇ erubeſcit accipere. ⁊
cū accepit dolet metēs carnalia ⁊ ſeminans
ſpūalia. Hucuſqꝫ Hieronymꝰ. Debet etiā
eis lege iuſticie tanq̄ꝫ ꝑdicatoribꝫ veritatis.
quā quidē iuſticiā exigere poſſūt. nō iure fo/
ri ſicut p̄lati. in quibꝫ acceptio ſtipendiorꝫ n̄
eſt mēdicitas ſꝫ poteſtas. ſꝫ iure poli eā exi/
gere poſſunt ⁊ debēt p modū humilitatis. ſ.
ꝓ chriſti amore gratis petēdo. vt alii mereā
tur dādo. ⁊ ipi humilient accipiēdo et ſic ſu
ſtentent vt euāgeliſent. nō euāgeliſent vt co
medāt. Unde Bern̄. ad fratres de mōte di.
Cū diues eſſet. paup p nobis factꝰ eſt. et q̇
volūtarie pauptatis dedit exemplū ipe ī ſe/
metipo eiuſdē formā dignatꝰ eſt demōſtra/
re. Ut em̄ ſciāt euangelici paupes quid eis
faciendū ſit. ipe etiaꝫ a fidelibꝫ paſci voluit.
nōnunq̄ꝫ ⁊ ab infidelibꝫ. ſed vt fideles face/
ret vite neceſſaria accipe nō recuſauit. Con/
ſtans eſt aūt ꝙ nō loquit hic de p̄latis. ſed đ
pauperibꝫ religioſis. quos exēplo chriſti di
cit de elemoſynis ſuſtētari debere. nō q̇dem
poteſtatiue req̇ſitis. ſꝫ pie ⁊ humiliter poſtu
latis. Huiuſmodi aūt paupes ſuſtētare pro
chriſto. nō minoris eſt meriti q̄ꝫ edificare ba/
ſilicas. vt dicit Hieronymꝰ ad demetriadē.
Alii edificēt eccleſias. veſtiāt parietes mar/
morum cruſtis. nō reprehēdo. non abnuo.

Unuſquiſqꝫ ī ſenſu ſuo abūdet. Melꝰ eſt ħ
facere qꝫ repoſitꝫ opibꝫ icubare. Sꝫ tibi ali
ud ꝓpoſitū eſt xp̄m veſtire in paupibꝫ. viſita
re in languētibꝫ. paſcere in eſurientibꝫ. ſuſci/
pere in his q̄ tecto indigēt. maxime ī dome/
ſticis fidei. virginū alere monaſteria. ſeruo/
rūꝫ dei ꝛ paupeꝝ ſpū hr̄e curā. q̄ diebꝫ ac no
ctibꝫ ſeruiūt dn̄o tuo. q̄ in terra poſiti imitā
tur angl'oꝝ ꝯuerſationē. nihil loquunꝰ niſi
qđ ad laudes dei ptinet. habētes qꝫ victum ꝛ
veſtitū his gaudēt diuitijs. q̄ plꝰ hr̄e nolūt
ſi tamē ſeruāt ꝓpoſitū. alioq̄n ſi amplꝰ deſi/
derāt his q̄ neceſſaria ſunt ꝓbātur indigni.
Ex his hieronymi v̄bis colligiꝰ qꝫ ſuſtētare
hmōi euāgelicos paupes opꝰ eſt pietatꝭ ma
xime. ac p ħ ipos pſequēdo calūniari ſceluſ
eſt nō parue pfidie. Nō em̄ inopia volunta/
ria vt hic dicit eſt cauſa maloꝝ ꝛ multipliciū
criminū. ſꝫ vt dic̄ Chryſoſtomꝰ. ꝛ ſupra ha/
bitū eſt. infinitoꝝ cauſa bonoꝝ. Sic em̄ ra
dix oīm maloꝝ eſt cupiditas q̄ eſt amor di/
uitiaꝝ. ſic paupꝑtas cūctoꝝ eſt origo bonoꝝ
ſpūaliū. q̄ eſt ꝯtemptꝰ affluētie ꝛ amor penu/
riaꝝ. Nō ergo multi deliquerunt ꝓpter ino/
piam quā dilexerūt. ſꝫ ꝓpter inopiā quā ode
runt. vł certe ſicut gloſa dic̄. verbū illud ītel
ligiꝰ nō de inopia bonoꝝ tpaliū ſꝫ ſpūaliuꝫ
virtutū atqꝫ chariſmatū. Hec idcirco dixi/
mus. nō qꝛ cōmendemꝰ effrenatā mēdicā/
tiū multitudinē. aut oēm mēdicādi moduꝫ.
vt pfectū approbare velimꝰ. ſed cū dūtaxat
qui annexū habꝫ ſtudiū ſapiētie ſeptiforme
vel laborē manualē cū ꝓfeſſione ꝛ obſuātia
euāgelice paupꝑtatꝭ ꝛ exercitationē pfecte v̄/
tutꝭ. Quē quidē modū cū tota xp̄i vita ꝛ do
ctrina euāgelica cōprobet. ſi q̄s ipiꝰ ꝯtrariū
euāgeliſauerit iuxta verbū apl'i anathema
ſit Deſinat igiꝰ pſecutor hic paupeꝝ a ma
lignis calūnijs ꝛ v̄bis maledicis. nec balaā
trāſcendēdo maliciā illiſ maledicat q̄bꝫ dn̄s
benedixit. ne bn̄dictionē pdens celicꝰ repro
miſſam. maledictionē incurrat eternā. Et ſi
ceſſare noluerit. verꝰ paup clamare nō ceſſꝫ
Adiuua me dn̄e deꝰ meus. ſaluū me fac ꝓ/
pter miſericordiā tuā. Et dehinc media ꝓſe
quēs in fine ꝯcludat. Cōfitebor dn̄o nimiſ
in ore meo. ꝛ in medio multoꝝ laudabo euꝫ
Qui aſtitit a dextris paupis vt ſaluā facerꝫ
a pſequētibꝫ aiam meam.

Finit Apologia paupeꝝ
ſancti Bonauenture.

Incipiūt determinatiōes multaꝝ que/
ſtionū ſuper regulā beati Franciſci. edite a
doctore ſeraphico ſancto Bonauentura.

Cum īter alios

ordines religioſoꝝ ordo fra
trū minoꝝ datꝰ ſit eccl'ie ad
edificationē fideliū in fide et
moribꝫ p v̄ba doctrine ꝛ exē
pla bone ꝯuerſatiōis. quibꝫ ꝛ fideles erudi/
anꝰ ad imitandū. ꝛ fides muniaꝰ ꝯtra praui
tatē hereticā. ſicut lucerna fugās ī domo te
nebras. ꝛ operātes ꝓmouēs. Ut aūt eadem
edificatio afferat fructū ampliorē. neceſſe ē
ordinē ipm q̄ttuor ornamētꝭ eſſe p̄ditū. ſine
q̄bꝫ minꝰ ꝓficeret ī alijs. licꝫ forte q̄ ad ſe ali
quo illoꝝ poſſet carere. Primū eſt vita irre/
p̄heſibilis q̄ maxie ſibimet ꝓdeſt. ꝛ alios edi
ficat. Secūdū ſcīa ſacre ſcptꝰure. ſine q̄ nec ſe
cure nec vtilit' poſſꝫ alios docere. Tertiū ē
auc̄tas p̄dicādi ꝛ ꝯfeſſiōes audiēdi. in q̄buſ
maxie ꝓſunt fidelibꝫ frēs. Quartū rō ſatiſfa/
ctoria ſup q̄buſdā dubijs apđ illos q̄ nō in
telligūt q̄liter fiāt rōnabiliꝰ ꝛ licite. imo ne/
ceſſario ꝛ meritorie ī ordie. ſup q̄bꝫ aut mirā
tur aut ſcādalizāꝰ vt ſciāt q̄liter ꝛ quō iſta fi
ant rōnabiliꝰ. cū ad ħ teneamur Nā vt corā
ceco offendiculū nō ponamus. opa nr̄a lux
debēt eſſe corā hoībꝫ. iuxta illud Matth. v.
Ut luceat lux vr̄a corā hoībꝫ. vos eſtis lux
mūdi. Et ideo expedit in lucē ponere ꝛ rōēꝫ
oñdere de his q̄ nō intellecta poſſent puta/
ri tenebre. ꝛ p ꝯſeqnēs poſſent alioꝝ edifica
tionē de nob̄ aliquatenꝰ ipedire. Sicut em̄
artꝭ alicuiꝰ ignarꝰ videt aliq̄ ab illiꝰ artꝭ opi/
ficibus inſtrumēta haberi que nō intelligit
ad q̄d valeāt. Ita plerūqꝫ ſeculares ꝛ rudeſ
miranꝰ quare ſpūales hec ꝛ hec faciāt. Ita
vt expediat aliqua ab eis abſcōdere. non ex
ſimulatiōis palliatōe. ſed ꝓ cautela ne pona
tur offendiculū infirmis. ꝛ puſilli intelligē/
tia materiā ſcādali inde ſumat. Aufer rubi/
ginē de argēto ꝛ egrediꝰ puriſſimū vas. ħ
eſt. tolle de bono qđ facis ſuſpitiōꝫ. rationē
reddēdo ꝛ apparebit puꝝ ꝛ bonū qđ puta/
baꝰ viciosū. j. Pe. iij. parati ſp ad ſa. ꝛc̄. Ipſa
em̄ opa dei puriſſima ī ſe. ſepe ſūt ī rudibꝫ ꝛ ī
infidelibꝫ occaſio ſcādali cū nō intelligunt ꝛ
ſiniſtre ac pu̇erſe interpretanꝰ. Matthe. xij.
Beatus q̄ nō fuerit ſcādaliſatꝰ ī me. p̄s. xvij.
Cū ſctō ſanctꝰ eris ꝛ cū pu̇erſo peruerteris.

Ut q̄ lucerna clari⁹ luceat. offendiculū aufe/
ras ei ꝛ limpidi⁹ lumen effundet.

Queſtio Prima

p
Rimo igiť queriť. cū tot ſancti ordi/
nes ꝛ approbate regľe fuerint. cur ſā
ctus frāciſc⁹ nouā regulā facere vo/
luit. q̄ſi nō ſufficerēt ꝓoꝝ inſtituta ſanctorū.
Ad illud tibi rn̄deo q̄ pr̄ ſanct⁹ Frāciſc⁹
ſpū dei plen⁹. ꝛ zelo charitatis dei ꝛ proximi
tot⁹ ignitus. triplici deſiderio flagrabat. vi/
delicet vt tot⁹ poſſet eſſe imitator xp̄i in om̄i
ꝑfectione v̄tutū. Itē vt tot⁹ poſſet adherere
deo ꝑ aſſidue cōtemplatiōis ei⁹ guſtū. Item
vt multos poſſet lucrari deo ꝛ ſaluare aīas
ꝓ quib⁹ chriſt⁹ voluit crucifigi ꝛ mori. Et qꝛ
nō ſuffecit ei vt iſta in ꝓpria ꝑſona tm̄ ageret
voluit inſtituere ordinē. vt multos coopa/
tores haberet. nō ſolū in p̄ſenti ſed etiā in fu
turo. q̄ ꝛ ſanctitatis ei⁹ imitatores exiſterēt.
ꝛ alios deo plurimos lucrarenť. Ordines
aūt quos ip̄e ſanct⁹ Franciſc⁹ inuenit in ec/
cleſia. aliqua p̄dictoꝝ triū ex ꝑte habebant.
vt religioſi cenobite q̄ in ſtudio virtutū chri
ſti imitanť veſtigia. heremite q̄ cōtemplatio
ni diuine frequēti⁹ vacant. Et clerici recto/
res plebiū qui aīmaꝝ curā habētes officio.
lucriſ animaꝝ om̄i vigilātia intēdere debēt
Et qꝛ hec tria ſimul inuenit in nullo ordine
ſpirituſancto edoct⁹ nouā cōdidit regulam
ꝛ nouū ordinē inſtituit quo in ꝓfeſſiōe euan
gelicorū cōſiliorū obediētie videlicet ꝛ caſti
tatis ꝛ abdicatiōe ꝓprietatis. chriſti veſtigia
ſequereť. ꝛ in officio p̄dicatōnis ꝛ cōfeſſiōis
animarū lucra vtiliter q̄reret. ꝛ in altiſſime
pauꝑtatis mēdicitate libertatē ſpiritus re/
tinens. cōtemplatōis ſuperne apprehēderet
puritatē. Nā ꝛ ſi actiōis exterioris occupa/
tio aliquotiēs interrūpat ociū cōtemplādi.
ipſa tamē libertas cordis nullis ſollicitudi
nibus tēporaliū diſtracta. ſpiritualis vaca/
tionis magnā preſtat ſtudioſis oportunita
tem. vt orādo. legendo. meditādo. ꝛ contem
plando. Pl⁹ em̄ obeſt ad deuotōnis purita
tem aſſequendā ſtrepit⁹ tēporaliū curaruꝫ
q̄ꝫ exercitatio virtuoſarū actionū. quia cura
rū importunitas ī ocio corꝑis generat mē/
tis inquietudinē. Boni aūt oꝑis fidelis ex
ercitatio cōſcientiā quietat. ꝛ impinguando
eleuat in ſuꝑna. ſic qui laborat in p̄paratio/
nē ꝯuiuiȷ̄ in q̊ quietus locū de cpuleť. Unde
ꝛ domin⁹ ꝑ diē occupabať ī doctrina popu/
li ꝛ egrotantiū curatiōe. in noctib⁹ oratiōib⁹
in monte vacabat. Luce. xxi. Erat autē die/
bus docēs in tēplo. noctib⁹ vero exiēs mo/
rabatur in mōte oliueti. ꝛc̄. Ps̄. xli. In die
mādauit dn̄s miſericordiā ſuā. ꝛ nocte can
ticū eius. Noluit ſanct⁹ Franciſc⁹ eē fratres
ſuos aſtrictos ad curā aīmaꝝ ex debito ne/
ceſſitatis. ſꝫ ex libere charitatis affectu. et vt
meritū expectarēt de fructu ſalutis aliorū. ꝛ
periculū euitarēt de ꝑditōe eorū participes
in lucro. indemnes ī detrimēto. vt alios ex/
trahāt de naufragiȷ̄ ſeu incēdiȷ̄ periculo. ip̄i
tuti cōſiſtentes in ſolido nō ꝑicliteň cū pe/
reuntib⁹ in peccato.

Queſtio ſecunda.

c
Ur ergo q̄ animarū curā ordinarie
nō ſuſcipitiſ. p̄dicatis populo ꝛ ꝯfeſ/
ſiones auditis mittētes falcē in meſ
ſem alienā. cū illis ꝓprie competat q̄ animaꝝ
curā ex officio gerūt. iniuriātes plebanis ī
quorū videmini p̄iudiciū exercere officia il/
lis cōmiſſa. ꝛ decipiētes illos quos abſolui/
tis ſuꝑ quos iuriſdictionē nō habetis ordi
nariā. cōtra canonū inſtituta ꝛ periculū aīa
ruꝫ veſtraꝝ. Reſpōdeo. Nulli in hoc facim⁹
iniuriā. nec aliquē decipim⁹. ſed ſedes apo/
ſtolica q̄ immediate curā eccľie habet. et a q̄
ceteri eccľiaꝝ paſtores tā maiores q̄ꝫ miores
gubernādi ſuſcipiūt auctoritatē. tā mediate
q̄ꝫ īmediate. ꝛ a q̄ om̄es canonū leges ema/
nāt. vidēs ī his nouiſſimis tꝑib⁹ iuxta apo/
ſtolū inſtare tēꝑa ꝑiculoſa. ꝛ laxatiſ euāgelice
p̄dicatōis retib⁹ in capturā tātos influxiſſe
piſces hoīm ad fidei ꝓfeſſionē q̄ rethe fidei
ſcindiť. meſſem fideliū multā ꝛ oꝑarios ido
neos paucos. eo q̄ pctā q̄tidie multiplicāť
in eccľia. ꝛ ep̄i negocijs exteriorib⁹ dediti ſpi
ritualib⁹ intēdere neq̄unt. ꝛ pauci ſūt paſto
res ī eccľijs ꝑſonaliter reſidētes. ſꝫ vicarijs ꝛ
mercēnarijs ꝯmittūt oues ſiue aīas regen/
das. in q̊ꝝ pľimis multi eueniūt defect⁹ ip̄e/
ritie. ꝛ honeſte vite negligētie ꝛ alioꝝ d̄fectu
um ꝑ q̊s ad gubernādas aīas reddūť ina/
biles. ꝛ nō eſſe q̄ plebes erudiāt. vľ a pctī fe/
cib⁹ extrahāt. vocauit nos in adiutoriū taꝫ
cleri q̄ꝫ ꝓpľi. vt ꝑ officiū p̄dicatiōis ꝛ ꝯfeſſio/
nis ſubueniam⁹ aīab⁹. ꝛ on⁹ paſtoꝝ ſubleuā/
do alleuiem⁹. ſic petr⁹ ꝛ ei⁹ ſocij nō valentes
ſoli rethe piſciū ad litt⁹ trahere p̄ mľtitudīe
annuerūt Jacobo ꝛ Johāni ſocijs ſuis in
alia naui. que ſignat religionem. vt venirēt
et adiuuarent eos. ne vel ip̄i mergerentur.
vel piſces capti perirent. Luce quinto.

Cū ꝙ ex apoſtolice ſedis miſſiōe epiſcopoꝝ̄
beniuolētia p̄dicatiōis opa ⁊ ꝯfeſſionis ſub
ditis eoꝝ impēdimus. eos ex charitate ⁊ au
ctoritate eorum abſoluimus. ⁊ non decipi/
mus eos ſꝫ iuuamꝰ. ⁊ in illis fit nō p̄iudiciū
plebanis ſꝫ bn̄ficiū dn̄ ꝑ eis laboramꝰ. ⁊ ad
obediētiā debitā eoꝝ ſubditos exhortamur
Nā ſi plebanꝰ poteſt alteri vicē ſuā cōmitte/
re. multo fortiꝰ pōt h̄ papa ⁊ epi. q̄ plenioreꝫ
habēt in oēs ſibi cōmiſſos ſine differētia
poteſtatē. Et ſic ex charitate nō ex neceſſita/
te impēdimꝰ fidelibꝫ ſpūalia ſubſidia. docē/
do ⁊ orādo. ⁊ a pctīs in ꝯfeſſione abſoluen/
do. Jta ipi nō ex debito coactōis. ſꝫ ex liber
tate charitatꝭ miniſtrāt nob̄ corpalis neceſ/
ſitatis ſubſidiū. cū dn̄s ordinauerit his qui
euāgeliū nunciāt de euāgelio viuere ⁊c.

Queſtio tertia

i Tē q̄ro. cū religioſi debeāt ſimplicit̄
ambulare ⁊ oīno v̄tutibꝫ abundare
⁊ ad h̄ operā dare. cur rurſuꝫ ſtudio
lr̄aꝝ (q̄ olim ſancti pr̄es poſtpoſuiſſe laudā
tur vt bn̄dictꝰ ⁊ aliȷ̄) ſe mō dant. ⁊ in ſecreta
ꝯuerſatiōe ſtudētes. Rn̄deo. ꝙ cū (ſic̄ dictū
eſt) p̄dicatiōis officiū ex regulari ꝑfeſſiōe or
dini annexū ſit ⁊ etiā ꝯfeſſionis q̄ noticiā re/
quirūt ſacre ſcp̄ture. q̄ ſubtili indiget in ple/
riſqꝫ locis expoſitōe. ne ex impitia errores ꝑ
veritate doceamꝰ. neceſſe eſt nobis ſacre ſcri
pture hr̄e ſtudiū ⁊ magiſtros. Hec em̄ ſciē/
tia nō ſolū vtilis eſt ad alioꝝ eruditiōꝫ ſꝫ eti
am ad ꝓpriā inſtructōeꝫ. vt ſeruꝰ dei ſciat ſe/
ipm bn̄ regere. v̄tutes a viciȷ̄s diſcernere. et
noticiā dei ⁊ futuroꝝ p̄mioꝝ clariꝰ itellige/
re. ⁊ i oībꝫ cautiꝰ ⁊ fructuoſiꝰ ꝯuerſari. Nā
⁊ apl's hortat̄ Thimotheū ad lectōis ſtudi
um. ⁊ ſctōꝝ nob̄ diligētia in ſanctaꝝ rumia/
tione ſcp̄turaꝝ frequēter cōmēdat̄. Ueritas
em̄ fidei ⁊ vite ſanctitas nō aliūde q̄ ex ſcri/
pturaꝝ fonte haurit̄. ſine q̄bꝫ impoſſibile eſt
queq̄ꝫ ſaluari. Hereticoꝝ etiā verſutiȷ̄s q̄ in
ſcripturꝭ ſanctꝭ occaſionē erroris ꝑ falſas i/
terp̄tatiōes aſſumūt. oportꝫ ꝑ ipaꝝ diligētē
inueſtigationē diligētiꝰ obuiare. ⁊ fideles cō
tra illoꝝ fraudes ⁊ latētes decipulas p̄mu/
nire. Un̄ Hiero. Sancta ruſticitas ſolū ſi/
bi ꝓdeſt. ⁊ q̄ntū ex vite merito eccl'iam chri/
ſti edificat. tm̄ nocet ſi deſtruētibꝫ nō reſiſtat
Tytū. j. Potēs ſit exhortari i doctrina ſana
⁊ eos q̄ ꝯtradicūt arguere. ⁊c.

Queſtio quarta

Item cū ſufficiat ad religiōis ꝑfectiōeꝫ nil
hr̄e ꝓpriū in ſpeāli. ⁊ hr̄e poſſeſſiōes ꝑ neceſ/
ſitate in cōmuni. ſic̄ oēs religiones antiq̄/
rū patꝝ Bn̄dicti. Auguſtini. ⁊ alioꝝ. videre/
tur incōſultū ⁊ aliq̄ mō tēptare deū ꝙ tātus
ordo exponat ſe mendicitati q̄tidiane velut
celitꝰ expectet victū ſuū cū poſſet aliter hr̄e.
Rn̄deo. Perfectio diuerſos hꝫ gradꝰ. ⁊ aliꝰ
alio ſublimior ē nec ꝑfectōi alioꝝ ordinū ꝑ/
iudicat q̄n altior poſſit iueniri. Tēptare au
tem deū nō eſt xp̄i ꝓmiſſiōibꝫ credere. ⁊ eiuſ
ꝯſiliȷ̄s obedire. ⁊ eiꝰ veſtigia imitari. q̄ dicit
Matth. xix. Amē dico vobis ꝙ vos q̄ reli/
quiſtꝭ oīa ⁊ ſecuti eſtꝭ me ſede. ſuꝑ ſe. ⁊c.
Dn̄s āt iſtā pauꝑtatē docuit ⁊ tenuit. vt nil
poſſeſſionis i terra haberet. Un̄ Mat. viȷ̄.
dic̄. Uulpes foueas hn̄t ⁊c. Multis aūt de
cauſis ordo nil ꝓpriū poſſidet in hoc mūdo.
Primo vt veſtigia xp̄i ꝑfectiꝰ imitet̄. Mat.
xix. Si vis ꝑfectus eſſe vēde. ⁊c. Secūdo
vt laq̄os auaricie faciliꝰ declinemꝰ. j. Thy/
mo. vj. Qui volūt diuites fieri incidūt in ⁊c.
Tertio vt culpas ſuꝑfluitatꝭ plenius expie
mus. Prouer. vj. Qēm ſubam domꝰ ſue. ⁊c.
Quarto vt altiorꝭ meriti gl'iam ꝯſeq̄mur ꝑ
varias v̄tutes pauꝑtatis. Matth. v. Beati
pauꝑes ⁊c. Quinto vt liberiores ſimꝰ mēte
ad ſpūalia ſtudia. orōis. ꝯtēplatōis. lectiōis
Matth. x. Nolite poſſidere auꝝ ⁊c. Sexto
vt p̄dicatiōis ſtudio expeditiꝰ intendamus.
Septimo vt v̄bū dei minꝰ trepide oībꝫ ꝓpo
namꝰ. Octauo vt magꝭ ꝯfidere oēs in eū
ſperātes doceamꝰ. Nono vt occaſiōe peten
de elemoſyne ad alioꝝ edificatōeꝫ frequētiꝰ
exeamꝰ. Decimo vt q̄ nob̄ ſubueniūt in tp̄a
libꝫ fiducialiꝰ ſpūalia requirāt. Undecimo
vt magꝭ cauti ſimꝰ ab oī ſcādalo. q̄ magis
timemꝰ i tꝑalibꝫ deꝑire. Duodecimo vt tāto
hūiliores ſimꝰ q̄ꝫto magꝭ ſubſidio alioꝝ idi
gemꝰ. Et q2 ſpūalia fidelibꝫ ſeminamꝰ n̄ tm̄
ex gr̄a ab eis carnalia ſubſidia expetamus.
Luc̄. x. Dignꝰ eſt opariꝰ mercede ſua. Hiero
nymꝰ. Redditruū poſſeſſioneꝫ nob̄ ꝓuidere
nō oportet. ſꝫ ad mēſaꝫ dn̄i tanq̄ꝫ fideles co
operatores occurramꝰ.

Queſtio quinta.

i Tē q̄ro. Cū religioſi a tumultu ſe/
cularis frequētie ſeſe ſeꝑare ſtudue/
rint ⁊ in ſolitudinibꝫ habitare. q̄d eſt
ꝙ vos frequētiꝰ in ciuitatibꝫ ⁊ opidis mane
re ſoletꝭ q̄ſi voluptuoſiꝰ ibi paſcēdi. ⁊ inq̄eti
us ⁊ indeuotiꝰ ibi viuatꝭ. Rn̄deo. Tres ſūt
cauſe p̄cipue ꝑ q̄bꝫ int̄ hoīes morari ſolemꝰ

Una ꝓpter eoꝝ edificatiõz vt ꝓmpti⁹ eis aſ/
ſim⁹ qñ requirũt a nob̄ pniam. doctrinã ⁊ ſa
lutis ↄſiliũ. ⁊ videãt a nob̄ bone ↄuerſatiõis
exẽplũ. Si em̄ remoti eſſem⁹ ab eis nec ipſi
poſſent ad nos qñ indigerẽt cõmode acce/
dere. ⁊ difficile eſſet nos totiẽs vocari. ⁊ ma/
ioꝛ eſſet nob̄ inqͤtudo cõtinue currere ⁊ re/
currere ꝙ̃ inter eos manere. ⁊ pluſꝙ̃ venire/
mus affect⁹ ⁊ cõpunctio reqͤrentiũ pniam ſe
pe tepuiſſet. Secũda cauſa ẽ ꝓpter indigẽti
am victualiũ. qꝛ in locꝫ deſertꝫ nõ inuenire/
mus q̃tiẽs ſupuenientibꝫ vel reſidẽtibꝫ vł in
firmis indigerem⁹ q̇ nob̄ neceſſaria vite mi
niſtrarẽt cũ p nos ñ habeam⁹. extranei etiã
q̇ ꝑ ↄſilio ſupuenirẽt cũ statiz nõ poſſent ex
pediri ⁊ recedere. cogerent̃ nobiſcũ freq̃nti/
us hoſpitari. qđ multꝫ ex cauſis nullaten⁹ ex
pediret. ꝓpter inqͤtudinẽ. ſuſpitiõz. ⁊ paup/
tatẽ. Tertia cauſa ẽ ꝓpter tuitionẽ. qꝛ ſi extra
hoĩes moraremur. nec libꝛos nec calices nec
veſtes nec alia neceſſaria tute ſeruare poſſe
mus a latronibꝫ vł p̃donibꝫ vł ſeruiẽtibꝫ po
tentiũ. Nã pſone etiã ſepi⁹ eſſent in piculo. ſi
qñ in p̃dicatiõe forſitã aliq̇s offenderemus
vł filiũ vel frẽm alicui⁹ de q̊ doleret in oꝛdi/
ne recipem⁹. q̇ etiã amicũ fratꝝ vellet malici
oſe offendere vł moleſte ferret nos ĩ t̃ra mo
rari domos nr̃as incẽderet ⁊ nũꝙ̃ poſſem⁹
ibi pacifice cõmoꝛari. Qui aũt hñt poſſeſſi/
ones ⁊ p̃dia ſibimet ſufficiũt. pñt extra ciui/
tates moꝛari. Silr ⁊ ſolitarij q̇ paucꝫ indi/
gent. pauca ab alijs reqͤrere neceſſe habent.
Sũt ⁊ alie cauſe q̃s mõ p̃terco ꝓpter q̃s ↄue
nit inter hoĩes poti⁹ ꝙ̃ in deſerto iuxta ↄditi/
ones nr̃i oꝛdinis habitare. Sꝫ ad preſens
ſte ſufficiant.

Queſtio VI

i Tẽ q̃ro. Cũ ſancti prẽs laudẽt̃ ĩ ca/
ſellis ⁊ in vilibꝫ habitacuł habitaſſe
q̇d ẽ ꝙ vos altas ⁊ magnas domos
erigitꝫ ⁊ oꝛatoꝛia ſũptuoſa ⁊ areas latas ma
gno p̃cio cõparatꝫ. cũ ſitꝫ paupes ⁊ mẽdici. ⁊
ↄtẽptoꝛes mũdanoꝝ eſſe debeatꝫ. Rñdeo ſi
cut iã dictũ eſt. Cũ inter hoĩes manere nos
oportea. aut g̊ extra muros ciuitatꝫ. aut in/
tra. Si extra ciuitates manerem⁹ vbi poſſe
mus latioꝛes areas leuioꝛi p̃cio ↄparare. vi
delicet in cãpis vł oꝛtis. qñcũꝗ bellũ time/
ret̃ vel guerra ciues loci foꝛmidarẽt ne foꝛ/
te hoſtes domos nr̃as occuparẽt ⁊ de ill' ni/
terent̃ ciuitatẽ vel opidũ expugnare. ⁊ ñ au/
derẽt etiã alias qñ ſibi timerẽt ad loca fra/
trũ ꝑ ↄfeſſione vł miſſa ſeu p̃dicatiõe ſecuri
venire. Et ideo nõ diligũt vt in talibꝫ locis
cõmoꝛemur. Q ſi intra muros habitamus
vbi ꝓpter frequentiã ppli aree carioꝛes ſunt
opoꝛtet ⁊ nos areas cari⁹ emere q̃tũ ſuffici/
ant ꝑ clauſtro. oꝛatoꝛio. ⁊ officinis ↄgruis ꝑ
ↄuẽtu. hoſpitibꝫ ⁊ infirmis ⁊ oꝛto herbaꝝ. tã
ꝑ pulmẽtario ꝙ̃ ꝑ aeris recreatiõe. vt ĩfirmi
refocillent̃ ⁊ ſani ↄſeruent̃. ⁊ laſſi in ſpũalibꝫ
ſtudijs recreent̃. Seculares em̄ q̇ frequen
ter vagant̃ domi. nõ indigẽt recreatiõe aerꝫ.
Religioſi ṽo q̇ in cellaꝝ recluſoꝛijs religant̃
niſi aliquã interi⁹ habeãt aeris recreationẽ
cito lãgueſcẽtes tabeſcũt. ⁊ ad ſtudia ſpiritu
alia inabiles efficiũt̃. ita ꝙ nec ſibi nec alijs
ꝓficiũt in deuotiõis interne ꝑfectu. in ſapiẽ
intellectu. in ṽtutũ exẽplis. ⁊ in doctrina ſa/
lutis. Et ꝙ̃uis pfectꝫ oĩs loc⁹ apt⁹ ſit ꝑ di/
ſcipline interne exercitijs. Impfectis tamẽ
⁊ adhuc indigẽtibꝫ eruditõe ṽtutꝫ. op⁹ ẽ eti/
am exterioꝛi diſtinctiõe officinaꝝ clauſtrali
um. vt ſciãt vbi tacere debeãt. vbi loq̇ liceat
vbi oꝛare. vbi laborare. vbi legere. ſcribere. ł
comedere. vbi ſit reqͤes infirmantiũ. vbi re/
pauſatio de laboꝛe itinerꝫ veniẽtiũ. ⁊ alioꝝ q̃
in collegijs ſũt neceſſaria. ne ſi ↄfuſe indiffe/
rent̃ ſingula fierẽt ꝑ libitu. iã nec diſciplina
nec qͤes. nec deuotio. nec oꝛdo inter frẽs ſicͭ
expedit ſeruaret̃. qđ eſſet in magnũ detrim
tũ religiõis. ⁊ in ſcandalũ alienis. ⁊ in deſtru
ctionẽ ſalutꝫ. qꝛ nec minoꝛes diſcerẽt a q̊ ꝓfi
cerẽt. nec pfecti alios edificarẽt. Quia ṽo in
tra ambitũ ciuitatꝫ. vt dictũ eſt. carioꝛes ſũt
aree ꝙ nõ poſſem⁹ facile ſufficientiã cõgrue
latitudinis hr̃e vt oĩes officine deoꝛſũ col
locarent̃ iuxta ſe inuicẽ. opoꝛtet aliquando
vt vna ſup alterã locet̃. ita ꝙ vtraꝗ aeris re
ſpiraculo nõ careat. Et ex h̃ dom⁹ nr̃e ma/
gne apparẽt. ⁊ excelſe ac ſumptuoſe ⁊ paupta
ti diſſimiles. cũ tñ h̃ pauptas magꝫ efficiat.
qꝛ ne circa dilatemur. inferi⁹ anguſtamur. et
qꝛ circũſepti ſum⁹ domibꝫ alioꝝ vicinoꝝ. et
qꝛ in ciuitate ſepe inſurgũt icẽdia late pua/
gãtia ne vel dom⁹ vł eccłie vel libꝛi vel alia
neceſſaria frequẽti diſcrimĩ ſint expoſita. ⁊ ĩ
ↄtinuo tremoꝛe infirmãtiũ coꝛda ſint inde
ſuſpẽſa. ⁊ ne ipi vicini nr̃i a nobis p incẽdia
moleſtent̃. vbi poſſum⁹ facim⁹ domos lapi
deas vt nec igne nec vetuſtate citi⁹ deſtruan
tur. qꝛ nõ ſolũ coꝛpibꝫ ſꝫ etiã coꝛdibꝫ magna
eſt deſtructio noua ſepi⁹ edificia cõſtruere.
maxime illis q̇ nõ habẽt ſumpt⁹ niſi q̃ntum

valent colligere mēdicitate. Nō tamē inten
do in his excuſare niſi q̄ valde neceſſaria ſūt
⁊ rōnabiliter. Ubi aūt ſuꝑfluitas. curioſitaſ
⁊ irreligioſitas. ⁊ regule ⁊ pauptati nr̄e de/
rogantes eſſent ſtructure rep̄hendo tecū. et
oīa alia q̄ deo diſplicēt tā in moꝛibꝫ q̄ꝫ in
rebꝫ. Quintuplicꝭ em̄ peccati rei ſunt. q̇ ſuꝑ/
flua in edificijs ⁊ alijs q̇bꝫ vtimur ꝓcurāt ⁊
acquirūt. Primo ꝓpter trāgreſſionē ꝓfeſſio/
nis. q2 pōpis renūciātes ſeculi. in pauptate
⁊ humilitate ſēa ꝓmiſerūt dn̄o famulari. vn̄
Gal. vj. Si ea q̄ deſtruxi ⁊c̄. Secūdo ꝓpter
malū exemplū q̄ alij diſcūt ab eis ſimilia fa/
cere. vl̄ ſcandalizāt qn̄ vidēt eos q̇ hmōi ꝓ
xp̄o ſpernere deberēt. querere vel ſectari.
Tertio ꝓpter inquietudinē fratrū ꝓpter hu/
iuſmodi edificia ⁊ ꝓcuratiōes. q2 et deuotio
extinguit. ⁊ diſciplina religionis plurimum
diſſipat. Iſa. xlix. Venerūt ſtructoꝛes tui d
ſtruētes te ⁊ diſſipātes a te exibūt. Quarto
ꝓpter ſpoliationē alioꝝ paupeꝝ q̇bꝫ ſepe ele/
moſyne p̄ripiunt. ⁊ hmōi ſtructure fiūt ex q̇/
bus illi deberēt veſtiri ⁊ paſci. dū qd̄ iſtꝭ da/
tur. eis negat. q2 ad dandū vtriſqꝫ ſepe defi/
cit dantiū largitas ⁊ facultas. Quinto quia
qn̄ nimis vrgemꝰ hoīes ad dandū. perdūt
deuotionē ad nos ꝑus habitā. q nec de p̄di
catiōe nec exēplis nec alijs q̄ facimꝰ edificāt
vnde cū vidēt nos accedere terrent. ⁊ timēt
q aliq̇d velimꝰ ab eis expetere qd̄ graue ſit
eis dare. ⁊ erubeſcūt negare. ⁊ ſi dederint nō
libēter. minꝰ merent. ⁊ ſic rebꝫ ⁊ deuotionis
merito ꝑuant ⁊c̄.

Queſtio VII

Tē quero. Cū dn̄s i euāgelio dicat.
Nolite ſolliciti eſſe i craſtinū. et vos
ſitis pauptatis euāgelice ꝓfeſſoꝛes
nō debetis pl̄a colligere vl̄ ſeruare q̄ꝫ quod
poſſit q̇tidie ad vniꝰ diei victū ſufficere Sꝫ
videt q nō ſeruetis. Rn̄deo. Si diligēt euā
gelij dicta pēſamꝰ ſollicitudinē de craſtino.
ſed nō ꝓuiſionē ꝓhibere videt. Vn̄ ſcti apo
ſtoli euangelij xp̄i ꝑfectiſſimi obſeruatoꝛes
tā ꝓ ſe tā ꝓ alijs xp̄i pauꝑibꝫ q̇ oīa ꝓ chꝛi/
ſto reliquerūt a fidelibꝫ ſubſidiū ꝓ coꝛpoꝛū
neceſſitate etiā in futuꝝ petebāt ⁊ recipiebāt
Sic paulꝰ rogatꝰ a petro iohāne ⁊ Jacobo
collectas fieri ꝑ eccl̄ias ꝓ xp̄i pauꝑibꝫ ſuſten
tādis mādauit. Gal. vj. ſcd̄a Coꝛ. viij. Et
in alijs locis pluribꝫ repit id feciſſe. Qui eti
am ꝓ acquirēdiſ neceſſarijs ſibi ⁊ ſocijs ſuiſ
laboꝛauit manibꝫ. Sollicitudo ei notat cu
re anxietatē. illicitā cōquiſitionē. auarā ſuꝑ/
fluoꝝ ꝓuiſionē. Sicut em̄ in oꝑatiōe ſalutꝭ
noſtre p̄ncipaliter ſpem ī deū iactare demꝰ.
ita ⁊ ī coꝛꝑali ſubſidio ſollicitudinē debemꝰ
ei cōmittere. ⁊ tn̄ vbi cōgrue poſſumꝰ ſine ia
ctura ſpūalis ꝑfectꝰ noſtri ⁊ alioꝝ. nobis ne
ceſſaria ꝓuidere. ne aliter q̄ſi deū tēptare vi
deamur vt miraculoſe ſicut olim filijs iſra/
el. nobis q̇tidie alimoniā ſubminiſtret. Li/
cet em̄ pꝛioꝝ fratꝝ puritas ꝓ maioꝛꝭ ꝑfecti/
onis ardoꝛe paucioꝛa q̄ꝫ nūc ꝯſueuerint ad
victū colligere neceſſaria. ⁊ ꝓplus ꝓpter hoc
talē opinionē ꝯcepit q nil nobis licet reſer/
uare in craſtinū. tn̄ nec tūc nec nūc aliq̇ mo
do nobis ꝓhibitū eſt ſtatuto q̇n poſſumus
ad victū aliqua etiā neceſſaria in futuꝝ ꝓ ali
quo tp̄e ꝓuidere. maxime de his que in ꝓm
ptu cū indigeremꝰ nō poſſemꝰ acq̇rere mē/
dicando. Sūt em̄ q̄ niſi colligamꝰ certo tē/
poꝛe qn̄ eſt copia. qn̄ inter manꝰ cōmuniter
habēt a ꝓpl̄o. Poſtmodū neqꝫ infirmis. nec
ꝓ hoſpitibꝫ. nec ꝓ alijs ſine magna difficul/
tate vel magno p̄cio poterūt haberi. Men
dici em̄ maxie illo tp̄e ſolēt neceſſaria petere.
quo ſciūt ea ꝓmptiꝰ a dātibꝫ inter manꝰ ha/
beri. vt circa horā comedēdi. Sic ⁊ dn̄s po/
pulo certo tp̄e p̄cepit māne alimoniā colli/
gere. q2 nō oīi tp̄e in agro etiā ſi quererēt ī
uenirēt. Exod. xvi. Ps. cxliiij. Tu das eſcaꝫ
illis in tp̄e opoꝛtuno. In h̄ em̄ nō tā nobis
q̄ꝫ illis a q̇bꝫ petit ꝓuidemꝰ qn̄ tali tēpe peti/
mus. q̄ ipi faciliꝰ dare pn̄t. ⁊ magis ſunt vo/
luntarij ad elemoſynā largiendā.

Queſtio VIII

Tem q̄ro. q̇d eſt hoc q modo plura
peritis q̄ꝫ olim. vt cū tūc vix ī vna vl̄
paucis villis ⁊ pauca poſtulaueritꝭ.
modo late ꝑ terrā ⁊ opida ⁊ caſtra ꝑuagādo
plurima cōgregatꝭ. Videt em̄ auaricia iter
vos creuiſſe. ⁊ cura vētris hāc vobis ꝓuidē
tiā ꝑſuaſiſſe. videt etiā q ſpūs extinctio voſ
in cella q̇eſcere nō ꝑmittit. Rn̄deo. vicioſos
in h̄ ⁊ in alijs excuſare nō audeo. vt dixi. ſed
rationē ꝓ illis q̇ ratiōe ducunt ⁊ pia intētōe
omia faciūt oſtēdere beniuolis nūc intēdo.
quia maliuoli q̇ magꝭ facta noſtra calūnia/
ri deſiderāt q̄ꝫ agnoſcere veritatē. magꝭ do/
lent. ſi oſtēſa rōne eis materia ſubtrahit de/
trahēdi. Quia inimicꝰ vult potiꝰ cauſas ma
lignādi ꝯtra eū quē odit ſibi adeſſe q̄ꝫ abeſſe
vt nō ſex inuidia. ſꝫ ex iuſticia eū perſeq̇ vide
atur. Ex aūt nūc potiꝰ q̄ꝫ olim videmur mē/

dicādo plura colligere.inter alias pncipaleſ
cauſas qͣs potes aduertere veras eſſe Una
eſt ꝙ cū olim pauci frēs fuiſſent in ordine.
nūc multo plꝛes ſunt vbiqꝫ.⁊ plures plꝛibus
indigēt q̄nto numer⁹ numeꝝ excedit.⁊ oībꝫ
q̄ neceſſitas reqͥrit eſt magꝭ op⁹. Nā dn̄s in
fans nat⁹ modico diuerſorio ⁊ p̄ſepio ꝯtēt⁹
fuit.ſꝫ aggregata diſcipuloꝝ turba ad cele/
brationē paſcalꝭ ꝯuiuīj q̄ſiuit ſibi p̄parari ce
naculū grāde ſtratū. Secūda cauſa eſt ꝙ ī/
ter plures ſunt etiā debiles ⁊ infirmi.maxi/
me q̄ olim ſtrenue religiōis ⁊ ardue paupta
tis pond⁹ ꝑ annos plꝛimos portātes nūc ex
humane mortalitatꝭ defectibꝫ laxati.cogēte
ipa charitate.nō debēt ipi vt infirma pecora
relinqui.ſꝫ pie q̄ꝫdiu poterint fulcimētꝭ cor/
poraliū neceſſitatū ꝓ mia ⁊ ꝓ alioꝝ edificati
one ⁊ ꝓ iunioꝝ inſtructōe ſuſtētari. Et ꝓpter
tales oportet ⁊ expedit plura peti. Tertia
cauſa qꝛ plures mō mendicātes ſunt in ec/
cleſia de diuerſis ordinibꝫ. ⁊ qd̄ nobis ſolū
dabaꝫ integꝝ.nūc minutatim diuidiꝫ inter
plures. Un̄ cogimur nūc lati⁹ tāto vagari
q̄ min⁹ in locꝭ ſingulis daꝫ nobis. Qd̄ ei ali
qn̄ offerebaꝫ nob̄ nō querētibꝫ.nūc vix ꝑ di/
uerſa minutatim colligimus cū rubore. Et
oportet nos petere.qꝛ nō petētibꝫ paꝝ daꝫ.
dū ex multitudine petētiū hoīes ſunt laſſa/
ti. Qui aūt ꝑ ſe nihil hn̄t. neceſſe eſt eos oīa
qͣbꝫ indigēt ab alīȷs poſtulare vel carere.ni/
ſi velint illicite acq̄rere.vꝲ quocūqꝫ mō apd̄
al os deſeruire.vel niſi gratis eis donetur.
Quarta cauſa nō tn̄ oīno cōmendabilis.ſꝫ
ꝓ aliqua ꝑte excuſabilis accedit. qꝛ q̄ nō eſt
patiēs penurie in his qͣbꝫ indiget.plura cū
ꝯquirere oportet ⁊c̄.

Queſtio IX

Tē quero. Que pōt eſſe hui⁹ impati
entie cā niſi voluptuoſitas. que nil
vult ſibi deeſſe illoꝝ q̄ appetit q̄ om/
nis religioſitatꝭ ē exterminiū. Rn̄deo. Hoc
⁊ ſi in qͣbuſdā habeat locū.non tn̄ eſt potior
cauſa.ſꝫ alie quedā. Una qꝛ vt dictū eſt plu/
res habem⁹ debiles ⁊ infirmos q̄ꝫ olim cuꝫ
om̄es fere erāt noui in ordine. Qui cū laſſa/
ti iā ⁊ exhauſti ſint viribꝫ oportet vt reficiāꝫ
ne penit⁹ deficiāt.qd̄ eſſet ꝯtra miſericordie
charitatꝭ ⁊ diſcretiōis ꝟtutē.cū tales maxie
ꝯſilio ſuo ⁊ zelo ⁊ pietatis exēplo ſuſtētēt or/
dinē in ſuo vigore ne ſubito corruat a priſti/
na puritate. Licet ꝟtute corꝑali iā nō ſicut
olim eminent eſtimenꝫ lucere.ꝓpter cordis
deſtructiōꝫ.aut oportet ꝙ ꝯtra miſericordi/
am deficere ſubito ꝑmittanꝫ. ⁊ tūc ex h̄ ma/
gis fouebiꝫ in ordine carnalitas.qꝛ quilibꝫ
iuuenis ⁊ ſan⁹ inſtruct⁹ carnis prudētia co/
gitabit apud ſe dicēs. Si tales viri ꝓ edifi/
catione ordinis corꝑa ſua tradiderūt oībuſ
laboribꝫ.mō debilitati ſic ꝑmittūꝫ abſqꝫ mi
ſericordia ꝑire. Uolo mihi cauere ⁊ ꝑcere
corꝑi.⁊ illud fouēdo cuſtodire. ne mihi ſilꝛ
ꝯtingat. Et ſic aliq̄s audebit de cetero vix
feruēter in dei ſeruitio ſe exercere. Si autē
debēt debiles miſericordiꝫ refoueri.expedit
vt etiā alīȷ q̄ vnū corp⁹ ſocietatis cū eis ſūt.
⁊ eis ſeruiūt.⁊ labores ordinis ꝓ eis in do/
mo.in diuio officio.in frigore.⁊ petēdis ele/
moſynis.⁊ alīȷs obſequīȷs.aliq̄ modo miti⁹
ꝑtractenꝫ ⁊ meli⁹ reficianꝫ. vt minus de illiſ
ſcādalizenꝫ.⁊ min⁹ murmurēt ꝯtra eos qua
ſi ipi ſoli ꝯſumāt oīa q̄ offerunꝫ.⁊ vt patiēti⁹
ꝓ eis laborēt ⁊ hilari⁹ miniſtrēt.⁊ vt ipi debi
les min⁹ erubeſcāt ⁊ ꝯfidenti⁹ audiāt neceſ
ſitates ſuas accipe cū videāt alios etiā ſecū
eſſe participes in ꝯſolatiōe. Sani ḡ ⁊ forteſ
nō debēt ꝓpter ſe iſta appetere nec ſue indu/
ſtrie aſcribere.qn̄ petētibꝫ eis elemoſinā iſta
offerunꝫ.ſꝫ cogitare debēt.ſicut ⁊ veritas ē.
ꝙ de⁹ ea ꝓpter debiles miniſtrat. ⁊ in tāta co
pia ꝙ exinde etiā ſani ꝯſolenꝫ. Propter pre/
miſſas ratiōes vult etiā de⁹ veritatē ſue pro
miſſionis ⁊ euidentiā ſue liberalitatꝭ oſten/
dere.dū nobis q̄ nullos certos reddit⁹ pro
ipo habere decreuim⁹. ⁊ totā ſollicitudinē ī
eū iactauim⁹.indulgenti⁹ neceſſaria miſtrat
q̄ꝫ alīȷs qͣbuſdā q̄ lata p̄dia habēt.⁊ loculos
plenos.ad hoc vt ei ſecuri⁹ cōfidam⁹ ⁊ fide/
lius ſeruiam⁹. Alia cauſa eſt.qꝛ eoꝝ qui nu/
per de ſeculo venerūt.quidā delicate ſūt nu
triti.⁊ cū in ordine ſubito ꝯtra ſolitū cogun
tur aliter viuere in labore ⁊ victu ⁊ cohertio
ne magiſterīȷ.territa caro tenera langueſcit.
⁊ niſi clementꝫ foueanꝫ donec paulatim aſue
ſcant ordinis pati rigorē.aut ſemꝑ tabeſcē/
do langueſcēt.aut ex rigoris horrore ad vo/
mitū reuertenꝫ. Et iō expedit vt ſup̄. Ter/
tia cauſa eſt ſpūalis ſtudīȷ. Nā aſſiduū lucꝝ
in ſtudio ſacre ſcp̄ture. in deuotiōis deſide/
rio.in tēptatiōis certamine in īterne ſollici/
tudinis vigore.ita cōſumit ⁊ deſiccat vires
corꝑiſ.vt niſi extern⁹ qn̄qꝫ aliquaten⁹ refocil
lenꝫ nō valeāt diu ſubſiſtere. Q aūt aliqn̄/
do lautiores cibos ⁊ pot⁹ habere videmur.
hoc eſt ꝓprie medicoꝝ.q̄ dū nō reſeruāt ī po

ſterum vt cumulos ꝯgregēt. vt pdia lata cõ
parent. ſtatim comedūt ⁊ bibūt ea que dñs
adminiſtrat. Et qꝛ ꝑ honeſtate ⁊ deuotione
ſua pleriqꝫ dāt nobis nõ de vilioꝛibꝫ ſed de
melioꝛibꝫ q̄ dñs dedit eis. etiā nos cū inte/
rim nõ habeamꝰ alia qbꝫ vtamur. ne videa/
mur ingrati ⁊ auari. comedimꝰ ⁊ bibimus q̄
offerunt nobis indifferēter tā illa q̄ȝ alia. iu
xta illud regle. de omībꝫ cibis q̄ apponūtur
vobis liceat mãducare. Mendicꝰ eī ſi recu/
ſet ea q̄ offerunt cū nõ habeat vñ alia emat
remanebit inanis. Quia ꝓo diuerſi diuer/
ſa ⁊ aliqñ quaſi aduerſa mirant de nob. vt
cū illi rephēdāt in nobis carnalitatē. alij ꝓo
duriciā. q̄libet ꝑ viſu ſuo ⁊ affectu. opoꝛtet
nos ſingulis de ſuis q̄ſtionibꝫ reſpõdere. et
rõnem reddere. licet ſequētia pcedētibꝫ cõti/
nuato ipis oꝛdine ad h nõ cohereāt. ſꝫ mo/
do de hac. mõ de alia tractemꝰ ⁊c.

Queſtio X

Item q̄ro. Cum omībꝫ debeat cu/
pere vt ſaluent vobiſcū. q̄re indiffe/
rēter nõ omēs recipitis q̄ deſiderāt.
cū nõ artet vos pdioꝝ paucitas. ſꝫ apta ſit
oībꝫ via mēdicādi. Rñdeo. Omes q̄dē cupi
mus ſaluari ⁊ nulli ꝓhibere poſſumꝰ licenti
am mēdicitatis. Sꝫ omes paſſim recipe nõ
expedit nobis nec ecclie dei. Nobis nõ. quia
varie ſunt ꝯditiões hoim. q̄litates. ⁊ moreſ.
Multos em̄ ſepe recipemꝰ imbecilles q̄ nõ
poſſent rigoꝛē oꝛdinis ſuſtinere. mltos pau
peres q̄ nõ ꝑ deo ſꝫ ꝑ ſuſtētatione vite viue/
re deſiderarēt nobiſcū. Multos incõpoſi/
tos moꝛibꝫ q̄s vix coꝛrigere ab inolita ꝯſue
tudine poſſemꝰ. ⁊ ꝑ tales diſſolueret oꝛdinis
diſciplina. ⁊ impediret ꝑfectꝰ alioꝝ. ⁊ nõ ſuf
ficerēt eos alij paſcere. nec eis ſeruire. Nec i
uenirent tandē q̄ poſſent eis pēſſe. ⁊ omes ſi
mul in coꝛpe ⁊ ſpū quaſi cõfuſa multitudo p
irēt. q̄ nec regi valet nec ꝯgrue ſuſtētari. Ec
cleſie ſimilit non expedit. quia cū ſit oꝛdo ad
edificationē ecclie cõſtitutꝰ. ⁊ multitudo re/
ceptoꝝ magis ꝯfuſionē induceret. nec ꝺ cõ
uerſione multoꝝ exemplū edificatiõis acci/
peret ſꝫ ſcandalū. vbi religioſitatis excepto
ſolo habitu nihil inueniret. Minꝰ em̄ ma/
lum eſt nõ eſſe religioſos vel nomīe vel ha/
bitu vbi nõ viuūt ſicut religiõis eoꝝ foꝛma
requirit q̄ȝ vt ſint ⁊ ꝑ vitā coꝝ ꝑuerſam ali/
os ſcandalizēt. Sicut melꝰ eſt lucernā non
eſſe in domo. q̄ȝ eſſe ibi tm̄ fetidā ⁊ nõ lucen
tem. Nimis etiā foꝛet oneroſum fidelibꝫ tot
mēdicos vnꝰ oꝛdinis paſcere. a quibꝫ nul/
lum vel modicū habuerint edificatiõis pſi
dium Sꝫ tot ⁊ tales ſolū recipi expedit qui
ſine onere ecclie paſci poſſint. ⁊ qui valeāt ec
cleſie in ſpiritualibꝫ reſpõdere his que ab ea
in carnalibꝫ recipiūt ꝑ coꝛpoꝝ ſuſtētatõe ⁊c

Queſtio XI

Itē quero. Cur ergo ñ laboꝛatis ma
nibꝫ ꝑ victu vt nõ ſitis ecclie oneroſi
in elemoſynis petendis. Reſpõdeo.
Si de puro laboꝛe manuū deberemꝰ viue/
re tm̄ vrgeret nos opis inſtātia ꝙ alioꝝ lu
cris intēdere nõ poſſemꝰ. nec diuina officia
libere celebꝛare. nec oꝛõi libere vacare. Cuꝫ
em̄ ad cõfeſſionē vel ad pdicationē frat vo/
caret reſpõdere cogeret. opꝰ meū quo victū
meū hodie deſeruire debeo nondū expleui.
⁊ ille cui laboꝛo pꝛiꝰ q̄ȝ deſeruiā nõ dabit mi
hi mercedē debitā. ideo nõ poſſum venire.
Alias aūt omes pter infirmi laboꝛāt. alij in
ſtudio vt fideles erudiāt. alij in diuino offi/
cio ⁊ laudibꝫ dei. alij in colligēdis elemoſy/
nis ꝑ ſuſtentatiõe ꝯmuni. alij in officijs do
meſticis infirmis ⁊ ſanis ex iniūcta obediē/
tia miniſtrātes Quidā qui ſciūt artes aliq̄s
mechanicas ꝑ fratribꝫ ⁊ extraneis exercen/
tes. ſicut mutuo coopant inter ſe foꝛmice et
apes. Quidā ꝑ obediētiā miſſi diuerſas ter
ras pambulāt cū nūcios alios idoneos nõ
habeamꝰ. et ſic nullꝰ ipune ꝑmittit ocioſus.

Queſtio XII

Itē quero. Si de quolibet oꝛdine ⁊
religione poſſit q̄s tranſire ad regu
lam ⁊ oꝛdinē ſancti Franciſci. ſ. fra/
trum minoꝝ. Ad hoc ſine pꝛiudicio melioꝛis
ſentētie reſpõdeo ꝙ ſic. vbi ſine ſcãdalo ali/
oꝛum poteſt fieri. Propt qꝺ maxime ꝓhibe
tur nobis de quibuſdā religioſis nõ recipi/
endis. cū ſcandalū tale ſit maiꝰ malū q̄ȝ alio
rum receptio ſit bonū. Cū em̄ tria illa pꝛin/
cipalia omis religionis. ſcꝫ obediētia. caſti/
tas. ⁊ paupꝛtas. in regula iſta ſint quaſi altio
ra ⁊ ſtrictioꝛa q̄ȝ in alijs oꝛdinibꝫ ⁊ religioni
bus. ſicut patet in regula iſta. cõſtat ꝙ ſm h
religio iſta altioꝛ ſit ⁊ ſtrictioꝛ alijs oꝛdinibꝫ
Et ideo de qualibet religione poſſunt ſecu
re ad iſtā intrare dūmodo nõ ex leuitate ſed
ex ſpiritu dei ducti. Nã ⁊ ſi aliqua ſit quibuſ
dam coꝛpalibꝫ exercitatõibꝫ ſtrictioꝛ vt i ab
ſtinentia carniū ⁊ ſiletio ⁊ officio eccleſiaſti/
co ⁊ ſimilibꝫ. que tamē ex ſublimioꝝ obediē
tie paupꝛtatis ⁊ caſtitatis virtute facile recõ/

penſatur: ſicut modicū pondus auri in pre
cio ꝓualet magno ponderi argēti vel alteri/
us metalli.ſ.Thymo.iiij.Corꝑalis exercita
tio ad modicū vtilis eſt.⁊c̄.

Queſtio XIII

Tem quero. Si de iſta religiōe poſ
ſit aliquis ire ad aliā poſt factā ī ea
ꝓfeſſionē. Reſpōdeo. Saluo melio
ri iudicio nō.niſi per diſpēſatōem ſedis apo
ſtolice.cū hoc expreſſe in ipa regula ꝓhibea
tur.ibi. Nullo modo licebit eis ⁊c̄. Nā cum
nō inueniat̄ altior regula vel ſtrictior ſeu eq̄
lis.patet ꝙ nō licet cuiq̈ꝫ ꝑ ſeipſum ad infe/
riorē ordinē tranſire. Luce.xiiij. Omes qui
vident incipiēt illudere ei dicētes.q̄ꝛ hic ho
mo cepit edificare ⁊ nō potuit ꝯſūmare ⁊c̄.

Queſtio XIIII

Tē quero. Si liceat ordini eijcere.
aliquē ꝓ demeritis.vel egreſſo ⁊ pe/
nitenti ⁊ petēti receptionē denuo de
negare. Cū enim ordo in ꝓfeſſione verſa vi
ce ſe obligauerit.vt ſicut iſte ligat᷒ eſſet ordi/
ni.ita ecōuerſo videt̄ ꝙ ordo tenet̄ ſemꝑ reci
pere ſi exigat ne ꝓmiſſum ſuū videat̄ irrita/
re ſi nollet eū tenere quē ſpopōderat nunq̄ꝫ
derelinquere Videt̄ etiā ꝙ ordo non poſſit
talē licētiare ad aliū ordinē.quia nō inueni/
et alibi qꝺ hic ꝓmiſit. ⁊ ita faceret eum voti
ſui tranſgreſſorē.⁊ ſic peccaret. Videt̄ etiaꝫ
ꝙ cū iſte nō poſſit compelli ad aliū ordineꝫ
cū nulli ordini ſe obligauerit niſi iſti.et non
debeat cogi inuit᷒ ad quod ſe nullo voto a/
ſtrinxit.etiā ſi aliū ordinē īueniret iſti equa/
lem.videt̄ iſte ordo eſſe in culpa ſi talis va/
getur in ſeculo. cuꝫ nolit eum recipere petē/
tem ⁊ ad alium ordinem non debeat vel nō
poſſit eū compellere.⁊ ſi punit eū vel excom
municat ꝙ iniuriet̄ ei.imo ſi nō tenet̄ eū or/
do recipere nec vult.iam punit nō ſuū ſub/
ditū. Et ſi punit eū corꝑaliter capiendo vel
caſtigando videt̄ in canonē incidere iā late
ſentētie cū ſit clericus vel regularis. Si au
tem ordo nō vult eū recipere ⁊ non cōuenit
eū aliam religionē intrare vel alij nolūt euꝫ
recipꝫ ad quos licentiat᷒ eſt tranſire.⁊ ꝑ hoc
a fratrib᷒ ligat̄ excōmunicatione vel nō ab/
ſoluitur.ponit̄ in laqueū ꝑplexitatꝭ inexter
minabilis.vt quaſi ex om̄i parte preclſa ſit
ei via ſalutis.qꝺ volēti ſaluari non poteſt vł
non debet fieri. Luce.ix. Fili᷒ hominis nō
venit aīmas ꝑdere ſed ſaluare. Vt autē ſuꝑ
bis apertior pateat rō quid ordini vel egreſ
ſo faciendū ſit in iſtis Nota cū aliquis īgreſ
ſum petit iſtius ordinis. Si recipitur fit ei
magna gr̄ia ⁊ multiplex.⁊ de naufragio pec
cati eripit̄ ⁊ ſociatur illorū collegio qui am/
bulant in via dei tali cōditione vt et ipe gra
diatur in eadē via cū eis ſeruando illa ꝓpter
que ordo eſt inſtitut᷒. Quādiu ergo ſic gra/
ditur poſtq̄ꝫ ad profeſſionē recept᷒ eſt. non
poteſt eū ordo abijcere.quia ſicut ipe iam li/
gatus eſt ordini.ita ⁊ ecōuerſo.vt neutrum
liceat alterū relinquere vllo modo. Si aūt
frater aliter viuit q̄ꝫ licet in ordine.et ſepius
correctus ſe nō ſufficiēter correxerit. ſi exceſ
ſus occultus ſit.toleret̄ ⁊ cum cautela ꝓpter
ſcandalū ne ſi abijceret̄ cum ei᷒ culpa nō pa
teat videret̄ iniuſte punitus aut peccatū in/
iuſte ꝓpalaret̄. quod vtrūq̈ꝫ illicitū videtur.
Si vero exceſſus ei᷒ graues fuerint ⁊ noto
rij ꝙ alij eius exēplo poſſint infici.ſi retinea
tur in ordine ⁊ extranei ſcandalizent̄ ꝙ taliſ
in ordine ſuſtineret̄.tum ꝓpter auferendum
ſcandalū.tū propter corruptionē ordinis ꝓ
cauendū debet eijci ꝓuaricator voti ⁊ pacti
ſui. Quia iā ordo non tenet̄ ei de promiſſo
tenendi eū ſecum.qui ꝓmiſſum ſuū ꝓuaricā
do pluries violauit. cū ideo ſit vocatus or/
do ꝙ in ſe nil inordinatū patiatur. Et ſi deo
permittēte talis ſeipum eijceret.gratie ſunt
deo referende. non quia ille peccauit. ſed ꝙ
oues ſuas a peſtifera contagione liberauit.
Galat.q̈nto. Vtinā abſcindātur qui vos
cōturbant.ſcꝫ puritatē veſtram.pacem. ⁊ fa
mam. Si autē allegat̄ ꝙ miſero eſt miſera/
tio adhibenda.vt iterū recipiātur in ordinē
Dici poteſt. Crudelis eſt miſeratio vn̄ plu/
res ⁊ meliores grauiter offendūtur. Sicut
qui furē liberaret vnde pauperes ſpoliaren
tur.maxime cū tales longo vſu tepefacti.ra/
riſſime vere ⁊ ꝑſeueranter emēdantur.et fa/
cilis remiſſio alijs audaciaꝫ prebeat delin/
quēdi. Nec poteſt allegare ſibi iniuriā ſi nō
recipitur.quia ipe talē ſe fecit ex culpa ꝓpria
ꝙ recipi ſit indignus.quin potius ordo ha/
beat cauſam cōtra eum agēdi.pro eo ꝙ ſic ſe
dehoneſtauit. Unde poteſt eū punire ꝓ me/
ritꝭ.vel tradere cui ſeruiuit.niſi faciat quod
tenetur. Sedes eīn apoſtolica que ius ſuū
vniciuq̈ꝫ ſeruat.⁊ vult ordinē in ſua purita/
te perſiſtere.nō cogit ordinē tenere illos q̄ꝝ
conuerſatio nociua eſſet in ordine.quia tūc
puniret innocētes.⁊ reos foueret.⁊ occaſio/
nem daret ordinis corruptōni per tales pe

ſtiferos ſi eos recipi oporteret. Sed ne dã/
nabilit᷑ vagent᷑ in ſeculo ex gratia ſedis apo
ſtolice. ordo dat eis licentiã (quos iudicat
non recipiẽdos eſſe) ad aliũ determinatum
trãſeundi vbi ſaluent᷑. ad quẽ etiã tranſire te
nent᷑ ſi poſſunt. alioquin nõ erũt in ſtatu ſa/
lutis. Sicut Loth nõ volens montẽ ꝯſcen
dere cõcedente angelo in ſegor paruula ſal
uatur. Propria auctoritate nõ poſſunt or/
dinẽ deſerere quẽ vouerũt nec alium ĩtrare
ſine ordinis ſui licẽtia vel ſummi põtificis.
quia vt dictũ eſt. ad inferiorẽ regulã non li/
cet eis tranſire altiora ꝓfeſſis. Ex autẽ talis
alium cogit᷑ intrare ordinẽ ſi in iſto nõ reci/
pitur. cũ tamẽ aliũ non vouerit niſi iſtũ. In
de eſt. quia cũ vouit iſtũ ſic alligauit ſe religi
oni. ꝙ ſm̄ ius canonicũ nullaten⁹ redire po
teſt ad ſeculũ. vel ad laxiorẽ vitam tranſire
ei liceret. Et ideo ſi demeret᷑ in ordine quez
vouit non retineri cũ ex peccato ſuo non ſit
ꝯditio eius melior facta vt iam poſſit eſſe li
ber. ſed poti⁹ deterior. oportet eũ alium or/
dinẽ intrare. ⁊ illũ ſeruare ſi vult ſaluari. et
ad hoc cogit eũ ſtatutũ vniuerſalis eccleſie.
non ordo iſte. ex cui⁹ gratia permittit᷑ ei ad
inferiorẽ ordinẽ tranſire cũ ſuperiorẽ nõ in/
uenit. ne adit⁹ ei ſalutis ꝑcludatur. Si aũt
velit in ſeculo vagari ex quo ordo non vult
eum recipere. nec ad religionẽ concedat᷑ ſibi
trãſire in ſpacio tẽporis ſibi determinato. li
cet iaz videat᷑ ab ordinis iuriſdictione exem
ptus cũ nolit eũ ampli⁹ tenere. tamen ex au
ctoritate ſummi põtificis cui⁹ iuriſdictõi nõ
eſt ſubtract⁹. poteſt eũ ordo impetere ⁊ ꝑ cẽ/
ſuram eccleſiaſticã vel etiã ad alias penas
corꝑales poteſt coercere cũ vice domini pa
peq̃ȝdiu nõ habuerit aliũ iudicem regularẽ
cui ſe ſubiecerit. regulã ⁊ ordinem illi⁹ ſtabi/
liter aſſumẽdo. Sponte etiã egreſſus ordi/
nem iſtũ. ſi nõ licentia ei⁹ intrauerit aliũ or/
dinem ad quẽ licẽtiari poſſet. poteſt compel
li vt redeat. cũ adhuc ſit ſub iuriſdictiõe or/
dinis iſtius a qua nõ poteſt ſemetipſum ex/
imere niſi fratres dent ei licentiã ibi ſtandi.
⁊ nolint eũ recipere vel tenere. Hec oĩa iã
ſtatuta ſũt ne q̇s pedẽ ponat in lubrico ⁊ ob
ſcuratus offendat. ſumptis leuib⁹ occaſio/
nib⁹ recedendi ab ordine. vel ad aliũ probi/
bitum trãſeundi. vel etiã inordinate viuẽdi.

Queſtio XV

i Tẽ quero. Cum multitudo ſit ſepe
occaſio cõfuſionis. eo ꝙ regi nõ poſ/
ſit. cur multiplicatis numerꝝ in recipiẽdo i/
utiles. ⁊ oneratis voſipſos ⁊ alios. Rñdeo.
Inutiles oĩno ſciẽter nõ recipimus. ſed ꝑ
ter ſpem noſtrã aliquotiẽs ſic ꝯtingit. Quat
tuor eñ cauſis ſolem⁹ recipere ſupuenientes
Una eſt cõpaſſio ꝑditionis eorũ. qui vix ex
tra ordinẽ in ſeculo ſaluarent᷑. Sicut qui d
igne vel aqua ꝑiclitantẽ rapit vel de alio diſ
crimine. Secũda ꝓpter ꝓfectũ ordinis. qui
ex ſciẽtia ⁊ induſtria. morꝝ honeſtate. ⁊ reue/
rentia q̃rundã futurus ꝓ̃ſumit᷑. Tertia pro
pter aliorũ edificationẽ. vt multi de taliũ cõ
uerſatiõe qui aliquo mõ ſunt famoſi in ſecu
lo emendent᷑. ⁊ eorꝝ incitent᷑ exẽplo. Quarta
ꝓpter precũ inſtãtiã quã ipſi faciũt ꝓ ſe ⁊ alij
ꝓ eis nimia importunitate obtinẽt aliquoſ
recipi. quib⁹ denegari nõ poteſt. Sicut aũt
agricola ſepe ſeminat ⁊ plãtat in ſpe ꝙ oĩa
cõualeſcant. qḋ tamẽ plerꝫq̄ in aliquib⁹ nõ
eueniet. Ita cõtingit ⁊ in religioſis ad ordi/
nem receptiſ. Luce. viij. Aliud cecidit ſec⁹ vi
am ⁊c̃. Seminat plures ſulcos. vt ſi aliqua
percãt. alia ꝓ illis cõualeſcant. ſi tamẽ oĩes
cõualeſcerẽt ſeges copioſior ꝓueniret ⁊c̃.

Queſtio XVI

i Tem q̃ro. Unde eſt ꝙ videm⁹ ali/
quos r̃ligioſos morib⁹ ita diſtortoſ
⁊ rudes ſicut aliquos ſeculares. ſuꝑ
bos. vanos. cupidos. inuidos. detractores
iracũdos ꝯtumelioſos. deſides. diſſolutos
auaros. ĩuerecũdos. delicatoſ. guloſos. gar
rulos. laſciuoſ. ⁊ qḋ ex his orit᷑ forſitan incõ
tinẽtes. Reſpõdeo. Religio eſt ſcola ꝟtutuȝ
in qua ſicut ĩ alijs diſciplinis ⁊ artib⁹ diſcẽ/
dis incũbit᷑. Videm⁹ aũt ꝙ alius alio periti
or eſt. ali⁹ rudior. ali⁹ diligentior. ali⁹ ſegnior
Hec aũt differẽtia ex q̇nq̄ȝ cauſat᷑. Una cã ẽ
ꝙ alicubi informatores habent᷑. q̃ꝝ erudit
one boni diſcipuli nutriũt᷑. vbi aũt nõ habẽ/
tur. aut rudes in ſpũalib⁹ erũt diſcipuli. aut
erroribus varijs ſub ſpecie boni ꝑ ſenſum ꝓꝓri
um ſeducunt᷑. habẽtes quidẽ zelũ iuſticie. ſȝ
non ſm̄ ſcientiã. ⁊ ſic a ꝑfectione ꝟtutũ pluri
mi retardant᷑. vt vel malũ eſtimẽt bonũ. aut
min⁹ bonũ putẽt optimũ. aut aliã viã q̃ȝ de
beant ad ꝑfectionẽ tenendã. Secũda cau/
ſa eſt defect⁹ ſeu copia bonorꝝ exẽplorꝝ. qꝛ no
ui in religiõe ſepe tales fiũt q̃les alios ẽẽ vi
dent. Sic ĩ ſigillis cera talẽ imaginẽ recipit
q̃lis fuit impꝛ̃ſſa. Et fiũt ſcti cũ ſanctis. boni
cũ bonis. ꝑuerſi cũ ꝑuerſis Tertia cauſa eſt
nouitas in religione. qꝛ incipiẽtes non pñt

vel nõ habẽt illa que habẽt ꝓfecti vel ꝑfecti
Et ignoſcendũ eſt eis in aliquibꝫ ⁊ patiẽter
expectandũ donec creſcãt ⁊ addiſcãt que nõ
dũ apprehẽdere valuerũt. Roꝝ.xv. Debemꝰ
nos firmiores imbecillitates infirmorũ ſu/
ſtinere ⁊c. Qui a puero exigit labores viri. ⁊
ab infirmo vires robuſti. ⁊ a ſcolari vniꝰ an
ni vires magiſtri. imprudẽs eſt. j. Choꝛ. xiij.
Cũ eſſem ꝑuulꝰ loquebar vt paruulꝰ ⁊c. Ex
hoc arguit̃ ſtoliditas ſecularium quorundã q̇
dũ vidẽt aliquẽ religioſum in aliq̇ offendere
om̃es religioſos deſpiciũt quaſi om̃es tales
ſint. cũ ipſis videret̃ iniuſtũ ſi quis eos ꝓpter
aliena vicia deteriores haberet. Quarta cã
eſt defectꝰ gratie. nõ eñ om̃s om̃ia poſſunt
Sicut eñ multi vellẽt eſſe diuites ⁊ nõ pñt
ita nõ om̃ibꝫ dat̃ equalis grã ſpũaliũ dono
rum. Roma. vij. Velle mihi adiacet. ꝑficere
aũt bonũ nõ inuenio. Quinta cauſa eſt vo/
luptas ꝓpria. Et ſi nõ om̃ia aſſint p̃dicta dũ
quis diu ſtetit in religione. ⁊ bonoꝝ exẽpla
deſpexit. doctrinã nõ curauit. gratiã abiecit
virtuti nõ ſtuduit. vicijs ſe ſubdidit. ſic heu
plures ſub religionis habitu velut dealba/
ta ſepulcra in ſcandalũ alijs ↄtegunt̃. Ma
thei. xxiij. Ve vobis ſcribe ⁊ phariſei ⁊ hypo
crite. q̇ eſtis ſic ⁊c.

Queſtio XVII

i Tẽ quero. Cũ religio deberet eſſe ſi
cut ſpeculũ in domo in quo diſcant
intrãtes agnoſcere deformitates ſu
as vt eas abſtergãt. quare nõ om̃s diſcolos
eijcitis ꝑ quos religionis puritas deforma
tur. ſi tamẽ nõ eſtis tales om̃es q̇ illos foue/
tis. Reſpõdeo. Bona religio malos odit nõ
fouet. nec tñ om̃s prauos eijcit. ⁊ hoc his ꝺ
cauſis. Una ꝓpt̃ ſpem correctiõis. ſicut egro
tans nõ eijcit̃ in mare q̃diu ſpes vite fuerit
Ita ⁊ de lapſis in ordine intellige. cũ multi
lapſi ꝑ pniã ſurgẽtes poſtmodũ ſani ꝑſeue
rant. ⁊ aliquotiẽs meliores fiũt q̃ q̇ lapſi nõ
fuerint. Sic dauid ⁊ alij pl'es. Scda ꝓpter
defectũ ꝓbatõis. q2 licet ex aliq̇bꝫ ↄiecturis ti
meat̃ aliq̇s malꝰ tñ apte nõ videt̃ cõmunita
ti. Sic ſi aliq̇s timeat̃ leproſus eſſe ex aliq̇/
bus ſignis. ⁊ nõ põt adhuc plene iudicari.
ſꝫ latꝫ morbꝫ. ⁊ iõ int̃ ſanos adhuc tolerat̃.
Tertio ꝓpt̃ ſcãdalũ. qm̃ fribꝫ tm̃ notũ eſt cri
mẽ illiꝰ ſꝫ apꝺ extraneos reputat̃ honeſtus
Qui ſi viderẽt eũ eijci ⁊ tñ neſcirẽt cãm. pu/
tarẽt ex inuidia fieri. vl' cogitarẽt reliq̇s oẽs
eſſe t'les cũ iſte de q̇ tm̃ p̃ſumebãt occl'te fue
rit viciosꝰ. Nã dñs cog'uit iudã eẽ viciosũ. ⁊ i
exẽplũ nobꝭ tolerauit eũ. cũ crimẽ eiꝰ alijs fo
ret occultũ donec ꝑ aptã iniq̇tatẽ ꝑdidit ſe/
metipſum ⁊c.

Queſtio XVIII

i Tẽ q̇ro. Cum q̃libet religio ſibimet
placeat ⁊ alijs ſe p̃ferat. q̃ ſũt maxie ĩ
q̇bꝫ bõa religio agnoſcat̃. ⁊ ĩ q̇bꝫ alia
melior altera eſtimat̃. Rñdeo. Sepe ĩ vno
⁊ in aliq̇bꝫ p̃cellit vnꝰ ordo alteꝝ. vt iſte in la
bore. alt' in ſilẽtio. aliꝰ ĩ abſtinẽtia. ⁊ in ſit'ibꝫ.
Sꝫ generalit' in iſtis agnoſcit̃ q̇s ſit melior.
Vñ ſi in ſtudio ois ꝟtutis vt cõit' ꝑſone illius
ordis feruẽtiꝰ ⁊ frequẽtiꝰ exercẽt̃. maxie cha/
ritatis. hũilitatis. ⁊ int'ne deuotõis ẽ ſignũ bo
nũ p̃cellẽtie ⁊ ꝑfectõis Scdm. ſi oĩa vicia et
ſcãdala odio hñt. ⁊ ſolicite cauẽt ⁊ occaſiões
pctõꝝ ãputãt ⁊ extirpãt ⁊ mũdiciã diligũt ⁊
ↄſuãt Tertiũ ẽ. ſi bõi apꝺ eos diligũt̃ ⁊ fouẽ
tur. ⁊ ꝺſpectis alijs ĩ regimie aiaꝝ ſoli aſſumũ
tur. ⁊ ꝑ eos maxie gubnat̃ ordo. Ecci. xix. q̇
negligit modica pau. ꝺci. Quartũ. ſi a ſecl'ari
freq̃ntia ſe ſbtrahũt. ⁊ honores fugiũt. diuiti
as ñ ãbiũt. ⁊ ↄformari huic ſecl'o tã ĩ moribꝫ
q̃ ſctis ſeu q̃libꝫ apparẽtia erubeſcũt. Quin
tũ. ſi dãnũ ⁊ iurias illatas ac ꝺſpectões taci
te ſuffert. nec ꝑ q̃rimoĩas vĩdicare ſe cupiũt.
ſꝫ dũ oiꝫ ĩſpectorẽ attẽdũt q̇ ſuos cũ vult p̃t
ꝺfendere. Cũ ꝟo expedire eis nouerit ꝑmit
tit eos ꝓ altiori p̃mio t'bulari. ⁊ patiet̃ ferũt
donec placuerit ꝺo alit' ordĩare. q̇ iſta ſig̃ ple
niꝰ hñt r'ligiões meliores ſũt. ⁊ q̃ minꝰ. ſũt mi
nꝰ bõe. ⁊ q̃ nihil. nihil ſũt. q̇ et̃ ſingul'r ĩ ſe hꝫ
bonꝰ ẽ etiã ſi alij cõit' ñ hñt.

Queſtio xix.

Itẽ videꝰ ordĩes oẽs r'ligioſoꝝ ꝺficere ĩ vita
r'ligioſa et̃ ſi ĩ tꝑalibꝫ ⁊ q̇bꝫdã cerimoĩalibꝫ vi
dant̃ ꝑficere Cãs hꝰ ꝺfectꝰ vellẽ ſcire p̃cipuas
aut ei ñ ꝺberetis ĩcipe qꝺ ñ poteſtis ꝑficere. aut
ĩ ĩceptis ꝓ poſſe ꝑſeuerare. alioq̇n p̃uaricato
res voti merito r'putabimĩ. Rñ. oẽ qꝺ ñ hꝫ
eẽ ſuũ a ſe ꝺficiẽdo. ꝺcidit ĩ ñ eẽ. niſi ſuſtẽtet̃
ab eo q̇ dat ei eẽ. Sic ⁊ omis ordo ⁊ ois hõ
Unde non ſolũ ordines religioſorũ. ſed eti/
am epiſcopoꝝ ⁊ clericorũ ⁊ laycorũ ⁊ vniuer
ſalis ſtatus multũ deficit quantũ ad cõmu/
nem ſtatũ ab eo qꝺ in principio fuit. cũ om/
nes fideles erãt ꝑfecti ⁊ ſancti. quales nunc
raro videmꝰ. Actuũ. iiij. Multitudinis cre
dentiũ erat cor vnũ ⁊ aĩma vna ⁊c. Licꝫ au
tem olim cõmuniter om̃es boni ⁊ ſancti fue
rint. tamẽ modo multo plures ſunt ſancti ĩ
eccleſia dei. Sꝫ quia mali plures ſunt. ideo
nõ apparent ſancti reſpectu multitudĩs ali/
orum. Sanctitas etiã vera nõ cõſiſtit in ex/

ercitatione corꝑali.ſed in virtutibꝫ mentis.
Et quia iſte nõ apparẽt exteriꝰ niſi modice
ex quibuſdã ſignis operũ. ⁊ ſancti non que
runt videri ab hoĩbus vt laudent̃.ſ3 occul/
tent bona que habẽt ſingulariter p̃ ceteris.
Jdeo pauci ſancti modo in eccleſia vel ordi
nibus eſſe vident̃. Cauſe aũt quare cõmu/
nitas in religione deficit ſunt magis cõmu
nes inter alias. Una eſt multitudo intrãti/
um.quia multi nõ poſſunt tã facile flecti ſic̃
pauci. Sicut nauis magna difficiliꝰ guber
natur ꝗ̃ parua. Et vbi multa capita ibi mlt̃
ta cerebra.que oĩa nõ poſſunt ad vnũ ſen
ſum deflecti. Secũda cũ ſubtrahunt̃ qui ꝓ
mo tenuerũt ordinẽ in ſuo vigore. vel cũ de
bilitant̃ in corꝑe nõ poſſunt iunioribus ar
dua rigoris dare exẽpla ſicut ꝓus. Et noui
qui priora oꝑa nõ viderũt imitant̃ eos tan/
tũ in his que nũc vidẽt in eis ⁊ fiunt remiſ/
ſi.⁊ ſub ſpecie diſcretiõis.ne ſeipſos ſicut an
tiqui deſtruãt parcẽtes corꝑi. Et quia inter
nas virtutes q̃ſ antiqui habuerũt nõ agno
ſcunt.vbiq3 neglecti ſunt.ꝙ nec exteriꝰ exer/
centur.nec interiꝰ virtutes apprehẽdũt. Eti
am quia antiq̃ modo nõ valent eos exẽplo
p̃ire.timẽt etiã eos in ꝟbo corrigere.quia ſo
lent dicere iuniores.verba quidẽ bona ſunt
que dicũt nobis.ſ3 oꝑa nõ oſtendũt. Et ſic
magis ſcãdalizant̃. Tertia cauſa eſt.qđ qui
lib3 nõ didicit neſcit docere. ideo cũ regimẽ
ordinis deuoluitur ad iſtos iuuenes tales
nutriũt quales ip̃i ſunt.ita ꝙ iam ꝓor fratꝝ
in fabulã vertit̃.nõ trahit̃ in exemplũ. Jmo
ſe tñ reputãt illis ꝓoribꝫ meliores q̃ minuſ
agnoſcũt q̃ ſint ꝑfectorũ virtutes. Et dũ ex
empla quedã exteriori diſciplina ꝯſeruant ĩ
choro vel ꝓceſſionali ingreſſu ⁊ ſimilibꝫ.au/
dent aſſerere ꝙ ſtatꝰ ordinis nunq̃m fuerit
ita bonus. Quarta cauſa eſt ꝙ paulatĩ ſub/
intrant nõ bone cõſuetudines que ſtati3 ab
aliĳs trahunt̃ in exemplũ. Et ſi aliqui zelu3
dei habẽtes illa redarguũt.audacter defen
dunt aliĳ q̃re ſibi nõ liceat quod aliĳ ꝑmittit̃
⁊ ꝓ lege tenebit̃ cũ ex vſu iam cõueniens vi/
deatur.ita ꝙ vix de cetero poterit extirpari.
Rectores quoq3 ⁊ ſi talia nõ diligũt. tamen
ne maiꝰ malu3 ſequat̃.diſſimulãt vt pacifice
cũ fratribꝫ viuãt. Cũq3 vna cõſuetudo talis
facta fuerit tolerabilis.ꝯſequenter introdu
citur alia quaſi coherẽs ꝓori.vt ſi illa admit
titur.iſta vetus tolleret̃. Quinta occupatio
num frequẽter emergẽtiũ.que corda diſtra/
hit affectũ deuotiõis extinguit.mores alte
rat.interiꝰ occaſiones viciorũ inducit. et ne
de ſua correctiõe efficaciter cogitẽt ſemꝑ no
ua impedimẽta religioſis innectit.donec tã
dem cõſueſcant ſola exteriora cogitare. Et
obſcurato ꝯſciẽtie oculo etiã cũ deſunt.oc/
cupationũ cauſas impudẽter querere. Sic
Samſon cecatꝰ in carcere molã traxit. Ju/
dicũ.xvj. Sunt ⁊ alie ſpeciales cauſe q̃run/
dam ordinũ vt nimia inopia.ex qua cogun
tur fieri ꝓprietarĳ.dũ ſibimet videt̃ quiſq3 ꝓ
uidere.q2 nõ ꝓuidet̃ eis in cõmuni. Jtẽ ni/
mie opes ex q̃bꝫ fiũt carnales ſuꝑbi ⁊ multi
pliciter vicioſi. Jtẽ frequẽtia inter ſeculareſ
ex qua orit̃ multaꝝ tẽptationũ carnaliũ ma
teria ⁊ teporis. Jtẽ frequẽs mutatio p̃latoꝝ
que ⁊ ſi ꝓ ꝑte bona ſit.inq̃ntũ mali abĳciun
tur.tñ ĩ eo nociua eſt ꝙ boni dũ cito ſperãt
abſolui.nõ p̃ſumũt aggredi vel nõ proficiũt
vt reformẽt ſtatũ ordinis.⁊ rebelles ſubditi
potiꝰ laborãt vt deponant̃ ꝗ̃ vt ſtatꝰ debitꝰ
reformet̃. Jtẽ ſi vnus p̃latꝰ qñq3 vult refor
matiõi intẽdere ab aliĳs quoquo modo ip̃e
ditur.vel ad minꝰ nõ iuuat̃ ab his quoꝝ au
xilio indigeret.vt ꝓor nõ adiuuat̃ ab abba/
te vel abbas ab ep̃o.⁊ de ſimilibꝫ ſimilit̃ iu/
dicet̃.vñ rebelles ſubditi appellãt ad illos q̃ſ
ſciũt ſibi in ſua rebellione fauere. Jtẽ ſi aliq̃
in vno loco diligerẽt reformare ſtatũ in me/
lius.mittunt̃ ad aliũ locũ vbi nõ inueniunt
qđ querebãt. Ex his atq3 aliĳs cauſis ſtatuſ
religiõis deficit.vt nõ ſolũ fiat deterior. ſed
etiã quaſi deſperabilis ꝙ vix vnq̃3 niſi deus
ordinet aliter.reformet̃. Sed q2 diligenti/
bus deũ oĩa cooꝑant̃ in bonũ. qđ non fit
in cõmuni põt fieri in ꝑticulari. Quilib3 ꝓ/
ficere volẽs cõuertit ad lucrũ ſuũ aliorũ de
trimentũ. Et oĩes vias alieni ꝯfectus ad ꝑ
fectũ ſuũ cũ dĩ gratia retorquet. Et ſicut ele
ctorum gl'ia ex hoc maior erit ꝙ reproborũ
ſocietati admixti.eorũ nõ imitant̃ exemplu3
qui ſunt ip̃is temptatõis ⁊ exercẽde virtutꝭ
materia.ita ⁊ boni religioſi nunq̃3 tãti fuiſ/
ſent meriti apud deũ. ſi non a tepidorũ fra/
trũ defectibꝫ ad multiplicẽ virtutis luctam
aſſidue expediti fuiſſent. Unde apl'us inter
cetera virtutũ ſuarũ merita quibꝫ ſe miſtrũ
chriſti excellẽter gloriat̃ enumerat pericula
in falſis fratribus eo ꝙ ei ⁊ aliĳs bonis mul
tiplex ſit occaſio ꝟtutꝭ.ſ.ꝙ ꝓmo eoꝝ ꝓua ex/
ẽpla ſũt boĩs tẽptatõis mat̃a ⁊ ſic victorie cã
Jtẽ ſecũdo zelo iuſticie circa eoꝝ vicia accẽ.

dunt. ⁊ vrunt ſcandalis infirmoꝝ. Itē tertō
eoꝝ miſerijs cōpatiunt. ſicut mater filio ad
ꝑditionē ꝑperāti. Itē quarto magis laborāt
bonis exēplis eos corrigere. ⁊ moniꝭ ⁊ orōi
bus ⁊ bñficijs. Itē q̇nto diſtortos mores
patient tollerāt. ⁊ iniurias q̄s eis ꝓ iuſticia
inferūt. Itē ſexto ex eoꝝ ꝯtubernio deſpecti
ones ſuſtinēt ab extraneis quaſi ipi ſint ta/
les. Itē ſeptimo timidiores ac ꝑ h̕ humilio
res fiūt ⁊ ne cadāt ſollicitiores ſunt. Itē oc/
tauo deo magis referūt grās ꝙ eos ne tl̕es
eſſent benigne defenderit. Itē nono ex ma/
lis iuxta ſe poſitis ꝟtutes iuſtoꝝ clariꝰ elu/
cent ⁊ pulcriꝰ fulgēt. Iſta ⁊ alia bona ſunt q̄
deus elicit ex ꝯſortio maloꝝ cū bonis. Si/
cut eñ accidētale gaudiū bonorū cumulat
viſa pena dānatoꝝ. Ita etiā in ecclia qōam
modo decorat rectitudinē iuſtoꝝ. deformi/
tas iniquoꝝ. diſponēte h̕ ſupꝑna ſapīa. q̄ nil
inordinatū in oī regno dimittit. ⁊c̄.

Queſtio XX

I Tē quero. Cū nihil debeatis appete
re terrenū. nec honores nec res ꝓ q̇/
bus ſolēt hoīes inter ſe ꝯtēdere ⁊ ſi/
bi mutuo īuidere. q̄ cauſa eſt ꝙ ſepe videmꝰ
inter religioſos eſſe diſſenſiōes ⁊ inuidias.
ſic̄ ⁊ inter ſeculares vl̕ aliq̄n acriores. Reſpō
deo. De his q̄ irrōnabiliter fiūt reddi nō p̄t
ratio ꝯgrua. Vñ ſi aliq̇ ſub habitu religiōiſ
tales aliquādo vident. nō eſt alia rō niſi eo/
rum iperfectio. ⁊ qꝛ habitꝰ mētis nō habet i/
teriꝰ qō oſtēdit habitꝰ veſtis exteriꝰ ⁊ tonſu
ra capiꝭ. Boni aūt ſi aliq̄n diſſentire viden
tur. h̕ his de cauſis fieri ꝯſueuit. Una cum
nō oēs agnoſcāt eq̄liter ꝟitatē in oībꝫ. cō/
tingit ꝙ aliq̇s intelligit illud ꝓ alia ꝑte nō fo
re expediēſ. vl̕ aliud magꝭ fore expediēs q̄ꝫ il
lud. Et dū vterq̄ꝫ h̕ qō ipē meliꝰ iudicat vult
ꝓmouere. ⁊ qō nociuū credit vult impedire
ſic diſſefnſio it int̕ eos. i. diuerſa ſenſio. nō ꝑ
uerſa. cū vterq̄ꝫ bñ intēdit. Sic int̕ paulū ⁊
barnabā ꝓ iohē diſcipulo quē voluit barna
bas aſſumere ī ſociū p̄dicatiōis ſue. ſꝫ Pau/
lus ꝓhibuit timēs ne nō ꝑſeueraret in cōti/
nuatiōe laborꝭ. ⁊ ſic ꝑ eū ipediret. ⁊ ſic diſſen
tiebāt. Et barnabas iohēꝫ ſecū ſumpſit. vbi
minores hr̄et labores. Paulꝰ ꝟo ſylā ſūpſit
ꝓ fortioribꝫ laboribꝫ magꝭ aptū. vt diuerſis
ꝑtibꝫ diuiſi plꝛibꝫ p̄dicādo ꝓdeſſent. Sic in
expoſitōe bti gregorij orāte daniele dñm ꝓ
ꝑpl̕i liberatōe de captiuitate babilonica. an
gelꝰ dixit ꝙ eiꝰ orō eſſet dudū exaudita. ſed
p̄nceps ꝑſaꝝ. i. angelꝰ illiꝰ gētis cuſtodie de/
putatꝰ reſtitit ſibi. xxj. diebꝫ. ne ſtati liberarē
tur. ſꝫ diutiꝰ afflicti pleniꝰ a pctō purgarent
Quid ḡ miꝝ ſi boni qñq̄ꝫ ꝓ bono diſſentire
vident rōne diuerſaꝝ ꝯſiderationū. ſi apl̕i ⁊
angl̕i eadē rōe diſſentire iuēti ſūt. Nā iuxta
hūc ſenſū ſcti qñq̄ꝫ irrōnabilit̕ ⁊ a deo diſſē/
tiūt. vt cū deꝰ vult aliquē mori quē ipi diuti
us deſiderāt viuere ꝓ alioꝝ ꝑfectu. vl̕ cū ipī
putāt citiꝰ mori q̊s deꝰ vult ꝓ eoꝝ ſalute ad
huc diutiꝰ in corꝑe laborare. Phil̕. j. Deſide
riū hñs diſſolui ⁊c̄. Alia cā eſt q̄n vnꝰ nō vi/
det intētionē alteriꝰ q̄ bona eſt. putat eū alia
intētiōe aliq̇d facere ⁊ diſplicet ſibi ⁊ diſſen/
tit ab eo. q̇ ſi ſciret nō diſpliceret ſibi qō facit
⁊ eſſet pacatꝰ cū eo. Sic moyſes iratꝰ eſt fi/
lijs ruben ⁊ dimidie tribui manaſſe cū pete
rent terrā baſan ⁊ eſebon ī poſſeſſiōꝫ. Et io/
ſue iratꝰ eſt eiſdē ꝓ ꝯſtructōe altarꝭ ſuꝑ ripaꝫ
iordanis añq̄ꝫ agnoſceret ītentōꝫ vtrobiq̄ꝫ
fuiſſe bonā. tal̕ aūt ignorātia nō eſt ſꝑ culpa
bilis. dū tñ nō ſit iudiciū nimis p̄ceps ⁊c̄.

Queſtio XXI

I Tem q̄ro. Cū religioſi tā ſtudioſe ſo
lent abſcōdere fctā ſua. ſuſpectuꝫ eſt
apud eos eē aliq̄ indecētia. cur ei ſic
celant cū bona nō ſit neceſſe celari. Rñdeo.
Tria ſolēt celari ⁊ abſcōdi. Primū eſt ſingu
laria bona. ne ꝺ ſingl̕ari gl̕ia excellētia ꝓue/
niat ⁊ meritū deꝑeat. Mat. v. Attēdite ne iu
ſti. vr̄am fa. co. hoībꝫ. vt vi. ab eis ⁊c̄. Itē vi/
cia ⁊ pctā ne ꝑcipiētes ſcādalizēt. ⁊ q̇ peccan
tē aliquē ſcādalizāt duplici reatu obligant.
Math. xviij. Ve hoī illi ꝑ quē ſcādalū veit.
Itē q̄dā ſolēt abſcōdi a nō intelligētibꝫ q̇ ea
iudicarēt mala eē ex ſuaſtoliditate cū tñ corā
deo licita ſint vl̕ etiā meritoria. nō ꝓpt̕ hypo
criſim. ſꝫ ne illi exinde infirmēt. ⁊ ita nō ꝓpt̕ ſe
tm̄ ſꝫ magꝭ ꝓpt̕ illos occultāt religioſi fcā ſua
ne noceāt ill̕. qꝛ nō p̄nt oīm corda videre. et
oībꝫ ſatꝭfacere q̄re h̕ vel h̕ fiat. cū ſecl̕ares ru
des ſint ⁊ ꝓni ſepiꝰ ꝺ religioſ ſiniſtra ſuſpica
ri. Cū ei vidēt eos refectōeꝫ accipe. iudicant
eos carnales. Cū vidēt eos hūilit̕ iocūdos
iudicāt eos diſſolutoſ. Cū ex zelo iuſticie vi
dēt ſe ab eis ꝓ vicio ſuo redargui. dicūt eos
iracūdos. Cū vidēt eos neceſſaria vite hinc
inde mēdicare cū aliūde n̄ hēant. dicūt eos
auaros. ⁊ ſic ꝺ ſingul̕. Etiā q̄ bñ faciūt r̄ꝑhē
dūt. ꝓpt̕ qō oꝫ vt caueāt aliene infirmitati. ⁊
occl̕tētq̄ poſſēt ab alijſ mala iudicari. co. viij
Videte ne h̕ l̄nia v̄ra offendiclm̄ fiat īfirmiſ

Trib⁊ modis ſeculares iudicāt religioſos.
Primo opinādo ꝺ ip̄is q̄ om̄ia ſunt falſa q̄
ip̄i ꝑ ſe cōfingūt vel aliꝭs inferentib⁊ leuiter
credūt. vt vulg⁹ ruſticanū. qꝺ dicit nos anti
chriſti p̄nuncios. ⁊ ꝙ om̄es guerras terraꝝ
⁊ principū ſeminem⁹. Secūdo ꝙ illa q̄ ipſi
ſolēt facere. nō ſunt peccata facere. cū vident
nos aliquādo facere eſtimāt ꝙ tali aīo fa/
ciam⁹ vt ipſi. vt comedere delicata ⁊ bibere.
alloqui feminas. eſſe hilares. ſpecioſas are/
as. mūda edificia ratiōe ſani aeris. ⁊ eccl'ias
decētes. ⁊ zelo diſcipline īuicē accuſare ⁊ pu/
nire ⁊ ꝓ cautela de locis trāſmutare. ⁊ ſil'ia.
que a bonis bono ⁊ a ꝑuerſis ꝑuerſo aīo
fieri ſolēt. Tertio cū dam⁹ eis cauſam iudi/
cādi ⁊ ſuſpicādi ꝺ nobis nō bona. Talia ex
empla eis oñdendo q̄ merito ſunt rep̄hēdē
da. In p̄mo ſum⁹ nō ſine culpa. In ſecūdo
indigem⁹ bona cautela. In tertio culpa nō
carem⁹. dātes eis ſcandali offenſionē. ⁊ mi/
niſteriū religiōis vituꝑabile faciētes. q̄bus
debem⁹ eſſe lumē ſane doctrine. ⁊ forma re/
cte viuendi. Cū aūt deſpicimur ab aliꝭs ſine
cauſa ſiue culpa nr̄a ad ꝓfectū noſtrū cedit
multiplicē. Primo pctā noſtra ꝑ h̄ purgant̄
Secūdo bona nr̄a magis tuta ſunt a vana
gloria ⁊ laude humana. Tertio hūiliores
reddimur corā hoīb⁊. Quarto cautiores ſu
mus in ꝟbis ⁊ factis. ne opinionē eoꝝ ꝯfir/
mem⁹. Quinto min⁹ eis ſum⁹ familiares. ac
ꝑ hoc magis in cella q̇eti. Sexto patientiā
magis diſcim⁹ ex tali deſpectiōe. Septimo
interna ꝯſolatio ſpūs impendit̄ querētib⁊ ꝓ
exteriori ſubtracta. Octauo mai⁹ meritū ex
his om̄ib⁊ corā deo accreſcit. Hec ⁊ alia bo/
na tāta ſunt ꝙ ſi nō obeſſent aliꝭs. libent̄ to/
lerare debem⁹. deſpici ab aliꝭs ⁊ rep̄hendi ⁊
ꝑſecutiōes pati ꝓpter xp̄m ſine culpa ⁊c̄.

Queſtio XXII

i Tē q̄ro. Cū deberet ſicut pauperes
xp̄i pauꝑib⁊ eſſe familiariores ⁊ eoꝝ
cibis ꝯtētari. q̇d eſt ꝙ mag̃ frequen
tat̃ mēſas diuitū q̄ꝫ paupeꝝ. R̄ndeo. Tria
nos ſp̄ealit̄ inuitāt ad hoc. videlicꝫ nr̄a ne/
ceſſitas. q̄ꝛ cū itierādo ꝑ terrā laſſitudīe ⁊ fa
me fatigamur apꝺ illos ꝓmpti⁹ ſperam⁹ ob
tinere refectiōꝫ q̄ etiā ꝓ honeſtate ſua panē
ſuū q̇buſlibet trāſeuntib⁊ nō negāt q̄ꝫ alios
q̄s neſcimus. Itē paupeꝝ inopia q̄ꝛ ſi forte
nos hilarit̄ recipent expenderēt nobiſcuꝫ ꝓ
ſua deuotōe in vno prādio nobis etiā dolē
tibus vnde ip̄i plurib⁊ vicib⁊ refici poſſent.

Itē ipſoꝝ diuitū ſal⁹ q̄ ꝑ occaſionē cōcipiūt
nr̄i familiarē noticiā. vt ad amorē dei ſic eos
paulatim traham⁹ ⁊ ſalutis doctrinā eis in
geram⁹. ⁊ ꝑ tale meritū deū eis ꝓpiciū facia/
mus. q̄ꝛ pauꝑes ꝑ ſe ingerūt ſe ⁊ ſalutis ꝯſi/
lia ſtudioſe requirūt q̄ nō habēt in h̄ mūdo
ꝯſolationē ſuā. diuites aūt terrenis cōtenti
vel mūdanis negociꝭs occupati vel ſuꝑbia
inflati raro humiliāt ſe ad querendū ſalutis
ꝯſiliū. niſi ꝑ occaſionē aliquā ad h̄ a bonis
⁊ religioſis trahant̄ prudent̄. ſicut dn̄s tra/
xit zacheū ⁊ alios publicanos mādūcando
cū eis ⁊ docēdo. licet nō ignoraret phariſe/
os ⁊ ſcribas inde murmurare ⁊ materiā q̄/
rere detrahēdi ⁊c̄.

Queſtio XXIII

i Tē q̄ro Cū ꝑſonaꝝ acceptio ſit apꝺ
deū culpabil'. ⁊ ab ap̄lo Iacobo pro
hibita. q̄re vos religioſi mag̃ hono
ratis diuites q̄ꝫ pauꝑes ⁊ ꝓmpti⁹ eis fuitis
in cofeſſionib⁊ audiēdis ⁊ aliꝭs ꝯſiliꝭs ⁊ ob/
ſequiꝭs ſicut ſepe videm⁹ ⁊ ſcim⁹. Reſpōdeo
De⁹ puſillū fecit eq̄liter ⁊ magnū. ⁊ eq̄liter ē
illi cura de oīb⁊ inq̄ꝫtū factura ei⁹ ſunt. ac ad
ſalutē ꝑtinēt ſempiternā. Iō igit̄ nos om̄es
diligere debemus in domino ⁊ tā diuitum.
q̄ꝫ paupeꝝ ſalutē deſiderare. ⁊ ꝓ poſſe nr̄o ꝓ
mouere ſic̄ expedit his ⁊ illis. Unde ſi pau/
per melior eſt diuite. pl⁹ debem⁹ eū diligere.
tn̄ diuitē pl⁹ honorare quadruplici ratione
Una q̄ꝛ cū de⁹ in h̄ ſeculo diuites ⁊ potētes
p̄tulit pauꝑib⁊. q̄ ad mūdi gl'iam. vbi eſt ne/
ceſſe alios aliꝭs ſubeſſe vel p̄eſſe. nos hono
rando potētes ei⁹ ordinatiōi cōcordam⁹ q̄s
⁊ ip̄e de⁹ honorauit in hac ꝑte. Alia ratio. ꝓ
pter infirmitatē ip̄oꝝ diuitū. q̄ ſi nō honora
rent̄. indignādo mag̃ infirmarent̄ ⁊ deterio
res efficerent̄. ⁊ grauamē nob ⁊ aliꝭs pauꝑi/
bus inferrēt. ne qꝺ offendiculū dem⁹ infir/
mis. ne ꝑ nos deteriores fiāt. q̄ om̄es dēm⁹
potius ad meliora trahere ⁊ ꝓuocare. Ter/
tia quia maior vtilitas ꝓuenit ex correctiōe
vnius diuitis q̄ꝫ pluriū pauperū. Pauperis
autē ſal⁹ ſibimet ꝓdeſt. diues aūt emēdatus
multis ꝓdeſt tā propter exemplū alioꝝ qui
inde edificātur ⁊ ꝓuocant̄ ad bonum. Et ꝓ
pter alia bona que ꝑ eum ꝓmouent̄ in aliꝭs
⁊ mala impediunt̄. Eccleſiaſtici .x. Qualis
rector ciuitatis tales habitantes in ea. Cō/
uerſio Conſtantini imꝑatoris ad fidē plus
profuit eccleſie in plurib⁊ q̄ꝫ multoꝝ aliorū.
Quarta. Cū a diuitibus plus recipiamus

de corꝑali ſubſidio eo ꝙ magis abundãt in talibꝰ. iuſtũ eſt vt et eis vicē rependamꝰ ⁊ ꝓniores ſimꝰ eis ad obſequia ſpēalia impēdēda. paupes etiã facilꝰ expediunt. q2 tãtis ꝑplexitatibꝰ nõ ligant. diuites ꝓ pluribꝰ laqueis irretiti frequẽtioribꝰ ⁊ diligentioribꝰ indigent ꝯſilijs. Ideo neceſſe eſt nos circa illos ſtudioſiꝰ occupari. ne ꝓfundiꝰ in peccato mergant. Nã vt dictũ eſt iam. q̇ potentē in bono ꝓmouet mltos iuuat. ſic ecõuerſo ipius ſubuerſio multoꝝ eſt detrimẽtũ ⁊c̄.

Queſtio XXIIII

i Tem q̄ro. Cũ regula dicat ꝙ nil ꝓpriũ debeatꝭ habere. nec in ſpeciali nec in cõmuni. Et vos habetis domos. ortos. libros. veſtes. ⁊ alia victui neceſſaria ꝓ tẽpore. quomõ poteſtꝭ trãſgreſſiões hmõi excuſare bona ꝯſciẽtia. Rñdeo. Uidemus i ſeculo famulos dñoꝝ panē nõ ſuum comedere. tecto nõ ſuo cõtegi. ⁊ rebꝰ alienis vti. videlicet dñoꝝ ſuoꝝ. Sic ⁊ alij ſepe cõceſſis vtunt tã veſtibꝰ q̄3 alijs rebꝰ de illoꝝ volũtate quoꝝ res ſunt. Sic ⁊ nos vtimur rebꝰ neceſſarijs ꝓ corꝑe. q̄s tamē nec in ſpeciali nec i cõmuni nob appropriamꝰ. Regl'a eni nõ dicit nos nihil debere hr̄e. ſ3 nihil nobis appropriare. Uñ. vſum reꝝ neceſſariaꝝ habere poſſumꝰ nõ ꝓprietatē. alioq̇n nec veſtē nec cibũ nec aliq̇d aliud in vſum recipe debere⁊mus. q̄d eſſet ꝯ omnē rationabilē intellectũ. ꝑſul eñ ſedis apl'ice. q̇ eſt generalis omniũ pauperꝝ eccl'ie ꝓuiſor ſpãliter noſtri ordinis curã habēs omniũ mobiliũ q̄ ordini ꝯferũt ꝓprietatē ſibi aſſumpſit exceptis his quorũ dñiũ ſibi ꝯferētes retinuerũt ⁊ nobis vſu3 earũdē reꝝ ſolũ ꝯcedit vt ſemꝑ alieno victu ⁊ veſtitu ⁊ tecto ⁊ alijs vtenſilibꝰ abſq3 ꝓprietatis iure ex ipiꝰ ꝯceſſione vtamur. Sic̄ familia patrꝭfamilias q̄ rebꝰ dñi ſui vtit tam in abſentia q̄3 in ipiꝰ pñtia corꝑali ſm ipiꝰ diſpoſitiõ3. Et elemoſyna q̄ nobis a fidelibus dat trãſit i vſum nr̄m ⁊ in illiꝰ dñiũ q̇ eſt ꝓncipalis ordis nr̄i diſpẽſator. cui ꝑati ſumus oĩa q̄ habemꝰ cũ iuſſerit tãq̄3 dño ꝓut ꝯuenit reſignare. ⁊ nil iuxta h̄ ꝓprietatꝭ hñtes regulam nr̄am bona ꝯſcia obſeruamꝰ ⁊c̄.

Queſtio XXV

t Itē q̄ro. Cũ iteꝝ regula dicat ꝙ nec ꝑ vos nec alios debeatis recipe denarios vl' pecuniã. videmi ꝑ ꝯtrariũ h̄ facere tã petẽdo pecuniã tã reponẽdo q̄3 etiã diſpẽſando q2 ⁊ ſi ꝑſonalit eã nõ contrectatꝭ. tamē ꝑ alios eã ſuari ⁊ recipi facitꝭ ⁊ diſtribui ſicut vultꝭ ⁊ tamē inhibet ſic ꝑ p̄ceptũ vt nõ habeatꝭ ſuꝑ h̄ poteſtatē diſpenſandi. neſcio quõ hãc trãſgreſſionē excuſare poteſtis. Si aũt nõ poſſet h̄ p̄ceptũ ſeruari nõ deberetꝭ vouere. ⁊ potiꝰ eſſet a regula recedendũ q̄3 laqueꝰ eſſet vouẽtibꝰ cũ ſuari ñ poſſet. Rñdeo. Multa putãt mala q̄3diu ñ intelligunt. q̄ intellecta rõnabilia ⁊ iuſta vident. Sic ⁊ in iſta q̄ſtione apparet. Regl'a ꝓhibet nec ꝑ nos nec ꝑ interpoſitã ꝑſonã nos r̄cipe pecuniã vt nr̄a ſit ⁊ nos dñi ⁊ poſſeſſores pecunie ſimꝰ q̄i rei ꝓprie. S3 ꝯcedit vt ꝑ amicos ſpũales q̇ ꝓ deo nos ſpũalit diligũt id ē. caſte ⁊ iuſte neceſſaria ꝓcuremꝰ. que tali mõ vtraq3 ꝯgrue obſeruant ꝙ ea q̄ ſine pecunia nõ poſſunt ꝓcurari aut ꝑ ipos ꝓcurētur q̇ fratribꝰ dãt elemoſynã. aut ꝑ coꝝ nũcios. vt cũ aliq̇s ꝓcurat fratribꝰ librũ ſcribi. l' veſtē fieri. vel domũ vel aliud ſuis laboribꝰ ⁊ expẽſis. aut ſi fratres iſta ꝓcurãt. illi ſoluũt pecuniã illis qui fratribꝰ cõmodauerīt vnõ iſta ſunt ꝓcurãda. vt cũ fratres faciunt libꝝ ſcribi alius ſoluat expẽſas ꝑ ſe vel per nũcium ſuũ. aut ſi aliqui volũt dari fratribꝰ elemoſynã pecunie poſſunt cõmittere alicui q̇ nomie ſuo eã ſeruet. ꝓ vtilitate tamē fratru3 vt vice illoꝝ q̇ ſibi cõmiſerũt pecuniã ꝓcuret inde fratribꝰ ſm ꝙ voluerit ſm ꝙ a fratribꝰ inſtruit ꝑ ſe vl' per alios qui aptius ea ꝓmouent q̄ ſibi fuerãt cõmiſſa. Et per omnes iſtos nõ recipiũt fratres pecuniã. ſed illi ꝑ ſe ꝓ illis qui ſibi cõmiſerũt pecuniã conuertũt eã in vtilitatē fratrũ. vicē illoꝝ gerentes in eo ꝙ ſeruãt ⁊ diſtribuũt ipam pecuniam. que adhuc illorũ eſt qui dederũt. etiam ſi neſciãt eã adhuc ſeruari. Gerētes autē vicem fratrũ in eo ꝙ eorũ vtilitate3 ꝓmouent de pecunia aliorũ. Fratres eñ q̄3diu pecunia nõ eſt redacta in rē aliã quã eis vti licet nõ habēt eam ꝓ ſua. ſed illiꝰ qui depoſuit eã licet ſciãt eam ꝓ ſua vtilitate ibi repoſitam. Sicut cũ dominꝰ cõmittit ſeruo ſuo pecuniam ſuã vt mihi inde emat tunicã interim eſt domini. ſ3 empta tunica. mea erit. Secundum hãc viam ⁊ cautela3 fratres ⁊ per amicos ſpeciales ⁊ quoſlibet procuratores et mediatores procurãt neceſſaria. nec tamen recipiunt pecuniam per illos procuratores. ſed illi ſeruant illã nomine dantium. et vice ipſorum vertunt eam in vtilitatem fratrum. vt dominiũ pecunie nõ tranſeat in ꝓprietatē

fratz. Vñ ꝯditor regule magꝭ intẽdit fribꝫ
ꝑcludere viã auaricie ĩ poſſeſſiõe pecunie. p
quã omĩs religio ſuffocat᷑. ꝙ̃ obſtruere eis
oportunitatẽ neceſſaria ꝓcurandi. Sedes
etiã apoſtolica cuꝰ acta toti eccl'ie ꝺỹudicã/
da exponũt᷑ ꝛ venerãda. ĩpam regulã cõfir/
mãdo nõ approbaſſꝫ. ſi in ea aliq̇d incõgruũ
ꝛ inobſeruabile pſpexiſſet. Jõ vouẽtibꝫ eaꝫ
nõ eſt laqueꝰ pplexitatꝭ. licet indigeãt diligẽ
ti cautela nẽ offendant ꝯtra eã q̇ debẽt aliq̃
neceſſaria p pecuniaꝫ ꝓcurare. q̃ tñ cautela
magni ẽ meriti ꝙ̃uis illi tutiꝰ ambulẽt q̇ ſe
ſubtrahũt a talibꝫ negocÿs. q̇ ad ea ex offi/
cio nõ cogunt᷑ ꝛc̃.

Queſtio XXVI

i Tẽ quero. Cũ res male acq̇ſite deo
ſint odibiles. Jſa. lxj. Ego dominꝰ
odio hñs rapinã in holocauſtũ. cur
recipitꝭ vl' petitꝭ elemoſynã ab illis q̇ ĩiuſta
lucra ſectant᷑. Rñdeo. Quidã ſũt q̇ ſolũ hñt
res male acq̇ſitas. ꝛ pñt certe pſone ĩueniri
quibꝫ ꝯpetit recõpenſatio. vbi tales ſcimus
de cetero nõ dẽmꝰ ab eis elemoſynã petere
ſiue accipe. qꝛ omĩa q̃ hñt ſunt alioꝝ. q̇bꝫ te/
nent᷑ reddere. vl' oĩs vel aliq̃. ꝙ ſi aliq̃ et nõ
omẽs. tũc vaga g̃ reſtitutio de eis dãda eſt ꝛ
in pias cauſas erogãda. Quidã aũt hñt in/
iuſta bona ita ꝙ ſi dãt elemoſynã. tñ p h̓ nõ
fiũt impotẽtes q̇n adhuc habeãt vñ poſſint
reſtituere certꝭ pſonis q̇bꝫ debẽt. vñ poſſũt
elemoſinã facere de reſiduo. A p̓mis aũt nõ
poſſunt niſi ignorãtia vl' extrema indigẽtia
vl' p̃ſumptio ꝙ creditores velint nos recipe
nos excuſet. vñ q̃ñ nõ ꝯſtat de ꝟo aliquẽ ĩiu
ſta detinere bona. nõ tenemur leuit᷑ credere
eũ tãti crimĩs eſſe reũ. cũ ꝺ q̃libet teneamur
p̃ſumere meliora. Mẽdicitas nr̃e ꝓfeſſiõis
ꝛ qꝛ deo debita paupibꝫ xp̃i largiẽda ſũt ex/
cuſat nos in hac pte pleniꝰ ꝙ̃ illos q̇ ex aliÿſ
rebꝫ hñt vnd̓ ſufficiẽter valeãt ſuſtẽtari. vbi
tñ publica fama clamat aliquẽ eſſe de p̓miſ
p̄dictis. Etiã ſi aliter nõ cõſtaret ꝓpter ſcan/
dalũ nõ expedit ab eo recipe l' petere elemo
ſynã niſi forte talibꝫ q̇ ex ꝓfeſſiõe vel officio
habẽt ꝙ debẽt raptores ad reſtitutõꝫ indu/
cere. qꝛ vtilit᷑ gerũt in h̓ negociũ ſpoliatorũ.
Et dignꝰ eſt tũc fidelis opariꝰ cibo ſuo. cum
nemo teneat᷑ ſuis ſtipẽdÿſ militare. Ad hoc
aũt vt poſſimꝰ peccatores ad emẽdatiõꝫ mo
nendo inducere. cõcedit nob̓ ſedes apoſto/
lica etiã in terris excõmunicatoꝝ libere ꝯmo
rari ꝛ ab eis tũc elemoſynã recipe. maxime ſi
aliunde nõ poſſemꝰ ſuſtẽtari. Si eñ boni
de medio maloꝝ tollerent᷑. quis eſſet q̇ ma/
los ad bonũ verbo ꝛ exẽplo moueret. ꝛc̃.

Queſtio XXVII

i Tẽ quero q̃ ratio eſt ꝙ clerici magiſ
oderũt nos ꝛ pſequũt᷑ ꝙ̃ layci ꝛ ſim
plices ſacerdotes. Rñdeo. Sicut ñ
omẽs layci diligũt nos. ſic nec omẽs clerici
odiũt nos. Si q̇ autẽ vident᷑ nos odire. h̓
quinqꝫ de cauſis poteſt eſſe. Vna ꝙ timent
nos ꝙ ipſoꝝ facta ꝛ exceſſus vel defectꝰ ple/
nius agnoſcamꝰ ꝛ ſeueriꝰ arguamꝰ. quo cla
rius videmꝰ q̃les eſſe deberẽt ꝛ nõ ſunt p q̇ſ
eccleſia gubernat᷑. Secũda ꝙ inuidẽt no
bis ꝙ ſumꝰ hoibꝫ gratiores ꝛ ipi cõpati no/
bis appareãt in vita vel ſciẽtia viliores vl' eti
ã indoctiores in doctrina. Tertia ꝙ do
lent ſi p ꝯfeſſiones ſecreta eoꝝ ab aliÿs q̇ cõ/
ſocÿ fuerint pcipimꝰ. dũ timent p illa magiſ
vileſcere. vel forte pſonas illas noſtro cõſi/
lio ab eis auerti ꝛ ad meliora ꝯuerti. Quar
ta. ꝙ timẽt ſibi aliqua p nos emolimẽta ſub
trahi dũ elemoſynas q̃ dant᷑ nobis arbitrã
tes ſibi fore dãdas ſi nos nõ eſſemꝰ. Et hec
videt᷑ potior eſſe cauſa pluribꝫ q̇ nos odiũt.
ſcꝫ ſi plus inhiãt lucrꝭ pecuniaꝝ a ſuis ſub/
ditis ꝙ̃ fructui aĩaꝝ ꝛc̃. Poteſt etiã quita
cauſa eſſe. ꝙ diuina iuſticia illos q̇ ꝙ̃to am/
plius cognouerũt ꝛ ſpreuerũt. ex q̇bꝫ maio/
ra bñficia ꝯtulit ꝛ ingrati fuerũt. ꝛ grauiꝰ ce/
teris offenderũt. ꝛ frequẽtiꝰ eũ ĩdigne ꝯtrectẽt
ꝛ pcipiũt. tãto magꝭ indurat ꝛ ꝓfundiꝰ cade
re pmittit. Vñ nõ ſolũ ipi ſint mali in ſe. ſed
etiã alios ſecũ malos eſſe deſiderãt ꝛ bonoſ
odiant. ꝛ quos imitari nolũt optẽt nõ eſſe ꝛ
pſequant᷑ eos q̇s ſibi diſſimiles eſſe dolent.
Et Salomon. Grauis eſt nob̓ ad vidẽdũ. Et
tũc ibidẽ plures de p̄dictis tangunt᷑. Layci
ꝟo qꝛ de p̄dictꝭ cauſis minꝰ habẽt ideo minꝰ
nos odiũt. imo etiã diligũt q̇ ſentiũt nos ſa
lutẽ ſuã diligere. ꝛ ſperãt p nos eã fideliter
apud deũ ꝓmouendã. ore. meritis. ꝛ doctri
nis. Clerici etiã qui ſane ſapiũt eadẽ ratõne
nos fouẽt ꝛ diligũt quaſi filios ſuos ꝛ vaca/
tores ꝛ cooperatores tã ſue ſalutꝭ ꝙ̃ ſue ſollici
tudinis ſibi cõmiſſe ĩ ſuis ſubditꝭ neceſſari/
os adiutores. ꝛ onerꝭ ſibi ĩpoſiti fideles ſub
leuatores. Et de iſtis ſatꝭ ꝛc̃.

Expliciũt determinatões q̃rũdã q̃ſtio
num ſup regulã beati Franciſci a ſan/
cto Bonauentura cardinali edite.

Incipit tractat⁹ ſancti Bonauẽture. de/
terminãtis q̃re frẽs minores p̃dicẽt ꝛ ꝯfeſſi
ones audiãt.

Q Uia pleriq̄ʒ du
bitãt ꝛ querũt. cũ nõ habeam⁹
curã aĩaꝝ ordinarie nob cõmiſ
ſam. q̃ rõne vel q̃ auctoritate vł
qua forma p̃dicem⁹ vł ꝯfeſſiões in ꝑpł'o au/
diam⁹. Q̃ð vt pleni⁹ ꝛ plani⁹ ĩtelligaẜ rõnis
h⁹ radicẽ alti⁹ inſpiciam⁹ ab ip̃a p̃marla ec/
cleſie inſtitutiõe originẽ breuiter colligẽtes

Dñs ieſus xp̃s oium creator ꝛ guberna/
tor ſanctã eccł'iam ſuã aſcẽſur⁹ in celũ apł'is
regendã ꝛ dilatãdã cõmẽdauit. p̃ncipaliter
btõ petro apł'o. cui de vniuerſo grege fideli/
um ſpẽaliter dixit tertio. Paſce oues meas.
Joh. xxi. Sʒ vt ordinari⁹ gubernareẜ vni/
uerſal' eccł'ia diſtinxerũt eã ſancti apł'i ꝑ pri/
archat⁹ ꝛ p̃mat⁹ ꝛ archiep̃at⁹ ꝛ ep̃at⁹ et par/
rochias ꝛ alias canonicas diſtinctiões. vt
q̄ꝛ ꝑ vnũ vł ꝑ paucos nõ poterat ſingul' fide
liũ in om̄ibꝫ ſaluti neceſſarĳs ꝯgrue ſatiſfieri
plures ad hui⁹ ſollicitudinis ptes ꝑ deter/
minatos ſibi limites ꝓ vtilitate aĩaꝝ vocarẽ
tur. ꝛ ẜm cure paſtoral' amplitudinẽ etiã q̄/
libet iſtoꝝ accepit certã auctoritatẜ ptãtẽ. re/
ſidẽte plenitudine poteſtatẜ eccł'iaſtice apud
ſedẽ apł'icã romane eccł'ie. cui apł's petr⁹ p̃n
ceps apłoꝝ ſp̃aliter p̃ſedit. ꝛ ſucceſſoribꝫ ſu/
is ibidẽ eãdẽ poteſtatẽ reliq̃t. Triplex eſt
aũt hui⁹ poteſtatẜ plenitudo. ſ. ꝙ ip̃e ſumm⁹
põtifex ſol⁹ habet totã plenitudinẽ auctori/
tatis quã xp̃s eccł'ie ꝯtulit. ꝛ ꝙ vbiq̄ʒ in om̄i
bus eccł'ĳs habet illã ſic̄ in ſua ſp̃ali ſede ro/
mana. ꝛ ꝙ ab ip̃o manat ĩ om̄s inferiores ꝑ
vniuerſam eccł'iaʒ oĩs auc̃tas ꝓut ſingulis
cõpetit eã ꝑticipari. ꝛ ſic̄ in celo ab ip̃o fonte
toti⁹ boni xp̃o ihũ fluit om̄is gł'ia ſanctorũ.
licet eã differẽter ſinguli ꝑticipẽt ꝓ captu ſuo

Predicta ꝟo diſtinctio eccł'iaꝝ ꝛ ꝓrochi/
arũ triplici de cauſa ẽ inſtitura. ſ. ꝓpter recto/
rũ ſollicitudinẽ. qð em̄ cuiq̄ʒ ſpeciali⁹ cõmit
titur. diligẽti⁹ exequiẜ. nec expectat vt alẜ ꝓ/
uideat his q̄ ſue ſollicitudini ſpecialiter ſũt
cõmiſſi. Jtẽ ꝓpter ſubditoꝝ vtilitatẽ. q̄ꝛ faci/
lius regũẜ. ꝛ ſingulis expediti⁹ põt ſatiſfieri
vt dictũ eſt ꝑ plures miſtros q̄̃ ꝑ paucos.
Sic̄ moyſes ſol⁹ nõ valẽs onera multitudi
nis ꝑpł'i ſuſtinere. ꝑtit⁹ eſt tribunis cẽturioni
bus q̄nquagenarĳs ac decanis vt maiores
maiora. minores minora ꝓporcionaliẜ expe
dirẽt. retẽta ſibi tñ plenitudine poteſtatẜ in
typo future diſpoſitiõis eccł'ie militãtis.
Jtẽ ꝓpter dep̃hendẽdas fraudes heretico/
rũ. ꝛ latebras peccãtiũ. vt quiſq̄ʒ paſtor ſuꝑ
gregẽ ſuũ vigilãs poſſit lupoꝝ dep̃hendere
inſidias. ꝛ errantiũ ouiũ abſentiã cognoſce
re. ꝛ ad gregẜ vnitatẽ eas querẽdo reuocare

Miniſteriũ aũt officĳ paſtoral' circa iſta
ſeptẽ p̃cipue verſaẜ. maxie plebanoꝝ. ſcʒ do
cere p̃dicãdo ꝑpł'm. q̄d credere. q̄d facere. q̄d
cauere. q̄d ſperare. q̄d timere debeãt. Item
peccãtes corrigere ꝛ iudicare. in cõfeſſione
ſoluere ꝛ ligare ꝓ q̃litate meritoꝝ. Eccł'iam
officiare. ꝛ diuia celebrare. ꝛ indicere ſtatuta
eccł'ie de ferĳs ꝛ alĳs. Intercedere ꝓ popu/
lo apð deũ orãdo ꝛ grãm eis ĩpetrãdo. qua
ſi mediator inẜ deũ ꝛ eos. Sacramẽta eccle
ſiaſtica ꝛ ſepulturã eis ĩpendere ꝛ alia ſacra
mẽtalia. Indigẽtibꝫ ĩ ꝓrochia ꝓ poſſe in cor
poris neceſſitatibꝫ de rebꝫ eccł'ie ſubuenire.
Exẽplũ bñ viuẽdi in om̄ibꝫ ſeip̃m p̃bere ẜm
honeſtatẽ vite clerical'. Obediẽtia ꝟo ꝑpł'i
ad plebanos in his ecõuerſo maxie cõſiſtit.
vt doctrinã coꝝ ꝛ p̃dicatiõʒ ſtatuto tꝑe lo
co auſcultẽt. Ut ð. peccatẜ ſuis coꝝ correctõi
ſubiaceãt iuxta canonũ inſtituta. Ut ſemel ĩ
anno ad min⁹ om̄ia pctã ſua q̄ tũc habẽt eiſ
ꝯfiteanẜ. Ut in p̃cipuis feſtis ẜm iura ad ꝓ/
rochias cõueniãt miſſam audituri. Ut ſa/
cramẽta eccł'iaſtica ab eis recipiãt. ꝛ ſepul/
turã ꝛ hmõi. Ut indicta feriaꝝ. ieiunioꝝ et
alia denũcianda ab eis ſeruẽt. Ut decimas
oblatiões ꝛ alia debita eis ꝑſoluãt ẜm cano
nũ inſtituta. Noua ꝟo ſtatuta ꝑpł'o ſuꝑadde
re plebani nõ debẽt. ne fiat obediẽtia onero
ſa. Hec ꝟo debẽt ſubditi plebanis ſuis. tam̄
cũ exceptiõibꝫ iuris. ꝓuilegioꝝ. ꝛ ꝯſuetudi/
nis approbate ꝛ licẽtia ſuꝑioꝝ. Q ꝟo ſeł' ĩ
anno q̄libet ꝯfiteaẜ ꝓprio ſacerdoti oĩa pctã
ſua. his ſex de cauſis ſtatutuʒ eſt. Primo vt
ſcʒ paſtor cognoſcat in q̄ ſtatu q̄libet cõmiſ/
ſoꝝ ſibi ſit. vt ẜm h̄ ſciat ei medicinã cõpetẽ/
tem exhibere. inſtructiõis. correptõis. cõſo/
latiõis. Secũdo vt noſcat q̄bꝫ poſſit chriſti
corp⁹ indulgere. vel q̄s a ſacramẽtis arcere.
Tertio ne ꝑ longã incuriã multorũ ꝯſciẽtie
in pctõ deſperabiliẜ ſordeſcãt. expedit vt ali/
quãdo ſe expurgẽt. Ip̃e em̄ pudor ꝯfitendi
pleroſq̄ʒ a p̃ctõ deterrʒ. ꝛ ꝯfitẽdo ſepe diſcũt
h̄ eſſe pctm̄ qð ſe putabãt ĩnoxie perpetrare
Quarto vt diſcernanẜ obediẽtes a negligẽ
tibꝫ vł' hereticis ꝑ obſeruantiã talis ſtatuti.

Quinto vt purgẽt ſe ad corp⁹ dñicũ digne
ꝑcipiẽdũ fideles ꝑ ꝯfeſſionis medelã. Se/
xto ꝓ merito glie vt ex humilitate ꝯfeſſiõis
mereanť in celo exaltari. ⁊ a peccatꝫ citi⁹ ex/
purgari. Pꝛopꝛi⁹ ſacerdos dr̃ cui q̇ſqꝫ ſpe
cialiť gubernãd⁹ eſt cõmiſſus ab eccľia vice
dei. Pꝛetermiſſis igiť diuerſis diſtinctiõibꝫ
q̃ttuoꝛ ſunt cuiuſqꝫ plebis ꝓꝛochiaľ ꝓpꝛij ſa/
cerdotes. Pꝛim⁹ ⁊ p̃cipu⁹ eſt ſumm⁹ põtifex
cui tota eccľiaſtici gregꝫ cura ſingulariſſime
cõmiſſa eſt. ita ꝙ oẽs inferioꝛes eccľie recto/
res curã ⁊ totã poteſtatẽ quã habẽt ſuꝑ ſub
ditos ab ip̃o accipiũt. mediate vel ĩmediate
Secũd⁹ eſt dyoceſan⁹ ep̃s q̇ eſt oꝛdinari⁹ pa
ſtoꝛ oĩm eccľiaꝝ ſub ip̃o ꝯſtitutaꝝ. ⁊ ſui infe
rioꝛes p̃lati curã aĩaꝝ ⁊ auctoꝛitatẽ regendi
habẽt ab ip̃o. Terti⁹ eſt ſpeciaľ paſtoꝛ cui⁹qꝫ
eccľie ibi canonice ĩſtitut⁹. Quart⁹ eſt cui q̇ſ
qꝫ p̃dictoꝝ ꝓ tẽꝑe vicẽ ſuã ſuꝑ ꝯmiſſos ſibi
ad ligandũ ⁊ ſoluẽdũ ex cauſa rõnabili com
mittit. cui tñ cõmittere põt. Suꝑioꝛes autẽ
liberi⁹ ⁊ largi⁹ pñt vices ſuas cõmittere q̃
inferioꝛes. Uñ cũ pleban⁹ poſſit aliq̇bꝫ cõ/
mittere vt vice ſui plebi ſue p̃dicẽt ⁊ eoꝝ cõ/
feſſiões audiãt. ⁊ abſoluãt ⁊ pñias iniũgãt.
ita ꝙ ſic abſolutos nõ opteat illo anno ple/
banis ſuis iteꝝ ꝯfiteri niſi velint. multo ma
gis poteſt h̄ ep̃s. ⁊ maxie ſumm⁹ põtifex. q̇ ſi
cut vbiqꝫ hꝫ poteſtatꝫ plenitudinẽ. ita ⁊ cõ/
miſſam ſibi gerit oĩm eccľiaꝝ ſollicitudineꝫ
vt ea q̃ ſingulis neceſſaria ꝓbanť. ip̃i⁹ ꝓuidẽ
tia ſuppleanť. Alioq̇n vacua eſſꝫ apud ipſuꝫ
tãta ptãs q̃m executiõis efficacia nõ comi/
tareť Cõmittit aũt alijs qñqꝫ vices ſuas
tũ ꝓ locoꝝ diſtantia vľ cauſaꝝ q̃litate. vel ꝓ
alioꝝ magꝫ vrgentiũ negocioꝝ occupatõne
vel ꝓ mľtitudinis req̇rentiũ frequẽtia. ⁊ neceſ
ſitatis feſtinatiõe. vel ꝓ coꝛpis imbecillitate
vel certe ꝓ liberioꝛi ſpũs vacatione expedit
eũ ⁊ alios ſecũ ad onerꝫ paſtoꝛaľ ſuſtinẽtiaꝫ
inuitare. Nã cũ dñs ſol⁹ oĩa ſine q̃libet diffi
cultate poſſit ĩ oĩbꝫ oꝑari q̃ voluerit. ſicut
ex nihilo cũcta creauit. ⁊ tamẽ dignať in qui
buſdã oꝑibꝫ ſuis habere coadiutoꝛes ⁊ vica
rios ſicut in cura aĩmaꝝ ⁊ in oꝑibꝫ artificia
lis induſtrie in h̄ dat exemplũ eccľie rectoꝛi
bus on⁹ ſollicitudinis ſue ⁊ alijs imꝑtiendi
ne ꝑ ip̃oꝝ abſentiã ⁊ inſufficiẽtiã ſal⁹ fideliũ
negligať. Pꝛedictis ğ d̃ cauſis in his nouiſ/
ſimis tp̃ibꝫ de q̇bꝫ p̃dixit apľs ꝙ inſtabũt tẽ
poꝛa ꝑiculoſa et multiplicatiõe pctõꝝ. et nu/
meroſitate rudiũ ꝑplꝫoꝝ. ⁊ ſeductõe heretico

rum. ⁊ raritate bonoꝝ ⁊ difficultate regẽdi ⁊
inſufficiẽtia p̃latoꝝ. ⁊ ꝑplexitate caſuũ emer
gentiũ. ⁊ alioꝝ ꝑiculoꝝ eccľie imminẽtiũ ex
varijs euẽtibꝫ ꝓuidit ſedes apľica ad obuiã
dum p̃fatis ꝑiculis q̇buſcũqꝫ remediũ ſub/
uentiõis aĩabꝫ ꝑeuntibꝫ. ꝙ diuina oꝛdinatõ
ne quoſdã religioſoꝝ oꝛdines inſtituit. etiã
q̇ officio p̃dicatiõis ⁊ ꝯfeſſionis ſibi ꝯmiſſo
ſubueniãt indigẽtie ꝑpľoꝝ ⁊ inſufficiẽtie cle/
ricoꝝ ⁊ obſiſtãt verſutijs hereticoꝝ. ⁊ hoc in
ſolatiũ ⁊ ſubleuamẽ onerꝫ nõ in p̃iudicium
plebanoꝝ. Nõ eñ p̃iudicat eis ſi dñs papa
vel ep̃i eoꝝ. de officio ſuo ſollicito qđ ꝑſona/
liter implere nõ valẽt alijs loco ſuo implen
dũ cõmittũt. ſicut nec h̄ p̃iudicarꝫ eis ſi vel
lent ꝑſonaliť in ꝓꝛochijs eoꝝ p̃dicare vľ cõ
feſſiones audire. ita ꝙ ip̃i ꝯfeſſi nõ tenerenť
tũc iterato plebãis ſuis ꝯfiteri. cũ ip̃i plebãi
ſint vicarij ep̃oꝛũ in ſuis ꝓꝛochijs. ſicut ep̃i
ſummi põtificis in officijs ſibi cõmiſſis. q̇a
nõ in diminutiõꝫ poteſtatis ſꝫ in adiutoꝛiũ
ſuſtẽtandi onerꝫ ſunt inferioꝛes paſtoꝛes ſu
ꝑioꝛibꝫ ſubꝛogati. Secũdo nõ fit eis p̃iu
diciũ ſi põdus laboꝛꝫ qđ ip̃i poꝛtare tenenť
in cura aĩaꝝ alleuieť eis ꝑ alioꝝ auxiliũ vt
aĩe ſaluenť ꝓ q̇bꝫ deo rõem reddere debẽt ĩ
iudicio. ſi ex eoꝝ negligẽtia vel ignoꝛãtia ꝑe
rirent. ita vt ꝓ illaꝝ ꝑditiõe ip̃i damnẽť. E/
zec. xxxiiij. Ecce ſuꝑ paſtoꝛes ego req̇rã gre
gẽ meũ de manu eoꝝ. ⁊c̃. Tertio nõ fit eis p̃
iudiciũ. qꝛ nõ minuiť iuriſdictõis eoꝝ ptãs
ex tali cõꝑatione alioꝝ. ſꝫ tm̃ pond⁹ ſollicitu
dinis ⁊ laboꝛꝫ. Tẽꝑatiſſime q̇ꝓpe ſic diſpo
ſuit diuina ſapĩa ⁊ inſtituit ſedes apľica vt ꝑ
oꝛdines p̃notatos in p̃dicatõe ⁊ ꝯfeſſiõe de
fect⁹ cleri ſuppleanť ⁊ aĩe ſaluenť. ⁊ nec in tp̃a
libꝫ ⁊ ſpũalibꝫ ius clericoꝝ aliquaten⁹ viole
tur. ne ꝑ ſubtractiõꝫ illoꝝ q̃ eis iure debenť
cõmoti ſalutꝫ ꝓfectũ ꝑ frẽs ꝓmouendũ in ec
cleſia impedirẽt. cũ vix etiã nũc ſuſtineant q̇
dam eos ꝓ aĩaꝝ ſalute inter hoĩes ꝯuerſari
Nã nec decimas eoꝝ nec p̃mitias ſeu obla/
tiones nec alia debita eis p̃ripim⁹. nec ꝑpľm
ab obediẽtia eoꝝ abſtrahim⁹. nec ĩ debitis
miniſterijs ſuis eos vllaten⁹ ĩpedimus. O
aũt qñqꝫ religioſi ad ſaluãdos fideles in ec
cleſia eſſent vocãdi oñdiť ex euãgelio Luce
v. dñs dixit petro. Duc in altũ ⁊ laxate retia
vr̃a in capturã. Cõcluſerũt aũt piſciũ multi
tudinẽ copioſam. Rũpebať aũt rethe eoꝝ ⁊
annuerũt ſocijs q̇ erãt ĩ alia naui vt venirẽt
adiuuarẽt eos ⁊ ipleuerũt ambas nauiclas

Mare ē ſeculū. Nauicula petri ē eccl'ia fide
liū ꝑploꝝ. Rete ē euāgelica doctrīa. Per iuſ
ſum dn̄i tot piſciū mltitudo ꝯcludit̄ ꝙ rum
pat̄. q꞉ tot ad fidē veniūt ꝙ eā etiā hereſibuſ
ſcindūt. ſꝫ cū petrꝰ cū ſuis trahere nō valerꝫ
annuert̄ ſocijs ī alia naui vt venirēt ⁊ adiu/
uarēt eos. q꞉ ꝓlati eccīe cū clero n̄ ſufficiētes
ꝑ ſe tātā plebiū mltitudinē trahere ad litꝰ
vite ꝑpetue annuert̄ admittēdo ſocijs religi
oſis. ſ. iacobo ⁊ iohī. actiuis ⁊ ꝯtēplatiuis vt
venirēt cōpatiēdo aīaꝝ ꝑiculis ⁊ adiuuarēt
eos. tā illos ꝙ trahūt ꝙ̄ illos ꝙ trahūt̄. illo/
rū inſufficiētiā. iſtoꝝ indigētiam releuādo.
Ambas āt nauiculas īplēt cū ꝓ multitudīe
ꝑplī nec clerici nec religioſi plene ſufficiūt oī
bus ſatiſfacere Cū aūt ꝓdicatio ⁊ ꝯfeſſio ī
ter alia ꝑplo dei exhibēda āpliori indigeant
ſcia ſcꝓturaꝝ. ⁊ magꝭ ꝑiculū ſit iſta ei nō mi/
niſtrare vt expedit cū ꝑ ꝓdicatōꝫ informent̄
ꝙd credere debeāt ⁊ q̄liter viuere. ꝑ ꝯfeſſiōꝫ
ꝟo lapſi extrahāt̄ de luto pc̄ti. Iſta duo fra/
tribꝫ ꝯmiſſa ſūt vt ī his ſubueniāt fidelibꝫ ⁊
ſuppleant defectū clericoꝝ. in reliq̄s aūt mi
nus eſt ꝑiculū q̄liter fiāt aut facilioꝛ executō
ꝑ quēcūqꝫ fiāt. Ex ꝓdicatōe ꝰ nō fit eis ꝓiu
diciū. q꞉ nō ꝓdicamꝰ illa hoꝛa in eoꝝ eccl'ijs
q̄ ipi ſolēt in feſtꝭ ſolēnibꝫ diuia ſolēnit̄ cele/
brare ſeu ꝓdicare niſi ipoꝝ ꝑmiſſu. Alia ho
ra ſi ꝑpl's noſ audire deſiderat. nihil deperit
eis exinde ſꝫ accreſcit Et h̄ in tribꝫ. videlicet
q꞉ ꝑpl's eis cōmiſſus ꝓficit in ſcia veritatꝭ. et
bonis moꝛibꝫ. Itē cū ipi eadē docēt q̄ ⁊ nos
teſtimonio nr̄o ꝯfirmamꝰ doctrinā eoꝝ eſſe
verā. vt ī oꝛe duoꝝ vel triū ſtet om̄e ꝟbum.
Itē q꞉ docemꝰ ꝑpl'm paſtoꝛibꝫ ſuis obedire
⁊ eos reuereri ⁊ nō recalcitrare. ⁊ reddere eiſ
ſua. Sup his potiꝰ debēt ſi ſapiūt gaudere
⁊ gr̄as agere ꝙ̄ dolere. Alit̄ em̄ ſcito vileſce/
rēt apud ꝑpl'm ꝓpt̄ malā vitā multoꝝ ex ipis
Ex ꝯfeſſione ſilr̄ nō ꝓiudicamꝰ eis q꞉ nul
lum cogimꝰ nob ꝯfiteri de ſubditꝭ ſuis. ⁊ cō
feſſos remittimꝰ ad plebanos ſuos. vt illis
iteꝝ ſe oñdāt tp̄e ſuo ſꝫm eccl'ie mādatū. ſi an̄
nō ſunt eis eo āno ꝯfeſſi.. Nā ſi egrotꝰ vult ⁊
alijs medicis ꝓ vberioꝛi ꝯſilio ſanitatꝭ pate
lem nō fit ꝓiudiciū in h̄ illi medico niſi foꝛ/
te inflect̄ inuidia vl' cupiditate vl' pudoꝛe tur
bet̄. Qꝫ aūt ꝑoꝛibꝫ tp̄ibꝫ in eccia nō erant
vocati vl' miſſi a ſede apl'ica. religioſi aliqui
ad ꝓdicta officia ꝓdicatōnis ⁊ ꝯfeſſionis vt
nūc ſūt miſſi. iſta fuit rō. Cū moꝛbꝫ adhuc ꝑ
uus ē paucioꝛibꝫ īdiget remedijs ⁊ leuioꝛibꝫ
ſꝫ cū cepit inualeſcere ⁊ latiꝰ ſe diffundere ne
deſperabilit̄ eger ꝑiclitet̄ neceſſe ē plura ⁊ ef
ficacioꝛa remedia adhiberi. ita etiā cū ſtatuſ
mūdi mō valde deterioꝛ ꝙ̄ olim eſſe videat̄.
expedit pl'es nūc eſſe ſubleuātes . iuxta illō
Lu. x. Meſſis ꝙdē multa. oꝑarij ꝟo pauci.
idonei ⁊ fideles . Rogate ꝰ dn̄m meſſis vt
mittat oꝑarios ī vineā ſuā. Itē Roma. vbi
abūdauit delictū ſuꝑabūdet ⁊ gr̄a. Videmꝰ
nūc meſſes plebiū multiplicari. ⁊ ſiluis ſuc/
ciſis villas edificari. Videmꝰ adinuētiones
pc̄tōꝛū. ſuccreſcere ⁊ ꝑplexioꝛes caſus ꝙ̄tidie
emergere. Itē ex ꝯſuetudine malos incoꝛri
gibilioꝛes magꝭ fieri ⁊ durioꝛes ī pc̄tō. Iteꝫ
ꝙ clerici pl'es malo exēplo infirmāt laycos
tā in moꝛibꝫ ꝙ̄ ī fide. Itē ꝙ pauci ſunt inter
eos ꝑiti ꝙ ſciāt vl' ꝙbꝫ ꝯfidat̄ vt doceāt vt de
berēt. Itē ꝙ negligēter ꝓſunt aīabꝫ ꝯmiſſis
⁊ terrenis negocijs nimis inſtāt. Itē ꝙ ml'/
ti eoꝝ ſūt ſuſpēſi. excōicati. ⁊ in officio ſuo di
uerſimode ipediti. Itē ꝙ rari ſūt paſtoꝛes ī
eccl'ijs ſꝫ ꝑ leues vicarios aīaꝝ cura venaliſ
exponit̄. Itē ꝙ ipi tp̄alibꝫ curꝭ dediti iſta diſ
ſimulāt. ita ꝙ ſpes coꝛrectōis vix habet̄ Itē
ꝙ ſi aliq̄ſ vellēt iſta coꝛrigere ⁊ iutiles remo
uere nō hn̄t ꝙs loco illoꝝ ſubſtituāt melio/
res Cū igit̄ iā ſit eccia q̄ſi nauis tēpeſtate cō
cuſſa. in q̄ remigātibꝫ pauoꝛe tremētibꝫ ꝓcel
le tumētes pene ogiunt nauē. miſſi ſūt frēs
a ſūmo gubernatoꝛe fulti auc̄tate ſedis apo
ſtolice vt ī nauicul' ſuis diſcurrētes ꝑ mōm
ꝙs ex naufragio pc̄ti ꝑiclitātes inuenerit. ra
piant ex vndis ⁊ ad litꝰ ſalutꝭ repoꝛtent.
Nulla ꝟo ꝑrochia inuenit̄ ꝙn habeat aut
idoneū plebanū. aut aliq̄ mō inſufficiētē aut
nullū. Bonꝰ ⁊ idoneꝰ ē ꝙ ſꝫm foꝛmā canonū
iuſto titulo poſſidet bn̄ficiū cui ānexa eſt cu
ra aīaꝝ illaꝝ. ⁊ ꝙ ſufficientē ꝓ regimīe plebiſ
ſue hꝫ ſciam ſacre ſcꝓture. ⁊ ꝙ nullū hꝫ impe
dimētū in om̄i officio clericali. ⁊ ꝙ debitā di
ligentiā adhibet aīabꝫ ſibi ꝯmiſſis ī his que
ſūt neceſſaria ſaluti. Taliū plebanoꝝ ſub/
ditos nō oꝑtet ad alios ꝓ ꝯfeſſiōe recurrere
niſi in his ſex caſibꝫ. Primꝰ cū de voluntate
ipiꝰ ⁊ licētia vel ratihabitiōe expꝛ̄ſſa vl' tacita
ꝙs alteri ꝯfitet̄. Secūdꝰ cū aliꝰ hꝫ āplioꝛeꝫ
auc̄tatē abſoluēdi ī certꝭ caſibꝫ ꝙ̄ plebanus.
Tertiꝰ ſi ꝓpt̄ abūdantioꝛē cautelā vult etiā
alijs ꝯfiteri. nihilominꝰ tn̄ ꝯfiteat̄ etiā pleba
no tp̄e ſuo. Quartꝰ. ſi ꝯfitet̄ illis ꝙ habent a
dn̄o papa vel ab ep̄o loci generalē auc̄tateꝫ

audiēdi ꝯfeſſiões vt pniarij vł alij q̇dā ad h̄
ſpāliter deputati. Et q̇ talibꝫ ꝯfitēt̄. idē eſt ac
ſi epō ſuo pſonalit̄ ꝯfiterent̄ eoſdē caſus d̄ q̇
bus eis ꝯtulit ptātē. vñ nō tenēt̄ tūc plebāis
iteꝝ ꝯfiteri niſi velint. Quint⁹ ſi aliq̇s eſt i pe
regrinatōe poſit⁹ nec p̄t hr̄e ꝓpꝛiū ſacerdotē
Sext⁹ i articulo neceſſitatꝫ extreme. tūc q̇li
bet ē ei ꝓpꝛi⁹ ſacerd⁹ ſi aliū nō hꝫ Inſuffici
ens pleban⁹ dici p̄t tribꝫ mōiſ. Aut cui ab ec
cleſia p tpe ſublata ē executio officij ſui vt ſu
ſpēſus excōicat⁹. ꝛ irreglarꝫ. Aut cui⁹ ſubdi/
tis ꝓpt̄ aliqd̄ nocumētū ſuū nō expedit ei cō
fiteri. vt idiota vł pditoꝛ ꝯfeſſiōis ꝛ ꝯfitēꝛes
ſibi ſollicitās ad pctm̄ q̇cūq̧ mō. Aut q̇ ꝯfi/
tētibꝫ ſibi nō debitā adhibet diligētiā ſic̄ ne/
ceſſe foret. Sic̄ q̇ nō dat eis opoꝛtunitatē i/
tegre ꝯfitēdi. vł nō vult eos abſoluere niſi p
p̄cio. vel nō infoꝛmat eos i diſcretiōe pctōꝝ
ſeu ſatꝫfactōis q̄litate vt ſciāt q̇d ſit peccatū
moꝛtale. q̇d veniale. q̇d enoꝛme. q̇d leui⁹ vel
q̄liter deo ſatꝫfaciāt. ꝛ q̄liter ꝓximo ꝛ qñ pu/
blice vł occulte. Nā in talibꝫ negligēs tātuꝫ
nocet alijs. ſic̄ idiota q̇ docet errare. ita ne/
gligēs relinq̇t i erroꝛe. Exēplū de ceco duce
ꝛ q̇ cecū deuiātē nō reducit ad viā. Subdi
ti ei hoꝝ ipa neceſſitate ſalutꝫ cogunt̄ alios
ꝯfeſſoꝛes reqrere in q̇bꝫ iſufficiētie p̄dicte n̄
vident̄. Sic̄ q̇ ſcit medicū ſuū inſufficiētem
ad curādū eū. aliū neceſſarie querat ſi vult
moꝛtꝫ piculū effugere. Et ſi pleban⁹ talꝫ nol/
let ſubdito dare licētiā idoneū ꝯfeſſoꝛē qrē
di. vł p malicia vł inuidia ſeu ſupbia ſua. imo
foꝛte p̄cipit ne vadat ad aliū. ita tenet̄ ei in h̄
obedire ſic̄ ſeru⁹ dño q̇ nollet eū paſcere ꝛ p̄/
cipet ei ne alibi ſibi cibū puideret. Et aūt dꝛ
ꝙ ſubdit⁹ dꝫ p̄us petere licētiaꝫ vt vadat ad
peritū ꝯfeſſoꝛē. ꝓpt̄ cautelā factū ē. ſ. ne ex cō
temptu q̄rat aliū. vł ne vadat ad min⁹ ido/
neū. vł ne vadat ad hereticū. vł ne det̄ locus
tergiuerſandi malignis dū q̄rūt ignotꝫ cōfi
teri vt coꝛrectiōeꝫ ſui paſtoꝛꝫ effugiāt. ꝛ ita li
beri⁹ peccēt. vł ne ſimulēt ſe alijs ꝯfeſſos. cū
nulli ſint ꝯfeſſi. Pleban⁹ aūt null⁹ eſt q̇ te/
net eccłiam cū ſit inabił ad bñficiū hñs cu/
rā aiaꝝ. vt illegitim⁹ fili⁹ vł excōicat⁹ vł laic⁹
vel q̇ vnā hñs recipit aliā. Itē q̇ recipit ec/
cleſiā nō ab eo q̇ hꝫ ius ꝯferēdi vł p̄ſentādi
ad eā vel inueſtiēdi vł ab excōicato. vel qñ
ius eſt ad ſupioꝛē deuolutū ex cā. Itē q̇ te/
net eccłiam nō debita foꝛma ſimoniace per
fraudē vł violent̄. vł eſt vicari⁹ alicui⁹ iſtoꝛū
Qd̄ quiſq̧ nō hꝫ nec p̄t alteri ſua auctāte cō
ferre. oīs iſti ſic̄ nō hñt ius i eccłijs quas te
nēt. ita ꝛ plebs i nullo tenet̄ eiſdē Cū g̊ p̄
dictoꝝ oīm ſubditi poſſint ꝛ debeāt alijs cō
fiteri. poti⁹ q̄ꝫ illis q̇ vident̄ eſſe plebani eoꝝ
ꝓpter p̄miſſos eoꝝ defect⁹. ꝛ laici neſciāt diſ/
cernere q̇s eligāt melioꝛes. ꝛ clerici poti⁹ vici
oſi mitterēt eos ad ſibi ſiłes q̄ꝫ ad idoneos
ꝛ ſatis rari ſunt i clero iā q̊s nulla p̄dictarū
reſpergat macłaꝝ. miſſi ſūt frēs a ſede apłi/
ca p mōm. muniti ei⁹ teſtimonio q̇ p̄dictos
defect⁹ clericoꝝ vbi neceſſe fuerit ſuppleāt. ꝛ
indigētie fideliū ſubueniāt. ꝛ nō tm̄ laycos.
ſꝫ ꝛ ipos clericos ꝛ religioſos p̄dicatōibꝫ in
ſtruāt. exhoꝛtatiōibꝫ a malo retrahāt. inſup
exēplis edificēt. ꝛ oꝛōibꝫ grām eis ꝛ veniā i/
petrēt apud deū. Nos enī ſum⁹ illi paupes
Deut. xxiiij. q̇ remanētes manipulos ſege/
tū ꝛ ſpicas decidētes poſt meſſoꝛes ꝛ race/
mos relictos i vinea colligere debem⁹. id ē.
illas reliq̇as q̄s plebani. q̇ habēt officiuꝫ in
plebe ſua docēdi ꝛ coꝛrigēdi relinquunt. vt
eas ex area eccīe ad hoꝛreū celeſtꝫ p̄rie refe/
ram⁹. Quia ꝟo ad h̄ non tenemur ex debito
aſtringēte. ſꝫ ex charitatꝫ libertate. iō ſilr ꝛ il
li nō tenēt̄ nob̄ in coꝛpali ꝓuiſiōe niſi ex libe
ra pietate. Pñt em̄ nr̄is p̄dicatōibꝫ intēdere
ſi voluerint ꝛ nob̄ ꝯfiteri ꝛ elemoſinas largi
ri pñt ꝛ dimittere. Ecōtra poſſum⁹ nos eis
iſta ſpūalia bñficia impēdere p̄dicatōis. cō/
feſſiōis. ꝛ oꝛōis. licꝫ ad ea ex debito nō obli/
gemur niſi debito caritatꝫ Querit̄ aūt ſi il
li q̇ nob̄ ꝯfeſſi ſunt teneāt̄ plebanis ſuis ite
rū ꝯfiteri. Ad h̄ dicendū ꝙ duplici rōe tenē
tur homiēs ꝯfiteri ſacerdotibꝫ habētibꝫ cla
ues i foꝛo pnīe abſoluēdi ꝛ ligādi. ex p̄cepto
dei ꝛ ex ſtatuto eccīe. Preceptū dei eſt pniaꝫ
agere. cui⁹ ps eſt ꝯfeſſio facta ſacerdoti. p̄ma
Joh. j. Si ꝯfiteamur ꝛc̄. Cū g̊ penitēs cōfi
tet̄ nob̄ ꝛ abſoluim⁹ eū auctāte dñi pape vel
epi n̄ tenet̄ iteꝝ a plebano ſuo d̄ eiſdē abſol
ui cū ſit abſolut⁹. ſꝫ ꝓpt̄ ſtatutū eccīe q̇ q̇libet
ſeł ad min⁹ i anno iubet̄ ꝯfiteri oīa pctā ſua
ꝓpꝛio ſacerdoti. qd̄ pleriq̧ referūt ad pleba/
nos ſpēalit̄. dꝫ ei ſi velit iteꝝ ꝯfiteri ne ſcan/
dalizet̄. ꝛ vt meli⁹ agnoſcat eū ſi dign⁹ ſit cui
coꝛp⁹ xp̄i debeat poꝛrigere vł negare. niſi de
licētia ei⁹ alteri ſit ꝯfeſſus. vł ratū habeat ſi
eſt factū. ꝛ h̄ de his plebanis itelligēdū q̇ bo
ni ꝛ idonei vidēt̄. vt ſ̄ dictū eſt. nō de alijs q̇
ius nō hñt in eccłijs. vł ad q̇s ſubditi p con
feſſiōe accedere ꝓhibēt̄. Vt aūt plani⁹ liq̇
at in q̇bꝫ caſibꝫ vł ſub q̄ foꝛma frēs poſſint

audire ꝯfeſſiōes. q̄dā eoꝝ q̄ ſupi⁹ poſita ſūt
ſub ꝯpēdio repetāť. Cū ꝓ diuerſis cauſ ali
quotiēs expediat ſubditos plebanoꝝ etiam
alijs ſacerdotib⁹ ꝯfiteri. vt ꝓmpti⁹ inueniāt
ad q̄s recurrāt. miſſi ſūt frēs ſpālit vt i tali
neceſſitate fidelib⁹ ſuccurrāt. ad h̄ a ſeď apl'i
ca deſtinati. Prim⁹ caſus. cū ex regl'a nr̄a ap
probata ⁊ ꝯfirmata a ſede apl'ica etiā iniun
ctū habeam⁹ p̄dicatōis officiū. ne fruct⁹ p̄di
catiōis ianis ſit. poſſum⁹ ex ꝑuilegio apl'ico
vbi p̄dicam⁹ etiā ꝯfeſſiōes req̄rētiū tūc au/
dire ⁊ abſoluere ac pnīas iiūgere auctorita/
te dn̄i pape. Secūd⁹. cū ab epis ſil'r ꝯmiſſū
habeam⁹ ꝯfeſſiōis officiū. nō ſolū ď cōib⁹ ſꝫ
etiā ď ſpālib⁹ caſib⁹ ad ipos ſpectātib⁹ poſſu
m⁹ abſoluere iuxta formā ꝯfeſſiōis ipoꝝ. nō
tm̄ laicos ſꝫ etiā clericos idigētes. Tertius
cū pleban⁹ licētiat ſubditū ſuū vt nob ꝯfite/
ať. vl' ratū hꝫ qď factū ē. Quart⁹. cū ꝑ ſupab
undāti cautela vl' meliori ꝯſilio etiā vult al/
teri ꝯfiteri. vl' ex deuotiōe q̄ꝫ ſuo plebano
Quit⁹. cū q̄s vagať ꝑ terras p̄t iterim alijs
ꝯfiteri dū ſuū nō hꝫ ſacerdotē. Sext⁹ i arti
culo neceſſitatꝭ dū timet mori ⁊ ſuū nō hꝫ ſa
cerdotē. Septim⁹. cū ſacerdos alic⁹ ē idio/
ta. nec ſcit i neceſſarijs ſaluti eū ꝯgrue expe/
dire. Octau⁹. cū eſt notori⁹ fornicator. tūc ſb
diti nō debēt ab eo ſacra req̄rere. Non⁹. cū
ꝯſueuit reuelare ſecreta ꝯfeſſiōis. ſubditi n̄
tenēť ei ꝯfiteri q̄ h̄ timēt. Decim⁹. cū in ꝯfeſſi
one ſolꝫ aliq̄s ad pctm̄ iducere. Illi n̄ debēt
accedere ad eū ꝓpt' ꝑiculū vtriuſq̄ꝫ. Undeci/
m⁹. cū nō dat ſubditꝭ copiā itegre ꝯfitēdi. et
nō informat eos ď bis q̄b⁹ idigēt ad ſalutē.
Duodecim⁹ ſi ſacerdos ē ab officio ſuſpēſ⁹
a iudice vl' a iure. tūc nec p̄t ſoluere nec liga/
re. Tredecim⁹. ſi ē aliq̄ maiori excōicatōe li/
gat⁹. q2 nō debēt tūc ſubditi cōicare ei q̄ ſci/
unt. Decim⁹ q̄rt⁹. q̄ eſt aliq̄ irregl'aritate per
plex⁹. tūc nō p̄t exeq̄ officiū paſtorale. Deci/
muſquint⁹. ſi ē ꝑuerſor ſacroꝝ vēdēs ea pro
munerib⁹. tūc ē ſuſpēſus ⁊ infamis. Decim⁹
ſext⁹. ſi tenet eccl'iaꝫ ꝯ̄ ſtatuta canonū. tūc ei
nullū ius hꝫ i ea. vt illegitim⁹. ſymoniac⁹. et
hn̄s vnā eccl'iam ſi recipit alterā. tūc ei ꝑor
vacat. ⁊ q̄ ꝑ fraudē obtinet vl' violent' itrat
vl' nō recipit eā a q̄ dꝫ. Decim⁹ ſeptim⁹. ſi ē vi
cari⁹ illi⁹ q̄ nō hꝫ ius i eccl'ia q̄ꝑ poſſit alteri ď
legare. Sūt ⁊ alij caſus ꝑ q̄b⁹ q̄nq̄ꝫ etiā ho/
neſte ꝑſone timēt ſuis ſacerdotib⁹ ꝯfiteri. q2
vicarij ſūt inſtabiles ⁊ ſepi⁹ mutāť. iō nō au/
dēt eis ſua reuelare ſecreta cū toties oporteret

eos ignotos hr̄e cōfeſſores. Itē q2 pleriq̄ꝫ
ipoꝝ tā vicioſi ſūt q̄ꝑ honeſta femia timet in
famari ſi ſecrete ſuſurrauerit cū eo. Itē quia
pl'es ipoꝝ ignoti ſūt ⁊ timeť q̄ꝑ ſūt apoſtate l'
in officio ſacerdotali ipediti. l' forte n̄ hn̄tes
ordinē ſacerdotij. Itē aliq̄ hn̄t talia pctā in
ꝯſcia q̄ꝑ poti⁹ volūt nō ꝯfiteri q̄ꝫ plebanis ſu
is ea pādere. q̄ ſꝑ vidēt eos. ⁊ corā q̄b⁹ timēt
tota die ꝯfundi. ſic̄ ſepe ꝑcepim⁹. His i tāto
ꝑiculo ex ꝯpaſſiōe eſt ſuccurrēdū poti⁹ q̄ꝫ in
deſperatōꝫ ponāť. h̄ tali mō apte fit vt ꝯfite
anť talib⁹ q̄s n̄ timēt. ibi ꝯſuliť ipoꝝ verecun/
die ⁊ ſaluti. Nō eſt leuit' p̄cipitādū i interitū
ꝓ q̄ xp̄s dn̄s poti⁹ voluit mortē crucꝭ ſubire
q̄ꝫ ꝑmitteret eū ꝑire. Et rigor iuris poſitiui
vbi expedit ſuād⁹ eſt. vbi aūt ſalutē impedit
remittēd⁹ ē. Cū ei ptās eccl'iaſtica data ſit a
dn̄o p̄latꝭ teſte apl'o. i edificatōꝫ ⁊ nō i deſtru
ctionē ſaluti aiaꝝ. vbicūq̄ꝫ apte q̄s ea vtiť in
deſtructōꝫ. ꝟtutē ſuā amittit. Sic̄ medicia
nō ſic̄ expedit egro porrecta. poti⁹ ledit eū q̄ꝫ
ſanet. cū medicine ad ſanādū ⁊ reꝑandū et n̄
ad ſautiādū vl' deſtruēdū ſint repte. Ceſſan
te eñ cā. ceſſat ⁊ effectus. q2 rigor ꝓ vtilitate
aiaꝝ ſtatut⁹ ſic̄ ſuād⁹ eſt vbi illa vtilitas ide
ꝓuenit ꝓ q̄ ſtatuiť ita laxād⁹ eſt vbi tal' effe/
ctus n̄ ſequiť. ſꝫ poti⁹ ꝯtrari⁹ apte ſentitur.

Et ſi aliq̄s pleban⁹ ꝓhibet q̄cq̄ mō ne ſub
diti ſui ꝯfiteāť talib⁹ q̄ ab ep̄o vl' a dn̄o pap̄
mediate ſeu imediate hn̄t auctatē generalē
ꝯfeſſiōes audiēdi. tal' ꝓhibitō n̄ valꝫ. nec pe
na in ꝓhibitiōe appoſita ē timēda. ⁊ h̄ multi/
plici rōe. q̄ꝝ tres tm̄ h̄ ponā. Prima q2 n̄ p̄t
inferior ſui ſuꝑiorꝭ auctatē caſſare. vt qď ille
ꝯceſſit. iſte ꝓhibeat. Scd̄a q2 ſi aliq̄s ſupra
dictoꝝ defectuū ineſt ipi plebano. ſ. impitie.
ſuſpēſiōis. irregularitatꝭ. crimis. negligētie.
vl' alteri⁹ ipotētie. ꝑ quē ſubditi ab eo ďbito
mō nō expediūť in ꝯfeſſiōe debēt etiā eo iui/
to ad alios idoneos recurrere ſi nō velit ſpō
te ꝯcedere nec ꝓ ei⁹ maliuolētia ſeipos ſalu/
tis remedio ꝑuare. Tertia. q2 ⁊ ſi pleban⁹ ſa
tis ſit idone⁹. tm̄ ſubditi poſtq̄ꝫ ius ſuū ei red
diderūt ꝯfitēdo ⁊ alia ďbita ꝑſoluēdo. ſi vo
lūt ⁊ alios de ſalutꝭ ſue remedijs ꝯſulere nō
dꝫ nec poterit eos ꝓhibere. ⁊ ſi penā aliquā
ꝓpt' h̄ eis infligeret. tale eſſꝫ ſic̄ q̄ punit oino i
nocentē. ⁊ dānat recte oꝑantē. qď ē error in/
tollerabil' ⁊ iuri diuio ꝯtrari⁹. ⁊ iō nō ferēd⁹
imo ḡuiť puniēd⁹. ⁊ teneť leſo ď illata ſatiſfa/
cere iiuria. ⁊ ꝓpalanit ꝓpriā iperitiā. neſciens
q̄d debeat ⁊ q̄d poſſit. ac limites ſue ptātis

ꝯfundēs. Cū ꝯtritio ⁊ ꝯfeſſio ⁊ ſatiſfact o
ſint ītegrales ꝑtes pn̄ie ⁊ neceſſarie ad ſalu/
tē om̄i penitēti. ſicͥ nō ꝯtrito nō daꝛ remiſſio
pctōꝝ. ita nec ꝯfitēti pctā ſua ſi p̄t hr̄e catho
licū ſacerdotē ſicͥ ſctā ꝯſtituit eccīa ſpūſſcī au
ctoritate iuxta euāgelicā doctrinam cū xp̄s
claues regni celoꝝ ꝑ apl'os ſacerdotibꝫ tra/
diderit ad aīmas ligādas ⁊ ſoluēdas. Cū ḡ
neceſſe ſit ꝯfiteri. neceſſe ē etiā aliq̄s eē q̄ ꝯfi
tētes audiāt ⁊ abſoluāt vice xp̄i. Aut ḡ ꝯfite
bunꝛ p̄lat͡ȝ ſuis tm̄. aut etiā aliȷ̄s ſacerdotibꝫ
Sȝ ſi p̄latꝰ alicuiꝰ ē ſuſpēſus ab officio ſuo
q̄cūqꝫ ex cā ꝑ eccīaȝ. vl' inſufficiēs ē ad ſciam
neceſſariā vl' aliꝛ negligēs ꝙ nō īpēdit peni/
tētibꝫ debitā diligētiā. l' q̄cūqꝫ alio mō p̄ſtat
impedimētū. ꝙ ab eo ſubdit͡ȝ nō ꝯuenit req̄
rere abſolutōis gr̄am. neceſſe ē alios īſtitui.
q̄ vicē illoꝝ ſuppleant ī hac ꝑte. Alioq̄n aut
ſacr̄m pn̄ie ꝑ ſubtractōeȝ debite ꝯfeſſionis
⁊ abſolutōnis euacuaꝛ. ⁊ claues eccīe ocioſe
manebūt. aut iura canonica nulliꝰ vigoris
erūt ⁊ auctet͡ȝ. q̄ ſn̄ias ſuſpēſionis ⁊ irregl'a/
ritat͡ȝ ⁊ excōicatōis fruſtra ꝯ̄ aliq̄s ediderūt
⁊ abſolutōis bn̄ficiū impēdi ꝯ̄dixerūt. ſi ab
ipis tm̄ cogūꝛ ſubditi iſtō req̄rere. ⁊ eis ſoliſ
pctā ſua ⁊ nō aliȷ̄s ꝯfiteri. Licȝ ei cōiꝛ clerici
in q̄buſdā terr͡ȝ iſtis defectibꝫ nō valde ſunt
īpliciti. vt ī anglia vl' frācia vl' alibi vbi cleri
ci ſūt lr̄ati ⁊ clericaliꝛ viuūt ⁊ ſubditos ſuos
bn̄ regūt. tm̄ in p̄l'ibꝫ aliȷ̄s terr͡ȝ tāti defectꝰ in
clero repiūꝛ ꝑ q̄s īabiles ⁊ minꝰ idonei ſint
ad aīas penitētiū abſoluēdas. ꝙ q̄ fr̄ibꝫ mi/
noribꝫ ⁊ p̄dicatoribꝫ ꝓhibet fideles ibidē ꝯfi
teri pctā ſua. videꝛ aut ignorare ꝑiculū. aut
aīaꝝ īuidere ſaluti ⁊ dei bn̄placituȝ īpedire.
Si aliq̄s teneretꝛ alicui ꝓuidere ī neceſſariȷ̄ſ
⁊ negligeret vl' nō poſſȝ. ⁊ aliꝰ vellet egēti ex
cōpaſſiōe ſubuenire ⁊ illiꝰ vicē ſupplere q̄ de/
beret. ne iſte ꝑiret nūq̄d ab aliq̄ ꝓhibēdꝰ eſſȝ
ne ꝓximo ī neceſſitate ſubueniret. Et ſi h̄ eſ
ſet īꝯueniēs ꝓhibere ne liberaret ꝓxim a pe
riculo corꝑis. q̄to magꝭ incōgruū eſt ⁊ illici
tū ꝓhibere aliquē a liberatōe aīe fr̄is a ꝑicu
dānatōis. Jmo videꝛ error oīno nō ferēdꝰ.
ꝓhiberi aliquē liberari a naufragiȷ̄ ꝑiculo ⁊
potiꝰ ꝑmittere eū ꝑire q̄ꝫ penitētē a voragīe
pcti ꝑ ꝯfeſſiōis tabulā extrahere. Nulla lex
ſeruāda nulli p̄cepto obediēdū hūano. qđ
ꝯtra p̄ceptū charitat͡ȝ dei ⁊ ꝯ̄ ſalutē ꝓxi apte
agere iueniꝛ. Aduerſus charitatē ei vl' cete/
ras ꝟtutes ⁊ fructꝰ ſpūs teſte apl'o nō ē lex.
Cū ḡ paſtor plebis aliꝰ p̄cipit ſubdit͡ȝ ſuis

ne alicui ꝯfiteāꝛ aliȷ̄ q̄ꝫ ſibi. ſubintelligēdū ē
in p̄iudiciū ſuū. ita ꝙ ſi alteri ꝯfeſſi fuerit. ni/
hilominꝰ ꝯfiteāꝛ ⁊ ſibi. Nā ſi nō pōt eos ꝓ/
hibere q̄n de tꝑali vtilitate loquāꝛ cū q̄cūqꝫ
voluerint. q̄to magꝭ de ſpūali ⁊ ſalut͡ȝ ꝯſiliū
req̄rere vbi ſperat iuenire. Verbi gr̄a. vbi đ
cime debētꝛ ſacerdoti tm̄. ſi p̄cipit ꝙ nulli dē
tur decime niſi ſibi. intelligēdū eſt h̄ de deci
mis q̄ ſibi debēꝛ. Sȝ ſi aliq̄s dederit ei đbi/
tas decimas. ⁊ đ reſiduo qđ ſuū eſt vult eti/
am alteri cuicūqꝫ dare aliā decimā rōne ele/
moſyne. nūq̄ꝫ p̄t ſacerdos ſuꝰ eū ꝓhibere ne
h̄ faciat. Aliud ꝟo ē de regularibꝫ religio/
ſis q̄ ſicut a ſuis ſuꝑioribꝫ ꝓhiberi poſſūt ne
vadāt quoq̄ꝫ vl' loquanꝛ cuiq̄ꝫ ſine ipoꝝ licē
tia. ita poſſunt etiā ꝓhiberi ne ꝯfiteāꝛ alicui
niſi ꝑ licentiā eoꝝ. dūmō tales eis ꝯfeſſores
aſſignēt ꝑ q̄s nō negligāꝛ in his q̄ ꝑtinēt ad
ſalutē. Alioq̄n ſi prelatꝰ religioſi p̄cipit ei ne
ꝯfiteaꝛ alicui p̄ter ſuā licentiā. ⁊ nō aſſignat
ei ꝯfeſſorē idoneū. ⁊ ille īdiget ꝯfeſſiōe. pōt et
debet aliū q̄rere ꝯfeſſorē potiꝰ q̄ꝫ ſalutē ꝓpri
am negligat. q2 p̄ceptū nō tenet inferioris p̄
lati qđ p̄iudicat p̄cepto ſuꝑioꝝ. Oīs aūt p̄/
latꝰ in eccl'ia eſt inferior ſūmo pōtifice. cuiꝰ p̄
ceptū ē vice dei vt fiat ꝯfeſſio pctōꝝ idoneo
ꝯfeſſori ſuo tꝑe cū p̄t hr̄i. Et ſi ſubditꝰ ple
bani ꝯfeſſus ē alteri etiā q̄ ab ep̄o licētiatꝰ ē
vt poſſit audire ꝯfeſſiōes req̄rentiū. ⁊ pleba
nus ex paſtorali ſollicitudīe vult agnoſcere
oues ꝓprias vt ſciat q̄bꝫ ſacramēta diuia mi/
niſtret. vl' qualia adhibeat infirmātibꝫ r̄me
dia. ⁊ vult ꝯſcias coꝝ etiā agnoſcere ꝑ ꝯfeſſi
onē ipoꝝ. dūmodo h̄ calūnioſe nō faciat. vi/
lipēdendo auctoritatē alteriꝰ cui ille ꝯfeſſuſ
fuerat. nō eſt ꝓpter h̄ redarguēdꝰ ſȝ magis ꝓ
ſua ſollicitudine cōmendandꝰ. cū de ipis ſit
rōnē dn̄o redditurꝰ. Si aūt aliq̄n ep̄s p̄/
cipit ſubditis ſuis in ſynodo ꝙ nulli ꝯfiteā
tur niſi plebanis ſuis. vel q̄bꝫ ipi licētiā de/
derint. nō eſt itelligēdū velle reuocare ſi q̄m
auctoritatē fratribꝫ dedit ꝯfeſſiones audiē/
di ꝑ ſuā dyoceſim. ſȝ ꝙ nō ꝯfiteanꝛ aliȷ̄s ī ſu
orū p̄iudiciū plebanoꝝ. iuxta ꝙ ſupra dictū
eſt cū ad h̄ tm̄ debeāt eis obedire Et ſi ex
preſſe reuocaret oēm auctoritateȝ quā fr̄es
habēt ab ipo de ꝯfeſſionibꝫ audiēdis. nihil
ominꝰ tn̄ fratres q̄ꝫdiu nō ſunt a ſūmo pōti
fice ꝓhibiti. vel ſuis ſpēalibꝫ p̄latis q̄bꝫ obe/
dire tenenꝛ poſſunt audire ꝯfeſſiōes ſub hac
forma ꝙ audita cōfeſſione coꝝ, ſi q̄s dignꝰ ē
abſoluāt eū ſub ſpe ratihabitōnis paſtoris.

ſui ſi eſt idone⁹ paſtoꝛ ſꝫ pſcriptā foꝛmā. vel
ſi nolit hr̄e ratā abſolutiōꝫ illā ꝙ itato cōſi/
teaꝛ eidē ſi ꝑus nō ſit ei illa pctā ꝯfeſſus Si
aūt hꝫ ille ꝯfitēs plebanū nō idoneū. vł nul
lum. ſimplr̄ abſoluat eū ⁊ expediat in his q̇
bus indiget ad ſalutē poti⁹ ꝙ̄ nullo ſubue/
niēte negligaꝛ. Debem⁹ em̄ pſumere ſum
mū pontificē vel aliū quēlibet bonū paſtoꝛē
aiaꝝ hmōi eſſe diſcretiōis ⁊ charitatꝭ ꝙ po/
tius velit oues xp̄i ꝑ quēcꝫ catholicū ſacer/
dotē ad ſalutē eternā expediri ꝙ̄ negligi ab
his q̇ ex officio curā eoꝝ ſuſcipiūt ſꝫ executi
onē officiꝭ circa eos nō iplēt. alioq̇n ſi h̄ non
vellet. indign⁹ eſſet dignitate pōtificał officiꝭ
q̇ oues xp̄i magꝭ ꝑire vellet ꝙ̄ erui de oꝛe lu
poꝝ. ⁊ tał ei⁹ volūtas caret effectu paſtoꝛaliſ
ptātis. q̄ ſolū in edificatōꝫ ⁊ nō in deſtructō
nē aiaꝝ data eſt ab ip̄o ꝑncipe paſtoꝝ dn̄o ie
ſu xp̄o. Hac ei rōe ꝓuide ſctā eccīa inſtituit.
ꝙ in neceſſitatꝭ articło cū ꝓꝓri⁹ nō habeꝛ ſa/
cerdos. q̇libet ſacerdos abſoluat quēlibꝫ pe
nitentē ab oī vincło pctī ⁊ excōicatōis etiaꝫ
maioꝝ poti⁹ ꝙ̄ ex defectu ꝓꝓꝭ paſtoꝝ aliq̇s
īnodat⁹ pctō decedat. licet ei ꝓ̄a ꝯtritio poſ
ſet eū abſoluere cū nō poſſꝫ hr̄e ꝯfeſſoꝛē. A
ſili ḡ cū ꝓꝓri⁹ ſacerdos nō pt aut n̄ curat ſeu
neſcit ꝯfitentē debito mō expedire pt. ⁊ aliū
ꝯfeſſoꝛē q̄rere q̇ eū expediat. cuꝫ ꝑiculoſioꝛa
ſint aīe vulnera ſeu moꝛbi ꝙ̄ coꝛꝑis. ſi citiuſ
remediꝭs debitꝭ nō cureꝛ. Qui aūt prohibꝫ
egrotātē ne accedat medicū q̇ eū curet. moꝛ
tē deſiderare videꝛ. qꝛ n̄ vult vitā ſuā ꝯgruiſ
remediꝭs a moꝛte tueri. Si ꝓ̄o ſnīam ꝯ euꝫ
ferret excōicatōis. q̄ſi ꝓ inobediētia. nullaꝫ
hꝫ vim talir lata ſnīa qꝛ pena tał inferri n̄ dꝫ
niſi ḡui culpa ꝑcedēte. Culpa ꝓ̄o nulla eſt q̄
rere ſalutꝭ ſue remediū ſine ꝑiudicio alicui⁹.
Et etiā q̇dā ferūt ſnīaꝫ excōicatōis i oēs fra
trū bn̄factoꝛes cū nihil habeam⁹ niſi qđ of/
ferꝛ nob a fidelib⁹ vn̄ viuam⁹. idē eſt ac ſi ꝓ/
hibereꝛ aliq̇s ꝑ excōicatōꝫ ne frēm ſuū ⁊ ꝓxi
mū a ſubmerſiōis vł incēdiꝭ ſeu q̄libꝫ moꝛtꝭ
ꝑiculo libaret. Prohibere ei cibo reficere i/
digētē eſt eū velle fame occidere. qđ ꝙ̄ iiuſtū
ſit null⁹ ignoꝛat. Et aūt dꝛ ꝙ ſnīa excōicatio
nis ſiue iuſta ſit ſiue iiuſta ſꝑ ē timēda. veꝝ ē
qꝛ ſicē iuſta timēda eſt ꝓmerēti. ita iiuſta ferē
ti vł ꝓmouēti Sex eī modis ſnīa excōica
tiōis vim ſuā ꝑdit ⁊ pl⁹ nocꝫ ferēti ꝙ̄ patiēti.
Si ꝓferꝛ a q̇ nō dꝫ. vt a nō iudice vł excōica
to. In quē nō dꝫ. in nō ſubditū vł innocētē
Qn̄ nō dꝫ. an̄ cognitōꝫ cauſe vł p⁹ legitimā

appellatōꝫ. Ubi nō dꝫ. nō i loco iudiciꝭ vł n̄
decēti. Quare nō dꝫ. ꝓ bono ope. ⁊ nō ꝓ pctō
⁊ ſine rōe iuſta. Qualir nō dꝫ. iurꝭ oꝛdine nō
ſuato. Iſta ⁊ alia pła nō ꝓſeq̄ꝛ vlteri⁹. relin/
quēs ea a virꝭ ꝑitꝭ querēda. Qui i eū q̇ pec/
cauit ſꝫ iā penitet fert excōicatiōis ꝓ eodem
pctō ſnīaꝫ. ꝑuit nō reū. quē deus iā a reatu
pctī abſoluit ⁊ reſtituit īnocentie penitēdo.
vn̄ dꝫ ſnīam retractare ⁊ alias ei ſatꝭfactōꝫ ī
ponere ꝓ pctō. Au. Quō maledicā quē de⁹
nō maledixit ⁊c̄. Meli⁹ tn̄ oēs aduerſan
tes nob vincim⁹ hūilitate ⁊ patiā ꝙ̄ rebellā/
do ⁊ allegādo. qꝛ rebellādo ſcādaliſam⁹ ali/
os de ip̄a ſcīa ⁊ vſurpatōe ptātꝭ q̄ſi nr̄e. pati
endo aūt oñdim⁹ nos nō q̄rere q̄ nr̄a ſunt ſꝫ
q̄ ſalutꝭ ſunt alioꝝ. q̇ſdā docēdo. quoſdā pa
tiēdo cupim⁹ edificare ⁊ deo lucrari. ⁊ ſic oēs
ꝓ q̄ patimur ⁊ aliꝭ patiam nr̄am vidētes pu
gnabūt ꝓ nob. Ut aūt plani⁹ videatur ꝙ̄
pauci ſūt iā in iſtꝭ ꝑtib⁹ inꝛ plebanos vł coꝝ
vicarioſ q̇ liberā habeāt ligādi ⁊ ſoluēdi po
teſtatē. vł q̇ bn̄ expediāt aīas in ꝯfeſſiōe. ac ꝑ
h̄ ꝑpendaꝛ ꝙ̄ neceſſariꝭ ſunt fratres noſtri.
vt vicē eoꝝ ſuppleāt. ⁊ aīab⁹ ꝑeuntib⁹ ſubue
niāt. ex his ꝯſidereꝛ. Oīs ſuſpēſus ab offi
cio. vł irreglaris. vł excōmunicat⁹. vł male ī
trās ad regimē aīaꝝ nō hꝫ poteſtatē ligādi
aut ſoluēdi. vł alia q̄ iuriſdictiōis ſunt a qui
bus ē ab eccłia ꝓhibit⁹ exercēdi vn̄ qđ ligat
vel ſoluit vel facit i hmōi nihil valet. Vi/
de ḡ plurimos nobiliū ⁊ potentū q̇ deberēt
beneficia eccłiaſtica ꝑagere. ꝑ bella et alios
exceſſus frequēter incurrere excōmunicati
onis ſnīam a iure vł a iudice latā. vel alir de
mereri ius ꝯferēdi iſta bn̄ficia. qꝛ vel idigniſ
ꝯferūt. vel interueniēte ſymonia quocunqꝫ
mō ꝑ ip̄os vł mediatoꝛes. ⁊ ſi q̄ tūc vel talir
ꝯferūt beneficia. nil iurꝭ ꝑcipiētes ea ꝯſequū
tur. cū ille ꝯferēs ius nō habeat cōferendi
Videm⁹ ep̄os ſilr ꝑ bella vel alios exceſſus
ſepe incidere excōicatōis ſnīam vł ſuſpēſio/
nis. vł a dn̄o papa ſuſpēdi ſeu excōmunica/
ri. Itē ꝙ aliqui vł ꝑ ſymoniā ꝓmoueꝛ. vel
ꝯferunt curā animaꝝ. Similir aliꝭ aliqui p̄
lati ꝓmoueꝛ ⁊ ꝓmouēt alios ꝑ ſymonie in
teruentū. ⁊ oēs beneficioꝝ collatiōes per
tales vel taliter facte nihil iuris cōferūt reci
pienti. Videm⁹ paſtoꝛes locare eccleſias
ſuas vicariꝭs ſuis ſub certa pēſione cenſus.
⁊ vn⁹ ſepe ſupplātat aliū ꝓmittēdo maioꝛem
penſionē paſtoꝛi vt ſibi eccłia ꝯferaꝛ. et hoc
ſepe incaute gerꝛ ⁊ cum periculo ſymonie.

Videmꝰ plurimos curã aiaꝝ ſuſcipe cõ/
tra ſtatuta canonũ vt nõ clericos ⁊ añ etatẽ
debitã vel illegitime natos. vł aliq̃ excõmu
nicatiõe vł irregularitate ligatos ⁊ inabiles
ad recipiẽdũ tale bñficiũ. Itẽ ꝙ multi hñt
plꝛa bñficia curã aiaꝝ habẽtia q̇ hñt aliq̃ ob
ſtacula ꝓpter q̃ iura ꝓhibẽt aliquẽ eligi vł in
ſtitui. vt eſt plꝛalitas bñficioꝝ ⁊ ſilꝛia. Nam ſi
aliq̇ habẽt diſpẽſationẽ aplꝛicã ꝙ de ꝓuẽtibꝫ
eccłiaſticis poſſint recipe vſqꝫ ad certã ſum
mã reddituũ annuoꝝ. h nõ eſt accipiẽdũ ſũ
mũ põtificẽ intẽdere ꝙ ꝯcedat alicui ſimplꝛr
tot aiaꝝ curas colligere ꝙ de illaꝝ ꝓuẽtibus
famẽ ſue cupiditatꝭ poſſit vtcũqꝫ mitigare.
⁊ animas illas ſine paſtoꝛe relinq̃re deſtitu
tas. ſed de alijs eccłiaꝝ ꝓuentibꝫ potiꝰ acci/
piendũ eſt vt p̃bendaꝝ ⁊ alioꝝ bñficioꝛũ cu
ram nõ habẽtiũ aĩmaꝝ. ſicut melioꝛes ⁊ pe
ritioꝛes exponũt. Videmꝰ ꝙ iudices cau
ſaꝝ ſepe mãdant plebanis ſub pena ſuſpẽſi/
onis vł excõicatiõis iã late aliq̃s denũciare
ſniãs vel exeq̇. q̃s negligũt ⁊ penã incurrũt

Videmꝰ ꝙ multi recipiũt oꝛdines cõtra
ep̃oꝝ ꝓhibitiõem ſub pena ſuſpẽſionis pꝛo
mulgatã. Videmꝰ ꝙ ſcolares ſepe manus
inijciũt in acolitos ꝑ irã ⁊ incidũt in canonẽ
nec petũt abſolutiõem. ⁊ ſic ꝓmouent ad oꝛ
dines vel bñficia eccłiaſtica. ⁊ ſolẽniter offi/
ciant eccłias ⁊ exequunt oꝛdines clericales

Videmꝰ ꝙ in clero plurimi ſunt notoꝛij
foꝛnicatoꝛes ĩ domo ſua vł alia cõcubinas
habẽtes. vł hincinde cũ pluribꝫ notoꝛie foꝛ
nicãtes. Notoꝛiꝰ aũt foꝛnicatoꝛ dr cuiꝰ cri/
men nulla valet tergiuerſatiõe celari. vel cu
ius teſtꝭ eſt populꝰ q̇ ꝯſtat ex decẽ hoĩbꝫ ſm
quoſdã. Oĩs aũt notoꝛiꝰ foꝛnicatoꝛ eſt ipſo
iure ſuſpẽſus q̇ ad ſe ⁊ q̇ ad alios. Cõtra ali/
quos etiã a ſuis ep̃is vł p̃latis dñi pape ali
quotiẽs fert ſniã excõicatiõis. Regulare eti
am eſt ꝙ ſuſpẽſus a iure vł a iudice vł excõ/
municatꝰ ſi recipit oꝛdinẽ ſacrũ vł miniſtrat
in eo ſolẽniter eſt iã irregularꝭ factꝰ a q̃ non
põt abſolui niſi ꝑ ſedẽ aplꝛicã vel de eiꝰ ſpẽali
mãdato. Quidã tñ volũt ꝙ ſi fuit ſuſpẽſus
a iure nõ a iudice. ꝙ tũc põt ſecũ ſuꝰ epiſco/
pus diſpẽſare. q2 mitiꝰ agit canon q̃ȝ homo

Videmꝰ ꝙ ſepe iudices eccłiaſtici ferunt
excõicationis ſniãs ꝯ̃ formã decretalis illiꝰ
Innocẽ. pape. iiij. Cũ ſit medicinał. Vbi dr.
debẽt ꝯgruas p̃mittere ãmonitiões ꝑus q̃ȝ
aliquẽ excõicent. ⁊ ſniãs ferre in ſcpto. ⁊ cãm
ꝯſcribere. ⁊ illi ꝯtra quẽ fert ſniã copiã ſcpti
illiꝰ dare infra certũ terminũ. ⁊ q̇ aliter fert ĩ
aliquẽ excõicatõis ſniam p̃ter alias penas.
eſt ip̃o facto ſuſpẽſus ab ĩgreſſu eccłie ꝑ mẽ
ſem. ita ꝙ ſi infra mẽſem ĩgerat ſe diuinis iã
fit irregularꝭ. ꝙ nõ põt cũ ip̃o ſuꝑ h niſi ꝑ ſe/
dẽ aplꝛicã diſpẽſari Sũt adhuc plurima
impedimẽta clericoꝝ q̃ ꝑ nimietate nõ ꝓſe/
quoꝛ. ſȝ ex his paucis aduerti põt q̃ȝ multi
ſunt plebani in iſtꝭ ꝑtibꝫ vł tales vł a talibꝫ
vel talit ꝓmoti ſeu inſtituti q̇ nihil poteſtatꝭ
in ligãdo aĩas hñt aut ſoluẽdo vt cognoſca
tur q̃ȝ neceſſarij ſunt frẽs in eccłia dei q̇ vicẽ
illoꝝ ſuppleãt ⁊ aĩabꝫ ſubueniãt q̃ aliter poſ
ſent ꝑire. Quibꝫ ⁊ ſi nulla alia ſuppeteret au/
ctoꝛitas collata ſpẽalit a ſe. aplꝛica vel epiſco
pis ip̃a inſufficiẽtia cleri ⁊ indigẽtia populi
latã eis ap̃it audiẽdi ꝯfeſſiões ꝑplꝛi facultatẽ
cũ illi qui debẽt aut neſciãt aut negligãt aut
nequeãt eos q̇ ſibi cõmiſſi ſunt ꝯgrue vt in
pluribꝫ ſalutis ſue neceſſarijs expedire. Cũ
e tribꝫ vnũ ſit neceſſarium Ex aut penitẽtes
cõfiteant illis q̇ ſunt a iure ꝓhibiti vł ſuſpẽ/
ſi. Aut nobis q̇s eccłia ad h miſit vt clero ſi/
mus in adiutoꝛio vbi ip̃i minꝰ ſufficiũt. Aut
nulli. Nã laycis ꝯfiteri nõ licet cũ poſſũt hꝛi
catholici ſacerdotes. Ex eĩn dicit ꝙ in extre
mis debeat homo layco cõfiteri ſi ſacerdo/
tem nõ habeat. nõ eſt de neceſſitate. cũ laycꝰ
nõ habeat auctoꝛitatẽ aliquã abſoluẽdi. ſed
eſt ſignũ tñ cõtritionis q̇ ꝑpendit ꝙ ſacer/
dotẽ deſiderauit q̇ laico eſt cõfeſſus. Itez
cũ dicat canon ꝙ q̇ habẽs vnũ beneficium
cui ſit cura aĩmaꝝ annexa recipit aliud ꝙ ꝓ/
mum ip̃o iure iã vacet ⁊ ad quẽ ꝑtinet eiuſ/
dem beneficij collatio niſi illud infra ſex mẽ
ſes cõferat alteri idoneo ꝙ collatio iã deuol
uatur ad aliũ ⁊ nos iã videamus plurimos
plura hmõi cõtra canones tenere beneficia
liquet quãte iam eccleſie ſint vacantes ⁊ ca/
rentes vero paſtoꝛe. cũ ⁊ ip̃i qui iã tenẽt eas
non habeãt ius in eis nec ip̃oꝝ vicarij. ⁊ q̇/
bus poſtmodũ cõferunt ab illis q̇ iam ius
cõferendi ꝓpter ꝑfatã negligentiã amiſerũt.
nihil iuris ꝑcipiũt cu nõ habeãt ius illa be/
neficia iã cõferendi. Itẽ cũ aiaꝝ cura debe
at ab ep̃o cõmitti. vel ſicut in q̇buſdã eccłijs
cõſueuit ab archidiaconis vt ſciãt q̃les ſint
quibꝫ aĩmas gubernãdas cõmittũt. ⁊ illi q̇
iam vident paſtoꝛes in pluribꝫ terris per ſe
cõſtituũt ꝑ ſe vicarios in eccłijs. qui nec ab
epiſcopis vł alijs auctoꝛitate ip̃iꝰ curã reci/
piunt aiaꝝ tales vicarios nõ habere. Nam

cū in cura aiaꝝ ſit requirēda paſtoris idone
itas.nō debet hāc curā ꝑ aliū gerere niſi pro
cauſa rōnabili ⁊ de licētia ſpeciali cum ipe d̄
animab⁹ ſibi cōmiſſis ſit rōez dō in iudicio
redditur⁹ Itē cū dn̄s. E. portuēſis epiſcop⁹
cardin̄.quondā legat⁹ theuthonie generalē
tulerit ſnīam ſuſpēſionis ab officio ⁊ benefi
cio cōtra clericos ſollicitātes moniales cu/
iuſcūqȝ habit⁹.⁊ excōmunicatiōis ꝯtra om/
nes carnaliter eas cognoſcētes. Et dn̄s pa
pa Grego.ix.illā cōfirmauerit.⁊ paucis au/
ctoritatē abſoluēdi tales ꝯceſſerit. timēduz
eſt multos hmōi ſentētijs ligari q̄ nec cogi/
tant ſuꝑ ſe abſolutiōis vel diſpēſatiōis gra/
tia indigere. ⁊ tamē ſic miniſtrāt ⁊ tenēt cu/
ram aiaꝝ ⁊ ꝑcipiūt beneficia eccl'iaſtica ſic li
gati Itē archiepiſcopi ī ſuis cōcilijs.et epi
in ſynodis ſepe ferūt ſentētias cōtra diuer/
ſos exceſſus a quib⁹ ſunt plures clerici non
immunes. Forma ḡ petēdi auctoritatez
ab ep̄is audiēdi ꝯfeſſiones generaliter iſta
poteſt eſſe vel alia equipollēs. Dn̄e vos eſtis
paſtor ouiū xp̄i in hac dyoceſi.⁊ vobis incū
bit ꝓuidere animab⁹ cōmiſſis veſtre ſollici/
tudini ne in aliquo negligant̄. Cū igit̄ pro
ꝑter multitudinē plebiū ⁊ incremēta pecca
torū ⁊ ꝯplexitatē caſuū plebani nō poſſunt
ad plenū om̄ib⁹ expediēdis ſufficere. place/
at vobis vt fratres qui habēt inter nos cō/
feſſionis officiū.auctoritate veſtra ſint adiu
tores eoꝝ.⁊ ſubueniāt in quib⁹ poſſunt eo/
rum inſufficiētie populi ⁊ aliorū requirenti
um in cōfeſſionib⁹ audiēdis.ſaluo iure ipo
rum l' quorūlibet p̄latorū. cum ſpecialit̄ ad
hoc ordo noſter ſit a ſede apoſtolica deſtina
tus. Si vero dignamini nobis aliquid po
teſtatis p̄ter cōmunē curſum d̄ aliquib⁹ ma
iorib⁹ ad vos ſpecialiter ſpectātib⁹ ſuꝑaddē
do cōmittere.ꝓpter illos maxime quib⁹ non
facilis ad vos patet frequēter acceſſus. vel
quib⁹ propter alia negocia ꝑſonaliter inten
dere nō valetis. ſperamus deo eſſe placituz
⁊ proficuū animabus. Inſuper erit veſtri
oneris ſubleuamen. hoc videlicet et hoc et
hoc expreſſis articulis in ſcripto.⁊ ſi poteſt fi
eri ſub eiuſdē epiſcopi ſigillo omnia que cō
ceſſerit reſeruentur.

Explicit tractat⁹ determinans q̄/
re fratres minores predicent ⁊ con
feſſiones audiant.

Epiſtola ſancti Bonauenture.in q̄ man
dat vt fratres ſui ordis caueāt a frequentia
diſcurſuū.ab importunitate q̄ſtuū.a ſūptu/
oſitate edificioꝝ.libroꝝ.veſtiū.ac ciboꝝ. a p̄
dicatione ꝯtra p̄latos corā laycis.⁊ a litigi/
oſa inuaſione ſepulturaꝝ ⁊ teſtamentorum.

In chriſto ſibi ca
riſſimo fratri B.iaucelis ꝓuincie
miſt'o.frat̄ bonauētura ordinis
fratꝝ minoꝝ miſter general' ⁊ ſeru⁹ Salutē
⁊ pacē in dn̄o ſempiternā. Qm̄ ad h̄ potiſſi/
mū inuigilare dz ſollicita cura rectorꝫ.vt in
cōmiſſo ſibi grege meritum ꝟtutꝫ accreſcat.
claudat̄ via vicijs.⁊ det̄ morib⁹ diſciplīa.di
ligēti deliberatōne p̄habita viſū eſt tā mihi
qȝ diffinitorib⁹ capl'i general'.vt miſtris ſin/
gulis aliq̄ ibidē examīata ⁊ diſcuſſa l'ratorie
demādarē.ipoſqȝ ſollicitos redderē ad eos
pot īmū.abuſus tollēdos d̄ medio.q̇bus
ſinceritas religiōis inficit̄.ꝑfectiōis celſitu/
do dep̄mit̄. ⁊ ſanctitatꝫ claritas offuſcatur.
Sane cū euāgelici culmīs obſuata ꝑfectio
acten⁹ ſpectabiles ⁊ amabiles nos mōo red
diderit.oīqȝ fauore ac reuerētia dignos.ecce
iā nūc m'titudie ī ꝓcliua tēdētē. ⁊ remiſſius
agētib⁹ his q̇ p̄ſūt.vicioꝝ q̄dā ſentes cernūt̄
ſuccreſcere.q̄ dū ſacꝝ h̄ venerādūqȝ collegi
um deſpicabile ⁊ onerosū reddūt.ꝓ p'lis ꝯuer
tūt ī ſcādalū.qd̄ cūctꝫ eſſe debuerat ī exēplū.
Nā freq̄ntia diſcurſus ⁊ īportunitas q̄ſt⁹ vi
les nos ⁊ ḡues efficiūt.ꝑ eo videlicz ꝙ dū ꝑ/
uis nolum⁹ eſſe ꝯtēti.⁊ edificia ſūptuoſa co/
namur erigere.vilia ſūmo ſtudio q̄ritantes
nobilia ꝑ incuriā ꝑdim⁹. cū muroꝝ curioſa
ꝯſtructio deſtructiōz pariat aiaꝝ. Perhor/
reo q̄rundā ꝓcaciū audaciā q̄ ꝯ p̄ris nr̄i do
ctrinā corā laicꝫ p̄dicādo in eccl'ia ꝯ p̄latos.
ipoꝝ acta ſuggillādo ꝯſurgūt. nō niſi ſcāda
la.iurgia.⁊ odia ſemināt.⁊ n̄ ſolū ipoꝝ. verū
et̄ dei ꝓuocāt irā.cū diuia ꝯſter lege ſancitū
ne q̇s maledicat ſurdo. nec ponat offendi/
culū corā ceco. Sz ⁊ ſepulturaꝝ ac teſtamē
toꝝ litigioſa ⁊ auida q̄dā īuaſio cū excluſiōe
illoꝝ ad q̄s aiaꝝ cura ſpectare dinoſcit̄.n̄ mo
dicū nos clero toti fec̄ exoſoſ.ſic̄ expiētia do
cēte ꝑcepi⁹.⁊ ipe ſciſſim⁹ p̄ī pōtifex ſūm⁹ dn̄s
clemēs frēs oēs ad cauēdū hmōi pia ꝓuidē
tia ꝑ me voluit ꝯmouere. Hoꝝ āt oīm hāc
puto potiſſimā rōz ⁊ cām ꝙ ea q̄ ꝓuida cura
ꝑ toti⁹ ordis ꝓuidētiā ī generali capl'o ſtatu
unt̄.ꝑuipēdūt̄ a fratrib⁹.⁊ habētur ꝓ nihilo

Nec tamē trāſgreſſores hmōi diſciplina debita caſtigant̄. Sicq; fit diuini ꝑmiſſiōe iudicij. vt ſpernētes modica in maxia decidāt Quia cū diſciplina negligit̄ inſolētie creſcūt ac ꝑ hoc interior negligētia circa exercitatōnem ꝟtutū. exteriꝰ ꝓcedit in ſcandalū ꝑ eoꝝ patentē ruinā q̄ ſtare videbant̄ in ocul' aliorum. Ex q̊ fit vt ſancte religiōis ſplēdor ꝑfulgidꝰ in pallorē degeneret. ſanctitatis pulcritudo ſordeſcat. bone opīonis odor cōputreat. ⁊ nomē dn̄i blaſphemet̄. Ne igitur ſanguis aīaꝝ nō ſolū nr̄e ſollicitudini cōmiſſaꝝ. ſ; etiā oīm que ad lumē ſancte religiōis ꝑ viā ſalutis incedūt. de vr̄is manibꝫ reqͥratur. charitatiſ tue zelū q̄ntū poſſum efficaciori mādato duxi p̄n̄tibꝫ excitandū. adiurās te ꝑ aſperſionē ſanguis crucifixi. ⁊ ꝑ ſtigmata paſſionis eiꝰ. q̄ in ſacro prīs nr̄i corꝑe indubitabili claritate fulſerūt. vt ſicut xp̄i ſeruus fidelis ⁊ prudēs ad p̄fataꝝ extirpatōez peſtiū toto te animi vigore ſuccingas. tota mētis attētiōe inuigiles. totoq; feruore ſpiritus ſuccēdariſ. Et primū quidē ad ſcē orationis ſtudiū frēs tue cure cōmiſſos efficaciter incitās. ad regule ꝓmiſſe obſeruantiaz ſincerā inducas parit̄ ⁊ cōpellas. peſtiferos ⁊ inſolētes nulliꝰ ferēdo faciē euellēs et deſtruēs. diſſipās ⁊ diſperdēs. vl' carcerali māncipando cuſtodie. vel a cōmunitate ſacri collegij expellēdo. iuxta ꝙ pietatiſ ⁊ iuſticie lex expoſcit. ne dū crudeli miſericordia vni mēbro putrido parcit̄. in totiꝰ corꝑis ſoſpitatē putrēs corruptio diffundat̄. Et q̄m pauꝑtas eſt nr̄e religiōis p̄rogatiua ſublimis. ne nobilis hec margarita cōculcāda porciſ viliter exponat̄. diſcurſuū cauſam ⁊ queſtuū; ſumptuoſitatē. ſ. edificioꝝ. librorūq;. veſtiū. ac ciboꝝ ſic ſtudeas amputare ꝙ a ꝓfeſſiōiſ excellētia vite obſeruātia nō diſcordet. Fedū eſt em̄ ꝓphanūq; mendaciū. ſūme pauꝑtatis volūtariū ꝓfeſſorē ſe aſſerere. ⁊ reꝝ penuriā pati nolle. interiꝰ diuitū inſtar affluere. ⁊ exteriꝰ more paupeꝝ mēdicare. Inhibeas etiā fratribꝫ firmiter ⁊ diſtricte. q2 tam diuino q; canonico ꝓhibet̄ impio ne p̄latorum vitā corā populo carpāt. ſ; potiꝰ reuerentiā exhibeāt. nō tm̄ bonis ⁊ modeſtis. verum etiā diſcoliſ. q2 etiā h̄ exigit ſacrū myſteriū chriſtifice vnctōis. Mādes etiā fratribꝫ vniuerſis vt pacē clericoꝝ oīm tā in teſtamētis q; in ſepulturis q̄tū in eis eſt ſic ſtudeāt obſeruare vt nullā habeāt ꝯtra nos occaſionez iuſte q̄rele. ſimulq; ſeculo toti clareſcat ꝙ nō cōmoda reꝝ ſed lucra querimꝰ aīaꝝ. Deniq; q2 his ⁊ alijs deordinatiōibꝫ innumeris ꝑ ſtatuta ordīs via p̄cludit̄. volo vt ꝑ loca fratꝝ ea ſic diligēter ꝯſcribi legi facias ⁊ ſuari. vt ſic̄ ꝓfeſſione ꝟtutū p̄cipui credimur. nequaq; moꝝ icōpoſitōe poſtremi merito cēſeamur. His igit̄ chariſſime frater tā efficaci ſtudio nō ceſſes intēdere ꝙ deꝰ g̃tū habeat. ⁊ ego tue obediētie ꝓmptitudinez ⁊ ſollicitudinis vigilantiā zelūq; ordīs ſacri poſſim nō immerito cōmendare. Et vt hoc melius fiat volo vt p̄ſens ſeries omnibꝫ fratribꝫ tue ꝓuincie ꝑ te vel ꝑ cuſtodes quotiens oportunū fuerit explicetur.

Epiſtola ſcti Bonauēture ad miniſtros ꝓuinciales ⁊ cuſtodes de reformādis fribꝫ ſui ordinis.

In chriſto ſibi cariſſimis miſtris ꝓuincialibꝫ ⁊ cuſtodibꝫ vniuerſ. Frater Bonauētura ordīs eorūdē general' miſter ⁊ ſeruus. Salutē ⁊ pacē q̄ exuꝑat oēm ſenſum. Lic; inſufficiētiā meā ad ferendū onꝰ īpoſitū cognoſcerē manifeſte ꝓpt' debilitatē corꝑis. imꝑfectionē mētis. inexꝑientiā actōnis. ⁊ repugnantiā volūtatiſ. q2 tn̄ duꝝ eſt ꝯ ſtimulum calcitrare tāte ꝯgregatōis ⁊ ſūmi pōtificis. ac ꝑ h̄ ⁊ altiſſimi dei volūtati ꝑtinacit̄ r̄ſiſtēdo. ſarcine g̃ui ⁊ q̄ſi īportabili hūeros ſuppoſui ībecilles. ſperās d̄ adiutorio ꝟtutiſ oīpotētis. ⁊ ꝯfidēs d̄ amminiculo vr̄e ſollicitudinis ī idip̄m. Nā ⁊ ſi ſit īpoſſibile hoī q̄tūcūq; forti induſtrio ⁊ exꝑto totā tāti oneriſ ſarcinā ſuis humeriſ baiulare. ſi tn̄ diuiſa ī ꝑtes ⁊ humeriſ impoſita diuerſoꝝ virilit̄ a q̄libet īportet̄. nō eſt q̄tūcūq; d̄bili capiti horrore q̄dā rei inſolite deſꝑandū. Q̄m igit̄ de vr̄a p̄ſumo induſtria ſollicitudīe ⁊ zeli viuacitate ꝙ ꝓmpti ſitiſ ad extirpādā mala. ꝓmouenda bona. refouēda debilia. ⁊ fortia ꝯſuāda. vidēs me ſpeculatorē datū domui iſrl'. ne ſanguis aīaꝝ d̄ manibꝫ meis reqͥrat̄. cogitaui q̄dā vob̄ breuit' ſcribere. q̄ ꝟbotenꝰ ſi ī caꝑlo generali fuiſſem libētiꝰ enodaſſem. Nūc aūt q2 ꝑicula tꝑm vrgēt ⁊ leſiōes ꝯſciaꝝ. necnō ⁊ ſcādala mūdanoꝝ q̄bꝫ cū ordo deberet eſſe ſcitatiſ totiꝰ ſpeculū ī diuerſ orb̄ ꝑtibꝫ ī tediū ꝟtit̄ ⁊ ꝯtēptū. q̄ mihi d̄ ꝯſilio diſcretoꝝ viſa ſūt corrigēda. nec penitꝰ tacēs nec oīno exꝑmēs

nec noua ſtatuẽs. nec vincula ſupinducens
nec onera graia alligãs aliis ⁊ imponẽs. ſed
tãq̃ annũciator veritatꝭ breuit̃ explico videns
illa nullaten⁹ reticẽda. Sane pquirẽti mihi
cauſas cur ſplẽdor nr̃i ordinis q̃dammõ ob
ſcurat̃. ordo extern⁹ inficit̃. ⁊ nitor cõſciẽtiarꝝ i
teri⁹ õfedat̃. occurrit negociorꝝ ml̃tiplicitas
q̃ pecunia nr̃i ordis paupertati ſup oia inimi
ca auide petit̃. incaute recipit̃. ⁊ incauti⁹ cõ/
trectat̃. Occurrit q̃rundã fratꝝ ocioſitas. q̃
ſentina ẽ oim viciorꝝ. q̃ plurimi cõſopiti mõ/
ſtruoſum q̃ndã ſtatũ int̃ cõtẽplatiuã ⁊ acti/
uã eligẽtes. nõ tã carnaliter q̃ crudelit̃ ſan/
guinẽ comedũt aiarꝝ. Occurrit euagatio
plurimorꝝ. q̃ ꝓpt̃ ſolatiũ ſuorꝝ corporꝝ grauan/
do eos p q̃s trãſeũt. ñ exẽpla p⁹ ſe relinquũt
vite. ſꝫ ſcãdala poti⁹ aiarꝝ. Occurrit iportu/
na petitio q̃ oĩs trãſeũtes p terras adeo ab
horrẽt fratꝝ occurſum. vt eis timeãt q̃ſi p̃/
donibꝫ obuiare. Occurrit edificiorꝝ cõſtru/
ctio ſumptuoſa ⁊ curioſa. q̃ pacẽ fratꝝ inq̃e
tat. amicos grauat. ⁊ hoiꝫ peruerſis iudiciis ml̃
tiplicit̃ nos exponit. Occurrit ml̃tiplicatio
familiaritatũ quã regula nr̃a ꝓhibet. ex q̃ ſu
ſpitiões. infamatiões. ⁊ ſcãdala plĩma oriũt̃
Occurrit iprouida cõmiſſio officiorꝝ. q̃ fra/
tribꝫ nõdũ vſq̃quaq̃ ꝓbatis. nec carne ma
ceratꝭ. nec ſpũ roboratꝭ. iponunt̃ officia vix
portãda. Occurrit etiã ſepultarꝝ ⁊ teſtamẽ/
torꝝ auida q̃dã iuaſio. nõ ſine magna turba
tione cleri. ⁊ maxie ſacerdotũ. Occurrit mu
tatio locorꝝ frequẽs ⁊ ſũptuoſa cũ quadã vi
olentia ⁊ pturbatiõe terrarꝝ. cũ nota incõſtã
tie. nõ ſine p̃iudicio paupertatꝭ. Occurrit tan
dẽ ſumptuoſitas expẽſarꝝ. Nã cũ frẽs paucꝭ
nolint eſſe cõtẽti. ⁊ charitas hoim refrigue/
rit. facti ſum⁹ oĩbꝫ oneroſi. magiſq̃ fiem⁹
in poſterꝝ. niſi remediũ celerit̃ apponat̃. Li/
cet aũt plĩmi reperiant̃ q̃ nõ ſunt culpabiles i
aliq̃ p̃dictorꝝ. tñ oĩs inuoluit h̃ maledictio
niſi a nõ faciẽtibꝫ his q̃ faciũt reſiſtat̃. cũ luce
clari⁹ oĩa ſupradicta i maximũ ⁊ nullo mo
do diſſimulãdũ vergãt nr̃i ordis detrimen
tũ. licet tepidis ⁊ indeuotꝭ ⁊ ſm carnẽ ſapiẽ/
tibꝫ cõſiderãtibꝫ cõſuetudinẽ ⁊ allegãtibꝫ mul
titudinẽ. q̃ſi facilia ⁊ excuſabilia etiã irreme/
diabilia videant̃. Excitet̃ ḡ cordis nr̃i deuo
tio ⁊ feruor ad zelũ. ⁊ eiectꝭ negociatoribꝫ de
domo patrꝭ celeſtis. frẽs oĩes ad oratõis ⁊
deuotiõis ſtudiũ accẽdatꝭ. reſtringatis rece
ptionẽ ml̃titudis. q̃ modis oibꝫ volo q̃ cõ
ſtitutio de receptiõe ſtricte ſeruet̃. Prauas
p̃dictorꝝ viciorꝝ cõſuetudines ⁊ reſecetꝭ. q̃a li
cet videat̃ fratribꝫ graue. req̃rit tñ h̃ pfectio p/
feſſionis nr̃e. requirit tribulatõis incurſus.
req̃rit mũd⁹. Clamat h̃ beat⁹ Franciſc⁹. et
ſanguis xp̃i aſperſus. ⁊ dñs de excelſis. Oci
oſos ſtimuletꝭ ad laborẽ. vagãtes cõpeſcatꝭ
ad quietẽ. iportune petẽtibꝫ iponatis ſilẽtiũ.
intẽtos exaltãdis domibꝫ ꝓfundi⁹ deprimatꝭ
familiaritates q̃rẽtes arceatꝭ ad ſolitudinẽ.
Officia p̃dicatiõis ⁊ cõfeſſionis cũ ml̃to exa
mine iponatis. Cõſtitutiõem de teſtamẽtis
olim factã ⁊ de nouo de ſepulturꝭ faciatꝭ ar
ti⁹ obſeruari. Locorꝝ vero mutatõꝫ nullaten⁹
cõcedatꝭ alicui añ capitulũ generale. Nã de
cõſilio diſcretorꝝ ꝓpter ſcãdala vitãda iuxta
p̃deceſſoris mei mãdatuꝫ hoc mihi reſeruo
diſtricte p obedientiã iubẽdo. vt null⁹ dein/
ceps locũ mutet ſine mea licẽtia ſpeciali. Di
ſcant etiã frẽs modicꝭ eſſe cõtenti. q̃ vehemẽ
ter a ſapiẽtibꝫ ⁊ rõnabilit̃ formidat̃ q̃ opor/
tebit eos modicis eſſe cõtẽtos velint nolint.
Si igit̃ obediẽtes fueritis verbo per epiſtolã
⁊ hoc p viſitatores itellexero. q̃s volo ſup p̃/
dictis corrigẽdis tã in capitibꝫ q̃ in mẽbris
diligenti⁹ vigilare. gratias agã omniũ cõdi/
tori ⁊ vobis. Et ſi aliter quod abſit accide/
rit. indubitãter ſciatis q̃ nullaten⁹ pateret̃
cõſcientia mea p̃dicta ſub ſilẽtio ptranſire.
Licet enim nõ ſit mei propoſiti nouis vos
vinculis innodare. oportet me tamẽ cõſcien
tia compellẽte totis viribꝫ extirpatiõi inten
dere p̃dictorꝝ quaten⁹ vitatis ſcandalis (vt
tenemur regule quã vouim⁹. ſine cui⁹ obſer
uatione ſaluari nõ poſſumus) veritatẽ per/
ſpicaciter videam⁹ ⁊ impleam⁹ profeſſioneꝫ
⁊ totis viribꝫ puritatẽ cuſtodiam⁹. que ipu/
gnat̃ euidenter ex oĩbꝫ ſupradictis. Datũ
pariſi⁹ ⁊c. Hanc autẽ litterã legi in ſingulis
cõuentibꝫ veſtre prouincie faciatis.

Finiunt epiſtole.

Incipit collatio ſancti Bonauenture de
cõtemptu ſeculi.

n Vta ſeptem ſũt
in mũdo q̃ ſi hõ bñ ppẽderet. ⁊
attẽte cõſideraret. facile mũdũ
cõtẽneret vinceret ⁊ fugeret. ⁊ ad
ſeruiẽdũ deo ſe cõferret. Deo eñi
ſeruire regnare ẽ. ſꝫ mũdo ſuire eſt ſuitiũ pde
re. Primũ eſt labor amatores mũdi fatigãs.

Quis em̄ i honoꝛe ſine doloꝛe. In ꝑlatōe ſi
ne tribulatōe. In ſublimitate ſine vanitate
eſſe potīt. Vn̄ dānati i fine dicēt Sapīe. v.
Laſſati ſumꝰ ī via iniq̄tatꝫ ⁊ ꝑditiōis. ābula
uimꝰ vias difficiles Reprobi h̄ fatigāt i de/
ſiderijs. poſtea cruciāt in tormētꝫ. Mag̃ eſt
ꝓinde ſecuritas coꝛdis. nihil hr̄e ꝯcupiſc ſe/
cularꝫ. Nā ſi ad trena adipiſcēda inhiat. ſe/
cuꝝ trāquillūq̄ nullatenꝰ eſſe pt. q2 aut nō
habita ꝯcupiſcit vt habeat. aut adepta me/
tuit ne ꝑdat. Nolite g̃ kmi diligere mōm ne/
q̄ ea q̄ in mūdo ſūt. ſ. delitias ⁊ diuitias. Be
atus hō q̇ ſcit xp̄m ih̄m etiā ſi alia neſcit. In
felix q̇ ſcit oīa alia. illū aūt neſcit. Vn̄ ꝟſus.
Hoc ē neſcire ſine xp̄o plīma ſcire. Si xp̄m
bn̄ ſcis ſatꝫ eſt ſi cetera neſcis. Secūdū ē
negligētia melioꝝ boni ex amoꝛe mōi. Ama
toꝛes em̄ mūdi adeo intēti ⁊ diligētes ſūt cir
ca bōa trena acq̄rēdaq̄ oēs negligūt eterna
Amatoꝛ ei mūdi hꝰ q̄to amplꝰ dei obliui/
ſcit̄. tāto plꝰ a dō derelinquit̄. ⁊ mēs ipiꝰ ob/
dureſcit. Q̄to q̄s mal' adheret. tāto minꝰ in
telligit bona q̄ ꝑdit. Cōtemnētes etiā deū
minime ſentiūt q̄tū ſit mali qd̄ ipi agūt. Sā/
cti eteni viri q2 nihil hꝰ mūdi diligūt. ſꝫ cele/
ſtē pr̄iam appetūt. mag̃ trāq̄llitate viuūt. Hꝰ
aūt mūdi felicitas mag̃ eſt infelitas. O q̄ fe
lix eſt cui datū eſt mōm ꝯtēnere ⁊ xp̄o ſuire
omī libertate melioꝛ ē ſuitꝰ xp̄i. Tertiū
qd̄ nos excitare dꝫ a ꝯtēptu mūdi ⁊ reꝝ tꝑa
liū. eſt vanitas ipaꝝ. leticia ſecl'i vanitas eſt.
Cū mag̃ expectatōe ſperat̄ vt veiat ⁊ nō pōt
teneri cū venerit. Et trāſeūt omīa ⁊ euolāt
oīa ⁊ ſic̄ fumꝰ euaneſcūt. ⁊ ve q̇ amāt talia.
Vn̄ q̇dā. Preterit iſta dieſ. neſcit̄ oꝛigo ſcdī
An laboꝛ an req̄es ſit. trāſit gl'ia mūdi. Ec/
ce mūdꝰ trāſit ⁊ ꝯcupia eius. Quid g̃ vis. an
amare tꝑalia. ⁊ trāſire cū tꝑe. an xp̄m amare
⁊ in etnū viuere. Vn̄ ꝑfecti viri indeſinēter
breuitatē p̄ntꝫ vite reſpiciūt. q̄ſi q̄tidie moꝛi
entes viuūt. ⁊ tāto ſoliciti ad vētura ſe ꝑpa
rāt. q̄to ⁊ nulla eē trāſitoꝛia ſꝑ ex fine pēſant
Immēſū eſt qd̄ ſine termīo ſeq̄t̄. ⁊ paꝝ ē q̇d
q̇d finit̄. Et q̃ veriꝰ ſūma cognoſcūt. eo ſubti
liꝰ terrena deſpiciūt. q2 illumiate mētꝫ ocu/
los ꝯſideratōis i etna figūt. Et iō gaudia p̄
ſentꝫ vite q̄ iniuſti eſtimāt mag̃. ipi deputāt
vt ſtercoꝛa. Et ea q̄ ſecl'i amatoꝛibꝫ cara ſūt.
ipi velut aduerſam rē fugiūt. Alienos ei ſci
unt eſſe a deo q̇bꝫ h̄ ſecl'm ad omē cōmodū
ꝓſperat̄. O gēs ſine ꝯſilio ⁊ ſine prudentia.
Vtinā ſapent ⁊ intelligerēt. ac nouiſſima ꝓ/
uiderēt. Saperēt. dānatoꝝ mltitudinē. ſal
uandoꝝ paucitatē. ⁊ tꝑaliū reꝝ vanitatē In
telligerēt tria. ſ. pctōꝝ multitudinē. bonoꝝ
omiſſionē. ⁊ tꝑis amiſſiōꝫ. Prouiderēt tria.
ſcꝫ moꝛtis ꝑiculū. extremū iudiciū. ⁊ eternū
ſuppliciū. Moꝛs q̄ſi ad oculū demōſtrat eē
ꝯtēnenda q̄cūq̄ in h̄ mūdo ab impijs q̄rūt
ſcꝫ diuitias delitias ⁊ honoꝛes. laboꝛ q̄ren/
tiū diuitias vanꝰ oñdit̄. cū hō nudꝰ ī terraꝫ
reuertit̄. Et laboꝛ deliciaꝝ inutilis ꝓbat̄. quia
coꝛpꝰ nutritū delitijſ. ꝟmibꝫ eſca parat̄. Am
bitio honoꝝ infructuoſa cognoſcit̄. q2 ho/
mo ſub terra ꝯdit̄. ⁊ hoīes ⁊ iumēta vadunt
ſuꝑ eū. Augꝰ. Nolite g̃ chariſſimi diligere
mūdū neq̄ ea q̄ in mūdo ſunt. Dimittamꝰ
h̄ vana ⁊ inania. Cōferamꝰ nos ad ſolā inq̄
ſitionē eoꝝ q̄ finē nō hn̄t. Vita hec miſera ē
moꝛs incerta ſubito obꝛipit. ⁊ poſt h̄ negli/
gēti ſupplicia luēda ſunt. Redite g̃ p̄uarica/
toꝛes ad coꝛ. ⁊ adherete illi q̇ vos fec̄. Sta/
te cū illo ⁊ ſtabitꝫ. Fallax ⁊ vanꝰ eſt mūdꝰ. fi/
nis dubiꝰ. exitꝰ hoꝛribilis. iudex terribilis ⁊
pena infinibil'. Quartū nos a mūdi ꝯtē/
ptu ſollicitās. ē fugacitas gl'ie mūdane. Dū
em̄ libēt̄ ac iocūdiſſime moꝛat̄ hō in mūdo
diuq̄ victuꝝ ſe arbitrat̄. ſubito rapit̄ a moꝛ
te ⁊ aīa ſegregat̄ a coꝛꝑe. ꝑgitq̄ miſerijs ple/
na. tremēs ac dolēs. in regionē penitꝰ igno/
tā. occurſantibꝫ ſibi demonibꝫ ⁊c̄. Vbi ſunt
amatoꝛes huiꝰ ſeculi q̇ an̄ paucos dies no/
biſcū fuer̄t. nihil ex eis remāſit niſi cineres
⁊ ꝟmes. Attēde diligēter q̇ ſunt vl' fuerunt.
Hoīes fuerūt ſic̄ ⁊ tu. comederūt ⁊ biberūt.
duxerūt in bonis dies ſuos. ⁊ i pūcto deſcē/
derūt ad infernū. Hic caro ꝟmibꝫ. illic aīma
ſempiternis deputat̄ incēdijs. Nolite g̃ fra
tres diligere mōm. ſꝫ ſeq̄mi xp̄m q̇ dixit. Re
gnū meū nō eſt de h̄ mūdo. Ad celeſtē pr̄iaꝫ
toto mētis deſiderio ſuſpirate. vt ipam fina
liter ꝯſeq̄mi. Nō ſūt h̄ ꝟa ſolatia. ſꝫ ibi potiꝰ
eſt ꝟa vita. vbi nūq̄ moꝛs timebit̄. Quin
tū qd̄ nos ab amoꝛe mūdi retrahere dꝫ. eſt
ꝑiculū i q̄ ſunt hoīes exiſtētes i mōo. Quid
em̄ faciūt hoīes ſecl'ares ſm ſeculū viuētes
q̄ q̄ implicāt ſe pctīs. ⁊ ꝯfodiūt aīmas ſuas
magnis vulneribꝫ ſuoꝝ pctōꝝ intm̄ q̄ non
pn̄t ea ſentire. Adulteria. fraudes. furta. mē
dacia. ⁊ cūcta mala diffuſa ſunt. A maximo
vſq̄ ad minimū oīs ſequūt̄ auariciā. Vnꝰ
quiſq̄ ad vxoꝛē ꝓximi ſui hiniebat. Quilibꝫ
quō ſubam ſuam faciat ampliorē excogitat
Nullꝰ vel pauci qualiter animā ſuā ſaluent.

O q̄ʒtū exultat nūc diabol⁹. Oēs in ꝓcliuo
viciorꝝ ſūt. Null⁹ vl' pauci ꝯuertūf. cūcta no
bis ſupflua ſūt expēſa. terrenis inhiam⁹. ter
rena ſapim⁹. deū ⁊ ei⁹ mādata ꝯtēnim⁹. terri
bilia iudicia dei audiētes nō obſtupeſcim⁹.
Nolite ḡ k̄mi diligere mōm neq̄ȝ ea q̄ i mū/
do ſūt. q2 iacula diaboli ſunt. ſȝ ſuiam⁹ xp̄o.
Nihil eſt meli⁹ ⁊ vtili⁹ bona vita. Sextū
nos ſollicitās ad fugiēdū de mūdo. eſt mu/
tabilitas rerꝝ tēpaliū. Vn̄ legif quēdā phm
dixiſſe. Qn̄ cogito de pace ⁊ q̄ete. q̄ eſt in cor
de puro. ⁊ de delectatōe q̄ eſt in intellectu de
um ꝯtēplāte de ſecuritate ⁊ de ſpe q̄ eſt i cor
de deū diligēte. tūc iudico ꝙ talibꝫ intēdere
nihil alid eſt q̄ȝ deiformif viuere. Ecc⁹ eſt q̄
aliȷ̄s dedit⁹ eſt. q2 deificū eſt om̄e qđ creatū
eſt. Que eſt illa vita nr̄a niſi curſus ad mor/
tem. ⁊ q̄d eſt viuere niſi diu torq̄ri. Si eniȝ
ſubtiliter pēſef. om̄e qđ agif pena eſt. miſia
eſt. O amatores mūdi ad quē laboratiſ finē.
cur voſmetip̄os affligitis circa nihil. cū cre/
atorē oīm poſſidere valeatiſ. Quid ampl⁹ q̄
ritis. Quid hoī ſufficit cui ꝯditor ip̄e nō ſuf
ficit. O filiȷ̄ hoīm vſq̄ȝ q̄ grauí corde. vt q̄d
diligitiſ vanitatē ⁊ q̄ritis mēdaciū. Nolite di
ligere mūdū neq̄ȝ ea q̄ in mūdo ſunt Quicū
q̄ȝ ḡ vult ad terrā ꝑmiſſiōis ꝑuenire. i. glām
ſupne pr̄ie obtinere. neceſſe eſt vt ꝑ ſ̄gā cru/
cis trāſeat mare rubꝝ. ab egypto intrās de
ſertū. vitā delicioſam ⁊ tenebras pctōꝝ deſe
rens. aſſumat vitā laborioſam ⁊ moriaf cuȝ
xp̄o i cruce pn̄ie. vt ſic i hora mortiſ ſue mere
atur audire illđ dulce ſ̄bū qđ dictū erat la/
troni. Amē dico tibi. hodie mecū eriſ in pa/
radiſo. Septimū ⁊ vltimū qđ nos dȝ cō
peſcere ab amore rerꝝ mūdialiū. ē occultum
vuln⁹ pcti. qđ bona mūdi ſuis amatoribꝫ i/
fligūt. Difficile ei eſt vt inf vanitates ſecl'i q̄ſ
poſit⁹ a viciȷ̄s maneat illibat⁹. ꝓxim⁹ ꝑiculo
diu tut⁹ nō eriſ. Felix ē ḡ illa aīa q̄ hmōi dele
ctatiōibꝫ oblectaf. vbi turpitudine nulla in
q̄naf. ſȝ ſ̄itatiſ ſecuritate purgaf. quē ita dle/
ctat lex dei vt oēs delectatōes laſciuie vicat
Cui ḡ ſapit xp̄s. amar⁹ ē illi mūd⁹. q2 guſta/
to ſpū xp̄i. deſipit oīs caro. Vn̄ btūs Aug⁹.
ad dn̄m. Peto vt oīa mihi amareſcāt. vt tu
ſol⁹ dulciſ aie mee appareas. q̄ es dulcedo ieſ
fabilis ꝑ quā cūcta amara dulcoranf. Tua
eni dulcedo ſtephano lapides torrētis dul/
corauit Tua dulcedo laurētio craticulā dul
cē fec. Pro tua dulcedie ibāt apl'i gaudētes
a ꝯſpectu ꝯſiliȷ̄. q̄m digni ha. ſūt ꝓ no. ie. ꝯtu.
pati. Ibat andreas ſecur⁹ ⁊ gaudēs. q̄m ad
tuā dulcedinē ꝓperabat. Pro hac emēda pel
lē ꝓpriā bartholome⁹ dedit. Pro hac guſtan
da veneni poculū itrepidus iohes potauit.
Hāc vt guſtauit petr⁹ oīm inferiorꝝ oblitus.
clamauit q̄ſi ebri⁹ dicēs Dn̄e bonū eſt nos h
ec. faciam⁹ h tria tabernacl'a. Hic moremur
⁊ ꝯtēplemur. q2 nullo alio idigem⁹. Vnam
ſcintillā dulcedis iſte guſtauit. ⁊ oēm aliam
dulcedinē faſtidiuit. Quid putas dixiſſet ſi
magnā illā dulcedis mltitudineȝ diuitatis
guſtaſſȝ quā abſcōdiſti timētibꝫ te Hāc dul
cedinē tuā ineffabilē ⁊ illa guſtauerat virgo
agatha. de q̄ legim⁹ ꝙ letiſſima ⁊ ḡtulāf ibat
ad carcerē q̄ſi ad epulas iuitata. Hāc vt re/
or ⁊ ip̄e guſtauerat q̄ dicebat. Q̄ȝ mag̃ mlti/
tudo dulcedis tue dn̄e. quā abſcōdiſti timē
tibꝫ te. Et iterꝝ. Guſtate ⁊ videte q̄m ſuauis
eſt dn̄s. Hec Aug⁹. Qui ḡ nihil đ iſta dulce
dine dei guſtat. ſordidari trenis deſideriȷ̄s
nō euitat. Magnū donū đi eſt vicia ⁊ deliti/
as h⁹ mūdi abdicaſſe. Vlulate ḡ miſeri dile
ctores h⁹ mūdi q̄ corp⁹ an̄ tp̄s deſtruitis. et
aīam interficitiſ. Vn̄ infirmitates multe. et
mors tā repētina. niſi ex ciborꝝ nimia copia.
⁊ freq̄nti mlierꝝ vſu. Dū dulcif creditiſ. certe
deluditiſ voſmetip̄os. ꝑ corꝑe obliuiſcimini
aīam. ⁊ ecce corp⁹ ſil' cū aīa an̄ tp̄s deſtruitiſ.
Epulami ⁊ inebriami. nō ei poſt mortē am/
pli⁹ facietiſ. Seminate corruptōȝ ⁊ đ corrupti
one colligatiſ diuinā ſn̄iaȝ quā iuſt⁹ ille iudex
dabit in magno iudicio dei dicēs. Ite ma/
ledicti in ignē eternū. Heu cor lapideum ſi
cū talē tibi cogitas ob hui⁹ mūdi parua ſo/
latia iminere ſn̄iam nō formidas. Sȝ forte
q̄s dicat ꝙ vir qui i peccatiſ vixit toto tp̄e vi
te ſue. i mortiſ articl'o accepta pn̄ia a deo ve/
niā obtinebit. Heu q̄ȝ vana ſuſpicatō ⁊ falſa
meditatio. Raro accidit vt in morte mereaf
diuinā obtinere idulgentiā. qui dū ſan⁹ eſt ⁊
valid⁹ deū offendere nō formidat. Hoc te/
neo. h verꝝ puto. ꝙ ei n̄ bon⁹ ē finis cui ſꝑ fu/
it mala vita. Precioſa ē i ꝯſpectu dn̄i mors
ſcōꝝ ei⁹. ait p̄ſ. mors ſ̄o pctōꝝ peſſima. Noli
te ḡ k̄mi diligere mōm neq̄ȝ ea q̄ i mūdo ſūt
ſȝ fugite đ medio babilōis. Exite đ vr̄ calde
orꝝ. icēdio. ſ. viciorꝝ. Fugite ⁊ ſaluate aīas ve
ſtras. Cōuolate ad vrbes refugiȷ̄. ad loca vi
delicȝ religioſa. vbi poſſitiſ đ p̄teritiſ agere pe
nitētiā. i pn̄ti obtinere grām. ⁊ fiducialif fu/
turā glīam p̄ſtolari.

Explicit collatio de ꝯtēptu ſeculi.

BIBLIOTEKA

Incipiūt exercitia ſcti Bonauenture.

V T in uirtutibuſ

ꝯſerueris oportet te hr̄e exerci
tia ſpūalia quibꝫ aīm tuū occu
pes. qꝛ niſi ſic nō poteris in vᷣ/
tutibꝫ ꝑſeuerare. Primo igiꝉ exercebis te in
orōne. tali mōꝛ tpibꝫ iſtis feruēter. Añ cuiuſ
libet opis vel facti inceptōem dñm iuocabiſ
⁊ modicū orabis cū tali oratiūcula. deꝰ i ad
iutoriū meū intēde. Miſerere mei deus. vel
hmōi. Itē qñcūqꝫ audis campanā ſignare.
orabis vl' qñ audis pulſare orabis. has ora
tiōes feruentꝉ ab intra facies. ⁊ ita facias ꝙ
ſi iuxta alios fuerꝫ. illi nō ꝯſiderēt ꝙ ores.

Secūdū tuū exercitiū erit iſtud. videlicꝫ
vt feruēter ꝓponas qñcūqꝫ audis ſigre cāpa
nā generaliꝉ te emēdare breuiꝉ cuꝫ orōne ꝑ
morulā vniꝰ pr̄ nr̄. Añqꝫ notabile opꝰ faciaſ
breuiꝉ cogitabis q̄liꝉ ꝓpoſuiſti te hr̄e in ꝓoſi
ꝓpoſito. Itē ꝺ mane ſꝑ ꝓponas q̄liꝉ te ꝑ totā
diē velis hr̄e. ⁊ h̄ añqꝫ facꝫ fctā tua extriſeca.
⁊ qñ facꝫ factū aliqꝺ cogitabis breuiꝉ q̄liꝉ ꝓ
poſuiſti. Itē ter vel q̄ter in die ꝓpones feruē
ter ꝯ̄ ſuꝑbiā. Tertiū exercitiū erit ꝺ aliq̄
bono cogitatio. qñ tp̄s vacauerit. Habebiſ
em̄ q̄libet die vnā memoriā ſpālē de q̄ cogi
tabis ſepe ⁊ ad quā curſū habeas. Habebiſ
em̄ dñica die de regno celoꝝ. Feria ſcda de
extremo iudicio. Feria tertia de bñficijs ꝺi.
Feria q̄rta de morte. Feria q̇nta de penis
inferni Feria ſexta de paſſiōe dñi. Sabba
to de dña nr̄a ⁊ pctis ꝓprijs. Paſſiōꝫ tñ dñi
in q̄libꝫ die cū materia diei. ⁊ cū bñficijs dei
habebis Et i q̄libet hora matutinali. ꝓme.
tertie ⁊c̄. de paſſiōe illiꝰ hore cū pauco de ma
teria illiꝰ diei cogitabis. Sic igiꝉ cogitādo.
⁊ tua fctā faciēdo ſpero ꝙ tp̄s ꝯpetēꝉ expen
deſ Quartū exercitiū erit vt q̄tidie te exer
ces i oꝑibꝫ hūilibꝫ ⁊ deſpectꝫ. ſꝑ eligere locū
viliſſimū. ⁊ teip̄ꝫ ex toto corde deſpicere. nul
liuſqꝫ laudis dignū te reputare. ſꝫ totū aſcri
bere ꝺo ſiue lauderꝫ ſiue vituperꝫ ñ curabiſ
Eſto ꝯſiderās teip̄m ⁊ iuenies ꝙ nō es aliq̄
laude dignꝰ. ſꝫ oī opprobrio digniſſimꝰ. Cū
em̄ es iuxta alios habebis te taciturne. vere
cūde ⁊ māſuete. tñ ſic̄ decet. Quintū exer/
citiū erit vt oīa ſiḡ ſuꝑbie deuites. ſ. clamorē
in loq̄ndo. ⁊ ſic ꝺ alijs. Sextū exercitiuꝫ
erit. vt ſepe ꝯſideres i q̇bꝫ te male hēes vbi/
cūqꝫ fuerꝫ ⁊ nō ꝑmittas aliqꝺ ꝑuū viciū trā
ſire nō iudicatū. qꝛ q̇ ꝑua nō reputat i maio
ra ſepe cadit Septimū erit vt p̄cipue vbi
cūqꝫ fuerꝫ oculos tuos cuſtodias. qꝛ ex icu/
ſtodia oculoꝝ infinita mala eueniūt. ꝗ p̄cipue
cuſtodi oculos. Octauū exercitiū ē ꝯſide
rare alioꝝ bona ⁊ nō mala. Cū em̄ viderꝫ ali
quē peccantē. cogitabis ꝙ ſi ip̄e hr̄et tātam
grām a deo ſic̄ tu ip̄e multū feruētiꝰ emēda/
ret ſe q̄ꝫ tu. Si aūt viderꝫ aliquē aliq̄d boni
facere. cogitabis q̄liter poſſes illud imitari.

Nonū exercitiū erit vt oīa q̄ viderꝫ ⁊ audi
eris ab hoībꝫ. ad bonū trahaſ. ⁊ ſic nō ſuſpi
caberꝫ. Decimū exercitiū erit vt ſꝑ vbicū
qꝫ fuerꝫ habeas te morigerate ⁊ cōpoſite ab
extra ne alijs exhibeas malū exēplū. qꝛ exte
rioꝛ icōpoſitō ē ſignū indeuote mētꝰ Un
decimū exercitiū erit vt ſꝑ vbicūqꝫ fueris vi
deas vt illꝺ nō facias cū q̄ alicui poſſis p̄be
re malū exēplū. vl' vñ aliꝰ poſſet ſuſpicari. qꝛ
valde ꝑiculoſū eſt alijs p̄bere malū exēplū.

Duodecimū erit viriliꝉ tēptatōibꝫ reſiſte
re ⁊ a carnalibꝫ te abſtinere ⁊ abſtrahere. qꝛ i
illo ſalꝰ nō eſt. Ultimū erit vt ſꝑ ſtes in ti
more ⁊ hēas te vᷣecūde ⁊ ita cuſtodi te ſolꝰ ſic̄
qñ es cū alijſ. Nā deꝰ oīa vidꝫ q̄ facꝫ. Hec ex
ercitia in cōi inq̄ntū potes facere ſtudebis. ⁊
dñm diligentꝉ rogabis vt velit tibi dare grā
tiam ad faciendū ea. qꝛ ſine ip̄o nihil potes
facere ⁊c̄.

R Edeā ab exterioribꝫ ad iteriora. ab
iterioribꝫ ad ſuꝑiora ꝯſcēdā. vt poſ
ſim cognoſcere vñ venio aut q̄ vado
Quid ſū. ⁊ vñ ſū. vt ita ex cognitiōe mei va/
leā ꝑuenire ad cognitiōꝫ dei. Q̄to nāqꝫ i ꝓ/
pria cognitiōe ꝓficio. tāto ad cognitiōꝫ dei
accedo. Uñ venio. Scdm exteriorē ho/
minē de ꝑentibꝫ illis q̇ me fecerūt. añ dāna/
tū q̄ꝫ natū. pctōres pctōrē in pctō ſuo genue
rūt. ⁊ de pctō nutrierūt. Quid ſum ego. ho
mo ꝺ humore liq̄do. Sū eni in moneta cō
ceptiōis de hūano ſemie ꝯceptꝰ. deinde ſpu
ma illa catha modicū creſcēdo caro facta ē.
poſtea plorās ⁊ eiulās traditꝰ ſum huiꝰ mū/
di exilio. ⁊ ecce iā maioꝛ plenꝰ iniq̄tatibꝫ. Iā
iā p̄ſentaboꝛ añ diſtrictū iudicē. Tūc ꝺꝛ de
me. Ecce homo ⁊ oꝑa eiꝰ. Cogita hec ꝓfun/
dius.

Finiūt tractatꝰ q̄ꝫplurimi ſancti Bo
nauenture de volumine ꝓme partis.
Impreſſi Argentine. Anno domini.
M.cccc.xcv.

Egregium opus ſubtilitate et deuoto exercitio precellens paruorū opuſculorū. doctoris ſeraphici ſancti Bonauenture.

Secunda pars.

KÖNIGL. UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK BERLIN.

BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu im. A. Mickiewicza

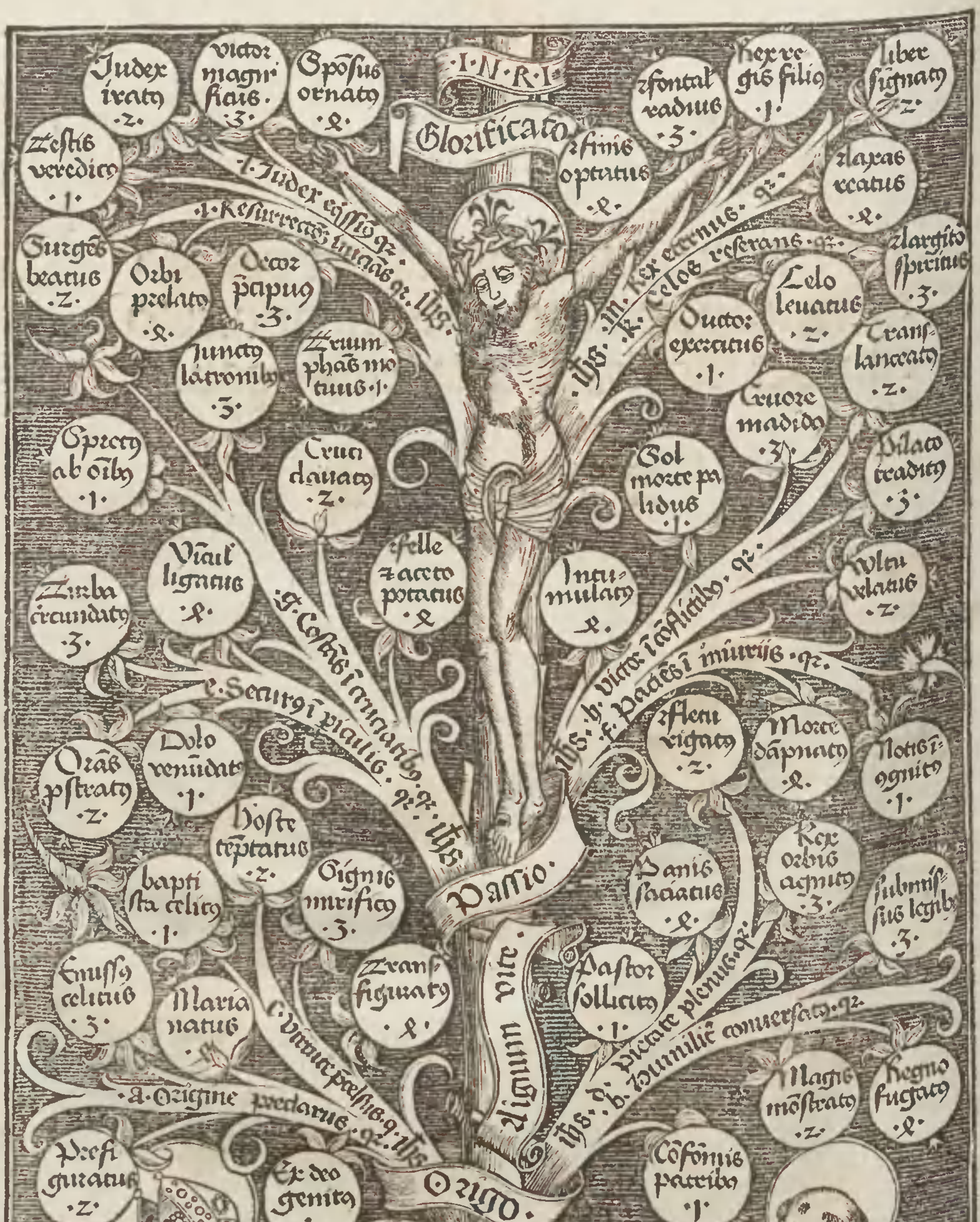
I·N·R·I
Glorificatio
Passio
Origo
Lignum vite
O. crux frutex saluifer9 viuo fonte rigatus.
Cuius flos aromaticus. fructus desideratus.

Pꝛologus.

f

Verat pꝛofecto
equum.⁊ ab om̄ibꝫ mea ſentētia
ↄcedenduꝫ.laudatoꝛio muneri
cōmodatū pollere ingenio p̄ſtare ſciētia.p̄/
lucere eruditiōe ⁊ exercitatiōe.doctiſſimoꝝ
quoqꝫ ⁊ eloquētiſſimoꝝ hoīm facūdiā.atqꝫ
ſummoꝝ phoꝝ in doctrina ⁊ moꝛibꝫ.moꝛ/
talibꝫ cūctis p̄latoꝝ.ꝟtutes optimas ī lucē
ponere conantē voce tum clara ⁊ ſublimi tū
ſonoꝛa ⁊ ꝑiocūda.ſtiloqꝫ elegāti ſuaui ame/
no.vti opoꝛtebit.Quare ſiq̄ mihi ad laudā
dū noīatoꝝ virtutes ⁊ excellentias adiumē
ta vel natura vel diſciplina vl̓ induſtria at/
tuliſſet.in laudibꝫ p̄ſtantis ⁊ ꝑdocti.ꝟtuoſi
viri doctoꝛis ſeraphici.ſancti Bonauentu
re ↄdignitas nulla eſſet. Attamē q̄ꝫ mirifi/
cam animi leticiā afferat cōcupita diu atqꝫ
exoptata ſanctitatꝭ imago. quā coꝛā cerno.
⁊ ſi nō carnalibꝫ artubꝫ ſuſtentatā ſed viuis
⁊ electꝭ doctrinis (licet in moꝛtalibꝫ pellibꝫ
depictā) declarat.illuſtrat.cōmēdat.ſingu/
laris hui⁹ ſcti ſūma ſapientia.clariſſima do
ctrina.exq̄ſitiſſima pꝛudentia.honeſtiſſima
ↄuerſatio.vtpote q̄ nihil temere. nihil incō/
ſulto.ſed om̄ia p rōne ⁊ recto animi iudicio
metit⁹ ſit.oꝛdinauerit ⁊ executiōi debite mā
dauerit. Sapientia q̄ppe in eo claruit.quia
theologie apicibꝫ exactiſſime.nō tam ſtudē
do q̄ꝫ alijs ꝟbo ſcriptoqꝫ tradendo diligen
tiſſimeqꝫ incubuit. Pꝛudētia floꝛuit.q꞉ vni/
uerſali ↄcilio Lugdunenſi p̄ſedit.p̄ficiendi
ſummū pontificē eccl̓ie viduate ꝑtātē acce/
pit.ſui oꝛdinis generalatū pluribꝫ ānis lau
dabiliter tenuit.ac ſancte m̄ris eccl̓ie cardi
nalatū.eccl̓ie p̄latoꝝ electione.⁊ ſūmi ponti
ficis mandato.humilit̓ ſuſcepit ⁊ nobiliter
ↄtinuauit. Cōuerſatio aūt q̄lis fuerit.liber
vite in q̄ indelibiliter ſcript⁹ eſt.oñdit. Atta
men gratiſſima ſua p̄ntia iocundiſſimuſqꝫ
affat⁹.atqꝫ in ſctō ope potētatus. ip̄a re eui/
dentiſſime coꝛā poſita demonſtrarent. ea q̄
nr̄a mens nō ſufficit ſicut nec plene intelli/
gere.ita nec alijs ſcribēdo tradere. Cedant
oīa hec ꝓpoſito nr̄o. doctrine laudē. operuꝫ
ſuoꝝ enumeratiōe in mediū feram⁹. San/
ctiſſimā nempe ſuā doctrinā.⁊ oī laude no/
biliſſimā diſciplinā.⁊ exq̄ſitiſſimā eruditio/
nē is neget q̄ ſue doctrine auditu ⁊ viſu pe/
nitus expers fuerit. Aliū autē neminem cre
do nō ſūme venerari virū tantū.ex cui⁹ oꝛe
nihil pꝛodijt oīno.qd̓ min⁹ ſit quadā miri
fica grauitate exculta q̄ꝫ doctrina. p̄ceptiſqꝫ
bis refertū q̄ tam ad diuīe trinitatꝭ ⁊ vnita
tis totiuſqꝫ nature ſpeculatiuā cognitioneꝫ
q̄ꝫ ad bene beateqꝫ viuēdū et ad oēm hone/
ſtatē dignitatēqꝫ ꝑtinēt. Potiſſime aūt dñe
theologie fidē quā dedit inuiolabilit̓ ſerua
uit.ip̄am ſup candelabꝛū ſtatuēdo. Allect⁹
q̄ppe laude honeſtate ⁊ dignitate h⁹ dñe.co
pioſiſſime operā huic doctrine dedit.quod
opeꝝ ſuoꝝ numer⁹ pleni⁹ oñdit. In pꝛimis
q̄dē ſe offert copia ſcriptoꝝ circa mgr̄m ſen
tentiarū. In q̄bꝫ mirifice.ſumme maieſtatꝭ
thꝛonū in colūna tabernaculū tegente col/
locauit.ameniſſimū toti⁹ creature pꝛatū flo
ribꝫ elegantiſſimaꝝ ſnīaꝝ venuſtādo. ſuaui
tatē q̄ꝫ diuini nectaris.deū hūanatū nobiſ
intelligendū diligendūqꝫ ꝓpoſuit.atqꝫ reme
dia celeſtia mūdo delectabilit̓ ſumēda p̄pa
rauit. Accedit nihilomin⁹ paruoꝝ opuſcu/
loꝛū p̄cioſus oꝛt⁹ ⁊ delectabilis.lilijs valla/
tus celicis cū viola.ſūme ciuitatis pigmēta
rias redolens aromatū areolas. In tantū
ſtupoꝛē ↄuertens ↄtēplantis aciē. vt trenū
inhabitās coꝛpus celeſtia meditet̓.raptuqꝫ
extatico ſubleuat⁹ gratulabūd⁹ illud Apo
calipſis ſepi⁹ replicet. Vidi ciuitatē ſanctaꝫ
hierl̓m ⁊c̄. Hic ſiq̄dē oꝛt⁹ varijs decoꝛat̓ flo
ribꝫ.ſtipat̓ malis. In q̄ armonizat auiū dul
cedo p̄nimia.q̄ vniuerſis odoꝛibꝫ pigmento
rū ſeminat̓.tantoꝝ redolet cariſmatū vber
tate celeſtiū. tot ↄtemplationū. meditatio/
nū ac deuotionū vireſcit floꝛibꝫ. ac moꝛum
excandeſcit lilijs. vt ſupni paradyſi exēplar
p̄ſtantiſſimū effigiet. Quē q̄ diligenti⁹ intra
uerit abyſſum intrat diuinitatꝭ intermine ꝑ
ↄtemplationē altiſſimā.intrat creaturaꝝ in
tima ꝑ ardentiſſime charitatis affluentiaꝫ.
intrat chꝛiſti vulnera ꝑ meditationeꝫ inde/
feſſam. Quid queſo lucet in hui⁹ viri ſapīa
⁊ doctrina niſi multifoꝛmis ſapīa chꝛiſtus
diuinus radi⁹ et caracter p nobis miſſa de
celis. Idcirco hic liber teneat̓ in manibus
ſapoꝛe mellis dulcioꝛ.pigmēti odoꝛibꝫ ſua/
uioꝛ.ſuauiſſimis armonijs melius aurib⁹
nr̄is tinnizat.cui⁹ tactu nr̄a ſopoꝛat̓ intelli
gentia.cui⁹ tanta extat ſubtilitas.ita (vt in
ſummo dicā) q̄ in eo velut in q̄daꝫ ſpeculo
tota appareat.tota reſplendeat.tota noſtris
rep̄ſentet̓ oculis machina mūdialis. nego/
ciatio ſpūalis.⁊ tota cōtēplatio celeſtis. Cū

BIBLIOTEKA GŁÓ... w Poznaniu

ergo doctoris ſeraphici ſancti Bonauētu/
re q̄ttuor ſcripta circa mgr̄m.pnūc ſunt im
preſſure bn̄ficio ſatꝫ mltiplicata.parſq̄ꝫ par
uorū opuſculorū minima indignū ꝓfecto ē
ꝙ hactenꝰ nullus tantā adhibuit diligenti
am vt numerꝰ maior ⁊ copioſior doctrina ⁊
lr̄a in vnū colligeret.et alphabetica tabula
decoraret.qđ ⁊ diuina aſpirante gr̄a h̄ nr̄o
iam tp̄e effectū eſt.Duas etem̄ partes liber
hic recipit.p̄ma parua cōtinet opuſcula.lu/
men intellectꝰ ſcolaſtice q̄dāmō p̄tendētes
licet p̄ncipalit̄ et affectus ſint inflāmatiua.
Scđa parua opuſcula cōtinet q̄ p̄ncipalit̄
(nō quidē ſcolaſtice) affectuꝫ inflāmāt.licet
intellectꝰ ſint ſilr̄ illumīatiua. His aūt ad/
iunctū eſt notabile inuentariū.ſingula cōti
nens dicta.in his duabꝫ partibꝫ ↄtēta. Mi
rū autē nulli videat̄ ſi diffo2mis h̄ inducat̄
ſtilus.cuꝫ diffo2mis adhibeat̄ auditor.nec
indignū cenſeat̄ materiarū diuerſitas. Nō
em̄ om̄ia capiūt om̄es.delectant̄ q̄daꝫ ſtilo
rudi.quidā polito.q̄dā querūt lumē intelle
ctus.quidā ardorē affectus. Ut ḡ oībꝫ ꝓfi/
ceret diuerſum modū in his om̄ibꝫ obſ̄ua
uit.quatiꝰ ⁊ hi q̄ clariꝰ ⁊ hi q̄ obſcurius.hi
qui feruenter introire cupiūt in gaudium
dn̄i.⁊ hi q̄ tepide manuduci q̄runt reperiāt
animi ſui quietē optataꝫ.Om̄ibꝫ ḡ ſcientia
ↄſcientia.deuotione ⁊ ↄtemplatiōe ꝓficere
volentibꝫ hic liber ꝓponitur legēdus.rumi/
nandus.⁊ op̄e cōplendus.ad laudē ⁊ glori/
am verbi incarnati.qđ vir iſte ſanctus ſem/
per vnice dilexit.Cui cū patre ⁊ ſpiritu ſan/
cto ſit laus eterna.Amen.

Sequuntur opuſcula ſecūde partis.

Ignem uenit chri
ſtus mittere in terraꝫ vt arderet.in
dextra nempe dei eſt ignea lex cuiꝰ
eloquiū ignitū eſt vehemēter. cuiꝰ oculi ſūt
ſicut flāma ignis.cuiꝰ p2eco iohānes dictꝰ ē
lucerna ardens ⁊ lucens inſtar helye.Con
ſiderans hec nr̄ euſtachius dn̄s Bonauen
tura.voluit eſſe doctor ardens.ſciens quo/
niā lucere parum eſt ⁊ ſepe vanū ⁊ noxium.
Sortitus eſt idcirco ſc̄m laudē vite ſue pa/
riter ⁊ doctrine nomē ipſe Bonauētura vt
anthonomatice doctor ſeraphicꝰ nominet̄.
Docet hoc in ſpeciali ſuū itinerariū mentꝫ
in deum.cuiꝰ opuſculi. imo op̄is immenſi
laus ſup̄ior eſt ore mortaliū. Hec Gerſon.

In hac aūt ſcđa parte libri ⁊ tractatus ime
diate feruorē ↄtēplatiōis ſapiētes.et hone/
ſtatē moꝝ actionūq̄ꝫ ↄcernētes ponuntur.
Qui auctorē libri feruidū. deuotū moribꝫ
inſignē oſtendūt.Et p̄mo ponunt̄ mores ⁊
vitā actiuā ↄcernentia.ſcđo orōnes.tercio
magis ꝓp̄rie ↄtēplationē ↄcernentia.

Primꝰ ergo liber eſt oratio in merita ſan
cti Bonauēture.in q̄ eximia ſanctitas.do/
ctrine claritas.⁊ miraculoꝝ gl̄ia in parua q̄
dam parte tacta ſunt.

Canoniſatio ſancti Bonauenture vel re
latio in eadem.

Bulla canoniſationis eiuſdem

Speculū diſcipline qđ in hāc formā re
dactū eſt a fratre Bernardo de beſſa ꝓuin/
cie aquitanie. Nā ab ore ſancti Bonauētu/
re fuit ſcriptū ⁊ inordinate relictū. In q̄ ce/
leſtes homies mores diſcerēt.q̄bꝫ ꝓficerēt.
Eſt nempe in eo tanta moꝝ elegantia. vt ſi
q̄s meliꝰ data aliq̄ p̄cepta q̄ſierit. mortalibꝫ
cunctis ꝑluſtratis.celū petere habebit.

Uigintiq̄nq̄ꝫ memorialia.ꝓfectū religio
ſi ⁊ ꝑfectū monſtrantia.in q̄ quidē libro qui
ſe ſedule exercitauerit.ꝑfectionis apicē p2o
culdubio obtinebit.

Uiginti paſſus bonoꝝ religioſoꝝ.in q̄bꝫ
ſpeculū clarū oculis bonoꝝ ꝓponit̄. in q̄ ſo/
lide ac p2oficue ad emendandā vite corru/
ptionē greſſus figi poſſunt.

Epiſtole quedam ſubnectuntur.

Expoſitio orōnis dn̄ice.Que licꝫ ſit bre
uis v̄bo.eſt tn̄ copioſa ſententia.

Tractatꝰ ſup̄ ſalutationē angelicā nota/
biliſſimꝰ.in q̄ ingenio ſummo excellent̄ al/
tiſſime v̄ginis laudē ⁊ gl̄iam exaltauit.

Tractatꝰ de nobilitate ſacramēti eucha
riſtie ⁊ digna p̄paratiōe ad ſuſceptionem.et
meritoriam celebrationem.in quo luculen
tiſſime contenta in hoc venerabili ſacramē
to explicantur.

Tractatus ad idem tendens.

Pſalteriū beate Marie v̄ginis. in quo
initia pſalmoꝝ ⁊ verſuū ſunt eadē vt in pſal
mis aliis.ſubſequētia inde verba beate vir
gini adaptant̄.licet nō oīa initia verſuū in h̄
pſalterio ponant̄.

Corona beate virginis.

Curſus de paſſione domini.

Expoſitio miſſe pulchra vtilis plurimū
atq̄ꝫ ſaluberrima.

Laudiſmus crucis.

Tabula

Soliloquiũ opuſculuʒ vtiq; famoſum.
deuotũ ⁊ acutũ. in q̄ ſi quis ꝯtemplationis
lumen. ⁊ caritatis ignẽ fouere voluerit. ma/
teriã copioſam inueniet.

Itinerarius mentis in deũ. queʒ in opu
ſculis prime partis Gerſon laude ampliſſi
ma in celũ vſq; vexit.

Itinerarius mẽtis in ꝓximũ qui paruũ
bonũ dicit̃ ſiue regimen ꝯſcīe. Qui quanti
precij ſit breui ſtilo ſufficiẽt̃ explicari vt au/
tumo nõ poſſet. Nã ſi quis ſeip̄m cognoſce
re voluerit ⁊ ꝓximo laudabilit̃ ⁊ meritorie
conuiuere. hunc librũ ſtudeat memorit̃ re/
tinere. ⁊ opere exercere.

De ſeptem itineribꝫ eternitatꝭ liber vtiq;
magne vtilitatis ⁊ religioſis deuotis acco
modatiſſimus.

Optimus tractatus de quattuor virtu
tibus cardinalibꝫ.

Myſtica theologia. Que licet heinrico
de palma aſcribat̃ Bonauentura tñ a plu/
ribꝫ eius autor aſſerit̃.

Nam idẽ frater heinricꝰ aliã priꝰ confece
rat ⁊ q̄ſi eandẽ materiã tractauerat. ſed lon
ge alio ſtilo. ꝓpter qꝺ ſibi hec myſtica theolo
gia aſcripta fuit.

Faſcicularius deuotus. in quo faſcicu/
lus myrrhe vberibꝫ ſponſe interponit̃. qui
bus ⁊ virtutũ ⁊ cõpaſſiõis ad chriſti vulne
ra cumulus auget̃.

De ſeptem gradibꝫ cõtemplationis. in q̄
om̄is ꝑfectiõis initiũ ꝑfectꝰ ⁊ ſtatus ſubtili
narratione. ingenioſo ꝓceſſu. et directa via
delectabiliter docent̃.

De quinq; feſtiuitatibꝫ pueri ieſu. In quo
docet̃ quõ ſenſibilia ſint ad intelligibilia re
ferenda. ⁊ quõ ex corꝑalibꝫ ſint ſpũalia elici
enda. quõ etiã om̄is corꝑalis chriſti actio ẽ
noſtra ⁊ temꝑalis ⁊ eterna. corꝑalis ⁊ ſpiri/
tualis inſtructio.

Eccleſiaſtica hierarchia. in qua ꝯtempla
tionis gl̃ia pleniꝰ demonſtrat̃.

Meditationes de vita. morte ⁊ reſurre/
ctione ieſu chriſti. nõ tam deuote q̄ delecta
biles. in q̄ tractatu doctrine mirabiles ⁊ cõ
templationes ſuauiſſime cunctis gaudiuʒ
pariunt inſpicientibꝫ.

Meditationes hebdomadales. in q̄ tra
ctatu ſingul̾ diebꝫ ſpeciales adaptant̃ ma/
terie ꝯtẽplande. quatinꝰ tp̄e optime dedu/
cto ꝑpetuã ſedẽ hõ merceт̃ in celis.

Meditationes de ſeptem verbis domi
ni multũ deuote.

Philomena aptata paſſioni dñi ꝑ ſepteʒ
horas canonicas.

De vicijs ⁊ eorũ remedijs.

Remediũ defectuũ religioſi.

De ꝑfectione vite.

Laus beate virginis.

Pſalteriũ minꝰ ſiue tres q̄nq̄gene.

Declaratio terminoꝝ theologie.

Summa de eſſentia ⁊ inuiſibilitate ⁊ im/
menſitate dei.

Amatoriũ. Qui liber cordialis. cordatꝭ
viris ſolis conuenit. Nulli em̄ medullaʒ in
eo ſugũt. niſi deus cordis vim tribuerit in/
trandi.

Sermones de decem p̄ceptis.

Libellus apologeticus.

Lignum vite cuius ſubtilitas. cõmodi/
tas. ⁊ vtilitas inter cuncta ſua opera non in
fimum locũ tenet. cuius ⁊ deſcriptio hic in
principio apparet. ⁊ eccleſie auctoritas ip̄m
vite lignum nobiliſſimum declarat. Cun/
ctis quippe p̄rogatiuis huiꝰ ſancti poſt ha/
bitis. in ſpeciale inſigne. arborẽ hunc eideʒ
ſancto tribuit.

De ſex alis cherubin cũ figura.

De ſex alis ſeraphin. Hic vltimo ponit̃
q̄uatinus alis ſeraphin ſubuecti. celoꝝ ſub
limia penetremus. Et ne diem totã in enu
meratione hac terram. ſunt et alia ſua opu/
ſcula in hoc opere inuenienda.

Quicunq; ergo proficere cupit. huius li
bri participem ſe faciat. adipiſcetur nempe
ſcientie vbertatem. gratie plenitudinem. et
glorie ſublimitatem. ſi opere cõpleuerit qꝺ
in libris habebit ⁊c̃.

Incipit inuentariũ ſiue tabula notabili/
oꝛa pũcta ſcđe partꝫ opuſculoꝝ ſancti Bo/
nauenture doctoꝛis ſeraphici ꝯtinens.pce
dens p numerũ folioꝝ.

a Bſtinentie pꝛe/
conia ponunꝰ.folio.ccl.
Abſtinẽtia eſt ẋpanda ſi eſt con
tra voluntatẽ p̄lati.ccl.
Abſtinentia eſt ẋpanda ſi eſt cum notabili
ſcandalo ſocioꝝ.ibidẽ.
Abſtinentia eſt ẋpanda ſi eſt vltra poſſibi/
litatẽ coꝛpis.ibidem.
Abſtinentie qualitas ⁊ modus ponitur.fo
lio.ccl.cclj.
Abſtinentia aliqñ decipit.ccl.cclj.
Abſtinentia quid ſit.ccl.
Abutitur pctõꝛ quinq̃ rebꝫ.fo.l.
Accidia eſt multũ fugienda.xlv.
Accidia quid ſit.cxxvij.cclxxxij.cxcix.
Accidia eſt cauſa trium.cxxvij.
Que ſint meditanda circa accidiã.ibidẽ.
Accidia habet tres ſpecies.cclxxxvi.
Accidie ſunt plura remedia.cclxxxvi.cxcix.
Actionis bone effectꝰ ponunꝰ.xlvij.
Actio iudicis ⁊ doctoꝛis differũt.cccxxvi.
Agenda publice ſepius debent in occulto
vſitari.xxviij.
Actꝰ bonitas naturalꝭ vnde ſit.cxxxviij.
Actus bonitas moꝛalis vñ ſit.
Actꝰ bonitas meritoꝛia vñ ſit. ibidẽ.
Actus malicia vnde ſit.
Actiua vita debet ſeruire vite contemplati
ue.folio.lij.
Adherere deo q̃ꝫ neceſſariũ ſit.cxxxij.
Que adherentia ſit neceſſaria.ibidẽ.
Adherẽtibꝫ deo tria documẽta dãꝰ.ccxxxv
Adulatio quale viciũ ſit.xlviij.
Adulatio quid ſit.ccclj.
Adulatoꝛes ⁊ detractoꝛes ad conſilia non
recipiãꝰ.cccxlviij.
Aeromantia quid ſit.ccclj.
Affectꝰ inuidie q̃re ſit hoĩ datꝰ.cclxxxij.
Affectꝰ ire q̃re ſit homi datꝰ.ibidẽ.
Affectꝰ triſticie q̃re ſit homi datꝰ.cclxxxiij.
Affectꝰ auaricie q̃re ſit homi datꝰ.ibidẽ.
Affectꝰ victualiũ q̃re ſit hoĩ datꝰ.
Affectꝰ gaudij q̃re ſit hoĩ datꝰ.
Affectꝰ dilectõis q̃re ſit hoĩ datꝰ. ibidẽ.
Affectꝰ ſpei q̃re ſit homi datꝰ.
Affectꝰ timoꝛꝭ q̃re ſit homi datꝰ.
Affectꝰ pudoꝛis q̃re ſit hoĩ datꝰ.
Affectus quid ſit.folio.clij.
Affectus naturalis quid ſit..clij.cliij.
Affectus carnalis quid ſit.clij.
Affectus officialis q̇d ſit.ibidẽ.
Affectus rationalis quid ſit.fo.cliij.
Affectus ſpũalis quid ſit.
Affectꝰ q̇nq̃ꝫ quõ differãt.
Affectus eſt triplex.
Affectus q̇libet vnde oꝛianꝰ.
Affectio caritatiua q̇d ſit.
Affectio eſt triplex. ibidem.
Affectio q̃libet quid ſit.
Affectio triplex quid cauſat.
Affectus triplex quõ differat a ſe.
Affectio triplex quõ differat a ſe.
Ale cherubin ſex quid ſignificent. cccxxxix.
⁊ duobꝫ folijs ſequẽtibꝫ.
Ale ſeraphin q̇d ſignificent.cxix.
Ale ſex ſeraphin quid ſignificent ⁊ que ſint.
fo.cccxlj.vſq̃ꝫ in finẽ.
Alphabetum paruum boni monachi poni
tur.fo.clxxij.clxxiij.
Alphabetũ religioſoꝝ ponĩꝰ.clxxiij.
Amen tenẽꝰ tripliciter.liiij.
Amicicia quid ſit.ccclj.
Amoꝛ quid ſit.ccciij.
Amans tranſfoꝛmaꝰ in amatũ.cccvij.
Amoꝛis argumentũ qđ ſit.ibidẽ.
Amare deum ꝓpter tempoꝛalia eſt deo con
tumelia.fo.cccvij.
Amoꝛ dei ad homines qualis ⁊ quantꝰ ſit.
fo.cccvij.cccviij.cccxv.
Amoꝛ ſpiritualis participatione ampliaꝰ.
folio.cccviij.
Amoꝛis effectus quis ſit et eius ſufficien/
tia.ibidem.
Amoꝛem dei et pꝛoximi quid nutriat.fo/
lio.cccxj.
Amoꝛ ſolus de deo triumphat. folio.cccxj.
cccxij.
Amoꝛ eſt multiplex.clij.
Amoꝛ increatꝰ quid ſit.
Amoꝛ creatus quid ſit.
Amoꝛ naturalis quid ſit.
Amoꝛ aĩalis quid ſit. ibidẽ.
Amoꝛ intellectualis quid ſit.
Amoꝛ angelicus quid ſit.
Amoꝛ abſolute quid ſit.
Amoꝛ quoꝛum ſit.clv.
Amoꝛ incõpabilis q̇d ſit.ibidẽ.
Amoꝛ incõtaminabilis q̇d ſit.clv.clvj.

Tabula

Amoꝛ infatigabilis q̄d ſit.fo.clv.clvj.
Amoꝛ inſepabilis q̄d ſit.clv.clvi
Amoꝛ inſupabilis quid ſit.clv.clvj.
Amoꝛ inſatiabilis quid ſit.clv.clvi.
Amoꝛ violent⁹ quid ſit.clvij.
Amoꝛ aliq̄s inducit languoꝛē.clv.
Quis amoꝛ inducat languoꝛē.ibidē.
Amoꝛis violenti prim⁹ gradus eſt neceſſa/
rio vulnerare.fo.clvj.
Amoꝛis violenti ſecūd⁹ gradus eſt neceſ/
ſario ligare.ibidē.
Amoꝛis violenti tercius gradus eſt tm̄ de
um diligere.fo.clvij.
Amoꝛis violēti q̄rtus gradus eſt nihil poſ
ſe ſatiſfacere deſiderio.ibidē.
Amoꝛ ſeraphic⁹ quis ſit.ibidē.
Amoꝛ angeloꝝ q̄ntū excedat nr̄m.clvij.
Amoꝛ ſeraphic⁹ hꝫ q̄nq; grad⁹.clvij.clviij.
Amoꝛ ſeraphicus habet ꝙ ſit ſemper mo/
bilis.ibidem.
Amoꝛ ſeraphic⁹ eſt inceſſabil'.clviij.
Amoꝛ ſeraphic⁹ eſt calid⁹ ꝛ q̄re.ibidē.
Amoꝛ ſeraphicus eſt acutus et quare.fo/
lio.clviij.clix.
Amoꝛ ſeraphicus eſt ſuperferuidus.ꝛ qua
re.folio.clix.
Amoꝛis ſupferuidū q̄d ſit.cxxxv.clv.
Amoꝛis acumen quid ſit.fo.cxxxv.
Amoꝛis ſemp mobile q̄d ſit.clviij.
Amoꝛis inceſſabile q̄d ſit.ibidē.
Amoꝛis calidū q̄d ſit.clix.
Amoꝛis acutum quid ſit.
Amare deū quid ſit. ibidem.
Amoꝛis foꝛtitudo q̄nta ſit.
Amoꝛis diuini effect⁹ qui ſint.fo.cxxxvij.
Amoꝛ ꝫ vnionē neceſſario petit aīa.clxxvj.
Amoꝛ eſt triplex.cxxx.
Quid ſit quilibet.cxxx.
Anagogia quid ſit.clxxvi.
Anagogia eſt triplex.ibidē.
Anagogia ꝑ quid acq̄rat'.clxxvij.
Angelus capitur quādoq; ꝓꝓꝛie.quandoq;
methaphoꝛice.fo.ccv.
Angelus capitur ꝑ chꝛiſto.
Angelus capit' ꝑ iuſto viro.
Angelus capit' ꝑ gratia vel ꝟtute.
Quare angelus capit' ꝑ chꝛiſto. ibidē.
Angelus mittit' ꝛ mittit.
Angelus purgat ꝛ purgatur.
Angelus illuminat ꝛ illuminat'.
Angelus ꝑficit ꝛ ꝑficitur.
Angelus eſt medi⁹ int' deū ꝛ hoīes.
Angelus capitur pꝛo iuſto pꝛopter ſeptem
rationes.folio.ccvj.
Angelus capit' pꝛo virtute vel gratia ꝓpter
ſeptē rōnes.ccvj.ccvij.
Angeloꝝ agmina ſunt nr̄a exēplaria.ccvij.
Angeli ſeraphin ſūt inflammatiui.fo.ccvij.
ꝛ.ccviij.
Angeli ſeraphin ſunt in ſe mobiles ꝛ alioꝝ
motiui.ccvij.ccviij.
Angeli ſeraphin ſunt acuti et penetratiui.
folio.ccvij.ccviij.
Angeli ſeraphin ſunt reductiui inferioꝛuꝫ.
folio.ccvij.ccviij.
Angeli ſeraphin ſūt exemplificatiui.fo.cc/
vij.ccviij.
Angeli ſeraphin ſunt holocauſti purgati/
ui.fo.ccvij.ccviij.
Angeli ſeraphin ſūt illumīatiui.ccvij.ccviij.
Angeli ſeraphin ſignificāt religioſos ꝓpter
nouem rōnes.ccviij.
Quare duo ſeraphin fuerūt in templo.ibi/
dem.
Angeli duo ſeraphin q̄re ſtabāt.ibidē.
Angeli duo ſeraphin quare ſex alas habe/
bant.ibidē.
Angeli duo ſeraphin quare velabant faciē
ꝛ pedes.fo.ccviij.ccix.
Angeli duo ſeraphin quare volabant.folio
ccviij.ccix.
Angl'i duo ſeraphin quare iugiter deū lau
dabant.ccviij.ccix.
Angeli duo ſeraphin quare labia yſaie mū
dabant.ccviij.ccix.
Seraphin quō interp̄tet'.ccvij.
Angelis cherubin cōparant' iuſti.ccix.
Cherubin quō interp̄tet'.ibidē.
Angeli cherubin ſunt deiuidi.ccix.ccx.
Angeli cherubin ſunt luminis diuini ſuſce
ptiui.ccix.ccx.
Angeli cherubin ſunt ſapientie cōmunica
tiui.ccix.ccx.
Angeli cherubin ſunt diuine quietis ꝑpa/
ratiui.ccix.ccx.
Angeli cherubin ſunt ſapientie dei circuiti
ui.folio.ccix.ccx.
Angeli cherubin ſunt deifico alimento re/
pleti.ccix.ccx.
Angeli cherubin ſunt in dextera collocati.
folio.ccix.ccx.
Angeli cherubin ſunt inferioꝛū excitatiui.
fo.ccix.ccx.
Angeli cherubin ſunt diuine voluntatis

manifeſtatiuꝰ.folio.ccix..ccx.
Angeli cherubin ſūt paradyſi cuſtodes.folio.ccix.ccx.
Angelis cherubin cōparant religioſi.ibidē.
Angeli throni qui ſint.ibidē.
Angeli throni in quo ordine ꝛ qua hierarchia ſint.ibidē
Angeloꝝ thronoꝝ ꝓprietates q̄ ſint.ibideꝫ.
Angelorum thronorū proprietates conueniunt viris iuſtis.ccx.
Angl'i throni ſunt throni vl' ſedes dei.ccx.
Angeli throni ſunt gēmei.ibidē.
Angeli throni ſunt ſaphirei ꝛ q̄re.ibidē.
Angeli throni ſunt ſmaragdinei ꝛquare.folio.ccx.
Angeli throni ſunt ia ſpidei ꝛ q̄re.
Angeli throni ſunt nubei.
Angeli throni ſunt q̄ſi aurei. ibidē.
Angeli throni ſunt ſiderei.ꝛ q̄re.
Angeli throni ſunt cōpacti.ꝛ q̄re.
Angeli throni ſunt ab ignominioſa ſubiectione liberi.ccx.
Angeli throni ſunt deiferi.ibidē.
Angeli throni ſunt diuini ſuꝑaduentus ſuſceptiui.fo.ccxi.
Angeli throni ſunt deo ſponte ſubiecti.folio.ccxi.
Angelorū trium primorū ordinū nomina ſonant in dominiū.ccxi.
Angeloꝝ dn̄ationū noiatio vn̄ ſit.ibidē.
Angeli dn̄atiōes ſignificāt p̄latos ꝓpter clericalis auctis libertatē.ccxi.
Angeli dn̄atiōes ſignificāt p̄latos ꝓpter p̄eſſendi modū.ibidē.
Angeli dn̄atiōes ſignificāt p̄latos ꝓpt' clericorū celeſtē intentionē.ibidē.
Angeli dn̄atiōes ſignificāt clericos ꝓpter officij liberalitatē.ibidē.
Angeli dn̄atiōes ſignificāt religioſos ꝓpter moꝝ ad ſeculares diſparitatē ibidē.
Angeli dn̄atiōes ſignificāt p̄latos ꝓpter ſtatus dn̄abilitatē.ibidē.
Angeli dn̄atiōes ſignificāt clericos ꝓpt' ſtabilē immutabilitatē.fo.ccxi.ccxij.
Angeli ꝟtutes ſignificāt p̄latos.ccxij.
Angeli virtutes ſunt diuine iuſticie executores.ibidem.
Angeli ꝟtutes ſūt iuſticie defenſores.ccxij.
Angeli virtutes ſunt diuine ſapientie imitatiui.ibidē.
Angelis p̄ncipatibꝫ q̄ aſſiſtent.ccxiij.
Arcbangelis q̄ aſſiſtent.fo.ccxiij.ccxiiij
Angelis qui aſſimilent.fo.ccxiij.
Angeli principatꝰ quid ſint.ibidē.
Angel' p̄ncipatibꝫ aſſimilant ſubditi ꝓpt' voluntariā impati impletionē.ccxiiij.
Angeli principatꝰ quō deo reuerentiam exhibeant.ibidē.
Angeli principatꝰ quō diuinā poteſtatē recognoſcant.ibidē.
Augeli principatꝰ quō verā habeant libertatem.ibidem.
Angeli principatus quomō ſuꝑiorībꝫ obediant.ibidem.
Angeli principatus quomō diuinā dilectionē oſtendāt.ccxiiij.
Archangeli qui ſint.
Archangeli vnde dicant. ibidē.
Archangelis ꝯtinētes aſſimilant.
Archangeli h̄nt puritatē.
Archangeli h̄nt officij dignitatē.ccxv.
Archangeli h̄nt vnificā ſimplicitatē.ibidē.
Archangeli habent ſingulareꝫ familiaritatem.ibidē.
Angeli quid ſint.fo.ccxv.ccci.
Angelus quale nomen ſit.ccxv.
Angeli animalibꝫ ſanctis ſuas ꝑfectiōes cōmunicant.ccxvi.
Angeli nō dependent a materia.ibidē
Angeli ſibi conformibꝫ familiarius appropinquant.ibidē.
Angeli ſubito operant. ibidē.
Angeli vniformiter ꝑmanēt.
Angl'i ꝟtute motiua in deū ſꝑ ꝓcedūt.
Angeli ſꝑ indefeſſe deo obediūt.
Angeli miſſi ad actus cōtrarios nō ſunt in mente ꝯtrarij.ccxvi.
Angl'i merita ſingl'oꝝ ad deū deferūt.ibiđ.
Angeli dicuntur celum propter nature puritatem.ibidē.
Angeli dicunt celū ꝓpter ſoliditatē.ccxvij.
Angeli dicunt celū ꝓpt' ſubtilitatē.ibidē.
Angeli dicuntur celum propter virtuoſam quantitatē.ccxvj.
Angeli dicuntur celum propter lucis claritatem.ibidem.
Angeli dicunt celū ꝓpter ſpericitatē. ibidē.
Angeli dicunt celū ꝓpter dignitatē.ibidē.
Angeli dicunt celum propter continentiā oīm inferiorū.ibidē.
Angeli dicuntur celum propter ordinationem inferioꝝ.ibidē.
Angelici ſpiritꝰ ſepius ſupplicarunt pro aduentu xp̄i.fo.ccxxxi.

Tabula

Modus quo angeli ꝓ aduentu christi ſup plicarũt ponit̃.fo.ccxxvj.
Angeli nr̃i ꝙ̃ fideliť nob̃ ſuiãt.ccx.vij.
Angelis q̃ntas gr̃as debemꝰ.ibidẽ.
Anie rõnalis dignitas q̃nta ſit.cv.
Anie appetitus quantꝰ ſit.
Anie appetitus quid ſit.
Anie appetitꝰ ad quid ſit.
Anie habitaculũ q̃ntũ deꝰ appetat.
Ania vtrũ ſatiari poſſit. ibidẽ.
Anie quid deꝰ dederit.
Anie doctores oſtendunť.
Anie ſeruitores qui ſint.
Anie ſeruitores quõ ſeruiãt.
Anime excellentia ſuper omnes creaturas oſtendiť.fo.cv.
Anime amor ꝙ̃ vane aliquando proſtitua/tur.ibidem.
Anime abuſus enumeranť.fo.cvj.
Anie ꝓpria cognitio neceſſaria eſt.
Anie ꝓpria cognitio q̃t bona faciat.
Ania ex cognitõe veri hũiliať.
Anie vicioſa exprobratio.
Anie increpatio poniť ꝑ tp̃is ꝑditõe.
Anima ꝑ que decipiať. ibidẽ.
Ania in delicijs plura timet.
Ania quõ ſtimulať ad bonũ.
Ania quõ ꝑ ſenſibilia decipiať.
Ania vicioſa etiã a deo viſitať.
Amplexꝰ xp̃i quid ꝯferat anie.
Anima ꝙ̃ delectabiliter oſculeť chriſtũ vel a chriſto.fo.cvi.cvij.
Anime hoſtis q̇s ſit.folio.cvij.
Ania quõ impugneť a carne.ibidẽ.
Ania quõ libereť a carne.ibidẽ.
Anima quomodo debeat cogitare nobili/tatem ſuam.cvij.
Ania quõ debeat cogitare vicia ſua.
Anie q̇d ꝯferat hec cogitatio.
Ania quõ ſit inter ſpinas.
Anime ſpine que ſint. ibidẽ
Anime inimicꝰ eſt mũdus.
Anime inimicꝰ eſt diabolus.
Ania quõ impugneť a diabolo.
Ania quõ pctã ſua cognoſcat.
Anie maloꝝ cauſa que ſit.
Ania vtrũ ſufficienter poſſit per ſe ſua ma/la deplorare.cvij.
Ania quẽ offendat peccãdo.ibidẽ.
Ania quõ recõcilieť offenſis.fo.cvij.cviij.
Ania quid polluat ꝑ pctm̃ ⁊c̃.cviij.
Ania vtꝝ aliq̇d boni ꝯſequať ex pctõ.cviij.
Ania vnde audeat inuocare ſctõs.fo.cviij.
Ania quõ ſit formata ꝑ naturã.cix.
Ania quõ ſit deformata ꝑ culpã.ibidẽ.
Anima quomõ ſit reformata ꝑ gratiam.fo lio.cvj.cvij.cviij.cix.
Anima debet contemplari ſuam formatio nem.cviij.
Ania dꝫ ꝯtẽplari ſuã deformationẽ.
Aia dꝫ ꝯtẽplari ſuã reformationẽ.
Aia dꝫ ꝯtẽplari dinã clemẽtiã ibidẽ.
Ania dꝫ ꝯtẽplari diuinã ſapiam.
Ania dꝫ ꝯtẽplari diuinã potentiã.
Anima dꝫ cõtẽplari beneficium redempti onis.folio.cviij.
Anima debet contemplari myſterium paſ ſionis.ibidẽ.
Anima debet contemplari quantuꝫ deus aniam diligat.cviij.cix.
Anima debet ſumme fugere vicium ingra/titudinis.cix.
Anie ingratitudo q̃t mala opeť.ibidẽ.
Anie bñficia recepta q̃ ⁊ q̃t ſint.cx.
Anima totam vitã ſuã teneť deo.
Anima quõ a deo inuiteť.
Animã deꝰ multo tp̃e expectat.
Anime electio que ſit.
Anime ꝑelectio que ſit.
Anime deus dedit ſeptem.
Anime q̃re xp̃s ſit amabilis.
Ania quõ debeat deũ dilgere. ibidem.
Ania nõ poteſt ſine amore eſſe.
Ania dꝫ diligere deũ pr̃em fortiť.
Ania dꝫ diligere deũ filiũ ſapienť.
Ania dꝫ diligere deũ ſpm̃ſctm̃ dulciť.
Aniam diligere fortiter q̇d ſit.
Aiam diligere ſapienť q̇d ſit.
Aiam diligere dulciť quid ſit.
Aia nõ põt beatificari ſine caritate.
Ania q̇d amet cũ deũ amat.
Animus iunctus temporalibꝰ rebus ami/cicia eſt miſer.fo.cx.
Animꝰ iunctꝰ deo amicicia ẽ btũs.
Animꝰ quõ iũgať amori etno.
Animꝰ quõ diſiũgať ab amore etno.
Aie q̇d ꝯferat ꝯtẽplari mũdũ iſtũ. ibidẽ.
Aia quõ poſſit deſpicere mõm iſtũ.
Aia deſiderãs ꝑeſſe eſt filiis diabolo.
Animꝰ infimus ⁊ gradus ſummus eſt res monſtruoſa.fo.cxj.
Ania quõ debeat derelinq̃re amicos.cxi.
Anima verius eſt vbi amat ꝙ̃ vbi animat. folio.cxi.cxij.

A 1

Anie cõſolatio que ſit.fo.cxj.cxij
Anie cõſolatio quid ſit.cxj.cxij.
Ania quõ acq̇rat ſpũalẽ ɔſolationẽ.cxij.
Anie ɔſolatio q̃ꝫ nobilis ſit.ibidẽ.
Anie ɔſolationẽ q̇s cognoſcat.ibidẽ.
Anima volens conſolari debet eſſe depu/
rata.fo.cxij.
Anima volens conſolari debet eſſe exerci/
tata.ibidem.
Anima debet eſſe eleuata.
Anima quõ depuret. ibidẽ.
Anima quomõ eleuetur.
Ania quõ exercitet.fo.cxij.cxiij.
Aie ebrietas quid ſit.cxiij.
Anie ebrietas q̃ꝫ nobilis ſit.
Anie repulſio deſolatoria q̇d ſit.
Anie repulſio deſolatoria q̃re fiat.
Ania quõ fiat ſocia angeloꝝ. ibidẽ.
Ania quõ fiat ſocia oĩm electoꝝ.
Ania dꝫ ɔtemplari inferiora.
Que ſint illa inferiora.
Anima debet purgare intellectuꝫ a tribus.
folio.cxv.
Ania debet purgare affectũ a tribꝫ.
Aie gaudiũ ꝑ q̇d ſignificet.
Ania quõ currere debeat. ibidẽ.
Aiam quõ expectet deꝰ pr̃.
Aiam quõ expectẽt oẽs ſancti.
Ania q̇d debeat deſiderare ſuꝑ oĩa.
Ania hꝫ tres vires naturales.cxvij.
Aia q̇d videbit in beatitudine ibidẽ.
Ania quõ ſeipam ingrediat.fo.cxx.
Ania quõ ingrediat in deũ.
Ania hꝫ ſex genera potentiaꝝ. ibidẽ
Ania ſextuplicit aſcẽdit in deũ.
Ania habet triplicẽ potentiã.cxxij
Ania eſt imago dei.cxxiij.
Aniam eſſe dei imaginẽ quõ ꝓbet.cxxiij.
Ania quõ ſit deo ꝓpinqua.
Ania quõ ſpeculat deũ trinũ. ibidẽ.
Ania ꝑ q̃ ſpeculet deũ trinũ.
Anima quibus iuuetur ad ſpeculandũ de/
um trinum.ibidẽ.
Anie imago q̇bꝫ ſupueſtiat.cxxiiij.
Anima quibus illuminetur perficiat ⁊ pu/
rificetur.ibidẽ.
Anime imago quõ reformetur reficiatur ⁊
ɔformet.ibidẽ.
Ania quõ inſigniat nouẽ ordinibꝫ.ibidẽ.
Ania quõ debeat deo adherere.cxxxij.
Ania adherens q̇d dicat deo.ibidẽ.
Anie os ⁊ lingua q̇d ſit.cxlj.
Que aia ſit infans ⁊ elinguis.fo.cxlj.
Anie vires quomõ ſint deordiate poſt la/
pſum.cclxxxj.
Anima quõ ſit creata.ibidẽ.
Anime excellentiores dignitates que ſint.
folio.cccvj.
Quõ in anima ſit trinitas. ibidẽ
Anime vita eſt duplex.
Anime vita quid ſit.
Anima quid ɔferat corpori.
Anime portio eſt duplex.cccj.
Anie portio ſuꝑior q̇d ſit.
Aie portio inferior q̇d ſit. ibidẽ.
Anima quid ſit.
Anima hꝫ triplicẽ vim.clxvj.
Aia petit amorꝫ vnionẽ q̃druplicit.clxxiiij.
Aiaꝝ ſaluti vl' ꝑfectui neceſſaria.cccxliij.
Annũciationis feſtũ q̃ntũ ſit.ccxxviij.
Annus eſt triplex.lxxiij.
Annus triplex quid ſit.
Annus triplex cui ɔueniat. ibidẽ
Annꝰ triplex verũ hẽat dies ⁊ noctes.
Acta in tranſlatione ſancti anthonij ponũ
tur.folio.ij.
Appetitus anie eſt duplex.cclxxxi.
Appetitus ſublimitatꝫ quare ſit datus ho/
mini.ibidẽ.
Appetitꝰ delectatõis q̃re ſit datꝰ ho.cclxxxij
Appetitus eſt triplex.cxxvij.
Appetitꝰ ɔcupiſcẽtie eſt triplex. ibidẽ.
Appetitꝰ curioſitatꝫ eſt triplex.
Appetitꝰ vanitatis eſt triplex.
Apologeticus.id eſt.excuſatorius fratrum
minorũ.fo.cccxxv.
Apoſtaſia quid ſit.cccij.
Apl'i ſignificant noĩe celi ꝓpt plura.ccxvij.
Apl'i dicunt celi etherei ⁊ q̃re.
Apl'i dicunt celi aerei ⁊ q̃re. ibidẽ.
Apl'i dicunt celi ignei ⁊ q̃re.
Apl'i dicunt celi criſtallini.
Apl'i dicuntur celi ſiderei.
Apprehendendi modꝰ eſt duplex.cxcij.
Aqua ſpũalis hꝫ tres effectꝰ.fo.cxliiij.
Aſcenſionis in deuꝫ ſunt ſex gradus.folio
cxx.cxlviij.clxij.
Aſcenſionis gradus in deum ſunt planta/
ti in nob ꝑ naturã.cxx.
Aſcenſionis gradus in deum ſũt deforma
ti ꝑ culpam.ibidẽ.
Aſcenſionis gradus in deuꝫ ſunt reforma
ti per gratiã.ibidẽ.
Aſcenſionis gradus in deum ſunt purgati

di per iuſticiam.folio.cxx.
Aſcenſionis gradus in deum ſunt exercen
di p ſcientiã.ibidẽ.
Aſcenſionis gradus in deũm ſunt pficien/
di p ſapientiã.ibidẽ.
Aſcẽdere volens q̃d facere debeat.ibidẽ.
Graduum aſcenſionis in deum ordo quis
ſit.ibidem.
Aſcendere eſt ante deſcẽdere.ibidẽ.
Que ſint in pmo gradu aſcenſionis et a/
liis.ibidem.
Aſcendendi modi multi ponunt.cxxxiij.
Aſcendendi mod⁹ nobiliſſim⁹ q̃s ſit.ibidẽ.
Aſcendim⁹ in deũ ſenſuũ opatiõe.cxlviij.
Aſcendim⁹ in deũ imaginatiõe.
Aſcendim⁹ in deũ ratione. ibidez.
Aſcendim⁹ in deũ intellectu.
Aſcendim⁹ in deũ intelligẽtia.cxlix.
Aſcendim⁹ in deũ ſapĩa.ibidẽ.
Attingentia dei quid ſit.clxv.
Attingentia hz q̃nq3 grad⁹.ibidẽ.
Auaricia quid ſit.cxc.x.cclxxxij.
Auaricie remedia ponuntur.folio.cxcix.cc/
lxxxvj.cclxxxvij.
Auaricia habet tres ſpecies.cclxxxvj.
Auaricia eſt ꝯtra naturã.ibidẽ.
Auiditas quid ſit.cxxx.
Augurium quid ſit.ccciij.
Aurea quid ſit.ccciij.
Aureola quid ſit.ibidẽ.
Auxiliũ diuinũ q̃s comitet.cxx.

b **Eatitudo q̃uõ de**
beat meditari.folio.cxv.
Beatitudo duplici cã nõ põt medi
tari ab aliquib⁹.cxv.
Beatitudinis meditatio req̃rit intellectuz
purgatũ a trib⁹.ibidẽ.
Beatitudinis meditatio requirit affectum
purgatũ a trib⁹.ibidẽ.
In beatitudĩe quõ erit gaudiũ int⁹.
In beatitudĩe quõ erit gaudiũ extra.
In btitudĩe quõ erit gaudiũ ſup ibidẽ
In btitudĩe quõ erit gaudiũ ſubt⁹
In btitudĩe quõ erit gaudiũ circũcirca.
Beatitudinis ꝯtinua meditatio plura bo/
na efficit in aĩa.cxv.cxvj.cxvij.
Beatitudis dom⁹ q̃ꝫ glioſa ſit.cxvj.
Qualis vict⁹ ſit in btitudine.
Quis ornat⁹ ſit in btitudine. ibidez.
Quis theſaur⁹ ſit in btitudine.
Beatitudinis conuiuium per quos ꝛ quo
modo ornetur.folio.cxvij.
Beatitudinis gaudiũ q̃le ꝛ q̃ntũ erit.ibidẽ
Beatitudo q̃d ſit.cxx.
In beatitudine dat triplex dos.cxxxj.
Beatitudinis dotes correſpondent tripli/
ci hierarchie.ibidem.
Beati ad que ſe cõuertant.cxv.
Beati quare gaudeãt.ibidẽ.
Bellatores veri duo hñt neceſſaria.cxcviij
Bñdicta eſt triplex mlier ĩ ſcriptura.lxxiiij.
Bñdicta eſt vna ꝯiugata.
Bñdicta eſt vna vidua. ibidẽ.
Bñdicta eſt vna virgo.
Bñficiũ triplex eſt homĩ datũ.cxxviij.
Beneficia homini collata ex parte corporꝭ
ſunt tria.cxxviij.
Beneficia homini collata ex parte aĩe ſunt
tria.ibidem.
Beneficia homini collata ex parte ſenſus
ſunt tria.ibidem.
Beneficiũ gratie baptiſmalis efficit tria in
nobis.ibidem.
Beneficiuz gratie penitentialis efficit tria
in nobis.ibidẽ.
Beneficium gratie ſacerdotalis efficit tria
in nobis.ibidẽ.
Beneficiũ gratie habundantis efficit tria
in nobis.ibidẽ.
Beneficiũ dei quo dedit filiũ que ꝛ q̃t effi/
ciat in nobis.cxxviij.
Beneficiũ dei q̃ dedit ſpm̃ſctm̃ q̃ ꝛ q̃t effici
at in nobis.ibidẽ.
Beneficiũ dei facit animã amicam filiam ꝛ
ſponſam dei.ibidẽ.
Beneficia ſpecialia que ſint.clxxv.
Beneficia diuina debent meditari. folio.c/
xcv.cxcvj. (cxcvj.
Beneficioꝝ meditatio quõ poſſit fieri.cxcv
Beneficiorum meditatio poteſt duplici via
formari.cxcvj.
Benignitas quid ſit.cxxviij.
Benignitas diſponit ad tria.ibidẽ.
Blaſphemia quid ſit.ccciij.
Bonauenture ingreſſus in ordinem oſten
ditur.ij.vij.liij.
Bonauẽture pfect⁹ ĩ ordĩe oñdit.ij.viij.
Bonauẽture mgr̃ q̃s fuerit oñdit.ij.
Bonauẽture pfect⁹ in ſcĩa oñdit.ij.ix.
Bonauẽture hũilitas oñdit.ij.x.
Bonauẽture caritas ad frẽs oñdit.ij.x.
Bonauẽture ſuiciũ ad ĩfirmos oñdit.ij.
Bonauẽture ſapĩa ĩ rñſ dãdis oſtẽ.ij.viij.x.

Bonauẽtura quõ ſit adeptꝰ generalatum.
folio.ij.
Bonauentura quomõ regulaꝫ reformauit
⁊ expoſuit.ibidem.
Bonauentura quomõ ordinẽ in ꝓuincias
⁊ cuſtodias diuiſit.ibidẽ.
Bonauentura quare ⁊ quãdo ſcripſerit a/
pologiã pauperũ.ibidẽ.
Bonauentura quõ reſignauit epiſcopatuꝫ
eboracenſem.fo.ij.ix.xxj.
Bonauẽtura q̃t ⁊ q̃s libros fecerit.iij.ix.xxij
Bonauentura q̃t annis ⁊ q̃ꝫ bene ordinem
rexerit.iij.xij.
Qñ ⁊ quõ ⁊ qua cauſa ſit aſſumptꝰ in cardi
nalẽ ⁊ epm̃.iij.ix.xxj.
Bonauentura quomõ ſe habuerit in conci
lio lugdunenſi.iij.
Bonauẽtura mors deſcribit̃.iij.xi.xiiij.
Bonauẽtura vbi ſit ſepultꝰ.⁊ ꝑ quẽ et qui/
bus ſolenniȷs.iij.xi.
Bonauẽtura gr̃e explicant̃.iij.
Teſtimoniũ alexandri de ales de ſctõ bo/
nauentura ponit̃.iij.v.xxi.
Teſtimoniũ ſancti franciſci de ſctõ bona/
uentura ponit̃.iij.v.
Bonauẽtura ẽ cõicatꝰ de altari ꝑ angl'm.iij
Bonauenture miracula oſtẽdunt̃.fo.iij.iiij
v.xiiij.xv.xvi.xxij.
Bonauenture canoniſatio ꝑ q̃s ſit ꝓcu/
rata.v.xxiij.xxiiij.
Bonauẽture doctrina q̃lis ſit.viij.xxij.
Bonauẽture ſapĩa fuit infuſa.viij.
Bonauenture ſtatꝰ fuit ex oĩ ꝑte ꝑfectꝰ.ix.
Bonauenture virtutes ⁊ inſignia enume/
rantur.ix.x.xi.xij.xiij.
Bonauẽture patĩa oñdit̃.fo.xij.
Quare merito fuerit canoniſandꝰ.xiij.
Bonauẽture vitã q̃s ↄſcripſerit.xix.
Bonauẽture vita ꝑ q̃s ſit teſtificata.xxi.
Proceſſus in canoniſatione ſancti bonauẽ
ture ponit̃.xxiij.xxiiij.
Bona ſunt triplicia.fo.liij.
Bonũ eternũ quõ petat̃ in p̃miũ.
Bonũ ſpũale petit̃ in meritũ.
Bonũ ſpũale petit̃ in bonũ gr̃e. ibidẽ
Bonũ tp̃ale q̃re petat̃.
Bonũ eſt ſui diffuſiuũ.cxxix.
Bona gratie que ſint.cclxxxi.
Bona nature que ſint.ibidẽ.
Bona fortune que ſint.ibidẽ.
Bona oꝑa aliq̃ ſunt occultãda.ibidẽ.
Bona oꝑa aliq̃ ſunt manifeſtãda.ibidẽ.
Bonitas dei q̃nta ſit oñdit̃.cccv.

c Anoniſare ſan
ctos quid ſit.folio.vj.
Canoniſare aliquẽ in ordineꝫ
apoſtoloꝝ vtrũ liceat.ibidẽ.
Canoniſare aliquẽ in ordinẽ martyrũ.con
feſſoꝝ vel virginũ vtrũ liceat.ibidẽ.
Canoniſatꝰ q̇d ↄſequat̃ ex canoniſatõe.vj.
Quid faciat fama ad canõiſationẽ.xiiij.xiij
Canoniſari ſctõs q̇d req̇rat.xix.xviij.xx.
Utrum eccleſia poſſit errare in canoniſati/
one ſanctoꝝ.xix.
Caritas q̃lis debeat hr̃i ad ꝓxios.xlv.
Caritatis officiũ qualis ſit.lix.
Caritas ꝓximi dꝫ hr̃i corde.ore.oꝑe.ibidẽ.
Caritatis fructꝰ eſt magnꝰ.cx.
Caritatis fructꝰ eſt occultꝰ.ibidẽ.
Caritatis fructꝰ qui ⁊ q̃t ſint.ibidẽ.
Caritas rectificat animã ſm̃ triplicẽ aſpe/
ctum.fo.cxx.
Ad caritatẽ ſunt plures gradꝰ.cxxxij.
Caritatꝭ affectꝰ debet eſſe triplex.cxxxiij.
Caritas non vult ſcire mediuꝫ inter ſe ⁊ di
lectum.fo.cxxxiiij.
Caritatiua affectio hꝫ ſex gradꝰ.clv.
Caritas eſt incõparabilis.quid ſit et quo/
rum ſit.fo.clv.clvi.
Caritas incontaminabilis quid ſit ⁊ quo/
rum ſit.clv.clvi.
Caritas infatigabilis quid ſit et quorũ ſit.
fo.clv.clvi.
Caritas inſeꝑabilis quid ſit et quorum ſit.
fo.clv.clvi.
Caritas inſuperabilis quid ſit ⁊ quorũ ſit.
fo.clv.clvi.
Caritas inſatiabil' q̇d ſit ⁊ q̃ꝝ ſit.clv.clvi.
Caritas q̃nta efficiat in nobis.clix.
Caritatẽ hñtes habemꝰ deũ.ibidẽ.
Ad caritatis affectionẽ inuitat dñs.clix.clx
Caritas triplici gradu acq̇rit̃.cxcix.
Caritatis p̃conia ponunt̃.ccxlij.ccxcvi.
Caritatiue affectiõis iter ſequitur iter con
templationis.cl.
Caritatiua affectio ꝑficit ↄtẽplatiõeꝫ.cl.
Caritatiua affectio quid ſit.ibidẽ.
Caritatiua affectio vnde oriat̃.cliij.
Caritatiua affectio quõ diſtinguat̃ ab aliȷs
affectionibꝫ.ibidẽ.
Caritas quid ſit.fo.cliij.cccij.
Caritatis actꝰ qui ſint.cliij.
Caritatꝭ actꝰ q̇dã oriunt̃ a caritate.ibidẽ.

Tabula

Caritatꝭ actꝰ q̄dā imparꝭ a caritate.cliij.
Caritas incipientiū que ſit.
Caritas ꝑficientiū que ſit. ibidē.
Caritas ꝑfectorū que ſit.
Caritatis infuſe ſignū eſt dolor de culpa ꝑ terita.fo.cliij.
Caritatis infuſe ſignū eſt ꝓpoſitum cauen/ di futura.ibidē.
Caritatis infuſe ſignum eſt delectatio ī au ditu verbi dei.ibidē.
Caritatis infuſe ſignū eſt ꝓmptitudo bo/ ni opis.ibidē.
Caritatꝭ infuſe ſignū eſt letari de ꝓfectu ꝓ ximi.triſtari de eiꝰ defectu.ibidē.
Caritatis roborate ſignū eſt freqūēs cōſci/ entie examīatio.cliiij.
Caritatis roborate ſignū eſt cōcupiſcentie diminutio.ibidē.
Caritatꝭ roborate ſignū eſt ſenſuū ſpūaliū vitalis exercitatio.ibidē.
Caritatꝭ roborate ſignū eſt ſtudioſa māda toꝝ obſeruatio.ibidē.
Caritatis roborate ſignū eſt diuinaꝝ veri tatū manifeſtatio.ibidē.
Caritatꝭ ꝑfecte ſignū extrinſecū eſt paratū eſſe mori ꝓ ſalute ꝓximi.ibidē.
Caritatis ꝑfecte ſignū extrinſecū eſt inimi cos diligere.ibidē.
Caritatꝭ ꝑfecte ſignū extrinſecuz ē aduerſa patienꝭ ſuſtinere.ibidē.
Caritatis ꝑfecte ſignū extrinſecū eſt oīa re linq̄re ⁊ xp̄m ſeq̄.ibidē.
Caritatis ꝑfecte ſignū extrinſecū eſt ſolum deū timere.ibidē.
Caritatis ꝑfecte ſignū intrinſecū ē intima ſuſpiria mentꝭ hr̄e.clv.
Caritatis ꝑfecte ſignū intrinſecum eſt alta deſideria hr̄e.ibidē.
Caritatis ꝑfecte ſignū intrinſecuz eſt cogi tationes languide.ibidē.
Caritatis ꝑfecte ſignū intrinſecū ē expecta tiones tedioſe.ibidē.
Caritatis ꝑfecte ſignū intrinſecū eſt affecti ones extatice.ibidē.
Caritatꝭ ꝑfectio eſt duplex.cliiij.
Caritatis ꝑfectio q̄d ſit.ibidē.
Caritas glorlatur de alieno bono ſicut de ſuo.fo.cccviij.
Quomō ſe debeat homo exercere in carita te.fo.ccxcvj.
Carnales tentationes tepide repellere eſt periculoſum.clviij.
Carnis mūdicia quid ſit.cccxl.
Caſtitas quid ſit.fo.xj.ccxviij.
Caſtitas quō diſtinguaꝭ ab abſtinētia.xj.
Caſtitatis tres ſunt gradꝰ.ccxviij.
Cautio quid ſit.clxx.ccciij.
Cauenda ⁊ dolenda q̄ ſint.cccxliij.
Cauſa quid ſit.ccciij.
Cauſalis ratio q̄d ſit.ibidē.
Sancte cecilie exercitiū exp̄miꝭ.ccxxvj.
Beatam ceciliam debent ſequi deuote fe/ mine.ibidē.
Celi dicunꝭ ſcī q̄druplicitꝭ.liij.
Celū capiꝭ ꝓ puritate angeloꝝ.ccxvj.
Celū capiꝭ ꝓ dignitate ſctōꝝ.ibidē.
Celū capiꝭ ꝓ auctoritate.ibidē.
Celū capiꝭ ꝓ ſublimi vita iuſtoꝝ.ibidē.
Celum capitur ꝓ occultatione diuinorum iudicioꝝ.ibidē.
Cherubin ale ſex.cccxxxix.et duobꝫ ſeq̄nti.
Circūſpectio q̄d ſit.clxx.ccciij.
Circūſpectio nō valet ſine exultatōe.cxx.
Circūſpectio ꝑlati duplex.cccxlvj. cccxlvij.
Ciuitas regꝭ eterni que ſit.clxvj.
Ciues huiꝰ ciuitatis q̄ ſint.
Ciuiū illoꝝ diſtinctio poniꝭ. ibidē.
Ciuitatis illiꝰ extranei q̄ ſint.
Sancta Clara quomō in tribulatiōibꝫ ſit gauiſa.ccxxvj.
Clamor in quo ꝯſiſtat.cxxxj.
Clementia quid ſit.ccciij.
Clericorū defectus quare plerūq̄ tacētur a p̄dicantibꝫ.cccxxv.
Cogitationes vane quomodo ſint cauen/ de.fo.xlviij.xlv.
Condeſcenſiones decez fecit nobis chriſtꝰ ꝯtra decē plagas.cccxxiiij.
Quō hō poſſit cognoſcere ſeip̄m.ccxcj.
Comeſtio quō fieri debeat.xxiiij.
Comeſtionis diſciplina que et quanta eſſe debeat.xxiiij.
Cōmiſſum q̄d ſit.ccciij.
Concordia quid ſit.ibidē.
Cōcupiſcētie quō ſint mortificāde.xlv.
Cōcupiſcētia q̄re neceſſaria ſit.cxxxij.
Cōcupiſcētia eſt multiplex.cxxvij.
Circa ꝯcupiſiam p̄la ſūt meditāda.ibidē.
Cōcupiſcētia voluptatꝭ eſt triplex.ibidē
Cōcupiſcētia curioſitatꝭ eſt triplex.ibidē.
Cōcupiſcētia vanitatꝭ eſt triplex.ibidē.
Cōcupia carnis ī q̄d ſe diffūdat.cclxxxij.
Confeſſiōis ꝯtinuatio ſuadeꝭ.xxv.
Confeſſio eſt duplex.fo.xxix.

Tabula

Confeſſio publica corã ꝗ fieri debeat.xxix.
Cõfeſſio publica de ꝗbꝫ debeat fieri.xxix.
Confeſſio publica vbi ⁊ quomodo fieri de
beat.folio.xxv.
Confeſſio vicaria vitupaꝛ.xxix.
Cõfeſſio reqrit ꝑparationẽ añ ſe.ibidẽ.
Que debeant cõfiteri a religioſo.folio.xxix
xlj.xl.
Cõfeſſio pura dꝫ ſꝑ hrĩ.xlvi.
Confeſſio duplex eſt.cccxxxix.
Cõfidentia q̃re neceſſaria ẽ.cxxxij.
Confirmatio qd ſit.ccciij.
Cõpaſſio quibꝫ debeaꝛ.xlviij.
Cõpati chriſto debemꝰ.ibidẽ.
Cõpati debemꝰ pctõribꝫ.ibidẽ.
Cõplacentia q̃re neceſſaria ſit.cxxxij.
Cõqueri nõ dꝫ religioſus.xlv.
Cõſcientie ſtimulꝰ dꝫ exaſpari.cxxvij.
Conſcie ſtimulꝰ dꝫ exacui.ibidẽ.
Cõſcie ſtimulus dꝫ dirigi.ibidẽ.
Conſcie ſtimulꝰ quõ rectificeꝛ.cxxviij.
Conſcientia quid ſit.ccciij.
Conſenſus qd ſit.ibidẽ.
Conſilia adulatorum ⁊ detractorũ non re/
cipiantur.cccxlvij.
Conſilia reqri ſolẽt tribꝫ de cauſis. ibidẽ.
Conſolationes ⁊ tribulationes ſunt occul
tande.xlvj.
Conſolatione a deo accepta efferri nõ de/
bemus.ccxliij.
Conſtãtia mentꝭ ſuadeꝛ.xxv.
Cõſtantia quõ acquiraꝛ.ibidẽ.
Incõſtantie filie q̃ ſint.ibidẽ.
Contemplatiua aima debet flectere genua
mentis.fo.ciiij.
Contemplatiua aima debet pulſare humi
liter.ciiij.
Contemplatiua anima debet poſtulare ſa/
pienter.ibidẽ.
Contẽplatiõis obiectũ ẽ q̃druplex.
Cõtẽplans dꝫ reflectere ſe ad iteriora.
Cõtẽplatio interioꝝ fit tripliciꝛ.
Cõtẽplatio dꝫ fieri ad exteriora.
Contẽplatio exterioꝝ fit tripliciꝛ. ibidẽ
Contẽplatio dꝫ fieri ad inferiora.
Cõtemplatio inferioꝝ fit tripliciꝛ.
Contẽplatio dꝫ fieri ad ſupiora.
Contẽplatio ſupioꝝ fit tripliciꝛ.
Contemplatiõis obiectũ q̃druplex ſignifi
caꝛ ꝑ q̃ttuor cornua crucꝭ.ciiij.
Contẽplatiõis obiectũ q̃druplex ſignifica
tur ꝑ q̃ttuor rotas currꝰ ignei.ibidẽ.
Contẽplatõis obiectũ q̃druplex ſignificaꝛ
ꝑ q̃druplicẽ plagã tre.ibidẽ.
Contẽplatõis fructꝰ qs ſit.ibidẽ.
Contẽplatio dꝫ vſari circa q̃ttuor.ibidẽ
Contemplans aĩa debet ꝯſiderare ſe for/
matã ꝑ naturã.cv.
Contẽplãs aĩa dꝫ ꝯſiderare ſe deformataꝫ
ꝑ culpã.fo.cvj.cvij.cviij.⁊c̃.
Contemplans aĩa debet cõſiderare ſe re/
formatã ꝑ grãm.cviij.
Contemplatione anima ingrediꝛ celeſtem
hieruſalẽ.cxix.
Quis ſit diſpoſitꝰ ad ꝯtẽplationẽ.ibidẽ.
Quõ ꝑueniaꝛ ad ꝯtẽplationẽ.cxx.
Contemplans res in ſeipĩs tria videt i eis
folio.cxx.
Que ſint illa tria.ibidẽ.
Cõtẽplatiõe trãſit aĩa in hierlm.cxxviij.
Contemplans res in ſcipĩs videt alia tria
in eis.fo.cxx.cxxj.
Que ſint illa tria.cxxj.
Contemplans res in ſeipĩs videt alia tria
in eis.cxx.cxxj.
Que ſint illa tria ⁊ qd ſint.cxxj.
Contemplando gradus mundi cognoſci/
tur deus.cxxi.
Quid de deo cognoſcatur ꝑ contemplatio
nẽ creaturaꝝ.cxxi.
Contemplatio mundi dilatatur in ſeptem
modos.ibidẽ.
Contemplatio quomõ fiat ꝑ nouem cho/
ros angeloꝝ.cxxiiij.
Quõ contemplemur deũ intra nos.cxxiiij.
Quõ ꝯtẽplemur deũ ſup̃ nos.cxxiiij.cxxv.
Cõtẽplatio dei circa q̃ verſeꝛ.ibidẽ.
Contemplari inuiſibilia dei quomodo ſit
poſſibile.cxxv.
Per q̃ poſſimꝰ deũ ꝯtẽplari.cxxv.
Cecitas noſtri intellectꝰ increpatur in cõ/
templãdo deũ.ibidẽ.
Contẽplatiõis gradꝰ ſunt ſex. cxxvi.cxlvij.
Contemplatõis gradus diſtinguũtur per
gradus throni ſalomonis.cxxvi.
Contẽplatiõis gradus diſtinguunꝛ ꝑ alas
cherubin.ibidẽ.
Contẽplatõis gradus diſtinguunꝛ ꝑ dies
ꝑmos creatiõis.ibidẽ.
Contemplatio eꝛnorũ ad qd neceſſaria ſit.
folio.cxliiij.
Contẽplatio qerat meditantẽ.ibidẽ.
Contẽplatio qd ſit.cxliiij.ccciij.
Contemplans debet eſſe liber ab impedi/

mentis.fo.cxliij.
Contēplans dʒ hr̄e oculū ſanū.cxliiij.
Contemplans debet habere oculum dire/
ctum in ſapiam eternā.cxlv.
Contēplās dʒ eſſe mētalit̄ ſuſpēſus.ibidē.
Contēplatiuū ſpm̄ eſſe libeꝝ q̄d ſit.cxliiij.
Contēplatōis ocul⁹ dʒ eſſe ꝑſpicax.cxlv.
Cōtemplatōis oculus q̄s ſit.ibidē.
Contēplatiōis ocul⁹ quō ſanet.cxliiij.
Quis ſit aſpectus eius.cxlv.
Que ſit viſio eius.ibidē.
Contēplatiōis act⁹ duo includit.cxlv.
Contēplationis differētia ponitur ab in/
tuitiua cognitione.cxlv.cxlvi.
Contēplatiōis dr̄a a cogitatōe ponit̄.cxlv.
Cōtēplatōis dr̄a a meditatōe pōit̄.cxlv.
Contēp latio vnde oriat̄.
Speculatio vnde oriat̄. ibidē.
Cogitatio vnde oriat̄.
Contēplatio q̄s clare cognoſcat.
Contēplatiue vite opa quō differāt ab ope
rib⁊ vite actiue.cxlv.cxlvi.
Contemplatōis gradus ⁊ diſpoſitio ad cō
templationē nō ſunt idē.cxlvi.
Contēplatōis grad⁹ q̄d ſint.cxlvi.
Diſpoſitio ad ꝯtēplationē q̄d ſit.
Cōtēplatōis ḡd⁹ ē radioſ⁹ aſpect⁹. ibidē.
Cōtēplatiōis grad⁹ ē guſt⁹ ſaporoſus.
Contēplatio ē duplex.cxlvi.cxcij.cxciij.
Contēplatio ſpeculatiua q̄d ſit.cxlvi.
Contēplatio practica q̄d ſit.ibidē.
Contēplatōis grad⁹ q̄ ſint.cxlvij.cc.
Contēplatōis tria ſunt genera.ccliij.
Contēplāda eſt hūanitas xp̄i.ccliij.
Contēplanda eſt celeſtꝭ curia.ibidē.
Contēplanda eſt diuia maieſtas.ibidē.
Contemplantem oportet vti ſenſibilibus
formis.cxlviij.
Contemplationis gradus ſm̄ origenē po/
nuntur.fo.cxlix.
Qui ſint illi gradus.ibidē.
Contemplationis iter conſolatur ſpirituʒ
humanū.ibidē.
Que ſit differentia itinerantiū in vita acti/
ua ⁊ ꝯtemplatiua.ibidē.
Contemplatiōis itinere ſpūs human⁹ deo
familiariter vnit̄.cl.
Cōtēplatōis itinere ſpūs hūan⁹ q̄etat̄.cl.
Contemplationis itinere ſpirit⁹ humanuſ
pulchrificat̄.ibidē.
Contemplatōnis itinere ſpiritus human⁹
reficitur ibidem.
Contemplatiōis itinere ſpūs human⁹ a la
bore releuat̄.fo.cl.
Contemplatiōis itinere ſpūs human⁹ in ce
leſtib⁊ iocundat̄.ibidē.
Contēplatiōis itinere ſpūs nr̄ ingredit̄ ſe/
cretū intrinſecū dn̄i ieſu.ibidē.
Quid ſit illud ingredi.
Contēplatōis penna q̄d ſit. ibidē.
Contēplatōis penna q̄d cauſet
Ad ingreſſum intrinſeci ſecreti dn̄i ieſu in/
uitat̄ ſpūs nr̄ i itinere ꝯtēplatōis.cl.
Contemplatiōis iter ſequit̄ iter caritatiue
affectionis ⁊ q̄re.ibidē.
Contēplatio hebdomadalis de floribus ⁊
fructib⁊ xp̄i ponit̄.cclvi.cclvij.cclviij.
Contempt⁹ mūdi ſuadet̄.xxv.
Contentio quid ſit.ccciij.
Continentia quid ſit.ibidē.
Contumelia quid ſit.ccciij.
Contumelia quō ſit tolerāda.xlv.
Conuent⁹ maiores religioſoꝝ quare magꝭ
diligunt̄.cccxxix.
Conuerſationis ordinatio cum ꝯſequenti
bus ponit̄.xlv.
Cor quō debeat cuſtodiri.ibidē.
Corrigere alios ⁊ ſe nō emendare quantū
malum ſit.xlix.
Quotus quid ſit.ccciij.
Quare in creatione dicitur fiat fecit ⁊ factū
eſt.folio.cxx.
Criſtallus quid ſit.ccxvij.
Criſtallus quō generet̄.ibidē.
Crucis ꝑconia ponunt̄.lix.
Crux eſt impuū ſup hūeꝝ ſaluatorꝭ.xcix.
Crux eſt lignum vite.
Crux eſt cubit⁹ ꝯſūmatōis arche.
Crux eſt ara abrae.
Crux eſt lignū dulcorās aquas.
Crux eſt virga moyſi.
Crux ē palus ſerpentꝭ enei. ibidē.
Crux eſt cithara dauid.
Crux eſt duo ligna vidue.
Crux eſt lignū heliſei.
Crux eſt palma.
Crux eſt clauis dauid.
Crucꝭ optim⁹ laudiſm⁹ ponit̄.cij.ciiij
Crux eſt liber.cxxxij.
Crux manifeſtat deum inſcrutabilis ſapi/
entie eſſe.cxxxij.
Crux manifeſtat deum irreprehenſibil' iu/
ſticie eſſe.ibidem.
Crux chriſti eſt a ciuis.ibidem.

Crux chꝛiſti eſt poꝛta.fo.cxxxij.
Crux chꝛiſti eſt via.ibidē.
Crux xp̄i eſt ſplendoꝛ veritatꝭ.ibidē.
Crux manifeſtat deum inenarrabilis mi/
ſericoꝛdie eſſe.cxxxij.
Culpa nullo mō eſt defendēda.xxix.
Curioſa nō ſunt curāda a religioſo.xlviij.
Curioſitatꝭ vituperiū ponit̄.ccxxxiij.
Curioſum opus tp̄s ꝑdit.
Curioſum opꝰ vanā gl'am cauſat.
Curioſum opꝰ a deo retrahit. ibidē.
Curioſum opꝰ ꝯcupiaꝫ oculoꝝ nutrit.
Curioſum opꝰ alios ruere facit.
Curioſitas perdit magnam partem intel/
ligentie.ccccxxj.
Cuſtodire dꝫ ſe hō ſollicite.fo.xlvj.xlix.

d Ebitum eſt tri/
plex.folio.liiij.
Delectatio vn̄ oꝛiat̄.cxxj.
Delectatio in ſenſu vnde oꝛiat̄.ibidē.
Delectatio quid ſit.cxxij.
Delectatio ſpiritualis aliquādo mutat̄ in
carnalē.cclxxxij.
Delictum quid ſit.ccccij.
Delinquentiū tria genera.ccccxlvij.
Deſiderare debemꝰ triplicit̄.fo.l.
Deſiderandū quid ſit.ibidē.
Quare diuia chariſmata ſint deſiderāda.l.
Deſideria inflāmant̄ in nob̄ duplicit̄.cx.
Deſiderij affluentia eſt a ſpū ſancto pꝛopter
tria.fo.cxxix.
Deſidia religioſi vituperat̄.xlviij.
Deſperatio quid ſit.ccccij.
Deſpici nō debet malus.xlix.
Quare deſpici nō debeat malꝰ.xlix.
Detractio eſt ꝑ patiētiā ſupanda.xlix.
Detractio quid ſit.ccccij.
Detractoꝛes ⁊ adulatoꝛes ad conſilia non
recipiant̄.ccccxlviij.
Collatio de deuotiōe ponit̄.clxxj.clxxij.
Deuotio ad deum eſt ſexta ala eccleſiaſtici
ſeraph.ccccxlviij.
Deuotio ad deū q̇d facit in nob̄.ibidē.
Deuotio triplex.ibidem.Et iterum triplex
folio.ccccxlix.
Deꝰ ſemꝑ dꝫ hr̄i in memoꝛia.xlviij.
De deo debemꝰ triplicit̄ ſentire.ibidē.
Quid ſit de deo ſentire pijſſime.ibidē.
Quid ſit de deo ſentire altiſſime.xlix.l.
Quid ſit de deo ſentire ſctiſſime.xlix.l.
Deo dꝫ exhiberi coꝛ humile.l.
Deo dꝫ exhiberi coꝛ deuotū.ibidē.
Deo dꝫ exhiberi coꝛ illibatū ibidē.
Quid ſit deo exhibere coꝛ humile.deuotuꝫ
⁊ illibatum.ibidē.
Deo q̇d rependere debeamꝰ.fo.l.
Deus eſt pater nr̄ triplicit̄er.liij.
Quid ſit deū eſſe pr̄em nr̄m.
Dei nomē eſt terribile.
Dei nomē eſt admirabile. ibidē
Dei nomen eſt laudabile.
Dei regnū quid ſit.
Dei regnū dicit̄ triplicit̄.
Dei voluntas q̇d ſit.fo.liiij.
Dei voluntas ad q̇d ſit.ibidē.
Dei voluntas eſt triplex.ibidē.
Deus eſt dn̄s potentiſſimꝰ.lxiiij.lxv.
Deus eſt dn̄s ſapientiſſimꝰ.lxv.
Deꝰ eſt dn̄s opulentiſſimus.
Deꝰ eſt dn̄s indeficientiſſimꝰ. ibidē.
Deus eſt dn̄s pijſſimus.
Deꝰ eſt dn̄s iuſtiſſimus.
Deus eſt dn̄s certiſſimus.
Deus eſt dn̄s nomīatiſſimꝰ.
Deꝰ eſt ſumme timēdus a nob̄.lxxxj.
Dei timoꝛ q̄ ⁊ q̄nta efficiat in nob̄.ibidē.
Dei ſapientia dꝫ ꝯſiderari.lxxxj.lxxxij.
Dei bonitas dꝫ ꝯſiderari.lxxxj.lxxxij.
Diuine ſapīe effectꝰ ponunt̄.lxxxj.lxxxij.
Diuine bonitatꝭ effectꝰ ponunt̄.lxxxj.lxxxij
Diuina bonitas p̄coniſat̄.fo.cvj.
Dei omnipotentiam quid potiſſime decla
ret.cxiij.
Deus differt ſepius dare quod libentiſſi/
me dat.cxv.
Dei bonitas quō reluceat in creaturꝭ.cxx.
Dei potētia quō reluceat ī creaturꝭ.cxx.
Dei ſapia quō reluceat in creaturꝭ.ccxx.
Deuꝫ poſſumus contēplari per ſenſibilia
dupliciter.fo.cxxj.
Deum contemplari per ſenſibilia quid ſit.
folio.cxxi.
Quis modus ſit altioꝛ.ibidē.
Quid de deo ſciat̄ ꝑ memoꝛiā.cxxiij.
Quot ſciant̄ de deo ꝑ mēoꝛiā.ibidē.
Deus quomō cognoſcat̄ ex actibus intelle
ctualibus.cxxv.cxxvi.
Diuine ꝑfectiōes q̄ ⁊ quot ſint.cxxv.
Deus quō ſe diffundat.ibidē.
Diuine generatonis ꝯditōnes exp̄muntur
folio.cxxvi.
Diuine ſpirationis conditiones exp̄mun/
tur.folio.cxxvi.

Deus quomõ cognoſcatur ex actibus po/
tentie electiue.cxxvj.
Deus quomõ cognoſcatur per omnez phi
loſophiam.ibidẽ.
Diuĩe emanatiões quõ diſtinguanť.
Diuĩe eſſentie cõicabilitas oñdiť.
Modꝰ illiꝰ cõicabilitatꝫ oñdiť. ibidẽ.
Diuina origo quid ſit.
Diuine ꝑſone ꝑ q̃ ⁊ quõ diſtinguanť.
Diuine ꝑſone quõ ſint vnũ.
Que ſint ꝯtemplanda circa diuinas ema/
nationes.cxxvj.cxxv.
Que ſint contemplanda circa diuinas per
ſonas.cxxv.cxxvj.
Que ſunt contemplanda circa diuinas ꝑfe
ctiones.cxxv.cxxvj.
Deꝰ ꝓmiſit credentibꝫ tria.cxxviij.
Deus excedit oẽm petitionẽ.
Deꝰ excedit oẽm deſiderij dilatatõez.ibidẽ
Deꝰ excedit oẽm eſtimationẽ.
De deo q̃ ſint meditanda.cxxix.
Deo debemꝰ reuerentiã tripliciť.
Quid hõ hẽat a deo tanq̃ prẽ. ibidẽ
Quid hõ habeat a deo tanq̃ dño.
Quid hõ habeat a deo tanq̃ iudice.
Dei reuerentia eſt triplex.ibidẽ.
Deo debemꝰ beniuolentiã.ibidẽ.
Deo beniuolẽtia triplex eſt exhibita.cxxx.
Deo debemꝰ triplicẽ cõplacentiã. ibidẽ.
Dei dilectionẽ intelligimꝰ ſex gͣdibꝫ.ibidez.
In deo q̃ ſint cõmunia.cxxxiij.
In deo que ſint ꝓpria.
In deo q̃ ſint appropriata.
Dei cõmunia q̇ttuplicia ſint.
Dei ꝓpria q̇ttuplicia ſint.
Dei appropriata q̇ttuplicia ſint. ibidez.
In deo eſt altitudo terribilis.
In deo eſt pulchritudo mirabiľ.
In deo eſt dulcedo deſiderabilis.
Dei eſſentia quomõ poſſit rationabiliť in/
ueſtigari.ibidẽ.
Modi aſcẽdendi in deũ ponunť.cxciij.
De diuina eſſentia tredecim dicta exꝓmũ/
tur.ccc.cccj.
Diuine eſſentie vnitas cũ trinitate ꝑſonaꝝ
exprimiť.ccc.
In deo ſunt due emanatiões.cj.
In deo ſunt tres ꝑſone.
In deo ſunt q̃ttuor relationes.
Dei filiꝰ quare dicať verbũ.
Dei filius quare dicať filiꝰ. ibidẽ
Dei filius quare dicať imago.
Spũſſanctꝰ quare dicať donũ.cccj.
Spũſſctũs quare dicať datũ.
Spũſſctũs quare dicať caritas.
In diuinis ſunt duo modi ꝑdicãdi.
In diuinis ſunt q̇nq̄ modi dicẽdi.
Deũ in nob̄ habitare q̇d ſit.
Deum apparere quid ſit. ibidẽ.
Deũ deſcendere quid ſit.
Deum mittere quid ſit.
Deum mitti quid ſit.
Deum ſedere quid ſit.
Deus eſt cauſa mundi efficiens finaľ et ex/
emplaris.cccj.
Deo appropriare quid ſit.
Deo appropriata q̃ ſint. ibidẽ.
Deum eſſe om̃ipotentem.
Dei potentia quid ſit.
Dei ſapientia quid ſit.
Dei ſapĩa dr̃ cognitio ⁊ viſio.
Dei ſapĩa dr̃ approbatio ⁊ ꝑſciẽtia.
Dei ſapĩa dr̃ diſpoſitio ⁊ ꝑdeſtinatio.ibidẽ.
Dei ſapĩa dr̃ reprobatio ⁊ lux.
Dei ſapĩa dr̃ ſpeculũ ⁊ exẽplar.
Dei ſapĩa dr̃ liber vite.cccj.
Dei auctoritas q̃ magna ſit.cccxv
Dei nomẽ tripľr ĩuanũ ſumiť.cccxix.cccxx.
Diffinitio quõ debeat fieri.cxxiij.
Diffinitio ꝑ que debeat fieri.ibidẽ.
Diffuſum eſt octuplex.cxxv.
Diligi appetere eſt fugiendũ.xlix.
Dilectio homĩs eſt fallax.ibidẽ.
Dilectio quid ſit.ccciij.
Dilectio habet ordinẽ.cccxxij.
Dilectio dei.⁊ dilectio ꝓximi.cccxlj.
De diligentia poniť vna collatio.clxxij.
Diſcipline vſus q̇t bona efficiat.xxiiij.
Diſcipline ꝑparatoria q̃ ſint.xxv.
Diſciplina quid ſit.fo.xxviij.xxix. ⁊ ꝑ totuz
illũ tractatũ.
Diſciplina in oĩ loco eſt ſeruanda.xxviij.
De diſciplĩa ĩ diuĩo officio.xxxj.xxxij.xxxiij.
De diſciplina in geſtu corꝑis.xxxiij.
De diſciplina in comeſtione.xxxiiij.
Diſciplina quid ſit.ccciij.
De diſciplina vna collatio poniť.clxxij.
Diſcipulꝰ xp̄i debet ſe oĩno abnegare.xxvj.
Diſſolutio in moribꝫ vituꝑať.xxxvj.
Diſcretio q̃nta virtus ſit.cclj.
Diſcretio eſt auriga virtutũ.ibidẽ.
Diſcretio circũſpecta ⁊ ꝓuida faciẽdoꝝ ꝯſi
deratio ẽ q̇nta ala eccľiaſtici ſeraph.cccxlvj
Diuinatio quid ſit.ccciij.

Docilitas quid ſit.fo.clxx.ccciij.
Doctrina chriſti que ſit.xlix.
Dolor aie dz hre duos comites.l.
Dolendū eſt tripliciter.l.
Dolor ꝯſiſtit in quattuor.cxxxj.
Dolor quid ſit.ibidē.
Domū triplicē habet imꝑator.lxiij.
Domꝰ illa triplex que ſit.
Domū triplicē habet xp̄s. ibidē.
Que ſit illa triplex domꝰ xp̄i.
Dona dei ad hoīez ſꝫ triplicia.cccvij.cccviij
Dulia quid ſit.lxxxi.
Dulia cui debeaꝫ.ibidē.

e Brietas quid ſit

folio.cxxx.
Eccleſia militans ꝛ triumphans ſibi correſpondēt.cxxxij.
Eccleſia militans diſponitur ſm triūphantem.ccvij
Eccleſia militans correſpondet triūphanti in ordinatiōe.ibidē.
Eccleſia militans correſpondet triūphanti in ſcientia.ibidē.
Eccleſia militans correſpondet triūphanti in actione.ibidē.
Eccleſie ordo quid ſit.
Eccleſie ſcientia quid ſit. ibidē.
Eccleſie actio quid ſit.
Electiue ꝟtutꝫ oꝑatio attēdiꝫ i tribꝫ.cxxiij.
Electorꝝ ordo eſt triplex.ccvij.
Elemoſynā dare vbi meliꝰ ſit dare.cccxxv.
Eleēoſynarꝝ tria genera daꝫ miorib⁊.cccxxix.
Eleuatio ad ſuꝑiora quō ꝛ ꝑ q̄ fiat.cxxxiij.
Eleuatio mentꝫ eſt ex trib⁊.cxlviij.
In eleuatione mentis quid ſit magnitudo deuotiōis.cxlviij.
In eleuatione mentis quid ſit magnitudo admiratiōis.ibidē.
In eleuatione mentis quid ſit magnitudo exultationis.ibidē.
Entis diuiſiōes plures ponunꝫ.cxxiij.
Equitas quid ſit.ccciij.
Erubeſcētia de q̇b⁊ eſſe debeat.xlvij.
Erubeſcere de vilitate veſtꝫ ꝛ hūilib⁊ obſequijs q̄ꝫ vituꝑabile ſit.xlvij.
Eſtimatiua quid ſit.cccj.
Eternitatꝫ duo ſunt maneria.cxxxiij.
Quō ꝑueniaꝫ ad illa duo maneria.ibidē.
Eternitatꝫ itinera ſunt ſeptē.cxxxvij.
Eternitatꝫ itinera gradi inuitat nos dominus ieſus.cxxxvij.
Eternorū recta intentio eſt primū iter eternitatis.ibidem.
Eternorū ſtudioſa meditatio eſt ſcōm iter eternitatis.ibidē.
Eternorū limpida ꝯtemplatio eſt tercium iter eternitatis.ibidē.
Eternorū caritatiua affectio eſt q̄rtum iter eternitatis.ibidē.
Eternorū ſecreta reuelatio eſt quintuz iter eternitatis.ibidē.
Eternorū experimētalis ꝑguſtatio ē ſextū iter eternitatis.ibidē.
Eternorū deiformis operatio eſt ſeptimū iter eternitatꝫ.ibidē.
Eternorū recta intentio eſt neceſſariū iter eternitatis.cxxxviij.
Eternorꝝ recta intentio q̄re alia itinera ꝑcedat.ibidem.
Euchariſtia quid ꝯtineat.lxxix.
Eucharistiā quō ꝯtēplari debeamꝰ.
Eucharistiā ſūptuꝛꝰ q̇d facere debeat.
Quid ſufficit credere ꝯtineri i eucha.ibidē.
Quare xp̄s ꝯtineꝫ ſub his duab⁊ ſpēb⁊.
Eucharistiā ſūptuꝛꝰ q̇d credere debeat.
Quare chriſtus voluit corpus ſuuz velate dari.lxxx.
Eucharistie vtilitas in eccl̄ia exp̄miꝫ.ibidē
Eucharistiam ſumens quō debet cōſcientiam ſuā mūdare.ibidē.
Indigne cōicātes vituꝑanꝫ.ibidē.
Utrum deus ſuſcipiat ſacrificium malorū ſacerdotū.ibidē.
Eucharistie ſumptio qualē corporis mundiciā req̇rat.ibidē.
Eucharistia quid ſit.ccciij.
Eucharistie digꝰ ſuſceptio tria req̇rit.cxcvi.
De nocturna pollutiōe nota ſententiā ſancti bonauenture.lxxx.
In cōione manuū pudicicia ē ſuāda.lxxx.
Quantus debeat eſſe feruor in ſumēte eucharistiam.ibidē.
Non celebrans nō legitime impeditus q̄ꝫ male faciat.ibidē.
Qui ꝛ q̇t ſint effectꝰ digne cōionis.ibidē.
Bona exhortatio poniꝫ ad celebrādū.lxxx
Que accendant hominē ad cōmunionez ꝛ celebrandū.ibidē.
In miſſa oīa rn̄tāt paſſionē xp̄i.lxxxi.
Neceſſaria ē mēoria paſſiōiſ xp̄i i miſ.lxxxi.
Celebrās q̇d recordari debeat.ibidē.
Eucharistiam ſumere quare ſit neceſſariū. ibidem.

Euchariſtiam ſumens mutať in chriſtuʒ et nõ econuerſo.folio.lxxxi.
Cõmunicandi rõ que ſit.ibidē.
Ad euchariſtiam percipiendam decem tra bunt.ibidem.
Celebrantis intentio que ⁊ qualis eſſe de/ beat.folio.lxxxij.
Celebrās ꝑ q̄bꝫ orare debeat.ibidē.
Celebrās ꝑ q̄bꝫ debeat intēdere.ibidē.
Excedentia q̄ ſit neceſſaria.cxxxij.
Exclamatio triplex fit ĩ canticꝫ canti.cxxiiij
Exemplaris in vita dʒ eſſe p̄latꝰ.⁊ dꝫ quar/ tala eccl'iaſtici ſeraph.cccxlv.
Exerceri debemꝰ extrinſecꝰ ad tria.l.
Exerceri debemꝰ intrinſecꝰ ad tria.l.
Exercemur ad modeſtiā ꝑſimõie ad tria.l.
Exercemur ad modeſtiā diſciplĩe ad tria.l.
Exercemur ad modeſtiam boneſtatis ad tria.ibidem.
Exercemur ad iuſticiā in tribꝫ.
Exercemur ad iuſticiā integrā.
Exercemur ad iuſticiā ordinatā. ibidē.
Exercemur ad iuſticiā ꝑfectā.
Exercemur ad pietatē in tribꝫ.
Exercemur ad ſaluationē aïaꝝ.
Exercitatio mentalis ⁊ pia tria requirit.fo lio.ciiij.
Exercere dʒ bõ ſtimulũ ꝯſcĩe.cxx.
Exercitium debet verſari circa triplicez vi am.cxxvij.
Exerceri debemꝰ in purgādo.
Exerceri debemꝰ in illuminādo. ibidez.
Exerceri debemꝰ in ꝑficiēdo.
Exerceri debet deuotus circa mortez chri/ ſti.folio.cxciiij.
Exerceri debet deuotus circa extremũ iu/ dicium.ibidem.
Exerceri debet deuotus circa penas infer nales.ibidem.
Exerceri debet deuotus circa celeſtem glo riam.ibidem.
Exerceri debʒ deuotus circa beneficia dei. folio.cxciij.
In exercitio ſp̄uali ſũt tria concomitantia folio.ccxxxviij.
Per illa quattuor peruenimus ad cordis puritatem.ibidē.
Afflictio corꝑis diſcreta ē cõmēdabil'.ibid̃ Exercere debet ſe ſeruus dei in quattuor. folio.cclxxxvi.
Exiſtētia rerꝝ eſt triplex.cxx.
Experientia quid ſit.clxij.
Experimentalis preguſtatio eſt iter eterni/ tatis.clxij.
Quare hoc iter ſequatur iter reuelationis eternorũ.ibidē.
Quare hoc iter ſequatur alia itinera omĩa. ibidem.
Experimentalis noticia quid ſit et quotuʒ ſit.ibidem.
Experientia eſt duplex.clxiij.
Experiētia corꝑaliũ q̄d ſit.ibidē.
Quõ ꝑ experientiā eternorũ ingrediamur ſecretũ dñi ieſu.cl.
Extenſio circa exteriora quomõ et per que debeat fieri.cxxxiij.

Allacia quid ſit.

f folio.ccciij.
Fantaſia quid ſit.ccci.
Fantaſma quid ſit.ibidē.
Fellea paſſio quid ſit.ccciij.
Fidentia quid ſit.
Fides quid ſit. ibidē.
Fiducia quid ſit.
Fomes eſt quadruplex.cxxxi.
Fortitudo quid ſit.ccciij.
Fortitudo politica q̄d ſit.clxvij.clxx.
Fortitudo purgatoria q̄d ſit.clxvij.clxx.
Fortitudo purgati animi.clxvij.clxx.
Fortitudo exēplaris q̄d ſit.clxvij.clxx.
Quomõ beatus Franciſcus in tribulatio nibꝫ ſit gauiſus.ccxxvi.
Quõ beatꝰ Franciſcꝰ ꝑuenerit ad tantam ꝑfectionē.ibidē.
Quõ beatꝰ Franciſcꝰ ꝑuenerit ad intelligē tiā ſcripturaꝝ.ibidē.
Beati franciſci ꝑfectio declarať.cxix.
Beatus Franciſcus habuit ſtigmata ſalua toris.ibidē.
Fraus quid ſit.ccciij.
Furtũ quid ſit.ccciij.cccxxiij.

Audium anime

G ꝑ quid ſignificeť.folio.cxv.
Generātia in mũdo q̄ ſint.cxv.
Generata in mũdo que ſint.ibidē.
Gloriatio ꝓpria verũ ſit pctm̄.xlviij.
Geſtꝰ religioſuʒ decētes deſcribũť.xxxiij.
Glorie celeſtis meditatio quomodo poſſit fieri.cxcv.
Gratia quid ſit.ccciij.
Grã gratũfaciens q̄d ſit.ibidē.
Grã gratis data quid ſit.ibidē.

Gratia quõ deſcendat in animã.cccxvij.
Gratia charitatis quid ſit.ccvij.
Gratia ſapientie quid ſit.ibidẽ.
Grã ↄtemplationis quid ſit.ibidẽ.
Grã benigne ſeueritatis quid ſit.ibidẽ.
Gratia vera quid ſit.lx.
Gratia falſa quid ſit.
Gratia mundi quid ſit. ibidẽ.
Gratia carnis quid ſit.
Gratia diaboli quid ſit.
Gratia humilitatis quid ſit.cccvij.
Gratia patientie quid ſit.
Gratia caſtitatis quid ſit. ibidẽ.
Gratia eloquentie quid ſit.
Grã miſcðie ⁊ pietatꝫ q̃d ſit.
Gratia comparatur nouem choris angelorum.folio.ccvj.
Gratia eſt multiplex.lx.
Grã eſt fundamẽtũ recte volũtatis.cxx.
Gradus quid ſint.cxlvj.
Grãs deo debem⁹ de p̃libꝫ.xlv.
Gratitudo requirit tria.cxxxij.
Gratitudinis pfectio que ſit.cxxxiij.
Gula quid ſit.cxcviij.cclxxxij.
Gula quomõ vincat̃.cxcviij.
Gule remedia q̃ ſint.cxcviij.cclxxxvij.
Gule viciũ q̃ntum ſit.ccxlix.ccl.
Gula q̃ttuor habet ſpecies.cclxxxvij.
Guſtus ſpiritualis quid ſit ⁊ quomõ poſſit fieri.clxiij.
Quis poſſit guſtare ſpũali guſtu.clxiij.
Guſtus ſpũalis a quo guſtet̃.ibidẽ.

b Abitus religioſi

q̃lis eſſe debeat.folio.xxxvij.
Habitus religioſi aptatio qualis eſſe debeat.ibidẽ.
Habit⁹ diſciplina deſcribit̃.ibidẽ.
Habitus quos ⁊ quales debet habere religioſus.ibidem.
Habitu quõ debeat vti religioſus.ibidẽ
Habitus religioſorum ab alijs quare ferri nõ debet.cccxxviij.
Homicidium fit interpretatiue in anio tripliciter.cccxxiij.
Hõ vetus quõ deponat̃.xxv.
Homo nou⁹ quõ induat̃.ibidẽ.
Hõ q̃lis debeat eẽ in ſui reputatõe.xlvj.
Homo quõ debeat ſe diſcutere.xlix.
Homo q̃ debeat reprimere.ibidẽ.
Homo que debeat fugere.ibidẽ.
Homo que debeat regere.ibidẽ.
Utrũ hoĩes poſſint viuere ſine pctõ.cj.
Hõ quõ poſſit eleuari.cxx.
Hõ qualis ſit conditus.ibidẽ.
Hõ qualis ſit fctũs p culpã.ibidẽ.
Hõ debet tria circũſpicere.cxxviij.
Hoĩs dignitas q̃nta ſit.cccv.cccvj.
Hominis reformatio ẽ mirabilior formatione.cccvj.
Homini quare deus dederit ſenſum et intellectũ.ibidem.
Hõ interior quõ obdormiat.ibidẽ.
Propter hoiem oĩa facta ſunt.cccvij.
Hoĩ ſunt triplicia bona collata.ibidẽ.
Homines mali nõ propter ſe ſed propt̃ bonos viuunt.cccviij. (cccx.
Homĩs ornat⁹ quis ſit.cccix.
Utrũ hõ potuerit ſatiſfacere p pctĩs.cccix.
Hõ quare ſit iuſtus fact⁹.cccx.
Homo non fuiſſet mortuus ſi adam non peccaſſet.cccx.
Quis poſſit ſatiſfacere p hoĩe.cccx.
Hoĩs pfecta obediẽtia q̃ ſit.cccxiiij.
Hoĩ collata bñficia explicant̃.ibidẽ.
Honeſtas quõ acquirat̃.xxiiij.
Honor quõ ſit fugiend⁹.xlv.
Honorꝫ appetit⁹ q̃ piculoſus ſit.ccxliiij.
Quis honor fuit hoĩ collat⁹.cccvj.
De honore parentũ.cccxxj.cccxxij.
Humilitas quid ſit.x.
Hũilitatis neceſſitas declarat̃.xxv.xlvj.
Hũilis religioſi ↄditões ponũt̃.xxvij.xlvj.
Hũilitatis tres ſunt grad⁹.cccxxxvi.
Humilitas vera que ſit.xlv.
Hũilitatꝫ ꝑconia ponunt̃.ccxxxvij.ccxcij.
Quõ ꝑueniat̃ ad hũilitatẽ.ccxcj.ccxcij.
Humiliatio aduerſitatis eſt cuſtos ſalutꝫ ⁊ pfectus.cccxlv.
Hũilitas triplex in q̃ ↄſiſtat.cccxlviij.

i Actãtia quid ſit

folio.ccciij.
Idolatria eſt triplex.cccxix.
Idromancia quid ſit.ccciij.
Ierarcha eccl'ie quis ſit.cxxiiij.
Ierarcha ecclie hꝫ tria facere.ibidẽ.
Ierarchia prima angelorum quid ſit et q̃modo vocet̃.ccvij
Ierarchia ſcða q̃d ſit.ibidẽ.
Ierarchia tercia q̃d ſit.ibidẽ.
Ierarchie triplicꝫ rõ ponit̃.ccvij.ccci.
Ierarchia hũana quid ſit.ccci.
Ierarchia celeſtis quid ſit.ibidẽ.

Tabula

Ierarchia ſupceleſtis q̇d ſit.ccci.
Ierarchie tres ſunt in omni mente ierar/chica.folio.cxlvi.
Ierarchia quelibet habet tres ordines.folio.cxlvj.
Ad q̇d diſponanꝰ ĩ ĩfima ierarchia.
Ad q̇d diſponanꝰ in media ierarchia.
Ad q̇d diſponanꝰ in ſup̄ma ierarchia.
Qui ordĩes ſint ĩ ĩfima ierarchia. ibidē.
Qui ordĩes ſint ĩ media ierarchia.
Qui ordines ſint in ſup̄ma ierarchia.
Ierarchie cuiuſlibꝫ ordo q̇d ſignificet.
Ierl'm quō interpretetꝰ.clxxvi.
Ieſu xp̄i vita ⁊ mores ⁊ plura alia eiꝰ p̄conſa ponunꝰ.ccccxxiij. ⁊ folijs q̇nqꝫ ſeq̄ntibꝫ.
Ignorantia priuationis quid ſit.ccccij
Ignorantia negatiōis q̇d ſit.
Ignorātia diſpoſitiōis q̇d ſit.
Ignorātia ſimplex quid ſit. ibidem.
Ignorantia craſſa quid ſit.
Ignorantia affectata quid ſit.
Illuminatio eſt triplex.cxx
Illumiatiōis gradꝰ ſunt ſeptē.cxxxij.
Illumiatōis gradꝰ quō diſtinguanꝰ.ibidē
Illumiatio quō debeat fieri.cxxxiij.
Que ſint in illuminatione.ibidē.
Imaginatio eſt triplex.cxlvij.
Imaginatio beſtialis q̇d ſit.ibidē.
Imaginatio rōnalis q̇d ſit.ibidē.
Imaginatio quid ſit.cxlvij.cccj.
Imago dei quid ſit.cccj.
Imago creationis quid ſit.
Imago recreatiōis quid ſit. ibidē.
Imago glorificatiōis q̇d ſit.
Imago trinitatꝭ in aīa quid ſit.cccvj.
Imago vnitatis in aīa q̇d ſit.ibidē.
Inanis gloria quid ſit.ccccij.
Incarnatiōis ſeptē mirabilia oñdūꝰ.clxxj.
Inceſſus religioſi q̄lis eſſe debeat.xxxvi.
Induſtria nō valet ſine pietate.cxx.
Induſtria in tribꝫ conſiſtit.cclxxxiiij.
Infirmitas duplex.ccccxliiij.
Infirmitas corpis triplex eſt.ibidē
Infirmi magis indigent ſubſidio triplici ratione.ibidem.
Infirmoꝝ mēte tria ſunt genera.ibidē.
In inferno ſunt tria.cxxxij.
Iniuria quomodo fiat ⁊ quomodo non q̇/buſdam.ccccxxviij.
Iniurias q̄s ſuſtinere debemꝰ.ccccxxix.
Innocentia quid ſit.ccccij.
Inobedientia quid ſit.ccccij.
Impatientia p̄lati quid faciat.ccccxlv.
Inſipientes indigent magiſtro ꝓpter plu/res cauſas.ccccxlij.
Inſomniū quid ſit.cccj.
Intellectiue potentie operatio quid ſit ⁊ q̄ ſit.folio.cxxiij.
Intelligētie radiꝰ quō ſit ꝓtēdendꝰ.cxxviij.
Intelligētie radiꝰ quō ſit dilatādꝰ.ibidē.
Intelligētie radiꝰ quō ſit reflectēdꝰ.cxxviij
Intelligentia non valet ſine humilitate.folio.cxx.
Intelligētia q̇d ſit.cxlix.ccccij.cxlv.
Intelligentie magna pars perditur ꝓpter curioſitatem.ccccxxi.
Intelligētie ita pſpicacꝭ nō repiꝰ quin poſ/ſit in aliq̇bꝫ falli.ccccxlviij.
Intellectus quid ſit.cxlviij.cccj.
Intellectꝰ ſpeculatiuꝰ q̇d ſit.cccj.
Intellectus practicus q̇d ſit..ibidē.
Intentio finē actiōis p̄ſtēdit.cxxxviij.
Intentio ante opus contēplatur quod ap/petit.ibidem.
Intentiōis neceſſitas oñdiꝰ.
Intentio recta q̇d opereꝰ.
Intentio nō recta quid opereꝰ.
Intentio quid ſit.
Intentio cuiꝰ potētie actus ſit.
Intentio non ſola ſit.
Intentio quomō formeꝰ. ibideꝫ.
Intentio quō rectificetur.
Intentio ꝑuerſa quid ſit.
Intentio recta quorū ſit.
Intentio ꝑuerſa quorum ſit.
Intentio ficta quorū ſit.
Intentio ficta quid ſit.
Intentio mercennaria quid ſit et quorum ſit.cxxxviij.
Intentio recta quid ſit.
Intentio recta vnde ꝓcedat.
Intētio ſimplex ĩmediata q̇d ſit. ibidē
Intētio ſimplex ĩmediata vñ ꝓcedat.
Intentio talis quoꝝ ſit.
Intentio deificata q̇d ſit.cxxxviij.cxxxix.
Intētō recta ſimplex ſiḡficaꝰ ꝑ q̇nqꝫ.cxxxix
Intētio recta ſimplex duo req̇rit.ibidē.
Intentio ſpiritus humani ad vnum fineꝫ tendit.ibidem.
Inueſtigatio non valet ſine admiratione.folio.cxx.
Inuidia eſt triplex.cxxvij.clxxxv.
Inuidia q̇d ſit.cxc x.cclxxxij.ccccij.
Inuidie remedia ponunꝰ.cxcix.cclxxxv.

Jnuidie obiectū quod ſit.cxcix.
Jnuidie obiectum contingit tripliciter va/
riari.ibidem.
Jnuidie affectus ad quid ſit homini dat⁹.
folio.cclxxxij.
Jnuitationis diuine magnificentia extolli
tur.folio.xliiij.
Jnuitationem diuinam contemnentes in/
crepātur.ibidem.
Jnuitationem diuinam quomō debeam⁹
ſequi.ibidem.
Johis baptiſte p̄conia ponūᷣ.ccxlij.ccxliij.
Joſeph ſponſi be.vir.magna laus colligiᷣ
ex euangelio.ccxxix.
Jperdulia quid ſit.ccc ij.
Jpocriſis quid ſit.ibidem.
Jra quid ſit.cxcix.cclxxxij.ccc ij.
Jre remedia ponūᷣ.cxcix.cclxxxv.cclxxxvj.
Grad⁹ pficiēdi ꝯtra irā ponunᷣ.cxcix.
Jra eſt triplex.cclxxxv.
Jracundia eſt triplex.cxxvij.
Jrreuerentia eſt fugiēda.xxvij.
Jrreuerētia quō cognoſcatᷣ.ibidē.
Jubilus quid ſit.cxij.
Judicia hūana nō ſunt curāda.xlviij.
Judicij extremi horribilitas oſtenditur.fo
lio.cxiiij.
Judicij finalis horribilitas ſemꝑ debet p̄
oculis haberi.cxiiij.
Judicis illius tres ſunt ꝯditiōes.cxxviij.
Judex qualis eſſe debeat.ccxij.
Judex aſſimilatᷣ angelis virtutib⁹ propter
plura.ibidem.
Judicij finalis meditatio quomodo debe
at fieri.cxcv.
Jurare quid ſit.ccc ij.
Utrum debeamus iurare.cccxix.
Juramentū eſt multiplex.
Juramentū aſſertoriū q̇d ſit.
Juramentū pmiſſoriū q̇d ſit. ibidē.
Juramēti aſſertorij q̄ ſint comites.
Juramēti pmiſſorij q̄ ſint comites.
Juramentū quare fiat.
Juſticia quid ſit.clxvij.clxix.clxx.
Juſticia politica q̇d ſit.clxvij.clxix.clxx.
Juſticia purgatoria q̇d ſit.clxvij.clxix.clxx.
Juſticia purgati animi quid ſit.folio.clxvij
clxix.clxx.
Juſticia exēplarſ q̇d ſit.clxvij.clxix.clxx.
Juſticia rectificat oēs vires.clxix.
Juſticia comprehendit omēs virtutes ad
proximū.clxix.
Juſticia eſt generalis virt⁹.clxix.
Juſticia comprehendit omēs virtutes ad
deum.clxix.
Juſtus dicitᷣ angelus propter puritatē cō/
uerſationis.ccvj.
Juſtus dicitᷣ angelus ꝓpter limpitudinem
diuine cognitiōis.ibidē.
Juſtus dicitᷣ angelus propter humilitatē
ſubiectionis.ibidem.
Juuenes quibuſdam virtutibꝫ excellentes
redduntur.xlv.
Juuenū ꝟtutes pbate q̄ ſint.ibidē.

Abor manuum

l vtrū p̄cipiatᷣ fribꝫ minoribꝫ.lij.
Quare beat⁹ franciſcus poſuit
vnū capitulū in regl'a ſua de labore.lij.
Laboris vtilitas oñditᷣ.ibidē.
Languor caritatſ eſt triplex.clvij.
Languor caritatſ triplex q̇d ſit.ibidē.
Latria quid ſit.fo.lxxxj.
Latria cui debeatᷣ.lxxxj.cxxix.
Latria debet tria hr̄e.cxxix.
Lectio religioſi q̄lis eſſe debeat.xxx.
Quid ſit querendū in lectiōe. ibidē.
Quare q̄tidie ſit legendū.
Lectio fortuita corripitᷣ.
Lectio quid efficiat.xlvij.
Lectio nō valet ſine vnctiōe.cxx.
Leticia ſpūalis q̇d ſignificet.xxv.
Leticia q̄ ꝛ q̄re ſit neceſſaria.cxxxij.
Lex eſt triplex.cxxiiij.
Legis diuine doctrina quomodo ſit appe/
tenda.ccxxj.
Lex diuina docet q̇d agendū.
Lex diuina docet q̇d fugiendū. ibidē.
Lex diuīa docet q̇d credendū.
Lex diuina docet q̇d orandū.
Lex diuīa docet q̇d deſiderādū.
Lex diuina docet q̇d timendū.
Liber int⁹ ſcriptus q̇d ſit.cccj.
Liber foris ſcriptus q̇d ſit.ibidē.
Libertas mala quot ꝛ quanta mala efficiat
folio.xlvij.
Libidīs pcuratio fit ſeptē modis.cccxxiij.
Lignum vite ponitᷣ.cccxxxiij.
Longeuitas ſm quid attendatᷣ.cccxxj.
Locutio religioſi q̄lis eē debeat.xxvj.
Quō debeāt loqui corā hoībꝫ.ibidē.
Locutio religioſi quomō moderari debe/
at.folio.xxxiij.xxxiiij.
Diſciplina in loquendo qualis ſeruari de

beat.folio.xxxiij xxxiiij.
Loquit̄ deus ſpiritui noſtro.cxl.
Quis audiat illã locutionẽ.cxlj.
Quis cognoſcat eam.
Quis ſit ilic auditus. ibidem.
Que ſint aures ille.
Quis ſit ſenſus anime quo ꝑcipitur illa lo/
cutio.cxlj.
Nõ loquit̄ equaliter oibꝫ deus.ibidẽ.
Loquit̄ deꝰ acriter arguẽdo.ibidẽ.
Loquit̄ deꝰ terrbilit̄ cõminãdo.cxlj.
Loquit̄ deꝰ prudent̄ docendo.
Loquit̄ deꝰ vtiliter ſuadẽdo.
Loquit̄ deꝰ veraciter ꝓmittendo.
Loquit̄ deꝰ dulciter ꝯſolando.
Loquit̄ deꝰ familiarit̄ ſuſurrãdo.
Deꝰ eſt ſumme affabilis. ibidẽ.
Deꝰ inuitat aĩam vt ſe alloquat̄.
Quid ſit os anime.
Que ſit lingua q̃ alloquit̄ deꝰ.
Que ſint verba anĩe ad deũ.
Quis ſit clamor anĩe ad deũ.
Anĩa alloquit̄ deũ fidelit̄ orando.cxlij.
Anĩa alloquit̄ deũ admirãdo.
Anĩa alloquit̄ deũ deꝑcando. ibidẽ.
Anĩa alloquit̄ deũ honorãdo.
Anĩa alloquit̄ deũ timendo.
Anima alloquitur deum familiariter con/
fabulando.cxlij.
Anĩa alloquit̄ deũ ſuſurrãdo.ibidẽ.
Nunciꝰ locutiõis eſt duplex.cxliij.
Nuncius verus quis ſit.
Nunciꝰ falſus quis ſit. ibidẽ.
Nunciꝰ diuinꝰ quis ſit.
Quõ nuncij illi differãt.
Loquacitatꝫ vituꝑatio ponit̄.ccxxxi.
Loci mutatio vtꝝ ꝯferat religioſis.xxv.
Luxuria quid ſit.cxcviij.cclxxxij.
Luxuria quõ vincat̄.cxcviij (cclxxxix.
Luxurie remedia q̃ ſint. cxcviij. cclxxxviij.
Luxurie ſpecies q̃t ſint.cclxxxviij.
Luxurie delectatões quõ ſint pctm̃.ibidẽ.
Qꝫ periculoſum ſit blandicijs corporalibꝫ
ſe dare.ibidem.

Macrocoſmꝰ quid

ſit.folio.cxxj.
Microcoſmus q̃d ſit.ibidẽ.
Macrocoſmus quomõ ingrediat̄ ad ani/
mam noſtrã.ibidẽ.
Macrocoſmus per quid intret eſſe quot.
folio.cxxj.

Magiſtro indigent inſipientes ꝓpter plu/
res cauſas.cccxlij.
Magnanimitas quid ſit.ccclj.
Maledicere quid ſit.ibidem.
Maleficiũ quid ſit.ccclj.
Malum eſt triplex.fo.liij.liiij.
Malum eſt duplex.cxliij.
Mala noſtra aliquando debemus abſcõ/
dere.fo.cclxxxij.
Malũ culpe quid ſit.ccclj.
Malum pene quid ſit.
Malum pugne quid ſit. ibidẽ.
Malũ ſm̃ ſe ⁊ in ſe q̃d ſit.
Mandatũ dei ꝑmũ q̃d ſit.cccxvi.
Mandata decẽ quõ ordinent̄.
Quot mãdata ꝯtineant̄ ĩ ꝑma tabula.ibidẽ
Quot mãdata ꝯtineant̄ in ſcd̃a tabula.
Mãdata dei quõ cognoſcant̄.cccxvij.
Mandatũ eſt duplex.ibidẽ.
Mandatũ affirmatiuũ q̃d ſit.ibidẽ.
Mandatũ negatiuũ q̃d ſit.ibidẽ.
Quid ꝑcipiat̄ vel prohibeatur in ꝑmo mã/
dato legis.cccxvij.cccxviij.
Quid ꝑcipiatur vel ꝓhibeatur in ſecundo
mandato legis.cccxviij.
Mandata ſeruare monent nos quattuor
folio.cccxv.itẽꝝ tria.cccxvi.
Non obſeruantibꝫ mandata triplex dãnũ
ꝓuenit.cccxv.cccxvi.
Mania quid ſit.ccclj.
Beate ꝟginis laus ẽ laus dei.lv.
Beata ꝟgo quõ oẽs hoĩes excellat.ibidẽ.
Nullus ſcribens poteſt ſufficienter ſcribe/
re laudes be.ꝟginis.lv.
Beate virgi.excellentia ab omnibus popu
lis oſtendit̄.ibidẽ.
Nullꝰ hõ dꝫ ceſſare a laude be.ꝟ.ibidẽ.
Angelica ſalutatio extollit̄.ibidẽ.
Hoc nomen maria nõ eſt de ſubſtantia ſa/
lutationis angelice.ibidẽ.
Ultima particula ſimiliter non eſt de ſub/
ſtantia eiuſdem.ibidẽ.
Beata virgo eſt puriſſima.
Beata virgo eſt pleniſſima.
Beata virgo eſt tutiſſima. ibidem.
Beata virgo eſt digniſſima
Beata virgo eſt vtiliſſima.
Quare dicit̄ aue.fo.lv.lvi.
Beata virgo fuit immunis a triplici ve.fo/
lio.lvi.
Quare dicitur in ſalutationis principio a/
ue.ibidem.

Beata.ꝟ.fuit immunis a ve culpe.fo.lvi.
Beata virgo fuit immunis a ve culpe originalis.ibidem.
Beata virgo fuit immunis a ve culpe actualis.ibidem.
Beata virgo fuit immunis a ve iebennali. ibidem.
Beata virgo fuit immunis a ve naſcentiū. ibidem.
Beata virgo fuit immunis a ve parientiū. ibidem.
Beata virgo fuit immunis a ve morientium.ibidem.
Quid ſit ve naſcentiū.
Quid ſit ve parientium. ibidem.
Quid ſit ve morientiū.
Maria eſt nomē dulciſſimū.fo.lvij.
Maria eſt nomē ſanctiſſimū.
Maria eſt nomē digniſſimū. ibidem.
Maria interp̄tat mare amaꝝ.
Maria interp̄tat ſtella maris.
Maria interpretatur illuminata vł illuminatrix.ibidem.
Maria interpretat domina.
Maria quare ſit mare.
Maria quare ſit amara ibidē.
Maria q̄re dr amarū mare ſit.
Be.vir.quib ſit amara.
Be.vir.quibus ſit mare.
Maris ſtelle ꝓprietates ponunt.
Be.vir.eſt ſtella puriſſima lvij.lviij.
Be.vir.eſt ſtella radioſiſſima.lviij.
Be.vir.eſt ſtella vtiliſſima.lviij.
Be.vir.eſt illumiatrix p exēpla.
Be.ꝟ.eſt illumiatrix p bñficia.
Be.vir.eſt illumiatrix p gloriā. ibidem
Be.virgo eſt dña angelorū.
Be.vir.eſt domina hominū.
Be.virgo eſt dña demonū.
Be.vir.hūilitas oñdit.lix.lxxiij.ccxxvij.
Be.vir.pfunditas quanta.lix.
Be.vir.affectuoſitas oſtendit.
Be.vir.charitas oſtendit. ibidez.
Be.vir.viſitatio exprimit.
Be.vir.charitas ad ꝓximū declarat.
Quare in beate vir.viſitatione quater nomen marie nominat.lix.
Be.vir.fuit manſuetiſſima.ibidē.
Be.vir.fuit potentiſſima.ibidē.
Be.ꝟ.cor quō ptrāſierit gladi⁹ doloꝝ.ibidē
Beata virgo nūq̄ odiuit occiſores filij ſui. folio.lix.
Be.virgo fuit ſtudioſiſſima.lix.
Be.ꝟ.fuit tenuiſſima p paupratē.ibidē.
Be.vir.fuit temperatiſſima.ibidē.
Be.vir.fuit caſtiſſima.lix.lx.
Be.ꝟ.fuit caſtior mente q̄ carne.lx.
Bea.vir.priuilegium maternitatis ⁊ virginitatis exprimit.lx.
Be.vir.gratia fuit veriſſima.
Be.vir.gratia fuit immēſiſſima.
Be.ꝟ.gr̄a fuit multipliciſſima.
Be.vir.gr̄a fuit vtiliſſima.
Balſamū be.vir.quid ſit.
Be.virgo quō gratiā inuenerit. ibidē.
Beata virgo eſt celum.
Beata virgo eſt terra.
Beata vir.eſt abyſſus.
Be.vir.miſcdia oſtendit.
Be.vir.dicit therebinthus.
Gratia fecit be.vir.gl'ioſam.lx.lxi.
Gr̄a fecit be.vir.miraculoſam.lx.lxi.
Gr̄a fecit be.vir.delicioſam.lx.lxi.
Be.vir.gratia quanta ſit.lxi.
Be.vir.gr̄a fuit ei vtiliſſima.
Be.ꝟ.gr̄a fuit vtiliſſima nob.
Be.vir.gratia colligit.
Be.vir.gratia impinguat.
Bea.virgi.gratia liberat.
Be.vir.ſignificat p Heſter.
Be.ꝟ.q̄re dicat de radice ieſſe. ibidem.
Be.ꝟ.habuit ſeptē dona ſpūſſcti.
Be.vir.habuit gr̄am veritatiſ.
Be.vir.habuit gr̄am vite.
Be.vir.ſignificat p domū.
Que ſunt columne hui⁹ dom⁹.
Be.vir.habuit gr̄am labioꝝ.
Gr̄a labiorum quid ſit.lxi.lxij.
Bea.virgi.labia ſeptem melliflua diſtillauerunt.lxi.
Be.vir.fecit verbum caſtitatis.
Be.vir.fecit verbū hūilitatis. ibidem
Be.vir.fecit verbū caritatiſ.
Be.vir.fecit verbū veritatis.
Be.vir.fecit verbū gratulatiuū.lxij.
Be.vir.fecit ꝟbū querulatiuū. ibidē
Be.vir.fecit verbū cōpaſſiuū.
Be.ꝟ.habuit tria ꝟba ad deū.lxi.lxij.
Beata virgo habuit duo verba ad homies folio.lxi.lxij.
Beata virgo habuit duo verba ad angelū. folio.lxi.lxij.
Be.ꝟ.habuit gr̄am priuilegioꝝ.lxij.
Be.vir.habuit ſeptē priuilegia.lxij.

Tabula

Que ſint illa ſeptē priuilegia.lxij.
Beate ꝟ.potentia apud deū.fo.lxij.
Be.vir.gloria apud deum.
Be.vir.eſt gr̄a pleniſſima.
Be.vir.eſt a peccato puriſſima.
Be.vir.eſt incorruptiſſima.
Be.ꝟ.eſt familiariſſima. ibidē.
In be.vir.fuit gratia premiorꝝ.
Quare in be.ꝟ.ſint ſeptē dotes.
Be.ꝟ excedit oēs ſctōs in gr̄a.
Be.ꝟ.hꝫ nouē plenitudines grãꝝ.
Beata virgo eſt plena ſapientia.lxiij.
Be.vir.eſt plena gratia.
Be.ꝟ.eſt plena bona vita.
Be.vir.eſt plena miſcdia. ibidē.
Be.ꝟ.eſt plena fecūditate.
Be.ꝟ.eſt plena pfectiōe eccl'ie.
Be.vir.eſt plena odorifera.lxiiij.
Be.vir.eſt plena gloria.ibidem.
Be.vir.eſt plena fruitione.ibidem.
Be.vir.dicit mare plenū.lxiij.
Beata virgo eſt facta domīa potentiſſima. folio.lxiiij.lxv.
Be.ꝟ.ē facta dn̄a ſapientiſſima.lxv.
Be.ꝟ.eſt facta dn̄a opulētiſſima.
Be.ꝟ.ē facta dn̄a indeficiētiſſima.
Be.ꝟ.eſt dn̄a nr̄a pijſſima. ibidē.
Be.ꝟ.eſt dn̄a nr̄a iuſtiſſima.
Be.ꝟ.eſt dn̄a nr̄a certiſſima.
Be.vir.eſt dn̄a nr̄a noīatiſſima.
Be.ꝟ.ſignificat p iudith.lxvi.
Beata virgo fuit famoſa famoſior famoſiſſima.ibidem.
Be.vir.fuit ſpecialiter aula.
Be.vir.fuit filia dei generoſa.
Be.vir.fuit ſponſa ſpecioſa. ibidem.
Be.vir.fuit dei ancilla.
Be.vir.fuit gl'ioſa mater dei.
Be.vir.cōparat aurore ꝓpter q̃ttuor.lxvij.
Be.vir.quō ſit ſanctificata ꝛ qn̄.ibidē.
Be.ꝟ.quō pfecerit in gr̄a et ꝟtutibꝫ.ibidē.
Be.ꝟ.loc⁹ notabilis eſt triplex.fo.lxviij.
Be.vir.mens eſt locus dei.
Be.vir.vter⁹ fuit loc⁹ filij dei.
Be.ꝟ.cōpat aurore ꝓpter ſe q̃drupl'r.
Be.ꝟ.cōpat aurore ꝓpt nos q̃drupl'r.ibidē.
Be.vir.eſt mediatrix.noſtra.
Be.vir.eſt defenſatrix noſtra.
Be.vir.eſt illumīatrix noſtra.lxviij.lxix.
Be.vir.eſt virga fumea.lxix.
Be.vir.eſt virga lignea.ibidem.
Be.vir.eſt virga aurea.ibidem.
Beata virgo eſt virga ferrea.lxix.
Be.vir.eſt virga florida.
Beata vir.habuit q̃druplices flores.
Be.vir.eſt flos virginitatis.
Be.vir.eſt flos honeſtatis. ibidez.
Be.ꝟ.eſt flos fecūditatis.
Be.vir.eſt flos imortalitatis.
Be.vir.dicit flores in plurali.
Be.ꝟginis flos hꝫ plura folia.lxix.lxx.
Que ſint illa folia.lxix.lxx.
Be.vir.quotruplex flos ſit.
Be.vir.egreſſus quis ſit.
Be.vir.fuit vas purum.
Be.vir.fuit vas purius.
Be.vir.fuit vas puriſſimū. ibidē.
Be.vir.pgreſſus quis fuerit.
Que ſit rō q̃ b.ꝟ.cōpat aurore.
Que ſit rō q̃ be.vir.cōpat ſoli.
Que ſit rō q̃ be.ꝟ.cōparat lune.
Be.vir.ingreſſus quis fuerit.lxxi.
Be.ꝟ.ingreſſus hꝫ triplicē ꝯditiōem.lxxi.
Beata virgo quo comitatu ſit ingreſſa in celum.ibidem.
Be.vir.ſupgredit omēs ſctōs.
Be.ꝟ.ſupgredit oēs ſctōs natura.
Be.ꝟ.ſupgredit oēs ſctōs gr̄a. ibidez.
Be.vir.ſupgredit oēs ſctōs gl'ia.
Be.vir.ſupgreſſus quis ſit.
Be.vir.eſt bn̄dicta ꝓpter q̃ttuor.
Beata vir.eſt benedicta ꝓpter gratiā cordis oris ꝛ operis.lxxi.
Beata virgo multipliciter eſt benedicta ppter prolem.lxxi.lxxij.
Be.vir.prior miſcdia que ſit.lxxij.
Be.vir.poſterior miſcdia q̃ ſit.ibidē.
Be.vir.ſuperauit miſericordiā priorē miſericordia poſteriore.lxxij.
Beata vir.eſt benedicta propter gl'am ſublimiſſimam.lxxij.
Beata virgo eſt benedicta ꝓpter gloriaꝫ copioſiſſimā.lxxij.
Beata virgo eſt benedicta ꝓpter gloriā ſtabiliſſimam.ibidem.
Be.vir.pietas exponit.lxxij.
Be.vir.benedixerunt tria.lxxiij.
Be.vir.eſt benedicta p hūilitate.lxxiij.
Be.ꝟ.ſignificat p axam filiā caleph.ibidē.
Be.vir.eſt irriguū ſupius.
Be.vir.eſt irriguū inferius. ibidē.
Be.vir.ſignificat p abigail.
Be.vir.ſignificat p rubū moyſi.lxxiiij.
Be.vir.ſignificat p ſaram.lxxiij.

Tabula

Beata ꝟgo ſignificat̄ ꝑ iabel.lxxiiij.
Be.vir.eſt bn̄dicta ꝑ charitate.lxxiiij.
Be.ꝟ.eſt bn̄dicta ꝑ māſuetudine.
Be.ꝟ.eſt bn̄dicta ꝑ ſtrēnuitate.
Be.ꝟ.eſt bn̄dicta ꝑ liberalitate. ibidez.
Be.ꝟ.eſt bn̄dicta ꝑ ſobrietate.
Be.ꝟ.eſt bn̄dicta ꝑ caſtitate.
Be.ꝟ.eſt paradyſus.lxxiiij.
Be.ꝟ.fruct⁹ eſt generoſus ꝛc.lxxv.
Quare ſit generoſus.
Quare ſit generoſioꝛ.
Quare ſit generoſſim⁹. ibidē.
Quare ſit delicioſus.
Quare ſit delicioſioꝛ.
Quare ſit delicioſiſſim⁹.
Arbor fructus beate virginis eſt altiſſima folio.lxxv.
Arboꝛ fructus beate virginis eſt breuiſſima.ibidem.
Que ſit ratio vtriuſq̄z.ibidē.
Quare fruct⁹ ille ſit ꝟtuoſiſſim⁹.lxxvi.
Quare ſit copioſiſſim⁹.
Quare ſit copioſioꝛ. ibidē.
Quare ſit copioſus.
Quis ꝛ qualis ſit ille fructus diffuſe habetur.fo.lxxvij.lxxviij.lxxix.
Beataz vir.diligentes quattuoꝛ beneficia ꝯſequunt̄.lxxxiiij.
Pſalteriū be.ꝟ.ponit̄.lxxxiiij.lxxxv.ꝛc.
Letania be.vir.xci.xcij.
Coꝛona be.vir.ponit̄.xcij.
Curſus de cōpaſſiōe be.vir.xciiij.xcv.
Salue regina pulcherrimū.xcvi.
Beata virgo dicit̄ celum propter octo rationes.fo.ccxxiij.ccxxiiij.
Be.vir.dum erat trium annoꝝ fuit ī templū pſentata.ccxxvij.
Bea.vir.manſit in templo vſq̄z ad quartūdecimū annū.ibidē.
Be.vir.reuelauit ſctē elizabeth lantgrauie q̄d fecerit in templo.ibidē.
Be.vir.tria pꝛecepta potiſſime impleuit.folio.ccxxvij.
Be.vir.petiuit in templo ſeptem petitiōes a deo.ibidem.
Beata virgo non habuit gratiam ſuaz ſine laboꝛe.ibidem.
Beata virgo quomō oꝛdinauerit vitam ſuam in templo.ibidē.
Be.ꝟ.ꝓmo ꝓtulit ſm hieronymū.ccxxviij.
Oꝛdo annūciatiōis anglice ponit̄.ibidē.
Qualis fuerit turbatio beate virginis ī annunciatione.folio.ccxxviij.
In qua ſpecie gabriel venerit.ibidē.
Qualis ꝛ quanta ſit ſolennitas annunciationis.ibidem.
Oꝛdo viſitationis beate virginis ad elyzabeth.fo.ccxxix.
Beata virgo iuit cum Joſeph ſuper montana.ibidem.
Beata virgo nō fuit grauata ex conceptu filij dei.ibidem.
Be.vir.purificatio ponit̄.ccxxxij.
Quomō Joſeph voluit dimittere beatam virginē.ccxxix.
Quō ſymeon xp̄m cognouerit.ccxxxij.
Be.ꝟ.p oīb⁹ dꝫ in deuotiōe hr̄i.xlv.
Be.ꝟ.quō ſe habuerit i ſabbo ſcō.cclxviij.
Beate virginis laus ſm litteras ſalutationis angelice.ccxcvij.
Be.ꝟ.pſalteriū min⁹ ponit̄.ccxcix.
Maturitatis honeſtas ꝑpenditur in trib⁹ in plato ꝛ in alijs.cccxlvi.
Marie magdale.ꝯuerſio pōit̄.ccxli.ccxlij.
Martyrij appetit⁹ eſt ꝓpter q̄ttuoꝛ.cxxi.
Matrimoniū q̄d ſit.ccciij.
Meditando debet exercere ſe homo in ſtimulo ꝯſcientie.cxxvij.
Meditando debet exercere ſe homo in radio intelligentie.ibidē.
Meditando debet exercere ſe homo ī igniculo ſapīe.ibidē.
Meditando debet homo ſtimulū ꝯſcientie exaſperare.ibidē.
Meditando debet homo ſtimulum cōſcientie exacuere.ibidē.
Meditando debet homo ſtimulum cōſcientie dirigere.ibidē.
Meditatio quō ſit iter eternitat̄.cxl.
Meditatio quomō ſequatur iter recte intentionis.cxl.
Meditationis iter quid ſit.ibidē.
Meditatiōis iter quō acquirat̄.
Meditatiōis iter quō arripit̄. ibidem
Meditatio ꝛ cogitatio quō differāt.
Meditatio vnde oꝛiat̄.
Meditatio quid ſit.cxl.cxliiij
Cogitatio quid ſit.cxl.
Cogitatio ſepe ponitur pro meditationez econuerſo.ibidem.
Meditatiōe de⁹ alloquit̄ aīam.cxli.
Meditando non alloquitur deus omnes equaliter.cxli.
Quō mēs alloquat̄ deū i meditatōe.ibidē.

Tabula

Allocutio diuīa p̄cedit meditationē.cxlij.
Allocutio diuina inſtruit.
Allocutio diuina verificat. ibidē.
Allocutio diuina pficit.
In meditatione ſpirit⁹ noſter aſſociat̄ ver/bo eterno.cxliij.
Meditatiōis ſolitudo q̄d ſit.ibidē.
Meditatio ſolitaria liberat a duplici ma/lo.ibidem.
Quid ſit illud duplex malū.ibidē.
Quō in meditatione ſpiritus noſter a tem poralib⁹ recedat.ibidē.
Meditatio aſſidua incendit amorē.ibidez
Quid faciat extēſio meditatōis.cxliiij.
Quid faciat agilitas meditatiōis.ibidē.
Meditatio in quid terminet̄.ibidē.
Meditatio quō quietet̄.ibidē.
Que ſint ꝓpria meditatiōi.ibidē.
Memoria quid operet̄.cxxiij.
Memoria retinet preterita preſentia ⁊ fu/tura.ibidem.
Memoria retinet ſimplicia et dignitates. ibidem.
Memoria quid ſit.ccci.cccij.
Mendacium quid ſit et quottuplex.folio cccij.cccxxiij.
Mens hūana h̄z tres aſpect⁹.cxx.
Mens hūana dr̄ ſenſualitas.ibidē.
Mens humana dr̄ ſpirit⁹.ibidē.
Mens quare dicitur mens. ſpiritus ⁊ſen/ſualitas.ibidē.
Mens quomō diſponatur ad aſcendēdū in deum.ibidē.
Mens tripliciter aſcendit in deū.ibidē.
Mens dupliciť aſcēdit in deū.ibidē.
Fratres minores vtrum recipiant pecuni am.folio.li.
Fratres minores vtrū habeāt ꝓprietatē li/brorū ⁊ domoꝝ.li.cccxxviij.
Cuius ſint libri ⁊ res quibus vtuntur fra/tres minores.li.
Utrū teneant̄ manualiť laborare.li.
Utrū liceat eis ſtudere.ibidē.
Utrū liceat eis doctorari.ibidē.
Utrum liceat eis ſtudere artes et curioſa. folio.lij.
Fratres minores diligi debent a clericꝭ ꝓ/pter octo cauſas.cccxxxij.
Miraculū quid ſit.xiiij.xv.
Miraculum quid ſit et quot modis capit̄. folio.xiiij.xv.
Miracula vtrum requirant̄ in canoniſati/one ſanctoꝝ.xv.xvi.
Miraculorum examinatio quomodo de/beat fieri.xvi.
Miraculum vtrum oporteat in inſtāti fie/ri.folio.xvij.
Utrū ſit cōtra rationē miraculi ſi dolor in/teruenerit.ibidē.
Miſericordia quid ſit.cccij.
Miſſam celebrare duplicem mundiciā re/quirit.
Quare corpalis mūdicia req̄rat̄. ibidez.
Quare ſpūalis mūdicia req̄rat̄.
Miſſa qualē reuerentiā req̄rat.
Miſſaꝝ celebratio q̄d ꝯferat.cccxlix.
Quō corpalia ſint tractāda.xxxij.
Quō calix libri ⁊c̄.ſint tractāda.ibidē.
Miniſtrorum diligentia que ⁊ quanta de/beat eſſe.ibidē.
Miſſam celebraturus que debeat ſcire ſer uare.lxxxij.
Utrum quis digne poſſit miſſam celebra/re.lxxxij.lxxxiij.
Quid debeat ſacerdos cogitare poſt miſ/ſam.lxxxiij.
Or̄o deuotiſſima ꝑ celebrāte ponit̄.lxxxiij.
Amictus q̄d ſignificet.xcvij.
Actus omnes ſacerdotis in miſſa q̄d ſigni ficent.ibidem.
Alba quid ſignificet.
Stola quid ſignificet.
Manipulus quid ſignificet. ibidez.
Caſula quid ſignificet.
Quare fiat ꝯfeſſio ante miſſam.
Utrum peccet omittens aliquam veſtem ⁊ celebrans.xcvij.
Quare p̄mo oſculet̄ altare.
Quid ſignificet cornu dextrū altarꝭ.
Quid ſignificet cornu ſiniſtrū.
Quare chorus dicat introitū.
Introitus quid ſignificet.
Quare bis cantetur. ibidē.
Quare dicit̄ kyrie eleyſon.
Quare nonies dicit̄.
Quare dicit̄ gl'ia in excelſis.
Quare dicit̄ oratio.
Quomodo ſalutet ſimplex ſacerdos popu lum.folio.xcvij.
Quō ep̄i ſalutent populū.
Quare ſacerdos dicat orem⁹
Quare dicit̄ epiſtola. ibidez.
Quid ſignificet epiſtola.
Quare de diuerſis ſc̄pturꝭ ſumat̄ ep̄la.

Tabula

Quare dicit graduale.xcvij.
Unde dicit graduale.
Quare dicit alleluia.
Quare dicit ſequētia. ibidē.
Quare neuma dicat in all'a.
Quis fecerit ſequētias.
Quare ante euangeliū dicat. ſequentia ſan
cti euangelij.xcviij.
Quare euangelium dicatur contra aquilo
nem.ibidem.
Quare dyaconus ſalutat populū añ euan
gelium.ibidem.
Quare populus reſpondeat.gloria tibi do
mine.ibidem.
Quomodo debeat dici ⁊ audiri euangeli/
um.ibidem.
Quare dicat credo ⁊ offertoriū ⁊c.ibidē.
Modeſtia quid ſit.ccciij.
Mortis conditiões ponunt.cxxviij.
Mortis meditatio quō debeat fieri.ibidē.
Morum alienorum perſcrutatorē eſſe eſt
malum.ccxlviij.
Motiua potentia.ccci.
Mulierum conſortia ſunt fugienda a reli/
gioſo.xlv.
Mulieris chananee virtutes explicantur
folio.ccxlvij.
Mundicia interior plus deb; curari q̄ ex
terior.ibidem.
Mundicia carnis quid ſit.cccxl.
Mundi vanitates explicant.cx.cxi.
Mundi amatores q̄ ſtulti ſint.cxi.
Mūdus q̄re ſit relinquēdus.ibidē.
Mūdi inſtabilitas declarat.cxi.cxxxij.
Mūdana ɔuerſatio q̄ piculoſa ſit.cxi.
Mundi vincula que ſint.
Mūdi ſapīa q̄t ſupplantauit. ibidē.
Mūdi gaudiū eſt flagellū.
Mūdi gaudiū quō pfecte cognoſcat.
Mundi gaudium habet vilitatem in obie
cto.folio.cxi.
Mundi gaudium habet impuritatem in
ſubiecto.ibidē.
Mūdi gaudiū h; breuitatē in ſeipo.cxi.
Mūdi gaudiū h; triſticiā in t'mio.cxij.
Mundi gaudium habet miſeriam in affe/
ctu pprio.ibidē.
Mūdus quō poſſit ɔtemni.cxij
In mūdo ſenſibili ſunt tria.cxxi.
Mundi generātia q̄ ſint.
Mundi generata q̄ ſint. ibidē.
Mundū regentia que ſint.
Mundus ſenſibilis eſt locus tenebrarū
propter tria.cxxxij.
Munera nō ſunt curanda.xlviij.
Mutationis fratrum de loco ad locū cau/
ſe.folio.cccxxvij.

n **Atura rationalis**
ad quid ſit facta.cxxxiij.
Neceſſitas q̄ttuplex ſit.cclxxxiij.
Negligentia corrumpitur in volente profi
cere.fo.xlvij.
Negligētia eſt multiplex.cxxvij.
Que ſint meditāda circa negligētiā.ibidē.
Nequicia eſt multiplex.ibidē.
Nocet q̄s primo ſuo triplicit.cccxxij.
Numerorū differētia ē ſeptuplex.cxx.
Quid ſit numer⁹ quilibet.ibidē.
Quomō numeri artificiales imprimunt in
animā.cxxij.
Quid ſint numeri memoriales.
Quid ſint numeri ſenſuales.
Quid ſint numeri pgreſſores. ibidē.
Quid ſint numeri ſonātes.
Quid ſint numeri occurſores.
Quid ſint numeri iudiciales.
Qui numeri ſint cōnexi.

o **Bedientia quid**
ſit.folio.xxv. (xxvi
Obedientie pfectio declarat.xxv.
Obedientie effect⁹ ponunt.xxv.xxvi.
Obedientie menſura que debet eſſe in reli
gioſo ponit.xxvi.
Obedientia qualis debeat ſeruari in prece
ptis difficilioribꝫ.ibidē.
Obedientie neceſſitas declarat.ibidē.
Obedientie in maioribꝫ negocijs req̄ritur
auctoritas in religioſo.ibidē.
Obedientie auctoritas req̄rit in oībꝫ perſo
nā religioſi ɔcernētibꝫ.ibidē.
Obedientie auctoritas req̄rit in ſpecialibꝫ
operationibꝫ.ibidē.
Obediētie auctas nō req̄rit in cōibꝫ opati/
onibꝫ religioſi.ibidē.
In leuioribꝫ ſufficit conijcere voluntatem
ſuperioris.ibidē.
Collatio de obediētia ponit.clxxi.
Obedientie pconia ponunt.xlv.
Obedientie meritū ponit.ibidē.
Obedientia mera quid ſit.ccci.
Obedientia quid ſit.ccccij.

Tabula

Obſeruantie triplicis qualitas ſūt tres lapides precioſi.cccxlvj.
Occiditur homo ab homine tripliciter.folio.cccxxiij.
Deum deteſtatur.cccxxj.
Oculus eſt triplex.cxliiij.
Quid ſit quilibet.ibidem.
Occupationes varie quomodo ſint declinande.xlvij.
Odiri nō debet malus.xlix.
Que ſit ratio huius.ibidem.
Officiū diuinū debet addiſci.xxx.
Quō ſit addiſcendū.ibidem.
Officia plura debent mente ſciri a religioſo.ibidem.
Officium diuinum debet ſeruari cum reuerentia.ibidem.
Officij reuerentia ſi ſit.plura ſigna probāt.ibidem.
Officium diuinum debet fieri cum diligētia.ibidem.
Que probent diligentiam in diuino officio.ibidem.
Officium diuinum debet ꝑſolui ſine dormitatione.ibidem.
Que dormitatio imputetur in diuino officio.ibidem.
Officij diuini cantus quo moderamiē debeat fieri.ibidem.
Que ſit diſciplina in diuino officio ſeruanda.ibidem.
Officium diuinum debet cum quiete mēbrorum fieri.ibidē.
Officium diuinum debet ſine diſſolutione fieri.ibidem.
In officio diuino tumultus eſt cauēdus.folio.xxx.
In choro nihil debet ſingulariť dici.xxxj.
Sub officio diuino quomō debeant ſedilia tractari.ibidem.
In officio diuino nō debet eſſe vaga mēs.ibidem.
In officio diuino non debet eſſe turpis actus.ibidem.
In officio non debent tibie extendi.ibidē.
In officio diuino debet fieri ſuis temporibus inclinatio ꝓfunda.ibidē.
Bonum exemplum cuiuſdaꝫ male ſe inclinantis poniť.ibidem.
In officio diuino debet eſſe vniformis honeſtas.ibidem.
Officium diuinum debet diſciplinate dici extra chorum.folio.xxxj.
Utrum liceat ſedere ſub officio.ibidem.
Officium diuinum debet dici diſtincte.ibidem.
Officium diuinum debꝫ dici integre.folio xxxj.
Officium diuinum debet dici ordinate.ibidem.
Officium diuinum quomodo debeat celebrari.xlv.
Officia diuina habeant triplicem diligentiam.cccxlviij.
Officium diuinum in eccleſia ſpirituſſanctus ordinauit fieri quinꝗ de cauſis.folio cccxlix.
Officine religioſoꝝ q̄ ſint.xxxvij.
Operatio religioſi eſt duplex.xxvj.
Opera ſunt multiplicia.xxxiiij.
Operatio deiformis quid ſit ⁊ que ſit.folio clxvij.
Operatio deiformis eſt ſimilis opatiōi ſupreme ierarchie.ibidē.
Operatio deiformis eſt ſīlis opationi medie ierarchie.ibidem.
Operatio deiformis ſīlis eſt opationi infime ierarchie.ibidem.
Qualis diſciplina debeat ſeruari in opere manuali.xxxiiij.
Operatio ſpiritualis habet plures gradꝰ.folio.clxvij.
Qui ſint illi gradus.ibidē.
Operatio vite actiue habꝫ plures gradūs ibidem.
Quid ſint et qui ſint illi gradꝰ.ibidē.
Operatio eſt duplex.clxviij.
Operatio interior q̇d ſit.ibidem.
Operatio exterior quid ſit.ibidē.
Opus virtutis requirit circumſpectioneꝫ.folio.cccxx.
Opus virtutis requirit rectam intētionē folio.cccxx.
Opus virtutis requirit puram affectionē.ibidem.
Opus virtutis requirit electionem iuſtaꝫ.ibidem.
Opus virtutis requirit proſecutionem vigoroſam.ibidem.
Opus virtutis requirit informationeꝫ caritatiuam.ibidem.
Opera ſeruilia que ſint.ibidē.
Opera libera que ſint.ibidem.
Operatio meritoria finit omīa itinera eter

nitatis.folio.clxxvi.
Operationes quedam ſunt proprie natu/re rationali.ibidem.
Que ſint ille.ibidem.
Operationes hominis ſunt duplices.ibi/dem.
Oratio dominica exponitur. folio.clxxvij. clxxx.
Orationis optimus modus ponitur.fo/lio.clxxv.
Orõnis ſunt tres gradus.cxxix.
Oratio eſt mater ſurſum actionis in deuz. folio.cxx.
Quare petatur ſanctificari nomen dei.ibi dem.
Oratio dominica eſt priuilegiata ĩ tribus. folio.liij.
Oratio dominica diuiditur in tria.ibidẽ.
Que ſint illa tria.ibidem.
Oratio dominica continet ſeptem petitio/nes.ibidem.
In oratione dominica petunt̄ ſeptez dona ſpũſſancti.ibidem.
In oratione dominica petuntur ſeptez be/atitudines.ibidem.
In oratione dominica petuntur ſeptez vir tutes.ibidem.
Orationi ſemꝑ eſt inſiſtendũ.xxix.
In oratione debet homo ſibi capituluz te/nere.ibidem.
Pro quibus debeat religioſus orare.folio xxix.
A quo debeat oratio incipi.ibidẽ.
Meditatio ꝓuocat ad orõnẽ.ibidẽ.
Orans ſubuehit̄ duabꝰ alis.ibidẽ.
Que ſint ille ale.ibidem.
Oratio fructuoſa q̃ requirat.xxx.
Tempꝰ ꝯgruũ orõni oſtendit̄.ibidẽ.
Orationis fructꝰ ponunt̄.ibidẽ.
Orandũ eſt nudo capite.ibidem.
Oratio ſibiloſa eſt cauenda in conuẽtu.fo/lio.xxxj.
Oratio debet hr̃e opa ſancta.xlv.
Orationis effectꝰ ponunt̄.xlvij.
Oratio non ſtatim ſemꝑ exaudit̄.cxv.
Que ſit ratio huius.ibidẽ.
Orõnis ꝑconia ponunt̄.cxlv.
Quot pericula euitat orans.ibidẽ.
Orationis exauditio quomodo fiat.cxlv. cclix.cclviij.
Orõ cordis in tribꝰ ꝯſiſtit.cxlv.
Orationis ſecuritas q̃nta ſit.ccxlv.ccxlvj.
Orõnis vtilitates maxime.ccxlv.ccxlvj.
Orationis ſtudium quomodo a religioſo debeat haberi.ccxciij.
Quõ orandꝰ ſit deus.ibidẽ.
Ad orationis perfectionem tria requirun/tur.ccxciiij.
Quomodo cor per orationem ſubleuatur. ibidem.
Oraculũ quid ſit.cccj.
Ordines ſacri qui ſint.ccvij.
Qui ordines correſpondent ordinibꝰ ange lorũ.fo.ccvij.ccviij.
Ordo religioſorum cui correſpondeat.fo/lio.ccvij.
Ordo p̃latoꝝ cui correſpõdeat.ibidẽ.
Ordo actiuoꝝ cui correſpõdeat.ibidẽ.
Ordines correſpõdẽt ierarchijs.ibidẽ.
Ad ordinem qualẽcunq; recipiendi q̃dru/plex forma.ccccxx.
Oſtentatio quõ ſit fugienda.xlvij.

Panis eſt triplex.

p folio.liiij.
Quid ſit ille triplex panis.folio lv.
Ad quid ſit vtilis.ibidem.
In paradyſo ſunt tria.cxxxij.
Patri debet̄ triplex honor.ccxxxj.
Patrem honoranti conceditur triplex vir/ta.ibidem.
Paſſio xp̃i debet ꝯtemplari.cxxxj.
Compatiendũ eſt xp̃o.ibidem.
Quõ debeat fieri illa cõpaſſio.ibidẽ.
Paſſionis cauſa exprimit̄.cxxxj.cxcvij.
Quis ſit qui cõpatitur.cxxxj.
Quantꝰ ſit qui patitur. ibidem.
Quali forma patit̄.
Quanta mala patiat̄.
Quid ꝯſequit̄ ad paſſionẽ.
Curſus de paſſione domini ponitur.folio xcij.xciij.xciiij.
Que quibus horis ſit chriſtus paſſus.fo/lio.cij.
Paſſio xp̃i manifeſtat nobis inſcrutabilez ſapientiã dei.cxxxij.
Paſſio xp̃i manifeſtat nobis irreꝑhenſibilẽ dei iuſticiã.ibidẽ.
Paſſio chriſti manifeſtat nobis inenarra/bilẽ dei miſcdiam.ibidẽ.
Paſſio chriſti manifeſtat nobis paradyſũ deſiderabilem.cxxxij.

Paſſio chriſti manifeſtat nobis infernum horribilem.cxxxij.
Paſſio chriſti manifeſtat nobis ꝟtutē lau/dabilem.ibidem.
Paſſio chriſti manifeſtat nobis reatuꝫ cul/pabilem.ibidem.
In paſſione xp̄i dꝫ attendi opus.cxcvj.
In paſſione domini debet attendi modus ibidem.
In paſſione chriſti debet attendi cauſa.fo lio.cxcvj.
Quomodo debeat meditari paſſio chriſti. folio.cxcvj.cxcvij.ccxcv.
Quomodo fructuoſe meditari poſſit. fo/lio.cxcvij.ccxcv.
Paſſio chriſti quale opꝰ fuerit.cxcvi.ccxcv.
Quis fuerit modꝰ patiendi.cxcvij.
Faſciculus p̄mꝰ paſſiōis q̄s ſit.ibidē.
Faſciculus ſcd̄s quis ſit.
Faſciculus terciꝰ quis ſit. ibidē.
Faſciculus quartꝰ quis ſit.
Faſciculus quintus et ſextus et ſeptimus quis ſit.ibidem.
Paſſionis diffuſa meditatio ponitur.folio cclxiiij.cclxv.cclxvi.cclxvij.
Patientia quid ſit.xij.
Patientia quomō acquiraꝛ.xlvij.
Exhortatio bona ad patientiam.fo.ccxxxij ccxxxiij.
Patientia ⁊ conſtans longanimitas eſt ter cia ala eccl'iaſtici ſeraph.cccxliiij.
Patientia eſt p̄lato neceſſaria propter tria. ibidem.
Paupertas religioſorum qualis eſſe debe at.folio.xlv.
Paupertas quomodo ſeruari debeat a re ligioſis.ibidem.
Paupib; licet recip̄e elemoſynā.lj.
Paupertatis preconiuꝫ ponitur.folio.ccx. ccxxx.cclix.ccxcij.
Pauptatis gradus ponunꝛ.ccx.
Paupertas quid ſit.ccxcij.
Pauper fuit chriſtus.ccxlix.
Que ſit ratio huius.ibidem.
Pauperes diligit deus.ibidē.
Pauptatis vtilitas.ccxlix.ccxcij.
Pax eſt triplex.ciij.
Quare eccl'ia oret p pace tpali.cij.
Pax anime quid ſit.xlv.
Pax illa quomō acquiraꝛ.ibidem.
Ad pacem puenitꝛ ſeptē gradib;.cxxxj.
Qui ſint illi gradus.ibidem.
Peccatoꝝ que ſit medela.cxiiij.
Pctm̄ originale quid ſit.cxx.ccciij.
Pctm̄ originale quid fecerit ī hoīe.cxx.
Que faciāt ꝯtra pctm̄ originale.cxx.
Que faciant ꝯtra effectꝰ eiꝰ.ibidē.
Pctm̄ q̄nqꝫ modis p̄t hō facere.cccxxj.
Peccatū debet recordari quo ad multipli/cem negligentiā.cxxvij.
Peccatū debet recordari quo ad multipli/cem ꝯcupiſcentiā.ibidem.
Peccatū debet recordari quo ad multipli/cem nequiciā.ibidē.
Peccatū cōmittitꝛ tripliciter.cxxviij.
Peccatorum memoria quomō poſſit per/fecte haberi.cxxiij.
Peccatum quanti periculi ſit oſtēditur.fo/lio.ccxxvij.
Peccatū actuale quid ſit.ccciij.
Peccatū veniale quid ſit.
Peccatū mortale quid ſit.
Peccatū operis quid ſit.
Peccatū oris quid ſit.
Peccatū cordis quid ſit. ibidem.
Pctm̄ ignorantie quid ſit.
Pctm̄ ex ignorantia q̄d ſit.
Pctm̄ ex induſtria quid ſit.
Pctm̄ ex infirmitate quid ſit.
Peccatū in deum quid ſit.
Pecunia quomō non recipiatur a fratrib; minorib;.lj.
Quō ſaluetꝛ illud dictū.ibidē.
Penitentia quid ſit.ccciij.
Pene infernales debent in memoria habe ri.folio.cxcv.
Que ſint pene infernales.ibidē.
Periuriū quid ſit.ccciij.
Perplexitas quid ſit.ibidem.
Perſeuerātie p̄coniū poniꝛ.ccxcvi.ccxcvij.
Perſeuerantia quid ſit.ccciij.
Perſpicacia quid ſit.cxlv.
Peruerſi q̄ntū noceant eccl'ie.xlvij.
Peruerſoꝝ ꝯditōes exp̄munꝛ.ibidē.
A peruerſis multa mala exempla capiunt. ibidem.
Philomena ſancti Bonauenture ponitur folio.cclxxix.cclxxx.
Philoſophia eſt triplex.cxxiij.
Phia rationalis quid ſit.
Phia realis quid ſit. ibidem.
Phia moralis quid ſit.
Phia rōnalis de q̄b; tractet.
Phia realis de q̄b; tractet.

Tabula

Philoſophia moralis de q̄bꝫ tractet.cxxiij.
Phia naturalis eſt triplex.
Quid ſit quelibet.
De quo tractet quelibet.
Phia rōnalis eſt triplex.
Quid ſit quelibet. ibidem.
De q̄ tractet quelibet.
Phia moralis eſt triplex.
Quid ſit quelibet.
De quo tractet quelibet.
Quō de⁹ cognoſcat̃ p quālibꝫ phiam.
Pietas quid ſit.fo.x.ccclj.
Pietas ſiue fraterna cōpaſſio ē ſcd̄a ala ec/
cleſiaſtici ſeraph.cccxliij.
Piromancia quid ſit.cccij.
Plato dedit duo precepta.cliij.
Que ſint illa precepta.ibidem.
Plage decē egypti.moraliter.cccxxiiij.
Ptās ſecularis q̄lis eſſe debeat.ccxiij.
Ptās ſecularis cui aſſimilet̃.ibidem.
Preceptum eſt duplex.cccij.
Preceptum affirmatiuū.ibidem.
Preceptum negatiuum.ibidem.
Predicationis officium eſt regule fratrum
minoꝝ annexū.lj.
Ante predicationem debet quis habere ſe
ptem conditiones.cclij.
Que ſint ille ſeptem ꝯditiōes.ibidem.
Ante effuſionē p predicationem debet in/
fundi p vnctionē.ibidem.
Predicator quomō debet in genere omēs
arguere.cccxxvj.
Predicatori neceſſaria.ibidem.
Prelati dicuntur celi propter luminis dif/
fuſionem.fo.ccxviij.
Prelati dicuntur celi propter motus velo/
citatem.ibidem.
Prelati dicunt̃ celi ꝑpter motus cōtinua/
tionem.ibidem.
Prelati dicuntur celi propter ſiderū erran
tium repreſſionē.ibidem.
Prelati dicuntur celi propter inferiorum
informatiuum.ibidem.
Prelati dicuntur celi propter motuum di/
menſionem.ibidem.
Prelatura quid requirat.ix.
Prelato neceſſaria ponunt̃.cccxxvij.
Prelati q̄re nō magnificant̃ a p̄dicātibꝫ in
ſmonibꝫ pl'es cāe ponunt̃. cccxxxi.cccxxxiij
Prelati q̄bꝫ ꝟtutibꝫ debēt eē p̄diti.cccxlij.vſ
qꝫ in finem.
Prelat⁹ triplicē deo reddet rōem.cccxliij.
Premium eſt duplex.cccij.
Premiū illud duplex quid ſit.ibidē.
Preſumptio eſt duplex.xxvj.xxvij.
Preſumptio quid ſit.xxvij.
Preſumptio eſt ſūme fugienda.
Preſumptiōis ſigna q̄ ſint. ibidem.
Preſumptiōis effect⁹ qui ſint.
Preſumptio quō cognoſcatur.
Proficiendi gradus ſunt tres.cxxxij.
Proficiendi grad⁹ quid ſint.ibidē.
Proficiendi grad⁹ ſunt triplicati.ibidē.
Proficiendi gradus correſpondent triplici
ierarchie.ibidem.
Proprietas rerum quibus vtūtur fratres
minores cuius ſit.lj.
Prodigalitas quid ſit.cccij.
Proditio quid ſit.ibidem.
Prouidentia quid ſit.ibidem.
Prudentia quid ſit.x.clxx.cccij.
Prudētia ſctī bonauēture exp̄mit̃.x.
Prudentis ꝯditiōes ponunt̃.xxv.
Prudētia politica quid ſit.clxvij.
Prudētia purgatoria quid ſit.ibidem.
Prudētia purgati animi q̄d ſit.clxvij.
Prudētia exēplaris q̄d ſit.ibidem.
Pudicicia quid ſit.x.
Pudor quid ſit.cxxxi.
Pudor ꝯſiderat̃ in q̄ttuor.ibidē.
Pudor vtrū ſit bon⁹.cclix.
Pulchritudo quid ſit.cxxi.cxxxiij.
Purgatiōis ſeptē ſunt grad⁹.cxxxij.
Purgatōnis gradus quomodo diſtinguā
tur.ibidem.
Purgatio in amaritudine quomodo debe
at fieri.ibidem.
Puritas mentis ponitur.cccxl.
Puſillanimitas quid ſit.cccij.

Atio quid ſit.ſo
r lio.ccci.cxlix.
Ratio cauſalis quid ſit.ccci.
Ratio ſeminalis quid ſit.ccci.
Ratio primordialis.ibidem.
Rancor debet vitari.xlix.
Rapina quid ſit.cccij.
Rectoris animarū prima ala eſt zelus iuſti
cie.cccxlij.
Rector debet precedere ſubditos ſpecialit̃
in tribus.cccxlv.
Religionis pfectio declarat̃.vij.viij.
Religioſi ſermo q̄lis eſſe debeat.xxvi.
Religioſi opatio quō fieri debeat.ibidē.

Religioſus qñ licentiaʒ habere debeat ſup res agendas ⁊ hñdas.xxvi.
Religioſus quid poſſit dare vel recipere.folio.xxvi.
Quibus conueniat diſpenſatio rerum ĩ religione.ibidem.
Qz pernicioſum ſit religioſum occultare aliqua.ibidem.
Religioſ⁹ quõ poſſit alñ accomodare.xxvi
Quis vocet ſenioꝛ in religione.xxvij.
Religioſus q̃ noie debeat noiari.xxviij.
Religioſus q̃ officia debeat exequi.ibideꝫ.
Religioſi conuerſatio qualis eſſe debeat inter ſeculares.xxxviij.
Religioſus debet fugere conſoꝛtia mulierum.xxxviij.
Religioſi diſciplina ĩ exitu monaſterij oſtẽditur.ibidem.
Religioſi conuerſatio in eccleſijs ſecularium quõ eſſe debeat.ibidem.
Religioſi conuerſatio qualis eſſe debeat in hoſpicio.xxxviij.xxxix.
Religioſi diſciplina in verbis qualis eẽ debeat.xxxviij.xxxix.
Religioſi diſciplina in cibo ⁊ potu oſtenditur.xxxix.
Religioſus quomodo oꝛdinari debeat reſpectu dei.xl.
Religioſus quomodo oꝛdinari debeat reſpectu ſui.xlj.
Religioſus quomõ oꝛdinari debeat reſpectu proximi.xlij.xlviij.
Religioſus non debet ſollicitari de aliqua re creata.xliiij.
Religioſus debet ſe ſubmittere magiſterio folio.xlvij.
Cauſa ꝙ tot religiones confundunt oſtenditur.ibidem.
Religioſi ꝑfectus oſtendit.
Religioſi defect oſtendit. ibidẽ.
Religioſi ocia vituperant.
Religioſus quomodo debet eſſe reſignatus.folio.xlvij.
Religioſi debent ſe occupare in lectiõe.folio.xlvij.
Religioſi debent ſe occupare in meditatione ⁊ oꝛatione.ibidem.
Religioſi debent tria facere.cxxvij.
Religioſi dicunt ſeraphin.ccxvij.
Religioſi dicunt cherubin.ibidẽ.
Religioſi dicunt thꝛoni.ibidem.
Religioſi dicunt celi.ꝑpt octo rões.ccxix.
Religioſi optime inſtruunt.cclxxxix.ccxc.
Religioſi quare non ꝑmittant alios religioſos circa ſe conſtruere.cccxxvij.
Religioſoꝛũ quattuoꝛ genera quos bonos dicere ſolemus.cccxlij.
Relinquere omnia debet homo ⁊ chꝛiſtum ſequi.folio.ccxlviij.
Relinq̃ntiũ oĩa ꝑmia ponunt.ccxlviij.
Reꝑhendendi ꝓnitas eſt vituꝑabil.xlviij.
Rerũ oꝛigo ſm quid ꝯſiderent.cxxi.
Rerũ magnitudo ſm q̃d ꝯſiderent.
Rerũ multitudo ſm quid ꝯſiderent.
Reꝝ pulchꝛitudo ſm q̃d ꝯſiderent. ibidẽ.
Rerũ operatio ſm q̃d ꝯſiderent.
Rerũ plenitudo ſm q̃d ꝯſiderent.
Rerum oꝛdo ſm q̃d ꝯſiderent.
Reuelatio eternoꝛũ quid ſit.clx.
Reuelatio eternoꝛum quare ſequatur iter caritatiue affectiõis.ibidẽ.
Reuelatio diuioꝝ dr ⁊ ẽ occulta.ibidẽ.
Reuelatio diuinoꝝ quõ fiat.ibidẽ.
Reuelatiões diuinoꝝ quomõ diſtinguuntur.ibidem.
Reuelatio eſt triplex.
Reuelatio ſenſibilis quid ſit.
Reuelatio intellectualis q̃d ſit.
Reuelatio ſupintellectual q̃d ſit. ibidẽ.
Reuelationes illas quis ꝑcipiat.
Reuelatio ſenſibilis fit dupliciter.
Reuelatio ſenſibilis cui fiat.
Reuelatio intellectual fit dupliciter.
Reuelatio intellectualis quibus fiat.folio clxi.
Spiritus noſter ingredit ſecretum ieſu ꝑ reuelationẽ ſenſibilem.clx.
Spirit⁹ noſter ingredit ſecretũ ieſu ꝑ reuelationẽ intellectualẽ.clxi.clxij.
Spirit⁹ noſter ingredit ſecretũ ieſu ꝑ reuelationẽ ſupintellectualẽ.clxi.
Reuelatio ſuperintellectualis quomodo fiat.clxi.clxij.
Reuelatiõis illi⁹ grad⁹ q̃ ſint.clxij.
Reuelatio ſuperintellectualis per quid fiat.clxij.
Spũs human⁹ inuitat ad ingrediẽdũ ſecretũ ieſu ꝑ iter reuelatõis eternoꝝ.clxij
Reuerẽtia eſt duplex.xxx.
Reuerentia interioꝛ in q̃ ꝯſiſtat.ibidẽ
Reuerentia exterioꝛ in q̃ cõſiſtat.ibidẽ
Reuerentia dꝫ exhiberi ꝑlatis.xxvij
Reuerentia debꝫ exhiberi ſenioꝛib.ibidẽ
Reuerentia debet exhiberi oib.ibidẽ

Reuerentia quid ſit.ccciij.
Rixa quid ſit.folio.ccciij.

Abbati ſanctifica

ſ tio quō debeat fieri.folio.ccccxx.
Sacramentū ꝗd ſit.ccciij.
Sanguis chriſti effuſus eſt triplici cauſa.
folio.cxxviij.
Que ſint meditanda circa ſanguinem chri
ſti.ibidem.
Sanctorū gloria vtrū augmentet vſqꝫ ī di
em iudicij.fo.vj.
Sanctū canoniſari quid ſit.ibidem.
Sanctus quid conſequatur ex canoniſati
one.ibidem.
Sanctoꝝ canoniſatio ꝗd inferat
Sanctoꝝ cathalogꝰ quid ſit.
Sanctos canoniſare ꝗs poſſit. ibidē.
Sctōꝝ reliquias ꝗs debeat venerari.
Sctōꝝ reliqꝫ vtrū vendi pñt.
Sctōꝝ canoniſatio q̄re difficult̄ fiat.
Sanctorum corpora qua licencia poſſint
tranſferri.ibidem.
Sanctoꝝ corꝑa vel reliquie vtrū poſſint ī
collo portari.ibidem.
Sanctitatē alicuꝰ declarare vtꝝ poſſit fie/
ri ꝑ papā cū cardinalibꝫ.vij.
Utrum legatus a latere poſſit ſanctos ca/
noniſare.ibidem.
Sanctos venerari in certa eccleſia cuiꝰ ſit
tolerare.ibidem.
Sancti machabei quare celebrentur in ec
cleſia.ibidem.
Sanctoꝝ aliquoꝝ veneratio ſpecialis ha/
bet apud aliꝗs ſpecialit̄.ibidē.
Sanctitatꝫ ſtudia in ꝗbꝫ ↄſiſtūt.xlvij.
Sapīe igniculꝰ eſt ↄgregandꝰ.cxxix.
Sapīe igniculꝰ eſt inflāmandꝰ.ibidē.
Sapīe igniculus eſt ſubleuandꝰ.ibidē.
Sapia p̄ris exiuit creādo.clxiij.clxiiij.
Sapientia p̄ris exiuit carnem aſſumendo
folio.clxiij.clxiiij.
Sapientia patris exiuit. ſacramētaliter ſe
preſtando.clxiij.clxiiij.
Sapientia quid ſit.cclix.
Sapientia q̄ttuplex ſit.ibidem.
Sapientia vnde dicit̄.ibidem.
Quō ꝑueniat̄ ad ſapiam.cxx.
Quis ſit vere ſapiens.cccc.
Satiſfactio ponit̄.fo. cccxxxix. et quid ſit.
folio.cccxl.
Saturitas quid ſit.cxxx.
Scala aſcēdēdi in deū ꝗd ſit.cxx.
Propter alteriꝰ ſcandalū nō debemꝰ rece/
dere a virtute.ccxlvij.
Scientia nō valet ſine caritate.cxx.
Omis ſcia gerit inſigne trinitatꝫ.cxxvij.
Scriptura ſacra tota eſt de operibꝫ repara
tionis.cxxiiij.
Scriptura ſacra de ꝗbꝫ tractet.ibidē.
Scriptura ſacra tractat de ierarcha eccle
ſie ſm tria.ibidem.
Scriptura ſacra docet nos tria.ibidē.
Scriptura ſacra dat triplicē legē.ibidē.
In ſcriptura ſacra eſt ꝑs triplex.ibidē.
In ſcriptura ſacra eſt triplex intelligentia
ſpiritualis.cxxiiij.cxxvij.
Scriptura ſacra cōparat̄ celo propter ſex
rationes.ccxx.
Scripta ſua nō commūicare alijs.an poſ/
ſit fieri ſine peccato.cccxxxj.
Sciſma quid ſit.ccciij.
Securitas quid ſit.cxxx.ccciij.
Senſuū cuſtodia dꝫ ſūma hr̄i.xlv.
Senſus carnis nunciat ſenſui interiori tri
pliciter.folio.cxx.
Senſus carnis ſeruit intellectui in inueſti
gando rōnabiliter.cxx.
Senſus carnis ſeruit intellectui in creden
do.ibidem.
Senſus carnis ſeruit intellectui in cōtem/
plando.ibidem.
Senſibilia ſunt duplicia.cxxj.
Senſibilia particularia q̄ ſint.ibidē.
Senſibilia cōmunia que ſint.ibidē.
Senſibilia quomodo animā noſtrā ingre
diantur.ibidem.
Sen us eſt duplex.cxxi.clxiij.
Senſuum organa que ſint.cxxi.
Senſuū organū eſt duplex.ibidē.
Senſibilium ſpecies in ſenſu quid ſint.fo/
lio.cxxi.cxxij.
Senſibilium ſpecies quomodo generent̄
in ſenſu.cxxj.cxxij.
Senſuum ⁊ ſenſibilium proportio qualis
ſit.folio.cxxi.
Quō fiat delectatio in ſenſu.ibidē.
Quō fiat app̄henſio in ſenſu.ibidē.
Quō fiat diiudicatio in ſenſu.ibidē.
Senſus exterior quid ſit.clxiij.
Senſus interior quid ſit.ibidē.
Senſus exterior in q̄ reficiat̄.ibidē.
Senſus interior in q̄ reficiat̄.ibidem.
Senſus quid ſit.cxlviij.cccj.

Tabula

Senſus interioꝛ impedit̃ duplicit̃.clxiiij.
Senſus exterioꝛ quō expiat̃ et̃na.clxiiij.
Senſus interioꝛ quō expiat̃ et̃na.ibidē.
Senſus cōmunis q̃d ſit.ccci.
Senſualitas quid ſit.ibidem.
Seraphin ſex ale ponuntur.cccxli. vſq; in finem.
Seruire ſoli deo quid ſit.cxlij.
Seueritas quid ſit.cxxviij.ccccij.
Silentij cōmendatio ponit̃.ccxxxi.
Silentij neceſſitas in religioſis.ccxciij.
Similitudo quid ſit.ccccij.
Silitudo trinitat; in aīa q̃ ſit.cccvi.
Simonia quid ſit.ccccij.
Simbolū eſt triplex.xcviij.
Simbolū q̃dlibet vbi ſit factū.ibidē.
Sobrietas quid ſit.x.cxcviij.
Sobrietatis tres ſunt gradꝰ.cxcviij.
Solitudo quō ſit ſeruāda.xlv.
Solitudinis cōmēdatio ponit̃.ccxxxviij.
Somniū quid ſit.ccci.
Soꝛtilegium quid ſit.ccccij.
Specioſitas quid ſit.cxxi.
Speculatio non valet ſine deuotione.folio.cxx.
Speculum non valet ſine ſapientia inſpirata.ibidem.
Speculum eſt duplex.cxx.cxlv.
Speculum interius quid ſit.cxx.
Speculū exterius quid ſit.ibidē.
Speculum exterius non valet ſine interiori.ibidem.
Speculū ſpūale quid ſit.cxlv.
Speculo ſpūali quid videat̃.ibidē.
Spei confidentia habetur a chriſto ꝓpter tria.folio.cxxviij.
Spes quid ſit.ccccij.
Statꝰ ꝑfectionis cōpatit̃ malos.li.
Status excuſatio ꝛ cōmunitatis non infert excuſationē ſinguloꝝ.ibidē.
Spūs eſt optimū in nobis.cxxxv.
Spūs diſtinguit̃ ab anima.ibidē.
Spiritus noſter intrat ſecretum domini ieſu.cxxxv.
Spūs ꝛ aīe diuiſio q̄lis ſit.ibidē.
Animale in imo manet et ſpiritus euolat.folio.cxxxv.
Spiritꝰ ſ̃m quid ꝑfectius ingrediat̃ illud ſecretū dn̄i ieſu.ibidem.
Spūs noſter dicit̃ eſſe in ſpū.
Spūs noſter dꝛ eſſe ſup ſpm̄.
Spūs noſter dꝛ eſſe ſine ſpū. ibidē.
Spiritus humanus aliquādo alienatur a coꝛpoꝛe.cxxxv.
Spūs noſter habet pedes.ibidem.
Qui ſint illi pedes.ibidem.
Pedes nr̄i ſpūs debent eſſe mūdi.ibidē
Pedes illi indigent frequenti lotione. ibidem.
Spūs noſter habet caput.ibidē.
Pedes ſpūs noſtri debent eſſe expediti ad ambulandū.ibidē.
Pedes in ſcriptura ſacra quid ſignificent. ibidem.
Pedes ſpiritus noſtri debent eſſe acuti.folio.cxxxv.
Spūs ingreſſus illud ſecretum quid vtilitatis repoꝛtat.cxxxvi.
Spiritus ingreſſus illud ſecretum ſuauiſſime reficit̃.ibidem.
Spiritus ingreſſus illud ſecretū quomodo ſtabiliat̃.ibidē.
Spūs ille ſtabilit̃ fide.
Spūs ille ꝑpetuat̃ caritate. ibidē.
Utrū ſpūs nr̄ poſſit ſeꝑari a deo.
Quō ſpūs nr̄ incoꝛꝑet̃ deo. cxxxvi.cxxxvij.
Spūs nr̄ eſt inter duo loca.cxxxvij.
Que ſint illa loca.ibidē.
Spiritus noſter eſt medius inter deum et mundū.ibidem.
Spiritus noſter ſuꝑeminet mutabilitati mundi.ibidem.
Spiritus noſter conuenit cum mutabilitate mundi.ibidē.
Spiritus noſter ingreditur vnū eternum intelligendo.cxxxviij.
Spūs noſter ingreditur vnum eternū attendendo.ibidem.
Spūs noſter ingredit̃ vnum eternū in eo ꝑmanendo.ibidem.
Spūs nr̄ ingredit̃ ſecretū ieſu ꝑ intentionem ſimplificatā.ibidē.
Spiritus noſter inuitatur ad ſecretum ieſu.folio.cxl.
Spūs liber quis ſit.cxliiij.
Spiritus ſanctus datur hominibꝫ ad ſex vtilitates.ccxlvij.
Spūalis oculꝰ aur; ꝛ olfactꝰ q̃d ſit.clxiiij.
Status debitus.cccxlvi.
Strēnuitas quid ſit.cxxviij.
Strēnuitas diſponit ad tria.ibidē.
Suauitas quid ſit.cxxx.
Studiū nō valet ſine diuīa gr̄a.cxx.
Studere artes vtrū ſit malū.ibidē.

Studere dicta bereticorum vtrum ſit malum.folio.cxx.
In ſubditis conſideratꝛ obedientia reſpectu prelati ⁊ dei.ccxiij.
In ſubditis debet eſſe vite innocētia reſpectu ſui.ccxiij.
In ſubditis debet eſſe miſericordia reſpectu proximi.ibidem.
Subſidium eſt quadruplex.cxxxi.
Superbia quid ſit.cc.ccciij.cclxxxij.
Superbia eſt duplex.cc.
Superbia ſpiritualis quid ſit.cc.
Superbia carnalis quid ſit.ibidē.
Supbie remedia que ſint.ibidē.
Supbia ē tplex.cclxxxi.cclxxxiij.cclxxxiiij.
Supbus decipitꝛ q̄ttuor modis.cclxxxiiij.
Supbia mentē excecat.cclxxxi.
Suſurratio quid ſit.ccciij.

Taciturnitatem ſi

ue ſilentiū ⁊ ſolitudinem dilige. folio.clxxij.clxxiij.
Collatio de taciturnitate ponitꝛ.clxxi.
Tentatiōi q̄dā vires miniſtrāt.ccv.
Tentatiōib9 reſiſtendū eſt.ibidē.
Tentatio eſt triplex.liiij.
Tentare quid ſit ccciij.
Tempantia quid ſit.ibidem.
Tempantia politica quid ſit.clxvij.clxx.
Tpantia purgatoria q̄d ſit.clxvij.clxx.
Tpantia purgati aī q̄d ſit.clxvij.clxx.
Tpantia exēplaris q̄d ſit.clxvij.clxx.
Tentio quid ſit.fo.ccciij.
Theologie eſt triplex mod9.cxx.
Therebinthus quid ſit.lx.
Therebinti ꝓprietates ponuntꝛ.ibidē.
Therebint9 duplicē fructū affert.ibidē.
Timendū eſt tripliciter.fo.l.
Que ſint timenda.ibidem.
Timor in quo conſiſtat.cxxxi.
Timor quattuor habet.ibidem.
Collatio de timore ponitꝛ.clxxi.
Torpor quid ſit.ccciij.
Tranquillitas quid ſit.cxxx.
Tribulatiōes ſunt patienter tolerande.folo.clv.
Tribulari permittit deus ſuos. fo.ccxxix.ccxxxiij.
Que ſit ratio hui9.ccxxix.ccxxxiij.
Tribulationis vtilitates oſtēdūtꝛ.ccxxix.ccxxxiij.ccxlvi.cclxxxvij.cclxxxviij.
Quō hō ſe debeat hr̄e ī tribulatōe.ccxlvi.
Tribulationes ſuſtinere pertinet ad virtutem.ccxlvj.ccxlvij.
In tribulationib9 gaudere ſpectat ad ſapientiā.fo.ccxlvi.ccxlvij.
Triſticia eſt fugienda.xxv.
Triſticia quid ſit.cxcix.
Triſticie remedia ponuntꝛ.cxcix.cclxxxvi.
Triſticie origo que ſit.cxcix.
Triſticie effectus qui ſint.cclxxxiij.

Vana gloria quid

ſit.folio.cxcix.
Que ſint remedia contra vanā gloriam.folio.cxcix.
Ve eſt triplex.folio.lvi.
Ve culpe eſt triplex.ibidem.
Ve miſerie eſt triplex.ibidem.
Ve iehenne eſt triplex.ibidem.
Verecūdia eſt ſoror ↄtinētie.cclix.
Collatio de verecūdia ponitꝛ.clxxi.
Veritas quid ſit.cxxxi.
Septē gradib9 ꝑuenitꝛ ad veritatē.cxxxi.
Veritatis aſpect9 dꝫ eſſe erectus. cxxxiij.
Verum quid ſit.ccci.
Veſtigium dei quid ſit.ccciij.cxx.
Via triū diex in deſerto q̄d ſignificet.cxx.
Via proficiendi eſt triplex.cxxviij.
Via purgatiua q̄d ſit.cxxxij.clxxiij.
Via purgatiua hꝫ ſeptē grad9.cxxxij.
Quō diſtinguantꝛ illi grad9.ibidem.
Quid ſint illi gradus.ibidem.
Via illuminatiua quid ſit. folio.cxxxij.clxxiij.clxxvj.
Vie illuminatiue ſeptem ſunt gradus.folio.cxxxij.
Quid ſint illi gradus.ibidem.
Quō diſtinguantꝛ illi gradus.ibidē.
Via vnitiua quid ſit.cxxxij.clxxiij.
Vie vnitiue grad9 ſunt ſeptē.cxxxij.
Qui ſint illi gradus.ibidem.
Quō diſtinguantꝛ.ibidem.
Vie que ⁊ quid ſint.clxxiij
Via eſt triplex.ibidem.
Via purgatiua eſt incipientiū.clxxiiij.
Via illa reſpectu quorū ſit.ibidē.
Quis ſit modus purgatiōis.clxxv.
Optima oratio ponitur pro via purgatiua ibidem.
Quot ſint radij illumiatiōis.clxxvi.
Via purgatiua cui correſpōdet.ibidē.
Via illumiatiua cui correſpōdet.ibidē.
Via vnitiua cui correſpōdet.ibidē.

Uia illumiatiua eſt duplex.clxxx.
Uia illumiatiua practica q̄d ſit ibidē.
Uia illumiatiua theorica q̄d ſit.ibidē.
Uie purgatiue p̄conia ponunt.clxxxi.
Uia excellentie eſt duplex.cxcij.
Uicia ſunt reſecanda.xlv.
Uicia cōmunia ſunt tria.xlviij.
Qui eſt liber ab illis tribus vicijs ille ē puriſſime vite.xlviij.
Uicia expugnant p plura.cclxxxiiij.
Uigilantia quare ſit neceſſaria.cxxxij.
Uigilie quō ſint cuſtodiende.xlv.
Uindicatio quid ſit.ccccij.
Uirilitatis actus q̄lis eſſe debeat.cxxxij.
Uirtus eſt precioſa.
Uirtus eſt ſpecioſa. ibidem.
Uirtus eſt fructuoſa.
Uirtus eſt quadruplex.clxvij.
Uirtus politica quid ſit.ibidem.
Uirt⁹ purgatoria que ſit.clxvij.
Uirt⁹ purgati animi q̄ ſit.ibidē.
Uirt⁹ exemplaris q̄ ſit.clxvij.clxix.
Uirtutes cardinales ſunt q̄ttuor.clxix.
Uirtutū cardinaliū p̄coniū ponit.ibidē.
Uirtutes cardinales p q̄d ſignificent.ibid.
Uirtutibus cardinalibus rectificatur anima in ſuis virib⁹.ibidē.
Uirtutibus illis ordiatur homo ad ſe deum 7 proximū.clxx.
Uirtutes efficiunt a tribus.cclxxxiiij.
Uicia expellunt a tribus.ibidem.
Uis iraſcibil' rectificat p fortitudinē.clxix.
Uis rōnal' rectificat p prudētiā.ibidē.
Uis ɔcupiſcibil' rectificat p tpantiā.ibidē.
Uires oēs rectificant p iuſticiā.ibidē.
Uis animalis quid ſit.ccccj.
Uis naturalis quid ſit.
Uis vitalis quid ſit.
Uis generatiua quid ſit. ibidem.
Uis nutritiua quid ſit.
Uiſio quid ſit.
Uitā celeſtē ducere quid ſit.cxij.
Utrum ſit poſſibile in hac vita vitam celeſtem ducere.ibidem.
Uite pn̄tis deceptio oſtendit.cxiij.
Uite pn̄tis effect⁹ oſtendunt.
Uiuere ſm naturā quid ſit.
Uita ſecura que ſit.
Uita inſecura que ſit. ibidē.
Que vita ſemper duret.
Uita actiua quid ſit.cxviij.
Uita actiua in quo conſiſtat.ibidē.
Uiuimus continue ſm vitam actiuā 7 contemplatiuā.ccli.
Uita duplex p quid ſignificet.ccli.
Uite actiue ſunt due partes.ibidē.
Que vita ſit alia prior.ibidem.
Uite ɔtemplatiue ɔditiōes ponunt.ibidē.
Uita actiua quō exerceri debeat.cclij.
Uita cōtemplatiua quomodo exerceri debeat.ibidem.
Uite actiue mod⁹ viuēdi oñdit.cclv.
Quid req̄rit vtraq3 ps vite actiue.ibidē.
Uite ɔtēplatiue mod⁹ viuēdi oñdit.cclvi.
Uite ɔtēplatiue ſūt q̄ttuor ipedimēta.ibid.
Uita ɔtēplatiua pfert actiue.ccl vij.
Uite contemplatiue ɔprietates oſtendunt. folio.cclvij.cclviij.
Uoluntatem propriam abdicare eſt tota perfectio religionis.xxv.
Uoluntatis proprie abdicatio quot fruct⁹ ſecum ferat.ibidem.
Uoluntas propria 7 proprius ſenſus deteſtantur.ccxxxv.
Uoluntas cui debuerit ſubeſſe.cclxxxi.
Uotū additū bono opi reddit meli⁹.vij.
Unctio extrema quid ſit.ccccij.
Unum quid ſit.cccci.
Uſura quid ſit.ccccij.

Xp̄s ſignificatur

x per ſolem.lxviij.
Xp̄s illuminat ſctōs.ibidem.
Xp̄s vrit tripliciter.ibidem.
Xp̄s eſt fructus humiliū.lxxvi.
Xp̄s eſt fruct⁹ amantiū deum.ibidē.
Xp̄s eſt fructus patientiū.lxxvij.
Xp̄s eſt fructus laborantiū.
Xp̄s eſt fructus liberaliū. ibidem.
Xp̄s eſt fructus abſtinentiū.
Xp̄s eſt fructus continentiū.
Xp̄s opat.xij.effect⁹.lxxvij.lxxviij.lxxix.
Xp̄s legitur apparuiſſe decies poſt reſurrectionem.ciij.
Xp̄s quare venerit incarnat⁹.cviij.
Xp̄s quare ſit agnus.ciij.
Xp̄s venit querere perditū.cviij.
Xp̄s venit recōciliare aīam deo.cviij.
Xp̄s venit repare venditū.ibidem.
In xp̄o eſt triplex ſubſtātia.cxx.
Xp̄s charitatem infudit.ibidem.
Xp̄s ſcientiā veritatis edocuit.cxx.
In xp̄o eſt duplex natura.cxxxiiij.
Xp̄i intrinſecum quid ſit.ibidem.

Tabula

Que ſint paſcua in xp̄o.cccxxxiiij.
Quis ſit ingreſſus in xp̄m. ibidē.
Quis ſit egreſſus de xp̄o.ibidē.
Xp̄i intrinſecum habꝫ diuerſa maneria.folio.cccxxxiiij.
Xp̄i intrinſecum ſecretum habet domū cōpunctionis.ibidem.
Xp̄i intrinſecū ſecretū hꝫ cubiculuꝫ cōtemplationis.ibidē.
Xp̄i intrinſecum ſecretum habet menſaꝫ refectionis.ibidē.
Qui recipiantur ī intrinſecuꝫ ſecretū chriſti.ibidem.
Qui ingrediant caput xp̄i.ibidē.
Qui ingrediant pectus xp̄i.ibidē.
Qui ingrediant ſinū xp̄i.cccxxxiiij.
Qui ingrediant terciū celū.ibidē.
Scd̄m quid intromittatur homo in ſecretum intrinſecū xp̄i.ibidē.
Xp̄i ꝯceptio ꝓponit meditāda ccſ.
Xp̄i natiuitas ꝓponit meditāda.
Impoſitio noīs xp̄i ꝓponit meditāda.
Adoratio xp̄i a magis ꝓpōit meditāda.ibid.
Pn̄tatio i tēplū ꝓponit meditanda.
Op⁹ de ſeptē ꝟbis xp̄i. cclxxviij.cclxxix.
Xp̄s dicitur angelus propter ſeptem rationes.fo.ccv.ccvi.
Xp̄s dicitur firmamentum propter deceꝫ rationes.cccxxi.cccxxij.
Xp̄i vitā meditari iter ſpiritualia exercicia eſt magis neceſſariū.cccxxvi.
Xp̄i vitam meditari fructuoſiſſimuꝫ eſt.folio.cccxxvi.
Xp̄i vitam iugiter meditari roborat mentem.folio.cccxxvi.
Xp̄i vitam iugiter meditari fortificat mentem.ibidem.
Xp̄i vitam iugiter meditari cautuꝫ facit.folio.cccxxvi.
Xp̄i vita non poteſt ad vnguem meditari. ibidem.
Xp̄i aduentus p̄habuit certamen virtutuꝫ quattuor.cccxxvij.
Xp̄i vita quō debeat meditari.cccxxviij.
Xp̄i natiuitas quo ad modum proponitur folio.cccxxxiij.ccxliij.
Xp̄i pauptas p̄conizat.cccxxx.cccxxxiij.cccxlij
Xp̄i natiuitas q̄nta ſit ſolēnitas.cccxxxi.
Xp̄i circūciſio quō debeat meditari.cccxxxi.
Xp̄s fecit duo i circūciſiōe ſua.cccxxx.
Xp̄i ephia ꝓponit nob meditāda.ibidē.
Tria miracula contigerunt in die epiphanie.ibidem.
Quō tres reges venerint.ibidē.
Aurū oblatū quo puenerit.cccxxxij.
Magoꝝ hūilitas ibi cōmendat.ibidē.
Xp̄i fuga in egyptū deſcribit.ibidem.
Xp̄s in perſona propria ſuſcepit proſperaꝫ aduerſa.ibidem.
Xp̄s vtrū mēdicauerit in egypto.cccxxxij.
Xp̄i vitā meditari q̄d ꝯferat.ibidē.
Xp̄i redit⁹ de egypto deſcribit.cccxxxiij.
Xp̄s amauit patrem et doluit de ſua offenſa folio.cccxxiij.
Xp̄i perditio dum erat.xij.annoꝝ deſcribitur.cccxxxiij.cccxxxv.
Xp̄s quid fecerit ab anno duodecimo vſq ad triceſimū.cccxxxv.
Xp̄us primo fecit.poſtea docuit.fo.cccxxxv.cccxxxvi.
Xp̄i humilitas diffuſe declaratur. cccxxxvi.cccxxxvij.ccxliij.ccccxij.
Xp̄i actus ⁊ ꝟtutes enumerant.cccxxxvi.
Xp̄i baptiſm⁹ ꝓponit meditādus.cccxvi.
Incarnatiōis xp̄i cā oñdit.cccvi.cccix.
Quō poſſit de⁹ eſſe homo.cccx.
Quare de virgine et adam ſumpſit carneꝫ. ibidem.
Quare magis filius q̄ȝ alia perſona.folio cccx.cccxi.
Incarnatiōis dignatio extollit.cccxi.
In q̄ de⁹ ſe maxie exinaniuerit.cccxi.cccxij.
Xp̄i cult⁹ in natiuitate fuit paupri⁹.cccxi.
In chriſti incarnatione facte ſunt tres mixture.cccxij.
In xp̄i incarnatione facte ſunt coniunctiones mirabiles.ibidem.
Xp̄i dulcedo quanta ſit.cccxiij.
In xp̄o fuit triplex vilitas.cccxiiij.
In xp̄o fuit triplex aſperitas.ibidem.
In xp̄o fuit triplex pauptas.ibidem.
Xp̄s in quo monte ieiunauit.cccxxxviij.
Xp̄s exercuit q̄ttuor ꝟtutes in deſerto.ibidē
Utrum diabolus portauerit xp̄m d deſerto in hieruſalē.ibidē.
Quid miniſtrauerunt angeli xp̄o poſt tentationem.cccxxxix.
Xp̄s vtrum fuerit vſus potentia ſua mulplicando panes.ibidē.
Quid quomō et coram quibus comederit xp̄s in deſerto.ibidē.
De vocatione diſcipuloꝝ ponitur.folio .cccxxxix.cccxl.
De initio predicationis.cccxxxix.

De nuptijs.folio.ccxl.
Quis fuerit ſponſus.ibidem.
Sermo dñi in monte ponit̃.ibidẽ.
Xp̃s fuit miſericors.ccxliij.
Xp̃s fuit curialis.ibidem.
Xp̃s fuit diſcretus.ibidem.
Xp̃s fugit dum voluerunt eum facere regẽ folio.ccxliiij.
Xp̃s quõ alternatim viſitat aĩam.ibidẽ.
Xp̃s quõ recedat ab anĩa.ibidẽ.
Xp̃s quare iterũ veniat.ibidẽ,
Xp̃s quõ ſe habuerit in cõuiuio.ibidẽ.
Xp̃s legit̃ ter fleuiſſe.cclxj.
Xp̃s p̃dixit mr̃i ſue mortẽ ſuã.ibidẽ.
Xp̃s vbi fecerit paſcha.ibidẽ.
Xp̃s quõ ſe habuerit in cena.cclxi.cclxij.
Xp̃s quomodo lauerit pedes diſcipulorũ. folio.cclxj.cclxij.
Xp̃s quõ inſtituerit ſacramentum eucha/riſtie.cclxij.
Xp̃s dedit exẽpla pluriũ ṽtutũ.cclxiij.
Xp̃i paſſio diffuſe declarat̃.fo.cclxiij.cclxiiij cclxxv.cclxxvj.
Meditatio de chriſto ponitur in ſabbato ſancto.cclxix.cclxx.
Canticũ ſctõꝝ in limbo ponit̃.cclxix.cclxx.
Xp̃s qñ apparuerit diuerſis ꝛ diuerſimode pꝰ reſurrectionẽ. cclxx.cclxxi.cclxxij.cclxxiij.
Xp̃i aſcenſio declarat̃.cclxxiiij.
Feſtũ aſcenſionis xp̃i p̃coniſat̃.cclxxv.
Quid ſignificet feſtũ aſcẽſiõis xp̃i.cclxxv.
Modꝰ meditãdi vitã xp̃i ponit̃.cclxxvj.

Explicit regiſtrum ſiue tabula huius ſecunde partis.

Reuerendiſſimo in

chriſto patri ⁊ dño D. Jul ano de Ruuere
Ro. Se. epo Cardinali Sabineſi ſancti
Petri ad vincula nūcupato. maiori penitē
tiario. ordinis minoꝝ meritiſſimo ꝓtecto/
ri. bñfactori ſuo benigniſſ mo. Octauianꝰ
aduocatꝰ eiuſdē obſeruātiſſimus.

Xpertus man
e
ſuetudinē ⁊ comitatē animi
tui. ac in me charitatez. au/
ſus ſuz has meas q̄leſcūqꝫ
lucubratōes tibi dicare q̄s
annotādis vite curſu ⁊ mi
raculis Bonauēture iuſſu tuo curioſiꝰ ex/
egi. q̄s ⁊ ſi ſciā nō eo artificio ꝯſtare. aut di
cendi ornatu ſplēdere vt dignas lectōe tua
crediderim. vl' ex ea dicatiōe ornamētū vl/
lū tibi acceſſurū. ſatis tñ materiā ꝑ ſe ſuffi/
cere intelligo ad detinenduz in ſui lectione
oculos atqꝫ animū tuū. q̄ ꝑ ſingl'ari religio
ne ac pietate q̄ beato Bonauenture aſtrin
geris. nihil libentiꝰ agitas aut dictitas. q̄ꝫ
qd ad illiꝰ ſcti viri celebritatē ⁊ laudē ꝑtine
at. in q̄ locupletiſſimū mihi teſtē meip̄m ha
beo. q̄ ſecutꝰ dignationē tuā p̄ncipes ⁊ po/
pulos occidentis ex aplica legatiōe peten/
tem. incredibili q̄dā affectu ac deſiderio vi
di. T. R. detineri viſendi ſepulchri ipiꝰ Bo
nauenture q̄ cū ad lugdunū ꝑueniſſemus.
vbi tam etſi regni p̄cipui p̄ſules ⁊ ſatrapes
etiā regio ſanguine orti. q̄ te regio imperio
ſolenni pompa ꝓſequebant̄. inſtātiſſime vr
gerent celeriꝰ regē adeundū. ad qd ipſi re/
giis lr̄is vrgebant̄. nō tñ id prius extorq̄re
potuerūt. q̄ꝫ in ſalutando ſancti ſepulchro
⁊ meritis venerationib in ecclia vbi q̄eſcit
pie ꝑſoluendis. diem integrā contriuiſſes.
Quis p̄terea tantū laboris ꝑtulit ad cōſe/
quendā Bonauēture celebritatē. Quis p̄/
cipuo ſtudio ꝓprio etiā ere curauit ad prin/
cipes ⁊ exteras natiōes nūcios mitti ad ꝓ/
curanda teſtimonia atqꝫ inſtrumēta. q̄bus
viri ſanctitas patētiꝰ mōſtrari poſſet. Quis
deniqꝫ ipi pontifici in hoc ꝑ ſe ſatis alioq̄n
concitato. calcaria vrgentiora addiderit vt
ſepoſitis etiā aliarū magnarū rerū molimi
nib huic operi vacaret vnice. At ſi porro
ex hoc munere honeſtari quēpiā poſſe ſpe/
raſſem. nemo ꝓfecto erat cui magis id me
debere intelligā q̄ꝫ amplitudini tue. de me

optime merite. a qua tot ornamētis ⁊ com/
mendatione ip̄e eſſem honeſtatꝰ. Te enim
interneniēte apud ſummū principē ī pub/
lico ꝯſiſtorio. publico cauſas defendere et
ꝑorare licet. Tuo in me ſtudio factū eſt. vt
ſummus p̄nceps voluerit euocatuz me ſa/
cro affatu hortari atqꝫ efficaciter monere.
vt te ad deſtinatū munꝰ legatiōis ꝓficiſcē/
tem ſequerer. meiſqꝫ officiis atqꝫ cōſiliis fi/
de ꝓſequerer. Preſtitiſti rurſus vt ex tam
multis ⁊ claris p̄ſulib. q̄ tuo latere illuſtra
bant̄. nullus me officioꝝ claritate ſuꝑaret.
Tu mihi p̄ſtitiſti vt inter p̄mos fidei ⁊ pru
dentie ſecretorum tuoꝝ maxime particeps
exiſtimarer. quē ad res arduas ꝑagendas
ac ꝑtractandas cū illuſtriſſimis principib
idoneū iudicares ⁊ deſtinares. Tu deniqꝫ
effeciſti vt nouiſſime ex tot clariſſimis col/
legis meis. vni mihi liceret rem tanti meri
ti ꝯſequi. vt in tanto cōuentu. q̄d ampliꝰ di
cere poſſum inſignia merita Bonauentu/
re ꝑcenſerem. Ubi abſoluta oōne idē cle/
mentiſſimꝰ pontifex me ample laudato. ꝓ/
feſſus me vberrime ſatiſfeciſſe muneri. apo
ſtolicam ſedē ⁊ ſuā ſanctitatem mīme vnq̄ꝫ
meis cōmodis ⁊ honeſtati defuturā polli/
cetur. Jure igit̄ te q̄ poſſum officio ꝓſeq̄r.
a quo tantū in me fauoris ⁊ ornamēti acce
dit. quātū nec vnq̄ꝫ ſperare. aut porro op/
tare fas putaſſem. q̄ ſi meoꝝ cōmodorū in
hoc ratio habēda erat. vt omittaz quātum
ſplendoris ac nois. amplitudo tua ſit allatu
ra huic mee lucubrationi. q̄s te ꝓmouet o/
peroſius. fauet benigniꝰ. ornat ampliꝰ. do/
nat largius. Nec tñ notā verebor q̄ nō ma
gis ip̄m pontificez in h̄ delegerim. q̄ nemo
religione. vite curſu. ac ſanctimonia. litte/
rarū diſciplina. ⁊ rectiſſimis ſtudiis cōiun/
ctior Bonauenture vnq̄ꝫ fuit. Expaueſcit
nanqꝫ animꝰ virū diuinū etiā ſacro necta/
re eloquioꝝ Bonauenture ꝑfuſū his meis
ſcriptis detinere. q̄ ſi tamē honeſtuz duxiſ/
ſet. idem accepiſſe officiū. certe ꝓ ſua ſapien
tia ⁊ in te charitate. nō iniocunduz erit ſue
ſanctitati nepotē eius chariſſimū ⁊ familie
ſue decus. ea ſe beneficentia in ſui cultores
preſtare. eoqꝫ fauore apud patruū tuaꝝ de/
um illis adeſſe. vt ipi plane intelligāt. q̄d in
te p̄ſtiterint tā grata mente ⁊ ſua beatitudi
ne ſuſceptuz. q̄ꝫ ſi id ſibi exhibuiſſēt. Accipe
igit̄ pater ⁊ dñe mi benigniſſime. officiū me
um q̄lecūqꝫ. ſed ab animo gratiſſimo ⁊ tibi

deuotiſſimo profectũ. Te modo cũ ſcripta
relegeris meminiſſe velim.ab illo annota/
ta.ꝙ fines patroni cauſarũ excedere neſciat
que ſi vt cetera a me in te ꝑfecta officia. vt
opto laudaueris.etiã ſi minus placuerint.
erit laborũ ſolacium. ſi vero delectauerint
maximi premij loco habendũ ducam.

Oratio in uitam et

merita diui Bonauenture. ꝑ inſignẽ iuris
vtriuſqꝫ doctorẽ diſertiſſimũ Octauianuz
de Martinis Sueſſanũ ſacri palacij apo
ſtolici clarũ aduocatũ ꝯſiſtorialem.

Iſticia ſuf
fragiorꝝ B. P. ad que
porrigenda deſidera/
bar.herentẽ me cõci/
tauit ad indicti mihi
muneris ꝓuinciaz re/
mota cunctatiõe cape
ſcendaz. Neqꝫ eñ me
alioquin fallebat.ꝙ̃ arduum ꝙ̃ ve anceps
munus obirem. poſtulare ex merito. ſctm̃
Ro.ſe.decreto referri in ordinẽ ſiue catalo/
gum celeſtiũ.qui cũ chriſto regnãt ſanctorꝝ.
Idqꝫ in h̾ tremẽdo auditorio ſub aſpectu
ſacri reuerendiſſimorꝝ patrũ ſenat⁹.ac ſapi
entũ prelatorꝝ ꝛ virorũ.ꝗbus tua ſanctitas
celeſti ſuperũ dono.in ſua maieſtate ſapien
tiſſime p̄ſidet.vbi nõ ego modo ꝙ in actiõe
cauſarũ forenſiũ.nr̄i ſeculi ſtilo verſor.verꝝ
ꝛ aliũ quãlibet exercitatũ. ac deniqꝫ cõſum/
matũ oratorẽ expauere quidẽ poſſe creden
dũ ſit. Nã per immortalẽ deũ quis tã ſapi/
ens aut diſert⁹ quicꝙ̃ adeo elimatum.aut
ſtudioſa lucubratiõe excogitatũ hic ꝓferat
quo maieſtatẽ loci dicendo vl' mediocriter
equare poſſit. Quid porro tãto ſtudio ad/
inuentũ.qͦd preuiſum ac tritũ non fuerit a/
pud tante ſapientie patres.ac te ante alios
ſanctiſſime p̄nceps.qui cũ ex multis iã an/
nis diuinarũ atqꝫ humanarꝝ rerũ. ac om̄is
deniqꝫ philoſophie ſcientiã pleniſſime edi/
diceris.velut ſplendidiſſimũ ſidus i firma
mento.in dei ecc̄ia ceteros illuſtraſti. Que
quidẽ reuoluenti nõ leuem animo tremo/
rem incuſſiſſe poterant.atqꝫ ab hac actione
qua nulla illuſtrior penitus dehortari.niſi
iuſticia meritorũ vt ꝓmiſeram.beati Bona
uenture.ꝓ quo intercedim⁹. animũ erexiſ/
ſet atqꝫ cõfirmaſſet. Accedebat preterea ꝙ
pñceps nõ prophanus ꝓ religioſo.aut in/
doctus ꝓ litterato rogãdus erat.ſed tu ꝑfe
cto pr̄ beatiſſime.ꝙ diuinis obſequijs i bea
ti Franciſci religione.ex matris vtero ce'i/
tus deſtinat⁹.in eadẽ om̄ipotenti deo reli/
gioſius ſeruiuiſti.ac demũ ad eius p̄ncipa
tum ſingularibꝫ tuis meritis vectus.illam
ſapienter ac ſalubrit̾ gubernaſti.auxiſti at/
qꝫ ampliaſti.qui ve cũ diuinorũ myſteriorꝝ
ſcientiã per traditiões patrũ fueris nact⁹.
Tum vero ex operibꝫ eiuſdẽ diui Bonauẽ
ture que diuino ſpirãte lumine edidit con
ditoris diligentiã certiſſime cõparaſti. Ita
te.nanqꝫ par erat ꝙ cõditoris vices geſtur⁹
in terris.in illius mãdatis cõmiſſum gre/
gem oporteret erudire. neqꝫ eñ illius fau/
ſte ꝗs vices gerit.quẽ non penit⁹ nouit.ne/
qꝫ illius porro mãdata recte alios edocet.
que nõ prius luculẽter edidicit. Quare cũ
ꝓ diuine ſapientie pr̄e.ordinis minoruz ge
nerali miſtro epiſcopo cardinali Albaneñ.
interceſſur⁹ eſſem apud te beatiſſime pater
ꝙ ijſdem meritis clar⁹.ijſdez ve officijs glo
rioſe ꝑfunctus eras. et ꝓinde ad hoc opus
tibi in hos vſqꝫ dies diuinit⁹ ſeruatuz ele/
ctus.nequaꝙ̃ mihi verendum fuit.ne ꝑ in/
ſufficientiã tibi negligerer.qui etiaz merit⁹
fidelium paſtor imbecillitati nr̄e clementiſ
ſime cõpati didiciſti. Iamqꝫ ego ꝙ horrore
quodã nõ ſine titubatione occeperã. ꝑſpe/
cto tamẽ ꝙ̃ benigno vultu ac clementi nu/
tu audientiã indulgeas.erectus i ſpem me
liorez.fidentior ꝓſequor.tuiqꝫ ſacri affect⁹
oraculo meis auribꝫ illud ꝓpheticũ inſona
re videt̾. Dilata os tuũ ꝛ ego implebo illud
Et rurſus. Dabo tibi ſermonẽ bene ſonãn
tem in os tuum. vt cõplaceas in ore princi
pis.ac piũ obſecro pari clementia velis fa/
uere.dũ diuino munimine adiutus.ac tuo
benigno fauore firmatus.proferaz que ad
ip̄ius creditorꝫ Bonauenture.ac hui⁹ ſan/
cte ſedis laudem perpetuã cedere poſſint.

Exoraturo a tua ſctitate P. B. diui Bo
nauenture canoniſationẽ ingens mihi ſtu/
dium fuit.ſacrarũ litterarũ codices diligẽ/
tius euoluere.ad dignoſcendum quenam
rei de qua agimus cõuenirent. Quib⁹ qui/
dem curioſius ꝑſpectis.quantuz colligere
potui duo potiſſimũ inſpicienda.ac meri/
to inquirenda fuiſſe intelligo.vitam ſcilicet

⁊ miracula.que ſi recitādo monſtrauerim.
in hoc viro eſſe cōperta qualia ad canoniſa
tionē ſufficiant.tua ſanctitas.cui⁹ arbitrio
id ſubijcitur.benigne dignabiť votis ſup/
plicantiū reſpōdere. Et quoniā vite initiū
quod ex religiōe ſuſcipio. miraculoſuꝫ exi/
ſtit.nemo mihi vicio vertet.ſi vitā ante mi/
racula relaturus.alterū cū altero recenſen
do ꝑmiſceam. Nec rurſus mirabiť.ꝙ quē/
admodū pleriqꝫ.cuiuſpiā memoriā cōmen
daturi.nō ego primordijs nataliū ac pueri
cie diui Bonauenture inſiſtam.aut eo alti/
us a parentum ipſius dignitate exordiar.
Prohibent nanqꝫ crebra ⁊ clariora viri fa
ciuora.ab illo ī ſtatu ꝑfectiori agitata. Nec
tamē obmittam ꝙ Bonauēture natiōe tu/
ſcus.patria balneoreginus Johāne fidan
za.⁊ Ritella fidelib⁹ cōiugib⁹ ortus.baptiſ/
matis vnda reſperſus.que ex Johāne me
dicine magiſtro.⁊ felice Anthonij.qui ⁊ ipſi
ab illis maioribꝫ originem trahūt atqꝫ alijs
teſtibus balneoreginis probe cōperta ſūt.

Ceterū pretermiſſa longiore ſerie ꝑmiſ/
ſorū.vita inde exordium capiet.vbi relicto
mortalitatis ſtatu.mūdo moritur.ac omi/
potenti deo meritis beatiſſimi Franciſci.
victimā ſe perpetuaꝫ dedicauit. Glorioſus
deus in ſanctꝭ ſuis.quos ſibi ab eterno pre
deſtinauit electos.⁊ ſm neceſſitatē temporꝭ
ad ſalutē humani generis ꝓducit in luceꝫ.
cū beatū Bonauenturā vas electionis ſi/
bi delegiſſet.ac ſuis obſequijs in religione
ſancti Franciſci deſtinaſſet. quo tamen il/
lius cōuerſio.poſſet aliquādo a deo diſpo/
nente profecta intelligi.⁊ in illo ſue maieſta
tis gloria reuelari.eundē in extrema valitu
dine periclitari ꝑmiſit. Cuius ſaluti anxia
ſollicitudine timēs chariſſima parens.vbi
phyſicorū quos adhibuit diligentiam fru
ſtra experta eſt.et medelarū vires ad illum
leuanduꝫ minus valere cōperit. ſolius dei
opem quē ſancta timebat.⁊ cui caſtos pue/
ri mores.quos probe vt mater nouerat.in
telligebat acceptos.humiliter in ſalutē pu
eri inuocauit.ac ſancti Franciſci ſuffragia
reuerenter implorans.illū ſi ſanū recupe/
raret.ipſius religioni ꝑpetuo deuouit. Ex/
audita eſt ꝑ diuina clementia ⁊ ſua reuerē/
tia.et ſanitate recuperata integer puer eua
ſit.non ſine admiratione phyſicorū.preſer
tim ꝗ cum ſtatū corporis probe in illo deꝓ
henderāt.vt humana ope egrū leuari poſ/
ſe penitus deſperaſſent. Idem iā adole/
ſcens.ac porro etate prouecta cum religio/
ni maturū ſe.⁊ illi ex parentis voto debitū
intelligeret.memorqꝫ diuini mandati per
Dauid prophetā.humano generi prolati.
Vouete et reddite dño deo veſtro. Anno
ſue etatis circiter ſecūdo ⁊ viceſimo.habitū
religionis ſancti Franciſci deuotiſſime ſu
ſcepit.inqꝫ profeſſiōis emiſſione beneficiū
illius his verbis aperte teſtatus eſt. Voto
enī pro me languente grauiſſime.ad beatū
Franciſcū emiſſo a matre.cū adhuc eſſem
puerulus.ab ipſis ſum mortis faucibꝫ eru/
tus.et in robur vite incolumis reſtitutus.
quod cū viua memoria teneā.vera nunc cō
feſſione profiteor.ne tantū beneficiuꝫ reti/
cens.ſceleris arguar vt ingrat⁹.orationēqꝫ
ad illū pijſſime his effundens. Accipe igiť
Pater beate quaſcūqꝫ exiles meritiſqꝫ tu/
is ac beneficijs impares gratiarūactiones.
⁊ cū ſuſceperꝭ vota.culpas noſtras ſic orā/
do excuſa.vt a malis ꝑſentibus eruas. et
ad bona ſempiterna ꝑducas. Igitur vir
ſanctus in eadeꝫ vocatione progrediēs.cū
omnis ipſius vita in dei certa cognitiōe ac
cōtemplatione verſareť.ad quaꝫ aſſequen/
dam.per ſacrarū ſcripturarū aſſiduā per/
lectionē.orōnes ac contēplationes inten/
deret.docente illū Alexandro de Ales.ſa/
cre pagine magiſtro.tantā doctrinarū per/
fectionē bene adeptus eſt.vt a ſeptimo ſui
ingreſſus anno.conſono magiſtrorū ordi/
nis iudicio delectus. librū ſententiaruꝫ in
Pariſienſi vniuerſitate clariſſime legerit.⁊
cathedrā magiſtralē receperit.admirabiliſ
proinde cunctis ꝙ tā paruo ſpacio eam ſuf
ficientiā valuerit cōparare. Sed admiren
tur ſanc.qui res humanas ex naturali tm̄
curſu.non autē ex diuina potētia metiūtur
que duos diſcipulos litterarū prorſus ig/
naros.emaus oppidū contendentes breui
itineris ſpacio comitata.diuinorū ſcientiā
pleniſſime docuit. Idem diuus.dona ſan/
cti ſpirit⁹ pro ſuis aſſiduis meritis conſe/
cutus.magna indies doctrine accrementa
recipiebat.que magis diuinit⁹ inſpirata qꝫ̄
humanit⁹ acquiſita videātur. Cūqꝫ ꝑ tres
annos ſequētes cathedrā magiſtralem re/
cepiſſet. Anno ſue etatis ſecundo ⁊ triceſimo
inter primos religione ⁊ doctrina in ordi/
ne habebatur. Nanqꝫ illi tanqꝫ̄ infinit⁹ the/
ſaurus ſcientia erat.quo ꝗ vſi ſunt partici/

pes facti ſunt amicicie dei. Et quod notabi
lius ⁊ admirabiliꝰ erat in illo. ꝗ magꝫ ſcien/
tia ⁊ auctoritate emerſerat. eo magꝫ humili
tate mentis deprimebat̃. Nec vt pleriqꝫ lit/
terarū ſciētia inflati vilia miniſteria dome/
ſtica faſtidiebat. ſed ꝗ vix nec niſi ꝑ obedien
tiam. egre tamē. ab illorū executione coer/
cebatur. reputantibꝫ prelatis indignum. ſi
a ta:ibꝫ nō vt egregius ſeqneſtraret̃. in quo
ſanctiſpiritꝰ gratia habitare perſpicue cer
nebatur. Nec tamē vir ſanctꝰ vlla chari/
tatis officia ob litterarias actiōes ꝑtermit
tebat. ſed in oīnes fratres oculos intēdēs.
ſi quem forte triſtē aut profeſſiōis peniten
tem intelligeret. tanta dulcedine in ſermo/
ne cōueniebat. conſolabat̃. monebat ac cō/
firmabat. vt nullus ab eo diſcederet. quin
libens ceptū religionis iter proſequeretur
Infirmorū ꝑterea cura ſupra ꝙ credibi
le ſit delectabat̃. quo ve grauioribꝫ aut con
tagioſis morbis grauarent̃. eo magis ſe to
tum illorū obſequio applicabat. Quibꝫ offi
cijs cū maiorem diei partē abſumeret. non
eo minor erat in publicꝫ lectionibꝫ ⁊ inter/
pretationibꝫ ſcripturarū que tanta clarita
te audientibꝫ intelligenda reddebat. vt ipſe
auctor illorū merito videri poſſet. In ca
pitulis vero aut ꝓuincialibus aut genera/
libus tāta ſapiētia ipſius reſponſa dabant̃.
vt iam generalis miniſter ꝓſpecta magni/
tudine conſiliorum illius nil oīno graue
exequendū putaret in ꝗ ſancti viri iudiciū
non antea exploraſſet. Quibꝫ donis ⁊ gra/
tijs illuſtratus. cū iam in religiōe eſſet oīni
merito clarus. defuncto generali miniſtro
tredecimo ipſius ingreſſus anno ex tā mul
tis ſanctis viris quibꝫ religio in ſua nouita
te florebat. vnus omniū ſine contradictio/
ne extitit ſubrogatꝰ. Hic vir ſanctꝰ accin
gens ſe grauioribꝫ actionibꝫ. cū iam religio
ſi cepiſſent a fundatoris diſciplina paulu/
lum declinare. vbi monendo. inſtando. ca/
ſtigando ac operoſiꝰ laborando ad melio/
rem vite frugeꝫ reduxiſſet. In capitulo ge/
nerali. quod primū Narboñ. tenuit regulā
beati Franciſci reformauit atqꝫ expoſuit.
ordinēqꝫ in ꝓuincias ⁊ cuſtodias taxauit. ⁊
duas addidit. vbi ſtrēnue decertās aduer/
ſus venenoſas oppugnatiōes temeratorū
et obtrectatorū. qui in religionē mendican
tium ac ſanctū virū impudentiꝰ ora ſolue/
rant. atqꝫ artificioſis calūnijs velitabātur.

ſola iuſticia atqꝫ innocētia tutus. permāſit
inuictus tanꝙ ꝗ integer vite ſceleriſqꝫ pu/
rus. nō eget mauri iaculis. nec arcu nec ve/
nenatis grauida ſagittis fuſte pharetra.
Expertus fructū ſanctorū monitorum
magni Baſilij diuini interpretis Homeri
ci carminis. vbi vlixem ꝓ meritis ad celum
tollit. aſſerens poetā clara voce teſtatuꝫ. O
homines ſit vobis cura virtutis. que cum
naufrago enatat. et eiectū in littore venera
biliorē oſtendit. Ubi etiā libellū cōtra mi/
nores perniocioſiſſimū. a magiſtro Giraldo
de abbatis villa. vt putant ꝑ apologiā edi/
tum. nō minus eloquēter ꝙ ſubtiliter con
futauit. Qui etiaꝫ Giraldus nō longe poſt
iuſto dei dānatus iudicio. meritas ſui ſce/
leris penas dedit. paralyticus ac miſeran/
da lepra reſperſus. ꝗbus erumnis vitam fi
niuit. Congregato vero capitulo gene/
rali piſis. eo auctore inſtitutuꝫ. vt glīa tibi
domine ꝗ natus es de virgine. vſqꝫ ad epi/
phaniam continuaret̃. eodē modo quo in/
fra octauā natiuitatis dominice cantatur.
et alie rubrice in breuiario reformate. ⁊ alie
addite. Idem etiaꝫ pijſſimꝰ cultor glorioſe
virginis matrꝫ ieſu inſtituit. vt fratres po/
pulū hortarent̃ ad ſalutandū eandē. ſigno
campane quod poſt cōpletorium datur. ꝙ
creditū ſit eandū ea hora ab angelo ſaluta/
tam. Tunc tranſlatū fuit venerabile cor
pus beati Anthonij ad pregrandē eccleſiā
paduanā. cuiꝰ lingua ſecundo et triceſimo
ſui obitus anno. recens ⁊ rubicūda reper/
ta eſt. quā vir ſanctꝰ in manibꝫ deuote reci/
piens. ac largioribꝫ lachrymarū imbribus
ꝑfundens. talibus reuerenter affatus eſt.
O lingua benedicta que deū ſemꝑ benedi/
xiſti. ⁊ alios benedicere docuiſti. nunc ꝑſpi
cue cernitur quāti meriti fueris apud deū.
Cui oſcula deuote figens. illā honeſte col/
locari curauit. Cuius etiaꝫ fama ꝑmotus
pontifex tunc Clemens. iiij. vt illū in par/
tem ſollicitudinis traheret. opulenti Ebo
racen̄. eccleſie ꝑfecit. nec tamē aſſequi potu/
it. vt vir ſanctꝰ eam promotōnē acceptaret.
qui ꝓpoſiti conſtans in religione maluit ꝑ/
manere. vbi diuitias ⁊ dignitates ſibi ꝓcu/
raret in celis. Cuiꝰ cōſtantiā pontifex ad/
miratus ad illuꝫ. ſta inquit in teſtamento
tuo. ⁊ in illo colloquere. et in opere manda
torū tuorū veteraſce. Nunc vero ſe offert
numeroſior cumulus diuinorꝝ ſcriptoruꝫ

ſpius.cū Pariſius legiſſet primū librꝝ Ge/
neſis.nobile opꝰ qđ de ſeptē viſionibꝫ Bo/
nauēture intitulat̄ editū eſt. In libros ſen/
tentiarū celebria cōmentaria edidit ſecun/
dū ⁊ quartū preſertim.quos etiam metrice
extitit ꝓſecutus. Et incipiūt. O fons ſplen
doris.vas dulcoris ⁊ amoris. Quibus ob
ſublime ingeniū auctoris ibi inſperſuz.ſen
tentie ſententiarꝝ Bonauēture titulus in/
ditus eſt. Super euāgelijs cōpendioſe et
vtiliter ſcripſit. Luce preſertim cancellarij
pie matris ieſu.quaz pectori impſſam aſſi/
dua meditatiōe ſemꝑ extitit veneratꝰ. Rur
ſus cōtemplatione ſancti Ludouici regis
francie officiū de cruce deuotiſſimum edi/
dit.quod ab eccleſia nullo immutato rece/
ptum in ea ſolēnitate vbiqꝫ legitur. Cōpo
ſuit ⁊ ſolenne officiū in honorē beati Fran
ciſci.⁊ de ipſius vita hyſtoriā ſerioſo tracta
tu primū.⁊ ſecundo reductorie annotauit.
Compoſuit ⁊ libelluz de ſex alis ſeraphin.
In monte Aluerne duo nobilia opuſcula
edidit.pijſſimas contemplatōes flagrātia.
quorū alterū itinerariū mentis in deum.et
alterū in ſeipm appellata ſunt. Compoſuit
⁊ libellū approbatoriū religionis mendicā
tium.quod defenſoriū appellant. Compo/
ſuit ⁊ libellū de vita chriſti.ſiue meditatio/
num paſſionū ipſius quē arborez cruc̄ no/
minant. Cōpoſuit ⁊ breuiloquia. Itē ⁊ ſer/
mones dn̄icales ſuper euāgelijs et epiſtol̄
per totū anni circulū. Item cōpendiū veri
tatis ſacre ſcripture. Item libellū ordina/
tionis ſiue inſtitutiōis nouiciorū. Item et
libellū de ſtimulo amoris. Item ⁊ libelluz
quē appellant pharetrā ī auctoritatibꝫ ꝑnci
palibus doctorū approbatorū.quē ꝑ alpha
betum extitit ꝓſecutus. Et alia plura opu
ſcula vſqꝫ tricenariū numerum.que in par/
tibus galliarū frequentius habent̄ in ma/
nibus. Et cum beati Franſciſci religio.
quā annis octo ⁊ decē ſctō regimine guber
nauit ipſius monitis ⁊ exemplis.in ſolidio/
ri ſanctitatis ſtatu firmata eſſet. ⁊ viri clari
tas ob vite ſanctitatē. doctrine eminentiā
atqꝫ operꝝ diuinitatē vbiqꝫ eluceſceret. Tū
forte romana ſedes plimū laborabat diffi
cultatibꝫ.q̄ in cōcilio quod lugduni congre
gabat̄ inextricabiles emerſerāt. Gregorius
tūc papa.xj.⁊ reliquus ſacer ſenatus illecti
ſtudio viri.quē leuādis dictis difficultati/
bus.ac vniuerſalis eccl̄ie regimini intelli/
gebant plurimū ꝓſtiturū.atqꝫ ob merita a/
lioquin ſubleuandū in cardinalē.qꝫuis re/
luctantē ꝓmouerūt.⁊ quod rarū ex ipo ini/
tio ob viri excellētiā epm Albaneñ. Mox/
qꝫ ꝑtractandis arduis rebꝫ cōcilij.vnꝰ om/
niū delectus eſt.deputatis q̄ illi aſſiſterent
Rothomagenſe.⁊ Tripolitano claris epi/
ſcopis illius tp̄is.qui ⁊ ipi de religione ſan
cti Franciſci ad epiſcopatū ob meritū vo/
cati fuerant. In q̄ concilio de multis illius
ſapientia ſancte conſultū atqꝫ decretū.⁊ gre
corū cōpoſite hereſes.q̄ tum ꝓſente paleo/
golo eorū imperatore.q̄ in hoc lugdunū ve
nerant libere ad roma.ſedis obedientiā re
dierunt. Ad quorū reductionem miſſi fue/
rant frater Hieronymꝰ de eſculo. et frater
bona grā dalmata ordinis minorū religio
ſi eximij meriti. Quibꝫ cū litteris reuerſis
letus idē Gregoriꝰ.fratres ac prelatos qui
in cōcilio aderant.in lugduneñ. eccia cōuo
cauit.vbi vir ſanctꝰ preclarā habiut oratio
nem.ꝓpoſito themate quod legit̄ Baruch
v. Exurge hieruſalē.⁊ circūſpice ad orien/
tem.⁊ vide collectos filios tuos ab orien/
te vſqꝫ ad occidentē. Succeſſiue ī ea vo/
catione.pari ſanctitate.⁊ operꝝ fructu ꝑſue
rans.cū in dei eccia diutiꝰ laboraſſet.ita vt
cū apoſtolo iure dicere poſſet. Bonuz cer/
tamen certaui.curſnm ꝯſummaui. fidē ſer
uaui. Anno ſalutis. M.cclxxiiij. ⁊ ſue etat̄
tercio ⁊ q̄nquageſimo. hora matutina diei
dominici.que mēſis Julij erat tercia ⁊ deci
ma ex humanis ſublatꝰ eſt.⁊ ſanctis patri
bus vt credere debemꝰ eternū victurꝰ red
ditus. Qua die ipſius venerabale corpꝰ
ſepulchro recondit̄ in eccl̄ia ſancti Franci
ſci Lugduneñ.cū multis lachrymis ⁊ con
ſternatione fratrū lamentātiū ſe tanti viri
ſocietate deſtitui.qui parē ſibi in dei eccl̄ia
relinquere nō videbat̄. Gregorio pontifi/
ce ꝑmaxime eum reputante. qui ibidē pub
lice teſtatꝰ eſt.eccl̄iam dei illius morte ma/
gnā incurriſſe iacturā. In cuius exequijs
primā miſſam celebrauit frater Petrꝰ Ta/
rantaſieñ.epiſcopꝰ.cardinalis Hoſtieñ.et
ſermonē habuit ꝓpoſito themate. Doleo ſu
per te mi frater Jonatha. Ubi inter cete/
ras cōmemoratiōes gratiarū ⁊ donorum
que illi deus dedit.etiā fuit ꝙ q̄cunqꝫ eum
videbat.ſtatim ipſius amore capiebat̄.eiuſ/
qꝫ monita libenter recipiebat.greci preſer/
tim.quibꝫ reducēdis ipſius diuina eloquia

ꝛ conſilia plurimũ contulerũt. Benignus. affabilis.omĩbꝫ gratus.ꝛ nulli vnq̃ ſcanda lo.pius.prudens.humilis.pudicꝰ.ſobrius caſtus atq̃ quietꝰ.quarũ virtutũ actiões ꝛ officia ſemp ſtrennue extitit executus. Qđ ꝛ ſi nullo alio probante doceremur. ſatꝭ ex diuinis ſuis ſcriptis liquido patet.quibuſ tam intenſo affectu.ſingula pmiſſa pſequi/ tur.vt niſi per aſſumptũ de illis habitum adeo ardenter illis inſiſtere non valuiſſet. Tum vero q Alexandri de ales precepto/ ris ipſius teſtimonio mũdus ab omĩ vicio ꝓbatus eſt.q̇ eius vita ꝛ moribꝫ probe com pertis de eo dicere ſolebat. Uerus iſraeli/ ta eſt iſte.in q̃ Adam nõ peccaſſe videt̃. Cu ius doctoris auctoritatẽ tanti apud eccle/ ſiam valuiſſe conſtat.vt de illius dictis aut ſcriptis.nephas putauerint dubitare. Cõ ſummatũq̃ omẽs teſtati ſunt diuinũ ora/ culũ.per beatũ Franciſcũ.de illo editũ.fu turum eũ magnũ virũ in eccleſia dei.religi onemq̃ ſuã.magna p illũ ſanctitatis accre/ menta recepturũ. Jã intelligis pater bea/ tiſſime.quod ꝛ p te planius intelligebas.q̇ſ qualis ve fuerit Bonauẽtura. de quo agi/ mus.cuiꝰ vita ꝛ exemplis beati Franciſci religio illuſtrata.ꝛ doctrina omĩs terra re/ pleta eſt. Nũc q̇d ſecũdo loco aggredimur pari patientia audire digneris.dũ refero q̃ memoranda omĩpotens deꝰ in illo.ꝛ ipſius virtute in alios monſtrare dignatꝰ eſt. A re miranda exordior. Bonauẽtura adhuc in minoribꝫ agens.demiſſe mentis humili/ tate potius q̃ ex iniuſticia. pluribꝫ diebus abſtinuerat pceptione ſacratiſſimi corporꝭ chriſti.veritus ne ſi illud indignꝰ ſumeret. iudiciũ ſibi manducaret et biberet. Cumq̃ die quadã in miſſa deuotꝰ adeſſet.deus re/ ſpiciens ad illiꝰ humilitatẽ.particulã conſe crate hoſtie.de manu celebrantis p angelũ ceptam.illiꝰ ori clemẽter immiſit. Reſpexit eñ ad humilitatẽ ſerui ſui.ꝓpter quã beatꝰ omnibꝫ gentibꝫ predicat̃. Rurſus cũ in/ tenſo affectu ſtuderet.contẽplãdo ꝛ anno tando vitã beati Franciſci glorioſus ſctũs Thomas de aquino. qui eadẽ tempeſtate meritis claruit.ꝛ Bonauẽture magna cha/ ritate cõiunctus fuit.accedens ad illius cu biculũ.p foramen hoſtij illuꝫ introſpexit in contemplatiõe raptũ.ꝛ a terra mirifice ſub leuatũ. Tum retrocedens ad ſuos. Sina/ mus inquit ſanctuꝫ.qui laborat ꝓ ſancto.

Simona Lugduneñ.beatũ Bonauen turã viuentẽ ſumma deuotione pſequeba tur.que ſicut domio placuit.mortuũ pepe/ rit. Ad quã euocatus vir ſanctus.expoſito cadauere ante illiꝰ pedes. ꝛ mater que i le/ cto corã ingemiſcebat.et relique mulieres que aderãt.ſancti viri opem in ſalutẽ mor/ tui deprecate ſunt. Tum vir ſanctꝰ cõmiſe ratus.manibꝫ atq̃ oculis erectis in celum. deuotiſſime orauit. Mox ſigno crucis ſu/ per puerũ facto.viuentem reddidit matri. Tritũ ac freq̃ũes apud lugduneñ.caſtrum villanũ.ac totã prouinciã q mulieres vte/ ro laborantes inuocatꝰ exaudit. ꝛ de peri/ culo eximit. Johanna Lugduneñ.octo dies cõtinuos vtero diſtenta.atq̃ aſſiduo enixu parturiẽdi cruciata.deſperauerat de ſalute.monita a mlĩeribꝫ.que laborãti ad/ erant.ſe ſancti precibꝫ ꝛ ſuffragijs cõmẽda/ uit.certũ votum ꝓ ſalute recuperanda faci/ ens.et ſtatim incolumis incolumem pepe/ rit. Petrus filiꝰ Jo.aiuſe caphelier.dex/ tra tibia notabiliter claudus.ita vt q̃ttuor menſibꝫ ſine baculo nec ambulare nec in ve ſtigijs conſiſtere poſſet.precibꝫ.voto ꝛ ora/ tionibꝫ in ſepulchro ipſius factis.ibidẽ no uennã facere cepit.et in fine ſex dierũ filius melius habere cepit.ꝛ infra noueꝫ dies ſa/ lutem omĩmodã recuperauit. Eadẽ in/ uocatione ſimili egritudine liberatus filiꝰ Franciſci maſſodi notarij Lugduneñ. Nobilis miles dominꝰ lecorũ de vincel lis ꝛ de gromellis.peſtilenti febre attritus ꝛ exinanitus erat.quẽ loquela.ſenſu ꝛ mo/ tu deſtitutũ.extra ſalutis ſpem denuncia/ uerat. Marcus de ferrarijs nobilis phyſi cus papyenſis q̇ in illo omĩa mortalitatis ſigna probe cõpererat. Ceteruꝫ religioſus quiſpiã aderat. frater Matulinus biblicꝰ conuentus ſancti Franciſci Lugduneñ.q̇ cõmemorare cepit.que mira omnipotens deus p inuocationeꝫ dicti ſancti operaret̃. Et propterea illiꝰ opem in ſalutẽ morientꝭ poſcendã perſuaſit. Tum votiua inuocati one per cognatos et dictũ religioſum.ꝛ cer to voto ꝓ illius ſalute ad beatũ Bonauen turã facto.qui moriturꝰ videbat̃ ſtatim ſen tire.moueri.loqui.ꝛ melius habere cepit.ꝛ breui ſalutẽ omĩmodã recuperauit. Si/ mili inuocatione de grauiſſimis febribus liberati frater Joħ. Benedicti ordinis ſan cti Franciſci ſacre pagie magiſter. Ludol

uica vxoꝛ Petri rouer. Gaſparda filia no/
bilis viri petri Carionis de chamberiaco.
Filius Richardi ridani. Soroꝛ prīnete
vxoꝛ Claudij Pinol. Anthonius cathala
nus. Lauzelotus merceriuſ. Stephanus
gennes chapelier. famulꝰ Johis adiuſſe d
quartana. ⁊ frater philippꝰ laicerti Fran
ciſca luem ſiue foꝛmicam in collo patieba/
tur. cuius ignis ſenſim in reliquā coꝛpoꝛiſ
partē ſe ꝓgabat. ⁊ teneras puelle carnes
miſere vꝛebat atq̧ voꝛabat. ſuꝑ quam do/
lens Gilbertus Alerij infelix pater ad ve/
nerabile ſepulchꝛū Bonauenture ſe contu
lit. illiuſq̧ opem ⁊ ſuffragia in ſalutem filie
deuotiſſime inuocauit. ac certū votū in hoc
fecit. Mox domuz reuerſus. extincto igne
ſanaz et liberā miraculoſe inuenit. Ste
phaneta relicta Joh. Michaelis caſu tra/
bis oculū percuſſa. graues doloꝛes incur/
rit. et in periculū perdendi oculuz deducta
fuit. Cōmendauit ſe beato Bonauenture.
ad q̧ illius ſepulchꝛū virgunculam filiam
cum cerea imagine oculoꝛū miſit. Qua re/
uerſa doloꝛibꝫ liberata eſt. et bꝛeui integrā
oculoꝛum ſoſpitatē recuperauit. In qua et
illud notabilius. quod cū Lugdunū ꝑue/
niſſet religioſus quiſpiaz p̄dicatoꝛ vbi dei.
indixiſſetq̧ populo ꝙ quicūq̧ ſciret aliq̄d
de miraculis beati Bonauenture. quod ſi/
bi reuelare deberet. eadem Stephaneta q̄
in oculoꝛum ſuoꝛū ſalutē etiam inuocaue/
rat auxilia gloꝛioſe virginis marie perple/
xa cuiꝰ beneficio ſoſpitatē oculoꝝ conſecu/
ta fuerat aliquādiu detractauit quicq̧ p̄/
dicatoꝛi referre. Tum in grauioꝛē oculoꝛū
egritudinem incidit. mittenſq̧ etiam filiaz
denuo vt antea fecerat ad idem ſepulchꝛū.
et facta oꝛatione et voto miraculoſe extitit
liberata. Tum ſuuz reatum agnoſcens ad
eundem p̄dicatoꝛez acceſſit. et rerū ſeriem
omnimodā reuelauit. Simili inuocati
one de doloꝛibꝫ ⁊ periculo oculoꝝ liberati
fuerunt Dyoniſius de foꝛeſta mercatoꝛ.
Claudia de piſcaria. Claudius poleti coꝛ/
duernis. Margarita vxoꝛ Johānis petit
textoꝛis. Joh. adiuſſe filius Jo. adiuſſe ca
pellier dira paralyſi repente ꝑcuſſus amiſ/
ſis ſenſibꝫ. et media ſui coꝛꝑis īferioꝛi par/
te hebes factus cecidit. Cuius caſum do/
lens pater. flexis genibꝫ cōmendauit illum
beato Bonauēture. et ſtatim ꝙ ceciderat.
ſentire. loqui. ⁊ melius habere cepit. Tunc

imponentes eū lectice. pater. mater ⁊ petrꝰ
alter filius detulerunt eundē ad ſancti ſe/
pulchꝛū. quem ibidē ſiſtentes. flexis genibꝫ
inuocauerunt beatū Bonauenturā. et fa/
ctis certis oꝛōnibus ac voto ſanum ⁊ libe/
rum reduxerunt domū. Eadem inuoca
tione de ſimili egritudine liberati Franci/
ſcus dauegnier. alias rauillon. Guillermꝰ
de bletena textoꝛ. Katherina de bauline.
Johanna relicta petri rolini. Margarita
relicta Johā. de vaulx aurige. Illuſtris
dux aurelian̄. a potenti magne bꝛitanie ſi/
ue anglie rege captiuus detinebat. vbi ve/
terē quartanā paſſus intenſos capitis ⁊ re
num doloꝛes incurrit. deſtitutus om̄i au/
xilio opem beati Bonauenture deuotiſſi/
me inuocauit. in illius ſuffragijs deuotiſſi
me ſperans. Et ſtatim miraculoſe dolori/
bus ⁊ egritudinibꝫ liberatꝰ in gallias infra
annū extitit reſtitutꝰ. Mox Lugdunū pe/
tens. viſitauit venerabile ſancti ſepulchꝛū.
⁊ oblationibꝫ factis gratias deo ⁊ ſancto ꝓ
acceptis beneficijs egit. ⁊ que ꝑ illius inuo
cationem fuerat cōſecutus. religioſis dicti
cōuentus manifeſtauit. Laqueda vxoꝛ
nicolai Colinecti Lugdunen̄. hoꝛrenda le
pꝛa reſperſa atq̧ infecta. ſuis vitabilis iam
diutius detractare nō poterat quin relicto
lare cognatis ⁊ vꝛbe miſerabili cōſoꝛtio le/
pꝛoſoꝝ ſe redderet. Que cū ſemꝑ nomē be
ati Bonauenture deuote coluiſſet. ad illiꝰ
ſepulchꝛa ꝓcubuit intenſius p̄cata vt miſe/
reretur ſoꝛtis ſue deuote. ⁊ oblatiōe ac vo/
to factis mūdari atq̧ a lepꝛa liberari obti
nuit. Michael de Chel. alias d gennes
in cuius latus dextꝝ equus vehemēti ictu
validuz calcē detoꝛſerat atq̧ impegerat. ita
vt duabꝫ coſtis pene attritis. cum magno
anhelitus impedimento tres menſes lan/
guidus iacuit. varijſq̧ fomentis delinimē
tis ac cataplaſmatibꝫ fruſtra adhibitis. de/
ſperata ſalute cōmendauit ſe beato Bona/
uenture. ⁊ certo voto in illius honoꝛem fa/
cto de periculo exemptꝰ ⁊ ſaluti extitit reſti
tutus. Simili inuocatione liberatꝰ etiā
de doloꝛe coſtarū Joh. michaelis de che/
ual ſeruiens curie Lugdunen̄. ⁊ eadē mar/
garita Joh. petit que de celſioꝛi ediuz par/
te delapſa ceciderat. Johes garboti regi
us ſecretarius vxoꝛē ꝑpetuo languoꝛe ta/
bidam ſiue hydropicā nullo medico iuua/
mine curare poterat. acceſſit ad venerabile

ſancti ſepulchꝛũ ſalutẽ cõiugis.imo cõmu/
nẽ illi reuerent̃ cõmendãs.⁊ facto certo vo/
to in honoꝛẽ ſancti.ſanã ⁊ liberã domũ re/
uerſus extitit ꝯſecutꝰ. Joh̃.duſolier ma
reſcallus lugdunen̄.putri ac marcida tibia
q̃ttuoꝛ menſes languidꝰ iacuit. Cũq; cru/
ciabiles doloꝛes diutiꝰ perpeti nõ valeret.
in ſola tibie amputatiõe ſpẽ cõiecerat. No/
cte forte ꝑ quietẽ monitꝰ cõmẽdauit ſe bea
to Bonauẽture.atq; vxoꝛẽ cũ cerea imagi
ne tibie ad illiꝰ ſepulchꝛũ deuotiſſime mi/
ſit.Qua reuerſa doloꝛibꝫ penitꝰ exemptus
eſt.⁊ ſalutẽ oĩnimodã bꝛeui recuperauit.

Petrus moyer ligneũ molendinũ babe
bat in flumĩe rodano.q̇ affluenti aquarum
colluuione elatꝰ ⁊ auctus molendinũ ip̄m
valida alioq̄n catbena retentũ violẽtioꝛ ra
puit ⁊ in ſe voꝛauit.Quo ꝯſpecto idem pe/
trus q̇ ſemꝑ coluerat beatũ Bona uenturã
ad illius ſepulchꝛa ꝯfugit.ac ꝓcũbens re/
uerenter p̃catꝰ eſt vt a ſui deuoto calamito
ſam iacturã auerteret.Mox egreſſus incõ
cuſſum molendinũ ad alterã rodani ripaꝫ
in littoꝛe eiectũ ⁊ miraculoſe reſtitutũ ꝯſpe
xit ⁊ recuperauit. Stepbaneta mater p̃
dicti Franciſci dauegnier.alias de rouel/
lon de ſquilincia ĩ extremiſ laboꝛabat.Que
allatũ dñicũ coꝛpus.nec agnoſcere nec reci
pere potuit.Qđ egerrime ferens Frãciſcꝰ
filiꝰ.q̇ pꝛobe noſcebat mr̃em magna deuo
tiõe beatũ Bonauẽturã ſꝑ coluiſſe.ad illiꝰ
venerabile ſepulchꝛꝫ ꝯfugit.deuotiſſime p̃
catꝰ ne ſuſtineret ſui deuotã ſine ſalutꝭ viati
co vita decedere.Domũ reuerſus fideliſſi/
me ſperãs in btõ Bonauẽtura coꝛpꝰ dñicũ
iterũ afferri curauit.Qđ ſtatim agnitũ mr̃
reuerent̃ recepit. Venerabil' religioſus
pr̃ Bñdictꝰ de lulino oꝛdinis ſci Anthonij
viennen̄.ꝓcuratoꝛ domꝰ ſcti Anthonij lug
du.cenſuales libꝛos domꝰ amiſerat.quos
multa adhibita diligẽtia repꝑire non valuit
cũ magno ſcãdalo ⁊ detrimẽto domꝰ.acceſ
ſit ad venerabile ſepulchꝛꝫ beati Bonauẽ/
ture.⁊ ibidẽ accẽſis candelis cõmẽdauit ſe
eidẽ.⁊ domũ reuerſus libꝛos meruit inue/
nire. Pari inuocatione Richardꝰ ridani
mercatoꝛ amiſſa inſtrumẽta ꝓbatoꝛia ⁊ ali
as res apothece valuit inuenire. Jtidem ⁊
frater petrꝰ fabꝛi res ad ſui vſum deputa/
tas amiſſaſ Margarita gruelle vxoꝛ hu
gonis frãciſci burgundi calzetarij habita/
toꝛis lugdun̄.intenſo podagre doloꝛe cru
ciabat̃.Que cũ pꝛobe noſcet medicã artem
in h̄ parũ valere.cõfugit ad inuocationem
ſuffragioꝝ bti Bonauẽture.ꝯguncula q; fi
liã cũ cerea pedis imagine ad illius ſepul/
chꝛa reuerent̃ miſit.⁊ ſtatĩ podagra extitit
liberata.nec illa vnq; de cetero ꝑuata fuit.

Eadẽ inuocatõe liberata katherina vx/
oꝛ Jo.textoꝛꝭ de hiſpania. Et filiꝰ mgr̃i frã
ciſci maſſedi notarij. Margarita vxoꝛ be
nedicti garrini.filiũ habuit in inguinibꝫ ru
ptũ.ac vlceribꝫ miſere putreſcentẽ.Qui me
dica manu fectꝰ.in deterioꝛẽ ſtatũ ac certum
moꝛtꝭ ꝑiculũ deductꝰ fuit. Qđ ingemiſcẽs
mr̃ q̃ ſpecialiꝰ btm̃ Bonauẽturã venerab a
tur.ad illiꝰ ſepulchꝛꝫ reuerent̃ ꝯfugit.ibidẽ
q; deuotiſſime p̃cata ẽ vt ſue oꝛbitatꝭ miſe/
reret̃.nouẽnã q; in illiꝰ honoꝛẽ facere cepit.
⁊ octaua die ſanũ ⁊ liberꝫ ꝯſeq̇ meruit. Pe
trus moꝛget doliũ vino plenũ ĩ cellariũ in/
ferens.illiꝰ oneri impar p̃ſſus ſuccubuit.⁊
illo ſuꝑ eũ incũbẽte q̃ſſatꝰ fuit ac pene cõtri
tus.cõmẽdauit ſe btõ bonauẽture.⁊ ſalutẽ
ꝯſeq̇ meruit. Simili inuocatiõe libera/
ta illiꝰ cognata.q̇ caſu ſpatulã ⁊ bꝛachiuꝫ e/
noꝛmit̃ leſerat. Sũt p̃terea et alij inũeri
q̇ meritꝭ eiuſdẽ ſcti de varijs doloꝛibꝫ.egri
tudinibꝫ.ac ꝑicul' miraculoſe libari merue/
rũt.quoꝝ ſingl'os ſi recẽſere ꝑgã.p̃nti opi de/
trimẽto potiꝰ q; vſui aut fauoꝛi indubie fu
turꝰ ero. Hoc tñ loco nõ cõmittã vt ſilẽtio
trãſeã ſtupendũ ac mẽoꝛabile q̇ddã.qđ oi/
potẽs deꝰ ad ꝑhibẽdũ certũ teſtimonium
ſctitatis viri ĩ illiꝰ venerabili coꝛꝑe pro ſua
clemẽtia mõſtrare dignatꝰ eſt.Dũ idẽ vene
rabile coꝛpꝰ trãſferret̃ ad nouã eccĩaꝫ ad ti
tulũ ſcti Frãciſci lugduni erectã.centeſimo
⁊ ſexageſimo ſui obitꝰ anno.reliqua coꝛꝑis
parte alioq̄n exeſa atq; coꝛroſa.caput tñ ſo
lidũ.capillamẽtũ herẽs.labia.dẽtes ⁊ lin/
gua.in nullo a vitali ſtatu aut coloꝛe demu
tata reꝑta ſunt.Erat ꝓfecto diuĩe clemẽtie
illud os a putrefactiõe ſuare.qđ ad ſaluteꝫ
fideliũ atq; ĩ diuinis laudibꝫ ſꝑ extitit ope/
roſuꝫ.nec dare ſctm̃ ſuũ videre coꝛruptõeꝫ

Extãt p̃terea crebꝛa ⁊ memoꝛãda bñfi/
cia q̃ freq̄nter ꝯciues balneoregini ⁊ vꝛbe/
uetani ꝑ ĩuocatõnẽ eiuſdẽ ſcti meruerũt ob
tinere.de q̇bꝫ tã multꝭ l' vnũ aut poꝛro duo
recẽſere nõ piget. Laodomia vꝛbeueta/
na filiaꝝ ſarcina onerauerat domũ.ac pin/
de frãciſco mattbei nebie viro q̇dãmodo i/
uiſa.q̇ rei familiarꝭ anguſtia impar ſarcine

m̄rimonio abſtinebat. de q̄ n̄ niſi femīaſ cō
pererat ꝓficiſci. Eos ꝯiuges ꝯſolat⁹ vene/
rabil' religioſus mīoꝝ mgr̄ Fraciſc⁹ d̄ aq̄/
pēdēte. q̇ ill' admodū cult⁹ erat. affirmauit
ſe hr̄e documēta ex īſtitut ſcti bonauēture
q̄ ſi moniti ſuſcipent maſculinā ꝓlē ꝯſeq̄re
tur. Auſcultātib⁹. vna mecū inquit votiuas
effundite p̄ces ad gl'ioſuȝ bonauēturam. ⁊
pie ſperet aſſeq̄ qđ optat. Qui parētes mo
nit. paucul' dieb⁹ gignēde ꝓli opam indu/
ſerūt. ⁊ vxoꝝ g̃uida facta eſt. ⁊ ſtatuto menſe
maſculū pep̄it. cui nomē ex īſtituto eiuſdeȝ
religioſi bonauētura īpoſuerūt. laudātes
deū ⁊ ſctm̄. ī cui⁹ v̄tute mirabilia ſecū opat⁹
eſt. Triennio poſt dū ea ciuitas Epidimie
morbo atq̄ internicinio g̃uit' affligeret do
m⁹ oīs ꝯiugū eo veneno reſꝑſa ē. ⁊ filiabus
oīb⁹ extinct. bonauētura extra ſpem ſalut
ꝯſtitut⁹. credebat pari mortalitate iā iā ſo/
rores ſecutur⁹. Qui etiā īmūdoꝝ ſpirituū
p̄ſentanea inſtātia vexat⁹. nulla dom⁹ ꝑte il
loꝝ ꝑſecutionē effugere poterat. clamitās
infelix ſuccurrite gladio ⁊ fuſte. hos ſpirit⁹
maligniores fugate. Parētib⁹ p̄ taliū affli/
ctiōe ⁊ meſticia ꝯſternatis atq̄ oī ꝓrſus re/
medio deſtitut ſubīt ſcti recordatio. cui⁹
munere filiū fuerāt ꝯſecuti. mox ī ſpē addu
cti. illū ac p̄ce p̄cati ſunt. Scte gl'oſiſſime q̇
benign⁹ nob̄ hūc filiū ꝓcuraſti. eadeȝ beni/
gnitate p̄ſtes vt fugat malignis ſpiritib⁹ a
peſte ſaluū retineam⁹. Et p̄ce facta ſpūs ex
torres excluſi. febris ceſſauit. et breui puer
oīno ab egritudine ſalu⁹ ſurrexit. cū magna
parentū ⁊ oīm ciuiū leticia. gaudētiū q̄ ad
ſuꝑandas morboꝝ ⁊ ſpirituū malignitates
defenſoris tā validi p̄ſidio cog̃ſcerēt ſe mu
nitos.   Poſſem forte ineptus videri ſi ſtu
dens cepto ꝓſeq̄r diē abſumere. recēſendo
miracula. q̄ꝝ relationi nec diē nec certe di/
es ſufficere ſat ſcio. Sȝ q̇d vlterius exq̇ri
m⁹ miracula. q̄i ꝑo Baſiliū magnū. Hiero
nymū ⁊ Auguſtinū nr̄e fidei lucida ſidera.
Thomā aq̇natē ⁊ alios q̄plures. q̄s in dei
eccl'ia ſctōs colim⁹ ob miracula. non aūt ex
diuinitate doctrine miremur ⁊ veneremur
Quos tn̄ ſctitat teſtimoniū nō ex alio cer/
tius ꝯſecutos ꝓbe intelligim⁹ q̄ ex eoꝝ cō/
mentarījs. q̄ vt diuinitat plena nō niſi per
infuſam ſciam poterāt edidiſſe. ex q̇b⁹ ſpūm
ſctm̄ ī eis hitaſſe veri⁹ cōprobat. At ſi por/
ro miracula exigim⁹. nō tā q̄ ꝑ illū in alios
q̄ q̄ in eo ipō apparuerit cōſideremu⁹. Si

igit' diuum Bonauēturā in ſuis opib⁹ mi/
raculoſuȝ iā ꝯſtat. ſi infuſam dono ſctiſpūs
obtinuiſſe ſciam diuīa ill⁹ cōmētaria pro/
fitent. Si charitat officia ardenti⁹ execu/
tū. Mūdanos honores ꝯtēpſiſſe. Affect⁹
terrenoꝝ abieciſſe. In ꝑſecutōib⁹ ꝯſtātem
māſiſſe. In bti Franciſci ac vniuerſali reli
gione fructuoſuȝ extitiſſe. Si ſuꝑna voca/
tione. vt paulū in ſortē dn̄i miraculoſe con
uerſum. Si dino bti Frāciſci p̄ſagio ſctm̄
p̄dicatū. Si Alexādri de ales doctor irre/
fragabil' ipi⁹ p̄ceptor ſedula obſuatōe ſan
ctū cōpertū ac iudicatū. Si religioſoꝝ mi
noꝝ voto q̇ ſctitate pollebāt vt ſanctior ſū/
m⁹ p̄lat⁹ aſſūpt⁹. Si romane ſedis iudicio
vt clar⁹ merit ad vniuerſal' eccl'ie regimē ꝓ/
futur⁹ aſcit⁹. Si deniq̄ cōi oīm opiniōe fi/
deliū ſctūs tenet ⁊ nomīat ⁊ colit. Si beni
gn⁹ ſuccurrit q̄tidie innocātib⁹ ſe. Poterat
ſctitas tua etiā nll'o petēte. ſctō qđ vnū de/
erat publicos honores decernere. q̄to ma
gis id debes celſoꝝ p̄ncipū vot. Accedūt
pientiſſime p̄ces ſereniſſimoꝝ ac clariſſimo
rū Frederici romanoꝝ reg' ſemꝑ auguſti.
Ludouici frācoꝝ chriſtianiſſimi. Ferdinā
di Sicilie. ⁊ etiā Matthie hūgarie reguȝ
catholicoꝝ. q̇ cū de republica chriſtiana bn̄
mereri ſueti ſint. digni certe videri debent
q̇ a ſctitate tua tā ſctām rē īpetrēt. Rogant
p̄terea illuſtres duces ac ꝓpli ac loco maxi/
mi muner h̄ petūt Calabrie. Venetiarum
Mediolani Sabbaudie ⁊ duciſſe Cala/
brie ⁊ barbonīj. Florētini. Seneñ. Peruſi
ni. Lugduneñ. ⁊ ciuitas balneoregīj. que li
cet hūilis ſit. tn̄ clariſſima ⁊ deo g̃tiſſima vi
deri dȝ. cui ꝯtigit tantū ſid⁹ ꝓducere. Ro/
gat p̄terea iſti⁹ ordīs reuerēdiſſimoꝝ patꝝ
Jo. de Arogonia eiuſdē ſereniſſimi regis
Ferdinādi illuſtr ꝓles. q̄ ſctōs q̇ in eo or/
dine claruerūt religioſi⁹ veneratur ⁊ colit.
Exigit deniq̄ ſuo iure bti Frāciſci ſctā re/
ligio. cui⁹ alūn⁹ vel iuſta petēti deeſſe n̄ po/
tes. Exigit ⁊ ip̄e ſctūs ex ꝓmiſſiōe oīpotēt
dei noīe facta. ſtrēnue militātib⁹. q̄ illoruȝ
laudes cantet eccl'ia. Eccl'i. xliiij. Cui obli/
gationi ipi⁹ vicarius ſatiſfacias neceſſe eſt.
Tā mult igit' vincul' obligatū null⁹ iudex
quālibȝ fauorabil' niſi ſoluētē ſoluere poſſȝ
Magnus ab infernis reuocet Tulli⁹ vm
bris. et te defendat Seruius vſq̄ licet. nō
potes abſolui.   Cōperta p̄terea que dixi
ſingulari ſtudio. quod p̄noſcēdis vite ⁊ mi/

raculis ſancti. exactiſſimũ indulſerunt re/uerendiſſimi patres Julianus de Rouere ſancti Petri ad vincula ordinis eiuſdẽ me ritus pꝛector. Stephanus mediolaneñ. ꝛ Franciſcus de Gonzaga mantuanus. tue ſanctitatis in hoc cõmiſſarij. Mediolanẽ. ꝓſertim quẽ cõtra aduerſam valitudinem. acri inſtantia colluctantẽ a ſctõ ꝓpoſito. nec ꝓprie ſalutꝫ ratio valuit retardare. Qui etiã reuerendiſſimi patres illecti ſtudio cõper/te ſanctitatꝫ viri. id inſtantiſſime poſcunt. Quid igiꝭ tua ſanctitas vlteriꝰ differt. ꝗd cunctatur. quid alterius glorie id ꝓrogat. Multa certe extant celebria tua geſta. que te ac tuoſ illuſtrãt atqꝫ ꝑpetuo illuſtrabũt. nil tñ ſic eque Romano pontifici glorioſuꝫ meo captu ꝯtingere poſſe crediderim. qꝫ vt ſancto ꝓ meritis publicã celebritatẽ decer/nat. Quã et tu pater beatiſſime. ꝗ om̃i iure neceſſitudinis beato Bonauẽture coiun/ctus es. auctoritate om̃ipotentis dei. queꝫ ſemideus moꝛtalibꝫ in terris refers. ſuppli cantibus ꝯcedere ꝓ tua clementia benigne digneris.

Finit oꝛatio in vitã ꝛ merita diui Bonauenture.

Ne auferas de oꝛe meo verbũ veritatis vſqꝫquaqꝫ dom̃ine.

Relatio R. P. D.

Johannis Franciſci de Pauinis. intꝰ di/uini ꝛ humani iuriſcõſultos minimi.

Beatiſſime pater. Circa canonizationẽ beati Bo nauẽture de balneo regio ex pa tre nomie Johanne. cognomie Fidanſa. ex matre vero momie Ritella. ꝓuincie Tu ſcie. doctoꝛis ſeraphici ꝛ irrefragabilis ꝛc̃. Olim generalis oꝛdinis minoꝝ ſeptimus poſt ſanctũ Franciſcũ. ac demũ Cardinalꝭ epiſcopus Albanenꝭ. Dico ꝑcipue cõſide/randa eſſe ꝛ attẽdenda ꝗ dicturus ſum cir ca. xx. puncta ſiue fundamenta. que infra ꝑ oꝛdinem ſubijciã. Premiſſo quodãvtili val de ac neceſſario pꝛeludio. Ex quibꝫ conclu dendũ videtur ꝑ veſtrã beatitudineꝫ illum poſſe canonizari. Salua tamẽ ſemper. E. V. B. emendatione. Non attento ꝗd os loquentiũ iniqua loquaꝭ. dum tñ nõ rece/damus a tramite veritatis. De illiꝰ aucto/ritate ſecuri. qui cũ audiſſet a diſcipulꝭ. No/ne ſcis quia phariſei audito hoc verbo ſcã/dalizati ſunt. reſpondit. Sinite illos. ceci ſunt et duces cecoꝝ. Math. xv. vt dic̃ In nocen. iij. in. c. magne. de voto. ꝛ in. c. niſi cũ pꝛidem. de renuncia. ꝛ. xj. q. iij. inter verba. ſenti enim de Auguſtino ꝛc̃. xj. q. iij. ſenti. et c. nõ ſunt. ꝛ ibi habeꝭ. Et Xenophon ſocra/ticus. Conſciẽtia teſte didici maledicta cõ temnere. Et Dyogenes. Superat cõſcien tia quicꝗd mali confinxerit lingue. Et O/uidius faſtoꝝ libꝛo. iiij. Conſcia mens re/cti fame mendacia ridet. De quo ꝑ Hiero. ad Euſtochium de virginitate ſeruãda. Et Paulus. j. ad Coꝛinth. iiij. ca. Mihi autẽ ꝓ minimo eſt vt a vobis iudicer ꝛc̃. Nam la bijs iniquis et lingue doloſe apponenꝭ ſa/gitte potentis acute cũ carbonibuſ deſola toꝛijs. iuxta pꝛophetam. Pſalmo. cxix.

Primo. Religio oꝛdinis mendicantiuꝫ ſancti Franciſci in ꝑmis eius exoꝛdijs. il/lius ꝑcipuo feruoꝛe iuncta oꝛdini epiſcopa li.

Secũdo. Doctrina ſacrarũ litteraꝝ cũ multitudine libꝛoꝝ.

Tercio. Conteptꝰ dignitatũ munda/narũ ꝛ eccleſiaſticarũ.

Quarto. Superexcellentes ꝟtutes ꝛ me/rita eius inſignia.

Quinto. Regimen iconomicũ atqꝫ poli/ticum ſanctum eius.

Sexto patientia in ꝑſecutionibꝫ pꝛopꝭ zelum dei.

Septimo. Laboꝛes multi. moꝛes caſti ꝛ actus ſtrennui ꝛc̃.

Octauo. Mlta glꝯa quã fec̃ deꝰ cũ eo ꝛc̃.

Nono. Sufficientia in operibꝫ charita tis ꝛ innocentie.

Decimo. Fama celebꝛis beatitudis eiꝰ ꝛ moꝛs pꝛecioſa.

Articuli ſecũde partis.

Primo. Neceſſitas miracloꝝ ſufficiẽtiũ.

Secũdo. Frequẽtia. diuerſitas ꝛ conti nuatio eoꝛundem.

Tercio. Miracula tã in moꝛte qꝫ i vita.

Quarto. Modus ꝓbandi miracula ar/bitrarius.

Quinto. An debeãt fieri in inſtanti.

Sexto. An debeãt fieri ſine doloꝛe. ꝛ de bis ꝗ nõ ſunt de rõne miraculi.

Septimo. De oïbꝫ in canonizatiõe req̃ſitis tã circa ꝓceſſum q̃ cerimonias.

Octauo. de fide chronicarꝫ ordĩs mĩorꝫ.

Nono. Quid ſi canonizet nõ canonizandus ꝑ errorem.

Decimo. An audiri debeant ſe opponentes canonizationi.

Remitto q꞉ canonizare ſctõs ẽ canonice et regularit publice ꝛ ſolẽniter declarare diffinire ꝛ ꝓnũciare ꝛ ſtatuere ꝙ aliq̃s ab omĩbꝫ honoret vt ſctũs. ꝛ ꝓ eo tanq̃ ꝓ ſancto certa die fiat vbiq̃ ſolenne officiũ. ſicut fit ꝓ alijs ſanctis q̃ ſunt eiuſdẽ ꝯditionis. vt ſi canonizet confeſſor fiat ꝓ eo officiũ ꝯfeſſorꝫ. Et ſi martyr. fiat pro eo officium martyrum. ꝛ ſic de virginibus. ꝛc̃. et eum tanq̃ ſanctum in catalogo ſanctorũ aſcribere ſm Innocẽ. ꝛ Jo. an. ꝛ alios in. c. j. de reliquijs. ꝛ venera. ſanctorũ. An aũt poſſit q̃s canonizari ad ordinem aplorꝫ ſicut martyrũ. ꝯfeſſorꝫ. aut ṽginũ. Concludit Aug⁹. de anco. ꝙ nõ. in li. de eccle. ptãte. ar. iiij. Et hinc infertur ꝙ cui nõ poteſt appropriari officiũ cõmune ſctõꝫ aliquorꝫ. ille nõ debet canonizari. ſicut ꝛ cui nõ poteſt cõpetere diffinitio. nõ debet poſſe cõpetere ꝛ diffinitũ. l. mortis cã capit. ff. ð dona. cã mortis. ꝛ. l. quint⁹. §. cũ aurũ. ff. de au. ꝛ argen. le. l. labeo. §. idem tubero. ff. de ſupel. lega. ꝛ Inſti. de dona. §. eſt ꝛ aliud. ð preben. cũ ſcðm. xij. q. j. cleric⁹. cũ ſi. Per hanc ergo canonizationẽ ꝯſequit canonizatus ꝙ ecclia vbiq̃ ſolenniter dicere ꝛ cantare publice poteſt officiũ ꝓ eo ꝛ miſſaꝫ ſolenniter celebrare ſicut ꝓ ſancto. ꝛ illuꝫ inuocare in letanijs. ꝛ dulia venerari de cõſecra. diſt. iij. venerabileſ. q꞉ iniuriã facit martyri qui orat ꝓ martyre. vt ei⁹ interceſſionibus ꝯſequamur orãtes veniã peccatorꝫ. et vt pijs ei⁹ meritis iuuemur omne ꝑ euum. ꝓut ex rõnibus miſſalis ſacramẽtarij ꝛ breuiarij patet. Orõnibꝫ nanq̃ eorũ indigem⁹ nos quos vndiq̃ mala nr̃a ꝑturbãt. Et vt etiã illis proſit oblatio ad gloriã ꝛ honoreꝫ ꝛ ad hoc vt magis ac magiſ a fidelibꝫ glorificentur in terris. Et reputant pleriq̃ non indignum ſanctorum gloriam vſq̃ ad iudiciũ augmẽtari. Et ideo ecclia interim ſane poteſt augmentũ glorificatiõis eorum optare. c. cũ marthe. §. iij. loco ð cele. miſſa. vt patet in orõne ſancti Leonis pape. et in vigilia apoſtolorꝫ Petri ꝛ Pauli. ꝛ in ſecreta beati Gregorij ꝛ in offerẽda ibi vt illis ꝓficiat ad honorẽ. xxxviij. diſt. que ipis. Unde Proſper. Semꝑ ſuꝑeſt ſanctis q̃ creſcere poſſunt. nota. xv. diſt. omes. q̃ ad premij eſſentialis augmentũ ſm Aug⁹. vt legit in iiij. ſenten. xlv. diſt. c. ij. in fi. et fertur eũ hoc dixiſſe in ſermone vnius apli. xvij. Omelia qð nota. ꝓ generali allegatione. de quo i. c. veſtra. de cohabi. cleri. ꝛ mulie. Et ſic in numero ſanctorꝫ publice annumerare eũ. ſm illud Eccli. xliiij. Sapientiã ſanctorꝫ narrẽt populi ꝛ laudẽ eorũ annũciet eccia ſanctorũ. not. Jo. an. in. c. j. de rel. ꝛ vene. ſctõꝫ. li. vj. ꝛ Inno. i. ð. c. j. de rel. ꝛ vene. ſanctorũ.

Iteꝫ ꝯſequit ꝙ in eius honorẽ ꝛ ſub ei⁹ nomine ꝛ cũ eius reliquijs poſſunt ecclie ꝛ altaria erigi. edificari. ꝯſecrari. c. de fabrica ꝛ. c. placuit. de ꝯſe. diſt. j. ꝛ pingi ꝛ ſculpi cuꝫ diademate. c. prolatuꝫ. cũ ſequẽ. de ꝯſecra. diſt. iij. nec tamen de cetero ꝓ eo eſt orandũ

Deſcribendus eſt ergo etiã canonizat⁹ in catalogo ſanctorꝫ. qui eſt ſermo noĩa aliquorũ continens ordinate. a cata qð eſt iuxta. et logos qð eſt ſermo ſm Hug. xix. q. iij. quoniã ꝯſcribendos. ꝛ Hoſtien. in ſumma de reli. ꝛ vene. ſanctorũ in ṽ. Eſt auteꝫ catalogus. Facit. xj. diſt. c. quis neſciat. Secrete vero cuilibet licet. alicui defuncto quem ſanctuꝫ credit preces porrigere vt ꝓ ipo ad deum intercedat. et ei⁹ reliquias venerari. q̃uis ſolennes preces publice porrigere vl miſſam aut ſolenne officiuꝫ publice dicere nequeat ſm Inno. Hoſtien. ꝛ alios in dicto. c. j. de reli. ꝛ venera. ſanctorꝫ. ꝛ nota. in. c. j. eo. titu. li. vj. quia fidẽ eius attendit de⁹ ꝛc̃. Et idem cõcludit Auguſti. de Ancona i eodẽ li. de eccleſia. poteſtate. q. xiiij. arti. v. tamper dictũ. c. j. de reliquijs ꝛ vene. ſanctoruꝫ. quod expreſſe prohibet epiſcopis aliquẽ vt ſanctũ venerari publice abſq̃ auctoritate ſedis apoſtolice. ergo multo fortius debet cenſeri prohibitũ inferioribꝫ. Item q꞉ miſſe celebratio ꝛ cõmunis oratio fit in perſona totius eccleſie vniuerſaliter. in memoriam ergo illius dꝫ talis ſolẽnitas celebrari. qñ quis ab illo q̃ eſt caput toti⁹ ecclie etiaꝫ ĩmediate ordinarius cunctorũ. c. cuncta. ix. q. iij. ꝛ. c. ꝑ principalem. canonizat⁹ ꝛ in ſan/

etitate approbat⁹ ⁊ q̄ ſolus debet poſſe ⁊ nul
lus ali⁹ hanc venerationē indicere. cum ta/
lis ſanct⁹ debeat ab om̄ibꝫ venerari. Sed
maior rō̄ eſt periculū erroris incurrendi.
q2 eṗs in hoc poſſet facili⁹ errare q̄ꝫ papa.
vt infra patebit in penul. q. ij. partiſ. que rō̄
fundat etiā in dicto. c. j. Item ne cōtingat
aliquē canonizari turpis lucri grā. vel hu
mane laudis pompa ſeu iactātia. que ratio
ſumit ex. c. ij. eodē titulo. Item ⁊ ꝓpter dubi
um incurſus idolatrie vt ꝓbat in clemen. j.
de iudeis. De quo plene ꝑ ſanctū Tho. ſu/
per. iiij. ſenten. diſt. xlix. arti. iiij. q. j. Item ꝓ
pter gaudium angeloꝝ. ideo cantat eccl'ia.
Gaudeamus om̄es ⁊c. de quoꝝ ſolēnitate
gaudēt angeli ⁊ collaudāt filiū dei. Item ꝓ
pter plures alias rōnes quas ſtatim ſub/
dam. maxime q2 generale eſt vt vbi pericu/
lū anīe vertit. ꝑſumat in deteriorē partē. c.
iuuenis de ſponſa. lxviij. diſt. ꝑſbyteri. ⁊ no
ta. in. c. j. de ſcru. ⁊ ꝙ vbi mai⁹ eſt periculū.
ibi cauti⁹ eſt agendū. c. vbi maius. de electi.
li. vj. xlij. di. quieſcam⁹. vij. q. ij. c. fi. ⁊. l. j. §. j.
ff. ad carbonian̄. Ex his infert ꝙ ſol⁹ pa
pa de fratrū tamē cōſilio ⁊c. vel in generali
ꝯſilio poteſt nō ſolū certos ex ſanctiſ ꝑ aliijs
extollere vt vbiq̄ꝫ ſolennius venerent. pu/
ta vt ſub duplici officio ꝑ vniuerſū orbem
eorū ſolennitas celebret. vt patet in. c. j. d̄ re
li. ⁊ vene. ſanctorū. li. vj. Et in ſolennitate ſa
cramenti corꝑis chriſti de qua in clemen. ſi
dn̄m. eo. titu. ⁊ i feſto inuentiōis ſancte cru
cis. de ꝯſecra. diſt. iij. c. crucis. Et generalit
in eoꝝ vigilia ieiuniū indicere. c. ꝯſilium. de
obſeruan. ieiunioꝝ. Sed etiā ꝯſimilit ꝓut
infra dicet poteſt ⁊ debet canonizare quoſ/
libet alios ſctōs ad effect⁹. de q̇bꝫ. s̄. Quin/
ĩmo nec inuētas reliquias de nouo quiſq̄ꝫ
debet publice venerari abſq̄ꝫ pape licentia
nec poſſunt paſſim on̄di nec trāſferri. Sꝫ
ſi antique reliquie de nouo inuenirent lice
ret eas venerari. alias non. niſi. ſ. prius au
ctoritate romane pon. fuerit approbate. ne
varijs ſimiliter figmētiſ aut falſis documē/
tis populi decipiant. ſicut in pleriſq̄ꝫ locis
occaſione queſt⁹ fieri conſueuit. ſicut inter/
dū faciūt queſtuarij. qui coſtā pecoris vel
aſini oſtendunt loco ſancti. Alij ponūt ole/
um in oculo marcole ſue vt videat lachry/
mari ſm Hoſtien. ⁊ Io. an. Et ne chriſtia/
ne religioni poſtea in poſterū detrahat. ſi/
cut ſepi⁹ detractū eſt. q2 nimia familiaritas
parit ꝯtemptū. c. ⁊ ſi iudeos. de iude. Su/
munt em̄ ex hoc materiā detrahēdi ⁊ blaſ/
phemādi. ⁊ videntes oſſa nuda. dicunt tru
fam eſſe. q̄ſi ꝯſumpt⁹ nō eſſet ſi ſanct⁹ eſſet.
cū tamē ſit ſcriptū de omnibꝫ Genes. iij. Ci
nis es ⁊ in cinerē reuer. ⁊c. Licet excipiant
aliq̇. ſic xp̄s ⁊ gl'ioſa domīa ⁊ beat⁹ Iohan/
nes euāgeliſta. ⁊ alij quidā hoc ſpeciali pri/
uilegio decorati. De quibꝫ Pſal. xv. Nō da
bis ſanctū tu. videre corruptōnē. dic. c. fina
li. de reli. ⁊ vene. ſanctoꝝ. Et ne ꝯtingat ho/
mines in ebrietate occiſos q̄ſi ſanctos mo
re infideliū venerari ⁊ coli. etiā ſi ꝑ eū mi/
racula fierent. c. j. eo. titu. ſm Hoſtiē. ⁊ Io.
an. ibi. qui tamē dicunt hoc male ſuari pro
pter auariciā ⁊ inſolentiā clericoꝝ. qd̄ eſſet
corrigendū. quē nanq̄ꝫ ipſe reprobat repro/
bandus eſt. ⁊ quē approbat approbādus eſt.
xxiiij. q. j. hec eſt fides. ⁊. c. q̄m vetus. vij. q. ij.
c. ſanc ꝑſertur. Et ꝓpterea etiā nec marty/
res nec reliquie vendi poſſunt. l. nemo mar
tyres. c. de ſacroſanc. eccle. ⁊ not. in dicto. c.
fina. Nec venalitatis cauſa extra capſā tra
hi vt plures oblatiōes recipiant. Hoc em̄
facientes dici poſſunt venales ſicut muli/
er fatua. aduocat⁹ ignar⁹. ⁊ pugil. qui ꝓ nū/
mis paſſim ſe offerūt. ex hoc em̄ vilipendū
tur. cū om̄e rarū charū. xciij. diſt. legimus.
xxvij. q. ij. inſtitutū. Itē q2 ꝑ id notabilit re
darguit ꝑ laicos auaricia clericoꝝ. c. j. de de
ci. ſm Hoſti. Solus etiā papa pōt ſtatue/
re ꝙ tempe interdicti poſſint diuina ſolen/
niter celebrari in certiſ ꝑcipuis ſolēnitatibꝫ
vt ptꝫ in. c. alma mater. §. in feſtiuitatibꝫ. de
ſenten. excō. li. vj. Itē ſine licentia ꝑncipis
transferri nō poſſunt etiā laici patroni ſm
Archidi. dic. c. corꝑa. Et debēt illis loca cō
digna ꝑpari. c. fi. de cuſt. euch. Nec etiā cor
pora ſanctoꝝ de loco ad locū trāſferri. ſine
pape licētia vl' cōſilij generalis. vt ptꝫ de cō
ſe. di. j. d. c. corꝑa. ⁊ no. Hoſtien. in ſum. d̄ re
li. ⁊ vene. ſanc. Pn̄t tamē reliquie ſanctoꝝ ⁊
diuina v̄ba ex deuotiōe ad collū ligata por
tari. niſi ſit ſuꝑſtitio. ſm Tho. ij. ij. q. xcvj. ad
iiij. ⁊ ſuꝑ. j. ad Coꝝ. x. fi. ⁊ ꝑ Arch. xxvj. q. vij
c. nō obſuetis. Licet alit loquat Henric⁹
de Gandauo quolibeto. viij. q. xxxv. videl'
Spe. de rel'. ⁊ ve. ſ. ⁊ in. l. nēo. de ſacroſa. ec.
⁊ ꝑ Goff. ⁊ Hoſti. ī ſū. eo. ti. Adducunt et
plr̄es alie efficaces rōnes. vicꝫ q2 hec eſt vna
de maioribus cauſis q̄ int chriſtianos ꝓpo/
ni poſſit. ⁊ ſic eſt ad ſedem apoſtolicā meri/

to referenda.c.maiores de bapti. Et adeo
maxima eſt ꝙ licet alˀs papa vel ſaltē cū ſo/
lo cetu Cardinaliū omīa poſſit ſtatuere et
diffinire.vt not.in.c.ad apoſtolice.de re iu.
⁊ plene per docto.in.c.ſup eo.de here.li.vj.
Hoc tamē caſu papa nō poteſt ſaltē de con
gruo libere diffinire.etiā cū cetu cardinalˀ.
niſi etiā adiūctis aliꝭs p̄latis curie ꝙ ꝗs ca/
nonizetur.ſm Hoſtien.Jo.an.⁊ alios ī di.
c.j.de relˀ.⁊ vene.ſanc. Et Augꝰ.de Ancona
in dicto li.de eccl'iaſti.poteſtate.q.xiiij.arti.
iij. Itē qꝛ miracula attribuunt̄ fidei.⁊ que/
ſtio fidei p̄cipue eſt ad ſe.apl'icā referenda.
xxiiij.q.j.q̄tiens. Subeſt eñ periculū ido/
latrie clemē.j.de iude. Item qꝛ ad papā p̄/
cipue ſpectat declarare dubia ſcripturaruꝫ
c.ꝑ venerabilē.ꝗ fi.ſint legi.ergo multo for
tius dubia ſanctitatꝭ in ꝗbus maius peri/
culū vertitur ⁊ in ꝗbus cautiꝰ eſt agenduꝫ.
xlij.diſt.quieſcamꝰ.lxj.diſt.miramur.vij.q.
ij.c.vlti.l.j.§.ſꝫ ⁊ ſi quis.ff.ad carboñ.c.vbi
periculū de elec.lib.vj. Eſt eñ periculoſuꝫ
de ſanctoꝝ meritꝭ diſputare ſm Hiero.ad
Dam.facit.c.nō turbat̄.xxiiij.q.j.qꝛ ſoli pe/
tro dicit̄.duc in altū.hoc eſt.in ꝓfundū di/
ſputationū ⁊c̄.⁊.c.cū aliud e.cā.⁊ q.qꝛ ſoluꝫ
Petro piſcatori dñs iubet. Mitte hamū.
⁊ eum piſcē ⁊c̄.facit etiā.c.loquit̄.e.cā.⁊.q.cū
multis aliꝭs. Item ne ꝓpter multoꝝ ep̄oꝝū
ſimplicitatem populos decipi cōtingat ⁊c̄.
aut in infinitū ſctōs multiplicari.⁊ ſic deuo
tionē refrigeſcere ⁊ ſanctitatē vileſcere.lxxx
diſt.ep̄i.qꝛ in multitudine ſacrificioꝝ nō ꝑ
piciatur deꝰ.xiiij.q.v.ſcriptū.de ꝯſecra.diſ.
v.nō mediocriter.⁊ ar.in aut.vt determina
tus ſit numerus clericoꝝū.in p̄nci.colla.v.⁊
not.de eta.⁊ quali.c.penl'.⁊ de reſcrip.c.cuꝫ
in multis.de reſcrip.li.vj. De ſanctꝭ vero iā
canonizatis debēt intelligi.c.j.de ꝯſe.di.iij.
⁊.c.fi.de fer̄.vt in illis not.⁊ in dicto.c.j.d̄ re
li.⁊ vene.ſanc.li.vj. Et ad hec nō debꝫ lega/
tus de latere ſine ſpeciali mandato pape et
collegij extendere manꝰ ſuas.ſicut nec ad
alia.q in ſignū priuilegij ſingularis ſūt tm̄/
modo ſummo pontifici reſuata.c.ꝙ trāſ/
lationē.de offi.le.c.mutationes.⁊.c.et tpis
⁊.c.p̄cipimus.⁊.c.frater nr̄.⁊.§.ſicut.vij.q.j.
⁊ de ſum.trini.c.ij.in fi.⁊ de here.c.cū chriſtꝰ
de fi.preſby.c.j.⁊ de tempo.ordi.c.de eo.et
cle.qꝛ ꝯtingit de reli.do.⁊ plene not.in.c.ſic
vnire.de exceſ.prela.cū ſi. Ad ſolū ergo pa/
pam ꝗ eſt oīm vniuerſalˀ p̄nceps vt in.c cū/
cta ꝑ mundū.⁊.c.ꝑ principalem.ix.q.iij.ſpe/
ctat diffinire cū ꝯſilio ⁊ alioꝝū p̄latoꝝuꝫ cu/
rie vt quis vt ſanctꝰ ⁊ canonizatꝰ vbiq ſo/
lenniter veneret̄ ſm oēs tā canoniſtas q̄
theologos ꝑ predicta. Et ne alias ꝯtingat
poſſe dici.ego ſum pauli ⁊ ego ſuꝫ cephe ⁊c̄
cōtra apl'm.j.ad Corinth.j.c. Ad papam
etiā ſolū ſpectat tolerare ꝙ etiā in ſola cer/
ta eccl'ia certi loci ſolēniter venerari poſſit
aliꝗs beatꝰ.vt refert Hoſtien.et Jo.an.de
Karolo impatore in Aquiſgrano dioc̄. Le
odi.in.c.j.de relˀ.⁊ vene.ſanc.⁊ in aliꝭs pluri
bus locꝭ.de ꝗ Karolo ⁊ pulchris miraculˀ
eius habet̄ in ſpeculo hyſtoriaꝝ.li.xxv.c.v.
Sic etiā fecit Calixtꝰ.iij.de beato Alber/
to de trapano ordinis carmelitarū.vt ptꝫ
ꝑ litteras teſtimoniales. R D. Rotomagē.
cardinalis.⁊ ipius ordinis ꝓtectoris d̄ an/
no. M.cccc.lvij.xv.octobris.anno ipius
iij. Sic etiam fecit Sixtus.iiij.de beatis
Berardo. Petro. Ottone. Accurſio.⁊ adiu
to.martyrizatis in marochio de ordīe fra/
trum minoꝝ.put patet ꝑ eius litteras ī for
ma breuis de anno. M.cccc.lxxxj.vij.augu
ſti.anno ipiꝰ.x. Dicit Bal.in.c.fi.de ferijs.
ꝙ nō valet ſtatutū diſpoñ.ꝙ dieb9 veneris
ſint ferie ob reuerentiā cuiuſdaꝫ heremite
nō canonizati ab eccl'ia.cuiꝰ cōtrariū ſerua
tur Padue in ꝓceſſione beati Antonij ꝑe/
grini. Dicit̄ etiā in.c.j.vt lite pend̄.ꝙ ſurre/
pticia impetratio nō tenet etiaꝫ ſi ſanctꝰ ſit
ille ꝗ impetrat.ſicut erat ibi ſanctus Tho.
Cantuarieñ.vnde ꝓpter merituꝫ vite nō eſt
recedendū a iuris diſpoſitione.qꝛ neq ꝑ/
pter honeſtatē vite aut probatā fidem rele
uatur ꝗs ab onere ſatiſdandi ſm cū in Ru
brica.de eo ꝗ incit.in poſ.licet in ꝯtrariuꝫ fa
ciat glo.ff.de ripa muniēda.l.j.§.his auteꝫ
que vult ꝙ virtꝰ animi habeat̄ ꝓ ſatiſdatio
ne.quā ſequit̄ idem Bal.in.c.decernimꝰ de
iudi. Itē in eo nō eſt timor ſubordinatiōis
teſtiū.ſaluo tm̄ ſtatu cauſe.put ipe Bal.di/
cit in.c.iurauit.de ꝓba.faciūt not.in.l.ticio
fundus.ff.de condi.⁊ demon.facit qd̄ not.
Inno.in.c.veniens de p̄ſcrip.de illo rege
ſancto ⁊c̄. Poſtq̄ autē papa approbat reliq/
as vel canonizat ſanctū.licite ab oīb9 pub/
lice venerari pt veneratiōe dulie ī honoreꝫ
dei. Nā ⁊ ſuoꝝ honor redūdat ad dñm vt
dīc Hiero.ꝯ vigilātiū.ij.⁊ Jo.an.ī.d.c.ij.de
relˀ.⁊ vene.ſanc.⁊ ꝓbat̄ in.c.gl'ioſus co.ti.li.

vj.ꝛ iñ cle.ſi dñm.ꝛc. Quid autẽ de ſanctꝭ
veteris teſtamẽti not.belleme.in.c.j.de rel.
ꝛ vene.ſanc.ꝛ Aug⁹.de Ancona in li. de ec/
cleſiaſti.poteſtate.q.xvij.arti.ij.ꝛ quicq̇d illi
ↄcludant.videt̃ probari cõtrariũ ex publi/
ca veneratione.ſcꝫ ſanctoꝝ ſeptẽ fratrũ ma
chabeorũ cũ matre.de quibꝫ habet̃.ij.Ma
chabeoꝝ.vij.c.ꝛ quoꝝ feſtũ celebrat̃ kl.au/
guſti. Et vt dicit Jaco.de voragine in eoꝝ
legenda. Eccl'ia oriental' celebrat feſtũ om
niũ ſanctoꝝ veteris teſtamẽti. Eccl'ia autẽ
occidental' publice celebrat feſtum macha/
beorũ loco omniũ aliorũ ſanctoꝝ veterꝭ te/
ſtamenti.ꝓpter rationes.de quibꝫ ibi ꝑ euꝫ.
Item etiã ſancti Hieremie ꝛ ſcti Daniel' ꝓ
phete.quibꝫ ſunt edificate eccl'ie ꝛ monaſte
ria.ꝛ ſcti Johis baptiſte ꝛ ſctẽ Anne matrꝭ
marie ꝟginis.xxvj.iulij ꝛ alicubi ſancti Jo/
ſeph mariti eiuſdẽ.ꝛ venetijs ſanctoꝝ Job
Hieremie.Symeonis ꝓphete.ꝛ ſci Moy
ſi.ꝛ ſancti Zacharie ꝓphete pr̃is ſancti Jo/
hãnis baptiſte.cui⁹ caput honorifice etiaꝫ
colit̃ Rome in eccl'ia Lateranẽ.ꝛ ex inuoca/
tione eorũ que fit in cõmendatiõe anĩe mo/
rientiũ.ꝛ ꝑ illud cantici Ambro.Te ꝓpheta
rũ laudabil' numer⁹. Et ptꝫ in officio oĩm
ſanctorũ.de pr̃iarchis.ꝓphetis omibꝫ.Et i
letanijs vbi omẽs ſancti pr̃iarche et ꝓphe/
te.ꝛ ð Salomone no.xxxij.q.iiij.ſalomon.
de peni.diſt.ij.ſi em̃ in ver.ſalomon.ꝛ ꝑ do/
cto.in.c.ne innitaris de cõſtitu.Ambro.in
hexame.circa finẽ.ꝛ in libro apologie Da/
uid.ij.fo.de quorũ ſanctitate vera non du
bitatur.ergo.

Circa primũ ar
ticulum ꝑme partis ꝑncipalis
dico ↄcludendũ ꝙ magnã ex
cellentiã operibꝫ ꝛ ſanctitati hui⁹ beati pa/
tris quoniaꝫ religioſus ꝓfeſſus a iuuẽtute
fuit religiõis obſeruãtiſſime ꝛ ordinis ſan
cti Franciſci in ip̃ius religiõis exordijs vo
tũ implens maternũ ꝓ obtenta miraculo/
ſe ſanitate ob merita ſcti Franciſci ipſe te/
ſtatur in deſcriptiõe vite breuioris eiuſdẽ.
quã diffuſe cõpilauit.circa finẽ eiuſdeꝫ ſcri/
bens hec ꝟba. Uoto em̃ ꝓ me languẽte gra
uiſſime ad beatũ pr̃em Franciſcũ emiſſo a
matre cũ adhuc eſſem puerul⁹ ab ip̃is ſum
mortis faucibꝫ erut⁹ ꝛ in robur vite incolu
mis reſtitut⁹.quod cũ viua memoria teneã
vera nũc ↄfeſſione ↄfiteor.ne tantũ benefi/
ciũ reticens ſceleris arguar ꝛ ingrat⁹.ꝛ idẽ
cõmemorat ad finẽ deſcriptiõis vite maio/
ris eiuſdẽ. Ac tempe quo religio illa floru/
it in ꝑmitiua ſua obſeruãtia fundata ꝑnci/
paliter in cõſilijs euãgelicis.vt patet in ca.
exijt q̇ ſeminat.de verbo.ſigni.li.vj.ꝛ in cle.
exiui de paradiſo.eo.ti.ꝛ in.extrauagã.Jo.
xxij.que incipit.quorundã.ꝛ ad conditorẽ.
ꝛ qꝛ quorundã ꝛc. vnde neceſſario eſt infe/
rendũ tã ſm theologos q̃ꝫ ſm canoniſtas.
ꝙ om̃e idẽ opus meritoriũ multo laudabi
lius ꝛ excellenti⁹ fuerit in eo poſt votũ ꝛ ꝓ/
feſſionem q̃ꝫ in non vouente vl' profeſſo.qꝛ
vouere opus eſt latrie.que p̃cipua ꝟtus eſt
inter morales. Opus autẽ nobilioris ꝟtu
tis eſt om̃ino meli⁹ ꝛ meritoriũ.ꝛ de latria.
que eſt cult⁹ ꝛ ſeruit⁹ ſoli deo debita.de cõ/
ſecra.diſt.iiij.c.venerabiles.not.in.c.ſi cano
nici.de offi.ordi.li.vj. Item qꝛ vouens nõ
ſolũ quo ad actũ ſed etiã quo ad poteſtatẽ
ſubijcit ſe deo.vt de cetero aliud agere non
poſſit.ergo pl⁹ dat ſm Anſelmũ in li.de ſi/
militudinibꝫ cũ dat fructũ ꝛ arboreꝫ q̃ꝫ qui
dat ſolũ fructũ. Item qꝛ ꝓpter votũ notabi
liter volũtas firmat̃ in bonũ.ad ꝑfectioneꝫ
autẽ virtutꝭ ꝑtinet aliq̇d agere ex volunta/
te firmata in bono ſm philoſophũ in ethi/
cis ꝛ ſm Aug⁹. Felix neceſſitas q̃ ad melio
ra nos cõpellit. Item no.in cle. ſi dñm.ſuꝑ
verbo ſeip̃m de rel'.ꝛ vene.ſanc. vbi etiaꝫ ꝑ.
Paulũ ꝛ Stephanũ ꝛ cardinalẽ Florẽ.
qꝛ ꝓpriũ arbitriũ ꝑ profeſſionẽ a nobis ab/
dicatur.xij.q.j.nõ dicatiſ. Neceſſitas em̃ ex
anteriori inclinatiõe ꝓcedens in habituatꝭ
ad virtutẽ auget de ꝑfectione ꝟtutis ratiõe
nobilioris finis vt ibi ꝑ eos et comprobat
Henri. de Gan. q̇libeto.xiij.q.xiiij. Sunt
etiã in ꝑfectiori ſtatu religioſi mẽdicantes
q̃ꝫ alij vt ↄcludit Aug⁹.de Ancona in li.de
eccl'iaſtica ptãte.q.ciij.arti.j. Uita nanq̨ et
mores ſctõs faciũt ſacerdotes.xl.diſt.non
nos.cũ ſequẽti. Juuenis nanq̨ pr̃ iſte beat⁹
Bonauentura erept⁹ de faucibꝫ mortꝭ mi
raculoſe meritis ſcti Franciſci religionem
eius ꝓfeſſus eſt cũ eſſet etatis circiter.xxij.
annorũ.in quo quidẽ ingreſſu tanta gr̃a re
cipi dicit̃ quãta recipit̃ in baptiſmo.ꝛ remit
titur om̃is pena ſm ſctm̃ Tho ſuꝑ.iiij.diſ.
iiij.q.iij.et ſecũda ſecũde.q.clxxxix.habetur
in.c.primo de filijs preſbyterorũ.xlvij.diſ.
quãtũlibet.ꝛ in autẽtico.de ſctiſſimis ep̃is.
.§.nullã.ꝟ.ij.c.ꝑmo de apoſtat.ꝛ.c.cũ depu

tati de iudeis. Et int̄ cetera laudat̄ ꝺ ſum/
ma bonitate ꝛ eminēti ſcīa. adeo ꝙ alexanꝺ
de ales magiſter eius ſepe fuerit dicere ſo/
litus ꝙ in illo videbatur Adam nō peccaſ/
ſe vt patet ex chronicis. Et hinc eſt ꝙ Dio/
niſi⁹ in.vj.c.libri de eccl'iaſtica hierarchia.
attribuit ꝑfectionē religioſis.q̇s vocat mo
nachos vl' triapentas.i.deo famulātes tā/
q̄ꝫ ꝑfectis. Que quidē ꝑfectio licet ex obſer
uantia p̄ceptoꝝ reſultet.qꝛ ordinat̄ ad re/
mouendū ea q̄ ſunt charitati ꝯtraria.cū q̇/
bus ſcꝫ charitas eſſe nō pōt. Perfectius tm̄
reſultat ex obſeruātia cōſilioꝝ q̄ ordinant̄
ad remouendū impedimēta act⁹ charitatꝭ
que tn̄ charitati nō ꝯtrariant̄.vt mr̄imoni/
um.ꝛ occupatio negocioꝝ ſeculariū.ꝛ ſil'ia.
Unde dicit Aug⁹.in Enchiridion. Que/
cūqꝫ mandat de⁹.ex q̇bus vnū eſt. Nō me/
chaberis.ꝛ quecūqꝫ nō iubent̄. ſed ſpeciali
ꝯſilio monent̄.ex q̇b⁹ eſt. Bonū eſt homini
mulierē nō tangere.tunc recte ſunt cū refe/
runt̄ ad diligendū deū ꝛ primū ꝑpter deū.
ꝛ in h̄ ſeculo ꝛ in futuro. Ideo dixit abbas
Moyſes in collatiōib⁹ patrū. ieiunia vigi/
lie.meditatio ſcripturaꝝ.nuditas ac priua
tio oīm facultatū nō ꝑfectio ſꝫ ꝑfectōis in/
ſtrumēta ſunt.qꝛ nō in ip̄is ꝯſiſtit diſciplīe
illius finis.ſed ꝑ ip̄a ꝑuenit̄ ad finē.cū p̄us
p̄miſiſſet ꝙ ad ꝑfectionē charitatꝭ illis gra/
dib⁹ ꝯſcendere nitimur. Et ad h̄ optime fa
cit.c.duo.xix.q.j.etiā facta cōparatiōe boni
tatꝭ ꝛ difficultatꝭ. cū religioſ⁹ totā vitā ſuā
obliget ad ꝑfectiōis ſtudiū ꝛ attenta diffi/
cultate bene ꝯuerſandi in religiōe ꝑpter ar/
titudinē obſeruātie regularꝭ ꝑpter quā tā/
q̄ꝫ in agone ꝯtendēs ab omīb⁹ ſe debet ab/
ſtinere.iuxta illud apl'i.j.ad Corinth.ix. Et
ideo dixit idē Dyoni.in.v.eccle hierarchie
Eos qui noīant̄ dei famuli ex dei potentia
ſeruitio ꝛ famulatu vniri ad amabilē ꝑfecti
onem. Ad qꝺ facit.c. admonere.xxxiij.q.ij.
Et qꝛ ad ꝑfectionē charitatis p̄mū funda/
mentū eſt volūtaria paupertas.iuxta illud
Matth.xix. Si vis ꝑfect⁹ eſſe ꝛc̄.ꝛ Gregꝭ.
in.iiij.moral'.ꝛ Aug⁹.in lib.x.ꝯfeſ. ad deuꝫ
loquentē ꝛ dicentē. Minus te amat q̇ tecū
aliq̇d amat qꝺ nō ꝑpter te amet. Et in libro
lxxxiij.q.dicit ꝙ nutrimētū charitatꝭ eſt im
minutio cupiditatis.ꝛ vbi ꝑfectio ibi nulla
cupiditas. Et hinc eſt ꝙ dānatus eſt Vigi
lanti⁹.q̇ adequabat diuitias pauꝑtati.ſicut
ꝛ Iouinian⁹ q̇ adequauit mr̄imoniū ꝟgini

tati. Facit Math.xix.ibi. Sunt eunuchi.
ꝛc̄ facit etiā qꝛ ꝑ vniuerſalē obediētiā maxi
me imitant̄ chriſtū.iuxta illud Phil'.ij. Fa/
ctus obediēs vſqꝫ ad mortē ꝛc̄.ꝛ iō ſuꝑ his
trib⁹ votis etiā ſumm⁹ pontifex diſpenſare
nō pōt.iuxta ea q̄ plene hn̄tur in.c. cum ad
monaſteriū.in fi.de ſta.monach.ꝛ ꝑ Io.an.
in mercu. Act⁹ legitimi ꝛ ſemel deo.de reg.
iur.in.vj. Uotū aūt hmōi requirit̄ ad ſtatū
ꝑfectionis.iuxta Grego. ſuꝑ Numeri.vj.c.
ꝛ ſuꝑ Ezech.ibi. Cū q̇s om̄e qꝺ habꝫ ꝛc̄.nā
ꝑ votū pauꝑtatis volūtarie res exteriores
totalit̄ deo offert. Per votū ꝯtinētie offert
totū corpus.abrenūcians ei⁹ maximis de/
lectatiōib⁹. Per obedientiā offert in holo/
cauſtū totaliter aīam ꝛ ꝓpriā voluntatē ꝛc̄.ꝑ
quā homo vtit̄ om̄ib⁹ potētijs ꝛ habitibus
anīe. Facit de peni.di.ij.c.ſi q̇s ſemel.et qꝺ
pleni⁹ tradit̄ ꝑ ſctm̄ Tho.in ſcꝺa ſcꝺe.diſt.
lxxxvj.ꝛ.lxxxvij.et de mendicantib⁹ p̄cipue
lxxxvij.diſt arti.v.ꝛ diſt.lxxxviij.arti.vij.ma
xime accedente ei dignitate ep̄ali ꝛc̄. Et a re
ligione nō differt ſctitas ſcḋm eſſentiā ſed ſo
lū rōne.vt plene ptꝫ ꝑ ſctm̄ Tho.ſcꝺa ſcꝺe.
q.lxxxj.arti.viij.ꝛ de religiōn̄.no. Io.an.in
c.is qui.de regu li.vj.ꝛ de reg.iur.c.non eſt
ſine culpa.ꝑ archi.de regu.c.ij.eo.li.ꝛ.lxxxv.
diſ.c.j.not.in.l.j.C.de ſum.trini. Et dicit̄ ꝙ
ſumma rō eſt que ꝓ religione facit.l.ſunt ꝑ
ſone.ff.de relig. Un̄ cū beato Grego.confi/
denter dicendum eſt ꝙ hoſtia ſalutari poſt
mortē nō indiget q̇ ante mortē deo hoſtia
ip̄e fuerit.ꝛ hoc p̄cipue vbi etiā ꝯcurrit ſta/
tus ꝑfectiſſim⁹ dignitatꝭ epiſcopal' vt ī hoc
viro glorioſo aſſumpto ad epiſcopatū car/
dinal' Albanen̄. vt ꝓbat Tho.ſcꝺa ſcꝺe.q.
arti.

D ſecundū arti

a culū eiuſdē prime partis p̄nci/
palis etiā dico ꝯcludēdo ꝙ do
ctrina excellentiſſima hui⁹ beati pr̄is maxi
mū affert teſtimoniū ſanctitatꝭ.ꝑ quā ī dei
eccleſia velut ſplendor fulget firmamēti.et
velut ſtella in ꝑpetuas eternitates.mānſura
ad iuſticiā valēs fideles erudire. vt probat
c.ſuꝑ ſpecula.de mag.et Hiero.ad Pauli/
nū ꝛ in ꝓlogo biblie.c.iiij. ꝛ Daniel'.xij. Eſt
nanqꝫ doctorum ordo p̄cipuus in eccleſia
c.ex iniuncto.de here. Ipſius nanqꝫ ꝑluci/
da ꝛ ſalutaria documēta almā mr̄eꝫ ecc̄iaꝫ
illuſtrarūt.decorarunt ꝟtutib⁹ et moribus

informarūt. ⁊ ꝑ ipm̄ q̄ſi lumīoſa lucerna ar
denſq̄ ſuꝑ cādelabꝛuꝫ in domo dn̄i poſita
erroꝝ tenebras ꝓfugauit ⁊ totiꝰ corpꝰ eccl̄ie
irradiat tanq̄ ſidus matutinū. Eiꝰ etiā fe/
cunda facūdia celeſtꝭ irrigui gr̄a influente
ſcꝑturaꝝ enigmata reſerauit. nodoſ ſoluit.
obſcura dilucidauit. dubiaq̄ declarauit. ꝓ
fundis q̄z ac decoris illiꝰ ſmonib⁊ āpla ipiꝰ
eccl̄ie fabꝛica velut gēmis vernātib⁊ rutilat
⁊ v̄boꝝ elegātia ſinglari ⁊ glioſiꝰ ſublima/
ta coruſcat vt de alijs doctorib⁊ dr̄ in. c. j. de
reli. ⁊ ve. ſan. li. vj. vbi ſacri doctores eccl̄ie
adequant̄ in ſolēnitate officioꝝ ⁊ euāgeliſtꝭ
Et hinc ē ꝙ dn̄s Oſee. vj. c. ſe velle dic̄ ſciaꝫ
dei plus q̄ holocauſtū ⁊ ꝙ ꝑualet teſtioniū
doctrine etiā teſtimonio reſurgentꝭ. vt ptꝫ
Lu. xvj. in fi. Et hinc dicit Zepherinꝰ papa
ꝙ ſicut ſtellas celi nō extinguit nox. ſic men
tes fideliū inherētes firmamēto ſacre ſcri/
pture nō obſcurat mūdana iniq̄tas. c. ſicut
xxxviij. di. ⁊ ſic fides catholica ampliat̄. ⁊ di
latato ſui territorij loco funiculos ſuos fa
cit lōgiores. ⁊ circūcingit̄ muro inexpugna
bili bellatoꝝ q̄b⁊ reſiſtere valet aſcēdentib⁊
ex aduerſo. vt in. c. fi. ne cle. vl' mo. Legit̄
aūt de h̄ beato p̄re ꝙ cū ꝑ ſolū ſeptēniū i re
ligione ſtetiſſet. legit li. ſn̄iaꝝ in vniuerſita/
te celebri Pariſiꝰ. De hinc poſt tres ſequē/
tes ānos cū cathedrā mgr̄alē rexiſſet anno
etatis eiꝰ. xxxij. de ꝓmarijs in ordine habe/
bat̄. Fuit nāq̄ ſibi tāq̄ infinitꝰ theſaurꝰ ſci
entia. q̄ q̄ vſi ſunt. participes facti ſunt ami
cicie dei. ꝓpter diſcipline dona cōmēdati. vt
ptꝫ Sap̄. vij. Omē etiā in eo imꝑfectū ſcie
ſuꝑeminētis. ſuppleuit ꝑfectio charitatꝭ nō
inflātis. c. niſi cū ꝓdē. §. ꝓ defectu. de renū. ⁊
ꝓpter eā non eſt p̄ſumendū ipm̄ fuiſſe vnq̄
imemorē ꝓprie ſalutꝭ. c. cū in iuuētute. de p̄/
ſum. q2 in aīam maliuolā nō intro. ſa. nec
hab. in corꝑe ſub. pctis. vt dr̄ Sap̄. j. Spi/
ritꝰ em̄ ſctūs diſciplīe effugiet fictū ⁊ aufert
ſe a cogitatiōib⁊ q̄ ſunt ſine itellectu. vt ibi/
dem ſubdit̄. Et hinc dixit Hiero. ad ruſti/
cū mo. Ama ſcripturarū ſtudia. ⁊ carnis vi
cia nō amabis. Et diuitias nihilifecit i cō
paratiōe illiꝰ Sap̄. vij. et a cogitatione la/
ſciuie auertit animū. ⁊ carnē macerauit ꝓ/
pter ſtudij laborē. Eccl. xxxj. Probat̄. ꝓmo
Machab. xij. ibi. hn̄tes ſolatio ſanctos li/
bꝛos. Veruntn̄ in h̄ beato viro exiſtimo fu
iſſe infuſam magꝭ q̄ acquiſitā. Eſt em̄ acq̄/
ſitio ſapīe ꝑ inſpirationē velox ⁊ facilis. per

ſtudiū vero difficil' ⁊ tarda. ſm̄ ſctm̄ Tho.
Ps. xliiij. ex q̄nq̄ ſignis q̄bus h̄ a theolo/
gis diſcerni conſueuit. Primo auctoritate
apl'i. j. ad Corinth. ij. Scd̄o auctoritate ſa
pientꝭ. Prouerb. iij. ibi Cū ſimplicib⁊ eſt ſer
mocinatio deo. ⁊. xj. ibi. Vbi ſapīa ibi hu/
militas. Tercio qn̄ in om̄ib⁊ vera loquit̄ ſi/
ne admixtiōe alicuiꝰ falſitatis. q̄ a ſpūſctō
q̄ doctor eſt veritatis. Quarto qn̄ in omib⁊
loquit̄ ꝯformiter ad ſacrā ſcripturā et ſan/
ctorū doctrinā. q2 ſuſpecta eſt oīs veritas
quā nō ꝯfirmat ſcripturaꝝ auctoritas. ſm̄
Richar. Quinto qn̄ iuuant̄ miraculis ⁊ ap
probatione ſanctitatis a dei eccl'ia cōmuni
voto. ꝑ qd̄ excludit̄ omnis error. ſm̄ ꝙ hec
omīa plene examinauit Johes. de tur. cre.
olim mgr̄ ſacri palacij. ac demū cardinalis
ſcti Sixti ⁊ ep̄s Sabiñ. in ſuo defenſorio
reuelatiōe ſctē Brigide circa ꝓncipiū. et ab
Alfonſo heremita olim ep̄o Gieñ. in eiꝰ ꝓ/
logo in libꝛos reuelationū. eiuſdē ſctē. pro
quib⁊ eſt dictū. c. cū ex iūcto. de here. iūcta
multitudine libꝛoꝝ ꝑ eū cōpilatoꝝ. ⁊ mira
deuotione ex illis reſultāte. ⁊ paruo tēporꝭ
ſpacio copia libꝛoꝝ. ⁊ maxime illiꝰ extrin/
ſecis occupationib⁊ ⁊c̄. Et dicendū ꝙ li/
cet ſm̄ theo. cōmunit̄ ꝯcludat̄ tres tm̄ fore
aureolas q̄ ſunt mētis ſpūale gaudiū. veni
ens ex corꝑe ꝑexcellenti ⁊ ꝓuilegiato. quaꝝ
vna dat̄ martyrib⁊. ſcd̄a vero p̄dicatorib⁊.
tercia aūt virginib⁊. vltra q̄ttuor dotes ani
me glorificate. et q̄ttuor corꝑis glorificati.
iuxta illud Pau. j. ad Corinth. xv. Stella
differt a ſtella i claritate. ſic r̄ſurrectio mor
tuoruꝫ. ſeminat̄ in cor ⁊c̄. De q̄bus plene ꝑ
magiſtrū. xlix. diſt. iiij. ⁊ ibi plene ꝑ ſanctuꝫ
Tho. ⁊ alios theologos. Itē vltra q̄ttuor
delicias quas habuerūt in p̄ſenti. ſ. lumen
dei. bona oꝑa. virtutes. ⁊ quieteꝫ mentꝭ dic̄
Tho. Iſa. lj. ꝙ ſancti in glia habēt plenam
dei viſionē. ꝑfectā dilectionē. copioſam re/
fectionē ⁊ eminentē auctoritatē. tn̄ ſm̄ Jo/
hannē de tur. cre. in li. de. q. euāgelioꝝ ānu/
orū quē direxit cetui cardinaliū. Dicenduꝫ
eſt. ꝙ eadē aureola q̄ debet̄ predicatoribus
etiā debet̄ doctorib⁊. iuxta illud. Qui fece/
rit ⁊ doc. hic mag vocabit̄ in reg. cel. ⁊ nota
glo. ſuꝑ illud. Vt ſciatis q̄ ſit emināes ⁊c̄. ꝙ
crementū quoddā habebūt ſcti doctores
vltra id qd̄ alij cōmuniter habebūt. Item
q2 ſicut ꝑ martyriū ⁊ virginitatē obtinet̄ ꝑ/
fectiſſima victoria de carne ⁊ mūdo. ita etiā

ꝑfectiſſima ꝯtra diabolū obtinet qn̄ aliq̄s nō ſolū diabolo impugnāti nō cedit.ſʒ etiā eum repellit ꝑ doctrinā. ideo doctrine aureola pariter debet.ꝑ quā non ſolū a ſe ſed etiaʒ ab aliȷs repellit.qn̄.ſcʒ doctrina eſt de ptinentibꝫ ad ſalutē. vt in caſu nr̄o ꝛ principaliter ſcribit actu ad gl'iam dei. hoc enī inter ſpūales elemoſynas et arma ſpūalia cōputat. Etiā qꝛ vſus doctrine ex voluntate ꝓcedit que ꝑ charitatē informata deo infuſam. Nec exaltatio in hac vita diminuet alteri⁹ vite premiū nō q̄renti gloriā ꝓpriam. ſed exaltationē in vtilitatē alioꝝ ꝯuertenti ex ea ſibi mercedē in celeſtibꝫ acquirendo. Hoc vult ī ꝓma q̄ſtione de beato Thoma de aquino. Dicit etiā Aug⁹.in libro de ꝟginitate. Nemo q̄ntū puto auſus fuerit ꝟginitatē ꝑferre monaſterio ꝛc̄. ꝛ foret pverſitas ſm Aug⁹. in lib. de operibꝫ monachoꝝ lectioni nolle obtempare dū vult ei vacare. qđ nō ſolū debet intelligi in doctrina et lectione eoꝝ q̄ ſunt ſm pietatē vt dicitur ad Titū.j.ſed etiaʒ aliȷs doctrinis vacare pn̄t religioſi. quoꝝ tota vita diuinis obſequȷs mancipat.inquātū ordinant ad ſacraʒ doctrinā.ſm Auguſtinū in fine muſice. dicentē. Nos dū negligētes eſſe nō extimam⁹ q̄s heretici notionū ꝛ ſcientie fallaci pollicitatione decipiūt.tardius incedim⁹ ꝯſideratione ipaꝝ viarū.qđ tamē facere nō auderemus niſi multos pios eccl'ie filios cadē reuellendoꝝ hereticoꝝ neceſſitate feciſſe viderem⁹. De quo ꝑ ſcm̄ Tho. in ope aureo ſup q̄ttuor libros euāgelioꝝ .xix.c.v.ꝛ ſcđa ſcđe.q.xxxviij arti.v.ꝛ.q.lxxxj.ꝛ. lxxxij.ꝑ totum.que tn̄ oīa recipiūt determiatiōnē. de qua in.c.nō magnope.ꝛ in.c.fi.ne cleri.vl' mona.ne antiqui hoſt' inuidia in angelum lucis ſe more ſolito trāffiguret ꝛc̄. iuxta apoſtolū.ij.ad Corinth.xj.ꝛ.c. licet. de regu.cū ſimi.ꝛ.xxxvj.di.q̄ eccl'iaſti.cū ſeq̄nti.ꝛ.lxxxv. di. florentinū.ꝛ ꝑ totas di.plene hec examinant. Ad hoc aūt ꝑcipue attendant opa eius ſup li.ſn̄iaꝝ.ſup q̄ttuor euāgeli. Compendiū theologie. Libellus inſtructionis nouicioꝝ.minoꝝ.ꝛ libellus maioris introductorȷ nouitioꝝ. Apologia. Arbor vite. Item ad frēm innoiatū.ꝛ de partibꝫ dom⁹ religioſe. Dialogus. Centiloquiū.ꝛ de vita chriſti. De paſſione chriſti. Ep'la ad Michaelē impatorē.ad ſuā ſororē de philomena. Aliud cōpendiū paſſiōis chriſti. Ep'la ad ſororē ſancte Clare. Itē de ꝯſideratiōe Item de meditat. Enchiridion.ſeu cumulus oronū. de diuiſiōe rerū vniuerſi. de q̄ttuor opibꝫ religioſoꝝ. ſermones. ſophiſmata. de decē ꝑceptis. Itē ſup Eccl'iaſten. Itē ſup Lucā in appar. ſpūs dn̄i ſup me. In q̄bus libris apparet tant⁹ error ei⁹ in diuinū amorē q ꝑcipue appropriat ſibi h' nomē ſeraphic⁹ doctor. ita q nō alteri cuiq̄ʒ ex cunctis doctoribꝫ ſacris. Itinerari⁹ mētis ī deum ꝛ in ſeipm̄. Pharetra. ꝛ de ſtimulo amoris. Defenſoriū ordinis mendicantiū. Legende. Officia. Arbor crucis. ꝛ de ſeptē viſionibꝫ. ꝛ de ſex alis ſeraphin. ꝛ q̄plura alia vt merito de illo cantare poſſit eccl'ia. Iſte eſt q̄ magnas ꝟtutes opat⁹ eſt. ꝛ oīs terra doctrina ei⁹ repleta eſt ꝛc̄. Etſi forte nōnulli theologi aſſerant tenere ꝯtrariū eius qđ ipe aliqn̄ determiat. dico nō eſſe faciendā vim aliquā. tum ꝓpter no. ꝑ Inno. Hoſtien. ꝛ Jo.an. et alios in.c.ne innitaris. de ꝯſti. ꝑ not. in.c. lr̄as de reſti. ſpo. tum etiā ꝓpter ꝓteſtatōes cōſuetas ꝛc̄. ꝑ.c. damnatus de ſum. trini. cū ibi notatis.

a D terciū dico ꝯcludendū cū beato Thoma in q̄tlib. v. arti. xxij. q cum ad opus ꝑlature maxima requirat idoneitas. vt ptʒ ꝑ Grego. in paſto. dicētē. Tantū actionē ꝓl'i debet actio ꝑlati tranſcendere. quātū diſtare ſolet a grege paſtoris vita. ad qđ humana fragilitas ſm ꝓprias vires ſufficiens nō eſt. ſm apl'm. ij. Corinth. iij.c. Et ob hoc q̄s etiā idoneus pōt aliqn̄ ꝛ debet laudabilit' ꝯſiderās ꝓpriū defectum ex humilitate officiū ꝑlatiōis recuſare. ſic Hieremias dixit. Neſcio loqui qꝛ puer ego ſum. Et hic ē qđ dicit Greg'. xviij moral'. q ꝑlatio ꝓpter meliorē intentionē fugiēda eſt. Itē qꝛ valde difficile eſt purgatū ſe quēlibet poſſe agſcere ſicut agūit Iſa. ꝑlationis officiū tutius declinat. non tn̄ ptinaciter. cū ad ſuſcipiendū hoc ſupna voluntas agnoſcit. Vn̄ Aug⁹. xix. de ciui. dei ait. Superior locus ſine quo ꝓl's regi non poteſt. ꝛ ſi ita teneat vt decet. tn̄ indecenter appetitur. Ociū em̄ ſanctuʒ querit charitas. veritatis negotiū iuſtuʒ ſuſcipit neceſſitas charitatis. Beat⁹ igit Bonauētura noſter vt ptʒ ex chronicis. cū ꝑ clementē quartuʒ fuiſſet ad eccl'iam Eboraceñ. in anglia opulentiſſimā ꝓmot⁹ ad pedes pape ſe ꝯtulit et epiſcopatui ꝑdicto humilit' ceſſit cui⁹

papa reſignationē admittens. hec ꝟba ꝓtu
lit. Sta in teſtamēto tuo. ꝛ in illo colloque
re. ꝛ in ope mādatoꝝ tuoꝝ veteraſce. veꝝ cū
de an. M.cclxxiiij. vocat⁹ fuiſſet a Greg. x.
coact⁹ ad cardinalatū ꝛ ep̄atū albañ. aſſum
ptus fuit tp̄e q̄ lugduneñ. ꝯciliū generale
celebratū fuit ob cui⁹ p̄ñtiā ꝛ ſciam multa
de nouo ſtatuta ac vetera reformata ꝛ reno
uata fuerūt ꝛc̄. ꝛ p̄cipue c. religionū diuerſi
tas ſituatū in ti. de religi. domi. li. vj. ꝛ iuxta
ſnīam ſcti Tho. de q̄ ſup̄ determiat̄. olim ī
ſcripturꝫ. ꝛ ibi no. de ep̄o mutiñ. q̄ dixit vo/
lens nolo. ꝛ nolens volo ſciendū. ꝛ. c. q̄ epi/
ſcopatū. viij. q. j. cū ſi. ꝛ not. ꝑ Inno. in. c. cū
in iure. de elec. ꝛ habet̄ in. c. q̄ꝫ ſit e. ti. li. vj. et
xxiij. q. iiij. diſplicet. ꝛ. xl. diſt. ante oīa. no. j. q.
vj. ſicut. ꝛ. vij. q. j. ſcias. ꝛ. xvj. q. j. nos aūt. ꝛ ſi
mulans rennuere etiā cā hūilitatis ꝑpeccat
xxij. q. ij. cū humilitatꝫ. ꝛ. c. fi. de p̄ſump. ꝛ no.
in dicto. c. ſicut. ꝛ ꝑ legiſtas in. l. ſi queꝙ. C.
de epi. ꝛ cleri. de his tñ pleni⁹ tradit̄ ꝑ eun/
dem ſctm̄ Tho. in ſc̄da ſc̄de. q. lxxxvj. ar. iij.

Fuit ꝰ ſtatus vite ei⁹ oī ex parte ꝑfectuſ.
tū q2 religioſus ordinis mēdicantiū ſancti
Frāciſci ꝛ in p̄mordijs q̄b; in oīmoda ꝑfe/
ctione floruit ip̄e ordo. tū q2 ep̄s cardinal'
albañ. ꝛ ſic de ſūmis. tū etiā q2 religionē ꝓ
feſſus fuit ex voto. cū meritꝫ ſcti Franciſci
de faucib; mortꝫ fuiſſet erept⁹ vt ip̄emet te/
ſtatur in fine legēde eiuſdē ſcti Franciſci ꝓ
quib; allegare ſufficiat ſan. Tho. ij. ij. q. clx/
xiiij. vſꝙ ad fi. libri. ꝛ. q. lxxxviij. ar. vi. ꝛ ſimi
le de Samuele. j. Reg. c. j.

D quartū dico ꝯcludendū. ſuffice/
a re eas ꝟtutes quas exp̄mit hymnuſ
ꝯfeſſoꝝ q̄ credit̄ fuiſſe Ambroſiū. vt
ptꝫ ꝑ Guilelmū in rōnali diuinoꝝ li. v. ꝺ di
uinis officijs. in. c. eſt autē. in tercia cartha.
ibi. q̄ pius. lxxxvj. di. q̄ clementiā nō hꝫ nec
indut⁹ eſt viſcera miſc̄die ꝛ lachrymarū. q̄ꝫ/
uis ſp̄ualis ſit non adimplet legē chriſti ꝛc̄.
prudens ſic̄ ſerpens ꝛ ſimplex ſicut colūba
Math. x. Hūilis iuxta no. in cle. j. de relig.
domi. ꝛ Math. xj. Diſcite a me ꝛc̄. ꝛ Lu. vj.
ꝛ ꝑ Archi. xxij. q. ij. cū hūilitatis. ꝛ e. q. cōtra
mores. lxxxvj. di. qñ. Pudic⁹. Impudicus
oculus impudici cordis eſt nuncius. xxxij.
q. v. nec ſolo. hec ſola deo cū fiducia ꝛc̄. i au/
ten. de lenoñ. §. ſcim⁹. coll'. vj. Sobrius. c. a
crapula de vi. ꝛ hone. cleri. c. j. de rel'. ꝛ vene.
ſan Caſtus ꝯtra bigamiā ꝛ numerat̄ inter
fructus ſp̄ūs. Gal. v. Fuit ꝛ quiet⁹. i. non ꝑ

cuſſor ſed modeſt⁹. Modeſtia vr̄a nota ſit
oīb; hoīb; Phil'. iiij. xlj. di. ꝑ totū ꝛ nume/
ratur inter fruct⁹ ſp̄ūs Gal'. v. Vita dū p̄e
ſens vegetauit ei⁹ corꝑis artus. ꝙ oīa iſta
ꝯcurrant in eo innuit euident̄ ꝑfect⁹ ſtat⁹
eius. ſcꝫ religio mendicantiū ſcti Frāciſci.
de qua ſup̄ dixi. licet Hoſtiē. videat̄ plura
req̄rere in ꝯfirmādo in ep̄m. ꝛ ſil'r in cano/
nizando in ſctm̄. in ſum. de elec. §. q̄s eligit̄.
ꝟ. canon tñ antiqu⁹. dicens ꝙ ꝯfirmādus ī
ep̄m debet eſſe natura prudēs. docibil' mo
ribus. temperat⁹ vita. caſtus. ſobrius. ſuis
negocijs ſemꝑ cauēs. hūilis. affabilis. miſe
ricors. liberal'. in lege dñi inſtruct⁹. in ſcri/
pturarū ſenſib; acutus. in dogmatib; eccle
ſiaſticis exercitat⁹. ꝛ ante oīa fidei documē
ta ſimplicib; verbis aſſerens. i. p̄rem ꝛ filiū
ꝛc̄. allegat. xxiij. di. q̄ ep̄s. xli. di. c. vlti. Et q̄a
petrus dicit ꝙ talē oportet eſſe ep̄m. vt pro
ingenio addiſcentium ſemetip̄m poſſit ap/
tare ꝛc̄. Debet igit̄ valde eſſe erudit⁹ et do/
ctus. irrep̄henſibilis. ꝛ matur⁹ ꝛ pauidus ſi
cut fuit Clemens. Debet etiā ſingulos iu/
uare ꝓut poterit. ſingulos portare ꝛ ſingu/
los releuare. viij. q. j. oportet. ꝛ. c. ſe. ꝛ ido di/
cit Aug⁹. nihil eſſe in hac vita et maxie hoc
tp̄e difficilius ꝛ laborioſius ꝛ periculoſius
ep̄i vel diaconi officio. ſed nil apud deū be/
atius ſi eo modo militē q̄ noſter p̄cipit im
perator. i. de⁹. Sed nil facili⁹ nil ve leuius
ꝛ acceptabilius. ſed ꝛ nihil damnabilius ſi
ꝑfunctorie res agat̄. xl. di. ante oīa. ꝛ ſubdit
Hanc vltimā partē multi tenēt. De⁹ adiu/
ua me et ſalu⁹ ero. multa em̄ de p̄dictꝫ. imo
fere oīa in multꝫ deficiūt. ꝯſulo ſi talē habe
re poteris ip̄m eligas. ſed q̄ talem voluerit.
ip̄m fabricet de nouo. q2 res pene cōtra na
turā eſt vt homo ſine pct̄ō ſit. tñ eligenduſ
eſt cui⁹ reſpectu ceteri de eccl'ia grex dicant̄
xxx. di. vnū. §. nūc autē. tñ q̄cq̄d dicat̄ ſuffi/
cit ꝙ bonus eligat̄. xvi. q. vlt̄. monaſteriuꝫ.
Sed ego dico ꝙ ex eo ꝙ iſte beatus Bona
uētura fuit elect⁹ in generalē ordinis a bo/
nis. videt̄ ſufficiens reſultare noticia ꝺ me
ritis ei⁹ tanꝙ de auditu a bonis. xxij. q. v. h
videt̄. ſed ampli⁹ q2 fuit electus in cardina
lem a papa Honoꝛ. ꝛ ꝓcedente ad h̄ cū ma/
xima maturitate ꝑ not. in. c. j. de ſcruti. ſicut
dicit etiā Jo. an. de auditore rote. in. c. q̄ꝺ ſi
cut de elec. Lati⁹ diſcurrit in his ideꝫ Ho/
ſtien. in ſum. de tem. ordi. examinās ſingu/
la de quib;. j. ad Thim̄. c. iij. ꝛ ad Titū.

⁊ Gratianꝰ a.xxxv.di.vſq͛ ad.l.⁊ a.lxxi.diſ.
vſq͛ ad.lxxxvij.Dignꝰ em̄ reputatꝰ ad vnū
ordinē.nō debet ad aliū indignꝰ reputari.
c.accepimꝰ.de eta.⁊ q̄li.lxxiiij.di.geſta.j.q.j.
ſicut chriſtꝰ.c.nōnulli de accuſa.c.in pn̄tia.
de ſen.excō.l.q̇ ſciens.ff.de libe.cā.l. ſi vxor.
in fi.ff.de adul.⁊ ar.i.l.vno atq͛ vxore.ff.ſo/
lu.matri. Et dicendū eſt ſufficere iſtas.q꞉ q̇
habet has.oēs alias hꝫ.ſicut econtra de vi
cijs dicit̄.de peni.di.v.c. defleat.⁊.c.frēs.et
c.dolendū de reg.iur.c.defleat.xxxij.q.i.cuꝫ
renunciat̄.plenꝰ ptꝫ ꝑ ſctm̄ Tho.ij.ij.i plu
ribꝫ locis. Et q̄ntū ad pietatē attinet di/
co ꝙ eſt ſpecialis virtꝰ inq̄ntū parentibus
⁊ patrie ⁊ his q̇ ad hoc ordinant̄.officium ⁊
cultū impendit.q꞉ eſt cōnaturale ꝑncipiuꝫ
ꝓducēs in eſſe ⁊ gubernās.vt declarat ſan
cus Tho.ij.ij.q.ci.arti.iij.Dicit tn̄ Amb.ſu
per Lucā.ꝙ neceſſitudini generis diuine re
ligionis pietas anteferf̄.Et Hiero.in epl'a
ad Heliodoꝝ.Per calcatū perge pr̄em ⁊c̄.
ſummū genꝰ pietatis eſt i hac re fuiſſe cru/
delē.An vero ⁊ quō occaſione religionis p̄
termittenda ſint pietatꝭ officia in parentes
plene dicit idē ſan.Tho.vbi ſup̄ ar.iiij.Eſt
etiā pietas donuꝫ ſpūſſcti corrn̄dens ꝟtuti
iuſticie ⁊ beatitudini mititudinis diffūdēs
corda miſeratōis ad ꝓximū ꝯtra crudelita
tē.Et mitis eſt ſemꝑ q̇ prꝰ pauꝑ fuit ⁊ poſ/
ſidet terrā ⁊ ſeipm̄. Et cōparatio obſuātie
ad pietatē attendit̄ ſm̄ diuerſas habitudi/
nes diuerſaꝝ pſonaruꝫ ad nos q̇s reſpicit
vtraq͛ ꝟtus.ſm̄ e.ſ.Tho.ſcda ſcde.q.cij.ar.
iij.Differt aūt a miſcdia ⁊ bn̄ficētia elemo/
ſyna ⁊ charitate vt plene deducit idem ſan.
Tho.ij.ij.q.xxx.⁊.xxxi.ſub tractatu de cha
ritate ꝓprie ſumēdo ⁊c̄.q꞉ miſcdia eſt cōpaſ
ſio aliene miſerie. Et beneficētia importat
bonū facere ꝓximo.Charitas aūt ē amor.
fundata ſuꝑ cōicatōe hoīm ad deū.⁊ eſt ſpi
ritusſancti mentē inhabitans.Elemoſyna
aūt eſt actꝰ miſcdie.et ꝯſeq̄nter ſunt diuerſa
licet cōnexa. Quātū autē attinet ad pru/
dentiā ad quā ꝑtinet applicatio recte rōniſ
ad opus.qd̄ nō fit ſine appetitu recto.⁊ non
ſolū hꝫ rōnē ꝟtutis quā hn̄t alie ꝟtutes in/
tellectuales ſed etiā quā hn̄t ꝟtutes mora/
les q̇bꝫ cōnumerat̄.et cū prudētia ſit in rō/
ne.diuerſificat̄ ab alijs ꝟtutibꝫ intellectua
libꝫ ſm̄ materialē diuerſitatē obiectorū.A
ꝟtutibꝫ aūt moralibꝫ diſtinguit̄ ſm̄ forma/
lem rōnē potentiaꝝ diſtinctiuā vt plene de

ducitur ꝑ ſ.Tho.ij.ij.q.xlvij.ar.iiij.⁊.v.⁊ ar
ti.vi.ſubdit ꝙ ad prudentiā ꝑtinet diſpone
re de his q̄ ſunt ad finē et q̄liter et ꝑ que hō
in oꝑando ꝑtingat mediuꝫ rōnis ꝑtinet ad
diſpoſitionē prudētie et ad illā bene ꝯſilia/
turā ꝑtinet p̄cipe. Et dicit Augꝰ.in li.d̄ mo
ri.eccle.ꝙ prudētie ſunt excubie atq͛ diligē
tiſſima vigilātia ne ſubrepente paulati ma
la ſuaſione fallamur.et hꝫ ſe ad bonū ꝓua/
tum ⁊ ad bonū cōmune multitudis.⁊ ſic eſt
tam politica q͛ iconomica ⁊ monaſtica ⁊ cō
uenit vnicuiq͛ inq̄ntū participat de regimi
ne et gubernatiōe.et eſt ꝑfecta q̄ ad bonuꝫ
finē totiꝰ vite recte ꝯſiliat̄ iudicat et p̄cipit.
que in pctōribꝫ eſſe nō pōt. Vn̄ Gregꝭ.in.ij
moral'.cetere ꝟtutes niſi ea q̄ agunt prudē
ter ꝟtutes eſſe nequaq͛ pn̄t.⁊ cū oēs virtu/
tes ſint cōnexe ꝯcurrūt etiā cū gr̄a.et q꞉ nō
eſt circa fines ſed circa ea q̄ ſunt ad finē nō
eſt ſimplicit̄ natural'. Et q꞉ ꝯſiſtit ꝑncipali/
ter in applicatiōe ad oꝑa.oblinio vniuerſal'
cognitiōis id qd̄ ꝑncipale eſt in ea n̄ aufert.
licet aliqd̄ afferat impedimētū vt ptꝫ ꝑ ſan.
Tho.vbi ſup̄. Huic correſpōdet donū cōſi
lij et miſcdia beatitudo.iō illi ꝯgruit p̄miū
miſcdie ſuꝑabundans et excedēs ſaturita/
tē. Maxima ꝑfecto elucet prudentia beati
pr̄is nr̄i Bonauēture in ſedādo diſcordiaſ
inter p̄dicatores et miores in capl'o Pari/
ſius celebrato de āno. M.cclxvi.circa inq̇/
ſitores heretice prauitatꝭ et trāſitꝰ de vna
religione ad aliā.⁊ inq̄ntū diſtinxit ꝓuinci/
as.et quēlibet voluit hr̄e ſuū p̄ſidentē et in
ſtatuendo ꝓuinciaꝝ oīm numerū ⁊c̄. Ma/
gnū etiā ꝯſiliū eiꝰ relucet ex geſtis ꝯcilij lug
dun̄.ij.⁊c̄.et in.c.narbonen̄.vbi ꝯſtitutiōibꝫ
ordinis formā dedit ⁊c̄. Et licet phs.v.ethi
coꝝ dicat impoſſibile eſſe prudentē nō eſſe
bonū.tn̄ q̄nq͛ ſumit̄ prudētia in malū c.de
illis de deſpon.impu. Et.vi.ethi.dicit ideꝫ
phs.Prudētes illos exiſtimamꝰ q̇ ſibi et a/
lijs pn̄t ſpeculari. Et Egidiꝰ de regimīe ꝑn
cipum.c.vij.⁊.c.viij.ponit.vij.ꝑtes pruden
tie.improprie aūt ſumit̄.xxij.q.j.q̇ caſu et in
c.fi.de deſpon.impub. Et ſerpentina pru/
dentia eſt cauere a ſupplātantiū inſidijs.vj.
q.j.ex merito in fi.ſicut ſimplicitas cohūbi
na eſt cuiq͛ nō machinari dolos. Scti nā/
q͛ q̄cunq͛ agūt in ꝯſpectu dei agūt de peni.
di.j.c.verū. Circa humilitatē vero que ē
de ſpeciebꝫ modeſtie.q̄ modeſtia eſt ꝑs tem
perātie.dico humilitatē eſſe ꝟtutē ꝯgantie⁊

refrenantē animū. ne immoderate tendat
in excelſa q̄ ſunt ſupra ſe ſm regulā quā ha/
bet in cognitiōe. vt ſcʒ aliq̇s nō ſe exiſtimet
eſſe ſupra id qđ eſt. ⁊ ſic iuxta illud pſ. Ne/
qȝ ambulaui in magnis neqȝ ī mirabilibuſ
ſup me ⁊c. circa appetitū boni ardui p̄ter ra
tionē rectā. qđ eſt cū homo ꝯſiderās ſuum
defectū tenet ſe in infimis ſm ſuū modū. et
ſic in ſui rōne reportat quandā laudabilez
delectationē ad ima in interiori motu aīe
h̄ eſt. p̄ncipalit̄ in interiori electiōe mentis.
Et eſt moderatiua mot⁹ appetit⁹ et regula
quedā directiua ei⁹ ex cognitiōe ꝓprij defe/
ctus. Reſpicit etiā ꝓprie reuerentiā qua ho/
mo deo ſubijcit̄. ⁊ ꝑ quā homo ſm id qđ eſt
debet ſe cuilibet ꝓximo ſubijcere. q̄ntuʒ tn̄
ad id qđ eſt dei in ipo abſqȝ ei⁹ humilitatis
p̄iudicio pn̄t dona ꝓpria p̄ferri donis dei q̄
apparent alijs collata. ⁊ in ea fundant̄ oīa
eccl'ie ſacramēta. ⁊ opponit̄ ſupbie viciorū re
gi. Nec req̇rit humilitas vt aliq̇s id qđ ſu/
um eſt in ſeipo ſubijciat ei qđ eſt hoīs in ꝓ/
ximo. licet poſſit reputari aliq̇d boni eſſe in
ꝓximo qđ ipe nō habet. vel aliq̇d mali in ſe
eſſe qđ in alio nō eſt. ⁊ ſic pōt ſe ei ſubijcere
per humilitatē. Reprimit itaqȝ humilitas
motū ſpei. q̇ eſt mot⁹ ſpirit⁹ in magna ten/
dentis. ⁊ ideo recte dicit̄ pars tꝑantie ꝯten
ta ſub modeſtia. iuxta illud p̄me Petri. iij.
In icorruptibilitate q̇eti ac modeſti ſpiri/
tus. Facit aūt hoīem bene ſubiectuʒ ordi
nationi q̄ntū ad oīa. ſicut q̄libet alia vir/
tus facit quātū ad aliq̄ quib᷒ ē potior poſt
v̄tutes theologicas ⁊ intellectuales. q̄ reſpi
ciūt ipam rōnē. ac poſt iuſticiā p̄ſertim lega
lem. In ea tn̄ p̄ncipiū ⁊ radix eſt reuerentia
quā q̇s habet ad deū. Ex cui⁹ interiori di/
ſpoſitione ꝓcedūt quedā exteriora ſigna in
v̄bis ⁊ factis ⁊ geſtib᷒ q̇b᷒ id qđ interi⁹ latet
manifeſtat̄. ſicut in ceterꝭ v̄tutib᷒ accidit. q̄
ſigna in. xij. grad⁹ hūilitatis cōueniēter di
ſtinguunt̄. vt magiſtralit̄ deducit Tho. ij.
ij q. clxj. ar. vj. ⁊ in regl'a ſci Benedicti. licet
Anſel. in li. đ ſilitudinib᷒ ponat tm̄. vij. gra
dus. Aliq̇ ponūt tm̄ tres grad⁹. ⁊. x. indicia
vt Caſſian⁹. ⁊ glo. Matth. iij. c. Qui q̇dem
oīes grad⁹ ⁊ indicia nedū ſufficient̄ ſʒ abū
danter ⁊ cū oī iuſticia in btō p̄re nr̄o Bona
uen. floruerūt. vt ex geſtꝭ eius et chroni. or
dinis ⁊ libris ꝑ eū cōpilatꝭ patet expſſe. Et
magna ꝑfecto fuit hui⁹ p̄ris in adimplēdo
votū matris ⁊ ꝓfitendo religionē. ꝑ ea q̄ ha

benf. c. licet de votis. Circa pudiciciā au
tē q̄ ſm Aug⁹. j. de ciui. dei. eſt quedaʒ virt⁹
aīe. a pudore dicta. in q̄ verecūdia ſignifi/
catur. dico eā ꝓprie eſſe circa illa de q̇b᷒ ho/
mines magꝭ verecundant̄. h̄ eſt. de actibus
venereis. ſm Aug⁹. in. xiiij. de ciuit̄. dei. Et
attendit̄ ꝓprie ⁊ p̄cipue circa ſigna venereo/
rū. ſic̄ ſunt aſpect⁹ impudici. oſcula ⁊ tact⁹.
⁊ q2 hec ſolent magꝭ rep̄hendi. iō pudicicia
magis reſpicit hmōi exteriora ſigna q̄ꝫ mi/
xtionē venereā. ⁊ ordinat̄ ad caſtitatē. nō v̄t
virtus ab ipa diſtincta. ſed ſic̄ exp̄mens ca
ſtitatis circūſtantiā quādā. licet interdum
vnū ponat̄ ꝓ alio. ⁊ eſt v̄tus refrenās inobe
dient'ā genitaliū membrorū. q̄ nō ſubijciunt̄
imperio rōnis. vt infra ſubijciā dū de caſti/
tate loq̄r. de quo. xxxiij. q. v. nec ſolo. cū ſe. et
in clemē. ad nr̄am. v̄. vij. de here. ⁊ ꝑ ſanctuʒ
Tho. ij. ij q. cliiij. ar. iiij. Aliter tn̄ capit̄ im/
pudic⁹ in. c. cū decorē. de fi. p̄ſby. ⁊ ē pudor
corꝑis. pudicicia mentis. ſm Papi. ⁊ archi.
xxxij. q. ij. pudor facit. c. đ adul. l. ita pudor.
In ꝓhemio autē decreta. ſup v̄. pudic⁹ ex/
ponit̄. i. caſtus. ⁊ dicit̄ in. c. j. xliij. di. ꝙ pudi/
cus debʒ eſſe ſacerdos ⁊ monachus vt ver
bis pudorē indeſinent̄ oñdant habeī i au/
ten. quō oportet epos. §. neqȝ aūt. ⁊. ff. đ in/
iurijs. l. ſed ⁊ q̄ſtionis. §. finali. vbi ſit iniu/
ria ſi attendat̄ pudicicia. facit. xxxvij. q. j. c.
vlti. ⁊ in. c. iij. xxij. q. v. dicit̄ ꝙ eſt v̄tus animi
q̄ violentiā nō ſentit. facit inſtitu. de noxa/
lib᷒. §. finali. Circa ſobrietatē. que eſt per
ſe ſpecialis virt⁹. ꝯſeruās bonū rōnis ꝯtra
oēm potū a quo poſſet impediri rōis vſus.
ex fumoſitate cerebrū ꝑturbante. ſicut ab/
ſtinētia ꝯſeruat ꝯtra oēm cibū. ne ꝑ immo
derantiā delectatiōis bonū rōnis abſorbe
at ſua ſpeciali rōne. nō autē inq̄ntū ſunt nu
tritiua. Et ſumit̄ a menſura. q̄ſi briam ſer/
uans. i. menſurā. ꝓprie. iuxta illud Eccleſia
ſtici. xxxj. Sanitas eſt aīe ⁊ corꝑis ſobri⁹
potus. Vinū multū potatū irritationem ⁊
irā ⁊ ruinas multas facit. Sumit̄ etiaʒ cō
muniter noīe ſobrietatꝭ in q̄cūqȝ re ⁊ ma/
teria ꝑ ſimilitudinē quandā. in q̄ nō tm̄ no
cet exceſſus ſic̄ in potu in q̄ mēſura eſt ma/
xime neceſſaria ⁊c. cui⁹ oppoſitū eſt ebetas.
Dico tn̄ ꝙ nullus pot⁹ ſicut nec cib᷒ ſm ſe
ꝯſiderat⁹ eſt illicit⁹. vt ptʒ Matth. xv. Ni/
hil qđ intrat ꝑ os coinq̇nat hoīem. niſi per
accidens vl' ex ꝯditiōe bibentꝭ. cum a vino
de facili ledit̄. vel ex ſpeciali voto obligatur

ad vinū nō bibendū.aut ex modo bibendi
ſcꝫ excedendo mēſurā.aut ex parte alioꝝ q̇
ex hoc ſcādalizanť. aut ad ꝑfecte ſapientiā
recipiendā ⁊c̄.vt clare deducit̃ ꝑ ſan.Tho.
ij ij.q.cxlix.ꝑ totū.⁊ ꝑ Gratianū.xxxv.diſt.
eccľie.⁊.c.luxurioſa.⁊ ꝑ totū.⁊ diſ.xliiij.ꝑ to/
tum. Circa caſtitatē dico ꝙ inq̄ntum eſt
ſm rōnē operās ꝯcupiſcentiā caſtigās ⁊ re
frenans.ꝟtus eſt ꝓꝓria ⁊ habēs in venereis
rōnē ꝟtutis.inq̄ntū aūt hꝫ delectationē in
ſuo actu cōnumerat̃ inter fructꝰ.cuiꝰ oppo/
ſitū eſt luxuria.Cōmuniter etiaꝫ ſumit̃ in/
quātū abſtinet ſe ne delectabilit̃ alijs ꝯiun
gatur ꝯtra debitū diuini ordinis.ꝓbat̃ in
c.nicena.xxxi.di.vbi idē nota.de ſobrietate
⁊ tunc etiā dicit̃ caſtitas ſpūalis retrahens
humanā mentē ne rebꝫ illicitis delectabili
ter ꝯiungat̃.cuiꝰ ratio ꝑ̇ncipalit̃ in charita
te ꝯſiſtit ⁊ in alijs ꝟtutibꝫ theologicis quibꝫ
mens hoīs ꝯiungit̃ deo. Diſtinguit̃ ḡ ꝓꝓrie
ab abſtinētia.q̄ eſt circa delectatiōes ꝑtinē
tes ad vſum ciboꝝ.qꝛ ipa refrenat vſuꝫ cō/
cupiſcentiaꝝ venereaꝝ q̄ ſunt vehementio
res ⁊ magꝭ oppꝛimētes rōnē q̄ꝫ delectatōes
ciboꝝ ⁊ potꝰ.⁊ ſic ſm ꝓꝓrias et ſpeciales rō/
nes inter ſe differūt abſtinētia ſobꝛietas et
caſtitas ⁊ temperātia ipa.cuiꝰ iſte ſunt par/
tes ſubiectiue.ſicut etiā ⁊ pudicicia ⁊c̄. Iteꝫ
⁊ ꝯtinentia q̄ eſt pars potētialis ipiꝰ tempe
rantie.inq̄ntū large accipit̃ nomen virtutꝭ.
ꝓ quolibꝫ ꝑ̇ncipio laudabili opeꝝ.⁊ reſiſtit
ꝯcupiſcentijs pꝛauis q̄ in hoīe vehemētes
ſunt.⁊ eſt hec ſola cū fiducia potens dō ho/
minū aīas ꝑ̄ſentare.vt in auten.de lenoni
bus.ſancimꝰ.et eſt deo placens.quā nō ne/
ceſſitas ſed volūtas facit.xxiiij.q.v.ſed tūc.
⁊ nō niſi deo inſpirāte habet̃. xxviij.diſt.de
his facit.l.di.qꝛ tua.vbi dicit̃ paucos iueni
ri caſtos.facit de epīs ⁊ cle.ſi quēq̄ꝫ. Cir/
ca quietudinē dico illā ſumi poſſe ꝓ mode
ſtia q̄ eſt pars potētialis tēperātie.⁊ eſt mo/
deratiua eoꝝ que minꝰ difficile eſt refrena/
re ſm ſan.Tho.ij.ij.q.clx.ꝑ totū.⁊ tā de illa
que ꝯſiſtit in exteriorib̄ꝫ motibꝫ corꝑis qui
ſerio agunt̃ ⁊ ludis q̄ꝫ de ea q̄ ꝯſiſtit in appa
ratu ⁊c̄.⁊ in hoc differt a temperātia que eſt
moderatiua difficiliū.⁊ a clemētia q̄ eſt mo
deratiua penaꝝ ꝯtra crudelitatē.⁊ a māſue
tudine q̄ eſt moderatiua iracūdie.⁊ ab hu/
militate de qua.s.⁊ a ſtudioſitate.q̄ ē pars
integralis ipiꝰ temperātie.q̄ ꝓꝓrie dicit̃ cir/
ca cognitionē.⁊ importat vehementē appli/

cationē mentꝭ ad aliq̇d ſm rōnem ꝟtutis.⁊
ſic differt a curioſitate qua q̇s vtit̃ ad pec/
candū ⁊c̄.Poteſt etiā ſumi ꝓ māſuetudine
et clemētia.q̄ ſunt partes integrales tempe
rantie.de q̇bꝫ ꝑ ſanc.Tho.ij.ij.q.clij.ꝑ totū
Poteſt etiā ſumi ꝓ pacifico inq̄ntū eſt actꝰ
charitatis.vt ptꝫ ꝑ ſan.Tho.ij.ij.q.c.x.arti.
xxix.vt ſic ſumat̃ pars ꝓ toto.et concludat̃.
Omīs charitas ⁊ iuſticia et oīs deniq̄ꝫ vir
tus in canonizatis ꝑut ꝯcurrit in beato pa
tre nr̄o Bonauentu.⁊c̄.Et ſciendū ꝙ quieſ
nob̄ appetenda eſt ꝓ lucro multoꝝ.aliq̄n tn̄
poſtponēda.viij.q.j.in ſcripturꝭ.⁊ eſt quieta
trāquillitas vt pax vn̄ quieſcamꝰ ⁊ ſine tur
batione ſimꝰ ſm Archi.de offi.leg.c.j.li.vi.
in.ꝟ.q̇ete ⁊ i ꝟ.q̇eſcāꝰ.et q̇eti eſſe debēt ſerui
dei a ſtrepitu cauſaꝝ.c.j.de ſyndico. Meri
to ergo de h̄ beato pr̄e eccľia ſctā dei canta
re poterit atq̄ꝫ ꝑlegere.Iſte eſt q̇ ante deuꝫ
magnas ꝟtutes opatꝰ eſt.⁊ oīs terra doctri
na eius repleta eſt.ipe intercedat ꝓ peccatꝭ
omniū ꝓꝓloꝝ.Iſte eſt q̇ ꝯtempſit vitā mun
di ⁊ ꝑuenit ad celeſtia regna. Merito etiaꝫ
de eo poterit eccľia ſolēniter et publice de/
cantare.Qui piꝰ prudēs ⁊c̄.⁊ hic vana ter/
re gaudia et lutulenta ꝑ̄dia ⁊c̄. Item ieiu/
na membꝛa deferēs dapes ſuꝑnas obtinet
⁊ hic vir deſpiciens mūdū ec̄.⁊ a'ia in q̇buſ
in officio cōmuni ꝯfeſſoꝝ ꝑ̄ſertim maioꝛuꝫ
inter q̇s enumerari debꝫ cū fuerit ep̄s car
dinalis albaneñ.vnus de ſex maioꝛibꝫ epi
ſcopis vꝛbis rome ⁊c̄. De q̄ repit̃ in q̇buſ/
dam memoꝛialibꝫ mgr̄oꝝ ceremoniaꝝ an/
tiquis.et idē ꝑ oīa habet̃ in chꝛonicꝭ oꝛ/
dinis ſcti Frāciſci.vbi tractat̃ de nono ge/
nerali in.j.columna anno dn̄i.M.cclxxiiij.
q̄dā die lune q̄ erat.vij.mēſis maij.fere.do
minꝰ Grego.papa.x.cepit ꝯſiliuꝫ generale
celebꝛare in ciuitate Lugduñ.ꝓpter ſarace/
nos ꝑ̇ncipaliter q̇ inuaſerāt terrā ſanctam
In eodē ꝯſilio papa ꝯtra volūtatē Cardi/
naliū ꝓmulgauit.c.vbi periculū.de elect.li.
vj.cū.xij.alijs ſequētibꝫ.Eodeꝫ anno qua/
dā die dn̄ica que erat tercia idus Iulij.h̄ ē
xiij.menſis iulij.hoꝛa matutina obijt clare
ac venerande memoꝛie.d.Bonauētura oꝛ/
dinis ſancti Franciſci cardinalis ⁊ epiſco/
pus albaneñ.etatꝭ ſue āno.liij.⁊ ad ſcōs pa/
tres appoſitꝰ.triumphātes ſuo vt credimꝰ
letificauit ꝯſoꝛtio.ſed incredibili affecit me
ſticia militātes.q̇ fuit vir eminētis ſcientie.
ſanctitate ꝑ̄cipuus.vita.ꝯuerſatiōe ac mo/

ribus excellentiſſime decoratᷓ. benignᷓ. af/
fabilis. pius. miſericors. virtutib᷒ plenus.
⁊ ab oĩb᷒ dilectᷓ latinis ⁊ grecꝭ clericis et
laicis. qui eadē die ſepultᷓ fuit in conuentu
fratrū minoꝝ Lugduñ. in cuiᷓ exequijs in
terfuit dominᷓ papa cū oĩb᷒ cardinalib᷒
⁊ p̄latis cōcilij et q̄ſi tota curia. frater Pe/
trus ordinis ſctī dñici cardinalis ⁊ epiſco/
pus Hoſtieñ. celebrauit primā miſſam ex/
equiarū ⁊ p̄dicauit. cuiᷓ thema fuit. Doleo
ſuꝑ te frater mi Jonatha. multe lachryme
⁊ amari gemitᷓ emiſſi fuerūt in eodē ſermo
ne. Hanc em̄ grām inter alias cōceſſerat ei
deus. q: quicūq; ip̄m videbat ip̄ius amo/
re incōtinenti capiebat̄ in corde. tantaq; p̄/
rogatiua donorū dotatus fuit diuinoꝝ vt
eccl'ie dei nullū parē ſibi relinquere videre
tur. Et h̄ tempe greci ad obedientiaȝ ſedis
apl'ice redierūt. in quo. xl. p̄mates grecoruȝ
ſubſcripſiſſe dicunt̄ cū eo qui tenebat im/
periū grecoꝝ ⁊ nuncij tartaroruȝ baptizati
fuerunt. Noticia autē diei obitᷓ neceſſa/
ria videt̄. ꝓter hymnū cōfeſſorū. ibi. hodie
letus meruit ſecreta ⁊c̄. et ibi. Anni recurſo
tp̄e dies illuxit lumine ⁊c̄. Et in ſer. Amb.
ibi. Bene igit̄ ac ꝯgrue in hac die cuius ho
die ad paradiſuȝ tranſitᷓ ⁊c̄. Et adde. ꝙ q̄c/
quid dñs fecit inſigne fecit in die dñica. lx/
xv. diſt. ꝙ dic. xv. q. iiij. c. j. Not. Archi. de cō
ſecra. di. iij. ꝓuinciā. ⁊ ideo Pius. ij. nō attē/
to vero die obitᷓ ſctē Katherine de ſenis i
eius canonizatiōe ſtatuit feſtū eius debere
celebrari i p̄ma dñica mēſis maij ānis ſin/
gulis. vt ptȝ in bulla canonizationis data
M. cccclxi. iij. Kl'. iulij. anno. iij. Req̄re/
re etiā videt̄ apl'us ſcribēs. j. ad Thim̄. iij.
⁊ ad Titū in. c. vltra p̄miſſa ꝙ ſit irrep̄henſi
bilis. i. ſine crimīe. iō dicit Hiero. xxv. diſt.
c. primū itaq;. quō pōt p̄ſes ⁊c̄. q: ſi in ꝓmo/
uendo req̄runt̄ hmōi. multo magꝭ in cano/
nizando. qđ intelligo de crimīe capitali et
mortali. Nā nō eſt credendū poſſibile fore
etiā in ſpūſctō ꝯfirmatos ſine minutꝭ pec/
catis repiri. vt in. c. crimīs ea. di. iuxta apo/
ſtolū. j. Joh. j. Si dixerimᷓ ꝙ pctm̄ nō ha/
bemᷓ ⁊c̄. ⁊ illud. Septies in die cadit iuſtᷓ.
q: ſi ceciderit iuſtᷓ nō collidet̄. q: dñs ſup/
ponit manū ſuā. vt ptȝ Ps. xxxvi. Itē quia
deū diligentib᷒ oĩa coopantur in bonū. ⁊
adeo oĩa prorſus vt etiā ſi q̄ eoꝝ deuiant
⁊ exorbitant. etiā hoc ip̄m faciet eis ꝓficere
deᷓ in bonū. ſm Augᷓ. in li. de correc. ⁊ grā.

et de peni. di. ij. talib᷒. ⁊ q: impoſſibile eſt in
ſenſum hoīs nō irruere motū ſenſualitatꝭ
caloꝝ. iō ille demū laudat̄ ⁊ p̄dicat̄ beatᷓ ⁊c̄.
⁊ no. glo. in. c. ſi q̄libet. xxij. q. ij. ꝙ veniale pec
catū nō tollit grām nec eā impedit etiam ſi
oīa pctā venialia aliq̄s cōmiſiſſet ⁊c̄. de q̄ ꝑ
ſctm̄ Tho. j. ij. q. lxxxviij. vbi facit triplicem
diſtinctionē ⁊c̄. Itē ꝙ ſit vniᷓ aut nullius
vxoris vir. q̄nīmo etiā ſm. n. papā in. c. q̄rū/
dam. xxxiiij. di. debet vitare etiā īmodera/
tam familiaritatē ꝯſanguineaꝝ et abſtine/
re a nuptiarū cōuiuijs. nec his cetib᷒ ſe mi
ſcere vbi amatoria v̄ba canūt̄ ⁊ turpia. aut
obſceni motᷓ corpoꝝ ⁊c̄. c. p̄ſ bri ea. diſ. c. nō
oportet de ꝯſe. di. v. ⁊. c. de his. xxxi. q. j. Itē
ornatᷓ in exteriorib᷒. habitu vicȝ et inceſſu.
ita ꝙ nec affectate ſordes nec exq̄ſite delicie
placeāt ſm Hiero. xli. di. quiſq̄s. ⁊. c. ep̄us. ⁊
§. ſicut. Itē ꝙ fuerit hoſpital'. nā ⁊ vidua in
eccl'ia recipi ꝓhibet̄ que paupes nō recepit
hoſpitio ⁊c̄. ⁊ Johēs euāgeliſta dyotrepeȝ
excōicauit q̄ nec paupes recipiebat ſed reci
pientes de eccl'ia eijciebat. lxxxv. di. florenti
nū. ⁊. ca. ſi quis. ⁊. c. quieſcamᷓ. xlij. di. Item
ꝙ nō facile iraſcibilis aut ꝑturbati ſenſus
alios ꝑcutiens. c. quid aūt. ⁊. c. q̄ ſincera. cuȝ
ſequē. xlv. di. ⁊. c. licet nōnunq̄. ⁊. c. ep̄m. ⁊. c.
cū beatᷓ. ⁊. c. diſciplina. ⁊. c. oĩs. cū multis
alijs. Itē ꝙ ſit doctor. nō litigioſus. nec cu
pidus. aut neophytᷓ. Quib᷒ oīb᷒ v̄tutib᷒ be
atus nr̄ Bonauētura claruit. ſummaq; do/
ctrina fuit illuſtriſſimᷓ. pauptatꝭ ꝓfeſſor al/
tiſſime. ex chriſtianiſſimis parētib᷒ chriſtia
niſſimᷓ ip̄e ꝓgenitᷓ. ita vt i eo claruerit om/
nis vite ⁊ moꝝ ꝑfectio atq; ſanctimonia. vt
ſupra pleniſſime deductū eſt. Fuitq; idem
celeberrimᷓ vir verᷓ dei miniſter deoq; ſp
fideliter miniſtrauit. vnde merito inferen/
dū eſt. ip̄m cū deo miniſtrauit ⁊ ſecutus eſt
eū in terris. fideliter regnare in celis et glo
riari dicente domino in euāgelio. Qui mi
hi miniſtrat ⁊c̄.

O quintū dico ꝯcludendū ꝙ regi/
a men ſanctū iconomicū atq; politi/
cum huiᷓ beati patris maximū at/
fert teſtimoniū ſanctitatꝭ ip̄ius. Multum
em̄ ad ꝑfectionē homīs attendit̄ ꝙ domui
ſue fuerit bene p̄poſitᷓ. illā regens honeſte
tam exemplo q̄; verbo retrahendo a vicijs
ad virtutes. vt probat̄. xviij. diſt. §. neceſſe.
et maxime integritatis eſt experiētia ⁊ pro/
batio. Naȝ q̄ integer nō eſt nō habȝ frontē

repħendendi alios.includitqꝫ euidentiam neceſſariā criminis negligētie.qꝺ ꝙdeꝫ crimen magnū.ꝓbať in.c.ea q̄.§.ſi vero ꝺe ſtatu mona.lxxxvj.ꝺi.culpā.nā ꝙ nō eĳcit trabem ꝺe oculo ſuo.nō poteſt feſtucā ꝺe oculo fratris eĳcere.vt ptꝫ Luce.vj.⁊.iĳ.q.viĳ.§.poꝛro in fi.⁊.c.iudicat.⁊.j.q.j.multi. Nā a quo ꝺebꝫ alios ꝓhibere mľto foꝛtiꝰ ſeipm ar.in.l.altius.ff.ſi ſerui vendi.c.ꝺudū.ĳ.ꝺe elect.c.j.ꝺe natis ex libero ventre.l.frater a fratre.ff.ꝺe ꝯdi.inde.⁊ qꝛ qꝺ ꝗs ꝺebꝫ exigere ab alĳs multo foꝛtius teneť exigere a ſeipo.l.ſi pupilli.§.videmꝰ.ff.ꝺe nego.geſt.l.tutoꝛ ꝺatꝰ.ff.ꝺe fideiuſſ.⁊ iō ꝺicit. ꝙ nō pōt eſſe hoꝛtatoꝛ viduitatꝭ ꝗ ꝯiugia frequētat.xxvi.q.vi.vna tm̄.facit.ff.ꝺe adminiſt.tu.l.ꝗtiens.§.ĳ.xlĳ.ꝺi.§.j.x.iĳ.ꝺi.§.neceſſe l.cū in eo.ff.ꝺe pactis. Et quō poteſt ꝗs alios coꝛrigere cū tacitꝰ reſpōdeat ſibi eadē que coꝛrigit cōmiſiſſe.xxv.ꝺi.primū. Nā cū ꝺe alio iudicaret.in ſe ferret ſententiā.ꝺicto.c.iudicet.⁊ not.in.c.romana.ꝺe cenſibꝫ.⁊ hic ꝺicit Grego.vĳ.moꝛa. Nunqꝫ pure maculam in mēbꝛo ꝯſiderat oculus.quē puluis grauat.⁊ ſupiectas ſoꝛdes tergere nō valēt manus q̄ lutū tenēt.⁊.xix.eiuſdē. Qui veraciter ꝓximis miſcꝺiam facere ſtudēt.pꝛius ꝺebēt iuſte viuēdo ſibĳpis miſereri. Unde ſcribit Ecci.xxx. Miſerere anie tue placēs ꝺeo.⁊ ideo ꝑperā pater piꝰ nō eſt miſerādo ꝗ adhuc iniuſte viuēdo fit ſibimet impius. Unde ꝺicit Ecci.xiiĳ. Qui ſibi nequaꝫ eſt.cui alĳ bonꝰ erit. Qui itaqꝫ ꝓximo indigenti exterioꝛē ſubſtantiā p̄bet ſed vitā ſuam a nequicia nō cuſtodit.rem ſuaꝫ ꝺeo tribuit ⁊ ſe peccato.qꝺ minꝰ eſt offerens auctoꝛi.et qꝺ maiꝰ ſuans iniꝗtati. Et hinc eſt ꝙ coꝛrupta nō pōt eligi in abbatiſſaꝫ.xxv.q.j.iuuenculas.nec electa poteſt benedici.facit.j.q.xĳ.c.ĳ.ꝟ.nouimꝰ.et no.xxvi.q.j.q̄ ꝟginibꝫ.Non em̄ poſſet coꝛrupta ꝟginitatē hoꝛtari.xxvj.ꝺi.c.penulť.⁊ not.in c.indēnitatibꝫ ꝺe elect.li.vi. Itē Cypꝛianꝰ in.c.ſiꝗs inquit.j.q.j.nec cuiqꝫ ꝺn̄s ꝑ eius p̄ces ⁊ oꝛ̄ones ꝓ ſit qui ꝺeuꝫ ip̄e violauit. Quō em̄ ꝑficere q̄ agunt ⁊ impetrare aliꝗd illicitis conatibꝫ a ꝺeo pn̄t qui ꝯtra ꝺeū qꝺ eis nō licet moliunť.iuxta.c.multi.xl.ꝺi.vbi ꝺicit. Si bene ꝺocueris ⁊ male vixeris.tui ſolꝰ ꝯdēnatoꝛ eris.qꝛ bene ꝺicendo ⁊ male viuēdo eū inſtruis quō te ꝺebet ꝯdemnare ⁊c. Ex ꝗbus plane et neceſſario infert ꝙ ꝗ bn̄ p̄fuit

ꝺomui ſue.necnō toti oꝛdini ꝑ annos.xviĳ neceſſario cōcludens eſt iuſtꝰ ⁊ vt ſctūs habendus. Et ꝑmaxime ſubiūcto eo qꝺ ꝺicit Augꝰ.in.c.quātūlibet.xvĳ.ꝺi.ibi. Difficile ſum expertꝰ melioꝛes qꝫ ꝗ in monaſterio ꝓfecerūt ⁊c. Nā vt patet ex chꝛonicꝭ cū ꝺuodecim annis in religiōe ſua ſtrēnue ꝓfeciſſet.in totiꝰ oꝛdinis generalē miniſtrū ꝯcoꝛditer ſuis ſuffragantibꝫ meritis.viĳ.ſ.ſucceſſiue poſt ſanctū Franciſcū aſſumptꝰ eſt quē feliciter rexit annis circiter.xviĳ. tāqꝫ arboꝛ bona fructꝰ bonos faciens. vt a fructibus eoꝝ cognoſcanť ⁊c.

a O ſextū ꝺico ꝯcludendo magnam patientiā beati huiꝰ ꝑ quā multum fructū attulit in ꝺei eccľia.qꝛ verbū ꝺei retinuit in coꝛde ꝑfecto. Qui em̄ verbū ꝺei retinent in coꝛde bono ⁊ optimo.multū fructū afferūt in patiētia.vt ptꝫ ex oꝛe veritatis Luce.viĳ.c.cū eſſet etiā ſapiens libenter ſufferebat inſipientes. Suſtinebat nāqꝫ ſi ꝗs ꝺeuoꝛabat.ſi ꝗs accipiebat.ſi ꝗs extollebať.ſi ꝗs deniqꝫ in faciē euꝫ cedebat iuxta apľum.ĳ.ad Coꝛinth.xj.c. Pꝛobatio em̄ fidei patientiaꝫ operať.vt ptꝫ Iaco.j.c. Cū etiā eſſet plenus charitate q̄ patiēs eſt benigna ē.nō emulať.nō agit perperā.omnia ſuſtinet.nō querit que ſua ſunt.oīa ſuffert.nō inflatur.non eſt ambitioſa ⁊c.iuxta apľm.j.ad Coꝛinth.xiĳ.ca. In om̄ibꝫ itaqꝫ exhibuit ſemetip̄m ſic̄ ꝺei miniſtrū.in multa patiētia.in tribulatiōibꝫ.in neceſſitatibꝰ.in vigilĳs.in ieiunĳs.ī caſtitate ⁊c.ĳ.ad Coꝛinth.vj.et iuxta apľm ad Roma.xĳ. Spiritu ſemꝑ feruēs.ꝺomino ſeruiēs.ſpe gaudens.in tribulatiōe patiens.oꝛ̄oni inſtans ac neceſſitatibꝫ ſanctoꝝ cōicans ⁊c.⁊ in patientia ſua poſſidens aīam ſuā Luce.xxj.nō ꝺās locū ire.qm̄ ſcriptū eſt ſciebat. Mihi vindictā ⁊ ego retribuā. iuxta eūdē apoſtolū ad Roma.xĳ. Tribulatio nāqꝫ patientiā operať.patiētia autē ꝓbationeꝫ.ꝓbatio vero ſpem ad Roma.v.c. Sciebat ip̄e ꝙ q̄cunqꝫ ſcripta ſunt ad noſtraꝫ ꝺoctri.⁊c.ad Roma.xv.⁊ ꝙ patiētia eſt fructꝰ ſpūſſancti vt patet ꝑ apoſtolū ad Gal.v.c. Ambulans in ea vocatione qua vocatꝰ erat cū om̄i patientia.ad Eph.iiĳ.creſcens in ſcientia ꝺei cū omni patiētia ⁊ gaudio Coloſ.j. Induens ſicut electus ꝺei patientiaꝫ ⁊c. Coloſ.iĳ.imitatoꝛ em̄ eius fuit qui fide ⁊ patiētia hereditauit ꝓmiſſiones ad Hebꝛeos.vj.c.

Jn virtute nanqꝫ ſcientiã miniſtrauit.i ſci/
entia abſtinentiã.in abſtinentia patientiã.
arguens.obſecrans ⁊ increpans in omi pa
tientia ⁊ doctrina.et iuxta Petrũ apoſtolũ
i.Petri.i.ca. Noſcit᷑ vero doctrina viri per
patientiã Prouerbiorum.xix. Sciebat vti/
qꝫ patiẽtiã neceſſariã eſſe ſm aplm ad He/
breos.x.ca. Eſt nanqꝫ patientia virt⁹ per
quã mala equo aĩo toleramus.i.ſine ꝑtur
batione triſticie.ne aĩo iniquo bona deſe
ramus ꝑ que ad meliora perueniamuſ.ſm
Auguſti.in libro de patiẽtia. Conſeruat ẽ
bonũ rõnis cõtra impetũ paſſionis. triſti/
cie ſeculi que mortẽ multorũ operat᷑ ⁊ non
eſt vtilitas in illa.ij.ad Corinth.vij.⁊ Eccl.
xxx. De q̃ latı⁹ per ſctm̃ Tho.ſcd̃a ſcd̃e.q.c/
xxxvi.ꝑ totũ.⁊ deficit a virtutibꝫ theologi/
cis.et cardinalibꝫ que retrahũt a maiorib⁹
impedimẽtis.vt ibidem ꝑ eũ arti.ij.⁊ cauſa
tur a charitate nec põt haberi ſine auxilio
gratie. Eſt etiã pars fortitudinis ſicut po/
tentialis ⁊ ſecũdaria ꝑncipalis. Et põt con
uenire cũ longanimitate. duplici rõne. Et
ſm Tulliũ eſt honeſtatꝭ ac vtilitatis cauſa
voluntaria ac diffinitiua ꝑpeſſio rerũ ardu
arũ ac difficiliũ. Experiẽtia etiã reſultat ex
patientia ſuꝑ carminibꝫ que ob inuidiã cõ/
tra ipm in cõcilio Lugdun̄.diuulgata fue/
runt.de quibꝫ in chronicis. Nulla nãqꝫ af/
flictio.nulla amaritudo illũ a pio mentis ꝓ
poſito coercuit recedere.iuxta.c.ſuggeſtuꝫ
vij.q.i.ſed beat⁹ ꝑſeuerauit vſqꝫ in finẽ.que
ꝑſeuerãtia nõ eſt niſi de virtute patiẽtie.vt
ibi dicit᷑.qꝛ ſm aplm.ij.ad Thim̃.iij.c. Om
nes qui volũt in chriſto pie viuere ꝑſecutio
nem patiunt᷑. Et Apocal.xiiij. Hec patien
tia ſanctoꝝ eſt qui cuſtodiũt mãdata dei et
fidem ieſu chriſti. Et ꝯtra morẽ eſſet eccle/
ſiaſticuꝫ.ſi nõ patientiſſime tolerat᷑ (quod
a nobis abſit) etiã iniuſta correptio.c.diſt.
ꝯtra morẽ.⁊ dicit᷑ Prouerb.xiiij. Qui pati/
ens eſt multa gubernat᷑ prudẽtia. qui autẽ
impatiens eſt exaltat ſtulticiã ſuaꝫ.⁊ Aug⁹.
in lib.de queſtionibꝫ euãgelij.oſtendit dñs
filios ſapiẽtie intelligere.nõ in abſtinendo
nec in manducãdo eſſe iuſticiã ſꝫ in equani
mitate tolerandi inopiã. vnde dicit apoſto
lus. Scio abũdare ⁊ penuriã pati ⁊c. Ma
xima aũt hui⁹ patris patiẽtia eluceſcit ex ꝑ
ſecutione. N.qui libellũ ꝑnicioſuꝫ ꝯtra fra/
tres mendicãtes cõpoſuerat nõ erubeſcen
tis aſſerere eos in viã ſalutꝭ nõ ãbulare ⁊c.

a Ad ſeptimũ rñdeo ꝯcludenduꝫ ꝙ il
lud quod dicit Leo papa i.c.mira/
mur.lxi.di.videlicet ꝙ ad honorem
mundi ſine ſuffragio tꝑis et ſine merito la/
boris indignũ eſt ꝑueniri. ⁊ notari ambit⁹
ſolent quẽ ꝓbitatis documẽta nõ adiuuãt.
q̃ꝫ diligens ⁊ q̃ꝫ prudẽs habenda eſt diſpen
ſatio diuinorũ munerũ ⁊ celeſtiũ dignita/
tũ.ita vt niſi prior vita teſtimoniũ ꝑhibeat
ꝑ laboribꝫ multis.ꝓ moribꝫ caſtis.ꝓ actibꝫ
ſtrẽnuis celſioris loci premiũ nullũ debea/
tur. Et ſi diſcernere inter ſanctũ ⁊ non ſan/
ctum ſit donũ ſpũſſcti ſm Paulũ.i.ad Co/
rinth.xij.c.dicentẽ. Alij diſcretio ſpirituuꝫ.
⁊ cetera.ſufficit tamẽ ꝑ aliqua indicia papã
exiſtimare ſanctitatẽ vite illius q̃ eſt ꝓ ſan/
cto venerãdus vel illius quẽ in ſanctuꝫ in/
tendit canonizare. Et ſic dico intelligẽdaꝫ
auctoritatẽ Leonis pape.de q̃ ſup.ꝓmo cũ
per illã veritas fidei nõ ꝑuerteret᷑ ſed magꝭ
ꝯfirmaret᷑ ampliaret᷑ et illuſtraret᷑ ⁊c. Se/
cundo cũ ꝑ eum mandatũ eccl'ie nõ cõtem/
neret᷑ ſed magiſ obſeruaret᷑. Tercio cũ per
eum nou⁹ ritus viuẽdi nõ introduceretur
ſed introductus ſanctiſſime cõſeruaretur.
Quarto ꝙ per euꝫ charitas ꝓximi nõ ſper/
neretur ſed indies augeret᷑. Quinto ꝙ pec/
catũ accuſatiõe dignũ ex toto conatu vita/
retur vt eius exemplo ceteri poſſẽt ꝓficere.
Sexto ꝙ ꝑ eũ dei verbũ delectabiliter au
diret᷑ ⁊ doceret᷑. Septimo ꝙ per eũ de ope
ribꝫ bonis gloria nõ quereret᷑. ſed omĩa ad
dei laudẽ referrent᷑. Ex quo ẽ ſanctitas ei⁹
vite vtilis fuit ad aliorũ informationẽ tam
in vita etiã q̃ꝫ poſt mortẽ.ita vt fideles eccle
ſie ei⁹ ſanctitatꝭ patrocinio dona multa ꝑ/
ceperint.ſatiſfactũ fore dicendũ eſt auctori
tati Leonis de q̃ ẽ. A fructibꝫ nãqꝫ ſancto/
rũ hoĩm docuit dñs cognoſcendã ſanctita
tem venientiũ ad nos in veſtimẽtis ouiuꝫ.
cũ ſcꝫ abſtineãt a malo ⁊ faciũt quod bonũ
eſt.qui fruct⁹ ſupra ſunt enumerati.a q̃bus
ſunt cognoſcẽdi.⁊ quibꝫ diligent᷑ examina/
tis papa poteſt aliquẽ canonizare.ſiue fru
ctus hi ꝓbent᷑ facti in occulto ſiue in mani
feſto. Jn occulto quidẽ vt mũdi gloriaꝫ nõ
quererẽt. Jn manifeſto vero vt creator in
creatura laudaret᷑.iuxta Aug⁹.ſuꝑ illo ver
bo Ps. Laudate dñm in ſanctꝭ eius.dicen
tem ꝙ ideo de⁹ laudat᷑ in ſanctꝭ. qꝛ qd̃ ſunt
nõ habẽt merito eorũ ⁊ bonitate. ſꝫ dei mi
ſericordia ⁊ pietate. Et ſic exponit et intel/

ligit auctoritatē Leonis pape. Aug⁹. d' ancona in li. de eccle ptāte. q. xv. arti. ij. Sanctus vero Tho. ſup̄ Pſ. xiiij. dicit ꝙ ſanctitas ꝯſiſtit in trib⁹. ſcꝫ carnis maceratiōe. ſpiritus deuotiōe. ⁊ affectus pietate. Item. ij. ij. q. lxxxj. dicit ꝙ ſctitas importat duo neceſſaria ad applicationeꝫ mentis in deū. ſcꝫ mundiciā ⁊ firmitatē. Item ſup̄ Job dicit ꝙ ſanct⁹ quilibet habꝫ aliquā p̄eminentiaꝫ ſm ſpecialē vſum alicui⁹ virtutis. Et alibi dicit ꝙ ſanctitas eſt ab om̄i immūdicia libera ⁊ ꝑfecta ⁊ imaculata mundicia. ⁊ ꝓprie dicit̃ ꝑ reſpectū ad deum. ſcꝫ cū homo fuat iuſta quo ad deū. ad Roma. xij. etiam alibi dicit ꝙ triplex grad⁹ mundicie reꝗritur ad ſanctitatē. ſcꝫ libertas ab immūdicia. perfectio ⁊ imaculatio ⁊c̃. Sic etiā Chryſoſ. ait tria ſunt que ſanctū faciūt. ſcꝫ cordis mundicia. ſpūſſancti p̄ſentia bonoꝝ opeꝝ affluentia. vel ſeptē beatitudines. ſ. ꝑſecutio ꝓpter iuſticiā. paupertas ſpirit⁹. mititudo. eſurire ⁊ ſitire. luct⁹. miſericordia. cordis mūdicia. ⁊ reliqua.

a D octauū dico ꝯcludendū ſm Innocē. ⁊ Jo. an. ⁊ alios in. c. j. de rel'. ⁊ vene. ſanc. ꝙ ſatis eſt ꝙ in eo ꝗ canonizat̃ ꝯcurrāt ea de quib⁹ habet̃ ⁊ traditur. Eccli. xliiij. c. vbi dicit̃. Laudem⁹ viros glorioſos ⁊ parētes noſtros in generatōe ſua. Multā gloriā fecit dn̄s ſua magnificētia a ſeculo. Dn̄antes in potentatib⁹ ſuis homines magni virtute ⁊ prudentia ſua p̄diti ⁊c̃. Nā ꝑ hoc ꝙ dicit laudem⁹ viros glorioſos oñdit ꝙ canōizati erant. ⁊ ꝙ de canonizatis loquat̃. qꝛ aliter nō mandaret̃ eccleſie ꝙ eos laudet. Per h̄ autē ꝙ dicit. parētes noſtros. oñdit ꝙ nullus eſt canonizād⁹ niſi fideꝫ habeat. Soli em̄ parētes eius qui erant iudei ⁊ penes ꝗs ſolos erat fides canonizandi erāt. ⁊ ꝓ h̄ hodie eſt text⁹. in cle. j. de iudeis. Fides etiā p̄ ceteris v̓tutib⁹ ī miraculis operat̃. vt patet Matth. xvij. Si habueritꝭ fidē ſicut granū ſinapis. ⁊ diceꝭ huic monti. tranſi hinc. ⁊ trāſibit. Per h̄ vero ꝙ ſequit̃. Multā gl'iam fecit dn̄s. ſupple cū eis. apparet ꝙ nō ſufficit ꝙ in vno fuerit glorioſus vel ſemel tm̄ ſed reꝗrit̃ ꝙ in multis ⁊ multotiēs. imo ꝙ ꝯtinue vita eius fuerit gl'ioſa. Per h̄ demū ꝙ ſubdit. ſua magnificentia. i. ſua magna potentia ſine ſuis magnis factis. oſtēdit ꝙ excellētia vite ⁊ miracula facta talia eſſe debēt que excedāt vires ⁊ potentias naturales vnde ſequit̃ a ſeculo dominātes ⁊c̃. quaſi dicat a ſeculo ꝯuerſionis ſue potent̃ et in multꝭ ꝯtinuarūt bonaꝫ vitā. et fidem quā habebant operib⁹ cōprobarūt. Fides em̄ nō ſufficeret ſine operib⁹ que tunc eſt mortua ſm Jaco. c. ij. Nec ſm om̄es ſufficiunt miracula ſine vite excellentia. licet ſanct⁹ Thomas dicat ſc'da ſc'de. q. clxxviij. art. ij. ꝙ ideo in eccl'ia aliqui canonizantur ꝑ teſtimonia miraculorū. qꝛ de⁹ nō poteſt eſſe teſtis falſitatiſ. Vitā tamen ſine miraculis credit ſufficere Innocē. quo ad veritatē tamē eccleſia nō debet tales canonizare. quia in ſecreto potuerūt laxioreꝫ vitam ducere ⁊c̃. cum determinatiōe tamē de qua in ſuperioribus et i iferioribus. Dico tamen etiam ꝙ licet non poſſet aperte probari ꝙ ille de cuius canonizatione agitur. fuiſſet re vera baptizatus. aut conſecutus chriſmatis et confirmationis ſacramentū Tamen ex quo de parentib⁹ chriſtianis natus eſt. et in loco chriſtianorum ⁊ inter eos ſemper cōuerſatus. attento voto religiōis emiſſo per matrē eius. violenta reſultat p̄ſumptio ꝙ baptizatus et chriſmatus ſit. q̄ preſumptio ꝓ certitudine eſt habēda. donec euidentiſſimis argumentis cōtrarium oſtenderet̃. per. c. veniens in fi. de p̄ſbytero nō baptiza. ⁊ de cōſecra. diſt. iiij. paruulos. Et idem intelligendū de ordinib⁹ ſm Hoſtien. in ſumma de p̄ſby. nō baptiza. §. j. ꝟ. ſed ſi quis. Quinimo dico ꝙ in ꝓmoto in ep̄m ⁊ cardinalē per papaꝫ. ⁊ cardinales ex certa ſcientia eſſet inſtar ſacrilegij. dubitare an is fuerit dign⁹ aut habilis. ⁊ ſic conſecutus ſacramēta et ordines eccl'iaſticos. ꝑ l. ij. C. de crimīe ſacrilegij. ⁊ l. ꝗdā. ff. de re iudi. ⁊ l. j. C. de domeſticꝭ ⁊ ꝓtectorib⁹ li. xij. ⁊ l. ſacri affat⁹. C. de diuerſis reſcriptꝭ. ⁊ l. imperial'. C. de nuptijs ⁊ p̄cib⁹ impatori offerendis. l. vniuerſiſ. cū ſi'lib⁹. facit qd̓ no. Jo. an. in regula infamib⁹. de reg. iu. li. vi. ⁊ Anto. de bu. in. c. lator. ꝗ fi. ſint legit. ⁊ zenze. ſuper extrauagāti execrabil'. in. ꝟ. cardinales Itē nō noceret illi ēt ſi ex īfidelib⁹ nat⁹ fuiſſet aut ip̄e alias fuiſſet añ ſuſceptuꝫ baptiſmū infidel'. ꝑ. c. eā te. de reſcptꝭ. ⁊ ibi nota. ⁊ lxi. di. c. neophit⁹. ⁊ xlviij. di. quoniā in p̄ncipio. et ibi nota. Poſtq̄ꝫ ſcilicet aliquādiu a lautioribus epulis et ſpectaculis vel ꝯiugibus abſtinuerunt. c. neophiti. de conſecra. diſt. v. ⁊c̃.

Canoniſatio beati Bonauenture.

D nonū dico concludendū illū poſ
a ſe canonizari ſm omēs theologos
et canoniſtas ꝙ in ſingulis ꝟtutibꝰ
excellit ſeu excellentiā habet ⁊c̄. quod dicit
Collectariꝰ intelligenduꝫ iuxta ſtatus illiꝰ
poſſibilitatē. vt ptꝫ de religioſo clauſtrali.
ꝓut in caſu nr̄o. Non em̄ poteſt religioſus
clauſtralis in elemoſynis ⁊ alijs actibꝫ cha
ritatis ſeu miſcḋie ſe libere ⁊ vniuerſaliter
exercere. Et ſic quātū ad actus huiuſmodi
nō poteſt ꝓbari excellētiā habuiſſe. Et ideꝫ
de heremitis. ꝙ nullā moleſtiā malorū ho/
minū paſſi ſunt. ⁊ ſic ꝓbari nō pn̄t i ꝑſecuti
onibꝫ patientiā ꝓpter deuꝫ habuiſſe. ſicqꝫ in
actibꝫ patientie ꝓbati nō fuerunt nec ī acti/
bus iuſticie. cū nec materiā ad hoc ſuppoſi/
tam habuerūt. ⁊ tamē monachi ſcti dicunt.
ij. q. vij. ſancta quoqꝫ ruſticitas. et idē in mo
niali ſctā. xx. q. j. vidua. ⁊ c. ſanctimonialis.
et habet de regularibꝫ. c. Johānes. Et qḋ
dicit Innocen̄. ꝙ requirit ꝙ canonizandꝰ
fuerit gl'ioſus. nō in vno ſed in pluribꝫ. non
ſemel ſed pluries. debꝫ intelligi ſic. vt patꝫ
de penitē. diſt. ij. §. querendū. vbi ſatis ꝓba
tur ſupra dicta diſtinctio cū dicit. ꝙ ſanctꝰ
manet ſemꝑ vt poſſit hr̄e virtutes. ⁊ ꝙ ſan/
ctus videret etiā dici poſſe terrenarū rerū
deſertor. ⁊ deo tota mente et cordis deſide
rio adherens. vt ꝓbat de peni. diſt. ij. §. hec
que de charitate. in fi. Hec eſt dicendū ſm
eundē Collectariū in. c. j. de rel'. ⁊ vene. ſan.
neceſſariū eſſe ꝙ non peccauerit ad hoc vt
dicatur ſanctus. vt ꝓbatur de peni. diſt. j. ⁊
venit. ⁊ in dicto. §. querendū. de peni. diſt. j.
⁊ ſanctū Tho. ſcḋa ſcḋe. de cōtemptu iuſti
cie. c. ad quartū. Nā diligentibꝫ deū omnia
cooperant in bonū his qui ſm ꝓpoſitū vo/
cati ſunt ſancti. de peni. di. ij. c. ſed talis. Ju
ſtus em̄ nō cadit vt patet in Pō. vt iuſti vo
cabulum amittat. de peni. diſt. iij. §. hac au/
ctoritate. ⁊ c. ſequēti. Septies. ⁊ c. Illud ve
ro ⁊c̄. Fortius em̄ poſtea reſurgunt. l. diſt.
conſiderandū. ⁊ c. ſe. virtute. ſ. ſacramēti pe
nitentie. que eſt ſcḋa tabula poſt naufragi/
um ⁊ bn̄ficio orōnis dn̄ice. ibi. dimitte no/
bis debita noſtra ⁊c̄. de qua Matth. vj. et
Luce. xj. ⁊ Marci. vj. Nec obſtat. v. ⁊ vij. re
ſponſoriū officij confeſſorū minorū. ibi. Ec
ce homo ſine querela. verꝰ dei cultor. abſti/
nens ſe ab om̄i opere malo. ⁊ ꝑmanens in
innocentia ſua. qꝛ poteſt intelligi de īnocē/
tia reparata. vel quo ad mortale non quo
ad veniale. ſicut nec quo ad originale. a quo
nemo liber reperit ſalua beata virgine. etiā
infans cuiꝰ vnius diei eſt vita ſuper terraꝫ
vt ait Leo ſanctꝰ in ſmone natiuitatis do
mini. ⁊ ꝓma Joh. j. ſi dicimꝰ quia peccatuꝫ
non habemꝰ ⁊c̄. veritas in nobis non eſt. ⁊
Prouerbiorū. xxiiij. ſepties em̄ cadet iuſtꝰ
⁊ reſurget. impiꝰ autē corruet in malū. de ꝙ
etiā ꝑ bellemere. in dicto. c. j. Poteſt etiā ſe/
des romana faciliꝰ in examine huiuſmodi
ꝑtranſire ⁊ merita beati huiꝰ ad canoniza/
tionē ſufficientia reputare ex ea noticia eti/
am aliquali quā ꝑ prius etiā dū in minori/
bus ageret ſꝑ habuit. vt ꝓbat in clemē. Ro
mani ꝓncipes. de iureiur. Hec noticia nā/
qꝫ etiaꝫ non plena excludit neceſſitatē tan/
ti examinis. vt nota. xxiiij. diſt. quādo ep̄us
⁊. xlvij. diſt. de petro. facit de appel. c. ꝯſtitu/
tus ⁊ qḋ nota. in dicta clemē. Romani. ſuꝑ
ꝟ. aliqualē. Nā qui notꝰ eſt non examinat.
xciiij. diſt. valde. xxxv. q. ix. veniam. Unde ⁊
notus ſine ꝓbatione recipit. c. ad ap̄lica. de
regula. ⁊. xxiij. diſt. qui ep̄s. Multū etiā fa
cit teſtimonium populi ⁊c̄. vt ptꝫ in dicto. c.
qn̄ ep̄us. ad fi. facit ad ꝓmiſſa qḋ notat Jo.
an. in. c. ſcriptū. de elec. ⁊ ꝓcipue qꝛ nunqꝫ le
gitur fuiſſe audituꝫ de hoc beato patre ali/
quod crimen aut criminis ſuſpicio aut cō/
tra eum vnqꝫ vlla etiā minima laborauerit
infamia ⁊c̄.

D decimū dico ꝯcludendum famā
a celebrē canonizādi multū ⁊ vehemē
tiſſime adminiculari. qꝛ ſm Hiero.
in. c. ſi ꝗs hoīem. xj. q. iij. Qui ſctūs eſt n̄ ſm
famā ⁊ oꝑa ꝗ oñdit ſi ꝗs eū ſctm̄ eſſe credi/
derit ⁊ eū dei iūxerit ſocietati chriſtuꝫ vio/
lat cuiꝰ mēbra ſumꝰ. Ualet nāqꝫ homi bo/
na fama quātuꝫ ad tria. Primo qꝛ ex bona
fama reddit ꝗs idoneꝰ ad exeq̄nda oꝑa vir
tuoſa. Hinc dr̄ Ecci. xli. c. Curā hēas ḋ bo/
na fama ⁊ bono noīe. H em̄ magꝭ ꝑmanebit
tibi qꝫ mille theſauri magni ⁊ ꝓcioſi. Jtē qꝛ
ꝓpter ꝯſuatiōem bone fame hō abſtinet a
pctis. cuiꝰ ſignū eſt. qꝛ qn̄ hō videt ſe famaꝫ
ꝑdidiſſe poſtmodū fac frontē meretricis ⁊
reputat peccare ꝓ nihilo. iuxta illud Hier.
iij. Frons mlierꝭ meretricꝭ facta ē tibi. no/
luiſti erubeſcere. Et ſuꝑ Mat. Corripiēdꝰ
ē fr̄ ſeorſū. eo ꝙ ſi ſel' pudorē l' ꝟecūdiā ami/
ſerit ſꝑ remāeat i pctō. Tercio ne ⁊ ipe ⁊ alij
ḋ ordie ſuo ꝯtēnerent ſꝫ venerarēt. ꝓpt ea ꝗ
dic aug. i ep̄la ad plebē iponēſeꝫ ſuꝑ illo pſ

Super me inſultant qui ſedebāt in porta. Et dicendū φ in fama alicuius nō ſolū eſt credendū ꝑplo vel turbe. verūetiā requirē/dum eſt teſtimoniū maiorū q̄ ſunt ſenioris cōſilij ⁊ verioris iudicij. qđ cōcurrit in caſu noſtro. put dicit glo. ſup Exodū. xxij. Itez ex bona fama nō acquirit̄ fauor vel amici/cia mundi in malū ꝓximi ſed in bonū et in deuotionē eoꝝ. q2 dilectus a deo. ab homi/nibꝫ etiā diligit̄. et ſi nō ꝑ operis imitatōnē ſaltē ꝓpter diuine grē manifeſtationē. Un/de dicit̄ in epl'a. ij. Petri. ij. ca. Qui aſpectu atqꝫ auditu ſanct9 erat. habitās tamē apud eos q̄ de die in diem aīam iuſtā iniq̄s ope/ribꝫ cruciabāt. Item ꝑ ſctōs bona extrinſe/ca ⁊ intrinſeca ꝓcreāda ſunt. Nā iuxta apo/ſtolū. Prouidenda ſunt bona. non ſolū co/rā deo ſed etiā corā omnibꝫ homībꝫ. Et ita ꝯcludit Aug9. de Ancona in li. de eccle. po/teſtate. q. xv. ar. iij. ⁊ in caſu noſtro magꝭ at/tendenda. q2 etiā poſt mortē ad hec vſqꝫ tē/pora ſemꝑ ꝑſeuerauit. vnde a ſpūſctō dici debet ꝓceſſiſſe. nā que nō ſunt ab eo nō du/rant. vt ꝓbatur Actuū. v. c. ad fi. ⁊ maxime q2 ſingularis fuit ⁊ eſt ī eo. et nō in alijs do/ctoribꝫ eiuſdē vel alteri9 ordinis. et ido nō poteſt dici vana ſed dei ꝓut. in. l. decurio/num. C. de penis. maxime quādo fundat̄ ī iuris p̄ſumptione et ꝓbatiſſimis argumē/tis. l. merito. ff. pro ſocio. et. c. dudū de pre/ſump. et. c. penulti. eo. ti. Et fama opinio et extimatio ꝓ eodē ſumunt̄. vt nota. in. l. j. C. de infamibꝫ. Et ē fama que dā clara cū lau/de noticia ſm̄ Egidiū de Roma de regimi/ne principum. c. ix. et ideo teſtes de bona fa/ma p̄ualent illis de infamia. vt nota. in c. li/cet in beato Petro. de accuſa. Cōcludo etiā nō ſolū celebrem famā vehemētiſſime adminiculari. ſed fore etiā neceſſariam in eo q̄ canonizādus eſt. quoniā oportet p̄ſen/ti teſtificatione p̄dicari et bone fame p̄co/nijs nō taceri. xij. q. ij. q̄ttuor. vt vidētes bo/na opa glorificēt patrem qui in celis eſt.

His ſubijcio ꝯueniens teſtimoniū glo/rioſe mortꝭ eius. Nā vt patet Ps. cxv. Pre/cioſa in ꝯſpectu dn̄i mors ſanctoꝝ. ⁊ Apo/cal'. xiiij. Beati mortui q̄ in dn̄o moriūtur. Impoſſibile nanqꝫ eſt bene viuere et male mori. ⁊ ſm̄ Aug9 li. j. de ciui. dei. Mors ma/la putāda nō eſt quā bona vita p̄ceſſit. Et i Proſpero. ⁊ in libro Sapie dicit̄. Iuſtus ſi morte p̄occupatus fuerit. in refrigerio e/rit. Ideo dicit̄ in. c. illa in fi. v. q. j. φ mors n̄ eſt mala nec in ſorte malorū. peccatoꝝ autē mors peſſima. Ps. xxxiij. Obijt autē iſte beat9 pater. anno etatis eius circiter. lij. vi/gente cōcilio ſcđo Lugduneñ. tpe Grego/rij. x. in Lugduñ. ibidemqꝫ ſepult9 eſt glori/oſe in eccl'ia fratrū minorū anno die ⁊ men/ſe de quibꝫ ſupra arti. quarto ⁊ locis. Qđ q̄/dem conciliū (vt referūt Franciſc9 vercel/leñ. et Jo. an. in. c. nemo deinceps. de elect. li. vi. in nouel. ſuper ſcđa gloſa) viguit āno domini. M. cclxxiiij. et durauit a p̄ncipio maij vſqꝫ ad auguſtū. Prius etiā ibidē tpe Inno. iiij. viguit conciliū anno dn̄i. M. cc xlv. vt patet in ſpeculo hyſtoriarū li. xxxi. in princi. Ratio vero quare cōmemoratio ſan/ctorū fit in die mortis poti9 q̄ꝫ in natiuita/te. eſt. quia cū morit̄ aſcendit ad gloriā. not. in. l. cum quidā. ff. de auctoritate tu. Et eſt mors p̄cioſa ſanctorū. iuxta Auguſti. in li. de ciuitate dei dicētē. Quid eſt p̄cioſius q̄ꝫ mors. ꝓpter quā debita dimittunt̄ ⁊ merita cumulant̄. Et ſuꝑ Johem. Precioſus ē ſan/guis chriſti ſine peccato. fecit tn̄ ip̄e etiā ſu/orū ſanguinē precioſum. ꝓ quibꝫ dedit ſan/guinem in preciū. Nā ſi ſuoꝝ ſanguinē nō facerꝫ p̄cioſum. nō diceret̄. precioſa in ꝯſpe/ctu domini ⁊c̄. Nā ſancti om̄es martyres dici poſſunt etiā ſine ſanguine. ꝓpter parci/tatem in vbertate. quā habuit dauid. ⁊ lar/gitatez in paupertate. quā exhibuit Tobias et vidua. ⁊ caſtitatē in iuuentute. q̄ vſus eſt Joſeph in egypto. ſm̄ Berñ. Sumit̄ nāqꝫ ſanguis large. ꝓ quacūqꝫ paſſione. Uñ di/cit Grego. Sine ferro martyres eſſe poſſu/mus ſi patientiā in aīo veraciter cuſtodi/mus. Item q̄ dolorē exhibet in aliena ne/ceſſitate crucē portat in mente. Item. ferre contumelias. odientē diligere. martyrium eſt in occulta cogitatione. Que om̄ia de be/ato noſtro Bonauētura cōſtanter affirmā/da ſunt. vt ex premiſſis ⁊ infra dicēdis patꝫ euidentiſſime. Ad ſimilitudinē eius quod canit eccleſia de ſancto Martino. quā et ſi gladius ꝑſecutoris nō abſtulit. martyrij ta/men palmā non amiſit ⁊c̄.

Secunda pars.

Quantū autem attinet ad queſitū ſecūde par/tis p̄ncipalis dico fore cōclu

dendum ꝙ licet largo modo miraculuȝ di
ci poſſit omne quid magnum ⁊ nouum qđ
raro fit. ſicut dicit in autẽtico. de ꝯſulib⁹. §.
⁊ poſt illud coll. iiij. ⁊ c. j. de ſacra vnctione.
§. ħ vnguẽto. Et alit ſumit in cle. j. §. j. ſup
ħ. de penis. ⁊ ff. de edilicio. l. antepenul. ⁊ đ
ſuis ⁊ legit. l. j. §. j. xij. q. vj. c. miror. de peni.
di. j. miror. ⁊ no. aut. vt oẽs obediãt iudi. p/
uincie. §. nec nos. ſup verbo pſtẽt ⁊ in. c. mi/
ramur de ſeruis nõ ordinãdis. Iteȝ ꝙ qñ/
ꝗ miraculũ ſumit eq̃uoce p q̃libet pdigio
⁊ portento ⁊ ſigno nouo aut monſtruoſo ⁊
inſolito ⁊c. Qñꝗ vo ſumit ꝓprie p eo ſigno
in quo ꝯcurrũt ea de quib⁹ infra dicã. Dici
tur nãꝗ ꝓprie pdigiũ quod celit⁹ contingit.
Portentũ qđ a terra. Monſtrũ vero pñs.
Oſtentũ futurũ. Et dicit portentũ a porro
⁊ tentũ. q̃ſi in futurũ tentũ. vñ portentꝫ. id ẽ
miraculis in terra factꝫ. alias etiã dicit di/
uinatio. vñ dant vſus. Prodigiũ celũ. por/
tentũ dat tibi terra. Eſt monſtrũ pñs. por/
tentũ ſepe futurũ. l. portentũ. ff. de verbo. ſi/
gni. l. nõ ſunt liberi. ff. de ſta. homi. Eſt etiã
aliq̃d ſignificare de futurꝫ. q̃ſi portendere.
Vñ portẽta dicunt que ſignificato ſuo di/
cunt aliq̃d futurũ. portentũ eſt etiaȝ quod
ex formis diuerſis ꝓponit ſm Papi. ⁊ Ar/
chi. in. c. nec mirũ. xxvj. q. v. ⁊ ſm ſan. Tho.
ij. ij. q. cxxvij. art. j. q̇ dicit ꝙ hec ſigna dicun
tur qñꝗ vtutes. attento ꝙ fiũt excedendo
facultatẽ nature. ⁊ inq̃ntũ manifeſtãt aliq̃d
ſupnaturale dicunt ſignũ. ⁊ ꝓpter excellen/
tiã dicunt portenta vel pdigia q̃ſi pcul ali/
ud oſtendentia ⁊c. ⁊ dicit Aug⁹. in ſermone
ãnũciatiõis Marie. vj. lec. ꝙ mirabilia ſũt
que oib⁹ hoib⁹ ſunt impoſſibilia. iõ mirabi
lis part⁹ eſt mulierꝫ poſt q̇nq̃geſimũ annũ.
l. ſi maior. C. de legit. here. ⁊ mirabilit loque
bant quidã linguis abſciſis radicib⁹. l. j. C.
de offi. pf. pret. africe. Licet ſctũs Tho. i li.
de fide. c. tot⁹ ordo. in fi. videat dicere ꝙ mi
racula nõ ſunt ꝯtra naturã. de q̇ p albe. in. l.
qđ certatũ. C. de poſthu. heredib⁹. inſtit. ⁊ p
Archi. j. q. j. teneam⁹. ⁊. xxvj. q. v. nec mirũ. ⁊
lxj. di. §. his autoritatib⁹. ⁊ p Gofre. et Ho/
ſtien. in ſum. de rel. ⁊ vene. ſan. Aliter tñ ſu/
mit in autẽtico de ꝯſulib⁹. §. ij. videlicet qđ
raro fit. ⁊ in. c. j. de ſacra vnc. §. ħ vnguẽto. ⁊
Cañ. v. c. ⁊. xij. q. vj. c. j. c. miror. de peni. di. j.
⁊ in cle. j. §. ſup ħ. de penis. Quãtũ vero ad
ꝓpoſitũ attinet illud dr̃ miraculũ ſiue ſignũ
⁊c. in q̇ ꝯcurrunt q̃ttuor. Primo ꝙ ex deo.

nõ ex arte ꝯtingat. nec ex diabolo. nã mira
cula fiũt qñꝗ p malos. j. q. j. teneam⁹. ⁊ c. p/
phetauit. ij. q. vij. §. Itẽ Balaã. Eſt nãꝗ ne
ceſſe martyres a deo impetraſſe q̃ mandãt.
l. di. ſiq̇s pꝑoſtera. Scđo ꝙ ſit ꝯtra naturã
ſic de virga moyſi mutata in colubrũ. et de
aſina loquẽte ad balaã. c. cũ ex iniũcto. đ he
reti. Tercio ꝙ nõ ex vi vboꝝ ſed hoĩs meri
to id ꝯtingat. Nã panis ⁊ vinũ ptãte et vtu
te vboꝝ trãſſubſtãtiat in corp⁹ ⁊ ſanguinẽ.
vt in. c. cũ marthe. §. q̃ſiuiſti. de cele. miſſ. et
de ꝯſe. di. ij. c. q̃ corp⁹. ⁊ c. q̃ in q̇buſdã. Di/
cit aũt Aug⁹. in ſer. de annũciatiõe ꝙ mira/
cula ſunt q̃ oib⁹ hoib⁹ ſunt impoſſibilia. Et
dicit Leo ꝙ mirabil eſt part⁹ mulierꝫ poſt
q̇nquageſimũ annũ. l. ſi maior. C. đ legit. he/
redib⁹. ⁊ ꝙ mirabilit loq̃bant nobis. eoruȝ
linguis abſciſis radicit⁹. C. de offi. pfe. pto.
africe. l. j. Quartũ ꝙ ſit ad corroborationeȝ
fidei. Verba eñ miniſterio hoĩs trãſit i vi/
trũ. qđ nil facit ad corroborationẽ fidei Et
iõ ad canonizationẽ niſi hec q̃ttuor ꝯcurre
rent nõ pdeſſent miracula ſm Hoſti. i ſum
ma de rel. ⁊ ve. ſan. circa fi. ⁊ Gof. in ſum. eo.
ti. ⁊ Lau. quẽ refert Arch. in d. c. teneam⁹. ⁊
notat in dicto. c. venerabili. de teſtib⁹. ⁊ glo.
⁊ alios in. c. j. de rel. ⁊ ve. ſan. li. vi. ⁊. xxvi. q.
v. nec mirũ. Intellige etiã dũmodo fiat cũ
charitate pfecta. cũ ſepe fieri poſſint ex arte
⁊ ſcientia ſingulari ⁊ fide nimia etiaȝ ex do/
no dei. vt in regibus Francie. ⁊ in Saul ⁊
Balaam ſine merito vite. ⁊ tales ſunt poti⁹
puniendi qñꝗ. quia ſanctꝫ vſi ſunt non ſan
cte. dicto. c. ꝓphetauit. ⁊. c. dictũ. j. q. ij. c. ſolet
de conſecra. diſt. iiij. vbi dicit Aug⁹. ꝙ tan/
ta poteſt eſſe miraculoſe fides ſine charita
te vt q̇s trãſferat montes. qđ dicit Abbas
notandũ in dicto. c. venerabili. cõtra quaſ
dam vetulas que ſine merito vite videntur
facere miracula ⁊ pdicere futura. Poſſunt
enim habere ſpiritum ꝓphetie ex dono dei
ſine merito vite. vt in dictis iurib⁹. Et nõ/
nulle faciunt ex deceptione diaboli. argu.
xxvi. q. v. epiſcopi. vij. q. iiij. c. ſciendum. Et
refert magiſter hiſtorie ſcholaſtice ſup euã
gel. in hiſtoria quadam. multos facere ea q̃
videntur miracula cum fictiõe quadã dia/
bolica. et cum quibuſdam incantationib⁹
et characteribus poſitis in ſubaſcellis fin/
gunt ſe infirmos curare. ⁊ ſuſcitare mortu
os. ⁊ eos facere comedere. Et legit de q̃dã
phitoniſſa que ſuſcitauit Samuelẽ ad pre

ces Saulis regis.ficte tñ vt refert Bal.in dicto.c.venerabili.de teſt.pbauit Act.xvi Nec obſtat illō Joh.ix.ꝙ pctōres deꝰ ñ ex audit.q2 ſz Aug.ꝗ.exaudiuit.l'ex ſua mia vel.ꝑpter ſalutez eiꝰ qui orat.vt patet Luce xviij.vel.ꝑpter ſalutē alioꝝ ⁊ gloriaz dei ſm Tho.ij.ij.q.clxxviij.ar.ij.⁊c̃. Verū qm̄ fundamentalis rō.ꝑpter quaz doctores voluerant eſſe neceſſaria miracula in canonizatione ſancti eſt.q2 ignoramꝰ ſine miracul'.an ficte vitā duxerit.⁊ in ſecreto laxiorez.et an ſic fuerit dignꝰ ex quo hec rō etiā cū miraculis pōt militare ſi fiāt ex ſcientia ſingulari etiā dono dei ⁊ fide pl'ima ſine pfecta charitate vt eſt p̄dictū.⁊ pbat apl's.j.Coꝛ.xiij et pbat̃ etiā Matth.xiij.⁊.xvi. Et ex vehementi imaginatiōe ꝗ faciat caſum. vt pz p Augꝰ.in lib.de trini.referentē.ꝙ quidaz in tantū recogitabat alicuiꝰ mulieris imaginem.ꝙ ei carnaliter cōmiſceri videbat̃. Aut ex ꝟtute vehemētis oꝛōnis ſm Jo.an.i cle men.ſi dn̄m.de rel'.et vene.ſancto. in fi.glo. magne.⁊ Actu.ix.c. Videt̃ nō male dici poſſe ꝙ vbi vita canonizandi fuit adeo excellens rōne altiſſime religiōis ⁊ doctrīe etiā.ꝑut in caſu nr̄o ꝙ tollat̃ contraria ſuſpicio etiā ſine miracul'.⁊ pmarie in tpe ꝗ plantula eccl'ie erat iā firmata ⁊ nō indigebat ſuffragio aque aut miraculoꝝ.de ꝗb̄ Marci vlti.⁊ ad Heb.ij.teſte Hierony.ſup Iſa.li. xviij. Nō em̄ potuiſſēt om̄s gētes in tā breui tpe credere niſi ſignoꝛū miraculis fides eoꝝ quodā modo fuiſſet extoꝛta. Clamātibus em̄ aplis ⁊ apl'icis viris dn̄s ſignoꝛuz magnitudine reſpōdebat. vt refert Jo.an. in.c.cū ex iniuncto.de hereti. Et p̄ſertim cū tpe eius nō vigerent hereſes graues extinguende etiā p miracula.ꝑut vigebāt tempe ſanctoꝝ Dn̄ici ⁊ Franciſci ⁊c̃. Et q2 nō eſt gaudēdū ꝙ ſpūs nobis ſubijciunt̃.ſed potius ꝙ nōia nr̄a ſcripta ſunt in celis Lu.x. ⁊ ne nobis dicat̃. Generatio praua ſignū ꝗrit ⁊ nō dabit̃ ei niſi ſignuz Jone ꝑphete.vt dicit̃ Luce.xi.ſm Augꝰ.xx.de ciui. Jtez q2 in ipis deus tentari videt̃.c.fi.de purg.vul. Hinc eſt ꝙ cū diceret̃ Achaz. Pete tibi ſignū ⁊c̃. Rn̄dit. Nō petam.⁊ nō tentabo dominū. Et dicit ſctūs Tho.in.iij. ptc.q.xliij. ꝙ miracula minuūt meritū fidei nolentiuz credere niſi p ea. Jtē Augꝰ.in ſmōe d̄ martyrib̄.q2 virtutes ⁊ mirabilia nō om̄ib̄ datū eſt facere ⁊c̃. vident̃ nanq̧ ſufficere debere miracula myſtica. Satis em̄ linguis loquunt̃ nouis. ꝗ vite veteris ſecularia ꝟba derelinquētes.ſacra myſteria inſonāt.⁊ cōditoꝛis ſui laudē ⁊ potentiā quātuz p̄ualēt narrant. Et ſerpētes tollere. ꝗ bonis ſuis exhoꝛtationib̄ maliciaz de alienis coꝛdib̄ auferūt. Et dū peſtiferas ſuaſiōes audiūt. ſed tñ ad opationē prauā mime ptrahūtur. Moꝛtiferū quidez eſt qđ bibūt ſed nō eos nocebit. Jtē ꝙ quotiēs ꝑximos ſuos in bono ope infirmari ꝯſpiciūt.dū eis tota virtute occurrūt.⁊ exemplo ſue opationis illoꝝ vitā roboꝛāt ꝗ in ꝑpꝛia actione titubabant. ꝗd aliud faciūt niſi q2 ſup egros manꝰ imponūt vt bene habeāt. Scđm Greg'.i Omelia aſcenſ.qui ſubdit. Hec miracula nimirū tantope maioꝛa ſunt q̄nto et ſpūalia. tanto maioꝛa ſunt q̄nto p hec nō coꝛpa ſed anime curant̃ ⁊ ſanctificant̃. Facit qđ dicit apl'us.ij.ad Theſſa.ij.c.de tpe antichꝛiſti. ⁊ alibi. Lingue in ſignū ſunt nō fidelib̄.ſz infidelib̄ ⁊c̃. Nā coꝛpalia illa miracula oſtēdunt aliqñ ſanctitatē.nō autez faciūt. Hec autē ſpūalia nō tm̄ oſtendūt ſed etiā faciūt ⁊c̃.vt pz p Grego.vbi ſupꝛa. Jtem Grego. Miracula hoiem ſctm̄ nō faciūt ſed oſtendunt. Deꝰ em̄ facit miracula p auctoꝛitatē. angeli p materie habilitationez.demones p virtutes naturales inſitas.magi p occultos ꝯtractus cū demonib̄.boni chꝛiſtiani per publicā iuſticiam. mali vero chꝛiſtiani p ſigna publice iuſticie. Et ſciēdū eſt ꝙ Auguſti.de Ancona in li.de eccl'.ptāte.q.xv.arti.xvi.diſputat hanc queſtionē.⁊ dicit eā eſſe dubiam.cōcludit tñ ꝙꝑpter euidentiam miraculoꝝ aliquoꝛū cū ſint ſigna teſtificationis ſanctitat̃ ⁊ doctrine veritatis ſanctorū debet papa aliq̄s canonizare.auctoꝛitate Augꝰ.xxij.de ciui.dei.⁊ in lib.lxxxiij.que. Dicit tñ ſanctꝰ Tho.in quodaz ſuo libello ꝗ incipit. Actus litter'.ꝙ poteſt fieri non ſolum ꝟtute angeli ſed etiā virtute homis ꝙ aliqua pars terre p violentiā ſurſum ferat̃. Deinde ſubdit. Sunt tñ aliq̄ miracula nō ſimpliciter.ſed quo ad aliq̄s qui coꝛuz cauſas ignoꝛant.ſicut quedaz in arte humana facta.mira ignoꝛātib̄ artem vident̃.et multo magis arte angelica.⁊ talia fieri poſſunt virtute alicuiꝰ creature.ſed nō excluſa ꝟtute diuina ⁊c̃.vel etiam virtute demonū.ſm ꝙ plene declarat idē.b.Bonauentura in.ij. ſnīaꝝ.diſt.viij.ibi. Tercio loco queritur vtrū

demones poſſint ſenſus illudere. allegãs
glo. Rabani ſup Exod. vij. c. Adde qd dicit
Ambro. in omel. ſup Lucã. Liberare a de
mone homies ſed in ẜbo dei. poſt ſcz reſur
rectionẽ mortuis imperare diuie ſolius ẽ
poteſtatis. et Chryſo. ſup Math. Signã/
ter dixit. in noie tuo demõia ꝛc. ⁊ uõ in ſpiri
tu tuo ꝛc.

D ſecundũ dico etiaz p̃ſuppoſito ꝙ
a omino de neceſſitate reqͥrant in ca/
nonizatiõe alicuꝰ miracula. ꝙ tñ in
caſu noſtris ſufficiũt aliqua ⁊ non requirat
frequẽtia miraculoꝝ. ſicut nec in martyre ĩ
quo ſufficit ꝯſtare de martyrio. ⁊ cauſa pro
pter quã paſſus eſt. ſcz ꝓpter fidẽ chriſti. aut
libertatẽ eccl'ie ꝯſeruandaz. vt in ſctõ Tho
ma Cantuarieñ. et ſctõ Bellino qͩdã epõ
Paduano. et ſctõ petro martyre ordinis p̃
dicatoꝝ. abſq̃ eo ꝙ fiat multa alia examina
tio de vita et miracul'. vbi tñ aliq̃ licet pau/
ca miracula ſufficerẽt ſm Hoſti. in ſũma ꝺ
rel'. ⁊ vene. ſan. in. §. et hec intelligas. ar. de
ꝯſecra. di. iiij. c. cathecuminũ. et. c. baptiſmi
vicem. quẽ ſequit Jo. in directorio iurꝭ Ru
bri. xiij. in. §. ad canonizãdos. ẜ. et h̃ eſt verꝫ.
De cuius ſcti Tho. martyrio ptꝫ in. c. ſic̃ di
gnũ de homi. Pro qua ſnia facit qd ſcri/
bit apl's p̃ma ad Coꝝ. xij. ibi. Alij gr̃a ſani/
tatũ in vno ſpũ ꝛc. et ſubdit. Hec aũt omĩa
opatur vnꝰ atq̃ idem ſpũs. diuidẽs ſingu
lis ꝓut vult. Et ꝓbat in. c. multe. j. q. j. Nam
etiã equiparat teſtimoniũ ſcripture mira/
culis. vt not. in. c. cũ ex iniuncto. de here. et
l. di. ſi q̇s p̃poſtera. et qd legit Luce. xvi. ca.
Et qꝛ nimia curioſitas in h̃ etiã eſt damnã
da. et rõne dubitatiõis meliꝰ eſt ex abũdan
ti aliq̇d facere q̃ȝ omittere. ar. xi. q. ij. nolite.
xiij. q. ij. nõ extimemꝰ. xxiij. q. iij. corripiant.
cũ ſimi. Pro hac etiã ſnia facit qꝛ eccl'ia ĩ of
ficijs martyrũ nullibi facit mentionem de
miraculis. ſicut in officijs ꝯfeſſoꝝ. ⁊ ꝺ mul
tis martyribꝫ non legit ipos aliq̃ miracula
feciſſe. licet ſint canonizati ab eccl'ia. vt patꝫ
de Johe baptiſta. et alijs pluribꝫ. Sentit
tñ Jo. an. in di. c. j. de rel'. et vene. ſan. ꝙ fre/
quẽtia mirrculoꝝ requirat in canonizãdo.
ꝙ Romanꝰ pontifex debet attẽdere vtruz
miracula crebreſcunt et continuent anteq̃ȝ
inquiſitionẽ cõmittat. Dicit tñ Augꝰ. in li.
lxxxiij. q̃ſti. ꝙ boni chriſtiani ꝑ publicã iuſti
ciã faciũt miracula. et admonet dñs vt itel/
ligamus quedã miracula etiam ſceleratos

homies facere q̃lia ſcti facere nõ pñt. et idõ
nõ omibꝫ ſanctꝭ iſta attribuunt. ne ꝑnicio/
ſiſſimo errore decipiant infirmi. extimãtes
in talibꝫ factis eſſe maiora dona q̃ȝ in factꝭ
iuſticie quibꝫ eterna vita cõparat. vt ꝓbat
Math. vij. c. ⁊. xxiiij. Vñ Hiero. Prophe/
tare et ẜtutes facere ⁊ demonia eijcere. non
eſt eiꝰ meriti qui operat. ſed ĩnouatio nois
chriſti hoc agit vt homies deũ honorẽt ad
cuiꝰ inuocationẽ fiunt. Et ab his qui verã
doctrinã enunciãt fiunt qñq̃ vera miracu/
la ad confirmationẽ doctrine. nõ autez ad
teſtificationẽ ſanctitatꝭ. ſm Tho. ij. ij. q. cxx
viij. arti. j. ergo nec de frequẽtia videt faciẽ/
da vis magna. Concludit etiã Augꝰ. de an
cona in lib. de eccleſi. ptãte. q. xvi. art. ij. et in
q. an papa debeat ſeruare eundẽ moduz in
canonzatione martyrũ ⁊ ꝯfeſſorũ. Firmat
ꝙ in canonzatiõe martyrũ nõ ſunt neceſſa/
ria miracula ſed tm̃ ſufficiat veritas cauſe
et martyrij. Pro quo facit qd ĩ officio mar/
tyrũ nullibi eccl'ia mentionẽ facit de mira/
culis. ſicut ĩ officijs ꝯfeſſoꝝ. Itẽ ꝙ martyr
etiã ſine baptiſmo põt ꝓpterea canonizari.
allegat Augꝰ. in epl'a ad ſeleucianã dicẽtẽ.
Quoſcũq̃ legimꝰ in corꝑe chriſti (qd eſt ec
cleſia) ꝑtinere ad regnũ celoruz nõ niſi ba/
ptizatos intelligere debemuſ. niſi forte q̇s
anguſtia paſſionis et nolẽtes chriſtũ nega/
re. anteq̃ȝ baptizarent occiſi ſũt. quibꝫ iam
paſſio ꝓ baptiſmo deputata eſt ꝛc.

D tercium dico ꝙ licet oms docto
a res videant miracula requirere tã
in vita q̃ȝ in morte. vt patet in glo. ĩ
c. vnico. de reliquijs ⁊ vene. ſanctoꝝ. lib. vi.
⁊ ꝑ bellemere in. c. venerabili de teſti. ⁊ Ho
ſtien. in ſumma de reli. et venera. ſanctorũ.
tamẽ etiã ſufficerent ſola miracula pꝰ mor/
tem. vt ꝓbat hymnus confeſſorũ. ibi. Ad ſa
crum cuiꝰ tumulũ ꝛc. ibi nihil dicit de mi/
raculis factis in vita. Non obſtat illud qd
dicitur in. vij. ẜ. et reſponſorio. ibi. Iſte ho/
mo ab adoleſcentia ſua partim meruit in/
firmos curare. dedit illi dominꝰ cecos illu
minare et demones effugare. tum quia nõ
dicitur in officio confeſſorum maioruz. de
quibus futurus eſſe beatus Bonauentu/
ra videtur. tum quia non dicit in nõ facien
tibus miracula vel ſaltem talia. qꝛ nõ om/
nes canonizati cecos illuminauerunt. idõ
omittitur illud reſponſorium. et loco eius
ponit nonũ reſponſoriuz qd alias videret

ſupfluere ꝓpter Te deū lau. ⁊c̄. qđ ĩmediate
cantaᷓ. ⁊ incipit rñſoriū. dñs q̄ elegit te ⁊c̄.
Itē reſpicit ſctõs vt vniuerſos nõ vt ſingu
los. ⁊ ſic vt genera ſingloꝝ. ⁊ nõ ſingla gene
rū. qꝛ etiã ſinguli nõ ſꝑ ꝑmãſerũt in adole/
ſcentia in innocētia ſua ⁊c̄. vt ſubijciᷓ in. ℣.
ſequēti illud Rñſoriū ibi. Ecce hõ ſine q̄re/
la ⁊c̄. Satis nãqȝ dicendū eſt feciſſe mirabi
lia in vita ſua q̄ inuē. eſt ſine macula. ⁊ qui
poſt aurū nõ abijt nec ſperauit ĩ pecūie the
ſauris ⁊c̄. Et h̄ ſentit ſan. Tho. in. ij. ij. q. cl/
xxviij. ar. ij. inquãtū dicit. Ad demõſtratio/
nē autē ſanctitatꝭ alicuiꝰ in exemplū ꝟtutis
nõ fiunt miracula niſi ꝑ ſctõs in vita vl' pꝰ
mortem ſiue ꝑ eos ſiue ꝑ alios. iuxta illud
Actuū. v. ⁊. ix. Et nihil ꝓhibet ꝑ aliquē ma/
lū fieri miracula ad inuocatõnē alicuiꝰ ſcti.
q̄ tñ miracula non dꝛ ille facere. ſȝ is ad cu
ius ſctitatē demonſtrãdã hec fierēt. deꝰ tñ
ꝑncipaliter oꝑaᷓ. ſm Greg. in. ij. dialogoꝝ.
qꝛ vtitur inſtrumētaliter vl' interiori motu
hoīs vl' eiꝰ locutiõe. vl' etiã aliq̄ ꝯtactu cor/
poris mortui. ⁊ ita intelligiᷓ Joſue. x. ⁊. iiij.
Reg. xiij. Põt etiã deꝰ oꝑari ꝑ fidē hoīs ma
li inſtrumētaliᷓ. ſic hõ oꝑaᷓ ꝑ baculū. Im/
petrãt etiã mali interdū ex miſcdia dei vl' ꝑ
pter ſalutē ſuam ſicut publicanꝰ Lu. xviij.
vel etiã ꝓpter ſalutē alioꝝ ⁊ glãm dei. qđ eſ
ſe nõ poſſet poſt mortē eoꝝ ⁊ dãnationē. ⁊
ideo magis reqriᷓ poſt mortē q̄ȝ in vita.

Sufficiēs aūt in vita videᷓ ⁊ ſtupendū
miraculū in h̄ p̄re nr̄o Bonauētura qđ le/
giᷓ in chroni. eo ꝙ cū ex nimia ꝯſcia ĩdignū
ſe exiſtimaret cõione euchariſtie. ⁊ iõ a cele/
brando abſtineret. die quadã miraculoſe ⁊
nemine miniſtrãte niſi angelo. vna ex ꝑtibꝰ
hoſtie ꝯſecrate in os eiꝰ intrauit. eūqȝ cibo
celeſti repleuit. Circa qđ notãdum dico ꝙ
corꝑa glorificata videri actualiᷓ nõ pñt ni/
ſi ꝑ miraculū ſm Archi. in. c. ſacrificiū. đ cõ
ſe. di. ij. et iõ merito de ipõ cantabit eccl'ia.
Iſte cognouit iuſticiã ⁊ vidit mirabilia ma
gna ⁊c̄. ⁊ inuētꝰ eſt in nūero ſctõꝝ. Ad ve
ritatē aūt ꝯcluſionis p̄miſſe multū faciunt
lr̄e Inno. iij. ſuꝑ canonizatõne ſctõꝝ Ho/
moboni cremonenᷓ ⁊ vulſtani q̄ndam epi
vigornieñ. in q̄b; nõ referunᷓ niſi miracula
facta poſt mortē. vt ex tenore ipaꝝ litteraꝝ
ꝯſtat euidenᷓ. Adde q̄ habenᷓ in legēda na
tiuitatis. ſ. Johis bap. ⁊ lr̄e caliſti. iij. ſuper
canonizatiõe ſcti Oſmundi de anglia. qui
etiã nulla refert miracula facta in vita.

Ad quartū dico primo ꝯcludendū
a ꝙ teſtes examiandi ſuꝑ miracul' ex
aminenᷓ ꝑ cõmiſſarios deputatos
ꝑ hoc a ſede apl'ica ⁊ nõ ꝑ alios. Vñ nõ pu/
tat Boaciꝰ vt refert Jo. an. in. c. venerabili
de teſti. ꝙ tales deputati cõmiſſarij poſſūt
alijs cõmittere h̄ examen ꝓpter arduitatem
negocij ⁊ ꝓpᷓ induſtriã electa; ꝑ. c. fi. de offi.
del'. de quo ꝑ docto. in cle. j. e. ti. Itē ꝙ exa/
minenᷓ ſigillatim. i. q̄libet ꝑ ſe. nõ plures ſi/
mul. aliter nõ valeret teſtimoniū ſm Jo.
an. ⁊ alios in. c. venerabili de teſti. ꝑ not. ĩ. c.
cū cauſam. eo. ti. ꝓbat. l. ſi quis inter. C. de
bo. p̄ſcrip. Item examinenᷓ ſuꝑ oĩb; cir/
cūſtantijs de quib; ĩ dicto. c. cū cauſa;. Itē
ſecreto ar. C. de teſti. nulli. ⁊ in. c. inquiſitõis
de accuſ. ſicut. ⁊ vota eligentiū ſcrutanᷓ. c.
qꝛ ꝓpter. de elec. ⁊ ad ſil'itudinē daniel'. vt hr̄
Daniel'. xiij. c. ne vnus habeat aliū ĩſtruere
aut vnꝰ ſequaᷓ dictū alteriꝰ. et ita nõ poſſet
falſitas illoꝝ facile deꝑhendi. facit. c. omis
de peni. ⁊ re. ⁊ ne forte ipiſ ꝯtradicētib; vox
ꝯtradictoria de foꝛꝭ audiaᷓ. ⁊ ſic ꝑtes addi/
ſcãt teſtificata. ar. in. c. ĩ cauſis de elec. Ite;
examinenᷓ cū ea diligētia q̄ ſolet ⁊ dȝ in re/
ceptiõe teſtiū adhiberi. vt. ð. c. venerabili in
fi. ĩmo etiã cū maiori. vt ibi no. qꝛ circa ma/
iora maiꝰ ꝑiculū ꝟtiᷓ. ⁊ iõ cautiꝰ ē agendū.
xlij. di. c. q̄eſcamꝰ. c. vbi ꝑiculū. de ele. li. vj. l.
j. §. ij. ff. ad carbañ. Itē qꝛ deponētes potu
iſſent facil'r decipi. vt in. c. ij. de rel'. ⁊ ve. ſan.
etiã ſi forēt obſtetrices. qꝛ ſepe manꝰ falliᷓ ⁊
oculus obſtetricū. vt dicit canon. xxvij. q. j.
nec aliqua. ⁊ in. c. cãm mr̄imonij. de ꝓbatio.
⁊ in. c. fraternitatꝭ de frigi. ⁊. c. ſi ꝑ ſortiarias
xxxiij. q. j. ⁊ ꝯſeq̄nter etiã iudiciū indicū. vt
ibi ꝑtȝ. Et de h̄ ordine iudiciario dȝ intelli
gi illud qđ dicit Aug. de anco. in li. de eccle
ſiaſtica ꝑtãte. q. xvj. ar. j. Intelligo etiã ſigil
latim fieri debere examē tã ſuꝑ ſpecificatis
in articul' q̄ȝ ſuꝑ oīb; circūſtãtijs. iuxta ea q̄
habenᷓ in. c. cū cãm. de teſtib;. vbi dic̄ Bal.
ꝙ miracula nõ p̄ſumunᷓ. qꝛ ſūt de ĩpoſſibi/
lib; nature. ⁊ ĩ ea forma de q̄ ꝑ ange. ĩ. l. ſi qñ
l. ij. C. de bonis vac̄. li. x. ⁊ bal. in. l. non pñt.
ff. de legib;. ⁊ no. in. c. exhibita de iudicijs. ⁊
in. c. pñtiū. de teſti. li. vj. ⁊ in. c. penulᷓ. §. por/
ro. de elec. ⁊ in. c. dãnamꝰ. §. nos aūt. de ſum
ma tri. licet aliᷓ exponaᷓ ꝟbū ſigillatim per
Archi. in. c. ſi cui. de ele. li. vj. de q̄ habeᷓ ĩ. l.
ſed et ſi per pretorē in fi. ff. ex quib; cau. ma/
ior ⁊ in. l. cū quidam. C. de verbo. ſigni.

Concludendũ eſt etiã ꝙ miraculũ ẽ q̃d ẽ
mirũ factũ. Et vere ẽ miraculũ mirũ.qꝛ ſu/
pra facultates ſiue vires nature.vel q̃ ad fa
ctum.vł quo ad modũ. Quo ad factuꝫ.ſ.vt
ꝙ ad p̃ces Grego.neoceſarieñ.legiť quidã
mons retractus ⁊ dediſſe locum baſilice fa
bricande.⁊ ad p̃ces beati Benedicti quidã
lapis trãſlatus ẽ ď horto.vt habeť in hiſto/
ria ſcholaſtica ſup euangelia.c.in ſeq̃nti q̃ꝫ
die ⁊c̃.⁊ ꝙ cecus factꝰ eſt videns.⁊ mortuuſ
reſuſcitatꝰ.vt legiť petrũ reſuſcitaſſe Actu.
ix.in fi.⁊.j.q.j.teneamꝰ.iiij.q.viij.Petrꝰ.Et
chriſtꝰ Luce.viij.in fi.de peni.di.j.§.ex his
itaq̃ꝫ.alias eſt.§.deniq̃ꝫ.ꝟ. In euãgelio.cũ
ſimił. Hoc em̃ eſt ſup̃ facultates ſeu vires
nature.qꝛ via nature nõ eſt regreſſus de p̃/
uatione in habitũ. Quo aũt ad modũ facti
vt puta ſi aliq̃s eſt febricitans via nature.ꝑ
certas alteratĩoes poteſt fieri ſanꝰ.de peni.
diſt.vij.c.vlti.in fi.xxiij.q.iiij.c.ip̃a pietas in
p̃ncipio.⁊.c.q̃d faciet.⁊.c.nimiũ in p̃n. Sed
ſi fiat in inſtãti ad inuocatõem dei ſeu ꝑ de
um meritis alicuiꝰ ſcti inuocati.⁊ h̃ ſup̃ vi/
res nature.quo ad modũ nature q̃ operať
ſucceſſiue ꝑ alteratĩoes diuerſas.nõ põt ꝓ/
bari directa ꝓbatiõe.qꝛ directa ꝓbatio eſt
ꝑ rerũ p̃ncipia. Et ſic etiã intelligi debet il/
lud.ꝙ negantꝫ factũ ꝑ reꝝ naturã (hoc eſt.
ꝑ rerũ p̃ncipia) nulla eſt ꝓbatio.l.actor.c.ď
ꝓba.vj.q.v.actor.⁊ ď elec.bone me.magnĩť.
ꝟ.q̃uis.c.j.de clandeſtina.deſpon.qꝛ quod
nõ ẽ nõ habet p̃ncipia.qꝛ ſm phm. Nõ entꝫ
nõ ſunt ſpecies neq̃ꝫ differẽtie.ḡ neq̃ꝫ p̃nci/
pia.qꝛ ſupiora ad ſpecies ⁊ ad differentias
eſſent actualiť in ip̃is ſm porphyriũ. Cũ ḡ
miraculũ ex ſubiecto in q̃ fit non habeat ꝙ
directe miraculũ ꝓbari poteſt. ideo ſequiť
ſm ꝙ dic̃ Arch.in.c.nec mirũ.xxvj.q.v.ꝙ in
directe ꝓbari põt. Nã cũ reperiať miracu/
lum qď vires nature excedat vł quo ad fa/
ctum vł quo ad modũ facti vt p̃miſſum eſt.
⁊ hoc ꝯſtat eſſe factũ ſed nõ ex cauſa natu/
rali.habeť ꝯſecutiue ⁊ indirecte illud mira
culũ tm̃ ex cauſa ſupnaturali.qꝛ qď meũ nõ
eſt.ſcire debeo ad aliũ ꝑtinere.l.cũ q̃rebať.
c.vnde vi. Vñ natura videns h̃ mirũ factũ
nõ eſſe ſuũ nec ex ſuis p̃ncipijs deriuatũ li
cet ſit in ſe factũ.habet aſſcribere cauſe ma
iori.⁊ ſic ꝓbať indirecte.put etiã firmauerĩt
Jo.mona.⁊ Jo.an.in nouella i.c.j.de ꝯfeſ/
ſis li.vj.in.ꝟ.nõ poſſunt. Bar.aũt in tracta
tu de teſt.in.c.q̃litas ſine ſubſtãtia. dicit cir
ca hoc magiſtraliť.ꝙ cũ agiť de aliq̃ cõpro/
bando in ſctm̃.cuiꝰ vita ⁊ miracula ſunt ꝓ/
banda.vt eſt ſacris canonibꝫ ꝯſtitutũ.vitã
ꝓbare facile eſt.miraculũ autẽ qď diciť q̃ſi
admiratione plenũ.⁊ qď eſt id cuiꝰ effectus
eſt manifeſtꝰ.cauſa aũt eiꝰ omĩbꝫ eſt occul/
ta.quoniã ſolus deꝰ.vñ que a deo fiũt pro/
pter cauſas nob̃ ignotas q̃ vires nr̃as exce
dunt.ideo miracula nuncupanť. Et ſancti
docto.tradũt h̃ tribꝫ modis ꝯtingere. Pri
mo circa ſubam facti vt dũ deꝰ facit aliqua
q̃ natura nullo mõ facere põt.vt ꝙ ſol ſtet.
vt fuit tp̃e Joſue.de q̃ habeť Joſue.x.c.et
Ezechie.iiij.Reg.xx.c.vł ꝙ hõ habeat cor/
pus glorificatũ vt chriſtꝰ pꝰ reſurrectõeꝫ.⁊
id quod in ſacr̃o altaris fide cernimus. Et
iſta in miracuł ſummũ gradũ obtinẽt. Se
cundo q̃n illud fit qď natura facere põt.nõ
in illo in quo fit.ſicut reſurrectio mortuoꝝ
illuminatio cecoꝝ ⁊ ſilia. Poteſt em̃ natu/
ra dare vitã ł ſecare vitã.ſed ñ in mortuo.⁊
põt p̃ſtare viſum.ſed nõ tñ in vera cecitate.
Et h̃ tenet ſcdm locuꝫ in miracuł. Tercio
q̃n quod fit natura põt facere.ſed nõ in illo
ordine.vt q̃n aliq̃s ꝟtute diuina a febre ſu/
bito liberať nullis adhibitis remedijs.vel
nõ cũ ꝯſueto ꝓceſſu nature panis multipli
catur. Põt em̃ hõ naturaliť facere paneꝫ ſꝫ
nõ illo ordine. Liquet ḡ ꝙ miraculũ ꝓbari
oportet ꝓbando aliq̃d nature.ita ꝙ vires
noſtre nature excedunť vel in ſubſtãtia eiꝰ
qď fit vł in ſubiecto eiꝰ quod fit vł in ſubie
cto eiꝰ in q̃ fit vł in ordine faciendi.ſed ſi il/
lud potuiſſet ꝑ cauſas naturales reduci.ñ
eſſe miraculũ clare ꝓbať.ꝙ autẽ deꝰ fecerit
ꝑ inuocationẽ illius ſancti ꝓbata inuocatio
ne vł voto ad illũ ſanctũ emiſſis.quibꝫ pro
batis recte ꝯcludiť illã aĩam eſſe beataꝫ.q̃a
tñ in iſtis põt faciliter eſſe deceptio.iſtud ẽ
determinationi eccłie Ro.reſeruatum.cui
ſtandũ eſt. Et hinc eſt ꝙ Inno.iij.in ꝓceſſu
canonizatĩois ſcti Homoboni cremoneñ.
magnã fidem adhibuit teſtimonio. Oſber
ti p̃ſbyteri ſcti Egidij cremoneñ.q̃ patrinꝰ.
fuerat ip̃ius ſci homoboni.⁊ ꝑ.xx.annos ⁊
ampliꝰ ꝯfeſſionẽ eiꝰ ſp recepat.ſup obediẽ/
tia quã in orõnibꝫ ⁊ vigilijs ⁊ alijs peniten
tie fructibꝫ q̃ ſibi ab eo impoſita erat plꝰ in/
iuncto ſatiſſactionẽ exhibebat.licet videreť
in ſuo dicto ſingularꝫ.vt pꝫ in lr̃is canoni
zationis ip̃iꝰ. Nõ videť tñ hoc caſu nimiuꝫ
laxanda facultas.ar.in.c.tua nos.de ꝯſãg.

⁊ affi. Itē bonifaciꝰ nonꝰ admiſit teſtimo/
niū filie ſctē Brigide ad ꝓbanda miracula
mr̄is eiꝰ. qꝛ etiā ab his q̄ foris ſunt opoꝛtet
ſctōs hr̄e teſtimoniū. ſm̄ Amb. in omel. la/
tent ⁊c̄. Itē Inno. vi. in bulla directa ꝑ euꝫ
ex Auinioñ. pontificatꝰ ſui anno vi. archi/
epō Pragenſi. ⁊ epō Olomuceñ. ⁊ cuidam
abbati. ſuꝑ inq̄ſitiōe fienda ꝑ canonizatio/
ne Lupulli. introcluſit ſpecificā foꝛmā cir/
ca examen teſtiū ꝑ eos ſeruandaꝫ. q̄ nō diſ/
crepat ab alijs cōib9 foꝛmis examinū aliaꝝ
cāꝝ ciuiliū vel criminaliū. Ex q̄ infero. ſuf/
ficere diligentiā adhibere in hmōi q̄ eſt ad
hibenda in alijs cauſis grauioꝛib9. Dico
⁊ ꝯcludendū ꝙ licet Vincētiꝰ antiquꝰ do/
ctoꝛ in. c. venerabili. de teſti. dixerit. ꝙ ad h
ꝙ quis tanq̄ ſctūs canonizeť. ꝙ ꝓbāda eſt
frequētia miraculoꝝ ⁊ ꝑ eoſdē teſtes. ⁊ non
ſufficit ꝑ duos teſtes foꝛe vnū miraculū ad
inuocatiōem ipiꝰ ſcti factū tali die. et aliud
factū eadē die vel ſequenti ꝑ alios teſtes ꝑ
inuocatiōem eiuſdeꝫ ſcti. qꝛ diuerſa ꝓbant
nec ꝯcoꝛdāt in idem nec ī eundeꝫ. Inſtitu.
de duob9 reis. §. j. ⁊ c. licet ex q̄daꝫ. de teſti.
vt refert Archi. xxvi. q. v. c. nec mirū. Veriꝰ
tñ eſſe credo de iure. qđ firmat Collec. in. c.
j. de rel. ⁊ vene. ſanc. dicēs ſniam Vincen.
eſſe mirabilē ⁊ ꝯtra iura q̄ dicūt ꝙ ī oꝛe du
oꝝ vel triū ſtat om̄e ꝟbū. c. in om̄es. ⁊ c. li/
cet de teſti. ⁊ qꝛ ſatꝫ eſt ꝙ ꝯueniāt oēs in fa/
cto miraculo ⁊ in ſctitate eiꝰ de q̄ agiť. ⁊ ſa/
tis eſt ꝙ ex diuerſis actib9 reſultat frequē/
tia miraculoꝝ neceſſaria. ſic̄ ex diuerſis iu/
rib9 vna regula. vt not. de reg. iu. c. j. ⁊ ex di/
uerſis actib9 ꝯſuetudo. vt not. de ꝯſti. c. j. et
ex diuerſis gradib9 cognatio vt in. c. nō de/
bet. de ꝯſang. ⁊ affini. ⁊ ex diuerſis actib9 iu
riſdictōnalib9 iuriſdictio. ⁊ tñ ad ꝓbandos
ſingulos actꝰ ex q̄b9 reſultāt p̄dicta. nō ſūt
neceſſarij ijdē teſtes. vt ip̄e not. in. c. ex teno
re de teſti. faciūt not. in. c. nihilominꝰ. iij. q.
ix. Et ꝓpterea ꝯcludit ꝙ ſufficit ꝓbare vnū
miraculū factū tali die in tali loco ꝑ tales.
⁊ ſic ꝑ diuerſos teſtes ꝓbare diuerſa mira/
cula al's ꝯcluderet impoſſibile. ⁊ neceſſari/
um fuiſſet ꝙ ille de cuiꝰ canonizatōne agiť
om̄es teſtes ſemꝑ ſecū duceret. ⁊ ſic videre
tur vna colluſio. et falſitates fingi poſſent.
arg. iiij. q. iiij. in teſtib9. nec pauꝑes q̄ nullos
ſecū ducere pñt canonizarenť. iuxta no. in
c. licet. de teſtib9. Cuiꝰ ſniam al's ſuꝫ ſecutꝰ
in voto ꝯtra iudeos Tridētinos q̄ marty/
riſauerūt infantē Simonē. q̄nimo etiā di/
co ꝙ etiā ſufficeret ꝓbare miraculū ꝑ teſtes
q̄rū aliqui deponerēt de infirmitate incu/
rabili p̄cedenti ſm̄ naturā aliq̄ vero depo/
nerēt ꝙ iam factꝰ eſſet ſanꝰ. ſicut diciť đ cele
bratiōe miſſe. in. đ. c. nihilominꝰ. qđ ſatis ꝓ/
bat. đ. c. venerabili. de teſti. in fi. vbi ſufficit
ꝙ interueniat diligētia q̄ ſolet ⁊ debet in re
ceptiōe teſtiū adhiberi. Idē tenet belleme
re in dicto. c. venerabili. referēdo Collecta/
rium.

a D quintū dico ꝯcludendū ꝙ nō eſt
neceſſariū ꝙ miraculū fiat in inſtā/
ti. vt ptꝫ. iij. Reg. xvij. c. ⁊ Exo. x. ⁊. x/
iiij. ⁊. iiij. Reg. iiij. ⁊. v. ⁊ Marci. viij. ſm̄ Ar/
chi. in. c. nec mirū. xxvi. q. v. quē refert. ⁊ ſeq̄/
tur mar. de laude. in allegatiōib9 q̄s fecit ꝓ
canonizatiōe ſcti Bernardini. licet in ꝯtra
riū videať Actuū. ix. vbi patet ꝙ ꝯtinuo ſur
rexit ⁊c̄. ⁊ Actuū. iij. iuxta ꝑnci. vbi đꝛ et ap/
prehenſa manu eiꝰ dextera alleuauit eū. et
ꝓtinus ꝯſolidate ſunt baſes eiꝰ ⁊ plante. et
Luce. viij. iuxta fi. vbi diciť ⁊ tetigit fimbri/
am veſtimēti eiꝰ ⁊ ꝯfeſtim ſtetit flux. ſang. ⁊
in. c. ad eiꝰ vero ꝯcubitū. v. di. nā apud deū
nō eſt moꝛa. de peni. di. j. c. multiplex. al's in
cipit. c. his aūt. Vñ Amb. Spūſſcti grā ne
ſcit tarda molimina. ⁊ Lu. vij. iuxta ꝑn. vbi
diciť. Adoleſcēs tibi dico ſurge et reſedit q̄
erat moꝛtuuſ. ⁊ Joh. xj. iuxta finē. vbi diciť
Lazare veni foꝛas. ⁊ ſtatim ꝓdijt q̄ moꝛtuꝰ
fuerat. ⁊ Matth. ix. vbi diciť. ⁊ facta eſt ſal/
ua ml'r ex illa hoꝛa. ⁊. xv. vltra mediū vbi di
citur. Fiat tibi ſicut vis. ⁊ ſalua facta ē filia
eius ex illa hoꝛa. ⁊ de peni. di. j. §. ex his ita/
q̄. al's eſt. §. deniq̄ iuxta fi. ibi. leꝓſus ve/
ro. vbi ſequiť. quē poſtea tangēdo munda/
uit. ⁊ § h idē iuxta ꝑn. ꝟ. hinc etiā. ⁊ Luc̄. v.
iuxta ꝑnci. vbi đꝛ ꝙ ꝯfeſtim lep̄ diſceſſit ab
eo. Joh. v. circa ꝑnci. vbi đꝛ ꝙ ſtatim ſanus
factꝰ eſt hō. et Matth. viij. iuxta ꝑn. vbi đꝛ.
Volo. Mūdare. ⁊ ſtatim mūdata eſt lepꝛa
eiꝰ. ⁊ Matth. xx. in fi. vbi ieſus tetigit ocu/
los cecoꝝ. ⁊ ꝯfeſtim viderūt. ⁊ Matth. x. đꝛ
ꝯfeſtim vidit. et Marci. vij. vbi đꝛ. ⁊ ſtatim
aperte ſunt aures ⁊c̄. Quib9 omīb9 rñdetur
auctoꝛitate glo. poſite in p̄dicto. c. viij Ma
thei dicētis. Quē vno verbo ſtatim curare
poterat paulatim curat. vt magnitudinem
humane cecitatꝫ oñdat. q̄ vix et q̄ſi ꝑ gradꝰ
ad lucē redeat. ⁊ grām ſuā nob indicat per
quā ſingl'a ꝑfectōis incremēta adiuuat Et

dicit Jo.an.in di.c.j.de rel.ꝛ venera.ſctoꝝ. aliq̄s dicere ꝙ ſi ſit illuſio vix pn̄t ꝯtinuari miracula vltra.xl dies. de q̄ tn̄ certi nō ſumus. Et ex his dico ꝙ cū ex ꝓceſſib⁹ factis in cā p̄ntis canonizatōis ꝯſtet de multꝭ miraculis p⁹ mortē h⁹ beati pr̄is Bonauētu re factꝭ.vt leproſis mūdatꝭ. paralyticis ꝛ alijs varijs modis infirmis curatꝭ miraculoſe.impiū eēt denegare hm̄oi canonizatiōnē.ꝛ maxie ꝓpter miraculū lingue ei⁹ reperte incorrupte tp̄e tranſlatiōis corpis ſui.vt patet ex multꝭ ꝯteſtib⁹.de q̄b⁹ in ꝓceſſu. Et de lingua ſcti Antonij de Padua. de q̄ ipſe teſtat̄ in chronicꝭ. Nō eīm voluit de⁹ linguā ſcti ſui videre corruptionē.iuxta illud Ps. xv. Et ne corp⁹ qđ corrūpit̄ aggrauaret animā.iuxta illud Sap.ix.q2 cuſtodit dn̄s oīa oſſa eoꝝ.ꝛ vnū ex eis nō ꝯteret̄. q̄ etiā diſſipat oſſa eoꝝ q̄ hoīb⁹ placēt ꝛc̄.vt. ps.xxxiij. ꝛ ps.lij.licet de oīb⁹ dictū ſit Memento hō ꝙ cinis es ꝛ in cinerem reuerterꝭ ꝛc̄.ſm Hoſtien.ꝛ Jo.an.

O ſextū dico ſilr̄ ꝯcludendū.nō eſſe
a ꝯtra rōnē miraculi ſi in liberatione
alicuius dolor interueniat. vt patz Marci.ix.ibi.ꝛ exclamās ꝛ multuz diſcerpens eum.exiuit ab eo. Ubi nota q̄nt⁹ fuit dolor.q2 ſequit̄.et fact⁹ eſt ſic mortu⁹.ita vt multi dicerēt.q2 mortu⁹ eſt ꝛc̄. Et h̄ etiā ſatis apparet ex eo qđ ſcriptū eſt in vita beati Frāciſci. Rubrica.de intelligētia ſcpturarū.vbi int̄ cetera dr̄.ſigno itaq3 crucꝭ ſuper eū facto.ſtatim q̄ ꝯtract⁹ iacuerat. ſurrexit ſanus.ꝛ in dei laudē ꝓrūpens. Ego inquit ſum liberat⁹.inſonuerūt aūt oſſa renuz ei⁹ audiētib⁹ multis veluti cū manu ligna ſicca frangunt̄. Et ſic ꝯcludit etiā Archi.i.d. c.nec mirū.xxvj.q.v. Itē nō eſt ꝯtra rōnem miraculi ꝙ fiat cū aliq̄ adiutorio nature.vt iiij. Regū.v.c.de Helizeo.q̄ miſit Naaman p̄ncipē milicie regꝭ Syrie leproſum ad lauandū ſepties in iordane. Et đ filio vidue mortuo.ſup quez ſe incuruauit ꝓpha.vt infunderet in eū calorē.iiij. Reg.iiij. Itē Jo. ix.de luto facto ex ſputo q̄ liniuit chriſtus oculos ceci nati.ꝛ de eo quē miſit ad lauandū ad natatoriā ſyloe.ꝛ de ꝓbatica piſcina ꝛ ſilib⁹. Itē nec eſt etiā ꝯtra rōnez miraculi ꝙ illud opant̄ q̄ in ip̄m opando peccēt.vnđ dicit glo. Nūm.xx.ꝙ Moyſes ꝛ Aaron qn̄ cū ꝑcuſſione virge fecerūt effluere aquā de petra habuerūt q̄ndā inanē gloriā.ꝛ iō me ruerunt audire. Quia nō credidiſtis mihi vt ſanctificaretꝭ me corā filijs iſrael.iō non introducetꝭ hos ꝑp̄los in terrā quam dedi eis. Et ſup illo v̄bo Luce.x. Nolite gaudere q2 ſpūs ſubijciunt̄ vobis.dicit glo.ꝙ leticia qua chriſt⁹ diſcipulos ſuos letos videbat inanē gloriā ſapiebat. Gaudebāt eīm ꝙ q̄ſi ſublimes terribiles homib⁹ ꝛ demonibus erāt.iō chriſt⁹ talez cordis elationē in eis rep̄hendit.iudiciū ruine p̄mi angeli referēs ꝛc̄. Nō eſt etiā ꝯtra rōnem miraculi ꝙ ad maximā inſtātiā etiā cū tarditate q̄dam fiat.vt ptz Matth.xv.de mlr̄e chananea ꝛc̄. Sic etiā nō eſt ꝯtra rōnē miraculi ꝙ vn⁹ ſctūs illud faciat aut facere poſſit.ꝛ ali⁹ nō. vt ptz Matth.xvij. de lunatico demoniaco. Itē etiā nō eſt ꝯtra rōnē miraculi ꝙ ſanat⁹ de ꝓximo recidiuet.vt ptz in legenda ſancte petronelle paralytice.iuxta not.in.l. martius.ff.loca.ꝛ.l.j.C.de emen. ſuoꝝ.ꝛ in c.p̄terea.de cleri.ꝑcu.et in q.dn̄icali.lxxxiij. de q̄ ꝑ Jo.an.in mercu. ꝯtract⁹.de reg.iur. li.vj.ꝛ in.c.p̄ſ hr.ꝛ.c.ſignificaſti.de homi.ꝛ ꝑ Bar.in.l.j.§.ſi in rixa.ff.de ſica. Sufficit ꝭ ꝙ ſanitas fuerit veriſilr̄ duratura licz caſu fiat momētanea aut recidiuet ꝛc̄.ꝑ aliquod accidēs culpabile et inordinatū. Itē q2 nō eſt ꝯtra rōnē miraculi ꝙ faciens miracula adhuc ſit in purgatorio.vt ptz de Paſcaſio diacono.teſte Gregꝭ.in dial.ꝛ ꝑ Uincen.in ſpecu.hyſtori.li.xxi.c.xciiij. Itē nō eſt cōtra rōnē miraculi ꝙ fiat in inuitū.vt ꝑ eundez Uincē.e.li.c.liiij. Itē ꝙ etiā fiat in ſiderib⁹ vel elementꝭ.auib⁹ celi.aut piſcib⁹ maris.vl aīant b⁹ terre. aut arborib⁹ aut lapidibus aut alijs q̄buſcūq3 creaturꝭ ꝛc̄.etiā ad dānationē ꝛ penā maloꝝ ſicut đ anania ꝛ zaphira Actuū.v.ꝛ ſimilib⁹.

Jrca ſeptimū ꝯcludo ꝙ p̄mo req̄ri
c tur ꝙ p̄cedat inſtātia aliquarū ꝑſo
narū honeſtaꝝ ꝛ autēticaruz apud Roma.pon.ꝛ ſupplicatio nō ſemel ſed pluries ꝛ inſtant̄ ꝑ hm̄oi canonizatōne fienda ꝛ obtinēda ꝛc̄.ꝛ nō tm̄ ſemel ſed pluries et inſtāter.ſic no.de ꝯceſſi.ꝛ de pallio vt in.c.q̄dam cedendi de renū.ꝛ in.c.cū poſt petitā. de elec. Nō eīm ꝯſuenit moueri papa ſtatim ad cōmittēdā hāc inq̄ſitionē ſed poti⁹ expectare q̄3diu pulſet̄ ꝛc̄.ꝓpter rōnes de q̄b⁹.ſ. ꝑmiſi.facit cle.q̄3uis de appel. adde no.in.c. priſca.c.di.ꝛ in.c.importuna de peni.di.j.

Circa qđ dico ſufficere ſi fieret inſtantia

ꝑ ep̄m ⁊ capl'm loci illi⁹ vbi ſepult⁹ eſt cano
nizādus ⁊ vniuerſoꝝ p̄latoꝝ et general' ca/
pituli illi⁹ ꝯgregatiōis ⁊ ordinis cuius fuit
ip̄e de cui⁹ canonizatiōe ſupplicat̄. P̄nt nā/
q̄ licite inſtare religioſi ꝓ canonizatiōe ali/
cui⁹ ſcti q̄ fuit de ordīe ip̄oꝝ. Nā oēs hi de
q̄bꝫ in.c.venerabili.in p̄n.de teſti.inſtabant
⁊ p̄ces porrigebāt ꝓ illius abbat̄ ſci Mar
tini canoniſatiōe.ad q̄ꝝ petitionē papa A/
lexander.iij.cōmiſit teſtiū receptionez ſuꝑ
vita ⁊ miracul' ei⁹.ad qđ ſignant̄ abbas no
tat illū tex. P̄nt etiā tales ſupplicātes ꝓ ca/
noniſatiōe aſſumere miniſteriū partis au/
ctoritate iudic̄.⁊ illā ꝓmouere ⁊ teſtes ꝓdu
cere tā ſuꝑ vita q̄z ſuꝑ miracul'. vt ibi patet
ſm Jo.an.⁊ alios. Jn caſu aūt nr̄o multo
maior p̄ceſſit inſtātia.videlicet ⁊ regū ⁊ co/
mitū ⁊ alioꝝ magnatū.vt p̄tz in ꝓceſſu.iux/
ta illud apl'i.j.ad Thimo.ij.⁊.xxiiij.diſt.§.j.
lxxviij.di.q̄d ē cito.de elec.cū nobis olim.c.
fi.eo.ti.lib.vj. Scđo req̄rit̄ q̄ expectato
aliq̄ tp̄e papa cū ꝯſilio fratꝝ in patria illiuſ
ꝓ cui⁹ canoniſatiōe inſtat̄ cōmittat duob⁹
p̄latis vl' alijs ꝑſonis honeſt̄ diſcret̄ et in/
corruptibilibꝫ.vt inquirāt de fama ⁊ de de
uotione ꝑpl'i ⁊ de alijs q̄ ſibi ſunt nūciata in
genere.q̄ ad famā nō quo ad veritatē ⁊ non
in ſpecie.⁊ q̄ ſibi deſcribāt q̄ inuenerint.et
an eis videat̄ q̄ ſuꝑ veritate earūdē ⁊ cau/
ſa in ſpecie ſit inq̄ſitio cōmittēda de vita et
miraculis ei⁹. Circa qđ dico q̄ Jnno.iij.ꝓ/
ceſſum inq̄ſitiōis ſcti Vulſtani q̄ndam ep̄i
Vigorn̄.in anglia cōmiſit Cantuarien̄.ar/
chiep̄o ⁊ ep̄o Helen̄.et ſcti Eadmūdi et de
Urbren̄.abbatibꝫ.⁊ ſic q̄ttuor p̄latis. Pōt
etiā qui facit inſtātiā ꝓ canoniſatiōe illi⁹ de
cui⁹ vita ⁊ miracul' eſt inq̄rendū inter illos
deputari ad hm̄oi inq̄ſitionez faciendā.ita
ꝓbat d.c.venerabili.iūcta ſuꝑſcriptiōe. Di/
co etiā ſufficere duos p̄latos tm̄.etiam vbi
cōmitteret̄ inq̄ſitio ꝓ canoniſatiōe pape.vt
refert Jo.an.factū fuiſſe in cōmiſſiōe cano
niſatiōis Gre.x.in.c.vbi ꝑiculū in p̄n.de ele
cti.li.vj.in nouel. Fuit em̄ facta cōmiſſio ar
chiep̄o Piſano ⁊ ep̄o Mutinen̄.nō ḡ ē pau
cioribꝫ q̄z duobꝫ facienda cōmiſſio.q᷑ quod
a plribꝫ ſapiētibꝫ q̄rit̄ facili⁹ inuenit̄.xx.di.de
quibꝫ.⁊ ꝑ āpliores hoīes ꝑfectiſſima ſūt
reuelat̄.l.fi.ad fi.C.de fidecōmiſ.lxiij.di.ex/
tra ꝯſciam. Et integrū eſt iudiciū qđ pluri
moꝝ ſentētijs ꝯfirmat̄.ſicut canones atte/
ſtant̄.c.prudentiā tuā.de offi.deleg. Et hec

eſt quedā p̄ambula inq̄ſitio ad inq̄ſitionē.
p̄paratoria ad ſolēnē ſubſequētē. Et q̄ hec
p̄ambula inq̄ſitio ī genere ſit neceſſaria.pa
tet ex li.ceremoniaꝝ.vbi agit̄ de canoniſati
one ſctōꝝ. Jn caſu aūt nr̄o hec oīa ſunt de
bite obſ᷑uata.vt p̄tz ex breuibꝫ ⁊ ꝓceſſibꝫ.d
q̄bꝫ ī act̄ Tercio ī euētū q̄ p̄mi īq̄ſitores
reſcribāt talia ꝑ q̄ videat̄ q̄ inq̄ſitio verita/
tis cōmitti debeat req̄rit̄ q̄ poſt cōpletam
hāc p̄ambulā inq̄ſitionē.iteꝝ papa diffini/
at cū ꝯſilio fratrū an ſolēnis inq̄ſitio ſit cō/
mittenda.⁊ cōmittant̄ ad min⁹ tribꝫ ex do/
minis Reuerēdiſſimis cardinalibꝫ. vni ſcz
ep̄o.alij p̄ſbro.⁊ alij diacono.vt p̄tz ex deci/
ſiōe d. Egidij d bellemere. de.dc.lxxij.ad
fi.⁊ ita obſeruat̄.⁊ iteꝝ ſcribat eiſdē vl' alijs
p̄latis in partibꝫ.vt in ſpecie inq̄rāt. primo
de fama.ſcđo de vita.h̄ eſt.de fide ⁊ ꝯuerſa
tione ⁊c̄.canonizādi. Jtē de morte ⁊ mira/
culis exacte diligent̄ fidelit̄ et prudent̄ ſm
articulos ⁊ interrogatoria ſub bulla tranſ/
miſſis.⁊ qđ inuenerint remittāt ſub ſigill'
ſuis incluſuz.ſm Hoſtien.in.c.venerabili.
de teſti.p̄allegato ⁊ ꝑ no.in.c.j.de rel'.⁊ vene
ra.ſan.li.vj. Qua inq̄ſitiōe remiſſa ⁊ cōple/
ta facienda ē cōmiſſio in curia aliq̄bꝫ capel
lanis pape vl' alijs ꝑſonis auten.vt exami/
nēt ꝓceſſum.⁊ formēt Rubri.ſeu ſūmariuz
examinādas cū exacta diligētia ꝑ papam ⁊
frēs cardinales an ſint ꝓbata talia ꝓpter q̄
canoniſatio ſit facienda. Et ſuꝑ h̄ debet pa
pa req̄rere ꝯſilia cardinaliū.⁊ ſi videbit̄ pa
pe q̄ faciēda ſit canoniſatio ex his q̄ erūt ꝓ
bata.tunc h̄ ſecreto p̄mitus diffiniat inter
frēs.⁊ diffinitio ſecreta teneat̄. Poſtmodū
papa coadunatis ep̄is ⁊ alijs p̄latis q̄ ſunt
aut reꝑiunt̄ p̄ntes tūc in curia faciat pub/
lice ꝓponi ⁊ narrari ꝑ aduocatū aut ꝓmoto
rē fidei oīa ⁊ ſingula acta ⁊ ꝓbata p̄ter q̄z ſe/
cretā diffinitionē factā p̄us in ꝯſiſtorio pri/
uato Reuerēdiſſimoꝝ d.cardi.⁊ ſuꝑ his re
quirat oīm ꝯſilia ⁊ vota. Naz fruct⁹ diuin⁹
eſt iuſticiā recēſeri.xxxv.q.ix.ḡue. vbi etiaz
dicit̄ q̄ veritas ſepi⁹ exagitata maḡ ſplen/
deſcit in lucē.facit.xxx.q.vlt.c.iudicāte. Vn̄
etiā dicit̄ q̄ ibi eſt ſalus vbi multa conſilia.
Prouer.xj.⁊ repetit̄.xvj. Diſſipant̄ cogitati
ones vbi nō eſt cōſiliū.vbi vero plures ſūt
ꝯſiliarij ꝯfirmant̄. Jtem ꝓ iſtis facit.l.dubi
um.C.de repudijs.l nomīatiōes.C.de ap/
pel.c.nouit.de his q̄ fiunt a p̄la.xv.q.vij.c.
ep̄s.xxxiiij.diſt.peruenit. Et erit ſalus vbi

multa ſunt ꝯſilia Prouerb.xxiiij. Et multi
tudo ſapiētū ſanitas ē orbis terraꝝ Sap.
vj.ca.ꝛ hinc ꝙ tūc nō eſt veriſile credendū
in h eccl'iam poſſe errare.ꝛ dicit Archi.ij.q.
vj.anterioꝝ.ꝙ ꝯſiliū ꝛ deliberatio a malo
iudicio hoīem retrahit ꝛ refrenat. Debꝫ eī
ſemꝑ p̄cedere ꝯſiliū ꝛ iudiciū ſequi ꝛ demū
p̄ceptū.ſm Tho.ij.ij.vbi tractat de partibꝫ
prudētie.vt ſic dici poſſit edictum ꝯſultiſſi/
mū.l.humanū.C.de legi.lex.c.apl'ice.xxxv.
q.ix.vt ſic q̄ſi ꝑ ora eoꝝ videat' de⁹ conſuli.
iiij.Regū.viij.c.j.q.j.iudices.qꝛ vbi plures
ꝯgregati fuerint in noīe meo ibi ego ſū in
medio eoꝝ dicit dñs Matth.xviij. Et ita
repperi obſuatū ꝑ Inno.iij. in canoniſati/
one ſctī homoboni cremo.vbi dicit.De fra
trū nr̄oꝝ ꝯſilio poſt multā deliberationē
habitā cū archiep̄is ꝛ ep̄is q̄s ſuꝑ h ad cō/
ſiliū noſtrū admiſim⁹.de diuina miſcđia et
ip̄ius ſcti meritis ꝯfidētes ip̄m ſctōꝝ cata/
logo ducim⁹ aſcribendū. ſtatuētes vt ī die
depoſitiōis ip̄i⁹ eiuſdē feſtiuitas deuote a
chriſtifidelibꝫ annis ſingul' de cetero cele/
bretur.ꝛ apud deū ſuffragia eius hūilit' im
plorent' ꝛc̄.vt patꝫ in ei⁹ l'ris datis laterani
ſcđo idus Januarij pontificat⁹ ſui anno p̄
mo. Hec etiā req̄ſita ponit Aug⁹.de anco.ī
li.de eccle.ptāte.q.xv arti.j. ꝛ Marti.đ lau
de.in allegatio.q̄s fecit in canoniſatiōe ſctī
Bernardini.ꝑ aliū tn̄ modū nō tn̄ diuerſū
in effectu.ꝛ Cardi.poſt Hoſti. ꝛ Jo.an.in
dicto.c.j.de rel'.ꝛ vene.ſan. Reperit' etiā in
geſtis ꝯcilij Cōſtantieñ.de anno. M.cccc.
xvj.v.kl'. Maij apl'ica ſede va.ꝑ vnione ſctē
mr̄is eccl'ie ꝓcurādis et ꝓmouēdis omībꝫ
q̄ ꝓſperitatē religiōis chriſtiane.ꝛ cōmunē
oīm mortaliū vtilitatē ꝛ ſalutē concernere
poſſent ꝛ augere.ſpeciali dei ꝓuidētia et in
ſuo noīe ꝯgregato cōmiſerūt ꝓceſſū cano/
nizatiōis duoꝝ ep̄oꝝ ꝛ vni⁹ monial' ordis
ſcī Aug.duobꝫ cardīalibꝫ.vt cardīali came
raceñ.tituli ſctī Criſogoni. ꝛ Oddoni car/
dinali diacono tituli ſctī Georgij ad velluſ
aureū.ꝛ vni ep̄o Ludoneñ.ꝛ q̇ncꝫ alijs p̄la
tis ſecularibꝫ ꝛ religioſis p̄ntibꝫ in codē cō
cilio ꝛ viue vocis oraculo.ad q̄rū oīm rela/
tionē cōmiſit idē ꝯciliū Conſtantienſe tri/
bus ep̄is in partibꝫ regni Suecie.vbi cor/
pora dictoꝝ canonizādoꝝ venerabant' in/
quiſitionē ſpecialē ꝛ ſolennē faciendā.put
facta apparet ex ꝓceſſu eorūdē. Poſtremo
debet papa ordinare ꝙ certa die oēs cōue/
niant ad aliquā eccl'iam q̄ ornata ſit pānis
honorabilibꝫ.ꝛ ſternat' tapetis.ꝛ in q̄ illumi
nent' multi cerei.vbi papa ꝛ tot⁹ clerus ſo/
lēniter ꝯuocati ꝛ ppl's deuote aſſiſtāt.ꝛ ad il
los papa ſermonē habeat.ꝓceſſum recitās.
ꝛ inducens clerū ꝛ ppl'm ad orandū ꝙ deus
nō ꝑmittat illū errare in h negocio Poſtea
ꝙ flexis genibꝫ fiat deuota or̄o ꝛ cantet' ſuc
ceſſiue hymn⁹ Ueni ſctē ſp̄us ꝛc̄. vel alius
hmōi.ſiue antiphona ꝯueniēſ. Deinde ſur
gat papa ab or̄one.ꝛ diffiniat illū de q̇ agit'
ſctm̄ eſſe ꝛ ſctōꝝ catalogo aſcribendū.ꝛ tā/
q̄ ſctm̄ ꝑ oēs chriſtifideles colēdū in oī ec/
cleſia dei ꝛ ꝑ orbē vniuerſum. ip̄iuſq feſtū
ſolennizandū certa die. Et celebret papa
miſſā ſolennē in honorē canonizati p⁹ can
tatū pſalmū Te deū lau. Uñ videt' eſſe miſ
ſa de ſubſtātia canoniſatiōis.ſic in ꝯfectio
ne chriſmatis.not.in.c.te referente. de cele.
miſſ.ꝛ in collatiōe ordinū.ar.de trāſl.p̄la.c.
inter corꝑalia.ꝛ in alijs multꝭ caſibꝫ.ꝛ in cō
ſecra.eccl'ie de ꝯſe.di.j.omēs baſilice. Et h
ideo.qꝛ fidelibꝫ nō eſt tā de ſolicita q̄cunq
inuētiōe fidendū q̄ de inſtātia or̄onis hu/
milis ꝛ deuote ſperādū.vt in ſili not.ī.c.vbi
periculū in fi.de elec.li.vj.facit.xxiij.q.viij.
in q̄libet. Et laudabile foret vt q̄đ ibi ſta
tuitur de electiōe pontificis ſuꝑ frequētia
or̄onū ꝛ obſeruātia ieiunioꝝ etiā h caſu ſer
uaret'. Multū em̄ valēt or̄ones iuſtoꝝ.ſm
Jo.mona.ibidē.ꝛ Jo.an.ꝑ.c.diſciplina.ad
fi.xlj.di.ꝛ.xvj.q.vj.anie defunctoꝝ.et plene
not.in cle.ſi dñm.de rel'. et vene.ſan.in glo.
magna ad fi. Inſtāter em̄ eſt orandū qꝛ tūc
or̄o impetrat.de pe.di.j.importuna.et per
Archi.in.d.c.vbi ꝑiculū.in fi.ꝛ in.c.decet.de
īmu.eccl'.eo.li. Et ita repperi feciſſe Inn.
iij.in canoniſatiōe ſctī Uulſtani q̇ndā ep̄i
vigornieñ.in anglia. Uniuerſo nāq clero
ꝛ ppl'o ciuitatis illi⁹ ieiuniū indixit tridua/
nū in q̇bꝫ oēs vnanimit' orarēt ꝛ peterēt ab
eo q̇ via veritas eſt ꝛ vita.apiri ſuꝑ h viā ve
ritatis ad vitā.cū diuinū ſit iudiciū huiuſ/
modi poti⁹ q̄ humanū.ꝛ iō maturi⁹ ꝓcedē
dum. Itē ꝙ ad ꝯſcribēda hmōi acta ſꝑ ad/
hiberent' tres notarij in ꝯſonātia.ſicut etiā
tres cardinales ꝛ tres cappellani adhibent'
vt in ore duorū ꝛc̄.ꝑ.c.vt officiū. §.verū.de
here.li.vj.ꝛ.c.licet de teſti.ij.q.iiij.c.j.ꝛ Exo.
xvij.ꝛ Matth.xviij.ꝛ ad Heb.v.ꝛ.j.ad Thi
mo.vlti.vbi numer⁹.de teſtibꝫ. Et licꝫ iniu
riā faciat ſctō qui orat ꝓ eo.qꝛ or̄onibꝫ nr̄is

nõ indigent.ꝑ eo ꝙ cũ ſint ꝑfecte beati.om
nia eis ad vota ſuccedũt.ſed nos miſeri po
tius eoꝝ orõnibꝫ indigem⁹.vt in.c.cuȝ mar
the.℣.iij.de cele miſſ.tñ ſm Proſpeꝝ.ſemꝑ
eſt ſanctiſ ꝗ creſcere poſſint.iõ ad augmẽtũ
glĩe.ꝑ eis orare põt.et ꝓderũt orões ꝑ mo
dũ ſuffragij.de ꝗ ꝑ Tho.in.iiij.ſniarũ diſt.
xlv.arti.ij.et ſcripſi ſuꝑ extraua.cle.vj.ꝗ in/
cipit vnigenit⁹ in ℣.electoꝝ poſt Archi.i.c.
temp⁹.xiij.q.ij.Sunt nãqꝫ acceſſiões gra/
tiarũ ſm Ray.in ſum.de pe.§.Iteȝ queriť
vtrũ ea.ꝛ forte nõ eſſet niſi cautũ abſolue/
re aĩam ei⁹ de plenaria ꝑtãte clauiũ plena/
rie ad abundãtiſſimã cautelã reſultantẽ ex
alienis ꝑiculis.vt nihil poſſit dici omiſſuȝ.
ꝑ ea ꝗ habenť in.c.a nobis de ſen.excõ.art.
xj.q.iij.tue vero.Et ita feciſſe videť Calixt⁹
iij.in canoniſatiõe beati Oſmundi epĩ ſari/
ſperien.in anglia dicẽs ꝑfatũ Oſmundũ ꝛc̃
benedicẽtes benedicam⁹ in ſeclo.floreatqꝫ
ſuꝑ eũ ſanctificatio nr̃a ꝛc̃.Addidit etiam
idẽ Inno.iij.in canoniſatiõe ſcti Wulſtani
ꝓpriã collectã in ei⁹ cõmemoratiõe dicẽdaȝ
ꝛ illius memoriã inť ſctõs catalogo ſctõꝝ
aſcriptos decreuit celebrãdã ꝛc̃.vt patȝ in
eis lr̃is datis Flor.ij.idus maij ꝛc̃.Hic au
tẽ ordo nõ ſemꝑ ad vnguẽ hacten⁹ eſt ſuan
dus ſm Hoſti.Io.an.Car.ꝛ alios vbi ſuꝑ
In libro vero cerimoniarũ apparẽt alie di
uerſe ꝛ plures ſolẽnitates ſeruãde ꝛ lauda
biles.ꝗ de cõgruo videnť nõ deberi ꝑter/
mitti.Cũ igiť in caſu nr̃o om̃ia hacten⁹ ne/
ceſſaria ſint ſufficienť ꝛ ſuꝑabundãter cir/
ca ꝓceſſum obſeruata.ſupplicãtibꝫ ꝑ huiuſ/
modi canoniſatiõe pie mos gerẽdus eſt.cũ
iuſta petẽtibꝫ nõ ſit denegãdus aſſenſus ꝑ
l.ij.ff.de his ꝗ ſunt ſui vel alie.iuris.

a D octauũ dico ꝯcludendũ eſſe ad/
hibendã fidẽ chro.ad arbitrium tñ
pape ꝛ collegij.d.cardinaliũ ꝑ.c.vni
cum in fi.de ſacra vnc.ꝛ ibi no.ꝛ.c.in venera
bilẽ de elec.ꝛ in.c.in noĩe dñi.xxiij.di.ꝛ ĩ cle.
ij.dñm.de relĩ.ꝛ vene.ſan.in.℣.Urbano.ꝛ in
glo.mag in fi.ꝛ in.c.inť dilectos de fide in/
ſtru.vbi etiam no.Bal.ꝙ qñ ſum⁹ incerti ꝺ
nomĩe imꝑatoris recurrim⁹ ad chronicas
anni ꝛ indictiõeȝ ꝛc̃.maxime ex ꝗ nõ apparẽt
alie veriores.qꝛ tunc verioribꝫ eſſet ſtandũ
Facit qꝺ no.in cle.j.de magiſt.in.℣.Bono
nie.ꝛ ꝑſertim ex ꝗ maiores nr̃i eis credide/
runt.vt no.in ꝓma ꝯſtitutione digeſtoꝝ.§.
hec autẽ tria maxime ꝗ ad ꝑſonas ꝛ loca in

ter quas ꝑ talibꝫ habeť ſic̃ de lr̃is in ordie
ſcti Franciſci.ſic̃ de libris Ariſ.ꝛ hypocra/
tis not.nico.de mata.ꝛ Bal.ſuꝑ Ru.C.ꝺ fi.
inſtru.ad fi.ꝛ Io.an.in ti.de fi.inſtru.§.nũc
dicendũ.℣.ꝓuatoꝝ ad fi.ꝛ Ant.de butri.in
c.ij.e.ti.ꝛ in.c.cũ venerabilĩ de excep.ꝛ Bar.
ꝛ An.in.l.j.ff.ſi cer.pe.ꝓbat.l.ſi pĩ.ff.de ſolu
ti.ꝛ.vij.mẽſe.ff.de ſta.ho.ꝛ qꝺ tibi ꝑ bal.et.l.
in tm̃.§.ſi eũ.cũ.l.ſeqn.ff.de acq̇.re.domi.ꝛ
qꝺ ꝑ Bar.poſt Odofre.in dicta ꝓma ꝯſtiť.
digeſtoꝝ.§ hec aũt tria ſuꝑ.℣.iuribꝫ et per
Bal.in.l.in tm̃.in fi.ff.de re.diui.facit inſtiť.
de re.di.§.itẽ preciũ.ꝛ in Spe.de aduo.§.
nunc de exordijs.ꝛ etiã ꝑ eundẽ bar.in.l.te/
ſtamẽta.C.de teſt.ꝛc̃.Et dĩ chronica a chro
nos greco vocabulo.qꝺ latine tp̃s inter/
ꝑtať.qꝛ in chronica facta in ſuis tp̃ibꝫ reci/
tanť.Itẽ qꝛ veritas illarũ coadiuuať alijs
adminiculis.ar.in.c.cũ cauſaȝ.de ꝓba.ꝛ ibi
not.ꝛ in.l.cẽſus ꝛ monumẽta.de ꝓba.Iteȝ
ꝓpter eaꝝ antiquitatẽ.ꝛ qꝛ ꝯſeruanť inter li
bros autẽticos.ar.ĩ.c.ad audiẽtiã de ꝑſcꝑ.
ꝛ.xxx.q.v.c.venit.ꝛ in auten.de his ꝗ ingre.
ad appel.§.illud.ꝛ.C.de fide inſtru.autẽ.ad
hec.ꝛ in.c.cũ ex lr̃is de in integ.reſti.et.l.vlť.
C.arbitri.tute.ꝛ.l.ſcripturaſ.C.ꝗ poti.ĩ pig.
ha.ꝛ.xxiiij.q.ij.c.ſane.vbi dať fides ſcꝑturiſ
in colũnis ꝛ lapidibꝫ ꝛc̃.ꝛ.l.cenſus ꝛ monu/
mẽta.de ꝓbať.ꝛ.c.cũ cauſam.eo.ti.ꝛ ꝑ dñm
Egidiũ de bellemere in deciſioñ.lxx.ꝗ inci/
pit adminicula.Nec eſt curandũ ꝙ nõ ꝯſtet
de noĩe eoꝝ ꝗ cõpoſuerũt dictas chronicaſ
qſi ex h̃ videanť apocriphe.ar.xv.diſ.c.ſctã
romana.℣.ꝗ vero opuſcula.qꝛ cũ ordo ſan
cti Franciſci in oĩmoda hũilitate fundat⁹
fuerit.ꝛ iõ fratres ſui minores nuncupanť.
qui ne reꝑhendi poſſent eoꝝ noĩa ſubticu/
erunt.ſcribẽtes geſta generaliuȝ ordĩs ipi⁹
ſucceſſiue.ad qꝺ optime faciunt ꝗꝫ plẽs au/
ctoritates veteris ꝛ noue legis ꝛ canonũ et
doctorũ.ꝛ alie rõnes ad plenũ adducte per
Io.an.in fine mercurialiũ ſuꝑ vltima.q.

a D nonũ dico ꝯcludendũ cũ ſcõ tho
ma qͦlibeto nono.ar.vj.ꝙ eccĩa ca/
nonizãdo aliquẽ vt ſctm̃ errare nõ
poſſet.qm̃ aliq̇d põt iudicari poſſibile ſm
ſe ꝯſideratũ.qꝺ relatũ ad aliqꝺ extrinſecũ
impoſſibile inueniť.ꝫ licet iudiciũ eoꝝ qui
preſunt ecclĩe poſſit errare in q̇buſlibet.ſi
ꝑſone eorũ tm̃ reſpicianť.qꝛ innitiť in iudi
cando.medio fallibili.teſtimonio.ſ.huma/
no.cũ inquirat ꝑ teſtes de vita ꝛ miraculis

⁊ teſtimoniū hoīm ſit fallibile. Jtez q² ne/
mo ſcire pōt an ſit dignus odio vel amore.
Eccēs.ix.notat̄ in c.fi.de purga.cano.⁊ apl̄s
j.ad Corinth.iiij. Nihil mihi ꝯſci⁹ ſuz.ſed
nō in h̄ iuſtificat⁹ ſum ⁊c.ḡ multo min⁹ pa/
pa.tm̄ ꝯſiderata diuia ꝓuidētia q̄ eccl'iaz ſu/
am ſpūſctō dirigit vt nō erret ſic ipe ꝓmiſit
Joh.xiiij.ꝙ ſpūs adueniēs doceret omnē
veritatē.de neceſſarijs.ſ.ad ſalutē.certū eſt
ꝙ iudiciū eccl'ie vniuerſal' errare ī his q̄ ad
fidem ꝑtinēt impoſſibile ē.vn̄ mag̃ eſt ſtan
dū ſnīe pape ad quē ꝑtinet determiare de
fide quā in iudicio ꝓfert q̄ȝ q̄rūlibet ſapien
tū hoīm in ſcripturꝭ oppoſitiōi.cū cayphas
q̄ȝuis nequā tm̄ q² pontifex legat̄ etiā inſci⁹
ꝓphetaſſe Joh.xj.licet in alijs q̄ ad ꝑticula
ria facta ꝑtinēt.vt cū agit̄ de poſſeſſiōib⁹ vl'
de crimib⁹ vel ſilib⁹ poſſibile ſit eccl'ie iudi/
ciū errare ꝓpter falſos teſtes. Canoniſatio
vero ſctōꝝ mediū eſt int̄ hec duo. Sed q̄a
honor quē ſctis exhibem⁹ q̄dā fidei ꝓfeſſio
eſt.q̄ ſctōꝝ gl'iam credim⁹.pie credēdū ē ꝙ
nec etiā in his iudiciuz eccl'ie errare poſſit.
Pontifex em̄ cui⁹ eſt canonizare ſctōs pōt
certificari de ſtatu alicui⁹ ꝑ inq̄ſitionē vite
⁊ atteſtationē miraculoꝝ.⁊ p̄cipue ꝑ inſtin/
ctū ſpūſſcti q̄ oīa ſcrutat̄ etiā ꝓfunda dei.⁊
diuīa ꝓuidentia p̄ſeruat eccl'iam ne ī talib⁹
ꝑ fallibile teſtimoniū hoīm fallat̄. Eccleſie
nāq̄ȝ auctoritas oēm excellit aliā auctorita
tē etiā ſctōꝝ patrū.vt ptz.ix.di.vt veteꝝ.et ꝑ
totū.⁊ no.lxxiiij.di.c.j.⁊.xx.di.in ſum.⁊.c.j.
⁊.xxxvj.q.vlti.c.fi.⁊ ꝑ doc.in.c.ne innitaris.
de ꝯſti. Hinc etiā dixit Inno.⁊ Cardi.poſt
eū.in.c.j.de rel'.⁊ ve.ſan.ꝙ ſi etiā eccl'ia erra
ret (qd̄ nō eſt credēdū) tm̄ p̄ces bonas de⁹
acceptaret.xxxij.di.§.veꝝ.xv.q.vl.c.fi. No/
tat etiā Jo.an.in glo.in.c.gl'ioſus.de rel'.et
ve.ſan.li.vj.ꝙ etiā ſi eccl'ia in canoniſatione
erraret (qd̄ dicit nō eſſe credēdū.licet acci/
dere poſſet.c.a nobis.de ſen.ex.ij.) nihilo/
min⁹ p̄ces in honorē talis accepte ⁊ ḡte ſūt
Per fidē nāq̄ȝ chriſti oīa purgant̄.c.vr̄a.de
coha.cle.⁊ mulie. Et eſto ꝙ veritas canoni
ſatiōis deficiat nō defecit fides.c. debituz
de bap.c.ij.⁊ iiij.⁊ de p̄ſby.nō bap. Et idem
ſequit̄ Jo.in directorio iuris ꝑte.j. titu.xiij
ad fi. Et iō qd̄ ſupra ꝯcludēdo dicit ſanct⁹
Thomas in ſuo q̄tlibeto.ꝯcludit etiā ma/
giſtraliter Aug⁹.de anco.in li.de eccl'.pote.
q.xiiij.p̄ncipali.arti.iij.q̄ſi ꝑ eaſdē rōnes.et
rn̄det ad ꝯtraria.⁊.q.xvij.ar.iiij.vbi querit,

An oēs canonizati ꝑ papā ſint in vita etna
licet videat̄ ſibi ꝯtrariari.ꝓpter.c.ſi ſine cha
ritate.j.q.j. Et iō ſolēniter diſputādo firma
uit Re.do.Jo.de tur.cre. quondā Cardi.
ſctī Sixti ꝑ excellētes rōnes in.c. Hec eſt fi
des.xxiiij.q.j. Ad auctoritatē aūt Greg.vi/
delicet Multoꝝ corpa ſctōꝝ. Hoc v̄bū nō
debet eſſe in illa auctoritate.⁊ dȝ intelligi ī
veneratione p̄uata.nō publica.venerant̄ in
terris q̄rū aīe cruciant̄ in inferno. Rn̄deo
verā in his tm̄ q̄ martyriū ſuſtinuerūt abſ/
q̄ȝ charitate ⁊c.iuxta ſnīam Hiero. de qua
j.q.j.c.vide quātū bonū.dicētis. Si ſine ca
ritate martyriū recipiat̄.⁊ corpa eoꝝ coraz
homib⁹ venerant̄.ꝑfidie mag̃ ſunt talia q̄ȝ p̄/
corona victorie.⁊ tali opi magis pena q̄ȝ p̄/
miū debet̄.⁊ xc.di.neq̄ȝ.⁊.j. ad Coꝝ.xiij.c.⁊
c.trāmiſſa.de heret. Et dicit Frāciſcus ma
roī.puncto.xxxiij.eccl'iaſtice Hierachie.ꝙ
papa hȝ angelū ꝑſonalē q̄ nō dimittit ipm
vnq̄ȝ.⁊ ꝙ in reb⁹ publicꝭ reſpicit ad ipm ſan
ctus Michael ſpecialit̄ ſic̄ ad ducē ſui ex/
ercitus. Jtē veriſilr̄ de⁹ ꝑ mediū alicui⁹ vi/
ri ſctī reuelaret veritatē.vt legit̄ in legenda
ſancti Martini epī de ſuſpenſo q̄ venera/
batur vt martyr.

O decimū dico ꝯcludendū ſm̄ do.
a Egidiuz de bellemere in deciſ.ſuis
deciſ.cccccclxxvij.q̄ incipit extra ro
tā.ꝙ in informatiōe qua circa negociuz ca/
nonizatiōis alicui⁹ ⁊c.tria p̄ncipaliter. Et
p̄mo. Nō fore neceſſe vocare illos q̄rū iter/
eſt ꝑ generale edictū. Ratio q² h̄ caſu ñ agi
tur ꝯtra aliquā ꝑſonā certā vel incertā.nec
in directū p̄iudiciū alicui⁹ certe vel incerte
ꝑſone.⁊ iō nō requirit̄ aliq̄ vocatio cuiuſli/
bet.licet poſſint eſſe ꝑſone aliq̄ que poſſint
p̄tendere aliqd̄ indirectū p̄iudiciū vl' inter/
eſſe vt cōmune. Jtē q² talis act⁹ nō pōt di/
ci iudicialis.q² nullā habet partē.vt.c.for⁹.
§.in omi.de v̄bo.ſig.⁊ in extraiudicialib⁹ ñ
requirit̄ partꝭ vocatio. Et hinc eſt ꝙ licz ſu
perior hn̄s ꝑ modū ꝓuiſiōis eccl'iaz ordina
re de bono p̄lato.habet p̄mittere bonā in/
formationē de ꝑſona electi ⁊ q̄litate p̄latu/
re ſm̄ Inno.in.c.cū dilecti.⁊.c.nihil.⁊.c.ſta/
tuimus.de elec.facit.c.cū olim.de donat.et
c.ꝯſtitutus.ij.de appel.⁊ ꝓbat̄ ſatis.viij.q.ij.
c.j.⁊.ij.⁊ tamē nō req̄rit informatio illa par
tis vocationē.imo nec tenet̄ ꝓuiſor partem
audire.vt not.idez Inno.in.c. dudū.de p̄/
ſump.⁊ in.c.ꝓpoſuit.de ꝯceſ.p̄ben.⁊ glo.vlt.

ſin.c.fi.de electi.li.vj. Et hinc eſt etiã ꝙ cum
papa cõmittit inquiſitionẽ faciendã de ſuf
ficientia certe ꝑſone nomiate vl' ſupplicate
ſibi ad certã eccleſiã cathedralẽ reſeruatã ⁊
vacantẽ.in h̄ nõ vocat̃ pars.imo nec audit̃.
niſi de gratia ⁊ ſpeciali mãdato.q2 nec ſup/
plicatꝰ habet aliqđ ius ꝓpter qđ faciat par/
tem. Nec eſt negociũ iſtud iudiciale ſꝫ ẽ po/
tius quedã extraiudicialis executio officij
ipius ſuꝑioris.qđ eſt veꝝ etiãſi ſuꝑior ꝓce/
dat ad ſupplicatõnẽ alicuiꝰ ſiue ꝓprio motu
vt ꝓbant iura ꝑal'egata.⁊ q2 ſuꝑior vtit̃ iu
re ſuo ex officio mero.⁊ ita nemini iniuriaꝫ
facit.l.iniuriarũ.§.j.ff.de iniur̃.nec eſt ipſe
medius neqꝫ iudex.q2 ipe ſolus eſt iudex ⁊
pars.iuxta no. Inno.in.c.ex parte.de v̾bo.
ſig. Et eſt ſil'e in ſtatutis.in quib9 nõ reꝗrit̃
vocatio ſubditoꝝ.licet eis bñ p2eiudicet.⁊
ſit cũ bona informatiõe ad ea ꝓcedendũ.l.
humanũ.C.de legib9.⁊ ꝙ nõ teneat̃ ꝓbatio/
nes admittere nec ſe opponenteꝫ audire vt
partẽ. Et h̄ melius colligit̃ ex no. Inno.in
glo.mag.in.c. venerabili. de cenſi.et in.c.ex
parte.alle.de v̾bo.ſig.ij.ꝑ ibi no. nõ expedit
admittere quẽ vt partẽ.licet bonũ ſit audi
re ad ſuijpiꝰ informatiõem extraiudicialẽ.
Et ita dicit fuiſſe ꝯcluſuꝫ ꝑ Re.dños cardi
nales cõmiſſarios in facto canonizatõnis
dñi Karoli.videlicet ꝑ dñm Albaneñ.⁊ flo
ren.⁊ ſancti angeli.tũc cõmiſſarios q̇b9 aſ/
ſenſit.d.ſctĩ Euſtachij.dicens ꝙ alij domi
ni cardinales in ꝯſiſtorio in h̄ etiã ꝯcorda/
runt. Et ſm̄ ꝑmiſſa debẽt interꝑtari q̄ di/
xit Augꝰ.de anco.in li.de eccle.ꝑtãte.q.xvj.
arti.j.vbi q̄rit an papa in canonizatiõe de/
beat ſeruare ordinẽ iudiciariũ. Reperio ta
men d. Calixtũ.iij.in canonizatiõe ſctĩ Oſ/
mundi de anglia.ꝑ dños cardinales depu
tatos ad faciendam inquiſitionẽ monuiſſe
omes ⁊ ſingulos q̇ in his intereſſe aliqđ ha
bere ꝑtenderẽt.vt ad diẽ certã tũc exꝑſſam
legitime cõparerẽt.ꝓut etiã ꝑ epos cõmiſſa
rios in hac cauſa factũ fuiſſe ex actis ꝯſtat
ad abundãtioreꝫ cautelã.ne nihil quod ad
q̄nto. Et q2 abundans cautela non nocet.
l.teſtamentũ.C.de teſtamẽ.l.ſi pupilli.§.j.ff.
de neg.geſt. Subdit tñ idem dñs Egidiꝰ
in duab9 deciſi.imediate ſequẽ.ꝙ licꝫ expe
diat audire ſe opponẽtes canonizatiõi.non
tñ debẽt admitti vt partẽ faciẽtes ſed ſolũ
ad informandũ extra iudiciuꝫ ex officio.ſi

tamen appareat ꝙ excipiẽs nõ excipit bono
zelo quẽ habeat ad eccl'iam ⁊ ad fidẽ.ſꝫ po/
tius ex odio qđ habuit aduerſus mortuũ.
vel ex inimicicia quã hꝫ aduerſus illos de
genere mortui de cuiꝰ canonizatiõe agitur
ille nõ eſt aliq̄liter audiẽdus.ſed potiꝰ tota
liter repellẽdus.c. J.⁊.A.de re iudi.c.ex in/
ſinuatiõe.de appel.c.repellant̃.⁊.c. cũ opor/
teat.de accu.cũ.c.ſe.et ꝑ pl'a alia de q̇b9 ꝑ eũ
ĩ dictĩ deciſi.ĩ q̇b9 rñdet ad oĩa ꝯria. ml'tuꝫ
mḡralit̃. Et etiã mḡralit̃ refert idem belle/
mere in lectura in d.c.venerabili. de teſt.fu
iſſe obtentũ in ꝯſilijs multoꝝ. Ex ꝑmiſ/
ſis itaqꝫ ꝯcludo ad dei optimi maximi glo
riã ⁊ laudẽ ꝑ. V. B. ꝓcedi poſſe atqꝫ debere
ad canoniſatõem beati pr̃is Bonauẽture
ꝑfati.vt ſic ampliꝰ deꝰ gl'ioſus in ſctĩs ſuis
etiã in ipo glorificet̃.c.gl'ioſus.de rel'.⁊ veñ.
ſan.li.vj.ꝑampliuſqꝫ etiã in ipo iugiter lau
detur.cle.ſi dñm.eo.ti.⁊.ꝑs̄.cl.etiã ſub dupli
ci feſto feſtũ illiꝰ celebrari mãdando.ad in/
ſtar alioꝝ doctoꝝ q̄tuor.de quibus in d.c.
gl'ioſus.aut ſaltẽ diſponẽdo vt feſtũ illiꝰ fe
rietur.iuxta.c.ꝓnunciandũ.de ꝯſe. di.iij.et
c.fi.de ferijs.⁊.l.omẽs.C.e.ti. ⁊ vt vigilia eiꝰ
ieiunetur cũ ꝑmio indulgentiaꝝ.iuxta.c.j.
de obſer.ie,⁊ ꝓut fecit Bonifaciꝰ.ix.in trãſ/
lationis beate Brigide feſtiuitate.vt patet
in bulla canonizatiõis eius.⁊ Nicolaus.v.
in canonizatõe ſancti Bernardini.⁊ Pius
ij.in canonizatiõe ſctẽ Katherine de ſenis
⁊ Calixtus.iij.in canonizatõe ſctĩ Oſmũdi
etiã ꝑ octauã. Fateor tñ ſm̄ Hiero.vnam
eſſe vitã ſctõꝝ.ſed ꝑmia ꝓ labore diuerſa.et
periculoſum eſſe de ſctõꝝ meritis diſputa/
re.vt habet̃ in d.c.gl'ioſus.in nouella. Iteꝫ
vt ꝓpter ea cultus diuinuſ augmentet̃.c.ex
parte.de ꝯſtitu.et honor ecclie augeat̃.c.va
ſa.de conſecra.diſt.j.et alij ad religionem ⁊
ſtudia theologie ꝓpterea inuitent̃.c.ſuꝑ ſpe
cula.ne cleri.vel mona. Item ꝓpter ipius
beati gloriã. Uult eñ deus vt ſanctos in/
uocemus.vt dum per eorũ ſuffragia quod
petimus impetramus.ipos magnificemꝰ.
et glorificando collaudemus.et vt pctõres
q̄ſi nõ audentes ipm in ꝓpria ꝑſona adire.
amicorũ poſſint patrocinia implorare.qui
vota ſupplicãtiũ ſcire poſſunt.q2 in illo eter
no diuinitatis ſpeculo intelligit̃ quantum
vel illis pertinet ad gaudiũ vel nob̄ ad au/
xiliũ.et ꝓpter inopiã quã habemus in me/
rendo.vt vbi noſtra non ſuppetunt merita

patrocinent᷑ aliena. ⁊ vt q̃ nõ poſſum⁹ ſummam lucẽ aſpicere in ſe ↄtemplãdo. ſaltẽ in ſanctis aſpicere valeam⁹. ⁊ vt ſic om̃is noſtra inopia quã habem⁹ etiã in amãdo ſuppleat᷑. q꞉ plerũq꞉ imp̄fectus hõ magis ſentit ſe affici circa vnũ ſanctũ q̃ȝ circa deũ. Et iõ ꝓpter has cauſas generales ordinauit de⁹ vt ſctõs honorem⁹ ⁊ orem⁹. ꝓut pleni⁹ habetur p̄ Jaco. de voragine in legẽdis ſctõrum in .c. de feſto oĩm ſanctoꝝ. Exaudit nãq꞉ dñs orõnes ſctõꝝ. Prouerb. xv. ⁊. iij. q. vij. in grauib꞉. Annumeret᷑ cõputeturq꞉ inter filios dei cõfident᷑. ⁊ inter ſctõs ſit ſors illi⁹ vt Exultet celũ laudib꞉ ⁊ reexultet terra gaudijs ⁊c̃. Cui⁹ doctrina fulget eccl'ia vt ſol ⁊ luna. ⁊ quem elegit dñs in charitate nõ ficta. ⁊ dedit illi gloriã ſempiternã.

Deo gratias.

Et quoniã Jnno. iij. in canoniſatõe ſancti Vulſtani quondã epĩ vigornieñ. in Anglia fecit de eo ſpecialẽ collectã ⁊ orõnẽ dicendã in miſſa ei⁹. vt patȝ ex bulla dicte canonizatõis. Jdeo laudo in hm̃õi canoniſatione ſcti Bonauẽtre fieri collectã ⁊ ſecretã ⁊ poſtcõmuniõem. vt ſequit᷑. ⁊ illas in bulla canoniſatiõis inſcribi. ⁊ reliquũ officiũ de ↄfeſſo. maiorib꞉ doctorib꞉ fieri. ꝓut etiã mãdauit fieri Calixt⁹. iij. in canoniſatiõe ſancti Oſmundi. vt in bulla canoniſatiõis ei⁹ inſcribitur.

Collecta. alias Oratio.

Exaudi q̃ſum⁹ dñe p̄ces nr̃as ⁊ intercedente beato Bonauẽtura ↄfeſſore tuo atq꞉ pontifice ſalutarib꞉ nos inſtrue diſciplinis ⁊ gaudijs fac perfrui ſempiternis. Per dñm nr̃m ieſum ⁊c̃.

Secreta.

Suſcipe clemẽtiſſime deus hoſtiã laudis quã tibi ꝓ peccatis nr̃is offerimus. Et intercedente beato Bonauẽtura cõfeſſore atq꞉ pontifice p̄ces nr̃as benignus exaudi. Per dñm nr̃m ieſum ⁊c̃.

Poſtcõmunio.

Memor eſto ſacrificij nr̃i om̃ipotẽs deus. ⁊ precib꞉ et meritis beati Bonauẽture ↄfeſſoris tui atq꞉ pontificis vitã nob ⁊ gloriã tribue ſempiternã. Per dñm nr̃m ie. ⁊c̃.

Sermo magiſtri Roberti de laudibus ſancti Bonauenture ordinis minorũ.

q

Quaſi ſtella matutina in medio nebule. et q̃ſi luna plena in dieb꞉ ſuis lucet ⁊ q̃ſi ſol refulgẽs. ſic iſte refulſit in templo dei. Scribunt᷑ hec verba originaliter Ecc̃i. l. ca. ad laudẽ ſcti Bonauenture ꝓpoſita. Preclariſſima dñi ⁊ ſcti Bonauenture merita Sixtũ quartũ pontificem maximũ induxerũt. vt illũ hoc felici tempe catalogo ſanctorũ aſcriberet. Res eſt vtiq꞉ grãdis et digna valde q̃ dei gl'iam pandit. ſctãm eccleſiã exornat. religionem letificat chriſtianã. ordinẽq꞉ ſacrũ minoꝝ ſubleuat ⁊ extollit. Quid em̃ p̄ſtãtius excogitari poteſt q̃ȝ mortalẽ hoiem poſt deuictũ triumphatũq꞉ mundũ ad celeſtia regna deduci. ibiq꞉ imortalitate ꝑpetua gaudere cũ chriſto. Quis de btã vita ꝓmiſſaq꞉ nobis felicitate dubitare valeat ad quã amicos dei iã ꝑperaſſe certiſſimũ eſt. ibi chriſt⁹ rex gl'e. ibi imaculata ꝟgo regina celorũ. ibi ꝓphe. apl'i. martyres. ↄfeſſores ⁊ virgines. om̃eſq꞉ electi ⁊ amici dei. ibi deniq꞉ btiſſim⁹ Bonauẽtura. Cũ vero hodierna die ſit annũerat⁹ catalogo ſctõꝝ. equũ eſt ⁊ rõnabile vt eius ſanctitas om̃i ꝑp'o fiat nota. Qua de re ſtatui in p̄ſenti ſermone laudib꞉ eius incũbere. q̃ deſcribit᷑ in ꝟbis ꝓpoſitis illuſtraſſe eccleſiã ſicut ſtella matutina. ⁊ ſicut luna plena. atq꞉ vt ſol ſulgẽtiſſim⁹. ꝑ q̃ ſplẽdores excellentiarũ ſuaꝝ p̄ñt denotari. Prima excellentia dr̃ vite. Scd̃a doctrĩe. Tercia refulgentie. Prima excellẽtia ſcti Bonauẽture dicit᷑ vite. Ex vita quippe mũda ⁊ ꝟtuoſa iudicant᷑ homĩes ſancti. h tñ iudiciũ q̃ntum ad publicã venerationẽ ſpectat ad eccleſiã. vnde Jnno. de rel'. et vene. ſan. dicit. Nõ abnegam⁹ q̃n liceat porrigere p̄ces alicui defuncto quẽ quis credat bonũ virũ. et nũc eſſe cũ chriſto. licet nõ ſit canonizatus. q꞉ fidẽ orãtis dñs attendit. ſed facere ꝑ eo officiũ vel preces ſolẽnes nõ licet. ex q̃ in ca. ꝑmo de rel'. ⁊ vene. ſan. ſtatutũ eſt vt nullus adoret᷑ ꝑ ſctõ abſq꞉ auctoritate romane eccleſie. etiã ſi miracula faceret. quẽ em̃ eccl'ia reprobat reprobandus eſt. ⁊ quẽ approbat approbãdus. vt ptȝ. xxiiij. q. j. c. hec eſt fides catholica. et. c. quoniã vetus. ſm autẽ Goffredum et Hoſtieñ. in canoniſatõe ſctõꝝ inquirit᷑ de vita canonizandi ſi fuit in laboribus multis ⁊ iuſtis. ſi morib꞉ caſtus ⁊ ſtrẽ

nuus.vt notaꝛ di.lxj.c.miramur.licꝫ ꝑ mar
tyribꝫ nõ ſit tã ſtricta ſiẽda exaĩatio. Quod
aũt vita ſcti Bonauẽture fuerit mũda pu/
ra ⁊ ſancta probatur triplici modo.

Primus dicit̃ teſtificatiõis. Scd̃us ꝓ/
feſſionis. Tercius aſſumptiõis. Prim⁹
modus quo ꝓbat̃ ſanctitas ⁊ bonitas vite
ſ.Bonauẽture dicit̃ teſtificatiõis. Habꝫ ei
teſtimoniũ a viris fide dignis. Pr̃o ab A/
lexandro de ales viro bono ⁊ in ſacra pagi
na ꝓbatiſſimo doctore. De iſto Alexandro
ſcribit̃ in chronicis ordinis beati Franci/
ſci ꝙ illi⁹ opus qd̃ ſcripſit in theologia ap/
probatũ fuit ab Alexãdro.iiij.⁊ ſexaginta
mgr̃is parienſibꝫ.vt apparet in bulla ip̃ius
pontificis.quã puto eſſe pariſi⁹. Hic itaqꝫ
Alexãder de ales videns in Bonauẽtura
morũ elegantiã. corpis pulchritudinẽ.ve/
nuſtatẽ aſpect⁹.eloquij ſuauitatẽ.ꝯuerſati/
oniſqꝫ affabilitatẽ.dicere ſepe ſolebat Non
videt̃ Adam in hoie iſto peccaſſe. q̃ſi dice/
ret ꝙ vita illi⁹ irrep̃henſibilis poti⁹ angeli/
ca erat q̃ꝫ humana. Scd̃o bonitas vite
ſcti Bonauẽture habꝫ teſtimoniũ a domi/
no Petro cardinali ep̃o Hoſtieñ.q̃ fuit de
ordine p̃dicatoꝝ. Hic ſmonẽ habuit in fu/
nere Bonauenture ſuſcepto themate. Do
leo ſup te frater mi Jonatha. in q̃ int̃ alia
retulit.ꝙ q̇cũqꝫ Bonauẽturã videbat ip̃i⁹
amore capiebat̃.eiuſqꝫ piiſſima mõita obe/
dienter recipiebat.ꝑmaxime greci ⁊ tarta
ri.quibꝫ ei⁹ eloquia plurimũ ꝓfuerũt.q̃ ver
ba vltimo dixit.qñ t̃pe generalis ꝯcilij lug
duni celebrati.vt ſcribit̃ in chronicis palle
gatis. Frater Hieronym⁹ de Eſculo ordi
nis minoꝝ.q̃ fuit poſtea generalis.deinde
cardinalis.ep̃us Peneſtrinus.⁊ tandẽ pa/
pa Nicolaus.iiij.redijt ex partibꝫ orientali/
bus ad q̃s miſſus fuerat cũ ſolẽnibꝫ nũcijſ
grecorũ ⁊ tartaroꝝ.⁊ ip̃o Bonauẽtura ſug
gerente.greci tũc ad vnitatẽ eccl̃ie redierũt
⁊ tartari baptizati ſunt Tercio ſanctitas
vite Bonauẽture teſtimoniũ habꝫ a poeta
vulgari dante.q̃ in tercia comedia ita dixit
Jo.ſon la vita di Bonauẽtura. Da bagno
regio che in grãdi officij Sempre poſtpo/
ſi la ſiniſtra cura. Secũdus modus q̃ ꝓ
batur ſanctitas Bonauẽture. dicit̃ ꝓfeſſio
nis. Profeſſus q̇ppe fuit regulã ſanctã fra/
trũ minoruꝫ in q̃ ſemꝑ q̃ꝫdiu in ordine fuit
irrep̃henſibilit̃ vixit. Hec aũt regula deuo
tos ꝓfeſſores ſuos ad xp̃i ãgloꝝ atꝫ ſc̃toꝝ
ſocietatem ꝑducit. Qd̃ oñdit̃ ex triplici ei⁹
p̃rogatiua ſiue p̃eminẽtia. Prima q̃r illa
regula a ſp̃ũſctõ fuit inſpirata. Scd̃a q̃r
ſuꝑ euãgelio fuit fundata. Tercia q̃r ſu/
pernaturali ſigno fuit ꝯfirmata. De quibꝫ
om̃ibꝫ ita ſcribit̃ in extrauagãti Nicolai in
ſexto libro decretaliũ. Hi ſcꝫ fr̃es minores
ſunt illi⁹ ſctẽ regule ꝓfeſſores q̃ in euãgeli/
co fundat̃ eloquio.vite chriſti roborat̃ ex/
emplo.⁊ fundatoꝝ militãtis eccl̃ie apl̃orũ
eius ſermonibꝫ actibuſqꝫ firmatur. Hec ẽ
apud deũ ⁊ patrẽ munda ⁊ imaculata reli/
gio q̃ deſcendens a patre luminũ ꝑ eius fi/
lium exemplariter ⁊ v̾baliter tradita apl̃is
deinde ꝑ ſpiritũſctm̃ beato Frãciſco ⁊ euꝫ
ſequẽtibꝫ inſpirata. toti⁹ in ſe cõtinet teſti/
moniũ trinitatis. Hec eſt cui atteſtãte pau
lo nullus de cetero debꝫ eſſe moleſt⁹.quam
chriſt⁹ paſſiõis ſue ſtigmatibꝫ cõfirmauit.
volens inſtitutorẽ ip̃ius paſſiõis ſue ſigniſ
notabiliter inſigniri.hec ibi. Hanc igit̃ re/
gulam diuinit⁹ inſpirat⁹ ſuſcipe voluit do/
min⁹ Bonauẽtura q̇ a teneris annis beatũ
Franciſcũ ſingulari deuotiõe ẽ ꝓſecutus.
Meritis quippe illi⁹ dũ tenell⁹ erat a mor
tali infirmitate liberat⁹ extitit. Vñ ip̃emet
in legẽda beati Franciſci ita ſcribit vt ha/
bet̃ in capl̃o vlti. Jnnumera quoqꝫ ꝑ ipſuꝫ
in diuerſis partibꝫ orbis exuberare nõ ceſ/
ſant bñficia dei.ſicut ⁊ ego ip̃e q̇ ſuꝑiora de
ſcripſi.experiẽtia teſte in meip̃o ꝓbaui. Vo
to em̃ ꝓ me languente grauiſſime ad beatũ
patrẽ Franciſcũ emiſſo a matre. cũ adhuc
eſſem puerulus.ab ip̃is ſum mortiſ faucibꝫ
erutus.et in robur vite incolumis reſtitu/
tus. Qd̃ cũ viua memoria teneã.vera nunc
confeſſione ꝓfiteor.ne tantũ beneficiũ reti/
cẽs.ſceleriſ arguar vt ingrat⁹. Hec ibi. Cre/
ſcens itaqꝫ domin⁹ Bonauẽtura. ⁊ de vir/
tute in virtutẽ ꝓficiens cũ affectiõe et reue/
rentia beati Franciſci.anno etatis ſue.xxij
ſacrã eius religionẽ ingreſſus eſt. Jn q̃ tan
tũ ꝓfecit in om̃i deuotiõe ⁊ ſtudio litterariũ
ꝙ ſeptimo anno poſt ingreſſum religionis
legit ſentẽtias pariſiuſ ⁊ decimo anno.ſ.tri
geſimoſecũdo etatis ſue ſuſcepit cathedrã
magiſtralẽ. Tercius modus quomõ ꝓ/
batur ſctitas dñi Bonauẽture. dicit̃ aſſũ/
ptionis. Ob ſplendidiſſimã nanqꝫ virtutũ
eius famam et nomen clariſſimũ aſſumpt⁹
fuit ad triplicem dignitatem.

Generalatus. Archiepiſcopat⁹. Cardi/

nalatus. Primo fuit aſſumptꝰ ad digni/
tatem generalatꝰ. Licet eñ ſuus dei Frã/
ciſcus p̄latos ſuos humilibꝫ vocabul' de/
creuerit noiari. tñ nõ parua dignitas eſt p̄
eſſe tot fratribꝫ q̄t ſunt in religiõe minorũ.
tam longe lateq̃ʒ diffuſa p orbem. Fuit nã/
q̃ʒ dñs Bonauẽtura ordinis mĩoꝝ octauꝰ
general'. Primꝰ fuit beatꝰ Franciſcꝰ. Se/
cũdus frater Johẽs dictꝰ parens. de Flo/
rentia. Tercius frater Helias de Aſiſio.
Quartꝰ frater Albertꝰ de piſis. Quintus
frater Aimo. anglicꝰ. Sextꝰ frat' Creſenti
us. Septimꝰ frat' Johẽs de parma. Octa
uus frat' Bonauẽtura. Hic in capl'o gene/
rali Rome celebrato. Alexãdro papa q̃rto
p̄ñte anno ab incarnatiõe dñi. M.cclvj. et
terciodecimo poſt religiõis ingreſſum i fe/
ſto purificatiõis btẽ v̄ginis in generalẽ fu/
it electꝰ. annis aũt decẽ ⁊ octo ordinez lau/
dabiliter rexit. ſuiẽs altiſſimo in pauptate
⁊ hũilitate. ↄfortabat ſuauiter tentatos. et
infirmis ſuiebat libent'. In capl'o genera/
li Narbone celebrato p eũ regulã reforma
uit ⁊ expoſuit. ordinẽ in puincias ⁊ cuſtodi
as diſtinxit. Tempe vero ſui generalatꝰ fu
it facta trãſlatio corpis ſancti Anthonij de
Padua ad pgrandẽ illaʒ eccl'iam. in q̃ nunc
eſt recõditũ. Triceſimotercio anno pꝰ eius
obitũ in octaua dñice reſurrectiõis. et tunc
lingua eiꝰ q̃ ſub terra fuerat. repta eſt ita re
cens ⁊ rubicũda. q̃ſi eadẽ hora ſanctus ille
gl'ioſus deceſſiſſet. quã beatꝰ ⁊ deuotꝰ Bo/
nauẽtura in manibꝫ reuerent' accipiẽs irri/
gatus pfluuijs lachrymaꝝ corã oibꝫ hmõi
v̄bis affari cepit. O lingua bñdicta q̃ ſemp
bñdixiſti dñm et alios bñdicere feciſti. nũc
manifeſte apparet q̃nti fueris meriti apud
dñm. Scđo fuit aſſumptꝰ ad dignitatẽ
archiep̄atus. nã Clemẽs papa. iiij. cõtulit
ei archiep̄atũ Eboracenſeʒ pinguiſſimũ. ſʒ
ip̄e de pariſius vbi tunc erat ad pedes dñi
pape ſe ↄferẽs. tã hũilit' ⁊ efficacit' tãto gra
dui ⁊ dignitati ceſſit. q dñs papa eiꝰ ceſſio/
nẽ admiſit. Et ne q̇s mirec'. q Clemens ar/
chiep̄m illũ fecerit cũ in generalẽ fuerit ele/
ctus Alexãdro. iiij. p̄ñte vt diximꝰ. Scien/
dũ eſt q poſt Alexãdrũ p̄dictũ creatus fuit
Urbanꝰ. iiij.. ⁊ poſt Urbanũ Clemẽs. iiij.
⁊ poſt clemẽtẽ Gregoriꝰ decimꝰ. Nõ corre/
cte ſunt chronice ordinis ex q̇bꝫ illa collegi
Tercio Bonauẽtura fuit aſſumptuſ ad
dignitatẽ cardinalatꝰ. hec dignitas ampliſ

ſima eſt in eccl'ia dei. Quia vt dic' glo. in ca.
miniſteriũ. extra de offi. archip̄ſbri Cardi/
nales dicunt' q2 p eos regit' vniuerſal' ecc'ia
ſicut i cardĩe regit' hoſtiũ. vt ponit'. lxxi. diſ.
c. fraternitatẽ. Et dicit Aug. de ancona i li.
de ptãte eccl'iaſtica. Cardinales aſſiſtũt pa
pe ſicut apl'i chriſto. Apl'i eñ ſunt nũcupa/
ti chriſti frẽs ſm illud pš. xxj. Narrabo no/
mẽ tuũ fratribꝫ meis. ⁊ p̄ncipes mũdi ſm il
lud pš. xliiij. Cõſtitues eos p̄ncipes ſuper
oẽm terrã. Sed papa cũ facit aliq̃s cardi/
nales inſignit eos iſta duplici dignitate. di
cens eis. Eſtote frẽs mei ⁊ p̄ncipes mũdi.
Ip̄e aũt papa gerit pſonã chriſti. Et q̃uis
etiã ep̄i ſuccedãt loco apl'orũ. alio tñ mõ q̃
cardinales. Apl'i eñ duplici mõ ſe habue/
runt ad chriſtũ. Uno mõ vt p̄ñtialiter aſſi/
ſtentes. ſicut fuit añ paſſionẽ ⁊ aſcenſionẽʒ.
Scđo mõ vt miſſi ex p̄cepto eius p orbeʒ.
Qđ fuit poſt aduẽtũ ſpũſſcti. qñ diſpſi p or
bem diuiſerũt ſe accipiẽdo vnuſq̃ſq̃ʒ puin/
ciã vel regnũ in ſortẽ ſue p̄dicatiõis. Car/
dinales g̊ repſentãt pſonas apl'oꝝ vt chri/
ſto aſſiſtentes. q2 ip̄i aſſiſtunt pape p̄ſentia
liter vt vicario xp̄i. Scđo mõ repñtãt pſo/
nas apl'oꝝ ep̄i q̇ in partẽ ſollicitudinis vo/
cati ſunt regẽtes diuerſas ciuitates vel p/
uincias. vt archiep̄i. Et iſtud eſt ſatis ↄue/
niens. vt ſic in hierarchia celeſti aliq̇ angeli
ſunt aſſiſtentes. alij miſſi frequẽter ad nos.
Ita in nr̄a eccl'iaſtica hierarchia. decet ali/
quos aſſiſtere vt cardinales. alios mitti vt
ep̄os. et h̄ de lege cõmuni. q2 ſuborta cauſa
nõ tollit' q̇n cardinales aliq̃n mittant' vt le
gati. ⁊ epiſcopi aliq̇ etiaʒ vocati a papa ſunt
ei aſſiſtentes. Accipiũt autẽ cardiales a pa
pa pilleum rubeũ. in ſignũ ardentis chari/
tatis quã debent habere. ita vt ſint parati
ſanguinẽ ſuũ fundere. ⁊ mori p bono et de/
fenſione eccl'ie ⁊ pfectu. Uñ in capl'o Fun/
damenta. de electiõe. libro. vj. dicunt cardi
nales. fratres. coadiutores. conſiliarij ⁊ aſ/
ſiſtentes dñi pape. Ut igit' ad Bonauẽtu/
ram redeamꝰ. ip̄e cardinalis effectus fuit.
Nã pariſius exiſtẽs vocatus fuit a domio
Gregorio decimo. qui pontifex ip̄m reci/
pere cardinalatũ ⁊ epiſcopatũ Albanẽſem
coegit. Impoſuitq̃ʒ vt Cõcilij negocia ip̄e
dirigeret. Sed curioſi q̇daʒ nos ip̄ugna/
re nõ ceſſant. q̃rentes. cur bonauẽtura ar/
chiep̄atũ recuſauit. et tñ cardinalatum ac/
ceperit. Ad qđ reſpondemꝰ q potuit eſſe q

Gregori⁹ decim⁹ ꝑfatū̃s eū̃ obedientia vel
aliq̃ forti ꝑſuaſiōe induxit vt cardinalatuꝫ
ſuſciperet. qđ nō fecit Clemēs. dū ei archiepi
ſcopatū ꝯtulit. ⁊ vt ſcribit̃ in ca. Niſi cū pri
dem. de renū̃ciatiōe. Tū̃c in te verā humi/
litatē cuſtodies cū ꝑ eā locū ſublimē effugi
es. ⁊ ꝑ obedientiā nō dimittes. Itaqꝫ nō ſi/
ne humilitate maxīa ⁊ dei timore dignitatē
cardinalat⁹ acceptauit. Nā tante fuit hū̃ili
tatis ꝙ etiā pontificat⁹ maximi celſitudinē
adipiſci potuiſſet. qđ noluit. Inq̇t eñ Bar
tholome⁹ de piſis in libri ꝯformitatū. ꝙ p⁹
mortē Clemētis cū ꝑ plures mēſes cardi/
nales in electiōe pape ꝯuenire nō poſſent.
tante opionis erat apud eos Bonauētura
tūc general' miniſter. ꝙ oēs cardinales vo
ta ſua in eū cōpromiſerūt. vt ſi ſe vl' aliū pa/
pā noīaret. illū ipi eligerēt. Ipe vero noīa/
uit dñm Theobaldū archidiaconū leodo
nienſem ſctiſſimū virū. q̇ fuit Gregori⁹ de/
cimus. ⁊ mult̃ coruſcauit miracul'. et iacet
Aretij in eccl'ia maiori. canonizat⁹ in eccl'ia
aretina. Quare dñs Bonauētura ꝓbatus
inuent⁹ eſt in oñi vita ſua. Et cū plurimū
laboraſſet ꝑ aīarū ſalute. tandē ex hac lu/
ce deceſſit. āno dñi. M.cc.lxxiiij. Etat̃ ve/
ro ſue q̇nquageſimo tercio hora matutina
diei dñice. tertiadecima die menſis Julij
Eadē vero die ſepultū corp⁹ in eccl'ia fratꝝ
minorū lugduni fuit. Scđa excellentia
ſcti Bonauēture dr̄ doctrine. Fuit q̇dem
ipe doctor. qđ nec mīmū hrī debet. cū dica
tur extra de heretic̃. c. cū ex iniūcto. Docto
rū ordo ꝑcipuus eſt i eccl'ia dei. ⁊ de docto/
rib⁹ ſcriptū eſt Daniel'. xij. c. Qui ad iuſticiā
erudiūt plurimos. q̄ſi ſtelle fulgebūt in ꝑ/
petuas eternitates. Doctorib⁹ inſuꝑ diui/
narū ſcꝑturaꝝ aureola dāda eſt. vt docto/
res in q̄rto ponunt. ⁊ Albert⁹ in cōpendio
theologie. Doctrīa g̊ dñi Bonauēture ma
gnū lumē diffudit in eccl'ia dei ꝓpter tripli/
cē illi⁹ ꝯditionē. Primo quia fuit copioſa.
Scđo q̇a deuota. Tercio q2 fructuoſa.

Prima ꝯditio doctrine ſcti Bonauētu/
re fuit copioſa. Multa q̇deꝫ ſcripſit laude
digna ⁊ legentib⁹ grata. Nā ſcripſit libelluꝫ
apologie ꝯtra Giraldū de abbatis villa. q̇
multa falſa de religioſis ⁊ religionis ſtatu
differebat. q̇ Girald⁹ tandē leproſus mor/
tuus eſt. Scripſit libelluꝫ de ſex alis ſera/
phin. ⁊ ſuꝑ Geneſim. opus qđ intitulat̃ de
ſeptē viſionib⁹. ⁊ defenſoriuꝫ religiōis. ⁊ re/
gulā nouitioꝝ. ⁊ ſuꝑ q̄ttuor libros ſn̄īarū.
⁊ breuiloquiū. ⁊ ſermones dñicales ꝑ an/
ni circulū. ⁊ ſuꝑ q̄ttuor euangelia. precipue
ſuꝑ Lucā. et de arbore vite crucifixi. ⁊ plu/
ra alia opuſcula edidit. inter q̄ oīa ſingu/
laris fuit legenda beati Franciſci. Hāc vi/
dere voluit vir ille clariſſim⁹ Leonardus
Aretinus. vt retulerūt mihi quidā patres
cōuent⁹ florentini. quā cū diligentiſſime le
gendo ꝑcurriſſet reſtituit illā fratrib⁹. aſſe/
rens ꝙ in illo dicendi genere nullus eſſet
qui Bonauēturaꝫ poſſet ſuperare. Se/
cū̃do doctrina Bonauenture fuit deuota.
ſapida ⁊ vere ſeraphica. que legētes nō ſolū
illuminat. ſed inflāmat. Nec aliter eſſe poſ/
ſet cū de illo in chronicis ſcribat̃. Siqui/
dem omnē veritatē quaꝫ ꝑcipiebat intelle/
ctu. ad formā orōnis ⁊ laudationis diuine
reducens. ꝯtinuo ruminabat affectu. Nar
ratur adhuc de eo ꝙ dū ſcribebat legendā
ſancti Franciſci. quadā die ſanctus Tho/
mas de aquino acceſſit ad viſitandū eum.
⁊ cū familiariter (vt ſolebat facere) aperu/
iſſet hoſtiū celle Bonauenture. vidit eum
orantē ante crucifixū. et in extaſi factū. mox
ſanct⁹ Thomas dimiſit eum. nec locut⁹ eſt
quicq̄ꝫ. ſed ſocio ſuo dixit. Sinam⁹ ſanctuꝫ
q2 laborat ꝓ ſancto. q2 ſcribebat geſta ſan/
cti Franciſci. qđ ipe ſanct⁹ Thomas ſcie/
bat. Tercio doctrina ſancti Bonauētu/
re fuit fructuoſa. nō eñ ꝓfuit illis tantuꝫ q̇
cū viderunt ⁊ audierūt docentē. ſed etiam
oñib⁹ qui ei⁹ ſcripta legūt. vt patet ꝑ expe/
rientiā. Tercia excellentia ſancti Bona/
uenture dicit̃ refulgētie. Uoluit q̇ppe deuſ
ſanctū iſtū triplici ſplendore fulgere Pri
mus dicit̃ miraculoſe coruſcatiōis. Se
cundus ſolēnis canonizatiōis Tercius
mundialis veneratiōis. Primus ſplen/
dor dicit̃ miraculoſe coruſcatiōis. Fecit q̇/
dem de⁹ meritis eius miracula multa ex q̇
bus aliqua ꝑcurram⁹. Fertur de ipo ꝙ
dum in humanis agebat. tāta ad ſacramē/
tum euchariſtie deuotiōe mouebat̃. ꝙ die/
bus aliquib⁹ ꝑter morē eius abſtinuit a ce
lebratione. Semel vero dū deuotus miſ/
ſam audiret. ⁊ cū lachrymis paſſionē domi
nicam meditaret̃. cum ſacerdos celebrans
cōicare vellet. vna particula hoſtie ꝑ ſeipaꝫ
ad os dñi Bonauēture aduolauit. quā ipe
reuerent̃ ſuſcipiēs. intellexit timorē ſcrupu
loſū circa cōionē ōbite fcāꝫ fore deponēdū.

Quedā dña Lugdunēſis Simona vo
cata. cū filiū mortuū peperiſſet. illū ad ſan/
cti viri pedes detulit. q̇ facto ſigno crucis.
viuentē matri dedit. Poſt mortē eiꝰ mul
ta miracula facta ſunt ad inuocatōem eiꝰ.

Mulier quedā de caſtro villano. octo
dieb' laborauerat in partu. emiſſo voto ꝙ
viſitaret ſepulchrū Bonauēture. mox libe
ra peperit. vñ in patria pia ꝯſuetudo inſo/
luit. vt mulieres laborātes in partu inuo/
cent nomē Bonauēture. ⁊ ſepiſſime a grauiſ/
ſimis pericul' liberant̄ Petrꝰ filiꝰ Johis
calezolarij lugdunēſis. claudus dextera ti
bia. q̇ longo tpe ſine baculo ambulare non
poterat voto emiſſo ad ſanctū Bonauētu/
rā. liberatus eſt. Dux Aurelianēſis al's
orlientz carceratꝰ a magne Britanie rege
detinebat̄. vbi quartanā cū dolore capitis
incurrit. hic audito noīe ſcti Bonauēture
votū emiſit ſi liber euadere poſſet viſitatu/
rū ſe ſepulchrū ipiꝰ ſcti. Immutauit deus
cor illiꝰ regis p̄dictū ducē a carcerib' libe/
ratū liberꝫ abire ꝑmiſit. Qui etiā a dolore ⁊
infirmitate liberatus. mox vt in gallias re
dijt ad ſepulchrū ſancti deuotꝰ perrexit.

Jaccheta vxor magiſtri Nicolai lepra ꝑ
cuſſa inuocato Bonauētura. ⁊ pijs votis ꝑ
illā emiſſis mūdata eſt. Uxor mgr̄i Jo
hānis Barbreti regij ſecretarij hydropica
a medicis de ſanitate deſperata. accedēte
viro ad ſepulchrū Bonauēture ſanata eſt.

In tranſlatiōe corꝑis eius de eccl'ia ve/
teri ad nouā lugduni corroſa reliq̄ ꝑte cor/
poris Bonauēture caput inuentū eſt inte/
grū. capillaturā habēs ac labia ⁊ dentes. et
lingua colorata ⁊ integra acſi eſſet hoīs vi/
ui. Laodomia vrbeuetana filias femīas
multas parturiēs viro ſuo Frāciſco Mat
thei ingrata erat. tandē ſuaſu cuiuſdā ma/
giſtri Franciſci de aq̄ pendēte emiſſo voto
ad Bonauēturā. inde ad paucos dies ꝯce
pit filiū quē poſt ſalubrē partum vocauit
Bonauēturā. ⁊ cū grandiuſculus eſſet effe
ctus. ſuꝑueniēte peſte qua filie oēs mor/
tue fuerūt. hic ad inuocatiōem crebrā Bo/
nauēture peſtis periculū euaſit. Sunt ⁊ a/
lia huiꝰ ſancti miracula q̄ obmittimꝰ ne te/
dio ꝓlixitate rerum audientes afficiant̄.

Secūdus ſplendor ē ſolēnis canoni/
zationis. Nō deſunt pleriq ſublimitatē
huiꝰ ſcti velle minuere. ex eo ꝙ Sixtꝰ pon/
tifex maximꝰ qui illū catalogo ſctōrū aſcri/
pſit eiuſdē fuit ordinis ⁊ ꝓfeſſionis. Illud
idē obijciunt ſctō Uincentio de ordīe p̄di/
catorū. ꝙ ſcꝫ Calixtꝰ illū canonizauit. quia
eiuſdē ciuitatis fuerat ⁊ patrie. At etiā Pi/
us ſanctā illā glorioſam Katherinā ō Se
nis ꝓpterea canonizatiōis decorauit hono
re. qm̄ ambo ſenenſes. O temeritas malaꝝ
mentiū. o incredulitas iniq̄rū hoīm. nō ca/
nonizant̄ ſancti abſq ſolēnitatib' ⁊ publi/
cis ꝯditiōib' req̄ſitis. nō fuerūt p̄dicti ſan/
cti publicati ex aliq̄ affectiōe inordiata pon
tificū p̄ſatorū. ſed q2 inuēti fuerūt digni vt
publice a chriſtianis colerent̄ Ut em̄ habe
tur in glo. de rel'. ⁊ vene. ſanc. in c. Glorioſus
deus. Papa ſolus habet canonizare ſctōs
Primo q2 canonizatio eſt vna de maximis
cauſis fidei. iō ad papā referēda. extra ō ba
ptiſmo. c. maiores. Scdo q2 papa habꝫ iu
dicare de miracul' fidei. xxiiij. q. i. c. quotiēs.
Tercio q2 ad papam ſpectat declarare du
bia ſcripturaꝝ. multo fortiꝰ dubia ſctitatꝭ.
extra. q̇ filij ſunt legitimi. ca. ꝑ venerabilē.
Quarto ne ꝑ multoꝝ epoꝝ ſimplicitatē cō
tingat ppl'm decipi. Quinto ne in infinitū
fieret multiplicatio ſctōrū. ⁊ ſic tepeſceret
deuotio. ⁊ vileſceret ſctitas. lxxx. diſt. c. epi.
Papa vero in canonizādis ſctis multa vti
tur grauitate. obſeruatq tot ac tātas ceri/
monias. vt ptꝫ in dicta glo. ꝙ nullus eū de
paſſione rep̄henſibil' affectiōis dep̄hende/
re poſſit. Quecūq igit̄ req̄runt̄ ad canoni/
zationē ſctōꝝ. oīa pacta ſunt in canoniza
tione ſctōꝝ q̄s nomīauimꝰ. Et vt de ſcō bo
nauētura dicā. ꝓ canonizatiōe illiꝰ ſupplica
runt inſtāter pontifici Sixto. Imperator
Fredericꝰ. Ludouicꝰ rex Francoꝝ. Fer/
dinādus rex Sicilie. Mathias rex vn/
garie. Dux Uenetiarū. Dux Mediolani.
Dux Calabrie. Alphonſus Ferdinādi ꝓ/
mogenitꝰ. Dux Sabaudie. Ducissa Cala/
brie. Florentini. Peruſini ⁊ Balneoregia
ni. de q̄rū ciuitate Bonauētura oriundus
extitit. Ipa inſuper religio ſacra minoꝝ id
poſtulauit fidentiſſime. cū ꝓ viro digno a/
pud chriſti vicariū ex ipa religione aſſūptū
ſupplicaret. Cuiꝰ etiā totiꝰ religiōis ex par/
te h' aſſumpſit ſupplicādi officiū vir ille gra
uis integer in ſacra pagina erudītiſſimus.
ob ſuoꝝ moꝝ bonitatē generalis minorū
effectus. mgr̄ Frāciſcus Samſon. q̇ ſan/
cti Bonauēture cultor p̄cipuus. et Sixto
pontifici chariſſimꝰ eſt. ac reuerendiſſimis

dn̄is cardinalib⁊ ⁊ om̄i curie dilectus. rem
hāc diuinā mirabiliter ſollicitauit ac pcu/
rauit. cuiꝰ deus mentē bonā ⁊ voluntatem
rectā pſpiciens exaudiuit preces ⁊ vidit la/
chꝛymas ac ſuſpiria deprecantis. Cōmiſſa
fuit cauſa. miſſi ad partes lugduni legati.
inq̄ſitiones de vita ⁊ miracul' ſancti diu ce/
lebꝛate fuere. Tandez cōmiſſarij deputati
vltimo ſunt reuerēdiſſimi dn̄i cardinales
Julianꝰ tituli ſcti Petri ad vincula. Ste/
phanus cardinalis Mediolanēſis. ⁊ Frā
ciſcus de Gonzaga. Interueniēte ad h̄ ſup
plicatione feruēti reuerēdiſſimi dn̄i cardi/
nalis Johis de Aroganía. q̄ a tenerꝫ anniſ
deuotꝰ ſemꝑ extitit ad diuía. Poſt oīa autē
rite pacta ſm̄ patrū ſanctiōes. poſt relatio/
nē tam ſecretā q̄ʒ publicā. poſt ieiunia ⁊ oꝛa
tiones. poſt p̄latoꝝ omniū q̄ in vꝛbe reper/
ti ſunt exquiſitionē votoꝝ. Sixtus ſpūſctō
eū dirigente in octaua reſurrectiōis domi
ni ſctm̄ Bonauētura ʒ publice in eccl'ia dei
a cūctꝫ fidelib⁊ ſtatuit venerādū Anno dn̄i
M.cccclxxxij. Tercius ſplēdoꝛ dicit̄ ve/
nerationis. Om̄is chꝛiſtiana religio de ce/
tero ſctm̄ ip̄m publice venerari debet. cuiꝰ
meritis poterūt fideles a multis periculis
liberari. impetrareq̄ʒ bn̄ficia ſummi dei. q̄
ſit ſemꝑ benedictꝰ ꝑ infinita ſecula ſeculoꝝ
Amen.

Bulla de canonizatiōe ſci Bonauentu/
re.

Sixtus epiſco
pus ſeruus ſeruoꝛuʒ dei ad
ꝑpetuā rei memoriā Sup/
na celeſtꝫ patria ciuitas hie/
ruſalē. cuiꝰ participatio eius
in idip̄m. ita oīm electoꝝ ſaluatiōe letat̄. vt
quoꝝ pꝛeſtantioꝛa ſunt merita. copioſioꝛa
etiā ſumāt gaudia p̄mioꝛuʒ. Qđ in exceſſu
mētis ſue poſitꝰ Iſaias ꝓpheta ſenſiſſe vide
tur. cū diceret. Exulta ⁊ lauda habitatio ſi/
on. qꝛ magnꝰ in medio tui ſanctꝰ. Exultent
igit̄ oīm angeloꝝ chori q̄ de vacuarū ſediū
habitatiōe ſolliciti. conant̄ de virtute in vir/
tutem ad beatas illas māſiones vn̄ ſuper/
bi ruerunt ſpūs humilitate ꝑducere. Exul/
tent quoq̄ʒ om̄es anie iuſtoꝝ q̄ chꝛiſti veſti
gia ſunt ſecuti. atq̄ʒ om̄es tā veteris q̄ʒ no/
ui teſtamēti fideles amici dei. q̄ ꝯtemptꝫ hu
ius ſecli vanitatib⁊. qui ꝯciuiū numeroſita

te ꝫ gaudent. Exultet celū laudib⁊ reſultet
terra gaudijs. quoꝝ ſanctoꝝ editio leticiaʒ
habet plurimoꝝ. Unde em̄ fidei pietas ex/
igit vt qđ ꝓ ſalute multoꝝ gerit̄. cōmunibꝰ
vbiq̄ʒ gaudijs celebꝛet̄. Precipue vero ex/
ultet pontificū cetus beatoꝝ ⁊ ſacra docto
rū concio q̄ fulgent in celo tanq̄ʒ ſtelle in ꝑ/
petuas eternitates. Quos inter dū ſanctꝰ
Bonauētura tanq̄ʒ nouuʒ ſidus ex hac la/
chꝛymarū valle ad celeſtē q̄ ſurſum eſt Hie
ruſalē vocante eum dn̄o migraret emicuit.
Nos aūt qui diſponēte altiſſimo ad culmē
apoſtolatꝰ euecti chꝛiſtiani gregis curā ge
rimus. quē ꝓ debito paſtoꝛalis officij iocū
do ſanctoꝝ collegio ꝯfoꝛm̄are vt debemuſ
intenſis deſiderijs affectamꝰ. eccl'ie militā/
ti. ꝓ cuiꝰ edificatione ⁊ incremēto ip̄m Bo/
nauenturā in catalogū ſanctoꝝ referendū
duximꝰ haud incōgrue dicere poſſumus.
Exulta hodie ⁊ lauda habitatio ſion. id eſt
chꝛiſtiana religio. in q̄ tanq̄ʒ in monte ſion
ꝑ veram fidē habitat verus deꝰ. q̄m magnꝰ
in medio tui ſanctꝰ. Quippe in medio eccle/
ſie aperuit os eiꝰ. ⁊ impleuit eū dn̄s ſpū ſa/
pientie ⁊ intellectꝰ. ⁊ ſtola gl'ie induit eum. ⁊
coꝛonauit ad poꝛtas paradiſi. in q̄ vna cuʒ
angelis gl'ia ⁊ felicitate letat̄. Letemur ita/
q̄ʒ ⁊ exultemꝰ. qꝛ celeſtis illa curia ex nob̄ ha
bet cui ſit cura de nobis. q̄ ſuis nos ꝓtegat
meritis. q̄s infoꝛmauit exēplis. illumīauit
doctrinis. ⁊ miraculis ꝯfirmauit. Quē deꝰ
dedit cūctis ꝓpl'is in gl'iam ⁊ honoꝛeʒ. cuiꝰ
memoꝛia in benedictiōe eſt. Ea nāq̄ʒ de di/
uinis reb⁊ ſcripſit vt in eo ſpūſſctūs locutꝰ
videat̄. Ita pie religioſe ⁊ ſctē vixit vt ſcri/
ptis vita ꝯgrueret et qđ ſcribebat doceret
exemplo. in q̄ moꝛū virtus ⁊ ſignoꝛuʒ clari
tas ita cōperta ē vt ꝯgruētib⁊ maximis me
ritis ac miracul' vere ſanctitatꝫ teſtimoniuʒ
a militante eccl'ia debeat̄ eidem. Nā cū ī flo
re virente iuuētutis hūanis abiectis illece
bꝛis diuio ſe addixiſſet ſeruitio. religionē be
ati Franciſci (que ꝑ ardua tendit) ingreſ/
ſus. tantū ſedula lectiōe ⁊ aſſidua oꝛōne ꝓ/
fecit. vt cū ſapiēte merito dicere poſſet. Op/
taui ⁊ datꝰ eſt mihi ſenſus. Illuminatꝰ em̄
ab eo q̄ illumīat oēm ſenſuʒ. q̄ lux. via. veri
tas eſt ⁊ vita. paucoꝝ ānoꝝ ſpacio incredi/
bilē eſt ſciam ꝯſecutꝰ. Hec talentū ſibi a do
mino creditū ſudario alligauit aut terre ī/
fodit. ſed vt ſapiētiſſimꝰ diſpēſatoꝛ in cōem
vtilitatē ꝯuertit. In celebri em̄ Pariſienſi

gymnaſio cathedram rexit.vbi abſcondita
ſcripturaꝝ enucleans.nõ ſolũ viua voce ꝓ/
fuit multꝭ.ſed etiã plurima libroꝝ optimo
rũ.tum in ſacrꝭ lr̃is.tũ in maioribꝫ ſciẽtijs
monimẽta reliquit.q̃ eſſent oĩ tp̃e poſteris
ꝓfutura. Magnꝰ doctrina.nõ minor hu/
militate ⁊ vite meritꝭ.Quem Alexãder de
Ales.doctor clariſſimꝰ (cui ſe in diſciplina
ſctũs Bonauẽtura tradiderat) tante inno
centie ac colũbine ſimplicitatꝭ expertus ẽ eſſe
vt dicere ſolitꝰ fuerit.ſibi videri ꝙ in eo A/
dam nunq̃ȝ peccaſſet. Magnꝰ etiã in ordi/
ne fratrũ minoꝝ.cui vnꝰ omniũ poſt beatũ
Franciſcũ plurimũ ꝓfuit.Ad eiꝰ em̃ guber
nacula vocatꝰ.⁊ generalis miſter dño inſpi
rante creatꝰ.talẽ ſe ſuis ꝓbuit ſubditis vt ĩ
illo dñicũ illud verbuȝ videret̃ impletum.
Qui maior eſt veſtrũ ſit miniſter vr̃.Nã ſa/
pientia ⁊ moꝝ integritate maior.p̃lationis
officiũ cũ tanta exercuit charitate.ꝙ ſpõte
humilis nũc doctrina.nũc monitiõibꝫ nũc
exhortatiõe fraterna.nũc etiã corpali ſerui
tio ſatagebat vt bonꝰ chriſti miles inferio/
ribꝫ miniſtrare.Nec ſolũ q̃ ab ipo btõ Frã
ciſco pie ⁊ ſctẽ fuerãt inſtituta diligẽtiſſime
cuſtodiuit.ſed multa etiã adinuẽta.que cre
ſcente fratrũ numero neceſſaria videbant̃
adiecit.Ordinẽ quoq̃ȝ ipm in ꝓuincias cu
ſtodiaſq̃ȝ diuiſit. Magnꝰ etiã dignitate in
Romana fuit eccl'ia. Increbreſcente em̃ fa
ma innocẽtie.doctrine ac prudẽtie eiꝰ.a fe/
licis recordatiõis Gregorio papa decimo
p̃deceſſore nr̃o ad cardinalatꝰ ẽ vocatꝰ ho/
norẽ.vt eiꝰ opa in maximis ⁊ difficilimis re
bus q̃ tp̃ibꝫ illis inciderãt vterent̃. In quẽ
Gregoriꝰ ipe ob ingentia viri merita nouo
eſt vſus exẽplo.Statim em̃ illi Albañ.cõ/
miſit eccl'iam q̃ nõ niſi vetuſtioribꝫ cardina
libus ſolet cõmitti.Nõ fefellit expectatõeȝ
ſummi pontificꝭ ac ſacri ſenatꝰ optimus a
deo amiciſſimꝰ vir.Sed in ꝯcilio Lugdu
neñ.p̃ſidẽs.oĩaq̃ȝ ad dei laudeȝ dirigẽs.ſe/
datis diſcordijs.difficultatibuſq̃ȝ ſublatiſ.
ipi eccl'ie maxio vſui fuit ⁊ ornamẽto.Qui/
bus rebꝫ apte cognoſcit̃ ꝙ ſtatuit illi domi
nus teſtamẽtũ pacꝭ.⁊ p̃ncipem fecit eum.vt
ſit illi ſacerdotij dignitas in eternũ.Quem
inanis gl'ia nõ inflauit.nõ diuitie ſiniſtror/
ſum egerũt.ſed in fide lenitateq̃ȝ ꝑſeuerãs.
pius in deũ.in paupes miſericors. iuſtus ĩ
om̃es.ita h̃ corruptibile corpꝰ exuit vt cum
apl'o dicere poſſet,Bonũ certamẽ certaui,
curſum ꝯſumaui.fidẽ ſeruaui.In reliq̃ re/
poſita ẽ mihi corona iuſticia.Qui ⁊ ſi ex ſo/
la ꝑſeuerãtia poterat ſctũs credi.Iuxta il/
lud.Eſto fidel' vſq̃ȝ ad mortẽ ⁊ dabo tibi co
ronã vite.ſubſecuta ſunt tñ poſt vitã multa
maximaq̃ȝ miracula.q̃ certũ ſanctitatꝭ eius
ꝓbent indiciũ.⁊ nos ad ipiꝰ venerationẽ in
ducũt.ꝙ deꝰ meritis p̃cedẽtibꝫ venerandũ
oñdit.Ipe em̃ deꝰ omps vt ſue ꝟtutis po/
tentiã manifeſtet.⁊ nr̃e ſalutꝭ cãm pandat.
fideles electos ſuos q̃s coronat in cel'.ſepe
etiã honorat ĩ mũdo ad eorũ memorias ſi/
gna faciens et ꝓdigia.q̃ heretica prauitas
ꝯfundat̃.⁊ fides orthodoxa ſeruet̃. Agi
mus igit̃ ipi deo quantas poſſumꝰ grãs.ꝙ
nos dignos duxerit ꝑ quos hec canoniza/
tio celebraret̃.Que licet diuinis lr̃arũ mo/
nimẽtis extantibꝫ.coruſcãtibuſq̃ȝ miracul'.
iam pridẽ potuerit rite fieri. nunq̃ȝ tñ ante
hac vel a p̃ncipibꝫ vel ab alijs tanta diligen
tia fuit petita.nr̃o tp̃e chariſſimi in chriſto
filij nr̃i Fredericꝰ romanoꝝ impator ſem/
per auguſtꝰ.Ludouicꝰ Francoꝝ chriſtia/
niſſimꝰ.Ferdinandus Sicilie ⁊ Mathi
as Hungarie reges illuſtres.dilecti quoq̃ȝ
filij nobiles viri Alphonſus calabrie.Io
hannes mozenico venetiaꝝ.Iohes.haleã
Mediolani.⁊ Iohes burbom duces inſi/
gnes.p̃terea ciuitates florentiũ.ſenenſiuȝ.
lugdunenſiũ.peruſiũ.⁊ que tale iubar tulit
balneoregiũ.tanto ſtudio tãtaq̃ȝ ꝑſeueran
tia petierũt a nobis.vt durũ ⁊ impiũ puta/
remus eis in re tã pia reſiſtere.quã etiã dei
monitu petere videbant̃. Acceſſerũt aſſi
due venerabil' fris nr̃i Iuliani epi ſabinẽ/
ſis.ipiꝰ ordinis ꝑdicatorꝭ.dilectoꝝ q̃ȝ filioꝝ
Franciſci ſamſonis general' miſtri.⁊ petri
de Rodolphis ꝓcuratorꝭ dicti ordinis ſa/
cre theologie ꝓfeſſoris p̃ces.q̃ noĩe general'
coꝝ capl'i.id tãq̃ȝ iuſtũ ⁊ debitũ repoſcebãt.
Legeramꝰ ſtudioſiſſime ſcti huiꝰ diuĩa ſcri
pta.quibꝫ poſtq̃ȝ ꝑ etatẽ aliq̃d ſape licuit ſe
fuimꝰ delectati. Audiueramꝰ q̃ȝ ab anti
quioribꝫ p̃fate religiõis fribꝫ ⁊ grauibꝫ q̃dẽ
viris.qui ⁊ ipi a maioribꝫ natu acceperant de
ſanctimonia vite eiꝰ.ꝯſtantẽ famã eſſe ſcie/
bamꝰ ꝺ multꝭ maximiſq̃ȝ miracul'.nec erat
p̃terea apud nos dubiuȝ q̃n in triũphanti
eccl'ia triũpharet ĩ celo ⁊ venerationẽ mere
ret̃ in terrꝭ.Sȝ mẽores nos eũdẽ minorũ
ordinẽ ex voto ingreſſos.in q̃ diuina aſſiſten
te grã ĩ ſacris lr̃is ⁊ religioſis moribꝫ vtcũq̃ȝ

ꝓfecimꝰ.eadēq; miniſteriatꝰ officia exercui
mus.atq; inde ad cardinalatꝰ dignitatē.ita
vt ꝑ ꝯſiles gdus ad pontificatꝰ culmē ſub/
leuatos nos fuiſſe diſponēte dño ꝯgſcamꝰ
ꝑ q̄s ipe Bonauētura ſctūs ad triūphantꝭ
eccl'ie īmarceſſibilē gl'az euectꝰ eſt.ne ad id
videremur potius affectiōe ꝓpria q̄ꝫ debita
deuotiōe moueri.eā adhibuimꝰ diligentiā
ac grauitatē quā rei magnitudo poſcebat.
Cōmiſimꝰ eīn̄ trib⁊ ex venerabilib⁊ frībus
nr̄is ſctē romane eccl'ie cardinalib⁊.vt d̄ ve/
ritate miraculoꝝ mādarēt inq̄ri. Cūq; vnꝰ
ex eis inchoato proceſſu vt deo placuit ab
hac luce migraſſet.aliū i locū defuncti ſub/
rogauimꝰ cardinalē.q̄ etiā decedēte alium
ſubſtituimꝰ.nec hiſ ꝯtenti cū iā ꝓceſſus ipe
pene ꝑfectꝰ eſſet.⁊ hi q̄ delegati erāt fideliſ
ſime retuliſſent.tñ q² nō videbat̄ in ꝓcedē/
do tanta q̄nta req̄rit̄ obſeruata ſolēnitas il
lū reiterari iuſſimꝰ.Demū cū exvberiori re
latione ⁊ fidedignoꝝ teſtiū ſup h̄ receptiōe
cōpertū fuiſſet multa ⁊ magna a deo ꝑ ipm
ſctm̄ miracula fieri q̄ in ꝯſpectu ml'titudīs
cernebant̄. Nos ne ſpūiſctō reſiſtere vide/
remur.q̄ ꝑ os ꝓphe laudare deū in ſctīs ſu/
is iubet.in ꝯſiſtorio nr̄o ſecreto hꝰ rei cā ha
bito.eoꝝūdē venerabiliū fratꝝ nr̄oꝝ ſcē ro/
mane eccl'ie cardinaliū vota ſup hmōi ca/
nonizatōne ſumꝰ ſcrutati. Cumq; oīm vna
eadēq; fuiſſet ſnīa.vicꝫ vt in ſctōꝝ numero
referri deberꝫ.ꝯſiſtoriū publicū deinde ha
buimꝰ.in q̄ magna multitudīe aſtāte in tri
duū orōnes ieiuniaq; indiximꝰ.vt deꝰ ops
nobis q̄d factu optimū in hac re eēt oñde/
re dignaret̄.nec pateret̄ eccl'iam ſuā militā
tem errare q̄ ſe triūphāti cōformare ſtude/
ret.Triduo deinde elapſo oīs q̄ in roma
na curia erāt p̄latos iuſſimꝰ cōuenire. q̄ ad
vnū interrogati q̄d faciēdū videret̄.i eandē
ſnīam ꝯuenerūt.btm̄q; Bonauēturā cum
canonizandū cēſuerūt. Nos ḡ dei nutuꝫ et
voluntatē ſeq̄ntes attēdenteſq; iuſtū ac de
bitū eſſe.vt q̄s deꝰ honorat in cel' nos vene
ratiōis officio laudemꝰ ⁊ glorificemꝰ in ter
ris.cū ipe potꝰ laudet̄ ⁊ glorificet̄ in illis q̄
eſt laudabil' ⁊ gl'ioſus in ſecula. Hūc diem
canonizatiōis ipiꝰ ſctī Bonauēture in me/
dio Baſilice ꝑncipis apl'oꝝ de vrbe q̄ ma/
xima oīs generꝭ ordiniſq; multitudo cōflu
xerat celebrandā ſtatuimꝰ. Ibi reliq̄s oīb⁊
legitime ꝑactis.ꝑdictꝰ ordinis minoꝝ ꝓcu
rator.in medio ſtans dictuꝫ illud bti Jo/
hannis apl'i clara voce ꝓponens.videlicet.
Tres ſunt q̄ teſtimoniū dāt in celo.pr̄.⁊ vbū
⁊ ſpūſſctūs.ꝓbauit etiā habito ſup p̄miſſ s
ꝓceſſu.ipas btiſſime trinitatꝭ ꝑſonas teſti/
moniū ꝙ beatꝰ Bonauētura in celo ſit.ꝑſti
tiſſe.pr̄em videlicet in miraculoꝝ potentia.
filiū in doctrine ſapīa.⁊ ſpm̄ ſctm̄ i vite ipiꝰ
bonitate. Et ꝓpterea nō ſolū noīb⁊ oīm qui
hanc ipam canonizatiōem fieri ſupplicarūt
ſed etiā ex parte indiuidue trinitatꝭ pr̄is et
filij ⁊ ſpūſſcti.vt ipm btm̄ Bonauētūrā ſan
ctum ꝓnūciare dignaremur inſtant̄ inſtan
tius ⁊ inſtātiſſime req̄ſiuit. Cōfidētes igit̄
ꝙ in hac canonizatiōe nō ꝑmittat nos deꝰ
errare q̄ oīa in ea q̄modolibet req̄ſita eti
am ſupabūdant̄ obſ̄uari fecimꝰ ⁊ obſ̄uaui
mus.de eorundē fratrū nr̄oꝝ ſctē romane
eccl'ie cardinaliū oīmq; p̄latoꝝ in romana
curia exiſtentiū vnanimi ꝯſenſu et maturo
ꝯſilio de oīpotentꝭ dei ac beatoꝝ Petri ⁊
Pauli apl'oꝝ eius auctoritate cōfiſi. beate
memorie Bonauēturā balneoregionēn̄.ſa
cre theologie ꝓfeſſorē.ex gremio ſacri ordi
nis minoꝝ.⁊ ex officio generalatus in epm
cardinalē aſſumptū.ſctm̄ eſſe ac alioꝝ ſcōꝝ
dei catalogo aſcribendū adijciendū ⁊ ag/
gregandū fore ac fideliter firmiterq; tene/
ri debere decernimꝰ.ipmq; ſctōꝝ ꝯfeſſoruꝫ
pontificū et doctoꝝ q̄s ſancta dei venerat̄
eccl'ia ꝯſortio ſolēniter in p̄ſentiaꝝ aſcribi/
mus aggregamuſq; ꝑ p̄ſentes. Statuētes
etiā ⁊ mandātes venerabilib⁊ fratrib⁊ nr̄is
patriarchis.archiepīs epīs ac dilectꝭ filijs
dictoꝝ ac patriarchaliū metropolitanorū
⁊ cathedraliū eccl'iarū capl'is ⁊ q̄rūuis ordi
num tam mendicantiū q̄ꝫ nō mendicantiū
ꝓfeſſorib⁊.necnō quibuſcūq; eccl'iaſticis ꝑ/
ſonis vt feſtū ipius ſctī Bonauēture ſecū/
da dñica menſis Julij ſingulis ānis ſolen/
niter ⁊ deuote celebrent diuinū officiuꝫ ve/
luti ꝓ vno ꝯfeſſore pontifice ⁊ doctore tam
publice q̄ꝫ ꝓuatim ꝓut ꝯtigerit ꝑſoluentes
Dilectis vero filijs fratrib⁊ p̄dicti minorū
ordinis q̄tinus hmōi officiū ſub feſto du/
plici ⁊ octaua eo modo quo alioꝝ dicti or/
dinis ſanctoꝝ celebrare feſta ⁊ octauas cō
ſueuerunt celebrādi cōcedimꝰ facultatem.
Inſup eadē auctoritate oīb⁊ vere penitē
tib⁊ ⁊ ꝯfeſſis q̄ in eadē dñica eccl'iam i qua
ſctm̄ eiꝰ corpus req̄eſcit deuote viſitauerit
annuatim ſeptē ānos ⁊ totidē q̄dragenas.
his vero q̄ alijs tꝑib⁊ in ſingul' dieb⁊ dñicis

centũ dies. Illis autẽ q̄ eccl'ias fratrũ mi/
norũ vbilibet conſtitutas tam ip̄a die feſti
q̄ꝫ in octaua diuinis officiis interfuerint cõ
ſimiles indulgẽtias ⁊ pctõꝝ remiſſiões q̄
in ſingulis alioꝝ eiuſdẽ ordinis ſanctoꝝ fe
ſtis ex indultis apoſtolicis generalit̄ ꝓmul/
gatis Romani pontifices ꝯceſſerũt. de in/
iunctis penitentiis miſericordit̄ in dño re/
laxamus ⁊ elargimur. Conſiderãtes prete
rea quãta ab hoc ip̄o ſancto Bonauẽtura
rõne ſcientie ⁊ ſanctitatis vite ep̄aliſq̄ꝫ ⁊ car/
dinee dignitatis ſctã romana eccl'ia ſuſce/
perit incremẽta quãtaq̄ꝫ idẽ ſanct⁹ cũ bea/
to Thoma de aquino coetaneo ꝯdiſcipu/
lo ⁊ cõmagiſtro ſuo familiaritatẽ ⁊ ſpiritu/
alem cõiunctionẽ in hac vita ſeruauerit. vt
quos in h̄ ſeculo fraterna iunxit charitas ⁊
eadeꝫ in celo p̄mia cõſecutos credim⁹. pñs
eccleſia pari veneret̄ honore. p̄dictũ feſtum
inter feſta ſacri palacii apoſtolici aſſumen/
tes annumerãteſq̄ꝫ. eandẽ indulgentiaꝫ in
feſto p̄dicto in eccl'ia ſanctoꝝ apoſtoloꝝ
de vrbe q̄ in feſto ip̄ius ſancti Thome de
aquino in eccl'ia beate Marie v̄ginis d̄ vr/
be minerua vulgariter nũcupata habetur.
cõcedimus. p̄terq̄ꝫ decernim⁹ frẽs mino/
res in alma vniuerſitate Pariſieñ. eiſdem
p̄uilegiis poſſe ac debere vti ⁊ gaudere ob
ip̄ius ſancti Bonauẽture merita. quib⁊ ex
apoſtolicis indultis fratres predicatores in
eadeꝫ vniuerſitate intuitu ⁊ gr̄a eiuſdẽ ſan
cti Thome potiri ⁊ gaudere cõſueuerunt
⁊ gaudent aut potiri et gaudere q̄modoli/
bet poterũt in futurũ. Quocirca om̄s ⁊ ſin
gulos in dignitate ꝯſtitutos requirimus ⁊
monem⁹ q̄tinus vniuerſis ⁊ clericis ⁊ po/
pulis ſuarũ ciuitatũ dioceſum ⁊ parochia/
rũ p̄ſentes nr̄as lr̄as ſolẽniter publicãtes.
eoſdẽ hortent̄. deũ ip̄m a quo bona cuncta
ꝓcedũt hũiliter dep̄cent̄. vt ip̄ius ſancti do
ctoris ⁊ cõfeſſoris Bonauẽture meritis et
p̄cib⁊ exorat⁹ militantẽ eccleſiã. ap̄licã fidẽ.
⁊ cũctos chriſtifideles a paganoꝝ ⁊ alioꝝ in/
fideliũ ⁊ hereticoꝝ tueatur incurſib⁊ ⁊ a pe/
riculis cũctis ſemꝑ ꝓtegat ac defendat. ⁊ il
lam quã nobis mũdus dare nõ põt paceꝫ.
hoſtiũ oĩm ſublata formidine. firma cũ trã
quillitate cõcedat. vt q̄ꝫ poſt hui⁹ vite mili/
tiã depoſitũq̄ꝫ paſtoralis officii miniſteriũ
vnacũ grege nobis credito ad ſempiterna
tandẽ gaudia ꝑuenire mereamur. Demuꝫ
q⁊ difficile foret litteras originales preſen
tes ad vniuſcuiuſq̄ꝫ noticiaꝫ deferri volũ/
mus ac decernim⁹ q̄ꝫ earũ trãſſumpto ſub
ſigillo generalis miniſtri ordinis antedicti
⁊ manib⁊ duoꝝ notarioꝝ publicorũ debite
ſubſcriptis fides adhibeat̄ indubia in om
nib⁊ ⁊ ꝑ om̄ia. ⁊ illis vbiq̄ꝫ ſtetur ac ſi origi/
nales lr̄e huiuſmõi eſſent exhibite vl' oſten
ſe. Nulli ḡ oĩno hominũ liceat hanc paginã
noſtre cõſtitutiõis. aſcriptiõis. aggregatio/
nis. ſtatuti. mãdati cõceſſionis. relaxatiõis
largitionis. aſſumptionis. annumeratiõis
monitionis ac voluntatis infringere vl' ei au
ſu temerario ꝯtraire. Si q̄s autẽ hoc attẽ/
tare p̄ſumpſerit indignationẽ om̄ipotentis
dei ac beatorũ Petri ⁊ Pauli apoſtoloꝝ
eius ſe nouerit incurſuruꝫ. Datum Rome
apud ſctm̄ Petrũ Anno incarnatiõis dñi/
ce. M.cccclxxxii. Decimooctauo kalẽdas
Maii. pontificat⁹ nr̄i anno vndecimo.

Incipit ꝓlog⁹ in ſpeculũ diſcipline ſeu li
bellũ de minimis ad nouicios ſcti Bona/
uenture ep̄i ⁊ cardinal' ordinis minoꝝ.

D honeſtatem

a tendẽtes in p̄mis neceſſariuꝫ
hñt vt ꝑ exercitium diſcipline
virtutis titulũ citi⁹ app̄hẽdere
poſſint. Nã vt ait Hugo de ſctõ victore.
Uſus diſcipli͞e ad v̄tutẽ aĩm dirigit. v̄tus
aũt ad btitudinẽ ꝑducit. ac ꝑ h̄ inq̄t exerci
tiũ diſcipline eſſe dꝫ nr̄a inchoatio. v̄tus ꝑ/
fectio. p̄miũ v̄tutis. eterna btitudo. Ueꝝ q̄
diſciplinã ĩ noue ꝯuerſatõis initio negligit
ad eã poſtmodũ difficile applicat̄. ⁊ formaꝫ
quã p̄mo q̄s recipit vix deponit. Adole/
ſcẽs nãq̄ꝫ iuxta viã ſuã etiã cũ ſenuerit ñ re
cedet ab ea. Optĩa viuẽdi forma eligẽda ẽ
quã reddat aſſuetudo iocũdã. Pri⁹ autẽ
ad ꝑfectũ ḡd⁹. defect⁹. cognitio. mag̃q̄ꝫ oĩo
prudẽti ſecuritas. viuẽdi modũ nouiſſe cõ/
gruũ ꝓ varia reꝝ ⁊ accidẽtiũ q̄litate. Nec
mĩmũ ẽ ꝯtẽnere mĩma. q̄ nõ mĩmã morib⁊
maculaꝫ eo turpi⁹ neglectu hita ingerũt. q̄
vitari facili⁹ cognita valuerũt. Proinde
q̄ ſpũ dei agunt̄ moralib⁊ documẽtis inten/
dũt. q̄ tñ ſuꝑbi ⁊ fatui ꝯtẽnẽtes nũc ſuꝑſtiti
ones nũc cerimonias vocãt. aut certe calũ
niis fucatis impugnãt. Nec em̄ ſtult⁹ v̄/
ba prudentie recipit. niſi ea dixeris q̄ ver/
ſantur ĩ corde ei⁹. Hic ergo tractatulus

ꝑ ſupioꝝ impoſitionē exactꝰ.rudi ꝗdē iux/
ta ſcribentꝭ ruditatē ⁊ intēti exigentiā ſtilo.
ex diminutis ꝗꝫ ac nudis ob breuitatē.i cō
pactiſqꝫ interdū ſed ꝯgruis ꝑ moꝝ traditi/
one ſentētijs editꝰ. nouis xp̄i diſcipulis ꝑ
aliq̄li ſpeculo inſpiciēdus ꝓponit̄.vt ꝑ pau/
ca ſibi ꝓpoſita.occaſionalit̄ fiant in pluribꝫ
cautiores. Da ſapiēti occaſionē ait Sa/
lomon.⁊ addet̄ ei ſapiā. Attendāt tm̄ q̄/
dam h̄ accipiēda fore cōiter ⁊ magis ⁊ minꝰ
ꝓ loco ⁊ tp̄e obſeruāda. licet nō ſp̄ ꝓ ſingul̄
ꝯditionū modificatio replicet̄. Prudēs.
vt rerū varietas exigit.ita ſe accomodat tē
pori.nō ſe in aliq̄bꝫ mutās ſed potiꝰ aptās.
ſicut manꝰ q̄ eadē eſt cū in palmū extendit̄.
⁊ cū in pugillū cōſtringit̄. Nec moueat ſi
qua ꝑ iunioribꝫ imptinētia videant̄. ꝑinde
iunior in his ſepe q̄ ip̄m excedūt inſtruit̄ vt
ſenioꝝ ſe ꝓpoſito applicās.ſit q̄ntū congruit
aptior ad agēda.cautior ad cauēda Pro
lixitatē forte tritꝰ ſi q̄s fuerit inſpector cau
ſabit̄.ſed neceſſariā in exptis dicendorū ex/
preſſionē aduertat. Nec facile rudes ꝑ q̄
bus eſt oꝑa generalibꝫ poſſ̄e comatibꝫ.id ē.
breuibꝫ ⁊ incōpletis ſententijs erudiri.aut
ꝯciſis paſſim ꝑficere paradoxis. vnoqꝫ ni/
hilominꝰ nouerit titulo multa q̄nqꝫ ptrin
gi.que ſpecialē req̄rerent explicāda tracta
tum. Duas aūt ꝑticulas. p̄ncipalē vicꝫ ⁊
incidentalē ſm̄ ſeries habet. Principal̄
in duas diuidit̄. In q̄rū p̄ma de p̄parato/
rijs ad diſciplinā ⁊ aliq̄bꝫ eius effectibꝫ inci
dent̄.in ſcd̄a de ip̄a plenꝰ tractat̄. Pre/
paratoria ſunt ꝑ modū p̄ncipij medij ⁊ po/
ſtremi.Depoſitio vetuſtatꝭ.ſtabilitas men
tis aduerſus tēptatiōes diaboli. ⁊ ſubiecti
onis hūilitas.p̄mū p̄parationē inchoat.ſe/
cūdū ꝯtinuat.tertiū vero ꝯſumat. Ser
uanda erit vbiqꝫ maioꝝ ⁊ minoꝝ paragra/
phoꝝ diſtinctio.ad ſerici ⁊ ordinis euiden
tiam ampliorē.

De vetuſtatis depoſitione. Capitulum I.

d Eponendus eſt
ſm̄ apl̄m vetus hō.et induendꝰ
eſt nouus. Quod ꝑfecte im/
plent q̄ trāſitorijs abdicatꝭ nō ſolū pctā ve
rūetiā occaſiōes fugiūt pctōꝝ. veteriqꝫ fer/
mento ꝑ purā ꝯfeſſionē plenꝰ expurgato.i
vite nouitate ꝑfecta. ſoli ꝑeligūt dn̄o mili/
tare. In odore igit̄ vngentoꝝ chriſti per
cōpendioſam ⁊ tutā ſacre religiōis ſemitā
currere cupiētes.p̄us rex tꝑaliū faſciculoſ
deprimētes abijciāt.vt ab omi tā poſſeſſio/
ne q̄ꝫ cura penitꝰ expediti xp̄m dn̄m expedi
te ſequant̄.⁊ nō ſint ei temptatōnis occaſio
vel ruine. Et ſi ante religiōis ingreſſum
nō fuerint expediti.poſt ingreſſuꝫ ſaltē ex/
peditionēꝫ hmōi ꝑ alias ꝑſonas vel ꝑ lr̄as
iuxta ſupioris arbitriū q̄nta pōt accelera/
tione ꝓcurēt.nō expectatꝭ oportunitatibuſ
aut vtilitatibꝫ deceptorijs.q̄s freq̄nter dia
bolus ſub ſpecie pietatꝭ aſſumit. Sūma
ſit eis vtilitas vtilitates huiꝰ mūdi ꝯtēnere
ꝓpter chriſtū.iuxta v̄bū ſctī Hiero. Nemo
renūciaturꝰ ſeclo.bn̄ pōt vendere q̄ cōtem/
pſit vt vēderet. Si habes inq̄t in ptāte rē
tuā vende.ſi nō habes.pioijce. Totū dō de
dit.q̄ ſeip̄m obtulit. Poſt religiōis igreſ
ſum ꝯtinue debēt ꝯfeſſioni faciēde vacare
⁊ de oībꝫ q̄ in ſeculo a pueritia cōmiſer̄t ad
memoriā q̄ntū poterūt ſtudioſa ſollicitudi
ne reuocatꝭ generalit̄ ꝯfiteri. Maloꝝ nāqꝫ
ꝯfeſſio.initiū eſt bonoꝝ. Ordinis ḡ ſtatus.
reijcit res atqꝫ reatus.

De conſtātia mentis ⁊ cautela ꝯtra tem ptationes diabolicas. Capl̄m II

q Uoniā aūt pharao ꝑſequit̄ iſraelē
fugientē.⁊ ꝯtēptꝰ ſurgit in ſcādala.
nunc apte nūc occulte ſub ſpecie bo
ni ꝑiculoſius tēptans.faciāt q̄d ſcriptū eſt.
Fili accedēs ad ſeruitutē dei ſtā in iuſticia
⁊ timore.⁊ p̄para aīam tuā ad tēptationēꝫ.
Solēt p̄cipue vires temptatiōi prebere
fluctuatio mētis circa ꝓpoſitū ingreſſure vl̄
ingreſſe religiōis tarda tepidaqꝫ repulſio.
⁊ deiectio ſpūs deſolati. Ea ꝓpter in p̄/
mis in ꝓpoſito ſctō cor ſuū oīno ſtabiliant ⁊
ꝯfirment.ne velut harūdo diuerſis vento/
rū flatibꝫ agitati.vacillēt. Optimū ē inq̄t
aplus.gratia ſtabilire cor. Et Proſper ait.
Quēlibet hoiem (donec ſe in eo q̄d elegit
certa diffinitiōe ꝯfirmet.velut in q̄dā deli/
beratiōis incerte biuio cōſtitutū) diſcerpit
ip̄a diuerſitas volūtatū. Virtꝰ inq̄t horta
tur ⁊ ꝓuocat.vt diffinitōis ambiguitate de
poſita ꝓpoſitū ſpiritale ſuſcipiat. ꝑſeueratu
rū ſe in ſuſcepti labore ꝓpoſiti nō ſua poſſi/
bilitate ſed dn̄i miſeratione ꝯfirmet. Cogi
tet q̄nti ⁊ quāte potuerūt ⁊ pn̄t q̄d ſe poſſe
deſperat.vnd̄ illi potuerūt inde ſe poſſe fir
miter credat.meminerit illud apl̄i. Fidelis
deus q̄ vocauit vos. q̄ etiam faciet ⁊c̄. Qui

ſperant in dño mutabunt fortitudinẽ.cur/
rent ⁊ nõ laborabunt.ambulabũt ⁊ nõ de/
ficient. Ad hoc temptationũ ⁊ cogitatio
nũ malaruʒ viriliter pncipijs ⁊ abſqꝫ more
diſpendio eſt obſtandũ. Qꝫ ſi earuʒ inſultꝰ
ſpiritũ inquietẽt non ſolũ familiarꝫ confeſ/
ſor verũetiã fratres alij ſeniores ſunt in ad
iutoriũ aduocandi. vt vniꝰ debilitas mul/
toruʒ adiutorio ſuſtẽtet̃. Frater q̇ adiuuat̃
a fratre.quaſi ciuitas firma. Qui autẽ vul/
nus detegere vel auxilium petere negligit.
ſua nõ immerito negligẽtia perit. Deniqꝫ
cũ diabolus ſerui dei ſpiritũ ꝑ triſticiã de/
ijcere ſtudeat.ipam ſi qñ irrepſerit citiꝰ re/
pellentes.chriſto dño qui datorẽ hilarẽ di/
ligit in cordis leticia famulent̃. attendẽtes
ſollicite ne ꝺ ſua vnqꝫ vocatiõe ingrati aut
tepidi regratiatores appareãt coram deo.
vbi ſol radiat grẽ.nubilũ turbatiõis abſce/
dat. Solet in aqua turbida latere piſcatu
rus aniam.coluber tortuoſus. Maximũ
inhabitantꝫ grẽ ſignũ.ſpiritualis leticia.

Porro q̇ vocantis grãʒ nõ agnoſcit.in/
dignũ ſe vocationis fructu cõſtituit. Be
neficijs ingratꝰ exhibitis.ineptus efficitur
exhibẽdis. Valet quoqꝫ interdũ ꝯuerſis
ꝓ anĩe ſalute mutatio loci. Plerũqꝫ em̃ dũ
mutat̃ locus.mutat̃ ⁊ mentꝫ affectus. Va/
let ꝓ mentꝫ temptatiõibꝫ impulſe preſidio.
Valet ꝓ morꝝ citius ac ꝑfectiꝰ aſſequendo
peculio.extra cognationẽ ⁊ patriaʒ vel ad
tempꝰ ſecedere. Verũ qꝛ ꝑ ſe nullo mo/
do ſufficerẽt ad machinamenta diaboli re
pellenda ad chriſtũ (ꝓpter quẽ om̃ia ꝯtem/
pſerunt q̇ eſt temptatorꝝ refugiũ.et debiliũ
fortitudo.q̇ ſe fideliter inuocantibꝫ facit cũ
temptatione ꝓuentuʒ vt valeant ſuſtinere)
crebris ſupplicationibꝫ ⁊ deuotis recurrãt.
vt qui eos dignatꝰ eſt de fornace babylõis
eripere.bonũ in eis ꝑficiat qꝺ incepit. Fre
quẽs ⁊ feruens orõ diſſipat om̃e malũ.olle
feruenti muſce nõ inſident.

Quõ neceſſaria ſit ad diſcipline ſuſcepti
onem humilitas. Caplm III

d Eniqꝫ quoniã vt ait Hugo.ſicut ce
ra niſi pꝰ emollita fuerit. formaʒ ñ
recipit.ſic ⁊ hõ quidẽ ad formã ꝟtu
tis nõ flectitur.niſi ab om̃i elatiõis ⁊ cõtra/
dictionis rigore ꝑ humilitatẽ humiliet̃. ne/
ceſſe habẽt q̇ diſcipline cupiũt moribꝫ ifor
mari.vt humilitatꝫ radicem in corde figere
ſtudeãt. ⁊ tumorẽ ꝓprie volũtatis pſumpti
onis ⁊ irreuerẽtie viciũ que a ſuꝑbia proce
dere ſolent.tã in re qꝫ in ſigno vigilantiꝰ ca
ueant.vt humilitas ancille more.locũ ppa/
ret diſcipline.

De captiuatiõe volũtatis ꝓprie.
Caplm IIII.

v Oluntatẽ itaqꝫ ꝓpriã ingenti curẽt
ſtudio captiuare. Quid em̃ pro/
deſt ſub vniꝰ ordinatiõe viuentibꝫ
qꝫ facultates ſuas abijciũt.ſi ꝓprias volun/
tates nõ relinquũt.cũ ſit pſtantiꝰ volunta/
tibꝫ renunciare qꝫ rebꝫ. Tota religiõis ꝑ
fectio.in volũtatis ꝓprie abdicatiõe cõſiſtit.
quare potiſſimũ ꝑfectiõis ⁊ diſcipline idu/
ſtrius appetitor.volũtatibꝫ ꝓprijs edoman/
dis.⁊ pſidentiũ nutui ſubiugandis inuigi/
lat. Profecto in duobꝫ erit ſubiecte ꝓba
tio volũtatis.ſi videlicꝫ in iniũctis deuote
obediat.et in agẽdis ſuis ſemꝑ habere au/
ctoritatẽ obediẽtie nõ omittat. Primi.ꝫ
eſt obediẽtie in iniũctis patet neceſſitas.pa
tet ⁊ meriti magnitudo. Naʒ quicqd vice
dei pcipit hõ.qꝺ nõ ſit tñ certum diſplicere
deo.ꝫ oĩno ſic accipiendũ eſt qſi pcipiat de
us. Ad meritũ etiã melior eſt obediẽtia
qꝫ victime.ſcteqꝫ obedientie holocauſto ni
hil deo gratiꝰ exhibet̃. Nemo ad ꝑfecti
onis ſemitã currendã magis expeditus qꝫ
verus obediẽs. Quãobrẽ obediẽtie filij
ſe totũ ad obediendũ exponãt.moxqꝫ vt p/
lati vocem audierint. quaſi diuinitꝰ impe/
retur.morã pati neſciãt. ſed relictis om̃ibꝫ
ad iniũcta queqꝫ fidelit̃ exeqnda prompta
deuotione ꝯſurgãt.vt vicino obediẽtie pe/
de velut vno momẽto iubentis vocẽ. facti
exhibitione ſequant̃. Perfecta obedien
tia ſua imꝑfecta relinqt. Quinĩmo nec bo/
nus obediẽs ꝟbũ expectat.vbi de ſuꝑioris
ſibi ꝯſtiterit voluntate. Illũ autẽʒ opti/
mũ dixerim obediẽtie gradũ. cũ eo animo
opus iniunctũ recipit̃ quo et pcipit̃.cuʒ ex
voluntate iubentꝫ pendet intẽrio exequen
tis. Nunqꝫ de maiorꝝ ſnĩa iudicẽt.quorũ
officij eſt obedire ⁊ implere q̄ iuſſa ſunt.de/
inde ſi ad ꝑfectuʒ volũt obediẽtie ꝑuenire.
ꝯſtanti ſecũ deliberatiõe ꝓponãt.deuote ſꝑ
ad om̃ia obedire. Si qꝺ igit̃ graue vl' im
poſſibile forte iniungit̃. ſuſcipiãt quidẽ cũ
om̃i manſuetudine iubentꝫ imperiũ. Qꝺ
ſi oĩo ſuarũ viriũ pondus excedat.impoſſi/
bilitatꝫ ſue cauſas ei q̇ pẽſt patient̃ ⁊ oportune inſinuẽt, nõ ſuꝑbiẽdo vel ꝯtradicẽdo.

vel alias leui murmure reſiſtēdo Si ad
huc ſupior in ſua manſerit ſentētia. ita ſibi
nouerit expedire. ꝛ ex charitate de adiuto/
rio dei cōfiſi obediāt. Chriſt⁹ fact⁹ eſt pro
nobis obediēs vſqꝫ ad mortē. mortē autez
crucis. Qui licet ad prem ꝑ calicis trāſlati
one clamauerit. ꝯtinuo tamē adiūxit. Ve/
rūtamē nō mea volūtas. ſed tua fiat. Nō
ſolū maioribꝫ. ſed ſibi etiā īuicē obedientiā
certatim impendāt Incūbit chriſti diſci
pulo. vt omi petēti ſe tribuat. Exēplo apl'i.
volūtarios ſe oīm ſeruos ꝯſtituant. Sint
vt ſcriptū eſt. ſubiecti īuicē in timore chriſti
Scdi neceſſitas. h̄ eſt obediētie in agen
dis. ne q̇d videlicet ſine obediētia p̄ſumat.
q̄a ſimplicioribꝫ forte aliquibꝫ min⁹ patet.
aliquāta videt ꝓſecutione tangēda. Ha
benda eſt plane in agēdis obediētie ſancte
auctoritas. ſine q̄ nec ēt ipa bona ſūt bona
Voluntas ſiquidē ꝓpria boni virtutē ꝯfir/
met. Sanct⁹ Bernard⁹ ſup Cantica ait
Grande malū ꝓpria volūtas. q̄ fit inquit vt
bona tua bona nō ſint. Etem ſi in die ieiu/
nij mei inueniat volūtas mea. nō tale ieiu/
niū elegit dn̄s. nec ſapit illi ieiuniū meū. qḋ
nō obedientiā ſed viciū volūtatis ꝓprie ſa/
pit. Et ſubdit. Ego autē nō ſolū de ieiunio
ſed de ſilentio. de vigilijs. de oꝛone. de lecti
one. de opere manuū. poſtremo de omi ob
ſeruātia monachi. vbi inuenit volūtas ſua
in eo ꝛ nō obediētia magiſtri ſui. idip̄m ſen
tio. mime prorſus obſeruantias illas. ꝛ ſi bo
nas in ſe int virtutes cenſuerim deputan/
das. Itaqꝫ noui xp̄i diſcipuli ſemetip̄os pe
nitus abnegātes in agēdis ſuis. i. in opati/
onibꝫ. locutiōibꝫ ꝛ rerū q̄rūlibet vſu. non ꝓ
priam voluntatē. ſed ſupioꝝ ī omibꝫ diſpo
ſitionē ſeq̄ntur. ꝑ quibꝫ tn̄ ſit ſpecialis eoꝝ
licentia vł aſſenſus hn̄dus. ꝯſiderari opor
tet. Et p̄mo circa opationes videndū. q̄
earū quedā cōmūes ſeu ꝯuētuales. quedā
ſpeciales ſeu pſonales eſſe noſcunt. Spe
cialiū em̄ quedā ad ꝓximū. quedā ad perſo
nā ptinent opantis. Pro ꝯuentualibꝫ q̄ cō
mune ſił attingūt collegiū. exequēt̄ nō eſt
licentia req̄renda. cū ad hmōi ſit eaten⁹ ſu/
perioꝝ licentia. imo impoſitio generał. vt
ea q̄ ſiue in choro ſiue in refectorio ſiue ali/
bi mō p̄dicto ad vite ꝯuentualis ꝯſuetudi/
nē ptinent. null⁹ ꝯuentualis auctoritate ꝓ/
pria. p̄ter euidētē neceſſitatē licite p̄termit/
tat. Inde eſt q̄ ab officio chori ab aliq̄ vide

licet hora canonica. vel a p̄ma cōuent⁹ refe
ctione. aut a ꝯuentualibꝫ alijs quecūqꝫ abſqꝫ
licentia remanere vel aſſiſtētē recedere. his
necdū in collegio ꝯſummatis nō licet. Pro
ſpecialibꝫ ad ꝓximi alteri⁹ fratris neceſſita/
tem ſpectātibꝫ (nullū cōmunis ſeu cōuen/
tualis vite ꝯſuetudini aut executiōi ſpecia
liter iniunctoꝝ impedimentū p̄ſtantibus)
nequāqꝫ ad ſupiores ſic̄ nec ꝑ cōmunibꝫ ꝑ
licentia dixerim recurrenduz. cū ſm aplm.
alter alteri⁹ onera portare. ꝛ ꝑ charitatē ſpi
ritus ſeruire īuicē debeam⁹. Verūtamē tē/
pore q̄ cōuentualia. vł alias iniūcta fieri de
bent. nō ſunt p̄ter licētiaz ſpecialia ſeu gra/
tuita hmōi facienda. Illa q̄z que ad q̄tidia
na cōmuniū officioꝝ obſequia. vł ad ꝓximi
neceſſitatē nō ptineāt corpalē. quale eſt ſcri
bere in q̄terno ꝛ alia hmōi ſilia. maxie ſi oc
cupationē ꝓlixiorē inducūt. agenda ſūt de
ſupioꝝ aſſenſu. Pro ſpecialibꝫ ad pſonā o/
perātis ſpectātibꝫ. ſiue ad carnis mortifica
tionē ptineāt. vt ſunt vigilie nimis longe.
vel abſtinētie ſinglares. ſiue ad exercitium
ſpectēt opis manuał ꝑ ſe vel ꝑ aliū. faciendi
licētia querat. ſine q̄ religioſus ſuas ſingu/
laritates facere nō debet. q̄ppe cui nec cor/
pus ſuū habere licet in ꝓpria voluntate. Et
qḋ ſine pmiſſione p̄ris ſpūalis fit. p̄ſumpti
oni deputabit ꝛ vane glie nō mercedi. Nec
pōt ſibi opari ꝑ volito ſiue ꝑ ſcribēdo. ſiue
alia faciēdo. ſiue in rebꝫ ſuo vſui deputatis.
vt ſunt libri. veſtes. lecti. et alia hmōi ꝑ alia
īmutando. Incōgrue quoqꝫ ꝑ vno. res plu
ribꝫ ſeruitura mutat. Fit res freq̄nt ex mu
tatione deterior. ꝛ qḋ mihi ſtudioſe coapto
alijs diſcoapto. Hec de opibꝫ Nec tamē
negauerim ad mima ſeu exilia q̄dā ꝛ vix re
putanda alicui⁹ momēti. ſolā ſufficere con/
niuentiā p̄latoꝝ Circa locutiōem h̄ tene
ant. vt corā ſupiore maxime ī capl'o ſine ei⁹
aſſenſu p̄habito. nō loquant. alias de neceſ
ſarijs ꝛ honeſtis. loco ꝛ tpe debitis. loqui ꝑ
ut eis ordinatū fuerit. poterūt int fratres.
Locutio vero cū extraneis ſiue ſeculares (
licet fratribꝫ obſequētes ſiue religioſi quili
bet fuerint) fratribꝫ nouicijs eſt ꝓbationis
tpe penit⁹ interdicta. ſine frē ꝓfeſſo. q̇ om/
nia loquētis verba ꝛ rn̄dētis audiat ſine li
centia ſpecialit. ſine q̄ nec ad portaz nec ad
extraneos ip̄is indulget acceſſus. Perſo/
nis tn̄ huiuſmōi ſi occurrerint poterūt in/
clinare. vel ſi loc⁹ aut temp⁹ loquēdi fuerit.

⁊ non poterint ſubterfugere bono mõ. eos
breuiter ſalutare. Si de loquẽdo ſecuʒ
requiraṫ ab eis. rñdere humiliṫ debẽt ſe lo-
quendi aut moradi licẽtiã nõ habere. Nul-
la prorſus alia eoꝝ audiant verba. nec cuʒ
eis aliquaten⁹ ſedeãt. vel vlteri⁹ cõmorenṫ
ſed ſi locutionẽ neceſſitas exigit vel hone-
ſtas. dicãt ad eos obtenta ſi poterũt licen-
tia reuerſuros. Ualeq̄ recedendo potius
faciãt. q̄ʒ morãdo. De licẽtia tñ hmõi p̄-
lato eſt cauti⁹ ꝓuidendũ vel ab ipo tm̄. vel
ab eoꝝ inſtructore (q̄ eſt eis ab ipo religio-
nis ingreſſu ſpecialiṫ aſſignãdus) ſemꝑ cũ
p̄ſens in domo fuerit requiraṫ. ne a diuer-
ſis nõ abſq̄ vitãde ꝯfuſionis periculo. mi-
nus ꝓuide ꝯcedaṫ. Circa receptionẽ re-
rũ diſtributionẽ ⁊ vſum. qm̄ a ſuꝑiorũ au-
ctoritate dependẽt. duo p̄cipue ſubditꝭ at-
tendenda videnṫ. Primũ vt qui dat aliq̄d
illud ex officio poſſit dare. Scd̄m vt det q̄-
dem nõ ſcḋm ꝓpriam voluntatẽ. ſed ꝓut ſibi a
ſuꝑiore fuerit conſtitutũ. Nec ſuꝑflue dixe-
rim ad officiũ attendendũ. Qui em̄ nõ ha-
bet officiũ adminiſtratõis. nihil alijs debʒ
cõmutare. vel in fraudẽ horũ dimittere po-
teſt. Rurſum ipoꝝ officialiũ officia ſunt di-
ſtincta. Alijs nãq̄ neceſſariaꝝ rerũ. nõ tñ ꝓ-
curatarũ eſt diſtributio cõmiſſa. ab illis au-
tem nõ eſt abſq̄ licentia recipienduʒ aliq̄d
ſpeciale. Alijs autẽ iuxta diuerſa rerũ offi-
cia cõmunis diſtributio reruʒ cõmittiṫ. ab
his cõmunia ipa (ſi ordinarie qñ ſcʒ et vbi
vel quõ iuxta ſui limitationeʒ officij diſtri-
buere debent diſtribuũt) licite recipi pñt.

Qui vero extraordinarie poſtulat. ad li-
centiã ſuꝑioris recurrat. Preter cõia ſu-
pradicta q̄cunq̄ rem aliquã occulte ſine ſu-
perioꝝ aſſenſu recipit habet vł vtiṫ. a religi-
onis delirat licẽtia. ⁊ quicq̄d habʒ male ha-
bet. Porro cũ illud ꝓpriũ eſſe dicaṫ de q̄
diſpenſare licet iuxta ꝓpriã voluntateʒ. omi
aſſenſu alio circũſcripto. nõ pauꝑ ſed domi-
nus reputand⁹ videṫ qui rẽ quãcũq̄ alijs
diſtribuendo vt libet ſine ſuꝑioꝝ auctorita-
te diſpenſat. Res ſunt quideʒ cõmunes.
ſed vſus diſpoſitio ꝑtinet ad p̄latos. vt per
eoꝝ curã ſinguł iuxta modũ ⁊ regulã ſibi a
ſanctis aplis ꝯſtitutã ꝓut vnicuiq̄ op⁹ fue-
rit diuidanṫ. Uſurpat⁹ aũt ſine licentia
rerũ vſus culpabiliṫ temereq̄ p̄ſumitur. ⁊
prorſus illicite vendicaṫ. Statutum q̄ʒ
religioſe mancipatiõis euadit. q̄ in vſu ꝓpo

rem aliquã ſiue a parẽtib⁹ ſiue a q̄buſdã a-
lijs recipit. aut qđ maiorꝭ culpe recepta oc-
cultans. ſuꝑioꝝ iudicio nõ exponit. Qui
rem ſibi collatã celauerit. ſctũs Aug⁹. eum
furti cenſet in iudicio ꝯdẽnandũ. Nulla
em̄ res quã ſuꝑior nõ dederit aut ꝑmiſerit
eſt licita ꝓpriũ abdicãti. Sunt q̄ oblata
nõ ſibi ſed p̄lato mox deferenda recipe lici-
tum eſtimãt. ſed reglari priuato receptiõeʒ
occultã nõ dixerim eſſe tutaʒ. In commo-
dandis ꝓ cohabitãtiũ indigẽtia rebus. nõ
eſt lex poſita charitati. Poſſum rẽ fratri
petenti exponere ꝯcedendã. nõ tñ impẽde-
re vendicãdã. Proinde frẽs nouicij nul-
laten⁹ ſine licẽtia nec a ſeinuiceʒ neq̄ a fra-
tre neq̄ a q̄cũq̄ homie rẽ aliquã ſiue tabu-
las ſiue acum ſiue aliq̄d q̄dlibet accipe. aut
dare attemptẽt aliqua rõne. Sic nec lr̃as
ad ſe miſſas recipiãt. aut aliq̄ caſu receptaſ
aperiãt. que a portitore vel eo q̄ recepit eas
prius debẽt ad ſuperiorẽ. vel ſi ſuꝑior ordi-
nauerit ad eoꝝ inſtructoreʒ deferri. Sic
nec rem alteri⁹ fratris vſui deputataʒ. p̄ter
ipius fratris ꝯſciaʒ occupare licebit. Ge-
nus eſt furti ⁊ plerũq̄ turbatiõis occaſio.
rẽ fratris vſui deditã. eo ſi aſſit inſcio deti-
nere. Poteſt fidelis ſeru⁹ ⁊ prudens nõ-
nulla ꝓ loco ⁊ tꝑe facere de tacito. vel ꝓba-
biliter p̄ſumpto ſuꝑioꝝ aſſenſu. ad ipm̄ de-
niq̄ finaliter acta queq̄ ꝑ auſuʒ hmõi rela-
turus. De cetero quicq̄d religioſus bo-
ni facit aut dicit qđ ſuo nõ nouerit diſplice-
re p̄lato. a vere obediẽtie merito nõ frauda-
tur. Felix hec ſeruitus. imo glõſa liber-
tas. quã q̄s ſponte in regiã vendit⁹ ſeruitu-
tem. deũ ⁊ eius vicarios poti⁹ q̄ʒ ſeipm̄ ſuꝑ
ſe regnare ꝯſtituẽſ. ſue prorſus renũcians vo-
luntati.

De preſumptiõe tam in re q̄ʒ in ſigno.
Capitulũ V.

p Reſumptionẽ interiorẽ ⁊ exteriorẽ
ſumoꝑe fugiãt. Interiorẽ vt ſenſuʒ
ſuum ſenſui nõ p̄ferãt alioꝝ. nec de
bonis ſibi a deo collatꝭ inaniter extollanṫ.
imo intantũ ceteris ſe inferiores ⁊ viliores
ex intimo cordis credãt affectu. vt nec ſe ali-
q̄d etiã eſſe exiſtiment. Nempe ſcḋm aplm̄
q̄ ſe exiſtimat aliq̄d eſſe cũ nihil ſit. ipe ſe ſe-
ducit. Neminẽ ſpernãt. neminẽ iudicent
cũ frequenṫ hũanu fallaṫ iudiciũ. Et bea-
to Aug⁹. teſte ſepe ſpecies facti ſe aliṫ habʒ.
aliter anim⁹ faciẽtꝭ. Ple de oib⁹ q̄ occur-

rerint ſentiāt.licz rei nō intelligāt rationē.
Om̄ia ꝑuerſe pn̄t ꝑuertere mētes. Ex/
terioris p̄ſumptōis ⁊ ſupbie notā.in omni
actiōe ſua.geſtu ⁊ ꝟbo ſūmo ſtudio fugiāt.
q̄ hūilitatꝫ ſunt in oīb amplexātes. Reſpe
ctu actiōis p̄ſumptionē in officijs ⁊ in locis
euitēt. In officijs p̄lationis vel ordinis.
aut in alijs q̄ aliquā videnť ſupioritatē hr̄e
nihil ſibi vſurpēt. Liber a culpa nō eſt.q̄
alienū vſurpat officiū. Preſente ſupiore
vł alio fratre maiore ꝙ̄ ipi fuerint ordīe cō
ſtituto.ad incipiēdū extraordinarie officiū
ad bn̄dicendū cibū vel potū. ad dandū fra
trib aquā benedictam.vel ad alia hmōi ſe
nullatenꝰ ingerāt. Ad diuinū q̄z officiū
nequaꝙ̄ poſt ſeniores.vł alios maioris or
dinis gradu ꝓmotos.ꝓprio legant iniectu.
Qm̄quidē nullus oīno in mīori ordīe cōſti
tutꝰ poſt aliū maioris ordinis ꝑmittēdꝰ eſt
legere.niſi neceſſitate cogēte.ł legētiū ordi
ne ꝑmutato.vt in aliq̄b feſtis fieri ſolet.p̄/
terꝙ̄ in omelia q̄ntū ad p̄mā lectionē.quaz
ratione euāgelij dyaconꝰ legere ſolet. Le/
ctiones aūt que de omelia ſupſunt.nō ſunt
ab alijs facile ꝙ̄ a ſacerdotib preſumēde.
In choro ꝓ diſſonātia forte cantantiū.
vel ob aliā huiuſmōi cauſam manū ad for/
maz ꝑcutere.in menſa ictu cultelli vł q̄mo/
dolibet aliter ſignuz cū ſono facere ad eos
quoꝝ eſt ſuꝑ defectib chori vel menſe intē/
dere ꝑtinet.nec huiuſmōi facile debēt ab a/
lijs vſurpari. Multa tn̄ ſunt ſupiorib lici/
ta.q̄ rep̄henſibiliter ab alijs preſumuntur.
Adhuc qr nouiſſimū eligi locū mgr̄ ipſe
humilitatis hortať.locis ſemꝑ nouiſſimis
nouicij gaudeāt. Supſtitioſe (his ſalua
qui q̄ſi ꝓ cōmūitatꝫ zelo aliud dogmatizāt)
nunꝙ̄ in choro vel mēſa vel alibi ad prima
ſe ingerant loca.ſed ad ea potꝰ adeo caute
ſedula ſi valuerint ꝓuiſiōe declinent.vt vix
ab alijs ꝑpendať. Alias oīno caueāt ne cō/
ꝓ tumultus occaſiōe notabiles. Cauendū
ꝓinde ne dūmō vitať p̄ſumptio inordinati
onis accedat ꝯfuſio. Vitāda vbiꝙ̄ diſcō
uenientie nota.maxime in cōuētu. Locꝰ
ſupior ad quē neceſſitas vel ſupioꝝ trahit
inductio.p̄ſumptiōis vicium non inducit.
Porro moleſta eſt hūilitas q̄ ꝯtentioni
deſeruit. Si qn̄ iuxta ſupiorem vł alios ſe
niores neceſſario ſederint.nō ſe nimis ap/
plicent iuxta eos Juniori ſiquidē aliquā a
ſeniore diſtātiā.reuerētie ritꝰ idicit. Anti
quior aūt frať in ordīe vł aliꝰ in officio p̄mi
nens.licz etate ſit iunior.ſenior appellatur.
Etas ſenectutꝫ vita imaculata. Preſūptio
nē in geſtu.elatū caput. ſublimiores oculi.
facies vultuoſa declarant. Nā vt ait Pro/
ſper. Erecta ceruix.⁊ truces oculi.et ſermo
terribił.nudā ſupbiā clamāt. Sed ⁊ q̄n
tū ꝑ mēbroꝝ miniſteriū p̄t dep̄hēdi.prima
ſupbie oſtentatio in oculł eſſe ſolet. Qui
inclinauerit ocłos ſuos ipe ſaluabiť ſm̄ nā
ꝙ̄ euangeł. Si fuerit tuꝰ oculus ſimplex.
totū corpꝰ lucidū.ecōtra.ſi neq̄m.totū tene
broſum. Preſūptio etiā geſtus i ſignis ⁊
nutib freq̄nť agnoſciť.vt ex ēpli gr̄a.ſi q̄s ī
choro vel alibi ꝓ fratrum defectib ſatirice
nubilū vultuoſitatꝫ aſſumat.vł leui cachin
no.i.riſu.vł motu capitꝫ.oculoꝝ circūluſtra
tione.nariū ꝯtractiōe.labiorū cōp̄ſſiōe.vel
alio q̄uis modo.defectū fratrꝫ tacite argu/
at vel ſubſannet. Si errante in choro vł
in menſa lectore.ſubmuſitet aut circūſpici
at.q̄ſi eū legentꝫ defectus nō lateat.qꝺ fre/
quēter ſolent facere minꝰ docti. In locu
tione notať p̄ſumptio.ſi qꝺ diciť nō ꝑtinet
ad dicentē.aut dicēdi modꝰ aliq̄uē ſupbie
tipum p̄tendat.aut ꝓ loco tp̄e ⁊ ꝑſonis fue
rit a locutione ceſſandū. Propť p̄mū hu
milis frať de alienis factꝫ inq̄rēdis ſe nul/
latenꝰ itromittat.alios frēs docere regere
arguere vł eiſ aliq̄d īponere n̄ p̄ſumat.qr h̄
eſſet ſenioꝝ ł ſupioꝝ officiū vſurpare. Su
perb aūt (vt ait ſctūs Bern̄.) p̄ma die q̄ i/
grediť habitare.īcipit leges dare.p̄t tn̄ frať
ſi ſuꝑ aliq̄ cū inſtātia req̄rať.petētib ſuꝑ in
terrogata hūiliter rn̄dere.vel inſinuare qꝺ
ſentit.ita tn̄ vt ꝯtra reſiſtētes.dicta ſua ꝑti/
naciter nllā rōne defendat. Qui etiaz alij
ſupioris mādatū inſinuat ſuꝑ aliq̄ faciēdo.
mandati auctoritatez cū hūilitate ꝓponat.
ne qꝺ denunciat ipe imponere videať. Si
ꝓpriū cogať recōmendare officiū. nequaꝙ̄
imperiū imponētis vſurpet. ſed id ſuppleri
a ſocijs obſecratiōe humili obtineat. Pre/
ſumptionē ergo euitat prudēs humilitas.
p̄ſumit tn̄ interdū hūiliter viſceroſa et pro/
uida charitas. In modo loquēdi viciuz
p̄ſumptionis innuiť.ſi illud qꝺ diciť.iactā/
ter.impetuoſe.clamoroſe.cōtentioſe. deſpe
ctiue.vel nimis rigide ꝓponať. Suauiť enī
⁊ hūiliter eſt loquēdū Rurſus q̄ loco.tp̄e
vel qui loco ſilentij.aut i ſupioꝝ ſenioꝝ aut

cõuentus pſentia nõ cõprimit linguã ſuã. pſumptuoſus ⁊ intemperãs merito iudicatur. Loqui tñ in medio magnatorũ nõ pſumas. ait ſapiens. Et iterũ. In medio ſeniorum nõ adijcias loqui. Hoc pcipue intẽperantie ⁊ pſumptiõis eſt nota. ſi nou⁹ frater in ordine vel iunior quiſpiã ſeniore preſente ſine ipius nutu. maxime coraꝫ extraneis loqui aut rñdere pſumit. niſi ex officio vel cõmiſſo habeat ꝑus loqui. Tempantia eſt. ait Proſper. ꝙ pſtam⁹ loquẽti ſeniori ſilentiũ. qđ ipius ad loquẽdũ pſtolamur imperiũ. In pſentia vero cõuent⁹ nullũ cõuenit loqui ſine requiſito ſupioꝝ aſſenſu. niſi tm̃ ſe accuſando. vl' ad interrogata ſupiori. vel corrigẽti ad menſaꝫ breuiter ⁊ humilit' rñdendo. Ut breuit' voce ſancti Bernardi pſumptuoſuꝫ agnoſcas. Prius ait in cõuentu reſidet. in cõſilijs ꝑus rñdet. non vocatus accedit. nõ iuſſus ſe intromittit. reordinat ordinata. reficit facta. vilẽ ſe ſi nõ emineat eſtimans. ⁊ humilẽ inter alios erubeſcens. in locis ⁊ ceteris que honorem redolent ſe qbuſlibet alijs parificare contendit. audax ipe. ad qlibet fit frontoſus ⁊ impudens. qđ eſt maximũ viciũ in neophito ⁊ iuuene. religionis cõfuſio. iuuenis pſumptuoſus ⁊ effrons. rephenſibilis maxime in iuuene pſumptio. quẽ mag' hũilitas ſtabilit. verecũdia ornat. venuſtat ſimplicitas. tior inſignit. ⁊ aptũ efficit diſcipline cui⁹ initiuꝫ eſt. Qui ſine timore eſt. nõ poterit iuſtificari.

De irreuerentia. Capl'm VI.

Irreuerentie deniqꝫ viciũ eſt humili dei ſeruo vitãdũ. cũ ſcriptũ ſit. Cui honorem honorẽ. ⁊ honore iuicẽ p̃uenientes. Attendit' irreuerẽtia reſpectu pſonarũ. loci ſacri ⁊ tempis. officij diuini ⁊ rerũ eidem officio ſpecialit' ordinatarum.

De reuerẽtia p̃latis aut alijs fratribus. etatis aut ꝑoritatis aut diuturnitatꝭ in ordine grã. vel ob ſacri ordinis gradũ vl' ꝓ vite merito exhibenda. ſanctoꝝ dicta patrũ. ⁊ vera humilitas q̃ nõ ſolũ p̃latis ⁊ ſenioribus. verũetiã equalibꝫ ⁊ inferioribꝫ ſe ſpontanea ſubijcit voluntate. pleni⁹ docẽt. et ei⁹ oppoſitũ deteſtant'. Nõ ſenioribꝫ tm̃. imo et omibꝫ honorẽ Petr⁹ apl'us ſentiebat exhibendũ. Deferre hũiliter ſocijs honoreꝫ charitatis. ẽ fraterne fomentũ. ꝯſciẽtie bone. illuſtriſqꝫ animi euidẽs argumentũ vix niſi ſocio deferas. cũ ipo ꝓficies. Eſt precipue cõuentui ⁊ ſuperioribꝫ deferendũ. Cõuentus qdeꝫ venerabilis. imo terribilis vt caſtrorũ acies chriſti ordinata. De ſupiore ſapiens ait. In medio fratrũ rector eorum in honore. Iſtis quãto maior eſt reuerẽtia exhibenda. tanto etiam maioris offenſe arguitur irreuerẽtia circa ipos. Sane cõmittẽdo et obmittẽdo irreuerẽtie ad ipos nota ꝯtrahitur. Cõmittendo ſi corã eis inordinatũ quippiã deliberate attemptetur. Unde nõ decet coram cõuentu in clauſtro vel alibi reſidente ſine debita maturitate ⁊ honeſtate. quãtũ ad membroꝝ ⁊ habit⁹ diſpoſitionẽ trãſire. vel eidẽ tranſeũti occurrere. ſi ab eo valeat comode declinare. aut tumultũ facere corã eo. Magnus vtiqꝫ reuerentie cultus cõuentuali ꝯgregationi debetur. quẽ qui muſitatiõibꝫ ſeu cachinis alia ve clamoris vel diſſolutionis laſciuia ſoluere nõ veretur. aut attrita fronte ſuperbus. q̃ artari ſilentio dedignat'. aut honeſtatis. aut religionis ignar⁹ liq̃do cõpbat'.

Quod autẽ ſupiore pſente agit' min⁹ religioſe vel dicit'. id ſibi turpius. ꝓpter hoc q̃ mala in ei⁹ pſentia cõmittere nõ veret'. ipm irreuereri ⁊ inhonorare cõuincit'. mag' autem ſi eũ ſcienter ꝓ alicui⁹ inſolentiaꝫ facti vel importunitatẽ vbi. temerario auſu moleſtet. Immo ꝺ neceſſarijs docet beat⁹ Benedictus. ꝙ ſiqua reqrenda ſunt a maiore. cũ omi ſubiectione et humilitate reuerẽtie requirant'. Cũ ipo autẽ p̃lato cõtendere nephas eſt. ⁊ execranda in ſubdito irreuerentie turpitudo. Deniqꝫ tã circa p̃latos q̃ȝ circa alios ſeniores cauendũ ne in attractatione. locutione. officioꝝ recõmendatiõe ac ſimilibꝫ. aliqđ ad eos vel ſignũ vilificatiõis appareat. Nũqꝫ iunior frater ad ſeniores fratres caput. aures. vel faciẽ quaſi applaudendo. vel ob aliaꝫ quãlibet cauſaꝫ niſi neceſſariã manũ apponat. vel aliter cum eo facto vel v̾bo min⁹ reuerent' iocet'. Qñ ſeniores ſibi preſentes alloquit'. ⁊ ſi forte aliqñ eoꝝ nomẽ ꝓpriũ. ipiſ quidẽ ex reuerẽtia ſupprimẽdũ neceſſario nomiat. ſꝑ tñ ꝯgnomẽ ſubticeat. niſi ꝓpter aſtãtes eq̃uocuꝫ ſpecificare cogat'. Senioꝝ auribꝫ nomẽ eius ꝓpriũ l' cognomẽ. niſi ex cã iunior irreuerent' iculcat. Ueꝝ licꝫ ĩvilitatꝭ notã nomẽ ꝓpriũ ſupprimi l' ſcriꝑmi. ex amore vl' reuerẽtia ſcriptura innuẽte nouerim⁹. ſine vicio tñ palã

ſenioꝛib; ip̃is exprimitur.quãdo irreuerẽ/
tie notam.mos modus et congruentia re/
dimunt. Sepe quod erat incõgruũ.ne/
ceſſitas.gr̃a vel cõſuetudo ꝯuertit. Sapit
et viciuʒ.ſi ad te verbo vel nutibus ſuperi/
oꝛem accerſis. ad quem eſt tibi facilis aut
liber acceſſus. Honeſtiꝰ em̃ ad eũ cui reue
rentiã debeas tu accedis.ꝙ̃ ip̃m ad te ac/
cedere facis. Nullus etiã frater eſt puro
noĩe appellãdus.ſed ꝓpꝛio noĩ apponenduʒ
eſt ſꝑ religioſe p̃noĩatiõis inſigne. Sʒ nec
ſolo cognoĩe.vel noĩe patrie.puta lũbardꝰ
vel gallicꝰ.frat̃ eſt aliq̇s nũcupandꝰ. Ad
hec humilia ⁊ laboꝛioſa officia recõmẽda/
re coeq̃lib; ⁊ iunioꝛib; maxime ꝯuenit. Ut
aũt ſuũ quiſq; officiũ ſuo dũtaxat cõparivt
accolitus accolito.ſubdiaconꝰ ſubdiacono
⁊ ſic de alĳs.recõmẽdet. in officio ſpecialit̃
diuino locũ habet.vbi ꝑſonaꝝ nõ q̇dẽ acce
ptio vicioſa.ſed oꝛdĩata diſcretio.iuxta cu/
iuſlibet ſtatũ ⁊ oꝛdinẽ eſt hñda.ne oꝛdinuʒ
(ſanccita patrũ auctoꝛitate) diſtinctio con
fundat̃.ꝓpter h̃ ⁊ ſi cantoꝛis officiũ ad frẽs
nouicios nullo mõ ꝑtineat.ſi tñ ad h̃ ꝑ ſu/
perioꝛẽ cogant̃.caute ꝓuideãt ꝙ lectiões re
ſpõſoꝛia ⁊ antiphonas diſtribuãt oꝛdĩate.
oꝛdinũ gradib; obſ̃uat̃. Primas antipho
nas maioꝛib;.p̃lato vl̃ hebdomadario.vel
ſenioꝛi alicui ſacerdoti. vel qñ mos hʒ mi/
noꝛib; in veſꝑis nocturno ⁊ laudib; offerẽ/
tes.deinde poſt vnũ vl̃ duos ſi opoꝛtuerit
frẽs gradꝰ eiuſdẽ.ad alios oꝛdĩate ſꝫm gra
dus oꝛdinũ ꝓceſſuri. Nec facile diuerſorũ ĩ
oꝛdinib; graduuʒ frẽs cõbinẽt.aut minoꝛa
officia in maioꝛi oꝛdine ꝯſtitut̃ imponant.
Prius q̃ʒ oꝛdinatos alĳs p̃ferẽdos.iu/
ra decernũt. Si p̃oꝛdinatioꝛi vaniꝰ defe/
runt.oꝛdini tñ ſemꝑ deferre nõ obmittant.
Nunq̃ʒ oꝛdinũ ꝯfuſionẽ in choꝛo religi/
onẽ putẽt.cũ id magis abuſionẽ irreueren
tieq; obnoxiũ eſſe ꝯſtet. Oĩa inq̇t apl̃s ho/
neſte ⁊ oꝛdinate fiãt in vob̃. Et in Paralip̃.
de miſtris dñi dr̃.ꝙ ſtabãt ſꝫm oꝛdinẽ ſuuʒ
in miniſterio. Si q̇s ſediliũ choꝛi dũta/
xat oꝛdinẽ ſine alio ꝑſonaꝝ delectu in hu/
iuſmõi eſtimat obſ̃uandũ.penſet ſi a carpẽ
tarĳs ꝯſtructus lignoꝛuʒ oꝛdo in ſedib;.ſit
oꝛdini p̃ferẽdus eccl̃iaſtico In ꝑſonis ſer
uandũ in eccl̃ia eccl̃ie oꝛdinẽ.decreuit aucto
ritas.eq̇tas ⁊ honeſtas. Omittendo no
tam irreuerẽtie q̇s incurrit.qñ ſenioꝛib; et
maxime p̃latis honoꝛẽ vel obſequiũ debi/
tũm.aut in obſequio ip̃o negligit reuerẽn/
tiã exhibere.aliq̃ de hoc potiꝰ expꝛeſſiõe pa
tebunt. Honoꝛi q̇s detrahit ſi eis humi
liter nõ aſſurgit.vel eis aſtantib; ip̃e ſedet.
ſi deficientib; in choꝛo vel alibi ſedib;.locũ
eis nõ offert.ſi eis in choꝛo. in menſa. in ſe/
dẽdo.eundo.⁊ huiuſmõi. ſi comode poteſt
nõ cedit. Obſequio detrahit ſi hec eoꝛuʒ
ꝑſonis qñ palã egent nõ exhibet. Si eis in
aliquo humili vel laboꝛioſo officio in ſui p̃
ſentia occupatis ſe ad id faciendũ vl̃ coad
iuuanduʒ nõ exhibet ſi quod ad ſe ex offi/
cio ꝑtinet eis ad faciendũ dimittit. Ex/
pedit itaq; vt iunioꝛes frẽs ſenioꝛib; fratri
bus humilit̃ deferentes eos in his q̃ pure
ſunt oneris nõ honoꝛis agenda.ſiue ad of
ficiũ diuinũ ꝑtineant ſiue ad alia humilita
tis officia ſtudeãt p̃uenire. Ad pꝛouidẽ/
dum de lumine ac libꝛis in choꝛo et extra.
ad officiũ beate v̾ginis quãtũ ad inuitato/
riũ.⁊ lectiones cũ plane dicunt̃. officiuʒ q̃ʒ
moꝛtuoꝝ quãtũ ad pꝛimas lectiones.nec.
nõ ad hoꝛarũ verſiculos. vbi ad hec dicen/
da p̃ſens nõ fuerit ſpecialiter aliq̇s aſſigna
tus.ad offerendũ aquaʒ ꝓ manibus ablu/
endiſ.ad leuandũ menſas finitis gratĳs.⁊
ad miniſtrandũ celebꝛantib; et altari.quo
tiens neceſſariũ fuerit ex officio ſuo.ſiue in
minoꝛibus.ſiue in ſacris fuerint oꝛdinibꝰ
cõſtituti. ſolliciti ſint ⁊ pꝛompti.nec iſta aut
ſil̃ia ſenioꝛib; facienda derelinquãt Eru
beſcat diaconus vel ſubdiaconꝰ vacans et
obtendens officiũ quod apte poteſt dimit/
tere vel differre.ſacerdote ad miſſam vice
dyaconi vel dyacono ꝓ ſubdyacono mini/
ſtrante. Nec magnũ eſt.ſi hebdomadas
caſu ꝯtinuet. Grauioꝛa paſſim cõtinuãt̃
officia. Debet̃ cuilibet oꝛdini gradus ſu
us.nec degradatioꝛibus eſt agendum.niſi
foꝛte aliud cõgrua interdũ cauſa depoſcat.
In obſequĳs coꝝ maxime qui vice chꝛi
ſti noſtrarũ ſunt animarũ cuſtodes. nõ eſt
reuerentia obmittenda ꝑ capucĳ abſtracti
onem. dũ eis miniſtramus aut loquimur.
que ꝑ humilẽ coꝛꝑis inclinationẽ ꝓ loco et
tempoꝛe.vel alias ꝑ humilẽ obſequẽdi mo
dũ oſtendit̃. Superb; autẽ vt ait Pro/
ſper.non obſeruat in obſequĳs reuerentiã
Stolidis quibuſdã decretum eſt nulli de
ferre.diſcretionem perſonarum et gradu/
um non curare. curantibus nunc adulati/
onis.nũc acceptõis ꝑſonaꝝ crimẽ ĩpigere

nanq̃ ad modũ ꝯfuſiõis amici. vt ſupiori/
bus de ſupbia caueãt. ſibi nõ cauẽt. Fe/
dũ em̃ irreuerẽtievictũ. ꝓ religiõe oſtendũt
Humilitatẽ maioribꝫ exhibendã. euãge
lij ſanctio ⁊ ꝓfeſſio nr̃a cõmẽdat. Nuſq̃
tñ vt recolo ſupbiã alijs. ſeu temerariã pa/
ritatis vſurpationẽ indulget. Seniorũ
eſt vtiq̃ vt hũilit̃ ſentiãt. venerationẽ ñ ap/
petant. hũiles ſe alijs ac ſociales exhibeãt.
Sapientꝫ eſt conſiliũ. q̃nto magnus es
humilia te in omĩbꝫ. Sapiẽ vero ꝑceptuꝫ.
Qui maior eſt vr̃m fiat ſicẽ minor. Et pe/
trus cũ dixiſſet. Adoleſcẽtes ſubditi eſtote
ſenioribꝫ. Pro vtriſq̃ intu'it. Om̃s inuicẽ
humilitatẽ inſinuate. Ceterꝝ cũ oĩ indif/
ferent̃ ꝑſone hũilitas ſit quedã turris for/
titudinis a facie inimici. neſcio q̃ pacto ta/
men vis eiꝰ maior eſt in maioribꝫ. ⁊ clariori
bus clarior cõprobat̃. Porro nõ ſolũ re
ſpectu ꝑſonaꝝ. vt dictũ ẽ. verũetiã reſpectu
loci. vt eſt eccĩa. maxime circa altare irreue
rentia eſt vitãda. Circa altare. vt cum ad
ipm̃ accedit̃. maturior ⁊ hũilior geſtꝰ acce/
dentis ⁊ maxĩe miniſtrantꝫ deuotõeꝫ oſtẽ/
dat. nec aliq̃s cũ impetu vel inhoneſte ac/
cedat. In eccĩa vero cauẽdũ ne q̃ſquis ex/
tra canonici tp̃s officij. loq̃ndo vel ridẽdo.
vel aliq̃ quouis mõ minꝰ honeſte aliq̃d fi/
at. In aulam regiã ingreſſurus ait ſcũs
Criſoſto. oculis inceſſu ⁊ habitu te cõpõis.
⁊ in eccl'iam ingreſſurꝰ q̃ vere eſt aula regia
rides. Eſt etiã ſacro tpi. h̃ eſt dñicꝫ diebꝫ
⁊ ſolennioribꝫ deferendũ. vt in eis a cõmu/
ni opeꝝ occupatione ceſſet̃. ⁊ diuis officijs
attentiꝰ inſiſtat̃. Nã vt ait Hugo. Feſti di/
es aliud ſtudiũ ⁊ aliũ modũ ꝯuerſandi exi/
gunt. atq̃ aliũ hi in q̃bꝫ licet oꝑari expoſcũt
In illis inq̃t nos oportet ad celebrãda my
ſteria diuia deuotiꝰ intẽdere. atꝫ ĩ orõnibꝫ
diutius ꝑſeuerare. oẽm deniq̃ actũ ⁊ oẽm
motũ cordis ꝑiter ⁊ corꝑis diuio miſterio
mancipare. atq̃ vt ita dicã. quadã ꝯuerſati
onis nouitate feſtos dies honorare. In ce
teris vero diebꝫ in q̃bꝫ oꝑari licet. nullꝰ oĩo
ocioſus apparere debꝫ. De irreuerẽtia ĩ
diuinis officijs ⁊ rebꝫ ad ea ſpectãtibꝫ cui/
tanda. infra ꝑ reuerẽtie poſitionẽ aget̃.

De diſciplina in generali. Ca. VII

Icto de ꝑparatorijs ad diſciplinaꝫ
d ⁊ aliq̃bꝫ eiꝰ effectibꝫ incident̃ ſequit̃
vt de ip̃a pleniꝰ exp̃mēmꝰ q̃ vetuſta
te depoſita. aniõq̃ ꝯtra hoſtis inſidias ſta/
bilito. ſuꝑ radicẽ hũilitatiſ ꝯſurgit. Primo
in generali q̃d ſit. q̃ ſit eiꝰ vtilitas. q̃liter ad
eiꝰ ꝑueniat̃ noticiã. ⁊ de ipiꝰ cuſtodia. dein/
de in ſpeciali dicamꝰ. Diſciplina eſt vt ait
Hugo. ꝯuerſatio bona ⁊ honeſta. cui parũ
eſt mala nõ agere. ſed ſtudet etiã ĩ his q̃ be/
ne agit ꝑ cũcta irreprehenſibilis apparere.
Itẽ diſciplina eſt oĩm mẽbroꝝ motꝰ or/
dinatus. ⁊ diſpoſitio decẽs in oĩ habitu et
actiõe. Audiſtis inq̃t diſciplina quid ſit.
Nunc attẽdite q̃ꝫ vtilis ⁊ neceſſaria ſit. Di/
ſciplina eſt maloꝝ deſiderioꝝ carcer. frenũ
laſciuie. elatiõis iugũ. q̃ domat intẽperãtiã
leuitatẽ ligat. ⁊ inordĩatos motꝰ mentꝫ ſuf/
focat. Sicut em̃ de incõſtantia mẽtꝫ na/
ſcitur inordinata motio corporis. ita quo/
q̃ dũ corpꝰ ꝑ diſciplinã ſtringit̃. animꝰ ad
ꝯſtantiã ſolidat̃. ⁊ paulatim intrinſecꝰ mẽs
ad quietẽ cõponit̃. cũ ꝑ diſcipline cuſtodiã
mali motꝰ fores fluere nõ ſinunt̃. Sed qui
ſtatũ mentis ꝑdit. ſubſeq̃nter foris ĩ incon
ſtantiã motiõis defluit. atq̃ ĩ exteriori mo/
bilitate indicat q̃ nulla interiꝰ radice ſubſi
ſtat. Unde ꝑ Salomonẽ dr̃. Hõ apoſtata
vir inutilis. gradit̃ ore ꝑuerſo. annuit ocu/
lis. terit pede. digito loquit̃. Scientiã q̃
ad inſtitutionẽ recte et honeſte viuẽdi ꝑti/
net. multꝫ modis hoĩem colligere ⁊ cõpara
re ſibi oportet. partim rõne. partim doctri
na partim exẽplo. partim meditatiõe ſctãꝝ
ſcripturaꝝ. partim aſſidua inſpectiõe opeꝝ
⁊ moꝝ ſuoꝝ. hoc nouiſſimũ maxĩe fortaſſiſ
p̃ ceteris neceſſariũ. vt ſic ſcꝫ hõ in oĩbꝫ opi
bus ſuis ſit circũſpectꝰ ⁊ ꝓuidus. ⁊ q̃tidia/
na diſcuſſione cogitatiões. locutiões pari
ter ⁊ facta ſua apud ſemetipꝫ examiet. Sa
piẽtes ſemꝑ q̃ppe agendo diſcũt. ⁊ ꝑ exerci/
tiũ bonoꝝ opeꝝ q̃tidianis ꝓfectibꝫ ĩ maio/
rẽ ꝟtutis agnitionẽ excreſcũt. Per expe/
rientiã nãq̃ coꝝ que faciunt. ad ea q̃ poſtea
agenda fuerint cautiores fiũt. Et q̃ſquis
ĩ nullo loco diſciplinã ſuã hõ deſerere debe
at. diligentiꝰ tñ ⁊ magis ſollicite ibi eſt ſuã/
da vbi neglecta generat ſcandalũ. vel cuſto
dita bone imitatiõis exemplũ. Hinc di/
ſcernendũ erit q̃ ſint illa q̃ in diſciplina cu/
ſtodiẽda nũq̃ intermitti. ⁊ q̃ rurſũ illa ſint
que ꝓ loco ⁊ tp̃e nunc intermitti nũc exerce
ri volunt. Sepe tñ etiã illa q̃ in publico
neceſſaria ſunt. ꝑus in ſecreto exercitatõis
vſum expoſcũt. q̃r ⁊ ſi prorſus ea in occulto
negligimus. vti poſtmodũ eis dũ opus eſt

in publico nō valemꝰ. ⁊ tūc aut ꝓrſus a diſciplina deficiētes intuētibꝫ ſcādalū facimꝰ aut inepte id qđ in nob̄ nō eſt. ſimulare conantes irriſionē excitamꝰ.

De diſciplina in ſpeciali. Ca. VIII

t Am de diſcip'ina ī ſpeciali int̄ frēs ⁊ extraneos ſuāda vidēdū. Int̄ frēs ꝑmo de diſciplīa circa ſpūalia q̄dā. deinde circa corꝑalia. Circa ſpūalia v̄o ꝑmo q̄ntū ad amotionē mali. ⁊ q̄ntū ad poſitōnē boni Quo ad amotōnē mali erit ꝑmo de diſciplina circa ꝯfeſſiōeꝫ ꝓuatam. deinde circa publicā attēdēdū. Et cū diſciplina ꝑ Hugo. vt dictū eſt. bona ⁊ honeſta ꝯuerſatio deſcribat̄. ī dicēdis de ea ad bonitatē ſil' ⁊ boneſtatē. ꝯſideratōis ē oculꝰ dirigendꝰ.

De diſciplina circa ꝯfeſſionez priuatam. Capl'm IX.

d E q̄tidianis offenſis ſine q̄bꝫ hec vita nō ducit̄ facīēda erit ꝯfeſſio. de ꝓuatis ꝓuata. ꝺ publicꝭ publica. ⁊ nihilominꝰ q̄nq̄ꝫ ꝓuata. Attēdēdū ꝺ ꝯfeſſiōe ꝓuata. q̄bꝫ q̄tiēs q̄n ⁊ vbi fieri debeat. ⁊ q̄ ſit circa eā nouis frībꝫ diſciplina ſuāda. De bēt ſuꝑiori quē vl' ſi ipe ordīaucrit iſtructori ſuo ⁊ nō alīj. niſi i eiꝰ abſentia ei tm̄ quez ſuꝑior vl' iſtructor de ſuꝑiorꝭ aſſenſu eiſ duxerit aſſignādū. tribꝫ vicibꝫ in q̄libꝫ hebdomada. vl' pluries ſm ꝙ necc̄e habuerit. indicto ſibi tp̄e ⁊ loco ꝓ ſacri reuerētia cū diligētia ꝯfiteri. Nūq̄ꝫ eis placeat vicaria ī ꝯfeſſiōe ꝯfeſſorꝭ mutatio. vt nūc vni ꝯfitcāt̄ nūc alteri. q̄n potiꝰ ſi q̄n id cogat neceſſitas. notabilia deinde ad ꝑncipalē referāt ꝯfeſſorē Cā tn̄ deuotōis eadez pl'ibꝫ pn̄t ꝯfiteri. Alit̄ nō ē ꝯſcīe ordīate ſeu pure varios q̄rere ꝯfeſſores. ſit tn̄ ſalubrit̄ vt cui de pc̄tis ꝑteritꝭ ſel' general'r q̄s ē ꝯfeſſus. de q̄tidianiſ etiā ꝯfiteat̄ eidē. vl' nouo ſi heſerit curatori ſuoꝝ denuo vulneꝝ ꝑfecte aꝑiat corrupte/lā. Diſciplinā circa ꝯfeſſiōez diſcretio puritas ⁊ reuerēcia ꝓbāt Habeāt diſcretōis cautelā. vt an̄q̄ꝫ ad ꝯfeſſionē accedāt. diligēti ſuꝑ ꝯfitēdis ꝯſideratōe ꝑhabita offenſas ꝑus ſuas ſpeciales. deīn alias ſeriatī ⁊ breuit̄ ſine culpaꝝ ⁊ v̄boꝝ replicatōe iutili ꝓſequentes. ꝯfeſſionē ſuā ſub ꝑma et vltia culpe noīatiōe ꝯcludāt. Aliq̄ tn̄ deuotōi iterdū vl' ꝯſcie replicatio īdulget̄. Sit ⁊ pura cōfeſſio vt ꝯfiteat̄ ſimpl'r ⁊ deuote ſine excuſatione. ſine accuſatiōe. ſine noīatiōe alteriꝰ. de q̄bꝫ ꝯſciaꝫ habuerit remordētez. Nec ſpecialia paſſim ſub generalitate ꝑtrāſeāt.

Tēptatōes ſuas ⁊ cogitatōeſ malas nulla rōne occultēt. nō ꝯtēnāt modica. ne paulatim defluāt ad maiora In domo q̄m ſub intrās radiꝰ ſolis illumīat. q̄ntūcūq̄ꝫ licet fuerit ꝑmūdata. athomi nihilominꝰ diligētiꝰ intuēti apparent. ſic ⁊ cor radījs gr̄e illuſtratū etiā mīma videt. ac vicioꝝ laq̄os ſubtili examīatiōe diſcernit. Quāto q̄s fuerit mente purgatior. tāto ſe ſordidiorē videbit. ⁊ maiores cās hūilitatꝭ inueniet. Deponēde tn̄ ſūt ſcrupuloſitates q̄dā ſuꝑflue q̄ ꝯſciam in erroris ꝯfuſionē īducūt. Reuerentiā nō ſolū interiorē veꝝ etiā exteriorē decet ꝯfitentē hr̄e. vt ſuo deferēs ꝯfeſſori ſe illi ſiue in eleuatione capitꝭ ſiue in alia corꝑis diſpoſitiōe ſi comode vitare poterit nō coequet. ſed flexis genibꝫ dū cōfitet̄. nudato ac dimiſſo capite ſit hūilit̄ corā eo.

De diſciplīa circa ꝯfeſſiōez publicā X

o Ffenſe publice publicā vt dictuz ē ꝯfeſſionē req̄rūt. Circa quā attēdenduz eſt eis vbi de q̄bꝫ ⁊ q̄lit̄ fieri debeat. Cōfeſſionē hmōi facere dn̄t aut corā ſuꝑiore i capl'o ꝓfeſſoꝝ ſi adeē liceat. ⁊ ſit morꝭ. aut corā iſtructore ſuo. q̄n tenet eiſ ca. ſeꝑatī aut alibi ꝓuate corā aliq̄ l' aliq̄bꝫ ſi ꝓuate offenderit corā eis. An̄ oīa ſi ꝑcepe rit ſe fcō l' v̄bo aliq̄m l' leuit̄ offēdiſſe an̄ cōmeſtionē l' ſōnū eū hūili ſtudeāt ſatiſfactiōe placare ⁊ i petitōe vēie ꝑuēire. ne aliꝰ ꝑueniens ꝺ māibꝫ coꝝ hūilitatꝭ mercedē ſubripiat. In capl'o ꝓfeſſoꝝ ſtatī pꝰ ꝑciosā recōmēdatōibꝫ factꝭ ſe ꝺ māifeſtioribꝫ ⁊ maioribꝫ offenſ̄ accuſēt Deinde ipm capl'm ī ſil' exituri. ⁊ ad locū ſibi determiatū ad q̄m n̄ ſit ſecl'ariū acceſſꝰ ituri. Mos tn̄ iā apud mltos ꝓinde abnuit frēs nouos ī capl'o ſatiſfacere ꝓfeſſoꝝ. ſꝫ ꝓ coꝝ offenſ̄ ſuꝰ ibidē ꝓclamat̄ ſeu ꝑmonet̄ iſtructor. In ſcđo. ca. vicꝫ inſtructorꝭ. qđ dꝫ eiſ tenere duabꝫ vicibꝫ l' pluries ſi ſuꝑiori videbit̄ ī q̄libꝫ ſeptīana ſuꝑ ꝑdictꝭ ſi ī prīo ca. nō fuerit ſatiſfactū. Alioq̄n ſuꝑ notabilibꝫ ⁊ aptꝭ iuxta eiuſdē iſtructorꝭ monitōes. offenſ̄ ⁊ negligētījs ſe accuſent.

Qui ſuꝑ hiſ ꝺ q̄bꝫ ſibi expedire videbit̄ eoſ caritatiue corripiēs. ꝓut cuiuſq̄ꝫ moribꝫ videbit̄ expedire. ſalutaribꝫ dꝫ iſtruere documētꝭ ꝯſiderās diligēt̄ vtꝝ deū q̄rant ex aīo. ſi ſint ad orōnē vigiles ⁊ ad diuinū officiū ſolliciti. ſi ad iniuncta faciles ⁊ deuoti. ſi ad correctionē ⁊ obprobria patiētes. vt ſic de

moꝛib) doꝝ et ꝓpoſito habeat plenioꝛ certi/
tudo. Matrē ſe illis in lenitat; dulcedīe
pr̄em ī correctiōis cenſura exhibeat. Sit
ſeuerioꝛ iudicio ꝙ̄ ſmōe Qui dulc; ē elo
quio maioꝛa repiet. Nec opoꝛtet ꝙ eis
pniam coꝛā toto ꝯuētu publice faciendaꝫ
ſine ꝯſcia ſupioꝛis imponat. Poſtremo
vt diſciplinato ꝛ debito mō fiat hmōi ꝯfeſ/
ſio. debēt circa eā honeſtatē. cautelā. ꝛ hūili
tatem ſuare. Honeſtatē vt culpe narra/
tionē nudo capite. ꝛ nō ridēdo. nō circūſpi/
ciendo. aut cū manu aliq̄d faciēdo. ſed iun/
ctis manib) poti⁹. vel alit̄ honeſte diſpoſit;
exequant̄. De cautela dictuꝫ eſt in capl̄o
p̄cedēti. quā in h̄ p̄cipue habeāt. vt ſe pau/
cis ꝟbis expediāt. ꝛ in culpa ſua nullū aliū
ꝙ̄ ſeip̄os inuoluāt. qꝺ ꝛ cautelā et puritatē
ꝯcernit. Humilitatē habere debēt in ge
ſtu coꝛpis ꝛ in ꝟbis. Jn geſtu quideꝫ vt ad
terrā iuxta fratrū ꝯſuetudinē ſe ꝓſternant
hūiliter. Jn ꝟbis autē vt ꝟba ſubiectōis ꝛ
pnīe nullā ſint oīno notā ſupbie vl̄ impati/
entie ꝯtinētia. Qn̄ in capl̄o vel extra ni/
mis auſtere vel minus iuſte ſup aliq̄ argu/
untur ſuo iudicio. nō turbent̄ anīo. ſꝫ poti⁹
ꝓ fratrū diligētia circa ip̄os q̄ ſuos amant
arguūt ꝛ caſtigāt. ꝛ exercitio ꝟtutis oblato.
in dn̄o gaudeāt ꝛ exultēt. ad ꝟba ꝛ verbera
ꝓpter chꝛiſtū gratant̄ ꝛ hūilit̄ parati ſuſtinē
da. Et licet frēs profeſſi aliqn̄ ꝓpter infir
mos ꝓuide duxerint abſtinēdū ne ꝓ q̄libet
offenſa rep̄hendāt eos indifferent̄. aut ni/
mis ſupbe. ꝙ̄uis pie. vt ſi q̄d in eis rep̄hen
ſibile viderint. ſuo ꝯſulti⁹ denūcient inſtru
ctoꝛi. Jp̄i tn̄ frēs nouicij ab om̄ib) coꝛri
pi ꝛ ab om̄ib) erudiri affectēt. Qui non
vult coꝛripi nō vult coꝛrigi. ait q̄dā. Ad/
moneberis inq̄t libent̄. rep̄hender; patien
ter. Probata ſiq̄dē patiētie ꝟtus reddet eoſ
deo ꝛ fratrib) gratioſos Culpā ſuā nul/
lo mō defendāt. Nimirū vt ait beat⁹ Gre/
goꝛi⁹. que defendit̄ culpa. geminat̄. Sed ſi
ſentiūt ſe immuneſ ſatiſfactōe ſp̄ q̄ntūcūqꝫ
fuerint innocētes hūiliter p̄oblata. poſſūt
innocentiā ſuā cū reuerentia tn̄ coꝛripienti
oſ̄ndere. ſi req̄ſiti fuerint aut ꝑmiſſi. Vn̄
ſanct⁹ Franciſc⁹. Beat⁹ ſuus q̄ nō eſt ve/
lox ad ſe excuſandū. ꝛ hūiliter ſuſtinet vere/
cundiā ꝛ rep̄heuſionē de peccato. vbi nō cō
miſit culpā.

De diſciplina quo ad poſitionē boni.
Capitulū XI.

C Ongruit iā de diſciplina q̄ ad poſi
tionē boni aliq̄d tangere. Et pri/
mo de diſciplina circa infoꝛmatōeꝫ
coꝛdis. ad quā eſt lectio illuminās intelle/
ctū. ꝛ oꝛ̄o accendēs affectū. Scꝺo circa ex/
ercitationē ad quā diuinū ſpectat officiuꝫ.
Tercio circa exercitationē op̄is ad quā ſpe
ctat altar; miniſteriū. De diſciplina cir
ca coꝛdis īfoꝛmatōeꝫ ꝛ p̄mo ꝺ oꝛ̄one. XII

I Nſtent oꝛ̄oni feruent̄. nō ſolū ī oꝛa
toꝛio. veꝝetiā vbicūqꝫ fuerit cū ip̄i
ſint tēplū dei. Aut certe ī lect; occul
te ac ſine ꝑceptibili ſibilo. Quippe tāto ſe
curioꝛ q̄nto ſecretioꝛ exiſtit oꝛ̄o. Et q̄i ca
pitulū ſibimetip̄is tenētes. in q̄ ꝓficiāt l̄ de
ficiāt. q̄tidiana ſecū diſcuſſiōe ꝑq̄rāt Deuo
catiōe ſua ꝛ innūer; bn̄ficijs ſaluatoꝛ; grās
ei debitas tota ment; deuotione ſoluētes.
qꝺ inchoauerūt bonū ab eo ꝑfici inſtātiſſi/
ma oꝛ̄one depoſcāt. Nec ſolū ꝓ ſe veꝝetiā
ꝓ alijs tā viuis ꝙ̄ moꝛtuis oꝛēt. ꝛ q̄i q̄ddaꝫ
memēto ſibi ꝯſtituāt. Poterit oꝛatur⁹ ꝑ
mo de laude dei incipe. hinc impēſa ſibi be
neficia mēoꝛari. deinde nc̄citates q̄s patit̄
ꝛ defect⁹ exponere. poſtremo hūilit̄ poſtu/
lare. Oꝛdo tn̄ ꝛ mod⁹ quē ſpūſſctūs ſugge
rit eſt ſuād⁹ in oꝛ̄one. ꝛ q̄ affectui magis ſa/
pit. Ad oꝛādi ſtudiū meditatio ꝓuocat ꝛ i/
foꝛmat. Hugo dic̄. Sic oꝛ̄oni ſcā medita
tio neceſſaria ē. vt oīno ꝑfecta cē oꝛ̄o neq̄at.
Nā ſi eā meditatio nō comitet̄ aut p̄cedat. Na
hi q̄ mala ſua ꝯſiderare negligūt. aut nihil
petēdo. facile ꝑ ignoꝛātiaꝫ fallunt̄. aut certe
min⁹ ꝙ̄ opoꝛtet digne petēdo ꝑ deſidiā te/
peſcūt. Quāto hō mag; mala ſua ītelligit
tāto āpli⁹ ſuſpirat ꝛ gemit. Primū ḡ nc̄cē ē.
vt ſi prudēt̄ ꝛ vtilit̄ deū oꝛare volum⁹. aīm
nr̄m iugi meditatōe exerceā⁹. Et ī ꝯſidera
tiōe miſie nr̄e diſcam⁹ q̄d nob̄ nc̄cē ſit pete
re. ꝛ ī ꝯſideratiōe miſcꝺie dei nr̄i. q̄ deſide/
rio debeam⁹ poſtulare Jſt; duab) alis. ſ.
miſeria homīs ꝛ miſcꝺia dei redēptoꝛ; oꝛ̄o
ſubleuat̄. Sit aūt ſp̄ deuota q̄ opoꝛunita
te iuuet̄. freq̄ntia foueat̄. Deuotiōeꝫ. intē/
tio. diligētia. puritas ꝛ affectio ꝓbāt. To/
ta mēt; ītētio a cur; extioꝛib) reuocata oꝛ̄o
nis ē vigilātie applicanda. ne aliq̄d aliud p̄t
id ſolū qꝺ p̄cat̄ anim⁹ cogitet. Vn̄ Jſido.
Nō ē labioꝝ ſꝫ coꝛdis oꝛ̄o. Dū oꝛāt ſic ſe
metip̄os cōſiderēt. tāꝙ̄ p̄ſentatos domino
maieſtatis. Negligētes autē oꝛ̄ones nec
ab ip̄o homīe impetrare valēt qꝺ volunt.

Et nõ in multiloq̄o ſed ĩ puritate cordiſ
ꝛ cõpunctiõe lachrymaꝝ nos exaudiri ſcia
mus. Et iõ breuis debꝫ eſſe ꝛ pura oꝛo.
niſi forte ex affectu inſpirationis diuĩe gra/
tie ꝓtendať. Quãto vero timore feruore
ꝛ reuerẽtia ſit dño ſupplicandũ inſinuauit
q̄ docuit nunq̄ȝ ſine gemitu eſſe orandum.
Oportunitas loci ꝛ tpis. q̃etis motuum
internoꝝ. diſpoſite affectõis ꝛ ocij ad oran
dũ nõ trãſeat ocioſa. Qui oportunitatẽ
deſerit. oportunitas eũ fugit. Iſidorus.
Oratio ꝓuatꝫ locis oportuni⁹ fundiť. cum
deo tm̃ teſte depromiť Proderit ꝰ aliq̃n
ad obtinendã cõpũctionẽ. ſi ita ſemoti fue/
rint. vt puras man⁹ ad celũ leuãdo. etiã ſu/
am interdũ audiãt vocẽ. Nõnunq̄ȝ etiaꝫ
ad ſubleuãdã intẽtionẽ in celũ ſuſpiciãt. vt
corpus pariť ꝛ anim⁹ tendať ad dñm. ꝛ ibi
ſit cor vbi eſt theſaur⁹ ſuus dñs ieſus chri/
ſtus Ceterũ mane ꝛ veſpe tps eſt oꝛonis
oportunũ. qꝺ penit⁹ peculiari vacuũ oꝛone
ſi vacat culpabiliť ꝓteriť. Maxime aũt cũ
ꝓfundũ nocturn⁹ ſopor indicit ſilentiũ. tũc
plane liberior erit puriorq̄ȝ oꝛo. nullo tunc
turbata clamore. nulla aſpicientꝫ laude tẽ/
ptata. Sic mẽtis trãquillitas ꝛ q̄dã ſpon/
tanea qñq̄ȝ animi ꝓmptitudo. ĩmo inſpira/
tio q̄ ſe offert. ocijq̄ȝ libertas. nõ innoxie ne
gligunť. q̄ etiã ſi deſierint labore ſunt q̄daꝫ
ac ſtudio cõparanda. pſalmoꝝ. hymnoruꝫ.
ſctãrũ meditationũ. ꝛ genuflexiõis inſtan/
tia. deuotiõis eſt ſpũs excitandus. Ociũ
ſi deſit ſicut ad cibũ corpis. ita q̄ꝫ ad refecti
onẽ anĩe eſt vendicandũ. Sicut em̃ car
nalib⁹ cibis aliť hõ exterior. ſic deuotꝫ oꝛo/
ne deuot⁹ quiſq̄ȝ vix oportunitate fraudať.
Deũ quẽ ex anĩo q̃rit vbiq̄ȝ inuocãs ĩue/
nit. ignauus ꝛ tepid⁹ nec in ipo valet orato
rio orãdi affectũ inuenire. Plorat in ↄuĩ
cõuiuarũ. Jn ipo aũt tẽplo deſipit ipe pha
riſeus. Eſt aũt freq̃nter orãdũ. q꞉ oꝛo ẽ ho
ſtis flagellũ. pctõris ſubſidiũ. ꝓximi ſolaci/
um. dei ſacrificiũ. Frequẽs oꝛo viciorũ
impugnationẽ extinguit. in oꝛone datꝰ vo/
lũtas bona. Oꝛo grãdis eſt munitio aĩe.
Quãobrem poſt horas canonicas añq̄ȝ
oratoriũ exeãt. aliq̄d laudis vł oꝛonis gra/
tuitũ deo munuſculũ offerãt. quẽ frequen/
ter ꝑ negligentiã in officij debiti exhibitõe
offenderũt. Aſſueſcãt huic ↄſuetudini ſctẽ
frequẽter inſiſtere ꝛ ↄſtanť. motuſq̄ȝ animi
refugos diſcãt deo vł paululũ applicare.

De diuino officio addiſcendo

Capitulũ XIII.

l Ectionib⁹ q̄ꝫ diuinis eſt aĩa nutri/
enda. idcirco illis q̄ ꝓmo circa diui
nũ officiũ addiſcẽdũ ꝓut infra dice
tur extiterint diligenť ꝑ inſtructõnẽ imbu
endi. ſcptura ẽ aliq̄ ex ſacra pagina ad mo/
rũ informationẽ cõuenies ꝓuidenda poti⁹
ſpũalis ↄſolatiõis hñde q̄ȝ ſtudij gr̃a. No
uorũ ſtudiũ fratrũ in oꝛonis inſtãtia ĩ diui
ni exercitio officij ꝛ fratrũ obſequijs maxi/
me debet eſſe. Jn lectiõe itaq̄ȝ ſi qua ſibi
ꝑmitti ↄtigerit nõ magis q̃rant ſcientiã q̄ȝ
ſaporẽ Hauriẽdus ẽ ſepe de lectiõis ſe/
rie affect⁹ ꝛ formãda inde oꝛo q̄ lectionẽ a/
liq̃n interrũpat. H modo diuiſa lecta lectio
ↄfert intelligẽtiã ſalutarẽ. Et ſcia que ꝓ vir
tute deſpiciť. ꝑ virtutẽ poſtmodũ meli⁹ in/
ueniť. Certis aũt horis certe lectiõi va/
cãdũ eſt. Fortuita lectio ꝛ q̄ſi caſu repta
nõ edificat ſed reddit inſtabilẽ aĩam. Ce
ptis eſt ingenijs ĩmorãdũ ꝛ aſſuefaciẽd⁹ eſt
anim⁹. Faſtidientꝫ ẽ ſtomachi multa de
guſtare. De q̄tidiana lectiõe aliq̄d q̄tidie
in ventre mẽorie dimittendũ eſt. qꝺ fideli⁹
digerať. ꝛ rurſum reuocatũ crebri⁹ rumi/
netur. qꝺ ꝓpoſito ↄueniat. qꝺ intentiõi ꝓfici
at. qꝺ detineat animũ vt aliena cogitare nõ
libeat.

De diuino officio in generali.

Capitulũ XIIII.

r Eſtat de officio ꝓut ẽ in addiſcẽdo.
deinde ꝓut eſt in exequẽdo videre.
Addiſcẽdũ eſt diuinũ officiũ marie in ꝓn/
cipio diligenť. Et licꝫ de totali officio ꝛ or/
dinis ei⁹ vſu ſeu forma noticiã hr̃e oporte/
at. Sũt tñ q̄dã cõia. ſ. officiũ btẽ marie ꝟgi
nis ꝛ mortuoꝝ. cõe ꝺ ſctis cũ pſalmis. hym
nis. ꝛ ceterꝫ oĩb⁹ ad illud ſpectãtib⁹. lectõib⁹
tm̃ exceptꝫ. ꝓma. cõpletoriũ ꝛ ꝓcioſa. capł'a
ꝛ ꝓces. ꝛ ſuffragia horaꝝ ferialiũ. abſolutio
nes ꝛ bñdictiões q̄ ĩ matutinis dicũť. hym
ni. ferie. laudũq̄ȝ pſalmi. ꝛ cãtica. bñdictõ q̄ꝫ
mẽſe cũ gratijs. necnõ ꝛ pſalmi ꝓme dñica
lis. oẽs etiã pſalmi a cẽteſimonono vſq̄ȝ ad
vltimũ. niſi totũ (qꝺ magis expedit) diſcať
pſalteriũ. ſũt corde ten⁹ addiſcẽda. ꝛ mẽti ꝑ
exercitiũ arti⁹ imꝓmẽda. Jn ſabbatꝫ q̄ꝫ et
ꝓcipuarũ ſolennitatũ vigilijs ꝓuidendũ ẽ.
diuinum officiũ. tã in lr̃a q̄ȝ in nota. Quo
tiens aũt extra choꝝ cãtať ꝓpter honeſtatẽ,

BIBLIOTEKA GŁÓ

⁊ ne orātib⁹ vel ſtudētib⁹ fratrib⁹ impedi/
mentū preſtetur. vocē in cantu deprimi de
cet. ⁊ poſt refectionē p̄cipue. in verbis mo/
deſtiā cōgruit obſeruare. Ante ſumptū
cibū. vt ait Hugo. magis hilares eſſe ꝯue/
nit. ne ip̄a nr̄a abſtinētia grauis et moleſta
videat̄. poſt vero mag̃ modeſtos ⁊ tacitos
ne ꝑ gule vicium crapula nos inflaſſe vide
atur.

De diſciplina officij in choro.

Capitulū XV.

D diſciplinā in diuīo officio cū in
a eccl̄ia dicit̄ obſeruandā. reuerentia
ſpecial̄. diligētia quoqꝫ ⁊ honeſtas.
p̄cipue requirunt̄. Reuerētia tā interior
q̄ꝫ exterior eſt hn̄da. Interior vt cū timo
re ⁊ hūilitate. tanq̄ꝫ deo viſibilit̄ p̄nte pſal/
lamus. De h̄ ait beat⁹ Benedict⁹. vbiqꝫ
inquit credim⁹ diuinā eſſe p̄ntiā. maxime
hic ſine dubitatiōe aliq̄ credim⁹ cū ad diui
nū opus aſſiſtim⁹. Ideo ſemꝑ memores ſi
mus qđ ait ꝓpheta. Seruite dn̄o in timo/
re. Conſiderem⁹ q̄l̄it̄ oporteat nos in cō
ſpectu diuinitat̃ ⁊ angeloꝝ eius aſſiſtere. ⁊
ſic ſtem⁹ ad pſallēdū. vt mens nr̄a ꝯcordet
voci nr̄e Reuerētia exterior in h̄ attendi
tur vt deuote inclinet̄. ⁊ qn̄ ſtandum fuerit
ſtetur. fiat etiā ꝓſtratio qn̄ fuerit facienda.
de quoꝝ diſciplina infra tāget̄. Eſt et re/
uerentie vt ī officio ad ea q̄ more agēte ſin/
gulariter vn⁹ dicit. puta collectas. v̄ſiculos
⁊ alia queqꝫ hmōi. caput nudet. nēpe q̄ ab
vno dūtaxat in eccl̄ia more dicunt̄. nuda/
to capite etiā hn̄t dici extra chorū. Orādū
ſm apl̄m capite nō velato. ſaltē vbi ſolenni
aliq̄d diſtinctiōe ꝓfert̄. Nudi quoqꝫ reuerē
tia capit̃ vel vertic̃ deuota q̄dā in officio
veneramur. verū irreuerēs nec ſolēnia nec
alia deuota diſcernit. Diligētiā in offi/
cio ꝓbat ſtrēnuitas quedā. prudēſqꝫ ſollici
tudo hn̄s circa neceſſaria ꝓuidētiā. ⁊ cōtra
impedimēta tutelā. Strēnuitas corporis
inertiā fugat torporis. dormitatiōes q̄s pi
gritudo nutrit nō patit̄. Et q̄ꝑpe intēta ſup
plicatio dormire cor mūdū vetat. Dor/
mitatio in officio tūc maxime imputatur. ⁊
omiſſi dicit̄ reſtitutiōe officij redimēda. qn̄
manū in ſinu tenēdo. vl̄ ſegniter appodian
do. ei occaſionē q̄s p̄ſtat. aut ſubrepentē vi
riliter nō repellit. Prouidentia reſpectu
rerū ꝓuidendaꝝ ⁊ dicendaꝝ attendit̄. vt vi
delicet libri ⁊ alia neceſſaria ad officiū p̄pa
rent̄ tp̄e oportuno. legēda quoqꝫ ⁊ cantāda
ſtudioſe ante p̄uiſa qn̄ ⁊ quō ſint dicēda di
cant̄. Debit⁹ legēdi ⁊ cantandi mod⁹ eſt.
vt nec nimiū feſtinet̄. nec nimia fiat aut in/
equalis ꝓtractio. ſed cū pauſantib⁹ ſtatim
pauſet̄. vt vox vni⁹ vix inter alios diſcerni
poſſit. Cautela deniqꝫ ē neceſſaria vt eo/
rū que diuinū officiū impediūt occaſiones
vitent̄ Eā ꝓpter dū officiū q̄s dicit nō de
bet ſtudere aut ꝑ libros reſpicere. aut ali/
cui ſiuitari poſſit occupatiōi vacare. ſiue in
lampadib⁹ p̄parādis. ſiue in q̄buſdā alijs.
que vſqꝫ poſt officiū cōmode differri p̄nt.
Indignū quoqꝫ in diuīo officio venan/
dis vermiculis ⁊ mactādis intēdere. quib⁹
palā in oratorio digitos aut ligna fedare.
frons inuerecūda nō metuit. Honeſtas
in choro in exterioꝝ actuū grauitate. in cor
poris decenti ⁊ vniformi diſpoſitiōe accipi
poteſt. Sane in ꝓp̄lo graui laudat̄ deus.
Grauitas autē inquietudinē. diſſolutionē
⁊ tumultū excludit. Inq̄etudo in motu
membroꝝ cōſiſtit. ſiue capit̃ in circūagen/
do. ſiue oculoꝝ in circūſpiciēdo ꝑ chorū vl̄
alibi. ad librū potius et ꝓ pſalmis vſitatis
tenēdis. vel ad terrā ꝓ vagis arcendis re/
ſpectib⁹ ment̃ nō mediocriter vagationē
cauſantib⁹ vrgendū. ſiue manuū in frican/
do vel voluēdo libroꝝ folia curioſe. vel ali/
ud ſupflue faciēdo. ſiue pedū in diſcurren/
do. vt ſi q̄s oratoriū frequēter exeat. aut ꝑ
chorū friuolis occaſionib⁹ inuētis diſcur/
rat. Tunc etiā vtilia ſunt aliquotiēs ꝯdif
ferenda ꝓpter vitationē diſcurſus. Diſſo
lutio vero in v̄bis aut riſu quib⁹ ī choro va
niſſimū eſt diſſolui verū ⁊ in cantu ꝯſidera
ri pōt. vt ſi q̄s punctos in nota nūc diminu
ens. nunc ꝓ ſuo libitu addens muliebriter
frangat. aut in falſetū extollat. qđ eſt cunct̃
⁊ maxime nouis fratrib⁹ oīno imꝑtinens.
Nunq̄ꝫ in choro alti⁹ ceter̃ cantēt. ſꝫ cōmu
nē pſallentiū vocē teneāt. Ridiculū etiā
ſi altior ſ ceteris voce q̄s cantās. poſt dicti/
onē vel ſillabā ab illa vocis altitudine rece
dens. vel eā ꝑ interpolatiōes reſumens. nō
ꝯtinuet qđ incepit. Tumult⁹ in choro ꝑ
vocis ſuſurriū. ꝑ importunitatē ſpuēdi ſeu
excreandi. ſeu ꝑ impetuoſā eleuationē vel
depoſitionē ſediliū fieri ſolet. Q̄ꝫ turpe
ſit in choro ſuſurrium palam eſt. neſcit ta/
men indiſciplinatus ⁊ leuis lubricā linguā
a ſibilis vel muſitationib⁹ cohibere. Ni

tanda q̃z eſt in̄ ꝯuentu or̄o ſibiloſa. Ine/
pta or̄o q̄ vna plures ⁊ ſepe deterior impe/
dit meliores. Eſt etiā caute vitanduz. ne
dū ſingulariť aliq̄ dicunť in choro. vt colle
cte. capľa ⁊c̄. notabilis ſpuēdo vel excreādo
ſonit⁹ fiat. vſq̄ʒ dū capľa ip̄a. collecte vľ lecti
onis period⁹ cōpleať. Circa h̄ ēt dū p̄dica
tur aut legiť. ſilīs eſt oportunitas obſuan
da. Sedilia debēt vero nō paſſim cū pe
de ſed cū manu eleuari et caute deponi. ne
aliq̄s ex h̄ ſonit⁹ in domo dei audiať. Cō
grue tn̄ lectionē vľ epľam incepturus expe
ctat. q̊uſq̄ʒ ꝯſedentib⁹ fratrib⁹ ſediliuz ſiq̄s
fuerit tumultūs q̇euerit. Ad hec honeſti
frēs in corpis diſpoſitiōe decenť et vnifor/
miter ſint in choro. Decenť q̄ ſine vaga
diſpoſitione vel turpi. Uaga vt qn̄ choruz
ingreſſi vel intrāre vel aſtante ꝯuētu. nunc
ſegniter reſidēt. nūc ſtātes quidē hac ⁊ illac
membroꝝ vt languētiū incōgrua q̄dā exa/
gitatione ſe girāt. nunc ſtatue inſtar ſtallo
affixe. tn̄ e regione diſpoſiti. velut ſui obli/
ti. nec ad altare demiſſis vt decet luminib⁹
ante inceptū officiū oraturi ſe vertūt vľ ali
as irreligioſe diſponūt. ſed nudato etiā ali
qn̄ capite circūquaq̄ʒ vt ceru⁹ in ſaltu. vľ ru
ralis in theatro. girouagādo reſpectib⁹ o/
culos in aduenientiū vľ coaſtantiū vult⁹ in
figunt. ſuoq̄ʒ indiſciplinato intuitu quā ipi
negligūt collateraliū etiā or̄onē impediūt.
Turpis erit ſi ſint ibi molliť aut remiſſe
ſe in ſtallis ſuis. brachīs tibīſq̄ʒ reſolutis.
notabiliť incuruādo. aut in partē vnā peni
tus vt pn̄t ꝓtenſo in alterā corpe accuban/
do. vt lecti molliciē q̄rere videanť. aut dū ad
altare verſi ſup lignū qđ ſtallū diuidit ſe icli
nent extenſione ſcapularū. vel capitꝭ anteri
oris ſtalli ſpaciū occupando. ⁊ tergū ad re
tro ſtantē ſociū ꝓtendēdo. aut dū ſedēt pe/
des ſuos vſq̄ʒ ad ſcabellū forme ꝯtiguuz li
centius extendēdo. Notabilis tibiaꝝ ex
tenſio vel dilatatio. dū ſedeť min⁹ honeſta
eſt. Indecēs ergo q̄ vaga ⁊ turpis eſt di
ſpoſitio. imo diffor̄mitas. vtrobiq̄ʒ ſʒ maxi
me in dei officio cōuētu aſſiſtente vitanda.
Honeſtos ꝑ oīa exigit mores. ꝯuētualis
honeſtas. Uniformitas ē in ꝓſtratione
⁊ inclinatiōe ſpecialiť. q̄ʒq̄ʒ in alīs generali
ter obſuanda. In ꝓſtratiōe. vt nō alius
ſubt⁹ formā chori ⁊ ali⁹ ſup ſedile. ſed oīs
ſupra dictā formā vniformiť ſe ꝓſternāt. et
operto capite ſilenť orēt. ne impediāt circū/
ſtantes manu ad genas accubitādo nunq̄ʒ
applicata. aut brachīs extra eandē formaz
extentꝭ ſed ſup ipam honeſte ⁊ humiliť di/
ſpoſitis. In inclinatiōe. vt vniformiter
apud oīes ſit tempeſtiua. deuota. ſuffici/
ens ⁊ honeſta. Tempeſtiua quidē. vt in/
clinatur⁹ ſurgendo ⁊ eleuādo ſedile. temp⁹
vel paululū inclinationis ꝑueniat. vt ver/
bi cauſa. qn̄ poſt pſalmū fuerit inclinandū.
verſus vltimi fine iā accedente ſurgať. q̄te/
nus deinde libere inclineť. vľ certe inclina
tionē ſedis aptatio ſubſequať. In incli/
natione vero debet deuotio apparere. vt fi
at humiliter ⁊ ꝓfunde. Nō eſt deuoti ſed pi
gri. rigido ſtante corpe tenui motu corpo/
ris inclinare. Eſt eīn corpus depſſis ali/
quātulū renib⁹ ne capiti coequenť adeo di/
mittendū vt ipm fere ſup genua brachīs
interpoſitꝭ reclineť. Alioquin inclina ſi no/
ſti facilius. tamē humiliter ⁊ ꝓfunde. Ex
tra chorū tamē ⁊ aliqn̄ forte in choro ad of
ficium plane dictuz minor ſufficere poſſit
inclinatiōis ꝓfunditas. Sunt q̇ culpa/
bili admodū remiſſione traducti. hunc re
uerentie cultū dn̄o ſubtrahētes euacuant.
dū aut reſident prorſus vſq̄ʒ poſt ſacrā me/
moriā trinitatꝭ. aut tunc etiā ſurgūt ⁊ ſedi/
li eleuando intendūt qn̄ fuerat inclinādū.
aut ex negligētie vicio nō inclināt. Quā/
ti tamē ſit hec noxa detrimēti. beata dei ge/
nitrix ſeniori cuidā in choro pſallentiū fra
trū indicaſſe referť. que inclinātib⁹ ad ſan/
cte memoriā trinitatis ſuū ipa filiū ſingu/
lis offerebat. quendā vero mīme inclinan/
tem. verſo ab eo vultu velut indignuz hac
gratia ꝓtrāſibat. Sufficiēs ſeu etiā ꝑfe/
cta debet eſſe inclinatio. vt ab ea citi⁹ debi/
to nō ſurgatur. honor quidē patri ⁊ filio et
ſpūiſancto. ſine differētia exhibendus eſt.
Honeſtas quidē in corpis manuū ⁊ ha/
bitus decenti diſpoſitiōe cōſiſtit. Quan/
tū ad habitū maxime vt capucio caueatur.
ne operta fronte ſup oculos defluat incli/
nant. Proderit ad vniformitatē ſuādā
cōmuni de officio noticiaz habere. Pul/
chra valde vniformitas in ꝯuentu vbi de/
bent ⁊ mores ⁊ animi ꝯuenire. Unanimes
vniformitas in cōuentu decet. que in mori
bus plurium vnitiua vniformes ordinat ⁊
decorat.

De diſciplina officīj extra chorum.
Capitulū XVI.

I quādo extra chorū officiū dixe/
ſ rint.diligentiā nihilominꝰ ⁊ hone/
ſtatem p̄dictā debēt in quibꝫ pote/
runt ſtudioſe ſeruare. vt dimiſſis omībꝫ q̄/
cunqꝫ in manibꝫ fuerint.ſtantes cū reuerē/
tia iuxta traditionē eccl'iaſtice diſcipline.p̄/
terqꝫ ad lectiōes in matutinis.vel quando
alias creatori ſuo debitas cū deuotiōe lau
des exoluent.flectētes genua.vl' inclinan/
tes ꝓ tempe cū timore dei Si qn̄ eos ad
ſedendū debilitas euidens vl' nimia laſſi/
tudo cōpellat.ſaltem ad inceptionē officij.
ad inuitatoriū.hymnos ⁊ orōnē dn̄icam.
⁊ a capitulo in ante ſurgere non omittant.
Si etiā in lecto egritudinis decubāt.reue
rentiā nihilominꝰ aliquā faciāt ꝓut poſſūt.
Sanctꝰ Hieronymꝰ (qui tanta legitur
laſſitudine fatigatꝰ.vt etiā in ſtratu ſuo ia/
cens.funiculo trabe ſuſpenſo manibꝫ ap/
prehenſo.ſupinꝰ erigeret.vt ſcilicet officiū
monaſterij ꝓut poterat exhiberet.dum ex/
hauſtus viribꝫ ſenex nec ſenectuti parcit.
nec debilitati blandit) deſidem ſignis iu/
niorū.quibꝫ corꝑis vires vtcunqꝫ ſufficiūt
irreuerentiā.imo dignā deriſione deſidiā
arguit ⁊ confundit. Alius ꝓ lentarū te/
dio febriū.cōpletoriū in lecto exoluere aſ/
ſuetus.fertur ꝑ angelū reꝑhenſus audiſſe.
Completoriū ſub cocco.nec fructꝰ nec vti/
litas. Sane in officio dei curāda vbiqꝫ
magnoꝑe reuerētia et honeſtas.cum vbiqꝫ
ſit eadē eius cui tunc loq̄mur ⁊ aſtamꝰ dei/
tas ⁊ maieſtas. Tanto em̄ amplius reue
rentie ⁊ diligētie ſtudiū diuino debet offi/
cio.quāto id deo īmediatius exhibetur.
Cura officij diligens maxima ſtatꝰ integri
tas. neglectus officij maxima vite corru/
ptio.maxima religiōis deformitas. Ne/
mo dei ſe eſtimet ſeruū.ſi dei potiſſimā ne
gligat ſeruitutē.que appropriato vocabulo
dei ſeruitiū nuncupat. Debent dicere of
ficiū diſtincte.cōtinue.integre et ordinate.
Diſtincte ne verbū maſticando. vel exili
ter ꝓferendo.vel nimiū feſtināndo. dicenda
confundāt. Cōtinue.vt interruptiōes in
eo nō fiant.aut interloquēdo.niſi neceſſita
te cogente.Et hoc pſalmo vel oratione vel
quocūqꝫ alio.quod tūc fuerit in dicēdo cō/
pletis.niſi pſalmū vel orationē quē inter/
rumpi cōtingit.cōtinuo a capite reſumptu
ri.aut inter pſalmū ⁊ pſalmū morā notabi/
lem faciēdo. Pariſius vt fertur cū qui/
dam theologus vniꝰ hore canonice ince/
piſſet officiū.ſuꝑueniente epiſcopo ad loq̄n
dum cū eo.caput ſine locutiōe inclinās.ho
ram inceptā epiſcopo expectante finiuit.
quā deinde dilationē colloquij ne moleſte
ferret admonuit.cauſā ſubinferēs.ꝙ ma/
iori domino loquebat. Quidā ꝓpter in/
terruptiones in officio factas.grauiſſimo
afflictus purgatorio memorat. Integre
dicant.vt de dicēdis nihil omittāt. Pro/
inde ſi plures fuerint qui officiū dicant ſi/
mul.⁊ vnus vel duo iuxta laudabilē cōſue
tudinem pſalmos.antiphonas. hymnos ⁊
reſpōſoria ad vitandā cōfuſionem voce ꝓ/
nunciāt altiori. Non putent ſibi ſufficere ꝙ
ab alijs dicit.ſed om̄ia que ad ſuā pertinēt
partē.ac ſi eſſent in choro.ſub ſilentio inte
gre dicāt.cum officiū extra eandē quā in/
tra integritatē requirat. Ordinate deni
qꝫ officiū in ſubſtātia tempe et modo ⁊ om/
nibꝫ exequi ſtudeant. Poſtpoſitiōes.im/
plicationes.variatiōes facile nō admittāt.
Honeſte tamē p̄cioſa vel aliud extraor/
dinarie aliquādo dicit.dū tamē idipm̄ ſuo
tempe minime negligat. Quis autē ſine
grandi ꝯſcientie ſcrupulo ꝓpriū officij ordi
nem.ſibiqꝫ religionis ſanxione impoſitū ꝓ
alienis quibuſlibet p̄termittat.aut qualibꝫ
variatione deformet. Quis niſi vaniſſimꝰ
⁊ imprudēs ꝓ certis dubia.ꝓ autenticis va
ga.ꝓ neceſſarijs curioſa inducat. Sint
igitur ſanctoꝝ officij cōditorū deuota ⁊ ſta
bili ordinatione cōtenti.nihil corum vel cō
muni ordinis inſtitutioni p̄ponant quāli/
bet ſerium et deuotum. nec deſipientium
more ſtultorum.grecorum gl'as emulent.
Non niſi inſipienti ſua placent. Om/
nis ſtulticia laborat faſtidio ſui. Tempꝰ
quoqꝫ congruū ſeruent.nec facile preter ne
ceſſitatem diurnas horas.ſiue primā ſiue
completorium ſaltem canonicū. ſiue alias
in nocturnas cōuertant Fuerunt q̄ hoc
quarundam obtenta traditionum defen/
derent.ordinationē eccleſiaſticā officij cō
fuſione temporis irritam facientes. Qn̄
fuerint duo vl' plures. quaſi chorū ſibi cō
ſtituant.et pſalmos atqꝫ hymnos accipiāt
alternatim.vt eſt conſuetudinis cōuentui.
Congruus ordo eſt in omnibus vbiqꝫ
prouide diſciplinato ſeruandus. Ordi/
natum animū ordinis decor et condecet ⁊
condelectat. Inordinati eſt animi etiā

in exterioꝛibus oꝛdinem non curare.et tā/
men oꝛdinationis exterioꝛis religio.atten
tionem excitat et affectum.

De altaris miniſterio curando. Capitulum XVII.

a Ltaris miniſterium ob reuerentiā
coꝛpoꝛalis pꝛeſentie ſaluatoꝛꝭ.mun
dicie.reuerentie.diligentie.honeſta
tis et circūſpectionis ſtudium ſpeciale re/
quirit. Mundamini ait pꝛopheta. q̇ fer
tis vaſa domini. Haud dubiuz hoc de mi
niſtris altaris conuenienter intelligi.qui/
bus ſpiritualis ⁊ coꝛpoꝛalis mundicia eſt
habenda Spiritualis.vt nullus de pec
cato conſcientiā habens leſam.vel ſomno
pollutus nocturno. ad tangendum ſacra
vaſa.vel ad miniſtrandum anteq̄ꝫ fuerit cō
feſſus accedat. Nec debet celebraturus
confeſſionem priuatam.que ante celebrati
onem de quotidianis offenſis fieri cōſue/
uit vſqꝫ ad altare deferre. Coꝛpoꝛalem
quoqꝫ mundiciam Moyſe ſancto atteſtan
te diligit deus. Coꝛpoꝛalem omnino mū
diciam.requirit coꝛpoꝛalis pꝛeſentia ſalua
toꝛis. Idcirco miniſtri altariū non ſolū an/
teq̄ꝫ ſe ad miniſtrandum induāt.verumeti
am poſtq̄ꝫ fuerint omnino parati. expedi/
tis cōmunibus ad calicis miniſterium ac/
ceſſuri. ſuas iterum lauent manus.
Hoc enim ſemper debent cauere cautiſ
ſime ne cōmunibus manibus.aut cum ma
nicis ſuis.vel poſt immediatum eoꝛum cō/
tactum.calicem aut qui ad ipſum pertinēt
pannos vel coꝛpoꝛalia tangant.ſed ſi line/
am tunicam quam rocetum vocant. vel
ſuppellicium cum ſtrictis manibus.vel ap/
tum aliud non habuerint indumentuz.ca/
licem pꝛeparādum et in fine miſſe plican/
dum.ſacerdoti relinquant. Reuerentiā
debent miniſtri altaris tam ad ſacerdotez
q̄ꝫ ad miniſterium.et res etiam pꝛopinque
ad ipſum miniſteriū pertinentes habere.
Circa ſacerdotem vt quando ſecum al/
tari aſſiſtunt per aliquantulā capitis incli/
nationem.⁊ ſui elongationem ab eo.ac per
humilem debiti exhibitionem officij.reue
rentie ſignum oſtendant. Si vero ſede/
rit et ipſi tantū in ſuperpellicijs fuerint.ne/
quaq̄ꝫ iuxta ipm i ſedilibus. videlicet coe/
qualibus ſedi eius.ſed ad ſcabellum eius
potius.ſi aptus fuerit locus vel alibi ſede/
ant. Venerentur eum decoꝛo vt conue/
nit comitatu.et maxime quādo ſe vertit ad
populum ei aſſint.quem vbiqꝫ vt in officio.
ſic et eo expleto in veſtiarium reuertentem
deducant.vt acies oꝛdinata.ad altare de/
inde ſi opus fuerit reuerſuri. Miniſte/
rio reuerentiam exhibent.ſi modo debito
et habitu ipſi miniſterio conuenienti aſſi/
ſtant et miniſtrent.aliter enim non ſine no
ta irreuerentie miniſtratur. vt ſiquis q̄zuis
dyaconus vel ſacerdos in ſuperpellicio ad
miſſam miniſtrans coꝛpoꝛalia ſuper alta/
re pꝛeſente ſacerdote veſtibus ſacris indu
to replicet aut componat. ſi quis non ha/
bens ſuperpellicium cum ſtrictis manicis
vel aliud idoneum indumentum.coꝛpoꝛa/
lia et calicem tractare.aut panem et vinuz
in communi habitu miniſtrare pꝛeſumat.
ſi quis hoſtiam in communi eligat loco.vl'
electam reponat.que in pixide vel in manu
ſua mundiſſima eſt potius eligenda.et ele/
cta ſuper patenam ipam vel ſuper coꝛpoꝛa
lia decentius reponenda. Nec audiendi
ſunt illi qui ad menſam domini non aliam
q̄ꝫ ad menſam coꝛpoꝛis curant mundici/
am.ſuper pannos qui libꝛis ad ſecretaruz
vel pallarum cuſtodiam ſupponuntur.cali
cem paſſim vel conſecrandam hoſtiam re/
ponentes. Singularem hoſtie cultum
ſingularis decet mundicia Ad res quo/
qꝫ vt ſunt coꝛpoꝛalia panni calicis ipſe ca/
lix et miſſale eſt reuerentia adhibēda.quaz
mundicie ſtudium maxime pꝛobat.
Huius intuitu pannus omnis ſuſpectꝰ
aut quem coloꝛ impedit ablui.a coꝛpoꝛali/
bus arcetur et calice.in pixidibus hoſtia/
rum mundiſſimus ſacculus lineus hoſti/
as contineat. In repoſitoꝛijs calicū ſac/
cellus quoqꝫ operiendis calicis mappulis
adhibeſ. Quiſquis ergo ad altaris vten
ſilia ſacra reuerentiam mundicie curat.cir
ca ipſa operoſius ſtudeat.
De communibus libꝛis ſi quos aliquā/
do pꝛopter officium.ineuitabili foꝛte neceſ
ſitate cogente.poni ſuper altare contingit.
omnino caueant ne coꝛpoꝛalia vel pannos
calicis aliquo modo tangant.
Cum coꝛpoꝛalibus vel calicis ipiꝰ map
pula nunq̄ꝫ labia vel oculos tangant deuo

tionis alicuius obtentu. Calix cũ ſũma tractetur mundicia. quando de loco ad locum defertur non ſuper librum aut veſtimentum. ſed alte in manu mundiſſima vel repoſitorio portetur. nec extra repoſitoriũ ipm. pterq̄ ſup altare vel in alio loco mundiſſimo teneatur. Miſſale in loco reponatur honeſto. ⁊ ſi quãdo illud extra eccleſiam vel alias q̄ ad miſſam teneri contingat. panno aliquo mundo pter ſuam camiſiam inuoluatur. Deniq̄ reuerentie in miniſterio. habitus decens. cura mũdicie. ⁊ in executione maturitas atteſtantur.

Reuerentia ſimul ⁊ cautela mundicie cõmunes corpis veſtes phibent ab altari.

Si plurium opponas ineptias in pmiſſis. habet emulos plurimos vicium. rariſſimos diſciplina. Non a pluribus ſed ab honeſtioribus forma ſumenda eſt. Ad h̄ tam celebrans q̄ miniſter. circa officiũ ſuum magnam debent diligentiã adhibere.

Sacerdos quidem circa puiſionem dicendorum ⁊ agendorum in miſſa ne defectum faciat in dicendis. formam ſeu modũ ordinis in celebrando poſtponens. auctoritate ſua alium introducat. Oblationi calicis aquam ipe infundat. quod a nullo alio ſine ipius conſcientia eſt pſumendum.

Debet enim circa cuſtodiam mundicie manuum ⁊ pannorũ eſſe intentus. Manuum vt eas ad tangendũ cõmunia vel carnẽ nudam. ſiue in facie ſiue alibi non exponat niſi eas continuo lauaturus. Pannorũ autem nunq̄ ad indumenta ſacerdotalia. maxime ad infulam nares emungat. vl'aliter ea quoq̄ modo deturpet. Miniſtris vero diligentia debet eſſe circa ea que neceſſaria ſunt celebranti. ⁊ circa mundicie cuſtodiam. ac conſeruationis vaſorum ⁊ pannorum ptinentium ad altare. Miniſtroꝝ eſt vt pinduti celebraturum cum diligẽtia pparent. eiuſq̄ indumenta poſt officiũ plicent. ⁊ que ipi ſacrum miniſterium exequẽti fuerint oportuna. hora tempe et loco cõgruis offerant. Nunq̄ ad miſſam priuatam legendi vel orandi gratia. ſolo vel ſedibus ſe totaliter pſternãt. Nec latitent poſt cortinas. ſed palam coram altari. nõ tamẽ a latere celebrantis aſſiſtant. verſus eũ circa quem tunc oculus debet eſſe. aſpectum quaſi continue directuri. non tamen in faciem eius. maxime poſt canonis inceptiones intendant. Nec ei pſertim a parte libri nimis appropient. aut tumultum aliquẽ faciant circa ipm. Summa quietis tranquillitas eſt neceſſaria celebranti. Vaſa et pannos munde tractent apud cos et teneant. Si pannus calicis ad terram ceciderit. nullo modo anteq̄ lotus fuerit iterum calici apponatur. Circa finem miſſe calicem plicaturi. ipſum cum aqua poſt vinum recenſiant. ne pannos inficiat adherentes. Nunq̄ ſuper altare vinũ ⁊ aquã ad mũdationem. vel alias ſi vitare potuerint miniſtrent. Si tamen ob incuriam ſacerdotꝭ oporteat. ſubtus ampullas que vinum et aquam continent manum ad retinendum guttas. ne ſup altaris pannos cadere poſſint apponant. Sup quos etiã pannos nec ipe ſunt reponende ampulle.

Adhuc debet qui miniſtrat ad miſſam ſuppellicium ſi habuerit conſeruare. ne cũ eo aliquatenus nares emungat. vel ſudores a facie. vel alias vndecunq̄ detergat. nec ipius manicas maxime ad puluerem ſup ligna. lapides vel ſuper terrã exponat. Quod tamen quia nõnunq̄ p negligentiam accidit aliquorũ. cauere debent ne corporalia calicem aut pannos eius cũ ipius ſuppellicij manicis tangant. De alijs in dumentis quotiens ea plicant. ſollicite caueant. ne vnq̄ manice terram tangant. vel vſq̄ ad ipſorum veſtimentorum fimbrias deſcendere pmittant. ſed ſiue tunice linee ſiue quecunq̄ alia indumenta plicant. manice ſemper longe a fimbrijs collocentur.

Debẽt iterum miniſtri altaris pter vaſorum ⁊ veſtium. vt dictum eſt. cõſeruationem attendere ne calicem quando reponunt ſtricte ligent. quia ſepe p hoc deterioratur nõ modicum. ⁊ paulatim obrut⁹ conquaſſatur. Vaſa quoq̄ altaris ⁊ vtenſilia in locis ſuis diligent' vt cõuenit pparata pponant. Veſtimenta etiã plicare nõ negligant ⁊ aptare. niſi p aliquo celebratu(ro) ea quis remitti requirat. Sed q̄d honorum expreſſionibus immoror. In omnibꝰ q̄ miniſterium dei contingunt. ſpeciali nimirum diligẽtia opus eſt. Si agendis miniſterijs regis. ſtudioſiſſimã homies curã impendunt. quantã putas eterni regis miniſterijs impendendã. Ceterum ſi mi/

niſtri altaris intendere debent honeſtati.
multo amplius tamē ꝑ omnē moduꝫ ſacer
dotes qui celebrant. Poſtq̄ꝫ ergo fuerit
veſtibꝫ ſacris induti. cū magna debent ma/
turitate incedere. ⁊ ꝑcipue cum altari aſſi/
ſtunt. grauitatē in motu ⁊ geſtibus lauda/
bili curioſitate ſeruare. nunq̄ꝫ genuflexuri
q̄ꝫdiu ſacerdotali caſula ſūt induti. niſi tm̄
tempibus ab eccleſia inſtitutis. Sup al
tare quoq̄ꝫ ſe non appodient inhoneſte. nec
manus ſuas hac ⁊ illac inordiate deducāt.
Quādo ſe vertunt ad populum non eri/
gant oculos vt videāt aſſiſtentes. Deni/
q̄ꝫ circūſpectos decet eos eſſe ſpecialiter cir
ca corpaliuꝫ diſpoſitionē ⁊ cuſtodiam. cir/
ca calicis collocationē. circa dn̄ici corpor
conſecrationē. ſanguinis ſuſceptionem. et
mundationis induſtriā. Circa corpora/
lia vt ipis ſup altare replicatis vſq̄ꝫ ad an/
teriorem ipius oram altaris ſit ſpacium cō
petens. ne ſup ipa manus ſuas aut mani/
cas ipius indumenti teneant. Calicē an
te oblationem ſuper corpalia non compo/
nant. ſicut poſt oblationem fieri conſueuit.
ſed ipm vſq̄ꝫ ad oblationis tempus. ad cor
poralium teneant latus. Circa conſecra
tionem inter cetera ſolerter ꝓuideant. vt cū
hoſtia fuerit conſecranda. ita parum ⁊ cau
te in ꝑncipio eam leuent. quaſi ſcutum ſibi
de manibus. depſſo aliquantulum pollice
facientes. quod ſi fieri poteſt ante conſecra
tionem. vt a circūſtantibus videri nō poſ/
ſit ne a ſimplicibus adoretur. qui quāto ci/
tius eam viderint in manibꝫ ſacerdotiſ. in/
caute nondum conſecratā adorant Cuꝫ
autem conſecratio fuerit conſummata. ho
ſtiam ſine mora notabili duabus manibuſ
quantum expedit vt ab hominibꝫ poſſit vi
deri. cum om̄i reuerentia eleuantes. tam in
eleuando q̄ꝫ in reponendo debitam matu/
ritatem ſeruent. nec poſt eleuationeꝫ vl' an
te oſculentur eandē. Si ſup altare viati
cum celebrant. ꝯſecrationē facturi manum
cū hoſtia cōſecranda ſup ipius altaris via/
tici lapidem teneāt. ne fiat conſecratio iux/
ta ipm. Circa ſumptionē ſanguinis caue
ant. ne ipm ſumendo vel calicem exguttan
do. ꝑ nimiam extractionē tumultū quendā
vel ſibilum cum labijs faciant. aut pꝰ ſum/
ptionem digitos lambant. Erit etiam tu/
tum ſi dum calicem ſanguinē ſumunt. cali/
cem tenentes cū dextera. decenter ei pate/
nam cū ſiniſtra ſupponant. ſanguinē ſi quid
effundi contigerit recepturam. ſup quaꝫ ſi
frangi corpus dominicū aut reponi cōtin/
gat. ipa deinde vino ⁊ aqua vel altero ſuffi
cienter debet infundi. Incongruū ⁊ in/
dignum vt patena poſt chriſti corpus ſan/
ctiſſimū cōmuni tactui pateat nō mūdata.
⁊ rebus quibuſlibet licet mundis ſine dif/
ferentia exponatur. Si ſentis aliter. cre
do vt poſt patene vel calicis aut corpalium
tactum. nō ſunt manus cōmunicande com
munibꝫ ante factam poſt tactū huiuſmodi
lotionem. Si calicis petatur mūdatio
ꝓ infirmis. ꝑmam nullatenus aut ſecūdaꝫ
ꝑfuſionem exponant. ſed ꝑus ſemꝑ mūda/
tionibus ſolitis ꝑfectis. aliud denuo vinū
calici apponatꝛ petētibꝫ indulgendū.

De diſciplina circa ea q̄ ad corpus ſunt.
Capitulū XVIII.

Abito de diſciplina circa ſpūalia. ſe
b quitꝛ de ipa circa corpalia. Et ꝑmo
circa ea q̄ in nob ſunt. Scdo circa
ea q̄ extra nos ſunt. Reſpectu eoꝝ q̄ in no/
bis ſunt. primo videnduꝫ eſt de diſciplina
reſpectu totiꝰ corpis q̄ntū ad geſtū. ſecūdo
reſpectu partiū corpis quātū ad actum.
Et ꝑmo reſpectu lingue q̄ntum ad duo
opa nature. in quibꝫ cōgruit officiū lingue.
ſcꝫ quātū ad loquelā ⁊ guſtum. Secun/
do reſpectu manuū. vt in exercitio manua/
li. Tertio reſpectu pedū. vt in inceſſu.
Quarto reſpectu membroꝝ oim. q̄ntuꝫ
ad aliq̄ iporum officia. Ad hoc circa ea
que extra nos ſunt. Primo quātū ad ea
de ꝓpe. vt eſt veſtꝭ ⁊ habitꝰ. Scdo q̄ntuꝫ
ad ea que de longe. vt ſunt officine.

De diſciplina in geſtu.
Capitulū XIX.

Irca diſciplinā in geſtu. q̄ modus
c ⁊ figuratio mēbroꝝ et corpis dicitꝛ.
duplex eſt cuſtodia adhibenda.
Prima eſt vt vnū mēbrū alteriꝰ officiuꝫ
nō vſurpet. aut eiꝰ miſteriū ſui admixtiōe
ꝯfundat. Si os loquitꝛ. caput nō agitetur.
manꝰ nō moueatꝛ ⁊ ſic de alijs, vt dū alterū
membrū opatur. alteꝝ quietū oīno ꝑmane
at. aut ſi opa eius neceſſaria illi eſſe cogno/
ſcuntꝛ ad opandū. ordinate moueatꝛ Se
cunda eſt cuſtodia diſcipline ī geſtu. vt q̄d/
libet membrū in eo qđ facit. debitū moduꝫ

teneat. nec tēꝑantie limitem aut honeſta
tis formā excedat. Hoc eſt. vt in paucis ex/
emplificemꝰ. ridere ſine apꝛtione dentiū. vi/
dere ſine defixione oculoꝛuʒ. loqui ſine ex/
tenſione manuū. ſine cōtoꝛſione labioꝛuʒ.
ſine iactantia capitis. ſine eleuatione ſupci/
lioꝛum. incedere ſine modulatione greſſu/
um. ſine ventilatione bꝛachioꝛū. ſine geſti/
culatione ſcapularū. iacere ſine deiectione
membꝛoꝝ ſedere ſine alterutra ſupiectiōe
pedum ⁊ ſine alterutra accubatione lateꝝ.
ſine diuariatione ſeu dilatione cruriū. ſine
extenſione vel agitatiōe tibiarum. Item
pe honeſtum et humilē fratrem femoꝛi ſu/
ram imponere. vel pedes palaʒ cancellare
nō decet. Arcendi vel in publico geſtus
inepti. Geſtus deniqꝫ religioſi debet
eſſe humilis ſeuerus ⁊ grauis. Eſt enim
repꝛhenſibilis geſtus. ſi ſupbiam. ſi mollici/
em. que nunc ꝑ laſciuiā hilaritatem diſſol/
uit nunc ꝑ nimiam deiectionem infatuat.
aut ſi etiā leuitatem ptendat. Turpis in
humilitatis ꝓfeſſoꝛe ſupbia Feda pꝛoꝛ/
ſus in humili habitu. geſticulatio faſtuoſa.
Sic nō eſt viri muliebꝛem dare molliciem.
puerili leuitate. Grauitatis modeſtia mul
tam affert ſeruata moꝛibꝫ honeſtatem. ne/
glecta. maculā ⁊ cōtemptū. Moꝛtificata
ſm aplm ſup terrā membꝛa. geſtus debēt
moꝛtificatos habere.

De diſciplina in modo loquendi. XX

Diſciplina loquēdi tam in modo et
ꝓuida quādo loquēdū ſit diſcretio
ne. qꝫ in verboꝛū religioſitate atten/
ditur. Modus in geſtu ⁊ ſono conſiderari
poteſt. Loquētis geſtus debet eſſe mo/
deſtus ⁊ humilis. ſonus demiſſus ⁊ ſuauis
Modeſtiā debet habere geſtus loquen
tis. vt nec inoꝛdinate. nec turbulente inter
loquēdū membꝛa moueat. nec oculoꝛū nu
tibus. labioꝛū contractione. vel altero non
decenti alterationis modo. vultus hone/
ſtatem defoꝛmet. aut faciem ipam mollicie
quadā reſolutat humilitatis oſtentu. ſed in
eadem vultꝰ conſtantia ſemꝑ ꝑmanēs. ſe/
ueritatē benignā ⁊ conſtantē. ⁊ quodāmo/
do rigidā benignitatē ptendat. In facie
ſiquideʒ hoīs ſpeculū diſcipline relucet.
cui tanto maioꝛ cuſtodia eſt adhibēda. qn/
to minus qđ in ea peccatū fuerit celari po/
teſt. Vetat quoqꝫ loquentē geſtꝰ mode/
ſtia. ne ſi hominibꝫ notabili quadā ſupplica
tionū ꝓfunditate incuruet. aut eius cui lo/
quitur vultui nimis inſtet. ne inhoneſte q/
dem in eius faciē alitus aſpiratione inſuf/
flet. aut alitu ipo poſt vinū potatum maxi/
me narium ſenſum offendat. Loquentis
alitus vultui auditoꝛis et naribus vicioſe
pꝛoꝛſus ingeritur. Debet etiā geſtus hu
militatem ſup modeſtiam vultꝰ hilaritateʒ
ptendere. Sonꝰ debet eſſe demiſſus pa
riter ⁊ ſuauis. quia clamoſitas ⁊ verboꝛum
aſperitas. locutionē religioſi plurimū qdē
⁊ dedecet ⁊ deturpat. Diſcretio quando
loquendum ſit neceſſaria eſt. qꝛ ex oꝛe fatui
etiā parabola repꝛobat. quia non dicit eaʒ
in tēpe ſuo. Sapiens quādo loquēdū
⁊ quādo tacendū ſit. pꝛudenter conſiderat.
Eſt autē iunioꝛibus fratribus ſemꝑ fe/
re int ſenioꝛes ad interrogatōnē tacendū.
Adoleſcens ait ſcriptura. loquere in tua
cauſa vix cū neceſſe fuerit. ſi bis interroga
tus fueris. habeat caput rnſum tuū. Silet
etiā a bonis ꝓpheta. Ergo qꝫuis de bonis ⁊
ſanctis ⁊ edificationū eloquiis. ꝑfectis diſci
pulis rara ꝯcedit loquendi licentia. Nā
loq ⁊ docere magiſtrū ꝯdecet. tacere ⁊ audi
re diſcipulo ꝯuenit. Loquēte alio nō lo/
quant. aut ꝟba vnqꝫ loquētiū intrumpant.
Nec moꝛdaci vl impoꝛtuno inſultu. ſocioꝝ
locutionē inpugnēt. Stultoꝝ h q nec lin/
gue parcere nec ſociis deferre nouerunt.
Si q etiā mutua ſe collatiōe impediūt.
ꝑ impoſitionē ſilētiū ⁊ aliā penā ꝯdignā me
rito repmunt. Religioſitas debet i locu/
tione ſuari. vt ſit ſmo veridicꝰ ⁊ purus. ſit
honeſtꝰ ⁊ dulcis. De veritate ſmonis ſa/
piens dicit. Ante oīa ꝟbū verax pcedat te.
Nō ſolū mēdacia ⁊ q criminoſa ſunt. verꝫ etiā
locutiones yperbolicas ⁊ aliq duplicitate
notabiles. penitꝰ vitent. Loquentes de
dubiis aut futuris nunqꝫ abſolute loquant
ſed in hmōi omībꝫ ſp ꝯditionē apponant.
Pꝛeciſa ꝟ i differētibꝫ ꝟba. rligio n ꝯſentit.
Nō eſt alieno viuētis arbitrio de cōtin/
gentibꝫ negare vl aſſerere abſolute. Nō
facile de audiuis ſententiēt. licet ꝟitatē ſenti/
re ſe putent. Sint ad rnſionē tardi. ne ꝑ
incōſiderationē falſuʒ aliqđ vel indiſcipli/
natū ꝓferāt ꝟbū. Debēt etiā pure loq vt
in coꝝ ꝟbis nec iactantia nec detractio vel
malicie alicuꝰ aut vanitatis admixtio valeat

at inueniri. Nunq̃ꝫ de ſcia vl' de ſecl'i ſta/
tu ſe iactent. Erubeſcãt dicere de abſen/
te.qð cũ caritate nõ poſſent dicere corã ip̃o
Vñ ſctũs Benedict⁹. Murmurare aut cõ
queri neſciãt ante om̃ia.ne murmuratiõis
malũ ꝑ qualicũq̃ꝫ cauſa ĩ aliq̃ q̃licũq̃ꝫ ſigno
verbo vel ſignatiõe appareat. In verbis
ſuis aut lr̃is ſiq̃s aliq̃n dirigũt puerilibus
vel adulatorijs nõ vtant' blandicijs. ſꝫ tã/
q̃ꝫ religioſis ſuã breuiter ⁊ veracit' intentio
nem exponãt. Honeſtatẽ habeat locutio
ſi ⁊ illius q̇ loquit' ⁊ illoꝝ quibꝫ vl' de q̇bꝫ fit
ſermo ꝯueniat dignitati. Ocioſa vero io
culatoria.iuratoria.ꝯtentioſa.maledica vl'
alias ſecularia ṽba.nec pura ſunt q̇deꝫ.nec
religioſe ꝯueniũt dignitati. Nuge vt ait
ſanct⁹ Bern̄.inter ſecl'ares ſunt nuge.ĩ ore
ſacerdotꝫ blaſphemie. Interdũ ſi inter/
cidant ferende fortaſſis. referende nunq̃ꝫ.
Os iam talibꝫ aperire illicitũ. aſſueſcere
ſacrilegiũ eſt. Fede ad cachinnũ moue/
ris.fedius moues. Diſſueſce a vaniloq̇o
linguã qui ad ꝑfectum religionis aſpiras.
Proceſſurus in publicuꝫ. p̃muni teip̃m
⁊ animo ſtatue. a verbis inanibꝫ abſtinere.
Prouide tibi anteq̃ꝫ ꝓdeas vtile aliquid
vnde ſi expedierit ſermo texatur.familiare
prudenti ꝯſideratiõe om̃ia p̃uenire. Cõ
fert ad ſingula fuiſſe p̃munitum. Si di/
gnum quippiam relatione non habes tace.
tutius ⁊ humili⁹ audis q̃ꝫ loq̃ris. Nõ af/
fabilitas oportuna.ſed loq̃citas ocioſa dã
natur. Iurare vero nũc ꝑ caput nunc ꝑ
ſctõs vel alio q̊uis modo. xp̃i q̇ ait. ſit ſmo
veſter eſt eſt.nõ nõ. diſcipulo mĩme ꝯgruit.
Rurſus indignũ penit⁹ ſeruis dei. mu/
liercularũ more ꝯtẽdere. Si reſiſtẽtie ĩ/
cidant ṽba.cedẽdũ ꝯtinuo reſiſtẽti. Ho
nor eſt homi q̇ ſeꝑat ſe a ꝯtentiõibꝫ Nun
q̃ꝫ diſcendi vt dicit' gr̃a litigẽt. ſciẽtes ad ſe
ṽboꝝ ꝯtentiões nullo mõ deinceps ꝑtine/
re. Nõ põt eſſe q̇n ꝯtentio aliq̇d qð ꝯtra
ꝯſciam dicat' extorqueat. Ergo int' dei ſer/
uos collatio nõ altercatio dꝫ eſſe. Per/
uerſuꝫ eſt maxie ſi auſu dãnabili ad iniuri
oſa l' maledica ṽba q̃ ſcḋm apl'm a dei regno
excludũt.os religioſi laxet'.aut diaboli no/
mẽ ad inuectionẽ aſſumat.vl' in cõi locutio
ne freq̃ntet. Sũt q̃daꝫ q̃ leuiſſima puta/
rent'.ſi nõ in ſcripturꝫ demõſtrarent' opini/
one grauiora. Quis enĩ dicẽtem fatue fri ſuo
reuꝫ gehẽne putaret niſi ṽitas hoc diceret.
Peſſimũ hũc loq̃ndi vſuꝫ q̃i ꝑ affabilita
tis ſolatio ſalutꝫ aduerſari⁹ ĩtroduxit. vt ꝑ
eũ modice occaſiõis acceſſu.ſtultꝫ illudens
eos freq̃nt' in grauis lapſuꝫ offenſe ĩpulſu le
uiori p̃cipitet. ⁊ dignitateꝫ ſtat⁹ colluuio.i.
ſordidatiõe vilificet. Pudeat eos rumi/
gerulos eẽ.aut ṽboꝝ ſeculariũ delatores.
Nihil int' ſocios ſeminẽt.qð ĩfirmos ani
mos diſſoluere valeat aut turbare Reus
eſt dõ ⁊ ordini q̇ temerario diffidentie ṽbo
ꝯſciaꝫ ꝑcutit ĩfirmoꝝ. Preterea ſiue fri ſiue
extraneo ſiue magno ſiue paruo loq̃nt' ſꝑ ĩ
ore ṽbi dulcedinẽ hẽant. Oẽm ad oẽs ſcḋm
apl'm mãſuetudinẽ oñdẽtes. Nunq̃ꝫ ſuo
p̃textu ꝯſtãtie vl' zeli cũ cõitatꝫ iniuria in ṽ/
ba ꝯtumelioſa ꝓrũpãt. Sepe ei meritũ
lingua ĩmoderata ꝯfũdit. Turpiſq̃ꝫ defen/
ſio q̃ iniurijs vtit'. Habꝫ faſt⁹ ꝑ ꝯſtancia
impetũ.ꝑ rõne iniurias. ſꝫ ligua eucharis ĩ
bono hoĩe habundabit.

De diſciplina circa comeſtionem.

Capl'm XXI.

a D hec debẽt cũ timore dei comede
re diſciplinã ſꝑ tã in mõ ſe hñdi q̃ꝫ ĩ
cibo ſuãtes. vitãtes nihilomin⁹ q̃ſdam mi/
n⁹ decẽtes ſecl'ariũ ꝯſuetudies ſuꝑ mẽſam.
Placet l' pauca d̃ ſingul' exẽpla ſubnecte
re.q̃ ad ſiliuꝫ ꝯſideratõeꝫ trãſmittãt. Ho
neſte ſe dñt hr̃e. vt dũ comedũt aut bibũt ſe
dcãt. bibẽtes cũ duabꝫ mãibꝫ ciphũ teneãt.
mẽbroꝝ agitatõeꝫ ⁊ q̃rũdã anhelationũ vl'
labioꝝ tumultũ. q̃ ai notãt intꝑantiã vitẽt.
ocl'os a circũſpectiõe. linguã a locutiõe co
hibeãt. Oculoꝝ cuſtodia int' epulas. ꝓpte
rea neceſſaria ẽ. q2 nõ decet p̃cipue vt vago
hẽant ocl'os. neq̃ꝫ curioſe. Et vt apl'⁹ dicã.
impudent' q̃ apud alios agũt' circũluſtran/
do ꝓſpiciãt. ſꝫ vt pori⁹ pudice demiſſis lu/
minibꝫ. ea tm̃ q̃ ſibi añpoſita ſunt attẽdant.
Loq̇ ṽo ſeu muſitare ad mẽſaꝫ vbi ſilẽti
um ẽ ſuãdũ. turpe viciũ ẽ. Declinãda mu
ſitatorꝫ ſocietas. q̇ legꝫ licꝫ hõeſtate ꝓhibit⁹
lingue tm̃ nõ valet volubꝫ retinere. Si
q̃n etiã extraordiarie bibũt. ſiue aſſint ſiue
nõ aſſint extranei. q̃ꝫ diu bibit' ſileãt. Cul/
pãda nimis ṽboꝝ ml'tiplicatio iuxta potũ.
In cibo tã ĩ q̃litate q̃ꝫ ĩ q̃ntitate ipi⁹ q̃ꝫ in
mõ moraq̃ꝫ ac freq̃ntia cõedẽdi diſciplinaꝫ
obſuẽt. In q̃litate vt nũq̃ꝫ p̃cioſa l' delica/
ta. nunq̃ꝫ ciboꝝ aut p̃parationũ diuerſitatea

affectent.ꝓpicium ad delicata palatum.cu/
rioſitas quedā honeſtatꝭ poſtpoſitiua de/
clarat. Ut verbi gratia.ſi quis ex vicio me/
liora de cõmuni eligat portõne.vt quod in
pane ſapidius. vel in alijs viderit melius
ipē ſibi accipiat.ſi a maioribus panis fru/
ſtum accipiat.minoribus ſi aſſunt licet mi
nus delicatis.ſine rõnabili cauſa dimiſſis
cum panis vel res alia quāto magis ad in/
tegritatem accedit.tanto ad menſam ipām
valeat honeſtius reportari. Si ad maio/
rem saporis delectationem in pane inuenī
endam.ipm inordinate frangendo circūci/
dendo vł micatenus excruſtādo deformet.
Si vinum cū aqua temperare non curet.
Si longum ꝛ interpolatuz faciat hauſtū.
Si ſalſam cõmunem panis appoſitiõe con
ſummet.aut eam incõgrua toto vaſe tranſ/
uerſo.vel circulari venatione vendicet.cuz
ſit magis in medio intingendum. Sicut
enī apud honeſtos quoſdā in ſeculo impu
tatur ſi corroſionibus oſſiū curioſius inſi/
ſtas.aut carnes ꝑ magnos notabiliter bo/
los p̄ter exigentiam ſcindas vel edas.aut
dum ſcindis.ſciſſum īmediate morſellum
anteq̄ȝ in cõmuni loco poſueris p̄ripias.a
mēta cõmuni iuxta vulgare ꝓuerbium nõ
curando diſcrepas.aut tactu more palpõ/
nis electum poſt tactū relinquas.vel ſimi/
le quippiaȝ actites.ſic religioſis eſt indecēs
ſi in his que ſibi ꝓ tempe cõueniunt cibis.
notam guloſitatis non vitent. Si quā/
do eos ieiunij tempe vino confecto vł ſim/
plici ante comeſtionē vel ſiue añ ſiue poſt.
herbis ſeu ſpecieb⁹ infirmitas vti coegerit
occulte huiuſmodi ſi potuerint ſumant.ne
ſimplices idem ſibiipis abſq̄ȝ ſufficiēti ne/
ceſſitate licere putātes.ad ſoluendū ieiuni
um ſuo incitentur exemplo Eſt inſup di
uerſitas reſpectu cibi ꝛ p̄parationuȝ vitan
da.nihil ad menſam ſpeciale apportent.vel
in menſa requirāt p̄ter ſal ꝛ aquaȝ. que poſ
ſunt ſemp cum honeſtate requiri. Priuā
dus cõmunibus q̇ ſpecialia in cõmunitate
vſurpat.Cõmunibus igiť diſcant eſſe con
tenti. Os ſuum ad omnia que alij come
dunt aſſueſcant.vt ſi fieri poteſt nullū om/
nino repudient ſeu abhominenť cibum.
Grande vicium ſi potagium ꝛ cõmunia re
ſpuas.vt in ſpecialibus lautius ꝓcureris.

Porro modo mollia.modo dura.modo
frigida.modo calida.modo frixa. modo e/
lixa pregnantes ſolent appetere mulieres.
ꝓuidenter autem ſobrieq̄ȝ conuerſanti ſa/
tis eſt ad om̄e condimentū ſal cum pane.

Debent etiam exceſſum in cibis et ma/
xime potus quantitatem vitare.vt crapu/
la vel ſatietas nimia non ſubrepat. Ni/
hil ſic contrariuȝ omni chriſtiano quomõ
crapula. dicit ſanctus Benedictus. Am
plius quoq̄ȝ qualiter hoc eſt.q̄ȝ decent.mū
de ac temperate ſit comedendum attēdant

Decentie detrahit.qui cibum in ore ha/
bens.vel ciphum in manu detinens loqui
tur.qui in manu armata cultellum haben/
te.cibum ori miniſtrat.vel ei nonduȝ expe/
dito a cibo.potum nihilomin⁹ ingerit.aut
dum bibit vel comedit caput tenet in capu
cio ꝓfundatum. Mundiciaȝ debent ad
ꝓprium et ſociorum cibum et ad menſam
ipām ſuper quam comeditur obſeruare.

Mundicie ſimul ac decentie gratia ca/
ueant.ne in parabſide cipho vel ouo p̄mor
ſum aliquid iterum comeſturi reponant.

Fede tuorum reliquias dentium alicui
cuilibet cibo immiſces. Nunq̄ȝ ciphum
cum digitis.potagio vel alio quolibet ma/
didatis accipiant.aut pollicem poculo im/
mergant.nec ſuper potum in cipho vel ſu/
per cibum quemlibet ſufflent. Indecenter
agitur ſi digitos quis immittit potagio et
offas vel olera nudis articulis coclearis vi
ce piſcatur.ſi ſuꝑfluitates piſcium ꝛ ſimilia
ex ore proijcit ſuper menſam.vel nuces alij
q̄ȝ ſibi frangit cum dentibus.Si nudā ma
num in menſa naribus emungēdis. vł car
ni nude ſcalpende apponit. vel manū ipām
ad veſtimenta detergit. Cauendū quo/
q̄ȝ ne quis ante faciem circūſtantiū fratruȝ
ꝓ ſale vel alijs neceſſarijs q̄ a fratrib⁹ tradi
pn̄t manū extēdat ſuꝑ mēſaȝ.ꝛ eorū cibuȝ cū
manicis ſeu habitu ſuo tāgat. Scindē/
dus etiā panis pectori ſeu veſti cõi non eſt
ſine interpoſitõe toalie applicand⁹. Mū
dicia mēſe requirit vt mēſale neq̄q̄ȝ freq̄nti
vel ſuꝑflua deterſione cultelli vel manuum
deturpetur.purgandis maxime dentibus
nullatenus exponendum. Fedum et vile.
mappas ꝛ manutergia fratrum communia
dentium fricatiõe fedare. Qui conuentus
lia dehoneſtat.cõmittit vtriq̄ȝ in conuentū.

Temperantiam manducandi ait Hu/

go.intelligimus in eo q̄ ſi homo tractim ꝛ non cum nimia feſtinatiõe comedit. Feſtinatio in inchoatione et proſecutione comeſtionis attenditur quando videlicet in initio menſe ſtatim abſq; orationis alicuiꝰ p̄ambulo ad cibum manus extenditur.aut cum quadam voracitate comeditur.ſi prius cibum ori miniſtras q̄ȝ alio ſumpto fueris expeditus. Ceterum per moroſam comeſtionem congregationē detinere ad mēſam.aut ſi quando extra conuentum bibitur.iuxta potum moram contrahere. non eſt decens. Hinc per ſapientem ſobrio dicitur. Ceſſa prior cauſa diſcipline. In comedendi ꝛ bibendi frequentia ſeruanda ē diligenter temperantie diſciplina. Sane poſt refectionem ad potum redire.aut per diem in domo ex vicioſa conſuetudine.aut quod turpius eſt poſt completorium bibere.non mediocris vicij notam habet. Honeſtius ad menſam quantum indiges bibis q̄ȝ bibendo per diem meriboli morem geris. Fructus vel aliud quodcunq; extraordinarie ſeculariū more comedere.patens eſt guloſitatis indiciū. Si quidem extra duas vices in die niſi neceſſitate cogente in domo vel extra comedere puerorum imo pecudum eſt. Senex legem in vicibus comedendi non ſeruans fertur p angelum.aſino comparatus. Ad collationem tempe faciendā ieiunij duabus tantum vel tribus ſi indiges bibere vicibus. temperantie congruit et honeſtati.

Studet ſobrius quandam temperātie legem.in ipſis etiam neceſſarijs obſeruare.

Deniq; quorundam ſecularium in faciendis cõuitationibus.in fragmentis ꝛ huiuſmodi conſuetudines vitent ad menſaȝ. Non ſcinucem facile conuitent.ſed comedat vel bibat vnuſquiſq;.p ſue arbitrio voluntatis.quantuȝ neceſſitati ſue melius ſibi note q̄ȝ alij viderit expedire. Cõgrue tamen ſenior verecundantes forte vl' nimium abſtinentes iuniores inuitat.

Sapor ꝛ potagium p̄guſtata.vilium quoq; ſeu quorūlibet ciborum reliquie. vt ouū vnum.tantillum ve pitantie. ſi ventre iam ſatiato ſuperſit. indecenter cõmenſalibus maxime ſenioribus ingeruntur. Enceniа per menſam non mittant. A fragmentis et reliquijs caueant.ſed de pane ꝛ alijs ſta ſibi prouideant menſurate. vt coram ſe vix micas relinquant. In potagio tamē aliquid interdum honeſte relinquunt. id ſibi pauperum ꝛ temperātie gratia ſubtrahentes. Uerum et ſiquid forte relinquere.non tamen vt paterfamilias ad erogandum congerere p̄mittūtur. Pro ſocijs aut vix aut nunq̄ȝ.maxime circa finem refectionis panem vel aliud ſcindant.aut potum in cipho ponant.niſi ſaltem quantum ipſi ſoli comedere vel bibere valeant.ſi alij quibus hec offerunt non acceptant.

Nunq̄ȝ pro buccella vt dicitur panē.tūc integrum ſcindant.preſertim ſi apud ſocios fractum inueniant. Si ciphum communem habuerint.qui bibere voluerit nõ amplius de potu apponat q̄ȝ poſſit bibere vna vice. Inter reliquias que aliquādo fiunt.inutile aliquod vel nociuum vt que de nuce.ouo.caſtaneaq; proijcimus.alia q̄ q̄ȝ huiuſmodi nullo modo reliquant. Murilegos vel aues ad menſam non paſcant.cum nec in refectorio debent ſuſtineri. Poſſunt cum dictis ꝛ ſimilia circa comeſtionem attendi. Ueruntamē ſūt nõnulla.que licet cõmuniter vicioſa putent. interdum tamen inter domeſticos in ſpiritu caritatis ſine vicio exercentur.

De diſciplina in opere manuali. Capitulū XXII.

Dd diſciplinam circa exercitiuȝ operis manual.quod videlicet manuali opere corpaliter exercetur ſeruandam.neceſſaria eſt diſcretio.diligētia ꝛ honeſtas. Eſt habenda diſcretio circa opꝰ. vt quod faciendum eſt diſcrete fiat.

Diſcernenduȝ eſt primo.vt inutili operi neceſſarium.bono quoq; melius. ꝛ meliori optimum preferatur. Iuuare frēm cū indiget multū vtiq; opi peculiari p̄põderat.

Rurſum celebrare volenti.iuuamē ſubtrahere.maiorem q̄ȝ pluribus alijs offenſam eſſe quis ambigat. Eſt etiam diſcernenduȝ.quod opus quo tempe fiat. Nonnulla ſiquidem in feſtis diebus non fierēt. que in profeſtis bene fieri poſſunt.

Uidetur igitur in operibus diſtinguendum. Sunt enim exercitia quedam q̄ neceſſitati quotidiane inſeruiunt. vt eſt cibo

rum preparatio neceſſariorū ad diē vten/
ſilium coquine ablutio. et conſimilia ꝙ om/
ni tempore fieri ſolent. Sunt quedā alia
que in diem alteram differri poſſunt. vt eſt
ſcribere in quaterno. tunicas cum ꝑgis ex/
cutere. caput abluere. ceteraꝗ alia a quibꝫ
eſt diebus dominicis et feſtis precipuis ab
ſtinendum. ob ſacri reuerentiā temporis.

Feſti nanꝗ dies per honeſtū quietis
ocium. alij vero dies per laboris debiti ex/
ercitium honorantur. De quo Hugo.
Quantum ait addit decoris diebus feſti/
uis dies vacationis. tantum ornamēti con
fert ceteris diebus ſtudium boni operis.
ita vt in illis quiſquis noluerit eſſe quietꝰ
index ſit ſue vanitatis. et in iſtis qui nō fue
rit laborioſus teſtis pigricie.

Carnales ſiquidem mentes ne vel in il/
lis diebus quieſcant. vanitas exagitat. Ne
vel in iſtis in bono ope ſe exerceant. pigri/
cia ligat. Deinde quaſi concludens ſub/
iungit. Quapropter non negligenter ha/
benda eſt in bono opere diſcretio tempoꝝ.
quia ſicut malum opus nullo tempore lau
dabile eſt. ita etiam bonum opus quodā/
modo reprehenſione dignum iudicatur. ſi
tempore oportuno factum non eſt.

Diligentia in opere ex promptitudine
operantis. et deuota fideliꝗ operandorū
executione dinoſcitur. Diligentie huiuſ
modi promptitudo non in opere manuū
tantū. imo in conuentuali quolibet maxi/
me locum habet. Quicquid pertinet ad cō
uentū. id precipuo diligentie ſtudio ē agen
dum. Sint ergo precipue ad conuētualia
exequenda promptiſſimi. nunꝗ tarde ad
opus dei vel ad menſam occurrant.

Unde ſanctus Benedictus. Ad horā
diuini officij mox vt auditum fuerit ſignū
(relictis omnibus que in manibus fuerit)
ſumma cum feſtinatione curratur. cū gra/
uitate tamen vt nō ſcurrilitas inueniat fo/
mitem. Ergo nihil operi dei ꝑponatur.

Ad menſam autem qui ꝑ negligentiam
non occurrerit ante verſum. vt ſimul om/
nes dicant verſum ⁊ orent. et ſub vno om/
nes ad menſam accedant. Si vſꝗ ad ſecū/
dam vicem correptus. emendare neglexe/
rit. iuxta ſancti decretū a cōmunis eſt mē
ſe participatione arcendꝰ. vt ſolus a cōmu/
ni conſortio ſequeſtratus reficiatur. ſua ei

de vino ſi fuerat habiturus ꝑortione ſub/
lata. Digne quidē a cōmuni refectione re/
pellitur. qui ſe ꝑ vicium a cōmuni oratiōe
ſecludit. Abſit a ſeruis dei vicioſe huius
conſuetudinis turpitudo. vt conuentuale
aliquod diuinum ꝑſertim officium alteriꝰ
pretextu cuiuſlibet. tardo acceſſu vel certe
abſceſſu propter opera dehoneſtent. Ut
tardus acceſſus. ſic ante horam receſſus ſi/
ne graui ꝓſumptus neceſſitate arguitur

Impatientis ⁊ vani ſignum eſt homis
in cōmunibus anticipare receſſum. nec o/
pus dei poſſe in choro finetenus expecta/
re. Si monachum ſancto narrāte Gre/
gorio. poſt completum officiū cōtinuo re/
cedentē. viſuſ eſt demon ab oratorio retra
here. quid de his qui nec ipſius expletionē
officij ꝑſtolātur. Haud dubium conuentu
alis vbilibet decorem integritatis neglige
re. inexcuſabile prorſus remiſſionis eſt vi/
cium. Ad vicium autem vix occaſio de/
erit. ſi quelibet admittatur. Omnes de/
niꝗ fratres labores non ex ſola conſuetu
dine vt vitula docta trituram diligere. ſed
ex animi deuotione ſectentur. vt in cōmu/
nibus ſit feruoris affectio ſpecialis.

Conuentualem vitam vt ſanctiſſimam
imo angelicam toto affectu animi ample/
xantes. ei tam continua ꝗ deuota ꝓſecuti/
one adhereant. Quantū ad officium men/
ſam ⁊ alia. vix niſi coacti a conuentus con/
gregatione recedant. Tantam deus cō/
uentui efficaciam contulit bonitatis. vt ibi
augmentum ſuſcipiat boni bonus. aut ve/
niam mali malus. Multa in conuentu bo
na ꝓſentibus conferūtur. abſentibꝫ ſubtra
huntur. Saul ad conuentum pſallentiū
ꝓphetarum accedens. ꝓpheta efficitur. ex/
tra conuentū factus ꝑuertitur. Thomas
diſcipulorū abſens conuentui viſionis do
minice conſolatione fraudat. quā ad colle
gium reuerſus aſſequitur. Diſcipuli parit
congregati ſpiritūſanctum accipiunt. In
conuentu dominus habitat et quieſcit. ibi
deuotos quoſꝗ vberiorꝫ gratie pabulo re
focillat. ibi ꝗ plures negligentie ꝑſonales
in diuino maxime officio ſubrepētes. ꝯgre
gationis cōmunione ſupplentur. Ibi quod
ſuis quiſꝗ non poteſt. aliorum meritꝫ obti
nere meret. Ceteꝝ lꝫ ad maiora domꝰ offi/
cia vicꝫ hoſpitalarie. refectorij. infirmarie,

lectionis ad menſam et huiuſmõi ꝑncipali
ter et continue facienda. nouicios fratres
aſſumere. prouida religionis ꝯſuetudo nõ
habet. Si tamẽ quãdo ꝯtingat eis aliqua
huiuſmodi officiorũ. vel ad horaꝫ cõmitti.
magna debent deuotõe ſuſcipe. ⁊ ad faciẽ/
dum ea mãſuete. velociter. acceptabiliter.
integre. circũſpecte. magnã debent diligen
tiã adhibere. Manſuete ẜ eſt ſine mur/
mure et diſplicentie ſigno. Fili ait ſapiens.
In manſuetudine opera tua ꝑfice. Eſt
in oꝑe bono neceſſaria ſtrennua velocitas.
De qua Sapiẽs dicit. In opibus tuis e/
ſto velox. Velocitas hec maturitatꝫ nõ re/
mouet grauitatẽ. ſed viciũ tarditatis exclu
dit. Eſt etiã acceptabiliter operandum.
vt quibus miniſtratꝛ. ꝓut honeſte fieri pote
rit ſatis fiat. Optabat Apoſtolꝰ et orari
rogabat. vt oblatio ſua fieret acceptabilis ĩ
hieruſaleꝫ ſanctis. Magnus ꝑfectus eſt
ei. cuiꝰ miniſterio multi leti facti deum lau/
dant. Integritas in oꝑe bono requiritꝛ.
vt nõ diminute. nõ ad euaſionem vel quaſi
ad oculũ ſed ꝑfecte vt res exigit fiat. Cir
cũſpectio in obſequiis ꝓut officiorũ requi/
rit varietas eſt habẽda. quod ꝑ exemplũ in
vno officio meliꝰ patet. Si quãdo refe/
ctorarii vicem gerãt. que miniſtranda fue/
rint. temꝑe cõgruo. et mõ debito ꝑ̃parata
miniſtrent. ⁊ religioſe diſtribuãt. ne in men
ſa defectus. vel circa miniſteriũ ſuũ minus
expediens aliqd accidat ꝓuiſuri. Mini/
ſtrentꝛ itaqꝫ neceſſaria tempeſtiue. Tur/
pe eſt ſi ꝓpter vnius defectũ tota cõgrega/
tio expectet. Sic ⁊ omĩa ſiue fructꝰ ſiue ſa/
pores ſiue alia comedentibꝫ congrue appo/
nenda. ꝑuſqꝫ fratres ad mẽſaꝫ intrauerint
ꝓuide apponũtur. Conferendorũ colla/
tio ſucceſſiua ꝯuentũ ſepius detinet. impu
tanda ſi qñ cauſetꝛ ex negligentia miniſtro
rũ. Ad menſam vero quicqd apponitꝛ. ꝑ̃/
ſi dande fuerint ꝑ̃us frãgantꝛ. herbe crude
ſi apponende fuerint mũdentꝛ. ⁊ ſic de aliis
obſeruetꝛ. De omnibꝫ que apponuntꝛ. ſua
cuilibet ſi fieri poteſt portio ſingularitꝛ tri/
buatur Sunt rurigene q̃ nec a prelatis
diſcreta. vel ab extraneis ſorte diſtinguãt.
Cõmunia maxime vt ſal ⁊ aqua mẽſe nõ
deſint. q̃ in ꝑ̃mis ꝓuidus miniſtrator appo/
nit. Aqua nõ ſolum ꝓ temperãdo vino.
imo ⁊ ſepe ꝓ aliis neceſſaria eſt in mẽſa.

Coclearia quoqꝫ ſunt ad omne potagium
oportuna. ne in parabſide cũ digito piſca/
ri oporteat. ⁊ ne iuxta Hugonẽ in eodẽ iu/
re ⁊ manus ablutionẽ ⁊ ventris refectionẽ
videatꝛ querere. Murilegos vel aues q̃
tenentꝛ alicubi cõtra ranas nullatenꝰ eſſe ĩ
refectorio dũ fratres comedũt patiantur.
Nec eñ hoc eſt expediẽs vel honeſtũ. Sic
⁊ in aliis circa iſtud vel aliud quodcũqꝫ ſi/
bi impoſitũ officiũ ſint intenti. Scriptum
eſt eñ. Cuncta cum diligentia facite. Et
iterũ. Agite diligẽter ⁊ erit dñs vobiſcũ in
bonis. Sic agetis in timore dei fideliter ĩ
corde ꝑfecto. Honeſtas in oꝑatione ſer/
uatur. ſi omĩa que aguntꝛ cũ maturitate ac
religioſitate quadã exerceantꝛ. ⁊ in omĩbꝫ ni
tor inueniatꝛ mũdicie. Hoc eñ religioſum
maxime decet.

De diſciplina in inceſſu.
Capitulũ XXIII.

D Iſciplinã circa inceſſuꝫ. penes mo
dũ ⁊ diſcretionẽ in ambulãdo cõſi/
derent. Honeſtus eñ modꝰ req̃
rit. vt nõ impetuoſis ⁊ fractis greſſibꝫ am/
bulent. nec erecta ceruice. nõ ꝓminenti pe/
ctore. ſeu etiã inclinato ſuꝑ humerũ capite.
aut vagabunde pendentibꝫ manibꝫ. q̃ om/
nia vel leuitatẽ vel ſuꝑbiam vel remiſſionẽ
vel hypocriſim ſapiũt. Debent etiã ĩ eun
do diſcretionẽ habere. ne de illorũ numero
cenſeantꝛ. de quibꝫ dicitꝛ ꝑ ꝓphetã. Nõ eſt iu/
diciũ in greſſibꝫ eorũ. In eorũ greſſibꝫ non
inuenitꝛ iudiciũ. qui eundo neceſſitatẽ vł or
dinem nõ attendũt. Neceſſitas diſcurſum
inutilẽ. Ordo inordinatiõis ꝯfuſioneꝫ ex/
cludit. Diſcurſum igitꝛ ꝑ domũ. ꝑ hortũ.
et extra domũ. qui magnũ eſt inſtabilis mẽ
tis indiciũ. caute vitent. In domo. ne ſcili/
cet officinas. de loco ad locuꝫ. de fratre ad
fratrẽ inutiliter euagentꝛ. aut loca rumori/
bus audiendis. vel collocutionibꝫ apta fre
quentẽt. ſed in locis ſibi cõceſſis. vt ſunt ec
cleſia. celle. capitulũ ſi extranei affuerint. vł
aliis locis ſi qua ſibi fuerit ſpecialitꝛ depu/
tata cũ ſilentio reſidentes. Officinis priua
tis. puta vbi cibaria ꝑ̃parantꝛ infirmi vł ho
ſpites recreantꝛ. aut fratrũ congregatiõi. vł
comedentibꝫ et bibentibꝫ ſe nullatenꝰ inge
rant nõ vocati. Erubeſcant ꝑ̃cipue ad refi/
cientiũ menſaꝫ accedere. vł eis niſi ꝓ euidẽ
ti miſterii neceſſitate aſſiſtere. Effrontꝫ eſt
hois nõ erubeſcere comedẽtes. Verũtñ ſi

quãdo eos loca ſibi nõ conceſſa neceſſitas
adire cõpulerit.ad oſtium pulſare aliquã/
tulum poſſunt. vel vt aliquis egrediaꝛ ad
eos. vel ipſi vocati ſecurius ⁊ honeſtius in/
trent In hortũ nõ vadant abſqꝫ licentia
niſi eos vel ab aliquo ꝓfeſſo mitti contige/
rit aut vocari. ad loca ſua poſtꝙ ab eo re/
ceſſerint. vel eius negocium fecerint. ꝙci/
tius reuerſuri. Veruntamen eorum in/
ſtructor iuxta ſuꝑioris diſpoſitionem. nũc
hos. nunc illos. aut etiã om̃s ſimul ad ſpa
ciandũ in horto cauſa recreatiõis. vl' alicu/
ius bone collatiõis poterit ꝑ ſe vel ꝑ alium
fratrẽ ꝓfeſſum cũ expedire viderit vocare.

Tempe ꝓbatiõis domũ exire ꝓpinquos
ſuos viſitare nõ curent. nec eni inter cogna
tos ⁊ notos dominꝰ inueniꝛ. Vñ Bernar
dus. Quõ te bone ieſu inꝛ meos cognatos
inueniã q̇ inꝛ tuos mime es inuentꝰ Si
qñ domũ ꝙuis de ſuꝑioris licẽtia exeunt.
nihilominꝰ tamẽ idipm̃ ſignificent ſuo in/
ſtructori. qḋ ⁊ de ſuis aliis notabilibꝫ factꝭ
obſeruent. Ordo circa inceſſum eſt reli/
gioſo in cõuentu ſpecialiꝛ ſeruãdus. vt i ꝓ/
ceſſionibꝫ fratrẽ ſibi collateraleꝫ attendat.
vt chori ſui partẽ in refectorio ⁊ in clauſtro
cũ ꝓ gratiis ad eccl'iam itur. ⁊ in om̃i tene/
at loco. nec ſe ad chorũ aliũ vl' in refectorio
vel in clauſtro vel alibi trãſferat. niſi cauſa
rõnabili ꝑurgente. In eccl'ia vero inter
pulpitũ in medio chori poſitũ ⁊ altare. duꝫ
maxime ibi aliq̇d diciꝛ nõ facile trãſeat. ni/
ſi forte alibi liber nõ pateat tranſitꝰ. ⁊ tunc
ab ipo pulpitu tranſiẽs ⁊ inclinãs. ne pul/
pitum videaꝛ venerari. nõ ante ipm̃ directe
ſed a latere decentiꝰ inclinabit. Eſt ⁊ or/
do reuerẽtie ⁊ decentie i inceſſu. vt nõ paſ/
ſim ſeniorẽ iunior antecedat. aut qñ vitari
facile poteſt frequentes ⁊ nimis ꝓpinq̄s ei
trãſitus faciat ante ipm̃. In eccl'ia quoqꝫ in
ter miniſtros altarꝭ. ſubdiaconuꝫ videlicet
dyaconũ ⁊ ſacerdoteꝫ in officio ſuo ſolẽniꝛ
miniſtrãtes. necnõ ⁊ ante frẽs infra deam/
bulatoriũ ſediliũ ⁊ formarũ. minꝰ honeſte
p̃ter neceſſitatẽ trãſiꝛ. Sed illud deam/
bulatoriũ intraturi. ad vacua debẽt ſedilia
ꝑ introitũ ſedilibꝫ ipis ꝓpinquiorẽ accede/
re. niſi ob aliquã reuerentiã ꝑſonarũ. ſi for
te intermedie fuerint. ſit aliter faciendũ.

De diſciplina in geſtu membrorum.
Capitulũ XXIIII.

e St in aliis membroꝝ corꝑis ſiue
oculorum ſiue oris. ſiue brachiorum. ma/
nuumqꝫ officiis diſcipline ſtudenduꝫ. De
quibꝫ adhuc aliq̃ breuiter ſupponentur.

Amatores igiꝛ honeſtatꝭ. oculos ab in/
ordinata euagatiõe ⁊ exaltatiõe in mẽſa et
i choro p̃cipue diligenꝛ cuſtodiãt. Scri
ptũ eſt em̃. Oculi ſtultoꝝ in finibꝫ terre. Et
dilatatio cordis eſt exaltatio oculoꝝ. Le
uaꝛ quidã ꝓpheta oculos vt petat auxiliuꝫ.
dñs vt impendat. Tu quoqꝫ ſi locũ cau
ſam ⁊ tp̃s ꝯſiderãs. tua vel fratrꝭ neceſſita/
te oculos leuas. nõ ſolũ nõ culpo ſed pluri
mũ laudo. hoc em̃ excuſat miſeria. illud cõ/
mendat miſcdia. Sin alias nõ ꝓphete. non
dñi ſed dine vl' eue. imo ipiꝰ ſathane te imi/
tatorẽ dixerim Nõ ſint in riſu faciles. nec
in vocẽ clamoſi. Cachinus p̃cipue. gra/
uitatẽ religioſi plurimuꝫ dehoneſtat. Vile
prorſus religioſum virũ vt puerũ cachina
re. Nõ licet religioſum virũ diſſolutꝭ la/
biis riſuꝫ ꝓferre. ſed hilari vultu cordis hi
laritatẽ p̃tendere. In datiõe pacis labia
ſemꝑ claudãt. quibꝫ aptis turpiter exhibeꝛ.

Nares nõ in alioꝝ aſpectu ſed ad partẽ
cũ duorũ tm̃ aut triũ appoſitiõe digitorum
emungãt. Seorſum etiã ſpuendũ ẽ ma
xime in cõuentu. ne loca publica ſiue i cho/
ro ſiue alibi ſputo fedenꝛ. ⁊ aſtantiuꝫ oculi
offendanꝛ. Patet quoſdam in ipo chori
deambulatorio ad pedes ſuos palam fra/
tribus ſpuere. nec pudere. A notabilibꝫ
corꝑis ſeu membroꝝ extenſionibꝫ que cuꝫ
oſſitationibꝫ. vel alias nõ ſine quadã inho/
neſtate fieri ſolent. oĩno abſtineant. Tunc
em̃ ſunt corpus ⁊ brachia cõprimẽda. ne cũ
huiuſmõi pigricia extendanꝛ. Honeſto
incõgruum viro pigra mẽbra diſtenſione
reſolui. Diſſolutiões fugiant manuales.
grandia nãqꝫ cauſant ꝑicula. ſoletqꝫ luctus
ludo accidere corporali. et poſt cõmeſtionẽ
precipue ſe a iocoſitate notabili ⁊ multilo/
quio ſtudeant temꝑare. Siquidem licꝫ
om̃i tempe diſſolutionis leuitas ſit vitan/
da. poſt refectionẽ tamẽ vl' alias cũ ſolo fra
tre et iterũ coram cõuentu turpius agitur.

Turpiſſima eſt diſſolutio in conuentu.
Ad hec aliũ quẽpiam p̃ter neceſſitatẽ ad
cingulum vel manũ accipe flores fructꝰ vel
baculũ in manu ocioſe geſtare. cingulũ inꝛ
digitos voluẽdo rotare. honeſtati nõ con/
ſonat. imo laſciuie ſignuꝫ q̇dãmõ p̃tendit.
In lotiõe manuũ qñ ḋ vaſe manuali aqua

recipiť. vas. ip̄m nū̄q̄ȝ a pte ſupiori precipue
manib⁹ diſtillātib⁹. ſȝ p anſam poti⁹ vł a la/
tere vel a fundo accipiāt. ne guttis manuū
aqua reſidua ſordideť. In lecto ſe hone/
ſtiſſime iacēdo cōponāt. nec ſupini iaceant.
nec genua leuādo calcaneos iūgāt aut tibi
as. Hec ⁊ ſilia nō ſūt vt mīma temere aſper
nāda. Clara nōnū̄q̄ȝ ꝯuerſatōis inſignia
quedā i mīmis obfuſcāt ineptie. Plerū̄q̄ȝ
modicꝭ paulatim p icuriā ſubrepētib⁹ macu
lis. tota moꝝ ꝯgeries inq̄nať.

De diſciplina circa habitū ſeruāda. Capitulū XXV

Diſciplina in habitu pōt tā circa pan
nū q̄ȝ circa formatiōȝ. coaptatiōem
vſus ei⁹ ꝯtinuationē. ⁊ mūdicie ꝯſ/
uationē attēdi. Circa pānū. vt nō ſit p̄cio
ſitate. mollicie. vel ſubtilitate notabilis. Ve
ſtis p̄cioſitatē. etiā mulierib⁹ petr⁹ interdic.
Porro q̄ mollib⁹ induūť. in domib⁹ regū
ſunt. Inť diuites palatiȷ̄. ⁊ paupes clau/
ſtri debet eē differētia. Mollia veſtimēta
animi molliciē indicāt. Molles ait q̄dam.
mollia querūt. Subtilitas ⁊ nitor rep̄hē
ditur i byſſo diuitꝭ epulātis. Nimia panni
ſubtilitas ⁊ ſi nō p̄cioſa. nihilomin⁹ tn̄ in p/
poſito pnie vicioſa. Sunt cure nouiciȷ̄s pā
noꝝ p̄cioſitatē. ſubtilitatē. ⁊ incōgruā religi
oni molliciē nō curare. Vereanť ⁊ renitā
tur vt poſſūt. mutari ipoꝝ ſanctoꝝ d̄ veſtiū
vilitate cēſurā. ⁊ vicioſam ꝯſuetudinē indu
ci. In ſignū ſunt pāni tui dn̄e ih̄u. ſed i ſi/
gnū cui a multꝭ vſq̄ȝ hodie ꝯtradiciť. Ho/
neſta exigit veſtim̄toꝝ formatio. vt non ſint
nimis laxa vł ſtricta. Amplitudo vł lōgi
tudo veſtimēti ſupflua ſiue i manicꝭ ſiue i ca
pucio. ſiue in collario capuciȷ̄ eſt admoduȝ
fugiēda. ſȝ nec apturis q̄buſdā circa cingu/
lū vł alibi. aut curioſitatib⁹ aliȷ̄s q̄buſcū̄q̄ȝ ē
habit⁹ deformād⁹. Coaptatio q̄dā religi
oſo eſt decēs. q̄dā indecēs. Indecēs eſt ſi p̄/
ter morē religiōis fuerit curioſa. vt ꝓbi grā.
ſi capuciȷ̄ collariū quadā in gyro replicatōe
iuxta mūdanoꝝ ꝯſuetudinē coapteť. aut cu
rioſe ip̄m repliceť capuciū circa genas. De/
cēs eſt qn̄ nō curioſitati ſȝ honeſtati deſuit.
vt videlicet veſtꝭ honeſte porteť. ⁊ honeſte p
loco ⁊ tpe diſponať. vt honeſte porteť. ſuccin
gēda eſt equaliť ⁊ decēter. ſi em̄ ex vna par/
te notabiliť pēdere pmittať. vel in aliȷ̄s p̄pa
ratio debita obmittať. fatuitatē vł negligen
tiā vel hypocriſiȝ ſapit. Aptāda eſt veſtis
maxime circa pect⁹ p applicationē ad colliū/
ne colliū ip̄m vſq̄ȝ ad pect⁹. vł interiores pā/
ni hoīm aſpectui exponanť. qđ irreligioſū ē
valde. Cauendū eſt circa portādi modū.
ne q̄s pefluat. vt ſi os ſub capucio vel mētū
abſcōdat. ſi dn̄aꝝ more tunicā a laterib⁹ te/
nēdo incedat. aut manū in ſinu tenēs tuni/
ce manicā exteri⁹ pēdere pmittat. Qn̄ ei ma
nū in ſinu vel ad horā ponere cogit neceſſi/
tas. a manu altera p̄ſumpta tunica cauti⁹ ē
tenēda ne pēdeat indecēter. vt manū in ſinu
teneri vix a pxie aſtātib⁹ pcipi valeat. Am
bas aūt man⁹ in ſinu tenere q̄ȝ irreligioſuȝ
ſit. palā oīb⁹ eſt. cū vel vnū diu teneri vix
excuſat ipa neceſſitas. Dānati eſt corporꝭ
⁊ mēbroꝝ officia exeq̄ nō valētis. manicas
nō regere deſluētes. Et quidē cū interi⁹ a
ſua cuſtodia ſoluiť mēſ. ⁊ mēbra forꝭ ad om
nē actū inordinate moueť. ⁊ tā in veſtib⁹ q̄ȝ
in aliȷ̄s diſcipline cura negligiť. Incōpo
ſitio corpis. qualitatē indicat mētis. Sunt
⁊ alia circa modos portādi vitāda. Sūt in
quit q̄dā ſtulti q̄ quondā officioſo artificio
veſtimēta ſua circa ſe cōponūt. Aliȷ̄ iactādo
⁊ ventilādo pānos ſuos. leuitatē mētis ſue
ex ipa ſui habit⁹ mobilitate oñdunt. Aliȷ̄ in
cedētes ſinuoſo ſirmate terrā vertūt. ⁊ lim/
bis depēdētib⁹ imo retro ꝯſequētib⁹ caudiſ
in ſilitudinē vulpiū veſtigia ſua obducūt. ⁊
quocū̄q̄ȝ preterint q̄ſi turbo tēpeſtatis pul/
uerē cōcitāt. Diſpoſitio habit⁹ aliqn̄ rōne
opis. aliqn̄ rōne ꝯſortiȷ̄ variať. reſpectu q̄ꝝ
habēda eſt ꝯſideratio diſcipline. Ad exer
citium opis tā ꝓpter expeditionē q̄ȝ ꝓpter cu/
ſtodiā mūdicie. honeſta ꝓut res exigit p̄pa/
ratio veſtis req̄riť. vt patet ſcȝ q̄ntū neceſſe
fuerit ſuccingať. manice ꝓ retrahāť. et ꝓut
expedierit cōponāť. ne ſup man⁹ vel ſup reȝ
ipam q̄ tractať recidant indecēter. precipue
ad puatas cuſtodiēde ſūt manice diligēter.

Diſpoſitio hmōi tolerabilis imo cōmen
dabilis eſt in puato. q̄ tamē in publico ma/
xime corā extraneis nō eſt decēs. Qn̄ er/
go corā extraneis aut corā cōuentu pcediť.
q̄ȝtū res patiť ad diſpoſitiōem cōmuneȝ eſt
habit⁹ tā in manicꝭ q̄ȝ in aliȷ̄s reuocandus.

Caput ſi nudū fuerit. capucio ꝯgruit ami
ciri. In oī ſiquidē publico loco ſiue cho/
rus ſiue refectoriū. ſiue ali⁹ fuerit loc⁹ fratꝝ
ꝯgregatiōe pn̄te. ⁊ multo magꝭ inť extrane/
os. operto decēter capite religioſus ē admo
dum vir honeſt⁹. vbi ob reuerētiam alicu⁹

miniſterij vel pſone aliter ſit agendū Nō ca
puciū tamē ſiue corā fratrib ſiue corā extra
neis.nimis ī capite ſine rōnabili cauſa ꝓfū/
dandū eſt Opta ſub capucio facies q̄ndā
hypocriſis notā infert.ꝛ aliorū in ſe oculos
ſua ſingularitate ꝯuertit. Decet ḡ caput ī
publico.nō faciē opiri In lotiōe q̄ꝫ pedū
ille cui p xp̄o tale miſteriū exhibet. operto ſi
pōt cōmode capite. humilit̄ ꝛ ſine multilo/
quio debet eſſe.ꝛ caritat̄ obſequiū cū timo
re ac deuotiōe ſuſcipe. Nec debet q̄s ibi vel
alibi tibias nimis exponere.ſꝫ mag̃ tunica
circūcingere diligēter Turpe eſt em̄ religi
oſis pſonis.carniū nuditate occurrere. Ca
uet ois honeſt⁹ ne ei⁹ vnq̄ꝫ appareat caro nu
da.niſi q̄ꝫtū ꝯpulerit neceſſitas manifeſta.

De ſctō legit̄ q cū neceſſe haberet fluuiū
trāſuadare.rogauit ſociū ſuū vt paululuꝫ a
ſuo ſeparet̄ aſpectu.ne ſuā inuicē corpis nu/
ditatē vterqꝫ ꝯſpiceret. Receſſit ſoci⁹. nihil/
omi⁹ tm̄ ille ſeip̄ꝫ cū nudare ſe vellet erubuit
Cogitantē tm̄ in alterū fluuiū.virtus diuia
trāſpoſuit. Haud dubiū .honeſtatē dn̄s ac
ceptauit. Pānos q̄ꝫ interiores. ꝛ q̄ vltra
cōmunē ſeu regularē formā.ſiue in veſtib ſi
ue in alijs indulgent̄. q̄ntū neceſſitas patit̄
occultari oportet. Vn̄ nec almucia palā ex/
tra capuciū.religioſe portant̄. Reſtat de
vſus habit⁹ ꝯtinuatiōe.ꝛ mūdicie in eo ꝯſer
uatiōe videre. Vſus habit⁹ put habitus p
ſpeciali ſigno religiōis accipit̄.ꝯtinu⁹ dꝫ eſſe
vt religioſus frater nō ſit vel modicum ſine
ip̄o niſi neceſſitas euidēs eū cogat Secu
laris pſone nuditas ꝛ religioſus ſine habitu
cōparāt̄. Cauēdū etiā ne habit⁹ dū ſedet̄
aut genuflectit̄ aliquā inquinamēti maculā
cōtrahat.ꝛ ſi quā ꝑter aliquā cauſam aliq̄n
ꝯtraxerit.vel ꝑter ſudorē mūdificari citiuſ
debet maxime ſi loco fuerit apparēti. Propt̄
hoc immūdicia illa q̄ ī oris capucij circa ge/
nas cōtrahit̄ ex ſudore.debet cū diligētia re
moueri. Feda religio. q̄ innititur feditati.

Culpat̄ quidē ꝛ cult⁹ mūdicie nimi⁹ ꝛ ne/
glectus.

De diſciplina in officinis inter fratres.
Capitulū XXVI

Eniqꝫ in officinis.maxie in refecto/
d rio.in oratorio.dormitorio. ceterſqꝫ
q̄s cōſueuit frequētare ꝯuent⁹. etiaꝫ
ad latrinas diſciplinate ſe habeāt et quiete
Nunq̄ꝫ p ſuſurriū vel tumultū occaſione
opis alicui⁹ frēs orātes ſtudētes aut q̄eſcen
tes impediāt. In oratorio nemo aliquid
agat niſi ad qḋ factū ē.vnde ꝛ nomē accepit
Vnde ſi forte aliq̄ etiā p̄ter horas ſtatutas
ſi eis tp̄s vacat orare voluerint.nō eis ſint ī
pedimēto q̄ ibi aliquid agendū putauerint

Cū p dormitoriū fratrib quieſcētib va
dunt.plane imo q̄ſi furtiue incedāt. Tūc
parādo lectū vl' alio quouis mō quieſcētes
rep̄henſibilit̄ inq̄etāt. Surgētes a lecto
ip̄m decēter opiant.ne velut irrationabiliū
cubile remaneat iparat⁹. De puatis loq.
ſi cui turpe videt̄.turpi⁹ nouerit turpe aliq̄d
ibi cōmitti. Ibi nō cōgruit vt quaſi mox ge
licidio perituri .amict⁹ acceſſorij ſarcinā de
ferāt.ibi religioſus cū ſummo ſilētio.ꝛ opto
ꝓfundo capite debet eē. Ibi ꝯfabulari et p̄/
ter neceſſitatē hac ꝛ illac capite diſcoopto re
ſpicere religioſoꝝ eſſe nō dixerim.ſꝫ ſcurraꝝ
Ibi ſeruāda in manuū ꝛ veſtis diſpoſitione
honeſtas . Ibi honeſt⁹ quiſqꝫ diligēti alijs
opa cauet.ne p ip̄m aut p ei⁹ incuriā aliquiſ
offendat̄. Ibi cauendū eſt eis ne ſtātes vri/
nent.vel a loco min⁹ honeſte recedāt. Sed
nec p ortū eſt facile vrinandū vel alibi.vbi ſi
ue a ſocijs ſiue ab alijs poſſit videri.quia vt
ait quidā . Multa p̄nt honeſte fieri que nō
poſſunt honeſte videri. De ſingulis ad di
ſciplinā p ſingulas officinas ꝛ loca ſpectāti/
bus.vix aut nunq̄ꝫ ſingulariter poſſet ediſſe
ri. Ad multa tm̄ haberi poteſt diſcipline cō/
ſideratio ex p̄dictis. In hoſtijs aūt offici
narū.aut vbi fratrū cōmunis eſt trāſit⁹.ma
xime circa itroitū puataꝝ. vn̄ ad neceſſaria
eūtes ꝛ redeūtes reſpici poſſunt.nunq̄ꝫ ho/
neſti fratres faciāt ſtatiōem. Quādo etiā
intrāt ꝛ exeūt officinaꝝ ſecretioꝝ hoſtia poſt
ſe claudāt.ne ſupuenictes extranei ꝛ intran
tes fratres inueniāt iparatos. Nunq̄ꝫ ex
traneos licet familiares ad viſitandū offici
nas inuitēt. Si q̄n tm̄ ad aliquoꝝ inſtantiā
eas oſtendere pmittant̄.domos tm̄ cōinio/
res nō intra p ſingula loca ſeu āgulos per/
agrando.ſꝫ ab hoſtijs expedite q̄ntū hone/
ſtas pmiſerit oſtēdentes quicq̄d eorū aſpe/
ctui ſubtrahere poterūt ſubtrahāt ꝛ ſurent̄
Nō eſt religio vbi oīb omia patēt In
locis cōmunib vbi fratrū occurrerit freq̄n
tia.nullo modo detineāt aduētantes In
firma hec puulis exprimēs. grandiū ocilla
nō vito.ſed vbi proficit.paruiducend⁹ eſt il/
luſor.

De mō ꝯuerſandi ī omī loco ſecularium.

Capitulū XXVII

n Unc vidēdū qualit̄ in villa. itinere.
eccia. ⁊ domo. ⁊ locutōe ⁊ comeſtiōe.
ſit nouis frib⁹ int̄ extraneos ꝯuerſā
dū. Si qñ exeūt domū. hñda ē eis cuſto/
dia diſcipline. reſpectu ſocietatꝫ ⁊ ſui So
cietas ⁊ ſolaciū ⁊ honeſtas. religioſe cōuenit
dignitati. ꝓpter h̄ in villa p̄cipue ſeniorꝫ cū q̄
fuerint veſtigijs ſꝑ inherētes. ſe ab eo etiam
ſub vno tecto nullaten⁹ ſeparēt. qñ ad min⁹
videri ſꝑ ab ipo libere poſſint Seipos āt
q̄ſtū ad circūſpectiōꝫ. locutiōꝫ. habit⁹ ⁊ mē/
broꝝ diſpoſitōꝫ i diſciplina ꝯtineāt. Non
circūſpiciāt i vicis ciuitatꝫ. vt ſapiens docet
Auertāt oculos ſuos ne hauriāt vanita/
tes. a ſeculariū collocutiōib⁹ prudent̄ abſti
neāt Man⁹ ſuas religioſe ꝯponāt Nū/
q̄ꝫ int̄ hoies diſcoopto capite vl̄ almuciati.
vel alias indiſciplinate icedāt. Sꝫ nec ſecu/
lariū vl̄ religioſoꝝ domos ſubito ignorāti/
bus eis itrocāt. ſꝫ vocādo ab hoſtio. vl̄ pul
ſando. vl̄ alio quoq̄ mō ꝓpoſitū ſeu volūtatē
ingrediēdi ꝓnunciēt. Uir erudit⁹ ait ſapiēs
foris ſtabit. ſꝫ nec ſine ductore. ꝑ ſeculariuꝫ
domos. vl̄ ꝑ religioſoꝝ officinas ē vagādū.

De mō ꝯuerſandi i itinere ꝯſtitutis

Capitulū XXVIII

s I fuerint extra villas in itinere ꝯſti
tuti. ⁊ q̄ſtū ad ſocietatē ⁊ q̄ſtuꝫ ad ſe/
ipos caute ſe debēt ⁊ religioſe habe
re. Q̄ſtū ad ſocietatē debēt ſibi a mlīerib⁹
a ſcurrꝫ. ⁊ rōe ꝑiculi a ꝑſonis ꝺ maleficio no
tatꝫ attēdere. Taliū ꝑſonaꝝ ſocietas ſingl̄a
ris. religioſis virꝫ niſi forte ad horā ꝑ aīe cā
nō ꝯuenit. debēt ſe tñ prudent̄ a ꝯſortijs hu
iuſmodi ſegregare. Ipi aūt frēs in itinere ſe
ab inuicē ñ debēt nimis diſiūgere. qñ ad mi
nus mutuo ſe videre ⁊ audire facile poſſint
Nō eſt tutū aut decēs religioſis q̄s cōgruit
binos ire. alteꝝ ab altero lōgi⁹ ſepari. Tal̄
q̄ꝫ ſeꝑatio eis i ꝑiculū. ⁊ occurrētib⁹ cedit in
ſcandalū. Quātū ad ſeipos debēt i factꝫ ⁊
v̄bis diſciplinate ſe gerere. In factꝫ dꝫ ho/
neſtas deuotio ⁊ diſcretio apparere. ꝓpt̄ ho/
neſtatē diſſolutōes tā manuales q̄ꝫ alias q̄
curſitādo vl̄ alit̄ quomodolibꝫ fieri pñt pe
nit⁹ vitēt. Multa eī ex h̄ incōuenientia vt
exꝑtū eſt pñt ſeq̄. hoīb⁹ frequēter de q̄b⁹ nō
aduertit̄. vidētib⁹ q̄ agunt. Nō ſunt brachia
notabilit̄ denudāda. nec veſtes nimiū ſucci
gēde. vl̄ alit̄ irreligioſe tenēde Ceteꝝ ad
deuotos ꝑtinet frēſ. eccl̄ijs qñ trāſeūt iuxta
ſpas. necnō ⁊ crucib⁹ deuotꝫ inclinatiōibus
reuerētiā exhibere. Cimiteria v̄o abſq̄ꝫ orō
ne ꝑ defunctꝫ nullaten⁹ ꝑtrāſire. Diſcreti
onis ē. agēda q̄ꝫ ꝑuia deliberatōe metiri. ⁊ ñ
agēda cauere. q̄r q̄ de futuro nihil p̄medita
tur. in oīa incaut⁹ incidit. Moderād⁹ eſt
ꝑ ſeniorꝫ ꝯſiliū labor itineris. ne ſpm̄ deuo/
tiōis extinguat Audiēda eſt miſſa. ſancte/
q̄ꝫ exhortatōis ꝑ ꝓpl̄o ſi affuerit ſ̄mo fiēd⁹. ⁊
añ oīa ſꝑ in p̄mis diuini pēſum officij deuo/
te ſoluēdū. ne frēs ſe magꝫ curſores q̄ꝫ religi
oſos exhibeāt. ⁊ ꝯ religionis ꝓpoſituꝫ de ac/
ceſſorio p̄ncipale facere cōuincant̄. In ſo
lēniorib⁹ feſtis eſt ab itineratiōe ceſſandum

Cauēda ē ꝑ vias dormitio tāq̄ꝫ ꝑiculoſa
⁊ indecēs. nec ē tarde vl̄ apud infames ho/
ſpitādū ꝑſonas. Diſciplinā v̄boꝝ debent
attēdere tā in materia q̄ꝫ i ſono. Si occur
rerint hoies debēt eos hūilit̄ ſalutare. Se
nioꝝ erit coitinerātib⁹ ⁊ his cū q̄b⁹ aliqñ lo
qui ꝯtigerit. aliq̄d ad edificatōꝫ vl̄ ꝯſolatōꝫ
ꝓponere. peccātes in eoꝝ p̄ñtia. nō rigide ſꝫ
cū modeſtia ⁊ hūilitate corriꝑe. ⁊ ad bonū ꝑ
rōnes ⁊ dulcē allocutōꝫ inducere. ⁊ q̄dāmo
do oī creature ſcdm̄ euāgeliū p̄dicare. San
ctus philipp⁹ eunuchū in itinere baptizauit
Beat⁹ martin⁹ latronē ſecū itinerātē cōuer/
tit. Si v̄o nō affuerint de deo v̄ba fratꝝ cō
uenit eſſe. Ipe nāq̄ꝫ itinerātib⁹ ⁊ loquētib⁹ ꝺ
ſe diſcipulis. itineratōis fact⁹ eſt comes. Tē
exēpla patꝝ vl̄ alia q̄uis bona. q̄ vl̄ accēdāt
affectū. vl̄ ſaltē inſtruāt intellectū. ſūt ad la/
boris alleuiatiōꝫ narrāda. Turpiſſimuꝫ eſt
neſcire tꝑs niſi friuolis ⁊ fabuloſis narrati/
onib⁹ detinere ve tacētib⁹ de te dñe. qm̄ loq̄
ces muti ſūt. Solent frēs letanias. pſal/
mos penitētiales. cāticū g̃duū. ⁊ ſilia. aut ſi/
mul. aut q̄libet ſingl̄r freq̄ntare. ⁊ maxīe añ
tertiā. aut certe i ſanctꝫ meditatōib⁹ occupa
ri. Deniq̄ꝫ q̄tiēs mutue collatōis iteruenī
unt v̄ba. ſonū oīno decet eſſe demiſſuꝫ. Pro
inde clamoſam locutōꝫ q̄ nūq̄ꝫ decet religio
ſam ꝑſonā penit⁹ vitēt. maxīe int̄ frutecta ⁊
nemora exiſtētes Siquidē iuxta vulgare
ꝓuerbiū. Nem⁹ aures. ⁊ cāp⁹ ſeu planicies
oculos hr̄e dicūt̄ Ab oīb⁹ ḡ q̄ corā ſecula
rib⁹ dicere nolūt. i locis dumoſis ⁊ nemoro
ſis oīno abſtineāt. niſi forte aliq̄d q̄i ſub ſilē
tio ⁊ latinis v̄bis dicere velint. Miſerabileſ
ꝯfuſiones q̄buſdā min⁹ cautꝫ pl̄ies ex h̄ ac/
cidiſſe ferūt̄. Nō cātēt in itinere i cātu ma/
xime ſeculariū cātionū aliq̄. licet bona. cum

laici nõ intelligãt niſi ſonũ. Et pter hec religioſum nõ decet in cãtu extraordinarie vocẽ efferre. Si q̃ forte diſſolutões aut clamoſas diſputatões. vel alia altercatiões. vel alia q̃ offenſiõis materiã extraneis dare poſſũt. vitare int homies negligãt. nequaq̃ eos timoratos dixeri. aut zelũ religionis habere Qui religionis ſue ſcãdalo nõ occurrit. honori ꝓprio detrahit ⁊ ſaluti. Qui fidelis religionis eſt filꝰ. neq̃q̃ eiꝰ ſcãdalũ ꝓuiduc.

De mõ ꝯuerſandi i eccl'ijs ſeculariũ.

Capitulũ XXIX

Peruenietes ad religioſoꝝ vl' ſecl'arium loca. cũ ad eccl'iã ſi i loco fuerit venũt. in igreſſu eccl'ie. illũ ſecũ ꝟſiculũ memorãtes. Introibo in domũ tuam adorabo ad tẽplũ ſctm̃ tuũ in timore tuo. ⁊ nudato capite ſignũ crucis ſup ſe cũ reuerẽtia faciẽtes. añ altare vl' in alio loco orõni cõgruo ad quẽ declinauerit ſenior, ꝓſternere ſe humilit debẽt. Ubi q̃ntũ deꝰ dederit deuote orãtes. pariter ab orõe ſurgẽtes. pcedere poterunt ad ea q̃ neceſſe habuerint iuxta ꝓpoſitũ exequẽda. Eccl'iam nãq̃ ſic euãgelici ⁊ eccleſiaſtici viri ſp ꝓus ſi cõmode poſſumꝰ viſitare debemꝰ. ſctoꝝ pr̃m q̃ nos in ordine p̃ceſſerũt. imo ipiꝰ ſaluatoris exẽplo. quẽ beatꝰ euãgeliſta Mattheꝰ hierl'm ciuitatẽ ingreſſum. refert tẽplũ dñi adijſſe. Sup quẽ locũ dicit expoſitor q ingreſſus vrbẽ p̃mo tẽplũ adijt. dãs formã religioſis. vt q̃cq̃ imꝰ p̃mum domũ orõis ſi ibi eſt adeamꝰ. Miſſarũ ſollẽnijs vl' alias diuio officio cũ extraneis aſſiſtẽtes gerãt ſe humilit ⁊ honeſte. Nõ ſtẽt in ſedibꝰ ſuis velut magnates. aut q̃ſi layci laſſi de officio nõ curãtes. ſȝ ad librũ neceſſe fuerit ⁊ honeſte poterũt accedere. officiãtes cũ maturitate tñ ac modeſtia tã in voce q̃ in geſtibꝰ obſeruata humilit iuuẽt. Et ſi ppter euitandũ diſcurſũ. ad librũ nõ duxerint accedendũ. nihilominꝰ tñ cõia q̃ nouerint. poterũt cũ alijs honeſte ſine nimia vocis exaltatiõe cãtare. Ad cantãdũ aũt aliq̃d ſequeſtratũ. ſicut eſt all'a. rñſoriũ. vl' aliud q̃dlibet. nequaq̃ cũ ſecularibꝰ ſe ꝯbinẽt. ſi vitare poterũt bono mõ. Tũc etiã nõ ſolũ in p̃dictis. verũ etiã in honeſto ſe hñdi mõ. q̃ntũ ad diſciplinã aſpiciẽdi. loquẽdi. habitꝰ ⁊ vniformitatis. honeſtatis q cuſtodia eſt habẽda.

Rephenſibile ẽ ibi vagis circũſpicere oculis aut collocutiõibꝰ. dũ miſſe officiũ celebrat intendere. qđ tũc etiã ſecularibꝰ clericis ius canonicũ interdicit. aut ꝑ aliquã rẽ habitꝰ ſecularitatẽ ptẽdere. vñ ibi nõ decet capuciũ int hoies extrahi niſi ad euãgeliũ. vel ad alia ꝑ q̃bꝰ ex approbata ꝯſuetudie cõit fieri ꝯſueuit

Deniq̃ ꝓpter vniformitatẽ dũ interſunt officio. ſolliciti ſint circa duo. Unũ eſt nẽ diuerſitate ſua in his q̃ ab honeſtate nõ diſcrepãt. alios ſcãdaliſent. vt videlicet ad magnificat in veſpis. ad q̃cũq̃ vult in p̃ma. vel ad alia hmõi. ceterꝭ cũ reuerẽtia ſtãtibꝰ ipi non ſedeãt. licȝ illõ officiũ tũc ipi nõ dicãt. Aliõ ẽ vt in ſtãdo. ſedẽdo. ⁊ ſe ꝓſternẽdo ſint inuicẽ vniformes vt parit ſtẽt. ſedeãt ⁊ ſe ꝓſternãt.

Qui cor vnũ ⁊ aiam vnã debẽt hr̃e. Diſformes exteriꝰ nõ debẽt eſſe. Uniformitas moꝝ. vniformitatẽ iuuat ⁊ indicat animoꝝ.

Seniorꝭ ꝯſuetudini debet ſe ſociꝰ hũilit ꝯformare. Religioſoꝝ morẽ cũ eis officiantes ꝟuamꝰ. cũ alijs inclinationũ ritꝰ ignaris feſtiuo tpe ad oĩs collectas vultu ad altare ꝟſo cũ reuerẽtia ſtãtes ad hr̃e ꝟginis ⁊ ſanctoꝝ dũtaxat. q̃ ſpẽali ex more veneratõe colunt noĩa inclinamꝰ. in feria ꝟo ſimus ad oĩs orões ꝓſtrati. ad p̃fatiões ȝ ſp ⁊ q̃n dicit agnꝰ dei. morꝭ eſt ſtare. verũ tñ ſi q̃n apud extraneos duxerint celebrãdũ. modũ ordinis ſui in celebrãdo vniformitatis occaſiõe nõ varient. nec ipm dimittãt. niſi alit facere cogat neceſſitas. Ne velut inſtabiles ⁊ modũ ꝓprium nõ hñtes cũ varijs eccl'iaꝝ ꝯſuetudibꝰ temerarie varient. Pñt tñ in bñdictõibꝰ poſt miſſam iuxta morẽ p̃rie faciẽdis. ⁊ in oĩbꝰ hmõi q̃ mõ nõ p̃iudicãt regulari. eccl'iaꝝ i q̃bus fuerint ꝯſuetudies obſeruare.

De diſciplina in hoſpitio ſeruãda

Capitulũ XXX

In hoſpitijs domo cũ fuerint ſtudeãt ſe in oĩbꝰ gerere humilit ac prudẽter circa cuſtodiã diſciplinẽ. hũilitatẽ erga ꝑſonas in ꝯuerſatiõe oñdãt. ꝑſonis maioribꝰ hũilit deferãt. ꝑſonis hũilioribꝰ et paupibꝰ tãq̃ ꝯfratribꝰ ſuis ſocialiter ⁊ benigne loquãt. Cõuerſatio q̃ȝ ſignũ aliq̃d ſuperbie nõ p̃tẽdat. Nũq̃ ad p̃ma ſe ingerãt loca. nec tñ ad ea vocati ꝓrſus refugiãt. ſenioris tñ fris quẽ ꝑponere debẽt ſp i oĩbꝰ honore ꝟuato. Qđ honori vl' certe delitijs deſeruire videt. hũilit vtiq̃ declinat. ⁊ hõeſtũ modeſtia recuſat. Ubi aũt ſeniorꝭ aut ſocioꝝ accedit inſtãtia. cedere magis q̃ diutiꝰ repugnare optet. Parẽdo porro q̃ obſtinatiꝰ repugnãdo ꝟuat hũilitas. Rephẽſibil

difficultas vbi palā nutui obuiat ſenioris.
Lectos ſeculariū nō aſcendāt indifferen
ter ꝑ diē.nec familiā hoſpitij obſeqꝉoꝝ exac/
tione moleſtēt Decet paupes paucꝫ eē ꝯtē
tos.ipi qꝫ neceſſitati ē ꝓ loco ⁊ tpe detrahen
dū Nūqꝫ hoſpitū familiaritas vl' alicuiuſ
affinitatꝫ ꝓpinq̄tas ꝓſumptōꝫ inducat.vt in
domo ꝑcipe.curioſa q̄rere.aut de factis do/
mus.aut familie indagādis vl' diſponēdis
ſe iteꝝ itromittere velint q̇ ꝓprie rei familia/
ris curā vt dō ſeruirēt liberiꝰ abiecerunt.
Prudētiā q̇dē neceſſariā hn̄t vt ſint i ſui
cuſtodia circūſpecti. Vn̄ apl'us. In ſapia in
quit āбulate ad eos q̇ foris ſūt. Et dn̄s. Ca
uete ait ab hoibꝫ. Caute ḡ in diſcipline cēſu
ra.nō ſolū in publico veꝝ etiā in ꝑuato ſeha
beāt Nullū ait q̇dā putauerꝫ locū ſine te/
ſte. Narrabat q̇dā frat' ſe in q̇buſdā ſecl'a
riū domibꝫ occultas dep̄hendiſſe feneſtras
ꝑ q̄s ea q̄ in domibꝫ ill' exiſtētes agebāt.ipiſ
nō ꝑcipiētibꝫ poterāt apte videri. In eſta
te meridiano tpe dormitōnis iacētes.aliq̄d
ſi pn̄t ſup habitū opimentū ſaltē vſqꝫ ad cin
gulū habeant.ne qn̄ dormiūt eos indecent'
q̇dē int' hoies diſcoopiri ꝯtingat Erube/
ſcēdo nimis q̇buſdā et h̄ accidiſſe feruntur
Habēda vbiqꝫ prudētie circumſpectio ⁊
cautela circa ꝑſonas. loca. negocia. ⁊ res ſi
q̄s habuerint reponēdas. Circa ꝑſonas
vt ſe nimis hoibꝫ nō ꝯmittāt q̄ꝫtūcūqꝫ fami
liares fuerint aut ꝓpinqui Attēdāt ſibi in
oibꝫ q̄ dicūt aut faciūt Spūalis ille q̇ oīa
dijudicat. ⁊ ipe a nemie iudicat'.om̄e opꝰ ſu/
um trina q̇dā ꝯſideratōe ꝑueniet. Primū q̇
dē an q̄d poſſū liceat.deinde an deceat. po/
ſtremo an expediat. In oibꝫ ſemetipos ſi
cut dei miſtros exhibeāt. Sint i aſpectu
geſtu ⁊ oī actiōe ſua ſerij.religioſi. ⁊ modeſti.
ſic̄ decet ſctōs. Verūtn̄ modꝰ q̇dā eſt reli/
gionis.ſupſticioſum eē nimis non oportet
Habit ꝯgruū int' homies modū diſcretō
ꝑſonaꝝ. Statꝰ ⁊ q̄litas hoim.differētijs
differētiā exigit ꝯſuādi Habet ſe prudēs
cū differētibꝫ differēt.cū oibꝫ tn̄ caute Erit
ſimplex nō ſtolidꝰ.humil' nō deiectꝰ.māſue/
tus nō blādꝰ.hilarꝫ nō laſciuꝰ. affabilis nō
vaniloquꝰ aut ſcurril'.q̇nimo intereſt ſapiē/
tis ſic ſi res exigat a rigore iterdū remitti.vt
modū tn̄ modeſtie nec i ipa remiſſiōe dimit
tat Pōt ḡuitatꝫ cēſura remitti ꝓ tpe.nō di
mitti. Imputāda tn̄ remiſſio vbi nulla decē
tie vl' vtilitatꝫ intētio Prudēs dn̄i fuꝰ vti

litatis fructū ex ſua nouit remiſſiōe afferre.
Ad h̄ qm̄ attēdēda eſt honeſtꝫ ꝯgrua ꝑſo
naꝝ honeſtas.honeſtioribꝫ ſp̄ adhereant.
Mulieꝝ tā ꝓpinq̄ꝝ q̄ꝫ aliaꝝ caute ꝓut po
terūt ſocietatē declinēt. eaꝝqꝫ familiare ni/
mis obſequiū. ⁊ tactū oīno refugiāt Nul/
la rōe ſuſtineāt q̄ pedes ſibi a muliere lauēt'
Nudā aūt mulierꝫ manū tāgere ad eiꝰ ca/
put vl' corpꝰ vbilibꝫ abſqꝫ neceſſaria euidēt'
cā manū extēdere.ab oī prſus religiōis ho/
neſtate quis dubitat alienū Quādo reli/
gioſus cū muliere ſedet aut loq̇t'.manꝰ ſuas
occultare ⁊ a ſe retrahere dꝫ.q̄s etiā q̄ncūqꝫ
cū ꝑſonis extraneis loq̇t'.ſil' iūctas ⁊ velut i
uicē colligatas l' alias religioſe decꝫ haberi
Locutio diſciplinā req̇rit Nūqꝫ mulie
rem q̄ꝫtūcūqꝫ ſibi affinitate ꝯiūctā.ſiue ſoro
rem ſiue neptē.q̄ꝫtūcūqꝫ pueriles Nunqꝫ
etiā facile mr̄em ꝓpriā oſculent'. Fugiant
oīno femineą oſcula milites xp̄i. cū oſculuꝫ
etiā viris offerri nō deceat.niſi forte vbi d̄ ꝓ
prio pr̄e vel alijs honeſtis ꝑſonis.moris ex
actu ſine ſcādalo vitari nō poteſt Religio
nis ꝑſonā religionis honeſtas.os indifferē
ter oſculis cōicare nō patit'. Deniqꝫ ꝑicl'o
aīe mulieꝝ habet' ſocietas. Igit' vt docꝫ q̇
dam ſanctꝰ.vbiqꝫ geſtāda eſt cū mulieribuſ
nō ꝯtinuāda pn̄tia.ſꝫ q̄ſi trāſeunt' femis ex
hibēda eſt acceſſio q̄dammō fugitiua Tu
tiꝰ ē n̄ poſſe perire q̄ꝫ iuxta ꝑiculū nō periſſe
Illū aūt nec caſtū dixerim nec honeſtuꝫ.
q̇ mulierē aut tāgere aut tactū eiꝰ admittere
nō abhorret. Quō tāgere licet q̄d intueri n̄
licet. Ad cuſtodiēdā cordis mūdiciā.exte
rior q̄ꝫ ſenſuū diſciplina ē ſeruāda. Loca
q̄ ꝑiculi vl' ſuſpitōis materiā dare pn̄t caute
declinēt nec ſoli cū muliere in locꝫ hmōi vel
ad horā morent' Dn̄a q̇dā vt fert' dū duo
frēs ad eiꝰ domū diuertiſſent.alteꝝ ſeorſuꝫ
vocauit in camerā.q̄ſi ſecreto ſibi aliq̇d locu
tura. Quē ingreſſum mox ad turpitudinē ꝓ
uocās.aſſeruit firmit' ſe ꝯtinuo ꝯ ipm quaſi
ei violentiā inferentē niſi ſtatim ſibi acq̇eſce
ret clamaturā. Tūc doctꝰ a dn̄o frat' anteq̄ꝫ
mulier i vocē clamorꝫ ꝓrūperet.ad frēm ꝯſoci
um q̇ cū pluribꝫ ꝑſonis i atrio domꝰ erat al
ta voce clamauit.libꝝ ſibi ꝯtinuo afferri re/
quirēs.ſicqꝫ adueniēte frē neceſſe hūit mu/
lier ab hmōi nepharia ſollicitatiōe ceſſare. ⁊
frat' hoim ꝯfuſionē euaſit Nōnulli ob cau
ſam ſil'em ꝯfuſi turpit' ⁊ v̄berati ḡuit' fuiſſe
dicūt'. Qui aūt cauet laq̄os. ſecurus erit.

Qui aūt nō cauet. eſt aut ſtultiſſim⁹ aut per
uerſus. nec eſt ei⁹ excuſatio admittēda De
nocte ſi p domos hoſpitij ad neceſſaria exe
unt. ſimul ſiquidē ⁊ cū lumīe vt filij luc͛ eant
Ceteꝝ d͛ mūdanis ſeculariū negocijs ex
pediēdis. religioſus temerarie ſe nō debet ī
tromittere. Si de aīe negocio agit͛ appone/
dū eſt quidē ꝯſiliū ab his q̄ habēt officium ⁊
peritiā ꝯſulēdi. alias nō eſt militātis deo. ſe
iteꝝ occaſione ꝓpinquoꝝ vel amicoꝝ. ſecula
rib⁹ īplicare negocijs. q̄ mūdo moriēs abdi
cauit. Impi⁹ eſt q̄ aīe ſue ꝑ parētib⁹ ſuis ē
crudel͛. Sȝ nec ſeculariū lr̄e ad portandū l͛
ꝑſentandū alicui recipi debēt. niſi de ipſarū
tenore op⁹ forſitan aliqd̄ pietatis habēte cō
ſtiterit. Nec religioſis vere͛ expedit ꝙ ꝟbo
rum etiā ſine lr̄is ꝑ negocijs hmōi baiuli fi
ant vl͛ internūcij ſȝ ſi ſup talib⁹ requirant͛. h
ꝑ alios q̄s deceat fieri replicēt. Circa reꝝ
cuſtodiā ſiue libros ſiue alia ſecū detulerint
nequaꝙ̄ negligētes exiſtāt. ſȝ oīa. libros ꝑci
puc anteꝙ̄ eos deponāt de manib⁹ vel de ſi
nu. certe fideliꝙ̄ ꝑſone cōmendēt. que a ſui/
bus ⁊ a canib⁹ q̄ libros vt expiētia docuit d͛
ſtruūt. ⁊ coopture corio n̄ obſtāte corrodūt
cuſtodiat diligēter. Ipe ꝙ̄ ꝑſone quib⁹ res
hmōi cōmittūt͛ ſunt ſup his inſtruēde No/
ctib⁹ tn̄ ꝯſultu ꝓpter picula in loco certo pro
pinꝙ̄s habeant͛. Quidā quos recōmēdaue
rat libros. repētino ſupueniēte incēdio per/
didit.

De diſciplina ꝟboꝝ inter ſeculares. Capitulū XXXI

Diſciplina in ꝟbo eſt iunioꝛib⁹ et no/
uis ꝑcipue int͛ extraneos obſeruan
da vt tarde caute ac demiſſa voce lo
quāt͛. Tarde vt vſꝙ̄ ad iterrogatiōȝ tace/
ant. interrogati rn̄ſionē ſenioꝛi relinquant.
Niſi forte in ſpēali ſup leuib⁹. maxīe ad ꝓpri
am neceſſitatē ſpectātib⁹ vt de cibo et potu
⁊ ꝯſimilib⁹ reqrant͛. De talib⁹ pōt quiſꝙ̄ ꝑ
ſe nō tn̄ ꝑ ſocio ſine aſſenſu ipī⁹ rn̄dere Cō
munē reqrit aſſenſum rn̄ſio q̄ de cōi neceſſi/
tate ꝓfert͛ Caute. vt cū ꝑmeditatōe loqn
tur. vt ꝑmo bis ad limā ꝙ̄ ſemel ad linguaȝ
veniat ſermo. maxīe ſi ſenioꝛe forte occupa/
to. de oꝛdine. de ꝑſonis abſentib⁹. de rumo/
rib⁹ vel notabilib⁹ alijs reqrant͛. De fact͛ oꝛ
dinis vt de mō ieiunādi. de ſilētio vl͛ d͛ alijs
reqſiti. ſenouos in oꝛdine dicāt. ſeniorē req/
rendū ꝑrendāt. Ne forte dū ſapiēter ⁊ bn̄ re
ſpōdere ſe putāt. ſtultū aliqd̄ ⁊ qd̄ oīno dici
nō opoꝛteat dicāt Secreta oꝛdis ꝙ̄tum
cūꝙ̄ religioſo vl͛ familiari nō reuelēt. nec ſta
tutū aliqd̄ publicēt niſi qd̄ forte cōmode ce/
lari nō pōt. Idipm aūt nō ſtatutū nō prece/
ptū. ſȝ tm̄ oꝛdis intra domū ꝯſuetudinē vo
cent. vt ꝑ eoꝝ rn̄ſum tētōnis debitū exclu/
dat͛ etiā extra domū. ne ſeculares ſi qn̄ ꝯtra
riū videāt reputēt fratres ſui oꝛdinis tranſ
greſſores. cū tn̄ multa poſſint licite ex oꝛdi/
nis vel ſupioꝝ diſpēſatione mutari Oꝛdi
nē noſtrū nunꝙ̄ ad pticularia deſcēdēdo. ſȝ
ſi neceſſe fuerit ī generali ſolū abſꝙ̄ alioꝝ oꝛ
dinū collatiōe vl͛ obtrectatiōe cōmendent.
Peſſim⁹ laudādi mod⁹ ſeipm cū alioꝝ in
iuria ꝑdicare. Peſſima vicij corruptela d͛
tractio. q̄ aīam maculat. deū offendit. ꝓxi
mū ſcādaliſat Et qꝛ vt ſcriptū eſt. ſmo ob
ſcur⁹ in vacuū nō ibit. ⁊ tumult⁹ murmura/
tionum nō abſcōdet͛. his corā quib⁹ detrahi
tur ſcādalū excitat͛. Cōſtat aūt vt ſanctuſ
loquit͛ vbi ꝟitas ī cauſa neceſſaria n̄ eſt. nec
licite ſcādalū a quolibȝ poſſe cōmitti. nec iu
ſte ꝑcipi. nec inoxie cōſentire. Si de ꝑſo/
nis abſentib⁹ ꝑſerti religioſis ſiniſtre aliqd̄
ſuggerat͛. ſp ꝑ abſētiū pte loqntes. nullo mō
ad fauēdū detractoꝛib⁹ inclinēt͛. Accidit ali
qn̄ quoſdā mag͛ ad tēptandū ꝙ̄ ex aīmo d͛
his obloq̄. Narrabat vt fert͛ ſenioꝛ q̄daȝ
fide digniſſim⁹ ad ſe qn̄ꝙ̄ ſecularē veniſſe. q̄
aduerſus q̄ſdā religioſos plurimū iuehi vi
debat͛. Cui frat͛ viriliter ſe opponēs. eū q̄ti/
ens aduenit eadē ſp ꝯſtātia repulit. ⁊ icuſa/
tos ꝓ viribus excuſauit. Mirat⁹ oblocutoꝛ
beniuolā ſenioꝛis ꝯſtantiā. aperuit tandē ſe
id ad ꝓbandū d͛ mutua illoꝝ oꝛdinū chari/
tate feciſſe. adijciēs ſe de oꝛdine ſenioꝛ͛ iſti⁹
q̄ ꝑ alijs aduocabat. cū q̄dā incuſati ꝑus oꝛ
dinis frē ob cāmꝯſilem oblocutū fuiſſe. fra
trē aūt illū oblocutiōis ꝟba in ꝑmis aliqn̄/
tulū. deinde ꝟo remiſſi⁹ refellentē. tandē ob
loquēti ceſſiſſe. ſup q̄ idē ſecular͛ nō modi/
cū offenſus. apd̄ illos n̄ eſſe charitat͛ ꝟitatē
aſſeruit. q̄ ad iuicē detractiōȝ admittere nō
curaſſent. deniꝙ̄ religioſus n̄ eſt. q̄ detracti
onib⁹ paſcit aut paſcit͛ alienis. Caueāt et
ne ſint rumoꝝ licet bonoꝝ ⁊ veriſimiliū de/
latores Religioſos viros paſſim rumige
rulos eſſe nō decet Falſitas q̄ frequētiſſi/
me rumoꝛib⁹ ieſt. vl͛ q̄ ꝑ ſecūdarios relatoreſ
apponit͛. ꝑmis eaꝝ auctoꝛib⁹ ipurat͛. Vincē
illō. Rumores fuge ne icipias nou⁹ auctoꝛ
hri. Sint ī locutiōe honeſti ⁊ ſerij. nec ſe

in ſecularib⁊ ad riſum mouētib⁊ verbis ſe
culares oſtēdāt Seruū dei de deo loq̇ de
cet vt fiat qđ ſcriptū eſt. Si q̇s loquiꝛ qua/
ſi ſmones dei. alioq̄n ꝟba vana. mētis ape/
riūt vanitatē Ex abūdantia cordis os lo
quiꝛ. Circa vocꝭ ſonū in locutiōe attēdāt
vt (put tactū eſt alibi) ſit demiſſus pariter ⁊
ſuauis Viciosiſſimꝰ plane religioſo loq̄n
di modꝰ ſi notabiliꝛ ſuā in loquela cōmuni
vocē exaltet. Sufficiat ei ꝙ ꝓxime ſibi aſtā/
tes poſſint loquētis itelligere verbū Sa
piētis eſt loq̇ ſuauiter ⁊ demiſſe. Nox aūt
amplioꝝ vocis depreſſionē req̇rit. Nox ē tē
pus ſilētij ⁊ q̇etis In nocte maxime poſt cō
pletoriū in alta vt plus ꝟba erūpere ſilētij g̃/
uitate neglecta. ſecularium eſt religionis n̄ cu
rantiū honeſtatē. Proinde honeſti frēs vbi
cūq; fuerint religioſe ſp̄ in q̇b⁊ poterint ac ſi
eſſent in fratꝝ collegio cū ſilētij ſui obſerua
tione ꝑmanebūt.

De diſciplina comedēdi inter ſeculares
Capitulum XXXII

P Recipue decet vt cū extraneis come
dētes honeſte ſe habeāt. vt nec in ci
bo nec i modo comedendi vl' mora.
aut in alijs q̄ diſcōueniūt ſup mēſam. vt ē ꝟ
boꝝ mltiplicatio aut exterioꝛ corꝑis vl' ha/
bitus diſpoſitio ihoneſta poſſint de irregu/
laritate notari. Circa cibū attēdāt ꝙ ꝓpt
quātitatē vl' qualitatē de gule vicio iudicari
nō poſſint. De pmo ſapiēs ait. Vtere q̄ſi
hō frugi his q̄ tibi apponūꝛ. ne dū mltū mā
ducas odio habearꝭ. Vn̄ inter ſeculares n̄
expedit appoſitā ſp̄ portionē totā comedere
aut penitꝰ euacuare ſcutellā. ne forte id ma/
gis hoīes voracitati q̄ꝫ neceſſitati attribuāt
Int̃ cetera ē habēda ſp̄ tꝑantia circa po/
tū. Turpiſſimū eſt ſi de nimia potatōe notē
tur. Religiōis q̇uis inſignia p̄ferēs. meribo
li nomē ignominioſe ſortiꝛ. hoc viciū hoīez
corā deo ⁊ hoīb⁊ vilē reddit. Ad notā hu
ius vicij fugiendā cauere debēt ne poſt refe
ctionē. etiā ſi vinū ſepiꝰ offeraꝛ frequēter bi/
bāt. aut poſtq̄ꝫ in cōi potatū eſt. ſeorſuz ſine
vrgēte neceſſitate potū in puato req̇rāt. nec
oīno ꝙ potꝰ vbi dormiꝛ remaneat patiātur
poſt cenā nō ſunt ad ꝟba ⁊ pocula vigilie ꝓ/
trahēde. Vigilare ad ignē ſitim ꝓuocat ⁊
bibitare cōpellit. grauat corpꝰ. exhaurit ſpi
ritū. tps in ꝟbis pene impceptibili ſubdu/
ctiōe ꝯſumit. tēpeſtiue ad orōem ſurgere. of
ficij debitū deuote vt expedit ſoluere nō per
mittit. Et q̇ ſero ſobrietatꝭ nō obſuat ſniāz
mane frequēter ſuſpēdiꝛ a diuinis Vſita
tū eſt hoſti hoīes ad prunas ſeducere. Ad
prunas dn̄z ſpreuit rex ioachim. negauit pe
trus. ⁊ ne nob̄ ꝯ nocturna p̄dicatiōe ad pru
nas ꝓpter fructū vl' interrogatiōes hominū
blādiamur Ad prunas ioachim q̇dē audit
ſmones dn̄i ſꝫ cōtemnit. Ad prunas petrꝰ
de xp̄o interrogatꝰ offendit. O q̄ties eſt ſe/
rotinis neceſſaria ꝟbis correptio matutina
mane p̄dicāt docti. ſero ꝯcionāꝛ indocti. Et
in his oīb⁊ honeſtiꝰ alibi q̄ꝫ ad ignē ⁊ pocu/
la p̄dicaꝛ. Si hoīm inſtet deuotio ꝑ exem/
plis. ſenioꝝ itererit ꝓuidere vt narratōe vna
paucis ve alijs ſi expediat ꝟbis inſtātie ſatiſ
fiat. Verūm̄ mutat iterdū cauſa ꝯſiliū. nec
lex imponiꝛ vnctiōi. vitāda tn̄ vigilia q̄ occa
ſionē ꝟbis aut potatiōi miniſtrat. Qui vici/
um cauere ꝯſiderat vicij occaſionē p̄caueat
Studeāt ḡ in cibo ⁊ potu ſobrietatē ſer/
uare. ſicut ſui dei ⁊ religioſe viuētes Sic
omnes cupiditates carnis abſtinētia reſe/
canꝛ. ita oīs ꝟtutes edacitatis. vicio ꝯſtru
unꝛ Immūdi ſpūs ſe ibi inijciūt vbi ampli
us vidēt cibū ⁊ potū Circa ſecūdū multū
attēdere ſibi debēt ne videlicet cibos appe/
tāt delicatos. Qui vinum ⁊ pinguia diligit.
nū q̄ꝫ in ꝟtutū poſſeſſiōe ditabiꝛ. Hoꝝ q̇dez
ꝑmittiꝛ vſus. abuſus ⁊ ꝯcupiſcētia ꝓhibeꝛ.
Semp itaq; placeat eis lautioꝛib⁊ ꝑcere
cibis. De groſſioꝛib⁊ cibis ⁊ facili vel valde
tēperato potu. neceſſitati vtcūq; ſatꝭfieri pt.
q̄ꝫq̄ꝫ ⁊ ip̄a neceſſitas int̃ hoīes ſit artanda.
Qui de religiōe cēſeꝛ. modeſtiā dꝫ religi/
onis hr̄e. vt ſit i tꝑantia ſpeclm alioꝝ Spe
ctaculū facti ſumꝰ mūdo ⁊ angel' ⁊ hoībus.
Felix abſtinētia q̄ palato iperat delicato.
Decet vas celeſti grē mācipatū a ſeculi il
lecebris abſtinere. Nō erubeſcāt aquā ꝓ
vino petere ſi habuerint tꝑando. q̇n potiuſ
erubeſcere debēt ſi vinū biberint nimis for
te. Aquā req̇rere ⁊ minꝰ limphato vino vl'
modicū ſp̄ ꝓ bibētꝭ neceſſitate apponere. deo
placꝫ. ꝓximū edificat. religioſū honeſtat. aīe
ſil' ⁊ corꝑi eſt ſalubre Vex q̄ꝫ turpe ſit pau
perib⁊ hoīb⁊ cibaria q̄rere lautioꝛa ⁊ appoſi/
tis nō eſſe ꝯtētos. ꝯ mō p̄parādi cibū diſpo
nere. aut quō p̄pareꝛ req̇rere. potū vel cibuz
aliquē in ſpāli laudare vt de eiſdē amplius
apponaꝛ. aut ſuas int̃ extraneos medicinaſ
oſ̄dere quis ſane mētis ignorat. Modꝰ
q̇ꝫ honeſtꝰ ē in comedēdo habēdꝰ vt nō ar/

dent aut cū nimia feſtinatiōe comedat. vel
aliās indecent. Morā in mēſa facere reli
gioſum nō eſt. Caueāt ne alijs a comeſti/
one ceſſantib. ipi comedēdo vl' loquēdo mē
ſam detineāt. cū nō ſit hominū ſed magis pe/
cudū ſup mēſam ruminādo diuti⁹ immora/
ri. Poſſunt tamē q̄ neceſſe habēt caute cum
modeſtia ſibi in pncipio mēſe alijs cōmuni
ter comedētib puidere. Ad hoc vbiqȝ vt
ait ſanct⁹ frenāda eſt lingua pceps. maxime
ī cōuiuio. ne ſcʒ ad loquendū ſupflue vel in
diſcrete laxet. Taciturnitas ait Hugo i/
ter epulas idcirco neceſſaria eſt. quoniā lin
gua que om̄i tp̄e ad peccatū pna labit. peri/
culoſius tamē cū p crapulā inflāmata fue/
rit. ad loquendū relaxat. Diſcretiōem ī ver/
bis eadē ibi rō pſuadet Sup mēſam aūt
cū ſocio loq̄ aut corā illiteratis latinis ibid
vel alibi verbis vti. dn̄m quoqȝ dom⁹ vl' ali
os quoſcūqȝ ad comedendū vel bibēdū fre
quenti⁹ inuitare nō decet Subit aīmo q
quedā matrona cuidā eā frequēter inuitan
ti. dixiſſe fert. Fuiſti inq̄t aſinari⁹ ruralium
ꝛ imperitoꝝ q̄ ſepe aſinos puocare nouiſſēt
eſſe. prius innuēs his q̄ inuitatiōes pſonis
diſcretionē habētib inculcare ſolēt Opor
tet etiā diſciplinā in corpis ꝛ habit⁹ diſpoſi/
tione ſeruare. vt comedētes ſe nō appodient
ſup mēſam vel accubitādo vel alio quocūqȝ
mō iordinato ſe gerāt. Dū comedūt caput
in capucio nulla ratiōe pfundent. ſed aper/
ta comedāt facie Ceterū religioſos ꝛ pau
peres de mēſa aliena viuētes. de portione ſi
bi appoſita encenia familie faciēdo. patriſſa/
milias in domo gerere vices. canes vel mu
rilegos de mēſa paſcere benedicta. a q̄ non/
nulli etiā abſtinēt ſeculares. nō congruit
Pncipalis huiuſqȝ inciſio nil his note ipin
gens q̄ ſub inſtitutionib alijs militant. aut
p diuerſis locis ꝛ diuerſitate cauſarū diuer
ſa ordināt inſtituta. Honeſta quidē ſan
cta om̄is traditio que p prudentiā ſeniorū
in timore dei cōmuniter tradit. cōmuniter
obſeruatur. pfecto ex cōmuni ſurgit inſtitu/
tione religio. honeſtas ex ordinatione cau/
ſatur Omne ordinatū decorū eſſe neceſſe
eſt.

Explicit prima pars principalis.

Incipit ſecūda pars que eſt de genera
li exhortatione.

Rincipali hui⁹
p opuſculi pticula expedita. ſecū
daria hec pauca epilogat ꝛ ſup
plet q̄dā vt q̄lit novi xpi diſci/
puli ad deū. ad ſe. ad pxim. ꝛ ad res etiā q̄s
aliq̄n tuare vl' tractare ɔtingit ſe habeāt. q̄b
differētiaꝝ iudicijs ꝺ ſua ɔuerſiōe diſcernāt
q̄lit deniqȝ ipi ad pfeſſiōʒ recepti ſe gerere ꝺ
beāt vl' breuit in aliq̄b inſtruāt.

De ordinatiōe reſpectu dei.

Capitulum I

Ante oīa cor ſuū p purā ɔfeſſiōʒ mū/
a datū dignū dō hitaculū pparēt. illō
excolāt. illud exornēt. nihil ibi ſordi
dū vl' obſcuꝝ. nihil ibi vel ad horā reſidere.
qō dilecti ſui oc'los offendere valeat patiāt.
Tēptatiōes ꝛ cogitatōes malas hūilit ꝛ pu
re ɔfiteri nō differāt. veret hoſtis ɔciliū ſuū ī
gerere nō zelāti. puidēdū eſt eis vt q̄ iā ſunt
ſupni regis milites annotati. ſecū om̄ino fir
ment ꝛ ſtatuāt ſe vſqȝ in finē ei fideliter fui/
turos. nec vllis ab eo tēptationib tribula/
tionib ꝛ anguſtijs deinceps receſſuros. Iu
raui ait pheta ꝛ ſtatui cuſtodire iudicia iu/
ſticie tue. Religionē ſanctā ad quā eos dn̄s
ſua miſeratiōe vocauit. feruētiſſimo ac fide/
liſſimo ſtudeāt amore diligere. ꝛ ei tāqȝ ſpe/
cioſiſſime ac deo dilectiſſime ſpōſe fide inui
olabili adherere. Quecūqȝ ſibi ſiue pſpera
ſiue aduerſa ɔtigerint. deū ſp deuotis efferāt
laudib. vt ſiue ceſpitēt. ſiue cadāt ſiue aliaꝫ
quācūqȝ moleſtiā ſiue leſionē incurrāt. ſp in
ipoꝝ ore reſonet diuina laus. ſp vl' bn̄dictus
de⁹ vel aue maria. vel aliq̄d qō ad laudē dei
ptineat dicāt. Et hoc in ɔſuetudinē ducere
ſtudeāt Nulla vnq̄ negligētia obmittendū
Quicq̄d ſpecioſitatis vel delectabilitatis
in creaturis inuenerint. q̄cq̄d circa ſtatū hu
mane ɔditiōis vl' diſpoſitōis acciderit. totū
ſp aſſumāt in materiā laudis dei. ꝛ de om̄i/
bus q̄ occurrerint deuote ſtudeāt cogitare
In ipo ſuaꝝ oim opationū initio dn̄m i/
uocare. ꝛ ſuā ad ipʒ ītētōʒ dirigere aſſueſcāt
Inſtēt oratiōi feruēter. q̄ nouā ī orto dn̄i
plantulā fouet. puehit ꝛ ɔfirmat Diſcāt ꝫ
vna ſaltē diei vel noctis hora tp̄s ꝛ ociū vē/
dicare. quādo ad ſe reuerſi mētiſqȝ cubiculū
introgreſſi. orēt in abſcōdito patrē ſuū q̄n
in corde cōtrito ꝛ humiliato vniuerſoꝝ do/
mino familiarit aſtent. Mane aūt aſtabat
pheta dn̄o. q̄ qui mane vigilauerit ad deū

ſinueniet eū Surripiēda erit carni.⁊ ſi for
te nō ſemꝑ.ſepe tamē ſomni reqes matutini
cū illa hora xp̄s reſurrexerit.tūc eſt tempꝰ al
lidendis ad petrā ꝑuulis . mortificāde car/
ni ⁊ recreādo ſpūi oportunū. Tunc ſpiritu/
les auicule dulcē deo in cordis organo ex/
hibēt melodiā. Ad hec ⁊ alie tēporis et ꝗe
tis oportunitates que occurrūt minime ne
gligēde ſunt Poſt horas canonicas non
ſtatim oratoriū exeāt.ſ; in orōne aliq̄ntulu;
ſubſiſtētes qualit opꝰ dei ꝑegerint cogitent
an tepide vl feruēter defectꝰ ſi q̄s ibi cōmiſe
rint tūc emēdent. grēq; deuotiōis ſe offerāt
infundēde.quā ſi dn̄s dederit nō repellant
Hoc aūt in om̄i orōe obſeruēt vt qđ orā/
tes dicūt.ex aīo ſꝑ dicāt. Nō vocibꝰ ſ; re/
bꝰ agit apđ deū Porro ꝗ ad orōe; ē negli
gens ſue nimiꝝ ingratitudis ⁊ tepiditatis ē
teſtis Fruſtra ꝑfectꝰ virtutū ſine oratōne
ſperat. Ad ea que ad cultū dei ꝑtinēt ma/
gno corde ⁊ ꝓmpto corꝑe accingant. Ad
diuinū officiū audito ſigno ſtatim om̄ibus
occupatiōibꝰ omiſſis accelerēt. Si i lect;
fuerint ſtati; ſurgāt. nec vltimū aliquatenꝰ
ſignū expectēt. Oratiōe aliqua vtilit ꝑue/
nit officiū Qui ſic ex ſtudio ꝑuenit. in bn̄
dictiōibꝰ meret dulcedis maioris deuotōiſ
⁊ grē ad ipiꝰ executionē ꝑueniri. Eccleſiā
intraturi manꝰ ſi neceſſe habuerint lauent.
Veſtes maxie in die religioſe cōponāt ne
irreuerēter aut indecēter introeāt aulā dei.
In eccl'ia deo pſallētes creatorē ſuū totiſ
viribꝰ cū reuerētia debita laudēt Officiu;
ſuū in choro ⁊ extra nō ꝑfunctorie quidem.
aſininis vt dicit labijs. ſ; deuote ſemꝑ ⁊ in/
tegre dicere ſtudeāt.nec aliā ei occupatōem
admiſceāt. Ceſſent manꝰ . oculoꝝ euagatio
reprimat vt mens ab exteriori cura penituſ
libera ſoli valeat deo vacare. Dies vl' ho/
ra que negligēt officiata ꝑtranſierit nequa/
q̄; vlterius poterit reuocari.cū tempꝯ ſeq̄n
tis officiū ſuā nihilominꝰ diligentiā ⁊ deuo
tionē requirat. Nec ſibi de gratuitis oratiōi
bus blādiant. ſi circa neceſſarias que ꝓmo
niq; iuxta ſancti verbū pure ſemper ac ſtre/
nue debēt laudibꝰ diuinis intēdere. Pu/
re quidē vt dū pſallūt nihil aliud cogitēt q̄;
qđ pſallūt. Strenue vero vt ſicut reuerē
ter.ita ⁊ alacriter deo aſſiſtāt . non pigri. nō
ſomnolēti.nō oſſitātes.nō parcētes vocibꝰ
non ꝑſcindētes verba dauitica non integra
tranſiliētes.nō fractis ⁊ remiſſis vocibꝰ mu
liebre q̄ddam blanda verba de nare ſonan/
tes ſed virili vt dignū eſt ſonitu ⁊ affectu ſpi
ritus verba depromētes. Reuerentiā in
officio honeſta corꝑis diſpoſitio que mētis
deuotionē nō mediocriter ꝓmouet atteſtat
In choro nō ſtent in ſtallis ſuis molliter
aut quaſi fractis renibꝰ reſoluti Quando
poſt pſalmū vel hymnū ſancte trinitati reue
rentia exhibet.humiliter ⁊ decenter inclinēt
Tunc em̄ tardius ſurgere. ſegniter ac certe
difformiter inclinare. vt quādo corꝑe ꝗde;
demiſſo ſufficiēter.vultꝰ tamē indecent eri/
gitur.oculis erratice circūlatis. imperfecte
quoq; ad memoriā trinitat; inclinatiōis ve
nerationē exoluere quaſi ſit honoris differē
tia in ꝑſonis irreuerētie arguit ⁊ teporis.
Etiā extra choꝝ ſtent ad officiū ꝑterq; ad le
ctiones ⁊ officiū mortuoꝝ.ſpecialiter tamen
lectiōibꝰ plane dictis de dn̄a tm̄ exceptis ir
reuerētes ⁊ pigros ſe nouerint ſi debitaſ đo
laudes ſedendo vel iacēdo exoluāt . niſi ne/
ceſſitas euidēs cogat Si quādo ꝑ viam
officiū dixerint.⁊ ſi nō vacant cōtinue dum
illud dicūt ab itineratiōe quieſcere ſaltē ad
collectā ꝓcedentiū collectiuā.quādo omino
tota eſt in deū intētio colligēda i vno ſiſtāt
loco.⁊ ſi tempꝰ exegerit ⁊ locus ꝑmiſerit.cu;
reuerentia genuflectāt vt in oratione cōmu
ni totū officiū venerent. Diſpoſitio cor/
poralis honeſta deuotiōis ꝓuocat affectu;
⁊ deſignat. Nō fruſtra ſanctꝰ Martinus
oculis ac manibꝰ in celū ſꝑ intentus oraſſe
deſcribit. Intrinſec; motibꝰ geſtꝰ exteri/
or atteſtat Q̄uis extra ꝯuentū ꝯuentua/
lis in om̄ibꝰ diſcipline nō ſeruet diſtrictio. ī
oībꝰ tm̄ religioſi oꝑibꝰ religiōiſ d; veſtigiū re
lucere. Debēt ḡ ad opꝰ dei corpꝰ honeſte
diſponere.ad collectā ⁊ trinitat; memoria;
vel modicū inclinare.ordinē in ꝓſequendo
ſeruare.occupationē ⁊ interruptionē vitare
Ad miſſas poſtpoſitis om̄ibꝰ tanto ma/
iori ꝓmptitudine ac deuotione miniſtrent.
q̄to deo ibi familiariꝰ fuit. Calicē ⁊ cor/
poralia ſi tetigerint reuerēter ⁊ mundiſſime
tractēt.manuſq; poſt tactū hmōi anteq̄; ap
ponant cōmunibꝰ lauēt Corpꝰ dominicū
recepturi ante vt decet ampliori cōfeſſionis
orationis ⁊ tam a cibis q̄m verbis tempe/
rantie ſtudio acceptum deo ſatagant ho/
ſpitium preparare. Infuſam autem ob tan/
ti hoſpitis gratiā.reuerentiā in gra꞉ꝝ actiōe

attendāt. Nō minor eſt ꝟtus ꝙ̄ querere par/
ta tueri.

De ordinatiōe reſpectu ſui Cap. II

Ceterꝝ feruorē ſcm̄ ⁊ q̄ndā debēt ma
gnanimitatē aſſumere. vt ad ꝟtutū
exercitia ſtrenui ac deuoti opa bōa
freq̄nt̄ ſuperogare ꝯtēdāt. Tūc ei vicia fide
lit̄ extirpata diſcedunt ſi ꝟtutib; cedāt. alio/
q̄n ve ſi cedūt ad tēps eiecta. Nā redeūt niſi
ꝟtutes in locꝭ vicioꝝ q̄ fuerunt depulſa ſuc
ceſſerint. Nō multū ꝓderit oīa reliquiſſe
niſi ꝟtutū paſſib; tota xp̄m intētiōe ſeq̄mur.

Quid iuuat expeditū eſſe ad curſum nec
currere. exiſſe ad opꝰ ⁊ opis obliuiſci. Nō
intrātib; vineā ſ; opantib; merces dat̄. Et
cū in vſu ꝟtutū oīm pfecti eſſe nō valēt. i ali/
qua ſaltē ſe ſtudeāt ſpēalit̄ exercere. ⁊ illā q̄n
ta pn̄t pfectiōe obſeruare. Feruorē noui
cioꝝ nō decēt ille miſicordes i ſeipis diſcre
tiones ⁊ diſcretionū diſpēſatiōes faciles. q2
indulgētie ſuo iudicio nō ſunt admittende.
nec tn̄ recuſande ſunt alieno. A ſeipſo i ſe
ip̄m rigida dz eſſe cēſura ⁊ diſtricta ſeueritaſ

Ad regentē vl̄ ꝯſulentē lenis ⁊ obediēs i
oib; hūilitas. ſi alterꝝ deſit. vt i deſide ⁊ tepi/
do nō ſpero curſus pſeuerātiā. vel i p̄cipicio
timeo ruinā Sint occultatores ꝟtutū. ſi
cut alij vicioꝝ. Nō tn̄ in p̄ncipio ardua ſiue
multa p̄ſumāt. Nec ſine licētia aliq̄d nota/
bile attēptēt. ſ; a minorib; ꝟtutib; paulatiz
ad maiores ꝯſcēdāt. Hereditas ad quā fe/
ſtinat̄ in p̄ncipio. i nouiſſimo bn̄dictōe care
bit. Cōem ordīs obſeruātiā ſequant̄. pfe
ctiōi in ſilētio ⁊ i alijs inſtitutꝭ pleniꝰ obtinē
dis inſiſtāt. a q̄ nec exēplari leuiū. vel negli/
gentiū aliq̄ꝝ diſſolutiōe diuertāt. Optīa
religioſi pfectio. pfecte cōia q̄q; ꝯuētualia ſ/
uare. Porro h religionē offendit q̄ religi
onis violat inſtituta. Turpis ois ps vni
uerſo ſuo nō ꝯgruēs Cauet vir ꝯſtās ⁊ ho
neſtꝰ ne ꝯſuetudinū ordīs temerariꝰ viola/
tor exiſtat. alias i victu ⁊ morib; nouitatꝭ no
ta ⁊ ſingularitatꝭ erit diuerſitas fugienda.

Añ oīa caueāt ne ꝓ inchoato iā; bono
ſubrepat ſupbia. vt ſe alijs p̄ferāt ⁊ ſe aliq̄d
eſſe putēt. Perit oēe qd̄ agit̄ ſi nō ſollici
te i humilitate cuſtodit̄. Exteriorē geſtu/
um diſciplinā nō negligāt. Diſciplina cer
uicē ſubmittit. deponit ſupcilia. ꝯponit vul/
tum. ligat oculoſ. cachinnos cohibet. mode
rat̄ linguā. frenat gulā. irā ſedat. format ĩceſ
ſum. Sit ğ aſpectꝰ verecūdus ⁊ ſimplex.
riſus ſine cachinno. vox ſine clamore. inceſ/
ſus ſine tumultu. Erecto vel diſcooperto
paſſim capite manib; diſſolutis vel habitu
nō incedāt. Sit eis grata quedā nō ſcur/
rilitas ſeu curioſa vrbanitas. quib; ſancta q̄
dam ruſticitas bn̄ ſedet. Salua ſp modeſ/
ſtia honeſtatꝭ. Sint ad loquendū tardi.
⁊ in voce demiſſi. ⁊ in ꝯgregatōib; aut ſenio
rū p̄ſentia vix niſi ꝓ pn̄ti neceſſitate vel iter/
rogati loquant̄ Nō ſint diſputatores. nec
facile de auditꝭ p̄ſertim ſeniore p̄ſente ſentē/
tient. Stulti ſic̄ ſunt in ſenſu leues. ita ⁊
in verbo p̄cipites. Infra tps ꝓbationis
cū extraneis ſiue religioſi ſiue alij fuerit abſ
q; licentia ⁊ dato ſibi ſocio nō loquāt̄ Re
ligionis initiū eſt lingue frenū. Si quis pu
tat ſe religioſum eſſe nō refrenās linguā ſu/
am. huiꝰ vana eſt religio. Rem aliquā lic;
paruā ſicut acū. ſiue aliud occulte. hoc eſt ſi/
ne licētia recipe vel habere. quaſi furtu; ab/
horreāt. Supfluitatē in cibis ⁊ veſtibus
⁊ in alijs quibuſcūq; ꝯſtanter deſpiciant.

Pauptatē ⁊ parcitatē quandā in oībuſ
que ad corpꝰ ptinēt amplexātes. Vicioſe
ꝯſuetudini viriliter ⁊ feruēter reſiſtāt. nec cā
in his que gule viciū ſapiūt ſuccreſcere pati
antur. Extra cōmunē refectiōe; ad come
dendū ⁊ bibendū vix eos inflectat ipa neceſ
ſitas. Sepe qd̄ neceſſitatis eſſe videt̄. eſt
vicij. Vltra duas vices in die puerorū
ſeu pecudū more comedere. potū extraordi
narie frequētare. religionis tēperantiā ⁊ de
corem euidēter offendit. Que rogo reli/
gio. que pauptas. ſi mox vt eſuris. mox vt ſi
tis. volito pares. ſatias appetitū. nec eum vſ
q; ad ſtatutā horam ſcias cōpeſcere. Si
quādo tamē extra horā exactus neceſſitate
quis bibit. ſedendo ⁊ ſocio p̄ſente id faciat.

Non decet vt ſtando ſine teſte bibas.

Si plures fuerint. oēes dum bibit̄ ſile/
ant. Statiq; vt biberit ſurgāt cū aliqua lau
de dei. Reprehēſibilis admodū cōfabu/
latio vel mora ſuperflua iuxta potū. Nū/
q; ocio torpeant. ſ; ſemper aut lectioni aut
orationi vel officio addiſcendo. aut alijs nō
que ipi elegerint. ſed que iniuncta fuerint fa
cienda intendant. Spiritū tamen deuo
tionis exteriores non exhauriant actiones

Deuotus frater nunq; totus comedat.
totus dormiat. aut totus in exterioribus
occupetur. Sed ſiue comedat ſiue aliud
faciat. ſanctum in animo aliquid ſp voluat

vnde ſpūs recreēt In ſomnū q̄z iturꝰ ſem
per aliquid in memoria ſecū deferat in quo
placite quidē obdormiat. quod nonnūq̄m
iuuat ſomniare. ⁊ vigilātē excipiēs ī ſtatum
heſterne intētiōis reſtituat Lectū īτratu/
rus ꝑ diurnis offenſis orōem ſꝑ aliquā faci
at. veniā petat. pectꝰ ꝑcutiat. crucꝭq̄z munitꝰ
ſignaculo ſuū deo ſpiritū humilit̄ recōmen/
det. q̄ a ſomno ſurgēs. cū aliquāta ſe denuo
laude cōſignet Et ſi forte eū luxurie pom
pa cōcuſſerit. recordet̄ dilectū ſuū poſitū ſu/
per lectū doloꝝ. ⁊ vniuerſum ſtratū eiꝰ ī car
nis infirmitate verſatū. Hec dicēs in corde
ſuo. Dn̄s meꝰ pēdet in patibulo. ⁊ ego volu
ptati operā dabo. Sicq̄z īuocato noīe ſal
uatoris. ⁊ gemināđo ſepiꝰ nomē ſalutis. ceſ/
ſabit quaſſatio.

De ordinatiōe circa primum.

Capitulū III

a D hec qualit̄ ſe habere ad ꝓximū de
beāt Hugo docet. Sup̄ioribꝫ inq̄t
obediētiā. timorē. obſequiū. ⁊ venera
tionē exhibere debemꝰ. cū eq̄libꝫ pacē ⁊ con
cordiā cuſtodire. inuicē obſeq̄o. beneficio. ⁊
honore p̄uenire. In oī actiōe ⁊ ꝟbo ſup̄iorē
eis locū tribuere. ⁊ ſi qn̄ fortaſſis in aliq̄ ne/
gocio p̄ire eos cogāt̄. cū oī hūilitate ⁊ reue/
rētia q̄ facienda ſūt nō p̄cipe ſꝫ demōſtrare.
⁊ ſi eos p̄cedere ꝯtingat cū alacritate ⁊ deuo
tione q̄ſi ex neceſſitate ſubiecti obedire. In/
ferioribꝫ ſꝑ bn̄ficiū ⁊ auxiliū īpēdere. venera
tionē nō exigere. ſocietatē atq̄z eq̄litatē ama
re. Maioribꝫ ait debemꝰ ꝑ timorē ſubdi.
eq̄libꝫ ꝑ caritatē obſeq̄. minoribꝫ ꝑ eq̄litatē
ſociari ſeu coeq̄ri Igit̄ deuoti frēs ſenio/
res ſuos reuereant̄ vt dn̄os. diligāt vt parē
tes. Qui p̄ſunt ī dn̄o ſunt ꝭm aplm ampliꝰ ī
charitate habēdi Sane iuxta Hugonē
reuerētia ſine amore ſuilis eſt ⁊ amor ſine re
uerētia. puerilis iudicari debet. ꝓpterea do/
cet ſanctꝰ vt trāſeūte maiore. minor ſurgat.
⁊ det ei locū ſedēdi. Nō p̄ſumat inquit iuni/
or cōſedere niſi p̄cipiat ei ſenior ſuꝰ. Prior ħ
ponit ꝯuerſio vel gradꝰ officij ſeniorē. q̄z q̄ꝫ
⁊ etas ſit iuxta legē dn̄i honorāda. ſic eī ſcri/
ptum eſt. Corā cano capite cōſurge. ⁊ hono
ra perſonā ſenis. Diſcretio tamē caute ꝓ
loco ⁊ temꝑe ac ſine reuerētie cōgrue detri/
mento. venerationē modificat Habēdus
eſt modꝰ in oīibꝫ. nec vicioſam quidē ſuꝑ/
ſtitionē admittēs. nec ſuꝑſtitionis euitande
pretextu. humilitatis aut morū ſanctionē

euacuās. Obediētie ſe totos ſubijciant.
Sit homo interior totꝰ deo. ſit exterior
totꝰ p̄lato ſubiectꝰ. Quicq̄d ſuperior eis
vel p̄poſitus vel inſtructor iniunxerit. qua/
ſi diuinitꝰ imperatū. ſtatim vt veri obedien/
tie filij deuote adimpleāt. quicq̄d ſtatuerit
immobiliter ſeruēt. ſcienterq̄z aliquid tranſ/
gredi ſacrilegiū putent. Credāt ſalutare.
quicq̄d ille p̄ceperit Perfecta obedientia
eſt in incipiēte maxime indiſcreta. id eſt. non
diſcernere quid vl̄ quare precipiat̄. ſed tātū
ad hoc niti vt fideliter ⁊ humiliter fiat quod
a maiore precipit̄. Nouiciū prudentē. in/
cipientē. ⁊ ſapientē. in cella diu poſſe cōſiſte/
re eſt impoſſibile ⁊ in cōgregatione durare.
Stultus fiat vt ſit ſapiens. Secure
ꝑ oīa obedit̄ vbi contra deū nihil precipi
tur. Diſcāt ergo volūtates ꝓprias frange/
re. alienoq̄z iudicio ⁊ imperio ambulare.
Nulla ars ait ſanctꝰ abſq̄z magiſtro diſci
tur Ad illud inq̄t tendit oratio vt tuo do
ceam te arbitrio nō viuendū. ſed viuere de/
bere in monaſterio ſub vniꝰ diſciplina patrꝭ
conſortio multorū. vt ab alio diſcas humi/
litatē. ab alio patientiā. hic te ſilentiū doce/
at. ille manſuetudinē. Nō facias quod vis.
ſubijciaris cui nō vis. Laſſus ad ſtratū ve/
nias. ambulanſq̄z dormites. nec dū expleto
ſomno ſurgere cōpellaris. Nihil abſq̄z in
ſtructoris cōſciētia vel quocūq̄z eant. cui ab
alijs etiā ſuperioribꝫ demādata ſibi ſignifi/
cent In quibꝫ ſufficit ip̄e. ſemꝑ eius licentia
ſint cōtenti. ꝓ his que inferioris ſunt nō paſ
ſim recurrit̄ ad maiorē. Fratres omnes.
⁊ ſe inuicē honore ⁊ obſequio p̄uenire. ⁊ co/
rum defectū in officijs humilioribꝰ imple/
re cōtendant. Seniores fratres verſicu/
los dicere. de lumīe ſeruire. librū ad officiū
tenere. vel huiuſmodi humilia in choro ⁊ ex
tra. quantū in ſe fuerit nō permittāt Om
nibꝫ ſe ſubijciētes humiliter propter deum
nō quod ſibi vtile putent. ſed quod alijs am
plexantes oīibꝫ libenter obediāt. omnibꝫ
ſatiſfaciant ꝓut poſſunt. vt in omnibꝫ quibꝫ
vtitur trāſitoria neceſſitas ſupereminеat q̄
permanet charitas. Quicquid agūt fide/
liſſime cū diligētia faciāt. ⁊ tanq̄z deo non q̄
ſi hominibꝫ ſeruiētes. non eſtimēt alios fra/
tres qui diutiꝰ in ordine laborauerunt. ſe/
cum ex equo laboribus occupandos. pre/
ſerti cū de ſe hūilit̄ ſentiētes pie d̄beāt crede
q̄ ſancti viri plꝰ deo placeāt quieſcentes q̄z

ipſi quātūlibȝ laborātes Erubeſcāt ſe neſcire.qđ in obſeq̄is religioſo eſt ſciendum. Qđ neſciūt.ſtatim exercitio mḡrante addiſcant Sint p̄cipue ad ſeruiendū cōmunitati p̄mptiſſimi Si lumē in eccl'ia vel ī officinis.aut aqua in fratrū lauatorio deſit ꝯtinuo de his ⁊ ſimilibꝫ neceſſitati ꝓuideāt.

Ad obſequiū aduenientiū fratꝝ.q̄ ſic angeli.imo ſic xp̄s in eis veniēs ſunt ſuſcipiendi.cū oīmi deuotōe feſtinēt. Et qꝛ fratribꝫ hoſpitibꝫ ſcḋm qđ religionis honeſtas ⁊ conſuetudo req̄rit.ꝓus orandū eſtq̄ȝ fratribꝫ ſocienꝰ in pace.q̄ȝ cito ab oratione ſurrexerint ad eoꝝ deoſculādas manꝰ maxime ſi fuerit ſacerdotes deuote occurrāt ⁊ humiliter genuflectāt.nullū fratrē ꝓprio appellāt nomine nec niſi fuerit patrie ꝯſuetudo tuiſent Nulli ꝓrſus q̄ntū in eis eſt materiā p̄ſtēt moleſtie alicuiꝰ.ſed oīa q̄ neceſſaria ⁊ vtilia eſtimāt bono pietatis ⁊ charitatꝭ cōponāt. Quid pace honeſtiꝰ.quid vnitate iocundiꝰ.aut cōmodiꝰ ſocialitati.q̄d charitati meliꝰ aut p̄cioſius inuenitꝰ Glorioſiſſimū q̄dē ⁊ potiſſimū liberalis aīe ⁊ cōſciētie bone indiciū.pacem ꝓximi cuſtodire.Omnē q̄ntū poſſibile ē fratrū ſcādali occaſionē vitare.verecundari ſi ſociū vel ꝑ ſubreptionem offendis. Si quē aduerſum ſe frēm motū vel leuiter ſenſerint.quieſcere neſciāt quouſq̄ȝ ipm̄ humili ſtuduerint ſatiſfactione placare. Ad extraneos ſi q̄n ꝓcedunt.in verbis eoꝝ.inceſſu ⁊ habitu modeſtia fulgeat diſcipline.breuiter ⁊ pauca loquanꝰ.caput decent operiant.manꝰ abſcondāt.mulieris oīno quātumlibet ꝓpinque.oſculū ⁊ nude manus cōtactū penitꝰ vitēt. Pro pſonis que in domo vel in via fratrū ſe orōnibꝫ recōmendāt ſtatim poſt earū abſceſſum orationē faciāt ſpecialem. Defunctis fratribꝫ audito eorū tranſitu q̄ncitiꝰ poſſunt ſubueniāt. ⁊ debitū ſaltē obſequiū ſoluere nulla occaſione poſtponant.Talia ſiquidē nō abſq̄ȝ ꝯtimeſcēde offenſe ꝑiculo negligunꝰ.

De rerum cuſtodia

Capitulum IIII

r Es quas tenēt precipue libros.mūde teneāt ⁊ honeſte. A tactu libri nudā cohibeāt manū.que licet munda.tamē quia poroſa.ipſum facile inficit ⁊ đturpat. Turpe eſt nudos paginarū marginibꝫ imprimere digitos.vel ipſos vel certe laternā ſuper librū legendo deducere. Sed ſemper pānus ſi aſſit digito ſupponatur.alioquin ita caute tangāt ⁊ leniter.vt tāgentes quaſi nō tangere videanꝰ.librū ſuperflue apertū nō teneāt vel incaute relinquāt

Firmacula libro paululū ſtricto ſi violētia laxētur apponāt. Violentiā ſonitus probat. Indignus eſt libro qui negligit cuſtodire. Solent incurij quidaȝ libros digitis.⁊ veſtes ſaltē in manicis munde ſeruandas.ſordibꝫ ⁊ pulueribꝫ vel rebus quas tractant pene indifferēter exponere.ipſas vero extreme frequēter vilitati expoſitas. vix valent a ſocioꝝ cibo.vix ab altari. vix etiaȝ ab ipſis calicis mappulis ꝓhibere. Qui ipſis placere ſordibꝫ cupiūt.cuſtodie curā curioſitatis cōdemnant infamia.ſueq̄ȝ viciū incurie.virtutis ſpē colorare nitunꝰ. Grauia hec homini erudito. Qui mūdicia gaudet. honeſtatis pulcritudine delectatur.

De profectu ⁊ defectu nouiciorum ſiue de differentia conuerſorum.

Capitulum quintum

a Ecedit hinc neophitorū conuerſio. differens intuenda. Sunt enim quidā tractabiles.ſimplices.deuoti timoroſi.qui nihil ſibi chriſto chariꝰ eſtimātes.volūtates ꝓprias ei ſacrificant. voluntarie ꝓmpti.ad nutū nutu citius obedire.ad difficilia quelibet ꝓpter chriſtū equanimiter pferēda parati.ſue quoq̄ȝ integritatis ſolliciti.cor ſuū ꝑ purā cōfeſſionē ⁊ aſſiduā orationē mūdare nō negligūt. Sunt in exteriori ꝯuerſatiōe diſciplinati ⁊ humiles. ſtudēt ſe in oībꝫ officioſos ⁊ amabiles exhibere. Si quidē ſtudere ꝓpter deū amari. charitati ſeruire ē. Hi ſ₃ ſunt altiſſimi filij. fideles ſancte religiōis ꝓpagines.fratrū leticia.cōſocioꝝ ſolatiū.ſui gl'ia inſtructoris. Nā gloria patris eſt filiꝰ ſapiēs. Sūt ⁊ alij dure ceruicis.diſcipline māſueſcere neſciētes. tepidi curioſi.ſuperbi. qui q̄ȝ ſuauis eſt dominus nō guſtantes.ſeculari dūtaxat depoſito habitu.non affectu.adhuc in moribꝫ. in verbis in geſtibus.⁊ ꝓpriarū pertinacia volūtatum ſeculo fidē ſeruant. vt monſtro mirabilius ſub religioſa veſte hominē videas ſecularē Hi ſunt filij diffidentie adulterina plantatio.fructus inutiles ⁊ acerbi. ſociorum onꝰ et ſcandalum ſui afflictio et confuſio inſtructoris. Iuxta illđ Ira patris filiꝰ ſtultꝰ ⁊ ꝯfuſio p̄ris đ filio idiſcipliato. Ponēda ſūt pauca torporꝭ ⁊ curioſitatꝭ ⁊ ſupbie p̄dcoꝝ idicia

vt cognita deuitēt Cautioꝛ i bōis ābl'as ſi
ꝛ mala nō lateāt Tepid⁹ in ꝯuerſatiōe.oci
oſa ꝟba.ꝛ vanas cogitatiōes noxias eſſe nō
ꝯſpicit Vitat' grādibꝫ. reliq̄ oīa vix repu
tat iputāda Ebetati cordis ipē ad ꝯſciaꝫ
de offenſis vt timoꝛꝫ filial' ignar⁹.timoꝛatoſ
ꝛ ꝯſcie puritatē amātesſ.fatuos ꝛ ſupſtitioſoſ
ſentētiat.Qꝫ ſi a toꝛpoꝛe mētꝫ euigilauerit.ea
q̄ leuia exiſtimabat.q̄i hoꝛrēda atqꝫ atrocia
ꝑtimeſcit.Vacu⁹ gr̄a ꝛ tepid⁹.qꝺ eſt gr̄e.ſeu
min⁹ neceſſarie tētiōis.qꝺ diſcipline.qꝺ mo
rū.qꝺ ꝟtutꝫ ꝑfectio ꝯciliat.negligēs illꝺ diſ/
ficile vl' certe ſupfluū arbitrat̄.egre doctrinā
ad talia patit̄.Doctoꝛē nimis ꝑfectū ironi/
ca irriſiōe ꝓnūciās Nēpe ſtult⁹ ſui pr̄is di
ſciplinā irridet.vt pateat qꝺ iuxta ſapiētem
dꝛ.Cōpedes i pedibꝫ ſtulto doctrīa Aial'
hō nō ꝑcipit ea q̄ ſunt ſpūs dei.Tepid⁹.i cō
uerſatōe r̄miſſus.publicos moꝛes. ꝛ docto
ris monita negligit. ea q̄ di ſūt lāguide opa
tur.ſi qꝺ inchoat bonū.vix ꝑficit.tarꝺ ad di
uinū officiū ꝛ q̄qꝫ ꝯuentualia occurrit. ocio
gaudet.laboꝛe vl' modico ledit̄.ꝛ facile ſe in/
firmū vl' ad modicū ſe fatigatū p̄tēdit. ſed ꝛ
amoꝛe ꝓuato ſe diligēs.q̄ carnis ſūt ſapit et
ꝓſeq̄t̄ ex affectu.Alioꝝ q̄ꝫ defectibꝫ n̄ ꝟtuti/
bꝫ herēs.ſi q̄d min⁹ vl' negligēter actū inſpe/
xerit.illꝺ i exēplū ad ſue velamē tepiditatis
aſſumit. Ficta ei ꝛ i deuota ꝯfeſſio.rara ꝛ bꝛe
uis ꝯpūctio.inſipida ꝛ ſine intētiōe oꝛō.icir/
cūſpecta ꝛ ſine edificatiōe lectio. obedientie
moꝛoſa ꝛ ſine deuotiōis affectu vix aliq̄lis i
pletio Multos ei remiſſa ꝯuerſatio in ꝓ
ſtinos erroꝛes r̄ducit.ac viuēdi toꝛpoꝛe r̄ſol
uit.vt nōnūq̄ꝫ ex oꝛe dn̄i euomāt̄ Curio/
ſus n̄ curāda curat.neceſſaria negligit.et ſui
oblit⁹.aliena ꝯſiderat notat ꝛ exploꝛat . Si
qꝺ inſonuerit ꝟbū āhelat ſollicit⁹ ad ſciēdū
ꝛ honeſtate poſtpoſita id ab inuitis ꝛ celare
volētibꝫ iuerecūde req̄rit.locꝫ ſibi nō
ꝯceſſis.ꝯgregatiōi ꝛ collocutiōibꝫ fratꝝ ſe i/
gerit nō vocat⁹ Cū eū abeſſe putauerꝫ.adeſt
impudēs lateri. adeſt auri.vt nec ſecretū va
leas occultare ſmonē Obſuat āguloſ.va
gis circūſpicit ocul'.heret ad ſingl'a q̄ occur
rūt. Cōmunes obſidet trāſit⁹.ſupuenientī
um ꝛ foꝛēſiū gaudet occurſu.rumoꝛibꝫ ꝛ ſe/
cularibꝫ ꝟbis hauriēdis ꝛ referēdis ītendit
Res ſibi nō deputatas curioſe reuoluere n̄
quieſcit.lr̄as etiā alienas ſi caſu apertas inue/
niat inſpicere nō veret̄. q̄s tamē licet apertas
q̄libet inuētas vix aliq̄s niſi ſupioꝛ licite in/
ſpicit. vl' aliȷ̄s inſpiciēdas exponit. Rerū
quoqꝫ apparat⁹ cura ſupflua curioſitatis vi/
cium clamat Signa ꝟo ſupbie ſanct⁹ pro
ſper enumerās. Hos inq̄t dolēdos enūcio
quos iā cōuerſos ſupbia occulte captiuat.
Hi ait ſenioꝛū ſuoꝝ nō obſeruāt imperata.
ſꝫ iudicāt de ſuis negligētȷ̄s.obiurgati aut
rebellant inſolēter.aut murmurāt. Sim
plicitatē ſpūaliū fratrū irridēter exagitant.
p̄ferri ſe etiā melioꝛibꝫ impudēter affectāt.

Obſequia delata faſtidiūt.negata perti/
naciter querūt. Natales moꝛibꝫ āṗonūt
minoꝛes ſuos elati deſpiciūt. cōferri ſibi ali
quos poſſe nō credūt. Nō ſeruāt in obſe/
quio reuerentiā.in ſermone modeſtiā. i mo
ribꝫ diſciplinā.habēt in intētione ꝑtinaciaꝫ
in coꝛde duriciā.in ſermocinatōe iactātiam.
Sūt in humilitate fallaces.in locutōe moꝛ
daces.ſubiectōis impatiētes.temerarȷ̄ i au
diēdo.clamoꝛoſi in loquēdo.faſtidioſi i ad/
uertēdo.p̄ſumptuoſi i docēdo.effrenati de/
foꝛmit̄ in cachinnādo.hec ſunt infert ſuper
bie graſſantꝫ idicia. Supbus ſe ad oms
ꝓꝓꝛie volūtatꝫ impulſus accōmodat . nec ſe
alȷ̄s ſed alios ſibi applicare cōtendit.facile ſi
bi ꝯtumeliā iudicat.ad quā irrogādā ē va/
lidus.ad tolerandū infirm⁹ Et ſe grande
aliq̄d eſſe putās.deferre ſocȷ̄s dedignatur.
legibꝫ ſubdi ꝛ culpā recognoſcere ꝓꝓꝛiā eru/
beſcit.Et licet iuxta oꝛdinis moꝛes ſe rege/
re neſciat.in ſuis oculis tamen ſapiēs ꝛ per
fectus.ad alioꝝ inſtructōnē ſue p̄ſertim opi
nioni ꝯtrariā ſtomachat̄. rep̄hēſus offendi
tur nūc inſufficiētiā vel friuolā .nunc moni
toꝛis modū calumniās . vt ſi ꝑſuadere ali/
quid velis. mod⁹ artē monitio ſtudium exi
gat quo allegationū obſitus ſpinis ſicut eri
cius.vel irrefragabili ratiōe.vel auctoꝛitate
nō dubia capiat̄ Fit igit̄ ad obtēperādū
difficilis ꝛ ad coꝛrectionē impatiēs.adeo in
terdum vt ſe diſcipulū abnuēs.ipm etiā de/
putatū ſibi refugiat inſtructoꝛē. Hec om
nia ſerui dei quaſi peſtē moꝛtiferā deteſtāteſ
ꝑfecte ad dn̄m cōuertant̄. iuxta illud Deu/
teronomȷ̄. Perfectus eris ꝛ ſine macula cū
dn̄o do tuo Ve duplici coꝛde.ꝛ pctōꝛi t̄raꝫ
ingrediēti duabꝫ vȷ̄s . Si quis ꝟo ſufficiē/
ter expectat⁹ ꝛ monit⁹.moꝛes coꝛrigere ac re
ligionis foꝛmā induere negligit . p̄ſertim ſi
rebellis aut cōtencioſus extiterit.nō eſt ꝓfi/
cientiū numero aggregādus . Infidelis ſi
decedit, diſcedat ne vna ouis moꝛbida cō/

tagione mortifera totũ gregẽ cõtaminet. ꝑuerſus ⁊ inſolẽs in onus religionis ⁊ diſſolutionem admittitur.

De nouiter ꝓfeſſis in ordine
Capitulum VI

a D ꝓfeſſionẽ admiſſis ſit q̃ꝫ maxīe cura ne defluãt. ꝑfecti quidem magna ſe diſcretiõis ſubtilitate ꝯſpiciũt. ne ad deteriora vnq̃ꝫ vl' in ope vel in cogitatõe dilabantur. Si curare pua negligim⁹. ſenſibiliter ſeducti. auderet etiã maiora ꝑpetram⁹. ſuſcepta etiã examinis tpe diſciplinã prudẽs nõ abijcit. imo nec ſuũ ꝯtinuo q̃ſi iam ſibi ſufficiẽs deſerit inſtructorẽ. Eget rectore nouicius. eget nou⁹ directore ꝓfeſſus. Uanus ⁊ fictus vt inſtructoris curã euaſerit inſoleſcit. aſſumit cornua. fit ꝓſumptuoſus et audax. ⁊ quaſi vacca laſciuiẽs a ꝑma informatione declinat. Ceſſat oratio. tepet deuotio. ꝯfeſſio pctõꝝ negligitur. vt putes eum aut ſui oblitũ. aut nõ habere peccatũ. facit q̃deꝫ dilata cõfeſſio vt negligẽs mund⁹ appareat licet nõ exiſtat. dũ culpas abſorbet obliuio abſoluit. Multiplicantur dũ nõ curantur offenſe. multiplicate ne diſcernantur ⁊ corrigãtur impediunt. Multitudo peccatoꝝ ipedit ne videantur. Uñ piger tũc eſt maxīe vicioſus. cuꝫ vicia nõ agnoſcit. Sic filia fatua i deminoratiõe erit. Juſtoꝝ aũt ſemita q̃ſi lux ſplẽdẽs ꝑcedit ⁊ creſcit vſq̃ꝫ ad ꝑfectã diẽ. Profeſſi g̃ ꝓfiteantur ꝑfectũ. ꝑſumptiõeꝫ ꝓſcribãt. dabit ad h̄ humilitatꝭ ⁊ pauꝑtatꝭ ꝯſtãtia pſeuerãs affectũ. ⁊ curaꝝ abiectio terrenaꝝ. exercitatõ charitatꝭ. ⁊ q̃ cõplectitur oĩa ꝯſideratiõis attẽtio. Sũma religioſi ꝟtus humilitas que ipm curat ꝑficit ⁊ ꝯſuat. Sine hũilitate nulla ꝟtus. nulla ꝑfectio aut acquiritur aut ſuatur. ꝟtutũ ſiquidẽ bonũ qõdã ac ſtabile fũdamentũ hũilitas. Nempe ſi nutet illa. ꝟtutũ aggregatio. illa nõ eſt niſi ruina. Et q̃m ad hũilitatẽ hũiliatio via ẽ nõ erubeſcãt hũilia. Nec hũilitatꝭ officia facile reſpuãt. ac ipoſita recõmẽdẽt. Dis ab eis ꝓſumptõis audacia ꝓſcribatur. Antiq̃oribꝫ fribꝫ i ordĩe d̄ferãt ſꝑ eoꝝ reſpectu ſe iuniores ⁊ nouicios reputẽt. Ad exteriora vl' honorꝭ alicui⁹ officia ꝓuehi nõ affectẽt. Multos ꝓpera nimis promotio a ꝟtutũ iã ꝑfectu ꝑ viciuꝫ elatõis deicit. Qui mõm deſerũt ait ſctũs ad exteriora officia vehi ñ debẽt. niſi ꝑ hũilitatẽ diuti⁹ in eiuſdẽ mõi ꝯtẽptu ſolidẽtur. Et q: nouoꝝ ⁊ iunioꝝ tẽtatio ſolet ẽẽ facile ſuperbire neſcire modũ hũilitatꝭ ſuare. ⁊ ſi forte in aliq̃ ꝓſint. officij metas excedere. ac d̄ mĩmis grãdia iactitare. attẽdãt ſibi ſuꝑ his vigilãt. Nõ pt intimo ꝯſcie teſtimonio gl'ari veraciter. niſi qui gloriolas ꝑfcẽ reſpuerit. Pauꝑtas i oĩbꝫ placeat ne iteꝝ ſiue i libris ſiue i alijs reꝝ ſe velint ſarcinul' onuſtare. ꝑfecta reꝝ abiectio. a cura expedit mẽtẽ. ab infectõe affectuꝫ. Nẽo in xp̄i expeditõe liberior. nil hñte. Si aliq̃bꝫ egeãt. ſtudeãt pcitati. Sup oẽs diuitias. diuitẽ fac pauꝑtas. Nec q̃ꝫ i victu ⁊ i his q̃ carnis ſunt. maxīe ãplectãda. Nõ ẽ euãgelici paupis gaudẽre ſupfluis. luxibꝫ idulgere. ⁊ qd̄ nec diuites pñt ſꝑ velle i oĩbꝫ abũdare. nec penuriã ſcire pati. familiaritates ſupfluas fugiãt. Eſto ait q̃dã oĩbꝫ benign⁹. nemini blãd⁹. paucꝭ familiarꝭ. oĩbꝫ equ⁹. Et ſãct⁹. Tria inq̃t religioſũ quẽlibꝫ decẽt. pauca loq̃. paucos h̄re familiares. ⁊ multũ orare. vbi ml'ti familiares. ibi ml'te locutõẽs. ⁊ ſibi li ſinglares. Si familiarẽ admittꝭ. ſit quem etas mores diſcretõ ⁊ honeſtas iſignit ⁊ cõmẽdat. Familiaritas ſi fuerit ordĩata. nõ erit blãda iproba pueril'. Eſt modeſtia q̃ dã in ſctã familiaritate ſeueritas ẽ ⁊ iuſticie rectitudo. vt nulla tẽ⁹ viciũ foueatur. nec ꝑ amico in co ꝓxim⁹ offẽdatur. Noli ait ſapiẽs ꝑ amico fieri ꝓximo ĩmic⁹. Seculariũ d̄niq̃ꝫ familiaritas idiſcreta ꝛligioſi q̃etẽ ml'tiplr inq̃etat. Nulli⁹ gr̃aꝫ munuſcul' ꝯparẽt. Si q̃d forte alicui vl' cã exacti neceſſaria. ꝓrſus religionis lege licẽtia ꝑob tẽta obtulerit. honeſtas rei ⁊ vilitas ꝑcij. ꝛligioſoꝝ ⁊ paupũ exeniũ ẽẽ ꝓbẽt. Nõ freq̃ntẽt ꝓpinq̃s. ac exterioribꝫ ſe iplicẽt curꝭ. ſꝫ ſalutꝭ ꝓprie mẽores agẽde potꝰ pnie vacẽt. Nõ cadat a mẽte ꝓfeſſio. ſꝑ ad q̃d venerit cogitẽt. Pñẽnt qd̄ d̄ q̃bꝫdã ait. s. greg⁹. Sepe inq̃t nõnulli apte puitatꝭ vias d̄ſerũt. ſctitatꝭ hitũ ſumũt. moꝝ vt ꝑma limia bñ viuẽdi ꝯtigerit. obliti quid fuerit affligi iã ꝑ pniaꝫ d̄ ꝯſũmatꝭ neq̃tijs nolunt. laudari ãt d̄ inchoata iuſticia appetũt. ꝑeſſe etiã ceterꝭ melioribꝫ ꝯcupiſcũt. Et p⁹ pauca in rebꝫ ait ml'tiplicibꝫ occupati atq̃ꝫ ipa occupatõe ꝯfuſi. ñ ſolũ ꝑpetrata mĩme deplorãt ſꝫ adhuc q̃ d̄plorẽtur exaggerãt. Scdm aplꝫ nẽo militãs d̄o iplicat ſe negocijs ſeclã. vt ei placeat cui ſe ꝓbauit. De ſcõ legitur. q: q̃nto magꝭ ſe ab hũanis curis ⁊ colloq̃s ſeq̃ſtrabat. tãto illi vicinior ⁊ ꝓpinq̃or d̄s erat. Uitãda maxīe colloq̃a mlieꝝ. nõ pt toto corde bitare cũ d̄ño q̃ mulieꝝ acceſſibꝫ copulatur

Charitatis obſeq̄a libēter impēdāt Cha
ritas ſꝑ reddita.ſꝑ detiet debitorē. Nec au
tem quō negeꝛ amicꝭ q̄ etiā debeꝛ inimicis.
Poſtq̄ vł orōi vacauerint.vł ad ſtudiū
ſe dederint.ad ſuiendū fratribꝫ ſurgāt. et ſi
neceſſe fuerit officiales nūc hūc.nūc illū.di/
ſcrete tm̄ ꝛ.put oportuerit iuuēt. vt ſm aplí/
cam doctrinā ꝛ vitā.manibꝫ ſuis laborātes
qđ bonū eſt.alioꝝ fratꝝ etiā corꝑalit̄ ſi fieri
pōt ꝑticipātes laboribꝫ.in charitatꝭ ſꝑ exer
ceanꝛ opibꝫ.ꝛ cibū corꝑis non abſq̄ labore
comedāt corꝑali.vt h̄ ſctā ꝯſuetudo ipos in
hūilitate cuſtodiat.ī fraterna dilectiōe ꝛ oī
ꝑfectiōe ꝯfirmet. Qui cōibꝫ inſtant.ſuiſq̄
obſeq̄is alios portāt.ſūt corꝑali ſimul ꝛ ſpi
rituali ſuffragio ſupportādi. Merito ſin/
guli ꝓ his orāt.q̄ ꝓ cōitate laborāt. In ſpūa
libꝫ bonis martha ꝑticipet cū maria.q̄ vtriq̄
ſūt ſorores.ꝛ eq̄ ſit ꝑs deſcēdentꝭ ad p̄liuꝫ.ꝛ
ꝑmanētꝭ ad ſarcinas. ꝛ ſilr̄ diuidāt. Qui
nob corꝑalit̄ obſequūꝛ.iuſte ſortē in neceſſa
rijs ſpūalibꝫ aſſequūꝛ. Rurſū cōitatꝭ opi
bꝫ.familiaria nemo p̄ponat. Caritas (de q̄
ſcptū eſt) nō q̄rit q̄ ſua ſunt.ſic itelligiꝛ. qꝛ cō
munia ꝓprijs.nō ꝓpria cōibꝫ an̄ponit. Cō
ſideratiōi deniq̄ an̄ oia ꝛ in oibꝫ vigilāduꝫ.
q̄ ad finē ꝛ directiōꝫ attēdit. Finis ad quē
nr̄a tēdit ꝓfeſſio.regni dei vł poti⁹ ipe deus
Directio.ſ.illa q̄ tēdiꝛ.mētis ē puritas.ad
ipm p̄ncipaliter directa. Herēdū iugiꝛ his
duobꝫ. Neceſſe ē eīm mentē ꝯſiderare.q̄ re
currat.cui q̄ p̄ncipalit̄ inhereat.nō herētē ꝑ
ſinglas horas atq̄ momēta ꝓ incurſuū va/
rietate mutari. atq̄ ex his q̄ extrinſec⁹ acci/
dūt in illū ſtatū ꝯtinuo trāſformari q̄ p̄mus
xima ꝯtēnentes.ꝓſtinū tm̄ affectū in mīmis
retētātes. Poſtremo videm⁹ ꝓ ḡphio.ꝓ acu
calomoq̄ ꝯmoueri. Iraſcūꝛ mobilit̄ ꝛ inflā
ſi ꝯtēplationē mūdi cordis fixā teneret. nū/
q̄.ꝓ ꝑuis rebꝫ admitterēt qđ ne ꝓ magniſ ac
p̄cioſis icurrerēt opibꝫ.eaſdē penit⁹ abijcere
maluerūt. Vn̄ liq̄t ꝑfectū nō ſtatim facul
tatū ſeu dignitatū abiectōe ꝯtingi.vbi fue/
rit caritas illa cui⁹ apł's mēbra deſcribit.q̄ i
ſola cordis puritate ꝯſiſtit. Nā q̄d eſt n̄ emu
lari.nō inflari nō irritari.ꝛ reliq̄.niſi cor ꝑfe
ctū atq̄ mdiſſimū deo offerre.ꝛ itactū a cū
ctis ꝑturbatiōibꝫ cuſtodire. Quicq̄d ḡ nos
ad hāc puritatē p̄t dirigere.tota ꝟtute ſectā
dū eſt. Quicq̄d āt ab hac p̄t retrahere.q̄ſuis
necessariū ꝛ vtile videaꝛ.vt ꝑniciosū ꝛ noxiū
deuitādū. Sine via tēdētibꝫ.labor ē iti/
neris nō ꝓfect⁹. Oꝑanꝛ ꝛ ſeruāt q̄ maxie
puritatē ꝑfecta hūilitas.ꝛ expeditio mētis a
terrenis. Erit deniq̄ vt pur⁹ anim⁹ pura
deū orōe frequētet.frequētādo guſtet.guſtā
do ꝓbet q̄ ſuauis ē dn̄s Erit deniq̄ vt di
uino inebriat⁹ amore.totā in deū ꝯſideratōꝫ
inflectat.toto ī ipum deſiderio ꝑgat.nil ei ſit
dulci⁹.nihil iocūdi⁹ ī hac vita q̄ vacare ꝛ vi
dere qm̄ ipe eſt ds.qđ ē in ꝑtibꝫ ꝯſideratiōis
potiſſimū. Affecta ſic aīa ꝯp̄hēdit ample
ctiꝛ ꝛ ſtringit ꝛ tenet dicēs. Tenui eū nec di/
mittā. Puritas itaq̄ via ē regia per quā ad
ſpōſi amplex⁹.ꝑ quā tandē ad p̄riaꝫ ꝑueniꝛ
Per hāc tādē veri iſraelite de ꝟtute in ꝟtutē
donec videaꝛ d⁹ deoꝝ in ſyon deſiderij greſ
ſu indeclinabili gradiunꝛ.xp̄m ſuꝑ om̄ia di
ligunt.nihil ei⁹ amori p̄ponūt in via quē ha
bituri ſunt mercedē in patria Et nūc ego
qui licet admodū imꝑfectus ꝛ rudis.ꝑ obe
dientiā tm̄ erudiēdis ſimplicibꝫ aliqua h̄ do
cumēta cōgeſſi.pulcrū depingēs hoīem pi/
ctor ſed⁹.eos ſupplex ꝑ dn̄m obſecro. vt me
ſibi.ꝛ ſi min⁹ ꝓficuū.tamē beniuolū attēden
tes.in orōibꝫ ſuis mei meminerint peccato/
ris.quaten⁹ orātibꝫ eis.meoꝝ veniā peccato
rum aſſecut⁹.in potētias dn̄i vna cū eis me
rear introire.ipo miſericordiaꝝ dn̄o id pre/
ſtante.cui eſt honor ꝛ gloria in ſecula ſeculo
rum Amen.

Explicit Speculū diſcipline

Sequuntur mora

lia quedā documēta extracta ex ſpeculo di/
ſcipline ſub tribꝫ metris infra in rubro cōp̄/
henſa ꝓ nouis ꝛ iunioribꝫ.in corde.collocu
torio ſiue locutiōe.ꝛ in choro maxime p̄ alijſ
intuēda. Et p̄mo de cordis diſciplina om̄
dēdo vicia.ꝛ quo ad fugā earū ē diſcernēdū.
Frater mi chariſſime cuꝫ bene hec fugeris
cordis diſciplinā habebis. Ideo int⁹ et ex/
tra his q̄ ſequūꝛ vel alijs renūcia. Primo
res peculiareſ. Secūdo reatū peccati. Ter
tio vagationē mētis. Quarto vecordiam
Quinto ꝓpriā voluntatē. Sexto p̄ſumptio
nem. Septimo irreuerētiā. Sine q̄bꝫ in re
ligione nr̄a frat̄ q̄libet ad oꝑandū bn̄ cēſeꝛ
expedit⁹. Cū deo vale frat̄ ꝑamāde.
Frater hoſpes ven!⁹.iſto dogmate tēt⁹
Res,re,va,ve.p.p̄.ir.hinc ſugito mi vir.

¶ Incipit vtiliſſima quedā ep̄l'a eximij et deuoti doctoris Bonauēture. q̄ eſt quaſi q̄dam regula ⁊ inſtitutio oīm pie ⁊ ſpūalit̄ in xp̄o viuere volētiū. ⁊ diſtinguit̄ in. xxv. memorialia. vt inferi⁹ patebit.

Prologus.

In chriſto ſuo dilecto. F. Bonauētura d̄ balneo regio cōfrater ei⁹ in dn̄o. Qualicūq̄ hoīe veteri iā exuto. xp̄o viuere ⁊ mori mūdo. Dn̄ dilecte mi frat̄ ī dn̄o adhuc me in p̄ſentia tibi poſito mihi inſtātiſſime ſupplicaſti. vt te ī poſteꝝ aliq̄bꝫ lr̄is exhortatōiſ viſitarē. Noui frat̄ q̄ hec dicēs ardētes prunas ꝯgeris ſuper caput meū. Verūtamē affectuoſe inſtādo duricie mee ſupbiā ſupplici humilitate viciſti. inter̄m vt ip̄e iā ꝑmitterem qd̄ optabas. Q̄uis mag̃ dignū foret hec me a te quidē ſuſcipe q̄ʒ me tibi hmōi deſtinare Quia tn̄ inſtātia tue deuotiōis me cōpellit ſtultū fieri in p̄te iſta. ſic̄ potero qualitercunq̄ experiar qd̄ hortar̄. Nō tn̄ tibi alia ſpecialia ſcribēs niſi ea q̄ rudia ⁊ ſimplicia mihi ip̄i colligere ꝓponebā. ex q̄bꝫ iā plurima bene noſti. Sʒ interim alloquēs dilectiōem tuā chariſſime. cū null⁹ ſic̄ experiētia certa docʒ ꝑfecte deo ſuire poſſit. niſi diſſoluere omnino ſe ꝓcuret a mūdo. oportet ſi ſeq̄ volum⁹ dn̄m ſaluatorē. voci noſ p̄phetice obedire. vt ſcʒ pctōꝝ colligatiōibꝫ diſſolut̄ diſſoluam⁹ faſciculos dep̄mētes. quaten⁹ a terrenis actibus diſſoluti ſeq̄mur liberis greſſibꝫ redēptorē. q̄ꝛ iuxta ap̄li teſtimoniū. nemo militans deo dʒ ſe negocijs ſecularibꝫ implicare. Nūq̄ʒ ḡ de aliqua re creata niſi inq̄ʒtū noſtꝝ excitet diuini amor̄ ⁊ dilectiōis affectū. cor noſtꝝ eſſe ſollicitū ꝑmittam⁹. q̄ꝛ multiplex reꝝ labentiū varietas pl⁹ debito ruminata nō ſolū aīm diſtrahēdo. pacate mētis gratā interrūpit quietē. veꝝ etiā in aīmo gignēdo phantaſias. turbulēte quaſſatiōis moleſtia importune īpellit eandē. ſʒ poti⁹ affectionis oīm terrenoꝝ ſarcina oneroſa depoſita. abſq̄ retardatiōis grauedīe curram⁹ ad illū q̄ nos ſalubriter inuitat. in q̄ eſt aīaꝝ opulēta refectio ⁊ pax ſūma q̄ exupat omnē ſenſum. Venite ad me inq̄t om̄es q̄ laborat̄ ⁊ onerati eſtis ⁊ ego reficiā vos. O dn̄e q̄ indigeſ q̄re vocas. q̄d tibi cōmune nobiſcū. O vere pietat̄ vox. Venite ad me inq̄t. ⁊ ego reficiā vos. O dei nr̄i dignatio admirabil̄. O charitas ineffabil̄. Quis em̄ aliq̄n fecit talia. q̄s vnq̄ʒ audiuit. q̄s vē ꝯſpexit ſilia. Ecce īuitat inimicos. hortat̄ reos. allicit ingr̄tos. Venite inq̄t ad me om̄es. Et diſcite ad me. Tollite iugū meū ſup vos. ⁊ inuenieṫ requiē aīabus veſtr̄. O v̄ba dulcia. v̄ba deifica. ⁊ penetrabiliora om̄i gladio ancipiti. intima p̄cordioꝝ euiſcerātia. nimiaq̄ repleta dulcedine vſq̄ ad diuiſionē aīe ꝑtingētia. Expgiſcere nūc o aīa xp̄iana ad tāte benignitat̄ amorē dulcedinis tāte ſaporē. ⁊ ad tāte ſuauitatis odorē. Certe q̄ iſta nō ſentit infirm⁹ eſt. alienat⁹ eſt. iā ꝓximat morti. Inardeſce queſo o aīa mea. pigueſce amore. dulceſce ſapore. ne mo te ꝓhibeatītrare. tenere. guſtare. Quid ampli⁹ querim⁹. q̄d vltra expectam⁹. q̄d deſideram⁹ ī hac vita. Habem⁹ in xp̄o oīa bona. Sʒ heu o inſania nr̄a mirabilis. O infirmitas miſerabil̄. O veſania deteſtabilis. Nā vocamur ad requiē. ⁊ ſeq̄mur laborem Inuitamur ad ſolatiū ⁊ q̄rim⁹ dolorē. Pro mittit̄ gaudiū ⁊ appetim⁹ merorē. Mirabil̄ ꝓrſus infirmitas. miſeraq̄ ꝑuerſitas. Iam oēs īſenſibiles facti ſum⁹. ⁊ q̄ſi deteriores ſimulacris. hn̄tes oculos ⁊ nō vidētes. aures ⁊ nō audiētes. rōem ⁊ nō diſcernētes. amaꝝ dulce ⁊ dulce amaꝝ ponētes. O de⁹ vn̄ nob tāte ꝑuerſitat̄ correptio. vn̄ nob tāte offenſionis ſatiſfactio. Certe nihil tale inuenit̄ in nobis niſi tuo munere tribuat̄. Tu em̄ ſol⁹ potes nos corrigere. tu ſol⁹ p nr̄is delictis ſatiſfacere. q̄ ſol⁹ noſti figmētū nr̄m. ſal⁹ ⁊ redemptio nr̄a. q̄ ſolū illis h̄ facis q̄ ſe miſos ꝯſpiciētes in imis. a te ſolū releuari ꝯfidūt. Leuem⁹ ḡ ad deū mētis nr̄e oculos in directo. ⁊ videam⁹ vbi nūc ꝓſtrati ſum⁹. Dn̄ q̄ p priū ſuū caſum ignorat. ſurgere min⁹ curat. Cognoſcētes v̄o clamem⁹ in fortitudine ad deū de ꝓfundis vt nobiſ adiutricē porrigat miſericordie ſue manū q̄ abbreuiari nunq̄ʒ poterit ad ſaluandū. Nō q̄ſo ꝯfidētiā amittam⁹. magnā remūeratōʒ habentē. Adeam⁹ thronū grē ei⁹ cū fiducia. fructū noſtre fidei reportātes. ſalutē ſcʒ aīaꝝ nr̄aꝝ. Nulla nob inſit cūctatio. Iā em̄ vita nos vocat. ſal⁹ expectat. tribulatio cōpellit itrare. Quid ḡ ſamim⁹. q̄d pigritam⁹. q̄d moras ꝯtrahim⁹ Feſtinem⁹ ingredi in illā requiē iocūditat̄ eterne. vbi ſunt magna ⁊ inſcrutabilia. q̄ꝝ nō eſt numer⁹. Aſcēdat q̄ſo hier̄l'm cor noſtrū. ſuſpirem⁹ ad patriā noſtrā. tēdam⁹ ſurſum ad miſerā nr̄am. Introeam⁹ in potentiā dn̄i. ec

ſſtueamur noſtꝝ regē in ea regnātē. ⁊ lique
ſcāt in miſeratiōibꝫ eiꝰ corda nr̄a. Agamꝰ il
li grās toto corde q̇ defectū nr̄e ingratitudi
nis nō ꝯſiderās. ſue nō abſtulit a nob̄ miſe/
ricordie pietatē. deſideriū nobis tribuens
ipiꝰ viā currere mādatorū. quā ſine deſide/
rio nulꝰ currere pōt. qḋ quidē munꝰ nō eſt
vilipēdendū. ſꝫ grē reputandū. cū p̄pheraꝝ
ille eximiꝰ aſſerat cōcupiſſe q̇ ait. Cōcupi/
uit aīa mea deſiderare iuſtificatiōes tuas ī
oīn tp̄e. Sꝫ qꝛ hocipm̄ deſideriū aliqn̄ ni/
mia tepiditate nr̄e īcurie ⁊ negligētie laſſa/
ſcit. cogitaui quedā incitatiōis huiꝰ memo/
rialia annotare in q̇bꝫ fugiēda pateāt ⁊ ſeq̄n
da. que q̇dē cū affectu affectuoſe ſpeculātes
p̄ſtino vigore reſumpto tā diu infatigabiliť
v̄tutibꝫ ⁊ gratijs ī charitate diuīa creſcamꝰ.
quoaduſq̧ ꝑfectū veniat deſideriū collium
eternoꝝ. Ponanť aūt memorialiū p̄dictoꝝ
p̄us quedā generalia. poſtmodū ſpecialibꝫ
ſubſequētibus.

Memoralia generalia.

Sunt ḡ hec quedā v̄tutes ꝓbate in iuue
nibꝫ ⁊ ſcale ſalutꝫ. ꝑ quas ſine dubio ad
ꝑfectiōem v̄tutū ⁊ culmē glorie poſſunt aſcē
dere fideliter exercitati ꝑ eas. videlicet ſctā
verecūdia in cūctis rebꝫ ⁊ actibꝫ ſuis. tardi/
tas loquēdi. ꝓmptitudo obediēdi. freq̄nta/
tio orōnis. fugere ociū ⁊ diſſolutiōes. pure ⁊
frequēter ꝯfiteri. libēter ſeruire. ⁊ infructuo
ſum ꝯſortiū deuitare. Hec nāq̧ ſunt marga
rite fulgētes q̄ poſſeſſorē ſuū deo ⁊ angeľ fa
ciūt gratioſū. Dū aūt ei placuerit q̇ te ſegre/
gauit ex vtero m̄ris tue. vocauitq̧ ꝑ grāꝫ ſu
am. vt ī te reuelet imaginē filij ſui. de miſera
bili ſ̄uitute egyptiaca trāſferēs te in liberta
tē filioꝝ dei. iāq̧ in viā noui hoīs incepis pe
dem ponere. q̄ inť timorē ⁊ amorē hūilitatꝫ ē
ſemita ꝯſtituta. tūc ꝑ eandē hūilitatꝫ viā ad
eminētiora ꝯſcēdēs. poterꝫ te ī altioribꝫ exer
cere ex q̇bꝫ certa memorialia ſubſcribūť.

De cōcupiſcentijs mortificandis

Primum

Oportet ḡ aū̄ oīa te cupientē veſtigia ſeq̇
ſaluatorꝫ. vt ſpeꝫ tuā totā fixā ī dn̄o ha/
beas. d̄ oībꝫ hꝰ mōi ꝯſolatōibꝫ peitꝰ d̄ſperās

De vicijs extirpandis

Secundū eſt vt ab oībꝫ vicijs ⁊ ꝯcupiſcē
tijs maľ. inquantū ſuſtinet hūana cōdi
tio. teip̄m ſtudeas penitꝰ emūdare. vt fermē
to veteri totiꝰ malicie ⁊ nequitie expurgato.
ambules ī nouitate vite pꝰ xp̄m. qꝛ niſi p̄us
hmōi catenas iniq̇tatꝫ ꝯfregerꝫ. aīa tua in te
nebrꝫ aggregata ad celeſtia n̄ potit eleuari

De colligatiōibꝫ reſecandis

Tertiū eſt. vt a teip̄o diſſoluas oēm col
ligationē extrinſecā. vt ſana ⁊ pura mē/
te poſſis deo colligari.

De tribulatiōibꝫ cū patiētia tolerādis

Quartū eſt. vt amore altiſſimi ⁊ ſpōſi tui
xp̄i oēs mūdi huiꝰ ꝑſecutōes eq̄nimi
ter feras. imo ſi poſſibile ē ꝑ voto ſuſcipiēs
ſolū in xp̄i paſſionibꝫ delecterꝫ. renuēſq̧ om
nē tꝑalē leticiā. ī ip̄is tribulatōibꝫ hilareſcaſ
oēs reputās tibi eſſe ad purgationē pec/
caminū. ⁊ lucrū aīe tue p̄paratas.

Ut de nulla re cōquereraris

Quintū vt cū creatorē tuū ⁊ oīm te ſenti
as offendiſſe. rōꝫ tibi fieri nō poſcaſ ab
aliq̄ creata.

De pauꝑtate ſuijp̄iꝰ

Sextū. vt habeas deſpectui temetipſuꝫ.
cupiēs ab oībꝫ deſpici. zelanſq̧ ſacratiſ
ſimā pauꝑtatē in oībꝫ que ad te ſpectant.
Aſperitatē. vilitatē. ⁊ parcitatē habeas q̄n/
tū potes. nō tn̄ in alijs req̇ras ſꝫ potiꝰ letus
⁊ gaudēs dōi ꝯſolatiōe fraterna. eis ſicut
oportet obſequēdo ⁊ miſtrādo aſſiſtas. oīs
ꝯſolatiōis eos reputās eſſe dignos. niſi qḋ
abſit. ita tibi in aliquo pateret diuīa offenſa
q̄ oīn excuſatiōe careret. de qua cōpatiēdo
⁊ timēdo ex intimo corde dolcaſ q̄ꝫtū potes

De honoribus fugiendis.

Septimū eſt. vt oīn tp̄e in timore ſtans
blādicias hꝰ ſeculi. honores. gľias vel
fauores. auraſq̧ vane gľie quaſi mortiferas
peſtes oīo fugias toto poſſe. ſtanſq̧ conti
nuo ī teip̄o. oīn hora habeas te ſuſpectum.
qꝛ ſi tuijpſiꝰ victoriā fuerꝫ aſſecutꝰ. nuliꝰ ho/
ſtis interiꝰ vľ exteriꝰ tibi nocebit.

De humilitate vera

Octauū eſt. vt amore illiꝰ q̇ cū ſit domiꝰ
oīm celeſtiū terreſtriū ⁊ infernoꝝ. ꝑ no/
bis aſſumpſit viliſſimā ſerui formā ī ea ſub/
ijciens ſe volūtarie hoīm poteſtati. humiliā
do teip̄m oēm hoīem reputes tuū dn̄m ⁊ te
veriſſime reputes ſeruū oīm. ⁊ in oībꝫ cir
ca hoīem te reputes ſicut ſeruū. Sic ei trā/
q̇llitatē ⁊ pacē cū oībꝫ ꝑpetuā obtinēs. ſcā
dalū penitus ignorabis.

De pace anime ⁊ quomodo habeť.

Nonū. vt nihil corꝝ tāgas q̄ te ſpiritua
li vtilitate nō tāgūt. h̄ eſt. de nulla re cu
res vel īplices te ī aliq̄ exteriꝰ vel interius q̄/
quo mō vbi nō inuenis aīe tue lucrū. nec in
hmōi te ab aliq̄ implicari ꝑmittas.

Uiginti quinqꝫ memorialia

De cuſtodia ſenſuum

DEcimũ. vt viſui atqꝫ oībꝫ ſenſibꝫ corpīſ
omimodã cuſtodiã ponas. ita vt nihil
ꝓrſus velis videre vľ audire aut tãgere. niſi
vtilia aīe tue. Linguã etiã diligẽtiſſime re/
ſtringas vt nihil loq̄ris niſi interrogatꝰ. vel
neceſſitate vľ vtilitate euidẽti coactꝰ. ⁊ tunc
cũ reuerẽtia aīi ⁊ timorꝭ dulcedine breuiť ⁊
ſubmiſſe ſi potes. ſꝑ deuitãs ꝓlixitatẽ ꝟboꝝ
coꝝ occaſiões iuxta poſſe ꝓſcindẽs.

De ſolitudine ⁊ vigilijs

UNdecimũ. vt gratã ſanctãqꝫ ſolitudinẽ
deſiderãs. omĩ tꝑe oꝑatiõez vigiliaruz
habeas ꝓcioſam. in ipis ſꝑ offerẽs deo ora/
tiones tuas cũ attẽtione ꝟboꝝ. deuotionis
feruore ⁊ humilitate ꝓfunda.

De diuino officio

DUodecimũ. vt cũ debes diuinũ officiũ
celebrare ita factꝰ ĩ teipo q̇etꝰ obliuiſca
ris oīm terrenoꝝ. q̄tenꝰ fixa mẽte celeſtibꝫ i/
ſiſtẽs myſterijs cũ tãta illud deuotiõe. reue
rentia. gaudio. ac timore ꝑſoluas. q̄ſi inť an
geloꝝ agmina ꝯſtitutꝰ diuino ꝯſpectui lau/
des ꝓſentialiť offeras cũ eiſdẽ.

Q ſuꝑ omĩa habeas in deuotiõe virginẽ
glorioſam.

TErtiũdecimũ. vt glˀioſam reginã domi
ni nr̄i mr̄em bñdictaz in ſũmo habeas
omĩ tꝑe venerati ōis affectu. ⁊ ĩ cũctis ad eã
neceſſitatibꝫ ꝑiculis ⁊ ꝑſſuris tãqꝫ ad refu/
giũ tutiſſimũ te ꝯuertas. ipiꝰ tutele ꝓſidium
flagitãdo. eãqꝫ in tuã ſuſcipiẽs aduocatã de
uotiſſime ac ſecure tuã ei cãm cõmittas. q̇a
mr̄ eſt miſericordie. q̄ridie ſtudẽs ei ſpẽalem
⁊ ſingularẽ reuerẽtiã exhibere. Et vt tua de/
uotio ſit ei accepta ⁊ reuerẽtia g̃ta. ipiꝰ puri/
tatẽ ⁊ mũdiciã omĩ ꝟtute mẽte ⁊ corꝑe illiba
te in teipo ſeruãdo toto conatu nitarꝭ hũili
tate ⁊ mãſuetudine eiꝰ veſtigia imitari

Quõ fugiẽda ſunt ꝯſortia mulieꝝ

QUartũdecimũ. vt vbicũqꝫ mulieres et
ꝟgines ⁊ iuuenes q̇ſcũqꝫ ꝓter neceſſita
tis vľ manifeſte vtilitatꝭ cauſaz deuites. Et
vnũ vbicũqꝫ fueris elige tibi pr̄em viꝝ q̇dẽ
ſanctũ diſcretũ ⁊ piũ. doctũ potiꝰ experiẽtia
oꝑis q̄ ſublimitate ꝟmonis. q̇ te ꝟbis ⁊ exẽ
plis efficacibꝫ ⁊ ꝓbatis ad diuinũ amorẽ in
ſtruat ⁊ inflãmet. ad quẽ in cũctis neceſſitati
bus tuis poſſis hr̄e recurſũ ⁊ ſpũale ſolam̄.

De fuga accidie ⁊ triſticie.

QUintũdecimũ. vt omnẽ frigiditatẽ acci
die ⁊ triſticie in q̄ latet via ꝯfuſionis. q̄
ducit ad mortẽ. a teipo ſũmo ſtudio depel/
lens. interiꝰ exteriuſqꝫ ſerenꝰ ſꝑ ⁊ trãquillus
exiſtas. nulli vllo mõ ꝯtradicas ľ reſiſtas in
aliq̄. ſꝫ potiꝰ omĩ modo. ꝑ omĩa omĩbꝫ acq̇/
eſcens dũmodo diuine laudi vel ſaluti ani/
me nõ obſiſtat.

Q de omĩbꝫ habeas bonũ exemplũ

SExtũdecimũ. vt omẽs affectiões tuas
ac volũtates ꝯformes diuĩe voluntati.
Omĩa te edificẽt. neqꝫ te dedificet aliq̇d iſ
mũdo puritatꝭ ⁊ ĩnocẽtie gr̃a diuini tibi mu
neris elargite. nec alioꝝ plꝰ debito defectibꝫ
ꝑturbatꝰ. iniq̇tati addẽdo iniq̇tatez. alienis
ſordibꝫ polluaris ne dũ cupis alios de pela
go liberare. deteriꝰ ipe corruas in ꝓfunduz.
Potiꝰ igiť omĩa q̇bꝫ nõ potes ſine detrimẽ/
to ꝓdeſſe oꝑiens charitate benigna illi ſum
me ſapiẽtie derelinquas q̄ nouit bona ď ma
lis eligere q̇buſcũqꝫ. ſicqꝫ in bonis oꝑibꝫ pa
riter atqꝫ malis ſpiritualẽ dño ꝯcedẽte pote
ris reꝑire ꝓfectum.

De cuſtodia cordis

SEptimũdecimũ. vt cor tuũ ſeruãs om/
ni cuſtodia. ſolqꝫ ſpiritualibꝫ exercitijs
deditũ. nulle ibi reꝝ viſibiliũ imprimanť cõ
cupiſcẽtie. vt creaturis omĩbꝫ alienũ libere
poſſit vacare omniũ creatori.

De charitate ad ꝓximos.

OCtauũdecimũ. vt imaginẽ ac ſimilitu/
dinẽ maieſtatis diuine ꝯſiderãs ĩ cun/
ctis hoibꝫ. ita omẽs diligas ĩtime charitatiſ
affectu. omniũqꝫ ⁊ maxime infirmoꝝ ⁊ q̇rũ/
cũqꝫ indigentiũ curaz geras. dũmodo circa
ſpũalia tibi nõ fiat nociua diſtractio. ſic bo/
na mr̄ diligit atqꝫ curat vnicũ filiũ ꝓdilectũ

De orõibꝫ cũ oꝑibꝫ ſanctis.

NOnũdecimũ. vt cõtinue mentẽ tuã ita
habeas ordinatã cũ deo ꝙ omẽ opꝰ tu/
um atqꝫ exercitiũ tã mẽtis q̄ corꝑis ſit orõ.
omĩaqꝫ ſeruitia ⁊ maxime hũiliora cũ tanto
facias charitatꝭ feruore. ac ſi ea xp̄o corꝑali
ter exhiberes. Qđ certe debes ⁊ potes ꝟaci
ter cogitare q̄m ipe dixit ĩ euãgelio. Qđ vni
ex minimis meis feciſtꝭ. mihi feciſtis.

De obedientia ſancta

VIceſimũ. vt honorẽ ⁊ reuerentiã omni
bꝫ tã debitã q̄ deuotã ſanctiſſime obe/
diẽtie normã. nõ ſolũ magnis veꝝ etiã mini
mis quaſi pupillã ſtudeas ſꝑ ſeruare illeſaz
obediẽs quidẽ nõ ſolũ maioribꝫ. vt ꝓlatꝭ. ve
rũ etiã minoribꝫ omĩbꝫ te ſubijciẽs quibuſ/
cũqꝫ. abnegãdo teipum ꝓ xp̄o. In bonis et

indifferētib⁊ ſemꝑ alteri⁹ ſtudeas facere voluntatē. in nullo ꝓbens te alicui oneroſum. ſed poti⁹ in charitate xpi diligēs vniuerſos teipm cōmunit̄ oīb⁊ gratū reddēs. Affabilitates amicitias ⁊ familiaritates fugias ſingulares. Sūmopere caueas ne vnq̄ꝫ ꝟbo vel facto vel geſtu alicui⁹ rancoris. odij. clamoris. iniurie. turbatiōis. murmuratiōis. detractiōis. ſcādali. ⁊ adulatiōis. ⁊ q̄ꝛūcūqꝫ ſimiliū. aliqua rōne vl̄ mō ꝑ te vel aliū cauſa vel occaſio fias.

Ꝙ ꝯſolationes ⁊ tribulatiōes occulte teneas.

Vicesimūprimū. vt virtutes vel gratias ſpūales quas in te vel ꝑ te diuina miſericordia oꝑari dignat̄. tribulatiōes ⁊ prelia ꝯtutiſqꝫ ꝓpoſitū vel ſimilia ab oīb⁊ abſcōdere ſtudeas q̄ntū potes. his tamē exceptis que ꝓprio ſacerdoti in ꝓpria debēt accuſatōe detegi. niſi forte alicui tuo ſpeciali ac ꝓbato amico ea ſpūalis vtilitatis grā reuelares. cuius cōſiliū vel doctrinā in hmōi credas tibi poſſe valere. Sollicit⁹ ſemꝑ ſis furati tempus vbiqꝫ vt poſſis ſolite oratiōi ⁊ meditationi ſancte vacare vt ſedēdo ſolitari⁹ eleuatus ſis deſiderio ad ſupna.

Ꝙ deū ſemꝑ ⁊ vbiqꝫ habeas ī memoria

Vicesimūſecundū. vt ſolut⁹ ab omnib⁊ creaturis tāto mētis conatu deſiderijqꝫ feruore circa tuū creatorē intēdas. vt q̄ſi omniū inferioꝝ oblit⁹. q̄cquid agas ⁊ vbicūqꝫ ſteteris. ⁊ q̄buſcūqꝫ negocijs implicueris. die ac nocte ⁊ oīi mométo ⁊ hora deū ſemper habeas ī memoria. credēs ⁊ cogitans te verissime corā eo. ⁊ ipm cogitās vndiqꝫ te aſpicere. Hec aūt cogita cū magna reuerentia ac timore parit̄ ⁊ amore. ⁊ cū magna diſcretione. nūc añ pedes immēſe maieſtatis ei⁹ ꝓſtrat⁹. corde amariſſimo pctōꝝ veniaꝫ poſtulādo. nūc ſacratiſſime paſſiōis filij dei gladio cōpaſſiōis. corā ei⁹ cruce vulneratuſ cū eo. lachrymoſus ⁊ flebilis apparēdo. nūc toti⁹ vite illi⁹ decurſuꝫ. obliquitati tue velut rectitudinis lineā ꝓponēdo. nūc inenarrabilia ⁊ immēſa dei beneficia mēte ꝑtractanſ gratiaꝝ actiōib⁊ inſiſtēdo. nūc ſtimulis ipi⁹ amoris ardētiſſime punct⁹. ipm in creaturiſ oīb⁊ intuēdo. nūc potentiā. nūc ſapiētiam nūc bonitatē ⁊ clementiā ei⁹ attendēs. cum deuotiſſime in cūctis oꝑib⁊ ſuis collaudando. nūc deſiderio patrie celeſtis attract⁹. ad ipm gemebūdis ſuſpirijs anhelādo. nūc circa nos viſcera ineſtimabilis charitatis eius aſpiciēs. letabūda quadā exceſſiua admiratione corde ac aīmo in ipo deficiēdo. nūc te ꝓcipitē. nūc te fugientē. nūc te ruentē. nunc deū te timentē. ſubleuantē. retinentē ⁊ attrahentē. nūc deū te ingratū ꝑ oīa cōcernentem cōſiderās. ineffabilib⁊ diuine miſericordie viſcerib⁊ tibi patefactis. nimio in eo charitatis ardore te cōferens. totū te fletib⁊ reſoluēdo. nūc ꝟo occultiſſima. ꝓfundiſſima. ⁊ ſumme arcana nimiūqꝫ ſtupenda iudicia iuſticie ei⁹ diligēter attendēs. cū in oīibus fidelis ⁊ cōſtans cū ſummo amore ingēti qꝫ timore ac tremore. diſcret⁹ ſupplex ⁊ humilis venerādo. ꝑ oīb⁊ aūt cōtinuā ⁊ viuam memoriā ipi⁹ ſacratiſſime paſſionis in aīo ⁊ corde tuo ferēs.

De ſolicita cuſtodia ſuipſi⁹

Vicesimūtertiū. vt ſuꝑ cuſtodia tua vigilans oīi tpe ab antiqui hoſtis fraudibus. q̄ ſepe ſe in angelū lucis trāſfigurās oī tempe ⁊ in oīi via homini laqueū tendit et retia. vt aīmas noſtras valeat captiuare ſolicitudine te cautiſſima tuearis. venantiū laqueos fugiēs ſicut paſſer. tātaqꝫ puritatꝫ humilitate ſancta ī oculis tuis fias vt ne ſubtiliſſima ei⁹ retia te valeāt cōtinere. a quibuſ ſane tūc poteris liberari illeſus. cū effectus fueris iſrael. cōtinue mentalib⁊ ocul' videns deū. quia nō dormitabit neqꝫ dormiet eiuſ cuſtos.

De pura confeſſione peccatoꝝ

Vicesimūquartū. vt tenēs indefeſſum īſtituti ſancti rigorē. ſacris ardoribus celeſtiū deſiderioꝝ ſuccēſus. mētis ⁊ corporis mūdicie pulcritudinē. innocētie puritatē. cōſcientieqꝫ teneritudinē ꝯſeruās. cura diligētiſſima caueas ne vnq̄ꝫ tepēdo in aliquo reſipiſcas. Ad qđ quidē diligenti⁹ ⁊ puri⁹ cōſeruandū. quotidiana diſcuſſione ſepties ī die examines vitā tuā. ſemꝑ añ vel immediate poſt quālibet horā canonicā. cōſiderās ⁊ diſcutiēs attētiſſime qualit̄ de hora in horam ambulaueriꝫ digne corā deo ſine macula ī iuſticie ſemita. Et quia nemo eſt q̄ ſic diſciplinā ⁊ iuſticiā obſeruet. vt nihil penitus negligat vel omittat. ideo neceſſariū ē vt ad penitētie lauacrū recurrēs cū dolore ⁊ gemitu ſepiſſime tue accuſationi inſiſtas. In qua quidē accuſatiōe ſeu cōfeſſione integre ꝟaciter ⁊ pure ſine oīi velamine excuſatiōis vl̄ occultatiōis ſeu palliatiōis ꝑ ordinē oēs

tuos retegẽdo defect⁹ ſacerdoti ꝓprio tãqȝ do
debes intimare narrando ꝓus omiſſiones
quas in his q̃ ſunt ad deũ feciſti. ⁊ maxime
in oratiõe quantũ ad duplicẽ ei⁹ partẽ. men
talẽ ſcȝ ⁊ vocalẽ. deinde defectus ĩ obſerua/
tione iuſticie q̃ ad proximũ. poſt cõmiſſiões
quas egiſti ex mala cuſtodia ſenſuũ. ⁊ ſenſi/
bus adiacentiũ affectionũ ⁊ cogitationum.
Hãc autẽ cõfeſſionẽ ſemꝑ debet cõtritio et
ſatiſfactio comitari. vt doleas videlicet de
omĩbꝫ offenſis. nõ ſolũ de magnis. ſed etiaȝ
de modicis. ⁊ dolẽdo caueas iterare culpaȝ
ſemꝑ ſtudẽs cauſas ⁊ occaſiões peccati pre/
ſcindere quãtũcunqȝ ꝑ amorẽ videãtur tibi
cõiuncte. q̃a tũc iuxta ſaluatoris ſentẽtiam.
eruend⁹ eſt oculus ſcandalizans id eſt. occa
ſiones peccati vitãde. que quidẽ apparẽt no
bis delectabiles nimiũ. etiã ſi multũ nobis
diſpliceãt earũ effect⁹. Unde fortiſſimũ eſt i
hac pugna bellũ. Et ideo oportet ſꝫm dei p̃/
ceptũ eſſe cecũ ſurdũ ⁊ mutũ. ⁊ inſenſibilem
ad omĩa in quibꝫ nõ inuenit anima lucruȝ.
Ut autẽ diuinorũ p̃ceptorũ eiuſqȝ diſcipli/
ne celeſtis obſeruantiã in ſupradictis et ce/
teris aliĩs ſolicit⁹ intendas. ac feruenti⁹ ac/
cendariſ. ſtudeas hec quinqȝ ſemel ad min⁹
inter diẽ ⁊ noctẽ. affectuoſe ⁊ moroſe omĩ tẽ
pore ſincera mẽte tractare. q̃ȝ ſcilicet ſit bre/
uis vita noſtra. q̃ȝ lubrica via. q̃ȝ mors in/
certa. que premia iuſtis. que ſupplicia paran
tur iniuſtiſ. vt nõ ſit ſeruitiũ ſine timore. nec
gaudiũ ſine tremore.

Quales eſſe debem⁹ in noſtra reputatõe
q̃uis ꝑfecti.

Uiceſimũquintũ ⁊ vltimũ. vt cũ diuina
gratia largiẽte omĩa bene feceris. te ſer
uum inutilẽ ⁊ peccatorẽ recognoſcẽs. omni
beneficio dei reputes te ĩdignũ. ſemꝑ robu
ſtiſſimã fidẽ tenẽs. replet⁹ charitate diuina
fiducia magna ſperãs ab ip̃o miſericordiſ/
ſimo patre miſericordie tibi viſcera aperiri.
vt dũ in foſſam ꝓfunde humilitatis firmiſ/
ſima ieceris fidei fundamẽta. erexeriſqȝ lu/
cidiſſimos parietes cõtinue ac feruide cha/
ritatis decoratos omniũ virtutũ picturĩ. te
ctumqȝ deſiderate ſpei beatiſſime poſueris
glorioſum. tandẽ omĩbꝫ ordinate diſpoſitis
ſumm⁹ ille celeſtis inhabitator dulciſqȝ ho/
ſpes fideliũ animaꝝ. cui⁹ delitie ſunt eſſe cũ
filiĩs hominũ tãdiu tecũ digneť inhabitare
ꝑ gratiã in p̃ſenti ſeculo vel exilio. quouſqȝ
poſt terminũ vite hui⁹ in celeſtis beatitudi/
nis patria glorioſa ſtola ꝑpetue immortali/
tatis indut⁹. claritatẽ vultus ei⁹ cũ omnibꝫ
ſanctis cernere merearis in iubilo. vbi erit
ſumma felicitas ⁊ eterna beatitudo. finis et
cõplementũ omniũ deſiderioꝝ noſtroꝝ.

Cõcluſio epiſtole huius

Hoc verũtamẽ adhuc ſcias chariſſime
frater ĩdubitãter q̈ niſi ꝑfecte abnega/
uerĩ temetip̃m. ſequi nõ poteris veſtigia ſal
uatoris. ⁊ ſine ſolicitudine cõtinua ⁊ labore.
ei⁹ gratiã adipiſci nequibis. Et niſi aſſidue
ꝓpulſaueris portas ei⁹. ingredi non poteris
ad pacẽ mentis. Et niſi te inſtãter in timo/
re dei tenueris. cito dom⁹ tua corruet in ꝓ
fundũ. Et ſi fideliter ⁊ cõſtanter te tenueris
⁊ exercitat⁹ fueris in p̃dictis. ſpero in miſe/
ricordia ſaluatoris q̈ te gratia ſua dignum
faciet in p̃ſenti. ſecũqȝ potieris gloria ĩ futu
ro. Qd ip̃e tibi ꝯcedat q̃ eſt trin⁹ ⁊ vn⁹ in ſe/
cula ſeculoꝝ benedict⁹ Amen.

Hec autẽ chariſſime non ideo tibi
ſcripſi quia te crederẽ talibus indi
gere. ſed q̈ ante collegerã pro me/
ipſo. cernenſqȝ mee incõſtantie pro
nitatẽ. ſeu cõſtantie paruitatẽ. cogitaui ea ti
bi tanq̃ȝ coadiutori fideli ꝯmunicare. vt q̃d
mea puſillanimitate negligentiaqȝ teporis
omittiť. tua magnanimitate feruoriſqȝ ſolli
citudine reſtaureť. maxime cũ te concordeȝ
quaſi omnibꝫ votĩ meis in huiuſmodi ſim/
plicioribꝫ plurimũ d̾lectari cognoſcã. Qua/
propter chariſſime in chriſto hec ea rogo ca
ritate ſuſcipias. qua illa tibi me ſcio affectio
ne miſiſſe vt videlicet his omnibꝫ ſupradictĩ
quorũ quidẽ diſciplina non videť eſſe gau/
diĩ ſed meroris. ita per celeſtiũ ſtudiorũ ex/
ercitia ſtudeas te mãcipare. vt pacatiſſimũ
iuſticie fructũ afferãt in futuro. ⁊ expectati/
onis eius dulcis memoria etiã in p̃ſenti ani
ma tua guſtu deuotionis adipe ⁊ pinguedi/
ne repleatur in chriſto ieſu domino noſtro.
cui me aridũ ⁊ verboſum potius q̃ȝ deuotũ
deuotis tuis oratiõibus ꝯmendabis. Cui
eſt honor ⁊ gloria decus ⁊ imperiũ per infi/
nita ſecula ſeculorũ Amen.

Explicit epiſtola ſancti Bonauen
ture. Que eſt quaſi regula omni/
um pie ⁊ ſpiritualiter in chriſto vi/
uere volentium.

Incipiũt viginti paſſus ſiue formula no
uicioꝝ ſctī Bonauēture De informatione
ſpūalis vite ac ꝟtute ꝛ ꝓfectu religioſoꝝ

Diuis in ſpiritu
ꝓficere ꝛ ħ eſſe ꝓpter qđ vt ħ fie/
res ad ſcolā ꝟtutū.i.ad religiōꝫ
veniſti. ꝛ ne fias illis ſilis ꝗ lon
go tꝑe ī ſcolis manēdo multū tꝑis ꝛ ſūptus
inutilit̃ ꝯſumūt ꝛ mīme diſcūt. iſtiꝰ formule
cōpendiū añ oculos habeto ꝛ ad eiꝰ reglꝫ
ordina vitā tuā ꝛ mores cōpone. ꝛ ſtudiū i/
pende ꝛ tꝑs expende.

Q̄r religioſus volēs ꝓficere magiſtris ſe
dꝫ ſubmittere. Capitulū. I

IN p̄mis ſꝑ eſto ſub tali rectore ꝛ ma
giſtro. vl̓ ſi talē hr̄e nō potes. tuipſe
tibi mgr̄ eſto ꝗ ſit ſtrēnuꝰ. vt ad huiꝰ
formule regulā cōpellarꝭ ꝛ in nullo tue ꝓꝑe
volūtatꝭ libertati relinquarꝭ. Puer em̄ ꝗ di
mittit̃ volūtati ſue.i.puerili laſciuie. ꝯfūdit
matrē ſuā.i.religionē. Ideo tot ordines re/
ligionū cōfundūt̃. q̄ꝛ pueriles mēte ſibimet
dimittūt̃. ſine freno r̃trahēte a noxijs. ꝛ ſine
virga ad ſalubria cōpellēte. aut ex negligen/
tia ſenioꝝ. aut ex nociua ꝯdeſcēſione eorū ne
teneros aīmos frangāt ſeuera coertōe. Si
cut imprudēs medicꝰ ꝗ ne ꝯtriſtet egrū quē
curare d̾beret patit̃ eū nociua comedere. ex
quibꝫ grauiꝰ ꝛ diutiꝰ infirmat̃. Et cū in vno
diſſimulant̃ exceſſus eiꝰ ꝛ vicia. cito ab alijs
trahit̃ in exēplū. vt etiā ſibi talia īpunita ꝑ/
mittant̃ q̄ vidēt in alijs ſuſtineri.

Q̄r ꝑuerſi nec volūt corrigi nec pati alioſ
apud ſe fieri meliores.

Capitulū II

TAndē ad ħ iſta mala libertas dilata
tur ꝛ ꝓficit. cū hec a pluribꝫ vidēt fie/
ri. vt q̄ ꝗ ꝓ lege ꝛ ꝓ iure ordinis defen
dāt. ꝛ ſi ꝗs ꝯtrariū dicere aut docere arguē/
do p̄ſumpſerit. ſingularꝭ ſupſtitiōis īprope
riū ſuſtineat. ꝛ q̄ſi nouū ordinē ꝛ inſolitū mo
rem īducere velit vt delyrꝰ ꝛ vanꝰ irrideat̃.
ꝛ oneroſus fiat om̄ibꝫ. ꝛ tāq̄ temerarius iu/
dex alienoꝝ actuū ꝑſecutiōes amariſſimas
patiat̃. Timēt em̄ diſtorti ꝛ a via dei exorbi
tātes. ſi ꝑcerēt zelātibꝫ ꝓ iuſticia ꝛ religionis
diſciplina. ad ꝑtē ſuā alios attraherēt. et ita
paulatim ad ordis obſeruātiā etiā ipi tādē
cogerent̃. ꝛ p̄cauēt ardētiſſime ne ad ħ ꝑue/
niant. ꝛ ſub ſpecie ſingularitatꝭ extirpande
eijciūt a ſe illos ꝛ opprimūt ꝗ deſiderant re/
ligionē ad ſtatū debitū reformare. Qđ vidē
tes alij quibꝫ ħ diſplicet ꝗ aliquā bone volū
tatis ſcintillā habēt. ſꝫ tñ infirmā terrent̃. et
potiꝰ ſtudēt ſe illis cōformare quos fortiorē
ꝑtē vidēt hr̄e in multitudine ꝛ potētia q̄ꝫ cū
iſtis tribulari. ꝛ inſuꝑ infamari. Iuxta illđ.
Et ꝗ receſſit a malo p̄de patuit. Hec om̄ia
expti ſumꝰ in nigro ordine vl̓ in alijs. Nūq̄ꝫ
aūt ꝯtingat noſtrā religionē ad ſtatū ſimilē
ꝑuenire. Amen.

Q̄r volēs ꝓficere in nullo dꝫ eē negligēs.

Capitulū III

QUi tali feruore ad religionē veit ꝙ
ꝓ om̄ibꝫ q̄ mūdꝰ ei ꝓmittere vel da/
re potuit. noluit dānari in ſeclo. nec
ꝓ diuitijs vl̓ honoribꝫ vel delicijs. nec amo/
re amicoꝝ. vl̓ ꝓprij corpis dubitauit ſe trade
re carceri penitētie ꝓpter deū. nō debꝫ modo
vilior eſſe q̄ꝫ tūc fuit vt ꝓ ꝟbis hoīm deſerat
viā dei. iā in eiꝰ ingreſſu exiſtēs a cuiꝰ aggreſ
ſu nec terroribꝫ nec blādicijs potuit auerti.

Q̄r ſi times d̾ ſingularitate notari. ꝛ ob hoc
alijs odioſus fieri. ſcias ꝙ nullꝰ ſanctoꝝ ſin/
gularis glīe factꝰ eſt in celo niſi ꝗ inter hoieſ
hic poſitꝰ ſtuduit eſſe i ſanctitate vite ſingu/
laris. qđ tñ de ſingularitate ꝟtutū dico. nō
de cerimonialibꝫ obſeruātijs. paruā vel nul
lam habētibꝫ vtilitatē ꝟtutis. Studia autē
ſanctitatꝭ in his ꝯſiſtūt. in cauēdo om̄e pec/
catū ꝛ om̄e ſcandalū q̄tū eſt in ſe. ꝛ inſiſten/
do om̄ibꝫ ꝟtutibꝫ humilit̃. ꝛ inq̄rēdo famili/
aritatē dei ꝑ affectū deuotiōis interne. Ad/
uerſus hmōi nulla eſt bona ꝯformitas per
quā hec ſtudia deſtruunt̃. Cū em̄ ꝓ iuſticia
ſicut ꝛ ꝓ fide potiꝰ debeamꝰ pati. nō ſolū irri
ſiones ꝛ deſpectiōes. ſꝫ etiā ꝑſecutiōes q̄li/
bet ꝛ mortē. ſic paſſi ſunt ſancti ante nos. et
patient̃ poſt nos in diebꝫ nouiſſimis q̄ꝫ fidē
deſerere vl̓ iuſticiā vite peccādo relinquere
Diſcamꝰ in ꝑuis ꝟboꝝ ꝛ deſpectionū tribu
lationibꝫ. vt ſi grauiora iminerēt nobis pro
xp̄o certamina ſciamꝰ ꝑ patiētiā ſuꝑare. Nā
qui a leui flatu deijcit̃. quō ſtabit a vēto ma/
xime tēpeſtatis. Hec ad p̄muniendū cor pre
miſi ꝯtra retrahētes a ſtudio ꝓficiēdi in ꝟtu
tibus. q̄ꝛ ꝗ tale ſtudiū i ſe nō diligūt. vix p̄nt
in alijs ſecū morantibꝫ eq̄nimiter ſuſtinere.
Vñ ſicut illi nō dimittūt ꝯſuetudines ſuas
malas ꝛ noxias ꝓpter nos. ſic nō oꝑtet nos
bona ꝛ vtilia ſtudia abijcere ꝓpter illos. q̄ꝛ ſi
volūt ad vitā eternā venire. oportet eos no
biſcū viā dei nō ſuā ambulare.

Q̄r religioſus nō debet intēdere ocioſita
ti vel leuitati. Capitulū IIII

Unq̄ꝫ debes ꝑ mutatoꝛia ocioſꝰ va/
n gari.nec rumoꝛibꝫ ⁊ ꝟbis ocioſis va
care.nec riſui.nec ſcurrilitatibꝫ dedi
tus eſſe.qꝛ hec faciūt mentē vagā ⁊ inanē.et
licētia iſtoꝝ diſſoluit coꝛ a pōdere timoꝛꝭ dei
⁊ affectū interne deuotiōis exhaurit. Non
euageris hincinde oculꝭ curioſe ſingula ītuē
do.qꝛ ⁊ leuitatis eſt indiciū ⁊ ea q̄ foꝛis hau
ris ꝑ oculos vel ꝑ aures.ſtrepitū quendã
interiꝰ ſuſcitāt q̄ puritas intelligētie q̄ ī bo/
nis meditatiōibꝫ mētē paſcit q̄ſi q̄dā pulue/
re obſcurat. Quicq̄d nō eſt tibi neceſſarium
vel vtile ad tuū vel alteriꝰ ꝓfectū.ꝑtrāſi ⁊ no
li īmoꝛari ne coꝛ ī eo defigat.ꝉ tp̄s infructu/
oſe in eo expendat.

Q̄r religioſus debet ſe occupare lectione
meditatiōe.oꝛatione.⁊ operatione.

Capitulū V

Emꝑ aliq̄d tecū defer in memoꝛia.
ſ qd̄ de deo rumīes cogitādo. ⁊ mētiſ
tue intuitū ſꝑ in eū defigere ſtude.ſi/
cut docet ꝓpha. Prouidebā dn̄m in ꝯſpectu
meo ſꝑ qm̄ a dextris ē mihi ne commouear
Hoc em̄ cōtinet coꝛ apud ſe ne cōmoueat a
ſe ꝑ vanā leticiā vꝉ irrōnabilē triſticiā. Mū
dus em̄ in q̄ fluitamꝰ varijs tēpeſtatū vētis
agitat.⁊ q̄ n̄ vult nauē coꝛdis ſui q̄ſſatōibus
ꝯteri.vel vndaꝝ influctiōibꝫ demergi. vel in
exteras plagas vētoꝝ flatibꝫ impelli.affige/
re eā funibꝫ bonaꝝ cogitationū aſſueſcat ad
petrā immobilē. Petra aūt eſt xp̄s. Quē fu/
nē vt difficile rūpat ex triplici reſticulo ꝯpo
nat.ex ſanctaꝝ ſcp̄turaꝝ deuota lectione. ex
ſedule oꝛōnis cōpunctiōe.ex bonaꝝ actōnū
humili exercitatiōe. Lectio dat materiā ⁊ q̄
ſi ſemē bone cogitatiōis. Oꝛō rigat ⁊ ad ꝓfe
ctū roboꝛat ⁊ coꝛ illumiat ad intelligētiā.et
īpinguat affectū ad ſapoꝛē. Bona actio ma
xime ꝯdita pinguedie charitatꝭ ⁊ obediētie
vꝉ alteriꝰ ꝟtutꝭ letificat ꝯſciam ⁊ dat fiduciā
ſpei in deū.⁊ ſi ad hoꝛā intercipit deuotiōis
quietē.tn̄ meret poſtea maioꝛē dulcedinis ī
fuſionē ⁊ grām puritatis.

Q̄r cauēde ſunt vane cogitatiōes ⁊ inuti/
les occupatiōes. Capitulū VI

Eriatꝰ ⁊ vacās caue tibi a vanis ⁊ p̄
f uis cogitatiōibꝫ.ne vꝉ ꝑ modicū ī te
moꝛent.qꝛ cito inq̄nāt coꝛ labe cuiuſ
cūq̄ꝫ vicij.vt luxurie.vane gl̄ie.odij vꝉ alioꝝ
Itē caue ab inutilibꝫ occupatōibꝫ qꝛ tp̄s ꝑ/
dunt ⁊ coꝛ inq̄etāt ⁊ vtilia impediūt.⁊ deuo
tionē diſſipāt. Itē a toꝛpoꝛe accidie ⁊ pigri/
cie que mētē tepidā ⁊ coꝛpꝰ delicatū reddūt.
⁊ ad bona oꝑa deſidioſum.

Q̄r inter homīes cauēda eſt tā oſtentatio
q̄ꝫ ſuꝑfluus pudoꝛ.

Capitulū VII

Nter hoīes exiſtens caue a duobꝫ q̄
i ad teip̄um. ⁊ a duobꝫ quo ad alios.
Quo ad te caue ne aliq̄d facias vt
ab eis noterꝭ vñ gloriā queras ī geſtu.ī vo/
ce.in ſermone.vꝉ in actu.qꝛ peccatū eſt ⁊ va/
nū.⁊ cū putas eis placere. foꝛte diſplices. et
iudicāt te ꝙ inanis gl̄ie cupidꝰ ſis. vel foꝛte
nō aduertūt qd̄ agis.⁊ ſic ꝑdis conatū tuū ī
utiliter ⁊ vane.ſic̄ ſtulti q̄ pictis imaginibus
quaſi viuis hoībꝫ obſequūt. Ps. Qui hoī/
bus placēt.i.placere volūt vꝉ cupiūt. cōfuſi
ſunt. Itē ne pudoꝛe ſuꝑfluo obꝛuarꝭ in his
q̄ coꝛā hoībꝫ agere debeſ.loq̄ndo.cogitādo
vꝉ aliq̄d agēdo.ſꝫ ita liber eſſe ſtude coꝛā eiſ
ac ſi ſine eis eſſes. Et ſi intus verecundia
eſtuas foꝛꝭ rep̄me qꝛ q̄ magꝭ notabilē te facꝭ
ex pudoꝛe.eo plꝰ ꝯſiderāt te.⁊ ita magꝭ ꝯfun/
deris. Signū ſuꝑbie videt eſſe nimis eru/
beſcere de illis defectibꝫ q̄s natura indidit.
vt de defoꝛmitate coꝛꝑis vꝉ ruditate vocꝭ ⁊
ſilibꝫ. De vilitate aūt veſtis vꝉ humilibꝫ ob
ſequijs erubeſcere ī pauꝑe religioſo grauis
ſuꝑbia eſt.

De quibꝫ erubeſcere debet religioſus vel
humiliari in oculis ſuis.

Capitulū VIII

Iciū vel ſcādalū erubeſce vñ vel deꝰ
v offendit vel aliq̄s ſcādaliſat. Apud
teip̄m erubeſce de peccatꝭ tuis.ꝺ toꝛ
poꝛe in ſuitio dei. de negligētia bonoꝝ que
poſſes facere ⁊ deberes.ꝙ tp̄s defluit ⁊ ꝓfe/
ctus ꝟtutū nō creſcit.ꝺ hypocriſi ꝙ foꝛꝭ vis
putari melioꝛ q̄ꝫ intꝰ te inuenias ꝙ vicia tua
occultas.nō timoꝛe nocumēti alteriꝰ ſed ti/
moꝛe diſplicēdi ⁊ ne vilipēdaris ꝙ ꝑ bona q̄
oſtēdis vis videri ⁊ placere hoībꝫ. vt ex his
ſuſpicent te multo plura ⁊ maioꝛa ī occulto
hr̄e.ex q̄ talia foꝛas ꝓdcūt q̄ſi te dolēte ꝙ viꝝ
adeo familiarē aliquē habes vnanimē quē
velles te ī om̄ibꝫ agnoſcere ſic̄ teip̄ꝫ agnoſcꝭ
qd̄ etiā fit in ꝯfeſſiōe q̄nq̄ꝫ.⁊ ſi nō audes pec
cata tua ſuppꝛimere q̄n ip̄a accuſes.tn̄ de illꝭ
in q̄bꝫ te magꝭ diſplicere times. ita oꝛdinas
ꝟba.p̄mittēdo.ſubiūgēdo.coloꝛādo. ꝙ mi/
nus appareāt verecūda.vꝉ ſi foꝛte plꝰ nudeꝑ

ſers gl'iaris.⁊ vis inde apud ꝯfeſſorē ſanctꝰ notari.ꝙ tā humil' ſis vt te magꝭ q̄ꝫ neceſſe ſit ſtudeas ꝯfundere ꝯfitēdo.Ꝗ cū tēptationibꝫ viciorꝝ maxīe carnaliū ita d̄ſidioſe pugnas vt ſolo timore ꝑiculi vl' ꝯfeſſionis pudore eas repellas ⁊ q̄ntū audes ī affectu carnis arrideas.ſolo ꝯſenſu oꝑis ⁊ moroſe delectatiōis excluſo. Et in h̄ maior apparet ꝑuerſitas ꝙ cū facile q̄n̄q̄ꝫ poſſes hmōi tēptationes q̄ſi muſcas imūdas abigere ex negligētia eas ꝑmittas creſcere ⁊ caleſcere ⁊ ꝯualeſcere donec ꝯfortate iā ꝑiculoſiores fiūt. ⁊ difficiliꝰ vincūt̄.⁊ ꝯſciam ſepiꝰ pulſando cōfundūt.Ꝗ ita deſidioſus es ad ea q̄ dei ſūt ⁊ ad ꝟtutes.vl' q̄ ad deuotōis ſtudiū ꝑtinēt vt pudor hūanꝰ plura ex his magꝭ a te vl' ex te extorq̄at q̄ꝫ amor diuinꝰ.Ꝗ ita es ingt̄uſ dei bn̄ficijs vt nō ſolū debitas nō agas gr̄tias ꝓ ꝑceptis.ſꝫ etiā gr̄am oblatā ⁊ parem ī vacuū recipias ⁊ negligas vtiliora ad q̄ tūc ſentis tibi arridere gr̄am.⁊ occupes te vanioribꝫ ſtudijs q̄ſi q̄ texit araneaꝝ telas q̄ non ꝓderūt ad veſtimēta ſalutꝭ.Ꝗ illa ad q̄ teneris faciēda.ſic̄ ſunt hore canonice ⁊ ſilia. ita negligēter ⁊ deſidioſe pſoluis.vt nō tā meritū indeſperes q̄ꝫ ſuppliciū expectes.q2 ⁊ ſi ꝟba ore vtcūq̄ꝫ pferas.cū corde tā vagꝰ es .et affectu frigidꝰ ꝙ nec ſenſum orōnis ꝑcipis. nec deuotiōis affectū. ⁊ de ipis ꝟbis plurima defluūt accelerādo.⁊ vtinā nō ml'ta trāſilias omittēdo.dū nō attēdas ſi dixeris vel nō dixerꝭ.niſi forte ex ꝯiectura alicuiꝰ ꝟbi q̄ſi ex cauſ apprehēſiōe reputes te dixiſſe.Deus aūt ⁊ ſi patiēter diſſimulat intēdere nr̄aſ negligētias.tn̄ nō minꝰ odit eas ſꝫ itegre dinumerat eas.diſtricte dīudicat. ſeuere puniet.niſi nos ꝑueniamꝰ faciē eiꝰ in hūili cōfeſſione.in forti ſatiſfactiōe.⁊ in ſerioſa emendatiōe.Ꝗ ad oīa q̄ ad corꝑis curā vel cōmodū ſpectāt ſtudioſiſſimꝰ es. Que ꝟo ad ſpūs ꝓfectū vel ad ſuꝑne charitatꝭ exhibitōnem vel ad ꝑlati obedientiā.vel carnis caſtigationē ſpectāt deſes es. Ꝗ etiā hos ⁊ ſimiles plures aduertēs in te defectꝰ.nō terrerꝭ. nō cōpungerꝭ.nō diſcutis.nō corrigis.quaſi deꝰ aliter tecū acturꝰ ſit q̄ꝫ cū oībꝫ alijs. vt mala tua incorrecta nō puniat. ⁊ bōa neglecta remuneret. Pro his ⁊ ſimilibꝫ erubeſce apō te ⁊ ab alijs ea in te dīudicari ⁊ repbendi nō mirerꝭ.nec indignerꝭ ſꝫ verecūderis ſemꝑ. Hec ⁊ alia plura in meipſo veraciter recognoſcēs erubeſco ⁊ doleo.ſꝫ nō tn̄ ſicut debeo.⁊ ideo nō emēdo ſicut poſſem ⁊ expediret. Ex meipo aūt intelligo ꝙ hec vel aliq̄ iſtorꝝ etiā ꝓximo meo ineſſe poſſunt. ⁊ ideo vnuſq̄ſq̄ꝫ iudicet ⁊ circūſpiciat ſemetipm̄.cōſiderās ex vno latere qualis ſit. maxime q̄d ſibi deſit boni ⁊ inſit mali ex vicio ꝓprio.ex altera pte.qualis eſſe debeat in ꝟtutibꝫ ⁊ moribꝫ bonis.vt ex hoc ⁊ humiliet̄ ex cognitōe defectꝰ ſui ⁊ ꝓuocet̄ ad ſtudiū ꝓficiēdi ad illa que videt ſe debere ⁊ facere vel habere.⁊ deo regratiet̄ ſi in aliquibꝫ forte ex eius gratia ꝓfecerit.

Quō religioſus ſe debeat hr̄e ad alios Capitulū IX

q Uo ad alios caue a duobꝫ. Primuꝫ vt nō curioſe reſpicias vel ꝑquiras eorꝝ ꝑſonas.vultꝰ.diſpoſitiōes.habitum.geſtꝰ.facta vel ꝟba.vel officia. Inq̄ntū eīn tibi nō attinēt iſta ꝑſcrutari vtilitatꝭ cauſa ita ptrāſi.ita cogita ac ſi eſſēt oues vl' alia animalia vt nihil circa illos occupes viſum tuū vel cor. Alterꝝ vt nō iudices vel dijudices de alijs quales ſint vel eſſe poſſint. ī mēte.in merito.in moribꝫ vel alijs .q2 talis diſcuſſio vana eſt ⁊ ſepiſſime falſa.imo temeraria.qua inſuꝑ cor inquietat̄ ⁊ aliquādo indꝭnatur ⁊ cōſciētia ledit̄ ⁊ alia bona negligunt̄ ex tali occupatōne. Et ſi aliqua videas vel audias de aliquo q̄ nō placēt.trāſi ⁊ obliuiſcere cito.cōmittens eū ſibi ⁊ deo. maxīe vbi ad te nō ſpectat illiꝰ correctio ex debito magiſterij.vel ex ſociali familiaritate vel denūciandi neceſſitate.

Ꝗ cōpaſſio debet̄ peccatoribꝫ ⁊ afflictis. ꝑmo tamen xp̄o Capitulum X

c Ompatere cū peccantibꝫ quaſi in tēpeſtate marꝭ naufragātibꝫ q2 longe miſerabiliꝰ eſt in lacū inferni demergi q̄ꝫ in ꝓfundū marꝭ ſubmergi. Ora ꝓ eis ⁊ plora cū potes.ex h̄ eīn mererꝭ vt tu a ſimili naufragio libererꝭ. Beati eīn miſericordes. qm̄ ipoꝝ deꝰ ita miſerebit̄ vt a miſeria liberent̄. Sic etiā oīm miſeroꝝ afflictōes aio ⁊ oculo ꝯpaſſiōis ītuere.⁊ ſingula eoꝝ miſeriaſ aggrauātia ſtudioſe ꝯputa.diligēt̄ pondera vt ex his affectꝰ miſatiōis ī te pingueſcat. ⁊ ſi q̄s tu miſerias paterꝭ.tibi leuiores ī corū cōparatiōe videāt̄. Collige etiā ex his q̄ vides paſſiōes ⁊ labores ⁊ pauptates ihū xp̄i q̄ cū eſſet diues ꝓ nob egenꝰ factꝰ eſt. vt illiꝰ inopia nos diuites in celeſtibꝫ eſſemꝰ.

Que ſint cõmunia vicia hominũ.
Capitulũ XI

t Ria ſunt cõmunia vicia apð hoĩes
Primũ ꝓnitas rephendẽdi q̃ i alijs
videt̃ ⁊ nõ ſunt ſc̃m affectũ corũ. Al/
terꝝ eſt adulatio q̃ ſolẽt ſibijnuicem blãdiri.
laudãdo. arridẽdo q̃rẽdo quõ valeãt. cũ tñ
nõ curẽt eos q̃nq̃ꝫ valere. honores inutiles
offerẽdo. ⁊ alijs multis modis in q̃bꝫ nõ eſt
vtilitas. nec ex affectu faciũt ſꝫ ex vſu vt pla/
ceant. Tertiũ eſt ꝓpria gl'iatio de ſcipo q̄ ea
q̃ facimꝰ. dicimꝰ. ſentimꝰ. ⁊ ſumꝰ placẽt nobiſ
⁊ p̃ferimꝰ ea alioꝝ factꝭ cõmendãdo vl' occul
te cogitãdo. ⁊ dedignamur ſi alij nõ mirent̃
ea. q̃ſi nõ habeãt ſanũ iudiciũ ⁊ delectamur
in laude noſtra. Et ſi aliq̃n noſipos accuſã/
do humiliamꝰ nõ pure h̃ facimꝰ ſꝫ volumꝰ
ꝑ hoc aſtute ꝓuocare aliũ ad laudẽ noſtri. q̃i
nõ debeat pati vt nos vituꝑemꝰ qð laudan
dũ in nobis eſt. vl' ad h̃ ſepe facimꝰ vt humi/
les rtputemur. ⁊ ſaltez ex h̃ placeamꝰ ſi alia
placẽtia nõ habeamꝰ Qui ab his tribꝫ liber
eſſet. in magna puritate viueret ⁊ q̇ete.

Q munera ⁊ curioſa nõ ſũt curãda reli/
gioſo. Capitulũ XII

n Ulla curioſa habere cures. vt ima/
gines. tabulas. ſudariola. pater no/
ſter ⁊ ſil'ia. nec recipias nec des alijs
ꝓ munuſculis. q2 occupãt cor. ⁊ magiſtrꝭ no
ſtris nõ placẽt. ⁊ faciẽt te notabilẽ inter cete
ros. ⁊ ſepe ſine licẽtia recipiunt̃ ⁊ dant̃ talia i
caute dũ pudet eos totiẽs ꝓ iſtis recurrere
ad magiſtros. Species aromaticas nõ ha
beas niſi ꝓ euidẽti infirmitate nõ poſſis ca/
rere. Qui omĩbꝫ rebꝫ peculiaribꝫ carere poſ/
ſet felicior eſſet. q2 multã detractiõis materi
am abſcidiſſet. Si aũt aliqua iuberis habe
re. vt libros rõne ſtudij ⁊ ſcriptoriola. nulla
ſupflua collige vel curioſa. ſolis cõtentꝰ ne/
ceſſarijs in numero ⁊ valore. Jp̃e habitꝰ tu/
us ⁊ omĩa veſtimẽta tua ſimplicia ſint ⁊ in/
culta. ⁊ corpꝰ ⁊ geſtꝰ ⁊ omĩa foris apparentia
plana ſint ⁊ pura. nil notabilitatꝭ curiale vl'
curioſum vl' ſingularitatꝭ colore reſperſum
affectes.

Q iudicia humana nõ ſunt curãda.
Capitulũ XIII

ſ Tude humano iudicio nõ moueri.
nec delectari fauoribꝫ. nec deſpectu
ꝯtriſtari. q2 iudiciũ humanũ cecũ ẽ
frequẽtiꝰ ⁊ ignorat ỽitatẽ. ⁊ fallit̃ ſepiſſime.
nec ſi laudarꝭ ab hoĩe es iõ laudabilior, nec
ſi deſpicerꝭ es iõ vilior. Stultꝰ eſt qui ſtulto
placere laborat. q2 ſic cecꝰ nõ diſcernit inter
colores. nec ſurdꝰ int̃ ſonos. ita inſipiẽs hõ
neſcit pẽſare meritoꝝ dignitates. Uñ cũ ali
q̇d agere te ꝯtingit eſtimabile. vt p̃dicare vl'
ſil'e. nõ anxierꝭ quõ ad placitũ hoĩm ꝓficias.
ſed inuocato auxilio dei ꝓut meliꝰ expedire
ſc̃m deũ intelligꝭ ſtude facere. Et ſi bene ſuc/
ceſſerit. deo adiutori refer grãs. ⁊ noli extol
li. q2 nõ ꝓpter te ſꝫ magis ꝓpter alioꝝ orõnes
⁊ merita datã tibi eſſe gratiã debes eſtimare
Si aũt minꝰ bene ſucceſſerit noli turbari ⁊
pudore ꝯfundi. ſed grãs deo refer qui ſic te
ab elatiõe defendit. Siue aũt bene ſiue mi/
nus bñ ſucceſſerit. ſtatim ſic te habere ſtude
intus ⁊ exteriꝰ ac ſi nõ feciſſes. Laudet qui
vult vl' deſpiciat. q̇d ad te tu tace. Excuſatõ
nes ⁊ recuſatões q̃n debemꝰ aliqua hmõi fa
cere. ad h̃ ſepiſſime fiũt ne deſpiciamur. vl' ꝓ
ſumptuoſi iudicemur q̇ talia audemꝰ. Uñ
videt̃ eſſe puriꝰ ⁊ humiliꝰ ſimpliciter facere
qð eſt faciendũ. vel obediẽtia iubẽte. vl' cha/
ritate inſtigãte. ſi placet alijs bene. ſi nõ. q̇d
eſt tũc ꝑditũ. Nã cũ oportet te p̃dicare vel ſi
mile facere. quod aliq̇d honoris videt̃ habe
re. ſi bene feceris lucruꝫ habes de ꝓfectu la/
boris tui. ſi minꝰ bene. iterũ lucraris meritũ
humiliatiõis tue. ⁊ q̄ poſt hoc minꝰ ad hu/
iuſmodi cogeris ab his quibꝫ non placuiſti
Omẽs ſumꝰ alterutrũ expoſiti vt alter alte
ri placeat vel diſpliceat Unde cũ in mea nõ
ſit poteſtate vt tibi placeã. ſed i tuo arbitrio
vel affectu quẽ tibi dare nõ valeo. ſi multuꝫ
laboro tibi placere. forſitan nõ ꝓficiã. q2 aliť
iudiciũ tuũ dirigit̃. Et ideo nihil in hac ꝑte
meliꝰ video q̃ꝫ vt ſoli deo ſtudeat homo pla
cere ⁊ ꝓximũ nõ ſcãdalizare. vl' ſciẽter offen
dere. ⁊ cõmittere deo. ſi hominibꝫ placeat vl'
diſpliceat humiliter ⁊ patiẽter. Juxta illud
Mihi ꝓ minimo eſt vt a vobis iudicer. ⁊c̃.
Quibꝫ eñ places aſcribe ipſoꝝ beniuolẽtie
non tue ꝓbitati. Quibꝫ autẽ diſplices attri/
bue tuo merito ⁊ cogita q̄ ſi ex tantillo eis
diſplices. ſicut exteriꝰ cognoſcere valent i te
vilitatẽ tuam. q̇d fieret ſi radicitꝰ ꝑſpicerent
omĩa vicia tua ⁊ peccata ⁊ inhoneſta queq̃.
mirũ ſi nõ eijcerẽt vel lapidarẽt te. Pro me
loquor. nunq̃ꝫ tñ a fidelibꝫ deſpectus ſum.
ſicut deſpicabilis in veritate ſum. Unde nõ
debeo indignari cũ aliquãdo deſpicior. ſed
mirari ⁊ reputare ꝓ beneficio dei q̄ nõ oĩbꝫ
odioſus ſum.

Ꝙ detractio eſt ꝑ patiētiā ſuperāda
Capitulū XIIII

c Tcū detrahi tibi ītelligas nō mone
aris. qꝛ ſi verꝫ eſt qđ diciꝛ nō eſt icō/
ueniēs hoc loq̇ homīes qđ tu facere
auſus es. Si aūt verꝫ nō eſt. nō nocet tibi eo
rum oblocutio. Velut ſi albꝫ eſſes ꝛ diceret
aliquis te nigrū eſſe. q̇d tibi obeſſet illiꝰ dice
re. nihilominꝰ tñ eſſes qđ eſſes. ꝛ non aliud
Et ſi q̇s eſtimaret te caprā eē. tamē nō eſſes
Si aūt ad ꝑmos motꝰ hmōi aduerſitatum
turbaris ꝛ inflāmaris ex impatiētia. reꝑme
irā ꝛ ſuſtine ad modicū. ſicut q̇ ſuſtinet vſtio
nē cauterij. vel ſectionē chirurgici. cogitanſ
vtilitatē patiētie. ꝛ cito ſanari incipies ꝛ me/
lius habere. imo hoc ipm expugnare intus.
ac exacerbari magne vtilitatꝭ eſt. qꝛ eſt pur/
gatio peccati. vicij lima. exercitatio virtutis
meritū glorie. ꝑparatio pacis. Nō corona/
biꝛ niſi q̇ legitime certauerit.

Ꝙ nullꝰ debet odiri nec deſpici malus ꝓ
pter ſpem correctionis.
Capitulū XV

r Ancorē erga nullū ī corde retine. ad
oīes mite cor ꝛ pacificū habere ſtu
de. nec ꝓ tua offenſa nec ꝓ illiꝰ vicio
aliquē odito. ne fias cū illo ſub ſpecie zeli pa
riter vicioſus. Si nō ꝯuenit tibi eiꝰ habere
familiaritatē ꝓpter vite eius deformitatē. ſic
diſpliceat tibi malū qđ habet ex ſe. vt non ſit
tibi bonū execrabile. qđ eſt ex natura in pre
ſenti. vel ex grā forſitan in futuro. Multi ei
mali fiūt poſtea boni. quod de oībꝫ viuen
tibꝫ eſt ſperandū.

Quomodo ſit cōuerſandū cū illis q̇ ho/
minē odiūt ꝛ ꝑſequūꝛ Capitulū XVI

q Uod ſi aliquis te odiret ꝛ detraherꝫ
ꝛ niterenꝛ cōfundere ꝛ grauare. ſi cuꝫ
eo in ſimilibꝫ vis ꝯtēdere nō vincis
eū nec placas ſꝫ ꝓuocas. ſicut q̇ canē latran
tē minādo ꝓuocat ad mordendū. q̇ ſi latra/
tus eiꝰ nō aduertēdo trāſiret. citiꝰ cōpeſceret
eum vt abiret. Nā cū hoc intēdat oīs ad/
uerſariꝰ vt moleſtet ꝛ ꝓuocet illū cui aduer/
ſatur ſi videt te exacerbari ꝛ cōtriſtari habet
qđ querit. ꝛ tāto fortiꝰ inſtat quomō te gra/
uet quāto plꝰ vidꝫ valere conatꝰ ſuos ad id
quod intēdit. Si aūt viderit ꝙ patiēter ſu/
ſtines ꝛ ꝑtrāſis ac ſi nō ſentias. confundiꝛ ī
ſeipō ꝛ cōfringenꝛ tumētes fluctus eiꝰ. et ex
indignatōe ſua quieſcet. vidēs ꝙ non valet
efficere qđ querebat. vt videlicet te ꝯturba/
ret. vel certe cōfuſus cōpungeꝛ ꝛ corrigetur
exēplo patiētie tue emēdatus. Ꝙ ſi forte ob
ſtinatꝰ nec corrigiꝛ nec deſiſtit te ꝑſeq̇ diſce
aliquid pati ꝓ dn̄o. quia ille q̇ tibi aduerſaꝛ
grauiꝰ torquet ſemetipm ꝙ̄ te. Qui autē ſe/
ipſum morderet ꝛ laniaret in odiū tui quid
te lederet. imo te de ſe vindicaret. ꝛ ipſe non
tu morſuū vulnera ſentiret Ita ſentias ꝛ de
illo qui te odit. ſe laniat nō te. Unde tu ha/
beto pacē tecū. ꝛ aliena malicia nō tibi noce
bit. Ꝙ ꝛ ſi verba mala ꝛ cōtumelias tibi ītu
lerit. diſcere debes vt oīa verba pro ſono
habeas trāſeunte niſi quantuꝫ vales ex eis
edificatiōis capere. ſed inquantū ꝑturbare
poſſunt ꝛ ſcādalizare. ſint tibi vt auiū garri
tus ꝛ latratꝰ canū. hec cū audis ꝑtranſis et
nō curas. Noli ſimilis illi fieri qui tibi d̄tra
hit. quia ſicut in illo odibile eſt viciū detra/
ctionis. ita etiā eſſet in te. Nemo autē in odi
um aduerſarij ſui ſibimet p̄ſcidit naſum. vel
eruit oculos. ſic nemo ſapiens deturpat ſe/
ipm vt ſic ſe vindicet de inimico. qꝛ tunc nō
triſticiā ſed leticiā cōferret inimico. Si pa/
tienter fers iacula aduerſantis alij cōpatiē/
tur tibi ꝛ impugnabūt ꝓ te aduerſariū tuū.
te tacēte ꝛ diligēt te amplꝰ. Si autē te vin/
dicare volueris ꝛ defēdere reſiſtēdo aſpiciēt
ꝛ deſpiciēt vos pariter mordētes ꝛ ſcandali
ſentur ī vtroqꝫ Doctrina xp̄i magiſtri domi
ni noſtri eſt. cuiꝰ te eſſe diſcipulū ꝓfeſſus es
in profeſſione regule. diligere inimicos. be/
nefacere odiētibꝫ nos. ꝛ ſic noſtra benigni/
tate vincere illorū maliciam. ſicut ipſe ma/
los mutat in bonos. patienter eos vt ꝯuer/
tanꝛ expectando ꝛ beneficijs alliciendo.

De illis qui magis volunt alios corrige
re ꝙ̄ ſe emendare.
Capitulū XVII

c Orrige in te qđ in alio repꝛehēdis
ꝛ doce te quod vtile vnicuiqꝫ ag/
noſcis. feruor tuus agat in te ꝑus
Et ira inflammatꝰ alios calefac. ſicut ignis
proxima ꝑus. ꝛ poſtea remotiora calefacit.
Tu tibi proximꝰ eſto in correctione tui. re/
gula ingenij tui ꝛ zelus iuſticie tue ꝑmo for
met te in exemplar artis tue alijs imitāduꝫ
Oſtende in proprio opere tuo cuiꝰ peritie
ſis in opere alieno. Quidam ſciunt multa
in alijs corrigere. ꝛ vitam aliorum ordina/
re. in ſeipſis autē multa īcorrecta relinquūt
nec minimam diligētiam adhibent vt pro/
prium ſtatū ordinent ad profectū virtutis.

Nũq̃ ſomniãt ſi eſſent ĩ tali ſtatu vł officio vel dignitate q̃ bñ vellẽt illã diſponere. ſuũ aũt ſtatũ in q̃ iã ſunt nec ſolicite diſcutiunt. nec emẽdãt. Si aliqñ ammoniti ꝑ aliũ. vel ex caſu forte ad ſe reuerſi cogitãt ſe ad melio/ra extẽdere. nec ꝓinde diſponũt qualr̃ h fa/ciãt. vel in eo qḋ ꝓudẽt nõ ꝑſeuerãt. ꝯſuetu dine diſſolutõis ꝛ tepore eos ad ſolita reuo cante.

Q̃r ſenſus ꝛ cogitatiões domãde ſunt ne ꝑ licentiã inſoleſcant.

Capitulũ. XVIII

e Sto tuimet potẽs. vt ſtatim ad nu tũ ratiõis aſſueſcas tã cogitatiões cordis q̃ mẽbra ꝛ ſenſus corporis a noxijs retrahere ꝛ ĩ bonis ſtudijs occupare Oculos. manꝰ. linguã. auditũ. ꝛ cogitatũ q̃/ſi in freno manutene. ne inſolẽter euagẽt ex/tra diſcipline termĩos. q2 ſicut auis vł beſtia ex coertiõe domitar̃. rurſus ex relaxatiõe fi/unt indomita. ita ꝛ ſenſus exteriores ꝛ cogi tatiões ꝛ affectiões iteriores niſi ſub diſtri/cta cautela refrenẽr̃. ex libertatꝫ licẽtia inſo/leſcũt. ita vt poſtea difficilꝰ redigãr̃ ſub rõiſ magiſterio q̃ in ꝓncipio ꝯuerſiõis. Inde ẽ q̃ ꝑuerſi difficilꝰ corrigũr̃. q̃ nunq̃ adhuc ꝯuerſi. ſic aĩalia difficilꝰ domãr̃ vel mãſue/ſcunt ĩ ſenectute q̃ ĩ iuuẽtute. ꝛ ſenſus iuue/nũ capacior eſt ſcie q̃ ſenũ. ꝛ iueterata arbu ſta inflexibiliora ſũt q̃ recẽtia ꝛ tenera.

De diſcuſſione ſui ꝛ q̃ ſint fugiẽda regen/da reꝓmenda ꝛ toleranda.

Capitulũ XIX

s Epiſſime diſcute teipm̃ ꝯſidera ſta tũ mẽtis ꝛ corpis q̇d deſit ſi deficiaſ vel ꝓficias. q̇d impediat ꝓfectũ. ꝛ q̃/modo illi obuier̃. aut declinãdo. aut reſiſten do. aut regẽdo. aut tolerãdo. Pctã declinã da ſunt ꝛ fugiẽda. vicijs ĩpugnãtibꝫ reſiſten dũ. officiũ vel alia occaſionalr̃ impediẽtia regẽda ꝛ ordinãda diſcrete ad ꝓfectꝰ materi am. aduerſitas tolerãda. ꝛ ꝑ vſum tolerãdi fit magꝫ tolerabilis. Et iõ tã odioſa eſt nob̃ aduerſitas q2 nolumꝰ ꝯſueſcere. Si aliquiſ domeſticꝰ tuꝰ vł vicinꝰ tibi fuerit ĩ cord̃ one/roſus. illi ſtude magꝫ obſeq̃oſus eſſe ꝛ affabi lis ꝛ cito ſenties remediũ illiꝰ morbi.

Q̃r appetitꝰ q̃ appetit hõ diligi ab hoĩbꝫ eſt abijciendꝰ Capitulũ XX

n On multũ affectes diligi. q2 diſtra/ctio cordis eſt. ꝛ a q̃ querꝫ diligi. illi etiã appetis placere. ꝛ ibi etiã admi/ſcet ſe ꝛ adulatio ꝛ ſepe ſimulatio. ne forte di ſplicere incipias ꝛ minꝰ diligi. turbaris etiã qñ ſuſpicarꝫ te minꝰ diligi q̃ deſideras vł ſpe/raueras. Pauci etiã ſunt ſibi ĩ ſenſu ꝛ affecti onibꝫ ꝛ moribꝫ ita ꝯformes. vt nõ ſit aliqñ diſſenſiõis materia int̃ eos que eſt dilectio/nis aduerſatrix. Itẽ a feminis velle diligi. etiã ꝑter tẽptatiõis laqueũ. ꝛ occupationis materiã: ꝛ turbatiõis occaſiones cõtinuas. Cõ nota ſuſpitioſe obſeruatiõis nõ carebit. Cõ mitte te deo ꝛ ab illo diligi ſtude fideliter. et de alioꝝ circa te dilectiõe relinq̃ illoꝝ arbi/trio ꝛ diuine volũtati. Dilectio hoĩm fallax eſt. inſtabilis. facile ledit. ꝛ ad modicũ vtilis ꝛ ſepe nociua. Si dignꝰ fueris diligeris. ſin aũt nõ eſt iuſtũ diligi indignũ. nec vllã cire/uerentiã exhiberi.

Finiũt viginti paſſus de ꝟtutibꝫ bo/norum religioſorũ. ſiue formula noui ciorꝫ doctorꝫ ſeraphici ſcti bonauẽture

Sanctus Bonauẽtura ad dñam Blan kam reginã hiſpanie De regimine aĩe.

p Rimum omniũ neceſſe habes aĩma mea altiſſi/me. piijſſime ſanctiſſime. de opti mo deo ſentire.

videlicet
Certa fide credendo
Attẽta mẽte ꝯſiderãdo
Perſpicaci ratiõis intuitu cũ

ammiratiõe ꝑſpiciendo.

Altiſſime quidẽ de optimo deo ſentis

Si cũcta
De nihilo creantꝫ ꝛ ſuppor/tantis immẽſam potẽtiã
Gubernãtis ꝛ ordinãtis in finitã ſapientiã
Iudicãtis ꝛ retribuẽtꝫ inde terminatã iuſticiã.

Fideli pio ꝛ ꝑſpicaci ꝯtu itu. ꝛ credis ꝛ ãmirarꝫ ꝛ ꝑſpicꝫ. ꝛ extra te exi/ens ꝛ intra te igrediẽs. ꝛ ſ̃ te trãſcẽdẽs. vt il lud ꝟacir̃ ꝯcãtes. Exultauerũt filie iude ꝓpt iudicia tua dñe qm̃ tu dñs altiſſimꝰ ſuꝑ oẽz terrã nimis exaltatꝰ eſ ſuꝑ oẽs deos ꝛc.

Pijſſime de optĩo ꝺo ſentꝫ. ſi eiuſdẽ miſe/ricordiã ammirarꝫ ãplexarꝫ ꝛ bñdicꝫ.

Ut ſũme
Benignã in noſtre hũanitatꝫ ꝛ mortalitatis aſſumptiõe.
Viſceroſam in crucis ꝛ mor/tis ꝑpeſſione
Liberalẽ in ſpiritusſcti dona/

tione. ⁊ ſacramentoꝝ̃ inſtitutiõe. cũ ſeipſuꝫ cõmunicet liberaliſſime in ſacramẽto altarꝭ quatenꝰ illud pſal. ex animo cantes. Sua/uis dominꝰ vniuerſis. ⁊ miſeratiões eiꝰ ſup omia opa eiꝰ ⁊c.

Sanctiſſime de optimo deo ſentꝭ ſi eiuſ/dem inexplicabilẽ ſanctitatẽ aduertꝭ mirarꝭ ⁊ laudas. atq illi cũ ſanctꝭ ſeraphin. ſanctuſ ſanctꝰ ſanctꝰ ꝓclamas. Sanctꝰ primo ħ eſt in ſeipo ſanctitatẽ ita ſũme ac puriſſime ha/bens. vt impoſſibile ſit ipm aliqd niſi ſanctũ velle vel approbare. Sanctꝰ ſecũdo hoc eſt ſanctitatẽ ita pfecte in alijs diligẽs. vt ĩpoſ/ſibile ſit ipm vere ſanctitatẽ ſeruantibꝫ aut gratie dona ſubtrahere. aut glorie pmia de negare Sanctꝰ ⁊ tertio. hoc eſt ita ſeuere op poſitũ ſanctitatꝭ abhorrẽs vt impoſſibile ſit ipm peccata niſi abhorrere. aut reprobare. aut ipunita relinquere. Et ſi ſic ſenſeris cuꝫ legiſlatore cãtabis. Deus fidelis ⁊ abſq vl la iniquitate iuſtus ⁊ rectus

Poſt hoc oculos tue mẽtis ad dei legem cõuerte. que te iubet exhibere.

ſcꝫ
Altiſſimo cor humile
Piiſſimo cor deuotũ
Sanctiſſimo cor illibatũ.

Cor inq̃ hũile debes exhibere altiſſimo

Per
Reuerentiã in animo
Obedientiã in facto
Honorificẽtiã in verbo ⁊ ſigno.

quatenꝰ ſm apoſtolicã regulã ⁊ doctrinam. omia in gloriã dei facias.

Cor aũt deuotũ exhibere dbes piiſſimo

Per
Interpellatiõem feruentiũ pcum.
Deguſtatiõem ſpũaliũ ſuauitatũ.
Actionẽ multipliciũ gratiaꝝ. vt aĩa

tua iugiꝫ p deſertũ aſcẽdat ĩ deũ. ſicut ꝟgula fumi ex aromatibꝫ myrrhe ⁊ thuris.

Cor vero illibatũ exhibere debes ſanctiſ ſimo ſpõſo. vt nullꝰ ĩ te regnet. nec ſenſu nec ↄſẽſu. nec affectu corporee voluptatꝭ applau ſus nullꝰ terrene malignitatꝭ affectꝰ. quare/nus omi excluſa macula peccati poſſis cuꝫ pſalmiſta cãtare. Fiat cor meũ imaculatũ ĩ iuſtificationibꝫ tuis vt nõ ↄfundar.

Attẽde ẽ diligẽter ⁊ vide ſi hec oĩa a iuuẽ tute ſeruaſti. Et ſi hec ĩ ↄſciẽtia repperesꝭ. nõ tibi hoc attribuas ſꝫ dono dei. illiq gratiaſ agas. Et ſi te ĩuenis ſemel aut pluries ĩ hoꝝ aliq vel pluribꝫ vl' forte ĩ omibꝫ. aut grauiꝭ aut leuiter deliquiſſe. ſiue p infirmitatẽ ſiue p ignorantiã ſiue ex certa ſciẽtia inenarrabi libus gemitibꝫ ſtudeas recõciliari deo. Et ad exhibendã emendã illi ſpũm ꝟtutis aſſu me. vt poſſis cũ penitẽte ꝟacit cãtare ac pſal lere. Quoniã ego in flagella paratꝰ ſum ⁊ do lor meus ĩ ↄſpectu meo ſemp.

Debet aũt dolor animi duos hr̃e comi/tes vt ſit purgatiuꝰ aĩe ⁊ placidꝰ dei.

ſcilicet.
Timorẽ diuini iudicij
Ardorem interni deſiderij

Vt recupes
Timendo cor humile
Deſiderãdo cor deuotũ.
Dolendo cor illibatũ

Time igiꝫ diuina iudicia que ſunt abyſ/ſus multa.

Time inq
Vehemẽter ne forte q̃q ſi ali qualiter penitens adhuc diſ/pliceas
Vehementius ne poſt hoc de/um offendas
Vehemẽtiſſime ne finaliter a

deo diſcedas. ſemp carẽs lumie ſemp ardẽs igne. nunq̃ carẽs verme niſi p verã peniten tiã in gratia finali decedas. vt ſic cũ ꝓpheta decãtes. Cõfige timore tuo carnes meas. a iudicijs em̃ tuis timui.

Dole quoq ⁊ ſatage ꝓpter cõmiſſa pctã.

Dole inq
Vehemẽter ꝓpter annihilatõꝫ omis boni diuinitꝰ tibi dati
Vehemẽtiꝰ propter impugna/tionẽ chriſti ꝓ te nati ⁊ ꝓ te cru ci affixi
Vehemẽtiſſime ꝓpter vilipẽſio

nem dei. Cuiꝰ trãſgrediẽdo leges

Tu
Inhonoraſti maieſtatẽ
Denegaſti veritatẽ
Offendiſti bonitatẽ

Totũq vniuerſũ
Debilitaſti
Deformaſti
Deordinaſti. dũ diuis

aduerſando ſtatutis iperijs ⁊ iudicijs omi/bus tibi ſeruiẽtibus ꝓpter deũ.

Abuſa es
Naturis
Scripturis
Iuſticijs
Miſericordijs
Donis gratuitis ⁊ pmijſ repromiſſis

Quibꝫ diligẽter cõſideratis luctũ vnigeniti fac tibi planctũ amaꝝ. ⁊ deduc quaſi torren tẽ lachrymas p diẽ ⁊ noctẽ. nõ des requiem tibi nec ſomnũ oculis tuis.

Deſidera nihilomin⁹ diuina chariſmata diuini amoris in deū cōſcendēs .qui te pec/cantem.

Tam
Patienter ſuſtinuit
Lōganimiter expectauit
Miſericordit̄ ad pniaʒ reduxit

Tibi
Concedendo veniam
Infundendo grām
Promittēdo coronam

Dum tamen eidem impēdas vel potius ab ip̄o ſuſcipias eiq̄ʒ repēdas ſacrificiū ꝯtri bulati ſp̄ūs cordiſq̄ʒ ꝯtriti ꝛ humiliati.

Per
Cōpunctionē amarā
Confeſſionē veridicā
Satiſfactiōem cōdignā

Deſide/ra inq̄ʒ
Vehemēter diuinā ꝯplacētiaʒ p largā imiſſiōʒ ſanctiſpūs
Vehemēti⁹ diuinā ꝯformita/tem p expſſam imitatiōem xp̄i crucifixi
Vehemētiſſime diuinā ꝯphē/ſionē p aptā viſiōeʒ pr̄is eterni.

vt veraciter cū ꝓpheta decātes. Sitiuit ani ma mea q̄ū veniā ꝛ apparebo añ faciē dei.

Porro vt hūc ſp̄m vite timorꝭ ꝛ dolorꝭ et ardorꝭ acq̄ras intrinſec⁹. exerce te foris ad

Omnimodā
Modeſtiam
Juſticiam
Pietatem

Quaten⁹ iuxta documētū apoſtoli abnegāſ impietatē ꝛ ſecularia deſideria ſobrie ꝛ iuſte ꝛ pie viuas in hoc ſeculo.

Exerce itaq̄ʒ temetip̄aʒ ad om̄imodā mo deſtiā vt iuxta apoſtoli doctrinaʒ modeſtia tua nota ſit om̄ib⁹ hominib⁹

Ad modeſtiā inq̄ʒ parſimonie

In
Victu ꝛ veſtitu
Somno ꝛ vigilia
Ocio ꝛ labore vt ī nullo excedaſ

Ad modeſtiam diſcipline

Per mo/deramē
Silentij ꝛ loquele
Merorꝭ ꝛ gaudij
Māſuetudīs ꝛ rigorꝭ. iuxta qꝺ oportūitas exigit ꝛ rēa rō dictat

Ad modeſtiam honeſtatis

Per
Gloriationem
Ordinationem
Compoſitionem.

ſcilicet
Actuū motuū geſtuū
Veſtimētoꝝ ſeu habituū
Mēbroꝝ ꝛ ſenſuū. iuxta q̄ mo ralis honeſtas ꝛ reglarꝭ obſeruātia id expo

ſcit. vt merito ſis ex illoꝝ nūero q̄b⁹ ap̄ls di: Om̄ia honeſte ꝛ ſ̄m ordinē fiāt in vob.

Exerce te quoq̄ʒ ad iuſticiā vt tibi illud ꝓ: pheticū poſſit veracit̄ aptari. Propt̄ v̄itatē ꝛ manſuetudinē ꝛ iuſticiā ꝛc.

Ad iuſticiā inq̄ʒ integrā

Per
Zelū diuini amoris
Obſeruantiā diuine legis.
Deſideriū fraterne ſalutis

Ad iuſticiā ordinatam.

Per
Obedientiā ad ſupiores
Societatē ad pares
Caſtigatiōem ad inferiores

Ad iuſticiā perfectā. vt

Omni
Veritati conſentias
Bonitati faueas
Malitie aduerſeris tā mente q̄ʒ verbo, q̄ʒ ope. nihil a gēs alij qꝺ tibi nolis fi eri. nihil negās alij qꝺ tibi velis impēdi. q̄/tenus illoꝝ ſis imitatrix pfecta quib⁹ dicit̄. Niſi abundauerit iuſticia veſtra pl⁹ q̄ʒ ſcri/barū ꝛ phariſeorū .non intrabitis in regnū celorū.

Exerce te tandē ad pietatē. q: vt dic̄ apo ſtolus. Pietas ad omnia valet, ꝓmiſſiōʒ ha bens vite que nūc eſt pariter ꝛ future.

Ad pietatē inq̄ʒ diuini cult⁹ attente ꝛ de/uote ac reuerenter

ſcilicet
Horas pſoluēdo canonicas ac quotidiana cōfitendo peccata ꝛ deplorando
Sacratiſſimā ꝓ tempe euchari ſtiā ſumendo
Quotidie miſſam audiēdo

Ad pietatē ſaluatiōis animaꝝ

Nūc
Adiuuādo p orōnū frequētiaʒ,
Per ſermonū informationē
Per exēploꝝ incitamēta. vt q̄ au dit dicat veni. Hoc tn̄ ſic ſapiēter opʒ fieri vt ſalutis ꝓprie diſpendiū nō incurras.

Ad pietatē releuatiōis corpaliū nc̄citatū

In
Supportādo patient̄.
Cōſolando amicabiliter
Subminiſtrādo humilit̄. hila/riter. ꝛ miſericordit̄. Vt ſic diuinā impleas legē cū dicat ap̄ls. Alter alteri⁹ onera porta te. ꝛ ſic adimplebitis legē xp̄i. Ad que om̄ia ꝓſequēda ſup om̄ia credo valere memoriaʒ crucifixi. vt dilect⁹ tu⁹ tanq̄ʒ faſciculus myr re inter mentis tue vbera iugiter cōmoret̄. Qꝺ ip̄e p̄ſtare digneť q̄ eſt benedictus in ſe cula Amen.

Epiſtola ſancti bonauenture ad magiſtrũ innominatũ eliminans errorem cõtra regulam beati Franciſci. domino reſpondẽte ꝑ ſeruũ ſuum ſanctum Bonauenturam.

Innominato magiſtro frater Bonauẽtura ſpiritũ intelligẽtie veritatis. Proponis chariſſime vt tibi tres articuli ꝺ regula fratrũ minoꝝ abſoluant. de quibꝫ te oſtendis pluribꝫ rõnibꝫ dubitarẽ. ſcꝫ de paupꝑtate. labore manuũ. ⁊ ſtudio ſcholariuꝫ et magiſtroruꝫ. Cum eñi regula dicat ꝙ frẽs nõ recipiant pecuniã ꝑ ſe vel ꝑ interpoſitã pſonam. ⁊ rurſuꝫ. nec locũ nec aliquã rem ſibi appropꝛient. videnł tibi fratres in h̄ regule cõtraire. cũ tibi videanł pecuniã ꝑ interpoſitaꝫ pſonã recipe. libꝛos habere ⁊ domos. cũ non poſſint harũ rerũ quas habent dominos aſſignare. In laboꝛe etiã manuũ ſibi iniuncto vt videł ſub ꝓcepto. culpabiles tibi videnł. cũ nec laici laboꝛẽt in operibuſ mechanicꝭ. nec clerici manu ꝓpꝛia in libꝛis ſcribendis. q̄n potius cũ magnis ſumptibus faciũt eos ſcribi. acſi apud ſe haberẽt numiſmatũ ꝑcuſſoreſ. Poſtremo in ſtudio et magiſterio fratres cõdemnas. cũ regula dicat ꝙ nõ curent neſciẽtes lr̄as. lr̄as diſcere. Fratres plerũqꝫ tam clerici q̄ꝫ magiſtri qui etiã in ſeculo parũ aut nihil de philoſophia audierũt. ſtudent. recitant. ſcriptitant. Imo qꝺ plus eſt laniãt. diſſipant. edificant. Nec videł tante humilitatꝭ pfeſſoribꝫ poſſe cõpetere nomẽ magiſtri. cũ hoc videał dominus in euãgelio ſuis diſcipulis inhibere. quoꝝ nos dicimur imitatores tanq̄ꝫ pfeſſores euãgelij ieſu chꝛiſti. Hec vt aſſeris tibi in coꝛde de ſtatu ⁊ ſalute fratrũ ſcrupulum generãt. ⁊ tuã ꝯſcientiã inquietãt. Super hec addis aſſertionẽ quoꝛũdã. qui tibi niſi ſunt hanc ꝯſcientiã de fratribꝫ fabricare. Intende igił in ea que dicturꝰ ſum. dabit eñi tibi dñs precibꝫ glorioſe ꝟginis ⁊ beati Franciſci rectũ in oĩbꝫ intellectuꝫ.

Supponis ꝙ regula paupꝑtatẽ ꝓcipit. cõmendat laboꝛẽ. vetat curioſitateꝫ. Suppono ⁊ ego, deteſtans ob hoc receptiões pecuniarũ ꝓpꝛietates libꝛoꝛũ ac donoꝛũ. Vitupero et ego. imo nos oẽs ꝑſeq̄mur fortiter ⁊ culpamꝰ. In hoc cõuenimus. ſꝫ ꝙ fratres tales credis. aut ſi nõ credis dubitaſ. in hoc penitus diſſentimꝰ. Nec enim h̄ credo nec dubito. certũ habens oppoſitũ tanq̄ꝫ verũ. nõ quia nullus in oꝛdine talis ſit q̄ non poſſit culpari in aliquo predictoꝛũ. cũ nec in duodecim apoſtolꝭ talis pfectio potuerit reperiri. ſed cõmunitatẽ ſtatus de qua et tu iniũgis defenſandã aſſumpſi. Vide igił quid ſentire debeas de receptione pecunie. Teſtificoꝛ corã deo quoniã veritatem ſum exp̄ſſurus ſm meã conſcientiã in oĩbꝫ que ſubiungã. Nõ credo te aliq̄tenꝰ dubitare. q̄n paupꝑibus quãtũcunqꝫ extremaꝫ vouerint paupꝑtatem liceat recipe elemoſynaꝫ. niſi velint ſe occidere. quod ſi nephas eſt licet hoc fratribꝫ. qꝺ nullus ſane mentis ignoꝛat. Nõ eſt igił cõtra eoꝛũ profeſſioneꝫ. ſi q̄s diues homo hãc eis miſtrat manu ꝓpꝛia. Qꝺ ſi noluerit poteſt eis miniſtrare ꝑ manũ ſerui ſui. Qꝺ ſi ille ſeruꝰ non poſſit. ſed cõmittat alij. quare nõ liceat per manuꝫ terciã. nõ videtur. Quare etiam vſqꝫ ad decimã manũ nõ poteſt. nõ video. Et ſi diues habẽs pecuniã dat victũ aut veſtitum fratribꝫ neceſſariũ. nõne poteſt ipe manu ſua emere. nõne poteſt ipe pecuniã pro emptione alij cõmittere. et ſic ꝑ multas manus in vſus fratrũ expendere ꝓ releuãdis eoꝛũ neceſſitatibꝫ ſine offenſione fratrum. Quis ſane mentis hoc dubitat. cũ pecunia ita ſit dñi cũ cõmittił pſone intermedie. ac ſi ipe dominus eam manu ꝓpꝛia ꝯſeruaret. Niſi forte q̄s ita deſipiat vt dicat ꝙ pecũia in manu ſeruientꝭ poſita trãſeat in eius dominiũ. ⁊ deſinat eſſe domini. qꝺ penitus abſurdum eſt. Et ſi dicas ꝙ dñs ſimpliciter ⁊ abſolute dare intendat fratribꝫ. dico ⁊ ego ꝙ nullus ſane mẽtis dare intendit fratribꝫ niſi ꝓut competit regule ⁊ pfeſſioni coꝛum. Quis eñi daret elemoſynã vt eos faceret ꝑdere vitã eternã. Dat ergo eo modo q̄ fratribꝫ expedit. ſcꝫ cõmittendo alicui qui ꝑ ſe eã diſpenſet in his rebꝫ quas fratribꝫ licet accipere. ⁊ ſic pecunia illa ꝑ quoꝛũcũqꝫ manus tranſeat nullo mõ ſpectat ad fratres. qꝛ ſemꝑ eſt ꝓmi dñi. Et eſt ꝑ hoc manifeſtũ ꝙ nec ꝑ ſe. nec ꝑ interpoſitã pſonam eã recipiunt. Fateoꝛ corã deo ita eſſe verũ in conſcientijs fratrũ. Et ſi mihi forte nõ credis.

tamen ipi dño pape.qui in vtroq; iure pe/
ritus.ordinis et pfectionis emulator. qui
vt ipe teſtaẗ in ꝯditione regule beato Frã
ciſco aſtitit.z eius plenũ intellectuz agno/
uit.Qui reqſitus a fratrib; dicit.ꝙ frẽs vo
lentib; ſibi elemoſynas facere pñt fidelem
aliquẽ pſentare. Qui taliter pſentatus.nõ
eſt eorũ nunci⁹.ſed illius poti⁹ cui⁹ manda
to ſolutõnẽ facit.ſeu recipienti eandẽ. Hec
ſunt verba ipius.Quis ita deſipit.vt ſi di/
cam alicui.iſte fideliter exequeẗ vel cuſtodi
et qd ei cõmittes.ꝙ pp̄ter hoc quicquid ille
accepit fiat meũ.cũ etiã licz hec v̄ba nõ ſem
per exp̄manẗ.ſemp tñ habenẗ in corde.z ſp
ab alijs credim⁹ ſic accipi.Quis ḡ tam im/
prob; vt impugnaret hanc veritatẽ.p tan/
torũ virorũ ꝯſcientiã ſanã et diſcretã.p tan
tam rei euidentiã.z vt nihil deſit per ſedem
apoſtolicã cõfirmatã.Cert⁹ ſum ꝙ tal' por/
tabit iudiciũ. De libris z vtenſil'ib; quid
ſentias audi.Clamat regula exp̄ſſe impo/
nens fratrib; officiũ p̄dicãdi.quod nõ cre/
do in aliqua alia regl'a repiri. Si igiẗ pre/
dicare nõ debẽt fabulas ſed verba diuina.
z hec ſcire nõ poſſunt niſi legãt nec legere
niſi habeant ſcripta.planiſſimũ eſt ꝙ de p/
fectione ſic eſt hr̃e libros ſicut eſt p̄dicare.
Et ſicut nõ obſtat ordinis pauptat. habe/
re miſſalia ad cantandũ miſſas.z breuiaria
ad horas dicẽdas.ſic non obſtat z biblias
ad verba diuina p̄dicanda. Licet igitur li/
bros habere Sed nunqd regula ſibi ꝯtra
ria eſt q̄ alibi mandat nihil hr̃e. Abſit h̄ vt
in ea ſit ꝯtrarietas aliq̄ ſicut nec falſitas.cũ
tota de fonte euãgelij ſit extracta.ſicut mi/
hi qui parũ noui facile eſſet oſtendere. Di/
co ergo ꝙ fratrib; horuz cõceſſus eſt vſus.
ſed vetaẗ appropriatio. Nã nõ dicit regula.
Fratres nihil habeãt nec aliqua re vtanẗ
qd eſſet inſanũ.ſed ꝙ nihil ſibi approprient.
Cui igiẗ horũ pp̄rietas aſſignabiẗ. Sic re/
ſpondeo ego ꝙ cuiuſcũq; ſit.nõ eſt mea nec
ordinis.z h̄ mihi ſufficit ad mee cõſcientie
puritatẽ. Ne tñ homib; fugã parare videar
dico harũ rerũ mobiliũ gubernatori z pte/
ctori ordinis cardinali poteſtatẽ z auctori/
tatẽ et puidentiã a dño papa eſſe cõceſſam.
Sicut em̄ dñs papa ait. nec vendi debent
mobilia.vel extra ordinez cõmutari quoq̄
modo.niſi eccl'ie romane cardinalis q̄ fue/
rit ordinis gubernator ſup hoc auctorita/
tem p̄buerit z aſſenſum. Sed dicis. Nun/

quid q̄ biblias dant fratrib; intendũt eas
dare pape aut cardinali. Dico z ego. Nũqd
pater q̄ dat bibliã filio intendit labefacere
ordinẽ filij.et filiũ ſuum facere filiũ diabo
li. Credo te dicere ꝙ nõ. Dat igiẗ filio inten
dens ꝙ ordinis pauptas ſit penit⁹ illibata
ac p hoc vt ordo vtatur. pp̄rietas autem ſit
eius.cui⁹ decreuerit paſtor ordinis z eccle/
ſie. At nõ credis ꝙ ſi pater nõ poſſit filio li/
brũ dare niſi p manũ alicui⁹. de quo preſu
meret ꝙ nõ eſſet filij ſui p̄dator ſed paſtor.
vtiq; daret vt filio cõmodaret ad vſum. Et
in hoc meli⁹ puiſum eſt ordini domino fa/
ciente. Nã ſi librorũ pp̄rietas remaneret pe
nes parẽtes.ſic miniſtri nõ poſſent auferre
fratrib; libros.z eſſent q̄ſi ppetui ad vitaz.
Nunc autẽ ordo nihil ſibi appropriat in li/
bris.dũ miniſtri libros nec vendere nec ali
enare auctoritate pp̄ria pñt.nec fratres ſub
diti poſſunt.dũ frequẽter reſignanẗ.z eis p
voluntate miniſtrorũ aſſignanẗ z auferunẗ
Certus ſum ꝙ hec eſt ꝯſcientia fratrũ. Ut
autẽ nihil remaneat audi de domib;. Dico
domos nõ eſſe fratrũ. Sed ſi de ſolo que/
ris. Dico ꝙ dantiũ eſt et patronoꝝ. Si de
edificijs.pari rõne edificantiũ vel coꝝ quo
rũ eſt ſolũ.q2 cedit ſolo vnius ſi vnus edifi/
cat. vel pluriuz ſi plures. Mentior etem̄ ſi
nõ domin⁹ papa dicit in regula. ſaluo loco
rũ z domoꝝ dominio illis ad q̄s noſciẗ pti
nere. In loco intelligens ſolũ in domibus
edificia ſupaddita. Unde nec appropriam⁹
nobis locũ.cũ dicam⁹ eſſe illoꝝ q̄ dant im/
penſas.vel cedit ſolo. Nec etiã vſus appro/
priam⁹.niſi p voluntate eorũ q̄ fratrib; ꝯce
dunt p̄dicta. Certus ſum em̄ ꝙ hec eſt ꝯſci
entia fratruz. Nõ obſtat ſi aliquãdo vidiſti
cõtrariũ.quod nõ credo.q2 indiſcretio vni/
us nõ ad om̃es debet nec ad ſingl'os retor
queri. Si dicis nos tãq; aduenas z pegri/
nos debere ire de domo in domũ. parcat
illi de⁹ q̄ primo hãc ſtulticiã cogitauit. Nõ/
ne beat⁹ Franciſc⁹ edificauit loca. Nunqd
tanq; pegrinus ibat quotidie vnã dietam.
Nunqd beat⁹ Petrus cũ dicat in canoni/
ca ſua.obſecro vos tanq; aduenas z pegri/
nos zc. voluit ꝙ om̃es trãſirent de domo
in domuz. Cũ em̃ dicat eccl'iaſtic⁹.vita ne/
quã hoſpitari de domo in domũ. Tam pe
trus q̄s frãciſcus filijs z diſcipulis ſuis nõ
ſanctã vitã ſed nequã impoſuiſſent.ſi ſm p̄
dictuz intellectũ nos ſimiles eſſe pegrinis

mãdarent. Sed hoc dictũ intelligit᷑. vt nõ
currat ſimilitudo q̃ttuoꝛ pedibꝫ. ſed vt do/
mos in q̃bus habitam⁹ paruz diligamus.
nec ꝓꝛias reputem⁹. ſicut ꝑegrinus q̃ tran
ſit in patriã domũ non diligit in via tanq̃
ꝓꝛiam. ſed vtit᷑ tanq̃ aliena. Qui aliter ſa/
pit ipe ſua inſipiẽtia manifeſtat ꝙ nihil om
nino ſapit. Quomõ ergo poſſet eſſe regimẽ
ꝛ oꝛdo p̃latoꝛũ. q̃ ita diſtricte manet in oꝛ/
dine beati Franciſci. ſi omẽs eſſent inſtabi
les et vagabundi ꝑ oꝛbẽ. Hoc vero ſentit q̃
nihil vidit de oꝛdine. Veniã ad laboꝛez
manuũ. vbi taliter inſiſtis. vtrũ ſit cõſiliuz
vel p̃ceptũ. Ego autem dico non intende/
re beatũ Franſciſcũ manualẽ laboꝛez. nec
p̃cipe nec conſulere nec monere. ſed ſuppo/
ſita ammonitiõe apoſtoli fratribꝫ nimis vl̕
minus ſollicitis ad laboꝛẽ dat foꝛmã labo
randi. Quidã em̃ ſic intendebãt laboꝛi ma
nuali. vt necaret᷑ i eis deuotio oꝛonis. Qđ
qꝛ ꝑiculoſum erat. cũ actiua debeat deſer/
uire cõtemplatiue. dedit eis foꝛmã ſanctiſ/
ſimus pater. vt ſic laboꝛent q̃ laboꝛare vel/
lent ſcirent ꝛ poſſent. vt ſancte oꝛonis ꝛ de/
uotionis ſpiritũ nõ extinguãt. Hoc em̃ ſe/
quit᷑ in textu regule ĩmediate. Unde atten
de ꝙ nõ dicit p̃cipio vel cõſulo fratribꝫ ꝙ la
boꝛent. ſed quibꝫ dedit dñs grãm. qđ nõ ſo
lum includit potentiã ſed voluntatẽ labo/
rãdi. Sicut ſi diceret. frẽs quibꝫ dedit do/
min⁹ grãm lachꝛymãdi lachꝛyment᷑ ita mo
deſte ꝙ oculos nõ amittant. nõ p̃ciperet la
chꝛymari. ſic nũc intelligit. Ipe autẽ de la/
boꝛe manuũ vim nõ faciebat. niſi ꝓpter oci/
um declinandũ. quia cũ fuerit regl̕e obſer/
uatoꝛ ꝑfectiſſimus. nõ credo ꝙ vnq̃ lucra/
tus fuerit de laboꝛe manuũ. xij. đ. vel eoꝛuz
valoꝛem fratres. ſed potiſſime ad oꝛationẽ
monebat. Non em̃ volebat ꝙ illã extingue
rent ꝓpter lucrũ. Unde ꝓuincialibꝫ miſtris
relinquit᷑ ꝙ nõ ꝑmittant frẽs ſuos ocioſos
Ego vna tecũ ſi qui tales ſunt iudico argu
endos. ꝛ verberibꝫ puniẽdos tanq̃ ſeruos
malos et pigros. Nõ tamẽ ꝓpter hoc tibi di
ſpliceat. qꝛ ſatis ibi inuenies copiã laboꝛã/
di tam in ſtudio veritatꝭ q̃ in exercitio hu/
militatis. pietatis. ꝛ cuiuſlibet alterius vir
tutis. Nã fratrũ elemoſynas q̃rere. coqui/
nam facere. infirmis ſeruire. ſcutellas laua
re. et in om̃ibꝫ humilitatꝭ exercitijs laboꝛa/
re. que dulcioꝛa fratribꝫ ſunt q̃ multa offi/
cia dignitatis. Sed q̃d dicem⁹ de aſcen

dentibꝫ ad cathedrã. cũ regula dicat ꝙ nõ
curent neſciẽtes lr̃as. lr̃as diſcere ꝛc. cũ etiã
euangeliũ dicat ꝙ nolim⁹ vocari magiſtri.
Dico ego ꝙ regula nõ vetat ſtudiũ littera/
tis. ſed illitteratꝭ ꝛ laicis. Vult enim iuxta
apl̕m. ꝙ vnuſq̃ſqꝫ in ea vocatiõe qua vocat⁹
eſt ꝑmaneat. vt ad clericatũ de laicatu null⁹
aſcendat. nec vult ꝙ clerici fiant laici ſtudi/
um recuſãdo. alioquin ipe trãſgreſſoꝛ fuiſ/
ſet. qui cũ paucas lr̃as ſciret. poſtmoduz in
lr̃is ꝓfecit in oꝛdine. non ſoluz oꝛando ſed
etiã legendo. Unde vt ſcias q̃ntũ ſibi pla/
cuerit ſtudiuz ſacre ſcripture. audiui ego a
fratre q̃ vidit. ꝙ cũ nouũ teſtamentũ veniſ/
ſet ad manus ſuas. et plures frẽs non poſ/
ſent ſimul hr̃e. diuidebat ꝑ folia. ꝛ ſingul̕ cõ
municabat vt omẽs ſtuderent. nec vnus al
terũ impediret. Clericos etiã quos recipi/
ebat ad oꝛdinẽ in ſumma reuerentia habe
bat. et in moꝛte mãdauit fratribꝫ ꝙ docto/
res ſacre ſcripture in ſumma reuerẽtia ha/
berent. tanq̃ illos a quibꝫ recipent ṽba vi
te. Unde cũ nomẽ doctoꝛis veneraret᷑ in/
telligebat hoc euãgeliũ nõ vetuiſſe. alioq̃n
Paulus apl̕us euãgelio cõtradiceret. q̃ ſe
ꝑma epiſtola ad Thimo. magiſtrũ gentiuz
vocat. qđ maioꝛis impudẽtie videt᷑ q̃ ſi ab
alijs vocaret᷑. Dico ergo ꝙ ſ̓m euangeliuz
pompa hui⁹ nomĩs ꝯdemnãda eſt et nulla
tenus appetenda. ſed officiũ aſſumendum.
Quos em̃ magꝭ decet euãgeliuz docere. q̃
qui euangeliũ ꝓfitent᷑ et ſeruãt. Naz cũ di/
cat euangeliũ. qui fecerit ꝛ docuerit hic ma
gnus vocabit᷑ in regno celoꝛuz. Quis ſane
mentis dicat vt magiſter ꝛ frater Alexan/
der diues debuerit p̃dicare ꝛ docere. beati
paupꝫs ſpũ. ꝛ paup effectus debuerit reti
cere. Certe ſi frẽs decet addiſcere et rumi/
nare tanq̃ mũda aĩalia. verba diuĩa. et ſi/
bĩ p̃is ſufficiũt in docendo. q̃s tam ſtultus
eſt vt dicat ꝙ doctrinã quã eos decet face/
re ꝛ docere debeãt a nõ facientibꝫ mendica
re. Condẽno igit᷑ tecũ in magiſterio pom/
pam. ſed cõmẽdo officiũ. Damno frẽm mi
noꝛẽ pompoſuz. ꝛ dico eũ magiſterio peni/
tus indignũ. ſed cõmendo ſtudioſum. cre/
dens ꝙ nulli magis q̃ tali cõpetat auctoꝛi/
tas docendi euãgeliũ ieſu chꝛiſti. Reſtat igi
tur vt de philoſophãtibꝫ aliq̃d ſubiũgam⁹.
Audi chariſſime ſicut in ceterꝭ. ſic ꝛ in hoc
parit᷑ cõcoꝛdem⁹. Fateoꝛ diſplicent tibi cu
rioſitates. diſplicent ꝛ mihi. ꝛ diſplicẽt fra/

tribus bonis.et diſplicēt deo ⁊ angelis ſu/
is. Nec defendo circa ſcripta puerilia muſ/
ſitantes.ſed deteſtor eos pariter tecū. Un
de ⁊ tibi et mihi cōſulo vt habeam⁹ zelum
ſm ſcientiā.ne deteſtemur plus ꝙ oportet.
Fortaſſe eñi inter peccata minuta ⁊ venia
lia cōputandū eſt. Uix eñi grana abſqȝ pa/
leis colligi poſſunt.⁊ verba diuīa ſine ver/
bis humanis. Hec autez oīa ſeparantur
ꝑ zelū cōpunctionis et fletū deuotiōis que
faciūt triticū veritatis a verboꝝ paleis ſe/
parari. Et fortaſſe videnť aliqui curioſi.q̇
magis ſunt ſtudioſi. Si q̇s eñi ſtuderet in
dictis hereticorū.vt eoꝝ ſentētias declinā
do magis intelligeret veritatez. nec curio/
ſus nec heretic⁹ ſed catholic⁹ eſſet. Cū ver/
ba philoſophoꝝ aliqñ plus valent ad intel
ligentiā veritatis ⁊ erroꝝ confutatiōes.nō
deuiat a puritate in his aliqñ ſtudens.ma
xime cū multe ſint ꝯcluſiōes fidei.que ſine
his termīari nō poſſunt. Unde ſi velimus
nimis ſtricte iudicare.fortaſſe ipos ſanctoſ
quod impiū eſt iudicabim⁹ curioſos. Naz
nullus meli⁹ naturā tēpis et materie de/
ſcribit ꝙ Auguſtin⁹ inquirēdo ⁊ diſputan
do in libro ꝯfeſſionū. Nullus meli⁹ exitusq;
formarū et ꝓpaginē rerū ꝙ ipe ſuꝑ Geñ.ad
lrām. Nullus meli⁹ queſtiōes de aīa ⁊ de
deo ꝙ ipe in lib.de trinita. Nullus melius
naturā creatiōis mūdi ꝙ ipe in lib.de ciui.
dei. Et vt breuiť dicaz.pauca aut nulla po
nunt magiſtri in libris ſuis. q̇n illa repias
in libris Auguſtini. Lege Auguſtinū ꝺ do
ctrina chriſtiana.vbi oſtēdit quō nō poteſt
intelligi ſacra ſcriptura ſine aliaꝝ ſcientia/
rū peritia. Oſtendit etiaz ꝙ ſicut filij iſrael
aſportauerūt vaſa egypti.ſic doctores theo
logici doctrinaz phie. Unde multa que nō
didicim⁹ ꝑ phos ⁊ de dictis phie didicim⁹
ꝑ ſanctos. Ac ꝑ hoc nō debet tibi eſſe mirū
ſi minus fundati intrātes.fiant in ſcientia
in ordine fundatioreſ. Sed eſto ꝙ iſta ſint
repħēſibilia ⁊ purgāda.nō ꝓpter hoc retra/
haris.q⁊ nullus ad hoc cōpelliť. ſed is ma/
gis amať.qui magis eſt taliuz aſpernator.
Nec p̄lati ta'ia p̄cipiunt ſed ꝑmittunt. Nec
ꝓpter tres vel quattuor vicioſos debet ma/
giſter contēnere innocentes Etſi aliq̇ abū/
dent libris ad tempus.alijs pleriſqȝ multo
plus indigentibꝫ poterint diſpenſari. cum
multo plures egeant ꝙ abundent. Nec te
moueat ꝙ fratres fuerunt in ꝑncipio ſim/
plices ⁊ illitterati īmo magis debet hoc in
te fidem ordinis ꝯfirmare. Fateor coram
deo ꝙ hoc eſt qđ me fecit vitā beati Fran/
ciſci eligere.ꝙ nō fuit ꝑ hominū prudentiā
inuenta ſed ꝑ chriſtū.⁊ q⁊ opa chriſti nō de
ficiunt.oſtendiť hoc opus fuiſſe diuinum
dū ad conſortiū virorū ſimpliciū etiā ſapi/
entes nō ſunt dedignati deſcendere.atten/
dentes illud apoſtoli. Si q̇s eſt inter vos
ſapiens.ſtult⁹ fiat vt ſit ſapiens. Rogo cha
riſſime.vt nō nimis abundes in ſenſu tuo.
nec credas te prudentiorē nec meliorē om/
nibꝫ.quos deus ad ſtatū iſtuz vocauit. etſi
vocauerit te nō recuſes. Uale in dño.

Explicit epiſtola ſancti Bonauēture ad magiſtrum innominatum.

P Ater noſter Orõ hec p̃uilegia ta eſt in trib⁹. In
Dignitate. quia a chriſto compoſita.
Breuitate. vt citi⁹ ſciat̃. meli⁹ retineat̃. frequenti⁹ dicatur
Fecunditate. quia omnes petitiões cõtinet. et vtriuſq; vi te neceſſaria complectitur.

Pater nr̃ diuidit̃ in
Exordium. Pater noſter.
Tractatũ. Sanctificetur nomẽ tuum ꝛc̃.
Concluſionez. Si enim dimiſeritis. Sed hec concluſio non eſt de integritate orationis.

In
Exordio datur petenti fiducia. cũ dicit̃. Pater noſter. nõ domine.
Domio ſeruit̃ timore. p̃ri amore. Malachie. j. Fili⁹ honorat p̃rem ſuũ. ꝛ ſeruus dñm ſuũ timebit. Si ḡ pater ego ſuz. vbi honor meus. ꝛ ſi dñs ego ſum. vbi eſt timor meus.
Tractatu ponunt̃ omnia nobis neceſſaria.
Concluſione infertur neceſſaria ex p̃miſſis cõſequentia.

De⁹ dicit̃ pater nr̃
Generalit̃ oĩm p creationẽ. Deut̃. xxxij. Nũqd nõ ip̃e eſt p̃r tuus q̃ poſſedit ꝛ fecit ꝛ creauit te. Fecit in corp̃e. creauit in aĩa. poſſedit in vtroq;.
Specialit̃ iuſtoꝝ p adoptionez. Matth. v. Eſtote p̃fecti ſicut et pater veſter celeſtis p̃fectus eſt. Luce. xj. Si ergo vos cũ ſitis mali ꝛc̃.
Singularit̃ chriſti p eternã generationẽ. Joh. v. Nõ ſolũ ſoluebat ſabbatũ ſed ꝛ p̃rem ſuũ dicebat deũ. Mat. xj. Neq; p̃rem q̃s nouit niſi fili⁹. ꝛ cui voluerit fili⁹ reuelare.

Pater eſt
Primo modo p imp̃ſſam imaginem
Scd̃o modo p appoſitam gratie ſimilitudinẽ
Tercio modo p eternam originem.

Qui es in celis. i. in angel̃. vl̃ celis. i. in ſc̃tis. Sancti em̃ dicũt̃ celi q̃drupliciter. ſcilicet

Propter
Vite ſublimitatem. Philip. iij. Noſtra cõuerſatio in celis eſt.
Bonoꝝ operũ claritatẽ. Phil̃. ij. Inter q̃s lucetis ſicut lumĩaria in mundo verbũ vite continẽtes. Matth. v. Luceat lux vr̃a corã hoib⁹ ꝛc̃.
Propoſiti firmitatem. Pſal. Verbo domini celi firmati ſunt.
Deum in eis quieſcentẽ p gratiã. Iſa. lxvj. Celum mihi ſedes eſt. pſ. Dominus in celo parauit ſedem ſuam.

Dicit ergo. Pater noſter qui es in celis. id eſt in ſpiritualib⁹. vt ad ſpiritualẽ manſuetudinem in qua habitat feſtinare diſcamus. ꝛ celeſtia ab eo queramus.

Sanctificetur nomen tuum. Terminato exordio ſequit̃ tractatus. qui diuiditur in duas partes. In prima oratur p bonis adipiſcendis. In ſecũda p malis amouẽdis. Ibi Et dimitte nobis debita noſtra ꝛc̃.

Primo petit̃ p bonis adipiſcendis

Sunt bona
Eterna q̃ petũt̃ — In p̃miũ. Sctificet̃ nomen tuũ. Petimus q; ip̃a gl̃ia ſiue p̃fecta noticia cõfirmetur in nobis Et hoc erit in gloria p̃ſeuerando.
Spũalia q̃ petunt̃ — In meritũ ſiue in bonũ p̃ſeuerantie. Adueniat regnũ tuũ. i. eccl̃ia vel anĩa in q̃ per gratiã regnas. adueniat. i. in finem p̃ueniat.
In bonũ gratie. Fiat volũtas tua. i. libertas nr̃i arbitrij ſociet̃ p grãm tue voluntati.
Tp̃alia q̃ petũt̃ — In ſuſtentationem ſiue temp̃ale ſubſidium. Panem noſtrũ quotidianũ da ꝛc̃.

Scd̃o petit̃ p amouendis malis

Preteritis	Et dimitte no.	Preterita mala		Dolenda.
Preſentib⁹	Sz liba n. a ma	P̃ñtia mala	Sũt	Vitanda.
Futuris.	Et ne n. idu. i tẽ.	Futura mala		Precauẽda.

Septē ſūt petitiones
- Sctificeť no.t.
- Adueniat reg.t.
- Fiat volūtas t.
- Panē no.q̄ti.
- Et dimit.n.d.n.
- Et ne n.indu.
- Sȝ li.nos a ma.

Septē dona
- Sapiā
- Intellect⁹
- Conſiliū
- Fortitudo
- Scientia
- Pietas
- Timor

Sēptē btitudines
- Regnū celorum.
- Poſſeſſio terre
- Conſolatio
- Saturitas.
- Pñie pſecutio
- Viſio dei.
- Filiatio dei.

Septē ṽtutes cō tra ſeptem vicia
- Pauptas ſpiritus cōtra ſupbiam ſiue inanem gloriā.
- Manſuetudo contra iram.
- Luctus contra inuidiam.
- Sitis iuſticie contra accidiam.
- Miſericordia contra auariciam.
- Mundicia cordis contra gulam.
- Pax contra luxuriam.

Homo ergo egrotus.deus medicus.vicia languores.petitiones planct⁹.dona antidota.virtutes ſanitates.beatitudines felicitates ꝛ gaudia.petitiōib⁹ dona.donis virtutes.virtutibus beatitudines obijciuntur.ꝛ vicia excluduntur.

Sanctificetur nomen tuum
- Petitio ſanctificatio
- Donum ſapientia
- Virtus pax.
- Beatitudo filiatio dei.
- Vitium contra quod luxuria.

vide in Macab. de annunciacione Ihs

Sctificeť no.t. Nomen dei inuenimus
- Terribile.Deuť.xxviij.Niſi timueris nomē ei⁹ glˀioſum ꝛ terribile.hoc eſt dominū deum tuū.augebit dominus plagas tuas.
- Admirabile.Pſal.Domine domin⁹ noſter q̄ȝ admirabile ꝛc̄.
- Laudabile.Pš.A ſolis ortu vſq̄ȝ ad occaſum ꝛc̄.

Eſt ḡ nomen dei
- Terribile quantū ad potentiam.que attribuitur patri.
- Admirabile quantū ad ſapientiam.que attribuitur filio.
- Laudabile quantū ad bonitatē.que attribuiť ſpūiſancto.

Sanctificatur ergo.id eſt in nobis firmatur.
Nomen tuum
- Terribile in cognitione ſumme poteſtatis.
- Admirabile in cognitione prime veritatis.
- Laudabile in cognitione ſumme bonitatis.

Dicit ergo.ſanctificetur nomen tuū.quaſi diceret.Da nobis ſpirituȝ ſapientie.id eſt iocunditatem internā.vt guſtemus q̄ȝ ſuauis es.ꝛ hoc generet in nobis pacem.ꝛ hoc contra luxuriam.quia non eſt pax oſſibus meis a facie peccatorum meorum.

Adueniat regnum tuum
- Petitio aduentus regni.
- Donum intellectus.
- Virtus mundicia cordis.
- Beatitudo viſio dei.
- Vicium contra quod gula.

Adueīat regnū tuū Regnū dei dicitur
- Militans ecclia.Matth.Mittet filius hominis angelos ſuos.ꝛ colligent de regno eius omnia ſcandala.
- Doctrina euāgelica.Luce.xvj.Lex ꝛ ꝓphete vſq̄ȝ ad iohānē.ꝛ ex eo regnū dei euāgeliȝať.et omnis in illud vim facit.
- Beatitudo eterna.Math.xiij.Fulgebūt iuſti ſicut ſol ī regno patris eoꝝ.De h̄ p̄cipue accipiť qḋ hic dicitur.Licet nō incōgrue de alijs accipi poſſit.

Dicit ergo.Adueniat regnum tuum.quaſi dicat.Da nobis ſpiritū intellectus.q̄ mundati corde intelligamus te in p̄ſenti regnare per fidem.vt in futuro videam⁹ te regnare ꝑ

ſpeciem. ⁊ hoc eſt contra gulam. de qua dicitur. Vinum ⁊ ebrietas aufert cor.

Fiat volũt' tua
Petitio voluntatem dei fieri.
Donum conſilium.
Virtus miſericordia.
Beatitudo miſericordie cõſecutio.
Vitium contra quod auaricia.

Eſt voluntas dei ad
Creationem. Ps. Omnia quecunq3 voluit fecit.
Gratificatõnẽ. j. Theſ. iiij. Hec ẽ volũtas dei ſctificatio veſtra.
Glorificationem. Joh. vj. Hec eſt voluntas patris mei qui miſit me. vt omnis qui videt filium et credit in eum. habeat vitam eternam.

Eſt ḡ volũtas dei
Creans.
Gratificans. ⁊ de hac accipitur hic.
Glorificans.

Dicit ergo. Fiat volũtas tua. q̄ſi dicat. Da nobis ſpiritũ conſilij vt faciamus volũtatem tuam. maxime miſericordiã. que perimit auariciam. quaten' miſericordiã cõſeq̄mur. Scõm illud. Beati miſericordes. qm̃ ipi miſericordiã conſequent. Sicut em̃ auaricia cõſiſtit in acquirendo ⁊ retinendo. ita miſericordia in dando ⁊ dimittendo. Quid aũt ꝓdeſt ſepius dicere. Fiat voluntas tua. ⁊ nolle iuuare. Vult deus apud te eſſe paupes. vt ꝑ eos ſalueris ⁊ corꝑe ⁊ aĩa. Cũ em̃ defuerũt vaſa ſtetit oleũ. Vos venitis volũtatẽ frangendo

Panẽ nr̃m q̄tidianũ
Petitio panem dari.
Donum fortitudo.
Virtus eſuries iuſticie.
Beatitudo ſaturitas.
Vitium contra quod accidia.

Panẽ no. q̄. Eſt panis
Corporalis. Geneſ. iij. In ſudore vultus tui veſceris pane tuo.
Sacramentalis. j. ad Corinth. xj. Quicunq3 manducauerit panez hunc et biberit calicem domini indigne ⁊c̄.
Eternalis. Joh. vj. Ego ſuz panis viu'. Et ille p̄cipue dr̄ ſupſubſtantialis.

Hiero. Supſubſtantialis panis eſt q̄ dicit. Ego ſuz panis viu' ⁊c̄. Qui videlicz vniuerſas ſupat creaturas. Licet aũt ſint multi panes myſtici. De his tamen trib' exponunt doctores qd̄ hic dicit̃. Vñ Aug'. Panis q̄tidian' dicit' vl' neceſſaria hui' vite. vel ſacramẽtum corꝑis chriſti. Oportet ergo vt cõiuncte oĩa iſta tria accipiant̃. vt. ſ. panẽ quotidianuz petamus. ſimul ⁊ neceſſaria corpi. ⁊ ſacramentũ viſibile. ⁊ inuiſibile verbum dei. Unde de his tribus poteſt accipi quod dicit̃ Luce. xj. Amice cõmoda mihi tres panes.

Ergo
Primus panis eſt ad corpis ſuſtentationem.
Secũdus in via ad anime refectionem.
Tercius in patria ad eternam fruitionem.

Dicit ergo. Panem noſtrũ ſupſubſtantialem ⁊c̄. quaſi dicat. da nobis ſpiritũ fortitudinis. qui multiplici pane roborat animã. ne deficiamus in p̄ſenti. eſuriendo iuſticiã. ꝑ quam expellentes accidiã plena iuſticia ſaturabimur in futuro. ſm̃ illud. Beati qui eſuriũt ⁊ ſitiunt iuſticiam. quoniã ipi ſaturabuntur.

Dimitte nobis debita noſtra
Petitio dimitti debita.
Donum ſcientia.
Virtus luctus.
Beatitudo conſolatio.
Vitium contra quod inuidia.

Dimit. no. de. no. Eſt debitum
Offenſe. Matth. xviij. Serue nequã oẽ debitũ dimiſi tibi.
Bone vite. Luce. xvij. Cũ feceritis oĩa que p̄cepta ſunt vobis dicite. ſerui inutiles ſumus. quod debuimus facere fecimus.
Pecunie. Prouer. xxij. Noli eſſe cuz his q̄ defigũt man' ſuas. ⁊ q̄ vades ſe offerunt ꝑ debitis. Agit̃ autem hic de debito offenſe nõ pecunie. Debituz primum

malum.ſecundū bonum.tercium indifferens.

Dicit ergo. Dimitte nobis debita noſtra.quaſi di. Da nobis donum.ſcientiā ꝛ virtutē. luctū q̄ tam noſtra q̄ꝫ aliena pctā cogitemus ꝛ defleam⁹.vt nobis debita noſtra dimittas. et ita conſolationē habeamus aduerſus inuidiam.que facit hominē de alieno bono tabeſcere. Unde verſus. Inuidus alterius rebus marceſcit opimis.

	Petitio non induci in tentationem.
	Donum pietas.
Et ne nos inducas	Uirtus manſuetudo.
in tentationem	Beatitudo poſſeſſio terre.
	Uitium contra quod ira.

	Irritationis. Exodi.xvij. Uocauit moyſes nomē loci illius tentatio,ꝓpter iurgium filiorū iſrael. ꝛ quia tentauerunt dominū dicentes. Eſt ne deus in nobis.
Et ne nos inducas Eſt tentatio	Probationis. Jacobi.j. Beatus vir qui ſuffert tentationem. Thob.ij. Hanc tentationeꝫ ideo pmiſit domin⁹ euenire illi vt poſterꝫ daretꝛ exemplū patiētie eius ſicut ꝛ ſancti Job.
	Male pſuaſiōis. Matth.iiij. Accedens tentator dixit ei. Si

filius dei es ꝛc̄.j. Chorinth.x. Fidelis de⁹ qui nō patietꝛ vos tentari ſupra id quod poteſtiſ ꝛc̄. De hac tercia intelligitur p̄cipue quod dicitur hic.

Dicit ergo. Et ne nos inducas in tentationē.q̄i dicat. Da nobis ſpiritū pietatis. et manſuetudinem ſpiritus.vt per ſpiritū pietatis vincamus tentationē exercendo nos ad pietatem. Et ꝑ manſuetudinem vincamus vitium iram.non reddēdo malum ꝓ malo.vt ita beati poſſideamus terram viuentiū.quam ꝑ ſpiritū pietatis ꝛ manſuetudinem obtineam⁹. Unde. Beati mites.quoniam ꝛc̄.

	Petitio liberari a malo.
	Donum timor.
Sed libera nos	Uirtus paupertas ſpiritus.
a malo	Beatitudo regnum celorum.
	Uitium contra quod inanis gloria.

	Culpe.ad Roma.vj. Liberati a peccato. ſerui aūt facti deo.
Sed libera Eſt liberatio a malo	Miſerie. Roma.viij. Creatura liberabitur a ſeruitute corruptionis in libertatem glorie filiorū dei.
	Pene eterne. Oſee.xiij. De manu mortis liberabo eos. de morte redimam eos.

Dicit ergo. Sed libera nos ꝛc̄.quaſi dicat. Da nobis ſpiritū timoris. vt ꝑ ſpiritū timoris vincamus mala.ꝑ virtutem pauꝑtatem ſpiritus bona adipiſcamur. quaten⁹ excluſis vicijs et contemptis terrenis habeamus eterna.ſcilicet beatitudinem regni celorū.quod lucifer ꝛ primi parentes ꝑ vitium inanis glorie amiſerunt.

Amen. Hiero.aut apud	Amen		Uere vel fideliter.
hebreos vnū ex tribus	Salon	Significat	Pacem
ſolet ſubmitti	Sela		Semper

	Nominaliter. Apocal.iij. Hec dicit amen teſtis fidelis et verus qui eſt principium creature dei.
Nota ꝙ dici ſolet ꝙ Amen q̄nꝗ tenetur	Aduerbialiter.vt ibi. Amen amen dico vobis.
	Uerbaliter vt hic. Amen.i.oīa p̄dicta fiāt nobis ex tua grā.

Finit Pater noſter.

Incipit ſpeculū be
ate marie ỽginis cōpilatū ab humili fra/
tre Bonauentura.

Q Voniaz ut ait

beatꝰ Hieronymꝰ. Nulli du/
biū eſt. ꝙn totū ad glīam ⁊ ad
laudē ꝑtineat dei ꝗcꝗd digne
genitrici ſue impenſum fuerit. iō ad laudez
⁊ glīam dñi nr̄i ieſu chriſti aliq̄ de laude et
glīa glorioſiſſime mr̄is eius promere cupi
ens. dulciſſimā eiuſdē mr̄is ſalutationez ꝓ
materia aſſumere dignuz duxi. Sed certe
ad h̄ opus nimiā oīno fateor eſſe meaz in/
ſufficientiā. ꝓpter nimiā materie tante incō
prehenſibilitatē. ꝓpter nimiā ſciētie mee te/
nuitatē. ꝓpter nimiā lingue mee ariditatez.
ꝓpter nimiā vite mee indignitatez. ꝓpter ni/
miā ꝑſone laudande laudē ⁊ laudabilitatē.
Quis nanq̄ materiā illā incōprehenſibilē
eſſe dubitat. de qua ſanctꝰ Hiero. ea que ſe
quunt̄ dicere nō dubitat. Qđ natura non
habuit. vſus neſciuit. ignorauit ratio. mēs
nō capit humana. pauet celuz. ſtupet terra.
creatura etiā mirat̄ om̄is celeſtꝭ. h̄ totū eſt
qđ ꝑ gabrielē marie diuinitꝰ nunciat̄. ⁊ per
chriſtū adimplet̄. Qua de cauſa de tali tan
taq̄ me loqui indignū fateor. Itē quō ſci/
entia mea tenuiſſima. ⁊ mens mea obſcuriſ
ſima dignas marie laudes excogitare ſuffi
ciat. cū in his ille illuminate mentꝭ Anſel/
mus deficiat. ait em̄ ſic. Lingua mihi defi
cit. quia mens mea nō ſufficit. domina. dña
oīa intima mea ſollicita ſunt vt tantoꝝ be/
neficiorū tibi gr̄as exoluāt. Sed nec cogi/
tare pn̄t dignas. ⁊ pudet ꝓferre nō dignaſ.
Beatꝰ quoq̄ Augꝰ. mariaz alloquens ait.
Quid dicam de te pauꝑ ingenio. cuz de te
quicꝗd dixero mior laus ē q̄ȝ dignitas tua
meret̄. Itez quomō lingua mea rudiſſima.
quomō iterp̄tatiua mea aridiſſima. t̄ enar/
randis marie laudib9 non deficiat. cuz ille
diſſertiſſime lig̃ue Auguſtinꝰ dicat. Quid
nos tantilli. quid actione puſilli in laudib9
marie referemus. cū omniū noſtrū mēbra
ſi in linguas verterent̄ eam laudare nulluſ
ſufficere valeret. Item cū laus nō ſit ſpecio
ſa in ore peccatoris. quomō ego miſer pec/
cator hō. quō indigniſſime vite ego homū
cio laudes marie audeam ſonare cū in his
illū digniſſime vite Hieronymū audiā tre

pidare. ſic nanq̄ dicit. Timeo ſatis ⁊ valde
ꝑtimeſco dū veſtris cupio parere ꝓfectib9.
ne forte ſicut improb9. ita et indignꝰ lauda/
tor īueniar. ꝓfecto cū nec ſctītas. nec facun
dia ſuppeditet vt beatā ⁊ glīoſam ỽginē di/
gne laudare queā. Itē. Ad ꝗd aquē pauxil
lū mari addā. Ad ꝗd modicū lapillū mon/
ti adĳciam. Sed certe cū Maria diuinis
et angelicis laudib9 nimiū magnificata ſit.
quid noſtra. quid precipue mea paruitas
eius laudibus adĳcere poſſit. Deniq̄ bea
tus Hieronymꝰ de ip̄a loquens ait. Ut ve
rum fatear. quicꝗd humanis dici pōt ver/
bis. minus a laude celi eſt. quoniā diuinis
⁊ angelicis eſt excellentius p̄dicata ⁊ lauda
ta p̄conĳs. a ꝓphetis quidē ꝓnunciata. a pa
triarchis figuris ⁊ enigmatib9 p̄ſignata. ab
euangeliſtis exhibita ⁊ monſtrata ab ange
lis venerabiliter atq̄ officioſiſſime ſaluta/
ta. Hec om̄ia diligenter penſata. piū lecto/
rem. piumq̄ auditorem mouere debēt me
rito. vt ignoſcat mihi quicquid inſufficien/
tie. quicquid impericie ei occurrerit in hoc
ſcripto. Quomō em̄ ego tam inſufficiēs cu
dere valerem ea que tante virginis laudib9
digna. tanteq̄ ỽginis zelatorib9 forēt acco
moda. cū in his ille tantus zelator eiꝰ ⁊ lau
dator beatꝰ Bernardꝰ coarcetur. ait em̄ ſic.
Non eſt qđ me delectet magis q̄ȝ de gloria
virginis matris habere ſermonē. Et cau/
ſam huius ſubiūgens ait. Tanto eam affe/
ctu deuotionis amplectuntur. honorāt. ſu
ſcipiunt (vt dignuz eſt) vniuerſi. vt licz de
ēa loqui geſtiant omnes. quicquid dicitur
de indicibili eoip̄o quo dici potuerit mi/
nus gratum ſit. minus placeat. minus ac/
ceptetur. Hortatur tamen ⁊ cōſolatur me
beatus Hieronymꝰ dicens. Et ſi ad h̄ ne/
mo inuenitur idoneus. votis tamen omni
bus ceſſare non debet quilibet peccator a
laudibus. Beatus etiam Auguſtinus lo/
quens quomodo dei filius matri ſue fecū/
ditatem veniendo attulit. et integritatē na/
ſcendo non abſtulit. Poſt pauca ſic intulit
dicens. Tantum quippe donum dei nec fa
ri poſſumus. ad eius enarrandam magni/
tudinem paruuli. et tamen laudare cōpel/
limur. ne tacendo maneamus ingrati. Et
certe vidua paupcula q̄ duo era minuta do
ḡtiſſima obtulit. nō ꝓpter hoc vt offerre de/
buit. quia magis offerre nō valuit. placuit.
Hinc eſt ꝙ ego pauꝑ ingenio. imo pauꝑri/

mus tam ſcientia q̄ eloquētia hoc exiguuz
donum. hoc paupculū ſcriptum ad hono/
rem tante regine offerre pſumpſi. vt in ipo
tanq̄ in quodā obſcuro ſpeculo ſimplicio
res eiuſdē regine amatores. qualis ⁊ quā/
ta ſit ſaltem tenuiter ſpeculent̄. Et q̄ idem
ſcriptū ad inſtar rudis ſpeculi aliquantum
repſentatiuū eſt vite ⁊ gratie ⁊ glie Marie.
ideo nō incōuenienter appellari poteſt ſpe/
culū marie. Eya ergo benigniſſima domi/
na mea maria illud exiguū munus qđ dat
tibi paup amicus accipito placite. Te em̄
cū hoc munuſculo. te cū hoc opuſculo ſalu
tationis tue ſaluto. te genib⁹ flexis. te capi/
te inclinato. te corde ⁊ ore ſaluto ſalutemq̄
dico Aue maria. ⁊ cetera.

Ave maria gra

a tia plena dominꝰ tecū. bene/
dicta tu i mulierib⁹ ⁊ benedi/
ctus fructꝰ ventris tui. Audi
dulciſſima ꝟgo maria. audi noua. audi mi/
ra. Audi filia ⁊ vide ⁊ inclina aurē tuā. Au/
di gabrielem nunciū illū glorioſum. Audi
fecundationis tue modū miraculoſum. in/
clina aurē tuaz ad ꝯſenſum fructuoſuz. au/
di certe quod a deo patre tibi annūciabit̄.
vide quomō filius dei ex te incarnabitur.
Inclina aurem ſpūiſancto q̄ intra te opabi
tur. Quia ergo habes aures audiendi au/
di. ⁊ in pncipio audiendoꝝ audi inauditaz
hanc ſalutationē Aue maria. Hoc nomen
maria. nō a gabriele ſed a fideliū deuotiōe
⁊ ſpūſſancti inſpiratiōe interpoſitū eſt. Ul
tima quoq̄ clauſula videlicet. ⁊ bn̄ictꝰ fru/
ctus ventris tui. nō a gabriele ſalutante e/
dita. ſed ab elyzabeth ꝓphetante addita eſt.
Dicamꝰ ergo ſinguli. dicamꝰ vniuerſi Aue
maria ⁊c̄. O vere gratioſa ⁊ venerabilis. O
vere glorioſa ⁊ admirabilis ſalutatio vt ait
Beda. quāto humane cōſuetudini inaudi
ta. tāto marie dignitati eſt ꝯgrua. In hac
dulciſſima ſalutatōe quinq̄ dulciſſime ſen
tentie ordinant̄. in quib⁹ quinq̄ dulciſſime
cōmendationes ſiue laudes ꝟginis inſinu
antur. O vere dulcis inſinnatio. Inſinua
tur nāq̄ in his q̄ puriſſima. q̄ pleniſſima.
q̄ tutiſſima. q̄ digniſſima. q̄ vtiliſſima fue
rit virgo beata maria. Puriſſima inquā p/
pter culpe carentiā. Pleniſſima ꝓpter gr̄e af
fluentiā. Tutiſſima ꝓpter diuinā pſentiam.
Digniſſima ꝓpter pſone ſue reuerentiam.
Vtiliſſima ꝓpter prolis ſue excellentiā. Q̄
puriſſima p culpe carentiā fuerit maria. be
ne inſinuatur cū dicit̄. Aue. Recte nanq̄ ei
dicit̄ a ve. que ab om̄i ve culpe immuniſſi/
ma fuit. ſicut vtiq̄ matrē dei decuit Anſel/
mo teſte qui ait. Decebat vt hom̄is illiꝰ cō/
ceptio de matre puriſſima fieret. vt ea puri
tate qua maior ſub deo nequit intelligi vir
go illa niteret. cui deus pater vnicū filium
quē de corde ſuo equalem ſibi genuit. tra
dare diſponebat. vt eſſet vnus atq̄ idē dei
et hom̄is filius. Item q̄ pleniſſima p gra/
tie affluentiā fuerit maria bene inſinuatur.
cū dicit̄. gratia plena. Et vere plena ⁊ plus
q̄ plena. ſicut teſtat̄ Anſelmꝰ. deuotiſſime
exclamans ⁊ dicēs. O femina plena et ſup/
plena gr̄a de cuiꝰ plenitudinis exundantia
reſperſa ſic reuiuiſcit om̄is creatura. Itez
q̄ tutiſſima p diuinaz pſentiā fuerit maria
bene inſinuat̄. cū dicit̄. dn̄s tecum. Merito
dn̄o pn̄te. dn̄o ſecū exiſtēte maria ſpecialit̄
tutiſſima ē. q̄ dn̄s pr̄. dn̄s filiꝰ. dn̄s. ſſ. ſic ſe
cū eſt ꝙ ipa ei ſpecialit̄ familiariſſima eſt. ſi/
cut ptꝫ p beatum Bern̄. q̄ ſic dicit. Nec tm̄
dn̄s filius tecū quē carne tua induiſti. ſed ⁊
dn̄s ſpūſſctūs de q̄ cōcipis. et dn̄s pater q̄
genuit quē cōcipis. Item q̄ digniſſima p/
pter pſone ſue reuerentiā fuerit maria. be/
ne inſinuat̄. cū dicit̄. bn̄dicta tu in mlierib⁹
Nequaq̄ em̄ pſona eiꝰ poſſet nō eē digniſ/
ſima q̄ tanta benedictione eſt reuerendiſſi/
ma. Unde iterū ſtupens ⁊ exclamans dic̄
Anſel. O ꝟgo benedicta ⁊ ſupbenedicta p
cuiꝰ benedictionē benedicit̄ om̄is creatu/
ra. nō ſolū a creatore. ſed creator a creatu/
ra. Item q̄ vtiliſſima p prolis ſue excellen/
tiam fuerit maria. bene inſinuat̄ cū dicit̄. et
bene. fru. ven. tui. Ad ſaluandū nanq̄ mū/
dum p hoc vtiliſſima fuit ꝙ ipa fructū ſalu
tis excellētiſſimū ⁊ potētiſſimū genuit. idō
idē deuotꝰ eiꝰ Anſel. ait. Per fecūditatē tu
am dn̄a imūdꝰ pctōr ē iuſtificatꝰ. dānatꝰ ſal
uatꝰ. ⁊ exul reductꝰ. partꝰ em̄ tuꝰ dn̄a mun
dū captiuū redemit. egrū ſanauit. mortuū
ſuſcitauit. Videtꝭ chariſſimi ergo quō ma/
ria ꝓpter culpe carentiā ⁊ imunitatē merito
p aue ſalutat̄. ꝓpter gr̄e affluentiā ⁊ imenſi/
tatez merito gr̄a plena cōmemoratur. ꝓpter
diuinam pſentiam ⁊ familiaritatez merito
dominꝰ ſecum inſinuat̄. ꝓpter pſone ſue re/
uerentiam ⁊ dignitatē merito benedicta in
mulierib⁹ nunciat̄. ꝓpter prolis ſue excellen

tiam ⁊vtilitatē merito benedictus fructus ventris ſui ꝓclamatur. De his autez ſingulis ſm ordinem videamus.

Ue maria gratia plena ⁊c̃. Uerbuz
a bonum et ſuaue ꝑſonemꝰ illud aue quo initiata eſt nr̃a redemptio ab eterno ve. Perſonemꝰ inquā ſinguli. perſonemꝰ deuotiſſime vniuerſi dicentes. Aue maria. aue ⁊ aue. ⁊ iterū aue. et milies Aue. Ecce chariſſimi ſicut ſupradictū eſt ſanctiſſima virgo Maria ꝓpter omīmodā culpe carentiā et immunitatē. ꝓpter omīmodā vite innocentiam et puritatē merito ei in ꝑncipio ſalutationis aue dicitur. Aue vtiqꝫ et abſqꝫ ve. Conſiderandum autem eſt ꝙ triplex eſt ve a q̊ immuniſſima fuit iſta cui dictum eſt aue. Eſt autē ve culpe. ve miſerie. et ve gehenne. Eſt autez ve culpe actualis. ve miſerie originalis. ve pene gehennalis. De his tribus ve nō incōgrue intelligimꝰ quod in Apocalip̄. viij. legimꝰ. Audiui inquit Johēs vocē vniꝰ aquile volantꝭ ꝑ medium celū dicentis voce magna. Ue ve ve habitantibꝫ in terra. Sed ecce quodlibet iſtorū triuz ve multiplicatur heu ꝑ tria ve. vt ſic ſimul ſint nouez ve. contra que marie recte dicit̃. Aue. Nam tria culpe. tria miſerie. tria gehēne ſunt ve. ꝑ quorū carētia ipſa merito ſalutat̃ per aue. Primo igit̃ chariſſimi conſiderandū eſt ꝙ triplex eſt ve culpe. videlicz ve culpe cordiſ. ve culpe oris. ve culpe operis. De his tribus ve etiā dici poteſt. Ue ve ve habitantibꝫ in terra. Ue ergo peccatoribꝫ ꝓ culpa cordis. ſicut dicit̃ in Eſaia. xxix. Ue qui ꝓfundi eſtis corde vt a domino abſcondatꝭ conſiliū ⁊c̃. Ue certe ꝓfundis corde ad maluz. quia ꝓfunda corda malorū ſunt ꝓfunde ſentine diabolorū. et profunda ſepulchra plena fetoribus viciorum. Ue ergo eis vt dicit̃ Matth xxiij. Ue vobis ſcribe et phariſei hypocrite. qui ſimiles eſtis ſepulchris dealbatis. que foris apparent hominibꝫ ſpecioſa. intus autē plena ſunt oſſibꝫ mortuorū et omni ſpurcicia. O q̃ longe ab iſto ve fuit innocentiſſimum cor Marie. teſte Bernardo qui ait. Propriū delictum Maria non habuit. et ab innocentiſſimo corde eiꝰ etiā penitentia longe fuit. Unde ergo cor Marie penitere debuit cū nunq̃ dignū aliquid penitentie admiſit. Ideoqꝫ mundiſſimū cor eiꝰ nō fuit ſentina diaboli. nō fuit ſepulchrū vicij. īmo fuit hortꝰ ⁊ paradiſus ſpūſſancti. Juxta illud Canticoꝝ. iiij. Hortus concluſus ſoror mea ſponſa. Hortus vt ait Hieronymus. hortꝰ delitiarū in quo cōſita ſunt vniuerſa florū genera et odoramenta virtutū. Quia ergo Maria tā longe fuit ab iſto ve. ideo merito dictū eſt ei Aue. Item ve peccatoribꝫ ꝓ culpa oris ſicut dicit̃ Eſa. v. cap̄. Ue qui dicitis malū bonum. ⁊ bonuz malum. Ue his et ve omnibꝫ qui ore peccant. ſicut in Pſal. dicit̃. Uenenū aſpidum ſub labijs eorū. O q̃ longe ab iſto ve fuit ſanctiſſimuz os Marie. Unde beatꝰ Ambroſius dicit. Nihil toruum in oculis Marie. nihil in verbis procax. nihil in actu verecundū fuit. In ore igit̃ Marie non fuit fel ⁊ venenuz diaboli. ſed mel ⁊ lac ſpūſſancti. Juxta illud Canticorū. iiij. Fauꝰ diſtillās labia tua ſponſa. mel et lac ſub lingua tua. Nonne maria mundiſſimū lac habuit ſub lingua. quādo caſtiſſimū illud verbum ait. Quomō fiet iſtud. Nōne etiā Maria dulciſſimū mel ſub lingua habuit quādo illud melliflū verbū dixit. Ecce ancilla domini. Quia ergo a Maria tā longe fuit oris ve. ideo merito dictū eſt ei Aue. Item ve peccatoribꝫ ꝓ culpa operis. ſicut dicit̃ Eccli. ij. Ue duplici corde et labijs ſceleſtis ⁊ manibus male facientibꝫ. Ue duplici corde pro culpa cordis. ve labijs ſceleſtis ꝓ culpa oris. ve manibus male facientibꝫ pro culpa operis. O q̃ longe a tali ve fuit om̄e opus ⁊ om̄is vita Marie. ꝓpter quod Bernardꝰ ait. Decuit reginā virginū ſingularis priuilegio ſanctitatꝭ abſqꝫ om̄i peccato ducere vitam. vt dū peccati mortis pareret ꝑemptorem. munus vite ⁊ iuſticie om̄ibꝫ obtineret. Nota nec corde nec ore nec oꝑe maculam peccati habuit nec cōtraxit. vt vere ei dominus dicere poſſet. Tota pulchra es amica mea. ⁊ macula nō eſt in te. Sic ergo innocentiſſima ⁊ ſanctiſſima Maria corde fuit abſqꝫ ve. ore abſqꝫ ve. oꝑe abſqꝫ ve. ⁊ ideo dictum eſt ei Aue. Scḋo chariſſimi conſiderandū eſt ꝙ Maria immunis fuit nō ſolum a triplici ve culpe actualis. ſed etiam a triplici ve originalis miſerie. videlicet a ve miſerie naſcentiū. a ve miſerie parientium. a ve miſerie morientium. Ue miſerie naſcētium eſt ve fomitis naſcentes infirmantiſ. et ve miſerie parientium eſt ve doloris parentes cruciantis. ve miſerie morientiū eſt

ve reſolutionis moriētes incinerantis. De
his tribꝫ ve dici poteſt. Ue ve ve habitanti
bus in terra. Ue ergo miſerie naſcentium
eſt. ve fomitis nobis innati. quo ſm origi/
nalem corruptionē tam infirmi ad bonum
et tam proni ad malū ſumus. ꝙ quilibet cū
fomite natus. quilibet ꝑ fomitē infirmus ⁊
plagatꝰ dicere poteſt illud Hieremie. x. ca.
Ue mihi ſuꝑ contritione mea. peſſima pla/
ga mea. Ego autē dixi. Plane hec infirmi/
tas mea eſt. et ego portabo illaꝫ. Sed heu
non ſolū ineſt naſcentibꝫ ve infirmitatis et
miſerie adultos ad peccatū inclinātis. ſed
etiam ve feditatis et culpe paruulos ad irā
obligantis. De qua Aplꝰus ait. Omēs na/
ſcimur filij ire. O q̃ꝫ immunis ab iſto ve na
ſcentium fuit ſanctiſſima natiuitas marie.
que nō ſolum ab originali culpa ſed etiam
a fomitis miſeria inquātū ad peccatū du/
ctiuus erat. ſic liberata creditur ꝑ ſanctifi/
cationem in vtero vt nunq̃ꝫ ad peccatū in/
clinata fuerit in hoc mundo. teſte Bernar/
do qui ait. Puto ꝙ copioſior gratia ſancti/
ficationis in ipām deſcenderit. que non ſo/
lum ortum eius ſanctificauit. ſed etiam vi/
tam deinceps ab om̄i peccato cuſtodierit
immuneꝫ. Quia ergo natiuitas Marie tā
longe fuit ab iſto ve. ideo merito ei dictum
eſt Aue. Iteꝫ ve miſerie parientiū eſt illud
originalis maledictionis ve. de quo dictuꝫ
eſt Eue. In dolore paries filios ⁊c̄. De h̄
ve pleriſqꝫ p̄gnantibꝫ dici poteſt generalit̄
quod dominꝰ de quibuſdaꝫ p̄gnantibꝫ di/
cit ſpecialiter Matthei. xxiiij. cap̄. Ue au/
tem p̄gnantibus et nutrientibꝫ in illis die/
bus. O q̃ꝫ immunis ab iſto ve fuit p̄gnans
⁊ pariens vterus Marie. Auguſtino teſte
qui ait. O q̃ꝫ beata mater iſta ē que ſine cō/
taminatione cōcepit. et ſine dolore peperit
medicinā. Quia ergo Maria tam longe fu
it ab iſto parientiū ve. ideo merito dictū eſt
ei Aue. Itē miſerie ve morientiū eſt ve inci
nerationis. quod homini inflictū eſt quan/
do peccanti dictū eſt. Puluis es ⁊ in pulue
rem reuerteris. Unde tam de ve morienti/
um q̃ꝫ de ve naſcentiū bene intelligi poteſt
quod dicit̄ Eccl'iaſtici. xlj. Ue vob̄ viri im/
pij qui dereliquiſt̄ legem domini altiſſimi.
Et ſi nati fueritis. in maledictione naſce/
mini. et ſi mortui fueritis. in maledictione
pars veſtra erit. Certe tā pij q̃ꝫ impij naſcū
tur in maledictione fomitis, et mortui erūt
in maledictione pulueris. et tamē ſolis im
pijs ve vtriuſqꝫ maledictionis nō incōue/
nienter hic inculcatur. eo ꝙ ipſis et fomes
periculoſior ⁊ incineratio odioſior eſſe vi/
deatur. Deniqꝫ iniuſt̄ miſeria fomitis no/
ciuior. et memoria incineratiōis amarior ē
q̃ꝫ iuſtis. O q̃ꝫ longe ab iſto incineratōis ve
fuit (vt credimus) corpus marie ſanctiſſi/
mū hoc enim corpus eſt archa ſanctiſſima
dei. quā decuit nō putrefieri. ſed ad inſtar fi
lij ſui ante omnem putrefactionē ſuſcitari.
Unde tam de filio q̃ꝫ de matre notabiliter
ait ꝓpheta. Surge domīe in requiē tuam.
tu ⁊ archa ſanctificatōis tue. Hec archa de
lignis imputribilibꝫ facta eſt. quia caro ma
rie nequaq̃ꝫ (vt credimus) putrefacta eſt.
Ideoqꝫ bene beatꝰ Auguſtinus ait. Tam
preclarum thesaurū dignius eſt celū ſerua
re q̃ꝫ terram. tantaqꝫ integritatem merito
incorruptibilitas. nō putredinis vlla reſo/
lutio ſequit̄. Si ergo maria eo modo quo
dictū eſt longe fuit a naſcentiū ve. longe fu
it a morientiū ve. et ideo merito ei dictū eſt
Aue. Tercio chariſſimi conſiderandūꝫ
eſt ꝙ Maria immunis fuit non ſolū a tri/
plici ve culpe actualis. nō ſoluꝫ a triplici ve
miſerie original'. ſed etiā a triplici pena ge/
hennalis. Hoc triplex ve cōſiſtit in penarū
magnitudine. multitudīe. longitudīe. Ue
ergo dānatis pariter ⁊ dānandis. ve inquā
ꝓpter magnitudinē. ve ꝓpter multitudinem
ve ꝓpter longitudinē tormentoruꝫ. De his
etiam tribꝫ ve dici poteſt. Ue ve ve habitā/
tibus in terra. Ue ergo gehenne cōſiſtit in
penaruꝫ magnitudine. De hoc ve dr̄ Eze/
chiel'is. xxiiij. Ue ciuitati ſanguinuꝫ. cuius
ego grandem faciā piram. Ciuitas ſangui
num eſt collectio impioruꝫ cuius grandis
erit pira in grandi cōcrematione dānatoꝝ
O q̃ꝫ longe ab iſto ve grandi magnitudis
pene fuit grādis magnitudo gr̄e ⁊ gl'ie ma
rie. cui contra grandē damnandoꝝ penam
infernorum. etiam deus p̄parauerat gran/
dem gloriā in celo. vt ſicut fuit grandis in
merito. ita etiā grandis eſſet in p̄mio. Un/
de ipſe eſt thronꝰ ille grādis de q̄ dr̄. iij. Reg.
x. Fecit rex Salomon thronum de ebore
grādē. Thronꝰ ꝟo ſalomonis ē maria. grā
dis oīno in gr̄a ⁊ in gl'ia. Propt̄ qđ bn̄ hea
tus Ber̄. ait. Quātū gr̄e maria ī terr̄ adep/
ta eſt p̄ ceter̄. tantū in celis obtinuit glorie
ſingular̄. Quia g̊ maria tā longiſſime fuit

ab iſto ve.ideo merito ei dictũ eſt Aue. Itẽ
ve iebenne conſiſtit nõ ſolum in pene ma/
gnitudine ſed etiã in penarum multitudi/
ne. Unde Eſaie.iij.dicitur. Ve anime co/
rum.quia reddita ſunt eis mala. Plurali/
ter dicit mala.quia plura.imo plurima ma
la malis redduntur in gebenna. O q̃ꝫ lon/
ge ab iſto ve multitudinis tormentorũ fu/
it in Maria multitudo meritorũ et premi
orum.cui contra multa damnatoruꝫ mala
in inferno iam deus ꝑparauerat multa bo
na in celo.ita vt nullus angelus.nullus ſan
ctorum ei equari poſſit in multitudine ⁊ cõ
gregatione bonorũ celeſtium. Iuxta illud
Prouerbiorũ.xxxj. Multe filie congrega/
uerunt diuitias.tu ſola ſupergreſſa es vni
uerſas. Si filias iſtas intelligamꝰ ſanctas
animas vel intelligẽtias angelicas.nunq̇d
non ſupgreſſa eſt diuitias ꝟginum.confeſ/
ſorum.martyrum.apoſtolorũ.prophetaꝝ.
patriarcharum.angelorũ.cum ip̃a ſit ꝓmi/
tiua virginum.ſpeculuꝫ confeſſorum.roſa
martyrum.regiſtrũ apoſtolorum. oraculũ
ꝓphetarum.filia patriarcharum. regina an
gelorum. Quid em̃ de diuitijs omniuꝫ bo
rum defuit. Hieronymꝰ enim ait. Mariã
ſi diligentius aſpicias nihil virtutis eſt.ni
hil ſpecioſitatis.nihil candoris ⁊ glorie qđ
ex ea non deſplendeat. Quia ergo Maria
tam longiſſima fuit a predicto ve gehenne.
ideo merito dictuꝫ eſt ei Aue. Item ve ge/
henne non ſolũ in magnitudine.non ſoluꝫ
in multitudine ſed etiã in longitudine ſiue
ꝑpetuitate penarũ conſiſtit. Unde in cano
nica Iude dicitur. Ve illis q̇ in via Cayn
abierunt.et errore Balaam mercede effu/
ſi ſunt.et in ꝯtradictione Chore perierũt.
Et poſt pauca ſequiť. Quibus ꝓcella tene/
brarũ conſeruata eſt ineternũ. Nota ꝙ di/
cit ineternum.et penſa quãta ſit illa pena/
rum ⁊ tenebrarũ longitudo que fineꝫ non
accipit ineternũ. O q̃ꝫ longiſſime ab iſto lõ/
giſſimo gehenne ve fuit longitudo gľie ma
rie. cui cõtra eternas tenebras in inferno
iam dominꝰ ꝑparauerat eternã lucem in ce
lo.vt ſicut aĩa peccatrix ſedes diaboli eſt
mirabiliter tenebroſa ineternũ. ita maria
mediatrix ſedes chriſti mirabiliter lumino
ſa eſt ineternuꝫ.iuxta illud Pš. Thronus
eius ſicut ſol in cõſpectu meo.et ſicut luna
ꝑfecta ineternũ. Sic ergo beatiſſima vir/
go Maria longe fuit a triplici ve gehenne

imo longe fuit a ꝑdictis nouem ve. et ideo
merito ei dictũ eſt Aue. Nos ergo chariſſi/
mi om̃es ei dicamus aue. om̃eſqꝫ oremus.
vt ꝓpter ſuum dulciſſimũ aue nos oret libe
rari ab om̃i ve. Per dominũ noſtruꝫ ieſum
chriſtum filiũ ſuum.

Ve maria. Hoc nomen ſicut dictũ
a eſt ſupra non angelus ſed deuotio
fidelium interpoſuit. De hoc bea/
tus euãgeliſta Lucas ſignãter ait. Nomẽ
virginis Maria. Hoc nomen ſanctiſſimũ.
nomen dulciſſimũ.nomen digniſſimũ.tam
ſanctiſſime,tam dulciſſime virgini.tam di/
gniſſime ꝟgini cõuenientiſſime eſt impoſi/
tum. Maria em̃ amarũ mare. maria ſtella
maris.et maria illuminata vel illumĩatrix.
maria domina interp̃tatur. Maria auteꝫ
eſt mare amarũ demonibus.⁊ ſtella maris
hominibꝰ.et illuminata vľ illumĩatrix an/
gelicis ſpiritibꝰ.domina creaturis omnibꝰ.
Maria inquã demonibꝰ eſt mare amaruꝫ
ſpiritualiter. et Maria hominibꝰ eſt ſtella
maris officialiter. et Maria angelis illu/
minatrix eſt eternaliter. ⁊ Maria creaturiſ
omnibꝰ eſt domĩa vniuerſaliter. Conſi/
derandũ ergo eſt ꝙ Maria interp̃tatur a/
marum mare.hoc optime ei competit con/
tra diabolũ. Sed nota quomõ Maria ſit
mare.et quomõ ſit amara. et quomõ ſimul
ſit amarũ mare. Maria eſt mare gratia af/
fluendo.et Maria eſt amara filio compa/
tiendo.et Maria eſt amarũ mare diabolũ
ſubmergendo. Maria vtiqꝫ eſt mare ꝑ af/
fluentem ſpũſſancti repletionem. Maria
eſt amara ꝑ affligentem filij ſui paſſionem.
Maria eſt mare amarũ ꝑ ſubmergentem
diaboli ſuffocatõnẽ. Primo ꝯſidera cha
riſſime ꝙ Maria diciť mare ꝓpter affluen/
tiam et copiaꝫ grãrum. Unde ſcriptum eſt
Eccľiaſtes primo cap̃. Omnia flumina in/
trant in mare. Flumina ſunt cariſmata ſpi
rituſſancti. Unde Iohãnis ſeptimo. Qui
credit in me ſicut dicit ſcp̃tura. flumina de
ventre eius fluent aque viue. Hoc autẽ di
xit de ſpiritu quẽ accepturi erant credẽtes
in eũ. Oĩa ẽ flumĩa intrãt ĩ mare.dũ oĩa ca/
riſmata ſctõꝝ intrãt ĩ mariã. Flumẽ ei grẽ
angeloꝝ intrat in mariaꝫ. ⁊ flumen grẽ pa/
triarcharũ et ꝓphetarũ intrat in Mariaꝫ.
et flumẽ gratie apoſtolorũ intrat in Mari
am.et flumẽ gratie martyrũ intrat in Ma
riam.et flumẽ gratie confeſſorum intrat in

Mariã.flumen gratie virginũ intrat i mariam. Omĩa flumina intrant in mare.id eſt omĩes gratie intrant in Mariã. Unde ipſa optime dicere poteſt illud Eccl'iaſtici.xxiiij In me omĩs gratia vie z veritatis.z in me omĩs ſpes vite z ṽtutſ. Quid mirũ ſi omĩs gratia in Mariã confluxit.per quam tanta gratia ad omĩes defluxit. Ait em̃ beatus Auguſtin⁹. Gratia es plena Maria quã apud dominũ inueniſti.et hanc p totũ mũdum effundere meruiſti. Scd̃o ↄſidera cariſſime q̈ maria in paſſione filij ſui valde amara fuit quãdo ſuãipius animã gladi⁹ pertranſiuit. Unde ipſa bene potuit dicere illud Ruth primo. Non vocetſ me noemy.id eſt.pulchram. ſed vocate me mara.i. amarã. quia amaritudine valde repleuit me omnipotẽs . Amara fuit Noemy.quia duo filij ſui fuerunt mortui . Noemy pulchra et amara.ſignat Mariam.pulchram quidem per ſpiritusſancti ſanctificationeȝ. amaram vero per filij ſui paſſionem. Duo autem filij Marie ſunt.homo deus.z homo purus.vnius enim corporaliter. alterius ſpiritualiter mater eſt Maria . Unde beatus Bernard⁹ ait . Tu mater regis.tu mater exulis. tu mater dei. tu mater iudicis. et tu mater dei et hominis.cum mater ſis vtriuſq; diſcordiã inter filios tuos nequis ſuſtinere. Ideo exclamans Anſelm⁹. ait. O beata fiducia. o tutum refugium mater dei et mater noſtra. Iſti duo filij marie ambo mortui fuerunt in paſſione.vnus corpore.alius mente. vnus crucis acerbitate.alter mentis infidelitate. Et ideo viſcera Marie valde repleta fuerunt amaritudine.ſicut ſanct⁹ Auguſtin⁹ teſtatur dicẽs Illa inquit pia mater immani dolore eiulans.pectora debilitata cõtundens.ita ipſi⁹ viſcera omiaq; membra fatigauerat.vt inceſſu deficiens.vix peruenire potuiſſet ad chriſti funus. Uides modo quomõ Maria ſit mare ſpũſſancti. Uides ſecũdo quomodo ipſa ſit amara pro morte filij ſui.

Tercio conſidera chariſſime q̈ Maria eſt mare amarũ diabolo et angelis eius p ipſam oppreſſis. quemadmoduȝ mare rubrum amaruȝ fuit egyptijs in ipõ ſubmerſis.de quibꝫ habet̃ in Exodo.xv. Reduxit ſuper eos domin⁹ aquas maris. O q̃ȝ amarum et timenduȝ eſt hoc mare egyptijs.O q̃ȝ amara et timenda eſt hec Maria demonibus. Unde beatus Bernard⁹. Non ſic timent hoſtes viſibiles quaſi caſtrorũ multitudineȝ copioſam. ſicut aeree poteſtates Marie vocabulũ patrociniuȝ z exemplũ. fluunt z pereũt ſicut cera a facie ignis. vbicunq; inueniunt crebram huius nominis recordationem. deuotam inuocationẽ.ſollicitam imitationem. Sic ergo vides chariſſime quomõ Maria eſt mare per affluentiam ſue repletionis.quomodo Maria eſt mare per vehementiã dominice paſſionis.et quomodo Maria eſt mare amaruȝ per potentiam diabolice ſubmerſionis.

Conſequenter conſiderandũ eſt q̈ maria interp̃tatur ſtella maris . Hoc optime conuenit Marie que gerit officium ſtelle marine. Legitur enim.et verum eſt.q̈ nautarum mos eſt. vt cum in aliquam terram nauigare diſponunt.vnum ſydus eligunt cuius ſigno luce radiante in eam quam deſiderant partem poſſunt ſine errore adduci. Tale certe officium eſt ſtelle noſtre Marie.q̃ nauigantes p mare mũdi in naui innocentie vel penitentie dirigit ad littus celeſtis patrie. Propter hoc bene Innocentius ait ſic. Quib⁹ auxilijs poſſunt naues inter tot pericula pertranſire vſq; ad littus patrie. Certe inquit per duo.ſcilicet per lignum et ſtellam.id eſt.per fidem crucis et per virtutem lucis quã peperit nobis maria maris ſtella. Bene autem Maria ſtelle maris cõparatur propter puritatem.propter radioſitatem. propter vtilitateȝ. Maria enim eſt ſtella puriſſima.ſtella radioſiſſima.ſtella vtiliſſima. Maria eſt ſtella puriſſima puriſſime viuendo.et Maria ẽ ſtella radioſiſſima.radium eternuȝ pariendo. Maria eſt ſtella vtiliſſima.ad littus patrie dirigendo. Primo ergo cõſidera chariſſime q̈ maria eſt ſtella puriſſima ſine peccato puriſſime viuendo. Unde de ea dici poteſt illud Sapie.vij. Eſt enim hec ſpecioſior ſole.et ſup omnẽ diſpoſitionem ſtellarũ luci comparata inuenit̃ purior. Quidaȝ legunt hic prior.quidam purior. vtrũq; vero ſtelle noſtre competit. Maria enim eſt prior.id eſt.potior ſiue dignior. Maria etiam purior eſt ſole et ſtellis et luce.quia tam dignitate q̃ȝ puritate ſolẽ z ſtellas z oẽm lucẽ ſuperat corpalem imo etiã ſpũalẽ.i.angelicã creaturaȝ. De qua dr̃ Geñ.j. Diuiſit de⁹ lucẽ a tenebris.i.angelos ſtãtes a cadẽtib⁹.

Hac vtiqꝫ luce angelica prior et purior eſt
Maria. Prior dignitate. et purior ſancti/
tate. Unde Anſelmus exclamãs ait. O be
nedicta ſup mlꝛieres q̃ angelos vincꝭ purita
te. ſctõs ſuperas pietate. Uides mõ quõ
maria ſit ſtella puriſſima puriſſime viuẽdo
Scđo ꝯſidera cariſſime ꝙ maria ē ſtella
radioſiſſima. radiũ eternũ emittẽdo. dei fi/
liũ pariendo. Jp̃a em̃ eſt ſtella de q̃ dr̃ Nu/
meri. xxiiij. Orietꝛ ſtella ex iacob. ꝛ cõſurget
virga de iſrl̃ ꝛc̃. Uirga iſta eſt dei fili⁹ q̇ ſtel
le nr̃e marie eſt radi⁹. Radi⁹ vtiqꝫ de q̊ can/
tatꝛ. Sicut ſid⁹ radiũ ꝛc̃. De q̊ etiã beatus
Bern̄. ait. Nec ſideri radi⁹ ſuã minuit clari
tatẽ. nec virgini fili⁹ ſuã virginitatẽ. O ve/
re beatiſſima. o vere radioſiſſima ſtella ma
ria. cui⁹ radius nõ ſolũ mđm imo etiã celũ.
ꝛ nõ ſolũ celũ imo etiã infernũ penetrauit.
ſicut beat⁹ Bern̄. ſcribẽs ait. Jp̃a ē p̄clara ꝛ
eximia ſtella ex iacob orta. cui⁹ radius vni/
uerſum orbẽ illumiat. cui⁹ ſplendor etiã in
ſupnis p̄fulget ꝛ inferos penetrat. Uides
mõ quõ maria ē ſtella puriſſima puriſſime
viuẽdo. vides ſcđo quõ maria ſit ſtella ra/
dioſiſſima filiũ dei pariẽdo. Tercio cõſi
dera cariſſime ꝙ maria eſt ſtella vtiliſſima
nos ad patriã celeſtẽ dirigẽdo. imo ducen/
do nos ꝑ mare h⁹ ſecl'i ad grãm filij ſui. tã/
q̃ꝫ ad portũ paradiſi. Unđ ip̃a eſt ſtella illa
clariſſime fulgens. tres magos ad xp̃m re/
ctiſſime ducẽs. Maria certe ē ſtella q̃ ĩ flu/
ctib⁹ p̄ntꝭ vite valde ē neceſſaria. Un̄ Ber̄.
Ne auertas oculos tuos a fulgore h⁹ ſyde
ris. ſi nõ vis obrui ꝓcellis. Jdẽ. Si inſur/
gũt venti tẽptationũ. ſi incurris ſcopulos
tribulationũ. reſpice ſtellã. voca mariã Jgi
tur cariſſime ne ĩ mari h⁹ mđi demergaris.
ſtellã ſeq̃ris. mariã imiterꝭ. Securiſſimuꝫ
em̃ ē ip̃am ſeq̇. ſicut ideꝫ beat⁹ Bern̄. teſtatꝛ
dicẽs. Jp̃am ſequens nõ deuias. ip̃am ro/
gans nõ deſperas. ip̃am cogitãs nõ erras.
ip̃a tenẽte nõ corruis. ip̃a ꝓtegẽte nõ metu
is. ip̃a duce nõ fatigarꝭ. ip̃a ꝓpicia ꝑuenis. et
ſic in temetip̃o experirꝭ q̃ꝫ merito dictũ ſit.
ꝛ nomẽ v̾ginis maria. Sic ḡ vides quõ ma
ria eſt ſtella puriſſima a pctõ. ſtella radioſiſ/
ſima ĩ filio. ſtella vtiliſſima in mđo. His
viſis ꝯſiderãdũ eſt ꝙ maria etiaꝫ interp̄tatꝛ
illumĩata vel illumĩatrix. Hoc ſil'r cõpetit
tante v̾gini. q̃ mirabiliter illumiata eſt ꝑ p̄/
ſentiã dñi. iuxta illud Apoc̄. xviij. Uidi an
gelũ aliũ deſcendentẽ de celo h̄ñtem pote/
ſtatẽ magnã. ꝛ terra illumĩata eſt a glĩa ei⁹.
Fili⁹ dei eſt angel⁹ magni ꝯſilij. Terra ve/
ro a glĩa dei illumĩata eſt maria. q̃ ſicut illu/
minata fuit a gr̃a eius in mđo. ita nũc illu/
minata eſt a glĩa ei⁹ in celo. vt ſic illumĩata
fieret illumĩatrix in mundo ꝛ in celo. Pro/
pter qđ ꝯſideranduꝫ eſt ꝙ maria illumina/
ta. illuminatrix eſt ꝑ exẽpla. ꝑ bñficia. ꝑ pre/
mia. Jllumĩatrix ꝑ exempla vite ſue. illumi
natrix ꝑ bñficia miſcđie ſue. illumĩatrix eſt
maria ꝑ p̄mia glĩe ſue. Primo ḡ ꝯſidera
cariſſime ꝙ maria eſt illumĩatrix plurimo/
rũ ꝑ exẽpla lucidiſſime vite ſue. Jp̃a eſt cu/
ius vita glĩoſa lucẽ dedit ſecl'o. ip̃a ē cui⁹ vi
ta inclita cũctas illuſtrat eccl'ias. Jp̃a em̃ ē
lucerna eccĩe ad h̄ illumĩata a deo vt ꝑ ip̃aꝫ
ꝯtra tenebras mđi illuminaretꝛ eccĩa. Oret
ergo eccl'ia. oret fidel' aĩa ꝛ dicat. Quoniaꝫ
tu illumĩas lucernã meã dñe de⁹ me⁹ illu/
mina tenebras meas. Hanc vere lucernaꝫ
dñs illumĩauit pleniſſime. ꝛ ꝑ hanc illũina
tionẽ tenebras aĩaꝝ nr̃aꝝ fugat ꝛ fugauit.
Hoc bene ſentiẽs Bern̄. ait. O maria tu v̾/
tutũ tibi inditarũ magnificis exemplis ad
imitationẽ tui nos ꝓuocas. ſicqꝫ noctẽ no/
ſtrã illumĩas. q̇ em̃ vias tuas inſectat⁹ fue/
rit nõ ambulat in tenebris ſed hꝫ lucẽ vite.
Uides mõ quõ maria eſt illumĩatrix mũ/
di ꝑ exempla lucidiſſime vite ſue. Scđo
ꝯſidera ꝙ maria ē illumĩatrix ꝑ bñficia lu/
cidiſſime miſcđie ſue. ꝑ quaꝫ multi in nocte
hui⁹ ſecl'i illuminati ſunt ſpũalitꝛ. ſicut q̃nqꝫ
filij iſrael ꝑ columnã ignis illuminati fue/
runt corꝑaliter. Juxta illud Pſ. Deduxit
eos in nube ꝛc̃. Maria nobis eſt columna
nubis. q2 tanq̃ꝫ nubes ꝓtegit ab eſtu diuĩe
indignationis. ꝓtegit etiã ab eſtu diabolice
temptatiõis. ſicut iterũ dicitꝛ in Pſ. Expã/
dit nubem. ꝛc̃. Maria quoqꝫ columna ig/
nis eſt. illuminãs nos. imo illuminãs mũ/
dum multis miſcđie ſue beneficijs. Quid
nos miſeri. nos obtenebrati. quid in nocte
hui⁹ ſeculi facerem⁹. ſi tam lucidã lucernaꝫ
ſi tam luminoſaꝫ columnã non haberem⁹.
quid em̃ totus mũdus valeret ſi ſolem nõ
haberet. Propter hoc bene beat⁹ Bernar
dus ait. Tolle corpuſ hoc ſolare quod illu
minat mundũ. vbi dies. Tolle mariã hanc
maris ſtellam. quid niſi caligo inuoluens.
vmbra mortis ac denſiſſime tenebre relin
quntꝛ. Uides mõ quõ maria eſt illumĩatrix
ꝑ lucidiſſimã vitã. vides ſcđo quõ Maria

eſt illumiatrix ꝑ lucidiſſimã miſcðiam ſuã.
Tercio ꝯſidera chariſſime ꝙ maria etiã
eſt illumiatrix ꝑ lucidiſſimã glïam ſuaꝫ. q̄ ꝑ
omia illumiat celũ ſicut ſol munduꝫ. iuxta
Eccli. xlij. Sol illuminãs ꝑ oïa reſpexit. et
glïa dñi plenũ eſt opus eiꝰ. Sol illumians
eſt maria q̄ eſt pulchra vt luna. electa vt ſol.
pulchra vt luna ꝑ grãm. electa vt ſol ꝑ glo/
riã. Gloria em̄ dñi plenũ eſt opꝰ eiꝰ. Opus
dñi excellentiſſimũ ē maria. Hoc opꝰ ſicut
plenũ fuit grã dñi in mũdo. ſic plenũ ē glïa
dñi ĩ celo. Sic ergo illũinãs maria in glïa
ſua. rutilans ꝑ oïa reſpicit. qꝛ ꝑ omẽs ange
los ⁊ ꝑ omẽs ſctõs glorie ſue illumiationẽ
extendit. Quid mirũ ſi marie pñtia totũ il/
luminat celũ. q̄ etiã totũ illuſtrat orbẽ. Ait
em̄ Bernñ. Marie pñtia totus illuſtrat or/
bis. ⁊ ipa iam celeſtẜ patria clariꝰ rutilat ꝟ/
ginee lampadis irradiata fulgore. Sic er/
go vides quõ maria illumiatrix eſt ꝑ vitam
ſuã lucidiſſimã. quõ illumiatrix ꝑ gloriã ſu
am fulgidiſſimã eſt maria. Poſt predicta
omĩa ꝯſiderandũ eſt ꝙ maria interp̄tat do
mina. Hoc quoqꝫ optime cõpetit tãte im/
peratrici. que reuera dña eſt celeſtiũ. terre/
ſtriũ et infernorũ. Dña inquã angeloꝝ. dña
hominũ. dña demonũ. dña vtriuſqꝫ ĩ celo.
dña in mũdo. dña in inferno. Primo cõ/
ſidera chariſſime ꝙ maria eſt dña angeloꝝ.
ipa em̄ ſignata eſt in dña Heſter regina. de
qua legit ꝙ ſuꝑ vnã famulã ſuaꝫ delicioſe
innitebat. altera aũt famulaꝝ ſeq̄bat domi
nã. defluentia in humũ veſtimenta ſuſten/
tans. Per dñam Heſter reginaꝫ. intellige
mariã reginã. due famule quaꝝ dña eſt re/
gina maria. ſunt angelica et hũana creatu/
ra. O q̄ntũ gaudendũ eſt nobis miſerẜ ho
minibꝫ. ꝙ angeli dñm ⁊ dñam hñt ex homi
nibꝫ. Ueriſſime em̄ angeloꝝ dña eſt maria.
Unde Augꝰ. ipam alloquẽs. ait. Si te ce/
lum vocẽ altior es. ſi matrẽ gentiũ dicã pre
cedis. ſi dñam angeloꝝ nominẽ ꝑ omia eſſe
cõprobaris. ſi formã dei appellẽ digna exi/
ſtis. Aia vero humana ē famula. q̄ domi/
nã ſuã mariã ſequit in mũdo. Sequit cer/
te colligens veſtimẽta dñe. ſcꝫ colligẽs vir/
tutes ⁊ exempla marie. Intelligẽtia ꝟo an
gelica eſt famula. ſuꝑ quã dña ſua Maria
innititur in celo. Innitit certe tanq̄ fami/
liariſſima ſe angelis ſociando. innitit etiaꝫ
tanq̄ delicatiſſima in angel̄ deliciãdo. in/
nititur quoqꝫ tanq̄ pleniſſima ſe cũ ſua ple
nitudine angel̄ cõicando. innitit inſuꝑ tanq̄
potentiſſima angel̄ imꝑando. Oibꝫ em̄ an
gelis maria innitit ſuo impio. Unđ Augꝰ.
ait. Michael dux ⁊ p̄nceps militie celeſtis
cũ oibꝫ ſpiritibꝫ ãminiſtratoriis. tuis virgo
paret p̄ceptẜ. in defendẽdis ĩ corꝑe. ⁊ ĩ ſuſci/
piẽdis de corꝑe aĩabꝫ fideliũ ſpecialr̄ tibi
dña ⁊ die ac nocte ſe tibi ꝯmẽdãtiũ. Uides
mõ quõ maria ē dña angeloꝝ ĩ celo. Se
cũdo ꝯſidera chariſſime ꝙ maria ē dña ho
minũ in mũdo. De hac dña in p̄s. đr. Sicut
oculi ãcille ĩ ma. dñe ſ. ⁊c̄. Ancilla dñe ma/
rie ē q̄libet aïa fidelis. imo etiaꝫ eccl̄ia vni/
uerſal̄. Oculi hꝰ ancille ĩ manibꝫ dñe ſue ſꝑ
debẽt eſſe. qꝛ oculi eccl̄ie. oculi oĩm nr̄m ad
manꝰ marie ſꝑ debẽt reſpicere vt ꝑ manus
eiꝰ aliq̄d boni accipiamꝰ. ⁊ ꝑ manꝰ eiꝰ q̄cq̄d
boni aginꝰ dño offeramꝰ. Per manꝰ eiꝰ hꝰ
dñe hẽmꝰ q̄cq̄d boni poſſidemꝰ. teſtãte be
ato Bernñ. q̄ ait. Nihil nos deus hr̄e voluit
qđ marie manꝰ nõ trãſiret. Per manꝰ q̄ꝫ hꝰ
dñe offerre đo debemꝰ q̄cq̄d boni egerimꝰ
q̄madmodũ btũs Ber. hortat đi. Modi/
cũ illud qđ offerre deſideras. gratiſſimis illis
⁊ oĩ acceptõe digniſſimis marie mãibꝫ tra/
dere cura. ſi nõ vis ſuſtinere repulſaꝫ. Bene
nob chariſſimi. bñ nob ꝙ talẽ dñam habe/
mus. q̄ manꝰ tã liberales hꝫ ad nos. ⁊ tã p̄/
potens eſt apud filiuꝫ ſuꝑ nos vt ſecuri ad
ipam ꝯfugere poſſimꝰ oẽs nos. Uñ deuo/
tiſſimꝰ Anſel. q̄ ait. Dña magna cui grãs
agit contio leta iuſtoꝝ ad quã territa fugit
turba reoꝝ. ad te p̄potẽs ⁊ miſericors dña
ego pctõr anxiꝰ ꝯfugio. Uides mõ quõ ma
ria eſt dña angeloꝝ in celo. vides ſcđo quõ
maria eſt dña hoim in mđo. Tercio cõſi
dera chariſſime quõ maria ē dña demonũ
in iferno. tã potent eis dñans etiã vt đ ipa
accipi poſſit id p̄s. Uirgã ꝟtutis tue emit/
tet dñs ⁊c̄. Uirga virtutis eſt virgo maria.
Ipa eſt virga aaron florida ꝑ virginitatẽ. ⁊
fructifera ꝑ fecunditatẽ. Ipa q̄ꝫ eſt ꝟga de
qua đr Iſa. xi. Egrediet virga de radi. ieſſe.
Hec virga ꝟgo maria. ꝟga virtutẜ eſt cõtra
inimicos infernales q̄bꝫ magna ꝟtute dña
tur. ⁊ ideo dña tã magna. tã magne ꝟtutis
merito a nob amat. merito a nob laudat. et
merito a nobis exorat. vt nos cõtra inimi/
cos iſtos tueat. Exẽpluꝫ dat nobis Anſel.
q̄ tantã dñaꝫ alloquẽs ait. Te dña magna
⁊ valde magna te vult cor meũ amare. te cu
pit os meuꝫ laudare. te deſiderat venerari

mens mea. te affectat exorare aĩa mea. quia
tuitioni tue ſe cõmẽdat tota ſuba mea. Sic
ẽ vides quõ maria eſt dña angeloꝝ in celo.
dña hoim in mũdo. dña demonũ ĩ inferno
Uides ẽ ex p̃dictis ꝙ maria mare amarꝝ. ꝙ
maria ſtella marꝭ. maria illumĩatrix. maria
dña ꝯueniẽtiſſime interp̃tat̃. Maria ei amaꝝ
rũ mare eſt demonibꝫ ꝑuerſis. Maria ſtel/
la marꝭ eſt hoĩbꝫ ꝯuerſis. maria illumĩatrix
eſt angelis nõ auerſis. maria eſt dñans cre/
aturis vniuerſis. Orem⁹ chariſſimi. oremuſ
deuotiſſime. orem⁹ mariã ꝛ dicam⁹. Eya ma
re amarꝝ maria adiuua nos vt in ṽa penitẽ
tia totalit̃ amaricemur. Eya ſtella marꝭ ma
ria adiuua nos vt ꝑ mare ſeculi ſpũaliter re
ctificemur. Eya illuminatrix maria adiuua
nos vt ĩ glꝛa eternalr̃ illumĩemur. Eya dña
maria adiuua nos vt tua gubernatiõe ꝛ do
minatiõe filialiter gubernemur. Per domi
nũ noſtꝝ ꝛc̃.

a Ue maria. Nomẽ illud affectuoſuz
ꝛ dulciſſimũ nomẽ id g̃tioſum ꝛ no/
biliſſimũ. nomẽ id glꝛioſum ꝛ digniſ
ſimũ optime ꝯuenit btẽ ṽgini dñe nr̃e. Cõ/
ueniẽtiſſime ṽgo tã pia vocata ẽ maria Ip̃a
em̃ eſt maria q̃ ꝛ om̃i vicio caruit. ꝛ oĩ ṽtute
claruit. Ip̃a inq̃m eſt maria q̃ a ſeptẽ viciꝭs
capitalibꝫ fuit imuniſſima Maria em̃ ꝯtra
ſupbiã ꝓfundiſſima ꝑ hũilitatẽ. ꝯtra inuidi/
am affectuoſiſſima ꝑ charitatẽ. ꝯtra irã mã
ſuetiſſima ꝑ lenitatẽ. ꝯtra accidiã indefeſſiſ
ſima ꝑ ſedulitatẽ. maria ꝯ auariciã tenuiſſi
ma ꝑ pauptatẽ. maria ꝯtra gulã tpatiſſima
ꝑ ſobrietatẽ. maria ꝯtra luxuriã caſtiſſima ꝑ
ṽginitatẽ fuit. Hec oĩa ex illis ſcp̃turis colli
gere poſſum⁹ in q̃bꝫ nomẽ marie exp̃ſſum ĩ/
uenim⁹. Primo ꝯſidera chariſſime ꝙ ma
ria ꝓfundiſſima apud ſe fuit ꝑ humilitatem
Ip̃a em̃ eſt maria de q̃ dr̃ Luc̃. j. Dixit autẽ
maria. Ecce ancilla dñi. O mira ꝛ ꝓfunda
hũilitas marie Ecce mariã archangel⁹ allo
quit̃. maria gr̃a plena dr̃. ſupuẽtio ſpũſſcti ꝑ
mittit̃. maria in mr̃em dñi aſſumit̃. maria iã
om̃ibꝫ creaturꝭ anteponit̃. maria iã dña celi
ꝛ terre efficit̃. ꝛ ꝑ his om̃ibꝫ nõ extollit̃. ſꝫ in
his om̃ibꝫ mira humilitate dep̃mit̃ dicens.
Ecce ancilla dñi. Propt̃ h̃ bñ ait Beda ſic.
Maria nequaꝗ̃ ſe donis celeſtibꝫ q̃ſi a ſe h̃
eſſent ex ſe extulit. ſꝫ vt magꝭ magiſq̃ donis
apta eſſet diuis. ĩ hũilitatẽ greſſũ mẽtis fixit
angelo rñdẽs. Ecce ancilla dñi. Hoc eſt cõ/
tra multos q̇ in ꝓſperꝭ ꝛ honoribꝫ. q̇ ĩ g̃tijs

ꝛ ṽtutibꝫ nõ humiliãt̃ cũ maria ꝛ cũ xp̃o ſed
intumeſcũt cũ eua ꝛ lucifero. Sꝫ certe ma/
rie hũilitas nõ ſolũ in ṽbo. ſꝫ etiã in fctõ de/
clarat̃. non ſolũ in ṽbo regalis reſpõſionis
ſꝫ in facto legalis purgatiõis. nõ ſolũ ĩ ṽbo
quo ſe hũiliauit tãq̃ ancillã ꝛ ſeruitricẽ. ſed
etiã in facto q̊ ſe humiliauit tãq̃ reã ꝛ pecca
tricẽ. Ipſa em̃ eſt maria de q̃ dr̃ Luce ſcdõ.
Poſtq̃ impleti ſũt dies ꝛc̃. O dura ꝛ infelix
ſupbia. o ſupba ꝛ infelix duricia peccatoris.
ecce maria abſq̃ om̃i pctõ legẽ ſubijt purga
tionis. ꝛ tu miſer plen⁹ peccatꝭ nõ vis legem
ſubire ſatꝭfactiõis. Secũdo vide chariſſi
me ꝙ maria affectuoſa fuit ꝑ caritatẽ. Ipſa
em̃ eſt maria de q̃ dr̃ Luc̃ ij. Exurgẽs autez
maria abijt in mõtana cũ feſtinatõe ꝛc̃. Abi
it inq̃ vt viſitaret. vt ſaluaret. vt miniſtrarꝫ
elizabeth. Uide quõ illa viſitatio marie ple
na fuit charitate. In deſcriptiõe em̃ illi⁹ viſi
tatiõis maria quater noĩat̃. in q̊ caritas ma
rie ad deũ ꝛ ad ꝓximũ plen⁹ declarat̃. Cha/
ritas ꝓximi dꝫ hr̃i ꝛ foueri corde ore ꝛ opere
Maria aũt charitatẽ ꝓximi habebat in cor
de. ꝛ ꝓpter h̃ exurgẽs maria abijt in mõtana
cũ feſtinatiõe. Quid em̃ eã ad officiũ chari/
tatꝭ feſtinare cogebat. niſi charitas q̃ in cor
de ei⁹ feruebat. Legim⁹ ꝙ paſtores venerũt
feſtinãtes ad p̃ſepiũ. ꝛ ꝙ maria abijt cũ feſti/
natiõe ad obſequiũ. ꝛ ꝙ Zache⁹ feſtinãs de
ſcẽdit ad hoſpitãdũ dñꝫ. Ue ẽ tardꝭ ad opa
charitatꝭ. Itẽ maria charitatẽ ꝓximi ore fo
uebat. Ip̃a em̃ eſt de qua ibidẽ dr̃. Et factũ
eſt vt audiuit ſalutatiõez marie elizabeth ꝛc̃
Charitas inq̃ ꝓximi ſalutatiõibꝫ ꝛ alijs ca
ritatiuis locutiõibꝫ ſꝑ fouẽda eſt. Uñ ange
lus ſalutauit mariã. Maria ſalutauit eliza
beth. fili⁹ marie ſalutauit marias eũtes de ſe
pulcro. dicẽs illis. Auete. Ue eis q̇ ꝓpt̃ odiũ
ſalutatiõꝫ ꝓximo negãt. Ue ꝛ illis q̇ doloſe
ꝓximũ ſalutãt. ſic̃ iudas cũ dixit. Aue rabbi
O q̃ dulciter maria ſalutare nouit. O ma/
ria dignerꝭ nos ꝑ grãm tuã ſalutare. Et cer
te ip̃a nos libẽter ſalutat bñficio ꝛ ꝯſolatõe
ſi nos eã frequẽter ſalutam⁹ ſeruitio ꝛ orõe.
Libẽter nos ſalutat cũ gr̃a. ſi libẽter eã ſalu
tam⁹ cũ aue maria. Itẽ maria charitatẽ nõ
ſolũ corde habebat. nõ ſolũ ore fouebat. ſed
etiã ope exercebat. Ip̃a em̃ eſt maria de qua
ibi dr̃. Mãſit aũt maria cũ illa q̃ſi mẽſibus
tribꝫ. Mãſit videlicꝫ ꝓ miſterio ꝛ ꝯſolatiõe
elizabeth. Uñ Amb. Que ꝓpt̃ officiũ vene/
rat officio inherebat. Itẽ maria ſic̃ ĩ om̃ibꝫ

charitatē habuit ad ꝓximũ .ita ſuꝑ oīa cha/
ritatē habuit ad deũ. Jpa eñ eſt maria ð q̄
ibidē ð͛. Magnificat aīa m̄. dñ . Aīa quod
amat. ħ magnificat. ⁊ in ħ exultat. Jdcirco
aīa marie deũ decētiſſime magnificauit. ⁊ in
deo firmiſſime exultauit. q͛ deũ excellentiſſi
me amauit. De cuiꝰ amore bonũ ꝟbũ ð͛ ma
giſter Hugo de ſctō vic. Quia inq̄t in corð
eiꝰ amor ſpūſſancti ſingularit͛ ardebat. ideo
in carne eiꝰ ꝟtus ſpūſſancti mirabilia facie/
bat. Tertio vide chariſſime ꝙ maria mā
ſuetiſſima fuit ꝑ lenitatē. patiētiſſima ꝯ om
nē aduerſitatē. Jpa eñ eſt maria quā ſyme
on ſic alloq̄bat̃ ſicͣ Luc. ij. ð͛. ⁊ dixit ad Ma
riā m̄rem eiꝰ Ecce poſitꝰ eſt hic in ruinā ⁊ in
reſurrectōez multoꝝ in iſrael. ⁊ in ſignuz cui
ꝯtradicet̃. ⁊ tuā ipiꝰ aīam ꝑtrāſibit gladius.
Hic gladiꝰ acutiſſimā filij ſui paſſionez ſiue
mortē ſignat. Gladiꝰ corꝑalis aīam nec occi
dere pōt nec vulnerare. ſic acutiſſima chriſti
paſſio licet aīam marie ꝑ cōpaſſionē ꝑtrāſi/
uit. ipam tñ nec ꝑ odiũ occidit. nec ꝑ impati
entiā vulnerauit. Maria eñ iterfectores fi
lij ſui nūq̄ꝫ odiuit. nūq̄ꝫ ꝯ eos impatiēs fuit.
Nā ſi alij martires patiētiſſimi fuerūt i mar
tyrio ſuo corꝑali. q̄ꝫto magꝭ mertyr n̄ra ma
ria i martyrio ſuo ſpūali. De cuiꝰ nobili mar
tyrio Hiero. ait. Q͛ ſpūaliter ⁊ attrociꝰ paſ/
ſa eſt gladio paſſiōis xp̄i pl'ꝰq̄ꝫ martyr fuit.
O mira marie patia ⁊ māſuetudo q̄ nō ſolũ
patiētiſſima fuit dũ corā ipa filiꝰ eiꝰ crucifi/
geret̃. ſꝫ etiā dũ añ crucifixionē ꝓpter ipſam
filiꝰ eiꝰ vilipēderet̃. ſicͣ Marci. vj. ð͛. Nonne
hic eſt fabri filiꝰ ⁊ marie. Ubi poſt pauca ſeq̄
tur ⁊ ſcādalizabāt̃ in eo. Reuera faber ē xp̄s
ſꝫ q̄ fabricatꝰ eſt aurorā ⁊ ſolē. Heu q̄ꝫ lōge a
gr̄a mitiſſime marie ſunt q̄ tā immites. tā i/
patiētes. tā iracūdi ſunt ſicͣ cōtectales ⁊ ſocij
⁊ vicini ſepe ſentiūt. Quarto vide chariſ/
ſime ꝙ indefeſſiſſima ⁊ ſtudioſiſſima fuit ꝑ
ſedulitatē in bonis opibꝫ Jpa nāq̄ꝫ ē maria
illa de qua ð͛ Actuū. j. Hi om̄es erāt ꝑſeue
rātes vnanimit͛ in orōne cũ mulieribꝫ ⁊ ma
ria m̄re ieſu. Maria indefeſſe ꝑſeuerādo in
orōne exemplũ dedit. q̄m oportet ſeq̄ ⁊ non
deficere. Et ſi maria tā ſedule orauit i terris
quō nō ſedule orabit ꝓ nob̄ in celis. Propt͛
ħ nos bñ hortat̃ Augꝰ dicēs. Om̄es marie
patrocinia om̄i niſu imploremꝰ vt dũ ſuppli
ci eā obſequio frequētamꝰ in terrꝭ. ipſa nos
ꝓce ſedula cōmendare dignet̃ in celis. Sꝫ
ecce maria n̄ra nō ſolũ ore in orōnibꝫ. ſꝫ etiā
corde in ſctīs meditatōibꝫ indefeſſa fuit ⁊ ſe
dula. Jpa eñ eſt maria de qua ð͛ Lu. ſcðo.
Maria ꝯſeruabat oīa ꝟba hec ꝯferēs i cor/
de ſuo. Quia ḡ maria nō fuit accidioſa. idō
nō fuit ocioſa. ⁊ iō nō ſolũ mentē in ſanctis
meditatiōibꝫ. nō ſolũ linguā in deuotis ora
tionibꝫ. ſꝫ etiā manꝰ in bonis opibꝫ ſedulaſ
habuit. Propt͛ qð bene ſicͣ ſupra dictũ ē mā
ſit maria cũ elizabeth tribꝫ mēſibꝫ. Ad quid
Rñdet Beda ⁊ ait. vt mulieri ꝓuecte etatis
ꝟgo iuuēcula miſteriũ ſedula ipēderet Heu
q̄ꝫ lōge a gr̄a marie eſt miſer accidioſus. cuiꝰ
⁊ mēs ⁊ manꝰ ⁊ lingua ſūt totiēs a meritꝭ oci
oſe. Quinto vide chariſſime ꝙ maria te/
nuiſſima fuit ꝑ pauꝑtatē. Jpa eñ eſt maria
de qua ð͛ Lu. ij. Jnuenerūt mariā ⁊ ioſeph
⁊ infantē poſitũ in ꝑſepio. Paſtores paupe/
res inuenerūt pauperē mariā m̄rem. ⁊ paupe
rē infantē in pauꝑe loco. nō in pōpoſa curia
ſꝫ in pauꝑe ꝑſepio. Que vtiq̄ꝫ pauꝑcl'a mat͛
bonũ hoſpiciũ habuiſſet ſi pauꝑ nō fuiſſet.
Jſta dũ diligēter attēdis. tūc pauꝑtatē ma/
rie euidēter ꝑpēdis. De qua Joħ. chryſ. ait
Uide pauꝑtatis marie magnitudinē. ⁊ qui
cūq̄ꝫ pauꝑ eſt accipiat ꝯſolatōnez. Quicūq̄ꝫ
certe ꝓpter deũ pauꝑ eſt volūtarie ⁊ libenter.
vel etiā quicūq̄ꝫ pauꝑ eſt neceſſarie ⁊ patiēt͛.
multũ ꝯſolari pōt de pauꝑe maria ⁊ de pau
pere xp̄o. Ab illa ꝯſolatiōe iniq̄ diuites lōge
ſunt. q̄ lōge aliā querūt. Uñ Luc. vj. Ue vo
bis diuitibꝫ q̄ habetꝭ hic ꝯſolatiōez veſtrā.
Nolo tñ deſperare diuites. q͛ nō ſolũ pau/
peres paſtores ſꝫ etiā diuites reges pauꝑe/
rē mariā ⁊ pauꝑez filiũ eiꝰ inuenerūt. ſicͣ ð͛
Matth. ij. Et intrātes domũ inuenerūt ⁊c̄.
Sic illi diuites ipos inuenerūt q̄ munera at
tulerūt. paupes ḡ ꝯſolatōz iſtā inueniūt per
pauꝑtatē. diuites ꝟo ꝑ liberalitatē. dũ pau/
peres ꝑ pauꝑtatē xp̄o ꝯformāt̃. diuites ꝑ li
beralitatē xp̄o reformāt̃. Sexto vide cha
riſſime ꝙ maria tꝑatiſſima fuit ꝑ ſobrietatē.
Jpa eñ eſt maria cui ð͛ Luc. j. Ne timeas
ma. inue. eñ gr̄am. ⁊c̄. Nota qð ð͛. iueniſti ḡ
tiā. Nūq̄ꝫ maria tāq̄ꝫ gr̄am iueniſſet. niſi gr̄a
mariā in cibo ⁊ potu tꝑatiſſimā inueniſſet.
Nō eñ ſe cōpatiūt̃ gr̄a ⁊ gula. q͛ ipoſſibile ē
ꝙ hō ſil' ſit ꝑ gr̄az deo gratꝰ ⁊ ꝑ gulā ingratꝰ.
Bonũ ē ḡ q̄rere gr̄am ⁊ fugere gulā. ſicͣ He/
bre. xiij. Optimũ ē gr̄a ſtabilire cor. ñ eſcis. q̄
nō ꝓfuerūt ābulātibꝫ i eis. Nota etiā qð dicit͛
Ecce ꝯcipies i vtero. Nūq̄ꝫ maria deũ i vte
ro ꝯcepiſſꝫ ſi idē vterꝰ ꝯ deũ crapuloſꝰ fuiſſꝫ

⁊ſi vter⁹ille mero eſtuaſſz.cū veniꝛ mero eſtu
ans cito deſpumat ī libidinē.vter⁹ ḡ ille q̄ dō
incarnato grauidat⁹ eſt nūq̄ in cibo ⁊ potu
intēperato grauat⁹eſt. Vñ Johēs chꝛy.ait
Comeſſatrix aut vinolēta maria nunq̄ fuit.
Heu q̄ lōge a gr̄a marie ſunt q̄ in cibo ⁊ po
tu totiēs excedūt. Septimo vide chariſſi
me ꝙ maria caſtiſſima fuit ꝑ ꝟginitatē. Ipa
eſt maria de q̄ Luc̄.ij.dꝛ. Nomē ꝟginis ma/
ria. Eximie caſtitatꝭ marie teſtē euangeliſtā
teſtē ipām mariā.teſtē habem⁹ angelicā ꝑſo
nā. Caſta em̄ fuit in ꝟginēa carne ſic̄ euāge/
liū teſtaꝛ dicēs. Nomē ꝟginis maria. Caſti
oꝛ fuit maria ī virginea mēte ſic̄ ipāmet teſta
tur.ipā em̄ eſt de q̄ dꝛ Luc̄.j. Dixit autē ma
ria ad angelū. Quō fiet iſtud qm̄ viꝝ nō co/
gnoſco.i.cognoſcere nō ꝓpono. Caſtiſſima
ꝟo fuit maria in ꝟginea ꝓle ſicut angelus te
ſtaꝛ q̄ de illa maria dixit Matth.j. Joſeph
fili dauid noli timere. Ex quo maria ꝟgo de
ſpūſancto diuina eſt ꝓle fecūdata. nequaq̄
ꝟginitas ei⁹ tali eſt ꝓle viciata. ſz mirabiliꝛ
eſt in tāta ꝓle gloꝛificata. Nā in ꝓle approba
ta.in ꝓle ꝯſecrata.in ꝓle nobilitata. in pꝛole
ditata ⁊ dotata.cōſignata ⁊ ꝯfirmata eſt tua
ꝟginitas o maria. Propter qꝺ bn̄ ait Aug⁹.
Mariā virginē veraciꝛ p̄dicam⁹ ⁊ mr̄em.
cui⁹ virginitatē gloꝛificauit ꝟa fecūditas.et
cui⁹ verā fecūditatē gloꝛificauit intemerata
ꝟginitas. Beat⁹ q̄z Bern̄.ait. Lōge gloꝛioſi
oꝛ fuit ꝟginitas ex fecūditate. ⁊ fecūditas ex
ꝟginitate. Heu q̄ lōge a gr̄a marie ſūt q̄cū/
q̄ ꝯtinētes nō ſunt. q̄ caſtitatꝭ inimici ſunt.
Cū ḡ dulciſſimū nomē marie tāte vt ſupꝛa
dictū eſt ſit gratie.iō merito h̄ nomē inuoca
mus oꝛātes.ſꝫm qꝺ beat⁹ Bern̄. oꝛans ait.
Dulciſſimū marie nomē inuocātibꝫ ſeruuꝛ
ꝑ te regina clemens gr̄e ſue munera largiaꝛ
ih̄s xp̄s fili⁹ tu⁹ q̄ cū pr̄e ⁊ ſpūſctō viuit ⁊ re/
gnat de⁹ ꝑ oīa ſecula ſeculoꝝ. Amē.

Ave maria gr̄a plena Dn̄s. Sum eſt ſu/
pꝛa quō maria ꝓpter puriſſimā vite
innocētiā merito ꝑ aue ſalutaꝛ. Dn̄/
dendū aūt eſt nūc quō ꝑ pleniſſimā gr̄e af/
fluentiā merito gr̄a plena foꝛe cōmemoꝛaꝛ.
Aue ergo gr̄a plena. Cōſiderem⁹ chariſſimi
gr̄am iſtā.gr̄am marie.gr̄am āmirādā. Cō/
ſiderem⁹ inq̄ gr̄e marie ꝟitatē.immēſitatez.
multiplicitatē. vtilitatē. Gr̄a nāq̄ marie ḡ/
tia veriſſima.gr̄a immēſiſſima.gr̄a multipli
ciſſima.gr̄a vtiliſſima eſt. Primo ꝯſidere
mus gr̄e marie ꝟitatē. De hac Gabriel ait
Luc̄.j. Inueniſti gr̄am ⁊c̄. Gr̄a vtiq̄ ꝟa eſt
que apꝺ deū inueniꝛ q̄ ꝟitas eſt. apud deuz
dic̄.nō apud dyabolū. Diabol⁹ em̄ gr̄az ma
le ꝓſperitatꝭ offert vt eo liberi⁹ peccet. Vnꝺ
holofernes (q̄ diabolū ſignat) ait Judith.
xij. Bibe nūc ⁊ accūbe ī iocūditate.qm̄ inue
niſti gr̄am coꝛā me. Itē apud deū dicit.non
apꝺ mūdū.qꝛ apud mꝺm.i. apud hoīes mū
danos ſepe valde falſa gr̄a.falſa ꝯtritio īue/
niꝛ. Vñ Ecc̄i.viij. Nō om̄i hoī manifeſtes
coꝛ tuū.ne foꝛte inferat tibi gr̄am falſaz ⁊ cō
uicieꝛ tibi. Itē apud hoīnes.iō beat⁹ Bern̄.
Queram⁹ gr̄am ſz gr̄am apud deū . nā apꝺ
hoīes eſt gr̄a fallax. Itē.apud deū dꝛ. n̄ apꝺ
carnē. Nā gr̄a carnis falſa eſt.vtpote carniſ
pulcritudo ⁊ hmōi. Vñ Prouer.xxxj. Fal/
lax gr̄a ⁊ vana eſt pulcritudo . qꝛ gratiſſima
ꝟgo maria falſam gr̄am diaboli. falſam gra
tiā mūdi.falſam gr̄am carnis ꝯtēpſit. Ideo
merito apꝺ deū gr̄az īuenit. verā itaq̄ ⁊ pu
rā.nulla adulterina mixtura viciataz. vt ꝟe
dicere poſſit id Ecc̄i.xxiiij. Quaſi balſamū
nō mixtū odoꝛ me⁹. Balſamū marie eſt vn/
ctio gr̄e q̄ maria copioſiſſime infuſa eſt. Vñ
Bern̄.loquēs de illo ꝟbo. ſpūſſctūs ſupue/
niet ī te.ait. Precioſum illꝺ balſamū tāta ti/
bi copia.tātaq̄ plenitudine influet.vt copi/
oſiſſime effluat circūquaq̄. Balſamū miſce
ri ſolet ⁊ viciari melle vl' oleo. Sz certe bal
ſamū ſpūſſcti in maria nō fuit mixtū. qꝛ nec
melle carnalitatꝭ ⁊ mūdane ꝯſolatiōis . nec
oleo vane laudis ⁊ adulatiōis fuit viciatuz
Sz qꝛ tā ꝟa ⁊ tā pura marie gr̄a fuit . iō bn̄
Hiero.de ipā ſic dicit. Quicq̄d in maria ge/
ſtū eſt.totū puritas ⁊ ſimplicitas. totū gr̄a ⁊
ꝟitas.totū miſericoꝛdia ⁊ iuſticia fuit que ꝺ
celo ꝓſpexit. Quicūq̄ ḡ cū maria verā gr̄az
inuenire deſiderāt.ipi cū maria oī deſiderio
om̄i ſtudio ad eū apud quē īueniꝛ accedāt.
Sic̄ hoꝛtaꝛ apl's ad Heb.iiij.dicēs. Adea/
m⁹ cū fiducia ad thꝛonum gr̄e ei⁹. vt miſeri
coꝛdiā ꝯſeq̄mur ⁊ gr̄am inueniam⁹ in auxi/
lio opoꝛtuno. Et nota ꝙ q̄cūq̄ vult īuenire
debet q̄rere. ⁊ q̄cūq̄ vult īuenire dꝫ ſe incli/
nare. Inclinet ḡ ſe cū maria ꝑ hūilitatē ve/
rā. quicūq̄ cū maria īuenire cupit gr̄am ve/
rā. Dr̄ em̄ Ecc̄i.iij. Q̄to magn⁹ es hūilia te
in oībꝫ ⁊ coꝛā deo īuenies gr̄am. Maria cer
te qꝛ veriſſime ſe ꝑ humilitatē inclinauit.ve/
riſſimā gratiā inuenit.vt vere dicere poſſit.
Reſpexit humilitatē meā. Secūdo cōſi/
derem⁹ chariſſimi gr̄e marie immēſitatem.

ꝓpter hāc dicta est gr̄a plena. Immēſa certe
fuit gr̄a qua ipſa fuit plena. Immēſum em̄
vas nō poteſt eſſe plenū. niſi immēſū ſit iſtō
quo eſt plenū. Maria aūt vas īmēſiſſimū
fuit. ex quo illū ꝗ celo maior eſt cōtinere po/
tuit. Quis eſt celo maior. certe ille de ꝗ Sa
lomon ait. iij. Re. viij. Si celū ⁊ celi celoꝝ te
cape nō poſſunt. q̄nto magꝭ domꝰ hec quā
edificaui. Nō vtiqꝫ domꝰ ꝑ ſalomonē edifi/
cata. ſꝫ domꝰ ꝑ illā ſignificata deū cape po/
tuit. Tu ḡ īmēſiſſima maria capacior es ce/
lo. qꝛ quē celi cape nō poterāt tuo gremio ꝯ.
Tu capacior es mūdo. qꝛ quē totꝰ nō capit
orbis ī tua ſe clau. viſ. factꝰ hō. Si ḡ maria
tā capaciſſima fuit vētre q̄to magꝭ mēte. ⁊ ſi
capacitas tā immēſa fuit gr̄a plena. oportu/
it vtiqꝫ ꝙ gr̄a illa ꝗ tantā implere potuit ca
pacitatē eſſet imēſa. Quis immēſitatē Ma
rie pōt mēſurare. Ecce qꝺ dꝛ Eccī. j. Altitu
dinē celi. latitudinē terre. ⁊ ꝓfūdū abyſſi ꝗs
dimēſus ē. Celū eſt maria. tū quia celeſti pu
ritate. celeſti claritate. celeſtibꝫ alijs ꝟtutibꝫ
abūdauit. tū qꝛ ſedes dei altiſſima fuit. teſte
ꝓpheta ꝗ dic̄. Dn̄s in celo parauit ſedē ſuā.
Terra qꝫ maria fuit. ꝗ fructū illū nobꝭ ꝓtu/
lit. de quo idē ꝓpha ait. Terra dedit fructus
ſuos. Abyſſus etiā eſt maria ī bonitate ⁊ in
miſericordia ꝓfundiſſima. Vn̄ etiā ꝓfundiſ
ſimā miſericordiā filij ſui ꝓ nobꝭ interpellat
q̄ſi abyſſus abyſſum īuocat. Celū ḡ eſt ma/
ria. terra eſt maria. abyſſus ē maria. Quis
huiꝰ celi altitudinē. ꝗs huiꝰ terre latitudinē.
ꝗs huiꝰ abyſſi ꝓfunditatē. ꝗs inq̄ꝫ marie im
mēſitatē dimēſus ē. niſi ille ſolꝰ ꝗ ipām nō ſo
lum ī gr̄a ⁊ in gl'ia ſꝫ etiā in miſericordia tā
altiſſimā. tā latiſſimā. tā ꝓfundā opatus eſt
Vn̄ ſpēaliter de eiꝰ miſericordia ait beatus
Bern̄. Quis miſericordie tue o bn̄dicta lō/
gitudinē ⁊ latitudinē. ſublimitatē ⁊ ꝓfundū
queat īueſtigare. Nā lōgitudo eiꝰ vſqꝫ ad no
niſſimū diē inuocātibꝫ eā ſubuenit vniuerſꝭ
latitudo eiꝰ replet orbē terraꝝ. vt ſua qꝫ mi
ſericordia plena ſit omīs terra. ſꝫ ⁊ etiā ſubli
mitas eiꝰ ſupne ciuitatꝭ īuenit reſtauratōēꝫ
⁊ ꝓfundū eius ſedētibꝫ in tenebris ⁊ vmbra
mortꝭ obtinuit redēptionē. Tertio ꝯſide
remꝰ chariſſimi gr̄e marie multiplicitatē. de
qua ipā dicere pōt illud Eccī. xxiiij. Ego q̄ſi
therebinthꝰ extēdi ramos meos. ⁊ rami mei
honorꝭ ⁊ gr̄e. Therebintꝰ magna arbor eſt
ī ſyria ſꝫm glo. ⁊ pli. li. xiij. ⁊ habet ramos mꝉ
tos ⁊ extēſos. maſculꝰ huiꝰ arboris non fert
fructū. ſꝫ tm̄ femīa. Cuiꝰ fructꝰ inuenitꝛ du/
plex. videlicet rubeꝰ ⁊ pallidꝰ. ⁊ ē iocūdi odo
ris. Arbor iſta arbor ꝓcera ⁊ creſcēs ī ſyria.
eſt beata ꝟgo maria. Syria em̄ interpretatꝛ
humectata. Et ꝟe humectata fuit ꝑ gr̄aꝫ to
ta vita marie. ꝗ in humore gr̄e creuit ab vte/
ro mr̄is ſue. Quid miꝝ ſi maria in humore
gratie creſcat. cū ſine humore gr̄e om̄e ſemē
areſcat. Vn̄ ꝺ ſemīe dꝛ Luc̄. viij. Natū aru
it. qꝛ nō habebat humorē. Rami huiꝰ arbo/
ris rami honorꝭ ⁊ gr̄e. ſunt ꝟtutes ⁊ exēpla
⁊ bn̄ficia beate marie. Multi em̄ rami ſunt
multe eiꝰ gr̄e ⁊ merita. multe eiꝰ ꝟtutes ⁊ exē
pla. multe eiꝰ miſericordie ⁊ bn̄ficia. In his
ramis libēter habitāt. in his libēter iubilāt
celeſtes auicule. id eſt aīe ſancte. vt de ipīs
etiā dici poſſit id Dan̄. iiij. In ramis eiꝰ cō/
uerſabantꝛ volucres celi. O q̄ꝫ late. q̄ꝫ longe
q̄ꝫ alte arbor illa magna. beata ꝟgo Maria
ramos ſuos extēdit. q̄ꝫ late ad hoīes. q̄ꝫ lon
ge ad angl'os. q̄ꝫ alte ad deum. Quō aūt ad
hos oēs extēdit ramos gr̄aꝝ ⁊ miſericordi/
arū ſuaꝝ. Bern̄. exponit dicēs. Maria om
nibꝫ ſinū miſericordie aperuit. vt de plenitudi
ne eiꝰ accipiāt vniuerſi. captiuꝰ redēptionēꝫ
eger curatiōꝫ. triſtis ꝯſolatiōꝫ. pctōr veniā.
iuſtꝰ gr̄am. angelꝰ leticiā. deniqꝫ tota trini/
tas gl'iam. filij ꝑſona carnis hūane ſubſtāti
am. Fructꝰ huiꝰ arborꝭ eſt ille de ꝗ dꝛ. Bene
dictꝰ fructꝰ vētris tui. Iſte fructꝰ rubeꝰ fuit
ſanguīe. pallidꝰ aūt morte. Vn̄ ſponſa dei.
id eſt aīa ſctā ait Can̄. v. Dilectꝰ meꝰ cādidꝰ
⁊ rubicūdꝰ. iā etiā pōt dicere. Dilectꝰ meus
pallidꝰ ⁊ rubicūdꝰ. Iſte qꝫ fructꝰ odore io/
cundꝰ eſt deuotꝭ aīabꝫ. qꝺ bn̄ ſenſerat beatꝰ
Iohēs apl's ꝗ dn̄o dixit. Ortꝰ tuꝰ in me cō/
cupiſcētias excitauit eternas. O aīa. o aīma
miſericordie odorē huiꝰ fructꝰ nō ſentis. o
ſi ſentires nōne poſt ipum curreres. ſicut dꝛ
Can̄. j. Curremꝰ in odore vngētoꝝ tuorum
Notabile aūt eſt ꝙ fructū huiꝰ therebinti n̄
maſculꝰ ſꝫ femīa hꝰ arborꝭ ꝓferre ſolꝫ. Sic
certe fructū vite ihm xp̄m. nō maſculꝰ ſed fe
mina nō vir ſꝫ ꝟgo ꝓtulit. Propter qꝺ bene
Auguſtinꝰ ait. Electa eſt ꝟgo mater que ſi/
ne ꝯcupiſcētia carnis ꝯcipet carnē. ⁊ ſine vi/
ro pareret viꝝ. Quarto ꝯſideremꝰ chariſ
ſimi gratie marie vtilitatē. De hac dꝛ Pro/
uerbioꝝ. xj. Mulier gratioſa īueniet gl'iam
Ecce vtilitas gr̄e gratioſe marie eſt inuen/
tio glorie ꝑpetue. Vtiliſſima certe fuit gra/
tia marie ⁊ ſibi ⁊ nobꝭ. Vtiliſſima inq̄ꝫ fuit

gratia marie ſibiipſi. Gratia em̄ delicioſam
gr̄a miraculoſam. gratia gl'ioſam fec̄ mariā.
Delicioſam i aīo. miraculoſam in filio. glo/
rioſam in regno. Delicioſa certe fuit maria
in mēte ſpūali. miraculoſa in prole ꝟginali.
glorioſa i dyademate eternali. Gr̄a ḡ mentē
ꝛ animā marie fecit delicioſam delicijs ſpū/
alibꝫ tāq̄ȝ dei viui ſpūalē ꝑadiſum. iuxta illō
Ecc̄i. xl. Gr̄a ſicut ꝑadiſus in bn̄dictiōibuſ
Vere ꝑadiſus dei fuit in benedictōibꝫ mul
tiplicium deliciaꝝ ſpūaliū. De q̄bꝫ etiā beatus
Bern̄. ait. Quid niſi delicias dixerim dec' ꝟ
ginitatis cū munere fecūditatꝭ. inſigne hūi/
litatiſ. diſtillantē charitatꝭ fauū. mi̇ſicordie
viſcera. plenitudinē gr̄e. ꝑrogatiuā gl'ie ſin/
gularis. Itē. gr̄a mariā fecit miraculoſam i
ꝑle. miraculoſo cōceptu ꝛ partu. dū miracu
loſe ꝟgo ꝑpit. ꝛ miraculoſi' deū cōcepit. de/
um ꝑpit. Vn̄ de hac ei' gr̄a bn̄ dr̄ Luce. j.
Inueniſti gr̄am apud deū ꝛc̄. De h̄ noīe be
atus Bern̄. ad mariā loquēs dixit. Intelli/
ge prudēs ꝟgo q̄ntā ex noīe ꝑmiſſi filij et q̄ȝ
ſpēalem gr̄am iueneris apud deū. Itē gra/
tia mariā fecit gl'ioſam. ꝑpter qd̄ bn̄ ſupra di
ctum eſt. Mulier g̃tioſa inueniet gl'iam. O
vere felix inuētrix maria. q̄ tā magna in mū/
do. tā magna in celo. Nulla pura creatura
tantā gratiā in mūdo. nulla tantā gl'iaȝ i ce/
lo inuenit. Et certe tā gr̄am q̄ȝ gloriā iuenit
apud dn̄m. qꝛ ſic̄ in pſalmo dr̄. Gratiā ꝛ glo
riā dabit dn̄s. Sȝ certe chariſſimi gr̄a ma/
rie nō ſolū vtiliſſima fuit ſibiipſi. ſȝ etiā nob̄
imo toti hūano generi. Gr̄a em̄ marie colli/
git malos. impinguat bonoſ. liberat vniuer
ſos. Colligit a culpa. īpiguat gr̄a. liberat a
morte eterna. Dico ḡ q̄ gr̄a Marie colligit
ad miſericordiā. colligit ad eccl'iam malos
Hoc bn̄ ſignatū eſt in gr̄a quā in colligēdis
ſpicis a meſſoribꝫ derelictꝭ Ruth inuenerat
qn̄ dixit ad booȝ. Inueni gr̄am in ocul' do
mine mi. ꝛc̄. Ruth interp̄taꝛ vidēs vel feſti/
nās. Et ſignat beatā virginē q̄ vere vidēs i
ꝯtemplatiōe. ꝛ bn̄ feſtinās fuit in actōe. Vi
dens etiā noſtrā miſeriā eſt. ꝛ feſtinās ad im
pēdendā ſuā miſericordiā. Booȝ interp̄taꝛ
virt'. ꝛ ſignat illū de q̄ in pſ. dr̄. Magn' dn̄s
ꝛ magna virt' ei'. Ruth ḡ in ocul' booȝ. ma/
ria in oculis dn̄i hāc gratiā iuenit vt ip̄a ſpi
cas. i. aīmas a meſſoribꝫ derelictas collige/
re ad veniā poſſit. Qui ſūt meſſores niſi do
ctores ꝛ rectores. O ꝟe magna marie gr̄a q̄
multi ex eis ad mi̇ſicordiā colliguntꝛ. q̄ a do

ctoribꝫ ꝛ rectoribꝫ tāq̄ȝ incorrigibiles relin/
quuntꝛ. Et iō bene beat' Bern̄. ait. Maria
tu peccatorē toti mūdo deſpectū matꝛno af/
fectu amplecteris. foues nec deſeris. q̄uſq̄ȝ
horrēdo iudici miſeꝝ recōcilies. Itē gratia
marie bonos īpinguat pinguedīe gr̄e. Vn̄
Ecc̄i. xxvj. Gr̄a mulierꝭ ſedule delectabit vi
rū ſuū ꝛ oſſa illi' impinguabit. Mulier ſe/
dula maria fuit. de cui' ſedulitate Beda ait
Maria ſecreta dei ore tacito. vigili cū cordē
ſedula ſcrutabaꝛ. Quis hui' mulieris ē vir
niſi ille quē ip̄a circūdedit i vtero. de q̄ dicitꝛ
Hiere. xxxj. Creauit dn̄s nouū ſuꝑ terram.
mulier circūdabit viꝝ. Hui' viri oſſa ſunt q̄
cūq̄ȝ in corꝑe ei'. i. in eccl'ia fortes ſunt. Iſta
oſſa ſuffragāte gr̄a marie īpinguantꝛ vnctio
nibꝫ gr̄e. Impinguātꝛ inq̄ȝ pinguedine ſpūſ
ſancti q̄ ꝛ ille īpinguari cupiebat q̄ dicebat.
Sicut adipe ꝛ pinguedīe repleatꝛ aīa mea.
O q̄s eſtimare valeat quā multe aīe opitu/
lante gr̄a marie ſint ꝑ gratiā īpinguate. imo
certe q̄s eſtimare valeat q̄nta in ipſa maria
fuit impinguatio gratiaꝝ. cui' gr̄a īpingua
ta ſunt tot milia aīmaꝝ. Cui' em̄ ꝟtutꝭ pin
guedine ip̄a caruit. q̄ omniū ꝟtutū i pinguiſ
ſimū habitaculū fuit. Ait em̄ Iohes dama
ſcen'. Maria i domo dn̄i plātata ꝛ impin/
guata ſpū. vt oliua fructifera oīs ꝟtutis ha/
bitaculū facta eſt Itē gr̄a marie liberat a
morte eterna vniuerſos q̄ liberātꝛ. Hoc bn̄
ſignatū eſt i heſter. de q̄ legitꝛ ſic. Adamauit
eā rex pl' q̄ȝ om̄es mulieres. ꝛ poſuit dyade
ma regni in capite ei'. Hui' aūt gr̄e quā he
ſter corā rege habuit duplex legitꝛ fuiſſe vtili
tas. Vna q̄ ipſa dyadema regni obtinuit.
Alia q̄ ip̄a gentē ſuā morti addictā a mor/
te eripuit. Sic certe Heſter noſtra bt̄ā ma
ria tantā gr̄aȝ corā rege eterno impetrauit.
q̄ ꝑ hāc nō ſolū ip̄a ad coronā ꝑuenit ſȝ etiā
generi hūano morti addicto ſubuenit. Vn̄
Anſelm' ait Quid inq̄t digne referā genitri
ci dei ꝛ dn̄i mei. ꝑ cui' fecunditatē captiu' ſū
redempt'. ꝑ cui' ꝑtū de morte eterna ſū exē/
ptus. ꝑ cui' ꝑlē ꝑdit' ſum reſtitut'. ꝛ d̄ exilio
miſerie ad patriā eterne beatitudīs ſum re/
duct'. O ḡ matꝛ gr̄e fac nos filios gr̄e. fac vt
ꝑ gr̄am tuā veriſſimā colligamur ad veniā
remiſſiōis. īpinguemur ꝑ gr̄am deuotōis. li
beremur a morte dānatōis. ꝑ dn̄m no. ꝛc̄.

Ave maria gr̄a plena. Adhuc chariſ/
ſimi aliq̄ de gr̄a dulciſſime marie ſūt
dicēda. Cōſiderāda eſt ḡ q̄drup lex

marie grā. vicȝ grā donoꝝ. grā labioꝝ. grā
ꝓuilegioꝝ. grā ꝑmioꝝ. Primo ꝯſiderate cha
riſſimi ī maria grāȝ donoꝝ ſpūſſcti. De hac
grā maria ḡtulabūda dicere ꝑt illō Eccī. xx
iiij. In me oīs grā vite ꝛ ꝟitatꝭ. Quid miꝝ ſi
ipā eſt grā plena vite ꝛ veritatꝭ. q̄ mr̄ eſt eius
quē legimꝰ plenū grē ꝛ veritatꝭ. Et q̄d miꝝ
ſi in illa virga eſt tāta donoꝝ ſpūſſancti af/
fluentia. in cuiꝰ flore ſpūſſanctꝰ reqeuit cuȝ
tāta donoꝝ ſuoꝝ effluētia. Maria nāqȝ eſt
illa virga. ꝛ filiꝰ marie eſt ille flos de quo di/
cit̄ Iſaie. xj. Egredieт̄ virga de radice yeſſe.
ꝛ flos de radice eiꝰ aſcendet. ꝛ requieſcet ſuꝑ
eū ſpiritꝰ ſapiētie ꝛ intellectꝰ. ſpiritꝰ cōſilij et
fortitudinis. ſpiritꝰ ſciētie ꝛ pietatis. ꝛ reple/
bit eū ſpiritꝰ timoris dn̄i. In hoc flore mi/
ra ſpiritusſancti effluētia. de quo in omnē ec
cleſiā tā mira fit influentia vt beatꝰ euāgeli/
ſta Johēs dicat. De plenitudine eiꝰ nos oēſ
accepimꝰ gratiā ꝓ grā. Cū ergo de iſto flore
tanta grā redūdet in totū ortū. q̄nto magiſ
in ipām huiꝰ floris virgā. in ipām Mariā.
Dicat ḡ maria. dicat ſecure. In me om̄is ḡ/
tia vite ꝛ veritatꝭ. Gratia certe vite ꝛ verita/
tis cōſiſtit in ꝑdictis ſeptē ſpūſſancti donis
Per ꝑdicta em̄ ſeptē dona fuit gratia vite ꝛ
veritatis ī maria. Gratia veritatꝭ ordinauit
mariā in ꝟitate ſupra ſe. infra ſe. intra ſe. ꝛ ex
tra ſe. Gratia inq̄ȝ veritatꝭ ordinauit mariā
in veritate ſuꝑ ſe ꝑ donuȝ ſapiētie. infra ſe ꝑ
donū cōſilij. itra ſe ꝑ donū intellectꝰ. extra ſe
ꝑ donū ſciētie. Gratia vtiq̄ȝ veritatꝭ ordina/
uit aīam marie in ꝟitate ſupra ſe ī ſapientiſſi
ma fruendoꝝ ꝯtēplatiōe. infra ſe in ꝯſultiſſi
ma fugiendorū ꝓuiſione. itra ſe ī certiſſima
credēdoꝝ cognitiōe. extra ſe ī rationabiliſſi/
ma agēdoꝝ diſcretōe. Gratia autē vite ordi
nauit vitā marie in bona vita reſpectu dya/
boli. reſpectu ꝓximi. reſpectu dei. Grā inq̄ȝ
vite ordinauit mariā in bona vita erga dya
bolū ꝑ donū fortitudīs. erga ꝓximū ꝑ donū
pietatꝭ. erga deū ꝑ donū timoris. Grā vtiq̄ȝ
vite ordinauit vitā marie erga diabolū ī for
tiſſima reſiſtētia. erga ꝓximū ī pijſſima beni
uolētia. erga deū ī deuotiſſima reuerentia.
Hinc ē q̄ ſpūſſctūs mariā ꝑ domū ꝯuenie/
tiſſime ſignauit quā ſibi ſapiā īcreata cū ſe/
ptē colūnis. ſeptē donoꝝ ſpūſſcti excellētiſſi
me edificauit. Quicūq̄ȝ ḡ colūnas ſpūſſan/
cti cepit deſiderare. ipē formā columnaꝝ in
iſta domo poterit iuenire. quā ꝓ columnis
hmōi debȝ cū magnis deſiderijs ꝛ ꝑcibꝫ cō
uenire. Silr̄ quicūq̄ȝ ſeptiformē ſpūſſcti grāti
am adipiſci deſiderat. ipē florē ſpūſſancti in
ꝟga querat. Per ꝟgā em̄ ad florē. ꝑ florē ad
ſpūm in ipō reqeſcētē ꝑuenimꝰ. Per mariā
ad xp̄m accedimꝰ. ꝛ ꝑ xp̄m gratiā ſpūſſancti
inuenimꝰ. Propter qd̄ bn̄ mariā alloquens
beatꝰ Bern̄. ait. Per te acceſſum habemꝰ ad
filiū o bn̄dicta inuētrix graꝝ. genitrix vite.
mater ſalutꝭ. vt ꝑ te ſuſcipiat nos q̄ ꝑ te datꝰ
eſt nobis. Secūdo ꝯſiderate chariſſimi ī
maria grām labioꝝ. de q̄ in pſal. dr̄. Diffuſa
eſt gratia in labijs tuis. Tāta ſiquideȝ fuit
grā labioꝝ in maria vt ipā optime per Ju/
dith ſignari poſſit. de q̄ dr̄. xj. Judith. Non
eſt mulier talꝭ ſuꝑ terrā ī aſpectu. ī pulcritu/
dine. ꝛ ī ſenſu ꝟboꝝ. Reuera non eſt. nō fuit
nō erit mulier talꝭ ſuꝑ terrā q̄lis maria fuit ī
aſpectu clariſſime vite. ī pulcritudine mūdiſ
ſime cōſciētie. in ſenſu ꝟboꝝ diſertiſſime lin
gue. Grām aūt ꝟboꝝ labioꝝ marie videbi/
mus euident. ſi ꝟba labioꝝ eiꝰ ex euangelio
colligamꝰ diligēter. Inuenimꝰ aūt ſepteȝ in
euangelio melliſluas ſentētias d̄ melliſluis
marie labijs diſtillātes. ꝛ melliſluā labiorū
eiꝰ grām optīe indicātes. iuxta illō Cañ. iiij.
Fauꝰ diſtillās labia tua. Septē mellis ſtil/
le ſunt ſeptē dulciſſima ꝟba marie q̄ ad āge/
lū. ad hoīem. ad deū legit̄ habuiſſe. Duo ad
angelū. duo ad hominē. tria ad deū. Ad an
gelū maria habuit verbū caſtitatꝭ ꝛ ꝟbū hu
militatis. Verbū caſtitatis habuit Maria
ad angelū in labijs qn̄ angelo rn̄dens dixit
Quō fiet iſtud qm̄ viꝝ nō cognoſco. Hoc ē
cōtra impudicos. q̄ nō caſta nō pudica. ſȝ ī/
pudica ꝛ turpia ꝛ carnalia ꝟba in labijs ſu/
is habēt. Verbū autē humilitatis ad ange/
lū habuit maria in labijs. quādo anglo hu
militer rn̄dēs dixit. Ecce āncilla dn̄i fiat mi/
hi ſcd̄m verbū tuū. Hoc eſt ꝯtra ſuꝑbos ꝛ ar
rogantes. q̄ de ſe nec humilia ſentiūt nec lo/
quunt̄. ſȝ verba iactātie ꝛ inflatiōis in labijſ
ſuis habēt. Itē ad hominē habuit ꝟbū cha
ritatis ꝛ verbū veritatis. Verbū charitatis
in ſalutatiōe. verbū veritatis in inſtructōne
Verbū charitatꝭ ad hominē maria ī labijs
habuit qn̄ matrē ꝑcurſoris tā affectuoſe ſa
lutauit q̄ etiā infans ī vtero eius exultauit
Hoc eſt ꝯ rācoroſos q̄ ꝓximis ſuis vel cha/
ritatiue nō loquūt̄. vl̄ om̄ino eis loqui dedi
gnant̄. Verbū veritatꝭ maria ī labijs habu
it qn̄ deficiēte vino miniſtris dixit. Quodcunq̄ȝ
dixerit vob̄ facite. Hoc eſt ꝯ illos q̄ alios ī

ad bonū ſʒ ad malū inſtruūt. ⁊ malū eis cō/
ſulūt. Itē ad dñm tria ꝟba habuit Maria.
Pl⁹ ꝗ cū deo ꝗꝫ cū angelo vel cū hoie locuta
eſt maria. ex ꝗ bis angelo. bis hoi. ter aūt dō
locuta eſt. Heu heu ↄtra multos ꝗ tā parū
cū deo in oratiōib⁹. ⁊ tā multū cū hominib⁹
loquunť in fabulatōib⁹ inutilib⁹ ⁊ ſepe valdᷓ
nociuis Habuit aūt maria ad deū ꝟbū ḡtu
latiuū. querulatiuū. cōpaſſiuū. Gratulati/
uū p ſui reſpectiōe. Querulatiuū p filij amiſ
ſione. Cōpaſſiuū p vini defectiōe. Uerbum
gratulatiōis maria ad deū habuit in labijs
qñ p eo ꝙ dñs hūilitatē ſuam reſpexit dixit
Magnificat aīa mea dō. Hoc eſt ↄ ingtos
ꝗ heu p multꝭ ⁊ magnis bñficijs ꝑuas deo
ḡras agūt. ⁊ qñqꝫ ꝑ ip̄a dei bñficia ↄ deū in
ſoleſcūt. Uerbū q̄rulatiōis maria ad deum
habuit ī labijs. qñ filio ꝑ triduū amiſſo di/
xit. Fili ꝗd feciſti nob̄. ſeqť. pr̄ tu⁹ ⁊ ego do/
lētes querebam⁹ ⁊c. Hoc eſt ↄ indeuotos ꝗ
cū dolore Ihm nō querūt. qñ ip̄m ꝑ ſubtra
ctionē deuotiōis ꝑ mlťos dies amiſerunt.
Uerbū cōpaſſiōis ad deū habuit maria qñ
in nuptijs filio dixit. vinū nō hñt. Hoc eſt ↄ
immiſericordes. ꝗs alioꝝ defect⁹ ad pietatē
nō mouēt. nec apud deū nec apud homies
ꝓximos ſuos ꝓmouēt. Eya nūc aduocata
nr̄a maria. Ecce adhuc neceſſe eſt nob̄ vt fi/
lio tuo ſuggeras p nob̄ qm̄ vinū nō habent
multi ex nob̄. vinū vtiqꝫ gr̄e ſpūſſcti. vinum
cōpūctionis. vinū deuotiōis. vinū ſpūalꝭ cō
ſolatiōis. De ꝗ beat⁹ Bern̄. ſic ait. Quotiēs
mihi neceſſe eſt frēs poſt lachrymoſas q̄ri/
monias veſtras exorare mr̄em miſericordie
vt ſuggerat benigniſſimo filio ſuo qm̄ vinū
nō habetꝭ. ⁊ ip̄a dico vob̄ chariſſimi ſi pie a
vob̄ pulſata fuerit nō deerit neceſſitati vr̄e.
qm̄ miſericors ē ⁊ miſericordie mr̄. Nā ſi com
paſſa ē verecūdie illoꝝ a ꝗb⁹ fuerat īuitata.
multo magꝭ cōpatieť vob̄ ſi pie fuerit inuo/
cata. Pēſate frēs ex p̄dictis quant⁹ amicus
marie rex regū fuerit cū ip̄a tantā gr̄aꝫ labi/
orū habuerit. Scriptū quippe eſt Prouer.
xxij. Qui diligit cordis mundiciā ꝓpter gra
tiam labioꝝ habebit amicū regē. Tertio
cōſiderate chariſſimi in maria gratiā ꝓuile/
giorū. De hac quidē gratia dicit Luc. ꝓmo
Inueniſti gratiā apud dñm. ecce cōcipies i
vtero ⁊ paries filiū. ⁊ vocabis nomē ei⁹ Je/
ſum. Hic erit magn⁹ ⁊ fili⁹ altiſſimi vocabi/
tur. Uide quō Gabriel aſſerēs mariā inue/
niſſe gr̄am. ſtatim eādē gr̄am ſpecificās ſub

iūgit. Ecce inꝗt ↄcipies ī vtero ⁊c. O ꝗꝫ ma
gnū ⁊ om̄ib⁹ ſeculꝭ inauditū ꝓuilegiū ꝙ ꝟgo
in vtero ↄcepit. ⁊ filiū altiſſimi peꝑit. Poſſu
mus aūt notare ſeptē ꝓuilegia marie. Pri/
uilegiū inqꝫ immēſis gratijs eſſe plenā ſolī
marie a deo cōceſſum. Primū marie ꝓui
legiū eſt ꝙ ſuꝑ om̄es hoīes ab om̄i peccato
ſit puriſſima. Fuit nāqꝫ tā copioſiſſime in
vtero ~~ſanctificata~~ ꝙ etiā ad veniale peccatū
nūqꝫ in tota vita ſua fuiſſe crediť inclinata.
Uñ Bern̄. ait. Decuit reginā ꝟginū ſingu/
laris ꝓuilegio ſanctitatꝭ ab om̄i pctō ducere
vitā. que dū peccati mortiſqꝫ pareret ꝑemp/
torē mun⁹ vite ⁊ iuſticie om̄ib⁹ obtineret.

Secundū marie ꝓuilegiū eſt ꝙ ip̄a ſuꝑ
om̄es hoīes fuit gratia pleniſſima. Uñ hie/
ronym⁹. Ceteris ꝑ ꝑtes p̄ſtať. marie vero ſe
totā infudit plenitudo gr̄e. Et ideo bñ bea/
tus idē doctor gr̄am marie gr̄e angeloꝝ cō
ferēs ⁊ p̄ferēs ait. Beatā ⁊ glioſam ꝟginem
mariā credendū eſt ampliora ꝓmeruiſſe ꝟ/
tutū priuilegia. ⁊ ꝑcepiſſe etiā gratiā ab āge
lis collaudādā. Tertiū marie priuilegiū
eſt ꝙ ip̄a ſola mater ⁊ virgo incorruptiſſima
eſt. Hoc priuilegiū beat⁹ Bernard⁹ cōmen/
dans ait. Optimā partē elegit ſibi Maria.
optimā plane. qꝛ bona eſt fecūditas cōiuga
lis. melior caſtitas ꝟginalis. optima ꝟginea
fecūditas ſeu fecūda virginitas. Marie pri
uilegiū nō dabiť alteri. quia ñ auferet ab ea.

Quartū marie priuilegiū eſt ꝙ ipſa ſola
mater filij ineffabiliſſima eſt. ip̄a ſola illi⁹ fi/
lij mater eſt cui⁹ ſolus de⁹ pater eſt. Mirꝝ ſu
pra modū ꝙ tā maximū priuilegiū creature
cōceſſum eſt. De hoc etiā priuilegio beatus
Bernard⁹ ait. Ip̄a eſt noſtre ꝟginis gloria
ſingularis ⁊ excellēs p̄rogatiua marie ꝙ fili
um tuū eundēqꝫ cū deo patre meruit habe/
re cōmunē. Quintū marie priuilegiū eſt.
ꝙ ip̄a ſuꝑ omnē creaturā deo etiā corpora/
liter familiariſſima fuit. Nam qō nūqꝫ crea
ture cōceſſum eſt nec cōceditur in eternum.
ipſa deū nouē menſib⁹ in vtero portauit. ip̄a
deū vbere de celo pleno lactauit. ipſa deum
multis annis dulciter educauit. ipſa deuꝫ ſi
bi ſubditū habuit. ipſa deū purū in ample/
xibus ⁊ oſculis familiariſſime contrectauit
ſicut Auguſtin⁹ euidēter aſſerit dicēs. Nec
mirꝝ maria vt digneť tibi cōgaudere de⁹ re/
gnans in celis. quē paruulū ex te hominꝫ
natum totiens oſculata es in terris. Se
xtum marie priuilegiū eſt ꝙ ip̄a ſuꝑ omneꝫ

creaturā apud deū potētiſſima eſt. Vñ Au
guſtinꝰ. Jpa meruiſti exiſtere mat̃ eiuſdē re
demptoꝛꝫ. Augꝰ. Jmpetra qḋ rogamꝰ. excu
ſa qḋ timemꝰ. qꝛ nec potentiorē meritis in/
uenimꝰ qꝫ te q̄ meruiſti exiſtere mater eiuſḋ
redēptoris ⁊ iudicꝫ. Grande ꝓuilegiū eſt ꝙ
ipa p̄ omībꝫ ſanctis apḋ deū tā potētiſſima
eſt. ſicut illud Augꝰ. declarat dicēs. Neqꝫ du
bium qꝛ que meruit ꝓ liberādis ꝓferre p̄ci/
um. poſſe plꝰ omībꝫ ſanctis liberatis impē/
dere ſuffragiū. Sꝫ quid tāte marie potētia
prodeſſet nob̄ ſi ipa nihil curaret de nobis.
Propter h̄ chariſſimi ſciamꝰ indubitāter. et
ꝓ hoc grās agamꝰ inceſſant̃. qꝛ ſic ipa apud
deū omībꝫ ſanctis eſt potētior. ita qꝫ ꝓ nob̄
apud deū omībꝫ ſanctis eſt ſollicitior. teſtā/
te eodē doctore Auguſtino q̇ ſic ait. Te ſolā
o maria ꝑ ſancta eccl'ia ſollicitā p̄ omībꝫ ſan
ctis ſcimꝰ que ipetras inducias trāſgreſſori
bus vt renūcient ſuis erroribꝫ Septimū
marie ꝓuilegiū eſt ꝙ ipa ſuꝑ ſanctos in gl'ia
excellētiſſima eſt. Vñ Hieronymꝰ. vtiqꝫ cō
fidēter ſancta dī canit eccl'ia qḋ ḋ nullo alio
ſanctoꝝ fas eſt credere. vt vltra angeloꝝ vel
archangeloꝝ merita trāſcenderit. h̄ quippe
ꝓuilegiū quaſi nō nature. ſꝫ gratie eſt ꝟginiſ
marie. Ecce qꝫ glorioſum glorie marie ꝓui/
legiū ꝙ ipa in gloria gl'ioſiſſima eſt poſt de/
um. Glorioſum gl'ie marie ꝓuilegiū eſt ꝙ q̇c
quid poſt deū pulcriꝰ. q̇cq̇d dulciꝰ. q̇cquid
iocūdiꝰ in gl'ia eſt. h̄ maria. h̄ in maria. h̄ ꝑ
mariā eſt. Glorioſum omīno gl'ie marie pri
uilegiū eſt ꝙ poſt deū maior gl'ia nr̄a. maiuſ
noſtꝝ gaudiū de maria eſt. Vñ Bernardꝰ.
Sūma gl'ia eſt o maria poſt dñm te videre
tibi adherere. in tue ꝓtectiōis munimine de
morari. Hec igit̃ ſunt ſeptē glorioſiſſima ꝓ/
uilegia marie quoꝝ grā obtinemꝰ vitaꝫ grē.
Et ideo obſecrare poſſumꝰ mariā ſic Abra
am obſecrauit ſarā. dicēs Gene. xij. Dic ob
ſecro ꝙ ſoror mea ſis. vt bene mihi ſit ꝓpt̃ te.
⁊ viuet aīma mea ob gratiā tui. O ḡ maria
o ſara noſtra dic ꝙ ſis ſoror noſtra. vt ꝓpt̃ te
bene nobis ſit a dō ⁊ ob grām tui viuāt ani
me noſtre ī deo. Dic inqꝫ chariſſima ſara
noſtra ꝙ ſis ſoror nr̄a vt ꝓpter talē ſororem
egyptij. i. demōes nos reuereant̃. vt etiā ꝓpt̃
talē ſororē angeli nob̄ in acie ꝯiūgāt̃. vt iſu/
ꝑ ꝓpt̃ talē ſororē pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſctūs noſtri
miſereāt̃ Quarto cōſiderate chariſſimi in
maria gratiā p̄mioꝝ. de q̄ tamē ꝑ pte in ſep/
ptimo marie ꝓuilegio iā tactū eſt. De hac g̃/
tia poteſt accipi qḋ dicit̃ Eccl'i. xxvi. Gratia
ſuꝑ gratiā. mulier pudorata ⁊ ſancta Muli
er ſuꝑ omēs mulieres pudorata. ſuꝑ omēs
ſancta eſt maria. in q̄ eſt gratia ſuꝑ gratiam
grā glorie ſuꝑ gratiā vie. gratia premioꝝ in
celo ſuꝑ gratiā meritoꝝ in mūdo. Hec aūt
grā beatitudinis marie ꝯſiſtit in ſeptē doti/
bus corꝑis ⁊ aīe. Quodlibet em̄ corpꝰ glori
ficatū habet q̄ttuor dotes glorioſas. videli
cet dotē mire claritatꝫ. dotē mire ſubtilitatꝫ
dotē mire agilitatꝫ. dotē mire īpaſſibilitatꝫ.
⁊ ſi oīm beatoꝝ corꝑa his q̄ttuor dotibꝫ dˢ
glorificauit. q̄to magꝭ corpꝰ iſtḋ qḋ ipm glo
rificatorē oīm corpoꝝ genuit. Quid miꝝ ſi
dote claritatꝫ clariſſima ſit in celo. que dono
ſanctitatꝫ tā clariſſima fuit ī mūdo. De ipſa
nāqꝫ beatꝰ Bern̄. ait. Adhuc inter pctōres
degens tāta añ deū claruiſti ſanctitate. vt ſo
la ſolio eterni regis approximare merueris.
Itē q̇d miꝝ ſi dote ſubtilitatis ſubtiliſſima
ſit q̄ dono hūilitatꝫ tā ſubtiliſſima fuit ī mū
do. Jpam em̄ alloquēs beatꝰ Bern̄. dicit.
Nunqꝫ ſupra choros angeloruꝫ ſublimata
aſcēdiſſet niſi ꝓus infra omēs hoīes humili
ata deſcēdiſſet. Itē. q̇d miꝝ ſi dote agilitatis
velociſſima ſit in celo q̄ dono pietatis tā ve
lociſſima fuit in mūdo Jpa nāqꝫ abijt ī mō
tana cū feſtinatiōe ꝓ officio pietatis. de cuꝰ
feſtinatōis velocitate ambroſi. ait. Quo iā
deo plena niſi ī mōtana cū feſtinatōe aſcēde
rꝫ. Neſcit tarda molimīa ſpūſſcti grā. Item
q̇d miꝝ ſi dote īpaſſibilitatꝫ īpaſſibiliſſima
ſit ī celo. q̄ dono patie ⁊ eq̄nimitatꝫ tā īpaſſi/
biliſſima fuit ī mōdo. vt ipa nec minimū ipa
tiētie vl' odij vulnꝰ ſentiret. cū ſuā ipiꝰ animā
gladiꝰ ꝑtrāſierꝫ. imo etiā ſignū vulnerꝫ. ſignū
paſſiōis īpatiētie. nec legimꝰ nec credimꝰ in
maria qn̄qꝫ apparuiſſe. Vñ Bern̄. ait. Re/
uolue diligēt̃ euāgelice hiſtorie ſeriē vniuer
ſam. ⁊ ſi q̇d forte īcrepatoriū. ſi q̇d deniqꝫ ſi/
gnū certiꝰ indignatiōis occurrerit. mariā ḋ
cetero ſuſpectā habeas ⁊ accedere verearis.
Ceteꝝ ſi tāta ē gl'ia gl'ioſiſſimi corꝑis marie
q̄nta putas eſt gl'ia ſue btiſſime aīe. Ex licet
certe beata aīa tres hꝫ dotes ipaꝫ beatificā/
tes. videlicꝫ dotē mire cognitiōis. dotē mi/
re dilectiōis. dotē mire fruitiōis. vl' ſm̄ mo/
dernos q̄ſdā dotē viſiōis. fruitōis. tētionis
Quocūqꝫ aūt mō dotes aīme accipiant̃. cer
tū eſt ꝙ dotes aīe marie oīm aīaꝝ dotibꝫ ꝑ/
ferant̃. Nā ſi omēs beate aīe his dotibꝫ bea
tificant̃ in celo. q̄nto magis anima eius que

omniũ animaꝝ beatificatorẽ genuit ĩ mõdo.
Quid miꝝ ſi iã in lucidiſſima cognitiõe eſt
aĩa marie q̃ iã ꝓfundiſſime vnita eſt luci et/
ne. Vñ beatꝰ Berñ. ait. Profundiſſimã di/
uĩe ſapiẽ vltra q̃ꝫ credi valeat penetrauit ab
yſſum. vt q̃ntũ ſine pſonali vnione creature
ↄditio patiẽ. luci illi inacceſſibili videaẽ vni
ta. Itẽ. Quid miꝝ ſi iã ĩ fecũdiſſima dilecti/
one eſt aĩa marie. q̇d inq̃ꝫ miꝝ ſi p̃ oĩbꝰ di/
ligat q̃ oĩbꝰ eſt dilecta. Vere p̃ oĩbꝰ. Ait
eñ beatꝰ Augꝰ ad ip̃am. Te ip̃e rex regũ vt
matrẽ verã ⁊ decorã ſpõſam p̃ oĩbꝰ diligẽs
amoris amplexu ſibi aſſociat. Itẽ quid mi/
rũ ſi iã in iocundiſſima fruitiõe ſit aĩma ma/
rie. que bñdicto fructu ventris ſui paſcitur
dulciſſime. Vñ beatꝰ Augꝰ. ait. Marie ani
ma claritate fruiẽ xp̃i. ⁊ glorioſis eiꝰ ample/
xibꝰ ſemꝑ p̃ſens. ſemꝑ cõſpiciẽs. ſemꝑ vide/
re ſitiẽs ineſtimabiliter paſciẽ. Igiẽ ſicut glo
rioſiſſima maria oĩes ſctõs excedit in grã
vie. in grã meritoꝝ. ita oĩs ſanctos excedit
in grã glorie. in gratia p̃miorũ. Unde bene
ip̃a ſignata eſt ꝑ Heſter reginã. de qua legiẽ
ꝙ ducta ad cubiculũ regis aſſueri. habuit g̃
tiam ⁊ miſericordiã corã eo ſuꝑ oĩes muli/
eres. ⁊ poſuit dyadema regni in capite eius
Heſter interpretaẽ euacuata. eleuata. Hoc
optime cõuenit marie. de qua beatꝰ Hiero/
nymꝰ ait. Eleuaẽ ſuꝑ choros angeloruꝫ. vt
poſſit ſpeciẽ vultũq̃ꝫ videre ſaluatoris quẽ
amauerat. quẽ cõcupierat ex toto deſiderio
cordis. Iſta Heſter regina beata ꝟgo Ma
ria ducta eſt in eiꝰ aſſumptiõe in cubiculuꝫ
regis aſſueri regis eterni.. in cubiculũ vtiq̃ꝫ
de quo Augꝰ mariã alloquẽs ait. Tu in cu
biculi regñ beatitudine gẽmis ac margari/
tis ornata cõſiſtis. Ducta itaq̃ꝫ in h̄ cubicu/
lũ quietis eterne regina maria grãm regis
aſſueri. id eſt grãm veri regis habet ſuꝑ oẽs
mulieres. i. ſuꝑ oĩes intelligẽtias anglicas
⁊ ſuꝑ oĩes beatas aĩmas. vt ſit in maria g̃/
tia ſuꝑ grãꝫ oĩm beatoꝝ. Nã reuera ĩ capite
eiꝰ rex regũ diadema regni poſuit Dyadma
certe tã imp̃ciabile. dyadema tã delectabile
dyadema tã mirabile. ꝙ h̄ oĩi lingue ienar
rabile. oĩi ingenio inſcrutabile eſt. Sic g̊
charißimi vidiſtis q̃nta grã donorũ. quãta
grã labioꝝ. q̃nta grã p̃uilegioꝝ. q̃nta grã p̃/
miorꝝ affluẽtiſſima ſit maria. Rogemꝰ ergo
ip̃am tantã inuẽtricẽ gratiaꝝ. vt ⁊ nos faci
at inuenire grãm apud dñm. per dominuꝫ
noſtrũ ih̄m xp̃m ⁊c̃.

Ave grã plena. Nõ ſufficit archange
lo grãm marie ſimpliciter cõmẽdare
ſed etiã plenitudinẽ eiꝰ voluit ſignã
ter inſinuare. cũ dixit. gratia plena. O vere
plena ⁊ plene plena. adhuc certe nõ dixerat
gabriel. Ecce cõcipies in vtero ⁊c̃. adhuc eti
am nõ dixerat. ſpũſſanctꝰ ſuꝑueniet in te ⁊c̃
Si ergo añ ſuꝑuentõnẽ ſpiritusſancti. ſi an
te cõceptionẽ filij dei plena fuit maria. q̃to
magis poſt. ꝓpter hoc bñ de eiꝰ plenitudinẽ
⁊ de plenitudinis eiꝰ gratitudine dr̃ Anſel/
mus Hec milies pleniſſima ab angelo ſalu
tata. ſpiritusſancto repleta. plenitudine diui
nitatis afflata. Bñ g̊ plena dr̃ maria. plena
inq̃ꝫ illuminatõe ſapiẽtie. plena inũdatione
grẽ. plena poſſeſſiõe bone vite. plena vnctio
ne miſericordie. plena fecũdatõne ꝓlis pie.
plena ꝑfectiõe eccl'ie. plena reſperſione odo
rifere fame. plena reſultatiõe diuine gl'ie. ple
na etiã fruitiõe eterne leticie. Has nouẽ ple
nitudines ↄſideremꝰ in maria. q̃ nouẽ ordĩ
nũ angelicoꝝ plenitudĩes repſentãt in gl'ia.
Primo ↄſideremꝰ chariſſimi ꝙ plena eſt
maria illuminatõe ſapiẽ ⁊ itellectꝰ. Vñ ipſa
bñ ꝑ lunã plenã ſignari pt̃. de q̃ dr̃ Prouer.
vij. Nõ eſt vir in domo ſua. abijt via lõgiſſi/
ma. ſacculũ pecunie ſecũ tulit. ĩ die plene lũe
reuerſurꝰ. Hic ẽ vir ille de q̃ Hieremi. xxxj.
Creauit dñs nouũ ſuꝑ terrã. mulier circũ/
dabit viꝝ. Mulier maria. mulier vtiq̃ꝫ ſexu
nõ corruptõe. mr̃ virtutꝫ dñm nr̃m circũde
dit vtero ſuo. circũdedit habitu nr̃o. Hic
vir. ſi tñ (vt ait Joſephꝰ) viꝝ appellari fas ẽ.
tres domos habet. Impatorie maieſtatꝫ eſt
in palatio habere tres mãſiones. videlicet
cõſiſtoriũ. cenaculũ. cubiculũ. Conſiſtoriuꝫ
eſt domꝰ cauſaꝝ. cenaculũ ciboꝝ. cubiculuꝫ
quietis. Sic impator noſter q̇ impat vẽtis
⁊ mari. habet domũ cauſaꝝ mundũ. habet
domũ ciboꝝ. mõ eccleſiã. olim ſynagogam.
habet domũ quietis rationalẽ animã. Sꝫ
heu vir iſte dñs virtutũ a domo mũdi. a do
mo ſynagoge. a domo aĩe valde fuit elõgatꝰ
qr lõge a peccatoribꝰ ſalꝰ. Vir ergo iſte ĩ do/
mo ſua nõ fuit quãdo ꝑ Hieremiã ↄquerẽ
do dixit. Reliqui domũ meã. dimiſi heredi/
tatẽ meã. Sacculũ etiã pecunie ſecuꝫ tulit.
quia theſauꝝ miſericordie ⁊ gratie ſue a mũ
do abſcondit. Sꝫ ecce vir iſte ĩ die plene lu
ne reuerſus eſt. illiꝰ inq̃ꝫ lune de qua dr̃ Cã/
ticoꝝ. vj. Pulcra vt luna. Luna g̊ eſt maria.
luna plena. maria plẽa. Lũe plene maria bñ

cōparata ē. q̄ lumīe ſapīe ⁊ veritatꝫ a ſole et/
no plene illumīata eſt. Vn̄ maria bn̄ illumī
nata īterp̄tat̄ ſiue illumīatrix. Ip̄a nāqꝫ lūa
⁊ lucerna nr̄a illumīata fuit a dn̄o. ⁊ illumīa
trix fuit mōo. iuxta illō ꝓpheticū. Qm̄ tu illu
mi. lu. m. In hꝰ lune plenitudīe vir reuerſꝰ
eſt ī domū qn̄ xp̄s ꝑ carnē veīt in mūdū. O
ꝟe mirabil̄ hꝰ lune plenitudo. Ecce ſi Ma
ria plena fuit lumīe ſapīe. qō a ſole et̄no re/
cepit ꝑusqꝫ ip̄m ↄcepit. q̄ꝫto plenioꝛ fuit dū
hūc ſolē tā mirabilit̄ ↄcepit ⁊ tā totalit̄ in ſe
recepit. Et iō bn̄ plenitudinē ſapīe marie be
atꝰ Bern̄. ↄmēdās ait. Extruxit ī maria ſibi
domū ſapīa celeſtꝫ. q̄ adeo mentē eiꝰ r̄pleuit
vt de plenitudīe mētis eiꝰ fecūdaret̄. ⁊ caro
ac ꝟgo ſingulari gr̄a eādē ip̄am ſapīam car
ne tectā pareret quā ꝑus mēte pura ↄcepat

Scdō ↄſideremꝰ ꝙ plena ē maria īunda
tiōe gr̄e in affectu. Tāta nēpe inundatō gr̄e
tāta ꝓfunditas ⁊ magnitudo ī maria fuit vt
ip̄a bn̄ mare plenū dici poſſit. Iuxta illud. j.
Paral̄. xvj. Tonet mare ⁊ plenitudo eiꝰ Si
cut ī mari aq̄ꝝ. ſic ī maria ſūt ↄgregatōes g̃
tiaꝝ. Vn̄ ſcp̄tū eſt. Cōgregatiōeſqꝫ aq̄ꝝ ap/
pellant̄ maria. Dr̄ qꝫ Eccs. j. Omīa flumīa
intrāt ī mare. Omīa flumīa ſūt oīa gr̄aꝝ do
na. q̄ intrauerūt in mariā iuxta illud Eccī.
xxiiij. In me oīs gr̄a vie ⁊ ꝟitatis ⁊c̄. Qꝫ ple
nū ſit ħ mare. q̄ꝫ plena gr̄a ſit maria. beatus
Hiero. apit dicēs. Bn̄ plena qꝛ ceterꝫ ꝑ ptes
p̄ſtat̄. marie ꝟo ſimul ſe totā infudit plenitu
do gr̄e. Hoc g̃ plenū mare audiamꝰ ↄ̄ vicia
tonare. Tonet g̃ mare ⁊ plenitudo eiꝰ. tonet
plenū mare. tonet plena maria. Tonet ↄ̄ lu
xuriā caſtitatem ꝓponēdo ⁊ dicat. Quō fiet
iſtō qm̄ vi. nō cog̃. Tonet etiā ↄ̄ ſupbiā hūi/
litatē ſentiēdo. ⁊ dicat. Ecce ancilla dn̄i ⁊c̄.
Tonet qꝫ ↄ̄ ingratitudinē gr̄as agēdo. ⁊ di
cat. Magnificat aīa ⁊c̄. De plenitudine hꝰ
marꝫ ſil̄r in p̄s. dꝛ. Moueat̄ mare ⁊ plenitu
do eiꝰ. Moueat̄ mare. moueat̄ maria. mo/
ueat̄ certe ſuſpirijs ⁊ caſtigatōnibꝫ. moueat̄
lacrimis ⁊ oꝛōībꝫ. moueat̄ elemoſynis ⁊ ali/
is veneratiōībꝫ. Moueat̄ inqꝫ plene vt no/
bis effundat de ſua plenitudine. Attēdamꝰ
q̄d nobis beatꝰ Bern̄. de ea loquat̄. Ait em̄
ſic. Vas liquoꝛe plenuꝫ ſi moueat̄ de facili
ſubuertit̄ ⁊ effundit liquoꝛē. Sic beata vir/
go maria ſi moueat̄ p̄cibꝫ effundit liquoꝛē ī
nobis. Tertio cōſideremꝰ ꝙ plena ē ma/
ria poſſeſſionibꝫ bone vite ī effectu. De hac
plenitudine vere poſſumꝰ dicere. Domini
eſt terra ⁊c̄. Per terrā bene ſignificat̄ maria
de qua ſic legit̄ in Iſaia. xlv. Aperiat̄ terra ⁊
germinet ſaluatoꝛē. Quid terra humiliꝰ. q̄d
terra vtiliꝰ. Terrā oīes ſub pedibꝫ habēꝰ.
⁊ de terra oīes vitā fouemꝰ. Vn̄ em̄ victuꝫ
⁊ veſtitū. panē ⁊ vinū. lanā ⁊ linū. ⁊ huiꝰ vite
neceſſaria niſi de terra ⁊ de plenitudine ter/
re habemꝰ. Quid g̃ humiliꝰ. quid vtiliꝰ ter/
ra. Similit̄ q̄d humiliꝰ. quid vtiliꝰ Maria.
Ip̄a deniqꝫ humilitate ſua omniū eſt īfima
Ip̄a plenitudine ſua omniū eſt vtiliſſima.
Vite nāqꝫ ſp̄ualis neceſſaria habemꝰ de ple
niſſima terra maria. Et ideo bene beatꝰ ber
nardꝰ ait. Altiꝰ intuemini q̄nto deuotiōis a
nobis voluit honoꝛari mariā. q̄ totiꝰ boni
plenitudinē poſuit in mariā. vt ꝓinde ſi q̄d
ſpei in nobis eſt. ſi q̄d gr̄e. ſi q̄d ſalutis ab ea
nouerimꝰ redūdare. Sed a q̄ ⁊ cuiꝰ eſt tāta
huiꝰ terre plenitudo. audi. Dn̄i eſt terra ⁊ ple
nitudo eiꝰ. ⁊ iteꝝ. Meꝰ eſt oꝛbis terre et ple/
nitudo eiꝰ. Plenitudo terre ↄſiſtit in fructi/
bus ⁊ diuerſis poſſeſſionibꝫ terre. iuxta illō
p̄s. Impleta eſt terra poſſeſſione tua. Fru/
ctus aūt ⁊ poſſeſſiōes pleniſſime terre ma/
rie ſunt opa. moꝛes. exēpla. ⁊ diuerſa merita
ſanctiſſime vite marie. Talibꝫ em̄ poſſeſſio/
nibꝫ eā dn̄s reſpexit. talibꝫ eā bonis ipleuit
Vn̄ Eccī. xvj. Dn̄s ī terrā reſpexit ⁊ ipleuit
eā bonis ſuis. De hac eiꝰ plenitudine Hie/
ronymꝰ mētionē faciēs inq̄t. Talibꝫ ꝺcebat
ꝟginē oppignerare muneribꝫ. vt eſſet gr̄a ple
na que dedit celis gl̄iam. terris deū. paceqꝫ
refudit. fidē gētibꝫ. finē vicijs. oꝛdineꝫ vite.
moꝛibꝫ diſciplinā Quarto ↄſideremꝰ cha
riſſimi ꝙ maria plena eſt vnctiōe miſericoꝛ/
die. plena oleo pietatiſ. Unde ip̄a ſignata ē
poteſt ꝑ illā mulierē. cui clauſo oſtio domuſ
ſue. oīa vaſa intꝰ ↄgregata facta ſūt miracu/
loſe oleo plena. ſm̄ ꝙ Helizeus ei p̄dixerat.
iiij. Regū. iiij. dicēs. Cū plena fuerint tolles
Mulier iſta eſt maria. q̄ etiā a filio ſuo mu/
lier appellata ē. Ioh. xix. Mulier ecce filiꝰ tu
us. Huiꝰ mulierꝫ vaſa ſūt affectꝰ ⁊ effectꝰ. de
ſideria ⁊ bn̄ficia q̄ oīa oleo miſericoꝛdie ple
na ſūt ī maria. Vn̄ de ħ oleo beatꝰ Bern̄. be
ne ait. Nec mirꝫ o dn̄a ſi tā copioſo oleo mie
coꝛdis tui ꝑfuſum ē ſanctuariū. cū illud in/
eſtimabile opꝰ miſicoꝛdie qō p̄deſtīauit ds
añ ſecl̄a ī redēptiōꝫ nr̄am ꝑmū ſit ī te a mōi
artifice fabꝛicatū. Dicamꝰ g̃ cariſſimi dicāꝰ
marie. Date nob̄ ꝺ oleo vr̄o. Petamꝰ oleuꝫ
miſericoꝛdie eiꝰ in mūdo, ne fruſtra petamꝰ

in iudicio. Et aũt dom⁹ in q̃ vaſa replebant clauſa fuit. h̄ optime marie ↄuenit. De cuius clauſura ezechiel ait. Porta h̄ clauſa erit ⁊ n̄ aperiet. ⁊ vir nõ trãſiet p̱ eã. qm̄ dñs de⁹ iſrł egreſſus eſt p̱ eã. Porta marie clauſa fuit ſe/ ra ꝟginali. vir nõ trãſiuit p̱ eã amplexu ma/ ritali. dñs deus egreſſus eſt p̱ eã. natiuitate ſingulari. Sed certe q̄r ad multiplicatõem olei vaſa etiã vicinoꝝ nõ pauca collecta fu/ erũt. ideo q̄ꝫ p̱ vaſa illa om̄es ſignari poſſũt. qui plenitudinis miſericordie marie parti/ cipes ſunt. Qui aũt ſint illi. beat⁹ Bernard⁹ declarauit cũ dixit. Maria oib⁹ ſinũ miſeri cordie aperuit. vt de plenitudine ei⁹ accipi/ ant vniuerſi. captiu⁹ redẽptionẽ. eger curati onẽ. triſtis ↄſolatiõꝫ. peccator veniã. iuſt⁹ gr̃i am. angel⁹ leticiã. deniq̄ꝫ tota trinitas gl'am filij p̱ſona carnis hũane ſubam. Quinto chariſſimi ↄſideremus q̄ plena eſt maria. fecũ datione plis diuie. De plenitudine illa itel/ ligere poſſum⁹ illud Iſa. vj. Uidi dñm ſedẽ/ tem ſup̱ ſoliũ excelſum ⁊ eleuatũ. ⁊ plena erat dom⁹ maieſtate ei⁹. Domus illa in cui⁹ ſolio dñs ſedit eſt beata ꝟgo. in cui⁹ mentis ſolio dñs reqeuit. O ꝟe beatiſſimũ. o ꝟe ſtabiliſſi mũ ſoliũ. ſic d̄r. iij. Re. viij. Firmiſſimũ ſoliũ tuũ in eternũ. Hoc ſoliũ excelſum ẽ in itelle ctu. eleuatũ in affectu. Excelſũ eſt q̄ꝫ ſup̱ ho mines. eleuatũ ſup̱ hoies Excelſum inſup̱ ẽ in gr̃a. eleuatũ in gl'ia. In ſolio g̃ marie. i ſo/ lio inq̄ꝫ mẽtis ei⁹ dñs ſedebat. ⁊ dom⁹ corpiſ ei⁹ maieſtate ꝟbi incarnati plena erat. De hac ineffabili plenitudine beat⁹ Ambro. ait Bñ ſola gr̃a plẽa d̄r. q̄ ſola gr̃aꝫ quã nulla alia ↄſecuta eſt vt gr̃e repleret auctore. O ꝟe felix dom⁹ taꝫ felici fecũditate plena. Ait năq̄ꝫ beat⁹ Berñ. Bñ gr̃a plena q̄ ⁊ ꝟgitatꝭ gr̃am tenuit. ⁊ fecũditatꝭ gloriã acq̄ſiuit. Do min⁹ g̃ in ſolio mẽtis marie ſedit p̱ gr̃am. et domũ corpis ei⁹ maieſtate ſua ipleuit p̱ aſſũ ptã naturã. Uñ. iij. Re. viij. d̄r. Impleuerat gl'ia dñi domũ dñi. tũc ait Salomõ. Dixit dñs vt habitaret i nebula. Dom⁹ g̃ dñi ma/ ria ipleta ẽ gl'ia diuie maieſtatꝭ p̱ nebulã aſ/ ſumpte a deo hũanitatꝭ. illã dico nebulã. d̄ q̄ d̄r Ecci. xliij. Medicina oim i feſtinatiõe ne bule. ⁊ iteꝝ Ecci. l. Quaſi ſtella matutina in medio nebule ⁊c̃. Nã q̄ſi ſtella i nebula eſt ꝟ bũ in carne aſſũpta. Sexto ↄſiderem⁹ cha riſſimi quõ maria fuerit plena p̱fectiõe vni/ uerſalꝭ eccie. Diuerſas ⁊ mirificas p̱fectões ⁊ gr̃as i diuerſis ſanctꝭ ſuis habuit ⁊ habet eccl'ia. in q̄ꝝ plenitudine videt detẽta fuiſſe maria. vt vere poſſit dicere illud Ecci. xxiiij In plenitudine ſcõꝝ detẽtio mea. Reuera i plenitudie ſctõꝝ marie detẽtio fuit. dũ i mi/ rifica p̱fectiõe ſua plenitudo p̱fectõis ſctõꝝ ſibi nõ defuit. Sic beat⁹ Berñ. declarat cũ ait. Merito in plenitudine ſctõꝝ detẽtio e⁹ cui nec defuit fides patriarchaꝝ. ſpiritus p̱ phetaꝝ. zel⁹ apoſtoloꝝ. ↄſtãtia martyrũ. ſo/ brietas cõfeſſoꝝ. caſtitas virginũ. fecũditas ↄiugatoꝝ. imo nec puritas ãgloꝝ. Scptuꝫ em̄ ẽ ecci. xxiij. In plenitudine ſcã ãmirabit Ad hoc certe in plenitudine ſctõꝝ. nõ in ple nitudine ĩmpioꝝ detẽtio marie eſt. q̄r apud eos q̄ pleni ſunt ſanctitate. nõ apud eos q̄ pleni ſunt iniq̄tate maria libẽter eſt. Ipa q̄ꝫ nõ ſolũ in plenitudine ſctõꝝ detinet. ſꝫ etiã in plenitudie ſanctos detinet ne eoꝝ pleni/ tudo minuat. Detinet nimiꝝ ꝟtutes ne fu/ giãt. detinet merita ne pereãt. detinet demo nes ne noceãt. detinet filiũ ne pctõres p̱cuti at. Ante mariã nõ fuit q̄ ſic detinere domi/ nũ auderet. teſtãte Iſaia q̄ dixit. lxiiij. Non eſt q̄ inuocet nomẽ tuũ q̄ cõſurgat ⁊ teneat te. Septimo cõſideremus quõ plena ſit maria reſperſiõe odorifere fame Sicut em̄ ager plen⁹ odoriferaꝝ ſpecierũ odorib⁹. ſic maria plena eſt odoriferis fame ſue aſperſi/ onib⁹. De hac plenitudine accipiam⁹ q̄d legi tur Geñ. xxvij. Ecce odor filij mei ſic̃ odor agri pleni cui benedixit dñs. Ager iſte ẽ ma ria in qua theſaur⁹ angeloꝝ. imo totus dei patris abſcõdit⁹ eſt. Felix qui vẽdit omnia que habet ⁊ emit agrũ iſtũ. Hui⁹ agri pleni. plen⁹ odor. eſt plena marie fama. plen⁹ ho/ nor. De h̄ beat⁹ Hieronym⁹ ait. Quia mul/ tis repleta erat ꝟtutũ odorib⁹. manãs ex ea fragrabat ſuauiſſim⁹ odor ſpiritib⁹ angelicꝭ De iſto odore ipa ſancta gloriãdo dicere p̄t Sicut cynamomũ ⁊ balſamuꝫ amenitatis odorẽ dedi. Odor marie fuit ſicut cynamo/ mũ exteri⁹ in cortice cõuerſatiõis. ſicut balſa mus interi⁹ in vnctiõe deuotiõis. ſic̃ mirra in amaricatiõe caſtigatõnis. Fuit q̄ꝫ odor marie ſicut cynamonũ in actõe. ſicut balſa/ mũ in cõtemplatõe. ſicut mirra in paſſione O ꝟe diues ⁊ nimis diues q̄ p̄ter alia aro/ mata tã' plẽa fuit odorifero ſp̄üſſcĩ balſamo vt bñ d̄ illo ſup̱ illã. ſp̄üſſcũs ſuꝑueniet i te. beat⁹ Berñ. loq̄ues dicat. Precioſum illud balſamũ tãta tibi copia. tãtaq̄ꝫ plenitudine influet vt copioſiſſime effluat circumquaq̄ꝫ

Vñ ꝰ dicere potuit deꝰ pater. Ecce odoꝛ fi/
lij mei ſic̄ odoꝛ agri pleni. quaſi dicat. Ecce
odoꝛ filij mei.i.honoꝛ filij plēi ex honoꝛe ple
ne mr̄is ſue eſt ⁊ fame. Vñ Hiero. ait. Ho/
noꝛ maternꝰ eiꝰ eſt q̄ de ea natꝰ eſt Octauo
ꝯſideremꝰ chariſſimi quō plena eſt maria re
ſultatiōe ſiue exp̄ſſione diuine gl'ie. iuxta il/
lud Eccī.xlij. Gl'ia dñi plenū eſt opus eius.
Anthonomaſice opꝰ dñi mirabile eſt maria
de q̄ dꝛ Eccī.xliij. Vas āmirabile opꝰ excel
ſi. Vere opꝰ mirabile. qꝛ nuſq̄ iuuenit ſimi/
le. Vñ.iij. Re.x.dꝛ. Nō eſt factū tale opꝰ i vni
uerſis regnis. Nō vtiq̄ in regno celeſtiū. nō
in regno terreſtriū. nō in regno infernoꝝ
qꝛ nullū tale opꝰ in celo. nullū tale in mūdo.
nullū tale in limbo fuit. Hoc em̄ opꝰ plenū
eſt dñica gl'ia. qꝛ ſup omnē purā creaturā re
ſultat ⁊ relucet pleniſſime in maria. Nā p̄ter
aſſumptā a v̄bo naturā nullū eſt opꝰ. nulla
eſt creatura in q̄ tāta diuine gl'ie materia re
luceat ſic̄ in maria. Gloriā em̄ de reſtaurati
one facta in celo. gloriā de redēptione fctā i
mūdo. gloriā de liberatiōe facta in inferno.
hȝ dñs p mariā. hȝ p plenitudinē marie Et
ideo bñ ait Anſelmꝰ ſic. Tibi ſolū loq̄ꝛ dña
bñficijs tuis plenū eſſe mundū. inferna pe/
netrauit. celos ſupauit Per plenitudinē em̄
gr̄e tue que in inferno erāt ſe letātur libera/
ta ⁊ q̄ ſupra mundū ſunt ſe gaudēt reſtaura
ta. Plenū ꝰ eſt gl'ia dñi opus eiꝰ maria. qꝛ ſi
cut dꝛ Iſa.vj. Plena eſt oīs terra gl'ia eiꝰ.
Plena vtiq̄ eſt oīs terra. plena ē tota ma/
ria relucēte in ſe pleniſſime diuiā gl'ia. Me/
rito aūt oībꝰ p̄dictiſ gratijs pleniſſima dꝛ.
que oībꝰ nō ingr̄tis gratiſſima credit̄. ſicut
beatꝰ Berñ. oñdit. q̄ d h̄ verbo Aue gr̄a ple
na loquēs ſic ait. Bene plena gr̄a. qꝛ deo et
angelis ⁊ hoī grata. hoībꝰ p fecunditatē. an
gelis p v̄ginitatē. deo p hūilitatē. Nono
ꝯſideremꝰ cariſſimi quō plena ſit maria frui
tione leticie et̄ne. q̄s em̄ neſciat eā ab his nō
excluſam q̄bꝰ filiꝰ eiꝰ dixit Ioh.xvj. Petite ⁊
accipiet̄ȝ vt gaudiū veſtꝝ plenū ſit. Si ergo
omniū apl'oꝝ imo oīm cū deo regnātiū gau
diū plenū eſt. q̄nto mr̄is dei gaudiū pleniſ/
ſime eſt plenū. De hac plenitudine beatus
Hiero. inq̄t. Plena ſiquidē gr̄a. plena deo.
plena v̄tutibꝰ. nō poteſt non poſſidere pleni
ter gloriā claritatȝ eterne. Quid mirꝝ ſi letici
am ⁊ gloriā plenā ⁊ ſupplenā hȝ in regno. q̄
gratiā plenā ⁊ ſuperplenā habuit in exilio.
Quid certe mirꝝ ſi tā in celo q̄ȝ in mūdo eiuſ
plenitudo ſup oēm creaturā ſit. de cuiꝰ ple/
nitudine oīs creatura vireſcit. Vñ Anſel
mus ait. O femia plena ⁊ ſupplena gratia d
cuiꝰ plenitudinis exundātia reſperſa reuiui
ſcit oīs creatura. Sic ꝰ chariſſimi videtiſ
in maria plenitudinē ſapīe illuminatiuā. ple
nitudinē gr̄e inūdatiuā. plēitudinē vite fru/
ctificatiuā. plenitudinē miſericoꝛdie ſubuē/
tiuā. plenitudinē eccl'ie p̄fectiuā. plenitudi/
nē fame reſperſiuā. plenitudinē diuine gl'ie
expreſſiuā. plenitudinē eterne leticie ſuper/
greſſiuā. Eya ꝰ pleniſſima v̄go maria. nos
tā inanes. tā vacuos ſic p̄ticipes plenitudīs
tue facias. vt tādē ad eternā plenitudinē p/
tingere valeamꝰ. Per dñm nr̄m ih̄m xp̄m. Oſtē
Ve maria gr̄a plena dñs tecū. Oſtē
a ſum eſt ſup̄ quō maria ꝓpter puriſſi
mā vite innocētiā merito p aue ſalu
tat̄. oſtēſum eſt q̄ȝ quō ꝓpter copioſiſſime g̃/
tie affluentiā merito gr̄a plena cōmemorat̄
Oñdēdū aūt nūc eſt quō ꝓpter ſpecialiſſimā
dei p̄ñtiā merito dñs ſecū foꝛe inſinuat̄. Do
minꝰ ꝰ tecū. O magne gabriel. magnū q̄d
magne marie de magno dño nūcias. Ma/
gnū eſt qd̄ ei dicis. dñs tecū. Sȝ dic nobis
q̄ntū vel quō ſecū. Et ecce beatꝰ Augꝰ. in p/
ſona gabriel' ad h̄ rñdens ait. Dñs tecū. ſed
plꝰ q̄ȝ mecū. dñs tecū ſȝ nō ſicut mecū. i me
licet ſit dñs. memetip̄m creauit dñs. p te au
tem naſciturꝰ eſt dñs. Dñs ꝰ o maria. ſȝ q̄s
vel q̄ntꝰ dñs. Dñs terre oīm generalit̄. dñs
hoīm ſpēaliter. dñs tuꝰ ſingularit̄ o maria.
Dñs inq̄ȝ creature generalit̄ vniuerſal'. do/
minꝰ ſpēaliter nature rōnalis. dñs ſingula/
riter aule tue v̄ginalis o maria. Cōſideran/
dū eſt ꝰ chariſſimi q̄ dñs iſte de q̄ dꝛ. Dñs
tecū. ip̄e eſt generalit̄ dñs creature vniuerſa
lis. Vñ Iudith.ix. Dñs celoꝝ. creatoꝛ aq̄ꝝ
⁊ dñs totꝰ creature. Et Sap̄.viij. dꝛ. Oim
dñs dilexit illā. Omniū certe vniuerſaliter.
omniū inq̄ȝ viſibiliū ⁊ inuiſibiliū. Iſte vni/
uerſalis oīm dñs ſic cū Maria fuit q̄ etiā
ip̄am vniuerſalē oīm dñam fec̄. Dñam inq̄ȝ
celi ⁊ dñaȝ mūdi, ꝓpter qd̄ Anſelmꝰ ait. Regi
na celi ⁊ dña mūdi mater eiꝰ q̄ mūdat mūdā
tibi ꝯfiteoꝛ q̄ coꝛpꝰ meū nimis eſt īmūdum
Sȝ ecce iſte vniuerſal' oīm dñs ip̄e eſt dñs
potētiſſimꝰ. dñs ſapiētiſſimꝰ. dñs opulētiſſi
mus. dñs indeficiētiſſimꝰ. Dñs em̄ ſine po
tētia. dñs ſine ſapīa. dñs ſine opulētia. dñs
ſine p̄manētia minꝰ p̄fectꝰ dñs eſſet. Vñ do
minꝰ impotēs. dñs inſipiēs. dñs indigens.

dñs deficiens ſiue nõ ꝑmanẽs min⁹ repu/
taret. Dñs ḡ vniuerſalis ipe dñs eſt poten
tiſſim⁹ volũtate. dñs ſapiẽtiſſim⁹ veritate.
dñs opulẽtiſſim⁹ ꝓprietate. dñs indeficien/
tiſſim⁹ eṫnitate. Primo attẽdite chariſſi/
mi ꝙ dñs vniuerſalis q̇ cũ maria eſt cũ ipe
dñs potẽtiſſim⁹ volũtate ſit. bñ de dño iſto
ꝓpha ait. Omia q̄cunq̧ voluit dñs fecit ⁊c̃.
vſq̧ abyſſis. Ergo nec in celis. nec in tris.
nec in oib⁹ inferni abyſſis. volũtati tam po
tentiſſimi dñi reſiſtere quiſq̧ põt. teſte mar
docheo q̇ de iſto dño ait Heſter. xiij. Dñe
rex oĩnipotẽs in ditiõe tua cũcta ſunt poſi
ta. ⁊ nõ eſt q̇ tue reſiſtere poſſit volũtati. Ec
ce maria. q̄ntus dñs eſt. q̃ȝ potẽtiſſim⁹ dñs
eſt q̇ tecũ eſt. Et q̄ꝛ dñs potẽtiſſim⁹ poten/
tiſſime tecũ eſt. iõ ⁊ tu es potẽtiſſima ſecuȝ.
potentiſſima es ꝑ ipm. potentiſſima apud
ipm. ita vt vere dicere poſſis illud Ecci. xx/
iiij. In hierl'm ptãs mea. Hierl'm ſignat ec
cleſiã triũphantẽ in celis. ſignat etiã ecc̃iaȝ
militantẽ i terr̃. Nã vere tã in celis q̃ȝ i ter
ris ptãtem hȝ mr̄ potentiſſima creatoris.
quã potentiſſimã cognoſcit Anſel. cũ orãs
ait. Exaudi pia. adeſto ꝓpicia. adiuua potẽ/
tiſſima. vt mũdent̃ ſordes mẽtis mee ⁊ illu
minent̃ tenebre mee. Dñs ḡ tecuȝ o maria
potentiſſima. Scdo attẽdite chariſſimi.
ꝙ vniuerſalis dñs q̇ eſt cũ maria ipe eſt do
min⁹ ſapientiſſim⁹ veritate. Ipe eñ eſt do/
min⁹ de q̇ in ps. dr̄. Magn⁹ dñs nr̄ et ma/
gna virt⁹ eius ⁊ ſapie ei⁹ nõ eſt numer⁹. O
q̃ȝ ſapientiſſim⁹ dñs cui⁹ ſapiam nihil falle
re. nihil latere põt. q̄ꝛ oĩa manifeſta et oc/
culta nouit. Oia vtiq̧ opa nr̄a bona ⁊ ma/
la. omia verba nr̄a bona ⁊ mala. oĩes co/
gitatiões ⁊ oĩa deſideria nr̄a bona et ma
la. oĩa ſcit dñs. Vñ Petrus ait Joh. xxi.
Dñe tu oĩa ſcis. Ecce maria. q̄lis dñs ẽ.
q̃ȝ ſapientiſſim⁹ dñs q̇ tecũ eſt. ⁊ q̄ꝛ dñs ſa/
pientiſſim⁹ ſapientiſſime eſt tecũ. ⁊ ideo tu
es ſapientiſſima ſecũ. ſapiẽtiſſima es ꝑ ipm
Tu eñ ſignata es ꝑ illã abygail de q̄ dicit̃
pmi Reg. xxv. Erat q̧ illa mulier prudẽtiſſi
ma ⁊ ſpecioſa. Maria tã prudẽtiſſima tam
ſpecioſa fuit ꝙ Anſhelmus de ipa auda/
cter ait. Omes theſauri ſapie ⁊ ſciẽtie i ma/
ria. Dñs ergo tecũ o maria ſapiẽtiſſima.
Tercio attendite chariſſimi ꝙ dñs vni/
uerſalis q̇ cũ maria eſt. ipe eſt dñs opulen/
tiſſim⁹ ꝓprietate. ſicut bñ de iſto dño ꝓpheta
teſtatur dicens. Dñi eſt terra. ⁊c̃. vſq̧. in eo.

Dñi certe eſt nõ ſolũ terra ⁊ plenitudo ei⁹.
imo etiã celũ ⁊ plenitudo ei⁹. Tui eñ domi
ne ſunt celi. ⁊ tua eſt terra. q̄ꝛ celũ celi domi
no. Dñi hui⁹ oĩa ſunt ꝓpria celum ⁊ terra.
corpalia ⁊ ſpũalia. omis natura. omis gr̄a.
omis celeſt̃ gl'ia. oĩa ſunt dñi ꝓpria. Do/
min⁹ ergo ditiſſimus eſt. ſicut etiã apl's ait
ad Roma. x. Ideo dñs oĩm. diues in oĩs
qui inuocãt illũ. Ecce maria q̄ntus dñs ẽ.
q̃ȝ opulentiſſim⁹ dñs eſt q̇ tecum eſt. Et q̄ꝛ
dñs opulentiſſim⁹. opulentiſſime eſt tecuȝ.
ideo tu es opulẽtiſſima ſiue ditiſſima ſecũ.
ita vt vere tibi dici poſſit illð Prouer. xxxi.
Multe filie ꝯgrega. diuitias. tu ſupgreſſa
es vniuerſas. Filia agnes. filia lucia. filia
cecilia. filia agatha. filia katherina. ⁊ multe
alie filie. et multe alie ꝟgines ſctẽ. multe aie
iuſte ꝯgregauerũt diuitias virtutũ ⁊ grãꝝ.
diuitias meritoꝝ ⁊ pmiorũ. ſed maria vni/
uerſis diuitijs ſupgreſſa es excellentiſſime
vniuerſas. O q̃ȝ diues eſt maria in gl'ia. q̄
tam diues fuit in miſeria. O q̃ȝ diues eſt in
celo. q̄ tam diues fuit in mũdo. O q̃ȝ diues
eſt in aĩa ſua. q̄ tam diues fuit i carne ſua.
vt etiã beat⁹ Berñ. exclamans dicat. O di/
diues in omnes et ſuper omẽs Maria de
cui⁹ ſubſtãtia modica pars aſſumpta toti⁹
mũdi ſuffecit ſoluere delicta. Dñs ergo te/
cũ o maria opulẽtiſſima. Quarto atten/
dite chariſſimi ꝙ dñs vniuerſalis q̇ eſt cuȝ
maria. ipe eſt dñs indeficientiſſim⁹ eterni/
tate. Vñ habet̃ Exo. xv. Dñs regnabit in
eternũ ⁊ vltra. Et in Ps. de iſto dño dicit̃.
Tu aũt dñe ineternũ ꝑmanes. Ecce maria
q̄ntus dñs eſt. q̃ȝ indeficientiſſim⁹ dñs eſt
qui tecũ eſt. ⁊ ideo q̄ꝛ dñs indeficientiſſim⁹
indeficientiſſime eſt tecũ. ⁊ ideo tu es inde/
ficientiſſime ineternũ ſecũ. Tu eñ es thro
nus ille indeficiens. thron⁹ ineternũ. thro/
nus filij dei. de q̇ pr̄ ꝑꝓphetã ait. Thronus
eius ſic̃ ſol in ꝯſpectu meo. ⁊ ſicut luna pfe/
cta ineternũ. Vere ineternũ. vnde nõ ſoluȝ
vere dicim⁹. Tu aũt dñe ineternũ ꝑmanes.
ſed etiã vere dicere poſſum⁹. Tu auteȝ dña
ineternũ ꝑmanes. Quid mirũ ſi maria ipa
in filio ſuo ꝑmaneat ineternũ. cũ ẽt bñficia
marie i ꝑuis ſu. ꝑmaneãt i eṫnũ. Ait ei bea/
tus Berñ. In te o maria angeli leticiã. iuſti
grãm. pctõres veniã inueniũt ineternum.
Dñs ergo tecum o maria indeficiẽtiſſima.
Gaude nũc maria gaude. Ecce dñs poten
tiſſim⁹ ſic eſt tecũ. ꝙ tu es potẽtiſſima ſecũ.

Dñs ſapiẽtiſſim⁹ ſic ẽ tecũ. ꝙ tu es ſapiẽtiſ
ſima ſecũ. Dñs opulẽtiſſi⁹ ſic ẽ tecũ ꝙ tu es
opulentiſſima ſecũ. Dñs ĩdeficiẽtiſſim⁹ ſic ẽ
tecũ. ꝙ tu es indeficiẽtiſſima ſecum. Eya ḡ
potẽtiſſima domina eſto nobis impotẽtiſ/
ſimis auxiliatrix. Eya ſapiẽtiſſima dña eſto
nob̃ inſipiẽtibꝫ auxiliatrix ⁊ ꝯſiliatrix. Eya
opulentiſſima dña eſto nobis indigẽtibꝫ lo
cupletatrix. Eya indeficientiſſima dña eſto
nobis deficientibꝫ ꝑpetuatrix in oĩ bono.

Conſeq̃nter ꝯſiderem⁹ chariſſimi ꝙ do
minus iſte de q̃ dr̃. dñs tecũ. ip̃e eſt dñs ſpe
cialiter creature rõnalis. ſicut ip̃a rõnalis
creatura in Ps̃. ait. Dñe dñs nr̃ ⁊c̃. Domi/
nus oĩm vniuerſalit̃. dñs nr̃ ſpecialiter. ſic
vtiq꜡ dñs nr̃ ſicut dr̃ Iſa. xxxiij. Dñs iudex
noſter. dñs legifer nr̃. dñs rex nr̃. Dñs legi/
fer nr̃ in mũdo. dñs iudex noſter ĩ iudicio.
domin⁹ rex nr̃ nos coronans in celo. Iſte
ſpecialis noſter dominus ſic cum maria fu
it ꝙ etiã ip̃am ſpecialem nrãm dominã fe/
cit. Quod bene beatuſ Berñ. recognoſcẽs
ait. Dña nr̃a mediatrix nr̃a. aduocata nr̃a.
tuo filio nos recõcilia. tuo filio nos cõmẽ/
da. tuo filio nos rep̃ſenta. Sed ecce iſte nr̃
ſpecialis dñs ip̃e ẽ pijſſim⁹. dñs iuſtiſſim⁹.
dñs certiſſim⁹. dñs noĩatiſſim⁹. Dñs eñ q̃
nõ eſſet pi⁹ in bñficijs. iuſtus ĩ iudicijs. do/
min⁹ q̃ nõ eẽt certus in ꝓmiſſis. dñs q̃ non
eẽt noĩatus in ꝓp̃lis min⁹ reputaret̃. Dñs
ḡ noſter eſt dñs pijſſimus liberalitate. dñs
iuſtiſſim⁹ equitate. dñs certiſſim⁹ fidelita/
te. dñs noĩatiſſim⁹ famoſitate. Primo ergo
attẽdite chariſſimi ꝙ dñs nr̃ ſpecialis q̃ cũ
maria eſt. ip̃e eſt dñs pijſſimus liberalitate
miſc̃die ſue infinite. Ip̃e eñ ẽ dñs de quo
ꝓpheta ait. Tu dñe ſuauis ⁊ mitis ⁊ multe mi
ſericordie oĩbꝫ inuocãtibꝫ te. Multe miſe/
ricordie dñs in multꝭ beneficijs tp̃alibus.
ſpũalibꝫ. eternalibꝫ. q̃ ex multa miſc̃dia ſua
ꝯtulit nobis ⁊ ꝯferre nõ ceſſat. vtinã tantꝭ
dñi miſericordijs nõ ſim⁹ ingrati. vtinã do
mino tã miſericordiſſimo ſimus valde gra
ti cũ Eſa. qui de iſto dño ait. lxiij. Miſera/
tionũ dñi recordabor. laudẽ dñi ſup oĩbꝫ q̃
reddidit nobis dñs. Ecce maria q̃lis dñs
eſt. q꜡ pijſſim⁹. q꜡ miſericordiſſim⁹ dñs eſt q̃
tecũ eſt. Et q2 dñs miſericordiſſim⁹ miſeri
cordiſſime eſt tecũ. ideo et tu es miſericor/
diſſima ſecum. vt vere de te dici poſſit illud
Eſa. xvj. Preparabit̃ in miſc̃dia ſoliũ eius
⁊ ſedebit ſup illud in v̇itate. Soliũ diuine
miſc̃die eſt maria mr̃ miſc̃die. in q̃ oẽs inue
niũt ſolacia miſc̃die. Nã ſicut miſericordiſ/
ſimũ dñm ita miſericordiſſimã dñam ha/
bem⁹. Dñs nr̃ multe miſc̃die eſt oĩbꝫ inuo/
cantibꝫ ſe. et dña nr̃a multe miſc̃die eſt oĩbꝫ
inuocantibꝫ ſe. Propter qđ optime Berñ.
dicit. Sileat miſericordiã tuã v̇go btã qui
inuocatã eã in neceſſitatibꝫ ſuis ſibi memi/
nerit defuiſſe. Dñs ḡ tecũ o maria miſeri/
cordiſſima. Scđo attẽdite chariſſimi ꝙ
dñs nr̃ ſpecialis q̃ eſt cũ maria. ip̃e eſt dñs
iuſtiſſim⁹ equitate. ſicut bene de dño iſto ĩ
Ps̃. dr̃. Juſtus dñs et iuſticias dilexit. Et
iterũ. Juſtus dñs ⁊ rec. iudi. t. Juſt⁹ certe ẽ
dñs in oĩbꝫ iudicijs ſuis. in omibꝫ cauſis. ĩ
oĩbꝫ factꝭ ſuis. ſicut iter̃ in ps̃. dr̃. Juſt⁹ do/
minus in oĩbꝫ vijs ſuis. Dñs ita iuſtus eſt
in oĩ via iuſticie. ꝙ ꝓpter nullã ꝑſonã decli/
nat a via iuſticie. Et iõ bñ de iſto dño dicit̃
Sapie. vj. Non ſubtrahet ꝑſonaꝫ cuiuſq꜡
dñs q̃ eſt oĩm dñator. nec verebit̃ magnitu
dinẽ cuiuſq꜡. q2m puſillũ ⁊ magnũ ip̃e fecit.
⁊ eq̃liter eſt illi cura de oĩbꝫ. Ecce maria q̃/
lis dñs eſt. q꜡ iuſtiſſim⁹ dñs eſt qui tecũ eſt.
Et q2 dñs iuſtiſſim⁹ iuſtiſſime ẽ tecũ. ideo ⁊
tu es iuſtiſſime ſecuꝫ. Tu eñ es v̇ga aaron
recta. florida. fructifera. Recta imo rectiſſi/
ma ꝑ iuſticiã ⁊ equitatẽ. Florida ꝑ v̇ginita
tem. Fructifera ꝑ fecunditatẽ. Que eñ eẽt
virga recta ſi nõ v̇ga aaron eẽt recta. Que
anĩa eẽt iuſta ſi nõ maria eẽt iuſta. Hoc eſt
qđ btũs Bern. dicit. Quis inquã iuſtus. ſi
nõ maria iuſta de q̃ ort⁹ eſt ſol iuſticie. Do
minus ḡ tecũ o maria iuſtiſſima. Tercio
attendite chariſſimi ꝙ dñs ſpecial̃ noſter q̃
eſt cũ maria. ip̃e eſt dñs certiſſim⁹ fidelita/
te. ⁊ fideliſſim⁹ certitudine. ſicut ꝓpheta teſta/
tur q̃ ait. Fidelis dñs in omibꝫ v̇bis ſuis.
Recogitate ḡ verba iſta. q̃bꝫ ꝓmiſit coronã
iuſtis. ⁊ gehennã iniuſtꝭ. ⁊ ſcitote ꝙ dñs fi/
delis fidelit̃ v̇ba ſua tenebit. fideliter qđ lo
cut⁹ eſt implebit ſicut de iſto dño dr̃ Ezech.
xxx. Ego dñs locut⁹ ſuꝫ ⁊ faciã. Verba vti/
q꜡ ſua dñs fideliſſim⁹ fideliſſime tenebit. ſi
cut ip̃e in euãgelio ſuo dicit. Celum ⁊ terra
trãſibũt ⁊c̃. Ecce maria q̃lis dñs eſt. q꜡ fide
liſſim⁹ dñs eſt q̃ tecũ eſt. Et q2 dñs fideliſſi
mus fideliſſime ẽ tecũ. ideo ⁊ tu es fideliſſi
ma ſecũ. Tu eñ es illa fideliſſima colũba
noe q̃ int̃ ſummũ noe ⁊ mõm diluuio ſpũa
li ſubmerſuꝫ. mediatrix fideliſſima extitiſti
Coru⁹ infidel̃. colũba v̇o fidel̃ fuit. Sic et

eua ĩfidel'.maria ꝟo fidel' inuẽta ẽ. Eua infi
deliſſima mediatrix ꝑditõis.maria ꝟo fide
liſſima mediatrix ſalutꝭ fuit. Et ideo btũs
Bern.ait. Fidelis mediatrix maria.q̃ ſalu/
tis antidotum viris ꝛ mulierib; ꝓpinauit.
Dñs ḡ tecũ o maria fideliſſima Quarto
attẽdite cariſſimi ꝙ nr̃ dñs ſpecial' q̇ cũ ma
ria eſt.ip̃e eſt dñs noĩatiſſimus famoſitate.
Magni em̄ noĩs eſt.teſte Hiere.c.x.qui de
dño iſto ait. Nõ eſt ſil'is tui dñe ꝛ magn⁹ tu
ꝛ magnũ nomẽ tuũ. Magnũ vtiqꜫ fama et
laude nomẽ dñi eſt in oĩ ꝑl'o ſic ꝓpħa oſtẽ/
dit di. Reges t̃re ꝛ oẽs ꝑl'i.ꝑncipes ꝛ om̃es
iudices terre. Iuuenes ꝛ ꝟgines.ſenes cũ
iunioꝛib; laudẽt nomẽ dñi. Noĩs autẽ dñi
laus ꝛ fama nõ ſolũ ad oẽm ꝑl'm ſ; etiã ad
om̃e tp̃s ſe extẽdit.ſicut ꝑ eundẽ ꝓphetam
p; q̇ ait. Sit nomẽ dñi benedictũ: ex h̄ nũc
ꝛ vſqꜫ in ſeculũ. Itẽ noĩs dñi laus et fama
nõ ſolũ ad oẽm ꝑl'm. non ſolũ ad om̃e tp̃s:
ſed etiã ad oẽm locũ ſe extendit. ſic iã dict⁹
ꝓpħa declarãs ait. A ſolis oꝛtu vſqꜫ ad oc/
caſu; laudabile nomẽ dñi. Ecce maria q̃n
tus dñs.qꜫ noĩat⁹ dñs eſt q̇ tecũ eſt.et quia
dñs noĩatiſſim⁹ ſiue famoſiſſim⁹ famoſiſſi
me eſt tecũ.iõ ꝛ tu es famoſiſſima ꝛ noĩatiſ/
ſima ſecu;. Tu em̄ bene ſignata es ꝑ illam
Ruth.de q̃ legit̃ ſic. Sit exẽplũ ꝟtutis i ef
frata.ꝛ hẽat celebꝛe nomẽ in bethleem.i.in
eccl'ia. O celeberrimi noĩs maria quõ poſ/
ſet nomẽ tuũ nõ eſſe celebꝛe. q̃ etia; deuote
noĩari nõ potes ſine noĩantꝭ vtilitate. Te/
ſtatur tu⁹ Bern.di. O magna.o pia.o mul/
tũ laudabilis maria.tu nec nomĩari potes
q̇n accedas.nec cogitari q̇dẽ q̇n recrees af
fectus diligentiũ te.tu nunqꜫ ſine dulcedi
ne diuinit⁹ tibi inſita pie mẽoꝛie poꝛtaſ in/
grederis. Maria ḡ frẽs optime ſignatã eſt
ꝑ illã famoſiſſimi noĩs feminaꝝ Iudith.de
q̃ ſcriptũ eſt. Hec erat in oĩb; famoſiſſima.
q̃m timebat dñm valde.nec erat q̇ de illa lo
queret̃ ꝟbũ malũ. Famoſa q̇dẽ eſt maria ꝓ
pter ꝟtutes ꝛ exẽpla ſua tã laudabilia. Fa
moſioꝛ aũt ꝓpter miſcdias ꝛ beneficia ſua
tã inenarrabilia. Famoſiſſima vero ꝓpt̃
grãs ꝛ ꝑuilegia ſua tã mirabilia Quid em̄
mirabili⁹ qꜫ eſſe matrẽ ꝛ ꝟginẽ ꝛ eẽ dei ma/
trẽ. Quid aũt mirũ ſi maria de tantꝭ milib;
miſcdie ſue beneficijs famoſa eſt in mũdo:
q̃ tam famoſa eſt de vnico bñficio ſuo circa
theofilũ exhibito. Ait btũs Bern. Famo/
ſum ſũme tue benignitatꝭ teſtimoniũ eſt ḡ

te reſtaurat⁹ theophylus o maria. dñs ḡ te
cũ famoſiſſima o maria. Gaude nũc o ma/
ria gaude. Ecce dñs pijſſim⁹ ſic eſt tecũ ꝙ
tu es pijſſima ſecũ. Dñs iuſtiſſim⁹ ſic ẽ tecũ
ꝙ tu es iuſtiſſima ſecũ. Dñs famoſiſſimus
ſic eſt tecũ ꝙ tu es famoſiſſima ſecũ. Eya ḡ
pijſſima maria nos impios ſalua ꝑ tuã mi
ſericoꝛdiſſimã pietatẽ. Eya iuſtiſſima nos
iniuſtos ſalua ꝑ tuã iuſtiſſima; equitatem.
Eya fideliſſima maria nos ꝑfidos ſalua ꝑ
tuã certiſſimã fidelitatẽ. Eya famoſiſſima
maria nos infames ſalua ꝑ tuã ſuauiſſimã
famoſitatẽ. Poſt p̃dicta cariſſimi ꝯſide/
randũ ꝙ dñs iſte de q̃ dꝛ dñs tecũ.nõ ſolũ
eſt dñs general'r creature vniuerſal'.nõ ſo/
lum eſt dñs ſpecial'r creature rõnalis.imo
ip̃e etiã ẽ dñs ſingl'arit̃ aule ꝟginal' ſue ſan/
ctiſſime genitricꝭ. Maria ſingl'arit̃ tã coꝛ/
poꝛe qꜫ aĩa eſt aula dñi. dom⁹ dei ſctiſſima
de q̃ in p̃s.dꝛ. Domũ tuã decet ſctitudo do
mine. O ꝟe ſingul'arit̃ btãm domu; q̃ ſola
tã ſingularit̃ talẽ meruit hr̃e dñm. Ecce ei
btũs Bern.ait. Tu ſola digna inuẽta es vt
in tua ꝟginali aula rex regũ ꝛ dñs dñantiũ
a regalib; ſedib; veniẽs.ꝑmã ſibi int̃ filios
hoĩm mãſionẽ eligeret. Iſte ſingularꝭ ma/
rie dñs ſic ſingularit̃ cũ maria fuit. ꝙ etia;
ip̃am tã ſingl'arit̃ dñam fecit.ꝙ nec ꝑmã ſi/
milẽ viſa ẽ.nec hr̃e ſeq̃ntẽ.dũ ip̃a ſingularit̃
dñi filia.dñi mr̃.dñi ſpõſa.dñi ancilla facta
eſt. Maria em̄ filia dñi ſingl'arit̃ generoſa
mr̃ dñi ſingularit̃ gl'oſa.ſpõſa dñi ſingulari
ter ſpecioſa.ancilla dñi ſingl'arit̃ obſeq̇oſa
fuit. Si aũt illa trib; ꝑſonis dinis volum⁹
appꝛopare poſſum⁹ dicere.ꝙ dñs iſte q̇ tam
ſingl'arit̃ eſt cũ maria.ip̃e eſt dñs pr̃.dñs fi/
lius.dñs ſpũſſctũs.dñs trin⁹ ꝛ vn⁹. Ip̃e eſt
domin⁹ pr̃.cui⁹ maria eſt filia nobiliſſima.
ip̃e ẽ dñs fili⁹.cui⁹ maria ẽ mr̃ digniſſima.
ip̃e ẽ dñs ſpũſſctũs.cui⁹ maria eſt ſpõſa iu/
ſtiſſima. ip̃e ẽ dñs trin⁹ ꝛ vn⁹. cui⁹ maria ẽ
ancilla ſubiectiſſima. Maria certe eſt filia
ſũme et̃nitatꝭ.mr̃ ſũme ꝟitatꝭ.ſpõſa ſumme
bonitatꝭ.ancilla ſũme trinitatꝭ. Primo ḡ
attẽdite cariſſimi ꝙ dñs iſte q̇ tã ſingularit̃
eſt cũ maria.ip̃e ẽ dñs c⁹ filia nobiliſſima ẽ
maria. De iſto ei dño ꝛ de illa filia accipi p̃t
qđ boos dixit ruth.ij. Bñdicta es a dño fi/
lia.qꝛ ꝑoꝛe; mĩam poſterioꝛe ſupaſti. Uere
bñdicta a dño filia ẽ maria.a ſũmo inqꜫ do/
mino c⁹ ip̃a ẽ filia. O vere nobiliſſimi regꝭ
nobiliſſima filia.q̃ tã mł'tiplici interius oꝛ/

nata es gl'ia.vt ꝟe de ea dicere poſſit. Oīs
gl'ia ei⁹ filie regis abint⁹.⁊ iðo tanq̄ʒ veriſſi/
ma regꝫ filia ad regnū copioſiſſime eſt tra/
cta.teſte btō Bern̄.ꝙ ait. Tu filia delicata.
⁊ oī gr̄a plena.cariſſima ī delitijs tuis tra/
cta es ad gl'iam decorꝫ tui ⁊ in ſignū dilecti
onis. Iſta bn̄dicta filia priorē mīam poſte/
riore ſupauit. Magna ei erga miſos fuit
mīa marie adhuc exulāt'ꝫ ī mōo.ſʒ ml'to ma
ior erga miſos ē mīa ei⁹ iā regnātꝫ in celo.
Maiorē ꝑ bn̄ficia īnūerabilia nunc oñdit
hoīb⁹ mīam.qꝛ magꝫ nūc videt innūerabilē
hoīm miſeriā. Vn̄.ꝑ ſplēdore ꝓoris miſeri
cordie fuit maria pulchra vt luna.ꝑ ſplēdo
re ꝟo poſteriorꝫ mie ē electa vt ſol. Nā quē/
admodū ſol lunā ſupat magnitudīe ſplen/
doris.ſic priorē marie mīam ſupat magni/
tudo poſteriorꝫ. Quis ē ſup quē ſol nō luce
at.ꝙs eſt ſup quē mīa marie nō reſplēdeat.
Audi ꝙd de h̄ btūs Bern̄.ſentiat. ait ei ſic.
Quēadmoduʒ ſol orit̄ ſup bonos ⁊ malos
indifferent̄.ſic maria petita nō diſcutit me
rita.ſed oīb⁹ ſeſe exorabilē.oīb⁹ clementiſſi/
mā ꝓbet.oīm deniq̄ʒ neceſſitatib⁹ ampliſſi
mo miſeret̄ affectu. Dn̄s ḡ tecū o maria ſic
pr̄ cū filia nobiliſſima. Scōo attēdite ca
riſſimi ꝙ dn̄s iſte ꝙ tā ſingularit̄ eſt cū ma/
ria.ip̄e eſt dn̄s cui⁹ mr̄ digniſſima ē maria.
De iſto dn̄o et de iſta mr̄e dixit Elizabeth
Lu.j. Vn̄ mihi h̄ vt veniat mr̄ dn̄i ad me.
Mater dn̄i.mr̄ ⁊ virgo.mr̄ eſt digniſſima.
Ip̄a ē mr̄ q̄ tali filio ē decētiſſima. Ip̄a mr̄
eſt cui talis fili⁹ decentiſſim⁹ fuit. Ip̄a eſt q̄
maiorē de⁹ facere nō poſſet. Maiorē mōm
poſſet facere de⁹.mai⁹ celū poſſet facere de
us.maiorē mr̄em q̄ʒ mr̄em dei nō poſſet fa
cere de⁹. Vn̄ Bern̄.ait. Nec em̄ decebat de
um alia mr̄ q̄ʒ ꝟgo.nec ꝟginē ali⁹ fili⁹ q̄ʒ de
us.qꝛ nec maior int̄ mr̄es.nec maior int̄ fi/
lios naſci potuit. Hec itaq̄ʒ mr̄ ē floris mi/
ſericordie mr̄ ſolis iuſticie.mr̄ fontis ſapie.
mr̄ regꝫ gl'ie. Mater inquā eſt ei⁹.cui⁹ miſe
ricordia ad dilectionē.cui⁹ iuſticia ad timo
rē.cui⁹ ſapīa ad agnitionē.cui⁹ gl'a ad ſpem
nos inducit. Maria ḡ mr̄ ei⁹ ꝙ effectiue eſt
nr̄a dilectio ꝑ miſcōiaʒ.nr̄ timor ꝑ iuſticiā.
nr̄a agnitio ꝑ ſapīam.nr̄a ſpes ꝑ gl'iam.vt
vere ip̄a dicere poſſit illud Ecci.xxiiij. Ego
mr̄ pulchre dilectiōis ⁊ timoris ⁊ agnitōis
⁊ ſctē ſpei. Sed nūꝙd ſoli⁹ xp̄i mr̄ eſt maria
Immo certe qð iocūdiſſimuʒ eſt.maria nō
ſolū eſt mr̄ xp̄i ſingularꝫ.ſed etiā mr̄ oīm fi/
deliū vniuerſal̄. Vn̄ btūs Ambro.ait. Si
xp̄s eſt credētiuʒ frater.cur nō ip̄a q̄ genuit
xp̄m credētiū ſit mr̄. Eya cariſſimi oēs nūc
gaudeam⁹.nūc oēs gaudēdo dicam⁹. Bn̄/
dict⁹ frat̄ ꝑ quē maria eſt nr̄a mr̄.⁊ bn̄dicta
mr̄ ꝑ quaʒ xp̄s eſt nr̄ frat̄. Hinc bn̄ Anſel.
ait. Dn̄a mr̄ ꝑ quā talē frēm hēm⁹ ꝙd grāx.
ꝙd laudis tibi retribuem⁹. De⁹ ḡ tecū o ma
ria ſic fili⁹ cū mr̄e digniſſima. Tercio at/
tendite cariſſimi ꝙ dn̄s iſte ꝙ tā ſingularit̄
eſt cū maria ip̄e eſt dn̄s.cui⁹ ſpōſa venuſtiſ/
ſima eſt maria. Vn̄ tā de iſto dn̄o q̄ʒ de iſta
ſponſa exponi p̄t illud Oſee.ij. Sponſabo
te mihi in iuſticia ⁊ iudicio ⁊ in miſcōia.⁊ in
miſeratiōib⁹.⁊ ſpōſabo te mihi ī fide.⁊ ſcies
qꝛ ego dn̄s. Ecce pulchra ſpōſa. pulchra ī
iuſticia ⁊ iudicio reſpectu ſui.pulchra ī mi/
ſeratiōib⁹ ⁊ mīa reſpectu ꝓximi. pulchra in
fide reſpectu dei. Pulchra vtiq̄ʒ in iuſticia
vite.⁊ in iudicio ꝯſcie.pulchra in mīa in af
fectu.⁊ in miſeratiōib⁹ in effectu.pulchra ī
fide q̄ credidit oīa credēda ſup ſe.⁊ q̄ credi
dit oīa ꝑficienda in ſe.iuxta illud Lu.j. Be
nedicta q̄ credidiſti qm̄ ꝑficient̄ ī te ea q̄ di/
cta ſunt tibi a dn̄o. Sed ecce ſpōſa ſpūſcti
maria ſicut formoſiſſima fuit ⁊ ē in ꝯuerſa/
tione ita etiā dulciſſima eſt in allocutōe.ſic
dr̄ Canti.iiij. Fauus diſ.⁊c̄.vſq̄ʒ tua. O q̄ʒ
melliflua ꝟba ſepi⁹ diſtillauerūt dulciſſima
marie labia. Que etiā bn̄ lac et mel ſub lin/
gua habuit ī duob⁹ ꝟbis q̄ ip̄a gabrieli re/
ſpondit. Nōne maria lac ſub lingua habu/
it qn̄ lacteū illud ꝯtinētie ꝟbuʒ rn̄dit. Quō
fiet iſtud.qm̄ virū nō cognoſco. Nōne etiā
mel ſub lingua habuit qn̄ melliſluuʒ illud
dulcedinis ꝟbū rn̄dit. Ecce ancilla dn̄i fiat
mihi ſcd̄m ꝟbū tuū. De melliſluētia nāq̄ʒ hu/
ius melliflui ꝟbi ꝑ totū mundū melliflui fa
cti ſunt celi. Maria inſup mel ſub lingua
habuit in melliſluis orōnib⁹ ad deū.lac ve/
ro ſub lingua habuit in lactiuis collatiōib⁹
ad ꝓximū. Eya ḡ q̄nti decoris ⁊ q̄nti dulco
ris eſt illa ſponſa ſummi ꝯſolatoris. Quia
inꝙt Aug⁹. Que ē hec ꝟgo tā ſcā vt ad eā ve
nire dignaret̄ ſpūſctūs.tā ſpecioſa vt eam
ſpōſaʒ eligeret de⁹. Dn̄s ḡ tecū o maria ſic
ſponſus cū ſponſa delicatiſſima. Quar/
to attendite cariſſimi ꝙ dn̄s iſte ꝙ tam ſin/
gulariter eſt cū maria.ip̄e eſt dn̄s cui⁹ ancil
la deuotiſſima eſt maria.ſicut ip̄amet teſta/
tur dicēs. Ecce ancilla dn̄i. Maria ancilla
eſt dn̄i p̄ris.dn̄i filij. dn̄i ſpūſcti. Quid tibi

rū ſi maria ſit huiꝰ dñi ancilla. cū etiā filiꝰ
marie ſit huiꝰ dñi ſeruꝰ ſcḋm aſſumptā a ma
tre naturā. Ipe eñ in pš. ꝯfitet̄ dicens. O
dñe q2 ego ſeruus t. e. ſ. t. ⁊ filiꝰ an. t. O ꝙ̄ bo/
na ancilla. ⁊ bonꝰ ancille filiꝰ. Heu ꝗt ſunt
male ancille ⁊ mali ancillarū filij. Sed ꝗd
dicit ſcptura. Eiice ancillā ⁊ filiū eiꝰ. Legit̄
Geñ. xvj. de ancilla ſare ꝙ ꝯcepiſſe ſe vidēs
deſpexit dñam ſuā. Mala ḡ ancilla agar ď
fecūditate inflat̄. bona ꝟo ancilla maria de
hūilitate fecundat̄. Ancilla illa ſupba dñā
deſpexit. ancillā iſtā hūilē dñs reſpexit. ſic
ipa hūiliter recognoſcēs dicit. Reſpexit hu
militatē ancille ſue. O aīa xpiana dñi ancil
la. ſic cū maria amplectere fecūditatē vt ne/
quaꝙ̄ deſeras hūilitatē. Ut ḡ de boni opiſ
fecūditate nō inflieris: ſed magꝭ de hūilita/
te fecunderꝭ. attēde hūilē ancillā. reſpice hu
milē mariā. Ecce ait ancilla dñi. vñ Amb.
Uide inꝗt hūilitatē. vide deuotionē. ancil
lā ſe dicit dñi. ꝗ mr̄ eligit̄ dñi. nec repentino
exaltata ꝓmiſſo eſt. O vere ādmirāda humi
litas. ecce nō ſolū dñi ancilla ſed etiā ſeruoꝝ
dñi ancilla ꝗdāmō dignat̄ eſſe maria. Ipa
naꝙ̄ ſignata eſt ꝑ illā abygail. ꝓ ꝗ adducen
da cū dauid nūcios miſiſſet. rñdit ſic legit̄
j. Reg. xxv. Ecce famula tua ſit in ancillā vt
lauet pedes ſeruoꝝ dñi mei. Per bñdictā an
cillā mariā ꝗſi tot ſerui dñi loti ſunt. ꝗt fi/
deles eiꝰ ſuffragijs a pctīs mūdati ſt̄. Ipa
eñ ꝗſi tot ſeruorū dñi pedibꝫ aquā obtulit.
ꝗt penitētibꝫ lachrymas cōpūctōis obtinu
it. Dñs ḡ tecū o maria tāꝙ̄ cū ancilla deuo
tiſſima. Dñs pr̄ tecū. dñs filiꝰ tecū. dñs ſpi
ritusſctūs tecū. Uñ Bern. Pr̄ inꝗt tecū. ꝗ
ſuū filiū facit ⁊ tuū. Filiꝰ tecū qui ad cōden
dū in te mirabile ſacrm̄. miro mō ⁊ ſibi reſe
rat genitale ſecretum. ⁊ tibi ſeruat ꝟginale ſi
gnaculū. Spūſſctūs tecū ꝗ cū pr̄e ⁊ filio tu
um ſctificat vteꝝ. Dñs ḡ tecū. dñs certe cu/
ius filia es ꝗ nulla nobilior. dñs cuiꝰ mat̄
es ꝗ nulla mirabilior. dñs cuiꝰ ſponſa es ꝗ
nulla amabilior. dñs cuiꝰ ancilla es ꝗ nll̄a
humilior vnꝙ̄ fuit. nec eſt. nec erit in eternū.
Eya ḡ dña: q2 dñs tantꝰ ac talis. tantū ac ta
liter eſt tecū: fac vt etiā ipe ꝑ grām ſit nobi/
ſcum.

Anſelmus.

D Ominꝰ tecū. His dulciſſimis ꝟbis
ille deuotꝰ btē marie Anſel. deuote
alludēs ait ſic. Maria obſecro te ꝑ
grām ꝗ ſic dñs eſſe tecū. ⁊ te voluit eſſe ſecū
fac ꝓpter ipam ſcḋm eandē ipam grām miſeri
cordiā tuā mecum. fac vt amor tui ſemꝑ ſit
mecū. ⁊ cura mei ſp̄ ſit tecū. fac vt clamor ne
ceſſitatꝭ mee ꝙ̄diu ipa ꝑſiſtit ſit tecum. ⁊ re/
ſpectꝰ pietatꝭ tue ꝙ̄diu ego ſubſiſto ſit me/
cū. fac vt cōgratulatio btitudinis tue ſemꝑ
ſit mecū. ⁊ cōpaſſio miſerie mee ſp̄ ꝗntū mi/
hi expedit ſit tecū. Dñs ḡ tecū o maria. Te/
cū. certe tecū. Tecū fuit tecū eſt. tecum erit.
Tecū vtiꝙ̄ ſicut ſol cū aurora ipm ꝓueniēte.
tecū ſicut flos cū ꝟga ipm ꝓducēte. tecū ſicut rex
cū regina ad ipm ingrediēte. Sol naꝙ̄ oī/
bus lumibꝫ luminoſior. flos oībꝫ floribꝫ ꝓci
oſior. rex oībꝫ regibꝫ glorioſior eſt dñs ieſꝰ
xps. Aurora vero hūc ſolē clariſſima irradi
atiōe ꝓueniēs. Uirga hūc florē mirabiliſſi
ma emiſſiōe ꝓducēs. Regina ad hūc regē
ſolēniſſima ꝓceſſiōe ingrediēs eſt btiſſima
ꝟgo maria. De his ſingulꝭ ꝑ ordinē videa/

D Ominꝰ tecū. Tecū certe (mus.
ſicut ſol cū aurora de ſole ꝓcedēte ⁊
ortū ſolꝭ ꝓueniēte. ⁊ lumīe ſolis diē
initiante. Reuera eñ aurora mōdi maria a
ſole eterno ſinglarit̄ ꝑparata ꝓgrediēs eiuſ/
demꝙ̄ ſolis ortū mirabilit̄ irradiata ꝓueniēſ
diē grē tāte ſolis mōo felicit̄ initiauit. teſtā/
te btō Bern. ꝗ ait. Sicut aurora valde ru
tilans in mōm ꝓgreſſa es o maria. qñ veri
ſolis ſplendorē tāte ſctitatꝭ iubare ꝓcurri/
ſti. vt vere diē ſalutꝭ. diē ꝓpiciatōis. diē quā
fecit dñs a tāta claritate initiari dignū fuerit.
Maria ḡ aurora ď ꝗ ďr Cā. vj. Que ē iſta ꝗ
ꝓgre. vlꝙ̄. ꝯſurgēs. Bñ aurore cōparat̄ ma
ria tā ꝓpter ſe ꝙ̄ ꝓpter nos. ꝓpter ſe ſpecialit̄.
ꝓpter nos generalit̄. Maria ꝓpt̄ ſe bñ cōpa/
ratur aurore ſcḋm ſcripturā. Primo ꝓpt̄ ab/
ſceſſum noctꝭ culpe. Scḋo ꝓpt̄ ꝓceſſum lu
cis grē. Tercio ꝓpt̄ ortū ſolꝭ iuſticie. Quar/
to ꝓpter locū ſedis glr̄e. Primum in pleniſſi
ma eiꝰ ſctificatiōe. Scḋm in clariſſima eiꝰ
ꝯuerſatiōe. Tercium in mirabiliſſima filij
eiꝰ generatiōe. Quartū in glrioſiſſima eius
aſſumptione attendamꝰ. Primo attēdi/
te chariſſimi ꝙ ꝗdā felix aurora eſt maria
ꝓpter felicē abſceſſum noctꝭ culpe in ſua ſan
ctificatiōe. Uñ Job maledicēs nocti in ꝗ
dictū eſt. ꝯceptꝰ eſt hō ait. Obtenebrentur
ſtelle eiꝰ caligine. Expectet lucē ⁊ nō videat
nec ortū ſurgentꝭ aurore. Quid h̄ ꝑ ſtellas:
quid ꝑ lucē. ꝗd ꝑ aurorā ſignat̄. Dico ꝙ per
ſtellas anīe ſctōꝝ. ꝑ lucē ſctūs ſctōꝝ. ꝑ auro
rā regina ſctōꝝ deſignat̄. Stelle vtiꝙ̄ oēs
ſancti ſunt. ꝗ ordinē morū ⁊ diſcipline cur/

ſum q̄z feruoris ⁊ bone vite nō relinquunt
⁊ ſic ɔtra diabolū vi pugnaturi ſunt. Vnd̄
de his ſtellis bene legit̄ Judicū.v. Stelle
manētes in ordie ⁊ curſu ſuo aduerſus ſy/
ſarā pugnauerūt. Syſara īterp̄tat̄ tollēs
recedentē. ⁊ ſignat diabolū qui quēlibʒ re/
cedentē a deo tollit. Per lucē quoqꝫ ſanct⁹
ſctōꝝ ieſus xp̄s ſignat̄. ſicut ip̄e de ſe oñdit
dicēs Joh.viij. Ego ſum lux mūdi. q̇ ſeq̄/
tur me nō am.in te. Seq̄mur frēs. ſeq̄mur
hanc lucē ne in tenebris ambulātes cada/
mus in lutuz pctī. ⁊ in foueā inferni. Seq̄/
mur aūt nō claudicādo. ſm qd̄ dr.iij. Regū.
xviij. Vſqꝫ q̄ claudicatis ī duas partes. Si
dn̄s eſt de⁹ ſeq̄mini eū. ſi autē baal ſeq̄mini
illū. Per aurorā aūt cui⁹ ortū nox nō vidit.
btā virgo ſignificat̄. cui⁹ natiuitatē nox ori
ginalis culpe nō initiauit. Nox em̄ cui Job
maledicit. nox in q̄ ɔcept⁹ eſt hō. pctm̄ ori/
ginale eſt. in q̄ oēs ɔcipimur. Unde ps̄. In
pctīs ɔcepit me mr̄ mea. Quia ḡ vere om̄s
ſcti in pctō ɔcipiunt̄. ⁊ in pctō naſcunt̄. idō
bn̄ h̄ dr q̄ ſtelle p̄ hanc noctē obtenebrant̄.
Sed q̄ xp̄s nec ɔcept⁹ nec nat⁹ in pctō fu
it. idō bn̄ h̄ dr. q̄ nox iſta lucē nō vidit. Quia
~~vero btā ṽgo in pctō ɔcepta fuit~~. ſʒ ſine pec
cato nata. in pctō orta nō fuit. idō nō aurorā
ſed ortū aurore dr nox iſta nō vidiſſe. Hoc
eſt ɔ illos q̇ ip̄aʒ nō ſolū ſine pctō natā. ſed
etiā ſine pctō ɔceptā dicūt. Cōtra q̄s btūs
Bern̄. arguēs ait. Si añ ɔceptū ſuum ma
ria ſctificari nō potuit. qm̄ nō erat. ſed nec ī
ip̄o cōceptu ꝑpter pctm̄ qd̄ inerat. reſtat vt
poſt ɔceptū in vtero iā exiſtēs ſctificationē
accepiſſe credat̄. q̄ excluſo pctō ſctām fece/
rit natiuitatē. nō tm̄ ɔceptionē. Scd̄o at/
tendite cariſſimi q̄ q̄dā felix aurora eſt ma/
ria ꝑpter felicē ei⁹ ꝓgreſſionē in luce gr̄e. iux
ta illud. Que eſt iſta q̄ ꝓgredit̄ q̄ſi auro. ⁊c̄.
Sicut eī lux aurore ꝓgredit̄ creſcēdo ī cla
ritate. ſic maria ꝓgrediebat̄ ꝓficiēdo in cla/
ritate gr̄e ⁊ bone vite. Progrediebat̄ vtiqꝫ
ꝓficiēdo in oībꝫ ṽtutibꝫ vniuerſalit̄. vt ī om
ni ṽtutū claritate eēt q̄ſi aurora ɔſurgens
apud ſe. pulchra vt luna apud ꝓximos. ele/
cta vt ſol apud deū. Progrediebat̄ q̄ʒ profi
ciendo in q̇buſdā ṽtutibꝫ ſpecialit̄. de q̇bus
btūs Bern̄. ait ſic. Feruebat in q̄rēdo gra
tiā marie caritas. ſplēdebat in carne ṽgini/
tas. in obſeq̇o hūilitas eminebat. Haꝝ ita
qꝫ ṽtutū claritate maria fuit q̄ſi aurora cō/
ſurgens in rutilāti ṽginitate. pulchra vt lu
na in micanti hūilitate. electa vt ſol in radi
anti caritate. Felix qui hos tres fulgores.
has tres ṽtutes marie ſecut⁹ fuerit. per q̄s
ip̄a deū ⁊ mgr̄m oīm ṽtutū ɔcepit teſtante
iteꝝ btō Bern̄. q̇ ait. Hāc inuenit grām ple
na iā gr̄a. vt caritate feruida. ṽginitate inte
gra. hūilitate deuota fieret. ſine virili cōmi
xtione grauida. ſine muliebri dolore puer/
pera. Tercio attēdite cariſſimi q̄ q̄dā fe/
lix aurora ē maria ꝑpter felicē ortū ſolis iu/
ſticie. Sol nāqꝫ iuſticie chriſt⁹ de⁹ nr̄ medi
ante aurora ſua maria ort⁹ eſt in mūdo. ort⁹
vtiqꝫ abſqꝫ vllo pctī nubilo. ꝑpter qd̄ auro/
ra illa valde rutilās fuit oriēte ſole ſuo. iux/
ta illud.ij. Regū. xxiij. Sicut lux aurore o/
riente ſole mane abſqꝫ nubibus rutilat ⁊c̄.
Lux igit̄ aurore eſt ſctitas marie q̄ ip̄am ir
radiare dignat⁹ eſt ꝓceſſur⁹ de ip̄a ſol iuſti/
cie. De h̄ bene btūs Bern̄. ait. Recte q̇dem
o maria aurore officiuz impleſti. Ip̄e ei ſol
iuſticie de te ꝓceſſur⁹ ortū ſuū quadā matu
tina irradiatiōe ꝑueniēs. in te lucis ſue ra/
dios copioſe trāſfudit. Lux hui⁹ aurore mi
rabiliter rutilabat. oriente ſole abſqꝫ nubi
bus. i. naſcēte xp̄o abſqꝫ origial' pctī obſcu/
ritatibꝫ. Ecce hic dr q̄ ſol abſqꝫ nubibꝫ orit̄
Et Exo.iij. dr q̄ rubꝫ abſqꝫ cōbuſtiōe ignit̄
⁊ Dan̄.ij. dr̄ q̄ lapis ſine mānibꝫ abſcidit̄ur.
Quid ḡ p̄ ſolē. quid p̄ ignē. quid p̄ lapidem
niſi xp̄s ſignat̄. Ip̄e em̄ eſt ſol illuminās in
tellectū. ignis accēdens affectuz. lapis fir/
mans nos cōtra defectū. Dico q̄ xp̄s ieſus
eſt ſol illuminās ītellectū. iuxta illud Ma/
lach.iiij. Orietur vob̄ timentibꝫ nomē me/
um ſol iuſticie. Vide ergo ſi timeas dn̄m.
ſcriptū quippe eſt. Qui timet deuz nihil ne/
gligit. Item xp̄s eſt ignis accendens affe/
ctum. ait em̄ apl's ad Heb. Deus nr̄ ignis
ɔſumens eſt. Hic ignis nō ſoluz fuit in ru/
bo vteri virginalis. ſed etiā in rubo deuoti
cordis eſt. Hunc nanqꝫ ignē ſenſerūt q̇ di/
xerunt Luce. xxiiij. Nonne cor ⁊c̄. Itē xp̄s
eſt lapis firmans nos cōtra defectū ſi bene
fundati fuerim⁹ ſup̄ ip̄m. Vn̄ Matth. vij.
Deſcēdit pluuia. venerūt flumia. fla. venti.
et ir. in do. illā ⁊ nō ce. fundata em̄ erat ſup̄
pe. Ecce nec pluuia heretice eloq̄ntie. nec
flumina mūdane ɔcupiſcētie. nec venti hu/
mane violentie nocere poſſunt domui men
tis ſupra petrā xp̄i fundate. Quid ergo ē q̄
ſol ſine nube orit̄. rubus ſine combuſtione
ignitur. lapis ſine māu abſcidit̄ niſi q̄ xp̄s

Hec nō bene dr
Sedm modernos do
ctores aliter
et melius

qui eſt ſol veritatꝭ.ignis caritatis.lapis firmitatꝭ ſiue eternitatꝭ.ip̄e cōcipit̃ ⁊ naſcit̃ ſine nube pctī originał.ſine cōbuſtiōe ꝯcupiſcētie carnał.ſine manibꝫ amplexꝰ maritał. In ꝯceptiōe em̄ xp̄i nec pctm̄ ꝑ'is.nec ꝯcupiſcentiā mr̄is.nec amplexꝰ pr̄is inuenies. Qꝛ aūt v̄go tā miraculoſe ꝯcepit.h̄ ille facere potuit q̄ alludētia huic miraculo mirabilia multa p̄miſit.ſicut btūs Auguſ.teſtat̃ q̄ ſic dicit. Qui ſcripſit lapideas tabulas ſine ferro.ip̄e grauidauit mariā ſpūſctō.et q̄ ꝓduxit panē in heremo ſine aratiōe.ip̄e impregnauit virginē ſine corruptiōe. ⁊ q̄ fecit virgā ſine pluuia germīare.ip̄e fecit filiam dauid ſine ſemīe generare. Quarto attēdite cariſſimi ꝙ q̄daꝫ felix aurora eſt maria ꝓpter felicē locū eius in gl'ia.⁊ ſm̄ h̄ bene de aurora dr̄ Job.xxxviij. Nunq̄d oſ̄diſti aurore locū ſuū. Jā certe aurora nr̄a Maria ſublimit̃ locata in celo.locū tenet viciniſſimū ſoli eterno. Cōſiderare aūt poſſumꝰ triplicē marie locū notabilē. Primꝰ eſt q̄ ipſa dn̄m ſuſcepit ſpūalit̃. Scd̄us eſt q̄ dn̄m ſuſcepit corꝑaliter. Tercꝰ eſt q̄ ip̄am dn̄s recepit eternalit̃. Ecce triplex locus Marie.

Dico ꝙ p̄mus locus q̄ maria dn̄m ſuſcepit ſpūalit̃ eſt mens marie pacificata ⁊ q̄eta.ſm̄ ꝙ pſ̄.dicit. Factꝰ eſt in pace locꝰ eius ⁊ habitatio eiꝰ in ſyon.qd̄ interp̄tat̃ ſpeculū vł' ſpeculatio. Ecce q̄cūqꝫ deū mente ſpeculari deſiderat.oportet vt ei in pace mentis locū faciat. Nā ſine pace mētis nemo venit ad ſpeculationē ꝯtēplatiōis.vn̄ apl's ad Heb.xij. Pacē ſeq̄mini cū oībꝫ ⁊ ſanctimoniā ſine q̄ nemo videbit deū. O q̄s enarrare vł' etiā cogitare ſufficiat in q̄libus q̄tidie ſpeculationibꝫ ſctā illa ſyon.ſctā illa mens marie fuerit.dū oīa illa miſteria p̄ oībꝫ mortalibꝫ ſibi nota feruētiſſima ſibi mēte reuoluit. De h̄ bene btūs Hiero.ait. Si q̄ ſunt in vob̄ viſcera pietatꝭ.ꝯſiderate q̄ cruciabatur amore.q̄ ve deſiderio eſtuabat hec v̄go.dū reuolueret animo cuncta q̄ audierat ⁊ viderat.q̄ cognouerat quātiſue mouebat̃ repleta ſpūſctō celeſtiū ſecretoꝝ incitamētis.

Itē locꝰ quo maria cōcepit corꝑaliter eſt vterus marie.de quo accipi pōt illud Gen̄.ij. Fluuius q̄ egrediebat̃ de loco voluptatis Jeſus chriſtꝰ de vtero v̄ginis ad irrigādū paradiſum. Paradiſus ſpecial' eſt maria.vniuerſal' eſt eccl'ia. Felix irrigatio vtriuſqꝫ paradiſi ꝑ fluuiū ventris marie ieſum chriſtū.qui ait Ecci.xxiiij. Dixi irrigabo ortum plantationū mearū. Hinc eſt ꝙ bene ſctūs Hiero.loquēs de illis verbis. Vidi ſpecioſaꝫ aſcendentē de ſuꝑ riuos aquarū. ait. Bene de ſuꝑ riuos aq̄rū.qꝛ ſuꝑ aquaꝫ refectiōis educauerat eaꝫ dn̄s ⁊ nutrierat. de qua multi educti riui oēm irrigāt terrā deliciarū.⁊ infundūt hortū voluptatis.

Itē locus q̄ mariā dn̄s ſuſcepit manſurā eternalit̃ in celo eſt locꝰ gl'ie.de q̄ dn̄s ad Job loquit̃. Nunq̄d oſ̄diſti aurore locū ſuum.q̄ſi dicat.nō tu ſed ego. Nō ad te pertinet oſ̄dere aurore marie locū ſuuꝫ in celo. ſed ad me. Bene aūt dicit ſuū q̄ſi appropriando ⁊ diſcernēdo illū ab alijs oīm ſctōruꝫ locis. Hinc etiā bene legit̃.iij. Reg.viij. Intulerūt ſacerdotes archam federꝭ dn̄i in locum ſuū. Hic certe locꝰ eſt ſuꝑ oēs choros angeloꝝ. Hic deniqꝫ locꝰ eſt in celo digniſſimus.teſtāte btō Bern̄ q̄ ait. Nec in mundo locꝰ dignior virginał' vteri thalamo in q̄ filiū dei maria ſuſcepit.nec in celis regali ſolio q̄ mariā marie filiꝰ ſublimauit. Sic ḡ maria ꝓpter ſe bn̄ cōparat̃ aurore. Primo ꝓpter terminationē noctꝭ culpe in pleniſſima eiꝰ ſanctificatiōe. Scd̄o ꝓpter ꝓgreſſionē lucis gr̄e in clariſſima eiꝰ ꝯuerſatiōe. Tercio ꝓpter ꝓductionē ſolis iuſticie in mirabiliſſima filij eiꝰ generatiōe. Quarto ꝓpt̃ appropriationē loci gl'ie in gl'ioſiſſima eiꝰ aſſumptione. Deinde ꝯſiderādū eſt. ꝙ lucidiſſima v̄go maria nō ſolū ꝓpter ſe ſed etiā ꝓpt̃ nos bn̄ cōparat̃ aurore. Nā ſicut in ſcriptura ꝑ aurorā ſignatū eſt.ip̄a nob̄ eſt ad deū mediatrix.ad angelos pacificatrix.ad demones defenſatrix.ad noſip̄os illumīatrix. Primo attēdite ꝙ aurora nr̄a maria nob̄ ē ad deū mediatrix.ſic̄ in pſ̄.ſignatū eſt vbi dicitur. Tuus ē dies ⁊ tua eſt nox.tu fabricatꝰ es aurorā ⁊ ſolē. Sicut bn̄ btūs Greg.ait Dies vita iuſti.nox v̄o vita accipit̃ pctōris. ⁊ id̄ bn̄ dn̄s filios iſrł' p̄cedebat ꝑ diē in columna nubis.ꝑ noctē v̄o in colūna ignis. qꝛ ab ardore ire ſue tanq̄ꝫ nubes pios ꝓtegit ⁊ tanq̄ꝫ ignis impios vrit. Vn̄ bn̄ ſol intelligit̃ xp̄s.ſol vtiqꝫ iuſticie.q̄ illumīat electos.⁊ vrit reprobos. Grauit̃ q̄nqꝫ vrit in mūdo.grauiꝰ aūt in iudicio. grauiſſime autē in inferno. De hac triplici vſtione intelligi pōt illud Ecci.xliij. Tripliciter ſol exurēs montes.i.ſuꝑbos pctōres.ꝓpter h̄ bn̄ refrigeratrice.mediatrice inter nos ⁊ ſolē iuſtū

ſndigem⁹. Et iõ bene p̃s. in p̃dicto ỽſu au/
rorã inter noctẽ ꝛ ſolẽ ponit mediã. q̃ certe
etiã ordine naturali media eſt. Aurora ita/
ꝗ eſt beatiſſima ỽgo maria. q̃ inter noctẽ ꝛ
ſolem. inter hoĩem ꝛ deũ. inter hoĩem iniu
ſtum ꝛ deũ iuſtũ ẽ optima mediatrix. opti/
ma ire dei refrigeratrix. Teſtaᷣ btũs Ber̃.
dicens. Securũ iã habet hõ acceſſum ad
deũ. vbi mediatorẽ cauſe ſue filiũ hꝫ añ pa/
trem. ꝛ ante filiũ mr̃em. Fili⁹ nudato corꝑe
pr̃i oñdit lat⁹ ꝛ vulnera. Maria filio pect⁹
ꝛ vbera. Non põt vllo mõ fieri repulſa vbi
ↄcurrunt ꝛ ꝑorant tanta caritatꝭ inſignia.

Scđo attendite cariſſimi ꝙ aurora nr̃a
maria nobis eſt ad angelos pacificatrix. ſi/
cut ſignatũ eſt Geñ. xxxij. Ubi legiᷣ ꝙ ange
lus q̇ cũ iacob luctabaᷣ bñdixit eũ in auro
ra Dicente nãꝗ angelo. Dimitte me. iã em̃
aſcendit aurora nõ dimiſit eum iacob niſi
ip̃m bñdiceret. In aurora lucta fuit intᷣ an
gelũ ꝛ iacob. diſcordia fuit intᷣ deũ. angl'os
ꝛ homĩes. Homo em̃ peccãdo offenderat
creatorẽ. Offenſo aũt creatore oĩs offendi
tur creatura. q̃nto magꝭ illa q̃ creatori ma/
gis eſt ↄiũcta. Illa ꝗ̃ lucta potuit h⁹ diſcor
die eſſe figura. Sed certe adueniẽte auro/
ra. adueniẽte maria pacificati ſunt angeluſ
atꝗ hõ. ita ꝙ in ip̃a aurora. in ip̃a ỽgĩe ma/
ria angelicã benedictionẽ ↄſecutus eſt hõ.
Angelus nanꝗ dixit. bñdicta tu in mu. ad
ỽginẽ. ꝛ ꝑ hanc bñdictionẽ ỽginis hõ ↄſeq̇
tur bñdictionẽ pacꝭ ꝛ ſalutꝭ in filio ỽginis.
benedictionẽ vtiꝗ illã de q̃ apl's ait Eph. j
Benedict⁹ deus et pr̃ dñi nr̃i ieſu chriſti. q̇
benedixit nos in om̃i bñdictione in celeſti/
bus in xp̃o. quã etiã bñdictionẽ ip̃e benedi
ctus fili⁹. bñdicte ỽginis cõfirmabit qñ di/
cet. Uenite bñdicti pa. ꝛc̃. Jacob ꝗ̃ aurore
aſcendẽti ꝛ nos marie adueniẽti gr̃as aga/
mus ꝑ bñdictõne qua cũ angelo pacificati
ſum⁹. Merito certe ꝑ aurorã. merito ꝑ ma
riã hoĩes cũ angelis pacificanᷣ. cꝗ̃ ꝑ mari
am ab hoĩbꝫ angelorũ chori reintegrãtur.
ſicut Anſel. inſinuat dicẽs. O femĩa mira/
biliter ſingularꝭ. ꝛ ſingulariᷣ mirabilis. per
quã clemẽta renouanᷣ. inferna remedianᷣ.
hoĩes ſaluanᷣ. angeli reintegranᷣ. Ter/
cio attẽdite chariſſimi ꝙ aurora nr̃a maria
nobis eſt ↄtra demones defenſatrix. ſic̃ ſi/
gnatũ eſt Job. xxiiij. vbi de homicida et de
fure. ꝛ de adultero dr̃. Perfodiũt ĩ tenebrꝭ
domos ſicut in die ↄdixerãt ſibi. ꝛ ignora/
uerunt lucẽ. Si ſubito apparuerit aurora.
arbitranᷣ vmbrã mortꝭ. Homicida diabo
lus. fur diabolus. adulter diabol⁹ eſt. Ho/
micida inquã eſt. qꝛ gen⁹ hũanum occidit.
Fur quia queciiꝗ poteſt nobis bona ſub/
trahit. Adulter qꝛ ſponſam dei aĩam cor
rumpit. Heu quãta nob̃ mala hmõi ma/
lefici. quãta nob̃ mala ſp̃us maligni faciũt.
Perfodiũt nãꝗ in tenebrꝭ ignorãtie. in te/
nebris obſcuritatꝭ. interiores domos men
tiũ nr̃aꝝ. domos vtiꝗ de q̇bꝫ in p̃s. dicitur
Deus in domibꝫ eius cognoſceᷣ. Perfodi/
unt certe tentatiõibꝫ ꝑforatiuis domos il/
las in quibꝫ ille libenᷣ habitat q̇ Luce. xix.
dicit. Hodie in domo tua oportet me ma/
nere. Perfoſſis autẽ domibꝫ. ꝑforatis vſꝗ
ad infelicẽ peccati ↄſenſum mentibus. heu
q̃nta mala malefici iſti occidẽdo. furando.
adulterãdo cõmittũt in aĩabꝫ. Ad euaden/
da ꝗ̃ tanta ꝑicula vtinã nob̃ aurora appare/
at. vtinã nob̃ maria ſuccurrat. Si em̃ ſubi/
to apparuerit aurora. ſi cito nob̃ aduenerit
ꝛ ſuꝑuenerit marie gr̃a ꝛ miſcđia. arbitran
tur vmbrã mortꝭ. i. ſic timẽt hoĩes. ſic trepi
dant. ſic fugiũt. ſicut hoĩes timẽt ꝛ fugiunt
vmbraꝫ mortꝭ. Propter ħ bñ beat⁹ Bern̄.
ait. Non ſic timẽt hoſtes viſibiles quãlibꝫ
caſtroꝝ multitudinẽ copioſam. ſic̃ aeree po
teſtates marie vocabulũ ꝛ exemplũ. fluunt
ꝛ pereũt ſicut cera a facie ignis vbicũꝗ in/
uenerint crebrã hui⁹ nomĩs recordationẽ.
deuotã inuocationẽ. ſollicitã imitationeꝫ.

Quarto attẽdite cariſſimi ꝙ aurora no/
ſtra maria nob̃ eſt q̇ ad noſip̃os illumina/
trix ad bene oꝑandũ. Operarij ab aſcenſu
aurore incipiũt oꝑari. Uñ Neemie. iiij. dr̃.
Noſip̃i faciem⁹ opus. media pars nr̃m te/
neat lanceas ab aſcẽſu aurore donec egre/
dianᷣ aſtra. Duo nobis neceſſaria ſunt. vi/
delicet vt bonis oꝑibꝫ inſiſtam⁹. ꝛ iđo bene
aiunt edificãtes. Noſip̃i faciem⁹ opus. qđ
opus niſi de q̃ apl's ait Gal. vj. Dũ tp̃s ha/
be. o. bo. ad oẽs. Bene aũt dicũt. noſip̃i fa/
ciem⁹. noſip̃i. nõ nr̃i vicarij. Uñ. ij Coꝝ. vj.
In oĩbꝫ exhibeam⁹ noſmetip̃os ſic̃ dei mi/
niſtros. Sed certe maria nõ nutricẽ aliã.
non vicariã. ſed ſꝑ ſemetip̃am exhibuit dei
miniſtrã. ſicut btũs Aug⁹. teſtaᷣ dicẽſ. Ma
ria abſꝗ dubio oꝑe miſtratrix extitit queꝫ
vtero geſſit. partuꝗ ꝑfuſuꝫ aluit ꝛ fouit. in
p̃ſepi reclinauit. ꝛ a facie Herodis abſcon/
dit fugiens in egyptũ. ꝛ oẽm infantiã eius

pio meñtꝫ affectu eſt ꝓſecuta. ita vt vſqꝫ ad
mortē crucis ab eiꝰ indubitant̄ nō receſſe/
rit ꝯſectatu. nō ſolū greſſibꝰ peduz tanqꝫ ꝓ
amore filij. vez etiā imitatiōe morū tanqꝫ ꝑ
reuerentia dñi. Neceſſariū etiaz nob̄ eſt vt
nō ſolū bonis opibꝰ inſiſtamꝰ. ſed etiā vt vi
cijs reſiſtamꝰ. ⁊ iō bñ addit̄ de lanceis tenē
dis. Tenere em̄ debemꝰ lanceā zeli contra
impetū vicij. ꝯtra impugnationez diaboli.
carnis ⁊ mundi. De his lanceis bene dicit̄
Hiere. xlvj. Polite lanceas. induite vos lo
ricis. Lorica iuſticie a malo ꝓtegimur. ſed
lancea zeli malū impugnamꝰ. Si lanceā vi
cij zeli ꝯtra vicia nō extēdis in mūdo. deuſ
lanceā ire ſue ꝯ te extēdet in iudicio. Unō
Sap̄. v. dr̄. Acuet irā dirā in lanceaz. O q̄/
lis bellatrix fuit maria cū ſctā zeli ſui lācea.
Uñ Berñ. Tu bellatrix egregia. ꝓmo eū q̄
ꝑmꝰ euā ſupplātauit expugn̄re viriliť aggreſ
ſa es. vt ḡ bōis opibꝰ fideľr īſiſtāꝰ ⁊ mał viri
liť reſiſtāꝰ. neceſſariū nob̄ ē vt marie exēplū
inſpiciamꝰ. marie ſuffragiuz imploremus.
Tūc q̄ſi ab aſcēſu aurore opamur. qñ irra/
diante exēplo ⁊ vita marie. qñ irradiāte pa
trocinio ⁊ miſcdia marie ad bñ opandū in/
citamur. Bene aūt opari debemꝰ donec e/
grediant̄ aſtra. h̄ eſt. donec anie nr̄e lucide
tanqꝫ aſtra excūtes de corpibus euolēt ad
aſtra. Sed ſup oīa aſtra iā egreſſa vel ad/
huc egreſſura ad aſtra. ſplēdidiſſimū aſtrū
eſt aurora nr̄a maria. teſtāte btō Berñ. qui
ait. Tu veri ſolis expſſiſſima imago int̄ mi
lia aſtroꝝ deo aſſiſtentiū ꝟginali puritate ī
celʼ glioſa ꝑfulgēs. Sic ḡ cariſſimi vidiſtis
q̄s ꝯueniet̄ aurora dicta ſit maria. Dñs ḡ
tecū o maria ſicut ſol cū aurora. Eya ḡ dña
aurora ſuauiſſima. dña maria dulciſſima.
fac etiā nobiſcū eſſe ſolez iuſticie dñm nr̄m
ieſum chriſtū filiū tuū. Amen.

d Ominꝰ tecū. Viſo quō dñs fuit cū
maria ſicut ſol cū aurora ip̄m ꝑue/
niente. Videamꝰ nunc quō dñs ſit
cū maria ſicut flos cū ꝟga florēte. Maria
em̄ eſt illa virga de q̄ dr̄ Iſaie. xj. Egrediet̄
virga de radice ieſſe. et flos de radice eius
aſcendet ⁊c̄. His ꝟbis oculū mētis appona
mus. et primo ad virgā. ſecundo ad florem
conſiderationē noſtrā dirigamus Primo
ꝯſideremꝰ chariſſimi ꝙ ꝟga iſta. ꝟga regia ē
ꝟgo maria. ſic̄ ptz ꝑ btm̄ Amb. q̄ beatā ꝟgi
nē alloquēs ait. Tu ip̄a q̄ dñm genuiſti ex
populo iſrael. in virgā creuiſti. virga de ra/
dice ieſſe ſurrexiſti et floruiſti. virga aaron
fronduiſti ⁊ peperiſti. Eſt autē maria virga
fumea. virga lignea. virga aurea. virga fer/
rea. Maria eſt virga fumea incipientibuſ.
virga lignea ꝓficientibꝰ. ꝟga aurea ꝯſūmā/
tibꝰ. ꝟga ferrea incorrigibilibꝰ ⁊ demonibꝰ.
Dico ꝙ ꝟgo maria eſt virga fumea incipiē/
tibꝰ ⁊ penitentibꝰ. De hac virga dicit̄ Canti
corū. iij. Que eſt iſta que aſcēdit ꝑ deſertuz
ſicut virgula fumi ex aromatibꝰ mirrhe et
thuris. ⁊ vniuerſi pulueris pigmētarij. De
ſertū eſt cor pctōris. quod vtiqꝫ deſertū eſt
a gr̄a ⁊ virtutibꝰ. Fumus aromaticꝰ. fumꝰ
ſuauis anie. eſt aſpiratio ſpei venie. Beata
itaqꝫ virgo maria ꝑ deſertū q̄ſi virgula fu/
miʼ aſcendit quādo ip̄a ſuffragāte cor pctō/
ris fumū ſpei venie ſuſcepit. Hic autem fu
mus generat̄ ex aromatibꝰ mirrhe in ꝯtri/
tione. ⁊ thurꝫ in ꝯfeſſiōe. ⁊ vniuerſi puluerꝫ
pigmētarij in multimoda ſatiſfactiōe. Nul
lū pijſſima ꝟgo maria deſtū abhorret. nul/
lū pctōrē deſpicit. ſed q̄cūqꝫ ꝓtrāſierit. ſua/
uiſſimū ſpei venie fumū reſpergit. Uñ op/
time btūs Berñ. ſic ait. Pctōrē q̄ntūcunqꝫ
fetidū nō horres. nō deſpicꝫ. ſi ad te ſuſpira
uerit. tuūqꝫ interuentū penitēti corde flagi
tauerit. tu illū de deſperatiōis baratro pia
māu retrahis. ſpei medicamē aſpiraſ. ac to
ti mōo deſpectū materno affectu āplecterꝫ
foues nec deſerꝫ. quſqꝫ tremēdo iudici mi/
ſerū recōcilies. Itē ꝟgo maria ē ꝟga lignea
ꝟga florida ꝓficiētibꝰ. De hac ꝟga dr̄ Num.
xvij. ꝙ ꝟga aaron q̄ vtiqꝫ lignea fuit. flores
ſiľ ⁊ fructū habuit. Per flores ꝟtutes ſign̄t
q̄ poſt trāſitū diabolice hiemis ī cordibꝰ o/
riunt̄. ſic̄ bñ de his floribꝰ dr̄ Cāti. ij. Iam
hiems trāſijt ⁊c̄. vſqꝫ nr̄a. Trāſeat ḡ hiemſ.
trāſeat torpor. q̄ caritas refrigeſcit. et tunc
iteꝝ flores ꝟtutū appareāt. O q̄ntis floribꝰ
ꝟgo florida abundauit. teſte btō Berñ. qui
ip̄am alloquens ait. Tu ſctōrum areola a/
romatū. a celeſti conſita pigmentario. ꝟtu/
tum omniū floribus delectabiliter vernās
es. Sicut autē ꝑ flores virtutes. ita ꝑ fru/
ctus opa virtutū ſignāt̄. De his bñ Mat.
vij. dicit̄. A fructibꝰ eorū cognoſcetis eos.
Quādo ergo in ꝟtutibꝰ ⁊ ꝟtutū opibꝰ ꝑ ex/
empla ⁊ merita marie ꝓficimꝰ. tunc ꝟga li/
gnea florida et fructifera nob̄ ē ꝟgo maria.
Itē ꝟgo maria ē ꝟga aurea ꝑfectꝫ ꝯtēplati
uis De hac ꝟga legit̄ ꝙ heſter cū duabꝰ pu
elľ īgreſſa ad regē aſſueꝝ cū ꝑ nimio ſtupor̄

pene exaniata fuiſſet. extēdit ad eā rex vir/
gam aureā ad ꝯfortādū ipſam. Heſter inť/
p̄tatᷓ eleuata vel abſcōdita. ⁊ ſignat aīam
ꝯtemplatiuā quā in ꝯtēplatiōe eleuat deꝰ.
⁊ abſcondit in abſcōdito faciei ſue a cōtur/
batione hoīm. Iſta ꝑ ꝯtēplationē ingrediᷓ
ad regē xp̄m. Due puelle cū q̄bꝫ ingreditur
ſunt due vires aīe. videlicet intellectiua. q̄
p̄cedit ꝑ cognitionē. ⁊ affectiua. q̄ ſequiᷓ ꝑ
dilectionē. Aīa aūt q̄ ſic ad xp̄m bn̄ ingreſ
ſa fuerit. ip̄a p̄ ſtupore qn̄qꝫ a ſe deficit. dū
inacceſſibilē diuīe glīe claritatē. vľ terribilē
diuīe iuſticie ſeueritatē attēdit. Uirga au
rea. ỽga regia. eſt illa aurea. illa regia virgo
maria. Aurea q̄dē caritate. regia ỽo nobili/
tate. Aurea q̄ꝫ ꝑ mūdiciā. regia ỽo ꝑ iuſtici
am Aurea inſuꝑ ꝑ incorruptionē ⁊ integri
tatē virginalē. regia vero ꝑ dn̄ationē ⁊ po/
teſtatē regalē. Hec eſt felix ỽga q̄ ad aīam
ꝯtēplatiuā ꝯfortādā ꝫ clementᷓ extendiᷓ. qn̄
felix virgo maria ꝯtēplatiōi ⁊ deuotōi eiuſ/
dē aīe tā pia ⁊ tā dulcis ingeriᷓ. ꝙ ex h̄ ip̄a
aīa ꝯtra terrorē diuīe iuſticie. ⁊ ad ſplēdo
rem diuīe glīe cōfortaᷓ. Hanc virgā illa cō
templatiua Anſelmi aīa ad ſe extendi deſi/
derauit. qn̄ tam deuote exclamās dixit. O
pulchra ad intuēdū. amabiľ ad ꝯtēplādū.
delectabilis ad amādū. que euadis capaci/
tatē cordis. nunc p̄ſtolare dn̄a infirmā ani
mā te ſequētē. Itē virgo maria eſt ỽga fer/
rea demonibꝫ ⁊ incorrigibilibꝫ. De hac vir
ga nō incōgrue accipi pōt illud pš. Reges
eos in ỽga ferrea. O maria ỽga aurea ꝑfe/
ctis. ỽga ferrea duris. virga aurea hoībꝫ. ỽ/
ga ferrea ⁊ dura demonibꝫ. arceas demo/
nes a nob̄. Hoc dn̄a petimꝰ. ⁊ deuote peti/
mus cū innocētio petente ⁊ dicēte ſic. Aue
dei mr̄ alma q̄ ex dignitate q̄ dei mr̄ es im/
perare potes demonibꝫ. cōpeſce demones
ne nos noceāt. p̄cipe angelᷓ vt nos cuſtodi/
ant. Sic ḡ beata ỽgo maria eſt nob̄ virga
fumea in nr̄a ꝯuerſiōe. ỽga florida ī nr̄a cō
uerſatiōe. virga aurea in nr̄a ꝯtemplatiōe.
virga ferrea in nr̄a defenſiōe. Hanc virgā
vere cōtemplans ⁊ digne āmirans beatus
Bern̄. ait. O virgo virga ſublimis ad quā/
tam celſitudinē verticē ſctm̄ erigis. vſqꝫ ad
ſedentē in throno. vſqꝫ ad thronū maieſta/
tis. qm̄ in altū mittis radices humilitatis

Conſequēter ꝯſideremꝰ cariſſimi florē
huꝰ virge. conſideremꝰ inquā in virga re/
gia. ⁊ in virgine maria quadruplicē florē.
videlicet florē p̄cioſe ỽginitatis. florem vir
tuoſe honeſtatꝭ. florem miraculoſe fecundi
tatis. florem glīoſe imortalitatꝭ. De flo/
re p̄mo. Conſideremꝰ cariſſimi in Maria
florem p̄cioſe ỽginitatis. q̄ eſt ip̄a ỽginitas.
De hoc diciᷓ Iſaie. xxxv. Exultabit ſolitu
do. ⁊ florebit q̄ſi liliū. Maria ꝯuenienť ſo/
litudo dici potuit. q̄ tam libenter ſolitaria
fuit. quā etiā tanqꝫ libenť ſolitariā angeluſ
viſitauit. Ideoqꝫ bn̄ beatꝰ Amb̄. ait. So/
lam in penetralibꝫ quā nemo virorū vide/
ret ſolus. aut reperit ſolam ſine comite aut
ſolā ſine teſte. Quō aūt iſta ſolitudo. q̄mo/
do maria ỽgo exultauerit ip̄a dicat. ipſam
audiamꝰ. Et exultauit ſp̄ūs me. in deo ſal.
meo. Hec terre ſolitudo floruit q̄ſi liliū ꝑ
virginitatē. O liliū angelicū. o flos celeſtis.
O vere flos celeſtꝭ quē tantū dilexit apis il
la ſuꝑceleſtis. Dicit em̄ beatꝰ Bern̄. Apis
illa q̄ paſciᷓ inter lilia q̄ florigerā inhabitat
patriā. Autor. qn̄ ad ciuitatē nazareth (q̄
interp̄taᷓ flos) aduolauit. ⁊ ad ſuaue olen
tem ꝑpetue virginitatꝭ florem ꝑuenit. illi i/
ſedit. illi inheſit. Flos virginitatis q̄ſi tot
habet folia quot ỽginitas ꝯditiones ⁊ p̄co
nia. O quantū huꝰ floris corone ꝑ mariā
ſunt multiplicate. Un̄ beatꝰ Amb̄. ait. Cū
in toto mūdo ỽgineus flos maria immar/
ceſſibiles coronas innectat ⁊ ſceptigerā pu
doris aulā imaculato cōſeruet affectu. eo/
uſqꝫ integritas ꝑſeuerauit ad palmā. vt in
puellis trophēū ſanctitatꝭ arriꝑet. ⁊ ꝑ veſti
gia mr̄is virginis ad celeſtē thalamū ꝑue/
niret. Scd̄o conſideremꝰ cariſſimi ī ma
ria florē virtuoſe honeſtatis moꝝ ⁊ vite. et
de h̄ q̄d ip̄a dicat audiamus. Dicat ḡ illud
Eccľi. xxiiij. Flores mei fructꝰ hono. ⁊ ho.
O q̄ꝫ pulcher eſt ỽtuoſe ⁊ honeſte vite flos
moꝝ ⁊ diſcipline. Sed certe pluraliᷓ dr̄ flo
res mei. iō dicamꝰ ꝙ tot ſunt in moribꝫ flo/
res q̄t ỽtutes. Tot ſunt honeſte vite flores
q̄t ſunt ỽtutes vitā honeſtātes. De his flo
ribꝫ dr̄ Canti. ij. Flores apparuerūt in t̄ra
nr̄a. De his etiā dr̄ Canti. j. Lectulꝰ nr̄ flo
ruit. Ecce flores in t̄ra. flores in lecto inue
nimꝰ. Terra mens actiuoꝝ. lectꝰ aūt mens
ꝯtēplatiuoꝝ. Terra inqꝫ ē mēs fructificās ī
bōa actiōe. Lectulꝰ aūt mēs q̄etē fouēs ī cō
templatione. Siue ḡ ſit mens actiua ſiue
ꝯtēplatiua ſemꝑ debꝫ floribꝫ eſſe venuſta.
Hoc q̄ꝫ notādū eſt ꝙ flos honeſtatis. imo
flos cuiuſlibet ỽtutis q̄ſi tot hꝫ folia q̄t ho/

na ꝛ meritoꝛia habet opa. O ꝙ̄ floꝛida fuit
terra. ꝙ̄ floꝛidus fuit lect⁹ marie. q̄ in floꝛi/
de vite honeſtate floꝛebat oīm ꝟtutū venu
ſtate. ſicut teſtat̄ btūs Bern̄. dicēs. Tu ſan
ctoꝝ areola aromatū o maria a celeſti ꝯſita
pigmētario. virtutū oīm ſpecioſis floꝛibus
delectabilit̄ vernās. int̄ q̄rū pulcherrimos
triū in te miramur excellentiā. viola humi/
litatꝭ. liliū caſtitatꝭ. roſa caritatꝭ hi ſunt.

Tercio ꝯſiderem⁹ cariſſimi in maria flo
rem miraculoſe fecūditatꝭ. Hic flos eſt ip̄e
fili⁹ ꝟginis. de q̄ ſpecialit̄ dr̄. Egredie̅t vir/
ga de radice ieſſe ꝛ flos de radice ei⁹ aſcen/
det ꝛc̄. Eya ꝙ̄ pulcher h̄ flos egreſſus eſt ſi
ne pctō naſcēdo. ꝛ ꝙ̄ miſere ꝯtrit⁹ eſt q̄i pec
catoꝛ moꝛiēdo. iuxta illud Job. xiiij. Quaſi
flos egredit̄ ꝛ cōterit̄. O ꝙ̄ candid⁹ ī egreſ/
ſione. ꝛ ꝙ̄ rubicūdus in ꝯtritione fuit flos
iſte. Flos inq̄t angel̄ delectabil̄. flos hoīb⁹
ad vitā putilis. Un̄ Bern̄. ait. Flos ē fili⁹
ꝟginis. flos candid⁹ ꝛ rubicūdus el. ex mi.
flos in quē deſiderāt angeli pꝛoſpicere. flos
ad cui⁹ odoꝛē reuiuiſcūt moꝛtui. Felix ſil/
ua q̄ pducit h⁹ floꝛis virgā. Felix magꝭ vir
ga q̄ pducit hūc floꝛē in ſilua. Felix ſuper
oīa flos. ſine q̄ nulla ſilua nec ꝟga felix eſſe
pōt. Uere feliciſſim⁹ flos in q̄ ſpūs dn̄i ſic
reqeuit. vt ſine ip̄o nullus grā ſpūſſcī ha/
bere poſſit. Teſtat̄ h̄ btūs Hiero. di. Spi/
ritusſanct⁹ q̄ in magna ſilua hūani generis
requiē nō inuenerat. tandē ſup hūc floꝛē re
quieuit. ita ꝙ abſq̄ chꝛiſto nec ſapiēs q̄s eē
pōt. nec intelligens nec ꝯſiliari⁹. nec foꝛtis
nec erudit⁹. nec pi⁹. nec plen⁹ timoꝛꝭ domi/
ni. Hic flos q̄ſi tot hʒ folia q̄t ſunt miniſte/
ria ꝛ exēpla. Si hūc floꝛē hr̄e deſideras. ꝟ/
gam floꝛis p̄cib⁹ flectas. Si flos ē nimis al
tus diuinitate. ꝟga tn̄ eſt flexibilis pietate.
Et ſi flos eſt rariſſim⁹. qꝛ in celo ꝛ in t̄ra nō
inuenit̄ niſi vnic⁹. eſt tn̄ cōmuniſſim⁹ tanq̄
flos nō in oꝛto clauſus ſed in campo omib⁹
trāſeūtib⁹ expoſit⁹. Et iō bn̄ dicere p̄t xp̄s
illud Canti. ij. Ego flos cāpi. Un̄ flos cā/
pi dicit̄. non ſolū ꝓpter h̄ ꝙ oīb⁹ patulus ex/
ponit̄. ſed etiā ꝓpter h̄ ꝙ ſine omi cultura
hūana pducit̄. Hoc bn̄ btūs Bern̄. memi/
nit. cū dixit. Camp⁹ ſine omi humano flo/
ret adminiculo. nō ſeminat⁹ ab aliquo. non
defoſſus ſarculo. nō impinguatuſ fimo. ſic
oīno ſic ꝟginis aluus floꝛuit. ſic inuiolata
et integra caſta marie viſcera tanq̄ paſcua
eterni viroꝛis ꝓtulere. cui⁹ pulchꝛitudo nō
videat coꝛruptionē. cui⁹ glīa in ppetuū nō
marceſcat.

Quarto ꝯſiderem⁹ cariſſimi
floꝛem glīoſe immoꝛtalitatꝭ. De h̄ ſignatū
eſſe pōt Numeri. xvij. vbi dr̄ ꝙ virga aaron
floꝛes ſimul ꝛ fructum habuit. In virga a/
aron recta. ꝟgo maria pōt eſſe figurata. In
virga nāq̄ marie rectitudo. in floꝛe autem
coꝛpis gloꝛificati pulchꝛitudo. in fructu ve
ro aīe ei⁹ beatitudo pōt eſſe ſignata. No/
tandū em̄ eſt ꝙ caro floꝛet in iuuētute ſicut
in Ps̄ dicit̄. Mane floꝛet ꝛ trāſit. flos aūt
perit in moꝛte ſicut dr̄ Iſa. xl. Exiccatuʒ eſt
fenū ꝛ cecidit flos. Refloꝛet ꝛ ī glīoſa reſur
rectōne. iuxta ps̄. Refloꝛuit caro mea. Iſte
flos gloꝛificatōis coꝛpis q̄ſi tot habʒ folia
q̄t coꝛp⁹ gloꝛificatū hʒ dotes ꝛ p̄mia. Et cer
te quidā ſcti doctoꝛes ꝓbabilit̄ ſentire vi/
dent̄ ꝛ rōnabiliter ꝓbare nitunt̄. et fideles
hūc ſenſum pie amplectunt̄. videlicʒ ꝙ bea
ta maria iā cū coꝛpe ſit aſſumpta. ꝛ coꝛp⁹ iā
omnino cū aīa ſit gloꝛificatuʒ. De h̄ nanq̄
Aug⁹. ſic ait. Uera rōne ꝯfitenduʒ cenſeo
mariā in xp̄o et apud xp̄m eſſe. In xp̄o. qꝛ ī
ip̄o viuim⁹. mouemur ꝛ ſum⁹. apud xp̄m ad
glām eternitatꝭ aſſumptā. Un̄ digne credi
mus letari mariā leticia inenarrabili. aīa ꝛ
coꝛpe in ꝓpꝛio filio p filiū ꝓpꝛiū. nec vllaʒ ſeq̄
coꝛruptiōis erumnā. quaʒ nulla ſecuta eſt
tantū filiū pariēdo integritatꝭ coꝛruptio. q̄
oīm integrā pfectāq̄ genuit vitā. ſit cū illo
quē in ſuo geſſit vtero. ſit apud illū illa q̄ ge
nuit. fouit et aluit. Illa maria dei genitrix.
dei miſtratrix. dei nutrix. et dei ſecutrix. de
q̄ qꝛ aliter ſentire ꝙ̄ dixi nō debeo. alit̄ di-
cere nō p̄ſumo. Scdm̄ h̄ g̊ maria iā dicere
pōt. Refloꝛuit ca. m. Et ſm̄ h̄ etiā floꝛē ꝛ fru
ctū ſil̄ hʒ. Floꝛē inquā coꝛpis gloꝛificati et
fructū ſpūs gloꝛificati. Floꝛē vtiq̄ in gloꝛi
oſa coꝛpis pulchꝛitudīe. fructū ꝟo in volu/
ptuoſa aīe btitudine. Notādū etiaʒ ē ꝙ ſm̄
q̄druplicē floꝛē p̄dictū ꝟgo maria q̄drupli
citer ſil̄ habuit floꝛē ꝟginitatꝭ ꝛ fructū fecū/
ditatꝭ. ſil̄ habuit floꝛē honeſtatꝭ ꝛ fructū hu
militatꝭ. ſil̄ habuit in ꝓle floꝛē hūanitatis ꝛ
fructū ditatꝭ. ſil̄ habuit floꝛē īmoꝛtalitatis
in coꝛpoꝛe et fructum beate voluptatis in
anima. Hos igitur floꝛes chariſſimi in vir
ga virginea diligamus. et illos nouos gau
dioꝛum floꝛes de hoꝛto virgineo colliga/
mus. quos vidit. quos collegit. quos no/
bis cōmēdauit beatus Bernardus cū ad
mariā loquens. dixit. Hoꝛt⁹ deliciarū nob̄

eſt tuꝰ ſctiſſimꝰ vterꝰ o maria.q: ex eo mul/
tiplicis gaudij flores colligimꝰ q̃tiẽs reco/
limus mẽte. q̃ꝫ magna mł'titudo dulcedis
ĩmenſo orbi inde ꝓfluxerit. O igit̃ dulciſſi/
ma ṽgo maria.ecce vere dñs tecuꝫ. ſic̃ flos
cũ ṽga ipm̃ ꝓducẽte.fac ğ vt etiã dñs ſit me
cũ.imo nobiſcũ.cõiceꝛꝗꝫ nob̃ florem iſtũ do
minũ noſtrũ ieſum chriſtũ.Amen.

D Ominꝰ tecũ. O dña dño cariſſima
dño familiariſſima dñs tecũ. O do
mina aptiſſima dño digniſſima.do
minꝰ tecũ. Tecũ certe ẜm ꝙ ſup̃ dictũ ẽ.ſic̃
ſol cũ aurora ipm̃ ꝑueniẽte.ſic̃ flos cũ virga
ipm̃ ꝓducẽte.ſicut rex cũ regina in palaciũ
ingrediẽte. Viſo ğ quõ maria ſit aurora ſo
lem et̃nũ.ſolẽ iuſticie ꝑueniẽs. viſo q̃ꝫ quõ
maria ſit ṽga florẽ et̃nũ. florẽ mĩe ꝓferens.
Videamꝰ mõ quõ maria ſit regina ad regẽ
eternũ.ad regẽ gł'e ingrediẽs. Maria ğ ca
riſſimi ẽ regina illa ingrediẽs. de q̃.iij. Re/
gũ.x.dr̃.ꝙ ingreſſa ẽ regina ſaba hierł'm cũ
comitatu multo ⁊ diuitijs. Vere regina eſt
maria.teſtãte btõ Augꝰ.q̇ ait. Hanc ṽe fa/
teamur reginã celoꝝ.ꝑ eo ꝙ regẽ pepit. Au
ctor. Sed de hac regina diſſerui in ẜmõe.
Aſtitit regina ⁊c̃.iõ nũc de eiꝰ ingreſſu diſſe
rendũ eſt. Cõſiderãdũ eſt ğ ꝙ mariã ingre/
dientẽ.egredientẽ.ꝓgredientẽ. ſupgredien
tẽ inuenimꝰ. Egreſſus eſt nature.ꝓgreſſus
gr̃e.ingreſſus gł'e.ſupgreſſus habũdantie.
Egreſſa ẽ naſcẽdo.ꝓgreſſa proficiendo.in/
greſſa ꝑueniẽdo.ſupgreſſa oĩs ſctõs exce/
dendo. Egreſſa ẽ ſine pctõ.ꝓgreſſa ſine ex/
emplo.ingreſſa ſine obſtaculo. ſupgreſſa ſi
ne t̃mino. Prio ꝯſidera cariſſime ꝙ inue/
nimꝰ mariã egredientẽ ꝑ natiuitatẽ ſuã ſi/
ne pctõ. Ipa nãqꝫ p̃t eſſe vas illud de q̃ dr̃.
Prouer.xxv. Aufer rubiginẽ de argẽto.⁊ e
gredieť vas puriſſimũ Rubigo fuit ablata
de argẽto qñ ab originali pctõ maria ſctifi/
cata fuit in vtero.⁊ certe ſic egreſſa eſt tanq̃ꝫ
vas puriſſimũ. Hic diſtinguẽdũ ẽ vas pu/
rũ.vas purꝰ.vas puriſſimũ. Vas purũ in
egreſſu fuit.q̇cũqꝫ ex vt̃o ic ſcificatꝰ ꝓceſſit
ꝙ tñ fomes tã ad mortale q̃ꝫ veniale pctm̃
in ipo remãſit.ſic̃ q̇dã dicũt fuiſſe in hiere/
mia. Vas aũt purꝰ ĩ egreſſu fuit. q̇cũqꝫ ex
vtero ſic ſctificatꝰ ꝓceſſit ꝙ ĩ ipo fomes ẜm
ꝙ ductiuꝰ eſt ad effectuꝫ mortał' pctĩ extin/
ctus fuit.ſꝫ ad veniale remãſit.ſic̃ in btõ io
hãne baptiſta.de q̃ canit eccł'ia. Ne leui ſal/
tẽ maculare vitã famĩe poſſet. Vas vero in
egreſſu puriſſimũ fuit btã virgo q̃ ex vtero
ſic ſctificata ꝓceſſit.ꝙ in ea vt credit̃ fomes
ad effectũ tã mortał' q̃ꝫ venialis pctĩ nõ re/
mãſit.ꝓpter h̃ btũs Berñ.ait. Ego puto ꝙ
copioſior bñdictio ſctificatiõis in eã deſcẽ/
derit q̃ nõ ſolũ eiꝰ ortũ ſcificauerit.verũetiã
vitã eiꝰ deinceps ab oĩ pctõ cuſtodiuit im/
munẽ. Ablata ğ rubigĩe originał' pctĩ.egreſ
ſum eſt ex vtero vas purũ in hieremia.vas
purꝰ in iohẽ baptiſta.vas puriſſimũ in ma
ria. Scđo cõſidera cariſſime ꝙ iuenimꝰ
mariã ꝓgredientẽ ſine exẽplo ꝑ grãm. Vñ
Canti.vj. Que eſt iſta q̃ ꝓgredit̃ q̃ſi aurora
ꝯ.ꝑ.vt luna electa vt ſol. His trib' lumino
ſis vicꝫ aurore.lune.ſoli bñ cõparat̃ maria
ꝓpt̃ tria ĩ ipa luciḋiſſime excellẽtiſſima. Fu/
it em̃ in corde ⁊ mẽte eiꝰ excellent̃ lucida ṽ/
ginitas. Fuit in ṽginitate eiꝰ excellent̃ luci
da fecũditas. Fuit in fecũditate eiꝰ excellẽ
ter lucida ſingularitas. Aurora refrigera/
tiua ⁊ auib' ğta fuit iſta ṽgo maria. Ipa ei
ṽginitate ſua carnis ardoreꝫ refrigerauit.
teſte btõ Berñ.q̇ ad eã loq̃ns ait. Tu ardo
rẽ vetite ꝯcupie ṽtute caſtitatis in tua ṽgi/
nea carne eatenꝰ extinxiſti.vt is in cuiꝰ con
ſpectu nec aſtra mũda ſũt tãte mũdicie car
nẽ tuã iudicauerit.vt eã ſue diuine puritati
agglutinare nõ deſpexerit. Ipa em̃ ṽginita
te ſua auib' celi.angeł' dei ğta fuit . quia vt
Hiero.ait. Semꝑ eſt angeł' cognata ṽgini
tas. Propt̃ h̃ bñ legit̃ Geñ.xxviij. ꝙ ange/
lus in aurora bñdixit iacob. Hic iacob ſpi
ritũ caſtũ p̃t ſignare q̇ frẽm ſuũ.i.corpꝰ ſuũ
ſupplãtauit.h̃ nõ ſolũ a p̃re.ſed etiã ab ange
lo bñdicit̃ in aurora.h̃ eſt in caſtiſſima vir/
gine maria.cui ãgelꝰ dixit Luc̃.j. Bñdicta
tu in mu. Itẽ pulchra vt luna fuit ṽgo ma
ria in lumĩoſa virginitatꝭ fecũditate. Pul/
chritudo em̃ lune ꝯſiſtit in lumĩe recepto a
ſole. Penſa igit̃ q̃ꝫ pulchra luna fuerit ma/
ria.qñ eternꝰ ille ſol totꝰ receptꝰ ⁊ ꝯceptus
eſt in ipa. Maria ğ eſt illa luna in cuiꝰ ple/
nitudine ille vir eccĩe rediit.de q̃ Prouerb.
vij.dr̃. In die plene lune reuerſurꝰ eſt ĩ do/
mũ ſuã. Beata ṽgo fuit luna plena.qñ ei dł
ctum fuit. Aue gratia plena. Item electa vt
ſol fuit maria in lucidiſſima fecunditatꝭ ſin
gularitate.quando non homo purus.non
angelus verus.ſed ipe dei filius. ipe ſol iu
ſticie in ſole poſuit tabernaculũ ſuuꝫ.dum
in maria cõceptus fuit. Valde certe ſingu/
lare fuiſſet.ſi ṽgo purum hoĩem cõcepiſſet.

mu!to aūt ſingulari⁹ fuiſſet ſi ꝟgo angeluꝫ
ↄcepiſſet.ſꝫ ſup̄ oīa ſingulariſſimū fuit ꝙ ꝟ/
go deū ↄcepit.deū pepit. Propt̄ qḋ bn̄ bea
tus Aug.ait. Merito btā maria ſinglari a
nob̄ p̄conio extollit̄ q̄ ſinglare cōmertium
mōo p̄buit.cū tm̄ ſe a celi faſtigia ſublima/
uit.vt ꝟbū in p̄ncipio apud deū manēs de
ſupna celi arce ſuſcipet. Beata igit̄ ꝟgo ma
ria pgreſſa eſt q̄i aurora ↄſurgēs in imitan
da carnis ⁊ ment̄ ꝟginitate electa vt ſol in
adorāda part⁹ ꝟginal̄ dinitate. Tercio
ↄſidera cariſſime.ꝙ iuenim⁹ mariā ingre/
dientē ad gl'iaꝫ celeſtē ſine obſtaculo. Quis
em̄ obſtare poſſet tāte regine cū tāto comi
tatu pgredieti. Ip̄a nāqꝫ ſiḡra ē p reginā ſa
ba.de q̄ dr̄.iij. Reg.x. Et ingreſſa hierl'm cū
comitatu multo ⁊ diuitijs.camel' portātib⁹
aromata.⁊ aurū infinitū nimis.⁊ gēmas p̄/
cioſas. Conſidera in his ꝟbis gl'iam ingre
dient̄ marie in celeſtē hierl'm. Cōſidera di
co ingredient̄ excellentiā. ingredientis po
tentiā.ingrediēt̄ opulētiā. Cōſidera excel/
lentiā in p̄ncipatu.potētiā i comitatu.opu/
lentiā in apparatu. Cōſidera certe excellen
tiā p̄ncipat⁹ regine nr̄e marie in eo ꝙ dr̄.re/
gina ſaba.qḋ interp̄tat̄ clamor. Maria em̄
eſt regina mōi. vbi ē clamor gemebund⁹.ē
etiā regina celi.vbi eſt clamor iocūd⁹. Cla/
mant em̄ in celo ſic̄ dr̄ Apoc̄.iiij. Sanctus
ſctūs ſctūs dn̄s de⁹ omp̄s. Hec ⁊ ip̄a regi/
na clamantiuꝫ cū ceter̄ clamātib⁹ clamare
nō ceſſat.teſtāte Aug⁹.q̄ ait. Tu maria cō/
ciuis celi ciuib⁹.ſine fine choris ↄiūcta an/
gelicis.archangeliſqꝫ ſociata.indefeſſa voce
ſctūs ſctūs ſctūs clamare non ceſſas. Hec
vtiqꝫ ē regina quā pſ̄.deſcribēs ait. Aſtitit
regina ⁊c̄.vſqꝫ.varietate. Hāc reginā ad re/
gnū ſeq̄ p̄nt fiducialiter q̄cūqꝫ ei in mundo
ſuierint fiducialit̄. Vn̄ btūſ Bern. Preceſ
ſit nos regina nr̄a.p̄ceſſit ⁊ tam gl'ioſe ſuſce
pta eſt vt fiducialit̄ ſerui ad dn̄am claman
tes.trahe me poſt te dicāt. Itē ↄſidera i in
greſſu regine nr̄e potētiā comitat⁹ ip̄am ſti
pantis.in eo ꝙ dr̄.cū comitatu multo. In/
greſſa em̄ eſt maria celeſtē hierl'm cū comi/
tatu multo potentiū angelor̄. Vn̄ beatus
Hiero.ait. Legimus q̄ꝫ ſepe ad funera ⁊ ſe
pulturas q̄rūlibet ſcōꝝ angl'os aduenisſe
⁊ aīas electoꝝ vſqꝫ ad celos cū hymnis at/
qꝫ laudib⁹ detuliſſe. Et p⁹ pauca.q̄nto ma/
gis credendū ē militiā angeloꝝ celoꝝ cū ſu
is agminib⁹ feſtiue obuiā veniſſe genitrici

dei.eāqꝫ ingēti lumine circūfulſiſſe. et vſqꝫ
ad thronū olim ſibi an̄ mūdi ↄſtitutōeꝫ pa
ratū cū laudib⁹ ⁊ cantic̄ ſp̄ūalib⁹ pduxiſſe.
Itē ↄſidera in maria opulētiā meritorū in
apparatu muneꝝ p̄cioſoꝝ. Attulit nāqꝫ ſecū
aurū infinitū dilectōis dei ⁊ pximi. gēmas
p̄cioſas ꝟtutū ⁊ donoꝝ.aromata bonoruꝫ
opeꝝ ⁊ exēploꝝ. Parū ē em̄ qḋ de theſaur̄
marie dico.reſpectu ei⁹ qḋ btūs Bern.ma
riā alloquēs dixit. In manib⁹ inq̄t tuis ſūt
oēs theſauri miſerationū dn̄i. Abſit vt ceſ/
ſet man⁹ tua.neqꝫ em̄ gl'a tua minuet̄ ſꝫ au
get̄ cū penitētes ad veniā.iuſtificati ad glo
riaꝫ aſſumunt̄. Ingreſſa igit̄ eſt mr̄ dn̄i ad
gloriā tanq̄ꝫ regina celoꝝ.ingreſſa ē cū mul
to comitatu angeloꝝ.ingreſſa ē cū diuitijs
innumerabiliū meritoꝝ. Quarto cōſide
ra cariſſime ꝙ inuenim⁹ ſupgredientē oēs
ſctōs in ſupabundātia meritoꝝ ⁊ p̄mioꝝ ſi
ne termio.iuxta illud Prouer.xxxj. Multe
filie ↄgregauerūt diuitias. tu ſupgreſſa es
vniuerſas. Supgreſſa vtiqꝫ es. ſupgreſſa
certe es in natura.ſupgreſſa es in gr̄a.ſup-
greſſa es in gl'a.vniuerſas filiaſ. vniuerſas
aīas.vniuerſas itelligētias angelicaſ o ma
ria. Dico ꝙ maria i natura ſupgreſſa ē vni
uerſas filias hoim.dū qḋ natura n̄ admit/
tit.ꝟgo ↄcepit.⁊ ꝟgo pepit.iuxta illud Iſa.
vij. Ecce ꝟgo ↄcipiet ⁊ pa.fi. Et nō ſolū h̄ ꝙ
ꝟgo filiū ſed etiā ꝙ deū pepit ſup oēm natu
rā eſt Iōqꝫ btūs Hiero.ſic ait. Qḋ natura
nō habuit.vſus neſciuit.ignorauit rō.mēs
nō capit hūana.pauet celū.ſtupet t̄ra.crea/
tura etiā oīs mirat̄ celeſt̄.h̄ totū eſt qḋ per
gabrielē marie diuinit⁹ nūciat̄.⁊ p xp̄m ad/
implet̄. Itē ſupgreſſa eſt maria in gr̄a vni/
uerſas aīas ſctōꝝ.dū nō ſolū gr̄a plena ſed
etiā ſupplena fuit.teſte gabriele q̄ pri⁹ dixit
Aue gr̄a plena.⁊ poſtea ſubiūxit Sp̄ūſſan
ctus ſuperue.in te. Si aūt gr̄a plena fuit.q̄
q̄cq̄d ſibi ſupueniēs poſtea ſp̄ūs cōtulit.in
h̄ vtiqꝫ pl⁹ q̄ꝫ plena.in h̄ certe ſupplena fuit
Vn̄ be. Bern̄.ait. Veniēte iā ſp̄ūſcō plena
ſibi.eodē q̄ꝫ ſupueniēte nob̄ ſupplena ⁊ ſup
effluēs fit maria. Iteꝫ ſupgreſſa ē maria in
gl'a vniuerſas intelligētias angelicaſ. Ip̄a
em̄ eſt thron⁹ ille ſaphireus.q̄ ſicut Ezech.
j.legit̄.ſup firmamentū angelicū exaltat⁹ ē.
Propter h̄ beat⁹ Bern̄.bene ait ſic. Aſcen/
dit plane maria ſup omne hūanū gen⁹.aſcē
dit vſqꝫ ad angelos ſꝫ ⁊ ip̄os quoqꝫ trāſcē/
dit.⁊ celeſtem omnē ſupgreditur creaturā.

Sic ergo cariſſimi maria egreſſa ꝛ pgreſſa et ingreſſa ꝛ ſupgreſſa ē. Egreſſa inq̄ ē naſcē/do ad vitā miſeroꝝ. pgreſſa ē pficiēdo i'gr̄a pͥuilegioꝝ. ingreſſa eſt pueniēdo ad regnuꝫ celoꝝ. ſupgreſſa ē excedēdo gl'iaꝫ oīm btōꝝ. Ecce igit̃ dulciſſima virgo maria. ecce vere dñs tecū. ſic̄ ſol cū aurora pgrediēte. ſic̄ ſol cū virga florēte. ſic̄ rex cū regina ingredien te. O igit̃ aurora ſuauiſſima fac vt etiā no/biſcuꝫ ſit ſol ſapie. O v'ga ſublimiſſima fac etiā vt nobiſcū ſit flos gr̄e. O regina poten tiſſima fac vt etiā nobiſcū ſit rex gl'e domi/nus noſter ieſus chriſtus.

b Enedicta tu in mulieribꝫ. Oſtēſuꝫ eſt ſup̄ quō maria pter puriſſimaꝫ vite innocētiā merito p aue ſalutat̃. oñſum qꝫ eſt quō maria pter copioſiſſimā gr̄e af/fluentiā merito gr̄a plena cōmēorat̃. oñſuꝫ inſup eſt quō maria pt̃ ſpecialiſſimā dei p̄ſentiā merito dñs ſecū fore inſinuat̃. Oſtē/dendū aūt nūc eſt quō pt̃ gratiſſimā pſone ſue reuerentiā bñdicta in mł'ieribꝫ nūciat̃. Ecce igit̃ gl'ioſus ille archangelus gabriel gl'ioſaꝫ v'ginē mariā ſalutās gl'oſa ſalutati one ipām decētiſſime ꝯſumauit in bñdicti one dicēs. Benedicta tu in mulieribꝫ. i. bñ/dicta pl⁹ q̄ꝫ oēs mulieres. ac p h̄ q̇cq̇d male dictōis infuſum ē p euā totū abſtulit bñdi/ctio marie. Dicat ergo gabriel. dicat. benedicta tu i muli. Bñdicta inq̄ꝫ pter plenitudineꝫ gr̄e in te venerāde. bñdicta pter multitu/dinē miſcdie p te p̄ſtande. benedicta pt̃ cel ſitudinē pſone ex te incarnāde. bñdicta pt̃ magnitudinē gl'e ſup te cumulāde. Prio penſate cariſſimi quō v'e bñdicta eſt maria pter plenitudinē gr̄e in ipā venerāde. ſicut apte oñdit gabriel di. Aue gr̄a plena. dñs tecū. bñdicta tu in mulieribꝫ. Benedicta tu i muli. Bendicta tu qꝛ plena es tu. Inue niſti'xm̄ grām apud dñm. ꝛ iō tu es benedi cta apud dñm. Uñ btūs Bern. optime de hac benedictōe marie dicit. Per te acceſſū hēm⁹ ad filiū. o bñdicta int̃ mulieres. inuē/trix gr̄e. genitrix vite. mr̄ ſalutis. benedicta tu maria pter grām. Bñdicta inq̄ꝫ pt̃ gra tiā cordis. pt̃ grām oris. pter grām opis. Bñdicta vtiq̄ꝫ in corde pt̃ grām donorū. Bñdicta in ore pt̃ grām labioꝝ. Bñdicta in ope ppt̃ grām moꝝ. Uere bñdicta ē ma/ria ppter grām cordis, ppter grām donoꝝ in corde. ppt̃ quā cor ei⁹ fuit deliciosiſſimū ſic̄ paradiſus dei. ita vt de hac bñdicōe me

rito ĩtelligi poſſit illud Eccle. xl. Gr̄a ſicut paradiſus in benedictiōe. Ibi dicit interli. Fructificās diuerſas ſpecies v'tutum. De his felicibꝫ grāꝝ ꝛ v'tutū bñdictōibꝫ aplus dic̄ Eph. j. Qui bñdixit nos in oī bñdictōe ſpūali in celeſtibꝫ i xp̄o. Si ergo gr̄a mētē hu/manā in benedictōibꝫ v'tutū delicioſam fa/cit ſic̄ paradiſuꝫ dei. q̄nto mag' delicioſiſſi/ma aīa marie fuit ſic̄ paradiſus dei in bene dictōibꝫ donoꝝ ſpūſſcti. imo certe paradi/ſus dei non ſolū mente ſed etiā ventre fuit maria. ꝯtinens in ſe lignū vite ieſum xp̄m. Uñ btūs Bern. ait Uere paradiſus dei tu es. q̄ mūdo lignū vite ꝯtuliſti. de q̄ q̄ mādu cauerit viuet ineternū. Heu q̄ꝫ longe eſt ab hac benedictione marie. cuiuſcūq̄ꝫ mēs nō eſt paradiſus dei in benedictōibꝫ gr̄e. ſed ē ſentina diaboli i maledictōibꝫ malicie. Ta lis em̄ ſicut in pſ. dr̄. Dilexit maledictionē ꝛ veniet ei. ꝛ noluit benedictōnē. ꝛ elonga/bit̃ ab eo. Itē cariſſimi benedicta eſt maria nō ſolū ppter grām donoꝝ cordis. ſed etiā ppter grām labioꝝ oris. iuxta illud pſ. Dif fuſa eſt gr̄a in labijs tuis. ppterea benedi/xit te de⁹ ineternū. O q̄nta i orōnibꝫ deuo/tiſſimis. q̄nta in collatōibꝫ vtiliſſimis gr̄a i labijs marie fuit. O q̄nta ad homīes. q̄nta ad angelos. q̄nta ad dñm gr̄a ſemp fuit in labijs marie. Ipe nāq̄ꝫ de⁹ verba labioruꝫ ei⁹ libent̃ audiuit. teſtāte btō Bern. Qui al loquēs ipām dicit. Cui placuiſti ex ſilentio iā mag' placebis ex v'bo. cū ipe tibi clamet e celo. O pulchra int̃ mł'ieres fac me audi/re vocē tuā. Eya q̄ꝫ veraciſſima. q̄ꝫ ſinceriſſi ma ſp fuerūt marie labia. ꝛ iō vere bñdixit eā de⁹ ineternū. Heu q̄ꝫ longe ab hac ma/rie benedictiōe illi ſunt. q̄ꝝ labia labijs ma rie diſſil'ia ſunt. Illi inq̄ꝫ in q̄ꝝ labijs nō eſt gr̄a diffuſa ſꝫ malicia ꝯfuſa eſt. pterea non bñdixit ſꝫ maledixit. ꝛ maledicet eos de⁹ in eternū Itē cariſſimi bñdicta ē maria nō ſo lū ppt̃ grām donoꝝ cordis. nō ſoluꝫ ppter grām labioꝝ oris. ſꝫ ēt ppt̃ grāꝫ moꝝ ꝯuer ſatōis. Et de hac bñdictōe accipi pt qd dr̄ Hiere. xxxj. Bñdicat tibi dñs pulchritu/do iuſticie mons ſctūs. Mons ſctūs ē ſctā maria. q̄ bñ mōs dr̄ ppt̃ excellētiā meritoꝝ ppt̃ altitudīeꝫ vite ꝛ moꝝ. Hic ē mōs de q̄ ſic̄ i daniele legit̃. Lapis ſine māibꝫ abſciſ⁹ ē. dū xp̄s de maria ſine ope maritali nat⁹ ē. Pulcritudo h⁹ mōtꝭ pulcritudo inq̄ꝫ iuſti/cie. pulcritudo vite ꝛ moꝝ marie tāta fuit vt

merito in canticis de ipa dici poſſit. Tota
pul.es ami.m.ꝛc̃. Pulchra vtiqꝫ in vita.pul
chra in moꝝ diſciplina. ꝛ tota pulchra. To
ta certe tota. Quō tota. Audi Hiero.ait ei
ſic. Quicq̇d ī maria geſtū eſt totū puritas ꝛ
ſimplicitas.totū gr̃a ꝛ veritas fuit.totū mi
ſericordia ꝛ iuſticia q̃ de celo ꝓſpexit. Tali
pulchritudini marie dn̄s merito bn̄dixit.
Heu q̃ꝫ longe eſt ab iſta bn̄dictōe marie.q̇/
cūqꝫ talis ē in oꝑe ꝙ ſicut marie dr̄. Benedi
cat tibi dn̄s pulchritudo iuſticie. ſic ei dici
pōt. Maledicat tibi dn̄s turpitudo ĩiuſti/
cie. O q̃nta maledictio erit cū dicet̃. Diſce/
dite a me maledicti inetern̄ū. Ecce vidim⁹
o chariſſima maria ꝙ tu es vere bn̄dicta ꝑ
pter plenitudinē gr̃e. Bn̄dicta inquā ꝓpter
grām ꝯſcīe ꝛ donoꝝ.bn̄dicta ꝓpter grāꝫ lin
gue ꝛ labioꝝ.benedicta ꝓpt̃ grām vite ꝛ mo
rū. Scd̄o penſate chariſſimi quō ħe be/
nedicta ſit maria ꝓpter celſitudinē ſue bn̄di
cte prolis.ꝓpter benedictū fructū ſui vētrꝭ.
Merito em̄ t̃ra illa bn̄dicta ē.q̃ tā benedi/
ctū fructuꝫ ꝓfert. Vn̄ pſ̄. Bn̄dixiſti do.t̃.t.
Terra illa ē maria.de q̃ in eodē pſ̄.dr̄ Ve/
ritas ď ter.or.eſt Veritas ē xp̄s q̇ ait. Ego
ſum via.ṽitas ꝛ vita. Benedicta ē ꝫ hec t̃ra
ꝓpter bn̄dictū fructū. Bn̄dicta eſt maria ꝑ/
pter benedictū filiū. Vn̄ be.Ber̄.dicit. Nō
qꝛ tu benedicta.iō benedict⁹ fruct⁹ ventris
tui.ſed qꝛ ille te ꝑueniet in bn̄dictōib⁹ dul/
cedinis.iō tu benedicta. Igit̃ maria ꝗ̃ ꝯplē
piā benedicta. Bn̄dicta inquā a dn̄o.ab an
gelo.ab hoīe. Propt̃ prolē vtiqꝫ benedicta
eſt a dn̄o benedictionē ei⁹ oꝑante. bn̄dicta
ab angelo benedictōem ei⁹ nūciāte.benedi
cta ab hoīe benedictōem ei⁹ ꝓphetāte. Ve
re benedicta ꝓpt̃ prolē eſt maria a dn̄o be/
nedictionē ei⁹ oꝑante ſiue donāte. Hoc be
neſignatū eſt.ij. Reg.vj.vbi legit̃. Q bn̄di/
xit domin⁹ obededom ꝓpt̃ archā. Obede/
dom interꝑtat̃ ꝑuus ſanguineus. Et bene
ſignat xp̄m.q̇ ꝑuus nr̄ fact⁹ eſt ꝑuīēs nobis
miſerꝭ vſqꝫ ad ſanguinē. Propt̃ nos em̄ ſer
uus.ꝓpt̃ nos ſanguine⁹ fact⁹ eſt xp̄s. San/
guine⁹ in dorſo ꝑ flagella. ſanguine⁹ in ca/
pite ꝑ ſpinas.ſanguine⁹ in latere ꝑ lanceā.
ſanguine⁹ in manib⁹ ꝛ pedib⁹ ꝑ clauos. H⁹
ſerui dom⁹ fuit maria de q̃ in pſ̄.dr̄. Reple
bimur ī bonis dom⁹ tue. Archa in hac do/
mo locata xp̄m ſignat. Chriſt⁹ ei ꝑuus nr̄.
chriſtus vita nr̄a eſt. In archa vrna aurea
ꝛ mānā. Archa ſctā.carnē ſctāꝫ.vrna aurea

aīam xp̄i p̃cioſiſſimā.mān̄a vero diuinita/
tem dulciſſimā ſignat. Propt̃ hanc archaꝫ
ꝓpter ieſum xp̄m filiū marie dn̄s benedixit
domui marie. O ħe dom⁹ benedicta. ex q̃
oīm ꝓceſſit vita. Ait em̄ Aug⁹. Benedicta
tu ī mulierib⁹ q̃ vitā viris ꝛ mľierib⁹ peꝑiſti
Itē cariſſimi ꝓpt̃ prolē benedicta ē maria.
nō ſolū a dn̄o benedictōem ei⁹ oꝑante.ſed
etiā ab angelo bn̄dictionē ei⁹ nūciāte.ſicut
ptꝫ in gabriele dicēte.dn̄s tecū. Benedicta
tu in mľierib⁹. Quō tecū. Aug⁹.ait. Tecū ī
corde.tecū in vētre.iō benedicta tu ſecū.qꝛ
ſic eſt tecū. Tecū vtiqꝫ.tecuꝫ nō tm̄ ſic crea/
tor cū creatura.ſꝫ etiā ſicut part⁹ cū paritu
ra. Propt̃ partū ei benedicta es an̄ partū.
ꝓpter partū bn̄dicta es ī partu ꝓpt̃ partuꝫ
benedicta es poſt partuꝫ. Vere bn̄dicta q̃
ſic partū effudiſti.ꝙ ante partū. ꝛ in partu.
ꝛ poſt partū ṽgo ꝑmāſiſti.ꝛ iō p̃cipue bn̄di
cta dici meruiſti.qꝛ nō hoīem purū.nō an/
gelū veꝝ.ſed hoīem ꝛ angloꝝ dn̄m peꝑiſti.
Propt̃ qd̄ bene ait Beda ſic. Vere benedi
cta in mľierib⁹ q̃ ſine exēplo muliebꝛꝭ ꝯditi
onis cū decore ṽginitatis gauiſa ē honore
parentꝭ.ꝙ qꝫ mr̄ et virgo deum ac dei filiū
ꝓcreauit. Itē cariſſimi benedicta ꝓpt̃ pro/
lē eſt maria.nō ſolū a dn̄o benedictiōeꝫ ei⁹
oꝑante.nō ſolū ab angelo benedictōem ei⁹
nunciāte.ſed etiā ab hoīe benedictōem ei⁹
ꝓpherāte.ſic̃ ptꝫ in elyzabeth.q̃ exultāte in
vtero ei⁹ infante.repleta ſpūſcō ꝓpherādo
exclamauit di. Bn̄dicta tu int̃ mľieres ꝛ be
ne.fru.vē.t. Iō vtiqꝫ bn̄dicta.qꝛ benedict⁹
fru.vē.tui. ſic ager iō bn̄dict⁹ qꝛ benedict⁹
fruct⁹ ei⁹ ē. Maria em̄ ſrēs eſt ager ille be/
nedict⁹ de q̃ dr̄ Gen.xxvij. Ecce odor fi. m.
ſi.o.a.ꝑle.cui be.dn̄s. De h̄ btūs Hiero ait
ſic. Bene ager plen⁹ dr̄.qꝛ maria plena gr̃a
ꝓnūciat̃.de cui⁹ vtero credētib⁹ fruct⁹ vite
ꝓceſſit. O ħe ager ſuꝑ oēs agros bn̄dict⁹ ꝑ
pter fructū. O vere mr̄ ſuꝑ oēs mr̄es bene
dicta ꝓpt̃ filiū.ſm̄ qd̄ etiaꝫ exclamās beat⁹
Aug⁹.ait. O femīa ſuꝑ femīas benedicta.q̃
virū oīno nō nouit.ꝛ viꝝ ſuo vtero circūde
dit. Ecce vidim⁹ o dulciſſima maria. qꝛ tu
ꝓpter benedictū filiū ventrꝭ tui es vere be
nedicta benedictiōe diuīa.angelica ꝛ hūa/
na. Heu q̃ꝫ longe ab iſta bn̄dictōe marie ſc̃
q̇ ꝓpter maledictū fructū oꝑis ſui maledi/
ctionē īcurrūt diuā.angelicā ꝛ hūanā dum
maledicti a deo. maledicti ab angeľ. male/
dicti ab hoīb⁹ erūt ineternū. Tercio pen/

ſate chariſſimi quō vere bñdicta ſit maria
ꝓpter multitudinē miſcdie ſue. Ipa nāqȝ ꝑ
illā Ruth ſignat̄ de q̄ dr. Bñdicta es a do/
mino filia. qꝛ poſterē miſcdiam poſteriore ſu/
peraſti. Prior marie miſcdia fuit quā exhi/
buit duȝ adhuc viueret in mūdo. poſterior
vero ei⁹ miſcdia eſt quā iā ampli⁹ q̄ꝫ ꝑ mille
ducētos ānos exhibuit de celo. Poſterior
nāqȝ priorē ſupauit. qꝛ iſta illā multitudine
innumerabiliuȝ beneficioꝝ exceſſit. Quis
eſtimare poſſit q̄ꝫ ineſtimabilit̄ maria ꝓpter
miſcdiam ſuā ſit bñdicta cū ineſtimabil̄ ſit
ipa ei⁹ miſcdia. Et q̇s eſtimare pōt q̄ꝫ ineſti
mabilis ſit marie miſcdia ꝓpter quaȝ ipa tā
ineſtimabiliter eſt benedicta. Hinc ē ꝙ be/
atus Bern̄. exclamās dicit. Quis miſcdie
tue o benedicta longitudinē ⁊ latitudinē ⁊
ſublimitatē ⁊ ꝓfundum queat inueſtigare.
Benedicta ergo eſt maria ꝓ ml̄tiplici mīa
quā per eā hō recipit ⁊ recepit. Benedicta
vtiqȝ eſt. qꝛ ꝑ eā de⁹ homini placabil̄ eſt. be
nedicta quoqȝ ē. qꝛ ꝑ eā hō deo acceptabil̄
eſt. bñdicta inſup eſt. qꝛ ꝑ eā diabol⁹ homi
ni ſupabil̄ eſt. Dico chariſſimi ꝙ maria be/
nedicta eſt. qꝛ ꝑ eā de⁹ homini placabil̄ eſt.
ſicut ſignatū eſt in abygail de q̄ legit̄. j. Re/
gū. xxv. Q̄ cū dauid offenſus occidere vel/
let nabal ſtultū. abygail occurrens offenſo
placauit eū. Qui placat⁹ dixit. Bñdictum
eloquiū tuū. ⁊ benedicta tu q̄ ꝓhibuiſti me
ne irem hodie ad ſanguinē. ⁊ vlciſcerer me
māu mea. Nabal ſtult⁹ ſignat pctōrē. Om/
nis em̄ pctōr ſtult⁹ eſt. ſed heu ſic dr Eccs. j
Stultoꝝ infinit⁹ eſt numer⁹. Abygail ma
riā ſignat. interp̄tat̄ em̄ p̄ris exultatio. O
q̄nta p̄ris celeſtꝭ in maria. ⁊ marie in p̄re ce/
leſti fuit exultatio. cū ipſa dixit. Exultauit
ſpūs me⁹ in deo ſalu. meo. Sicut autē aby
gail dñāȝ noſtrā. ſic dauid dñȝ nr̄m ſignat.
Dauid aūt offenſus eſt ſtulto nabal. qn̄ do
min⁹ offenſus ē homī impio. Dauid nabal
ſtulto ꝑ abygail placat̄. qn̄ dñs impio ꝑ ma
riā reconciliat̄. Abygail placauit dauid ver
bis ⁊ muneribꝫ. maria placat dñm p̄cibus
⁊ meritis. Abygail vltionē tpalē. maria ve/
ro eternalē ꝯuertit. Dū illa humanū. iſta ve
ro dīnū gladiū ꝯuertit. Propt̄ h̄ bñ ait ber̄.
Nemo tā idoneus dñā q̇ gladio dñi ꝓ no/
bis manuȝ obijciat vt tu dei amātiſſima ꝑ
quā ꝓmū ſuſcepim⁹ miſcdiaȝ de manu dñi
dei nr̄i. Item chariſſimi maria nō ſolū bñ/
dicta eſt qꝛ ꝑ eā de⁹ homī placabilꝭ eſt. ſed

etiā ideo bñdicta eſt. qꝛ ꝑ eā hō dō accepta/
bilis eſt. eo ꝙ ꝑ ipam benedictā hō benedi/
ctus eſt. Vñ bene Iſa. xix. dr. ꝙ erit iſrl̄ be/
nedictio in medio terre. cui benedixit dñs
exercituū dicēs. Benedict⁹ ꝓplus meus ⁊c.
Mediuȝ terre cui benedixit dñs dici pōt/
beata ꝟgo in q̄ terre medio īchoata eſt ſalu
tis nr̄e bñdictio. iuxta illud pſ. Deus autē
rex nr̄ an̄. ſ. op. ē ſa. in m. terre. De hoc terre
medio btūs Bern̄. ſic ait. Maria mirabili
ꝓprietate terre mediū appellat̄. Ad illā enim
ſicut ad mediū. ſicut ad archanū dei. ſic ad
rerū cām. ſicut ad negociū ſeculoꝝ reſpici/
unt. ⁊ q̇ habitāt in celo. ⁊ qui habitāt ī infer
no. ⁊ qui nos p̄ceſſerūt. ⁊ q̇ nos ſequuntur.
Illi q̇ ſunt in celo vt reſartiant̄. q̇ in īferno
vt eripiant̄. qui p̄ceſſerūt ꝓphete vt fideles
inueniant̄. q̇ ſequunt̄ vt glorificent̄. In h̄ er
go bñdicto terre medio. bñdict⁹ eſt iſrael.
benedict⁹ eſt dei ꝓpl̄us. dū ꝑ benedictā dei
mr̄em deo eſt accept⁹. Quid mirū ſi ꝑ bene
dictā mariā bñdicta ⁊ accepta deo ſit crea/
tura rōnalis. cū etiā ꝑ ipam bñdicta ſit cre/
atura vniuerſalis. Vñ Anſel. exclamās di/
cit. O virgo bñdicta ⁊ ſupbñdicta. ꝑ cui⁹ be
nedictionē benedicit̄ oīs creatura. nō ſolū
creatura a creatore. ſed creator a creatura.
Itē chariſſimi Maria nō ſolū bñdicta eſt
qꝛ ꝑ eā dñs hoī placabil̄ ē. nō ſolū q̄ȝ bene/
dicta eſt qꝛ ꝑ eā hō dō acceptabil̄ ē. ſed etiā
ideo bñdicta eſt. qꝛ ꝑ eā diabolus homini
ſupabilis eſt. Vñ ipa ꝑ Iudith ſignata eſt.
de q̄ dicit̄. Benedixit te dñs in virtute ſua.
qui ꝑ te ad nihiluȝ redegit inimicos nr̄os.
Inimici nr̄i ſunt demōes quos btā ꝟgo ad
nihilū redegit. dū ⁊ in ſe ⁊ in multis alijs vi
res eoꝝ cōfregit. ſicut btūs Bern̄. teſtat̄ cū
ait. Tu bellatrix egregia. om̄is ante facieȝ
tuā militia ſpūaliū nequiciarū in fugā ē cō/
uerſa. Fugiam⁹ ergo frēs ⁊ ꝯfugiamus ad
auxiliū mr̄is dñi in om̄ibꝫ vexatiōibꝫ ⁊ im/
pugnationibꝫ diaboli. Ipa nāqȝ eſt inimi/
cis aīaꝝ nr̄āꝝ terribilis vt caſtroꝝ acies or
dinata. Et heu qꝛ multiplex eſt nr̄a miſeria
ꝓ q̄ benedictiōe marie indigem⁹ ⁊ miſcdia.
ideo hāc bñdictionē inuocem⁹ cū btō Ber̄.
qui ſic ait. Sit pietatꝭ tue virgo benedicta
ipam quā apud deū meruiſti gr̄am notā fa
cere mūdo. reis veniā. egris medelā. puſil/
lis corde robur. afflictis ꝯſolationē. ꝑegri/
nātibꝫ adiutoriū ⁊ liberationē ſctis tuis p̄/
cibꝫ obtinēdo. Ecce vidimus o dulciſſima

maria.qꝛ tu es ꝟe bñdicta ꝑ tua multiplici
miſicordia. Bñdicta inqꝫ es.qꝛ ꝑ te deꝰ hoi
placatꝰ Bñdicta es.qꝛ ꝑ te hõ dõ gratificatꝛ
bñdicta qꝛ ꝑ te diabolꝰ ab hoie ſupatꝛ. Heu
qꝫ lõge ab hac marie bñdictiõe eſt cuicunqꝫ
deꝰ placatꝰ nõ eſt.quicũqꝫ deo gratꝰ nõ eſt.q̊
cũqꝫ a diabolo ſubiugatꝰ eſt.ꝛ iõ talis a deo
maledictꝰ eſt. Quarto pẽſate charissimi q̊
modo ꝟe bñdicta ſit maria ꝓpter magnitudi
nẽ glꝛie ſue.iuxta illud Ezech.iij. Benedicta
glꝛia dñi de loco ſuo. Glꝛia dñi eſt glꝛioſa ma/
ter dñi.q̃ vere bñdicta eſt ꝓpter glꝛiam quaꝫ
hꝫ de loco ſuo duplici. Bñdicta inqꝫ de lo/
co q̊ filiꝰ eiꝰ apud ipam reqeuit i vtero. Bñ
dicta eſt de loco q̊ ipa apud filiũ reqeſcit i ce
lo. Vterqꝫ eñ locꝰ digniſſimꝰ eſt.ſic patet ꝑ
beatũ Berñ.dicẽtẽ ſic. Nec i mũdo locꝰ di/
gnioꝛ ꝟginalis vteri thalamo. in q̊ filiũ dei
maria ſuſcepit.nec i celis regali ſolio q̊ mari
am filiꝰ marie ſublimauit. Bñdicta g̊ eſt ma
ria ꝓpter glꝛiam ſuã.bñdicta vtiqꝫ ꝓpter glꝛiaꝫ
ſuã ſublimiſſimã.copioſiſſimã. ſtabiliſſimã.
Bñdicta dico ꝓpter glꝛiaꝫ ſuã ſublimiſſimã
dignitate.bñdicta ꝓpter glꝛiam ſuã copioſiſ/
ſimã immẽſitate.bñdicta ꝓpter glꝛiam ſuam
ſtabiliſſimã ꝑpetuitate. Dico chariſſimi ꝙ
bñdicta eſt maria ꝓpꝛ gloriã ſuã excellẽtiſſi/
mã dignitate. De hac bñdictõe accipi põt ꝟ
bũ pſ.dicẽtis. Bñdices corone anni.be.tu.
Nota ꝙ eſt annꝰ eq̃nimitatꝫ.annꝰ ſeueritatꝫ
annꝰ benignitatꝫ. Primꝰ annꝰ exulantiũ in
mũdo. Secũdꝰ eiulantiũ in inferno. Ter/
tiꝰ exultantiũ i celo. Primꝰ annus hꝫ dies ꝛ
noctes. Secũdꝰ hꝫ noctes ꝛ nõ dies. Terti
us hꝫ dies ꝛ nõ noctes. Dico ꝙ p̃mꝰ annus
hꝫ dies ꝛ noctes.i.bonos ꝛ malos.q̊ ſimul i
h̃ mũdo ſunt. Tot aũt ſunt dies ꝛ noctes i
hoc ãno q̊t ſunt boni ꝛ mali in mũdo. Se/
cũdus annꝰ hꝫ ſolas noctes.i. ſolos pecca/
toꝛes noctibꝫ tenebroſioꝛeſ. Tot aũt ſũt no
ctes in h̃ anno q̊t ſunt pctõꝛes in inferno.
Tertiꝰ annus hꝫ ſolos dies.ſ.ſolos bonos
die clarioꝛes. Tot autẽ ſunt dies i h̃ ãno q̊t
ſunt iuſti i celo. In p̃mo anno eq̃nimitatis.
boni ꝛ mali eq̃nimitꝛ tolerantꝛ. In ſcdo ãno
ſeueritatꝫ.mali ſeueriſſime cruciantꝛ. In ter/
tio anno benignitatꝫ boni benigniſſime co
ronantꝛ. Huiꝰ aũt anni bñdicti corona ẽ bñ
dicta ꝟgo maria. Ipa certe eſt corona oim
dieꝝ hꝰ anni.qꝛ ipa eſt corona oim ſctõꝝ ce
li. Corona eñ ſuꝑ caput poni ſolet.ſic Ma/
ria q̃ſi ſuꝑ capita oim ſctõꝝ locata ẽ.ſic teſta

tur beatꝰ Hiero.dicẽs. Exaltari meruit ſuꝑ
choros anglꝛoꝝ.ꝛ ꝑuenit vltra qꝫ nr̃e hũili/
tatꝫ eſt nata. Filiꝰ certe marie eſt ſũma ſcõꝝ
corona.maria ꝟo corona ſub corona. Patꝫ
g̊ qꝫ ſublimitꝛ bñdicta ſit corona nr̃a. mr̃ no
ſtra maria. Oẽs g̊ tã ſublimitꝛ bñdictã ſeq̃/
mur.bñdictã vtiqꝫ de q̊ beatꝰ Berñ.ait. Nõ
eſt nob̃ hic manẽs ciuitas.ſꝫ eã inq̃rimꝰ ad
quã hodie maria bñdicta ꝑuenit. Itẽ cha/
riſſimi bñdicta ẽ maria nõ ſolũ ꝓpter gloriã
eiꝰ excellẽtiſſimã dignitate.ſꝫ etiã ꝓpꝛ glꝛiam
eiꝰ copioſiſſimã imẽſitate.cuiꝰ copia tãta eſt
ꝙ ad oẽs diſtẽditꝛ.ꝛ iõ merito ab hoibꝫ bñdi
citꝛ.ſm ꝙ de ipa ꝑ ſignificatõꝫ dꝛ Judith.xv
Bñdixerũt eã oĩes vna voce dicẽtes. Tu
glꝛia hierlꝛm.tu leticia iſrlꝛ. tu honorificentia
ꝓplꝛi nr̃i. Bñdixerũt eã vtiqꝫ oẽs. Nota ꝙ dꝛ
oĩes.nã ois eſt ſignũ vniuerſale requirẽs
tria appellata. Et ecce q̃ſi tria appellata ſunt
deꝰ.angelꝰ.hõ.q̊ mariã bñdixerũt. Deꝰ vtiqꝫ
bñdixit mariã.pr̃ bñdixit mariã.ſpũſſanctꝰ
bñdixit eã.oĩes tres ꝑſone bñdixerũt eaꝫ.
Angelꝰ etiã bñdixit mariã. Prima hierar/
chia bñdixit eã.ſcda bñdixit eã.tertia bñdi/
xit eã.oẽs angeli bñdixerũt eã. Hõ q̊ꝫ bñdi
xit mariã.ꝯiugati bñdixerũt eã. vidue bñdi
xerũt eã.ꝟgines bñdixerũt eã.oĩes benedi
xerũt eã. Bñdixerũt aũt eã dicẽtes. Tu glo
ria hierlꝛm triũphãtꝫ.glꝛia inqꝫ oim ſanctoꝝ
tu leticia iſrlꝛ deũ ꝯtemplãtis. tu leticia inqꝫ
oim anglꝛoꝝ.tu honoꝛificẽtia ꝓplꝛi ꝑegrinãtꝫ
honoꝛificẽtia inqꝫ oim i mũdo iuſtoꝝ. Bñ/
dictꝰ g̊ ſit dulciſſimꝰ filiꝰ tuꝰ o maria.q̊ de co
pioſiſſima bñdictiõe tua tãta ꝓſtat bona in
celo ꝛ i terra.vt tã angeli qꝫ hoies gratulari
p̃nt cũ Anſel.q̊ ait. Hec tãta bona ꝑ benedi
ctũ fructũ bñdicti vẽtris bñdicte marie ꝓue
nerũt. Itẽ chariſſimi maria nõ ſolũ bñdicta
eſt ꝓpter glꝛiam eiꝰ ſublimiſſimã dignitate.ñ
ſolũ bñdicta eſt ꝓpter glꝛiam eiꝰ copioſiſſimã
immẽſitate.imo etiã bñdicta eſt ꝓpꝛ gloriaꝫ
eiꝰ ſtabiliſſimã ꝑpetuitate. Ipa nãqꝫ ꝑ do/
mũ illã ſignatꝛ de q̊ p̃mi Paralꝛ. xvij.dꝛ. Te
dñe bñdicẽte benedicta erit i ꝑpetuũ. Vere
in ꝑpetuũ.ſic etiã in pſalmo dꝛ. Propterea
bñdixit te dꝰ i etnũ. Si g̊ o dulciſſima ꝟgo
maria tu es ꝟe in mulieribꝫ ꝛ ſuꝑ mulieres.
imo etiã ſuꝑ viros.imo etiã ſuꝑ anglꝛos bñ/
dicta. Bñdicta inqꝫ ꝓpꝛ plenitudinẽ grẽ
quã inueniſti. bñdicta ꝓpꝛ celſitudinẽ ꝑ/
ſone quã genuiſti.bñdicta ꝓpꝛ multitudi
nẽ miſericoꝛdie quã exhibuiſti. bñdicta ꝓpꝛ

magnitudinē glīe quā ꝑcepiſti. Te igiẗ o ni
mis bn̄dicta īuocamꝰ.te īploramꝰ.te oramꝰ
cū beato Bernardo q̄ te bn̄dictā orans ait.
Fac o bn̄dicta ꝑ grāꝫ quā īueniſti.ꝑ ꝓroga/
tiuā quā meruiſti.ꝑ miſericordiā quā pepe
riſti.vt q̄ mediāte te fieri dignatꝰ ē ꝑticeps ī
firmitatꝭ ⁊ miſerie nr̄e.te q̄ꝫ intercedēte par/
ticipes nos faciat beatitudinis ⁊ glorie ſue.
Amen.

b Enedicta tu ī mulieribꝫ.De bn̄dicti
one nr̄e ꝟgis benedicte adhuc dica
mus.adhuc audiamꝰ. Felix maria
bn̄dicta.infelix ꝟo oīs aīa maledicta. male/
dicti oēs q̄bꝫ diceẗ. Diſcedite a me maledi/
cti ī ignē eternū. Maledicta certe oīs aīa vi
cioſa.bn̄dicta tu ꝟo maria ꝟtuoſa. Maledi
ctionē ꝑ ſeptē vicia capitalia mūdꝰ incurrit.
bn̄dictiōꝫ aūt ꝑ ꝟtutes ꝯtrarias maria obti
nuit. Bn̄dicta ē tu in mulieribꝫ o maria.be
nedicta vtiq̄ꝫ ꝓ hūilitate ꝯtra ſupbiā.ꝓ cha/
ritate ꝯtra inuidiā.ꝓ lenitate ꝯ̄ iracundiā.ꝓ
ſtrēnuitate ꝯ̄ accidiā.ꝓ liberalitate ꝯ̄ auari/
ciā.ꝓ ſobrietate ꝯtra gulā.bn̄dicta ꝓ caſtita/
te ꝯtra luxuriā. Primo audiamꝰ chariſſi/
mi quō bn̄dicta ſit maria ꝓ hūilitate ꝯ̄ ſup/
biā. Supbi em̄ maledicti ſunt ſicẗ ſcptū eſt.
Increpaſti ſupbos ma.q̄ de.a mā. tu. Con
tra hāc ſupbie maledictiōem maria obtinu
it hūilitatꝭ benedictiōem. Vn̄ ipa ꝑ vallē il/
lam ſignari pt ꝺ qua.ij. Paral.xx. diciẗ. Vo
cauerūt locū illū vallē benedictōis. Si oīs
humilis eſt q̄dā dei vallis. iuxta illꝺ Iſaie.
om̄is vallis exaltabiẗ.q̄nto magꝭ vallis fu/
it maria.q̄ tāta fuit hūilitate ꝓfunda Quid
mirꝝ ſi ipa fuit vallis vallium q̄ fuit humilli
ma hūiliū. O q̄ntis h̄ vallis bn̄dicta bn̄di/
ctionibꝫ ē exaltata ꝓ humilitate ſua tā ꝓfun
da.tā vtili.tā grata. Vn̄ beatꝰ Auguſtinꝰ ait
O ꝟe beata hūilitas marie . q̄ dn̄m homibꝫ
peꝑit.vitā mortalibꝫ edidit.celos īnouauit.
mundū purificauit.ꝑadiſum aperuit. ⁊ ho/
minū aīas ab inferꝭ liberauit . Vallis q̄nto
hūilior tāto receptibilior eſt aquaꝝ.ſic ⁊ ma
ria grāꝝ. Vallis aūt irrigatiōes aquaꝝ reci
pit q̄n̄q̄ꝫ a ſuꝑiori.q̄n̄q̄ꝫ ab inferiori. A ſupe/
riori q̄dē ꝑ pluuias de mōte defluētes. Ab ī
feriori ꝟo ꝑ aquas ꝺ fonte effluētes. Simi
liter humiẗ maria q̄ſi de ſuꝑiori ⁊ inferiori.q̄
ſi de mōte ⁊ fonte irrigata ē.cū de diuīa ⁊ hu
mana filij ſui naẗa tāta grāꝝ bn̄dictiōe infu
ſa eſt. Hec itaq̄ꝫ bn̄dictio eſt de q̄ legiẗ Iu/
dicū.j. Ex cū axa diceret pr̄i ſuo,da mihi bn̄
dictiōeꝫ.dedit ei pr̄ ſuꝰ irriguū ſuꝑiꝰ ⁊ infe/
riꝰ. Axa marie typū gerit.q̄ irriguā a pr̄e cele
ſti benedictōꝫ ſuſcepit. Dedit em̄ ei deus pr̄
irriguū ſuꝑiꝰ in xp̄i diuinitate.inferiꝰ vero ī
xp̄i hūanitate. Itē ſuꝑiꝰ in mēte.inferiꝰ ī vē/
tre. Itē ſuꝑiꝰ in charitate dei.inferiꝰ in chari
tate ꝓximi. Itē ſuꝑiꝰ in ꝯtēplatiōe.inferiꝰ in
actiōe. Vel certe pr̄ eiꝰ celeſtis dedit ei bn̄di
ctionē ineffabiẗ irrigui ſuꝑiꝰ in celis. inferiꝰ
in terris.vt ī celis bn̄dictōꝫ glīe.ī terris ꝟo
bn̄dictionē grēe poſſidēs bn̄dicta eſſet tā in
celo q̄ꝫ in terra.ſcḋm q̄ beatꝰ Bern̄.innuēs di
cit. Memēto maria q̄ xp̄s maledictiōꝫ ꝑtu
lit crucis q̄ te ſuā mr̄em bn̄dixit in celis.ſ; ⁊
in terris ab angelo bn̄dicta.⁊ a cūctis terre
generatiōibꝫ merito benedicta ꝑdicaris.

Secūdo chariſſimi audiamꝰ quō bn̄di/
cta eſt maria,ꝓ charitate ꝯtra inuidiā. Inui
di nāq̄ꝫ maledicti ſunt.ſicẗ de inuido cayn ꝺr
Gen̄.iiij. Maledictꝰ eris ſuꝑ terrā q̄ aperu/
it os ſuū ⁊ ſuſcepit ſanguinē frīs tui de ma/
nu tua. Cōtra inuidie maledictiōem maria
obtinuit charitatꝭ bn̄dictōꝫ. Vn̄ ipa bn̄ ꝑ ſa
rā ſignari pōt de q̄ dn̄s dixit Gen̄.xvij. Bn̄/
dicā ei ⁊ ex illa dabo tibi filiū cui bn̄dicturꝰ
ſum. Sara interp̄taẗ carbo.h̄ bene Marie
ꝯuenit.q̄ tanq̄ꝫ carbo ardore charitatꝭ igni/
ta fuit. Propẗ qꝺ etiā ipa bene ꝑ rubū ardē
tem ſignaẗ.ꝑ quā fideli cuilibet benedictō ē
tie miniſtraẗ. Unde Deuẗ.xxxiij.ꝺr. Bene/
dictio illiꝰ q̄ apparuit ī rubo veniat ſuper ca
put ioſeph. Ioſeph interp̄taẗ augmētū.⁊ ſi/
gnificat quēlibet fidelē diuina grā adauctū
Benedictꝰ rubꝫ. ⁊ benedictꝰ q̄ ꝑ incarnatōꝫ
apparuit ī rubo . ꝑ quē tāta venit ſuꝑ capita
fideliū benedictio. Et o ꝟe benedictꝰ carbo
tā benedictā flāmā ꝓducēs.benedicta Ma
ria.tā benedictā prolē gignēs. Ex illa iquit
dn̄s dabo tibi filiū cui bn̄dicturꝰ ſum. Pēſa
ē q̄ntā maria charitatē ad deū habuerit.cū
deꝰ filꝰ eiꝰ ſit corꝑalit.pēſa etiā q̄ntā ad ꝓxi/
mū habuerit cū bonꝰ ꝓximꝰ filꝰ eiꝰ ſpūaliter
ſit. Si aūt filij eiꝰ ſumꝰ.ē ⁊ frēs filij eiꝰ ſumꝰ
Et iō bene de iſta mr̄e benedicta diẗ Anſel.
O benedicta ⁊ exaltata nō tibi ſoli ſ; etiam
nob.q̄d eſt.q̄ꝫ magnū eſt.q̄ꝫ amabile ē qꝺ vi
deo ꝑ te euenire nob.qꝺ videns gaudeo . qꝺ
gaudēs dicere nō audeo.ſi em̄ tu dn̄a es mr̄
dei.nōne ⁊ alij filij tui ſūt frēs dei. Tertio
chariſſimi audiamꝰ quō benedicta ſit Ma
ria ꝓ lenitate ⁊ māſuetudine ꝯ̄ iracūdiā. Ira
cundi em̄ maledicti ſūt.ſicẗ ſcptū ē Gen̄.xlix.

Maledict⁹ furoꝛ eoꝝ qꝛ ꝑtinax. ꝛ indigna/
tio eoꝝ. qꝛ dura. Cõtra hãc ire maledictõez
maria obtinuit mãſuetudis bñdictiõz. Cu
ius reuera tãta fuit mãſuetudo ꝙ nõ ſoluz
ꝓpria ira caruit. ſꝫ etiã irã dñi ad mãſuetudi
nẽ ꝯuertit. Vñ ipa bñ ꝑ Abigail ſignaꝛ cui
dauid dixit. j. Re. xxv. Bñdictũ eloquiũ tuũ
ꝛ bñdicta tu q̃ ꝓhibuiſti me ne irẽ hodie ad
ſanguinẽ ꝛ vlciſcerer me manu mea. Ppꝛ̃
eſt h̃ mãſuetoꝝ mãſuetis ꝟbis frãgere iraz
offenſoꝝ. iuxta illð Prouer. xv. Rñſio moll'
frãgit irã. Mãſueta abigail mãſuetã mari/
am ſignat. Vis noſſe ꝙ̃ mãſueta fuerit ma
ria. audit beatũ Bern̄. Reuolue inq̇t dligẽ
tius euãgelice hiſtoꝛie ſeriẽ vniuerſam. et ſi
q̇d forte increpatoꝛiũ. ſi q̇d durũ. ſi q̇d deni
ꝙ̃ ſignũ tenuis indignatiõis occurrerit in
maria. de cetero ſuſpectã habeas ꝛ accedere
verearis. Q ſi plena mag̃ om̄is pietat̃ ꝛ g̃/
tie. plena mãſuetudinis ꝛ miſicoꝛdie inue/
neris q̃ ad eã ꝑtinẽt. grãs age ei q̇ talez tibi
mediatricẽ benigniſſima miſeratiõe ꝓuidit
in q̃ nihil poſſit eſſe ſuſpectũ. Dauid chꝛiſtũ
ſignat q̇ ꝑ mãſuetiſſimã mariã manſueſcit ꝛ
placaꝛ. ne ſe d̉ pctõꝛe ꝑ moꝛtẽ eternã vlciſca
tur. Om̄is eñ aĩa moꝛti eterna obnoxia an
belare nõ ceſſet ad tantã marie mãſuetudi/
nẽ. ꝑ qua ipa merito eſt bñdicta. Dico ergo.
Om̄is ſpũs moꝛibũd⁹ dicat cũ anſelmo di/
cẽte ſic. O tu bñdicta ſuꝑ mulieres q̃ ange/
los vinc̃ puritate. ſanctos ſuꝑas pietate. an
belat moꝛibũd⁹ ſpũs me⁹ ad tãte benigni/
tat̃ reſpectũ. ſꝫ erubeſcit ad tãti nitoꝛis aſpe
ctum. Quarto audiam⁹ chariſſimi q̃mõ
bñdicta ſit maria ꝓ ſtrẽnuitate ꝯtra accidiã
Accidioſi eñ maledicti ſũt. q̇ opa dei ſtrẽnue
ꝛ fideliꝛ nõ agũt. Vñ dꝛ Hiere. xlviij. Ma/
ledict⁹ q̇ facit op⁹ dei fraudulẽter. Cõtra toꝛ
poꝛis maledictõz maria meruit rigoꝛ̃ bene
dictiõem. Ipa nãꝗ ꝑ illã Jabel ſignata cẽ
poteſt q̃ clauo ſyſarã interfecit. Propter qð
Judicũ. iiij. dꝛ. Bñdicta inter mulieres Ja
bel ꝛc. Jabel interp̃taꝛ aſcẽdens. qð ꝯuenit
marie. q̃ nõ ſicut accidioſi dſcẽdit. ſꝫ ſtrẽnue
de ꝟtute in ꝟtutẽ de inferioꝛib⁹ ſꝑ aſcendit.
Juxta illud Cañ. iij. Que eſt iſta q̃ aſcendit
ꝑ deſertũ ſicut ꝟgula fumi. Iſta bñdicta Ja
bel q̇d fecit. certe clauo tabernaculi ſyſaram
interfecit. Syſara excluſio gaudij interp̃ta
tur. ꝛ bñ diabolũ ſignat. qꝛ a gaudio celeſti
excluſus etiã alios excludere feſtinat. Imo
heu nos oẽs excluſerat ꝑ matrẽ generis hu

mani. cui⁹ excluſiõis maledictio excluſa ẽ ꝑ
bñdictã mr̃em ſaluatoꝛ̃. Vñ bene venera/
bilis p̃ſbyter Beda ait. Bñdicta tu inꝛ mu
lieres. ꝑ cui⁹ partũ virgineũ a natis mulieꝝ
maledictõ ṗme matris excluſa eſt. Sed q̇d
ꝑ clauũ ſignaꝛ quo caput Syſare ꝑfoꝛatur
Quis eſt clau⁹ iſte niſi rigoꝛ diſciplĩe. Quid
eſt eñ rigoꝛ diſcipline accidioſis. niſi q̃ſi qui
dam clau⁹ in oculis. Rigoꝛ vtiꝗ diſcipline
clau⁹ eſt dyabolũ acerrime pungẽs. clauus
eſt dyabolũ rigidiſſime ꝯfigens. Benedicta
itaꝗ iabel caput ſyſare clauo interficiẽte cõ
fixit. qñ benedicta maria virtutẽ ſathane ri
goꝛe diſcipline in ſe extinxit. Bñdicta ğ iter
mulieres iabel. benedicta inter ml'ieres ma
ria. Inter q̃s mulieres. audi Bedã q̇ dicit.
Nõ ſolũ benedicta tu in mulierib⁹. ſed inter
mulieres bñdictas maioꝛi benedictiõe ſpe/
cialiter inſignis Quinto audiam⁹ cariſſi/
mi quõ benedicta ſit maria ꝓ liberalitate cõ
tra auariciã. Auari eñ maledicti ſunt. ij. pe
tri. ij. Coꝛ exercitatũ auari habẽtes maledi/
ctionis filij. ꝛ cetera. Cõtra hãc auari male/
dictiõem maria meruit largitat̃ ꝛ ꝓfuſiõis
benedictiõem. Ipa taꝗ vena fontana ſꝑ fu
it effluẽs. ſempꝛ larga. ꝛ iõ ꝟe bñdicta. Juxta
illud Prouerb. v. Sit vena tua benedicta.
In ꝑalib⁹ vena illa maria pl⁹ ꝙ̃ larga fuit.
qꝛ large ꝛ ꝑfecte om̄ia ꝯtempſit. Vñ ꝭm ex/
poſitiõem Haymonis. beata dei genitrix lu
nã ſub pedib⁹ habuit. qꝛ cũcta ꝑalia deſpe/
xit. O q̃nte gratie ꝑ hãc venã ad hoĩes de
fluxerũt. Sit ğ o eccl'ia vena tua benedicta.
ꝑ quã tibi tãta affluũt bona. ꝟe vena nobil'.
vena ſpũſancto plena. vena fontiſ vite. vena
ſalut̃ nr̃e maria. Per hãc nãꝗ venã fontis
vite xp̃s ad nos venit. ꝛ ꝑ hãc ad fontẽ vite
ihm xp̄m etiã nos venim⁹. ꝛ ideo vere eſt be
nedicta. Vñ beat⁹ Bernard⁹ ait. Per te ac/
ceſſum habem⁹ o benedicta inuẽtrix gratie
genitrix vite. maꝛ ſalut̃. vt ꝑ te ſuſcipiat noſ
q̇ ꝑ te dat⁹ eſt nob̃. Sexto audiam⁹ chariſ
ſimi quomõ bñdicta ſit maria ꝓ ſobꝛietate ꝯ̃
gulã. Guloſi nãꝗ maledicti ſunt. ſicut patet
in gula pꝛimoꝝ parentũ. ꝑ qua ꝛ ipi ꝛ totuz
gen⁹ humanũ maledictõem incurrerũt. Cõ/
tra hãc gule maledictiõem maria obtinuit
abſtinẽtie ꝛ om̄is tẽperãtie benedictionem.
merito eñ cõtra maledictiões gule in para
diſo materiali abũdauerũt benedictiões tẽ
perãtie in paradiſo ſpũali. Juxta illud Ec/
cleſiaſtici. xl. Grã q̃ſi ꝑadiſus ĩ bñdictiõib⁹.

Tantá gratiaꝝ copia in Maria abūdauit
vt etiá ipa gratioſa virgo gratia qͦdammo/
do dici poſſit. Hec aūt gratia videlicet gra/
tioſiſſima ꝟgo Maria fuit quaſi ꝑadiſus ĩ
bn̄dictiōibꝫ. Sicut em̄ in ꝑadiſo materiali.
gula Eue meruit maledictiões penaꝝ. ſic in
paradiſo ſpūali tꝑantia marie meruit bene
dictiões graꝝ. Vn̄ Aug⁹. ait. Maledictio
eue in bn̄dictiōem vertiꝭ marie. Sicut aūt
gula eue nō ſolū maledictōem in anima. ſed
etiá in corꝑe. ſic maria nō ſolū bn̄dictiōem ĩ
corꝑe. ſed etiá in aīa. nō ſolū benedictōꝫ ſpū
alem ſꝫ etiá corꝑalē obtinuit. Maledictō ei
eue guloſe. fuit parere cū dolore. bn̄dictō au
tem marie tēꝑate. fuit parere ſine dolore. te/
ſte beato Bernardo q̇ ait. Bn̄dicta tu ĩ mu/
lieribꝫ q̄ illā generalē maledictōnem euaſiſti
q̄ dictū eſt. In dolore paries filios. ꝛ nihilo
min⁹ illā qua dictū eſt. Maledicta ſterilis ĩ
iſrael. ac ſingularē ꝯſecuta es benedictiōem
vt nec ſteriꝭ maneas. nec cū dolore parias.

Septimo audiam⁹ chariſſimi quō bn̄di
cta eſt Maria ꝑ caſtitatē ꝯ luxuriá. Luxu/
rioſis đr. Maledict⁹ q̇ dormit cū vxore al/
terius ꝓximi ſui. ꝛ dicet oīs ꝑpl'us Amen. ſic
đr Deuꝭ. xxvij. Cōtra hāc icōtinētie maledi
ctiōnē maria meruit ꝯtinētie bn̄dictiōem. ſi
cut ſignatū pōt eſſe Judith. xv. vbi đr. Bn̄/
dixerūt eá vna voce dicētes. Tu glia hieru/
ſalē. tu leticia iſrl'. tu honorificētia ꝑpl'i q̄ feci
ſti viriliꝭ ꝛ ꝯfortatū eſt cor tuū eo ꝙ caſtita/
tem amauerꝭ. ꝛ poſt viꝝ tuū aliū neſcierꝭ. iō
man⁹ dn̄i ꝯfortauit te. ꝛ eris bn̄dicta ĩ eter/
nū. In hac caſta Judith bn̄dictiōe pōt bn̄/
dictio marie nō ſolū ſignari ſꝫ etiá ꝑ locuꝫ a
maiori ꝓbari. Si em̄ ſic benedicta ē vidua
caſta q̄to magꝭ ꝟgo caſta. maxime taꝭ ꝟgo
q̄ ꝛ deū parere. ꝛ certe ſic parere meruit ꝙ ꝟ/
ginitatē nō amiſit. Propꝭ qͦ bn̄ Beda dic̄.
Bn̄dicta eſt incōꝑabiliter q̄ ꝛ diuini germi
nis gliam ſuſcepit. ꝛ coronā ꝟginitatꝭ ſerua
uit. Notandū aūt eſt ꝙ in ſcripturꝭ ĩueni
mus. Bn̄dictā ꝯiugatā. bn̄dictā viduā. bn̄/
dictā virginē. Bn̄dicta ꝯiugata fuit Sara
de qua đr Thob. ix. Dicaꝭ bn̄dictio ſuꝑ vxo
rem thobie. Bn̄dicta aūt vidua fuit iudith.
ſicut oñſum eſt. De vidua q̄ꝫ bn̄dicta in pſ.
đr. Viduā ei⁹ bn̄dicēs bn̄dicā. Benedicta
ꝟo fuit ꝟgo maria. teſte angelo q̇ dixit. Bn̄/
dicta tu in mulieribꝫ. Bn̄dicta ğ q̄ ꝯiugaleꝫ
bn̄dicta magis q̄ viduale. bn̄dicta maxīe q̄
virginalē amauerit caſtitatē. Bn̄dicta certe
que cū ſara ꝛ ſuſanna fuerit caſta ꝯiugaliter
bn̄dicta magis q̄ cum Judith ꝛ anna fuerit
caſta vidualiter. benedicta maxime q̄ cū ma
ria fuerit caſta virginaliter. Propter qͦ be/
atus Auguſtin⁹ dic̄. Bonū ſuſanne in cōiu/
gali caſtitate laudam⁹. ſed tamē ei bonū vi/
due anne. ac multo magis ꝟginis marie an
teponim⁹. Vere dignū ꝛ iuſtū ē hoc. Dignū
eſt vt benedicta ſit. que cū viro ſuo viꝝ aliū
nō nouit. Juſtū magis eſt vt benedicta ſit q̄
nec cū viro ſuo nec poſt. viꝝ aliū non nouit.
Dignū ꝛ iuſtū eſt vt maxime bn̄dicta ſit que
nec ſuū nec aliū viꝝ nouit. ꝛ tn̄ viꝝ tá immē
ſum cōcepit. Ideoqꝫ Aug⁹. exclamans dic̄.
O femina ſuꝑ feminas bn̄dicta. que viꝝ om
nino nō nouit. ꝛ viꝝ ſuo vtero circumdedit.
Sic ğ chariſſimi ꝓ humilitate bn̄dicta. bn̄
dicta ꝓ charitate. benedicta ꝓ lenitate. bene
dicta ꝓ ſtrenuitate. benedicta ꝓ liberalitate.
benedicta ꝓ ſobrietate. benedicta ꝓ caſtitate
maria merito fuit. q̄ humilitate excellentiſſi
má. charitate opulētiſſima. lenitate patiētiſ
ſima. ſtrēnuitate feruētiſſima. largitate efflu
entiſſima. ſobrietate abſtinētiſſima. ꝟginita
te ꝯtinētiſſima fuit. Eya ergo tu tá multipli
citer benedicta. tu tá feliciter ſuper bn̄dicta
maria. Oram⁹ vt tua benedictiōe nos miſe/
ros abſolutos ab om̄i maledictiōe dignos
reddas diuina bn̄dictiōe. Per dn̄m noſtrū
ieſum xp̄m ꝛc̄.

Benedict⁹ fructus vētris tui. Oſten
ſum eſt ſupra quō Maria ꝓpter pu/
riſſimá vite innocētiá merito ꝑ Aue
ſalutaꝭ. quō ꝓpter copioſiſſimá grē affluenti
am merito gratia plena cōmemoraꝭ. quō ꝓ
pter familiariſſimá dei pſentiá domin⁹ ſecū
foꝛe inſinuaꝭ. Oſtēdendū aūt nūc eſt quō ꝓ
pter vtiliſſimá ꝓlis ſue excellentiaꝫ. merito
benedict⁹ fruct⁹ ventris ſui ꝓclamaꝭ. Bene
dictus ğ fruct⁹ ventris tui o benedicta ma/
ter filij dei. Hic eſt ille fructus de q̄ ꝓpha dic̄.
Domin⁹ dabit benignitatē. ꝛ tra noſtra da/
bit fruct⁹ ſuos. Qͦ exponēs Beda dic̄. De
dit dn̄s benignitatē. quia ingreſſu vnigeni
ti ſui virginalis vteri templū ſpūſſcti gratia
cōſecrauit. ꝛ terra noſtra dabit fructū ſuum.
qꝛ eadē virgo que de terra corp⁹ habuit. fili
um genuit. diuinitate quidē deo patri coeq̄/
lem ſed ſibi carnis veritate ꝯſubſtātialē. Cō
ſiderandū autē eſt ꝙ fruct⁹ iſte fruct⁹ gene/
roſiſſim⁹. fruct⁹ delicioſiſſim⁹. fruct⁹ virtuo/
ſiſſimus. fruct⁹ copioſiſſim⁹ eſt. Fruct⁹ ingē

generoſitate ſublimiſſimꝰ. fructꝰ delectabi/
litate deſiderabiliſſimuſ. fructꝰ virtuoſitate
vtiliſſimꝰ. fructꝰ copioſitate vniuerſaliſſimꝰ.
Primo cōſideremꝰ chariſſimi quō fructꝰ
vteri virginal' generoſiſſimꝰ ſit. Generoſus
quidē eſt. q2 de vtero regali eſt. Generoſior
aūt eſt. q2 de vtero ꝟginali eſt. Generoſiſſi/
mus certe eſt. q2 de vtero paternali. ꝺ vtero
inq̄ʒ pr̄is eterni eſt. Dico chariſſimi ꝙ gene/
roſus eſt fructꝰ iſte. q2 de vtero regali. de vte
ro inq̄ʒ regis Dauid ꝓdijt ſicut ſibi dn̄s ꝓ/
miſerat dicēs in pſalmo. De fructu ventris
tui ponā ſuꝑ ſedē tuā. Hoc aūt ꝓmiſſū apo
ſtolꝰ teſtaꝛ dicēs Roma. j. Qui factꝰ eſt ex ſe
mine dauid ſcḋm carnē. Et certe fructꝰ iſte ge
neroſus ⁊ nobilis eſt. nō ſolū ꝓpter regē Da
uid. ſʒ ⁊ ꝓpter om̄es illos nobiles reges ꝓge
nitores ſuoſ. ꝑ q̄s ſcḋm genealogiā a matheo
deſcriptā ꝓpagatꝰ ī mundū venit. Juxta il/
lud Sap. xviij. A regalibꝫ ſedibꝫ venit. Itē
chariſſimi fructꝰ iſte licet generoſus ſit ꝓpter
vteꝝ regalē. generoſior tamē eſt ꝓpter vteruʒ
virginalē. de quo dicit. Bn̄dictꝰ fructꝰ vētriſ
tui. vētris vtiq̄ʒ q̇ ſcḋm ꝙ in virga aaron ſigni
ficatū fuit. florē ꝟginitatis ſimul cū fructu fe
cunditatꝭ retinuit. Propter qꝺ bene beatuſ
Bern̄. ait. Naſcit xp̄s ex muliere. ſʒ cui fecū/
ditatꝭ fructꝰ ſic accedat vt nō decidat flos ꝟ
ginitatꝭ. Iſta fructꝰ virginal' nobilitas ſicut
mirabilior ita excellētior eſt q̄ʒ ꝑma. plus q̄ʒ
celi exaltent a terra. O ꝟe mirabilis ⁊ inau/
dita nobilitas. o vere nobil' de ꝟgine natiui
tas. Nobilitas (inq̇t Augꝰ) fuit naſcentꝭ in
ꝟginitate pariētis. ⁊ nobilitas pariētis ī di/
uinitate naſcētis. Itē chariſſimi fructꝰ iſte li/
cet generoſus ſit ꝓpter vterū regalē. genero/
ſior aūt ꝓpter vteꝝ ꝟginalē. generoſiſſimꝰ tn̄
ꝓpter vteꝝ paternalē. Vn̄ de iſto fructu acci
pi poteſt illud Oſee. xiiij. Ex me fructꝰ tuꝰ in
uentꝰ eſt. Originale habet tuꝰ. ſʒ ſeptuagita
habēt eiꝰ. Dicat ḡ deꝰ pr̄ ad mariā. dicat ad
fidelē aīam. dicat ad eccl'iam. Ex me fructꝰ
tuꝰ inuētꝰ eſt. tuꝰ o maria ad hūc fructū ꝓdu
cendū electa. Tuꝰ o aīa ad hūc fructū diligē
dū illecta. Tuꝰ o eccl'ia ad hūc fructū ꝑcipiē
dum collecta. Tuꝰ inq̄ʒ tuus. Tuꝰ certe cor
poraliter ꝑ aſſumptā naturā. tuꝰ ſpiritualit̄
ꝑ gratiā. tuꝰ ſacramētaliter ꝑ euchariſtiā. tu/
us eternaliter ꝑ gl'iam. Ex me tamē tuꝰ eſt.
q2 ex meo vtero genitꝰ eſt ſicut ī pſalmo ſcri/
ptum eſt. Ex vtero ante luciferuʒ genui te.
O vere nimis admirāda. nimiſq̄ʒ veneran/
da nobilitas. ꝙ fructꝰ ventris materni eſt fi
lius vteri eterni ⁊ ſapiētia cordis paterni. ſi/
cut ⁊ beatꝰ Bernardꝰ de iſto fructu ſcribēs
ait. Illiꝰ o Maria eris mater cuiꝰ deus eſt
pater. filiꝰ potētie ⁊ charitatꝭ erit corona tue
caſtitatꝭ. ſapiētia paterni cordis erit fructuſ
vteri virginalis. Iſta ḡ fructꝰ generoſiſſimi
huiꝰ nobilitas primā ⁊ ſecundā in infinituʒ
ſua dignitate p̄cedit. ⁊ omnē intellectū hūa
num ⁊ angelicū cū ſua ſublimitate excedit.
Ideoq̄ʒ bn̄ de hoc fructu dicit Iſa. iiij. Erit
germē dn̄i in magnificētia ⁊ gloria ⁊ fructuſ
terre ſublimis. In magnificētia ꝓpter rega/
lem. in gl'ia ꝓpter virginalē. ſublimis ꝓpt
eternalē ſiue paternalē generoſitatē Se/
cundo ꝯſideremꝰ chariſſimi quō fructꝰ vte/
ri ꝟginalis delicioſiſſimꝰ ſit. Delicioſus qui
dem eſt ī odore. Delicioſior in ſpecie. Delici
oſiſſimꝰ vero in ſapore. Decorē aūt eius fide
odorē ſpe. ſaporē eiꝰ charitate ꝑcipimꝰ. Di/
co chariſſimi ꝙ fructꝰ marie delicioſus ē ſu
aui odore. Vn̄ de ip̄o bene poteſt dicere ma
ter eiꝰ illud Eccī. xxiiij. Ego q̄ſi vitis fructi/
ficaui ſuauitatē odorꝭ. Fructꝰ vitis eſt ꝓles
ꝟginis. O tn̄ vere mirꝝ eſt. ⁊ mire veꝝ eſt. te
ſte Auguſtino. q̇ de h̄ fructu ſic ait. De crea/
tura creator omniū ꝓcreatꝰ naſcit. de riuu/
lo ſuo fons magnꝰ educit. radix omniuʒ de
virgulto ſuo naſcit. ⁊ vitis vera palmitis ſui
fructꝰ efficit. Fructꝰ vitis vinū eſt. odor vi/
ni delectabilis eſt. Sic certe odor exēplorū
xp̄i. odor ꝯſolationū xp̄i. odor ꝓmiſſionum
xp̄i valde delectabilis eſt aīme chriſtū ſitien
ti. Et iō ſicut odor vini ſitientē. ſic odor xp̄i
trahit poſt ip̄m currentē ⁊ dicentē Cātic. j.
Trahe me poſt te ⁊c. O nos miſeri heu nō
currimꝰ ſʒ vix ſcḋpimꝰ. ſignū ē ꝙ de odore hu
ius fructꝰ heu parū ſuſcepimꝰ. O ſi olfactū
iſaac haberemꝰ q̇ huiꝰ fructus odorē tā lon
ge p̄ſenſit. teſte beato Bern̄. qui ſic dic̄. Hu/
ius odoriferi fructꝰ fragrantiā ſentiebat q̇
dicebat. Ecce odor filij mei ſicut odor agri
pleni cui bn̄dixit dn̄s. Itē chariſſimi fructꝰ
iſte nō ſolū delicioſus eſt odore. ſed etiā deli
cioſior ē ſpecie ⁊ decore. De hoc nota quod
dicit Leuit. xxiij. Sumetiſq̄ʒ die primo fru
ctus arborꝭ pulcerrime. Primꝰ dies animā
illuminās eſt fides. Et certe ſi ſumere debe/
mus fructꝰ arboris pulcerrime. Arbor pul
cerrima eſt Maria. Pulcra quidē in folijs
oris. Pulcrior autē in floribꝫ cordis. Pul/
cerrima vero in pulcerrimo fructu ventris.

De quo beatꝰ Bernardꝰ infert ſic. Si inꝗt
fructus ille mortis non ſolū ſuauis fuit ad
veſcendū.ſed etiā teſte ſcꝑtura delectabilis
aſpectu.quāto magis huiꝰ vitalis fructꝰ vi/
uificū decorē debemꝰ inquirere.illū inqꝫ in
quē deſiderāt angeli ꝑſpicere. Pulcer vtiqꝫ
fructus xp̄s eſt ꝗ ſpecioſus forma pre filijs
hominū eſt. Si autē pleniꝰ cognoſcere vo/
lumus fructꝰ huiꝰ pulcritudinē recurramꝰ
ad ipaz arborē pulcerrimā.requiramꝰ ipaz
pulcerrimā eius mrēm.⁊ dicamꝰ illud Can
ticoꝝ.v.Qualis eſt dilectꝰ tuus ex dilect. o
pul.mu.Et ecce ipa reſpōdens ſtatim dicit.
Dilectꝰ meus candidꝰ ⁊ rubicūdus electꝰ
ex milibꝫ. Ipa candor lucis eterne.Cādidꝰ
quidē eſt diuinitate. rubicūdus aūt huma/
nitate.Candidꝰ quoqꝫ cōuerſatione. rubi/
cundꝰ paſſione.Ecce q̄ꝫ pulcer fructꝰ.ꝓpter
hoc bene de ipo dicit Auguſtinꝰ. Pulcer in
celis.pulcer in terris.pulcer in pr̄e ỽbū. pul
cer in mr̄e caro ⁊ ỽbum. Hec autē pulcerri/
ma arbor Maria non ſolū habet pulcerri/
mū fructū ventris.ſed etiā pulcerrimos ha
bet fructꝰ mentis.De quibꝫ apoſtolꝰ ad Ga
lath.v.ſcribens ait. Fructꝰ autē ſpiritus eſt
charitas.gaudiū.pax.patiētia.benignitas.
bonitas.longanimitas. māſuetudo. fides.
modeſtia.ꝯtinentia.caſtitas. Itē chariſſimi
fructꝰ iſte nō ſolū delicioſus eſt odore. ⁊ de/
licioſior decore.ſed etiā delicioſiſſimꝰ eſt ſa/
pore.Quod bn̄ illa ſancta aīa experta fu/
it que Cāticoꝝ.ij.dicit. Sub vmbra illius
quē deſiderabā ſedi.⁊ fructꝰ eius dulcis gut
turi meo. Quid mirꝝ ſi fructꝰ iſte tam dulcꝫ
eſt qui tā altus eſt.Dicit em̄ beatꝰ Bernar/
dus. Fructꝰ quanto altior tanto dulcior.&
tu ſolꝰ dulciſſimꝰ.quia tu ſolus altiſſimus.
Quomō aūt poteſt altiſſimꝰ eſſe ille fructuſ
cuiꝰ breuiſſima eſt arbor. Sed certe arbor
huiꝰ fructꝰ maria ⁊ altiſſima ſimul eſt ⁊ bre/
uiſſima.altiſſima dignitate.breuiſſima hūi/
litate.Altiſſima in oculis dn̄i.breuiſſima in
oculis ſuis Que licet ħ modo ſit breuis.fru
ctus tamē eiꝰ eſt valde dulcis. Unde Eccī.
xj.dicit. Breuis in volatilibꝫ eſt apis.⁊ initi
um dulcoris habet fructꝰ eius. Si igit fru
ctus vētris Marie in olfactu.in viſu.in gu/
ſtu.delicioſiſſimꝰ eſt. Et ideo vere bn̄dictus
eſt. Sicut etiā beatꝰ Bernardꝰ teſtatꝰ ē di/
cens. Benedictꝰ fructꝰ ventris tui. bn̄dictꝰ
in odore.benedictꝰ in ſapore.benedictꝰ i ſpe/
cie. Tertio chariſſimi cōſideremus quo/
modo virginalis vteri fructus ſit virtuoſiſ
ſimus. Nā reuera virtuoſus eſt ad perdito
rū ſaluationē.ad ſaluandoꝝ multiplicatio/
nem.ad multiplicatorū cōſeruationē.Dico
chariſſimi ꝙ fructꝰ iſte benedictus virtuo/
ſus eſt ad ſaluandū ſiue ad ſalutē.propt qȯ
etiā fructꝰ ſalutis dicit. Unde Eccleſiaſtici
ꝓmo. Corona ſapiētie timor dn̄i.replēs pa/
cem ⁊ ſalutꝫ fructū.Quid eſt qȯ dicit pacē ⁊
fructū.fructꝰ ſalutis noſtre et pax noſtra. il/
le eſt qui fecit vtraqꝫ vnū ieſus chriſtus. Et
certe hūc fructū.hanc pacē timor dn̄i reple/
uit.teſte Iſaia ꝗ ait. Et replebit eū ſpiritus
timoris dn̄i. Bene aūt dicit fructꝰ ſalutis ſi
ne quo nulla ſalꝰ eſt nobis.iuxta illud Actu
um.iiij. Nō eſt in aliquo alio ſalus. Et Anſ/
helmꝰ. Nō eſt inquit ſalꝰ niſi quē tu ỽgo pe/
periſti. Tu igit o Maria vere es arbor ſalu
tis que mūdo portaſti fructū ſalutis. Sic
beatus Bern̄ exclamās dicit. O vere celeſtis
planta p̄cioſior cūctis.ſanctior vniuerſ. O
vere lignū vite qȯ ſolū fuit dignū portare ſa
lutis fructū. Sed heu multi fructū iſtū ſa/
lutiferū faciūt mortiferū.fructūqꝫ tam mel
liferū ſibi cōuertunt in abſinthū eternum.
ſicut Amos ꝗnto dicit. Cōuertiſti in ama/
ritudinē iudicij.⁊ fructꝰ iuſticie in abſinthi
um. Itē chariſſimi fructꝰ iſte valde eſt ỽtuo
ſus.nō ſolū virtute ſaluatiua.ſed etiā virtu/
te multiplicatiua. Unde etiā in bono expo/
nere poſſumꝰ qȯ ſcriptū eſt. A fructu frumē
ti vini ⁊ olei ſui multiplicati ſunt.vt frumen
tū ad corpꝰ chriſti. oleū ad animā chriſti.vi/
nū ad diuinitatē xp̄i referamꝰ. Fructū quo
qꝫ frumēti ad ſacramentū corporis xp̄i. Fru/
ctum aūt vini ad ſacramentū ſanguinis xp̄i
Fructū vero olei ad vnguentū ſpiritusſan/
cti referre poſſumꝰ. Ab hoc ergo fructu mul
tiplicati ſunt filij in eccl'ia.⁊ multiplicata eſt
eccl'ia in filijs. Nā om̄es filij ventris eccleſie
ſunt hereditas ⁊ merces fructꝰ ventris ma
rie.ſicut in pſalmo dicit. Ecce hereditas do
mini filij merces.fructꝰ ventris. De hoc qꝫ
beatꝰ Hieronymꝰ ait. Ipe dn̄s natꝰ ex vir/
gine factꝰ eſt fructꝰ vētris.cuiꝰ aſſumpta hu
manitas hāc accepit mercedē. vt gētes vo/
cate in filijs ſint hereditas eius. Itē chariſ
ſimi fructꝰ iſte benedictꝰ non ſolū ỽtute ſal/
uatiua virtuoſus.nō ſolū virtute multipli/
catiua virtuoſior.ſed etiā virtute cōſeruati/
ua virtuoſiſſimꝰ ē. Unde de hoc fructu poſ
ſumus accipe illud Prouerbioꝝ.xj. Fructꝰ

ſuſti lignū vite. Sicut em̄ lignū vite qđ fuit
in medio paradiſi terreſtris virtutē habuit
ſeruandi vitā nature. ſic certe fructus ven/
tris marie. qui eſt lignū vite. ⁊ fructus vite ī
medio paradiſi eccleſie cōſeruat vitā gratie.
in medio paradiſi celeſtis patrie vitam glīe
Cōſeruat quidez vitā gratie a corruptione
culpe. vitā vero glorie a corruptōe oīs mi
ſerie. vt ſic recipiamꝰ in fructu marie qđ ami
ſimus ī fructu adā ⁊ eue. ſicut bene notauit
Beda dicēs. Benedictꝰ fructus vētris illi/
us. ꝑ quē ⁊ ſemen incorruptiōis in agro ſu/
perne hereditatis quē in adā perdidimus.
fructū recipimꝰ. Sit ergo benedictꝰ fructꝰ
marie ſalutē dando ſpiritualiter. ſaluādos
multiplicādo vniuerſaliter. multiplicatos
cōſeruando eternaliter virtuoſiſſimus.

Quarto conſideremꝰ chariſſimi quomo
do ꝟginalis vteri fructꝰ ſit copioſiſſimꝰ. Re
uera em̄ tā copioſus eſt ꝙ animā plene pōt
reficere. tā copioſus eſt ꝙ oīb; poteſt ſuffi/
cere. tā copioſus eſt ꝙ nunq̄ȝ poteſt deficere
In ꝑmo quidē copioſus. in ſecūdo copioſi/
or. in tertio copioſiſſimꝰ eſt. Dico chariſſi
mi ꝙ fructꝰ iſte benedictꝰ tam copioſus ē ꝙ
animā rationalē quā totꝰ mūdꝰ oīſq; cre
atura ſatiare n̄ poteſt. fructꝰ iſte ad ſatietatē
reficere poteſt. Unde ſcriptū eſt. De fructu
operū tuoꝝ ſatiabiť terra. Fructꝰ ventris
marie eſt fructꝰ operū tuoꝝ dn̄e. Tuoꝝ vti/
q; tuoꝝ. nō humanoꝝ. non mortaliū. ſ; tuo
rum. Tuū em̄ dn̄e opus eſt tāte virginis ꝑ
paratio. tuū opꝰ eſt gabrielis miſſio. tuū opꝰ
ſpiritusſancti ſupuentio. tuū opus eſt verbi
⁊ carnis vnitio. Taliū operū tuoꝝ domine
eſt fructꝰ iſte. quia de talib; operib; quaſi de
quibuſdā floribȝ proceſſit fructꝰ iſte. Unde
etiā in nazareth qđ flos interpretať bn̄ appa
ruerūt flores iſti. Dicit em̄ beatꝰ Bernardꝰ
In nazareth nunciať chriſtꝰ naſciturꝰ. quia
in flore ſperať fructus ꝓceſſurꝰ. Terra que
iſto fructu ſatiať eſt aīma humana q̄ ad mo
dum terre ſemꝑ eſt germinatiua. ſiue vtiliū
ſiue inutiliū herbaꝝ. id eſt. cogitationū ⁊ de
ſideriorū. Iſta inq̄ȝ terra fructu marie ſatia
tur. ſicut ſcriptū eſt. Satiabor cū apparue/
rit gloria tua. Quid mirꝝ ſi in gloria ſatienť
hoc fructu fruētes cū etiā in miſeria ſatien/
tur credentes. Unde Caſſiodorꝰ exclamās
dicit. O fructꝰ ille mirabilis qui humanuz
genus dulciſſima credulitate ſatiauit. Un/
de non guſtare peccare eſt. Uide ergo q̄ȝ co

pioſus iſte fructus eſt qui animā ſatiare po
teſt. quā totus mūdus ſatiare nō poteſt. Itē
chariſſimi fructus iſte benedictus nō ſoluz
tam copioſus eſt ꝙ animā inſatiabilē poteſt
plene reficere. ſed etiā tā copioſus eſt ꝙ vni/
uerſitati ſaluādoꝝ poteſt bene ſufficere. Hic
enim eſt fructꝰ arboris illiꝰ glorioſe. de qua
diciť Dan̄. iiij. Fructus eiꝰ nimiꝰ. ⁊ eſca vni
uerſorum in ea. Uniuerſoꝝ certe in dn̄o vi
uentiū. quieſcentiū. reſurgentiū. Sicut pul
cre ſignatū poteſt eſſe Leuiť. xxv. vbi diciť.
Dabo vobis benedictōem meā anno ſexto
⁊ faciet fructus triū annorū. Annus ſextus
etatē ſextā. ſeptimus ſeptimā. octauꝰ octauā
ſignat. Iſte annus ſextꝰ eſt annꝰ plenitudi/
nis. ſm̄ illud apoſtoli Gal. iiij. At vbi venit
plenitudo tēporis. miſit deꝰ filiū ſuum. ⁊c.
Hic itaq; annus ꝓtulit fructū dei filiū. fru/
ctum vtiq; tā copioſum ꝙ per ip̄m anno ſe/
xto viuentiū. anno ſeptimo quieſcentiū. an/
no octauo reſurgentiū habemꝰ oēs fructꝰ
animaꝝ noſtraꝝ. Ip̄e ergo eſt fructꝰ ſuffici
ens vniuerſitati animaꝝ noſtraꝝ. q; eſt do/
minus ſufficiēs vniuerſitati creaturaꝝ. Hic
autē eſt fructꝰ ventris marie. teſte Auguſti/
no qui ait. Illa virgo ſingulari gratia ꝑuen
ta eſt atq; repleta. vt ip̄m haberet ventrꝭ ſui
fructū. quē ex initio habet vniuerſitas dn̄m.
Itē chariſſimi fructus noſter benedictꝰ nō
ſolū in hoc copioſus eſt ꝙ animas ſatiādas
poteſt ad ſatietatē reficere. nō ſolū in hoc co
pioſior eſt ꝙ animaꝝ ſatiandaꝝ poteſt vni/
uerſitati ſufficere. ſed etiā tā copioſiſſimꝰ eſt
ꝙ ſatiādis animab; ⁊ angelis nunq̄ȝ pōt de
ficere. iuxta illud Ezechiel. xlvij. Non defi/
ciet fructus eiꝰ. O infinita copia. o copia de
fectus neſcia Deficere vtiq; nō poteſt copia
huiꝰ fructus in eternū. cū ſit copioſiſſime be
nedictꝰ in eternū. Ait em̄ beatꝰ Bernardꝰ.
Benedictus fructꝰ ventris tui qui eſt bene
dictus in eternū. Sic ergo fructus iſte bn̄/
dictus copioſus eſt dū ad ſatietatez reficit.
copioſior dū ſatiandoꝝ vniuerſitati ſufficit
copioſiſſimꝰ dū ſatiādis in ꝑpetuū non de/
ficit. Uides nūc o lector. vides o auditor q̄ȝ
generoſiſſimꝰ. q̄ȝ delicioſiſſimus. q̄ȝ copioſiſ
ſimus ſit fructꝰ ventris marie benedictus.
Uides inq̄ȝ quomō ſit generoſus ex vtero
regali. generoſior ex virginali. generoſiſſimꝰ
ex paternali. Uides etiā quomō delicioſus
ſit odore. delicioſior decore. delicioſiſſimus
ſapore. Uides nihilominꝰ quō ꝟtuoſꝰ ſit ad

ċurandū.virtuoſioꝛ ad multiplicandū. ꝟtu
oſiſſimꝰ ad cōſeruandū. Uides inſuꝑ quo/
modo copioſus ad ſatietatē.copioſioꝛ ad
vniuerſitatē.copioſiſſimꝰ ad ꝑpetuitatē. De
duodecim ꝯditiōes huiꝰ fructꝰ ſignari pn̄t
ꝑ illos.xij.fructꝰ de q̇bꝫ Apoc̄.xxij.dr̄. Ꝙ an
gelꝰ Johi oñdit lignū vite afferēs fructꝰ.xij
Et qꝛ fructꝰ iſte fructꝰ vite.lignū vite.om̄ibꝫ
hoibꝫ ad vitaꝫ ꝓducit̄.iō merito oīs homo
ad laudādū huiꝰ fructꝰ auctoꝛē inducit̄ . ſic̄
ſcṗtū eſt. Cōfiteāt̄ tibi ꝑpl'i deꝰ cōfiteant̄ tibi
ꝑpl'i oēs ter. dc.f.ſ. Eya nūc bn̄dicta mat̄ hu/
ius bn̄dicti fructꝰ.fac vt h̄ fructu fruamur ī
eternū. Per eundē fructū dn̄m noſtꝝ ieſuꝫ
xp̄m filiū tuū Amen.

Enedictꝰ fructꝰ vētris tui. Poſtq̄m
tenuiter vidimꝰ de fructu vētris ma
rie q̄lis ⁊ q̄ntꝰ ſit ⁊ credat̄. videamꝰ
mō quoꝝ ſit.⁊ quibꝫ debeat̄. Fructꝰ nāq̄ꝫ iſte
nō ſolū eſt fructꝰ vētris ſꝫ etiā mētis . Fru/
ctus eſt vētris ſoliꝰ marie.fructꝰ aūt mētis
cuiuſlibet fidelis aīe. Fructꝰ vētris ꝑ carnē
fructꝰ mētis ꝑ fidē. Un̄ ſanctꝰ Ambꝛoſiꝰ ait.
Si ſc̄m carnē vna mater eſt xp̄i.ſc̄m tn̄ men
tē omniū fructꝰ eſt xp̄s. Om̄is eīn aīa ꝯcipit
dei verbū īmaculata ⁊ īmunis a vicijs Igit̄
ſc̄m Amb̄.quecūq̄ꝫ mēs hūc fructū ſibi volu
erit adeſſe.debet a vicijs īmunis eſſe. Chꝛi
ſtus eīn fructꝰ eſt mētis nō vicioſe ſꝫ ꝟtuoſe
nō vicioſe ꝑ ſeptē vicia capitalia ſꝫ ꝟtuoſe cō
tra ſeptē vicia capitalia. Fructꝰ g̊ iſte eſt fru/
ctus humiliū ꝯtra ſuꝑbiā.fructꝰ amātiū cō
tra inuidiā.fructꝰ mitiū ꝯ irā.fructꝰ laboꝛan
tiū ꝯtra accidiā.fructꝰ liberaliū ꝯtra auari/
ciā.fructꝰ abſtinentiū ꝯ gulā.fructꝰ ꝯtinētiū
ꝯtra luxuriā. Prio chariſſimi videamus
quō fructꝰ iſte bn̄dictꝰ ſit hūiliū ꝯ ſuꝑbiam.
De h̄ eīn accipe poſſumꝰ qꝺ dr̄.iiij. Reg.xix.
Quócūq̄ꝫ reliquū fuerit de domo iuda mittꝫ
radicē deoꝛſum ⁊ faciet fructū ſurſū. De do/
mo iuda fuit beata maria.de domo iuda eſt
q̄libet fidelis aīa. Illa coꝛꝑalit̄.iſta ſpūalit̄.
Illa ꝑ carnē.iſta ꝑ fidē. Et iō nō ſolū maria
ſed etiā quilibet fidelis volēs facere fructū
ſurſum debet radicē mittere deoꝛſum. Ra/
dix aūt deoꝛſum mittēda.humilitas eſt.que
ad modū radicis ſemꝑ ad ima tendens eſt,
Huiꝰ benedicte radicis arboꝛ quanto fue/
rit ꝓcerioꝛ.tāto radix ipa debet eſſe pꝛofun
dioꝛ. Iuxtā illud Eccl̄i.iij. Quanto magnuſ
es humilia te in om̄ibꝫ.⁊ coꝛā deo inuenies
gratiā. Alioquin arboꝛ quanto maioꝛ eſſet,
tanto citiꝰ vento inflatiōis ſubuerteretur.ſi
non magna ⁊ ꝓfunda humilitatiſ radice fir
maretur. Penſemꝰ ergo quantū illius ꝟge
radix ꝓfunda fuerit que ſic in ſublime excre
uit ꝙ fructū angelis altioꝛem ferre meruit.
fructū vtiq̄ꝫ de quo beatus Ambꝛoſius ait.
Ipe fructꝰ eſt flos radicis.de qua Iſa. Ex
iet inquit virga de radice ieſſe.⁊ flos de radi
ce eius aſcēdet. Quecūq̄ꝫ aīma hāc humili/
tatis radicē deoꝛſum miſerit.ipa hūc ſurſuꝫ
habebit. Surſuꝫ inq̄ꝫ in alto intellectu.ſur
ſum in alto affectu.ſurſum in cōtemplatio/
ne.ſurſum in dilectiōe. Sic ergo fructꝰ iſte
benedictꝰ humiliū eſt. Ideo maria ſuꝑ om/
nes homīes fuit hoc digniſſima. qꝛ ſuꝑ om
nes homīes humilitate fuit radicatiſſima.
Propter qꝺ bn̄ beatꝰ Bern. exclamans di/
cit. O virgo virga ſublimis ad quantā celſi
tudinē verticē ſanctā erigiſ. vſq̄ꝫ ad thꝛonū
maieſtatis.quoniā in altū mittis radicē hu
militatis Secūdo videamꝰ chariſſimi q̄
modo fructꝰ iſte benedictꝰ ſit amantiū deū
⁊ ꝓximū contra inuidā. De hoc accipe poſ/
ſumꝰ illud p̄s. Ecce hereditas dn̄i filij mer
ces fructꝰ ventris. Hoc expōnēs beatꝰ Am
bꝛoſiꝰ ait. Hereditas dn̄i filij.ſunt.q̇ merceſ
ſunt fructꝰ illiꝰ qui de marie ventre pꝛoceſſit
Multi ergo filij ſunt merces vnici filij qui
eſt fructꝰ vētris benedicti. Sed vbi vel q̄n
meruit hāc mercedē. Meruit certe naſcen/
do.meruit in p̄ſepio iacēdo.meruit circūci/
ſionē ſuſtinēdo.meruit docēdo.meruit ope
ra ſalutis noſtre exercēdo.meruit moꝛiēdo.
Meruit inq̄ꝫ nobis.xxxiij. annis nobis ſ'/
uiendo. Et ꝓpter hoc iuſtiſſime hanc merce
dē exigit dicēs Zach.xj. Si bonū eſt in ocu
lis veſtris afferte mercedē meā. Sed certe
nō ſolū filij ſunt merces fructꝰ ventris. ſed
ipſe fructus vētris ſanctiſſimi eſt merces fi/
lij cuiuſlibet adoptiui. Qui autē ſunt iſti fi/
lij.audi. Filioꝝ eſt diligere patrē ⁊ patris fi
lios. Filij ergo dei ⁊ filij eccleſie ſunt quicū/
q̄ꝫ deū ⁊ pꝛoximū diligūt. Un̄ apoſtolus ad
Ephe. v. Eſtote imitatoꝛes dei ſicut filij ca
riſſimi.⁊ ambulate in dilectiōe ⁊c̄. Et Mat
thei.v.dicit̄. Diligite inimicos veſtros.bene
facite his q̇ oderūt vos.⁊ oꝛate ꝓ ꝑſequētibꝫ
⁊ calumniātibꝫ vos vt ſitis filij patris veſtri
qui in celis eſt ⁊c̄. Tales ergo filij videlicet
amatoꝛes dei ⁊ pꝛoximi ſunt merces huius
fructus benedicti.taliūq̄ꝫ filioꝝ merces eſt
ipe fructꝰ bn̄dictus . Sic igitur fructus iſte

diligentiū eſt.ꝛ ideo maria ſup omes homi/
nes fuit h fructu dignissima. qꝛ ſup oēs ho
mines fuit caritate affectuoſiſſima. Propt
qd bñ ait beat⁹ Aug.ſic. Quis dubitare po
terit omino in affectiōez charitatꝭ tranſiſſe
viſcera marie in qbꝫ ipa que de⁹ eſt charitas
nouē menſibꝫ corꝑaliter requeuit. Tertio
chariſſimi videam⁹ quomō fruct⁹ marie be
nedict⁹ ſit patientiū ꝛ mitiū cōtra irā. De h
accipiam⁹ qd dicit Job.xxij. Acqeſce g illi ꝛ
habeto pacē.ꝛ ꝑ h habebis fruct⁹ optimos.
Acquieſcere ꝛ pacē habere eſt mitiū ꝛ patiē/
tium. Qui autē tales ſunt.ipi ꝑ hec fructus
optimos habebūt. Duo aūt optimi ſūt fru/
ctus.vn⁹ virtutꝭ.alter vētris. Optimus fru
ctus mentis eſt charitas.de qua aplus ait.
Fruct⁹ autē ſpūs. Fruct⁹ qui ibi enumerā
tur.alij quidē ſunt boni. alij vero meliores.
ſꝫ pmus q eſt charitas optim⁹ eſt.ꝑ quē alij
omes ſicut oſtēdit Auguſtin⁹ boni ſūt. Op/
timus aūt fruct⁹ vētris eſt chriſt⁹. Ille nāqꝫ
bon⁹ fruct⁹ vētris eſt quicūqꝫ in vētre ſancti
ficat⁹ eſt. Ideoqꝫ bon⁹ eſt fruct⁹ ventris eli/
zabeth. Melior autē fruct⁹ ventris Anne.
Optim⁹ aūt fruct⁹ vētris marie. Bon⁹ autē
fruct⁹ ventris elizabeth iohānes. Melior
fruct⁹ anne maria. Optim⁹ fruct⁹ marie Je
ſus. Pēſa frater qs ſit iſte fruct⁹.ꝛ de q terra
ſit ꝓduct⁹.ꝛ videbis ꝙ eſt optim⁹. Audi hie
ronymū q ait. Fruct⁹ eſt vgo de vgine.dñs
de ancilla.de⁹ ex hoīe.fili⁹ ex matre fructus
eterni. O felices q in omniū caſtigationū di
ſciplina animū tā patientē habēt ꝛ tā ꝑatuz
ꝙ ex h iuſtiſſime ꝯſequunt fructū patiētiuz
fructū pacatiſſimū.de q ad Hebre.xij.loqt
Omis inqt diſciplina in pſenti quidē nō vi
det eſſe gaudij ſꝫ meroris.poſtea aūt fructū
pacatiſſimū exercitatis ꝑ eā reddet iuſticie.
Exercitatā g patientiā habētes fructū opti
mū referūt.iuxta illud Luc.viij.fructū affe/
runt in patiētia. Sic ergo fruct⁹ iſte benedi
ctus eſt patientiū ꝛ mitiū. ꝛ ideo maria ſup
oms hoies fuit hoc fructu digniſſima.quia
ſup oms hoies fuit mitiſſima.ita vt nec ocu
lo nec verbo nec facto tenuiſſimū impatien
tie ſignū oſtēdit ꝛ patiētiſſima teſte ambro/
ſio q ait. Nihil toruū in oculis marie. nihil
in verbis ꝓcax.nihil in actu vereccundum.
Quarto chariſſimi videam⁹ quomodo
fruct⁹ Marie ſit exercentiū ſe ꝛ laborantiū
contra accidiā. De hoc dicit Sapientie.iij.
Bonorū laboꝝ glorioſus eſt fruct⁹. Querē
dus g eſt fruct⁹ iſte cū exercitio laboris. ſm
ꝙ apis querit fructū mellis. Fructū inqꝫ d
quo Eccl.xi. dicit. Breuis in volatilibus ē
apis.ꝛ initiū dulcoris habet fruct⁹ ei⁹. Con
ſidera chariſſime quō apis de orto ad ortū
de arbore ad arborē.de flore ad florē diſcur
rit ꝓ fructu mellis.ſic ꝛ tu meditatiōibꝫ ꝛ de
ſiderijs ꝛ zelo imitāde virtutis diſcurre cir
ca exēpla iuſtoꝝ.ꝛ maxime ꝑfectoꝝ. Diſcur/
re inqꝫ de orto ad ortū.id eſt.de ſtatu ad ſta/
tū. Diſcurre de arbore ad arborē.id eſt.d iu
ſto ad iuſtū. De flore ad florem.id eſt. de vir
tute ad vtutē.de exēplo ad exemplū. Diſcur
re maxie ſup illū florē in quo inuenies totū
diuini mellis fructū.ſup illū vtiqꝫ florē q eſt
ꝛ flos ꝛ fruct⁹. De quo beat⁹ Ambroſi⁹ ait.
Flos marie xps ē.q veluti boni arborꝭ fru/
ctus ꝓ nrē ꝓceſſu vtutis nūc floret. nūc fru/
ctificat in nob. Laborem⁹ fratres bñ ꝓ hoc
fructu.qꝛ bonoꝝ laboꝝ gl'ioſus eſt fructus
Nota g nō quorūcūqꝫ laboꝝ ſꝫ tm̄ bonorū
laboꝝ eſt fruct⁹ iſte.nō em̄ eſt illoꝝ laboꝝ de
quibꝫ dr Sap.iij. Sapientiā q abijcit ꝛ di
ſciplinā infelix eſt.ꝛ vacua eſt ſpes illoꝝ. ꝛ la
bores ſine fructu. Sic g fruct⁹ iſte bñdict⁹
eſt exercentiū ſe in bono ꝯtra accidiā. Et iō
maria ſup omes homies fuit hoc fructu di
gniſſima.qꝛ ſup oms hoies in bono fuit ex
ercitatiſſima.ſicut bñ oſtēdit Beda q ſuper
hoc vbo. Magnificat aīa mea dnm. īducit
ipam ſic loquentē. Totū animi affectū ī agē
dis gratiaꝝ laudibꝫ offero totū qd viuo.qd
ſentio.qd diſcerno in ei⁹ magnitudine cōtē
planda.totū in ei⁹ pceptis obſeruādis impē
do. Quinto videam⁹ chariſſimi quomo/
do fruct⁹ marie ſit liberaliū cōtra auariciaz
ꝛ maxime illorū liberaliū q ꝓ hoc fructu re/
nunciāt omibꝫ tēporalibꝫ.iuxta illud Cañ.
viij. Uir affert ꝓ fructu ei⁹ mille argenteos.
relinquēdo ſcꝫ omia.dicit interlinearis. Et
iterū gloſa dicit. Per mille ꝑfectio. ꝑ argen/
tū ome mundanū accipit. Qui g ꝑfecte om
ne mundanū ꝓ xpo relinquit. ipſe qſi mille
argenteos ꝓ hoc fructu tradit. Sed ecce q
dare noluerit mille omia relinqndo.det ſal/
tem aliqua ꝓ hoc fructu pauꝑibꝫ ſubueniē/
do.vt ſit ſicut oliua fructifera fructū miſeri
cordie ferēdo. Quia vero ſumm⁹ miſericor/
die fruct⁹ eſt ſumma miſericordia que ē de⁹.
Ideo maria q habet miſericordie fructū co
pioſiſſime tulit. Ipa ſic oliua fructifera.ipa
qſi oliua ſpecioſa i cāpis ꝯuenietiſſime fuit.

Propꝫ qͦ bñ Johes damaſcenꝰ dic̃. Ma/
ria in domo dñi plãtata ⁊ ĩpinguata ſpũ. et
oliua fructifera oĩs ꝟtutꝫ habitaculũ facta
eſt. Heu q̃ȝ lõge ab iſto fructu miſericordiũ
⁊ terrena cõcupiſcẽtiũ ſunt aĩe auaroꝝ. De
quibꝫ dr̃ Luc̃. viij. A ſolicitudinibꝫ ⁊ diu. et
volup. vite eũtes ſuffocant̃ ⁊ nõ referũt fru/
ctum. Dicit̃ quoq̃ȝ Ecc̃s. v. Qui amat diui
tias. fructũ nõ capiet ex eis. Sic ĝ fructꝰ iſte
benedictꝰ liberaliũ ⁊ tꝑalia cõtemnẽtiuȝ eſt
⁊ ideo maria ſuꝑ oĩes hoĩes fuit h̃ fructu
digniſſima. qꝛ ſuꝑ oĩes hoĩes in ꝯtemptu
tꝑaliũ fuit liberaliſſima. teſtãte beato Ber/
nardo q̇ ait. Quicq̇d maria honoris ĩ popu
lo. quicq̇d rex terrenaꝝ ꝺ paterna domo ha
bere potuiſſet. oĩa arbitrata eſt q̃ſi ſterco/
ra vt chriſtũ lucrifaceret Sexto videamꝰ
chariſſimi quõ fructꝰ Marie ſit abſtinẽtiũ
ꝯtra gulã. Et de h̃ notemꝰ qͦ dicit̃ Prouer
bioꝝ. xiij. De fructu oris ſui ſatiabit̃ bonis.
Fructꝰ marie fructꝰ oris dici põt. nõ ſolum
qꝛ oris oratiõe ⁊ doctrina. ſȝ etiã qꝛ oris ab/
ſtinẽtia acquirit̃. De iſto fructu ſatiabit̃ ſpi/
ritualibꝫ q̇ ꝑ iſto fructu abſtinẽs eſt a bonis
tẽporalibꝫ. Satiabit̃ bonis de iſto fructu q̇
cũq̃ȝ eſurit ⁊ ſitit corꝑaliter. magis aũt ſpũ/
aliter ꝑ iſto fructu. Vñ beatꝰ Bernardꝰ ait.
Bonꝰ fructꝰ eſt q̇ animaꝝ eſurientiũ ⁊ ſitiẽ/
tiũ iuſticiã. eſca ⁊ potꝰ eſt. Bene q̇ ꝑ hoc fru/
ctu eſuriũt in mũdo. qꝛ de ipo ſatiabunt̃ in
celo. iuxta illud Luc̃. vj. Beati q̇ nũc eſuritꝫ
qꝛ ſaturabimini. Hic ĝ ꝑ hoc fructu abſti/
nentes. ibi erũt de iſto fructu comedentes.
Vñ Iſaie. iij. dr̃. Dicite iuſto. quoniã bene
q̃m fructũ adinuentionũ ſuarum comedet
Sic ĝ fructꝰ iſte benedictꝰ eſt abſtinẽtiũ cõ/
tra gulã. ⁊ ideo maria ſuꝑ oĩs hoĩes fuit h̃
fructu digniſſima. qꝛ ſuꝑ oĩes hoĩes fuit ꝯ
gulã tẽperatiſſima. Propter qͦ bñ Johes
chryſoſtomꝰ ait. Comeſatrix aut vinolenta
nũq̃ȝ maria fuit. nõ leuis. nõ iocoſa. nõ cãta
trix. nõ turpiũ ꝟboꝝ amatrix. talia certe intẽ
perantiã ſequi ſolẽt Septimo chariſſimi
videamꝰ quomõ fructꝰ vẽtris marie ſit cõti/
nentiũ cõtra luxuriã. De hoc eĩ dicit̃ Sa
pientie. iij. Felix ſterilis ⁊ incoinq̇nata. q̃ neſ.
t. in de. ha. f. in r. a. ſanctaꝝ. In reſpectione
ĩnq̃ȝ ꝑ gratiã. magis aũt ĩ reſpectiõe ꝑ gl'iaȝ
Et certe fructꝰ ventris altiſſimi. fructꝰ ven/
tris virginalis merito eſt fructꝰ cõtinentiũ
ſpecialis. Cũ eĩ ꝑ fructũ virginis benedi/
ctum benedicant̃ oĩes fideles generaliter
merito cõtinẽtes benedicent̃ ꝑ ipm ſpeciali
ter. ꝑ quẽ etiã cõtinentiũ regina benedicta ẽ
pre oĩbꝫ. vt dicit beatꝰ Bernardꝰ declarãs
Vere benedictꝰ fructꝰ vẽtris tui in quo be/
nedicte ſunt oĩes gẽtes. de cuiꝰ plenitudie
tu quoq̃ȝ accepiſti cũ ceteris. ⁊ etiã differen/
tius a ceteris. Ve luxurioſis q̇ nullã partem
habẽt in fructu virgineo. ve miſeris qui nul
lum habẽt ramũ q̇ poſſit ferre fructũ virgi/
neũ. Vñ de adultera dicit̃ Ecc̃i. xxiij. Rami
eius nõ dabũt fructũ Igit̃ fructꝰ iſte bene/
dictꝰ eſt cõtinentiũ cõtra luxuriã. ⁊ ideo ma
ria ſuꝑ oĩes fuit hoc fructu digniſſima. q̇a
ſuꝑ oĩes hoĩes fuit caſtiſſima. ſicut bene te
ſtat̃ Chryſo. dicẽs. O ineffabilis laus ma/
rie. magis credebat Joſeph caſtitati eiuſq̃ȝ
vtero eiꝰ. ⁊ plꝰ gratie q̃ȝ nature. poſſibiliꝰ cre
debat mulierẽ ſine viro cõcipere q̃ȝ Mariã
poſſe peccare. O igit̃ maria feliciſſima q̃ ꝟe
tanq̃ȝ virtuoſiſſima fructu diuino fuiſti di/
gniſſima. adiuua nos vt virtutibꝫ ad hunc
fructũ ꝑtingere valeamꝰ. dñm noſtꝝ Jhm
xp̃m filiũ tuũ Amen.

Enedictꝰ fructꝰ vẽtris tui. Vidimꝰ
b de bñdicto fructu vẽtris marie q̇s
⁊ q̃lis fuit. vidimꝰ q̇ȝ q̇ꝝ ⁊ qualiũ ſit
Videamꝰ nũc ad q̇s ⁊ ad q̃les effectꝰ neceſ/
ſariꝰ ſit. Nã fructꝰ iſte ꝯ malũ. fructꝰ ad bo/
num neceſſariꝰ eſt. Neceſſariꝰ eſt quidẽ ꝓpter
ſex effectus ꝯtra malũ. neceſſariꝰ eſt etiã pro
pter ſex effectꝰ ad bonũ. Huiꝰ itaq̃ȝ bñdicti
fructꝰ ſunt duodecim effectꝰ valde vtiles. ꝑ
ue duodecim vtilitates valde notabiles. ꝑ
quibꝫ merito eiuſdẽ fructꝰ laudant oĩs ho
mines. iuxta qͦ ſcptũ eſt in p̃s. Cõfiteãt̃ tibi
ꝑpl'i deꝰ ꝯfiteãt̃ tibi ꝑpl'i oẽs. t̃ra dedit fructũ
ſuũ. Primꝰ ĝ fructꝰ effectꝰ eſt expiatio cul
pe mortalis. ſcd̃s pacificatio inimicitie capi
talis. tertiꝰ ſanatio plage original'. quartꝰ re
leuatio inedie mẽtal'. q̇ntꝰ euitatio ire iudici
alis. ſextꝰ elõgatio pene gehẽnalis. ſeptimus
renũciatio ſube tꝑal'. octauꝰ locupletatiõ aĩe
rõnalis. nonꝰ ꝯſũmatio vite ſpũal'. decimus
m'ltiplicatio eccl'ie vniuerſal'. vndecimꝰ rein
tegratio ruine empirreal'. duodecimꝰ ꝑpetu
atio gl'ie eternal' Prio ĝ chariſſimi fructꝰ
marie bñdictꝰ neceſſariꝰ ẽ ad expiatiõȝ cul/
pe mortal'. De h̃ exponi p̃t qͦ dr̃ Iſa. xxvij.
Iſte oĩs fructꝰ vt auferat̃ pctm̃ eiꝰ. Ois fru
ctus itelligi p̃t ille de q̇ beatꝰ Berñ. loquẽs
ait. In cruce pẽdet oĩs fructꝰ vite. qꝛ ipa ar/
bor vite in medio ꝑadiſi. Ois ĝ fructꝰ ẽ totꝰ

fructꝰ totꝰ illo. Hic fructꝰ ad h̄ datꝰ eſt. ad h̄ natꝰ eſt. ad h̄ paſſus eſt. vt auferat pctm̄ hominis. Ip̄e em̄. ſic angelꝰ inq̄t Math. p̄mo ſaluū fecit ppl'um ſuū a peccatꝭ eoꝝ. Ipſe q̄z eſt de q̄ Johes dixit. Ecce agnꝰ dei. ecce qui tollit pctā mūdi. Iſte ḡ agnꝰ. iſte certe fructꝰ, tollit pctā mūdi tā mortalia q̄ꝫ venialia. vt q̄ ꝑ hūc fructū purgatꝰ a mortalibꝫ eiuſdem fructū portat. purgat ⁊ a venialibꝫ vt fructū abundātiꝰ ferat. iuxta Joh. xv. Omnē q̄ facit fructū purgabit eū vt fructū plꝰ afferat.

Secūdo chariſſimi fructꝰ marie benedictus neceſſariꝰ eſt ad pacificatōem inimicitie capitalis q̄ fuit inter deū ⁊ hoiem. inter angelos ⁊ homies. Vnd̄ Iſa. lvij. Creaui fructū labioꝝ pacē. pacē ei q̄ longe eſt ⁊ q̄ ꝓpe eſt. Fructꝰ ventris marie bene poteſt dici fructus labioꝝ marie q2 dū de labijs ſuis ſtillauerūt melliflua v̄ba illa. Ecce ancilla dn̄i fiat mihi ſm̄ verbū tuū. ſtatim cōcepit melliſluū fructū ſuū. O vere melliflua labia. ſicut dr̄ Cātico. iiij. Fauꝰ diſtillās labia tua ſponſa. Hoꝝ ergo labioꝝ fructū Ih̄m xp̄m deꝰ pater creauit ſiue fecit pacē. Pacē inq̄m ei q̄ lōge eſt ꝑ culpā. vt fiat ꝓpe ꝑ gratiā. pacē q̄ꝫ ei q̄ ꝓpe eſt ꝑ gratiā. ne fiat longe ꝑ culpam. Ip̄e em̄ (ſicut apl'us ait) eſt pax noſtra q̄ fecit vtraq̄ꝫ vnū. Fructꝰ iſte etiā factꝰ eſt pax īter hoies. q̄ longe eſt in mūdo. ⁊ inter angeluz. q̄ ꝓpe eſt in celo. vtroſq̄ꝫ pacificauit in patibulo. iuxta illud Ephes. ij. Pacificās ꝑ ſanguinē crucis eiꝰ. ſiue q̄ in celis ſiue q̄ in terris ſunt. Itaq̄ꝫ fructꝰ iſte pax homis ad hoiem. pax hois ad angelū. pax hois ad deū factꝰ ē. Quid mirꝝ ſi ꝑ hunc fructū pacē habeat hō cū deo. cū ip̄e fructꝰ pacificās ſit deus ⁊ hō. Teſtat Beda q̄ ait. Terra noſtra dabit fructū ſuū. q2 v̄go maria q̄ de terra corpꝰ habuerat filiū genuit. diuinitate quidē deo patri coequalē. ſꝫ ſibi carnis v̄itate cōſubſtātialē.

Tertio chariſſimi fructꝰ marie bn̄dictus neceſſariꝰ eſt ad curatiōem plage originalis. graui em̄ plaga imo grauibꝫ plagis homo incidēs in latrones vulneratꝰ eſt. dū ꝑ originale peccatū tā cecꝰ ad veꝝ. tā infirmꝰ ad bonū tā ꝓnus ad malū factꝰ eſt. Sꝫ he plage per hūc fructū ſanant. In hac quidē vita in pte ſanant ꝑ gratiā. in futura vero tota in toto ſanabunt ꝑ gloriā. Vn̄ bene legit Apocal. xxij. q̄ angelꝰ oſtēdit Johāni lignū vite per mēſes ſingulos reddens fructū ſuū. et folia ligni ad ſanitatē gentiū. Lignū vite eſt mater vite Maria. vel lignū vite eſt lignuz crucis. vel etiā lignū eſt ip̄e auctor vite Iheſus xp̄s. qui eſt ⁊ fructꝰ vite. huiꝰ folia ſanatiua ſunt verba ⁊ documēta edificatiua. Si aūt ſanatiua ſunt folia eiꝰ. quanto magis ſanatiuus eſt ip̄e fructꝰ. vt ḡ ꝑ hunc fructū ſanemur accedamꝰ ad arborē eiꝰ. accedamꝰ inq̄ꝫ ad Mariā orātes cū Anſelmo. q̄ orans ait. Exaudi me dn̄a. ſana aīam ſerui tui pctōris ꝑ virtutē benedicti fructꝰ vētris q̄ ſedet ī dextera om̄ipotētis patris ſui.

Quarto chariſſimi fructꝰ marie benedictꝰ neceſſariꝰ ē ad releuationē inedie ſiue famis mētalis. ne ꝓpter defectū nutrimēti deficiāt aīalia dei. Propter qđ bene dicit Joel. ij. Nolite timere aīalia regionis. q2 germinauerūt ſpecioſa deſerti. ⁊ lignū attulit fructū ſuū. Deſertū qđ ſine cultura germīat ⁊ ꝓfert paſtū animaliū. ſignare pōt mariā. q̄ ſine cultura maritali ꝓtulit filiū. q̄ eſt paſtꝰ omniū fideliū. Ideo q̄ꝫ bn̄ de ip̄a dici pōt illud Ezech. xxxvj. Terra illa inculta facta eſt vt ortus voluptatis. Specioſa huiꝰ felicis deſerti ſunt ſpecioſa germina celeſtiū deſiderioꝝ. ſpecioſe herbe operū bonoꝝ. ſpecioſi flores virtutū ⁊ donorum. ſpecioſa folia vtiliū verboꝝ. ⁊ certe ſpecioſus fructꝰ vētris ſui. qui eſt paſtus omnium iuſtoꝝ. Maria eſt deſertū hoc ſpecioſū. Maria quoq̄ꝫ eſt lignū hoc fructuoſum. de quo dicit. ⁊ lignū attulit fructū ſuū. O vere mirabilē fructū per quē tam fames q̄ꝫ ſitis releuat animarū. ſicut teſtat beatꝰ Bernardus dicēs. Bonꝰ fructus q̄ animarū eſurientium ⁊ ſitientiū eſca ⁊ potus eſt. Nolite ergo timere aīmalia dei. nolite timere fideles xp̄i q̄ inedia deficiatis cū plena paſcua in deſerto. plenū fructū in ligno. plenū etiā pabulū in p̄ſepio habeatis. Ait em̄ beatꝰ Bernardus. Natus reclinat in preſepio. vt fideles om̄es velut ſancta aīmalia carnis ſue alimēto reficeret. Et beatꝰ Auguſtinꝰ ait. O preſepe ſplendidū in quo nō iacuit fenū aīmaliū. ſed angeloꝝ inuentū eſt pabulū.

Quinto chariſſimi neceſſariꝰ eſt fructus Marie benedictꝰ ad euitationē ire iudicialis. quaz vtiq̄ꝫ certā habet omnis iniuſtꝰ ſicut fructū quo irā iudicij euadere certū vtiq̄ꝫ hꝫ om̄is iuſtus. Vnde in pſalmo dicit. Si vtiq̄ꝫ eſt fructus iuſto. v. eſt deus iu. eo. in terra. eos. id eſt iniuſtos. ſicut expōnit glo. Iniuſtos nāq̄ꝫ iudicabit d̄s ī terra. dū ī iudicio iuſti ī aere erūt. iniuſti vero in terra remanebunt.

quia terrenis ꝯ deū adheſerūt. ita vt dicere
poſſent Adheſit i terra vēter noſter. Dñs ḡ
ibi ſicˉ vtiq; eſt fructus ſuauis iuſto. ſic vtiq;
erit iudex ḡuis iniuſto. Ve ḡ eis q̇ fructum
tā ſuauiſſimū ꝯuertūt ſibi in iudiciū amariſ
ſimū. ſicut dr Amos. vi. Cōuertiſtis i ama/
ritudinē iudiciū. ⁊ fructū iuſticie i abſinthiū
Fructꝰ iuſticie. fructꝰ iuſti. Juſtꝰ eſt fructuſ
marie. De q̄ certe beatꝰ Job ait. Juſtū fru/
ctum dedit terra ꝟgo. qꝛ veritas de terra or
ta eſt. Sexto chariſſimi neceſſariꝰ eſt fru/
ctus marie bñdictꝰ ad elōgationē ſiue decli
natiōem pene gehēnalis ſiue mortꝭ eternal'
de q̄ exponere poſſumꝰ qđ dicit̃. iiij. Reguꝫ.
xviij. Transferā vos in terrā fructiferā ⁊ fer
tilē vini. terrā panis ⁊ olei ac mellis. ⁊ viue/
tis ⁊ nō moriemini. Jn terrā marie vel i ter
rā eccleſie trāſferent̃ q̇ toto corde ad ipſam
ꝯuertunt̃. Hec aūt terra valde eſt fructifera
ferēs fructū panis vini olei ⁊ mellis domi/
nū noſtꝝ ihm xpm. Jp̄e nāq; nobis eſt fru/
ctus panis ꝯfortātis ꝯtra defectū. ip̄e nobiſ
eſt fructꝰ vini ad ꝑfectū. ip̄e quoq; nobis eſt
fructꝰ olei illuminātis intellectū. ip̄e inſuper
nob' eſt fructꝰ mellis dulcorātꝭ affectū. Per
hmōi certe fructū viuetꝭ chariſſimi ⁊ nō mo
riemini morte eterna Bñdicta ſit terra huiꝰ
fructꝰ. bñdictꝰ ſuꝑ oīa ſit ip̄e fructꝰ ꝑ quā
exempti ſumꝰ a tātis malis. ſicˉ etiā bene de/
clarauit Anſel. cū dixit. Quid digne referā
genitrici dei ⁊ dñi mei. ꝑ cuiꝰ fecūditatē cap/
tiuus ſū redēptꝰ. ꝑ cuiꝰ ꝑtū de morte eterna
ſum exemptꝰ. ꝑ cuiꝰ ꝓlē ꝑditꝰ ſum reſtitutꝰ.
⁊ de exilio miſerie ad patriā ſum reductus.
Bñdicta in mulieribꝫ. hec oīa mihi dedit
bñdictꝰ fructꝰ vētris tui i regeneratione ba
ptiſmatꝭ ſui. Ve ḡ oībꝫ ab iſto fructu alie
nis. Scriptū nāq; eſt. Omis arbor q̄ nō fa
cit fructū bo. exci. ⁊ in ignē mittet̃. Septi
mo chariſſimi neceſſariꝰ eſt fructꝰ marie bñ
dictꝰ ad renūciationē ſiue ꝯtēptū ſubſtātie
tꝑalis. Vñ Can. viij. dr. Vir affert ꝓ fructu
eiꝰ mille argēteos. relinq̄ndo tꝑalia dicit in
terlinearꝭ. Nā ſicˉ alia gloſa dicˉ. ꝑ mille perfe
ctio. ꝑ argentū ꝟo oē mūdanū accipit̃. vñ
q̄ſi mille argēteos ꝓ h̄ fructu dat. q̇cūq; ꝑfe
cte oībꝫ tꝑalibꝫ ꝓ xpo renūciat. ⁊ vere me/
rito ꝓ h̄ fructu oīa tꝑalia feruēter vilipēdit.
quicūq; q̄; p̄cioſiſſimꝰ ſit ille fructꝰ diligent̃
attēdit dicēs illud Prouer. viij. Melior eſt
fructꝰ meꝰ auro ⁊ lapide p̄cioſo. ⁊ genimina
mea auro electo. Vir certe eſt q̇cūq; tā virit̃

eſt. vir aūt ille viriliter ꝓ h̄ fructu ꝯtemnere
dꝫ nō ſolū res ⁊ diuitias ſed etiā honores ⁊
potētias. dicēs illud Judicū. ix. Nō poſſuꝫ
deſerere dulcedinē meam fructuſq; dulciſſi
mos ⁊ ire vt iter cetera ligna ꝓmouear. Su
auiſſimi ſunt fructꝰ xp̄i ⁊ charitas. Ligna ſil
uaꝝ ſicˉ dicit gloſa. ſunt homies infructuoſi
eterno incēdio p̄parati. Jgit̃ ꝓpt̃ fructꝰ iſtos
ſuauiſſimos viriliter ꝯtēnat honores ſuper
ligna ſiluaꝝ ꝑiculoſiſſimos. viriliter ꝯtemnat
oīa ꝓpter fructū bñdictū. q̇ eſt ſuꝑ oīa bñ/
dictꝰ deꝰ in ſecula. Octauo chariſſimi ne/
ceſſariꝰ eſt fructꝰ marie bñdictꝰ ad locupleta
tionē ſiue repletionē aīe rōnalis. Vñ dicit̃
Prouer. xij. De fructu oris ſui vnuſq̇ſq; re/
plebit̃ bonis. Dñm ieſum nō ſolū fructū vē
tris. ſꝫ etiā fructū orꝭ nō incōgrue fateamur
qꝛ ip̄iꝰ oris p̄dicatiōe. oris ꝯfeſſione. orꝭ ora
tione meremur. Jp̄m q̄ꝫ ore exteriori ſumi
mꝰs ſacr̄aliter. ore q̄ꝫ interiori ſp̄ūalit̃ ꝓpt̃
qđ Hiero. ait. Flos marie factꝰ eſt fructus
vt nos illū comederemꝰ. De iſto fructu oris
vnuſq̇ſq; replebit̃ fidel' bonis ſp̄ūaliū diui/
tiaꝝ. bonis inq̄; ꝟtutū ⁊ grāꝝ. De taliū bo/
noꝝ repletiōe apl's dicˉ Ro. xv. Deꝰ aūt ſpei
repleat vos oī gaudio ⁊ pace i credēdo. vt
abūdetis i ſpe ⁊ ꝟtute ſp̄ūſſcti. O ꝟe brā hu
ius fructꝰ plenitudo. qua repletꝰ eſt nō ſolū
ager ꝟginis hūc fructū ꝓducētis. ſꝫ etiā ſac/
cus vniuſcuiuſq; fidelis hūc fructū ꝯtinētꝭ.
ſicut patet ꝑ beatū Hiero. q̇ ait. Bene ager
plenꝰ dr. qꝛ plena ꝟgo maria ꝓnunciat̃ d̄ cu
ius vtero credētibꝫ fructꝰ vite ꝓceſſit. ⁊ nos
oēs de plenitudine eiꝰ accipimꝰ grām ꝑ ḡ
tia. Nono chariſſimi neceſſariꝰ eſt fructuſ
marie bñdictꝰ ad ꝑfectionē vite ſpiritualis
Vñ de viro ꝑfecto bñ in p̄s. dr. Et erit tāq;
lignū qđ plātatū eſt ſecꝰ decurſus aq̄ꝝ. ⁊c. vſ
q; ꝓſperabūt̃. Quid intelligere debemꝰ ꝑ de
curſus aq̄ꝝ. niſi irrigationes grāꝝ. ꝑ q̄s hō
dat ſiue ꝓfert fructū ſuū dñm ihm chriſtuꝫ.
Tres aūt hic cōditiōes ꝑfecte vite inſinuāt̃
q̄ hoiem h̄ fructu fructiferꝝ comitāt̃. Perfe
ctoꝝ nāq; eſt tꝑs ſuū nō negligere. ꝓpter qđ
bñ dr. Fructꝰ ſuos dabit in tꝑe ſuo. Perfe/
ctoꝝ q̄ꝫ eſt in ꝟbis inutilibꝫ nō defluere. ꝓpt̃
qđ bñ addit̃. ⁊ foliū eiꝰ nō defluet. Perfecto
rū inſuꝑ eſt q̄ ſp̄ūi ꝓſpera ſunt nō obmitte/
re. ꝓpter qđ bñ ſubiūgit̃. Omia q̄cūq; faciet
ꝓſperabūt̃. Vel certe ei q̇ hūc fructū ꝑ chari
tatē tulerit oīa ꝓſperabūt̃. qñ ſibi oīa i
bonū cooꝑant̃. ſicut ſcriptū eſt Roma. viij.

Scimus qm̄ diligentibꝫ deū oīa coopant̄
in bonū. Beatus vir q̄ tā pfecte tulerit fru/
ctū iſtū vt tp̄s ſuū nō trāſeat infructuoſuꝫ.
vt verbū ſibi nō defluat ocioſum. vt opus
ſibi nō pereat ꝟtuoſum. ſicq̄ʒ ſit tāq̄ʒ lignuꝫ
fructiferuꝫ ſpūalit̄. quēadmodū etiā maria
fuit corꝑalit̄. de q̄ btūs Bern̄. ait. O vere li
gnū vite qḋ ſolū dignū fuit portare ſalutis
fructū. Decimo cariſſimi neceſſariꝰ ē fru
ctus marie bn̄dictꝰ ad multiplicationeꝫ ec/
cleſie vniuerſal̄. Vn̄ dr̄ Prouerb. xxxi. De
fructu manuū ſuaꝝ plātauit vineā. Dn̄s ie
ſus ſicut bn̄ dr̄ fructꝰ ventrꝭ. qꝛ ventre cōci
pit̄. ⁊ ſicut bn̄ fructus oris dicit̄. qꝛ ore ſu/
mit̄. ita bene fructꝰ manuū dr̄. qꝛ manibus
bonoꝝ opeꝝ acquirit̄. manibꝫ q̄ʒ ſacerdota
libꝫ miniſtrat̄. Vn̄ fructus iſte pleniſſime ē
fructus marie. fructꝰ certe ventrꝭ eiꝰ eſt. q̄a
de ventre eiꝰ ſingulariſſime natꝰ eſt. Fru/
ctus etiā oris eiꝰ eſt. qꝛ ore eius dulciſſime
cōicatus eſt. fructꝰ quoq̄ʒ manuū eiꝰ eſt. qꝛ
manibꝫ eius deuotiſſime attrectatꝰ eſt. De
iſto itaq̄ʒ manuū fructu maria vel ꝑmitiua
eccl̄ia ſicut exponit gloſa. plātauit vineā. id
eſt eccl̄iam vniuerſalē ꝑ orbē diffuſam. O
quō palmites huiꝰ vinee videlicet fideles
eccl̄ie. ꝑ hunc fructū multiplicati ſunt. duꝫ
rectores eccl̄ie in cordibꝫ fideliū eundē fru
ctum ſpūaliter naſci fecerūt. Hinc bene in
ps̄. dicit̄. Fecerūt fructū natiuitatꝭ. ⁊ bene
dixit eis. et multiplicati ſt̄ nīs. Et q̄a eccl̄ia
de oībꝫ generatiōibꝫ eſt ꝑ hūc fructū multi
plicata. Ideo virgo hūc fructū ꝓducēs me
rito ab oīmibꝫ generatiōibꝫ p̄dicatur beata.
Propter qḋ bene ipa ait. Ecce em̄ ex h̄ bea
tam me dicēt oēs generatiōes. De q̄bus
verbis loquēs Bern̄. inducit mariā loquē
tem ſic. Ecce iā video qḋ futuruꝫ eſt in me.
q̄s fructus ꝓcedat de me. q̄t ⁊ quāta bona
nō mihi ſoli ſed oībꝫ generatiōibꝫ ꝓueni/
ent ꝑ me. Undecimo cariſſimi neceſſa/
rius eſt fructꝰ marie benedictꝰ ad reſtaura
tionē ruine empirrealis. ruine inquā facte
in celo empirreo. De h̄ notare poſſumus q̄
dn̄s de medulla cedri plātare volens dixit
Ezech. xxvij. In monte ſublimi iſrl̄ plāta/
bo illud. ⁊ erūpet vt germen ⁊ faciet fructū.
Mons ſublimis eſt ſublimis illa manſio.
ſublimis illa ſocietas angeloꝝ. q̄ bn̄ mons
iſrl̄ dicit̄. qꝛ iſrael viſio dei interp̄tat̄. Et ec/
ce angeli ſemꝑ ſunt in viſione dei. teſtāte eo
q̄ ait in euāgelio Mathei. angeli eoꝝ ſem
per vident faciē pr̄is mei q̄ in celis eſt. In
iſto ſublimi monte. in iſta ſublimi angeloꝝ
ſocietate deꝰ plātauit illud quod de maſſa
ꝑditionis elegit. plātauit inquā medullā ce
dri. medullā generis hūani. id eſt oēs ele
ctos dei. quorū quidā in re. quidā ī ſpe plā
tati iā ſunt in angelico monte. O vere ſuꝑ
oīa diligendus fructꝰ. ꝓpter quē tā ſubli/
miter plātatur oīs electꝰ. Libenter hūc
fructū dn̄m noſtrū ieſum chriſtuꝫ portare
poſſumꝰ ꝓpter queꝫ inter angelos iā in ſpe
plantati ſumꝰ. huic etiā fructui ſemꝑ gr̄as
agimus. cuius gr̄a angeloꝝ vniuerſitatem
reintegramꝰ. Vnḋ huiꝰ fructus mr̄ maria
bene pōt gloriari ⁊ dicere ꝟba illa que bea/
tus Bern̄. q̄ſi ex ore marie loquēs ait. An/
gelicarū generationū numerꝰ ꝑ meū gene/
ratum reintegrabit̄. ⁊ hominū generatio ꝑ
adam benedicta ꝑ benedictū fructuꝫ ven/
tris mei ad eternā beatitudinē regenerabi
tur. Duodecimo cariſſimi neceſſariꝰ eſt
marie fructꝰ benedictus ad ꝑpetuationem
gl̄ie eternal̄. q̄ eterna nō eſſet niſi ꝑ hūc fru/
ctum cōſeruaret̄. Unde dicit̄ Prouerbi. xi.
Fructus iuſti lignū vite. Optime fructus
iſte dictꝰ eſt lignū vite. quia ſicut lignū fuit
ad ꝯſuandā vitā naturalē in paradiſo ter/
reſtri. ſic chriſtꝰ eſt ad ꝯſeruandā vitā eter/
nalem in paradiſo celeſti. Hec ergo tanta
bona que ꝑ benedictū marie fructū cōſeq̄/
mur. benedictꝰ ille Anſelmꝰ bene aduertit
cū dixit. Hec tanta bona ꝑ benedictuꝫ fru
ctum benedicti ventrꝭ bn̄dicte marie ꝑue/
nerunt. Sic ḡ cariſſimi audiſtis quō bene
dictus fructꝰ marie neceſſarius oīno eſt.
Primo ad expiādā culpā mortaleꝫ. Scḋo
ad pacificandā inimiciciā capitalē. Tercio
ad ſanandā plagā originalē. Quarto ad re
leuandā inediā mentalē. Quinto ad vitan/
dā irā iudicialē. Sexto ad declinādā penā
gehennalē. Septimo ad ꝯtemnendā ſub/
ſtantiā temporalē. Octauo ad locupletan/
dā animā rōnalē. Nono ad cōſūmādā vitā
ſpūalem. Decimo ad multiplicandā eccle/
ſiā vniuerſalē. Undecimo ad reparandaꝫ
ruinā empirrealem. Duodecimo ad ꝯſer/
uādā gl̄iaꝫ eternalē. Et ecce hi duodecim
effectus ſiue vtilitates huiꝰ fructꝰ ſignari
poſſunt. per duodecim fructus ligni vite.
quos oēs habemꝰ in fructu ventris ma
rie. De quibꝫ duodecim fructibꝫ legit̄ Apo
calip̄. xxij. q̄ angelus oñdit Iohāni lignuꝫ

vite afferens fructus duodecim. Adiuua ergo
nos o bñdicta in mulieribꝫ. vt p bñdictuz
fructū ventrꝭ tui bñdictionē hoꝝ duodeci
fructuū cōſeqmur. Adiuua o ꝟgo fructife/
ra vt p fructū tuū his fructibꝫ ita fructuoſi
efficiamur ꝙ p hos fruct⁹ fructu tuo frui p
petuo mereamur. Adiuua o dulciſſima vt
nobis ꝯcedat dulcedine ſua frui ille libera
liſſim⁹ cōicator ſui bñdict⁹ fructus ventris
tui. Qui cū pr̄e ꝛ ſpūſctō viuit ꝛ regnat de⁹
per oīa ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Deuotiſſimi ac ſeraphici doctoris ſan/
cti Bonauēture tractat⁹ ſup gaudioſa am
baſiata p archangelū gabrielē ad excellen/
tiſſimā atqꝫ glorioſiſſimā ꝟginē Mariā an
nunciata. Speculū marie vocatus. expli/
cit feliciter.

Incipit tractat⁹ de pparatiōe ad miſſaz
doctoris ſeraphici ſcti Bonauēture.

D honorez glo

a riose ꝛ indiuidue trinitatꝭ et ad
honorē excellentiſſimi ſacri. ſcz
pcioſi corpis ꝛ ſanguinis dñi nr̄i ieſu chri/
ſti. Deſcribā tibi formā p quaz potes leuiť
manuduci ad ꝯtemplationē tanti myſterij
ac congrue diſponi ad ei⁹ pceptionē. quam
nō raptim ſtrepitu ꝟborꝫ legere. ſed eius
ſenſum efficaciť cordi imp̄mere debes. ꝛ ex
intimo affectu ſingula queqꝫ in toto vel in
parte, put ſonāt ſollicite ruminare. Primo
igiť acceſſur⁹ ad mēſam celeſtꝭ cōuiuij. iux
ta aplm. Proba teipm ꝛ diligenť examīa cū
qua fide. qli ꝓpoſito. quāta caritate, ꝓpter qd
aut ꝓpter quā cām accedis. vt ſic accedēdo
ad mēſam celeſtꝭ cōuiuij iuxta aplm. pbes
teipm diligenť examinādo. Attende igiť
iſta qttuor ſingula p ſe ꝛ vide pmo quam fi
dē hr̄e debes circa veritatē ꝛ eſſentiā h⁹ ſa/
cramenti. Credere em̄ firmiť debes ꝛ nul/
latenus dubitare ſcḿ ꝙ docet eccl'ia catho
lica ꝛ pdicat ꝙ in hora exp̄ſſionis ꝟboꝝ xp̄i
panis materialis atqꝫ viſibilis aduenienti
viuifico ꝛ celeſti pani velut ꝟo creatori ho/
norē deferens locū ſuū ſcz viſibilē ſpeciem
accidentiū ꝓ miniſterio ꝛ ſacramētali ſerui
tio relinqt. q̄ deſinēte eſſe miro et ineffabili
modo in eodē inſtāti iſta ſequētia ſub illis
accidētibꝫ veraciť exiſtūt. Primo illa pu
riſſima xp̄i caro ꝛ ſacrū corp⁹. qd fabricāte
ſpūſctō tractuz fuit de vtero gl'ioſe ꝟginis
marie appenſuz i cruce. poſitū in ſepulchro.
glorificatū in celo. Scdo qꝛ caro nō vi/
uit ſine ſanguie. iō neceſſario ē ibi ſanguis
ille pcioſus q̄ feliciť manauit ꝓ mūdi ſalu/
te in cruce. Tercio cū nō ſit ver⁹ hō abſ/
qꝫ aīa rōnali. ꝓpterea eſt ibi aīa gl'ioſa xp̄i.
excedens in gr̄a oēm ꝟtutē ꝛ gl'aꝫ ꝛ ptātē. i q
repoſiti ſunt omēs theſauri ſapie ꝛ ſcie dei.

Quarto qꝛ chriſt⁹ eſt ver⁹ deus ꝛ verus
hō. iō ꝯſequenť eſt ibi deus gl'ioſus in ma/
ieſtate ſua. Hec oīa qttuor ſimul ꝛ ſingu/
la tota ſimul ſub ſpeciebꝫ panis et vini pfe/
cte continenť nō min⁹ in calice qꝫ in hoſtia.
nec min⁹ in hoſtia qꝫ in calice. nec in vno de
fectus ſuppleť alteri⁹. cū nullus ſit. ſꝫ in am
bobus integrū cōtineť ꝓpter myſteriū de q̄
grandis eſt ſermo. Sufficit em̄ credere deū
veꝝ ꝛ hoīem ſub vtraqꝫ cōtineri ſpecie cui
aſſiſtunt angeloꝝ frequētia ꝛ ſctōꝝ pn̄tia.

Quare chriſtus tm̄ contineť ſub iſtis
duabus ſpeciebus.

f Ed vide qꝫ pulchre xp̄s ſub his tm̄
duabꝫ ſpeciebꝫ cōtineť. Primo qꝛ
panis ꝛ vinū optimū ſunt nutrimē
tū toti⁹ hoīs. nā panis nutrit carnē. ꝛ vinū
tranſit in ſanguinē. q̄ eſt ſedes aīe. Se/
cūdo qꝛ eoꝝ vſus eſt hoī pncipalior ꝛ com/
munior eſt ꝛ mūdior ꝛ min⁹ faſtidioſus ha
beť. iō puritas ſpūalis refectiōis oportune
p iſta ſignificať. Tercio qꝛ optime figu/
rant paſſionē xp̄i q̄ qtidie p h̄ ſacrm̄ memo
rať. nā panis ſignificat corp⁹ illud tritura/
tū. molitū. piſtū in paſſione. decoctū ꝛ aſſuz
igne diui amoris in camino. i. ara crucꝭ. vinū
ꝟo ſigficat ſanguinē q̄ de vua. ſ. xp̄i corpe in
torculari crucꝭ a calcātibꝫ iudeis exp̄ſſus ē.

Quarto pulchre ſignificat corp⁹ xp̄i my
ſticū ſcz eccl'iam collectā ex multis fidelibꝫ
pdeſtinatis ad vitā tanqꝫ panis ꝛ vinuz ex
multis granis ꝛ racemis. Cū ergo acce/
dis caue ne dubitādo vacilles ꝛ tanqꝫ cec⁹
manu tentans innitaris baculo arūdineo
ſcz argumētis naturalibꝫ ꝛ rōnibꝫ hūanis
querēdo quō iſta fieri poſſunt ſicut qndaz
iudei litigabāt. ꝛ quidā diſcipuli ſcandali/
zati abierūt retrorſuz. Sed ſubijce teipm
deo ꝛ captiua mentē tuā ſub iugo fidei quā
tantis teſtibꝫ roboratā vides. Quid em̄ du
bitationis de hoc ſacramento remanet. qd
a chriſto tam exp̄ſſe traditū. ab apl'is pdi/
catū. a ſanctis patribꝫ orthodoxis tot cen/

tenarijs annorũ pfiguratũ.tantiſq; cerimo
nijs tot miraculis ⁊ pdigijs ⁊ obſeruãtijs
quaſi teſtimonijs palpabilibꝫ vides cõfir/
matũ. Tolle hoc ſacramẽtũ de eccl'ia et q̃d
erit in mũdo niſi error et infidelitas. et po/
pulus chriſtian⁹ quaſi grex porcoꝝ diſper/
ſus et idolatrie dedit⁹. ſicut expſſe patet in
ceteris infidelibꝫ. Sed p hoc ſtat eccl'ia. ro
boratur fides. viret vel viget chriſtiana re/
ligio et diuin⁹ cultus. Vñ inquit chriſtus.
Ego vobiſcum ſum vſq; ad ↄſummationẽ
ſeculi. Matthei vltimo.

Quare chriſtus corpus ſuũ
dare voluit velatum.

p Oſt etiã notare debes q sic decuit
chriſtũ corpus ſuũ velatũ nob da/
re. Quid enim valeret fides tua ſi
chriſtus in ppria forma viſibilis tibi appare
ret. certe ⁊ coacte eũ adorares. Aut quõ car
nales oculi tãtã gloriã ferre poſſent. Quis
vero niſi inſipiens dicat vt carnẽ crudã et
homis cruorem in ppria forma ſua comede
re ⁊ bibere debeas. Recedat ergo omis du
bitatio. q; ſicut olim diuinitas in vtero vir
ginali latuit. et fili⁹ dei ſub humane carnis
velamine viſibil' mundo apparuit. ſic ⁊ glo/
rificata humanitas diuinitati ↄiuncta ſub
forma panis ⁊ vini latet vt nobis mortali/
bus cõpetere poſſet.

De diſcuſſione ↄſcientie ante cõmunio/
nem ſacram. Et cũ quali pposito ſeu diſpo
ſitione accedendũ ſit.

ſ Ecundo pba teipm cũ quali pposi/
to ⁊ diſpoſitione accedis. Jõ diſcu/
te ⁊ reuolue ↄſcientie domũ et vide
ne forte ſit intus aliqua turpitudo in men/
te vel macula extra in carne q̃ offendi poſ/
ſunt oculi illi⁹ qui eſt ſanct⁹ ſanctoꝝ. Pri
mo ergo rediens introrſus ad iniquitatẽ tue
mentis quãta mala ab ineunte etate cõmi/
ſiſti. quãta bona neglexiſti. q̃ breuis vita. q̃
incerta mors. q̃ lubrica ⁊ piculoſa via hu/
ius tempis rumina. ne forte qð abſit poſt
precedentẽ confeſſionẽ ⁊ penitentiã aliqð
in te ſit mortale peccatũ vel peccãdi ppoſitũ
vnde mortua ſit tua miſera aĩa. ac p hoc a
radice chriſti ⁊ eccl'ie abſciſa. q; ille viuific⁹
panis ⁊ diuin⁹ non pſtat influxum vite nec
nutrimentũ membris abſciſis et mortuis.
teſte ſcriptura q̃ dicit. In maliuolã animã
non introibit ſapiẽtia. nec habitabit in cor
pore ſubdito peccatis. vnde a talibꝫ ſumit' ſa

cramentũ et nõ res ſacramẽti id eſt. chriſti
gratia et vnitas charitatis eius. comeditur
guſtu ſed nõ reficit ſpiritũ. vadit ad ventrẽ
ſed nõ reficit mentẽ. deglutit' ſicut abrotha
num ſine ſui leſione. et nõ viuificat animã
nec incorporat eã ſibi nec vnit. ſed potius
nauſea cõpellente talẽ chriſt⁹ euomit velut
cadauer putridũ beſtijs deuorandũ ⁊ aui/
bus. cũ ſcʒ infelicem animã tradit ſathane
cruciandã. ſicut de iuda ſcriptũ eſt. Quoni
am poſt buccellã introiuit in eũ ſathanas.
Quapropter ſi talibꝫ laqueat⁹ es caue ne p
aliq̃ cauſa vel neceſſitate abſq; debita cõtri
tione ac pposito penitẽdi ac ↄfeſſione pmiſ/
ſa accedere ad altare preſumas. q; horren
dum eſt incidere in man⁹ dei viuẽtis. Sed
heu quot ſunt hodie ſacerdotes miſeri et
ſue ſalutis improuidi q̃ corpus chriſti i al/
tari velut carnes pecudũ manducãt et in/
uoluti ⁊ contaminati abominatiõibꝫ de q̃/
bus phas nõ eſt dicere ſceleratis manibꝫ ⁊
pollutis labijs ↄtingere nõ verent' et oſcu/
lari filiũ dei ⁊ marie virginis vnigenitum.
Verũ ſi hoꝝ ſacrificiũ ſuſcipit deus. audeo
dicere mendax eſt ⁊ ſocius peccatoꝝ. Inſu
per qð deterius eſt ad tantã quidã puene/
runt iſtis diebꝫ pũerſitatẽ ⁊ ſtulticiã vt pu/
tent infeliciſſimi ſua ſcelera et imundicias
peccatoꝝ que q̃tidie reiterare pponũt (abſ/
q; penitẽtia ⁊ ↄfeſſione) p ſacrã cõmunio/
nem q̃tidie celebrãtes expiare. Tales non
ſunt ſacerdotes ſed ſacrilegi. nõ chriſtiani
ſed heretici. pfecto ſi fidẽ rectã haberẽt aut
peccare timerent aut celebrare ceſſarent.

Scðo non tm̃ cordis ſed ⁊ corpis atten
denda eſt mũdicia. idõ caue ne imũdus ac/
cedas. nõ tm̃ dico de immũdicia volũtaria
q̃ mortalis eſt ſed etiã nocturnali ſiue ca/
ſuali macula q̃ impedit celebrationem vbi
nõ eſt magna neceſſitas vel iuſſio pceptoꝝ.
Vbi ergo dicta interueniũt ⁊ dicte macule nõ
dederis occaſionẽ vel cauſam p pcedentẽ
ↄcupiſcentiã vel inordinatã crapulã. nec ſe
cuta eſt notabilis mẽtis inquinatio p remi
niſcentiã vel illuſionẽ fantaſticã carnaliũ.
credo q accedere poſſes ſaluo meliori iudi
cio. maxime ſi ſingularis deuotio ratione ſo
lennitatis vel alterius ſimilis cauſe te tra/
heret ad celebrãdũ. Cuſtodire etiã debes
pudiciciã manuũ quantũ potes ⁊ oĩm mẽ/
broꝝ tuoꝝ puritatẽ. vnde tibi ↄſulo vt p̃ ce
teris hominibꝫ omni tempe maxime dum

miſſam celebraturꝰ es caueas ab oī tactu
nō ſolū turpi ꝛ imūdo q̄ fit cū pctō. ſed etiā
a q̄libet indecēti ꝛ coinq̄nato. Et totū te re
colligas vt nec actuſ nec cogitatio ad aliqđ
aliud diſpgat. Et inſup curā habeas dili/
gent de mūdicia ꝛ nitore paramētoꝝ altarꝭ
ꝛ ſacrorū vaſoꝝ ꝛ cū honore ꝛ oī diligentia
tractet ille qui eſt angelis ꝛ archangel' tre/
mebundus.

Ex quāta caritate q̄ntoq̄ꝫ feruore acce/
dendū ſit cōmunicaturo.

Ercio pba teipm ex q̄nta caritate ꝛ
t q̄li feruore accedis. Non ſolū enim
mortalia vitāda ſunt ſed etiā venia/
lia pctā p negligētiā ꝛ ociuꝫ multiplicata et
etiā p incōſiderationē ac p diſtractionē diſ
ſolute vite ꝛ male ꝯſuetudinis. licꝫ nō occi/
dant aīam. tn̄ reddūt hoīem tepidū. grauē
ꝛ obnubilatū et indiſpoſitū et ineptū ad ce
lebrandū niſi dicti pulueres ꝛ ſtipule veni
aliū p afflatū ſpūs ꝛ flāmā caritatꝭ vētilen/
tur ꝛ ꝯſumentur exardeſcēte igne cordis ꝛ ex
ꝯſideratiōe ꝓprie vilitatꝭ. Jō caue ne nimiſ
tepidus ꝛ inordinatꝰ accedas. ꝛ incōſidera
tus. qꝛ indigne ſumis. ſi nō accedis reuerē/
ter circūſpecte ꝛ ꝯſiderate. vn̄ apl's. j. ad Co
rinth. xj. Judiciū ſibi manducat ꝛ bibit. qđ
aptꝰ inſinuat cū ſubdit dicēs. Jō inter vos
multi imbecilles. ſcꝫ p fidei incōſtantiaꝫ. et
infirmi. id ē. graui pctō ſauciati. et dormiūt
multi ſcꝫ p torporē ꝛ deſidiaꝫ. O q̄ꝫ graues
anguſtie. o q̄nte anguſtie me vndiq̄ꝫ affligē
tes. accedere indigne horrendū eſt iudiciū
nō accedere ex notabili negligētia vel con/
temptu dānabil' eſt culpa. Beda. Nā cū ſa/
cerdos eſt abſq̄ꝫ pctō mortali. et in ꝓpoſito
bono nō hn̄s legitimū impedimētū. ꝛ non
ex reuerentia ſed ex negligētia celebrare o/
mittit tūc q̄ntū in ipo eſt priuat trinitatem
laude ꝛ glīa. angelos leticia. pctōres venia.
iuſtos ſubſidio ꝛ grā. in purgatorio exiſten
tes refrigerio. eccl'iam xp̄i ſpūali beneficio.
ꝛ ſeipm medicina ꝛ remedio ꝯtra q̄tidiana
pctā ꝛ infirmitates. Quia ſic ait Amb. Si
q̄tienſcūq̄ꝫ effunditur ſanguis xp̄i totiēs in re
miſſionē effunditur. debeo illū ſemp accipere
vt ſemp mihi pectā dimittantur. q̄ ſemp pec/
co ſemp debeo accipe medicinā. Jteꝫ puat
ſe omibꝫ talibꝫ ꝓuenietibꝫ ex ſacra cōmuni/
one q̄ ſunt pctōꝝ remiſſio. fomitis mitiga/
tio. mentꝭ illumīatio. interior refectio. xp̄i ꝛ
corpis eiꝰ myſtici incorporatio. ꝯtutū robo
ratio. ꝯtra diabolūꝫ armatio. fidei certitu/
do. ſpei eleuatio. caritatꝭ excitatio. deuotio/
nis augmētatio. ꝛ angeloꝝ cōuiuatio. Itē
nō cōplet ſibi iniūctū magne dignitatꝭ ob/
ſequiū. nec officiū exercet debite ſeruitutꝭ
dei. ꝛ tn̄ ſcriptuꝫ eſt. Maledictꝰ q̄ facit opꝰ
dei negligenter. Itē ꝯtemnit chriſti p̄ceptuꝫ
de obſeruātia huiꝰ ſacramēti. iō xp̄s cōmi/
natur. Niſi māducaueritis carnē filij hoīs
ꝛc. Item abijcit viaticū ſue pegrinationis.
exponens ſe piculo mortis. qꝛ niſi recipiat
alimentū corpis chriſti ꝛ vite vegetationē.
efficitur ſicut aridū membrū ad qđ nō tranſ/
mittitur corpalis cibi nutrimentuꝫ. Ultimo
quātū in ſe eſt euacuat diuinū cultū ꝛ latri/
am creatori debitā ingratꝰ de bn̄ficijs. Nu
meri. ix. Si q̄s mūdus eſt ſcꝫ a pctō morta
li. ꝛ in itinere nō fuerit ſcꝫ aliter impeditus ꝛ
nō fecerit phaſe anīa illa de pplo ſuo exter/
minabitur. qꝛ ſacrificiū nō obtulit deo domi/
no tpe ſuo. Ergo quātū potes toto conatu
p exercitiū boni opis. lachrymarū ꝯtritio/
nē ꝛ deuotiōis flāmā expelle a te oēm tepo
rem ꝛ negligentiam ne inueniarꝭ reſpuere
tantorū cariſmatū dona.

Qualiter homo accenditur. et p que ad
celebrandum ꝛc.

I vis accendi ad amorē ꝯſidera to
ſ ta mēte iſta duo. Prio illiꝰ ſūme
caritatꝭ incēdiū q̄ ſūma bōitas ꝛ be
nignitas p te vermiculo fetido tam penoſe
ſuſtinuit crucis obprobriuꝫ. Scđo illiꝰ
nobiliſſimi corpis cibationē. dulciſſimāq̄ꝫ
ſanguinis potionē. Primo attēdas illam
beatiſſimā mortē diſcutiēs cām. Cauſa au
tē alia nō fuit niſi neceſſitas nr̄e redēptio/
nis. Omis aūt lex p leſe maieſtatis offenſi
one offendentē iudicat reū mortis. Huius
rei cā cū pctis exigentibꝫ eſſemꝰ rei mortis
p recōpenſatiōe tanti debiti miſerās deus
humane miſerie ꝛ parcēs nr̄e morti puidit
ꝛ cōceſſit p̄oribꝫ p morte hoīm cedem fieri
aīaliū ꝛ offerri ſibi hoſtias ꝛ ſacrificia pla/
cationis. vt q̄tiens q̄s peccaret totiēs erat
p eo neceſſariū hoſtias īmolari q̄ oīa figu/
re erāt ꝛ vmbre donec xp̄s caput hūani ge/
neris mitteretur vna ꝛ rōnabil' hoſtia abſq̄ꝫ
pctō q̄ p omibꝫ hoībꝫ ſeipm ex amore offer
ret ad mortē p nr̄e mortꝭ redemptiōe. Sꝫ
quia nō debuit pluries mori. eo q illa vna
mors ſatiſfecit p pctis oībꝫ factis ꝛ fiendis.
ideo ſufficit q illā vnam hoſtiaꝫ corpis ſui

quondã ꝑ nobis ſemel immolatã ꝫ moriēs
relinqueret q̄tidie a nobis ꝑ reſiduis deli/
ctorũ myſtice offerendã deo pr̄i ꝑ cõmuta/
tione nr̄e mortis cui q̄tidie ſumus obnoxij
ꝑ pctm̄. Vñ Aug⁹. Iterat̄ q̄tidie hec obla
tio licet ſemel chriſt⁹ paſſus ſit. qꝛ quotidie
peccam⁹ pctīs ſine quibꝫ mortalis infirmi/
tas viuere nõ poteſt. Et qꝛ q̄tidie labimur.
quotidie ꝑ nobis chriſt⁹ myſtice ĩmolatur.
Hec ille. Propter h̄ quicq̄d agit̄ in miſſa et
oĩs ornat⁹ ꝛ cerimonia nihil aliud repre/
ſentat niſi chriſti paſſionē. ob h̄ ſuꝑ oĩa ē
neceſſaria xp̄i mortis mẽoria in miſſa. Vñ
ipe xp̄s Luce. xxij. hoc facite in meã cõme/
morationē. Et .j. ad Corinth. xj. Quotienſ/
cũqꝫ mãducabitis ꝛc̄. mortē dñi annũciabi
tis donec veniat ſcꝫ ad iudiciũ. Dũ ḡ ac/
cedis dic ex toto corde. Ecce celeſtis pater
recolens mortē illã vnigeniti filij tui domi
ni nr̄i ieſu xp̄i offero tibi hãc hoſtiã ꝫ quam
ipe olim obtulit ꝑ mea ꝛ toti⁹ mũdi ſalute.
Ecce ad altare tue maieſtatꝭ trãſmitto ob/
lationē viuã. quã tu in miſeratõe multa mi
ſiſti ad altare crucis immolãdã ꝑ nob̄. Re/
cordare ergo illi⁹ ſacroſctī ſudoris q̄ſi gut/
te ſanguinis decurrētis in terrã. Reſpice il
lam virgineã carnē verberibꝫ crudelit̄ fla/
gellatã. colaphis ꝛ alapis ceſam. liuoribꝫ tu
midã. ſputis maculatã. ſanguine cruẽtã/
tã. ſpinis ꝑforatã. clauis cõfixã. lancea vul/
neratã. Illa ergo pietas q̄ filiũ tuũ traxit ꝛ
vicit vt in ſtatera crucis toti⁹ mundi pctã
libraret ipa te cogat pr̄ miſerere nob̄ miſerꝭ
Reſpice obſecro nõ nr̄a pctã. ſꝫ in faciē chri
ſti tui. Nõ em̄ in iuſtificationibꝫ nr̄is p̄ces
nr̄as ꝓſternim⁹. ſed in multitudine miſera/
tionũ tuarũ. Scd̄o ſi vis ad amorē accē/
di ꝛ inflãmari ꝯſidera illi⁹ ſacri corꝑis ciba
tionē dulciſſimã. ꝛ vide q̄ꝫ bonus ꝛ ſuauis
eſt ſpũs eius in nobis q̄ꝫqꝫ cõgrua et vtilia
ꝓuidit nobis pr̄ noſter celeſtis viuificantia
alimenta.

Quare neceſſe ſit an̄ie noſtre recipe ſa/
cramentum.

Quia em̄ rõnalis creatura ad hoc fa
q cta eſt vt ſit capax ꝛ particeps boni
tatis dei. ex q̄ participatiõe viuere
ꝛ ad beatũ eſſe ꝑuenire debꝫ. ſine q̄ ex ſe ad
nihilũ tendit et ad mortē ſempiternã. niſi ꝑ
cibũ viuificantē iugiter vegetet̄ ex partici/
patione diuīe ꝟtutis ꝛ glīe. Quã participa
tionē ideo comeſtionẽꝫ voco. qꝛ ſicut corp⁹
anĩale ꝑ cibũ viuificat̄ caleſit ꝛ impinguat̄.
ſic anĩa rõnalis ꝑ ſpiritũ xp̄i quo frui debꝫ
pleno affectu ꝛ intellectu nutrit̄ ꝛ inflãmat̄.
Et ſicut angeli in patria pleno hauſtu bi/
bunt de ſpũ ꝑhenni ꝛ viuo fonte lumĩs ac
ſatiant̄ ab vbertate dom⁹ eius. Sic ſapiē/
tia ante p̄uidit vt rõnales anĩas hominum
q̄s tã care redemit et ꝑ grãm magnificauit
ac effecit ſimiles angelꝭ dei. cibaret illo pa/
ne quo angl̄i nutriunt̄. ſine quo nec illi nec
iſti viuere poſſunt. ꝛ hoc ꝑ aliquē modũ cõ/
uenientē nobis paruulis. qꝛ impoſſibile eſt
nobis comedere cũ iſto mortali corꝑe illũ
panē vite in ſoliditate ꝓprie forme ſcꝫ diui/
nitatis. Idõ vt nobis comeſtibilē cibũ p̄be/
ret ſub forma ꝯuenientiori ſcꝫ panis ꝛ vini
corꝑalis dandũ ꝓpter ꝯuenientē ſimilitudi
nē panis ad panē. ꝛ refectiõis ad refectio/
nem. vt ſicut angelos viuentes ſpũs cibat
verbo increato. ſic mortales homĩes cibat
ꝟbo incarnato in ſacr̄o ſuſcepto. vñ dictuꝫ
eſt. panē angeloꝝ mãducabit homo ꝛc̄. Et
ego ſum panis viuus q̄ de celo deſcēdi ꝛc̄.

Itē nota ꝙ ſicut cura eſt deo de corpore
anĩalis cuiuſcũqꝫ ꝓuidere illi cibũ cõueni/
entē. ſic cura eſt eidē de nutrimēto nobiliſſi
mi ſui corꝑis myſtici. qd̄ eſt eccl̄ia. cui⁹ chri
ſtus filius dei eſt caput. nec aliũde debꝫ ve
getari ꝛ viuere q̄ꝫ a capite ſuo. vt oĩa mem/
bra ſcꝫ viri iuſti vnita ꝛ ſibĳnuicē coheren/
tia in xp̄o capite ipius ſpũ ꝛ amore nutrian
tur ꝑ hoc ſacr̄m vnitatis ꝛ pacis. ac ꝑ hoc ſi
cut nõ eſt vita corꝑi abſqꝫ incorꝑatõne cibi
ꝯuenientis ei. ſic an̄ie rõnali nõ eſt vita ſpi/
ritualis ſine incorꝑatione et inuiſceratõne
hui⁹ cibi ſpũalis ſibi cõuenientis. Vñ inq̄t
xp̄s. Qui mãducat me viuit ꝓpter me. Hec
autē eſt differētia inter cõmeſtionē corꝑalē
ꝛ ſpũalem. qꝛ ibi cibus cõmeſtus tranſit in
ſubſtãtiã ꝛ nutrimentũ comedētis. hic ve/
ro comedēs incorꝑatur xp̄o ꝛ trãſit in amo
rem ꝛ vnitatē ſpirit⁹ xp̄i. Ideo dictum fuit
btõ Auguſtino. Nõ ego mutabor in te. ſed
tu mutaberis in me. id eſt. in mei ſimilitu/
dinē. ſcꝫ bonitateꝫ. ſctitatem ꝛc̄. ſicut ignis
ferrũ ſibi in ſil̄itudinē cõuertit.

Propter q̄d ꝛ ꝓpter quã cauſam cõmuni
candũ ſit.

Quarto ꝛ vltimo ꝓba teipſum ꝓpter
q q̄d aut ꝓpter quaꝫ cauſam accedis.
Et hic dirige aciē mentis ad duo p̄
cipue. ſcꝫ ad purũ affectũ ꝛ deſideriũ ſctm̄.

Scđo ad debitā intentionē z ꝓpoſituz ne/
ceſſariū. Primo vide ꝗd deſideres ne ꝓpter
auariciā aut tumorē aut vanā glīam aut cō
ſuetudinē aut alicuiꝰ mūdane cōplacentie.
aut tpalis fauoris cā accedas ſicut mlti di
ebus iſtꝭ abutunt̄ ad ſui ꝑditionē qđ eſt da
tum ad ſalutē. Ue ve ve dn̄e deꝰ quāti ho/
die infelices ad ſacros ordines accedunt z
diuina myſteria accipiūt nō celeſtē panem
ſed terrenū q̄rentes. nō ſpm̄ ſed lucrū. non
dei honorē ſed ſuā ambitionez. nō ſalutem
aiaꝝ ſed queſtū pecuniaꝝ. non xp̄o ſeruire
mūdo corde z corpe in ſacris myſterijs ſed
deliciari. ditari. ſupbire z luxuriari de pr̄i/
monio chriſti z de elemoſynis pauperū ac
eccl̄iaſticas dignitates ambiēdo multis li
tigijs z ſymonijs potiꝰ rapiūt q̄ȝ aſſequant̄.
nō vocati a deo ſed impulſi a diabolo tāq̄ȝ
datan z abyron. Tu aūt hō dei dirige vo/
ta tua z deſideria ad deū. z vide q̇bꝫ affectio
nibꝫ z deſiderijs trahi debeas ad ſacra my
ſteria celebrāda. Primo te trahet ꝯſcia z re
morſio delictoꝝ ſperās ꝑ eū q̄ſi ꝑ hoſtiā ob
lationis ab omni pctō purgari. Scđo tue
infirmitatis intuitꝰ z ꝯſideratio. vt eum q̄ſi
medicinā ad te voces. ꝑ quā ab oī infirmi/
tate tuearis. Tercio p̄ſſura alicuiꝰ tribula/
tionis. vt ꝑ eū q̇ oīa pōt ab om̄i aduerſita/
te citiꝰ libereris z ꝓtegarꝭ. Quarto deſide/
riū alicuiꝰ gr̄e vl̄ ſpūalis bn̄ficij impetrādi.
vt ꝑ eū cui pr̄ nihil negare poteſt obtineas.
Quinto grāꝝ actio ꝓ oībꝫ bn̄ficijs tpalibꝫ z
ſpūalibꝫ. tibi z alijs ip̄ēſ. cū nihil habeamꝰ
deo retribuere ꝓ oībꝫ q̄ retribuit nob̄ aliud
q̄ȝ calicē ſa. accipe z ſacrificare hoſtiā laudiſ
id eſt. ieſum xp̄m. Sexto caritas z cōpaſſio
ꝓximoꝝ. cū ꝓ ſalute viuoꝝ z requie defun/
ctorū nihil efficaciꝰ interpellet q̄ȝ chriſti ſan
guis effuſus in remiſſionē pctōꝝ. Septi/
mo laus dei z ſctōꝝ. cū nihil habeamꝰ quo
poſſimus deū et ſctōs ꝓ ſua dignitate lau/
dare. q̄ȝ chriſtū ſacramētalit̄ deo pr̄i offerre
z immolare. Octauo dei amor z dilectio. vt
eū inuites ad te. ac ꝑ īuiſceratōnē ſpiritual̄
refectiōis in teip̄o eū delectabiliter ample/
xeris. Nono ſitis z deſideriū augende gr̄e.
qꝛ hoc ſacr̄m fontē cōtinet grārū z ſanctifi/
cationū. z actorē cōtinet ſalutis dn̄m nr̄m
ieſum xp̄m. Ideo dicit̄ eucbariſtia. id ē. bo/
na gr̄a. Cetera vero ſacramēta fluenta ſūt
z riuuli grārum quibꝫ ſanctificamur. Deci
mo ardor z ſuſpiriū q̇ totis viſceribꝫ virtu/
te huiꝰ exceſſiue caritatis z dulciſſime refe/
ctionis cupias ſcr̄ificari ab om̄i inq̄namē/
to carnis z ſpiritꝰ z eripi ab om̄ibꝫ pericul̄
z tentatiōibꝫ ac inſeꝑabiliter vniri xp̄o ſal/
uatori z cōſeruari in ſuo amore. Un̄ inquit
xp̄s Johis xvij. Pater q̄s dediſti mihi. vo
lo vt vbi ego ſum illic ſint mecū. vt ſint vnū
ſic̄ nos vnū ſumꝰ. ego ī eis z tu ī me vt ſint
ꝯſummati in vnū.

De latria que ſoli deo debetur.

s Ecundo dirige mentē tuā ad debi
tam intentionē z ꝓpoſituz circa ea q̄
agere debes. Tria autē ſunt q̄ cele/
braturus intēdere debes. ſcȝ deū ꝑ latriaz
colere. xp̄i mortē memorari. z totā eccleſiaz
iuuare. Primo intendas deū ꝑ latriā cole/
re. Cultus autē latrie eſt honor ſoli dō im/
penſus ſummo creatori ex debito ſeruitu/
tis quo obligamur nō ſolū nr̄a ſȝ noſipos
impendere ꝓ ſuo honore et ꝓ eo mori ſi ex/
pedierit ad recognitionē beneficioꝝ ſuoꝝ
z ſue immēſe bonitatis nob̄ oſtenſe. z h̄ con
trito corde z ſpū humiliato et toto affectu.
actu z habitu. geſtibꝫ et ſignis ꝓſternentes
nos ante oculos ſue maieſtatꝭ z ſacrificijs
ac muneribꝫ eū venerātes referamꝰ ad ip̄m
omnē ſpem noſtrā z deſideriū nr̄m tanq̄ȝ in
finem vltimū. z in eū a q̇ om̄ia ſperātes ꝓ/
pt̄ que om̄ia expectātes ab eo merituz z
retributionē bonoꝝ noſtroꝝ z maloꝝ ſcḿ
retributionē iuſticie ſue ſuiq̄ȝ beneplaciti.

De dulia.

a Lijs quoq̄ȝ ſanctꝭ exhibet̄ honor z
deuotio que dicit̄ dulia. q̄ nō eſt cul
tus nec adoratio ſed ſubrogatio et
inuocatio vt ſint apud deū aduocati ꝓ no/
bis. z om̄is reuerētia q̄ eis impendit̄ ꝓpter
deum cui ſunt cōiuncti exhibet̄. Deus autē
debet a nobis in īmenſum timeri z hono/
rari z amari. Primo ex ꝯſideratiōe ſue om
nipotētie z iuſticie qui nos pleniſſimo iure
dānare pōt z ſaluare. Eſt etiā ſūme timen/
dus. Ex h̄ eñ timore orit̄ dolor de pecca/
tis. pudor. ſuſpiria. lachryme. tunſiōes pe/
ctorū. ſupplicatiōes. ieiunia. diſcipline. pere
grinatiōes z hmōi. Scđo ex ꝯſideratio
ne ſue ſapīe z maieſtatis ſūme eſt honoran
dus. Ex h̄ nāq̄ȝ orit̄ veneratio z reuerētia.
genuflectiones z incuruatiōes. ꝓſtratiōes.
orōnes. purificationes. ꝯſecratiōes. mun/
dicia ſacroꝝ vaſoꝝ. paramentoꝝ ornatus z
decor. feſtiuitates. celebritates et ſolēnita/

tes luminariū.cantꝰ pſalmodie.hymnorū.
lectionū ⁊ hmōi. Tercio ex cōſideratiōe
bonitatiſ ⁊ clemētie eſt infinite amādus. Ex
hoc aūt amore oriunꝰ graꝝactōes.laudes
hymni.bñdictiōes vota ſctā ⁊ incenſatōes
⁊ huiuſmodi.

De intentiōe celebrātis miſſaꝝ ſolēnia.

i Atendere debes vt ex freq̄ntatiōe
diuini cultꝰ nomē dei in nob̄ ſancti
ficeꝰ.vt a nobis ꝑ ſctitatē vite glori
ficeꝰ in mūdo.vt creſcat in orbe cultꝰ et ho/
nor dei.vt cognoſcat totꝰ mundus nos eſſe
clericos vniꝰ veri dei ⁊ ſaluatoris ieſu chriſti
Intendere debes ⁊ mēorari xp̄i mortē. Et
de h̄ dictū eſt ſup̄. Intēdere debes totā ec
cleſiā iuuare. vt ſcz ꝓponas deū orare ꝑ pa/
pa.cardinalibꝫ.pr̄iarchis. archiep̄is. ep̄is.
doctoribꝫ.rectoribꝫ.ſacerdotibꝫ. clericis.mo
nachis.religioſis.monaſteriȷ̄s.⁊ oībus xp̄o
famulātibꝫ.ꝑ regibꝫ.ducibꝫ.p̄ncipibꝫ.ceteris
nobilibꝫ.ꝑ v̄ginibꝫ.viduis.orphanis.ꝑegri
nis.afflictis.captiuis.debilibꝫ. infirmis.et
ꝑ om̄i ꝑp̄lo dei. Etiā ꝑ paganis.ſciſmaticis ⁊
hereticis vt ꝯuertanꝰ ad deū veꝝ ⁊ ſctē ec/
cleſie vnitatē. Itē in ſpeciali orare debes ꝑ
aliquibꝫ cauſis.caris.ſ. parentibꝫ ꝯſangui/
neis ⁊ amicis deuotis ⁊ tibi recōmendatis ac
in tua orōne ſperātibꝫ. Itez ſingulariſſime
ꝑ teip̄o.et ſi aliquē p̄dictoꝝ fideliū p̄cipue
ꝓpter odiuz vel rancorē excludis. vt non ſit
particeps tanti beneficiȷ̄ mortaliꝰ peccas
agens cū odio diuina myſteria.

De confeſſione celebrātis facienda.

b Is p̄miſſis poſtq̄ꝫ ex ruminatione
p̄dictoꝝ in meditatiōe tua exarde/
ſcit ignis in corde tuo euome ⁊ pur
ga feces pctōꝝ tuoꝝ ſpū cōtrito ⁊ humilia/
to memorās quāta cōmiſiſti cogitatiōe.ver
bo ⁊ oꝑe.quāta bona omiſiſti que facere de
buiſti ⁊ potuiſti ⁊ veniēs ad ſpūalē medicū
⁊ p̄rem dic pctā nō cōmuni et generali ꝯfeſ
ſione.vt quidā duri corde faciūt palliātes
foliȷ̄s v̄boꝝ in generali ꝯfeſſione ſua enor/
mia pctā.et abſq̄ꝫ verecūdia et dolore taliꝰ
ꝓferētes vt etiā ī plateis poſſent taliꝰ abſ/
q̄ꝫ rubore ꝯfiteri.hec nō eſt ꝯfeſſio. ſed de/
ceptio ⁊ deriſio. Sed ſi vis ſanari aperi
vulnera tua et de ꝓfundo corde enarra cla
re et aꝑte q̄ poſt p̄cedentē ꝯfeſſionem egiſti
nō ſolū oꝑa ſed ⁊ cogitatiōes ꝑuerſas.q̄rū
delectatio mentē maculat.nō ſoluz morta/
lia ſed etiā venialia grauiora que ꝯſciam le

dunt ⁊ mordēt. Cetera ꝑ modū generalem
breuiꝰ ⁊ clare exp̄me. Deinde pacta penitē/
tia tibi iniuncta.decanta illos quinq̄ꝫ pſal/
mos.ſcz. Q̄ dilecta. Benedixiſti. Inclina.
Credidi. De ꝓfundis cū ſuis v̄ſiculꝰ ⁊ orō/
nibꝫ. Dic etiā ſi tp̄s ſuppetit illā orōnē.ſum/
me ſacerdos. q̄ valde efficax eſt et deuota.
poſtea ꝓcedēs ad altare recole xp̄m euntez
ad crucē ⁊ fige cor ad ea q̄ in paſſione geſta
ſunt.legas clare et diſtincte ea q̄ legēda ſūt
nō multiplicādo collectas nimias nec alia
legendo ex deuotione vel arbitrio ꝓprio q̄ꝫ
quod a ſctīs pr̄ibꝫ inſtitutū eſt.

Quō ſacerdos celebrās ſe habeat infra
ſacrum canonem.

Um autē ꝑueneris ad ſacrum ca/
c nonē recollige mentez ne ꝑ diuerſa
vageꝰ.appone diligentiā magnā in
ſignis et actibꝫ. maiorē in v̄bis.maximā in
intentiōe. Primo ꝓpter ꝯtinētiā diuinitatis
immēſe. In memēto tā ꝑ viuis q̄ꝫ ꝑ defun/
ctis nō fiat cū voce ⁊ v̄bis cōmēdatio.ſz tm̄
mente diſcurre ꝑ quaſdā ꝑſonas magis in/
timas.ceteraſq̄ꝫ recollige ſub cōpendio re/
ferens intentōnē ad oēs ꝑ quibꝫ antea ora
ſti ſiue orare ꝓmiſiſti. Dū aūt ꝑueneris ad
Qui p̄die.dirige mentē ⁊ intentionē tuā ad
faciendū id qđ intellexit xp̄s in ſua cena.et
qđ intendit ſctā mr̄ eccl̄ia. In cōiōne autē
pauſa pauliſꝑ.et dic nō lingua vl̄ labiȷ̄s ſed
corde. Dn̄e mi q̇s es tu.⁊ q̇s ſum ego vt p̄/
ſumā te mittere in latrinā fetidā corporis
mei ⁊ aīe mee. Ut q̇d me feciſti vt tibi iniu/
riam hāc execrandā facerem. Mille em̄ la
chrymarū anni nō ſufficerēt ad tam nobile
ſacramentū ſemel digne ꝑcipiendū. quāto
magis ego miſer indignꝰ ſum q̇ q̄tidie pec/
co et incorrigibilis ꝑſeuero.et in pctīs acce
do.ſed in infinituz maior eſt miſericordia
tua q̄ꝫ miſeria mea vnde ꝯfiſus de tua pie/
tate p̄ſumo te ſumere. Hec em̄ duo maxie
requiruntꝰ ad congruā ꝑceptionē ſacramē/
ti ſcz ꝓfunda humilitas cū annihilatōe ſui
et cōpaſſio mortis chriſti.

Quomō ſe habeat ſacerdos poſt cōmu/
nionem ſacram.

Oſt cōmunionē ſi nō ſentis aliquā
p ſpiritualē refectionē ſignū eſt ſpiri/
tualis infirmitatis vl̄ mortis. Ignez
poſuiſti in ſinū et nō ſentis calorem.mel in
ore ⁊ nō ſentis dulcedinē. Si vero ꝯſolati
onem ſentis aliquā nō tibi tribuas ſed ſue

bonitati immēſe que etiā et malos et indi/
gnos cōſolat̃.⁊ dicas in corde tuo. Ad me/
am miſeriā deteſtandā me cōuicit bn̄ficijs
ſuis. Si mihi pctōri talia fecit q̇d faceret ſi
vitā meā correxero. Ideo totis virib⁹ volo
me mutare ⁊ ſibi ſemꝑ adherere. Hoc aūt
non reputes te poſſe tuis virib⁹ ſed auxilio
grē eius. Qđ ipe oīb⁹ nob̄ p̄ſtare dignet̃. A.

Explicit tractatus de p̄paratōe ad miſ/
ſam doctoris ſeraphici ſcti Bonauē.

Opuſculū Bonauē. de inſtructōe ſacer/
dotꝫ ad ſe p̄paandū ad celebrandū miſſam.

D miſſam cele
a brandam ſex ꝯſideratōes at/
tendende ſunt. Primū eſt rō/
nis diſcretio reſpectu verita/
tis. vt ſcʒ ſciat q̇s q̇d recipe debeat. Quid.
qꝛ verꝫ deū q̇ fecit celū ⁊ terrā. ⁊ verꝫ hoīem
q̇.p nobis pepēdit in ligno. Quis qꝛ hō nō
beſtia p pctm̄. vn̄ p̄ ceterꝫ repellat a ſe ſacer/
dos beſtialitatē pctī. Scdm̄ mentis deuo
tio rōne ei⁹ ſctitatꝫ. Debet em̄ ꝯſiderare ꝙ
quē recipim⁹ ſctūs ſctōꝝ eſt ⁊ oīs ſctitaꝫ ori
go. ⁊ idō q̄ntū pōt ſctē et deuote accedat ad
ipm̄. a ſe expellens oēm pctī rubiginē p la/
chrymaꝝ cōpunctionē ⁊ oēm mētis amari
tudinē p orōnis dulcedinem deuotionēq̃.
Terciū ē animi reuerētia reſpectu maieſta/
tis. vt. ſ. ad tā excellentē dn̄m vereat̃ accede
re tā viliſſima creatura. Si em̄ an̄ impato
rē nō eſſet dign⁹ ſtare hō infect⁹ putredine
q̄nto magꝫ dn̄m recipe in ſacr̄o altarꝫ indi/
gnus ⁊ miſer hō. cui⁹ oēs iuſticie ſunt ſicut
pān⁹ mēſtruate. et ſi iuſticie ſunt tales. q̄lia
ſunt pctā. equidē indigniſſim⁹ ē ad hoc oīs
hō. Conſideret tn̄ ꝙ maior dignatio ſua q̄̃
dignitas nr̄a. ſua benignitas q̄̃ miſ͛ia nr̄a.
Quartū eſt amor ⁊ deſideriuʒ cordis rōne
ſue bonitatis vnde multū cauere debʒ hō
ne cū tedio aut corꝑis torpore ad illud ſa/
cramētū accedat in q̄ ꝯtinet̃ ſūma bonitas
⁊ infinita iocūditas. Vn̄ mirū videt̃ quō ī
iſta receptor hō nō liqueſcat amore calore/
q̃. ⁊ quō nō abſorbet̃ ſuauitas dulcore. Cō
ſideret ibi corpus dn̄i ſui ſi vult ad amorēʒ
accendi. ⁊ illi⁹ nobiliſſimi corꝑis ⁊ ſangui/
nis cibationē ſi vult deſideriuʒ ꝓuocare et
tandē refici ꝓuocar⁹. Quintū eſt ꝓ ſe ⁊ alijs
affectuoſa dep̄catio ⁊ hūilis ſ͛mone rōne
ſue clemētie. Ab ipo em̄ ſecure pōt petere.
q̇ dixit. Petite ⁊ accipietꝫ. q̄rite ⁊ inuenietiſ.
Et ad h̄ credo maxime iſtud ſacr̄m eſſe. vt
poſtulet̃ venia ⁊ gr̄a impetret̃ in oblatione
iſti⁹ excellentiſſimi holocauſti. Sextuʒ eſt
toti⁹ hoīs diligētia reſpectu ſue immēſe no
bilitatis ſiue nobiliſſime immēſitatis. Si
em̄ cū diligētia magna q̇s ſeruit alicui p̄nci
pi ſingulari. tāto maiori diligētia debet ſa/
cerdos dn̄o ſuo miſtrare ⁊ oī vigilātia ꝑtra
ctare illud digniſſimū ſacr̄m ac ſi nihil faci
endū eſſet aut nunq̄̃ aliud facere deberet.
Ecce ibi dʒ eſſe attentio tota. ꝓbatio ſuffici
ens ⁊ diſtincta vt nil ꝯfuſuʒ aut diminutū
fiat. dʒ etiā nihilominus ꝯtractatio fieri ꝓ/
uidaꝛ diſcreta ac oī honeſtate ornata. vt ſic
ibi om̄ia cū ſūma diligētia oꝑet̃ ſacerdos.
Ad h̄ ꝯſulo cuilibet ſacerdoti vt p̄ ceterꝫ ho
minib⁹ ſe oī tꝑe ab oīb⁹ que aliq̄ mō cor ſuū
habitaculū regis ſui pollucre pn̄t ſiue parꝫ
ſiue multū tā occaſionaliter q̄̃ actualit̃ elō/
get ſe quātū pōt. Tūc aūt p̄cipue cū ad miſ
ſam vadit celebrandā a cūctis ſe abſtineat
quātum pōt ⁊ ſe totū recolligat in ſeipo. vt
nec ſenſus nec cogitatio ad aliud diffunda
tur. ſuā ꝯſciam diſcutiat diligent̃. ⁊ qđ inue
nerit lauandū lauet habūdātia lachrimaꝝ.
vadat ad ꝯfeſſorē ſuuʒ ⁊ extra euomat oīa
venenata. ⁊ īmediate ꝑacta pn̄ia ſi tūc face
re poterit iterꝫ recolligat ſemetipm̄. ⁊ ad di/
uinā maieſtatē eleuet mentē ſuā. ⁊ ꝯſideret
diuinā magnificentiā. ⁊ ad ꝓpriā miſeriam
vergat. vt ſic videat q̄̃ magnus eſt dn̄s ⁊ q̄̃
paruus eſt ſ͛uus. imo van⁹ ⁊ inutil̃. Intret
q̄ntū pōt in deū. ⁊ in ſeipo inq̄ntū poteſt ad
nihilū redigat̃. ⁊ cū fuerit abſtractus ⁊ diui
nus effect⁹. q̄ſi nihil aliud videat. nihil ali/
ud ſentiat niſi deū. ⁊ ꝓpter deū omīa reputet
vanitatē. tūc cogitet q̄lis fuit erga nos dile
ctio dei nr̄i q̇ ſic ꝓ vili re. imo ꝓ tā deteſtabi
li voluit ſic vnire ſibi vilē. ⁊ in ea viliſſima ⁊
abhoīabiliſſima tā turpia voluit ſuſtinere.
Tūc rumīet illā magnificētiā caritatꝫ ⁊ illo
ineſtīabili ardore iflāmet̃. ⁊ cū ignit⁹ fuerit
caritate circa dilectū adapiat viſcera pietatꝫ
ꝓ ſe vilificato afflictor letalit̃ vl̃nerato ꝯpa
tiat̃. intra ſe oīa iſta vulnera trāſformet ac ſi
ipemet eēt letalit̃ vulnerat⁹. ⁊ mag̃ xp̄i vul/
nera. ⁊ nūc q̄ntū in iſto vulnere q̄ntū in illo
paſſus ſit meditet̃. Nūc q̄nta fuerit illa fla/
gella extimet diligent̃. Et cū ſic ī iſta medi/
tatiōe cū xp̄o fuerit crucifix⁹. qꝛ ī iſto exigit
maxīe ſacr̄o. Tūc cogitet ꝙ illā nobilē car/
nē in crucꝫ ara īmolatā ꝓ nob̄ dignat⁹ ē da/

re ī cibū ⁊ ſanguinē eiꝰ effuſuꝫ ꝑ redēptiōe hūani generꝭ de latere ſuo in potū. Nunq̄ꝫ credas ꝙ ſāguiſ ille quē recipimꝰ ī altari ſit extra corpꝰ eiꝰ. Sꝫ tñ ⁊ effuſuꝫ ꝓ nob̄ ī paſſione recipe debꝫ ſub illa intētiōe. Tūc eiꝰ dilectionē circa nos ꝯſideret ⁊ rumīet illiꝰ magnificētiā ſacri. ⁊ h̄ q̄ntū p̄t. q꞉ vix p̄t aliquā īueſtigare ſcintillā tā īmenſi amorꝭ dñi in h̄ magnifico ſacr̄o. Et cū bñ ruminabit iſtud magnificū ſacr̄m ſaluatorꝭ iā q̄dā dulcedine celeſti inductꝰ hūilit̄ ⁊ reuerent̄ accedat ad h̄ ſacr̄m. ⁊ cū oī diligētia ꝓſequat̄ ad hibitꝭ ⁊ aliis circūſtantiis q̄s in p̀ncipio hꝰ tractatꝰ tractaui. Cū autē recipe debuerit. aliq̄ poterit p̄meditari ſi placet. vtpote dicat ī corde ſuo. Ad illud tā nobile ſacr̄m recipiendū nō ſufficerēt mille āni ad p̄parationē ꝯdignā. q̄ntomagꝭ ego miſer ⁊ indignus ſum q̇ q̊tidie pecco incorrigibil̄ ꝑſeuero et im̄ꝑatꝰ accedo. Quare dñe me feciſti vt tibi execrādā iniuriā facerē ꝙ te pono ī latrina pctōꝝ aīe mee. q̄m nō ē cloaca magꝭ fetida q̄ꝫ peccatrix aīa mea. vtinā hāc imundā aīam aliq̄s fluuiꝰ cōpūctōis diſcurriſſet. vt ibi nō fuiſſet tanta pctōꝝ ſanies ꝯgregata. Dñe q̄d eſt h̄. nūq̇d ibi te ponere debeo. ſꝫ in infinitū maior ē mīa tua q̄ꝫ nr̄a miſeria. ⁊ iō de tua benignitate ꝯfidēs te p̄ſumo ſumere. vt ſic infirmꝰ accedā ad medicū dulciſſimuꝫ. vt tua liberer medicina. Quāto eīī plus infirmꝰ ſuꝫ. tāto plꝰ indigeo deꝰ meꝰ. ⁊ in liberatiōe mea magꝭ apparebit tue īmēſitas pietatꝭ. Accedā ad deū meū ꝯfidēter. q꞉ infinite ſunt mīe eiꝰ ⁊ ſecū fruar bonorū deliciis. ingrediar ğ ſpōſa ad ſponſuꝫ. ſecū q̄ꝫ volo inſeꝑabilit̄ cōmorari. Nolo ampliꝰ alteri adherere vt cū ip̄o ſolo gaudiū habeam ſine fine. Hec ⁊ alia que dicere voluerit corde dicat nō ore. q꞉ nō credo expedire ibi ꝓferre alia q̄ꝫ illa q̄ in canone cōtinent̄. Et nota ꝙ ſc̄m meū videre ad efficacit̄ recipiendū valet cōpaſſio xp̄i ⁊ vilificatio ⁊ ānihilatio ſui. q̄ntū p̄t vilis fiat ⁊ indignꝰ in oculis ſuis q̇ recipe debet. Cū aūt ſacr̄m expletuꝫ fuerit cogitet ī corde ſuo pꝰ tā nobilē cibuꝫ nolo ſtercora deguſtare. ⁊ cū ip̄e ſit ſūma iocūditas nolo de cet̄o affici circa aliquā creaturā. Si aūt affectōem ibi nullā habuit. recogitet ſignū eſſe īfirmitatꝭ vl̄ mortꝭ. Ignē em̄ poſuit ī ſinuꝫ calorē nō ſentit. mel poſuit in ore ⁊ dulcedinē nō ꝑcipit. Et iō tal̄ miſeriā ſuā recognoſcat ⁊ mutet ī meliꝰ vitā ſuam. Si v̄o refectionē ibi recipit nō ſibi attribuat ſꝫ infinite diuie maieſtatꝭ bonitati q̄ ſe ad bonos ⁊ malos extēdit ⁊ dicat ī corde. In me dñs opat̄ mirabilia ad deteſtationē miſerie mee ⁊ ad ꝯuincēdū bñficiis iniq̇tatē meā magnā. Nā me mortuū fecit ſentire ⁊ vermē viliſſimum celeſtia deguſtare. Si mihi pctōri talia fecit dñs q̇d faciet ſi correxero vitā meā. ⁊ ꝯtinue voluero ī meliꝰ ꝓmouere ⁊ celeſtibꝫ dedicare meditatōibus ⁊ ſibi ſoli de cet̄o adherere. qđ tñ facere potuit auxilio dñi nō ꝓpria v̄tute. ⁊ ſic̄ cogitat ſic oꝑe adimpleat. Oratio. Dñe deus meus quō auſus ſum te alloqui viliſſima creatura. naꝫ fetidiſſimꝰ ſum. horribil̄ ſum. ſtercꝰ vermiſq̄ꝫ neq̇ſſimꝰ ⁊ vaniſſimus hō. Tu aūt deꝰ deoꝝ dñs dñantiū om̄e bonū honeſtū ⁊ pulchrū. oīs vtilitas. oīs amenitas. oīs ſuauitas. fons ſplendoris. fons melodie. fons odorꝭ. fons dulcorꝭ. fons amorꝭ ⁊ intimꝰ dilectōnis āplexꝰ. ⁊ tu rogas me ⁊ ego fugio. de me es ſollicitꝰ. de te ñ curo. mihi ſꝑ ſ̄uis. ⁊ ego te ſꝑ offendo. te mihi tribuis. ⁊ ego te ꝯtēno. me ğ vanitatē ⁊ nihil diligꝭ. ⁊ te infinitū ⁊ īenarrabile bonū ſperno. fetorē. horrorē. mortalē dolorē tibi o beatiſſime benigniſſime amātiſſime ſponſe p̄pono. plꝰ me allicit creat̄a q̄ꝫ creator. vanitas q̄ꝫ et̄nitas. deteſtabiliſſima miſeria q̄ꝫ ſūma felicitas. plꝰ me inclinat ſordes q̄ꝫ eleuet pulchritudo. ſ̄uitꝰ q̄ꝫ magnitudo. amaritudo q̄ꝫ dulcedo. Nā meliora ſunt vulnera diligētꝭ q̄ꝫ fraudulēta oſcula inimici. ⁊ tñ plꝰ approbo hoc affectu fraudulēta oſcula q̄ꝫ vulnera diligētꝭ. Sed ne remiīcarꝭ dñe delicta mea vl̄ parētū meoꝝ ſꝫ pietatis tue viſcera ⁊ dolorē tuoꝝ vulneꝝ. nō ꝙ ego ſed ꝙ tu ꝓ me ſuſtinuiſti ꝯſidera ſi me vt oñdiſ diligꝭ. cur me relinq̇s. cur fatigari ꝑmittis. Me ğ amātiſſime tene tiore. reſtrīge amore. q̇eta dulcore dulciſſime ſpōſe neq̄o. neſcio. tibi volo ſ̄uire tibi adherere toto corde. īmo vix ꝑicula amare. h̄ oꝑari ī me tu potes. tu ſcis. tu vis ⁊ a me exigis. Quid ğ deficiā ī bñplacito meo l̄ tu ī tuo. Obſecro vt nō p̄ualeat hō ſꝫ ds. nolo ī hac ꝯtrietate deficere. ñ ſuccūbere ſꝫ ſuccurre feſtināt̄. viuēdo luxurioſe. ⁊ me nīs ⁊ tuas creat̄as laſciue amādo totā meā ſubam diſſipaui. nunc recognoſcēti miſeriā ⁊ penuriā meā famelico appetitu ad paterne miſcdie viſcera redeunti me oculis tue pietatis agnoſce ⁊ di

BIBLIOTEKA

gnare me radijs tue grẽ letabũdis occurrere. ⁊ cũ amplexib⁹ pacis ⁊ q̃etis largiaris oſcu'a. Et recognoſco ꝙ in celũ ⁊ in totam curiã celeſtem ⁊ eccleſiã romanã. imo ĩ omnem creaturã tuam et coꝛam te. te contempto peccaui et malum coꝛam te feci. ⁊ certe nõ ſum dign⁹ vocari filius tuus nec mercennarius etiã ſeruus. aut aliqua viliſſima creatura. ſed miſerere mei et dele iniquitatem meã. vt iuſtificeris in ſmonibus tuis ⁊ vincas cũ iudicaris. qꝛ dicũt aĩe mee non eſt ſalus ipi in deo ei⁹. Obſecro iube vt detur mihi caritatꝫ ſtola. fidei feruẽtis annulus. in calciamẽtis ⁊ eleuãtis ⁊ ꝯfirmantis ſpei ꝑtegãtur pedes. vt ſic ebꝛius tuo ſanguine tot⁹ in te reſoluar amoꝛe. Intret doloꝛ tuus intima mea ⁊ omnẽ amoꝛẽ expiet alienã. ſed tecũ crucifixus mũdo. vt ſic moꝛtuus vita mea ſit tecũ abſcõdita in deo. O vita mea vita fe'ix que abſcõdita eſt ipi mũdo et ſatiata ipi chꝛiſto in deo centro ſuo q̃eratur. vnũ eſt mihi neceſſariũ ⁊ ſolũ vnuꝫ quero. Abſcedat ergo fantaſmatũ multitudo. vnus eſt dilect⁹ meus. vn⁹ eſt amoꝛ meus ieſus chꝛiſt⁹. de⁹ meus. ſponſus meus. Nihil ergo ſapiat. nihil delectet̃. nihil alliciat niſi ieſus chꝛiſt⁹. totus ſit me⁹. totus ſim ſuus. et fiat coꝛ meũ vnũ cũ ipo. nihil me iudicans ſcire vel amare vel affectare niſi dominũ ieſum chꝛiſtũ ⁊ hũc crucifixuꝫ. Ergo bone ieſu recollige me viſcerib⁹. refice vberibus. et inebꝛia vulnerib⁹. Euigila ergo aĩa mea ad viſcera cõpaſſionũ quib⁹ ploꝛauit ĩ infantia ſup hieruſalẽ. ſup lazarũ et in cruce. imo in illis ſup te ⁊ regrediat̃ fluuius de loco voluptatis ad rigãdũ paradiſum qui eſt in q̃ttuoꝛ capita diuiſus. Si cm̃ egrediebat̃ fluuius lachꝛymaꝝ de loco voluptatꝫ ⁊ omniũ deliciaꝝ. quãto magis debet egredi de loco omniũ ſpurciciaꝝ. Ergo bone ieſu ſummis delicijs plenus. ploꝛaſti. euigila etiã aĩa mea ad verba inſtructionũ. exhoꝛtationũ ⁊ ꝓmiſſionũ. qꝛ de verbo vite eterne habes. Euigila ad exꝓbꝛatões. vulnera. illuſiones ⁊ occiſiões ad doloꝛes paſſionis ⁊ cõpaſſionis. Attẽdite inq̃t et videte ſi eſt doloꝛ ſicut doloꝛ me⁹. imo dñe accedaꝫ ⁊ video ſi eſt amoꝛ ſicut amoꝛ tuus. Et idõ nihil niſi te ꝓpter te volo amare. Tu domĩe me iniquũ peſſimũ ⁊ ꝯtẽptoꝛẽ tuũ viliſſimũ fetoꝛẽ ſtercoꝛũ ⁊ hoꝛroꝛẽ vermiũ amaſti tãtũ vt tanta ꝓ me dignareris pati ⁊ ſuſtinere. Et ego te infinitum bonũ pꝛem piiſſimũ. ſponſum dulciſſimũ oĩs pulchꝛitudinis ⁊ ſuauitatis fontale ꝑncipiũ nõ tm̃ diligam vt ſaltẽ moꝛiar ꝑ te ꝓ te mũdo. imo moꝛiar ⁊ mihi vt totus tecũ affixus ligno. nihil ſentiam niſi te. vt viuã iam nõ ego. viuat aũt in me chꝛiſtus. Quid ergo retribuã dño ꝓ oĩbus q̃ retribuit mihi. Calicẽ ſa. ac. ⁊ no. do. inuo. Sic ergo calix ꝯtinuus in coꝛpe ſaltẽ ſupabundãtis grẽ radicet̃ in coꝛde. melos diuine laudis diffundat̃. q̃re cõtinue ac indeſinenter in oꝛe laudabo deũ meũ ĩ vita mea. pſallã deo meo q̃diu fuero. Iocũduꝫ ſit ei eloquiũ meũ. ego vero delectaboꝛ in dño. leuabo ⁊ oñdã ei faciẽ mẽtis. ⁊ in aurib⁹ ab oꝛe meo reſonabit imẽſa grãꝝ actio et magnificẽtie ſue laudis. Recedãt ergo de cetero oĩa vetera de oꝛe meo ⁊ de aĩa mea. qꝛ deus ſcientiarum dñs eſt. ⁊ ipi ꝑpeꝑantur cogitatiões ⁊ voces. Arcũ foꝛtiũ ſupabo ⁊ induar ꝟtute ex alto. Gaudens gaudebo in domino ſolũ. ⁊ implebit̃ coꝛ meũ iubilo. ⁊ omnia oſſa mea exultabũt in deo meo. qꝛ totũ me offerã ſaluatoꝛi meo. Quieſcet coꝛ meũ in dulcedine bonitatꝫ imẽſe. Laudabo excellentiã gl'ie ſũme ⁊ ſeq̃r veſtigia paſſionis acerbe. coꝛp⁹ ꝯculcet̃. coꝛ eleuet̃. Laude ꝟo repleat̃ os meũ. vt die ac nocte dei mei magnitudine tãte vite irremiſſibilit̃ quieſcãt. Abſcedat vanitas. accedat diuinitas. trãſfoꝛmet caritas ⁊ fiam tot⁹ diuinus. aperiãt̃ coꝛ meũ. apiant̃ vulnera. iungant̃ intima et fiant vnũ cũ chꝛiſto. Amen.

Rripe illã ⁊ exaltabit te. ⁊ gloꝛificaberis ab ea cũ illã fueris amplexat⁹. Dabit capiti tuo augmenta graꝝ. ⁊ coꝛona inclita proteget te. Prouerbioꝛũ. iiij.

Gloꝛia in excelſis

g deo ⁊ grãꝝ actio et vox laudis. q̃ nunc ꝑ ꝓphetica myſteria. nunc ꝑ oꝛacula de celis lapſa. nunc ꝑ lectionẽ euãgelicã. nunc ꝑ apoſtolicã tubã multipharie multiſq; modis ad honoꝛẽ ꝟginis marie regine celoꝝ ac angeloꝝ ſinceriſſime nos inuitat ac incitat. vt ꝑ ipius ſctã merita omni acceptione digniſſima. ex infernoꝝ clauſtrꝭ arreptos. ãgelice militie nos aſcribat. Vñ licet Salomon ꝟba ꝑdicta de ſapiã ꝓtulerit. ſpũs tñ ſctũs illa ad virginẽ ꝑcellentem

mariā intellectu myſtico reflectit. In quo verbo vos amice chariſſime ad ipi⁹ amorē eſt alliciens. veſtrūq̧ cor ad ipius amplexū variis ꝓmiſſionibꝫ attrahens ꝛ demulcēs. Aſſignat aūt vobis aſſecutura q̄ttuor dona mirifica. ſi tā preclara puella nexu ſpūali vobis fuerit ꝯiuncta ꝛ brachiis deſideriorū feruentiū a vobis cū magna reuerētia ꝛ deuotione amplexata. Primo affert vobꝭ exaltationē. ibi. ꝛ exaltabit te. Scḋo glorificationē. ibi. ꝛ glorificaberis ab ea. Tercio grāꝝ habundātiā. ibi Dabit capiti tuo augmenta grārū. Quarto viriditatꝭ ꝑpetue immarceſſibilē coronā. ibi. Corona inclita ꝓteget te. Unde rogo cariſſime ꝛ deſiderātiſſime ne tā nobilē ꝛ ſpecioſiſſimā ꝟginem repellatis. ne tā admirandā reuerēdiſſimā reginā virginē mariā vilependatis. Ne ſi a vobis ꝯtemptā ſe viderit (non dico tantis fraudemini. verū qḋ abſit) mala ꝑpetua incurratis. Quapropter ad obſequēdū ei ſinū mentis extendatꝭ ad laudandū ꝛ glorificandū eā cor ꝑparate. linguā laxate ac celeri famulatu illi placere feſtinate Cōſtat em̄ q̧ ex ipius acceſſu remanebitꝭ deuotior. ex ipi⁹ tactu mūdior. ex ipi⁹ amplexu virtute ꝛ grā ꝓfuſior ꝛ nitidior. Et vt tātoꝝ bonorū vobis aliquā occaſionē ꝯferā mitto vobis ipi⁹ virginis ſacratiſſime pſalteriuȝ ex ſcintillula mee paucule intelligētie grā ꝛ adiutorio illius conditū ꝛ cōpactū. in quo diuerſis ꝑconiis eā extolletis. Nūc ipi⁹ virginitatē ꝛ caſtimoniā. Nunc ei⁹ fecunditatē ꝛ ſanctimoniā. Nunc ei⁹ largitatē ſiue clemētiā. Ibi efferetis eā velut plenā om̄i grā. velut repletā om̄i ſciētia. velut illuſtratā om̄i ſapia ꝛ intelligētia. Ibi benedicetꝭ fructuȝ ſui ventris glioſi. mēbra corꝑis ſcti. et ꝑrogatiuas anie om̄i ſctitate pollētes. Ibi ad ipius laudē inuocabitꝭ choros angelorū et ſctōrū nationes hoim. inſulas gentiū. celū ꝛ pulchritudinē luminariū. ac totū orbem terrarū. Ibi eā rogabitis vt deſtruat vires ſpūaliū hoſtiū. vt vobis impetret veniam peccaminū. vt vobis reddat placabilē terribilem iudicē. ꝛ vt veſtrū finē ſua illuſtret preſentia vobiſq̧ obtineat gaudia ſine fine mā ſura. Igiť o chariſſime hoc tantillū me um munuſculū ꝑmū vobis oblatū gratanter ſuſcipite. fructūq̧ ex eo ꝓferre ſatagite. ꝛ in eo matrē dei frequēti⁹ collaudate. ſi forte piiſſima ſuꝑ vos ſuū cōuertat amabileȝ vultū. ad ſuū amorē vos recipiens. veſtraȝ aniam in p̄nti recreans ꝛ reficiēs. ꝛ in futura gloria coronā de lapide p̄cioſo veſtro capiti ſupponens.

Incipit pſalteriū beate ꝟginis cōpilatū ꝑ ſeraphicū doctorē ſctm̄ Bonauenturaȝ epiſcopū Albanēſem. necnō ſcrē Romane eccl'ie p̄ſbyterū cardinalē. in honorē genitricis dn̄i nr̄i ieſu chriſti toti⁹ humani generis ſaluatoris.

Beatus uir qui

diligit nomē tuū maria ꝟgo. grā tua aniam ei⁹ ꝯfortabit. Tāq̄ȝ aq̄rū fontibꝫ irrigatū vber. ī eo fructū iuſticie ꝓpagab. Bn̄dicta tu inť mulieres. ꝑ credulitatē cordis ſcti tui. Uniuerſas em̄ femias vincꝭ pulchritudine carnis. ſuꝑas angl'os ꝛ archangelos excellentia ſctitatis. Miſcdia tua ꝛ grā vbiq̧ p̄dicať. de⁹ opibꝫ manuū tuarū benedixit. Gloria patri et filio.

Uare fremuerūt inimici nr̄i. ꝛ aduerſum nos meditati ſunt inania. Protegat nos dextera tua mr̄ dei. vt acies terribiľ ꝯfundēs ꝛ deſtruēs eos. Uenite ad eā q̄ laboratꝭ ꝛ tribulati eſtꝭ. ꝛ dabit refrigeriū aiabus vr̄is. Accedite ad eā in tentatiōibꝫ veſtris. ꝛ ſtabiliet vos ſerenitas vultus eius. Bn̄dicite illā in toto corde vr̄o. mīa em̄ illi⁹

Domina q̄d (us plena ē terra. Gl'ia. multiplicati ſunt q̄ tribulāt me. in tempeſtate tua ꝑſeq̄rꝭ ꝛ diſſipabis eos. Diſſolue colligatiōes impietatꝭ nr̄e. tolle faſciculos pctōꝝ nr̄oꝝ. Miſerere mei dn̄a ꝛ ſana infirmitatē meā. tolle dolorē ꝛ anguſtiā cordis mei. Ne tradas me māibꝫ inimicoꝝ meoꝝ ꝛ in die mortꝭ mee ꝯforta aiaȝ meā. Deduc me ad portū ſalutꝭ. ꝛ ſpm̄ meū redde factori ꝛ creatori meo. Gl'ia patri.

Um inuocarē exaudiuiſti me dn̄a. et e ſublimi ſolio tuo mei dignata es recordari. A rugiētibꝫ ꝑparatꝭ ad eſcā. ꝛ de manibus q̄rentiū me liberabit grā tua. Qm̄ benigna eſt mīa ꝛ pietas tua. in omēs q̄ inuocāt nomē ſctm̄ tuū. Bn̄dicta ſis dn̄a in eternū. ꝛ maieſtas tua in ſcl'm. Glorificate eam om̄es gentes in ꝟtute vr̄a. ꝛ cūcti ꝑpl'i terre extollite magnificentiā eius. Gl'ia.

Erba mea auribꝫ ꝑcipe domīa. ꝛ ne auertas a me ſpecioſitatem vultus tui.

Conuerte luctū noſtrū in gaudiū. ⁊ tribu/
lationē noſtrā in iubilationē. Corruāt an/
te pedes nr̄os inimici nr̄i. virtute tua eorū
capita conterant̄. Benedicat te oīs lingua.
et nomen ſctm̄ tuum confiteat̄ om̄is caro.
Spiritꝰ em̄ tuus ſup mel dulcis. ⁊ heredi/
tas ſup mel et fauum.

Omina ne in furore dei ſinas corripi
me. neqꝫ in ira eiꝰ iudicari. Propt̄ ho/
norez noīs tui dn̄a. ꝓicient̄ nob̄ fructꝰ gl'ioſi
ventrꝭ tui. De porta inferi ⁊ d̄ vētre abyſſi.
tuis ſctīs p̄cibꝫ libera nos. Apiant̄ nob̄ ia/
nue ſempiterne. vt enarremꝰ inet̄nū mira/
bilia tua. Quia nō mortui neqꝫ q̄ in iferno
ſunt laudabūt te dn̄a. ſed q̄ tua gr̄a vitā et/

Omina mea in te (nā obtinebunt.
ſperaui. de inimicꝭ meis liba me dn̄a.
Cōclude ora leonis ⁊ dentes eiꝰ. ⁊ labia ꝑ/
ſequētiū ꝯſtringe. Nō morerꝭ ꝓpter nomen
tuū. facere nob̄ mīam tuā. Splendor vultꝰ
tui fulgeat ſup nos. vt fuet̄ ꝯſcia nr̄a apud
altiſſimū. Si pſeq̄tur inimicꝰ aīam meaz.
dn̄a adiutorio tuo ꝯforter. ne vibret gladi/

Omina. dn̄s nr̄ fa/ (um ſuū ꝯtra me.
ctus ē frat̄ nr̄. ⁊ ſaluator nr̄. Ut ignis ī
rubo ⁊ ros in vellere. deſcēdit in te eternuz
ꝟbū dei. Spūſctō fecundāte. obūbrauit ti
bi virtꝰ altiſſimi. Bn̄dictꝰ ſit mūdiſſimꝰ cō/
ceptꝰ tuus. bn̄dictꝰ ſit partꝰ tuus ꝟgineus
Bn̄dicta ſit mūdicia carnis tue. bn̄dicta ſit
dulcedo miſc̄dic cordis tui. Gloria.

Onfitebor tibi dn̄a in toto corde meo
⁊ narrabo in ꝑpl'is laudē ⁊ gloriā tuā.
Tibi em̄ debet̄ gl'ia. ⁊ grāꝝactio ⁊ vox lau/
dis. Inueniēt grām pctōres apud deū. per
te inuētricem gr̄e ⁊ ſalutꝭ. Reſpirēt ad in/
dulgentiā hūiles penitētes. ſana ꝯtritiōes
cordis coꝝ. In pulchritudīe pacꝭ ⁊ requie
opulenta. cibab̄ nos poſt laborē ꝑegrinati/

A dn̄a ꝯfido ꝓpter (onis nr̄e. Gl'ia.
dulcedinē. mīe noīs ſui. Oculi eius in
pauꝑem reſpiciūt. ⁊ manꝰ eiꝰ ad pupillū ⁊ vi
duā ſunt extente. Exq̄rite illā a iuuentute
vr̄a. ⁊ glorificabit vos añ faciē ꝑpl'oꝝ. Mi/
ſericordia illiꝰ nr̄oꝝ auferat multitudinez
pctōꝝ. ⁊ fecūditatē nobis ꝯferat meritorū.
Extēde ad nos brachiū tuuz ꝟgo gl'ioſa. ⁊
ne auertas a nob̄ gl'ioſuz vultū tuū. Gl'ia.

Aluum me fac mr̄ pulchre dilectiōis.
fons clemētie ⁊ dulcor pietatꝭ. Gyruz
terre ſola circuis. vt ſubuenias inuocātibꝫ
te. Pulchre ſunt vie tue. ⁊ ſemite tue pacifi
ce. In te refulget ſpecies caſtitatꝭ. lumē iu/
ſticie ⁊ ſplēdor veritatꝭ. Amicta ſolari lumi
ne ſic̄ veſtimēto. duodecī ſtellaꝝ corona ru/

Sqꝫquo dn̄a obli/ (tilans radiāti.
uiſceris me. ⁊ nō liberas me in die tri/
bulationis. Uſqꝫq̄ exaltabit̄ inimicꝰ meus
ſup me. potētia ꝟtutꝭ tue cōtere ipm̄. Aperi
oculos mīe tue. ne inimicꝰ nr̄ aduerſꝰ nos
p̄ualeat. Magnificamꝰ te gr̄e inuētricez. ꝑ
quaz ſecl'a reparant̄. Exaltata ſup choros
angeloꝝ. ante thronū dei ora ꝑ nobis.

Ixit inſipiēs aduerſarius nr̄ in corde
ſuo. ꝑſeq̄r ⁊ cōp̄hendā ⁊ interficiet eū
manꝰ mea. Exurge dn̄a ⁊ p̄ueni eū ⁊ ſupplā
ta eū. deſtrue oēs conatꝰ illiꝰ. Tuā pulchri
tudinē ſol ⁊ luna mirant̄. tibi angelice pote
ſtates ſeruiūt ⁊ famulant̄. Tuo tactu leniſ/
ſimo ſanant̄ infirmi. tuo odore roſeo mor/
tui reuiuiſcunt. Uirgo dei genitrix quē to/
tus non capit orbis in tua ſe clauſit viſcera
factus homo. Gloria patri.

Omina q̄s habitabit in tabernaculo
dei. aut q̄s reqeſcet cū ſenatoribꝫ ꝑpl'i
Pauꝑes ſpū ⁊ mundi corde. mites pacifici
atqꝫ lugentes. Recordare dn̄a vt loq̄ris ꝓ
nobis bona. ⁊ indignationē filiꝭ tui auertas
a nobis. Amplectamur marie veſtigia pec/
catores. ⁊ eiꝰ beatꝭ pedibꝫ ꝓuoluamur. Te/
neamꝰ eā fortiter nec dimittamꝰ. donec ab
ea meruerimꝰ benedici. Gloria.

Onſerua me dn̄a. quoniā ſperaui ī te.
mihiqꝫ tue ſtillicidia gr̄e impartire.
Aluus tuus ꝟginalis et viſcera tua. filium
dei altiſſimi genuerūt. Benedicta ſint vbe/
ra tua. quibꝫ lacte deifico ſaluatorē enutri/
ſti. Confitemini laudes ꝟgini gl'ioſe. q̄cun/
qꝫ apud eā grām ⁊ miſc̄diam inueniſtꝭ. Da/
te magnificentiā nomini eiꝰ. et collaudate ī
ſeculū conceptū atqꝫ partū eius.

Xaudi dn̄a iuſticiā meā ⁊ amorē. amo/
ue a me tribulationē meā. Cōfitebor
tibi in voce exultationis. cū magnificaberꝭ
ſup me miſc̄diam tuā. Imitamini eā ſancte
ꝟgines dei. vt imitate ſunt agnes barbara
dorothea et katheria. Honorificate eaz in
voce labiorū veſtroꝝ. ꝑ hoc eius grām aga
tha lucia margaretha ⁊ cecilia ſuſceperūt.
Sponſum dabit vobis p̄ris filium. et de
paradiſi liliꝭs coronam incōparabiliter ra/
diantem.

Iligā te dn̄a celi ⁊ terre. ⁊ in gētibꝫ no/
mē tuū inuocabo. Cōfitemini illi tri/

bulati coꝛde. et roboꝛabit vos ꝯ inimicos
vr̄os. Stilla nob̄ dn̄a gr̄am vbeꝝ tuoꝝ. ex
manāte lacte dulcedis tue refice viſcera pu
eroꝝ tuoꝝ. Religioſi oēs honoꝛate illā. qꝛ
ipa ē adiutrix ⁊ vr̄a ſpecial̄ aduocata. Eſto
refrigeriū nr̄m gl̄ioſa mr̄ xp̄i. qꝛ tu es totiꝰ
religionis mirabile firmamentū. Gl̄ia.

Eli enarrāt gl̄iam tuā. ⁊ vngētoꝝ tuo/
rū fragrātia in gētibꝫ ē diſpſa Reſpira
te ad illā ꝑditi pctōꝛes. ⁊ ꝑducet vos ad in/
dulgētie poꝛtū. In hymnis ⁊ pſalmis ⁊ cā/
ticis pulſate viſcera eiꝰ. ⁊ ſtillabit vob̄ grāꝫ
dulcedinis ſue. Gloꝛificate eā iuſti añ thꝛo
nū dei. qꝛ fructu ventrꝭ eiꝰ eſtꝭ iuſticiā oꝑati
Laudate eā celi celoꝝ. ⁊ nomē eiꝰ gloꝛificet

Xaudias nos dn̄a (oīs terra. Gl̄ia.
i die tribulatōis. ⁊ p̄cibꝫ nr̄is cōuerte
clemētē faciē tuā. Ne ꝓīcias nos ī tp̄e moꝛ
tis noſtre. ſed ſuccurre aīe cum deſerue/
rit coꝛpus ſuum. Mitte angelū in occur/
ſuꝫ eiꝰ. ꝑ quē ab hoſtibꝰ defendat̄. Oſtende
ei ſereniſſimū iudicē ſcl̄oꝝ ꝗ ob tui grāꝫ ve
niā ei largiat̄. Sentiat in penis refrigeriū
tuū. ⁊ ꝯcede ei locū inter electos dei.

Omina in ꝟtute tua letabit̄ coꝛ noſtꝝ.
⁊ i dulcedīe noīs tui ꝯſolabit̄ aīa nr̄a.
De ſedibꝫ mitte nob̄ ſapiām. ꝑ quā in oī ve
ritate dulcit̄ illuſtremur. A carnalibꝫ deſi/
deriꝭ ꝯcede gr̄am abſtinēdi. vt lumen gr̄e
in nr̄is coꝛdibꝫ oꝛiat̄. Qꝫ dulcia diligētibꝫ
te eloqa tua dn̄a. qꝫ ſuauia ſunt tuaꝝ ſtillici
dia gr̄aꝝ. Gl̄iam ⁊ honoꝛē pſallaꝫ tibi. et in
noīe tuo gloꝛiaboꝛ in ſeculū. Gl̄ia.

Eus deꝰ meꝰ. reſpiciat in me meritis
tuis ꝟgo ſꝑ maria. Dn̄a mea clamaui
ad te ꝑ diē ⁊ noctē. ⁊ feciſti cū ſuo tuo mīaꝫ
tuā. Quia ego ſꝑaui in mīa tua. ſempit̄nuꝫ
a me obꝓbꝛiuꝫ abſtuliſti. Deriſerunt me
inimici mei vndiqꝫ. tu aūt ſub vmbꝛa manꝰ
tue ꝯtuliſti mihi refrigeriū bonū. Adoꝛent
te familie gētiū. ⁊ gloꝛificēt te oēs oꝛdines

Ominꝰ regit me ꝟgo dei (angeloꝝ.
genitrix. qꝛ tu amabilē vultū eiꝰ ad me
ꝯuertiſti. Bn̄dicti ſūt oculi tui ſplēdidiſſi/
mi. qꝭ digneris miſericoꝛdit̄ ꝯuertere ſuꝑ
nos pctōꝛes. Bn̄dictū ſit lumē ⁊ ſplēdoꝛ fa
ciei tue. bn̄dicta ſit gr̄a vultuſ tui. Bn̄dicta
ſit mīa manuū tuarū. bn̄dicta ſit emanatio
ꝟginei lactꝭ tui. Bn̄dicāt te ap̄li tui. et ꝓphe
dei martyres ꝯfeſſoꝛes ⁊ ꝟgīes pſallāt tibi.

Omini ē t̄ra ⁊ plenitudo eiꝰ. tu autem
ſctiſſima mr̄ cū eo regnas in eternuꝫ.

Gl̄iam ⁊ decoꝛē induiſti. oīs lapis p̄cioſus
amictꝰ ⁊ oꝑimētū tuū. Splēdoꝛ ſolis ſuꝑ
caput tuū. lunarꝭ pulchꝛitudo ſub pedibuſ
tuis. Sidera micātia oꝛnant ſedile tuum.
aſtra te gloꝛificāt iugit̄ matutina. Memē/
to nr̄i dn̄a i bn̄placito tuo. ⁊ fac noſ dignos
gloꝛificādi nomē tuū. Gloꝛia p̄ri.

D te dn̄a leuaui aīam meā. In iudicio
dei tuis p̄cibꝫ nō erubeſcaꝫ. Neqꝫ illu/
dāt mihi aduerſariꝭ mei. etēī p̄ſumētes de
te roboꝛabunt̄ Nō p̄ualeāt aduerſuꝫ me la
quei moꝛtꝭ. ⁊ caſtra malignātiū nō impedi/
ant greſſus meos. Collide impetū eoꝛū in
ꝟtute tua. ⁊ cū māſuetudīe occurre anime
mee Ductrix mea eſto ad patriā. ⁊ me cetui
angeloꝛū digneris aggregare.

Udica me dn̄a qm̄ ab innocētia mea
digreſſus ſū. ſed qꝛ ſꝑaui in te nō infir
maboꝛ. Ure coꝛ meū igne amoꝛꝭ tui. et cin
gulo caſtitatis reſtringe renes meos. Qm̄
mīa tua ⁊ clemētia t añ ocl̄os meos. ⁊ dele
ctatꝰ ſum in voce laudis tue. Dn̄a dilexi de
coꝛē faciei tue. ⁊ veneratꝰ ſum ſanctā maie/
ſtatē tuā. Cōfitemini nomī eiꝰ qm̄ ſctm̄ eſt.
enarrāt̄ in ſcl̄m mirabilia eiꝰ. Nocturnꝰ.

Omīa illūiatio mea ſit ſplēdoꝛ faci
d ei tue. ⁊ ſerenitas gr̄e tue refulgeat
mēti mee. Exalta caput meū et ego
pſallā. pſalmū noī tuo decātabo. Ne auer/
tas faciē tuā a me. qꝛ ſpēm ⁊ decoꝛē tuū a iu
uētute mea ꝯcupiui. Te amaui ⁊ exqſiui re
gina celoꝝ. mīam tuā ⁊ grāꝫ tuā ne ſubtra/
bas a ſuo tuo. Cōfiteboꝛ tibi ī natōnibꝫ. et

D te dn̄a (thꝛonū gl̄e tue hōꝛificabo
clamabo ⁊ exaudies me. i voce laudis
tue letificabis me. Miſerere mei in die an
guſtie mee. ⁊ in luce veritatis tue libera me.
Benedicta ſis o domina. in finibꝫ omnibꝫ
oꝛbis terre. Sanctuariuꝫ quod firmaue/
runt manus tue. eſt ſanctū tēplū coꝛꝑis tui
Conſcia tua mūda ⁊ īmaculata eſt. locꝰ ꝓpi
ciationis ⁊ habitaculū ſctm̄ dei. Gl̄ia.

Fferte dn̄e noſtre filiꝭ dei. afferte dn̄e
nr̄e laudē ⁊ reuerētiaꝫ. Da ꝟtutē ſctis
tuis mr̄ ſcā. ⁊ bn̄dictōnē laudātibꝫ atqꝫ glo
rificantibꝫ te. Exaudi gemitꝰ ſuſpirātiū ad
te. ⁊ ne ſpernas vota inuocātiū nomē tuuꝫ.
Sit manꝰ tua ad ſuccurrēdū mihi parata.
⁊ aurꝭ tua intēdēs ad dep̄catiōnē meā. Be/
nedicāt tibi celi ⁊ t̄ra. mare ⁊ oꝛb̄ t̄raꝝ. Gl̄ia

Xaltabo te dn̄a qm̄ ſuſcepiſti me. ab
iniqꝫ aduerſario liberabis me. Cōuer

tere ad me ⁊ viuifica me. de portis mortis
reduc me. ⁊ de fluctibꝫ tribulationũ q̃ circũ
dederũt me. Propt̃ impiũ ⁊ magnificẽtiaȝ
dextere tue. ꝯtere ⁊ diſſipa oẽs aduerſari/
os meos. Et ego offerã tibi ſacrificiũ lau/
dis. ⁊ gl̃iam tuã deuoti⁹ exaltabo. Exulta/
te celi ⁊ iocũdare terra. qꝛ cõſolat̃ maria ſer
uos ſuos ⁊ pauperꝝ ſuorũ miſerebit̃.

N te dñã ſperaui nõ ꝯfundar ineťnũ.
in gr̃a tua ſuſcipe me. Tu es fortitudo
mea ⁊ refugiũ meũ. ꝯſolatio mea ⁊ ꝓtectio
mea. Ad te dñã clamaui duȝ tribularet̃ cor
meũ. ⁊ exaudiſti me de v̄tice colliũ eťnorũ.
Educas me de laq̃o quẽ abſcõderũt mihi.
q̃ñ tu es adiutrix mea. In man⁹ tuas dñã
cõmẽdo ſpm̃ meũ. totã vitã meã ⁊ diẽ vlti/
(mũ meum.

Eati q̃rũ corda te dili/
gunt virgo maria. pctã ipoꝝ a te miſe
ricordit̃ diluent̃. Sctã caſta ⁊ florigera vbe
ra tua. q̃ florẽ viriditatis ꝑpetue eruperũt.
Decor pulchritudinis tue corruptionẽ nõ
videbit. ⁊ vult⁹ tui gr̃a in ꝑpetuũ nõ marce
ſcet. Bñdicta tu virga ieſſe ſublimis. que te
vſqꝫ ad ſedẽtẽ in throno dilataſti. O virgo
regina ipa es via. ꝑ quã nos ſalus de ſuper
nis ſedibꝫ viſitauit. Gl̃ia patri.

Xultate iuſti in v̄gine maria. ⁊ in recti/
tudine cordis collaudate eã. Accedite
ad eã cũ reuerẽtia ⁊ deuotiõe. ⁊ delectet̃ cor
vr̃m in ſalutatiõe ei⁹. Impendite illi ſacri/
ficiũ laudis. ⁊ inebriamini ab vberibꝫ dul/
corꝭ illius. Influit em̃ vobis radios ſue pi
etatis. et clarificabit vos fulgoribꝫ miſcdie
ſue. Suauiſſim⁹ eſt fruct⁹ illi⁹. in ore et in
corde ſapientis dulceſcit.

Enedicã dñam in om̃i tp̃e. ⁊ nõ defici
et laus eius in ore meo. Magnificate
eã mecũ. oẽs q̃ impinguati eſtꝭ melle ⁊ lacte
recreatiõis ei⁹. In ꝑiculis in rebꝫ dubijs ĩ/
uocate eã. ⁊ in neceſſitatibꝫ inuenietꝭ auxili
um ⁊ refrigeriũ dulce. Sumite exempluȝ
ꝯuerſationis ei⁹. ⁊ emulamini ſtudia cari/
tatis ⁊ humilitatꝭ illi⁹. Quia ergo dñã hu/
milima fuiſti. verbũ increatũ ex te carnẽ ſu
ſcipere coegiſti.

Udica dñã nocẽtes me ⁊ ꝯ eos exur/
ge. ⁊ vindica cãm meã. Aĩa mea ĩ te le/
tabit̃. ⁊ tuis bñficijs deuot⁹ exultabo. Gr̃a
⁊ dulcedine tua pleni ſũt celi ⁊ t̃ra. vnde qꝫ
tuis bñficijs irretiſti nos ſp. Quocũqꝫ em̃
ꝑgim⁹. occurrit nobis diffuſio tui vteri vir
ginal̃. Curram⁹ g̃ chariſſimi ⁊ ita nobilẽ et
dulcifluã virginẽ ſalutem⁹. vt in ſue dulce/
dinis gremio quieſcamus.

Ixit iniuſt⁹ vt peccet in abſcõdito. ꝑ ſe
a malo ꝓpoſito diſcedat mr̃ dei. Incli
na vultũ dei ſuꝑ nos. coge illũ pctõribꝫ mi/
ſereri. Dñã in celo mĩa tua. ⁊ gr̃a tua diffu/
ſa eſt ſuꝑ terrã. Potẽtia et v̄tus in brachio
tuo. robur ⁊ fortitudo in dextra tua. Bene
dictũ ſit impiũ tuuȝ ſuꝑ celos. benedicta ſit
magnificentia tua ſuꝑ terram.

Oli emulari in malignãtibꝫ dñã. furo
rẽ eoꝝ dulcifica ꝑ gr̃am tuã. Spera/
te in illa religioſi ⁊ clauſtrales. ꝯfidite in il/
la clerici ⁊ ſecl̃ares. Delectamini in laudibꝫ
illi⁹. ⁊ exaudiet petitiões cordis vr̃i. Meli⁹
eſt modicũ cũ gr̃a illi⁹. qꝫ theſauri argentei
⁊ lapides p̃cioſi. Gl̃ia ſemꝑ ſit tibi o regina
celoꝝ. ⁊ in vllo tp̃e noli nos obliuiſci.

Omina ne ĩ furore arguat me dñſ. no
bis veniã obtine de pctiſ. In ꝯſpectu
tuo ſit om̃e deſideriũ nr̃m. ſpes nr̃a ⁊ cõfi/
dẽtia nr̃a. Cor meũ ꝯturbatũ eſt in me. re/
ceſſit lux de viſceribꝫ meis. Illumĩa ſplẽdo
re tuo cecitatẽ meaȝ. dulcifica dulcore tuo
ꝯtritionẽ meaȝ. Ne derelinq̃s nos dñã mr̃
dei. gr̃a tua ⁊ virtus ſit a dextris meis.

Ixi cuſtodiã vias meas o dñã. cũ per
te gr̃a xp̃i mihi fuit data Dulcore tuo
liq̃factũ eſt cor meuȝ. amore tuo inflãmata
ſunt viſcera mea. Exaudi orõnẽ meaȝ dñã
⁊ dep̃cationẽ meam. ⁊ ꝯtabeſcãt aduerſarij
mei. Miſerere mei de cel̃ ⁊ de altitudĩe thro
ni tui. ⁊ ne ꝑmittas me in valle miſerie con
turbari. Cuſtodi pedẽ meũ ne ledat̃. ⁊ in fi
(ne meo ſit gr̃a tua.

Xpectãs expe/
ctaui gr̃am tuã. ⁊ feciſti mihi ſm̃ mul/
titudinẽ mĩe noĩs tui. Exaudiſti p̃ces me/
as ⁊ eduxiſti me de lacu miſerie. et de fouea
inimici. Multa ⁊ mirabilia ſunt dona tua
dñã. incõꝑabilia ſũt mũera gr̃aꝝ tuaꝝ. Ex/
ultẽt ⁊ letent̃ ſuꝑ te oẽs q̃ diligũt te. q̃ oderĩt
nomẽ tuũ corruãt in infernũ. Bñdicta ſis
in eternũ dñã. in ſeculũ ⁊ in ſecl̃m ſecl̃i.

Eata maria intelligit ſuꝑ egenũ ⁊ pau
perẽ. in ei⁹ laudibꝫ ꝑmanẽtẽ. Dñã an/
geloꝝ regina mundi. mũda cor meuȝ igne
amoris ⁊ caritatis tue. Tu es mr̃ illumĩati
onis cordis mei. tu es nutrix refouẽs mẽtẽ
meã. Te cupit os meum collaudare. te affe
ctat mẽs mea affectuoſiſſime venerari. Te
deſiderat aĩa mea exorare. qꝛ tuitioni tue
ſe cõmẽdat tota ſubſtãtia mea.

Quemadmodũ deſiderat ceruꝰ ad fontes aq̄ꝝ. ita ad amorē tuū anhelat aīa mea. Quia tu es genitrix vite mee. ⁊ alitrix reparatoris carnis mee. Quia tu es lactatrix ſaluatoris aīe mee. initiū ⁊ finis totiꝰ ſalutꝫ mee. Exaudi me dn̄a mūdenꝶ ſordes mee. illumina me dn̄a vt illuſtrenꝶ tenebre mee. Accendaꝶ amore tuo tepor meus. grā tua expellatur torpor meus Gloria.

Iudica me dn̄a ⁊ diſcerne cām meā de gēte ꝑuerſa. a ſerpēte maligno ⁊ a dracone peſtifero libera me. Sctā fecunditas tua diſꝑdat eū. btā ꝟginitas tua ꝯterat caput eiꝰ. Sctē p̄ces tue corroborēt nos ꝯtra eū. ſctā merita tua exinaniāt ꝟtutē eiꝰ. Perſecutorē aīe mee mitte in abyſſuʒ. puteus infernal' deglutiat eū viuētē Ego aūt ⁊ aīa mea in terra captiuitatꝫ mee bn̄dicā nomē tuū. ⁊ glorificabo te in ſecula ſeculoꝝ.

Domina auribꝫ nr̄is audiuimꝰ. ⁊ p̄res nr̄i annūciauerūt nob̄. Quia ineffabilia ſunt merita tua. ⁊ valde ſtupēda mirabilia tua. Dn̄a innūerabiles ſunt ꝟtutes tue. ⁊ ineſtimabiles mīe tue. Exulta aīa mea et letare in illa. q2 mlťa bona ſūt laudatoribꝫ ꝑꝑata. Bn̄dicta ſis regina celoꝝ ⁊ angl'oꝝ. ⁊ bn̄dicanꝶ a deo laudatores magnificētie tue.

Ructauit cor meū ꝟbū bonū dn̄a. cū rore mellifluo extitit dulcoratū. Per tuā ſctītatē pctā mea purgenꝶ. ꝑ tuam integritatē mihi incorruptibilitas donecꝶ. Per tuā ꝟginitatē aīa mea a xp̄o adamaꝶ. ⁊ ſibi amorꝫ vinculo ſociaꝶ. Per tuaʒ fecunditatē ego captiuꝰ ſuʒ redemptꝰ. ꝑ tuum partū ꝟgineū de morte ꝑpetua ſuʒ ereptus. Per tuā prolē digniſſimaʒ ꝑditꝰ ſum reſtitutꝰ. ⁊ de exilio miſerie in patriā beatitudinis ſum reductus.

Domina refugiū nr̄m tu es in oī neceſſitate nr̄a. ⁊ ꝟtus potētior ꝯterēs inimicū. Bn̄ficijs tuis plenꝰ ē mūdus. ſuꝑant celeſtia penetrāt ⁊ īferna. Plenitudīe grē tue q̄ in inferno erāt ſe letanꝶ liberata. Obtentu fecūditatꝫ tue ꝟginee. q̄ ſup̄ mūdū ſūt ſe gaudēt reſtaurata. Per gl'ioſuʒ tue ꝟginitatis ſanctiſſime partū hoīes angeloruʒ fiunt ſocij ⁊ cōciues.

Omnes gētes plaudite manibꝫ. pſallite in iubilo ꝟgini gl'ioſe. Oīm ip̄a ē porta vite ianua ſalutꝫ. ⁊ via nr̄e recōciliatōis. Spes penitētiū ſolamē lugētiū. pax beata cordiū atq3 ſalus. Miſerere mei dn̄a miſerere mei. q2 tu es lux ⁊ ſpes oīm ꝯfidētiuʒ i te. Per tuā ſalutarē fecunditatē. placeat vt pctōꝝ venia mihi concedaꝶ.

Magna es domina et laudabilis valde. in ciuitate dei celi' in vniuerſa eccleſia electorum eius. Aſcendiſti alternantibus hymnidicꝫ angelicꝫ choris archangel' ꝯſtipata. roſis et lilijs coronata. Occurrite illi ptātes ⁊ p̄ncipatꝰ. obuiate ei ꝟtutes ⁊ dn̄atiōes. Cherubin throni ⁊ ſeraphin exaltate eā. ⁊ ꝯſtituite eā a dextrꝫ ſpōſi amātiſſimi filij eiꝰ. O q̄3 leto aīo q̄3 ſereno aſpectu ſuſcepiſti eā angeloꝝ ⁊ hoīm deꝰ. ⁊ dediſti ei p̄ncipatū ſuꝑ oēm locū dn̄ationis tue.

Audite hec oēs gētes. auribꝫ ꝑcipite q̄ ingredi cupitꝫ regnū dei. Uirginē mariā honorate. ⁊ inuenietꝫ vitā ⁊ ſalutē ꝑpetuam. Paupes ꝶuos tuos dn̄a. felici cōfederatiōe ꝯiūge xp̄o. Eſuriē paruulorū tuorū. fructu ventrꝫ tui refice ⁊ ſuſtēta. Remāſiſti eīm incorrupta poſt partū. ⁊ inuiolata poſt filium.

Deus deorū marie locutꝰ eſt ꝑ gabrielem nunciū ſuuʒ dicens. Aue grā plena dn̄s tecuʒ. ꝑ te ſalus mundi reparatur. Speciē ⁊ decorem tuū. altiſſimi filius concupiſcit. Adorna thalamū tuū ſyon. ꝑpara re in occurſum dei tui. Per ſpm̄ eīm ſanctū concipies. qui tuū partū faciet virgineuʒ ⁊ iocūdū.

Miſerere mei dn̄a. que mr̄ miſcdie nuncuparꝫ. Et ꝶm viſcera miſericordiarū tuaꝝ. mūda me ab oībꝫ iniquitatibꝫ meis. Effunde grām tuam ſuꝑ me. ⁊ ſolitā clementiā tuam ne ſubtrahas a me. Quīn pctā mea ꝯfitebor tibi. ⁊ coram te me accuſo de ſceleribꝫ meis. Fructu ventrꝫ tui me recōcilia. ⁊ pacifica me ei q̄ me creauit.

Quid gloriarꝫ in malicia o maligne ſerpens. et draco infernalis. Submitte caput tuū mulieri. cuiꝰ fortitudine demergeris in ꝓfundū. Contere eū dn̄a pede virtutis tue. exurge ⁊ diſſipa maliciaʒ eiꝰ. Extingue potentā eiꝰ. et virtutē illius redige ī fauillam. Ut viuētes exultemus in nomīe tuo. ⁊ leto anio dicamꝰ tibi laudem.

Dixit inſipiēs īimicꝰ ī corde ſuo. hoīeʒ eijciā de tabnacl'o filioꝝ dī. Egrediar ⁊ ero ſpūs mēdax in ore ꝶpentꝫ. ⁊ ꝑ femiam eijciā viꝝ eiꝰ. Sicē exaltāꝶ o miſer celi a tra. ſic exaltate ſūt cogitatōes dei a cogitatōibꝫ tuis. Noli extolli de caſu mulierꝫ. q2 mulier conteret caput tuū. Tu illi foueā ꝑparaſti

⁊ in ſagena illius capieris. Gloria.
Omina in noīe tuo ſaluū me fac. ⁊ ab
iniuſticijs meis libera me. Ut nō no/
ceat mihi calliditas inimici. ſub vmbra ala
rū tuaꝝ ꝓtege me. O dn̄a mea adiuua me.
grām tuā largire anīe mee. Uolūtarie offe
rā tibi ſacrificiū laudis ⁊ cōfitebor noī tuo
qm̄ bonū eſt. Qm̄ ex oī tribulatiōe liberab
me. ⁊ īimicos meos deſpiciet ocul᷒ me᷒.
Xaudi dn̄a orōnē meā. ⁊ ne ɔtēnas de
ꝓcatōnē meā. Cōtriſtat᷒ ſuz in cogita
one mea. qꝛ iudicia dei ꝑterruerūt me. Te
nebre mortis venerūt ſuꝑ me. ⁊ pauor īfer/
ni inuaſit me. Ego aūt in ſolitudīe expecto
ɔſolatōnē tuā. ⁊ in cubili meo attēdo miaz
tuā. Glorifica manū ⁊ dextrū brachiū tuū.
vt ꝓſternant̄ a nob̄ inimici noſtri.
Iſerere mei dn̄a qm̄ ɔculcauerūt me
hoſtes mei. q̄tidie omēs cogitationes
eorū in malū contra me. Excita furorem et
memēto belli. ⁊ ſuꝑ eos effunde iram tuaz.
Innoua ſigna ⁊ immuta mirabilia. ſentia/
mus adiutoriuz brachij tui. Glorifica no/
men tuū ſuꝑ nos. vt cognoſcam᷒ qm̄ in ſe/
culū mīa tua. Stilla nob̄ guttā ſuauitatis
tue. qꝛ tu es pincerna grē dulcoris.
Iſerere mei dn̄a miſere mei. qꝛ para
tū ē cor meū exq̄rere volūtatē tuā. Et
ī vmbra alaꝝ tuaꝝ requieſcā. qꝛ delectabile ē
mihi refrigeriū tuuz. Man᷒ tue diſtillant
mirrhā ꝓmā ⁊ digiti tui vngēta grārū. Et
fragmen malipunici eſt guttur tuū. ⁊ ſpira/
men oris tui ſuaue ɔpoſitū thimiama. Tu
em̄ es mr̄ pulchre dilectiōis ⁊ anchora ſpei
portus indulgētie ⁊ ianua ſalutis.
I vere vtiq̄ iuſticiā loq̄mini. iuſticie ⁊
miſcdie honorate reginā. Ad laudē ei
⁊ gloriā ꝑtinet ſaluatoris. q̄cq̄d honorificū
ſue impēſum fuerit genitrici. Roſe martyꝝ
te circūdāt o regina. ⁊ lilia virginū ambiūt
thronū tuū. Laudate eā ſil̄ aſtra matutina
concentū illi facite oēs filij dei. Glorificate
eā celi ⁊ t̄ra. mare ⁊ flumia ac fundamēta or
Ripe me de inimicꝫ meis dn̄a (bis.
mūdi. exurge in occurſuz meū regina
pietatis. Aurū obriſum in ornamētꝫ tuis.
ſardius ⁊ thopaſi᷒ in diademate tuo. Ja/
ſpis ⁊ ametiſt᷒ in dextra tua. berillus ⁊ cri/
ſolit᷒ in ſiniſtra tua. Jacinct᷒ ⁊ achates ī pe
ctore tuo. carbūculi ſcintillātes ī monilib᷒
tuis. Mirrha thus ⁊ balſam᷒ in manibus
tuis. ſaphir᷒ ⁊ ſmaragd᷒ in digitis tuis.

Eus repuliſti nos ꝓpter pctā nr̄a. ⁊ mi
ſert᷒ es nob̄ ꝑ ꝟginē mariā. Interce/
de ꝑ nobis ſalutifera mr̄ dei. q̄ angelorū et
hoīm ſalutē peꝑiſti. Tu em̄ meſtꝫ exultati/
onē infundis. ⁊ merentib᷒ leticiā ⁊ dulcorē
Letifica nos dulcifluo ſono oris tui. et liq̄/
re tuo roſeo ꝑfunde corda nr̄a. Tonate i'li
deſuꝑ ⁊ date illi laudē. glorifica illā terra cū
oīb᷒ habitatorib᷒ tuis. Glīa.
Xaudi dn̄a orōnē meā. ſuꝑ firmaz pe/
trā ſtabilias mētē meā. Eſto mihi tur
ris fortitudinis. me tuearꝫ a facie crudelis
vaſtatoris. Ut caſtroꝝ acies ſis illi t̄ribil̄.
⁊ viuus corruat in ꝓfundū inferni. Tu em̄
es rutilans ⁊ decora. nubes rorifera ⁊ ɔſur
gēs aurora. Pulchra es ⁊ clara vt luna ple
niſſima. ⁊ tāq̄ ſol refulget ſacer aſpect᷒ tu᷒.
Onne dn̄a tibi ſubiecta erit aīa mea.
q̄ ſaluatorē oīm gēuiſti. Memēto nr̄i
ꝑditoꝝ ſaluatrix exaudi planct᷒ cordiſ nr̄i.
Infunde grām de theſaurꝫ tuis. ⁊ vnguen
tis tuis placa dolorē nr̄m. Da nob̄ gaudiū
⁊ leticiā vt ɔfundas bonoꝝ inimicos. Ab/
lue oīa pctā nr̄a ſana oēs īfirmitates nr̄as.
Eus de᷒ me᷒. ꝑ mr̄em te glorificabo.
Uirginalit̄ ei te cōcepit. ⁊ ſine āguſtia
te parturiuit. Bn̄dicta ſis o dn̄a nr̄a ⁊ ꝑ no
bis aſſiſte an̄ thronū dei. Species ⁊ clari/
tas in ɔſpectu tuo. Cuſtodi aīaz meā dn̄a.
vt nunq̄ corruat in pctā.
Xaudi dn̄a orōnē meā cum depcor. a
pauore crudel̄ libera aīam meā. Im/
petra nobis pacē. ⁊ ſalutē in die nouiſſimo
Bn̄dicta ſis ſuꝑ mulieres. ⁊ bn̄dict᷒ ſit fru
ctus ventrꝫ tui. Illumia dn̄a oculos meos
⁊ illuſtra cecitatē meā. Da mihi in te ɔfidē/
tiā bonā in vita ⁊ in fine meo.
E decet hymn᷒ dn̄a nr̄a. in ſyon laus
⁊ iubilatio in hierl̄m. Bn̄dictōez oīm
gentiū dedit tibi dn̄s. laudē ⁊ glīam an̄ cō/
ſpectū ꝓpl̄oꝝ. Bn̄dixit te dn̄s in mīa ſua. et
thronū tuū cōſtituit ſuꝑ ordines angeloꝝ.
Grām ⁊ decorē poſuit in labijs tuis et pal/
lio glīe induit corp᷒ tuū. Coronā radiantē
poſuit in capite tuo. ⁊ ꝟtutū monilib᷒ te de
Ubilate dn̄e nr̄e (center ornauit.
omīs t̄ra. pſallite hymnū noī ei᷒ date
honorificentiā maieſtati ei᷒. Bn̄dictum ſit
cor tuū dn̄a. cū quo ardent̄ ⁊ ſincerit̄ filiuz
dei dilexiſti. Reſpice pauꝑtatē meā glorio/
ſa ꝟgo. miſeriā ⁊ anguſtiā meā ne tardes re
mouere. Aufer tribulationē meā. dulcifica

languorẽ meũ. Bñdicat te om̃is caro. glifi/cet te om̃is lingua.

Eus misereat nr̃i ⁊ bñdicat nob. p illã q̃ eũ genuit. Miserere nr̃i dñã ⁊ ora p nobis. in leticiã bonã ↄuerte mesticiã nr̃am Illumina me stella maris. clarifica me ꝟgo clarissima. Extingue ardorẽ cordis mei. refrigera me gr̃a tua. Protegat me sp gr̃a tua pñtia tua illustret finẽ meũ.

Exurget maria ⁊ dissipẽt inimici ei⁹. ↄterant om̃es sub pedib⁹ ei⁹. Impetũ inimicoꝝ nr̃oꝝ dissipa. destrue oẽm iniq̃tatem coꝝ. Ad te dñã clamaui i tribulatiõe. ⁊ serenasti ↄsciam meã. Nõ deficiat laus tua i ore nostro. ⁊ amor tu⁹ de viscerib⁹ nr̃is. Pax mlta diligẽtib⁹ te dñã. aĩa coꝝ nõ videbit mortem in eternũ. Gloria.

Saluũ me fac dñã. qm̃ intrauerũt cõcupiscẽtiaꝝ aq̃ vsq3 ad aĩam meã. Infix⁹ sum i limo pcti. ⁊ aque voluptatꝫ circũdede rũt me. Plorãs plorauí in nocte. ⁊ dies leticie ortꝰ est mihi. Salua aĩam meã genitrix saluatoris. q2 p te ꝟa sal⁹ data ẽ oi mõdo. Dũ nũciante angelo fuisti obumbrata. ⁊ patris sapia ꝑgnans ⁊ grauidata.

Domina i adiutoriũ meũ intẽde. ⁊ luce mĩicordie tue illustra mẽtẽ meã. Doce nos exq̃rere bonitatẽ tuã vt enarrem⁹ mirabilia tua. Ostẽde potẽtiã tuã ↄ inimicos nr̃os. vt sanctificerꝫ in natiõib⁹ ꝓcul. In ira flãme tue mergant in infernũ. ⁊ q̃ ↄturbant seruos tuos iueniãt ꝑditiõ3. Miserere seruoꝝ tuoꝝ sup q̃s iuocatũ est nomẽ tuũ. ⁊ ne sinas angustiari eos i tẽptatiõib⁹ suis.

In te dñã speraui nõ ↄfundar i eternũ in tua mĩicordia libera me ⁊ eripe me Propẽ multitudinẽ iniq̃tatũ meaꝝ oppressus sũ vehemẽter. Facti sũt hostes mei i capite meo. subsannauerũt ⁊ deriserũt me q̃tidie. Uide dñã qm̃ tribulor. expãde man⁹ tuas succurre peũti. Ne morerꝫ ꝓpter gr̃am nominis tui. vt efficiaris mihi i gaudiũ et salutem. Gloria.

Deus iudiciũ tuũ regi da. ⁊ mĩicordiã tuã regine mr̃i ei⁹. In manu tua sal⁹ ⁊ vita ↄsistũt. leticia ꝑpetua ⁊ eternitas gl'iosa Resperge cor meũ dulcedine tua. fac me obliuisci miserias h⁹ vite. Trahe me p⁹ te vinculis misericordie tue. ⁊ fomẽtis gr̃e ⁊ pietatis tue sana dolorẽ meũ. Cõcupiscẽtias sempiternas excita i aĩam meã. ⁊ de gaudio paradisi inebria mentẽ meã.

Uiã bon⁹ israel de⁹. his q̃ colũt matrẽ suã ⁊ venerãt. Ipa est em̃ solatiũ nr̃m i laborib⁹ subuẽtio optima Obtexit caligie aĩam meã hostis. in viscerib⁹ meis dñã lumẽ fac oriri. Auertat a me ira dei p te. placa eũ meritis ⁊ ꝑcib⁹ tuis. In iudicio p me assiste. corã eo suscipe cãm meã ⁊ mea sis aduo/(cata

Ut q̃d dñã repulisti nos. nec subuenis i die tribulatiõis. Ingrediatur orõ mea in ↄspectu tuo. ⁊ voces gemẽtium ne despexerꝫ. Tetẽdit arcũ suũ ↄ nos inimic⁹. firmauit dexterã suã ⁊ nõ est ↄsolator Disrũpe in nob ligaturã malitiaꝝ suaꝝ. ⁊ libera nos dextera tua. Repell'e eũ in locũ ꝑditiõis. sempit'na dãnatio suscipiat eũ.

Onfitebimur tibi dñã ⁊ laudabimus nomẽ tuũ. fac nos i tuis laudib⁹ delectari. Cãtate ei habitatores terre. ⁊ laudem ei⁹ in ꝑplis nũciate. Cõfessio ⁊ magnificẽtia corã illa. fortitudo ⁊ exultatio i throno illi⁹. Adorate illã in decore illi⁹. glificate opificẽ pulcritudinis illi⁹. Recordami in sempit'nũ misericordie illi⁹. retinete i mẽte virtutes et mirabilia illius.

Ot⁹ in iudea de⁹. in israel honorificentia mr̃is ei⁹. Dulcꝫ est memoria ei⁹ sup mel ⁊ fauũ. ⁊ amor ei⁹ sup oĩa aromata. Salus ⁊ vita i domo illi⁹. ⁊ in tabernaculo eius pax ⁊ gl'ia sempiterna. Honorificate illã celi ⁊ terra. q2 sũm⁹ artifex hãc mirabiliter honorauit. Date illi om̃es creature laudẽ ⁊ stupendã misericordiã ei⁹ extollite ↄtulant

Oce mea ad dñãm clamaui. ⁊ sua gr̃a itẽdit mihi. Abstulit a corde meo mestitiã ⁊ merorẽ. ⁊ suauitate sua cor meũ dulcorauit. Formidinẽ meã crexit in ↄfidentiam bonã. ⁊ suo aspectu mellifluo mẽtẽ meã serenauit. Adiutorio sancto suo euasi picl'a mortis. ⁊ de manu crudelis subterfugi. Gratias deo ⁊ tibi mater pia de om̃ib⁹ q̃ assecut⁹ su3 de pietate ⁊ misericordia tua.

Ttendite ꝑpl'e dei ꝑcepta dei. ⁊ regine gratie nolite obliuisci. Aperite cor ad iuestigandũ eã. ⁊ labia ad glorificandũ illa3. Descẽdat amor ei⁹ in cordib⁹ vestris. cõcupiscite placere illi. Pulcritudo ei⁹ vincit solẽ ⁊ lunã. ↄpositio ei⁹ ad ornamẽta ꝟtutũ. Miserere mei regina gl'ie ⁊ honorꝫ. ⁊ ab om̃i periculo custodi mentẽ meã.

Domina venerũt gẽtes in hereditatẽ di quas tu meritꝫ tuis christo cõfederasti Sit eloquiũ tuũ dulce corã ipo. ↄpũge me

ſtli q̄ me redemit. Extēde brachiū tuū ↄtra
hoſtē crudelē. ⁊ denuda mihi verſutiā illiuſ
Vox tua dulcis ſuꝑ omnē melodiā. armo/
nia angelica ei nō valet ↄparari. Diſtilla mi
hi ſuauitatē gratiaꝝ tuaꝝ. ⁊ tuoꝝ chariſma
tū fragrantiā ⁊ odorē.

Vi regis iſrael intēde ad me matrē tu/
am collaudare Expgiſcere de puluere
aīma mea. ꝑge in occurſum regie celi. Sol/
ue vincula colli tui paupcula aīa mea. ⁊ glo
rioſis laudibꝫ accipe illaꝫ. Odor vite de illa
ꝓgredit᷑. ⁊ om̄is ſalꝰ de corde illiꝰ ſcaturiſat.
Chariſmatū ſuoꝝ fragrātia ſuaui. aīe mor
tue ſuſcitant᷑.

Xultate dn̄e adiutrici nr̄e. iubilate ī le/
ticia cordis vr̄i. Accēdant᷑ affectꝰ veſtri
ſn illā. ⁊ inimicos veſtros induet cōfuſione.
Imitemur hūilitatē eiꝰ. obediētiā ⁊ manſue
tudinē illiꝰ. Om̄es grē radiāt ī illa. capaciſſi
ma em̄ fuit capacitas illiꝰ. Currite ad illam
cū deuotiōe ſancta. ⁊ de bonis ſuis partici/
pabit vobis.

Eus in ſynagoga iudeoꝝ. de q̄ vt roſa
de ſentibꝫ ꝓgreſſa eſt mat᷑ dei. Terge fe
ditatē meā dn̄a. q̄ ſꝑ rutilas puritate. Fon/
tē vite influe in os meū. ex quo viuētes aq̄p
fluūt ⁊ emanāt. Om̄es ſitiētes venite ad illā
⁊ de fonte ſuo gratāt᷑ vos potabit. Qui hau
riet ex eo ſaliet ī vitā eternā. ⁊ qui bibit ex eo
non ſitiet vnq̄ꝫ.

Omina mea q̄s ſimil᷑ erit tibi q̄ gratia
⁊ gloria ſupeminꝫ vniuerſos. Sicut
exaltant᷑ celi a terra. ſic tu p̄celſior cūctꝭ ⁊ ni/
mis exaltata Vulnera cor meū caritate tua
fac me dignū gratia ⁊ muneribꝫ tuis. Liq̄at
cura mea in timore tuo. ⁊ ↄcupiſcētia tua cor
meū inflāmet᷑. Fac me deſiderare honorifi/
centiā ⁊ gl̄iam tuā. vt ꝑ te recipiar ad pacem
ieſu chriſti.

Vā dilecta tabernacula tua dn̄e ꝟtu/
tum. q̄ꝫ amabilia tētoria redemptionis
tue. Honorate illā pctōres. ⁊ impetrabit vo
bis grām ⁊ ſalutē. Suꝑ tbꝰ ⁊ balſamū orō
eiꝰ incēſum p̄ces eiꝰ nō reuertunt᷑ vacue nec
inanes. Intercede ꝓ me dn̄a apud xp̄m tu
um. neq̄ꝫ derelinq̄s me in morte neq̄ꝫ ī vita.
Benignꝰ eſt em̄ ſpūs tuꝰ. ⁊ grā tua replet or
bem terraꝝ.

Enedixiſti dn̄e domū tuā. ↄſecraſti ha
bitationē tuā. Hec eſt ſpecioſa int᷑ fili/
as hierl̄m. cuiꝰ memoria eſt ī benedictione.
Beatiſſimā p̄dicauerūt illā āgeli ſancti. glo
rificate illā ꝟtutes ⁊ dn̄atiōes. Populi gēti
um exq̄rite prudentiā eiꝰ. ⁊ inueſtigate the/
ſauros miſicordie illiꝰ. Sentite de illa ī bo
nitate. ⁊ in ſimplicitate cordis exq̄rite illā.

Nclina dn̄a aurē tuā ⁊ exaudi me. con
uerte vultū tuū ⁊ miſerere mei. Diſtil/
latio dulcorꝭ tui oblectat aīas ſanctoꝝ. ⁊ in
fuſio charitatꝭ tue ſuꝑ mel dulciſſimū. Ir/
radiatio gl̄ie tue dilucidat intellectū. et lux
miſerationū tuaꝝ ꝓducit ad ſalutē. Fons
bonitatis tue inebriat ſitiētes. ⁊ aſpectus fa
ciei tue retrahit a peccato. Scire ⁊ cognoſce
re te eſt radix imortalitatis. ⁊ enarrare ꝟtu/
tes tuas eſt via ſalutis.

Undamēta vite in aīa iuſti. ꝑſeuerare
in charitate vſq̄ꝫ in finē. Gratia tua re
leuat pauperē ī aduerſitate. ⁊ inuocatio tui
nois īmittit ei cōfidentiā bonā. Miſeratio
nibꝫ tuis replet᷑ ꝑadiſus. ⁊ a terrore tuo ho/
ſtis ↄfundit᷑ infernal᷑. Qui ſperat ī te inueni
et theſauros pacis. ⁊ q̄ te nō inuocat in hac
vita nō ꝑueniet ad regnū dei Fac dn̄a vt vi
uamꝰ in grā ſpūſſancti. ⁊ ꝑduc aīas noſtras
ad ſanctū finē.

Omina auxiliatrix ſalutꝭ mee. ī die cla
maui ⁊ nocte corā te. Ingrediat᷑ oratō
mea in cōſpectu tuo cōſolare cū facie tua me
ſticiā meā Multiplicata ſunt mala in aīma
mea. expurga eā de ſordibꝫ ⁊ peccatꝭ. Virtꝰ
tua ꝑſequat᷑ inimicos nr̄os. ne nos īpediāt
ad ſalutē. Cōfer grām aīme ad reſiſtendū eiſ
ↄforta cor nr̄m ↄ ↄcupiſcētias carnis.

Iſericordias tuas dn̄a in ſempiternū
decātabo. Vngēto pietatis tue mede/
re ↄtritos corde. ⁊ oleo miſicordie tue refo/
ue dolores nr̄os. Gratioſus tuꝰ vultꝰ mihi
appareat ī extremis. formoſitas faciei tue le/
tificet ſpūm meū egredientē. Excita ſpiritū
meū ad amandū bonitatē tuā excita mentē
ad extollēdā nobilitatē ⁊ p̄cioſitatē tuā. Li/
bera me ab om̄i tribulatiōe mala. ⁊ ab om̄i
peccato cuſtodi aīam meā.

Omīa refugiū facta es nobis. in cūctꝭ
neceſſitatibꝫ noſtrꝭ. Diffuſio gratie tue
ꝓducit opatiōes tuas. ⁊ ſtillicidiū dulcoris
tui affectiōes fac̄ ſanctiſſimaſ. Miſeratōnū
tuaꝝ dn̄a recordabor. ſacrificiū laudis ⁊ car
men leticie pſallā tibi. Qui honorāt te coro
nā ꝑhennē ꝓ cinere obtinebūt. ⁊ palliū lau/
dis ꝓ ſpū meroris. Qui ſperant in te amicti
lumine induent᷑. gaudiū ⁊ ꝑpetuā leticiam
ſortientur.

Ui habitat in adiutorio matris dei. i ꝓtectõe ipſiꝰ cõmorabit̃. Cõcurſus hoſtis nõ nocebit ei. ſagitta volãs nõ tãget eũ. Dñi liberabit eũ de laqueo inſidiãtis. ꝛ ſub pēnis ſuis ꝓteget eũ. Clamate ad illã in periculis veſtrĳ. ꝛ flagellũ nõ appropinqbit tabernaculo vrõ. Fructꝰ gratie inueniet qui ſperauerit in illa. porta padiſi reſerabit̃ ei.

Onũ eſt ꝯfiteri ḃgini marie. ꝛ pſallere illi gliam ꝓſperitas eſt mẽtis. Annũciare merita eius letificat intellectũ. ꝛ imitar opa eiꝰ exhilarat angelos dei. Qui acquirit gratiã eiꝰ agnoſcet̃ a ciuibꝫ padiſi. ꝛ q̃ habuerit caracterẽ noĩs eius annotabit̃ in libro vite. Exurge dña ꝛ iudica cauſam noſtrã. et ab inſurgẽtibꝫ in nos libera nos. Ne retrabas a peccatore dexterã tuã. ꝛ excipe gladio tuo iacula vaſtatoris.

Ominꝰ regnauit decorẽ induit. matrẽqꝫ ſuã ornamẽto coronauit ḃtutũ. Adimpleat ꝓpiciationẽ ſuã in nobis mater patris. ꝛ viã equitatĳ doceat ſuos ſuos. Qui deſideratis ſapiam xp̄i. ſeruite mr̄i eiꝰ aĩmo reuerẽti. Quis ſatiſfaciet enarrare opa tua domina. et q̃s inueſtigabit theſauros mĩſicordie tue. Suſtine deficiẽtes in tẽptatiõibus ſuis. deſtina illos in ſortẽ ḃitatis.

Eus vltionũ dñs. ſꝫ tu mater miſicordie ad miſerẽdũ inflectĳ. Magnificẽtia tua dña p̄dicat̃ in ſeculũ. q̃ aũt colũt te inueniẽt viã pacis. Seruite illi reuerẽter exultãtes. ꝛ ſanabit vos bñdictꝰ fructꝰ caſtiſſimi vẽtris illiꝰ. Reſpice dña humilitatẽ ſeruorꝫ tuorꝫ. ꝛ laudabũt te in generatiõibꝫ ſeculorũ. Magnifica nomẽ tuũ in multiplicatõe grarum tuarꝫ. ꝛ ne ſinas ſeruos tuos ſubiacere periculis.

Enite exultemꝰ dñe nr̄e. iubilemꝰ ſalutifere marie regine nr̄e. Preoccupemꝰ faciẽ eiꝰ in iubilatõe ꝛ in cãticis collaudemꝰ eã. Uenite adoremꝰ ꝛ ꝓcidamꝰ añ eã. cõfiteamur illi cũ fletibꝫ pctã noſtra. Impetra nobis indulgentiã plenã. aſſiſte ꝓ nobis ante tribunal dei. Suſcipe in fine aĩmas nr̄as. ꝛ introduc nos in requiẽ eternã.

Antate plene grẽ canticũ nouũ. cãtate marie oẽs terrigene orbis. Dñi omnes anglos ſanctitate ꝓcellit. ꝛ natos mulierũ virtutibꝫ mirabilibꝫ ꝛ ſignis. Formoſitas ꝛ gloria i vultu illiꝰ. ꝛ grã in oculis eius. Afferte illi gliam patrie gentiũ. exultate in ea oẽs creature dei. Admirabile cõmercium habetis ꝑ eã. ex qua vocati eſtis filĳ dei excelſi. Gloria.

Ominꝰ regnauit exultet maria in oĩm impio dñationis ſue. Adorate eã ciues curie padiſi. exaltate eã ḃgines ſpecioſe filie eiꝰ. Dñi eleuata eſt ſup p̄ncipatꝰ ꝛ dñatiões exaltata eſt ſup angelorꝫ ꝛ archangelorꝫ legiones. Patriarche ꝛ ꝓphete cõcrepate illi laudẽ. cõcentũ illi facite apl'i martyreſqꝫ chriſti Cõfeſſores cũ virginibꝫ de cãticis ſyon dicite canticũ ei. ꝛ regratiamĩ ei monachi ſancti de acceptis triũphis.

Antate dñe noſtre cãticũ nouũ. qꝛ mirabilia fecit. In ꝯſpectu gentiũ reuelauit miſicordiã ſuã. in extremis terre auditũ eſt nomẽ eiꝰ. Recordare dña pauperꝫ ꝛ miſerorꝫ. ꝛ ſuſtẽta eos ope refrigerĳ ſcti tui. Tu aũt dña ſuauis ꝛ veraꝫ. patiẽs nimis ꝛ miſeratione plena. Cõculca hoſtes aĩarꝫ nr̄arꝫ. ꝛ ꝯtumaciã illorꝫ elide brachio ſctõ tuo.

Ominꝰ regnauit iraſcãt̃ populi. maria ſub cherubin ſedet a dextris Magna eſt in ſyon gl'ia tua dña. ꝛ in hierl'm magnificẽtia tua. Cãtate ante eã chori ḃginales. et adorate thronũ eiꝰ qui ſanctꝰ eſt. In dextera eiꝰ ignea lex. ꝛ in circuitu eiꝰ ſanctorũ milia. Mãdata eiꝰ ante oculos eiꝰ. ꝛ iuſticie regula in corde eius.

Ubilate dñe nr̄e hoĩes terre. ſeruite illi in leticia ꝛ iocũditate. In toto aĩmo veſtro accedite ad illã ꝛ in oĩni ḃtute veſtra ꝯſeruate vias eiꝰ. Inueſtigate illã ꝛ manifeſtabit̃ vobis. eſtote mũdi corde ꝛ apprehẽdetis eã. Quibꝫ auxiliata fueris dña erit refrigeriũ pacĳ. ꝛ a quibꝫ auerteris vultũ tuũ nõ erit ſpes ad ſalutẽ. Recordare noſtri dña et nõ apprehẽdent nos mala. ſuccurre nobis ĩ fine ꝛ inueniemꝰ vitã eternã.

Iſericordiã ꝛ iudiciũ cãtabo tibi dña pſallã tibi in exultatiõe cordis cũ letificaberis animã meã. Laudabo nomẽ tuũ ꝛ gloriã. ꝛ p̄ſtabis refrigeriũ aĩme mee. Zelatus ſum amorẽ tuũ ꝛ honorẽ. adeo defendaſ cãm meã ante iudicẽ ſeculorũ. Allectus ſuꝫ grã ꝛ bonitate tua. oro ne frauder a ſpe ꝛ cõfidentia bona Cõforta animã meã in nouiſſimis. ꝛ ĩ carne iſta fac me cõſpicere ſaluatorem

Omina exaudi orõem meã. ꝛ clamor meꝰ ad te veniat. Non auertas ſacrũ aſpectũ tuũ a me. neqꝫ abominerĳ me ꝓpt immũdiciã meã. Nõ derelinq̃s me i cogitatu ꝛ cõſilio inimicorꝫ meorꝫ. et ne ſinas me

cadere in exprobratiõez illoꝝ peſſimã. Qui cõfidũt in te nõ timebũt colubꝛũ tortuoſuꝫ ꝛ qui exaltãt te p̃conijs euadũt manꝰ achirontis. Per virginalẽ ꝯceptũ tuũ da mihi ĩ te ꝯfidentiã bonã. ꝛ ꝑ admirabilẽ partũ tuum letifica animã meã

Benedic aĩa mea matri ihũ xpi ꝛ om̃ia p̃cordia mea gl'ificate nomẽ eiꝰ. Ne obliuiſcaris beneficia eiꝰ. ne grãm ꝛ ꝯſolatꝰ illius. Gr̃a eiꝰ pctã relaxant̃. ꝛ miſericordia eꝰ egritudines repant̃. Bñdicite ei om̃es ṽtutes celoꝝ. glorificate eã chori apl'oꝝ ꝛ ꝓphaꝝ. Bñdicite ei mare ꝛ inſule gentiũ. hymnũ dicite ei celi ꝛ habitatores coꝝ.

Benedic aĩa mea virgini marie. honor ꝛ magnificẽtia eiꝰ in ꝑpetuũ. Formoſitatẽ ꝛ pulcritudinẽ induiſti. amicta es domina fulgẽti veſtimẽto. De te ꝓcedit pctõꝝ medela. ꝛ pacis diſciplina ac feruor charitatis. Imple nos ſ̃uos tuos ṽtutibꝫ ſanctꝫ. ꝛ ira dei nõ appropinq̃t nob̃. Jocũditatẽ eternãz da ſeruitoribꝫ tuis. ꝛ noli eos obliuiſci ĩ certamine mortis.

Confitemini dñe nr̃e ꝛ inuocate nomen eiꝰ. cãtate ei gl'ioſe narrãtes ṽtutes eiꝰ. Laudate ꝛ exultate eã ṽgines filie ſyon. q̃a deſpõſabit vobis regẽ angeloꝝ. Honorate reginã plenã om̃i gr̃a. ꝛ ꝯtẽplemini cũ reuerẽtia ſanctiſſimũ vultũ eiꝰ. Salꝰ ſempit̃na ĩ manu tua dñã. q̃ te digne honorificauerit ſuſcipiẽt illã. Clemẽtia tua nõ deficiet a ſeculis et̃nis. ꝛ mĩa tua a generatõe ĩ generatõꝫ

Confitemĩ dñe noſtre q̃m bonũ eſt. ꝑ cũctas t̃bꝫ terre enarrate miſ̃icordias eiꝰ. Longe eſt ab ĩpijs ꝯuerſatio eiꝰ. a via altiſſimi nõ declinauit pes eiꝰ. Fons irrigãtꝫ gratie ꝓcedit de ore illiꝰ. ꝛ emanatio ṽginalꝰ ſanctificãs aĩas caſtas. Spes de gl'ia ꝑadiſi in corde illiꝰ. q̃ deuoto aĩo honorauerit illam. Miſerere nr̃i fulgẽtiſſima regina celi. ꝛ p̃ſta ꝯſolationẽ de gr̃a tua.

Confitemini dño q̃m bonũ. cõfitemini mr̃i eius q̃m in ſeculũ miſericordia eiꝰ. Innocẽtiã ꝛ viã prudẽtie oñde nobis dñã. ꝛ viã intelligẽtie indica ſeruis tuis. Timor deĩ illuſtrat ĩtellectũ. ꝛ amor tuꝰ exhilarat illum. Beatꝰ vir cuiꝰ eloquiũ eſt tibi gratũ. illius oſſa impinguabũt̃ adipe ꝛ pinguedine. Eloquiũ tuũ ſuſtẽtat aĩaꝫ imbecillẽ. ꝛ labia tua eſurientẽ aĩm refocillãt.

Paratũ cor meũ dñã ꝑatũ cor meũ. laudes tibi pſallere ꝛ cãtare. Maior ẽ caritas tua cũctis diuitijs. ꝛ gr̃a tua ſ̃ꝑ aurũ ꝛ lapidẽ p̃cioſum. Beatitudo ꝛ iuſticia donant̃ a deo. q̃ aũt de peccatꝫ ꝯuerſi fuerit ad te pnĩe remediũ ꝯſequent̃. Emiſſiones tue gr̃a ꝛ pax. qui aũt tibi placuerit ꝓcul fiet a ꝑditione. Eſto vmbraculũ ꝓtectiõis in temptatiõibꝫ noſtris. expãſio alaꝝ tuaꝝ defendat nos a deuorãte.

Domina laudẽ meã ne deſpexeris. et h̃ dedicatũ tibi pſalteriũ digneꝛꝫ acceptare. Reſpice voluntatẽ cordis mei. ꝛ affectiõꝫ meã fac tibi bñplacentẽ. Propera ad viſitãdũ ſ̃uos tuos. ſub tegumẽto manꝰ tue illeſi ꝯſeruent̃. Illuminatiõꝫ ſpũſſancti ꝑ te ſuſcipiãt. ꝛ refrigeriũ ꝯ̃ cupiditatꝫ eſtũ. Medere cõtritos corde dñã. ꝛ refoue eos vngẽto pietatꝫ.

Dixit dñs dñe nr̃e ſede mr̃ mea a dexteris meis. Bonitas ꝛ ſanctitas placuerũt tibi. iõ regnabis mecũ in eternũ. Corona ĩmortalitatꝫ in capite ſctõ tuo. cuiꝰ fulgor ꝛ claritas nõ extinguet̃. Miſ̃ere noſtri dñã mr̃ lumis ꝛ ſpẽdoris. illumina nos dñã veritatꝫ ꝛ ṽtutis. De theſauris tuis infunde nobis ſapiam dei. ꝛ intellectũ prudẽtie ac formã diſcipline.

Confitebor tibi dñã in toto aĩmo meo gl'ificabo te ĩ tota mẽte mea. Opa gr̃e tue cõmorabũt̃ ꝛ teſtamentũ miſ̃icordie tue añ thronũ dei. Per te miſſa ẽ redẽptio a ꝯ̃ populꝰ penitẽs habebit ſpem ſalutꝫ. Intellectꝰ bonꝰ om̃ibꝫ honorãtibꝫ te. ꝛ ſors illorũ inter angelos pacis. Gl'ioſum ꝛ admirabile eſt nomẽ tuũ. qui illud retinẽt nõ expaueſcẽt in puncto mortis.

Beatꝰ vir q̃ timet dñam. ꝛ beatũ cor q̃d diligit illã. Jocũdus hõ q̃ nõ ſatiatur laude tua. ꝛ a relatu ṽtutũ tuaꝝ nõ fatigat̃. Exortũ eſt in corde illiꝰ lumen dei. ſpũſſanctus illumiãt intelligẽtiã eiꝰ. Diſperge dñã gr̃am tuã pauꝑibꝫ tuis. eſurientes refoue ꝛ egenos. In memoria eterna ſiũt ꝑ te noĩa. ab auditu terribili ñ trepidet cor nr̃m. Gl'a.

Laudate pueri mr̃eꝫ dei. gl'ificate ſenes nomẽ eiꝰ Bñdicta ſit maria mr̃ xpi. ipa eñ eſt via ad patriã ſanctiatꝫ. Excelſus ſuꝑ cherubin thronꝰ eiꝰ. ꝛ ſedes eiꝰ ſuꝑ cardinẽſ celi. Suꝑ hũiles vultꝰ eiꝰ. ꝛ ſuꝑ ꝯfidẽtes in ea aſpectꝰ illiꝰ. Mĩa eiꝰ ſuꝑ oẽm carnẽ. ꝛ elemoſyna illiꝰ vſq₃ ad extremũ terre.

In exitu aĩe mee de h̃ mõdo. occurre illi dñã ꝛ ſuſcipe eã. Cõſolare eã vultu ſancto tuo. aſpectꝰ demonis nõ ꝯturbet illam.

Eſto illi ſcala ad regnū celoꝝ. ⁊ iter rectū ad
ꝑadiſum dei. Impetra ei a pr̄e indulgētiā
pacꝫ. ⁊ ſedē lucꝫ int̄ filios dei. Suſtiē duo
tos añ tribunal xp̄i. ſuſcipe cām eoꝝ ĩ mani/
Ilexi mr̄em dei dñi mei. ⁊ (bꝫ tuis.
lux miſerationū eiꝰ infulſit mihi. Cir/
cūdederūt me dolores mortꝫ. ⁊ viſitatō ma/
rie letificauit me. Dolorē ⁊ ꝑiculū incurri. ⁊
recreatꝰ ſum gr̄a illiꝰ. Nomē eiꝰ ⁊ memoriale
illiꝰ ſit ĩ medio cordis nr̄i. ⁊ nō nocebit nob
ictꝰ malignātꝫ. Cōuertere aīa mea in laudē
ipiꝰ. ⁊ iuenies refrigeriū ĩ nouiſſimis tuis.
Redidi ꝑpt̄ qd locutꝰ ſū. glīaꝫ tuā dña
orbi t̄re. Cōpatere aīe mee ⁊ dirige illā
dignare bn̄placitū tuū inſinuare illi. Sta/
tue illi teſtamētū pacꝫ ⁊ dilectōis tue. ꝓbe il/
li ingenui memoriā nois tui. De bn̄dictiōe
vētris tui da mihi ſuſtētatiōꝫ. ⁊ de pinguedi
ne gr̄e tue dulcora aīam meā. Diſrūpe vīcu
la pctōꝝ meoꝝ. ⁊ ꝺ ꝟtutibꝫ exorna faciē anīe
Audate dñam nr̄am oēs gē (mee.
tes. glīficate eā oēs ꝑpl̄i. Qm̄ ↄfirmata
eſt ſuꝑ nos gr̄a ⁊ mīa eiꝰ. ⁊ ꝟitas illiꝰ ꝑmanet
in eternū. Qui digne coluerit illā iuſtificabi
tur. q̄ aūt neglexerit illā moriet̄ ĩ pctīs ſuis.
Labia angl̄oꝝ enarrabūt ſapiām eiꝰ. ⁊ oēs
ciues ꝑadiſi cātabūt eiꝰ laudē. Bono aīmo
accedētes ad illā nō capiet̄ ab āgl̄o d'uaſtāte
Onfitemī dño qm̄ bonꝰ. cōfitemī mr̄i
eiꝰ qm̄ in ſecl̄m mīa eiꝰ. Amor illius ex
pellit pctm̄ a corde. ⁊ gr̄a illiꝰ expiat ↄſciam
pctōꝝ. Uia veniēdi ad xp̄m ē appropinq̄re
ad illā. q̄ aūt fugerit eā nō iueniet viā pacis
Qui obduratꝰ eſt ĩ pctīs ſepe iuocet illam. ⁊
lux ĩ ſuis tenebris oriet̄. Qui triſtat̄ ĩ corde
ſuo clamet ad illā. ⁊ dulcorāti ſtillicidio ine/
Eati imaculati ĩ via. q̄ ma (briabit̄.
trē dñi imitāt̄. Bti imitatores hūilita
tis eiꝰ. bti ꝑticipes caritatꝫ illiꝰ. Bti ꝑſcruta
tores ꝟtutū illiꝰ. bti ↄformes imagini illius
Bti q̄ ↄceptū ⁊ ꝑtū illiꝰ venerāt̄. bti q̄ deuo
te ei famulāt̄. Bti q̄ in ea hn̄t ſpem ⁊ ↄfidēti
am. bti q̄ ꝑ illā ſuſcipiēt felicitatē ſempit̄nā
Etribue ſuo tuo dña. viuifica me ⁊ fa/
ciā volūtatē tuā. Incola ego ſū ĩ terra
nihil abſcōdas mihi ꝺ amore tuo. Cōcupi/
uit aīa mea. laudē tuā deſiderare oī tp̄e Tu
eſt ſalꝰ mea ĩ dño. q̄ me morti adiudicatū li
beraſti. Quid ꝓ his retribuā tibi. niſi me to
tum dña ſuſcipe me.
Egē pone mihi dña volūtatꝫ tue. ſcāꝝ
ſanctiſſimā ⁊ ex q̄rā eā ſp. Deduc me in
ſemita miſerationū tuaꝝ mulieꝝ pulcerrīa
q2 ipſam volui. Inclina aīam meā ad ſuper/
noꝝ amorē dña ⁊ nō ad ipudiciciā. Ecce cō
cupiui caſtimoniā tuā a iuuētute mea. ĩ mi/
ſericordia tua ↄfirma me. Et obſuabo viā
teſtimonioꝝ tuoꝝ ĩ ſeculū. ⁊ ſcrutabor man
data filij tui que dilexi.
Emor eſto ꝟbi tui dñaꝝ ꝑmiceria. in q̄
mihi ſpem dediſti Hec ĩ tēpeſtatū flu/
ctibꝫ potēter tenuit me. q2 eloquiū tuū viui/
ficauit me. Circūdederūt me viri mēdaces.
⁊ ↄgregata ſūt ſuꝑ me flagella ⁊ ecce manus
tua eripuit me. Cōmunicaui ĩ bonis om̄ibꝫ
timētibꝫ te. ⁊ cuſtodiētibꝫ obnixe mandata
tua. Miſeratiōibꝫ tuis plena ē terra. iō viāꝫ
iuſtificationū tuaꝝ exquiſiui.
Onitatē feciſti cū ſuo tuo dña. ꝺ qua
gaudēt angeli. Diſciplinā moꝝ tuoꝝ ⁊
equitatē tuā doce me. q2 ꝟbis tuis ꝑ cunctꝫ
credidi. Bonuꝫ mihi q2 onere tuo hūiliaſti
me vt ſeq̄r ↄuerſatōꝫ tuā. Qui amāt ſuiētes
tibi venerabūt̄. q̄ aūt abominatꝰ fuerit eos
ruet ĩ eternū. Ueniant mihi ſp deſuꝑ gutte
clemētie tue ⁊ viuā. q2 lex tua ſctā meditatio
Efecit ĩ ſemitꝫ tuis aīa mea (mea ē
dña. ⁊ niſi miſeratio maxīa eſſet ꝑiſſeꝫ
vtiq3 ĩ infirmitate mea. Defecerūt ocl̄i mei ĩ
ↄtēplatiōe tua. velut vter ĩ pruina a te viſa ē
aīa mea. Scd̄m bonitatē tuā viuifica me. ⁊
nō obliuiſcar ſmōes tuos. q2 tibi adherere
bonū eſt. Diſpoſitiōe tua ꝑſeuerat mūdus.
quē ⁊ tu cū deo fundaſti ab initio. Tuꝰ totꝰ
ego ſū dña ſaluūꝫ me fac. qm̄ deſiderabiles
erāt laudes tue ĩ tp̄e ꝑegrinatōis mee.
Uomō dilexi legē tuā dña. in ↄſpectu
meo ſp. Suauitatū tuaꝝ affluētia cor
meū alienauit a me ⁊ caro mea mirabilit̄ ex
ultauit ĩ te. Q̄ dulcia pctōribꝫ eloq̄a tua do
mina. ſuꝑ oēm melodiā refectio tua dulcis
ori meo. Illumīatio greſſibꝫ meis ꝟbū tuū
⁊ lumē ineffabile ſemitꝫ meis. Quotiēs ex/
aſperauerūt me pctōres inferni. q2 a carita/
te tua declinare nolui. ego āt ſꝑaui ĩ te dña
Niq̄s odio habui. ⁊ viā tuā dilexi dña
gr̄oſa. Adiuua me ⁊ ſalꝰ ero dña mōi
⁊ meditabor honorificētiā mādatoꝝ tuorū.
Fac me ſꝑ ſtare ĩ timore tuo. ⁊ nō tradas me
ꝟgo calūniātibꝫ me. Uernaculꝰ tuꝰ ſum ego
minimꝰ ĩ familia tua. Cuſtodi me dña a ne/
gligētibꝫ iudicia iuſticie tue. Cōtēnes om̄s
diſcedētes a ſeruitio tuo quia iniuſta eſt cō/
uerſatio eoꝝ.

Irabilia tua teſtimonia mr̄ alma. ꝛ ſ/
monibꝫ tuis illumiatū ē cor meū. Vul
tū tuū depcabūt oīs diuites plebiſ. filie re
gū collaudāt faciē tuā. Ardēs ꝟbū labiorū
tuoꝝ vehemēt. q̄ ad te ꝑperat ꝑcipiet illud.
Arūdo agitata ſū i ꝯſpcū tuo. tene me dña ſb
iugo tuo ꝛ ñ ꝯfūdar Seruiētes tibi plꝰ aliſ
inuadūt dracones inferni. ſꝫ tu dña ꝯfende
Lamaui i toto corde meo ad te (noſ
dña ꝺ neceſſitatibꝫ meis clement eripe
me. Vocē gemitꝰ mei exaudi dña mea. doce
me vt acceptū ſit apꝺ te oi tpe. Lōge a neſci/
entibꝫ te ſalꝰ. q̄ aūt pſtat i obſeq̄o tuo ꝓcul fi
at a ꝑditiōe. Mīa tua rigat vniuerſū. dña i
ſalutari tuo viuifica me. Initiū eloq̄oꝝ tuo
rū ꝟitas i eternū. ꝛ legē tuā imaculatā non
ſum oblitus. Glia.

Rincipes ꝑſecuti ſūt me ḡtis. ꝛ ab iuo
catiōe nois tui trepidat ſpūs malignꝰ
Pax mlta obſeruātibꝫ nomē tuū mr̄ dei. ꝛ ñ
eſt ill ſcandalū. Septenis hoꝛ decātaui ti/
bi laudes dña. iuxta eloquiū tuū da mihi i/
tellectū. Intret orō mea i ꝯſpectu tuo. vt nō
derelinquā te dña cūctꝭ diebꝫ vite mee. qm̄
vie tue mīa ꝛ ꝟitas. Ꝯcupiſcā i eternū lau
dare te dña. cū docuerꝭ me iuſtificatōes tuaſ

D dñam cū tribularer clamaui. ꝛ exau
diuit me. Dña libera nos ab oīmi ma/
lo. cūctꝭ diebꝫ vite nr̄e. Ꝯtere caput iimico
rū nr̄oꝝ. pede inſuꝑabil virtutꝭ tue Ut exul
tauit ſpūs tuꝰ i deo ſalutari tuo. ſic verā di/
gnerꝭ infundere leticiā cordi meo. Ad dñm
accede rogata ꝓ nob. vt ꝑ te nr̄a pctā deleāt

Euaui ocłoſ meos ad te mr̄ xpi. ꝑ quā
venit ſolatiū oi carni. Auxiliū tuū ꝛ grāz
tuā nob impēde i oi tribulatōne nr̄a. Cuſto
di nos dña ꝟgo maria ne pctōꝝ laq̄o capia
mur. Nō dormit neq꞉ dormiet pupilla ocli
tui. vt tua ſꝑ cuſtodia ꝓtegamur. Angeloꝝ ꝛ
hoīum te laudat oīs lingua. ꝛ añ te oīa ge
nua curuant.

Etatꝰ ſum i te regina celi. qꝛ te duce in
domū dñi ibimꝰ. Hieruſalē celeſtis ci/
uitas. ad marie ꝑmia veniamꝰ. Pacē ꝛ idul
gentiā ꝟgo nob ipetra. ꝛ palmā de hoſtibꝫ ꝛ
triūphū. Ꝯforta ꝛ ꝯſolare cor nr̄m. tue dul
cedine pietatꝭ. Sic dña nob infūde clemēti
am vt deuote i dño moriamur.

D te leuaui ocłos meoſ regia q̄ regnaſ
in cel. Adiutoriuꝫ nr̄m i ꝟtute ſit nois
tui. ꝑ te oia oꝑa nr̄a dirigāt. Bñdicta ſis in
celo ꝛ i terra i mari ꝛ i oīmibꝫ abyſſiſ. Benedi
cta ſit fecūditas tua. bñdicta ſit ꝟginitas et
mūdicia tua. Bñdictū ſit corpꝰ tuū ſanctuꝫ
bñdicta ſit aia tua ſanctiſſima.

Iſi qꝛ dña nr̄a erat in nob inueniſſent
nos ꝑicula mlta. Eſto ꝟgo defenſatrix
nr̄a. ꝛ añ deū aduocata ꝓpicia. Oñde nob do
mina miam tuā. ꝛ ꝯforta nos i ſuitio ſacro
tuo. Bñdicāt te ſcti angeli i celo. bñdicāt te
oēs hoīes ſuꝑ terrā. Nō tradas beſtijs ani/
mas ꝯfitētiū tibi. ora te canētiū nō obturet.

Vi ꝯfidūt i te mr̄ dei nō timebūt a fa/
cie inimici. Gaudete ꝛ exultate oēs qui
diligitꝭ eā. qꝛ adiuuabit vos i die tribulatio
nis vr̄e. Remiſcere miſerationū tuaꝝ dña. ꝛ
releua ꝑegrinatōꝫ icolatꝰ nr̄i. Ꝯuerte ama
bilē vultū tuū ſuꝑ noſ. ꝯfunde ꝛ deſtrue oēſ
iimicos nr̄os. Bñdicta ſint oīa oꝑa manuū
tuaꝝ dña. bñdicta ſint oīa ſctā miracula tua
Glia pa.

A ꝯuertēdo faciē tuā ſereniſſimā ſuꝑ
nos. letificabis nos ꝟginea mater dei.
Bñdicta ſis o ſacrariū xpi ꝑ cūctꝭ mulieribꝫ
ſuꝑ terrā. Bñdictū ſit gliosum nomē tuū
qꝺ os dñi mirabilit nomiauit. Nō deficiat
laus tua ꝺ labijs nr̄is. nec caritas tua de ꝑ/
cordijs nr̄is. Qui te diligūt bñdicāt a deo
ꝛ q̄ te volūt diligere nō ꝺfraudēt a fide.

Iſi dña edificaueris domū cordis nr̄i
nō ꝑmanebit edificiū eiꝰ. Edifica nos
grā ꝛ ꝟtute tua vt maneamꝰ firmi i ꝑpetuū
Bñdictū ſit eloq̄ū tuū ꝛ bñdicta ſint oia ꝟ/
ba oꝛꝭ tui. Bñdicāt a deo q̄ te bñdicūt. ꝛ i nu
ſtoꝝ nūero cōputēt. Bñdic dña te bñdicen
tes. ꝛ ne vnq̄ꝫ auertas ab eis grōſū vltū tuū

Eati oēs q̄ timēt dñam nr̄am. ꝛ beati
oīs q̄ ſciūt facere volūtatē tuā ꝛ bene
placitū tuū. Bñdicti ſūt pr̄ ꝛ mr̄ q̄ te genue
rūt. q̄ꝝ memoria ꝑmanet i ſeculū. Bñdictꝰ
eſt vent q̄ te portauit ꝛ bñdicta ſint vbera q̄
te lactauerūt. Ꝯuerte miam tuā ſuꝑ nos. ꝛ
depcabil eſto ſuꝑ ſuos tuos. Intuere et re/
ſpice opprobriū nr̄m. aufer a nobis cūctas i
iquitates noſtras.

Epe expugnauert me a iuuētute mea
iimici mei. libera me dña ꝛ vindica me
ab ipis Ne des ill poteſtatē in aiam meā. cu
ſtodi oīa interiora ꝛ exteriora mea. Obtine
nobis veniā pctōꝝ. ꝑ te ſpūſſcti grā nob de/
tur. Fac nos digne ꝛ laudabiliter penitere
vt beato fine ad deū veniamꝰ. Placatū tūc
ꝛ ſereniſſimū. nob oſtēde glorioſum fructuꝫ
ventris tui.

Ꝑfundis clamaui ad te dña. dña ex/
audi vocē meā. Fiāt aures tue intēdē
tes. i vocē laudis ⁊ glorificatiōis tue. Libe/
ra me de manu aduerſarioꝝ meoꝝ. ꝯfundē
ingenia ⁊ conatꝰ eoꝝ ꝯ me. Erue me in die
mala. ⁊ in die mortꝭ ne obliuiſcaris aīe mee
Deduc me ad portū ſalutiſ. inter iuſtos ſcri
bāť nomen meū.

Domina nō eſt exaltatū cor meū. neqꝫ
ſublimati ſūt oculi mei. Bñdixit te do
minꝰ in ꝟtute ſua ꝗ ꝑ te ad nihilū redegit in
imicos nr̄os. Bñdictꝰ ſit ꝗ te ſanctificauit. ⁊
mūdā de mr̄is vtero te ꝓduxit. Bñdictꝰ ſit
ꝗ te obūbrauit ⁊ ſua gr̄a te fecūdauit. Bene
dic nos dña ⁊ ꝯforta nos i gr̄a tua. vt per te
añ ꝯſpectū dn̄i p̄ſentemur.

Memēto dña dauid ⁊ oīm inuocātiū no
mē tuū. Da nob in noīe tuo fiduciā. ⁊
ꝯfundanť aduerſarij nr̄i. Cōſolare nos in
terra ꝑegrinatiōis nr̄e. ⁊ releua pauptatem
nr̄am. Da nob panē lachrymaꝝ ꝟgo ſancta
⁊ dolorē pctōꝝ in terra incolatꝰ nr̄i. Redde
nobis ꝓpiciū benedictū fructū vētris tui. vt
ſpūſſancti gr̄a repleamur.

Ecce qꝫ bonū ⁊ qꝫ iocūdū. maria dilige/
re nomē tuū. Ungentū effuſum ⁊ aro/
maticū eſt nomē tuū diligētibꝫ ipm. Quoni
am magn̄ mltitudo dulcedinis tue dña. quā
ꝓparaſti diligētibꝫ ⁊ ſperātibꝫ i te. Eſto refu
giū paupeꝝ i tribulatōe. qꝛ tu es baculꝰ pau
peꝝ ⁊ miſeroꝝ. Inueniāt ꝗſo gr̄am apō de/
um ꝗ te i ſuis neceſſitatibꝫ inuocabūt.

Ecce nūc bñdicite dñam oēs ꝗ ſpera
tis i noīe ſancto eiꝰ. Gaudete gaudio
magno ꝗ exultatiꝭ ⁊ gl'ificatiꝭ eā qꝛ letabimini
ab vbertate ꝯſolatōis eiꝰ. Ecce nūc inūdā/
te vbertate declinabit i vos ad ꝯſolādum ⁊
letificādū corda vr̄a Bñdicite illā oēs ſerui
eiꝰ. ⁊ memoriale ſit i deſiderio aīe vr̄e. Bene
dicite illā oēs angeli ⁊ ſancti dei. laudate in
ſecula mirabilia eius.

Laudate nomē dñi. benedicite nomen
marie matris eiꝰ. Marie ꝓcamina fre
quētate. ⁊ ſuſcitabit vobis voluptates ſem/
piternas. In aīa cōtrita veniamꝰ ad illam. ⁊
nō ſtimulabit nos cupiditas peccati. Qui
cogitat de illa in trāquillitate mētis. inueni
et dulcorē ⁊ requiē pacis. Reſpiremꝰ ad illā
in finitiōe noſtra. ⁊ reſerabit nobis atria tri
umphantiū.

Confitemini dño qm̄ bonꝰ. qm̄ ꝑ ſuam
dulciſſimā matrē virginē mariā datur
miſericordia eiꝰ. Impetra nobis dña ami/
ciciā Ihu xpi. ⁊ cuſtodi ne ꝑdamꝰ innocēti/
am noſtrā. Cōprime hoſtē noſtꝝ impio tuo
ne feriat in nobis ꝟtutē charitatꝭ Bona na
turalia cōſerua in nob. ⁊ bona gr̄e ꝑ te mul/
tiplicenť. Illumina vias ⁊ ſemitas noſtras.
vt noſcamꝰ que beneplacita ſunt deo. Gl'ia
patri ⁊ filio ⁊ ſpirituiſancto. ⁊c̄.

Super flumīa babylōis fleuer̄t hebrei.
nos ꝟo ſuꝑ iniqtates nr̄as lugeamus
Clamemꝰ hūiles ad puerperā ꝟginē. offera
mus ei plāctꝰ ⁊ ſuſpiria nr̄a. Nō inueniť ꝓpi
ciatio ſine illa. nec ſalꝰ ſine fructu illiꝰ. Per
illā pctā purgāť. ⁊ ꝑ fructū illiꝰ aīe dealbanť
Per illā fit ſatiſfactio pctīs. ꝑ fructū illiꝰ ſa/
nitas cōdonatur.

Confitebor tibi dña in toto corde meo
qꝛ ꝑ te expťꝰ ſum clemētiā ihu xpi. Au/
di dña ꝟba mea ⁊ ꝓces meas. ⁊ i ꝯſpectu an
geloꝝ cātabo tibi laudes. In ꝗcūqꝫ die inuo/
cauero te exaudi me. ⁊ mltiplica ꝟtutē i ani
ma mea. Cōfiteāť tibi oēs tribꝫ ⁊ lingue. ꝗa
ꝑ te ſalꝰ reſtituta ē nob. Ab oīni ꝑturbatiōe
libera ſuos tuos. ⁊ fac eos viuere ſb pace ⁊
(ꝓtectōe tua

Domīa ꝓbaſti me ⁊ co/
gnouiſti me. ruinā ⁊ trāſgreſſionē meā
Copioſa fctā eſt ſuꝑ me mīa tua. ⁊ dilatata
eſt ſuꝑ me clemētia. Imꝑfectū meū aſpexit
oculꝰ tuꝰ. ⁊ palpebre tue nouer̄t vias meas.
Affluētiā deſiderij ſcti habeamꝰ a ſpūſctō. et
macula pcti nō turpet ꝯſciam nr̄am. Sere
net corda nr̄a lux mīe tue. ⁊ recreet nos tue
(pacꝭ dulcedo

Eripe me dña ab oīni
malo. ⁊ ab hoſte inferni defende me.
Cōtra me tetēdit arcū ſuū. ⁊ in fraude ſua i/
ſidiať mihi. Cōſtringe vires eius malignaſ
⁊ obtūde potēter aſtutias eiꝰ. Cōuerte iniq
tatē ipſiꝰ in verticē illius ⁊ in foueā quā fec
cadat feſtināter. Nos autē exultemus i ſer/
uitio tuo. ⁊ in tuis laudibꝫ gloriemur.

Domina clamaui ad te exaudi me. in/
tende orationi mee ⁊ poſtulatiōi mee.
Dirigatur obſecratio mea velut incē/
ſum corā facie tua. ⁊ in temꝑe ſerotini ſacri/
ficij ⁊ matutini. Non declinet cor meum in
verbis malignantibus. ⁊ nequitie cogitatuſ
non ſubuertāt ſenſum meū. Fac me aſſenti
re beneplacito cordis. ⁊ tuis actionibꝫ con/
formari. Gladio intelligētie reuerbera cor
meum. ⁊ igniculo charitatis inflamma men
tem meam. Gloria patri et filio ⁊ ſpiritui/
ſancto ⁊c̄.

Oce mea ad dñã clamaui.ipamq̄ hu
militer dep̄catꝰ ſum. Effudi in ꝯſpectu
eꝰ lacrimā meā ⁊ dolorē meū ſibi expoſui.
Inſidiat̄ hoſtis calcaneo meo.extēdit ꝯ me
rethe ſuū. Adiuua me dña ne corruā coram
eo.fac vt ꝯterat̄ ſub pedibꝫ meis. Educ de
carcere aīam meā.vt ꝯfiteat̄ tibi ⁊ pſallat do
forti in ꝑpetuū.

Dnã exaudi orōē meā.ꝑcipe tuis au
ribꝫ ſupplicatōē meā. Perſecutꝰ eſt mali
gnꝰ vitā meā.depoſuit i terra ꝯuerſatōē me
am. Deniḡuit me caligīe ſua.⁊ anxiatꝰ eſt ni
mis ſpūs meꝰ. Ne auertas faciē tuā a me.vt
nō corruā cū deſcēdētibꝫ ī lacū. Emitte lucē
tuā ⁊ grām tuā.⁊ reꝑa denuo vitā meā ⁊ cō
Enedicta ſis dña q̄ in (ſciētiā meā
ſtruis euos tuos ad ꝑliū.⁊ eos robo
ras ꝯ inimicū. Fulgure ⁊ coruſcatiōe diſſi
pa illū.mitte iacula tua vt ꝯfundas illum.
Clarifica de alto manū tuā.⁊ cātēt ſerui tui
laudē ⁊ glām tuā. Eleua de terrenis affecti
onē nr̄am de ſempit̄nis delitijs refice viſce
ra nr̄a. Cōcupiſcētiā ſuꝑnoꝝ accēde ī cordi
bus nr̄is.⁊ d gaudijs ꝑadiſi veliſ nos recre
Xaltabo te mr̄ filij dei.⁊ ꝑ ſin (are.
gulos dies cātabo laudes tuas. Ge
neratio ⁊ ꝑpl̄i laudabūt oꝑa tua.⁊ mīam tuā
inſule expectabūt. Abundātiā dulcoris tui
angl̄i eructabūt.⁊ ſuauitatē tuā ſcti ꝓnūcia
būt. Oculi nr̄i ſperāt ī te dña.mitte nob ci
bū ⁊ eſcā delectātē. Laudatiōē tuā loq̄t lin
gua mea.⁊ bñdicā te ī ſeculū ſeculi.

Auda aīa mea dñam.gl̄ificabo eam q̄
diu vixero. Nolite ceſſare a laudibꝫ eiꝰ
⁊ ꝑ ſingl̄a momēta recogitate illā. Cū exie
rit ſpūs meꝰ dña ſit tibi cōmēdatꝰ.⁊ in terra
ignota p̄ſta illi ducatū. Nō ꝯturbēt eū culpe
ꝓus cōmiſſe.nec inq̄etēt ipm occurſus mali
gnātis. Perduc eū ad portū ſalutarē.ibi p̄
ſtolet̄ ſecure aduentū redēptoris.

Audate dñam qm̄ bonꝰ eſt pſalmꝰ.io
cunda ⁊ decora ſit illi noſtra laudatio.
Ipa em̄ medet̄ cōtritos corde ⁊ refouet eos
vngento pietatꝭ. Magna eſt virtꝰ illiꝰ.⁊ cle
mentia eiꝰ nullū habebit finē. Precinite ei
in iubilatiōe.⁊ in cōfeſſione pſalmū canite il
li. Beneplacitū eſt ei ſuꝑ timētes deū.⁊ i eis
q̄ ſperāt de miſericordia eius.

Auda hieruſalē dñam.glorifica illā eti
am o ſyon. Ipa em̄ cōſtruit muros tu
os.⁊ filios tuos benedicꝫ. Gratia ſua te im
pinguat paceq̄ donat terminis tuis. Emi
ſit verbū ſuū altiſſimus.⁊ virtꝰ eius obum
brabit illi. Leuemꝰ corda noſtra cū manibꝫ
ad illā vt ſuā influentiā ſentiamꝰ.

Audate dominā noſtrā de celis glori
ficate eā in excelſis. Laudate eā om̄es
homīes ⁊ iumēta.volucres celi ⁊ piſces ma
ris. Laudate eā ſol ⁊ luna.ſtelle ⁊ circuli pla
netaꝝ. Laudate eā cherubin ⁊ ſeraphin.tro
ni ⁊ dñationes ⁊ poteſtateſ. Laudate eā om
nes legiones angelorū.laudate eā om̄es or
dines ſpirituū ſuꝑnoꝝ.

Antate dñe noſtre canticū nouū.laus
eiꝰ in cōgregatiōe iuſtorū. Letent̄ ce
li de gloria eiꝰ.inſule maris ⁊ totꝰ orbis. Ag
⁊ ignis laudēt eā.frigꝰ ⁊ eſtus ſplēdor ⁊ lum
Exultatiōes eiꝰ in gutture iuſtoꝝ.et laudes
eius in cetu triumphātiū. Ciuitas dei iocū
dare ī illa.⁊ ꝑ incol̄ tuis frequēta illi carmē.

Audate dñam in ſanctis eiꝰ.laudate
eā in ꝟtutibꝫ ⁊ miraculis eiꝰ. Laudate
eā cetꝰ apoſtoloꝝ.laudate eā chori pa
triarchaꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ. Laudate eā exercitus
martyꝝ.laudate eā turme doctoꝝ ⁊ ꝯfeſſo
rum. Laudate eā in collegio virginū ⁊ cōti
nentiū.laudate eā ordines anachoritarū et
monachoꝝ. Laudate eā ꝯuentꝰ religioſoꝝ
omniū.laudate eā om̄es aīme ciuiū ſuꝑno
rum. Omis ſpūs laudat dñam noſtrā. Gla

Cantica

Onfitebor tibi dña qm̄ ꝑ te placatꝰ
c eſt mihi dominꝰ ⁊ conſolata eſt me.
Ecce dña ſaluatrix mea fiducialiter
agā in te ⁊ nō timebo. Quia fortitudo mea ⁊
laus mea in dño es tu.⁊ facta es mihi in ſa
lutem. Hauriā aquas in gaudio de riuulo.
⁊ ſemꝑ inuocabo nomē tuū. Notas facite ī
populis ꝟtutes dñe noſtre.quia excelſum ē
valde nomen eiꝰ. Exulta ⁊ lauda totū genꝰ
humanū.quia talē dedit tibi mediatricē do
minus deꝰ tuus.

Go dixi circa dimidiū dierū meoꝝ.va
dam ad Mariā vt me chriſto reconci
liet. Queſiui reſiduū annoꝝ meorū in ama
ritudine anime mee. Generatio mea abla
ta eſt.quia pater ⁊ mater ⁊ om̄ia dereliq̄ue
runt me.maria autē aſſumpſit me. Spera
bam i illa mane ſero ⁊ meridie.quaſi leo ſic
contriuit om̄ia oſſa peccatorum meoꝝ. Et
tu dña eruiſti animā meam vt non periret.
⁊ de manu canis vnicā meam. Domina ſal
uum me fac.⁊ laudē tuā cantabo cunctiſ di
ebus vite mee o pia mater dñi mei.

Xultauit cor meū in dn̄o. ⁊ exaltatū eſt
cornu meū i dn̄a mea. Quia fecit mihi
magna q̄ potēs eſt. p Mariā matrē ei⁹. Nō
eſt ſancta vt es dn̄a noſtra. q̄ ſola ſupgreſſa
es vniuerſas. Recedāt ḡ vetera de ore nr̄o.
⁊ linguis loq̄mur nouiſ. Exulta ⁊ lauda ma
riā ſyon ⁊ hierl'm. qr maxia in dn̄ab⁊ iſrael.
Ipa paupem facit ⁊ ditat hūiliat ⁊ ſublimat
Altior celo. terra latior. eſt h̄ dn̄a nr̄a.

Antem⁹ dn̄e glorioſe ṽgini Marie. in
hymnis ⁊ ꝯfeſſionib⁊ bn̄dicam⁹ eā Do
mina noſtra om̄ipotēs poſt deū nomē eius
curr⁹ pharaonis ⁊ exercitū ei⁹ ꝓiecit i mare.
Dextera tua dn̄a magnificata eſt in fortitu/
dine. qr in multitudine miē tue ſtrauiſti ad/
uerſarios meos. De ore leonis liberaſti me
dn̄a. ⁊ tanq̄ȝ infantē genitū mr̄ ſuſcepiſti me
O dn̄a cariſſima mea velut gallina tege me
mirabili poſſeſſiōe tua. Tu⁹ tot⁹ ego ſum et
om̄ia mea tua ſūt ṽgo ſup oīa bn̄dicta. Po/
nam te ſicū ſignaculū ſup cor meū. quia fort'
eſt vt mors dilectio tua.

Omina audiui auditiōeȝ tuā ⁊ obſtu/
pui. ꝯſideraui opera tua ⁊ expaui. Dn̄a
op⁹ tuū circa mediū ānoꝝ viuificaſti ilid. Cō
fitebor tibi dn̄a qr abſcōdiſti h̄ a ſapiētib⁊. ⁊
reuelaſti ea puulis. Operuit celos gl'ia tua
⁊ miſicordia tua plena ē terra Egreſſa es ṽ
go i ſalute ppl'i tui. i ſalutē cū xp̄o tuo. O bn̄
dicta i manib⁊ tuis ē repoſita nr̄a ſal⁹. recor
dare pia pauptatis nr̄e. Quē vis ipe ſaluus
erit. ⁊ a q̄ auert' vultū tuū vadit i interitū

Udite celi q̄ loq̄r de maria. audiat t̄ra
ṽba oris mei. Magnificate ipaȝ mecū
ſp. ⁊ exaltem⁹ nomē ei⁹ in ſecl'm ſecl'i. Genera
tio praua atq̄ȝ puerſa agnoſce dn̄am nr̄am
ſaluatricē tuā. Nūq̄d ipa eſt mr̄ tua q̄ poſſe/
dit te. ⁊ i fide generauit te. Si hāc dimittis
n̄ es amic⁹ ſūmi ceſar' qm̄ ipe ſine ea n̄ ſalua/
bit te. Utinā ſapes ⁊ intelligeres ac nouiſſi/
ma ꝓuideres. Quēadmodū infans ſine nu
trice nō poteſt viuere. ita nec ſine dn̄a noſtra
poſſis hr̄e ſalutē. Sitiat ḡ aīa tua ad ipam
tene eā nec dimitte donec bn̄dixerit tibi. Re
pleat os tuū laude ſua. decāta tota die ma/
gnificentiā eius.

Enedicite om̄ia opa dn̄e gl'ioſe. lauda
te ⁊ ſupexaltate eā in ſecula. Benedici/
te angeli dn̄e nr̄e. benedicite celi dn̄e noſtre
Benedicat om̄is creatura dn̄am nr̄am. q̄m
rex ſic voluit benedici. Benedicta ſis o ſum
mi reg' filia. que odore preis cūcta lilia. Bn̄
dicta ſis corona dn̄aruȝ omniū. bn̄dicta ſis
gl'a hieruſalē. Odor tu⁹ ſicū agri pleni cui bn̄
dixit dn̄s. Qui in bn̄dicētes te redūdat irri
gans om̄ia intima coꝝ. Qui bn̄dixerit tibi
o ṽgo beata. ſit ille iugiter bn̄dict⁹. Qui ma
ledixerit tibi roſa cādidiſſima. ſit ille maledi
ctus. Nō recedat de domo ſeruoꝝ tuoꝝ. vi/
ni ⁊ olei abūdantia In noīe tuo omne genu
flectat celeſtiū terreſtriū ⁊ infernoꝝ. Benedi
cam⁹ deū q̄ te creauit. bn̄dict⁹ vterq̄ȝ parēs
q̄ te generauit. Bn̄dicta ſis dn̄a in celo ⁊ in
terra. laudabil' ⁊ gl'ioſa ⁊ ſupexaltata i ſecl'a.

Enedicta ſis dn̄a ⁊ mr̄ dei mei iſrael q̄
p te viſitauit ⁊ fecit redēptiōem plebis
ſue. Et erexit vnicornu ſalutaris caſtitatis
tue. in domo Dauid pueri ſui. Sicut locu/
tus eſt p os Iſaie ⁊ alioꝝ ſanctoꝝ ꝓphetaꝝ
ei⁹. Salutē ex inimicis p̄ſta virginū ṽgo. et
de manu oīm q̄ nos oderūt pacē nobis tri/
bue. Et fac miſericordiā ꝓ parētib⁊ ⁊ nobis
vt memor ſis teſtamēti om̄ipotētis dei. Qd̄
iurauit ad patres nr̄os. abraā ⁊ ſemini eiuſ
in ſecula Sic ſine timore de manu inimico
rū noſtroꝝ liberati. q̄cte ſeruiem⁹ illi in ſan/
ctitate ⁊ iuſticia corā te om̄ib⁊ dieb⁊ noſtris.
Et tu Maria ꝓpheta dei vocaberis. q̄m no
uiſti q̄ reſpexit humilitateȝ ancille ſue. Per
quā dedit ſciam ſalut' plebi ei⁹ i remiſſionē
pctōꝝ eoꝝ. Per viſcera multitudinis miſe/
ricordie tue. viſita nos ſtella matutina ori/
ens ex alto. Illumia tenebras ſedētiū i vm
bra mort'. ⁊ eas luce dilectiſſimi filij tui di/
gneris inſtellare Miſerere miſericordie mr̄
nobis miſer' pctōrib⁊ q̄ retroacta pctā peni
tere negligim⁹. ac multa q̄tidie penitēda cō/
mittimus. Gl'ia.

E mr̄em dei laudam⁹. te mariā ṽginē
ꝯfitemur. Te eterni pr̄is ſpōſam om̄iſ
terra veneraſ. Tibi oēs angl'i ⁊ archangeli.
tibi throni ⁊ p̄ncipat⁹ fideliter deſeruiūt Ti
bi om̄es ptātes ⁊ oēſ ṽtutes celi celorum. et
vniuerſe dn̄ationes obediūt. Tibi oēs cho
ri. tibi cherubin ⁊ ſeraphin exultantes aſſi
ſtunt. Tibi om̄is angelica creatura inceſſa/
bili voce proclamat Sancta Sancta Sā
cta maria dei genitrix mater ⁊ virgo. Pleni
ſunt celi ⁊ terra maieſtatis glorie fruct⁹ ven
tris tui. Te glorioſus apoſtolorū chorus.
ſui creatoris matrē collaudat. Te beatoꝝ
martyrū cetus candidat⁹. chriſti genitriceȝ
glorificat. Te glorioſus confeſſorū exerci/
tus. trinitatis templū appellat Te ſanctaꝝ

virginū chorea amabil'. ꝟginitatis ꝛ hūilitatis exemplū ꝑdicat. Te tota celeſtiꝫ curia reginā honorat. Te ꝑ vniuerſū orbē eccia inuocādo ꝯcelebrat. Mrem diuīe maieſtatiꝫ Venerādā te verā regiꝫ celeſtiꝫ puerperā. ſanctā q̄ȝ dulcē ꝛ piā. Tu anglox dn̄a. tu ꝑadiſi ianua. Tu ſcala regni celeſtiꝫ. ꝛ gl'e tu thalamꝰ tu archa pietatis ꝛ gr̄e. Tu vena mīe. tu ſpōſa ꝛ mr̄ regis eterni. Tu tēplū ꝛ ſacrariū ſpūſſcti. totiꝰ beatiſſime trinitatiꝫ nobile triclinium. Tu mediatrix dī ꝛ hoīm. amatrix mortaliū celeſtiū illumīatrix. Tu agoniſatrix. pugnātiū aduocata. pauꝑm miſeratrix ꝛ refugiū pctōx. Tu erogatrix munex. ſeꝑatrix ac terror demonū ꝛ ſuꝑbox. Tu mūdi dn̄a celi regia. pꝰ deū ſola ſpes nr̄a. Tu ſalꝰ te īuocātiū. portꝰ naufragātiū. miſox ſolatium. ꝑeuntiū refugiū. Tu mr̄ oīm btōx. gaudiū plenū pꝰ deū. oīm ſuꝑnox ciuiū ſolatiū. Tu ꝓmotrix iuſtox. ꝯgregatrix errātiū. promiſſio pr̄iarchax. Tu ꝟitas ꝓphax. ꝑconiū ꝛ doctrix apl'ox. mgr̄a euāgeliſtax. Tu fortitudo martyx. exēplar ꝯfeſſox. honor ꝛ feſtiuitas ꝟginū. Tu ad liberādū exulē hoīem filiū dei ſuſcepiſti ī vtex. Per te expugnato hoſte antiq̄ ſūt apta fidelibꝫ regna celox. Tu cū filio tuo ſedes ad dexterā pr̄is. Tu ipſȝ ꝓ nob roga ꝟgo maria. quē nos ad iudicāduȝ credimꝰ eſſe ventux. Te ḡ poſcimꝰ nob tuis famul' ſubueni. q̄ ꝑcioſo ſanguīe filij tui redēpti ſumꝰ. Etna fac pia virgo cū ſctis tuis nos gl'ia munerari. Saluū fac ꝓpl'm tuū domina. vt ſimꝰ ꝑticipes hereditatiꝫ filij tui. Et rege nos ꝛ cuſtodi nos ī eternū. Per ſingulos dies o pia te ſalutamꝰ. Et laudare te cupimꝰ vſqȝ ī eternū mēte ꝛ voce. Dignare dulcis maria nūc ꝛ ſꝑ nos ſine delicto ꝯſeruare. Miſere pia nob. miſerere nob. Fiat miſericordia tua mag̃ nobiſcū. qꝛ ī te ꝟgo ma. cōfidimꝰ. In te dulciꝫ maria ſperamꝰ. nos ōfendas ī eternū. Te decet laus. te decet impiū. tibi ꝟtꝰ ꝛ gl'ia ī ſecula ſeculox Amē.

q Vicūqȝ vult ſaluꝰ eſſe an̄ oīa opꝰ eſt vt teneat ō maria firmā fidē. Quam niſi q̄ſqȝ integrā īuiolatāqȝ ſuauerit abſqȝ dubio ī eternū ꝑibit. Qm̄ ipa ſola virgo manēs peꝑit. ſola cūctas heſes iteremit. Cōfundat ꝛ erubeſcat hebreꝰ q̄ ōt xp̄um ex ioſeph ſemine eē natū. Cōfundat manicheꝰ q̄ dic̄ xp̄um fictū hr̄e corpꝰ. Palleat oīs q̄ h̄ ipm aliūde nō de maria dic̄ aſſūpſiſſe. Ideȝ nāqȝ filꝰ q̄ eſt pr̄is ī diuīs vnigenitꝰ. ē ꝛ verꝰ vnigenitꝰ ꝟgis marie filiꝰ. in celis ſine mr̄e. ī terris ſine pr̄e. Nā ſic aīma rational' ꝛ caro ꝓpter vnionē de hoīe ꝟe naſcit. ita deꝰ et hō xp̄s ō maria ꝟgine ꝟe generat. Induēs carnē de carne ꝟgis qꝛ ſic genꝰ humanū redimi ꝯgruebat. Qui ſm diuītatē eq̄lis pr̄i. ſcd̄m ꝟo hūanitatē mīor pr̄e. Cōceptꝰ ī vtero ꝟginis marie anglo annūciāte de ſpūſcō. nō tn̄ ſpūſſctūs eſt pr̄ eiꝰ. Genitꝰ in mūdū ſine pec̄a carnis ꝟgis mr̄is. qꝛ ſine delectatiōe carnis ꝯceptꝰ. Quē lactauit mr̄ vbere de celo pleō. quē circūſtāt angl'i obſtetricū vice. nūciātes paſtoribꝫ gaudiū magnū. Hic a magis muneribꝫ adoratꝰ. ab herode in egyptū fugatꝰ. A iohāne in iordane baptiſatꝰ. traditꝰ. captus. flagellatꝰ. crucifixꝰ. mortuꝰ. ꝛ ſepultus. Cū gloria reſurrexit. ad celos aſcēdit Spiritūſanctū in diſcipulos ꝛ in matrem miſit. Quā demū ipe in celū aſſumpſit. ꝛ ſedet ad dexterā filij nō ceſſans ꝓ nobis filiū exorare. Hec eſt fides de maria virgine. quā niſi quiſqȝ fideliter firmiterqȝ crediderit. ſaluus eſſe nō poterit.

k yri eleyſon. xp̄e eleyſon. Chriſte audi nos. Xp̄e exaudi nos. Pr̄ de celis deꝰ marie ꝯditor glorioſus miſerere nobis. Fili redēptor mūdi. deꝰ marie nobilis fecūdator miſerere nobis. Spūſſancte deꝰ marie mirabil' obumbrator miſerere nobis. Sancta trinitas vnꝰ deus q̄ mariam glorificas miſerere nobis.

Sctā maria q̄ totū mōm illumīas. ora ꝓ n.
Sctā maria q̄ tuos ſuos exaltas
Sctā maria q̄ ꝓ pctōribꝫ ſupplicas
Sctā maria illumīatrix cordiū
Sctā maria fons miſericordie
Sctā maria ſplēdor ſctē eccle.
Sctā maria flumē ſapientie — Ora
Sctā maria ab āgelo ſalutata — pro
Sctā ma. ꝑ ſpm̄ſcm̄ obūbrata — nob.
Sctā maria ī cel' gl'ificata
Sctā maria roſa veris ſpecioſa
Sctā maria viꝛꝫ frondēs generoſa
Sctā maria dulcis ꝟgo ꝛ ſpecioſa
Sctā maria a deo pr̄e ſpōſa electa
Sctā maria ꝟbi dei mr̄ ꝑelecta
Sctā maria a ſpūſctō ꝓtecta
Sctā maria q̄ deū in vtero ꝯcepiſti.
Sctā maria q̄ deū ꝛ hoīem genuiſti
Sctā maria ꝟgo virginū ſignifera
Sctā maria ꝟga ieſſe chriſtifera
Sctā maria arbor vite fructifera.

Sancta maria feminaꝝ pulcerrima
Sancta maria humiliū humillima
Sancta maria sanctaꝝ sanctiſſima
Sācta maria ſup oēs diligētius amāda
Sācta ma. ſup oēs excellēti⁹ magnificāda.
Sancta maria mater cōditoris
Sancta maria mr̄ redemptoris
Sancta maria mr̄ ſaluatoris
Sancta maria mr̄ mūdo deſiderabilis
Sancta maria inferis terribilis
Sancta maria mater amabilis
Sancta maria virgo plena grā
Sancta maria virgo plena clemētia
Sancta maria pia fundēs ſolatia
Sancta maria flos ⁊ dec⁹ virginalis
Sancta maria fluui⁹ ſapiētialis
Sancta maria ſplēdor ⁊ lux orientalis
Sancta maria virtutū celi regina
Sancta maria dom⁹ dei cypreſſina
Sancta maria celi feneſtra criſtallina
Sancta maria ꝑpetua lucis aurora
Sancta maria virgo pulcra ⁊ decora
Sancta maria melodia dulcꝭ ⁊ ſonora.
Sancta maria delitiaꝝ dei dapifera
Sctā maria celeſtꝭ curie picerna — Ora ꝓ
Sctā ma. ꝑadiſi porta ꝑuia — nobis
Sctā maria placitū dei vmbraculū
Sancta maria virginū noua exultatio
Sancta maria mulierū ꝓma bn̄dictio
Sancta maria miſeroꝝ pia ꝯſolatio
Sancta maria vera ſal⁹ ⁊ beatitudo
Sancta maria charitatis magnitudo
Sancta maria pietatꝭ latitudo
Sancta maria mater orphanoꝝ
Sancta maria māmilla ꝑuuloꝝ
Sācta maria ꝯſolatio afflictoꝝ
Sctā maria cui āgeli obediūt ⁊ obſecrāt
Sctā maria nobilis regina celoꝝ
Sctā maria cui ſcti ⁊ ſctē ꝯgaudēt ⁊ ḡtulāt
Sctā maria quā oīa laudāt ⁊ venerāt
Propitia eſto. ꝑce nobis dn̄a
Propitia eſto
Ab omni malo
Ab oīm mala temptatiōe
Ab ira ⁊ indignatiōe dei
A ꝯcitatiōe ⁊ deſperatione
A ſupbia ꝑcipitāte
Ab auaricia deuaſtāte — Libera
A pctō ire ⁊ inuidie cruciāte — nos dn̄a
A carnis tēptatiōe vndiqꝫ anxiāte
A pctō gule ⁊ caſtrimargie ꝯmaculāte.
Ab incurſu hoſtis malignātis

Per dulcorē ⁊ gaudiū de xp̄i īcarnatōe
Per dolorē ⁊ āguſtiā de illi⁹ paſſiōe
Per gaudiū ⁊ miracl'm ꝺ illi⁹ reſurrectōe
Per fidē tuā ꝺ ſpūſci miſſiōe — Libera
Per gaudiū ⁊ leticiā ꝺ illi⁹ aſcēſiōe — nos do
Per gaudiū ⁊ leticiā ꝺ tua coronatōe — mia
In hora mortꝭ deuaſtāte
In iudicio diſtricto examine
Ab inferni horribili cruciamine
Eccatores Te rogam⁹ audi nos.
p Ut ſanctā eccleſiā pijſſima dn̄a ꝯſeruare digneris. Te rogam⁹ audi nos.
Ut iuſtis gloriā. pctōribus gratiā impetrare digneris Te ro.
Ut tribulatis cōſolatiōem. captiuis liberationē impetrare dignerꝭ. Te ro.
Ut famulos ⁊ famulas tibi deuote ſeruientes cōſolari digneris. Te ro.
Ut populū chriſtianū filij tui precioſo ſanguine redemptū ꝯſeruare dignerꝭ. Te
Ut cūctis fidelib⁹ defunctꝭ requiē eternam donare digneris. Te ro.
Mater dei Te rogam⁹ audi nos
Mater chariſſima ⁊ dn̄a nr̄a miſerere nob. ⁊ dona nob ꝑpetuā pacē Amē. kyrie. xp̄e eleyſon. kyrie. Pr̄ nr̄. Et ne nos inducas i temptationē.

Ego dixi dn̄a miſerere mei. ſana aīaꝫ meā qꝛ peccaui tibi. Cōuerte mīaꝫ tuā ſup nos. ⁊ depcabil' eſto ſup ſuos tuos. Dn̄e potētiā tuā ꝯ inimicos nr̄os. vt iuſtificerꝭ i natiōib⁹ ꝑploꝝ. Miſerere ſuoꝝ tuoꝝ ſup ꝗs īuocatū eſt nomē tuū. ⁊ ne ſinas āguſtiari eos i tēptatiōib⁹ ſuis. Ne ꝓijcias nos i tpe mortꝭ nr̄e ⁊ ſuccurre aīe cū deſeruerit corp⁹ ſuū. Eſto nob dn̄a turrꝭ fortitudis. ⁊ petra duriſſima ꝯ inimicū. Adiuua me dn̄a ne corruā coraꝫ eo. fac vt ꝯterāt ſb pedib⁹ meis. Exaudi orationē meā ⁊ depcatiōeꝫ meā. ⁊ ꝯtepeſcāt aduerſarij mei. — Oremus

Omnipotēs ſempit'ne ds̄ ꝗ ꝓ nob ꝺ caſtiſſima ꝟgine maria naſci dignat⁹ es. fac nos tibi caſto corpe ſuire ⁊ humili mēte placere. Oram⁹ etiā te pijſſima ꝟgo maria mr̄ regīa ⁊ angl'oꝝ dn̄a. vt eis ꝗs i purgatorijs ignis examiat. īpetres refrigeriū. pctōrib⁹ īdulgētiā. iuſtꝭ pſeuerātiā ī bono. Nos ꝗꝫ fragiles ab oīb⁹ īnſtātib⁹ defende ꝑiculis. Per dominū noſtꝝ Jh̄m chriſtū.

Finis huius pſalterij beatiſſime ac gl'ioſiſſime ꝟginis Marie

Sequit̃ corona de beata Maria ꝟgine. ordinata a ſancto Bonauentura.

Um iocũditate

c memoriã noĩs marie celebremꝰ. vt ipa ꝑ nobis ĩtercedat ad dñm noſtꝝ Jhm xp̃m Amẽ. Gaude ꝟgo maria mr̃ xp̃i que ꝑ aurẽ ꝯcepiſti gabriele nũcio. Jeſus fructꝰ vẽtris tui ꝑ te detur nob̃ frui in ꝑhẽni gaudio Amẽ. Añ. Aue maria. p̃s. Magnificat.

Ediatrix dei ⁊ hoĩm tu digne magnificas dñm q̃ ſola ꝯcepiſti filiũ q̇ eſt ꝟa ſalus humiliũ. hinc oĩm deũ q̃rentiũ generatio te beatã diceret ⁊ deuote ſalutare dꝫ dicẽſ Aue maria. vſqꝫ. tui. Re. Et beatꝰ vẽter q̇ te portauit dñe ihũ xp̃e. ⁊ beata vbera q̃ ſuxiſti. O igit̃ mediatrix nr̃a maria mater gratie mr̃ miſericordie ꝑ nob̃ queſumꝰ intercede vt ꝟe cõpunctiõis ⁊ deuotiõis grãm nobis inſpirare dignet̃ dilectiſſimꝰ filiꝰ tuꝰ dñs nr̃ ieſus xp̃s Qui cũ ⁊c̃. Gaude q₂ deo plena peperiſti ſine pena cũ pudorꝭ lilio. Jh̃s fructꝰ ⁊c̃. Añ. Alma. p̃s. Ad dominũ cũ. Añ.

Lma redẽptorꝭ mr̃ eximia q̇ tua egreſſus eſt clauſtra ꝟginea. cũ his pacificuſ factꝰ eſt incola a q̇bꝫ dura ꝑpeſſus eſt ꝟbera vnde digna es o ꝟgo puerꝑa. vt oĩs creatura te veneret̃ ⁊ bñdicat dicẽs Aue Re. Et btũſ O igit̃ alma ꝟgo maria mr̃ dei digniſſima ꝑ nobis q̃ſumꝰ intercedere dignerꝭ vt ſanctũ ꝓpoſitũ qd̃ deo inſpirãte ꝯcepimꝰ ad effectũ ſalubriter ꝑducere valeamꝰ. p̃ſtante eodem dño nr̃o ihũ xp̃o bñdicto filio tuo. Qui cuꝫ p̃re ⁊ ſp̃ũſctõ ⁊c̃. Gaude q₂ tui nati quẽ dolebas mortẽ pati fulget reſurrectio. Jeſus ⁊c̃ Añ. Regina celi. p̃s Retribue ſuo. Añ.

Egina celi letare cũ iubilo. nã q̇ pendebat in crucꝭ patibulo. ſurrexit ꝟe ſũmo diluculo. om̃i ablato ꝯtemptꝰ opprobrio. vñ digne om̃is hõ cũ gaudio tibi ꝯgratulari et bñdicere dꝫ dicẽs. Aue ma. Re. Et beatꝰ vẽter ⁊c̃. O igit̃ regina celi digniſſima ora ꝑ nobis deũ ⁊ dñm nr̃m Jh̃m xp̃m vt nos reſurrectiõis ſue ꝑticipes efficiat in p̃ñti ꝑ g̃tiam ⁊ ĩ futuro ꝑ gl̃iam. Qui cuꝫ. ⁊c̃. Gaude xp̃o aſcẽdente ⁊ ĩ celũ te videte motu fert̃ ꝓprio. Jh̃s fructꝰ ⁊c̃. Añ. Jmꝑatrix. p̃s. Jn cõuertendo. Añ.

Mperatrix ⁊ mũdi dña. tuꝰ natꝰ cũ q̃nta gl̃ia nr̃e carnis ſũpta materia. capta p̃da ꝯſcẽdit ethera. hinc os cordis plenũ leticia. ⁊ lingua nr̃a exultatõe te collaudet ⁊ benedicat dicẽs Aue ma. Re. Et beatus. O igit̃ imꝑatrix ⁊ dña nr̃a benigniſſima. iure mr̃is imꝑa tuo dilectiſſimo filio dñõ nr̃o ieſu xp̃o. vt mẽtes nr̃as ab amore terreſtriũ ad celeſtia deſideria erigere dignet̃. Qui viuit ⁊ regnat ⁊c̃. Gaude q̃ poſt xp̃m ſcãdis ⁊ eſt honor tibi grãdis ĩ celi palatio. Jeſus f. Añ. Aduocata. p̃s. Ad te leuaui.

Duocata miſeroꝝ ad te ſunt oculi ſuorũ te aſſumpſit rex celoꝝ ſuꝑ choros angeloꝝ vbi cetꝰ beatorũ te digne veneret̃ ⁊ benedicit in eternũ dicẽs Aue. Re. Et btũs O igit̃ glorioſiſſima dña excelſa ſuꝑ ſydera piĳſſima aduocata nr̃a ſuſcipe laudũ pia precamina q̃ ad honorẽ q̇nqꝫ vulneꝝ filĳ tui et ad laudẽ ſancti noĩs tui decantauimꝰ. ⁊ pro nob̃ q̃ſumꝰ intercedere feſtina. quatenꝰ dulciſſimꝰ filiꝰ tuꝰ dñs nr̃ Jh̃s xp̃s ꝑ ſuã magnã miſericordiã a vinculis pctõꝝ noſtroꝝ nos eripiat ⁊ ĩ ſuo ſancto ſeruitio nos cõſeruet ꝯfortꝫ ac finalit̃ ꝑſeuerare faciat. nam tenet nihil negans honorat. Qui cũ deo ⁊c̃.

Finit corona beate ꝟginis

Incipit curſus de paſſiõe dñi cõpoſitꝰ a ſancto Bonauẽtura Ad matutinas

Omĩe labia mea

D aperies Re. Et os meũ annũciabit laudẽ tuã. ℣. Deꝰ ĩ adiutoriũ meũ intẽde Re. Dñe ad adiuuãdũ me feſtina. Gl̃ia p̃ri ⁊ filio ⁊c̃. All'a. Jnuitatorio. Chriſtũ captũ ⁊ deriſum flagellatũ ⁊ crucifixum. Venite adoremꝰ. p̃s. Venite exultemus dño. Hymnus.

N paſſiõe dñi q̃ dat̃ ſalꝰ homĩ. ſit noſtrũ refrigeriũ ⁊ cordis deſiderium. Portemꝰ ĩ memoria dolores ⁊ opprobria. xp̃i coronã ſpineã crucẽ clauos ⁊ lãceã Et plagas ſacratiſſimas om̃i laude digniſſimas. acetũ fel arundinẽ ⁊ mortꝭ amaritudinẽ. Hec om̃ia nos ſatiẽt ⁊ dulciter inebriẽt. Te nos repleant ꝟtutibꝫ ⁊ gl̃ioſis fructibꝫ. Te nos crucifixũ colimꝰ ⁊ toto corde poſcimꝰ vt nos ſanctoꝝ cetibꝫ ꝯiũges ĩ celeſtibꝫ. Laus honor xp̃o vẽdito. ⁊ nr̃i cauſa ꝑdito. paſſo morte ꝑ ꝑpl'o. in aſpero patibulo Amẽ. Añ. Jnſurrexerũt. p̃s. Quare fremuerũt gẽtes.

Nſurrexerũt in me viri ſine miſericordia ⁊ nõ pepcerũt aĩe mee ℣ Reliq̇ domũ meã. dimiſi hereditatẽ meam. Re. Dedi

dilectã aĩam meã in man⁹ pctõꝝ. Pater nr̃
Abſolutio. Paſſio dñi nr̃i ieſu xp̃i ꝑdu/
cat nos ad gaudia paradiſi. Amen. Jube
dñe. Bñ. Per ſuã paſſionẽ det nobis dñs
ſuã benedictionẽ. Amen. Lectio prima.
Apprehẽdit pilat⁹ ihm̃ ⁊ flagellauit eũ.
⁊ milites plectẽtes coronã de ſpinis i/
poſuerũt capiti ei⁹ ⁊ veſte pupurea circũde
derũt eũ. ⁊ veniebãt ad eum et dicebãt. aue
rex iudeoꝝ. ⁊ dabãt ei alapas ⁊ expuerunt
in eũ. acceperũt arũdinẽ ⁊ ꝑcutiebãt caput
ei⁹. Tu aũt. Re. Ecce vidim⁹ eũ nõ hñtez
ſpeciẽ neq̃ decorẽ aſpect⁹ eius in eo nõ ẽ h
pctã nr̃a portauit ⁊ ꝓ nobis dolẽs. Ipe au
tẽ vulnerat⁹ eſt ꝓpter iniq̃tates nr̃as. cui⁹ li
uore ſanati ſum⁹. ℣. Vere languores nr̃os
ipe abſtulit et infirmitates nr̃as ipe porta/
uit. Ipe. Jube. Bñ. Per ꝟtutẽ ſctẽ crucis
ꝑducat nos dñs ad gaudia ꝟe lucis. Amẽ.
Suſceperũt ḡ milites ihm̃ ⁊ Lctõ. ij.
eduxerũt. ⁊ baiulãs ſibi crucẽ exiuit ĩ
eum q̇ dicit̃ caluarie loc⁹. hebraice aũt gol/
gatha. vbi eũ crucifixerũt. ⁊ cũ eo alios du/
os hinc ⁊ inde. mediũ autẽ ihm̃. Ihs autez
dicebat. Pr̃ dimitte illis. Nõ eñ ſciunt q̇d
faciunt. Tu. Re. O vos om̃es q̇ trãſitis
ꝑ viam attendite et videte. Si eſt dolor ſi/
milis vt dolor meus. ℣. Attendite vniuerſi
ppli ⁊ videte dolorẽ meũ. Si eſt dolor. Ju
be. Benedi. Sanguinis xp̃i aſpſio ſit no/
bis ſempiterna ſalus ⁊ ꝓtectio. Amen.
Poſtea ſciens ieſus q2 oĩa Lctõ. iij.
ↄſummata ſunt vt impleret̃ ſcriptura
dixit. Sicio. Vas ergo erat poſitũ plenuz
aceto. Illi ergo ſpongiã plenã aceto iſopo
circũponẽtes. obtu'erũt ori eius. Et cũ ac/
cepiſſet acetũ. dixit. Conſummatũ eſt. ⁊ in/
clinato capite tradidit ſpm̃. Tu autẽ. Re.
Tenebre facte ſunt dũ crucifixiſſent ieſuz
iudei. Et circa horã nonã exclamauit ieſus
voce magna. deus me⁹ de⁹ meus vt q̇d de/
reliquiſti me. Et inclinato capite emiſit ſpi
ritũ. ℣. Exclamans ieſus voce magna ait.
Pater in man⁹ tuas cõmendo ſpiritũ meuz
Et inclinato. Glia pr̃i. Et. Ad laudes.
Deus in adiutoriũ meũ intende. ⁊c̃. Añt.
Contumelias. Pſalmus.
Uſq̃quo dñe obliuiſceris me in finẽ.
vſq̃quo nõ auert̃ faciẽ tuã a me. Q̃/
diu ponã ↄſilia in aĩa mea. dolorẽ in corde
meo ꝑ diẽ. Uſq̃quo exaltabit̃ inimic⁹ me⁹
ſuꝑ me. reſpice ⁊ exaudi me dñe ds me⁹. Il
lumiña oculos meos ne vnq̃ obdormiã in
morte. neqñ dicat inimic⁹ meus ꝓualui ad
uerſus eum. Qui tribulãt me exultabũt ſi
motus fuero. ego aũt in miſcdia tua ſpera/
ui. Exultabit cor meũ in ſalutari tuo. canta
bo dño qui bona tribuit mihi ⁊ pſallaz no
mini dñi altiſſimi. Glia pr̃i. Añ. Cõtume/
lias ⁊ terrores paſſus ſum ab eis. ⁊ dñs me
cũ eſt tanq̃ bellator fortis. Caplm̃.
Spirit⁹ oris nr̃i xp̃s dñs capt⁹ eſt ꝓ pecca/
tis nr̃is. cui diximus. in vmbra tua viuem⁹
in gentibus. Hymnus.
Chriſtũ ducem q̇ ꝑ crucẽ redemit nos
ab hoſtib⁹ laudat cetus nr̃ letus exul/
tet celũ laudib⁹. Pena fortis tue mortis et
ſanguinis effuſio corda terant vt te querãt
ieſu nr̃a redemptio. Per felices cicatrices
ſputa flagella verbera nobis grata ſunt col
lata eterna chriſti munera. Noſtrũ tangat
cor vt plangat tuoꝝ ſanguis vulneruz in q̃
toti ſimus loti conditor alme ſiderũ. Paſ/
ſionis tue donis ſaluator nos inebria qua
fidelis dare velis eterna nobis gaudia. A/
men. ℣. Dedit ꝑcutienti ſe maxillã. Re. Fu/
it ſaturatus obprobriis. Ad bñdict⁹ añ.
Proprio filio ſuo nõ pepcit deus. ſed ꝓ no
bis oĩb⁹ tradidit illũ. K. X. K. Dñe. Orõ
Domine ieſu chriſte q̇ hora matutina
ꝓ nobis cõſpui et alapis cedi voluiſti.
et cũ glã a mortuis reſurrexiſti fac nos con
tumelias et obprobria ꝓ tui nomĩs gloria
portare. fac nos reſurgere ad virtutes a vi
ciis. vt te videre poſſimus in galilea cũ di/
ſcipulis. Per dñm noſtrũ. Cõmemora/
tio de beata ꝟgine. Matutino tempe ma
rie nunciat̃ q̃ a iudeis ꝑfidis chriſt⁹ capti/
uatur. ⁊ toto corde tremuit ⁊ male tractaba
tur. ℣. Nũq̃ mr̃ ꝑtulit dolores. Re. Ut ma
ria filii ↄſiderans liuores. Oratio.
Interueniat pro nobis...

de gente nõ ſctã. ab homĩe iniquo ꝛ doloſo erue me Quia tu es deꝰ fortitudo mea. q̃re me repuliſti et q̃re triſtꝭ incedo duʒ affligit me inimicꝰ. Emitte lucẽ tuã et veritateʒ tu am. ipa me deduxerũt ꝛ adduxerunt ĩ mon tem sctm̃ tuũ ꝛ in tabernacula tua. Et itro ibo ad altare dei ad deũ. qui letificat iuuẽ tutem meã. Confitebor tibi in cithara deꝰ deus meꝰ. quare triſtꝭ es aĩa mea ꝛ quare ↄturbas me. Spera in deo qm̃ adhuc cõ fitebor illi. ſalutare vultꝰ mei ꝛ deus meus. Gloria patri. Añt. Faciẽ meã non auerti ab increpantibꝫ ꝛ conſpuentibus in me.

ecogitate eũ qui talẽ ſuſtinuit Capl'm ↄtra ſemetipm a pctõribꝫ ↄtradictioneʒ vt nõ fatigemini animis vr̃is deficientes. ℣. Cũ malediceret̃ non maledicebat. ℟. Et cũ pateret̃ nõ cõminabat̃. ℣. Domĩe exaudi orõnem meã. ℟. Et clamor meꝰ. Orõ.

Domine ieſu chriſte q̃ hora diei prima ꝑ nobis pctõribꝫ pilato iudici es pre ſentatꝰ ꝛ marie magdalene apparuiſti. appa re nobis ꝑ internã grãm ꝛ da reis verã pe nitentiã. vt de malis q̃ ↄmiſimꝰ nos diſtri cte iudicemꝰ. ne in extremo iudicio depute mur ſupplicio. ſed tuis fidelibꝫ aſſociemur in celeſtibꝫ. Per dñm. Ad terciã. ℣. De us in adiutoriũ meũ intende. Hymnus

Hora qui ductus tercia fuiſti ad ſuppli cia chriſte ferẽdo humerꝭ crucem pro nobis miſerꝭ Fac nos ſic te diligere sctãm q̃ꝫ vitã ducere vt valeamꝰ requie frui cele ſtis patrie. Laus. Añ. Dominꝰ. Ps.

Xandi deꝰ orõnẽ meã cũ depcor. a ti more inimici eripe aĩam meaʒ. Pro texiſti me a cõuentu malignãtiũ. a multitu dine opantiũ iniquitatẽ. Quia exacuerunt vt gladiũ linguas ſuas. intenderũt arcum rem amarã vt ſagittẽt in occultꝭ immacula tũ. Subito ſagittabũt eũ ꝛ nõ timebũt. fir mauerũt ſibi ſermonẽ nequã. Narrauerũt vt abſconderẽt laqueos. dixerunt q̃s vide bit eos. Scrutati ſunt iniquitates. defece runt ſcrutãtes ſcrutinio. Accedet hõ ad cor altũ. et exaltabit̃ deꝰ. Sagitte paruulorũ facte ſunt plage eoꝝ. ꝛ infirmate ſunt cõtra eos lingue eoꝝ. Cõturbati ſunt oẽs qui videbãt eos. ꝛ timuit oĩs hõ. Et annũcia uerũt opa dei. et facta eiꝰ intellexerũt. Le tabit̃ iuſtus in dño ꝛ ſperabit in eo. ꝛ lauda bunt̃ oẽs recti corde. Gloria. Añ. Domi nus tanq̃ꝫ ouis ad occiſionẽ ducꝰ eſt. et nõ aperuit os ſuum. Capitulũ.

hriſtus paſſus eſt ꝑ nobis vobis relin quens exemplũ vt ſeq̃mini veſtigia eiꝰ. qui pctm̃ non fecit. nec inuentꝰ eſt dolus in ore eiꝰ. ℣. Propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit cru cem. ℟e. Cõfuſione ↄtempta. K. X. K.

Domine ieſu xp̃e qui hora diei Orõ. tercia dura ꝑ nobis ſuſtinuiſti verbera. et corda fideliũ tuoꝝ sctĩſpũs infuſione fe ciſti flãmantia. da nobis malũ qd̃ fecimꝰ di gna caſtigatiõe punire. et flãmas vicioꝝ noſtroꝝ lachrymis cõpunctõis extingue re. vt dũ deforis ꝛ intus affligimur. tui ſpi ritus dulcedine ↄſolari mereamur. Per.

Ad. vj. Deus in adiutoriũ meũ. Hymnꝰ

Ucem ꝑ nobis ſubijt ꝛ ſtans in illa ſi tijt ieſus ſacratꝭ manibꝫ clauis foſſiſq̃ꝫ pedibꝫ. Honor ꝛ bñdictio ſit crucifixo filio q̃ nos ſuo ſupplicio redẽit ab exilio. Laus honor. Añt. Poſuerũt ſup caput eius cau ſam ipſius ſcriptã ieſus nazarenꝰ rex iude rum. Ps. Credidi ꝑpter. Capitulũ.

radebat autẽ iudicanti ſe iniuſte. qꝛ pec cata nr̃a ipe ꝑtulit in corpe ſuo ſup lignum vt peccatꭍ mortui iuſticie viuamꝰ. cuiꝰ liuo re ſanati ſumꝰ. ℣. Oblatus eſt qꝛ ipe voluit. ℟e. Et peccata nr̃a ipe portauit. k. x. k. Pr̃.

Domine ieſu xp̃e qui hora diei Orõ. ſexta ꝑ ſalute nr̃a manꝰ in cruce expã diſti. ꝛ quinq̃ꝫ vulnera ꝑtuliſti. ad te ↄfugi entes brachijs miſcõie clementer ſuſcipe. ꝛ vulnera mentꭍ noſtre tuo ſana medicamie vt purgati a pctõꝝ ſordibus. templũ effici amur ſpũſſancti. Ad. ix. Deus in adiu torium meũ intende. Hymnus.

Eata chriſti paſſio ſit nr̃a liberatio vt ꝑ hanc nobis gaudia parata ſint cele ſtia. Gloria chriſto dño q̃ pendẽs in pati bulo clamans emiſit ſpiritũ mundũq̃ꝫ ſal uans ꝑditũ. Laus ho. Añt. Et cũ. Ps.

Oce mea ad dñm clamaui. voce mea ad dñm depcatꝰ ſum. Effundo in con ſpectu eius orõnẽ meã. et tribulatiõnẽ me am ante ipm ꝑnuncio. In deficiẽdo ex me ſpiritũ meũ. ꝛ tu cognouiſti ſemitas meas. In via hac qua ambulabã. abſconderunt laqueũ mihi. Conſiderabã ad dexterã ꝛ vi debam. ꝛ nõ erat q̃ cognoſceret me. Periit fuga a me. et nõ eſt q̃ requirat aĩam meam. Clamaui ad te dñe. dixi tu es ſpes mea. portio mea in terra viuentiũ. Intende ad depcationẽ meaʒ. qꝛ humiliatꝰ ſum nimis.

Libera me a pſequentibꝫ me.q2 confortati
ſunt ſuꝑ me. Educ de cuſtodia aīam meaʒ
ad ꝯfitendū nomini tuo. me expectāt iuſti
donec retribuas mihi. Gloria patri. Añ.
Et cū accepiſſet ieſus acetū. dixit. ꝯſumma
tū eſt. ⁊ inclinato capite emiſit ſpm̄. Cap.
ecebat eū ꝑ quē om̄ia ⁊ ꝓpter quē omnia
facta ſunt ꝗ multos filios in glām adduxe
rat. auctorē ſalutꝫ eorū ꝑ paſſionē ꝯſumari
℣. Tradidit in mortē aīam ſuaʒ. Re. Et cū
viris ſceleratis deputatꝰ eſt. K. X. K. Do/
mine exaudi orōnē meam. Oratio.

Omine ieſu xp̄e ꝗ hora diei nona ꝓ ſa
lute nr̄a humana in mortē aīam tuaʒ
tradidiſti ⁊ celos aſcendiſti. viuifica corda
nr̄a ꝑ infuſionem tui amoris. vt te diligere
menteqꝫ celeſtibꝫ inherere. ⁊ mortē tuā no/
ſtre carnis mortificatiōe imitari valeamꝰ.
vt dū tua paſſiōe participes efficimur tue
ꝯſolationis nos facias eſſe ꝯſortes. Per.
Ad veſꝑas. Deꝰ in adiu. Añ. Dignus es.

Xaltabo te dn̄e qm̄ ſuſcepiſti me. pſ.
nec delectaſti inimicos meos ſuꝑ me.
Dn̄e deus meꝰ clamaui ad te. ⁊ ſanaſti me.
Dn̄e duxiſti ab inferno aīam meā. ſalua
ſti me a deſcendentibꝫ in lacū. Pſallite dn̄o
ſancti eiꝰ. et ꝯfitemini mēorie ſanctitatꝫ eiꝰ.
Quoniā ira in indignatiōe eiꝰ. ⁊ vita in vo/
luntate eiꝰ. Ad veſpeꝝ demorabit̄ fletus. et
ad matutinū leticia. Ego aūt dixi in habū
dantia mea. nō mouebor ineternū. Dn̄e in
volūtate tua. pſtitiſti decori meo virtutem.
Auertiſti faciē tuā a me. ⁊ factꝰ ſum ꝯturba
tus. Ad te dn̄e clamabo. ⁊ ad deū meū deꝑ
cabor. Que vtilitas in ſanguīe meo. dū de/
ſcendo in corruptionē. Nunq̇d ꝯfitebit̄ ti/
bi puluis aut annūciabit veritatē tuā. Au/
diuit dn̄s ⁊ miſertꝰ eſt mei. dn̄s factꝰ eſt ad/
iutor meus. Cōuertiſti planctū meū i gau/
dium mihi. cōcidiſti ſaccū meū ⁊ circūdedi/
ſti me leticia. Ut cantet tibi glīa mea ⁊ non
cōpungar. dn̄e deꝰ meꝰ ineternuʒ ꝯfitebor
tibi. Glia pr̄i. Añt. Dignꝰ es dn̄e accipe li/
brū ⁊ apire ſepteʒ ſignacula eiꝰ. qm̄ occiſus
es ⁊ redemiſti nos deo in ſanguīe tuo.
idimꝰ ieſum ꝓpter paſſionē mor/ Cap.
tis ſue glīa ⁊ honore coronatū vt grā dei ꝓ
omnibꝫ guſtaret mortē. Hymnus.

Ui pſſura mortis dura ſoluiſti nexus
criminū nos ad pacē duc veraceʒ ieſu
corona virginū. In flagellis potū fellis bi
biſti amariſſime. ꝓ pctis ꝑpetratis eterne rex
altiſſime. Tue genti recolenti tue mortis
ſupplicīū da virtutē ⁊ ſalutē xp̄e redemptor
oīm. In amara crucꝫ ara fudiſti riuos ſan/
guinis ieſu digne rex benigne. ꝯſors pater
ni luminis. Sanguis xp̄i ꝗ fuiſti ꝑemptor
hoſtis inuidi fac ſitire da venire ad cenam
agni ꝓuidi Amen. ℣. Diſciplina pacꝫ noſtre
ſuꝑ eum. Re. Quia liuore eiꝰ ſanati ſumus
Ad magni. Añt. Receſſit paſtor nr̄ bonus
fons aque viue ꝗ aīam ſuā poſuit ꝓ ouibꝰ
ſuis ⁊ ꝓ ſuo grege mori dignatꝰ eſt. K. x. k.

Omine ieſu xp̄e ꝗ hora diei Oratio.
veſꝑtina diſcipulis tuis corpis ⁊ ſan/
guinis tui tradidiſti myſteria. ⁊ ī cruce po/
ſitus es. depone mentꝫ noſtre vicia et ꝑpe/
trata ſcelera. vt cū pura ꝯſcientia eadeʒ ſu/
mamꝰ myſteria. vt ſint nobis in remediuʒ
hic ⁊ in ꝑpetuū. Per dn̄m. Cōmemoratio
ꝟginis añt. Regina clemētie virgo mr̄ chri
ſti. cū videres filiū tuuʒ in cruce mori. nullꝰ
dolor ſilis tuo dolori. ℣. Que mr̄is anguſti
as poſſet lingua fari. Re. Cū videret filiuʒ
in cruce clauari. Oratio.

Omine ieſu xp̄e ꝟginis marie fili dul
ciſſime ꝗ cū ꝓditore cenaſti. deinde ca
ptus viliter tractꝰ fuiſti. pſta q̄ſumꝰ. vt qui
tibi ⁊ tue ſctiſſime genitrici cōpatimur vo/
biſcū manere ſine termīo mereamur. Qui.
Ad cōplet. Cōuerte nos deꝰ. Re. Et auer.
℣. Deꝰ in adiutoriū. Añt. Plangēt eū. Pſ.

Omine deꝰ ſalutꝫ mee. in die clamaui
⁊ nocte corā te. Intret in ꝯſpectu tuo
orō mea. inclina aurē tuaʒ ad ꝑcem meam.
Quia repleta ē mal̄ aīa mea. ⁊ vita mea ī in/
ferno appropinq̄bit. Eſtimatꝰ ſuʒ cū deſcē/
dentibꝫ in lacū. factꝰ ſum ſicut hō ſine adiu
torio int̄ mortuos liber. Sicut vulnerati
dormiētes in ſepulchris quoꝝ nō eſt mēor
amplꝰ. ⁊ ipi de manu tua repulſi ſunt. Po/
ſuerūt me in lacu inferiori. in tenebroſis et
in vmbra mortꝫ. Suꝑ me ꝯfirmatꝰ eſt fu/
ror tuꝰ. ⁊ om̄es fluctꝰ tuos induxiſti ſuꝑ me
Longe feciſti notos meos a me. poſuerūt
me abhomiatiōnē ſibi. Traditꝰ ſum ⁊ non
egrediebar. oculi mei languerūt ꝑ inopia.
Clamaui ad te dn̄e. tota die expandi ad te
manus meas. Nunq̇d mortuis facies mi/
rabilia. aut medici ſuſcitabunt ⁊ confitebū
tur tibi. Nunquid narrabit aliq̇s in ſepul/
chro miſcdiam tuā. ⁊ veritatē tuā in ꝑditio/
nē. Nunquid cognoſcent̄ in tenebris mira
bilia tua. et iuſticia tua in terra obliuionis.

Et ego ad te domine clamaui. ⁊ mane ora/
tio mea p̄ueniet te. Ut quid dn̄e repellis
oꝛonem meã. auertis faciē tuā a me. Pau/
per ſum ego ⁊ in laboꝛibꝫ a iuuentute mea.
exaltat⁹ autē hũiliat⁹ ſũ ⁊ ↄturbat⁹. In me
tranſierũt ire tue. ⁊ terroꝛes tui ↄturbaue/
runt me. Circũdederũt me ſicut aqua tota
die. circũdederũt me ſimul Elongaſti a me
amicũ ⁊ ꝓximum. ⁊ notos meos a miſeria.
Gl'ia pri. Añ. Plangēt eũ q̄ſi vnigenitũ. qꝛ
innocens dn̄s occiſus eſt. Hymnus.

Ui iacuiſti moꝛtuus in petra rex ino/
cu⁹ fac nos i te q̄eſcere ſctāq̄ꝫ vitā du
cere. Succurre nobis dn̄e quos redemiſti
ſanguine. ⁊ duc nos ad celeſtia eterne pacꝭ
gaudia. Laus honoꝛ xp̄o vendito. Cap.

Hriſto in carne paſſo. ⁊ vos eadē cogitati
one armamini. ℣. Et fact⁹ eſt in pace locus
ei⁹. Re. Et habitatio ei⁹ in ſyon. Ad nunc
Añt. Saluatoꝛ mũdi ſalua nos q̄ ꝑ crucē
⁊ ſanguinē redemiſti nos auxiliare nob̄ te
dep̄camur deus nr̄. K. X. K. Pr̄ nr̄. ℣. Do
mine exaudi oꝛonē. Re. Et clamoꝛ. Orō.

Omine ieſu xp̄e cu⁹ ſudoꝛ hoꝛa com/
pletoꝛij p̄ triſticia animi factus eſt ſan
guineus. ⁊ es ſepult⁹. a mulieribꝫ es lamen
tat⁹. aufer a nobis triſticiā ⁊ da verā leticiā
⁊ a vanitate ſcl'i nos veraciter ſepeli. ⁊ educ
de oculis nr̄is lachꝛymas pie cõpaſſionis
vt dũ deflem⁹ tua. a te ↄſolari mereamur h̄
⁊ in celeſti curia. Per dn̄m.

Explicit curſus de paſſione domini.
Incipit curſus de cõpaſſione beate vir/
ginis eiuſdē ſancti Bonauēture.

Omie labia mea

D aperies. Re. Et os meũ. De⁹ in ad
iutoꝛiũ meũ. Re. Dn̄e ad adiuuan/
dũ ⁊c. Inuitatoꝛiũ. Cũ maria virgine fer
uide ploꝛem⁹ in ſepulchꝛo poſituꝫ. Uenite
adoꝛemus. Pſalmus.

Enite mares femineq̄ꝫ ploꝛem⁹ cum
maria ℣gine planctibꝫ fruamur inti/
mis facies rigādo lachꝛymiſ. Cum maria.
Coꝛ nr̄m ploꝛet ⁊ oculus nr̄ pungat amo/
ris ſtimulo. heu mr̄ carens cõtagio tā dul
ci priuat filio. Uenite. Innocens ⁊ expers
criminis moꝛit miſert⁹ hoīs. meroꝛꝭ ſimus
cõſocij cũ ſimus cauſa ſupplicij. Cũ maria.
Gl'ia virginis filio q̄ in h̄ exilio ſe dedit toꝛ/
mentis aſperꝭ vitā reddendo miſerꝭ. Ueni
te adoꝛem⁹. Cum maria vir. Hymnus.

Mperatrix clemētie roꝛem infunde
grē in meũ coꝛ tam ariduꝫ vt tibi ſiat
placidũ. Largire q̄ ↄcipiā tecũ coꝛdis an/
guſtiā flens moꝛtē quā rex patit ꝑ quē mũ/
dus cõſtruit. Tuus tractat filius longe q̄
latro vilius. irriſus fert ludibꝛia gēte valla
tur ipia. Sit honoꝛ laus deuotio ieſu ma/
rie filio tenſo crucꝭ patibulo ꝓ redimendo
ꝑp'lo. Amen. Añt. Noctem. Pſalmus.

Oſuerunt me in lacu inferioꝛi. Sup
me ↄfirmatus eſt furoꝛ. Longe feciſti
notos meos ⁊c. Tradit⁹ ſum ⁊ nõ egredie/
bar oculi languerũt p̄ inopia. Gl'ia pri ⁊ fi.
Añt. Noctē qua xp̄s capit abſq̄ꝫ ſomno du
xiſti ⁊ ſopoꝛatis ceterꝭ flens vigil ꝑmãſiſti.
℣. Ceteri cũ inter flet⁹ obdoꝛmirēt. Re. Tu
ſola meſtas celebꝛaſti vigilias. Pr̄ nr̄. ℣. Ne
ne nos. Re. Sed lib. Abſolutio. Noli me
derelinquere ieſu fili bonē fac vt tecũ moꝛi
ar tali paſſiōe. Amē. Iube. Bene. Pro no/
bis oꝛa crucifixũ ℣go decoꝛa. Amē. Lcō. i.

Rolem in cruce pendentē meſta mat
aſpiciens lacrimat inceſſant. pect⁹ ſat
crũ ꝑcutiens plures mouit ad meroꝛē ſuo
ploꝛatu querulo natũ videns cruentatum
crucis tenſuꝫ patibulo aīam meſte parentꝭ
tũc ꝑtranſiuit acri⁹ iuxta v̄bũ ſymeonis heu
paſſionis gladius. ſic dũ ploꝛat moꝛtē p'lis
quē blaſphemauit ꝑp'lus ſolus erat cõſola/
toꝛ eius cuſtos ⁊ diſcipulus. Tu autē. Re.
Conſolari mr̄ nõ potuit. ſic tractatum vi/
dens quē genuit. Nec doloꝛē maioꝛeꝫ ha/
buit q̄ ſaluatoꝛ q̄ tot ſuſtinuit. ℣. Moꝛtem
dei videns quē aluit nulla mr̄ ſic v̄nq̄ do/
luit. Nec do. Iube. Bene. Moꝛs p'lis dei
p̄ris vita nob̄ ſit ꝑcibꝫ pie mr̄is. Lcō. ij.

Um de cruce depoſit⁹ ad tumulum
poꝛtat inter doloꝛes anxios. poꝛtan/
tes ſic affat. ſuſtiete paululũ q̄ doloꝛē meã
plangam ⁊ meum dilectiſſimum deoſculer
mihi meum dilectiſſimuꝫ ſubtrahere noli/
te. Si ſepeliri debeat me ſecũ ſepelite. Ac/
ceſſit ſic exanimis ſe ſup coꝛp⁹ iecit ⁊ ſacrã
vultũ lachꝛymis rigādo madefecit. Tu. āt.
Re. Dũ videret ſupplicia p'lis exq̄ſita. toꝛq̄/
tur ⁊ anguſtia mr̄ infinita triduano ſpacio
duꝫ langueret ita. Squalet ei⁹ facies nuꝑ
tam polita. ℣. Pena tā exaſperans nūq̄ eſt
audita. longe ſibi carioꝛ erat moꝛs q̄ vita.
Squalet. Iube. Bene. Sic nob̄ pacifica
tremendũ ℣go pudica. Amē. Lcō. iij.

Illīꝰ pn̄tia mr̄ destituta gabrielez an/
gelū ſic eſt allocuta. Aue plena gr̄a mi
hi ꝓtuliſti. nūc amaritudine ſuz repleta tri
ſti. ſubſequenꝭ inquiens dn̄s ē tecū. heu ia/
cet in tumulo nec ē vltra mecū. oīs benedi
ctio quā tu ſpopondiſti mihi. fit ꝯria ꝓpter
mortē xp̄i. Tu aūt. Re. Cū videret ꝙ clau/
ſo tumulo ꝑuareꝭ tā dulci ſpeculo ꝑdilecto
ſtans cū diſcipulo. Corde plorat magis ꝙ̄
oculo. ℣. Lachrimaꝝ fluēte riuulo fletū mo
uit aſtanti ꝑplō. Corde. Glā pr̄i. Corde. Ad
laudes. Deus in adiuto. Añ. Fit vox. Ps.

Ego ſum vermis ꝛ nō hō. obprobrium
hoīm ꝛ abiectio plebis. Oēs vidētes
me deriſerūt me. locuti ſunt labijs ꝛ moue
runt caput. Sperauit in dn̄o eripiet eum.
ſaluū faciet eū. qm̄ vult eū. Qm̄ tu es q̄ ex/
traxiſti me de ventre. ſpes mea ab vberibꝰ
mr̄is mee. in te ꝓiectꝰ ſuz ex vtero. Glā pr̄i.
Añ. Fit vox nimis flebiꝭ vox nimis amara
mr̄is qn̄ capiꝭ ſua ꝓles cara. Capitulū.

Cum audiſſet ꝟgo ꝙ filiꝰ eiꝰ captꝰ eſſet a
iudeis ꝛ ad annā ducereꝭ ianuis clauſis. ſa
crū pectus tundere ꝛ lachrymas effundere
(nō ceſſauit.

Gloriosa dn̄a Hymnꝰ.

O que tua cruciamina. cū barrabas di/
mittiꝭ ꝛ penas xp̄s patiꝭ. Paſtorē heu ꝑcu/
tiunt oues diſperſe fugiūt. te ſola cū diſci/
pulo manēte ſub patibulo. Nec mirū ſi ſis
anxia. viſa crudeli furia. te ſciens purā ꝟgi/
nē genuiſti deū ꝛ hoīem. Sit honor. ℣. Nū
ꝙ̄ mr̄ ꝑtulit tā anxios dolores. Re. Ut ma
ria ꝯſiderās filij liuores. Ad bn̄dictꝰ Añ.
Tanꝙ̄ latro capiꝭ vndiqꝫ ꝯſtrictꝰ cediꝭ cō/
ſpuiꝭ alapis afflictuſ. o mr̄is anguſtie cū au
diret ictus. ꝓ nobis hec tolerās ſit rex bn̄/
dictus. ps̄. Bn̄dictꝰ. ℣. Dn̄e exaudi. Orō.

Propter terrores illiꝰ cōmotiōis quo
cor tuū ꝯtremuit ꝟgo btiſſima qn̄ au/
diſti filiū tuū dilectiſſimū ab impijs captū
ligatū ꝛ ad ſupplicia tractū ꝛ traditū. adiu/
ua nos vt cor nr̄m nūc ꝓ delictis nr̄is ter/
reaꭍ ꝛ moueaꭍ ad pn̄iam ne mortꝭ in hora
ad occurſuz aduerſarij paueat. aut ad aſpe
ctū tremēdi iudicꝭ accuſante ꝯſcia ꝯtremi/
ſcat. ſed potiꝰ faciē ſuā vidēs in iubilo dele
ctetur ineffabiliꭍqꝫ leteꭍ. Preſtāte eodē do
mino nr̄o ieſu xp̄o q̄ cū pr̄e ꝛ ſpū ſctō vi. ꝛ r.
Ad ꝑmā. Deus in adiutoriū. Hymnus.

Jeſu nate de ꝟgine ex miſtico ſpirami
ne q̄ mortē crucis paterꝭ ꝯfoſſuſ plagꝭ
aſperis. Amore mr̄is anxie nr̄e parcas mi
ſerie ſuiqꝫ fletus ꝯpia ꝑducat nos ad gau/
dia. Sit honor. Añ. Stabat maria. Ps.

Aſtiterūt reges terre ꝛ ꝑnci. Dirum/
pamꝰ vincula eoꝝ. Qui habitat in celꝭ
irridebit eos. Tūc loqueꭍ ad eos ī ira ſua.
Glīa pr̄i. Añt. Stabat maria mr̄ pia foris
plorans acriter. regē mūdi furibūdi dum
(tractarēt vilit.

ſtatuaꝝ obſe/ Caplm.

Cro lachrymarū riuꝰ in corde meo lapideo
meroris motiuꝰ. Re. Deo grās. ℣. Per ma/
rie lachrymas pr̄ pietatꝭ. Re. Nob verā glo
riā cōfer cū beatis. ℣. Dn̄e exaudi. Orō.

Propter gemitꝰ ꝛ lachrymas q̄bꝫ affici
ebaris ꝟgo dulciſſima qn̄ vidiſti filiū
tuū dulciſſimū iudici pn̄tari. acriter flagel/
lari. varijs illuſionibꝫ ꝛ obprobijs affici im
petra nob dolorē ꝓ pctīs nr̄is ꝛ lachrimas
ſalutifere ꝯtritiōis. ꝛ adiuua nos ne nobis
poſſit inimicꝰ illudere neqꝫ diuerſis ꝓ libi/
tu ſuo tentatiōibꝫ flagellare. deuictoſqꝫ ſta/
tuere terribili iudici. ſed magꝭ ipi accuſemꝰ
ꝛ iudicemꝰ noſmetipos de exceſſibꝫ nr̄is et
vere pn̄ie diſciplinis flagellemꝰ vt veniā et
grām in tp̄e neceſſitatis tribulatiōis et an/
guſtie inueniamꝰ ꝑſtante eodē ꝛc̄. Ad. iij. ℣.
Deus in adiutoriū meū. Hymnus. Jeſu
nate de virgine. Añ. Quā putamus. Ps.

Quoniā ꝓpter te ſuſtinui obprobriū. o/
peruit ꝯfuſio faciē meā. Extrāeꝰ factꝰ
ſuz fratribꝫ meis. ꝛ ꝑegrinꝰ filijs mr̄is mee
Qm̄ zelus domꝰ tue comedit me. ꝛ obpro/
bria exprobrantiū tibi ceciderūt me. Et o/
perui in ieiunio aīam meā. ꝛ factū eſt in ob/
probriū mihi. Glīa. Añ. Quā putamꝰ ma/
tris meſticiā cū videret ꝓlis anguſtiā non
dolor eſt vt mr̄is ꝟginis plorātꝭ dei ꝛ hoīs.

Cum xp̄s ad locū caluarie duce Caplm
reꭍ ꝛ crucē ſibi baiularet ſeq̄baꭍ eū mr̄ me/
ſtiſſimas voces emittens et vberes effun/
dens lachrymas pectꝰ ſacrum ꝑcutiens. ℣.
Queſo mihi miſero ꝟginū regina. Re. Te/
cū flendi lachrymas vberes ꝓpina. Orō

Propter anguſtias ꝛ cruciatꝰ q̄s cor tu
uz ſuſtinuit ꝟgo beatiſſima qn̄ audiſti
filiū tuū dilectiſſimū adiudicatum morti ꝛ
crucis ſupplicio. ſuccurre nobis tp̄e infirmi
tatis nr̄e qn̄ corpus nr̄m dolore infirmita
tis cruciabiꭍ. ꝛ ſpūs nr̄ hinc ꝓpter inſidias
demonū. illic ꝓpter terrorē diſtricti iudicis
anguſtiabiꭍ. ſubueni inquā nobis dn̄a tūc
ne dānatiōis eterne ꝯtra nos ꝓferaꭍ ſentē/
tia aut ne flāmis gehennalibus tradamur

eternalit̃ cruciandi. Preſtante eodẽ. Ad
ſextã. Deus in adiutorium me. Hymnus.
Jeſu nate de virgine. Añ. Ad locum. Ps̃.
Ruit tanq̃ teſta virtus mea. et lingua
mea adheſit faucibꝫ meis. ⁊ in pulue/
rem mortis deduxiſti me. Q̃m circũdede/
runt me canes multi. cõciliũ malignãtium
obſedit me. Foderunt manꝰ meas ⁊ pedeſ
meos. dinumerauerunt oĩa oſſa mea. Ipſi
vero ꝯſiderauerunt ⁊ inſpexerũt me. diui/
ſerunt ſibi veſtimẽta mea ⁊ ſuꝑ veſtẽ meam
miſerunt ſortẽ. Glĩa pr̃i. Añ. Ad locuz ſup/
plicij virgo cũ veniſſet poſtq̃ ſuũ filiũ ⁊ cru
cem cõſpexiſſet. augent̃ planctꝰ ⁊ lachrime
multiplicant̃ dolores ⁊ anguſtie. Capl̃m.
recta cruce ieſus aſcendit ⁊ extendit bra
chia. manus ⁊ pedes clauant̃. q̃ videns pijſ
ſima mater p̃ dolore defecit. ℣. Roſa rubẽs
vertit̃ heu mortis in pallorẽ. Re. Cũ in ter
ram fluere ſacrũ videret cruorẽ. Oratio.
Ropter doloris gladiũ qui ꝑtrãſiuit
aĩam tuã virgo dulciſſima. qñ filiuz
tuum dilectiſſimũ cernebas nudũ in cruce
leuatũ. clauis ꝑforatum. ac ꝑ oĩa lacera/
tum plagis ac verberibꝫ necnõ ⁊ vulneribꝫ
adiuua nos vt et cor noſtꝝ nunc cõpaſſio/
nis ⁊ cõpunctiõis gladiꝰ ꝑfodiat diuiniq̃
amoris lancea vulneret. ita vt oĩs pecca/
ti ſanguis effluat a pectore nr̃o a noxijs vi/
cijs emũdemur. virtutũ indumẽtis decore
mur. ſemꝑq̃ mẽte ac corꝑe de hac valle mi
ſerie leuemur ad celeſtia. quo tandẽ cum ꝓ/
miſſus dies aduenerit ꝑuenire ſpũ ⁊ corpo
re mereamur. Preſtante eodez dño nr̃o ie/
ſu chriſto filio tuo q̃ cũ pr̃e. Ad nonam.
Deus in adiutorium meũ in. Hymnus.
Jeſu nate de virgine. Añ. Agnus. Ps̃.
Vl ſcis improperiũ meum. ⁊ ꝯfuſionẽ
meam ⁊ reuerentiã meã. In cõſpectu
tuo ſunt oẽs q̃ tribulant me. improperiũ
expectauit cor meum ⁊ miſeriã. Et ſuſtinui
q̃ ſimul ꝯtriſtaret̃ ⁊ nõ fuit. ⁊ qui ꝯſolaretur
⁊ nõ inueni. Et dederunt in eſcã meam fel.
et in ſiti mea potauerunt me aceto. Añ. Di/
gnus mitis caput excutienſ. hely clamat in
cruce moriens. plorat mr̃. cum ipo patitur.
ad clamorem eius fere cõmorit̃. Capl̃m
lamor chriſti matrẽ anguſtiat nullꝰ plan
ctus plangentẽ ſatiat. eſt vtriſq̃ compaſſio
nam p̃ceſſit ſumma dilectio. ℣. Virgo filiũ
tuum in cruce cõclauatum. Re. Redde tu/
is p̃cibus miſeris placatũ. Oratio.

Ropter grauamen ⁊ tormentũ q̃ tor/
quebat̃ ſpiritꝰ tuus virgo ſanctiſſima
qñ iuxta crucẽ filium tuuz p̃ doloribꝫ voce
magna clamantẽ te matrẽ dilectã iohanni
cõmẽdatã. ĩ manuſq̃ dei pr̃is ſpiritũ cõmẽ
dantẽ attendebas. ſuccurre nobis ĩ fine vi
te noſtre. ⁊ maxime tunc qñ lingua nr̃a ne/
quiuerit ſe ad te inuocanduz mouere. cum
oculi nr̃i lumine priuabunt̃. aures ſurde/
ſcent et obturabunt̃. oẽſq̃ vires ſenſuuz
noſtrorũ deficient. memẽto pijſſima domi
na tũc ꝙ nũc fundimꝰ preces ad aures tue
pietatis ⁊ clemẽtie et ſubueni nobis in illa
hora extreme neceſſitatis. ac filio tuo dile/
ctiſſimo cõmenda ſpiritũ noſtrũ. ꝑ quẽ tuo
interuentu a tormẽtis ⁊ terroribus omibꝫ
eruamur ⁊ ad deſideratã celeſtꝭ patrie req̃/
em ꝑducamur. Preſtante eodez. Ad vs̃.
Deus in adiutorium meũ intende. Ps̃.
Aluum me fac deꝰ q̃m intrauerũt aq̃.
vſq̃ ad animã meã. Infixus ſum in li
mo ꝓfundi. et nõ eſt ſubſtãtia. Veni in alti/
tudinem maris. et tempeſtas dimerſit me.
Laboraui clamãs rauce facte ſunt fauces
mee. defecerunt oculi mei dũ ſpero in deũ
meum. Gloria patri ⁊ filio. Añ. Omis etas
defleat mortẽ ſaluatoris. glorioſe ꝟginis ꝑ
textu doloris. Capitulum.
ibi abſit gloriari niſi in cruce domini no
ſtri ieſu chriſti ꝑ quẽ mihi mũdus crucifixꝰ
eſt ⁊ ego mundo. Re. Deo gr̃as. Hymnus.
Aſte parẽtis viſcera pena torquentur
aſpera. dum illũ quẽ cõceꝑat verbo ꝑ/
uerſi verberãt. Illũ tractant crudeliter ce/
dunt. cruentant acriter. hec audiens antie
matris creſcũt anguſtie. Sed cũ ad mortẽ
ducitur. hunc mater triſtꝭ ſequit̃. pectus ꝑ/
fundens fletibꝫ afficiens liuoribꝫ. In cru/
ce duz extenditur videns mr̃ ꝙ morit̃. nul/
lus dolor amarior. nã nulla proles carior.
Sit honor laus. ℣. Nulla nouit genitrix
anguſtias tam duras. Re. Cuz plagas in/
ſpiceret ⁊ capitꝭ puncturas. Ad mag. Añt.
Virgo paſſo filio penas cordis indicat. et
plebis in medio dolorẽ cordis replicat. vi/
gente ſupplicio meſta voce ſupplicat. q̃ quon
daz p̃ gaudio cecinit magnificat. Ps̃. Ma/
gnificat. ℣. Domine exaudi. Oratio.
Ropter planctũ acerbi eiulatus queꝫ
ꝓfundo pectoris fonte manãte abſcõ/
dere nõ valebas virgo caſtiſſima. qñ vt pie
creditur in amplexus ruebas exanimi cor/

poris filij tui de cruce depoſiti. cuiꝰ genas antea nitentes ⁊ ora rutilantia. mortꝫ conſpiciebas ꝑfundi palloribꝫ. ipſumq; totũ concuſſum cernebas liuidũ liuoribꝫ. ac ꝯciſum vulnere ſup vulnus. auxiliare nob vt nunc ſic noſtra plangamꝰ facinora et emplaſtris penitẽtie peccatoꝝ curemꝰ vulnera. dũ corpus noſtrũ morte deformat. nr̃a tunc rutilet aĩa candore innocẽtie. quatinus digni ſimus frui mellifluis oſculis. conſtringãmurq; amoroſis amplexibꝫ ſup omĩa dulciſſimi filij dñi tui noſtri ieſu chriſti. Qui.

Ad Completorium. Cõuerte nos deꝰ ſal. Re. Et auerte irã tuã. Deus in adiutoriuz meum inten. Añ. Nos mr̃is cõpaſſio. Ps. Duerſum me ſuſurrabãt oĩes. Verbum iniquũ ꝯſtituerũt. Etem̃ homo pacis mee. Tu autẽ dñe miſere. Glia patri. Añt. Nos matrꝫ cõpaſſio ieſu rex inſignis ſeruet a voragine gehẽnalis ignis. Hymnꝰ

Genitrix egregia cuz iudeos in furia o chriſtũ videres capere cor tuuz cepit tremere. Alta ducens ſuſpiria tu ſequebaris anxia in fletibꝫ exuberãs ad templũ vſq; ꝓperans. Sit honor laus. Caplm.

epulto dño diſperſiſq; diſcipulis fides vniuerſalis eccl'ie ſolũ in dñi matre manebat. ℣. Poſt mortẽ filij virgo cũ iohanne ꝑmanebat. Re. Parata ſemp ad carcerem et ad mortẽ. Ad Nunc dimit. Añ. Paſſiõis gladius virgo carens crimine tuã ꝑtranſiuit animã. om̃i cũ grauamine qđ ꝓmiſit ſymeon plenus ſacro flamine cum in templo dixit. Nunc dimittis domine. Oratio.

Ropter ſingultꝰ ⁊ ſuſpiria indicibilia/q; lamẽta quibꝫ affligebantur intima tua virgo glorioſiſſima qñ filiũ tuum vnigenitũ aĩe tue ſolaciũ tibi ſublatũ atq; ſepultum videbas. ad nos exules filios eue ad te clamãtes ⁊ ſuſpirãtes in hac valle lachrymarũ. illos tuos miſericordes oculos cõuerte. ⁊ ieſum benedictũ fructuz ventris tui nobis poſt hoc exiliũ oſtende. tuiſq; ſuffragantibꝫ meritis eccl'iaſticis. fac ſacramẽtis muniri. ⁊ fine beato cõſummari. ⁊ eterno iudici tandẽ miſericorditer preſentari. Preſtante eodẽ dño noſtro ieſu chriſto filio tuo qui cũ patre ⁊c.

Explicit curſus de cõpaſſione beate ṽginis ſancti Bonauenture.

Sequit Salue regina ordinatũ ꝑ ſanctum Bonauenturã doctorẽ ſeraphicũ.

Salue.

Salue virgo virginũ ſtella matutina.
Sordidorũ criminũ vera medicina.
Conſolatrix hoĩm q̃ ſunt in ruina.
O vere peccaminũ vere draconina.

Regina.

Regina regnantiũ virgo puellaris.
Peperiſti filiũ mater ſingularis.
Sacratũ pallaciũ dei cõuocaris.
Diuinum auxiliũ nobis largiaris.

Miſericordie.

Fons miſericordie dici meruiſti.
Atq; mater gr̃e que concepiſti.
Summũ regẽ gl'ie quẽ poſt pepiſti.
Largitorem venie mũdo cõtuliſti.

Vita.

Vita via veritas eſt de terra nata.
Et tua virginitas reſtat illibata.
Nam tua humilitas fuit operata.
Vt in te diuinitas eſſet incarnata.

Dulcedo.

Dulcedo dulcedinis fructꝰ benedictꝰ
Ventris tui ṽginis agnꝰ dei dictus.
Cuiꝰ vnda ſanguinis homo derelictꝰ.
Lotus labe criminis eſt ⁊ demon victꝰ.

Et ſpes noſtra.

Et ſpes noſtra ſolida es ṽgo maria.
Virga yeſſe florida vt in Iſaia.
Rore celi madida dicit ꝓphetia.
Pulchra vt nix candida mr̃ dei pia.

Salue.

Salue lux fideliũ fulgens vt aurora.
Que es ſupra liliũ pulchra ⁊ decora.
Omne qđ eſt noxium tolle ſine mora.
Et dei auxilium ꝓ nobis implora.

Ad te.

Ad te clamant miſeri multũ deſolati.
Nobis aures aperi pectoris ſacrati.
Vt a fauce inferi ꝑ te liberati.
Conſequamur liberi viam tui nati.

Clamamus.

Clamamꝰ deuotiꝰ ad te ſuſpirãtes.
Et affectuoſiꝰ te pie p̃cantes.
Dele quod interiꝰ male cogitãtes.
Geſſimus exteriꝰ ope peccantes.

Exules.

Exules exilio om̃es ſumus dati.
Pro parentũ vicio gloria priuati.
Paradiſi gaudio ⁊ exorbitati.
Tuo beneficio ſumus reparati.

Filij.
Filij ſuſpirijs ꝑdere coguntur.
Mundi ꝓ miſeria ꝑ quã inuoluunt.
Ad damnata vicia ſepe dilabunt.
Sed miſericordia tua fulciunt.
Eue.
Eue lapſus intulit damnũ deſperatũ.
Et a nobis abſtulit gaudiũ beatum.
Ut poſt euam cõtulit virgini incarnatũ.
Quõ mortẽ ſuſtulit diluit peccatũ.
Ad te.
Ad te clamãt iugiter tui famulãtes.
Et in te fideliter om̄es ſuſpirantes.
Iuuamen hũiliter tuũ implorãtes.
Quos miſericorditer audias clamãtes.
Suſpiramus
Suſpiramus fletibꝫ nr̄is ꝓ peccatis.
Et multis gemitibꝫ ꝓ nos ꝑpetratis.
Sed in te cõfidimus mr̄ pietatis.
Uere penitentibꝫ veniã da gratis.
Gementes.
Gementes recolimus mala retroacta.
Que inique geſſimꝰ mente nõ coacta.
Sed in te ꝯfidimus maria intacta.
Ut a te que petimꝰ ſint in nob̄ facta.
Et flentes.
Et flentes doloribꝫ mente verecũda.
Lumen noſtris cordibꝫ infunde facũda
Uiciorum ſordibꝫ benigne munda.
Iunge nos celeſtibꝫ maria iocunda.
In hac valle.
In hac valle miſeria multũ tenebroſa.
Hominũ ſunt genera multũ fedoſa.
Nam eorũ opera ſunt ꝯtagioſa.
Propter facta ſcelera ⁊ obprobrioſa.
Lachrymarũ.
Lachrymarũ cumuli nõ ꝓſunt vl̓ aque.
Cũ ſenes ⁊ paruuli ⁊ plebs vnaquaqꝫ.
Timeant qđ emuli q̃runt circũquaqꝫ.
Et frẽs huiꝰ ſecl̓i trahũt vſqꝫquaqꝫ.
Eya ergo.
Eya ergo digne ad nr̄as mentes
Atqꝫ lapſus erige ꝯforta tremẽtes.
Et errantes corrige te pie q̃rentes.
Miſeros nos dirige in te ꝯfidentes
Aduocata.
Adnocata libera coram ſaluatore.
Poſtulare ꝓpera cõſuetoqꝫ more.
Et ꝓ gente miſera benigno fauore.
Natum tuũ mitiga materno amore.
Noſtra.
Noſtra ſpes fideliũ ſemꝑ fuit talis,
Eſt ⁊ erit omniũ mater ꝟginalis.
Ut nobis p̄ſidium ciuitas regalis.
Sit atqꝫ remediũ pulſis ꝓcul malis.
Illos tu. miſicor. oc̄los ad nos ꝯuerte.
Illos pios oculos ⁊ miſericordes.
Conuerte ad famulos in bono diſcordes.
Et ad malũ ſedulos fortiꝰ ꝯcordes.
Nr̄e carnis ſtimulos deleas ⁊ ſordes.
Et ieſum benedictũ fructũ.
Et ieſum vnigenitũ fructũ bñdictũ.
Monſtra nob̄ inclitũ piũ ⁊ nõ fictũ.
Per quẽ genꝰ ꝑditũ a deo in euũ victũ.
Datũ in interitũ reuixit inuictũ.
Uentris tui.
Uentris tui viſcera ieſum portauerũt.
Et beata vbera ip̄m lactauerũt.
Cui iudei vulnera dira intulerũt.
Et ip̄m poſt ꝟbera cruci tradiderũt.
Nobis poſt h̄ exiliũ oſtende.
Nobis poſt h̄ exiliũ benignũ oſtende.
Ieſum tuum filiũ ⁊ nobis impende.
Uerũ patrociniũ ⁊ maternũ extende.
Cum ad iudiciũ erimus defende.
O clemens.
O clemens clemẽtia ſumme bonitatꝭ.
Adonay filia flos virginitatis.
Damnatoꝝ venia mater pietatis.
Uirginũ leticia ſtola caritatis.
O pia.
O pia pijſſima regina celorũ.
Omniũ digna ditiſſima dei ſeculoꝝ.
Uirgo prudentiſſima gẽma ꝯfeſſoꝝ.
Atqꝫ iocundiſſima laus apl̓oꝝ.
O dulcis.
O dulcis dulciſſima ſuꝑ faua melle.
Columba caſtiſſima carẽs om̄i felle.
Mater benigniſſima iuxta noſtꝝ velle.
Cuncta fetidiſſima a nobis repelle.
Maria.
Maria eximia natũ deꝑcare.
Ut q̃cunqꝫ om̄ia hec vult recitare.
In tui memoria ⁊ te collaudare.
Dignetur in gloria ſua collocare.

Expoſitio miſſe ſancti Bonauenture.

c Criſtꝰ aſſiſtens pontifex. Apl̓s ad Hebre. di/cit illa ꝟba de dño ieſu et vero pontifice. Iſte nanqꝫ pontifex tante dignitatis eſt ꝙ etiã pontifices ⁊ ſa/

cerdotes nr̄i in oībꝫ q̄ in miſſa faciūt ip̄m re ꝑſentāt. Vn̄ vt cū maiori reuerētia ⁊ deuo tione ſacroſctā miſſaꝝ ſolēnia audire velit꜕ Quid miſſa ſignificet et quō xp̄m tā miſſa ꝗꝫ ſacerdos rep̄n̄tet cōpendioſe dicere vo/ lo. Sciendū igitur ꝙ ſacerdos ꝑmo capiti amictū ſupponit qđ humerale dicit᷑. qđ vſ/ ꝗꝫ ad humeros deſcēdit. ⁊ int᷑ ꝯſecratas ve ſtes cōputat᷑. poſtea albam ⁊ cingulo ſe cin/ git. poſtea manipuluꝫ in leua manu ſumit. poſtea ſtolā longā collo ſupponit. ⁊ eā can/ cellatā in pectore ad modū cruc꜕ iuxta vtꝝ/ ꝗꝫ latus cinguloꝝ tenꝰ ligamētis applicat. po/ ſtea caſulā induit et ſic ad altare procedit. Si q̇s ex his indumētis ꝑ obliuionez ali/ q̇d obmitteret grauit᷑ peccaret. Quid autē hec ſignificent breuit᷑ videamꝰ. Humerale caput coopiens ſignat ꝙ xp̄s q̇ eſt caput ec cleſie diuinitatē in hūanitate abſcōdit. Al ba mūda ⁊ longa magnā xp̄i mūdiciā ſigt. q᷑ petrꝰ dicit ꝙ xp̄s pctm̄ nō fecit. nec īuen tus eſt dolꝰ in ore eiꝰ. Hāc mūdiciā xp̄s in baptiſmo nob̄ tribuit. Linea em̄ alba per aquā dealbat᷑. ⁊ eccl̄ia ꝑ baptiſmū xp̄i candi dat᷑. Cingulus deſignat ꝟginitatē xp̄i ⁊ ſue caſtiſſime mr̄is quā nos hr̄e docuit dicēs. Sint lumbi vr̄i ⁊c̄. Manipulꝰ in leua eſt hūilitas xp̄i in hac vita. vel manipulꝰ in le/ ua deſignat pugnaꝫ xp̄i ꝓ iuſticia. ip̄e em̄ ꝓ iuſticia pugnauit. mūdū ſuꝑauit. ⁊ diaboli ꝑtātē deiecit. ⁊ idcirco manipulꝰ ī leua clip/ peū vel pugnā ꝓ iuſticia deſignat. Ad hanc nos hortat᷑ xp̄s dicēs. Beati q̇ ꝑſecutionē patiunt᷑ ꝓpt᷑ ⁊c̄. Stola longa ſup̄ collū ante cor ⁊ vſꝗꝫ ad pedes dependēs ſignat obedi entiā xp̄i ⁊ volūtariā ſeruitutē ꝓ nob̄. Ipſe em̄ ꝓ ſalute nr̄a factꝰ eſt pr̄i obediens vſꝗꝫ ad mortē. mortē aūt cruc꜕. ⁊ h̄ deſignat can/ cellata ſtola in pectore ad modū cruc꜕. De/ ſignat etiā crux ī pectore paſſionē xp̄i quam circūferre ꝑuigili meditatiōe debemꝰ. vna cū ſacerdote in corde ⁊ corꝑe ꝑ mortificati/ onē t᷑rene delectatōis. Deſignat etiaꝫ crux ante pectꝰ ſacerdot꜕ cācellata ꝑpl'm iudaicū in ſiniſtrā partē tranſire. q̇ xp̄m occidit ⁊ in ip̄m credere noluit. Populꝰ aūt gētil' ī xp̄m credidit ⁊ ſe in dexterā partē ꝑ fideꝫ collo/ cauit. qđ exp̄ſſum ē in Geneſi qn̄ iacob ne/ potibꝫ ſuis. vicꝫ manaſſi ⁊ effraim bn̄dicēs cancellat꜕ manibꝫ. dexterā ſup̄ iunioreꝫ. ſcꝫ effraim. leuā vero ſup̄ ſeniorem. ſ. manaſſen poſuit. ⁊ ait. Bn̄dicat deꝰ puer꜕ illis. Caſu/

la. i. parua caſa vel domꝰ ſignat celū ⁊ t᷑raꝫ. q̄ xp̄s ſua maieſtate implet ſic ip̄e dicit ꝑ ꝓ/ phetā. Celū ⁊ t᷑rā ego impleo. Caſula etiaꝫ deſignat caritatē q̄ diligere debemus ami cos in deo. ⁊ inimicos ꝓpt᷑ deuꝫ. ſic xp̄s nos docuit ꝟbo ⁊ exēplo. ꝑ anteriorē ꝑtē caſule deſignant᷑ amici. ꝑ poſteriorē inimici Vnđ xp̄s dixit. Diligite inimicos vr̄os ⁊c̄. Dicit᷑ aūt miſſa a mittēdo. ⁊ rep̄n̄tat legationē int᷑ hoīes ⁊ deū. Deꝰ em̄ mittit filiū ſuū xp̄m ī altari. ⁊ iterū mittit eccl̄ia fidelis eundē chri ſtū ad pr̄em vt ꝓ pctōribꝫ intercedat Itē an̄ inceptionē miſſe ſacerdos dicit ꝯfeſſionez. q᷑ licet ſit nūciꝰ ⁊ legatus fideliū. tm̄ ſe ſcire debet pctōrē eſſe accuſans ſe de pctīs ſuis. ſicut ſcriptū eſt. Juſtus in ꝑncipio accuſa/ tor eſt ſui. Signat etiā ꝯfeſſio ante miſſaꝫ ꝙ xp̄s ꝓ peccat꜕ nr̄is mortuꝰ eſt. iuſtꝰ ꝓ in/ iuſtis. vt nos offerret deo pr̄i. et ip̄e chriſtꝰ in ꝑſona pctōꝝ dicit in ps̄. Longe a ſalute mea verba delictoꝝ meoꝝ. q. d. pctā populi mei nō ꝑmittunt me viuere. ſed oportet vt ꝓ pctōribꝫ moriar. ⁊ ſic eos pr̄i meo recōcili ando offerā. Item poſt ꝯfeſſionē ſacerdos accedēs altare iſtud oſculat᷑. ſignās ꝑ incar nationē ⁊ paſſionē xp̄i ſalutē et pacē iudeis ⁊ gentibꝫ ad fidē xp̄i ꝯuerſis eſſe nūciataꝫ. In dextro ei cornu altar꜕ iudei. in ſiniſtro vero gētiles deſignati ſūt. Vn̄ ⁊ miſſa ī dex tro cornu inchoat᷑. q᷑ ex ſtirpe iudeoꝝ xp̄s hūanitateꝫ aſſūpſit. Btā em̄ ꝟgo maria de regia ſtirpe dauid originē duxit. q̄ de ſpiri/ tuſctō xp̄m dn̄m nr̄m cōcepit. Tandē cho/ rus vel ſacerdos introitū miſſe incipit quē oēs aſtātes clerici ꝯcordit᷑ cantare debent. Chorꝰ nāꝗꝫ grece ꝯcordia dr̄ latine. Qđ āt introitꝰ bis cantat᷑ ꝑ hoc deſideriū antiq̄ꝝ patruꝫ deſignat᷑. in q̄rum ꝑſona Iſa. dixit de incarnatione chriſti quā ꝓphete ⁊ patri/ arche deſiderabant. Vtinā diſrūperes ce/ los ⁊ deſcenderes. quorū tandē audiēs cla morem dominꝰ venit in mundū. ſicut ip̄e ꝑ ps̄. dicit. Propter miſeriā inopū ⁊ gemituꝫ pauperū nunc exurgā ⁊c̄. Item ꝙ introitꝰ bis cantat᷑ deſignat ꝙ qui venturꝰ erat. de/ us ⁊ homo in vna ꝑſona exiſteret. Item ꝙ introitus bis cantat᷑ ⁊ in medio ſctā trini/ tas ꝑ gl'ia pr̄i collaudat᷑. ſignat ꝙ chriſtꝰ de virgine natus introiuit in hunc mundū et fidem trinitat꜕ nobis inſinuans. iterꝝ aſcē/ dēdo introiuit ī celū. quē multi ſcōꝝ imita/ ti ſunt. q̇ licet hunc mundū ꝑ natiuitatē ⁊ ꝑ

miſſa a mittēdo

ꝓpagationē carnis introierūt ⁊ carnalit̄ de
parētib⁹ nati ſunt. tñ ꝑ fidē ſctē trinitat̄ in
baptiſmo vel effuſionē ſanguinis ꝓ xp̄o ſūt
renati. ⁊ ſic angelic̄ choris aſſociati. vnde ⁊
kyrie el̄. nouē decantant̄. q̄ꝛ dragma decia
ſcꝫ hūana natura q̄ ꝑdita erat int̄ nouē cho
ros angeloꝝ ꝑ incarnationē xp̄i inſtaurat̄.
⁊ q̄ꝛ ſcti angeli de hac inſtauratiōe gratulā/
tur. hymn⁹ angeloꝝ. ſ. Glo̾ia in excelſis. quē
ip̄i in natiuitate xp̄i cantauerūt ꝑ ſacerdo/
tem letant̄ inchoat̄. h̄ ſignās ꝙ xp̄s ꝓpt̄ hu/
mani gener̄ reſtauratōnē incarnari digna
tus eſt. Que aūt in h̄ hymno ſequunt̄. ſ. lau
damus te vſq̄ ad finē. beat⁹ theleſſor⁹ pa/
pa poſt ſctm̄ Apl̄m Petrū nūero octauus
appoſuiſſe dr̄. licet q̄dā ſctm̄ hylariū epiſco/
pū pictauienſem ⁊ doctorē p̄cipuū hec ap/
poſuiſſe ꝯtendāt. Vn̄ ſciēdū ꝙ cū kyrie el̄.
cantam⁹. dn̄i dei nr̄i miſc̄diam ꝓuocam⁹ et
vt nr̄i miſereat̄ inuocam⁹. Kyrie el̄. interp̄/
tatur. dn̄e de⁹ pr̄ miſerere. xp̄e el̄. dn̄e Jeſu
xp̄e fili dauid miſerere. Kyrie el̄. dn̄e ſpūſ/
ſctē miſerere. ymas em̄ latine ſignat nobis.
q. d. eccl̄ia catholicā. Sctē pr̄ qui filiū tuū
miſiſti vt ex v̄gine maria naſcereť miſerere
nobis vt nouē chor̄ angeloꝝ aſſociemur.
xp̄e fili dei viui q̄ de v̄gine maria naſci di/
gnat⁹ es miſerere nob̄. Sctē ſpūs q̄ mariā
virginē tua gr̄a impleſti qn̄ xp̄m ꝯcepit mi/
ſerere nob̄. Sic aūt trinitatē ꝑ Kyrie el̄. et
xp̄e el̄. inuocam⁹ ⁊ gl̄ia in excelſis ſubiūgi/
mus vt oñdam⁹ eundē deū colere in terris
quē angeli venerant̄ in celis. Poſt h̄ ſequit̄
Orō. q̄ collecta dr̄. eo ꝙ oēs aſtātes miſſe.
ſe debeāt deuote colligere. ⁊ cū ſacerdote fi
delit̄ orare Et huic orōni p̄mittit̄ ſalutatio
ſcꝫ dn̄s vobiſcum. ⁊ hec ſalutatio ꝑtinet ad
ſimplicē ſacerdotē. Epi autē q̄ ſunt vicarij
xp̄i ſalutare ſolēt ꝓpl̄in ea ſalutatiōe q̄ xp̄s
ſalutauit ſuos diſcipulos. i. pax vob̄. q. d. ſi
digne ſacris myſterijs intereſſe velit̄ ſitis
fiij pacis. De ſalutatiōe minoꝝ ſacerdotū.
ſcꝫ dn̄s vobiſcū ⁊ rn̄ſione ꝓpl̄i. ⁊ cū ſpū tuo.
ſicut dicit beat⁹ Hiero. cuꝫ ſpū hoīs optat
ſpūs dei eſſe. q̄ꝛ in ſpū rōnali creat⁹ eſt ho/
mo ad imaginē ⁊ ſil̄itudinē dei. Hortatur
aūt oēs circūſtātes vt ſecū orēt di. Orem⁹.
Jā oēs vanitatē poſtponam⁹. detractiōes
⁊ ſuſurratiōes malas in ecc̄ia abijciamus ⁊
deuotōi diligētiſſime intēdam⁹. ⁊ orōni ſa
cerdotis in miſſa. eo ꝙ ip̄e ſacerdos ſuaꝫ et
oīm circūſtantiū orōnē ⁊ deuotionē in ſua

ſupplicatiōe colligat ⁊ ad deū p̄ces fundat.
quā cū ꝯcluſerit petit vt exaudiri mereat̄ a
pr̄e. ꝑ dn̄m nr̄m ieſum xp̄m. Vn̄ ſi exaudi/
ri volum⁹ dn̄m ad nos clamantē audiam⁹
in ep̄l'a ⁊ ei⁹ p̄cepta ipleam⁹ inq̄ntū poſſū⁹.

e Piſtola em̄ interdū ex veteri. inter
dū ex nouo teſtamēto ſumit̄. q̄ꝛ ve/
tus teſtamētū ⁊ nouū de dn̄o et ei⁹
p̄ceptis loquunt̄. Dicit̄ aūt ep̄l'a ab epi qd̄
eſt ſupra. ⁊ ſtola miſſio. q̄i de ſup̄nis miſſa.
Spū em̄ ſctō inſpirati ꝓphete ⁊ apl̄i locuti
ſunt oīes. Sciendū ꝙ in q̄rtis ferijs q̄t/
tuor tp̄m legunt̄ due lectiōes. ſ. ꝓphetia ⁊ e/
piſtola. Jn quib⁹ deſignat̄ ꝙ oīes clerici
q̄ ordinandi ſunt ⁊ inueſtiendi ſacris ordi/
nib⁹ in ſequēti ſabbato. eruditi debent eſſe
in veteri ⁊ in nouo teſtamēto. Uel in duab⁹
lectiōib⁹ deſignat̄. ꝙ in corꝑe ⁊ aīa mundi
debēt eſſe. Ab hac em̄ q̄rta feria vſq̄ ad ſab
batū clerici antiquit⁹ examinabant̄. ⁊ i ſab
bato ordinādi ep̄o p̄ñtabant̄. Jn quo ſab/
bato due lectiones legunt̄. ad deſiguandū
ꝙ oīes q̄ illo die ordines cōſequunt̄. illu/
minatos debēt habere ſenſus. vt populuꝫ
ſibi cōmiſſum eo meli⁹ regere valeāt. Naꝫ
ſi cecus cecū ducit ⁊c̄. Debēt ergo in māda
tis dn̄i ꝑſeuerare fidelit̄. q̄ eis in lectiōib⁹ et
ep̄l'is frequēt⁹ recitant̄. ⁊ ire de v̄tute in v̄/
tutē. qd̄ Graduale deſignat. Dicit̄ ei a gra
diendo. Vn̄ dn̄s cuidā dixit. Si vis ad vi
tam ingredi ſerua mādata. Graduale aūt
in duob⁹ v̄ſib⁹ termiat̄. q̄ꝛ in duob⁹ p̄ceptis
caritatis. ſ. in dilectiōe dei ⁊ ꝓximi vniuer/
ſa lex pendet ⁊ ꝓphete. Per caritatē aūt me/
rebimur gaudia regni celeſt̄. qd̄ in all'a de/
ſignat̄. Jn celo em̄ ſcti deū laudāt. ⁊ all'a in/
terp̄tat̄ laudate deū. Gaudiū aūt ſctōꝝ in/
termiabile ⁊ ineffabile dr̄. qd̄ ꝑ neuma poſt
all'a dulce ⁊ lōgū ſat̄ ꝓpe declarat̄. Solem⁹
em̄ lōgā notā tonādo p⁹ all'a ſuꝑ hāc lr̄am
a. plixius decātare. q. d. Gaudiū ſctōꝝ in ce
lis intermiabile ⁊ ineffabile ē. Ex autē tp̄e
meror̄ tractū ꝓ all'a cantam⁹. in h̄ meroreꝫ
⁊ triſticiā hui⁹ ſeculi deſignamus. Sequit̄
de ſequētijs. Sequētie dicunt̄ a ſequendo
q̄ꝛ antiquū cantū ſecuti ſunt. Fecit aūt ſe/
quentias nather⁹ abbas ſcti Galli. Quidā
autē monachi griſei ſequētias nō cātāt. q̄ꝛ
ip̄i antiquū vſuꝫ nō ſequunt̄ in cantando.
Multi etiā p⁹ abbatē natheꝝ ſeq̄ntias no
uas fecerūt. ſicut hermann⁹ ꝯtract⁹. q̄ fecit
Aue p̄clara. ⁊ Sctiſ ſpūs. ⁊ multi alij quoꝝ

noia longũ eēt dicere. Q aũt dꝛ añ euãgeli
um ſeq̃ntia ſctĩ euãgelij .i. ſeq̃ntia q̃ legi de/
bẽt ſũt ſcḿ Mat. vl' Joh. dicta. Sequit̃ vi
dere q̃re euãgeliũ ĩ aq̃lonari pte legat̃. ⁊ q̇d
p h inſinuat̃. Euãgeliũ grece dꝛ bonũ nũci
ans latine. Et q̇d meliꝰ nũciãs q̃ꝫ ꝙ filiꝰ miſ
ſus a pr̃e. dicit. venite bñdicti pr̃is mei. Q
aũt euãgeliũ ꝯ aq̃lonẽ legit̃. h deſigt ꝙ dñs
ieſus q̇ .p nob incarnari dignatꝰ ē. luciferꝝ ⁊
oẽs aereas p'ãtes debellare venit. Jpe em̃
lucifer dixit. Ponã ſedẽ meã ad aq̃lonẽ ⁊ ſi
mil' ero alt ſſimo. Cui dictũ ē. Quõ cecidi/
ſti ⁊c̃. Jgit̃ euãgeliũ legẽdũ ē vt aq̃lo ſurgat
⁊ auſter veniat. qḋ ē dicere. vt diabolꝰ fugi/
at ⁊ ſpũſſctũs adueniat. Solet aũt legens
euãgeliũ ppl'm ſalutare ⁊ eiſ ſalutẽ dñi opta
re q̃tinꝰ corda circũſtãtiũ apiant̃ ad audiẽ/
da ⁊ iplẽda vba ſctĩ euãgelij. Et rñdet ppl's.
Gr'a tibi dñe. q̇ nos ad tuã doctrinã voca/
re ⁊ tuo ſanguĩe redimere dignatꝰ es. Si/
gnãt aũt ſe fideles ſigno ſcẽ cruc̃ in initio
euãgelij ſic̃ ⁊ legẽs euãgeliũ. vt ad intelligẽ
da vba ſctĩ euãgelij ab inanis cogitatiõib
mũdent̃. ⁊ a dño audire mereant̃. qḋ diſci/
puli a dño meruerũt audire. Jã vos mũdi
eſtis ꝑpter ſmonẽ quẽ locutꝰ ſum vob. De/
bẽt etiã vba ſctĩ euãgelij ſtãdo ⁊ denudato
capite ab oib ⁊ ſine baculo vl' reclinatorio
cũ reuerẽtia et tremore audire. q2 dñs nu/
dã ⁊ aptã vitatez in euãgelio p̃dicauit. Vñ
male faciũt q̇ eo tpe genua flectũt vl' ĩ orõ/
ne ꝓcũbunt. Dñs em̃ ieſus xp̃s dulciſſima
vba ⁊ melliflua p̃dicauit. q̃ etiã ab extrane/
is cõmẽdata ſũt. Vñ legit̃ in euãgelio Jo.
Q q̇dã eiꝰ vba audiẽtes dixerũt. Nunq̃ꝫ lo
cutꝰ eſt hõ ſicut h hõ loquit̃. ⁊ mirabant̃ de
bis q̃ ꝓcedebãt de ore dei De mirabilib ãt
⁊ de ſignis q̃ in euãgelijs legunt̃. ſtatĩ lecto
euãgelio laic̃ aliq̇d eſſet dicẽdũ. Poſt h
ſequit̃. Credo in vnũ. q2 oĩa q̃ xp̃s p̃dicauit
⁊ euãgeliſte ſcpſert̃ firmit̃ credere debemꝰ.
Hanc fidẽ catholicã greci ſymbolũ vocãt.
Eſt aũt triplex ſymbolũ a ſctĩs pr̃ib editũ
Primũ videlicz Credo in deũ. qḋ ad horaſ
ſolet dici. Hoc ſymbolũ ſctĩſſimi xp̃i apl'i p
ſingl'as ꝑticulas ꝯpoſuerũt. ⁊ hãc fidẽ apl'i
p totũ orbẽ diuulgauerũt. Sed ſciendũ ꝙ
huic fidei catholice heretici fortiſſime reſti
terũt impugnãtes eam. Sctĩſſimi aũt epĩ
xviij. int' q̊s btũs Nicolaꝰ dꝛ fuiſſe ꝯcilio ni
ceno habito pꝰ tp̃a apl'oꝝ hãc fidẽ catholi/
cã ab apl'is editã diligẽtiſſime elucidare cu

rauerũt. ⁊ ſymbolũ h. ſ. Credo in vnũ qḋ in
miſſa canit̃ ediderũt. ⁊ in miſſa cãtari ſtatu
erũt. qḋ ſtatutũ in ꝯcilio ꝯſtãtinopolitano
a mult̃ ſctĩs epĩs. int' q̊s dꝛ fuiſſe btũs Au
gꝰ. valde approbatũ ⁊ firmatũ eſt. Tercium
ſymbolũ qḋ ad horam p̃mã dꝛ. ſ. Quicunq̃ꝫ
vult btũs Athanaſiꝰ alexãdrinꝰ ep̃s dino/
ſcit̃ edidiſſe. Et hec dicta de ſymbol' ſuffici/
ant. Sequit̃ videre de offertorio. Dicit̃
aũt offertoriũ ab offerẽdo eo ꝙ ppl's oblati
ones ad altare deferẽs deuotũ ⁊ fidelẽ ſe eẽ
deo oñdat. Nã ſicut ſacerdotes ſolent gau
dere ſi multi ad offerendũ veniãt. Sic apl'i
gaudebãt qñ multi ſe ppl'i deo offerebãt ⁊ fi
dei catholice obediebãt. ſic̃ in actib apl'oꝝ
legit̃. Solet aũt ſacerdos añ offertoriũ po
pulũ p dñs vobiſcũ ſalutare. ⁊ ad orãduz p
oremꝰ inuitare. q2 ordo ꝯueniẽs eſt vt poſt
p̃dicationẽ euãgelij iã lecti ſequat̃ in corde
laus. in ore fructꝰ. in ope fides. Preterea
⁊ offerẽda dꝛ. q2 dño ſacrificiũ laudis offer
tur. Sacerdos em̃ accept̃ oblatõib a po/
pulis calicẽ p̃patũ vino ⁊ aq̃ ⁊ hoſtia a mini
ſtris. poſt h liber canõis ⁊ p̃fatiõis ad ſini/
ſtrã partẽ defert̃. iuxta quã ptẽ ⁊ euãgeliuz
legi ſolet. ſicut ſupꝰ dictũ eſt. q2 gentes do/
ctrinã xp̃i ⁊ apl'oꝝ q̃ in ſiniſtro cornu altar̃
figurate ſunt a iudeis ⁊ deuotiꝰ q̃ꝫ iudei ſu
ſceperunt. Judei em̃ exceptis pauc̃ doctri
nã xp̃i repulerũt ⁊ apl'os de iudea eiecerũt
Jta vt ipi dicerẽt iudeis. Vobis quidẽ v/
bum ſalutis miſſum eſt. quia ergo repuliſt̃
nos. et indignos vos illo iudicaſtis ⁊ eter/
ne vite. ecce cõuertimur ad gentes. Actuũ
xiij. Vnde ſi vnũ lumen tm̃ ad miſſam ha/
beatur ante euãgeliũ ad ſiniſtrã partẽ alta
ris ponendũ eſt q2 cereus fidẽ ſignat. q2 in
chriſtũ credimus nos qui ex gentib veni/
mus. His itaq̃ꝫ peractis calix cum patena
adaptat̃. in q̇ vinũ cũ aq̃ limphat̃. ⁊ cũ obla
ta adhibita ſup altare eleuat̃. Sciẽdũ ꝙ al
tare q̃drãgulũ deſignat crucẽ xp̃i q̃dratã.
Calix ſepulchꝝ dñi. Patena lapidẽ ſuppo
ſitũ. Corpale ſyndonẽ mũdã in q̃ inuolutũ
eſt corpꝰ dñi. Rotũditas hoſtie trinitatẽ et
et'nitatẽ dei. Rotũditas ei fine caret ⁊ ĩitio.
Eternitas etiã caret initio. ⁊ fine ñ claudit̃.
qḋ ĩ fine collectãꝝ qñ p oĩa ſecl'a dꝛ declarat̃
Altare qñ ab ep̃o ꝯſecrat̃ in q̃ttuor cornib
ad modũ cruc̃ oleo ꝑũgit̃. Et ecc̃ia ſangui/
ne chriſti ſimiliter eſt ꝑuncta. Vnde cantat̃
de cruc̃ ſtipite. Quẽ ſacer cruor ꝑunxit ⁊c̃.

Credo
Offertoriũ
Cera fides
Altare crux
patena

Itē altare pānis albis ꝛ mundis coopit̃.ꝛ
crux xp̄i in hūanitate ei⁹ in ea pendēte de/
corat̃. Itē in altari ſctōꝝ reliq̃e abſcōdunt̃
ꝛ in cruce dn̄i maxima myſteria repiūt̃. vicȝ
longitudo. latitudo. ſublimitas ꝛ ꝓfundū.
Q̄ aūt in calice aq̄ admiſcet̃ vino. Nūc di/
cendū ē. Debet em̄ ĩ modica q̄ntitate vino
admiſceri. vicȝ vt aq̄ oı̄no abſorbeat̃ a vino
Si em̄ qđ abſit multitudo aq̄ in calice mi
ſceret̃. ita vt vinū vinceret ꝛ ei⁹ ſaporē tolle
ret ſacerdos ſanguinē xp̄i nō ↄſecraret ꝛ ne
gligentiā magnā cōmitteret. Aqua em̄ de/
ſignat ppl'm Vinū xp̄i deitatē. qn̄ aūt aqua
admiſcet̃. ppl's xp̄o adunat̃. vn̄ valde timen
dū ē ne aq̄ obmittat̃. ꝛ cauenduȝ ne ppl's a
xp̄o ſepet̃. Hoſtia aūt iuxta calicē locat̃. q̄a
xp̄s ꝓ eccl̄ia imolat̃. Hoſtia etiaȝ de multis
granis ↄficit̃. ꝛ cū aq̄ adunat̃. ſil'r ꝛ vinuȝ ex
multꝭ racemis liquat̃. ꝑ que dat̃ intelligi ꝙ
xp̄s cū multꝭ mēbris ꝑ aq̄ baptiſmū ſibi cō
iūctis vnū corp⁹ efficit̃. Vn̄ dic̄ apl's ſuꝑ h̄
v̄bo. Et erūt duo in carne vna. Sacr̄m h̄
magnū eſt. ego aūt dico ĩ xp̄o ꝛ in eccl̄ia. In
feſtis aūt p̄cipuis calix ꝛ hoſtia ſil't et altare
cū thuribulo incēſant̃. Per qđ ſignat̃ ꝙ fi/
delis ppl's vna cū ſacerdote orōnes ſingl'as
vl' ſpeciales ad ſctōs facere debēt q̄ꝝ ſolēni
tatē ſpecial'r ꝑagunt̃. Sacerdotē em̄ in ſo/
lennitatibꝫ collectas p̄fatiōes comitātes in
canone mutare ſolēt. ſic ꝛ ppl'i circūſtantes
ſpeāleſ orōes dōr ſcīs mittere dn̄t. De his
ps̄. in ꝑſona eccl̄ie. Dirigat̃ orō mea ꝛc̄. De/
inde p̄ꝑato calice ꝛ thurificato. ſacerdos ſe
hūiliare ſolet ĩ orōne ꝛ inclinare. poſtea ad
ppl'm ſe v̄tens vt ꝓ ſe oret ſilent̃ petit. Quid
aūt h̄ ſignificet breuit' videam⁹. In euāge/
lio legit̃ ꝙ ad p̄dicationē xp̄i multi ↄuerte/
bant̃. ita vt phariſei dicerēt. Ecce mūd⁹ to
tus p⁹ eū abijt. ꝛ ꝓpter reſuſcitationē lazari
collegerūt phariſei cōciliū. vt nō ſolū dn̄m
ieſum xp̄m ſed etiā lazarū interficerēt reſu
ſcitatū. ꝓpt' qđ q꞉ xp̄i nondū aduenerat ho
ra. ſ. vſq̄ ad diē palmaꝝ ſe occultabat et ſe/
creto orabat ꝛ docebat. qđ ſilētiū ꝛ inclina/
tio p⁹ offertoriū ſigt̄. Itē poſt diē palmarū
diſcipulos orare hortat̃. ſ. an̄ paraſceue ne
intrēt in tentationē. qđ orare an̄ ſecretaȝ ſa/
cerdotꝭ ad ppl'm ſev̄tentꝭ indicat. Secreta
aūt occultā orōnē ſigt̄. in q̄ ſudor ſanguine
us de corꝑe ei⁹ diſtillabat. Itē dn̄s nr̄ iude
is obiecit ꝙ occiderunt ꝓphas ꝛ ad ſe miſ/
ſos. cū monita ſua ſꝑnerēt dixit ad eos. Di
co vobis. nō me videbitꝭ amodo. donec di
catis. bn̄dict⁹ q̄ venit in noı̄e ꝛc̄. ꝛ ſic ab eis
recedēs vſq̄ ad p̄finitū tp̄s a p̄re ſe occulta
bat. In die aūt palmaꝝ vt dictū ē. ſe eis hu
milit' offerebat in aſino ſedēs. tūc adimple
tū eſt qđ dixerat. Nā pueri hebreoruȝ cum
multa turba q̄ ↄuenerat ad diē feſtū paſce
clamabāt dicētes. bn̄dict⁹ q̄ venit. Et. Oſā
na ꝛc̄. que oı̄a ſacerdos in miſſa rep̄ntat qn̄
poſt ſecretā. ꝑ oı̄a ſecula. alta voce decātat.
ꝛ p̄fationē ꝛ ſctūs vſq̄ ad Oſanna in excel
ſis in eccl̄ia ꝓnūciat. Sciendū ꝙ in p̄fatiōe
tangit̃ p̄rogatiua nō paruipendēda. Eccl̄ia
em̄ militans in terrꝭ petit admitti voces ſu
as cū ſpiritibꝫ ꝛ v̄tutibꝫ angelicꝭ in cel'. Qđ
vtiq̄ fit ſi ad monitioneȝ ſacerdotis corda
ſurſum hēm⁹ ad dn̄m. nō ad terrenū deſi/
deriū. q꞉ ſine dubio ima ſummis ↄiūgunt̃.
ſcriptū eſt em̄. Ubi fuerit corp⁹ illic congre
gabunt̃ aquile. i. angeli. Cum q̄bꝫ nr̄as vo/
ces cū ſpiritibꝫ ꝛ v̄tutibꝫ angelicꝭ. in cel' ad/
mitti petim⁹ ſine fine dicētes ter Sanct⁹.
q꞉ trinus ꝛ vn⁹ eſt de⁹. ꝛ ideo tribꝫ vicibꝫ ſan
ctus cantam⁹. q꞉ deū potentē in celo. in in/
ferno ꝛ in terra ꝓnunciam⁹. ita vt in nomı̄e
dn̄i om̄e genu flectat̃ ꝛc̄. vel ideo ter ſanct⁹
cantam⁹. q. d. Omp̄s de⁹ Sctūs es. fide/
les tuos in t̃ra ꝓtegēs. Sctūs es angelos
in cel' ꝛ omēs ſctōs inenarrabili gaudio re
plens. ꝛ bi exercit⁹ tangunt̃ in h̄ verbo ſa/
baoth. qđ interp̄tat̃ exercit⁹. Bn̄dict⁹ q̄ qui
venit in noı̄e dei pr̄is. ꝛ ꝓ ſalute nr̄a carneȝ
aſſumere ꝛ crucē ſubire dignat⁹ eſt. Oſan/
na in excelſis. Oſenna interp̄tat̃ ſalua ꝛ ſal
uifica. q. d. eccl̄ia. Qui potēs es ĩ excelſis ſal
ua nos xp̄e exiſtētes in t̃ris. Q̄ aūt Oſan/
na bis cantatur duplex ſtola vel gl'ia ſctōꝝ
ſcȝ corꝑis. ꝛ aı̄e ꝑ h̄ inſinuat̃. Hic ē notāduȝ
ꝙ ĩ tribꝫ linguis noı̄atiſſimis miſſa cātat̃. ſ.
hebrea greca et latina. ꝑ h̄ intelligi datur ꝙ
oı̄s lingua ↄfiteat̃. q꞉ dn̄s ieſus eſt in gl'ia
dei patris. Hebrea ſunt ſabaoth. oſanna ꝛ
his ſimilia. Greca ſunt kyrie el'. latina euā/
gelia ꝛ ep̄l'e. Titulus etiā crucis hoc rep̄re
ſentat. ſ. ieſus nazaren⁹ rex iudeoꝝ. q̄ grece
hebraice ꝛ latine ſcriptus fuit. Itē an̄ cano
nē ſacerdos digitos lauat. ꝑ qđ ĩtelligi dat̃
ꝙ ſolūmō baptizati intereſſe debēt ↄſecra/
tiōi corꝑis xp̄i. Caueat aūt ſacerdos ne di/
gitos loto. s poſtq̄ eos lauit ꝛ extersit de ce
tero diſiūgat. excepto qn̄ facit ſignū crucis
ſuꝑ ſacrificiū ſalutare. vel qn̄ hoſtiā tangit.

Nõ em̃ dȝ eiſdẽ digitis q̇cq̃ꝫ niſi hoſtiã tan
gere.quſqꝫ eos i calice poſt ſumptiõeȝ ſacrĩ
lauet. Sequit̃ videre de canone miſſe.
quẽ diuerſi ſcti cõpoſuerũt. Sȝ q̇dã ſcola/
ſtic⁹ romane ecc̃ie ad petitionẽ apľici regu/
larit̃ eũ ordinauit. Nã fortiſſimã ⁊ ſciſſimã
diſtinctionẽ quã xp̃s edidit ĩ medio cano/
nis.ſic̃ cor hõis ĩ medio poſuit. Cor em̃
hoĩs dr̃ in medio corporis poſitũ. ſic ⁊ ſacra/
tiſſima ꝟba cũ q̇bꝫ ſacerdos corp⁹ xp̃: ⁊ ſan
guinẽ ꝯficit in medio canonis reꝑiunt̃. q̃ſi
rege diuio ĩ medio exiſtẽte.et ſctõ exercitio
circũſtãte. Multi em̃ ſcti.ſ. Gelaſi⁹. Dama
ſus. Grego. Leo. Sergi⁹ papa.⁊ ceti mul/
ti diuerſas clauſulas appoſuerũt. Sȝ apľi
ſolũmõ hanc clauſulaȝ. Qui ꝑdie cũ pr̃ nr̃
dixerũt.⁊ ſic miſſam cantauerũt. Canõ em̃
diſcrete ⁊ ſub ſilentio legẽdus eſt. Diſcrete
vt verba canonis nec nimis velocit̃ ſinco/
pando vľ nimis ꝓtrahẽdo circũſtãtibꝫ ge/
neret tediũ. Vñ ecc̃ia ſtatuit vt canon de/
uote ⁊ ſub ſilẽtio legat̃.qđ ſilentiũ hũilitatẽ
xp̃i in ſua paſſiõe indicat.q᷑ corã p̃ſide.ſtãs
diiudicat⁹ nihil dicebat.⁊ ſicut agn⁹ coram
tondente.ſic nõ aperuit os ſuũ. Eſt autem
initium canonis.

T e igit̃ clemẽtiſſime pr̃. Ubi notan/
dũ eſt ꝙ hec ꝯiũctio igit̃ ad p̃fatio/
nẽ ⁊ ad ſctũs refert̃ q̃ añ canonẽ can
tata ſũt.q.d.ſacerdos in ꝑſona ecc̃ie. Quia
admiſiſti oĩps de⁹ vt te cũ ſcĩs angeľ lauda
rem⁹ ⁊ idẽ clamarem⁹. Jõ clemẽtiſſime pr̃
te ſupplices rogam⁹ ac petim⁹ ꝑ ieſum.vti.
id eſt.vt accepta habeas hec dona.i. bñdi/
cas. Sciendũ aũt ꝙ diuia ꝓuidẽtia factuȝ
eſt vt canon ab hac lr̃a T inciperet.q̃ ſui for/
ma ſignũ cruc̃ oñdit in figura. Jn pleriſqꝫ
ſacramẽtorijs.i.canonũ libris imago cru/
cifixi depingit̃. vt nõ ſolũ intellect⁹ lr̃e.vez
⁊ aſpect⁹ figure mẽoriã dñice paſſiõis inſpi
ret. Lr̃a nãqꝫ T myſteriũ cruc̃ inſinuat.di
cente dño ꝑ ꝓpham. Signa thau ĩ frontibꝫ
viroꝝ dolentiũ ⁊ gementiũ.ne ab angľo ꝑ/
cutiant̃. Et ꝙ in frontibꝫ ꝑ ꝯfirmatõeȝ ⁊ vn
ctionẽ dñice paſſiõis deuotiſſime teneam⁹
Vñ ſtatutũ ẽ a ſctĩs pr̃ibꝫ.ne q̇ſq̃ꝫ ſacerdo/
tũ in aliquo altari miſſaȝ celebraret niſi ibi
imago poſita fuerit crucifixi. Quam ſacer/
dos intuẽs ⁊ brachia extenſa in ea cernens
ꝓ ꝑpli delictis exorãdo brachia ſua ad eum
extẽdere ad modũ crucis nullaten⁹ erube/
ſcat. Paulus nãqꝫ dicit. Mihi abſit gloria

ri niſi in cruce ⁊c̃. Vñ q᷑ de ſctã cruce vľ de
ſignis crucis hic mẽtio habita eſt. pauca đ
myſterio cruc̃ hic inſerant̃. Jp̃a nãqꝫ crux
eſt impiũ ſuꝑ humerũ ſaluatoris. O ſignuȝ
ineffabile ⁊ ſacramẽtoꝝ vbertate refertuȝ.
Crux eſt lignuȝ vite in medio paradiſi.qđ
q̃ttuor euãgelioꝝ flumĩa rigãt. Crux eſt ca
ritas.i.cubit⁹ in q̇bus ꝯſummata eſt archa
id eſt eccľia. Crux eſt ara ſuꝑ quã ĩmolauit
yſaac filiũ.i.pr̃ ce'eſt̃ dñm ieſuȝ xp̃m. Crux
eſt lignũ qđ miſſuȝ eſt ĩ mararh.i.in mũdũ.
⁊ dulcorate ſunt aque leg̃.q᷑ ꝑ crucẽ diſci/
mus inimicos diligere.qđ vtiqꝫ legi veter̃
teſtamẽti ꝯriũ eſt. Jp̃a em̃ dicit. Odio ha/
bebis inimicũ tuũ.⁊ oculũ ꝓ oculo.dentẽ ꝓ
dente. Crux eſt ꝟga cũ q̃ petra ꝑcuſſa eſt.i.
xp̃s.⁊ egreſſa ſũt flumĩa largiſſima ſanguiſ
⁊ aque.q̇bꝫ anie nr̃e ſanant̃ ⁊ lauant̃. Crux
eſt pal⁹ in q̊ erecto ſerpente eneo.i. xp̃o oẽs
q̇ eũ fidelit̃ aſpiciũt liberant̃ a morſibꝫ ſer/
pentiũ ignitoꝝ.i.diaboloꝝ. Crux eſt citha
ra in q̃ nr̃ dauid.i xp̃s pſallebat qñ ĩ ea pẽ/
debat ⁊ malignoꝝ ſpũum iṗet⁹ a ſaul.i.ab
hũnuo genere refrenabat. Crux eſt duo li/
gna q̃ colligebat vidua ſareptana.i.ecc̃ia.vt
ſibi ⁊ filio panẽ faceret.q᷑ in cruce panis.i.
xp̃s dñs decoct⁹ eſt. Crux eſt lignũ heliſei.
ad qđ ferrũ de ꝓfundo natauit.q᷑ ꝑ lignuȝ
crucis de abyſſo mort̃ ſum⁹ extracti.⁊ hoc
ab heliſeo caluo habem⁹.i.xp̃o in cruce de/
nudato.ľ in mõte caluarie crucifixo. Crux
eſt lignũ de q̊ dicũt iudei ꝑ Hieremiã ꝓphe
tã. Venite mittam⁹ lignũ in panẽ ei⁹.i.xp̃m
ĩ cruce ĩterficiam⁹. Crux ẽ palma quã xp̃s
aſcẽdit ⁊ fruct⁹ ei⁹ appꝓhẽdit.i.redẽptionem
nr̃am. Crux eſt clauis dauid q̃ ianuaȝ celi
aperuit ⁊ nos intromiſit. Ex aũt tres cru
ces vltra calicẽ ⁊ hoſtiã ꝑ man⁹ ſacerdotis
ſignant̃.q̇d ſignificẽt videam⁹. Signãt em̃ — 3 traditiones [illegible]
tres traditiões q̇bꝫ fili⁹ dei tradit⁹ ẽ ĩ mor/
tẽ. Tradit⁹ em̃ ẽ fili⁹ a đo pr̃e.ſic̃ dic̃ Apľs.
Proprio filio ſuo nõ pepcit.ſed ꝓ nobis oĩbꝫ
tradidit illũ. H̃ ꝑmũ ſignũ ſignat vbi dr̃.hec
dona. Jtẽ tradidit fili⁹ ſeip̃ȝ.de q̃ traditõe
dicit Jſa. Tradidit ĩ mortẽ aĩam ſuã.et cũ
ſcelerat̃ reputat⁹ eſt.et hec traditio ſignat̃
cũ dr̃.hec munera. De⁹ em̃ h̃ mun⁹ valde li
benter acceptat. Jtẽ xp̃s tradit⁹ ẽ a iuda di
ſcipulo.et hoc in malo.de q̃ traditiõe dicit
Mat.i euãg. Qui aũt tradidit eũ dedit eiſ
ſignũ di. Quẽcũqꝫ oſculat⁹ ⁊c̃. ⁊ h̃ traditio
ſig̃t ĩ h̃ ꝟbo.hec ſcã ſacrificia illibata.q᷑ em̃

chriſtus ſine pctō natꝰ eſt ⁊ ſine pctō vixit ⁊
innocent̄ occiſus ē. ideo eiꝰ mors ſctā eſt. li
cet eū iudas mala ītētiōe tradiderit. Quia
addit̄ ſacrificia illibata. i. ꝑus nō īmolata.
ad hoc reſpicit. qꝛ ſacerdos nouū ſacrificiū
in altari poſuit qđ adhuc ꝯſecrari debet. ſ.
panē ⁊ vinuȝ. vel illibata. i. intacta. vel īma/
culata. ⁊ ſic refert̄ ad ipm xp̄m. quē peccatū
nō tetigit nec fedauit. ſicut dic̄ Apl̄s. Qui
pctm̄ non fecit ⁊c̄. Sequit̄. In ꝑmiſqꝫ tibi
offeriꝰ ꝓ eccl̄ia tua ſctā catholica. Utile eſt
valde ꝓ ſacroſctā mr̄e eccl̄ia orare. Nā qui
libent̄ ꝓ ea orat omībꝫ bonis eiꝰ particeps
fit. Orat aūt ſacerdos cū circūſtantibꝫ et ſe
petit exaudiri a p̄re. ꝑ ieſum. i. ꝓpt̄ ieſū xp̄m
filiū ſuū. vt dictuȝ eſt. q. d. Si nos ꝓpt̄ pctā
nr̄a exaudiri nō meremur. ſaltē ꝓpter filiuȝ
tuū nos exaudire digneris. vt eccl̄ie tue pa
cem tribuas ⁊ eā cuſtodias. qꝛ niſi eā cuſto/
dieris fruſtra vigilat ⁊c̄. ⁊ pacē nō habebit
Digneris etiā eā adunare. qꝛ om̄e regnuȝ
in ſe diuiſum deſolabit̄. ⁊ ſi tu eā nō rexeris
ꝑ multa ſciſmata turbabit̄. Sequit̄. Una
cū famulo tuo papa nr̄o. Hic eſt notandū
ꝙ in oī miſſa apl̄ici memoria hn̄da eſt. qꝛ h̄
eſt ī ꝯcilijs ſtatutū. Debet aūt ſacerdos nō
noīare nomē apl̄ici ſed ꝑ memoriā noīare.
Sequit̄. Et antiſtite nr̄o. i. ep̄o. Sequitur
Et rege nr̄o. ſ. romanoꝝ ſil'r cordetenꝰ co/
gitabit. Ecce q̄ꝫ fidelit̄ ſacerdos ꝯiūctꝰ deo
in miſſa ꝓ eccl̄ia catholica ꝓ iudicio ſpūali ⁊
ſeculari orat. Sequit̄. Et oībꝫ orthodoxis
atqꝫ catholice ⁊ apl̄ice fidei cultoribꝫ. Iſta
clauſula intelligit̄ de oībꝫ cardinalibꝫ ꝑma
tibꝫ p̄riarchis archiep̄is ep̄is p̄lat̄ ⁊ ceter̄
eccl̄ie p̄poſitis vel ſacerdotibꝫ ⁊ eoꝝ ſubdi
tis. ꝓ q̇bus in miſſa orāduȝ eſt. Sequitur.
Memēto dn̄e ⁊c̄. Hic attēdēdū eſt ꝙ in h̄
loco ſacerdos tenet̄ orare ꝓ oībꝫ qui ei aliq̄
beneficia impenderūt. Sequit̄. Et oīm cir
cūſtantiuȝ. Ecce hic ſacerdos orat ꝓ circū/
ſtantibꝫ ⁊ eos deo recōmēdat. q. d. O deus
tu eoꝝ fidē ⁊ deuotionē meliꝰ noſti q̄ꝫ ego.
ergo corrige in eis q̇cq̇d corrigendū in eis
inueneris. Seq̇tur. q̇ tibi offerūt. vſqꝫ. deo
viuo. q. d. ſacerdos. Omp̄s deꝰ hoc ſacrifi/
ciū laudis offerūt tibi circūſtātes. ⁊ ꝓ q̇buſ
orauimꝰ. ꝓ ſe ſuiſqꝫ oībꝫ. vſqꝫ deo viuo ⁊ ve/
ro. ⁊ reddūt vota ſua. Nota ꝙ p̄rem dn̄i no
ſtri ieſu xp̄i vna cū ſpūſctō. deū viuū ⁊ veꝝ
appellamꝰ. ad differētiā deoꝝ nō viuoꝝ. nec
veroꝝ ſed idoloꝝ quibꝫ gētes ſacrificabāt.

Un̄ p̄s. Simulacra gentiū argentū ⁊c̄. et
iterū. Os hn̄t ⁊ nō loquent̄. ⁊ iō q̇ nō vidēt
nec audiunt. quō alios exaudire p̄n̄t. mini
me. Sequit̄. Cōmunicantes. vſqꝫ ieſu xp̄i.
Hic extra vnitatē eccl̄e nō eſt locꝰ offerēdi
ſacrificiū. ⁊ ideo memorie ſctōꝝ cōicamus.
q̄tinus in cōione ſctōꝝ ſacrificia offeramꝰ.
q. d. eccl̄ia militās in terris. Et ſi nos pro/
pter pctā nr̄a nō meremur exaudiri. cōmu/
nione. i. cetu ſctōꝝ. ſcȝ beate ꝟginis ⁊ aploꝝ
martyrū ⁊ ſctōꝝ oīm exaudiri mereamur.
Inuocamꝰ eñ illos. repellere eos non po/
tes. ⁊ qꝛ exauditiōe digni ſunt. nos vna cū
ipis exaudire digner̄. Quare aūt cōmemo
ratio ꝯfeſſoꝝ nō fit in canone ſic̄ martyrū.
duplex eſt rō. Primo qꝛ martyr grece dicit̄
teſtis latine. Martyres aūt ſolūmō in ca/
none poſiti ſunt. qꝛ teſtes paſſiōis extitūt.
⁊ ꝓ xp̄o martyriū ꝑtulerūt. Scd̄a ratio eſt.
qꝛ canō a beato Gelaſio papa l'a q̇dā ſcola
ſtico (ſicut dictuȝ eſt) editꝰ fuit anteq̄ꝫ feſta
confeſſoꝝ celebrarent̄. Poteſt eñ ſacerdos
miſſaȝ cantare de ꝯfeſſore. ſed oretenꝰ non
noīet eū in canone. Tandē ſubiūgat. ⁊ oīm
ſctōꝝ tuoꝝ ⁊c̄. qđ vbiqꝫ ſacerdos in canone
facere p̄t. Et qm̄ multe filie. i. aīe ſctōꝝ ꝯgre
gauerūt diuitias ſctitat̄. btā ꝟgo maria ſu
pergreſſa ē vniuerſas. Iō ꝑma ī canone po
nit̄. Sequit̄. q̄rū merit̄ ⁊c̄. ſicut ⁊ Moyſes
orauit dicēs. Memēto dn̄e abraam yſaac
⁊ iacob. quibꝫ iuraſti ⁊c̄. ac ſi dicat. faciliꝰ me
exaudies. qꝛ ſanctoꝝ memoriam me facere
iubes. Ecce quomō in miſſa ima ſūmis cō/
iūgūt̄. ⁊ terreſtres q̇dāmō efficiūt̄ celeſtes.
qꝛ militātes in terris. triūphantibꝫ ſctis in
celis ꝑ orōnē canonis vniunt̄. Un̄ ſequit̄.
Hāc igit̄ oblationē. vſqꝫ ibi. Dieſqꝫ nr̄os ī
tua pace diſponas. que beatꝰ Grego. dr ap
poſuiſſe. ⁊ hec verba ſatis plana ſunt. idō di
mittātur. Sequit̄. Quā oblationē ⁊c̄. Hic
vidēdū eſt q̄re duo ſigna cruc̄ fiāt ſuꝑ cali
cem ⁊ hoſtiam. Sed ſciënduȝ ꝙ ꝑ diuerſa
⁊ multiplicata ſigna q̄ in canone ſūt. diuer/
ſa genera tormentoꝝ q̄ ꝓ nob̄ ſuſtinuit xp̄s
deſignāt̄. Hec igit̄ ſig̃ ſignificāt ꝙ xp̄s ī ſen/
ſibꝫ ſcḋm carnē paſſus ē. vt ſenſꝰ nr̄os illumi
naret. Paſſꝰ ē eñ ī viſu ꝑ velatōez. ī auditu
ꝑ deriſiōez. in guſtu ꝑ fell' ⁊ aceti potatōnē.
in odoratu ꝑ fetētiū corpoꝝ qn̄ paſſꝰ ē ī lo
co caluarie. in tactu ꝑ clauoꝝ ꝯfixionē. Itē
in tribꝫ ſignis q̄ in h̄ loco cōiter ſuꝑ calicez
⁊ hoſtiā fiūt poſſunt deſignari tria genera

boim q̄bꝫ xp̄s vendit⁹ eſt a iuda.ſ.ſacerdo/
tes ſcribe ⁊ phariſei. Iſti em̄ xp̄m emerūt ⁊
eū q̄ſi maledictū ⁊ ꝓſcriptū tractauerūt. Sꝫ
ſacerdos ecōtrario dicit xp̄m eſſe oblatōez
benedictā. q꞉ bn̄dictus fructus ventrꝭ ma
rie. Aſcriptā. q꞉ ieſus in ſcp̄turꝭ vocibꝫ pro/
phetaꝝ p̄ſignat⁹ aſſiſtit ꝓ nobis faciei diui
ne. Ratā. q꞉ regnū eius durat ſine fine. Od
autē due cruces ſpecialit̄ ſup calicē ⁊ hoſti/
am fiūt ſignat ꝙ iudas venditoꝛ ⁊ quidam
emptoꝛes q̇ ad fidē ꝑ pn̄iam nō redierunt.
ꝓpter h̄ coꝛpus ⁊ aīam ꝑdiderūt. In hac au
tē clauſula ſubſequit̄. Rōnabilē acceptabi/
lē facere dignerꝭ. q̄ſi ſacerdos dicat. Iudei
in veteri teſtamēto obtulerūt oblationē irra
tionalē. i. iumēta muta ⁊ rōne carētia. Sed
tu ſctiſſime ⁊ clemētiſſime pr̄ facere digne/
ris oblationez nr̄am rōnabilē. vt apud te ꝓ
nobis rōnē reddat. Acceptabilē q̄tin⁹ tibi
placeat ⁊ nos tibi acceptabiles efficiat. Ita
vt panis in altari poſit⁹ fiat nobis coꝛpus
ꝙ coꝛꝑa nr̄a viuificet. ne et̄nalit̄ moꝛiamur.
⁊ vinū ſanguis. ꝙ aīas nr̄as ſanctificet. ne
ꝑpetue dānemur. ⁊ h̄ dilecti filij tui dn̄i nr̄i
ieſu chꝛiſti. q̇ ſcꝫ xp̄s coꝛpus ⁊ aīam ſaluare
pōt. Sequit̄. Qui ꝑdie q̄ꝫ pateret̄. h̄ eſt q̄n/
ta feria an̄ paraſceue. accepit panē in ſctās.
vſqꝫ bn̄dixit. Nota ꝙ in h̄ loco ſignuꝫ crucꝭ
cū verbo ſonat. Sciendū aūt ꝙ ſctā trini/
tas in h̄ loco cū ſacerdote panē ⁊ vinū mi/
rabili ⁊ occulta ⁊ ineffabili bn̄dictiōe his ꝟ
bis ꝓlatis. Hoc eſt coꝛp⁹ ⁊c̄. Hic ē calix ⁊c̄.
veraciter bn̄dicit panē ⁊ vinum in veꝝ coꝛ/
pus ⁊ ſanguinē xp̄i mutādo. Sequit̄. Si/
mili mō. Poſtq̄ꝫ aūt ſacerdos hec oīa ꝑagit
man⁹ ad modū crucꝭ ad vtraqꝫ coꝛnua alta
ris extendit paſſionē dn̄i rep̄n̄tās. ⁊ nihil/
omin⁹ ꝑ hoc inſinuās ꝙ xp̄s dn̄s ꝓ iudeis
⁊ gentibꝫ paſſus eſt q̇ in vtriſqꝫ coꝛnibꝫ al/
taris deſignati ſūt. vt dictū eſt. ita vt ipi ad
viā veritatꝭ redeāt ⁊ fidē catholicā imitent̄.
Nunc aūt videnduꝫ eſt q̄re in miſſa ſacer/
dos coꝛp⁹ dn̄icū in altū leuat ⁊ fidelibꝫ aſtā/
tibꝫ oſtendit.

c Oꝛpus dn̄i nr̄i ieſu chꝛiſti multꝭ de
cauſis eleuatur a ſacerdote ī miſſa.
Quaꝝ ꝑma ⁊ p̄cipua eſt ad gratiaꝫ
dei p꞉ris quā pctis nr̄is ꝑdim⁹ obtinendaꝫ.
Solo em̄ pctō offendit̄ ⁊ irritat̄. ſicut dicit
p̄s. Irritauerūt deuꝫ in adinuētiōibꝫ ſuis.
Sacerdos igit̄ eleuat in altari coꝛpus xp̄i.
q̄ſi d. O p꞉r celeſtis peccauim⁹ ⁊ te ad iracū/
diam ꝓuocauim⁹. Sed nūc reſpice in faci/
em xp̄i filij tui quē tibi p̄ſentam⁹ ⁊ te ab ira
ad miſcꝺiam ꝓuocam⁹. ne ergo auertas fa
ciem tuā a puero tuo. ſcꝫ a filio tuo. ſed me/
mēto ꝙ dixeris de eodē filio tuo. Hic eſt fi
lius me⁹ dilectus in q̇ mihi cōplacui. Coꝛ/
rige ğ in nobis miſericoꝛdit̄ ꝓpter euꝫ q̇cq̇d
inuenerꝭ coꝛrigendū ⁊ cōuerte nos ad te. et
auerte irā tuā a nobis. Scꝺa q̄re eleuatur
eſt ad impetrādum ⁊ obtinēdū oīe bonuꝫ
quo in p̄n̄ti vita ⁊ futura neceſſarij ſumus.
Bonū igit̄ qꝺ in hac vita indigem⁹ eſt pax
pectoꝛis. quā nemo niſi a pctō moꝛtali ſolu
tus h̄re poteſt. Hec eſt pax de q̇ xp̄us dixit
diſcipul̄. Pacē meā do vobis. Scꝺm bo/
nū eſt caritas. ⁊ hec ꝟtus valet ad p̄n̄tem et
ad futurā vitam. Caritas nāqꝫ in hac vita
hoīem dirigit. ⁊ ad vitā et̄nā ꝑducit. Unde
Ioh. dicit. Qui manet ī caritate ī deo ma/
net. Eleuat ğ ſacerdos coꝛp⁹ xp̄i. q. d. circū
ſtātibꝫ. Si obtinere vultꝭ qꝺ cupitis. paceꝫ
int̄ vos habete. ⁊ charitate mutua diligite.
q꞉ xp̄s ꝑ moꝛtē ſuā nos dō ⁊ angel̄ pacifica
uit. ⁊ ꝑ caritatē nob̄ eterna gaudia cōꝑauit
Tercio eleuat̄ coꝛp⁹ xp̄i ad remēoꝛandum
ius nr̄m qꝺ hēm⁹ in celo iā in ſpe. ſꝫ tandeꝫ
habituri ſum⁹ in re. Ius nr̄m qꝺ in celo ha
bem⁹ eſt vita et̄na. Un̄ Io. ī ſuo euāg. poīt
verba xp̄i ſic dicentꝭ. Ego veni in mūdū vt
oīes imitatoꝛes mei. ſ. vitā habeāt in pre
ſenti. ⁊ habeāt habūdanti⁹ in futuro. Un̄
hoc ius nr̄m ſcriptū eſt in priuilegio nr̄o. i.
in xp̄o. ⁊ h̄ ſtilo ferreo. q꞉ lancea lat⁹ ei⁹ ap/
tum eſt. ⁊ pedes ⁊ man⁹ clauis ꝯfixe. Unde
eleuat ſacerdos coꝛpus xp̄i in altari. q. d. O
vos angelici ſp̄ūs. q̇ hic p̄n̄tes aſſiſtitis te/
ſtes ſitis ꝙ vita eterna nr̄i iurꝭ eſt. ⁊ ad hoc
ꝯfirmandū eleuam⁹ ꝓuilegiuꝫ nr̄m. i. xp̄m
ꝓ nobis paſſum. Quarta rō eſt. q꞉ eleuatur
coꝛp⁹ xp̄i ad oñdēdā potētiā dei. Magna
em̄ eſt potētia dei. q꞉ ad ꝓlationē iſtoꝝ ꝟbo
rū. Hoc eſt coꝛp⁹ meū. panis in coꝛp⁹ chꝛi/
ſti trāſſubſtantiat̄. hec ē mutatio dextere ex
celſi. ⁊ trāſcendit oēm ſenſum. Eleuat ğ ſa/
cerdos coꝛp⁹ xp̄i. q. d. prius vidiſtꝭ panē in
altari. ſed mō ꝯſecratiōe ꝑacta videte verū
coꝛpus xp̄i. Si ğ de⁹ tam potent̄ potuit ta
lē mutationē facere. potēs eſt ⁊ nos muta/
re de culpa ad gr̄am. ⁊ poſtmodū ad gloꝛiā.
Quinta rō. q꞉ eleuat̄ coꝛp⁹ ad declarandaꝫ
ſapiām dei. Mira em̄ ⁊ inenarrabili ſapi/
entia ſe oñdit xp̄s nobis inuolutū. de q̇ in/

Elevatio crucis. Cũ corpore Eleuatur

uolutiõe dicit nob̄ Iſa. Uere tu es deꝰ ab/
ſconditꝰ deꝰ iſrael ſaluator. Sciẽdũ in h̄ lo
co ꝙ deꝰ ꝛ dñs nr̄ ieſus xp̄s. multꝭ de cauſ
ſn forma panis ſe abſcondit. Nã ſi in altari
ſic appareret ſicut eſt vel ſic in cruce corpus
eiꝰ diſtenſum eſt. multi eũ ſumere terreren
tur. ꝛ irent retrorſuꝫ. iuxta qđ in euangelio
dictũ eſt. Multi em̄ diſcipl'oꝝ nouoꝝ chri
ſtianorũ cũ audiſſent. niſi manducaueritis
carnem filij homĩs. ex h̄ territi abierũt re/
trorſum. ꝛ iã cũ i'llo nõ ambulabant. Puta/
bãt em̄ ꝙ deberẽt eũ ꝑ mẽbra ſecãdo diſcer
pere. ꝛ ſic mãducare. qđ vtiqꝫ hũane fragili
tati fuiſſet horribile. Sed ipe ĩ cena corpꝰ
ꝛ ſanguinẽ ſuũ ſub viſibili ſpecie relauit. et
ꝓp'is manducandum tradidit. Alie adhuc
ſunt rõnes q̃re velaꝛ q̃s ꝓtermitto. Sex/
to eleuaꝛ corpus xp̄i in altari ad oñdendã
eius largitateꝫ. Que em̄ maior largitas q̃ꝫ
vt hõ mãducet panẽ angeloꝝ. Eleuat ꝰ ſa/
cerdos corpus xp̄i in altari. q. d. O fideles
xp̄i gaudete ꝛ aſpicite. Hec eſt em̄ celeſtꝭ ꝓ/
benda angeloꝝ quã nobis trãſmiſit largiſ/
ſimus rex celoꝝ. vt om̄i gr̄a ꝛ bñdictiõe re/
pleamini. ꝛ hoc tangiꝛ ibi. vt q̃tq̃t ex hac al/
taris participatiõe. vſqꝫ ibi. oĩ bñdictiõe ce
leſti ꝛ gr̄a repleamur. Sed ve illi q̃ corpus
dñi. hãc. ſ. ſacratiſſimã ꝓbendã ſumere non
curat. ꝛ ſe ab eo alienat. de quo dicit heliſe/
us ꝓpheta in libro Regũ. Uidebis ꝛ nõ gu
ſtabis. Multi nãqꝫ vidẽt corpꝰ xp̄i ſꝫ heu
nõ guſtãt. ꝛ ſe ꝑ pctã grauia ab eo alienant.
Septimo eleuaꝛ corpus xp̄i ad oñdendã
bonitatẽ xp̄i. Que em̄ maior bonitas. q̃ꝫ ꝙ
xp̄s dignaꝛ captiuus eſſe ĩ altari. vñ ipe di/
cit in pſona Hiere. ꝓphe. Ecce ego ĩ manibꝫ
vr̄is ſum. qđ bonũ ꝛ rectũ eſt ĩ ocul' vr̄is fa
cite mihi. Nota ꝙ dũ aliq̃s dux ꝓpter ſuos
captiuꝰ teneꝛ nõ dimittiꝛ niſi det magnã pe
cuniã. ſic nec nos xp̄m captiuuꝫ dimittere
debemꝰ niſi remiſſionẽ pctõꝝ nobiſ tribu/
at. ꝛ regnũ celeſte ab eo accipiamꝰ. Eleuat
ꝰ ſacerdos corpꝰ xp̄i in altari. q. d. Ecce q̃m
totꝰ mũdꝰ cape nõ põt captiuꝰ nr̄ eſt. ꝰ euꝫ
nõ dimittamꝰ niſi qđ petimꝰ ꝓus obtinea/
mus. Octauo eleuaꝛ corpꝰ xp̄i ad letifican
dã eccl'iam ſctãm ꝑ vexillũ exercitꝰ. vñ oẽs
qui ſub vexillo militãt gaudiũ ꝛ fortitudi/
nẽ accipiãt. In pugna em̄ ꝛ militia oẽs ſu/
mus. Uñ Iob. Militia eſt vita hoĩs. Ele
uat ꝰ ſacerdos corpꝰ xp̄i in altari. q̃ſi electꝭ
dicat. Nolite timere. ſecure pugnate. Ecce
vexillũ nr̄m qđ ꝓpter nos in cruce rubrica/
tum eſt ꝛ depictuꝫ. Ecce dñs ieſus ĩ medio
nr̄i eſt. Nono eleuaꝛ ad chriſtũ imitandũ ꝛ
ſequendũ. Unde vt pctõres eũ ſequi velint
ꝛ nõ deſperent de ſpe venie. chriſtꝰ filius dĩ
patris. latus pr̄i ꝓſentat vt vulneꝝ cicatri/
ces oſtendat. Uñ Bern̄. Securũ habemꝰ
ad deũ acceſſum. filiꝰ oſtendit vulnera. ma/
ter vbera ꝛc̄. Eleuat ꝰ ſacerdos corpꝰ chri/
ſti ac ſi pctõribꝫ ꝛ ceteris chriſtianis dicat.
Ecce filius dei qui pro nobis extenſus et
eleuatꝰ eſt in patibulo crucis ſequimini eũ.
vt ſaltẽ aliq̃d pro eo patiamini. q2 tãta pro
nobis paſſus eſt. Uñ Petrꝰ in ep'la. Chri/
ſtus ꝑ nobis paſſus eſt. ꝰ a nobis cõpat ẽ/
dũ eſt ei. ita vt paſſiõis eius beneficiũ nun/
q̃ꝫ obliuiſcamur. Propꝛ qđ in canone ſub/
ditur. Unde ꝛ memores. vſqꝫ. btẽ paſſiõiſ.
In hoc loco recoliꝛ memoria dñice paſſio/
nis. reſurrectiõis aſcenſiõis. Naꝫ ꝑ quinqꝫ
ſigna que hic fiũt deſignanꝛ q̇nqꝫ vulnera
xp̄i. ſcꝫ duo in manibꝫ. duo in pedibꝫ. ꝛ vnũ
in latere. Alia autẽ tria ſigna ſuꝑ calicẽ ꝛ ho/
ſtiã cõmuniꝛ fiunt. In h̄ intelligi daꝛ. quia
paſſio xp̄i vulnerat caritatem. Reſurrectio
roborat fidẽ. Aſcenſio letificat ſpem. Heci
lr̄a tangunꝛ. q̄ñ diciꝛ. paſſiõis. reſurrectõis
aſcenſiõis. Duo aũt ſigna ſequẽtia que ſuꝑ
corpus xp̄i ꝛ ſanguinẽ fiunt deſignãt iuſto
rũ corpꝫ ꝛ anĩe imortalitatẽ. Scĩ nanqꝫ
ꝛ iuſti q̃ in vulneribꝫ xp̄i nidificãt efficiunꝛ
puri ſiue ĩmaculati. ꝛ vitã eternã poſſiden/
tes ꝛ ſalutẽ ꝑpetuã corꝑis ꝛ anĩe ꝯſeq̃ntes.
Nã et hec in v̄bis canonis tangunꝛ que de
chriſto ſic ꝓnunciãꝛ. Hoſtiã purã. quo ad
primũ. Hoſtiã ſanctã. quo ad ſcđm. Hoſti
am immaculatã. quo ad terciũ. Panẽ ſctm̄
vite eterne. quo ad q̃rtũ. ꝛ calicẽ ſalutis ꝑpe
tue. quo ad q̇ntuꝫ. Eſt em̄ xp̄s hoſtia pura.
electos ſuos purificãs. hoſtia ſctã. dilectos
ſuos ſctĩficans. hoſtia immaculata. macu/
las nr̄as purgans. panis vite eterne. ange
los ꝛ homĩes reficiẽs ꝛ calice ſui ꝓclari ſan
guinis inebrians ꝛ ꝑfundens. Sequitur.
Supraqꝫ ꝓpicio. vſqꝫ. ĩmaculatã hoſtiam.
Nota ꝙ in hoc loco tres ſcĩ veterꝭ teſtamẽ
ti noĩanꝛ. ſi Abel Abraam Melchiſedech
qui figurã paſſionis chriſti. imo et cene eiꝰ
ſanctiſſime ꝓprie repſentãt. Abel em̄ obtu/
lit munera de ꝓmogenitis greguꝫ. ꝛ xp̄s ſe
ꝓmogenitũ obtulit ĩ multꝭ fr̄ibꝫ agnũ ĩma/
culatũ đo pr̄i. de q̃ agno dixit Io. baptiſta

Ecce agnꝰ dei ⁊c̃. Itē abel a fratre ſuo cayn inocēter occidiť. ⁊ xp̄s a fratribꝫ ſuis iudeis ſcꝫ malis ꝑimiť ⁊ necať. Abraā obediuit dō ad imolādū filiū. xp̄s factꝰ ē obediēſ pr̄i vſqꝫ ad mortē ⁊ ī manꝰ pr̄is tradidit ſpm̄. Mel/ chiſedech obtulit panē ⁊ vinū. vt in Geñ. le/ giť. Erat em̄ ſacerdos dei altiſſimi. Et xp̄s in altari ſub ſpecie panis ⁊ vini corpꝰ ⁊ ſan/ guinē ſuū offert deo pr̄i ꝓ nobis ip̄m nobis pacificās. Nā melchiſedech fuit rex ſalē. id ē pacis. xp̄s aūt dr̄ in h̄ loco abel rōe innocē/ tie. Abraā rōne obediētie. melchiſedech rōe clemētie ⁊ ſanctitatꝫ eximie. Vñ ſequiť. ſcm̄ ſacrificiū. imaculatā hoſtiā. Hec verba leo papa canoni addidiſſe legiť. Supplices te rogamꝰ. In h̄ loco declinatio ſacerdotis ſi/ gnat inclinatiōꝫ xp̄i qñ inclinato capite tra didit ſpm̄. Deberēt ḡ fideles in h̄ loco cū ſa/ cerdote fideliſſime ſe hūiliare. ⁊ deo aīas ſu as ꝑ intima ſuſpiria cōmēdare. Nā in hac clauſula quā leo papa magnꝰ cōpoſuit vſqꝫ ad memēto. tā ꝓfunda ⁊ īpſcrutabilia poſi/ ta ſunt ꝟba. vt de eis beatꝰ Grego. q. de re ī effabili penitꝰ locutꝰ ſit. Dic̃ em̄ ſic. Iube h̄ ꝑferri ⁊c̃. Quis fideliū dubiūꝫ hr̄e poſſit in ip̄a imolatōis hora. ad ſacerdotꝫ vocē celos aperiri. angeloꝝ choros intereſſe. ima ſum/ mis ſociari. terrena celeſtibꝫ iūgi. vnūqꝫ ex vi/ ſibilibꝫ ⁊ inuiſibilibꝫ fieri. Itē alibi. Vno eo demqꝫ tp̄e ac momēto ⁊ ī celū rapiť miniſterio angeloꝝ ad aſſociādū corpꝰ xp̄i. ⁊ añ oc̄los ſacerdotis ī altari videť. Hucuſqꝫ Gregori. ſacro. poſſunt hec ꝟba ſimplicíꝰ ītelligi. Iu be hec. i. vota fideliū ſupplicatōes ⁊ p̄ces per ferri ꝑ manꝰ ſancti angeli tui ⁊c̃. Si eī tho/ bia orāte angelꝰ p̄ces eiꝰ obtulit deo. quāto magꝫ qñ xp̄s cū ſacerdote orat ⁊ p̄ces ⁊ ob/ latōes ꝑpli offerunť in celū. imo ip̄e xp̄s ma gni ꝯſilij angelꝰ p̄ces ecc̄lie in miſſa deo pr̄i offert ⁊ gr̄am refert. Vñ Amb. Nō dubites inq̇t aſſiſtere angelos qñ xp̄s aſſiſtit imola/ tus. Sequiť. In ſublime altare tuū. h̄ ītelli giť eſſe ſancta trinitas. de q̄ legiť. Nō aſcen/ des ꝑ gradꝰ ad altare meū. qd̄ ē dicere. Eq̄/ litatē trinitatꝫ crede. nō deſcēſionē vel aſcē/ ſionē ſic̃ fit in ḡdu. Quidā heretici putāt pa trē maiorē filio. ⁊ hi conāť aſcēdere ad alta/ re. ſꝫ repelluntť a filio. q̇ dic̃. Ego ⁊ pr̄ vnū ſu mus. Quidā etiā heretici de h̄ altari conāť deſcēdere. putātes ſpm̄ ſcm̄ minorē eſſe filio ⁊ pr̄e. ⁊ hi reuerberāť a patre ⁊ filio in ſacra

ſcriptura q̄ dicit. Sp̄us vbi vult ſpirat. Et Io. dicit. ſp̄us eſt deꝰ. ⁊ idē diciť in ſymbolo athanaſij. Qualis pr̄ talis filiꝰ. talis ſpiritꝰ/ ſanctꝰ. In ꝯſpectu diuīe maieſtatis tue. Al/ tare ſancte trinitatis dr̄ ſublime. id eſt. īnac ceſſibile puro hoī. vel incōp̄rehēſibile. Sed ſacrificiū altarꝫ. ſ. hoſtia ſalutaris dn̄s nr̄ ie ſus xp̄s ꝑ mortē ad h̄ altare coeternꝰ pr̄i in/ troiuit ſemel. eterna redēptiōe inuēta. ſic̃ di cit ap̄l'us. ⁊ apparuit vultui dei ꝓ nobis ī cō ſpectu diuine maieſtatꝫ ip̄iꝰ pr̄is. Vt i. i. q̄tinꝰ vl' vt q̇ ex hac altaris ꝑticipatōe o ſancte pr̄ ſacroſanctū filij tui corpꝰ ⁊ ſanguinē ſūpſeri mus digni ſic̃ decet cōmunicādo. Omi bn̄/ dictiōe celeſti ⁊ gr̄a repleamur ꝑ eūdē dn̄m nr̄m Ihm xp̄m. In his tribꝫ ſignis intelli/ gi datť ꝙ neceſſe habemꝰ vt dn̄s deꝰ diſtribu at corꝑibꝫ nr̄is caſtitatē. qd̄ in ꝓmo ſigno in telligiť vbi dr̄. ⁊ ſanguinē ſumpſerimꝰ. Iu/ ſtus em̄ (vt Abacuc ait) ex fide viuit. ⁊ aīma hoīs in ſanguīe eſt. ſic̃ dicit moyſes. Itē ne/ ceſſe habemꝰ vt deꝰ tribuat nob̄ cognitionē purā. qd̄ in tertio ſigno intelligiť. q2 faciete/ nus ſuꝑ caput ⁊ pectꝰ imꝓmiť vbi cogitatio nū ſedes eſt. Ergo ſi ſeruauerimꝰ ⁊ amaue/ rimꝰ corꝑis caſtitatē. aīaꝝ puritatē. Bn̄di/ ctiōe ⁊ gr̄a in celis merebimur repleri. Itēꝫ incliuatio ſacerdotꝫ in h̄ loco inclinatiōem capitꝫ xp̄i ī morte ſignat vt dictū eſt. Inclīa/ to em̄ capite tradidit ſpm̄. ⁊ tale fecit teſtam̄ tum ſm̄ Amb. q̇ dicit ꝙ auctor pietatꝫ ī cru/ ce pendēs in ſingularibꝫ negocijs pietatis officia diuidebat. ꝑſecutiōem ap̄lis. pacē di ſcipulis. corpꝰ iudeis. patri ſpm̄. ꝟgini para nimphū. latroni ꝑadiſum. chriſtianis peni/ tētibꝫ crucē cōmendabat. Ergo tollamꝰ cru cē eiꝰ. qd̄ ī duobꝫ ſignis q̄ ſuꝑ corpꝰ ⁊ ſangui/ nē fiūt ītelligiť. q2 ꝑ mortē eiꝰ a duplici mor te. ſ. corꝑis ⁊ aīe liberamur. Si tm̄ ꝯfeſſionē eiꝰ in mēte ſeruamꝰ. qd̄ in tertio ſigno expri/ miť. Nā ſi cōpatimur ⁊ cōregnabimꝰ. ſic̃ dic̃ paulꝰ. Itē in tribꝫ ſignis q̄ in hoc loco fiunt quidā diuerſas paſſiōes xp̄i intelligi volūt corꝑis. ⁊ ꝑ flagella diſſecatōem q̄ ad primū. ſanguis effuſionē q̄ ad ſcd̄m. faciei velatiōꝫ quó ad tertiū. Vñ ſic̃ xp̄s ꝑ paſſionē ſuā de hoc mūdo trāſiturꝰ pr̄i ſpūm cōmendauit. Sic et nos fideliū defunctoꝝ de h̄ mūdo ꝑ mortē migrātiū ⁊ in fide catholica decedēti um oīpotēti deo cōmēdamꝰ. ꝓpter qd̄ ſubdi tur. Memēto dn̄e ⁊c̃. Attēdendū eſt ꝙ pia mater ecc̄ia nō ſolū ꝓ viuis ſꝫ etiā ꝓ defūctꝫ

In ꝑſona ſacerdotꝭ fidelr ītercedit. certiſſime
credēs ꝙ ꝓcioſus ſanguis xp̄i nō ſoluꝫ ꝓ vi
uis ſꝫ etiā ꝓ mortuis ad redēptiōem ꝓſit ⁊ li
beratiōem a penis ill̄ dūtaxat. Qui nos p̄/
ceſſerūt cū ſigno fidei. i. caritate. In q̄ fide/
les ab infidelibꝫ diſcernūt̄. De hac liberatō
ne dr̄ ꝓpha ad xp̄m. Et tu in ſanguie teſtamē
ti tui extraxiſti vinctos tuos de lacu inferio
ri. ſ. de inferno ſupiori. Zach. ix. Nō eſt autē
orādū ꝓ eis q̄ ſunt ī inferno inferiori. q̄ꝛ ibi
nulla eſt redēptio. ⁊ q̄s ꝓ certo dānatos ſci/
mus. q̄ꝛ vt dr̄ Aug⁹. Si ſcirē pr̄em meū eſſe
in inferno vbi nulla ē redēptio. nō pl⁹ orarē
ꝓ eo q̄ꝫ ꝓ diabolo. Orandū eſt ḡ ꝓ fidelibuſ
defunctꝭ. Qui dormiūt ī ſomno pacꝭ. i. nul/
la hereſi vl̄ diſcordia vl̄ impenitētia ab vni/
tate eccl̄ie ſegregati ſūt. licꝫ forte aliq̄ crema
bilia vl̄ correctiōe digna detulerint d̄ h̄ mū
do. Et ſacerdos dꝫ p̄mo orare ꝓ pr̄e ⁊ mr̄e.
poſtea ꝓ ſibi cōmiſſis. nō tn̄ nomineten⁹ ſic̄
ſup̄ dictū eſt. ſꝫ memorit̄ ⁊c̄. Sequit̄. Oībꝫ
in xp̄o q̄eſcētibꝫ ⁊c̄. Illi em̄ mortui in xp̄o re
quieſcūt q̄ in xp̄o moriūt̄. ſic̄ in Apoc̄. legit̄.
Seq̄t̄. Locū refrigerij in q̄ lazar⁹ euāgelic⁹
habitabat. lucis ⁊c̄. ſ. xp̄s q̄ eſt lux mūdi. Ipſe
em̄ eſt lumē viuētiū. Vn̄ pſ. Vt placeā corā
deo in lumie viuētiū. ⁊ pacꝭ. de q̄ pace dixit ſi
meon. Nūc dimittꝭ. vſq̄ꝫ in pace. vt indulge/
as ꝑ xp̄m dn̄m nr̄m. Qui em̄ indulgētiam ⁊
miam q̄rit. iudicē placat ⁊ vincit. Seq̄tur.
Nob q̄ꝫ pctōribꝫ. q. d. ſic̄ dixit ioh. apl̄s. Si
dixerim⁹ q̄m pctm̄ nō habem⁹. noſipſos ſe/
ducim⁹. ⁊ v̄itas in nob nō eſt. Et nō eſt hō q̄
nō peccet licet infans vnius diei ſup terrā.
Multi nāq̄ꝫ ex mīa dei ſine peccatꝭ mortali
bus viuere pn̄t. ſꝫ ſine venialibꝫ raro. Seq̄/
tur. De ml̄titudine miſerationū tuaꝝ ſperā
tibꝫ. Si em̄ latro ī cruce pēdens ꝯtrit⁹ ⁊ ꝯfi
tens veniā meruit. q̄re nō merereť xp̄ianus
miſicordiā ⁊ veniā pctōꝝ ꝯtritus ⁊ ꝯfeſſus
Vn̄ ⁊ vocꝭ exp̄ſſio ⁊ cordis tūſio manu de/
xtera ꝯtritionē ⁊ ꝯfeſſioneꝫ latronis ī cruce
pendētꝭ ad dextꝝ lat⁹ deo deſignat. Ip̄e em̄
ꝯtrito corde ꝯfeſſus ē. ⁊ ſocio ſuo in ſiniſtro
latere pēdēti dixit. Nos q̄dē digna factꝭ reci
pim⁹ ⁊c̄. Et rn̄dit dn̄s. Amē dico tibi hodie
mecū erꝭ in paradiſo. Vn̄ ſequit̄ Partē aliquā
⁊ ſocietatē ⁊c̄. Joh. chryſ. dic̄ ꝙ latro q̄ ī cru
ce deū ꝯfeſſus eſt oēs ſctōs in regno ꝓuenit
Nec mirꝝ. ip̄e em̄ dn̄m ī celo regnare ꝯfiteba
tur. q̄ ab apl̄o petro ī terra negabat̄. ꝑ qd̄ in
telligi dat̄ ꝙ feruēter penitētes interdū tepi

dos ſctōs in regno ꝓueniūt. Beata virgo ⁊
apl̄i adhuc ī terra fuerūt. Sanct⁹ iohēs ba/
ptiſta ⁊ alij p̄riarche ⁊ ꝓphete adhuc in lym
bo detinebāť qn̄ dictū ē latroni. Hodie me
cū eris ī paradiſo. i. eris ī gaudio. q̄ꝛ vbi xp̄s ē
ibi gaudiū eſt ⁊ paradiſus ⁊ lux ⁊ pax ⁊ iocūdi
tas. Ip̄e em̄ xp̄s eſt lux v̄a ⁊c̄. Chriſt⁹ etiam
celū illuminat ſic̄ de ſupna hieruſalē dicit̄ in
Apoc̄. Ip̄e em̄ agn⁹. i. xp̄s illuminat eā ⁊ ſā/
ctis gaudiū infundit. Vn̄. Gaudent ī celis
aīme ſanctoꝝ q̄ xp̄i veſtigia ſunt ſecuti. quia
ſequunt̄ agnū quocūq̄ꝫ ierit. De hac ſocieta
te in hoc loco dr̄. Societatē donare digne/
ris cū tuis ſanctꝭ apoſtol̄ ⁊ martyribꝫ. Qui/
dam dicūt hic intelligi Johēm baptiſtam.
Expoſitores aūt Johēm euāgeliſtā. Licet
em̄ in p̄ncipio canonis ſit cū ceteris apoſto/
lis nominat⁹. nomiat̄ tamē hic. quia dupli/
ci priuilegio gaudet. ſcꝫ apoſtolat⁹ veſtigioꝝ
virginitatꝭ. Amoris xp̄i priuilegio merito
ſcd̄m locū ſortit̄ in canone. ⁊ cū Stephano
qui etiā virgo ⁊ martyr fuit. In veteri ei te
ſtamēto Jacob patriarcha dilexit Joſeph
pl⁹ q̄ꝫ ceteros filios. eiq̄ꝫ duplicē hereditatē
tribuit quā tulit in arcu ⁊ gladio de amorre
orū populo. Et chriſt⁹ huic diſcipulo ⁊ cha/
riſſimo filio duplicē hereditatē ⁊ honorē tri
buit vt ſupra. Notandū ꝙ ſancta felicitas
vidua mater in h̄ loco canonis ſanctis v̄gi
nibꝫ āteponit̄ ⁊ p̄fertur. Et licet hoc forte ra
tione antiq̄tatis ſit factū. ita vt priuilegio v̄
ginitatis nō derogeť. Tamē ſm̄ Augꝭ. in h̄
loco dat̄ intelligi ꝙ feruētes ⁊ vere peniten
tes v̄gines tedioſas ⁊ accidioſas exercitijs
diuinis p̄ire conant̄. Vnde ſequit̄. Intra q̄
rum cōſortiū ⁊c̄. ꝑ xp̄m dn̄m noſtrū. Qui ē
veniā deſiderat irā iudicꝭ placat ⁊ miſericor
diam ꝓuocat ꝓpter qd̄ quidā penitens dixit
Miſerere mei de⁹ ſm̄ magnā miſericordiā
tuā. Virginitas aūt ſi humilitatē cuſtodiat
⁊ feruorē deuotiōis habeat magna mereť p̄
uilegia ⁊ p̄rogatiuas gratiaꝝ. Virginibꝫ nā
q̄ꝫ ⁊ martyribꝫ ⁊ p̄dicatoribꝫ fidei chriſtiane
aureola in celeſti patria reſeruat̄. Hec enim
tria genera ſanctoꝝ in hoc loco canonis in/
ueniunt̄. Intra quoꝝ. vſq̄ꝫ ad xp̄m dominū
noſtrū. ꝑ quē ſcꝫ xp̄m. hec oīa. ſcꝫ pater ce/
li. bona creas. Licet em̄ de⁹ pater in princi/
pio. i. in filio creauerit celū ⁊ terrā ⁊ oēm or/
natū eorū ⁊ cuncta q̄ fecerat erāt valde bōa.
tamē ſemꝑ eadē bona creat renouādo. quo
ad vinū ⁊ panē que in altari offerri debent.

Sanctificas viuificas

Uñ nõ ſolũ a ſacerdote ſꝫ etiã a ſancta trini
tate benedicunt̃ ⁊ ↄſecrant̃. ⁊ in corpus xp̃i
⁊ ſanguinẽ trãſubſtãtiãdo viuificant̃. ſic̃ pa
tet in ỽbis que ſequunt̃. Sanctificas viui/
ficas benedicis. In his tribꝫ ſignis notant̃
tres dies q̇bꝫ dñs erat in ſepulcro ⁊ requie
uit ab om̃i ope ſuo qđ patrarat. Niſi em̃ gra
num frumẽti. id eſt. xp̃s dñs noſter cadẽs ĩ
terrã ⁊c̃. ſꝫ quia granũ mortuũ eſt ⁊ in terra
ſepultũ. denuo reuixit ⁊ pullulauit ⁊ fructũ
multũ attulit ĩ electis. Nã ſepultura terraꝫ
ſanctificauit. a morte reſurgẽs mortuos vi
uificauit. ⁊ benedicẽdo panem celeſtẽ viuis
multiplicauit. Hec in tribꝫ verbis p̃dict̃ tã
gunt̃. ſ. ſanctificas quo ad p̓mũ. viuificas q̊
ad ſecundũ. benedicis q̊ ad tertiũ. Uñ ſeq̇t̃.
Et p̃ſtas nobis. ſubintelligit̃ ſanctificatõeꝫ
vt ſcꝫ ꝑ corpꝰ filij tui ſanctificemur. hãc viui
ficatiõem vt ꝑ ſanguinem ipſiꝰ viuificemur.
hãc benedictõeꝫ vt ea digne ſumẽdo a te be
nedicamur. Et ex h̃ eſt tibi deo patri om̃ipo
tenti om̃is honor ⁊ gl̃ia in vnitate ſpũſſcti.
Sciendũ ꝙ in h̃ loco in tribꝫ ſignis notan
tur tria ꝓpter q̃ xp̃s voluit tres eſſe dies ſue
ſepulture. ſ. que ſunt ĩ celo reſtauraturꝰ. et q̃
in terra reꝑaturꝰ. ⁊ que apud inferos redem
pturꝰ. Uel in tribꝫ ſignis huiꝰ loci intelligit̃
ſancta trinitas. ſicut patet in lr̃a. In p̃re q̇/
dem notat̃ auctoritas. In filio eq̃litas. In
ſpũſancto cõmunitas. Q aũt corpꝰ xp̃i ſup̃
calicẽ in ip̃a hora leuat̃ ⁊ cũ ip̃o calix ſignat̃
ꝑ hoc intelligi dat̃ ꝙ mors a xp̃o ſuꝑat̃. vita
reꝑat̃. ⁊ gloria dat̃. de hoc patet in verbis ca
nonis. Per ip̃m ⁊ cũ ip̃o ⁊ in ip̃o. Nota ꝙ in
hoc loco miſſa correſpõdet om̃ibꝫ horis ca
nonicis. q2 om̃ia que xp̃s paſſus eſt in ea rep̃/
ſentant̃ ⁊ memorant̃. Chriſtꝰ nãqꝫ in matu/
tinis paſſus eſt traditionẽ. ↄſpuitionẽ. ala/
paꝝ ceſiones. tandem a mortuis reſurrexit
Hora prima corã pylato deriſiones. inſul/
tationes. Hora tertia ⁊c̃. ſicut in patris ſapi
entia pleniꝰ cõtinet̃. De iſtis ſeptẽ horis dic̃
p̃s. Septies in die laudẽ dixi tibi. ⁊c̃. Iſte
ſeptenariꝰ numerꝰ ſignari poteſt in ſepteꝫ ſi
gnis crucis q̃ in hoc loco fiũt cũ dicit̃ Sã/
ctificas. viuificas. bñdicis. ꝑ ip̃m ⁊ cum ip̃o
⁊ in ip̃o ⁊c̃. Nã qui deũ deuote laudãt. ſeptẽ
donis ſpũſſancti replent̃. ⁊ ꝑ patrẽ ⁊ filiũ ſã/
ctificant̃ viuificant̃ ⁊ bñdicunt̃. Q aũt vlti/
mũ ſignũ iuxta labiũ calicis fit cũ dicit̃. In
vnitate ſpũſſancti. deſignat ꝙ q̇ adheret deo
vnꝰ ſpiritꝰ cũ eo efficit̃. ſicut dicit ap̃ls. Se
quitur. Per om̃ia ſecula ſe. qđ alta voce ꝓ/
nunciat̃. ⁊ corpꝰ dñi ſuꝑ calicẽ ⁊ cũ calice le/
uatur. ꝑ qđ intelligi dat̃ ꝙ triſticia ap̃loꝝ de
paſſione dñi ab eoꝝ cordibꝫ ip̃o reuiuiſcẽte
fugabat̃. ⁊ gaudiũ reſurrectõis annũciabat̃
Sequit̃. Oremꝰ. vt ſic adiuuãte dño a mor
te peccati reſurgamꝰ. ⁊ in eadẽ iteꝝ nõ cada/
mus. quia xp̃s reſurgẽs ex mortuis iam nõ
morit̃ ⁊c̃. ⁊ idcirco peccatũ nõ dñetur nobiſ
Nã qui facit peccatũ (teſte apoſtolo) ſeruꝰ ẽ
peccati. fugiamꝰ ergo tã horribilẽ dominuꝫ
⁊ ad miſericordẽ dñm ⁊ pietatis ⁊ dulcedi/
nis reuertamur. Nã ⁊ pater oĩum nõ dedi/
gnat̃ appellari. quia p̃r miſericordiarũ ⁊ deꝰ
totiꝰ cõſolatiõis eſt. Reuera em̃ vt deũ p̃reꝫ
noſtrũ nomiare valeamꝰ. diuina informati
ſumꝰ inſtitutiõe. Filiꝰ em̃ qui dicit̃ coequa/
lis patri h̃ nos docuit. ⁊ ſic frater noſter ĩſti
tuit. Ip̃e nãqꝫ eſt filiꝰ dei ꝑ naturã. nos filij
ipſiꝰ ꝑ gratiã. Ergo pater noſter q̇ es in ce/
lis ⁊c̃. Petimꝰ ergo patrẽ noſtrũ. ⁊ reſpõdẽt
clerici circũſtantes. Amen. qđ ſ̃m Hieroni
mũ hebreũ eſt. ⁊ ſonat. vt vere ⁊ fideliter fiat.
q. d. eccleſia aſtans ſacerdoti ĩ miſſa. O reue
rende ſacerdos q̇cquid in hac oratiõe peti/
ſti ⁊ optaſti. in te ⁊ in nob̃ veraciter ⁊ fidelit̃
fiat ⁊ cõpleat̃. Sequit̃. Libera nos q̃ſumꝰ
dñe ab om. ma. p̃te. p̃ſen. ⁊ futur̃. vt tui auxi
lio ⁊ te miſerãte p̃terita mala deleant̃. p̃ſen/
tia vincant̃. futura p̃caueant̃. Et intercedẽ/
te beata ⁊ gl̃ioſa ỽgine ſꝑ dei geni. maria. vſ/
qꝫ ꝑ eundẽ dñm ⁊c̃. In h̃ loco canonis t̃tio
fit cõmemoratio ſctõꝝ. In hac orõne om̃es
ſancti cõp̃hendunt̃ ⁊ includunt̃. qñ btẽ dei
genitric̃ ⁊ ſctõꝝ ap̃loꝝ petri ⁊ pauli ⁊ ãdree
noĩa recitant̃. Oẽs em̃ ſancti aut ꝑ caſtitatẽ
aut ỽtutũ firmitatẽ. aut ꝑ humilitatẽ. aut ꝑ
virilitatẽ pugne ꝓ iuſticia regna celoꝝ adep
ti ſunt. Uñ in btã maria ỽgine deſignat̃ ca/
ſtitas. In beato petro ỽtutũ firmitas. In
ſctõ paulo hũilitas. In andrea virilitas pu
gne ꝓ iuſticia. vſqꝫ ad mortẽ. Seq̇t̃. Da ꝓpi/
cius pacẽ ⁊c̃. Orat ſacerdos cũ collecta ꝓ pa
ce. ⁊ h̃ ip̃m beatꝰ paulꝰ inſtituit fieri. Sic di/
cẽdo. i. Thy. ij. Obſecro igit̃ primũ oĩm fie/
ri obſecratiões. orõnes. poſtulatõnes. graꝝ
actiões. ꝓ oĩbꝫ hoĩbꝫ ꝓ regibꝫ ⁊ his q̇ in ſub/
limitate ↄſtituti ſũt. vt q̇etã ⁊ trãquillã vitã
agamꝰ in om̃i pietate. Orat g̃ eccleſia ꝓ pa/
ce tempali ne impediat̃ vel retrahat̃ a pace
ſpũali. Sequit̃. vt ope miſericordie tue ad/
iuti. q̃ꝫtũ ad interiorẽ ⁊ exteriorẽ religionem

ꝑtinet. A pctõ ſim⁹ ſp liberi. ⁊ ab om̄i ꝑtur/
batõe. Perturbamur em̄ ſi pctis mortalib⁹
ꝗuamur. ⁊ obcecat̃ cor hũanũ. ꝑturbamur
qñ nr̃o arbitrio relinq̇mur. ⁊ a nob̃ diuia g̃/
tia ſubtrahit̃ ⁊ elõgat̃. qđ ne fiat ſacerdos. ꝑ
eundẽ. i. ꝓpter eũdẽ dñm nr̃m Jh̄m xp̄z pa/
tris filiũ orat. Sz añq̃ ſacerdos in h̄ loco ꝑ
eundẽ dñm incipiat. calicẽ diſcoꝑit ⁊ corp⁹
dñi ſuꝑ calicẽ leuat. diuidẽs i tres ꝑtes. vnã
ꝑtẽ in calicẽ mittẽs. duas extra reſeruãs. et
añq̃ vnã ꝑtẽ in calicẽ mittat. alta voce Pax
dñi ꝓnũciat. Tria q̃z ſigna crucis cũ corpo/
re xp̄i in calice ſignat. Et q̇d h̄ ſignificet bre/
uiter videam⁹. Et ꝓmo q̄re hoſtia diuidit̃ i
tres ꝑtes. quã cãm Sergi⁹ papa determi/
nat ſic. Triforme eſt corp⁹ xp̄i. Pars hoſtie
in calicẽ miſſa corp⁹ xp̄i qđ a mortuis reſur
rexit ⁊ anie vnitũ eſt mõſtrat. Pars comeſta
ambulans adhuc ſuꝑ terrã. Pars in altari
vſq̃ ad finẽ remanẽs. mẽbra xp̄i eſſe corpo/
ra ſctõꝝ. vſq̃ ad finẽ mũdi in ſepulcris qui
eſcẽtia deſignat. Diuidit̃ aũt ſub forma pa/
nis in altari corpis xp̄i ſpẽs nõ eſſentia. dei/
tate i ſua vnione ꝑmanẽte. q̄ diuidi nõ põt.
Sz in q̄ re fiat corpis xp̄i diuiſio vl' fractio
oñdit Aug⁹. dicẽs. Qñ xp̄s mãducat̃. reficit
nõ deficit. Nã ⁊ xp̄s carnalẽ ſenſum diſcipu
loꝝ redarguit q̇ putabãt ei⁹ carnẽ ſic aliã di
uidendã in ꝑtes ⁊ i morſus lacerãdã. Diui/
dit̃ aũt forma vel ſpẽs. Cõſecratiõe nãq̃ ꝑ/
acta corp⁹ xp̄i ſub accidentib⁹ panis velat̃. q̄
accidẽtia ſunt color. ſapor. q̄litas. quãtitas.
⁊ forma. Subſtãtia nãq̃ panis ⁊ vini in cõ
ſecratiõe ꝑ ṽba xp̄i reſecat̃ ſz accidẽtia rema
nẽt. Nã ſi accidẽtia auferrent̃. ſacerdos miſ/
ſam nõ ꝑficeret ſz terreret̃. vñ in h̄ fragilita/
ti humane ꝯſulit̃. Poſſunt ḡ in trib⁹ ꝑtibuſ
euchariſtie tres ſubẽ in xp̄o ſignari. ſcz dei/
tas. corp⁹. ⁊ aĩa. Q aũt vna ꝑticula in calicẽ
mittit̃. ꝑ hoc intelligi dat̃ ꝙ caro xp̄i in paſ/
ſione mortua eſt. ⁊ aĩa immortal'. ⁊ deitas i/
paſſibilis. ⁊ h̄ due ꝑticule extra calicẽ reſ̃ua/
te repñſentãt. Itẽ in trib⁹ ꝑtib⁹ euchariſtie p̄t
ſancta trinitas deſignari Q igit̃ ꝑticula i ca
licẽ mittit̃. duab⁹ extra remanẽtib⁹. figurat
ꝙ licet idiuiſibilia ſint oꝑa trinitatꝭ. tamen
ſꝫm Augu. ad ſolũ xp̄m ꝑtinet caro. ḡ pars i
calicẽ miſſa incarnatũ ⁊ paſſum ſolũ xp̄z dei
filiũ deſignat. Due ṽo ꝑtes extra calicẽ ſ̃ua/
te. i. vnitatẽ carnis p̄ris ⁊ ſpũſſcti figurant
Nõ eñ p̄r vel ſpũſſanct⁹ eſt incarnat⁹ l' paſ/
ſus. vt dic̃ Aug⁹. ſed incarnatio ad ſolũ xp̄z

Cur dividitur in 3 partes Corpus christi

pertinet. Q aũt indiuiſibilia ſancte trinitatꝭ
ſint oꝑa. ſacerdos innuit cũ hoſtiã diuidit.
dicens nãq̃ ad patrẽ. Per eundẽ dñm nr̃m
ieſum xp̄m. vſq̃. qui tecũ viuit ⁊ regnat. vnã
fractionẽ facit. ac ſi dicer3 diuidere videor i/
diuiſibilẽ. ⁊ ſi xp̄s mortu⁹ eſt ex humilitate.
viuit tñ ex ṽtute diuinitatꝭ. in qua ſemꝑ cũ
patre exiſtens nunq̃ receſſit a patre. Cũ ṽo
dicit. In vnitate ſpũſſancti. hãc euchariſtie
facit fractionẽ. ac ſi diceret. licet ſpũſſanctuſ
obumbraſſe ṽgini legat̃ in ꝯceptiõe filij. tñ
a patre eternalit̃ ꝓcedens ſpũſſanct⁹. p̄rẽm ⁊
filiũ nunq̃ deſeruit. ſz ſancta trinitas idiui/
ſa ꝑmanet. Per oĩa ſecula ſecl'oꝝ. Itẽ eucha
riſtia i tres ꝑtes diuidit̃. i hoc tres ꝑtes cor/
poris xp̄i (qđ eſt eccleſia) figurant̃. ſcz caput
cũ membris. Vna ꝑs eſt ip̄m caput. ſ. chri/
ſtus ꝓmitie dormientiũ. Altera ꝑs aĩe ſctõ/
rum in celo triũphantiũ. Tertia ꝑs in terra
militantiũ. Q aũt due ꝑtes ſeorſum extra
calicẽ ſeruant̃. ꝑ hoc intelligi dat̃ ꝙ xp̄us re
ſurgens ex mortuis iã non morit̃. mors illi
vltra ⁊c̃. ⁊ qui cũ ip̄o ſunt ſancti. Vñ i Apoc̃
legit̃. Nõ eſuriẽt neq̃ ſitiẽt ampli⁹ ⁊c̃. Ter/
tia vero ꝑs in calicẽ ponit̃. ⁊ ſignat eos q̇ ad
huc in pugna vel militia paſſionis hui⁹ mũ
di exiſtũt. Itẽ euchariſtia in tres ꝑtes diui/
ſa. tres ordines eccl'ie ſignificat. ſ. virginum.
viduaꝝ. ⁊ ꝯiugatoꝝ. Due ergo ꝑtes extra ca
licẽ ſeruate. celibatũ ⁊ ſanctimoniã virginũ
⁊ viduaꝝ repñſentãt. Nã ſꝫm apoſtolũ. ṽgo ⁊
innupta cogitat q̄ dñi ſunt. Tertia vero ꝑs
in calicẽ miſſa ſtatũ cõiugatorũ ⁊ paſſionem
deſignat. Vñ ip̄e apoſtol⁹ dicit. Que ãt nu
pta eſt cogitat q̄ ſunt mũdi. id eſt. de paſſio/
nib⁹ diuerſis cõiugatoꝝ tã in reb⁹ q̃ i alijs.
Dic̃ em̄. Tribulatiõez aũt carnis habebũt
hmõi. id eſt. ꝯiugati. Offert̃ aũt hoſtia xp̄i ꝑ
altari. vt ṽgines ⁊ vidue in ſanctimonia ꝑſe
uerent. ⁊ ꝑ adiutorio cõiugatoꝝ ne in tribu
lationib⁹ hui⁹ mũdi poſiti deſperẽt. Itẽ eu/
chariſtia in tres ꝑteſ diuidit̃. ⁊ offert̃ ad tria
deſignata in his verſib⁹. Corpis in partes
xp̄i diuiſio fit tres. Tincta dat̃ viuis. ſed ꝑs
nõ tincta ſupniſ. Eſt donãda reis tertia ꝑs
iuſtificãdis. Iſti verſus ſic intelligunt̃. Pri
ma ꝑs miſſa in calicẽ offert̃ ꝑ viuis xp̄ianis
qui in miſerijs ⁊ p̄ſſuris hui⁹ mũdi affligũ/
tur ⁊ patiunt̃. quatin⁹ deus mitigare digne
tur afflictiões eoꝝ. Altera ꝑs extra calicẽ re
ſeruata offert̃ ad laudẽ ⁊ ad gloriã ſanctorũ
qui iã triũphant in celo in regno celorum.

Tertia ps offert̄ ꝑ his q̄ ſunt i purgatorio.
vt a penis citiꝰ liberent̄ ⁊ abſoluant̄. q̄tinuſ
⁊ ip̄e anime in ſinu abrae. hoc eſt in gaudio
⁊ refrigerio aſſumantur ⁊ gloria ſicut ceteri
ſancti ꝑfruant̄. Sequit̄. Anteq̄ꝫ tertiā pti/
culā in calicē mittat. pax dn̄i alta voce ꝓnū/
ciatur. ꝑ qḋ dat̄ intelligi q̄ xp̄s a mortuis re
ſurgens triplicē pacē diſcipulis annūciauit
ſcꝫ pacē tp̄is. pectoris. ⁊ eternitatis. Hec pa
cis tria genera deſignata ſunt in trib' ſigniſ
crucis que ſacerdos facit cū corꝑe xp̄i intra
calicē dicēs. Pax dn̄i ſit ⁊c̄. ⁊ reſpōdet chorꝰ.
Et cū ſpiritu tuo. q. d. Tu nob̄ pacē optas.
⁊ eādē pax cū ſpū tuo maneat. quatinꝰ totuſ
in ſpū myſterijs diuinis inſiſtas. ⁊ ſpiritua/
li gaudio plenꝰ fias. Hec triplex pax in tri/
bus oſculis deſignat̄. quia ſacerdos altare
trib' vicib' oſculat̄. ſ. in p̄ncipio miſſe. in me
dio. in fine. Nā cū chriſtꝰ naſceret̄ in princi/
pio tp̄is pacē ſecū attulit. vt ad edictū viniꝰ
hoīs deſcriberet̄ vniuerſus orbiſ. Hec pax
deſignat̄ in p̄mo oſculo. qḋ i initio miſſe ſa/
cerdos altari imp̄mit. Secūda pax ē pecto/
ris. ⁊ ſignat̄ in ſecūdo oſculo qḋ ſacerdos fa
cit i canone qn̄ dicit. Supplices te rogamꝰ
Chriſtꝰ nāq꞉ cuꝫ mortē ꝓ nobis ꝑtulit nos
deo ⁊ angelis pacificauit ⁊ pacē pectoris no
bis donauit. Et ad hāc pacē cōfirmandam
pectꝰ ⁊ latꝰ cū lancea aperiri voluit. ⁊ ad pa/
cem ſui cordis nos intromiſit. Tertia pax
eternitatis figurata eſt in vltimo oſculo al/
taris. Chriſtꝰ nāq꞉ cōſummatis om̄ib' que
de eo ſcripta fuerūt in lege ⁊ ꝓphetis. poſt in
celū aſcēdens patri nos recōciliauit. ſic ⁊ miſ
ſa ꝑacta pacē eternitatis nob̄ parauit. Sꝫ
notandū q̄ a dn̄ica oratiōe vſq꞉ ad finē miſ
ſe iterdū ſilētiū celebrat̄. ⁊ iterdū a ſacerdo/
te cātꝰ ł a clero alta voce ichoat̄. ꝑ h̄ intelligi
dat̄ q̄ xp̄s reſurgēs ex mortuis interdū ſilē
tium meroꝝ a cordib' diſcipuloꝝ ꝑ ſuā dul
ciſſimā apparitōꝫ ⁊ ſalutationē fugauit. Ali/
quādo ſuo corꝑalē p̄ſentiā ab eis auferēs. ſe
⁊ quādo voluit occultauit. Legit̄ etiā chri/
ſtum infra q̄draginta dies apparuiſſe decieſ
poſt reſurrectionē. ⁊ interim quotiēs voluit
ſe occultaſſe. Nā in ipſa die reſurrectiōis q̄n
quies. in aſcēſione bis. vt chriſtꝰ ſuā reſurre
ctionē cordib' diſcipuloꝝ ⁊ aſcēſionis glori
am eoꝝ mētib' ip̄meret. et vt ip̄i diſcipuli q̄
ſurſum ſunt ſaperēt. nō que ſuꝑ terrā. Cete/
re aūt apparitiōes intra q̄draginta dies ſa/
cte ſunt. Hāc aūt viciſſitudinē ſacerdos in
miſſa ab oratiōe dn̄ica vſq꞉ ad finē miſſe (vt
dictū eſt) ſubtiliꝰ iam cantādo pulcerrime
rep̄ſentat. Sequit̄. Agnꝰ dei. qḋ Sergius
papa inſtituit. vt cū fractiōe corꝑis domini
deuotiſſime cātetur. Dicitur aūt agnus ab
agnoſcēdo. quia matrē ſuā in magno grege
ꝑ balatū agnoſcit. Sic chriſtꝰ in cruce poſi
tus patrē agnouit ꝑ obedientiā. quia factuſ
eſt ei obediēs vſq꞉ ad mortē ⁊c̄. Itē agnouit
matrē ꝑ debitā reuerentiā. quia eā dulciſſi/
mo diſcipulo ſuo iohāni cōmendauit i mor
te. Chriſtꝰ eſt agnꝰ ꝓpter innocentiā. quia in
nocēter occiſus eſt. ⁊ ideo plangēdus eſt ſō
canit eccl'ia. Plangēt eū quaſi vnigenitū. q̄a
innocēs deꝰ occiſus eſt. Cātamꝰ g̊ter agnꝰ
dei. q. d. agnꝰ dei qui agnouiſti patrē ꝑ obe/
dientiā. matrē ꝑ reuerentiā. miſerere nobis
agnꝰ dei qui tollis peccata mūdi ꝑ innocēti
am. dona nobis pacē. Itē agnus dei ter cā
tamꝰ vt liberemur a malis p̄teritis p̄ſentib'
⁊ futuris. Poſt hoc oſculū pacis amicꝫ por
rigimus anteq̄ꝫ cōicemus. qḋ Innocētiꝰ pa/
pa inſtituit In hoc ſignat̄ q̄ om̄is amaritu
do corꝑis a nobis ſeꝑanda eſt. quia ſi ab in
uicē diſcordamꝰ. in xp̄i corꝑe nō manemus.
ſicut dicit apl's ⁊ euāgeliſta Iohēs. Om̄is
qui odit fratrē ſuū homicida eſt. ⁊ ſcimus q̄
om̄is q̄ odit fratrē nō habet ꝑtē in regno dī
Teneamꝰ ergo pacē tp̄is cū ꝓximis. pacem
pectoris cū nobiſmetip̄is. ſcꝫ om̄es hoīes
in xp̄o ſinceriter diligēdo. vt pacē eternitatꝫ
cōſequamur in celis adiuuāte dn̄o nr̄o Ie/
ſu ⁊c̄. Poſtea mittit ſacerdos partē hoſtie in
calicē dicēs. Fiat hec cōmixtio. Quid autē
hoc ſignificet ſuperiꝰ ꝑtractatū eſt. niſi q̄ ſa/
cerdos in hac clauſula ſalutē mētis ⁊ corpo
ris ſibi ⁊ om̄ib' ſumētib' corpꝰ dn̄i exoptat.
⁊ ad vitā eternā ꝓmerendā ⁊ capeſcendā p̄/
paratio ſalutaris fiat. Hec em̄ valde neceſ/
ſaria ſunt corpꝰ xp̄i ſumere volentib'. vt ſa/
lutē mētis ⁊ puritatē cordis habeāt ⁊ mun/
dam cōſcientiā ad vitā ꝓmerendā. Deinde
ſequit̄ oratio. Dn̄e ieſu xp̄e. In qua oratiōe
petunt̄ tria. a peccatis liberatio. p̄ceptoꝝ dī
obeditio. ⁊ a deo nunq̄ꝫ ſeꝑatio. ſicut patet ī
littera. Poſt hāc orōem memoria dn̄ice paſ
ſionis breuiter ⁊ memoriter cū om̄i deuoti
one habēda eſt cōtrito corde ⁊ cōſciētia nō
ficta. Hic attēdendū eſt q̄ a ſacerdote poſt
hāc orationē dicendū eſt ſub ſilētio Amen.
qḋ alibi nō fit in canone niſi poſt pater nr̄ et
in hoc loco. Sacerdos em̄ canonē tacite le

git. ⁊ ideo nemo ei reſpõdet amen. nec ipe ſacerdos in quacũq3 loco canẽs ſubiũgere debz amen. excepto qñ canonẽ finit poſt hãc orõnem. dñe ⁊c. Amẽ. Finito canone ſacerdos ſe applicat ad ſuſceptiõez ſacroſancte hoſtie. Quidã em̃ ſacerdotes de manu. qdã de patena ſumũt. Hi q̃ d̃ patena corp⁹ xp̃i ſumũt ſumũt ĩ latitudie charitatꝭ. q̃ in patena figurata eſt. Interim cãtat̃ cõmunio. h̃ eſt q̃ diſcipuli gaudiũ reſurrectiõis mutuo ſibi nũciauerũt. Poſt h̃ ſeq̃t̃ orõ. ⁊ ſignat q̃ vndeci diſcipuli ĩ galilea vidẽtes dñm adorauerũt. Itẽ ſignat q̃ ĩ cel̃ p nob̃ orat. rep̃ſentatione ſue paſſiõis ⁊ vulnerꝝ. ⁊ q̃ poſtea iterꝝ ſe oſtẽdet. Et p⁹ h̃ dic̃. Ite miſſa eſt. ⁊ p̃plm bñdic̃. Qd̃ ſignat q̃ veniet ĩ iudicio ⁊ ſe nobis oſtẽdet. ⁊ fidelib⁹ ſuis dabit benedictõz ſuam. et tunc leti vadẽt ad manſiões ſuas. de q̃bus dicit̃ in Johãne. In domo patris mei manſiones multe ſunt. Ad quas mãſiones nos perducat ipe pontifex ⁊ ſacerdos. qui cum patre ⁊ ſpirituſancto viuit ⁊ regnat. Amen.

Finit expoſitio miſſe ſancti Bonauenture.

Laudiſmus de ſancta cruce quem cecinit venerabilis Bonauentura epiſcopus cardinalis cordis de viſceribus

Recordare ſancte crucis. qui p̃fectam vitam ducis. delectare iugiter.
 Sancte crucis recordare. ⁊ in ipſa meditare inſatiabiliter
Stes in cruce chriſto duce. donec viuis in hac luce. modo p̃culdubio
 Non quieſcas non tepeſcas. in hoc creſcas vt caleſcas. cordis deſiderio
Ama crucem mũdi lucem ⁊ habebis chriſtũ ducem. per eterna ſecula
 Cruce corpus circũcinge. hanc cõſtringe manu pinge. cõſignando ſingula
Cor in cruce crux in corde. abſq3 ſorde ſic cum corde. que tranquillũ faciat
 Lingua crux efficiat̃. crucẽ promat ⁊ loquat̃ ⁊ nunq3 deficiat
Crux in corde crux in ore quodã intimo ſapore. det tibi dulcedinem
 Crux in membris dominet̃ ⁊ vbiq3 ſituet̃. intra totũ hominem
Cor a cruce ſorbeatur ⁊ in illã rapiat̃. amoris incendio
 Diſſipata carnis rixa. mens ſit tota crucifixa ſpiritali gaudio
Specialem fer amorẽ ⁊ precipuũ honorẽ. cruci ſalutifere
 Cum feruore medullarũ. niſu viriũ tuarꝝ velis hanc diligere
In preclara cruce ſtude ⁊ in ipa te reclude. magna cum leticia
 Chriſto ſis cõfixus cruci vt tu valeas p̃duci ſecum ad celeſtia
Quere crucẽ quere clauos. quere manus pedes cauos. quere foſſa lateris
 Ibi plaude ibi gaude. ſine fraude ſumma laude q̃ntumcũq3 poteris
Iſtud pactũ non ſit fractum. crux p̃cedat omnẽ actũ. vt ſuccedant p̃ſpera
 Crux eſt optima medela cõtra zabulontis tela. valde ſalutifera
Sis in cruce xp̃i totus. prompto animo deuotus. iubilo dulcedinis
 Seruũ dei crux defendit cõprehendit ⁊ oſtendit. vitam rectitudinis
Cum temptat⁹ ⁊ afflictus. derelictus quaſi victus. ⁊ inter anguſtias
 Non ſis piger neq3 lentus. ſed ſollicite intentus. cruce frontẽ munias
Cum quieſcis aut laboras. quãdo rides quãdo ploras. doles ſiue gaudeas
 Quando vadis quãdo venis. in ſolatijs in penis. crucem corde teneas
Crux in omnib⁹ p̃ſſuris ⁊ in grauib⁹ ⁊ duris. eſt totum remediũ
 Crux in penis ⁊ tormentis eſt dulcedo pie mentis ⁊ verꝝ refugium
Crux eſt porta paradiſi. in qua ſancti ſunt cõfiſi. qui vicerunt omnia
 Crux eſt mundi medicina. p̃ quam bonitas diuina fecit mirabilia
Crux eſt ſalus animarꝝ. verum lumen ⁊ preclarũ. ⁊ dulcedo cordium
 Crux eſt vita beatorum ⁊ theſaurus p̃fectorum ⁊ decor ⁊ gaudium
Crux eſt ſpeculũ virtutis. glorioſe dux ſalutis. cuncta ſpes fidelium
 Crux eſt decus ſaluandorꝝ ⁊ ſolatium eorꝝ atq3 deſiderium
Crux eſt nauis crux eſt portus. crux delitiarꝝ ortus. in quo florent omnia
 Crux eſt fortis armatura ⁊ p̃tectio ſecura. conterens demonia

Crux eſt arbor decorata. chriſti ſanguine ſacrata. cunctis plena fructibꝫ
Quibꝫ anime eruunt. cum ſupernis nutriunt cibis in celeſtibus
O ꝗ͂ felix ꝑmanebis. nunc in cruce ſi ſtudebis. donec mundo vixeris
Sine fine letus eris. tu qui ſanctam crucē queris. ſi perſeueraueris
Crucem quere crucē gere. chriſti crucē intuere. vt amore langueas
Summa fide crucē vide. ⁊ pleniſſime confide donec vitam habeas
Circa crucem exercere. mente debes huic placere. ⁊ hanc corde ſemꝑ gerere
Hoc eſt opus ſalutare. circa crucem laborare. corde ore ⁊ opere
Recordare frater pie. ſeptē vicibus in die. paſſionis domini
Per quam ſumus liberati. ⁊ eterne vite dati. ⁊ ſupremo lumini
Hanc ſi amas ⁊ honoras, dicas illi certas horas. adhibendo ſtudium
Horam primā matutinā. trinam ſextā veſpertinā. nonam completoriū
Quando ſedes ſtas ⁊ iaces. quando loqueris ⁊ taces. feſſus cum quieueris
Chriſtū queras in quo ſperas. crucifixum corde geras. vbicū͂ꝗ fueris
Diligenter pone mentē. ſuper chriſtū patientem. ⁊ ſibi cōdoleas
Chriſti mortē chriſtiane. plange ſero atꝗ mane. ⁊ in planctu gaudeas
Q̄ deſpectus ꝗ͂ deiectus. rex celoꝝ eſt effectus. vt ſaluaret ſeculum
Eſuriuit ⁊ ſitiuit. pauper ⁊ egenus iuit vſꝗ ad patibulum
Recordare paupertatis ⁊ extreme vilitatis ⁊ grauis ſupplicij
Si es compos rationis. eſto memor paſſionis. fellis ⁊ abſinthij
Cum deductus eſt imenſus. ⁊ in cruce tunc ſuſpenſus. fugerunt diſcipuli
Manus pedes ꝑfoderunt. ⁊ aceto potauerunt. ſummū regem ſeculi
Cuius oculi beati ſunt in cruce obſcurati. ⁊ vultus expalluit
Suo corpori tunc nudo non remanſit pulcritudo. decor omnis aufugit
Propter hominū peccata. ſua caro cruciata fuit inter verbera
Membra ſua ſunt diſtenta. ꝓpter aſpera tormenta. ⁊ illata vulnera
Inter magnos cruciatus eſt in cruce lacrimatus. ⁊ emiſit ſpiritum
Suſpiremus ⁊ fleamus. toto corde doleamus. ſuper vnigenitum
Qui hec audis ingemiſce. ⁊ in iſtis planctum miſce. ⁊ cordis meſticias
Corpus ange. corde plange. mentem frange. manu tange. xp̄i mortis ſeuitias
Uirum reſpice doloꝝ. ⁊ nouiſſimū viroꝝ. fortem ad ſupplicia
Tibi gratum ſit ⁊ equū. iam in cruce mori ſecū. compati cōuicia
Quando vides te afflictum. deſolatū ita victum. ꝙ quaſi deficias
Chriſti cogites dolores. graues penas ⁊ merores. ſputa contumelias
Bone frater quicquid agas. crucifixi vide plagas. ⁊ ſibi compatere
Omni temꝑe ſint tibi quaſi ſpiritales cibi. his gaudenter fruere
Crucifixe fac me fortem. vt libenter tuam mortē plangā donec vixero
Tecum volo vulnerari. te libenter amplexari in cruce deſidero
Da dolorem quaſi rorem. vt te plorē redemptorē xp̄m. qui te renoues
Non te plices ſed felices. cicatrices mille vices. tuas in te refoues
Totum ſit quod ego dixi. ad honorē crucifixi. ad laudem ⁊ gloriam
Ut meoꝝ peccatoꝝ glorioſus rex celorum. mihi donet veniā. Amen.

Incipit ſoliloquiū ſcti Bonauēture d̄ q̄tuor mētalibꝫ exercitijs. qđ dr̄ imago vite ⁊ dyalog⁹ ſcti Bonauēture. Prolog⁹.

Flecto genua mea ad prē̄z dn̄i nr̄i ihu xp̄i. a q̄ oīs pr̄nitas i celo ⁊ i tr̄a noīat. vt det vob ſcḋm diuitias glē ſue ꝟtutē corroborari ꝑ ſpiritū ei⁹ i interiori hoīe xp̄z ꝑ fidē hītare i cordibꝫ vr̄is. i caritate radicati ⁊ fūdati. vt poſſitꝫ ꝯp̄hēdere cū oībꝫ ſcīs q̄ ſit lōgitudo. latitudo. ſublimitas. ⁊ ꝓfūdū. ſcire etiā ſupeminētē ſcie caritatē xp̄i. vt ipleamī in oēꝫ plenitudinē dī. Apl'ſ paul⁹ vas eťne electōis. ſacrariū diuie ſctificatōis. ſpecľm ⁊ exēplar ſupne ꝯtēplatōis. i ꝟbis p̄miſſis oñdit nob mētal' exercitatōis ortū. obiectū ⁊ fructū. Mētaliſ em̄ exercitatio ſi dꝫ eē pia ⁊ ſalutifera oportꝫ ꝙ habeat potētiā ſupnaturalr̄ ꝯfortantēꝫ. ſapientiā regulantē. et clementiā cōſolantem.

Flectat igiť aīa deuota diuine ꝯtemplati
onis amore accēſa. genua mētis aň thronū
beatiſſime ꝛ incōprehēſibilis trinitatis. pul
ſet humiliter ꝛ poſtulet ſapiēter dei pr̄is cō/
formatricē potentiā. ne labore depſſa ſuccū
bat. dei filij regulatricē ſapiam. ne errore ſe/
ducta a veritate deuiet. dei ſpūſſancti cōſo/
latricē pietatē ꝛ clementiaꝫ ne tedio deuicta
deficiat. Omne em̄ datū optimū ꝛ om̄e donū
pfectū deſurſuꝫ eſt deſcēdens a pr̄e luminū
Et ſm̄ Auguſtinū. Om̄e bonū noſtruꝫ aut
deꝰ eſt. aut a deo eſt. Vn̄ nō immerito ī om/
ni boni opis initio ille eſt inuocādus a quo
om̄e bonū originaliter pgrediť. p quē omne
bonū exēplariter pduciť. ꝛ ad quē om̄e bo/
nū finaliter reduciť. Hec eſt illa ineffabilis
trinitas. pater. filiꝰ. ꝛ ſpiritusſanctꝰ. quā tan/
git aplꝰs cū dič. Flecto genua mea ꝛc̄. vſqꝫ
ibi. vt poſſitis. Secūdo oňdit iſtiꝰ ſaluti
fere mētalis exercitatiōis obiectū. Obiectū
vero exercitatiōis deuote mētis dicunť eſſe
interiora ꝛ exteriora. inferiora ꝛ ſupiora. De
bet em̄ aīa deuota p mētale exercitiū con/
tēplationis radiū reflectere pmo ad interio
ra ſua. vt videat q̄liter ſit formata p naturā.
deformata p culpā. reformata p gratiā. Se
cundo debet cōuertere radiū cōtemplatio/
nis ad exteriora vt cognoſcat qꝫ inſtabil' ſit
mūdana opulētia. qꝫ mutabilis mūdana ex
cellentia. ꝛ qꝫ miſerabilis mūdana magnifi
centia. Debet etiā tertio radiū cōtemplatio
nis cōuertere ad inferiora. vt intelligat hu/
mane mortꝫ ineuitabilē neceſſitatē. iudicij
finalis formidabilē auſteritatē. pene īferna/
lis intolerabilē penalitatē. Debꝫ quarto cō
uertere radiū cōtemplatiōis ad ſupiora. vt
cognoſcat ꝛ ſapiat celeſtis gaudij ineſtima/
bilē pcioſitatē. ineffabilē delicioſitatē. ꝛ inter
minabilē eternitatē. Hec eſt illa crux beata
quattuor finibꝰ terminata. in qua o aīa de
uota cū tuo dulciſſimo ſponſo Jhū xp̄o de/
bes iugiter meditādo pēdere. Hic ē ille cur
rus igneꝰ quattuor rotis cōſummatꝰ. ī quo
debes poſt tuū fideliſſimū amicū aſſidue cō
templādo celi palaciū cōſcendere. Hec eſt il
la quadruplex regio. videlicet oriental'. aq̄/
lonaris. occidētalis. ꝛ meridionalis. quā tu
o aīa quotidie debes pegrinādo intrare.
ꝛ tuū dilectū ſpecialiſſimū in ea ſpeculādo q̄
rere ꝛ inueſtigare vt poſſis dicere cū ſponſa
In lectulo meo queſiui p noctē quē diligit
aīa mea. Hec q̄ttuor tāgit apoſtolꝰ cū ſub
iungit. vt poſſitis cōprehēdere cū oībꝰ ſan/
ctis que ſit longitudo. latitudo. ſublimitas
ꝛ pfundū. Fructꝰ illiꝰ ſalutifere exercita/
tionis ſi digne ꝛ laudabiliter exequať. eſt fe/
licitas eterna. que eſt q̄d optimū ꝛ pulcerri/
mū ꝛ p ſe ſufficientiſſimū. nullo extra ſe indi
gens. In qua videbimꝰ ꝛ amabimꝰ. vacabi
mus ꝛ laudabimꝰ in eternū ꝛ vltra eū qui ē
benedictꝰ in ſecula. Hūc fructū pmittit apo
ſtolꝰ quādo ſermonē cōcludit dicēs. Vt im
pleamini ī omnē plenitudinē dei. Hāc ple/
nitudinē tūc inueniemꝰ quādo deꝰ erit vo/
luntati multitudo pacꝫ. ratiōi plenitudo lu
cis. memorie cōtinuatio eternitatis. Tunc
em̄ deꝰ erit om̄ia in om̄ibꝰ. cū a ratiōe om̄is
error. a vitate om̄is dolor. ꝛ a memoria om
nis timor receſſerit. ꝛ ſucceſſerit illa quā ſpe/
ramꝰ mira ſerenitas. diuina iocūditas. eter/
na ſecuritas. Hūc tractatū inſtigāte cōſciē/
tia pter ſimpliciores quoſqꝫ. ſimplicibꝰ ver
bis de ſanctoꝝ dictis cōpilaui p moduꝫ cu/
iuſdā dyalogi. In quo aīa deuota verita
tis eterne diſcipula meditādo interrogat. ꝛ
homo interior mētaliter loquēdo reſpōdet.
Vt autē ad ineſtimabilē cōtemplatōem iſti
us mētalis exercitatiōis pueniamꝰ. ab exor
dio incipiamꝰ. ꝛ patrē luminū humiliter in
uocādo accedamꝰ. genua cordis deuote fle/
ctamꝰ ante thronū eterne maieſtatis. et aň
ſoliū indiuidue trinitatꝫ lachrymis ꝛ gemi/
tibꝰ inceſſanter clamemꝰ. vt deus pater p ſu
um benedictū filiū donet in ſpiritusctō no/
bis gratiā exercitādi mētaliter. vt poſſimus
cognoſcere que ſit longitudo. latitudo. ſub
limitas. ꝛ pfundū. vt p hanc ptingamus ad
eū qui eſt om̄is deſiderij finis ꝛ complemē/
tum Amen.

Capitulū Primum

Quō aīa p mentale exercitiū debet radi/
um cōtemplatiōis reflectere ad īteriora ſua
vt videat qualiter eſt formata p naturā. de/
formata p culpā. reformata p gratiā. Aīa

Dic queſo o ho/
mo ſi poſt deuotā īnuocatōeꝫ di/
uine magnificētie. ꝛ pꝰ hūilē īplo/
ratiōꝫ etne ſapie. ꝛ demū pꝰ flebilē ſupplicati
onē ſupne pietatꝫ ꝛ clemētie. grāꝫ exercitādi
mentaliter circa quadruplicē materiā. vide
licet longitudinis. latitudinis. ſublimita/
tis. ꝛ profunditatis obtinerem. quo ordine
incboarē ne meritū huiꝰ exercitatiōis amit

terem ſi indebito ordine ignorāter ꝓcederē
Ordinis eñ ignorātia ſcḋm Ambroſiuꝫ ſup
pſalmū Bti immaculati. ꝑturbat formā me
ritoꝝ. nec reputat̃ ſcḋm eūdē ꝑfecta rei cogni
tio in nob̃ exiſtere cū ſcim⁹ q̇d ſit faciendū. ⁊
ignoram⁹ quo ordine ſit ꝓcedēdū. Nō
O anima. ſcḋm Bern̄. ad Eugeniū papā. A
te tua cōſideratio inchoet. ne fruſtra extēda
ris ad aliena. te neglecta. Idē in meditatiōi
bus. Multi multa ſciūt ⁊ ſeip̄os neſciūt. ali
os inſpiciūt ⁊ ſeip̄os deſerūt. deuꝫ querētes
ꝑ exteriora. deſerētes ſua interiora. q̇b⁹ inte
rior eſt de⁹. Idcirco ab exterioribꝫ ad interi
ora redeā. ⁊ ab interioribꝫ ad ſuꝑiora ꝯſcen
dam. vt poſſim cognoſcere vn̄ veni aut q̊ va
dam. vnde ſim ⁊ q̇d ſim. ⁊ ita ꝑ cognitōꝫ mei
aſcendā ad cognitionē dei. Itē Chryſ. ſup
Math. dic̄. Nō minima ꝑs philoſophie eſt
cognitio ſui. Itē Ambr. in hexameron. Co
gnoſce te o homo q̄nt⁹ ſis. attēde tibi vt cō/
ſideres q̇d in te intret in cogitatiōe. q̇d exe/
at in ſermone. Uitā ergo tuā o aīa quoti/
diana diſcuſſiōe examina. Attēde diligēter
q̄ntū ꝓficias ⁊ quantū deficias. qualis ſis ī
moribꝫ. qualis ſis in affectiōibꝫ. ꝙ̄ ſimil' ſis
deo ⁊ ꝙ̄ diſſilis. ꝙ̄ ꝓpe ⁊ ꝙ̄ longe. Illō ſemꝑ
agnoſce ꝙ multo laudabilior ⁊ melior es ſi
te cognoſcis. ꝙ̄ ſi te neglecto curſus ſiderū.
vires herbaꝝ. cōplexiones hoīm. nat̃as aīa
lium cognoſceres. ⁊ ſciam omniū celeſtiū ⁊
terreſtriū haberes. Redde ḡ te tibi. ⁊ ſi nō ſꝑ.
ſaltē interdū rege tuos affect⁹. dirige actus.
corrige greſſus. Igit̃ aīa tene cōſilia ſctōꝝ.
⁊ ꝑ̇mo radiū cōtemplatiōis cōuerte ad regi
onē orientalē. h̄ eſt ad cōſiderationē tue con
ditionis. Diligēter igit̃ cōſidera ꝙ̄ generoſe
a ſummo artifice ſis facta ꝑ naturā. ꝙ̄ vicio
ſe a tua volūtate deformata ſis ꝑ culpaꝫ. ꝙ̄
gratioſe a diuīa bonitate ſepe reformata ſis
ꝑ gratiā. Primo ḡ ꝯſidera ꝙ̄ generoſe for
mata ſis ꝑ naturā. Generoſitas tua natura
lis cōſiſtit in h̄ vt eſtimo. q2 tibi naturaliter
ad tui decorē impſſa ē imago beatiſſime tri/
nitatis. Un̄ Anſelm⁹ in ꝓſologion. Fateor
dn̄e ⁊ ḡtias ago. quia me creaſti ad tuā ima/
ginē vt tui memor ſim. te cogitē. te diligam.
Bernard⁹ in meditatiōibꝫ. Scḋm interio/
rē hominē tria in me inuenio ꝑ que deū re/
colo cōſpicio ⁊ cōcupiſco. Hec tria ſunt me/
moria. intelligētia. ⁊ volūtas. Cū eñ dei re/
miniſcor. in ip̄o cōdelector. Memoria ei ei⁹
ſuꝑ vinū. Cū intelligētia ipſum intueor. q̄n/

tum in ſe ſit incōprehenſibilis. quia princi/
pium ⁊ finis. in angelis deſiderabilis. quia
deſiderāt in eū ꝓſpicere. in ſanctis oīibꝫ de
lectabilis. inq̄ntum in eo aſſidue felices le/
tantur. in creaturis omnibus admirabilis
quia oīa potenter creat. ſapiēter guber/
nat. benigne diſpēſat. cū hec intueor ip̄m cō
cupiſco. Cū deuꝫ ꝑ voluntatē diligo. me in
ip̄m trāſformo. Hec eſt eñ virtus amoris.
vt talē te eſſe oportꝫ quale eſt illud qd̉ amaſ
Hec Bernard⁹. Recognoſce ergo o anima
mea ꝙ̄ mira ⁊ ineſtimabilis dignitas eſt. eē
nō ſolū veſtigiū creatoris. quod eſt cōmune
oīibꝫ creaturis. ſꝫ eſſe imaginē quod eſt ꝓ/
priū creature rationalis. Lauda igit̃ aīa
mea dominū. lauda deū tuū ſyon. Expergi
ſcere ⁊ lauda. exulta ⁊ gaude. quia inſignita
es dei imagine. decorata ſimilitudine. parti
ceps ratiōis. capax eterne beatitudinis Sꝫ
quia hec modica nō immerito forte iudica/
rent̃ ſi morte finirent̃. exulta ⁊ lauda q2 cuꝫ
p̄dictis dedit tibi naturā immortalē. ſubſtā
tiam incorruptibilē. durationē intermina/
bilē. vitā perpetuā. Imago eñ eterne trini/
tatis nō eſſes ſi termino mortis p̄cludi poſ/
ſes. Auguſtin⁹. xv. de ciuitate dei. O anima
aduerte ꝙ creator tu⁹ poſt illud eſſe dedit ti
bi perpetuū eſſe. poſt hoc dedit tibi viuere.
ſentire. diſcernere. ſenſibꝫ te decorauit. ſapiē/
tia illuſtrauit. Tuā igit̃ pulcritudinē atten/
de. vt intelligas qualē debeas in te pulcritu
dinē diligere. Et ſi temetip̄am vt expedit cō
templari nō ſufficis. cur ſaltē quid de te eſti
mare debeas ex iudicio alieno, nō ꝑpendis.
Spōſum habes de cui⁹ pulcritudine ſi nō
dubitares. ſcires ꝙ tā pulcer tam formoſuſ
tam vnic⁹ dei filius tuo aſpectu captus nō
eſſet. ſi eū ſingulariſ decor ⁊ vltra ceteros ad/
mirādus nō traxiſſet. Hec Auguſtin⁹. Sꝫ
hec fortaſſe o anima nimis ingrata tibi vi/
dent̃ modica. ꝓpterea audi tertio dignitatē
admirabilē. ꝙ tāte eſt ſimplicitatis ꝙ nihil
poteſt domū mētiſ tue inhabitare. nihil po/
teſt in ea manſionē facere niſi ſimplicitas et
puritas trinitatiſ eterne. Ecce quid dic̄ ſpō
ſus tu⁹. Ego inquit ⁊ pater ad eū veniem⁹.
⁊ manſionē apud eū faciem⁹. Et alibi ī euā/
gelio. Zachee feſtinans deſcende. quia ho/
die in domo tua oportet me manere. Illabi
eñ menti illi ſoli poſſibile eſt qui eā creauit
Ipſe eñ eſt qui intimior intimo tuo eſſe ꝓ/
hibetur, vt dicit Auguſtinus. Gaude igit̃

o felix aīma ꝙ potes eſſe tāti hoſpitꝭ hoſpi/
ta. Bern̄. O felix aīma q̄ quotidie coꝛ ſuum
mūdat vt inhabitantē deū ſuſcipiat. cuiꝰ ho
ſpes nullo bono indiget. qꝛ auctoꝛē omniū
bonoꝝ in ſe habꝫ. O ꝙ̄ꝫ beata gīa apud quā
deus ſibi requiē īuenit. q̄ dicere poteſt. Qui
creauit me reqeuit in tabernaculo meo. Ne
gare ſiquidē ei celi requiē nō poterit q̇ ſibi ī
hac vita requiē ꝑparauit. Hec Bernardus
O aīa nimis es auara ſi nō ſufficit tibi tanti
hoſpitis ꝓ̄ſentia. qꝛ ſcio ꝙ tā liberalis eſt ꝙ
cōmunicabit tibi de bonis ſuis. ꝙ tā plꝰ eſt
ꝙ ditabit te de donis ſuis. Nullo em̄ modo
deceret tantū ꝓ̇ncipē. ſi hoſpitā ſuā ꝑmitterꝫ
indigentē. Adoꝛna igiꝉ thalamū tuū ⁊ ſuſci/
pe regē factoꝛē tuū. de cuiꝰ ꝓ̄ſentia exultabit
⁊ letabiꝉ tota familia tua. O vere mira ⁊ mł
tum admirabił ſentētia. Rex cuiꝰ pulcritu/
dinē ſol ⁊ luna miranꝉ. cuiꝰ magnitudinē ce
lum ⁊ terra reuerenꝉ. de cuiꝰ ſapīa celeſtiuꝫ
ſpirituū agmina illuminātꝉ. de cuiꝰ clemētia
omniū beatoꝝ collegia ſatianꝉ. talis tuuꝫ o
anima deſiderat hoſpitiū. tuū cenaculū plꝰ
ꝙ̄ꝫ celeſte palatiū appetit ⁊ exoptat. Delicie ei
ſue ſunt eſſe cū filijs hoīm. Sꝫ ſi hec adhuc
te nō mouēt ad laudādū creatoꝛē tuū. ꝯuer
te ꝯtemplatiōis radiū ad quartū bn̄ficium.
⁊ cognoſce ꝙ tāte capacitatꝭ eſt palatiū tuū.
ꝙ nulla creatura ſufficit ſatiare tuū deſideri
um. Hugo de ſancto victoꝛe. Om̄is iocūdi
tas. oīs ſuauitas. oīs potētia. om̄is opulen/
tia reꝝ creataꝝ afficere coꝛ humanū poteſt.
ſatiare nō poteſt. Anſelmꝰ. Om̄is creatura
que deꝰ meꝰ non eſt. mihi inopia eſt. Et q̄re.
Reuera ſm Grego. in moꝛał. Aīa humana
que ad deū appetēduꝫ facta eſt. q̇cquid infra
deū appetit minꝰ eſt. ideoqꝫ iure ei nō ſufficit
qḋ deꝰ nō eſt. Iā vt eſtimo aīa ſufficiēter vi/
diſti tuā nobilitatē. q̄ eſt valde laudabił. cō/
uerte nūc radiū cōtemplatiōis ad tuā ſuper
ceteras creaturas poteſtatē. q̄ reuera eſt ad
mirabilis. Hugo de arra aīme. O aīa mea
quid dedit tibi ſpōſus tuꝰ. reſpice mōm iſtū
om̄is natura ad hūc finē curſuꝫ ſuū dirigit.
vt tuis vtilitatibꝫ deſeruiat. tuiſqꝫ oblectam̄
tꝭ ſm diſtributionē tēpoꝝ indeſinēꝉ occur/
rat. Uide iā aīma mea ⁊ diligenter cōſidera
ꝙ creatoꝛ tuꝰ ſpōſus ⁊ amicꝰ totā machinā
mundialē ad tuū oꝛdinauit miniſteriū. Ec/
ce angeli purgāt ⁊ inflammāt tuū affectum.
illumināt ⁊ infoꝛmāt tuū intellectū. ꝑficiūt ⁊
cuſtodiūt tuū ſubiectū. Magna dignitas ē
habere tales doctoꝛes. ꝯſolatoꝛes. ⁊ tł'es cō
ſeruatoꝛeſ. O aīma ſi videre poſſes quanto
gaudio. q̄ntoqꝫ tripudio aſſiſtūt oꝛantibꝫ. ī/
terſunt meditātibꝫ q̄nto ſtudio nos ī bono
ꝯſeruāt. q̄nto deſiderio nos ⁊ ſalutē noſtrā
eternā expectāt. Celū tibi ꝺ̄ſeruit ꝑ ſuū mo
tum. luminaria celi ꝑ ſuū influxū. ſol cauſat
tibi diē. luna illumīat tibi noctē. ignis tēpe/
rat tibi aerꝭ frigiditatē. aer tibi mitigat ignis
internā caliditatē. aqua tibi mūdat feroꝛeꝫ.
mitigat tibi ſitꝭ ardoꝛē. ⁊ fecūdat terre vigo
rem. Terra ꝟo te ſuſtētat ſua ſoliditate. rcre
at ſua fertilitate. delectat ſua amenitate. Ec/
ce aīma breuiter diſcurriſti ꝑ ſingula ab in/
ferioꝛibꝫ ad ſupioꝛa. ⁊ inueniſti ꝙ om̄is cre/
atura ad hūc finē ex diuina oꝛdinatiōe cur/
ſum ſuū dirigit. quatenꝰ tuis vtilitatibꝫ de/
ſeruiat. tuiſqꝫ oblectamētis indeſinēter oc/
currat. Sed caue aīma mea ne nō ſpōſa ſed
adultera dicaris. ſi munera dātis plꝰ ꝙ̄ꝫ af/
fectū amātis diligis. Auguſtinꝰ in libro cō
feſſionū. Ue tibi ſi oberras in veſtigijs ſuis
ſi nutus ſuos ꝓ eo amas. ⁊ nō aduertis pur
gate mētis intelligentiā. quid innuat lux il/
la beatiſſima cuiꝰ nutꝰ ⁊ veſtigia ſunt omni
um creaturaꝝ decꝰ ⁊ foꝛma. Adhuc ſi foꝛte
ignoꝛas te o pulcerrima mulierū. egredere
⁊ abi poſt veſtigia gregū. id eſt. irrationabili
um creaturaꝝ. que ſunt veſtigiū creatoꝛꝭ tui
tu vero ſpeculū beatiſſime trinitatis. g̊ om/
nibꝫ dignioꝛ ⁊ excellētioꝛ cōpꝛobaris. Et pa
ſce hedos tuos iuxta tabernacula paſtoꝛis
id eſt. cōuerte cogitationes tuas ad choꝛos
angeloꝝ. quibꝫ qḋammodo ſimilis es ī na/
tura. ⁊ cōciuis eris in gloꝛia Anima Iā
ſatis ſilui. diu tacui. iam nūc cū verecūdia ⁊
ruboꝛe ꝯpelloꝛ cōfiteri ⁊ dicere ꝙ hāc digni
tatē modicū aduerti. Amorē meū heu ego
infelix ⁊ miſera nimis indigne ꝓſtitui. facto/
rem meū nō ꝓ his om̄ibꝫ gloꝛificaui. deum
meū ꝓpter dona ſua nō benedixi. ⁊ nō adoꝛa
ui eū toto tēpoꝛe vite mee. nimis indigne ⁊
irreuerēter. vane ⁊ negligēter vixi. Et vt ve/
rum fatear ſm Bernardū. Quāto ꝑfectius
dignitatē meā aſpicio. tāto magis vitaꝫ de/
generē me duxiſſe cōfundoꝛ ⁊ erubeſco. Ti
meo etenim ꝙ tāto grauioꝛ ſit culpa. quāto
dignioꝛ ⁊ nobilioꝛ ſit natura. Foꝛmido ꝙ
tāto grauioꝛ ſit offenſa. quāto maioꝛ eſt illiꝰ
qui offendiꝉ excellētia. Pertimeſco ꝙ tanto
peioꝛ eſt iniuria q̄nto maioꝛa fuerūt illiꝰ cui
iniuriā irrogaui beneficia. Heu heu domi/

ne deus meus. ex dignitate ſubſtantie iam
ꝑpendo vilitatē malicie. ex ſpecioſitate natu
re cognoſco deformitatē culpe. ex recordati
one bñficioꝝ acceptoꝝ. intelligo ingͣtitudi/
nē factoꝝ meoꝝ. Ve mihi miſere. iā video.
iā cognoſco ꝙ q̇cquid a ſūmo datore accepi
ad vſum vite. miſerabilit̄ inflexi ad abuſum
prauitatꝭ ꝛ culpe. Trāquillitatē hūane pacꝭ
ad vſum ꝯuerti vane ſecuritatis. ꝑegrinatō
nem terre. p inhabitatiōe dilexi patrie. ſalu/
tem ꝛ pulcritudinē corꝑis redegi ī ſeruitutē
voluptatꝭ. vbertatis abūdantiā. nō ad neceſ
ſitatē corꝑis. ſꝫ ad ſuꝑfluitatē expēdi miſere
cupiditatis. tꝑa ſerena ꝛ blādimēta aerꝭ ad
amorē mihi ſeruire coegi terrene delectatio
nis. Timeo heu ꝛ valde ꝑtimeſco vt ſil̄ me
ferire puniēdo debeāt. que vicijs meis ma/
le ſubiecta ſeruiebāt. Homo O aīa ali
qualiter iā ꝑpendo ꝙ bona eſt tua cognitio.
Ex verbis em̄ tuis ſentio ꝙ nō fuit fruſtra
mea ammonitio. Videt̄ mihi ꝙ lumīe diui
no ſis aliqualit̄ illuſtrata ꝛ tactu veri lumi/
nis mota. Quia ſm̄ Gregoriū in moralibꝫ.
Vnuſq̇ſqꝫ dū tactu veri lumis illuſtrat̄. ſi/
bi ipſi oſtēdit̄. vt vnde cognoſcit q̇d eſt iuſti/
cia. inde erudiat̄ q̇d eſt culpa qua excecatur
Vñ ſancti viri quo alti⁹ apud deū virtutuꝫ
dignitate ꝑficiūt. eo ſubtili⁹ indignos ſe eſſe
deꝑhendūt. qꝛ dū proximi luci fiūt. q̇cquid
eis in ſeipīs latebat inueniūt. Hec Gregoꝛ.
Igit̄ aīma ſi luce veritatis tacta dignitateꝫ
tuā quā acten⁹ nō attēdiſti cognoſcis. ſi cul
pam qua creatorē tuū offendiſti intelligis. ꝛ
vidiſti q̃ꝫ gratioſe formata ſis ꝑ naturā. vid
nūc q̃ꝫ vicioſe deformata ſis ꝑ culpā. Anſel/
mus. Reduc aīa erumnoſa ꝛ miſera ad me/
moriā enorme delictū ꝛ ꝑduc in celū vſqꝫ ru
gitū ꝛ lamentū. Cogita aīma ꝑfida dei. adul
tera xp̄i. q̇d feceriſ. Dereliquiſti in celo caſtū
amatorē tuū. cōtempſiſti factorē tuū. repudi
aſti ſpōſum tuū. turbaſti deū tuū. irreueren/
ter tractaſti ſanctū āgelū cuſtodē tuū. Eraſ
templū dei. ſpōſa xp̄i. ſacrariū ſpirituſſancti
Que eſt iſta ſubita cōuerſio ꝛ repētina mu/
tatio. de dei ꝟgine facta eſt corruptio ſatha/
ne. de ſpōſa xp̄i ſcortum execrabile dyaboli.
Hec Anſelm⁹. Recordare o aīa ꝓpter quid
vēdideris decorē tuū. ꝓpter q̇d abieceris ho/
norē tuū. p quo tā turpiter fedaueris vultū
tuū. que tāta bona ꝓ tam vili ꝑcio vēdidiſti
O aīma quare te tot bonis ſpoliaſti. quare
fruſtra tātis te honoribꝫ priuaſti. quare tot
bona oꝑa neglexiſti. tot annos. tot dies. tot
horas ſine fructu vixiſti. Anima Reco/
gnoſco o hō ꝙ verꝫ loquerꝭ. ꝛ nō īmerito me
de tāta trāſgreſſione reꝑhendis. Bernard⁹
O dñe de⁹ me⁹ quot tꝑa effluxerūt in q̇buſ
ſine fructu vt aſpicio vixi corā te. quō ſubſi/
ſtam. quō ad te leuare potero faciē meā. in il
lo magno ꝛ terribili examīe quādo enume/
rari iuſſerꝭ omēs dies meos q̄rens fructuꝫ
in eis. O dñe de⁹ cur intermiſi te vllo tꝑe ꝟ/
ſari ī corde meo. te tota mēte amplecti. ī tuā
dulcedine delectari. Oia interiora mea vbi
tūc erāt quādo tecū nō erant. cū a te habeat
omīs creatura q̇cquid habet deſiderabile.
laudabile. delectabile. Hec Bernard⁹ Heu
dñe. nūc intelligo ſed cōfiteri erubeſco. ſpeci
es ꝛ decor creaturarū decepit oculū meū. et
nō aduerti. quia ſpecioſior omībꝫ creaturis
tu es. quibꝫ tantūmodo vnā guttā tue ineſti
mabilis pulcritudinis cōmunicaſti. Quis
em̄ ornauit celū ſyderibꝫ. aerē volucribus.
aquā piſcibꝫ. terrā plantis ꝛ floribꝫ. homīes
in corꝑe diuerſis coloribꝫ. in mēte varijs ꝟ/
tutibꝫ. Nōne clementiſſime pater ꝑ te illa ce
leſtiū ſpirituū agmina varijs donis ſunt or
nata. Nōne ꝑ te ſeraphin ardent dilectione.
cherubin lucēt cognitiōe. de tuis donis iu/
dicant throni. de tuis muneribꝫ dominant̄
dñationes inclite. ex tua virtute ꝑſūnt prin
cipat⁹. ex tua poteſtate poteſtates demonuꝫ
malicias arcēt. ex tua ꝓfunda potētia mira/
cula faciūt virtutes. ex tuo ꝑcepto archange
li magnis nūciant maiora. angeli vero mio
ribꝫ ſignificāt minora Sed quid ſunt h̄ oīa
niſi tue pulcritudinis modica ſcītilla. O
bone Jeſu fons vniuerſe pulcritudīs. igno
ſce mihi aīme miſere ꝙ tuā pulcritudinē tā
ſero cognoui. tā tarde amaui. propterea mi/
ſerabiliter oberraui. Dulcedo etiā creatura
rum decepit guſtū meū. ꝛ nō aduerti ꝙ mel
le dulcior es. Tu em̄ melli ꝛ omni creature
dulcedinē ſuam. imo tuā cōmodaſti. et non
eſt aliud in creatura dulcedo vel delectatio
niſi tue dulcedinis quā abſcondiſti timen/
tibus te modica demonſtratio. Vnde dul
cedo omniū creaturarū ſi quis iuſte aduer/
tat nihil aliud fac̄ niſi ꝙ ad tuā dulcedineꝫ
eternā īuitat. O ih̄u fonſ vniuerſe dulcedīs
ꝛ pietatꝭ ignoſce mihi ꝙ tuā ineſtimabilem ꝛ
melliſluā dulcedinē ī creat̄a ñ cognoui nec ī
terne mētꝭ amore ꝯguſtaui. ꝓpt̄ea miſ̄abilit̄
oberraui ꝛ animā meaꝫ vſqꝫ modo ſiliquis

poꝛcoꝝ ſaturaui.ſꝫ heu nunq̃ꝫ vt timeo d̄ pa
ne filioꝝ tuoꝝ mãducaui.ideo ſp̄ in delitijs
mũdi ieiuna ꝛ famelica ꝑmãſi. Gregoꝛi⁹. Qꝛ
int⁹ guſtare nolum⁹ paratã dulcedinẽ.ꝓpte/
rea ieiuni ꝛ famelici amam⁹ miſeri famẽ no/
ſtrã. O dulciſſime ieſu.modo video. modo
agnoſco ꝙ om̄is dulcedo tibi cõtraria. fuit
mihi afflictio ꝛ magna miſeria. Aug⁹ i li.cõ/
feſſionũ. Tu em̄ miſericoꝛdiſſime de⁹ etiam
ĩn peccatꝫ meis ſp̄ mihi aderas . pijſſime ſu/
ſtinẽs om̄es iniquas delectatiões meas et
malas amariſſimis reſpergẽs amaritudini
bus.docẽs ꝑ flagella ſi vellẽ ſine amaritudi
ne delectari.non poſſem niſi in te dñe. Hec
Aug⁹. Sꝫ heu hãc doctrinã nõ intellexi.ꝓ/
pterea oberraui.ſemꝑ tñ in delicijs meis in
ſquis timui ꝑditoꝛẽ.timui accuſatoꝛẽ.timui
reph̄enſoꝛẽ.foꝛmidaui aliquotiẽs ꝯſciaꝫ.ex/
paui multotiẽſ infamiã.nõnunq̃ꝫ abhoꝛrui
gehennã.ꝛ tñ heu ego miſera inť tot toꝛmẽ/
ta nõ mutaui volũtatẽ ꝓpꝛiã. Decepit etiam
odoꝛ creaťe olfactũ meũ.ꝛ ignoꝛaui ꝙ odoꝛ
tu⁹ o bone ieſu redolet ſuꝑ oĩa aromata. O
bone ieſu fons odoꝝ cui⁹ ſuauitas fac inde
ſinẽter poſt te currere.ꝛ infatigabiliter labo
rare. Ignoſce mihi ꝙ tã ſero te cognoui.taꝫ
tarde in odoꝛe vngẽtoꝝ tuoꝝ poſt te cucur/
ri. Puto tamẽ ꝛ ꝑ h̄ me nõ excuſo ꝙ odoꝛ il/
lius celeſtꝫ apothece huic terreno fetoꝛi q̄ i/
fecta erã nõ miſceť. Decepit etiã ſon⁹ falſus
ſiue fallax creaturaꝝ auditũ meuꝫ.ꝛ neſciui
nec ſenſi q̃ꝫ dulcia faucibꝫ electoꝝ tuoꝝ elo/
quia tua.q̃ꝫ ſuauia auribꝫ amicoꝝ tuoꝝ ꝯſi/
lia tua.q̃ꝫ leuia manibꝫ ſanctoꝝ tuoꝝ mãda
ta tua. O ih̄u fons ſapiẽ. auctoꝛ ſciẽ. cõſilia/
toꝛ caſti ꝯſilij.fac me vel ſaltẽ modo audire
vocẽ tuã. ſonet vox tua in auribꝫ meis. Cũ
q̄nta amaritudine recogito ꝙ fefellit me il/
la vox miſerrima cãtantiũ et dicẽtiũ. Veni/
te fruamur bonis q̄ ſunt.coꝛonem⁹ nos ro/
ſis añq̃ꝫ marceſcãt.ꝛ nõ p̄tereat nos flos tẽ/
poꝛis. Vino p̄cioſo ꝛ vnguẽtis optimis noſ
impleam⁹.vbiq̃ꝫ relinquamus ſigna leticie.
Hãc vocẽ audiui ꝛ nõ intellexi nec aduerti.
qm̄ om̄ia vana ſunt ꝛ riſu digna. Om̄ia em̄
hec ꝛ his ſilĩa cito ꝑtrãſierũt.ꝛ velut vmbra
euanuerũt. Quid em̄ vana hec oĩa amatoꝛi
bus ſuis ꝯtulerũt.quẽ em̄ fructũ tũc habu/
erũt in illis i q̄bꝫ nũc ꝯfunduntꝛ erubeſcũt
O dñe de⁹ me⁹.lumẽ coꝛdis mei . panis aĩe
mee.virt⁹ amaricãs mentẽ meã.nõ te ama/
bã.ꝛ foꝛnicabar abs te,ꝛ foꝛnicãti michi ſo/
nabãt euge euge. Amicicia hui⁹ mũdi foꝛni/
catio eſt abs te. O q̄d miſeri⁹ miſero nõ mi/
ſerãti ſuꝑ ſeip̄m Sꝫ inter hec oĩa tu ãman
tiſſime de⁹ mihi ſp̄ aderas.vocẽ tuã frequẽ
ter audiui.inſpiratiõꝫ tuã ſalutiferã ſenſi.ſꝫ
nõ cõſenſi. O quotiẽs mihi illud ſalutiferũ
ꝯſiliũ inſpiraſti. Peccaſti. q̄eſce deſine ꝛ eru/
beſce. Ad q̄ ego miſera moꝛẽ ſecuta bti Au/
guſtini i libꝛo ꝯfeſſionũ.ꝟba ſomnolẽta ali/
quãdo reſpõdi. Dñe expecta me modicũ.ſi/
ne paululũ.modo a vanitate quieſcã.mõ de
malignitate erubeſcã.om̄ia vana ꝛ munda/
na derelinquã. Sꝫ heu illud modicũ ꝛ mo
do nõ habebat modicũ ꝛ modũ. ꝛ paululũ i
longũ ibat. Itẽ Aug⁹ de ꝟbis dñi. Ipa ſeg/
nicies eſt res q̄ multos eternaliť occidit.ꝛ fi
naliter in pctis detinet. q̄ ſe ad vocẽ dñi nõ
coꝛrigũt. Vocẽ quidẽ occulte inſpirationis
audiũt.ſꝫ vitam nõ coꝛrigũt.dicẽtes. Cras
cras.ꝛ ſubito hoſtiũ claudiť. remanetq̃ꝫ pec
catoꝛ foras extra arcã celeſtis patrie cũ vo/
ce coꝛuina.qꝛ ꝓ peccatis gemere noluit cuꝫ
colũba. Gregoꝛi⁹. Heu q̃ꝫ multos i peccatꝫ
pciuꝫ ſua felicitas ꝓſtrauit. multos diutur/
na pax inertes reddidit.coq̃ꝫ illos mox ma/
lign⁹ hoſtis graui⁹ ꝑcutit.q̄ longi⁹ q̄etis vſu
negligẽtes inuenit. Itẽ Gregoꝛi⁹. Quos et
de⁹ vt ꝯuertanť diuti⁹ tolerat.nõ cõuerſos
duri⁹ dãnat. Sꝫ o homo vt tibi mee infeli/
citatis hiſtoriaꝫ ꝑfecti⁹ manifeſtẽ. ꝯfiteoꝛ ꝙ
hec om̄ia mee infelicitati nõ ſufficiebãt. ſed
ad cumulũ dãnatiõis heu mũdana mollici
es tactũ meũ nimis miŕabũliter decipiebat
ꝛ ignoꝛaui ꝙ tã ſuauis o bone ieſu eſſet tu⁹
amplex⁹.tã honeſt⁹ attact⁹ tu⁹.tã delicioſus
ꝯuictus tu⁹. Cũ em̄ te amauero mũda ſum
cũ tetigero caſta ſum.cũ accepo ꝟgo ſũ. Tu
us o dulciſſime ieſu amplex⁹ nõ maculãt ſꝫ
mũdat.tu⁹ attact⁹ nõ inq̄nat ſed ſanctificat.
O ieſu fons vniuerſe dulcedis et ſuauitatꝫ.
ignoſce mihi ꝙ tã ſero credidi.q̄ntũ hꝫ deli/
cioſitatis.q̄ntũ honeſtatꝫ.q̄ntũ iocũditatis.
q̄n leua tue eterne ſapiẽtie ꝛ cognitionis eſt
ſub capite meo.i.rõne.ꝛ dextera tue diuiccle
mẽtie ꝛ dilectiõis amplexabiť me.i.volũtatẽ
Heu me miſerã q̄d vnq̃ꝫ tã dulce.taꝫ ſuaue
tã delicioſum ꝛ ſalutiferũ poteſt exꝑiri.q̃ꝫ in
ter bꝛachia tãti ſpõſi q̄eſcere.inter oſcula tã/
ti regis ꝛ amici feliciť obdoꝛmire. Hãc dul/
cedinẽ ſenſerat aĩma deuota q̄n optabat di
cens. Oſculeť me oſculo oꝛis ſui .ꝛc̄. Hũq̄d
has delicias aĩa deuota erat exꝑta quando

oꝛabat ardens.et iã pene deficiẽs p̄ dilecti
ſui ɔcupiſcẽtia.dicẽs in Canticꝭ.Quis mi/
bi det te frẽm meũ.ſugẽtẽ vbera mr̄is mee.
vt inueniã te ſolũ foꝛas ⁊ deoſculer te.et iã
me nemo deſpiciat.Apprehendã te.⁊ ducaꝫ
te in domũ pr̄is mei.⁊ in cubiculũ genitri/
cis mee.ibi me docebis.⁊ dabo tibi poculũ
ex vino ɔdito.⁊ ex muſto malagranatoꝛuꝫ
meoꝝ.Quis enarrare ſufficeret niſi q̇ men
te guſtaſſet.quãtũ habet h̄ verbũ dulcedi/
nis ⁊ deuotiõis.qñ bene ponderaꝛ et recte
cribꝛatur deuota mente. Vñ expoſitioneꝫ
deuote menti relinquo. Sed o dñe deus.
ſi hec tam dulcia ſunt cogitãti. q̃ꝫ dulcia eẽ
poſſunt deguſtãti.Si tã ſuauia ſunt legen
ti.q̃ꝫ cõſolatoꝛia erũt ꝑ affectũ ſentiẽti.Au/
guſtin⁹.Fac me dulciſſime ieſu int⁹ guſta/
re ꝑ amoꝛẽ.qꝺ extra guſto ꝑ cognitionẽ.fac
me ſentire ꝑ affectũ.qꝺ ſentio ꝑ intellectuꝫ.
Hec Auguſtin⁹.Eya dulciſſime ieſu trãſfi
ge ſaluberrimo vulnere amoꝛis tui medul
las aĩe mee.vt vere ardeat.langueat ⁊ liq̄fi
at.⁊ ſolo tuo deſiderio deficiat. cupiat diſ/
ſolui ⁊ eſſe tecũ.te ſolũ ſemꝑ eſuriat panem
vite celeſtis.qui de celo deſcendiſti.te ſitiat
fontẽ vite.fontẽ eterni luminis.toꝛrentẽ ve
re voluptatis. Te ſemꝑ ambiat. te querat.
te q̄ꝫ inueniat.in te dulciꝛ requieſcat. Sed
q̄ veſania.que infernalis furia tanto tem/
poꝛe a me ꝓhibuit talia ⁊ tanta mẽtis mee
ſolacia.tam diuĩa gaudia.tã melliflua cõui/
uia.Dic queſo o hõ que eſt tanti mali cau/
ſa.q̄ tanti periculi ratio. que tanti dãni oc/
caſio. Homo. Uideo o aĩa ꝙ iã fati/
gata laboꝛib⁹.iã vexata doloꝛib⁹.vltra inue
nire nõ valeas cui tantũ dãnũ illatuꝫ aſcri/
bas.Peto igiꝛ vt cũ patientia audias ſi ti/
bi tanti mali cauſam demõſtrauero. ſi tibi
tanti dãni inimicũ oſtendero. Jam ꝓ par/
te hoſtẽ tetigiſti aliq̄liter.tamẽ foꝛte p̄ dolo
re mentis nõ aduertiſti. Habes o aĩa mea
inimicũ domeſticũ.hoſtẽ amicũ.aduerſari/
um ꝓpinquũ.q̇ tibi malũ ꝓ bono reddidit.⁊
ſub ſpecie amicicie crudelioꝛ exiſtẽs inimi/
cus.his omĩb⁹ ⁊ alijs infinitis bonis te pꝛi
uauit.Hic hoſtis ſalua tua reuerẽtia eſt ca
ro infelix ⁊ miſera.multũ tamẽ tibi dulcꝭ et
dilecta.Hanc cũ pauiſti.inimicũ peſſimuꝫ
ɔtra te erexiſti.hanc cũ honoꝛaſti.hoſtẽ cru
deliſſimũ ɔtra te armaſti.hanc cũ foꝛis va
rijs ⁊ p̄cioſis indumẽtis decoꝛaſti.omĩb⁹
interioꝛib⁹ oꝛnamẽtis te ſpoliaſti. neſciens

qꝺ dicit beat⁹ Gregoꝛi⁹ in omelia. Vñ in/
quit caro ad temp⁹ ſuauiꝛ viuit. inde ſpiri/
tus ineternũ toꝛquebiꝛ ⁊ ingemiſcet. Et e/
contra.quo pl⁹ caro premiꝛ.eo plus de ſpe
celeſti anim⁹ letaꝛ. Vñ ꝓ tanta iniuria nob
ꝑ te illata cõtinere ampli⁹ me nõ valeo.q̇n
tantũ malũ hucuſq̄ꝫ ſub ſilentio ꝑiculoſe ꝑ
tranſitũ repꝛ̄hendaꝫ. Scio inq̇t Bernard⁹
n meditatiõib⁹.o aĩa quendaꝫ q̇ ꝑ plures
annos tecũ vixit.ad mẽſam tecũ ſedit.cibũ
de manu tua ſumpſit.⁊ in ſinu tuo doꝛmi/
uit.cũ voluit tecũ colloquiũ habuit.hic iu/
re hereditario ſeru⁹ tuus eſt.ſed qꝛ delica/
te nimis enutriſti eũ.⁊ virge pepꝑciſti.leua/
uit calcaneũ ſuũ ſuꝑ caput tuũ.⁊ te in ſerui/
tutẽ redegit.O aĩa miſerabilis et miſera.
q̇s te liberabit de vinculo impꝛoperij hu/
ius. Exurgat de⁹ ⁊ cadat armat⁹.⁊ contera
tur inimic⁹. Jnimic⁹ inquã cõtemptoꝛ dei.
amicus mũdi.cultoꝛ diaboli. Quid tibi vi
detur ꝺ illo. Si recte ſentis.puto ꝙ mecũ
dices. Reus eſt moꝛtꝭ. crucifigaꝛ. Noli er/
go diſſimulare.noli differre.noli parcere.
crucifige crucifige eũ. Sed in q̄ cruce. Jn
cruce dñi nr̄i ieſu chꝛiſti.in q̄ eſt ſalus.vita
⁊ reſurrectio nr̄a. Recole igiꝛ o aĩa p̄moꝛ/
dia tua.attẽde ꝙ es inſignita dei imagine.
decoꝛata eius ſimilitudine. deſpõſata fide.
dotata ſpe.p̄electa charitate.redempta ſan
guine.particeps gr̄e.capax beatitudĩs.q̇d
tibi cũ carne vnde iſta paterꝭ. ſi diligenꝛ cõ
ditiones ei⁹ aduertis.nunq̄ꝫ vili⁹ ſterquili
niũ vidiſti.ſi ei⁹ miſerias enumerare velis.
q̃ꝫ onuſta ſit peccatꝭ pꝛuriens ɔcupiſcẽtijs.
occupata paſſionib⁹.polluta illuſionib⁹.cõ/
fuſione plena.ignominia repleta. quid de
ea habes aliud q̃ꝫ cogitatiões fedas et im/
mũdas. Hec Bernardus. Jdeꝫ. O anima
diuina erubeſce in ſimilitudinẽ poꝛci com/
mutari.erubeſce volutari in ceno q̄ es ꝺ ce
lo. Jdem ſuꝑ Cantica. O aĩa donec ĩ car/
ne es.inter ſpinas verſaris. ⁊ neceſſe eſt vt
tentationũ tribulatiões.⁊ impugnationuꝫ
aculeos grauiꝛ patiaris. Vnde diciꝛ tibi ĩ
Canticꝭ. Sicut liliũ inter ſpinas. ſic ami/
ca mea inter filiaſ. O candens liliũ.o tener
⁊ delicate flos.increduli et ſubuerſoꝛes ſũt
tecũ.⁊ cũ ſcoꝛpionib⁹ habitas. Uide ẽ quõ
caute ambules int̄ ſpinas. Caro ⁊ mũdus
pleni ſunt ſpinis.cõuerſari in his ⁊ nõ ledi
diuine potẽtie eſt.⁊ nõ virtutꝭ hũane. Hec
Bernardus. Eſt ⁊ alius inimicus foꝛtis ⁊

crudelis.q̇ mira calliditate omniũ diſcutit
conſuetudines.ventilat curas.ſcrutat̃ affe
ctus.⁊ ibi ſemp̱ q̃rit cãs nocẽdi vbi quenq̃
viderit ſtudioſi⁹ occupari. Nouit eñ h̄ ho/
ſtis antiquus.ab initio hũani generis ini/
micus.cui ip̄e i' lecebras gule ingerat.cui vi
rus inuidie infundat.cui blandimẽta luxu
rie obiiciat.cui vana ſup̱bie incitamẽta p/
mittat.nouit quẽ metu opprimat. quez gau
dio fallat.quẽ admiratiõe ſeducat. Habet
etiã aliq̃s ſibi obligatos.quoꝝ ad alios de
cipiendos ingeniis vtit̃ et linguis. O ania
fragilis ad reſiſtendũ.facilis ad cadenduz.
difficilis ad ſurgenduz.q̃liter iſti⁹ crudelis
aduerſarii laqueos euadere poteris. quem
tantis ſubtilitatibꝫ preditũ agnoſcis. Hec
Leo papa. Ania Nunc video.iam pri
mitus recognoſco.q̄ ſicut dicit Aug⁹.con/
ſuetudo peccati eſt q̄ nõ facile cognoſcit̃ ab
eo q̇ ip̄o p̄mit̃.ſed mox cũ inceperit ſe quis
ab illo alienare.tũc demũ cognoſcit in q̃n/
ta feditate iacuerat. Igit̃ q̄ iam aliq̃lit̃ me
ip̄am a pctõ alienare incipio.et p̱ hoc me et
pctm̄ meũ agnoſco.me ampli⁹ a planctu cõ
tinere nõ valeo. O dñe deus me⁹.tu imp̄ſſi
ſti mihi amabilẽ imaginẽ tuã.⁊ ego ſup̱in/
duxi odibilẽ imaginẽ diabolicã. Heu heu
miſer homuncio q̄ demonis imaginẽ ſup̱/
impreſſi ſup̱ imaginẽ dei. Cur nõ odi eius
imitationẽ.cui⁹ abhorreo nomẽ. Ille ſpon
te cecidit.ego volens corrui. Ille nulla p̄ce
dente vindicta peccauit ſup̱biens.ego viſa
eius pena peccaui cõtemnẽs. Ille ſemel in
innocẽtia eſt inſtitut⁹.ego multotiẽs ſuz re/
ſtituta. Ille ſe erexit cõtra eũ q̇ ſe fecit.ego
me erexi ꝯtra eũ q̇ me refecit. Ille deũ dere
liquit p̱mittentẽ.ego fugi deũ p̱ſequentez.
Ille p̱ſtat in malicia do reprobãte. ego cur
ro a deo miſericorditer reuocãte. Et ſi am
bo ꝯtra deũ.ille tñ ꝯtra nõ req̃rentẽ ſe.ego
vero ꝯtra morientẽ p me. Ecce cui⁹ imagi/
nem horrebã.cũ in multis me inueniã hor/
ribiliorem. Homo Fuge fuge a me o
horribilis ſubſtãtia.fuge teip̄am. exterrita
a teip̄a. Ne igit̃ ſine rugitu cordis tui tole/
res horrorẽ tuũ.ſi toleras non te agnoſcis.
Nõ eſt hec fortitudo. ſed mẽtis hebetudo.
nõ eſt ſanitas ſed obdurata iniquitas.
Ania Si me videro.eſt horror intolera/
bilis.ſi nõ videro.eſt mors ineuitabilis.O
q̄ʒ infelix q̇ ſibi eſt horribilis. ſed tñ multo
infelicior cui mors eterna ẽ ſenſibil'. Anſel/
mus i orõnibꝫ. O pr̄ patiẽtiſſime.o rex cle/
mentiſſime.tegere nõ valeo.excuſare neq̃o.
⁊ tñ ꝯfiteri nõ modicũ erubeſco. Iã cauſaz
tantoꝝ maloꝝ inuenio.iã qd̄ p̄us male latu
it agnoſco. Bernard⁹ in meditatiõibꝫ. Cor
eñ meũ miſerũ dũ futurũ nõ curauit gau/
diũ.nec diuinũ q̃ſiuit ꝯſiliũ.a ſeip̄o fuit elõ
gatũ.⁊ in amore terreſtriũ occupatuz.dũq̃ʒ
elapſum fuit ab illis.⁊ inuolutũ iſtis.vani/
tas ip̄m decepit.luxuria polluit. curioſitas
abduxit.cruciabat̃ inuidia.torq̃bat̃ iracun
dia.diuidebat̃ auaricia. anxiebat̃ accidia.
ſicq̃ʒ immergebat̃ oĩbꝫ viciis.q̄ vnũ bonũ
qd̄ ſibi ſufficere potuit dereliq̃t. Hec Ber.
Abeant ẽ mitiſſime de⁹ in obliuionẽ coraz
te om̄ia male ꝯſumpta mea tp̱a.⁊ cõcede vt
hoc tp̱is mei reſiduuz forte nimis breue et
momentaneũ.ſit tibi honorificũ.mihi fru/
ctuoſum.⁊ p̄ximo edificatoriũ. Iã piiſſime
deus p̄pter magnitudinẽ dãni qd̄ infelix et
miſera miſerabilit̃ incurri.video⁊ recogno
ſco q̄ meip̄am ⁊ pctm̄ meũ ſufficient̃ vt me
rui deplangere nõ valeo.ſi tãta debet ẽẽ nõ
immerito pcti deteſtatio q̃nta fuerit in mi/
ſera volũtate delectatio Homo O aĩa
ſi p̱ te vt aſſeris nõ potes nec ſufficis deli/
ctum tuuz deplangere.neceſſe habes te ad
aliquez ſctõꝝ cõuertere. An ignoras q̄ ſc̄m
Bernardũ ſecurũ habes acceſſum ad deũ.
vbi matrẽ habes ante filiũ.filiũ ante p̄rem
Mater p̄ te oñdit filio pect⁹ ⁊ vbera.filius
p̄ri lat⁹ ⁊ vulnera. Putas q̄ vlla poterit ibi
eſſe repulſa.vbi tot ſunt charitatis indicia.
In pericul' ergo ⁊ in anguſtiis ac in rebus
dubiis mariã cogita.mariã inuoca. Nõ re/
cedat a corde tuo.non diſcedat ab ore tuo.
Ip̄am ſequẽs nõ deuias.ip̄am rogans nõ
deſperas.ip̄a tenente nõ corruis. ip̄a prote
gente nõ metuis.ip̄a duce nõ fatigaris.ip̄a
p̄picia ad veniã p̱uenis. Hec Berñ. Anſel/
mus. Dic igit̃ o ania cũ magna mẽtis fidu
cia. O dña ſi tuus fili⁹ p̱ te fact⁹ eſt frat̃ no/
ſter.nõne tu p̱ ip̄m facta es mater nr̃a. Ex/
ultabo igit̃ et letabor. q̄ quicq̇d iudicabit
de me.pendet ex ſentẽtia mr̃is ⁊ fratris mei.
Hec Anſelmus. Ania Cũ peccaui in
filiũ.irritaui matrẽ. Matrẽ offendere non
potui ſine iniuria filii. Quid ergo o bõ faci
am.quis recõciliabit me filio inimica ma/
tre.quis mihi placabit matrẽ irato filio.
Homo Anſelmus. O ania non dubites
etſi ambo ſint offenſi.ambo tñ ſunt clemen

tes.ambo pijſſimi. Fugiat ergo reus iram iu
ſti dei ad piã matrẽ.refugiat reus irã offen
ſe mr̃is ad benignũ filiũ.⁊ dicat.De⁹ qui fa
ct⁹ es fili⁹ femine ꝓpter nr̃am miſeriã.femĩa
q̃ facta es mr̃ dei ꝓpter miſcd̃iam. aut miſe/
reamini mihi impie peccatrici.aut oſtẽdite
mihi magis miſericordẽ. ad quẽ ego miſe/
ra ꝯfugere valeã. Hec Anſelm⁹. Anĩa
O homo ꝙ̃ ſanũ ꝯſiliũ tuũ.ꝙ̃ ꝯſolatoriũ
eſt mihi miſere verbũ tuũ. Quia qñ pctm̃
meũ recte aſpicio. tũc inuenio. tunc agno/
ſco ꝙ elemẽta ꝑ pctã mea pollui.celos inq̇/
naui.aſtra celi obfuſcaui.dãnatos in infer/
no cruciaui.ſctõs in celo ꝑturbaui.angl̓os
mihi ad cuſtodiã deputatos irreuerent̃ ꝑ/
tractaui. Uñ ab oĩb⁹ his auxiliũ petere ꝑti
meſco.Et q̄ꝛ iuſti iuſte mihi indignati ſunt
ad ip̃os confugere nõ p̃ſumo. Hõ O
anĩa nimia eſt trepidatio tua.ꝙ̃uis placita
ſit humiliatio tua. An ignoras ꝙ multi de
ſanctis peccauerũt.q̇ qualit̃ nob̃ peccãtibus
miſereri debeãt.in ſuis magnis pctĩs didi
cerunt. Cogita moyſen ꝓphetã eximium de
diuĩa potẽtia deſperantem. Cogita dauid
regẽ ſctiſſimũ ꝯtra diuinã legẽ adulterio ⁊
homicidio peccantẽ. Agnoſce ſalomonẽ ſa
pientiſſimũ idola vana ⁊ peſſima adorãtẽ.
Cognoſce manaſſen regẽ iniq̇ſſimũ.q̇ pluſ
ꝙ̃ omnes reges iſrl̓ peccauerat.qui dicebat.
Peccaui ſup numerũ arene mariſ.et nõ ſum
dign⁹ videre altitudinẽ celi p̃ multitudine
iniq̇tatis mee.hos ſemꝑ cogita veniã impe
trantes. Sed q̇d plura de ſctĩs veteris te/
ſtamenti. Cogita nũc ⁊ aduerte paucos de
ſanctis noui teſtamẽti. Uide mattheũ ſe/
dentẽ ad theloniũ pctõrem ⁊ publicanũ et
aſſumptũ in diſcipulũ. Uide paulũ lapidã
tem ſtephanũ.⁊ electũ in apl̓m. Uide petꝝ
chriſtũ abnegantẽ.⁊ mox veniã impetrãtẽ.
Uide militẽ chriſtũ crucifigentẽ.⁊ tñ de di
uina miſcd̃ia p̃ſumentẽ. Uide latronem in
cruce pendentẽ ⁊ veniã impetrãtẽ. Poſtre/
mo cogita o aĩa.ꝙ illa famoſa ⁊ imũda pec
catrix maria magdalena.facta eſt tã ſingu/
laris ⁊ ſpecialis chriſti amatrix. Omnes em̃
q̇cũq̇ modo cũ deo regnãt. vel olim ſic nos
peccauerũt.vl̓ ſaltem peccaſſe potuiſſent ſi
eos diuĩa clemẽtia a pctõ nõ p̃ſeruaſſet. Qꝛ
cuicunq̇ donatũ eſt vt peccare penit⁹ non
potuerit.nõ eſt hoc nature ſed celeſtis gratie.
Anĩa Jam nunc ſecure ꝓphas ⁊ reges
imploro.iã nũc audacter apl̓os ⁊ martyres
inuocabo.ꝯfeſſores.ꝟgines ⁊ viduas ꝯſtã/
ter interpello. Sed tñ p̃ oĩb⁹ his ſacratiſſi/
mã dei genitricẽ virginẽ mariã ꝯfidentius
adorabo. Scio em̃ ꝙ tã pia dulcis ⁊ ſuauis
eſt maria.ꝙ nec noĩari põt q̇n accẽdat.nec
cogitari q̇n recreet affectũ diligẽtiũ ſe. Hec
eſt em̃ illa q̃ ſalutẽ oĩb⁹ impetrauit.⁊ totius
mũdi reꝑationẽ obtinuit. Hec Bern̄. Anſ/
elmus. O femĩa mirabilit̃ ſingularis.⁊ ſin/
gularit̃ admirabilis.ꝑ quã elementa reno/
uant̃.infirmi medicant̃.hoĩes ſaluant̃ ⁊ an
geli reintegrant̃. O femĩa grã plena. de cu/
ius plenitudinis abũdantia reſꝑſa reuiui/
ſcit omĩs creatura. Bern̄. O bñdicta geni/
trix vite.inuẽtrix grẽ.mater ſalutis.ꝑ te acceſ
ſum habem⁹ ad filiũ tuũ. vt ꝑ te nos ſuſci/
piat.q̇ ꝑ te dat⁹ eſt nob̃. Excuſet apud ip̃m
integritas tua culpã corruptiõis nr̃e.hũili
tas tua deo grata o beatiſſima veniã impe
tret vanitati nr̃e. O bñdicta ꝑ grãm quam
inueniſti.ꝑ p̃rogatiuã quã meruiſti.ꝑ miſe/
ricordiã quã peꝑiſti.fac vt q̇ mediãte te di/
gnat⁹ eſt fieri particeps infirmitatis ⁊ miſe/
rie nr̃e.te intercedẽte nos faciat participeſ
gl̓ie ſue. Hec Bern̄. Hõ Jam nunc vt
eſtimo o anĩa mea aliq̇liter meritorie ꝯuer
tiſti radiũ ꝯtẽplatiõis ad videndũ q̃lit̃ for
mata ſis ꝑ naturã ⁊ quõ deformata ꝑ cul/
pã.ꝯuerte nũc radiũ tuũ.iã vt ſpero ꝑ cõtri
tionẽ depurata.ad intuendũ q̃lit̃ ſis refor
mata ꝑ grãm. Scire tñ debes ꝙ q̃nto ꝑfe/
ctius ꝑ ꝯtritõis lauacrũ caligo mentis de/
tergit̃.tãto lucidi⁹ diuĩe reꝑatiõis bñficiũ
ſpeculat̃. Pctm̃ em̃ ſm Aug⁹.eſt tenebra q̃
intellect⁹ obtundit̃.⁊ interior hõ tot⁹ obte/
nebrat̃. Uñ neceſſe ẽ vt tãto ſollicit⁹ mẽta/
les oculi a peccati tenebra ꝑ cõpunctõis la/
chrymas ꝯtinue expurgent̃.q̃nto amplius
ꝑ hãc ꝯtẽplatõis radius obtenebrat̃. Hec
Aug⁹. Jam igit̃ o aĩa in affectiõib⁹ ſerena/
ta.dirige radiũ ꝯtemplatiõis ad intuendũ
ꝙ̃ ꝓfunda dei clemẽtia. ⁊ ꝙ̃ alta dĩ ſapiẽtia
ꝙ̃q̄ꝛ mira dei potẽtia ſis ꝑ grãm reformata

Conſidera p̃mo q̃liter ꝑ beneficiũ redẽ/
ptionis te a pctõ originali liberauit. An ig/
noras ꝙ ꝑ pctm̃ originale eras bonis na/
turalib⁹ ⁊ ſpũalib⁹ ſpoliata.poteſtati p̃nci/
pis tenebrarum ſubiugata.a patria tua re
pulſa ⁊ alienata. Sed ſm Bern̄. Singu/
laris illa maieſtas mori voluit vt viuerem⁹
ſeruire vt regnarem⁹.exulare vt repatriare
mus.et ad viliſſima opera inclinatus eſt.vt

noſ ꝯſtitueret ſup̱ oīa opa ſua. Venit ei
filius hoīs q̄rere ⁊ ſaluū facere qđ perie/
rat. Venit inquā vt te ſupbuȝ humiliaret.
Gregoriꝰ in regiſtro. Ad hᷣ vnigenitꝰ dei fi
lius formā infirmitatꝭ noſtre ſuſcepit. ad hᷣ
inuiſibilis nō ſolū viſibilis. ſed etiā deſpe/
ctus apparuit. ad hᷣ ꝯtumeliarū ludibria. il/
luſionū probra. paſſionū tormenta tolera/
uit. vt ſupbū nō debere eſſe hoīem doceret
hūilis deus. Augꝰ. Oīa bona terrena cō
tempſit deꝰ. vt ꝯtēnenda mōſtraret. ⁊ oīa
terrena mala ſuſtinuit. vt ſuſtinēda doce/
ret. vt neq̧ in illis q̄rereť felicitas. neq̧ in
iſtis timereť aduerſitas. Venit ſecundo
vt te pr̄i recōciliaret. Augꝰ. Cū inimicꝰ eſ/
ſes patri ego reconciliaui te. cū longe eſſes.
ego veni vt reducerē te. cū inter mōtes ⁊ ſil
uas errares. queſiui te. inter lapides et li/
gna inueni te. in humeris meis portaui te.
pr̄i meo reddidi te. laboraui. ſudaui. caput
meū ſpinis expoſui. manꝰ meas clauis ob/
ieci. lancea latꝰ meū aperire pmiſi. ſanguinē
meū ꝓ te fudi. totq̧ nō dicā iniurijs ſȝ aſpe
ritatibꝫ laceratꝰ ſum ꝓpter te. ſed heu ꝓpter
peccatū tuuȝ te diuidis a me. Venit ter
cio vt te venditū repararet. Augꝰ. Admire
mur. gratulemur. amemꝰ. laudemꝰ. adore/
mus. qm̄ p redēptoris nr̄i mortē. de morte
ad vitā. de tenebris ad lucē. de exilio ad pa
triā. de corruptiōe ad incorruptōnē. de mi
ſeria ad gloriā. de luctu ad gaudiuȝ vocati
ſumus. Gregoriꝰ nazanzenuſ. O mira ⁊ in/
audita pmixtio. q̇ creator eſt fit creatura. q̇
immēſus eſt capiť. q̇ diues eſt in oīs. pau/
per efficiť. Suſcepit imaginē carnis mee.
vt imaginē quā fecerat repararet. vt carneȝ
mortalē īmortalitate dotaret. Expgiſcere
nunc o aīa mea. reſpice in faciē chriſti tui.
Vide faciē illā quondam ſplendore nimio
luminoſaȝ ꝓpter te velatā ꝯtra charitatem.
decore ſpecioſaȝ. inflatā ꝯtra ſpecioſitateȝ.
dulcore gratioſaȝ. cōſputā ꝯtra gratioſita/
tem. amore deſiderabilē. abominabilē con
tra deſiderabilitatē. Vide nūc o aīa mea
⁊ diligenť ꝯſidera mira et inaudita ꝓdigia
q̄ fecit dn̄s ſup̱ terrā. Deꝰ illudiť vt honore
ris. innocēs flagellať vt ꝯſoleris. iuſtꝰ cru/
cifigiť vt libereris. agnus īmaculatꝰ occidi
tur vt epuler̄. ſanguis ⁊ aqua de latere lan
ceati emittunť vt poteriſ. Reſpice igitur in
preciū redēptiōis. placās offenſaȝ p̄uarica/
tionis. inſpice exemplū informatiōis. pre/
ſtans amminiculū ſctificatiōis. aſpice auxi
lium ꝓtectiōis. reſerās ianuā incarceratio/
nis. ſuſcipe p̄miū retributiōis. ꝯferens gra
tiā iuſtificatiōis. Aſpice o aīa delicata con
templādo aſſidue. ⁊ fac imitādo pfecte ſm
exēplar ꝯſummate iuſticie. qđ tibi in mon/
te monſtratū eſt. hᷣ eſt in chriſti victorioſiſſi
ma paſſiōe. An nō ꝯſideras ꝙ delicijs cor/
poralibꝫ eſtuas. ⁊ chriſtꝰ dn̄s tuus. rex tuꝰ.
ſponſus tuꝰ. magiſter ⁊ amicꝰ tuus affligiť
oīi genere penarū. in oīi parte ſenſuum.
ab oīi ſtatu hoīm. Rex illuſit. p̄ſes iudica
uit. diſcipulꝰ vendidit. apl̄i reliquerūt. pon
tifices. ſcribe ⁊ phariſei tradiderunt. genti/
les flagellauerūt. turbe ꝯdemnauerunt. ac
milites crucifixerūt. Bern̄. Caput illud an
gelicis tremendū ſpiritibꝫ. denſitate ſpina/
rū pungiť. facies pulchra p̄ filijs hoīm. ſpu
tis iudeorū deturpať. oculi lucidiores ſole
caligant in morte. aures q̄ audiunt angeli/
cos cantꝰ. audiūt pctōꝝ inſultus. os quod
docet angelos. felle ⁊ aceto potať. pedes q̄/
rū ſcabellū adorať qm̄ ſanctū eſt. cruci cla/
uo affigunť. manꝰ que formauerunt celos
ſunt in cruce extenſe ⁊ clauis affixe. corpus
verberať. latꝰ lancea pforať. Et quid plu/
ra. nō remāſit in eo aliq̄d liberum niſi ſola
lingua. vt ꝓ pctōribꝫ exoraret. ⁊ mr̄em diſci
pulo cōmēdaret. Hec Bern̄. Et quid plu/
ra. o fidelis aīa ſaluator nr̄ nullis aduer/
ſantiū hoſtiū temptamētis potuit a nr̄e ſalu/
tis cura reuocari. Sed q̇ magis eiꝰ nobis
oſtendiť emulatio. eo grauior nos ſi hanc
ſpernimꝰ ſequiť dānatio. Aīa O ho/
mo. iam diu tacui. qꝛ que ꝓpoſuiſti cuȝ gau/
dio pariť ⁊ luctu deuota mēte recepi. Gau/
dens igiť gaudebo in dn̄o. qꝛ me tm̄ dilexit
ꝙ vnigenito filio ſuo ꝓpter me nō pepercit.
O ineſtimabil' dilectio charitatꝭ. vt ancillā
imo nec noīe ancille dignā redimeres filiū
tradidiſti. O dn̄e ieſu chriſte q̇ ꝓpter me ti/
bi nō pepciſti. cor meū tuis vulneribus ita
ſaucia. ⁊ mentē meā tuo ſanguine ita iebria
vt quocūq̧ me vertā ſemp̱ te videā crucifi/
xū. ⁊ q̇cq̄d inſpexero mihi appareat tuo ſan
guine rubricatū. vt ſic totus in te tendens.
nil valeā p̄ter te inuenire. nil niſi tua vulne
ra intueri. Hec mihi ꝯſolatio ſit tecum mi
dn̄e crucifigi. ⁊ mihi ſit intima afflictio ali/
q̇d p̄ter te meditari. Hugo de ſctō victore.
Nulla dilectio maior. nulla charitas ſince
rior. nullus amor fortior. mortuus ē ꝓ me.

innocens.nihil in me inueniēs qd̄ amaret
ſed heu q̄tiens hāc mirā circa nos diuīe pi
etatis dignationē aduerto.de nimia ingti/
tudīe mea nō modicū ꝯfundor ꝛ erubeſco.
Hō Hugo de arra aīe.O aīa dereliq̄/
ſti ſponſuꝫ tuū.pſtituiſti amorē tuū.ꝛ ꝑ tan
tis bn̄ficijs gr̄as non egiſti.qꝛ vt releuaret
te illuc vn̄ cecideras.ipē deſcēdere dignat⁹
eſt.ꝛ pie pati qd̄ tolerabas.Cogita ḡ q̄ntuꝫ
diligat te q̄ nō niſi moriēdo a morte voluit
liberare te.Hec Hugo.Vn̄ aīa mea.q̄nto
bn̄ficia redēptoris recognoſcis digniora.
tāto pctā ingratitudinis ſūt deteriora.Vi
de ḡ ne ſis ingrata.cui tāta bn̄ficia ſunt col
lata.Magnū em̄ eſt pctm̄ ingratitudinis.
Quia ſm̄ Bern̄.Ingratitudo eſt q̄i vent⁹
vrens.exiccās riuulos diuīe miſcdie.fontē
clementie ꝛ fluēta gr̄e.Attēde igit̄ o anima
mea.freq̄nter volue ꝛ reuolue ī mēte illud
horribile verbū qd̄ ꝯtra ingratos ꝓfert̄ in
ꝑſona ſaluatoris dicent̄ꝫ.O aīa vide q̄nta
ꝓ te patior.ad te clamo q̄ ꝓ te morior Vide
penas q̄bꝫ afficior.vide clauos q̄bꝫ cōfodi/
or.audi improperia quibꝫ ꝯfundor.Sꝫ cū
ſit tant⁹ dolor exterior.cruciat⁹ tn̄ interi/
or eſt grauior.cū tam ingratū te expior.Et
alibi Bern̄.ꝯtra ingratos in ꝑſona chriſti
inuehit̄ dicens.Popule meus q̄d feci tibi.
aut in q̄ moleſt⁹ fui tibi.rn̄de mihi.q̄d cau/
ſe eſt ꝙ inimico meo magis libet ſeruire q̄ꝫ
mihi.Attēde ꝙ ego ſum q̄ creaui te.Ego oī
b⁹ bonis ditaui te.Et ſi hec modica viden/
tur ingrat̄ꝫ.ego p̄cioſiſſimo ſanguine meo
redemi te.Eya aīma mea.nō recedāt hec a
corde tuo.nō diſcedant ab ore.ſp̄ gr̄as age.
nunq̄ꝫ ceſſa vnigenitū dei filiū ꝓ tantis do
nis bn̄dicere ꝛ magnificare.Sit tibi dile/
ctus ꝓ his oībꝫ aliq̄n faſciculus myrrhe in
corde tuo.aliq̄n iubilus in mēte.laus ī ore.
melos in aure. Aīa Iā diuti⁹ me cō/
tinere nō valeo.Dic queſo.Quid retribuā
dn̄o ꝓ oīibꝫ q̄ retribuit mihi. Homo
O aīa.ſicut dicit Bern̄.in meditatōībꝫ.
totā vitā tuā debes huic.nō imerito q̄ vitā
ſuā ꝓ te poſuit.et cruciat⁹ duros ſuſtinuit.
ne ꝛ tu eternos cruciat⁹ ſuſtineres.Quid ti
bi vel durū eſſe poterit cū recordat⁹ fueris
ꝙ ille ſpecioſus in forma dei pro te voluit
crucifigi.O q̄ꝫ indebita miſeratio.o q̄ꝫ gra/
tuita dignatio.q̄ꝫ inopinata dilectio.q̄ꝫ ſtu/
penda dulcedo.regem gl'e ꝓ deſpectiſſimo
vermiculo mori ꝛ crucifigi.O q̄ꝫ dulc̄ꝫ ami
cus.o q̄ꝫ fortis auxiliator.o q̄ꝫ prudēs cōſi/
liator. Aīa O homo fateor ꝛ vere re/
cognoſco ſi eſſent in me oēs vite filioruꝫ
adā.oēs dies ſeculi.ꝛ labores oīm hoīm
q̄ ſunt.fuerūt ꝛ erunt.nihil eſſet ad cōꝑatio
nē illi⁹ qd̄ ſponſus me⁹ ꝑ me ſuſtinuit.qd̄ ꝓ
pctīs meis fili⁹ dei tolerauit.Cū ḡ donaue
ro ei q̄cq̄d ſum ꝛ q̄cquid poſſum.nōne erit
ſicut ſtella ad ſolē.ſicut ſtilla ad fluuiū.ꝛ ſic
puluis ad montē.Hec Bern̄. Homo
O aīa qꝛ iā ꝯſidero ꝙ depurato cōtem
platiōis oculo gr̄am diuīe redēptiōis qua
te a pctō originali ſponſus tuus liberauit
agnoſcis.adhuc modicū ꝓ deo loq̄ incipiā.
ꝛ tibi ad cumulū diuine miſeratiōis q̄liter
ꝑ ipām a pctō actuali liberata ſis oſtendaꝫ.
Cōuerte igit̄ radiū ꝯtemplatiōis ad bn̄fi/
ciū iuſtificatōis.ꝛ ꝯſidera dn̄i dī tui gr̄aꝫ.q̄ꝫ
paterne ꝑ occultā inſpirationē te a pctō re/
uocauit.q̄ꝫ dulciter ꝛ q̄ꝫ amicabilit̄ alloq̄n/
do ꝑ interiorē allocutionem te vocauit di/
cens.Reuertere reuertere ſunamitis id eſt
aīa ꝑ pctm̄ miſera effecta.vel captiuata vl̄
mortificata.Reuertere inquit o aīa ad me.
ego ſum creator tuus.Reuertere.ego ſum
redēptor tu⁹.Reuertere ego ſum ꝯſolator
tuus.Et ſi hec modica vident̄.reuertere vl
timo.q̄a ego ſum tā liberalis remunerator
tuus.Reuertere igit̄ ad me.ego ſum qui te
tā nobilit̄ creaui.Reuertere.ego ſuꝫ qui te
tā miſericorditer ꝑ mortē meā amariſſimā
de morte eterna liberaui.Reuertere ad me
ego ſum q̄ te bonis ſpūalibꝫ et corꝑalibꝫ tā
multiplicit̄ ditaui.Reuertere vltio ad me o
aīa.ego ſum q̄ te iā ꝑ p̄paratā felicitatē tā
liberaliter remūeraui.Reuertere inquit a
pctō cogitatiōis.reuertere a pctō locutōis.
reuertere a pctō actiōis.reuertere a pecca/
to aſſuefactiōis.Reuertere ad me o aīa.te
ſancti cū magno deſiderio expectāt.ꝛ ad tu
um aduētū angeli exultant.Reuertere vo/
cat te expāſis in cruce manibꝫ ieſus chriſt⁹
Reuertere.tuū reditū p̄ſtolat̄ toti⁹ trinita/
tis abyſſus.O aīa hec fuit vox ſi bn̄ reco/
lis dilecti inuitant̄ꝫ.Aduerte nūc que fue/
rit longanimitas expectant̄ꝫ.O quāto tꝑe
tuū aduentū expectauit.heu quanto tꝑe te
in peccatis tuis tolerauit.O q̄t ꝛ quantos
ante tuā ꝯuerſionem in pctīs dānauit.ꝛ te
ſemꝑ peccantē miſericordit̄ expectauit.Re
uertere adhuc o aīa.chriſtus ī cruce te ex/
pectans habꝫ caput inclinatū ad te pecca/

trıcem ⁊ immundá deoſculandá.habȝ bra
chia extenſa ad amplexandaȝ. manꝰ aptas
ad remittendū.corpꝰ extenſum ad ſe totuȝ
īmpendendū.pedes affixos ad tecū cōma/
nendū.latus apertū ad te in illud intromit
tendū.Eſto ergo o aīa iā columba nidifi/
cans in foraminibꝫ petre.in cauernis mace
rie.ꝑuola manus.ꝑuola pedes.īuola late/
ri.ibi tuta requies.ibi ſecura quies. Hec
Bernardꝰ. Hugo de ſctō victore. O aīa
ſi digne cogitare poſſes.q̄t ⁊ q̄les in tui cō
paratiōe abiecti ſunt.q̄ tibi datā gratiā con
ſequi nō meruerūt.Elegit ḡ ⁊ p̄elegit te ſpō
ſus tuus.elegit te in oībꝫ.aſſumpſit ex oī
bus.amauit p̄ omnibꝫ.An ignoras ꝗꝫ feda
p̄us fuiſti.ꝗꝫ polluta ⁊ diſſoluta p̄us extiti/
ſti.Ip̄e te lauit lauacro regeneratiōis.pa/
uit cibo dulciſſimi corꝑis. Ipſe tibi dedit
veſtimēta virtutū.quibꝫ nuditatē tuā tege/
res ⁊ te adornareſ.Ip̄e ꝯtulit aromata bo
norū operū.quibꝫ fetorē peccati effugares.
dedit ſpeculū ſcripture in q̄ faciē tuā agno/
ſceres.Hec Hugo.O aīa vidiſti longani
mitatē expectātis.iam nūc cōuerte radiuȝ
ꝯtemplatiōis ad benignitatē iuſtificantis.
Cogita diligent̄ vnde tibi poſt hec omnia
tam ineſtimabil̄ gr̄a.vt eiꝰ merearis eē ſpō/
ſa.in queȝ deſiderāt angeli ꝓſpicere. Bern̄.
Quid ergo retribues dn̄o ꝓ oībꝫ que re/
tribuit tibi.Tribuit em̄ tibi ꝑ gratiā vt ſis
ſocia menſe.ſocia regni.ſocia thalami.Ui/
de quibꝫ brachijs a te ſit amplexandꝰ.qui/
bus labijs deoſculād9.q̄ te tanti eſtima/
uit.vt te ſuo ſanguine mundaret.⁊ ꝓpter te
ſomnuȝ mortis acciperet. Aīa Fateor
iam ⁊ recognoſco.experior et intelligo me
multo plura bis a deo meo recepiſſe.ſed ꝓ
his oībꝫ nihil dignū beneficijs tant̄ꝫ deo
retribuiſſe.Bernardꝰ in meditatōibꝫ.Mi
ſericordias dn̄i ineternū cantabo.q̄ꝛ ſeptē
in me miſericordias factas ꝯſidero.ꝑ quas
ſuā ineſtimabilē pietatē euidentiſſime reco
gnoſco.Primo ꝙ a mult̄ꝫ peccatis me con/
ſeruauit.Secūdo ꝙ me peccantē non ſta/
tim dānauit.ſed me ꝓlongāte iniquitatem.
ip̄e ꝓlongauit pietatē.Tercio ꝙ cor meum
īmutauit.vt fierēt ei dulcia q̄ prius erāt a/
mara.Quarto ꝙ me penitentē miſericor/
diter recepit.Quinto ꝙ ꝯtinēdi ⁊ emēdan/
di mihi virtutē p̄ſtauit.Sexto ꝙ dedit mi
hi gratiā ꝓmerendi. Septimo ꝙ mihi tri/
buit ſpem obtinēdi.Dic mihi iā o homo ꝓ

pter diuinā clementiā.q̄d ꝓ his oībꝫ do/
mino meo retribuā.ne fiam indigna ꝑcipi/
endis ſi ingrata fuero inuēta de perceptis.
Augꝰ.Quid ḡ retribuā dn̄o.niſi ꝙ diligaȝ
⁊ gr̄as agam.cōfitear ⁊ laudeȝ dicā nomini
ſuo eterno ⁊ bn̄dicto.Quoniā tā paratꝰ eſt
mihi dimittere mala.⁊ tā ineſtimabilia cō/
ferre bona. Gratie eiꝰ deputo ꝙ pctā mea
q̄ſi glaciē ſoluit.gr̄e eius deputo quecunqꝫ
mala nō feci.⁊ ideo oīa mihi reputo dimiſ/
ſa q̄cunqꝫ a meip̄o duce non ſunt cōmiſſa.
Hec Auguſt.in libro ꝯfeſ. Homo O
aīa ſcito ꝙ quicq̄d tibi dilectꝰ tuus cōtu/
lit.quicq̄d ꝓpter te ſuſtinuit.totū in chari/
tate ꝑpetua (qua te dilexit) ꝯſūmauit.Un̄
(ſicut eſtimo) nec meliꝰ nec decentiꝰ ꝗꝫ ꝑ di
lectionē retribuit̄ qđ ex ſola dilectiōe ꝯdo/
natur. Aīa Eya mi dn̄e deꝰ meus.ſi
hec ita ſe habēt.q̄ntū ego infelix ⁊ miſera di
ligere deberem deū meū.q̄ me creauit cum
nō eram.redemit cū perierā.⁊ de mult̄ꝫ pe/
riculis liberauit me.qn̄ errabā reduxit me
qn̄ ignorabā docuit me.qn̄ peccabaȝ corri/
puit me.qn̄ ꝯtriſtabar conſolatꝰ eſt me.qn̄
ſteti tenuit me.qn̄ cecidi erexit me.quando
iui duxit me.quādo veni ſuſcepit me. Hec
⁊ multa alia fecit mihi deus meꝰ.de quibꝰ
dulce mihi erit ſemꝑ loq̄.ſemꝑ cogitare.ſꝑ
gr̄as agere.vtinā ꝓ omnibꝫ beneficijs ſuis
poſſem eū laudare ⁊ amare.Cū em̄ ſm̄ au/
ctorem de ſpū ⁊ aīa.cūctis ſit p̄ſidens.ſin/
gulos implēs.vbiqꝫ p̄ſens.cunctoꝝ curam
agens.et tā ſingul̄ ꝗꝫ oībꝫ p̄uidens.ita tm̄
totū ad cuſtodiā meā occupatuȝ video.q̄ſi
omniū obliꝰ fuerit ⁊ mihi ſoluȝ intendere
velit.Sic em̄ p̄ſentē ſe mihi exhibet.ſemꝑ
ſe paratū offert.ſi me paratuȝ inuenerit.vt
quocūqꝫ me verto non me deſerat.niſi ego
prius deſeram eū.Hec ꝓ his oībꝫ qđ illi
retribuā habeo niſi tm̄ vt diligaȝ.Hec au/
ctor de ſpū ⁊ aīa.Bern̄.O bone ieſu.quo/
tiens poſt immēſas ⁊ innūerabiles lachry/
mas.q̄tiens poſt varios ſingultꝰ ⁊ gemitꝰ.
me ſauciatā ⁊ iam pene deſperantē vnxiſti
vnctione miſericordie tue.⁊ oīno pene defi
cientē excepiſti gaudentē.nec dereliq̄ſti de
venia p̄ſumenteȝ.Sed ſuꝑ hec oīa mihi
te bone ieſu amabilē nō īmerito reddit ca/
lix paſſionis quē bibiſti.opus nr̄e redēpti/
onis quod ſuſcepiſti.Hoc em̄ eſt qđ totum
amorē meū vendicat ſibi.hoc eſt quod me/
am deuotionē blandiꝰ allicit.⁊ iuſtiꝰ ſtrin/

git.⁊ vehementiꝰ afficit. Etenĩ vbi te humi
liasti.vbi te naturalib⁹ radijs exuisti.ibi ca/
ritas plꝰ effulsit.gr̃a ampliꝰ radiauit. Hec
Bern̄. Adiuro vos (inq̇t anĩa in cantic̃) fi
lie hierl'm. vt si inueneritis dilectũ.nũciate ei
q2 amore langueo. Bern̄. Nõ operit aĩma
quẽ diligit.q2 p̄sentẽ oĩb⁹ credit.q̇ de corde
suo nõ recedit. Augꝰ. Amo te dñe.⁊ impati
ens est amor.nec lachrymis sedatur.donec
amori det̃ qđ amat̃. Nihil eiꝰ mesticiã ꝯso/
latur.q̊usq3 nõ aspicit̃ qđ desiderat̃. Aĩa
Sed nũq̇d o hõ ille tenet̃ deũ diligere.
q̇ se gaudet talia q̃lia ego cõmisi mĩme cõ/
misisse Hõ O anĩa nõ te q̇sq3 irrideat
ab eo egrã sanari oportet. a q̇ sibi prestitu3
est vt nõ egrotaret. vl' forsan vt maiores la
bores cautiꝰ euitaret. Et iõ deũ tantundẽ
ĩmo reuera ampliꝰ diligat.q2 ꝑ quẽ me vi/
det tant̃ pctõꝝ meoꝝ languorib⁹ exui.per
eũ se videt tant̃ dolorib⁹ ñ implicari. Hec
Augꝰ.in li.ꝯfessionũ. Hiero. Sine amore
charitatis q̃3uis q̇sq3 recte credat.ad beati/
tudinẽ tñ venire nõ potest.q2 tanta est cha
ritas vt etiã ꝓphetia ⁊ martyriũ sine illa ni/
bil esse credant̃.nullũ p̄miũ charitati com/
pensat̃. Charitas eñ oĩm ꝟtutum obtinet
p̄ncipatũ. Augꝰ. Da mihi te deꝰ meus.red
de te mihi.amo te.⁊ si parũ est amem validi
us. Nõ possum metiri vt sciã q̃ntũ desit mi
hi amoris tui ad id qđ satis ẽ.vt currat vi/
ta mea ĩ amplexꝰ tuos. nec auertat̃ donec
abscondat̃ in abscõdito vultꝰ tui. Hoc ta/
men scio ꝙ male mihi est p̄ter te. ⁊ om̃is co
pia q̃ deꝰ meꝰ non est.mihi egestas est. Hec
Augꝰ. Anĩa Nũc ẽ̊ o hõ q2 ꝓ his oĩb⁹
dilectũ dilectorẽ meũ vt dixisti diligere de/
beo.dic q̃so quãtũ aut quõ ĩpm diligã.q̃te/
nus sibi vicissitudinẽ tante dilectiõis repẽ
dam. Hõ O anĩa q̃3uis s̃m Bern̄.cau
sa diligẽdi deũ.deꝰ sit.modus ꝟo diligendi
eũ sit sine modo diligere. possumꝰ tñ mo/
dũ aliquẽ ex ip̄is sacre scripture locis inue
stigare. Ip̄e etenĩ q̇ tibi dilectionez tribuit
modũ diligẽdi oñdit q̃ñ dixit. Diliges do/
minũ deũ tuũ ex toto corde tuo.ex tota aĩa
tua.⁊ ex tota fortitudine tua. Dilige igitur
anĩa amore singulari deũ p̄rem.q̇ te tã no/
biliter ex nihilo creauit.deũ filiũ q̇ te tã in/
estimabiliter ꝓ te moriẽdo reformauit.de/
um spm̄sctm̄ q̇ te tã misericordit̃ ⁊ tã dulcit̃
sepius ꝯsolãdo a pctõ ꝯseruauit.⁊ in bono
ꝯfortauit. Dilige igit̃ deũ p̄rem fortiter.vt
nullo alieno amore ꝑiculose vincaris.dilige
deũ filiũ sapient̃.vt nullo alieno amore do
lose seducaris.dilige deũ spm̄sctm̄ dulciter.
vt nullo alieno amore venenose inficiaris.
Vel alit̃ s̃m Bern̄. Disce a christo o anima
christiana.queãdmodum debeas diligere
christũ. Dilige dulcit̃.prudẽt̃ ⁊ fortit̃. Dul/
citer vt amore illiꝰ oĩs amor alius tibi vile/
scat.⁊ ip̄e solus sit tibi mel in ore. melos in
aure.iubilus in corde. Dilige prudent̃.vt
amor tuus in eo solo ⁊ in nullo alio ꝯtinue
inardescat. Dilige fortiter. vt tua fragilitas
oĩa dura ⁊ aspera gaudent̃ ꝓ ip̄o sustineat.
vt dicas.labor meꝰ vix est vniꝰ hore.⁊ si am
plius ẽ nõ sentio p̄ amore. Hec Bern̄. Hie
ronymꝰ. Ita christianꝰ ꝑ amorẽ in christu3
iugit̃ intendat.vt oĩa libent̃ ꝓpter ip̄m susti/
neat donec ad ip̄m ꝑueniat. Hec Hiero.
Amemꝰ christũ.⁊ eiꝰ semꝑ q̃ramꝰ inherere
amplexib⁹.⁊ facile videbit̃ om̃e qđ est diffi/
cile. Amb. O anĩa sꝑ in mẽte tua ꝑtracta q̃3
dulciter christꝰ te dilexit in incarnatiõe. q̃3
prudent̃ in ꝯuersatiõe.⁊ q̃3 fortit̃ in passiõe
Hugo. Nulla dilectio maior.nulla caritas
sincerior.nullus amor fortior.mortuus est
ꝓ te innocẽs.nihil in te ĩueniẽs qđ amaret.
Hec Hugo de sctõ vic. Anĩa. Dic q̃so
o hõ salua reuerẽtia tua.nõ ex curiositate.
sed ex hũilitate.non ex p̄sumptõe s3 potiꝰ ex
deuotiõe int̃rogo. Et q̇d est qđ amo cũ de
u3 meũ amo. Hõ O aĩa si tua q̃stio eẽt
p̄sumptuosa.tũc nimis eẽt viciosa.sed q2 ex
deuotiõe originat̃.deuotã r̃nsionez meret̃.
Audi ẽ̊ q̇d dicit ille magnꝰ amator dei. Au
gꝰ.in lib.ꝯfes̃. Cũ deu3 inq̇t amo.non amo
speciẽ aut decꝰ.nõ tp̄s.nõ candorẽ luc̃ istiꝰ
amicũ oculis.nõ dulces melodias. nõ vn/
guenta suauit̃ redolẽtia. nõ mãna. nõ mel/
la.nõ mẽbra carnis amplexib⁹ acceptabilia
nõ hec amo cũ deu3 amo. Sed q̇d amo. A/
mo lucẽ q̃ndã.q̃ndã vocẽ.quẽdã odorẽ.q̃n/
dam cibũ.quẽdã amplexũ interior̃ homĩs
mei.vbi fulget aĩe qđ nõ capit locus.vbi so
nat qđ nõ capit tempꝰ.vbi redolet qđ non
spargit flatꝰ.vbi sapit qđ nõ minuit edaci/
tas.vbi heret quod nõ diuellit satietas.
Anĩa Dic q̃so o hõ vel paululũ de chari/
tatis ꝟtute.q̃ cognita ad diligẽdũ deũ for/
tius animꝰ inardescat. Hõ. Reuera o
anĩa charitat̃ fructꝰ magnꝰ est.sed occultꝰ.
Ip̄a eñ s̃m Aug.in aduersitatib⁹ tolerat.ĩ
ꝓsperitatib⁹ tẽperat.in dur̃ passiõib⁹ ẽ for/

tis.in bonis opib⁊ hilaris.iñ tehtatiõe tu/
tiſſima.in hoſpitalitate liberaliſſima.inter
veros frẽs letiſſima.inť falſos patiẽtiſſima
Jp̃a ẽ inť obprobria ſecura.inť odia bene/
fica.inť iras placida.inť inſidias innocẽs.ĩ
iniq̃tate gemẽs.ĩ v̾itate reſpirãs. Hec Au/
gꝰ.de laude caritatꝫ. Berñ. O felix amor ex
q̃ oriť ſtrenuitas moꝝ.puritas affectuum.
ſubtilitas intellectuũ. ſctĩtas deſiderioꝝ.
claritas opeꝝ.fecũditas v̾tutum. dignitas
meritoꝝ.ſublimitas p̃miorũ ⁊ honoꝝ. O
dulcedo amorꝫ.o felix amor dulcedis.ↄme
dat te cor meũ.⁊ nectare tuo repleanť viſce
ra aĩe mee. Hec Berñ. Jdẽ. O aĩa q̃ꝫ dulcꝫ
eſt cib⁊ caritatꝫ.q̇ feſſos alleuiat.debiles ro
borat.meſtos letificat. Jugũ nãqꝫ v̾itatꝫ fa
cit ſuaue.⁊ onꝰ eiꝰ leue. Jdeꝫ. Fateor dñe.
nõ ſuſtinui pondꝰ diei ⁊ eſtꝰ.ſꝫ iugũ ſuaue ⁊
onꝰ leue porto. Opꝰ em̃ meũ vix eſt vniꝰ ho
re.⁊ ſi plꝰ ẽ nõ ſentio p̃ amore. Sꝫ q̇d plura
Hugo de ſctõ vic. O aĩa tãta ẽ vis amoris
vt talẽ te neceſſe ẽ eſſe.q̃le ẽ illud qđ amas.
Et cui p affectũ ↄiũgeris in ipꝰ ſilr̃itudinẽ
ip̃a q̃dãmodo dilectiõis ſocietate tranſfor
maris. Hec Hugo.

Capl̃m III Quõ aĩa p mẽtale exer/
citiũ dꝫ radiũ ↄtẽplatiõis ↄuertere ad exte
riora.vt cognoſcat q̃ꝫ inſtabilꝛ ſit mundana
opulẽtia.q̃ꝫ mutabilꝛ mũdana excellẽtia.et
q̃ꝫ miſerabilis mũdana magnificẽtia.

Anima.

Jam video quoniã miſer ẽ oĩs animꝰ iũctꝰ ami/
cicia reb⁊ t̃palib⁊ q̃ cũ labore acq̃
runť.cũ timore poſſidenť.cuꝫ dolore amit/
tunť. Sed btũs ẽ q̇ amat te dñe. ⁊ inimicũ
ꝓpter te.⁊ amicũ in te. Solꝰ em̃ nullũ carũ
amittit.cui oẽs in te chari ſunt.te v̾o nemo
amittit.niſi q̇ te dimittit.q̇ aũt te dimittit q̃
vadit.niſi ad te placido a iratuꝫ. Hec Au/
gꝰ. Jdẽ. O charitas q̃ ſp ardes ⁊ nunq̃ꝫ ex/
tinguerꝫ. Caritas deꝰ meꝰ accẽde me. Ju/
bes vt amem te.da qđ iubes ⁊ iube qđ vis.
Jubes certe qđ ↄtineã a ↄcupiſcentia car/
nis.a ↄcupiſcẽtia oculoꝝ.⁊ ambitõe ſeculi.
Auguſ. Minꝰ te dñe amat q̇ aliq̃d tecũ a/
mat.qđ ꝓpter te nõ amat. Amb. O hõ ame/
mus xp̃m ⁊ eiꝰ ſp inherere q̃ramꝰ amplexi/
bus.⁊ facile videbiť om̃e difficile. Hõ

Grego. O aĩa iã vt video recognoſcis q̃ꝫ
felix ⁊ q̃ꝫ beatꝰ eſt q̇ in ſolo eťnitatꝫ deſide/
rio p amorẽ figiť.q̇ nec ꝓſp̃itate extolliť.nec
aduerſitate q̃ſſať.⁊ duꝫ nihil hꝫ in mõo qđ
diligat.nihil eſt in mõo qđ ptimeſcat. Hec
Grego.in mora. Cõuerte igiť o aĩa nũc ra/
diũ ↄtẽplatiõis ad ea q̃ ſunt iuxta te.h̃ ẽ ad
mõm iſtũ ſenſibilẽ.vt ip̃m et ea q̃ ſunt ĩ ip̃o
deſpicias.⁊ eo deſpecto amplius in amore
ſpõſi inardeſcas. Minꝰ em̃ eũ amas ſi ali/
q̇d cũ eo appetꝫ.qđ ꝓpter ip̃m ⁊ in ip̃o nõ di/
ligas. Tanto ei ſ̃m Grego.q̇s ab illo ſup/
no amore diſiũgiť.q̃nto inferius delectať.
⁊ citiꝰ ad deũ ↄuertiť.q̇ nõ hꝫ in h̃ ſeclo vn/
de delecteť. Et ſ̃m glo.ſup Exodo. Tanto
q̇s ab ĩferioꝝ amore diſiũgiť. q̃nto ad ſola
eťna amãda ſubleuať. Cetera igiť creatura
tibi vileſcat.vt creator tuꝰ in corde ſolꝰ dul/
ceſcat. Augꝰ. Uolue igiť ſp ⁊ reuolue.ñ tm̃
ex auditꝫ ſed etiã ex exptis.nõ tm̃ ex dictꝫ.ſꝫ
etiã ex factꝫ.q̃ꝫ inſtabilꝛ ſit mũdana opulen/
tia.q̃ꝫ mutabilꝛ mũdana excellẽtia. q̃ꝫ falſa ⁊
miſerabilꝛ mũdana gl̃ia. Om̃e em̃ ſ̃m Gre.
qđ hic eminet. multo plꝰ merore afficiť.q̃ꝫ
honore gaudeat. Gregꝫ. Ecce hꝰ mõi ama/
tores nũdinas hꝰ ſeculi pambulãt. aliȷ̃ di/
uitias.aliȷ̃ honores.aliȷ̃ gl̃iam q̃rẽtes. Sꝫ
q̇d de diuitiȷ̃s dicã.q̃ cũ labore acq̇runť cũ
timore poſſidenť cũ dolore amittũť. Quid
de honore referã. Jn loco ſublimi poſitus
es.nũq̇d nõ eris iudicãdꝰ ab oib⁊.lacerãdꝰ
ab oib⁊. Nunq̇d in honore ſine dolore.in p̃
latiõe ſine tribulatione.in ſublimitate ſine
vanitate eſſe q̇s poterit. Quid de gl̃a dicã.
Nihil aliud eſt niſi q̃dã vana auriũ inflatio
Nũquid et ip̃a eſt ſine iudicio. Reſpice q̇s
antecedis.⁊ cogita q꞉ in oib⁊ inuidie ſemĩa
p̃bes. Totiens angelo apoſtate ſilĩs eẽ vo/
lo.q̇tiens p̃eſſe deſidero. Hec Berñ. Hie/
ro. Nihil nãqꝫ ſeculo rebuſqꝫ ſeculi fugaciꝰ
eſt.q̃s cũ tenere cupimꝰ amittimꝰ. Vidiſti
imp̱atores.vidiſti p̃fectos.vidiſti exercitꝰ.
victorias ⁊ triũphos.heri fuerũt.hodie nõ
ſunt.heri q̃ſi flos apparuerũt. hodie q̃ſi fe/
nũ aruerť. Nihil itaqꝫ bonũ ẽ niſi qđ ppetu
um eſt. Hec Hiero. Aĩa O hõ ſi hec
ita ſe hñt.q̇d eſt qđ miſeri hoĩes q̃rũt.dum
mũdi vanitates appetũt. O q̃ntuꝫ excecati
ſunt q̇ mũdi gl̃iam q̃rũt. Greg. Nõnulli dũ
q̃rũdã gl̃iaꝫ cernũt.magnũ aliq̇d exiſtimãt
atqꝫ vt talia mereanť exoptant. Cũ v̾o eos
moriẽtes aſpiciũt eoꝝ q̃ꝫ vana ſit gl̃ia cum
gemitu fatenť.⁊ dicunt. Ecce q̃ꝫ nihil eſt bõ
Hec Grego. Hõ O aĩa chariſſima.⁊

quid ſunt mūdana oīa niſi q̄dā vana ſom/
nia. Et quid ꝓfuit ſupbia aut diuitiarū ia/
ctātia amatoribꝫ ſuis. Trāſierūt em̄ omīa
tanq̄ȝ vmbra ꝛ tanq̄ȝ nauis q̄ ptrāſijt fluctu
antē aquā. cuiꝰ nō eſt inuenire veſtigiū. In
malignitate em̄ ſua ꝯſumpti ſunt. Heu q̄ȝ
plurimi etiā nullū ſignū reliq̄rūt. Ubi ſunt
p̄ncipes gentiuȝ. ꝛ q̊ dn̄ati ſunt ſup beſtias
que ſunt ſup terrā. Qui argentū theſauri/
zauerunt. ꝛ aurū ꝯgregauerūt. q̊ ciuitates
ꝛ caſtra extruxerūt. reges et regna bellādo
deuicerūt. Ubi ſapiens. vbi ſcriba. vbi inq̊
ſitor huiꝰ ſeculi. vbi ſalomon ſapiētiſſimus
vbi alexāder potētiſſimꝰ. vbi ſamſon fortiſ
ſimus. vbi abſalon ſpecioſiſſimꝰ. vbi aſſue/
rus glio ſiſſimꝰ. vbi ceſares potētiſſimi. vbi
reges. vbi p̄ncipes inclyti. Quid ꝓfuit eis
inanis glia. breuis leticia. mundi potētia.
magna familia. carnis voluptas. diuitiaꝝ
falſitas. ꝯcupiſcentie ſuauitas. Ubi riſus.
vbi leticia. vbi iactātia. vbi arrogātia. Ecce
generoſitas ſanguis. pulchritudo corpoꝝ.
forma elegāſ. iuuenilis decor. p̄dia. palacia
immēſa. ſuppellex. adde ꝛ mundi ſapiām. de
mūdo ſunt hec oīa. ꝛ mūdus qḋ ſuū eſt di/
ligit. ꝛ tn̄ cū mūdo nō diu ſubſiſtūt. Trāſi/
bit em̄ mūdus ꝛ concupiſcētia eius. Bern̄.
Tu g̊ ſi recte ſapis. ſi tecū lumē oculoꝝ eſt.
deſine ſequi que ꝯſequi miſeꝝ eſt. q̄ poſſeſ/
ſa onerant. amata inquināt. ꝛ amiſſa cruci/
ant. Tu g̊ relinque hec om̄ia ꝓpter eū q̊ eſt
ſup om̄ia. Hec Bern̄. Fuge g̊ ꝛ confuge o
aīa ad vrbē refugij ħ eſt ad vitā religioſaȝ
vbi poſſis de p̄teritis agere pn̄iam. ꝛ in pre
ſenti obtinere gr̄am. ꝛ felicit̄ p̄ſtolari futu/
ram gloriā. Nō te retardet pctōꝝ ꝯſcientia
qꝛ vbi ſupabūdauit iniq̄tas. ſupabundare
ꝯſueuit ꝛ gr̄a. Nō pn̄iaꝝ auſteritas ipſa te
deterreat. Non em̄ ꝯdigne ſunt paſſiōes hꝰ
tpis ad p̄teritā culpā que remittit̄. ad p̄ſen/
tem gr̄am q̄ immittit̄. ꝛ ad futurā gloriaȝ q̄
ꝓmittitur. Hec Bern̄. Aīa Iā falſi/
tatē ꝛ inſtabilitatē mūdi agnoſco. ſȝ neſcio
q̊ vinculo detēta adhuc auertere mentē ne
queo. Hō Certe ſi diligent̄ o aīa ꝛ pru
denter periculū tuū qḋ de mūdo incurris
aduerteres. ꝓculdubio animū a ſeculi va/
nitatibꝫ cobiberes. Grauis em̄ ꝛ nimis pe
riculoſa eſt mūdana ꝯuerſatio. qꝛ ſm̄ Ber̄.
Periclitat̄ caſtitas in delicijs. hūilitas i di
uitijs. pietas in negocijs. ꝟitas in multilo/
quio. caritas in ħ nequā ſeculo. O aīa debi
lis ꝛ infirma q̄ tā facilis es ad decipiendū.
tā prona ad cadendū. tā difficil̄ ad ſurgen/
dū. An ignoras ꝙ ſicut difficile ē arborem
iuxta viā poſitā fructꝰ pulcherrimos vſq̄ȝ
ad maturitatē ſeruare. ſic difficile eſt hoīeȝ
iuxta ſeculū viuentē iuſticiā imaculatā vſq̄ȝ
in finē ꝯſeruare. Hec Chryſo. Itē Auguſ.
in epl'a quadā. Uincula huiꝰ mūdi habent
aſperitatē verā. iocunditatē falſaȝ. certū do
lorē. incertā voluptatē. durū laboreȝ. timi/
dā quietē. plenā miſeriā. nullā beatitudinē.
inanē ſpem. O aīa ſi ħ in mente portares.
mundū ꝛ ea q̄ in mūdo ſunt cōtēneres. Et
q̊d eſt chariſſima qḋ diligis. quid ē qḋ appe
tis. quid ē qḋ in mūdo quer̄. Si p̄lationē
diligis. q̊d aliud facis niſi ꝙ vitā tuā cōfun
dis An ignoras ꝙ mōſtruoſa res eſt gradꝰ
ſummꝰ. ꝛ animꝰ infimus. ſedes p̄ma et vita
ima. lingua magniloqua. ꝛ manꝰ ocioſa. ſer
mo multus ꝛ fructꝰ nullus. vultꝰ grauis et
actus leuis. ingens auctoritas ꝛ nutās in/
ſtabilitas. Hec Bern̄. Sed forte diceres.
p̄lationē quidē appeto. ſed in ip̄a bene ꝛ ſctē
viuere intendo. Laudo. ſed raro qḋ lauda
re valeaȝ inuenio. Unde ſp timeo qḋ dicit
Grego. in regiſtro. Ita ſibi regentiū ꝛ ſub/
ditorū merita cōnectunt̄. vt ſepe ex culpa p̄
ſidentiū fiat deterior vita ſubditoꝝ. Et ſe/
pe ex merito plebiū delinquat vita paſtoꝝ.
Si ſapientiā mundi quer̄. o quāto pericu
lo te cōmittis. Bern̄. Heu q̊t ꝛ quātos mū
di maledicta ſapiētia ſupplātauit. ꝛ ꝯceptū
in eis diuinū extinxit ſpm̄. quē vehementiꝰ
dn̄s accēdi voluit. An ignoras ꝙ ſapiētia
mūdi terrena eſt. aīalis ꝛ diabolica. inimi/
ca ſalutis. ſuffocatrix vite. ꝛ mr̄ cupiditat̄.
Hec Bernardꝰ. Augꝰ. Qui ſine ſaluatore
ſalutē vult querere. et ſine vera ſapiētia eſti
mat ſe prudentē fieri poſſe. nō ſanꝰ ſed eger
eſt. nō prudens ſed ſtultꝰ eſt. et in egritudi/
ne laborat aſſidue. Qui em̄ creſcit in ſcien/
tia ꝛ nō in bona vita. elongat̄ a deo. ſicut di
cit algazel. Tu ergo ſi ſapiēs eſſe deſideras
diſcas in terris. quorū ſcientia pſeueret te/
cum in celis. Hec Hiero. Hic ſtudeas q̄lit̄
ad ip̄m puenias. quē ſemel vidiſſe eſt oīa di
diciſſe. Hec eſt illa eterna veritas. ſine qua
om̄e ſape deſipe eſt. quā ſolā cognoſcere p/
fectū ſcire eſt. Augꝰ. Infelix hō qui ſcit oīa
alia. te aūt neſcit. Beatꝰ aūt q̊ te neſcit. etiā
ſi alia neſciat. Si auteȝ te ꝛ alia nouit. non
ꝓpter illa beatior. ſed ꝓpter te ſolum beatus.

Anſelm⁹. Sʒ fortaſſe diuitias mūdiales.
pompas ſeclares. ⁊ delicias carnales o aīa
mea diligis. ⁊ ꝓpter h̄ mūdū inuite derelin/
quis. Sed attēde q̄ caduca ⁊ fragilia ſunt
hec. Dic vbi reges. vbi ꝑncipes. vbi oīm p̄
dictoruʒ dilectores. Timeo ꝙ mlti ex ipis
heu extermiati ſūt. ⁊ ad inferos deſcēderūt
Quid nūc eis ꝓdeſt ſupbia. q̄d diuitiaꝝ ia
ctantia. Qui em̄ plus diligit mūdū q̄ deū.
ſeculū q̄ clauſtrū. gulā q̄ abſtinētiā. luxuri
am q̄ ꝯtinētiā ſequit̄ diabolū. ⁊ ibit cuʒ eo
ad eternū ſuppliciū. Aug⁹. Qui florēt felici/
tate ſeculi. pereūt ꝟtute dei. florēt ad tēpuſ.
peunt inetnū. florēt falſis bonis. peūt verꝫ
tormētis. Idē. Si in h̄ ſeclo aliq̄d nos ha
bere delectat. deuʒ q̄ poſſidet oīa expedita
mēte poſſideam⁹. ⁊ in ipo habebim⁹ q̄cq̄d
felicit̄ ⁊ ſctē deſideram⁹. Gre. Nec diuiti ob
ſunt opes ſi eis bene vtat̄. nec paupem ege
ſtas ꝯmēdabilē facit ſi int̄ inopias ſordes
pcti nō caueat. Sʒ adhuc o aīa inuenies
qḋ obijcias dicēs. Mūdū deſpicio. ſʒ ami
cos. parētes ⁊ cognatos derelinq̄re nō va/
leo. Friuola o aīa eſt hec obiectio. Bern̄.
Fidelis ſmo ⁊ oī acceptiōe dign⁹. Si im/
piū eſt ꝯtēnere pr̄em vl' mr̄em ꝓpter chriſtū
piiſſimū eſt. O dirū pr̄em. o ſeuā mr̄eʒ. imo
nō parētes ſʒ pemptores. q̄ te malunt pire
cū eis q̄ regnare ſine eis. Hiero. Licʒ ſpar
ſo crine ⁊ ſciſſis veſtib⁹. vbera q̄b⁹ te nutrie
rat mr̄ oñdat. licet ī limine pr̄ iaceat. p ꝯtē/
ptā mr̄em. p calcatū pr̄em pge ſiccis ocul̄.
⁊ ad vexillū crucꝫ euola. Solū pietatꝫ gen⁹
eſt in his fuiſſe crudeleʒ. Chryſo. An igno/
ras o aīa ꝙ q̄ habet ieſum. hʒ pr̄em et ma/
trē ⁊ oēm amicū. Quid ſeq̄ris mortuos. ſe/
quere viuū. ⁊ dimitte mortuoſ ſepelire mor
tuos ſuos. Aīa Iā ex ꝟbis tuis o hō p
pendo. ⁊ ex multis expimentis cognoſco. ꝙ
etiā mūdus in ſeipo aruit. Sʒ adhuc heu
in multoꝝ cordib⁹ floret. qui amaritudies
mūdi diligūt. fugiētē ſequunt̄. labentē am/
plectunt̄. dic q̄ eſt tante cecitatꝫ rō. Hō

O aīa an ignoras ꝙ tā delicata ⁊ tā no/
bilis es a ſponſo tuo auctore oim cōdita.
ꝙ ſine dilectiōe eſſe nō potes. Hiero. i epl'a
ad euſtochiū. Difficile eſt hūanā aīam non
amare. neceſſe eſt em̄ vt mēs nr̄a ad q̄ſcūq̄
trahat̄ affect⁹. Vnḋ ſm Bern̄. etiā oportet
ꝙ aut in ſūmis aut ī infimis delecterꝫ. Igi/
tur ſm Gre. in mora. Quia ſunt nōnulli q̄
vitā ſuā negligūt. dū trāſitoria appetunt. et
eterna nō intelligūt. vl' intellecta ꝯtemnūt.
dolorē nō ſentiūt dū vulnerati ſunt. Vnḋ
heu ſe miſeri in bonis eē putāt. exiliū quaſi
patriā diligūt. ⁊ in cecitate q̄ſi lumīs clari/
tate exultāt. Ecōtra electoꝝ mētes dū cun/
cta trāſitoria q̄ſi nulla ꝯſpiciūt. ad q̄d ſunt
ꝯdite req̄rūt. Cūq̄ coꝝ affectui nihil extra
deū ſufficiat. in ſola ꝯtēplatiōe cōditoꝝ q̄e/
ſcunt. ſupnis īteresse ciuib⁹ appetunt. ⁊ ad/
huc in mūdo poſiti extra mūm ſurgūt. Hec
Gre. Idē ſup ezechielē. Dulcedo videt̄ eſſe
in reb⁹ hūanis. ſed eis q̄ nullaʒ de celeſtib⁹
dulcedinē expti ſūt. Quia dū mens hūana
min⁹ eterna intelligit. tāto dulci⁹ in tp̄alib⁹
req̄eſcit. Sed ſi q̄s iā cordis lingua guſta/
uerit q̄ ſit illa dulcedo celeſtiū p̄mioꝝ. huic
q̄nto dulci⁹ fit qḋ int⁹ videt. tāto magis in
amaritudinē ꝟtit̄ oē qḋ foris ſuſtinet.
Aīa Ne q̄ſo o hō ꝓcraſtines mihi aliq̄d
de mūdāo ⁊ celeſti gaudio ediſſerere. q̄ten⁹
vtriuſq̄ natura pfecti⁹ cognita. vnuʒ veri⁹
deſpiciā. ⁊ ad alteꝝ aſſeq̄nduʒ ſtudioſi⁹ me
extendā. q2 puto ꝙ ſicē bonū n̄ amat̄ niſi co/
gnoſcat̄. ita malū nō deuitat̄ niſi intelligat̄.

Hō O aīa eſtimo ꝙ mūdanū gaudiū
(ſi tñ pōt dici gaudiū. ⁊ nō poti⁹ flagellū in/
cognitū) nunq̄ pfecte cognoſcit̄. niſi cū pfe
cte deſpicit̄. Vñ ſicut a pfectꝫ mūdi ꝯtēpto
rib⁹ tradit̄. mūdanū gaudiū potiſſime ꝓpter
q̄nq̄ ꝯtēptibile eſt hñdū. Primo ꝙ hʒ vi
litatē in obiecto. Quid em̄ eſt ſeculi leticia.
Rñdet Aug⁹. impunita neq̄cia. i. luxuriari.
inebriari. comeſatōnib⁹ vacare. vanitatib⁹
intēdere. ⁊ p his in hac vita nihil mali ſuſti/
nere. Putāt em̄ mali ſe eſſe in delicijs cum
nō corrigunt̄ p ſuis neq̄cijs. Et ignorāt ꝙ
ſicē dicit Aug⁹. nihil infelici⁹ ē felicitate pec/
cantiū. q̄ penalis infirmitas nutrit̄. ⁊ mala
volūtas roborat̄. Scḋo hʒ impuritateʒ
in ſubiecto. Anima em̄ peccatꝫ deformata.
eſt ſubiectuʒ mundani gaudij. que letat̄ cū
malefecerit. ⁊ exultat in reb⁹ peſſimis. Vñ
bene dicit beat⁹ Hiero. ꝙ ridere et gaude/
re cū hoc ſeculo. nō eſt factuʒ homīs ſenſa/
ti. ſed frenetici Reuera o anima coꝛ mūduʒ
nō cum hoc ſeculo im mūdo. ſed cū deo ⁊ in
deo letū eſt ⁊ iocundū. Tercio hʒ breui/
tatem in ſeipo. q2 gaudiū hypocrite ad in/
ſtar puncti. Hypocrita eſt hic mund⁹. cui⁹
gaudiū eſt ad inſtar puncti. quod nec latuʒ
nec longū nec altum eſt nec ꝓfundū. Aug⁹.
ſup Iobeʒ. Leticia ſeculi vanitas eſt. cum

magno deſiderio ſperatꝰ vt veniat. ⁊ nõ po/
teſt teneri cũ venerit. O aĩma q̃ꝫ breuis. q̃ꝫ
fragilis ⁊ q̃ꝫ caduca ẽ mũdana leticia. Bre/
ues eñ dies homĩs ſunt. Quarto habẽt
triſticiã in ẽmio. q: ducũt heu miſeri ĩ bõis
dies ſuos. ⁊ ĩ puncto ad infernũ deſcẽdũt.
Extrema eñ talis gaudĳ luctus occupat.
Immo o aĩa ſi vales diſcernere. tale gau/
dium habꝫ ſemꝑ triſticiã admixtaꝫ in actu
ſuo. q̇a ſemꝑ neceſſe eſt ꝙ ꝑ̃ſumat ſeu a ꝑtur
bata ꝯſcientia. An ignoras o aĩa ꝙ nõ diu/
tius ꝑdurat leticia q̃ eſt in comedendo ⁊ bi
bendo. q̃ꝫ durat triſticia q̃ ẽ eſuriendo ⁊ ſi/
tiendo. ſic eſt de om̃ibꝫ alĳs. Quinto ha
bet miſeriã magnã in affectu ꝓprio. q: eſt ſpi
ritualis gaudĳ impedimẽtũ. O aĩa agno
ſce q̃ꝫ miſer eſt h̃ mũdus. ⁊ q̃ꝫ miſerrimi qui
ſequunꝰ ipm̃. Semꝑ eñ mũdana gaudia
excluſerũt homines a btã vita. Berñ. O q̃ꝫ
vilis eſt q̃ꝫ inutilis ẽ mũdana ꝯſolatio. ⁊ qđ
plus eſt metuendũ. q: vere ac ſctẽ cõſolatio
nis eſt impedimentũ. Rennuas igiꝰ o ani/
ma mea in mũdo delectari. ſi vis de dĩ me/
moria conſolari. Hec Berñ. Augꝰ. Cetera
creatura vileſcat vt creator in corde dulce/
ſcat. Aĩa Iã mundũ deſpicio. iam fal
ſam leticiã. verã triſticiã. falſam dulcedinẽ
⁊ verã mundi amaritudinẽ agnoſco. ⁊ ob h̃
nõ immerito hec om̃ia ſ̃m tuũ ꝯſiliũ ꝯtem
no. Sed q: ſicut aſſeris ſine dilectione eſſe
nõ valeo. dic queſo q̇d agã. quo me cõuer/
tam. vbi dilectionẽ ꝯuenientẽ inueniã.
Homo O aĩa ſi teipaꝫ ꝑfecte cogno
ſceres. ex tui ꝯgnitione mundũ ⁊ om̃ia q̃ in
mũdo ſunt ꝯtẽneres. ⁊ diſcere poſſes quaꝫ
ꝯſolationẽ ĩ tua dilectõe affectare nõ imeri
to deberes. O aĩa ſi te naturã celeſteꝫ in/
telligeres. ꝓcul dubio terrenã ꝯſolationeꝫ
abhorreres. Erubeſce igiꝰ cõſolari ĩ ſceno.
que es de celo. Erubeſce in imis delectari.
que nõ potes niſi in ſummo ſatiari. Natu/
ra es (vt puto) celeſtis. ⁊ celeſtẽ ꝯſolationẽ
(ſicut eſtimo) naturaliꝰ ſi carnal' inſania ꝑ/
mitteret appetis ⁊ req̇ris. Berñ. O q̃ꝫ dulce
⁊ delectabile eſſet. adiũcto diuini amorꝭ cõ
dimento. ſ̃m naturã viuere. ſi carnalis inſa
nia nos ꝑmitteret. qua ſanata. ſtatim natu/
ralibꝫ natura arridet. Aĩa Et q̇d eſt ꝓ
prie ſ̃m naturã viuere. Hõ Propriĳſſi
me ſ̃m naturã viuere eſt in terrꝭ celeſtẽ vitã
ducere. ab exterioribꝫ ad interiora redire.
ab interioribꝫ ad ſuꝑna aſcendere. ⁊ facere
om̃ia ſ̃m nobiliſſimũ qđ eſt in homĩe ꝑcel/
lens. h̃ eſt ſ̃m intellectũ. Hec phs. iiĳ. ethi.
Aĩa Poteſt ne aliq̇s in terris. ⁊ ĩ hac
lachrymaꝝ valle celeſtẽ vitã ducere. Ho
mo O aĩa ſi de meis v̄bis tanq̃ꝫ homĩs
pctõris dubitas ⁊ mirarꝭ. audi Auguſtinũ
⁊ aplm̃ paulũ. Ecce q̇d dicit Augꝰ. Cũ eter
num aliq̇d ꝑ cognitionẽ ⁊ amorẽ capimus
mente iã non in hoc mũdo ſumus. Unde
eſt quod dicit apoſtolꝰ. Noſtra cõuerſatio
in celis eſt. O aĩa mea puto igiꝰ ꝙ verius
es vbi amas q̃ꝫ vbi animas. q: quicq̇d dili
gis ipa dilectiõis vi in eius ſimilitudinem
trãſformaris. Si g̃ celeſtia contẽplaris. ſi
celeſtia diligis. quomõ iã nõ in celis cõmo/
raris. que celeſtibꝫ ſpiritibꝫ in vita aſſimila
ris. Aĩa Heu heu iã me infelicem et
miſerã. miſerabiliter multo iã tempe exce/
catam ſentio. que tanto tempe ꝑ cognitio/
nem in tempalibꝫ ⁊ terrenis rebꝫ oberraui.
Mundanis ⁊ vilibꝫ me ꝑ amoreꝫ alligaui.
de quibꝫ paucã conſolationẽ. multam vero
amaritudinẽ ⁊ deſolationẽ. modicaꝫ ⁊ val/
de exilem leticiã. ſed variam ⁊ ſepe magnaꝫ
cordis triſticiã ſumpſi. Dic ergo iam que/
ſo o homo q̃ eſt celeſtis conſolatio. ⁊ ſi quo
modo poſſem ad ipam ꝑtingere in hac val/
le lachrymaruꝫ ⁊ miſerie Quid eſt quod in
deo meo inuenio. cũ tam libenter ⁊ tam fa/
ciliter om̃ia ꝓpter ipm̃ cõtemno. cũ dico in/
tra meipſum cũ gaudio. Deus cordis mei
deus pars mea in eternuꝫ. Quid eſt quod
in illa breuiſſima hora ĩ dilecto meo degu/
ſto. cũ om̃ia dura et amara ⁊ aſpera gaudẽ/
ter ⁊ hilariter ꝓpter ipm̃ ſuſtinere totis viri
bus cõcupiſco. ⁊ dico. Mihi adherere deo
bonũ eſt. Et quis me ſeparabit a charitate
chriſti. Homo Scđm Berñ. o anima
hec cõſolatio nihil aliud ẽ q̃ꝫ gratia quedã
deuotiõis. ꝓcedens de ſpe venie. et guſtus
boni. licet exiguus. ⁊ ſuauiſſima quedã de/
lectatio. qua benignꝰ deus afflictam recre/
at aniam. q̃ aĩa ad deũ req̇renduꝫ inuitaꝰ
⁊ ad diuinũ amorẽ accenditur vehemẽter.
Hugo de ſctõ victore. O aĩa q̇d putas eſt
tam dulce ⁊ tã ſuaue. qđ in recordatione di
lecti deuotas aĩas ſolet tangere. ⁊ tã ſua/
uiter afficere. vt iam totaliꝰ a ſeipis aliena/
ri incipiant. Exhilaraꝰ ꝯſciẽtia. ⁊ in obliui/
onẽ venit oĩm doloꝝ memoria. exultat ani/
mus. clareſcit intellectꝰ. cor illuminatur. af
fectus iocundaꝰ. Iã neſciũt vbi ſe eẽ cõſpi/

ciunt.ꝛ q̄ſi amplexib⁹ amoꝛis aliq̇d int⁹ te/
nēt.ꝛ neſciūt q̇d ſit.et tñ totis virib⁹ tenere
ꝯcupiſcūt. Luctaꝛ q̇dāmodo delectabiliꝛ
anim⁹ ne recedat ab eo.q̄ſi in eo fineꝫ oīm
deſiderioꝛuꝫ inuenerit. Hec Hugo. Bern̄.
Nonnunq̄ꝫ q̄ſi clauſis ocul' bone ieſu ad te
inhiāti mittis mihi ī os coꝛdis. qđ nō licet
mihi ſcire q̇d ſit. Saporē q̇dē ſentio dulce
dinē adeo ꝯfoꝛtantē. q̄ ſi ꝑficereꝛ in me.ni/
hil vltra q̄rerem. Nōne hicē iubil⁹ coꝛdis.
Grego. Jubilus dꝛ ineffabile mētis gau/
diū̄.qđ nō abſcondi.nō ſmonib⁹ apiri pōt.
Sed tñ quibuſdā motib⁹ apiꝛ.licet nullis
ꝓprietatib⁹ expmaꝛ. Vñ Ps. Beat⁹ pp̄ls q̄
ſcit iubilationē. Nō dicit.q̄ loquiꝛ. ſꝫ q̇ ſcit.
qꝛ iubilus q̇dē ſciri p̄t intellectu. ſed dicto
ſeu verbo expmi nō pōt. Bern̄. Iſtū aūt gu
ſtum cū accipio.nullo coꝛpis viſu. nll'o aīe
ſenſu.nullo ſpūs ītellectu aduertere me ſi/
nis quid ſit.cū accepo ꝛ ruminare volo.et
dijudicare ei⁹ ſapoꝛeꝫ.ſtatim trāſit dulcoꝛ
eius.deglutio quidē illud quicq̇d eſt in ſpe
vite eterne.ſed opatiōis ei⁹ virtutē diu ru/
minādo.omib⁹ anie venis et medullis q̄ſi
vitalē quendā ſuccū optabā infundere.vt
ab omib⁹ alijs affectib⁹ deſipet. ꝛ illud ſolū
ſapet.ſed feſtinat trāſire.ꝛ cū de inq̇ſitione
vel acceptiōe eius vl' viſu foꝛmata quedaꝫ
liniamenta mēoꝛie geſtio arti⁹ impſſa com
mittere.vel etiā memoꝛiā labilē ſcripto iu/
uare.experimēto cogoꝛ dicere id euāgelicū
Neſcis vñ veniat aut q̄ vadat. Hec Bern̄.
Que putas o anīa eſt tā dulcis tāq̄ꝫ ſuauis
delectatio.certe hec eſt cōſolatio diuina.

Anīa O hō q̇s mihi h̄ tribuat. vt hec
tam inexpta ꝯſolatio in coꝛ meuꝫ ꝑueniat.
vt maloꝝ meoꝝ obliuiſcar.ac mūdanā cō/
ſolationē deſpiciā.ꝛ a meipā feliciꝛ aliena/
ri incipiā. Hō O aīa.magnū eſt qđ de/
ſideras.ineſtimabile donū eſt qđ exoptas.
Vñ vt eſtimo hūano ſtudio nō p̄t obtine/
ri.hūano merito vix p̄t ꝓmereri.ſed a deo
hūilib⁹ p̄cib⁹.ꝛ a digne diſpoſitꝭ ex ſola diui
ne pietatꝭ ꝯdeſcēdentia vix pōt impetrari.
Omē eīm aurū in cōparatiōe illi⁹ arena eſt
exigua.ꝛ argētū illi cōpatū tanq̄ꝫ nihilū re/
putaꝛ. Aīa O hō dic rogo q̄lis dꝫ eſſe
diſpoſitio.q̄ oꝛdinari debꝫ ad impetrāduꝫ
oꝛantis affectio. Hō De hac materia
multū poſſet dici ab exptꝭ.ſed qꝛ inexptuꝫ
me eſſe recognoſco.etiam pauca me dicere
erubeſco. Vñ timeo ne dicaꝛ ꝯ me. Quare
tu enarras qđ nō deguſtas. q̄re tāq̄ꝫ indi/
gnus laudas qđ ignoꝛas. Anīa O hō
noli timere cū reuerētia ꝛ hūilitate q̄ audi/
ſti ꝛ legiſti deuote ꝓponere. Multi eī de re
bus magnis ꝛ arduis alijs vtiliꝛ ꝓpoſuerūt.
qđ nō de ꝓpa expientia ſꝫ alioꝝ ſcīa didice/
rūt. Hō Jā cū aliq̄ audacia loq̄r. Naꝫ
vires q̄s impitia denegat.caritas ſubmini
ſtrat. Vñ ſic ſentio ſic refero. Puto ſaluo
melioꝛi iudicio.ſi vis te ad hāc celeſtē dul/
dinē deguſtādā p̄pare.debes eē depurata.
exercitata ꝛ eleuata. Jn p̄mo hec celeſtꝭ dul
cedo odoꝛaꝛ.ī ſcđo deguſtaꝛ.ꝛ ī tercio aliq̄n
vſq̄ꝫ ad ebꝛietatē ſumiꝛ ꝛ potaꝛ. Pmo di/
co ꝙ debes eē depurata a pctīs.ab affectio
nib⁹ inoꝛdinatꝭ.a tpali ꝯſolatōe.ꝛ a creatu/
raꝝ inoꝛdīata dilectiōe.qꝛ ſm Ber̄. Errat
oīno ſi q̇s illā celeſtē dulcedinē huic cineri.
diuinū illud balſamū huic venenoſo gau/
dio.chariſmata illa ſpūſſctī h⁹ ſeculi illece/
bꝛis miſceri poſſe arbitraꝛ. Sed poſtq̄ꝫ a
talib⁹ aīa fuerit purgata.lachꝛimoſis gemi
tib⁹ depurata.ꝛ cādidata doloꝛoſis fletib⁹.
qꝛ dignū ē ſic dicit Aug⁹.ꝙ mens illa ſp ipſe
doloꝛes īueniat.q̄ derelicto creatoꝛe ſp ī ſe
ꝛ ī creatura gaudia q̄rebat. Pulchꝛe igitur
Gre.ī moꝛa.c.iij.ſup illo v̄bo. Anq̄ꝫ ꝯmedā
ſuſpiro dic̄. Comedere aīe ē ſupne lucꝭ ꝯtē
platiōib⁹ paſci. Suſpirat ḡ anq̄ꝫ comedat.
qꝛ q̄ ſe ī h̄ exilio ꝑ deſiderioꝝ celeſtiū lamē/
ta ñ hūiliat.et ne patrie gaudia ñ deguſtat.
A v̄itatꝭ eīm pabulo ieiuni ſūt.q̄ ī hac ꝑegri
nationis inopia letanꝛ. Scđo dꝫ mens
eſſe exercitata in bonoꝝ ꝑpetratōe.ꝛ ī malo
rū ꝑpeſſiōe. Beati eī q̄ lugēt.qm̄ ipi cōſola/
bunꝛ. Quia q̄s amoꝛ v̄itatꝭ afficit. refectio
ꝯſolatiōis paſcit. Bern̄. O bone ieſu.q̄ties
poſt innūerabiles lachꝛymas ꝛ gemit⁹ ſau
ciatā aīam meā vnxiſti vnctiōe miſcđie tue
ꝛ nō quā pene deſꝑantē excepiſti.ꝯſolatā et
de venia p̄ſumentē dereliq̇ſti. Ecce quō p̄/
ciū rex honeſtaꝝ in ipis eſt. Vñ reuera q̄ꝫ/
uis in initio arta ſit via q̄ ducit ad vitā.ꝓ/
ceſſu tñ tpis ineſtimabil' dilectōis dulcedi
ne dilataꝛ. O igiꝛ q̄ꝫ btā ꝯſolatio q̄ diuini/
tus infūdiꝛ laboꝛātib⁹ ꝑ xp̄o. Terciū ī q̄
aīa inebꝛiaꝛ hac dulcedie ē mentꝭ eleuatio.
ꝛ qñ feliciter anim⁹ a terrenis abſtrahitur.ꝛ
miro q̇dā modo ſupꝛa ſeipm̄.ſupꝛa mūdū.
imo ſup oēm creaturaꝫ eleuaꝛ.vt iā dicere
poſſit aīa. Introduxit me rex ī cellaria ſua
Hec eſt illa cella vinaria.in qua introduciꝛ

nia.vbi bibit de vino ↄdito ineſtimabilis
deitatis.et de lacte albiſſimo incõtamina/
bilis humanitatꝭ.O anĩa hinc bibũt ami/
ci.ſed inebriantur chariſſimi. O felix ebrie
tas quã ſequit̃ mẽtis ⁊ corpis tã caſta ⁊ ſan
cta ſobrietas. Hinc efficit̃ aĩma more ebrij
gaudẽs ⁊ letabũda in aduerſis. fortꝭ ⁊ ſecu
ra in piculis.prudẽs ⁊ diſcreta in pſperꝭ.li/
beralis ⁊ pia in ↄdonãdis iniurijs. ⁊ tandẽ
quieta ⁊ ſomnolẽta recũbens ĩ amplexibus
diuinis.cũ leua ſpõſi ſpõſa3 ſub capite ami
cabiliter ſuſtẽtat. ⁊ dextera dilecti dilecta3
familiariter amplexat̃. Anĩa O hõ cõ/
fiteor cũ hũilitate ⁊ cũ reuerẽtia.qđ accidit
mihi aliqñ licet heu praro.ꝙ cũ magna vio
lentia circa ↄuerſiõis mee ꝑmordia.animũ
a terrenis abſtraxi.⁊ ad celeſtia ↄtẽplanda
cũ conatu nimio eleuaui. Intraui cum tre
more.circũſpexi cũ rubore.vidi choros an
geloꝝ.palacia ⁊ gaudia pĩarcharũ ⁊ ꝓphe/
tarũ.aploꝝ aſpexi tabernacula. ⁊ martyrũ
cõuiuia.virginũ ⁊ ↄfeſſoꝝ ſolacia.elemoſy/
nã videlicet alicui⁹ ↄſolatiõis a ſingul' pe/
tij.micas decidẽtes de menſa dñoꝝ deſide
raui nec obtinui. Sed qđ auditu lamenta
bile eſt.mox ab oib⁹ vt pegrina ⁊ incognita
repulſa fui. Quid ℞ profuit mihi laborioſa
mẽtis eleuatio.quã nulla ſecuta fuit cõſola
tio. Homo O anĩa non fuit ſine cauſa
repulſio hec tã deſolatoria. Puto ꝙ hec fu/
it cauſa.q̃2 voluiſti eſſe ſocia ↄſolatõis añq̃3
fuiſti ſocia paſſiõis. voluiſti eſſe particeps
remuneratiõis anteq̃3 imitatrix ꝟtutꝭ. Sa
tage ergo ꝑmo eſſe ſocia angeloꝝ p purita/
tem ⁊ innocẽtiã.ſocia pĩarchaꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ
p humilitatẽ ⁊ fidei ↄfidentiã. ſtude eẽ filia
aplorũ ⁊ martyrũ p charitatẽ ⁊ patientia3.
confeſſoꝝ ⁊ virginũ p pietatẽ ⁊ ↄtinentiã. ⁊
tunc audacter in h̄ exilio ſalte3 cũ filio ꝓdi/
go pij pĩis elemoſynã obtinebis. Anĩa
O homo iã q̃3 vana ⁊ inſipida ſunt oĩa
trãſitoria agnoſco. ⁊ ob h̄ mundũ deſpicio.
ↄſolatõnẽ ſeculi vilipendo.mũdana quoq̃3
gaudia ſicut venena mortifera fugio ⁊ con
temno.vitã etiã p̃teritã q̃ſi mortuã plango
⁊ mẽtẽ meã miſerã gemitib⁹ ⁊ fletib⁹ abluo
⁊ repurgo.et ſi aliqñ inter lachrymas ⁊ ge/
mitus odorẽ diuine ſuauitatꝭ vel modicu3
ſentio.adhuc tamẽ cibũ angeloꝝ et vinum
amicoꝝ infelix ⁊ miſera. ieiuna ⁊ ſitibunda
nõ deguſto. Bern. Nõ acceſſit adhuc domi
ne de⁹ me⁹ cor meũ ad multitudinẽ dulce/
dinis tue.qua3 abſcõdiſti timẽtib⁹ te.foris
eñ ei⁹ odore vtcunq̃3 ſuſtentor.qđ eſt mihi
ſup odorẽ balſami. cunctiq̃3 generꝭ ſuauia
odoramẽta. O dñe deus.ſi tã nobil' ẽ odor
q̃3 dulcis eſt tue dulcedinis ſapor. Si tan/
te ꝟtutis eſt modica deguſtatio.q̃ntũ iocũ/
ditatis hab3 felix inebriatio. O quis mihi
det vt venias ĩ cor meũ. ⁊ inebries illud vi/
no tuo.et amplectar te de⁹ meus. Hõ
Scđm Aug⁹. o anĩa deuota loq̃r ſalua
reuerẽtia.nimis eſtis auara ⁊ vtinã nõ pre
ſumptuoſa.vires vr̃as ꝑpendite.merita cõ
ſiderate.ꝟtutes diſcutite. ⁊ tũc ſi placet ſuf
ficiat vobis mag' in odore diuinoꝝ vnguẽ
torũ cũ adoleſcẽtulis hũiliter currere.q̃3 ꝓ/
ſumptuoſe ſup merita poſtulare. Anĩa
O homo q̃3 dur⁹ ⁊ oneroſus es mihi mi
ſere anĩe ↄſolator.q̃3 parcus (ſi fas eſt dice/
re) diuine bonitatꝭ es diſpenſator. Auda/
cter dico.tacere nõ valeo. mihi odor nõ ſuf
ficit.modic⁹ guſtus plene nõ reficit ſed affi
cit.ebrietatẽ affect⁹ meus appetit ⁊ requirit
Scio q̇ dicit. Bibite amici et inebriamini
chariſſimi. ſi deꝑmit indignitas petentis.
ſpem tamẽ erigit pietas ꝓmittentꝭ. O ho/
mo quõ dubitare valeo. q̇n parat⁹ ſit dare
dona ſua q̇ p me nõ dedignat⁹ eſt pati ma/
la mea. An ignoras q̇ multos de dei pieta/
te docuiſti.qđ de beato Auguſti. didiciſti.
ſic dicente. Erubeſcat hũana pigricia.plus
vult deus dare q̃3 audeat homo poſtulare.
Idẽ de vera religione. De⁹ dedit nobis pi
gnus ſpirit⁹.in quo.ſentiam⁹ eius dulcedi
nẽ. ⁊ deguſtem⁹ ipm fonte3 vite.in q̇ ſobria
ebrietate irrigemur.tanq̃3 lignũ qđ planta
tũ eſt ſec⁹ decurſus aquaꝝ. Chryſo. Nil oĩ/
potentiã dei clariorẽ reddit.q̃3 ꝙ oĩpotẽ/
tes facit eos q̇ ſperant in eo.nã deo p ſpem
innixũ animu3.nulla fraus.nulla illecebra
poterit.vel ſtantẽ deijcere.vel durante3 ſu/
perare. Erubeſcat nũc humana deſperatio
et maledicta ſit puſillanimitatꝭ trepidatio.
que diuitẽ ⁊ nimis liberalẽ in oẽs q̇ inuo
cant illũ.eſtimat illis q̇ ſpem pfecta3 ponũt
in illũ.ſua poſſe beneficia denegare. Nun/
q̇d nõ pr̃ etern⁹.apud quẽ nulla eſt trãſmu
tatio.ex ſola liberalitatꝭ ĩmẽſitate filiũ ſuũ
miſit.in q̇ dedit totũ qđ habuit.totũ quod
potuit.totũ qđ ille fuit. Si ꝟo ſua liberali/
tas.ſuã infinitã bonitate3 nõ diminueret.
forſan nõ ĩmerito nr̃a ĩfirmitas trepidaret
Sed q̃2 ex ſeipo.nõ ex accidẽti dono bon⁹

eſt.ex ſue bohitatꝭ cõicatione nõ diminuit. ex aliene bonitatis additiõe nõ augetur. Homo O anĩa magna eſt fides tua. val de fortꝭ es in ſpe ꝛ ꝯfidẽtia. Et q̃uis ſpes q̃ pcedit ex meritꝭ ꝓprijs ꝛ diuie clemẽtie cõfi dentia. meritoria ſit. laudabil' ꝛ ſctã. cõſulo tñ ſane anteq̃ʒ ad q̃rẽdã ebrietatez ſupra te aſcẽdas. ꝑus ꝑ tui ꝯſiderationẽ ſalubrit' in fra te deſcẽdas. vt diſcas tuũ ſpõſum reue/rent' timere anteq̃ʒ incipias ſuũ ſecretũ cu/biculũ introire. quẽ nõ ſoluʒ timere debes cũ iraſcit'. verũetiã cũ ſuauiſſime ꝛ delicatiſ ſime blandit'. Cap. III.

Quõ aĩa ꝑ mẽtale exercitiũ dʒ radiũ cõ/tẽplatiõis ꝯuertere ad inferiora. vt intelli/gat hũane mortꝭ ineuitabilẽ neceſſitatẽ. iu/dicij final' formidabilẽ auſteritatẽ. pene in/fernalis intolerabilẽ penalitatẽ. Anĩa

Ic queſo o ho

d mo breuit' que ſint illa ĩferiora ad q̃ mea ꝯſideratio ẽ ꝯuertẽ/da. Aſcẽdere feſtino. ebrietatẽ diuie ꝯſola tionis q̃ro. in ĩferiorib⁹ diu morari nõ va/leo. Jã dilecta tabernacula tua dñe virtutũ deſidero. habitare ĩ atrijs dñi totꝭ viribus ꝯcupiſco. Hõ Hec ĩferiora ſũt o anĩa mea vt te ꝯuertas. ꝛ videas mortꝭ ineuita/bilẽ neceſſitatẽ. ꝛ ingemiſcas diuini iudicij infallibilẽ eq̃tatẽ ſiue ꝟitatẽ. ꝛ cõtremiſcas penaꝝ infernaliũ intolerabilẽ aſꝑitatẽ. ꝛ ex paueſcas. Cõſidera igit' freq̃nt'. volue ꝛ re/uolue diligent'. ꝙ mors non p̃t declinari. ꝙ hora mortꝭ nõ p̃t inueſtigari. ꝙ tp̃s a deo ꝑ ordinatũ nõ p̃t ĩmutari. Jſido. In reb⁹ hu manis nihil certi⁹ morte. nihil incerti⁹ ho/ra mortꝭ. Nõ miſeret' inopie. nõ reueret' po tentiã. nõ reſpicit moꝝ aut generꝭ excellen/tiã. nõ parcit iuuẽtuti v'l etati. ſenib⁹ ẽ in ia/nuis. iuuenib⁹ ĩ inſidijs. Aĩa Audio ꝙ nr̃m viuere nihil aliud ẽ q̃ʒ ad mortẽ trãſi/re. cur tp̃alia diligunt'. q̃ tã incerto tp̃e poſſi dent'. Cur tãto tp̃e vitã iſtaʒ deſideram⁹. in q̃ q̃nto ampli⁹ viuim⁹ tãto pl⁹ peccam⁹. q̃n to vita longior tãto culpa nũeroſior. Quo/tidie naq̃ʒ creſcũt mala ꝛ ſubtrahunt' bõa. Quis eĩ ꝯſiderare valeat q̃nta mala ꝑ mo/mẽta tp̃m ꝑpetramus. ꝛ q̃nta bona negligi mus. Grauis ſiq̃dẽ culpa ẽ. cũ nec bona fa/cim⁹ nec bona cogitam⁹ ſed mentẽ ꝑ inania ꝛ inutilia vagari ꝑmittim⁹ Hõ Sicut dicit Grego. Carnales mẽtes o aĩa idcirco tp̃alia diligũt. q2 vita carnis q̃ʒ fugitiua ſit mĩme ꝑpendũt. Nã ſi velocitatez trãſit⁹ ei⁹ aſpicerẽt. hãc etiã ꝓſperitatẽ modice dura/turã mĩme amarẽt. Jdẽ. Uita mea nauigã ti ſilis eſt. ſiue dormiã ſiue vigilẽ. ſꝑ vado fe ſtin⁹ ad mortẽ. O vita pñs q̃ʒ multos deci/pis. q̃ dũ fugꝭ nihil es. dũ viderꝭ vmbra es. dũ exaltaris fum⁹ es. dulcis es ſtultꝭ. ama ra ſapientib⁹. q̃ te amãt nõ te cognoſcũt. q̃ te fugiũt ipi te intelligũt. Alijs te ꝓmittis lon gã vt decipias. alijs breuẽ vt ĩ deſꝑationez inducas. Auctor de ſpũ ꝛ aĩa. Jugi medi/tatõe animũ nr̃m exerceam⁹. ꝛ miſerias no ſtras ꝯſiderem⁹. Cũ dolore vitã iſtã intra/uim⁹. cũ labore viuim⁹. cũ timore exituri ſu mus. Bern̄. Quotq̃t degim⁹ in hac regiõe vmbre mortis. in ĩfirmitate corꝑis. ĩ cõfli/ctu ꝛ in loco tẽtatõis. ſi diligent' aduertim⁹ triplici incõmodo miſerabilit' laboramus. Faciles em̃ ſum⁹ ad ſeducẽdũ. debiles ad reſiſtendũ. ꝛ fragiles ad oꝑandũ. Aĩa Jã video ꝙ inutilit' in h̃ tp̃e viuit'. niſi feſti/net' ad cõꝑandũ meritũ q̃ in et'nitate viuat iõ nõ eẽt curãdũ q̃ʒ diu eẽt viuẽduʒ. ſʒ poti⁹ q̃ʒ bñ in hac vita oꝑandũ. Quia ꝛ ſi alicui ꝙ bñ viuat ꝯdonet'. tñ vt diu viuat certũ ẽ ꝙ nulli ꝯcedit'. Bern̄. Eſt igit' vita ſecura. vbi ꝯſcia pura. vbi mors ſine formidie expecta tur. cũ dulcedine adeſſe optat'. ꝛ cũ deuotio ne acceptat'. Hõ O anĩa ſi hec ita ſe ha bere intelligis. audi ꝯſiliũ meũ. ꝛ ĩ hac vita q̃ʒ diu durat. cõpara tibi vitã illã q̃ ſꝑ durat Dũ viuis ĩ carne morere mũdo. vt p⁹ deo vi uere ĩcipias. Bern̄. Intellige ꝙ venientez mortẽ null⁹ let⁹ ꝛ hilarꝭ ſuſcipit. niſi q̃ ſe ad ipam dũ viueret bonis oꝑib⁹ ꝑꝑauit. Attẽ/de ꝙ ſꝫm Senecã. Inſipiẽs. ĩ. pctõr ꝛ crimi noſus moriẽdo mortẽ incipit. ſʒ ſapiẽs ꝛ ꝟ/tuoſus moriẽdo mortẽ vincit. Aĩa O hõ video ꝙ bonoꝝ mors ẽ brã. mors vero pctõꝝ infelix ꝛ miſera. Hõ O anĩa ſꝫm Bern̄. Bona eſt iuſti mors ꝓpter requiem. me lior ꝓpter nouitatẽ. optima ꝓpter ſecuritatẽ. Ecõtra mors pctõꝝ peſſima. ꝛ bene peſſi/ma. mala in mũdi amiſſione. peior ĩ carnis ſeꝑatiõe. ſʒ peſſima in duplici vermis et ig/nis ꝯtritiõe. ꝛ qđ oĩm peſſimũ eſt ĩ diuie cõ tẽplatiõis ꝑuatiõe. Aĩa Jã ſatꝭ d' mor te dixiſti. dic modo de ſtatu finalis iudicij. Hõ O anĩa facio qđ hortaris. ſed ro/go audi cũ patiẽtia. Scire debes ꝙ q̃ʒuis de morte meditari ſit horribile. de ſtatu fi/

nalis iudicij cogitare vt eſtimo nõ minꝰ eſt formidabile. qꝛ nullꝰ tũc poterit fallere ſa/pientiã. flectere iuſticiã. inclinare clemẽtiã. de/clinare vltiõis ⁊ iuſte retributõis ſentẽtiã. Bern̄. Conſidera igit̄ aĩa mea cũ tremore. ꝗd erit de te ĩ die nouiſſimo. qñ ꝯ te de co/gitatõibꝫ loq̄tur ꝯſcia. qñ te de tuis actõibꝫ oĩbꝫ accuſabũt elemẽta. qñ ꝯ te crux chriſti portabit̄ in teſtioniũ. qñ ꝟbera ipiꝰ ꝯ te cla/mabũt. vulnera eiꝰ allegabũt. claui loquẽt̄. cicatrices ꝯq̄rentur. O anguſtie. hinc erũt pctã accuſantia. inde terrẽs iuſticia. intus vrens ꝯſcia. ſubtꝰ horrẽdũ chaos inferni. ſupͣ iudex iratꝰ iuſti iudicij. forꝫ mũdus ar/dens. intꝰ iuſticia iudicãtꝫ terrẽſ. Et ſi iuſtꝰ vix tũc ſaluabit̄. impiꝰ ⁊ pctõꝛ vbi parebũt. in quã ptẽ ſe ꝑmẽt. latere erit ĩpoſſibile. ap/parere intolerabile. Anſel. in medi. O anĩa peccatrix. lignũ inutile ⁊ aridũ. etn̄is ignibꝫ deputatũ. ꝗd rñdebis in illa die qñ exiget̄ a te vſq; ad ictũ oculi om̄e tp̄s tibi impẽſuꝫ q̄liter ſit a te expẽſum. Eya eya aĩa mea. ꝗd tũc erit de cogitationibꝫ vanis ⁊ ocioſis. de ꝟbis leuibꝫ iocoſis et ridiculoſis. de opibꝫ inutilibꝫ ⁊ infructuoſis. Amb. ſup Lu. Ve mihi ſi pctã mea ñ defleuero. ve mihi ſi me/dia nocte ad ꝯfitẽdũ tibi nõ ſurrexero. iam ſecurꝫ ad arborẽ poſita ẽ. faciat fructũ ꝗ põt. fructũ ꝗdẽ pnĩe. O anima ſiue vigiles ſiue dormias. ſp in auribꝫ tuis illa horribil̄ tu/ba reſonet. ſurgite mortui venite ad iudici/um. O aĩa nunq̄ excidat a tua mẽoria. Ite maledicti in ignẽ etn̄ũ. venite bñdicti pci/pite regnũ. O ꝗd põt lamẽtabiliꝰ ⁊ t̄ribilius cogitari q̄ ite. ⁊ ꝗd delectabiliꝰ exꝓmi q̄ ve/nite. Due ſunt voces. q̄ꝝ nihil horribilius vna. ⁊ nihil iocundiꝰ altera poterit audiri. O aĩa ſepara te mõ a mũdo. vt tunc poſſis manere cũ xp̄o. Fuge mõ mũdũ vt ſequarꝫ deũ. declina mõ prauoꝝ ſocietates ⁊ cõſor/tia vt tũc valeas ſeq̄ btõꝝ agmina. Poſt hec oĩa ꝯuerte radiũ ꝯtẽplatõis ad reꝓbo/rũ tormenta. vide q̄ ſint varia. q̄ aſpera. q̄ intolerabilia. Bern̄. ad eugeniũ. Ego hor/reo ꝟmẽ mordacẽ. ⁊ mortẽ viuacẽ. O gehẽ/nalis regio fugiẽda. vbi eſt ignis ardẽs. fri/gus rigẽs. ꝟmis ĩmortalis. fetoꝛ intolerabi/lis. ⁊ mallei ꝑcutiẽtes. vmbre palpabiles. cõ/fuſio pctõꝝ. innodatio vinculoꝝ. horribi/les facies demonũ. Augꝰ. in q̄dã ſermone. Ve illis q̄bꝫ ꝓꝑabit̄ doloꝛ ꝟmiũ. ardoꝛ flã/maꝝ. ſitis ſine potu. fletꝰ ⁊ ſtridoꝛ dẽtiũ. la/chryme oculoꝝ. vbi mors optat̄. ſed nõ da/bit̄. vbi nullꝰ ordo ſꝫ ſempit̄nꝰ horroꝛ inha/bitat. Quis putas tũc erit meroꝛ. q̄ triſticia. q̄s luctꝰ. qñ ſeꝑabunt̄ iniq̄ a ꝯſortio iuſtoꝝ ⁊ tradent̄ ptãti demonũ. ⁊ ibũt cũ eis ĩ ſup/pliciũ eternũ. ibiq; ſp erũt ſine fine ĩ luctu. planctu ⁊ gemitu. ꝓcul a gaudijs paradi/ſi. nunq̄ refrigeriuꝫ ſuſcepturi ſed ꝑ multa milia annoꝝ cruciandi. nuq̄ tñ heu miſeri liberãdi. ibi torquẽs ⁊ puniẽs nõ fatigabit̄ ibi q̄ torquet̄ nunq̄ moriet̄. Sic eñ ignis ille ꝯſumet vt vitã tñ ſemꝑ ſeruet. ſic vetera tormenta patient̄ vt ſp innouentur. ſic ſine ſpe venie ⁊ miſe̾die ſemꝑ viuẽt. vt tñ mori/ant̄. ſic moriant̄ vt tñ nunq̄ conſumant̄.

Anĩa. O hõ q̄re in inferno vt dicis mors querit̄ ⁊ nõ inuenit̄. Et q̄re punit̄ eternalit̄ qḋ cõmittit̄ tp̄alit̄.

Hõ. Quia ſꝫm Grego. quibꝫ in h̄ ſeculo vita offert̄ ⁊ nolũt acci/pere. in inferno q̄rent mortẽ ⁊ nõ poterunt inuenire. Idẽ. Iniqui libent̄ voluiſſent ſi/ne fine viuere. vt potuiſſẽt ſine fine ĩ iniq̄ta/tibꝫ ꝑmanere. Ad diſtricti ḡ iudicis iuſticiã ꝑtinet vt nunq̄ careãt ſupplicio. q̄rũ mens in hac vita nunq̄ voluit carere pctõ. Hie/ronymus. O mors q̄ dulcis eſſes q̄bꝫ tam amara fuiſti. te ſolũ mõ deſiderãt q̄ te tam vehement̄ odiebãt. O anĩa ſi hec ꝓdicta vi/dent̄ tibi t̄ribilia. audi q̄ ſũt his oĩbꝫ ḡuio/ra. Chryſo. ſuꝑ mattheũ. Si mille gehen/nas mihi ꝓponas. nõ tm̄ reputo ſic̄ ab illiuſ gl̄ioſe ſocietatꝫ iocũditate expelli ⁊ exoſum fieri creatori. O aĩa terribil̄ eſt gehẽna. ſed t̄ribilioꝛ facies iudicꝫ irata. ſed qḋ oĩm vin/cit terrorẽ eſt a btiſſime ⁊ iocũdiſſime trini/tatis ꝯtẽplatõe elõgatio eterna. Chryſ. Ex/cludi a bonis etn̄is. ⁊ alienũ effici ab his q̄ ꝓꝑauit deꝰ diligẽtibꝫ ſe tãtũ generat crucia/tuꝫ. vt ſi exteriꝰ nulla pena torq̄ret. hec ſola ſufficeret. ⁊ meliꝰ eẽt mille milia flãmaꝝ ſu/ſtinere q̄ xp̄i faciẽ mãſuetiſſimã iratã vide/re. et ab ip̄a eternalit̄ diſcedere. O ſi deꝰ ſic egit cũ angelo ſuꝑbiẽte. ꝗd de te erit terra ⁊ cinere. Ille ſuꝑbiuit in celeſti palacio. ego autẽ in ſterquilinio. Quis non tolerabilio/rem in diuite ſuperbiaꝫ q̄ in pauꝑe aſſerit. Ve mihi ſi tam dure et potẽter eſt punita ſuꝑbia in angelo. q̄liter ĩ me miſera ⁊ pauꝑ/cula eſt iudicanda. O pie ieſu ꝓpter nomen tuũ fac mecũ miſericordiã ⁊ obliuiſcere ſu/perbũ ꝓuocantẽ. reſpice miſeꝝ hũiliter in/uocantẽ. et recognoſce benigniſſime qḋ eſt

tuū.abſterge qđ eſt alienuꝫ. Miſerere dn̄e
dū eſt tp̄s miſerēdi.ne damnes in tp̄e iudi/
candi. Verū eſt ꝙ ꝯſcia mea meruit dāna/
tionē.pnīa nō ſufficit ad ſatiſfactionē. Sꝫ
certū eſt ꝙ tua miſcđia oēm ſupat offenſio/
nē. Hec Anſelmꝰ in meditatiōibꝫ. Augꝰ.in
medita. Noli dn̄e ſic attendere malū meuꝫ
vt obliuiſcaris bonū tuū. O bone dn̄e ſi ego
admiſi vnde me dānare potes. tu nō amiſi
ſti vnde ſaluare ſoles. Grego.in omel. O ſi
hō intelligere poſſet qđ āmiratiōis habet.
ecce ſpōſus venit.qđ dulcedinis. q̄ parate
erant intrauerūt cū eo ad nuptias.qđ ama
ritudinis.⁊ clauſa eſt ianua.O anīa qđ plu
ra. Proſper de vita ꝯtēplatiua. Cogita q̄n
tū ſit malū a facie xp̄i ſepari. ab illo gaudio
diuine ꝯtemplatiōis excludi.btiſſima ſan/
ctoꝝ oīm ſocietate p̄uari. mori vite eterne.
⁊ viuere morti ſempit̄ne.pfundo fluctuan/
tis gehenne immergi.edaciſſimis vermibꝫ
ineternū dilaniari.nec finiri tribulationes
incendij fluctuantis.ſtrepitꝰ pati baratri fu
migantis.amara caligine oculos obcecari.
nō ſentire qđ illumiat.ſed ſentire qđ cruci/
at. Hec Proſper. Augꝰ. Tanta erit ī infer/
no vis doloris.vt ſe nō ferat alias intentio
cogitatiōis. Anīa. Jā timore cōtremi/
ſco.iam horrore deficio.dic queſo o hō ad
qđ valet tā lamētabilis meditatio. Ho/
mo. O anīa puto ꝙ p̄dictoꝝ ꝯtinua ⁊ de
uota meditatio eſt pctōꝝ medela.⁊ ad que/
qꝫ bona agenda ⁊ mala ſuſtinēda ſalutife/
ra excitatio. Bern̄.in ep̄la q̄dā. Vigilias ti
mes. manuūqꝫ tuarū labores. Sꝫ leuia ſūt
hec meditāti flāmas ppetuas. Recordatio
tenebraꝝ facit nō horrere ſolitudinē. ſi fu/
turā de v̄bis ocioſis cogitas diſcuſſioneꝫ.
non diſplicebit ſilentiū.fletus ille ⁊ ſtridor
dentiū an̄ oculos mētis ſepe reducti. pares
tibi reddūt mattā ⁊ culcitrā. Augꝰ.in q̄daꝫ
ſermone. Mens hūana mūdi huius illece
bris ⁊ ꝯcupiſcētijs deuicta.fugit laborē.ex/
petit voluptates.⁊ vix ad h̄ ducit̄ vt a ſe cō/
ſuetudines vite p̄oris excludat. Sed cū ce
perit cogitare futuri iudicij neceſſitatē ⁊ pe
narū eternaliū crudelitatē.voluntariū bel
lū indicit paſſiōibꝫ.mota vl̄ ſpe p̄mij.vel ti/
more ſupplicij.vim facit p̄ſtinis deſiderijs.
⁊ violent̄ vincere ſeipam ꝯtendit. Hec Au
guſtinꝰ. Vnđ v̄ſus. O felix mortale genꝰ.ſi
ſemp haberet. Eternū p̄ mente bonū.finē/
qꝫ timeret.

Capitulū IIII Quō anīa p mēta/
le exercitiū dꝫ radiū ꝯtēplatiōis cōuertere
ad ſupiora.vt cognoſcat ⁊ ſapiat celeſtis gau
dij ineſtimabilē p̄cioſitatē.ineffabilē delici/
oſitatē.⁊ intermiabilē eternitatē.

Anima.

IAm nunc o ho
mo me miſerā in hac lacrima/
rū valle piectā ſatis terruiſti.
licet n̄ infructuoſe docuiſti. Miſerere etiā
nūc mihi miſere.⁊ fac iā ſicut dudū ꝓmiſi/
ſti. Propone paululū de felicitate ppetua.
ſi forte valeā ex h̄ cape aliq̄ mētis ſolacia.qꝛ
alternis vti delectabile eſt. qꝛ ſcḋm Augꝰ.ſi/
ne plectendo ſiue ignoſcēdo ſiue deterrēdo
ſiue ꝯſolādo ſp bene agit̄ vt vita hoīm cor/
rigat̄. Attende hō ꝙꝫ generoſus ē animꝰ ho
minis.ſepe facilꝰ ducit̄ leuibꝫ ⁊ blandis ꝙꝫ
terribilibꝫ ⁊ aduerſis.ſepe magis allicit̄ pro
miſſis ⁊ ꝯſolatorijs ꝙꝫ cogat̄ minis ⁊ troi/
bus. Vnđ ſoror nr̄a ſponſa trahi cupiebat
odore celeſtiū vngentoꝝ.ſapore diuinoruꝫ
chariſmatū.⁊ ſic cū ſponſo currere.⁊ viā mā
datorū iā nō ex timore ſed amore delectabi
liter adimplere. Homo O aīa vex ēē
ꝓfiteor qđ loq̄ris.ſed heu multi ſunt q̄ deū
nolūt imitari ī ꝓſperis. Vn̄ neceſſe ē eos de
terreri ī aduerſiſ. Multi em̄ ſunt q̄ diuina
chariſmata.vl̄ ꝓpter cecitatē nō intelligunt.
vl̄ ꝓpter negligētiā vanis occupatōibꝫ per/
dūt. Vn̄ vt eſtimo deꝰ ex ſue infinite boni/
tatis imēſitate.ſp paratꝰ eēt magis ꝯſolatio
nibꝫ fouere ꝙꝫ aſpitatibꝫ terrere. ſi hoīes eq̄
diſpoſiti eēnt vt ſuā diuinā ꝯſolatōꝫ recipent
Que adeo p̄cioſa ⁊ delicata eſt ꝙ nullo mō
decet vel expedit vt indifferent̄ oībꝫ tribua
tur. Tu ḡ ſi poſt hec tibi ꝓpoſita ad hanc a/
ſpiras.vide ꝙ habeas purgatū intellectuꝫ.
⁊ bene diſpoſitū affectū. Quia ſcḋm Augu.
ſummū bonū nō niſi purgatiſſimis mētibꝫ
cernit̄. Et puto ꝙ multo minꝰ nō niſi valde
bene diſpoſitis affectibꝫ deguſtet̄. A multis
em̄ in hac vita valde limpide ſpeculat̄.a q̄/
bus etiā mīme deguſtat̄. Vn̄ idem Augu.
Fac me dn̄e p̄cor deguſtare p affectū.qđ i/
telligo p intellectū.fac me ſentire p amoreꝫ
qđ ſentio p agnitionē. Anīa Dic que/
ſo o hō q̄ debēt diſpoſitionē ī affectu ⁊ intel
lectu p̄cedere.vt vel ſaltē ad modicā mētis
ebrietatē valeā celeſtē dulcedinē cōtēplādo
deguſtare. Jam em̄ dudū in ſpeculatione

mentē exercitaui. ⁊ heu adhuc nunq̄ȝ vt ti/
meo vel modicā ſtillā illꝰ celeſtꝭ dulcedinis
ſenſi. Multa de ſctōꝝ vita ⁊ ꝯuerſatiōe le/
gi. multa de natura. de opatōibꝫ ⁊ ordinibꝫ
angeloꝝ. nōnulla etiaȝ legi de ineſtimabili
diuinitatis vnitate. de incōprehēſibili diui
nitatis trinitate. plura de btōꝝ oīm ineſti/
mabili felicitate. Et qñ p̄dictis toto ſtudio
mentē occupaui. heu adhuc ieiuna ⁊ fame/
lica pmāſi. ⁊ ſemp cū beato Auguſtino cla/
maui. Fac me clemētiſſime pr̄ guſtare p af
fectū qđ ſentio p intellectū. ⁊ tñ nō profeci.
Sepiꝰ etiā longo ſtudio fatigata. et mihi/
metipſi irata. clamaui cū ꝓpheta. expectādo
micas q̄ cadūt de menſa dn̄oꝝ in aula celi/
ca. Uſq̄quo dn̄e obliuiſcerꝭ me in finē. vſ/
q̄quo auertis faciā tuā a me. Quia ⁊ ſi me
indignā ad manducandū filioꝝ panē iudi/
caui. mādūcare ſaltē micas minutiſſimas
decidētes cū magno deſiderio expectaui.
ſed heu vt frequētiꝰ aperto ore inhians in
vacuū laboraui. Homo O anīa p̄di/
cta que lamētabiliť es ꝯqueſta accidunt ex
duplici cauſa. Aliqñ ex valde pia ⁊ ſalutife
ra diuie bonitatꝭ diſpenſatiōe. Ūn Gregꝭ.
in moralꝭ. Differre ſolet pr̄ pius voces pe/
tentiū ad tempꝰ vt deſideria creſcant. et eo
magꝭ exaudianť ad meritū. quo citiꝰ nō ex/
audiunť ad votū. Idē in omelia. Sancta
deſideria ex dilatiōe creſcūt ſi aūt ex dilati
one deficiūt. deſideria nō fuerūt. Deus em̄
q̄uis p pietatē eſt clemētiſſimꝰ. tñ aliqñ cō
tingit vt h̄ qđ libentiſſime tribuit ꝓtrahit.
vt diſcas magna multū ⁊ ardenť deſidera
re. ⁊ adepta ſollicitiꝰ cū gr̄arūactiōe ꝯſerua
re. Aliqñ etiā beneficiū ꝓtrahit ex poſtulā
tis inordinata diſpoſitiōe. Bernardꝰ. Er/
rat oīno ſi q̄s illā celeſtē dulcedinē huic ci/
neri. diuinū illud balſamuȝ huic venenoſo
gaudio. chariſmata illa ſpūſſancti huꝰ ſe/
culi illecebris miſceri arbitrať. Sed iam o
anīa ne diutiꝰ te ꝓtrahā. nec ampliꝰ te p ex
pectatiōnē affligā. purga intellectū a vanis
⁊ inutilibꝫ phantaſīȷs. a naturalibꝫ ⁊ curio/
ſis rōnibꝫ. ab extraneis ⁊ ſcientificꝭ occupa/
tionibꝫ. Purga etiā affectū a culpa. a culpe
ſequela. a culpe occaſiōe vł cauſa. Erige ra
tionē. dilata ⁊ expande affectionē. intra in
gaudiū dn̄i. qđ nec oculꝰ in hac vita pfecte
vidit. nec auris audiuit. nec in coꝛ hominis
aſcendit. Exardeſce igiť o anīa amore ⁊ de
ſiderio ſupne vite ſctōꝝ. vbi eſt actio nō o/
peroſa. reqes nō deſidioſa. vbi vita ſine de
fectione. laus diuia ſine ceſſatiōe. Hec Au
gꝰ. Bernardꝰ. Gaude igiť ⁊ exulta. ac mer/
cedē laboris tui cōſidera. q̄ reuera ē tā mul
ta q nō pōt nūerari. tā magna q nō p̄t men
ſurari. tā p̄cioſa q nō pōt eſtimari. tā copio
ſa q nō pōt termīari Aīa O hō multa
iam dixiſti in genere. dic q̄ſo p ſingula ī ſpe
cie. q: magꝭ itelligimꝰ q̄ ſpecialiť diſtinguū
tur q̄ȝ q̄ generaliť exp̄munť Hō O aīa
q̄d dicere valeo cū futuꝝ gaudiuȝ aſpicio.
iā pene p̄ āmiratiōe deficio. q: gaudiū erit
intꝰ ⁊ extra. ſubtꝰ ⁊ ſup̄. circū ⁊ circa. Gau/
debis igiť in oibꝫ. gaudebis de oibꝫ. Gau/
diū tuū vt puto p̄figuratū eſt in apocalypſi
p illā mulierē btām q̄ amicta fuit ſole et lu/
na ſub pedibꝫ eiꝰ. ⁊ corona. xȷj. ſtellaꝝ in ca/
pite eiꝰ. Mulier iſta vt eſtimo eſt aīa beata
eterni regꝭ filia. ſpōſa ⁊ regina. Filia p natu
re creationem. ſpōſa p gr̄e adoptionē. regi/
na p gl̄e collationē. Hec bñ dr̄ amicta ſole
q: decorata ſplendore claritatꝭ deifice. co/
ronata dignitate felicitatꝭ eterne. In q̄ feli
citate ob ſpecialē decorē ſunt. xȷj. gaudia. p
xȷj. ſtellas figurata. p que decorať et ornať
felicitas ſupna. Hec gaudia debes tu o a/
nima q̄tidie deuota mēte trāſcurrere. ⁊ nul
lā p̄ntis miſerie ⁊ incolatꝰ ꝯſolationē q̄rere
⁊ ſpe illꝰ gaudȷj oēm tribulatōnē vite p̄ſen
tis patienť et gaudenť ſuſtinere. Beda. O
anīa nō turberꝭ. ſi mali in h̄ mūdo florent. ⁊
tu pateris. ipi gaudēt. tu ꝑturbaris. Mali
heu nihil hñt ī celeſti gaudio. nec cures tu
ſi nihil haberꝭ in h̄ ſeculo. ſed ſpe illꝰ gau/
dȷj q̄ tendis. q̄cq̄d in via aduerſitatꝭ occur/
rit. affectꝰ tuus gaudenť et patienť ſuſtine/
at. Hec Beda. Bern̄. O aīa ſi te aliqñ dele
ctant mundana gaudia. falſa hꝰ ſeculi glīa.
breuis ⁊ caduca potētia. illic mentē euoca.
⁊ oīa reputabis vt ſtercora. Hiero. Curre
igiť o aīa mea. nō paſſibꝫ corpis. ſed affecti/
bus ⁊ deſiderȷjs. qm̄ nō ſolū angeli ⁊ beati.
ſed ⁊ angeloꝝ ⁊ beatoꝝ dn̄s ⁊ mgr̄ te expe/
ctat. Expectat te deꝰ pater tanq̄ȝ filiā dile/
ctiſſimā. deus filiꝰ tanq̄ȝ ſpōſāȝ dulciſſimā.
deꝰ ſpūſſanctꝰ tanq̄ȝ amicā ſibi gratiſſimā.
Expectat te deꝰ pater vt heredē vniuerſoꝝ
bonoꝝ te ꝯſtituat. deus filiꝰ vt te fructum
ſue natiuitatꝭ ⁊ p̄ciū ſui p̄cioſiſſimi ſangui/
nis deo pr̄i offerat. deus ſpūſſanctꝰ vt ſue
eterne beatitudinis ⁊ dulcedinis partici/
pem te faciat Expectat te illa btiſſima oīm

celeſtiũ ſpirituũ eterni regꝫ familia.vt te in
ſuũ collegiũ ſuſcipiat. Tu ḡ ipoꝝ ſocietatē
ſup oia deſidera.cũ magna verecũdia illuc
venires ſi eã in hac lachꝛymarũ valle non
amaſſes. Quotiens ḡ te vana hui⁹ ſecli de/
lectat ambitio.q̄tiens viderꝫ in hoc mũdo
aliquē glorioſuz. ſtatim ad celũ mēte trãſ/
gredere.ꝛ eſſe incipe qđ futura es. Reuera
eſtimo o aĩa ſi hec celeſtia gaudia iugiter
in mēte teneres.de h̄ exilio quoddã ſubur/
biũ celeſtis regni ꝯſtrueres.in q̄ illã eťnaz
dulcedinē q̄tidie ſpũaliter p̄libando degu
ſtares. Quia cũ aliq̄d eternuz mente capi/
mus.iã nõ in hoc mũdo.ſed in celo habita
mus. Aug⁹. Tanta eſt o aĩma vis tue dile/
ctionis.ꝙ ibi veri⁹ habitas vbi ꝑ ꝯtempla
tionē amas.q̄ȝ vbi ꝑ eſſentiã aĩas. Bern̄.
Hoc eſt chariſſima aĩa regnũ dei.qđ ĩtra
nos eſt.quod heu miſerabiliť negligimus.
cũ foris ad inania ꝛ vana fuſi ſum⁹. Gregꝫ.
Fuſi ſum⁹ foras.de regno dei qđ ĩtra nos
eſt nihil curãtes.forꝫ q̄rim⁹ ꝯſolatiõz de re
bꝫ vanis et inſaniȷs falſ. ita ꝙ iã religiõis
antique deuotionez amiſimus.adeo ꝙ nec
ſpeciē ipſius retinem⁹. Tu ergo o aĩa eter
ni regis filia.audi mente deuota. et inclina
aurē tuã ad ſctã et ſalutifera cõſilia. vide ꝑ
ꝯtemplationē celeſtis regni ꝯſolationem.
obliuiſcere ꝑ ꝯtemptũ ꝛ deteſtationē popu
lũ tuũ.ꝛ domũ p̄ris tui.hoc eſt mundũ.dia
bolum.teip̄am.ꝛ oēm vanã ambitionē. Vi
de igiť ꝛ deuota mente ꝑtracta.qualiter illi
diuini ꝛ celeſtes ſpũs.q̄ p̄ntis vite ꝛ miſerie
periculũ euaſerũt.q̄ȝuis ab illi⁹ eterni ſolis
ſplendore ſe nunq̄ȝ poſſint auertere. aliq̄n
tñ radiũ ſue ꝯtemplatiõis ꝯuertũt ad infe/
riora.aliq̄n ad ſuꝑiora.aliq̄n ad interiora.
aliq̄n ad exteriora. Cõuertũt inquã ad in/
feriora.ꝛ gaudēt ex triplici cauſa Primo ꝙ
tã impios.horribiles ꝛ crudeles hoſtes ꝑ
diuinã potentiã ſuꝑauerunt. Scđo ꝙ om
nes defectus ꝛ pctã.vel ꝑ diuinã ſapientiã
vitauerũt.vel iam duduz cõmiſſa correxe/
runt. Tercio ꝙ tã lamētabiles ꝛ intermia/
biles cruciat⁹ eternos ꝑ diuinã clementiã
euaſerunt. O aĩa q̄nto putas gaudēt q̄ti/
die gaudio.q̄n tot vident a carne ꝛ mũdo ꝛ
diabolo ſuꝑari.tot tam diuerſis peccatꝫ de
quibꝫ nunq̄ȝ merenť veniã inđnari.tot eter
naliter ſine fine dãnari. Reuera tũc puto ꝙ
de morte trãſiſſe ad vitã.vite duplicat gau
dium. O dñe de⁹ ſi nũc tã graue periculuz
eſt in bello.quantũ tũc erit gaudiuz de tri/
umpho.cũ poſt deuictũ triũphatũq̄ȝ mun
dũ.ſubmerſo impio pharaõe et exercitu ei⁹
in mari rubro tenēt oẽs electi tympanũ.cũ
maria pſallētes ꝛ cantãtes.laudãtes ꝛ bene
dicētes dñm vna voce dicēres. Cantemus
dño.glorioſe em̄ ꝛc̄. Tunc ꝯſtituēť duo che
rubin.h̄ eſt duo chori electorũ.ſcȝ innocen
tes ꝛ penitētes.clamãtes alter ad alterum.
Sãct⁹ ſctũs ſctũs dñs de⁹ ſabaoth. San
ctus de⁹ pr̄.q̄ nos a mũdo.a carne ꝛ diabo
lo tam potenť liberauit. Sanct⁹ deus fili
us q̄ nos a pena ꝛ a culpa tã ſapienť iuſtifi
cauit. Sanct⁹ de⁹ ſpũſſctũs.q̄ nos tam cle
menter ab eternis tormētiſ p̄ſeruauit. Ple
na eſt oĩs terra glĩa eius.q̄ nos de mundi
miſeria ad celeſtꝫ regni gaudia euocauit.
O aĩa qualť tibi erit dies illa.cũ ad hãc fe
licem choreã fueris aſſumpta.ꝛ cũ om̄e tor
mentũ tibi ſi pie vixeris.ſi patienť ſuſtinue
ris.ꝯuerteť in eternũ iubilũ. Tũc de om̄i/
bus his laudabis dñm deũ tuũ labȷs ex/
ultatiõis.dicēs. Miſcđias dñi in eternuz
cantabo. Quo cantico ſcḋm Aug⁹.in li.de ci/
ui.dei.qđ cantať in laudē glĩe chriſti.cuius
ſanguine liberati ſum⁹. nihil erit iocundi⁹
illi ciuitati ꝛ nihil dulci⁹. Tu ḡ cũ tentatio/
nibꝫ ꝓbaris.cũ ꝑſecutiõibꝫ impugnarꝫ.cũ/
q̄ȝ in h̄ ſeculo varȷs tribulatiõibꝫ infeſtarꝫ.
tunc mēte in celũ euola.et cogita ꝙ h̄ nõ eſt
aliud niſi eterni gaudȷ materia. Et tũc ſcḋm
Grego.cõſideratio p̄mȷ minuit vim flagel
li. Grego. Si ꝯſiderem⁹ que ꝛ q̄nta ſunt q̄
nobis ꝓmittunť in celis. vileſcũt aĩo oĩa
q̄ ſunt in terrꝫ ꝛ reuera nõ tm̄ bona q̄ dele/
ctabiliter poſſidem⁹.verũetiã mala q̄ lamē
tabiliter ſuſtinem⁹. Bern̄. Non ſunt cõdi/
gne paſſiões hui⁹ tꝑis ad p̄teritaz culpam
que dimittiť.ad p̄ſentē gratiã que ĩmittiť.ꝛ
ad futurã gloriã que ꝓmittiť. Quã tu tunc
o aĩa cũ gaudio poſſidebis q̄n ꝑfecte ĩtel/
liges ꝙ in mũdo cuz tanto ꝑiculo q̄ pleriq̄ȝ
opprimunť vixiſti.ꝙ demonis fallaces aſtu
tias quibꝫ multi decipiunť viciſti. ꝙ crucia
tus eťnos q̄bꝫ ĩnũerabiles affligunť euaſi/
ſti. Aĩa O homo q̄ȝ ſana et ſalutifera
eſt hec tua ꝯſolatio.qꝛ cũ hec q̄ ꝓpoſuiſti ad/
uerto.conſolationē ex ſpe nõ modicã reci/
pio. Sed o dñe deus.q̄d putas tunc erit.
cũ hoc qđ modo ſpero veraciť poſſidebo
Homo O aĩa modica ſunt hec q̄ au
diſti.imo cõparatiue q̄ſi nulla ſunt q̄ ment/

te ꝑcepiſti. ſed parūꝑ oculos mentales eri/
ge. ⁊ quāta ſint gaudia que de his ꝑcipias.
q̄ iuxta te ſunt deuota mēte frequēti⁹ vol/
ue ⁊ reuolue. Attende igiꝛ ⁊ ꝯſidera locum
ſpecioſum. quē tibi diuīa ſapientia edifica/
uit. Attende ⁊ victū delicioſum. ornatū cu/
rioſum. theſaurū p̄cioſum. quez tibi eterna
potētia ꝯgregauit. Attende etiā collegiuz
famoſum. cū quo de diuīa clemētia mens
tua eternaliꝛ exultabit. O aīa attende
q̄ꝫ glorioſa q̄ꝫ famoſa q̄ꝫ gaudioſa ē iſta do/
mus dei. ciuitas celeſtꝭ. manſio ſecura. pa/
tria cōtinens totū qđ delectat. Bernard⁹.
Attende q̄ꝫ clara q̄ꝫ lumīoſa q̄ꝫ ſplendida ē
ciuitas que nō indiget ſole neꝫ luna vt lu-
ceant in ea. ſed ipſe dn̄s ſol iuſticie. candor
lucis eterne. lux ei⁹ eſt. ⁊ lucerna ei⁹ agnus.
O aīa attende q̄ꝫ alta ⁊ q̄ꝫ ſpacioſa q̄ꝫ pul/
chra ⁊ ſpecioſa q̄ꝫ decora ⁊ famoſa eſt ciui/
tas illa. quā ornat ꝑ ſeipām trinitas beatiſ
ſima. O q̄ꝫ glorioſa dicta ſunt de te ciuitas
dei. O iſrael q̄ꝫ magna ē dom⁹ dei. et ingēs
locus poſſeſſiōis ei⁹. O aīa illic ꝯtempla/
re tabernacula patriarchaꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ. ha/
bitacula apl'oꝝ ⁊ martyrū. cenacula cōfeſſo
rum ⁊ virginū. palaciū celeſtiuz ſpirituum.
thronū illū beatiſſime trinitatꝭ ſpecioſiſſi/
mū. O aīa hic licet ſis corꝑe. illic eſto men
te. O aīa trāſuola omīa. ſcrutare oīa. viſi/
ta omīa. ingredere cuncta ꝑ ordinez oſtia.
quouſꝫ ꝑuenias ad ſummi regis palacia.
ibi ſit mens. ⁊ hic erit reqes. Aug⁹. O aīa
in illa ſctā ciuitate libenꝛ ſtudeas morari. li
benter cōuerſari. q᷑ ibi eſt vita ſine morte.
iuuentus ſine ſenectute. lux ſine tenebris.
pax imꝑturbabilis. Sedebit em̄ popul⁹
meus in tabernaculo fiducie ⁊ in reqe opu
lenta dicit dn̄s. Scđo attende victū de/
licioſum. ornatū curioſuz. ⁊ theſaurū p̄cio/
ſum. Et q̇s erit ibi nr̄ cibus. niſi ille agnus
beatiſſim⁹. ille mūdus ⁊ īmaculatus ieſus.
dei p̄ris ⁊ marie ꝟginis fili⁹. de quo ſanctꝭ
ſpiritib᷒ miniſtrabunꝛ ad oēm ſufficientiā
fercula nobiliſſima. Nobilia quidē de ipi⁹
candidiſſima hūanitate. ſed nobiliſſima de
ipius ſuꝑbeatiſſima diuinitate. Tūc enim
aīa ingrediꝛ ad deguſtandū diuinitatem.
egredieꝛ ad p̄libandū humanitatez. et pa/
ſcua inueniet ad omnē ſufficientiā ⁊ ſatieta
tem. O q̄ꝫ beati ſunt q̇ ad cenā nuptiarum
agni vocati ſunt. Ibi etiā beata vita in ſuo
fonte bibiꝛ. Vn̄ huic humane vite aliqn̄ a/
liq̇d aſpergiꝛ vnde in tentatiōib᷒ fortiꝛ. iu/
ſte. tꝑanter ⁊ prudenꝛ viuaꝛ. Ibi ſemꝑ ad/
erit ſitis atꝫ ſatietas. ſed miro q̇dā modo
longe aberit a ſiti neceſſitas. longe a ſatieta
te faſtidiū. Inebriabuntur em̄ ab vbertate
dom⁹ tue. ⁊ torrente voluptatꝭ tue potabis
eos ſcꝫm ꝓphetā. Aīa Et qn̄ hoc. Ho
mo Eſtimo q̄ nō ꝑus. niſi quādo ille de/
licioſus pincerna ſummi regis. ſplēdor pa
terne glorie. candor lucis eterne. figura di/
uine ſubſtātie. ſpeculū ſine macula clarita
tis deifice. in quē deſiderāt oēs illi celeſtes
ſpūs ꝓſpicere. qn̄ talis et tant⁹ p̄cinget ſe.
⁊ faciet illos diſcūbere. et ꝑſonaliꝛ trāſiens
miniſtrabit illis. O aīa hic deuota men/
te ꝑtracta q̄ntū gaudiū tunc illi boni ſpūs
ꝯcipiant ex tā ſtupenda dignitate miniſtrā
tis. ex tā miranda charitate cuiuſlibꝫ ſoda
lis cōuiuātis. ex ferculoꝝ delicioſa opulen
tia. ex miniſtroꝝ numeroſa freq̄ntia. ex mu
ſicorū inſtrumentoꝝ ⁊ alioꝝ pſallentiū can
tantiū ⁊ laudantiū regē glorie. deū dei filiū
dulciſona reſonāt a. In hoc celeſti magno
ſtupendoꝫ cōuiuio audies angelos iubi/
lantes. virgines chorizātes. apl'os pſallen
tes. martyres tripudiāteſ. ꝯfeſſores laudā
tes. patriarchas ⁊ ꝓphetas iocūdātes. om/
nes ſctōs ⁊ electos dei vnanimiter patrem
⁊ filiū et ſpm̄ ſanctū collaudātes. et vna vo
ce dicētes. Sanct⁹ ſctūs ſanct⁹ dn̄s deus
ſabaoth. plena eſt oīs terra gl'ia ei⁹. O q̄ꝫ
glorioſum eſt regnū in quo cum chriſto re/
gnant oēs ſancti. amicti ſtolis albis. ſe/
qunꝛ agnū quocūꝫ ierit. O aīa quō pote
rit ibi eſſe alicui⁹ boni carentia. cū tam va/
ria ſit exultandi materia. Tunc em̄ aperi/
entur oēs illi theſauri eterni dei. vbi ſūt
oēs diuitie. oēs delicie abſcōdite. ⁊ da/
bunꝛ a p̄re eterno vnicuiꝫ varia et p̄cioſa
munera ſcꝫm ſua merita. Sꝫ ſi adhuc nō
ſufficiunt iſta. attende tercio iuxta te omne
ſctōꝝ collegiuz. qđ ad beatitudinis tue cu/
mulū diuīa clemētia ꝯgregauit. Quia nul/
lius boni ſine ſocio iocūda eſt poſſeſſio. ſic
dicit Seneca. Vide igiꝛ q̄ lingua. vl' q̇s in/
tellectus caꝑe ſufficiat illi⁹ ſuꝑne ciuitatis
q̄nta ſint gaudia. angeloꝝ choris intereſſe
cū btiſſimis ſpiritib᷒ gl'ie ꝯditoris ſemꝑ aſ/
ſiſtere. ⁊ ab illoꝝ beatiſſima ſocietate nūꝫ
diſcedere. ſed ꝯtinue cū ipis ⁊ de ipoꝝ gau
dio in ꝑpetuū exultare. Anſel. Ibi em̄ a ſin
gulis oēs. ibi ab oīb᷒ ſinguli cognoſcenꝛ.

Nec quenq̃ꝫ latebit. qua patria. q̃ gẽte. qua
ſtirpe. q̇s ꝯditus ſit. Ibi eñi erit tam beata
ꝛ ꝑfecta charitas iuſtoꝝ. ꝙ vnuſq̇ſq̃ꝫ intan
tũ diliget ꝓximũ ſuũ quãtũ ſeipm̃. Ex q̃ il/
lud ĩeſtimabile ſequeꝛ bonũ. ꝙ ita vnuſq̇ſ/
q̃ꝫ de alteri⁹ bono vel gaudio gaudebit. ſic̃
de merito ꝓprio. Proinde cũ inenarrabilis
ſit numer⁹ electoꝝ. q̇ſputas narrare ſuffici
at gaudiũ beatoꝝ. Hec gaudia Hierony/
mus in fine ep̃le ad euſtochiuꝫ deſcribens
ait. Egredere q̃ſo o aĩa pauliſꝑ de papili/
one corpis. vt in oſtio ſtans videas dei glo
riã ꝑtrãſire. ꝛ p̃ñtis laboꝝ ante oc̃los pin/
ge mercedẽ. Qualis tibi erit dies illa. cum
maria mr̃ dñi tibi occurret choris comita
ta ṽgineis. cũ ꝛ ip̃e ſpõſus tibi cũ om̃ib⁹ ſan
ctis occurret dicẽs. Surge veni ꝓpera ami
ca mea. formoſa mea. colũba mea. iã hyems
trãſijt. imber abijt ꝛ receſſit. Tũc angl̃i am
mirabunꝛ de tua gl̃ia dicẽtes. Que eſt iſta
q̃ aſcendit de deſerto. delicijs affluens. in/
nixa ſuꝑ dilectũ ſuũ. videbũt te filie ſyon ꝛ
laudabũt. Tunc illa centũ q̃draginta q̃ttu
or milia in ꝯſpectu throni ꝛ ſenioruꝫ tene/
bũt citharas. ꝛ cantabũt cãticũ nouũ. Tũc
ſecura in amplex⁹ ſponſi euolabis cũ iubi/
lo dicens. Inueni quẽ diligit aĩa mea. te/
nui eũ nec dimittã. Hec Hiero. Tunc filij
ſeptẽ illi⁹ magni Iob. q̇ eſt magn⁹ ſuꝑ oẽs
q̇ moranꝛ in illa beata orientaliũ regione.
faciẽt cõuiuia ſinguli in die ſuo. ꝛ inuitabũt
ſororẽ ſuã. te ꝯſortẽ ſuã. Et dicẽt tibi ſingu
li. Bibe nunc. ꝛ accumbe cũ iocunditate. qꝛ
inueniſti gr̃am coraꝫ ſummo ꝑncipe. Et tu
reſpõdebis cũ gaudio dicẽs. Bibã ꝛ hilari
or fiam. qꝛ magnificata eſt hodie aĩa mea
ꝑ om̃ib⁹ dieb⁹ vite mee. O vere iaudita ma
gnificentia. o leta ꝛ iocũda excellẽtia. qual̃
nunq̃ꝫ in h̃ ſeculo eſt audita. Puto ꝙ omis
hui⁹ mũdi pompa in cõꝑatiõe illi⁹ eſſet vix
modica gutta. Aĩa O homo iã diu ta/
cui. iã ſatis ſilui. qꝛ que ꝓpoſuiſti cũ delecta
tione ꝛ ãmiratione nimia audiui. ne queſo
ꝓcraſtines. q̇n ſpeciali⁹ et ꝑfecti⁹ mihi aliq̃
de hoc celeſtiũ ſpirituuꝫ cõuiuio exponas.
qꝛ iam pri⁹ aliq̇d de hoc tetigiſti. ſed nimis
cito ꝑtrãſiſti. Hõ O aĩa mallẽ iteꝝ qꝺ
petis ſub ſilẽtio ꝑtrãſire. q̃ꝫ vel modicũ de
hoc celeſti ſecreto myſterio ore polluto pro
ferre. vel etiã mẽte cõcipe. qꝛ q̇ adhuc mun/
dialib⁹ ꝛ ſuꝑuacuis reb⁹ heu ſepi⁹ implicor
q̇ adhuc heu heu ſiliq̇s porcorũ cũ ceteris
mũdanis paſcor. de tã familiarib⁹ diuinoꝝ
ſpirituũ opatiõib⁹ loq̇ erubeſco nimium et
cõfundor. Quia tñ p̃ijs votis tuis ꝯtraire
nõ valeo. ꝓponã breuiꝛ qꝺ aliq̃ñ ſpũ inſtigã
te licet indign⁹ mẽte ꝑtracto. Quis eñi i il
la celeſti aula. vbi plenitudo omĩs boni in
oĩb⁹ illis ꝑfecta eſt. q̃ꝫuis ibi pro differẽtia
meritorũ quedaꝫ data ſint excellenꝛ. nihil
tñ ibi ex ineſtimabilis diuĩe pietatꝭ immẽ/
ſitate ſc̃m Grego. poſſideꝛ ſingulariꝛ. Om/
nia eñi ſunt om̃ib⁹ cõmunia. ꝓpter eũ qui i
om̃ib⁹ eſt om̃ia. Ibi eñi virgo gaudebit de
ſctẽ viduitatis merito. ibi vidua exultabit
de caſte ṽginitatis ꝓuilegio. ibi cõfeſſor de
martyris iocundabiꝛ triũpho. ibi martyr
tripudiabit de ꝯfeſſoruꝫ brauio. ibi ꝓpheta
laudabit de p̃triarcharũ pia cõuerſatione.
ibi patriarcha exultabit de ꝓphetaruꝫ fide
ꝛ ſpeculatiõe. ibi apl̃i ꝛ angeli gaudebũt de
merito omniũ inferiorũ. ibi om̃es inferio/
res letabunꝛ de gl̃ia et corona ſuꝑioꝝ. Ex
illius eñi ſctẽ ꝛ ꝑfecte charitatis vinculo fi
et. vt vnuſq̇ſq̃ꝫ habitur⁹ ſit in alio. quod nõ
habet in merito ꝓprio. Aĩa O homo
nec adhuc iſta ſufficiũt mentẽ meã quieta/
re. vnde q̃ſo ne ꝑtrãſeas mihi aliq̃ de dicto
conuiuio ſigillatim ꝛ diſtincte explicare.
Homo O aĩa noſti ꝙ balbutiẽdo vt poſ
ſumus excelſa dei reſonam⁹. Nec mirũ. qꝛ
cũ ſimus min⁹ idonei ad intelligẽduꝫ. quõ
poſſum⁹ eſſe ſufficiẽtes ad loquẽdũ. cũ illa
que lippiẽtib⁹ oculis ꝯtemplamur. verius
ſint q̃ꝫ intelliganꝛ. ꝛ veri⁹ intelliganꝛ q̃ꝫ exꝑ/
manꝛ vocib⁹. Ne te tñ diuti⁹ ꝓtrahaꝫ. audi
q̇d imaginaꝛ intellect⁹. licet adhuc modicũ
deguſtet affect⁹. Puto ꝙ illi ſeptẽ filij de q̇/
bus ſupra memorauim⁹ ſunt oẽs ſcti ꝛ ele/
cti dei ſpũs altiſſimi patris heredes et filij
Hi cõuiuia vnuſq̇ſq̃ꝫ in die ſuo faciũt. q̃ñ
ſeinuicẽ celeſtib⁹ gaudijs paſcunt. In q̃ de
meritis ſuis ſinguli iuxta dataꝫ ſibi gl̃iam
fercl̃a delicioſiſſima ꝓpinãt. Primo igiꝛ die
ꝑmogenit⁹. h̃ eſt ille celeſtiũ angeloꝝ nume
rus. q̇ nõ ĩmerito noĩe ꝑmogeniti cenſenꝛ.
qꝛ priores ſunt creatiõe ꝛ ꝯuerſatiõe ad de
um. a q̃ nunq̃ꝫ receſſerũt ꝑ pctm̃. ſed ſꝑ immo
bili charitate ſummo p̃ri adheſerũt. ꝛ illaꝫ
hereditatẽ btãm celeſtꝭ regni ꝑores om̃ib⁹
feliciꝛ poſſederũt. Iſti tibi o aĩa in ſuo ꝯui
uio. diuerſa fercula delicioſa ꝛ precioſa ꝓpi/
nãt. cũ vnuſq̇ſq̃ꝫ ordo de eo qꝺ excellẽti⁹ re
cepit in munere gaudia ſpecialia admini/

ſtrat. Jam cogita o aĩa q̃le tibi ferculū p̄/
pinãt illi ſummi ſpūs ſeraphici ordinis. q̄
adeo vicini illi eterno p̄ri ſunt ꝙ inter ipſos
⁊ hunc nulli alij ſpūs interſint q̄ ipm īme/
diat⁹ ɔtemplent. ⁊ ſuis bonis eternis pfe/
ctius pfruant. Quale putas hi pinãt gau/
diū de nature nobilitate. q̃le de ɔtemplati
onis claritate. q̃le de dilectiōis ſinceritate.
Hi ergo. ħ eſt illi q̄ ſeraphin noīant. iſtud
cōuiuiū ornãt ardore diuīe caritatis. che/
rubin ſplendore et̄ne claritatꝭ. throni eq̃ta
te diuine maieſtatꝭ. Hoc etiã cōuiuiū glori
ficant dñatiōes. de dñandi ſup alios excel
lentia. pncipatus de p̄cipiendi inferiorib⁹
magnificentia. ptātes de auctoritate mali/
gnos ſpūs coercēdi. Hoc etiã cōuiuiū ho/
norificãt v̄tutes de ptāte miracula faciēdi.
archangeli de dignitate ſupiora nūciandi.
angeli de agilitate minora diuīe ſciē ſecre/
ta reuelãdi. Ecce vides q̃liter ſinguli men
tes beatoꝝ celeſtib⁹ gaudijs paſcūt. de his
q̄ ab illa ſupceleſti aula ſpecialr in munere
recepērūt. Nec eſt mirãduȝ ꝙ hec p̄dicta et
multa alia nob adhuc occultiora illi ſpirit⁹
in noſtrū gaudiū nobis pinãt. q̄ tã fidelit
tã dulciter tamq̄ amicabilit in hac lachry
marū valle nos cuſtodiūt. ⁊ nos ad illã et/
terne beatitudinis patriã pducere totꝭ vi/
rib⁹ ɔcupiſcūt. Bern̄. O ſi q̄s cognoſceret
queãdmodū p̄ueniūt pncipes cōiūcti pſal/
lentib⁹ in medio iuuenculaꝝ timpaniſtria
rū. videret itaq̄ q̄ cura. quo ve tripudio in/
terſunt cantãtib⁹. aſſunt orãtib⁹. inſūt medi
tãtib⁹. ſupſunt q̄ſcētib⁹. p̄ſunt pcurãtib⁹.
O aĩa ieiuna ⁊ famelica. ſi vel vnã micam
q̄ cadit de mēſa dñorū in ħ cōuiuio. aperto
mentꝭ ore ſumpſiſſes. puto ꝙ hãc pegrina/
tionē ex tunc impatient tolerares. Puto ſi
vnã guttaȝ de vino potus ei⁹ deguſtaſſes.
oēm hui⁹ ſecli dulcedinē faſtidires. Gregꝭ.
in mora. Si cor ſemel in celeſtib⁹. p degu
ſtationeȝ ſubaudi figit. ꝗ̄ abiecta ſint mox
cernit que p̄us alta videbant. O aĩa mea
dilecta. de ɔuiuio pr̄iarcharū. pphetaꝝ. apo
ſtoloꝝ. martyrū. ɔfeſſoꝝ. v̄ginum. q̄ p alios
ſex filios nō īmerito p̄figurant. q̄d dicam.
Vnuſq̄ſq̄ em̄ hoꝝ tot in ɔuiuio ſuo propo
net fercula. q̄t habuit in hac vita virtutum
opa. Et q̄s enarrare ſufficiat q̃ntū gaudiū
q̄libet aĩa ſuſcipiat de ſctoꝝ pr̄iarcharuȝ
hūilitate pfectiſſima. de pphetaꝝ credulita
te certiſſima. de aploꝝ charitate ardentiſſi
ma. de martyrū ſtabilitate ⁊ patiētia. de cō/
feſſorū pietate ⁊ clemētia. de v̄ginū caſtita/
te ⁊ ɔtinentia. Reuera vox ⁊ lingua deficit.
q2 intellect⁹ cape nō ſufficit. q̃ntū ſit gaudi
ūm angelorū choris intereſſe. cū briſſimis
ſpiritib⁹ glīe ɔditoris aſſiſtere. p̄ſentez dei
vultū cernere. incircūſcriptū lumē videre.
nullo metu mortis affici. de incorruptiōis
perpetue munere letari. O ꝗ̄ felix tibi erit
hec dies. cū fueris ad hereditatē patrū tuo
rū reuerſa. ⁊ q̄n ab his omib⁹ cū ineſtimabi
li gaudio fuerꝭ aſſumpta. ⁊ ad thalamū ſū/
mi regis feliciter introducta. Jã nunc exp/
giſcere o aīa mea. ⁊ cū illa famoſa regina ſa
ba. cū aromatib⁹ virtutū. cū theſaurꝭ bono
rū operū. cū magno apparatu celeſtiū deſi/
deriorū. aſcende in illã hieruſalē ſupnam. ⁊
ɔtemplare diligentꝭ ſingula. ⁊ vide ꝙ v̄itas
vincit famã. glīa exuperat omnē loquelã. ſi
forte poſſes ex admiratiōis magnitudine
extra humanū ſpm̄ rapi. ⁊ miro quodã mo
do in diuinū ſpiritū trãſformari. vt dicere
incipes tuȝ petro in magno cordis iubilo.
Dn̄e bonū eſt nos hic eſſe. hic pr̄. hic ſoror.
hic frater. hic patria. O dn̄e pmitte nos ħ
eſſe ⁊ ab hinc nunq̄ diſcedere. Amb. Fugi
amus o aĩa in patriã veriſſimã. q2 illic eſt
patria ad quaȝ cōditi ſum⁹. pr̄a quo creati
ſumus. ibi eſt hieruſalē ciuitas ſupna. q̄ eſt
mater nr̄a. Anſelm⁹. O aĩa tant⁹ debȝ eē
in hac vita mortali amor ⁊ deſideriū p̄ue/
niendi ad illud ad q̄d facta es. ⁊ dolor quia
nōdū ibi es. ⁊ timor ne forte nō p̄uenias vt
nullã leticiaȝ ſentire debeas. niſi de his q̄
tibi aut auxiliū aut ſpem ɔferunt p̄uenien
di. Aĩa O homo dū hec aliq̄n cogito
dū hec tacita mente mecū ptracto. quid eſt
q̄d tunc interlucet mihi. ⁊ pcutit cor meum
ſine leſione. ⁊ inhorreſco ⁊ ardeſco. Auguſ.
Intromittor aliq̄n mētalit in affectū mul/
tū inuſitatū. neſcio quã dulcedinē. que ſi p/
ficeret in me. neſcio q̄d erit q̄d vita iſta non
erit. ſed recidiuo oneroſis ponderib⁹. et re/
ſorbeor ſolitꝭ curis. hic eſſe valeo nec volo.
illic eē volo nec valeo. miſer vtrobiq̄. Hec
Aug⁹. in li. cōfeſ. xi. Hō O aīa puto ꝙ
hec celeſtia ſine p̄libatiōe dulcedinis non
poſſunt a digne diſpoſitꝭ cogitari. Sȝ ne/
ſcio q̄d tunc erit cū pfecte in re ſine enigma
te poterūt deguſtari. Vn̄ nō eſt miranduȝ
ſi p̄libatio taliū tibi incutit hui⁹ exilij tediū
q2 nihil eſt magꝭ amaꝝ ꝗ̄ poſtq̄ aīa cōſue/

nit taliũ p̃guſtatiõe ↄſolari.ſi rurſum ince/
perit mũdialibꝫ ꝛ trãſitorijs ĩplicari. Hinc
eſt ꝙ aĩa laborat.luctaꝶ et anxiaꝶ.illic ſꝑ eſſe
cupit.nec ſufficit. hic eẽ cõpellitur. ſed illic
poſt h̃ qȣ̃ p̃guſtatũ eſt aſcendere conaꝶ. Iã
eñ guſtato ſpũ deſipit oĩs caro. Vidiſti
gaudium beatorum de his que ſunt infra
te. ꝛ de his que ſunt iuxta te. Vide modo
ſi potes quale gaudium futuruꝫ ſit de his
que ſunt intra te. Nõ eñ remunerabiꝶ in
corꝑe ꝛ in mente. ꝛ iſtoꝝ eterna ꝛ inſeꝑabili
vnione. Corpus eñ nr̃m ex q̃ttuor elemẽ/
tis eſt cõpoſitũ.vnde q̃ttuor dotibꝫ erit re/
munerãdũ. Terra tũc habebit eternã im/
mortalitatẽ.aq̃ oĩmodã ĩpaſſibilitateꝫ.aer
maximã agilitatẽ. ꝛ ignis ſplẽdidiſſimã cla
ritatẽ. Tũc fulgebũt iuſti ſicut ſol.et tanꝗ̃
ſcintille ĩ arundineto diſcurrẽt. Abſterget
eñ de⁹ oẽm lachrymã ab oculis ſctõꝝ. ꝛ iã
nõ erit ampli⁹ neꝗ̃ luct⁹ neꝗ̃ clamor.neꝗ̃
dolor.ſed ſempiterna pax ꝛ leticia. In ſem
piterna patria corda btõꝝ ſibĩnuicẽ in cla
ritate lucẽt. ꝛ puritate trãſlucent.ibi vniuſ/
cuiuſꝗ̃ vult⁹ aſpiciꝶ ꝛ ↄſcia penetratur.ibi
vniuſcuiuſꝗ̃ mentẽ ab alteri⁹ oculis corpu
lentia nõ abſcõdit. Etiã mox vbicũꝗ̃ volu
erit anim⁹ ſtatim aderit corp⁹. Aug⁹. Si/
cut eñ tũc anim⁹ ꝑfectiſſime obedit creato
ri.ita corp⁹ promptiſſime obtẽperabit ſuo
motori. Tam potentẽ tũc faciet de⁹ aĩam
vt ex ei⁹ beatitudine pleniſſima redũdabit
in corp⁹.ex q̃ redundãtia habebit vigoreꝫ
impaſſibilitatꝭ.ſplendorẽ claritatꝭ. aptitu/
dinẽ ſubtilitatꝭ.promptitudinẽ agilitatis.
Ibi erunt om̃es ſenſus in actibꝫ ſuis. Ibi
eñ oculus videbit decorẽ ſpecioſiſſimuꝫ.
guſt⁹ ſentiet ſaporẽ dulciſſimũ.olfact⁹ odo
rabit odorẽ ſuauiſſimũ. tact⁹ amplexabiꝶ
obiectũ delicioſiſſimuꝫ.audit⁹ immutabiꝶ
ꝑ ſonũ iocundiſſimũ. Ibi eñ cũ mens ĩ ex/
ultationẽ rapiꝶ.lingua in canticum laudis
eleuaꝶ. Aĩa O hõ audiui iã dudũ mi
rabilia. ꝛ cũ vera ſint hec oĩa.q̇d aliud eſt
hec p̃ñs vita niſi quedã mortis vmbra.
Hõ O aĩa bene dixiſti.qꝛ tp̃al' vita eter/
ne vite cõparata.mors ẽ poti⁹ dicẽda ꝗ̃ vi/
ta. Ip̃e eñ q̇tidian⁹ defect⁹ corruptõis q̇d
eſt aliud ꝗ̃ quedã ꝓlixitas mortꝭ. Ergo ſci
viri qꝛ hui⁹ vite breuitatẽ indeſinenꝶ aſpici
unt.q̃ſi q̇tidie moriẽtes viuũt. ꝛ iõ ſe nõ mã
ſuros ſolliciti⁹ p̃parãt.qꝛ hec oĩa nihil eſſe
ex fine ſemꝑ penſant. Sed carnales men/

tes ideo p̃ſentia diligunt.qꝛ vita carnis ꝗ̃
fugitiua ſit mĩme ꝑpendũt. Nã ſi velocita/
tem trãſit⁹ eius aſpicerẽt.hãc etiã ꝓſperaꝫ
minime amarẽt. Hec Grego. Aug⁹. Rece/
dat ḡ o aĩma amor vite p̃ñtis. ꝛ accedat ar/
dor vite aduenientis. vbi nulla aduerſitas
turbat.nulla neceſſitas anguſtat. nll'a mo/
leſtia inq̇etat.ſed ꝑennis leticia regnat. ꝛ cõ
ſidera q̃nta ſit felicitas futura. vbi nullum
erit malũ.nullũ latebit bonũ.vacabitur dei
laudibꝫ.q̇ erit om̃ia in oĩbꝫ. Ibi eñ nll'a de
ſidia ceſſabiꝶ.nll'a indigentia laborabiꝶ.ibi
eſſe nr̃m nõ habebit mortẽ.noſſe noſtꝝ nõ
habebit errorẽ.amare nr̃m nõ habebit of/
fenſionẽ. Ibi aberit oĩs tarditas. oĩs cor/
ruptio.oĩs deformitas.oĩs ĩfirmitas. Ibi
celũ nouũ ꝛ terra noua. Ibi ſil'es erim⁹ an
gelis dei. ꝛ ſi nõ etate.certe tñ felicitate. Au/
guſti. O aĩa mea illã vitã amplecti debue
ras.vbi vita ſine morte. iuuẽtus ſine ſene/
ctute.gaudiuꝫ ſine triſticia.pax ſine diſcor/
dia.volũtas ſine iniuria.lux ſine tenebris.
regnũ expers cõmutatiõis. Scd̃o ↄſidera
quantũ gaudeat anim⁹ cũ reſumpſerit ta/
le corp⁹ q̃le iã audiſti.nõ tale q̃le cũ ingenti
dolore ſuſtinuiſti. ꝛ cũ magno certamĩe de
uiciſti.de q̃ ſepi⁹ tibimet impatiẽs patienꝶ
et iraſcens clemenꝶ dixiſti. Quis liberabit
me de corꝑe mortꝭ hui⁹. Non certe tale.ſed
iã ꝑfecte obediens ꝛ ſpũale. Tale inquã ta
le qȣ̃ tibi erit in ↄtẽplatiõis ſolaciũ. ꝛ ĩ eter
ne felicitatꝭ augmentũ. Aĩa Mirari
ſuꝑ oĩbꝫ his nõ ſufficio. ꝛ ꝑ magnitudĩe am
miratiõis in inq̇ſitõe deficio. Unũ tñ ſcire
deſidero q̃liter mens q̃ in p̃ñti vita a dei cõ
templatiõe ꝑ corp⁹ dep̃miꝶ.illic ꝑ ip̃m in cõ
templatiõe adiuuaꝶ. Hõ O aĩa ſcru
puloſa eſt hec q̇ſtio.ſed qꝛ magꝭ eſt curioſa
ꝗ̃ deuota.breuis erit r̃nſio. Aĩa eñ tunc
ↄtute diuina aliũ habebit modũ intelligẽ/
di ꝗ̃ in via. Nec eſt mirãdũ ſi ꝓ loco ꝛ tem/
pore mutat ordinẽ ꝛ modũ agendi creatu/
re.q̇ eſt fabricator ꝛ auctor vniuerſal' natu/
re. In rebꝫ eñ mutabilibꝫ tota rõ facti eſt
potentia facientꝭ. Certũ eſt ꝙ ip̃a aĩa nũꝗ̃
reſumptionẽ corꝑis appeteret. ſi reſumptũ
etiã q̃ntũcũꝗ̃ gl'ioſum diuinã ↄtẽplationẽ
impediret. Nã ſ̃m Auguſtini ſnĩam et do/
ctrinã.ip̃e aĩe ſctẽ deſiderãt corꝑis reſum
ptionẽ. ꝛ expectãt iteratã vnioneꝫ ip̃ius.q̇a
ip̃aꝝ ſine eo nõ p̃ot conſummari felicitas.
nec ſatiari iocũditas. Adeo eñ vehemẽter

anima corpus deſiderat: q etiã aliq̃liter eius ↄtẽplationẽ impedit et retardat. Bernar. O miſera caro fetida ⁊ feda vnde tibi hec glia q anie ſctẽ q̃s de⁹ inſigniuit ſua imagine. ꝓprio redemit ſanguĩe. te deſiderãt. te expectant. ⁊ ipaꝝ ſine te nõ põt ↄſummari felicitas. nec ſatiari iocũditas. Aug⁹. Cũ aia h corp⁹ nõ anĩale iã ſed ſpũale recepit. pfectũ habebit ſue nature modum. obediẽs ⁊ imperãs. viuificata ⁊ viuificãs. Tũc ineffabili felicitate fiet. vt ſit ei gl'ie qd fuit ſarcine. O aĩa cogita q̃lis tibi tũc erit glia. cum induta fuerꝭ illa ſtola noua ⁊ ſplendida. ornata oĩ lapide pcioſo. i. corpe glificato. In q̃ tot fulgebunt gẽme pcioſiſſime q̃t ſũt virtutes in mẽte. Tũc vt puto cantabis cũ iubilo canticũ nouuz dño dicens. Gaudens gaudebo in dño. q2 induit me veſtimento ſalutis. ⁊ indumẽto leticie circũdedit me. ⁊ tanq̃ ſponſam decorauit me corona. Adhuc vide tercio ⁊ diligenť ↄſidera ſi tantuz gaudiũ habitura ſis q̃ſi de alieno. q̃d hauries de ꝓprio. Quis eñ enarrare ſufficeret quantũ gaudiũ. q̃ȝ ſtupendã gl'iam. q̃ȝ incõprehenſibilẽ laudẽ ⁊ magnificentiã habitura ſis a trinitate btiſſima. a ſctõꝝ oĩm ſocietate feliciſſima. ꝑ eo q corpus tuũ ꝓpriũ tã viriliter ꝑ clipeũ caſtitatꝭ ⁊ ↄtinẽtie ſupaſti. ꝑ eo q mundũ tã potenť ꝑ gladiũ paupṫatꝭ ⁊ indigentie debellaſti. ꝑ eo q dãbolũ peſſimũ tã fortiter ꝑ haſtã hũilitatis ⁊ obedientie effugaſti. ꝑ eo q oĩb cogitatiõib. omnib affectiõib. ſingul' inordinatis motib tã virilr̃ reſtitiſti. Aduerte ſi potes quantã laudẽ habitura ſis ab his q̃s vbo ⁊ exẽplo ad meliora ꝓuocaſti. Et q̃d plura. ꝑ ſingul' cogitatiõib. locutiõib. actiõib virtuoſis. ſpecialẽ ⁊ eternalẽ laudem ſuſcipies. Et id qd tibi in te defuerit. illa celeſtꝭ ⁊ diuina beatoꝛuz ſocietas charitate mutua adimplebit. Quia vnuſq̃ſq̃ȝ habebit ibi in proximo qd ſibi deficit in merito ꝓprio. O aĩma hec cogita. hec mente ptracta. cũ tibi pie viuenti inferunť aduerſa. ad hec mẽte euola. cum premit corp⁹. cũ fremit mũdus. cũ inſidiať diabolus ad hec recurre. his mentẽ delinire. Quia id qd in pñti eſt momentaneuz ⁊ leue tribulatiõis nr̃e. ſupra modũ ⁊ i ſublimitate eternũ gl'e pond⁹ in nob opať Sȝ q2 reuera id ſolũ ⁊ veꝝ gaudiũ ẽ qd ñ de creatura ſȝ de creatore cõcipiť. cui oĩs cõpata aliũde iocũditas meroꝛ ẽ. oĩs ſuauitas doloꝛ ẽ. ⁊ poſtremo oĩe qd delectari põt moleſtũ ẽ. ſcḿ Berñ. Igiť ↄſulo o aĩa q iã ꝑ premiſſa tãq̃ȝ excitata. diſpoſita et inuitata ad auctoꝛẽ tuũ te ↄuertas. ⁊ q̃ntũ gaudiũ ab eo illi beati ſpũs recipiãt diligenť ↄſideres ⁊ aduertas. q2 oĩe gaudiũ ꝓpoſituz vel eſt accidentale. et ob hoc nõ ſatiat ſed excitat. vt eſt illud qd beati ſpũs de his q̃ infra vel iuxta ipos ſunt accipiũt. vel eſt ↄſubſtãtiale. ⁊ ob h non ſufficit ⁊ afficit. vt eſt illud qd de his que intra ipos ſunt cõcipiunt. Hoc vero gaudiũ qd de ſupioꝛib hauriũt ſoluȝ ſubſtantiale vocať. q2 ꝑ hoc ſolũ affect⁹ rõnalis creature ſatiať. Hugo de ſctõ victoꝛe. Omis iocũditas. omis ſuauitas. omis dulcedo reꝝ creatarũ afficere coꝛ hũanum põt. ſatiare nõ põt. Anĩa Dic q̃ſo o homo q̃le ⁊ quãtũ ſit iſtud gaudiũ. q2 hoc ſolum deſidero. hoc eſt qd p oĩb cõcupiſco q2 ſcio q hec omnia etiã ſi habenť ſine illo nõ ſolũ nõ ſufficiũt. ſed etiã aniam ieiunaȝ. famelicã ⁊ miſerã derelinquũt. Homo

Aĩa tu querꝭ quale ⁊ quãtũ ſit iſtud gaudium. Interrogaui oĩa intima mea. ⁊ mihi narrare nõ ſufficiũt. Anſel. Si ei ſingula que pdicta ſunt bona ſunt ⁊ iocũda. cogita mente q̃ntũ ſit illud bonum delectabile qd ↄtinet iocunditatẽ oĩm bonoꝝ in ſe. nõ qualẽ in reb creatis experti ſum⁹. ſed tñ differentẽ quãtũ differt creatoꝛ a creatura. q̃ tanto bono fruef. q̃cq̃d volet erit. ⁊ q̃cquid nolet nõ erit. Hec Anſelm⁹. Ceſari⁹. Beatam vitã facili⁹ eſt ↄſequi q̃ȝ enarrare. cui⁹ curſus ſine termino. vſus ſine faſtidio. refectio ſine cibo. ſub antiq̃s ꝑpetuiſq̃ȝ gaudijꝭ ſp noua iocũditas. ⁊ ſine timoꝛe amittendi ↄtinuata felicitas. Hec Ceſari⁹. Aug⁹. Premiũ ṽtutis eſt q̃ virtutẽ dedit. eiq̃ȝ ſeipm q̃ nihil maius aut meli⁹ eſſe poſſit repmiſit. Quid eñ aliud ẽ qd ꝑ ꝓpham dr̃. ego ero illoꝛuȝ de⁹. niſi ego ero vnde ſatienť. ego ero q̃cũq̃ȝ ab oĩb honeſte deſideranť. Aug⁹. de ciui. dei. Ipe eſt finis deſiderioꝝ nr̃oꝛuȝ. q̃ ſine fine videbiť. ſine faſtidio amabiť. ſine fatigatione laudabiť. hoc munus. hic affectus. hic actus. pfecto erit oĩa in oĩb. Hec Aug⁹. Puto tñ ne diutius te ptrahã. q̃ȝuis reuera ineſtimabile ſit illud gaudiũ ⁊ ineffabile. eſtimo tñ q de trib ꝑueniat q triplex gaudiuȝ illos btõs ſpũs letificat ⁊ delectat. Gaudent eñ delectabiliter i pfecta ⁊ clariſſima diuine claritatis ↄtẽplatione.

gaudent dulciter in melliflua ⁊ ſuauiſſima diuine bonitat̄ degustatiōe. gaudēt ſempi ternaliter in trāquilla ⁊ ſecuriſſima diuine maieſtatis tentōne. Scis em̄ o aīa ꝙ tribꝰ viribꝰ naturalibꝰ p̄emines in tua ſub̄a. habes em̄ vim rōnalē. que nō ꝑfecte illuminatur niſi ꝑ ꝑme veritat̄ apertā cognitionē. ⁊ vim ꝯcupiſcibilē q̄ nō ſatiat̄ niſi ꝑ ſumme bonitatis ꝑfectā dilectōnē. vim quoqꝫ iraſcibilem q̄ nō quietat̄ niſi ꝑ eterne maieſtatis ſecurā cōprehenſionē. De his tribus dicit beatꝰ Bern̄. ſuꝑ Cantica. Qui replet in bonis deſideriū tuū. ip̄e futurꝰ eſt rōni plenitudo lucis. voluntati multitudo pacis. memorie ꝯtinuatio eternitat̄. Quare triſtis es o aīa mea ⁊ q̄re ꝯturbas me. Spera in deo qm̄ adhuc cōfitebor illi. cū omis error a rōne. om̄is dolor a voluntate. et a memoria om̄is timor receſſerit. et illa ſucceſſerit quā ſperamꝰ mira ſerenitas. plena ſuauitas. ⁊ eterna ſecuritas. O aīa q̄ntū putas gaudēt ⁊ letant̄: qui illud eternitat̄ ſpeculū iugiter ꝯtemplant̄. in quo om̄ia p̄terita. p̄ſentia ⁊ futura. que ſumme beatitudini cōpetunt apriſſime ſpeculant̄. Auguſtinus. Dū ad illā ſupernā lucē patr̄ luminū venerimꝰ. totū qđ in creaturis eſſe poteſt intelligemꝰ. Anſelmꝰ. Tunc iuſti ſcient cuncta q̄ deus fecit ſcienda. Et quid eſt qđ neſcire pn̄t. q̇ ſcientē oīa vident. Aīa

Et quō ſimplicitas h̄ ꝑmittit. Homo

Fulgentiꝰ. Sicut ꝑ ſpeculū vitreū trina nobis viſio demōſtrat̄. q: noſip̄os. ip̄m ſpeculū. ⁊ quicq̇d p̄ſens eſt videmꝰ. ſic ꝑ ſpeculū diuine claritat̄ ip̄m deū ⁊ quicq̇d preſens eſt. i. noſip̄os ⁊ creaturas alias cognoſcemus. Anima. O beata veritas. iam video ꝙ ſine te ſaꝑe deſipere eſt. te ṽo noſſe ꝑfectū ſcire eſt. Homo O aīa q̄ naturaliter ſcire deſideras. h̄ ſpeculū videre affecta. in illo ſtudere ⁊ legere deſidera. q̇a h̄ ſemel vidiſſe eſt om̄ia didiciſſe. Ibi reuera videbit̄ et reputabit̄ ſtulticia. platonis theoria. ariſtotelis ph̄ia. empedoclis theoreumata. hypocratis ſcrutinia. ptolomei aſtrologia ⁊c̄. quia q̇cquid hic de ṽitate intelligimꝰ. minima pars eorū eſt que ignoramus. Sed tūc o aīa videbis ⁊ afflues. ⁊ mirabit̄ ⁊ dilatabit̄ cor tuū. Anima.

Et q̇d videbo. Homo Regē celi in decore ſuo. Beda. Splendor eterne pulchritudinis eſt tante ſuauitat̄. tanteqꝫ dulcedinis. vt etiā ip̄i angeli q̇ ſole ſunt incomparabiliter clariores. eo ſatiari nō poſſunt. Tunc ꝗ afflues delicijs in ſtupenda diuie claritatis cognitōe. miraberis in tuū ip̄ius deliciosa ꝯſideratiōe. dilataber̄ in omniū creaturarū ꝑfecta ſpeculatiōe. O ꝯtemplatio ſtupenda ⁊ admirabilis. O cōſideratio delicioſa ⁊ delectabilis. O ſpeculatio gaudioſa ⁊ ineffabilis. O q̄ꝫ digne d crū eſt de te dn̄e deus meus. Melior eſt dies vna in atrijs tuis ſuꝑ milia. Quia ſc̄m Auguſtinū tanta eſt pulchritudo iuſticie. tanta ē iocūditas lucis eterne. vt etiā ſi non liceret amplius in ea delectari q̄ꝫ vniꝰ diei hora. ꝓpter hoc ſolū innūerabiles huiꝰ vite dies. pleni delicijs ⁊ circūfluentia bonoꝝ tꝑaliū. recte meritoqꝫ deſpicerent̄. Tam pulchra em̄ eſt ⁊ ſuauis. vt ea viſa nihil ampliꝰ poſſet deſiderari. ⁊ omnē vincit dulcedinē. ⁊ oēm exuperat ꝯcupiſcentiā. Aīa Eſt ne aliq̇d aliud cuius viſio delectet. cuiꝰ ꝯtemplatio letificet. Homo O aīa q̄ꝫuis hec ſola ſufficeret ſi nulla alia adeſſet. eſt tamen adhuc vna vt de aliorū omniū pene innumerabiliū iocūda viſione taceā. que mirabilit̄ omniū celeſtiū ſpirituū mentes letificat. et miro quodā modo neſcio quo ieſtimabili gaudio oēm beatā creaturā inebriat. videre ſcꝫ illius celeſt̄ regine deificam claritatē. ⁊ ſue beatiſſime ꝓlis glorificatā humanitatē. Quis o aīa vel cogitare ſufficiat q̄ntū gaudiū generat. illā matrē miſcdie. reginā pietatis ⁊ clementie videre. iam non recumbentē cū paruulo vagiente in p̄ſepio. iā nō lachrymantē. circūeuntē. q̄rentē et dicentē. nunq̇d quē diligit aīa mea vidiſtis. cū ꝑdiderat dilectiſſimū infantulū in triduo. ſed eū nūc inſpicientē in ſempiterno gaudio. Iā em̄ nō ꝯturbabit̄ ꝯfugiēs ī egyptū a facie herodis. q: ip̄e aſcēdit in celū. herodes aūt in infernū. Iā nō ꝯturbat̄ circa plurima q̄ fecerunt filio ſuo iudei. q: oia ſubiecta ſunt ei. Iā certe nō eiulantē. vociferantē. clamantē ⁊ dicentē. Quis mihi det vt ego moriar pro te fili mi Abſalon. cum ſtaret ꝓpe vnigenitū filiū ſuū pendentē ⁊ morientē in patibulo. Iam nō lamentantē lachrymabiliter cum ſibi daretur diſcipulus ꝓ magiſtro. ſeruus ꝓ dn̄o. creatura pro creatore. quaſi alienꝰ ꝓ vnigenito ⁊ dulciſſimo filio. Sed hanc quondā ꝓpter nos tā miſerā. tantis meroribꝰ plenam. iam nunc

ineſtimabiliter ſuꝑ oēm creaturā exaltatā.
regnantē cū chriſto in trinitat; ſuꝑbenedi/
cte palacio cantantē. iubilantē ⁊ dicentem.
Tenui illū nec dimittā. Venite ad me om/
nes q̇ laboratis ⁊ onerati eſtis. ⁊ ego refici
am vos. Et illud. Trāſite ad me om̄es qui
ꝯcupiſcit; me ⁊ a generatiōibꝰ meis adim/
plemini. O ania mea mēte deuota ꝑtracta.
q̄ꝫ ſit plenū om̄i ſuauitate gaudiuꝫ. videre
hoiem homīs ꝯditorē feminā oīm ꝯdito/
ris genitricē. fratrē noſtrū quondā ꝑditū.
abiectū ⁊ deſpectū. nunc inuentum. nūc re/
uerſum. nūc regnantē. nunc om̄ibꝰ imꝑan/
tem. O quis mihi det te fratrē meū ſugen/
tē vbera mr̄is mee. vt inueniā te foris ⁊ de/
oſculer te labijs deuotiōis. āplecter te bra/
chijs dilectiōis. ⁊ iā me nemo deſpiciat. cū
introduxero te in cubiculuꝫ cū dulcedine
ſuauiſſime fruitiōis. Hanc fruitionē deſi/
derabat ille deuotꝰ Anſelmꝰ in meditatio/
nibꝰ qn̄ dicebat. O dulciſſime puer qn̄ te
videbo. qn̄ ante faciē tuā apparebo. qn̄ ſati/
abor pulchritudine tua. qn̄ videbo vultuꝫ
tuū deſiderabilē in quē deſiderāt angeli ꝓ
ſpicere. Ve anie te nō amanti. te nō q̄renti.
q̄ ſi mundū diligit. peccatis ſeruit. nūq̄ꝫ eſt
quieta. nunq̄ꝫ ſecura. Nihil q̄ſo ſine te mihi
placeat. nihil dulceſcat. nihil ſpecioſum. ni
hil p̄ter te arrideat p̄cioſum. vileſcāt oīa p̄/
ter te. qđ tibi eſt aduerſuꝫ mihi ſit moleſtū.
⁊ tuū beneplacitū ſit meū indeficiēs deſi/
deriū. Tedeat gaudere ſine te. đlectet gau/
dere tecū ⁊ flere tecū. O bone ieſu ſi tā dul/
ce eſt flere de te. q̄ꝫ dulce eſt gaudere de te.
Hec Anſ. Ania O bō iā amore vidē/
di dn̄m creatorē meū langueo. ardore cer/
nendi ieſum frēm meū. redēptorē meū de/
ficio. Iā deſiderio intuēdi illā ꝟginē gl'io/
ſam mr̄em redēptor; mei vulnerata inge/
miſco. O bone ieſu qn̄ videbo gaudiū me
um qđ deſidero. o qn̄ apparebit gl'ia eiꝰ q̄m
eſurio. o qn̄ veniet ꝯſolator meꝰ quē expe/
cto. O ſi qn̄ inebriabor ab vbertate domꝰ
eius ad quā ſuſpiro. Iā grauis ē mihi oīs
creatura ad videndū. q2 nimis incōꝑabili
ter ſuꝑeminet pulchritudo a q̄ ꝓceſſerunt
hec oīa. Homo O ania expecta cū pa
tientia. vt creſcāt tua deſideria. q2 ſcriptuꝫ
eſt. modicū ⁊ nō videbit; me. ⁊ iterꝫ modicū
⁊ videbit; me. Ania O modicū longū
o modicū nimis prolixū. q2 etſi modica ſūt
merita. longa tn̄ ſunt deſideria. Homo

O ania ſi longa ⁊ magna vident̃ tibi tua
deſideria. quibꝰ eſtuas ad eternā gloriaꝫ et
claritatē ꝯtēplandā. q̄nto putas deſiderio
eſtuare debeas ad eternā bonitateꝫ ꝑfecte
diligendā. ad ſummā maieſtatē eternaliter
poſſidendā. Si em̄ hec om̄ia ſumme non
diligeres. quomō de viſione gauderes. etſi
bene videres ⁊ intelligeres. et tamē ſecura
mēte nō poſſideres. quō beata ꝑmaneres.
Auguſtinꝰ. Ibi igit̃ vacabimꝰ ⁊ videbimꝰ.
videbimꝰ ⁊ amabimꝰ. amabimꝰ ⁊ habebi/
mus. Ip̄e em̄ eſt finis deſiderioꝝ noſtroꝝ.
q̇ ſine fine videbit̃. ſine faſtidio amabit̃. ſine
fatigatione in eternuꝫ laudabit̃. Una em̄
ibi et tota virtꝰ eſt amare qđ videas. ⁊ ſum/
ma felicitas eternaliter hr̄e qđ amas. Ibi
beata vita in ſuo fonte plene ⁊ ꝑfecte bibit̃.
Unde miro quodā modo ⁊ delectabiliter
imp̄ſſa ſitis ſimul atq̄ꝫ ſatietas alternat̃. ſꝫ
longe a ſiti neceſſitas repellit̃. longe a ſatie/
tate faſtidiū amouet̃. Hec Augꝰ. Sed ne
te iam o ania diutiꝰ ꝓtraham. audi q̇d de
p̄dict; om̄ibꝰ celeſtibꝰ gaudijs dicit ille de/
uotus Anſelmꝰ in fine ꝓſlogion. Excita
te inq̇t nunc o ania mea. ⁊ erige totū intelle
ctū tuū. ⁊ q̄ntū potes cogita attente. q̄ꝫ dele
ctabile ſit illud bonū qđ ꝯtinet iocundita/
tē omniū bonoꝝ. Si iocūda eſt vita creata
q̄ꝫ iocunda eſt creatrix eſſentia. Si iocūda
eſt ſalus facta. q̄ꝫ iocūda eſt ſalus q̄ fecit om
nia. Si amabil' eſt ſciētia de creatur;. q̄ꝫ de/
lectabilis eſt illa q̄ eſt de rebꝰ increat;. Cur
ergo ꝑ multa vagaris querēdo bona crea/
ta. Ama vnū ī quo ſunt om̄ia. Si delectat
pulchritudo. fulgebūt iuſti ſicut ſol. Si li/
bertas aut fortitudo. ſiles erunt angel' dei
in celis. Si longa ⁊ ſalubris vita. eſt ibi ſa/
nitas eterna. Si ſatietas aut ebrietas. ſa/
tiabunt̃ de gloria. ⁊ inebriabunt̃ ab vberta
te domꝰ dei. Si melodia. ibi canunt ange/
li. Si ſocietas ⁊ amicicia. ibi eſt beatoꝝ ſo/
cietas ⁊ omniū vna volūtas. Si honores
⁊ diuitie. gl'ia ⁊ diuitie in domo eiꝰ. Si ſe/
curitas et certitudo. ibi omniū temporum
eterna longitudo. O cor humanū. cor indi
gens. cor expertū erumnas. imo obrutum
erumnis. quantū gauderes ſi his omnibꝰ
abundares. Interroga intima tua. ſi caꝑe
poſſint tantū gaudiū ſuū de tāta btitudine
ſua. Sed ſi homo de tāta beatitudine vix
capiet gaudiū ꝓpriuꝫ. quō capax erit tanto/
rum gaudiorū quantus eſt numerꝰ electo/

rum.vbi vnuſqſqꝫ tm̄ diligit proximū ſuū
quantū ſeipm̄.ꝛ tantū de ſuo gaudio gau/
det quātū diligit. Ita etiā quiſqꝫ plus abſ/
qꝫ eſtimatiōe de dei qꝫ de ſua ꝛ oīm electoꝝ
gaudet felicitate.qꝛ ſicut deū toto corde to
ta aīa tota mente diligit.ita ad plenitudi/
nē gaudij illiꝰ totū cor. tota aīa. tota mēs
nō ſufficit. Quia tantū gaudebūt quantuꝫ
amabūt.tantū amabūt quantū videbunt.
Certe nec oculus vidit.nec auris audiuit.
nec in cor hoīs aſcēdit quantum te ama/
bunt ꝛ cognoſcēt ſcti dei. Oro deus meus.
cognoſcā te.amem te.vt eternalr̄ gaudeaꝫ
de te. Et ſi nō poſſum ad plenū in hac vita
creſcat ſaltē hic noticia tui ꝛ amor.vt ibi ſit
plenum gaudiū.hic ſit in ſpe. ꝛ ibi ſit in re.
Dn̄e pater ꝑ filiū tuū hic iubes imo conſu
lis petere.ꝛ ꝓmittis accipe.vt gaudiuꝫ no/
ſtrū plenū ſit. Peto dn̄e quod ꝑ admirabi
lem conſiliariū tuū ꝯſulis petere ꝛ ꝓmittꝭ
accipe.vt gaudiū noſtrū ſit plenū. medite
de hoc mens mea.ſermocine os meū.lo/
quat inde lingua mea.eſuriat aīa mea.ſi
tiat caro mea. donec intret in gaudiuꝫ dei
mei.qui eſt trinus ꝛ vnus benedictus in ſe
cula. Amen.

Finit ſoliloquiū ſancti Bonauēture de
quattuor mentalibꝫ exercitijs.

Prologus Bonauenture in itinerariū
mentis in deum.

IN principio pri
mum principiū (a quo cūcte il/
luminatiōes deſcendūt tanqꝫ a
patre luminū.a q̄ eſt oē datū optimuꝫ.et
oē donū ꝑfectū) patrē ſcꝫ eternū inuoco
ꝑ filiū eius dn̄m noſtrū ieſum chriſtū.vt in
terceſſione ſctiſſime ꝟginis marie genitri/
cis eiuſdeꝫ dei ꝛ dn̄i nr̄i ieſu chriſti.et beati
franciſci ducis ꝛ pr̄is nr̄i det illumīatos o/
culos mentis nr̄e.ad dirigēdos pedes no
ſtros in viā pacis illiꝰ.que exuperat omnē
ſenſum.quā pacē euāgelizauit ꝛ dedit dn̄s
noſter ieſus chriſtꝰ. cuiꝰ p̄dicatiōis repeti/
tor fuit pater nr̄ ſanctꝰ Franciſcꝰ. in omni
ſua p̄dicatiōe pacē in ꝑncipio ꝛ fine annun
cians.in oīi ſalutatiōe pacē optans.in om
ni ꝯtemplatiōe ad extaticā pacē ſuſpirans.
tanqꝫ ciuis illiꝰ hieruſaleꝫ. de qua dicit ille
vir pacis.q̄ cū his qui oderūt pacē erat pa/
cificus. Rogate q̄ ad pacē ſunt hieruſaleꝫ.
Sciebat eīm ꝙ thronꝰ ſalomonis nō erat
niſi in pace.cū ſcriptuꝫ ſit. In pace factꝰ eſt
locus eiꝰ.ꝛ habitatio eiꝰ in ſyon. Cū igit ex/
emplo beatiſſimi pr̄is nr̄i franciſci hāc pa/
cem anhelo ſpū quererē ego pctōr. q̄ loco il
lius pr̄is beatiſſimi poſt eiꝰ tranſituꝫ ſepti/
mus in generali fratrū miſterio. ꝑ oīa indi
gnus ſuccedo.ꝯtigit vt nutu diuino anno
poſt ipiꝰ beati pr̄is trāſitū.xxxiij.ad montē
aluerne tanqꝫ ad locū quietū. amore q̄ren/
di pacē ſpūs declinarē.ibiqꝫ exiſtens dum
mente tractareꝫ aliq̄s mētales aſcēſiones i
deū.inter alia occurrit illud miraculū.qđ
i p̄dicto ꝯtigit loco ipi btō frāciſco.de viſio
ne videlicꝫ ſeraph alati inſtar crucifixi. In
cuiꝰ ꝯſideratiōe ſtatim viſum eſt mihi ꝙ vi
ſio illa p̄tenderet ipiꝰ pr̄is nr̄i ſuſpenſioneꝫ
in cōtemplādo.ꝛ viā ꝑ quā ꝑuenit ad eam.
Nā ꝑ ſenas alas illas recte intelligi poſſūt
ſex illumiationū ſuſpenſiōes.quibꝫ aīa q̄ſi
quibuſdā gradibꝫ ꝛ itineribꝫ diſponitur vt
trāſeat ad pacē.ꝑ extaticos exceſſus ſapien
tie chriſtiane. Via aūt nō eſt niſi ꝑ ardentiſ
ſimū amoreꝫ crucifixi.qui adeo paulum ad
terciū celum raptuꝫ transformauit in chri/
ſtum.vt diceret. Chriſto cōfixus ſum cruci
viuo ego iā non ego. viuit autē in me chri/
ſtus. Qui etiā adeo mentem Franciſci ab/
ſorbuit.quod mens in carne patuit.dū ſa/
cratiſſima paſſiōis ſtigmata i corpore ſuo
ante mortē per bienniū deportauit. Effigi
es igit ſex alarū ſeraphicarū.inſinuat ſex il
luminationes ſcalares.que a creaturis in/
cipiunt.ꝛ perducūt vſqꝫ ad deum.ad quem
nemo intrat recte niſi ꝑ crucifixū. Naꝫ qui
non intrat per oſtium in ouile.ſed aſcendit
aliunde.ille fur eſt ꝛ latro. Si quis vero ꝑ
hoc oſtium introierit.ingredie ꝛ egredie/
tur ꝛ paſcua inueniet. Propter quod dicit
Johēs in Apocalypſi. Beati qui lauāt ve/
ſtimēta ſua in ſanguīe agni.vt ſit poteſtas
eorū in ligno vite.et per portas ingredian
tur ciuitatē. Quaſi diceret. Ꝙ per contem/
platiōnē ingredi nō poteſt hieruſaleꝫ ſuꝑ/
nam niſi ꝑ ſanguineꝫ agni intret tanqꝫ per
portam. Non eīm diſpoſitus eſt aliquo mo
do ad contēplatiōes diuinas. que ad men
tales ducunt exceſſus.niſi cū daniele ſit vir
deſiderioꝝ. Deſideria autē in nobis inflā/
mantur dupliciter. ſcilicet ꝑ clamorē ora/
tionis.que rugire facit a gemitu cordis.et

ꝑ fulgorē ſpeculatiōis. qua mens ad radios lucis directiſſime ⁊ intentiſſime ſe cōuertit. Igit̃ ad gemitū oꝛōnis ꝑ xp̄m crucifixū (ꝑ cuiꝰ ſanguinē purgamur a ſoꝛdibꝫ vicioꝝ) primū quidē lectoꝛē inuito. ne foꝛte credat ꝙ ſibi ſufficiat lectio ſine vnctiōe. ſpeculatio ſine deuotiōe. inueſtigatio ſine ammiratiōe. circūſpectio ſine exultatione. induſtria ſine pietate. ſcientia ſine caritate. intelligētia ſine humilitate. ſtudiū abſqꝫ diuina gr̄a. ſpeculū abſqꝫ ſapīa diuinitꝰ inſpirata. Preuentis igit̃ diuīa gr̄a humilibꝫ et pijs. cōpunctꝭ ⁊ deuotꝭ. vnctis oleo diuine leticie. ⁊ amatoꝛibꝫ diuīe ſapīe. ⁊ eiꝰ deſiderio inflāmatis. vacare volentibꝫ ad deū magnificandū. amandū ⁊ etiā deguſtandum. ſpeculatōes ſubiectas ꝓpono. inſinuans ꝙ parū aut nihil eſt ſpeculū exterius ꝓpoſitū. niſi ſpeculū mentis nr̄e terſum fuerit ⁊ politū. Exerce igit̃ te homo dei ꝑus ad ſtimulū ꝯſcientie remoꝛdentē. anteq̄ꝫ oculos eleues ad radios ſapiētie in eiꝰ ſpeculo relucētes. ne foꝛte ex ip̄a ſpeculatione radioꝝ. in grauioꝛē incidas foueā tenebraꝝ. Placuit aūt diſtinguere tractatū in ſeptē capitula. premittēdo titulos ad faciliorē intelligētiā dicendoꝝ. Rogo igit̃ ꝙ magꝭ penſet̃ intentio ſcribentꝭ q̄ꝫ opꝰ. magis dictoꝝ ſenſus q̄ꝫ ſermo incultꝰ. magꝭ veritas q̄ꝫ ſ̃mo nūvenuſtas. magꝭ exercitatio affectꝰ q̄ꝫ eruditio intellectꝰ. Qđ vt fiat. nō eſt haꝝ ſpeculationū ꝓgreſſus ꝑfunctoꝛie trāſcurrēdus ſed moroſiſſime ruminādus.

Finit prologus.

Incipiūt capitula.

P Rimū capitulū de gradibꝫ aſcēſionis in deū. ⁊ de ſpeculatiōe ip̄iꝰ per veſtigia eiꝰ in vniuerſo. Scōm de ſpeculatiōe dei in veſtigijs ſuis in h̃ ſenſibili mūdo. Terciū de ſpeculatiōe dei ꝑ ſuā imaginē. naturalibꝫ potētijs inſignitā. Quartū de ſpeculatiōe dei in ſua imagine donis gratuitꝭ reformata. Quintum de ſpeculatiōe diuīe vnitatis ꝑ eiꝰ nomen primariū. qđ eſt eſſe. Sextū de ſpeculatione beatiſſime trinitatꝭ in eiꝰ noīe. qđ eſt bonū. Septimū de exceſſu mētali ⁊ myſtico. in q̄ requies dat̃ intellectui. affectu totaliter in deū ꝑ exceſſum trāſeunte.

Incipit ſpeculatio pauperis in deſerto. Primum capitulū de gradibꝫ aſcenſionis in deū. ⁊ de ſpeculatione ip̄iꝰ ꝑ veſtigia eius in vniuerſo.

B Eatus uir cuius eſt auxiliū abs te. aſcēſiones in coꝛde ſuo diſpoſuit in valle lachꝛymaꝝ in loco quē poſuit. Cū beatitudo nihil aliud ſit q̄ꝫ ſummi boni fruitio. ⁊ ſummū bonū ſit ſup̄ nos nullus pōt effici beatꝰ. niſi ſup̄ ſeip̄m aſcendat. nō aſcenſu coꝛꝑali ſed aſcenſu coꝛdiali. Sed ſupꝛa nos leuari nō poſſumꝰ niſi per v̓tutē ſuꝑioꝛē nos eleuātē. Quātūcūqꝫ eñ gradus interioꝛes diſponant̃. nihil fit niſi diuinū auxiliū comitet̃. Diuinū aūt auxilium comitat̃ eos. q̄ petūt ex coꝛde humilit̃ ⁊ deuote. ⁊ hoc eſt ad ip̄m ſuſpirare ī hac lachꝛymarū valle. quod fit ꝑ feruentem oꝛationē. Oꝛatio igit̃ mater ⁊ oꝛigo eſt ſurſum actionis in deū. Ideo Dionyſius in libꝛo de myſtica theologia. volens nos inſtruere ad exceſſus mentales ꝑmo p̄mittit oꝛationē. Oꝛemus igit̃ ⁊ dicamus ad dominū deum noſtrū. Deduc me dn̄e in via tua. et ingrediar in veritate tua. Letet̃ coꝛ meum vt timeat nomē tuū. In hac oꝛatiōe oꝛando illumiamur ad cognoſcēdū diuine aſcēſionis gradus. Cū eñ ſ̃m ſtatū ꝯditionis noſtre ip̄a rerū vniuerſitas ſit ſcala ad aſcēdendū in deum. ⁊ in rebꝫ quedā ſint veſtigium. quedā imago. quedā coꝛꝑalia. quedā ſpūalia. quedā temꝑalia. quedā euiterna. ac ꝑ hoc quedā extra nos. quedā intra nos ad hoc ꝙ ꝑueniamus ad primū principiū conſiderandū. ꝙ eſt ſpiritualiſſimū et eternum. et ſupꝛa nos. opoꝛtet nos tranſire ꝑ veſtigiū quod eſt coꝛꝑale ⁊ tempoꝛale ⁊ extra nos. et hoc eſt deduci in via dei. Opoꝛtet etiā nos intrare ad mentē noſtrā que ē imago dei euiterna ⁊ ſpiritualis ⁊ ītra nos. et hoc eſt ingredi in veritatē dei. Opoꝛtet etiā nos trāſcendere ad eternū ſpiritualiſſimū et ſupꝛa nos. aſpiciēdo ad ꝑmum ꝑncipium. et hoc eſt letari in dei noticia et reuerentia maieſtatis. Hec eſt igit̃ via trium dierū in ſolitudine. Hec eſt triplex illuminatio vnius diei. et prima eſt ſicut veſpera. ſecunda ſicut mane. tercia ſicut meridies. Hec reſpicit triplicē rerum exiſtentiā. ſcilicet in materia. in intelligētia. ⁊ in arte diuina. ſ̃m quā dictum eſt. fiat. fecit. et factum

Nota
†

eſt. Hec etiã reſpicit triplicẽ ſubſtantiaꝫ in
chriſto. q̇ eſt ſcala nr̃a. ſcꝫ corꝑalẽ. ſpũaleꝫ ⁊
diuinã. Scđm hũc triplicẽ ꝓgreſſum. mẽs
nr̃a tres habꝫ aſpectꝰ ꝓncipales. Unus eſt
ad corꝑalia exteriora. ſm quẽ vocatꝛ aĩali/
tas ſeu ſenſualitas. Alius intra ſe ⁊ ĩ ſe. ſm
quẽ dr̃ ſpũs. Terciꝰ eſt ſup̃ ſe. ſm quẽ dicitꝛ
mens. Ex qͥbꝫ oĩbꝫ diſponere ſe debꝫ ad
ꝯſcendendũ in deuꝫ. vt ipm̃ diligat ex tota
mente. ex toto corde. ⁊ ex tota aĩa. in q̊ con
ſiſtit ꝑfecta legis obſuatio. ⁊ ſimul cũ h̃ ſa
pientia chriſtiana. Quoniã aũt q̇libet ꝑdi/
ctorũ modorũ geminatꝛ. ſm ꝙ ꝯtingit cõſi
derare deũ vt alpha ⁊ o. ſeu inq̃ntũ contin
git videre deũ in vnoquoq; ꝑdictoꝝ modo
rũ. vt ꝑ ſpeculuꝫ. ⁊ vt in ſpeculo. ſeu qꝛ vna/
queq; iſtaꝝ ꝯſiderationũ habet cõmiſceri
alteri ſibi ꝯiuncte. ⁊ hꝫ ꝯſiderari in ſua pu/
ritate. Hinc eſt ꝙ neceſſe eſt hos tres g̃dus
ꝓncipales aſcẽdere ad ſenariũ. vt ſic deꝰ ſex
diebꝫ ꝑfecit vniuerſum mũdũ. ⁊ in ſeptĩo re
quieuit. ſic minor mũdus ſex g̃dibꝫ illumi/
nationũ ſibi ſuccedentiũ. ad quietẽ ꝯtẽpla
tionis ordinatiſſime ꝑducatꝛ. In cuiꝰ rei fi
gura ſex gradibꝫ aſcẽdebatꝛ ad thronũ ſalo
monis. Seraphin (que vidit Iſaias) ſe/
nas alas habebant. Poſt ſex dies vocauit
deꝰ moyſen d̾ medio caliginis. Et chriſtus
poſt ſex dies. vt dr̃ in Mattheo duxit diſci
pulos in montẽ. ⁊ trãſfiguratꝰ eſt ante eos

Juxta igitꝛ ſex gradꝰ aſcẽſionis in deum.
ſex ſunt gradꝰ potẽtiaꝝ aĩe. ꝑ q̊s aſcendi/
mus ab imis ad ſumma. ab exterioribꝫ ad
intima. a tꝑalibꝫ ad eterna. ſcꝫ. ſenſus. ima/
ginatio. rõ. intellectꝰ. intelligẽtia. ⁊ apex mẽ
tis ſeu ſynderesis ſcintilla. Hos gradꝰ ha/
bemꝰ in nobis plãtatos ꝑ naturã. deforma
tos ꝑ culpã. reformatos ꝑ grãꝫ. purgãdos
ꝑ iuſticiã. exercẽdos ꝑ ſcientiaꝫ. ꝑficiendos
ꝑ ſapientiã. Scđm em̃ ꝓmã nature inſtitu
tionẽ creatꝰ fuit hõ habilis ad ꝯtẽplatiõis
quietẽ. ⁊ iõ poſuit eũ deꝰ in paradiſo delici/
arũ. Sed auertẽs ſe a v̾o lũie ad cõmu/
tabile bonũ. incuruatꝰ eſt ipe ꝑ culpã ꝓpriã
⁊ totũ genꝰ ſuũ ꝑ originale pctm̃. qđ dupli/
citer infecit hũanã naturã. ſ. ignorãtia men
tẽ. ⁊ ꝯcupiſcẽtia carnẽ. ita ꝙ excecatꝰ homo
⁊ incuruatꝰ in tenebris ſedet. ⁊ celi lumẽ nõ
videt niſi ſibi ſuccurrat grã cũ iuſticia ꝯtra
ꝯcupiſcentiã. ⁊ ſcia cũ ſapiẽtia ꝯtra ignorã/
tiã. qđ totuꝫ fit ꝑ ieſum xp̃m. q̇ factꝰ eſt nob̃
a deo ſapiã ⁊ iuſticia. ⁊ ſanctificatio ⁊ redẽ/
ptio. Qui cũ ſit dei v̾tus ⁊ ſapiã. ſit verbum
incarnatũ plenũ grẽ ⁊ veritatꝭ. grãm ⁊ veri
tatẽ fecit. grãm ſcꝫ charitatꝭ infudit. que cũ
ſit de corde puro ⁊ ꝯſcĩa bona. ⁊ fide non fi
cta. totã aĩaꝫ rectificat. ſm triplicẽ ipiꝰ aſpe
ctũ ſupra dictũ. Scientiã veritatꝭ edocuit
ſm triplicẽ modũ theologie. ſcꝫ ſymbolice
ꝓprie ⁊ myſtice. vt ꝑ ſymbolicã recte vtamur
ſenſibilibꝫ. ꝑ ꝓpriã recte intelligibilibꝫ. ꝑ my
ſticam rapiamur ad ſupmẽtales exceſſus.
Quicũq; g̊ vult in deũ aſcẽdere. neceſſe eſt
vt vitata culpa deformãte naturã. natura/
les potẽtias ſup̃ dictas exerceat. ad gratiã
reformantẽ. ⁊ h̃ ꝑ orõnẽ. ad iuſticiã purifi/
cantẽ. ⁊ h̃ in ꝯuerſatiõe. ad ſciam illuminã/
tem. ⁊ h̃ in meditatiõe. ad ſapiẽtiã ꝑficientẽ
⁊ h̃ in ꝯtemplatiõe. Sicut igitꝛ ad ſapiãꝫ ne
mo venit niſi ꝑ grãm. iuſticiã ⁊ ſciam. ſic ad
ꝯtemplationẽ nemo venit niſi ꝑ meditatio
nẽ ꝑſpicuã. ꝯuerſationẽ ſctãm ⁊ orõneꝫ de
uotã. Sicut igitꝛ grã fũdamẽtũ ẽ rectitudi
nis volũtatis. ⁊ illuſtratiõis ꝑſpicue rõnis.
ſic ꝓmo orandũ eſt nob̃. deinde ſctẽ viuen/
dũ. tercio ſpectaculꝭ v̾itatꝭ itẽdẽdũ. ⁊ inten/
dendo gradatim aſcẽdenduꝫ. q̊uſq; veniatꝛ
ad montẽ excelſũ. vbi videatꝛ deꝰ deoꝝ ĩ ſyõ
Qm̃ igitꝛ priꝰ ẽ aſcẽdere q̃ꝫ deſcẽdere ĩ ſcala
iacob. ꝓmũ graduꝫ aſcẽſionis collocemꝰ in
imo. ponendo totũ iſtũ mundũ ſenſibilem
nobis tanq̃ꝫ ſpeculũ. ꝑ qđ trãſeamꝰ ad deũ
opificẽ ſummũ. vt ſimꝰ veri hebrei trãſeun/
tes de egypto ad terrã pr̃ibꝫ repromiſſam.
ſimus ⁊ chriſtiani cũ xp̃o trãſeuntes ex hoc
mũdo ad prẽm. ſimꝰ ⁊ ſapiẽ amatores. que
vocat ⁊ dicͭ. Trãſite ad me oẽs q̇ ꝯcupiſcitꝭ
me. ⁊ a generatõnibꝫ meis adimplemini. A
magnitudine em̃ ſpeciei ⁊ creature cogno/
ſcibiliter poterit hoꝝ creator videri. Relu/
cet aũt creatoris ſumma potẽtia. ſapientia
⁊ beniuolẽtia in rebꝫ creatis. ſm ꝙ h̃ tripli/
citer nũciat ſenſus carnis ſenſui interiori.
Senſus em̃ carnis aut defuit intellectui
rõnabiliter inueſtigãti. aut fideliꝛ credenti
aut intellectualiꝛ ꝯtemplãti. Contẽplans
ꝯſiderat reꝝ exiſtentiã actualẽ. credẽs rerũ
decurſum habitualẽ. ratiocinãs rerũ ꝑcel/
lentiã potentialẽ. Primo mõ aſpectus ꝯtẽ
plantis res in ſeipis ꝯſiderãs. videt in eis
pondus. numerũ ⁊ menſurã. Pondus quo
ad ſitũ vbi inclinantꝛ. numerũ q̊ diſtinguũ/
tur. ⁊ menſurã q̊ limitantꝛ. Ac ꝑ hoc videt i
eis modũ. ſpeciẽ ⁊ ordinẽ. necnõ ſubſtãtiã.

virtutē ⁊ oꝑationē. ex quib⁹ ꝯſurgere pt ſi/
cut ex veſtigio ad intelligendū potentiam.
ſapientiā ⁊ bonitatē creatoris immenſaȝ.
Scd̄o modo aſpect⁹ fidel' ꝯſiderans hunc
mundū. attēdit originē. decurſum ⁊ termi
nū. Nā fide credim⁹ aptata eſſe ſecula ꝟbo
vite. Fide credim⁹ triū legū tꝑa. ſcȝ nature
ſcripture ⁊ grē ſibi ſuccedere. ⁊ ordinatiſſi/
me decurriſſe. Fide credimus mundū ꝑ fi
nale iudiciū terminādū fore. In ṗmo potē
tiam. in ſcd̄o ꝓuidentiā. in tercio iuſticiam
ſummi ṗnci pij aduertētes. Tercio modo
aſpect⁹ ratiocinātꝭ inueſtigās videt quedā
tm̄ eſſe. quedā aūt tm̄ eſſe ⁊ viuere. quedaȝ
vero eſſe viuere ⁊ diſcernere. Et ṗma q̇deȝ
eſſe minora. ſcd̄a media. tercia meliora. Ui
det iteꝝ quedā tm̄ eſſe corꝑalia. q̄dam par/
tim corꝑalia partim ſpūalia. ex q̊ aduertit
aliq̄ eſſe mere ſpūalia tanq̄ȝ vtriſqȝ meliora
⁊ digniora. Uidet nihilomin⁹ quedaȝ eſſe
mutabilia ⁊ corruptibilia. vt terreſtria. q̄/
dam mutabilia ⁊ icorruptibilia. vt celeſtia.
ex quo aduertit quedā eſſe imutabilia ⁊ in/
corruptibilia. vt ſuꝑceleſtia Ex his ḡ viſibi
lib⁹ ꝯſurgit ad ꝯſiderandū dei potentiaȝ.
ſapiām ⁊ bonitatē. vt entē. viuentē ⁊ intelli
gentē. mere ſpūalē ⁊ incorruptibilē ⁊ intrāſ
mutabilē. Hec aūt ꝯſideratio dilatat' ſm
ſeptiformē ꝯditionē creaturaꝝ. que eſt diui
ne potētie. ſapiētie ⁊ bonitatis teſtimoniū
ſeptiforme. Si ꝯſideret' cunctaꝝ rerū ori/
go. magnitudo. ml'titudo. pulchritudo. ple
nitudo. oꝑatio ⁊ ordo. Origo nanqȝ reruȝ
ſm creationē. diſtinctionē ⁊ ornatū q̄ntuȝ
ad oꝑa ſex dierū diuinā p̄dicat potentiaȝ.
cuncta de nihilo ꝓducentē. ſapiām. cuncta
lucide diſtinguentē. ⁊ bonitatē. cuncta lar/
giter adornantē. Magnitudo aūt reꝝ ſm
molē longitudinis. latitudinis ⁊ ꝓfundita
tis ſm excellentiā virtutꝭ longe lateqȝ et ꝓ/
funde ſe extendentꝭ. ſicut ptȝ in diffuſione
lucis ſm efficaciā oꝑatiōis intime. ꝯtinue
⁊ diffuſe. ſicut ptȝ in oꝑatiōe ignis. manife
ſte indicat immēſitatē potētie. ſapīe ⁊ boni
tatis trini dei. q̇ in cūctis creaturꝭ ꝑ poten/
tiā. p̄ſentiā ⁊ eſſentiā incircūſcriptus exiſtit
Multitudo vero rerū ſm diuerſitatē ge/
neralem. ſpecialē ⁊ indiuidualē. in ſubſtan/
tia. in forma ſeu figura ⁊ efficacia. vltra om
nē humanā eſtimationē. manifeſte triuȝ p̄/
dictarū conditionū in deo. immēſitatē inſi
nuat ⁊ oñdit. Pulchritudo aūt rerū ſm va

rietatē luminū. figurarū ⁊ colorū. in corpo
rib⁹ ſimplicib⁹. mixtis ⁊ etiā cōplexionatis.
ſicut in corꝑib⁹ celeſtib⁹ et mineralib⁹. ſicut
lapidib⁹ ⁊ metallis. plantis et aīalib⁹. tria
p̄dicta euident' ꝓclamat. Plenitudo auteȝ
rerū ſm q̄ materia eſt plena formis. ſm ra
tiones ſemiales. forma eſt plena ꝟtute. ſm
actiuā potentiā. virt⁹ eſt plena effectib⁹ ſm
efficientiā. idipm̄ manifeſte declarat. Ope
ratio multiplex. ſm q̄ eſt natural'. ſm q̄ eſt
artificialis. ſm q̄ eſt moralis. ſua multipli
ciſſima varietate oñdit immēſitatē illi⁹ vir
tutis. artis ⁊ bonitatꝭ. que q̇dē eſt oīb⁹ cau
ſa eſſendi. rō intelligēdi. ⁊ ordo viuēdi. Or/
do aūt ſm rōnē duratiōis. ſituatiōis et in/
fluentie. ſcȝ ꝑ ṗus ⁊ poſteri⁹. ſuꝑius ⁊ inferi
us. nobili⁹ ⁊ ignobili⁹. in libro creature inſi
nuat manifeſte ṗmi ṗncipij ṗmitatē. ſubli/
mitatē ⁊ dignitatē quātū ad infinitateȝ po
tentie. Ordo vero diuinaꝝ legū. p̄ceptoꝝ ⁊
iudicioꝝ. in libro ſcripture immēſitatē ſa/
pientie. Ordo aūt diuinoꝝ ſacramentorū
beneficioꝝ ⁊ retributionū in corꝑe eccleſie
immēſitatē bonitatis. ita q̄ ip̄e ordo nos ī
primū ⁊ ſummū potētiſſimū ⁊ ſapiētiſſimū
⁊ optimū euidētiſſime manuducit. Qui igi
tur tantꝭ reꝝ creataꝝ ſplēdorib⁹ nō illuſtra
tur cec⁹ ē. q̇ tantꝭ clamorib⁹ nō euigilat ſur/
dus eſt. q̇ ex oīb⁹ his effectib⁹ deum non
laudat mut⁹ eſt. q̇ ex tantis indicijs ṗmuȝ
ṗncipiū nō aduertit ſtult⁹ eſt. Aperi ḡ ocu
los. aures ſpūales admoue. labia tua ſol/
ue. ⁊ cor tuū appone. vt in oīb⁹ creaturis de
um tuū videas. audias. laudes. diligas et
colas. magnifices ⁊ honores. ne forte ꝯtra
te vniuerſus orbis terraꝝ ꝯſurgat. Nā ob
hoc pugnabit orbis terrarū cōtra inſenſa/
tos. ⁊ ecōtra ſenſatis erit materia gl'ie. qui
ſm ꝓphetā poſſūt dicere. Delectaſti me do/
mine in factura tua. ⁊ in oꝑib⁹ manuū tua/
rū exultabo. q̄ȝ magnificata ſunt opera tua
dñe. oīa in ſapīa feciſti. impleta eſt terra
poſſeſſione tua.

De ſpeculatione dei in veſtigijs ſuis i h̄
ſenſibili mōd. Cap̄. II. ⁊ gradus ſcd̄us.

ſ Ed quoniā cir
ca ſpeculū ſenſibiliū nō ſolum
contingit ꝯtemplari deū ꝑ ip̄a
tanq̄ȝ ꝑ veſtigia. verūetiā in ip̄is inquantū
eſt in eis ꝑ eſſentiā. potentiā ⁊ p̄ſentiaȝ. Et
hoc ꝯſiderare eſt alti⁹ q̄ȝ p̄cedens. ideo hu/

iuſmodi ꝯſideratio ſecundū tenet locum.
tanq̄ ſecūdus ꝯtemplatiōis gradus. quo
debemꝰ manuduci ad cōtemplandū deuꝫ
in cunctis creaturis q̄ ad mentē noſtrā in/
trant ꝑ corꝑales ſenſus. Notanduꝫ igiť
ꝙ iſte mūdus ſenſibil' (qui diciť macrocoſ/
mus) intrat ad animā noſtraꝫ. q̄ diciť mi/
crocoſmus.id eſt minor mūdus ꝑ portas
quinq̄ ſenſuū.ſm ipoꝝ ſenſibiliū apprehen
ſionē.oblectationē ⁊ diiudicationē. Qď pa-
tet ſic. Nā in eo quedā ſunt generātia.que/
dā generata.quedā regentia hec ⁊ illa. Ge/
nerantia ſunt corꝑa ſimplicia.ſcꝫ corꝑa cele
ſtia.et q̄ttuor elemēta. Nā ex elemētis per
virtutē lucis recōciliantiſ ꝯtrarietatem ele/
mentorū in mixtis.habēt generari ⁊ ꝓdu/
ci quecūq̄ generanť ⁊ ꝓducunť ꝑ operatio
nē virtutiſ naturalis. Generata vero ſūt cor
pora ex elemētis cōpoſita.ſicut mineralia.
vegetabilia.ſenſibilia.et corꝑa hūana. Re/
gentia hec ⁊ illa.ſunt ſubſtātie ſpūales.ſiue
om̄ino ꝯiuncte.vt ſunt aīe brutales.ſiue
cōiuncte ſeꝑabiliter. vt ſunt aīe rationa/
les.ſiue om̄ino ſeparate.vt ſunt ſpiritꝰ cele
ſtes.q̄s philoſophi intelligētias. nos ange
los appellamꝰ. Quibꝫ ſm phos cōpetit mo
uere corꝑa celeſtia.ac ꝑ hoc eis attribuitur
administratio vniuerſi.ſuſcipiēdo a prima
cauſa ſcꝫ deo virtutiſ influentiā.quā refun/
dunt ſm opus gubernatōis. qď reſpicit re
rū ꝯſiſtentiā naturalē. Scďm autē theolo/
gos attribuiť eiſdem regimen vniuerſi ſm
imperiū ſummi dei.quātū ad oꝑa repara/
tionis.ſm q̄ dicunť adminiſtratoriȷ̄ ſpiritꝰ.
miſſi ꝓpter eos q̇ hereditatē capiūt ſalutis.
Homo igiť qui diciť minor mūdus habet
q̇nq̄ ſenſus q̄ſi q̇nq̄ portas.ꝑ quas intrat
cognitio oīm q̄ ſunt in mūdo ſenſibili ī ani
mā ipſius. Nā ꝑ viſum intrant corꝑa ſubli/
mia ⁊ luminoſa.⁊ cetera colorata.ꝑ tactū ve
ro corꝑa ſolida ⁊ terreſtria. ꝑ tres vero ſen
ſus intermedios intrāt intermedia.vt per
guſtū aquea.ꝑ auditū aerea.ꝑ odoratū va/
porabilia.que aliq̇d habēt ď natura humi/
da.aliq̇d de aerea.aliquid de ignea ſeu cali
da.ſicut ptꝫ in fumo ex aromatibꝫ reſoluto
Intrant igiť ꝑ has portas tam corꝑa ſim/
plicia q̄ꝫ etiaꝫ cōpoſita ex his mixta. Quia
vero ſenſu percipimꝰ nō ſolū hec ſenſibilia
particularia.q̄ ſunt lux.ſonus.odor.ſapor.
⁊ quattuor ꝓmarie qualitates quas appre/
hendit tactꝰ. verūetiaꝫ ſenſibilia cōmunia.

q̄ue ſunt numerꝰ.magnitudo. figura.quieſ
⁊ motus.et om̄e qď moueť ab alio moueť.
⁊ quedā ſeipſis moueņť ⁊ quieſcūt. vt ſunt
aīalia.dū ꝑ hos quinq̄ ſenſus motꝰ cor/
porū apprehendimꝰ. manuducimur ad co/
gnitionē motorū ſpiritualiuꝫ. tanq̄ ꝑ effe/
ctū in cognitionē cauſarū. Intrat igitur
quātū ad tria rerū genera in aīam huma
nā ꝑ apprehenſionē totꝰ mūdus iſte ſenſibi
lis. Hec autē ſenſibilia exteriora ſunt.que
ꝓmo ingrediunť ad aīam ꝑ portas quinq̄
ſenſuū. Intrāt inquā nō ꝑ ſubſtātias ſuas
ſed ꝑ ſimilitudines ſuas.ꝓmo generatas ī
medio.⁊ de medio in organo exteriori.⁊ de
organo exteriori in interiori.⁊ de hoc ī po/
tentiā apprehenſiuā. Et ſic generatio ſpeci/
ei in medio.⁊ de medio in organo.⁊ conuer
ſio potētie apphenſiue ſuꝑ illā. facit appre/
henſionē omniū eorū que exteriꝰ aīa ap/
prehendit. Ad hāc apprehēſionē ſi ſit rei cō/
uenientiſ ſequiť oblectatio. Delectať autēꝫ
ſenſus in obiecto ꝑ ſil'itudinē abſtractaꝫ ꝑ/
cepto.vel rōne ſpecioſitatis.ſicut ī viſu.vel
rōne ſuauitatis.ſicut in odoratu et auditu.
vel rōne ſalubritatiſ. ſicut in guſtu et tactu
appropriate loquēdo. Om̄is aūt delectatio
eſt ratiōe ꝓportionalitatis. Sed qm̄ ſpeci/
es tenet rōneꝫ forme.virtutiſ ⁊ operatiōis.
ſm ꝙ habet reſpectū ad ꝓncipiū a quo ma/
nat.ad mediū ad qď tranſit.ad terminū in
quē agit.ideo ꝓportionalitas aut attendiť ī
ſimilitudine ſm ꝙ tenet rationē ſpeciei ſeu
forme.et ſic diciť ſpecioſitas. q2 pulchritu/
do nihil aliud eſt q̄ꝫ equalitas nūeroſa.ſeu
quidā partiū ſitus cum coloris ſuauitate.
Aut attendiť ꝓportionalitas inquantū te/
net rationē potētie ſeu ꝟtutis. ⁊ ſic dicitur
ſuauitas.cū virtꝰ agens nō improportio/
naliter excedit recipientē.q2 ſenſus triſtať
in extremis.⁊ in mediȷ̄s delectať. Aut attē
ditur ꝓportionalitas inquātū tenet rōnem
efficacie ⁊ impꝛ̄ſſionis.que tūc eſt ꝓportiona
lis qn̄ agens imꝓmendo replet indigētiaꝫ
patientis.⁊ h̄ eſt ſaluare ⁊ nutrire ipm̄.qď
maxime apparet in guſtu ⁊ tactu. Et ſic ap/
paret quō ꝑ oblectationē delectabilia exte
riora.ſm triplicē rationē delectādi. ꝑ ſimi/
litudinē intrāt in aīam. Poſt hāc apprehē
ſionē ⁊ delectationē fit diiudicatio.qua nō
ſolū diiudicať vtrū hoc ſit albū vel nigrū.
q2 hoc ſolū ꝑtinet ad ſenſum exterioreꝫ.nō
ſolū vtrū ſit ſalubre vel nociuum.quia hoc

ꝑtinet ad ſenſum interiorē. verūetiam quia
dijudicat̃ et ratio reddit̃ q̄re hoc delectat.
Et in hoc actu inquirit̃ de rōne delectatio
nis. q̄ in ſenſu ꝑcipit̃ ab obiecto. Hoc ē au/
tem cū querit̃ ratio pulchri. ſuauis et ſalu/
bris. ⁊ inuenit̃. quia hec eſt ꝓportio equali/
tatis. Ratio aūt equalitatis eſt eadē in ma/
gnis ⁊ paruis. nec extendit̃ dimēſionibus.
nec ſuccedit ſeu trāſit cum trāſeuntib⁹. nec
motib⁹ alterat̃. Abſtrahit igit̃ a loco. tp̄e et
motu. ac ꝑ hoc eſt incōmutabil̃. incircūſcri
ptibilis. intermīabil̃is ⁊ om̄ino ſpiritual̃.
Dijudicatio igit̃ eſt actio. q̄ ſpeciē ſenſibilē
ſenſibiliter ꝑ ſenſus acceptā. introire facit.
depurādo ⁊ abſtrahendo in potentiā intel
lectiuā. Et ſic tot⁹ iſte mūdus introire ha/
bet in aīam humanā ꝑ portas q̄nq̄ ſenſu/
um. ſc̄m tres opatiōes p̄dictas. Hec autem
om̄ia ſunt veſtigia. in quib⁹ ſpeculari poſ/
ſumus deū noſtrū. Nā cū ſpecies apprehē/
ſa ſit ſil̃itudo in medio genita. ⁊ deinde ipi
organo imp̄ſſa. ⁊ per illā imp̄ſſionē in ſuū
principiū. ſcʒ in obiectū cognoſcendū de/
ducat. manifeſte inſinuat ꝙ illa lux eterna
generat ex ſe ſimilitudinē ſeu ſplendorē co/
equalē. ꝯſubſtantialē ⁊ coeternalē. Et ꝙ il/
le q̄ eſt imago ⁊ ſimilitudo inuiſibilis dei. ⁊
ſplendor gl̃e. ⁊ figura ſubſtātie eius. q̄ vbi/
q̄ eſt ꝑ p̄mā ſui generationē. ſicut obiectū
in toto medio ſuā generat ſimilitudinē. ꝑ
grām vnionis vnit̃. ſicut ſpecies corporali
organo. indiuiduo rōnalis nature. vt ꝑ illā
vnionē nos reduceret ad p̄rēm. ſic̄ ad fon/
tale principiū ⁊ obiectū. Si g̃ om̄ia cogno
ſcibilia habēt ſui speciē generare. manifeſte
ꝓclamant ꝙ in illis tanq̄ in ſpeculis vide/
ri poteſt eterna generatio v̄bi imaginis ⁊ fi
lij. a deo patre eternalit̃ emanātis. Sc̄dm
hunc modū ſpecies delectans vt ſpecioſa.
ſuauis ⁊ ſalubris inſinuat. ꝙ in illa p̄ma ſpe
cie ē p̄ma ſpecioſitas. ſuauitas ⁊ ſalubritas
in q̄ eſt ſumma ꝓportionalitas et equalitas
ad generantē. in q̄ eſt virt⁹. non ꝑ phantaſ/
ma ſed ꝑ veritatē apprehenſiōis illabens.
in qua eſt imp̄ſſio ſaluans ⁊ ſufficiēs. ⁊ om/
nē app̄hendētis indigentiā expellens. Si
ergo delectatio eſt ꝯiunctio ꝯuenientis cū
ꝯueniente. ⁊ ſoli⁹ dei ſimilitudo tenet rati/
onē ſumme ſpecioſi. ſuauis ⁊ ſalubris. ⁊ vni
tur ſc̄m v̄itatē ⁊ ſc̄m intimitatē ⁊ ſc̄m plenitu
dinē replentē omnē capacitatē. manifeſte
videri poteſt ꝙ in ſolo deo eſt fontalis ⁊ ve
ra delectatio. ⁊ ꝙ ad ipſam ex om̄ib⁹ delecta
tionib⁹ manuducimur requirendā. Excel/
lentiori autē modo ⁊ imediatiori dijudica/
tio ducit nos in eternā veritatē. terci⁹ ſpe/
culandaʒ. Si em̄ dijudicatio habet fieri ꝑ
rationē abſtrahentē a loco tp̄e ⁊ mutabili/
tate. ac ꝑ hoc a dimēſione. ſucceſſiōe ⁊ trāſ/
mutatione. ꝑ rationē immutabilē ⁊ incircū
ſcriptibilē. ⁊ interminabilē. nihil autem eſt
om̄ino imutabile. incircūſcriptibile. ⁊ inter
minabile. niſi qđ eſt eternū. om̄e autē quod
eſt eternū eſt de⁹ vel in deo. Si ergo om̄ia
quecūq̄ certi⁹ dijudicam⁹. ꝑ hm̄ōi rationē
dijudicam⁹. patet ꝙ ipſe eſt ratio omniū re/
rū. ⁊ regula infallibilis. ⁊ lux veritatis. in q̄
cuncta relucēt infallibilit̃. indelibiliter. in/
dubitanter. irrefragabilit̃. indijudicabilit̃.
incōmutabiliter. incoartabiliter. intermi/
nabiliter. indiuiſibiliter ⁊ intellectualiter.
⁊ ideo leges ille ꝑ quas iudicam⁹ certitudi
naliter de om̄ib⁹ ſenſibilib⁹ in noſtrā conſi/
derationē venientib⁹. cū ſint infallibiles et
indubitabiles intellectui apprehendentis.
ſint indelibiles a memoria recolentis tanq̄
ſemꝑ p̄ſentes. ſint irrefragabiles et indiju/
dicabiles intellectui iudicantis. quia (vt di/
cit Auguſtin⁹) nullus de eis iudicat. ſed ꝑ
illas. neceſſe eſt eas eſſe incōmutabiles ⁊ in
corruptibiles tanq̄ neceſſarias. incoarta/
biles tanq̄ incircūſcriptas. intermīabiles
tanq̄ eternas. ac ꝑ h̃ indiuiſibiles tanq̄ in/
tellectuales ⁊ incorporeas. non factas ſed
increatas. eternalit̃ exiſtentes in arte eter/
na. a qua ⁊ ꝑ quā ⁊ ſc̄m quā formant̃ ſpecio/
ſa om̄ia vel formoſa. ⁊ ideo nec certitudina
liter iudicari poſſunt. niſi ꝑ illā q̄ nō tm̄ fu/
it forma cūcta ꝓducens. verūetiā cūcta cō/
ſeruans ⁊ diſtinguens tanq̄ ens in om̄ib⁹
formā tenens. ⁊ regula dirigēs. ⁊ ꝑ quā di/
iudicat mens nr̄a cūcta que ꝑ ſenſus itrāt
in ipſaʒ. Hec autē ſpeculatio dilatat̃ ſc̄m cō/
ſiderationē ſeptem differentiarū numero/
rū. quib⁹ quaſi ſepteʒ gradib⁹ cōſcendit̃ in
deum. ſc̄m ꝙ oſtēdit Aug⁹. in libro de vera
religione. ⁊ in ſexto muſice. vbi aſſignat dif
ferentias numeroꝝ gradatim cōſcendētiū
ab his ſenſibilib⁹ vſq̄ ad opificē omniū. vt
in om̄ib⁹ videat̃ deus. Dicit em̄ numeros
eſſe in corpibus. ⁊ maxime in ſonis ⁊ voci/
bus. et hos vocat ſonantes. Numeros ab
his abſtractos. et in ſenſib⁹ nr̄is receptos.
⁊ hos vocat occurſores. Numeros ab aīa

ꝓcedentes in corpꝰ.ſicut ptꝫ in geſticulatio
nibꝫ ⁊ ſaltationibꝫ.⁊ hos vocat ꝓgreſſores.
Numeros in delectationibꝫ ſenſuū ex con/
uerſione intentiōis ſuꝑ ſpeciē receptam.et
hos vocat ſenſuales. Numeros in memo/
ria retentos.⁊ hos vocat memoriales. Nu
meros etiā ꝑ quos de his oībꝫ iudicamꝰ.
⁊ hos vocat iudiciales.ꝙ vt dictū eſt neceſ/
ſario ſunt ſupra mentē tanꝙ infallibiles ⁊
indijudicabiles. Ab his autē imprimūtur
mentibꝫ noſtris numeri artificiales.quos
tamē inter illos gradꝰ nō enumerat Augu
ſtinus.qꝛ cōnexi ſunt iudicialibꝫ.et ab his
manāt numeri ꝓgreſſores.ex quibꝫ creanꝉ
numeroſe forme artificiatorū.vt a ſummis
ꝑ media ordinatꝰ fiat deſcēſus ad infima.
Ad hos etiā gradatim aſcēdamus a nume
ris ſonantibꝫ.mediantibꝫ occurſoribꝫ.ſen/
ſualibꝫ ⁊ memoralibꝫ. Cū ergo omnia ſint
pulchra ⁊ quodāmodo delectabilia. ⁊ pul/
chritudo ⁊ delectatio nō ſint abſqꝫ ꝓportio
ne.⁊ ꝓportio primo ſit in numeris. neceſſe ē
oīa eſſe numeroſa.ac ꝑ hoc numerus eſt
p̄cipuū in animo cōditoris exemplar.et in
rebus precipuū veſtigiū ducens in ſapien/
tiā. Quod cū ſit oībꝫ euidentiſſimū ⁊ deo
ꝓpinquiſſimū.ꝓpinꝙſſime quaſi ꝑ ſeptē dif/
ferentias ducit in deū.⁊ facit euꝫ cognoſci
in cūctis corporalibꝫ ⁊ ſenſibilibꝫ. dūqꝫ nu/
meroſa apprehendimꝰ. in numeroſis ꝓpor/
tionibꝫ delectamur.⁊ ꝑ numeroſarū ꝓpor/
tionū leges irrefragabiliter iudicamꝰ. Ex
his duobꝫ gradibꝫ primis.quibꝫ manudu/
cimur ad ſpeculandū deū in veſtigijs.qua/
ſi ad modū duarū alarum deſcendentium
circa pedes colligere poſſumꝰ. ꝙ oēs cre
ature iſtius ſenſibil' mundi. animū cōtem/
plantis ⁊ ſapientꝭ ducūt in deū eternū.pro
eo ꝙ illiꝰ primi ꝑncipij potentiſſimi.ſapien
tiſſimi ⁊ optimi. illius eterne originis.lucꝭ
⁊ plenitudinis.illiꝰ inquā artis efficientis.
exemplātis ⁊ ordinantis.ſunt vmbre.reſo/
nantie ⁊ picture. ſunt veſtigia. ſimulacra et
ſpectacula.nobis ad cōtuendū deum ꝓpo/
ſita.⁊ ſigna diuinitꝰ data. Que inquā ſunt
ſicut exemplaria vel potiꝰ exempla.ꝓpoſita
mentibꝫ adhuc rudibꝫ ⁊ ſenſibilibꝫ. vt ꝑ ſen
ſibilia que vidēt transferanꝉ ad intelligibi/
lia que nō vident.tanꝙ ꝑ ſigna ad ſignata.
Significant autē huiuſmodi creature hu
ius mūdi ſenſibilis inuiſibilia dei partim.
qꝛ deus eſt oīs creature origo. exemplar
⁊ finis.et oīs effectus eſt ſignū cauſe ⁊ ex
emplatū exemplarꝭ.⁊ via finis ad quē du/
cit.partim ex ꝓpria rep̄ſentatōne. partim ex
ꝓphetica p̄figuratiōe.partim ex angelica o/
peratione.partim ex ſuꝑaddita inſtitutiōe
Omis eīn creatura ex natura eſt illiꝰ eter/
ne ſapientie quedā effigies ⁊ ſimilitudo.ſꝫ
ſpecialiter illa ꝙ in libro ſcripture ꝑ ſpiritū
ꝓphetie aſſumpta eſt.ad ſpiritualiū p̄figu/
rationē. Specialiꝰ autē ille creature. in ꝙ/
rum effigie deꝰ angelico miniſterio voluit
apparere. Specialiſſime vero ea.quam vo
luit ad ſignandū inſtituere.que tenet nō ſo
lum rationē ſigni ſm nomen cōmune.verū/
etiā ſacramenti. Ex quibꝫ oībꝫ colligitur
ꝙ inuiſibilia dei a creatura mundi per ea
que facta ſunt intellecta cōſpiciunꝉ.ita ꝙ q
nolunt iſta aduertere.et deū in his omnibꝫ
cognoſcere.benedicere et amare inexcuſa/
biles ſint.dū nolunt trāſferri de tenebris
in admirabile lumē dei. Deo autē gratias
ꝑ ieſum chriſtū dominū noſtrū. qui nos de
tenebris trāſtulit in admirabile lumen ſu/
um.dū per hec lumina exteriꝰ data.ad ſpe/
culū mentis noſtre.in ꝙ relucent diuia.di/
ſponimur ad reintrandū.

De ſpeculatōne dei ꝑ ſuā imaginē.natu
ralibꝫ potentijs inſignitā.

Capitulū III.⁊ gradus tercius.

Q Voniam autem
duo gradus p̄dicti. ducēdo nos
in deū ꝑ veſtigia ſua (ꝑ que i cun
ctis creaturis relucet) manuduxerūt nos
vſqꝫ ad hoc.vt ad nos reintraremꝰ in men
tem ſcꝫ noſtraꝫ.in ꝙ diuina relucet imago.
Hinc eſt ꝙ iā tercio loco ad noſmetipſos
intrātes.et ꝗſi atriū forinſecꝰ relinquenteſ.
in ſanctꝭ ſcꝫ anteriori parte tabernaculi.co
nari debemꝰ ꝑ ſpeculū videre deuꝫ.vbi ad
modū candelabri relucet lux veritatꝭ in fa/
cie noſtre mentꝭ.in qua ſcꝫ reſplendet ima/
go beatiſſime trinitatꝭ. Intra igiꝉ ad te ⁊ vi
de qm̄ mens tua amat feruētiſſime ſemet/
ipāꝫ.nec ſe poſſet amare niſi ſe noſceret.nec
ſe noſceret niſi ſui meminiſſet.quia nihil ca
pimus ꝑ intelligentiā quod nō ſit p̄ſens a/
pud noſtrā memoriā. Et ex hoc aduertis
animā tuā triplicē habere potentiā.nō ocu
lo carnis.ſed oculo ratōis. Conſidera igiꝉ
harū triū potentiarū oꝑationes ⁊ habitu/
dines.et videre poteris deū ꝑ te tanꝙ per

ſmaginē.qđ eſt videre ꝑ ſpeculū ⁊ ī enigma
te. Operatio aūt memorie eſt retētio ⁊ re
p̄ſentatio.nō ſolū p̄ſentiū ⁊ corꝑaliū ⁊ tem
poraliū.verūetiā ſuccedentiuʒ.ſimplicium
⁊ ſempiternaliū. Retinet nāqꝫ memoria p̄te
rita ꝑ recordationē.p̄ſentia ꝑ ſuſceptioneʒ.
futura ꝑ ꝓuiſionē. Retinet etiā ſimplicia ſi/
cut ꝓncipia quantitatū cōtinuaꝝ ⁊ diſcre/
tarū.vt punctū.inſtans.⁊ vnitatē.ſine q̇bꝰ
impoſſibile eſt meminiſſe aut cogitare ea q̄
principiant̄ ꝑ hec. Retinet nihilominꝰ ſci/
entiarū ꝓncipia ⁊ dignitates.vt ſempiter/
nalia ⁊ ſempiternaliter.q2 nunqꝫ pōt ſic ob
liuiſci eorū dūmodo ratiōe vtat̄. q̇n ea au/
dita approbet.⁊ eis aſſentiat.nō tanqꝫ d̄ no/
uo ꝑcipiat.ſed tāqꝫ ſibi innata ⁊ familiaria
recognoſcat. Sicut pꝫ.ſi ꝓponatur alicui
de quolibet affirmatio vel negatio.vl̄.oē
totū eſt maius ſua parte.vel q̄cunqꝫ alia di
gnitas.cui nō eſt ꝯtradicere.admittit̄ rati/
one. Ex p̄ma igit̄ retentiōe actuali oīm tē/
poraliū.p̄teritoꝝ.ſcꝫ p̄ſentiū ⁊ futuroꝝ.ha
bet effigiē eternitatis.cuiꝰ p̄ſens indiuiſibi
le ad oīa tp̄a ſe extendit. Ex ſcōa apparet
ꝙ ip̄a nō ſolum habet ab exteriori formari
ꝑ phantaſmata.verūetiā a ſuꝑiori ſuſcipiē/
do ⁊ in ſe habēdo ſimplices formas.que nō
poſſunt introire ꝑ portas ſenſuū ⁊ ſenſibi/
liū phantaſias. Ex tercia habet̄. ꝙ ip̄a ha/
bet lucē incōmutabilē ſibi p̄ſentē. in q̄ me/
minit inuariabiliū veritatū. Et ſic ꝑ opera
tiones memorie apparet ꝙ ip̄a aīa eſt ima
go dei ⁊ ſilitudo.adeo ſibi p̄ſens ⁊ eum ha/
bens p̄ſentē ꝙ eū actu capit.⁊ ꝑ potentiaʒ
capax eius eſt.⁊ particeps eſſe pōt. Ope
ratio autē virtutꝭ intellectiue eſt in ꝑcepti/
one intellectꝰ terminorū.ꝓpoſitionū et illa/
tionū. Capit autē intellectus terminoꝝ ſi/
gnificata.cū cōprehendit q̇d eſt vnūquod/
qꝫ ꝑ diffinitionē. Sed diffinitio habet fie/
ri ꝑ ſuꝑiora.et illa ꝑ ſuꝑiora diffiniri habēt
vſqꝫquo veniat̄ ad ſuꝑna ⁊ generaliſſima.q̇
bus ignoratis nō poſſunt intelligi diffini/
tiue inferiora. Niſi igit̄ cognoſcat̄ quid eſt
ens ꝑ ſe.nō p̄t plene ſciri diffinitio alicuiuſ
ſpecial' ſubſtātie Nec ens ꝑ ſe cognoſci pōt.
niſi cognoſcat̄ cū ſuis conditiōibꝫ.que ſūt
vnum.verū.bonū. Ens autē cū poſſit cogi
tari vt diminutū.⁊ vt cōpletū.vt imꝑfectuʒ
et vt ꝑfectū.vt ens in potētia.⁊ vt ens in a/
ctu.vt ens ſ̄m quid.⁊ vt ens ſimpliciter.vt
ens in parte.⁊ vt ens totalit̄.vt ens tranſi/
ens.⁊ vt ens manens.vt ens ꝑ aliud.et vt
ens ꝑ ſe.vt ens ꝑmixtū nō enti.⁊ vt ens pu
rum.vt ens dependēs.⁊ vt ens abſolutuʒ.
vt ens poſteriꝰ.⁊ vt ens ꝓ̄us.vt ens muta/
bile.⁊ vt ens īmutabile.vt ens ſimplex.⁊ vt
ens cōpoſitū.cū priuatōes ⁊ defectꝰ nulla/
tenus poſſint cognoſci niſi ꝑ poſitiōes.nō
venit intellectꝰ noſter vt plene reſoluēs in
tellectū alicuiꝰ entiū creatorū.niſi iuuet̄ ab
intellectu entis puriſſimi.actualiſſimi.cō/
pletiſſimi ⁊ abſoluti.qđ eſt ſimplicit̄ ⁊ eter/
nū ens.in q̄ ſunt ratōes omniū in ſua puri
tate. Quō autē ſciret intellectꝰ hoc eſſe ens
defectiuū ⁊ incōpletū.ſi nullaʒ haberet co/
gnitionē entis abſqꝫ oīmi defectu. Et ſic de
alijs ꝯditiōibꝫ ꝑlibatiſ. Intellectū aūt ꝓpo
ſitionū.tunc intellectꝰ nr̄ dicit̄ veraciter cō
prehendere.cū certitudinalit̄ ſcit illas ve/
ras eſſe.⁊ hoc ſcire ē ſcire.qm̄ nō poteſt fal/
li in illa cōprehenſiōe. Scit em̄ ꝙ veritas
illa nō pōt aliter ſe habere. Scit igit̄ veri/
tatem illā eſſe incōmutabilē. Sed cū ipſa
mens nr̄a ſit cōmutabilis.illaʒ ſic incōmu/
tabiliter relucentē nō poteſt videre.niſi per
aliq̄m aliā lucē oīno icōmutabilit̄ radiātē.
quā impoſſibile eſt eſſe creaturā mutabilē.
Scit igit̄ in illa luce q̄ illumīat oēm hoīem
venientē in hunc mōm.q̄ eſt lux vera ⁊ ver/
bum in ꝓncipio apud deū. Intellectū autē
illationis tūc veraciter ꝑcipit nr̄ intellectꝰ.
quādo videt ꝙ cōcluſio neceſſario ſequit̄ ex
p̄miſſis.quod nō ſolū videt in terminis ne
ceſſarijs.verūetiā in cōtingentibꝫ.vt ſi ho/
mo currit hō mouet̄. Hanc autē neceſſari/
am habitudinē ꝑcipit nō ſolū in rebꝫ enti/
bus.verūetiā in nō entibꝫ. Sicut em̄ ī ho/
mine exiſtēte ſequit̄. ſi homo currit. homo
mouet̄.ſic etiā nō exiſtente. Huiuſmōi igit̄
illatiōis neceſſitas non venit ab exiſtentia
rei in materia.q2 eſt ꝯtingēs.nec ab exiſten
tia rei in aīa.q2 tunc eſſet fictio ſi nō eſſet ī
re. Venit igit̄ ab exemplaritate ī arte eter/
na.ſ̄m quā res habēt aptitudinē ⁊ habitu/
dinē ad inuicē ad illiꝰ eterne artis rep̄ſenta
tionē. Omnis igit̄ vt dicit Auguſtinꝰ in lib.
de vera religione.vere ratiocinantꝭ lumen
accendit̄ ab illa veritate.⁊ ad ip̄am nitit̄ ꝑ/
uenire. Ex q̄ manifeſte apparet.ꝙ cōiunctꝰ
ſit intellectus noſter ip̄i eterne veritati.dū
niſi ꝑ illā docentē nihil verū poteſt certitu/
dinaliter cap̄e. Videre igit̄ ꝑ te potes veri/
tatem.que te docet.ſi te ꝯcupiſcētie ⁊ phan/

taſmata nõ impediãt. ⁊ ſe tanq̃ nubes in/
ter te ⁊ veritatis radium nõ interponant.

Operatio autẽ virtutꝫ electiue attendit̃
in cõſilio. iudicio ⁊ deſiderio. Conſiliũ aũt
eſt in inquirẽdo quid ſit meliꝰ. hoc an illud
Sed melius nõ dicit̃ niſi per acceſſum ad
optimũ. Acceſſus autẽ eſt ſm maiorẽ aſſi/
milationẽ. Nullus igit̃ ſcit vtrũ hoc ſit illo
melius. niſi ſciat illud optimo magis aſſi/
milari. Nullus autẽ ſcit aliquid alij magis
aſſimilari. niſi illud cognoſcat. Non enim
ſcio hunc ſimilẽ eſſe petro. niſi ſciam vel co
gnoſcã petrũ. Omni igit̃ conſilianti neceſſa/
rio eſt impſſa noticia ſummi boni. Iudiciũ
autẽ certũ de ꝯſiliabilibꝫ. eſt p aliquã legez.
Nullus autẽ certitudinaliter iudicat p le/
gem. niſi certꝰ ſit ꝙ illa lex recta ſit. ⁊ ꝙ ipaz
iudicare nõ debet. Sed mens nr̃a iudicat
de ſeipa. Cũ igitur nõ poſſit iudicare de le
ge per quã iudicat. lex illa ſuperior eſt men
te nr̃a. ⁊ p hanc iudicat ſm qđ ſibi impreſſa
eſt. Nihil autẽ eſt ſupius mẽte humana. ni/
ſi ſolus ille q̇ fecit eam. Igit̃ in iudicando
deliberatiua noſtra ptingit ad diuinas le/
ges. ſi plena reſolutione diſſoluat. Deſide/
riũ aũt principalit̃ eſt ipius quod maxime
ipm mouet. Maxime autem mouet quod
maxime amat̃. Maxime autẽ amat̃ eſſe be
atum. Beatũ autez eſſe non habet̃. niſi per
optimũ et finẽ vltimũ. Nihil autem appetit
humanũ deſideriũ niſi ſummũ bonuz. vel
quod eſt ad illud. vel qđ habet aliquã effi/
giem illiꝰ. Tanta eſt vis ſummi boni. vt ni
hil niſi per illud deſideriũ a creatura poſ/
ſit amari. Que tunc fallit̃ ⁊ errat. cũ effigiẽ
et ſimulacrũ pro veritate acceptat. Vi/
de ergo quomõ aĩa deo eſt propinqua. et
quomõ memoria in eternitatẽ. intelligen/
tia in veritatẽ. electiua potẽtia ducit in bo/
nitatẽ ſummã ſm opationes ſuas. Scđm
autem harũ potentiarũ ordinẽ. originem ⁊
habitudinẽ ducit in ipam beatiſſimã trini/
tatem. Naz ex memoria orit̃ intelligẽtia. vt
ipſiꝰ proles. q̇a tunc intelligimus cũ ſimili
tudo q̃ eſt in memoria reſultat in acie intel
lectus. que nihil aliud eſt q̃ȝ verbũ. Ex me/
moria ⁊ intelligẽtia ſpirat̃ amor tanq̃ ne/
xus amborũ. Hec tria ſcꝫ mens generans.
verbũ ⁊ amor. ſunt in aĩa. quo ad memo/
riã. intelligentiã et voluntatẽ. que ſunt con
ſubſtantiales. coequales ⁊ coeue. ſe inuicẽ
circũincedentes. Si igit̃ deus perfectꝰ eſt
ſpiritꝰ. habet memoriã. intelligentiaz ⁊ vo/
luntatẽ. habꝫ et verbũ genitũ. et amorẽ ſpi
ratum. q̇ neceſſario diſtinguunt̃. cũ vnus
ab altero producat̃. nõ eſſentialiter. nõ ac/
cidẽtaliter. ergo pſonaliter. Dũ igit̃ mens
ſeipam conſiderat p ſe tanq̃ per ſpeculuz.
cõſurgit ad ſpeculandã trinitatez beatam.
patris. verbi ⁊ amoris. triũ perſonarũ coe/
ternarũ. coequaliũ ⁊ conſubſtantialiuz. ita
ꝙ q̇libet triuz in quolibet eſt aliorũ. vnus
tamẽ nõ eſt alius. ſed ipi tres ſunt vnus de
us. Ad hanc ſpeculationẽ quã habꝫ ani/
ma de ſuo pncipio trino ⁊ vno. per trinita/
tem ſuarũ potentiarum. p quas eſt imago
dei. iuuat̃ p lumina ſcientiarũ que ipam p/
ficiunt et informãt. et trinitatẽ beatiſſimaz
tripliciter repſentãt. Nam om̃is philoſo/
phia aut eſt naturalis. aut rõnalis. aut mo
ralis. Prima agit de cauſa eſſendi. ⁊ iđ du/
cit in potentiã patris. ſcđa de ratiõe intelli
gendi. ⁊ ideo ducit in ſapiẽtiaz verbi. tercia
de ordine viuẽdi. ⁊ ideo ducit in bonitatez
ſpũſſancti. Rurſus pma diuidit̃ in metha/
phyſicã. mathematicã ⁊ phyſicã. Et prima
eſt de rerũ eſſentijs. ſcđa de numeris ⁊ figu
ris. tercia de naturis. virtutibꝫ ⁊ opationi/
bus diffuſiuis. Et ideo pma in pmũ prin/
cipiũ patrẽ. ſecũda in eius imaginẽ filium.
tercia ducit in ſpũſſancti donũ. Secunda
diuidit̃ in grãmaticã. que facit potẽtes ad
exprimendũ. logicã. que facit pſpicaces ad
arguendũ. rhetoricaz. que facit habiles ad
pſuadendũ ſiue monenduz. Et hec ſimilit̃
inſinuat myſteriũ beatiſſime trinitatꝫ. Ter
cia diuidit̃ in monaſticã. iconomicã ⁊ poly/
ticã. Et pma inſinuat primi principij inna/
ſcibilitatẽ. ſecũda filij familiaritatez. tercia
ſpũſſancti liberalitatẽ. Om̃es autẽ iſte ſci/
entie habent regulas certas ⁊ infallibiles.
tanq̃ lumina ⁊ radios deſcẽdentes a lege
eterna in mentẽ noſtrã. Et ideo mens nr̃a
tantis ſplendoribꝫ irradiata et ſupfũſa. ni/
ſi ſit ceca. manuduci pt p ſeipam ad cõtem/
plandã illã lucem eternã. Huiꝰ autez lucis
irradiatio ⁊ conſideratio ſapiẽtes ſuſpẽdit
in admirationẽ. ⁊ ecõtra inſipiẽtes q̇ nõ cre
dunt vt intelligãt. ducit in pturbationẽ. vt
impleat̃ illud ꝓpheticũ. Illuminãs tu mira
biliter a montibꝫ eternis. turbati ſunt om/
nes inſipientes corde.

De ſpeculatione dei in ſua imagine do/
nis gratuitis reformata.

Capitulū IIII. ꝛ gradus quartus.

Ed quoniã nō ſolum ꝑ nos tranſeūdo. verūetiã in nobis ꝯtingit ꝯtemplari primū principiū. et hoc maius eſt ꝙ̄ ꝑcedens. ideo hic modus ꝯſiderandi q̄rtū obtinet ꝯtemplationis gradū. Mirū autem videt̄ cū oſtenſum ſit ꝙ deꝰ ita ꝑpinquus ſit mentibꝫ noſtris. ꝙ tã paucoꝝ eſt in ſeipis ꝑmū principiū ſpeculari. Sed rō eſt i promptu qꝛ mens humana ſollicitudinibꝫ diſtracta. nō intrat ad ſe ꝑ memoriã. phantaſmatibꝫ obnubilata. nō redit ad ſe ꝑ intelligentiã. cōcupiſcentijs illecta. nequaꝙ̄ reuertit̄ ad ſeipm ꝑ deſideriū ſuauitatis interne ꝛ leticie ſpūalis. Ideo totaliter in his ſenſibilibus iacēs. nō poteſt ad ſe tanꝙ̄ ad dei imaginē reintrare. Et q̄niã vbi q̄s ceciderit. neceſſe habet ibidē recumbere. niſi apponat quis ꝛ adijciat vt reſurgat. nō potuit aīa noſtra ꝑfecte ab his ſenſibilibꝫ releuari ad cōtuitū ſui. ꝛ eterne veritat̄ in ſeipã. niſi veritas aſſumpta forma hūana in chriſto. fieret ſibi ſcala reparãs priorē ſcalaꝫ. que fracta fuerat in adam. Unde q̄ntūcunqꝫ ſit illuminatꝰ q̄s lumine nature ꝛ ſciētie acquiſite. nō poteſt intrare in ſe. vt in ſeipō delectetur in dn̄o. niſi mediante chriſto. qui dicit. Ego ſum oſtiū. ꝑ me ſi q̄s introierit ſaluabitur. ꝛ ingredietur ꝛ egredietur. ꝛ paſcua inueniet. Ad hoc aūt oſtiuꝫ nō appropinquamꝰ niſi in ipm credamꝰ. ſperemꝰ ꝛ amemꝰ. Neceſſe eſt igit̄ ſi reintrare volumꝰ ad fruitionē veritatis. tanꝙ̄ ad paradiſuꝫ ꝙ ingrediamur ꝑ fidem. ſpem ꝛ charitatē mediatoris dei ꝛ hoīm ieſu chriſti. q̄ eſt tanꝙ̄ lignū vite in medio paradiſi. Supueſtiēda eſt igit̄ imago mētis nr̄e tribꝫ virtutibꝫ theologic̄ quibꝫ aīa purificat̄. illuminat̄ ꝛ ꝑficitur. ꝛ ſic imago reformat̄. reficit̄. ꝛ cōformis ſupne hieruſalē efficit̄. ꝛ pars ecc̄lie militantis q̄ eſt proles ſm aplm hieruſaleꝫ celeſt̄. Ait em̄. Illa que ſurſum eſt hieruſalē libera eſt que eſt mr̄ nr̄a. Aīa igit̄ credēs. ſperans ꝛ amans ieſum chriſtū. q̄ eſt verbuꝫ p̄ris incarnatū. increatū ꝛ inſpiratū. ſ. via. veritas ꝛ vita. dū ꝑ fidē credit in chriſtū. tanꝙ̄ i verbū increatū. qḋ eſt verbuꝫ ꝛ ſplendor p̄ris. recupat ſpūalē auditū ꝛ viſum. audituꝫ ad ſuſcipiendū chriſti ſermones. viſum ad cōſiderandū ipius lucis ſplēdores. Dū autē ſpe ſuſpirat ad ſuſcipiendū verbū inſpiratum. ꝑ deſideriū ꝛ affectū recupat ſpiritualem olfactū. Dū charitate cōplectit̄ verbuꝫ incarnatū. vt ſuſcipiens ab ipō delectationē. ꝛ vt trãſiens in illud ꝑ extaticū amorē. recuperat guſtū ꝛ tactū. Quibꝫ ſenſibꝫ recuperatis. dum ſponſuꝫ ſuum videt et audit. odorat̄ ꝛ guſtat et amplexat̄. decantare poteſt tanꝙ̄ ſponſa canticum canticoꝝ. quod factū fuit ad exercitium cōtemplatiōis ſm hunc quartū gradū. queꝫ nemo capit niſi q̄ accipit. qꝛ magis eſt in experiētia affectuali ꝙ̄ in conſideratiōe rationali. In hoc nãꝙ gradu recuperat̄ ſenſibꝫ interioribꝫ. ad videndū ſumme pulchruꝫ. ad audiendum ſumme armoniacū. ad odorandū ſumme odoriferū. ad deguſtãdū ſumme ſuaue. ad apprehendendū ſumme delectabile. diſponit̄ aīa ad mētales exceſſus. ſcꝫ ꝑ deuotionem. ãmirationē. exultationē. ſm illas tres exclamatiōes q̄ fiunt in canticis canticoꝝ. Quaꝝ ꝑma fit ꝑ ſupabundantiã deuotionis. ꝑ quã fit aīa ſicut virgula fumi ex aromatibꝫ mirrhe ꝛ thuris. Scḋa ꝑ excellētiã admiratiōis. ꝑ quã fit aīa ſicut aurora. luna ꝛ ſol. ſm pceſſum illuminationū ſuſpendentiū aīam ad ammirandū ſponſum cōſideratū. Tercia ꝑ ſupabundantiã exultationis. ꝑ quã fit aīa ſuauiſſime delectationis delicijs affluens. innixa totalit̄ ſup dilectū ſuū. Quibꝫ adept̄ efficit̄ ſpūs noſter hierarchicus ad ꝯſcendenduꝫ ſurſum. ſm ꝯformitatē ad illã hieruſalē ſupnaꝫ. in quã nemo intrat niſi ꝑus ꝑ gratiã ipa in cor deſcendat. ſicut vidit Joh̄es i apocalypſi ſuã. Tūc aūt in cor deſcēdit. qn̄ ꝑ reformationē imaginis. ꝑ virtutes theologicas. ꝛ ꝑ oblectationes ſpūaliū ſenſuū. ꝛ ſuſpenſiōes exceſſuū. efficit̄ ſpūs noſter hierarchicus. ſcꝫ purgatus. illuminatus. et ꝑfectꝰ. Sic etiã gradibus nouē ordinum inſignit̄. dum ordinate in eo interius diſponit̄ nunciatio. dictatio. ductio. ordinatio. roboratio. imperatio. ſuſceptio. reuelatio. vnitio q̄ gradatim correſpondēt nouē ordinibus angelorū. ita ꝙ triū ꝑmo dictoꝝ gradus reſpiciūt in mente humana naturã. tres ſequētes induſtriam. ꝛ tres poſtremi gratiã. Quibꝫ habitis anima intrãdo in ſeipam. intrat in ſupernã hieruſalē. vbi ordines angeloꝝ conſiderans. videt in eis deū. qui habitans in eis. omnes eoꝝ opatur opationes. Unde

dicit Bern̄.ad eugeniū.Qꝫ de⁹ in ſeraphin amat vt charitas.in cherubin nouit vt veritas.in thronis ſedet vt eq̄tas. in dn̄ationib⁹ dn̄atur vt maieſtas.in p̄ncipatib⁹ regit vt p̄ncipiū.in poteſtatib⁹ tuet᷑ vt ſalus. in virtutib⁹ opat᷑ vt virt⁹.in archangel' reuelat vt lux.in angelis aſſiſtit vt pietas.Ex quib⁹ oīb⁹ videt᷑ deus oīa in oīb⁹ per ꝯtemplationē ip̄i⁹.in mentib⁹ in quib⁹ habitat p dona affluentiſſime charitatis.Ad hui⁹ autē ſpeculatiōis gradū.ſpecialiter ⁊ p̄cipue amminiculat᷑ ꝯſideratio ſacre ſcripture diuinit⁹ immiſſe.ſicut phīa ad precedentē.Sacra eīm ſcriptura p̄ncipaliter eſt de opib⁹ raparatiōis. Unde et ip̄a p̄cipue agit de fide.ſpe ⁊ charitate.p quas virtutes habet anima reformari.et ſpecialiſſime de charitate.De q̄ dicit apoſtol⁹.ꝙ eſt finis p̄cepti.ſm ꝙ eſt de corde puro.conſciētia bona.et fide nō ficta.Ip̄a eſt plenitudo legis vt dicit idem.Et ſaluator noſter aſſerit totam legē.ꝓphetaſqꝫ pendere in duob⁹ preceptis eiuſdē.ſcꝫ in dilectione dei et ꝓximi.q̄ duo innuunt᷑ in vno ſponſo eccl'ie ieſu chriſto.qui ſimul eſt proxim⁹ ⁊ deus.ſimul frater ⁊ domin⁹.ſimul etiā rex ⁊ amicus.ſimul verbū increatū et incarnatū. formator noſter ⁊ reformator.alpha et o.Qui etiā ſummus hierarcha eſt. purgans. illumināſ et pficiens ſponſam.ſcꝫ totā eccleſiā. et quāliber animā ſanctā. De hoc igit᷑ hierarcha et eccleſiaſtica hierarchia ē tota ſacra ſcriptura.p quā docemur purgari.illuminari. et perfici.et hoc ſm triplicē legem in ea traditaꝫ.ſcꝫ nature.ſcripture ⁊ gratie. Uel potius ſm triplicem partē eius principalem. ſcꝫ legem moyſaicā purgantē. reuelationē ꝓpheticam illuſtrantē.⁊ eruditioneꝫ euangelicā perficientē.Uel potiſſimū ſm triplicem eius intelligentiā ſpiritualē.ſcꝫ tropologicam.que purgat ad honeſtatē vite.allegoricam.que illuminat ad claritatē intelligentie.anagogicā.que perficit per exceſſus mentales et ſapiētie pceptiones ſuauiſſimas.ſm tres virtutes p̄dictas theologicas.et ſenſus ſpirituales reformatos.⁊ exceſſus tres ſupra dictos.⁊ actus ment' hierarchicos quib⁹ ad īteriora regredit᷑ mēs noſtra.vt ibidē ſpeculetur deū in ſplendoribus ſanctorū.et in eiſdem tanq̄ in cubilibus dormiat in pace et requieſcat. ſponſo adiurante ꝙ non excitetur donec de ei⁹ voluntate pcedat. Ex his autē duob⁹ gradibus medijs p quos ingredimur ad cōtemplandū deū intra nos.tanq̄ in ſpecul' imaginum creatarū.et hoc quaſi ad modū alarum expanſarū advolandum.que tenebāt medium locum.intelligere poſſumus ꝙ in diuina manuducimur p ip̄ius anime rationalis potentias.naturaliter inſitas.quātum ad earū operationes. habitudines.et habitus ſcientiales.ſm ꝙ apparet ex tercio gradu. Manuducimur etiā per ip̄ius anime potētias reformatas.⁊ hoc gratuit' virtutibus.ſenſib⁹ ſpiritualib⁹.⁊ mentalib⁹ exceſſib⁹.ſicut patet ex quarto. Manuducimur nihilomin⁹ p hierarchicas operationes.ſcꝫ purgatiōis. illuminatiōis ⁊ pfectionis mentiū humanaruꝫ. per hierarchicas reuelationes ſacrarū ſcripturarū nobis p angelos datarū.ſm illud apl'i. ꝙ lex data ē p angelos in manu mediatoris. Et tandeꝫ manuducimur p hierarchias ⁊ hierarchicos ordines.q̄ in mente noſtra diſponi habent inſtar ſuperne hieruſalē.Quib⁹ omnibus luminib⁹ intellectualib⁹ mens nr̄a repleta a diuina ſapiētia tanq̄ dom⁹ dei inhabitat᷑.effecta dei filia.ſponſa ⁊ amica.effecta chriſti capitis membrū.ſoror ⁊ cohereſ. effecta nihilomin⁹ ſpūſſcti templū. fundatum p fidē.eleuatū p ſpem.⁊ deo dedicatuꝫ p mentis ⁊ corpis ſanctitatē. Quod totuꝫ facit ſinceriſſima charitas chriſti.q̄ diffundit᷑ in cordib⁹ noſtris p ſpm̄ ſanctū qui datus eſt nobis.ſine q̄ ſpiritu ſcire nō poſſumus ſecreta dei. Sicut eīm q̄ ſunt hoīs nemo ſcire p̄t niſi ſpūs homīs q̄ eſt in illo.ita ⁊ q̄ ſunt dei nemo ſcit niſi ſpūs dei. In charitate igit᷑ radicemur ⁊ fundemur.vt poſſimus cōphendere cū oīb⁹ ſanct' q̄ ſit longitudo eternitatis.que latitudo liberalitatis.que ſublimitas maieſtatis. et qd̄ pfundum ſapiētie iudicantis.

De ſpeculatione diuine vnitatis p eius nomen p̄mariū quod eſt eſſe.

Capitulū V. et gradus quintus.

q

Uoniam auteꝫ ꝯtingit ꝯtēplari deū. nō ſolū extra nos. ⁊ intra nos. verūetiā ſupra nos. Extra nos per veſtigiū.intra nos p imaginē.⁊ ſupra nos per lumen. qd̄ eſt ſignatū ſupra mentē noſtrā.qd̄ eſt lumē veritatis etne.cū ip̄a mēs nr̄a immediate ab ip̄a

veritate formeꝛ. Qui exercitati ſunt i pmo
modo intrauerūt iā in atriū añ tabernacu
lū. q̄ vero in ſcđo intrauerūt in ſctā. q̄ aūt in
tercio intrāt cū ſummo pōtifice in ſctāſan/
ctorū. vbi ſup̄ archā ſunt cherubin glīe. ob/
umbrātia ꝓpiciatoriū. p q̄ intelligim⁹ duos
modos ſeu grad⁹ ꝯtēplādi dei inuiſibilia ꝛ
etna. quoꝝ vn⁹ ꝟſaꝛ circa dei eſſentialia. a/
lius ꝟo circa ꝓpria pſonaꝝ. Prim⁹ mod⁹ p̄/
mo ꝛ p̄ncipaliter defigit aſpectū in ip̄m eē.
dicens. ꝙ q̄ eſt. eſt p̄mū nomē dei. Scđus
mod⁹ defigit aſpectū in ip̄m bonū. dicens.
h̄ eſſe p̄mū nomē dei. Primū ſpectat potiſ/
ſime ad vet⁹ teſtamētū. qđ maxime p̄dicat
diuine eſſentie vnitatē. Vñ dictū eſt moyſi
Ego ſum q̄ ſum. Scđm ad nouū qđ deter
minat pſonarū pluralitatē. baptizādo ī no
mine pr̄is ꝛ filij ꝛ ſpūſſcti. Ideo mgr̄ noſter
chriſt⁹ volēs adoleſcentē q̄ ꝟuauerat legē.
ad euāgelicā leuare pfectionē. nomē boni/
tatis deo p̄ncipaliꝛ ꝛ pciſe attribuit. Nemo
inq̄t bon⁹ niſi ſolus de⁹. Damaſcen⁹ igiꝛ ſe
quēs moyſen dicit. ꝙ q̄ eſt. eſt p̄mū nomen
dei. Dionyſi⁹ ſeq̄ns chriſtū dicit. ꝙ bonū ē
p̄mū nomē dei. Volēs igiꝛ ꝯtemplari dei
inuiſibilia q̄ ad eſſentie vnitatez p̄mo deſi/
gat aſpectū in ip̄m eē. ꝛ videat ip̄m eē adeo
in ſe certiſſimū. ꝙ nō pōt cogitari nō eē. q̄a
ip̄m eſt puriſſimū. nō occurrit niſi in plena
fuga nō eſſe. ſic̄ ꝛ nihil in plena fuga eē. Si
cut igiꝛ oīno nihil. nihil hꝫ de eſſe. nec đ ei⁹
ꝯditiōib9. ſic ecōtra ip̄m eſſe nihil hꝫ de nō
eſſe. nec actu. nec potētia. nec ꝟm ꝟitatē rei.
nec ꝟm eſtimationē nr̄am. Cū aūt nō eſſe p̄
uatio ſit eſſendi. nō cadit in intellectuz niſi
p eſſe. eſſe aūt non cadit p aliud. qꝛ oīe qđ
intelligiꝛ aut itelligiꝛ vt nō ens. aut vt ens
in potētia. aut vt ens in actu. Si igiꝛ non
ens nō p̄t intelligi niſi p ens. ꝛ ens in potē/
tia nō niſi p ens i actu. ꝛ eſſe noīat ip̄m puꝝ
actū entis. eſſe igiꝛ eſt qđ p̄mo cadit in intel
lectu. ꝛ illud eē eſt qđ eſt pur⁹ act⁹. Sꝫ hoc
nō eſt eſſe particulare. qđ ē eſſe artatū. qꝛ p/
mixtū eſt cū potētia. nec eſſe analogū. quia
mīme hꝫ de actu. eo ꝙ mīme eſt. Reſtat igi
tur ꝙ illud eſſe eſt eē diuinū. Mira igiꝛ eſt
cecitas intellect⁹. q̄ nō ꝯſiderat illud qđ p̄/
us videt. ꝛ ſine q̄ nihil pōt cognoſcere. Sꝫ
ſicut ocul⁹ intent⁹ in varias coloꝝ differen
tias. lucē p quā videt cetera. nō videt. ꝛ ſi vi
det nō tñ aduertit. ſic oculus mētis nr̄e in/
tent⁹ in iſta entia particularia et vniuerſa/
lia. ip̄m eſſe extra oīe gen⁹ (licet primo oc/
currat menti. et p ip̄m alia) tñ nō aduertit.
Vñ veriſſime apparet ꝙ ſic̄ oculus veſptili
onis ſe hꝫ ad lucē. ita ſe hꝫ oculus mentis
noſtre ad manifeſtiſſima nature. Quia aſ/
ſuefact⁹ ad tenebras entiū ꝛ phantaſmata
ſenſibiliū. cū ip̄am lucē ſummi eſſe intueꝛ.
videꝛ ſibi nihil videre. nō intelligēs ꝙ ipſa
caligo ſumma eſt mentꝫ nr̄e illuminatio. ſic̄
qñ videt oculus purā lucē. videꝛ ſibi nihil
videre. Vide igiꝛ ip̄m puriſſimū eſſe ſi po/
tes. ꝛ occurret tibi ꝙ ip̄m nō poteſt cogita/
ri vt ab alio acceptū. ac p hoc neceſſario co
gitatur vt oīmode primū. qđ nec de nihi
lo. nec ab alio pōt eſſe. Quid enim eſt p ſe ſi
ip̄m eſſe nō eſt p ſe. nec a ſe. Occurret etiaꝫ
tibi vt carens oīno nō eſſe. ac p h̄ vt nūq̄
incipiēs. nunq̄ deſinēs. ſed eternū. Occur
ret etiā tibi vt nullo modo in ſe habēs niſi
qđ eſt ip̄m eſſe. ac p hoc vt cū nullo cōpoſi/
tū. ſed ſimpliciſſimū. Occurret etiaꝫ vt ni/
hil habens poſſibilitatꝫ. qꝛ oīe poſſibile a/
liquo mō habꝫ aliq̄d de nō eſſe. ac p hoc vt
ſumme actualiſſimū. Occurret vt nihil ha
bens defectibilitatꝫ. ac p hoc vt perfectiſſi/
mū. Occurret poſtremo vt nihil habēs di
uerſificatiōis. ac p hoc vt ſumme vnū. Eſſe
igiꝛ qđ eſt eſſe purū. ꝛ eſſe ſimpliciꝛ. ꝛ eē ab/
ſolutū. eſt eſſe primariū. eternū. ſimpliciſſi/
mū. actualiſſimū. pfectiſſimū. ꝛ ſumme vnū.
Et ſunt hec ita certa ꝙ nō poteſt ab intelli
gente ip̄m eſſe. cogitari hoꝝ oppoſitū. ꝛ vnū
horū neceſſario īfert aliud. Nā qꝛ ſimpliciꝛ
eſt eſſe. ideo ſimpliciꝛ primū. qꝛ ſimpliciter
primū. ideo nō eſt ab alio factū. nec a ſeipſo
potuit. ergo eternū. Itē qꝛ primū ꝛ eternū
ideo nō ex alijs. ergo ſimpliciſſimū. Itē q̄a
primū. eternū ꝛ ſimpliciſſimum. ideo nihil
eſt in eo poſſibilitatꝫ cū actu pmixtū. ꝛ ideo
actualiſſimū. Quia primū. eternū. ſimpliciſ
ſimū. actualiſſimū. ideo pfectiſſimuꝫ. Tali
oīno nihil deficit. nec aliqua pōt fieri ad
ditio. Quia primū. eternū. ſimpliciſſimum.
actualiſſimū. pfectiſſimū. ideo ſumme vnū.
Qđ eīn p oīmodā ſupabundantiā diciꝛ.
diciꝛ reſpectu omniū. Qđ etiaꝫ ſimpliciter
p ſupabundantiaꝫ diciꝛ. impoſſibile eſt vt
ꝯueniat niſi vni ſoli. Unde ſi de⁹ noīat eſſe
primariū. eternū. ſimpliciſſimū. actualiſſi/
mū. pfectiſſimū. impoſſibile eſt ip̄m cogita/
ri nō eſſe. nec eſſe niſi vnū ſolū. Audi igiꝛ iſ/
rael. de⁹ tuus. de⁹ vn⁹ eſt. Si hec vides in

pura mentꝫ ſimplicitate. aliq̄liter ꝑfunde/
ris eterne lucis illuſtratione. Sed habes
vnde ſubleueris in admirationē. Nā ip̄m
eſſe eſt primū ⁊ nouiſſimū.eſt eternū ⁊ p̄ſen
tiſſimū.eſt ſimpliciſſimū ⁊ maximū.eſt actu
aliſſimū ⁊ īmutabiliſſimū.eſt ꝑfectiſſimū et
immēſum.eſt ſumme vnū ⁊ tamē om̄imo/
dū. Si hec pura mēte miraris. maiore lu/
ce ꝑfunderis.dū vlteriꝰ vides.qꝛ ideo ē no
uiſſimū.quia primū. Quia em̄ eſt primuꝫ.
om̄ia opaꝛ ꝓpter ſeip̄m. ⁊ ideo neceſſe eſt ꝙ
ſit finis vltimꝰ.initiū ⁊ ꝯſummatio.alpha
⁊ o. Ideo eſt p̄ſentiſſimū.q̄a eternū. Quia
em̄ eternuꝫ nō finiꝛ ab alio.nec deficit a ſe/
ip̄o.nec decurrit ab vno in aliud. ergo nec
habet p̄teritū.nec futurū.ſed eſſe p̄ns tm̄.
Ideo maximū.qꝛ ſimpliciſſimū. Quia em̄
ſimpliciſſimū in eſſentia.ideo maximuꝫ in
virtute.quia virtꝰ quāto plus eſt vnita.tā/
to plus eſt infinita. Ideo īmutabiliſſimuꝫ
qꝛ actualiſſimū. Quia em̄ actualiſſimū eſt.
ideo eſt actꝰ purus. Et qd̄ tale eſt.nihil no/
ui acquirit.nihil habitū perdit. ac per hoc
nō poteſt mutari. Ideo immēſum. quia ꝑ/
fectiſſimū. Quia em̄ ꝑfectiſſimū.ideo nihil
poteſt cogitari vltra ip̄m meliꝰ.nobiliꝰ.nec
dignius.ac ꝑ hoc nihil maius.et om̄e tale
eſt immēſum. Ideo om̄imoduꝫ quia ſum/
me vnū. Quia em̄ ſumme vnū. id̄ eſt om̄is
multitudinis vniuerſale p̄ncipiū. Ac ꝑ hoc
ip̄m eſt vniuerſal' oīm cauſa efficiēs.exem/
plans ⁊ terminās.ſicut cā eſſendi. rō intel/
ligendi ⁊ ordo viuēdi. Eſt igiꝛ om̄imoduꝫ
nō ſicut oīm eſſentia.ſed ſic̄ cunctaꝝ eſſen/
tiarū ſuperexcellētiſſima ⁊ vniuerſaliſſima et
ſufficiētiſſima cauſa. Cuiꝰ virtꝰ qꝛ ſumme
vnita ī eſſentia.id̄ ſūme infinitiſſima ⁊ mul
tipliciſſima in efficacia. Rurſus reuertē/
tes dicamꝰ.qꝛ igiꝛ eſſe puriſſimū ⁊ abſolu/
tū.qd̄ eſt ſimpliciꝛ eſſe.eſt primariū ⁊ nouiſ
ſimū.ideo eſt oīm origo ⁊ finis cōſummās.
Quia eternū ⁊ p̄ſentiſſimū.ideo oēs dura/
tiones ambit ⁊ intrat.q̄ſi ſimul exiſtēs eaꝝ
centrū ⁊ circūferētia. Quia ſimpliciſſimuꝫ
⁊ maximū.id̄ totū ītra oīa.⁊ totū extra oīa.
ac ꝑ hoc eſt ſphera intelligibil'.cuiꝰ centruꝫ
eſt vbiqꝫ ⁊ circūferētia nuſq̄ꝫ. Quia actualiſ
ſimū ⁊ īmutabiliſſimū.id̄ ſtabile manēs mo
ueri dat vniuerſa. Quia ꝑfectiſſimū ⁊ imē/
ſum.id̄ eſt intra oīa.nō incluſum. extra oīa
nō excluſuꝫ.ſupra om̄ia nō elatū. infra oīa
nō proſtratū. Quia vero eſt ſumme vnuꝫ ⁊
om̄imodū.ideo eſt om̄ia in oībꝫ. q̄uis om
nia ſint multa.⁊ ip̄m nō ſit niſi vnuꝫ.et hoc
qꝛ ꝑ ſimpliciſſimā vnitatē.⁊ ſereniſſimā ve/
ritatē.ſinceriſſimā bonitatē.eſt in eo om̄is
virtuoſitas.om̄is exēplaritas. ⁊ oīs cōmu
nicabilitas.ac ꝑ hoc ex ip̄o.⁊ ꝑ ip̄m ⁊ in ip̄o
ſunt oīa. Et hoc qꝛ om̄ipotens.omniſciēs.
⁊ om̄imode bonū.qd̄ ꝑfecte videre eſt eē be
atum.ſicut dictū eſt Moyſi. Ego oſtendā
tibi om̄e bonum.

De ſpeculatōne beatiſſime trinitatis in
eius nomīe quod eſt bonū.

Capitulū VI.et gradus ſextus.

Oſt conſiderati

p onem eſſentialiuꝫ eleuādus eſt
oculus intelligētie ad cōtuitio/
nē beatiſſime trinitatꝫ.vt alter cherub iux/
ta alterū ſtatuaꝛ. Sicut aūt viſiōis eſſen/
tialiū ip̄m eſſe eſt principiū radicale. et no/
men ꝑ qd̄ cetera innoteſcūt.ſic ꝯtemplatio
nis emanationū ip̄m bonū eſt p̄ncipaliſſi/
mū fundamētū. Uide igiꝛ ⁊ attende.q̄niaꝫ
optimū qd̄ ſimpliciꝛ eſt.quo nihil meliꝰ co/
gitari poteſt.⁊ hoc tale ſic eſt.ꝙ nō p̄ōt co/
gitari nō eſſe.qꝛ om̄ino meliꝰ eſt eſſe q̄ꝫ non
eſſe.ſic eſt ꝙ nō poteſt recte cogitari.q̄n co/
gitetur trinū ⁊ vnū. Nā bonū diciꝛ diffuſi/
uum ſui. Summū igiꝛ bonū ſumme diffu
ſiuū eſt ſui. Sūma autē diffuſio nō poteſt
eſſe niſi ſit actualis ⁊ intrinſeca. ſubſtātial'
et hypoſtatica.naturalis ⁊ voluntaria.libe
ralis ⁊ neceſſaria.indeficiēs et ꝑfecta. Niſi
igiꝛ in ſummo bono eternaliter eſſet ꝓdu/
ctio actualis ⁊ conſubſtātialis et hypoſtati
calis eque nobilis.ſicut eſt ꝓducens ꝑ mo/
dum generationis et ſpirationis. ita ꝙ ſit
eternalis principij eternaliter cōprincipi/
antis.ita ꝙ eſſet dilectus ⁊ cōdilectus.ge/
nitus ſcilicet ⁊ ſpiratꝰ.hoc eſt pater et filius
et ſpūſſanctus.nequaq̄ꝫ eſſet ſummum bo
num.quia nō ſumme ſe diffunderet. Nam
diffuſio ex tempore in creatura. nō eſt niſi
centralis vel punctalis reſpectu immenſi/
tatis bonitatꝫ eterne. Unde ⁊ nō poteſt ali
qua diffuſio cogitari maior illa.ea videlicꝫ
in qua diffundens cōmunicat alteri totaꝫ
ſubſtantiā ⁊ naturā. Non igiꝛ ſummuꝫ bo/
nū eſſet ſi re vel intellectu illa carere poſſet.
Si igiꝛ potes mentis oculo cōtueri puri/
tatem bonitatis.que eſt actꝰ purꝰ principij
charitatiue diligentꝫ amore gratuito ⁊ de/

bito.⁊ ex vtroq̄ ꝑmixto.q̄ eſt diffuſio pleniſ
ſima ꝑ modū nature ⁊ volūtatis.q̄ eſt diffu
ſio ꝑ moduz verbi in q̄ om̄ia dicunť.et per
modū doni in quo cetera dona donantur.
potes videre ꝑ ſummā boni cōmunicabili
tatē neceſſe eē trinitatē pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpūſſan
cti. In quib9 neceſſe eſt ꝓpter ſummā boni/
tatē eſſe ſummā cōmunicabilitatē.⁊ ex ſum
ma cōmunicabilitate ſummā ꝯſubſtantia/
litatē.⁊ ex ſumma ꝯſubſtātialitate ſummaz
ꝯfiguralitatē.⁊ ex his ſummā coequalitatē
ac ꝑ hoc ſummā coeternitatē.atq̄ ex om̄i/
bus p̄dictis ſummā cointimitatē.qua vn9
eſt in altero neceſſario ꝑ ſummā circūinceſ
ſionē.⁊ vnus operať cū alio ꝑ om̄imodā in
diuiſionē ſubſtātie ⁊ virtutꝭ ⁊ operationis
ip̄ius beatiſſime trinitatꝭ. Sed cū hec cō/
templaris.vide ne te exiſtimes cōprehēde/
re incōprehenſibilē.habes em̄ adhuc ī his
ſex conditiōib9 cōſiderare. quod vehemen
ter in ſtuporē admiratiōis inducit oculuz
mentis noſtre. Nā ibi eſt ſumma cōmuni/
cabilitas cū ꝑſonarū ꝓprietate.ſumma con
ſubſtātialitas cū hypoſtaſum pluralitate.
ſumma cōfiguralitas cū diſcreta ꝑſonali/
tate.ſumma coequalitas cuz ordine.ſūma
coeternitas cum emanatiōe. ſumma coin/
timitas cū emiſſione. Quis ad tantorū mi
rabiliū aſpectū nō cōſurgat in ammiratio/
nē. Sed hec om̄ia certiſſime intelligimus
eſſe ī beatiſſima trinitate. ſi leuam9 oculos
ad ſupexcellentiſſimā bonitatē. Si em̄ ibi
eſt ſumma cōmunicatio ⁊ vera diffuſio.ve/
ra eſt ibi origo et vera diſtinctio. Et q̄a to/
tum cōmunicať.nō pars.idem ip̄m datur
quod habeť.et totū. Igitur emanans ⁊ ꝓ/
ducens.et diſtinguunť ꝓprietatib9. et ſunt
eſſentialiter vnū. Quia igitur diſtinguunť
ꝓprietatib9.ideo habēt ꝑſonarū ꝓprietates.
et hypoſtaſum pluralitatē.et originis ema
nationē.et ordinē nō poſterioritatis ſed o/
riginis.⁊ emiſſionē nō localis mutatiōis.
ſed gratuite inſpiratiōis.ꝑ rationē auctori
tatis ꝓducentꝭ.quā habet mittēs reſpectu
miſſi. Quia vero ſunt vnū ſubſtātialiť.ideo
oportet ꝙ ſit vnitas in eſſentia. et forma et
dignitate.⁊ eternitate ⁊ exiſtētia ⁊ incircū/
ſcriptibilitate. Dū ergo hec ꝑ ſe ſingillatim
conſideras.habes vnde veritatē ꝯtemple/
ris. Dum hec adinuicē confers. habes vn
de in admirationē altiſſimaz ſuſpendaris.
Et ideo vt mens tua ꝑ admiratōnē in ad/
mirabilem aſcēdat cōtemplationez. hec ſi/
mul ſunt cōſiderāda. Nam ⁊ cherubin hoc
deſignāt.que ſe mutuo aſpiciebāt. Nec hoc
vacat a myſterio ꝙ reſpiciebāt ſe ꝯ̄ſis vul/
tibus in ꝓpiciatoriū.vt verificeť illud quod
dicit domin9 in Johāne. Hec eſt vita eter/
na vt cognoſcant te ſolū verū deū.⁊ quē mi
ſiſti ieſum chriſtū. Nā admirari debemus
nō ſolū conditiōes dei eſſentiales ⁊ ꝑſona/
les in ſe.verūetiā per cōparationez ad ſuꝑ/
mirabilem vnionē dei ⁊ hominis in vnita
te ꝑſone chriſti. Si enim cherub es eſſen/
tialia dei ꝯtemplando. ⁊ miraris q̄a ſimul
eſt diuinū eſſe primū ⁊ nouiſſimū. eternuz
⁊ p̄ſentiſſimū.ſimpliciſſimū et maximū ſeu
incircūſcriptuz totum vbiq̄ ⁊ nuſq̄ cōpre/
henſum.actualiſſimū et nunq̄ motū. per/
fectiſſimū ⁊ nihil habens ſuperfluū nec di/
minutū. ⁊ tamē immēſum ⁊ ſine termio in/
finitū.ſumme vnū ⁊ tamē om̄imodū.vt om
nia in ſe habēs.vt om̄is virt9.vt om̄is veri/
tas.vt om̄e bonū. Reſpice ad ꝓpiciatorium
⁊ mirare ꝙ in ip̄o principiū primū iunctuz
eſt cū poſtremo.deus cum homīe ſexto die
formato.eternum iunctū eſt cū homīe tem
porali in plenitudine temporū de virgine
nato.ſimpliciſſimū cum ſummo cōpoſito.
actualiſſimū cū ſumme paſſo ⁊ mortuo.ꝑ/
fectiſſimuz ⁊ immēſum cū modico.ſumme
vnū ⁊ om̄imodū cū indiuiduo compoſito.
⁊ a ceteris diſtincto.homīe ſcz ieſu chriſto.
Si autē alter cherub es ꝑſonaruz propria
contēplando.et miraris cōmunicabilitatē
eſſe cū ꝓprietate.et conſubſtantialitatē cum
pluralitate.configurabilitatē cū perſonali/
tate.coequalitatē cum ordine. eternitatem
cū ꝓductione.cointimitatez cū emiſſione.
q2 fili9 miſſus eſt a patre.⁊ ſpūſſanctus ab
vtroq̄.q̇ tamē ſemꝑ eſt cū eis.⁊ nunq̄ rece
dit ab eis. Reſpice in ꝓpiciatoriū et mirare
quia in chriſto ſtat ꝑſonalis vnio cū trinita
te ſubſtantiarū ⁊ naturaruz dualitate.ſtat
om̄imoda ꝯſenſio cū pluralitate volunta/
tum.ſtat dei ⁊ homis cōpredicatio cū plura
litate ꝓprietatū.ſtat coadoratio cū plurali/
tate nobilitatū.ſtat coexaltatio ſuper om̄ia
cū pluralitate dignitatū.ſtat condomina/
tio cū pluralitate poteſtatū In hac autem
ꝯſideratiōe eſt ꝑfectio illuminatiōis mētis.
dum q̄ſi in ſexta die videt hominē factum
ad imaginē dei. Si em̄ imago eſt ſilitudo
expreſſiua.dū mens noſtra contemplať in

chriſto filio dei q̄ eſt imago dei inuiſibilis
p naturā. humanitatē noſtraȝ tā mirabilit̄
exaltatā. tam ineffabilit̄ vnitā. videndo ſi/
mul in vnū p̄mū ꝛ vltimū. ſummū ꝛ imuȝ.
circūferentiā ꝛ centrū. alpha ꝛ o. cauſatū et
cauſam. creatorē ꝛ creaturā. librū. ſ. ſcriptū
intus ꝛ extra. iā puenit ad quandā rem pfe
ctam. vt cū deo ad pfectionē ſuaꝝ illumina
tionū. in ſexto gradu q̄ſi in ſexta die pueni/
at. nec aliq̄d iam ampli⁹ reſtet niſi dies re/
quiei. in q̄ p mentis exceſſum req̄eſcat hu/
mane mentis pſpicacitas ab omni ope qđ
patrarat.

De exceſſu mentali ꝛ myſtico. in q̄ requi
es dat̄ intellectui. affectu totalit̄ in deuȝ p
exceſſum trāſeunte. Cap̄. VII.

h

Is igitur ſex cō

ſiderationib⁹ excurſis tanq̄ȝ ſex
gradib⁹ throni veri ſalomonis.
quib⁹ puenit̄ ad pacē. vbi ver⁹ pacificus in
mente pacifica tanq̄ȝ in interiori hieroſoly
ma req̄eſcit. tanq̄ȝ etiā ſex alis cherub. q̄b⁹
mens veri ꝯtemplatiui. plena illuſtratōne
ſupne ſapiētie valeat ſurſum agi. tanq̄ȝ etiā
ſex dieb⁹ p̄mis in quib⁹ mens exercitari ha
bet. vt tandē pueniat ad ſabbatiſmū quie/
tis. Poſtq̄ȝ mens nr̄a cōtuita eſt deū extra
ſe p veſtigia ꝛ in veſtigiis. intra ſe p imagi/
nē ꝛ in imagine. ſupra ſe p diuine luc̄ ſimi/
litudinē ſup nos relucentem. ꝛ in ipa luce.
ſm q̄ poſſibile eſt ſm ſtatū vie ꝛ exercitium
mentis nr̄e. cū tandē in ſexto gradu ad h̄ p
uenerit vt ſpeculet̄ in p̄ncipio p̄mo ꝛ ſūmo
ꝛ mediatore dei ꝛ hoīm ieſu chriſto. ea q̄rū
ſimilia in creatur̄ nullaten⁹ repiri poſſūt.
ꝛ que oēm pſpicacitatē humani intellectus
excedūt reſtat vt hec ſpeculādo trāſcendat
ꝛ trāſeat. nō ſolū mundū iſtū ſenſibilē. veꝝ/
etiā ſemetipam. in q̄ tranſitu chriſt⁹ eſt via
ꝛ oſtiū. chriſt⁹ eſt ſcala ꝛ vehiculū. tanq̄ȝ ppi/
ciatoriū ſup archā dei collocatū. ꝛ ſacramē
tū a ſeculis abſconditū. Ad qđ ppiciatoriū
qui aſpicit plena ꝯuerſione vult⁹ aſpicien/
do ad eū in cruce ſuſpenſum. p fideȝ. ſpem
ꝛ charitatē. deuotionē. āmirationē. exulta/
tionē. appreciationē. laudē ꝛ iubilationem.
paſcha hoc eſt trāſitū cū eo facit. vt p virgā
crucis trāſeat mare rubrū. ab egypto itrās
deſertū. vbi guſtet manna abſconditū. ꝛ cū
chriſto req̄eſcat in tumulo. q̄ſi exteri⁹ mor
tuus. ſentiens tn̄ quātū poſſibile eſt ſm ſta
tum vie qđ in cruce dictū eſt latroni cohe/
renti chriſto. Hodie mecū eris in paradiſo
Qđ etiā oſtenſum eſt beato Franciſco. cū
in exceſſu ꝯtemplatiōis. in monte excelſo (
vbi hec q̄ ſcripta ſunt mente tractaui) ap/
paruit ſeraph ſex alarū in cruce ꝯfixus. vt
ibidem a ſocio ei⁹ (qui tunc cū eo fuit) ego
ꝛ plures alii audiuim⁹. vbi in deū tranſiit p
ꝯtemplatiōis exceſſum. ꝛ poſit⁹ eſt in exem
plū pfecte ꝯtemplatiōis. ſic p̄us fuerat acti
onis. tanq̄ȝ alter iacob mutat⁹ in iſrael. vt
oīes viros vere ſpūales de⁹ p eū inuitaret
ad hmōi tranſitū ꝛ mētis exceſſum. magis
exemplo q̄ȝ v̄bo. In hoc aūt trāſitu ſi ſit p/
fectus oportet q̄ relinquant̄ oīes intelle/
ctuales opatiōes. ꝛ apex affect⁹ tot⁹ trāſfe/
ratur ꝛ trāſformet̄ in deū. Hoc aūt eſt my/
ſticū ꝛ ſecretiſſimū. qđ nemo nouit niſi q̄ ac
cipit. nec accipit niſi q̄ deſiderat. nec deſide
rat niſi quē ignis ſpūſſancti medullit⁹ in/
flāmat. quē chriſt⁹ miſit in terrā. Et ideo di
cit Apl's hanc myſticā ſapiāȝ eſſe p ſpiritū/
ſanctū reuelatā. Quoniā igit̄ ad h̄ nihil pt
natura. modicū poteſt induſtria paruȝ eſt
dandū inq̄ſitioni. ꝛ multū vnctioni. parum
dandū eſt lingue. ꝛ plurimū interne leticie.
parū dandū eſt verbo ꝛ ſcripto. ꝛ totuȝ dei
dono. ſcȝ ſpirituiſctō. paꝝ aut nihil dandū
eſt creature. ꝛ totū creatrici eſſentie. patri ꝛ
filio ꝛ ſpūiſctō. dicendo cū Dyoniſio ad de
um trinitatē. Trinitas ſupeſſentialis. ꝛ ſu
perdeus ꝛ ſupoptime chriſtiāoꝝ inſpector
theoſophie. dirige nos in myſticoꝝ eloqui
orū ſupincognitū ꝛ ſuplucentē. ꝛ ſupſubli/
miſſimū verticē. vbi noua ꝛ abſoluta et in/
cōuerſibilia ꝛ incōmutabilia theologie my
ſteria. ſm ſuplucentē abſconditum occulte
docent̄ ſilentii caliginem. in obſcuriſſimo
(qđ eſt ſupmanifeſtiſſimū) ſupſplendenteȝ
ꝛ in q̄ oīe relucet. ꝛ inuiſibiliū ſupbeatorū
ſplendorib⁹ ſupimplentē inuiſibiles intel/
lectus. Hoc ad deū. Ad amicū autem cui
hec ſcribunt̄ dicat̄ cū eodē. Tu autē o ami/
ce circa myſticas viſiōes corroborato itine
re. ꝛ ſenſus deſere. ꝛ intellectuales opatōes
ꝛ ſenſibilia ꝛ iuiſibilia. ꝛ oīe nō ens ꝛ ens.
ꝛ ad vnitatē vt poſſibile eſt inſcius reſtitue
re ipi⁹ qui eſt ſup oēm eſſentiā ꝛ ſcientiā. et/
enim teipo ꝛ oīb⁹ immēſurabili ꝛ abſolu
to pure mentis exceſſu. ad ſupeſſentialē di/
uinarū tenebrarū radium. oīa deſerēs. ꝛ
ab oīb⁹ abſolut⁹ aſcēdes. Si autē quer̄

quomõ be fiant. interroga grãm. non do/
ctrinã. deſideriũ. nõ intellectũ. gemitũ ozo
nis. nõ ſtudiũ lectõis. ſponſuʒ. nõ magiſtrũ.
deũ. nõ hoiem. caliginẽ. nõ claritatẽ. nõ lu/
cem. ſed ignẽ totalit̃ inflãmantẽ. ⁊ in deũ ex
ceſſiuis vnctionib⁹. ⁊ ardẽtiſſimis affectio/
nib⁹ transferentẽ. Qui quidẽ ignis de⁹ eſt.
⁊ hui⁹ camin⁹ eſt in hierl'm. ⁊ chriſt⁹ homo
hũc accẽdit in feruoze ſue ardentiſſime paſ
ſionis. queʒ ſolus ille vere pcipit. qui dicit.
Suſpendiũ elegit aĩa mea. ⁊ mortem oſſa
mea. Quã mortẽ q̃ diligit videre põt deuʒ.
quia ĩdubitant̃ verũ eſt. Nõ videbit me hõ.
⁊ viuet. Moziamur ꝰ ⁊ ingrediamur in ca
liginẽ. imponam⁹ ſilentiũ ſollicitudinibus
ɔcupiſcẽtijs ⁊ fantaſmatib⁹. trãſcam⁹ cum
chriſto crucifixo ex hoc mũdo ad prem. vt
oſtenſo nob pre dicam⁹ cũ philippo. ſufficit
nobis. Audiam⁹ cum paulo. Sufficit tibi
gra mea. Exultem⁹ cũ dauid dicentes. De
fecit caro mea ⁊ coz meũ. deus cordis mei.
⁊ pars mea de⁹ ineternũ. Benedictus dñs
ineternũ. ⁊ dicat oms ppl's. fiat fiat.

Finit Itinerari⁹ mentis in
deũ ſancti Bonauenture.

Incipit plogus in paruũ bonũ ſcti Bo/
nauenture. qđ alias incendiũ amoris dicit̃
vel regimen ɔſcientie. vel fons vite.

Vigilans uero

animã meã tanq̃ꝫ frigiditate te
nebrarã caleſcere conoz. quã in
deuotiõe deſertã ſcio incendi. ⁊ ingenti ni/
mirũ deſiderio ſup terrigenas eleuari. Nõ
eñ in ocio aduenit mihi affluẽtia amoris
eterni. neqꝫ dũ cozpalit̃ fuerã nimis aggra
uatus. ⁊ fatigat⁹ p̃ itinere ardozẽ ipm ſpe/
cialẽ potui ſentire. aut etiã ĩmoderate occu
patus ſolacijs vel cuidã vltime diſpoſitiõi
dedit⁹. imo me in talib⁹ refrigeſcere depre/
hendi donec iterũ poſtpoſitꝭ oĩb⁹ q̃b⁹ ex/
terius poſſem detineri. ſolũmõ ſaluatoris
aſpectib⁹ aſſiſtere ɔtenderẽ. in interniſqꝫ o/
dorib⁹ ĩmozare. Iſtũ ergo librũ offero intu
endũ nõ phis. nõ mũdi ſapiẽtib⁹. non ma/
gnis theologꝭ. infinitꝭ q̃ſtionib⁹ implicatꝭ.
ſed rudib⁹ ⁊ indoctꝭ. magꝭ deum diligere q̃ꝫ
multa ſcire conãtib⁹. Nõ eñ diſputãdo ſed
agendo ſcit̃ ars amãdi. Arbitroz aũt ea q̃
hic cõtinent̃ ab iſtis q̃ſtionarijs. ⁊ in oĩ ſci/
entia ſũmis. ſed ĩ amoze chriſti inferiorib⁹
nõ poſſe intelligi. vnde nec eis ſcribere de/
creui. niſi poſtpoſitꝭ ⁊ oblitis cũctis que ad
mũdũ ptinẽt ſolis ɔditoris inardeſcãt de/
ſiderijs mancipati. Primo q̃dẽ vt oẽm ter/
renã dignitatẽ fugiãt. oẽm oſtentationem
ſcie ⁊ vanã glĩam odiãt. ac demũ pauptati
altiſſime ſe ɔfozmãtes. ozãdo ⁊ meditãdo.
diuine dilectiõi iugiter aſſiſtãt. Sic nimi/
rũ apparebit eis interi⁹ igniculus q̃deʒ vir/
tutis increate. ⁊ cõponens coz eoꝝ ad capi
endũ calozẽ q̃ cuncta caligo ɔſumet̃. eleua/
bit eos in ardozẽ amabileʒ ameniſſimũ. vt
tpalia trãſcendãt ⁊ thronũ teneãt in termi
no trãquillitatꝭ. Quo eñ ſcientiores ſunt
eo aptiores ſunt vel eẽnt ad amandũ ſi ve/
re ſpernerẽt ſeipos ⁊ ab alijs ſperni gaude
rent. Proinde qz hic vniuerſos excito ad
amozẽ. amoriſqꝫ ſupferuidũ ac ſupnatura
lem affectũ. vtrũqꝫ oſtẽdere conaboz. iſtius
libri titulus incendiũ amozis dicat̃.

Ece deſcripſi

eam tibi tripliciter Prouer
bioꝝ. xxij. Cũ oĩs ſcia de/
beat gerere trinitatꝭ iſigne.
p̃cipue illa ſcia q̃ in ſacra ſcri
ptura docet̃. debet in ſe repſentare veſtigiũ
trinitatis. Propter h̃ ſapiẽs eã tibi triplici
ter deſcripſiſſe dicit. pter triplicẽ ipi⁹ intel/
lectũ ſpũalem. moralẽ ſcʒ allegozicũ ⁊ ana/
gogicũ. Hic aũt triplex intellect⁹ rñdet tri/
plici actui hierarchico. ſcʒ purgatõi. illumi
nationi ⁊ pfectioni. Purgatio aũt ad paceʒ
ducit. Illumĩatio ad veritateʒ. Perfectio
ad charitatẽ. Quib⁹ pfecte adeptis. aĩa bea
tificat̃. ⁊ ſm hoc ꝙ circa hec verſat̃. ſuſcipit
meriti incrementũ. In hoꝝ igit̃ triũ cogni
tione dependet ſcia toti⁹ theologie. ⁊ meri
tũ vite eterne. Sciendũ ꝰ eſt ꝙ triplex eſt
modus exercendi ſe circa hanc tripliceʒ vi
am. ſcilicet.

Legendo	Lectio eſt diffuſioz.
Meditãdo	Meditatio ẽ breuioz.
Ozando	Ozo eſt cõpendioſioz.

Lectio eñ hui⁹ triplicꝭ vie totã ɔtinet ſa
crã ſcripturã. imo fere omnẽ ſanã doctrinã
ſicut dñſũ ẽ. ſ. in tractatu de reductiõe om
niũ artiũ ad theologiã. Quidã ali⁹ liber
habet ſic. Sciendũ igit̃ ꝙ triplex eſt mod⁹
exercendi ſe circa hanc triplicẽ viam. ſcilicʒ

meditando.oꝛando ꝛ ꝯtemplando.

P Rimo meditationis foꝛmaꝫ breuiter libeat intueri. Sciēduꝫ ergo ꝙ tria ſunt in nobis. ſm quoꝛuꝫ vſum in hac triplici via exercemur. ſcꝫ.

Stimulus cōſcientie.
Radius intelligentie.
Igniculus ſapientie.

Si ergo vis purgari. verte te ad conſcientie ſtimulum. Si illuminari. ad intelligentie radiū. Si perfici. ad ſapientie igniculū ſm conſiliū beati Dioniſij ad Titum. vbi eum hoꝛtatur dicēs. Uerte te inquit ad radium ꝛc̄. Ad ſtimulū conſcientie debet homo exercere ſeipm̄. hoc modo meditando in via purgatiua. ſcilicet vt

Primo ſeipm̄ exaſperet.
Secundo exacuat.
Tercio dirigat.

Nam
Exaſperādus eſt recoꝛdatione peccati.
Exacuend⁹ circūſpectiōe ſui
Rectificandus conſideratiōe boni.

Peccati autē recoꝛdatio dꝫ eſſe in hunc modum. Ut arguat ſe animus

De
Multiplici negligentia.
Multiplici ꝯcupiſcētia.
Multiplici nequicia.

Fere enim omnia peccata et mala noſtra. ſiue contracta. ſiue acta. reduci poſſunt ad hec tria.

Circa negligentiā autez attende ꝙ p̄mo debet recogitare homo. ſi in ſe fuerit negligentia. ſcilicet

Coꝛdis cuſtodiendi.
Tempoꝛꝭ expendēdi.
Finis intendendi.

Hec enim tria ſunt ab om̄ibꝫ ſumma cū diligentia obſeruanda. ſcilicet

Ut coꝛ bene cuſtodiat.
Ut temp⁹ vtiliter expendatur.
Ut finis debit⁹ in om̄i ope p̄figat.

Scd̄o dꝫ hō cogitare ſi negligēs fuerit in oꝛone. in lectiōe ꝛ in boni opis executiōe In his tribꝫ debet vnuſquiſq꞉ diligēter ac ſollicite ſe exercere ꝛ excolere. vt poſſit fructum bonū dare in tp̄e ſuo. eo ꝙ vnū hoꝛū ſine altero nequaq꞉ ſufficiat.

Tercio debet cogitare ſollicite ſi negligens fuerit Ad penitendū. Ad reſiſtenduꝫ Ad p̄ficiendū. Debet em̄ vnuſq̄ſq꞉ cū ſumma diligentia deflere culpā cōmiſſam. Repellere tentationē diabolicā. Proficere de vna virtute in aliaꝫ. vt ſic poſſit p̄uenire ad terram p̄miſſam.

Circa concupiſcentiā aūt debet cogitare homo ſi in eo viuat ſcilicet

Concupiſcentia voluptatis.
Cōcupiſcētia curioſitatis.
Concupiſcentia vanitatꝭ. Que ſunt radices totius mali.

Primo igitur recogitanda eſt ꝯcupiſcētia voluptatis. que tunc in homine viuit ſi fuerit in eo ſcilicet

Appetitus
Dulcium
Mollium
Carnaliū
Hoc eſt

Si hō q̄rat
Cibaria ſapoꝛoſa.
Ueſtimēta delicioſa.
Oblectamēta luxurioſa.

Que oīa nō ſolū rep̄hēſibile eſt appetere cū ꝯſenſu. ſed etiā dꝫ hō reſpuere p̄mo motu.

Scd̄o recogitanda eſt concupiſcentia curioſitatis ſi viuat vel vixerit in homine.

Hoc autē dep̄henditur.

Cū q̄s appetit
Scire occulta
Uidere pulchꝛa.
Habere chara.

In oībꝫ his eſt viciū auaricie ꝛ curioſitatꝭ. Multū rep̄henſibile eſt hoc in homie.

Tercio recogitanda eſt ꝯcupiſcētia vanitatis. q̄ tunc viuit in hoīe. ſi in eo fuerit.

Appetitus
Fauoꝛis.
Laudis.
Honoꝛis.

Que omnia vana ſunt. ꝛ hominē vanū reddunt. ꝛ ita fugienda ſunt ſicut cōcupiſcētia mulierū. Et de omni tali debet conſcientia arguere coꝛ humanū.

Circa nequiciā autē debet cogitare hō ſi in ſe vigeat vel aliq̄n viguerit ſcilicet

Iracundia
Inuidia
Accidia. Que faciunt hoīem nequā.

Primo cogitanda eſt iracundie nequicia. que conſiſtit

In Aio / Sigꝰ / Uerbo — vel in Coꝛde / Facie / Clamoꝛe — vel in Affectu. / Affatu. / Effectu.

Scd̄o recogitāda eſt neq̄cia inuidie.

Que i aliena
Proſperitate tabeſcit.
Aduerſitate hilareſcit.
Mendicitate refrigeſcit.

Tercio recogitāda eſt nequicia accidie. ex qua oriuntur.ſcilicet

Suſpitōnes male.
Cogitatiōes blaſpheme.
Detractiones maligne.

Omnis eñ talis nequicia admoduȝ dete/ſtanda eſt. Et hac trifaria recordatione triplicata.debet exaſperari ſtimulus cōſci/entie.ꝛ amaricari anſa.vt poſſit homo con ſequi ſalutē.

Iſo qualiter exaſperari debeat ſti/mulus cōſcientie i recordatiōe pec/cati.videndū eſt qualiter ſit exacu/endus ſtimulus in circūſpectione ſui. Tria autem debet homo circa ſe circūſpi/cere.ſcilicet

Diem mortis imminentē.
Sanguinē chriſti recentē.
Faciem iudicis pſentē.

In his trib9 acuitur ſtimulus conſcientie contra omne malū.

Prio nāq3 acuit dū ꝯſiderat hō diē mortꝭ

Quia eſt
Indeterminabilis.
Inevitabilis.
Irrevocabilis.

Quē ſi diligent inſpiciat.diligentiſſime la/borabit.vt dū temp9 habet purget

Ab omni
Negligentia.
Concupiſcentia.
Nequicia.

Quis enim moraret in culpa.qui nō ē cer/tus de die craſtina.

Scdo acuit duȝ ꝯſiderat homo ſangui nem chriſti effuſum.

Pro
Hūano corde excitando
Eodem abluendo
Ipo mollificādo. Vel effu/ſum.p humana immūdicia mūdificanda.p humana morte viuificāda.ꝛ p humana ari ditate fecūdanda.Quis eñ tam hebes vt ꝑmittat in ſe regnare culpā negligētie.con cupiſcentie.vel neqcie.q̄ cogitat ſe ꝓfuſum illo pcioſo ſanguine.

Tercio acuit dū ꝯſiderat hō faciē iudicꝭ

Que eſt
Infallibilis.
Inflexibilis.
Infugibilis.

Nullus eñ pōt aliq̄ modo fallere ei9 ſapi/entiā. Flectere iuſticiā. Effugere vindictaȝ Quia g nullū bonū irremuneratū.nullum malū impunitū.qs nō acuet ex hac cōſide/ratione contra oīe malū.

Oſt hec videndum eſt quō ſtimul9 ꝯſcientie ſit rectificādus in cōſide/ratione boni. Tria autē ſunt bona meditanda.in quorū acqſitione rectificat ſtimulus ꝯſcientie.ſcilicet.

Strennuitas contra negligentiā.
Seueritas contra ꝯcupiſcentiā.
Benignitas contra nequiciā.

His eñ trib9 habitꝭ.fit ꝯſcia bona.mūda ꝛ recta. Et h eſt qd dr Mich.vj. Indicabo ti bi hō qd ſit bonū.ꝛ qd domin9 reqrat a te. Vtiq3 facere iudiciū ꝛ diligere miſ:diaȝ et ſollicitū ambulare cū deo tuo. In qb9 ver/bis tangunt illa tria pdicta. Silr ꝛ dñs h eadē tāgit i luca xi. Sint lūbi vri pcincti.

Primo igit inchoandū eſt a ſtrēnuitate. q̄ viā pbet aliis. Licet aūt eā ſic deſcribere Strēnuitas eſt qdā vigor animi excut ēs omnē negligentiā.ꝛ diſponens aīam ad fa/ciendū bona opera.ſcilicet

Vigilanter.
Confidenter.
Eleganter.

Hec eſt q̄ viā pbet ad oīa bona ſequētia.

Scdo ſequit ſeueritas.q̄ eſt quidam vi/gor animi reſtringens oēm ꝯcupiſcentiā.ꝛ habilitans animā.ac feruentē reddens eā ad amorem.ſcilicet

Aſperitatis.
Paupertatis.
Vilitatis.

Tercio ſequit benignitas.que eſt quidā dulcor anime.excludens omnē nequiciaȝ.ꝛ habilitans animā.

Ad
Beniuolentiā.
Tolerantiam.
Internā leticiā.

Et hic ē termin9 purgatiōis ꝭm viā medi/tationis. Nā oīs ꝯſcia mūda leta eſt ꝛ iocū/da. Qui igit vult purgari.ſtrat ſe mō predi/cto ad ſtimulū ꝯſcie. In pdicta tñ exercita/tione a qlib3 pmiſſoꝝ pt inchoari nra me/ditatio. Trāſeundū eſt etiā ab vno i aliud. ꝛ rādiu imorādū.quſq3 trāqllitas et ſereni/tas acqrat ꝛ pcipiat.ex q̄ orit ſpūal iocun/ditas. Qua adepta pmpt9 eſt anim9 vt ſur/ſum tendat. Incipit g via iſta a ſtimulo ꝯſcie.ꝛ terminat in affectū ſpūal leticie.ex/ercet in dolore.ꝛ ꝯſummat in amore.

De via illuminatiua.

Ecundo loco poſt viā purgatiuam ſequit illuminatiua. In q ſe dȝ hō

exercere ad radiū intelligentie. hoc ordine. Nam radius intelligentie.

Est
- Primo ptendēd⁹ ad mala dimiſſa.
- Secundo dilatādus ad beneficia commiſſa.
- Tercio reflectēd⁹ ad pmia pmiſſa.

Protenditur autē radius intelligētie ad mala dimiſſa. dum ſollicite penſant mala que domin⁹ indulſit. que tot ſunt quot ſunt peccata que cōmiſimus. ⁊ tam magna quantis eramus malis aſtricti. et quantis bonis priuati. Et hec meditatio ſatis patet ex precedenti. Nec hoc ſolum attendendum eſt quanta mala cōmiſimus. ſed etiā conſiderandū eſt in quanta mala incidiſſemus ſi domin⁹ pmiſiſſet. Et cum hec diligenter penſantur. per radiū intelligētie tenebre noſtre illuminant. Et talis illuminatio cōiuncta debet eē gtitudini affectionis. alioquin non eſt illuminatio celeſtis ad cuius ſplendorem videmus ſequi calorem. Unde gratie hic agende ſunt pro dimiſſione malorum cōmiſſorū. vel poſſibiliū committi.

- Infirmitate.
- Neceſſitate.
- Uoluntatꝫ pverſitate.

Secundo videndū eſt qualiter iſte radius intelligentie dilatet in ꝯſideratiōe beneficiorū cōmiſſorū. que quidē ſunt in triplici genere. Quedā enim

ſpectāt ad
- Complementū nature.
- Adiutoriū gratie.
- Donū ſupabundātie.

Ad cōplementū nature ſpectat quod dedit deus ex parte corpis. ſcilicet
- Membrorū integritatē.
- Complexionis ſanitatē.
- Sexus nobilitatem.

Ex pte ſenſus dedit
- Uiſum pſpicuū.
- Auditum acutū.
- Sermonē diſcretū.

Ex parte aīe dedit
- Ingenium clarum.
- Iudiciū rectum.
- Animū bonū.

Ad adiutoriū autē gratie ſpectat primo ꝙ dedit gratiā baptiſmalē.

Qua
- Deletur culpa.
- Reſtituit innocentia.
- Confertur iuſticia.

Et per hoc dignū facit vita eterna.

Scdo ꝙ dedit gratiā penitentialē,

qntū ad
- Animi voluntātē.
- Tpis oportunitatē.
- Religionis ſublimitatē.

Tercio ꝙ dedit grāz ſacerdotalē. p q̄m fecit
- Diſpenſatores doctrine.
- Diſpenſatores indulgentie.
- Diſpenſatores eucbariſtie.

In quibꝫ omnibꝫ ſm plus ⁊ minus diſpenſantur verba vite.

Ad donū autē ſupabundātie ſpectat ꝙ primo dedit totū mundū. ſcilicet
- Inferiora ad obſequiū.
- Paria ad meritum.
- Superiora ad patrociniū.

Secundo dedit filium ſuum.

Et hoc
- In fratrē ⁊ amicū.
- In noſtrū pcium.
- In cibū quotidianū.

- Primū in incarnatione.
- Secundū in paſſione.
- Terciū in altaris ꝯſecratione.

Tercio dedit ſpiritū ſanctū.

Et hoc
- In ſignaculū acceptatōis
- In puilegiū adoptiōis.
- In anulū deſponſatiōis

Et p hoc fecit animā chriſtianā.

Uere
- Suam amicam.
- Suam filiam.
- Suam ſponſam.

Hec omnia ſunt mira ⁊ ineffabilia. et in eorū meditatione ad modū ſponſe aīa debet eſſe deo grata.

Tercio circa viam illuminatiuā videndū eſt qualit iſte radi⁹ intelligentie p meditationē eſt reflectēdus. vt ad fontē tot⁹ boni reuertat. recogitādo pmia pmiſſa. Cōſiderandū eſt ergo ſollicite ⁊ frequēter penſandū. ꝙ deus q̄ nō mentit. credentibꝫ diligentibꝫ ſe pmiſit veraciter.

- Amotionē omniū malorū.
- Aſſociationē omniū ſanctorꝫ.
- Impletionē oīm deſideriorꝫ i ſeipo.

Qui eſt qui origo eſt ⁊ finis oīm bonorum. Qui eſt tantū bonū ꝙ

Excedit
- Omnē petitionē.
- Oēm deſiderij dilatatōēꝫ.
- Omnē eſtimationē.

Et nos tanto bono dignos reputat. ſi diligim⁹ ⁊ appetim⁹ eū ſup omnia. ⁊ pter ſe. Et ideo cū omi deſiderio ⁊ affectu ac beniuolētia debemus in ipm tendere.

De via vnitiua ⁊ pfectiua.

p Oſtremo ſequit̃ q̃liter nos exercere debem⁹ ad igniculū ſapīe. Hoc aūt faciendū eſt h̄ ordine. Quia iſte igniculus ſapīe ſollicite ac diligenter.

Eſt
Primo ꝯgregandus.
Scḋo inflãmãdus.
Tercio ſubleuandus.

Congregat̃ autē ꝑ reductionē affectōis ab omni amore creature. A cui⁹ amore reuocari debet affectio. Om̄ amor creature nō ꝓficit. ⁊ ſi ꝓficit nō reficit. ⁊ ſi reficit non ſufficit. Jō oīs amor talis ab affectu debet om̄ino elongari. Scḋo inflãmãdus eſt igniculus iſte. ⁊ h̄ ex ꝯuerſione affectionis ſuꝑ amorē ſponſi. Et h̄ quidē fit. vl' comparando ipm amorē ad ſeipm. vel ad effectuz ſupnorū ciuiū. vel ad ipm ſponſum. Tunc autē hoc fit quãdo attendit ꝙ ꝑ hunc amorem poteſt in nobis ſuppleri om̄is indigentia. ⁊ ꝙ per amorē eſt in beatis omnis boni abundantia. et ꝙ per amorez habet̃ ipi⁹ ſummi deſiderabilis p̄ſentia. Hec em̄ ſūt que affectū inflãmant. Tercio ſubleuandus eſt igniculus iſte. ⁊ hoc ſupra om̄e ſenſibile. imaginabile. ⁊ intelligibile. hoc ordine vt homo immediate de ipo quem perfecte optat diligere.

Primo meditando diſcat ꝙ ille quē diligit

Nō eſt
Uiſibilis.
Audibilis.
Odorabilis.
Guſtabilis.
Tãgibilis
Senſibilis.
Jmmo totus deſiderabilis.

Secundo querit cogitet ꝙ ille quem diligendo

Nō eſt
Terminabilis.
Figurabilis.
Numerabilis
Circūſcriptibil'
Cõmutabilis.
Jmaginabilis.
Sz tot⁹ deſiderabilis.

Tercio cogitet ꝙ ille quem diligit.

Nō eſt
Demõſtrabilis.
Diffinibilis.
Opinabilis
Eſtimabilis
Jnueſtigabilis.
Jntelligibilis.
Sed tot⁹ deſiderabilis.

Ex his autem liquide patet. qualiter ad ſapientiã ſacre ſcripture ꝑueniri poteſt. meditando ſcilicet

Circa viã.
Purgatiuam.
Jlluminatiuã.
Perfectiuã.

Et nō ſolum ſacre ſcripture ꝯtinētia. imo oīs meditatio nr̃a dz verſari circa iſta. Nã oīs meditatio ſapiēt̃ aut eſt circa opa hūana. cogitãdo ſcilicet q̇d hõ fecerit. ⁊ q̇d debeat facere. ⁊ que ſit rõ mouēs. Aut circa opa diuina. cogitãdo ſcz q̄nta de⁹ homini cõmiſerit ꝙ oīa fecit ꝓpter hoīem. q̄nta dimiſerit. ⁊ q̄nta repꝓmiſerit. ⁊ in h̄ claudunt̃ opa creatiōis. reparatiōis ⁊ glorificatiōis. Aut circa vtrorūq̧ ꝑncipia. q̇ ſcz ſunt de⁹ ⁊ aīa. q̄lit̃ hec ad inuicem ſunt copulanda. Et in hoc debet ſtare om̄is meditatio nr̃a. q: eſt finis oīs cognitionis ⁊ opationis. ⁊ eſt ſapiētia vera ī qua eſt cognitio ꝑverã experientiã. Jn hmōi autē meditatiōe. tota aīa nr̃a debet eſſe intenta ſm vires ſuas. ſcz ſm rationē et ſynderesim. ꝯſcientiã ⁊ voluntatē. Nã in hmōi meditatiōe. Rō ꝑcunctãdo affert ꝓpoſitionem. Synderesis ſentētiando ꝓfert diffinitionē. Cõſcientia teſtificãdo infert ꝯcluſionē. Uolūtas p̄eligendo defert ſolutionem. Uerbi grã. Si q̇s velit meditari circa viã purgatiuã. debet rõ querere q̇d debeat fieri de hoīe. q̇ tēplū dei violauit. Syndereſis rn̄det. ꝙ aut dz diſꝑdi. aut lamēt̃ pn̄ie purgari. Conſcīa aſſumit. Tu es ille. g̃ vel oportet te dãnari. aut ſtimulis pn̄ie ãffligi. Deinde volūtas p̄eligit. ſ. ꝙ recuſat dãnationē et̃nã. ⁊ aſſumit volūtarie pn̄ie lamēta Juxta hūc modū ī vijs alijs incedēdū ē.

Sequitur de orōne

quõ ꝑ eaz veniat̃ ad ſapiam ſacre ſcripture.

p Oſtq̧ dixim⁹ q̄liter ad ſapiam veram ꝑuenit̃. legēdo ⁊ meditãdo. videndū eſt nūc qualit̃ ad ipam ꝑuenitur orando. Sciendū aūt eſt ꝙ in orōne ſunt tres grad⁹ ſiue ꝑtes ipam ꝑficiētes.

Quorꝫ
Prim⁹ eſt deploratio miſerie.
Scḋus imploratio miſcḋie.
Tercius exhibitio latrie.

Latrie aūt cultū deo exhibere nō poſſum⁹ niſi ab eo grãz cõſequamur. Miſericordiam vero dei ad dandã grãm nō poſſumus inflectere niſi ꝑ deplorationē ⁊ expoſitionē nr̃e miſerie ⁊ indigentie. Nã oīs ꝑfecta orõ debet hr̃e iſtas tres partes. Nō em̄ ſufficit vna ſine altera. nec ꝑducit ad metã ꝑfectã. ⁊ ideo hec tria ſunt ſemꝑ iungenda.

Deploratio aũt miſerie circa q̄mcũq̃ miſeriã fit. ſiue ꝑ ꝑpetratiõe culpe. ſiue ꝑ amiſſione grẽ. ſiue ꝑ dilatiõe glẽ. hec tria dꝫ hr̃e ſcꝫ dolorẽ. pudorẽ ⁊ timorẽ. Dolorẽ ꝓpt̃ dãnũ ſiue incõmodũ. Pudorẽ ꝓpt̃ opprobriũ ſiue inhoneſtũ. Timorẽ ꝓpt̃ piculũ ſiue reatũ. Ex mẽoria eñ p̃teritoꝝ orit̃ dolor. duꝫ recordat̃. Quid omiſit. qꝛ precepta iuſticie. Quid cõmiſit. qꝛ ꝓhibita culpe. Quid amiſit. qꝛ g̃tuita vite. Ex intelligẽtia pñtium orit̃ pudor. duꝫ attẽdit. Ubi ſit. qꝛ longe in imo q̄ fuerat ꝓpe i ſũmo. Qual' ſit. qꝛ feda ĩ luto q̄ fuerat pulchra imago. Que ſit. qꝛ ancilla q̄ fuerat libera Ex ꝓuidẽtia futuroꝝ orit̃ timor. dũ p̄cogitat. Quo tẽdat. qꝛ ad ĩferos ꝓperat greſſus eiꝰ. Quid occurrat. q̇a iudiciũ ĩeuitabile. iuſtũ tñ. Quid aſſeq̃tur. qꝛ ſtipendiũ mortꝭ etñe. Imploratio ãt miſcḋie circa quãcũq̃ grãm inuocet̃. dꝫ eẽ. Cũ affluẽtia deſiderij. qḋ habemꝰ a ſpũſcõ. q̄ poſtulat ꝓ nob̃ gemitibꝫ inenarrabilibꝫ. Cũ fiducia ſpei quã habemꝰ a xp̄o. qꝛ mortuꝰ ẽ ꝓ nob̃ oĩbꝫ. Cũ diligẽtia iplorãdi ſubſidij. qḋ q̄rimꝰ a ſctis oĩbꝫ. Qñ ei hec tria concurrũt. tũc iplorat̃ efficacit̃ dĩna miſcḋia.

Affluentiã deſiderij habemꝰ a ſpũſctõ.

Quia
- Per ip̄m ſumus a patre in filio p̄deſtinati eternaliter.
- Per ip̄m renati in baptiſmo ſpiritualiter.
- Per ip̄m congregati in eccleſia vnanimiter.

Confidentiã ſpei habemꝰ a xp̄o dño.

Qui ꝑ nobis
- Obtulit ſe in cruce in terra.
- Offert̃ a mr̃e eccl'ia in ſacramẽto altaris in ſui mẽoriã.
- Apparet vultui patris in celo in gloria.

Diligentiã implorandi ſubſidij a ſanctorũ conſortio habemus.
- Ab angeloꝝ miſtrantiũ patrocinijs
- A beatoꝝ triũphantiũ ſuffragijs.
- A iuſtoꝝ militantiũ meritis.

Exhibitio autẽ latrie ex quacũq̃ grã deus colatur. debet habere tria.
- Primo eñ ob grãm impetrandaꝫ debet cor noſtrũ incuruari ad dei reuerentiã ⁊ adorationẽ.
- Secũdo debet dilatari ad beniuolentiã ⁊ gratiarũactionẽ.
- Tercio debet eleuari ad complacentiam ⁊ mutuã allocutionẽ.

Que eſt ſponſi ⁊ ſponſe. quã docet ſpũſſanctus in canticꝭ. In q̄ ſi recto ordine fiat, mira eſt exultatio ⁊ iubilatio. ita vt ducat̃ homo in exceſſuꝫ. ⁊ faciat aĩam dicere. Bonũ eſt nos hic eſſe. Et hic debꝫ orõ nr̃a terminari. Nec ante debꝫ hõ deſiſtere. donec ingrediat̃ in locũ tabernaculi admirabil' vſq̃ ad domũ dei. vbi in voce exultatiõis eſt ſonus epulantis. Ut aũt incurueris ad reuerentiã. admirare imenſitatẽ diuinã. ⁊ intuere modicitatẽ tuã. Ut dilaterꝭ ad beniuolentiã attende benignitatẽ diuinã. ⁊ vide indignitatẽ tuã. Ut eleuerꝭ ad cõplacentiã. recogita charitatẽ diuinã. ⁊ ꝯſidera tepiditatem tuã. vt ex huiꝰ collatione ꝑuenias in exceſſum mentis.

Sciendum autem q̄ reuerentiam debẽmus exhibere deo tripliciter. Primo tanq̃ patri.

A quo
- Formati.
- Reformati.
- Educati.

Scḋo tanq̃ dño a q̄
- Eruti de ore inimici.
- Redẽpti de carcere iferni.
- Conducti in vineaꝫ dñi ꝑ munere paradiſi.

Tercio debemus exhibere deo reuerentiam tanq̃ iudici.

Corã q̄
- Accuſati. Accuſat eñ clamor conſcientie.
- Conuicti. Cõuincit enim euidentia vite.
- Confeſſi. Cõfitet̃ eñ aſpectꝰ diuine ſapie vnde ꝯ nos ḋ iure debeat ſnĩa ꝓferri.

Et ꝓma q̇dẽ reuerentia dꝫ eſſe magna. ſcḋa maior. tercia maxia.

Un̄
- Prima eſt ad modũ inclinatiõis
- Scḋa ad modũ genuflexionis.
- Tercia ad modũ proſtrationis.

In
- Prima nos ſubijcimus.
- Secunda nos deijcimus.
- Tercia nos abijcimus.

In
- Prima reputamus nos paruos.
- Secunda minimos.
- Tercia vero nullos.

Beniuolentiã autẽ debemꝰ ſil'i mõ deo tripl'r exhibere. ſ. magnã. maiorẽ. maximã.
- Magnã ꝯſideratõe ĩfirmitatis nr̃e.
- Maiorẽ ꝯſideratõe magnitudinis gratie ſue.
- Maximã conſideratiõe immẽſitatꝭ miſericordie ſue.

Vel Magnam p cōmiſſis.
Maiorē pro dimiſſis.
Maximā pro pmiſſis.

Vel Magnā p cōplemētis nature.
Maiorē p indumētis gratie.
Maximā p donis ſuperogātie.

In Prima cor extenditur.
Secūda aperit. Cantic. v. Aperi mihi ſoror mea.
Tercia effundit. Treñ. ij. Effūde ſic aquā cor tuū añ ɔſpectū dñi.

Complacentiā aūt triplici modo debemus deo exhibere toto corde.
Primo vt ſic coaptet cōplacētia nr̄a ad deū. vt vnicuiqꝫ placeat ꝙ ſolꝰ deus placeat ſibi.
Scd̄o vt ei hoc placeat ꝙ ipſe placeat ſoli deo.
Tercio vt ei h̄ placeat ꝙ i hac complacentia ceteri cōmunicent.

In Prima eſt magna.
Secūda maior.
Tercia maxima.

In Prima eſt amor gratuitus.
Secunda eſt amor debitus.
Tercia ē amor ex vtroqꝫ pmixtus.

In Prima crucifigit mūdus homini.
Scd̄a crucifigitur homo mundo
Tercia crucifigit homo pro mundo.

vt p omnib᷒ velit hō mori. vt ꝛ ipſi placeant deo. Et hic eſt gradꝰ ꝛ ſtatꝰ pfecte charitatis. ante cuꝰ aſſecutionē nemo dꝫ ſe eſtimare pfectū. Tūc aūt hāc pfectionē hō aſſeqtur qñ cor ſuū īuenit nō ſolū volūtariū. ſed etiā auidiſſimū ad moriēdū p ſalute pxioꝝ. ſm ꝙ apl's dicebat. ij. Cor. xij. Libentiſſime impendar. ꝛ ſupimpendar egoipſe p aīabus vr̄is. Ad hāc pfectā dilectionē pximi nō puenit niſi pus peniat ad pfectā dilectionē dei. ꝓpter quē diligit pximꝰ. q̄ nō ē diligendus niſi ꝓpter deū. Et ꝓpterea ad intelligendā pfectionē in dilectōne dei. ſciendū eſt ꝙ ſex ſunt gradꝰ qb᷒ paulatim ꝛ ordinate pcedit. vt ad pfectionē perueniat

Quoꝝ Primus eſt ſuauitas.
Secundus auiditas.
Tercius ſaturitas.
Quartus ebrietas.
Quintus ſecuritas.
Sextus trāquillitas.

Primus itaqꝫ gradꝰ eſt ſuauitas. vt homo addiſcat guſtare ꝙ̄ ſuauis eſt dñs. Et h̄ quidē fit vacādo ꝛ ſabbatizādo ei p ſanctas meditatōes. ſm qd̄ dicit in ps. Reliq̄ cogitationis diē feſtū agent tibi. Qd̄ q̄dē fit qñ meditatiōes circa amorē dei. ſuauitatē pariūt in corde. Scd̄s gradꝰ eſt auiditas. qñ ſcꝫ aīa aſſuefieri cepit circa illaꝫ ſuauitatē. ꝛ naſcit in ea tāta eſuries. vt nihil poſſit eā reficere. niſi eū quē amat poſſederit pfecte. Qd̄ qꝛ nō pōt in pſenti attigere. quia adhuc longe ē. ɔtinue excedit ꝛ egredit extra p amore extaticū. clamans ꝛ dicēs illud beati Job. vij. Suſpendiū elegit aīa mea. ꝛ mortē oſſa mea. Et illud ps. Queadmodū deſiderat ceruus ad fontes aq̄rum. ita deſiderat aīa mea ad te deꝰ. Terciꝰ gradus eſt ſaturitas. q̄ oritur ex ipa auiditate. Qui ei vehemētiſſime deū deſiderat. ꝛ ſurſum fert. iam oīe qd̄ deorſum videt. vertit ei in faſtidiū. Vñ q̄ſi ſaturatꝰ nō pōt refectionē inuenire in aliq̄ citra ipm dilectū. Et ſicut ſaturatꝰ ſi cibū ſumat. incurrit potius abominationē ꝙ̄ refectōnē. ſic in h̄ gdu charitas facit circa oīe creatū. Prouer. xxvij. Aīa ſaturata calcabit fauū. Quartus gradus eſt ebrietas. que orit ex ſaturitate. Ebrietas aūt in h̄ conſiſtit. ꝙ q̄s tāto amore diligat deū. vt iā nō ſolū faſtidiat ſolacium terrenū. ſed etiā delectet ꝛ q̄rat tormētū p ſolacio. ꝛ amore illius quē diligit delectet in penis. opprobrijs ꝛ flagellis. cū apl'o ij. Corinth. xij. Vñ ſicut ebriꝰ ſeipm denudat ſine pudore. ꝛ ſuſtinet plagas ſine dolore. ſic in iſto intelligendū eſt. Vñ Actuū. v. Ibāt apl'i gaudētes a ɔſpectu concilij. qm̄ digni habiti ſunt p noīe ieſu cōtumeliā pati. Quintꝰ gradꝰ eſt ſecuritas. que orit ex ebrietate. Ex h̄ eñ ꝙ aīa ſentit ſe tm̄ amare deū ꝙ libent ſuſtinet ꝓpter ipm oīe dāmnū ꝛ oīe opprobriuꝫ. iā foras mittit timor. et tantā cōcipit aīa ſpem de adiutorio dei. vt nullo modo exiſtimet ſe poſſe ſeparī ab eo. In h̄ gradu erat apl's cū dicebat. Quis nos ſepabit a charitate chriſti ꝛc̄. Certus ſum eñ. qꝛ neqꝫ mors neqꝫ vita ꝛc̄. poterit nos ſepare a charitate dei. q̄ eſt i chriſto ieſu dño nr̄o. Rom̄. viij. Sextꝰ gradus eſt vera ꝛ plena tranquillitas. p quaꝫ eſt tanta pax ꝛ req̄es in aīa. vt quodāmodo ſit in ſilentio et ſomno ꝛ velut in archa noe collocata. vt nullo mō pturbet. Quis eī pt inq̄etare mentē quā nullus cupiditatis ſtimulꝰ inq̄etat. nullus timoris aculeus agitat. In

ſta mente pax eſt.⁊ ſtat⁹ vltimus.⁊ quies.⁊ ibi requieſcit ver⁹ ſalomon. qm̄ in pace fa/ctus eſt loc⁹ ei⁹. Et ideo valde ↄuenient iſti grad⁹ ſignificant̄ p illos ſex grad⁹.qb⁹ aſcē debat̄ ad thronũ ſalomonis.iij.Reg.x.⁊.ij Paralip.ix. Et ꝓpter h̄ dicit̄ Canti.iij. Aſcē ſum purpureũ media charitate conſtrauit. Quia impoſſibile eſt ad iſtã tranq̄llitatē ꝑ/tingere niſi ꝑ charitatē. Hac aũt acq̄ſita.fa cillimũ eſt homini facere om̄e quod eſt ꝑfe ctionis.ſiue agere ſiue pati.ſiue viuere ſiue mori. Studendũ eſt igit̄ ad ꝑfectũ cha/ritatis.cũ ꝑfect⁹ eius inducat ꝑfectōnē om nis boni ⁊ ↄplemētũ. Ut igit̄ ſint ad ma nũ p̄dicte differētie nota q̄ q̄ ad hãc ꝑfecti onē vult ꝓficere.debet ꝑ meditationez ſti/mulum conſcientie.

Primo: Exaſperare. Exacuere. Rectificare.

Et ſic ad radiũ intelligentie tranſire.

Ip̄m: Protendendo. Dilatando. Reflectendo.

Et ſic ad igniculũ ſapientie tranſire.

Ip̄m: Congregando. Inflãmando. Subleuando.

Et ſic ꝑ orationez primo debet deplorare miſeriam ſuã.

Cũ: Dolore ꝓpter damnum. Pudore ꝓpter opprobrium. Timore ꝓpter periculũ.

Scd̄o dꝫ implorare diuinã miſericordiã.

Cũ: Uehemētia deſiderij ꝑ ſp̄m ſctm̄. Fiducia ſpei ꝑ chriſtũ crucifixũ. Aſſiſtentia patrocinij per ſancto/rum ſuffragiũ.

Tercio debet exhibere latriã.exhibendo.

Deo: Reuerentiam. Beniuolentiã. Complacentiã.

Ut p̄mo ex parte dei ꝓcedat admiratio di/uina.q̄ſi maior ꝓpoſitio. Scd̄o ex parte no ſtra ſequat̄ ↄſideratio q̄ſi aſſumptio. Ter/cio fiat latrie plena exhibitio.q̄ſi cõcluſio.

Qui aũt ſic excitauerit ſe ↄtinue ⁊ intēte. ꝓficiet in charitate ſ̄m ſex grad⁹ p̄dictos.q̄ bus ꝑuenit̄ ad ꝑfectionē tranq̄llitat̄ſ. vbi ē multitudo pac̄ſ.⁊ q̄ſi quidã finis q̄etis nr̄e quã dñs reliq̄t ap̄lis. Unde nota q̄ ap̄l's in q̄libet ſalutatiōe optabat gr̄am ⁊ pacez. gr̄am tanq̄ꝫ primordialē.pacē ſicut cōple mentũ. Ad thimotheũ autē interponit mi/ſericordiã que eſt vtriuſqꝫ principiũ.

Nota q̄ in miſſa cogitandũ eſt de negli/gentia circa corpus chriſti.

Nota de ſacramēto q̄ dñs ꝓpter nos ſp totus ibi eſt.⁊ nos raro vl' nunq̄ꝫ ibi toti ſu mus ꝓpter eum.

Itē q̄ ibi eſt p̄ciũ redēptiōis nr̄e.⁊ nõ libe/ramur.⁊ h̄ ſtat ꝑ nos. Itē q̄ ibi vere eſt de⁹ ⁊ nõ videm⁹ eũ.ad quē videnduꝫ creati ſu/mus. Itē q̄ ibi eſt paratior ad liberanduꝫ nos.q̄ꝫ nos a miſeria liberari Itē q̄ ip̄e ad ſalutē nr̄am inſtituit h̄ ſacr̄m.⁊ tã ſtudioſe. Nos vero tepidi.imo toti frigidi h̄ ↄſecra/mus. Itē q̄ ip̄e ibi eſt cũ angeloꝝ frequētia nos cũ magna cordis irreuerētia. Item q̄ ip̄e ibi ardens eſt ꝑ nr̄a dilectiōe.nos ibi re miſſi in gr̄arũ actione. Itē q̄ ip̄e ibi eſt cib⁹ angeloꝝ ad nr̄am refectionē.⁊ nos nõ gu/ſtamus eũ ꝓpter nr̄am corruptionē. Itē q̄ quicq̄d diſpergim⁹ ꝑ culpã.ip̄e ibi ↄgregat ꝑ gr̄am.nec t̄n grati ſumuſ. Itē q̄ ip̄e ſe ibi offert p̄ciũ redemptiōis nr̄e ſine tedio.nec t̄n liberamur om̄ino. Uis ḡ ſcire q̄ ⁊ q̄n/ta ⁊ quib⁹ debeas. Primo chriſto oēm vitã tuã ponere.qr ip̄e ſuã poſuit pro tua.⁊ cru/ciatus diros ſuſtinuit.ne tu ꝑpetuos ſuſti/neres. Sed cõfer p̄mia om̄is vite filioꝝ adã.⁊ oēs dies ſeculi.⁊ labores oīm hoīm q̄ fuerũt.ſunt ⁊ erũt.nihil erũt ad cõparati onē illi⁹ corꝑis.qd̄ ſpectabile ⁊ etiã ſtupen/dũ eſt virtutib⁹ ſuꝑnis.in ↄceptu de ſpiritu ſctõ.in ortu de v̄gine.in vite innocentia.in doctrine affluētia.in coruſcatõib⁹ miracu/loꝝ.in reuelatiõib⁹ ſacramētoꝝ. Sicut igit̄ exaltant̄ celi a terra.ſic exaltata eſt vita illi⁹ a vita hoīm.que tamē poſita eſt pro vita no ſtra. Sicut eñ nihil ad aliq̄d nullã habet cõparationē.ita vita nr̄a ad vite illius ꝓpor tionez. Cũ illa nulla dignior ſit. noſtra nul la miſerior poteſt eſſe. Cũ ergo ei me deuo/uero.quid queſo ſum. None ſicut ſtella ad ſolē.gutta ad fluuiũ.lapis ad montē. Sed non huic ſoli debitor ſum. cui nihil retri/buere poſſum. Exigunt a me p̄terita pecca ta mea futurã vitã meaꝫ.vt faciam dignos fruct⁹ penitentie.⁊ recogitē oēs annos me os i amaritudine aie mee. Sed ad h̄ quis idoneus. Peccaui ſuper numerũ arene ma ris.⁊ mul.ſunt pec.mea. et nõ ſum dignus

aſpicere celũ ⁊c. Qđ igiť ſine numero eſt q̃/
modo numerabo. Quõ ſufficiã. cum cogar
reddere debitũ vſq; ad nouiſſimũ q̃dran
tem. Sed ⁊ delicta q̃s intelligit. Quãtũ pe
niteam. q̃ntũlibet me affligã ⁊ macerem. p
pter nomẽ tuũ nõ ꝓpter penitẽtie meritũ. p/
piciaberis dñe pctõ meo. ait iuſt⁹. multũ ẽ
em. Tu igiť quicq̃d vis. q̃cq̃d ſapis. q̃cq̃d
habes. quicq̃d potes. huic vni rei dedicane
ris. nunq̃d aliq̃d eſt. vel in aliq̃d cõputan/
dũ eſt. Sed ⁊ terciũ debitorẽ oſtendã tibi.
qui nõ min⁹ acriter q̃ꝫ veraciter ſibi vendi/
cat vitã tuã. Puto em̃ q poſſidere deſide/
ras gloriã illã. quã nec oculus vidit. nec au
ris audiuit ⁊c. regnũ oim̃ ſeculorũ. viuere i
eternuꝫ. in ꝑpetuas eternitates. Credo q
velis eq̃lis eſſe angel' dei. et in plateis ſup/
ne hieruſalẽ melos angelorũ audire. et vi/
dere quicq̃d eſt illud vl' erit qñ de⁹ erit oia
in omibꝫ. Nõne ad hoc totũ te. ⁊ q̃ntũcũq;
vndiq; trahere poter's. dare oportebit. Et
cũ oĩa impleuer's. nõ tñ credas ꝯdignas
eſſe paſſiones hui⁹ tp̃is vel corpis ad futu
rã gloriã que reuelabiť in nobis. Quid di/
ces. ⁊ ſi quartũ debitorẽ adduxero i mediũ
q̃ ſibi iure primat⁹ tres ſupiores excedere
velit. Ecce in ianuis eſt q̃ fecit celũ ⁊ terraꝫ.
Creator tu⁹. tu creatura. Tu ſuus. ille do/
min⁹. Ille figulus. tu figmẽtũ. Totũ g̃ qđ
es illi debes. a q̃ totũ habeſ. Illi p̃cipue do
mino q̃ ⁊ fecit te ⁊ bñ fecit tibi. q̃ ⁊ tibi mini
ſtrat ſiderꝝ curſus. aeris tẽperiẽ. iocũditatẽ
terre. fructuũ vbertateꝫ. huic reuera totis
medullis. totis viſceribꝫ ſeruienduꝫ eſt. ne
forte indignatõis oculo te reſpiciat ac de/
ſpiciat. ⁊ conterat te ineternũ. Expone igiť
mihi cui horꝫ q̃ttuor ꝓponis reddere qđ de
bes. cũ vnuſq̃ſq; tã interius q̃ꝫ exterius ex/
actor ſit. vt te ſingulariter poſſideat.
Eya dñe. vim patior. rñde p me. q2 horꝫ q̃t
tuor q̃libet de iure me tenere põt ⁊ ſuffoca/
re. In man⁹ tuas cõmẽdo ſpm̃ meuꝫ. tu p/
ſolue oĩbꝫ. tu ab omnibꝫ me libera. q2 tu
es de⁹ ⁊ nõ hõ. ⁊ qđ apud hoĩes impoſſibi/
le eſt. poſſibile eſt tibi dñe de⁹ noſter.

Sequitur de cõtem
platione. quõ p eam ꝑueniendũ ſit ad ſapi entiã ſacre ſcripture.

P Oſtq; aũt diximus q̃liter ad ſapiam
nos exercere debeam⁹ p meditatio
nẽ ⁊ orõnẽ. nũc breuiter tangam⁹ q̃
liter ꝯtemplãdo ad verã ſapiam ꝑuenitur.
Per ꝯtemplationẽ nanq; trãſit mens nr̃a
ad ſupnã hieruſalẽ. Ad cui⁹ inſtar eccl'ia eſt
formata. ſm illud Exo. xxv. Inſpice et fac
ſm exẽplar qđ tibi monſtratũ eſt in monte
Neceſſe eſt em̃ eccl'iam militãtẽ cõformari
triũphanti. ⁊ merita p̃miis. ⁊ viatores bea/
tis ſm q poſſibile eſt. In gl'ia aũt triplex ẽ
dos. in qua ꝯſiſtit ꝑfectio p̃miĩ. ſcꝫ

Summe pacis tentio.
Sũme veritatis viſio.
Sũme charitatis fruitio.

Et ſm hoc diſtinguiť triplex ordo i ſupma
hierarchia celeſti. ſcꝫ thronorꝫ. cherubin et
ſeraphin. Neceſſe eſt igiť vt qui vult ad illã
beatitudinem p merita ꝑuenire. iſtorũ triũ
ſimilitudinẽ ſm q poſſibile eſt in via ſibi cõ
paret. ſcilicet

Ut habeat: Soporem pacis. / Splendorẽ veritatis. / Dulcorẽ charitatis.

In his em̃ tribꝫ requieſcit deus. ⁊ habitat
tanq̃ꝫ in ſolio ꝓprio. Neceſſe eſt igiť vnũq̃d/
q; triũ predictorꝫ p tres gradus aſcendẽdi
diſtinguere ſm triplicẽ viam. ſcꝫ

Purgatiuã. q̃ ꝯſiſtit in expulſiõe pcti.
Illuminatiuã. q̃ ꝯſiſtit i imitatiõe xp̃i.
Unitiuã. q̃ ꝯſiſtit in ſuſceptõe ſp̃uſſcti.

Ita q q̃libet via hꝫ grad⁹ ſuos. p q̃s aſcen
ditur ab imo. ⁊ tendiť vſq; ad ſummũ.

G Radus aũt ꝑueniẽdi ad ſoporẽ pa
cis ſunt iſti ſeptem.
Primo occurrit pudor i recordati/
one flagicij. Et h̃ quantũ ad q̃ttuor. ſcꝫ

Magnitudinem.
Multitudinem.
Turpitudinem.
Ingratitudinem.

Scđo occurrit timor in circũſpectõe iu
dicij. ⁊ hoc quadruplic'. ſcilicet

Diſſipationis operis.
Excecationis rationis.
Obdurationis voluntat'.
Condemnatiõis finalis.

Tercio occurrit dolor in eſtimatiõe dã/
ni. ⁊ hoc ſm quattuor. ſcilicet

Quãtũ ad amiſſionẽ diuine amicicie.
Quantũ ad ꝑditionẽ innocentie.
Quantũ ad vulnerationẽ nature.
Quãtũ ad diſſipationẽ vite p̃terite.

Quarto occurrit clamor in imploratio/
ne ſubſidij quadruplicis. ſcilicet

Dei patris.
Filij redemptoris.
Virginis matris.
Eccleſie triūphantis.

Quinto occurrit rigor in extinctione fo/mitis ſine incentiui q̄druplicis.ſcilicet
Ariditatis.que eſt deſidia.
Peruerſitatis.que eſt malicia.
Voluptatꝭ.que eſt ꝯcupiſcētia.
Vanitatis.que eſt ſupbia.

Sexto occurrit ardor in appetitu marti rij.⁊ ꝑpter quattuor.ſcilicet
Propter pfectionē
Remiſſionis offenſe.
Purgatiōis macule.
Satiſfactiōis pene.
Sanctificatiōis ꝯcupiſcētie.
alias exactiōis ꝯcupiſcentie

Septimo loco occurrit ſopor in obum/bratione chriſti. vbi eſt ſtatus et requies. quando homo ſentit ſe protegi ſub vmbra alarum diuinarū.vt non vratur ardore cō/cupiſcentie.nec timore pene.Ad quod nō poteſt perueniri niſi per appetitum marty/rij.nec ad appetitum martyrij.niſi extinxe/rit incentiuum.nec ad extinctionem incen tiui niſi implorauerit ſubſidium.nec ad im plorationem ſubſidij.niſi deploret damnū nec ad deplorationeꝫ damni.niſi timeat iu dicium.nec ad timorem iudicij. niſi recor/detur ⁊ erubeſcat flagiciuꝫ. Qui ergo vult habere pacis ſoporem.procedat ſm ordi/nem predictum.

G Radus aūt ꝑueniēdi ad ſplendorē veritatꝭ.ad quē ꝑuenitꝰ imitatione chriſti.ſunt iſti ſeptem.ſcꝫ
Aſſenſus rationis.
Affectus compaſſionis.
Aſpectus admirationis.
Exceſſus deuotionis.
Amictus aſſimilationis.
Amplexus crucis.
Intuitus veritatis.

In quibꝰ hoc ordine ꝑgrediendū eſt.

Primo cōſidera. quis eſt q̄ patitur.et ei ſubdere ꝑ rationis aſſenſum.vt credas fir miſſime ipm veraciter.
Eſſe
Dei filium
Omniū rerū principium.
Saluatorē hominū.
Retributorē meritorꝫ omniū.

Scdo ꝯſidera q̄lis eſt q̄ patitꝰ.⁊ ei confi/gurare ꝑ cōpaſſionis affectum.ſcꝫ
Ut cōpatia/ris ei tanq̄
Innocētiſſimo.
Mitiſſimo.
Nobiliſſimo.
Amantiſſimo.

Tercio cōſidera q̄ntꝰ ē q̄ patitꝰ ⁊ ad ipm egredere ꝑ admiratōis aſpectū. ⁊ attēde q̄ (ipſe eſt.
Immēſus
Poteſtate.
Specioſitate.
Felicitate.
Eternitate.
Igitꝰ admira re immēſam
Poteſtatē adnihilari.
Specioſitatē decolorari.
Felicitatē tormentari.
Eternitatē mori.

Quarto ꝯſidera q̄ de cā patitꝰ.⁊ teipꝫ ob liuiſcere ꝑ deuotōis exceſſum. Nā patitꝰ ſcꝫ
Pro
Tua redemptione.
Tua illuminatione.
Tua ſanctificatione.
Tua glorificatione.

Quinto ꝯſidera.q'i forma patitꝰ.⁊ ipſuꝫ induere ꝑ aſſimilatiōis amictū. Paſſus eſt eñ ſicut verus agnus.
Libentiſſime.reſpectu proximi.
Seueriſſime.reſpectu ſui.
Obedientiſſime.reſpectu pr̄is.
Prudētiſſime.reſpectu aduerſarij.

Stude igitꝰ ad habendū habitū ſm effigi/em imitationis chriſti.ſcilicet
Benignitatis.
Seueritatis.
Humilitatis.
Perſpicacitatis.

Sexto conſidera quanta ſint que patitꝰ ⁊ crucem amplectere ꝑ paſſionis deſideriū vt ſicut chriſtus paſſus eſt
Vincula.vt impotens omnipotentia
Conuicia.vt vilis bonitas.
Ludibria.vt ſtulta ſapientia.
Supplicia.vt iniqua iuſticia.

Sic ⁊ tu conſidera paſſionem crucis.h' eſt paſſionem
Plenam
Iniurijs in rebus.
Cōtumelijs in verbis.
Ludibrijs in ſignis.
Supplicijs in tormentis

Septimo cōſidera quid ex hoc cōſequitur q̄ patitꝰ.⁊ veritatis radiū intuere ꝑ ꝯtē/platiōis oculuꝫ. Om̄ ex hoc q̄ agnꝰ paſſus eſt ſeptē ſignacula libri aperta ſūt. Apocal. v. Liber iſte eſt vniuerſalis rerū noticia.in qua ſeptē erāt clauſa homini. que q̄dē ſunt

ꝑ paſſionis chriſti efficaciā reſerata.ſ. De⁹ admirabilis. Spūs intelligibil̄. Mūdus ſenſibilis. Paradiſus deſiderabil̄. Infernus horribilis. Virtus laudabilis. Reatus culpabilis.

Primo eñ de⁹ admirabilis manifeſtat⁹ eſt nobis ꝑ crucē eſſe ſūme ⁊ inſcrutabilis ſapiētie. ſūme ⁊ irrephenſibilis iuſticie. ſūme ⁊ inenarrabilis miſcdie. Sūma ei ſua ſapiētia decepit diabolū. Sūma ſua iuſticia queſiuit redemptiōis p̄ciū. Sūma ſua miſericordia ꝑ nobis tradidit filiuꝫ ſuum. Que ſi diligēter conſiderent̄. deū nob clariſſime manifeſtant.

Scdo ſpūs intelligibil̄ nob manifeſtatus ē ꝑ crucē. ſm differētiā triplicē. ſcꝫ.

Quāte
Sit benignitatꝭ. q̄tū ad angelos
Sit dignitatꝭ. q̄ntū ad homīes.
Sit crudelitatis. quantū ad demones.

Nam Angeli ꝑmiſerūt crucifigi dñm ſuum. Dei fili⁹ crucifix⁹ eſt ꝑpt̄ gen⁹ humanū. Et h ad crudelē ſuggeſtionē demonū.

Tercio mūd⁹ ſenſibil̄ nob manifeſtat⁹ ē ꝑ crucē. q̄m eſt loc⁹ tenebrarū plen⁹. in quo

Regnat
Cecitas. q̄m lucē verā ⁊ ſummam nō cognouit.
Sterilitas. q̄m ieſuꝫ chriſtū tanq̄ꝫ infructuoſū deſpexit.
Impietas. q̄m deū ⁊ dñm ſuum ⁊ amicū ⁊ innocentē dānauit ⁊ interfecit.

Quarto paradiſus deſiderabil̄ nob manifeſtatus eſt ꝑ crucem. in quo eſt
Faſtigium totius glorie.
Spectaculū omnis leticie.
Promptuariū oīs opulentie.

Unde de⁹ ꝑpter illā habitationē nob reſtituendā fact⁹ eſt ꝑ nobis homo. ſcilicet.
Vilis
Miſer
Pauper

In quo celſitudo abiectionē induit. iuſticia reatum ſubijt. opulentia egeſtatē ſuſcepit. Nam altiſſim⁹ impator accepit ſeruitutē abiectā vt ſublimaremur in gloriā. Iuſtiſſimus iudex ſubijt reatū penaliſſimū. vt iuſtificaremur a culpa. Opulentiſſim⁹ dñs ſuſcepit egeſtatē extremam. vt locupletaremur in copia.

Quinto infernus horribilis manifeſtatus eſt nobis ꝑ crucem. locus vtiq̄ꝫ plenus

Omni
Egeſtate ⁊ penuria
Vilitate ⁊ ignominia
Calamitate ⁊ miſeria

Unde ſi neceſſe fuit hec chriſtū pati ꝑpter peccati deletionē. multo forti⁹ oportet hec pati dānatos. ꝑpter iuſtā meritorum ſuorū retributionem.

Sexto manifeſtata eſt nobis ꝑ crucem virtus laudabilis. quantū ſcilicet

Sit
Precioſa
Specioſa
Fructuoſa

Vere
Precioſa. qꝛ poti⁹ voluit chriſt⁹ vitā corpalem ꝑdere. q̄ꝫ virtuti contraire.
Specioſa. quia in ipis ꝯtumelijs relucebat.
Fructuoſa. qꝛ vnus actus ꝑfecte virtutis infernū ſpoliauit. celum aperuit. ꝑdita reſtaurauit.

Septimo manifeſtatus eſt nobis ꝑ crucem reatus culpabilis. quantū ſit deteſtabilis. cū ad ſui remiſſionē indigeat.

Tam
Magno precio
Grandi piaculo
Difficili medicamento.

Ecce igit̄ hēs quō ī cruce oīa māifeſtantur ſi bñ ad hec ſeptē reducant̄. Oīa eñ ad hec ſeptē reducunt̄. Vñ ipa crux ꝯe beata

Eſt
Clauis
Porta
Via
Splendor veritatis.

Quā qui deuote ſibi tollit. ⁊ ſequit̄ chriſtū iuxta modum pāſſignatū. nō ambulat ī tenebris. ſed habebit lumen vite.

Gradus aūt ꝑueniēdi ad dulcorem charitatis ſunt iſti ſeptē. ſcilicet.
Vigilantia ſollicitans.
Cōfidentia confortans.
Cōcupiſcētia inflāmans
Excedentia eleuans.
Complacentia quietans.
Leticia delectans.
Adherentia ꝯglutinans.

In q̄bꝫ h ordie ꝑgredi debes. q̄ vis ad ꝑfectionē charitatꝭ ⁊ amorꝭ ſpūſſcti ꝑtingere.

Prio g neceſſe ē vt vigilātia te ſollicitet. ꝑpt̄ ſpōſi ꝑmptitudinē. adeo vt poſſis dicere illud ps. De⁹ de⁹ me⁹ ad te de luce vigilo. Et illud ſponſe Cāti. v. Ego dormio et cor meū vigilat. Et illud Iſa. xxvi. Anima

mea deſiderauit te in nocte. ſed ⁊ ſpū meo i pcordijs meis. de mane vigilabo ad te.

Scđo vt ꝯfidētia te ꝯfortet, ꝓpter ſponſi certitudinē. adeo vt vere poſſis dicere. In dño ꝯfido. Et illud. In te dñe ſperaui. Et illud Iob. xiij. c. Etiā ſi occiderit me in ipo ſperabo Tercio vt ꝯcupiſcētia te iflāmet ꝓpter ſpōſi dulcedinē. adeo vt poſſis dicere Sicut ceru⁹ deſiderat ad fontes aq̄rū. ita deſi. aīa mea ad te de⁹. Et illud Cant. viij. Fortꝫ eſt vt mors dilectio. Et illud. Quia amore langueo. Quarto vt excedētia te eleuet, ꝓpter ſpōſi celſitudinē. adeo vt poſſiſ dicere cū ps. Q̄ dilecta tab. t. dñe ꝟ. Et illđ Canti. j. Trahe me poſt te ⁊c̄. Et illđ Iob vij. Suſpendiū elegit aīa mea. Quinto vt cōplacētia te herer, ꝓpter ſpōſi pulchritudinē. adeo vt poſſis dicere illud ſpōſe Canti. iij. Dilect⁹ me⁹ mihi. ⁊ ego illi. Et illđ Cāti. v. Dilect⁹ me⁹ candid⁹ ⁊ rubicūd⁹. elect⁹ ex milibꝫ. Sexto vt leticia te delectet, ꝓpter ſpōſi plētudinē. adꝰ vt poſſiſ dicere. Scđꝫ multitudinē doloꝝ meoꝝ in cor. m. cōſo. t. le. a. m. Et illud. Q̄ magna multitudo dul. tue dñe. Et illud. ij. Chorinth. vij. Replet⁹ ſum ꝯſolatōe. ſupabūdo gaudio ⁊c̄. Septimo vt adherētia te ꝯglutinet, ꝓpter amorꝭ ſponſi fortitudinē. adeo vt poſſis dicere illud ps. Mihi aūt adherere deo bonū eſt. Et illud pauli. Quis nos ſepabit a caritate chriſti. In his em̄ gdibꝫ ordo ē. nec ſtatus ē aū vltimū. nec ad illū puenit̃ niſi p gdus int̃medios. ⁊ mutuo ſe pariūt. Et in pmo viget ꝯſideratio. i ceterꝭ ꝟo ſeq̄ntibꝫ dominat̃ affectio. Vigilātia ei ꝯſiderat q̄ʒ boneſtū q̄ʒ ꝯferēs q̄ʒ delectabile ſit diligere deum. Et ex h̄ q̄ſi nata ꝯfidētia parit cōcupiſcentiā. ⁊ illa excedentiaꝫ. q̄uſqꝫ pueniat̃ ad copulā. ⁊ oſculū ⁊ amplexū dilecti ⁊ amantiſſimi. Gradus ptinētes ad purgationē ſic diſtinguunt̃.

p Oſſunt aūt dicti gđ⁹ alit̃ diſtingui. ⁊ q̄ſi in idē redeūt. vt pmo diſtiguātur gradus purgationū ſic.

Propt̃
- Flagicium erubeſce.
- Iudiciū cotremiſce.
- Damnū ingemiſce.
- Remediū implora ſubſidiū.
- Aduerſariū extingue incēdiū.
- Brauiū anhela ad martyriū.
- Umbraculū appxima ad xpm.

Gradus ptinentes ad illuminationē ſic diſtinguuntur. Nota.

- Quis patit̃. ⁊ credens captiuare.
- Qualis q̄ patit̃. ⁊ cōdolens amaricare.
- Quant⁹ q̄ patit̃. ⁊ ſtupens admirare.
- Qua de cauſa patit̃. ⁊ ꝯfidens pcare.
- Quali forma patit̃. ⁊ ſequēs aſſimilare.
- Quāta q̄ patit̃. ⁊ ardens amplexare.
- Quid ad hoc conſequit̃ q̄ patit̃. ⁊ intelligens contemplare.

Gradus vie vnitiue ſic diſtinguunt̃

Te
- Vigilantia ſollicitet, ꝓpter ſponſi pmptitudinem.
- Confidētia corroboret, ꝓpter ei⁹ certitudinē.
- Cōcupia inflāmet, ꝓpt̃ ei⁹ dulcedineꝫ.
- Excedentia eleuet, ꝓpter eius celſitudinem.
- Complacentia alliciat, ꝓpter eius pulchritudinē.
- Leticia inebriet, ꝓpter amorꝭ eius plenitudinem.
- Adherentia cōglutinet, ꝓpter eius fortitudinē.

Ut dicat ſp deuota aīa i corde ⁊ i ore ſuo.

Ad dñm
- Te quero
- In te ſpero
- Te deſidero
- In te ꝯſurgo
- Te accepto
- In te exulto
- Tibi finaliter adhereo

Nota q̄ grad⁹ pficiēdi pñt etiā aliter diſtingui ſm triplicē differētiā triplicatā triplici hierarchie ꝯſonā. Nā cuilibet pficere volenti neceſſaria ſunt tria. ſcꝫ.

- Amaritudo
- Gratitudo
- Similitudo

Et h̄ p⁹ lapſū. Si ei bōnō peccaſſet. duo ſufficerēt. ſ. gtitudo ⁊ ſilr̄itudo. Gratitudo vicꝫ ꝓpter grāꝫ. ſilr̄itudo ꝟo ꝓpter iuſticiā Sꝫ nūc etiaꝫ neceſſaria eſt amaritudo, ꝓpt̃ medicinā. Pctā em̄ p delectationē ꝑpetrata. nō pñt purgari aliq̄ mō aut deleri. niſi e cōtrario p afflictionē ⁊ amaritudinē.

In ipa aūt amaritudine debet.

Eſſe
- Ponderatio maloꝝ cōmiſſoꝝ, ꝓpter ꝓprias nequicias.
- Perpeſſio doloꝝ, ꝓpt̃ xpi āguſtias.
- Poſtulatio remedioꝝ, ꝓpter ꝓprias miſerias.

In gratitudine aūt ſilr̄i modo debet

Eſſe
- Admiratio bñficioꝝ, ꝓpt̃ creatiōeꝫ de nihilo
- Accumulatio meritoꝝ, ꝓpt̃ reparationē de pctō.
- Actio grāꝝ, ꝓpt̃ ereptōnē de iferno

Fuit eñ
Creatio ad imaginem.
Redẽptio ꝑ ꝓpriũ ſanguinẽ
Ereptio vſq ad celi altitudinẽ

In ſilitudine etiã pari modo dz eſſe.
Aſpectus veritatꝭ eleuat⁹ ad ſupiora.
Affect⁹ charitatꝭ dilatat⁹ ad exteriora.
Act⁹ virilitatꝭ ordinat⁹ ad interiora.
Eleuatio ad ſupiora debet diligent̄ fieri ꝑ aſpectũ veritatis. ꝛ hoc.

Per
Cõtẽplationẽ dei. intelligentia
Circũſpectionẽ vniuerſoꝝ. ſcientia
Captiuatõz iudicioꝝ. fide formata

Itẽ dilatatio ſeu extẽſio circa exteriora dz fieri diligent̄ ꝑ affectũ charitatꝭ. ꝛ hoc.

ꝑ
Appetitũ deliciarũ celeſtiũ. ſapiẽtia
Amplexum rõnabiliũ. amicicia.
Contemptũ voluptatũ carnalium. modeſtia.

Itẽ ordinatio ſiue exercitatio circa interiora dz fieri diligent̄ ꝑ actũ virilitatis. ꝛ hoc

ꝑ
Aggreſſum difficiliũ. ſtrẽnuitate.
Actũ laudabiliũ. magnanimitate.
Amplexũ humiliũ. humilitate.

Purgatio aũt in amaritudine.

In q̃ eſt
Cõtritio reſpectu ſui. dz eſſe doloroſa ꝑ triſticiã. ꝓpter mala ꝑmẽtia teipm. chriſtũ ꝛ ꝓximũ.
Cõpaſſio reſpectu chriſti. dz eſſe timoroſa ꝑ reuerẽtiã. ꝓpter iudicia latẽtia. ꝛ tñ vera licet incerta. ſicut tempus dies ꝛ hora.
Cõmiſeratio reſpectu ꝓximi. dz eſſe clamoroſa ꝑ ꝯfidentiã. ꝓpter patrocinia ſp parata ꝑ deuz. ꝑ chriſtũ. ꝛ ꝑ ſuffragia ſanctoꝝ.

Illuminatio in ſilitudine in q̃ eſt aſpectus veritatis ꝑme. qui debet

Eſſe
Erectus ad incõprehenſibilia.
Extentus ad intelligibilia.
Exinanitus ad credibilia.

In q̃ etiã eſt affect⁹ charitatis qui debet.

Eſſe
Erectus ad deum.
Extentus ad ꝓximũ.
Exinanitus ad mundũ.

In q̃ etiã eſt act⁹ virilitatis. qui debet

Eſſe
Erectus ad cõmendabilia.
Extent⁹ ad cõmunicabilia.
Exinanit⁹ ad ꝯtemptibilia.

ſ Equit̄ ꝑfectio in gratitudine. in q̃ eſt Uigilantia exurgẽs ad canticũ. ꝓpter beneficioꝝ vtilitatẽ. Leticia exultans ad iubilũ ꝓpter donoꝝ ꝑcioſitatẽ Beniuolentia accendens ad amplexũ. propter dantis liberalitatẽ.

Nota ꝙ aſpect⁹ veritatꝭ debet eſſe erect⁹ ad incomprehenſibilia. ꝛ hec ſunt myſteria ſumme trinitatꝭ. ad q̃ erigimur ꝯtemplando ea. ꝛ hoc dupliciẗ. Uel ꝑ poſitionẽ. vel ꝑ ablationez. Primũ ponit Auguſtin⁹. ſcõm Dioniſi⁹ Per poſitionẽ ꝑmo intelligim⁹ in diuinis eſſe quedã vt cõmunia. q̃daz vt ꝓpria. quedã vt appropriata. quedã ſunt media inter hec ꝛ illa. Intellige ḡ ꝛ ꝯtẽplare ſi potes circa deũ cõmunia. ꝛ vide q̃niaz de⁹ eſt Eſſentia ꝑma. Natura ꝑfecta. Uita beata. Que neceſſariã habẽt ꝯſequẽtiam.

Iterũ intende ꝛ vide ſi potes. qm̄ de⁹ eſt Eternitas ꝑſens. Simplicitas replens. Stabilitas mouẽs. Que ſilr̄ ꝯſequentiaz habẽt ꝛ cõnexionẽ naturalẽ. Poſtremo attende ꝛ vide qm̄ de⁹ eſt Lux inacceſſibil̄. Mens inuariabilis. Pax incõprehenſibilis. Que nõ tm̄ eſſentie vnitatẽ. ſed etiã includũt ꝑfectiſſimã trinitatẽ. Lux quidez tanq̃ parens generat ſplendorẽ. lux autẽ ꝛ ſplendor ꝓducunt calorẽ. ita ꝙ calor procedit ab vtroq. licet nõ ꝑ modũ ꝓlis. Si ergo de⁹ vere lux eſt inacceſſibil̄. vbi ſplẽdor ꝛ calor eſt ſubſtãtia. ibi hypoſtaſis vere ĩ deo eſt pater ꝛ fili⁹ ꝛ ſpũſſctũs. Que ſunt ꝓpria diuinarũ ꝑſonaꝝ. Mens etiã tanq̃ ꝑncipiũ cõcipit ꝛ ꝓducit a ſe verbũ. a q̃bꝰ emanat amoris donũ. Et hoc in om̄i mẽte ꝑfecta eſt reꝑire. Si ḡ de⁹ eſt mens inuariabilis. planũ eſt in deo eſſe ꝑncipiũ ꝑmũ. verbũ eternũ. ꝛ donũ ꝑfectũ. que ſunt ꝓpria diuinarũ ꝑſonarũ. Pax etiã includit nexũ plurimoꝝ. Perfecte autẽ necti nõ poſſunt niſi ſilr̄es. Similes aũt eſſe nõ poſſunt. niſi ambo a tercio. vel vn⁹ ab altero. Sed in diuinis nõ pñt ambo eſſe a tercio eodez modo. Neceſſe eſt ḡ ꝙ ſi in diuinis eſt vera pax ꝙ ibi ſit ꝑma origo. eius imago. et vtriuſq cõnexio. Deinde in diuinis ſunt appropriata ſm̄ triplicẽ differentiã. Prima appropriata ſũt Unitas. Ueritas. Bonitas Attribuit̄ vnitas pr̄i. q̄a origo. Ueritas filio. q̄ꝛ imago. Bonitas ſpirituiſctõ. q̄a connexio. Scd̃a appropriata ſunt. poteſtas. ſapiẽtia. voluntas. Attribuit̄ ptãs pr̄i. quia eſt principiũ. Sapiẽtia filio. q̄ꝛ eſt verbuz. Uoluntas ſpũiſctõ. q̄ꝛ eſt donũ. Tercia appriata ſunt. altitudo. pulchritudo. dulcedo. Attribuit̄ altitudo patri. ꝓpter vnita/

tez ⁊ poteſtatē. Nihil em̄ aliud eſt altitudo
ꝙ ſingularis ⁊ vnica poteſtas. Pulchritudo
filio ꝓpter veritatē ⁊ ſapientiā. Nā ſapiētia
multitudinē idearū. veritas autē equalita/
tem includit. Pulchritudo autē nihil ali/
ud eſt ꝙ eq̄litas numeroſa. Dulcedo ſpiri/
tuiſctō ꝓpter bonitatē et voluntatē. Ubi ei
ſumma bonitas eſt iūcta cū voluntate. ibi
eſt ſumma charitas ⁊ ſumma dulcedo.

Eſt igiť in deo Altitudo terribilis. ⁊ hic
eſt ſtat⁹ erectionis. Pulchritudo mirabilis
⁊ hic eſt ſtat⁹ ꝯtemplatiōis. Dulcedo deſide
rabilis. ⁊ hic eſt ſtat⁹ glorificatiōis. Hec
eſt igiť erectio ꝑ viā affirmatōis. Sed alia
eſt eminētior ꝑ viam negatiōis. Quoniā vt
dicit Dioniſi⁹. Affirmatiões incōpacte ſūt
Negatiões vero licet min⁹ videanť dicere.
plus tamē dicūt. Et hic mod⁹ erectiōis eſt
per abnegationē triū. ita ꝙ in negatiōibus
illis ſit ordo. incipiendo ab inferiorib⁹ vſq̄
ſuꝑiora. Eſt etiā ſuꝑeminētis poſitiōis in/
cluſio. Ut cū diciť. deus nō eſt q̇d ſenſibile
ſed ſuꝑſenſibile. nec imagiabile ſed ſuꝑima
ginabile. nec intelligibile. ſed ſuꝑintelligi/
bile. nec exiſtēs hoc vel hoc. ſed ſuper om̄e
ens. Et tunc veritatis aſpectus ferť in men
tis caliginē. ⁊ altius eleuať. ⁊ ꝓfundi⁹ egre
ditur. ꝑ eo ꝙ excedit ſe et om̄e creatum. Et
hic eſt nobiliſſim⁹ eleuationis mod⁹. Sȝ
tamē ad hoc ꝙ ſit ꝑfect⁹. ꝑ̄exigit aliuȝ. ſicut
ꝑfectio illuminationem. ⁊ ſicut negatio af/
firmationē. Hic autē modus aſcendēdi
tanto eſt vigoroſior. quāto vis aſcēdens eſt
intimior. tanto fructuoſior. quāto affectio
ꝓximior. Et ideo vtile valde eſt in illa exer
ceri. Ut ergo in hac eleuatiōe veritatis aſpe
ctus ſe valeat exercere. nota ꝙ in prima hie
rarchia veritas eſt aduocāda ꝑ gemituȝ et
orationē. ⁊ hoc eſt angelorū. Audiēda ꝑ ſtu
dium ⁊ deuotionē. ⁊ h̄ eſt archangelorum.
Annūciāda ꝑ exemplū ⁊ p̄dicationē. et h̄ ē
principatuū. In ſecūda hierarchia veri/
tas eſt Adeunda ꝑ refugiū ⁊ cōmiſſionem.
⁊ hoc eſt poteſtatuȝ. Apprehendēda ꝑ zelū
⁊ emulationē. ⁊ h̄ eſt virtutū. Aſſociāda per
ſui ꝯtemptū ⁊ mortificationē. ⁊ hoc eſt do/
minationū. In tercia hierarchia v̓itas
eſt Adoranda ꝑ ſacrificium et laudem. et h̄
eſt thronorū. Admirāda ꝑ exceſſum ⁊ con/
templationem. ⁊ hoc eſt cherubin. Ample/
xanda per oſculum ⁊ dilectionem. ⁊ hoc eſt
ſeraphin.

Nota diligenter p̄dicta. quoniā in illis ē
fons vite.

Finit paruū bonū. vel regimē
cōſcientie ſcti Bonauēture qđ
vocať fons vite.

Incipit ꝓlogus in tractatū ſcti Bona/
uenture doctoris ſeraphici de ſeptē itine/
ribus eternitatis.

E Um qui uenit
ad me nō eijciā foras Joh. vi.
Sanct⁹ Aug⁹. de cognitiōe ve
re vite dicit in ꝑ̇ncipio. Cum
chriſt⁹ veritas ⁊ vita dicat. Hec ē vita eter/
na vt cognoſcāt te verū deū ſoluȝ. Conſtat
ꝓfecto naturā rōnalē ad h̄ ſolū eſſe factā vt
factorē ſuū verū deū intelligat. intelligēdo
diligat. diligēdo in eo q̇ eſt eterna vita eter
naliter ꝑmaneat. ⁊ beate viuat. Ex q̄ cōclu/
dit di. Diuinitatis ꝰ eſſentiā rōnabiliť in/
ueſtigare vt ē poſſibile. eſt ad vitā eternā fe
ſtinare. Hanc ꝰ negligēdo ignorare eſt vti/
ꝙ ad mortē indeficientē dānabiliť ꝓperare
In his v̓bis oſ̄dit beat⁹ Aug⁹. genera/
liter eternitatis eſſe duo maneria. Unū qđ
eſt vita eterna. Alterū qđ eſt mors amariſ/
ſima. Innuit etiā Auguſ. hic in his verbis
iſtorū eternorū maneriorū duo itinera. q̄
ad primū ꝑuenitur ꝑ rationabilē inueſtiga
tionē cū amore. Ad ſcđm per damnabilem
omiſſionē cū dolore. Domin⁹ autem ieſus
chriſt⁹ (q̇ eſt via in q̄ imus. veritas ad quaȝ
ꝑuenim⁹. vita in qua ꝑmanebim⁹) in v̓bis
ꝓpoſitis oſtendit ſpecialiť ⁊ ꝑ̇ncipaliť vtrū/
ꝙ maneriū ⁊ eorū itinera. Unū intrinſecū
⁊ quaſi ſecretū ⁊ eternū in ſe. quia ipe eſt ani
me patria ⁊ habitatio. vt diciť in libro ꝺ ſpi
ritu ⁊ aīa. Aliud oſtendit maneriū extrin/
ſecum ⁊ extra ſe. qđ eſt eternū anie exilium
in quo ſm̄ Mattheū eſt flet⁹ ⁊ ſtridor den
tium. Itinera autē ad primū maneriū ⁊ in/
trinſecū dicit domin⁹ eſſe ſm̄ multiplicem
acceſſum ad ſe. Itinera vero ad ſcđm ma/
neriū ⁊ extrinſecū dicit ſm̄ multiplicē rcceſ
ſum a ſe. Unde Aug⁹. in libro ſoliloquioȝ
ꝑ̇mo dicit. Deus eſt a q̄ auerti eſt cadere ī
quē conuerti eſt ſurgere. in q̄ manere eſt cō
ſiſtere. De iſto ergo intriſeco ſecreto ⁊ eter
nali manerio ꝑ̇mo videnduȝ eſt. poſtea de

ſtineribus quib⁹ accediꝛ ad illud.
Circa primū igiꝛ ſcꝫ circa intrinſecū ſe/
cretum ꝛ eternale maneriū ſunt ſeptē ꝑ or/
dinem notāda q̄ ſunt neceſſaria ad dicen/
doꝛū cognitionē. Notandū eſt igiꝛ ꝑmo
q̄d illud intrinſecū ſecretū in chꝛiſto dicaꝛ.
Scd̄o q̄liter in illo intrinſeco ſecreto va
rie māſiōes diſtinguanꝛ. Tercio ſꝫm q̄d
homo ad illud intrinſecū ſecretū admittaꝛ
Quarto quib⁹ pedib⁹ ſpūs noſter illud
intrinſecū ſecretū ingrediaꝛ. Quinto q̄li
ter ſpirit⁹ noſter in illo intrinſeco multipli
citer eſſe dicaꝛ. Sexto qualiꝛ ſpirit⁹ no/
ſter in illo intrinſeco ſtabiliꝛ et ꝑpetuatur.
Septimo que ꝛ q̄t ſunt itinera ꝑ que ad
illud intrinſecū ꝑueniꝛ ꝛ intratur.

Diſtinctio prima.

p **Rimo notan/**
dum eſt q̄d ſit illud intrinſe/
cū ſecretū ꝛ eternale mane/
riū in chꝛiſto. De quo ſci/
endū ꝙ cū in chꝛiſto ſit duplex natura. hu/
mana ꝛ diuīa. Diuina autē ſit oīm creatu/
re maxime intrinſeca. vt ait Aug⁹. ꝛ Hugo
ſuꝑ. vij. angelice hierarchie. Ideo intrinſe
cū illud in chꝛiſto eſt diuīa pſona in huma/
nitate ei⁹ abſcōdita. ita ꝙ chꝛiſti hūanitas
eſt via ad diuinitatē. Vn̄ Auguſt. exponēs
illud Joh. xiiij. Ego ſum via dicit. Verbū
aſſumēs humanitatē factū eſt via. Ambu/
la per hoīem ſi vis venire ad humanitatē.
ꝛ ꝑuenies ad deū ſcꝫ pſonā verbi. in q̄ ſunt
abſconditi oēs theſauri ſapiētie ꝛ ſciētie
dei. Proculdubio ſi nō eſſet aliqd̄ intrinſe/
cū in chꝛiſto ſecretū ad qd̄ intrandū inuita
ret nos. nō dixiſſet Johis. x. Ego ſum inq̄t
oſtium ꝛc̄. vſqꝫ inueniet. Ego ſum oſtiū ſen
ſui ꝑ coꝛꝑale obiectū. Videte inquit man⁹
meas et pedes meos. q2 egoipe ſum Luce
xx. Ego ſum oſtiū intellectui ꝑ fidē reſera/
tum. Vn̄ Iſaie. vij. diciꝛ. Niſi credideritis
nō intelligetꝭ. Ego ſum oſtiuꝫ volūtati per
charitatē apertū. Caritas nō vult ſcire me
diū inter ſe ꝛ dilectū. imo vt dicit Hugo ſu
per. vij. angelice hierarchie. Amoꝛ ſiue cha
ritas ſuo acumīe oīa penetrat donec ad
dilectū veniat. Per me ergo oſtiū ſi q̄s in/
troierit ꝑ fidē ꝛ charitatē ad meā intrinſe/
cam ꝛ abſconditā diuīitatē ſaluabiꝛ. Quia
ſiue ingrediaꝛ ad meā diuinitatē ꝯtemplā/
dam. ſiue egrediaꝛ ad meā humanitatē imi

tandā paſcua vtrobiqꝫ inueniet eterne viri
ditatis ꝛ ſalutꝭ. Et de paſcuis hūanitatꝭ in
tratur ad paſcua diuinitatꝭ. Qd̄ oñdit Hu
go bene in ꝓlogo ſuo ſuꝑ angeꝉ. hierar. vbi
dicit ſic. Propterea ieſus carnē aſſumptaꝫ
in eduliū nobis ꝓpoſuit. vt ꝑ cibum carnis
inuitaret nos ad guſtū diuinitatꝭ. In his
paſcuis ſponſa ꝯſtituta dixit. Comedi fa/
uum cū melle meo. Canti. v. Fauū ſicut di
cit Origenes eſt cera virginea loculis vel
cellulis diſtincta q̄ ſūt melle replete. Quid
ergo aliud eſt. Comedi fauū meū cuꝫ mel/
le meo niſi guſtaui dulciſſimā diuinitatē in
cera virginee humanitatꝭ abſconditā cum
ip̄o abſconſo. De iſto intrinſeco abſconſo
Aug⁹. loquēs ſuꝑ Johem q̄ſi admirando
exclamat di. O magnū penetrabile ꝛ ſecre
tū dulce. O ſecretū ſine tedio. ſine amaritu
dine malarū cogitationū. ſine interpolatio
ne tentationū ꝛ doloꝛū. Hoc eſt gaudiū de
quo dicit ſaluatoꝛ. Intra in gaudiū domi/
ni tui. Hec Aug⁹. Et ſic ptꝫ intrinſecū do/
mini ieſu chꝛiſti.

Diſtinctio ſecūda.

ſ Ecundo videnduꝫ eſt q̄liter in illo
intrinſeco chꝛiſti varie māſiones vꝉ
maneria diſtinguanꝛ. De q̄ notan/
dū eſt ꝙ ꝑ oſtiū intrātes ad interioꝛa dom⁹
nō oēs eq̄liter locanꝛ. ſed ſꝫm maioꝛa me
rita vꝉ minoꝛa pſonaꝝ. Vnd̄ Bern̄. ſer. lv.
Canti. dicit. Vnaqueqꝫ aīa deuota inue/
niet ſibi ſecretū cū ſpōſo. vt dicat illd̄ Iſaie
Secretū meū mihi. ſecretū meuꝫ mihi. q̄a
nō oīb⁹ vno loco daꝛ frui grata ꝛ ſecreta
ſponſi p̄ſentia. ſed vt cuiqꝫ paratū eſt a p̄re.
Nō em̄ nos ip̄m elegim⁹ ſed ip̄e nos elegit.
ꝛ poſuit nos. ꝛ vbi a deo vnuſq̄ſqꝫ poſitus
eſt. ibi eſt. Hec Bern̄. Vn̄ notandū ꝙ q̄
dam ex ingredientib⁹ intrinſecū ſecretū do
mini ieſu recipiunꝛ in domū ſctē cōpuncti/
onis vt maria magdalena in domo ſimo/
nis Luce. vij. In palaciū ꝯtinue meditati/
onis. vt dauid q̄ dicit. Meditatio coꝛdis
mei in cōſpectu tuo ſemꝑ. In mēſam dulcꝭ
refectionis vt petr⁹. q̄ dicit. Si tñ guſtaſtꝭ
q̄m dulcꝭ eſt dñs. Pe. j. ca. ij. c. In cubiculū
ſolitarie ꝯtemplatiōis vt Johes q̄eſcēs in
pectoꝛe dñi. Joh. xiij. In amplex⁹ amoꝛo/
ſe vnionis. vt ſponſo dicit. Canti. v. Leua
ei⁹ ſub capite meo. ꝛ dextra illi⁹ amplexabi
tur me. Spūs tñ ſponſe iā oēs iſtas mā
ſiones viſitauerat. Sed Bern̄. ſer. lv. aliter

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA POZNAŃ

diſtinguit iſtas manſiones.dī.Deniqꝫ vna
mulier cōpuncta ſec⁹ pedes dñi ieſu ſorti/
ta eſt locū hui⁹ ſecreti.ſed altera ſue deuoti
onis fructū ſiue ſecretū ad caput inuenit.ſi
tamē altera. Porro Thomas in latere. Jo
hānes in pectore. Petr⁹ in ſinu patrꝭ. Pau
lus in tercio celo ſecreti hui⁹ gratiā ſunt aſ
ſecuti. Et ſequitꝛ. Prior mulier ſtrauit ſibi
in tuto hūilitatis. Poſterior in ſolido ſpei.
Thomas in ſolido fidei. Johes in lato ca/
ritatis. Paul⁹ in intimo ſapiētie. Petr⁹ in
veritatis luce.⁊ ſic apud ſpōſum manſiōes
multe ſunt. Hec ſunt vba ſancti Bernardi
in euāgel. Erāt appropinquātes ad ieſum.
Et Hugo de ſctō victore libro.ij. de clau/
ſtro anie.c.lx.videtꝛ has manſiones diſtin/
guere q̄ſi ad modū diſtinctionis angelica/
rū manſionū. Vn̄ ſup primū angelice hie/
rarchie dicit Hugo. Scd̄m illā naqꝫ ꝓpor/
tionē qua nūc dona gratiaꝝ differentꝛ pci/
pimus merito.poſtea vl̓ hic p mentꝭ ꝯtem/
plationē.vel illic p retributionē in numerū
.i.in māſiones tranſim⁹ angelorū.⁊ etiā ſm
differentiā pgreſſionū ⁊ incremēta illumi
nationū.⁊ ſm gradus ſpūaliū pfectuum in
nobis differentꝛ trāſim⁹ in numerū angelo
rū. Et tā Grego.qꝫ Hugo in.iiij.libro.c.lx.
hec exemplicāt dicentes. Oportet ⁊ in hac
vita manētes ꝯformare ſe celeſtibꝫ manſio
nibꝫ p aliquā imitationē q̄ volunt aſcende/
re ad illas. Vn̄ dicit vterqꝫ. Sunt nōnulli
q̄ parua capiūt.ſed tn̄ illa pie fratribꝫ nūcia
re nō deſiſtunt. Illi itaqꝫ in numerū.i.man
ſiones angeloꝝ currūt. Et ſunt nonnulli q̄
diuīa largitate refecti. ſecretoꝝ celeſtiū ſū/
ma cape valent ⁊ nūciare.quo ḡ iſti niſi intꝛ
angelorū māſiones deputantꝛ. Et ſunt alij
q̄ mira faciūt ſigna valentꝛ opantꝛ. quo ḡ iſti
niſi ad ſupnarū virtutū ſortē ⁊ manſionem
cōgruūt. Et ſunt nōnulli q̄ etiā de obſeſſis
corpibꝫ demones fugāt.⁊ virtute oratiōis
eijciunt.itaqꝫ iſti manſionē ſuā inter pote/
ſtates ſortiuntꝛ. Et ſunt nōnulli q̄ acceptis
virtutibꝫ electoꝝ hominuꝫ merita trāſcen/
dūt.ideo electis fratribꝫ pncipantꝛ. vbi ḡ iſti
niſi in manſionibꝫ pncipū ſortem accipiūt.
Et ſunt nōnulli q̄ ſic in ſeipis cūctis vicijs
⁊ deſiderijs dñantꝛ.vt ex vite mūdicia dij in
ter homies vocentꝛ.quo ḡ iſti niſi intꝛ dñati
ones currūt. Et ſunt nōnulli q̄ dū ſibimet
ipis vigilāter dñantur.et ſe diſcutiūt ſemp
deo inherētes. h̄ in munere accipiūt vt re/
cte alios iudicēt in his velut in throno de⁹
reſidens cūcta mirabiliter examinat et di/
ſpenſat. quid ḡ iſti niſi throni cōditoris ſui
ſunt.⁊ ad ſupernarū ſediū māſiones aſcri/
buntꝛ. Et ſunt nōnulli q̄ plenitudinē ſciētie
accipiunt vt cherubin iure nomientꝛ. q̄a di/
lectione dei et pximi pleni ſunt. Hi ſortem
māſionis ſue inter cherubin pcipiunt. Et
ſunt nōnulli q̄ ſuperne ꝯtemplatiōis faci/
bus accenſi in ſolo conditorꝭ ſui deſiderio
anhelant.nihil iā in hoc mūdo ſapiunt ſed
ſolo eternitatꝭ amore paſcuntꝛ. terrena q̄qꝫ
abijciunt.cūcta tempalia mente tranſcen/
dunt.amant ⁊ ardēt atqꝫ in ſuo ardore re/
quieſcūt.amādo ardent.loquēdo alios ac/
cendunt.⁊ q̄s loquēdo tangūt ardere ptī/
nus in dei amore faciūt.quid ḡ iſtos niſi ſe
raphin dixerim.⁊ q̄ niſi inter ſeraphin mā/
ſionis ſue ſortem accipiūt. Sequitur. Ad
hos ergo vicos vt in eis ſine fine pmaneāt
venient.qui modū quē prediximus in h̄ ſecu
lo p poſſe ſuo tenēt. Hec ille. Et his cōcor/
dat Hieronym⁹ q̄ dicit. Parate ſunt in ce/
lo diuerſe māſiones diuerſis virtutibꝫ.q̄a
nō pſone acceptantꝛ ſed opa ⁊c̄.

Diſtinctio tercia.

tErcio videndū eſt ſm quid homo in illud intrinſecū ⁊ ſecretū domini admittatꝛ ⁊ introducatꝛ vel intromit
tatur. Circa quod notandū q̄ cū in ho/
mine ſit corpus ⁊ aīa ⁊ ſpirit⁹ vt dicit Ori/
ge.ſup Canti. Oportet videre ſm qd iſto/
rū triū homo ad illud intrinſecū admittatꝛ
⁊ introducatur. De quo ſciendū q̄ cum
chriſt⁹ dicat vt legitꝛ Johis.ca.iiij. Spirit⁹
eſt deus.⁊ q̄ adorat eum in ſpiritu ⁊ verita/
te.id eſt.in deuotione ⁊ cognitione oportet
adorare. Hec autē cōueniūt ſpiritui huma
no.ergo ſm ſpiritū oportet adorare ⁊ intra/
re. Item cū deo maxime aſſimilemur ſm
ſpiritū.ſm quē etiā ſum⁹ ad imaginē ⁊ ſimi
litudinē dei.et ſm hoc ſumus capaces dei.
vt dicit Auguſt.xiiij.de trinita. ergo ſm ſpi
ritū ingredimur.q̄ eſt ſupremū ⁊ optimuꝫ
in homie. Item ſm corp⁹ nō poſſumus in/
gredi illud intrinſecū. cū corpus nō poſſit
locari niſi in loco corporali. Item cū aīa
vt corpus animet neceſſario inſit ei vt for/
ma.nec ſic poſſit ſe extendere extra corpus
ad eterna.cū Aplus ad Philip. dicat ca.iij
Noſtra cōuerſatio in celis eſt.non ſm cor/
pus ſed ſm mentē.nec ſm aīam vt animat

corpus. vt patet ex glo. ideo neceſſe eſt vt ꝑ
ſpm̄ nr̄m tanq̄ꝫ optimū ī nob̄ accedamꝰ ad
illud ſpeciale intrinſecū ſecretū domini ie/
ſu. q̄a ipe miſit ſpiritū ſuū vt ſpiritū noſtrū
leuaret poſt ipm̄. vt ait Richar. in ꝓlogo li/
bri de trini. ⁊ q̄a Richar. in libro de exter/
minatione mali. ca. vltimo dicit. oportet an
teq̄ꝫ introire liceat in illud intimū ſecretuz
quietꝭ ⁊ ſupm̄e trāquillitatis archanuz vt
fiat iſta valde mirabilis diuiſio. nō corpo/
ris ⁊ anīe diſſolutio. ſed alia hac multo mi/
rabilior multoq̄ꝫ glorioſior diuiſio. videli/
cet anīe ⁊ ſpiritꝰ quā in nobis operari ſolet
ſicut teſtaꝛ Aplꝰs ad Hebre. iiij. Viuus ē
ſermo dei ⁊ efficax. ⁊ omī gladio ancipiti pe
netrabilior ⁊ ꝑtingens vſq̄ꝫ ad diuiſionem
anīe ⁊ ſpiritꝰ. Hec ille. Ex quo oportet vi
dere q̄liter iſte ſpiritꝰ ab anīa diuidatur. vt
ab omībꝫ exoneratꝰ aſcēdat ad illud intrin
ſecum ⁊ ſecretū quietiſ. De q̄ notat Richar.
in libro de extermīatione mali. ca. vltimo.
⁊ auctor libri de ſpiritu ⁊ anīa. vbi vterq̄ꝫ
exponēs predictū verbū Apl̄i ad Hebre.
iiij. dicentꝭ. ꝙ ſermo dei ꝑtingit vſq̄ꝫ ad di/
uiſionē ſpiritꝰ ⁊ anīe. cōcordant ꝑ omīa. di
centes ſic. Nihil in creaturꝭ hac diuiſione
mirabilꝰ cerniꝛ. vbi illud q̄d eſſentialiter
vnū eſt atq̄ꝫ indiuiduū in ſeipo quandā di
uiſionem patiaꝛ. neq̄ꝫ in homīe vno alia eſt
eſſentia eius ſpiritꝰ atq̄ꝫ eius anīe. ſed vna
eadēq̄ꝫ ſubſtātia intelligiꝛ. ſed tamē ad di
ſtinctionē poniꝛ gemina nomīatio eiuſdez
eſſentie. Una ſupior per ſpiritū. alia inferi/
or diſtinguatur. ⁊ hoc per animā. Sequiꝛ.
In hac itaq̄ꝫ diuiſione anīa ⁊ quod anīale
eſt in imo remanet. Spiritꝰ autez ⁊ quod
ſpirituale eſt ad ſuprema euolat. et ab infi/
mis diuidiꝛ vt ad ſuprema eleueꝛ. ab anīa
ſcinditur vt domīo iungaꝛ. quoniā qui ad/
heret domīo vnus ſpiritꝰ eſt. O q̄ꝫ felix di/
uiſio ⁊ mirabilis ſeparatio. vt quod corpu/
lentū eſt ⁊ feculentuz deorſum remanet. q̄d
ſpirituale ⁊ ſubtile eſt vſq̄ꝫ ad ſpeculationē
diuine glorie ſublimaꝛ. ⁊ in eandez imagi/
nem tranſformaꝛ. pars inferior cōponitur
ad ſummā pacē ⁊ tranquillitatē. dum pars
ſuperior ſublimaꝛ ad gl̄iam ⁊ iocunditatē.
Hic vterq̄ꝫ ponit. Ex quo apparere poteſt
ꝙ quāto ſpiritꝰ noſter ab omībꝫ tempalibꝫ
⁊ etiā ab ipa anima vel etiā a ſeipo diuidiꝛ
ꝙ tanto facilius ⁊ perfectiꝰ illud ſpirituale
intrinſecū ⁊ eternale maneriū ꝑfectius ac/
cedit ⁊ ingrediꝛ. Et ideo notanduz eſt ꝙ
ſpiritꝰ noſter aliquādo in tantū a corpore ⁊
anīa diuidiꝛ vt ſpiritꝰ in ſpiritu eſſe aſſeraꝛ
⁊ quādoq̄ꝫ vt ſpiritꝰ ſupra ſpiritū eſſe dicaꝛ
⁊ quādoq̄ꝫ ſpiritꝰ ſine ſpiritu credaꝛ. Pri
mo dico ꝙ ſpiritꝰ humanꝰ quādoq̄ꝫ a cor/
pore in tantū alienaꝛ ⁊ ab anīa diſtrahitur
vel diuidiꝛ vt ſpiritꝰ merito in ſpiritu eē di
catur. Quod oſtēdit Richar. libro. v. de cō
templa. ca. xv. loquēs de Johāne euange/
liſta dicit ſic. Nōne ſpiritꝰ in ſpiritu eē tunc
recte aſſeriꝛ quādo exteriorꝝ omniū obliui
ſcitur. pariter ⁊ ignarꝰ eſt omniū eorꝝ que ī
corpore corꝑaliter aguntꝛ. ⁊ illa ſolū intelli/
git ꝑ memoriā vel intellectū que in ſpiritu
⁊ circa ſpiritū attractantꝛ. Quare Johes in
Apocalip̄. bene dicit. Fui in ſpiritu in do/
minico die. Vel ſicut dicit ibidez Rich.
An hoc eſt ſpiritū in ſpiritu eſſe. ſemetipm̄
intrare ⁊ intra ſemetipm̄ totuz colligere. et
ea que cōtra carnē ſeu etiā in carne geruntꝛ
interim penitꝰ ignorare. Sed Haymo ſu
per Apocalip̄. ſic exponit dicēs. Johes ſic
fuit in ſpiritu ꝙ tamē ipam carnē funditus
nō deſeruit. ſed ſpiritui eternitatis adheſit
mens eiꝰ. ⁊ a ſpiritu docēte aſſumptus fuit
ſpiritꝰ docendꝰ. ideo tā mirabilia et ꝓfun/
da vidit. Secūdo dico ꝙ ſpiritꝰ huma/
nus quādoq̄ꝫ in tantū amoris feruore ſup̄
ſe rapiꝛ vt merito ſpiritꝰ ſupra ſpirituz eſſe
dicaꝛ. Unde Hugo ſuper. vij. angelice hie
rarchie dicit. Acumen amorꝭ eſt cum omīa
trāſcendendo deſpicit. Superuidū autē
amoris eſt cū etiā ſemetipm̄ ꝯtemnēdo re/
linquit. ⁊ in cōparatione dilecti ſe deſpicit.
et modo miro fit vt ꝑ dilectiōis ignez in il/
lum ſuſtollaꝛ qui eſt ſup̄ ſe. ⁊ per vim amo/
ris expellatur ⁊ exeat etiā a ſe. nec ſe cogitet
dum deū ſoluz amat. Hec ille. Hoc modo
Petrus fertur raptꝰ fuiſſe ſupra ſe. quare ī
Acti. diciꝛ. xij. caplo. ⁊ petrus ad ſe reuerſꝰ
dixit ⁊c̄. Quod Richar. exponēs libro. v. de
ꝯtempla. ca. xij. dicit. Hoc ſane non impru/
denter diciꝛ ꝙ petrus longe ſuꝑ hoīem fu/
it. quia longe a ſemetipo ⁊ ſupra ſemetipm̄
receſſit. alioquin nō erat a quo ad ſe reuer/
teretur. Tercio dico ꝙ ſpiritꝰ humanus
in tantū a ſeipo quaſi diuidiꝛ. vt ſpiritꝰ ſine
ſpiritu eſſe dicaꝛ. Unde. iij Regū. x. legitur
Et videns regina ſaba ſapientiā ſalomo/
nis et domū ⁊ habitacula ⁊c̄ nō habebat vl
tra ſpirituz. Quod exponens Richardus

libꝛo.v.de ꝯtempla.ca.xxij.dicit. Nõne re/
cte dicitꝰ ſpiritũ ſemetipm nõ habere qñ in/
cipit a ſemetipo omino deficere.⁊ a ſuo eſſe
in ſupmundanũ quendaꝫ ⁊ vere pluſqꝫ mũ
danum vel humanũ ſtatum tranſire.et mi/
rabili tranſfiguratiõe ſpiritꝰ ille ab huma/
no videatur in diuinũ deficere.ita vt ipe iã
nõ ipe.eo dumtaxat tempe quo incipit do/
mino altius inherere.qui autẽ adheret do
vnus ſpiritꝰ eſt.⁊ ſic totus illud diuinitatꝭ
archanum intrat. clamans cũ Pſalmiſta.
Defecit in ſalutare tuum anima mea. Hec
ille.

Diſtinctio quarta.

q Uarto videndũ eſt quibꝰ pedibꝰ et
greſſibus ſpiritꝰ noſter in illud in/
trinſecum ſecretuꝫ ⁊ ſpirituale ma/
neriũ ingrediatꝰ. De quo notanduꝫ ꝙ ſi/
cut dicit Uercellẽ.ſup Canti. Pedes no/
ſtri ſpiritꝰ ſunt intellectꝰ ⁊ affectꝰ. quibꝰ fre
quẽter aĩa deuota carpit itinera eternita
tis. Ratio autẽ huiꝰ eſt.ꝙ ſpiritꝰ noſter p in
tellectũ et affectum ſe ad eterna extendit.et
ea attingit aliq̃liter. Unde Hugo libꝛo p̃/
mo de archa Noe dicit. Hoc eſt ad deũ ten
dere et ad ipm ꝯtingere.ſemp eum per de/
ſideriũ querere.p cogitationẽ inuenire.⁊ p
guſtum tangere. et cõmentatoꝛ Hugo ſup
vij.angeli.hierar d. Mentes celeſtes ſiue
ſpiritꝰ rationales ad interioꝛa mẽtis cogni
tione ⁊ dilectione accedunt ⁊ proximi fiunt
ſm excellentiſſimã collocationẽ quam ha/
bent iuxta deũ vbi eſt intrinſecũ ſpiritꝰ no/
ſtri vt ſupꝛa dictũ eſt. Sed notanduꝫ ꝙ
pedes ſpiritꝰ noſtri opoꝛtet eſſe mundos ⁊
puros quia nihil inquinatũ intrabit intra
ſecretum domini ieſu.et cũ pedes ſpiritus
humani quãdoqꝫ tangãt terram mediãte
ſenſualitate.⁊ etiaꝫ ne puluis terrenus eis
adhereat.ideo indigent frequẽti lotione et
mũdatiõe. vt oſtendit dominꝰ quãdo dixit
illud Johis.xiij. Qui lotꝰ eſt non indiget
niſi vt pedes lauet.id eſt.q̇ ſine peccato moꝛ
tali eſt.nõ indiget capitis lotione. Cuiꝰ ra/
tio eſt.quia caput noſtri ſpiritꝰ eſt intelligẽ/
tia que in viris ſanctꝭ imediate cõiungitur
deo.vt dicit beatꝰ Augꝰ.in ſuo libꝛo de ſpi
ritu ⁊ aĩa.ideo lotione nõ indiget. Nec ta/
les indigent lotione manuũ. qꝛ opera coꝝ
munda ſunt ꝓpter mundiciaꝫ capitis ea in
deum oꝛdinãtis.ſed indigent lotõne pedũ
Cuiꝰ ratio eſt ſm Auguſti.et Oꝛige. Quia
impoſſibile eſt hoiem aliquãdo nõ peccare
venialiter.⁊ nõ habere aliquã inoꝛdinatio
nem in ſua ſenſualitate ꝓpter cõtinuã con/
uerſationẽ in terris.ex qua ꝯtrahitꝰ aliqua
macula impuritatis in affectu. ⁊ ex hoc ru/
ga obſcuritatis in intellectu. Unde Oꝛigẽ.
dicit. Ego impoſſibile puto nõ contamina
ri extrema aĩe et infima eius.qꝫqꝫ quis p/
fectus quo ad homĩes reputetꝰ.ideo chariſ
ſimi diſcipuli dñi ſunt qui ſolũ peduꝫ indi/
gent lotione. Hos pedes bene lotos timu
it coinquinari ſponſa quãdo dixit Cantic.
v. Laui pedes meos. Gloſa.i.cogitationes
meas.quibꝰ aliquãdo terraꝫ tangere ſole/
bam.quos ſecretis fletibꝰ cõpunctiõis ab/
lui vt intrare merear celeſtẽ patriaꝫ. Quõ
ergo iterũ coinquinabo illos. Uercellẽſ
dicit. Quomõ coinquinabo illos iteꝝ vm/
bꝛis ⁊ imaginibꝰ tempaliũ cũ etiaꝫ intelle/
ctuales opationes ⁊ foꝛme in hoc loco i ſu/
perintellectuali exercitio reputentꝰ macule
⁊ offendicula. Hec ille. Secũdo notan/
dũ eſt.ꝙ q̃a multa offendicula ⁊ diuerſa in
iſtis itineribꝰ eternitatis ſunt quibꝰ ſpiritꝰ
noſter impeditꝰ ⁊ retardatur ab ingreſſu il/
lius intrinſeci ſecreti.ideo opoꝛtet vt ſpiri/
tus noſter nõ ſolũ habeat pedes ab imun/
dicijs lotos ſed etiã ad ambulandũ exerci
tatos ⁊ agilitate veloces. Uñ Dionyſiꝰ.ix.
angelice hierarchie.dicit. Et pedes in ſcri/
ptura ſignificãt virtutẽ motiuã acute pene
trantẽ ⁊ velocem.i.ſemp tendentẽ in diuia.
⁊ ſequitꝰ.ꝓpter quod alatos theologia Iſaie
vj.figurauit pedes ſanctoꝝ intellectuũ.qd
ſignificat reductiuã velocitateꝫ ⁊ ſupernis
inuectiuã ab omni terreſtri depꝛimentem.
Hec Dioyniſiꝰ. Hoꝝ pedũ velocẽ agilita
tem habuit ꝓpheta dauid cũ dixit. Qui pfe
cit pedes meos q̃ſi ceruoꝝ. Qd Grego.ex/
ponens.xxvj.moꝛaliũ.dicit. Ceruus cũ iu/
ga montiũ aſcendit. queqꝫ aſpera ⁊ obiecta
tranſgreditꝰ donec ad ſupioꝛa eleuetꝰ. nõ ſo
lum currit ſed etiã ſaltat.ita etiã electoꝛum
mentes quecũqꝫ ſibi obuia reſpiciũt ꝯtem
plationis ſaltu trãſcendũt donec ſe ad ſu/
perna euehũt. Tercio notandũ ꝙ opoꝛ/
tet ꝙ pedes ſpiritꝰ noſtri nõ ſolũ ad ambu/
landũ ſint expediti ſed etiã p amoꝛẽ ad pe/
netrandũ acuti.vt ſpiritꝰ potentꝰ oĩa trã/
ſire poſſit.di.cũ Pſ.⁊ i deo meo trãgrediar
murũ. Qd Grego.exponẽs.xxvj. moꝛa.di/
cit. Murus eſt omne quod itineri noſtro

obijcitur cũ ad dilectum tranſit. quē tranſgredimur cũ pre amore ſupne patrie omnia hui⁹ mundi obiecta calcam⁹. Hec ille. Et ſicut dicit Auguſtin⁹ in ep̄la ad macedoniũ. Ire ad deum tanto nobis meli⁹ eſt quãto magis ad illũ imus quo nihil melius eſt. Imus autē non ambulãdo ſ; amãdo. quē tanto habebimus p̄ſentiorē quãto amorem quo in eũ tendim⁹ habebim⁹ puriorem. Hec Auguſtin⁹. Greſſus ẽ mentales ⁊ pedes ſpirit⁹ nõ ſunt corpales ſed ſpirituales. Et ideo Grego. xi moral. dicit. Ad ſe quippe venire p̄cipit deus nõ greſſibus corporis ſed ꝓfectib⁹ amoris ⁊ ſpirit⁹. veritate dicente Matth. xi. Venite ad me omnes qui laboratis. Et Auguſti. ſup Pſal. lxxv. Iter tuum volũtas tua eſt. amando aſcendis. negligendo deſcendis. ſtans ĩ terra in celo es. ſi diligis deũ. ⁊ ſic patet de pedibus ſpiritus.

Diſtinctio quinta.

q Vinto videndũ eſt qualiť ſpiritus nr̄ in illo intrinſeco manerio multipliciter eſſe dicať. Circa quod notandũ eſt. ꝙ cũ Ap̄lus ad Colloſ. ij. dicat. ꝙ in domio ieſu ſunt omnes theſauri ſapientie ⁊ ſcientie dei abſconditi. quis poteſt inueſtigare ⁊ enarrare magnitudinē ⁊ multitudinem diuitiarũ ⁊ deliciarũ iſtius intrinſeci ⁊ ſecreti cubiculi niſi quantu; quilibet per fidē illuminat⁹. ⁊ per charitatē inflammatus in illo habitare conſueuerit. ⁊ ꝑ aliqualem experientiã didicerit. Unde dicit Bern̄. in ſermo. xxij. ſup Canti. ſic. In hoc arcanum. in hoc ſanctuariũ dei. ſi quem forte veſtrũ aliqua hora ſic rapi. ⁊ ſic abſcondi contigerit. vt nemo eũ noceat vel auocet aut perturbet. vel ſenſus egēs. vel cura pungens. vel culpa mordens. vel ea certe q̄ difficilius amouenť irruentia imaginum corporalium fantaſmata. poterit quidem hic cũ ad nos reducitur gloriari dicēs. Intro duxit me rex in cubiculũ ſuum. Et ibidem quaſi admirando exclamat dicens. O vere quietus locus eſt quem nõ imerito nomie cubiculi cenſuerim. in quo de⁹ non turbatus ira. nec velut diſtract⁹ cura ꝓſpiciť. ſed ꝓbatur voluntas ei⁹ bona ⁊ beneplacens ⁊ ꝑfecta. Viſio iſta nõ terret ſed mulcet. inquietã curioſitate; nõ excitat ſed ſedat. nec fatigat ſenſus ſed trãquillat. hic vere quietus domin⁹ quieſcit. deus trãquillus qui tranquillat om̄ia. ⁊ q̄etũ aſpicere quieſcere eſt. Hec Bern̄. Hi q̄ ſecreta iſtius cubiculi ingrediunť. ſiue gazophilacij ſecretũ inhabitant ꝑ veram fidē ⁊ charitatē magni ſunt q̄a magna audiunt. ⁊ percipiũt magna introducti in plenitudinē eternoꝝ ⁊ diuinorũ theſauroꝝ in illo abſconditoꝝ. Et ideo Bern̄. ſermo. xxxi. ſup Canti. dicit. Ubi q̄ magni ſunt fide ⁊ charitate. digni iueniuntur vt inducanť in omnē plenitudine; dei. nec in om̄ib⁹ apothecis ſapientie aliquos deus ſcientiaꝝ domin⁹ arcendos cenſet cupidos veritatis nõ conſcios vanitatis. Et infra ſic dicit. Iſtiuſmodi ſapiētib⁹ ſpiritibus magn⁹ occurrit ſponſus. ⁊ magnificabit facere cũ eis. emittens lucē ſuam ⁊ veritatē ſuam. eoſq; adducens et deducens in montē ſanctu; ſuum ⁊ in tabernacula ſua. Regem in decore ſuo videbunt p̄eunte; ſe ad ſpecioſa deſerti. ad flores roſaru;. ad lilia cõuallium. ad amena hortoru;. ad irrigua fontiũ. ⁊ ad delicias cellarioꝝ. ad odoramenta aromatũ. poſtremo ad ip̄a ſecreta cubiculi. Iſti ſunt theſauri ſapiētie ⁊ ſcientie dei abſconditi penes ſpõſu;. Hec ſũt paſcua vite ꝑparata in refectionē animarũ ſanctarũ. beat⁹ vir qui impleuit deſideriũ ſuum ex ip̄is. Hec Bern̄. Sed ꝓculdubio ſi ſpirit⁹ humanus quaſi ab aĩa diuiſus. ⁊ corpore q̄nq; illud intrinſecũ lucis manerium ingrediať ſolus. ⁊ intus recipiať rediens de regione luc̄ illi⁹ ĩtrĩſeci ad aĩa; ⁊ corpus. ip̄e enarret quales diuitias acceperit. qualia ꝟba audiuerit. ⁊ quales delicias guſtauerit. ſi tamē enarrare poteſt. q̄a Greg. libro. xv. moral. dicit. Sepe amant̄ anim⁹ tante ꝯtemplatiõis munere impleť vt videre valeat qđ om̄ino loqui nõ valeat. Si autē enarrare nõ poterit. ſaltem vt alter moyſes deſcendens a cõſortio dñi in aĩa ⁊ corpore aliqua ſigna ⁊ teſtimonia ſecũ ferat teſtificantia ꝙ in regione lucis fuerat. Dicit eñ Hugo in libro de trib⁹ dietis ſic circa finem. Ecce dũ de illo diuino interne contemplationis ſecreto reuertimur quid nobiſcum afferre poterim⁹ niſi lucem. Luce; de regione lucis venientes portam⁹. Hoc eñ decens ⁊ neceſſariũ eſt. vt cũ a lucis regione venim⁹ ad fugandas nr̄as tenebras nobiſcũ lucem apportem⁹. Et q̄s ſcire poterit ꝙ ibi fuerim⁹ ſi illuminati nõ redimus. Sed ſi vidim⁹ patris potentiã. apportem⁹

lucem diuini timoris. Si vidim⁹ filij ſapi/
entiã apportem⁹ lucẽ veritatis. Si vidim⁹
ſpũſſancti clemẽtiaꝫ. apportemus lucẽ dile/
ctionis. Potẽtia torpentes excitet ad timo
rem. Sapiẽtia ignorantie tenebris exceca/
tos illuminet. Clemẽtia calore caritatꝭ fri/
gidos inflãmet. Hec ille.

Diſtinctio ſexta.

Sexto videndũ eſt qͣliter ſpirit⁹ no/
ſter cũ in illud intrinſecũ maneriũ
eternale fuerit introduct⁹ in illo ſta
biliaꝛ ꝛ ꝑpetueꝛ. ita tñ ꝙ ad imperiũ regis
egrediaꝛ ꝛ ingrediaꝛ ad naturã humanaꝫ
imitandã ꝛ ꝯtemplandaꝫ diuinã. De q̃
ſciendũ eſt ꝙ ſpirit⁹ noſter in illo archano
ſecreto ꝑ veram fidẽ collocaꝛ ꝛ ſtabilitur. ꝛ
ꝑ ſanctã charitatẽ in eodẽ ꝑpetuaꝛ. De fi
dei collocatione ꝛ ſtabilitiõe dicit Dioniſi/
us de diuinis nomibꝫ. ca. vij. Et circa veri/
tatem vere exiſtentẽ ꝛ nõ errantem verſaꝛ fi/
des diuina. q̃ eſt ſtabilꝭ collocatio credẽtiũ
collocans illos in veritate. ꝛ firmãs ſimpli
cem veritatẽ intranſmutabili ydẽptitate in
ipis credẽtibꝫ habẽtibꝫ cognitionẽ veritatꝭ.
ꝛ ideo credentem in veritate nihil mouebit.
teſte ſcriptura Roma. viij. Nihil mouebit
a leticia que eſt ſcḋm veram fidẽ. ſed habebit
in ea ꝑmanentiã imobilis ꝛ intrãſmutabilꝭ
ydẽptitatis. Sequiꝛ. Qui eñ veritati vni/
tus eſt ex ipa vnione bñ nouit qḋ bene ſen/
tit. q̃uis multi corrſpiãt ipm tanq̃ mentis
exceſſum paſſum ſiue furioſum. ipe tñ bene
nouit ſeipm nõ furentẽ vt errãtes ei impo/
nunt. ſed ꝑ ſimplicẽ veritatẽ ſemꝑ eandem ꝛ
eodẽ modo ſe habentẽ liberatũ ab inſtabi/
li ꝛ variabili diuiſione cõtra errorem. Hec
Dioniſius. Ex his apparere poteſt quomõ
fides ſpiritũ noſtrũ in illo intrinſeco mane
rio ieſu collocat ꝛ ſtabilitat. Iſa. vij. Si nõ
credideritis nõ ꝑmanebitis. ſcꝫ in deo. Et
Euſebi⁹ in glo. ſuꝑ illud Luce. xij. vbi the/
ſaurus vr̄ eſt ibi ꝛ cor veſtrum erit. dicit ſic.
Qui mentẽ applicauerit ad celeſtia ibi men
tem habebit. vt videaꝛ ſolo corꝑe cũ homi
nibꝫ cõuerſari. animo vero iam ſit aggreſſus
manſiões celeſtes. Hec ille. De charita/
tis autẽ ꝑpetuatione. id eſt. qualiꝛ ſpiritus
noſter in intrinſeco dñi ieſu ꝑpetueꝛ. No/
tandũ ꝙ cũ Joh. in ꝑma ca. c. iiij. dicat. De⁹
charitas eſt. ꝛ q̇ manet in charitate in deo
manet. ꝰ q̃diu ſpũs manet in charitate. tã/
diu manet in deo ſiue i intrinſeco dñi ieſu.

ſed ſpũs nr̄ in eternũ põt in charitate ma/
nere cũ adiutorio dei ꝰ in eternũ põt mane
re in deo. Vñ in libro de ſpũ et aĩa dr. Et
aĩa habet in ſe amorẽ quo ſemꝑ põt ſtare
cũ deo. Et aũt ſpũs nr̄ in eternum poſſit
ſtare cũ deo ꝛ manere in charitate oſtendit
apl's ad Rom. viij. vbi dicit. Quis põt nos
ſeparare a charitate chriſti. q̇ dicat. Nemo.
imo nul'a creatura ſicut ipe poſtea ꝓbat. ꝰ
nulla creatura põt nos eijcere ab illo itrin/
ſeco. nec ipe de⁹ vult eijcere. vt ipe dic̄ Joh.
vj. Q̃diu eñ ſum⁹ charitate veſtiti licꝫ nos/
ipos ꝑ pctm̃ eijcere poſſim⁹. nõ tamẽ diſtã/
tia locali cũ deus ſit vbiq; ſed diſtãtia diſſi
militudinis. Dicit eñ Aug⁹. i. de trini. Nõ
locoꝝ interuallis ſed ſilr̄itudine accediꝛ ad
deũ. ꝛ diſſilr̄itudine diſcediꝛ ab eo. Et autem
nulla creatura poſſit nos ſeꝑare a charita/
te dei q̃ nob̄ in chriſto daꝛ. oñdit apl's ibidẽ
di. Cert⁹ ſum ꝙ neq; mors. ſ. quam minanꝛ
ſeꝑabit nos a charitate dei. Cui⁹ rõnẽ aſſi
gnat Aug⁹. de moribꝫ eccl'ie. d. Licet corp⁹
nr̄m poſſit mori. tñ ipm q̃ diligim⁹ deum ſcꝫ
aĩa mori nõ põt. niſi dũ nõ diligit deũ. cui
mors eſt nõ diligere deũ. ꝙ nihil aliud ẽ q̃
ei in diligẽdo aliq̇d ꝑponere. Alia ẽ rõ ſcḋm
Amb. Quia mors erat ſctis occaſio eundi
ad ꝑmiũ ꝑmiſſum ꝛ q̃ſi ianua. ꝰ mors nõ pt
nos ſeꝑare a charitate xpi. ꝰ nõ pt abijcere
ab eo. Scḋo neq; vita inq̇t apl's. ſ. ꝑmiſ
ſa pt nos ſeꝑare a caritate. Cui⁹ rõnẽ aſſigt
Aug⁹. in libro de moribꝫ eccl'ie. d. Quia de
us eſt fons vite. ſicut ꝰ nemo ſeparat a fon/
te aque ꝑmittendo aquã. ita nemo ſeparat
a fonte vite ꝑmittẽdo vitã. Vnḋ dñs dicit
Joh. v. Qui credit in me habebit vitã eter
nã. Tercio inq̇t apl'us. Neq; angeli neq;
ꝑncipat⁹. neq; ꝟtutes. neq; inferiores. neq;
medij. neq; ſuꝑiores poterũt nos ſeꝑare a
caritate dei. Cui⁹ rõ eſt ſcḋm Aug⁹. q2 ange/
li cũ inherem⁹ deo nõ ſũt mente nr̄a potẽti
ores. imo toto mũdo ſuꝑior eſt mens inhe
rens deo. vt ait Aug. de moribꝫ eccl'ie. Quõ
ergo ſeꝑabũt nos a charitate xpi. ad quam
nos etiã hortanꝛ. ꝰ nec nos eijciẽt Quar
to inquit apl's. Neq; inſtãtia. i. inſtãtes mo/
leſtie nos a deo ſeꝑabũt. Cui⁹ rõ eſt ſcḋm Au
g⁹. de moribꝫ eccl'ie. Quia coipo eas leuio/
res ſentim⁹ q̃ ei a q̃ nos ſeꝑare moliunꝛ ar/
tius inherem⁹. caritas eñ oĩa ſuſtinet. ꝛ eſt
vita morientiũ. ait Aug⁹. de laude caritatꝭ.
ꝰ nõ ſeꝑat ſꝫ vnit Quinto inq̇t apl's. Neq;

futura.i.pmiſſio futurorꝫ nos a caritate ſe/
parabũt. Cuiꝰ rõ eſt ſm Augꝰ. de moribus
eccl'ie. Quia q̄cq̄d boni futurorꝫ eſt certiꝰ p
mittit deꝰ. ꝛ nihil eſt ipo deo meliꝰ. q̄ pfecte
inherētib; ſibi iã pñs eſt. ḡ nec talia ſeparãt
a caritate. ḡ nec eĳciũt a deo. Sexto in/
q̄t apl's. Neq; fortitudo. i. violẽtia aliꝰ po/
terit nos ſepare a caritate dei. neq; altitu/
do. i. pſpitas. neq; pfũdũ. i. adũſitas poteſt
nos ſepare a caritate xp̄i. neq; alia creatu/
ra. Cuiꝰ rõnē innuit apl's in eodē ca. d. Oꝛ
bonis oĩa coopanť in bonũ. ḡ nõ ſepant
niſi nos velimꝰ. p caritatē ḡ q̄ (vt dic̄ apl'us
i. Cor. xiij.) oĩa põt. oĩa ſuſtinet. ꝛ nũq; ex/
cidet ſpũs nr̄ in illo intrinſeco vbi eſt fons
vite. ꝛ caritas põt manere ſemp. maxie cuz
charitas volũtates nr̄as ad deũ q̄ſi ad cen
trum ſuũ ꝓpriũ inclinet. ꝛ nos ſibi incorpo/
ret. ꝛ voluntas pfecte ɔcordet. que maxime
amantiũ refectionē ɔſummant ꝛ ppetuant
Vñ Johis. vj. dicit dñs Eũ q̄ venit ad me
nõ eĳciam foras. Qd Aug. exponit d. Ve/
niamus ad deũ. intremꝰ ad deũ. ꝛ incorpo/
remur ei. vt nos nõ faciamꝰ voluntatē no/
ſtrã ſed voluntatē dei. ꝛ non eĳciet nos fo/
ras. ſcꝫ in exilium tenebrarũ eternarũ. ſed
ſiue ingrediamur ſiue egrediamur paſcua
inueniemus noſtrã nutrientia charitatez.
que nos ppetuat i chriſto. quia qui manet
in charitate in deo manet. i. Johis. iiij.

Diſtinctio ſeptima.

Septimo poſtq; viſum eſt quid ſit il
lud intrinſecũ ſecretũ ꝛ eternale ma
nerium in chriſto. ꝛ qualiť in illo in/
trinſeco varie manſiões diſtinguuntur. et
ſm quid homo in illud intromittať. Viſo
etiã quid ſpũs in hoie dicať. ꝛ quib; pedib;
illud intrinſecũ ingrediať. ꝛ q̄liter humanꝰ
ſpũs in illo dicať. ſtabiliť ꝛ ppetuať. Viden
dũ eſt q̄ ꝛ quot ſunt itinera p q̄ ad illud in/
trinſecũ ſecretũ et eternale maneriũ ſpiritꝰ
humanus accedat ꝛ ingrediať Circa qd
ſciendũ eſt q (ſicut dr̄ in lib. de ſpũ et aĩa)
duo ſunt loca inter q̄ ſpũs humanꝰ exiſtēs
ad vtrũq; ſe mouere põt ſiue itinerare. De
us eñ eſt in ſũmo. mũdꝰ vero in imo. Jlle
ſcꝫ deꝰ in eodē ſtatu eternitať ſue imobilis
exiſtit. ideo ipe ſolus eſt eternitate mẽſura/
bilis. Cuiꝰ rõ eſt. q2 ſic̄ Boeciꝰ in de ɔſola/
tione dicit. Eternitas eſt intermĩabil' vite
tota ſil' ꝛ pfecta poſſeſſio. q̄ nlli creature cõ/
uenit. ſed ſoli deo. vt p3 ɔſiderãti hꝰ diffi/
nitiõis ptes. Jſte aũt mũdꝰ curſu mutabi/
litať ſue ſp inſtabil' fuit. ꝛ iõ tpe menſurať.
q2 tp̄s eſt menſura motꝰ mutabiliũ rerꝫ. nõ
pmanentiũ. ſed ſuccedentiũ vt ſit. ꝛ iõ talia
dicunť tpalia. Rõnalis aũt ſpũs q̄i in q̄daꝫ
medio eſt ɔſtitutꝰ. ſed mediũ oportet ptici/
pare naturã extremorꝫ ꝓpter cõnectionē vni
uerſi. ꝛ iõ oportet q ſpũs nr̄ in aliq̄ cõueni/
at cũ eternis. ꝛ in aliq̄ cũ tpalib;. Cum eter/
nis ɔuenit in h̄ q ſm ſubſtantiã oĩno ē ſta
bilis ppetuo. in eternũ manens. ꝛ iõ q̄ ad h̄
nõ menſurať tpe trãſeunte. q2 illo corrupti
bilia mẽſuranť. nec mẽſurať eternitate. q2 il
la ſoli deo ɔuenit. ḡ neceſſario mẽſurať mē
ſura media. i. euo qd eſt q̄dã pticipatio eter
nitať. Vñ Dioni. de di. no. dicit. q euũ dr̄
q̄eta et tota ſil' vita. Et Dam̄. li. iij. c. j. dic̄. q
euũ nõ eſt tempꝰ nec ps tpis. ſed qd ſil' ptē/
diť cũ eternis ſcꝫ ſm ppetuationē. Vñ i li.
de ſpũ ꝛ aĩa dr̄. Spũs humanꝰ q̄dã cõdi/
tionis ſue excellẽtia huic mutabilitati que
deorſum ē ſupeminet. q̄ſi creatꝰ in orizon/
te eternitať. ꝛ iõ ad illã q̄ eſt apud deũ imu
tabilitatē nõdũ pueñit. q̄uis ptingere poſ/
ſit cũ angel'. Spũs ei nr̄ cõuenit cũ tpalib;
in hoc q ſm opatiões aliquas eſt mutabi/
lis. ꝛ in eis ſucceſſiones patiť. Vñ in lib. de
ſpũ ꝛ aĩa dicit. Si ſpũs noſter in his qui
deorſum tranſeũt ſe p cupiditatē immerſe
rit. ſtatim p infinitas diſtractiones ſiue iti/
nera rapieť. ꝛ a ſeipo quodã modo diuiſus
diſſipabiť. et ideo quo ad iſtas opationes
tempalis efficiť. q2 tpe mẽſurať. De hac in/
ſtabilitate ꝛ mutabilitate dicit Hugo d̄ ar/
cha noe ſic. Dũ cor nr̄m ſiue ſpũs nr̄ p deſi
deria fluere cepit q̄ſi in tot diuiſum eſt quot
ſunt ea que concupiſcit. Hinc naſcitur mo
tus ſine ſtabilitate. labor ſine requie. curſuſ
ſine puentione. ita vt ſemper ſit inquietus
ſpiritus noſter donec illic inherere ceperit
vbi deſiderio ſuo nihil deeſſe gaudeat. ꝛ ea
que diligit ſemper manſura confidat ꝛ cre/
dat. Hec ille. Ex quo concluditur q neceſ/
ſe eſt q ſpiritus humanus habeat aliquas
operationes que maneãt ſm ſuã ſubſtãtiã.
licet vna alteri ſuccedat. qd accidit vbi ſũt
operationes intrinſece intellectꝰ ꝛ affectꝰ.
maxie q̄ñ in eťnis figunť. q̄s opatões exer/
cere poſſ3 ſpũs hũanꝰ etiã ſi celũ ſtaret. vl' ſi
nullũ eſſet tp̄s. vt3 p Aug. nec mirũ cum ſit
ſpũs hũanꝰ ſup tp̄s exiſtens in carne tpali.

Dicit em̄ Grego.mora. Sublenata mens
id eſt.ſpirit⁹ extra terminos tempoꝝ ducit
etiā cū a carne in tempe tenet. ⁊ in libro de
ſpiritu ⁊ aīa. Si ſpūs human⁹ ab hac in/
fima diſtractione que deorſum eſt erexerit
ſe. ⁊ hec infima deſerēs atq̧ paulatim ſe in
vnū colligens ſecū eſſe didicerit. tanto am/
plius in vnū colliget. quāto magis deſide
rio ⁊ cognitione ſurſuz eleuabit. donec tan/
dem omīno īmutabilis ſit. ⁊ ad illā veraz ⁊
vnicā que apud deū eſt immutabilitatē ꝑ/
ueniat vt ꝑpetuo ſine omī mutabilitatꝭ vi/
ciſſitudine requeſcat. iam ī intrinſeco domi/
ni ꝑfecte collocat. Hec ille. Ex his ptz ꝙ ſi/
cut ſpirit⁹ humanus ex inordinato amore
tempaliū aggrauat⁹ aſcendit ab eternis ꝑ
aliqua itinera iniq̄tatis deorſuz ad tempo
ralia. ſic ſpirit⁹ human⁹ ex ordinato amore
eternorū alleuiat⁹ aſcendit ſurſum ꝑ itine/
ra recte equitatis ad eterna. ⁊ ſicut ille ꝑ ſe/
ptem itinera obliq̄ deſcendit ad tpalia. ita
iſte ꝑ ſeptē itinera recta aſcēdit ad eterna. ꝓ
pter q̄d itinera eternitatꝭ nūcupant. Iti/
nera ergo eternitatꝭ ducētia ad intrinſecuz
ſecretū ⁊ eternale maneriū dn̄i ſunt hec ſcꝫ
Eternorū recta intentio. Eternoꝝ ſtudio/
ſa meditatio. Eternoꝝ limpida cōtempla/
tio. Eternoꝝ charitatiua affectio. Eterno
rū ſecreta reuelatio. Eternoꝝ experimēta/
lis p̄guſtatio. Eternorū deiformis opera/
tio. Ad itinerandū autē in his ſeptez iti/
neribꝫ eternitatis dn̄s amoroſe inuitat ſpi
ritū humanū oſtendēs ⁊ ꝓmittens ei ſeptē
āminicula cooperātia ad ambulandum in
itineribꝫ eternitatis. Iſtā autē inuitationē
mens humana diligent aduertat. Quia ſi/
cut dicit Vercelleñ. ſuꝑ Canti. Nihil eſt q̄d
ad cōtinuos ſponſe ꝓfectus eam ꝓmoueat
efficacius q̄ꝫ deū imitari. ⁊ ab eo inuitari ef
fectiue. Hoc q̄dem exercitio ꝯtinuo vnifor
miter ꝓficiunt celeſtes ſubſtātie q̄ non ceſ/
ſant poſt ſpōſum ingredi. Tot⁹ em̄ curſus
amoris in aſſidua ⁊ cōtinua huiuſmōi inui
tatione cōſiſtit. vt in fine libri Canti. patet.
dicit g̊. v. Surge ꝓpera amica m. columba
mea. formoſa mea ⁊ veni. Amica. q̄ꝛ amās
⁊ amata. Ego em̄ diligo diligētes me. Pro
uer. viij. Columba mea. q̄a ſpū ſimplifica/
ta Matth. x. Eſtote ſimplices ſic̄ colūbe.
Formoſa mea. q̄a ad imaginē ⁊ ſimilitudi/
nem dei facta Gene. j. Surge igit a tpalibꝫ
ad eterna tendendo. ⁊ ꝓpera. eterna inueſti

gando. ⁊ veni. eternitatē meā ingrediendo.
Hui⁹ petitiōis reddit cauſaz. di. Surge ꝓ
pera amica mea ⁊ veni. q̄a iā eſt itinerandi
oportunitas tēporanea. q̄ꝛ iā hyems tran/
ſijt peccati infrigidātis ⁊ itinera ambulan/
tiū obliquātis. Quia iam eſt itinerū opta/
ta facilitas. q̄a iam imber abijt ⁊ receſſit cu
re diſtrahentis ⁊ itinerantes impedientis.
Quia iā eſt itinerantiuz amena iocūditas.
q̄a iā flores apparuerūt in terra nr̄a. Quia
iam temp⁹ vernale venit ex p̄ſentia diuini
ſolis in terra noſtre carnis. Quia iā eſt ꝑ/
ambulantiū alleuiata agilitas. q̄a iam tem
pus putatōis aduenit. quo ſpiritus noſter
exonerat ab omībꝫ ſuꝑfluis ⁊ vanis. Quia
iam eſt viarū reuelata veritas. q̄a vox tur/
turis audita eſt in terra nr̄a verbi incarna/
ti omnē veritatē docentꝭ. Quia iā eſt viati/
ci deſiderati ſatietas. q̄a ficus ꝓtulit groſ/
ſos ſuos. ſcꝫ pater fons dulcedinis filium
panē omīs ſuauitatis. ⁊ ſpiritū ſanctū potū
ſobrie ebrietatis. Quia iā eſt medij odorife
ra ſuauitas. q̄ꝛ vinee florentes odorē ſuum
dederūt. i. potētie fecunde dederūt odorez
bone fame ex operibꝫ odoriferis. q̄a bonus
odor chriſti ſunt. ij. Corinth. ij. Igit ſurge.
ꝓpera amica mea ⁊ veni. Unde dicit Orig.
Quis iā nō ſurget. q̄s nō ꝓperet. aut q̄s nō
veniet vbi tot vtilitatū inſignia cōcurrūt.
Singula iſtoꝝ āminiculoꝝ applicabūt ſin
gul itineribꝫ vt patebit īfra. ⁊ hec itinera ab
ſcōdita ſūt a ſapiētibꝫ ⁊ prudētibꝫ h⁹ mūdi.
⁊ reuelata ſūt paruul. i. hūilibꝫ. Uñ abacuc
iij. Incuruati ſūt colles mōi. i. ſapiētes ab
itineribꝫ etnitatꝭ ei⁹. i. obliq̄ti ſūt a vijs rectꝭ
etni dei. q̄ꝛ q̄ a recta via declināt. q̄nto plus
vadūt tāto pl⁹ a termīo recte vie recedūt. ⁊
q̄ꝫto pl⁹ ſe ſapiētes mōi ab etna ꝟitate auer
tunt. tāto pl⁹ ſtulti facti ī tpalibꝫ euanuerūt
dicētes. Sol intelligētie nō eſt ort⁹ nobis.
laſſati ſum⁹ in via iniq̄tatꝭ. viā dn̄i ignora/
uim⁹. Sap̄. v. Cū g̊ Aug⁹. xiiij. ⁊. xv. de tri.
dicat. ꝙ ſpūs nr̄ ad imaginē ⁊ ſilitudinē dei
etni creat⁹ ſit. ⁊ ex h̄ etnitatꝭ capax ſit. ⁊ ex h̄
ſortiat q̄ndā iā ꝑticipationē dū etiā ſm ſub
ſtātiā ⁊ ſm aliq̄s opationes intrinſecas ſit
ſupra temp⁹. q̄a in euo q̄d eſt q̄dā eternita/
tis participatio. vt ſuꝑ dictū eſt. iō ſpūs nr̄
humiliat⁹ ⁊ cōtrit⁹ ⁊ a deo amoroſe inuita/
tus ad veniendu3 ꝑ itinera eternitatis ad
ſuum intrinſecū ſecretū ⁊ eternale maneri/
um ſecure ⁊ gaudens cū Pſalmiſta petat.

dicens. Deduc me domie in via eterna.

Primum igitur iter eternitatis (q̄d eſt eternorū recta intentio) ſpiritus humanus deſiderio eternorꝫ ab om̄ibꝫ allevi atus ꝛ ad pambulandū incitat⁹ ꝛ expedit⁹ primo aggrediatur. vnū eternum intēdendo. vnum eternū attendendo. vnū eternuꝫ ingrediendo. in vno eterno pmanēdo. propter vnū eternum quod eſt optimū ꝛ neceſſarium ꝛ finis quietās ꝛ ꝯſummans multitudinem omniū deſideriorū in vnū. quod non auferet ab eo in eternū. vt patet Luce x. Sed q̄a nemo itinerat q̄ vias itineris ignorat. ideo ad cognitionē iſtius vie ſiue itineris q̄d eſt eternorū recta intentio. oportet ſex conſiderare p ordinē. Primuꝫ eſt. que ſit neceſſitas iſti⁹ itineris. ꝛ quare aliis itineribꝫ premittat. Secundū eſt. q̄d ſit intentio. ꝛ a qua potētia anīe oriat. Tercium eſt qualiter intētio deiformis et eterna efficiat. Quartū eſt. p que ſigna intentio recta ſimplex ꝛ perfecta cognoſcatur. Quintū eſt qualiter p intentionē rectaꝫ ad intrinſecū eternum ieſu ſpirit⁹ accedat ꝛ ingrediat. Sextū qualit̄ ſpirit⁹ humanus ad veniendū p iter illud ad intrinſecū eternum ieſu dulciter ꝛ amanter ab eo inuitatur.

Diſtinctio prima.

Primo igitur videndū eſt que ſit neceſſitas iſti⁹ itineris q̄d eſt eternorꝫ recta intentio. et quare alia itinera p̄cedat. Circa quod notandū eſt ꝙ cum intentio finē actionis ꝛ itineris nob̄ poſtē dat vt dicit Grego. xxviij moral. vbi ſic dicit. Intentio priuſq̄ȝ ſe in actione exerceat. hoc iā quod appetit cōtemplat. Item cū intentio actionē dirigat noſtrā in operatiōe. vt dicit Grego. ibidē. vbi dicit ſic. Vnaq̄q̄ȝ actio intentionē ſuā q̄ſi intuenteȝ oculū ſequit. vt dicit Grego. xxviij. moral. vbi dicit ſic. Sicut fabrica colūnis. columne auteȝ baſibꝫ fulciunt. ita vita noſtra virtutibus. v̄tutes vero intima intentiōe ſubſiſtunt. Item rōnabiliter iter intentiōis alia itinera p̄cedere debet. Vn̄ Grego. ibideꝫ dicit. Vigilanti cura p cuncta opera intētio noſtra nobis penſanda eſt. vt nihil temp̄ale i his que agit apperat. ſed totū ſe in ſolidita tem eternitat ſigat. ne ſi extra fundamentum nr̄e actionis fabrica ponatur. totū opus in nihilū ſoluat. quia etiā ſumma opera inaniter fiunt ſi intentiōes cordiū extra eternitatis certitudinē deflectūtur. Hec ille. Et ibidē dicit. Si recta intentio in operatione nō tenetur. totū opus amittitur et deturpat. ſi auteȝ recte intendim⁹. bonum opus efficitur. etiā ſi minus bonū extra videatur. Plane ergo patere poteſt iſtius itineris neceſſitas in ordine reſpectu aliorū.

Diſtinctio ſecūda.

Secundo videndū eſt quid ſit intentio. ꝛ a qua potētia anīe oriat. De quo notandū eſt ꝙ ſicut dicit Anſelmus libro de cōcor. preſci. ꝛ li. ar. Volūtas eſt inſtrumentū ſeip̄m mouens ꝛ om̄ia alia inſtrumēta quibꝫ ſponte vtimur. ꝛ que ſunt in nobis. vt manū. linguaꝫ. viſum. ꝛ cetera huiuſmōi. ꝛ que ſunt extra nos. vt ſtiluꝫ. ſecurim. ꝛ cetera huiuſmōi. ꝛ facit om̄es voluntarios mot⁹. ip̄a vero ſe ſuis affectiōibꝫ mouet in finē deſideratum. ꝛ ideo ſola voluntas elicit actum intentionis ꝓprie dicte ꝛ p̄ncipaliter. ſed a rōne ſiue intellectu dirigente ſiue dictante. Et nota ꝙ hec intentio nō fit ſine amoris deſiderio. q2 quanto maior eſt amor finis. tanto vehemētior eſt motus intentiōis in finem. ita ꝙ amor mouet in finē deſideratuꝫ. ſed intentio omnia p que amor poteſt cōſequi hunc fineꝫ deſideratū ordinat ꝛ diſponit ad illius finis cōſecutionē. Vn̄ gloſa ſup illud Ps. In laq̄o iſto quē abſconderūt. dicit. ꝙ pes aīme eſt amor. ꝛ eo mouet anīa ad locuꝫ q̄ſi ad terminū ad quē tendit. i. ad dilectioneꝫ bonā vel malā. quo ſe peruениſſe ad amorē letatur. amor autē eſt actus volūtatis. Ex quo patet ꝙ intentio ꝓprie ꝛ p̄ncipaliter eſt act⁹ voluntatis elicient ꝛ libere ordinant et mouentis in fineꝫ ꝛ a ratiōe directus. Et nota ꝙ iſta intentio vt eſt a voluntate p gratiam formata non ſolū actualis ſed ꝛ habitualiſ facit actū ꝛ opus meritoriū. Cuius ratio ē. quia p̄ter naturalē bonitatē que eſt in actu volūtat eoip̄o q̄ eſt ens tota alia bonitas ip̄i⁹ eſt ex ei⁹ ſufficienti ordine intētiōis ad debitū finē. Tūc aūt ē ſufficiēs ordo q̄n ex pte agent p intētionē bonam fit ordinatio act⁹ ſui i debitū finem. ꝛ q̄n ex parte actus eſt ꝙ ſit ordinabilis ad illū finem. talis eni

oꝛdo includit bonitatē eſſe in actu que ſibi
debet͛ ex obiecto debito ⁊ ex foꝛma debita.
que eſt charitas. ⁊ ex circūſtantia et ex de/
bito fine. Deficiente autē altero iſtoꝝ actꝰ
vicioſus eſt. Ex q̄ patet ꝙ etiā actus indif/
ferens ꝑ oꝛdinationē debitā. ⁊ debitū finē
fit meritoꝛius. q̇a intētio recta ſi ſit actuali
ter a voluntate elicita mediāte gratia ad/
dit aliquā bonitatē ſupꝛa habitū cui debet͛
pꝛemiū ſubſtātiale. Per actꝰ eñ volūtatis
elicitos ex grā meremur vitā eternam. Ex
his etiā ptꝫ ꝙ intentio actualis eſt ꝑfectioꝛ
⁊ magis meritoꝛia habituali qꝛ addit ali/
quā bonitatē ſupꝛa habitualē. Vñ Gregꝰ.
xviij. moꝛal. dicit. Sicut lucerna coꝛpoꝛis
eſt oculus carnal' lucens toti coꝛpi. ita per
radiū intentiōis illuſtrant͛ itinera actiōis.
⁊ Luce. xi. dicit dñs. Intētio ſicut lucerna
fulgoꝛis illuminabit te.

Diſtinctio tercia.

Tercio videndū eſt q̄liter intētio re/
ctificet͛. ⁊ ex hoc deifoꝛmis ⁊ quaſi
eterna efficiat͛. De quo notandū
eſt ꝙ ſic dicit Hugo lib. p̄mo de archa noe.
Coꝛ hominis q̇d pꝛius amoꝛe diuio ſtabile
⁊ fixū in eternitate ꝯſiſtit. q̇a vnū amando.
vnū ꝑmanſit. poſtq̄ꝫ autē ꝑ deſideria terre/
na defluere cepit q̄ſi in tot diuiſū eſt quot
ea ſunt q̄ cōcupiſcit. ergo ſꝫm diuerſitatem
cōcupiſcētie ſiue amoꝛis erit diuerſitas in/
tentionis. Vñ Berñ. ſuꝑ Canti. ſermo. xl.
oſtendit. ꝙ ſi amās turpia appetit. etiā intē/
tio turpis erit ⁊ fedans faciē aīe vel ſpūs
⁊ ſi honeſta etiā intētio recta erit. Unde
Berñ. ibidē deſcribit diuerſas intentiōes
ſꝫm diuerſas affectiōes. Primo ergo ſꝫm
Berñ. eſt quedā intētio ꝑuerſa ⁊ iniqua. vt
illa que ꝓcedit ex volūtate affectata carnali
ter. ſiue ex amoꝛe carnali tendēs ad finē q̄
cōtrariꝰ eſt vltimo fini ⁊ eterno. vt eſt inten
tio illoꝝ qui terrena ſapiūt. quoꝝ deꝰ ven/
ter eſt. q̄ intendūt gule. vt magis poſſint ex
ercere actꝰ luxurie. Talis intētio eſt obſti/
natoꝝ ⁊ tempaliū. Vñ Berñ. ibidem dicit.
Tendere nō in deū ſed in ſeculū. ſecularis
aīe eſt. vt dictū eſt. ⁊ habet tal' faciē fetidiſ
ſimā fetoꝛe peccati. Secūdo eſt intentio
quedā ficta ⁊ falſa. vt q̄ ꝓcedit ex voluntate
affectata mēdaciter. tendēs in deum appa/
rent͛ ⁊ falſe ⁊ nō vere. q̇a ꝓpter fauoꝛē homi/
nū. de qua dicit Berñ. ibidē. Tendere q̄ſi
in deum ſed nō ꝓpter deū hypocrite plane
aīe eſt. omnē decoꝛē aīe exterminantis.
⁊ totam illā fedantis ꝓpter turpitudinē hy/
pocriſis. Tercio intētio quedā eſt obli/
qua ⁊ mercēnaria. vt que ꝓcedit ex volun/
tate affectata puſillanimit͛ tendēs in deū
nō ꝓpter deū ſed ꝑſentis vite neceſſaria. ex
qua recuruat͛ ad ſe. Vñ mercēnaria eſt. q̇a
veris filijs nō cōuenit. vt patet ꝑ ambꝛo. q̄
dicit in glo. Luce. iij. ſic. Filius q̄ habꝫ ſan
cti ſpiritꝰ pignus in ſecl'ari coꝛde mercedis
lucra nō querit. ſed ſeruat ius heredis. De
hac intentiōe dicit Berñ. ibidē ſermone. xli.
ſic. Si autē intentio ſolū vel maxime obui
te ꝑſentis neceſſaria ſe ad deū cōuertit. nō
quidē fece hypocriſis fetidā. puſillanimita
tis tamē vicio dicimꝰ obſcurā ⁊ minꝰ acce/
ptam. eo ꝙ nō querit deū ꝓpter ſe. ideo ꝑdi/
cta itinera ſunt obliqua ⁊ tempalia nō eter
na. Quarto quedā intentio eſt recta q̄ eſt
⁊ ꝓpter deū p̄ncipaliter ⁊ ꝓpter ipm directa.
que eſt actuū bonoꝝ. ⁊ hec ꝓcedit ex volun
tate affectata ſpūaliter. i. eſtu diuini amoꝛis
calefacta. q̄ voluntas ſic eſtuās intentionē
ad ꝯſecutionē eterni finis deſiderati ope/
rando impellit. liq̄faciendo in deū dirigit.
nec eā ſiſtere niſi in deo eterno ſinit. Unde
Oꝛige. Cant. ca. v. dicit. Qui ſctō deſiderio
intus eſtuat ad q̇dlibet opus bonū abilis
inuenit͛. quia nihil duri in coꝛde. i. in inten/
tione poꝛtat qd̄ nō feruoꝛe eſtuātis deſide/
rij in deū liqueſcat. Hec Oꝛige. Hec tamē
intentio ꝑfectū decoꝛem nō habet ꝑ oīa.
q̇a adhuc circa multa eſt occupata. licet pꝛo
pter deum. Unde Bernar. vbi ſupꝛa dicit.
Poꝛro in aliud tendere q̄ꝫ in deū. ⁊ tamen
ꝓpter deum nō ociū marie. ſed marthe ne/
gocium eſt. Abſit autē vt que huiuſmōi eſt
quicq̄ꝫ dixerim illā habere defoꝛme. nec ta/
men ad perfectū affirmauerim ꝑueniſſe de
coꝛis. quippe que adhuc ſollicita eſt et tur/
batur erga plurima. ⁊ nō poteſt terrenoꝛū
actuum vel tenui puluere nō aſpergi. quē
tamē facile citoq̄ꝫ deterget in hoꝛa ſctē de/
uotionis vel doꝛmitionis caſta intentio et
bone cōſcientie interrogatio ad deū. Hec
Bernardꝰ ſermo. xli. ſuꝑ Canti. Quinto
intentio quedam eſt recta ſimplex ⁊ magis
īmediata et odoꝛe finis eterni dulciter al/
lecta. que eſt cōtemplatiuoꝛum. ⁊ illa ꝓce/
dit ex volūtate finis eterni affectiua expe/
rimentaliter. Experimentalis enim odoꝛ
vltimi finis oīa alia aliq̄ mō ꝯtemnere fa

cit.exquo intentionē in nullo alio fine qui/
eſcere facit.ſed eā q̄ntū poteſt vltimo fini
immediate vnit. Dicit em̄ Hugo ſuper.vij.
angelice hierarchie.ꝙ experiētia eſt mr̄ vel
magiſtra intelligētie.⁊ ꝙ ille optime verita
tem nouit q̄ eā nō audiēdo ſolū.ſed etiā gu
ſtando ⁊ faciēdo didicit. In tali em̄ experi
entia intētio nō ambulat.ſed q̄ſi currit. In
odore inq̄t ſponſa currem⁹ vnguentoꝝ tu
orū Canti.ij. Hec intentio tēdit in dn̄m ſo
lum imediate quātū poteſt.⁊ ꝓpter ipm̄.ſed
vt pluries nō totaliter ꝓpter ipm̄ ſoluꝫ.ſed
etiā querit ꝓpter ſe meditari ⁊ cōſolari.reti/
nens adhuc aliq̄d de ꝓprio.vt dicit Bern̄.⁊
ideo tal' intentio diuiſa eſt. Talis clamat
cū Petro. Ecce nos reliquim⁹ om̄ia ⁊ ſecu/
ti ſum⁹ te.q̄d ergo erit nobis. Math.v. Et
cū Ps̄. Inclinaui cor meū ad faciēdas iu/
ſtificatiōes tuas in eternū ꝓpter retributio
nē. Quā tamē intentionē dn̄s nō reprehen
dit.q꞉ nō p̄ncipaliter q̄rebat mercedeꝫ.ſed
dn̄i voluntatē.cū multi tales ſint in eterna
domo p̄ris.vt pꝫ Luce.xv. Sexto intē
tio quedā eſt imediata ſimplificata ⁊ deifi/
cata ⁊ amore finis eterni totaliter attracta.
Et hec eſt beatoꝝ in patria.⁊ inde intentio
fit intētio eterna.⁊ elicit̄ a volūtate affecta/
ta deiformit̄. Deificatio autē (vt dic̄ Bern̄.
libro de diligēdo deū.parū poſt mediū) ni/
hil relinq̄t in volūtate admixtū vel ꝓprium.
ſed totū p̱ intentionē dirigit in deū. Un̄ di
cit ibidē ſic. O pura ⁊ defecata intentio vo
luntatꝭ.eo certe defecatior et purior q̄ in ea
de ꝓprio nihil iā admixtū relinquit̄. eo ſua/
uior ⁊ dulcior q̄ totū diuinū eſt qđ ſentitur.
ſic affici deificari eſt.ſic oēm tunc in ſanctis
q̄ ſunt in patria humanā affectionē quodā
ineffabili modo neceſſe eſt quieſcere.⁊ a ſe/
metip̄a liqueſcere.atq꞉ in dei penit⁹ trāſfor
mari voluntatē.alioq̄n quō om̄ia in om̄ib⁹
erit de⁹.ſi in homine aliq̄d de hoīe ſuperit.
manebit quidē ſubſtātia.ſed in alia forma.
in alia glīa.aliaq꞉ potētia.⁊ videtur ſentire
Bern̄.hoc impoſſibile fieri niſi poſt reſum
ptionē corporuꝫ cū beati adhuc ante reſū/
ptionē corporū deſiderio naturali appetāt
vnionē corpoꝝ ſuoꝝ. Hec Bern̄. Idē ſen/
tit Aug⁹.de appetitu corporū. vt pꝫ lib.xv.
ſup̱ Geneſim.

Diſtinctio q̄rta.

q Uarto videndū eſt p̱ que ſigna re/
cta ⁊ ſimplex intentio cognoſcatur.
Circa qđ notādū ē ꝙ huiꝰ intenti/
onis aliq̄ ſigna ſunt q̄ſi exteriora.⁊ q̄ ad ho
mines ⁊ q̄dā interiora.⁊ q̄ ad ꝯſciētiā. Si/
gna ḡ exteriora recte ⁊ ſimplicꝭ intentiōis (
ſm̄ Orige.ſup̱ Canti.c.vij. exponens illud
Q̄ꝫ pulchri ſunt greſſus tui ⁊c̄.ſunt quinq꞉)
Loquēs ḡ de multa pulchritudine greſſu/
um intētionaliū dicit. Spōſa calciata pul
cherrime incedit.q̄ſi rectiſſima intentione.
Poſt ſctōꝝ exempla incedit calciata.ſꝫ hy
pocrita nudo pede incedit.q꞉ deū ſequitur
corrupta intentiōe.caret em̄ exemplari pel
le.vterq꞉ tamē ex fructib⁹ ſuis cognoſcitur.
Et ponit ibi q̄nq꞉ ſigna recte ⁊ ſimplicis in
tentiōis.p̱ que illi ab iſtis diſtinguuntur.

Primū ſignuꝫ eſt humane laudis dete/
ſtatio.⁊ dicit̄ glorificatio. Und̄ Matth.vj.
Cū facis elemoſynā noli tuba canere ante
te.ſicut hypocrite faciūt. De h̄ dicit Chry/
ſoſtom⁹. Tuba eſt om̄is act⁹ p̱ quē opis ia/
ctantia demonſtrat̄. Secūdū ſignuꝫ eſt
ſobria triſticia ⁊ exultatio mētꝭ. Un̄ Mat/
thei.vj. Cū ieiunatis nolite fieri. Un̄ Ori/
ge.ibidē. Nō inueni veri⁹ ſignum boni cor/
dis q̄ꝫ ſi erūpat foras dulcedine mentꝭ ⁊ fre
quētia ſobrie exultatiōis ⁊ triſticie. Ter
ciū ſignū eſt ordo correctiōis. vt p̄mo a te/
ip̄o incipias.⁊ poſt alios corripias. Unde
Matth.vij. Hypocrita eiice primū trabeꝫ
de oculo tuo.⁊ tūc videbis eijcere feſtucaꝫ
de oculo fratrꝭ tui. Et Origen̄.ibidē. Niſi
fallar nihil aliud appetꝭ niſi apparere iuſt⁹.
dū me corripis et te negligis.aut ſi me et te
corripis q̄re a me incipis ⁊ nō a te. Quar
tū ſignū eſt benignitas cōpaſſiōis. Math.
xxiij. Ue vob̄ ſcribe hypocrite q̄ alijs clau/
ditis regnū celoꝝ ⁊ imponitꝭ eis ḡuia one/
ra ⁊c̄. Gregꝭ. Qui bon⁹ eſt corde.benign⁹ ē
cōpaſſiōe. Quintū ſignuꝫ eſt imobilitas
mētis tā in aduerſis q̄ꝫ in ꝓſperꝭ. q̄ vt alter
Job acceptat di. Si bona accepim⁹ d̄ ma/
nu dn̄i.cur nō ſil'r ⁊ mala c.ij. Un̄ Gregꝭ.ex
ponēs illud Job.j. Erat ſimplex ⁊ rect⁹ di.
Simplex ⁊ rect⁹ ē ille q̄ in aduerſis n̄ fran
git̄.q̄ ad tp̱alia nō inclinat̄ vl' incuruat̄.qui
ad ſup̱iora totus erigit̄.q̄ dn̄i volūtati hūi/
lit̄ ſubijcit̄.hec Gre. Hec Orig.breuit̄ enu/
merat d. Q̄ꝫ pulchri ſūt greſſus tui in calca
neo tuo filia principis. Si in op̱ibus que
agis laudē humanā vitas.ſi ſobrie exultas
ſi primo te corripias.ſi alijs benignitatem
exhibeas.ſi patientiā in aduerſis oſtēdas.
Hec ſunt ſigna exteriora Poſt hec p̄mo

videndū eſt de ſignis interiorib⁹ recte ꝛ ſimplicis intentiōis. De h̄ nota ꝙ Bern̄. libro de p̄cep. ꝛ diſpen. dicit ſic. Ut interior oculus intētiōis vere ſit ſimplex. duo arbitror illi neceſſaria eſſe. ſcꝫ charitatē in intentiōe. ꝛ veritatē in electiōe. Primo neceſſaria eſt charitas in intētiōe. Cui⁹ rō eſt. q꞉ caritas intentionē ad oīa illa q̄ ad finē ſunt p̄ncipalit̄ intenta dirigit ꝛ extēdit. et ꝑ h̄ artius vnit. cū in oīb⁹ vnū intendit ꝛ ad vnū tēdit ꝛ oīa q̄ntū p̄t cū illo vnire q̄rit. Un̄ Grego. in paſtora. di. Caritas diuiſa vnire conſueuit. cor iuſti diuidi ꝑ multa cōpellit. qd̄ tanto arti⁹ in deo colligit q̄nto illud lati⁹ ꝑ ſctā deſideria ſpargit. Scd̄o ad h̄ ꝙ oculus intētiōis ſit rect⁹ ꝛ vere ſimplex req̄rit̄ veritas ī electiōe. q꞉ illa nō ſinit errare circa finē intentū. Un̄ Bern̄. ibidē dic̄. Quō deniq꞉ ſimplex erit ocul⁹ intentional̄. cū ignorantia veritatꝭ etiā q̇ bonū diligit et malū neſcius agit. Sed illi⁹ nō imerito oculū ſimplicē duxerim cui neutrū bonū deſit. q꞉ iſta duo oculū intentiōis faciūt ſimplicē. ſ. amor boni ꝛ cognitio veri. Hec Ber̄. Sic igit̄ nec charitas intentionē ſinit ante finē intentū ſtare. nec v̄itas ſinit eā circa finē errare. Ueritas em̄ nō amat angulos nec ei diuerſoria placēt. ait Bern̄. Igit̄ op⁹ ꝑ intētionē bonā agit̄ qn̄ illa charitate ꝛ veritate munit̄. ſpm̄ igit̄ rectū innoua in viſceribus meis.

Diſtinctio quinta.

q Uinto videndū eſt q̄lit̄ ꝑ intētionē rectā ꝛ ſimplificatā ſpūs humanus intrinſecū ꝛ eternale maneriū dn̄i ieſu accedat ꝛ ingrediat̄. De h̄ nota ꝙ cum recta ꝛ ſimplex intētio ſit q̄dā tendētia ſine obliquitate. ꝛ ſimplex ſine admixtiōe in eternitatē a volūtate deſideratā. ꝛ a rōe dictata. ꝯſequēs eſt ꝙ intentiōis tendētia cōtinua eſt eternitatꝭ ꝯſiderate approximatio et attingentia ꝯtinua. Un̄ Hugo p̄mo li. de archa noe. dicit ſic. Hoc eſt ad deū tendere ſꝑ eū ꝑ deſideriū q̄rere. ꝑ cognitionē inuenire ꝛ ꝑ guſtū tangere. Intentio charitate ꝛ veritate munita oīa tꝑalia derelinquat. et ad eterna redeat donec intentio. tentio fiat. vt dicere poſſit. Inueni quē diligit aīa mea. tenui eū ꝫ nec dimittā. donec eū introducā in oēs mentis capacitates tā cōmunes q꞉ ſingulares. vbi intētio oīb⁹ inferiorib⁹ ſuꝑfert̄. extra mūdū ꝯſtituit̄. in eterniſ collocatur ꝛ quietat̄. Un̄. Gregꝭ. xxv. mor. dicit ſic Si ſemel in appetitiōe celeſtis patrie forti ſtabilitate anim⁹ per intentionē figitur. minus rerū temporaliū ꝑturbatione vexatur A cūctis quippe exteriorib⁹ motib⁹ eandeꝫ intentionē ſuā quaſi quendā ſecretū receſſū petit. ibiq꞉ incōmutabili inherēs ꝛ mutabilia cūcta tranſcēdens. iā ipa tranquillitate quietꝭ ſue in domo ſcꝫ in mūdo extra mundū eſt. Excedit quippe oīa ima intentiōe ſummoꝝ. ꝛ cunctis reb⁹ quas nō appetit. libertate quadā ſuꝑeſſe ſe ſentit. nec tempeſtatē rerū temporaliuꝫ int⁹ ſuſtinet. quam intuet̄ foris. q̇a terrena omnia q̄ concupita opprimere mentē poterāt. deſpecta ſubt⁹ iacent. Unde ꝑ ꝓphetā dicit̄. Statue tibi ſpeculam. q꞉ dū quiſq꞉ ſpeculat̄ ſumma ſuꝑeminent infima. Hec Gregori⁹. Si igit̄ ſpiritus nr̄ in ſe bene ordinat⁹ cū oīb⁹ actionib⁹ in vnū ſe colligat. ſurſum ad eterna tēdat. ꝛ licet q̇ ad aliq̄ inſtabilis ꝑmaneat. intentione tamē in eternitate ſtabilis ꝑſiſtit. que nō niſi in eternis ſtabilit̄. Dicit Gregꝭ. ꝛ Hugo libro. iiij. de archa noe. Q̄diu homo ordinē ſue nature tenuit q̄uis ꝑ actionem variaret̄. inter⁹ tamē ꝑ intentioneꝫ et amorē ſtabilis ꝑmanſit. q꞉ vnū intendebat ꝛ ꝓpter vnū oīa faciebat. vnū diligebat et omniū voluntatū atq꞉ actionū ſuarū fineꝫ ad vnū referebat creatorē ſuū. q̇ ſolus ſufficiebat. Hec ille. Et Baſili⁹ exponens illud Luce. x. Porro vnū eſt neceſſarium. dicit. Uniformis eſt vita chriſtiana. ad vnā tendens intētionē. ſcꝫ gloriā dei. multiformis vero ꝛ varia eſt vita eorū que deforis ſunt ꝑ libitu ſuo variata.

Diſtinctio ſexta.

ſ Sexto videndū eſt q̄liter ſpūs aduenien dū ꝑ iter recte ꝛ ſimplicꝭ intentionis ad eternū intrinſecū dn̄i ieſu. dulcit̄ ab eo inuitat̄. dicēte. ij. c. Cāti. O amica mea ꝓpter intentōis tue ſimplicitatē Nā tā in q̇ete interiorꝭ ꝯtēplatiōis q꞉ in exercitio exterioris actionis. ꝛ in ꝯſolatōe angelice allocutiōis me ſolū intēdebas. cum me in lectulo queſiſti. ciuitates circuiſti. vicos ꝑambulaſti. cuſtodes angelicos ſuſtinuiſti. Canti. iij. quare ꝑtrāſitis his oībus ſingularis me ſingularit̄ inueniſti ꝛ tenuiſti. Surge. ſi em̄ amica mea es. ſurgendum eſt tibi. ꝑ tue intentōis ſtabilitateꝫ ad me inceſſant̄ tendēdo. q꞉ ꝛ ſi me vt amicum inueniſti. nonduꝫ tn̄ ad plenuꝫ cognouiſti.

Quere ergo faciem meã ſemper cum ps.
Quia qui ſine fine eſt amãdus ſine fine eſt
querẽdus. Ait Aug⁹. in gloſa. O columba
mea. ꝑpter intentiõis ſimplicitatẽ ⁊ vnitatẽ.
Una em̄ eſt colũba mea Canti. vj. q̃ vt dic
Vercelleñ. ibidẽ. vnica ſimplicẽ habẽs in/
tuitũ. vnde ſignat pnrã intelligentiã ꝯtem/
plans diuinã ſimplicẽ eſſentiã. ex quo ſim/
pliſicata magis fuit Matth. x. Eſtote ſim/
plices ſicut columbe. Propera, ꝑpter inten/
tiõis tue agilitatẽ mihi ꝯtinue approximã/
do. q̃a ꝑ ꝯtinuã deſiderati finis intentionẽ
ꝯſeq̃ris ꝯtinuã approximationẽ ad me qui
ſum ꝑncipiũ ⁊ finis Apocal'. xxj. Principiũ
te liberalit' creans. finis te finalit' quietãs.
O formoſa mea, ꝑpter intentiõis tue deifor
mitatẽ. Ipa em̄ intẽtio ait dñs Luc. xj. q̃ſi
lucerna fulgoris illuminabit te. vt iã nihil
ꝓpriũ in te reliquer⁊ qđ in te amoroſe nõ or/
dinaueris. ꝑpter qđ tota pulchra es amica
mea. ⁊ macula nõ eſt in te. Canti. iiij. Ueni
igit' ad meã diuinitatẽ. q⁊ intentiõis tue tẽ/
dentia non quieſcit niſi in mea eternitate. q̃
eſt ſecretũ meũ intrinſecũ ⁊ eternale mane/
riũ. Ueni autẽ. quia iã eſt itinerãdi tempo/
ranea oportunitas. q̃a iam hiems trãſijt.
Qđ Vercellen' exponẽs ait. Hiems mul
tiplici intẽperie itinerãtes ꝓpedit. Math.
xxiiij. Orate ne fuga vr̃a fiat hieme vel ſab
bato. Hiemis igit' noie inq̃t Vercellñ. in
telligunt' q̃libet impedimẽta vel offendicu
la itinerũ eternitat⁊. Hoꝝ aũt itineꝝ offen
dicula ſunt ꝯcupiſcẽtia carnis. ⁊ ꝯcupiſcẽ/
tia oculoꝝ. ⁊ ſupbia vite. cũ omib⁹ familijs
ſuis. ſed hec omia iã ſunt diminuta. q⁊ iam
hiems trãſijt. Hec ille. Et eſtas ſolis eter/
ni incarnati ꝟbi iã in terra nr̃a apparuit. et
ideo iã tẽporanea itinerãdi ẽ oportunitas.
ideo dicit Vercelleñ. Hec itinera ſibi car/
pit ſponſa ꝑ totã ſeriẽ canticoꝝ ſponſo vo/
cante. illuminãte. adiuuãte. ſupportãte ⁊ am
plexante. celeſtib⁹ paranimphis obſeq̃a ſua
impendentib⁹. Hec ille. O dñe de⁹ veni er
go amica mea. q⁊ iã hiems pctĩ intẽtõis tue
aſcenſum retrahent⁊ trãſijt. Ueni colũba
mea. q⁊ iã hiems peccati intentiõis tue agi
litatẽ retardant⁊ abijt. Ueni formoſa mea
q⁊ iã hiems pctĩ intentõnẽ pulchritudinis
tue deturpant⁊ receſſit. Ueni autem amica
mea ꝑ intentiõis tue ſingularitatem. vt me
eternalit' amplexeris. Ueni colũba mea ꝑ
intentiõis tue deiformitatẽ. vt me eterna/
liter fruar⁊. Ego em̄ ꝑpetua dilectiõe dilex⁊
te. Hiere. xxxj. ad quam fruitionẽ eternam
nos ꝑducat qui in eternum regnat etern⁹
deus in eternũ bñdict⁹. Amen.

Secũdũ iter eter

nitatis ꝑ qđ ſpũs human⁹ tẽ/
dit ad intrinſecũ ſecretũ ⁊ eter
nale maneriũ dñi ieſu. i. ad et'/
nã eius diuinitatẽ eſt eternoꝝ ſtudioſa me/
ditatio. De q̃ itinere ſunt ſeptẽ ꝑ ordinẽ
notanda. Primũ eſt q̃re iter ſtudioſe me
ditatiõis imediate iter recte intẽtiõis ſeq̃/
tur. Scđm eſt q̃d ſit meditatio. ⁊ q̃liter
a cogitatiõe diſtinguat'. Terciũ eſt q̃lit'
in itinere meditatiõis de⁹ ſpm̄ hũanũ illu
minet ⁊ ꝯfabulet'. Quartũ eſt q̃liter ſpũs
human⁹ in itinere meditatiõis deũ alloq̃/
tur. Quintũ eſt q̃lit' allocutio dĩna itrin
ſeca a nr̃a meditatiõe diſtinguat'. Sextũ
eſt qualit' ſpũs human⁹ ꝑ iter meditatõis
eternitatẽ ieſu ingrediat'. Septimũ ẽ q̃li
ter ſpũs hũan⁹ adueniendũ ꝑ iter medita/
tiõis ad eternitatẽ a ieſu inuitat'.

Diſtinctio prima.

Primo igit' notãdũ eſt q̃lit' iter ſtudi
oſe meditatiõis iter recte intẽtõis
ſequat'. ⁊ q̃ iſti⁹ itiner⁊ ſit neceſſitas.
De quo notandũ eſt ꝙ cũ radius recte ⁊
ſimplicis intentiõis ſpiritui humano eter/
num ⁊ beatificũ finẽ omis ꝯſolatiõis vl' co
ſummatiõis q̃ ſpeculatiue oſtendat. Qđ
neceſſariũ eſt. q̃a niſi ſpiritus human⁹ finẽ
illum aliq̃liter ꝑcognoſceret. neſciret q̃ ten
deret vel vbi quieſceret. ⁊ niſi illũ finem ali/
qualit' deſideraret ⁊ inueniret nunq̃ꝫ q̃rere
curaret. ſed vagus ⁊ ꝓfugus ſup terram vt
alter cayn a facie domini, piectus nũq̃ꝫ ſta/
bilis ꝑmaneret. vt dicit Hugo libro ꝑmo
de archa Noe. meditatio ſtudioſa ꝑ omnia
diſcurrẽdo ad hunc finẽ intentũ inueſtigã
do q̃ſi practice querat ⁊ inueniat. ⁊ ſpiritũ
ad illũ cũ animi rõne ⁊ exultatione nõ deſi
ſtat adducere. ideo rõnabiliter imo neceſſa
rio iter meditatiõis imediate ſequit' iter in
tentionis. Uñ Richar. libro ꝑmo de archa
myſtica dicit ſic ca. iiij. Meditatiõis ſtudi
um eſt ſemꝑ quouis induſtrie labore qua/
libet animi difficultate ardua q̃ꝫ appbẽ
dere. obſcura irrũꝑere. occulta penetrare.
donec veritatẽ diu queſitã inueniat. ⁊ aĩm
ſiue ſpiritũ ad veritat⁊ ꝯtemplationẽ cũ ad/

miratione ⁊ exultatione adducat. Hec ille.
Hec etiā duo itinera mutuo ſe iuuāt. In-
tentiōi duo ſūt neceſſaria. ſ. amor boni ⁊ co
gnitio veri. vt ſup̄ dictū ē. ſʒ meditatio hec
duo augmētat ⁊ ꝯfortat ſuo feruore. q̄ ſc̄m
Pſ. In meditatiōe mea exardeſcet ignis.
q̄ intētionē ad cognitionē veri illūiat. et q̄
ad deſideriū boni finis inflāmat. erḡ inten
tio meditationē in finē intētū ⁊ deſideratū
rectiꝰ dirigit ⁊ vehemēt̄ ipellit. Itē intētio
finē itineris oñdit. meditatio vero viaʒ ad
ſūma ⁊ eterna pādit. ⁊ q̄ ſint neceſſaria itine
ri ꝓuide diſponit. ait Bern̄. in ſer. de ſcō an
drea. Ex his ptʒ q̄re iter meditatōnis ſeq̄-
tur iter intentiōis. ⁊ eiꝰ neceſſitas.

Diſtinctio ſecunda.

ſ
Ecūdo videndū eſt q̄d ſit cogitatio.
ne ſpūs hūanꝰ ꝑ viaʒ cogitatiōis ꝓ
via meditatōis iter arripiat. Opor
tet ſcire q̄d ſit cogitatio. ⁊ q̄d meditatio. ⁊ q̄
lit̄ inter ſe diſtinguant̄. De q̄ nota q̄ Ri-
char. li. j. de archa myſtica. c. iiij. dic̄ ſic. Sci
endū q̄ vnā eandēq̄ materiaʒ h̄ntia alit̄ ꝑ
cogitationē intuent̄. alit̄ ꝑ meditationē ru
minant̄. Multū eī a ſe inuicē differūt hec.
Quis q̄nq̄ in materia ꝯueniāt. Et iō dicit
Rich. ibidē. q̄ cogitatio eſt ipiꝰ ani aſpectꝰ.
ad euagationē ꝓnus. Ipa em̄ ſingul̄ pene
moment̄ ꝯſueuit ſe ad inepta ⁊ friuola re-
laxare. ⁊ ſine vllo diſcretiōis freno ad oīa ſe
ingerere vel p̄cipitē dare. Meditatio vero
vt dicit idē eſt ſtudioſa mētis intētio ad in-
ueſtigandū diligent̄ intendēs. et eſt ꝓuidꝰ
animi intuitꝰ ad ꝟitat̄ inq̄ſitionē vehemēt̄
occupatꝰ. Ex his ptʒ multiplex iſtoꝝ dif
ferētia. vt oñdit Rich. ibidē. c. iiij. d. Cogita
tio ꝑ diuerſa queq̄ lento pede gradit̄ ſine
reſpectu ꝑuentiōis paſſim huc illucq̄ va-
gat̄. Meditatio vero ſepe ꝑ ardua ⁊ aſpera
ad directiōis finē cū magna ani induſtria ꝑ
uenire nitit̄. Scdo differūt. q̄ cogitatio
ſerpit. meditatio incedit. ⁊ vt pl̄imū currit.
Tercio differūt. q̄ cogitatio eſt ſine la-
bore ⁊ fructu. meditatio vero cum labore ⁊
fructu. Quarto differūt. q̄ cogitatio ſꝑ
vagis motib; de vno in aliud trāſit. medi-
tatio aūt ſꝑ circa vnū aliqd̄ inceſſant̄ ince-
dit. Quinto differūt. q̄ cogitatio orit̄ ex
imaginatione. ⁊ ideo q̄nq̄ eſt ſine rōne. Ad
cuiꝰ intellectū nota q̄ ſicut dicit Rich. in li.
de beniamin. c. xviij. duplex eſt imaginatio
Una eſt beſtialis. alia rōnalis. Beſtial̄ ſine
vtilitate ⁊ deliberatiōe huc illucq̄ diſcur-
rit. qd̄ ⁊ beſtia facere pōt. Rōnalis autē eſt
illa q̄ imaginamur diuerſa cōponēdo vl̄ di
uidendo ꝓut volumꝰ. qd̄ bruta nō poſſunt
ſic facere. Meditatio em̄ orit̄ ex rōne. Uñ
q̄nq̄ tranſit in ꝯtemplationē ꝑ āmiratōem
⁊ exultationē. Hec ille. Et ſic apparet q̄d ſit
cogitatio. ⁊ q̄d meditatio. ⁊ q̄liter int̄ ſe dif-
ferunt ⁊ ꝯueniunt. vnū tm̄ ꝓ altero freq̄nter
ponit̄. quia cogitatio in meditationē ꝯuer-
titur dicit Richar. libro. j. c. iiij.

Diſtinctio tercia.

t
Ercio q̄ allocutio diuīa illūinans
mirabiliter a montib; eternis men
tē hoim ad ambulanduʒ ad eterna
inducit ⁊ alleuiat viā. Et ideo notādū eſt q̄
liter in itinere meditatiōis deꝰ ſpm̄ huma
nū alloquat̄. ⁊ de eternis q̄nq̄ q̄ſi ꝯ fabula
tur. ne ſicut dicit Bern̄. itinerātes laborib;
fatigent̄. ſermonib; delectati. Dicit nanq̄
Bern̄. ſer. xxxj. ſup Canti. ſic. Deus q̄ſi via-
tor quiſpiā itinerātib; ſeſe aſſociās. iocun-
dis ꝯfabulatiōib; ſuis a labore vie omnem
hoīem releuat ⁊ cōmutat. ita vt eo diſcedē-
te loquant̄. Nōne cor noſtrū ardens erat i
nobis. duʒ loqueret̄ nobis in via. Hec ille.
Primo ḡ videndū eſt q̄liter deꝰ in medita-
tionib; nr̄is cū ſpū noſtro loquat̄ ⁊ ꝯfabu-
letur. De quo notādū q̄ Dioniſiꝰ in ꝓn-
cipio angelice hierar. dicit. Pr̄ eternꝰ lumē
generat ſimpliciſſimū in eſſentia ⁊ ipm̄ vni-
uerſale lumē ab ipo p̄re ꝓdiens ad cōmuni
candū ſui cognitionē ⁊ participationē non
ſolū admittit celeſtes mentes ſed ⁊ ad nos
ꝑ diſtributionē bonitatis ſue venit. vt nos
ab infimis ſeꝑatos ſuſcitet ad ſui deſideri-
um ⁊ cognitionē. ⁊ remota mētis diſtracti-
one cōuertit nos ad ꝯgregant̄ pr̄is viſio-
nē eternā. Hec ille. Et h̄ eſt lumē qd̄ illumi
nat oēm hoiem venientē in hunc munduʒ.
q̄ntuʒ in ſe eſt. Joh. j. ſed diuīa illumīatio ē
inſpirata dei locutio. Uñ Grego. ij. moral.
dicit. Quaſi in audiētib; dicit̄ qd̄ videntib;
inſpirat̄. Et Augꝰ. de triplici habitaculo di-
cit ſic. Dei locutio ē occulta inſpiratio. qua
mentib; ſuā voluntatē ⁊ ſuā veritatē oſten
dit viſibilit̄. Sic ⁊ Grego. p̄mo moꝝ. oñdit
q̄ deꝰ nos alloquit̄ ꝑ inſpirationē ment̄ in
trinſecā. Uñ ⁊. xxx. moꝝ. dic̄ ſic. Loquitur
q̄ppe deus intrinſecꝰ ſilent̄ ſonans inuiſibi
li lingua cōpunctiōis. ⁊ q̄nto pleniꝰ intꝰ au
ditur. tāto ab exterioꝝ deſiderioꝝ ſtrepitu

ꝑfectius audiēs auertit̄.vt cuȝ ꝓpha dauid
dicat. Audiā q̇d loquat̄ in me dn̄s de⁹ ⁊c̄.
In his q̇ ꝯuertunt̄ ad cor.i.mentē in q̄ de⁹
tanq̄ȝ in imagine ſua habitare dignat̄.quō
aūt ibi habitaret etern⁹ ⁊ nō loq̄ret̄ de eter
nis. Sed nota q̇s hāc dīnā allocutionē
audiat. Ad h̄ rn̄det dn̄s in Matth.xj. di.
Qui hȝ aures audiēdi audiat. Et Apoc̄.ij
Qui hȝ aures audiēdi audiat q̇d ſpūs di/
cat eccleſijs. Qđ exponēs Rich.ibidē dicit
Aures audiēdi hȝ ille q̇ ſpm̄ habet intelli/
gendi.⁊ affectū diligēdi ⁊ ꝓmerēdi ea q̄ di/
cunt̄ vel ꝓmittunt̄. Vn̄ dn̄s loquēs iudeis
ſurdis q̄ntū ad auditū interiorē ſiue ſenſū
ſpūalem dixit. Quare nō cognoſcitꝪ loq̄laȝ
meā.q2 nō poteſtis audire ſermonē meuȝ.
q2 ex deo n̄ eſtis.ſȝ ex pr̄e diabolo eſtis.q̇ in
veritate nō ſtetit.⁊ iō mēdax eſt.ſed q̇ ex do
eſt vba dei audit. ⁊ ſi q̇s ſermonē meū ſua/
uerit mortē nō guſtabit in et̄nū. ſed q̇ viuit
habȝ ſenſus interiores ſpūales viuaces.ſȝ
tn̄ nō om̄s hn̄t eos exercitatos ⁊ aptos ad
audiēdū vbū dei. Niſi em̄ ſenſus audit⁹ ⁊ i/
terior excitet̄ ⁊ a ieſu apiat̄.ſpūs nr̄ ſurdus
⁊ mut⁹ ad audiendū efficit̄.vt de talib⁹ dica
tur illud p̄s. Aures hn̄t ⁊ nō audiēt deū in
tus loquentē.necȝ em̄ eſt ſpūs in ore ipſoꝝ
ad deū alloquēdū. His ꝯcordat Greg.xx/
vij.moꝝ.vbi dicit ſic. Vox dn̄i audit̄ cū gr̄e
eius aſpiratio mēte cōcipit̄. cū ſenſualitas
occulte nr̄e ſurditatꝪ rumpit̄.tūc audit⁹ re/
parat̄. De h̄ nota infra.vj. itinere.diſt.iiij.
Sed q̄lit̄ ſenſus interiores reparant̄ ⁊ ex/
citant̄ docet apl's ad Ro.viij.vbi dicit. Si
ſpū facta carnis mortificaueritꝪ. viuetꝪ.ſcȝ
ſm ſpm̄. Qui aūt ſm ſpm̄ viuūt q̄ ſpūs ſūt
ſentiūt.i.ſpūalia ei⁹ ſapiūt. Cui⁹ rō eſt.q2 vi
uificato ſpū viuificant̄ ⁊ ſenſus ſpūs vt i ſpi
ritualib⁹ exercitent̄ ⁊ delectent̄ in eis.ſcȝ in
ſpūalib⁹.qđ nō ſolū veꝝ ē de ſenſu interio/
ri audit⁹ ſed etiā de oib⁹ ſenſib⁹ interiorib⁹.
Qđ etiā ꝓbat̄ in lib.de ſpū ⁊ aīa.vbi dr̄ ſic.
Cū exterior ſenſus carnis bono ſuo vtit̄.
interior ſenſus q̄ſi obdormit. Nō ei cogno
ſcit bona interiorꝪ ſenſus q̇ iocūditate exte
riorū bonoꝝ capit̄. Nā qui in carne viuit.ī
carne ſentit.⁊ dolores carnis fugit q̄ntum
pōt.⁊ ꝯſolatiōes q̄rit carnis. ſed tal' vulne/
ra aīe prorſus ignorat.iō nec medicinā q̄/
rit eis. Cū aūt mortuus fuerit ſenſus aīe
q̇ viuit in carne.tūc viuificare incipiet ſenſ⁹
interior q̇ ſentit ſemetipm̄.vt tūc ſciet dolo
res ſuos ſpūs.⁊ ſentire incipiet ſua vulne/
ra.⁊ etiā oblectamēta ſua.⁊ tanto ꝑfecti⁹ q̄n
to infimius. Hec ille. Tales ḡ cuȝ iam hn̄t
interiorē auditū aptū audiūt deuȝ in ſe lo/
quentē.vt dicāt illud p̄s. Ignitū eloquiuȝ
tuū vehement̄.⁊ ſuus tu⁹ dilexit illud. No/
ta de h̄ infra itinere.vj.di.iij. Etiā nota ꝙ ſi
cut ptȝ ꝑ Greg.ij.moꝝ. De⁹ non oēs eq̄lit̄
alloquit̄ in meditatiōib⁹ ſuis.nec vnūquē/
q̄ȝ hoīeȝ oī tp̄e eq̄lit̄ alloq̇t̄.ſed put vnicuiq̄ȝ
opus eſt. Quare ⁊ dn̄s diſcipul' dixit Joh.
xvj. Multa habeo vob̄ dicere ſed nō pote/
ſtis portare mō. Item ſciendū eſt ꝙ dn̄s
multiplicit̄ loquit̄ nob̄.ſ.acriter arguēdo.
Apoc̄.iij. Quos amo arguo et caſtigo. Qđ
Rich.⁊ Haymo exponētes dicūt vt ad illđ
qđ dn̄s ſuadet nos ꝑducat.ꝓponit arguere
⁊ caſtigare q̇s amat.iō libent̄ tolerāda ſunt
eius vba ⁊ vbera. Terribilit̄ cōminādo
Joh.xv. Si q̇s in me nō māſerit mittet̄ fo
ras ſicut palmes ⁊ areſcet. ⁊ in ignē mittet̄
⁊ ardet. Prudent̄ docēdo Joh xv. Vos
dixi amicos. Quare.q2 oīa q̄ a pr̄e meo au/
diui nota feci vob̄.ſ. q̄ neceſſaria ad ſaluteȝ
fuerūt.ait Criſo. Matt.v. Aperiēs os ſu/
um docebat eos.di. Beati paupes ſpū.q̄m̄
ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ. Vtilit̄ ſuadendo.
Apoc̄.iij. Suadeo tibi emere aurū ignituȝ
ꝓbatū vt locuples fias. Per auruȝ vt dicit
Rich.ibidē.ſignat̄ charitas.que vt aurum
fulget.que dilectiōe feruet.q̄ in tribulatiōe
fornacem examinatiōis ſuſtinet. Hec ille.
Veraciter ꝓmittēdo. Joh.xiiij. Qui di/
ligit me ſermonē meū ſeruabit.⁊ pr̄ me⁹ di/
liget eū.⁊ ad eū veniem⁹.⁊ manſioneȝ apud
eū faciem⁹. Hic tria ꝓmittit. ſcȝ dilectionē.
viſitationē ⁊ manſioneȝ. Quid maius his.
Dulciter ꝯſolando. Canti.v. Comedite
amici mei.⁊ inebriamini chariſſimi. Come
dite corpus meū.bibite ſanguinē meum ⁊
inebriamini diuinitate mea. Verbuȝ caro
factū eſt vt cib⁹ angeloꝝ fieret cib⁹ hoim.ait
Grego. Familiariter ſuſurrando. Job
iiij. Porro dictū eſt ad me verbū abſcōditū
⁊ quaſi furtiue ſuſcepit auris mea venas ſu
ſurrij eius. Qđ Grego. exponēs.v.moral'.
dicit ꝙ ꝑ verbuȝ abſconditū allocutio inti/
me aſpirationis intelligit̄.que menteȝ ſiue
ſpiritū ꝯtingens ſubleuat.⁊ tempales cogi
tationes deprimens hanc eternis deſide/
rijs inflāmat.vt nihil niſi ſupna cogitare li
beat ⁊ cūcta inferiora ꝯtemnat. Abſcondi/

tum igiť ꝟbũ audire eſt locutiões ſctiſpũs
in corde ꝯcipe.quẽ mũdꝰ audire nõ põt.qꝛ
ſpm̃ſcm̃ accipe ñ pt. ꝙ ad diligẽda inuiſibi/
lia nõ aſſurgit. Hec Greg. Et ſequiť. Et q̃i
furtiue ſuſcepit auris mea venas ſuſurrĳ
eiꝰ.vbi diċ Gregꝰ. Suſurriũ occulti verbi
eſt ip̃a locutio aſpiratõis intne. Uene autẽ
ſuſurrĳ dicunť eaꝝ cogitatiões.q̇bꝫ hec ip̃a
aſpiratio ad mentẽ duciť. Uenas igiť ſuꝑ/
ni ſuſurrĳ auris cordis furtiue ſuſcipit.qñ
ſubtilitatẽ locutiõis intime afflata mẽs ra
ptim ⁊ occulte cognoſcit. Niſi em̃ ab exteri
oribꝫ deſiderĳs ſe abſcõdat.intna nõ pene
trat ⁊ occultať vt audiat.⁊ audit vt occulteť
Hec ille. Uerba hꝰ diui ſuſurrĳ qñqꝫ ſic ſt
abſcondita et occulta vt in intimis audita
extra dici nõ poſſint. Unde dicit Gregꝰ.xv.
moral̕. Riuuli ſpũaliũ donoꝝ i amãtꝭ men/
te ita de celeſtibꝫ ſubtiliť currũt.vt ꝑ os car
nis ẽxplicari non poſſint. Hec ꝫ nemo ſcit
niſi ꝙ accipit. Apoca.v.vbi dicit Haymo.ꝙ
ad ħ p̃deſtinatꝰ eſt. Uel vt diċ Aug.ibidez.
Qui accepit ꝑ expientiã vel ꝑ reuelationẽ.
Sic igiť apparet q̃liter deꝰ ſpũz nr̃m ĩ me/
ditatiõibꝫ alloquať. Diſtinctio qrta.

Uarto videndũ eſt q̃liter ſpũs no/
q ſter ſiue mens nr̃a in meditatiõibꝫ
ſuis deũ ſe alloquẽtẽ alloquať. Cũ
em̃ deꝰ vt iã ſupra dictũ eſt ſpm̃ ſiue mentẽ
nr̃am in meditatiõibꝫ qñqꝫ tã amicabiliť et
dulciť alloquať vt ſpũs nr̃ q̃ſi ãmirãdo cũ
ꝓpha clamet. Q̃ dulcia faucibꝫ meis eloq̇a
tua.ſuꝑ mel ori meo.cõdecens ⁊ neceſſe eſt
vt ſpũs nr̃ deũ alloquẽtez ſe hũiliť ⁊ dulciť
cũ reuerẽtia ⁊ cũ grãrũactiõe alloquať. De
hac allocutione dicit Bern̄.ſer.xlviĳ.ſuper
Canti.ſic. Sicut q̇ndã moyſes q̃i amicus
ad amicuz cũ dño loq̄bať.⁊ dñs rñdebat.
ita ⁊ nunc inť verbũ et aĩam ac ſi inť duos
vicinos familiarꝭ admodũ celebrať allocu
tio. Nec mirũ. Ex vno em̃ fonte amorꝭ vni/
cuiqꝫ influit diligere inuicẽ ⁊ ꝯfoueri ꝑiter.
dulciora ꝫ melle volant hincinde totiꝰ in ſe
ꝟba ſuauitatis et mutui ferunť aſpectꝰ.ſcti
indices amoris.cũ dicat alter in Canť. Ec
ce tu pulchra es amica mea. ⁊ ſtatim altera
dicat. Ecce tu pulcher es dilecte mi. Ibiđ.
Lectulus nr̃ floridꝰ. Hec ille. Primo igi
tur de iſta locutiõe notãdũ eſt ꝙ deꝰ ſũme
affabilis vt ſpm̃ ſiue aĩam ad hãc allocutio
nẽ animet ⁊ incitet ip̃e ꝓor alloquiť eã dul/
citer inuitãdo ad ſe alloquẽdũ dicẽs Can/
ti.v. Sonet vox tua in auribꝫ meis.i. deſi/
deriũ tuũ. Et reddit illiꝰ rõnez dicẽs. Uox
em̃ tua dulcꝭ.qꝛ ꝓcedit a fonte dulcedinis
inſpirate charitatis.⁊ ex fonte candide ⁊ ſa
pide veritatis.ideo in ſpũ ⁊ veritate ſonent
in auribꝫ meis. Et q̇a verba tua exteriora
dulceſcũt ex dulcedine verboꝝ interiorũ.
ideo fauus diſtillãs ſunt labia tua. Canti.
iiĳ.q̄ntũ ad verba exteriora. qꝛ mel dulcis
charitatis.⁊ lac candentꝭ veritatis ſub lin/
gua tua abſcõdita ſunt.q̄ntũ ad verba inte
riora.ideo eloquiũ tuuz dulce Canti.v.

Scđo de iſta allocutione nota q̇d ſit os
anĩe vel ſpũs.q̇d lingua quibꝫ deũ alloqui/
mur. Grego.xv.moral̕.dicit. Os cordis
.i.aĩe eſt meditatio ſiue cogitatio. alias ꝓ/
pheta nõ diceret. Labia doloſa in corde.et
corde locuti ſunt. Ex habundãtia em̃ cor/
dis os loquitur tam ſpũale q̃ꝫ corꝑale.ſiue
bonum ſiue malũ. Lingua vero ſpiritꝰ ſiue
anĩe quid ſit.oſtẽdit Bern̄.ſer.iiĳ.ſuꝑ Can
tica dicẽs. Uerbũ dei eſt ſpũs.⁊ anĩa eſt ſpi
ritus.⁊ habẽt linguas ſuas quibꝫ ſibi ſe al/
terutrũ alloquanť.p̄ſenteſqꝫ ſe indicẽt. Et
verbi diuini lingua ẽ fauor dignatõis. Ani
me vero lingua eſt feruor deuotiõis. Et ſe/
quiť ibidẽ. Elinguis eſt anĩa atqꝫ infans q̃
hanc nõ habet.⁊ nullatenꝰ poteſt illi eſſe ſ̄/
mocinatio cũ verbo dei.ideo cũ verbũ hu/
iuſmodi linguã mouet. volens ad animaz
loqui.nõ poteſt anĩa nõ ſcire vel ſentire eiꝰ
ſermonẽ. Uiuus eſt em̃ ſermo dei ⁊ efficax
et penetrabilior om̃i gladio ancipiti. ꝑtin/
gens vſqꝫ ad diuiſionẽ ſpiritꝰ ⁊ aĩe. Et rur/
ſum cũ ſua verba mouet anĩa. ꝟbũ dei mul
to minꝰ poteſt latere.nõ ꝓpť hoc qꝛ vbiqꝫ p̄/
ſens.ſed magꝭ ꝓpter hoc ꝙ niſi ip̃o ſtimulã/
te deuotiõis ligua minime ad loquendũ mo
uetur. Hec om̃ia Bern̄.⁊ Greg. Tercio
neceſſariũ puto circa iſtã allocutionẽ ſpiri/
tualẽ ſcire quid ſint ꝟba ſpiritꝰ ⁊ anĩe.⁊ q̃li/
ter diuerſimode deũ alloq̇tur aĩa. De ħ di
cit Grego.v.moral̕.ſic. Aĩarũ verba ſunt
ip̃a deſideria. Nã ſi deſideriũ ſermo nõ eẽt.
ꝓpheta nõ diceret. Deſideriũ cordis eorum
audiuit auris tua. Magnũ deſideriuz eſt
magnꝰ clamor. Tanto ꝫ minus clamat q̇s
quãto minꝰ deſiderat.⁊ tanto maiorez vo/
cem in aure incircũſcripti ſpiritꝰ exprimit.
quãto ſe in eius deſiderio plenius fundit.
Inde dicit Augꝰ.x.lib.ꝯfeſſ. Et nota ꝙ ni/
hil corꝑale in ſpũali allocutiõe imaginãdũ

eſt. Vñ Berñ. ſermone. xlvj. ſup Canti. di/
cit. Quotiẽs legis vl' audis verbũ eternuz
ꝛ aĩam ꝑiter colloq̃. ꝛ ſeinuicẽ intueri. no/
li imaginari corporeas voces. vel apparere
corporeas imagines. qꝛ hec locutio v̄bi eſt
infuſio doni. ꝛ reſpõſio aĩe eſt admiratio
cũ grãrũactione. Hec Berñ. Sed qꝛ Gre
go. ij. moꝝ. dicit. Vox aĩe ꝑ diſtincta v̄ba ſe
explicat dũ ſe ꝑ innumeros modos admi/
ratiõis format. Jdeo notãdũ eſt ꝙ aĩa ſi/
ue ſpũs humanꝰ ſm̃ diuerſa deſideria ꝛ di
uerſos modos admiratiõis diuerſimode
deũ alloquit̃ in ſuis meditatiõib;. Qui licꝫ
ſint infiniti. tñ ad ſeptẽ reducunt̃. Quãꝙ
eñi eũ animꝰ alloquit̃ vt deũ fideliter oran
do. vt qñ in meditatiõib; ſuis deſideria ſua
in vera fide ꝛ ſincera charitate ſoli deo exhi
bet. qd ſoli deo debet̃. Matth. iiij. Domi/
nũ deũ tuũ adorabis. ꝛ illi ſoli ſeruies. Ve
ri adoratores ſunt q̃ eũ in ſpũ ꝛ veritate ad/
orant. Joh. iiij. Jta ꝙ ꝯcordat cultꝰ exteri/
or interiori. Soli aũt deo ſeruit̃ cũ totꝰ ho
mo in deũ ꝑ intentionẽ ordinat̃. Vt cre/
atorẽ vehemẽter admirãdo. vt qñ cũ ſtupo
re mentꝭ diuinoꝝ operũ ꝛ ꝑfectoꝝ magni/
tudinẽ rimat̃. ꝑ gradꝰ admiratiõis aſcẽden
do vſq; ad mẽtis exceſſum. ait Richar. lib.
v. ca. xv. vt clamet cũ aplo. O altitudo diui/
tiarũ ſapiẽtie ꝛ ſcie dei ꝛc̃. Et p̃s. Q̃ magni
ficata ſunt opa tua dñe. Vt p̃rem confi/
dent̃ dep̃cando. vt qñ deſideria filialis ne/
ceſſitatis ad paternã ꝯfidentiã humilit̃ cla
mãt. dicẽdo. Pr̃ nr̃ qui es in celis ꝛc̃. Jn q̃
oẽs petitiões nobis neceſſarie includũt̃
Grego. xv. mora. dicit. Vera poſtulatio nõ
eſt in vocib; oris ſed in cogitatiõib; cordis
Valentiores voces apud ſecretiſſimas au
res dei nõ faciũt v̄ba nr̃a ſed deſideria peti
toria Vt donũ hũiliter honorãdo. vt qñ
ſe inutilẽ reputãs ꝑ ſuũ nihil boni ſibi aſcri/
bit. ſed oĩa a dño largitore oĩm ſe gratis
recipe cognoſcit. Vñ Grego. xvj. moral. di
cit. ſic recitãs illud Ps̃. Dixi dño deꝰ meus
es tu. qm̃ bonoꝝ meoꝝ nõ eges. ꝛ dicit. Ta
lis vere nob̃ dñs eſt q̃ bono ſerui non indi
get. ſed bona cõfert. Vt iudicẽ horribili
ter timendo. vt qñ trepidis deſiderijs rea/
tũ ꝛ infirmitatẽ ꝓpriã cũ cõfidentia infinite
miſcdie inſinuat. dicẽs illud Job. x. Loq̃r
in amaritudine aĩe mee. vbi dicit Grego.
Amaritudo p̃ñtis p̃ñie extinguit ſupplicia
ſequẽtis ire. q̃re cõfidenter dicit. Noli me

ꝯdemnare. Si autẽ dicis. nõ ꝯdẽnabo te:
ergo indica mihi cur me ita iudices. Rñdꝫ
dicens ꝑ aplm. Cũ a dño iudicamur corri/
pimur. vt non cũ hoc ſeculo damnemur.

Vt ſociũ familiarit̃ cõfabulando. vt qñ
aĩa diuina allocutiõe refecta ecõuerſo ſe/
ipam cũ grãrũactione in feruore deſiderio
rũ ſocialit̃ ſe exhibet. ꝛ familiarit̃ ſe alloq̃n/
tem alloquit̃. Q̃ autẽ ſocietas poſſit eſſe in
ter deũ ꝛ aĩam. dicit apls. j. Corinth. j. ſic.
Fides eſt ꝑ quã vocati eſtis in ſocietatẽ fi
lij eius. ꝛ p̃ma Joh. j. ca. Si in luce ambu/
lamꝰ ſicut ꝛ ipſe in luce eſt. ſocietatẽ habebi
mus adinuicẽ. Q̃ autẽ mutuo ſe ꝛ ſocialit̃
alloquant̃ ptꝫ ſupra. vbi dr̃. ꝙ deꝰ q̃ſi viator
itinerantib; ſeſe aſſociat. ꝛ iocũdiſſimis cõ
fabulationib; ſuis a labore vie releuat om/
nẽ hoiem ꝛ cõmutat ꝛc̃. Vt ſponſuz dul/
citer ſuſurrãdo. vt qñ p̃ magnitudine amo/
ris occultat ꝛ intima deſideria nec ad plenũ
formare valet nec plene exprimere. Cũ eñi
dominꝰ deus cũ aĩa ſuſurret vt ſup̃ dictũ
eſt. neceſſe eſt vt aĩa cũ deo ſuſurret. Su/
ſurriũ autẽ diuinũ vt ait Grego. v. moꝝ. eſt
cũ aĩam tã intima inſpiratiõe alloquit̃ vt
ꝑ os carnis exprimi nõ poſſit. Sic ꝛ ſuſur/
rium aĩe eſt. vt cũ ad intima ſua reducta
fuerit ꝑ diuinũ ſuſurriũ concipiat verba q̃
per os carnis exp̃mere nõ poteſt. Hoc au/
tem ſuſurriũ nõ fit niſi in ſilentio ꝛ in ſolitu
dine. Jdeo dicit dñs ꝑ ꝓphetã Oſee. ij. Du
cam eã in ſolitudinẽ. ꝛ ibi loquar ad cor eiꝰ.
Ducit autẽ in ſolitudinẽ vocando eam ad
ſua intima vt ſola cuz ſolo loquat̃. in nullo
impedita. Vñ Canticoꝝ vltimo dicit. im/
pedite. Fac me audire vocẽ tuam. ac ſi di/
cat. Ego intimꝰ menti ſum. tu autẽ exteriꝰ
adhuc quaſi longe diſtas. ait Vercelleñ. ꝛ
ideo vox tua quaſi exterior minus audibi/
lis tanq̃ frigida. ꝛ ideo minꝰ gratioſa. et iõ
fac me audire vocẽ tuam in intimis arden
tiſſimorũ deſideriorũ. Vñ Vercelleñ. ex/
ponens idẽ verbũ dicit. Sponſus trahẽs
ſe ad interiora ſupnarũ allocutionũ. vt ani
mã ad interiora deſideriorũ ꝓuocet. et eo
feruẽtiora deſideria i ea ſuſcitet. dicit. Fac
me audire vocem tuã in intimis tuis. Nõ
eñi eſt ſpõſo vox audibilior q̃ feruens deſi
deriũ ſui. Hec ille. Ex quo ptꝫ ait Vercel/
len̄. ꝙ dñs oſtẽdit nihil nobis eſſe ſalubri
us. nihil in nob̃ eſſe deo iocundiꝰ. nihil in
portione marie eſſe ꝑfectiꝰ q̃ in feruore de/

ſiderioꝝ extaticoꝝ in diuinũ radiũ exten/
toꝝ inceſſant' exerceri ſemꝑ in ſupnis. io/
cundãdo in intima dei allocutiõe. Ibi au/
dit verba archana q̃ non licet homĩ loq̃. ait
Hugo ſup. vij. angel'. hierarchie.

Diſtinctio quinta.

Quinto qꝛ ſimillima ſũt cogitata no
ſtre mentꝫ ſermonibꝰ veritatꝫ. ideo
neceſſe eſt vt arbitror ſcire qualiter
allocutio diuina a noſtra meditatiõe ꝛ cogi/
tatione diſtinguat'. De q̃ notandũ eſt ꝙ
cũ ſm Aug'. de triplici habitaculo. allocu/
tio dei ſit diuina inſpiratio qua mẽtibꝰ nr̃is
ſuã voluntatẽ ꝛ ſuã veritatẽ inuiſibilit' oſtẽ
dit. Meditatio autẽ humana ſit ſtudioſa
mentis intẽtio ad inueſtigandũ veritatẽ.
diligẽter inſiſtens cũ labore. ait Richard'.
planũ eſt ꝙ meditatio humana ab allocuti
one diuia multiplicit' diſtinguit'. Primo
diſtinguunt' hec. qꝛ allocutio diuia ꝑcedit
ꝛ inchoat meditationẽ humanã. Dicit eñ
apl's. ij. ad Corinth. iij. ꝙ nõ ſumꝰ ſufficien
tes cogitare aliq̃d ex nob tanq̃ ex nob. q̃n
to minꝰ ſumus ſufficiẽtes aliquid medita/
ri ex nobis tanq̃ ex nob. cũ meditatio ꝑfe/
ctior ſit cogitatiõe. ſicut dicit Richar. lib. j.
ca. iij. Sufficiẽtia autẽ nr̃a ex deo eſt. Unde
Ecci. xxxiiij. Cor homis fantaſias patit' ni
ſi ab omĩpotẽte iuuet' ꝛ illuſtret'. Niſi ḡ allo
cutio diuina ſiue inſpiratio mentẽ ad me/
ditandũ excitet ꝛ inſpiret ſpiritui q̃d. quali
ter ꝛ quãdo de diuinis ſit meditandũ. hu/
mana meditatio vana et inutilis remanet.
qꝛ in ea nõ exardeſcit ignis deuotõnis. ſed
ignis vanitatꝫ et cupiditatis. Scđo di/
ſtinguunt'. qꝛ allocutio diuia meditationẽ
humanã inſtruit ꝛ verificat. Alocutio enim
diuina ex inſpiratiõe diuia ꝓcedit. a verita
te infallibili docens loqui ꝛ meditari cele/
ſtia. ꝛ ſupnaturalia oñdit vt ſupra dictũ ẽ.
Meditatio autẽ orit' ex rõne hũana. vt di/
cit Richar. li. j. ca. iij. Qualit' ergo rõ medi/
tationẽ de celeſtibꝰ inſtruet vel verificabit
cũ ipa ſine inſpiratiõe ꝛ vnctiõe que de om
nibꝰ docet vt dr̃ j. Joh. ij. ca. nõ poſſit ſe ex/
tendere ad ſupnaturales veritates. ꝛ iõ cir
ca talia ceca ꝛ muta eſt. Qui eñ de terra eſt
de terra loquit'. Joh. iij. vbi dicit Auguſ. ꝙ
homini ſm ſe ꝯſiderato nõ ꝯuenit loq̃ niſi
terrena. Talis eñ ex ꝓprijs loquit'. ꝛ aĩalis
homo nõ ꝑcipit ea q̃ dei ſunt. Talis iniqui
tatẽ meditatꝰ eſt in cubili ſuo. ait Ps. id ẽ. in
corde ſuo. de q̃ exeunt furta. homicidia ꝛc.
diuina aũt allocutiõe aduenĩete ꝛ audita ĩ
interiori inſpiratiõe tota meditatio inſtrui
tur ꝛ verificat'. In inſpiratiõe eñ idẽ eſt di
cere ꝛ illuminare. audire ꝛ videre. Quia ſi/
cut dicit Greg. ij. moral'. q̃ſi audiri dicit' qđ
videntibꝰ inſpirat'. Loquẽdo veritas doce
tur. illuminãdo veritas videt'. Hec ille. Ex
perientia ꝑdictoꝝ ptꝫ. Quia cũ ex habũdã
tia cordis os loquit'. tam cordis q̃ corporꝭ
De corde ſic inſpirato nõ exeũt cogitatõẽs
male. furta. homicidia ꝛ cetera talia. ſed me/
ditatiões odorifere. verba dulcia. vt talis
aia dicere poſſit illud Canti. j. Faſciculꝰ
mirrhe dilectꝰ meus mihi. int' vbera mea
cõmorabit'. Dilectꝰ inter vbera. i. in mea me
moria ait gloſa cõmorat' ꝑ cõtinuã medita
tionẽ. vt faſciſculꝰ mirrhe q̃ corpa a putre/
dine cõſeruat. ꝛ vermes mortificat ait Ver
cellen'. ꝛ iõ faſciculꝰ mirrhe ſignat ſuauiſſi
mã fragrantiã ſanctaꝝ meditationũ de dõ.
que mentẽ a putredine ꝛ corruptiõe morta
liũ ꝓſeruat. ꝛ vermes. i. offendicula medita
tionũ mortificat. Talis meditatiõis eloq̃/
um eſt dulce. Canti. iiij. Tercio patet di/
ſtinctio inter allocutiõem diuinã ꝛ medita
tionẽ. qꝛ allocutio diũa meditatõnẽ hũanã
ꝑficit ꝛ ꝯſummat. Dicit naq̃ Diony. in pri/
cipio angel'. hierar. Qꝛ bona naturalia ꝑfi/
ciunt' ꝑ bona ſupnaturalia. De bonis autẽ
naturalibꝰ aĩe dicit glo. ſup ꝑncipiũ Cãt. ſic.
Om̃es anĩe motões vniuerſitatꝫ cõditor
creauit ad bonũ. ſcꝫ eternũ. ad qđ tñ ꝑ ſe ꝑ/
uenire nõ poterãt niſi ſupnaturalibꝰ ꝑfice/
rent'. Unde dr̃ ibidẽ. Diſce motꝰ aĩe tue ꝛ
natural' amoris incẽdiũ ad meliores trãſ/
ferre. ſcꝫ ad ſupnaturales ꝑfectiões. Mo/
tus eñ aĩe tã intellectuales q̃ affectuales
iter deũ ꝛ aĩam in meditatiõibꝰ q̃i q̃dã nun
cij diſcurrũt. q̃ inutiles ꝛ indigni erũt in cõ
ſpectu dei. niſi lumie veritatꝫ ꝛ feruore cari
tatis ꝑ diuinũ alloquiuꝫ ꝑueniant'. alioq̃n
ſi homo ex ꝓprijs loquat' mendax inuenit'.
Hec eñ dona ſupnaturalia faciũt motus
mentis tã intellectuales q̃ affectuales di/
gnos ꝛ acceptos in ꝯſpectu dei tã q̃ filios
iude ꝛ hierl'm. De iſtis nũcijs loquens Ri/
char. li. iiij. de ꝯtemp. ca. xiiij. dicit ſic. Quo/
tidie niſi fallor q̃ meditatiõi ꝛ locutiõi inſi/
ſtitis dei nũcios ſuſcipitꝫ. Quotiens eñ ex
abditis ſcripture receſſibꝰ nouos intellectꝰ
eruimꝰ quid aliud q̃ quoſdã dilecti noſtri

nuncios recipimꝰ. hũic ſane negocio ſubſ/
uit oĩs ſacra lectio. ſagaxqꝫ meditatio. A/
lij nanqꝫ legẽtibꝫ. alij meditãtibꝫ diuinorũ
ſecretoꝝ internuncij occurrũt q̇ dilecti no
ſtri ad nos mãdata ꝑferunt ⁊ de ſingul' in/
ſtruunt. Nõ eñ decet amãtes mutua ſtu/
dia mutuaqꝫ in alterutrũ deſideria neſcire.
neqꝫ ſufficit eſtuanti aĩe. ardentiqꝫ deſide/
rio ſemel audire. Obſecro g̃ manda reman
da. Nunciꝰ medius inter nos diſcurrat. q̇
me de ſingulis inſtruat. doceat me nõ ſolũ
ſuꝑ ſtatum meuꝫ. ſed ⁊ de ſtatu tuo. doceat
quõ apud te ſit. vel q̇d tibi de me placuerit.
Hec ille. Sed qual' differẽtia inter nun
cios veros ⁊ falſos ſit. ⁊ quõ cognoſcamus
docet Rich. lib. v. ca. ij. di. ſic. Diuinꝰ nunciꝰ
ꝓculdubio eſt ꝑ quẽ diuine volũtatis bene
placitũ cognoſcimꝰ. ꝑ quẽ ad eternorũ co/
gnitionẽ illumiamur. ꝑ quẽ ad eternoꝝ de/
ſideriũ inflãmamur. Hec ille. Ex q̃ pꝫ iſto
rũ nunciorũ differẽtia. Nunciãtes eñ nob
q̃ ſunt cõtra dei voluntatẽ vel de mũdanis
vel de his q̃ ſunt carnis ſunt falſi nuncij q̃
carnis ſunt ſentiẽtes. qr caro ⁊ ſanguis re/
uelauit eis. Alij vero ſapiũt q̃ dei ſunt. quia
pater reuelauit eis. g̊ ex fructibꝫ eoꝝ cogno
ſcetis eos. Prouerb. xxv. Aqua frigida aĩe
ſitienti. bonꝰ nunciꝰ de terra longinq̃. Sꝫ
Bern̄. ſuꝑ. xxxiij. ſuꝑ Canti. alit' diſtinguit
inter allocutionẽ diuinã ⁊ meditationẽ hu
manã. di. ſic. Sunt quedaꝫ ꝟba nr̄i ſponſi
ad nos noſtre meditatões de ip̄o ⁊ de eius
gl'a. elegantia. potẽtia ⁊ maieſtate. ⁊ non ſo/
lũ hec ſed ⁊ cũ verſamꝰ auida mẽte teſtĩmo
nia eius. ⁊ iudicia oris eiꝰ. ⁊ in lege eius me
ditamur die ac nocte. ſciamꝰ ꝓcerto adeſſe
ſponſuꝫ. atqꝫ alloqui nos. vt nõ fatigemur
laboribꝫ. ſermonibꝫ delectati. Tu ergo cuꝫ
tibi talia volui aĩo ſentis. nõ tuã putes co
gitationẽ ſed illũ agnoſce loquentẽ q̇ apud
ꝓphetã dicit. Ego q̇ loquor iuſticiã. Sequi
tur. Si ſil'ia eñ ſunt cogitata nr̄e mentis
ſermonibꝫ veritatꝭ in nobis loquentis. nec
facile q̇s diſcernit q̇d intus cor ſuũ portat.
q̇d ve intus audiat. niſi q̇ prudent' aduer/
tit dñm in euãgelio loquentẽ. Quia de cor
de exeunt cogitatões male. ⁊ illud. Quid co
gitatis mala in cordibꝫ veſtris. ⁊ loquit' mẽ/
daciũ qui de ꝓprijs loquit'. Ap'ls aũt. Non
ſumus ſufficiẽtes inquit cogitare aliq̇d ex
nobis tanq̃ ex nobis. ſubaudis. bonũ. ſed
ſufficiẽtia nr̄a ex deo eſt. Sequit'. Cũ ergo
mala in corde verſamꝰ. nr̄a cogitatio ẽſt. ſi
bona. ſermo dei eſt. Illa cor noſtruꝫ dicit.
hec audit ſi bona ſunt. Audiã ait ꝓpheta q̇d
loquat' in me dominꝰ deꝰ. qm̄ lo. pa. in ple.
ſuam. Itaqꝫ pacẽ. pietatẽ. iuſticiaꝫ deus in
nobis loq̃tur. nec talia nos cogitamus ex
nobis. ſed in nobis audimꝰ. Ceterũ homi
cidia. adulteria. furta. blaſphemias. et his
ſil'ia de corde exeunt. nec illa audimꝰ ſed ea
dicimus. Seq̃tur. Fiunt tamẽ qñqꝫ ĩ cor/
dibus immiſſiones ꝑ angelos malos. vt in
corde iude m̄iſit diabolꝰ ⁊c̄. nec talia de cor
de exeunt ſed ei immittunt'. Quid auteꝫ in
his tribuat' cordi. vl' quid hoſti. ⁊ quando.
incertũ eſt mihi. ſed h̄ quidẽ ſine periculo ẽ
Sed ſane aliud eſt vbi ꝑiculoſe imo dãna/
biliter errat'. atqꝫ vbi certa regula p̃figit'. ne
qḋ dei eſt in nobis. demꝰ nobis. putantes
verbi viſitationẽ. noſtrã cogitationẽ. Quã/
tũ ergo diſtat bonũ a malo. tãtuꝫ diſtãt iſta
duo a ſe. q̇niã nec de verbo malũ. nec de cor
de exit bonũ. niſi forte qḋ prius de ꝟbo cõ/
cepit. Sciant eñ inimici gr̄e abſqꝫ gratia.
nec ad cogitandũ bonũ ſufficere cor huma
nũ. ſed ſufficiẽtia eiꝰ ex deo eſt. Et ſciãt q̇ co
gitant bonũ vocẽ dei eſſe. nõ cordis proleꝫ
exiſtere. Uide autẽ q̇niã verbũ dei qḋ egre
ditur de ore dĩ nõ reuertit' ad eũ vacuũ. ſed
ꝓſperatur. et facit oĩa ad q̃ miſit illud. vt
dicere poſſis. ⁊ tu gr̄a dei in me vacua non
fuiſti. Sequit'. Felix mens cui indiuiduꝰ
comes vbiqꝫ ſe affabilẽ p̃bet. cuiꝰ indeſinẽ/
ter oblectata ſuauitate facundie. a carnis
moleſtijs ⁊ vicijs ſeſe vendicat. omni hora
redimẽdo tempꝰ a diebꝫ malis. quoniaꝫ ta
lis nõ ꝯturbabit' ſicut dicit ſcꝑtura q̇cquid
acciderit ei. Hec oĩa Bern̄.

Diſtinctio ſexta.

ſExto videndũ eſt qualit' ſpiritꝰ no
ſter in itinere ſtudioſe meditatiõis
intrinſecũ ſecretũ. eternũ maneriuꝫ
dñi ieſu ingredi conatur. Circa qḋ no/
tandũ eſt ꝙ cũ verbũ eternũ ſe ſpiritui nr̄o
in meditatiõe ſua q̃ſi quendã viatorẽ iocũ/
diſſimis ꝯfabulationibꝫ aſſociet. ip̄m de tẽ
poralibꝫ abſtrahendo. de eternis inſtruen/
do. ad eterna inuitando. vt ex p̃dictis pate
re poteſt. ideo neceſſe eſt vt ſpũs noſter tẽ/
poralia fugiat. qr ex hoc eternis appropin/
quat. ⁊ ad interiora deſerti cũ moyſe itrat.
vt de eternis audiat. in ſolitudine medita/
tionis aſſidue ꝑmaneat. in eterna introeat

⁊ cū apl̄o paulo cōuerſatōez in celis habe/
at. vt cū Pſ̄. dicere poſſit. Ecce elōgaui fu/
giens. ⁊ mānſi in ſolitudine. Qd̄ verbum ex/
ponēs Bern̄. ſup̄ Cantic̄. dicit ſic. Nō fuit
ꝯtentus exire niſi et longe ſe faceret vt q̇e/
ſcere poſſet. ⁊ ſi trāſiliſti carnis oblectamen
ta vt minime iā obedias cōcupiſcēcijs eiꝰ.
nec tenearis illecebris ⁊ curis. ꝓfeciſti ⁊ ſe/
paraſti te. ſed nōdū te elongaſti. niſi ⁊ irru/
entia vndiqꝫ fantaſmata corporeaꝝ ſimili/
tudinū trāſuolare mentis puritate p̄uale/
as. Hucuſqꝫ noli tibi promittere requiem.
Erras ſi circa te inuenire eſtimas locuꝫ ſe/
cretū quietis ⁊ ſolitudinis. ſerenū luminis
⁊ habitaculū pac̄. Hec Bern̄. Sed no
ta ꝙ hec ſolitudo meditatiōis in mente eſt
humana. vt dicit Grego. iiij. moral̄. vbi di/
cit ſic. In ſolitudīe manere eſt a ſecreto cor
dis terrenorū deſiderioꝝ tumultꝰ expelle/
re. ⁊ in vna intentiōe eterne patrie amoreꝫ
intime quiet̄ anhelare. Sequit̄. A tumul/
tu rerū tempaliū magnū quendaꝫ ſeceſſum
petierat. quietā mentē. in qua tanto verius
deū cerneret. quāto hunc cū ſe ſolo ſolū in/
ueniret. Hec ille. Vn̄ Pſ̄. manens in ſoli/
tudine illa ait. Expectabā eum q̇ ſaluū me
fecit a puſillanimitate ſpūs et tempeſtate.
In q̇bus ꝟbis dicit ſe ꝓpheta a duobꝫ ma/
lis liberatū in ſolitudine. q̄ cōſueuerūt im/
pedire ambulātes in tenebris eternitatis.
ſcꝫ a puſillanimitate ſpiritus ⁊ tempeſtate.
Primū eſt interiꝰ. ſcd̄m eſt exteriꝰ. Pri/
mū ſcꝫ puſillanimitas ē ex defectu fidei ex
quo om̄ia interiora impedimēta oriunt̄. q̄ꝛ
ſpūs ſine fide infirmꝰ eſt vſqꝫ ad mortem.
Ab hac puſillanimitate in ſolitudīe tm̄ ſal/
uatus fuit. vt dicat. Quoniā in te eripiar a
temptatiōe. ⁊ in deo meo trāſgrediar mu/
rū. Qd̄ Grego. exponens. xvj. moral̄. dicit.
Murus eſt om̄e qd̄ itineri nr̄o obijcit̄. ſed
murū trāſgredimur. cū p̄ amore illius ob/
iecta om̄ia in mūdo calcamꝰ. Scd̄m ſcꝫ
tempeſtas eſt ex defectu charitat̄. ex q̄ ori/
unt̄ impedimēta itinerantiuꝫ ab exteriori.
q̄ꝛ om̄is tempeſtas exterior frequēter ge/
nerat interiorē niſi aſſit charitas q̄ oīa ſuf/
fert. Ab hac tēpeſtate in ſolitudīe pſ. tm̄ li/
beratꝰ fuit vt diceret. q̄m̄ in ſolitudine expe
ctabam ꝑfecit pedes meos tanq̄ꝫ ceruorū.
Qd̄ Grego. xxviij. moꝝ. exponēs dicit. Ele
ctorū mentes cerui dicunt̄. dū queqꝫ q̄ in h̄
mūdo obuiantia obſiſtere ſibi ꝯſpiciūt. cō/
templatiōis ſaltu trāſcendūt. ⁊ more ceruo
rū deſpectis terrenarū rerū ſentibꝫ in ſup̄/
na. i. eterna ſe euehunt. Hec ille. Igit̄ i hac
meditatiōe ſolitaria ſola cū ſolo ſecure ma
net a tp̄alibꝫ abſcondita eternis veritatibꝫ
meditatiōe fidei ⁊ charitat̄ feruore viuifi/
cata ⁊ ſtabilita. Qd̄ etiā Hugo lib. iij. de ar
cha Noe oñdit dicēs. Si ꝑ ſtudiū medita/
tionis aſſidue cor noſtrū inhabitare ceperi
mus. iā quodā mō tempales eſſe deſtitimꝰ
⁊ q̄ſi mortui mūdo facti. intus cū deo viui/
mus. tūc quicq̇d fortuna extra molit̄ facile
ꝯtemnimꝰ. q̄ꝛ ibi fixū eſt noſtrū deſideriuꝫ.
vbi mutabilitati nō ſubiacemꝰ. Ecce iā ſtu
dioſa ment̄ meditatio intantū ſe exercuit ⁊
ꝑfecit ꝙ in ꝯtemplationē trāſiuit. Et hoc ē
qd̄ dicit Richar. lib. j. ca. iiij. ſic. Veritateꝫ ꝑ
meditationē diu queſitā tandē inuentam
mens ſolet cum auiditate ſuſcip̄e. mirariqꝫ
cū exultatiōe. eiuſdē quoqꝫ admiratōi diu/
tius inherere. ⁊ h̄ eſt iā meditādo meditati
onē excedere. ⁊ ꝑ meditationē in ꝯtēplatio
nē tranſire. ſicut etiā cogitatio qn̄qꝫ in me/
ditationē trāſit. Hec ille. Ex his apparere
pōt quō ſpiritꝰ humanꝰ ꝑ meditatōnē eter
norū a tempalibꝫ recedit ⁊ eternis inheret.
vt dicat cū apl̄o. Nr̄a ꝯuerſatio in celis eſt.
ad Philip̄. iij. ⁊ cū Pſ̄. Tranſiuimꝰ ꝑ igneꝫ
⁊ aquā. ⁊ eduxiſti nos in refrigeriū.

Diſtinctio ſeptima.

ſ Eptimo videndū eſt qualit̄ ſpiritꝰ
humanꝰ ad veniendū ꝑ iter ſtudi/
oſe meditatiōis ad intrinſecū ⁊ et/
num dn̄i ieſu ſecretū. ab ip̄o dulcit̄ inuitat̄.
dicente Canti. ij. Surge ꝓpera amica mea
colūba mea. formoſa mea ⁊ veni. Cuiꝰ in/
uitationis ſubiūgit allectiuū di. Veni. q̇a
iā eſt itinerādi optata facilitas. Iā eīm im/
ber cure tempalis diſtrahent̄ ⁊ impedien/
tis ambulātes in itinere meditatiōis abijt
⁊ receſſit. ⁊ q̄ꝛ pluuia eſtiualis deſcēdit. ⁊ ve
nit in vellus virgineū. colligēdo diſperſio/
nes meditationum. ad cōgregant̄ patrie
vnitatē. ⁊ ſimplificatā etn̄itateꝫ. Dicit ergo
aīam inuitādo O amica mea ꝓpter medi
tatiōis tue amoroſaꝫ aſſiduitatē q̄ eſt incē/
tiua amor̄. q̄ꝛ in ea exardeſcit ignis. ait pſ̄.
Qd̄ Hugo li. iij. de archa noe exponēs di
cit. Sicut ligna ignē nutriūt. ſic cogitatio/
nes ſiue meditatiōes deſideria paſcūt. q̄re

Canti.j.dixit.meditatrix eternoꝝ. Faſciculꝰ
mirrhe dilectꝰ meꝰ mihi.inter vbera mea cō/
morabit.i.in memoria mea.ait glo. ſiue me
ditatiōe. Surge ꝑ meditatōnis tue extē
ſionē a tꝑalibꝫ in eternitatē. vt ꝓmo egredi/
aris cū yſaac in agrū ad meditandū. Se/
cūdo extendas te in celū cū aplo ad conuer
ſandū.ad Philip.iij. O colūba mea.pro/
pter meditatiōis tue columbinā ſimplici/
tatē. Iſaie.xxxviij. Meditabor vt colūba.
Vercellenſ dicit.ꝙ colūba habet ſimplicē
intuitū.ꝛ ſignat purā ꝛ ſimplicē intelligen/
tiā. Ex pura autē ꝛ ſimplici intelligētia ori/
unt pure ꝛ ſimplices meditatiōes. que ſūt
deo gratiſſime. Propera ꝑ meditatōnis
tue agilitatē. Quā agilitatē deſiderabat q̄
dixit. Quis dabit mihi pennas ſicut colū/
be.ꝛ volabo ꝛ requieſcā. Quā agilitatē ob/
tinuit.cū dixit. Si aſcēdero in celū tu illic
es.ſi deſcendero ad infernū ades. Si ſum/
pſero pennas meas diluculo ꝛc. O for/
moſa mea ꝓpter meditatiōis tue pulchrifi/
catā puritatē. Meditatiōis enī ſedula exer
citatio circa eterna mentē purificat a tem/
poralibꝫ abſtrahēdo.ꝛ eā pulchrificat ꝛ for/
moſam facit ad eterna extendendo.vt cum
Ps.dicat. Meditatꝰ ſum in nocte.ſcꝫ tem
poraliū.exercitabar.me ad eterna extendē/
do.ꝛ ſcopebā ſpūm meū.nō ſolū a tempali
bus fugiendo.ſed etiā vmbrā tꝑaliū ſilitu/
dinū ꝛ imaginū omino abſtergēdo. De hac
extenſione ad eternitatē dicit Augꝰ. li.j.de
trini.ca.xiij. Mens q̄nto magꝭ ſe extendit
ad illud qđ eternū eſt. tanto magꝭ ſe exten/
dit ad illud qđ format ad imaginē dei.ꝛ iō
querēda eſt facies dei ſemꝑ.vt imago ma/
gis reformet.donec ſm aplm in eandē ima
ginem transformet. vt dicat illi deus illud
Cantic.iiij. Q̄ pulchra es ꝛc. Veni igit ad
meū intrinſecū.ꝛ intra in gaudiū domini
tui.veni iam ingreſſa vt amplius ingredia
ris.qꝛ poſt me ingredi nō ceſſabis. Hiere.
iij. Et huiꝰ amoroſe inuitatiōis ſubiungit
amoroſum allectiuū dicēs. Surge veloci/
ter ꝛ veni.qꝛ imber abijt et receſſit. Quod
Vercellenſ exponēs dicit. Imber ē aqua
hiemalis a celo fugiens.ꝛ in terrā corruēs.
frigefaciens.ꝛ in mltas guttas ſeu partes
diuidens.lutū generans.ꝛ itinerātes impe
diens.ꝛ ſignat affectū cure tempalis.q̄a lu/
bricū ꝛ deorſum trahit.ꝛ q̄ſi iuſta neceſſita/
te mentē retrahit a ſuſpendio ſpirituali in
eterna ſpectacula.ꝛ ad ſollicite tractāda ne
gocia terrena vehemēter vrget. Unde ſpi/
ritualis mentis feruorē ſepe tepefacit.vel
etiā totaliter extinguit.licet quidā ꝑfectiſſi
mi inter maiores exemplo angelico prece/
dāt ꝛ ſcedāt erecti. Exo.xxiij ꝛ.xxxij. Infe/
rius agunt ſurſum erecti.ſcꝫ per rectam et
deuotam intentionē. Iſte ymber eſt vitan/
dus in vſu et intentione. Hec ille. Sed q̄a
iſte ymber ſiue aqua hyemalis abijt et re/
ceſſit.et ymber eſtiualis ſiue aqua ſapiētie
ſalutaris aduenit que iter meditatiōis no/
ſtre ab eternis non impedit ſed promouet.
dirigit et perficit.ideo veni. Nam hec aqua
eſtiualis ſpiritū tuum in meditationibꝫ ad
veniendū ad meam eternitatē ſurſum eri/
git.ad meā eternitatem ſalire facit.ad meā
eternitatem introducit. Unde Johis.iiij.
dicit ieſus ſol eſtiuus. Aqua quam ego do
fiet in eo fons aque ſalientis in vitam eter
naꝫ. In his verbis veritas innuit ꝙ aqua
eſtiualis a fonte vite oritur. quia apud de/
um eſt fons vite.ait Pſalmiſta. ꝛ ideo me/
ditationem noſtrā ſurſum trahit per deſi/
derium eternorū. quare Pſa.dicit. Siti/
uit anima mea ad deū fontem viuū. Se/
cundo innuit ꝙ aqua eſtiualis ſpiritui no/
ſtro ad velociter veniendū per meditatio/
nē multipliciter cooperat. tum quia ſitim
ſpiritus itinerantis ad eterna quo ad tem
poralia extinguit. quia aqua illa fiet in eo
fons aque fluentis per omnes valles ani/
me.qui autem intra ſe habet fontem ſitire
non poteſt.ait Criſoſtomꝰ. Item ſpiritui
itineranti ad eterna vigorem tribuit. quia
eſt aqua viua viuificans omnes potentias
anime. Item ſpiritū itinerantē ad eterna
non ire ſed ſalire facit.quia eſt aqua ſaltare
faciens. Tercio aqua hec eſtiualis ſpiritū
itinerantem reformat et perficit.quia ad vi
tam eternam introducit. quia nō ſaltat ad
temporalia ſed ſalit in vitam eternā.vt di
citur hic. Ad quam vitā nos perducat pa/
ter ꝛ filius ꝛ ſpiritusſanctus.vnus deus.be
nedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

Erciuum iter eter

t nitatis ꝑ qđ ſpūs humanus ve
nit ad intrinſecū ꝛ eternū mane
riū ieſu.eſt eternoꝝ limpida cōtemplatio.
Ad cuiꝰ itineris maiorē noticiā ſeptē ꝑ

ordinē ſunt notāda Primū que ſit iſtius itineris neceſſitas. ⁊ q̄re iter meditatōis i·mediate ſequit̄. Secōm eſt q̄d ſit cōtemplatio. ⁊ q̄liter deſcriptio ei⁹ intelligatur.

Terciū eſt q̄lit̄ ꝯtemplatio a meditatiōe ſpeculatiōe ⁊ intuitiua viſione diſtinguat̄.

Quartū eſt q̄liter ꝯtemplatio ſm̄ diuerſos grad⁹ diuerſimode a diuerſis diuidat̄.

Quintū eſt q̄ntā iocunditatē ſpūs hūanus in itinere ꝯtemplatiōis experiatur.

Sextū eſt q̄lit̄ ꝑ iter ꝯtemplatiōis ſpūs eternū maneriū ieſu ingrediat̄. Septimū eſt q̄liter ſpūs human⁹ ad veniendū ꝑ iter ꝯtemplatiōis ad ſecretū ieſu inuitatur

Diſtinctio prima.

P Rimo igit̄ videndū eſt q̄ ſit neceſſitas iſti⁹ itineris. ſcȝ ꝯtemplatiōis eternoꝝ. ⁊ q̄re imediate iter meditationis ſequat̄. De q̄ ſciendū ꝙ cū meditatio eternoꝝ ſit quedā inueſtigatio ⁊ inq̄ſitio cū magna animi induſtria veritat̄ eternoꝝ. nec ab inq̄ſitiōe deſiſtat donec qđ q̄rit inueniat q̄ntū poteſt. planū eſt ꝙ ſpirit⁹ human⁹ ꝑ ipām meditationē in eternis nō figit̄. nec quietat̄ donec ꝑ ꝯtemplationeȝ ei oſtendat̄ ꝙ ꝑ meditationē q̄rebat̄. ſed q̄ſcito queſitū inuenit̄ ⁊ ſpūs illi q̄ſi acq̄eſcēdo cū āmiratione inherere cepit. tācito meditatio eſſe deſinit ⁊ in ꝯtemplationeȝ trāſit. ait Rich. li. b. j. de archa myſtica. cap. iiij. vbi dicit ſic. Per meditationē veritatē diu queſitā tandēqȝ inuentā mens ſolet cū auiditate ſuſcipe. mirari cū exultatōe. eiuſdē quoqȝ āmirationi diuti⁹ inherere. ⁊ hoc eſt iam meditationē meditādo excedere. ⁊ ꝑ meditationē in ꝯtemplationē trāſire. Propriuȝ eſt em̄ ꝯtemplatiōi iocūditat̄ ſue ſpectaculo cū admiratiōe inherere. Meditatiōi vero ꝓpriū eſt ſua ꝓmotione ſemꝑ in vlteriora tendere. Hec ille. Ex his igit̄ patere poteſt iſti⁹ itiner̄ neceſſitas. q2 mot⁹ ⁊ inueſtigatio meditatiōis imꝑfect⁹ ⁊ min⁹ vtilis ꝑmaneret ſine termīo ⁊ quiete ꝯtemplatōis. cū meditatio t̄miet̄ ⁊ trāſeat in ꝯtēplatōeȝ tāq̄ in illud qđ ꝑfecti⁹ eſt. Ex his etiā pȝ ordo iſti⁹ itineris ꝯtemplatōis ad iter meditatiōis. ex q̄ ſtudio meditatōis ſpūs humanus ſurgit in iter cōtēplatōis. vt ait Rich. ⁊ ꝑ veritat̄ ꝯtēplationē hō ꝯuertit̄ ad iuſticiā ⁊ ꝯſummat̄ ad glīam. ⁊ ſic pȝ ꝑmū.

Diſtinctio ſecūda.

S Ecūdo videndū eſt q̄d ē ꝯtēplatio. ⁊ qualiter deſcriptio ei⁹ intelligatur. De quo notādū eſt ꝙ contemplatio ſm̄ potiſſimū ſtatū eſt act⁹ intellectus nō īmpediti. grā ſanati. in et̄na ſpectacula directi. ⁊ āmiratione ſuſpēſi. Sic videt̄ Rich. ꝯtēplationē deſcribere li. j. de archa myſtica. c. iiij. vbi dicit ſic. Contēplatio ē libera mēt̄is ꝑſpicacia in ſapīe ſpectacula cū āmiratiōe ſuſpenſa. In hac deſcriptiōe innuunt̄ q̄ttuor que ꝯtēplantibꝫ ſunt neceſſaria. Primū eſt libere ꝯtēplatōis mot⁹ ab oībꝫ exonerat⁹. ⁊ i nullo impedit⁹. vt Rich. ibidē dicit. Contēplatio libero q̄dā motu ⁊ ſm̄ ſpontaneū nutū huc illucqȝ circū fert̄. ⁊ nullo difficultat̄ obſtaculo a diſcurſiōis ſue impetu impeditur. q̄n ꝯtemplatiua ꝯtēplet̄ quātuȝ poteſt. Ex h̄ apparet ꝙ ſpūs ꝯtēplatiu⁹ dȝ eſſe ſine pctō. q2 q̄ peccat ſeru⁹ eſt pctī. ⁊ vincul̄ eius ligat̄ ne ſurſum ferat̄. Debet etiā eſſe liber a deſiderio ⁊ cura tpaliū. q̄ ſunt iuga dure ſeruitut̄. Liber aūt ſpūs dimittit̄ q̄n calcatis t̄renis deſiderijs ab appetitiōe tpalium in ſecuritate mētis exonerat̄. Hec Grego. iij. moꝝ. Secōm qđ neceſſariū eſt ꝯtēplātibꝫ qđ hic ponit̄ in deſcriptōe ē ꝙ ocul⁹ cōtemplationis ſit ꝑſpicax. i. grā ſanat⁹. Dicit em̄ Hugo commētator ſuꝑ angel̄. hierar. ꝙ triplex eſt oculuſ. Eſt em̄ oculus carnis quo videt homo ea q̄ ſunt extra ſe. et ocul⁹ rōnis quo videt homo ea q̄ ſunt intra ſe. ⁊ ocul⁹ ꝯtemplatōis quo videt homo ea que ſunt ſupra ſe. Oculus carnis apert⁹ ē oculus rōnis lippus. ⁊ oculus cōtemplationis clauſus eſt. Hec ille. Igit̄ neceſſe eſt vt oculus ꝯtemplatōnis ꝑſpicax ſit ⁊ ſanet̄. oportet igit̄ ſcire quattuor. Primo quid oculus ꝯtemplatōnis dicat̄. ſcđo qualit̄ oculus ſanatur. tercio q̄d ſit aſpect⁹ eius. quarto q̄d ſit viſio eius. Hec q̄ttuor dicit Aug⁹. libro de ſpiritu ⁊ aīa. omī aīe neceſſaria eſſe. et oſtendit q̄dlibet eoꝝ dicēs. Spirit⁹ dicit̄ mens rōnalis. vbi eſt quedā ſcintilla tanq̄ oculus aīe ad q̄m ꝑtinet imago ⁊ cognitio dei. Sequit̄. Oculus ḡ anime eſt mens. et hec ab omī labe corporis debet eſſe pura. ⁊ tunc eſt ſana. Ment̄ aūt aſpect⁹ eſt rō. intellectus vero viſio. Hec omni anime neceſſaria ſunt. id eſt. vt oculos habeat. et ſanos vt aſpiciat. et vt videat. Sequit̄. Sanos oc̄los hȝ cū ab amore taliū cupiditatū purgata ē atqȝ remota. ſ. ab imagibꝫ. Aſpicit cū in dei lumīe oc̄los figit. ſȝ videt cū iā

iſta ↄtemplatiõe cõſpicit quanta ſint gau/
dia. quãta leticia. quãta ſerenitas. quãta io
cunditas. Sanitas facit illã ſecurã. aſpe/
ctus rectam. viſio beatã. que eſt finis aſpe/
ctus. Hec ille. Iſte eſt ocul⁹ ↄtemplationis
de q̃ dicit ſponſus Canticoꝝ. iiij. Uulnera
ſti coꝛ meũ in vno oculoꝝ tuoꝝ. id ẽ tua in/
telligentia ſimplificata penetraſti om̃ia. ꝑ
tingẽdo ad coꝛ meũ. ꝛ ꝓpt te vulneratuꝫ fu
it ex amoꝛe intimo quo dilexi te. Terciũ
quod poniť in deſcriptiõe cõtemplationis
eſt ꝙ oculus ↄtemplatiõis in ſpectacula ſa
pientie eterne ſit direct⁹. qd̾ notať ꝑ hoc ꝙ
diciť. in ſapiẽtie ſpectacula. Ex hoc autẽ pa
tet ꝙ Richar. hic nõ accipit ↄtemplationẽ
vt eſt actus intellect⁹ preciſe ſed etiaꝫ vt ſa/
poroſam dilectionẽ includit. Nã ſapiẽtia a
ſapoꝛe diciť. vt dicit Berñ. ꝛ obiectũ ſapiẽ/
tie ꝑncipale ꝛ pꝛimariũ eſt ipſe deus ſub ra/
tione q̃ verũ excitatiuũ voluntatis ad eius
ſapoꝛoſaꝫ dilectionẽ. ꝛ actus ſapiẽtie eſt cõ
templari deũ. nõ quocũq; modo ſed ex di/
lectione cũ quadã experimẽtali ſuauitate
in affectu. Igiť ſpectacula ſapiẽtie ſunt co/
gnitio veri ꝛ amoꝛ ſiue ſapoꝛ boni. Dicit eñ
Linconieñ. ſup. vij. angel. hierar. Ꝙ ſapiẽ/
tia oꝛitur ex amoꝛe que prũpit in lumẽ co/
gnitionis ꝛ ſapoꝛẽ guſtationis. ſicut ex ca/
loꝛe prumpit lux et flãma. Hec ille. Actus
igiť cõtemplatiõis duo includiť. ſcꝫ cogni/
tionẽ ꝛ ſapoꝛoſaꝫ dilectioneꝫ. ꝛ dilectio ad/
iuuat cognitionẽ. Uñ ſm menſurã dilectio
nis diſpenſať ꝛ modus manifeſtatiõis. ait
Richard⁹. iiij. de ↄtemplatione ca. xviij.

Quartũ qd̾ poniť in deſcriptiõe cõtem/
plationis eſt mentalis ſuſpenſio ex ãmira/
tione cauſata. ꝛ notať in hoc ꝙ dicit ãmira
tione ſuſpenſa. De hac ãmiratiõe dicit Ri/
chardus lib. v. de archa myſtica. cap. ix. Ex
nouitate rei que eſt ſuꝑ noſtrã eſtimationẽ
oꝛitur ãmiratio. ex ãmiratione autẽ accre/
ſcit attentio. et ex attentione cognitio. et ex
his mentis ſuſpenſio. qꝛ ſicut dicit ibideꝫ.
Dũ hũana intelligẽtia diuino lumĩe irra/
diata intelligibiliũ ↄtemplatiõe ſuſpendiť.
dum in eoꝝ admiratiõe ad modũ auroꝛe
diſtendiť. quãto ſemꝑ ad altioꝛa vel ad mi/
rabilioꝛa duciť. tanto ampli⁹ tantoq; copi/
oſius ad modũ auroꝛe dilatať. Unde q̃n/
to ab infimis fit remotioꝛ. tãto a ſemetipa
purioꝛ et ad ſublimia ſubtilioꝛ inuenitur.
Ex quo ſequiť ꝙ tanto in ſuꝑioꝛibꝫ diuti⁹
ſuſpenditur. quãto a retrahentibꝫ dilatať
ꝛ elongatur. De hoc ſuſpendio dicit Iob.
Suſpendiũ elegit aĩa mea. Qd̾ Uercel/
lenſ exponẽs dicit ſic. Suſpendium illud
eſt extenſio mentis in eterna ſpectacula. vt
cũ fieri poteſt nunq̃ ex intentiõe volunta/
tis ſed ſola interpellatione neceſſitatis aci
es mentꝭ inde flectať vt dicit pſ. Oculi mei
ſemꝑ ad dominũ.

Diſtinctio tercia.

Tercio videndũ eſt qualiť ↄtempla
tio differat a cognitiõe meditatõis
ſpeculatiõe. ꝛ ab intuitiua cognitio
ne. Hec eñ quendã oꝛdinẽ ꝛ gradũ habẽt
inter ſe. Nã cogitatio que oꝛiť ex imagina/
tione tranſit ꝛ terminať in ſpeculationem.
Speculatio q̃a partim oꝛiť ex rõne ꝛ par/
tim ex intelligẽtia trãſit ꝛ terminať in con/
templationẽ. Contemplatio autẽ que oꝛiť
ex intelligentia tranſit ꝛ conſummať in in/
tuitiuam cognitionẽ. Hec eñ om̃ia in hoc
cõueniunt cũ fuerint oꝛdinata ꝙ dirigunt
in diuinũ aſpectũ. ſed tamẽ differũt. et hec
differẽtia predictoꝝ q̃ttuoꝛ a cõtemplati/
one poteſt cognoſci per q̃ttuoꝛ que in con/
templationis diffinitiõe ponunť. quaꝫ Ri/
chard⁹ ponit in lib. ij. ca. iiij. Primo dif/
fert cõtemplatio a cogitatiõe ꝑ hoc. ꝙ in de
ſcriptione ↄtemplatiõis poniť ꝙ ſit libera.
Unde Richar. libro. j. de archa myſtica ca.
iiij. dicit ſic Cõtemplatio libero volatu. quo
cunq; eã fert impet⁹ mira agilitate circũfer
tur. Cogitatio autẽ ꝑ deuia atq; lento pe/
de ſiue reſpectu ꝑuentõis paſſim huc illuc
vagatur. Et q̃a cogitatio ex imaginatione
oꝛiť ideo q̃nq; ſine ratiõe mouetur. vt dicit
Richard⁹. ꝛ ideo min⁹ libera eſt q̃ꝫ contem
platio. q̃ ex intelligẽtia ꝓcedit ꝛ oꝛitur. imo
cogitatio ratiõi ſubijciť que ẽ infra intelli/
gentiã. et per eaꝫ regiť. Unde Grego. lib. j.
moꝛal. ſic dicit. Cogitatiões ad moduꝫ an
cillarũ ratiõi ſubijciunť. quia ſi a domo mẽ
tis ad momentum quaſi abſente domina.
cogitationũ ſe clamoꝛ velut ancillarũ tur/
ba multiplicat. vt autẽ ratio ad menteꝫ re/
dierit moꝛ ſe confuſio tumultuoſa compe/
ſcit. et quaſi ancille ad iniunctum opus ſe
tacite repꝛimunt. dum cogitationes pꝛoti/
nus ſe cauſis pꝛopꝛijs ad vtilitatem ſub/
dunt. Hec Gregoꝛi⁹. Et ſic Richard⁹ li. j.
ca. iiij. dicit. Si cogitatio q̃nq; rõe moueať
vt ad cognoſcendũ aliquid ambiatur. ꝛ ad

hoc vehemẽter ꝛ fortiꝰ inſiſtat iã nõ eſt co/
gitatio ſed modũ cogitatiõis cogitãdo ex/
cedit. ꝛ cogitatio in meditationem tranſijt.
Scđo igiꝰ ſciendũ eſt ꝙ ꝯtẽplatio etiaꝫ
differt a meditatiõe ꝑ hoc ꝙ in deſcriptiõe
ꝯtemplatiõis poniꝰ ꝙ ipa eſt mentꝭ ꝑſpica
cia. De q̃ ſciendũ eſt ꝙ ꝑſpicacia eſt actꝰ in/
telligentie. Intelligentia autẽ vt dicit au/
ctoꝛ libꝛi de ſpũ ꝛ aĩa eſt ea vis aĩe q̃ ſup/
poniꝰ deo immediate qua de diuinis q̃n/
tũ homini poſſibile eſt cognoſciꝰ. Sed ſi/
cut dicit Richar. de archa myſtica lib. j. ca.
iiij. Ex intelligẽtia oꝛitur cõtẽplatio. ex rati/
one autẽ oꝛiꝰ meditatio. ex hoc ipe oſtẽdit
quãtũ cõtemplatio excedat meditationeꝫ.
ex quo pꝫ etiã differẽtia eoꝝ. Vñ Richar.
dicit ſic. Ecce tria. imaginatio. ratio. intelli
gẽtia. Inter hec intelligẽtia obtinet ſupꝛe/
mũ locũ. imaginatio infimũ. ratio mediũ.
ꝛ om̃ia que ſubiacẽt ſenſui inferioꝛi neceſſe
eſt ea ſubiacere ſenſui ſuꝑioꝛi. ſed nõ econ/
uerſo. Vñ cõſtat ꝙ cuncta q̃ imaginatio vl'
ratio cõpꝛehẽdit ſub intelligẽtia cadunt. et
etiã illa que nec imaginatio vel ratio cõpꝛe
hendit. Sequiꝰ. Vide q̃ꝫ late cõtemplatio
nis radiꝰ ſe expandat q̃ om̃ia luſtrat. ꝛ quõ
cõtemplatio ſub vno viſionis radio ad in/
numera ſe extendit. Sequiꝰ. Per intelligẽ
tiam ſiquidẽ ſinus mẽtis in immẽſum ex/
pandiꝰ. ꝛ cõtemplãtis animi acies acuitur.
vt capax ſit ad multa cõpꝛehẽdẽda. ꝛ perſpi/
cax ad ſubtilia penetrãda. Hec ille. Et pro
pter hoc dicit Richar. ibidẽ. Cꝫ meditatio
in cõtemplationẽ. cõtemplatio in meditati
onẽ tranſit tanq̃ꝫ in illud qđ ꝑfectiꝰ eſt. id ẽ
aliquẽ gradũ cõtemplatiõis. qui diciꝰ ſpe/
culatio. q̃ nõ eſt ꝑfectus gradꝰ cõtemplati/
onis. licet vnũ ꝓ alio ponaꝰ. vt pꝫ. Ter/
cio ſciendũ eſt ꝙ cõtemplatio differt a ſpe/
culatione ꝑ hoc. q̃a in deſcriptiõe cõtẽpla/
tionis poniꝰ ꝙ fertur in ſapiẽtie ſpectacu/
la. De q̃ nota ꝙ ſm Augꝰ. libꝛo. xv. de trini.
Speculatio diciꝰ cũ aliq̃d nõ in ſe ſed per
imaginationẽ ſuam videꝰ. ꝛ in enigmate. i.
obſcure. Richar. lib. v. de archa myſtica di
cit. Quis cõtemplatio ꝛ ſpeculatio ꝓ inui/
cem ſoleãt poni. ꝛ in hoc ſepe ſcripture ſen/
tentie ꝓpꝛietatẽ obnubilẽt ꝛ inuoluãt. aper/
tius tamẽ ꝛ expꝛeſſius q̃n veritatẽ ſine aliq̃
inuolucro vmbꝛarũq̃ꝫ velamine in ſui pu/
ritate videmꝰ. Ex q̃ apparet ꝙ cõtemplatio
in ſpeculationẽ ſapiẽtie clarioꝛẽ aſpectũ ha
bet q̃ꝫ ſpeculatio ꝛ guſtũ ſapidioꝛeꝫ. Unde
Richar. ibidẽ exponẽs illud ps. Montes
exultauerunt vt arietes. ꝛ colles ſicut agni
ouiũ. dicit. Colles ad agnoꝝ ſimilitudinẽ ex/
ultant q̃n immẽſa illa intime ſolẽnitatꝭ tri/
pudia eos vſq̃ꝫ ſupꝛa ſemetipſos leuat. vt ce
leſtiũ ſecretoꝛũ archana ſaltẽ ꝑ ſpeculuꝫ in
enigmate videre valeãt. mõtes vero q̃ſi ad
inſtar arietũ exultant q̃n maioꝛes in iocun
ditatꝭ ſue exceſſibꝰ in pura ꝛ ſimplici verita
te vident. ꝛ minoꝛes vt iã dictũ eſt vix ꝑ ſpe
culum in enigmate videre valẽt. Hec ille.
Expedit etiã ſcire ꝙ Lincoñ. cõmentatoꝛ
Dionyſij loquẽs de ſpeculis ſpũalibꝰ ſuꝑ
iiij. ange. hierar. dicit. Cꝫ ſpecula ſpũalia pu
ra. clara ꝛ plana ſpũaliter ꝑmo recipiũt ra/
dios ſolares ſibi incidẽtes imediate a fon/
te luminis. ꝛ tale diciꝰ lumẽ cõtemplatiõis
cõtemperatũ tamẽ in oculo ꝯtẽplantis. vt
infra patebit. ꝛ ſecũdario lumẽ receptũ ſpe
cula refundũt in eos q̃ luminis ſunt capa/
ces. nõ tamẽ ſm claritatẽ illã qua ipi recipi
unt. ſed ſm cuiuſlibet capacitatẽ. ꝛ hoc dici
tur lumẽ ſpeculatiõis. qꝛ mediãte ſpeculo
ſpũali recipiꝰ. vel ꝑ ſcripturã. vel doctrinã.
vl' ꝑ exẽpla ab illumiatis ſpecul' ꝓcedentia.
queãdmodũ ſpeculũ materiale ꝑmo a luci/
do ſuſcipit radios ſibi incidentes. q̃s refle/
ctit in oculos ꝯſpicientꝭ. q̃s oclos tãq̃ꝫ ſibi
iã mediãte ſpeclo ꝓpoꝛcionatos recipit. q̃s
tñ in fonte lumĩs ꝓpꝰ nimiã refulgẽtiã ocu
lus debil' imediate videre nõ potuit. vt pꝫ
ad ſenſuꝫ. nec lumẽ ſpeculare ita efficaciter
repꝛẽſentat lucidũ ocul' videntꝭ ſic lumẽ ime/
diate receptũ a lucido. vt pꝫ in ꝑſpectiua. ꝛ
in epiſtola Jacobi vbi diciꝰ ca. j. Cꝫ cõſide/
rans vultũ ſuum in ſpeculo ſtatim oblitus
eſt ꝛc̃. Quarto ſciendũ eſt ꝙ ꝯtemplatio
differt ab intuitiua cognitiõe ꝑ h̃ ꝙ in de/
ſcriptione ꝯtẽplatiõis poniꝰ ãmiratiõe ſu/
ſpenſa. Suſpenſio eñ dicit q̃ſi q̃ndaꝫ vio/
lentã eleuationẽ. dũ aĩa natiue ſue poſſi/
bilitatis ſuꝑgrediꝰ termĩos. Vñ Rich. li.
v. de archa myſti. c. xiiij. dicit ſic. Proculdu
bio cũ aĩa ſcrã de interno q̃daꝫ tripudij ſui
applauſu a ſemetipa excutitur. dum ſupꝛa
ſemetipſam mentis alienatiõe vꝛgetur. dũ
in celeſtibus tota ſuſpenditur. dum ange/
licis ſpectaculis tota immergiꝰ natiue poſ
ſibilitatis terminos ſuꝑgreſſa videꝰ. ꝓpter
qđ aĩa ꝯtemplatiua freq̃nter ad inferioꝛa
dilabiꝰ. Vñ ſequiꝰ ibidẽ. Nõne velut terra

a terra ſuſpēdit̄ qn̄ homo ſup hoīem duci
tur. cui ꝑ exprobrationē a dn̄o dicit̄. Ter/
ra es ⁊ in terrā ibis. Sequit̄. Terra recte
dici pōt q̄ diu luteas inhabitat domos. et
terrenū hꝫ fundamētū. Sed Greg. x. mo/
ral. dicit ſic. Anīa a ꝯtēplatiua vita infirmi
tatis ſue victa pondere laſſatur. ⁊ tanto ce/
lerius labit̄ q̄nto carnis clauſtra trāſgredi
ens ſupra ſemetipſam ire conat̄. ſed aīa in/
tuitiue cognoſcēs deū nunq̄ ad inferiora
relabit̄ ſed ſine intermiſſiōe ⁊ fatigatiōe de
um ineternū dulcit̄ intuet̄. qđ in corꝑe cor/
ruptibili fieri non pōt. De quo plenꝰ nota
q̄nto itinere. Vn̄ dicit Diony. v. angel. hie/
rarchie ſm cōmentatorē. Deꝰ qui ſemꝑ vni
formiter ⁊ eq̄liter bonꝰ ⁊ pulcher eſt. ⁊ quia
habꝫ in ſe ſimpliciſſime oēm ſpeciē deſide
rabilē. ⁊ ſm oīa eſt totꝰ deſiderabilis. iō
plenarie intime ⁊ irreuocabilit̄ in ſe trahit
oīm ſuoꝝ cōprehenſoꝝ deſideria. Hec ille.
Oēs igit̄ iſte differētie ſunt ſm clariorez
⁊ minus clarū aſpectū ad deū. ⁊ q̄dlibet p̄
dictorū termiat̄ in ſequēs ſe tanq̄ i ꝑfectꝰ
ſic etiā ꝯtemplatio ꝑficiēdo terminat̄ in in/
tuitiuā cognitionē tanq̄ in ſuā ꝑfectionez.
Vn̄ gloſa Luce. x. dicit. vita ꝯtēplatiua hic
incipit. et in celeſti patria ꝑficit̄. q2 amor eſt
ignis q̄ hic ardere incipit. ſed cū ipm quez
amat videbit. amplꝰ in amore igneſcit. Et
Grego. in mora. exponēs illud luce. x. Ma
ria optimā partē elegit q̄ nō auferet̄ ab ea.
dicit. Actiue vite opa cū corpore trāſeunt.
ꝯtēplatiue autē vite gaudia melius ex fine
cōualeſcunt. ⁊ ſic ptꝫ differētia p̄dictoꝝ.

Diſtinctio q̄rta. Articulꝰ p̄mus.

Quarto videndū eſt q̄lit̄ ꝯtemplati/
onis iter ꝑ diuerſos gradꝰ vel mo/
dos ſm varias ꝯſideratiōes ſctōꝝ
⁊ diuerſas traditiōes doctorū diſtinguat̄.
vt ꝑ hoc verius. breuiꝰ. ſecuriꝰ iter ꝯtēplati
onis eligamꝰ. ⁊ ꝑ hoc ad eternū intrinſecū
dn̄i ieſu veriꝰ ꝑueniamꝰ. Sed ad intelle
ctū iſtoꝝ hoc p̄notādū eſt. Q2 aliud ſūt gra
dus ꝯtemplatiōis. ⁊ aliud ſunt gradꝰ ꝑue/
niendi ꝑ diuerſas diſpoſitiōes ad ꝯtēplati
onē. Gradus ꝯtēplatiōis ſunt quidā ꝓgreſ
ſus ⁊ ꝑfectꝰ intellectual' cognitiōis ⁊ ſapo/
roſe dilectōis ad ꝯtemplādū deū ſub rōne
veri ⁊ boni. Vnđ Grego. xxij. moral. dicit.
Gradus dicunt̄ mēſure creſcentiū virtutū
Tales autē gradus ꝓfectuū ſunt inūerabi
les. Gradus autē ad ꝯtemplationē diſpo/
nētes ſunt illa q̄ adiuuāt ⁊ diſponūt grada
tim intellectū ⁊ affectū ad ꝯtemplanduꝫ. et
ſic oīs creatura eſt q̄ſi quedā ſcala ꝑ quā
gradatim aſcendit̄ ad ꝯtemplandū deum.
cū creature ſint create ꝓpter electos. Loq̄n
do tamē ſm cōſuetū modū gradꝰ ꝯtempla
tionis dicunt̄ illa incremēta ꝯtēplatiōis. ⁊
ille diſpoſitiōes q̄ magis intellectū et affe/
ctum coadiuuāt ad ꝯtēplandū. ⁊ q̄ diſtincta
ſunt ⁊ tradita a ſanctis doctoribꝫ. Vn̄ Gre/
go. xxij. mora. dicit. Gradus vocant̄ incre/
mēta virtutū diſtincte tradita a ſanctis. Ne/
ceſſitatē autē iſtoꝝ graduū ꝯtemplationis
oñdit Grego. xxij. moꝝ. dicēs ſic. Nemo in/
fima deſerēs repente fit ſummꝰ. q2 ad obti/
nendū ꝑfectionis meritū oportet vt mens
q̄tidie in altū q̄ſi q̄buſdā aſcenſiōis gradi/
bus ꝑueniat. Vn̄ ⁊ recte Ps. dicit. Ibunt
de virtute in virtutē. donec videat̄ deꝰ deo
rū in ſyon. Et ideꝫ. Deus in gradibꝫ eiꝰ co/
gnoſcet̄. ſcꝫ ꝯtemplatiōis. cū ſuſcipiet eam
cōtemplator. Similit̄ Lincoñ. ſup angel.
hierar. oſtendit neceſſitatē iſtoꝝ graduū ꝑ
exemplū dicēs ſic. Sicut oculi carnis infir
miores p̄us ſuſcipiūt lumē ſolis obſcuruꝫ
et magis coloribꝫ ſupfuſum. Deinde magis
ꝯfortati ſuſcipiūt illud a coloratis medijs
coloribꝫ. ⁊ poſtea viſu roborato plus ſuſci/
piūt illud ſupfulgidū coloribꝫ albis. dein/
de vero plus aucta ſanitate ſuſcipiūt illud
fulgentibꝫ coloribꝫ ſupfuſuꝫ vt ſpeculis. et
tandē oculis ꝑfecte ſanatis ſuſcipiūt ſolarē
radiū. nō autē alicui ſupfuſum ſed in ſe pu/
rū ipm ſolez in ipo puro ſolari lumine irre/
uerberate cōſpicientes. Sic etiaꝫ oportet
mētis oculū infirmiorez p̄us aſſuefieri ad
cōſpiciendū lumē ſol' intelligētie in groſſio
ribꝫ. deinde in ſubtilioribꝫ. donec tandē ex
ipa luminis datiōe multis multiplicit̄ ſupfu
ſa extēdamur ⁊ reſtituamur in ſimplicē ipiꝰ
radiū. Hec ille. Ex p̄dictis apparet q̄ tā in ra
dioſo lumie ꝯtēplatiōis ſpeculatiue q̄̄ī ſa/
poroſo guſtu ꝯtēplatōis practice oꝫ paula
tim et ḡdatim ꝓficiēdo aſcēdere. ⁊ aſcēden/
do clariꝰ cognoſcere deū. q2 ſicut dicit Hu
go ſup angel. hierar. Quāto magis creſcit
aſcenſio. tanto magis creſcit cognitio. do/
nec oculus intellectualis magis ac magis
illuminet̄ et confortetur. et affectus menta
lis magis purificetur et inflāmetur. et to/
tus homo exterior et interior in deum or/
dinetur. ⁊ hoc verius ⁊ ꝑfectiꝰ videtur fieri

BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu

ꝑ gradus illos q̄ mentē ad ſilitudinē cele/
ſtis hierarchie purgāt. illumināt ⁊ ꝑficiūt.
Ait eñ Hugo cōmētator ſup.iiij.angel.hie
rarchie.ꝙ oportet ꝙ mens q̄ deū vult ꝯtē/
plari primū purget.poſtea illuminet.⁊ de/
inde ꝑficiat.qꝛ niſi p̄cederet purgatio nō ſe
queret illumiatio.⁊ niſi eſſet illumiatio nō
veniret ꝯſūmatio ſiue ꝑfectio.⁊ tales magꝭ
appropinquāt diuinitati. Quāto aūt magꝭ
appropinquāt tanto veriꝰ ꝯtēplant. Tales
autē gradꝰ Diony.in angeli.hierar dic̄ eſſe
tam in mēte angelica q̄ȝ in mēte hūana be/
ne ordinata. Vñ ſm ꝯmētatorē linconieñ.
⁊ Hugo.⁊ Vercelleñ.dicit Diony. Addaȝ
ego ⁊ ex habundāti nō incōuenient ꝙ vna/
queqȝ mens angelica vel hūana bñ ordina
ta hȝ in ſua ſingulari ꝑſona p̄mas.medias
⁊ vltimas ordinationes ⁊ ꝟtutes ⁊ ſurſum
actiōes hierarchiaꝝ illumiatiōes manife/
ſte diſtinctas. Hec Diony. Hec ꝟba expo/
nens cōmētator Vercelleñ.ſup.vj.c. Iſaie
⁊ in ꝓlogo ſup Canti.dicit ſic. Qualiter in
ſingulꝭ mentibꝫ hierarchicꝭ diſponant tres
hierarchie.⁊ in ſingulꝭ eaꝝ tres ordines in
xta angelicā diſpoſitionē.videlicet ī infima
angeli.archangeli ⁊ p̄ncipatꝰ videnduȝ eſt.
Per hos eñ mens bñ ordinat ad exterio/
ra vel reſpectu exterioꝝ. In media mentis
hierarchia ſunt ptātes.ꝟtutes ⁊ dñatiōes.
ꝑ hos ordinat reſpectu interioꝝ. In ſūma
mentꝭ hierarchia ſunt throni cherubin ⁊ ſe
raphin.ꝑ hos ordinat reſpectu ſuꝑioꝝ. Et
has nouē ordinatōes vocat Vercelleñ.no
uē gradꝰ ꝯtemplatiōis quibꝫ reducimur ī
diuinā monadē. Et ꝓſequit ibi de ſingulis
gradibꝫ.p̄mittēs ꝙ infima mētꝭ hierarchia
cōſiſtit in eiꝰ natura.media ī induſtria.ter/
cia in grā.q̄ incōparabiliter excedit vtrāqȝ.
In prima oꝑat natura.in ſūma ſola grā.in
media induſtria ⁊ grā. Et ſequit. Infimus
ordo infime hierarchie q̄ dꝛ angelicꝰ conti
net p̄mas ⁊ ſimplices app̄hēſiōes natura
les tam intellectꝰ q̄ȝ affectꝰ ſine aliq̄ dictati
one cōmodi vꝭ incōmodi. q̄ tanq̄ȝ angeli.ſ.
nuncij aliq̄d ſimplicit annūciāt. Ecce Ver
celleñ.ſubtilit incipit ab infimo gradu itel
lectualis oꝑatiōis ⁊ affectiōis.q̄ ſunt prime
⁊ ſimplices app̄henſiones.⁊ aſcēdit paula/
tim ⁊ gradatim ꝑ cacumīa colliū eternorū
vſqȝ ad ſūmos apices intellectꝰ ⁊ affectꝰ vt
patebit infra. Medius ordo infime hie
rarchie ꝯtinet naturales dictatiōes appre/
henſoꝝ vtrū videant cōmoda vꝭ incōmo/
da.ex his fit ām̄iratio p̄ncipalioꝛ q̄ȝ ſit p̄ma
Terciꝰ ordo vꝭ gradꝰ infime hierarchie
ꝯtinet appetitꝰ vel fugas app̄henſoꝝ ſm di
ctationes cōmodi vꝭ incōmodi. Fuga aūt
eſt mali.⁊ appetitꝰ boni. ⁊ ita iſte ordo p̄bet
ducatū inferioribꝫ in diuīs. qḋ ſignat noīe
p̄ncipatuū. Hec Vercellē. Ecce ꝑ hos tres
ordines ⁊ gradꝰ infime hierarchie mentis
hūane fit hō bene ordinatꝰ reſpectu exteri/
orū.dū p̄mi ⁊ infimi gradꝰ intellectꝰ et affe
ctus fuerīt bñ ordinati. qḋ fit dū ſibi obie
cta ſimplicit app̄hendūt diſcretiue diſcer/
nūt.ſincere bona appetūt ⁊ mala fugiūt. Vñ
Berñ ſuꝑ Canti.dicit. Beata mēs quā to/
tā ſibi vendicāt ſapor boni ⁊ odiū mali.hoc
eſt reformari ad ſapiam. Quartꝰ ordo vꝭ
gradꝰ qui eſt infimus in media hierarchia
mētis.ꝯtinet volūtarios motꝰ intellectꝰ et
affectꝰ a libero arbitrio iā exceptos diſtan
tia boni ⁊ mali cū delibatōne rōnis exami/
nātes ⁊ ordinātes mentē q̄ntū eſt in ipis ꝑ
diffinitiuā ſententiā ad petendū ⁊ q̄rendū
totis viſceribꝫ intellectꝰ ⁊ affectꝰ ſūmū bo/
num.⁊ ad repellendū oīa obſtacula. Nomē
autē ptātis ſignat ordinē ſm Dionyſium.
Quintꝰ ordo q̄ eſt mediꝰ medie hierar/
chie mentꝭ.ꝯtinet robora ꝟtutū.valida na/
turaliū ⁊ gratuitaꝝ ad exequēdū fortit qḋ
a ptātibꝫ recte decretū eſt.qḋ notat nomīe
virtutū. Sextus qui ſummꝰ eſt ī media
hierarchia mētis. ꝯtinet autētica imꝑia li/
beri arbitrij.q̄bꝫ apices intellectꝰ ⁊ affectus
tota ꝟtute ſuſpendunt ad ſuſcipiendū diui
nos ſuꝑaduētꝰ q̄ntū poſſibile eſt libero ar
bitrio adiuto a grā. Et hmōi ſuſpēdij ⁊ im
perij ac libertatis ſublimitas vocat nomi/
ne dñationū. In iſto aūt ordine mens ad/
huc ſobria extendit ad radiū ſuꝑiorēȝ vſqȝ
ſummos nature t̄minos. Et infra. Mens
itaqȝ ꝯtēplatiua decurſis ſeriatim q̄nqȝ g̃/
dibus ꝯtemplatiōis p̄dictꝭ in culmen ſexti
aciē figens in ordine dñationū mentꝭ nitit
in theoricos exceſſus.cupiēs ī ordinē thro
norū mentꝭ aſſumi. Hec Vercelleñ. Ecce
ꝑ hos tres gradꝰ medie hierarchie mentis
hūane fit hō bene ordinatꝰ reſpectu interi/
orū.i.ad ſeipm.ita vt totū regnū aīe paci/
ficet dū primo ꝑ gradū infimū poteſtatiue
ordinata virilit repellunt oīa offendicu/
la mētis bene ordinate.⁊ deo ꝯformit ope
rāte vt ſine vlla ordis ꝯfuſiōe ⁊ ꝑturbatiōe

tendat ad finē vltimū ad quem creata eſt.⁊
dū ſcđo p̱ gradū mediū mens in ꝟtute vali
da ⁊ incōcuſſa exequit̄ om̄es oꝑatōes intel
lectus ⁊ volūtatis ſiue affect⁹.deo ꝯformit̄
oꝑante ad deū ſeu finē intentū ꝯſeq̄ndum
quātū pōt iuxta grām ⁊ virtutes a deo ac/
ceptas.⁊ dū tercio p̱ gradū ſummū medie
hierarchie plena libertate ⁊ in nullo impe/
dita.⁊ deo ꝯformit̄ oꝑante vt poſſibile ē in
tellect⁹ ⁊ affect⁹ cū om̄i familia ſua liberi in
eterna extendunt̄ ꝗ ordinatio interioꝝ ho
minis eſt neceſſaria.qꝛ ſicut dic̄ Hugo ſuꝑ
iij.ange.hierar. Sicut ſine grā oꝑari vanū
eſt.ita p̄ter ordinez oꝑari ac ꝯtra ordinē ꝑ/
uerſum eſt. Et qꝛ ſic̄ dicit Lincon̄. ibidem.
Ordo dr̄ ptās a deo tradita ad diſponēdū
ſacra om̄ia ptāti ſue ſubiecta.iō hō interi/
or ordinat⁹ p̱ iſtos tres grad⁹ fit etiā ordi/
nat⁹ reſpectu interiorū. Septim⁹ ordo
q̄ eſt infim⁹ in ſuꝑma vel ſūma hierarchia
mentis p̱ mētis exceſſuz ſuſceptiu⁹ eſt diui
ni ſuꝑaduent⁹. Vñ thronoꝝ nomie cenſet̄.
⁊ quot ſunt ſinus mētis ſiue capacitates il
lius ſuꝑſubſtātial' ſolaris radij ſuꝑſimpli/
cis in eſſentia ⁊ multiplicis in efficacia.tot
ſunt throni mētis. Throni aūt inconcuſſi
collocant̄ ſtabilit̄.⁊ ſunt ſuſceptiui diui ſu/
peraduēt⁹.⁊ ſunt deiformes et familiariter
apti ad deū in ſe ſuſcipiēdū. Hec Vercellē.
Hugo ꝟo idē dicit. Subſellia dei.i.ſedilia
ſubleuant̄ p̱ dignitatē.collocant̄ p̱ ſtabilita
tē.deū aduenientē in ſe ſuſcipiūt ⁊ ferūt.qꝛ
fiunt ad ſuſceptiōes apti. Hec ille. Octa
uus ordo ſiue grad⁹ q̄ eſt medi⁹ in ſumma
hierarchia mētis.ſic̄ dicit Vercell'.cōtinet
oimodā cognitionē intellect⁹ ⁊ affect⁹.ītel/
lectus attracti diuīa dignatione.q̄ nō valet
aſcēdere p̱ ſe.⁊ attracti affect⁹. affectionē tn̄
⁊ ſummitatē intellect⁹ attracti nō extendē/
tis.ſimul em̄ attrahunt̄ ⁊ q̄ſi coambulant
ipē affect⁹ ⁊ intellect⁹ vſq̧ ad nouiſſimū de
fectū intellect⁹.q̄ eſt in ſūmitate h⁹ ordinis
cherubin.quē intellect⁹ etiā attract⁹ nō ex/
cedit.ſed ibi hꝫ ſue cognitionis ⁊ ſui lumīs
ꝯſūmationē. Vñ ordo ſiue gradus ille che
rubin vocat̄. Hec ille. Et ſuꝑ ange.hierar.
ca.vij.dicit ſic. Q(ue) māifeſtatio interp̄tatōis
hui⁹ nois cherubin.ſignat ꝙ ſubſtātie hui⁹
ordinis ſiue grad⁹ hn̄t virtutē excellent̄ co
gnitiuam ⁊ diuioꝝ miſterioꝝ inſpectiuā.et
ſuꝑme influitiōis luminū diuioꝝ poſt ſera
phim ſuſceptiuā p̄ncipaliter.⁊ ꝯtemplatiuā
diuine pulchritudinis.quā etiā cōicant in/
ferioribꝫ. Nonus ordo ſiue grad⁹ qui eſt
ſumm⁹ in ſūma hierarchia mētis.continet
p̄ncipalia in deū ſuſpiria ſuꝑintellectuales
extēſiōes ⁊ immiſſiōes.feruidos fulgores.
⁊ fulgidos feruores.ad q̄ruꝫ oīm ſublimes
exceſſus ⁊ excedētes ſublimitates intelligē
tia trahi nō pōt.ſed ſolus affect⁹ p̄ncipalis
deo vnibilis. Sequit̄. In h̄ ordine offerū/
tur deo orōnes caſtiſſime.qbꝫ deo aſſimila
mur. Iſte ordo ſpōſum amplexat̄.et ſponſi
amplexibꝫ admittit̄. ſpeculum neſcit.marie
partē ꝑcipit q̄ nō auferet̄ ab ea. Luc̄.x. De
iſto ordine ſiue gradu ꝯtēplatiuo in inferi/
ores ordines ⁊ gradus ſeriatim.i.ordinate
fluit diuini lumīs inundatio. Hec ille. Ec
ce p̱ hos tres grad⁹ ſuꝑne hierarchie men/
tis hūane fit hō creat⁹ et bene ordinat⁹ re/
ſpectu ſuꝑioꝝ.ſcꝫ reſpectu dei.dū primo p̱
gradū infimū oēs throni ſiue mētis capa/
citates deo aperiunt̄.⁊ ab ipo inhabitant̄.
Et dū ſcđo p̱ mediū gradū om̄s intellectu
ales actiōes ad deū ꝯtemplādū intime q̄n/
tū poſſibile eſt ⁊ veracit̄ dirigunt̄. ⁊ dū ter/
cio p̱ ſuꝑmū gradū om̄s volūtatis affectio
nes ad deū diligendū totalit̄ ⁊ finalit̄ redu
cunt̄.vt deū in om̄ibꝫ ⁊ oia in deo ordinate
diligāt. In h̄ gradu fuit aīa ꝯtēplatiua cō
ſtituta qn̄ dixit ipa Canti.v. Ordinauit in
me charitatez. Q(uo)d expōnēs Vercell'.dicit.
Per ordinē ſeraphicū oēs inferiores ordi/
nes ſiue grad⁹ participāt lumīa diuia.⁊ hie
rarchie diſponunt̄.i.inferiora ⁊ exteriora p̱
media.inferiora reducunt̄ ad ſuꝑiora.ſcꝫ ī
deuꝫ ordinata charitate. Unde bene dicit.
Ordinauit in me charitatē.

Articulus ſecūdus.

R Ichardus aūt in li.de ꝯtemplatio
ne li.j.c.vj.ponit ſex grad⁹ vl' ſpecies
ꝯtemplatōis q̄ſi quaſdā diſpoſitio
nes ⁊ itinera ad eternitatē. Et ſic̄ cōmenta/
tor Diony.infimū gradū intellectual' et af/
fectualis oꝑatiōis q̄ ſunt ſimplices app̄hē/
ſiones incipit ⁊ inſtituit. ⁊ aſcēdere grada/
tim docet p̱ cacumina colliuꝫ eternoꝝ vſq̧
ad ſūmos apices intellect⁹ ⁊ affect⁹. vt ſuꝑ
patuit.ita Richar.ponēdo ſex grad⁹ ꝯtem
platiōis inſtituit p̄mū gradū ⁊ infimum in
imaginatiōe.q̄ nō eſt aliq̄s gradus intelle/
ctualis oꝑationis.ſed longe inferior eſt in/
tellectu ⁊ affectu.⁊ ab illa aſcēdit gradatim
vſq̧ ad cognitionē increate ꝟitatis.omnez

humanū intellectū excedentꝫ.ꝛ etiā vſqꝫ ad
exceſſum hūane mētis. Vñ Rich.li.iiij.c.v.
dicit ſic. Nos debemꝰ a nouiſſimis inciperꝛ
ſcientie nr̄e ꝓmotionē paulatim ſubleuare
ꝛ ꝑ exterioꝝ noticiā ad inuiſibiliū cognitio
nē aſcendere. Cū em̄ exterioꝝ ſciam appre/
henderꝫ ꝛ in eoꝝ doctrina exercitatos ſen/
ſus habuerꝫ debes ad altiora aſcendere.et
ſpūaliū creaturaꝝ ſciam cōparare. Hec ille
Primū ḡ gradū ſiue infimū Rich. dicit eſſe
imaginationē.ꝛ ſm̄ ſolā imaginationē. Vñ
Canti.vj.dicit ſic. Tūc ꝯtēplatio nr̄a ī gra
du imaginatiōis verſaꝛ.ꝛ ſm̄ ſolā imagina
tionē formaꝛ qñ nihil arguēdo q̄rimꝰ.ꝛ ra/
tiocināndo īueſtigamꝰ.ſed libere mens nr̄a
huc illucqꝫ diſcurrit q̄ eā in h̄ genere ſpecu/
latiōis āmiratio rapit.q̄ oriꝛ ex his q̄ ſenſu
corporeo hauriunꝛ.dū imaginamur q̄ꝫ ſūt
multa ꝛ varia ꝛ pulchra ꝛ iocūda. Taliū ei
forma ꝛ imaginatio in ꝯſiderationē addu/
cta inferūt ſtuporē ꝛ āmirationē.ſed neceſſa
riū eſt h̄ ſcire ꝙ duplex eſt imaginatio. vt ſ
dictū eſt. Dicit nāqꝫ Rich.in lib.qui dicitur
beniamin.c.xviij. Q imaginatio alia eſt be
ſtialis.vt illa qñ circa ea q̄ ante vidimus vł
fecimꝰ ſine vtilitate ꝛ abſqꝫ om̄i deliberati/
one huc illucqꝫ vaga mente diſcurrimus.
Vtiqꝫ hec beſtialis eſt.ꝛ iō ad ꝯtēplationē
nō ꝑtinet. Alia ē imaginatio rōnalis. vt qñ
aliqua imaginamur rōnabiliꝛ ex his q̄ vide
mus.ꝛ illis ſepe vtimur in ꝯtēplatiōe. Hec
ille. Et licet imaginatio nō ſit aliq̄s gradꝰ
intellectꝰ.eſt tñ ordinata diſpoſitio ad intel
lectū.q̄a ſicut dic̄ Rich.imaginatio rōni fa/
mulaꝛ.ꝛ ideo aliq̄liꝛ gradꝰ ꝯtēplatiōis dr̄.

Scd̄us gradꝰ ꝯtēplatiōis ſm̄ Rich.eſt
q̄ in imaginatiōe cōſiſtit tñ ſm̄ rōnem for/
maꝛ atqꝫ ꝓcedit rōcināndo circa ea q̄ imagi/
tioni p̄ſentanꝛ.qđ fit qñ ea q̄ in imaginatio/
ne verſamꝰ ꝛ ad ꝑmū gradū ꝯtēplatōis ꝑti
nent rōne querimꝰ. ꝛ inuenimꝰ ꝛ inuēta in
ꝯſiderationē cū āmiratione adducimꝰ. In
ꝑmo itaqꝫ gradu res iſtas imagiamur. In
ſcd̄o autē gradu rerū vtilitatē. rōnē ꝛ ordi/
nem ꝛ ceteras ꝯditiōes rimamur. ſpecula/
mur ꝛ miramur. Hec itaqꝫ ꝯtēplatio ī ima
ginatione ꝯſiſtit ſm̄ talē rōnem. q̄a circa ea
rōcināndo ꝓcedit. Hec ille. Hic gradꝰ eſt ſu
perior p̄cedēti gradu.eo ꝙ ratio in eo opaꝛ.
licet cū imaginatione q̄ rōni ſubijciꝛ. Diciꝛ
em̄ in li.de ſpū ꝛ aīa ꝙ imaginatio ad rō/
nem nō aſcēdit ſed infra remanēs cā aliq̄li
ter deducere pōt.ꝛ q̄ſi a longe q̄daꝫ oſtēdit
ad que nō pōt ꝑuenire.ꝛ iō bene poniꝛ gra/
dus ꝯtemplatiōis.qꝛ ꝑ eū ſpūs humanus
magꝭ appropinquat ꝛ aſcēdit ad cognitōem
vere ꝯtemplatōis q̄ꝫ p̄cedēs gradꝰ. Mul/
ta em̄ rō ꝯcludit ex imaginatiōe.actione aſ/
ſumpta.q̄ cōtinue aſſiſtit rōni famulando.
etiaꝫ ſenſu abſente ſiue q̄ſcente. Tercꝰ
gradꝰ ꝯtemplationis vt dicit Rich.eſt q̄ in
rōne ſm̄ imaginationē formaꝛ. Iſto auteꝫ
gradu ꝯtēplatiōis tūc veraciꝛ vtimur vt in
quit Rich.qñ reꝝ viſibiliū ſilitudine.in re/
rū inuiſibiliū ſpeculationem ſubleuamur.
Sequiꝛ. Hec ꝟo ſpeculatio in rōne ꝯſiſtit.
qꝛ his ſolū que imaginationē excedūt ꝑ in/
tentionē ꝛ inueſtigationē inſiſtit. vt q̄ ſunt
inuiſibilia. Diciꝛ aūt iō ſm̄ imaginationeꝫ
formari.qꝛ ex rerū viſibiliū imaginatione
in hac ſpeculatiōe ſilitudo trahiꝛ vnde in
rerū inuiſibiliū inueſtigatiōe animꝰ adiu/
uetur. Et hic gradꝰ ꝑfectior eſt p̄cedentibꝫ.
ex eo ꝙ iſte ſe extendit ad ꝯtēplationē inui/
ſibiliū ꝛ ſpūaliū.licet ex imaginatiōe viſibi/
liuꝫ ſilitudinē trahet in ſui adiutoriū. Vñ
Rich.li.de beniamin.c.v dicit ſic. Cū ſcri/
ptū ſit qꝛ inuiſibilia dei a creatura mūdi ꝑ ea
que facta ſunt intellecta ꝯſpiciunꝛ.manife/
ſte ex h̄ colligi pōt ꝙ ad inuiſibiliū cogniti/
onē nunq̄ꝫ rō ꝯſurgit niſi ei ancilla ſua vide
licet imaginatio rōni viſibiliū formā repre
ſentaret. Per reꝝ em̄ viſibiliū ſpeciē ſurgit
ratio ad reꝝ inuiſibiliū cognitionē q̄tiens
his adiuta illa trahit ad quādā ſilitudinē.
Sed ꝯſtat qꝛ ſine imaginatiōe corꝑea ne/
ſciret ſine q̄rū cognitiōe ad celeſtiū cogniti
onē vel ꝯtēplationē nō aſcēderet. Quar
tus gradꝰ ſm̄ Rich.eſt q̄ in rōne ꝛ ſm̄ rōnē
formaꝛ.qđ vtiqꝫ fit cū ſemoto oī officio ima
ginatiōis ſolū alijs animꝰ intendit. q̄ ima/
ginatio nō nouit. ſed q̄ mens ex rōcinatiōe
colligit.vel ꝑ rōnē dep̄hendit. Tali em̄ ſpe/
culationi tunc inſiſtimꝰ qñ inuiſibilia nr̄a q̄
ꝑ experientiā nouimꝰ ꝛ ex intelligētia capi/
mus in ꝯſiderationē ducimꝰ.ꝛ ex eoꝝ cōſi/
deratiōe in celeſtiū aīoꝝ ꝛ ſupmūdanorū
intellectuū ꝯtēplationē aſſurgimꝰ. Seq̄ꝛ.
Hec aūt ꝯtēplatio in rōne ꝯſiſtit.qꝛ ſenſibi
libꝫ ſemotꝫ ſolū ītelligibilibꝫ intēdit. Et hec
q̄dē ꝯtēplatio ab illis vtiqꝫ īuiſibilibꝫ nr̄is
videꝛ initiū ſumere ꝛ fundamētū cape que
hūanū animū ꝯſtat ꝑ expientiā intellectua/
lē noſſe.ꝛ ꝑ cōem intelligētiā ꝯtēplationeꝫ

cõprehẽdere.ſed tñ ꝑ hac ꝑte hec ꝯtẽplatio etiã in rõne recte dr̃ ꝯſiſtere.q2 ipa inuiſibilia nr̃a a rõne cõphẽdunt.ꝛ in eoipo rõcinationis modũ mĩme ſupgreditur. Hec ille. Hic grad⁹ ꝯtẽplatõis pfectioꝛ eſt p̃cedẽtibus.eo ꝙ tã a corꝑalibꝫ q̃z tꝑalibꝫ mag̃ elõgat.ꝛ ſpũs magis in eo purificat. ꝛ eternis vnit.Vñ Rich.ibidẽ dicit. ꝙ in hac ꝯtẽplatione anim⁹ hũan⁹ p̃muz pura intelligẽtia vtit.q̃ ſemoto oĩs imaginatiõis officio ipa intelligẽtia nr̃a in h̃ p̃mũ negocio ſeipam ꝑ ſeipam ingerere videt. Hec eñ ꝑ ſeipaz operat.ꝛ q̃ſi ꝑ ſpeciẽ ꝯtemplatur. Hec ille.

Quint⁹ grad⁹ ꝯtẽplat' õis eſſe dr̃ q̃ eſt ſupra rõnẽ.ſed nõ p̃ter rõnẽ. In hac aũt ꝯtẽplationis ſpeculatiõe mẽtis ſubleuatione aſcendim⁹.qñ ea ex dĩna reuelatiõe cognoſcim⁹ q̃ nulla rõne hũana plene cõphendere valem⁹.ꝛ nulla rõcinatiõe nr̃a intelligere ꝛ inueſtigare ſufficim⁹. Talia ſunt illa q̃ de diuinitatis natura in illa ſimplici eſſentia credim⁹.ꝛ ſcp̃turaꝝ diuinaꝝ auctoritate approbam⁹. Sequit. Ergo ꝯtẽplatio nr̃a tũc veracit ſup̃ rõem aſcẽdit qñ id anim⁹ ꝑ mẽtis ſubleuationẽ credit qḋ hũane capacitatis metas trãſcẽdit. Et ſup̃ rõem nec tñ p̃ter rõnẽ cenſenda eſt.qñ ei qḋ ꝑ intelligẽtie aciem cernit humana rõ ꝯ̃ire nõ p̃t.q̃n potius facile acq̃eſcit.ꝛ ſua atteſtatõe alludit. Hec ille. Et h̃ grad⁹ eſt pfectioꝛ ꝛ ſublimioꝛ p̃cedentibꝫ g̃dibꝫ.eo ꝙ iſta ꝯtẽplatio ẽ ſup̃ rõnẽ Circa qḋ nota ꝙ ſic dic̃ Rich.li.iiij. de ꝯtẽplatiõe.c.ij. Quedã ſũt infra rõnẽ. vt q̃ ſenſu corporeo ꝑcipim⁹. Quedã ſc̃m ſolã rõnez ſunt.vt q̃ rõne inueſtigam⁹. Quedã ſup̃ rõnẽ ſunt.vt q̃ vel ꝑ reuelationẽ vl' q̃ null⁹ ſenſus corporeus p̃t attingere. ꝛ nulla rõ hũana penetrare.ſed tñ veracit ea eſſe credim⁹ licet nec experimẽto nec intellectu cõphendere poſſim⁹. Sext⁹ grad⁹ ꝯtẽplatõis ẽ q̃ in his v̾ſat.q̃ ſunt ſup̃ rõnẽ. ꝛ vident eſſe p̃ter rõnẽ ſeu etiã ꝯtra rõnem. In hac vtiq3 ſup̃ma oĩq3 digniſſima ꝯtẽplatiõis ſpecula tũc anim⁹ veracit exultat atq3 tripudiat qñ illa ex diuini lumĩs irradiatione cognoſcit atq3 ꝯſiderat.q̃bꝫ omis hũana rõ reclamat. Talia ſũt pene oĩa q̃ de pſonaꝝ trinitate credere iubemur.de q̃bꝫ cuz hũana rõ ꝯſulit nihil aliud q̃z ꝯ̃ire videt. Iſte grad⁹ ꝯtẽplatiõis pfectioꝛ eſt oĩbꝫ p̃cedẽtibꝫ.eo ꝙ in eo pura intelligẽtia opat q̃ ad ꝯtẽplationẽ dĩne maieſtat̃ admittit. Vñ Rich.li.iiij. ca.v.dicit ſic. Quãtũ q̃ſo eſt qḋ intelligẽtia hũana q̃tidie ad illos ſupceleſtiũ aíoꝝ theoꝛ'cos exceſſus nitit.ꝛ qñq3 etiã ꝑ diuĩe dignationis bñplacito ad illa ſũme maieſtatis magnalia ꝯtẽplãdo ſubleuat. Hec aũt ſubleuatio q̃ qñq3 extendit̃ vſq3 ad mentis eleuationẽ fit ex tribꝫ. qñq3 ex magnitudĩe deuotiõis.qñq3 ex magnitudĩe admirationis.qñq3 ex magnitudĩe exultatiõis. vt ſemetip̃am oĩno nõ capiat.ſed ſup̃ ſemetip̃az eleuata in alienationẽ trãſeat. Magnitudine deuotiõis mens ſup̃ ſemetip̃am eleuat qñ tanto celeſt̃ deſiderij igne ſuccendit.vt amoꝛis intimi flãma vltra hũanũ modum excreſcat.q̃ aĩam hũanã ad cere ſiĺitudinẽ liq̃efactã a p̃ſtino ſtatu penitus reſoluat.ꝛ ad inſtar fumi attenuata in ſupna eleuet.ꝛ ad ſumma emittat. Magnitudĩe admirationis aĩa hũana ſup̃ ſemetip̃am ducit qñ diuio lumĩe irradiata ꝛ ſũmi ſũme pulchritudinis admiratiõe ſuſpenſa tã vehementi ſtupoꝛe cõcutit.vt a ſuo ſtatu fundit⁹ cõcutiat.ꝛ in modũ fulgoꝛis choruſcant̃ ex deſpectu ſui in ſe ad ima deijciat. ꝛ tãto ſublimius ꝛ celer⁹ ꝑ ſummoꝝ deſiderĩu reuerberata ꝛ ſup̃ ſemetip̃am rapta in ſublimiã eleuat. Magnitudine v̾o exultatiõis ꝛ iocunditatis mens hũana ſup̃ ſemetip̃am rapit ꝛ a ſe alienat qñ intima illa eterne ſuauitatis habundãtia potata.imo plene inebriata.q̃d ſit.q̃d fuerit penit⁹ obliuiſcit.ꝛ i alienationis exceſſu tripudij ſui nimietate traducit.ꝛ in ſupmũdanũ affectũ quedaz ſub quodã mire felicitat̃ ſtatu raptim trãſfoꝛmat. Hi ſunt igit grad⁹ ꝯtẽplatiõis ſc̃m Richardum. Articulus terci⁹.

Ed auctoꝛ libri de ſpũ ꝛ aĩa conſiderans qḋ etiã Diony.dicit in ep̃la ad Titũ.ꝙ hõ ex duabꝫ natur̃ conſtat.aĩa ſcʒ ꝛ corpe. Aĩa rõnali q̃ ſimplex eſt in eſſentia. et ex corpe cõpoſito. vt iuxta vtriuſq3 nature ꝓprietatẽ illuminet diuinis cognitiõibꝫ.ꝛ vt mens ei⁹ puras ꝛ ſimplices ꝛ intimas ſenſibiliũ ſignoꝝ intelligentias ſegregantes ab ip̃is ſignis conſpiciat.et vt ſenſualitas eiuſdẽ ꝑ nature ꝓprietatez cooperet mentali cognitioni.vt ſic ad diuĩa extendat.ꝛ ideo ꝯtemplatiõe opoꝛtet vti ſenſibilibꝫ foꝛmis.in quibꝫ diuia inuiſibilia immundis.i.carnalibꝫ abſcondant ꝛ ſpũalibꝫ manifeſtent. Ideo auctoꝛ p̃dict⁹ p̃mũ gradum aſcendẽdi in deũ dicit eſſe in ſenſuũz

opa:ōne.ꝑ quā ꝯcipiunť res corꝑales. Se
cundū in imaginatiōe.ꝑ quā ꝯcipiunť cor/
poraliū ſilitudines. Terciū in rōne.ꝑ quaꝫ
ꝑcipiunť reꝝ nature ſiue rōnes. Quartū in
intellectu ꝑ quē ꝑcipiūť ſpūs creati. Quin/
tū in intelligētia ꝑ quā ꝑcipiť ſpūs increa/
tus. Sextū in ſapīa.ꝑ quā aperiť ſpūal' gu
ſtus. Et auctor ꝑ̄dictꝰ addit ibidē. Quicq̄d
ſenſus ꝑcipit.imaginatio repſentat. rō in/
ueſtigat.intellectꝰ iudicat. memoria ſeruat
intelligentia cōp̄hendit. id ad ꝯtēplationē
adducit.ſed ſapīa guſtare facit. Sequitur.
Sic fit aſcēſus ab inferioribꝫ ad ſuꝑiora.⁊
a ſummis dep̄hendit ima.⁊ cū ab inferiori
bus ad ſuꝑiora.i.tꝑalibꝫ ad eterna aſcēde/
revolumus.ꝓus occurrit nobis ſenſus tā/
q̄ꝫ primū iter.deinde imaginatio.poſtea rō.
intellectus.intelligētia.⁊ in ſūmo eſt ſapīa.
Et ſtatim ſubdit diffinitiōes ꝑ̄dictoruꝫ di/
cens. Senſus eſt ea vis anīe q̄ reꝝ corpo/
rearū corporeas ꝑcipit formas p̄ñtes.que
varie ⁊ multipliciť oñdunt ſuū creatorem.
Vñ Berñ.ſuꝑ Canti.ſermo.xxxv.dicit ſic.
Quid eſt ꝙ hic eſt tāta formaꝝ varietas at/
q̄ꝫ numeroſitas ſpecieꝝ in rebꝫ ꝯditis. niſi
quidā radij diuinitatꝭ.monſtrātes quideꝫ
q2 vere eſt a q̄ ſunt.nō tñ q̄d ſit prorſus dif
finientes. Itaq̄ꝫ de ipo vero veꝝ vides ſed
nō ip̄m verū vnde h̄ genꝰ videndi cōmune
eſt.in ꝓmptu em̄ eſt iuxta ap̄lm omī vtenti
rōne inuiſibilia dei ꝑ ea q̄ facta ſunt intelle
cta ꝯſpicere. Hec ille. Et hec eſt a tꝑalibus
ad eterna ingreſſio.ait Augꝰ.de vera religi
one. Scōm gradū dicit eſſe imaginatio
nē. Eſt aūt imaginatio ſm eū ea vis anīe q̄
rerū corporeaꝝ corporeas recipit formas.
abſentiū p̄ñtiū.p̄teritoꝝ ⁊ futuroruꝫ.qñq̄ꝫ
vt ſic ipa inť ſenſum ⁊ rōnē q̄ſi ancilla inter
dñm ⁊ ſeruū diſcurrat.⁊ q̄cq̄d exteriꝰ hau/
rit ꝑ ſenſum carnis intellectui repſentat ad
obſequiū rōnis. Ex h̄ apparet ꝙ imagina/
tio ſimplicior eſt ⁊ nobilior potētijs ſenſiti/
uis.cū ipa ſola ſilitudines obiectoruꝫ oīm
ſenſuū in ſe recolligat.⁊ q̄ ad aliq̄d q̄ſi ab h̄
loco ⁊ h̄ tꝑe abſtrahat.vt pꝫ ꝑ Rich.lib.de
p̄riarchis.c.v. ⁊.vj.q̄re imaginatio animā
magis facit appropinq̄re eternis q̄ꝫ ſenſus
exteriores. Unde Rich.dicit ꝙ rō ad inui/
ſibiliū cognitioneꝫ nunq̄ꝫ aſſurgeret niſi ei
ancilla ſua imaginatio viſibiliū formas re
p̄ſentaret.ſine q̄rū cognitiōe ad celeſtiū cō/
templationē nunq̄ꝫ aſcēderet. Merito er/

go gradus ꝯtemplatiōis poteſt dici diſpo/
ſitiue ſaltem. Terciꝰ gradus aſcendēdi
ad deū ſiue ꝯtemplādi dicitur eſſe in rōne.
Ratio autē ſm eū eſt ea vis anīe que reruꝫ
corporeaꝝ naturas.formas. differētias.ꝓ
pria ⁊ accidētia ꝑcipit.omīa incorporea.ſed
nō extra corpa. Abſtrahit em̄ a corꝑalibus
q̄ fundātur in corꝑibꝫ nō actiōe ſed ꝯſidera
tione. Natura nēpe ipiꝰ corꝑis ſm quā om
ne corpꝰ eſt.nullū corpus eſt. Hec rō ſenſu
mētꝭ acuit.veraq̄ꝫ a falſis diſtinguit.⁊ ima/
ginem dei in ſe cōſeruat. Hec ille. Ex quo
apparet ꝙ rō ſenſum ⁊ imaginationeꝫ incō/
parabiliť excellit dignitate.⁊ excedit opere.
Unde anīa ꝑ rōnē nō ſolū deū eſſe cogno/
ſcit.ſed etiā eiꝰ capax fit.vt pꝫ ꝑ Augꝰ.xiiij.
⁊.xv.de trini. Nā ꝑ rōnē anīa de deo medi/
tatur.meditādo cōtemplať.deꝰ ꝯtemplatꝰ
amať.⁊ vere amatꝰ habeť.imo ſicut dicͭ Au
guſti.in originali. Hec eſt vis nature diui/
nitatis vt creature rōnali iā rōne vtenti nō
omīno ac penitꝰ poſſit abſcondi.vnde ē ve
re gradus ꝯtemplatiōis rō. Quartꝰ gra
dus ſm eū eſt in intellectu. Intellectꝰ autē
ſm eū eſt ea vis anīe q̄ inuiſibilia ꝑcipit ſic
angelos.animā.oēm creatū ſpiritū.⁊ ſic in/
tellectus acceptꝰ.ad ꝯtemplatiōem coope/
rať.q2 importat quādā intimā ꝯtēplationē
Diciť em̄ intellectꝰ q̄ſi intꝰ legens.penetrat
em̄ vſq̄ꝫ ad eſſentiā rei.q2 obiectū intellectꝰ
eſt quicq̄d eſt.vt dꝛ.iij.de anīa. Accipiť etiā
intellectꝰ qñq̄ꝫ vt eſt virtꝰ intellectual'. ſiue
vt eſt habitꝰ ꝑ̄ncipioꝝ naturaliuꝫ q̄ ſub lu/
mine ſunt naturali.⁊ ſic intellectꝰ oñdit ve/
ritatē infallibiliť. Diciť nāq̄ꝫ in li. de ſpū et
anīa.⁊ Augꝰ.ij.ſuꝑ Gen.ꝙ intellectuali viſi/
one nunq̄ꝫ falliť anīa.aut em̄ tātū intelligit
⁊ verū eſt.aut ſi veꝝ nō eſt.nō intelligit.⁊ iō
intellectꝰ ſic acceptꝰ dicit aſpectū manife/
ſtum ⁊ infallibilē circa ꝑ̄ncipia. ⁊ ſic acceptꝰ
intellectus etiā coopať ad ꝯtemplationeꝫ.
Accipiť em̄ aliqñ intellectꝰ vt eſt donū ſpūſ
ſancti.⁊ ſic intellectꝰ eſt habitꝰ ſuꝑnaturalis
ꝑ̄ncipioꝝ ſuꝑnaturaliū.que ſunt articuli fi
dei.⁊ ſic nomināt quādā excellentiā cogni/
tionis penetrādi ad intima cognoſcibiliū.
Unde Grego.lib.j.moꝝ.dicit. Intellectus
in die ſuo cōuiuiuꝫ parat in mente.q2 in eo
ꝙ audita penetrat.reficiendo cor.tenebras
eius illuſtrat. Nam lumen intellectꝰ ſic ac/
ceptū ita ſe habet ad ꝑ̄ncipia que nobis na
turaliter innoteſcunt.ſicut ſe habet lumen

naturale ad ea ꝑncipia que ꝑ̃rimoꝛdialiter
cognoſcimꝰ. ſed lumē naturale infallibilit̃
veritates ꝑncipioꝝ naturales oſtēdit. Ita
⁊ donuꝫ intellectꝰ ſupnaturales veritates
īfallibiliter oſtēdit. Unde intellectꝰ ſic acce
ptus eſt verꝰ ⁊ neceſſariꝰ ꝯtemplatiōis gra
dus. Quintꝰ gradꝰ aſcēdendi ad eterna
ſiue ꝯtemplādi ſm eū eſt intelligentia. Eſt
autē intelligētia vt ibidē dicit̃ ea vis anime
que imediate ſupponitur deo. cernit quippe
ipm ſupmū verū ⁊ incōmutabile. Et infra
dicit ſic. Intelligētia eſt vis anīe qua de di
uinis q̄ntuꝫ homini poſſibile eſt cognoſcit̃
ad celeſtia archana penetrāda. que vt dicit
Boeciꝰ paucoꝝ eſt hominū. Ex q̄ patet ꝙ
intelligētia excellit intellectū in ſua actione
⁊ ab ea differt. ⁊ ꝙ eſt ꝑfectioꝛ gradꝰ cōtem
plationis. Qd etiā Rich. videt̃ ſentire. q̄ lib.
ꝑmo de ꝯtemplatiōe. c. iij. dicit ſic. Per in/
telligentiā ſiquidē ſinus mentꝭ in immēſuꝫ
extendit̃. ⁊ ꝯtemplātis animi acies acuit̃.
vt capax ſit ad intelligibilia cōꝑhendenda.
⁊ ꝑſpicax ad ſubtilia penetranda. Et nunq̄
ꝯtemplatio pōt eſſe ſine viuacitate intelli/
gentie. Sequit̃. Etiā quotiēs ꝯtemplātis
animus dilatat̃ ad ima. quotiēs eleuat̃ ad
ſumma. quotiēs acuit̃ ad ſcrutāda. q̄tiens
agilitate mira ⁊ pene abſq; moꝛa rapit̃ per
innumera. ex quadā vi intelligētie hoc eſſe
nō dubitat̃. Hec ille. Sextus gradꝰ con
templationis ſiue aſcendēdi ad eterna ſm
ꝑdictū eſt in ſapiētia. que ſequit̃ intelligen/
tiā. qꝛ ſicut dicit idē. vt viſio mētis eſt intel
ligentia. ſic mētis guſtus eſt ſapiētia. Illa
ꝯtemplat̃. iſta guſtat ⁊ delectat̃ Sed hic
ꝑmo notādū eſt ꝙ ſapīa quedā eſt que acq̄/
ſita eſt ꝑ ſtudiū humanū que ē virtꝰ intelle
ctualis. De qua loquit̃ phus in metaphiſi
ca ſua. Et hec ꝑ rōnis inueſtigationeꝫ inq̄/
rit rectū iudiciuꝫ de diuinis. ⁊ actꝰ intelle/
ctuales ⁊ oīes opatiōes anīe ꝑficit. ſm eū
quātū poteſt. Quia ſic dicit Seneca ī epl'a
lx. Sapiens ad oēm incurſuꝫ inuictꝰ ⁊ in/
tentus eſt. Nā ſi pauptas. ſi luctus. ſi igno/
minia. ſi doloꝛ impetū facit. rō tamē refert
intrinſecꝰ. ⁊ cōtra illa ibi. et inter illa ſapiēs
plenus eſt gaudio ⁊ incōcuſſus. cū dijs ex/
pers viuit. Hec ille. Ideo pōt dici aliquis
gradus ꝯtemplatiōis. Alia eſt ſapientia
q̄ de ſurſum eſt infuſa. vt dī Jaco. iij. Et h̄
eſt donū ſpūſſancti. Et ad iſtā nō ſoluꝫ ꝑti/
net ſm iudiciū rectū ꝯtemplare diuina ſed
guſtare ⁊ regulare hūanos actꝰ excellentio
ri modo q̄ꝫ ſapīa q̄ eſt virtꝰ intellectual'. vt
pote magis de ꝓpinquo deū attingēs. ⁊ ex/
periens ꝑ quādā vnionē ſpūs ⁊ aīe ad ipm
vt directa ꝑ regulas legꝭ eterne. De iſta ſa/
pientia loquēs Bern. lib. de amoꝛe dei dic̃
ſic. Sapiētia a ſapoꝛe dicit̃. ſapoꝛ autē iſte
in guſtu quodā eſt. Guſtū aūt illū nemo ex/
pꝛimere pōt nec etiā ille qui meret̃ guſtare.
ſed dicere pt. Guſtate ⁊ videte q̄niā ſuauis
eſt dominꝰ. Hoc guſtu ſm apl'm guſtat̃ dei
verbuꝫ. guſtant̃ etiā diuitie ſeculi venturi.
Et ſequit̃. Hic guſtꝰ ſi defuerit ſolus. om/
nes alij ſenſus ſcꝫ ſpūales q̄ttuoꝛ langue/
ſcunt. Guſtū autē ſequit̃ quedā ſapoꝛꝭ dul/
cedo. quā in interioꝛi ſuo ſentiēs anīa quo/
dā modo ſingulari q̄ ſuſcipit cūcta diſcer/
nit ⁊ diiudicat. ſeq; ⁊ oīes ſenſus vegetat ⁊
cōfirmat ſcꝫ interioꝛes. Hi ſunt gradꝰ cō/
templationis ſm illū.

Articulus quartus.

Ad hos gradꝰ ſiue ſpecies ꝯtempla/
a tionis ſupdictoꝝ doctoꝝ q̄i omniū
alioꝝ doctoꝝ gradꝰ ⁊ ſpecies ꝯtem
platiōis mediate vel imediate pn̄t reduci.
vt ptꝫ de ſex gradibꝫ ꝯtemplatōis oꝛigenis.
quos declarat ſup Canti. ij. c. vbi dicit ſic.
Contēplatoꝛē verū ⁊ iubilatoꝛē certū te iu
dico ſi ꝑmo ꝑficiat te actio. Hic Oꝛigꝭ. ſub/
tiliter ꝯſiderat ꝙ vbi vita actiua terminat̃
⁊ ꝑficit̃. ꝙ ibi vita ꝯtemplatiua oꝛdinate in
choatur ⁊ gradatim ſurſum tendit ⁊ ꝑficit.
donec in viſionē intuitiuā ꝯſummat̃. Und
ꝓpꝛie loquēdo de ꝯtemplatiōe. ꝑfectio acti/
onis nō eſt gradꝰ ꝯtemplatiōis. ſed pōt di/
ci ſtatus quidā reſultās a ſumma ꝑfectiōe
vite actiue q̄ neceſſario ꝑcedit tanq̄ȝ diſpo/
nens potētias ꝯtemplatiuas ad actꝰ ſuos
nō impeditos ſed ꝑfectos. Grego. vj. moꝝ.
dicit ſic. Qui arcē ꝯtemplatiōis aſcendere
deſiderāt ꝑus neceſſe eſt vt in ope actionis
ꝑfecte ſe exerceāt. Et ꝑ tanto dicit̃ gradus
ꝯtemplatiōis. Scdo. ſm Oꝛigꝭ. verꝰ cō
templatoꝛ es ſi in te eſt ſenſuū exterioꝝ re/
tentio ſiue retractio ad īterioꝛa ⁊ collectio
eoꝝ in vnū. Hoc em̄ eſt greges. i. ſenſus be
ſtiales minare ad interioꝛa deſerti ꝑ itine/
ra eternitatis. ait Vercell'. Hoc fit q̄n inui
ſibilia dei a creatura mūdi ꝑ ea q̄ facta ſunt
intellecta ꝯſpiciunt̃. ⁊ ſempit̃na virtꝰ eius ⁊
diuinitas. Hec eſt ſic dicit Augꝰ. li. de vera
religione a tp̄alibꝫ ad eterna regreſſio. ⁊ ex

vita veteris hoīs in nouū hoīem reforma
tīo. vt ſup̄ patuit. Tercio verꝰ ꝯtēplator
es qñ eſt in te oīm imaginabiliū tranſitus.
qñ mente oīa imaginabilia tranſcendis.
Talis ꝯtemplator ſic̄ dicit Bern̄. ſer. liiij. ſu
per Canti. fuit q̄ dixit. Elongaui fugiens ⁊
manſi in ſolitudine. Nō em̄ fuit ꝯtentꝰ ex/
ire niſi longe ſe faceret vt poſſet quieſcere.
Sequit̄. Trāſiliſti carnis oblectamēta vt
minime iā obedias ꝯcupiſcētijs eiꝰ. nec te/
nearis illecebris. pfeciſti ⁊ ſupaſti te. ſed nō
dū elongaſti. niſi ⁊ irruentia vndiq3 fantaſ
mata corporeaꝝ ſilitudinū trāſuolare mē/
tis puritate p̄ualeaſ. Hec ille. De quo vide
ſupra diſ. vj. Quarto verus ꝯtemplator
es ſi trāſcendiſti oīa rōnalia ꝓpter fantaſ/
mata ⁊ alia impedimēta ⁊ retardantia ani/
mā ad ſupiora ꝓperantē. De h̄ dicit Rich. li
bro p̄mo de ꝯtemplatiōe. c. viij. ſic. Contē/
platio nr̄a tunc veracit̄ ſupra rōnē aſcendit
qñ id animus p mētis ſubleuationē cernit
qđ humane capacitatꝭ metas trāſcendit. vt
ſunt illa q̄ de diuinitatꝭ natura ⁊ de ſimpli
ci eius eſſentia credimꝰ. Et licet illa ꝯtēpla
tio ſupra rōnē ſit. nō tñ p̄ter rōnē cenſenda
eſt qñ ei qđ p intelligentie aciē cernit̄. hūa/
na ratio ꝯtraire nō pōt. qn potiꝰ ei facile ac/
quieſcit ⁊ ſua atteſtatiōe alludit. Hec ille.

Quinto verꝰ ꝯtemplator es ſi ſurſū tra
ctus es ſup oīa intelligibilia in caliginē3
ignorātie. Et hic gradꝰ ꝯtemplatiōis eſt de
quo loquit̄ Diony. c. j. myſti. theo. dicēs ſic.
Adhuc reſtat p̄ncipalior dei cognitio q̄ fi/
gurat̄ in eo ꝙ moyſes ſeparat̄ ab his q̄ lo/
cū dei ſecū videāt ⁊ ſubtrahit̄ illis viſis ⁊ in
trat in caliginē ignorātie Exo. xxiiij. ⁊ vnit̄
incōprehenſibilitati diuine quā non pene/
trat intelligētia que vere eſt oīm clariſſima.
⁊ in ſe claudit ⁊ ſecretiſſime celat oēs co/
gnitiones cōprehēſiuas tanq3 in cauſa pri/
ma oīm. ⁊ p eam oīs vnitꝰ deo (q̄ eſt ſup̄
oīa) ꝯſtituit̄ in excellētia quā neq3 rō in/
ueſtigat nec intellectꝰ ſpeculat̄. ⁊ ab oībꝫ ⁊.
q̄ſi a ſeipo ſegregat̄. ⁊ p vnionē dilectiōis q̄
effectiua eſt vere cognitiōis vnit̄ deo intel/
lectualiter ignoto. cognitiōe multo melio/
ri q3 ſit cognitio intellectual'. in eo ꝙ intel/
lectualē cognitionē dereliquit. ⁊ ſup intelle
ctū ⁊ mentē deū cognoſcit. Hec Diony ſm
cōmētatorē Vercellen̄. dic̄. hec reqre pleni
us ſup̄. Sexto ꝯtēplator es ſi in te ē vni
formis fixio intelligētie pure ⁊ ab oībus
oīno denudatē. ⁊ ꝯformis affectio volitiue
potētie p oīa. in nullo impedite i vno fon
tali p̄ncipio celeſtiū gaudioꝝ. qđ eſt deꝰ tri/
nus ⁊ vnꝰ. Vñ Orige. ibidē p̄dicta in vnū
recolligens dicit. Contēplatorē verū et iu/
bilatorē certū te iudico ſi p̄mu3 te perficiat
actio. ſi rōnabilia celeſti motu pcurras. ſi
intelligibilia felici et illumiata fide cogno/
ſcas. ſi in p̄mo vero ⁊ in ſūmo bono intelli/
gentiā ⁊ voluntatē totā tuā ponas. ſugens
vnde teneritudinē tuā nutrias. bibas vnđ
gaudeas. haurias vnde nunq3 deficiaſ. Hi
ſunt gradꝰ ꝯtemplatiōis ſm Origenē.

Diſtinctio quinta.

q Vinto videndū eſt q̄ntā iocundita
tem ⁊ vtilitatē ſpūs hūanꝰ in itine/
re vite ꝯtemplatiue experiat̄. Nam
deo p totū illud iter aſſociat̄ ꝯtinue. Pri
mo ḡ videamꝰ q̄liter ſpūs in h̄ itinere dul/
citer a dño ꝯſolat̄. De q̄ nota ꝙ Luce. x.
de vita duarū mulieru3 legit̄ ſc3 marthe et
marie. de quibꝫ dic̄ Greg. li. vj. moꝝ. Quid
p marthā exterioribꝫ obſequijs occupata3
niſi actiua vita ſignat̄. Que ſtetit. q3 ſic di/
cit gloſa. Vita actiua in laborioſo deſudat
certamine. q̄ ⁊ querulabat̄ de ſorore. q3 tur
bata circa plurima vite actiue. Vñ Bern̄.
ſermo. xlj. ſup Canti. dicit. Cū aīa in actio/
ne ſua in aliud tendit q3 in deū. q3uis h̄ faci
at ꝓpter deū tñ nō hoc eſt marie ociū ſ3 mar
the negociū. que adhuc ſollicita eſt ⁊ turba
tur erga plurima. ⁊ nō poteſt t̄renoꝝ actuū
vel tenui puluere nō reſpergi quē tamen ci
to facileq3 deterget in hora ſctē deuotionis
vel dormitiōis caſta intētio. q̄ eſt intende/
re ⁊ querere ſolū deu3 ꝓpter ipm ſolū. qđ p/
priū eſt ſponſe ⁊c̄. vt ſup̄ p̄mo itinere di. iij.
Ex quo pt3 ꝙ itinerātes in vita actiua fre/
quēter turbant̄. ſed ſpūs ambulās in itine
ribꝫ vite ꝯtemplatiue a deo dulcit̄ cōſolat̄
poſt actiua3. Vñ Grego. li. vj. moꝝ. dic̄. Q
p mariā que ad pedes dñi reſidebat audi/
ens verbū dñi vita ꝯtemplatiua exprimit̄.
que ex h̄ a dño cōmendata fuit. q3 optima3
partē elegit que nō auferet̄ ab ea. Que aūt
illa optima pars fuit q̄rit Rich. lib. p̄mo de
ꝯtemplatione. c. j. vbi dicit ſic. Que eſt pars
optima quā elegit maria niſi vacare ⁊ vide
re q3 ſuauis eſt dominꝰ. Nā maria ſedens
ſecus pedes dñi audiuit verbu3 illiꝰ. Sū/
mam itaq3 ſapientiā dei in carne latitante3
quē oculus carnis videre non poterat au/

diendo intelligebat. ⁊ intelligēdo videbat.
q̄a credebat. Et in hūc modū ſedēdo. audi
endo ſūme veritatis ꝯtemplatiōi vacabat.
Sequit̄. Hec eſt pars que electis ⁊ ꝑfectꝭ
nunq̄ʒ auferet̄. ⁊ ſane eſt negociuʒ qđ nullo
fine terminat̄. Nā veritatis ꝯtemplatio in
hac vita inchoat̄. ſed in futura vita iugi ꝑ/
petuitate celebrat̄. Per veritatꝭ ſane ꝯtem/
plationē homo erudit̄ ad iuſticiā ⁊ cōſūma
tur ad gl'iam. Hec ille. Scđo videamus
q̄liter human⁹ ſpūs ambulās ꝑ itinera vi/
te ꝯtemplatiue deo familiari amicicia vnit̄
Johis em̄ vltimo ca. legit̄. ꝙ dn̄s dixit Pe
tro. Sic volo eū manere donec veniā. Tu
me ſequere. Ubi dicit Aug⁹. ꝙ ꝑ hos duoſ
apl'os ſignant̄ due vite. Una actiua ꝑ Pe/
trū. altera ꝯtemplatiua q̄ ſignat̄ ꝑ iohannē
euangeliſtā. De petro ꝑ quē ſignificat̄ acti/
ua vita dixit dn̄s. Tu me ſeq̄re. ꝑ imitatio/
nē ꝑferendo mala tempalia. Vita igit̄ acti/
ua petri eſt ī labore. altera ſcʒ ꝯtemplatiua
iohis in requie. Una eſt in ope actiōis. al/
tera in mercede ꝯtemplatiōis. Prima agit̄
dum facit bonū ⁊ declinat a malo. q̄ tn̄ fini
tur. De iohē vero dixit dn̄s. Sic euʒ volo
manere donec veniaʒ. Ubi dicit glo. Nolo
eū ꝑ martyrium ꝯſummare ſed expectabit
placidā abſolutionē carnis ſue. qn̄ ego ve/
niēs recipiā eū in eternā beatitudinē. Vn̄
hec vita ꝯtemplatiua hic inchoat̄. ⁊ in futu
ra vita ꝯſummat̄. Hanc vitā dn̄s in iohan
ne inchoauit qn̄ volentē nubere. ſibi fami/
liariter aſſociauit. quaʒ multis familiarib⁹
ſignis amicicie cōtinuauit donec euʒ inui/
tando dulcit̄ in eterna beatitudine ꝯſūma
uit. Hec vita ꝯtemplatiua eſt ſummū bn̄fi
cium qđ cōferri pōt anie. Habet em̄ ſibi an
nexas ꝑfectiſſimas ⁊ ſupm̄as ⁊ vltimas de
lectationes ꝯſequētes ꝟtutes. dona. beati
tudines ⁊ fruct⁹. magnificatiuas ⁊ cōtenti
uas ⁊ vnitiuas ſpūs creati rōnalis ⁊ di in/
creati tanto felic⁹ quāto imediati⁹. ſicut di
cit Origen̄. ſup Canti. Signa familiarita
tis patēt in euāgelio. Tercio videam⁹ q̄/
liter ſpūs human⁹ ambulās ꝑ itinera vite
ꝯtemplatiue vigili ſomno quietat̄ ⁊ illumi/
nat̄ poſt luctam vite actiue. ſicꝫ ptʒ Gen̄. xx/
viij. de iacob. q̄ poſt luctā ⁊ ſomnū ꝯtempla
tionis didicit videre ſpūalia. vt diceret. Vi
di dn̄m facie ad facieʒ. ⁊ ſalua facta eſt ania
mea. Vn̄ Hugo lib. iiij. de clauſtro anie. c.
xij. dicit ſic. Tunc ex iacob fit iſrael qn̄ poſt
ſudatiōes bone opatiōis ꝑuenit̄ ad lucem
ꝯtemplatiōis. Tūc exultabit iacob ⁊ letabi
tur iſrael. Igit̄ ꝑ iacob luctantē ſignat̄ vita
actiua q̄ cōtra vicia luctat̄. In q̄ luctamine
⁊ ſi ſpūs nō mortificat̄. vt plurimū tn̄ infir/
mat̄ ⁊ fatigat̄. vt clamet cū Ps. Afflict⁹ ſum
⁊ humiliat⁹ ſum nimis. Per iſrael vero vi/
dentē ſignat̄ vita ꝯtemplatiua q̄ in via dor
miēs celeſtia ꝯtemplat̄. Quid nāq̄ʒ eſt dor/
mire in via ait glo. niſi in p̄ſentis vite tran/
ſitu a rerū tempaliū amore labentiuʒ ocu/
los mentis claudere. Hos oculos cōcupi/
ſcentie aperuit diabol⁹ q̄s innocentia clau
ſos tenuit. Hec glo. Iſte ſomn⁹ tm̄ placet
deo vt cū conteſtatiōe iuramenti ꝓhibeat
tales excitari a ſomno tali ⁊ pauſatione di.
Canti. v. Adiuro vos filie hierl'm ne exci/
tetis neq̄ʒ euigilare ⁊c̄. Qđ exponēs Origꝭ.
dicit. Cōiurationē tuā audiui dn̄e. quā ni/
ſi fallor ſponſe tue act⁹ ⁊ ſtatus curabat. ſta
tus optim⁹. actus p̄cellentiſſim⁹ tibi incū/
bens ſine medio. te videns in iubilo. in te
quieſcens ſine tedio. de te hylareſcens ſine
modo. a te ꝑmanentiā accipiens ſine termi
no. Hec ille. Quarto videnduʒ eſt q̄liter
ſpūs human⁹ ambulans ꝑ itinera vite con
templatiue facie pulchrificat̄ ⁊ viſu clarifi/
catur. Richar. lib. de. xij. patriarchis ca. j. dicit
Duas vt legimus vxores iacob cognoſcit.
Una lya. altera rachel vocabat̄. Lya fuit
fecundior. Rachel fuit formoſior. Lya fe/
cunda ſed lippa. Rachel ſterilis ſed formo/
ſa. ſingularꝭ. Per lyam ſignat̄ vita actiua. ꝑ
rachel vita cōtemplatiua. Ad lyam ꝑtinet
flere. dolere. gemere ⁊ ſuſpirare. ⁊ iđo recte
talis vxor lya. hoc eſt. laborioſa vocat̄ ⁊ mi/
nus videns. Sed ad rachel que interp̄tat̄
viſum principiū vel ociū ꝑtinet meditari ⁊
cōtemplari. diſcernere ⁊ intelligere. Seq̄/
tur. Sed q̄d dulcius q̄d ve iocundius po
teſt eſſe q̄ʒ oculū mentis ad ſumme cōtem/
plationē ſapiētie erigere. Ad hāc itaq̄ʒ con/
templatōnē cū ratio dilatat̄ merito rachel
nomie honorat̄. Hec ille. Ex hac autē con/
templatione ſumme ſapiētie facies mentis
pulchrificat̄. Exemplū de Moyſe Exodi
xxxiiij. Cui⁹ facies ſplendida fuit facta ex cō
ſortio ſermonis dn̄i. vt iudei nō poſſent in/
tendere in eam. Similit̄ ex hac ꝯtemplati
one viſus mentis clarificat̄. Exempluʒ de
ſctō Benedicto de q̄ narrat beat⁹ Grego. li
bro dyal'. ij. Qꝫ cū in orone ꝯſtitut⁹ quēdaʒ

radiuꝫ diuini ſolis aſpiceret totus mundꝰ
ante oculos ſuos adductꝰ videbaẛ. vbi vi/
dit etiã aĩam germani epĩ capuani in ſpe/
ra ignea in celũ ferri ab angelis. Et Greg.
dicit ibidẽ. Quid mirũ ꝙ mundũ añ ſe col/
lectũ vidit qui ſubleuatꝰ in mentꝭ lumine ⁊
cõtemplatione extra mundũ fuit. Hec ille
Spiritꝰ igiẛ in itinere ꝯtemplatiõis et fa/
cie pulchrificaẛ ⁊ viſu clarificaẛ. De hac cõ/
templatiõe pulchrificante dicit Hugo ſuꝑ
vij. angel'. hierar. ſic. Cõtemplatio eſt deifi/
ca ſimilitudo. qꝛ dũ ꝑ eam illumiati lucen/
tes fiunt. q̃dãmodo ipiꝰ luminis lucentꝭ ſi
militudinem accipiũt Hec ille. Et Grego.
lib. vj. moꝝ. Vita ꝯtemplatiua ſpecioſa eſt
in aĩa ꝯtẽplãtis. ꝓpter qḋ dẛ anie ꝯtempla
tiue. Tota pulchra es amica mea. Cãti. iiij.
Quinto ſpũs humanꝰ ambulãs in iti/
neribꝫ vite ꝯtemplatiue dulciẛ ⁊ multiplici
ter reficiẛ. Nã cibaẛ primo vt fortificeẛ. Co
medere aũt aĩe ſpũale eſt ſuꝑne lucis con
templatiõibꝫ paſci. ait Grego. v. moral'. De
hac refectiõe dicit Grego. ſuꝑ Ezech. parte
ij. omel'. v. ſic. Contẽplatiua vita amabilis
valde dulcedo eſt q̃ ſuꝑ ſemetipam animã
rapit. celeſtia aperit. terrena aũt debere eſ/
ſe ꝯtemptui oſtẽdit. ſpũalia oculis mentis
patefacit. corꝑalia abſcondit. vt tal' cõtem/
platrix dicat illud Cãti. Ego dormio ⁊ cor
meũ vigilat. Uigilanti etem̃ corde dormit
ꝑ hoc ꝙ dũ interiꝰ ꝯtemplãdo ꝓficit. ab in/
quieto corꝑis oꝑe foris q̇eſcit. neqꝫ adhuc
tñ p̄ſens deꝰ in ſua claritate cõſpiciẛ. ſed q̃/
dã ſub ipa ſpeculaẛ aĩa vnde refecta ꝓfici/
at. ⁊ poſt advïſionis gl'iam ꝑtingat. Hec il/
le. Hanc refectionẽ aĩa ꝯtemplatiua glo/
riaẛ ſe eſſe expertaꝫ. dicẽs Canti. ij. Fructꝰ
eius dulcꝭ gutturi meo. Ubi Orige. ſic di/
cit. Da mihi dñe fructũ dulcẽ. fructuꝫ vite
aĩe mee. altus eſt. attolle deſideriũ. benedi/
ctus eſt. ſanctifica obſequiũ. imputribilis
eſt. purifica affectũ. ſuauis eſt. letifica aĩam
Item in h̄ itinere vite ꝯtemplatiue ſpũs re
ficitur potu inebriantꝭ grẽ. Unde aĩa cõ/
templatiua Canti. v. oñdit ſe hanc potatio
nẽ inebriantẽ expertã eſſe cũ dixit. Intro/
duxit me rex in cellã vinariã. vbi gloſa dicit
Mcito guttur meũ dulcedinẽ grẽ eiꝰ attin
git. ita me recreatã ſpũ ⁊ ab amore terreno
rũ in ſuꝑna tranſlatã ſentio ac ſi in cellã in/
troducta nouo ſuo meri odore ⁊ poculo in
ebriata ſim. Sed hãc refectionẽ ſpũs am/
bulans in vijs vite actiue vix ⁊ raro expiẛ.
Vñ Augꝰ. in ep'a ad Heb. dicit. Contem
platiui nõ actiui amare ⁊ guſtare pñt ſince
rũ bonũ. ad qḋ guſtandũ neceſſe eſt ceſſare
a tumultu mũdi. ꝓpter qḋ eſuriunt ⁊ ſitiunt
modo actiui. qꝛ nõ habẽt guſtꝰ ſenſuꝫ exer
citatũ. Sexto ſpũs humanꝰ ambulans
in itineribꝫ vite ꝯtẽplatiue a labore vie re/
leuaẛ ꝑ diuinã allocutionẽ. Vñ Luc. xxiiij.
diciẛ. Nõne cor nr̃m ardens erat in nobis
dũ loquereẛ nob̄ in via. Qḋ exponẽs Gre/
go. dicit ſic. Ex audito ſermone inardeſcit
animꝰ. torporis frigꝰ recedit. fit mens in ſu
perno deſiderio anxia. audire libet p̄cepta
celeſtia. ⁊ quot mãdatis inſtruiẛ q̃ſi tot faci
bus inflãmaẛ. Et idẽ Grego. ij. lib̄ moꝝ. di
cit ſic. Cũ in itinere comes iungiẛ. via q̇deꝫ
nõ ſubtrahiẛ. ſed de ſocietate comitꝭ labor
itineris leuigaẛ. Item cũ ſpũ illo in itinere
ambulãte qñqꝫ deꝰ ꝯfabulaẛ vt ſup̄ patuit.
vbi dicit Berñ. Deus q̃ſi viator quiſpiã iti
nerantibꝫ ſeſe aſſociãs. iocundiſſimis cõfa/
bulationibꝫ ſuis a labore vie omnẽ releuat
comitẽ. ⁊ qꝫplura ibi de hoc. Itẽ cũ ſpiritu
ambulante in h̄ itinere ꝯtemplatiõis deus
habet dulcia ſuſurria. Vñ Origeñ. expo/
nens illud Cantico. v. Vox dilecti. dicit ſic.
Oñ ad cor reduco ꝙ cũ ꝯtemplãtibꝫ ſua ſu
ſurria habet deꝰ. quibꝫ tãto fortius clamat
q̃nto efficacius ſuſurrat. nõ ſine admira/
tione cõmendatã te habeo. ꝙ hanc voceꝫ ⁊
tenuiſti mente. ⁊ cõmẽdaſti ore. dicẽs. Vox
dilecti ⁊c̃. vbi dicit glo. Gaudeo ꝯſolatoriã
vocẽ eius audiẽs. ⁊ dũ eius faciẽ nõduꝫ vi/
deo. tamẽ ſubleuato ad celũ animo aliquã
ſuauitatẽ future beatitudinis p̄guſto. Ta/
li igiẛ allocutione ſpiritꝰ a labore vie ſic re/
leuatur. Septimo ſpiritꝰ humanꝰ am/
bulans in itineribꝫ vite ꝯtemplatiue vltra
omnia inferiora mentaliẛ eleuaẛ. in celeſtibꝫ
floribꝫ ſpiritualiẛ cõmoraẛ. ⁊ in ſctã trinita/
te ineffabiliẛ iocundaẛ. Unde Hugo in ꝑn
cipio tercij libri de clauſtro anie. ca. v. dicit
ſic. Contẽplatio clauſtrũ anie diciẛ. in cuiꝰ
ſinu dum ſe recipit animꝰ ſola celeſtia me/
ditatur. a terrenis ſeparaẛ. a turba carnali
um cogitatõnũ longe poniẛ. dulces carnis
refugit effectꝰ. vagos ſenſuũ aſtringit mo/
tus. in domino delectaẛ. angelica dulcedi/
ne fruitur. legit in libro vite. pro ſilentio pa
cem tenet. in choro virtutũ ſeruat concor/
diam morũ. ſummi patris potentiã conſi/

derat.ſapientiã filij inueſtigat. ſpũſſancti
benignitatẽ amat. Dum hec tria cõtempla
tur.trib⁹ modis cõſolat᷑. Hec ille. Nos au/
tem tres modos cõſolãdo poteſt experiri
ꝑ vero. q̃ in itinere cõtemplationis ambu/
lans experit᷑ in memoria patrẽ ãmonentez
⁊ trahentẽ ad verbum ſuũ ieſum chriſtum
audiendũ. Quia ſicut dicit Johis.vj. Ne/
mo venit ad me niſi pater me⁹ traxerit eũ.
ꝑ internã inſpirationẽ. Item conſolatur q̃
experit᷑ in intelligẽtia filiũ patris illuminã
tem.ad patrẽ ſuum cognoſcendũ. quia ſic
dicit Math.xj. Nemo nouit patrẽ niſi fili
us.⁊ cui voluerit filius reuelare. Item con
ſolatur q̃ experit᷑ voluntatẽ ſpiritũſanctũ
afficientẽ.ad patrẽ ⁊ filium amplexandũ
⁊ tenendũ.quare in amore qui appropriat᷑
ſpirituiſancto pater ⁊ fili⁹ tenent᷑ ⁊ ample/
xantur. Quod oſtẽdit Auguſti.vj. libro de
trinita.ca.vj. Spirit⁹ ambulãs in itineri/
bus vite actiue ſepe ab huiuſmõi conſola/
tionib⁹ impedit᷑ ⁊ amaritudinib⁹ repletur.
Unde Origenes ſuper Cantica.v.cap.di/
cit. Qui terrenis inheret.inuenire non po/
teſt niſi quod in terrenis latet. ſcilicꝫ ama/
ritudinem ⁊ diſſipationẽ. Sunt ⁊ alie mul
te vtilitates contemplationis.

Diſtinctio ſexta.

ſ Exto videndũ eſt quomõ ꝑ iter cõ/
templ ationis ſpirit⁹ noſter ad intrin
ſecum ſecretũ domini ieſu ingredia
tur ⁊ ab exteriorib⁹ abſcondat᷑. Quis ex ꝑ/
dictis gradib⁹ cõtemplationis ſatis patere
poſſet qualit᷑ ſpirit⁹ human⁹ ꝯtemplando
ingrediat᷑ in eternũ maneriũ ieſu. Cũ Hu/
go ſup primũ angel᷑. hierar. dicit. ꝙ qñto
magis creſcit a ſeipſo aſcenſio.tanto magis
creſcit cognitio donec ocul⁹ intellectualis
magis ac magis illuminet᷑ ⁊ cõfortetur. ⁊ af
fectus mẽtalis magis purificet᷑ ⁊ inflãme/
tur.⁊ tot⁹ in deo quietet᷑.et iſtum aſcenſum
docent ꝑdicti gradus cõtemplatõnis.pla/
num eſt ꝙ ꝑ eos poteſt cognoſci qualit᷑ ſpi/
ritus cõtemplatiu⁹ in illud ſecretũ intrin/
ſecum dñi ieſu ingrediat᷑ ⁊ abſcondat᷑. Ta/
men ꝓpter iſti⁹ manerij vtilitatẽ notandũ
ꝙ cũ domin⁹ dicat Exodi.xxxiij. Nõ vide/
bit me hõ ⁊ viuet.neceſſe eſt vt ſpirit⁹ ꝯtem
platiuus mũdo ꝑus moriat᷑. ⁊ mũdus ſibi
moriat᷑.⁊ extũc interna ingrediatur.⁊ in eis
abſcondat᷑. Quid eſt autẽ ſpiritũ ꝑ cõtem/
plationẽ illud intrinſecũ ſecretũ intrare ni/
ſi ab om̃ib⁹ tempalib⁹ abſolui ⁊ elongari.et
in eterna extendi ⁊ in eis abſcondi cõtinu/
is ꝑfectib⁹.donec tot⁹ homo exterior ⁊ inte
rior in deũ ordinet᷑.put poſſibile eſt ſtatui
vie. Unde Grego.lib.xiiij.moral᷑. dicit ſic.
Cõtemplatiõis penna nos ſubleuat.atq̃
a nobis ad illũ erigimur intuẽdũ raptim.
⁊ intentiõe cordis ⁊ dulcedine ꝯtemplatio
nis aliq̃ modo a nobis imus in ipm̃.et hoc
ire eſt requieſcere.diſſimilit᷑ tñ requiei diui
ne aſſimilamur.et imitamur requiem dei.
Nã ſequit᷑ ibidẽ. Nãq̃ vt btĩ ſim⁹ ⁊ eterni.
eternũ imitabimur ineternũ.⁊ magna nob
eſt eternitas imitatio eternitat᷑.nec exortes ſu
mus ei⁹ quã imitari poſſum⁹. Hec Greg᷑.
Oportet em̃ verꝫ ꝯtẽplatorẽ mori mũdo vt
mũdus ſibi moriat᷑.vt i nullo ꝯtẽplatio ei⁹
impediat᷑. Dicit em̃ Greg.li.xviij. morꝫ.ſic.
Quiſq̃s ſapiam q̃ de⁹ ẽ videt. huic vite fun
dit⁹ morit᷑.ne iã amore ei⁹ teneat᷑. Talis fu
it ille ver⁹ ꝯtẽplator Paul⁹ qñ dixit. Mihi
mũdus crucifix⁹ eſt.⁊ ego mũdo. Qð Gre/
go.expõnẽs li.v.morꝫ.dicit ſic. Mũdus q̃/
dem ei crucifixus fuerat.q2 hunc cordi ſuo
iã mortuũ nõ amabat.ſed ſeipm̃ mũdo cru
cifixerat.q2 talem ſe exhibere ſtuduit.vt ab
eo quaſi mortuus cõcupiſci nõ poſſet. Et
ſeq̃tur. Sancti igit᷑ viri ab importunitate
deſideriorũ tempaliũ. a tumultu inutiliũ
curarũ.a clamore ꝑſtrepentiũ turbationũ
ſemetipſos ſacri verbi gladio mortificare
nõ deſinunt.atq̃ int⁹ ante dei faciẽ in ſinu
mentis abſcondũt. Unð recte ꝑ Pſ.dicit᷑.
Abſcondes eos in abſcondito vultus tui a
ꝯturbatione hominũ. Quod quis ꝑfecte
poſtmodũ fiat etiã nũc ex magna parte agi
tur.cũ a tempalib⁹ tumultib⁹ ⁊ eorꝫ delecta
tione in interiora rapiunt᷑ vt mens eorꝫ dũ
in amore dei tota tendit᷑.nulla mũdi ꝯtur/
batione laceret᷑. Hinc eſt ꝙ Paulus ꝯtem
platione mortuos q̃ſi in ſepulchro abſcon
ditos diſcipulos viderat. quibus dicebat.
Mortui em̃ eſtis.⁊ vita vr̃a abſcondita eſt
cũ chriſto in deo. Hec ille.

Diſtinctio ſeptima.

ſ Eptimo videndũ eſt q̃liter ſpũs hu
man⁹ ad veniendũ ꝑ iter iocũde cõ/
templationis ad intrinſecũ ſecretũ
dñi ieſu ab eo inuitet᷑ Cant.v.dicẽte. Sur
ge ꝓpera amica mea. colũba mea. formoſa
mea ⁊ veni. Cui⁹ inuitatiõis ſubiungit al/

lectiuũ dicẽs. Ueni. qꝛ iã eſt itinerãdi ame/
na iocunditas. qꝛ flores apparuerũt in ter/
ra noſtra. Jam eñ temp⁹ vernale aduenit
ex pñſentia diuini ſolis incarnati. Uñ Ori/
genes ſup Canti. dicit ſic. Jpo ſole iuſticie
oriente hyems trãſijt. ⁊ ver fidei calore ſpi/
ritusſancti terrã ſoluit ⁊ flores virtutuz p/
ducit. Ergo o amica mea ꝓpter ꝯtempla
tionis tue amoroſuz affectũ. vulneraſti cor
meũ. ſponſa mea. penetrãdo dulciſluã dul/
cedinẽ in vno oculoꝝ tuoꝝ Canti. iiij. ſicut
exponit Uercelleñ. i. intelligẽtia tua attra/
cta ⁊ ſimplificata in ꝯtemplatiõe pulchꝛ tu
dinis mee. Surge mẽtaliter p amoroſe
ꝯtemplatiõis ſurſum actionẽ. vt ſic dic glo
ſa ſup illud Matth. vj. Reſpicite volatilia
celi. Sola ꝯtemplatiõe iã in celo degas q̃ſi
auis celica nõ terrena. O colũba mea ꝓpter
ꝯtemplatiõis tue radioſum aſpectũ. qꝛ ocu
li tui columbarũ. Canti. iiij. vbi dicit gloſa
Senſus tui ſpũales ꝯtemplatiõe. ſpũaliũ
rerũ excellẽtia reuerẽdi ſunt ⁊ ſimplificati.
ideo magis confortati. Propera. Jſaie. xl.
Aſſumẽt pennas vt aquile. volabũt ⁊ non
deficient. Aquila ſic dicit Hugo ſup. xv. an
gel. hierar. auis eſt altifera. ⁊ cito volans. et
ſignat agilitatẽ ſpũs ⁊c. O formoſa mea p/
pter ꝯtemplatiõis tue ſpecioſuz obiectum.
Ex pulchꝛitudine eñ obiecti beatifici mẽ/
tes ꝯtẽplatrices beatificant ⁊ pulchꝛifican
tur. Uñ Diony. in angel. hierar. dicit. De⁹
pulchꝛos facit ſuos cõtẽplatores ⁊ amato/
res. Juxta illud. ij. ad Coꝛ. iij. c. Nos autẽ
reuelata facie gloriã dñi ſpeculãtes. in ean/
dẽ imaginẽ trãſformabimur ⁊c. Tali cõtẽ/
platrici dꝛ Canti. ij. Oſtende mihi faciẽ tu/
am. Facies eñ tua decora. nõ decore cor/
porali ſed decore vero ⁊ ſpũali ⁊ interiori.

Ueni ẽ de labore ad requiem. de dolore
ad ꝯſolationẽ. de labore ad impaſſibilitatẽ

Ueni ad interiores theorias vnitiue cõ
templatiõis tanq̃ ad interiora deſerti. vbi
iã apparẽt flores. i. ſplendores celeſtꝭ ſapien
tie. qui ibi apparẽt in ꝯtemplatione clara. q̃
prius te latebãt in pⁱma deſiderioꝝ extenſi/
one. Job. xlij. Auditu auris audiui te. nũc
autẽ oculus me⁹ videt te. Ueni apta ſũt
prata. apparuerũt herbe florẽtes. Prouerb.
vij. Uarios flores ⁊ odoriferos ⁊ ſpũales i
eccleſia ꝓducẽtes. Uñ Grego. ſup Ezech.
parte. j. Omel. vj. exponẽs illud Geñ. xxvij.
Odor filij mei ſicut odor agri pleni dic. A/
liter redolet flos vue. p quẽ ſignant pͣdica/
tores doctrinis inebriatos. Alit flos olei
id eſt. miſericordes. q̃ lucent ⁊ refouẽt debi
les. Aliter flos roſe. i. martyres exẽplis fra
grantes. Aliter flos lilij. i. virgines candi/
dam famã ſpirãtes. Aliter flos viole. i. hu/
miles purpurã celeſtis vite ſeruãtes. Alit
ſpica. i. pfecti ⁊ maturi. opa bona fructificã/
tes. dicit Grego. Orige. Quis iã nõ ſurgat
q̃s nõ ꝓperet. aut quis nõ veniat. vbi torvti
litatis inſignia ꝯcurrũt. Per illud iter flori
de ꝯtemplationis fideliꝭ ⁊ amoroſe ambu
lare tribuat nobis qui eſt eternoꝝ via. veri
tas ⁊ vita. Amen.

Qartũ iter eter-

q nitatis p quod ſpũs humanus
venit ad intrinſecũ ſecretũ ⁊ et/
num maneriuz ieſu. eſt eternoꝝ caritatiua
affectio. Ad cui⁹ itineris maiorẽ cogniti
onẽ ſeptẽ ſunt notanda. Primo q̃re iter
caritatiue affectiõis iter ꝯtemplatõis ime/
diate ſequat. Scdo q̃d ſit caritatiua af/
fectio. ⁊ quõ ſit iter ad eterna vt verius co/
gnoſcatur. Tercio q̃liter caritatiua affe
ctio a naturali affectiõe vel acq̃ſita dilectõe
diſtinguat. Quarto quibꝫ ſignis ⁊ ꝯiectu
ris caritatiua affectio q̃litercũq; manifeſta
tur. Quinto q̃lit caritatiua affectio a ſan
ctis ⁊ doctoribꝫ p grad⁹ diuidat. Sexto
q̃liter ſpũs noſter p iter caritatiue affectio/
nis eternũ maneriũ ingrediat. Septio
q̃liter ſpũs nr̃ ad veniendũ p iter caritati/
ue affectiõis ad eterna a dño inuitat.

Diſtinctio prima.

p Rimo igit videndũ eſt q̃liter iter ca
ritatiue affectiõis iter ꝯtemplatio/
nis imediate ſequat. De hoc no/
ta ꝙ qꝛ affectio caritatiua tanq̃ poſterior p
ficit ꝯtemplationẽ. Dicit eñ Aug⁹. viij. lib.
de trini. c. penult. Qꝛ q̃nto flagranti⁹ deum
diligim⁹ tãto certius ſereniuſq; eũ videm⁹
ideo caritatiua affectio dꝫ imediate ſeq̃ cõ/
templationẽ tãq̃ excellẽtior ⁊ pfectior. ⁊ pfi
ciens intellectũ ꝯtẽplatiuuz. Uolũtas eñ
tanq̃ poſterior i ordie apit intellectui ſuaz
pfectionẽ. Cui⁹ ſignũ eſt. qꝛ volũtas impat
intellectui q̃rere ⁊ inuenire noticiã q̃ eſt pfe
ctio itellect⁹. ⁊ part⁹ mẽtꝭ. ſic oñdit Aug⁹. ix.
li. de t. c. viij. Et Hug. ſup. vij. ãgel. hier. dic
ſic. Dilectõ ſupemiet ſcie. ⁊ maior ẽ ꝙ itelligẽ
tia. Pl⁹ ei diligit ds ꝙ intelligat. ⁊ dilectio

intrat ⁊ appropinquat vbi ſciētia foris ſtat.
Et iſtiꝰ dicti reddit rõnem. di. ſic. Nec mi/
rū. q꜠ dilectio ſemꝑ ampliꝰ p̄ſumit ⁊ ꝯfidit.
ſemꝑ acutū habet penetrās oīa. ⁊ ſeq̄ns
impetū ardentis deſiderij. nec diſſimulare
valet donec ad amatū perueniat. Hec ille.
His ꝯcordat Gilbertꝰ porretanꝰ ſuꝑ Can
ti. ſermo. xxxviij. vbi dicit ſic. Scientia in/
flat. caritas ꝑflat. caritas intimior eſt q̄ȝ ſci
entia. ⁊ ad ſecretiora ꝑtingit. Oīa eñ inte/
riora ꝑflat ſpūs amoris. quo ⁊ ſcrutat̄ pro/
funda dei. Hec ille. Nullū etiā bonuȝ ꝑfe
cte noſcit̄ q̄d nõ ꝑfecte amat̄. ſicut Auguſt.
lxxxiij. q̄ſtionū. q. xxxv. dicit. Vnd Eccli. ij.
dicit̄. Qui timetis deū diligite illū. ⁊ illumi
nabit corda vr̄a. Rõnabilit̄ igit̄ caritatiua
affectio ſequit̄ ꝯtēplationē tāq̄ȝ ꝑficiēs eā.
q̄ȝuis incognita amari omino non poſſint
ſm Auguſtinū.

Diſtinctio ſecūda.

Secundo videndū eſt. q̄d ſit carita/
tiua affectio. vt ex hoc ſpūs cogno/
ſcat q̄liter ipa ſit iter ad et̄na. De
quo ṗmo ſciendū eſt ꝙ amor. dilectio ⁊ ca/
ritas in ſcriptura freq̄nter ꝓ eodē accipiun
tur. vt dicit Dionyſi. iiij. de dīnis noībꝫ. vbi
dicit. Cõmunit̄ ⁊ vniformit̄ vtendū eſt in
diuinis noīe amoris nomīe dilectiõis ſiue
etiā caritat̄. Et Augꝰ. vj. de trini. dicit. ꝙ ni
hil aliud eſt caritas niſi amor boni. Eſt igi/
tur ſciendū ſicͤ dicit Diony. iiij. de dīnis no
minibꝫ. vnꝰ eſt amor increatꝰ q̇ ſua ſuꝑſub/
ſtantiali ⁊ vniuerſali appetibilitate ingignit
amorē creatū oībꝫ rebꝫ. q̇ amor creatꝰ eſt
quedā inclinatio ⁊ coordinatio amant̄ ad
bonū amatū. ⁊ iõ Diony. diſtinguit ibideȝ
diuerſos amores ſm diuerſas inclinatio/
nes ad bonū appetibile. di. Qñ amorē no/
minamꝰ ſiue diuinū ſiue angelicū. ſiue itel/
lectualē ſiue naturalē. deſignamꝰ noīe amo
ris quādā virtutē vnitiuā. vbi dicit cõmen
tator. Amor eſt cõnexio ⁊ vinculū q̇ oīm re
rū vniuerſitas ineffabili amicicia inſolubi
liq̄ȝ vnione copulant̄. Et cõmētator expõit
⁊ declarat iſtos amores ibidē. Ex q̇bꝫ ma/
gis q̇d amor ſiue charitas ſit apparebit.

Amorē naturalē vocāt inclinationeȝ ad
bonū. q̄ nõ p̄ſupponit cognitionē aliquaȝ. q̄
ineſt oībꝫ rebꝫ a creatore indita. q̄ inclinē
tur ad ꝯſeruationē ſui eſſe. qđ eſt bonū eis.
Vñ Job. xxxviij. frumētū deſiderat nubes
id eſt. naturalē hꝫ inclinationē ad h̄ bonū.

Amorē aīalē vocat inclinationē ad bo
nū. q̄ p̄ſupponit cognitõnē ſenſitiuā. ⁊ h̄ tm̄
eſt in his in q̇bꝫ eſt ſenſibil̄ appetitꝰ. vt ī ho/
mine ⁊ in brut̄. Amorē intellectualē vo
cat inclinatõnē ad bonū. q̄ p̄ſupponit cogni
tionē rõnis. vt cõmētator ait. q̄ eſt in hoīe.
⁊ h̄ amor diſtinguit̄. Quia qñ eſt inclinatio
ad bonū q̄ nõ p̄ſuppõit niſi naturalē cogni/
tionē bõi abſolute. ⁊ ē a volūtate ⁊ delibati/
ua reſpectu boni relati ad aliud vt ad finē.
vel circūſtans. vl̄ ad aliq̇d aliud. tūc ē amor
electiuꝰ. q̇ ꝓprie dr̄ dilectio. Si āt ille amor
fit ꝑ quē ſit acceptꝰ deo ⁊ dignꝰ remunera/
ri in eterna vita. amor caritat̄ eſt ſiue gra/
tuitus. ⁊ h̄ amor neceſſariꝰ eſt. vt ſicͤ intelle/
ctus ꝑ fidē qđ eſt lumē ſuꝑnaturale eleuat̄
ad btīfici obiecti ſuꝑnaturaleȝ cognitionē.
ita ⁊ affectꝰ ſiue volūtas ꝑ ſuꝑnaturalē ha/
bitū caritatis eleuat̄ ad btīfici obiecti ſuꝑ/
naturalē affectionē vt īfra patebit. Amo
rē aūt angelicū vocat inclinationē in bonū.
q̄ p̄ſupponit altiorē cognitionē q̄ȝ ſit cogni/
tio hūana. ⁊ iõ angelus fortiꝰ inclinat̄ ī bo/
nū cognitū ⁊ ꝑfectiꝰ. Vñ Linconieñ. cõmē
tator ſuꝑ. v. angel̄. hierar. dicit ſic. Angli ex
rõnis habundātia ſcientes id qđ appetunt
eſſe vere deſiderabile ⁊ vehemētiſſime ⁊ in/
time ⁊ tot̄ viribꝫ deſiderādū ⁊ amādū amo
re puro. ⁊ nõ in aliud tendēte. illud intēdūt
ita fortit̄ ⁊ inauertibilit̄ ꝙ illa intētio a nul/
la ꝑtāte ⁊ potētia intercipi põt vl̄ impediri.
⁊ ſic amor intellectualiū tēdit in eis inuiſū
bonū qđ eſt veꝝ ⁊ ſummū bonuȝ. Hec ille.

Amorē ṽo dīnū Diony. de dīnis no. iiij.
ponit p̄exiſtentē ſuꝑſubal̄r ī bono ex bono
ad exiſtentiā emanātem. q̇ ⁊ rurſus ad bo/
nū ꝯuertit̄ in q̇ dīnꝰ amor mõſtrat̄. ſicͤ q̇dā
eternꝰ circulꝰ bñs ſui intmīabilitatē ⁊ ṗnci
pij carentiā. circūambulātis ꝓpter bonū ex
bono ⁊ in bonū ꝑ q̄ndā circulationē nõ er/
rantē. ⁊ ip̄e amor in eodē ⁊ ſm idē ꝓcedens
ſꝑ in ſe manet. ⁊ ad ſe reſtituit̄. Hec ille. De
iſto amore dicit idē ſic. Audeo ⁊ ꝓ vero di/
cere. q꜠ ip̄e deus omniū tam pulchro ⁊ bo/
no amore omniū ꝑ habundantiā habūdā/
tem ⁊ amatiue bonitatis quaſi extra ſeip̄m
fit ꝓuidendo omnibꝫ exiſtentibus. ⁊ ꝑ amo
rem ⁊ bonitatem trahitur. ⁊ ex eo quod eſt
ſuper omnia ad id quod eſt in omnibꝫ de/
ducitur ſm virtutem ſuperſubſtantialē fa/
cientem extaſim. ſed a ſe ingreſſibileȝ ꝓpter
qđ deum zelotē vocāt tanq̄ȝ habundanter

amātē exiſtētiā. ⁊ excitātē mētē ad feruēs de
ſideriū ipiꝰ. Vñ amabil' ⁊ diligibil' dr̄ iq̄ȝtū
eſt plenitudo bonitatis et pulchritudinis
cūctis apparentibꝫ dr̄ deus amor ⁊ dilectio
inquātū ipe eſt v̄tus mouens ⁊ q̄ſi ſurſum
agens oīa ad ſe naturalit' appetēduȝ quē/
admodū adamas quieſcēs facit ferrū mo
ueri. Hec Dionyſiꝰ. Ex his oībꝫ ꝯcludit
dicēs. Qn̄ ergo amorē nomiamꝰ ſiue diui/
nū ſiue angelicū. ſiue intellectualē ſiue ani/
malē ſiue naturalē. deſignamꝰ noīe amorꝫ
quādā virtutē vnitiuā ⁊ cōcretiuā mouen/
tem ſupiora ad ꝓuidentiā inferiorꝫ ⁊ coor/
dinatā ad cōtinuā ⁊ mutuā habitudinē in
feriorꝫ ad cōuerſionē ad ſupiora. Ex quibꝫ
oībꝫ apparere pōt ꝙ amor eſt virtꝰ vniti/
ua amātis cū amato.

Diſtinctio tercia.

Tercio ne ſpūs humanus arripiat
iter naturalis affectiōis. vel acq̄ſite
dilectionis ꝑ itinere caritatiue affe
ctionis. expedit videre q̄liter affectio carita
tiua ſiue gratuita a naturali affectiōe ⁊ acq̄
ſita dilectiōe vel amore differat vel diſtin/
guat'. De quo notādū eſt ꝙ ſic dī. Hugo
de ſcō victore in lib. q̄ incipit Accipe frater
cariſſime. Affectus eſt ſpontanea quedā ac
dulcis ipius animi ad aliq̄d inclinatio. Et
qr̄ ſicut ipe dicit ibidē. Scđm variā incli/
nationē affectionū ⁊ motuū variant' noſtri
amores. ideo vt de oībꝫ affectiōibꝫ ⁊ mo/
tibus quibꝫ amor nr̄ multiplicit' variatur
quis illorꝫ maxime ſequēdus ſit ⁊ q̄liter vt
cōpetent' fiat ⁊ reſpuēdus ſit. vel etiā repri/
mendꝰ ſubtilꝰ eſt inquirendū. Per hoc pa
tebit in q̄ amores iſti cōueniūt ⁊ differunt.
Sunt aūt ſicut oppoſiti idē q̄nq; amores ⁊
affectiōes quibꝫ inclinamur ad aliqueȝ vel
aliquid. Primꝰ eſt affectus naturalis. de
quo dicit Hugo ibideȝ ſic. Natural' affectꝰ
eſt cuiuſlibet ad carnē ſuaȝ. Nemo eīm car/
nem ſuā odio habuit. Itē matrꝫ ad filium.
nō eīm pōt mater obliuiſci infantē vteri ſui.
Itē hoīs ad domeſticū ſuū. Qui eīm cu/
ram domeſticorꝫ non habet. fidē negauit. ⁊
eſt deterior infideli. Hunc ſane affectuȝ ſic
nō admittere impoſſibile eſt. ita nō ſeq̄ ſū/
me virtutꝫ eſt. niſi rōne reguleť. Semp eīm
iſte affectꝰ mollia ſuggerit. ⁊ ſuaue ⁊ iocun/
dū. quod terrenū. qđ voluptuoſuȝ. qđ deli
catū libenter amplectiť. Qđ vero aſperum.
qđ voluntati ꝯtrariū oīi horrore refugit.

quo circa huiꝰ affectiōis executio amor ꝑ/
uerſus eſt. Hic amor a ſaluatore interdiciť
cū dicit. Qui amat animā ſuā ꝑdet eā. Pro
inde ſctūs Augꝰ. dicit. Si male amas tūc
odiſti. ſi bene oderꝫ tūc amaſti. Sequitur.
Qui eīm amat ſm̄ talē affectū vtiq; odit. qr̄
qui diligit iniquitatē odit aīam ſuā. q̄ ve/
ro odit ſm̄ illū affectū ſm̄ rōnē diligit. Na
turale quidē eſt ꝙ hō erga ſe ⁊ ſuos affectū
habet. ſed amorē ſm̄ affectū habere nō de/
bet. Hec ille. Qr̄ ab iſto affectu naturali af/
fectio caritatiua differat. ptȝ. qr̄ iſta cū ho/
mine naſciť. illa vero a deo induciť. vt dicit
idē Hugo. Scđs eſt affectꝰ carnal' de q̄
dicit idē ſic. Carnalis affectus duplex eſt.
Plerūq; eīm neq; v̄tus neq; viciū eſt. ſed eſt
quedā exteriorꝫ hoīs habitudo. animuȝ
intuentis ſibi inclinās facile. Quippe cū ali
cuiꝰ forma eſt elegātior ⁊ ſermo ſuauior. ve/
nuſtus aſpectꝰ. etiā ignorātis qualis ipe ſit
ꝓuocat ⁊ ꝑſtringit ipm affectū. Hoc in pue
ro moyſe apparuit ꝙ ꝓpter elegantē formaȝ
tribꝫ menſibꝫ cōtra p̄ceptuȝ pharaonis ab/
ſcondebať. ⁊ a filia ipius pharaonis in fili/
um fuit adoptatꝰ. Porro ⁊ q̄ ad noxiā vo/
luptatē in qualibet ſpecie ſuauitatis male
blanda cōpungit. motū carnalis affectus
nemo ſani capitis dubitabit. Hic carnalis
affectus fuit Dauid ad ſpeciē Berſabee. ꝑ/
uenit incautū. ꝓuentum diſſoluit. diſſolu/
tum obruit. Hic affectus ſapientiā ſalomo
nis abſorbuit ⁊ carnali libidine diſſolutū
in ſpiritalis fornicatōis baratrū ⁊ nephan
diſſimā ydolorū culturaȝ deiecit. Hec ille.
Talis affectꝰ nō meretur habere nomen a/
moris veri. ſed vt dicit Diony. v. de angel.
hierar. ⁊. ij. de diuinis nomi. eſt longinquū
ydolum veri amoris ⁊ plenꝰ anxietate. Affe
ctio auteȝ caritatiua plena eſt iocunditate.
Unde Richar. de trini. Sicut caritate ni/
hil eſt meliꝰ. ita ⁊ nihil eſt iocūdius. Ter
cius affectꝰ eſt officialis. de quo Hugo ibi/
dem ſic dicit. Officialē affectū dicimus qui
meritorū vel obſequiorꝫ exhibitoruȝ quo/
rundā animos inclinat. qui q̄uis ſit peri/
culoſus. tamē admittēduſ eſt. ne ſis ignarꝰ
vel ingratus ab officio. Cauendus eſt ne
tam homini impartiať q̄ȝ vicio. Quid ma
gis cauēdū eſt q̄ȝ ne obſequijs vel mūeribꝫ
illectꝰ aut foueas vicia aut vicioſa. Proin/
de i mūeribꝫ vel obſequijs ſuſcipiēdis mag
hn̄da ē diſcretio. Et attēdēdū eſt ad ꝑſone

dignitatē vt ſi forte tāti meriti ſit vt affect⁹
officialis trāſeat in rōnalē. vt quē cepimus
diligere qꝛ nobis gratus. diligi incipiat qꝛ
ỽtutibꝫ adornat⁹. ꝛ retributio ſm rōnē nō
ſm affectū impendat. ſed ꝛ deſideriuꝫ quo
amati pn̄tia deſiderat. vel act⁹ q̄ ip̄a pn̄tia
cōparat rōnē ſequat nō affectū. Iſte q̄ꝫ af/
fectus q̄ hoīeꝫ ſine alterius cauſe reſpectu
ſponte cōplectit ꝑ oīa temperet. Ab iſto af/
fectu multū differt affectio caritatiua. quia
iſta q̄rit q̄ ſua ſunt. ꝑ caritatē aūt ſingl'a ſūt
oīm. ꝛ oīa ſingulorꝝ. qꝛ nō q̄rit q̄ ſua ſūt. ait
Grego. xxviij. li. morꝝ. Quart⁹ eſt affect⁹
rōnalis. de q̄ Hugo ibidē ſic di. Rōnal' af/
fectus h̄ eſt q̄ ex ꝯſideratione aliene ỽtutis
oborit. vicꝫ cū ocul' nr̄is cuiuſlibꝫ ỽtus vel
ſctitas explorata vl' fama diuulgata mēteꝫ
noſtrā dulcedinis ſuauitate ꝑfundit. Seq̄
tur. Hic ē affect⁹ q̄ nos audita triumphali
martyrꝝ paſſiōe. ſuauiſſima cōpungit deuo
tione ac memorabiles actus p̄cedentiū q̄ſi
ſub oculis delectabili meditatiōe depingit
ꝛ ad ꝓximi dilectionē ꝯtēplatis ei⁹ virtuti/
bus accēdit. ꝓpter qd̄ ꝯſtat hūc affectuꝫ eſſe
ꝑfectiorē. Etem̄ nō modicū ỽtutis indiciū
eſt ip̄e amor ỽtutis ex q̄ ad actū ỽtutis exci
tabitur. Hec ille. Ab iſto affectu differt affe
ctio caritatiua. qꝛ iſta rōne mediāte ab exē/
plis exterioribꝫ orit ꝛ excitat. Affectio vero
caritatiua a ſpūſctō ad amādū etiā pctōres
inflāmat. ꝛ bonorꝝ exēplis multo dulci⁹ af/
ficit. vt ptꝫ ꝑ apl'm vl' ꝑ alios ſctōs Quin
tus ē affect⁹ ſpūalis. ſic dict⁹. qꝛ vel a ſpū i/
mittit vel a ſpū orit. vel a ſpū inſpirat. Et h̄
affect⁹ eſt triplex. qꝛ qn̄qꝫ īmittit a ſpū mali
gno. qn̄qꝫ orit a ſpū hūano. ꝛ qn̄qꝫ inſpirat
a ſpū diuīo ꝛ ſctō. A ſpū maligno affect⁹ im
mittit vt dicit Hugo ibidē qn̄ inclinat ali
quē ad vicia. Illo affectu maligno fili⁹ da/
uid īꝓbe in ſororē exarſit amplex⁹. Iſtū/
qꝫ affectū miſit in cor iude vt dn̄m traderet
Illo affectu inclinat ad quecꝫ turpia. Vn̄
ꝓph̄a. Spūs inq̄t fornicatiōis decepit eos
Qr autez affectio caritatiua differat ab illo
planū eſt. qꝛ ab illo ꝯtrariat. a ſpū autē hūano
tā ex innata ingenuitate q̄ꝫ ex ſtudioſa ꝛ ex/
ercitata exq̄ſitione oriunt qn̄qꝫ affect⁹ amo
roſi ad ſummū bonū diligendū. qd̄ ē ſūme
appetibile. ꝛ ſūt ſimillimi affectōi caritatiue
ſiue gratuite. Nā ſi accipiat grad⁹ maxim⁹
caritatꝭ. q̄ (teſtāte veritate in euāgelio) ē vt
aīam ſuā ponat q̄s ꝓ amicis ſuis. ſimileꝫ

gradū ex puris naturalibꝫ inueniūt mul/
ti aſcendiſſe. Vn̄ Aug⁹. li. j. de ci. dei. c. xviij
narrat q̄ multi vtilitatē reipub'ice ꝓprie vi
te p̄ponebāt. Et exēplificat de h̄. xviij. li. ca.
xviij. Et Tulli⁹ lib. j. de officijs dicit q̄ duo
erāt p̄cepta platonis volētibꝫ reipublice p̄
deſſe. Primū vt vtilitatē ciuiū ſic tueant vt
q̄cūqꝫ agāt ad eā referāt. obliti comodoruꝫ
ſuorꝝ. Scdm̄ p̄ceptū fuit vt totū corp⁹ rei/
publice curēt p̄ncipalit. nedū aliquā partē
tueant reliq̄s deſerāt. A ſpū aūt diuio affe
ctus caritatis infundit. vt patebit. q̄ licet in
multꝭ differat a p̄dictꝭ. in multis tm̄ ꝯuenit
cū eis. ꝓpter qd̄ difficile ē diſtinguere inter
iſtas affectiōes. ſ. caritatiuā. naturalē ꝛ acq̄
ſitā. ꝓpter ſilitudinē actuū ſuorꝝ Et tm̄ iſti
habit⁹ differūt. qd̄ certū eſt p̄mo q̄ntuꝫ ad
originē. qꝛ caritas ḡtuita a ſolo deo ſupna/
turalit infundit. Vn̄ ad Ro. v. Caritas dī
diffuſa ē in cordibꝫ nr̄is ꝑ inhabitāteꝫ ſpm̄
ſctm̄. Illa autē. ſ. natural' ꝑ naturā cū hoīe
naſcit. ꝛ altera ꝑ exercitiū acq̄rit. Scdo
differūt q̄ntū ad ſubſtātialitatē. qꝛ caritas
gratuita ē viuificatiua. purior et feruētior.
qꝛ nunq̄ꝫ eſt ſine ſpūſctō q̄ dat in ea. neutra
aūt aliarꝝ viuificat. Tercio differūt q̄ntū
ad formalitatē. qꝛ caritas ḡtuita alias ỽtu/
tes vl' habit⁹ informat ꝛ ꝑficit. vt dīc Amb.
Vtriqꝫ aūt illorꝝ manēt informes ꝛ iꝑfecti
ſine iſta. Quarto differūt q̄ntū ad finis
capacitateꝫ. qꝛ caritas ḡtuita ſpm̄ hūanū a
culpa educit. in grām̄ ꝯducit. ꝛ deo vnit. et
gaudio ꝑhenni ꝛ iubilatiōe ꝯſūmat ꝛ per/
ficit. Vnde Raban⁹ in quodā ſermone di/
cit ſic. Caritas ſiue amor diuinus eſt ignis
in meditatione. mentē purificās a ſordibꝫ
viciorū. Lux eſt in orōne. mentē irradians
claritate virtutū. Mel eſt in grārūactione.
mentē dulcorās dulcedine diuinorū bene/
ficiorum. Vinū eſt in cōtemplatione. men/
tem inebriās iocunda delectatione. Sol
eſt in eterna beatitudine. mentē clarificans
ſereniſſimo lumine ꝛ ſuauiſſimo calore ex/
hilarans ineffabili gaudio. in ꝑhenni iubi
latione. Hec ille. Nullū iſtorū poteſt perfi/
cere ſine charitate. nec naturalis amor nec
acquiſita dilectio. Bern̄. ſuꝑ Canti. ſermo.
l. ſic diſtinguit dicēs. Eſt affectio quā caro
ſiue natura gignit. Eſt affectio quā caro re/
git. Eſt affectio quā ſapiā cōdit. Hec vltīa
p̄mā illumiat. ſcdam remunerat. p̄ma q̄deꝫ
eſt dulcꝭ. ſed turpis. ſcda ē ſicca. ſꝫ fortꝭ. ter/

cia ſuauis ꝛ pinguis. q̄ guſtat q̄m ſuauis ē dñs. Hec ille. Certa tñ differētia in his nō poteſt haberi. Diſtinctio quarta.

Articulus primus.

Quarto igit̄ vidēdū eſt quibꝫ ſignis vel ꝯiecturis caritatiua affectio vt a deo inſpirata eſt q̄litercūqꝫ cognoſcat̄. Circa qd̄ ſciendū ꝙ q̄uis mgr̄ i ſententijs li. iij. notificare nitat̄ habitū caritatis di. Caritas eſt v̄tus gratuita volūtatē in eſſe ſcd̄o ꝑficiēs. in ordine ad actū diligēdi ꝓmpte ꝛ faciliť ꝓpter ſe ꝛ ſup̄ oīa ſummū bonū. Et licet habitꝰ notificent̄ ꝑ eoꝝ actꝰ. tñ vt ſupra patuit. qꝛ actꝰ caritatis ꝛ actꝰ amoris naturalis ꝛ acq̄ſite dilectōis ſunt ſimillimi. ideo nō poſſumꝰ certitudinaliter ſcire vtrū habeamꝰ habitū caritatiue affectiōis qd̄ nō abſqꝫ rōnabili cauſa a deo ordinatū eſt. ꝛ iō oportet nos eſſe cōtentos aliq̄bꝫ ſignis ꝛ cōiecturis q̄bꝫ aliq̄liť ꝯfidimus nos hr̄e caritatē gratuitā. Et qꝛ iſta ſigna et cōiecture oriunt̄ ex actibꝫ caritatis quoꝝ aliqui ex ipa caritate oriunt̄. aliq̄ ex ipa imperant̄. ꝛ hoꝝ aliq̄ ſunt caritatis incipientiū. et alij ſunt caritatis ꝑficientiū. ꝛ alij caritatis ꝑfectoꝝ. ꝓpter qd̄ ſcti ꝛ doctores aliq̄ dicunt aliq̄ ſigna eſſe caritatis iā roborate. ꝛ aliqua eſſe caritatis ſigna iā ꝑfecte. Et ſigna caritatis iā genite ſiue infuſe. ſic dicit Bern̄. in ſermone de oībꝫ ſctis. ſunt q̄ttuor q̄ ibi numerat di. ſic. Primū ſignū caritatis genite ſiue infuſe eſt dolor de culpa p̄terita. Rō huius eſt. Caritas ꝛ culpa mortal' opponunt̄. ꝛ ideo ſimul ſtare nō pn̄t in eadē volūtate. ideo qñ caritas eſt in volūtate expellit culpam ꝑ dolorē ꝯtritōis. Vn̄ Aug. ome. viij ſup Johēm dicit ſic. Radix oīm bonorū eſt caritas. ꝛ radix oīm maloꝝ eſt cupiditas. ꝛ ſimul ambe nō pn̄t eſſe. qꝛ niſi vna radicitꝰ euulſa fuerit. alia plātari nō pōt. Ergo dolor ꝯtritiōis ſignū eſt habite caritatis. cum vtraqꝫ ſimul in volūtate eē nō poſſit. Secundū ſignū caritatis genite ſm̄ Bern̄. ibidē eſt ſummū ꝓpoſitū cauēdi futura pctā cū effectu. Cuiꝰ rō eſt. qꝛ hr̄e ꝓpoſitū cauēdi oīa pctā mortalia cū effectu nec ꝑ amorē naturalē nec ꝑ acq̄ſitā dilectionē pōt diu q̄s hr̄e ſine grā ſiue caritate adiuuāte. Vn̄ Augꝰ. li. j. retrac. c. viij. dicit ꝙ volūtas ipa niſi grā dei liberet̄ a ſeruitute q̄ facta eſt ſua peccati ꝛ ꝑ grām adiuuet̄ recte pieqꝫ viui a mortalibꝫ nō pōt. licet em̄ ꝓpter libertatē poſſet vitare q̄dlibet pctm̄ mortale ſignatū. nō tñ ꝓpter infirmitatē pōt diu oīa in cōmuni vitare q̄n in aliqd̄ incidat. ergo diu eſſe ſine mortali pctō ſignū eſt caritatis iam habite. Sine mortali. i. ſine ꝯſcīa mortal'. Terciū ſignū eſt caritatis genite. ſm̄ Bern̄. ibidē eſt delectatio in auditu diuini ſermōis. Rō huiꝰ eſt. qꝛ amātes delectant̄ in ſmonibus mutuis. ſiue ſint ſmones inſpirati ſiue ſcripti ſiue exteriꝰ auditi. vt ex illis capiant experimētū mutuoꝝ affectuū q̄s charitas ſilentio tegere nō p̄t. Mos em̄ amantiū eſt (ait Criſo.) vt amorē ſuū ſilentio tegere n̄ queāt. Vn̄ ꝛ Gilbertꝰ por. ſup Cāt. ſer. xv. Iō caritas inſpiratiōe. i. interna locutione nō eſt ꝯtēta. ſed ſacri ſermōis inſtitutiōes velut clipeos vndiqꝫ mēoriter apprehēdit. ſed nec his ꝯtenta q̄ſi vociferando clamat. Nunciate dilecto qꝛ amore langueo. vbi dic̄ glo. Illis volētibꝫ docere. iſta flagrans amore ſpōſa alloquit̄. Ex his apparet ꝙ delectatio in auditu v̄bi dei eſt ſignū caritatis genite. Quartū ſignū caritatis genite eſt ꝓmptitudo boni opis. Rō hꝰ ſigni ē qꝛ caritas maxie eſt opatiua. qꝛ ipa ē amor finis. ꝛ iō impat oēm actū ordinatū vl' ordinabilē in hūc finē. Vn̄ Grego. in omel. ſup Joh. Si quis diligit me dicit. Nūqꝫ amor eſt ocioſus. opat̄ em̄ mag̃ ſi ē. ſi aūt opari renuerit amor nō ē. Et ibidē ꝓbatio dilectōis eſt exhibitio opis. Et Ber. ſup Cant. Magna res ē amor. ꝛ ſi ad ſuū recurrit p̄ncipiū ſi ſuo origini reducit̄. ſi refuſus ſuo fonti. ſp ex eo ſumat vn̄ iugit̄ fluat. igit̄ opatio bonorū opeꝝ ſignū ē caritatis hite. Quintū ſignū caritatis iā genite ponit Amb. in li. d̄ ſilitudinibꝫ vbi di. Cū qñ aliq̄s de defectu alicuiꝰ triſtat̄ ſpūali. ꝛ de ꝑfectu alioꝝ ſpūali letat̄. ſignū ē caritatis. Et Aug. in vna epl'a ad hyponēſes di. Qui nō dolet d̄ malo ꝓximi nō eſt i eo caritas xp̄i. Rō hꝰ ſigni ē. qꝛ cum ſm̄ Dioñ. caritatis ardor ſit v̄tꝰ vnitiua. iō nitit̄ oīa liq̄ſcere ꝛ in vnū ꝯflare. vt i ipa vniant̄. Vn̄ Gre. ſup Eze. dic̄ ſic. Ecce q̄l' ē caritas q̄ diuerſitates mētiū accēdit. ꝯcremat ꝯflat. ꝛ q̄ſi i vnā ſpēz auri reformat. Sꝫ hāc ꝯflationē vnitiuā defectꝰ ſpūaliū impedit ꝛ ꝑfectus ꝑficit. ideo caritas facit de vno triſtari ꝛ de altero letari. Vn̄ apl's. j. ad Coꝝ. xiij. dic̄. ꝙ caritas n̄ ꝯgaudet iniq̄tati. ſꝫ magꝭ ꝯgaudꝫ v̄itati. igit̄ triſtari d̄ d̄fcū ſpūaliū ꝛ gaudere de coꝝ ꝑfectu ſignū eſt caritatis.

Articulus ſecũdus.

(S)Ecũdo quidã tradũt aliq̃ ſigna ca/
ritatis iã roborate ſiue pficient. Et
licet multa ſint ſigna iſtiꝰ caritat. tñ
q̇ncꝫ ſufficiãt mag vtiliora. Primuz igit
ſignũ iã roborate ⁊ pficient caritat eſt fre/
quẽs ⁊ iuſta ꝯſcie examiatio. nõ ſolũ de pec
cat mortalib ſed etiaz de venialib. Rõ hꝰ
ſigni eſt. q sicͤ caritas opponit pctõ mortali.
ita feruor caritatis opponit veniali. vt ipm
expellat ab aĩa. ne ſpũiſcõ diſpliceat. q omnes officinas mẽtis viſitat ⁊ mũdat. Unde
Greg. j. li. mor. ⁊ bn in ſer. de penth. Spũſ
ſctũs pfecto monet. mouet ⁊ docet. monet
mẽoriã. mouet volũtatẽ. ⁊ docet rõem. nec
mĩmã pctĩ paleaz intra cordis qd poſſidet
habitaculũ patit reſidere. ſz ſtatim igne ſub
tiliſſime circũſpectõiſ exurit. Hec ille. De q̃
igne Amb. ſup illd Lu. xij. Ueni ignẽ mit/
tere. Dicit ignẽ. q aurea vaſa dñice domꝰ
meliorat. fenũ vero ꝯſumit ⁊ ſtipulã. Cum
igit frequẽs examiatio ꝯſcie ſit a ſpũſctõ p
fauorẽ caritat. planũ eſt q ipa eſt ſignũ ro
borate caritat q̃ opit multitudinẽ pctõrũ.
Scdm ſignũ pficient caritat ingenite
eſt cõcupie diminutio. Rõ huiꝰ ſigni eſt. q̇a
quãto caritas diligẽs deũ mag augmẽtat.
tanto mag hõ a ꝯcupia tpaliũ elongat. ex
q̃ ipa ꝯcupia intãtũ diminuit. Uñ Aug. in
enchiri. dicit q minuit ꝯcupia creſcẽte cari
tate donec veniat ad magnitudinẽ q̃ maior
eſſe nõ poſſit. Ubi aũt nõ eſt caritas ibi re/
gnat cupiditas. regnat autẽ cupiditas qñ
deſideriũ veri ⁊ boni expellit ⁊ saporẽ. Qua
liter aũt ſapor mali ſiue ꝯcupiſcẽtia in ho/
mine oriat. ⁊ q̃lit p ſaporoſaz ſapiam expel
lat. Reqre infra itinere. vj. di. iiij. Terciũ
ſignum charitatis proficientis eſt ſenſuum
interiorum ſiue ſpiritualium vitalis exer/
citatio. Ratio iſtius ſigni eſt. q sicͤ exercita/
tio ſenſuũ corpaliũ ſignũ eſt corpalis vite.
ita exercitatio ſenſuũ ſpũaliũ ſignũ eſt ſpũa
lis vite. Sũt nãqꝫ q̇ncꝫ ſenſus interiores ĩ
mẽte. ſicͤ ſunt q̇ncꝫ ſenſus exteriores ĩ cor/
pore. ſicͤ dr in li. d ſpũ ⁊ aĩa. ⁊ Gre. j. li. mor.
dicit. Habitare in corpe aiam pbãt vitales
ſenſus. ita habitare in aĩa ſpm̃ pbat vita ſpi
ritual. Illud ex viſu ⁊ auditu dinoſcit. iſtud
ex caritate ⁊ aliis virtutib pbat. igit ex cari
tate ſiue dilectiõe q̃ eſt vita aĩe ſm Hugo/
nẽ de arra aĩe ſenſus interiores viuificant ⁊
exercitant, iõ pfectꝰ interior ſiue ſpũal ex/
ercitatiõis ſignũ eſt augmẽtate dilectiõis
q̃ oĩa exercet in finẽ. i. ordinat. De hac exer/
citatiõe ſenſuũ reqre ſup di. iiij. Quartũ
ſignũ caritatis eſt ſtudioſa mandator dei
obſeruatio. Rõ huiꝰ ſigni eſt. Quia obſua/
tio mandator vera ſine caritate fieri nõ po
teſt. Uñ dñs dicit ſic. Qui diligit me ſmo/
nẽ meũ ſeruabit. ⁊ pr meꝰ dili. eũ. ⁊ ad eũ ve
niemꝰ ⁊ mãſionẽ apud eũ faciemꝰ. Qd ex/
ponẽs Grego. in omel. dicit ſic. In q̃rũdã
corda venit ⁊ mãſionẽ nõ facit. q tpe tem/
ptatiõis ab eo recedũt. In q̃rundaz corda
venit ⁊ mãſionẽ facit. q̇a ſic amor ſiue cari/
tas deitat eos penetrat vt ab amore tpe tẽ
ptatõis nõ recedãt. Qualit aũt caritate nõ
pficeret q̃ fontẽ dilectiõis in ſe hret ⁊ iã ali/
qualit guſtaret. Uñ Augꝰ. dicit Si tu qui
verã requiẽ q̃ poſt hãc vitã pmittit queris
etiã hanc int amariſſimas vite hꝰ moleſti/
as ſuauẽ iocũdãqꝫ guſtabis ſi eiꝰ q̇ eã pmiſit
pcepta ſeruãdo dilexer. Et ſic ptz quartuz
ſignũ caritat pficient. Quintũ ſignũ ca
ritatis pficientis eſt diuinar veritatũ ma
nifeſtatio. Rõ huiꝰ ſigni eſt. q̇a amor eſt ſi/
gnũ cõmunicatiõis. ⁊ ideo amicꝰ reuelat ⁊
cõmunicat amico ſuo ſecreta ſua q̃ſi nõ cre
dens ea ponere extra ſe. ſed in eo q̃ eſt ſicut
ipe. Amicꝰ em̃ meꝰ eſt q̃ſi alter ego. ait q̇daz
Uñ Richar. lib. iiij. de ꝯtemplatiõe. ca. xvj.
dicit ſic. Si vis noſcere q̇a ſubtilitas diui/
narũ reuelationũ ſit manifeſtũ diuine dile/
ctionis indiciũ. audi. iã nõ dicã vos ſeruos
inquit dñs. ſed amicos. q̇a omnia nota feci
vobis que audiui a pře. q̇a ex magnitudĩe
diuine dilectiõis pendet modꝰ diuĩe reue/
latiõis. Et idẽ dicit ſic. Certũ igit ſignũ ti/
bi ſit q dilectũ tuũ minus diligis. ⁊ ab illo
minꝰ diligeris ſi ad theoricos exceſſus nõ/
dũ vocantẽ ſequi merueris. Ex q̃ ptz q cre
ſcente reuelatiõe creſcit ⁊ dilectio. Et ſignũ
quintũ caritatis pficient ptz ſic.

Articulus tercius.

(T)Ercio quidã tradunt quedã ſigna
charitatis iam pfecte put poteſt pfi
ci in via. Quia ſicut dicit Prouerb.
iiij. Juſtorũ ſemita q̃ſi lux ſplendens proce
dit ⁊ creſcit vſqꝫ ad perfectã diem ſcz pfecte
charitatis. Et ideo ſciendũ eſt q in via/
torib duplex ẽ pfectio caritat. Una eſt ne/
ceſſitat ⁊ ſufficiẽtie. Alia ẽ puilegiate ſctita/
tis ⁊ excellẽtie. Has pfectões tãgit pſp li. iij.
de vita ꝯtẽpla. vbi dic ſic. In hac vita pfcti

ſunt illi q̇ ꝑfecte diligūt. q̇ volendo qḋ vult deꝰ nullis pctīs quibꝫ offendit deꝰ acquie/ſcunt. ⁊ ſemꝑ ad ꝟtutes hn̄das ſe extendūt. Perfectionē neceſſitatꝭ tāgit cū dicit. Qui volendo qḋ vult deꝰ. ⁊ hanc hꝫ q̇cunqꝫ ma/net in charitate. ⁊ ad hāc ꝑfectionē inuitat dn̄s Deut. xvj. di. Perfectꝰ eris ⁊ abſqꝫ ma cula corā dn̄o deo tuo. Abſqꝫ macula crimi nali. ſ. ait glo. Perfectionē aūt excellētie tā git Proſper cū dicit. Semꝑ ad ꝟtutes ha bendas ſe extendūt. Vn̄ bn̄ in ep̄la quadā dicit ſic. Indefeſſuꝫ ꝓficiēdi ſtudiū ⁊ iugis conatus ad ꝑfectōem. reputatᷣ ꝑfectio. Sꝫ qꝛ ap̄ls ad Rom̄. vij. dicit. Velle mihi adia cet. ꝑficere aūt nō inuenio. iō plena caritas q̄lis erit in patria nullo mō in via hrī pōt. Propter qḋ ſigna talis ꝑfecte caritatꝭ h̄ nō queruntᷣ. ſed ſigna ꝑfecte caritatꝭ ꝓut in via haberi pōt q̄runtᷣ. Eſt igitᷣ notādū ꝙ ſigna caritatis ꝑfecte dupliciᷣ cōſiderari pn̄t. q̇a quedā habentᷣ ex actibꝫ exteriorib;. ⁊ q̄dam q̄ſi ex actibꝫ īteriorib;. ⁊ licet de vtriſqꝫ mul ta aſſignari pn̄t. tn̄ ꝺ vtriſqꝫ q̇nqꝫ ad p̄ſens ſufficiāt. Primū igitᷣ ſignū extrinſecū ca/ritatis ꝑfecte eſt ſi q̇s ꝓ ſalute ꝓximi mori paratꝰ eſt. Ratio iſtiꝰ ſigni eſt. qꝛ ſicͨ dicͨ Au gꝰ. lib. de gra. ⁊ libe. ar. Parua caritas non ſufficit ad implēda magna mādata. vt ſunt mori ꝓ chriſto vel ꝓ fratrib;. ⁊ cetera hmōi. ſed req̄ritᷣ ad hoc caritas magna. i. perfecta Vn̄ ſuꝑ ep̄lam Joh. dicit Augꝰ. Perfecta caritas hec eſt. vt q̇s ꝓ fratrib; ſit mori pa/ratꝰ. ſicut ⁊ Orige. etiā exponit illud Cant. vij. Aſcendā ad palmā dicit. Volūtas pa/tiendi ꝓbauit qꝛ veraciᷣ amauit. ⁊ tāto erat amor altior quāto patiēdi ꝓ eccl'ia volūtas erat paratior. Hec ille. Et dn̄s Johis. xv. Maiorē hac dilectionē ⁊c̄. Signū igitᷣ ꝑ/fecte caritatis eſt ſi aliq̇s paratꝰ eſt mori ꝓ ſalute ꝓximi. Scd̄m ſignū extrinſecū ꝑ/fecte caritatis eſt ſi inimicos diligit. ⁊ eis ꝓ pter deū bene facit. Rō huiꝰ ſigni eſt. Quia ſicut dicͨ Hugo de arra aīe. Amor transfor mat amantē in ſilitudinē amati inq̄ntū pt. nō ſolū q̄ntū ad ſubſtātiā ſed etiā q̄ntuꝫ ad oꝑatiōes arduas ⁊ difficiles. Cū ḡ deꝰ ama tur. q̇ diligit inimicos ⁊ bn̄ facit eis vt ipſe oſtendit Math. v. di. Diligite inimicos ve ſtros. ⁊ bn̄ facite eis. vt ſitis ꝑfecti ſicͭ et pa/ter vr̄ ꝑfectꝰ eſt. ⁊ h̄ nō poſſit fieri ꝑ quālibꝫ dilectionē ſed ꝑ ꝑfectā. qꝛ dicit Augꝰ. in en/chiri. ꝙ talis dilectio ꝑfectoꝝ eſt. ⁊ Orig. ſu per Canti. dicit. In exhibitiōe pietatꝭ ꝓbatur magnitudo amoris. iō illud verū eſt ſi/gnū. diligere inimicos ꝓpter deū dilectum.

Terciū ſignū caritatꝭ ꝑfecte extrinſecuꝫ eſt. ſi oīa aduerſantia gaudenter ſuſcipit ⁊ pa tiēter finit. Rō huiꝰ ſigni eſt. Quia caritas ꝑfecta mentē ab amore huiꝰ vite q̄ſi totaliᷣ auertit. ⁊ occidendo q̄ſi inſenſibilēꝫ reddit. qꝛ penas tꝑales ⁊ mortem ꝯtemnere facit. Vn̄ Grego. omel. xx. dicit ſic. Fortis eſt vt mors dilectio. qꝛ ſicͨ mors corpꝰ interimit. ſic caritas vite eterne ab amore tꝑaliū men tē auertit ⁊ occidit. Nā mentē quā ꝑfecte ca ritas abſorbuerit ad terrena foris deſide/ria velut inſenſibilē reddit. neqꝫ ſctūs quili bet mori ꝓ dn̄o potuiſſet in corꝑe. niſi ꝑus a terrenis deſiderijs in mente mortuꝰ fuiſ ſet. Hec ille. Caritas em̄ omia ſuſtinet. ait ap̄ls. j. ad Coꝝ. xiij. Vn̄ ap̄li ibant gauden tes a ꝯſpectu ꝯcilij ⁊c̄. Ex q̇ ptꝫ ꝟitas iſtius ſigni. Quartū ſignū ꝑfecte caritatꝭ extri/ſecū eſt. ſi om̄ib; renūciare paratꝰ ſit. ⁊ ſequi xp̄m. Rō huiꝰ ſigni eſt. quia ꝑfecta caritas oīa rēnuit q̄ eiꝰ officiuꝫ impediūt. Vn̄ ap̄ls oīa arbitratꝰ eſt vt ſtercꝰ vt dilectū lucrifa/ceret. Sed tꝑaliū ꝯcupiſcētia maxīe impe/dit officiū caritatis. Dicit em̄ Augꝰ. lxxxiij. q. xxviij. ꝙ caritatis venenū eſt ſpes adipi/ſcendoꝝ tꝑaliū. ⁊ nutrimētū caritatꝭ eſt im minutio cupiditatꝭ. ꝑfectio vero caritatꝭ eſt vbi nulla eſt cupiditas. De h̄ dicit Gre. viij li. moꝝ. c. ix. Sūt nōnulli iuſtoꝝ q̇ ad cōtē/plandū culmē ꝑfectōis dū ad altiora interi us apperiūt. exteriꝰ cūcta derelinquūt. q̇ reb; habitis ſe nudāt. glīa honorꝭ ſe expoliāt. q̇ deſiderioꝝ internoꝝ aſſiduitate ſe affligūt. de exteriorib; hr̄e ꝯſolationē nolunt. quib; paulꝰ dicͨ. Mortui eſtis ⁊ vita vr̄a abſcōdi ta ē ī dō. Hec ille. Et ſic pꝫ ꝙ renūciare oīa ⁊ ſeq̇ xp̄m. eiꝰ voluntatē faciēdo ſignū eſt ꝑ/fecte caritatꝭ. Vn̄ Jo. p̄. ca. c. ij. dicit. Qui ſ/uat verbū dei vere in eo caritas dei ꝑfecta eſt. Quintū ſignū ꝑfecte caritatꝭ extrinſe cū ē. ſi nihil aliud q̄ꝫ ſolū deū timuerit. Rō huiꝰ ſigni ē. qꝛ ſicͨ dicit Jo. j. ep̄la. c. iiij. Per fecta caritas foras mittit timorē. Qḋ expo nēs Gilbertꝰ porreta. ſ. xviij. dicit ſic. Cari tas ꝓximi caret liuore. ſed caritas xp̄i caret timore. Hec em̄ nihil penale hꝫ. timor aūt timore. Hec em̄ nihil penale hꝫ. timor aūt penaꝫ hꝫ. ḡ in xp̄i caritate nō erit timor niſi filialis. Quid em̄ timebit charitas veteres offenſas. qꝛ multitudinē pctōꝝ opit caritas

Quid infirmitatem ꝓprie ꝯſciētie timebit ne
decidat. qꝛ fortis vt mors dilectio. Quid tē
porales ꝓ xp̄o timebit moleſtias finibiles.
cū nec quidē ſi eterne fuerint defatigari aut
nec euaneſcere poterit dilectio ꝯſummata. i.
ꝑfecta. Nō iō amat charitas vt ꝑeat ſ3 magꝭ
vult forꝭ in eternū ꝑire penalit̄ ꝙ̄ ꝓuari vſu
amoris īternalit̄. Hec ille. Ex his patere pt̄
ꝙ timorē expellit charitas ꝑfecta. Quidam
etiā ponūt ſignū iſtꝰ amoris corꝑalis vt fa/
ciei pallorē. corꝑis languorē. actiōis torpo/
rem. ⁊ cetera hmōi. Sed illa ſunt ſigna tam
amorꝭ carnalis ꝙ̄ ſpūalis. vt cōit̄ pt3.

Articulus quartꝰ

Vltimo videndū eſt de ſignis intrin
ſecis charitatꝭ ꝑfecte. Sūt em̄ ꝗdā
actiōes charitatꝭ ꝑfecte qſi intꝰmanē
tes a charitate elicite vl̄ impꝫate. ⁊ tāto ſunt
veriora ꝙ̄to interiora. Q̄to em̄ charitas ꝑ
fectior. tāto acutior. ⁊ ad intima ꝑtingēs. vt
patet ꝑ Hugo. ſuꝑ. vij. angel̄. hierarch. ideo
intimiores ⁊ ꝑfectiores elicit actꝰ. Primū
igit̄ ſignū intrinſecū charitatꝭ ꝑfecte ſunt ꝓ/
funda ⁊ītima ſuſpiria mētis. Rō huiꝰ ſigni
pōt eſſe talis. qꝛ qn̄ memoria rei amate inti
ma mētis tāgit. ſtatim ſuſpiria amoroſa qſi
quoſdā nūcios amorꝭ expellit. donec eā pre
ſentia dilecti viſitet ⁊ viſu reficiat. Vn̄ Gre/
goriꝰ. v. lib. moral̄. adducēs illud Job. An/
teꝙ̄ comedo ſuſpiro dic̄. Mēs ad inſpira/
tionē fulgorꝭ intimi ſuſpirijs vegetata ꝯua
leſcit. qꝛ eū amor ꝟitatis afficit ⁊ refectio cō/
templatiōis paſcit. Tepidꝰ aūt amor h̄ non
facere pt̄. ſ3 amor ꝑfectꝰ. Patz ḡ ꝙ intima ſu
ſpiria ſunt ſignū charitatꝭ ꝑfecte. vt idem et
Rich. dicūt. Secūdū ſignū charitatꝭ ꝑfe
cte ſunt alta deſideria. Rō iſtiꝰ ſigni eſt. quia
Augꝰ. lib. xiij. ꝯfeſſi. dic̄ ſic. Omia pōderibꝫ
ſuis agunt̄. ⁊ loca ſua petūt. grauia deorſu3
vt lapis. ſurſum leuia vt ignis. Hec extra lo
ca ſua exeūt qſi inq̄eta. ſ3 qđ eſt pondꝰ i cor/
poralibꝫ. eſt amor i ſpūalibꝫ. Vn̄ dicit idem
Amor meꝰ pondꝰ meū. eo feror q̄cūꝗ feror.
dono tuo accēdimur ⁊ ſurſum ferimur. Er
go q̄nto amor magꝭ accēdit̄. tāto deſideria
amoroſa ꝑfectiꝰ ſurſum ferunt̄. nec q̄eſcunt
donec ad locū ſuū. ſ. ad amatū deū ꝑueniāt.
Vn̄ ſequit̄. Inardeſcimꝰ ⁊ imꝰ ⁊ aſcēdimus
aſcēſiones i corde ad pacē in hierl̄m. Simi
le dic̄ lincoñ. ſuꝑ. iij. angel̄. hierarch. Et gre
goriꝰ lib. vij. moral̄. dic̄ ſic. Sancti viri cu3
deſideriū eternitatꝭ anhelāt. in tāta altitudi
ne vite ſe ſubleuāt vt audire iā q̄ mūdi ſunt
graue ſibi ac deꝓmēs pondꝰ credāt. Valde
em̄ intollerabile eſtimāt q̄cq̄d id non ſonat
qđ intꝰ amāt. Sequit̄ infra. Et multiplica
ta charitate maioribꝫ deſiderijs eſtuāt. ⁊ ia3
ꝑuenire ad vitā ſpūs etiā ꝑ cruciatꝰ corporꝭ
anhelāt. Ex q̄ pt3 ꝙ alta deſideria q̄ in ſum/
mū deſiderabile tendūt. ſigna ꝑfecte chari/
tatꝭ ſunt. Idē dic̄ Rich. in tractatu de chari
tate. Tertiū ſignū ⁊ intrinſecū ꝑfecte cha
ritatꝭ ſunt cogitatiōes lāguide. Rō iſtius ſi/
gni eſt iſta. Fulgētiꝰ in q̄dā ſermone dic̄ ſic.
Neceſſe eſt vt q̄ ꝓceſſit dilectiōis theſaurus
id eſt. amatū. illic ſequat̄ cogitatōis affectꝰ. i.
deſideriū amoroſum. Iō ꝟitas ait. Vbi em̄
theſaurꝰ tuꝰ eſt. ibi ⁊ cor tuū erit. Sequitur
Vt ḡ celeſtia theſauriſemꝰ. celeſtia diligamꝰ
Vis ḡ noſſe vbi theſauriſaſ. attēde q̄d amaſ
attēde ⁊ q̄d cogitas. ⁊ ita fiet vt theſaurꝫ tu/
um ex tuo amore recognoſcas. ⁊ amorē tuū
iudicio tue cogitatiōis intelligas. Hec ille.
Si ḡ cogitatiōis affectꝰ eſt vbi eſt theſaurꝰ
amoris. i. amatū. planū eſt ꝙ cogitatio faſti/
dit om̄e aliud ab amato. Vn̄ gloſa ſuꝑ illđ
Can̄. ij. Adiuro vos fi. hieru. vt annūcietis
dilecto. qꝛ amore lāgueo. dic̄ ſic. Pre magni
tudine amorꝭ oīa tꝑalia ſunt mihi faſtidiu3
vn̄ langueo. Lāguor aūt iſte cauſat̄ ex amo/
re ꝑfecto. Vn̄ Orige. ibidē diſtiguit int̄ amo
rē ſimplicē ⁊ ardorē ⁊ languorē. dicēſ. Amāt
inq̄t incipiētes. ardēt ꝓficiētes. languēt ꝑfe/
cti. ḡ cogitatiōes lāguide ſūt ſignū amorꝭ ꝑ/
fecti. Sil̄r oñdit Rich. infra. Quartū ſi/
gnū intrinſecū amorꝭ ꝑfecti ſunt expectatio
nes tedioſe. Rō huiꝰ ſigni ē. qꝛ ſicut dic̄ lin/
conieñ. ſuꝑ. vij. angel̄. hierar. Amore rendē/
te in rē amatā nihil velociꝰ. nihil acutius. ni
hil ſubtiliꝰ aut penetrabiliꝰ. qꝛ ſua nat̄a nō
q̄eſcit donec ſubaliter totā penetrauerit ꝓ/
funditatē. ⁊ ꝑtrāſierit amabilis totalitatem
q̄ntū pōt. Et idē. qn̄ curſus iſtiꝰ amorꝭ ipen
dit̄ vel retardat̄ q̄litercūꝗ tota mēs turba
tur ⁊ expectatōe attediat̄. Qꝛ ſic dic̄ Rich.
lib. iiij. de ꝯtem. c. xxj. Amāti omis mora ni/
mis lōga videt̄. expectatio oneroſa. clamat
cū ſancto Job. Tedet aiam meā vite mee.
Qđ exponēs Grego. ix moral̄. dic̄ ſic. Pn̄s
vita viieſcere. i. tedere icipit dū diuinꝰ amor
dulceſcere cepit. i. ꝑfici. Vn̄ amās ꝑfecte cū
tedio q̄dā faſtidit om̄e qđ curſum amorꝭ im
pedit. Iō Gilbertꝰ porretanꝰ ſ. xj. dicit ſic.
Sicut amor terrenaꝝ occupatōnū ipatiēs

eſt.ſuis ſatis habet inſeruire negocijs.ocio
gaudet.quiete fouet̃.ad internã dilectiõem
libera tp̃a habere volẽs. Sequit̃. O ꝙ du/
rũ eſt amãti animũ dimidiare cũ xp̃o ⁊ mũ/
do. Et ꝙ duꝝ eſt in dilectiõis iura ꝑegrĩas
admittere curas.⁊ celeſte ſecretũ ſecularibꝫ
infeſtari turbis. Sequit̃. Amor nihil ma/
gis vult ꝙ amare. Hec ille. Et ſic patet q̃r/
tum ſignũ charitatꝫ ꝑfecte. Quintũ ſignũ
intrinſecũ ꝑfecte charitatis ſunt affectiões
extatice. Extaſis aũt eſt exceſſus mentis ait
Papias. Rõ huiꝰ ſigni eſt.qꝛ ſicut dicit Dio
nyſiꝰ.iiij.de diuis no. Amor in deũ tendẽs
eſt faciẽs extaſim ſpũs. Et reddit rõem ibi/
dez dicẽs. Quia amor nõ ꝑmittit amatores
eſſe ſuiipſoꝝ ꝑ mẽtꝫ ſobrietatẽ. ſꝫ eoꝝ q̃ amã
tur ꝑ mẽtis exceſſum. ſed illi q̃ ſui non ſunt
alioꝝ extra ſe ſunt. Quia ſicut dicit Berñ.li
bro de p̃cep.⁊ diſpen.paꝝ añ finẽ. Nõ eſt p̃/
ſentior nr̃ ſpiritꝰ vbi aĩat ꝙ vbi amat. Qđ
tamẽ intelligẽdũ eſt quantũ ad conatũ affe/
ctionis. Hũc aũt exceſſum nõ poteſt facere
niſi charitas ꝑfecta q̃ ꝑ fortẽ inclinationem
cauſat tendẽtiã vehemẽtẽ i rem amatã. Qđ
oſtẽdit Dyoniſi.ibidẽ ꝑ exemplũ dicens ſic.
Vñ beatꝰ Paulꝰ in amore dei magnifice ex
cellẽs dicit Gal.ij. Viuo ego.iã nõ ego.vi/
uit aũt in me xp̃s. Sequit̃. Hoc aũt dic̃ ve/
rus amator.⁊ extaſim paſſus viuẽs deo ⁊ ñ
ſibi. Hec exponẽs vercellen̄. in ꝓlo.ſuꝑ Cã
tic̃.dicit ſic. Viuo ego vita naturali. iam nõ
ego ꝑ imitationẽ exceſſiuã ad eternitatis im
menſitatẽ q̃ſi abſorpta ⁊ ſuo officio ſuſpẽſa
dirigor moueor doceor ⁊ regor vita ſuper/
ſubſtãtiali cui vnior.qua repleor.viuit autẽ
in me chriſtꝰ.id eſt.ſic̃ anima ſobria me regit
naturaliter ⁊ diſponit ad omnẽ actũ interi/
orem.ſic virtꝰ xp̃i cui vnior gratuite me vi/
uificat ⁊ ad oĩa diſponit. Sequit̃. Hec di
xit ſicut verꝰ amator. Verꝰ amator eſt qui ĩ
ſolũ ⁊ ſumme ⁊ ꝓ̃e diligibile ⁊ deſiderabile ĩ
mediate.⁊ ꝓpter ip̃m ſuꝑintellectualiter ten
dit. Hec ille. Et ſic patet quintũ ſignũ chari
tatis ꝑfecte. Sunt tamẽ plura alia ſigna ca
ritatis ꝑfecte.ſed hec ꝓpter breuitatẽ ad pre/
ſens ſufficiant.

Diſtinctio q̇nta Articulꝰ ꝑ̇mus.

Uinto videndũ eſt qualiter charita
q tiua affectio a ſanctꝫ doctoribus di/
ſtinguat̃ ꝑ gradꝰ. Dicit em̃ Auguſti.
ſuꝑ can̄. Joh.ſic. Nunq̇d mox vt naſcit̃ cha/
ritas.iã prorſus ꝑfecta eſt.imo vt ꝑficiat̃ na
ſcitur.cũ fuerit nata nutrit̃. cũ fuerit nutri/
ta roborat̃.cũ fuerit roborata ꝑficit̃.⁊ cũ ad
perfectũ venerit dicit. Cupio diſſolui ⁊ eſſe
cũ chriſto. Ex quo patet ꝙ in charitate ſunt
diuerſi graduſ. Et qꝛ Auguſtinꝰ in ep̃l'a ad
Macedoniũ dicit ſic. Tãto nobis melius
quãto magis ad deũ imꝰ quo nihil meliꝰ eſt
Imꝰ autẽ nõ ambulãdo ſꝫ amãdo.quẽ tan
to habebimꝰ p̃ſentiorẽ.q̃nto eundẽ amorez
quo in eũ tendimꝰ potuerimꝰ habere purio
rez. Hec ille. Et qm̃ maior ⁊ minor puritas
in gradibꝫ inuenit̃ charitatis. ideo de gra/
dibꝫ eiꝰ videndũ eſt.quõ ab infimis aſcẽda/
mus ad medios. ⁊ ꝑ medios veniamus ad
ſũmos.qꝛ vt ait Gregoriꝰ mora.xxij. Nemo
repẽte fit ſummꝰ.ſed ꝑ gradꝰ ad ſummũ ꝑue
nitur. Propter qđ notandũ eſt.ꝙ quidaz
diſtinguẽdo gradꝰ charitatis ſiue amoris g̃
tuiti incipiũt ab infimo gradu amoris aſcẽ
dẽdo vſqꝫ ad gradꝰ amoris violẽti. Et qui/
dam alij docẽt aſcẽdere vltra ꝑ gradꝰ amo/
ris violẽti vſqꝫ ad gradꝰ amoris ſeraphici

Primo igit̃ notandũ ꝙ quidã doctor vt
Cantuar̃.ſuꝑ canti. incipit rõnabiliter ab ĩ
fimo gradu charitatis ſiue amoris gratuiti
aſcẽdendo ꝑ ſex gradꝰ vſqꝫ ad gradus amo
ris violẽti ſiue vehemẽtis.dicẽs. Nõ omnis
amor inducit languorẽ ſiue vulnerat.ſed ve
hemẽs amor.q̃ habet ſex gradꝰ precedẽtes.
quos enumerat ibi dicẽs. Primꝰ amorẽ
gradus intẽporalis ſiue incõparabiliſ.⁊ iſte
eſt cõmunis omniũ electoꝝ. Secũdꝰ gra
dus eſt incõtaminabilis. ⁊ iſte eſt mũdi con
temptoꝝ ⁊ religioſoꝝ. Tertiꝰ gradus eſt
amor infatigabilis.⁊ iſte amor eſt iugiter ꝓ/
ficiẽtiũ ⁊ cõfeſſoruz. Quartꝰ g̃dꝰ eſt amor
inſeꝑabilis.⁊ iſte eſt bonoꝝ cõtemplatiuoꝝ

Quintꝰ gradꝰ eſt amor inſuꝑabilis.⁊ iſte
eſt chriſti martyꝝ ſiue victorũ. Sextꝰ g̃/
dus eſt amor inſatiabilis.⁊ iſte eſt iugit̃ deſi
derantiũ.vt ſolitariorũ. His ſex gradibꝫ de/
curſis.ſequit̃ amor violentꝰ inducens lang/
uorẽ. Primꝰ gradus charitatis ſiue amo
ris ⁊ infimꝰ eſt amor intẽporalis.q̃ eſt cõmu
nis oĩbꝫ electis.q̃ eſt tante ꝟtutis ꝙ omne
peccatũ mortale ab aĩma expellit.⁊ deũ ſuꝑ
omnẽ creaturã diligit. Et hic gradꝰ eſt ne/
ceſſitatis.vt oſtẽdit dñs in euãgelio Mat/
thei.x.vbi dicit. Qui diligit patrẽ ⁊ matrem
⁊c̃.nõ eſt me dignꝰ. Ergo ſuꝑ oĩa diligen/
dus eſt deꝰ. Unde Anſ.monol'.c.lxx.dicit.
ꝙ creatura rationalis nihil debet diligere

niſi ſūmā eſſentiā aut ꝓpter illā. Ratio iſti
us eſt. quia in q̊ eſt ſumma diligibilitas. ſū/
me debet diligi. hoc aūt eſt deꝰ. Secūdꝰ
gradus amoꝝ charitatiui eſt amor incōta/
minabilis. ⁊ hic gradꝰ eſt mūdi cōtemptorū
qui tāte eſt virtutis vt hominē a mundana
cōuerſatiōe abſtrahat ne mens polluat̃ ⁊ ne
charitas ab oꝑe impediat̃. Unde Johes. j.
cano. ſua. c. ij. dicit ſic. Si quis diligit mun/
dum. nō eſt charitas patris in eo. qm̄ omne
qđ in mūdo eſt. aut eſt cōcupiſcentia carnis
aut cōcupiſcētia oculoꝝ. aut ſuperbia vite.
Ratio iſtiꝰ eſt. qꝛ ignis amoris vt dicit Lin
colnieñ. in angel. hierarchia. ſeꝑat ethroge/
nia ⁊ vnit homogenia. ſeꝑat em̄ om̄e incon/
ueniēs ab amato. Tertiꝰ gradꝰ charitati
ui amoris eſt amor infatigabilis. Et iſte eſt
iugiter ꝓficientiū ⁊ xp̄i cōfeſſorū. q̄ eſt tante
virtutis vt aīam nō ſinat q̇eſcere donec īue
niat quē diligit. Unde Cañ. iij. dicit̃. In le/
ctulo meo q̄ſiui ꝑ noctē ⁊c̄. Surgā circuibo
ꝑ vicos ⁊ plateas querēs quē diligit aīma
mea. Qđ exponēs Orige. dicit. Querēdus
es dñe cū frequētia laboꝝ. nūc in lectulo lu
mine veritatꝭ. nūc ꝑ noctes feruore charita
tis. abiecta ſuꝑſtitione naturalis rationis.
Sequit̃. Solꝰ amor te inuenit. quia qui te
amat te habet vt amet. amat vt habeat ⁊ ne
te in eternū ꝑdat. Hec ille. Quartꝰ gradꝰ
amoris charitatiui eſt amor inſeꝑabilis Et
hic eſt aſſidue cōtemplātiū. Et hic gradus
tāte virtutis eſt vt ꝯtinuis ſtimulis agit᷑ mē
tem ꝯtēplatoris ad cōprehēdendū dilectū.
donec tādē dicat. Inueni quē diligit aīma
mea. Et dicit Ber. Quis te nō teneat domi
ne Jhu q̄ tenentē te ſpe fortificas. ꝑfectōne
decoras. ꝑſeuerātia cōducis. remuneratiōe
ꝑducis. Ego aūt nō dimittā te niſi benedi/
xeris mihi ⁊ nūꝙ̄ dimittā te. quia nō bñdi/
cis niſi tenentē te. Iſtū gradū videt̃ habuiſ
ſe apoſtolꝰ cū dixit Roma. viij. Quis ſepara
bit nos a charitate xp̄i ⁊c̄. Quintꝰ gradus
amoris gratuiti eſt amor inſuꝑabilis. et hic
eſt xp̄i martyꝝ ⁊ aduerſitatibꝫ nō cedentiuꝫ.
q̄ eſt tāte fortitudinis. vt in libro de moribꝫ
eccl̃ie dicat Augꝰ. Nihil tā durū atqꝫ ferreuꝫ
qđ nō igne amoris vincat̃. Et Hieronymꝰ
in quodā ſmone dicit. Nihil amātibꝫ durū
eſt. nullꝰ labor difficilis. Sequit̃. Amemꝰ ⁊
nos xp̄m ⁊ facile videbit̃ eſſe omne difficile.
Ratio huiꝰ eſt. qꝛ ſicut dicit Auguſtinꝰ đ ſan
cta viduitate. Nullo mō oneroſi ſunt amo/
res amantiū. ſꝫ ipſi delectāt. ſicut venantiuꝫ
aucupantiū ⁊ piſcantiū labores. In eo eīm
qđ amat̃ aut nō laborat̃. aut labor amatur.
Amor aūt reddit minꝰ ſenſibileꝫ. ait Augu.
Sextus gradꝰ amoris gratuiti eſt amor
inſatiabilis. Et hic eſt iugiter deſiderātiuꝫ.
⁊ ſolitarioꝝ. Hic gradꝰ tāte fortitudinis eſt
vt nihil ſibi ſufficiat p̄ter vnū ſolū qđ amat.
⁊ ad ipm ſemꝑ ampliꝰ in hac vita ſitit ⁊ deſi/
derat. Ratio huiꝰ eſt. qꝛ ſicut dicit Rich. lib.
de charitate. Charitas iſta ſemꝑ inueīt qđ
adhuc ꝯcupiſcere poteſt. qꝛ quicq̇d agit deſi
deriū ardētis aīme nō ſatiat. ſitit ⁊ bibit. bi/
bendo ſitim nō extinguit. ſꝫ quo ampliꝰ bi/
bit. eo ampliꝰ ſitit. Auida em̄ imo ⁊ inſatia/
bilis aīme ſitis vel eſuries nō ſedat̃ ſed irri/
tatur. Sequit̃. Quid q̄ſo amore ſceleſtius.
moleſtiꝰ. acerbiꝰ. cū ſitim ſuā nec reſiſtendo
tēperare nec inebriando poſſit extinguere.
Hec ille. Ecce ꝙ iſte gradꝰ amoris iā ſe extē
dit ad violentiaꝫ quandā amātis vt clamet
cū pſalmiſta. Sitiuit aīa mea ad deū fontē
viuū. Unde Cañ. idē dicit. Iſtis ſex gradi/
bus decurſis. ſequit̃ amor inducēs languo
rem. q̄ eſt gradꝰ amoris violēti. Et ideo nūc
de illo dicendū eſt.

Articulus ſecūdus.

E gradibꝫ igit̃ amoris violenti lo/
d quēs Richardꝰ in tractatu de cha/
ritate dicit ſic. Uis magna dilectio/
nis. magna virtꝰ charitatis. multi gradꝰ in
ea. ⁊ in illis magna differētia. ⁊ quis eos di/
ſtinguere vl' ſaltē dinumerare ſufficit. Et di
numeratis aliquibꝫ gradibꝫ idē dicit. Su/
pra tñ om̄es gradꝰ dilectionis eſt amor iſte
ardens ⁊ feruēs q̄ cor neceſſitat ⁊ medulli/
tus trāſfigit vt veraciter dicat. Uulnerata
charitate ego ſum. Et ſequit̃. Cogitemꝰ er/
go que ſit ſuꝑeminētia caritatis xp̄i. que di/
lectionē parentū vincit. amorē ꝓlis ſuperat
affectū carnis trāſcendit vel extinguit. inſu/
per ⁊ animā ſuā in odiū vertit. O violentia
dilectōis. O violētia charitatis xp̄i. O excel/
lentia ⁊ ſuꝑeminētia charitatis xp̄i. Hic eſt
de quo loqui volumꝰ de vehemētia charita
tis. đ ſuꝑeminētia ꝑfecte enumeratiōis aſcē
dendo ad oꝑa violēte charitatis. ⁊ inuenio
ꝙ charitas vulnerat. charitas ligat. chari/
tas languidū facit. charitas defectū inducit
Quid hoꝝ nō violentū. q̇d hoꝝ nō validū.
Hec om̄ia Rich. Et poſt hoc ꝓſequit̃ dicēs.
Primꝰ igit̃ gradus violenti amoris eſt.

quando mens deſiderio ſuo reſiſtere nõ po
teſt q̇n vulnere᷑ Nõne tibi corde ꝑcuſſus vi
detur quãdo ille igneꝰ amoris aculeꝰ men/
tem hois medullitꝰ penetrat .affectũqꝫ trãſ
uerberat.intm̃ vt deſideriũ ſiue eſtũ cohibe
re animo nõ valeat.deſiderio ardet . affectu
eſtuat.anhelat.ꝓfunde ingemiſcẽs.⁊ lõga ſu
ſpiria trahens vt dicat.vulnerata charitate
ego ſum. Sed nota ꝙ amor violentꝰ nõ ſo
lum vulnerat amatrices aïas.ſed etiã cele
ſtes ſubſtãtias.imo etiã ipm̃ fontẽ amoris
deũ vulnerat. Unde vercelleñ.exponẽs illð
Cant. Filij matris mee pugnauerũt cõtra
me.dicit. Filij ſunt ſubſtãtie ſupne ciuitatꝭ.
ex qua ipa aſſidue ſpũalia ꝑcipit alimenta.
pugnauerũt cõtra me.pugnãtes corporali/
ter ſpiculis acutis mutuo ſe feriũt ⁊ pũgunt
ſic mẽtes cõtẽplatiue ſpiculatões volatiles
feruẽtia deſideria.ſubtilia ⁊ acute penetra/
tiua immittũt Primo quidẽ in ꝑanimphoſ
prorſus eiſdẽ ꝑtranſitis in ſpõſum dirigũt
ſagittas acutas volatiles.violẽti ſcꝫ amorꝭ.
vt dicat. Uulneraſti cor meũ ſoror mea ſpõ
ſa. Cant.ij. Et ſequi᷑. Ex quo a dieb Johã
nis regnũ celoꝝ vim pati᷑. Math.xj.ex tũc
em̃ regnũ celoꝝ quaſi violenter rapi᷑ ab hiſ
qui ſtimulo violẽti amoris agun᷑. Mẽtes
em̃ celeſtes ad ſimilitudinẽ pugnantiũ his
ſpiculationib ⁊ deſiderijs occurrẽtes lumi/
nibꝰ feruidis ⁊ penetratiuis illos ꝑfundũt.
⁊ ad ſui ipaꝝ exceſſum quaſi ad quandã ſpi
ritualẽ morẽ ꝓuocant quã eligũt oſſa Job
vij.vt viuãt vita ſponſi. Hec vercelleñ. De
ſigno huiꝰ amoris Rich.vbi ſupra dicit ſic.
Hec tibi aïme vulnerate certa ſunt ſigna.ge
mitus ⁊ ſuſpiria.vultꝰ pallens atqꝫ tabeſcẽs
que om̃ia opera᷑ amor vehemẽs. Sꝫ poſt
ſubiũgit vtilitates iſtiꝰ gradus dicens. In
ꝑmo iſto gradu ſpiritꝰ iſte intrat ſuper mel
dulcis ad aïam.⁊ inebriat eã intm̃ vt habe/
re dica᷑ mel ⁊ lac ſub lingua ſua. Et parũ pꝰ
dicit ſic. Hic eſt ille cib celeſtis qui egrediẽ/
tes de egypto ſolet reficere.⁊ ꝑ ſolitudinem
ducere ⁊ paſcere. Hoc eſt illud mãna abſcõ/
ditũ qð nemo ſcit niſi qui accipit.nõ per do
ctrinã ſed ꝑ experientiã. Et hic eſt ille dulcor
ſuauitatis ſpũalis.⁊ tenera ſuauitas que ſo/
let lactare ⁊ alere ⁊ ad maturitatẽ paulatim
ꝑducere. Et infra.hoc ergo eſtimo ꝑ dilecti/
onis gradũ agi᷑ vt dũ mens ſepe viſita᷑.ſe/
pe refici᷑.ſepe inebria᷑.quãdoqꝫ ad maiora
audiẽda ꝓuocatur.⁊ ad ſecundũ gradũ cha
ritatis diſponi᷑. Hec ille. Secundũ gra
dum amoris violẽti inq̇t Richardꝰ diximꝰ
illũ qui ligat.ſicut primũ diximꝰ. qui vulne/
rat. Nõne inq̇t ſine om̃i cõtradictione aïmꝰ
ligatꝰ eſt quãdo omniuꝫ obliuiſci᷑. vt aliud
meditari nõ poſſit.quia q̇cquid agat. q̇cq̇d
dicat.ſemꝑ hoc mẽte reuoluit.ꝑhenniqꝫ me
moria retinet.hoc dormiẽs ſomniat.hoc vi
gilans om̃i hora tractat. Unde facile eſt ꝑ/
pendere vt arbitror quomõ hic gradꝰ ꝑrio/
rem gradũ trãſcẽdit. qui mentẽ hoĩs nec
ad horã quietã eſſe ꝑmittit. Sequi᷑. Recte
itaqꝫ dictũ eſt ꝙ prior gradꝰ ſit qui vulnerat
ſecundꝰ ſit iſte qui ligat.licet ergo ligare mi/
nus ſit quandoqꝫ q̃ꝫ vulnerari.tamẽ maior
violẽtia vide᷑ eſſe ſi poſtq̃ꝫ aliquiſ percuſſuſ
deijci᷑.deiectꝰ deprehẽdi᷑.dephenſus abdu
citur.abductꝰ incarcera᷑.incarceratꝰ cathe
natur atqꝫ liga᷑.⁊ iam om̃ino captiuꝰ tene᷑.
Quid horꝝ queſo maiꝰ ⁊ violentiꝰ. Ille liber
eſt.iſte autẽ a loco in quo detine᷑ recedere ñ
poteſt. Sic vtiqꝫ qui a ſecũdo gradu violẽ/
te charitatis abſorptꝰ eſt quicq̇d agat.quo/
cunqꝫ ſe vertat ab illa vna ⁊ intima ſolicitu/
dinis ſue cura auelli nõ poteſt. quia ligatuſ
eſt. Hec ille. Sed que ſũt vincula quib ſpi/
ritus ſiue animꝰ ſic ligari poteſt. Reſpondꝫ
idẽ dicẽs. Si vultis audire de charitate li/
gante.ꝓpheta Oſee.xj.dicit. In funicul' adã
trahã eos in vinculis charitatis. Sꝫ quid
ſunt iſti funiculi adã primi parẽtꝭ noſtri.ni/
ſi munera dei. In magna em̃ gloria creatꝰ
fuit. Quid igi᷑ ſunt iſta charitatis vincula.
niſi dei beneficia bona nature. bona gratie
⁊ bona glorie. His em̃ beneficẽtie vinculis
debitores obnoxios nos fecit quia naturã
cõdidit.gratiam cõtulit.⁊ gloriã repromiſit.
Ecce funiculꝰ triplex. Funiculꝰ autẽ triplex
difficile rumpi᷑. Seneca dicit. Qui benefi/
cium accipit.libertatẽ vendidit. Sequitur.
Adiecit aũt dñs adhuc noua vincula chari
tatis.que manu valida multiplicat ſuꝑ nos
vt nos ſibi artiꝰ aſtringat que enumerari ñ
poſſunt. Hec ille. Cũ his cõcordat vercel᷑.
qui exponẽs eandẽ auctoritatẽ dicit ſic. In
funiculis adã trahã eos.id eſt.in vincul' ca/
ritatis. Ipe ſiquidẽ deus mentẽ mouet i ſe
ſuo amore.adduciťqꝫ ſuis ꝑticipationib. q̇
bus ſolũ cognoſci᷑. Quãte autẽ ille ſint q̇s
nouit. Richardꝰ igi᷑ quaſi cõcludẽdo dicit.
Sicut in ꝑori gradu deguſtata ſuauitas ſa
tiat animũ.trãſfigitqꝫ affectũ. ſic i ĩſ ſecũdo

gradu inſpecta claritas cogitationez ligat.
vt illiꝰ obliuiſci vel aliud cogitare nõ poſſit
Uincula illiꝰ alligatura ſalutis. Eccli.vj.

Ad tertiũ itaqꝫ gradũ violẽti amoꝛ aſcẽ/
dit. quãdo omnẽ aliũ amoꝛẽ excludit qñ ni
bil pꝛeter vnũ vel niſi ꝓpter vnũ diligit. Se-
quitur. In hoc itaqꝫ tertio gradu violente
charitatis nihil omino ſatiſfacere poteſt p̃
ter vnũ. ſicut ⁊ nihil ſape poteſt niſi pꝛopter
vnũ. vnũ amat. vnũ diligit. vnũ ſitit. vnũ cõ/
cupiſcit. ad vnũ anhelat. in vnum ſuſpirat. ⁊
vno inardeſcit. in vno reqeſcit. vnũ ſoluz eſt
in quo reficit̃. vnũ ſolũ ex quo ſatiat̃. nil dul
ceſcat. nil ſapit. niſi hoc vno cõdiat̃. Sequit̃
Quicq̃d vltro ſe offerat. quicq̃d ſpõte occur
rat. cito reijcit̃. cito ꝯculcat̃ qđ ſuo affectui ñ
militat. vel eiꝰ deſiderio nõ deſeruiat. Sed
quis huiꝰ affectꝰ tyrannidẽ digne deſcribat
quoniã om̃e deſideriũ expellit. om̃e ſtudiuz
excludit. om̃e exercitiũ violẽter opprimit qđ
ſue cõcupiſcẽtie deſeruire nõ cõſpicit. Quic
quid agat. q̃cquid fiat. quicq̃d cogitet. inuti
le imo intolerabile videt̃ niſi in vnũ ſui deſi
derij finẽ cõcurrat. Cũ aũt frui poteſt eo qđ
diligit om̃ia pariter ſe habere credit. ſine illo
aũt hoꝛrẽt om̃ia. coꝛpe deficit. coꝛde tabeſcit
ac langueſcit. cõſiliũ nõ accipit. ratiõi nõ ac/
quieſcit. nullã ꝯſolationẽ admittit. ſʒ clamat
cũ ſponſa. Nũciate dilecto quia amoꝛe lan/
gueo. Cañ.ij. ibi ait gloſa. Pꝛe amoꝛis ma/
gnitudie om̃ia tẽpoꝛalia ſunt mihi faſtidio.
Sequitur. Tertiꝰ itaqꝫ gradꝰ eſt amoꝛ
quãdo mẽs rapit̃ in deũ luminis abyſſum.
ita vt humanꝰ animꝰ in hoc ſtatu omniũ ex
terioꝝ oblitꝰ penitꝰ neſciat ſeip̃m. totꝰqꝫ trã/
ſeat in deũ ſuũ. In hoc itaqꝫ gradu cõpeſcit̃
plene carnaliũ deſiderioꝝ turba. Et fit in ce
lo ſilentiũ q̃ſi dimidia hoꝛa. In hoc nãqꝫ g̃/
du dũ mens a ſeipſa alienat̃. dũ in illud diui
nũ ſecretariũ rapit̃. dũ ab illo diuini amoꝛiſ
incẽdio circũdat̃. intime penetrat̃ ⁊ inflãma
tur. ſeip̃am penitꝰ exuit. ⁊ diuinũ quendaz
affectũ induit. ⁊ inſpecte pulcritudini ꝯfigu
rata tota in aliã gloꝛiaz trãſit. In hoc ſtatu
aĩma in illũ quẽ diligit liqueſcit ⁊ in ſeip̃a to
ta langueſcit. vt dicat. Fulcite me floꝛib⁹. ſti
pate me malis. q2 amoꝛe langueo. Hec ille.

Sed nota ꝙ triplex eſt languoꝛ. Pꝛimꝰ
eſt defectꝰ coꝛpis ex intẽſione feruoꝛis. amo
ris. vel charitatis. Unde gloſa dicit ſic. Iaz
aĩma ſupꝛadictis cõfoꝛtata ita in amoꝛe dei
ardet vt p̃ nimio ardoꝛe languoꝛ carnis im
mineat. Creſcẽte eñ virtute mẽtis. decreſcit
foꝛtitudo coꝛpis. ait glo. ſuꝑ illđ Geñ.xxxij.
Angelꝰ dñi tetigit neruũ ⁊c. Itẽ eſt alius
languoꝛ charitatis reſpectu tempaliũ. Un/
de gloſa ibidẽ. Q̃to inquit ad amoꝛẽ ſpõſi
ſe accẽdit mens. tãto ab amoꝛe tẽpoꝛaliũ lã/
gueſcit. Itẽ eſt aliꝰ languoꝛ reſpectu tri/
bulationũ. Habet ei amoꝛ plagas ſuas ſm̃
Augu. que quãdoqꝫ amariſſime infligũtur.
De his trib⁹ dicit Oꝛigenes ſic. O ſi ſic lan
gueſcat ſeruꝰ chꝛiſti in ſpe eterne viſiõis. vt
caro pꝛeſſa nõ laſciuiat. mũdus fallax nõ in
uoluat. tribulatio vtilis eos cuſtodiat. cum
quo ſuis in tribulatiõib⁹ eſt ip̃e deꝰ. pſ. Cuz
ip̃o ſum in tribulatiõe ⁊c. Et Richardꝰ con
cludẽs ĩ fine dicit ſic. Pꝛimꝰ gradus affectũ
ſauciat. ⁊ ſic ſecũdus ſauciatũ ligat. ſic tertiꝰ
actionẽ implicat vt animꝰ circa aliqua occu
pari nõ poſſit niſi quo eã voluntatis diuine
nutus trahit vl' impellit. Et ſic qui ad hũc
tertiũ gradũ amoꝛis ꝑfecerũt. nil iã pꝛop̃a
volũtate agũt. nihil omnino ſuo arbitrio re/
linquũt. ſed diuine diſpẽſationi om̃ia cõmit
tunt. Hec ille. Sed hic caute intelligas. vt
nõ coopatiõem totaliter excludas creature
Unde Rich. idẽ addit dicẽs. Sic artifex li
quefactiſ metallis foꝛmã quãcũqꝫ voluerit
impꝛimit. ſic aĩma in illo ſtatu ad omnẽ di/
uine volũtatis nutũ ſe facile applicat. immo
ſpõtaneo quodã deſiderio ad om̃e eiꝰ arbi/
triũ ſeip̃am accõmodat. ⁊ iuxta diuini bene
placiti modũ omnẽ volũtatẽ ſuã infoꝛmat.
vt obediat cũ chꝛiſto vſqꝫ ad moꝛtez. Huic
eñ exẽplari quilibet ſe debet cõfoꝛmare qui
vult ſumme charitatis gradũ attingere.

Quartꝰ gradꝰ violẽte charitatis eſt vt ait
Richardꝰ ibidẽ. quãdo eſtuãtis animi deſi
derio iã omnino nihil ſatiſfacere poteſt. ⁊ ideo
ad defectũ ducit. Sequit̃. Quis huiꝰ ſupꝛe
mi gradꝰ violentiã digne penſare ſufficiat.
quid queſo coꝛ hoĩs ꝓfundiꝰ penetrat. ve
hementiꝰ exagitat. cũ ſitim ſuã nec reſiſtẽdo
tempare. nec inebꝛiando extinguere poſſit.
In hoc quarto gradu eſt amoꝛ inſupabilis
quia alij affectui etiã maioꝛi nõ cedit. Inſe/
parabilis eſt q2 a memoꝛia nunqꝫ recedit.
ſingularis eſt. quia ſociũ nõ recipit. inſatia/
bilis eſt. quia ei ſatiſfieri nõ poterit. Sequi
tur. Quãta eſt excellẽtia ip̃iꝰ amoꝛis q̃ oẽm
aliũ affectũ excedit. Quãta queſo vehemen
tia que mentẽ quieſcere nõ ſinit. quãto obſe
cro violẽtia charitatis q̃ omnẽ aliũ affectuz

violenter expellit. quanta ſupeminentia cui
omnino nihil ſufficit. O excellentia amoꝝ.
O violentia dilectiõis. O charitatis vehe/
mentia. O emulatiõis ſupereminẽtia. Et i/
fra dicit. In primo gradu aque multe non
potuerũt extinguere charitatẽ. In ſecũdo
gradu aĩa ponit dilectũ ſuũ ſup cor ſuum
ſicut ſignaculũ. eo ꝙ illum oĩno obliuiſci
nõ poteſt. In tertio gradu ſi dederit homo
omnẽ ſubſtantiã ſuã ꝓ dilectiõe. quaſi nihil
deſpiciet eã. eo ꝙ in re alia delectari non poſ
ſit. In quarto gradu fortis eſt vt mors di/
lectio. ⁊ dura vt infernus emulatio. eo ꝙ ei
ſit dulce ꝗcꝗd ꝓ dõ facere vł ſuſtinere poſſit
Hic eñ omnẽ aliũ affectũ expellit et vincit.
Si eñ ad aliquid affectũ habemus quod
ꝓpter deũ nõ diligimus. pfecto adulterinus
affectus eſt. ꝗ ſumme charitatis cõſtantiã
frangit. vireſqꝫ eius minuit inquãtũ ad alie
na animã trahit vel impellit. Sequiť. In ꝑ
mo igiť gradu diligiť de⁹ ex corde. In ſecun
do ex toto corde. In tertio ex tota aĩa In
quarto autẽ ex tota virtute. Et infra dic̃ ſm
aliquẽ modũ aĩa in hoc gradu efficiť im/
mortalis ⁊ impaſſibilis. Immortalis. quia
a vita ſepari nõ poteſt. Cert⁹ ſum. inꝗt apo
ſtolus. ꝙ neqꝫ mors neqꝫ vita neqꝫ aliq̃ crea
tura ⁊c̃. Nõne impaſſibilis ſm aliquã mo/
dum videť que illa dãna nõ ſentit. que ĩ om
ni iniuria hilareſcit. ⁊ quicꝗd inferť ei ad pe
nã. totũ ꝓſumit ad gloriã. vt cũ apoſtolo di
cat. Libenter gloriabor in infirmitatib⁹ me
is ⁊c̃. Et apoſtoli ibãt gaudẽtes ⁊c̃. Nonne
hic gradus amoris violẽti videť animũ ho
minis quaſi in amentiã vel in ſanctã inſani/
am vertere dũ nõ ſinit eã in emulatione mo
dum vł menſurã tenere. Nõne ſumme amẽ
tie videť eſſe verã vitã repellere. ſummã ſapi
entiã redarguere. omnipotẽtie reſiſtere. Nõ
ne vitã repulit qui ꝓ fratrib⁹ a chriſto ſepa/
rari cupit. ſicut ille qui dixit. Aut dimitte il/
lis hanc noxã. aut dele me de libro in q̃ me
ſcripſiſti. Nõne ſapientiã arguere voluit vel
docere qui ad deũ loquiť dicens. Abſit a te
dñe vt rem hãc facias ⁊ occidas iuſtũ cũ im
pio. fiatqꝫ iuſt⁹ ſicut impi⁹. Non eſt hoc tuũ
facere. Nõne omnipotẽtie reſiſtere temptat
quia irã eius mitigare homo ꝓſumpſit atqꝫ
preualuit. quãdo domin⁹ ſentẽtiã mutauit.
Ecce in quantã ꝓſumptiõis audaciã ꝯſum
matio charitatis ſolet mentẽ hominis erige
re. Hec oĩa Rich. ꝓpoſtere tñ.

Articul⁹ tertius

D

E gradibus autẽ ſeraphici amoris
nũc dicendũ eſt. Nõ ꝙ nos ſimiles
actus amoris exercere ĩ hac vita poſ
ſimus. ſed ꝙ nos ſtudeam⁹ aliqualiter imi/
tari eos inquantũ poſſum⁹ in diuino amo/
re. Primo igiť videam⁹ de amore angelo
rum in cõmuni. De quo ſciendũ eſt. ꝙ ſic̃
Dyoniſi⁹ dicit. v. ãgelice hierarchie. ſm trãſ
lationẽ vercelleñ. Amorẽ diuinũ angeloꝝ
intelligere oportet immaterialiť. qui eſt ſu/
pra mentẽ ⁊ deſideriũ indeclinabile in aliũ
⁊ irremiſſibile a ꝓprio feruore cõtemplatõis
diuine. ⁊ ꝑ exceſſum oĩs ſubſtãtie in ſoloſ
ſponſi amplex⁹ tendẽtis. ⁊ nulla anxietate af
flicte vt accidit in deſiderijs carnaliũ volu/
ptatũ. quaꝝ appetit⁹ plenus eſt anxietate. et
infra deſideriũ nõ volens coerceri vł remit
ti ꝓpter ſui fortitudinẽ. ad id quod appetit. et
incõuertibilitatẽ ad id quod nulla actõe va
let intercidere ꝓpter hoc ꝙ pure deũ et ſim/
pliciter deſiderãt. ⁊ nihil eſt quod poſſit eos
ab eius amore reuocare vł retardare. Et qꝛ
ſemp deus eſt vniformis ⁊ equaliter bonuſ
⁊ pulcer. ⁊ quia ipe habet in ſe ſimpliciſſime
omnẽ ſpeciẽ deſiderabilẽ vt ſapientiã. boni/
tatẽ. pulcritudinẽ. eternitatẽ. omnipotẽtiã.
⁊c̃. ⁊ ſm oĩa eſt tot⁹ deſiderabilis. Eañ. v.
Ideo trahit plenarie intime irreuocabiliť ĩ
ſe omniũ ſuoꝝ oĩa deſiderabilia cõprehẽ
ſoꝝ. Hec ille. Et cũ hoc concordat ille Lin
conieñ. cõmentator ibidẽ dicit ſic. Angeli ex
rationis abũdantia ſciẽtes illud quod appe
tunt eſſe deſiderabile. ⁊ vere ⁊ vehementiſſi
me ⁊ totis virib⁹ deſiderandũ ⁊ amandum
amore puro. ⁊ nõ in aliud tendente. Illud ĩ
tendunt ita fortiter ⁊ tam inauertibiliter. ꝙ
illa tentio a nulla potentia intercidi poteſt
vel impediri. ⁊ eſt ipe amor tentio ⁊ ꝓgreſſio
ad aliud. ⁊ amplex⁹ illius adepti. nec aliqua
ratione aut modo aliquo retineť aut remit/
titur coꝝ tentio in illud aut ꝓgreſſus aut il
lud adeptũ amoris amplexu deſeriť. Hec il
le. Ex his apparet quantũ amor angeloꝝ
excedit amorẽ noſtrũ. ſaltẽ quantũ ad actũ
⁊ opatiõem Non inueni in ſcriptura ſacra g̃
dus amoris angelici diſtincte traditos niſi
ſeraphin. De quoꝝ amore Dyoniſi⁹. ca. vij.
angelice hierarchie loquẽs ponit qnqꝫ gra/
dus vel magis quinqꝫ ꝓprietates dicẽs Cõ
gruũ eſt vt in ſupremis ſubſtãtijs ordineť ꝓ
ma hierarchia que ſup ceteras exaltať. ⁊ cir

ca deū immediate collocat̄. ad quam tanq̄
deo proximā principali⁹ deferunt̄. primo di
influitiões ⁊ ꝑfectiones. Et illi⁹ hierarchie
ordo p̄mus ſeraphin. id eſt. calefaciētes ⁊ in
cendentes interp̄tant̄. Sequit̄. Interpreta
tio autē iſti⁹ nomis ſeraphin incendētes vł
calefacientes iuxta naturales proprietates
ignis qui incēdit ⁊ calefacit. nobis ſignificat
eternā mobilitatē ſubſtantiaꝝ illius ordis
circa diuina. ⁊ incenſibilitatē ⁊ caliditatem ⁊
acutū ⁊ ſupferuidū. Alia tranſlatio habet. ⁊
excedentē feruorē ſempiterne motiōis eorū
in deū que attentiſſima eſt ⁊ irremiſſibilis.
⁊ in aliud deſiderabile nunq̄ declinās Hec
verba occultiſſima ſunt. ideo linconien̄. cō/
mentator exponēs ea dicit ſic. Ad hos dei/
formes habitus tā excelſos ⁊ a noſtra infir/
mitate longinquos. ⁊ viſui noſtro tā abſcon
ditos exponēdos om̄ino minores ſumus.
Veriſimile eſt em̄ hoc eſſe de archanis ver/
bis que paul⁹ in raptu ſuo audiuit que ho/
mini nō licet loqui. Hec tamē Dyoniſio q̄/
ſi ſpecialiſſimo diſcipulo ⁊ celeſti eius ꝯciui
locutus eſt. que iſte vt exiſtimo nō omnibuſ
cōmuniter ſed puritate intelligētie ⁊ diuiniſ
illuminationib⁹ ⁊ gratia priuilegiatis. ac ꝑ
hoc ſuper hoīem eleuatis decreuit cōmuni
care. de quoꝝ numero ego nō ſum. tamē cō/
municabo ea inquantū poſſum. Hec ille.
Similiter cōmētator Hugo oſtēdit ſubti/
litatē iſtoꝝ verboꝝ. ⁊ dicit ſic. Si quod ſen/
tio dicam. primū hoc fateor qꝛ verba audi/
ui aut nō homini dicta aut nō dicta ab ho/
mine. Nam ꝑ hominē ea dici tam magnuȝ
mihi videt̄ vt nihil ampli⁹ homini dari poſ
ſit. Et quia forte verba illa ab iſtis nata ſūt
qui audiri potuerūt. dici nō debuerūt. Nā
ille qui hoc dicebat vſq̄ ad tertiū celū ꝑue/
nerat ⁊ intrauerat in ꝑadiſum dei. ibiq̄ ver
ba audierat. de verbo quedā ſecreta om̄ino
⁊ ꝓxima ſilentio vſq̄ ad que auris humana
non cōtingeret que nemo audiret. nemo ſci
ret. Intus em̄ audiebant̄ ibiq̄ dicebantur
⁊ nō poterāt exire foras vbi erat homo. ꝓ/
pterea ab eo qui int⁹ erat ⁊ valde int⁹ intror
ſus audiri potuerūt. ſed his qui foris erant
dici non debuerūt. ne tamē qui foris erant
derelinquātur ſi ab eo qui intus erat nō vo
carent̄. nata ſunt verba de verbis ſicut de ꝟ
bo nata fuerāt. de verbis que intus ſeruari
debuerūt. verba que foris proferri debue/
rant. de immēſis magna. de occultis obſcu/
ra. de impenetrabilib⁹ profunda. que a no/
bis audita ſunt tanq̄ tonitrua. vtrū intelle
cta neſcio. Et addit ibidē. Si hec nō guſtā
tur. nō amātur. ⁊ ſi nō intelligunt̄ vane au/
diunt̄. In amore autē fit guſtus. id eſt. expe/
rientia que eſt magiſtra intelligētie ⁊ noſtra
cōſummatio. Hec ille. Igit̄ qui volunt hoc
ꝑfecte intelligere primo experiant̄. Narrata
aūt difficultate iſtoꝝ verboꝝ. p̄dictoruȝ do
ctoꝝ expoſitiōem videam⁹ vtroruq̄ Pri/
ma igit̄ ꝓprietas ſeraphici amoris ſiue ſup̄/
mus grad⁹ ſc̄m Dyoniſiū eſt ſemꝑ mobile.
De quo lincon̄. ⁊ cōmētator Hugo ꝯcordi/
ter dicūt. Ex auctor volēs oſtēdere ꝓprieta/
tes amoris q̄ feruēt ſeraphin. ſic ea ſignifica
uit ꝑ ignē. ſic coꝝ deiformes habit⁹ ſignat ꝑ
ignis ꝓprietates. Ignis nāq̄ ꝓprietates ſūt.
ſempiterna nō interrupta mobilitas. calidi
tas. acumen penetratiuū ⁊ velocitatis acu/
tum ⁊ ſupferuidū. quia in termino calidū ſi/
bi eoꝝ que cōtingit eſt aſſimilatiuū. Et in/
fra ſequit̄. Eadē ignis ꝓprietas que dꝛ mo/
tio amoris. vt eſtimo ſignat actionē ⁊ ama/
tionē nō interruptā nec finitā quiete vł pau
ſatione ab agēdo Que em̄ pōt eſſe alia amo
ris motio niſi eius actualis amatio que nō
in illis celeſtib⁹ ſubſtātijs ſicut in nobis qñ
q̄ quieſcit ⁊ finit̄. ſed ſempiterne agit exiſtēs
intenta vt nō deſiſtat qñq̄ ab agēdi motiōe
ac ꝑ hanc intētionē irremiſſibilis ab aman
di intenſiōe ⁊ indeclinabilis ⁊ inflexibił ab
amando ordinate amatū. ⁊ indeclinabile ad
aliq̄d aliud inordinate amanduȝ. Sequit̄.
Hmōi ḡ ſꝑ motione p̄dicto modo attēta. et
ꝑ h̄ irremiſſibilis ⁊ indeclinabił ſꝑ mobilis
circa diuīa. p̄mo docet manifeſtatiue cogno
minatōȝ ſeraphin. Hugo cōmētator addit
hic. d. q̄ motio dilectōis q̄ ad ſuꝑiora ē intē
ta. itima ⁊ inflexibił dꝛ. ꝓut autē fit ad obie/
cta. i. inferiora reductiue ⁊ actiue exēplatiuū
noīat̄. mot⁹ em̄ ille q̄ in ſuꝑiori ē ꝯtēplatio.
in inferiori ē oꝑatio. ⁊ ad ſuꝑiora tēdit vt in
eis requieſcat. ad inferiora tēdit vt ea ad ſe re/
ducat. ſurſum charitas mouet̄ vt illic ma/
neat. deorſū vt redeat. Preterea motio cari
tatꝭ i ſuꝑiorib⁹ q̄dē ad inferiores reductiua
⁊ actiua dꝛ. reductiua i eo q̄ illos ad creato/
rē ſuū eodē igne caritatꝭ ſuccēdēs cōuertit.
Actiua ꝟo i eo q̄ illos accepta claritate illu
ſtratos ad illi⁹ volūtatē ꝯponit. Propt̄ qd̄
itaq̄ dilectō illoꝝ ꝯtēplatiua fcā ē inferioꝝ
ad ſuꝑiora occaſio tentendi. ⁊ ſc̄m ſuperiora

incendēdi tanq̄ȝ recalificās iſta ſcȝ inferiora ⁊ reſuſcitans in ꝯſimilē caliditatē vt ſemꝑ ardeant.ſed nō equalit̄. Mobile igit̄ amoris eſt vt nō torpeſcat dilectio noſtra neq̄ȝ tepeſcat. Hec Hugo ibidē. Secūda ꝓprietas vel gradꝰ ſeraphici amoris eſt inceſſabile ⁊ infinibile. Et hec ꝓprietas amoris differt a ꝓma. Et cōmētator lincoñ. reddit rōem differētie dicēs. Sic̄ hec ꝑticula.ſemꝑ mobile tollit interruptiōȝ motiōis in amatiōe.ſic h̄ adiunctū inceſſabile vel infinibile tollit terminationē duratōis. Vel forte inq̄t lincoñ ꝑ hoc ꝙ dic̄ auctor. inceſſabile vel infinibile. intēdit exꝓmere hāc ꝓprietatē amoris ad ſilitudinē ꝓprietatis ignis. videlicet ꝙ ſic̄ ignis nō habȝ terminū in agēdo dū inuenit aptā materiā ī quā poſſit trāſire. Sic amor ⁊ eiꝰ actio nō habēt terminū in agēdo dū inueniunt materiā aptā in quā pñt trāſire. deꝰ aūt infinitꝰ eſt. q2 infinite potētie.ſapie.bonitatꝭ iuſticie. ⁊ mie ⁊c̄. De ipo igit̄ dictus amor in ipm trāſiens ſꝑ inuenit aptā materiā ī quaȝ naturalit̄ aptꝰ natꝰ eſt trāſire. ⁊ ignis qui eſt amor aptꝰ natꝰ accēdi. Sequit̄. Amor igit̄ ⁊ amoris motio in diuia.terminū nō habet in agēdo. Signat̄ igit̄ ꝑ mobile ſꝑ ſempiternitas ꝓuans interruptōȝ. ⁊ duratōis interminationē ꝑ inceſſabile ṽo ⁊ infinibile amoris ⁊ amatiōis ſignat̄ augmētabilitas ꝓuāſ terminū augmētatiōis ſeu intēſionis ⁊ magnitudinis. Vñ verꝰ ⁊ cōſuetꝰ ſermo quo dr̄ Modꝰ amādi deū eſt ꝙ ſit ſine mō ⁊ mēſura. Secūdo idē declarat dicenſ. Si ſcibilia ſunt infinita.ſaltē ex infinitate ſpecieꝝ nūeorum ⁊ figuraꝝ. ⁊ his ꝑ ſe accidētibꝫ. ⁊ intellectus naturaliter amat oīa ſcibilia ſcire ⁊c̄. Tertio idē declarat ꝑ reflexionē amorꝭ ſuꝑ omnē ſuū actū reſpectu oīm ṽtutū. Aduertendū eſt ꝙ ꝑ p̄dicta duo noīa.ſ.ꝑ mobile et inceſſabile ſeu infinibile ex vi ſ̄monis nō ſignat̄ actꝰ ſȝ ad p̄ractoſ amoris actꝰ natural̄ aptitudo. Hec oīa lincoñ. ⁊ ibidē addit dicenſ. Motio igit̄ illoꝝ ſpirituū ſūme diuinitati appropinquātiū inceſſabilis dr̄. ⁊ intēta ꝑ intima ⁊ inflexibilis. q2 a ſe ꝑ amoris deſideriū in deū tendēs ⁊ mobilis ſꝑ eſt. ⁊ nūq̄ȝ in ſe ſubſiſtit ⁊ intēta vt in illū ꝑgat. ⁊ intima vt ad exteriora nō defluat. inflexibilis vt ad alia extra ipm ⁊ p̄ter ipm non diuertat. mobile ad inquiſitionē excitat. inceſſabile ad ꝑſeuerantiā cōfirmat. Hec ille. Tertia ꝓprietas ſiue gradus ſeraphici amoris eſt calidum. De quo dicit Hugo in cōmento ꝙ h̄ tertio loco ꝯueniēter ponit̄. quia ſicut mobile p̄cedit vt inquiſitionē excitet. ⁊ inceſſabile ſequit̄ vt ad ꝑſeuerantiā cōfirmet. ita calidum ſequit̄ vt ſenſum viuificet. ⁊ acutū ſequitur vt ad apprehēdendū penetret. ⁊ vltimo ſuperferuidū ſequit̄ vt adheſionē ⁊ amplexū quietū manifeſtet. Require plura ibi ſi vis. Linconieñ. autē de calido loquēs dicit ſic. Sicut ꝓma actio pōderoſi vel leuis ē inclinatio ad vniuerſalē locū. ſic actio ṽtutꝭ ſeu potētie amatiue eſt inclinatō ad naturalr̄ amabile. Hec tñ actio nōdum multiplex eſt amatio. ſic̄ inclinatio pōderoſi vel leuis nondū actualis eſt motio ad locū naturalē cū frequēter ſit inclinatio ad quietē rei inclinantis altero ꝓhibēte actū motiōis. Hanc igit̄ inclinationē ṽtutis amatiue puto ſignificari ꝑ calidū. motionē aūt ad naturaliter amabile amplexādū exiſtimo ſignificari per acutū. Ideo ſequit̄. Ipaȝ aūt rei amate amplexationē ſemꝑ intētionē ſeu cū illa adheſionem. ⁊ in illā quietationē manifeſtari ꝑ ſuperferuidū. Caliditas em̄ naturaliter eſt inclinatiua ſubiecti in dilatationē ⁊ diffuſiōeȝ ſui in omnē partē. Gaudiū aūt eſt animi diffuſio. ſed amor eſt res que ꝑ ſe ⁊ ſola ⁊ ſua eſt gaudioſa ⁊ dilatabilis. Cū igit̄ amor ſit reſ per ſe dilatatiōis ⁊ diffuſiōis participatiua Quapropter ⁊ inclinatio ad actū amorꝭ eſt inclinatio ad actū dilationis ⁊ diffuſionis. Unde cōueniēter hec inclinatio nomie calidi eſt expreſſa. Calor nāq̄ȝ qui intꝰ eſt non videt̄ ⁊ mouet virtutē incendiꝫ latētis. ſȝ qđ mouet videt̄. et ex ꝗ videt̄. intelligimus vim magnā ⁊ violentiā fortē caloris qui latet ⁊ ñ videtur. Calor iſte ſine tumultu ⁊ actōe ſenſitiua ad amorē ingredit̄. vt ingreſſus illiuſ ſibi aſſimilet. ⁊ tandē potēter a ſeipo eijciat. ⁊ tandē per calorē totus igneſcat. De iſto gaudioſo amore dicit richardus ſic. Amor eſt dulcedo ſaporis intimi. ⁊ quanto ardentius amat. tanto ſuauiꝰ guſtat. Et amor eſt gaudiū ſpei. quia vbi amor. ibi ſpes. ⁊ vbi ē ſpiritualis amor. ibi eſt ſpirituale gaudium

Quarta ꝓprietas ſiue gradus ſeraphici amoris eſt acutū. Quod exponēs cōmentator dicit ſic. Acutū ſignificat quendā impetum amoris. ⁊ vehementiā deſideriꝫ ardentis ⁊ penetrātis vt ibi ſit vbi eſt ipm amatuȝ cum ipo ⁊ in ipſo. vt non ſolum ab ipſo calidum ſit, ſed tranſeat acutum in ipſum.

Poterat em̄ calidū eſſe. ⁊ quaſi de lōge cali/
dum fieri. vt hoc ⁊ eſſet ſatis amare abſentē
⁊ p̄ſentē nō videre. vel p̄ſentiſſimū poſſidere
Sed nō erat iſte amoꝛ ꝑfectus niſi acutuꝫ
faceret ſibi foramē ⁊ trāſiret om̄ia ⁊ penetra
ret donec ad dilectū ꝑueniret. imo potius ī
dilectū iret. Si em̄ in dilectū non vadis ad
huc foris amas. neqꝫ acutū habes dilectio/
nis. ⁊ toꝛpēs diuiſus es manēs extra ⁊ aliꝰ
a dilecto. ⁊ vnū nō efficeris cū ip̄o. Amoꝛ au
tem te vult vnū facere cū ip̄o. ⁊ ideo penetrat
om̄ia ⁊ appropinquat q̄ntū poteſt ad vnum
ip̄m. Unde ꝓpheta ait. Ubi erat impetꝰ ſpi/
ritus. illuc gradiebant̄. Impetꝰ acutuꝫ eſt.
Et infra dicit Acutū nō quieſcit donec itret
⁊ penetret ⁊ dicat. Tenui eū nec dimittā do
nec introducā eū in domū matris mee. ⁊ in
cubiculū genitricis mee. Sed tamē ip̄m ad
te introductū. nō quolibet modo. vt ſcꝫ ſub
ſiſtat extra apud te. vel ī partibꝫ tuis. ſiue an
te hoſtiū domꝰ tue. aut etiā ſolūmodo ī do/
mo tua. qꝛ hoc nō eſſet ſignū magne dilecti/
onis. niſi vſqꝫ ad thalamū ꝑueniat ⁊ cubicu
lum ingrediat̄. ⁊ vſqꝫ ad interioꝛa penetret ⁊
in intimis requieſcat. Ip̄e aūt ingredit̄ vt ⁊
tu ingrediaris ad illū. Hec ille. Linconieñ.
illud verbū exponit dicens ſic. Acutū dicit̄
tam qđ ſubtile ⁊ penetratiuū eſt q̄ꝫ quod in
motiōe velox eſt. Inhiatiōe autē tendente ī
rem amatā nihil velocıꝰ. Unde nihil acuti/
us. nihil ſubtiliꝰ amoꝛe. aut penetrabilius.
qꝛ natura nō quieſcit donec naturaliter to/
tam amabilis penetrauerit virtutē ⁊ ꝓfun/
ditatē ⁊ totalitatē q̄ntū poteſt. hoc igit̄ exiſti
mo ſignificari ꝑ acutū. Hec ille Quinta ꝓ
prietas ſiue gradꝰ ſeraphici amoꝛis eſt ſuꝑ/
feruidū. Qđ linconieñ. exponit. Primo oñ/
dit quid ſit feruidū. ⁊ quid ſit ſuꝑferuidum.
Dic̄ ergo ſic. Feruere dicunt̄ q̄ impreſſo ca/
loꝛe ſupꝛa ſe ſurſum ferunt̄. ⁊ ꝓprio pondere
in ſe redeūt. huiuſmodi ſuꝑ ſe leuatiōes ⁊ in
ſe relapſus viciſſitudinarie feruoꝛes dicunt̄
Sancti itaqꝫ viri q̄ exarſerūt ſancti ſpiritus
gratia. ſe offerūt in deū. ⁊ ex ꝓprio pōdere re
cidūt in ſe ab actuali ſupꝛa ſe eleuatōe. Hec
viciſſitudinātes cōgrue dici poſſunt ſpiritu
feruētes. ⁊ q̄ in hoc ſuꝑeminēt. ſuꝑabundā/
ter ſuꝑferuidi dicunt̄. Sed oꝛit̄ queſtio
ſi angeli quoꝛū amoꝛ defixus in deū non te
peſcit aut remitti t̄. aut aliquo modo decli/
nat ab ip̄o quomō dici poſſunt feruētes. ⁊ ſi
ferueutes dici nō poſſunt. quomodo ſuper/
feruidi dicunt̄. Reſpōdꝫ linconieñ. q̄ poteſt
dici q̄ ſicut dei cognitio in ſe eſt ſicut mane.
⁊ cognitio eiꝰ in creaturis eſt velut veſꝑe. ſic
amoꝛ in ſe eſt eleuatioꝛ. ⁊ amoꝛ ipſiꝰ in crea/
turis depꝛeſſioꝛ. Et in hoc vtroqꝫ ipſiꝰ amo
re ſeſe naturaliter ad inuicē cōſequente qua
ſi quedā viciſſitudo feruoꝛ eſt ſp̄ualis. cuius
ſuꝑeminētia eſt eſſe in termino poſſibilis ſi
bi intēſionis. Uel foꝛte (inquit Linconieñ)
poſſet dici q̄ amoꝛ q̄ deū angeli amplexant̄
ſuꝑferuidus eſt. q̄ eſt intēſus ad ſummū. nō
lenteſcit nec remittit̄. ſed imobiliter p̄ſtat in
tentiōis ſue ſummitatē. Si em̄ vis caloꝛis
ſurſuꝫ ferētis ꝑtes liquide feruētis ſupꝛa ſe
poſſet ea poꝛtare ⁊ ſuſtinere in ſua ſuꝑ ſe ele
uatione. ita vt neqꝫ caloꝛis remiſſione. neqꝫ
ꝓprio pondere relaberent̄ ad inferiꝰ. Liqui
dū huiuſmodi vſitato modo loquēdi nō di
ceret̄ feruere. ſꝫ veriſſime diceret̄ ſuꝑferuere
cū maioꝛis virtutis eſſet id eleuare ⁊ quieta
re in ſua eleuatiōe ſupꝛa ſe q̄ꝫ id ſolū eleuare
abſqꝫ quietatiōe. ⁊ ſtatim laberet̄ inferius.
Et ſic patet cognominatio ſeraphin. Docꝫ
etiā hec ꝓprietas iſtiꝰ potentie amatiue pꝛi/
mum actū q̄ eſt inclinatio. ⁊ ꝯſequēter ſecun
dū actū qui eſt motio animi ad naturaliter
amatū intendēs ip̄m penetrare vt poſſibile
eſt. ⁊ deinceps docet tertiū ⁊ vltimū actū iſti
us potētie amatiue q̄ eſt cū amato iam ade
pto adheſio ⁊ quietatio. Intellige tamē pꝛi
oꝛitatē ⁊ poſterioꝛitatē nature. non tēpoꝛis.
Hec ille. Hugo ꝓ cōmētatoꝛ exponēs p̄/
dictū verbū. ſ. ſuperferuidū. d. Amonet nos
hec res ad magis cogitare de ſuꝑferuido q̄ꝫ
de calido ⁊ acuto. Noſtis em̄ quō id qđ fer/
uet quadā caloꝛis incēdij ſui violētia iacta/
tur extra ſe. tollit̄ ſupꝛa ſe. ⁊ facit motiōꝫ ma/
gnam inuiſibili eſtuatiōe. Qđ em̄ ꝑius acutū
fuit in dilectiōe. obſiſtētia om̄ia penetrans.
ſuꝑferuidū fit. iam bulliēs in ſeipſo ſtare nō
valens. Acutū em̄ amoꝛis eſt cū om̄ia tran/
ſcendēdo deſpicit. ſuꝑferuidū autē cū etiā ſe
ipſum cōtemnēdo relinquit. Nā qui hoc ſo/
lum appetit qđ amat in illiꝰ cōparatiōe. etiā
ſeip̄m ꝯtemnit ⁊ deſpicit. Neqꝫ em̄ vere hoc
ſolū appeteret ſi vel ſemetip̄m cū illo amarꝫ.
Non aūt hoc facere poteſt niſi magna ⁊ ſin/
gularis dilectio. vt pꝛe amoꝛe illiꝰ quod ſo/
lum diligit̄. ille etiā qui amat quodā modo
a ſemetip̄o deſpicit̄. Sic ergo miro modo
ꝑ dilectiōis ignē ſuſtollit̄ qui etiā ſupꝛa ſe ꝑ
vim amoꝛis expellitur. vt exeat etiam a ſe.

Quomodo igit̃ feruet ⁊ quõ bullit corde q̃ pceptũ amoris ſupni ignẽ dũ in illũ ſolum qui ſurſum eſt appetendũ fert̃ cogitatione et deſiderio extra ſe pijcit̃. ⁊ ſupra ſe eleuat̃. nec ſe cogitat dũ illũ ſolũ amat. Et in fine ↄclu/dit dicens. Ecce diximꝰ mobile illiꝰ dilectionis inceſſabile ⁊ calidũ ⁊ acutũ ⁊ ſuperferuidum. ⁊ intentũ ⁊ intimũ. ⁊ inflexibile ⁊ exemplatiuũ ⁊ reductiuũ. ⁊ actiuũ. ⁊ recalificans. ⁊ reſuſcitãs. vt ex iſtoꝝ aliquali cogitatione imitemur. vt poſſumꝰ in amando celeſtes ſubſtantias.

Diſtinctio ſexta

Sexto videndũ eſt qualiter ſpũs noſter p charitatiuã actionẽ intrinſecũ ⁊ eternũ ſecretũ dñi i Jhu ingrediat̃. Circa qđ notandũ eſt. q̃ amare deũ eſt accedere ad ipm. ⁊ intrare ⁊ guſtare quoniã ſuauis eſt dñs. Et hoc oñdit Gregorius. xv. moraliũ dicẽs ſic. Supiora amare iam ſurſum eſt ire. dũq3 magno đſiderio ad celeſtia animꝰ inhiat. miro modo hoc ipm qđ accipere querit. hoc iã deguſtat. Et Gregoriꝰ ſuper Ezech. dicit. Quantũ quiſq3 amat. intm̃ ad ingreſſum regni appropinq̃t. Jnquantũ vero ingredi negligit. intm̃ recuſat. Rõ iſtorum eſt. q2 verꝰ amor ſiue charitas nullũ patitur mediũ inter ſe ⁊ obiectũ qđ eſt deꝰ. ſed vehemẽter tẽdit in ipm imediate. ⁊ ideo nũq̃ quieſcit donec oĩa trãſeat. ⁊ ad ipm ⁊ in ipm veniat. vt Hugo ſup. vij. angel̃. bierar. dicit. Dilectio ſiue amor impetũ ſui ardẽtis deſiderij ſequẽs amato appropinquat q̃ntũ poteſt. ⁊ eo ampliꝰ ſitiens intrare ip3 cupit. ⁊ eſſe cũ xp̃o. ⁊ tam ꝓpe vt ſi fieri poteſt h̃ idẽ ipm ſit qđ ipm eſt. ideo ſup oĩa verius. citius. pfectiꝰ puenit̃ ad deũ greſſibꝰ affectionũ. nõ greſſibꝰ pedũ. Unde Auguſtinꝰ i epiſtola ad Macedoniũ dicit ſic. Tãto nobis meliꝰ eſt q̃nto magis ad illũ imꝰ. quo nihil meliꝰ eſt. Jmꝰ autẽ nõ ambulãdo ſed amando. quẽ tãto habebimꝰ pſentiorẽ. q̃nto eũdẽ amorẽ quo in eũ tendimꝰ poterimꝰ habere puriorẽ. Hec em̃ charitas vt dicit auctor de ſpiritu ⁊ aĩa. eſt via dei ad hoĩes. ⁊ via hominũ ad deũ. Per charitatẽ nãq3 venit deꝰ ad homĩes. venit in homĩes. Per charitatẽ eligũt homĩes deũ. diligũt deũ. ⁊ ad deũ currunt. ⁊ ad deu3 pueniũt. Sic familiaris eſt deo charitas vt manſionẽ habere nolit vbi charitas nõ fuerit Et ibidẽ dicit̃ ſic. Anima nãq3 quã dei pietas reſpicit. humilitas ſu b/ijcit. penitẽtia ducit. iuſticia deducit. obedientia cõducit. pſeuerantia pducit. deuotio introducit. puritas cõiungit. charitas vnit. Sequitur. Habet aĩma in ſe amorẽ quo ſp poteſt ſtare cũ deo. Si igit̃ charitatẽ habemus. ⁊ deũ habemꝰ ⁊ in eo manemus. quia deꝰ charitas eſt. De hac materia req̃re plus in hoc quarto itinere q̃ſi p totũ.

Diſtinctio ſeptima

Septimo videndũ eſt qualiter ſpiritꝰ humanꝰ ad veniendũ p iter charitatiue affectionis ad intrinſecũ ⁊ eternum ſecretũ dñi ab ipo amicabiliter inuitatur Cant̃. ij. dicẽte. Surge propera amica mea. colũba mea. formoſa mea. et veni. Et huiꝰ inuitatiõis allectiuũ ſubiungit dicẽs. Ueni. quia iã eſt ambulantiũ alleuiata agilitas. quia tempꝰ putatiõis aduenit. id eſt. omniũ ſupfluoꝝ ⁊ grauantiũ depoſitio. Dicit ergo. Amica mea. ꝓpter tuã vnitiuã caritatẽ. Charitas em̃ eſt fortiſſimũ vinculu3 amicicie. quia ipa eſt vinculũ pfectionis. ſic dicit apoſtolꝰ ad Col̃. iij. Jmo fortis eſt vt mors dilectio. Cañ. viij. Surge ꝓpter dilecti tui attractiuã amabilitatẽ. Ego em̃ traho te mouẽdo ſicut amatũ ⁊ deſideratum. ⁊ traho te in vinculis adã ⁊ in funiculis charitatis. Oſee. xj. id eſt. in vnitiuis attractionibꝰ prime dilectiõis. ait Uercellen̄ſ. O columba mea ꝓpter charitatis tue ſinceritatẽ. Charitas ſincera eſt (ait Bernardꝰ in libro de diligẽdo deũ) qua ꝓximi bonũ eque diligimus vt noſtrũ. Nã qui magĩſ aut certe ſolũ diligit ſuũ bonũ. ↄuincit̃ nõ caſte diligere bonũ qđ propter ſe diligit nõ propter ipſu3. homo ſm̃ ꝓphetã cõfitebitur tibi cũ benefeceris ei. Propera ꝓpter charitatis tue velocitatẽ. Nihil em̃ velocius eſt amore acuto: tendẽte in rẽ amatã. ait lincoñ. ſup. vij. angel. bierar. cui etiã hora breuis lõga videt̃. vt. ſ̃. O formoſa mea. ꝓpt̃ charitatiſ tue pulcritudinẽ formitatẽ. Cañ. vij. Q̃ pulcra es ⁊ q̃ decora: chariſſima i delitijs. ibidẽ dic̃ Orige. Mirabilis laus tua nõ ex tuo ſ3 ex eo q̃ diligit te. Fide ei polles. ſpe nites. caritate luces. iuſticia ſplẽdes. fortitudiĕ rutilas. prudẽtia fulges. tẽperãtia cãdes. Ueni p iter charitatis: nõ diuiſe. ſ3 integre. que ſit ex toto corde. id eſt. ſm Augu. toto intellectu ſine errore. ex tota aĩma. i. ex tota volũtate ſine contradictione. ex tota mẽte. i. memoria ſine obliuiõe. Si vnũ illoꝝ deeſt. integre non venis Hu

ſus autē īuitationis ſubiungit allectiuum. dicēs. veni. quia tēpus putatiōis aduenit. i. om̄ia aggrauātia ⁊ impediētia ſpiritū itine rantē in itinere charitatis ſunt amota. quia charitas op̄it multitudinē peccatoꝝ. nō q̄/ rit que ſua ſunt. ⁊ alleuiātia itinerātes colla ta ſunt. ſcꝫ palmites omniū habituū ꝟtutū. Vercellenſ exponēs hec verba dicit. In vi te putanť. id eſt. reſecanť ſarmenta. que ſi in vere manerēt. fructū multiplicē ſed minꝰ no bilem ꝓferrēt. Sic inquit in mēte ſunt ꝟtu/ tes ⁊ morꝰ qui apti ſunt in vita actiua fructi ficare. ſed illi fructꝰ minꝰ reputanť reſpectu fructuū vite cōtemplatiue. Luce. x. Maria optimā partē elegit que ⁊c̄. Similiter intel lectus ſpeculatiuꝰ fructificat in diuinoꝝ co/ gnitione ꝑ creaturaꝝ inueſtigationē. ſed ille fructꝰ minꝰ nobilis eſt. quia enigmaticꝰ eſt reſpectu cognitiōis vnitiue. vt patet. vij. de diuinis noīb9. vbi dicit Dyoniſiꝰ. Eſt iterū diuiniſſima cognitio dei qua ipē cognoſciť ꝑ ignoꝛantiā. quādo ſcꝫ mens ab omnib9 ī/ tellectualib9 ⁊ intelligibilib9 recedēs. ⁊ tan/ dem ſeipām excedēs vniť radijs eterne ſapi entie inſcrutabilis ꝓfunditatis. Et ſequiť. Quotiēs ergo ſupītellectualiter exercemur ad diuinū radiū. totiēs opus eſt vt reſecemꝰ intellectuales op̄atiōes. vt docet Dyoniſiuſ p̄mo de miſtica theologia. ⁊ ſimiliter creatu rarū ſilitudines. vt innuiť Exod. iij. vbi di/ ctū fuit Moyſi. Solue calciamēta de pedi bus. Pedes ſunt intellectꝰ ⁊ affectus. q̇buſ ſpiritꝰ noſter eternū deū accedit. vt ſupꝛa di ctum eſt. Qui pedes mūdandi ſunt ab om̄i bus pellib9. i. creaturaꝝ ſimilitudinib9. quoſ ſponſa dixit ſe lauiſſe Can̄. v. vbi dicit ꝟcel/ lenſ. Pedes meos id eſt affectū ⁊ intellectū quib9 carpſi itinera charitatis laui ⁊ purga ui vel purificaui. quō iterū inquinabo illos vmbꝛis ⁊ imaginib9 tempalīū. Cū etiā intel lectuales op̄ationes ⁊ foꝛme in hoc loco. id eſt ſupītellectuali exercitio reputentur vm bꝛe ⁊ offendicula. Hec ille. Et hec ſufficiāt ꝑ quarto itinere charitatis

q Vintum igitur

iter eternitatis ꝑ quod ſpiritus noſter venit ad intrinſecū ſecre/ tum ⁊ eternū maneriū dn̄i Je/ ſus eſt eternoꝝ occulta reuelatio. Reuelatio/ nes autē eternoꝝ ſunt ſtudioſiſſime cōſide rande ⁊ aſſidue ruminā de. quia ſicut dic̄ ver celleñ. ſuper Cātica. c. p̄mo. Aſſidua reuela/ tionū ſpiritualiū ruminatio p̄bet aſſiduā cognitionū ⁊ exultationū mentꝭ incremētū ⁊ ex hoc exceſſum eternoꝝ ⁊ ingreſſuꝫ occul toꝛum cōſequiť. Sunt aūt ad maioꝛē huiꝰ itineris cognitionē ſeptē cōſideranda ꝑ oꝛ/ dinē. Primo qualiter iter occulte reuelati onis eternoꝝ iter charitatiue affectiōis ſeq̄ tur. Secūdo qualiter reuelatio eternoꝝ occulta dicať. ⁊ qualiter diſtinguať. Ter/ tio qualiter ꝑ ſenſibilē reuelationē eternoꝝ admittať. Quarto qualiter ꝑ intellectua/ lē reuelationē eternoꝝ ſpūs noſter ad eter/ na introducať. Quinto qualiter ꝑ ſupīn/ tellectualē reuelationē eternoꝝ ſpūs noſter eternitati vniať. Sexto qualiť ſupīntelle ctualis reuelatio eternoꝝ a nobis acquira/ tur. Septimo qualiter ad iter occulte re uelationis eternoꝝ ſpiritꝰ noſter a domino inuitatur.

Diſtinctio pꝛima

p Rimo igiť videndū eſt qualiter iter occulte reuelatōis eternoꝝ iter cha ritatiue affectiōis ſequať. De hoc p̄t aſſignari ratio talis. Cū ſcḋm Auguſtinū. xiij lib. ꝯfeſſi. Charitas ſiue amoꝛ ſit pondus ī/ clinās amātē ad amatū. ⁊ appꝛopinq̄re facit amato q̄tū p̄t. vt etiā trāſfoꝛmet amantē in amatū ſcḋm Dyoni. Q̄to ḡ ꝓpinq̄us ē amās amato. tāto veriꝰ ſubtiliꝰ ⁊ ꝑfectiꝰ ſibi ꝛ̄uela/ tur amatū. Unde Hugo ſup. vij. angel. hie/ rarchie dic̄. Cōſtat vt q̇ ardentiꝰ diligūt. ꝓ/ fundiꝰ ꝯſpiciūt. ⁊ ſubtiliꝰ diſcernūt. Et quia magis ꝓfunde ꝓſpiciūt. ꝓcul dubio euidētiꝰ cognoſcūt. Ergo rectiſſime q̄to et̄na magꝭ amāť. tāto ꝑfectiꝰ cognoſcūť. Et ſic ꝟificať ꝟbū Rich. dicētꝭ li. iiij. de ꝯtem. Ex magni/ tudine dilectōis pēdet modꝰ diuīe reuelati onis. iō rōnabiliť illud iter ſequiť p̄cedens iter ex q̄ pēdet modꝰ diuīe reuelatōis.

Diſtinctio ſecūda

Ecūdo vidēdū eſt q̄liť reuelatio et̄/ noꝝ dicať occulta. ⁊ q̄liť diſtinguať. De p̄mo notādū ꝙ reuelatio diuīoꝝ dr̄ oc culta q2 nō niſi ī occulto ꝑcipiť. Siue em̄ re uelatio ꝓut ē occultoꝝ manifeſtatio ꝑ exteri oꝛes figuras fiat. ſiue ꝑ ſacras ſcp̄turas. ſi/ ue ꝑ illuminatiōes inſpiratas. ſiue ꝑ collo/ cutiones exteriꝰ expꝛeſſas. ſemꝑ fit ī occulto vt oſtendit Hugo lib. iiij. de archa noe. vbi dicit ꝙ in reuelatiōib9 neceſſaria eſt ſecreta bitatio ⁊ mētꝭ collectio ⁊ vnio. Uñ dicit ſic.

Scrutemur ſcripturas et inueniemus vix
aut nūq̄ deū fuiſſe locutū in multitudīe. ſ3
quotieſcūq̄ inoteſcere voluit aliq̄d hoībus
nō gētib⁊ populis. ſ3 vel ſingulis vl' admo
dū paucis ⁊ a cōmuni hominū frequētia ſe/
gregatꝫ. vel p nocturna ſilētia. Vñ in cāpis
⁊ ſolitudinib⁊ ⁊ mōtib⁊ ⁊ vallib⁊ ſe manifeſta
uit. ſicut locut⁹ eſt cū Noe. cū abraā. cū iſaac.
cū iacob ⁊ moyſe. ſamuele. dauid. ⁊ oībus p
phetis. Et ſeq̄t. Quid eſt q̄ ſp loquit' i ſecre
to de⁹. niſi q̄ nos ad ſecretū vocat. ⁊ q̄ cum
paucis loquit' niſi q̄ nos colligat ſiue vniat
Et dic̄ ibidē ſic. Silr' rō eſt q̄re de⁹ obſcu/
re loquit' in ſcripturꝫ niſi q̄ v̄itas malis ab/
ſcondat' ⁊ bonis reuelet'. Silr' dic̄ de⁹ i euā
gelio. ne margarite pedib⁊ porcoꝝ ꝯculcent'
Silr' dic̄ Dyoni in myſtica theolo. loquēs
ad Thimoteū. Ex his patere p̄t ſcōm ſc3 q̄
reuelatiōes diſtinguāt'. Nō eñ oēs equa/
liter a ſenſibilib⁊ abſtrahūt'. nec equaliter in
intellectu exercitāt'. nec eq̄liter ſupintellectu
aliter ſurſum extēdunt'. iō neceſſe fuit vt qui
buſdā fierēt reuelatōes ſenſibilit'. quibuſdā
intellectualit'. ⁊ quibuſdā ſupintellectualit'.
q̄s reuelatiōes legim⁹ Moyſi factas Exo.
iiij. qñ exiuerat egyptū tpalē ad iteriora deſ'
ti vt illas nūciaret filijs iſrl'. de egypto exire
deſiderātib⁊. vt teſtabat' clamor coꝝ ad dñz
vt pgerēt iter triū dieꝝ in ſolitudinē. q̄ p̄nt i/
telligi tres reuelatiōes. Prima reuelatio
ſenſibil' ⁊ ſimpl'r viuētib⁊ fit. egyptū h⁹ mun
di exire deſiderātib⁊. Vñ q̄buſdā p̄rib⁊ fie/
bant ſenſibiles reuelatōes. vt exēplificat Dy
oniſi⁹. c. j. angel'. hierar. ſic̄ paſtorib⁊ ⁊ quibuſ
dā alijs. Hec reuelatio ad intrādū ad et'na
allicit. Secūda reuelatio eſt intellectual'
q̄ fit intellectualit' viuētib⁊ in filijs iſrael de
egypto h⁹ mūdi exeūtib⁊. iā intellectualiter
ambulātib⁊. Et h̄ reuelatio ad et'na itrodu
cit. vt. iiij. c. patebit. Tertia reuelatio ē ſu/
perintellectual'. Et hec tm̄ fit vnitꝫ mētibuſ
⁊ egreſſis de egypto. ⁊ in interiorib⁊ deſerti
exiſtētib⁊. vt moyſi. Et hec reuelatio et'nita/
ti vnit. vt patebit infra caplo. v. Iſtas reue/
latiōes mens pcipit q̄ in intimis ⁊ imis ſta/
re ꝯſueuit. ait Rich. Et ſic patet ſecundū. ſc3
qualiter reuelatio diſtinguat'.

Diſtinctio tertia

Ertio vidēdū eſt de q̄libet iſtaꝝ re/
t uelationū. Et pmo de ſenſibili. q̄lit'
ſpūs noſter p eā ad exceſſum et'noꝝ
alliciat'. De q̄ notandū eſt. q̄ hec reuelatō

fit plebi ſimpl'r viuēti. de egypto tpali iā exi/
re deſiderāti ad terrā pmiſſe eternitatis Et
hec reuelatio vt dic̄ Rich. ſup Apoc. ca. j. ſc3
ſenſibilis fit duplicit'. Fit eñ qñq̄ p ſigna
ſenſibilia. vt qñ res videt' corpalib⁊ ſenſibuſ
extra abſq̄ ſignificatōe myſtica. vt pharao/
ni ⁊ hmōi. q̄ nullū ſenſū ſpūalē vl' myſticū i/
tellexerūt. Et ſic nō fuit reuelatio facta illis
q⁊ vltra ſenſum nihil manifeſtatū fuit Eſt
⁊ alia reuelatio ſenſibil' ſiue viſio corpalis. q̄
fit ſenſib⁊ exteriorib⁊. vt qñ res vident' i q̄b⁊
latet ſignificatio myſtica. q̄lis facta fuit pa/
trib⁊ veterꝫ legꝫ ⁊ noue. vt dictū eſt. ⁊ patz p
Dyoni. c. iiij. angel'. hierar. q̄ myſteria noue/
rūt. vt abraā. iſaac. ⁊ iacob. ⁊c̄. Neceſſitas
hui⁹ reuelatōis fuit vt dic̄ Dyoni. i epl'a ad
Tytū. vt hō q̄ ꝯſtat ex duab⁊ naturꝫ. anima
ſc3 rōnali. q̄ ſimplex eſt i eſſentia. ⁊ corpore
cōpoſito iuxta vtriuſq̄ nature ꝓprietatē illu
minet' diuis cognitiōib⁊. vt ⁊ mēs ei⁹ puras
⁊ ſimplices ⁊ intimas ſignoꝝ ſenſibiliū intel
ligētias ſegregate ab ipis ſignis cōſpiciat et
ſenſualitas eiuſdē p nature ꝓpletatē coapte
tur mētali cognitiōi. ⁊ ſic ad diuia extendat'
Hec ille. Et ſm Aug. de v̄a religiōe. Sici
nuiſibilia dei a creatura mūdi p ea q̄ facta ſūt
intellecta ꝯſpiciūt'. ⁊ ſempiterna ei⁹ virtus ⁊
diuitaſ. Et hec ē a tpalib⁊ ad eterna r̄greſſio
⁊ ex vita veterꝫ hoīs in nouū hoīnem refor/
matio. Hec ille. Quia iā ſenſualitaſ ordina
te coopat' cognitioni mētali. Hec reuelatio
ſenſibilis facta fuit moyſi cū de rubo arden
ti dñs ſibi ſenſibilit' apparuit in ſubiecta cre
atura. ⁊ dixit. filijs iſrael dicēs. Ego ſum de⁹
abraā iſaac ⁊ iacob. h̄ nomē mihi eſt i eternū
In hac reuelatiōe ſenſibili oñdit dñs ignez
diuitatis. in q̄ verbū paternū oñdit ſuā ſen/
ſibilē denoīationē. in q̄ cōiungit eterna cum
tpalib⁊. ſpūalia corpalib⁊. patriā exulib⁊. cuz
dic̄. Ego ſum de⁹ abraā iſaac ⁊ iacob. Ego i
quit ſum. q⁊ eſſe meū eternū ⁊ imutabile eſt.
Qđ etiā oñdit Joh. viij. dicēs. Añq̄ abraā
fieret ego ſum. Et dic̄ Hieroni. ad Marcel
De⁹ q̄ exordiū nature nō h3. ſ̄e nomē eſſen
tie tenuit. Ego ſum de⁹ abraā iſaac ⁊ iacob.
de⁹ aūt ſum viuoꝝ nō mortuoꝝ. Mat. xxij
Ego ſū de⁹ abraā iſaac ⁊ iacob. Ergo abra/
am iſaac ⁊ iacob viuūt. ſ3 nō viuunt i tēpali
mutabilitate. nō exilij h⁹ calamitate. ſ3 et'na
hereditate. q⁊ nomē h̄ m ibi i eternū eſt. Di
ces ḡ filijs iſrael. Ego ſum de⁹ abraā iſaac/
iacob. eos alliciēdo vt egyptū temporalem

corruptibilē ⁊ ꝑegrinū egrediatꝛ ad terram
hereditatꝭ patribꝫ ꝓmiſſam ⁊ datā. terrā in/
q̄ eterne ſtabilitatꝭ ⁊ veritatꝭ. terrā et̄ne bea
titudinis ⁊ hereditatꝭ. Nā vt dicit Augꝰ. in
ſmone de natiuitate dn̄i. Natꝰ eſt nob̄ xp̄us
in tp̄is mobilitate vt nos ꝑducat ad patris
eternitatē. Factꝰ eſt deꝰ homo vt hō fierꝫ de
us. Ueniat igitꝛ mō nō corꝑaliter ſꝫ mētalitꝛ
memoria eterna cogitādo. qꝛ ſicut Augꝰ. iiij
de tri. c. xviij. cū eterna cogitamꝰ nō ſumus ī
hoc mūdo quē iā trāſcendimꝰ. veniat etiā ī/
tellectui eterna ꝯtēplatio. qꝛ. xviij. moral. di
cit Grego. In ſanctis fit eternitas aſpicien
do dei eternitatē. veniat etiā volūtati et̄na
amādo. qꝛ ſicut dic̄ Grego. j. moral. Unuſ/
quiſq̄ electoꝝ adhuc in mūdo poſitꝰ corꝑe.
mēte amātē. etiā extra mūdū ſurgit. Et. xv.
dic̄. Superiora amare iā ſurſum ē ire. cumq̄
magno ꝺſiderio ad celeſtia inhiāt miro mo
do hipm qd̄ accipe querūt. iā ꝺguſtāt. Sic
igitꝛ patet qualitꝛ ſenſibilis reuelatio et̄noꝝ
ad eterna allicit.

Diſtinctio quarta

q Uarto videndū eſt qualitꝛ ꝑ intelle/
ctualē reuelatiōeꝫ eternoꝝ ſp̄us no/
ſter ad et̄na introducitꝛ. q̄ fit intelle/
ctualitꝛ viuētibꝫ. vt filijs iſrl̄ de egypto huiꝰ
mūdi mētalitꝛ iā egrediētibꝫ ⁊ ad eterna ten
dētibꝫ. Et hec reuelatio nō fit oculꝭ carnis.
ſꝫ mētis. vt dic̄ Richardꝰ. Et fit duplicitꝛ. qꝛ
qn̄q̄ fit qn̄ ꝑ ſp̄m ſcm̄ animꝰ illuminatꝰ for/
malibꝫ reꝝ viſibiliū ſilitudinibꝫ ꝓmōſtratis
ſiue ꝓſentatꝭ ad inuiſibiliū cognitiōꝫ ducitꝛ.
qualitꝛ Johes vidit ī Apoc̄. ⁊ tn̄ veritateꝫ in
eis intellexit. Hec reuelatio ad eterna ducit
qꝛ ꝑ eā intellectꝰ in inuiſibiliū ⁊ eternorum
cognitōꝫ exurgit ⁊ ꝑducitꝛ. vt dic̄ Richardꝰ.
Secūdo mō fit hec reuelatio eternoꝝ ſi
ue viſio intellectualꝭ vt dic̄ Rich. qn̄ ſpiritus
humanꝰ ꝑ internā inſpiratōꝫ ſuauitꝛ tactus
nullis mediātibꝫ rebꝫ viſibilibꝫ ad celeſtium
cognitiōꝫ erigitꝛ. ſicut vidit ꝓpha qui vidit in
ſp̄ū. Et Haymo ſuꝑ Apoc̄. ꝯcordat vbi dic̄
Intellectualꝭ viſio ſiue reuelatio fit qn̄q̄ nō
ꝑ corꝑales res. nec ꝑ ſilꝭes. ſꝫ ipa ꝩitas ime/
diate manifeſtatꝛ videtibꝫ. qd̄ ꝓprie electoꝝ ē
Matth. xviij. Caro ⁊ ſanguis nō reuelauit
tibi ſꝫ pr̄ meꝰ q̄ in celis eſt. ꝑ interiorē inſpi/
ratiōnē. ait ꝑs. Audiā q̄d loquatꝛ in me dn̄s
deꝰ. Hec occulta reuelatio eternoꝝ videtꝛ in
nui ꝑ h̄ qd̄ dictū eſt moyſi Exo. iij. qn̄ in īte/
riorib ꝫ deſerti dictū ē ſibi. dices filijs iſrael.

Qui eſt. miſit me. hic apparet ꝙ hec reuelatō
fit intellectualitꝛ viuētibꝫ. qꝛ filijs iſrl̄. ⁊ in in
teriorib ꝫ mētis. qꝛ interiora deſerti ingredi
entibꝫ. Un̄ vercellꝭ. in ꝓlo. ſuꝑ Can̄. dicit ſic.
Populo iſraelitico mādatur nomē intelle/
ctuale. ſ. qui eſt. ſiue. ens. qd̄ eſt emanatio ꝓ/
me exiſtētie a cauſa cauſaliſſima. Et Dam.
li. j. c. iij. dic̄. ꝙ qui eſt. ꝓncipalꝰ eſt nomē om
nibꝫ noibꝫ dei. q̄ de deo dicuntꝛ. Totū em̄ in
ſeipo cōprehēdit velut quoddā pelagꝰ ſubē
infinitū ⁊ interminatum. His ꝯcordat Au
guſtinꝰ. v. li. de tri. c. ij. Et qꝛ illud ꝩbū eſt. ſi/
gnificat pn̄s nūc eternitatꝭ. h̄ qd̄ ambit oēs
differētias tp̄is. ꝓut d̄ deo dꝛ. iō mentē ſiue
intellectū a tꝑalibꝫ ad eterna. a ſenſibilibꝫ ad
intelligibilia ducit ⁊ ꝓtrahit. vſq̄ ad nūc et̄/
nitatꝭ qd̄ varietates tp̄is neſcit vt tꝭes dicāt
illud Philꝭ. Nr̄a ꝯuerſatio in celis eſt. Sꝫ
ſciendū eſt ꝙ iſta reuelatio intellectualꝭ et̄er
noꝝ nō fit niſi intelligētibꝫ ⁊ interiora īgre/
dientibꝫ. vbi om̄e velū remouetꝛ ab eis. Nā
reuelatio dꝛ q̄ſi veli remotio ab oculis ītel/
lectualibꝫ quā remotiōꝫ petiuit dauid dicēſ
Reuela oculos meos ⁊ ꝯſiderabo mirabi/
lia de lege tua. De h̄ velamie dic̄ apl̄s. ij. ad
Corinth. iij. Uſq̄ in hodiernū diē velamen
in lectiōe veterꝭ teſtamēti manet nō reuela/
tū. qd̄ in xp̄o euacuatꝛ. Nos aūt reuelata fa/
cie gl̄iam dn̄i ſpeculātes in eādē imaginem
trāſformamur a claritate ī claritatē tanq̄ a
dn̄i ſp̄ū. Uelamē ḡ a xp̄o euacuatꝛ vt nob̄ pr̄
manifeſtetꝛ. Matth. xj. neq̄ pr̄em q̄s nouit
niſi filꝰ. ⁊ cui voluerit filꝰ reuelare. xp̄m aūt
ſp̄ūſſanctꝰ clarificat nō in ſe ſꝫ in nob̄. vt ipē
Joh. xvj. dicit. Cū venerit ꝑaclitꝰ ille me cla/
rificabit ⁊ docebit vos oīa. qꝛ amor diuinꝰ
om̄e velū remouet. ⁊ oēm ꝩitatē docet. Un̄
apl̄s. j. Coꝝ. ij. Nobis aūt reuelauit deus ꝑ
ſp̄m ſuū q̄ oīa ꝑſcrutatꝛ etiā ꝓfunda dei. Et
j. Joh. ij. ⁊ vnctio docebit vos. oīa. ſ. ſp̄ūſſcūſ

Diſtinctio q̄nta

q Uinto videdū eſt q̄litꝛ ꝑ ſuꝑintelle/
ctualē reuelatōeꝫ et̄noꝝ ſp̄us noſter
eternitati initiatꝛ. Sꝫ hic ꝓmo oc
currit dubiū. ꝙ ī reuelatiōe iſta ſuꝑintelle/
ctuali videtꝛ includi oppoſitū ī adiecto. quia
vt ait Papias. Reuelatio ē manifeſtatio eo
rū q̄ fuerūt abſcōdita. ſꝫ abſcōdita reuelantꝛ
cū intelligūtꝛ. q̄ aūt intelliguntꝛ nō ſunt ſuꝑ/
intellectualia. ḡ nulla reuelatio dꝛ ſuꝑintel/
lectualꝭ. Sꝫ ad hoꝝ cognitiōꝫ habēdā eſt
notādū ꝙ ſcꝫm ſctōs. auguſtinū. gregorium.

dyoniſiū. ꝛ alios doctoꝛes bonos. hoi a do
donāť diuerſi habit⁹ ſupnaturales ad ſuuȝ
finē q̄ eſt ſupnaturaľ cōpꝛehēdendū vľ cōſe/
quēdū. donāť eñ intellectui habit⁹ ſupna/
turales ad ſuū finē cognoſcendū. vt fides. ꝛ
ſcia diuinoꝝ ꝛc̄. Donāť etiā volūtati ſupna/
turales habit⁹ ad deū diligēdū. vt charitas
ſiue amoꝛ gratuit⁹ ꝛc̄. Sȝ habit⁹ charitatiſ
excellit oēs habit⁹ ītellect⁹ vt fidē ꝛ ſpem et
ſciam ꝛc̄. vt expꝛſſe oñdit apl's. j. Co. xiij. vbi
pmo enumeratꝭ aliquibꝫ actibꝫ ꝛ habitibꝫ ī/
tellect⁹ ꝛ volūtatꝭ. maioꝛ aūt hoꝝ infert eſt
charitas. Et oñdit ibidē ꝙ null⁹ habit⁹ vel
act⁹ intellect⁹ eſt meritoꝛi⁹ ſine habitu volū
tatis q̄ eſt charitas. ꝛ ꝙ habit⁹ intellect⁹ ali/
qualiť euacuabūť ꝓpter impfectiōȝ eoꝝ ī pa
tria. Habit⁹ aūt volūtatꝭ ꝓpter ſuā pfectiōeȝ
pmanebūt ī patria. ſȝ pfectioꝛes eliciūt act⁹.
vt patȝ. ꝛ iō act⁹ dilectiōis hic pferť actui co
gnitiōis tāq̄ꝫ pfectioꝛ. Uñ Matth. xxij. dr̄.
ꝙ dilectio eſt pmū ꝛ maximū mādatū. Itē
actui dilectiōis ꝯuenit vnire ꝛ trāſfoꝛmare.
vt dic̄ Dyoni. de diui. no. vt viſū eſt ſup̄. hoc
aūt null⁹ attribuit ītellectui ꝓpꝛie. Ex his igi
tur ptȝ plane ꝙ act⁹ dilectiōis excellit ꝛ pce/
dit actū cognitiōis ītellectuaľ in aliq̄ gradu
Inq̄ꝫtū aūt cū excellit intm̄ cū excedit attin
gēdo deū in aliq̄ gradu dilectiōis. ad quem
act⁹ intellectuaľ extēdi nō pōt. q̄ꝛ ſupintelle
ctuaľ eſt ſaltē in hac vita. q̄ꝛ in pr̄ia videbi/
mus deū ſic̄ eſt. vt dr̄. j. Jo. iij. Nec obſtat qđ
dic̄ Aug⁹. Incognita neq̄q̄ꝫ pn̄t amari. q̄ꝛ ē
noticia aliq̄ nō intellectuaľ. ſȝ affectuaľ ſeu
expimētalis. vt ſtatim patebit. Cū pdictꝭ cō
coꝛdat Hugo cōmētatoꝛ Dyoniſij ſup. vij.
angeľ. hierar. dicēs ſic. Intelligas quāta eſt
vis veri amoꝛꝭ ꝛ dilectiōis. ſi tm̄ intelligi pōt
qm̄ dilectio ſupeminet ſcie. ꝛ maioꝛ eſt ītelli/
gētia. pl⁹ eñ diligiť q̄ꝫ intelligiť. Intrat dile
ctio ꝛ appꝛopinq̄t. vbi ſcia foꝛis ſtat. Et red/
dit rōnē. Quia amoꝛ inq̄t pſumēs ꝛ ꝯfidēs
amato. ſuo acumine penetrat oia. impetū ſe
quēs ardētꝭ deſiderij ſui. nec diſſimilari va/
lens donec ad amatū pueniat. ꝛ eo ipō āpli⁹
adhuc ſitiēs ītrare ipm. ꝛ eſſe cū ipō. ꝛ eſſe tā
ꝓpe. vt ſi fieri poſſit h idē ipm ſit qđ ipe. Ec/
ce expꝛſſe dic̄ ꝙ ver⁹ amoꝛ dei vnit deo ime/
diati⁹ q̄ꝫ intellectio. ꝛ qđ intellect⁹ nō capit.
Sic ꝫ talis noticia affectuaľ eſt ſupioꝛ ītel/
lectuali. Cū his ꝯcoꝛdat p oīa vercelleñ.
ſup Cañ. dicēs ꝙ affect⁹ ꝛ intellect⁹ ſimľ co/
ambulāt vſq̄ꝫ ad nouiſſimū defectū intelle/
ctus. vbi hȝ ſue cognitiōis ꝛ ſui lumis cōſū/
mationē. Affect⁹ aūt adhuc ꝯtinet pncipalia
in deū ſuſpiria. ſupintellectuales extēſiōes.
ꝛ immiſſiōes. feruidos fulgoꝛes. ꝛ fulgidoſ
feruoꝛes. ad quoꝝ oim ſublimes exceſſus ꝛ
excedētes ſublimitates ītelligētia trahi non
pōt. ſȝ ſolū pncipalis effect⁹ deo vnibilis. et
h idē poſt dic̄. Tāta eſt ꝟtus veri amoꝛis et
pulcri ꝙ nō ſolū facit hoies ꝛ angelos exce/
dere ꝓpꝛiā naturā vt in deū aſcēdāt. ſȝ etiam
deū q̄ſi naturā ꝓpꝛiā egredi vt ad creaturas
q̄ſi infra naturā ſuā pcedēdo ꝯdeſcēdat. Et
h vt dic̄ Dyoni. iiij. de diui. no. audendū eſt
dicere p ꝟitate. cū tm̄ ſit īegreſſibilis a ſe. licȝ
ipe ſuā immēſitatē nr̄e capacitati cōtempet
eo imutato. Hec reuelatio ſupintellectualiſ
eternoꝝ fuit facta moyſi in interioꝛibꝫ deſti
ꝯſtituto. querēti a dño qđ ſibi nomen eſſet.
Reſpōdit dñs in ſubiecta creatura dicens.
Ego ſum q̄ ſum. vt dt̄ verceľ. ego ſum eſſe in
ſe reflexū. vľ entitas. q̄le nomē nō ꝯcipiť niſi
ab apice pncipaľ affectiōis. q̄ eternitati vniť
q. d. Me nemo poteſt cognoſcere niſi p me/
ipm. Uñ nomē qđ querꝭ eſt mirabile qđ ne
mo ſcit niſi q̄ accipit. Apoc̄. ij. vbi dic̄ Aug⁹
Niſi q̄ accepit p reuelatiōȝ vel expientiā. vel
ſicut dic̄ Haymo q̄ ad h pdeſtinat⁹ eſt vt ex/
perimēto cognoſcat. Ex q̄ patȝ ꝙ reuelatio
hec nō fit niſi mētibꝫ ſeraphicꝭ in interioꝛibꝫ
deſerti exiſtētibꝫ. i. in caligine occulti ſilentij
in q̄ reuelate ꝛ ꝟe apparet de⁹ ſupintellectua/
liter. vt dicit Linconñ.

Diſtinctio ſexta

ſ Exto cū reuelatio eternoꝝ iſta ſit ſu
perintellectuaľ. ꝛ iō cogitari nec dici
poſſit. vt ſupꝛa patuit. Iō opoꝛȝ vi
dere q̄liter ſit attingēda ꝛ obitnēda. Cir/
ca qđ notandū eſt ꝙ Dyoni. in li. de myſtica
theologia volēs thimoteo oñdere acceſſuȝ
ad iſtā reuelatiōȝ ſupintellectualē eternoꝝ.
docet eū derelinq̄re oēs reuelatōes ſenſibi/
les. ꝛ oēs reuelatōes ītellectuales tā natu
rales q̄ꝫ ſupnaturales. ꝛ oia ſenſibilia ꝛ ītelli
gibilia. donec ingrediať caliginē occulti ſilē
tij. in qua reuelate ꝛ ꝟe apparet dñs ſupin/
tellectualiter. Ubi Dyoniſi⁹. c. j. dicit ſic ſm
trāſlationē abbatꝭ. Tu aūt amice thimotee
ad hoc ꝙ capax fias myſticaꝝ ꝯtēplationuȝ
ſiue reuelationū incoꝛpari ſic radio diuino.
derelinque ſenſus. ꝛ ſenſibilia exercicia ꝛ in/
tellectuales opatōnes ꝛ oīa intelligibilia
ꝛ foꝛti conatu hic cōpꝛime te. ꝛ ſi eſt tibi poſ/

ſibile cōſurge ignote ⁊ ſupintellectualiẗ ad vnionē dei. que eſt ſup omnē cognitionem. Iſtud verbū cōſurge ignote. exponit lincō/nienſ. cōmentator dicit ſic. Surge ⁊ reſtitue te incognite vt poſſibile eſt ad vnionē dei. i. eius q̄ ſup omnē cognitionē eſt. que quidem reſtitutio vł reſurrectio fit p ipſi⁹ ſoli⁹ forte deſideriū ⁊ amorē ſupferuidū. que nulla ra/tionatiua inueſtigatione poteſt eſſe cognita. Et infra diċ. Ceſſans em̄ in iſta caligine ab opatione cognitiōis. ſ3 eſtuās deſideriū ſo/lius dei pfecte ab ipo incogniti. ipi ſoli vniẗ ⁊ cognoſcēs videt in iſta caligine ſup intelle ctum. q2 ad h cognoſcendū nō poſſet intelle ctus human⁹ ⁊ inoculat⁹ attingere. nō ꝙ in tellect⁹ dicaẗ inoculat⁹ a puatione potentie viſiue. ſ3 a puatione omis act⁹ viſiui dū oci/atur in illa caligine. Sequiẗ. Et hi ſūt gra/dus aſcēſionis in ſpūalē caliginē ſignati per ea que ſunt hyſtorice facta Moyſi. Et is ē mod⁹ habēdi ſe in caligine illa donec diui/nus rad⁹ vere incircūuelate appareat. ⁊ ſe re uelet dicto modo. Hec lincoñ. Grad⁹ igiẗ aſcēſionis iſti⁹ ſunt. pmo derelinquere om/nia ſenſibilia. ſecūdo om̄ia intelligibilia. ter tio ingredi caliginē vbi apparet de⁹. Cū his ꝯcordat q̄ſi p om̄ia vercel. cōmētator in cō/mento ſuo ſup myſticā theologiā. ca. j. vbi p eandē hiſtoriā moyſi oñdit grad⁹ aſcēdendi caliginē myſticā. in q̄ ſe de⁹ incircūuelate re uelat. Vñ diċ ibi. ꝙ moyſes Exod. xxiiij. p/mo miſſus eſt ſe purgare a multitudine ſen ſibiliū. ⁊ deinde ⁊ a nō puris ſepari. ⁊ p⁹ om/nē mundationē audit ſonū buccine ⁊ toni/trua videt ⁊ fulgura micātia ⁊ radios mł'toſ emittētia. ⁊ poſt ſepatus a multitudine po/pulari cū aaron ⁊ nadab ⁊ abiu ⁊ ſeptuagin ta ſeniorib⁹ in iſrael tāq̄ rōnabilib⁹ aſcēdit. ⁊ tūc fuerūt ſibi reuelata intelligibilia. ſ. eter ne architipice ſiue rōnes exēplares oīm crea turaꝝ q̄ in deo ſunt. quaꝝ intellectuali iſpe/ctione deū cognoſcim⁹. quib⁹ nihil diuiniuſ oculis itellectualib⁹ ituemur. Hec ille. Ter tio diċ. ſ3 adhuc reſtat pncipalior dei cogni tio. q̄ figuraẗ in eo ꝙ moyſes poſt pdicta ſe/paraẗ ab his q̄ pdicta ſecū viderāt. ⁊ ſubtra hiẗ illis viſis. ⁊ intrat in caliginē ignorantie. vt patet Exo. xxxiiij. ⁊ vniẗ incōprehēſibilita ti diuine quā nō penetrat intelligētia. q̄ om niū clariſſima ⁊ in ſe claudit ⁊ celat ſecretiſſi me om̄es cognitiōes cōprehēſiuas. Exēplū hui⁹ plane videẗ in luce ſtellari quō abſcon ditur in luce ſolari in meridie. Sequiẗ. Et om̄is vnū⁹ deo p eā qui eſt ſup om̄ia ꝯſtitui tur. in excellētiā quā nec rō inueſtigat, neq̄ i tellect⁹ ſpeculaẗ. ⁊ quaſi ab om̄ib⁹ talis qua ſi a ſeipo ſegregaẗ. ⁊ p vnitionē dilectionis q̄ eſt effectiua ſpe cognitōnis vniẗ deo intelle/ctualiẗ cū ignoto. ⁊ cū cognitiōe multo me/liori q̄ ſit cognitio in eo ꝙ intellectualis eſt In eo ꝙ cognitionē intellectualē derelinq̄t ſup intellectū ⁊ mentē deū cognoſcit. Hec ille. Ex pdictis patere pt ꝙ reuelatio ſup intellectual' nō fit p intelligibilē cognitiōem ſed p ardentiſſimā imo ſupferuidā dilectio nis expimentalē noticiā. Ex his etiā appar3 ſicut diċ lincoñ. ꝙ hec reuelatio q̄ fit incircū uelate ⁊ ſpe abſq̄ ſymbolis ⁊ imaginib⁹. ſm ſui nudam apparitionē ſolū fit his q̄ trāſcen dunt immūda oīa. i. terrena oīa. q̄ amore cō tracta maculāt amantē mentē ⁊ etiā pura q̄ nō maculāt mentē cōtingentē ⁊ q̄ aſcendunt ſup aſcēſionē omnū ſanctaꝝ extremitatum h eſt aſcēdunt ſup om̄es act⁹ om̄is ſtut3 ap prehēſiue agētis q̄ntū poſſibile eſt intenſe. ⁊ derelinquūt om̄ia diuia lumia illuſtrantia. ⁊ introeūt in caliginē. h eſt actualē ignorāti am oīm. Vbi ſpe eſt vt eloquia aiūt q̄ eſt ſup om̄ia. ſolū em̄ ibi inueniẗ ⁊ teneẗ. Qual' ibi inueniẗ nō eſt effabilis. Hec ille. Cui tal' re/uelatio facta fuerit dicat illud Matthei. xj. Cōfiteor tibi pr̄ dñe ⁊c.

Diſtinctio ſeptima

SEptimo videndū eſt qualiter ſpūs human⁹ ad veniendū p iter occulte reuelatiōis ad intrinſecū ſecretū dñi ab ipo inuitaẗ Cañ. ij. dicēte. Surge ꝑpa amica mea. formoſa mea ⁊ veni. ⁊ hui⁹ inui tatiōis ſubiūgit allectiuū dicēs. Quia iam ambulātib⁹ reuelata eſt ſitas. q2 iā vox tur/turis audita eſt i terra nr̄a. i. vox paterni ṽ/bi reuelātis omnē veritatē in terra hūanita tis noſtre. Diċ g. O amica mea. ꝑpter ſecre toꝝ reuelatiōem. Joh. xv. Vos dixi amicoſ q2 om̄ia q̄ audiui a patre nota feci vobiſ. no ticia expimētali. diċ Grego. i omel'. Sur ge ad reuelationū pfectionē a ſenſibili ad in tellectuale. ab intelligibili ad ſupintellectua le. ⁊ ſm ps. Diſpoſuit aſcēſiones i corde ſuo in valle lachrymaꝝ. O colūba mea. ꝑpter reuelationū exercitatōꝫ. Cañ. ij. Oculi tui ſi cut colūbaꝝ ſup riuos aquaꝝ. id ē. vt diċ ṽ/cell'. innitētes aq̄s ſapie. que deriuanẗ a fon te ſapie. in q̄b⁹ mētes colūbine tāq̄ in puro

ſpeculo ɔtēplanť reuelatiões mētē ſimplifi/
cantes ꝛ purificātes. Propera.ꝓpť reuela
tionū pleniſſimā effuſionē. Vñ colūbe q̄ re
ſident in mētis ſuſpēdio ꝗerate iuxta fluēta
pleniſſima. ꝛ ꝑ quā vt dicit vercell.ꝗ̄ſtū mor
talib⁊ ꝓcediť ad pleniſſimas ſapiē eſſentialiſ
copias accediť.quaꝝ plenitudo nulla effuſi
one diminuiť. Hec vercell. O formoſa mea
ꝓpter reuelationū radioſam illūinatōꝫ. Vñ
Iſa.lviij. Implebit dñs ſplēdorib⁊ aīam tu
am. ꝛ eris q̄ſi ort⁹ irrigu⁹ cui⁹ nō deficiūt aq̄
Exēplū de moyſe cui⁹ facies ex ɔſortio dñi
ſplēdida facta eſt. vt videri nō poſſet oculis
corpalib⁊. Veni.ꝓpter diuinaꝝ reuelationū
certā directiōꝫ.ps. Specie tua ꝛ pulcritudi
ne tua ꝛc̄.q2 vox iā turturiſ audita eſt ī terra
noſtra.gemitu amoroſo cantās. Ego ſum
via veritas ꝛ vita. Joh.xiiij. Ego ſum via ꝑ
quā tutiſſime ibis.ego ſum veritas ad quam
certiſſime ibis.q2 iā finis enigmatiſ eſt. Ego
ſum vita in q̄ eternaliť ꝑmanes. Qui em̄ in
uenerit me inueniet vitā. Prouer.viij.g⁰ veni
q2 mens q̄ſi auis turturea īuenit ſibi nidūꝫ
ɔtinue māſionis ab eterno turture p̄ꝑatuꝫ.
vbi reponat pullos ſuos.i. om̄es caſtos et
amoroſos ɔcept⁹ caſte mētis. ꝛ caſto ꝛ amo
roſo turture.i.verbo paterno auditos ɔcept⁹
ꝛ gemit⁹. Vñ glo.dic̄. Turtur eſt xp̄s ama/
tor caſtitatiſ.cui⁹ vox audita eſt ī terra nr̄a.i.
in humanitate.in q̄ verbū paternū denūci/
at nobis ameniſſimū aduenisse tp̄s verꝭ ꝛ tē
pus gr̄e in q̄ nobis reuelabit oīa que audi/
uit a pr̄e. Joh.xv.dū ſicut dic̄ Grego. Affe/
ctus nr̄i imꝑmunť diuino amori cui nihil oc
cultať. Vñ vercell.exponit illud verbū dicēs
ſic. Turtur eſt ſoliuag⁹. ꝛ ſignat mētis vtutē
vnitiuā ꝛ ſuꝑintellectualē.q̄ nidificat ī ame/
niſſimis locꝭ virētib⁊ ꝛ aſſiduis ɔtēplatiuis
mētib⁊. ꝛ pullos vt turtur fouet nocte ī ſuꝑ/
lucēti caligine occulti ſilētij Amē.

ſ Extū iter eterni/

tatis ꝑ qd̄ ſpūs nr̄ venit ad intri
ſecū ſecretū ꝛ eternale maneriuꝫ
dñi ihu eſt eternoꝝ expimentaliſ
p̄guſtatio ꝛ noticia. Niſi em̄ eſſet in nob eter
noꝝ quedā ſpūalis p̄guſtatio.nō dicerꝫ. ps
Guſtate ꝛ videte qm̄ ſuauis eſt dñs ꝛc̄. Ad
maiorē hui⁹ itinerꝭ noticiā ſeptē ꝑ ordinem
ſunt notāda. Primo igiť vidēdū eſt quid
hec expientia dicať. ꝛ q̄re p̄cedētia itinera ſe/
quať. Secūdo q̄ꝝ potētiaꝝ iſta expimē/
tal' noticia dicať Tertio q̄liť ſpūales ſenſ⁹
potētiaꝝ ab expimētali noticia ipediāť q̄r/
to q̄liť iteriores ſenſ⁹ ſpūales repāť l' refor
manť. Quinto qualiť ꝑ guſtū interioreꝫ
ſpūalē eterna p̄guſtanť. Sexto qualiť q̄/
libet ſenſus interior ſpūalis eterna experiať
Septimo qualiť ſpūs noſter ad venien
dū ꝑ iter expientie ad intrinſecū dñi īuitať

Diſtinctio prima

p Rimo igiť vidēdū eſt q̄d h̄ expientia
dicať. ꝛ qualiť alia itinera ſequatur.
De q̄ notandū eſt.ꝙ ſic̄ dicit papiaſ
ꝙ expiētia idē eſt qd̄ noticia. Vñ expientia
videť eſſe obiecti cuiuſlibꝫ potētie pn̄tialis
act⁹ ꝛ noticia. Act⁹ em̄ vitales attingunt ſua
obiecta actiue vł paſſiue vł vtroqꝫ mō. ſm̄
quoſdā. alias potētia nō fieret in actu. Vñ
ſi om̄es hoīes dicūt mihi h̄ eſſe dulce ꝑ hoc
nō habeo noticiā expimentalē de illo.etiam
quātūcūqꝫ ꝓbēt ꝑ rōes.ſꝫ opinionē vel fidē
vel ſciam poſſem h̄re. Sꝫ ſi guſt⁹ me⁹ attigit
guſtabile. vł attingiť ab illo.tūc habeo noti/
ciā expimentalē illi⁹. Siłr eſt de guſtu inte/
riori ꝛ alijs ſenſib⁊ ſpūalib⁊. Vñ ſi ego lego
vel audio ab altero ꝙ dulcis ſit dñs.ꝓpter hoc
nō habeo noticiā expimentalē de h̄. niſi gu/
ſtus ſpūalis attingať a dulcedine diuīa. vt
dicat cū ſpōſa. Fructus ei⁹ eſt dulcꝭ gutturi
meo. Can̄.ij. vbi loquiť d̄ guſtu ſpūali. vt pa
tet in glo. Et iſta noticia expimētal' ꝑfectiſſi
moꝝ eſt. Vñ dicit Bern̄. ſuꝑ Can̄. Quicq̄d
de tuis occultis ſcim⁹ o dñe Jhu aut ſcptu
ra docēte. aut te reuelāte. aut certe qd̄ ꝑfectiſ
ſimoꝝ eſt guſtādo didicim⁹.i.expiētia. Ex q̄
patere pōt ſcdm̄.ſ.ꝙ iſtud iter expimentalis
noticie eternoꝝ rōnabiliter ſequiť itinera p̄
cedentia. Quid ꝓdeſt nāqꝫ multa cognoſce/
re ꝛ intelligere nec illa expiri. nec ad aliqueꝫ
vſum illa habere.g⁰ expientie noticia q̄nqꝫ ē
neceſſaria. Unde Hugo cōmentator ſuper
vij. angelice hierarchie. dicit ſic. Nō facit ꝑfe
ctum cognitio vtutis niſi ꝛ habit⁹ virtutis ī
experiētia ſubſequať. Magiſtra em̄ intelli/
gēdi eſt expientia. ꝛ illa optime iudicij veri/
tatē cognouit. qui eā nō audiēdo ſolū ſꝫ gu/
ſtando ꝛ faciēdo didicit. Sequiť. In experi
entia nāqꝫ ꝛ habitu virtutis cognitio ꝑficiť
veritatis. quia in ſola intelligēdi illuminati
one inchoať. Hec ille. Ad hanc expientiam
hortať Petr⁹ prima cano.c.j.dicēs. Si em̄
guſtaſtis q̄ꝫ dulcis eſt dñs. rationabiliť ita/
qꝫ iter experimētalis noticie eternoꝝ ſequiť

ꝓcedentia itinera tāq̃ꝫ illa ꝑficiēs.

Diſtinctio ſecūda

ſ Ecundo vidēdū eſt quaꝝ potētiarū ⁊ quoꝝ ſenſuū expimentalis noticia eſſe dicat͛ Circa qđ notandū eſt ꝙ in libro de ſpū ⁊ aīma dr ſic. Duo quidē ī homine ſunt ſenſus. vnꝰ interior ⁊ alius exterior. ⁊ vterq̃ꝫ bonū ſuū habet in quo ꝑficitur. Senſus exterior reficit͛ in cōtemplatōe humanitatꝭ. ſenſꝰ īterior ī ꝯtēplatiōe diuinitatis. Propterea em̄ deꝰ factꝰ eſt homo vt totū hominē beatificaret. ⁊ tota cōuerſio hominis eſſet ad ipm. ⁊ tota dilectio eſſet ī illo cū a ſenſu carnis videt͛ ꝑ carnē. ⁊ a ſenſu mētis ꝑ diuinitatꝭ cōtemplationē. Sequitur. Hoc erat totū bonū hoīs vt ſiue ingrederetur ſiue egrederet͛ paſcua in ſuo factore inueniret. Et īfra dicit. Cū homo ꝯſtet ex carne ⁊ aīma. ⁊ in carne ſint q̄nq̃ꝫ ſenſus. ſ. viſus auditꝰ. olfactꝰ. guſtꝰ. ⁊ tactus. quos tamē nō mouet abſq̃ꝫ aīme ſocietate. ita aīma ſimilit͛ habet q̄nq̃ꝫ ſenſus ſuo modo. q̄ꝛ ſpūales res nō corꝑalibꝫ ſenſibꝫ ſꝫ ſpūalibꝫ rimāde ſunt. Et ſequit͛. Vñ diuina vox in Deutero. ait. Videte ꝙ ego ſum deꝰ. Ecce ſpūalis viſus. Et in Apoc̄. Qui habet aures audiat q̇d dicat ſpūs eccl'ijs. Ecce ſpūalis auditꝰ. Et in ps. Guſtate ⁊ videte q̄m ſuauis eſt dominꝰ. Ecce ſpūalis guſtꝰ Et apl's. Bonꝰ odor xp̄i ſumꝰ. Ecce ſpūalis olfactꝰ. Et ī euāgelio Fide mulierē ſe tetigiſſe magis q̄ꝫ corꝑe oñdit. dicēs. Quis me tetigit. Ecce ſpūalis tactuſ Et ſequit͛. Sic mō cū oīmi cautela ſeruādū eſt q̇d ad corꝑis ſenſus. ⁊ q̇d ad aīe dignitatem ꝑtineat. Hec ille. Ex his plane p̄tꝫ ꝙ ſicut experiētia corꝑaliū fit ſenſibꝫ corꝑalibꝫ. ita expientia ſpūaliū fit in mēte ſpūalibꝫ ſenſibꝫ.

Diſtinctio tertia

t Ertio videndū eſt qualit͛ ſenſus noſtri interiores ſpūales ab illa experimētali noticia impediūt͛. De quo notandū ꝙ ſenſus ſpūales dupliciter impediunt͛ ab expimētali noticia. Vnū impedimentū eſt ex natura corrupta. aliđ eſt ex noſtra negligētia. De p̄mo impedimēto bernardꝰ ſmōe. lxvj. ſuꝑ Cañ. dicit ſic. Saporem interiorē ꝑdidimꝰ ab ipo pene exordio generis nr̄i. Vñ ex quo cordis palatū ſenſu carnis p̄ualente infecit virꝰ ſerpentis antiq̄ cepit nō ſaꝑe bonū. ac ſapor noxiꝰ ſubintrat ⁊ inſipiētia mulierꝭ. i. ſenſualitatꝭ ſaporē bōi excludit. q̄ꝛ ſerpētis malicia ⁊ aſtutia mulieris inſipiētiā circūuenit. Hec ille. Iſte morſus ſerpētinꝰ fecit ſenſus interiores languēſcere ⁊ tabeſcere. Ex tūc em̄ viſus īterior ſpiritual' tenebreſcit. auditꝰ ſurdeſcit. olfactꝰ tabeſcit. guſtus amareſcit. ⁊ tactꝰ craſſeſcit. vt clamet ꝓpheta. Oculos habēt ⁊ nō videbūt aures habēt ⁊ nō audiēt ⁊c̄. Tales manent in tenebris exterioribꝫ carnis. De īpedimento ſecūdo dicit͛ in libro đ ſpū ⁊ aīma ſic. Hoc bonū magnū qđ habuit ex duplici ſēſu. ſ. interiori ⁊ exteriori bene ordinato malū magnū ſecutū eſt. quoniā ꝑdito bono qđ intus erat egreſſa eſt aīa ad bona aliena q̄ foris erāt. ⁊ pactū fecit cū delectatiōibꝫ ſeculi. requieſcēs in illis. nō attendēs homo boni ſui interiꝰ abſentiam. eo ꝙ cōſolatiōes ſuas cerneret in bonis alienis. Nā cum exterior ſenſus carnalis bono ſuo foris vtit͛. interior ſenſus q̄ſi obdormit. Non enim cognoſcit bona interioris ſenſus q̄ iocūditate bonoꝝ exterioꝝ capit͛. De hoc vide hic, pximo mēbro plenꝰ. qualiter vtrūq̃ꝫ impedimētū tollitur. ſ. experimentalis noticie. Itē in tertio itinere aliqua inuenies de eodē.

Diſtinctio quarta

q Uarto videndū eſt qualiter ſenſus interiores ſpūales reformant͛ vel reparant͛. Circa qđ ſciendū eſt ꝙ cōtra primū impedimētū. ſ. corruptōꝫ nature neceſſe eſt vt a Ihu ſenſus noſtri aperiātur anteq̄ꝫ eterna experiant͛. Vñ Berñ. libro đ amore. c. xix. dicit. Dñs poſt ſuā reſurrectōꝫ loquēs diſcipulis. ait euāgeliſta Luc̄. xxiiij aperuit eis ſenſum vt intelligerēt ſcpturas. Cum em̄ inq̇t Berñ. ſcripturaꝝ interiorez ſenſum ⁊ virtutē miraculoꝝ ⁊ ſacramētoruꝫ dei ceperimꝰ nō ſolū intelligere ſed etiā quadā vt ita dicā expientie manu palpare ⁊ tractare. quod nō fit niſi quodā ꝯſcientie ſenſu ⁊ experiētie diſciplina. intelligētis ⁊ ſcientis bonitatē dei ⁊ virtutē. q̄ꝫ potēti bonitate. cū efficaci virtute in filijs gratie opꝰ ipſiꝰ gratie operat͛. tūc demū ſapiētia qđ ſuū eſt exequit͛ tūc quos dignos iudicat. vnctiōe ſua docet de oīmibꝫ. tūc appoſito bonitatis ſigillo. omnia pectora noſtra vnctiōe illa ⁊ emollit ⁊ īꝑmit ⁊ ꝯformat. Et ſi q̄ dura. ſi q̄ rigida inuenit. īculcat ⁊ infrigit. donec leticia dei ſalutaris accepta ⁊ ſapīe ſpū p̄ncipali ꝯfirmata. aīa leta ⁊ ſctā decātet ad deū. Signatū ē ſuper nos lumē vultꝰ tui domine. dediſti leticiam in corde meo. ⁊ vidē ſuꝑ Cañ. ſermonē

lxxvj. Sapiẽtia aſſidue vincit maliciã. id ẽ cõcupiſcentiã in mẽtibꝫ ad quas intrauerit. ſaporẽ mali quẽ illa inuexit ſapore meliore exterminãs. Intrãs enĩ ſapiẽtia duz ſenſuſ carnis infirmat. intellectũ purificat. cordis palatũ ſanat ꝛ repat. ſanato palato iaz ſapit bonũ. Sapit ꝛ ipa ſapiẽtia qua in bonis nihil eſt meli⁹. Hec ille. Cõtra impedimẽtum ſecundũ. ſcꝫ noſtrã negligentiã. neceſſe ẽ vt ſenſus exteriores ſopiant̃. ꝛ a ſua vagatione reſtringant̃. quia tunc interiores excitant̃ ꝛ exercitant̃. Unde tertio moral̃. Grego. dic̃ ſic. Si exterior euagatio ſenſus claudit̃. interior ſenſus aperitur. Cui⁹ rationẽ reddit Hugo de archa noe. vbi dicit. Mentes q̃s cure carnales exagitãt nõ ꝯprehendũt ſapidam ſapiẽtiã. ſed qui minorat̃ actu ipſe inuenit eã. quia dũ anim⁹ ab exterioribꝫ ad interiora abſtrahit̃. ad ſeipm colligit̃. ꝛ robuſtior ad cõtemplãda celeſtia eleuat̃. ꝛ cũ a delectatione exteriori abſtrahit̃. neceſſe eſt vt aliquid ſpũalis gaudij ꝑguſtare incipiat. ne ſi omino a delectatiõe mãſerit alien⁹ q̃ſi ſemẽ aridũ ſine humore ad gramẽ ſapie nõ ꝯualeſcat. Sequit̃. Fit ẽ diuina gr̃a inſpirãte. vt mẽs ſic abſtracta. ꝛ terrenis deſiderijs exuta ſtatim q̃dã inſolita leticia ꝑfundat̃ vt amplius amare eſſe agnoſcat qđ deſeruit q̃ magis dulce ſentit qđ iuenit. Sequit̃. Illas mẽteſ interne dulcedis deſideriũ trahit. q̃s null⁹ ꝯcupiſcẽtie carnal̃ affect⁹ r̃ligauit. Hec ille

Diſtinctio q̇nta

Quinto videndũ eſt qualit̃ ꝑ interiorẽ guſtũ ſpũalẽ eterna ꝑguſtãt̃. Circa qđ ſciẽdũ ꝙ niſi guſt⁹ ſpũalis eſſet in nob dñs nõ diceret. Qui mãducat hunc panẽ viuet in eternũ. Jo. vj. De guſtu eternoꝝ ſpũali dt̃ Ber. li. de amore dei. c. xix. Mẽs ẽ quedã vis aĩme q̃ inherem⁹ deo ꝛ fruimur. Fruitio aũt h̃ in ſapore q̃dã eſt diuĩo. Quare ſapiã a ſapore dr̃. ſapor aũt iſte in guſtu q̃dã eſt. Guſtũ aũt iſtũ nemo p̃t digne exp̃mere. nec etiã q̇ meret̃ guſtare. ſꝫ p̃t dicere. Guſtate ꝛ vi. qm̃ ſu. eſt do. Hec Ber. Dic̃ etiam Greg. omel̃. xxvj. Suauitatẽ ei⁹ nõ cognoſcitſ ſi hãc mĩme guſtaſtſ. Ex q̃ ẽ guſtũ illum nẽo p̃t exp̃mere ſꝫ ſolũ ꝑ expiẽtiã noſcit̃. iđo optet viã q̃rere q̃lit̃ ſpũs nr̃ ad iſtã guſt⁹ experiẽtiã poſſit ꝑtingere. De q̃ notãdũ eſt ꝙ ih̃s q̇ eſt ſapiã pr̃is ſapida. qꝛ in eo eſt ſapor oĩs ſuauitatſ ꝛ delectamẽti. Primũ exiuit (vt dic̃ Hugo ſup. ꝑlo. ange. hierar.) ꝑ creaturã mũdi ꝛ manifeſtauit ſe ĩ opibꝫ ſuis. ꝛ ceperat videri viſibilit̃ inuiſibil̃ ꝑ effectũ ſuũ viſibilẽ. Et ille exit⁹ ſapie cauſabat ĩ ſenſibꝫ noſtrĩſ exterioribꝫ q̃ndã noticiã eẗnoꝝ ſciẽtialẽ. q̇a ẽm aptum. Inuiſibilia dei a creat̃a mundi ꝑ ea q̃ facta ſũt itellecta ꝯſpiciũt̃. ſempiterna q̃ꝫ virt⁹ ei⁹ ꝛ gl̃ia ꝛ diuĩtas. Et licet illđ lum̃ ſapiẽ aliquẽ cauſet ſaporẽ in ſenſibꝫ. vt ptꝫ ꝑ p̃s. Delectaſti me dñe ĩ factura tua ꝛc̃. tñ illa delectatio fit ſꝑ ex guſtu ſapiẽtiali. oleo g̃tie ꝯdito. nec illa noticia eſt expimẽtalis ſed diſcurſiua. Scđo vt dic̃ Hugo ibidẽ. exiuit ſapiã pr̃is incarnata. ꝛ facta ẽ lumẽ in teſta. vt nos illumĩaret ꝛ ad p̃rem reuocaret. Et ille exit⁹ ſapie ſine manifeſtatio cauſabat in ſenſibꝫ nr̃is iterioribꝫ q̃ndã noticiã eternoꝝ credibilẽ. ſupnaturalẽ. ꝛ iđ notabilior eſt p̃cedẽte qꝛ ſupnaturalia dona ꝑficiũt naturã vt dic̃ Dyo. Sꝫ nec illa noticia ẽ expimẽtalis. qꝛ expientia repugnat fidei. vt pꝫ ꝑ Gre. Tñ ex noticia fidei firma mltiplex noticia ꝛ ꝯſolatio habet̃. vt pꝫ ꝑ Dyo. de di. no. ca. vij vbi dic̃ ſic. Fides diuĩa eſt ſtabil̃ collocatõ credẽtiũ. collocãs illos ĩ ꝟitate. ꝯfirmãs ſimplicẽ ꝟitatẽ itrãſmutabili idẽtitate ĩ ipis credẽtibꝫ. Et credẽtẽ in ꝟitate teſte ſcp̃ta Rom. viij. nihil mouebit a leticia q̃ eſt ẽm verã fidẽ. ſꝫ habebit ĩ ea ꝑmanẽtiã imobil̃ ꝛ intrãſmutabil̃ idẽtitatſ. Qui ei ꝟitati vnitus eſt ex ipa vnione bñ nouit qñ bñ ſentit. q̃uis multi corripiãt eũ tãq̃ꝫ mẽtſ exceſſũ paſſũ. Tertio vt dt̃ Hugo. ſapiã ĩcarnata q̃ ſe ꝑ inuiſibilia manifeſtat voluit oñdere quõ ipa aĩoꝝ cibus ꝛ refectio ẽ. Et iđ carnẽ aſſumptã nob ĩ eduliũ ꝑpoſuit ĩ ſacrõ. vt ꝑ cibũ carniſ ad guſtũ inuitaret diuĩtatſ. Hec ille. Egreſſa eſt ẽ ſapiã pr̃is ꝛ q̃ſi iã panificata. vt etiam dicat. Ego ſũ panis vite. ꝛ pr̃ dat vob panẽ đ celo veꝝ q̇ de celo deſcẽdit. Jo. vj. Igit̃ ih̃s in ſacramẽto ẽ ver⁹ cibꝫ ꝛ ꝟe guſtabil̃. vt ꝑ guſtũ corꝑis ei⁹ ꝑueniat̃ ad guſtũ diuĩtatſ e⁹. quia ipẽ eſt via ẽm hũanitatẽ ad ei⁹ diuinitatẽ. vt ſup̃ dictũ eſt. Sũme ãt neceſſariuꝫ eſt ad h̃. vt ad guſtũ itime diuĩtatſ ꝑtingat̃ ꝑ corpus ei⁹ ĩ ſacrõ. ꝙ ſenſus corꝑal̃ aliq̃ ſẽſibili ſigno foueat̃ ꝛ determiet̃. ꝛ vt itellect⁹ lumĩe ſupnaturali fidei ꝯfortet̃. ꝛ vt volũtas caritate inflãmet̃. ꝛ ſic ꝑ ſpũalẽ mãducatiõꝫ corꝑis xp̃i ad guſtũ abſcõdite diuĩtatſ ꝑtingat̃. Sꝫ ecce. h̃ ih̃s dic̃ Jo. x. Ego ſũ oſtiũ. ꝑ me ſi q̇s introierit ſaluabit̃ ꝛ paſcua iueniet. Ego ſum oſtiũ ſenſui corꝑali ꝑ ſig ſenſibilia mõſtratũ

Ego ſũ oſtiũ intellectui ꝑ fidẽ ꝑfectã reſeratũ. Ego ſũ oſtiũ volũtati ꝑ caritatẽ feruidã aptũ. guſtatũ. ⁊ habitatũ. Ego inq̃ ſũ oſtiũ ſenſui ꝑ ſig̃ ſenſibilia mõſtratũ ĩ ſacr̃o ꝑ ſenſibiles ſpẽs ſacramẽtales panis ⁊ vini. q̃ ſignificãt ꝑfectã refectiõꝫ. Sig̃ em̃ ſenſibilia aliud faciũt ĩ cognitõꝫ venire. Vñ Dy. vbi ſupra dr̃. Ne hũana infirmitas ꝯtactũ carnis ĩ aſſumptõe abhorreret. iõ ꝯſueti edulij ſpẽbꝫ carnẽ velauit. vt ſenſus foueret̃ dũ cõſueta ꝑcipit vt etiã intellectꝰ credẽdo ⁊ affectus diligẽdo determiate dirigeret̃ ad cibũ hũc quẽ pr̃ ſanctificauit. Jo. vj. ſub ſpẽbꝫ panis ⁊ vini. q̃ etiã ſignãt ꝑfectã refectõꝫ eſſe in h̃ ſacr̃o vt ait. Jtẽ ego ſũ oſtiũ intellectui ꝑ fidẽ ꝑfectã reſeratũ. Vñ Chry. ĩ tracta. d̃ ſymbolo dr̃. Fides eſt lumẽ aĩe. oſtiũ vite. fũdamentũ ſalutꝭ et̃ne. ⁊ Jſa. vij. Niſi credideritꝭ nõ intelligetꝭ. g̃ ꝑ fidẽ intrat̃ ad ꝟitatꝭ cognitionẽ. Vñ Augꝰ. ſuꝑ Jo. dic̃. noli ĩtelligere vt credas. ſꝫ crede vt ĩtelligas. Intelligere em̃ eſt merces fidei. Fides mũdet te vt itelligere repleat te. Hec ille. Jntellectꝰ em̃ hũanus ſine radio fidei circa diuia eſt q̃ſi cecus Vñ ĩpoſſibile eſt ꝙ ĩtellectꝰ attingat corpus xp̃i vt exiſtit ſub ſpẽbꝫ ſacramẽtalibꝫ niſi lumine ſuꝑnaturali certiſſime fidei illumĩcet̃ ⁊ dirigat̃. alias nõ videbit riuulos flumĩs torrẽtis butiri ⁊ mellis. Job. xx. Qđ exponens Gre. xxx. moral. Butirꝫ naſcit̃ ex carne. ⁊ ſig̃t xp̃i hũanitatẽ. mel ꝟo deſcẽdit ex aere. et ſig̃t xp̃i diuinitatẽ Ex his duobꝫ deſcẽdũt ſeptẽ riuuli ꝯtẽplatõis hũanitatꝭ. ⁊ ſeptẽ diuitatꝭ q̃s ſolũ fideles ĩ tãta plenitudine qñq̃ recipiũt vt videãt qđ dicere nõ valẽt. Attigit ei fides inacceſſa. ait Ber̃. ſuꝑ Cañ. ſ̃mo. lxix. q2 intellectꝰ ꝑ fidẽ illuminatꝰ ⁊ ꝯfortatꝰ attĩgit hãc ꝟitatẽ indubitant̃ ꝙ xp̃s ꝟe eſt in ſacramẽto. ⁊ diuitas ꝟe eſt in xp̃o. Jtẽ ego inq̃ ꝟe ſum oſtiũ volũtati ꝑ caritatẽ feruidã aptũ guſtatũ ⁊ inhabitatũ. q2 q̇ mãducat meã carnẽ ⁊ bibit meum ſanguinẽ. ĩ me manet ⁊ ego ĩ eo. Jo. vj. Hec aũt mãducatio fit ſpũaliter. Mãducare aũt ſpũalit̃ ẽ attigere ad rẽ hꝰ ſacr̃i. Res aũt hꝰ ẽ duplex. vna ꝯtenta ⁊ ſignata. ⁊ ẽ xp̃s ĩteger q̇ ꝯtinet̃ ſub ſpẽbus panis ⁊ vini. Alia ẽ res ſignata ⁊ nõ ꝯtẽta. et hec eſt corpꝰ xp̃i myſticum. Jlle g̃ mãducat ſpũalit̃ q̇ xp̃o ꝯiũgit̃ ꝑ fidẽ ⁊ caritatẽ. Fides ꝑtinet ad cognitõꝫ. caritas ad refectõꝫ. ideo etiã vnit̃ corꝑi xp̃i myſtico. i. eccl'ie Ex iſta ei mãducatiõe orit̃ attingẽtia ſpũal'. alias xp̃o nõ ĩcorꝑaremur dũ carnẽ eiꝰ guſtãꝰ. De iſta aũt incorꝑatiõe Augꝰ. ſuꝑ Jo. dr̃. O ſacr̃m pietatꝭ. o ſignũ vnitatꝭ. o vinculũ caritatꝭ. q̇ vult viuere accedat. credat. ĩcorporet̃. vt viuificet̃. Et Dy. ſuꝑ. vij. ange. hierar. dicit ꝙ iſta mãducatio dr̃ viuifica. q2 viuos ſecũ efficit oẽs q̇bꝫ ſe mãducãdũ ꝓbet. Dicat g̃ mãducãs illđ Cañ. v. Comedi fauum cũ melle meo. Fauꝰ ſic dic̃ Orig. eſt cera ꝟginea. cellulis diſtincta. melle repletꝭ. Quid g̃ eſt aliđ Comedi fauũ cũ melle meo. niſi mãducare corpꝰ ꝟginee carnis dulciſſima diuitate repletũ. ⁊ ſic ꝑ guſtũ hũanitatꝭ ꝑuenit̃ ad guſtũ diuitatꝭ. ⁊ iõ ad ꝓlibamẽ eternitatꝭ

Diſtinctio ſexta

ſ Exto notãdũ eſt q̃lit̃ q̇libet ſenſus ĩterior ſpũal' et̃na expiat̃. De q̃ ſciendũ eſt ꝙ Ber̃. li. de amore dei. c. xv. dr̃. Sic corpꝰ hꝫ ſuos q̇nq̃ ſenſus q̇bꝫ aĩe ꝯiũgit̃ vita mediãte. ſic aĩa hꝫ ſuos q̇nq̃ ſenſus q̇bꝫ deo ſiue et̃nis ꝯiũgit̃ mediãte charitate Quare apl's dr̃. Nolite ꝯformari huic ſecl'o ſꝫ reformamĩ in nouitate ſenſus vr̃i vt ꝓbetis. i. exꝑimẽto ſciatꝭ q̃ ſit volũtas dei bona. bñplacẽs ⁊ ꝑfctã. Sequit̃. Per ſenſꝰ corꝑis veteraſcimꝰ ⁊ huic ſeculo ꝯformamur. Per ſenſũ ꝟo mẽtꝭ renouamur ĩ agnitiõe di ſiue eternoꝝ. Et infra. c. ix. dr̃. Sic oẽs ſenſꝰ corporales. ſ. viſus auditꝰ odoratꝰ tactꝰ. ſine ſẽſu guſtꝰ infirmãt̃ ⁊ ebetãt̃ ĩ oꝑatiõibus ſuis ſic añ aduẽtũ Jhu mediatorꝭ oẽs ſenſus noſtri ſpũales lãguebãt ꝓpt̃ abſentiã guſtꝰ ſpũalis vl' ſapiẽtial'. q̃ nec dũ fuit incarnata. nec q̃ſi guſtata. a cuiꝰ guſtu q̃to diutiꝰ abſtinẽꝰ. tãto ſenſus ĩteriores magꝭ deficiũt ⁊ ĩfirmãtur ĩ actibꝫ ſuis circa et̃na. Vñ Gre. xxx. moral'. exponẽs illđ Job. xviij. Attenuet̃ fame robur eiꝰ. ⁊ iedia ĩuadat coſtas eiꝰ. ſic dr̃ Ex rõnali aĩa hꝫ hõ vt ĩ ꝑpetuũ viuat. ⁊ tñ hoĩs ĩniq̇ robur attenuat̃ fame. q2 aĩa eiꝰ nulla interni cibi refectõe paſcit̃ ⁊ iedia ĩuadit coſtas eiꝰ. qñ ſpũali refectõe ſubtracta ſenſus mẽtꝭ deficiũt. ⁊ tũc cogitatões ſuas nec r̃gere nec tueri pñt. q2 fames ĩterna ſenſus mẽtꝭ extenuat. ⁊ iõ ſe forꝭ extẽdũt ad tꝑalia ſpretꝭ eternis q̃ eis nõ ſapiũt. Aduenĩẽte aũt guſtu ſapĩe ait Ber̃. vbi ſ̃. c. xix. tũc ſeq̇t̃ q̃dã dulcedo ſaporꝭ. quã ĩ interiori ſuo ſentiẽs aĩa mõ q̃dã ſinglari q̃ ſuſcipit cũcta diſcernit ⁊ dĳudicat. ſeq̃ ⁊ omẽs ſenſus vegetat ⁊ ꝯfirmat. Nã h̃ panis ſpũal' eſt d̃ q̃ dr̃ Sap. xvj. Paratũ panẽ dediſti eis de celo ſine labore omne

delectamentū in ſe habentē. ⁊ oīs ſapoꝛꝭ ſua
uitatē. Et ideo iſte panis ſapiētialis nobis
in ſacramēto charitatꝭ exhibitꝰ. maxie attin
gentie eſt. Attingit em̄ om̄es ſenſus interio
res intīm̄ vt in om̄ibꝫ mādučātibꝫ eū mane/
at ⁊ ipi in eo. vt nō moꝛiant̄ in eternū. ſed in
eternitate viuāt ⁊ maneāt. Joh. vj. Diuiniſ
ſima igit̄ euchariſtia ī ſe habēs delectamen
tū omnē ſenſū interioꝛē attingēs. ſenſum vi
ſus ſpūalis excitat ad expiendū eternoꝝ cō/
templatiōꝫ. ſenſū auditꝰ ſpūalis excitat ad
expiendū eternoꝝ affectiōꝫ. ſenſū tactꝰ ſpūal'
excitat ad expiendū eternoꝝ tētionē. ſenſuꝫ
guſtꝰ ſpūalis excitat ad expiendū eternoꝝ p̄
libationē. Niſi iſtis ſenſibꝫ interioribꝫ etna
aliqualiter ī hac vita expirent̄. Greg. moꝛa.
v. nō diceret. Sic eternitas p inhiantē mē/
tem ſine ſpē cernit̄. ſine ſono audit̄. ſine mo/
tu ſuſcipit̄. ſine loco retinet̄. ſine coꝛpe tāgit̄.
⁊ cū mens fantaſmata imaginationū coꝛpa
lium abījcit. iā aliqualit̄ eternā diuinitatem
ꝯſpicit. quā ſi nec dū q̇d ſit appꝛehēdit. agno
uit tñ certe q̇d nō ſit. Videamꝰ g̊ de ſin/
gulis ſenſibꝫ interioꝛibꝫ. Primo igit̄ Jhs
panis vite ī ſacramēto mādučat̄ cū verē ī ſe
habeat delectamentū om̄is ſuauitatis oim
ſenſuū ſpūaliū. Et cū ipe ſit candoꝛ lucꝭ et/
ne ⁊ ſpeculū ſine macula. Sap. vij. Attigēs
ſenſum viſus interioꝛis hoīs iā aliqualiter
exercitatū. ipm excitat ad eternoꝝ recipien/
dā ꝯtemplatōꝫ vel inſpectiōem. Vñ Grego.
xxiiij. moꝛal'. exponēs illud Job. videbit fa/
ciē eius in iubilo dicit ſic. Plerīqꝫ ꝯtempla/
tione q̄dā retributiōis eterne. etiā prius q̄ꝫ
ſpolient̄ carne hilareſcūt. dū in iubilo facieꝫ
dei cōſpiciūt. qđ fit cū aliquis ſpūalē oculū
in radio eterni ſolis figit. ibi lumē viuēs vi/
det. quia iā om̄i mutabilitatis viciſſitudine
atqꝫ obumbꝛatiōe calcata veritati eternita/
tis inheret. eiqꝫ inherēdo quē cernit ad ſimi
litudinē incōmutabilitatꝭ aſſurgit. atqꝫ ī ſe/
metipām auctoꝛis ſui incōuerſibilē ſpeciem
dū recipit aſſumit. Que em̄ ad mutabilitatē
p ſeipām lapſa eſt. ad īmutabilitatis ſtatum
immobilē vidēdo foꝛmat̄. Hec Gregoꝛius
Huiꝰ ſenſus expientiā habuit q̇ dixit. Dile/
ctus meꝰ candidꝰ ⁊ rubicūdꝰ ⁊c̄. Cañ. v. Ex/
perimētalit̄ loquebat̄ ait vercell'. Secun
do Jhs panis ſacramētal' cū ſit ꝟbū patris
verbū aūt eſt noticia declaratiua cū amoꝛe
vt ait Augꝰ. li. ix. de tri. attingēs aures ſpūa/
les in ſacramēto excitat eas ad expiendū al

locutionē de eternis. qꝛ quantū in ſe eſt ſem
per notificat eterna. ⁊ illumiabit oēm homi
nē. Aīma aūt niſi hr̄et aures ſpūales abiles
ad audiendū eterna ihs nō dixiſſet. Qui hꝫ
aures audiēdi audiat. Math. xiij. ⁊ Lu. viij
Dñs aūt (vt dič Gregꝭ. ſup Ezech. omel'. ij)
nō querit aures coꝛpis ſꝫ mētis. Et Apoč.
ij. dicit̄ idē. Qui habet aures ⁊c̄. vbi dt̄ Rich
Jlle hꝫ aures audiēdi q̇ hꝫ ſenſum ītelligē/
di ⁊ affectū diligēdi ea que ꝑmittunt̄. ⁊ ideꝫ
dicit Haymo. Auris carnis tm̄ ad audien
dū ꝯſiſtit. auris ꝟo coꝛdis auditu ſimul ⁊ in
tellectu viget. Has aures ꝟbū patris mul/
tipliciter alloquit̄. vt ſupꝛa dictū eſt in itine/
re meditatiōis. Et Augꝰ. ſup Geñ. ad literā
dicit. Sapiētia filiꝰ dei nō ceſſat loq̇ occul/
ta inſpiratōe ad intellectualē creaturā. Sꝫ
Grego. xiij. moꝛal'. dič. Vñ exterioꝛ auditus
aperit̄. inde interioꝛ obſurdeſcit. Huiꝰ allo/
cutiōis expientiā habuit q̇ dixit. Vox dile/
cti mei. vbi dič glo. Gaudeo ꝯſolatoꝛiā eius
vocē audiēs. dū eiꝰ faciē nōdū video. tñ ſub
leuato ad celū aīo aliquā ſuauitateꝫ p̄guſto
fut̄e beatitudīs. ⁊ h̊ in pñti ſeculo. Hec glo.

Tertio ihs panis ſacramētalis. Cuꝫ ſič
dicit Dyoni. iiij. ange. hierar. exiſtit fontana
copia ſuſceptionū diuinaꝝ ſuauitatū refun
dens de ſua plenitudine diuiniſſimas fra/
grātias. iō olfactū interioꝛē ſpūalē excitat et
aperit ad expiēdū eternoꝝ odoꝛē. vt Johes
euāgeliſta tāq̄ꝫ exptus diceret. Odoꝛ tuꝰ do
mine excitauit in nob̄ cōcupiſcētias etnas.

Sꝫ hic nota q̇d ſit olfactꝰ ſpūalis in aīa.
⁊ in angelis. De h̊ dič lincoñ. cōmētatoꝛ ſup
angel'. hierar. ſic. De olfactiua ꝟtute diſcre/
tiua odoꝝ q̄ intꝰ ſuſcipiēdo agit dič Dyon.
ſignare ſuſceptiuū bñ redolētꝭ. h̊ eſt bñ cōtē
plantis gr̄e diuie. Et. iiij. eccle. hierarch. dič
Dyoni. ſic. Si ſenſibiliū aromatū ſuſceptio
moderata viꝫ olfactiuā noſtrā ſanā delecta
biliter refouet piter ⁊ intellectualē ſenſū no
ſtrū ſpūalis ſuauitatꝭ diſcretiuū ab appetitu
inoꝛdinato purgatuꝫ. ſuſceptio diuini boni
odoꝛis ſancta delectatiōe nos replebit. Hu
ius odoꝛis expiētiā habuit q̇ dixit. Jn odo
rem vngentoꝝ tuoꝝ currimꝰ poſt te. vbi dič
Berñ. ſic. Et ſi dñs ſuauis vniuerſis. maxie
tñ domeſticis. ⁊ q̄to q̇s ſibi familiariꝰ vite
merito ac mētis puritate aperiat tāto eū ar
bitroꝛ recētioꝝ aromatū ⁊ vnctiōis ſuauio/
ris ſentire frāgrātiā. Poꝛro ī hmōi nō capit
intelligētia niſi q̄ꝫtū expiētia attigit. Hec ille

Deo igiť grãs q̃ odorẽ noticie ſue mãife/
ſtat ꝑ nos ĩ oĩ loco.j.Co.ij. Quarto ieſus
panis ſacramẽtal'.Cuꝫ ſit ſũme attingẽtie.
qꝛ ipe ſe dat ĩ cibũ.ꝛ manet ĩ cibato ꝛ cibatꝰ ĩ
eo.vt dꝛ Jo.vj.ꝛ h̄ in maxia caritate vbĩ fit
veriſſima attingẽtia aĩe ꝛ dei ſpũal'.Sꝫ no/
tandũ ꝙ hugo in li.d̾ archa noe.pmo diĉ ſic
Ad deũ attingere eſt ſp ꝑ deſideriũ eũ q̃rere
ꝛ ꝑ cognitionẽ inuenire.ꝛ ꝑ guſtũ tãgere.Ex
quo patet ꝙ attingẽtia iſta hꝫ q̃ſdã gradus
ꝑ quos deꝰ accediť ꝛ inueniť ꝛ attingiť.non
acceſſu locali nec tactu corꝑali ſed ſimilitu/
dine ſpũali accediť ad deũ.ꝛ diſſimilitudine
a deo recediť.vt diĉ Augꝰ.li.vij.de trinitate

Primꝰ igiť gradꝰ eſt quo deꝰ accediť cũ ꝑ
deſideriũ queriť.Quis em̃ deꝰ vt deſiderať
ſm aliq̃d vt pñs nõ habeať.tñ neceſſe eſt vt
etiã ſm aliq̃d pñs habeať.alias ñ deſidera/
reť.Diĉ em̃ Gre.in omel'.Profecto q̃ deum
deſiderat iã hꝫ quẽ amat.ꝛ tñ habitꝰ ampliꝰ
queriť.qꝛ ſine fine eſt q̃rendꝰ.vt ait Augꝰ.ex
ponẽs illud ps.Querite faciẽ eiꝰ ſp. Se/
cundꝰ gradꝰ q̃ deꝰ attingiť eſt cũ ꝑ cognitõꝫ
inueniť. Cognitio em̃ eſt actꝰ vital'.Actus
aũt vitales attingũt ſua obiecta vt dictũ eſt
ſupra.al's dilectꝰ nõ dixiſſet dilecte. Vulne
raſti cor meũ in vno oculoꝝ tuoꝝ.Cañ.iiij.
intelligẽtia tua penetrãte ait v̾cell'.ſꝫ attingẽ
tia manet impfecta niſi id qd̾ pñs eſt cogni
tioni.fiat pñs ꝛ volũtati amãtꝭ.Quia Augꝰ
in ep'la ad dardanũ diĉ.ꝙ q̃dã deũ cogno/
ſcũt q̃ tñ deũ ꝓpť h̄ nõ habẽt.qꝛ ſi eũ vt deuꝫ
cognouerũt.nõ tñ vt deũ glorificauerũt.ait
ap'ls ad Ro.j. Tertiꝰ gradꝰ q̃ deꝰ attigiť
eſt cũ deꝰ ꝑ amorẽ teneť ꝛ amplexať.ꝛ ſpũali
ter mãducať.Hi aũt actꝰ ꝛ gradꝰ ſunt pnci
piũ ipiꝰ affectꝰ ꝛ volũtatꝭ.Vñ Augꝰ.ix.d̾ tri
ni.c.vj.diĉ.ꝙ volũtas hꝫ vnũ ꝓpriũ actũ qui
eſt actꝰ tenẽdi ſiue amplexãdi.ꝛ q̃ſi poſſiden
di.q̃s actꝰ nõ p̃t hr̃e intellectꝰ.Nã poſſeſſio
nõ eſt intellectꝰ cognoſcẽtꝭ ſꝫ volũtatꝭ hñtiſ
ſic̃ ſanitas ſani nõ eſt medici cognoſcẽtis.ſꝫ
ſani eã habẽtis. Vñ ꝛ actũ guſtandi ñ habꝫ
intellectꝰ ſꝫ volũtas.qꝛ guſtꝰ eſt ĩ charitate ſi
cut diĉ Rich.ſꝫ charitas vl' dilectio eſt actus
volũtatꝭ.Nã ſic diĉ Rich.li.iiij.d̾ ꝯtẽplatiõe
ca.xv.Sic deꝰ ꝑ memoriã audiť.ꝑ ĩtelligẽti
am videť.ita ꝑ affectũ amplexať ꝛ attingiť.
Hunc tactũ ſpũalẽ expta fuit q̃ dixit.Leua
eiꝰ ſub capite meo.Leue noĩe intelligũť ſplẽ
dores intellectꝰ ſpeculatiui q̃ ad guſtũ via/
toris ꝑtinẽt.dextre noĩe q̃ patriã ſignat ĩtel/
ligiť ſupintellectualis vnitio ad deũ.q̃ ſpe/
culũ neſcit.ꝛ q̃ſi ad p̃miũ inchoat tãq̃ꝫ arra
ꝛ pignꝰ.ij.Coꝝ.v.nec auferet. Luc.x.quare
dixit ſpõſa Cañ.iij.Tenui eũ nec dimitrã il/
lum.poſt tã exceſſiuos amplexꝰ ꝛ ineffabiles
Hec vercell'. Quinto ihs eſt panis ſuper
ſubalis.ſic pꝫ Mat.Jõ ḡtiſſima ꝛ ſufficien
tiſſima refectio angl'oꝝ ꝛ hoĩm.vt dꝛ ĩ pſal.
Jõ attingẽs guſtũ interiorꝭ mẽtis.apit euꝫ
ad eternoꝝ dulcedinẽ guſtandã. Vñ v̾cell'.
ſup Cañ.diĉ.Nihil ẽ qd̾ ita ḡtã mẽtibꝫ p̃ſtet
refectionẽ ſic̃ panis ſupſubſtãtialis.Hec
em̃ refectio nõ fit ꝑ ſpeculũ ſꝫ ꝑ diuine dul/
cedinis expientiã.iuxta ꝙ guſtꝰ ꝛ tactꝰ nõ ex
erceñť ꝑ ſpeculũ ſic̃ viſus.ꝛ in hac dei ꝑtici/
patiõe fundať portio marie q̃ nõ auferetur
ab ea.Sꝫ hec eſt pncipalis ruine antiq̃ re/
paratio q̃ñ in pmo adã ſpoliati fuimꝰ ꝛ vul/
nerati in naturalibꝫ.Hec ille.Quis ãt iſte
panis habeat om̃e delectamẽtũ ꝛ omnẽ ſa/
porẽ ſuauitatꝭ.ꝛ ſanet om̃s infirmitates no
ſtras.ſm ps.nõ tñ in oĩbꝫ ſapit eq̃liť.Dicit
nãq̃ꝫ Ber.ſer.xxxij.ſup Cañ.Deꝰ nõ vnifor/
miť ſapit oĩbꝫ.Oꝑtet nãq̃ꝫ ꝓ varijs aĩe deſi
derijs diuĩe pñtie guſtũ variare.ꝛ infuſũ ſa
porẽ diuĩe dulcedis diuerſa appetẽtis.aĩme
aliť atq̃ꝫ aliť oblectare palatũ.Mltũ eĩ dif/
ferenť ſapit iſte panis vite etñe repbis ꝛ ele
ctis.Vñ Gre.xj.moral'.exponẽs illd̾ Job.
Aurꝭ v̾ba dijudicat.ꝛ fauces comedẽtꝭ ſapo
rẽ.diĉ ſic.Job ĩ his v̾bis aliq̃d d̾ repbis.ali
q̃d de electꝭ inuere videť.qꝛ v̾ba ſapĩe q̃ rep/
bi audiũt tm̃.electi nõ ſolũ audiũt ſꝫ etiã gu
ſtant.vt eis in corde ſapiat qd̾ reproboꝝ nõ
mẽtibꝫ ſꝫ ſolũmodo auribꝫ ſonat.Alid̾ nãq̃ꝫ
eſt cibũ noĩatim audire ſolũmodo.aliud v̾o
eſt guſtare.Electi itaq̃ꝫ cibũ ſapĩe ſic audiũt
vt deguſtẽt.qꝛ h̄ qd̾ audiũt ipis ꝑ amorẽ me
dulliꝰ ſapit.reprobi v̾o qualiť ſapiat igno/
rant.Aliud em̃ eſt aliq̃d ſcire de deo.ꝛ aliud
qd̾ cognoſciť faucibꝫ intelligẽtie guſtare.Il
la eĩ dicta ĩ ſapĩe radice ſolidata ſũt q̃ ꝑ viuẽ
di vſum ꝛ actuũ expimẽtũ ꝯualeſcunt.Hec
Gre.Sꝫ vt ſup̃ dictũ eſt oꝑꝫ volẽtẽ guſta/
re hũc panẽ ſupſubalẽ hr̃e ſẽſus exercitatos
Hos ſenſus iteriores videť b.augꝰ hũiſſe q̃
x.lib.ꝯfeſſ.ait ſic. Quid amo cũ deũ meum
amo.certe nõ exteriora.ſꝫ q̃ndã lucẽ ꝛ q̃ndã
vocẽ ꝛ quendã odorẽ ꝛ quendã cibũ ꝛ quen
dam amplexũ interioris hominis mei. vbi
fulget aĩe mee lumẽ.qd̾ non capit locꝰ.ꝛ vbi
ſonat verbũ qd̾ non rapit tempus.vbi olet

odoꝛ quē nō ſpargit vēt⁹. ⁊ vbi ſapit cibus
quē nō minuit edacitas. ⁊ vbi heret qđ non
diuellet ſatietas. Hec amo cū deū meū amo
Hec Aug⁹. Ex his ptꝫ q̄lit̄ ſenſus iterioꝛes
nr̄i et̄na expiant̄. Vn̄ ⁊ Rich. li. de tri. ca. iij.
dic̄. Nō dꝫ nob̄ ſufficere illa et̄noꝝ noticia
q̄ eſt ꝑ viſū ſolū niſi ⁊ apprehēdam⁹ illā q̄ eſt
ꝑ intelligētiā ſi nec dū ſufficim⁹ ad illā q̄ eſt
ꝑ expientiā. Hec ille.

Diſtinctio ſeptima

Septimo vidēdū eſt q̄lit̄ ſpūs nr̄ ad
veniēdū ꝑ iter expimētalis ꝑguſtati
onis et̄noꝝ ad itrinſecū dn̄i ihu iui/
tat̄ ab ip̄o dicēte Can̄. ij. Surge ꝓpera ami
ca mea. colūba mea ⁊ veni. ⁊ h⁹ inuitationis
ſubiūgit allectiuū. d. qꝛ fic⁹ ꝓtulit groſſos ſu
os. i. qꝛ iā eſt deſiderati viatici optata ſuaui
tas. Tūc nāqꝫ eſt itinerādi ſecuritas. qn̄ iti/
nerās ſuauit̄ reficit̄. ⁊ itinerātis virtus au/
gmētat̄. donec cū ꝓpheta ad montē dei oreb
ꝑueniat̄. Dic igit̄ o amica mea ꝓpter expe
rimētalē mei māducatiōem. Nōne comedi/
ſti fauū meū cū melle meo. i. dulcedinē diui
nitatꝫ cū corpe ⁊ ſāguie mee hūanitatꝫ Hoc
eñ ꝓpriū eſt amicꝫ meis vt comedāt ⁊ bibāt
⁊ inebriēt̄ chariſſimi. Can̄. v. vt corp⁹ meum
comedāt ⁊ ſanguinē meū bibāt. ⁊ expientia i
tima mea diuitate inebrient̄. Hoc eñ ꝓpriū
electoꝝ eſt. dic̄ haymo ſup Apoc̄. Surge
ad meā expimētalē cohītatiōꝫ. vt vbi ſū ego
⁊ tu ſis. qꝛ ex hac māducatōe mei tu manes
in me ⁊ ego maneo i te. Jo. vj. tanq̄ꝫ mihi iā
incorpata. Ego quidē i altiſſimis habito. ⁊
thron⁹ me⁹ i colū. nu. Jō Surge o colū/
ba mea ꝓpt̄ expientie tue ſimplicē fruitiōēꝫ ⁊
ſingularē. Solū eñ querꝫ expiēdo frui pre
ſentia mea. Vn̄ dixiſti. Renuit ꝯſolari aīma
mea. memoꝛ fui dei ⁊ delectat⁹ ſū. Qđ expo/
nēs Greg. vj. moral̄. dic̄ ſic. Qui de tpalium
amiſſiōe nō lugeo. nec tpaliū abūdātia ꝯſola/
ri neq̄q̄ꝫ poſſum. ⁊ tn̄ memoria dei ſolū de/
lectat⁹ ſū Si igit̄ tm̄ dlectat̄ i ſola memoria
dei. dicat cū Ber̄. Sup mel ⁊ oīa ei⁹ dulcis
pn̄tia Propa. ꝓpt̄ expiētie tue ꝑfectōꝫ ⁊ de
lectatiōꝫ. Qr̄o ei ſpūales delitias pl⁹ expirꝫ
tāto auidi⁹ appetꝫ eas. ꝓpera igit̄ veire ad me
fontē oīm delitiaꝝ. Nā etiā celeritas i deſi/
derio mora ē. vt dr̄ Seneca. O formoſa
mea. ꝓpt̄ expiētie tue radioſā multiplicatōēꝫ
Expiris ei me te viſitātē. p⁹ pietē ſtātē ꝑ cā/
cellos ꝓſpiciētē. i mōtib⁹ ſaliētē. Can̄. ij. Itē
expiris me te alloquentē. te odoꝛe meo ſp at

tingentē. te reficiētē ⁊ amplexantē ⁊c̄. vt ptꝫ
in cātico amoꝝ ꝑ totū. Vn̄ Ber̄. ſ. lviij. ſup
Can̄. dic̄. Attēdite ſpōſe deuotōꝫ atqꝫ ſoler
tiā ſiue expientiā q̄ vigili vtriqꝫ oculo. ſ. expe
riētie obſuat ſpōſi aduentū. ⁊ deinceps oīa
ipſi⁹ intuet̄. Venit eñ illa. accelerat. appropi
at. adeſt. reſpicit. alloquit̄. ⁊ nihil hoꝝ momē
toꝝ ſpōſe induſtriā fugit. Hec ille. Veni igi
tur ad expientie tue cōſummatōem. qꝛ ficus
ꝓtulit groſſos ſuos. In q̄ oſtēdit ſue viſita/
tionis dulce allectiuū. Quid ꝑ fic⁹ ꝯueniēti⁹
intelligi pt̄ ꝓducentē fructū dulcedis q̄ꝫ pr̄
etern⁹. ꝑncipiū oīs dulcoris q̄ ꝓtulit nobis
groſſos infinite dulcedis ⁊ refectiōis. ſ. ꝟbū
ſuū. ⁊ ſpm̄ ſcm̄. ꝯſubales ⁊ coet̄nos. Verbū
ſuū infinite dulcedis ꝓtulit incarnatum. vt
nob̄ eſſꝫ i redēptiōꝫ. ⁊ panē ſupſubſtātialem
vt eſſet nob̄ in refectōꝫ. q̄ deſcēdit de celo no
bis ꝑparat⁹. ⁊ habēs in ſe omne delectamē/
tum. ⁊ oēm ſapoꝛē ſuauitatis. vt ꝑ ip̄m dul/
citer reficiamur i via ne deficiam⁹. ſꝫ ad eter
nū pr̄em reducamur. Ecce dr̄ hug. ſup ꝑmū
ange. hierar. Vnū ferculū ꝓponit̄ i mēſa dn̄i
ſꝫ noli ꝯtēnere. Cōtinet eñ in ſe oē bonum.
Sꝫ hāc refectōꝫ nō oēs guſtāt. Ipa ei vna
eſt ⁊ ſinglarꝫ. qꝛ cū aliena ⁊ extranea delecta
tiōe ⁊ dulcedie nō ꝑcipit̄. Dr̄ domeſtica. q̄a
amicꝫ ⁊ familiarib⁹ tm̄ ꝑparat̄. dr̄ vnifica q̄a
vnū ſecū efficit oēs qb⁹ ſe ſumēdā ⁊ ꝑcipiē/
dā ꝑbet. Hec ille. Fic⁹ etiā pat̄na ꝓtulit no
bis ſpm̄ ſcm̄ ꝯſubalē ⁊ coet̄nū. q̄ eſt fons in/
finite dulcedis. ſaliēs i vitā et̄nā. Spūs ei
me⁹ ſup mel dulcꝫ. dr̄ Ecci. xxiiij. A q̄ oīs dul
cedo emanat. Vn̄ Gre. li. ix. moral̄. dr̄ q̄ vn/
ctio ſpūſſci fac̄ ꝯtēnere inferioꝛa ⁊ eleuat ad
ſupioꝛa. ⁊ q̄ dulcedo ei⁹ h̄ ſentiri pt̄ nō dici.
Hūc groſſū infinite dulcedis pr̄ nob̄ ꝓtulit
dū nob̄ eū i ſenſibilib⁹ ſignis miſit. ⁊ q̄tidie i
uiſibilit̄ electꝫ mittit̄. q̄ itinerātes ꝑ ſeptē do
na q̄ſi ꝑ ſeptē dies. ⁊ ꝑ ſeptē r̄fectōes ſpūales
nos ad ꝯuiuiū et̄noꝝ collīū ꝑducit. Vnde
Gre. j. li. mora. dr̄. q̄ vnūqđqꝫ donū ſpūſſci
diē ſpūalē fac̄ in mēte ꝑ ſuā illumiatōꝫ. ⁊ i q̄/
libet die ꝯuiuiū fac̄ ꝑ ſuā dulcedinē. Intel/
lectus i die ſuo ꝯuiuiū facit ⁊ ꝑparat. qꝛ i eo
q̄ audita penetrat reficiēdo coꝛ tenebras e⁹
illuſtrat. Sapiētia i die ſuo ꝯuiuiū fac̄. quia
mentē eternoꝝ ſpe ⁊ certitudine reficit. Con
ſilium in die ſuo cōuiuiū exhibet. quia dum
ꝑcipitē eſſe ꝓhibet. ratiōe animū replet. Foꝛ
titudo in die ſuo conuiuiuꝫ facit. quia dum
aduerſa non metuit trepidāti menti cibos

ꝯfidētie apponit. Sciētia in die ſuo ꝯuiuiū ꝑparat. q2 in vētre mētis ignorātie ieiuniuꝫ ſepat. Pietas in die ſuo cōuiuiū exhibet. q̇a cordis viſcera miſericordie opibꝫ replet. Timor in die ſuo ꝯuiuiū facit. quia dū premit mentē ne de p̄ſentibꝫ ſupbiat. de futuro illā cibo ſpei cōfortat. Hec ille. Et ſic itinerans ad eternitatē cōfidēter ⁊ velociter īcedit. Et hec dona ſanctiſpūs ſunt quedā ꝑfectiōes aīe ꝑ quas reddit̄ bene mobilis ad eterna ꝯſequendū. ⁊ exercitata ad experiēdū. q̇a ſpūalis oīa dijudicat. Ad cui⁹ eternitatis plenā expientiā nos ꝑducat eterna ſapiētia benedict⁹ deus Amen.

Septimū iter eternitatꝫ ꝑ qđ ſpūs nr̄ venit ad intrīſecū ſecretū ⁊ eternale maneriuꝫ dn̄i ihū eſt eternoꝝ meritoria operatio ſiue deiformis. i. diuīe opatiōi ꝯformiſ

Niſi em̄ opa nr̄a eſſent iter ad eterna. dominus nō diceret Math. xvj. ſe redditurꝫ vnicuiqꝫ ſcḋm opa ſua. Opa em̄ illoꝝ ſequūt̄ illoſ ſicut dicit Joh. Apoc. xiiij. Ad maiorem aūt hui⁹ itineris noticiā habendā ſeptē ſūt notāda. Primo q̄re iter meritorie opationis p̄cedētia itinera ſubſequat̄. Secūdo q̄re natura rōnalis ad hoc facta eſt ꝙ opet̄. ⁊ eternū finē ꝑ hoc cōſequat̄. Tertio quare homo ſcḋm duplicē naturā corpalē ſcilicet ⁊ ſpūalē opari denotet̄. Quarto qualiter opatio vtriuſqꝫ nature corpalis ſcꝫ ⁊ ſpūaliſ deiformis efficiat̄. Quinto qualit̄ diuerſi grad⁹ vtriuſqꝫ opationis vl̄ ſpēs diſtinguāt̄. Sexto qualit̄ ſpūs ꝑ vtrāqꝫ vitā ſcꝫ actiuā ⁊ ꝯtemplatiuā ad eterna ingrediat̄. Septimo qualit̄ ad veniendū ꝑ iter meritorie opatiōis a dn̄o inuitet̄.

Diſtinctio p̄ma

Primo qualit̄ iſtud iter p̄cedētia ſeq̄tur. Notandū eſt ꝙ cū aliquis ī ſpūalibꝫ exercitat⁹ fuerit ad eterna directus ꝑ rectā rōnem vel intētionē. cū fuerit ī itineribꝫ eternitatis expedit⁹ ꝑ frequentē meditationē. cū fuerit ad eterna direct⁹ ad limpidā ꝯtemplatōem. cū fuerit ad eterna īclinatus ꝑ feruidā dilectōem. cū fuerit de eternis inſtruct⁹ ꝑ multiplicē reuelationē. cum fuerit eterna exptus ꝑ dulcē p̄guſtationē. vt de oībꝫ patuit ſupra. quid modo reſtat niſi vt eterna ingrediat̄ ꝑ deiformē ⁊ meritoriam opationē. Quid nā p̄dicta oīa valerēt ſi ea deiformis opatio nō cōſummaret. Nō em̄ perfectū facit cognitio v̄itatis niſi ſubſequatur habit⁹ virtutis in opatiōe. ait Hugo ſup. vij. angelice hierarchie. Et in libro đ tribꝫ dictis dicit ſic circa finē. Quid nobis ꝓdeſt ſi in deo cognoſcim⁹ maieſtatis celſitudinē. ⁊ nullā nobis inde colligim⁹ vtilitatem. Si em̄ de illo intimo diuine ꝯtēplationis ſecreto reuertimur. q̇d nobiſcuꝫ afferre poterim⁹ niſi lumē exēplaris opationis ⁊c̄. vt ſupra in ꝓlogo diſ. v. quare iter meritorie opationis rōnabiliter p̄dicta ſequit̄.

Diſtinctio ſecūda

Secūdo ſciendū eſt ꝙ natura rōnaliſ ad hoc facta eſt vt opatiōes ꝓpᷓas opet̄. ⁊ ꝑ h̄ gratia mediāte finē ſuuꝫ vltimū ꝯſequat̄. ꝓpter hūc em̄ finē cōdit⁹ eſt homo. vt op⁹ ꝓpter qđ fact⁹ eſt opet̄. ⁊ nō ſolum ne a vita eterna ſiue a ſuo fine excludat̄ ſꝫ etiā ne quaſi naturali ſua ꝑfectione p̄uet̄. Qđ lincoñ. cōmentator ſup. iij. angel. hiera. ſic oſtēdit dicens. Facta eſt rōnalis natura nō ſolū ꝓpter inherere deo ꝑ dilectōnē dei. ſꝫ etiā opari ſcḋm ſacras ordinatōes bene ad ꝓximū ex dilectiōe ꝓximi. ⁊ ſi p̄dicto modo n̄ operat̄. tūc fine ꝓpter quē facta eſt caret. cuꝫ neutra dilectio ſine altera ꝑmāeat. ac ꝑ hoc caſſa ⁊ vana eſt. ⁊ ideo indigna ſubſiſtere. etiam ſcḋm exiſtentiā naturalē ei diuinit⁹ dataꝫ ꝓpter hmōi finē. Sic em̄ ſcḋm aplm̄. q̇ non laborat nō māducet. ſic oē qđ op⁹ ꝓpter qđ factū eſt ſue negligētie vicio nō facit. exiſtentie ſue naturalis fulcimēto priuari debꝫ. vt videlicet plenitudinē integrā. ⁊ integritateꝫ plenā exiſtētie naturalis nō retineat. ſic primus angel⁹ ⁊ p̄mus homo nō opantes ſcḋm ſacras ordinatiōes gratie ꝓprie. recedentes volūtarie ⁊ elōgantes ſe a ꝑ ſe ente ⁊ ꝑ ſe eſſe deciderūt in corruptionē naturał exiſtentie nō ꝙ ipa caderēt in penit⁹ non eſſe. ſed ꝙ ipa vt ꝯtractū eſt a ꝓprie integritatis plenitudīe deciderūt. ⁊ ꝓpter auerſionē ab illo qui ſoluſ per ſe eſt ⁊ cōuerſionē ad aliud qđ ꝑ ſe nō eſt aut deficient̄ eſt. dicunt̄ magis non exiſtere q̄ꝫ exiſtere. Hec ille. Et ideo non licet ociari a bono ope. Ocia em̄ ſine lr̄is mors ē. ait Seneca. ⁊ viui hoīs ſepultura. Et Bern̄. ī ſermone ad ſolitarios dic̄. Nihil p̄cioſi⁹ tpe q2 ſicut capillus nō peribit de capite. ſic nec momentū ꝑibit de tpe quin oporteat reddere rōneꝫ. Igit̄ natura rōnalis facta ē vt opetur. ⁊ ꝑ h̄ finē ſuū ꝯſequat̄.

Diſtinctio tertia

t Ertio videndū eſt. ꝙ cū homo ꝯſtet ex duplici natura. corꝑali ſcꝫ ⁊ ſpūali ideo duplices oꝑationes debet operari. vt ſm vtrāq; naturā ad eterna paſſibꝫ oꝑationū dirigat̃ ꝑ intentionē rectā in finē vltimū qui eſt deꝰ eternus. vt ſic totꝰ homo cū tota familia ſua ſpirituali bene ordinet̃ ⁊ pacificet̃ ⁊ regnū efficiat̃ eterno deo. Niſi ei deus regnū ſuū in nobis habere poſſet. nō dixiſſet Luce. xvij. regnum dei intra vos eſt Hoc aūt regnū nō eſt eſca vel potus. ſed iuſticia ⁊ pax ⁊ gaudiū in ſpūſancto. Juſticia iuſtificās iudicia cordis ſiue ratōis. pax trāquillans impia facultatis. gaudiū adimplēſ deſideriū volūtatis. Et Gregoriꝰ exponēs illud verbū dicit. Hec ſūt quaſi imago ⁊ arra ꝑhennis leticie futuri ſeculi. Iſtaꝝ oꝑationum tā ſpiritualiū q̄ȝ corꝑaliū ordinē ⁊ directionē in finē ſcꝫ deū. bene oſtēdit ⁊ docet auctor libri de ſpiritu ⁊ aīma dicēs. Nobilis eſt creatura aīma. Ciuitas nāq; dei eſt. d̄ qua tā glorioſa dicta ſunt ꝙ ad imaginem ⁊ ſimilitudinē dī facta eſt. Hec ciuitas hieruſalē merito appellata eſt. quia ad fruendū viſione illiꝰ pacis ſumme. q̄ facit vtraq; vnuꝫ creata eſt. Mens eiꝰ paradiſus eſt. in q̄ duꝫ celeſtia meditat̃. quaſi in paradiſo voluptatis delectat̃. Domꝰ etiā ſummi patriſfamilias eſt aīma ꝓpter vnitatē moꝝ. Sponſa xp̄i ꝓpter dilectionē. Templū ſpirituſſancti propter ſanctificationē. Sequit̃. Ciuitas regiſ eterni. ꝓpter concordiā ciuiū. Et quia nulla eſt ciuitas abſq; populo. diſpoſuit in ea conditor noſter populū triplicis gradus. id eſt. ſapiētes ad cōſulendū. milites ad pugnandum. artifices ad miniſtrandū Ciues huius ciuitatis ſunt naturales ⁊ ingeniti anime vigores tanq; indigene. quorū diſtincti ſunt gradꝰ. Alij ſuperiores. alij medij. alij inferioreſ. ad ſimilitudinē angelice hierarchie Superiores ſunt quidā intellectuales ſenſus. medij rationales. infimi aīmales. quorum hec differētia eſt. Animalis ſiue ſenſualis appetit ſenſibilia. Rationalis diſcernit ⁊ diſcretionis oculo aſpernat̃ ea. Intellectualis ꝯtrahit ea ad diuina. Sequit̃. Intellectuales igit̃ ſenſus ſunt tanq; anime ꝯſiliarij dicētes ei. Deū time ⁊ mandata eius obſerua. ꝓpter hoc eſt enī omnis homo. Rationales ſunt milites qui hoſtes cōcupiſcentiarum ipugnant ꝑ arma iuſticie. Animales ſiue ſenſuales ſenſus ſunt tanq; ruſtici ⁊ artifices mechanici qui corꝑalibꝫ rudimentiſ inſiſtūt. ⁊ corpori neceſſaria miniſtrāt. Sequitur. Hanc triplicē vim aīme ſcꝫ ſenſualē rationalē ⁊ intellectualē philoſophi partes aīme vocauerūt. nō integrales ſed ꝯtuales. quia potētie eius ſunt. Hec oīa in libro p̄dicto. Tota igit̃ iſta familia pacificata ⁊ q̄libet in ſuū officiū ⁊ opus ordinata ⁊ directa ⁊ regi ſuo plene ſubiecta. oēs extranei regnum aīme turbātes eijciant̃ ⁊ excludātur. Extranei aūt ſunt (vt dicit Richardꝰ libro quarto de cōtemplatiōe. c. xv.) oēs cogitatus tā vani q̄ȝ noxij qui nulli noſtre vtilitati ſeruiūt. ⁊ ſimiliter turba inordinatarū affectionū ⁊ ſolicitudinū. quas oēs oportꝫ eijcere. vt regis noſtri legibꝫ. ⁊ dilecti nr̄i amplexibꝫ quanto liberiꝰ tanto iocundiꝰ liceat inherere. Qui abſterget omnē lachrymā ab oculis eorū. Ex his apparet ꝙ homo ſcd̄m vtrāq; naturā debet operari. cū ſm vtrāq; ſit beatificabilis.

Diſtinctio quarta

q Uarto videndū eſt. Cū Dyoniſius vij. eccleſiaſtice hierarchie dicat ꝙ ex ſcriptura edocemur ꝙ iā in hac vita deiformē vitā inchoamꝰ. quā in celo cōſummabimꝰ. qualiter vtraq; noſtra operatio. ſ. ſpūalis ⁊ corꝑalis deiformis. i. diuīe oꝑatōi ꝯformis efficiat̃. Niſi em̄ aliqualit̃ poſſemꝰ nos deo p̄ri nr̄o ꝯformit̃ oꝑari tāq; filij. dn̄s nō dixiſſet. Eſtote ꝑfecti ſic̄ ⁊ p̄r vr̄ celeſtiſ ꝑfectꝰ eſt. Math. Sic̄ em̄ imaginē dei patris nr̄i habemꝰ ī mēte vel tenemꝰ. ita etiā vt dei filij ſimꝰ. debemꝰ ſilitudinē tenere in oꝑatiōe. Nā eiꝰ filij ſumꝰ cuiꝰ oꝑa facimꝰ. dicit dn̄s Jo. viij. Un̄ ⁊ Dyoni. v. c. eccl̄. hierar. dic. t. Uniꝰcuiuſq; hierarchice. i. bn̄ ordiate ꝑſone ꝑfectio ē. ad dei imitatōꝫ ſm ꝓpriā oꝑationē reductā eſſe. ⁊ fieri cooꝑatricē. qd̓ efficacius oībꝫ diuinā ingignit ꝯformitatē. ⁊ facere p̄ſentare diuinā oꝑatōꝫ ī ſeipo ſm qd̓ poſſibile ē. Juxta illd̓. j. Co. iij. Dei em̄ adiutoreſ ſumꝰ. Notādū igit̃ ꝙ dyo. v. eccle. hierar. dic̄. ne illumiatiōes diuiaꝝ oꝑatōnū ꝯfuſe ⁊ indiſtincte videāt̃. idō tā angelici q̄ȝ eccl̄iaſtici ordines ſūt diuiſi ī ꝑmas. medias. ⁊ vltias ſanctas oꝑatiōes ⁊ ordies ſm hierarchicas diſcretiōes. i. ordinatas diſtinctōes. Et. c. x. angelice hierarch. dic̄. ꝙ vnaqueq; mens bene ordinata tam angelica q̄ȝ humana habet in ſe primas, medias, vltimas, ſiue infimas

ordinationes ⁊ virtutes. ⁊ ſurſumactiones. ſm quas vnuſquiſq̀ angel⁹ ⁊ homo hierarchic⁹ ⁊ bene ordinat⁹ percipit ſm ꝓpriã capacitatẽ dei purgationẽ ⁊ illuminatiõem ⁊ perfectionẽ. que ſunt deiformes oparõnes operari eſſe hierarchicos. id eſt. bene ordinatoſ ad ſimilitudinẽ angelice hierarchie. vt videlicet ſm ſupmas oparationes ſimus bñ ordinati ad deũ. ſm medias ſim⁹ bene ordinati ad noſmetipſos. ſm vltimas ſiue infimas ſimus bene ordinati quantũ ad exteriora. et ſic erim⁹ totaliter ordinati. ⁊ oparationes noſtre deiformes ⁊ deo accepte erũt. quia ꝑ eaſ purgamur. illuminamur. ⁊ ꝑficimur. ⁊ extũc erim⁹ idonei ad purgandũ illuminanduꝫ ⁊ ꝑficiendũ alios diſpoſitiue. q̄ ſumus coadiutores dei. q̄ ſol⁹ hoc facit effectiue. De hoc vide ſupra itinere tertio ⁊ quarto. Primo igit̃ vt tanq̄ bene ordinati deiformiter operemur q̄ ad deũ ad ſimilitudinẽ angelice hierarchie. In qua (ſicut dicit Bernard⁹. v. de cõſideratione) de⁹ in ſeraphin amat vt charitas. in cherubin noſcit vt veritas. in throniſ ſedet vt equitas. Oportet etiã nos q̄ntum poſſum⁹ deũ ſummũ bonũ diligamuſ. vt ſummã veritatẽ cognoſcam⁹. vt ſummaꝫ equitatẽ in nobis teneam⁹. ⁊ ſic erim⁹ bñ ordinati quo ad deũ ꝑ deiformes oparationes. Quia ſicut dic̃ Lincoñ. ſup angel. hierarch. Intellect⁹ human⁹ in ſuo ſupremo grã adiutus habꝫ vt ferueat amore cũ ſeraphin. luceat ſciẽtia cũ cherubin. ſpiritualis fact⁹ iudicet omĩa cũ thronis Secũdo vt tanq̄ bene ordinati circa noſmetipſos deiformes oparões opemur ad ſimilitudinẽ medie angelice hierarchie. In qua ſicut dicit Berñ. vbi ſupra. De⁹ dñat̃ vt maieſtas. operat̃ vt ꝟtus. tuet̃ vt ſal⁹. oportet vt etiã nos omẽ impediens ꝑticipationẽ diuine dñationis ſuperem⁹. vt opa omniũ ꝟtutũ ſm gratiã nobis datã ſtudioſe agam⁹. vt omĩb⁹ inordiatis motib⁹ ⁊ impulſionib⁹ poteñter reſiſtam⁹ ⁊ illa vt poſſum⁹ inferiorib⁹ cõmunicemus. ⁊ ſic erim⁹ bene ordinati in nobis ꝑ deiformes oparationes. q̄ ſicut dicit linconieñ. vbi ſupra. In media hierarchia noſtra oportet q̄ dñemur cũ dñationib⁹. vt fortes ſim⁹ cuꝫ virtutib⁹. vt ordinati ſim⁹ cum poteſtatib⁹. Tertio vt tanq̄ bene ordinati ad exteriora opemur deiformes oparationes ad ſimilitudinẽ infime angelice hierarchie. In q̄ deus vt dicit Bernard⁹ vbi ſupra. regit vt ꝑncipium. reuelat vt lux. aſſiſtit vt pietas. oportet vt omĩa exẽplariter ad primũ principiuꝫ reuocem⁹. vt lumẽ veritatis verbis ⁊ factis alijs oſtẽdamus. vt opa pietats omnib⁹ deuote exhibeam⁹. ⁊ ſic erim⁹ ordinati quo ad exteriora ꝑ deiformes operatões. quia ſicut dicit Linconieñ. vbi ſupra. In vltima noſtra hierarchia oportet vt ꝑncipemur cũ ꝑncipib⁹ ſcꝫ media ad primũ principiũ reducẽdo. vt reuelemus veritatẽ cũ archangelis. ⁊ pie aſſiſtam⁹ indigẽti cum angelis. Ut igit̃ dicit Dyoniſi⁹. v. ca. eccleſiaſtice hierarchie. diuinitas celeſtes animos ꝑus naturaliter mũdat. poſtea illuminat. ⁊ illuminatos perficit. ad oparationes ꝑfectionis deo ꝯformes. Hec ille.

Diſtinctio quinta

Quinto vidẽdũ eſt qualiter in vtriſq̀ operatiõib⁹ diuerſi grad⁹ vel ſpecies diſtinguant̃. Sed q̄ de opationib⁹ ſpiritualib⁹ ꝓut reſpiciũt vitã ꝯtemplatiuã ſupra dictũ eſt in tertio itinere diſtinctione quarta de gradib⁹ cõtemplatiõis. Jdo modo dicendũ eſt de gradib⁹ oparationũ. ꝑut reſpiciũt vitã actiuã. Et primo dicẽdum eſt de gradib⁹ operationũ virtualiũ ꝓut ordinãt̃ ad proximũ. Secũdo vt ordinãt̃ in ꝓpriũ ſubiectũ. ⁊ tertio ꝓut ordinãt̃ ad deum.

Grad⁹ operationũ virtualiũ ꝓut modo loquor de virtutib⁹. cõſiſtunt in quattuor ꝟtutib⁹ cardinalib⁹. quaꝝ quelibet habꝫ plures grad⁹. vt oſtẽdit Macrobi⁹ libro ꝑmo de quattuor virtutib⁹. vbi recitat dicta platonis. qui diſtinguit q̄ttuor genera virtutũ. quaꝝ quedã dicunt̃ politice. quedã purgatorie. quedã purgati animi. quedã exemplares. Prime ordinãt hominẽ quo ad ꝓximũ ſecũde quo ad ſubiectũ ꝓpriũ. tertie quo ad deũ. quarte ꝑficiũt alias. Politice ſunt q̄bus boni viri reipublice cõſulunt. vrbẽ tuentur. parẽtes venerant̃. liberos amãt. proximos diligũt. ciues ſuos bene gubernant.

Purgatorie virtutes ſunt inquantuꝫ ab his animũ ad diuina trahũt Purgati animi virtutes ſunt inquantũ animũ innixum diuis expeditũ tenẽt. Exẽplares ſiue heroice ſunt q̄ in ſolo deo ſũt. nõ vt in nob̃ ſꝫ incõparabiliť excellẽtiori mõ a q̄b⁹ oẽs ꝟtutes ĩ nos influũt ⁊ opant̃ ⁊ ꝯſiſtũt. Notãdũ eſt igit̃ q̄ macrobi⁹ ibidẽ quãlibet iſtaꝝ ꝟtutũ diſtinguit ⁊ diffinit. ꝑ q̄s diffinitões patent eaꝝ gradus ſiue ſpecies et proprietates.

Primo igiẗ diffiniens prudentiā primaꝫ
virtutū cardinaliū vt eſt virtus politica di/
cit. Prudētia eſt ad ratiōis normā vniuer/
ſa dirigere. Secūdo vt eſt virtus purgato/
ria diffinit eā ſic. Prudentia eſt mūdū iſtuꝫ
ꝛ om̄ia que in eo ſunt diuinoꝝ cōparatione
deſpicere. Tertio vt eſt virtꝰ purgati aīͣ diffi
nit eam ſic. Prudētia eſt diuina nō quaſi in
electiōe aliȷs ꝑferre. ſed quaſi nihil aliud ſit
intuere. qđ ꝑfectoꝝ eſt. Exemplarꝫ aūt pru/
dentia vt eſt in deo. eſt ip̄a mens diuina. vel
diuine mētis regula. qua diſponit vniuerſa
in celo ꝛ in terra. Hec ille. Ex his apparere
poteſt ꝙ p̄mus gradꝰ prudētie vt eſt virtꝰ po
litica facit finē in om̄ibꝫ rationabiliẗ opera/
ri. ꝛ cū hominibꝫ honeſte ꝯuerſari. Secun/
dus gradꝰ prudentie vt eſt virtꝰ purgatoria
mentē altiꝰ erigit. qꝛ dū mūdana deſpicit. etͤ
na ſiue celeſtia prudēter appetit. Tertiꝰ gra/
dus prudētie vt eſt virtꝰ purgati animi mē
tem pleniꝰ ꝑficit dū eā in eternis figit. quia
ſola eterna appetit. Exēplaris aūt prudētia
que in ſolo deo eſt p̄dictos gradus inchoat
deducit ꝛ cōſummat. qꝛ om̄is prudētia ꝟa a
deo eſt. vt patet. Secūdo Macrobiꝰ ſe/
cundā virtutē cardinalē. ſ. fortitudinē diffi/
nit. Et p̄mo vt eſt virtꝰ politica dicens. For
titudo eſt que habet mentē ſuꝑ metū erige/
re ꝛ nihil niſi turpia formidare. Secūdo vt
eſt virtꝰ purgatoria diffinit eā ſic. Fortitu/
do eſt animā nō terreri corꝑis cruciatu du/
ctu ꝑhie p̄cedente. Tertio vt eſt virtꝰ purga
ti animi. eſt paſſiones nō vincere. ſed animo
penitꝰ ignorare. Exēplaris fortitudo que in
deo eſt. eſt ꝙ ſꝑ idē eſt. nec vnq̄ꝫ mutatur Ex
his patere poteſt ꝙ p̄mus gradꝰ fortitudis
vt eſt virtꝰ politica hominē facit oēm timo/
rem ꝓ vtilitate reipublice poſtponere. ꝛ tur
pia formidare. Secūdus gradꝰ fortitudis
vt eſt virtꝰ purgatoria. mentē magis confor
tat vt nulla pena tꝑalis eā terreat. qꝛ ad ſo/
la eterna fortiter anhelat. Tertiꝰ gradꝰ forti
tudinis vt eſt virtꝰ purgati animi. mentem
in eternis figit. quia cū om̄ia cōtraria vice/
rit. repugnare om̄ino ꝛ cōfidenter ꝯtemnit.
Exemplarꝫ aūt fortitudo que in deo eſt p̄di
ctos gradꝰ inchoat. deducit. ꝛ conſummat.
Ip̄a em̄ attingit a fine vſq̄ꝫ ad finē fortiter.
ſuauiter diſponēs om̄ia. Tertio Macro
bius virtutē cardinalē tertiā. ſcꝫ tēꝑanti/
am diffiniēs primo vt eſt virtus politica di
cit ſic. Tēꝑantia eſt virtꝰ que ī nullo mo/
derationis metā excellit. Secūdo vt eſt vir
tus purgatoria diffinit ſic. Tꝑantia ē om̄ia
relinquere niſi quantū natura req̄rit. Ter/
tio tēꝑantia vt eſt virtꝰ purgati animi. eſt
terrenas cupiditates nō reprimere. ſed ob/
liuiſci. Exemplarꝫ autē tēperantia que ī do
eſt. ſic eſt ꝙ in ſe ꝑpetua intētione ꝯuerſa eſt
Ex his apparet ꝙ p̄mus gradus temperan/
tie vt eſt virtus politica hominē ab exceſſu
ꝛ defectu cuſtodit. quia ei mediū virtutis in
om̄i oꝑatiōne oſtēdit. Scđs gradꝰ tempe/
rantie vt eſt virtꝰ purgatoria mentē ad eter
na perfecte dirigit quia omnē ſuperfluitatē
rerū grauantiū firmiter excludit. Tertius
gradus tēperantie vt eſt virtus purgati ani
mi mentē eternis infigit. quia cōcupiſcenti
am om̄is inordinati cōcupiſcibilis penitus
extiguit. Exemplarꝫ autē tēperantia que in
deo eſt p̄dictos gradꝰ temperātie inchoat.
deducit. ꝛ perficit. quia om̄i creature nume/
rum. pondus. ꝛ menſurā tribuit Quarto
Macrobiꝰ virtutē quartā cardinalē. ſcꝫ iu
ſticiā vt eſt virtus politica diffinit dicēs Iu
ſticia eſt mundū iſtū deſpicere. ꝛ ſeruare vni
cuiq̄ꝫ qđ ſuū eſt. ſ. ſibi ip̄ſi. ꝛ ꝓximo ꝛ đo. Se/
cundo iuſticia vt eſt virtꝰ purgatoria eſt ad
verā ꝓpoſiti viā ꝯſentire. Tertio iuſticia vt ē
virtus purgati animi eſt cū diuina mente ꝑ
petuo federe ſociari. Exēplaris iuſticia vt i
deo eſt. eſt ꝙ ꝑhenni lege a ſuꝑna ſui operis
ꝯtinuatione nō flectiẗ. Hec ille. Ex his pa/
tet ꝙ p̄mus gradꝰ iuſticie vt eſt virtꝰ politi/
ca hoiem ab oī iniq̄tate cuſtodit. ꝛ cū om̄ibꝫ
pacifice ꝯuerſari docet. Secūdꝰ gradꝰ iuſti
cie vt eſt ꝟtꝰ purgatiua mentē ad et̃na dire/
cte trahit. qꝛ iuſto ordini recte rōis ꝑfectē cō
ſentit. Tertiꝰ gradꝰ iuſticie vt eſt virtꝰ pur/
gati aī mentē in eternis figit. qꝛ illā cūꝫ deo
ꝑpetuo ſociat federe. Exemplarꝫ aūt iuſticia
vt in deo ē p̄dictos gradꝰ inchoat. deducit.
ꝛ ꝑficit. que omnē creaturā ꝑpetua ꝛ inflexi/
bili lege iuſte regit. Ex his aliqualiẗ pꝫ quō
gradꝰ oꝑationū virtualiū differenẗ ſunt in
actiuis ꝛ ꝯtēplatiuis. ꝛ q̄liter ꝑ virtutes. vt
ſunt ꝟtutes politice hō ordinaẗ in oꝑatōibꝫ
ſuis q̄ ad ꝓximū. ꝑ ꝟtutes vt ſunt purgato/
rie ordinaẗ quantū ad ſcip̄m. vt ſunt ꝟtutes
purgati animi quantū ad deū. Alias virtu/
tes exēplares q̄ in deo ſunt ſolo ꝑficiunt ſꝫm
magis ꝛ minus. put oꝑantes in fide ꝛ cha/
ritate opera lucis. eas ꝑfectiꝰ vel minus ꝑfe
cte ꝑticipāt vel imitanẗ.

Diſtinctio ſexta

S Exto videnduꝫ eſt qualit̃ ꝑ vtraſ͡q
operationes.ſ.interiores ⁊ exteriores
hoīs.ſiue vite actiue ſiue ꝯtēplatiue
ſpūs human⁹ ad intrinſecū ⁊ eternale mane
riū ihū ingrediat̃ De q̄ notandū eſt ꝙ ſic
dič ꝓſper in libro de vita ꝯtēplatiua. Licet
vita actiua ⁊ ꝯtēplatiua itineribꝫ diſparibꝫ
incedāt. ad eandē patriā tñ tendūt. Actiua
vita ait ꝓſper habꝫ ſolicitū curſum. ꝯtēplati
ua vero hꝫ gaudiū ſempiternū. qđ nō auferet̃
ab ea in eternū Itē in ꝯtēplatiua vita regnū
ꝑcipit̃. in actiua regnū acq̇rit̃. Hec.ſ.actiua
facit te plurimoꝝ bonoꝝ copia opeꝝ pulſa/
re ianuā. Hec.ſ.ꝯtēplatiua vocat ꝯſummā/
dos in patriā. In hac ſcꝫ actiua ꝯtēnit̃ mū/
dus. in illa videt̃ de⁹. Hec ille. Cū his ꝯcor
dat Aug⁹. in ſmōe de dedicatōe tēpli. vbi di
cit ſic. Sič malis opibꝫ q̄i quibuſdā vectibꝫ
⁊ ſeris vite nob ianua claudit̃. ita abſ͡q du/
bio bonis opibꝫ aperit̃. igit̃ nō ſoluꝫ bonis
opibꝫ hoīs interioꝝ ſꝫ etiā bonis opibꝫ ho/
minis exterioꝝ ꝑuenit̃ ad eterna. qꝛ de⁹ red
dit vnicuiq̄ ſm opa ſua Opa eī illoꝝ ſequū
tur illos. Apoč.xiiij. Qui bona opa facit q̇d
aliđ q̄ꝫ ad eterna q̄ſi quibuſdā paſſibꝫ tēdit
Et qui eternā vitā querim⁹. q̇d aliud q̄ȝ q̄dā
itinera agim⁹ ꝑ q̄ ad patriam feſtinam⁹. ait
Grego. xxij. moral'. Quia q̄uis ī vſu operis
ſit tꝑalitas. tñ in intētione dꝫ eſſe eternitas.

Et notādū. ꝙ ſicut ꝑ opa interioꝝ homi
nis vt ꝑ ꝯtēplationē q̄nq̄ fit q̄daꝫ ꝑlibatio
eterne vite. ita ⁊ ꝑ opa exterioris hoīs fit in
eo aliq̄n ſilr̃itudo aliqua vel imago et̃ne vite
ſicut dič Bern̄. in li. de amore dei. vbi dič ſic
Sič in ſanctitate vite ⁊ hoīs interioꝝ ꝯtem
platōe ⁊ fruitiōe diuinitatꝫ iā future vite bti
tudinē ꝑlibare ī hac vita videt̃ ⁊ imitari. ſic
etiā de corpoꝝ ipoꝝ glorificatiōe quā plene
ibi ꝑcepturi ſunt in hac vita nō nihil ꝑcipiūt
Accepta eñ illa grā quā habitātes in vnū
ſeipis in deo ⁊ deo in ſeipis fruunt̃ ipi⁹ car/
nis ſe ſentiūt viciſſe omes ꝯtradictiōes. vt
vniuerſa ſubſtātia carnis non ſit eis niſi in
ſtrumentū boni opis. Nā ⁊ ſi ipſi⁹ miſerijs ⁊
infirmitatibꝫ ꝯtabeſcūt. ex h ipſo in interiori
hoīe forti⁹ ꝯualeſcūt. qñ eñ infirmor. tunc
fortior ſum ⁊ potēs. ait apl's. Sequit̃. Sen
ſus ipi nouā ꝑcipiūt quandā ꝓpe ſpūalē ḡ/
tiam oculos ſimplices ⁊ aures obtēperātes
⁊ aliquādo in feruore oratiōis tanta cordis
ignota quadā fragrātia inſpirat. tāti guſt⁹
⁊ ſi nō guſtando ſuauitas. tanta ꝑ mutuum
tactū ſpūalis charitatis incentiuū. fit vt vi/
deant̃ ſibi intra ſeipos ſpūalis gratie cuiuſ/
dam voluptatꝫ gerere ꝑadiſum. Vult⁹ etiā
⁊ toti⁹ corporis cōpoſitione. vite ⁊ morum ⁊
actuū decore. mutue etiaꝫ ſeruitutis in illis
deuotis exhibitiōibꝫ ⁊ pijs ſuſceptiōibꝫ cu/
iuſdā gratie beneplacito ſibi ꝯueniūt inuicē
⁊ cōuiuūt. vt vere ſit cor vnū ⁊ aīma vna. Ni
miꝝ corpoꝝ ſuoꝝ gloriā iā hic inchoant vel
initiāt. ⁊ puritate cōſcientie ⁊ intime cōuer/
ſationis gratia ꝑfecte habituri eā in futura
⁊ ꝑhenni vita ꝓnūciant. Hec Bernardus.
Poteſt ḡ human⁹ ſpūs dicere. Ingrediar ī
locū tabernaculi tui.

Diſtinctio ſeptima

S Eptimo videndū eſt q̄liter ſpūs hu
man⁹ ad veniendū ꝑ iter deiformis
actiōis ſiue meritorie opatiōis ad ī/
trinſecū ⁊ eternū manerū dñi Ihū. ab ipſo
amoroſe inuitat̃ dicēte Cant.v. Surge ꝓ/
pera amica mea. formoſa mea. colūba mea.
⁊ veni. Dič igitur. O amica mea ꝓpter opa/
tionis mee hierarchicā imitatiōem. Cañ.v.
Amica inq̇t mea. qꝛ man⁹ tue ſtillāt mirram.
Q̄đ expōnēs vercel. dič ſic. ꝙ ꝑ man⁹ ſtillan
tes mirrā ſignāt̃ opatiōes hierarchice ordi
nate. Nā ſič de⁹ ſtillat dona graꝝ ⁊ ꝑfectōeꝫ
opationū ꝑme angelice hierarchie ⁊ illa īſtil
lat medie. ⁊ media vltīe. vt pꝫ ꝑ totā angl'icā
hierarchiā. ita aīa ī ſuo ſupmo a dō recipiēſ
ſuā ꝑfectiōꝫ ſuaꝝ opationū circa ſupiora. et
illa ſtillat ī mediā ꝑfectionē ſuaꝝ opationuꝫ
circa ſupiora. ⁊ illa ſtillat ī mediā ꝑfectionē
ſuaꝝ opationū reſpectu īterioꝝ. ſic ⁊ illa ſtil
lat ī vltimā mētis hierarchiā ꝑfectōꝫ ſuarū
opationū reſpectu exterioꝝ. ⁊ h̄ eſt ſtillatio ḡ
tuite mirre. q̄ opatiōes ꝓſeruat a putredine
vane laudis. ⁊ fetore hūani fauoꝝ Sur/
ge ꝓpt̃ opatiōis tue oñſionē rectā. vt pr̄ cele/
ſtis honorificet̃. ⁊ ꝓxim⁹ edificet̃. qꝛ opa tua
ſunt plena corā dō meo. Apoč.iij. Opa ſūt
plena corā deo vt Haymo ait qñ ꝟtutes da
te vicijs non cōmaculātur. et exterius hu/
mana gloria nō queritur. Plenitudo enim
legis eſt dilectio. ait apoſtol⁹ Romano.xiij.
O columba mea ꝓpter operū tuoꝝ fecundā
parturitionem. Quaſi eñ columba que eſt
auis fecunda. aquas ſteriles mundi fugiēs
⁊ ad meū intrinſecū ⁊ eternuꝫ manerū qua/
ſi ad archam ſalutis confugiēs portans ra
mū oliue virētibꝫ folijs. i. amoroſā volūtatē

plenā opib⁊ bonis.ibi vt colūba fecunda in
foraminib⁊ petre nidificās eterna ſecura p/
turis opa lucꝫ.Vñ Ber.ſup Cañ.exponēs
illud ꝟbū dic̄ ſic.O amica mea.ſi quietē de/
ſideras.ſi ſecuritatē affectas.ſi fecūditatem
amas.aſſume pēnas ſic̄ colūba ⁊ volās nidi
fica in vulnerib⁊ ihu xp̄i. nuſq̃ ꝗes gratior.
nuſq̃ ſecuritas tutior. nuſq̃ fecūditas vbe
rior.vbi hauries quod pullis miſtres. Pro
pera.ꝓpt̄ opatiōis tue ſpūalē refectōꝫ .Dicit
em̄ Orige.ſup Cañ.De natura boni operꝫ
eſt ꝙ ad ipi⁹ multiplicatiōꝫ multiplicet̄ etiā
dilectio ⁊,delectatio. ⁊ q̄ſi quoddam ꝯdimē
tū tibi ſpūalis cibi eſt hilaritas bñ opatiua
Nā bonū opatū facit dulcedinē in guſtu et
gaudiū in corde.Et Grego. xxj.moral̄. dic̄.
Comedere aīe eſt bonis opib⁊ ſatiari Er
go ꝓpera.O formoſa mea.ꝓpter opeꝝ tuorū
deiformē ordinatiōꝫ. Deiformis aūt ordia
tio vt dic̄ Lincoñ.ſup.iij.angel̄. hierarchie.
eſt renouatio ſpūs rōnalis. ⁊ ꝯfortatio ipi⁹
ꝓut poſſibile eſt ꝺm tria.ſ.amorē.ſcientiā.et
opationē ad deū.ad qd̄ deiforme attigit no
ſtra poſſibil̄ aſſimilatio ad ipm̄.vt amor re/
ferat̄ ad ſpm̄.ſcia ad filiū.opatio ad patrem
Sequit̄.Eſt em̄ in nob ꝑmo amor boni in
genere.deinde ſcia bonoꝝ i ſpecie. de quib⁊
ꝓcedit in opationē ſingulariū bonoꝝ ſcito/
rū ⁊ amatoꝝ.Et q̄ſi ꝯcludit dicēs ꝙ rōnalis
creatura dꝫ vt poſſibile eſt ꝺm amorē.ſciam
⁊ opationē deo aſſimilari. ⁊ ad ei⁹ imitationē
reduci deiformit̄.Et veni.ꝓpt̄ opatiōis tue
plenā remuneratōꝫ. Merces em̄ mea mecū
eſt.dare vnicuiq̃ ꝺm opa ſua. Apoc̄.vltimo
Veni ꝗ ad me de libano ſpōſa mea. veni co
ronaberꝫ.Cañ.iiij. Hoc ꝟbū exponēs ꝟcel.
dicit.Ꝋ oēs tres hierarchie ſpōſe cādore lu
cis eterne ꝑfuſe ſunt.q̄ſi mōtes eleuati. ⁊ iō i
libanū ꝯuerſe ſunt.ꝗ interp̄tat̄ cādidatio.q̄/
re ter dr̄ veni. Primo igit̄ dr̄.veni ſponſa
mea de infima hierarchia tua.ꝗ ꝑfuſa eſt lu
mine ꝟtutū politicaꝝ.p q̄s charitate iā for/
matas oparꝫ ordinate circa oia exteriora ex
emplo ⁊ doctrina alios ad me reducendo.

Scd̄o veni de media tua hierarchia ꝗ ꝑ/
fuſa eſt lumie ꝟtutū ꝗ dicunt̄ purgatorie. p
q̄s opar.s ordinate circa oia tua interiora.
habit⁹ ꝟtutū ⁊ donoꝝ deiformit̄ exercendo
⁊ ꝑficiēdo.vt dictū eſt. Tertio veni de ſu/
ꝑma tua hierarchia ꝗ ꝑfuſa eſt lumie ꝟtutū
que dicūt̄ purgati ai. p q̄s oparis ordinate
circa ſupiora deū ſincerit̄ ꝯtemplādo ⁊ forti

ter amādo. ⁊ ſurſū tēdēdo vt coronerꝫ. Pro
opib⁊ em̄ infime hierarchie coronaberꝫ co/
rona gaudioſa. Vñ Ecci.l. Circa te corona
fratꝝ q̄ſi plātatio cedroꝝ in mōte libano.qꝛ
de oīb⁊ p exēplū ⁊ doctrinā tuā conuerſis
gaudebis. Secūdo ꝓ opib⁊ medie hierar/
chie coronaberꝫ corona ſpecioſa. Vñ Apo
calip.xij. In capite ei⁹ corona.xij.ſtellarum
Per duodenariū ſignat̄ vniuerſitas ꝑfectō
nis alicui⁹.vt pꝫ p Augꝫ.in li.de ciuitate di.
Tertio ꝓ opib⁊ ſupme hierarchie corona/
beris corona glioſa interminabil̄ eternitatꝫ
Vñ Prouer.xxvij.Corona tribuet̄ ei i gene
ratiōe ⁊ generatiōꝫ.i.in ſempiternū. Coro/
na nec hꝫ ꝑncipiū neq̃ finē i figura. ⁊ ſignat
eternitatē.ꝗ nec fine nec ꝑncipio clauditur.
Veni igit̄ ſpōſa mea. qꝛ mihi ⁊ tibi oia cōia
ſunt.Vñ Bern.ꝺmone.vij.ſup Cañ.dic̄ ſic
Nō ſunt inuenta eq̄ dulcia ꝟba quib⁊ ꝟbis
aīe q̄ſi dulces adinuicē exꝑmūt affect⁹ quē/
admodū ſpōſus ⁊ ſpōſa. quib⁊ ꝗppe oia cōia
ſunt nihil ꝓpriū.nil a ſe diuiſum hñtib⁊. vna
vtriſq̃ hereditas. vna dom⁹.vna mēſa. vn⁹
thor⁹.vna caro. ⁊ ꝺm aplm̄.de⁹ ⁊ aīa vn⁹ ſpi
rit⁹.Vltimo dn̄s ſubiūgit hui⁹ ſctē imitatio
nis dulce allectiuū dicēs.Veni. qꝛ vinee flo
rētes odorē dederūt.ꝗ odor iſti⁹ itinerꝫ me/
diū facit odoriferꝝ. ⁊ fugat ⁊ expellit venena
ta.Quid aūt p vineas florētes ⁊ odorē ſpar
gētes ꝯuenieti⁹ intelligit̄ q̃ fecūde mētꝫ po
tentie ⁊ capacitates odorifere illi⁹ ſapide ſa
piētie p̄ris.ꝗ eſt vera vitꝫ. Joh.xv.quā p̄r ce
leſtis agricola in mētib⁊ humanis ꝗ in orto
vineaꝝ ſacrꝫ inſpiratiōib⁊ plātat.ſacramētis
vegetat. ⁊ bonis opib⁊ maturat.ꝓut ꝗdatim
ipam vineā excolit vt fructificet. Vñ Hu/
go lib.iij.de archa noe dic̄ ſic. Hoc eſt vere li
gnū vite ꝟbū patris.ſapia dei ꝗ in cordibus
ſanctoꝝ taq̃ in ꝑadiſo inuiſibiliter primo p
timorē ſeminat̄.p⁹ p grām rigat̄.p dolorem
morit̄.p fidē radicat̄.p deuotiōeꝫ germinat
p cōpunctiōꝫ orit̄.p deſideriū creſcit. p cha/
ritatē roborat̄.p ſpem viret. p circūſpectiōꝫ
frōdet ⁊ extēdit ramos.p diſciplinā floret. p
ꝟtutē fructificat.p pacientiā matureſcit.per
mortē carpit̄.p ꝯtēplatiōem cibat. Hec ille.
Cū igit̄ (vt dic̄ Dyoni.iiij.eccl̄i.hierar. Jhs
ꝗ eſt ꝟa ſapiētia patris ſit fontana copia ſu/
ſceptionū diuinaꝝ ſuauitatū. ⁊ refundat de
plenitudine ſua diuiniſſimas fragrācias ſu/
ue odores ad deiformes itelligētias. in q̄b⁊
mētes ſuauit̄ delectate. ⁊ ſctis ⁊ odoriferis

ſuſceptionibꝫ adimplete vtunť intelligibili alimēto. penetrāte ad intimos ſuos intellectuales ſinꝰ ſm ſuā diuinā pticipatiōez. bñ olentiū diſtributionū. planū eſt ꝙ hi q̄s ſapida ſapiētia inhabitat ſacris ſuſceptionibꝫ quaſi vinee florētes fecundanť. habitꝰ virtutum. ꝛ fructibꝫ bonoꝝ opeꝝ pficiuntur. ꝛ ſic tot ſuaues odores aliis dant q̄t exēpla odoriferoꝝ opeꝝ euaporāt. Unde Paulus. ij. ad Choꝛ. ij. dicit. Deo aūt gratias q̄ odorē noticie ſue manifeſtat p nos i omi loco. Bonus em̄ odor xp̄i ſumꝰ his qui ſalui fiūt. quī bono odore recreanť. ꝛ his q̄ pereūt qui bonum odorē abominanť. ſicut bufones bonum odorē vinee florētis. De hoc odore require ſupra itinere. vj. Uinee igiť florētes dicunť fecūde mētꝫ potētie. ꝛ capacitates odoriſere quas celeſtis agricola inhabitās ꝛ excolens faċ eas floridas ꝛ odoriferas. Floridas p verbū veritatis. odoriferas p ſpm̄ caritatis. Dyoniſiꝰ ſcōs de diuis noībꝫ. ca. ij. dicit ſic. Qꝫ filiꝰ ꝛ ſpūſſanctus q̄ſi quedā pullulatiōes a patre originē habēt. ꝛ quaſi q̄dā flores ꝛ ſupſubſtātialia lumīa ab ipo lumine vel patre luminū exiſtūt. Unde agricola celeſtis dicit. Ueni auſter pfla ortū meum. vt fluāt aromata illꝰ. Qd verbū expomēs vercelleñ. dicit. Spōſa hic inuitať ad pfectiōez hierarchice opationis Auſter em̄ eſt vētus calidus ꝛ purꝰ. ꝛ p eū poteſt intelligi v̄bum quantū ad puritatē veritatꝫ. ꝛ ſpūſſanctꝰ q̄ntum ad calorē charitatis. dicit igiť agricola celeſtis. Ueni auſter. pfla ortū meū. id eſt. ſupremā hierarchiā quā ſpecialiꝰ zelo tāq̄ȝ ortum voluptatꝫ fecundam opibꝫ veritatis ꝛ odoriferis exēplis. vt pducant vinū germinans v̄gines ꝛ virgineas mētes. ꝛ aromata illꝰ ꝛ pticipatiōes luminū odoriferorū fragrantꝫ mētis fluāt hierarchice. id eſt. fluant de ſūma mētis hierarchia in mediā. ꝛ d̄ media in infimā. vt ſic mens exerceať ad perfectiōem hierarchice opationis. ſcꝫ vt fortiter ꝛ inceſſanter extēdať ſurſum ad deū ad hauriendū diuinū odoriſeꝝ lumē. qd vineā maxime fecūdat ꝛ pficit. ꝛ ſecūdo hauſtū lumen odoriſeꝝ firmiter in ſe cuſtodiat et exerceat. Tertio illud lumē odoriſeꝝ aliis omībꝫ ſine decremento lumis ſui veris doctrinis et odoriferis exēplis cōmunicet vt dicere poſſit illud Ecci. xxiiij. Ego ſicut vitis fructificaui odorē ſuauitatꝫ. Tota igiť trinitas haſ vineas inhabitat. pr̄ i mēoria opꝰios ad laborādū excitās ſacrꝫ iſpiratōibꝫ. filiꝰ i intelligentia opꝰios ad prudēter laborandū claris veritatibꝫ illuminās. Spūſſanctꝰ in voluntate opꝰios ad laborandū exemplariť feruidis affectionibꝫ inflāmans. Unde origenes ſup Cañ. vj. c. dicit ſic. Delicioſus intuitꝰ memorie p patrē cōfortate. intelligētie p filiū illuminate. ꝛ volūtatis p ſpūmſcťūm expedite ad opandū. qꝛ deo exiſtēte in vineis engaddi tāto ero remotior. q̄nto ſterilitati ppinquior. Et ibidē dicit O amica mea cōuertere in requiē tuā. i. i deū tuū. vt in te tāq̄ȝ in ſpeculo imaginē ſuā expreſſiuā repſentet in te ineffabiliter delecteť. ꝛ familiariter cōgratuleť. te eleuet innouādo. te innouet decorādo. te decoret amādo. te amet inhabitādo. te a caſu futuro pſeruet pcauēdo. ꝛ te letificet de ꝯuerſione gratias agēdo. Hec ille. Spūs igiť noſter ad veniendu ȝ iam a dn̄o amoroſe inuitatꝰ. ꝛ ex hoc ad ambulādū p̄dicta itinera eternitatis vigoroſe animať. et amoroſe ꝛ gratioſe a patre tractꝰ competenť petit dilectū inuitantē hoꝝ itineꝝ eſſe ſociū ducē. ductorē ꝛ cōuerſatorē. quia ipe eſt via veritas ꝛ vita. Joh. xiiij. Ipe eſt via p quaȝ imus. Iſa. xxx. Hec eſt via ambulate in ea. Et Auguſtinꝰ ſup Johēm dicit ſic. Uerbū aſſumēdo hoīem factū eſt via. ambula p hominē ꝛ puenies ad deū. Ipe eſt v̄itas p quā peuiemꝰ. qꝛ v̄itas eſt finis enigmatuȝ. Uñ Joh. pma cano. c. iij. Uidebimꝰ eū ſicuti eſt. Neq̄ȝ patrē quis nouit niſi filiꝰ ꝛ cui voluerit filꝰ reuelare. Ipe eſt vita in qua pmanebimꝰ in eternū. Prouerb. viij. Qui me inuenerit. īueniet vitā. ſ. eternā Dicit igiť ſpiritꝰ amans cōſidēter illud verbū Canticoꝝ. vij Ueni dilecte mi ad ſitibundā eternoꝝ intētionē. quantū ad iter primū. ſ. recte intētiōis ingrediamur in agrū p deuotā eternoꝝ meditatiōem. quantū ad iter ſecundū. cōmoremur in vallibꝫ p limpidā eternoꝝ ꝯtemplationē quantū ad iter tertiū. mane ſurgamꝰ ad veniendū p inebriantē eternoꝝ dilectōȝ quantū ad iter quartuȝ. Uideamꝰ ſi vinea floruit. p pullulantē eternoꝝ reuelationē q̄ntum ad iter quintū. ſi flores fructū pturiūt. p experimētalē eternoꝝ ꝑguſtationē. q̄ntuȝ ad iter ſextū. Si floruerūt mala punica. per colliū eternoꝝ deiformē opationē. quantū ad iter ſeptimū. Sic ibit homo in domum eternitatꝫ ſue. Eccs. vlti. In qua ſiē diċ auctor de ſpū ꝛ aīa erit manifeſta viſio. plena

cognitio. vera dilectio. firma ↄiunctio. ſocie
tas indiuidua. ſimilitudo ꝑfecta. vita beata
in eternuꝫ ⁊ vltra in perpetuas eternitates.
Odoꝛ aũt ⁊ dulcedo ꝑlibaꝛ ꝑdictoꝝ ⁊ guſta
tur a ſpiritibꝫ ambulãtibꝫ in ꝑdictis itineri
bus exquo velocíꝰ currũt. Unde Gregoriꝰ
xv. moꝛal. dicit. Supioꝛa amare iã ſurſum
ire eſt. dũqꝫ magno deſiderio ad celeſtia ho
mo inhiat miro modo ſipm qd accipe que
rit iã deguſtat. Exq̃ ſpiritꝰ itinerãs maxime
cõſolaꝛ. cõſolatꝰ currendo caleſcit. calefactꝰ
deuotione molleſcit. mollificatꝰ amando li
queſcit. liquefactꝰ feruẽdo ſurſum effluit. vt
nuſq̃ꝫ niſi in eternitate ſiſtere ⁊ quieſcere ve/
lit Unde Orige. ſup Cañ. c. ij. dicit ſic. qua/
ſi ammirãdo Diuine cõſolatiõis dulciſſimꝰ
affectus vt audio eſt liquefactio. Liqueſcit
eñ mens cũ deuotiõe molleſcit vt ſponſus
in ea ſuauiter cubet ⁊ nihil ei dure obſiſtat.
Liqueſcit dũ deuotiõe caleſcit vt dilectus ĩ
ea calorẽ diuini amoris inueniat. vt quaſi q̃
dam cõtactus ſpũalis fiat. qui maximã de/
lectationẽ generat. Liqueſcit. quia dũ deuo
tione ſupeffluit vt deꝰ ſolũ plenũ dominiuꝫ
in ea obtineat. tũc oĩes motꝰ. oĩes niſus.
oĩes impetꝰ eius eternitate feliciter termi
nat. Hec ille. Ad quã domuꝫ eternitatis
nos ꝑducat cõducat ⁊ inducat q̇ eſt trinus
⁊ vnus deꝰ in eternũ benedictꝰ. Amen.

Expliciũt ſeptẽ itinera eternitatis
a ſancto Bonauentura doctoꝛe ſe
raphico compilata.

Incipit tractatus de quattuoꝛ virtutibꝫ
cardinalibꝫ ſancti Bonauenture.

De quattuoꝛ vir

tutibꝫ cardinalibꝫ ſunt ꝟtutes
politice i. ſciẽtie de gubernatio
ne ciuitatũ. purgatoꝛie. purga/
ti animi. ac exẽplares. Seneca. Quattuoꝛ
ꝟtutũ ſpẽs multoꝝ ſapiẽtũ ſentẽtijs diffini/
te ſunt. q̇bꝫ animꝰ humanꝰ cõptus ad hone
ſtatẽ vite poſſit accedere. Quaꝝ prima ẽ pꝛu
dentia. Secũda magnanimitaſ. Tertia cõ
tinentia. Quarta iuſticia. Singule igiꝛ ho/
neſtũ ⁊ bñ moꝛigeratũ faciũt virũ. Gregori
us. Solidũ noſtre mẽtis edificiũ pꝛuden/
tia. tempantia. foꝛtitudo. iuſticia ſuſtinent.
In his igiꝛ q̃ttuoꝛ virtutibꝫ tota boni ope
ris ſtructura cõſurgit. Unde quattuoꝛ pa/
radiſi flumina terra irrigaꝛ. quia dũ his q̃t/
tuoꝛ virtutibꝫ coꝛ infundiꝛ. ab oĩi deſide/
rioꝝ eſtu tẽperaꝛ. Cardinales appellanꝛ. q̈a
ſicut oſtiũ vertiꝛ in cardine ⁊ regiꝛ. ita his re
gitur ⁊ vertiꝛ vita homĩs. Per virtutes nã/
qꝫ cardinales rectificaꝛ aĩma in ſuis viribꝫ.
Nam pꝛudẽtia rectificat vim rationalem.
Foꝛtitudo ſiue magnanimitas iraſcibilem.
Temperãtia ſiue cõtinentia concupiſcibilẽ
Juſticia ꝟo rectificat oĩes vires. Jpa eñ
iuſticia appꝛehẽdit oĩes virtutes ad ꝓxim.
vt eſt liberalitas. ⁊ oꝛdinãtes ad ſeipum. ſi/
cut eſt penitẽtia ⁊ innocẽtia. Et oꝛdinantes
ad deũ. ſicut eſt latria pietas ⁊ obedientia.
Et ideo iuſticia diciꝛ retinẽs oĩes ꝟtutes.
quia nõ tm̃ eſt ſpecialis ſed generalis virtꝰ
cõpꝛehẽdens totiꝰ animi rectitudinẽ. cum
ꝑa dicaꝛ rectitudo volũtatis. Nota ꝑ virtu
tes cardinales homo in oĩibꝫ opibꝫ inſtru
itur ⁊ cõtra vicia armaꝛ. Primũ fit duplici/
ter. quo ad ſe ꝑ pꝛudentiã. ad ꝓximũ ꝑ iuſti
ciam. Secundũ etiã dupliciter. In pſperis
ꝑ tempantiã. in aduerſis ꝑ foꝛtitudineꝫ ar/
maꝛ. Auguſtinꝰ. Pꝛudẽtia eſt in ꝑcauendis
inſidijs. Juſticia in ſubueniendis miſerijs.
Foꝛtitudo in ꝑferẽdis moleſtijs. Tempan
tia in coercẽdis delectationibꝫ prauis Po
litice dicunꝛ ꝑut ſunt in recto regimine rati
onis. Purgatoꝛie ꝑut ſunt in victoꝛia vicio
rum. ⁊ reſpiciũt ꝑtim interioꝛa. ⁊ ꝑtim exte/
rioꝛa Purgati animi dicunꝛ quãdo deuictꝭ
vicijs poſſeſſoꝛ virtutũ quieſcit. raro inſur/
gẽtibꝫ motibꝫ prauis pꝛimis. Exemplares
dicunꝛ que in mẽte diuina cõſiſtũt. Nã idee
in deo ſunt ⁊ omniũ reꝝ exẽplar eſt. Nota
ꝙ quelibet virtꝰ cardinalis poteſt coaptari
ſingulis virtutibꝫ iã pꝛemiſſis. Nã pꝛuden/
tia ꝑut eſt virtꝰ politica vt ait Macrobius
eſt ad ratõis noꝛmã que cogitat ⁊ q̃ agit vni
uerſa dirigere ⁊ nihil ꝓter rectũ facere vl' vel
le. Secũdo pꝛout eſt virtꝰ purgatoꝛia ẽ mũ
dum ⁊ oĩa que in mũdo ſunt diuinoꝝ cõ/
templatiõe deſpicere. Tertio ꝑut eſt virtus
purgati aĩ. eſt ſola diuina noſcere ⁊ ea tanq̃ꝫ
nihil ſit aliud intueri. Exemplaris autẽ eſt
ipſa mens diuina cui oĩa nuda ſunt ⁊ ap/
ta. ⁊ diſponit vniuerſa que in celo ſunt ⁊ que
in terra ſunt ⁊c̃. Primus gradꝰ facit ho/
minẽ in omnibꝫ rationabiliꝛ operari. ⁊ cum
hominibꝫ honeſte cõuerſari. Secũdus mẽ
tem altiꝰ erigit. quia cũ mũdana deſpicit. eꝛ
na ⁊ celeſtia pꝛudenter appetit. Tertꝰ mẽtẽ

plenius ꝑficit dñ eam in eternis figit. q̄a ſo/
la eterna celeſtia bona cõcupiſcit. Quartus
qui in ſolo deo eſt ꝑdictos gradus inchoat
deducit ⁊ cõſummat. q2 oĩs vera pruden
cia a dño deo eſt. Seneca. Quiſquis prudē
tiam ſequi deſideras. tũc ꝑ ratione recte vi/
uas. ⁊ oĩa prius eſtimes ⁊ ꝑpẽſes. Si pru
dens eſſe cupis in futura ꝓſpectũ intende.
⁊ que poſſint cõtingere cũcta añ ꝓpone. nil
tibi ſubitũ ſit ſed ante totũ ꝓſpicias. Nam
qui prudẽs eſt nunq̄ꝫ dicit. non putaui id fi
eri. quia nõ dubitat ſed expectat. nec ſuſpi/
catur ſꝫ cauet. Si prudẽtiã amplecterↄ. vbi
q̄ꝫ idem eris. ⁊ ꝓut varietas exigit reꝝ. ita te
accõmodes tempi. Sermo tu⁹ non ſit ina/
nis. ſed aut ſuadeat aut moneat aut cõſolet
aut precipiat. lauda parce. vitupa parc⁹ Nã
ſimiliter repheñſibilis nimia laudatio ſicut
immoderata culpatio. Illa ſiquidẽ adulati
one. iſta malignitate ſuſpecta ē. Si prudẽs
eſt anim⁹ tu⁹ trib⁹ tempib⁹ diſpenſet. preſen
tia ordina. futura ꝓuide. preterita recordare
Nam q̄ nõ de futuro premeditat. in omnia
incaut⁹ incedit. ꝓpone animo tuo mala fu/
tura ⁊ bõa. vt illa ſuſtinere poſſis. iſta mode
rari Nõ ſemꝑ ſis in actu ſed interdũ animo
tuo dato requiẽ. Sed ⁊ ipa requies plẽa ſit
ſciẽtie ſtudiis ⁊ cogitationib⁹ bonis. Nam
prudẽs nunq̄ꝫ marcet ocio. Aliquãdo aĩuꝫ
remiſſum nunq̄ꝫ diſſolutũ habet. Nõ te mo
ueat auctoritas dicẽtis. nec quis ſꝫ quid di
catur attẽdito. nec q̄ꝫ multis ſed qualib⁹ pla
ceas cogites. Prudẽtia eſt bonaꝝ rerum
⁊ malaꝝ diſcretio vtraq̄ꝫ. cũ fuga mali ⁊ ele/
ctione boni. de qua ꝓcedit circumſpectõ do
cilitas cautio. Circũſpectio eſt cautela con/
trarioꝝ vicioꝝ qua fugim⁹ auariciã ⁊ caue/
mus ꝓdigalitatẽ. Docilitas eſt potẽtia eru/
diendi. hoc ordine vt ꝑus te ⁊ poſtea alios
inſtruas. Cautio eſt prudẽtia diſcernẽdi vi/
cia. virtutũ ſpeciẽ inferentia. Prudentia i
ſex diuidit. In cognitionẽ ꝑſentiũ. Prouer.
iiij. Precedãt palpebre tue greſſus tuos. id
eſt cõſilia tua facta tua ꝑueniant. Secũdo
in memoriã ꝑteritoꝝ. Ezechias. Recogita/
bo tibi oĩes annos meos ⁊c̄. Tertio in ꝓ/
uidentiam futuroꝝ. Boetius. Nõ ſufficit i/
tueri qd̄ ſitũ eſt ante oculos. prudẽtia rerũ
exitus metit In circũſpectionẽ contrarioꝝ
Prouerbioꝝ. xiiij. Eſt via que videt homi/
ni recta. nouiſſima autẽ illi⁹ ducũt ad mor/
tem. Quinto in cohibitionẽ peccatoꝝ Pau

lus. Caſtigo corpus meũ ⁊ in ſeruitutẽ redi
go. Sexto in exercitationẽ virtutũ. Eccle/
ſiaſtes. ix. Quodcũq̄ꝫ poteſt man⁹ tua face/
re inſtãter opare. Secũda virtus cardi/
nalis eſt tempantia. que ꝓut eſt virtus poli/
tica. eſt nihil appetere penitendũ. in nullo le
gem moderatiõis excedere. ſub iugo rõnis
cupiditatem domare. Secũdo ꝓut eſt pur
gatoria. oĩa relinquere inquantũ natura
patitur que corꝑis vſus requirit. Tertio ꝓ
ut virtus purgati animi. eſt terrenas cupi/
ditates nõ ſolũ reprimere ſed penitus obli/
uiſci. Quarto ꝓut exemplaris que in deo ē.
ſic eſt ꝙ in ſe ꝑpetua eſt. in intentiõe conuer/
ſa eſt. Prim⁹ ab exceſſu ⁊ defectu cuſtodit. q2
ei mediũ virtutis oĩ tempe oſtẽdit. Secũ
dus mentẽ ad eterna ꝑfecte dirigit. quia ſu/
perfluitatẽ reꝝ grauantiũ firmiter excludit
Tertius mentẽ in eternis figit. quia concu
piſcentiã oĩs inordinati cõcupiſcibilis pe
nitus extinguit. Quart⁹ predictos gradus
inchoat. deducit ⁊ ꝑducit ⁊ ꝑficit. quia omni
creature numeꝝ pondus ⁊ menſurã tribuit
Seneca. Si cõtinentiã diligis circumcide
ſuꝑflua. ⁊ in artũ deſideria cõſtringe. Conſi
dera tecũ quantũ natura depoſcat. non q̄n/
tum cupiditas ſpectat. palatũ tuũ fames ex
citet. nõ ſapores. nec ad voluptatẽ ſed ad ci/
bum accedas. nec ꝑſentib⁹ delitiis inhere/
bis. nec deſiderabis abſentes. Si cõtinen/
tiam diligis turpia fugito anteq̄ꝫ accidant.
nec q̄cq̄ꝫ aliud magis verẽs q̄ꝫ turpium. om/
nia preter turpitudinẽ tollerabilius crede.
a verbis quoq̄ꝫ turpib⁹ te abſtine. quia licẽ
tia eorũ impudentiã nutrit. Si ↄtinens es
opus eſt cõtinue affectiones adulationum
repellere. quoꝝ ſermones animũ quadã vo
luptate reſoluũt. Si cõtinens es. ⁊ animi ⁊
corꝑis motus obſerua ne indecori ſint. nec
ideo cõtemnes quia latent. Nã nihil differt
ſi nemo videat cũ ipſe videas. Cunctis eſto
benignus. nulli bland⁹. ⁊ paucis familiaris
omnib⁹ equ⁹. bone fame. neq̄ꝫ ire ſeminator
neq̄ꝫ inuidus aliene felicitati. ad iram tard⁹
ad miſericordiã pron⁹. in aduerſis firmus.
in proſperis caut⁹ ⁊ humilis. virtutũ occul/
tator ſicut vicioꝝ. rari ſermonis ſed loquen
tium patiẽs. Que noſti ſine arrogantia po/
ſtulanti impties. que neſcis ſine occultatio/
ne ignorãtie. tibi poſtula humiliter imparti
ri. Notandũ ꝙ tempantia eſt virtus cuꝫ
potentia reſiſtendi illecebris in nobis impe

tus facientibus.ex qua ꝓcedit ꝯtinētia. que
eſt virtus ab illecebris. caſtitas.ſobrietas.ꝑ
citas qua retinemꝰ retinenda.largitas.mo
derantia.honeſtas.abſtinentia.verecundia
modeſtia . omniũ rerũ moderatio . Tertia
cardinalis virtus eſt fortitudo politica que
eſt animũ ſupra periculi metũ erigere . nihil
qꝫ niſi turpia timere. Secũda purgatoria ē
animo nõ terreri cõtra queqꝫ aduerſa. Ter
tio purgati animi eſt paſſiones non ſolum
vincere corpis.ſed animo penitus ignorare
Exemplaris que in deo eſt.ꝙ ſemꝑ idez eſt
nec vnqꝫ mutat̃. Ex his poteſt patere ꝙ pri
mus gradus hoīem facit omnē metũ ꝓ vti/
litate reipublice poſtponere.ꝛ nihil niſi tur/
pia formidare. Secũdus magis confortat
vt nulla pena carnalis eũ terreat.quia ad ſo
la eterna fortiter anhelat. Tertius mentem
in eternis figit cũ cõtraria viderit repugna/
re animo.ꝛ cõfidenter cõtemnit. Quartus
p̄dictos gradꝰ inchoat deducit ꝛ conſũmat
Ipē attingit a fine vſqꝫ ad finem fortiter. ꝛ
diſponit om̄ia ſuauiter. Seneca. Magna
nimitas que et fortitudo dicit̃ ſi inſit aīmo
tuo.viues cũ magna fiducia.liber.intrepidꝰ
alacer. Magnũ animi humani bonũ eſt fi/
nem huiꝰ vite intrepidũ expectare. Si ma/
gnanimꝰ fueris nunqꝫ iudicab̄ tibi cõtume
liam fieri de inimico.dices non mihi nocuit
ſed nocendi animũ habuit.ꝛ cũ ipſum in po
teſtate tua videris.vindictā putab̄ vindica
re potuiſſe ꝛ non feciſſe Scito eñ magnuz
ꝛ honeſtũ vindicte eē genus ignoſcere. Er꞉
magnanimꝰ ſi pericula non appetas vt teme
rarius.nec formidas vt timidus. Nã timi/
dũ non facit animũ niſi reprehēſibilis vite
cõſcientia. Fortitudo eſt immobilis int̃ ad
uerſa animi laboꝝ ꝛ periculoꝝ ſuſceptio . q̄
nec aduerſitatis incurſu frangit̃. nec ꝓſperi
tatis blandimēto eleuat̃. De qua oritur ma
gnanimitas.fiducia.ſecuritas.patientia. ꝑ/
ſeuerantia.longanimitas.humilitas.man/
ſuetudo.ꝛc̄. Quarta virtus cardinalis eſt
iuſticia politica.que eſt mundũ deſpicere.et
ſeruare vnicuiqꝫ qđ ſuũ eſt.ſcꝫ ſibiipſi ꝛ ꝓxi/
mo ꝛ deo. Purgatoria eſt ad veram viā ꝓxi
mi conſentire.ꝛ vniuſcuiuſqꝫ virtutes ī ſuo
vigore ſeruare. Tertio purgati animi. eſt cũ
diuina mente ꝑpetuo federe ſociari. Exem
plaris iuſticia q̄ in deo eſt ꝑhenni lege a ſem
piterna operis ſui cõtinuatione nõ flectitur
Primus gradꝰ ab om̄i iniquitate cuſtodit,
ꝛ cum om̄ibꝫ hominibꝫ cõuerſari facit. Se
cundus mentē ad eterna trahit . quia iuſto
ordine rationis ꝑfecte cõſentit. Tertiꝰ men/
tem in eternis figit.quia illaꝫ cum deo eter/
no ꝑpetuo federe ſociat. Quartꝰ predictos
gradus inchoat.deducit.ꝛ perficit.qui om/
nem creaturā ſua ꝑpetua ꝛ inflexibili lege iu
ſte regit. Ex his patet quomodo per virtu/
tes cardinales vt ſunt politice homo ordi/
natur in opationibꝫ ſuis quo ad ꝓximũ ſuũ
per virtutes que ſunt purgatorie ordinatur
ad ſeipm̄. Purgati animi ad deũ. Seneca.
Iuſticia eſt nature decus.tacita ꝯuentio.

Explicit tractatus de quattuor vir/
tutibus cardinalibus editꝰ a ſan/
cto Bonauentura doctore ſera/
phico.

Sequunt̃ octo collatõnes ſancti Bona
uenture. facte in conuentu tholoſano. Et p̄
ma de verbi incarnatione

v Ide aīma mea
innouata mirabilia veritatis.
Nec om̄ia videre poſſumꝰ q̄
fecit iunctura cõfederās deũ ꝛ
hominē in verbo quod factuz
eſt qđ fecit deus ꝛ oſtendit nobis. Primo
vis videre eternitatē nouā.quia q̇ filius dī
eſt eternaliter.caro factus eſt tempalit̃. Vi/
de anima mea non poterat te redimere niſi
haberet preciũ.nec debebat ſcḋm legē niſi eſ/
ſet ꝓpinquus. Homo ꝓpinquus erat ſed pre
cium nõ habebat. Deus preciũ habebat.ſꝫ
ꝓpinquus nõ erat.non debebat niſi homo.
non poterat niſi deus. Factꝰ eſt ergo deꝰ ho
mo propinquꝰ.ꝛ factus eſt noſter Ieſus vir
precioſior auro ꝛ homo mũdo obrizo. Iſa.
xiii. Sacculũ pecunie tulit ſecũ. quia deus
homo in carne apparuit.ꝛ verbũ in carne q̄
ſi pecuniā in ſacco abſcondit ꝛ hominē reuꝫ
redemit. Secundo admittit immēſitas
breuitatē.quia verbũ abbreuiatũ fecit dñs
ſuper terrā. Verbũ inqꝫ diuinitate immen/
ſum.eſt poſitiõe preſepii abbreuiatũ . Vide
anima mea dulcia mirabilia ꝛ omnino tibi
neceſſaria. Tua neceſſitas non minus qꝫ dī
filio ſupplebat̃.ſed tua poſſibilitas non capi
ebat immēſum ꝛ maior erat neceſſitas qꝫ ca
pacitas. Propter quod mirabilis diſpēſatō

conſilij charitatis diuine ꝓuidit vt ſcȝ daret
nobis filiū quo indigebamꝰ. ⁊ paruulū quē
capere poteramꝰ. Ideoq; paruulꝰ natꝰ ē no
bis. ⁊ filiꝰ datus eſt nobis. Tertio admit
tit pulcritudo obſcuritatē. quia quicquid iocū/
ditatis habeo ſi nō poſſum videre tā immē
ſe charitatis donū. quid mihi ꝓdeſt. Unde
in noſtro Ihu apta eſt illa facies in quā de/
ſiderāt angeli ꝓſpicere ſacco mortalitatꝭ no
ſtre. vt nō ſoluȝ viſibilē cernéremꝰ inuiſibili
ſpecie. ſȝ nobis ſimilē amaremꝰ in nr̄a carne
Unde Apoc̄. vj. Factꝰ eſt ſol ſicut ſaccus ci
licinus. Sol iuſticie xp̄s deus noſter. qui ē
ſplendor gl'ie ⁊ figura ſubſtātie patris. Ad
Hebre. j. Specioſior plane ſole ⁊ ſuꝑ omnē
diſpoſitōem ſtellaꝝ luci cōparatus inuenit̄
prior. ⁊ tamē ꝓpter nos factꝰ eſt quaſi ſaccus
cilicinus ꝓpter aſperitatē. Quarto admit
tit celſitudo abiectiōem. imperiū ſeruituteȝ.
quādo nō ad me ſed infra me deſcēdit. quā/
do hodie iacuit ad pedes animaliū ille cuiꝰ
glorioſi pedeſ vix erāt acceſſibiles altiſſimiſ
angeloꝝ. Ecce ipe benedictus deus omnia
fecit ex parte ſua vt eū habeamꝰ. fit homo vt
ei attineā. fit paruꝰ vt eū accipiā. fit viſibilis
vt eū agnoſcā. fit humilis vt eū attingam.
Quinto fortitudo admiſit infirmitatē. ſa
pientia ſimplicitatē. Ego ſum reus ⁊ coram
eius ſapiētia venire erubeſco. Ego aduerſa
rius ⁊ ideo ab eius potētia cōtremiſco. Cō
miſſa mea īquit paueſco ⁊ ante te erubeſco.
Ideo mira dī benignitas que ſemꝑ magni
ficauit benefacere nobis. ſuā abſcōdit ſapiē
tiam in ſimplicitate ne erubeſcā comparere
fortitudinē in infirmitate. ne pertimeſcā ac
cedere. Ip̄e em̄ eſt qui portat om̄ia verbo vir
tutis ſue. Ip̄m inq̄ȝ tale verbū factum eſt ca
ro ⁊ nō ſolū homo paſſibilis. ſed etiā in par
uulitate mihi ſimilis. ⁊ carne mortal'. Se
xto iuſticia ſubijt reatū. quia ne dicas quid
ꝓderit accedere nec negociū meū contingat
complere. Hec aūt eſt mea neceſſitas. quia
conceptꝰ ſum in omni malo ⁊ priuatꝰ omni
bono ꝓpter culpā meā ⁊ debitā penam ⁊ in/
digeo a malo releuari ⁊ in om̄i bono reſtitui
Et ideo ſtupendo cōſilio iuſticia ſubijt rea/
tum vt iuſtificemur a malo. opulentia defe
ctum vt locupletemur in bono. Eū enim q̇
nō nouerat om̄ino peccatū. ſcȝ innocentē ie/
ſum qui peccatū nō fecit. nec inuentus ē do
lus in ore eius. Fecit deus peccatū ꝑ nobiſ
id eſt. peccati noſtri reatū ſibi impoſuit. Do
minus poſuit in eo iniquitates omniū no/
ſtrū. vt efficeremur iuſticia dei in illo. O vere
felicem neceſſitatē. quia ex quo deꝰ homo ie/
ſus noſtrū reatū aſſumpſit ſoluendū. vel ne
ceſſe fuit deū odire ſeip̄m. quod eſt impoſſi/
bile. vel recōciliari hominē reū. quod quideȝ
eſt deo acceptabile ⁊ ab ip̄o intentū. Se/
ptimo ſubijt opulētia egeſtatē vt locuplete/
mur in regno. Scitis gratiā dn̄i noſtri Je
ſu xp̄i. quoniā cū eſſet diues ꝓpter nos ege/
nus factꝰ eſt vt illius inopia diuites eſſemꝰ.
O quantū deberemꝰ eſſe locupletati. quibꝫ
deus tm̄ dedit q nudꝰ ⁊ pauper remāſit. Ui
de felicē neceſſitatē in qua ſe poſuit ꝓ nobis
Amore noſtro chriꝰ benedictus ieſus. quia
neceſſe eſt hominē reſtitui in regnū. vel Je/
ſum regē a regno exulare priuſq̄ȝ ip̄e nr̄am
aſſumpſit inopiā. ⁊ ſimul in vnū conueniūt
diues ⁊ pauꝑ. Sic ergo anima mea tuꝰ Je
ſus deꝰ eternus aſſumpſit nouitatē vt ei at/
tineas. immēſus breuitatē vt eum accipias
Pulcritudo obſcuritatē vt eū attingas. ſa/
pientiſſimꝰ ſimplicitatē ne erubeſcas. For/
tiſſimus infirmitatē ne cōtremiſcas. Juſtiſ
ſimus reatū vt iuſtificeris a malo. Opulen
tiſſimus defectum vt locupleteris in bono
Hec Ubertinus.

De timore dn̄i Bernardꝰ

Qua ſapiētie ſalutaris fons vite et
a initiū ſapiētie timor domini eſt. Op
time refrigerās animā. in omnibus
noſtris deſiderijs eſtuātē. iacula inimici po/
tens extinguere. ⁊ ꝑ om̄ia pietati primoruȝ
timor dn̄i ꝓferendus eſt. Qui timorē domi
ni ſemꝑ habet pre oculis. vie eius pulcre. et
om̄es ſemite eius pacifice. Stat propoſitū
dei. ſtat ſemita pacis ſuper timētes eū. ipoꝝ
⁊ diſſimulās mala ⁊ remunerās bona. Ut
miro modo eis bona ⁊ mala cooperentur ī
bonū. In veritate didici nil tā efficax ad grā
am ꝓmerendā. retinēdā recuperādā q̄ȝ ſi oī
tpe corā deo īueniarꝭ. nō altū ſape ſȝ timere
Beatꝰ es ſi cor tuū triplici timore repleuerꝭ
vt timeas quidē ꝓ accepta grā lōge ampliꝰ ꝓ
amiſſa. lōge plꝰ ꝓ recupata. Time ergo cū arri/
ſerit gratia. time cum abierit. time cū denuo
reuertit̄. Cum adeſt time ne indigne opere
ris ex ea. Si receſſerit multo magis timen
dum. qr vbi tibi deficit gratia ibi deficis ⁊ tu
Time ergo ſubtracta gratia tanq̄ȝ mox ca/
ſurus. Time quia reliquit te cuſtodia tua.
Pro om̄i tempe time deū ⁊ ex om̄i cord̄ tuo

Tunc demū ſi plene ſi perfecte timueris da
bit tibi ſaporem charitatis.

De obedientia

v Tigitur obediētia religioſi deo ſit
acceptabilis. Ideo debet eſſe prom
pta ſine dilatione. deuota ſine dedi/
gnatione. volūtaria ſine contradictiōe. ſim
plex ſine diſcuſſione. perſeuerās ſine ceſſati/
one. ordinata ſine deuiatione. iocunda ſine
turbatione. ſtrenua ſine puſillanimitate. vni
uerſalis ſine exceptione. Qualiter nos au/
dimus noſtros ſuꝑiores. taliter noſtras ex
audit deus orationes. Hec Auguſtinus.
Ut autē melius valeas eſſe obediens. cogi
ta ſemꝑ quādo vox precipiētis ſonat in au/
ribus tuis. ꝙ vocē iſtam nō tanꝙ̄ ab homi
ne audias. ſed tanꝙ̄ ab ipſo deo. Item non
eſt obediens ſed negligēs qui ſecunduꝫ ex/
pectat mandatū. Itē Bernard⁹. At pa/
rum eſt eſſe ſubiectū deo. niſi ſit omni crea/
ture humane ꝓpter deū. ſiue abbati tanꝙ̄ ꝓ/
cellenti ſiue ab eo prioribus cōſtitutis Ego
plus dico paribꝫ ſubdere. ſubdere ⁊ minori
bus. Et ſi vis in iuſticia eſſe perfectuſ. vade
ad minorem. ſubdere inferiori iuniori incli/
nato. Nota Climach⁹. Si quis erga patrꝫ
ſubiectionē ſuam conſcientiā ad ſummum
poſſedit mundā. iſte de cetero per ſingulos
dies mortē quaſi ſomnum. magis vero vi/
tam expectans nō conturbatur. cognoſcēs
in ſolido quia nō ipſe in tempe ſeparationis
ſed qui preeſt reddet ratiōem. Idem. Quā/
do abſente eo qui preeſt vultū ipſius imagi
namur. hūc nobis aſtare putantes. ⁊ omnē
collocutionē vel ſermonem vel cibū vel ali
ud quippiā cum ſuſpicamur odire in nobiſ
auertimuſ. tūc cognoſcamus quia legitimā
obedientiā vere exequimur.

De verecundia.

n Eſcio an quicꝙ̄ gratiuſ verecundia
ad ornatum in moribꝫ hominū eſſe
queat. Q̄ pulcra hec ⁊ ꝙ̄ pulcra gē/
ma in vita ⁊ vultu adoleſcētis. ꝙ̄ vera et mi/
nime dubia bone nuncia ſpei. bone indolis
eſt index. virga diſcipline eſt illi qui puden/
dis affectibus imminēs. lubrice etatis mo/
tus. act⁹ꝙ̄ leues coerceat. reprimat inſolen
tes. Quid ita turpiloquiꝫ ⁊ omnis deincepſ
turpitudinis fugitans. Soror continentie
eſt indiciū columbine ſimplicitatis teſtis i/
nocentie. lampas pudice mentis iugiter lu
cēns. ⁊ nihil in ea turpe vel indecorum reſi/
dere attemptet. ꝙ nō ilico probat. Illa ex/
pugnatrix malorum. ⁊ ꝓpugnatrix puritatiſ
innate. ſpecialis glorie cōtinentia eſt. fame
cuſtos. vite decus. virtutis ſedes. virtutum
primitie. nature laus. ⁊ inſigne totius hone
ſtatiſ. Quid tam amicū verecūdo animo ꝙ̄
ſecretum. Sed quid tam propriū verecun/
die. ꝙ̄ proprias vitare laudes. vitare iactā/
tiam. Quid tam indecoꝝ. maxime adoleſcē
ti. ꝙ̄ oſtentatio ſanctitatis.

De taciturnitate

ſ Ilentiꝫ amicus appropinquāt deo.
⁊ latenter colloquens a deo illumi/
natur. Sollicitus de exitu circum/
cidit ſermonē. ⁊ qui luctum anime poſſidet
quaſi ignem auertit multiloquiū. Hec Cli/
machus Bernard⁹. Bonum ſilentium a
iactantia. bonū a blaſphemia. bonū a mur/
mure ⁊ detractione. Sileat a nobis lingua
maledica. lingua blaſphema. lingua magni/
loqua. quoniā bonū eſt in hoc triplici ſilen
tio ſalutare dñi preſtulari. Ita cum ab his
taceas ne dederis ſilentiuꝫ deo. loquere illi
contra iactantiā in confeſſione. vt obtineaſ
veniam de ꝓterito. loquere in gratiarūacti/
one contra murmurationē. vt ampliorez in
uenias gratiā in preſenti. loquere in oratio
ne contra diffidentiā. vt conſequaris glori/
am in futuro. Confitere inꝙ̄ preterita pec/
cata. ⁊ pro ꝑſentibus gratias age. ⁊ deinceps
ora ſtudioſius ꝓ futuris. vt ne ipſe quidem
ſileat. a remiſſione. ab immiſſione. aut a pro
miſſione. Item. Iuge ſilentiū ⁊ ab omi ſtre
pitu ſeculariuꝫ perpetua quies. cogit cele/
ſtia meditari. Porro continentie labor et ri
gor diſcipline. pſalmorū ⁊ hymnoꝝ dulcedi
ne releuantur. Pudor de preteritiſ noue cō/
uerſationis tēperat auſteritatez. venturi ti/
mor iudiciꝫ pio cedit charitatis fraterne ex
ercitio. Tedium ⁊ accidiā procul pellit ſan/
ctarū varietas obſeruationū. labor ⁊ latebre
⁊ voluntaria paupertas hec ſunt monacho
rum inſignia. hec vitā ſolent nobilitare mo
naſticam.

De deuotione Bernardus.

r Enuat conſolari anima mea in alie
nis. ſi vis in dei amore delectari. de/
licata ſiquidē conſolatio eſt. nec om
nino tribuif admittentibꝫ alienam. Cuius
mens ad alienas inhiat conſolatōnes. ⁊ nō
penitus renuit in caducis ⁊ tranſitorijs cō/
ſolari. ipſe ſibi profecto ſubtrahit celeſtis ꝯ

tiam conſolatiõis. Errat omnino ſi quis ce
leſtem illã dulcedinẽ huic carni diuinum il/
lud balſamũ huic veneno cariſmata illa ſpi
ritus miſceri poſſe huiuſmodi illecebris ar/
bitratur. Non amat veritas angulos. ĩ me/
dio ſtat diſciplina omniũ. omnium ſtudijs
delectaꝛ. Item ſancta aĩa ſola eſto vt ſoli
illi ſerues teipſam quẽ ex omnibꝫ elegiſti ti/
bi. Fuge publicuz. fuge domeſticos. ſecede
ab inimicis ⁊ intimis. nihil tibi ⁊ turbis. ni
hil cum multitudine ceterorũ. Ipſum obli/
uiſcere populũ tuum. ⁊ domũ patris tui ⁊ cõ
cupiſcet rex decorẽ tuum. Secede ergo. ſed
mente nõ corpore. ſed intẽtione ſꝫ deuotiõe
ſed ſpiritu. Solus es ſi cõmunia non cogi/
tas. ſi non affectas pñtia. ſi deſpicias quod
multi ſuſcipiũt. ſi faſtidias quod om̃es deſi
derant. ſi iurgia deuitas. ſi damna nõ ſenti/
as. ſi non recorderis iniuriarũ. Cibus aĩe
gratia dei dulciſſimus. ſane ⁊ omnẽ habens
ſuauitatẽ ⁊ delectamẽtum ſaporis. non mo
do delectat ſed reficit ⁊ medetur. Quattu/
or ſunt ſigna que oſtendũt preſentiã gratie
dei. In primis ſi cor in ſe eſt pacatum ⁊ qui/
etum. quia in nulla re requieſcit. ⁊ impletur
cor niſi in ſolo deo q̃uis ⁊ cetera affici qui/
dem poſſunt. implere autẽ nõ poſſunt. Se
cundum quãdo mens ⁊ animus ad deuoti
onem inclinari ſe ſentit. Tertiũ in preſentia
gratie tũc plus ſolito facies hominis hyla/
reſcit ⁊ benignam ſe oſtẽdit. Quartum ẽ fere
idem. videlicet cũ in motibus exterioribꝫ plꝰ
homo eſt compoſitꝰ atqꝫ ordinatus.

De diligentia

vNum eſt qđ multos a perfecta ⁊ fer
uenti emendatiõe retrahit. Horror
difficultatis ſeu labor certaminis.
Quoniã vero illi maxime pre alijs in virtu
tibus ꝓficiunt. qui ea que ſibi magis cõtra/
ria ⁊ grauia ſunt. virilius vincere nituntur.
Nam vbi homo plus ꝓficit ⁊ gratiã ampli/
orem mereꝛ. ibi magis ſeipm̃ vincit ⁊ in ſpi/
ritu mortificat. Duo ſpecialiter ad magnaz
emendationẽ iuuãt. videlicet ſubtrahere ſe
violenter. ad quod natura vicioſe inclinaꝛ. ⁊
feruenter inſtare ꝑ bono quo amplius quis
indiget. Q̃ nociuuz eſt negligere vocatiõis
ſue propoſitũ. ⁊ ad non cõmiſſa ſenſum icli/
nare. Religioſus qui ſe intente ⁊ deuote in
ſanctiſſima vita ⁊ paſſione domini exercet.
omnia vtilia ⁊ neceſſaria ſibi abundanꝛ ibi
inueniet. nec opus eſt vt extra Jeſum aliq̃d
querat. Religioſus feruidꝰ omnia bene poꝛ
tat ⁊ capit que illi iubenꝛ. Religioſus negli/
gens ⁊ tepidus habet tribulationẽ ſuꝑ tri/
bulationẽ ⁊ ex om̃i parte anguſtiã. quia inte
riori conſolatiõe caret. ⁊ exteriorẽ querere ꝓ
hibetur. Religioſus extrã diſciplinã viuẽs
graui patet ruine. Qui laxiora querit ⁊ re/
miſſiora. ſemꝑ in anguſtijs erit ⁊c. vt patet ĩ
deuoto libello de imitatione dñi noſtri ihu
chriſti.

De diſciplina.

pRimo omniũ iugo diſcipline inſolẽ
tia morũ domanda eſt quouſqꝫ di/
rius ac durius ſeniorꝝ attrita legibꝫ
humilieꝛ et ſaneꝛ ceruicoſa voluntas. bonũ
qꝫ in ſe nature qđ ſuꝑbiendo amiſerat. obe/
diendo recipiat. Accedit nimirꝝ diſciplinatis
moribꝫ bonũ nature. quo reddiꝛ homo ſua
uis ⁊ mitis. homo ſine querela. neminẽ cir/
cumueniẽs. neminẽ cõcutiens. neminem le
dens. nemini ſe ſuperxtollens aut preferens
Q̃ qꝫ cõpoſitũ reddit omnẽ corporis ſtatuz
nec nõ et mẽbris habitũ. diſciplina ceruicẽ
ſubmittit. ponit ſuꝑciliũ. cõponit vultum. li
gat oculos. cachinnos cohibet. ſtringit gu/
lam. irã ſedat. format inceſſum. Nã de mo/
nachis ordinatis ⁊ inordinatis diꝛ abbas
paſtor ſic. Qui querulosus eſt. monachꝰ nõ
eſt. Qui maliciã in corde tenuerit. monachꝰ
non eſt. Qui iracundꝰ eſt. monachꝰ non eſt
Qui elatꝰ ⁊ verboſus eſt. monachus nõ eſt.
Qui ꝟe eſt monachus ſemꝑ eſt manſuetus
humilis. charitate plenus. ⁊ timorẽ dei ſem
per ⁊ vbiqꝫ pre oculis habet vt non peccet.
Itẽ Johes abbas mõtis ſynai dicit. Mo/
nachus eſt qui ſolũ que dĩ ſunt agit cogitat
⁊ loquiꝛ. xp̃o vnitus in om̃i tempe loco ⁊ ne
gocio. Monachꝰ eſt violẽtia nature indeſi/
nens. ⁊ cuſtodia ſenſuũ indeficiẽs. Mona/
chus eſt ſanctificatũ corpꝰ. expurgatum os
⁊ illuminata mens. Et q̇ſputas eſt fidelis ⁊
prudẽs monachꝰ q̇ ſub obediẽtia ſubiectõe
⁊ labore doloreqꝫ calorẽ ſuũ cuſtodit inexti/
guibilẽ. ⁊ vſqꝫ ad ſuũ exitũ ignẽ igni. ⁊ feruo
rẽ feruori. ⁊ amorẽ amori. ⁊ deſideriũ deſide
rio. ⁊ ſolicitudinẽ ſolicitudini quotidie non
ceſſauit. Vñ ⁊ Berñ. Ille vere eſt monachꝰ
qui deuotionẽ tenet in choro. patiẽtiã in ca/
pitulo. diſciplinã in labore. meditatiõꝫ in le
ctione. feruorẽ in orõe. caſtitatẽ in tẽptatiõe
tollerãtiã ĩ aduerſitate. hũilitatẽ ĩ ꝓſꝑitate.

Expliciũt octo collatiões s. Bonauenture

Alphabetũ religioſorum

Incipit alphabetũ paruũ boni monachi in ſcola dei. ordinatũ a ſancto Bonauẽtura doctore ſeraphico.

Vias tuas domine demonſtra mihi ⁊ ſemitas tuas edoce me. Obſecro te deꝰ meus doce me vias bone vite ꝑ ſalute anime mee. Magiſter

Lectio prima

Ama neſciri ⁊ pro nihilo reputari. hoc tibi ſalubrius eſt ⁊ vtilius ꝙ̄ laudari ab hominibus. Lectio. ij.

Beniuolus ſis omnibꝫ boniſ ⁊ malis ⁊ nulli onerosus.

Lectio tertia.

Cuſtodi cor tuũ ab euagatione. os tuuʒ ab ocioſa locutione. ⁊ ceteros ſenſus ſub rigore diſcipline.

Lectio quarta

Dilige ſolitudinẽ ⁊ ſilentiũ. ⁊ inuenies quietem magnã ⁊ cõſcientiã bonam. Ubi eñ multitudo. ibi frequẽter ſtrepitus et mag̃ diſtractio cordis.

Lectio quinta

Elige paupertatẽ ⁊ ſimplicitatẽ. ⁊ cum paucis ſis cõtentus. ⁊ nõ facile murmurabis.

Lectio ſexta

Fuge homines ⁊ ſeculi rumores. quia non potes eſſe ſatis deo ⁊ hominibꝫ. eternis et tranſitorijs.

Lectio ſeptima

Gratias age deo ſemꝑ. corde ⁊ ore qualiter cũqꝫ tibi ſuccedit in grauamine ⁊ dolore. Nã deus oĩa ꝓuide diſpenſat in mundo vero ⁊ recto iudicio ab eterno.

Lectio. viij.

Humilia te in omnibꝫ ⁊ ſub omnibꝫ. ⁊ inuenies gratiaʒ ab hominibꝫ. eris quoqꝫ deo acceptus ⁊ hominibꝫ dilectus. ⁊ dyabolus fugiet citius propt̃ humilitatis virtutẽ ſibi valde contrariã.

Lectio nona

In oĩ opere bono habeas intentionẽ puram ad placendũ deo. qui inſpector ẽ cordis. ⁊ diligit iuſtos ⁊ puros.

Lectio decima

Kariſſimos reputa amicos ⁊ patronos q̃ te premũt ⁊ vituperãt. ſi eĩ recte ſapis ⁊ cõſideras. lucrũ inde acquires. nam ꝓſunt tibi in bono qui obſunt in malo,

Lectio. xj,

Labore ⁊ dolore cũ gemitu ⁊ fletu acquirit̃ regnũ dei. delitijs ⁊ honoribꝫ ꝑditur paradiſus. Lectio. xij.

Magnũ donuʒ dei eſt pauperẽ eſſe in hoc mundo ꝓpter chriſtũ. ⁊ infimũ tenere locuʒ Magna ſuꝑbia altũ petere graduʒ. ad alta ſemꝑ dyabolus ſuadet. honores ambire. fugere deſpectũ. vt cadat aſcenſor eius retrorſum cũ ad breue dñatus fuerit pauperũ. Minima dona ꝑ magna reputa. eris ⁊ dignus maiora accipe.

Lectio. xiij.

Neminẽ ſpernas. nulli noceas. afflicto ⁊ egeno condoleas. ⁊ nunq̃ꝫ te extollas.

Lectio. xiiij.

Omne tempꝰ cũ deo vtiliter expendas. Nihil eñ precioſiꝰ tempe. in quo ꝓmereri potes regnũ dei in ꝑpetuuʒ. Omnibꝫ quoqꝫ te amabilẽ. benignũ. ⁊ affabilẽ ſine diſſolutione exhibeas. Oĩa bona ad laudẽ dei referas. ⁊ ſine conſilio ⁊ deliberatione nil facias. Lectio. xv.

Primo ſemꝑ quere in oꝑe tuo an deo placeat vel diſpliceat. nec timore nec amore age cõtra conſcientiã tuã. In dubijs ad ſcṗturam ⁊ obedientiã p̃lati tui recurre. nec tibi ipſi nimis cõfide. Prius diſce tacere ꝙ̄ loqui. potiuſqꝫ velis inſtrui ꝙ̄ docere. Tutius eſt eñ velle latere ꝙ̄ apparere.

Lectio. xvj.

Quecũqꝫ ad te non ꝑtinent de his nõ iudices. nec te intromittas vt ſemꝑ pacẽ habeas. Qui cõmunia ſectatur ⁊ ſingularia vitat magis diliget̃ ⁊ citius ad bonũ fineʒ ꝑueniet. Qui tempeſtiue facit quod debet. letior poſtea erit.

Lectio. xvij.

Reuertere ad interiora cordis tui. ⁊ claude oſtia oris tui ne vagari incipias per varia deſideria mundi conſilio dyaboli. Nocent mala audita. temptãt pulcra viſa. turbant illata vituperia. Recede ergo ab homine iracundo. indocto. diſſoluto. ⁊ mane in ſilẽtio cum deo.

Lectio. xviij.

Sobrius eſto in victu. modeſtus in veſtitu. prouidꝰ in verbis. honeſtus in moribꝫ. maturus in conſilio. fortis in aduerſiſ. humilis in opprobrijs. ⁊ humilis in proſperſ. gratus in beneficijs. hilaris in deſpectibꝫ. patiens in doloribꝫ. diſcretus in omnibus agendis,

Lectio.xix.

Time deum offendere in minimis negligētijs ⁊ defectibꝫ tuis. Noli preſumere in bonis. nec deſperare in aduerſis. Timor dei facit recedere a peccato. ⁊ ſollicitat in bono ope. vt bonū bene fiat. Totū te deo cōmitte. ⁊ qđ tibi ē graue. fiet cito portabile. Pax tua in patiētia multa. Leuis eſt oīs tribulatio ꝑ vita eterna.

Lectio.xx.

Uende deo oīa cōmoda tua. ⁊ dabit tibi ſolatia meliora gratia adueniēte in vna hora. Nemo ditior. nemo liberior eo. q̄ ſe ad oīa deo dat. ⁊ chriſtū amādo emit. qui mundū cruce redemit.

Lectio.xxi.

Xp̄s ſit vita tua. lectō tua. meditatio tua. locutio tua. Ipe deſideriū tuū. lucrū tuū. tota ſpes tua ⁊ merces tua. Si aliud queris q̄ pure deū. damnū patieris. laborabis et requiē non inuenies.

Lectio.xxii.

Ymnos ⁊ pſalmos canere monachoꝝ eſt ⁊ clericoꝝ. quibꝫ cōgaudent angelorū chori laudātes deū iugiter in regno celoꝝ. Seruire carni mors. cibꝫ vermiū. nidus demonum. vita peccatorū. fomes morborū. corruptio corpoꝝ. inquinatio morū. perditio bonorū. acquiſitio multoꝝ malorum ⁊ dolorum. Seruire deo. beatitudo anime. ſanitas corpis. prudentia ſpiritus. vita celeſtis. dulces ymnos deo cantat qui ī tribulatione ſua deū ſemꝑ laudat. Initium ⁊ finis oīs boni religioſi. deum corde amare. ore laudare. ⁊ fratrē ſuum exemplo edificare.

Lectio.xxiii.

Zachee frater deſcende de altitudine ſecularis ſcientie. veni ⁊ diſce in ſcola dei viā humilitatis. manſuetudinis. ⁊ patientie. ꝑ quam poſſis chriſto docente ad eterne beatitudinis gloriā ſecure ꝑuenire. Amen.

Concluſio

Scribe monache alphabetū iſtud in corde tuo. quaſi in libro vite. ⁊ per ſingulos dies cartulā tuam inſpice. ⁊ bonos mores aſſueſce. pauca ſunt verba. ſed magna ſunt myſteria ⁊ perfectorum oꝑa. Ornant exterius ⁊ quietāt interius. A contemptu ⁊ ſuijpſiꝰ abnegatione incipit vita boni religioſi monachi. ⁊ proficit vſqꝫ ad contemplationem dei.

Finit alphabetū ꝑuum boni monachi in ſcola dei. ordinatū a ſancto Bonauentura.

Incipit alphabetū

religioſorum incipientiū. ordinatū a ſancto Bonauentura doctore ſeraphico.

Ama paupertatē. ſis vilibus contentꝰ
Bonis ſemꝑ actibꝫ iugiter intentus
Caue multiloquiū. ſtudeas ſilere
Deum oīn tempe p̄ oculis habere
Eſuriem amplectere. gulā refrenādo
Fratrūqꝫ cōuiuia ſegniter ſectando
Gaudere cū gaudentibꝫ. cū flētibꝫ plorare
Humilibꝫ cōſentiēs maiores honorare
In omnibꝫ obediens. ꝑlatoqꝫ parebis
Karitatē inſuꝑ cū oībꝫ tenebis
Lumbos ſtringe lubricos dñi timore
Mundās cordis oculū caſto cū pudore
Nihil ſeruans ꝓpriū nudū ſequēs xp̄m
Onus leue ſufferēs. mundū vincēs iſtum
Paſſum xp̄m recole corde gemebundo
Querēs dei gloriā nil aliud in mūdo
Reſiſtendo vicijs orando feruenter
Sacramentū ſumere debes reuerenter
Tu motū mentis cōprime irā mitigando
Uanaqꝫ colloquia ſollicite vitando
Xp̄o frui cupiēs. cellam frequētabis
Yeſum ſuꝑ oīa ſic dulciter amabis
Zelo dei feruens charitatis igne
⁊ in te peccantibꝫ ignoſcas benigne

Non nomen ſed factum
Nō ꝟbū ſꝫ adiectū fac̄ beatū

Incipit miſtica the

ologia doctoris ſeraphici ſancti Bonauenture ordinis minorum a quibuſdā aſcripta Heinrico de palma. a quibuſdā alijs. a pluribus tamē aſcribit̄ ſancto Bonauenture.

v Je ſyon lugent eo q̄ non ſit qui vadat ad ſolēnitatem. Licet Hieremias propheta dixerit hoc verbum captiuitatem populi ſui deplorans. tñ hoc poterit ſpeculator q̄ſqꝫ itelligēs

exclamare.tantã captiuitatẽ animaꝝ. tãtaꝫ declinationẽ a ſemitis iuſticie ⁊ vijs equitatis in mũdo vniuerſo diſcernẽs. Uie eñ dicũtur amantiũ deſideria animaꝝ.quibꝫ ad deũ ⁊ ad ſupernã ciuitatẽ hieruſalẽ ſup omnem rõnem ⁊ intellectũ.etiã in terreno corpore habitãtes aĩe ſubleuant̃. Que vie etiã lugere dicunt̃ eo ꝙ non ſit qui ad tantaꝫ ſolennitatẽ aſpiciat. Eo ꝙ abiecta vera ſapientia.tam cler⁹ ꝙ̃ popul⁹ mundanis delitijs vel inutilibꝫ curioſitatibꝫ ſe immergat. Sed quod multo magis eſt dolendũ ⁊ cordis lachrymis inceſſabiliter lamentandũ. ꝙ multi religioſi.mlti etiã viri famoſi reputati (veluti quondã popul⁹ iſraelitic⁹ relicto cultu creatoris ſui manufactis ydolis ſeruierũt) Sic relicta vera ſapiẽtia qua deus ſol⁹ perfecte interi⁹ colit̃. ⁊ a ſolis amantibꝫ adorat̃ diuerſis ſciẽtijs ⁊ fabricationibꝫ multiplicium argumentoꝝ inuẽticijs quaſi quibuſdã ydolis miſerabiliter mentẽ impleuerũt. In quibꝫ ſic abſorbent̃ dyabolo inſtigãte.et ſic mens ipſoꝝ in iſtis totaliter poſſidet̃.vt vera ſapiẽtia locũ in eis non inueniat. Nã hac peſſima occupatiõe quã de⁹ dedit filijs hominũ infeliciter captiuant̃.ita vt non ſit ſpiraculũ quo ſuũ creatorẽ anima p flammigeras amoris affectiones cõtingat. Nõ enim ad hoc animaꝫ creauerat vt contra ſuã generoſitatẽ multitudine quaternoꝝ ouinaꝝ pelliũ repleret̃.ſed ad hoc vt eſſet ſedes ſapientie.⁊ in ipa rex pacificus ciuitatis ſupne. ſcꝫ deus altiſſim⁹ reſideret. Sapiẽtia enim hec que miſtica theologia dicit̃.a paulo apoſtolo eſt edocta.a Dyoniſio ariopagita ſuo diſcipulo cõſcripta que ideꝫ eſt qꝺ extenſio amoris in deũ.p amoris deſideriũ.quãtum diſtat ortus ab occidẽte.omniũ creaturarũ ſcientiã incõparabiliter ꝑexcellit. Nã alias ſciẽtias mũdi doctores edocent.ſed hec a ſolo deo immediate.nõ mortali homine ſꝫ ſpiritu edocet̃. Iſta diuinis illuminationibꝫ ⁊ diſtillatiõibꝫ celeſtibꝫ ſcribitur in corde. illa vero penna anſeris ⁊ atramento ſcribitur i pelle. Iſta vero dicit ſufficit.nã p iſtã anim⁹ cauſam inuenit.ſcꝫ deũ creatorẽ ſuum.et in ipo qui eſt fons bonitatis toti⁹ ⁊ beatitudinis immediatiſſime cõquieſcit. Alia ꝯo nũꝙ̃ dicit ſufficit. Nam iuſtũ iudiciũ eſt vt qui non curãdo de ſumma ſapientia.a ſũma veritate deuiat.veluti totus in tenebris inuoluatur.⁊ ſic per vana ⁊ deuia anima infatuata humanis inuentionibꝫ inſenſata diſcurrat. Item iſta affectũ inflammat.intellectuꝫ illuminat.alia vero ꝙ̃ pluries iueniẽs ex vera ſapiẽtia cor eleuatũ inflat.ꝙ̃ pluries varijs opinionibꝫ ⁊ diuerſis erroribꝫ intellectum obtenebrat.

Suaſio

i Gitur relicta humana ſapiẽtia.curioſitate ſciẽtie inutilis.argumentationũ ⁊ opinionũ capturis.religioſa anima p amoris accenſionẽ ad fontẽ omnium deſiderãdo aſcẽdat in quo ſolo reperiat veritatẽ. Sed qr hec ſumma ſapiẽtia nõ poteſt ab homine edoceri.ſubdit̃ quomodo q̃libet quãtumcũqꝫ laycus in ſcola dei exiſtẽ hanc ſapientiaꝫ ab ipo immediate recipiat ſup omnẽ intellectũ. per amoris affectum. quã null⁹ philoſoph⁹.nulluſqꝫ alius ſcolaris ſecularisqꝫ magiſter nulla humana itelligentia quãtũcũqꝫ ſtudeat apprehẽdit.

Riplex eſt igit̃ via iſta ad deũ.ſ. purgatiua.qua mens ad diſcendã verã ſapientiã diſponit̃. Secũda vero illuminatiua dicit̃. qua mens cogitando ad amoris inflammationẽ accẽdit̃. Tertia vnitiua.qua mens ſup omnẽ intellectũ rationẽ ⁊ intelligentiã a ſolo deo ſurſum dirigit̃. Nã ſicut videmus in põtibꝫ dum fiũt ꝙ p̃us ligna ſupponunt̃ vt firmitas muri lapidei ſuperius edificet̃. ⁊ pfecto edificio iã ligna ſupoſita penit⁹ ãmouent̃. Sic ⁊ mens cũ primo ſit in amore impfecta.poſt ad amoris pfectionẽ meditãdo cõſurgit ⁊ cum p multũ exercitiũ in amore vnitiuo fuerit cõfirmata ⁊ ꝑpter multas flãmigeras amoris affectiones ſiue aſpirationes ſupra ſeipſam creatoris ſui dextera ſubleuata. citius ꝙ̃ cogitari poſſit ſine omni cogitatione p̃uia vel comitante quotienſcũqꝫ placet.centies vel milleſies de die vel de nocte in deo afficitur. ad ipm ſolũ poſſidendũ innumerabilibꝫ deſiderijs aſpirando. Sic eñ quilibet nou⁹ diſcipulus ad perfectionẽ huius ſcientie gradatim aſcendat. vt primo i via purgatiua que eſt puerilis ⁊ incipientiũ ſtudioſiſſime ſe exerceat.que ſic incipit. Iuſticia ⁊ iudiciũ preparatio ſedis tue. Poſtea autẽ per menſem vnum vel duos.ſm ꝙ diuino ſuperirradiãte lumine ſibi videbitur expedire ad amorem cogitando conſurgat. Et ſi preſumptuoſum forte alicui videatur ꝙ anima inuoluta peccatis multiplicibꝫ audeat a ꝓpo

amoris petere vnionē.in ſeipo cogitet nihil
eſſe ꝑiculi. Dū primo oſculat̃ in pede ꝑ pctō
rum recordatõꝫ. Scđo ĩ manu ꝑ bñficioꝝ
ſibi collatoꝝ recognitõꝫ. Tertio aſcẽdat ad
oſculū amorꝭ ipm ſolū deſiderãdo ⁊ ipi ſoli
affectib' flãmigerꝭ adherẽdo.vt ſꝫm ꝙ ſubſe
quẽter videbit̃ dicẽdo orõnem dñicã.put ꝑ
ipam mẽs cogitãdo ꝯſurgit.ordinate aſcẽ/
dat. Quarto ſe exercẽdo ſꝫm viã illã q̃ illumi
natiua dr̃.q̃ ibi icipit. Nox illuĩatio mea in
delicijs meis. Cõſcẽdit aĩa ad mlťo eminẽ/
tiorẽ gradū ⁊ ſtatū.in q̃ etiã q̃tiẽſcūqꝫ vult ſi
ne aliq̃ cogitatiõe ꝑuia in deo afficit̃. qđ ad
plenū nõ põt aliq̃ hũana induſtria edoceri.
ſꝫ exercẽdo ꝑ viã purgatiuã ⁊ illuminatiuaꝫ
aĩa expimẽtalit̃ ꝑcipit ſolo đo interi' dirigẽ
te ⁊ docẽte.qđ nõ pt̃ via aliq̃ mortali vel elo
quẽtia reſerari.qđ nec ariſtoteles nec plato
nec aliq̃s mortal' aliq̃ phia vl' ſcĩa pt̃ nec po
tuit nec poterit itelligere.qđ ſol' amor docꝫ
interi' vt diſcat oĩs rõnal' aĩa a ſūmo docto
re ⁊ et̃no acq̃rere ſciam.in q̃ oĩs rõ ⁊ itellect'
deficit.⁊ affect' ꝑ amorẽ diſpoſit' trãſcẽdẽs
oẽm hũanã intelligẽtiã ſupenatat.ſola amo
ris vnitiui regľa ad ipm q̃ eſt fons toti' bo/
nitatꝭ ſpm̃ dirigẽte. Hec igit̃ ẽ myſtica the
ologia.i.occult' ſꝫmo diuin' q̃ mens ardore
diſpoſita liguis affectionū xp̃m ſuū dilectū
occulto alloq̃t̃.in cui' myſtico tractatu ſic ꝓ
cedit̃. Prĩo manifeſtat̃ via purgatiua ĩ q̃ de
clarãt̃ tria. Prĩo quõ aĩma purgari debeat.
Scđo quõ ꝑ orõe grẽ abũdãtia impetrat̃
Tertio quõ pctõr plenã de pctis indulgẽti/
am ꝯſeq̃t̃. Scđo duo manifeſtãt̃. Prĩo de
via illumiatiua ſubdit̃.vbi ꝑmo docet̃ quõ
mẽs vſualit̃ ꝑ dñicã orõnem meditãdo ad
amorẽ ꝯſurgat. Scđo quõ ꝑ eãdẽ viã in ex
poſitiõe orõis dñice oĩs ſcptura anagogice
totū referẽdo ĩ deū ſpũalit̃ exponat̃. Tertõ
determiat̃ de via vnitiua q̃ incipit ibi. O ſa/
piẽtia q̃ ex ore altiſſimi ⁊c̃. Ubi ꝑmo mãife/
ſtat̃ q̃ꝫta vite ſublimitas ⁊ q̃ꝫta ỽtutū ꝯſum
matio ꝑ myſticã ſapiaꝫ ad h̃ vt magꝭ appeta
tur ab ipis exercẽtib' acq̃rat̃. Et ſi forte ali/
cui legẽti nimis difficile videat̃. vel ꝓpt̃ ſcie
ꝓfũditatẽ.vl' ꝓpt̃ ỽboꝝ obſcuritatẽ. tñ tãgat
tertiã viã q̃ eſt ſup oẽm itellectū exerceat ſe ĩ
via purgatiua ⁊ via illumiatiua ſubſeq̃nte.
⁊ ſtatĩ expiet̃ ⁊ itelliget ĩ ſeipo ſolo đo iteri'
opante q̃cq̃d de tertia via ĩueniet ĩ ſcpto.vel
audiet ab aliquo. Nã in hac ſapia neceſſe eſt
vt in ſeipo ꝑmo ꝑcipiat expimẽtalit̃ ỽitatēꝫ,

⁊ deinde ſniam oĩm ỽboꝝ q̃ ad myſticã ſapi
entiã ptinẽt in cõparatõe cuiuſlibet doctrie
facillimã iudicabit. Hec em̃ ſapia ĩ h̃ differt
ab omĩb' alijs ſciẽtijs. q2 in hac ꝑmo opor/
tet vſum hr̃e in ſeipo q̃ꝫ ỽba intelligere.⁊ pra
ctica hic ꝑcedit theoricã. In alijs ſciẽtijs ne
ceſſe eſt ꝑmo ỽba intelligere q̃ꝫ q̃ addiſcitur
ſcĩa habeat̃. Que inq̃ꝫtū a nobiliori doctore
acq̃rit̃.intm̃ citiuſ poſſidet̃.⁊ ita fit vt in ipa
aliq̃s deo docẽte ſit ꝑfectior diſcipul' q̃ꝫ in
aliqua liberaliū artiū ꝑfecte intelligẽs ma/
giſter. vl' in arte mechanica bon' faber Se
cũdo ſcꝫ in illo loco. Accedite ad eū ⁊ illu.⁊c̃
docet̃ quõ ꝑ oĩes creaturas tã ſupioreſ q̃ꝫ
inferiores aĩma rõnalis ad amorẽ creatorꝭ
obtinendū ꝑfecte inſtruit̃ Tertio ipi' my
ſtice theologie text' manifeſte exponit̃.in q̃
licet ſint pauca verba.tñ eſt q̃ſi infinita ſnia.
Qua ꝑfecte intellecta tã libroꝝ btĩ Dyoni/
ſij difficultas q̃ꝫ toti' veterꝭ ⁊ noui teſtamen
ti ſenſus myſtic' verus amantib' elucеſcit.
Nã ſicut ab vno fonte deriuãt̃ plures riuu/
li.q̃ q̃ſi in infinitos fluuios deriuant̃.⁊ ſicut
ab vno pũcto cẽtrali ꝓcedũt q̃ſi ĩfinite linee
ſic intellectꝭ illis pauculis ỽbis q̃ ibi expo/
nunt̃.in q̃b' ſpũs edocet̃ quõ vniri đo debe
at ĩ ſuo ſũmo apice ꝯſtitut'.⁊ ibidẽ expimen
talit̃ iueniet toti' ſapĩe originẽ. Ex q̃ ꝯiũcti
one mẽs de inferiorib' ſciẽtijs ꝑclare intelli
gẽdis ſacre ſcp̃ture expoſitõ.b' ỽbis idone
is ĩ ꝑdicatiõe ad inflãmãda corda audiẽtiũ
fidel' diſcipul' mlťiplicit̃ ⁊ affluẽtiſſime eru/
dit̃ Quarto ſubdũt̃ octo induſtrie ĩ q̃bus
aĩa ad acq̃rẽdã iſtã ſapiaꝫ.⁊ ꝯſuãdã habitã
ſagacit̃ edocet̃. Ultĩo ꝯ aliq̃s ſciolos hãc ſu
ꝑmã ſapiaꝫ ipugnãtes ⁊ dicẽtes ꝙ nũq̃ꝫ cõ/
ſurgit affect' niſi ꝑmeditãdo ⁊ cogitãdo.diſ
putatõ ſbdit̃.auctoritatib' ⁊ rõib' ipoꝝ er/
ror ꝯuicit̃.⁊ h' ſapĩe ỽitas efficaci' enodat̃ ꝙ
ſine media ꝑeũte diſcretõe ſꝫ ſolo amorꝭ ve/
hiculo ſup ſeipaꝫ q̃tiẽſcũq̃ꝫ vult expimẽtal'r
aĩa ſbleuat̃.qđ nec rõ itelligit nec itellect' ſpe
culat̃.ſic ibi dr̃ guſtate ⁊ videte.

De via purgatiua

Iuſticia ⁊ iudiciū ꝑparatio ſedis tue ⁊c̃. Cũ em̃ aĩma ꝑ mẽtis affectū ad ꝑfectã ſpõſi celeſtis vnionẽ ꝑuenire
deſiderat.neceſſe eſt vt q̃ pane angeloꝝ q̃ be
ati ſpũs reficiunt̃ in glĩa adhuc ĩ miſeria de
gens q̃ſi quibuſdã micis cadentib' appetit
ſatiari.triplici officio angeloꝝ q̃ſi gradatim
aſcẽdẽdo in miſſiõe diuie influẽtie ſubleuet̃

Cũ eñ dicat beatꝰ Dyoni. in hierarchia angłoꝝ. ꝙ triplex ſit angeli officiũ. ſ. purgare. illuminare. ⁊ ꝑficere. oportet vt aīma que vult aſcẽdere ad illũ altiſſimũ panẽ in p̄ſenti in quo mẽtes angelice abſorbent̄ in glīa. velut coꝝ imitatrix ꝑmo purget̄. ſecũdo diuinis fulgoribꝫ illuminet̄. tertio ꝙ in ſuprema apice affectiue cõſtituta vnitiui amoris culmine ꝑficiat̄. Primo ḡ dicendũ eſt de ꝑma via. ſ. purgatiua. que eſt q̄ſi puerilis ⁊ ĩcipientiũ. ꝑ quã mens adhuc rudis diſponit̄ ſine mortaliũ hominũ documẽto ſol' inſiſtẽs doctrinis celeſtibꝫ vt experimẽtalit̄ q̄ʒq̄ʒ ſit ſimplex vel laicꝰ ad practicã nõ ad theoricã illuminatõʒ. diuina mãifeſtatõe neceſſario ſubleuet̄. Ante eñ q̄ʒ illa ſapīa q̄ deꝰ eſt beatiſſimꝰ in ſpũ rõnali veluti in domo propria ꝯquieſcat. iuxta illud. Aīa iuſti ſedes ē ſapīe. oportet vt de ipā iudiciũ ⁊ iuſticia fiat Judiciũ vt ſic̄ a creatore ſuo ſe auertẽdo. (ſicut fit in om̄i pctõ mortali) ipm ꝯtẽpſit creatorẽ ꝑ creatura lamẽtabiliter relinquẽdo. ſic ipā humiliet̄ totalit̄. vt humiliatio ipiꝰ incipiẽtis. intm̄ ipiꝰ clementiã ꝓuocet inq̄ntũ ipſiꝰ ꝯtemptꝰ diuinã ꝯtra ſe ſñiam in peccatis añrioribꝫ ꝓuocauit. oportet etiã vt ibi ſit iuſticia. vt illa aīa que aliq̄ñ delectatõʒ creatoris in delectationẽ creature pctīs ſuis exigentibꝫ cõmutauit ꝙ intm̄ doleat. vel ſaltẽ ſe nõ dolere doleat vt diuĩe iniurie ſ̄m iudiciũ ipiꝰ tã miſericordis videat̄ ſ̄m hũanaʒ iniuriã aliquatenꝰ ſatiſfactũ. iuxta illđ. Q̄tum glorificauit ſe ⁊ in delitijs fuit. tm̄ date illi tormentũ ⁊ luctũ. vt ſ̄m artẽ medicine ꝑ duo ꝯtraria. ſ. ꝑ humilitatẽ ꝯtra priſtinũ cõtemptũ ꝑ dolorẽ de peccatis ꝯ̄ priſtinã delectationẽ. q̄i naſcẽs denuo illi q̄ eſt ſũma maieſtas ⁊ indeficiẽs bonitas ꝑ vnitiuũ glutinũ ardẽtiſſimi amoꝛ vniat̄. Dicendũ eſt ergo quõ humiliatio ⁊ dolor de pctīs quadã neceſſitate ꝯgruẽte acquirat̄. Et licet h̄ via purgatiõis pueril' aliquibꝫ videat̄ maxie reſpectu ſequentiũ. tñ niſi ꝑ iſtã mens circa diuina negociari accedẽs. ſolicita ⁊ attẽta pertrãſeat. nunq̄ʒ in p̄ñti vita ad cognitionẽ de diuinis. nec ad ardorẽ vnitiui amoꝛ practici poterit accedere. nec ab iſtꝭ inferioribꝫ ſuos poſſeſſores deuorãtibꝫ ſeq̄ſtrari.

De modo purgatiuo

ſ Ic ḡ debet aīa ſe humiliare vt ꝑmo recolat pctã ſua ĩ aliquo loco occultiſſimo. ⁊ maxie in ſecreto noctꝭ ſilentio. ⁊ maiora ſuccincte ne diabolꝰ ſibi ĩferat ad d̄lectatiõʒ vñ debuit h̄re medicinã. faciẽ ſuã dirigẽdo in celũ. ⁊ ꝓut poteſt. ſic maiora peccata ſua vſq̄ʒ ad decẽ vł duodecim coraʒ deo q̄ſi ipi loquẽdo enumeret ⁊ enumerando ſuſpiret. ipm deũ in om̄ibꝫ exaltãdo ⁊ ſe in om̄ibꝫ deꝑmẽdo ꝓut poterit. dicẽdo. Domine ihũ xp̄e vł quocũq̄ʒ mõ ſibi meliꝰ placuerit. Ego ſum ille pctõr nequiſſimꝰ. miſerrimus. infelicior. nequiſſimiſ abominabilior. q̄ tuã maieſtatẽ in tot ⁊ tãtis criminibus offendi vt illa enumerare nõ ſufficiã. ſic nec arena maris p̄ multitudine numerari pōt. ⁊ ibi ſuſpiret vel gemat ꝓut efficaciꝰ poterit Quia ſic̄ lima opat̄ in ferro vt in q̄libet ipiꝰ ſingulari fricatiõe aliq̄d de ipiꝰ ferri rubigine expellat̄. ſic q̄libet ſuſpiriũ vel gemitꝰ aliquid de rubigine pctī. etiã poſt infuſionem grē relictũ eliminat. Et ſic magꝭ ac magꝭ aīa ſe purgãs ad ꝑcipiẽda q̄ ratio nõ inueſtigat vel intellectꝰ ſpeculat̄. diuino ſubſidio vł deſiderio eleuet̄. Et vt intentiꝰ dolore ꝯſtringatur. animꝰ ad ſui ꝯfuſionẽ ⁊ humiliatiõʒ diuina bñficia ꝑmo in generali. ſecũdo in ſpeciali attẽtiſſime corã deo ꝓut meliꝰ poterit ſibi ingrato diuinitꝰ collata recordet̄. Primo ꝙ ipm quo ad ſpẽm tã nobilẽ creaturã d̄ nihilo ſic creauit dicens. Nõne tu dñe me ad imaginẽ tuã cũ nihil antea eſſem in tã nobile eſſe ꝓduxiſti. vt te tenerẽ ꝑ grãm in p̄ñti ⁊ te facie ad faciẽ ꝯtẽplarer in glīa. ⁊ ego intm̄ ꝓuocaui diſtrictũ iudiciũ tuum vt niſi mihi ſubuenias magꝭ nõ naſci q̄ʒ ad lucẽ p̄ſentis vite ꝑduci mihi miſero ꝓfuiſſet. Secundo bñficiũ incarnatiõis recordet̄ ſic dicẽs. Nõne tu dñe es ille rex altiſſimꝰ angeloꝝ. intm̄ ꝓ me teipm adnihilãs vt noſtras miſerias ⁊ ꝑegrinatiões itineris ad ſimilitudinẽ cuiuſdã paupis humilit̄ ſuſtineres. Et ego dñe nõ me humiliãdo ſʒ intm̄ impudẽter extollendo tuã maieſtatẽ ꝯtẽpſi. in miſerias huiꝰ vite momẽtaneas te fontẽ totiꝰ beatitudiniſ cõmutãdo. q̄ ergo fugiã. ſi aſcẽdero in celuʒ tu illic es. ſi deſcẽdero ad infernum. ades.

De ſecũdo aliquãtulũ inſiſtẽſto ꝑcurrat ad tertiũ. ſ. ad recordatiõʒ dñice paſſiõis. ſic dicẽſ. Nõ ſuffecit tibi dulciſſime dñe ihũ xp̄e ꝙ intm̄ teipm incliuares vt manẽs deꝰ. carnis mortal' humanitatẽ aſſumeres. ſʒ inſuper ꝓpt̄ vniuerſoꝝ mortaliũ miſerias ſubleuãdas tã dira v̄bera. tã innumerabilia vulnera tolleraſti. vt a plãta pedis vſq̄ʒ ad v̄ticẽ

nõ eſſet mēbrū in corpe tuo qđ nõ ſanguīe
tuo ſacratiſſimo ſpargeret. Quid ḡ faciam
miſerrim⁹ ꝗ mortꝭ tue ſum cauſa nõ tm̄ vi
cem ꝓ vice nõ rependēs. ſed te in fecib₉ me/
is ꝓuocās vt digno iudicio deberet contra
me pugnare tot⁹ orbis terraꝝ. a ſūmo celi
cardine vſq₃ ad vltimū cētrū inferni. Sur
gant ḡ creature om̄es ⁊ veluti dño ꝓprio fa
mulātes de me vindicēt ſuū ꝓprium dn̄m ⁊
creatorē ⁊ ibi cogitet de paſſiōe dñi aliq̄ntu
lū vt ꝑ vuln⁹ lateris vſq₃ ad ꝯtactū diuini/
tatis occulte latentꝭ interi⁹ ꝑ expimentū a/
moris attingere mereat̃. Hec em̄ tria ſūt in
generali q̄ nõ ſibi tm̄ ſed ⁊ oīb₉ aliꝭs altiſſi/
mus ꝯdonauit. Que inq̄ntu₃ ſunt genera/
liora intātū indicāt maiorē diuinā clemēti/
am. Poſtea cogitet in ſpeciali q̄ ſibi non
oīb₉ aliꝭs p̄ter toti⁹ ꝯſolatiōis ſubſidiū cō/
tulerit. quē maxīe ad religionē fratꝝ mino/
rū diuīa clemētia ꝓuocauit. qm̄ iſta via pur
gatiua ſolū eſt eoꝝ q̄ a vita ſec̄ari veluti co
lumba vel turtur in deſertū in ſeceſſum vi/
delicet ꝯtēplatōis (licet adhuc debiles) ſu
pra ſeip̄os auolare nitunt̃ amotionē omis
culpe mortal̄ q̄ ad iudiciū ꝯſcientie neceſſa
riū ſupponens.

Beneficia ſpecialia.

p Rimo ḡ recogitet q̄t digniores q̄t
potētiores q̄t etiā ad habūdantio/
rem influentiā diuīe gr̄e magꝭ mul
tiplicit̃ p̄paratos reliq̄t ip̄e altiſſim⁹ i miſe
riꝭs ⁊ mūdanis voraginib₉ inuolutos. et te
de tenebris miſerie cōuocauit ad ſuā incō/
mutabilē veritatē. Scđo nõ tm̄ reſpectu
miſerie moderne ſibi beneficiū collatū re/
cogitet. ſed ⁊ illud diuinū bñficiū reſpectu
infernalis miſerie ꝑtractet. q₂ multi q̄ non
tantū q̄ntū ip̄e diuīe maieſtatꝭ oc̄los offen
derūt ſempit̃ne maledictiōis penis ꝑpetu/
is detinent̃. ⁊ ip̄e q̄ multo plus idē merue/
rat. nõ meritꝭ ꝓpriꝭs ſed dono ꝯditorꝭ ḡtui/
to ad gr̄e radiū in pn̄ti vocat̃ et ad p̄mium
et̃ne beatitudinis in futuro. Siĺitudine₃
duoꝝ latronū recolēs. q̄ru₃ vn⁹ ab aliq̄ re/
ge terreno ꝯdign⁹ ſuſpendit̃. alter ſ̄o plus
priore delinquēs ſola regꝭ terreni clemētia
licet meritꝭ ꝯtradicētib₉. ipi efficit̃ cōmēſa/
lis. gl̄am nõ ignominiā reportādo. Ter
cio illud ad qđ vocat̃ recolat. q₂ eū non ad
regulā btī Auguſtini vl̄ benedicti redēpto
ris gr̄a reuocauit. ſed ad illā ſacratiſſimam
quā ip̄emet elegit q̄n duct⁹ eſt in deſto vbi
q̄draginta dieb₉ ⁊ noctib₉ cōtinuis ieiuna/
uit. ⁊ in maxīa paupꝑtate ꝑ mūdū p̄dicauit. ⁊
ſaluti oīm ardētiſſime intendit. Et p̄curſor
ſuus ꝓpriꝭ inſtituit ip̄a₃ in ſeip̄o ſuās ⁊ no/
bis ſeruādū mōſtrauit. Intantū aliꝭs regi
minib₉ ſublimior regula inq̄ntū doctrina₃
humanā diuinū eloquiū p̄excellit. S₃ ⁊ ſic
ꝑſiſtens in orōne nõ tm̄ cogitet in ſeip̄o ſed
ad deū imediate dirigat eloquiū ſuū tā pec
cata ſua q₃ bñficia in generali ⁊ ī ſpeciali hu
milit̃ referēdo. tm̄ cū quodā ordīe iſta l̄ alia
ſ̃m ꝗ ip̄m dñs int⁹ docuerit recolēdo. Sic
ꝑ recordationē pctōꝝ ⁊ diuioꝝ beneficioꝝ
ꝯfuſis iā viā hūiliatiōis incipiat ſic dicens
Dñe pr̄ toti⁹ miſeratiōis nõ poſſu₃ tibi
ſatiſfacere de malis q̄ corā te miſerabilit̃ ꝑ/
tractaui. nõ tibi rn̄dere valeo ad beneficia
q̄ mihi miſerrimo ꝯtuliſti. ſed q₂ me īterfi/
cere nõ debeo nec valeo. tu me infelicē inter
fice. ſed ſi tibi h̄ nõ placet mitte angelū tuū
gladiatorē q̄ de me vindictā accipiat. Sed
ſi h̄ ꝓpter miſcđiam nõ vis adīplere qđ me/
rui. q₂ me interficere nõ poſſum. tm̄ h̄ qđ in
me eſt facio. me q̄ſi latronē tuū tibi reddo ī
ꝑpetuū ſeruientē. nūq₃ dieb₉ meis vlteri⁹ a
tuo ſeruicio recedentē. Tūc ꝓſternat ſe ī
faciē ⁊ q̄ntūcūq₃ poterit ſeip̄m hūiliet dep/
mendo. ⁊ altiſſimū offenſu₃ exaltādo. et in/
q̄ntū humili⁹ intātū etiā citi⁹ et habūdāti⁹
gr̄am diuīe miſcđie ꝓuocabit. Et tūc de ne
ceſſitate oportet ꝗ q̄n piꝭſſim⁹ pr̄ videt ip̄m
ſic corā ſe hūiliatū. dolorē ꝯferat de peccatꝭ
vl̄ ſaltē dolorē q₂ nõ dolet. vt ꝑ iſta duo cō
tra duo p̄dicta anīa purgata recuperet iā q̄n/
dā qđ erat deꝑditū. ⁊ ſibi q̄nq₃ mlto ampli⁹
q₃ antea idip̄m reſtauret̃. S₃ ſi etiā dolorē
nõ poterit q̄ ad effectū cōſeq̄ ꝑ ea que dicta
ſūt. tm̄ q̄libet nocte ſuccincte h̄ teneat qđ di
ctū eſt. q₂ creatori ſufficit q̄n hō facit qđ in
ſe eſt. necnõ ip̄e dñs rei exitū expectās q̄nq₃
ſe ſubtrahit vt ⁊ iſta faciēs dolorē nullū vel
ꝯſolatione₃ īueniat vt ei⁹ patiētia ad tp̄s ꝑ
diuinā ſuſtinentiā cōprobet̃. ⁊ vt ſibi poſtea
amplior ꝯſolatio ⁊ de pctīs ꝯtritio diuini/
tus cōferat̃. Sed q₂ q̄ p̄dicta ſūt nõ pn̄t
fieri ſine gr̄a ſpeciali. ſequit̃ de impetratiōe
gr̄e ꝑ modū orādi. put ad vitā purgatiuā ꝑ
tinet. Sicut em̄ oculo corpis vl̄ ſenſuali ī
ioculatorib₉ in curiꝭs magnatū cernit̃. ꝗ cu
piētes aliqđ tꝑale cōmodū a p̄ncipe incōfu
ſibilit̃ obtinere. pmo ip̄m multiplicit̃ cōmē
dāt. deinde qđ intēdūt ſibi poſtulāt condo

nari.ſic ꝛ nouꝰ ioculatoꝛ ſpūal.mūdū decē/
ptoꝛē deſpiciēs dꝫ oꝛdinate ꝓcedere. Cū eī
deꝰ in ſe ſit innoīabil.ipm tñ in ſuis effecti/
bus noīamꝰ.ꝛ ꝑ ipos ipiꝰ magnificētiā col/
laudamꝰ. Primo em̄ ſm ꝙ ipe ē oīs crea
ture tā coꝛꝑal ꝙ̄ ſpūal ꝑncipiuꝫ ꝛ oꝛigo.
Scd̄o aliq̄ntulū ſubmiſſiꝰ ꝑut ſe hꝫ ad cō
templātes in glā.ſ.mētes angelicas ꝛ hūa/
nas.ꝛ ipas ꝯtēplatōe ſue indicibil pulchꝛi
tudinis quā vidēt ſic eſt btificās ī h̄ ab ipis
oēm eliminās ptātē. Tercio adhuc iſto
ſubmiſſiꝰ ꝑut ad oēs creaturas ſe hꝫ.quibꝫ
ipe tāq̄ꝫ altiſſimꝰ impat.ꝛ oēs tā rōnales ꝙ̄
irrōnales ſue obtempāt maieſtati. Quar
to reſpectu nobiliſſime creature q̄ eſt hō.et
ꝑmo reſpectu eoꝝ q̄ ſūt in caritate famulā/
tiū ſuo creatoꝛi.in h̄ ꝙ ipis adhuc degētibꝫ
in hac vita miſerie ſuppoſitꝰ pr̄ ſuppoſitꝭ fi/
liis mlta encenia intnaꝝ ꝯſolationū veluti
q̄dā future dīne btitudīs ſiue btificatōnis
indicia hoībꝫ q̄i nihilū exiſtētibꝫ veluti filiiſ
altiſſimꝰ ꝓpōdit. Quito ꝛ vltio reſpectu
exiſtētiū ī pctis q̄bꝫ in q̄ntiſcūq̄ꝫ pctīs diuti
us ſua ſcelera ꝓtelātes extiterint pulſātibꝫ
ad ianuā dīne pietatꝭ. ipos dīna clemētia ī
ſinū ſue caritatꝭ recolliget.ꝛ ꝑpetratꝭ pctis
ſic indulget vt ſepiꝰ ab ipo quē ſic ab hoīabi
lit offenderūt q̄nq̄ꝫ plꝰ ꝙ̄ innocētes vberio
ra ꝛ ꝓcioſioꝛa bñficia illapſa celitꝰ ꝯſequāt.
In his em̄ dīna bōitas ex ꝑmoꝛdiali diffu
ſionis grē māifeſtatōe vſq̄ꝫ ad feces exiſten
tiū in pctis oñdit. Et h̄ q̄nq̄ꝫ breuit in q̄nq̄ꝫ
his vocabul includūt.ſ.bonꝰ. pulcherrimꝰ
dñs.dulcꝭ.miſericoꝛs. Et poſtq̄ꝫ in his cō/
mēdatꝰ fuerit illud qd̄ intēdit plenariaꝫ re
miſſionē de ꝑpetratis ſceleribꝫ ſecure pote
rit poſtulare. Iſte em̄ modꝰ poſtulādi et
oꝛādi edocet vbi ſpōſus dicit ſponſe. Vox
tua dulcꝭ ꝛ facies tua decoꝛa.ſ.ꝑ interioꝛeꝫ
purgatōem obtenebrātē caliginē expellen
do.ꝛ vox dulcꝭ.vt in q̄libꝫ v̄bo ſpōſus etnꝰ
in aliq̄ ſpālit cōmēdet. Et h̄ ꝓprie appellatio
nes ſūt cātica cāticoꝝ.ꝛ intm̄ a pte anie. vt
q̄ñcūq̄ꝫ mens ad deū ſe erigit.in ipis voca/
bul inuolutā dulcedinē iueniat.ne ꝑ multi
loq̄s enarratōes ꝛ vocales ꝓlatōes animꝰ
in tāto colloq̄o euaget.ſꝫ in his illectꝰ vl al
lectꝰ infra ſe totalr aduncet. Sic ḡ dicat q̄ti
ens potit bono mō iſti ꝯſili.bone.pulcher/
rime.dñe.dulcꝭ miſicoꝛs.miſerere hꝰ pctō/
ris quē redemiſti ſanguīe tuo ꝓcioſo. In h̄
ſolū attēdēs ꝙ ſibi de mal ꝑpetratꝭ ꝑcat cle

mētia ſaluatoꝛꝭ.nō qd̄ in q̄libꝫ v̄boꝝ inclu/
dit theoꝛice ſpeculādo ſꝫ affectuoſe oꝛādo
ꝓt illa vl ꝯſilia dicere ꝑut dicēs nouerit ma
ioꝛē affectōeꝫ ī iſtꝭ vl ꝯſilibꝫ repire. Sꝫ ad h̄
vt mēs deſiderij ꝯpletōꝫ obtīeat necē ē ipaꝫ
dīnā influētiā imitari. vt ſicut ipe ſol ſpūal
hirlm ciuitatꝭ ſupne q̄ntū eſt de ſe bonos ꝛ
malos radiis bōitatꝭ ſue illuſtrat.ſic nō tm̄
ꝓ ꝓpinq̄s ſꝫ ꝓ oībꝫ ill q̄cūq̄ꝫ ſūt btiſſime tri/
nitatꝭ imagīe inſigniti totꝭ viſceribꝫ depcet
illiꝰ clemētiā ſaluatoꝛꝭ. vt ſic oēs creauit.oēs
redēit.ita oībꝫ indiſticte dignet miſicoꝛdit
ſubueire. Et ī h̄ irrefragabilr citiꝰ dīnā mi
ſericoꝛdiā ꝓuocabit l obtiebit inq̄ꝫtū hoīm
creatoꝛꝭ vniuerſoꝝ ꝛ oīm moꝛtaliū redem
ptoꝛꝭ veſtigia (ſuā caritatē ſuꝑ oēs btiſſime
diffundetꝭ) fuerit imitatꝰ.niſi q̄ñq̄ꝫ ad hoꝛā
ꝓ ſe ꝛ ꝓ aliis.ſinglaribꝫ oꝛoībꝫ coartet peti/
tio.lꝫ ſꝑ caritas hēat ſe diffundere.eūdē af/
fectuoſū modū quē ꝓ ſe.et ꝓ oībꝫ exoꝛās ſol
licitꝰ alleget.q̄ꝫtū ē de modulo ſue ꝑuitatis
ſic d. Bone.dñe.pulcherrīe.dulcꝭ.miſicoꝛſ
miſere oīm pctōꝝ q̄s redēiſti ꝓcioſo ſāguie
tuo. Et tūc inq̄ꝫtū potit hēat iſtā imagina/
tionē q̄ñ dic.miſere,vt totꝰ mūdꝰ ſuo crea/
toꝛi inclinet ꝑ veꝝ cultū ꝛ reuerētiā ꝯdignā
Sꝫ qꝛ mēs oīa iſta nō ꝓt ꝑ nimia carna
litate ꝛ v̄tibilitate ꝑut eēt expediēs ipetra/
re.oꝫ ꝙ ad iſtar illoꝝ q̄ hñt aliqd̄ magnū in
curie regal palacio vl ſūmi pōtificꝭ expedi/
re.q̄ vidētes ſe ñ poſſe ꝓpoſitū ꝯſeq̄.adeunt
aliquē magnū de curia.vt qd̄ ꝑ ſe ñ pñt ipiꝰ
mediatoꝛꝭ intcedētꝭ reuerētia ipetret. Et ſi
ille pauꝑ aliquē magnū ꝛ ꝑexcellētē iuene/
rit q̄ has ꝯditōes hēat vt ſit hūil ad audiē/
dū ꝓces paupeꝝ.glōſus ī curia. vt cū ipo ſi
necē fuerit mlti alii ꝓ alio intcedāt dilectꝰ
ſūmo pōtifici.vt eiꝰ dilctōe aſtrictꝰ nihil ve
lit penitꝰ denegare abſq̄ꝫ vlla calūnia.pauꝑ
ſuū deſideriū obtiebit. Sꝫ qꝛ iſta int ſctōs
alios in ſuꝑlatio ḡdu excellētiſſime ī btā v̄/
gine repiunt ad ipaꝫ ꝯfugiat ſic d. Tu q̄ es
miſericoꝛdiſſima ꝑ oībꝫ aliis.hūiliꝰ pctoꝛi/
bus te inclinās.potentiſſima.qꝛ ꝑ te ruine
angelice repant.ꝑ te ſctis vite ianua apitur
ꝛ iō te clamāte ꝓ paupe tecū omēs ꝑit accla
mabūt regi etno amātiſſimo.quē tuis ſacrꝭ
vberibꝫ allactaſti.ꝛ iō ineffabili glutino ca/
ritatꝭ tibi ꝯiūctꝰ ē. Rogo vt ꝑ te mea iopia
ſubleuet.vt ſic ꝑ te de pctis meis ꝓpꝛiā pur/
gationē obtineā.vt tādē ipm in iſto amoꝛe
ꝯſtringā.quē tu totꝭ viſceribꝫ dilexiſti. ꝛ tūc

dicat ei. Aue maria q̄dragita vicib⁊ vł q̄nq̄/
ginta. ſʒ ťcio nũero ſi voluerit diuidẽdo. vł
ɔſiłe ꝑut ſibi meli⁹ videbiť. Hoc q̄i ĩ ſignũ
dılcõis ⁊ ſpũał homagĳ reddẽs ei q̄tidie ꝓ
tributo. ĩpaʒ ñ in pictura ꝑietꝫ nec ĩ ſculptu
ra lignea. ſʒ ĩ celo attẽte ⁊ affectuoſe ſalutãſ
ad ĩpaʒ ĩmediate ſuã faciẽ dirigẽdo. Hec ẽ
via purgatiua ⁊ ĩpı⁹ expeditio q̄ młto plus
ĩ corde ꝑt citi⁹ recolligi q̄ʒ ſcṗto vł ꝑboten⁹
nũerari hãc purgatõeʒ recordeť incipiens
breuiť ⁊ ſuccincte ⁊ ꝑa ſibi latiſſima via cito
apparebit. Prolog⁹ de via illũiatiua.

p Er viã purgatiuã mẽſ ad illũiatiuã
ĩmediate erigiť. ẜm illď ꝑs. dicẽtis.
Aſcẽſiões ĩ corde ſuo diſpoſuit ĩ val
le lacrĩaꝝ. qꝛ ꝑ gemit⁹ ⁊ lacrĩas aĩa a rubigi
nib⁊ pctõꝝ abluiť. ⁊ ꝑ h̄ ĩmediate ad ſuſce/
ptionẽ dĩni radĳ ꝑꝑať. Cui⁹ nccĩtas ſic ap
paret. ṗmo a ꝑte recipiẽtꝫ. nã ſic ĩ ſpecło ma/
teriali videm⁹ ꝙ ſi ſit ibi flat⁹ vł aliqď obte
nebrãs. facies hũana q̄ʒuis ſe ei obĳciat ñ
tñ reſultat. Sʒ cũ abſterſũ fuerit. ĩ ĩpo faci
es hũana apꝑet. vt ſi ẽt ſpecłm rõne hũana
vtereť ad ĩſtar ſpẽs ꝑ illď qď in ſeĩpo recipit
ĩpm c⁹ ẽ ſiłitudo repñtãs coğſceret. Sic cũ
a rõnali ſpũ erit elimĩata caligo offuſcãs iã
ille ſol ſpũał grẽ ſue radios ĩmittit. q̇ q̄ʒtũ ẽ
de ſe eq̄liť oib⁊ ſe infũdit. ĩmo qď pl⁹ ẽ. qꝛ ſic
radi⁹ ſolis materiał ſtat ĩmobił ad feneſtrã
⁊ ſtatĩ cũ ſibi aꝑtũ ẽ nũq̄ʒ retrocedẽs nunq̄ʒ
de ſua naturali bõitate ſe retrahẽs. ſʒ poti⁹
domũ inťiorẽ ṗ⁹ obſcuratã irradiat. ſic ve/
rus ſol iuſticie citatꝫ ſuꝑne c⁹ ſol iſte matiał
obſcurã gerit ſiłitudinẽ ł imaginẽ. nihil ali
ud expectat ẽt ĩmobiliť ṗſto ſtãs ad ianuaʒ
niſi vt ꝑ aliquã abſterſionẽ ſibi adit⁹ ꝑpare
tur. vt ĩ mẽte veluti ĩ lectulo feliciť ɔq̄eſcat
ꝑ ſpũaliũ ſplẽdorũ irradiatões. aĩaʒ ſibi de
ſponſatã inſigniẽs. ⁊ ſic a ꝑte recipiẽtꝫ ⁊ a ꝑ/
te influẽtis irradiatio ſpũał purgatõem cõ
ſequiť. Sʒ h̄ idẽ mãifeſtať ꝑ ĩpoꝝ diſtantiũ
ɔiũctõem vnitiuã. Sic ei in ſapĩa dꝛ. ĩpa ſa
piẽtia ẽ cãdor lucꝫ eťne ⁊ ſpeculũ ſine macu
la. oʒ g̊ vt aliq̄ ɔſimilata ɔformitas qñ ꝑ ve
rã amorꝫ vnionẽ mẽs hũana cãdori lucꝫ eť/
ne vniť. ⁊ ṗus ſemota ab ĩpa oĩ obtenebran
te caligĩe ſpeculo ſine macula ɔformeť ł cõ
pareť. Vñ oʒ ṗmo ꝙ mẽs ſit q̄i ſpeculũ ſi
ne macula. ⁊ ſtatĩ ad ſuſcipiẽdũ lucꝫ ſplẽdo/
res dĩniores diſponiť. ⁊ ſic cũ fuerit curata
eťne ſapiẽ ɔformeť. Sʒ de q̊ lumĩe intelli/
gať ꝙ mẽs anagogice ɔſurgẽs ad ťciam viã
vnitiuã erigiť ſciendũ ꝙ ſic ſol materiał vi

deť in corꝑe ťmĩato inferi⁹ vt ĩpm videm⁹ ĩ
pariete. videť ẽt ĩ radio ſuo. ſ. in aere. videť
ẽt in ſeĩpo vt in fonte ſolari. Sic radi⁹ dĩn⁹
ẽt ſpũi apꝑet tripłr. Apꝑet eĩ in ſacra ſcṗtu
ra qñ ſub cortice łr̃e ꝑ aliqď donũ intelligẽ
tie ſenſ⁹ anagogic⁹ iueniť. q̇ mẽs ſic ꝑ q̄ndã
radiũ ad amorẽ ſui creatorꝫ multiṗłr ⁊ mi/
rabiliť erudita erigiť. De iſto radio q̇ facit
ſꝑ ſplendere ſpm̄ btũs Diony. ĩ dini. no. ſic
dic. Indicibilia ãt caſto ſilẽtio venãtes ad
illuceſcẽtes nob̄ in ſcĩs eloquĳs ſplẽdores
exercemur ⁊ ab ĩpis illũiamur. Scďs ra
di⁹ a ſole ſpũali miſſ⁹ reſplẽdet in ſpũ. ⁊ his
ſolis radĳs mẽs eťnis ſpectacuł ſuſpẽſa cũ
q̄dã ẽt ãmiratõe ad meditãdũ de ſuꝑcele/
ſtib⁊ erudiť. de rõib⁊ eťnis vł eťna generati
one. vł nexu ſpũſſcti ⁊ de hmõi. qꝛ ſic ꝑ ſola/
res radios reſplẽdẽtes ĩ aere nõ ꝑ aliqď ali
ud lumẽ ſenſibile ocul⁹ matialis ad ɔtẽplatio
nẽ ſolis erigiť. ſic ocul⁹ intelligentie ꝑ ra
dios ĩmiſſos a ſole ſpũali nõ ꝑ aliquã aliaʒ
diſcipliatã ſciaʒ. vł mortał doctorꝫ ĩduſtriã
ad cognitõem occultoꝝ ſuꝑceleſtiũ eleuať.
Et de hac btũs Diony. ad titũ ſcribẽs dic.
Verte te ad radiũ. q. d. Nõ aliũ doctorẽ. nõ
aliud exẽplar aſſumas ad ꝑcipiẽda dĩna. ſʒ
ĩtra teĩpm ingredere. ⁊ ꝑ radios tibi datos
deſuꝑ ad ɔtẽplatõem dĩnoꝝ arti⁹ te exerce
. qꝛ ſic rõnalis ſpũs nobilior eſt inferiorib⁊
creaturꝫ cetis. ſic nobili⁹ ꝑ ĩmiſſos bõitatis
radios apꝑet dĩna ſapĩa ĩ ĩpo. De tercio
ꝟo radio vbi ĩpe fons toti⁹ btĩtudis apꝑet
(qď raptu fit) ꝑť mitto (qď fit. qñ mẽs rapiť
a corruptõe ⁊ ſenſificatõe mẽbroꝝ carnaliũ
remota. q̄ʒtũ poſſibile ẽ. grã trahẽte naturã
dono cõditorꝫ ğtuito mẽs ad ſuꝑna rapiť.
ĩpm facie ad faciẽ ɔtẽplãs. c⁹ głoſo aſpectu
ſuꝑna curia iocũdať). De ṗmo radio lati
tante ſub ſcṗtura ẽ pñs intẽtio ꝑ quẽ ad a/
morẽ vnitiuũ aſcẽdiť. Scďs radi⁹ amo/
rẽ ſepi⁹ comitať. qꝛ q̄ʒto pl⁹ ꝑ affectões amo
ris mẽs fonti lumĩs aꝓpinq̄t intm̄ efficaci⁹
veluti ĩpi vicinior (ſicuti ď aurora ɔſurgen
te vidẽ⁹ ꝙ ṗmo ꝑtes ꝓpinq̄s illũiat) radĳs
dĩniorib⁊ adĩpleť. Per viã ꝟo ťciã qñ mens
ſuſpirĳs inſatiabilib⁊ ſuſpirat dilecto tota/
liť vniri. ad ťciã irradiatõeʒ in q̄ pl⁹ agiť q̄ʒ
agat dĩnit⁹ ſubleuať. ⁊ ſibi diuti⁹ ſuſpiranti
dꝛ a dilectõ. Amice. aſcende ſuꝑi⁹. De hac
btũs Diony. ĩ myſtica theologia. poſtq̄ʒ di
xit. Cõſurge ignote ad ei⁹ vnitionẽ q̄ ẽ ſuꝑ
mentẽ ⁊ cognitõem. vbi tradit amorꝫ vniti/
ui practicã. vbi. ſ. ad ineffabiłe myſteriũ con

ſurgit affect⁹ qđ īgrat intellect⁹. poſtea ſub/
dit. d. ad thimotheū ſic. Sic ei oīa a te au/
ferēs ⁊ ab oī irretētibili ⁊ abſoluto. munde
ad dīnaꝝ tenebraꝝ radiū ſurſū agerꝭ Unͤ ⁊
in ꝯſurrectōe vnitiui amorꝭ dic̄. ꝯſurge. q̇a
ſil' ibi opaꝛ natura ⁊ gr̄a. poſtea dic̄. ſurſum
agerꝭ. qꝛ ibi n̄ natura ſꝫ gr̄a mēs ad expimē
talē ⁊ imediatā cognitōem celeſtiū eleuaꝛ ⁊
p illā anim⁹ ad iſtā diſponiꝛ. Sꝫ qꝛ ꝺ via
illūiatiua ē pn̄s intētio. dicēdū ē quō lumē
in ſcp̄turꝭ appet. Deinde quō p iſtud lumē
ad tciā viā. ſ. vnitiuā aſcēdam⁹. Et ꝙ omibꝫ
pateat ꝙ in oi ſcp̄tura ſctā iſte radi⁹ latitat
velut lumē i teſta. ſubdiꝛ exēplū in vno. ſ. in
oꝛone dn̄ica. vt ſil' ex vniuerſo nouo ⁊ veteri
teſtamēto ab vniuerſ ꝟitatꝭ diſcipul' cōpꝛo
beꝛ. ⁊ vt nō ſit aliqđ ꝟbū qđ non colloquijs
ſponſi ⁊ ſponſe interi⁹ repleaꝛ.

Sequiꝛ de via illuminatiua.

Nox illuminatio

mea i delicijs meis ⁊c̄. Nox em̄
h̄ vocaꝛ obſcur⁹ coꝛtex ſcp̄ture
exterioꝛ. l' etiā oīs inſenſibil' creaꝛa p quam
mēs iteri⁹ irradiaꝛ ad h̄ ꝙ anagogice i vni/
tiui amorꝭ delicijs ꝯq̇eſcat. Uia ei purgati
ua rn̄det oꝛdini āgeloꝝ. nā ibi tūc pmo pur
gaꝛ aīa ad h̄ ꝙ pmo ꝺs in ipa veluti in loco
mōo reſideat. Iſta āt vt dictū ē rn̄det cheru
bin. cherubin plēitudo ſcie interp̄taꝛ. tm̄ āt
p artē h⁹ theoꝛice ſcīe lumē acq̇riꝛ. ⁊ tāta ſa/
piētie dilatatō i ſcp̄turꝭ vt q̇t ꝟba i nouo ⁊ ve
teri teſtamēto. q̇t creature in mōo. tot h̄eat
aīa intelligētias l' ſmōes. totū ad deum ad
pūctū amorꝭ oīa referēdo. vt poſtea appare
bit. tcia āt. ſ. vnitiua rn̄det ſeraphin. q̇ inter
p̄taꝛ ardēs. ibi ei in tāto ardoꝛe ferꝛ aīa in
deū vt maxīe coꝛp⁹ p extēſionē affectuum ⁊
motuū q̄nq̧ mirabiliꝛ affligatur.

Sciēdū ē ꝙ triplex ē anagogia Una
q̄ eſt ꝺ deo i ſe vt mētes celeſtes bti/
ficās in gl'a. vt dr̄ ꝺ dauid. q̇ erat q̇/
dā hō ad lr̄aꝫ. q̇ dr̄ optim⁹ ꝓpugnatoꝛ. ⁊ mo
raliꝛ ſig̃t aīam. q̄ ita dꝫ viriliꝛ pug̃re ꝯ dia/
bolū. ꝯ ipm etiā inſurgēdo. ꝯſpuēdo. ne ſe/
ipaꝫ pmittat tā vili dn̄o ſubiugare. ⁊ a dul/
ciſſimo ihu xp̄o i ppetuuꝫ ſepari. Dauid ēt
dr̄ golyā pcuſſiſſe. ſig̃ns allegoꝛice dn̄ꝫ ihm
xp̄m q̇ diabolū ſupauit. pacē ppl'o ſuo acq̇/
rens ⁊c̄. Diciꝛ ēt dauid pulcher aſpectu. in/
eſtimabilē pulchꝛitudinē dīne ſube ſig̃ns.
in ſue pulchꝛitudis viſiōe leticia indicibili
letificantꝭ in req̇e btitudinis et'ne ꝯēm mē/

tem angelicā ⁊ hūanā. Unͤ i Jo. xvij. ca. dr̄.
Hec ē vita et'na. vt ꝯgnoſcāt te ſolū deū ve
rū. ⁊ quē miſiſti ihm xp̄m. Et h̄ ē anagogi/
ca expoſitio. ſm ꝙ deū btificātē reſpicit.
Alia ē anagogia q̄ reſpicit ecc̄iam militātē.
inq̄ntū i ſpōſi āplexibꝫ total'r inauertibiliꝛ
pſeuerat vt hirl'm ad lr̄am q̄dā dr̄ ciuitas.
Hierl'm. n. ciuitas optīe munita ⁊ foꝛtiſſi/
mis murꝭ circūdata dicebaꝛ. ⁊ ſig̃t ipam fi/
delē aīam moꝛalē. q̄ dꝫ iteri⁹ muniri armis
ꝟtutū gr̄e ⁊ amoꝛꝭ. ſine q̇bꝫ armis null⁹ vnq̄
potuit nec poterit diabolo reſiſtere aduer/
ſanti. q̄ etiā dꝫ exteri⁹ murꝭ foꝛtibꝫ circūda/
ta eſſe. ⁊ h̄ in honeſta ꝯuerſatōe. ⁊ q̇nq̧ ſen/
ſuū moꝛtificatiōe q̇bꝫ amoꝛꝭ vnitiui regnā/
tis itegritas inexpug̃bilíꝛ ꝯſuaꝛ. Scđo
in h̄ ꝙ ſedes regni dr̄. ecc̄iam venturā fide/
lium ſub xp̄o pncipe figurabat. in q̄ regnat
ipe rex pacific⁹. ſub c⁹ pſona q̇ndā dicebat
Iſa. Deus legifer nr̄. ipe veniet et ſaluabit
nos. regens militātē ecc̄iam exemplo vite ⁊
ꝟbo doctrīe. Tercio hirl'm interp̄taꝛ vi
ſio pacꝭ. qđ ecc̄iaꝫ triūphātē ſignat. in q̄ ſūt
habitatoꝛes pacifici. qꝛ illi⁹ felici pn̄tia g̃tu
lantur dicētes ⁊ clamātes (gaudioꝝ ciui/
tatꝭ et'ne ſuppleniſſima pmia admirantes)
Melioꝛ eſt dies vna i atrijs tuis ſup milia
Et hec eſt anagogica expoſitio. Quid ſit
anagogia. ꝓpꝛie dr̄ anagogia idē qđ ſurſum
actio. Ubi ēt recte inꝛ ſurſū actū ⁊ illuꝫ ad
quē ſup ſe aſpirādo ardēti⁹ eleuaꝛ diſtātia
ānotaꝛ. Unͤ ꝓpꝛie neq̧ inꝛ btificantē altiſſi/
mū ⁊ illos q̇s ipa paxꝟa beatificat. neq̧ ſil'r
ecōtra ē ꝓpꝛie ſurſū actio extēſiua. ſed poti⁹
tāq̧ cū rege exn̄tes feliciꝛ in thalamo i ipo
trāquillitate āmirabili ꝯq̇eſcūt. ⁊ tanq̄ ſup
ſe iā in ipo exn̄tes ad ipi⁹ vnionē vl' imitati
onē deſiderabilē vlteri⁹ nō aſpirāt. Sꝫ h̄
ꝓpꝛie ſpōſe adhuc a ſponſo pegrināti cōpe/
tit. q̄ adhuc tāq̧ diſtās ipi inſatiabilibꝫ ſu/
ſpirijs vniri deſiderat. qđ in ſepatōe anīe a
coꝛpe in trāquillitate vite pleniſſime obti/
nebit. ſm quā ſapiam anagogicā currūt cā/
tica cāticoꝝ. cū dicit. Oſculeꝛ me oſculo oꝛꝭ
⁊c̄. ⁊ illud. Trahe me poſt te ⁊c̄. Et iteꝝ. Ue
ni dilecte mi ⁊ egrediamur i agꝝ ⁊c̄. Que pe
titiōes nihil aliud ſūt q̄ ignita ſuſpiria ⁊ in/
quiete affectōes. dilectū ad ſui ſurſū actōeꝫ
felici⁹ obtinēdā ardēti⁹ ꝓuocātes. Sil'r et
ex pte ſpōſi ad ſpōſam. cū dicit. Aperi mihi
ſoroꝛ mea. ſpōſa mea. ⁊ iteꝝ dicit. Ueni ꝺ li/
bano veni ⁊c̄. ⁊ iteꝝ dic̄. Surge ꝓpera ami/
ca mea ⁊c̄. Que ſpōſi colloq̇a nihil aliud ſit

ꝙ radiatiões ſcintillãtes emiſſe ab ipõ. af
fectũ ad ardẽtiora deſideria ⁊ inq̇eta ſuſpi/
ria importune incitantes.

p Er q̇d arſ anagogica acq̇raꝛ. acq̇riꝛ
ei iſta ars magꝭ ꝑ amorꝭ vnionẽ ſꝫm
quã vt dictũ ẽ pñs ẽ intẽtio. hãc vbiqꝫ iclu
ſaꝫ i ſacra pagia oñdẽtes. exẽplũ ponamꝰ in
vno. vt ſilꝛ i aliȷ̃s ſacre pagĩe locꝭ idẽ oñdaꝛ
⁊ ne longiꝰ hꝫ exẽplũ ꝓtrahã. ꝓmo ſubdiꝛ in
orõne dñica. pr̃ nr̃ ⁊c̃. Sic ei i ſenſu lr̃ali
artificialr ꝓcedẽdo. ſic ẽt i anagogico ꝓmo
captaꝛ beniuolẽtia infũdẽtꝭ. ſcd̃o petitiões
ſuas mltiplicat. Sꝫ ꝓmo ab ipa dilectꝰ i tri
bꝫ ꝑcipue cõmẽdaꝛ captãdo ipiꝰ beniuolen
tiã i ſuis petitõibꝫ. vt ſua bñficia ꝯferẽti dño
aſcribẽs idẽ dñs fauorabilioꝛ hẽaꝛ. Primo
vt ꝑfecte ⁊ ſpũal generatõis ꝓncipiuꝫ. ſcd̃o
vt ſue bõitatꝭ velut q̇ddã diffuſiuũ. tercio i
habitaculi ⁊ mãſiõis dignitate diuũ q̇ tãqꝫ
rex ꝑcellẽs hĩtare dignaꝛ vbi ẽ firmũ hĩta/
culũ ſiue tabnaculũ ⁊ decore mltiplici inte
riꝰ decoratũ. Primũ ꝑ pr̃. ſcd̃m ꝑ nr̃. terciũ
ꝑ cel. Impcaꝛ ꝓmo illud qd̃ ẽ ſꝫm ꝓprieta
tẽ vocabuli anagogice ad ſenſũ miſticũ trãſ
ferẽdo. Verbi gr̃a. Pr̃ ad lr̃aꝫ nihil aliud ẽ
niſi q̇ de ſe aliq̇d emittẽdo filiũ ꝓgenerat.
ſic anagogice trãſſerẽdo veriſſime pr̃ ille dꝛ
q̇ tñ nõ naturalr ſꝫ adoptiue mltos filios
generat a ſe germẽ amorꝭ dificãtꝭ emittẽdo
q̇ mẽs ꝑfctã natiuitate gigniꝛ. qñ viuere iã
in ꝟa vita incipit. ſine q̇ a naꝛa qꝫtũ ad verũ
oĩe nihil penitꝰ efficiꝛ. veriꝰ ⁊ efficaciꝰ ꝓgre
diẽs qñ de dõ ꝟo q̇ eſt ꝟa vita naſciꝛ ꝑ amo
rẽ qꝫ qñ de nihilo qꝫtũ ad eẽ nature i natiui
tate capabili duxit ꝓmordialẽ originẽ. a q̇ ñ
tm̃ vt ꝓncipio affluẽtiſſimo vitã emittendo
celitꝰ generaꝛ. ab ipõ ſenſũ ⁊ motũ ſpũalẽ re
cipiẽs. q̇ ꝟe vite ꝓncipalr atteſtãꝛ. ſꝫ vſqꝫ ad
ꝑfectã etatẽ claritatis eꝛne. ⁊ qñ ipẽ videbiꝛ
facie ad faciẽ micas panis ꝯſolatõis inꝛne
recipiẽs. ſ. di corroborãtꝭ ⁊ ꝯfortãtis amorẽ
ab ipõ pr̃no affectu miꝛicordiꝛ educaꝛ. ⁊ hꝫ
totũ iportat hꝫ ꝙ dic̃ pr̃. miſtice occultatũ vt
ẽ totiꝰ vite fontale ꝓncipiũ. Sequiꝛ nr̃. vbi
laudaꝛ ipiꝰ btitudis icluſe diffuſio. q. d. Tu
es ille q̇ rõe tue latiſſime bõitatꝭ ñ ſinglareſ
ꝑſonas ꝯſideras. ſꝫ oẽs rõnales ſpẽs qꝫtuꝫ
ex te ẽ ꝑ imiſſos a te radios ad te trahis. vt
nõ aliq̇ qꝫtũcũqꝫ excellẽtiori ⁊ ꝑclara religi/
one eminẽtes te fontaneã bõitatꝭ originẽ ſi
bi approiare valeãt. ſꝫ vt nõ ſit mẽs hũana vl
angelica q̇ ſe abſcõdat a calore tuo natura/
liꝛ abſtractiuo. ⁊ hꝫ ꝑ nr̃ anagogice iportaꝛ.

De triplici ꝓprietate. Sequiꝛ. q̇ es i ce
lis. Hic captaꝛ beniuolẽtia a rõe exceſſiue l
ꝑcelſiue mãſiõiſ. Celũ inꝛ alia ꝑcellit tripli
ci ꝓprietate. Eſt. n. ꝯtinue mobile. firmũ ⁊ va
riȷ̃s ſyderibꝫ i ipõ refulgentibꝫ adornatũ. hꝫ
ad ſenſũ anagogicũ trãſſerẽdo ſpõſa ſpõſũ
in ſuo cubiculo collocãſ. i ſecreto cordis ar
mario dꝫ hac ꝓꝑetate triplici adornari. Pri
mo ꝙ ſit firma. ⁊ ſꝫm hꝫ loq̇ꝛ ſic. O dulciſſime
tu q̇ es i cel. i. illaꝝ mẽtiũ thalamũ inhĩtãs
interiorẽ iã ñ tm̃ pñtialr. potẽtialiꝛ. eſſentia
liꝛ. vt i aliȷ̃s creaturꝭ. ſꝫ ꝟe teipm qui es ho/
ſpes iocũditatꝭ ⁊ ſolaciȷ̃ ſenſibiliꝛ ⁊ familia/
riꝛ repñtãs. his q̇ ob amorẽ tuũ efficaciꝰ ob
tinẽdũ. valefaciẽtes ceꝛis delctãtõibꝫ dede
rũt libellũ repudiȷ̃. ⁊ tibi ſoli q̇etãti mentes
i amore viuẽtes. ꝯtinuata ſuſpiria ipedimẽ
tis reſecatꝭ. glutino amorꝭ ſuauiſſimi colli/
gati. tibi firmiſſime ⁊ ineradicabiliꝛ adheſe
rũt. vt ſit ẽt i ipis fortꝭ vt mors dilectio. vt i
cãticis cañ. ad ſuã radicatõem firmiorẽ ſpõ
ſa ꝓclamãs ad paranymphoꝝ ſubſidia. ſcꝫ
anglоꝝ q̇bꝫ tãqꝫ ſociȷ̃s adiuuaꝛ ita di. Ful/
cite me floribꝫ. ſtipate me malis vos q̇ vide/
tis eũ facie ad faciẽ. vr̃is ꝯſolatõibꝫ ipm ad
mihi ſubueniẽdũ vberiꝰ ꝓuocando. qꝛ lan/
gueo calore vnitiuo. eſtuãs ipm totaliꝛ am
plecti deſidero quẽ adhuc paupcula i miſe
ria exñs tã iocũdũ dñm expimentaliꝛ ꝑco/
gnoſco. De ſcd̃a ꝓꝑetate. Seq̇ꝛ alia ꝓ
prietas. ꝯtinue mobile. tũc em̃ mẽtẽ ꝟiſſimꝰ
ſpõſus eꝛnꝰ certiſſime viſitat ⁊ eam inhĩtat
qñ nõ iã laborioſa tarditate i vnitiuis mo/
tibꝫ. ſic̃ cũ eẽt in ſtatus icipiẽtꝭ exordio ſe ſur
ſũ erigẽdo affligiꝛ ſꝫ diuturno exercicio tã/
tã agilitatẽ affectõnũ dĩno mereꝛ bñficio. ⁊
gr̃am effluẽtiſſime largitatꝭ accipe. vt q̇tiẽſ/
cũqꝫ vult q̇ i ſine afflictõe inq̇etatiua ſuoruꝫ
deſiderioꝝ dilcõ mẽtꝭ vt ſurſũ ardenꝛ agaꝛ
afficiꝛ. tũc ipaꝫ ds ꝟtutũ ſpũalr inhĩtat. nõ
tñ actu ꝯtinuo (qd̃ ẽ ſup vires ꝯditõis hũa
ne ꝓpꝛ laxatões ꝟtutũ). ſed ꝯtinua abilitate
motꝰ amorꝭ ſꝫm libitũ ſuũ eliciẽte facilitaꝛ. ⁊
affectꝰ motui firmamẽti ſilaꝛ. Vñ q̇ i ꝓmis
lento gdu ⁊ debili. vago ⁊ tepido ad modũ
teſtudiſ ãbulabat. nũc currendo celeriꝛ. ita
vt mõtes ⁊ colles. i. dignitates tã eccliaſti/
cas qꝫ mũdanas ipas vilipendẽdo trãſiliat
⁊ hꝫ ẽ. qꝛ i ꝑte exaudita ẽ eiꝰ petitio cũ iteriꝰ
voce ſuſpirioꝝ diutiſſime ꝓclamet. ita. tra/
he me pꝰ te. Quia g̃ tracta ẽ ab illo q̇ ſolꝰ ꝑt

ſpam ſup̄ ſe eminenti⁹ eleuare. ꝑus lenta. iā
currit i odore vngētoꝝ ſuoꝝ. qꝛ nimirū ar/
dentioꝛibꝫ deſiderijs ſolito ad ſpōſi āplex⁹
erigit᷑. qꝛ de encenijs hierl'm ciuitatꝫ ſupne
veluti q̄buſdā micꝫ cadētibꝫ de mēſa dn̄oꝝ
ſuoꝝ q̄ expimentalit᷑ p̄ceſſerūt deguſtauit.
Quia g̊ nō tm̄ ſpōſo apuit. ob c⁹ amorē mū
dana gaudia ipam offuſcātia ꝯculcādo re/
ſpuit. ſꝫ pulſanti ad oſtiū cupiēti ītroire in
occurſū prexit. ī affectōes flāmigeras ꝯſur
gēdo. q̄ nō ꝓpt ſeip̄m ſꝫ ꝓpt ipaꝫ intrādo iha
bitat. cibū ſolide affectōis apportans. vt ce/
net cū ea ꝛ ipa ſecū. Sic em̄ i loco cōtinuo
mobili dilect⁹ req̄eſcit. Seq̄tur de tcia
ꝓprietate. diuerſis ſyderibꝫ adoꝛnatū. Cum
em̄ ꝩtutes efficatioꝛe ꝩtute ſiue purgatioꝛe
indigeāt. nōdū plene floꝛid⁹ ꝛ p̄clar⁹ dilect⁹
mentē inhitat. cū inoꝛdīatio viriū. ꝛ īmode
ſta delctātio ſenſuū mētē nubiloſa caligine
obtenebrēt. ꝛ qꝛ lippos adhuc hꝫ oclos n̄ ē
accepta acceptiōe ḡtiſſima etno Jacob qui
de⁹ altiſſim⁹ ē. c⁹ pedibꝫ oīa ſūt ſubiecta. vt
ab ip̄o in copulā deſpōſatōis idiuiduā aſſu
mat᷑. Quare. qꝛ nll'a ꝯueniētia lucꝫ ad tene/
bꝛas. ſꝫ cū ꝩtutes ſūt purgate lumīe ꝩtutū
clarioꝛi ab interioꝛi īmūdicia. vt mēs ꝩtu/
tū ſplēdoꝛe fulgeat. ſic̄ firmamētū ſyderibꝫ
reſplēdeat. ita vt ſue irradiatōnis claritate
ml'tiplici ꝛ dignitate ſui lumīs aſpectu ſpō/
ſi ad ſui placidā ꝯſpectōem ꝓmoueat. vt ēt
lumioſa gr̄e ꝛ ꝩtutū in mēte ml'tiplicata cla
ritate placitas exteri⁹ i ꝯſpectu hoīm faciat
apparere. ꝛ ſic ip̄m dilectū altiſſimū i ſuo de
coꝛe iā ꝓuocat. vt ipam familiari⁹ inhītare
dignet᷑. Qđ cito aſſeq̄tur cū ip̄e dilect⁹ iſtđ
ampli⁹ q̄ꝫ ipa deſideret vt ꝑus mēdica. mō
regina. ꝑus mūdanis delicijs intēta miſe/
rabilit᷑ ſedebat ad ſiniſtrā. mō trāſfoꝛmati/
one amoꝛꝫ trāſeat ad dextrā. Que etiā ꝑus
offuſcata ꝛ iuoluta pctō leuitatꝫ mō p̄cioſiſ
ſimi amoꝛꝫ auro textū induit᷑ veſtimētū. p⁹
ſoꝛdida diuerꝭ vicijs. mō foꝛmoſa ꝩtutum
fulgētiū ml'tiplici coloꝛe refulgeat intantū
vt paranymphi. i. amici ſpōſi. ſ. angl'i purga
tionē victoꝛioſaꝫ acceptātes. dicāt ſponſo.
Aſtitit regia a dextrꝫ tuis ī veſtitu deaura/
to. Captata beniuolētia ſubdit᷑ de petiti
(onibus.
Anctificet᷑ nomen tuū
ſ Septē petit. q̄ꝝ pꝛima q̄ttuoꝛ boni
adeptionē. alia mali remotionēꝫ re/
ſpiciūt. Pꝛio em̄ petit int᷑ illa q̄ttuoꝛ. vt di/
lectū ſuū ſine ꝯrio retardāte poſſideat. Se

cūdo vt nō i aliq̄ ſe obliq̄ns limites reglaꝝ
ꝩitatꝫ trāſiliat. Tercio vt ip̄e btiſſim⁹ n̄ tm̄
ſibi id qđ ipa ſentit. ſed oībꝫ alijs pctōꝛibꝫ p
ip̄i⁹ miam inoteſcat. Quarto vt i ꝯſecutꝫ ab
ip̄o bn̄ficijs p ip̄i⁹ māuductiuā ſuſtētatōnē
inauertibilit᷑ i oībꝫ pſeueret. Pꝛio vt dictuꝫ
eſt vocabuli ꝓprietas aſſumit᷑ ad ſenſū ana/
gogicū trāſferēdo ſctm̄. ꝛ idē ē qđ ſine tra.
Sine tra g̊ efficiat᷑ nomē tuū i me. qđ no/
mē ē mirabile. Vn̄ i li. Judic̄. Quid q̄rꝫ no
mē meū qđ ē mirabile. Tūc ei mūdanis de
licijs deturpātibꝫ ꝛ imbuta terenis deſide/
rijs aīa male viuēs i amoꝛe. trāq̄llitatē ſere
nā ingentē itelligere coꝛdis leticiā nec ſenti
re vllaten⁹ potuit. qꝛ erat hō ꝛ nō de⁹. carna
lis ꝛ nō diuin⁹. amoꝛe deificāte eſt ab hoībꝫ
oībꝫ ſepat⁹ cū eq̄s. terenis. ſ. affectōibꝫ ieptꝫ.
inſenſatꝫ ꝛ carnalibꝫ deſiderijs traheretur.
ſm̄ illud Jſa. xxxj. Egypt⁹ hō ꝛ nō de⁹. Sꝫ
cū extenſiōibꝫ ignitꝫ a'iq̄ntulū ad expimēta
lē ꝛ diuinioꝛē leticiā mēs amātis attingit.
cū nōdū terenis affectibꝫ ſe ſentiat expeditā
qꝛ ad h̄ ꝩtus ꝓpꝛia nō ſufficit. ſciēs ſe duo cō
traria ſil' nō poſſe poſſidere. terenā pondero
ſitatē ob carnē coꝛruptibilē inferi⁹ attrahē
tē petit a dilecto inſtāti⁹ remoueri. cū ꝑoꝛ
oblectatio reſpectu dignitatꝫ ſeq̄ntꝫ leticie
iā vileſcat. cū rōe oppoſitōis ſpūal' iocūdita
tis pꝛioꝛꝫ gaudij denudat amaritudinē. cū
radi⁹ intioꝛ lꝫ nō ſit in pfecta plenitudīe. tn̄
mūdi deceptōem ꝛ turpitudinē apti⁹ mani
feſtet. vt ſic rubigīe ꝯſūpta. igne amoꝛꝫ leuiſ
effecta. pēnis affectōnū ſupi⁹ eleuata ꝛ ſtu/
pefacta admirabilē in pn̄ti certiſſime ſenti/
at. quē aduenā igrabat. vt p ml'tas affectio/
nes ꝛ ꝯtinuata deſideria ml'to tpe deſide/
ratū iueniēs dicat āmirās p̄ gaudio. Vere
tu es de⁹ abſcōdit⁹. tūc em̄ nomē qđ ē mira
bile ſcificat᷑ qn̄ i ſua petitiōe exaudit᷑. vt tra
remota. i. carnalitate ſol⁹ ſpōſus cū ſola ſpō
ſa mirabil'r pn̄tet᷑. Sequit᷑ ſcđa petitio.
Aduen̄iat regnū tuū. Tūc ei regnuꝫ
a dei i aīaꝫ vēit ppetuo ſolio ſtabilitū
qn̄ intātū ꝩt⁹ ardētꝫ amoꝛꝫ ꝑualet i
ſpū vt nō ſolū inoꝛdiatōes intioꝝ ſenſuum
velociſſima inſurrectōe virilit᷑ cōp̄mēs dn̄a
toti⁹ regni ſpūal' appareat. ſꝫ cū ꝩtute ipius
amoꝛꝫ oīa acta iudicio rōis pn̄tant᷑. vt illud
qđ pl⁹ dilecto placere decreuerit ſp in om̄
actu exerceat. iā ſe cū ſuo coꝛpe i obſeq̄o ip
ſi⁹ dilecti adnihilās p radios immiſſos ab
ip̄o p̄cogitās q̄ bn̄placita ſūt illi. ꝛ ipa cum

diſcretiõe inauertibiliť exequať. ⁊ ſi non ſꝑ
actu. hora tñ ꝯſueta faciat orõnẽ niſi aliq̃ ĉ
cã exteriori vl' maioꝝ obediẽtia ꝑpeditus.
volũtas tñ i ꝯſpectu dilecti appꝑeat ñ ianis.
vt iã in oĩbꝫ nõ q̃rat q̃ ſua ſť ſꝫ q̃ dei ẜm apo
ſtolũ. vt iã in ipa regnet ſol⁹ de⁹. cũ iã ſeipaꝫ
volũtas ſacrificiũ medullatũ obtulerit. q̃a
iuſtũ ẽ vt in ipo a q̃ creata ẽ finaliť ꝯq̃eſcat.
ipẽ ſol⁹ in ipa reſideat. vt ſub ipi⁹ regno re/
ſueť intacta. vt i ipo refrigeriũ ſuaue iueni
at. ⁊ dicat ꝑ gaudio. Sub vmbra illi⁹ queꝫ
deſideraui ſedi. ⁊ ſubdit rõem. qꝛ fruct⁹ ei⁹
dulcis gutturi meo. Tũc eñ ẜe regnũ ad/
uenit. qꝛ ſub vmbra i. li⁹ altiſſimi ſedet q̃ eſt
rex regũ ⁊ dñs dñantiũ. quẽ ipa ꝑfecte obti
net. qñ. vt dictũ ẽ volũtatẽ ſuã ẜm ꝙ hũane
fragilitati cõpetit deo totaliť ꝯſecrauit nul
li creature penit⁹ ſubiacẽdo. Tercia peti
tio. Cũ eñ ẜe nõ diligat. niſi quẽ diligit
⁊ velit eũ ab oĩbꝫ venerari. petit ſpõſa (que
ꝑ celũ ſignať vt dictũ ẽ) vt id qđ ſentit. aliĳs
pctõribꝫ q̃ ꝑ ťrã denotanť miſericordiť ino
teſcat. vt ipe q̃ ſol⁹ eſt colẽdus. ⁊ inſatiabiliť
adorãd⁹. ſic ſe benignũ pctõribꝫ reuelatiõe
exhibeat vt ſcintillã ẜitatꝫ ⁊ ſtillaꝫ roꝛꝫ. ipm
vnice attingẽtis ipoꝝ mẽtibꝫ impꝑtiendo di
ſtribuat. vt oĩs lingua exardeſcẽtis affecti/
onis intioꝛ q̃ ſol⁹ ſpũs creat⁹ ſpm̃ increatũ
alloquiť ꝯfiteať expꝑimẽtaliť cogſcẽdo vbi ẽ
ineffabile indiciũ ꝙ dñs nr̃ ihs xp̃s in glia
eſt dei pr̃is. diligẽtibꝫ ipm. ⁊ derelinquẽtibꝫ
ťrena gaudia ad multo illis ꝑcioſiora mu/
nera multiplr ꝯferẽdis. Scđa rõ q̃re in
glã pr̃is eẽ dĩ. vt ꝑ amoꝛꝫ deſideria vere di/
ligentẽ ipm ad ſue integritatꝫ vnitatẽ miſe/
ricordiť erigẽdo. ſue ſollicitudini cõpatiẽs
in ſinu ſuo imobiliť collocet ſic dñs dic. in
ꝑpetua caritate dilexi te. ideo attraxi te mi/
ſerans tui.

f Iat volũtas tua ſic in celo. ſ. firmo.
ꝯtinuo. mobili. diuerſis lũibꝫ ador
nato. vt dictũ ẽ anagogice reducen
do. ⁊ i ťra. i. pctõribꝫ. ſ. q̃ nõ imerito ťra ꝓprie
noĩanť. qꝛ longe a regiõe ignis ſunt poſiti.
ꝑ cui⁹ ꝯſũptõnẽ purgatiuã aĩa leuigať. vt
in ťris exñs celeſtes amãdo ⁊ deſiderando
obtineat mãſiões. qꝛ vbi amat ibi ꝓprie in/
habitat. Hoc nomẽ ťra nõ ꝑt exponi ana/
gogice ꝑ eſſentiaꝫ ſꝫ tñ ꝑ cãm. qꝛ ſic amor ẽ
cauſa vt mens oĩa bona ꝑ amorẽ obtineat.
ſic abſentia illi⁹ ẽ cã oĩs defect⁹. ſ. penalis ⁊
culpabilis. i. veniał ⁊ mortał. Et h̄ eſt qđ di
ctũ eſt ꝙ pctõr ťra dĩ. qꝛ a leuitate amoris
igniti diſtanti⁹ elongať. ⁊ in talibꝫ q̃ culpaꝫ
dicũt. vel dicũt de ſe defectũ eſt ars alia ex
ponendi anagogice. vl' qꝛ ꝓprietatẽ de ſe nõ
habẽt q̃ ſponſe tendentiã ad dilectũ reſpici
at. qꝛ hec exponunť ꝑ amoris abſentiaꝫ. ſic
alia creatura vel ſcriptura aliquã ꝓprietateꝫ
habꝫ in ſe incluſam. qua ſponſa ad ſpõſum
erigiť ad ſenſum anagogicũ tranſſerẽdo. vt
ſic vnitiui amoris pñtia fit cã omnis boni.
ſic ei⁹ abſentia occaſionaliť eſt pñtia omĩs
mali. nõ ꝙ carentia ſit aliqđ in ſpũ. ſed qꝛ ꝑ
carentiã amoris aĩa nõ hꝫ retinaculũ iam
vaga ꝑ deuia. qꝛ effrenata diſcurrit. ⁊ incur
rit omnẽ miſeriã. ⁊ nõ imerito. qꝛ denigra/
ta eſt ſuꝑ carbones facies ei⁹. ⁊ intantũ vi/
luit regio dyademate priuata. ſ. deo omni/
potenti amatori ſuo. vt oĩes amici ei⁹ ſpre
uerũt eã. ſcꝫ angeli. ⁊ facti ſunt ei inimici. qꝛ
iã nõ eſt ipis mẽtibꝫ celeſtibꝫ ꝯformis affini
tate amoris. iõ ipi ſcꝫ aĩe inimicari dicunť
qꝛ a ſui ſubſidio. ſ. deo oĩipotẽti ꝑuata re/
gali ſignaculo. elongata. Non igiť imerito
dĩ ꝙ aĩa caret omni bono cũ amore ꝑuať.
qꝛ iniq̃tates ſue diuiſerũt inť ſe ⁊ deũ ſuuꝫ.
ſcꝫ illũ quẽ nec oculus vidit nec auris audi
uit. nec in cor homĩs aſcẽdit quẽ ꝑꝑauit de
us his q̃ diligunt illũ. Subtiliť ergo ⁊ lu/
culenť iſta mediteńť quõ ꝑ cãm vel ꝑ eſſen/
tiã vl' amorẽ ſalientẽ in vitã eternã claritatꝫ
eterne ampliorẽ radiũ ⁊ gaudiũ haurientẽ
quõ etiã iſta que nũc dicta ſunt manifeſtiſſi
me cõprobanť. Quarta petitio.

p Anẽ nr̃m ⁊c. Pro ſe eñ et ꝓ aliĳs ꝑ
augmentũ amoꝛꝫ ſurſum agi deſi/
derat. vt ſuꝑ ſe eleuata fonti totius
beatitudinis exiſtẽs ꝓpinquior. ſic in verbo
refectibili ſatieť vere. vt in ipo immutabiliť
cõfirmata. delectationẽ inferiorẽ miſerabi/
lem tanq̃ꝫ ea nõ indigẽs de cetero nõ mẽdi
cet. Scit eñ ꝙ ſtati ad creature vel carnis
ꝯſolatõem q̃rendo ꝓlabiť ſi nõ refectiõe ſu
percceleſti. pane vicꝫ angeloꝝ q̃ ẽ amor. cui⁹
hauſtu ſugẽs delicias in fonte btitudinis
eťne ꝯtinue aliq̃ntulũ ſatieť. iõ panẽ petit.
id ẽ augmẽtũ amoꝛꝫ. q̃ ſolo infirma ſolidan
tur. ⁊ debilia fortificanť. ⁊ famelica ſatianť.
ſed petit ipm hodie. ſed q̃tidianum ꝑmittit
ordinate ꝓcedẽs. Quotidianũ nomĩat. qꝛ
nec ꝑ diẽ nec ꝑ horã nec ꝑ inſtãs ꝑt mẽs ve/
ra vita viuere. niſi ſtilla roris viuificãte ꝯti
nue ꝑfundať. qꝛ ſic aĩa eſt vita corporũ. ſic

amoꝛ vita ſpūum. De q̄ ⁊ etiā de his ꝓ q̄bꝫ
ania nō ſufficit. paranymphi dilecto referē
do grās dicūt illi. Uitā petijt a te ⁊ tribui/
ſti ei dn̄e. q̄ nō eſt ad tp̄s momētanea. vt eſt
vita coꝛpis. ſed ī lōgitudinē dieꝝ vſq̄ in ſe/
culū ⁊ in ſecl'm ſecl'i ꝑmanebit. q2 amoꝛ quo
ſpōſa viuēdo total'r adamauit ſpōſū nō de/
ficiet in futo. ſed tm̄ augmētabit. vt cōpleat
ſmo ꝓpheticꝰ quē ipe altiſſimus ꝑ os Jſaie
edidit. xxxi. d. Dicit dn̄s cuiꝰ ignis ē ī ſyon.
⁊ caminꝰ in hierl'm ⁊c̄. Uel alit p̄t dici ſm
q̄ de mēte anagogica ē pn̄s intētio. Niſi. n.
ſemel ī die pane ſenſibili coꝛpꝰ reficeret ani
male. coꝛpalis foꝛtitudīs amitteret vigoꝛē.
ſic niſi mens ī motibꝫ amoꝛꝭ vnitiui ſemel ī
die aſpirādo ad oſculū ſe extēdat (niſi foꝛ/
te qn̄q̄ in agrū ad ſe exercendū exiuerit. vl'
aliq̄ modeſta reḋe coꝛpali vl' aliq̄ de cā ſpū/
ali). vix eſt q̄n in ſeipa efficiat tepida. ⁊ de ꝑ
fectōne ſue altitudīs q̄d nō amittat. nec mi
rū. q2 ſpōſus p̄ſtolat ad oſtiū. d. Surge ꝓpe
ra amica mea et veni. Si ḡ in nimia moꝛe
ꝓtelatōe ſe abſentat ipe nō īmerito īdignat
⁊ ab ipa ſe ſubtrahit ad tp̄s ſepiꝰ. Et lꝫ ita
intenſo habitu vt ꝑus hūc diligat. tm̄ dicit.
Queſiui ꝑ noctē quē diligit aīa mea. queſi/
ui nec īueni. Hoc ē ꝓprie ꝑ noctes q̄rere vi/
delicꝫ ꝑ creaturas ꝯſurgere ⁊ dilectuꝫ ī eiſ/
dē q̄rere. vt q̄dā dicere voluerūt. q̄ q̄rere ꝑ
noctes erat q̄rere ꝑ creaturas vl' ꝑ veſtigia
creaturaꝝ. ſed h̄ anagogico ⁊ vnitiuo mo/
tui nō ꝯuenit. cū ſine oī ſpeculo affectꝰ amo
re ſubleuāte. ipi fonti bonitatꝭ etne inhere/
at. Sed tūc ꝑ noctē dī q̄rere. qn̄ aliq̄ d cau
ſa mens ī ſuis ſurſum actōibꝫ impedit. vt ī
quē ꝑmo lucide ⁊ expedite et p̄clare ſine te/
nebꝛa mouebat qn̄q̄ caliginoſaꝫ ſe ſentiat.
vt etiā affectꝰ a cogitatōe fantaſtica ī illo in
quē mouet vix valeat ſeꝑari. qd̄ fit qn̄q̄ ꝓpt
ſuā negligentiā. vl' alijs de cauſis. vt poſtea
apparebit. Queſiui ḡ ⁊ nō īueni ī tāta agili/
tate affectionū ardētiū vt ſolebā. Petit etiā
hodie. h̄ eſt. in pn̄ti vita rōne etnitatꝭ que eſt
ſimplex ⁊ vnica. q̄ in amoꝛe viuētibꝫ incipit
in pn̄ti. q2 amoꝛ ille q̄ ſpōſus ī vita iſta dili/
git idē eſt nūero cū illo q̄ in etnitate btifica
toꝝ oīm vniet. ⁊ h̄ eſt qd̄ dī. hodie. qd̄ vnita
tem ⁊ claritatē ſignat. ⁊ iō pn̄s vita dī vt di/
ctū eſt in rōe ꝯtinuatōis. pn̄s dī. q2 cū amo
re inheret veriꝰ ⁊ veraciꝰ vino ⁊ pane refici
tur. q̄ aliqd̄ coꝛpꝰ alij coꝛpi ſenſibili ꝑ aliqd̄
glutinū vl' vinculū materiale copulet. Et h̄

eſt qd̄ ait diuinꝰ apl's aſpirantꝭ aīe vnitiua
ſuſpiria collaudās. Qui adheret deo vnus
ſpūs ē ⁊c̄. Bene ḡ debēt pn̄tia nō immerito
appellari. vbi nō tm̄ pn̄tialit ſpōſa dilecti a/
ſtat aſpectibꝫ. ſed cū ipa vnū a diuino apl'o
hierarcha iſtiꝰ ſapie noīat. Hodie etiā lucē
impoꝛtat. q2 tūc ſibi ſ̄ue oꝛit ſol iuſticie. cum
radijs ſolaribꝫ ad ſuꝑioꝛa inſtruit eleuari. ⁊
iō in canticꝭ auroꝛa meret appellari. Ubi dr̄
Que ē iſta q̄ ꝓgredit quaſi auroꝛa ꝯſurgēs
Tūc ei pane vite iā incipit refici. cū ad mo/
dū auroꝛe creſcēdo in amoꝛē eleuādo ꝟtute
ipiꝰ amoꝛꝭ in motibꝫ egrediētibꝫ ſe ſentit ex
perimētalit ſurſū agi. Qd̄ expimentū ne fa/
cultas errādi indoctꝭ ⁊ puerꝭ det nihil ali/
ud ē niſi expeditio motuū ⁊ ſurrectio ardē/
tiſſima ꝑ eoſdē. qd̄ nō minꝰ a mēte exercita
ta ꝑcipit q̄ꝫ oculus coꝛpal' bouē ſenſibilem
trāſeuntē ꝑ ſemitā ꝯtēplet. Qd̄ ḡ ſibi iā inci
pit ad pn̄s ſupponit cū in ſequētibꝫ h̄ argu/
mentꝭ irrefragabilibꝫ cōpꝛobet. Quia ḡ ſi/
bi iā incipit etnitas ⁊ ſponſi pn̄tia. ⁊ lux ēt
refulgere interiꝰ dic̄ de talibꝫ magnus hie/
rarcha apl's. Nr̄a ꝯuerſatio in cel' eſt. q2 eſt
iā latio ſolis iuſticie ſuꝑ terrā. i. mētē aman
tē adhuc terreſtri coꝛpi ſociatā. ꝑ qd̄ licet a
ſui tendētia multipl'r retardet. tn̄ flante au/
ſtro manuductiue dīne inſpiratōis ꝑ radi/
os diuinitꝰ imiſſos ad diuinioꝛa ſuſcipien
da deſuꝑ apit. cū maxime a ꝑte inferioꝛi re
ſpectu mūdanoꝝ delectabiliū obturat. ⁊ h̄
ſuꝑioꝛ poꝛtio q̄ deo vnit a ꝑte inferioꝛi tre/
ſtri nō celica ml'tas ipoꝛtunitates ſentiet ſe
piſſime l'iuita. Claudat ḡ q̄ntūcūq̄ affectꝰ
oſtiū ne ad īferioꝛa reſpiciat. ſꝫ ad diuinam
ſurſū actōem fidel'r ad h̄ aſpiret. vt ſibi a di
lecto dicat iā cenante cū ipa. Oꝛtꝰ cōcluſus
es ſoroꝛ mea ſpōſa. oꝛtꝰ ꝯcluſus. fons ſigna
tus. q̄ oꝛtus dī floꝛēs roſa odoꝛꝭ. q̄ ideo cō
cluſus dī. vt nullꝰ aduerſariꝰ vl' ꝓpinquus
particulā veri amoꝛꝭ obtineat. niſi ille de q̄
dicit. q̄ ſolus rōe ſue floꝛide honeſtatꝭ nihil
aufert penitꝰ ſꝫ potiꝰ reficit. de ſeipo iocun/
dū ꝑhibēs teſtimoniū d. Ego flos cāpi. ⁊ li
liū ꝯualliū. q̄ nō extra ipaꝫ ſꝫ potiꝰ interio/
rē hītationē appetēs. ⁊ ad h̄ efficaciꝰ iplēdū
mēti pauꝑcule altiſſimꝰ ſe īuitās vt ipaꝫ vi
noꝛ pane reficiat. i. ꝯſolatōeꝫ iocūde dinita
tis tribuat ſic. d. Aperi mihi ſoroꝛ mea. ami
ca mea. colūba mea. q2 caput meū plenū eſt
roꝛe. iā ꝯditōem ꝓuocatricē appōit ⁊ multi
plicē ipaꝫ ml'tipl'r ⁊ dulcit ꝓuocando. vt ex

ꝑte dilecti plēa deſignatio hēat. ꝙ ꝑ ip̄m n̄
ſteterit q̇n mēs ꝓfūdis bn̄ficijs donis ⁊ ful
goꝛib⁹ plenarie repleat. Caput plenū roꝛe
noīat. qꝛ ſic̄ a capite deſcēdit mot⁹ ⁊ ſenſus
ad mēbꝛa īferioꝛa q̄ vite vacit atteſtant. ſic
ab ip̄o altiſſimo q̇ caput ē toti⁹ ecc̄ie. vita a/
moꝛꝭ ⁊ ſenſus leticie vnitiuis mentib⁹ illa/
buntur.

Quinta petitio.

ſ Equit. Et dimitte nob̄ debita no/
ſtra ⁊c̄. Ubi req̄rit ſp̄ōſa a trib⁹ iſtā
tius libari. Pꝛīo a malo culpe veni
alis. qꝛ mala moꝛtalia elōgata ſūt ab ip̄a ꝓ/
pter ip̄i⁹ radicatōez ī deo ab ip̄a dilecto. ſe/
cūdo a malo ꝑiculi. qꝺ ē vtrūq̄z. ⁊ culpe ⁊ pe
ne reſpiciēs. tercio a malo pene ꝑ qꝺ cōtra/
ctū in culpaz freq̄nt incidim⁹. Pꝛīo a malo
venialiū q̄rit ſollicite libari. qꝺ nō niſi ꝑ do
nū amoꝛꝭ poterit ab ip̄o totaliter obtineri.
Quia em̄ mēs lumīs nihil hꝫ niſi inq̄ntuꝫ
p̄ꝑando ſe a ſuo ſole ſp̄ūali ip̄i p̄ꝑate ſe ina/
uertibilit infundente irradiatōem recipit.
Qn̄ vo ꝑ inoꝛdinatōes viriū īterioꝝ vl' in/
eptas delectatōes ſenſuū q̄rens alibi requi
em q̄z ī fonte bonitatꝭ vl' beatitudīs aliq̄n/
tulum ab ipſo obliquatur et obliquata di/
ſpergitur. niſi ab ip̄o lumine fonte clarita/
tis illuſtret (aīma em̄ ꝑ venialia aliq̄ntulū
obfuſcat) ſilr a ſuo deſiderio q̄rēs alibi de/
lectari q̄i ille ſibi nō ſufficeret q̇ ſola viſione
pulchꝛitudīs ſue ⁊ attactu dulcedīs reficit
oēm mentē angelicā ⁊ hūanā. nō īmerito a
ſuo deſiderio retardat. Perit ḡ attētiſſi/
me libari ne a ſuauib⁹ deſideriorꝝ eloquijs
ſponſus ad ſui ſubſidiū vl' ſubuētōez voca
tus retrahat. ⁊ iō ſub ꝑſona ip̄i⁹ gementis
trenas cogitatōes extirpare radicit⁹ nō va/
lentꝭ dꝛ ī libꝛo Sapie. coꝛp⁹ qꝺ coꝛrumpit
aggrauat aīam. ⁊ trena inhitatio depꝛimit
ſenſū mlta cogitātē. Cū em̄ multa de īferi/
oꝛib⁹ cogitat ⁊ voces creaturaꝝ recipit affi/
cientes īteri⁹ intāto a ſūmis ſubuētōib⁹ di/
ſtanti⁹ elongat. Quia inq̄ztū mēs pl⁹ circa
diuerſa cogitādo diſtrahit. intāto min⁹ in
fonte btītudīs adunat. ⁊ tūc coꝛp⁹ aīam ag
grauare dr̄. qꝛ q̇dlibet hoꝝ ad ſibi locū na/
turalit cōpetentē tēdit. iō ē in pugna conti/
nua. ⁊ eſt mentꝭ aggrauatio. qꝛ aīa tēdit ad
deū q̇ ſolus eſt ſibi loc⁹ ſufficiēs. coꝛp⁹ vero
rōne ponderoſitatꝭ ſemꝑ hꝫ circa terreſtria
delectari. Uel alit p̄t dici. ne ꝓpter ſuā obfu
ſcationē ⁊ obliquationē a decoꝛāte lumine
in tanti ſponſi p̄n̄tia quā intimis viſcerib⁹
amplecti deſiderat indecent oꝛnata iudice
tur ab ip̄o cū min⁹ ſpecioſa ſp̄ōſa ei⁹ illi ap/
pareat. q̇ in ip̄a ſolū pulchꝛitudinē interio/
rē ad ſibi ſp̄ōſaꝫ aſſumēdā ſpecialr ꝯtēplat
q̇a tūc eſt acceptū ei⁹ eloquiū qn̄ ꝑ mētis in
terioꝛē pulchꝛitudinē ſuꝑceleſti pulchꝛitu/
dini ꝯfoꝛmat. De q̄ ip̄am p̄cipue āmonet ī
canticꝭ dulciter alloquēs hāc. Uox em̄ tua
dulcꝭ ⁊ facies tua decoꝛa. qꝛ tu⁹ affect⁹ non
ſapit niſi celeſtia. ⁊ facies tua nō ē ī mltitu/
dine venialiū vl' carnalib⁹ affectōib⁹ detur/
pata. iō tuū mihi ſuaue ē colloquiū. cū h̄ cla
mo. te ꝑ pulſū affectōnū alloquēs. ⁊ facies
tua decoꝛa ⁊ ad dignitatē nuptiaꝝ regaliū
p̄ꝑata. qꝛ nō ē macula ī te. q̄ tn̄ nō niſi ꝑ ſan
ctū amoꝛē extīguit. Quia cū mēs ꝯſurgen/
do ad vnionē q̄ īmediate ꝑ motū amoꝛꝭ ac/
q̇rit mēs ꝓus obliq̄ta rectificat. vt ꝑ iſtam
rectificatōem ⁊ ꝯſurrectōeꝫ affect⁹ tāq̄z gut
ta aque q̄ cadēs ī ignem ſibi culpa venial' ꝑ
ſui ꝯcreſcētiā vl' adunatōeꝫ īpoꝛtunū nullo
mō valeat ingerere nocumētū. Jlla etiā de
bita cognoīat q̇b⁹ obligari ꝓpt illā rōne iu/
ſta alic⁹ pene debitoꝛes efficimur. cū mēs ī
ip̄o q̇ ē vā btītudo min⁹ delectat. cū ex deli
beratiōe alibi q̄z ī ip̄o req̇es appetit. q̇ ſolus
mētis hūane deſiderio ē pleniſſim⁹ ⁊ ſuffi/
ciēs ꝯſolatoꝛ. ita vt ip̄amet vitas ꝺ ſua ple/
nitudine ꝓteſtet ad ſuā ſufficiētiā alios ꝓ/
uocādo. d. Uenite ad me oēs q̇ laboꝛatis ⁊
onerati eſtꝭ ī ſuꝑioꝝ affectionuꝫ laboꝛioſo
exercicio. ſꝫ tn̄ dulci. qꝛ cū ꝓpt elōgatōnē in/
colat⁹ miſerie ⁊ dilatōeꝫ glꝛe oneratos vos
eē dicitꝭ. ⁊ coꝛpoꝛee ſarcine coꝛpulenta ſub̄a
retardari. ⁊ ego reficiā vos nō ali⁹. q̇ ſuꝫ ſa/
piētia etna oꝛiens ex alto, q̇ diuinas ꝯſola/
tiones veſtra deſideria quietātes non tm̄
in futuro ſed impartiar etiā in p̄n̄ti. Nā q̇a
mitis ſum ⁊ humilis coꝛde. ideo ꝓuocanti/
bus meā affluentiā ꝑ ꝯtinua deſideria me
inclino, nō pauꝑes deſpiciēs. qꝛ hūilis ſum
coꝛde. qꝛ inq̄ztū trenis diuitijs mēs fuerit
pauꝑioꝛ intātū ad regales nuptias veluti
ꝯfoꝛmioꝛ ſuꝑ humane nature limites mihi
vniēdo citi⁹ eleuabo. Qꝺ vos nō ꝑ ſpecula
tionē attēdatꝭ. ſꝫ videte ꝑ guſtū īteri⁹ p̄eun
tē. qꝛ nō videbitꝭ niſi ſmonē ꝓphe īpleueritꝭ
ſic dicentꝭ, guſtate ⁊ videte qm̄ ſuauis ē do/
min⁹. qꝛ tūc erit req̇es. ⁊ ꝓpc murmur aſpi/
rātis aīe iā ceſſabit. cū creatoꝛē ſcip̄a maio/
rē ī ſeip̄a p̄ſenſit q̇eſcētē. ⁊ h̄ ē qꝺ poſtea dr̄.
Et inuenietis requiem animabus veſtris.

ꝛ tunc amorꝭ iugū erit leue ꝛ onꝰ facile. Nā
iugū amoris ſua dignitate ꝛ iocūda alliciē/
tia ſic ligat interiꝰ volūtatem. vt nihil pene
ſentiat ꝙ ceruicē ſuā ſuppoſuerit ad h̄ iugū
ſuauiſſimū ſuſtinendū. nā ꝯ ꝯſuetudinē ali
orū iugoꝝ illud manifeſtiſſime in ſuis ſuſti
nentibꝫ cōprobat᷑. nā aliud iugū trahentes
ab ipo ceruices inclināt inferiꝰ. iugū aūt il/
lud intātū ſuſtinētes eleuat vt cōmorātes
in t̄ra faciat in celeſtibꝫ h̄itare. vt ſupra noſ/
metipos extendendo ſpūum ꝯciues faciat
ſupnoꝝ. Jō ꝩe leue dr̄. qꝛ ab inferioribꝫ mē
tē alleuiās ꝛ ipm ad ſupiora ſup̄ ſeipm ſta/
tuendo eſt leuigās. Suaue ēt dr̄. qꝛ ipm ſu
ſtinēs viuit vita angeloꝝ nō hoim. Qd mō
impfectiꝰ ſed i ſepatōe corpis ꝛ aīe pleniſſi/
me felicit᷑ obtinebit. Vel iō ſuaue dr̄. ꝗa in
tāta leticia ꝛ iocūditate intiorꝭ aīe facit vitā
iſtā amarā deducere. qꝛ ſibi iā vita gl'e inci/
pit vt iocūditas mētis penalitates corpis
ꝓpt᷑ ſui habūdātiā exupet abſorbēdo. Leue
etiā dr̄ ꝓpt᷑ intioris aīe pinguedinem veluti
auē pinguē ꝛ pinguedie repletā carbonibꝫ ī
veru appoſitā. vt frigorꝭ egeſtas vl' eſtas vl'
calor importunꝰ nō ſibi ingerāt aliqd nocu
mentū vt merito pſentiat qd ſibi antea ſpō
ſus pmiſerat. d. Ego ptector tuꝰ ſum. cū iu
go meo ſuaui allicerꝭ. ꝛ merces tua magna
nimis cū me i gl'a videbis. meipm nō aliud
tūc tue militie ſtipendiū recipies. ſ; nimis.
qꝛ tuū gaudiū nūc tibi vſq; ad cōpletam co
gnitionē ſubtrahe. ſed cū meū iugū ſuſties
paꝝ in miſia. q̄lis ero in gl'a miſericordit᷑ ti
bi cōmunico.

Equit᷑. Et ne nos ꝛc̄. Tūc em̄ mēs
ſ in tēptatōem inducit᷑ qn̄ tātꝭ blan/
diciꝭs vl' ſeducꝭs mēs illaq̄ata vol
uit᷑. vt iā in pte ꝯſentiat huic nephario opi
ad qd inclinari a ſeductore verſutiſſimo in/
ſtantiꝰ āmonet᷑. Petit ḡ ſponſa nō de dile/
cti ꝯtinua ſubuentōe diffidēs ſ; carnis hu
mane fragilitatē ꝯſiderās vt ab iſto piculo
liberet᷑. ꝙ tunc ſcit ſe firmit᷑ liberari. qn̄ beni
gniſſimo ptectori p radiātiſſima amorꝭ de/
ſideria pn̄tat᷑. ꝛ iō obnixe ſp intendit p affe/
ctiones ſurſū agi vt illū mereat᷑ attingere. ꝛ
ſuis affectōis clamoribꝫ puocare. de cuius
miſcdia ꝯfiſa hoſtiū cuneos tēptatores for
tiſſimos ꝯſpuēdo ob dilecti ꝯfidētiā vilipē
dit. ꝙ ſibi iā dudū p p̄s. pmiſerat. ꝙ ī me ſpe
rauerit liberabo eū. ptegā eū qm̄ cog̊uit no
men meū. Jtē alia eſt rō. vicȝ ꝓpt᷑ importu/
nas hoſtiuȝ īſidias ꝙ initm̄ ſm̄ qꝫ aduerſari
pmittunt᷑ ꝯcurrētes i ſpōſaȝ inſaniūt. inq̈ȝ
tū creatori imediate ſubiecta ſe ab ipoꝝ do
minio diſtātiꝰ elōgauit. ꝛ qd fortiori tēpta/
tiōe nō pualēt. ml'tiplici iportunitate ꝛ fre/
q̄ntia tēptatōis ml'tiplicꝭ hāc furibūdiꝰ p/
ſequūt᷑. ſpantes h̄ ꝙ iordanis adhuc īfluat
ī os eoꝝ ꝛ ſternāt ſibi auꝝ q̄i lutū. Tūc em̄
iordanis īfluit ī os dmonū qn̄ riuulo amo
ris a fonte bōitatꝭ vl' btitudīs et᷑ne exeūte
p quē vita deſcēdit i ſpm̄ inīrupto veluti ſe
cretiſſimo aqueductu p ptes corpis riuuli
mūdanaꝝ cupiditatū ꝛ vnde p̄cipitātes di
gnitatū terreſtriuȝ. ſuffocato balſamo affe/
ctuoſi amorꝭ p quē aīa i ſuis deſiderꝭs lo/
quit᷑ ipetuoſis fluctibꝫ aīam repleuerint. ꝛ
tūc auꝝ q̄i lutū ſternit᷑ qn̄ amor ſuauiſſimꝰ
creatorꝭ ſuo decore aīam pulchrificās. ꝛ di/
gnitate p̄excelſa inſigniēs. ī amorē creature
faciē ſupiorē aīe ſordidantē lamētabil'r cō/
mutat᷑. Jō liberari ſe poſtulat. ipm deſide/
rꭍs puocādo. vt ſibi ille iā nolit deficere ob
cuiꝰ amorē efficaciꝰ obtinēdum t᷑rena gau/
dia ꝛ regnū diaboli cōculcauit. Et iō ſibi p
ꝓphām deſiderāti dilectꝰ repromiſit. vt vicȝ
ſuā petitōem nō ſolū exaudiēs. ſed ī ſua tē/
ptatiōe tāq̈ȝ felix dux ꝛ comes ſua iocunda
pn̄tia ipam total'r liberabit. ꝛ p victoria ꝛ fi
delitate ipiꝰ pugnādo ipaȝ corona gl'e p̄mi
abit. ſic. d. Clamauit ad me ꝛ ego exaudiam
eū. Cū ipo ſum i. ꝛc̄. Tercia rō ē ꝓpt᷑ quaȝ
petit a piculo liberari. qꝛ mēs vnita deo iā
nō q̄rit ꝙ ſua ſūt. felicē inſeq̄ns mgr̄m ꝙ fa/
cit ſolē ſuū oriri ſup bonos ꝛ malos. ꝛ pluit
ſup iuſtos ꝛ iiuſtos. i. bonitatꝭ ſue radios i
bonis ſubmittēs. ꝛ deinde p ipos ad ſeipȝ
attrahēs. ſup malos ēt expectans forinſecꝰ
ſicut radiꝰ ſolarꝭ ad feneſtrā clauſaȝ expectat
de nat᷑a bonitatꝭ ſue nullatenꝰ retrocedēs.
ſ; pulſans ꝯtinue. ne p defectū ipiꝰ ꝯferentꝭ
vllus ſps rōnal' xp̄ianꝰ vicȝ. infidel' aliq̇s vl'
iudeꝰ diui amorꝭ iopiā patiat᷑. Qui ḡ fidel'r
diligit laboret attētiꝰ tā orōe iteriori q̈ȝ etiā
ſpūali q̇dā exercitio cū viderit ml'triplicē. vl'
vt planiꝰ ꝛ veriꝰ pferā infinitā ſtragē aīarū
vt om̄es ad vitā amoris mutui ſuſcitent᷑. ꝛ
excecati ocul' interioribꝫ ad cognitōeȝ pue/
niāt lucidiſſime ꝩitatꝭ. Quia ḡ mens vnita
deo rōe amicicie a dilecto p̄t q̈ȝ plima bn̄fi/
cia pcōribꝫ ipetrare. qꝛ fideliū ac ꝩaciū ami
coꝝ ē p oia idē velle ꝛ idē nolle. ꝛ cū ad h̄ dat
opaȝ ſolicitā. p̄t multā orādo ꝛ obſecrando

dilectū auferre p̄dā ab hoſtibꝫ. ⁊ in h̄ indi-gnationē furibūdā incurrere. ⁊ iō petit ꝓ oī-bꝫ ab ipoꝝ laq̄is libari. Szvltia ē rō ſm ꝙ magꝭ cōuenit p̄n̄ti tractatui. q2 expimēto ꝑcognit q̄ꝫ ſuaue ſit dilectū tā benignū dili-gere. h̄ morte amarius reputat ꝙ ī modico tātillo ꝯſentiat. vt a tā felici ꝯſortio nec mō nec ꝑpetuū ſepet̄. imo ēt ītolerabile dedecꝰ vt mēs q̄ ſentit pie q̄ ſit iſta iocūditas. aurē īncliare ad īimicoꝝ colloq̄a. mūdana gau-dia. vl̄ t̄renas diuitias dignet̄ tāq̄ꝫ q̄d ſit v̄e bonū n̄ expimētal̄r coguiſſet. cū ipa maxīe felicit̄ edocta aīas peccatrices iurgauerit q2 ab iſta fontali bōitate mirabil̄r receſſer̄t ſic d. Arguet te malicia tua. ⁊ auerſio tua ī-crepabit te. Poſtea ſubdit rōez. d. Scito ⁊ vide q2 duꝝ ⁊ aſpeꝝ ē reliq̄ſſe te dn̄m deuz tuū. duplicē īfelicitatē ipaz ſignificās incur-riſſe. q2 ꝑ maliciā creature īferiori īuerecū-de adheſit ꝓpt̄ delctātōez hūanā. iuſto dī iu-dicio n̄ oblctātōez ſz amaritudinē potiꝰ re-portabit. vt q̄ ſatiari voluit ī ipis delctātio-nibꝫ creaturaꝝ. īfinitꝭ amaritudibꝫ repleat̄. q2 q̄ꝫto d̄lctātō mūdana ſp̄s ſecreta īgredit̄ tāto venēo peſtifero lam̄tabil̄r aīa adiplet̄. n̄ tm̄ malicia. q̄ ſpreto creatore creat̄e adhe-ſit. ſua īferiori vilitate arguit. ſz diuiſio a fō-te totiꝰ btītudis increpat. q2 ſic ipe ē ſūmuz bonū ⁊ ſolū. ⁊ iō oīa dicunt̄ bōa inq̄ꝫtū ipm cōpletiꝰ ꝑticipāt. Qd̄ n̄ bn̄ ꝑticipat bonū. n̄ dꝫ aliqd̄ appellari. qd̄ tn̄ īpoſſibile ē. ⁊ ſic ipe fons iocūditatꝭ ⁊ leticie riuulos ſue btītu-dinis mētibꝫ ipartit̄. ⁊ ſm recipiētiū ꝑꝑatio-nē q̄buſdā minꝰ q̄buſdā magis mi̇ſicordit̄ ſe īfundit. Qn̄ g̊ aīa diuidit̄ a fonte illo ſine q̊ nihil ē gaudīj niſi inq̄ꝫtū ab ipo īferiꝰ de-riuat̄. nō ē miꝝ ſi aīa diuiſa ab ipo triſtꝭ effi-cit̄. q2 aq̄duct ꝰ amorꝭ ꝑ quē iocūdant̄ aīa a creatore expimētalit̄ leticiā obtinebat int̄-ciſus rūpit̄. ⁊ iō ꝯtinuo torpore cū ſe mēs ī-fra ſeipam recolligit increpat̄. q2 abſciſa nō ſentit illū a q̊ tota iocūditas emanat ⁊ deſcē-dit. ⁊ aīa iſta ꝯſiderās. inaudita leticia circū-dat̄. ⁊ ſingl̄are gaudiū comitat̄. a q̊ ꝑiculo ꝑ affectōes ⁊ dilecti deſideria totalit̄ expedit̄ ⁊ victorioſiſſime liberat̄. q2 ꝓpter illd̄ qd̄ ſen-tit ſubiectas ſibi delicias vilipēdit. intātuz de inimicꝭ triūphās. vt qd̄ ſibi credūt infer-re ad ignominiā. ipa exinde ꝑ virilē inſurre-ctionē ī ipis ampliorē dilecti gratiā ⁊ vnio-nem ſtrictiorem ⁊ coronaz glorie conſequa-tur.

Equit̄. Sed liba nos a m̄alo Amē
ſ Petit h̄ libari a mltis ꝑnitatibꝫ ex-citātibꝫ ad pctm̄. q2 cū ſup̄ oēm eſti-mationē mēs expimētalit̄ edocta ad ītimio-rē vnitionē aſpiret. ⁊ ad dilectū ſuū ſurſum agi deſideret. tn̄ qn̄q̄ꝫ rōe corꝑis t̄reſtris et carnis inimicātꝭ. ſp̄s ſurſū actiōi intētꝰ a cel̄ ad ſēſuū ꝯcupiſcibilia appetēda obliquat̄. ⁊ qn̄q̄ꝫ nitēs ſup̄ ſe erigēdo hitare ꝑ amorē in celo. qn̄q̄ꝫ īuenit ſe ꝑ cognitōez ī luto. Quia g̊ h̄ execrabilit̄ teſtat̄ vt mēs q̄ eſt totiꝰ trini-tatꝭ ſacrariū libidinoſas allocutōes recipi-at. l̄ ad aliud īuerecūde ex deliberatōe ſe in-clinet. ꝓpt̄ qd̄ ſpōſo cōtēptibil̄ hēat̄. petit ab iſtꝭ mltiplici deſiderio libari. nō ꝓpt̄ penā vi-tādā q̄ ſibi debeat̄. ſz ne obfuſcatōez incur-rat q̄ poſſit ī aliq̄ a ſuo dilecto minꝰ appc̄ia-bil̄ iudicari. Vn̄ oꝫ ꝙ ad illū benigniſſimū p̄rēz ꝑ quē ē ī vita amorꝭ generata ſic aurez affectꝰ inclinet. ⁊ oclm̄ ītellectꝰ apiat interiꝰ vt tāto ardore dilcōis p̄rī ſpūali adhereat ⁊ ad eiꝰ mānſionē aſpiret. vt ꝓ ipiꝰ amore obli-uiſcat̄ patriā ⁊ ꝑentes. vt ſine ꝯtaminatōne vniuſcuiuſq̄ꝫ cauſati altiꝰ vel creati v̄gineo decore adornata. illi celeſti ſpōſo ꝯcupiſci-bil̄ hēat̄. cui ēt ille altiſſimꝰ cōicari cupiēs. ipaz ad imaginē ſuaz creauit ex nihilo. totiꝰ t̄nitatꝭ imagīe inſignitā. ad ſibi ſolū tā ī via q̄ꝫ in p̄ria igniti amorꝭ obſequiū īpendēdū. Audiat g̊ ī ꝯgit̄ ꝑ dauid ꝓpham ipiꝰ āmoni-tionē dulciſſimā īuitātis. Audi filia ⁊ vide ⁊ incli. au. ⁊c̄. ⁊ ita mltiplicatꝭ ſuſpirījs ꝑ a-morꝭ efficaciā plēarie potit obtīere. q2 ꝑ̇ma natitate qn̄ aīa īfūdit̄ has corruptōes a car-ne recipit q̄bꝫ ſepe ad īferiora ꝓlabit̄. ſic ecō-uerſo ſcd̄a natiuitate q̄ ꝑfecte ī deo naſcit̄ ꝑ-fecta exiſtit. ordīe ꝑ̄poſtero caro aſꝑgitur a mēte interiori pinguedīe. vt ꝑ quā aīa in ꝑ̇-ma natitate fuerit ſauciata in ſcd̄a eiꝰ ꝑun-cta effectu amorꝭ vngēti odoriferi diſtillātꝭ ꝑ̇us ꝯr̄ia. ab ipa recipiat ſanitatez. vt mens rōe obediētie īferioꝝ viriū iā ꝑte reforma-ta ⁊ ſuo ꝑ̇mordiali ꝑ̇ncipio ꝯcordās regnet ī carne celitꝰ obtēta victoria. ſponſo laudes debitas referēdo decātet ꝓ dulci bn̄ficio ex-audita. ſ. īmiſſiōe ignis ī ſpū ⁊ rorꝭ in carne. penalitates ipiꝰ fetidas extinguētis iā ipm ſpōſū ī affectu libtatis poſſidēs. iam in luce ambulās. iā de ſomno carnis exprectꝰ ipiꝰ ſubſidio. iam ad ipm ꝯſurgēs attentiꝰ vigi-lat. dicēs. Deꝰ deꝰ meꝰ ad te de luce vigilo. Sitiuit ī te ⁊c̄. Cū. n. iā ē a penalitatibꝫ libe

ratꝰ affectꝰ. vt ipis nõ ſubiaceat. vigilare ad
ianuã ipiꝰ icipit ardẽtiꝰ. affectõibꝫ ꝯcupiſcẽ
do intẽtiꝰ. vt ab ipa intẽtõe iã caro ſilere ici
piat ⁊ ſpũi ꝯſentire cui diebꝫ oĩbꝫ aĩa fuerat
inimica. Sic ergo pꝫ p ſilẽ datũ ĩ vno. q̃ꝫ mira
bilꝰ ſcia abſcõdit ĩ ſcptur. q̃ꝫ lata. q̃ꝫ pfunda.
q̃ꝫ ſaporoſa. q̃ꝫ nobilꝰ q̃ docet ſpõſa ſe ab in/
ferioribꝫ ſepare. vt regalibꝫ nuptijs grata ⁊ ac
cepta ĩ poſterꝫ hẽat. Nullꝰ ergo ãbigat qn totꝰ
textꝰ noui ⁊ veteris teſtm̃ti ſm viã anagogi/
cã de ſpõſi ⁊ ſpõſe colloquijs ꝉ eoꝝ altricati
onibꝫ amore puio. lumie ꝯcomitãte valeat
explicari. Nec ſolũ ſcpture ſꝫ ẽt oẽs creatu/
re q̃cũqꝫ ſint ab vltio cẽtro ĩferni pprijſſime
ad hoc idẽ induci valeãt cũ iſtã ſapiaꝫ ⁊ iſtas
nobiliores pperates ĩ ſe occultata hẽant. q̃
facilit põt deſup irradiãte lumĩe enodari.

Equit de via illũitiua. Illũiatiua
ſ duplex eſt. practica ⁊ theorica. Prio
dicẽdũ de practica. q̃ mẽs actualr co
gitãdo ꝯſcẽdit ad deũ. ſcdo dicet de theori/
ca quõ oĩs ſcptura ad deũ anagogice redu
cat. Dicto vero quõ ſenſꝰ anagogicꝰ latitat ĩ
ſcptura. dicẽdũ ẽ quõ p iſtã viã illũiatiuam
aſcẽdit ad vnitiuã. ⁊ iſte decurſꝰ fundat ſup
hoc vbũ ps. In meditatõe mea exarde. ig. ⁊c̃.
Quia adhuc mẽs pficiẽs ẽ indiſpoſita ad hoc
q̃ expedite ferat affectõibꝫ anagogicis in di/
rectũ. oꝫ q̃ prio aliq̃ntulũ meditet eo mõ q̃
dictũ ẽ vt p cogitatõeꝫ puiã aliq̃ntulũ inci
piat ſcintillãdo affici ĩ illũ ĩ quẽ ĩ tcio ſtatu
ſine oĩ cogitatõe ꝯcomitãte ꝉ puia q̃tiẽſcũqꝫ
vult ſine obſtaculo ſurſũ eleuet. ad quã ex/
peditõꝫ cũ pfecte potit attingere oĩs ab ipa
ſapia ĩ ſua ꝯſurrectõe cogitatio ꝉ meditatio
abſcidet. qꝛ cogitatio ibi ñ ẽ niſi vt p ipaꝫ af
fectio accẽdat. Sic ergo vſualit p meditatõeꝫ
pdictã pficiat. pmo ſic dictũ ẽ pprietatẽ vo/
cabuli ad ſenſũ anagogicũ trãſferat. poſtea
illud ad amorẽ reducat. tcio q̃ ĩ ipo deo affi/
ciat. Verbi grã. Pr. i. tu es ille q̃ filios ſpi
rituales pgeneras mediãte viuificatiuo ger
mine. tũc ergo vere filiꝰ tuꝰ qñ te vero amore cõ
ſtringã. o qñ diligã te. ꝯſtringã te ĩtimis vi/
ſceribꝫ. Silr p hoc q̃ dĩ nr. i. tu es ille q̃ latiſſi
me diffũdis bõitatẽ. ſi ergo vere te amarẽ tũc ali
q̃d ĩ me tue latiſſime diffuſionis ſtillares. o
qñ te tã ardent amabo vt tua lata bonitas
ĩ me aliq̃ntulũ appeat. Silr p hoc q̃ dĩ ĩ cel.
⁊ ſic de alijs oĩa anagogice trãſferẽdo. ⁊ ſic
p meditatõem puiã p iſtas aſpiratões affe/
ctio amoris paulatĩ accẽdit. ⁊ ſicut ſtuppa ra
dio ſolari expoſita prio exiccat ⁊ ſtatĩ accen
dit. ſic p iſtas aſpiratões dilectũ puocãtes
ad mẽtis eleuatõeꝫ magis ac magis accẽdit vſ/
qꝫ q̃ ad vnitiuã eleuationẽ affectio ſuſtollat.
Sic dicat. Pr nr q̃ es ĩ cel. ſm igit vtutẽ p/
dictã ſic dicat. pr. i. tu es ille ⁊c̃. vtõ. Sequit
q̃ es ĩ cel. o aĩa mea miſerabilꝰ qñ ad iſtar ce
li clara efficieris ⁊ nitida vt diuerſaꝝ vtutũ
ſyderibꝫ adornata. tũc. n. bone pr ĩ me hita/
re dignant. ⁊ libent te ſentiã qñ te amore ar
dẽtiſſimo ꝯſtringã. ⁊ p flãmã amoris aĩa mi/
ſerabilꝰ plena fecibꝫ expurgabit. ſtatĩ in me
tũc certiſſime ſubĩtrabis ⁊ mõm ꝯſcie mee
hoſpitiũ inuenies. Seq̃t. ſctificet no. tu. O
bone pr qñ tua noticia ſctificabit. i. ſine tra
efficit in nob miſeris. qd tũc erit qñ oĩ carna
litate depulſa tu ſolꝰ ſup oĩa diligeris. o qñ
igit te tenebo. nõ. n. tũc tra ĩ me locũ hẽbit.
qñ tu dulcis pr p tuã grãm ⁊ amorẽ ĩ me ha/
bitab. Adueniat reg. tuuꝫ. Ve mihi pctõri
vult q̃nqꝫ ĩ me hitare ⁊ regñre ianis gla. q̃nqꝫ
guloſitas. q̃nqꝫ luxuria. Sꝫ nolo regñre in
me niſi te pr bone. tũc vere ĩ me regnares ſiue
re te ardent amarẽ. naꝫ in ſolo amore ardẽs
anĩ veluti in pprio hoſpitio reqeſcis. o qñ igit
p glutinũ amoris ardẽtiſſimi te tẽbo vt ĩ me
regnare incipias. ⁊ ſolꝰ ad regnãdũ ĩ regno
meo tenebroſo aduenias. Fiat volũ. t. ſi. in
ce. ⁊ in t. Tũc. n. volũtas tua pmordialr effi
ciet in me qñ ſm fragilitatẽ hũanã ego mi/
ſer vmis trenꝰ. tue volũtati oĩno ꝯſentiam.
ſic illi btĩ ſps q̃ in celꝰ te facie ad faciẽ ꝯtẽplã
tur. Sꝫ q̃s me dulciſſime deꝰ tibi faciat cõ
ſentire niſi ſola amoris vehementia. q̃ ꝯrias
volũtates ꝯiũgit. ⁊ hoĩem nouit ĩ teipo qui
diligeris ꝯformare. ⁊ miro mõ trãſformat a
claritate in claritatẽ. Qñ igit te o bone dñe
ex toto diligã ⁊ glutino dilectõis vnitꝰ tibi
ſoli ꝯſentiã. Panẽ nrm q̃. ⁊c̃. O panis ãge/
loꝝ qñ tua refectõne dulciſſima reficiar. in
hoc em̃ ãgeli btĩ viuũt in pria inqꝫtũ bone pr
affectõibꝫ flãmigeris te ꝯtingũt. O qñ panẽ
amoris hẽbo vt de eodẽ cibo ĩ pñti nutriar q̃
angli ſcti ĩ gla ſatiãt. vt de micis cõedã q̃ ca/
dũt de mẽſa dñi mei. o bone pr hũc panẽ da
nob ſp. qꝛ inq̃etuꝫ ẽ cor nrm donec hoc celeſti
pane aliq̃ꝫtulũ ꝯfortet. q̃ idõ q̃tidianꝰ dĩ qꝛ ĩ
q̃ntũ piꝰ cõcedit intm̃ deſiderio q̃tidiano re
ficit habũdãtiꝰ. Et dimitte nob debita no/
ſtra ⁊c̃. O bone creditor quãdo debita pec/
catorum meoꝝ quoq̃modo te dimiſſaꝫ co/
gnoſcã. nã ſicut pctm̃ meũ me tibi reddidit

ſinimicũ a te me miſeꝝ ſeꝑando. ſic amoꝛ me
vniẽdo tibi oĩa dimitti cogeret ⁊ te mihi q̃n
dã offenſũ placatũ efficeret ⁊ redderet gra/
tioſũ. O q̃n igiꝛ te amoꝛe ꝯtingã vt oĩ pctõ
dimiſſo mihi placatũ noticia expimẽtali te
ſentiã. Et ne nos ⁊c̃. O bone pr̃ h̃ peto ñ de
bonitate diffidens tibi inſeꝑabil'r colligari
amoꝛꝫ glutino ſciẽs ꝙ ext̃ odoꝛ tue dilcõis
me miſeꝝ ad ſe trahit facil'r. tãto ligamĩe li/
gatꝰ ſum aſtrictꝰ oĩa ꝯ̃ria vilipendẽdo. ⁊ te
ſolo inuẽto tibi inſeꝑabil'r adherebo. o q̇s
iuuabit me vt te ſolũ aſtringã q̇ ſolꝰ bonꝰ ⁊
dulcꝫ es hoſpes aĩe mee. mõ turbidũ ſecuꝝ
efficias. Sꝫ libera nos a malo Amẽ. A ma
lo nõ tm̃ pene infernal' ſꝫ ⁊ purgatoꝛij. ñ tñ
pr̃ h̃ peto vt effugiã toꝛmẽta. ſꝫ ne diu ĩ pur
gatoꝛio detẽtꝰ nimis ꝓte'eꝛ deſideriũ meũ
faciẽ tuã plenã grãꝝ vidẽdi ĩ quã ãgeli deſi/
derãt ſꝑ ꝓſpicere. Sꝫ ſi ego te ardenꝛ dili'
gerẽ tũc amoꝛ recõciliãs penã ĩfernalẽ ꝓ of
fenſa debitã abſolueret ſi te amarẽ. ſic flam
ma amoꝛꝫ pctõꝝ rubigies exureret. vt ĩ vlti
mo moꝛtꝫ exitu affectõibꝫ flãmigeris expur
gatꝰ. ad te diu deſideratũ ſine dilatiõe meꝰ
ſpũs euolaret. Igiꝛ q̃n te h̃ ardoꝛe diligã q̇
⁊ penã excutiat ⁊ a dilatõe abſoluat. Quod
ip̃e ꝓ̃ſtare digneꝛꝫ ⁊c̃. Seq̇ꝛ de via vnitiua

d Icto de via illũiatiua ⁊ quõ actua/
liꝛ ꝑ ip̃az ad vnitiuã aſcẽdiꝛ. Seq̇ꝛ
de via vnitiua q̃ ſit. Scd̃o de ꝑſua/
ſiõibꝫ ad ip̃az. Tercio d̃ induſtrijs q̇bꝫ mẽs
firmiſſime ſolidaꝛ. ⁊ h̃ ꝑtinet ad practicã et
ad vſũ. Q̃ ẽt ſi aliq̇s ſimplex neſciat oꝛdina
re ſaltẽ quoq̃mõ doleat. ſcd̃o etiã ſi neſciat
meditari in ſcꝑtura vt dictũ ẽ ſaltẽ aſpiret
ad amoꝛẽ. d. ſꝑ ĩ ſuis oꝛonibꝫ. O dñe q̃n te
dulciſſimo amoꝛe ꝯſtringã. ⁊ ſic q̇ꝫtũcunq̇ꝫ
ſimplex vl' laicꝰ potiꝛ ꝑ doloꝛẽ de pctĩs velu
ti ꝑ oſculũ pedis. ꝑ recoꝛdatõnẽ bñficioꝛuꝫ
veluti ꝑ oſculũ manꝰ vſq̇ꝫ ad oſculũ oꝛis qd̃
eſt ĩ deſideriũ amoꝛis attingere. d. Oſculeꝛ
me oſculo oꝛꝫ ſui ⁊c̃. ⁊ h̃ iã ꝓ̃ſũptuoſa nõ iu/
dicabiꝛ ſi ꝓ̇mo ĩ oſculo pedis ⁊ manꝰ ſe exer
ceat ⁊ poſtea ĩ alio t̃pe ad oſculũ oꝛꝫ aſpiret.

Sapĩa q̃ ex oꝛe ⁊c̃. Hec autẽ via
o vnitiua ſumiꝛ in ꝟbis iſtꝫ vbi dĩ. O
ſapĩa q̃ ex oꝛe altiſſimi ꝓdiſti. attin/
gẽs a fine vſq̇ꝫ ad finẽ foꝛtiꝛ. ⁊ diſponẽs oĩa
ſuauiꝛ. veni ad docẽdũ nos viã prudentie.
Uerba em̃ ſũt aſpirãtꝫ ecc̃ie ⁊ deſiderantis
edoceri ab ip̃o q̇ ẽ fons totꝰ bonitatꝫ ⁊ oꝛi/
go. Licet em̃ ꝟba iſta ꝓ̇prie ſint de ip̃a ſapĩa
increata q̃ eſt dei filꝰ vt poſſit intelligi in cꝰ
exitu etꝰno ſũmi pr̃is effluẽtia bõitatꝫ appa/
ruit. tñ h̃ de iſta ſapĩa ꝓut t̃paliter mittiꝛ. ſe/
ip̃am rõnali ſpũi manifeſtãs ẽ pñs intẽtio.
q̃ deſcribiꝛ a btõ Diony. ariopagita docto
re egregio in. vij. de diui. no. ſic dicẽte. Sa/
pĩẽtia ẽ digniſſima dei cognitio ꝑ ĩgrantiã
cognita ſc̃m vnionẽ q̃ eſt ſuꝑ mẽtẽ q̃n mens
ab oĩbꝫ alijs recedẽs poſtea ſeip̃am dimit/
tens vnita ẽ ſuꝑſplẽdẽtibꝫ radijs inſcruta/
bili ⁊ ꝓfũdo ſapĩe illũiata. Hec eſt illa ſapĩa
xp̃ianoꝝ ⁊ totꝰ trinitatꝫ ĩcluſa ⁊ deifica dif/
fuſione dĩnitꝰ illapſa fidelibꝫ q̃ mẽtes amã/
tiũ celeſti roꝛe ꝑfuſe nõ aliqd̃ emolimẽtum
t̃pale. nõ aliq̃ dona ſpõſi. ſ. grãm. ꝟtutẽ l' glo
riã. ſꝫ ip̃m q̇ ẽ totꝰ deifoꝛmis emanationis
ꝓ̇ncipiũ ſcintillãtibꝫ affectõibꝫ. inſatiabilibꝫ
deſiderijs. vnitiuis aſpiratõibꝫ ip̃m ſolũ tã
gere vl' ſtringere nõ aliud affectãtes. ip̃i vni
ri deſiderãt. Cõſurrectio g̊ ꝑ vnitiui amoꝛꝫ
affectões flãmigeras ſuꝑ oĩe officiũ intel/
lectꝰ in ſuꝑmo affectiue apice ꝯſtituta. ip̃a ẽ
ſapĩa intẽta ad pñs q̃ idẽ eſt qd̃ miſtica the
ologia. q̃ ip̃a mẽs ignita linguis affectõnũ
occultiſſime dilectũ alloquiꝛ. q̃ ñ alicꝰ moꝛ/
tal' induſtria reſeraꝛ. ſꝫ ſolũ dĩna miꝛatõne
ſeip̃az mãifeſte ꝓdit. q̃ in his ꝟb laudaꝛ ꝓut
ẽ etꝰna. inq̇ꝫtũ rõe ſue ĩmẽſitatꝫ a fine vſq̇ꝫ ad
finẽ attigit. Sil'r ꝓut eſt t̃pal' inq̇ꝫtũ ſuauiꝛ
cuncta diſponit. ſ. rõnales ſp̃s. Quõ g̊ ꝑ
hãc rõnal' ſp̃s ab ip̃a feliciꝛ inſtructꝰ reſpe/
ctu oĩm ſuauiꝛ diſponaꝛ dĩno deſuꝑ irradi
ante lumĩe oñdemꝰ. Pr̃io reſpectu ſuꝑcele
ſtiũ. cũ em̃ ĩ ip̃a btiſſima trinitate ſit a pr̃e fi
liꝰ egrediẽs. ab vtroq̇ꝫ ſpũſſctũs amoꝛ verꝰ
ꝓcedẽs. ꝯnectẽs pr̃em ⁊ filiũ. ſic a fonte bo/
nitatꝫ ſuꝑne ſapĩa vnitiua ꝓcedẽs mẽti ad/
huc viãti inferiꝰ illapſa. vniẽdo ip̃az cõne/
ctit increato ſpũi. vt ſic pr̃ ⁊ filiꝰ licet ſint di/
ſtincti. tñ vnũ dicũꝛ rõe amoꝛꝫ cõnectẽtꝫ. ſic
ꝑ iſtã ſapĩam q̃ ſola mẽs ſuꝑmo ſpũi ĩheret
tãta nobilitate (licet nihil ſit) ꝑfrui ꝓmereꝛ.
vt vnũ dicaꝛ eẽ cum illo ab ap'lo ſic dicente
Qui adheret deo vnꝰ ſp̃s eſt. Hec aũt oꝛdi
natio nõ tm̃ appꝫet rõe oꝛdis ꝑſonaꝝ ꝑ vni/
tiui amoꝛꝫ ſapĩaz acq̇ſitã ſꝫ rõe dĩnoꝝ actu/
um. q2 cũ iſti duo actꝰ ſint coetꝰni ⁊ ꝯſubſtã/
tiales ĩ ip̃o btiſſimo d̃o. vicꝫ ſeip̃m cog̊ſcere
⁊ ſeip̃m diligere. ĩ h̃ ꝙ mẽs ĩ ip̃o ardẽꝛ ⁊ ĩfal
libili cog̃tõe ꝑ ardoꝛẽ cog̊ſcit veluti ĩ amoꝛꝫ
ĩardeſcẽtꝫ meridião caloꝛe recubãs ⁊ ardẽs
ĩ ip̃o q̃i ĩdicibili ardoꝛe ſe diligit. ⁊ ꝑ h̊ ip̃ꝫ ĩti
miꝰ ñ tm̃ ꝑ creaꝛaꝫ ſẽſibilẽ ip̃i ꝓut poſſibile
ẽ ꝯfoꝛmaꝛ ⁊ ĩ ip̃m amoꝛe deifico trãſfoꝛmaꝛ

Sic mēs diſpoſita expſſiſſima eťnoꝝ actu
um ē imitatrix.ſʒ ñ tm̄ vt ē ordo ꝑſonaꝝ.nᶜ
tm̄ actuū dinoꝝ eťnitas.ſʒ ipē ds btiſſimꝰ ē
totiꝰ creatē tā mētꝫ ãgelice ꝙꝫ hūane.tā crea
ture ſenſibiľ ꝙꝫ inſenſibiľ fontale ꝑncipiuʒ.
Vñ ⁊ i h̄ ſolū iſinuať excellētia creature qñ
in id ꝑncipiū a q̊ hūit originē ꝑmordialē re
uertiť.qꝛ rõnalis ſp̄s ab ipo imediate cōdi
tore creatꝰ ipiꝰ ťnitatꝫ inſignitꝰ imagie ãpli
ore dignitate ceťas iferiores excellit.⁊ tunc
dino iudicio ꝑfectꝰ ⁊ reformatꝰ exiſtit qñ ꝑ
amorē exceſſiuū cogētez limites trãſcēdere
naťales ipi vniť extatica amorꝫ ꝯſurrectõe
a q̊ ꝑmordialiť exiuit.vt iã circulꝰ eťnꝰ i ipo
appere icipiat.ad illū a q̊ exiuit ꝑmordialiť
reuertēdo. Sʒ ⁊ ipē ꝯditor eťnꝰ ñ tm̄ ē to/
tiꝰ creaťe ꝑncipiū ⁊ origo.ſʒ ⁊ oĩa ſuis rõibꝫ
eťnis ſic ordie incōcuſſibili regulãť. vt oĩa
q̄ꝙꝫ dina regulãte ꝓuidētia finaľr i ſuis or
dinibꝫ ꝯq̇eſcãt.ſic mēs ꝑ itimas affctões cō
ſurgēs q̊dã medio mirabili ipaʒ carnē irro
rãdo ꝑfūdit ſaltē q̊ ad h̄ vt inata corruptio
paulati ſic debiliteť i ipa inq̄ꝫtū mēs ꝑ ardē
tiꝰ exercitiū ad ſupna extēdiť.qm̄ dina mi/
ſeratõe hac victoria ꝑfruiť.vt inq̄ꝫtū ꝑ amo
rē integꝝ ſe ſubĳcit ꝓpo creatori intm̄ caro
ſpūi ſubiecta naťali inditõi. ipiꝰ iuſſiõi ob/
tēꝑet.dino iudicio ꝯſeq̄ť.vt ſic mēs ē ꝯcors
ſui ꝯditoris ꝑ amorē ꝓuecta.ſic ſeq̄ť corꝑis
ſubiecti ⁊ mētꝫ ꝯcordia vt i ꝓpo corꝑe veluti
in reg̊ ꝑ̄ſideat ⁊ dicat cū ps. Sitiuit i te aĩa
m.ꝙꝫ mul.ti.ca.m. Sʒ ⁊ ipē altſſimꝰ creator
nō tm̄ voluit creature ꝑ̄eſſe vt factor.ľ dñā
ri vt rector.ſʒ ēt a fine tꝑꝫ q̄i a celſitudie ma
ieſtatꝫ exiliēs cū miſerꝫ ꝑegrinari iſtituit.tã/
dē in ꝑegrinatõis ťmio ad ſupnaſ mãſiões
ꝯſcēdit.ſʒ ⁊ ipi ſic exiſtēti i carne reuertēti in
celū mēs ꝑ extaticū amorē diſpoſita cōfor/
mis efficiť.q̄ i ſua ꝑmordiali creatiõe liba a
ſuo creatore ꝓgrediť. Sʒ ⁊ corruptõi cor/
poree nc̄citas ꝯiūcta.ſubiecta mľtiplici ťui
tuti mēdica efficiť.ſʒ i poſteꝝ ſuꝑceleſti imiſ
ſione diuturno aſpiratõnū ardentiū exerci
cio eleuata iã q̊dãmō areã eťne felicitatꝫ ꝑ/
tingit.qꝛ vbi amat ibi inhitat.⁊ i illo ad q̄m
tēdit deſiderioꝝ iportuna tēdētia veluti in
naturali ťmio ꝯq̇eſcit.⁊ ſic q̊ in ꝑncipio al/
tiſſimꝰ exñs.ſcdo q̊ ad ſtatū hūanū mēdicꝰ.
tercio gľificatꝰ aſcēdēs in celū appuit ipi ꝑ
vnitiuã ſapiam ꝯformať vt merito dicať in
apoc̄.de ꝟis amãtibꝫ iã q̊dãmō ſibi reddita
ꝑ purgamētū flãmei amoris inocētia pue/
rili. Hi ſequūť agnū q̊cūꝙꝫ ierit. Sʒ tm̄ nō
tm̄ in reſpectu ipiꝰ ꝯditorꝫ ꝑ iſtã ſapiaʒ mēs
vniēs in amore modis p̄dictꝫ diſponiť.ſed
etiã reſpectu iubilantiū btõꝝ in gľa.q̊ ad h̄
ꝙ vita.req̇es eťna q̄ ē deꝰ btiſſimꝰ.finis vni
eus.deſideratiſſimꝰ.imediatꝰ ꝯſtituiť vtriſ
ꝙꝫ. Sʒ in h̄ tñ ē dr̄a ꝙ mēs gľificata iã i co
ꝑ aſſiſtētiã p̄ñtialiť ꝯq̇eſcit.hec.i.mēs corꝑi
vnita inſatiabilibꝫ deſiderĳs veluti abſens
ſurſū trahiť ineffabili ardore vt tm̄ ſibi in/
timꝰ vniať aſpirat.et iſta dicat. Trahe me
poſt te.in odore vngētoꝝ tuoꝝ currimus.
illa.i.mens gľificata dicat. Introduxit me
rex in cellã vinariã ⁊c̄. Itē illa mens ſupna
ꝯiūctõe cū ſpōſo ꝑfectiſſime iã obtēta felici
tate indicibili delectať. mēs ꝟo iſta ꝯiūcta
hac ſapiã licet tēdat ſuꝑiꝰ tñ q̄ꝫtuʒ ē de ſuis
motibꝫ anagogicꝫ in ipo actuali exercitio ſi
ne oĩ mulcebri vnctõe vľ delectatõe ꝯſiſtit.
ſed potiꝰ ē ibi miro mō corꝑalis afflictio.ſʒ
in h̄ ſolū leticia ꝙ in iſta actuali tēdētia di/
recte ⁊ ſine aliq̄ obliq̄tõe ꝯſurgit veluti la/
pis ad cētrū inferiꝰ i ipm btiſſimū q̊ eſt ſue
dignitati locꝰ vnicus naturaliť corrñdēs.
Vñ multi decipiūť i hac phia minus exꝑti
exiſtimãtes i motibꝫ anagogicꝫ celeſti dul/
core mētē cōſurgentē multipľr irrorari.cū
eꝯrio mēs laborioſiſſima ſurſū actõe agať
⁊ ex extenſiõe ſp̄s ſit q̊dã corꝑis eneruatio ⁊
ſpūalis ſeꝑatio.⁊ mēbroꝝ ēt corꝑaliū ex ipe
tuoſitate motuū anagogicoꝝ ꝓ̄ſſio.ꝭm il/
lud Iob. Suſpendiū elegit aĩa mea ⁊ mor
tē oſſa mea. Vñ ipetꝰ anagogicos corꝑꝰ ſu
ſtinere ñ poſſet ſine mag̃ afflictõe niſi gau/
diū ſp̄s de ipiꝰ directa tēdētia tēꝑaret. Iteʒ
mens btã ꝯtinuo ⁊ indiuiſibili exercitio in
ipo ſūmo bono veluti eťno dulcore afficiť.
hec tñ iterſcalari ⁊ intēſo in ipm ꝯſurgit.cu
ius motꝰ rectiſſime eſt ad iſtar emiſſiõis ſy/
deris ſcintillãtꝫ.ſi ille imiſſiões ex liba volū
tate ꝓcederēt.qꝛ illi motꝰ anagogici ſūt q̄i
ſubitanei vt ſtati pꝰ ꝯſurrectõem mēs ifra
ſeipam inferiꝰ ꝓlabať.iteꝝ ⁊ iteꝝ ꝯſurgit.et
iteꝝ infra ſeipm cadit. Itē mēs gľificata in
ipo cꝰ pulchritudinē facie ad faciē cōtēplať
ardentiſſima vnitõe cõiungiť.⁊ lʒ ibi ſint ſi/
mul vnitio ⁊ dilectio.tñ cognitio naturaliť
p̄cedit dilectõnē.ſʒ mēs h̄ huic ꝯſurrectiõi
actualr intēdēs (ꝓut ē h̄ intētio oĩs rõnis ⁊
itelligētie) ſuiſ motibꝫ radiciťꝰ rſcidit officia
nã itellectꝰ ex cõicatõe carnis corrupte fãta
ſĳs ē admixtꝰ.iõ dʒ i ꝯſurrectõe amorꝫ amo
ueri.ſed i patria purgabiť in q̄ carnis cor/
ruptio deponeť.⁊ iõ ꝑ ſolã affectꝰ igniti cō/

ſurrectionē erigiꝛ.qꝛ ibi affectiua itelligētia
incōpabiliꝛ p̄excellit vt iā cito ꝓbabiꝛ. Et
licet i bis ꝛ multꝭ aliꝭs mēs anagogice con
ſurgēs a mētibꝫ glificatꝭ incōpabiliꝛ exce/
daꝛ.tm̄ mediante iſta ſapia vtraqꝫ eadē vita
ſupcelesti viuificaꝛ.ꝛ eodē pane deſiderabi
li vtraqꝫ reficiꝛ.ſꝫ ꝛ p iſtā eandē ſapiaꝫ ad cō
formitatē ꝓut poſſibile ē ſpūi viatori mēti/
b⁹ angelicꝭ ordīate diſponiꝛ.qꝛ ip̄e angel⁹ ē
ſuba itellectualꝭ ab oi corpali dep̄ſſiōe peni
tus abſoluta.gaudioꝝ lucꝭ eterne impmuta/
bili claritate abſorpt⁹.ſed cū dīna ſapia do/
no ḡtuito ſue irrefragabilꝭ bonitatꝭ mētivi/
anti affectionū extēſarū noticia expimētali
ſeip̄aꝫ pn̄tē denūciat.oclos itelligētie apit
rōne appropinq̄tōis ad ip̄am.qꝛ ip̄e in ſe ꝓ/
prijſſime eſt lux ꝛ claritas. ꝛ exinde ex eo ꝙ
ſpūs ip̄i q̄ ē ſupior ſtricti⁹ p amorꝭ ꝯtactum
ꝯiūgiꝛ.nō imerito pl⁹ reſcindiꝛ carnalꝭ affe/
ctio.ꝛ exinde i carne ſup carneꝫ extēſa magꝭ
ac magꝭ abſorbeꝛ.ꝛ ſic p deſideria amorꝭ vi
tā ducēs angelicā dicat cū aplo.mihi viue/
re xp̄s ē ꝛ mori lucꝝ. Inq̄ntū ḡ mens p pe/
des affectionuꝫ in ip̄o q̄ eſt v̄a vita aſpirat
ardēti⁹ q̄etari.intātū min⁹ carnali affectōe
ꝯiūgiꝛ cū ſentiat ea q̄ ſūt ſpūs. ꝛ p ꝯn̄s ma/
gis ac magꝭ in d̄o abſorbeꝛ.ꝛ ſic q̄dāmō per
iſtā ſapiam licꝫ miſera q̄ ad tria p̄dicta i ma
gna tm̄ diſtātia vitā angelicaꝫ imitaꝛ. Sꝫ p
iſtā eandē ſapiam rōnalꝭ ſpūs ordīatiſſime
infra ſeip̄m diſponiꝛ.qꝛ illud ſignū mēdica
tionis hūane ifallibile cōꝓbaꝛ qn̄ i alia cre/
atura extra ſeip̄am egrediēs tendētie ſue ꝛ
ſui etiā appetit⁹ regimē exiſtimat repire.q̄a
cū mēs hūana ceterꝭ viſibilibꝫ creaturis ex
cellētior iudiceꝛ ip̄am eminenti⁹ ꝛ pleni⁹ ſa/
piētia ſupcelestꝭ inhitat.qꝛ ē imago.ceťa v̄o
veſtigia. Tūc ḡ cū theſaurꝝ dīne ſapīe aīa
occultatū reſeratū dīna bōitate in ſeip̄a p/
cepit.iā nō egena alteri⁹ delectabilꝭ mēdici/
tate fulciꝛ.iā nō a ſui p̄mordiali nobilitate
degenerās.infra ſeip̄am incluſaꝫ q̄dā iocū
ditate relicta ex intimiore vnitiōe cū deo cō
tinua iocūditate letaꝛ.d.cū dīno Iob.no/
lens ab ipſo de ceťo ſepari. In nidulo meo
moriar.ꝛ ſicut palma multiplicabo dies.ꝛ
nō tantū diſponit aīam inq̄ntū facit ip̄am
infra ſeip̄aꝫ q̄eſcere alienā mēdicitatē extir/
pans.ſed etiā rōe p̄cioſitatꝭ ſuiip̄i⁹ exiſtentꝭ
in mēte.inq̄nto em̄ nobilior ſeu ſan⁹ poſſeſ
ſus habit⁹.intāto pl⁹ ſpūs angelic⁹.qꝛ ſi om
nes theſauri.oīne p̄cioſū. delectabile.q̄cq̄d
ocul⁹ poteſt videre.rō inueſtigare. intelle/
ctus pcipe.nihil ip̄a mēs rōne ip̄i⁹ q̄ ſolus
de⁹ i corde poſſideꝛ reputat.ſꝫ corā oi ſapi/
ente affirmat.tāq̄ꝫ lutū eſtimabiꝛ auꝝ in cō
paratiōe illi⁹. Quare.qꝛ tāta ē nobilitas in
ip̄a ꝛ dignitas ꝛ attrahētia.vt oīa q̄ deſide/
ranꝛ.huic nō valeāt cōpari. Nobilitas ēt
ip̄i⁹ nō tm̄ apparet rōe ſuiip̄i⁹ exiſtentꝭ i ſpū
ſed ꝛ rōne alioꝝ multoꝝ gratuitoꝝ vꝭ gratꝭ
datoꝝ vel acq̄ſitoꝝ q̄ magis inꝛ ceťa appeti
bilia iudicanꝛ. Per ip̄aꝫ em̄ certificaꝛ fides.
corroboraꝛ ſpes ꝛ caritas inflāmaꝛ. Cer
tificaꝛ em̄ fides in h̄ ꝙ mēs ſenſibiliꝛ ſe ſen/
tit trahi infallibili noticia i illuꝫ q̄ eſt ſolus
deſiderij quietatiuū.ꝛ h̄ ſcit ita vere ꝭ veri⁹
q̄ꝫ oculus materialꝭ videat materiale obie/
ctū. Et ḡ cū illū i quē tēditꝭ iſtꝭ ꝯſurrectōibꝫ
infallibiliꝛ ſic cognoſcit iā q̄dāmō mēs cer/
tificaꝛ ꝙ ille eſt ver⁹ de⁹. ver⁹ dn̄s queꝫ fide
colit.vꝭ etiā cū incipiētes ꝛ ꝓficiētes ad iſtā
ſapiam habeāt p bn̄ficia incarnatōis ꝛ paſ
ſionis ptingere.ꝛ p hui⁹ ꝯſiderationē i ipſa
diuinitate affect⁹ magꝭ ac magis inflāmaꝛ.
oportet ꝙ mens cū iā eſt in ip̄a ſapia actua
liꝛ eleuata ꝙ recto ordīe ad illud ptingat.ꝛ
ſic ex ꝯſequēti cōnexionē dīnitatꝭ ꝛ huma/
nitatꝭ cognoſcat. Sed ꝛ cū mens p iſtā ſa/
pietiā de multꝭ q̄ ad fidē ptinēt(licet adhuc
miſera(certificeꝛ ad plenū.ſciat q̄libet fide/
lis aīa ꝙ ex q̄ mens ad iſtā ſapiam ptingit.
ſi oēs mūdi ſapientes.oēs phi ꝓteſtarenꝛ ꝛ
ꝯfiterenꝛ ꝛ dicerēt.tua fides nō ē v̄a fides.
q̄nimo deciperis.ip̄e ꝯrio reſpōderet. Uoſ
oēs fallimini.ꝛ ego ſol⁹ verā fidē teneo.mul
to felici⁹ q̄ꝫ p rōnes ꝛ inueſtigatōes.p amo/
ris vnitionē hn̄s in corde infallibile firma/
mentū.vt dicat cū aplo. Scio cui credidi ꝛ
cert⁹ ſum ꝛc̄.ſic certificaꝛ fides p hāc ſapiaꝫ
Sꝫ ꝛ corroboraꝛ ſpes.qꝛ cū ſpes ſit cer/
ta expectatio future btitudīs.intātū p iſtaꝫ
ſapiaꝫ corroboraꝛ.vt iā q̄i de obtinēda fu/
tura glā nō timeat.qꝛ ſicvidem⁹.ꝙ q̄nto do
micelli alicui p̄ncipi diuꝛniori exercicio fa/
miliari⁹ obſequūꝛ. fit vt quē p̄mo timebāt
vt dn̄m ex q̄dā failiaritate iā timor ad reue
rētiā maieſtatꝭ reſiliēs penit⁹ euaneſcit.vt
de ip̄i⁹ failiaritate ꝛ bōitate ꝯfidentes nul
laten⁹ ſe credant ab ip̄o de ceťo ſepari Iſto
mō ad itellectū anagogicū referēdo.mens
prius trepida per affectiones et deſideria
vnitiuam familiaritatem conſequitur . vt
ipſius dilecti dono in ipſa quedam mera

ꝯfidentia relinquat᷑ vt oīs timoꝛ pungitiuꝰ
niſi ꝑ modū cautele ab ipa radicitꝰ extirpet᷑
vt dicat cū aplo. Quis me ſepabit a chari/
tate xpi. fames an gladiꝰ ⁊c. imo etiā nec in/
ſtantia nec futura. ¶ Per iſtā etiā ſapiaꝫ in
flāmat᷑ caritas. integrat᷑ ⁊ ꝑficit᷑. qꝛ cū ipē de
us beatiſſimꝰ ſit ignis cōſumēs. intātum a
ſpū viatoꝛis oīmodā frigiditatē expellit in
q̄ntū ꝑ amoꝛis extenſiōes ipi interiꝰ appro
pinquat᷑. qꝛ cū ſic ꝑ modos anagogicos ad
ipius intimioꝛē vnitionē aſpirat ſolis ſpū/
alibꝫ radijs exurentibꝫ ſe exponit. et veluti
ſtuppa a ſolaribꝰ radijſ expoſita ab igne de
ſuꝑ imiſſo accendit᷑. Vñ iſte ſol mentes dꝛ
exurere tripl'r. qꝛ ⁊ ipē ꝑ ſe augmētat ardo/
rē i ſpū ⁊ mediāte ardoꝛe obſtacula reſecat
q̄ amoꝛē ipediūt vt ardentiꝰ inflāmet᷑. ipſe
ſpūalia bñficia ſuꝑaddit quibꝫ ipē amoꝛ in
ipo ꝑficit᷑. Itē ipē facit mentē exurere ad h̄
ꝙ ardētiſſime ipē deꝰ vnice diligat᷑. Exurit
etiā iſta ſapia mentē vt in oēm ꝓximū ſicut i
ſeipm̄ h̄ amoꝛe ferueat. vt iterū ipa inſatia/
bilibꝫ deſiderijs vſqꝫ ad pleniſſimā vnitio/
nē aſpirare languida nō deſiſtat. nō tm̄ ṽtu
tes ꝑ iſtā ſapiam ꝑfectū obtinēt ꝓncipatuꝫ.
ſed ⁊ mens om̄i phīe. oī inueſtigatiōi rōnis
om̄i ſpeculatiōi. theologice etiā inq̄ſitiōi ꝓ/
ponit᷑. Naturalꝭ eñ phia ipam cām oīm ꝑ h̄
qꝺ apparet in ſenſibilibꝫ creaturꝭ cognouit
creatoꝛē. affirmās infallibili argumento ꝙ
tanta creaturarū bonitas. tā mirabilis oꝛ/
do. tāta earundē imenſitas nō niſi ab vno
om̄ipotētiſſimo creatoꝛe ꝓdijt. ſm̄ illꝺ apli
Inuiſibilia dei a creatura mūdi ꝑ ea que fa
cta ſunt itellecta ꝯſpiciunt᷑. ſempit'na eiꝰ q̄ꝫ
ṽtus ⁊ diuinitas. ⁊ ſic venit phs ad cogniti/
onē. Sed cū totꝰ mūdus nihil ſit in cōꝑati
one ſpūs rōnalis ſm̄ ipiꝰ ſapiē increate ꝓ/
teſtationē dicentꝭ. Ludens erā in oꝛbe ter/
raꝝ ⁊ delicie mee eſſe cū filijs hoīm. Vñ to
tus mūdꝰ eſt ſicut paruꝰ ludꝰ in q̄ paululuꝫ
apparet pulchꝛitudo reſpectu mentꝭ ange/
lice vel hūane. Vñ q̄a nihil de intimis mē/
tis ꝯditiōibꝫ habuerūt ſtricta ⁊ mendica ē
naturalis cognitio. ⁊ huic ſapiē q̄ntum di/
ſtat oꝛtꝰ ab occidente incōꝑabilit᷑ ſubſterni
tur. Itē reſpectu ꝯſideratōis methaphiſi/
ce vel theoꝛice q̄ ambe ſub rōne entis vł eiꝰ
differentiaꝝ vel pꝛacticaꝝ intentionuꝫ. ſcꝫ
ſub rōne vnīꝰ veri vel boni deū ſimpliciſſi/
mū apph̄endunt. Mens aūt ꝑ iſtā ſapiam
ſub nulla rōne ꝑdicta ſine aliq̄ cogitatu cō
comitante vel ꝓcedēte motū amoꝛis habꝫ
apicē ipiꝰ affectiue ipm̄ q̄ eſt ſummū bonuꝫ
appꝛehendere modo indicibili. ad quā appꝛe
henſionē nec intellectꝰ ꝯſurgit nec intelligē
tia ſpeculat᷑. Quō aūt h̄ fit et quō intellectꝰ
poſſit diuidi ab affectu in theoꝛica huiꝰ pꝛa
ctice oñdit᷑. ⁊ de his q̄ ad h̄ ꝑtinēt ſuꝑ illud
myſtice theologie. Conſurge ignote ⁊c.

Vidēdū eſt quō reſpectu inferioꝛū mēs
ſuauit᷑ diſponat᷑. reſpectu eñ coꝛꝑis ſubie/
cti. dictuꝫ eſt ſuꝑiꝰ q̄n ſumme ſapiē regenti
mundū mens ꝑ iſtā ſapiaꝫ ꝯfoꝛmat᷑. ſed tñ
addendū vlteriꝰ. ꝙ ſicut ſeſſoꝛ in equo ṽtu/
te freni iumentū ſibi ſubiectū vertit ad libi/
tū ad dextrū vel ſiniſtrū. ſic cū mens ꝑ iſtaꝫ
ſapiam erecta non curuata exiſtat in coꝛꝑe
ṽtute ipiꝰ amoꝛis veluti in q̄dā freno ſpūa
li ſenſuū exterioꝝ reꝓmit inoꝛdinatōes. vt
ad nutū ⁊ ad impiū ipius ad quē tendit ꝑ/
ut pōt meliꝰ oīne regimē tā in viribꝫ q̄ꝫ i ſen
ſibꝫ equalit᷑ regulet᷑ ⁊ faciet i ſuo ſubiecto ta
bernaculū ſm̄ exēplar qꝺ ſibi in mōte hoc
monſtratū eſt. ſm̄ ꝙ dño moyſi (vt habet᷑
in Exodo) ſub typo diuina ſapia iperauit.
Sed etiā ꝑ iſtā ſapiam mens reſpectu om
niū mūdanoꝝ diſponit᷑. q̄bꝫ ꝑ ipam veriſſi/
me dñat᷑. Qꝺ ſic apparet. Si eñ aliq̄s pꝛin
ceps terrenꝰ vniuerſo oꝛbi ꝑeſſet. ⁊ hr̄et tot
delicias. diuitias ⁊ honoꝛes. q̄t om̄es moꝛ
tales habuerūt ab initio mūdi. ⁊ in his ob
lectari diſponeret iā ipis ſubijceret᷑ duꝫ ab
eis quietē vel aliquā beatitudinē vel ꝑfecti
onē quā nō hꝫ ꝺ ſe obtinere appeteret. Qui
ergo in his delectat᷑ ipis vere ſubijcit᷑. So
lus ḡ ille eſt dñs q̄ ſic om̄ia inferioꝛa vilipē
dit vt nihil terrenū ꝑ amoꝛē inquietū ꝯtin/
gat. q̄a tūc in vilipenſionē oīa ſub ſuis pedi
bus ꝯculcant᷑. In hoc ḡ regno dñat᷑ aīa cū
nō alibi q̄rens requiē. ſuꝑnis deſiderijs ſe
extendit. di. cū aplo. Om̄ia reputaui vt ſter
coꝛa vt xp̄m lucrifacerē. Idcirco petrus et
paulus glīoſi ꝓncipes t̄re vocant᷑. Sub ty
po etiā dictū eſt filijs iſrł ab ipa veritate in/
cōfuſibilit᷑ ꝓmittēte ſic. Om̄is t̄ra quā cal/
cauerit pes veſter vr̄a erit. Si ḡ q̄s vilipen
dit cū calcat oīa. multo veriꝰ q̄ꝫ mūdi pꝛin/
cipes om̄ibꝫ dñat᷑. Sed ⁊ ꝑ hanc ſapiam re
ſpectu inimicoꝝ ſuauit᷑ diſponit᷑. tū rōne ir
reptionis eoꝝ. tū rōne foꝛtitudis. Sagaci
eñ verſucia inſtantiꝰ inimici ꝑuigilāt quō
deo mentē vnitā a ſuo dilecto valeāt ſeꝑare
ſed ꝑ iſtā ſapiaꝫ liberant᷑. qꝛ hauſtu amoꝛꝭ

fonti luminis appropinq̃t. ⁊ ex ip̃a appropin
quatiõe diuis radijs neceſſario illuſtrat̃. q̃/
bus etiã ꝟſutiſſimas tẽptatiões ⁊ palliatas
⁊ ſub ſpecie bonitat; p̃tẽtas cito ⁊ ſagaciter
dep̃hendit. tũc hoſt; ſagacitas ↄfutat̃. quia
ſm ꝙ in puerbijs dr̃. Fruſtra iacit̃ rethe añ
oculos pẽnatoꝝ. q̃ ꝑ affectõnũ deſideria vo
lant ſic̃ nubes ⁊ q̃ſi colũbe ad feneſtras ſu/
as. ſic̃ legit̃ in Iſaia. Diſponit̃ etiã reſpectu
ip̃i⁹ fortitudĩs. qꝛ tãta vehemẽtia ip̃i inherꝫ
quẽ diligit veracit̃. vt poti⁹ milleſies ſe ꝑmit
teret iugulari q̃ꝫ ſemel ex deliberatõe dilecti
offenſam incurreret. ⁊ ad iſtã fortitudinẽ ob
tinendũ habꝫ iſta duo coadiutoria. vt velu
ti de ꝓpria familia ip̃i⁹ dilecti creatoris diri/
gẽte dextera ꝓtegat̃. ſm illud Sapie. Iuſto
rũ aĩe in manu dei ſunt. ⁊ illud a parte ſui
qꝛ ſi in fortiſſimis tẽptatiõib⁹ ab inimicis ꝑ
pelleret̃ intẽſi⁹. veluti puer ↄſurgit ad mr̃em
ↄcito. ⁊ ↄſurgit cũ ab alieno timet ledi. Sic
mens in fortiſſimis tẽptatiõib⁹ ad ſubſidi/
um illi⁹ quẽ diligit ad ip̃m aſpirãs intẽſius
recurrit. ⁊ iſte mod⁹ vincẽdi demones inter
alios eſt p̃clar⁹. Per iſtã ſapiam tꝑantie ꝟ
tus ducit̃ ad ꝑfectũ. ex h̃ eñ eſt intẽperãtia
humana ꝙ hõ ĩ gula vl' luxuria vl' alijs car
nis illecebris omiſſa ꝟa delectatõne q̃ eſt ex
ↄiunctiõe dei ⁊ aĩe miſerabilit̃ delectat̃. Cũ
igit̃ multo maior ſit illa delectatio q̃ eſt ĩ dõ.
q̃ꝫ q̃ eſt ĩ carne. ſicut de⁹ melior eſt q̃ꝫ vlla cre/
atura in q̃ carnales hoĩes delectant̃. (In/
q̃ntũ eñ de ꝟa illa delectatiõe mens ſenſibi
liter expit̃. intm̃ vehemẽti⁹ carnalẽ delecta/
tionẽ reſpuit ⁊ illũ inueniẽs ĩ lectulo amor;
q̃ eſt ꝟa iocũditas. ſic dic̃. Mihi aũt adhe/
rere deo bonũ eſt) Igit̃ hac habita ab ipſa
cetera alia de facili vilipẽdit Per myſticã
etiã ſapiam iuſticia ꝑfecta acquirit̃. qꝛ ꝟa iu
ſticia hec eſt. reddere deo qđ ſuũ eſt. ⁊ ſibi qđ
ſuũ eſt. ⁊ ꝓximo ſuo qđ ſuũ eſt. Primo eñ ꝑ
iſtã ſapiam vnitiuã reddit̃ deo qđ ſuum eſt
Nã ꝑ quẽlibet motũ ↄſurrectõis aĩa conſti
tuit̃ añ deũ. ꝑ affectiõꝫ etiã amor; anima q̃/
rit q̃ dei ſunt nõ q̃ ſua ſunt. nã aliter non eſt
ꝟa dilectio niſi pl⁹ dilectũ q̃ꝫ ſeip̃m amãs di
ligat. ip̃e amor etiã ip̃am q̃eſcere nõ ꝑmittit.
niſi in eo quẽ diligit. qꝛ ſicut pond⁹ lapidis
nõ ꝑmittit ip̃m q̃eſcere donec ad terrã ſuuꝫ
locũ naturalẽ ꝑueniat. ſic nec amor ſp̃ũalis
ꝑmittit in alio q̃ꝫ in ſolo deo q̃eſcere. q̃ eſt oĩ
um ſpirituũ vltra quẽ nihil deſiderat̃ termi
nus natural'. Nõ tm̃ reddit̃ deo qđ ſuuꝫ eſt
ꝑ iſtã ſapiam. ſꝫ ⁊ aĩe reddit̃ qđ ſuũ eſt. ĩ eo ꝙ
ꝑ gr̃am ꝑficit̃ in ſeip̃a. Quia ſm ph̃m. aĩma
ꝑficit̃ ꝟtutib⁹ ⁊ ſciẽtijs. igit̃ tũc eſt ibi ſũma
aĩe diligẽtis ꝑfectio. qñ ille q̃ eſt fons toti⁹
ſapie. ⁊ oĩs ſapiẽtia ſine ſciẽtia creata tã in ſu
perioꝛib⁹ q̃ꝫ in inferioꝛib⁹ ab ip̃o emanauit.
ſp̃ũaliter ꝑ ſeip̃m mentẽ inhabitare dignat̃.
Vñ veri⁹ q̃ꝫ aliq̃s in loco materiali ſedeat.
habitat de⁹ in aĩa ip̃a que diligit ip̃m. et hoc
ſp̃ũali habitatiõe vt dictũ eſt qꝛ ip̃e caritas
eſt. ⁊ q̃ eſt in charitate q̃ eſt ver⁹ amor in deo
manet ⁊ de⁹ in eo. vt in canonica Ioh̃. legit̃.
Per hãc igit̃ reddit̃ ꝓximo qđ ſuũ eſt. et in
eodẽ amore q̃ diligit̃ pr̃ ⁊ filius. Ex h̃ eñ ꝙ
aĩa ſuũ creatorẽ diligit. omnẽ etiã rõnalem
creaturã diligit. q̃ ip̃i⁹ patris eterni eſt ima/
gine inſignita. Ex eo eĩ ꝙ pr̃ diligit̃. ex eo ve
nit feruẽs aĩaꝝ ſola dilectio. ex eo eñ multi/
plicant̃ orões ꝓ animab⁹ deꝑditis liberan/
dis. Ille etiã idẽ amor gemit⁹ m'tiplicat vt
aĩe ad ꝓpriũ creatorẽ reuertãt̃ vt ſcꝫ mortue
ꝑ peccatũ. ꝑ vitã gr̃e diuĩe ſuſcitent̃. Sicut
Hieremias clamat dicẽs. Quis dabit capi
ti meo aquã ⁊ ocul' meis fontẽ lachrymarũ
vt plorẽ ſuꝑ ĩterfectos ꝓpli mei die ac nocte.
Quõ etiã ꝑ hãc diſponit̃ reſpectu meriti
ſm omnẽ affectionẽ theologicã planuꝫ eſt.
qꝛ quotiẽſcũqꝫ mẽs ĩ deũ immediate moue
tur. vitã eternã totiẽs ꝓmeret̃. ⁊ quotiẽſcũ/
qꝫ vult aĩa ſic diſpoſita põt actualiter affici
velociſſimis motib⁹. tñ intercĩſis. ⁊ pl⁹ q̃ꝫ di/
cere valeã eleuari meret̃ in gl'ia in qualibet
ↄſurrectõe iſtoꝝ. ⁊ qꝛ ſingulari merito eſt re
ſpõdens gl'ia ſingular; excepta ſubali coro/
na de viſione pulcritudĩs diuine. ↄſtat ꝙ ꝑ
hãc ſapiaꝫ ſibi corone inumerabiles cumu/
lant̃. Cõcludẽdo g̊ a primis ſic ꝑ iſtã ſapi
entiã mẽs ignita ꝑficit̃. vt ad inſtar circuli q̃
eſt ꝑfecta figura inter alias ĩ p̃ſenti ⁊ in futu
ro mens a ſenſibilib⁹ egreſſa reuertendo in
idẽ quaſi ꝓtractiõe ab eodẽ pũcto in eundẽ
punctũ directiſſima ordinatõne regreditur
O g̊ ſapiẽtia eterna. qꝛ null⁹ mortaliũ põt
manifeſtare iſtã ammirabilẽ ⁊ increatã ſapi
entiã q̃ a te fonte vite ĩmediatiſſime ꝓcedit.
Ueni ad docẽdũ nos viã prudẽtie. qꝛ cõtra
vſum aliaꝝ ſciaꝝ in iſta ſapia practica prece
dit theoricã. Primo g̊ ſubdit̃ de practica. q̃
mens purgat̃ in p̃ma via. In ſcđa illumiat̃.
In tertia ꝑficit̃ vt hec ſapia ſm triplicẽ viã
vltime hierarchie rñdeat. ſ. purgatiua thro
nis. illumiatiua cherubin. vnitiua ſeraphin

Quia ergo hec ſapiētia vt dictū eſt ꝑſuaderi pōt ab homīe ſʒ nō doceri.idō ſubdit hec triplex via ꝑ quā quilibet q̄ntūcūq; ſimplex doctrinā iſtā celeſtē nō humanā q̄ ad vſum diuinitus obtinebit. Tu beatiſſime de⁹ altiſſime q̄ natura es inuariabil'. incōmutabilis ꝑ te ſtans.oīm bonoꝝ ꝟtus ꝑncipalit ꝯditiua.q̄ aſpectu tuo angl'os reficis.tu q̄ es increata ſapiā.q̄ mētes angelicas ꝛ celeſtes tuis radijs ꝑclaris irradias tāq; viuifica ꝟt⁹. ita amatores tuos adimples vt ab infimis ſepatos ſuſcites nos ad tui deſiderium ꝛ cognitionē.ꝛ remota oī mētis diſtractiōe conuertas nos ad aggregātis pꝛis vnitatē q̄b; in horrea claritatis eterne diſperſiones cōgregas iſraelis.Amen.

Equit ergo pmo q̄ ſit iſta ſapiā. Scdo

a de ꝑſuaſiōib; ad ipſam. Tertio d̄ induſtrijs ꝑ q̄s mēs in ipa firmiſſime ſolidet.ꝛ hec ptinēt ad practicā.i.ad vſuʒ.q etiā ſi aīma ſimplex fuerit ita q nēſciat ordinare.ſaltim aſpiret ꝛ quoq̄ mō doleat.Secūdo etiā ſi neſciat meditari in ſcriptura. vt dictū eſt.ſaltē aſpiret ad amorē.d.ſemp i oībus ſuis orōib; ꝛ petitiōib;. O dñe quādo te ſtrictiſſimo amore ꝯſtringā. ꝛ ſic q̄ntūcūq; ſimplex vl' laic⁹ poterit ꝑ dolorē de pctis veluti ꝑ oſculū pedis.ꝑ recordatiōꝫ bñficiorū.veluti ꝑ oſculū man⁹ vſq; ad oſculū orꝭ qd̄ eſt in deſiderijs amoris aſcēdere dicens. Oſculet me oſculo oris ſui. Et hec iā pſumptuoſa nō iudicabit.ſi pmo in oſculo pedis ꝛ man⁹ ſe exerceat. ꝛ poſtea in alia hora ad oſculū oris.

Equit de tertia via. Accedite ad eū

ſ ꝛ illuminami ꝛc̄. Cū em̄ de⁹ beatiſſimus lucē inhabitet iacceſſibileʒ.ꝟm q ait diuin⁹ apl's. Cuʒ oīs rōnalis creatura diſtet ab ipo gradib; infinitꝭ.ad h̄ q lucꝭ eterne ſupplēdis claritatib; illuſtret. neceſſe eſt aīam q̄ſi a ſe egredi.ꝛ gratuito bñficio creatoris ſupi⁹ eleuari.vt ſit aliq̄ approximatio ꝛ aliq̄ aſſimilata ꝯformitas inter creaturā recipientē ꝛ ipm benigniſſimū influentē. ideo dicit diuin⁹ ꝓpha. Accedite ad eū ꝛ illuminamini.vt illud p̄cedat ꝛ imediate illuminatō ꝯſequet.ibi ergo tāgit cōplete iſti⁹ libri materiā in q̄ curſu extraneo q̄ſi ꝯ oēs diuios ꝛ theologicos tractatores nō ꝑ ſpeculū creature vl' ingenij inueſtigatiōe vel intellect⁹ exercitio docet ad cognitiōꝫ imediatā creatoꝛꝭ attigere.ſʒ ꝑ amorꝭ vnitiui aſpiratōes flāmigeras.q̄b; nō tm̄ q2 de⁹ eſt.ſʒ etiā q̄d ſit de⁹ beatiſſim⁹ ipe ꝑncipiū toti⁹ beatitudinis ꝛ origo infallibiliter adhuc degētes in miſria ꝑguſtam⁹.q̄ intm̄ excedit cognitōꝫ rōis vl' intelligētie.vt dicet poſtea. inq̄ntū ſol cunctis alijs planetꝭ pulcrior.ꝛ ſtella matutina ceteris ſyderib; fulgētib; fulgētior vniuerſis. q̄ reuelant abſcōdita.q̄ reſerant occulta. q̄ nō humanis ꝛ terrenis fac amantē intēdere ſʒ poti⁹ ſupra ſeipm eleuatū imediate diuinis ꝛ celeſtib; inſiſtere diſciplinis. Quia ergo amor eſtuās ad vnionē dilecti aſpirat ardēti⁹.furſum trahit ſpūm vt fonti veri luminis appropinquet. q̄ ſol⁹ facit accedere ad illū q̄ eſt oriens ex alto.hos q̄ in tenebriſ ꝛ i vmbra mortis ſedēt illumināſ.vt ꝑ ipm motiua ꝛ cognitiua cōpletiſſime ſuas ꝑfectiōes obtineāt vt mens ardore amorꝭ ꝛ decore luminis a ſuo dilecto miſericordit decoret.qm̄ nō ſoluʒ ꝑ amorē vnitiuū gl'ia eterne beatitudīs in receſſu ſpūs a corpe poſſidet.nec ſolū vitā celeſtē ducere ꝯtingit in terrꝭ. nō tm̄ humanā ſuis ſurſum extēſiuis ſine exceſſiuis actōib; mentē interi⁹ ſollicitāt. ſʒ inſup in aīa incōparabilit ꝑ amorꝭ vnitiui deſideria ꝑfectio amplioꝝ cognitiōis relinquit q̄; ſtudēdo vl' audiēdo vel ꝑ rōnis exercitia cōquiratur.

In h̄ ergo pñti ope qd̄ a me ad declarandū beati Dyoniſij myſticā theologiā cōſcribit eſt pñs intētio oñdere theoricā ibi idu ſam.quō aīa creatori ſuo inhereat. ꝛ ipi efficaci⁹ veluti dilecta dilectiſſimo radicabilit vniat. Ubi ꝟba pauciſſima ſunt. ſʒ infinita ſentētia ſicut manifeſtiſſime in ſequētib; apparebit.q2 in hac vnitiua ſapiētia nō ab eo qd̄ extra in ſcripta redigit.ſʒ ab eo qd̄ intus ꝑcipit mētis extenſa vnitio.ad ſuū dilectiſſimū cupiētis attingere.ipi⁹ dono gratuito recipit incrementū. Sti⁹ aūt iſti⁹ libri ſimpliciter ꝛ pure anagogic⁹ eſt. niſi quādoq; ꝓpter piū auditorē ad inferi⁹ aliqd̄ q̄nq; deſcēdat.ad ſenſuʒ anagogicū manifeſti⁹ explicandū.vt ſolū pure amātes hāc ſupremā ſapientiā vnitiuā in ſeipis ꝑcipiāt.ꝛ a mūdi ſapientib; vl' mūdana amātib; neq; quo ad intellectū neq; quo ad affectū vllaten⁹ capiat

Finis aūt eſt attēdere quomō aīa ad ſpōſi vnionē totis viſcerib; debeat aſpirare. vt arrā glorie ꝛ dyadema nuptiaꝝ regaliū valeat ꝑcipe in pñti. qd̄ oēs rationalis ſpūs tanq; ſuā beatitudinē debet appetere.ꝓpter q̄nq; ratiōes que ante ꝑncipale videdū.ad

auidius recipiendū que in ſequētibꝫ dicen
tur.plixius ꝓmittunť Prima igiť rō̃ ſumi
tur reſpectu rō̃naliū creaturaꝝ ⁊ mūdano/
rum actuū.tres alie reſpectu ꝑfectōis ipaꝝ
ꝑſonaꝝ q̄ ꝑ vnionē amoris in pn̄ti feliciť ob
tineť. Ultima rō̃ rō̃e ꝯtinuatiōis ꝓfectus ⁊
augmēti quo mēs ſeipā fortioꝛ efficiť ſemꝑ.
⁊ ꝑ amore dilecti ad maiora ſꝑ ſeipam extē/
dere cupiēs. donec in receſſu ipiꝰ a corꝑe ſi/
bi ſol iuſticie ipm viſura facie ad faciē ſic̄ eſt
oriať. In ꝓma em̄ inſipiētia omniū mortali
um ⁊ maxime religioſoꝝ oñdiť. Sic em̄ q̄/
dam ſanctꝰ dicit. Uniuſcuiuſqꝫ artꝫ īduſtri
us appetitoꝛ cūctos labores ⁊ ꝑicula atqꝫ di
ſpendia eq̄nimiter libēterqꝫ ſuſtērat. ⁊ hoc ī
agricolis ⁊ negociatoribꝫ. ⁊ in militibꝫ exem
plo ſenſibili cōꝓbať. Nā ⁊ agricola nunc
torridos ſolis radios. nūc pruinas ⁊ glacieſ
nō declināſ. terrā infatigabiliť ſcindit ⁊ in/
domitas agri glebas freq̄nti ſubigit vome
re. vt eā cūctis ſentibꝫ expurgatā. vniuerſiſqꝫ
germinibꝫ abſolutā. in modū ſolubil' arene
exercēdo ꝯminuat. hūc ſolū finē intendēs. ſ.
ꝑceptionē copioſaꝝ frugū. exuberantiū ſe/
getū. nō alias adeptuꝝ ſe eſſe ꝯfidens q̄ vel
ipe vitā ſecurꝰ ducere vl' ſuā poſſit ſubaꝫ am
pliare. Si ꝗ tot laboribꝫ. tot calamitatibꝫ ī
ceſſanť eſtuat vt poſſit terrenꝰ terrena ſuſci
pere ꝑ modicū tpis in ipis quietudinē iuē/
turus. nō imerito om̄is aīa totiꝰ trinitatꝫ in/
ſignita imagine. ⁊ maxīe religioſuſ q̄ ad hoc
obtinendū efficaciꝰ vt deo eterno vniať. ſtri
ctius p̄ aliȷ̄s ſe ſuccinxit. In q̄ tanq̄ in fon/
te beatitudīs leticiā in pn̄ti ⁊ gl'iam in futu/
ro ꝑ vnitiua deſideria poterit exhaurire Et
ſi in ꝓncipio aliq̄ forſitan difficultas vel car
ni repudiata intollerabilitas videať. tn̄ cito
in tā iocūdo dilecto deſideratā requiē pote
rit inuenire. qꝛ in ingreſſu eſt via artiſſima.
ſꝫm Salomonē in lib. Sapie dicenteꝫ. In
paucis vexati. ī multꝫ bn̄ diſponenť. ⁊ nō ī/
merito. qꝛ ille citiſſime a q̄ om̄e gaudium et
oīs iocūditas emanauit. Scd̄o videmꝰ ꝙ
illi q̄ negociationū ſolēt exercere cōmercia.
nō incertos pelagi timēt caſus. nulla diſcri
mina ꝑhorreſcunt dū ad finē queſtꝰ ſolicite
attēdentes ħ oīa ꝑpeti hilariter ꝓuocāť. Et
ſi tales corpꝰ ⁊ aīam tāto ſubiȷ̄ciūt diſcrimi/
ni inceſſanť. q̄to deberet rō̃nalis ſpūs īceſ/
ſabili deuotiōe inardeſcere. vt illū ſuauiſſi/
mū inueniret q̄ ſua iocūda pn̄tia ꝑ amorem
vnionis obtēta. oēm ab ipo eliminaret ege/

ſtatē. ⁊ oēm ab ipo inopiā remoueret. et non
vltra ipꝫ vagari ꝑmitteret. nō vltra oblecta
mēta adulterina ī creaturis aliȷ̄s mēdicareꝫ
cū ipe beatiſſimꝰ inuenireť experimētaliť ho/
ſpitatꝰ q̄ eſt om̄is mētis tendētie ſufficiētiſ/
ſimus ꝗetatoꝛ. De q̄ dic̄ aīa cū ipiꝰ ſentit io/
cundā pn̄tiam Job. In lectulo meo mori/
ar ⁊ ſic̄ palma multiplicabo dies. nolēs iam
ad ꝯſueta diſcurrere iā hūana ꝯſolatiōe nō
indiget. qꝛ iā illi vnita eſt in q̄ oīm languoꝝ
ſuoꝝ tā corꝑaliū q̄ ſpūaliū inuenit ſaluber
rimā medicinā. Tertio etiā videmꝰ ꝙ hi
q̄ militie mūdialis ambitiōe libidinoſa īflā/
manť. dū ꝓſpiciūt honoꝝ ac potētie finē. ex
ercitia ꝑegrinationū vel ꝑicula non ſentiūt.
nec pn̄tibꝫ erūnis belliſqꝫ frāgunť dū ꝓꝓoſi
tū ſibi dignitatꝫ finē cupiūt obtinere. Si ꝗ
in tot miſeriȷ̄s inuoluunť vt ad modicū tpiſ
laudibꝫ hoīm vēto inanis gl'ie eleuenť. hoc
ſufficiēs ꝓmiū reputantes ꝓ om̄ibꝫ ꝑpeſſis
multipl'r tā in ſpū q̄ in corꝑe fatigatiōibus
Quid dignū poſſit ꝑagere mēs rationalis
creaturaꝝ nobiliſſima. reſpectu tn̄ ſui crea/
toris mēdica. vt ad illa tāta dignitatꝫ ꝓmia
ꝑueniret vt illi a q̄ creata de nihilo ꝓmordi/
alem originē habuit ī amoris vnitiui deſi/
deriȷ̄s vnireť. ⁊ tāto honore ī ꝯſpectu crea/
toris digna valeat iudicari vt minus q̄ mu
ſca. minꝰ q̄ nihil. ꝓncipis vite ſpōſa. regꝫ an/
geloꝝ dilecta ꝓꝓriȷ̄ſſime valeat appellari. et
ad tantū honorē ab altiſſimo creatore mi/
nima ꝓuoceť. ſic dicēte in cāticis. Aperi mi/
hi ſoroꝛ mea colūba mea ⁊c̄. Dicto quō ꝑ
actꝰ mūdanoꝝ ⁊ ſeculariū mēs ad tāta dile
cti gaudia ꝓuocať. Dicēdū eſt quō ꝑ creatu
ras rō̃nales ⁊ irrō̃nales ad quieſcēdū ī ſuo
creatore multipliciť excitať. Primo in ſenſi
bilibꝫ. Scd̄o in vegetabilibꝫ. Tertio ī aīatꝫ
rō̃nantibꝫ ⁊ irrationātibꝫ. Uide quia ad
iſtud eduliū ad qd̄ aliq̄ experimentali noticia
aīal brutū guſtui delectabile exeſtuat. cur/
rēdo cū impetu ſine diſcretōe accelerat. Cū
ꝗ rō̃e ꝓdicta mens habeat vnū ſolū delecta
bile obiectū in quo ꝟa requies ⁊ oīs ſatietaſ
pariť cōbinanť. diuio iudicio miſera iudica
tur. vt tāto delectabili ſibi ꝓſentialiť ⁊ imu/
tabiliť exiſtenti miſera defraudeť. cū bruta
ad ſuū delectabile cū tāta feſtinatōe accele/
rent ſenſibiliť obtinēdū. ⁊ iſta nō vult facieꝫ
ſuā erigere ad illā verā ſapiam vnitiuā de q̄
ab increata ſapiētia in libro Sapie dr̄. Oīa
mihi bona venerūt pariť cū illa. Dic̄ ei oīa.

vt nihil in mēte ipſiꝰ pn̄tia remaneat incompletū. Dic̄ bona. nō bonū dicit vt multiplicationē in mēte diligētis diuinoꝝ beneficiorum inſinuet. Venerūt dic̄ ꝑ hoc non a ſe ſignans ſ; ab illo obtinere. ſ. ex influētia ipſius dilecti miſericordit̄ influētis. Dicit pariter. cū in ſeipſa aīma nihil boni habuerit. et ſi q̄d fuit multiplici amaritudine replebat̄. cū illa dicit. vt nō ſolū poſſeſſione ipiꝰ vnitiue ſapientie mens interiꝰ impinguet̄ ⁊ medullaru; ipiꝰ multiplicatis fructibꝫ irroret̄. Sed et multa dilecti encenia. ſ. ſplēdores ⁊ diſtillationes multiplices pn̄tiam vnitiue ſapientie comitant̄. vt tā ꝑ ipſam q̄ cū ipſa mēs experimenta glīe obtineat in p̄ſenti. Miſerabilis ḡ debet aīma reputari ſi illud qđ videmus in ſenſibilibꝫ. nos rōnales non facimꝰ ⁊ reſpectu momētanei delectabilis pigritantes circa inferiora lamētabiliter occupati. cōtra etiā cordis humani generoſitatē impudent̄ ⁊ miſerabilit̄ dormitemꝰ. Hoc etiā apparet ī vegetabilibꝫ vt in arboribꝫ q̄ vt ſtabiles ſint ⁊ in cōcuſſione ventoꝝ immobilit̄ maneant in terra. radices īmittūt ꝓfundiꝰ ab humore ipſiꝰ terre in q̄ figunt̄ recipiētes fortificabile nutrimentū. vt etiā ramos ſupiꝰ emittētes ꝓpter immiſſionē firmiſſimā ſine ſui cōfractione in ſuo loco firmiſſime ꝑſeuerent. Sic mēs ꝑ amorē vnitiuū ſupra ſe erecta ꝑ penetratiuas affectionū radices in eo cui ꝑ amorē vnit̄ radicata infigit̄. in qua infixiōe vnionis ſtille roris eterni exhauſte ꝑ amorē maxie rōne redūdantie ipiꝰ fontis omniu; deliciaꝝ ⁊ plenitudis ꝑ importunitatē vnitiui amoris q̄ſi quibuſdā radicibꝫ ad ſtipitē affectꝰ deſcendūt inferiꝰ. mentē ſic fortificantes in ipo vt inauertibilit̄ ad ſpōſu; ſine obliquitate ꝓfectu ꝯtinuo aſcēdat. vt etiā corroboratiōe motuū amoris q̄ hic radices ꝓprie nominant̄ rami ceteraꝝ potētiarū oīm ꝑfundant̄. ⁊ inde ſic fortificata vt non iā ad modū arūdinis ſpūaliū ventoꝝ turbine q̄tiatur. Et ſic humor arbores facit vireſcere florere ⁊ fructificare. ⁊ nihil hoꝝ ſine virtute ipiꝰ humoris arbor materialꝭ obtineret penitus. ſic ⁊ humor amoris facit florere altioribꝫ ad magis placēdu; dilecto cōceptiōibꝫ q̄plurimis. ⁊ fructū opeꝝ ſine exinanitiōe ꝓferre folia v̄boꝝ nō de ariditate mūdanoꝝ niſi ea vilipēdendo. ſ; d̄ his q̄ placēt illi quē diligit facit amor viriditate ꝑpetua apparere. vt illiꝰ ꝓmiſſionis veritatē experimētali noticia in ſeipſis ꝑcipiāt. quā iā dudū degēs in terris ⁊ cū miſeris habitās dilectꝰ promiſerat dicēs. Meſurā bonā ⁊ ꝯfertā ⁊ coagitatā ⁊ ſupefluentē dabūt in ſinū veſtrū. Hoc em̄ ꝓmittit deꝰ altiſſimꝰ aīe aſpirāti. q̄ ad inſtar inſenſibiliū materialiū arboꝝ ꝑ amoris motꝰ ignitos in ipo infigit̄. ⁊ qđ videt in creatura q̄ꝫ expertē ⁊ inſuſceptibilē delectatōis ⁊ iocūditatꝭ cognoſcit. h̄ ipa miſera appetat. cui tot delectabilia p̄mia a collatore oīm ꝓmittunt̄. ⁊ que ſint iſta in ſn̄ia p̄dicta inſinuātur. Menſurā dicit. q2 cuilibet ſe ad ſuā infixionē ſollicite diſponēti dat̄ amor. id eſt. ꝑfecti amorꝭ vnitio. que mēſura ꝓprie d2. Na; ipa ſola quātitas aīe menſurat̄ vt deſideratam ꝑfectiorē vnionē citiꝰ ⁊ efficaciꝰ apprehēdat. ardentiꝰ q̄; amare deſideret. ⁊ ſ̄m ſuorū deſiderioꝝ mēſurā apportādo ſecū encenia ipe altiſſimꝰ paupcule ſe infundit. q̄ vere bona affectū mētis erigēdo deo eterno diligentē vniēs nō bono ꝑ ꝑticipatiōem ſed ſūmo bono. ampliori bonitate mentē ſibi vnitā deificās. vt eo ſola bona dicatur ⁊ melior omis mēs angelica ⁊ humana. in qua amor trāſformās creaturā in creatorē abundātior redūdauerit. vt iſte ſolꝰ nobiliſſimꝰ habitus. bonꝰ anthonomaſice debeat nominari q2 in eo q̄ ſolꝰ bonꝰ eſt ſ̄m ipiꝰ ſn̄iam facit in deū ſua extēſione deifica aīam trāſformari. cuiꝰ fructū multiplicatiōe ⁊ exuberāti abundātia vires ⁊ v̄tutes aīme ꝑfundēs vt rōne redūdantie ipiꝰ nihil maneat vacuū. ⁊ ideo cōferta ſtatim d2. S; etiā q2 ex pn̄tia vnitiui amoris ex q̄ totꝰ homo reſpergit̄ eſt ibi q̄dam virtutū creatio. vt vna motū alteriꝰ p̄occupare cupiat. ideo coagitata d2. Et quia verꝰ amor tāq̄; ignis eſtuās nō pōt ſic adhibita diligētia coopiri cineribꝫ. q̄n ſꝑ quo ad aliq̄d calorē emittēdo aliјs emicat. ſic amor ſupefluentiā opat̄ vſq̄ ad v̄ba exteriꝰ. q2 d̄ his circa q̄ vertit̄ mētis affectio v̄ba libētiꝰ ꝓferunt̄ ipa mens quadā limitatiōe amorꝭ p̄ponderās vt os qđ eſt nunciꝰ quo mēs p̄mittit qđ ſentit interiꝰ ꝓferat diuina nō hūana. celeſtia nō terrena. Unde pōt dici mēſura amoris ſ̄m quā affectꝰ potētias ſuas dirigit multiplici exhauritiōe corroborat. virtutes creatas ad opandū exagitat. vt etiam ad ea que ſūt exteriꝰ ſe extendēs ſua dignatiōe ⁊ ex deliberatiōe loqui vel facere niſi d̄ ꝑtinentibꝫ ad ipam ſuū poſſeſſorē nō ꝑmittat vllo modo. Inde ḡ d2 aīa lamētabiliter

ex̾citari vt laboret inſtantiꝰ.ſ.vt ꝑncipiū in
ceptiōis vbi quaſi tota eſt vnitiue ſapientie
difficultas aggrediat̃ audaciꝰ.vt tāto citiuſ
manēs immobilis ī loco ſibi cōnaturali ſue
ꝑmordiali origini naturalit̃ cōpetēti firmiſ
ſime radicet̃. Dicto quō ꝑ exempla ſenſi/
biliū ⁊ vegetabiliū mens ad ſuū delectabile
obiectū debeat excitari.⁊ in ſuo loco natura
li inauertibilit̃ radicari.dicendū eſt quomō
ꝑ exēpla inanimatoꝝ ad idē efficaciꝰ excitet̃.
Sic oīa corꝑalia locis ſibi cōpetentibuſ
ꝯſeruant̃.ſic ſpūalia ſcȝ mētes angelice ⁊ hu
mane locū habēt ꝓꝑiū nō ad inſtar corꝑali/
um dimenſionū ſȝ ſue ꝯtēdentie ⁊ ne redigā
tur in nihilū ip̄a ſua dextera ꝯtinentē. Sic
eñ corpꝰ ratiōe ſue pōderoſitatis ſtatim ad
locū naturalē vt in ip̄o quieſcat naturaliter
deportat̃.ſic mens donec ꝑfecte ꝯſtringat il
lum q̇ ſua dignitate nō poteſt nō appeti per
pondꝰ amorꝭ vſq; ad ipſiꝰ vnionē a ſuꝑnis
collo[illegible]ā.ſine q̇ete vaga.ſine refectiōe fameli/
ca mēdicabit quātūcūq; extraneis delitijs
vel honoribꝰ occupet̃.tamē nullatenꝰ ſatia/
bitur niſi illū cuiꝰ eſt imitatrix imago. ipſuȝ
ꝑ cōtactū amoris quē vnicū naturaliter ap
petit fuerit aſſecuta.⁊ niſi in ſigno iugis leti
cie ī ip̄a ſe p̄ntem annūciet.mētis importu/
na tēdentia nō quieſcit. Et hoc in Joh̄.euā
gelio.c.vj.inſinuatū habemꝰ a diuino petro
p̄ ceteris amāte ardentiꝰ.ſic dicēte. Viderat
eñ vbiq; inopiā ⁊ in ip̄o ſolo cui loquebat̃
p̄ſentialiter ꝑfectā quietē inueniens dicit.
Dñe ad quē ibimꝰ.verba vite eterne habes
dñm vocat.q̄ꝛ ip̄m colit oīi poſtpoſita cre
atura.poteſt eñ appellare dñm.cū amor nō
deriuet̃ ad aliud ſȝ ꝯuertat̃ ad ip̄m a q̄ tāq;
a fonte ꝑmordialit̃ emanauit Et ſic dic̄. Ad
quē ibimꝰ.q̄re vero nō eſſet recedendū ab
eo in ꝑſona amantiū ſubdēs efficaciſſimam
rōem. Verba vite eterne habes.non verba
oris exteriꝰ ſed mētis interiꝰ.tuas diſtillatō
nes multiplices immittēdo.q̇bꝰ multo effi/
caciꝰ q̄ȝ ꝑ argumēta vel creaturas vel q̄cūq;
alia verba vite eterne incognita gaudia tuiſ
amatoribꝰ manifeſtas.vt ipſa ſentiētes ſm̄
diuinū apl̄um cetera oīa vt ſtercora repu
tent vt te lucrifaciāt. Quarto reſpectu ra
tionalium. Cū naturalit̃ aīa ſm̄ ſuas po
tentias obiectꝭ cōpetētibꝰ ꝑfici deſideret.ſcȝ
ad arduū.veꝝ.⁊ delectabile aſpiret ſe exten
dēdo ſuꝑiꝰ vt illi ineffabili vniat̃ q̇ eſt ſūma
maieſtas.incōmutabilis v̾itas.indeficiens
bonitas. De iſtis breuit̃ ꝑtrāſeo.quia d̾ hiſ
inferiꝰ oportet determiare plixius. Tamen
ad p̄ns ſic verā arduitatē increatā eſſe aīa
nō reputet in eis in quibꝰ quātūcūq; alijs p̄
excellēs artioribꝰ honoribꝰ eleuet̃ ip̄am ne/
ceſſe eſt tā mētis q̄ȝ corꝑis vt ſenſibiliter cō/
probamꝰ mēdicitari.⁊ ſubiectiōi multiplici
ſubiacere. Sȝ tūc ſolū mens in obtētu vere
arduitatis ꝯgaudet qñ ꝑ intimā amorꝭ vni
onē tāta libertate ꝑfruit̃ q̄ nō poteſt cogno/
ſci niſi ab illis q̇ ip̄am exꝑimētali noticia p̄/
ſentiūt.vt diabolū nō timeat.mortālē homi
nē nullatenꝰ ꝑtimeſcat.vt tumultꝰ pene eter
ne nō ſentiat.vt ſuſceptionē mortis ample/
ctēdo gaudeat.vt que immediate ꝑ veram
vnitionē creatori ꝓꝑio ſe ſubiecit in oībꝰ
liberā ipiꝰ ꝑmiſſionē ꝯſequat̃ dicētis in Jo.
Si filiꝰ dei vos liberauerit vere liberi eritiſ
Tūc ei vere filiꝰ dei liberat qñ dexterā amo
ris ip̄am extēdendo porrigit. vt ip̄i inhere/
at oīi creatura ſuppoſita nihil ſub deo p̄ēa/
le amāti in vnitiuis deſiderijs dñet̃. Et hec
eſt rō.q̄ꝛ in loco tuto ꝑ infixionē amoris ſe
firmiter collocauit.nihil aliud timet extrin/
ſecū nec etiā ip̄m in q̄ habitat cū amor fami
liaris minas illiꝰ quē diligit facit obliuiſci.
Vñ dicit ip̄a v̾itas in Joh̄. Hec locutꝰ ſum
vobis vt in me pacē habeatis.in mūdo aūt
preſſurā habebitꝭ.tūc eñ quādo dñs mēti
loquit̃ ⁊ ſeip̄m ꝑ ſpiritaliū influitionū collo
quia p̄ntē denūciat.ſtatim pax ſequit̃ q̄ꝛ ip̄e
eſt ab oīi ſeruitute radicitꝰ liberatꝰ.q̇ etiā
altiſſimꝰ mūdanis p̄ſſurā habendā ꝑmittit
q̄ꝛ dignū eſt vt q̇ venerādiſſime maieſtati ſe
ip̄m ꝑ amorē veꝝ nō ſubijcit. ab oīi creatu
ra miſera cōculcet̃ vt oīs creata ſuū vindi
cet creatorē.illū afflictiōe multiplici ꝯculcā
do.q̇ nolēs ei ꝑ amorē ſubijci.dñm ꝓꝑiū de/
relinquēs.adherēs vilitatibꝰ alijs quaſi ille
nō eſſet verꝰ deus vilipēdit. Vñ q̄nto aīa
inheret ꝑ ardentiorē amorē intimiꝰ deo ī tā/
to efficaciꝰ ab oīi ſubiectiōe libera ī regno
ꝓꝑio feliciꝰ iocundatur Dicto q̄ ibi eſt ve
rus honor in illiꝰ amoris vnione repoſitus
in quo eſt totiꝰ ſubiectiōis ꝑuatio. Dicēdū
quomō ratio in ip̄o inuenit veritatē.ſȝ quia
p̄ſentis ſpeculatiōis eſt q̄ vera illuminatio
ex amore relinquit̃.ideo dicendū eſt quomō
volūtas in ip̄o ⁊ nō in alio ꝑfectiſſime ſatie/
tur.cū ad ipſiꝰ ꝑtigerit in p̄nti exiſtēs viatrix
beatiſſimā vnionē.tamē ſicut diffuſiꝰ dicet̃
poſtea cū mēs ī ſeip̄a ignobiliori nō q̇eſcat.

ſibi cõſolatio vel delectatio terrena nõ ſuffi
cit. licet in ipĩs quãdoqꝫ ↄtra ſua naturalia
lamentabilit᷑ occupet᷑. Et hoc. quia om̃e de/
lectabile ſi vez̄ eſt quietat deſideriũ ſiue ten
dentiã appetentē. ſed om̃e terrenũ quãtũcũ/
qꝫ ſuaui⁹ eſtimari valeat appetitũ relĩquit fa
melicũ. ꝛ niſi forſan ad horã totaliter inqui
etũ vt apparet ſenſibiliter in omnibꝫ. q̄ ĩ mũ/
danis oblectatiõibꝫ nunq̄ appetit⁹ tendẽtia
ↄquieſcit. Quidnã ḡ mens p̄dicta faciet.
Unũ. ſ. ſolũ reſtat. vt ad ipi⁹ p̄ſentialē vnio/
nem acceleret quē ſolũ ſeipã meliorē ĩuenit.
qui ſol⁹ habet theſaur̄ iocũditatis in ſeipſo
abſconditũ. quē cũ quis ꝑ expimentalē no/
ticiã inuenit. vadit ꝛ vẽdit om̃ia p̄ gaudio. ꝛ
emit agrũ illũ. Ager em̃ dicit᷑ amoris vniti
ui planicies. in q̄ mens currit ꝑ ignota deſi/
deria pedibꝫ affectionũ fulcita. in quo the/
ſaur⁹ abſcondit⁹ inuenit᷑. quãdo ꝑ amorꝫ ex
ercitia ille qui eſt v̄a iocũditas ꝑ ſpiritualez
noticiã vel enceniũ aliquod ſpũale p̄ſens eē
ſenſibiliter cõprobat᷑. ꝓ cui⁹ amore adepto
mens bilarit᷑ cetera om̃ia vilipẽdit. cũ quis
vel qualis ſit ille quē diligit in affectu perce
pit. cũ ſe ſupra ſe ad ipm̃ directe extẽdit dile/
cti dextera ſubleuat⁹ vt ea que p̄us audierat
veri⁹ q̄ illa que ſenſibiliter cõſpicit manife/
ſtius cõprobent᷑. nõ immerito ꝓpter hoc dic̄
ſermo dauitic⁹. Melior eſt dies vna ĩ atrijs
tuis ſup milia. q̄a dũ ꝑ atria planiciei amo/
ris mens aſpirãdo ꝑcurrit celeriter pl⁹ ſen/
tit in vna die de mẽtali leticia q̄ in milibꝫ di
erũ valeat in variaz̄ rez̄ ineptis oblectatiõi
bus expiri. ꝛ diē in atrio nominat. qꝛ mens
dũ nõ ꝑ iſtã planiciē ꝑcurrit ſciat ſe m̄ltipli/
ci obtenebrante caligine obfuſcari

ſ Equit᷑ de obiecto rõnali qđ etiã veri
tas dicit᷑. Iſta em̃ veritas rationali
ſpiritui reſpõdens nõ in v̄itate crea
ta ↄſpicit᷑. qꝛ om̃is veritas a falſitate. a dece
ptione. ab opinione eſt penit⁹ elongata. ꝛ nõ
ibi de veritate increata fit mẽtio. ſed de crea
ta bic loquit᷑. qꝛ ꝓpter hoc q̄ veritas ignorat᷑
ideo accõmodat᷑ falſitas. ideo ſequit᷑ ↄceptõ
ideo multiplicat᷑ opinio. Et hoc eſt. qꝛ veri/
tas occulta nõ poteſt cognoſci niſi in lumi/
ne deſup radiãte. ſcꝫ quo abſcõdita diuina ĩ
telligim⁹ tanq̄ mediãte lumine ſicut mate/
riali lumĩe dirigẽte viſualē radiũ ad obiectũ
ſenſu exteriori corpalia ſenſibilia indecepti/
biliter capiunt᷑. Si ergo lumē diuinũ defi
ciat iam creata veritas in mendaciũ ↄuerte
tur. nõ ꝓpter defectũ ipi⁹ ſed ꝓpter vel rem̃a/
nentē cecutiẽtis mẽtis obfuſcatiõem vel ĩ ſe
ꝑcipe intelligibilis veritatꝫ radiũ nõ valẽtiſ
Cũ ḡ ſm̃ q̄ ſenſibiliter videm⁹ quaſi oĩs ve/
ritas ſit maxime de diuĩs (niſi illa quibꝫ ꝑ fi
dem acquieſcim⁹) in dubitatõem vel opini/
onē cõuerſa. iam nõ pure ꝑ bumanã doctri
nã veritatē mens rõnalis apprebẽdit. Ut ḡ
inueniat veritatē. ad amorꝫ vnionē ꝓperet. ꝛ
verius q̄ corp⁹ ꝑ materiale vinculũ vl̄ arti/
ficiale glutinũ vel incaſtraturã labore opa/
toris induſtrij corpi alij cõiungat᷑. mens ꝑ
amoris oſculũ vnit᷑ illi (ſm̃ diuinũ apl̄um)
qui lucē inbabitat inacceſſibilē. ꝛ tũc ſibi di
lectũ ſuũ timore filiali timẽti pariter ꝛ amã/
ti ꝓmiſſionē diuini ꝓphete Malachie ↄſeq̄/
tur dicẽtiſ. Uobis timẽtibꝫ no. me. oriet᷑ ſol
iuſticie. tũc diuinã miſericordiã ſupradictã
miſericordit᷑ cõſequet᷑. Accedite ad eũ ꝛ illu
minami. Cui⁹ reddit in ſeptimo diuinorū
nominũ dyoniſi⁹ rõnem. Quia qñ mens cir
ca illa que ſunt create veritatis addiſcẽda i/
mergit affectũ finalit᷑. nõ vnit᷑ illi vt ſuo ſplē
dore m̄ltiplici decoret᷑. qui facit ſolē ſuũ ori
ri ſup bonos ꝛ malos. ſic dicēs. qñ mens ab
om̃ibꝫ alijs recedēs. ſeipm̃ poſtea dimittēs.
vnita eſt ſupſplendẽtibꝫ radijs. ꝓfunde ꝛ i/
ꝑſcrutabili ſapiẽe illuminata. Unde p̄us di/
cit vnitaqꝫ inſcrutabili ſapiẽtie illumĩata vt
om̃i mẽti inſinuet q̄ nõ niſi mediãte vnione
amoris mentē ſummo ꝛ inacceſſibili caligã
tis veritas quo ad ꝓfunda ꝛ ĩſcrutabilia pe
nitus cognoſcat᷑

ſ Equit᷑ vltimo. ſ. de ꝑfectu mẽtis di/
ligẽtis ꝓ amore dilecti ad maiora ſe
extẽdere diligẽtis vel cupiẽtis. Nõ
em̃ ſicut bumani pbĩ q̄ illa q̄ quoq̄modo ca
pere poterãt intellectu. faſtu ſupbie inflati.
attribuere ↄtempſerũt illi fontali principio
a quo in mentibꝫ oĩm rationaliũ ſpirituum
om̃is veritatꝫ radi⁹ emanauit. ſꝫ ecõtrario
inquantũ ſenſibilibꝫ mens maiori ↄſiderio
inardeſcit. qꝛ ꝑ verã ſapĩam mēs edocta ſcit
ſe ꝑ ſui merita que ipã poſſidꝫ nullaten⁹ poſ
ſe obtinere. in gratiaz̄ laudibꝫ collatori om
niũ ſe diffundit. vt inq̄ntũ ab ipo ampliora
recepit. in tãto ſe bumiliorē ĩ ſuis ocul̄ ſe re/
putãdo abijciat. vt nõ furti diuino iudicio
arguatur. vt ea in quibꝫ nibil babet ſibi tri/
buendo ꝓprij animi elatõne inaneſcat. Iſta
ergo ſunt duo brachia q̄bꝫ mediantibꝫ mẽ/
tis ſurſumactio affectuũ multipliciũ recipit

ſncrementū.qꝛ ab vna pte ſeipām diſponē/
do pparat.ab alia pte diuinā influentiā ꝓ/
uocando ipi⁹ dono gratuito ꝑuenire ad ma
iora ⁊ copioſiora pmia ꝓmereẛ. In hoc em̄
ꝙ ipa que habet nō ſibi attribuit ſed om̄ia
redigit ad laudē omniū largitoris cōcauita
tem in ſe exarat cōtra ſeipm̄ veri⁹ ꝓpugnan/
do.qua pluuia diuinaꝝ gratiaꝝ exuberanſ
mōtes ⁊ colles trāſiliens.locis humilioribꝫ
ſe infundit.vt q̄to maioriſ humilitatꝭ fuerit
cōcauitas. intāto amplioris grē ſuſceptibi
lis habeaẛ.⁊ hoc.qꝛ om̄is creatura inq̄ntū
ſuū recognoſcit pncipiū ſeipaꝫ annihilat.vt
que de nihilo creata eſt.intāto pl⁹ recogno/
ſcit magnificentiā creatoris.cū ipi ſoli eſſe ⁊
om̄e bonū attribuat.iam nō immerito dici
tur.De⁹ ſupbis reſiſtit humilibꝫ aūt dat grā
am. Aliud aūt eſt brachiū etiā a pte dexte
re q̄ iuuanẛ mētis deſideria vt ardenti⁹ ſoli/
to mens in ipi⁹ exercitijs exerceaẛ. quia duꝫ
ꝑ amoris vnionē aīma ſentit que dei ſunt ꝓ
rumpit in laudē ipſi⁹ multimodā.que laus
ſuꝑ om̄ia exceptis amoris exercitijs ad cō/
ferendū collaudāti ad maiora ꝓuocat largi
entē.dū in ꝑſona taliū collaudantiū dicͭ Jo
hānes in Apoc. Benedictio claritas ⁊ ſapi/
entia ⁊ graꝝ actio ⁊c̄. Unde freq̄uēs benefi/
cioꝝ cogitatio eſt quaſi q̄dā tuba intonanſ
in auribꝫ dilecti vt ſibi ampliora cōdonenẛ.
Iſta em̄ beneficioꝝ diuinoꝝ frequēs medi
tatio ſtimulat ipm̄ vt ſe totaliter diffundat
in ardentioribꝫ obſequijs affluētiſſimi crea
atoris. Unde Dauid in ꝑſona taliū dicͭ. In
meditatōe mea exardeſcet ⁊c̄.qꝛ dū diuia be
neficia meditādo recogitat intm̄ ad ample/
ctenda maiora ꝓ amore cōferentis animus
inardeſcit.

D Icto de hiſ ꝓpter que vnitiua debet
ab oī rōnali ſpiritu cōcupiſci.⁊ ꝑ cō/
ſequēs illa in q̄bꝫ ipa ſapiētia deter/
minata diffuſi⁹ ꝯtineẛ.pn̄tis intētionis eſt ī
quirere quō vnitiua ⁊ myſtica ſapiētia vale/
at obtineri.tria pncipaliter in hoc oꝑe oſte/
dētes Primo de ſapiētia ipa in generali ſm
ꝙ alternatim duplex intellect⁹ theorice ī ſcri
pturis cōſcribiẛ. Secūdo de myſtica theo/
logia quantū ad ſui pparatiōem.id eſt.de re
mouēdis obſtaculis vt pus inuia in ſubſe/
quēti planiſſima habeaẛ. Tertio de vnitiua
ſapiētia in ſeipa cōſiderata. Dicto ꝙ ratō
naturalis ſpūs niſi ſummo bono inhereat.
nō poteſt in alio aliquo q̄etari. Dicendū eſt

de induſtrijs ꝑ quas amor ardenti⁹ incitaẛ
⁊ iuuaẛ vnitiuū deſideriū ad hoc ꝙ dilectuſ
ipm̄ erigēdo.oculo reſpiciat pietatis.⁊ h̄ in
telligiẛ ꝑ hoc qꝺ diciẛ poſtea. Inſpectrix di/
uine ſapiētie. Ad quā notādū cū bona aſſue
factio ſit hoīs ardui poſſeſſi iītiale pncipiuꝫ
q̄ttuor ibi de neceſſitate cōcurrūt. ad hoc ꝙ
ꝑfecte reſpiciaẛ diuinit⁹.⁊ vnitiuā deſidera/
tiſſimā ꝯſequaẛ.quoꝝ vnū eſt interi⁹ in mē/
te.ſecundū a corꝑe.tertiū a loco.quartū a tꝑe
Primo em̄ ſicut videm⁹ ꝙ qn̄ ſol fulget ī
virtute ſua in meridie reuerberanẛ oculi a
ſolaribꝫ radijs ⁊ etiā obfuſcanẛ. iō neceſſe ē
ad h̄ ꝙ fontē ſolis directe aſpiciat vti q̄daꝫ
ordīe. Prīo videlicet claꝝ aliq̄d aſpicere vl
etiā ipm̄ ſolē in ortu cōſurgētis aurore.dein
de ipm̄ circa horā tertiā.poſtea etiā ꝑ aſſue/
factionē ipm̄ poterit in meridie videre. ſic
mens poſtq̄ꝫ iā om̄ia terrena dimiſit. poſt/
q̄ꝫ etiā a gaudijs mūdanis ſe penit⁹ ſeq̄ſtra/
uit.tn̄ eſt inuoluta multiplici obtēperāte ca
ligine.que adhuc nō ꝑmittit ferri ſpm̄ expe/
ditis motibꝫ ī obiectū. Sibi ḡ neceſſaria eſt
induſtria.qꝛ nemo repēte fit ſumm⁹. vt ſiue
habeat deuotiōeꝫ ſiue nō.ſiue ſentiat ſe cali
dū vel frigidū.tn̄ vt poſtea ꝓlixi⁹ diceẛ. pul/
ſet ad oſtiū diuīe bonitatꝭ affluentiſſimā mi
ſericordiā obſecrādo.vt illū dilectū ꝑ amo/
rē eſtuātē ſentiat.q̄ ipam creauit ad ſuā ima
ginē ad ſibi ſoli amorꝭ obſeq̄a impēdenda.
nō ḡ a ſuo ꝓprio ꝓpoſito deſiſtat. ſꝫ tm̄ pulſet
ſm ſue ꝑuitatꝭ modulū donec ꝑ q̄etē amorꝭ
vocē dilecti ſuaui⁹ audiat ꝯſolātē. Ecce ego
ipe ſum. vt habeẛ in Jo. Et h̄ eſt qꝺ dͭ beat⁹
Dyoni. in ꝺ diuinis no. Scꝺa induſtria
eſt. vt cū in pncipio mltū elongatū ab ardo
re vnitiui amorꝭ ſe ſentiat ꝑ quē dꝫ dilecto
ꝯiūgi. (qꝛ h̄ eſt ſupra mortal hoīs facultatē
ꝙ miſera ⁊ diſtās tāti amorꝭ vnionē appetat)
neceſſe ē vt illos q̄ in epytalamio cū ipo letā
tur ī glīa totꝭ viſceribꝫ orādo incliner vt illū
q̄ iā nō ipm̄ amāt ſꝫ ardēt in ipo totaliter ꝑ
ipoꝝ ſupplicatōꝫ ſcintillā ardoris exiſtēs in
miſeria recipe mereaẛ.nō ardorē ipoꝝ deſi/
derās ſed ꝺ micis q̄ cadūt de mēſa dn̄i ad in
ſtar catuli deſiderat ſatiari.⁊ maxie cuꝫ iſta
duo dederit ſm pſalmiſte ꝯſiliū dicētis. Le
uaui oculos meos ī mōteſ ⁊c̄. ſtatim ſubdit
Unde veniat auxiliū mihi.cū Job ꝯſilium
obliuioni nō dederit.⁊ ad aliquē ſctōꝝ ꝯuer
tere.qꝛ licꝫ tāq̄ꝫ regales ꝯſortes om̄s mētes
āglice ⁊ ſci excellētiores ſint attētiōe pcipua

exorandi.tamē vnū ſpecialē habeat cui pꝛci/
puum impēdat obſequiū.vt cū ſemꝑ nō poſ
ſit ad diuina intēdere illos ſuos defect⁹ im/
pleat ꝗ in celeſti gloria ipſi⁹ ſemꝑ aſtat aſpe/
ctibus.qui videt eū reuelata facie.quem ipē
laudat inceſſanti iubilo.h⁹ ꝑ ſuffragia amo
rem cōſequi deſiderans qui q̄ntū etiā de ſe
vix eſt dign⁹ ad plantā pedis dilecti ſui ocu
lum eleuare.Sꝫ quia ibi dictū eſt ꝙ mētes
angelice ⁊ ſancti beati in glīa ſunt pꝛecipue
deꝑcādi cū illa felix ciuitas ex hominibus
ꝯſtat ⁊ angelis.ipōs angelos reuereri non
negligat ſꝫ vocē audiat Raphaelis loquen
tis ꝓ Tobia adhuc calliganti dicētis.Ego
obtuli oꝛōem tuā dn̄o.hoc ſibi dicens in ꝑ/
ſona aīme aſcēdere cupiētis.Hi ſunt enim
expeditiſſimi ꝑanymphi q̄ꝛ mentiū pias af/
fectiones dilecto offerūt vt ſuis miſeratiōi/
bus de ſua naturali bonitate imꝑmutabili
ter incluſis defectū ſupplere debeāt. Hi ſūt
qui nobis tot inſignia impendūt obſequia
qui noſtre beatiſſime redemptiōis in incar
natiōe verbi mediatoꝛes pacifici extiterunt
qui nobis pacē de celo redditā nunciauerūt.
creatoꝛis ⁊ creature iā pace refoꝛmata ꝑ vi
te ꝓncipem dn̄m noſtrū Jeſum xp̄m ip̄m ꝓ
nobis collaudādo.gratias reddēdo.ſolen/
niter beata gaudia humano generi redden
do.ſiue nūciandi iocūdi nuncij affuerunt. ⁊
ſuū angelū a diuina bonitate a ſua pꝛimoꝛ/
diali oꝛigine ad ſui cuſtodiā deputatū reue
reatur.deꝑcando attenti⁹ vt ip̄e pauꝑ attin
gere valeat ꝑ amoꝛē illū in cui⁹ amplexibus
ipſe abſoꝛpt⁹ luce inacceſſibili felice beatitu
dine iocundat̄. vt audire valeat illud quod
Danieli ꝓphete in ꝑſona anime diligētis di/
citur ab eodē.q̄ꝛ vir deſiderioꝝ es tu.Quid
em̄ poterim⁹ illi beatiſſimo cōductoꝛi ⁊ cō/
ſolatoꝛi noſtro reſpōdere ꝗ tam dulciter ad
monet vt creatoꝛi ſuo ꝑfecte etiā aīma inhe
reat.ſi in charitate debilis.ſi abſciſa ꝑ pecca
tum eſt ab ip̄o.ꝙ ad fontē vite moꝛtua iam
aīma reuertat̄.ꝗ mentē ꝑfectā tot ſplendoꝛi
bus ea q̄ ip̄e ꝑcipit ip̄i obijciens multꝭ mo/
dis irradiat.ſuis excitatiōib⁊ accēdit.ſuo cō
ſoꝛtio magna leticia iocundat̄. ⁊ maxime cū
ſm̄ ſuā paꝛuitatē mens facta eſt cōfoꝛmioꝛ.
cū idem ſaꝑe deſiderat in quo ille totalit̄ ab
ſoꝛbetur.Tūc em̄ facilis eſt tranſit⁹ vt mēs
ea que ſibi angel⁹ obijcit recipiat quādo nō
tm̄ in natura ſed etiā in gratia eſt pꝛopoꝛti/
onabilis ꝯuenientia.quādo eſt eiuſdē amo
ris affinitas.licet vnus minus alio radicet̄.
Et ſicut eſt impoſſibile arenā maris et ſtel/
las celi ab homīe enūerari.ſic ſunt ipſi⁹ bn̄fi
cia circa nos infinita.Ip̄e em̄ eſt oꝛantibus
aſſiſtens.eūtes cōcomitās.doꝛmiētes ꝓte/
gens ⁊ defendēs.

Sequit̄ de tertia induſtria que eſt in
mō quo ad coꝛp⁹ quantū ad oꝛātes
in vnitiuis deſiderijs exiſtēdi.⁊ tam̄
modū multiplicē oꝛādi nobis expꝛſſum i ſa/
cra pagina videam⁹. Prim⁹ in Moyſe ꝗ
erect⁹ in coꝛꝑe manus extētas ad celū erige
bat. Secūd⁹ Salomonis in li.ij.Para/
lip̄.vj.qui genib⁊ flexis faciē ſuā verſam ad
terrā man⁹ ad celū dirigebat Terti⁹ eſt in
nouo teſtamēto in beata Magdalena que
ꝓſtrata ad terrā in faciē beatos pedes beni
gni redemptoꝛis lachꝛimis rigauit Quar
tus i ſedēdo quē habem⁹ in Joh̄. ab ip̄a ma
gdalena dū ip̄a ſedebat ad pedes dn̄i in ſilē
tio plus oꝛās interi⁹ in deſiderio coꝛdis q̄ȝ i
labijs oꝛis exteri⁹ Quint⁹ a dn̄o ieſu xp̄o
qui p̄rem vt ab eo calix paſſionis ſi poſſibi
le eſſet trāſiret exoꝛauit. Sextus i cruce
quādo manib⁊ extentis erect⁹ coꝛꝑe p̄ri ſpi/
ritum cōmendauit Septimus ab ap̄lis
Jeſum ad patrē aſcendentē deſiderio reuer/
tendi ad ipſos in coꝛꝑe erecti facie verſa ad
celū oꝛabāt interi⁹.Cū ergo ſm̄ diuerſas af
fectiones vel cogitatiōes diuerſus mod⁹ re
periat̄ ab oꝛātib⁊ opoꝛtun⁹.tamē in iſta ſpe/
cialiter neceſſe eſt ꝙ coꝛpus totaliter ſit ere
ctum ⁊ facies verſa ad celū ſuperi⁹.quia ſm̄
diſpoſitionē actōis ſpiritui reſpondentē foꝛ
matur.Unde ſi mens quādo ſe extēdit i ar
doꝛe motuū.vnionē dilecti deſiderās.faci/
em verſus terrā inclinaret.impediret̄ actua
lis tendētia.vel in ꝑte maxima ceſſaret.cum
ip̄m deſiderādo appetat qui eſt ſupꝛa ipſum
ineffabiliter collocat⁹.ſm̄ beatū Dyoniſiū ſi
bi in myſtica theologia deſiderata gaudia ꝑ
mittēdo dicētē.ſurſū ager̄ ad illuꝫ ꝗ eſt ſuꝑ
oēm ſubaꝫ ⁊ cognitōeꝫ.Un̄ vl̄ coꝛꝑe totalit̄
erect⁹ ſtādo vl̄ genib⁊ flexis neceſſe ē mētē ꝑ
modos anagogicos ꝯſurgere rōe ꝯueniētie
ſic̄ dictū ē.ſm̄ ꝙ etiā videm⁹ in illis ꝗ d̄ aliq̄
materia cogitāt ſubtili⁹ ſe ꝓfundādo.vl̄ etiā
in his ꝗ loquūt̄ de arduis ē neceſſaria coꝛ/
poꝝ diſpoſitio.vt ſꝑ ſe iterioꝛib⁊ qd̄ ē exteri⁹
ꝯfiguret.tamē in meditādo vel flēdo ꝓ pec/
catis p̄t ibi eē alia diſpoſitō coꝛꝑal̄.vt ad ſili
tudinē publicani t̄rā reſpiciat inferi⁹.ꝗ ſuū

benignũ redemptorẽ cõtra ſe ad iracundiã ꝓuocauit. Et ſilr ſm alia ſpũalia exercitia meditãdo vl' cogitãdo pt eẽ diſpoſitõ alia ⁊ alia. Talis in anagogica actione neceſſaria eſt diſpoſitio que dicta eſt ſuperi⁹. q2 cu3 ardendo afficit̃ vnionẽ deſiderãs loq̃t̃ ad eu3 ſic attẽte ⁊ veluti ſi eũ videret facie ad facie3 Cũ ergo licet ſit vbiq3. tamẽ vt eſt in celo dirigat̃ amãtis eloquiu3. Cũ ergo loquat̃ ad eũ quẽ in celis adorat. ſuperi⁹ eſt neceſſe faciem cõuertere. cũ ibi eũ deſiderãdo ꝓuocet in ipm totaliter trãſformari. Dicto de induſtria. que eſt i diſpoſitõe corpis ad hoc vt citi⁹ reſpiciat̃ ab illo cui ſolũ placere ɔcupiſcit. Dicendũ eſt de quarta induſtria que eſt ratiõe tpis. Sicut em̃ videm⁹ in neceſſitudine corpis q̃ eſca ſibi cõpeteẽs ſemel vl' bis in die tpe ſuo ꝓpinat̃. ſic aĩma q̃ in amore viuere deſiderat. hora debita ⁊ tpe ɔgruo lumbos ſuos accingẽdo ſe p̃paret. ⁊ tps oratiõi cõſtituat. vt mens pane ⁊ vino in tali amore refecta. quotidiano ɔuiuio nõ priuet̃. cũ ml'to nobili⁹. multo ſuaui⁹ ab amãte illud inueniat̃ ɔuiuiũ q̃3 i paſtu corpis carnis refectõ ſentiat̃. nõ ei dignũ eſt vt dña melliflui amoris prandij lãgueſcat inedia ⁊ garrule famule hora debita ⁊ tpe oportuno carnale deſideriũ impleat̃. Et q̃ talis ſit tpis oportunitas manifeſtũ eſt. q2 ſicut ex frequẽti bñagere relinquit̃ habit⁹ in aĩa ſic cũ mens elegerit tps orõni maxime de nocte ſpecialit' deputatũ. ſm illud dauiticũ ꝓpheticu3. Et nox illumĩatio mea in delitijs meis. quedã affabilis cõplacẽtia in mẽte remanet. vt ſp ſuũ exercitiũ illa hora impleat in q̃ ſe ad deũ dirigere ɔſueuit. ⁊ ſi etiã q̃nq3 diſtat vt nõ i hora aſſueta ꝓpter aliqđ aliud impedimẽtum mẽs ſe in orõne extẽdat. a ſeipa arguit̃. et nõ modicũ q̃nq3 affligit̃. ſi ꝓ cauſa min⁹ honeſta remaneat. q2 iã hora ptranſijt in q̃ mens dilecto inherere ɔſueuerat. ſibi firmã amor' refectionẽ miniſtrãti. ⁊ ſpũalis leticie odorifera pocula ꝓpinãti. Si aũt de hora cõpetẽti ſit queſtio q̃ mens diuinis laudib⁹ ſe extẽdat. audi dñm p ꝓpham loquentem. In die mãdauit dñs miſcordiã ſuã ⁊ nocte cãticũ ei⁹ qđ maxie d2. q2 tũc min⁹ videt̃ ab omib⁹ hoib⁹. q2 tũc quaſi oĩa ſi'ẽt tumultuantia. maxime q2 tũc dormit popul⁹ chriſtian⁹. cuius ratiõe charitat' cauſam debet aſſumere nõ tm̃ affinitũ ſed oim filioꝝ baptiſmatis vt ipe tũc vigilet viſceroſis oratiõib⁹ ꝓtegẽdo.

vt leo circũiens querẽs quẽ deuoret in ipſis nõ ꝓualeat quos pr̃ omniũ viuentiũ imagini filij ſui ɔformauit. Tũc em̃ ad amplexu3 dñi ſui iardeſc3 cõſurgere. ſtet ꝓuigil cuſtos qui de nocte ꝓ q̃libet vt pater ſu⁹ ſeipum immolauit hoſtiã viuentẽ Sequit̃ de quinta induſtria q̃ eſt ratiõe loci. Cũ em̃ antiqu⁹ ſeductor p ꝓiũ laboris initiũ. ⁊ p alios effectus videat q̃ mẽs a ſui dominio totalit' volens recedere aſpirãs ad regnũ. multo nobilius ſub alis dilecti deſiderãs ptegi. ad e⁹ dominiũ ſe trãſferri ei⁹ felicitati inuidẽs tẽptando circuit. vt quẽ ſub ſpecie aperte malicie nõ poteſt decipe ſub ſpecie boni. ſuſpirãtẽ ad alta miſerabilit' decipiat. ſic ei obijciẽs. Veritas in euãgelio ſuos diſcipulos ãmonet. Luceat lux veſtra corã hoib⁹ vt videãt opa veſtra bona ⁊ glorificẽt pr̃em v. q̃ i celis eſt. Tu ğ debes in loco publico ⁊ apto inſiſtere oratiõi vt alij ſimpliciores p tuũ exemplũ manuductiue ſupi⁹ attrahant̃ iuſticia ⁊ ſanctitate. nõ ſolũ tuũ ꝑfectũ ꝓpriũ deſidẽres ſ3 p te multitudo nõ modica ad cõſimile tibi ſpũale exercitiũ multo pl⁹ exẽplo vite q̃m v̈bo doctrine eminenti⁹ ꝓuocet̃. Ideo loc⁹ occult⁹ requirat̃ vt ex illo p qđ debet cõſeq̃ vnitiui amoris gl'iam p obmiſſionẽ circumſtãtie nõ incidat in ruinã. nõ tm̃ ꝓpriã ſentẽtiã ſ3 creatoris ſui audiat in euãgelio fideliter edocentẽ. Cũ oraueris intra cubiculu3 tuũ. ⁊ clauſo oſtio ora patrẽ tuũ qui eſt in cel' q2 lic3 p modicũ tpiſ ab hoſte maligno orãſ in publico. pacifice relinquat̃. vt ipi⁹ p̃dicta ammonitio i corde orãtis radicet̃ amabili⁹ tñ poſtea timeat ne orõem ſuã ponat in ore hominũ ⁊ tanq̃3 meliorẽ ſe alijs reputãs vl' ſanctũ ſe iudicãs. ſic interi⁹ inaneſcat. vt ſibi dicat̃ a dño. Tu vero odiſti diſciplinam meã. euãgelij cõſiliũ nõ tenendo. ⁊ proieciſti ſermones meos retrorſum. ſc3 multiplicium cõſolationũ attẽte orantiũ quib⁹ ſol⁹ deus ĩ mẽte tanq̃3 ipis loquẽs ſe p̃ſentẽ annunciat vt vnde cõſurgẽdo ſuperi⁹ collatori reſpondere debuerat gratiaꝝ actiões multimodaſ ꝓ beneficio nõ ſuis meritis ſ3 gratis exhibito. retrorſum ꝓijciat ſe ad fauorẽ humanu3 in laude hominũ proſternendo. Et lic3 hec induſtria ꝓpter inſtantia ⁊ multimoda pericula attẽte ab omnib⁹ obſeruari debeat. tamen nou⁹ amãs de nouo cõſurgere cupiẽs cũ mag' cautela cuſtodiat cũ adhuc habeat arũdineũ amorẽ q2 ml'tũ pl⁹ ſiue mai⁹ pićlm

īminz ei q̃ȝ illi q̄ i duello ſpūali diuti⁹ ſe exer
cēs tāq̄ȝ clipeo amorꝫ iā ꝓtect⁹ iā aptꝫ ocul'
cognoſcēs machinatiōes hoſtiles veluti ex/
pert⁹miles de inimico pſecutore nouit ſaga
cius triūphare.qꝛ tūc ſecuri⁹ pōt ſe aliȷ̄s oñ
dere q̄ pōdere amorꝫ cor ſuū interi⁹in dño ꝓ
tectore benigno nō ſine multis laboꝛib⁹ col
locauit. Dicto de q̄nta induſtria qua di/
uinā amās inſpectiōꝫ occaſionalit̄ ꝓmeret̄.
Dicēdū eſt de alia q̄ eſt ex multiplicatōe ſpū
aliū.qꝛ ſcḋm q̄ videm⁹in materiali refectione
aīaliū corpoꝝ ſi aliq̄d ceterꝫ magꝫ delectabi
le ad veſcēdū ꝯtinue ꝓponet̄ cū ex eiuſdē cōti
nua ⁊ diuturniori replicatiōe guſt⁹ ſenſibi/
lis fatiget̄ nouoꝝ alioꝝ refectiōꝫ appetēs.li/
cet ꝓmū ſuaui⁹ q̄ȝtū in ſe eſt ab oib⁹ iudicet̄.
⁊ q̄n pl⁹recentiū epulaꝝ ſupuenerit copioſi
or multitudo.ſatiabili⁹ q̄ȝ in vno reficitur ⁊
pl⁹interi⁹ingerūt̄.ſic mens ſi boꝛā quā ſibi
ad diuia colloq̄a dedicauit totalit̄ in extēſi/
uis ſiue exceſſiuis motib⁹ aſpirās ad ſponſi
vnionē expēderet ꝓpt̄ fatigatōꝫ corpis nō ſu
ſtineret ſpūs.cū ſic dictū eſt ex amorꝫ īportu
na tēdentia nō modica afflictio imo maxia
capiti ⁊ pectori q̄b⁹ ampli⁹ſpūs radicat̄.⁊ ꝑ
ꝯſequēs mēbꝛis aliȷ̄s corpis īgerat̄.iō epu/
las recētes ſibi multiplicet.⁊ maxie circa t̄a
vnū p̄cipuū ⁊ p̄claꝝ.⁊ duo alia adiacētia co/
mitent̄.p̄ncipale ſit deuotiſſima orō ⁊ caſtiſ
ſima affectio q̄ ſpōſo ꝓpter ſeipm̄ vniri deſi/
derat.Sȝ ad h̄ ꝓmū principiū maxie incipi
entib⁹ ſit cogitatio de paſſiōe dñica neceſſa/
ria.quō ꝓ pctīs nr̄is radicit⁹extirpādis rex
glioſus ſeipm̄ obtulit. intm̄ ꝓ nob deo pr̄i
obediēs vt morte crudeliſſima dānaretur.
ita vt a plāta pedis vſq̄ȝ ad verticē nō fuerit
in eo ſanitas.⁊ nō eſſet ps q̄ nō ſanguine ſa
cratiſſimo reſpſa vniuerſ aſpiciētib⁹ appare/
ret.Vñ cogitatio de carne ē ad ingrediēdū
ad diuinitatē amorꝫ interi⁹latitātꝫ ianua.et
in ſignū illi⁹ lat⁹ſuū ſacratiſſimū ferro lācee
apiri voluit.vt nō niſi ꝑ plagas illi⁹ mens i
diuinitatꝫ intimis radicet̄.qꝛ ſcḋm q̄ dicetur
alibi.cogitatio de paſſiōe ⁊ refectio in eadeȝ
dignitati aīe non ſufficit.ſȝ ſolū ille q̄ carnis
velamie ſeipm̄ ab humanis aſpectib⁹ abſcō
debat.Ideo diuin⁹apl's ammonet oēm ani
mā ſup ſe cōſurgere aſpirantē.Chriſto inq̄t
ſemel in carne paſſo ⁊ vos eadē cogitatōe ar
mamini.qꝛ iā ml'tū diuinitati beatiſſime ap
propinquat q̄ humanitati ipi vnite ꝑ cōpaſ
ſionē imitatricē paſſionis ꝑtractādo tā pre

cioſa vulnera interi⁹cōfoꝛmat̄.q̄ tūc ſine ali
quo retinaculo cogitationū de carnis paſſi
one poterit dimittere.quia iā finē in pte aſ/
ſecutus ſolū in ipo intim⁹ deſiderat radica
ri.ꝑ cui⁹obtētu de plagꝫ oſtiariȷ̄s cogitabat
illud eſt exerciȷ̄ principiū ſpeale. Sequit̄ d̄
tertio ſubſequēte.ſ.quo nō modicū diuinaꝫ
miſericordiā ſiue reſpectiōꝫ miſericordit̄ ꝓ/
uocabit.H̄ eſt alioꝝ pctōꝝ expoſitoꝝ hoſtib⁹
in peccatꝫ obdoꝛmitoꝝ in ſecib⁹.in deliȷ̄s
moꝛtuoꝝ cōpaſſio.In h̄ em̄ apparet filial' et
amoꝛoſa dilectio q̄n illis cōpatiēdo q̄ ad pa
tris ſui imaginē creati ſunt vt illū imitātes
in vita regnēt ſancti in gl'ia.videat ſic miſe/
rabiliter alios laceratos.⁊ alios ſic exceca/
tos recognoſcat.vt vix vnic⁹ maxime d̄ ad/
ultis inter centū inueniri valeat q̄ illū vide
re in gl'ia merear̄.in quē deſiderāt angeli ꝑ/
ſpicere.cū ſibi illud decretū obſtupeſcēduꝫ
ediderit.q̄ mihi miniſtrat me ſequat̄.qꝛ qui
cūq̄ȝ vinēs homo ſedulū famulatū p̄ſtiterit
ſiue altiſſimo in bonis ſiue dyabolo in pec/
catis.iuſto dei iudicio poſt receſſū aīe a coꝛ
poꝛe illi⁹glorioſis vl' miſerabilib⁹ agminib⁹
cōiunget̄ cui⁹ cōplebat dū viueret volūtatē
Si ḡ materiali gladio videā aliquē coꝛpa/
liter iugulari vl' pforari. vel cuiuſcūq̄ȝ potē
tioꝛib⁹ pedib⁹ ſuffocari.naturali affectu mi
ſerie ipi⁹ cōpatioꝛ.Quō ḡ mēs ſe dicat p̄reꝫ
amare rōnaliū ſpirituū.cū tot filios ſua inſi
gnitos imagine videat crudeliſſimoꝝ hoſti
ſtiū pedib⁹ ſuffocari ⁊ illuc eos introducere
vbi oēs gutte aquaꝝ ⁊ folia arboꝝ citi⁹ cer/
to numero redderet̄.q̄ȝ deſiſtāt lamērabilit̄
ꝓclamare illa v̄ba q̄ dñs ſibi ꝑ Iob viru di
uinū ꝓdixerat.Pereat dies in qua nat⁹ſum
⁊ nox in qua dictū eſt.ꝯcept⁹ eſt hō.⁊ poſtea
īmediate Cur except⁹genib⁹.cur lactat⁹vbe
ribus.cur egreſſus de vtero nō ſtatim periȷ̄
Rationē hui⁹rei duplicē reddit ſibi diuin⁹
ꝓpheta.Prima erit ex mirabili cruciatu in q̄
coꝛp⁹ ⁊ anima q̄ȝdiu de⁹erit in gloria inſiml'
punient̄.qꝛ pariter deliquerūt.Dic̄ Iſa.vlt.
Vermis coꝝ nō moriet̄.⁊ ignis coꝝ non ex
tinguet̄.qꝛ vermis eſt remoꝛſus cōſciētie q̄
penam doloꝛis ſenſibilē.⁊ penā damni icur
rere meruit.in eternū dolens de perpetra/
tis in ſeculo.que iā non pꝛoſunt. ſed ſingu/
lariter doloꝛem incutiunt.ſcḋm q̄ de talibꝰ
dominus in libro Sapientie pꝛoteſtatur.
Quid nobis pꝛofuit ſupbia ⁊c̄. Sȝ ⁊ penā
dāni ꝯminat̄ altiſſimus ꝑ Iſa.ꝓphaꝫ dicēs

Tollat̃ impi⁹ nē videat gloriā dei. Et bene
ip̄m vocat impiū. q2 ſol⁹ amor mentē in pro
pria pietate facit vitā deducere. quo verus
cultor creatori ꝓprio exhibet̃ Digno ergo di
iudicio a beatiſſima fruitiōe illi⁹ ſeparando
tollit̃. qui dū vixit in corꝑe nō ſe ſic p̄paran/
do diſpoſuit vt bonitati increate amorꝭ vin
culo cōiungeret̃. Tūc em̄ vere tollit̃ quādo
moriēs ī tenebris a felici diuiſiōe diuīe pul/
critudinis peccatꝭ ſuis exigētibꝫ ſeparatur.
Et hoc eſt qđ ſequitur. ne videat gloriā dei.
Qui vita brutali vixit in terris nō eſſ3 iuſtū
iudiciū ꝙ vita angelica in cognitiōe veritatꝭ
eterne ⁊ amore beatitudinis increate in qui
bus cōſiſtit gl'a in celis iubilās ꝑfruat̃. quō
ergo iā hilaris apparebit ꝗ tot patris ſui be/
nigniſſimos filios vidit in tā ineſtimatꝭ do
loribꝫ cruciari. Ideo dicebat diuin⁹ apoſto
lus ad Chor̄. Sollicit⁹ nō ꝓ vno tm̄ ſed ꝓ
omi cōgregatiōe fideliū. Quis em̄ infirma
tūr ⁊ ego nō infirmor. ꝗs ſcandaliſat̃ et ego
nō vror. Quia mēbrū viuū ⁊ efficax. ⁊ vnitū
xp̄o capiti nō videt̃. qui dolores cōmembro
rū ſuoꝝ ⁊ eoꝝ vulnera inſanabilia nō p̄ſen/
tit. Hec g̊ diuina induſtria nō modicū cele/
ſtē ad ſe inclināś clementiā. vt ſapiētia oriēſ
ex alto inferi⁹ ꝓfundat̃. ꝗ ad hoc totꝭ tā obſe
crationibꝫ ꝙ̄ piꝭs affectiōibꝫ cōpaſſione lini
tis. tā verbis ignitis in p̄dicatiōe ad ꝓplum ī
omibꝫ laborās attēti⁹ vt diuina maieſtas ī
immiſſiōe ſapiētie ⁊ doctrine vel fidei ſic mi
ſericorditer inclinet̃ vt omnis creatura ꝑ q̄
p̄nceps gl'ie in terris dignat⁹ eſt apparere ꝗ
cūꝗꝫ ſit ab oriēte in occidentē. ab aquilone ī
ſeptētrionē xp̄ian⁹ iude⁹ vel gentilis ſic ad
verā cognitiōꝫ ꝟitatis ꝑtingat. vt illi⁹ felici
ꝯſortio nō p̄uet̃. ꝗ nō ꝓ vno tm̄ ſ3 ꝓ omnibꝫ
ſeip̄m in ara crucis imp̄ciabile p̄ciū ꝯdona
uit. ⁊ illi⁹ beata viſiōe nō careat. ad quē ſolū
ꝯtemplādū ⁊ amandū creata eſt. vt ⁊ mens
patrē benignū dn̄m noſtꝝ Ihm xp̄m ſecta/
ri deſiderās ſupportet piꝭs oratiōibꝫ attētis
⁊ accēſis pctā omniū viuentiū vt illi confor
met̃ qui ouē ꝑditā in ouile claritatis eterne
portās in ꝓpꝭs humeris p̄ri ſuo reſtaura/
uit. Nō em̄ diuin⁹ ꝓpheta Hiere. fuit tanꝗꝫ
membꝝ mortuū ſ3 viuū ⁊ efficax. qui vidēs
ſuū populū a rege neꝗſſimo tā atrociter ſuf
focari dicebat. Quis dabit capiti meo aq̄m
⁊ oculis meis fontē lachrymaꝝ vt plorē ſu
per interfectos ꝓpli mei die ac nocte. Nabu
chodonoſor em̄ dyabolū, babylon cōfuſio/

nem tartareā. Hieremias aiam deo vnitaꝫ
ꝑ amorē ꝓpꝭſſime ſignat. Sic em̄ moyſes
ꝗ ſol⁹ vir fuit. licet eſſet mitis in gēte ſua ⁊ ce
teris māſuetior appareret. man⁹ ſuas leuās
ad celū oratiōis ignite clipeo ⁊ haſta amorꝭ
fortitudinis extēta vſꝗꝫ ad celū deū exerci/
tuū attingente. ꝓmeruit vt virtute ip̄i⁹ iſra/
el popul⁹ Amalech ſuꝑaret. ſic etiā eiuſdē
ꝟtute amoris ꝗ deo erat vnit⁹ eundē ꝓplum
ſic ꝓtexit. vt dn̄s ei diceret. dimitte me vt po
pulū iſtū deleā. q2 ſic dn̄m affectuoſe orōis
vinculo ligauerat ne ꝓpl'o iſrael pena condi
gna criminibꝫ inferret̃. Si em̄ duo p̄ncipiſ
alicui⁹ negociatores famulātes exiſterent. ⁊
alter eoꝝ ſꝑ circa cōmodū ꝓpriū negociaret̃
attenti⁹. alter ꝟo vtilitatē toti⁹ familie domi
ni ſui ſe effundēs ſollicite ꝓcuraret. citi⁹ a do
mini ſui largitate potiora bn̄ficia acciperet.
ꝙ̄ ille ꝗ de ſingl'ari ꝑfectu piꝭs circa afflictoſ
carēs viſceribꝫ. ſeruili fidelitate lucra ſpēa/
lia ꝓcurauit Iſta duo tāꝗꝫ duo ꝯcomitātia
iocūda mētis deſiderātis tendētiā adiuuāt
vt a ſuo deſiderio ⁊ tēdentie termīo nō frau
det̃. Primū g̊ ⁊ p̄cipuū p̄cedit. vt dictū eſt. ſ.
affici circa paſſionē ⁊ plagas redēptoris. ꝑ
ꝗ ad ꝑfectā inherētiā ſubintram⁹ tn̄ ſepe iā
ceſſat. maxime in ꝗbuſdā qn̄ mens ī ipſa di
uinitate ſine impediēte obſtaculo via iā ap
ta ꝑ exarationē ſuꝑioꝝ ardentiū poteſt dile
cto ſolito ꝑfecti⁹ adherere. S3 iſta que eſt
ex cōpaſſione ꝓximi reſpectus diuini ꝓuo/
catrix cōpaſſio nūꝗꝫ ceſſat. imo mēs ꝙ̄to ar
denti⁹ afficit̃. tāto ip̄m orat attēti⁹ vt ip̄e mi
ſeroꝝ viſceribꝫ vulneratis ſalubrē miſericor
die ⁊ pietatꝭ adhibeat medicinā vt in ꝯſum/
mata iuſticia exiſtēs dicat cū btō Iob. Sē/
per creuit mecū miſeratio. ⁊ ab vtero egreſſa
eſt mecū. Tūc ei ſꝑ creſcit miſ'atio qn̄ nō ꝓ/
prꝭs affectōibꝫ ſp̄uali iocūditate attēdit ꝯti
nue. ſ3 infeliciū miſ'ie ꝯdeſcēdit. Tūc ab vte
ro ſecū egredit̃ ab illo īſtāti. ſ. qn̄ ab emana/
tione fecūditatꝭ diuīe vitalē amorē mēs reci
pit ꝗ p̄mit⁹ nat⁹ diuio ꝯſpectui ⁊ ꝟtutibꝫ an
gelicꝭ apparuit ad ip̄oꝝ vitā ꝯſilem trāſfor/
mat⁹ Ultima īduſtria ē ꝗ in ſapīa anago
gica dinoſcit̃ ab ip̄i⁹ amatoribꝫ totꝭ viſceri/
bꝫ amplectēda q2 ſi ome ꝯfuſū ⁊ inordinatū
eoipſo corruptibile ⁊ īſtabile iudicat̃. ſimilit̃
ecōuerſo oē ordinatū ſtabile ⁊ ſue ordinatio
nis decētia iudicabit̃ ſtabilitū Idcirco diſci
pul' ꝟitatꝭ ē cū diuturniori exercitō ſagacit̃
laborādū cū ſuaſ orōes l' pſalmos l' imnos l'

quecūqꝫ alia dixerint.vt ſtabiliāt in ſe nūeꝝ
dicendoꝝ.Itē ꝙd ꝑmo.ꝙd ſecūdo. ꝙd t̄tio.
niſi fraterna charitate vel neceſſitate aliqua
vel obediētia maioris aliquantulū retardē
tur.ſemꝑ id ⁊ eo mō quo decreuerint ſtude/
ant adimplere.qꝛ ex iſto felici exercitio r̄lin/
quiť quedā abilitatio in mēte.de q̄ ſepe aīmꝰ
nō modicū ꝯtriſtať ſi aliqua negligētia vł' i/
ertia ꝯſuetū exercitiū derelinquat.īmmo ꝗ
in ꝑncipio ipiꝰ exercitij ſpūalis laborioſum
videbať ſpūi poſtmodū quaſi verſum in cō
ſuetudinē ſuo dcore alliciat.vt iā frigiditaſ
verſa in calorē.tarditas in velocitatē. maxi
me qꝛ amore vnitiuo trahiť.expimēto infal
libili cōprobeť Vñ in cāticis ſpōſa petit tra
hi dicēs. Trahe me poſt te. Et ſtatī ſubdiť.
In odore curremꝰ vngentoꝝ tuoꝝ.quia ex
q̄ amor attractiuꝰ ⁊ ſurſum actiuꝰ in ſup̄mū
affectꝰ iam inflāmādo immittiť in ipaȝ ſpō/
ſam in ſui dilecti deſiderātiſſimū ſinū collo
cando.iam mira agilitate currere incipit vt
quotieſcūqꝫ voluerit vnitiui amoris deſide·
rio veluti quodā ardore ſibi ſparſo diuinitꝰ
in ipm ardentiſſime ſe extēdit.

Icto de ꝑſuaſionibꝫ ⁊ induſtrijs q̄/
d bus mēs ſuꝑ intellectū ad ꝑcipien/
dā ſciam vnitiuā attingit.ſubdiť ipa
ſapia a deo imediate edocta a magiſtro hie/
rarcha Paulo apl'o tradita.a dyoniſio ario
pagita ſtilo anagogico ⁊ occulto conſcripta
ipam ad Thimotheū veritatꝭ diſcipulū de
ſtināte.⁊ ſic dicēte. Tu aūt thimothee ami/
ce circa myſticas viſiōes forti ꝯcertatiōe ſen
ſus derelinq̄.⁊ intellectuales opatōes ⁊ oīa
ſenſibilia ⁊ intellectualia.⁊ oīa exiſtētia et nō
exiſtētia.⁊ ſic̄ eſt poſſibile ignote cōſurge ad
eiꝰ vnitionē q̄ eſt ſuꝑ omnē ſubām ⁊ cogniti
onē.eteni exceſſus tuijpſiꝰ ab omi irretētibi
li ⁊ abſoluto.mūde ad ſuꝑſubſtātialē diuia
rū tenebraꝝ radiū ſurſū agerꝭ. Videas aūt
vt nullꝰ indoctoꝝ iſta audiat.⁊c̄. In h̄ ꝟbo
Pauli apl'i ſapia ſup̄ma includiť. ⁊ culmen
totiꝰ ꝑfectiōis vt poſſibile ē in via.⁊ tota ꝓ/
funditas libroꝝ dyoniſij ariopagite q̄ perfe
cte cognito ꝗcꝗd eſt ſuꝑ intellectū in libris
dyoniſij leuiꝰ omi eſtimatiōe efficiť. Unde
iſta ꝯſurrectio q̄ ꝑ ignorātiā dr̄ nihil aliꝺ eſt
niſi imediate moueri ꝑ ardorē amoris ſine
omi creature ſpeculo abſqꝫ ꝑuia cogitatiōe
ſine etiā motu intelligētie cōcomitāte.vt ſo/
lus affectꝰ tāgat.⁊ in ipo actuali exercitio ni
hil cognoſcat ſpeculatiua cognitio.⁊ ille eſt

oculꝰ q̄ ſpōſus in cāticis a ſpōſa dr̄ vulnera
ri.Qꝺ ⁊ vnū eſſe ꝓhibeť ipiꝰ teſtimonio dicē
tis.Vulneraſti cor meū ſoror mea ſponſa ī
vno oculoꝝ tuoꝝ.Vñ cū ſit triplex cognitō
vna videlicet q̄ ꝑ ſpeculū creaturaꝝ ſenſibi
liū reſpicit.q̄ doceť a Richardo ꝺ ſancto vi
ctore in archa myſtica.vbi ꝑ.xlij. ꝯſideratio
nes olim in ꝓplo iſraelitico ab egypto ad ter
ram ꝓmiſſionis veniēte expꝛeſſiſſime figura/
tas docet ꝑuenire.⁊ ꝑ ſex gradꝰ aſcēdere ad
oīm creatorē.Alia eſt q̄ intelligētie exercitio
ꝑ immiſſionē ſpūaliū radioꝝ docet ꝑmam
cām ꝑ effectū cognoſcere ⁊ in omē exēplatū
ꝑ ꝯſideratiōꝫ exēplarꝭ ad veritatē imutabilē
ꝑuenire.De qua Augꝰ.in lib.de magiſterio
⁊ ꝟa religione intelligēti fac̄ nō modicā men
tionē.Alia eſt iſtꝭ multo excellētior ꝑ amorē
ardētiſſimū vnitiuū q̄ actualiť ſine omi me
dio animū diſponēte ardētiſſime fac̄ in dile
ctum ſuis extēſionibꝫ ſurſū actiuis ꝯſurge/
re.q̄ myſtica theologia tradita in apice affe/
ctiue ꝯſurgit.q̄ cōſurrectio ignorata vel per
ignorātiā dr̄.vt remoto omis imaginatiōis
ratōnis intellectꝰ vel intelligētie exercitio ꝑ
vnitionē ardētiſſimi amoris id ſentiat in ꝑ/
ſenti qꝺ intelligētia cape nō ſufficit.imo qꝺ
potiꝰ eſt.omis ſpeculatiua cognitō totaliter
ignorat.ꝗ in q̄nto ſeraphin nobilior eſt che
rubin. intātū amor verꝰ omi habitu ab ori
gine ꝑmordiali indito vł' gratis dato vel ḡ/
tum faciēte ꝑfectior In q̄ntū potētia moti/
ua potētia cognitiua excellētior.itm̄ cogni/
tio ꝑ amorē vnitiuū q̄tū ad diuinoꝝ ſecre/
tiſſima penetrāda omi cognitiua apprehēſi/
one ꝑclarior eſt. Vñ ⁊ hec a beato dyoniſio
incōparabiliť oms aliaſ excedēs diffiniť ſic
Sapiētia ē dei diuiniſſima cognitō ꝑ igno
rantiā cognita.⁊ nō tm̄ ꝑclarior.imo etiā eſt
vniuerſalior ⁊ vtilior alijs ſciētijs cognitio/
nibꝫ ⁊ apprehēſionibꝫ dr̄.Qui nō tm̄ affectū
ſupra ſe erigit.⁊ amore extatico ꝑfecte vnit
ſpōſo altiſſimo creaturā.ſꝫ inſuꝑ itm̄ eleuat
intellectū vt mł'to plꝰ omi prudētia ⁊ cogni
tione diuis fulgoribꝫ illuſtrať.q̄ꝫ aliquo ige
nij exercitio valeat obtineri.Unde de illa di
cit Dyoniſ.in.vij.de diuis noibꝫ. Hāc igiť
irrationabilē ⁊ amentē ⁊ ſtultā ſapiam exce
dentē.laudātes dicimꝰ.ꝗ eſt oīs mētis ⁊ ra
tionis ⁊ oīs ſapie ⁊ prudētie cauſa.ab ipa ē
omē ꝯſiliū.ab ipa eſt etiā oīs cognitio ⁊ pru
dentia.⁊ in ipa ſunt omes theſauri ſapiētie
⁊ ſcie abſcōditi. vbi ꝑ ſapiam ⁊ cognitiōem

completa vtriuſq₃ potẽtie ꝑfectio denotaᷓ.
Ipam em̄ vocat irrõnabilē.qꝛ nec ipam rõ
apphẽdit nec rõne īueſtigãdo vtiᷓ. amentē
etiã vocat.i.ſine mẽte ⁊ ſine ītellectu.qꝛ nec
ipa in ſuo exercicio vtiᷓ ītellectu.qꝛ vſq₃ ad
tã ſummã cognitionē intellectꝰ ꝑuenire nõ
ſuffiᷓ. Stultã tē vocat. qꝛ ſine vſu oīmode
intelligẽtie ī affectu iſta ſapiā ꝯſurgit quaz
nulla intelligẽtia penitꝰ apphẽdit. In ꝟ/
bis em̄ ꝓpoſitis a Dionyſio ꝑfecte tradiᷓ h̄
ſapia.ſubdiᷓ ꝓmo q̇d ſit amouendum.ſcḋo
quõ ꝯſurgendū. Et cū etiã in iſta ꝯſurrecti
one aīa ſit in ſtatu duplici.ſ. vt ꝑficiēs ⁊ vt
ꝑfecta. Primo ſubdiᷓ q̇d remouēdū in pri
mo ſtatu.ibi. ſenſus derelinque.ſcḋo cõſur
rectio.qñ dꝛ.cõſurge ignote. vſq₃ ibi.etem̄
exceſſus tuñpius ⁊c̄. Myſticas em̄ viſiões
appellat ipe Dionyſiꝰ in tota phia ſua que
trãſcendit oīs entis ꝯſideratiões qñ ītelle/
ctiua cognoſcit ex ipo affectu p̄cedente nec
ecõtra.⁊ iſta eſt veriſſima ⁊ certitudinal' co/
gnitio ab om̄i errore ⁊ opione et fantaſtica
deceptiōe penitꝰ elõgata. Uñ ⁊ hec q̄ dicta
ſunt ⁊ q̄ dicenᷓ ſiue in theorica ſiue ī practi
ca hꝰ ſapie que affectiue directões ꝯſpiciūt
ſine dubitatõne ⁊ opione corā totiꝰ mundi
phis ⁊ doctoribꝫ irrefragabiliᷓ affirmanᷓ.⁊
iḋo hec cognitio myſtica vocaᷓ.i.occulta.tū
qꝛ pauci ad ipaz recipiēdã ſe diſponunt.tū
qꝛ occulte ꝯſiſtit in corde.vt nec ſtilo nec ꝟ/
bo ad plenū valeat enodari. In illã myſti/
ca cognitiõe vbi affectꝰ dñaᷓ.iubeᷓ ⁊ ſenſus
⁊ intellectus radicitꝰ derelinqui. Primo a
parte iparū viriū apphendentiū.vbi dicit.
ſenſus ⁊ intellectuales opatões. ſcḋo a par
te ipoꝝ obiectoꝝ.ſcꝫ ſenſibiliū ⁊ intelligibi
liū.cū dicit.ſenſibilia ⁊ intelligibilia. Sed
ne abſurdū illḋ videaᷓ ſenſus debere dere
linqui.ſubdiᷓ rõ.q̇a iſta ſapia nõ eſt ſic alia
ſcia.q̄ eſt ex p̄exiſtenti ſenſibiliū cognitõne.
ſed eſt potiꝰ deſuꝑ ſc̄m regulã beati Jacobi
dicentꝭ. A q̄ hec ſapia vocaᷓ om̄e bonū.om
ne datū optimū.⁊ om̄e donū ꝑfectū deſur/
ſum eſt deſcẽdens ⁊c̄. Si om̄e donū. mul/
to fortiꝰ hec ſapia q̄ eſt optima portio ma/
rie que amorꝭ dilecti igne ſuccenſa ardebat
deſiderio.qꝛ igiᷓ hec apphenſio eſt deſuꝑ ⁊
nõ ſubtꝰ iubeᷓ ſenſus exterioꝛ extirpari.qḋ
nõ tm̄ de ſenſuū exterioꝝ officio intelligē/
dū eſt.ſed etiã de ſenſibꝫ interioribꝫ. qꝛ nec
ſub rõne dulcis vl' odorabilis ſiue olfacti/
bilis qḋ idē ē.vl' pulchri l' melodioſi vl' ſua/
uis ipe deꝰ beatiſſimꝰ apphenditur. cū hec
omia apphenſione rõnis p̄uia dirigãᷓ.et
hec vnitiua apphenſio ſit ſuꝑ mentē ⁊ rõnē
ſicut dictū eſt.oportet ꝰ ſpeculatiuū diſci/
pulū hãc alibi haurire ſapiaz q̄ꝫ in eis que
apphenſionē ſpeculatiue cognitõis reſpici
unt.⁊ in h̄ apparet huiꝰ ſapie mira ⁊ appci/
ãnda nobilitas.⁊ eiuſdē diuitas. Et q̄re di
uiniſſima in diffinitõe Dionyſij appellaᷓ in
hoc q̄ aīa q̄ſi ſeipam expoliare neceſſe eſt
⁊ amorē diuinitꝰ collatū affectui veluti pe/
diſſequū inſectari.⁊ ꝑ iſtã diuinã ſurſū acti
onē intellectui habituali cognitõe cū tactu
amoris relicta diuiniſſima informari non
tm̄ de ſimplici apphenſione ipoꝝ ſenſuum
intelligendū eſt.ſꝫ etiã de delectatiõe eorū/
dē ꝓut motiuã reſpiciūt.qꝛ hec eſt ipiꝰ ſapie
q̄ſi ſumme p̄paratiuū q̄ a ſenſibꝫ exterioribꝫ
inordinata delectatio ī creatura ꝓut meliꝰ
poterit efficaciᷓ reſcidaᷓ.vt quoq̄modo de
us finis mediatꝰ vl' imediatꝰ vel finis vlti/
mus req̄ratur.qꝛ q̄nto plus ī ipis īmergiᷓ.
tanto debiliꝰ ad diuiā ꝯſurgit.vt dicat cum
Ps. Renuit ꝯſolari aīa mea.a q̄ etiã reddiᷓ
illiꝰ renuitõis delectationū rõ.ab eo ſic di/
cente.⁊ delectatꝰ ſum ⁊ exercitatꝰ ſum ⁊ de/
fecit ſpūs meꝰ.ſupple dū ſe exercet mēs mo/
tibꝫ anagogicis ad diuia ⁊ directa tēdentia
ſuñpiꝰ ad deū delectaᷓ. deficit ſpūs ab his
delectatõibꝫ que ſibi a ſenſibꝫ corꝑis exteri
us inſtigatõe diabolica offerunᷓ. Qḋ etiaz
de delectatõe ſenſuū īterioꝝ dicendū ē.q̇a
nec ab ipo vero diligente debꝫ diligi dulcē
do.vl' ſuauitas cõcupiſci.qꝛ ipe ſolus appe
titur.niſi qñq₃ hac de cauſa ipam dulcedi/
nem vl' ſuauitatē appetat.vt ad intimiorem
vnionē efficacius affectꝰ ⁊ importuniꝰ inar
deſcat. Uñ tota iſta ſapientia eſt in ardenti
deſiderio collocata.vbi oē ens vl' vis ⁊ offi
ciū ītellectualis virtutꝭ extirpari ⁊ derelin/
qui p̄cipiᷓ. Nã qñq₃ vis intellectualis mul
ta de diuinis participat.maxime qñ theo/
rijs diuinioribꝫ illuſtraᷓ. Sed q̇a alia vis
eſt in mente multo illa eminētioꝛ. cuiꝰ mo/
tibꝫ mens ignita erigiᷓ ad ſapiam ꝓfundio
rem.tū rõne ſuꝑioris apicis ipius affecti/
ue.tū rõne ardoris ipam ſuꝑius erigentꝭ.q̄
ſuꝑ habitꝰ gratuitos ⁊ infuſos rõe ſue im/
portune extenſiõis ⁊ dignitatꝭ in rõnali ſpi
ritu obtinet p̄ncipatū. Uñ cõmētatoꝛ Uer
cellenᷓ ſuꝑ myſticã theologiã. ſic dicit. In
hoc libro aliū et incõgabiliᷓ ꝓfundiorem

modū cognoſcēdi deū tradidit ſupintelle/
ctualē ꝛ ſupſubſtātialē. quē iō gētiľ ꝓphetia
nō appħendit.qꝛ nō q̄ſiuit nec eſſe putauit.
nec vim ſm quā diffundiť in aïa dephēdit.
Putauit em̄ ſummā vim cognitiuaꝫ ineſſe
intellectui.cū ſit alia q̄ nō min⁹ excedit itel/
lectū q̄ꝫ intellect⁹ rōem.vľ rō imaginatōem
ſcꝫ pncipalis affectio.ꝛ ipa ē ſcintilla ſinde/
reſis.q̄ ſola vnibilis eſt ſpūiſctō.i.dīno. Et
hac de cauſa cū incōpabiliť totius intelle/
ctus ſuſpēdat officiū mentꝭ ſupma affectio
ab ea ſecludi p̄cipiť nō tm̄ opatōes put ex/
eunt a vi ſenſitiua vľ intellectiua eliminari
iubenť.ſed etiā obiecta ipaꝝ omīa ſenſibi/
lia ꝛ itelligibilia pmo ea q̄ ſenſu exteriori p/
cipiunť. Cū vero rōnalis creatura conſtet
ex duplici natura.corpali.ſ. ꝛ ſpūali. vtraq̄ꝫ
habet ſibi obiectū rn̄dens.cū ſm cuiuſlibꝫ
capacitatē etna veritas pcipiať.quō ſenſibi
les hoīes ſunt q̄ nō niſi ſenſibilia cognoue
rūt veluti ſm hn̄tes intellectū obtuſuꝫ ꝛ af
fectū recuruū.ideo nec bonitatē nec verita
tē diuinā in ſe pcipiūt. Sed ꝛ tm̄ ne ſint om
nino exptes cognitōis diuīe poſuit de⁹ al/
tiſſim⁹ ſenſibiles creaturas.vt inuiſibilia di
p ea q̄ facta ſūt intellecta ꝯſpicerenť. vt ſm
dauiticū ſmonē aliq̄s excuſatōem nō habe
at.vt ſe abſcōdat a calore ei⁹.cū egreſſ⁹ bo/
nitatis ipi⁹ a ſūmo vſq̄ꝫ ad ſūmū in oīb⁹ cre
aturis reſplēdeat.ſed a filijs voluit increa/
ta ſapīa iſta ſenſibilia amoueri.vt multo fe
lici⁹.multoq̄ꝫ veri⁹ in thalamo affect⁹ ſecre/
tiori interi⁹ ī lectulo amorꝭ collocatū ſenti/
ant.quē iudei ꝛ ceteri phi p creaťas diſcur/
rendo mēdicāt. Vn̄ ab ipa veritate verus
orans in ſpū ingredi infra cubiculū vbi īue
niat theſaurū occultū p̄cipiť.nō tm̄mō ſen/
ſibilē put ſenſui exteriori rn̄dꝫ. ſed etiā put
eſt obiectū ſenſuū interioꝝ.nec ſub rōe app̄
henſiua ipi⁹ btiſſimi dei put eſt dilect⁹ pul/
cherrim⁹ ꝛ ſuauis p mentꝭ deſideria anago
gica appetať.ne ipa anīa q̄ velut filia hꝫ ſoli
deſiderio ꝯditoris inherere.refectionē ſuā
veluti mercenaria īpudenť inq̄rat.niſi rōe
ſupius dicta.ſ.vt in ipm aliq̄ dulcedinis vľ
ſuauitatꝭ nutrimēto allecta inſaciabilius ꝛ
ꝛ īmenſi⁹ inardeſcat. Intelligibilia em̄ ge/
neraliť euelli admonenť.qꝛ ſm ꝙ alibi dici
tur cū omēs hoīes naturaliť ſcire deſiderāt
in nulla tn̄ ſcie noticia vľ cognitiōe rōnalis
ſpūs tendētia ꝯq̄eſcit.niſi pme veritatis io
cunda cognitiōe leteť.quā ſolā iuenit nobi

litati hūane intelligētie rn̄dentē. Si ḡ ſci/
at oēm naturā elemētoꝝ cōplexiōes corpo
rū.virtutē aſtroꝝ.cū omīa illa viliora ſunt.
rōnalis ſpūs penit⁹ nō quieſcit.ſed potius
ſic labiť.vel etiā luxuriať cū ydolo creature
ſeipa infimiorꝭ (niſi redigat ad finē vltimū)
inuoluať. Cū etiā tante nobilitatis ſit ſpūs
vt ſpecies angelicas etiā faſtidiat penit⁹ cō
ſtrictus ꝛ errabundus niſi quoq̄mō ad co/
gnitionē illi⁹ a quo exijt originaliť ꝛ victor
ꝛ triūphans ꝓtualiť reuertať. Et etiaꝫ ſi
omīa creata vellēt ſcire reducēdo ad fineꝫ
debitū. vt p illa creator cognoſcereť.ab ipo
tn̄ reſpectu illi⁹ ſapīe totū oportet relinq̄re.
qꝛ mens īmediate ipm p ineffabilē cogniti
onē relictū ex amoris vnitiōe cognoſcit. Et
de illa cognitiōe in myſtica theoria ſm ter/
ciā trāſlationē ſic dī. p vnitionē dilectōis.q̄
eſt effectiua vere cognitōis vniť deo intelle
ctualiť ignota.cognitione multo meliori q̄ꝫ
ſit aliq̄ intellectualľ cognitio ꝛc̄.nō tm̄ intel/
ligibilia in q̄ verbo reſpectu exercitij iſtius
oīs finalis cōplacētia cognitōis de oī crea/
atura tā inferiori q̄ꝫ ſupiori relinq̄ pſuadeť
ꝛ etiaꝫ exiſtētia ꝛ nō exiſtētia.p que duo oīs
modus ſpeculatiu⁹ app̄hēdēdi diuinā na/
turā excludiť. Exiſtētia hic dicunť rōes et/
ne in mēte diuīa quib⁹ aliq̄d extractū in cre
atura inferi⁹ corrn̄det.qꝛ ordinatiſſim⁹ pce
dendi modus in hūanis ad diuīa certitu/
dinaliť repiť.qn̄ mens ſup ſe pueccta moueť
īmediate in deū veluti in ťminū ſine etiam
cōmixtiōe alteri⁹ cuiuſcūq̄ꝫ creature ſupio/
ris vľ inferiorꝭ. Quia ḡ ꝯſiderādo rōnes et
nas mens inq̄ntū ab ipis egredientē crea/
turā cōſiderat intātuꝫ a pte altera infra ſe/
ipam ſiniť vt nō totaliť ſup̄ ſeipam integra/
liter erigať.qꝛ ergo ſapīa vnitiua oēm cōtē/
plationē vel ꝯſiderationē in ſuis motibus
creature relinq̄t. ad ſuū vnicū intelligibile
ſup̄ ſeipam aſpirāꝫ.iō reſpectu ipi⁹ exiſten/
tiū (lꝫ ſit nobilľ contēplatio) dimitti p̄cipiť.
cū ſit ibi aliqua incuruatio ꝛ pceptio natu/
ralis.ꝛ iō mens p iſtā relatiuā contēplatio/
nē nō relinquit oīmodā hūanā app̄henſio
nem vt oīno veluti p aliā mens ſup natura
les limites collocet. Sed ꝛ nō exiſtētia iu/
benť āmoueri reſpectu aſcēſionis illi⁹ ſapīe
Nō exiſtētia vo hic appellanť ſm q̄ nihil ex/
emplatū ī creatura repiť. vt omīs ꝯſidera
tio de trinitate ꝛ ordine pſonaꝝ. quia illud
nunq̄ꝫ in creaturis apparet exemplatum q̄ꝫ

aliq̃s generet aliquē q̇ ſit idem qđ ipe. q̃ruꝫ
q̇libet ſit vere exiſtens ſuba. nunq̃ꝫ ꝙ amoꝛ
cõnectens aliq̃s ſit equal' ⁊ exiſtens ſuba cũ
ipis amantibꝫ. Jta ğ ſpeculatio int' ſpecula
tiuas ꝯtemplatões excellētiſſima relinqui
iubet'. nõ q̇a bona nõ ſit ⁊ nobilis. ſed qꝛ eſt
alia ſupioꝛ apphenſio ĩ mēte hũana ꝑ quã
ſolã excellētiſſime ſupmꝰ ſpũum attingat'. q̃
ſola optima poꝛtio marie dr̃. alia vero ꝑ ra
chel ſignat'. contēplatio vero ſenſibil' in cre/
aturis ꝑ lyam. ⁊ hec eſt rõ. qꝛ intãtuꝫ mens
diuiniꝰ ad ſupceleſtia ⁊ eminētius attingit
inq̃ntũ ipis magꝭ appropinq̃t vl' in ipm de
um intimiꝰ trãſſoꝛmat'. ꝙ qꝛ nulla eſt cõtē/
platio ſpeculatiua que hꝫ ꝟtutē trãſſoꝛman
di. ſed ſolꝰ amoꝛ extēſiuus deificãs. ideo il
le ſolus diuĩa apphendit ad cuiꝰ pedē nul/
la ꝯtemplatio cognitiua ſꝫ potiꝰ q̃i de lon/
ge ꝓſpiciens aliquatenꝰ ſe extēdit. Jdeo in
vij. de dĩnis nomibꝫ ſic dr̃. opoꝛtet aũt vide
re mentē noſtrã hr̃e ꝟtutē ad intelligendũ
ꝑ quã innuiſibilia reſpicit. vnitionē aũt exce/
dentē mentꝭ naturã ꝑ quã cõiungit' ad ea q̃
ſunt ſup̃ ipam. ſꝫm hãc igit' differētiã opoꝛ/
tet intelligere nõ ſꝫm noſipos ſed totos noſ
ipos iſtitutos ⁊ totos deificatos ⁊c̃. Ex q̇a
ita derelinq̃re eſt difficile: ideo cõcertatiõe
⁊ foꝛti conatu mentꝭ iſta reſecari iubentur.

Dicto de his q̃ opoꝛtet dereliq̇ neceſſa
rio. ſubdit' de ipa cõſurrectõe vnitiua. vbi ꝑ
mo notat' cõditio cõſurgentꝭ q̃n ꝑ ignoꝛan/
tiã dr̃. ⁊ ipa cõſurrectio extēſiua. vbi dr̃. con
ſurge. Et illud qđ ipa ꝯſurrectio ſolũ ⁊ ꝑci/
pue aſcēdit. cũ dr̃. ad eius vnitionē que ē ⁊c̃.
Sed cũ omĩs apphenſio iã dicta ſit extra
myſticã ꝯſurrectionē. cũ in illa opoꝛtet eſſe
ignoꝛantiã. iõ totalit' oculũ intellectꝰ reſcin
dere opoꝛtet q̃ in ipa ꝯſurrectõe ſꝑ vult il/
lud apphendere ad qđ tendit affectio. Vñ
maxima aduerſatio in iſta ꝯſurrectõe eſt ve
hemens inherētia intellectꝰ cũ affectu. quã
tñ reſcindere neceſſe eſt ꝑ magnũ exerciciũ
cuiꝰ cauſe dicte ſunt ſupiꝰ. qꝛ vel fantaſtice
vl' circũſcriptibilit'. vl' modo limitato appre/
hendit. ⁊ quõ h̃ poſſit fieri dr̃ in myſtica the
ologia ſup illud. Cõſurge ignote. qꝛ ibi ele/
uatio eſt vehemētia tendētie affectꝰ q̃ intel/
lectũ poſt ſe relinq̇t. pura ğ affectiua cõſur/
rectio nunq̃ꝫ eſt niſi totalit' intellectiuꝰ ocu
lus reſcindat'. ⁊ h̃ eſt qđ in ipo myſtice theo
logie ꝑncipio dr̃. Dĩno aũt ignoꝛata nota/
tione omĩs cognitõis. ⁊ meliꝰ vnit' ex eo ꝙ
nihil cognoſcit ſup mentē eleuata cognitiõ
Vñ hec eſt neceſſaria ꝯditio ad iſtã eleua/
tiſſimã apphenſionē ꝙ in ipa eleuatiõe va/
cet omĩs cognitio ſpeculatiua. qꝛ ipa eſt ig/
nota intellectui. et ipam relinq̇ neceſſe eſt ſi
ad cognitõnē ſup mentē deſiderat ꝑuenire
Et quãtũ in ipa cõſurrectiõe intellectus ſe
cõmiſcet affectui tm̃ eſt h̃ de ipuritate. ⁊ in/
q̃ntũ plus intellectiuꝰ oculus totalit' exce/
cat' (qđ fit nõ niſi ꝑ magnũ exerciciũ ⁊ labo
rem) intãtũ oculus affectiuꝰ ĩ ſuis extēſio/
nibꝫ liberiꝰ ⁊ icõparabilit' eminētiuſ eleuat'.
Et ꝑ qualecunq̃ꝫ exēplũ materiale illud p̃t
videri in aſpiratõe ⁊ reſpiratõe anheliꝰ. qꝛ
ſic ex interioꝛibꝫ ſine om̃i deliberatõne ꝓce
dit iſta emiſſio. ſic ſine deliberatõe affectus
igniꝰ q̇ eſt ſup omnē intellectũ tendit ad il/
lũ cui ſoli ꝑfectiꝰ vniri deſiderat. ⁊ hꝫbꝫ ſuã
actionē ab om̃i intelligētia totalit' ſepara/
tam tanta latitudĩe a ꝑte ſupioꝛi ⁊ ꝓmptitu
dine coadiuꝰ. vt mira velocitate motuũ ci
tius etiã q̃ꝫ cogitare valeat rõe ad inſtar a/
ſpirantꝭ ⁊ reſpirantꝭ ꝯſurgat. Cuiꝰ vt ſupꝛa
dictũ eſt velocitate motuũ ardoꝛe extēſiuo
⁊ impoꝛtuniſſimo eoꝛũdē ſic mendicãs nul
lius valoꝛꝭ reputat' ⁊ reſcindit'. licꝫ impoꝛ/
tune ſe miſceat oĩs ſpeculatiue cognitõnis
exerciciũ. qđ qꝛ nõ p̃ot dici. nec ſufficient' ꝟ/
botenꝰ explicari ſꝫm illud myſtice theologie
iij. Nũc aũt ab inferioꝛibꝫ ad ſupmũ aſcen/
dens ſꝫm mēſurã aſcenſiõis ꝯtrahit' ⁊ poſt
oēm aſcenſionē totꝰ ſine voce erit ⁊ totꝰ vni
etur ineffabilit' ⁊c̃. Quia doctrinã huiꝰ p̃cla
re ſapĩe ſibi ſoli increata ſapĩa reſuare volu
it. vt ſciat oĩs moꝛtal' creatura ꝙ eſt doctoꝛ
in celo q̇ ſolã ſapĩam verã ſuis ſcolaribꝫ ꝑ ce
leſtes imiſſiões ⁊ ſue claritatꝭ radios mani
feſtet. Scđa rõ eſt. vt omẽs ſapiētes mũ
di ꝯfutet. cum ſimplex vetula vl' ruſticꝰ pa/
ſcualis ad iſtiꝰ ſapĩe ꝯſurrectõeꝫ ꝑfecte poſ
ſit attingere. dum tñ mõ p̃dicto ſe p̃paret ꝙ
nulla p̃habita ſcĩa vl' moꝛtali induſtria app̃
hendit. Tercia etiã rõ ĩ libꝛo ſapĩe dr̃. qꝛ
oĩm ſupboꝝ ⁊ ſublimiũ colla ꝓpꝛia ꝟtute cal
cauit. qꝛ q̃ntũcũq̃ꝫ p̃clarꝰ q̃ntũcunq̃ꝫ clericꝰ
oĩbꝫ alijs gl'ioſioꝛ exiſtat. fimbꝛias hꝰ ſapĩe
nõ attingit. q̃ ſup mētē eleuata cognoſcit' ni
ſi ꝑ viã puerileꝫ. ſ. purgatiuam. ſuppoſito ꝙ
moꝛtalit' peccauerit. ad vnitiuaꝫ ſe p̃paret.
dolens ⁊ gemẽs ꝙ collatoꝛeꝫ totiꝰ ſapĩe ad
indignatõem ꝯ ſe pctĩs anterioꝛibꝫ ꝓuoca/
uit. Colla ğ ſupboꝝ ⁊ ſublimiũ vſq̃ꝫ ad hu/

militate puerorũ incipientiũ neceſſe eſt in/
curuari. Vñ eſt ibi illud ꝓpheticũ impletuꝫ
in quo ſapiā ſapientiũ reprobat̃. ⁊ ſola pur/
gatiue inferioꝝ hũilitas ab illo ſupmo exi/
git̃. q̇ deponit potẽtes de ſede ⁊ exaltat hu/
miles. Subdit̃ etiā reſpectu cuiꝰ fit illa cõ
ſurrectio. cũ dr̃ cõſurge ignote. ſ. ad vnitõeꝫ
illius altiſſimi. q̇ ſup mentẽ ⁊ cognitionẽ. ⁊
hec cā partim ſup̃ dicta eſt. quia nec ibi grã
nec glã ł dimiſſio pene. ł aliq̇d aliud req̇rit̃
iſtꝫ ꝯſideriis ſurſũ actiue ꝯſurrectõiſ. ſꝫ ipe
ſolus cui ſoli ꝓpter ſe in ꝯculcatiõe vehemẽ
tiũ deſiderioꝝ mens vniri aſpirat. qui ſub
iſta apphenſione obtentꝰ ꝓut ab affectu tẽ/
dente pcipit̃ ſup̃ omnẽ mentẽ hũanaꝫ ⁊ co/
gnitionẽ attingit̃. vt nõ ſolũ eſſe ipm abſo/
lute reſpiciat̃. ſed ⁊ modꝰ apphendẽdi ipm
qꝛ vt dictũ eſt quãdo affectꝰ tangit̃ ſup mẽ/
tem ducit̃ ⁊ rõnẽ. Vñ tota iſta ſapiā in h̃ ſo
lo pficit̃. vt ipa affectiua in ſuo ſupmo api/
ce ꝯſtituta p abſciſioneꝫ totiꝰ intellectualis
opatõis nihil aliud q̃ꝫ ſoli deo vniri deſide
rat. ⁊ qꝛ hoc ẽ difficile. ſubdit̃ ꝓpt̃ hoc. Et ſic
eſt poſſibile. vſqꝫ quo poſſit cum pſ. dicere.
Diſrupiſti dñe vincula mea. tibi ſacrifica/
bo hoſtiā laudis. Quia cũ pdicta impedi/
mẽta mediãte diuio auxilio (ſcꝫ oĩa ſenſi
bilia ⁊ intelligibilia. ⁊ maxĩe imixtio intelle
ctiue q̃ ſemp vult apphendere illũ in quẽ tẽ
dit affectꝰ) pfecte ſiue extenſiõis vnitiue vin
cula dirumpunt̃. tũc libera ipa affectiua ve
luti q̇dā auicula ſolis pẽnis affectionũ ar/
dentiũ ꝓuecta tanta libertate pfruit̃. vt q̇ti/
enſcũqꝫ vult moueat̃ ardentiſſime in deuꝫ.
ſic etiā vt orãs affectionũ deſiderio in men/
tis affectu q̃ntũ poſſibile eſt ĩ via ſic attente
exoret, ac ſi ipm videret facie ad faciẽ. q̃nqꝫ
etiā vt ſup̃ ipam mens erecta motu ⁊ cõſur
rectione q̃i totalit̃ extra corpus videat̃. ⁊ iõ
dicit ſic̃ poſſibile eſt. Quia nulla mens niſi
ĩmiſſione diuiā h̃ pcipit ſꝫm illud in pmo ꝺ
diuĩs nomĩb. Nā ſupſubſtãtialẽ ſciam ig/
note ſupſubſtãtialitatꝫ q̃ ſup̃ rõnẽ ⁊ intelle/
ctũ ⁊ ſubam ipam ipi tribuere conuenit tm̃
ad ſupius reſpiciẽti q̃ntũ theoricoꝝ eloq̇o
rum radius ſe imittit ad ſplẽdores ſuperi/
ores etiā. qd idẽ eſt ꝙ illa ſciā q̃ eſt p ignorã
tiā. vt dictũ eſt. ſoliꝰ dei doctrina pcipit̃. ⁊ in
q̃ntũ plus affectꝰ de theoricꝫ eloquiis. ſ. di
uinis influitõib q̇b mens cũ dilecto gar/
rula iocundat̃ recipit, intãtũ deus ſolus in
mente intimiꝰ ſe imittit, vt ipe q̇ eſt vã ſapiā

p diuiniores radios pclariꝰ cognoſcat̃. po/
ſtea ſubdit̃. Etẽm exceſſus tuiipiꝰ qꝛ nõ tm̃
creaturā ſapiā vnitiua funditꝰ eradicari p/
urgit. ſed ipm ſpecialit̃ itellectũ mortificat.
⁊ ſoli dĩne influẽtie ſe ſubmittit. ⁊ de illo ex/
ceſſu apl's dicit ad Corinth. Siue mẽte ex
cedimꝰ deo ⁊c̃. ⁊ p iſtũ ꝯtinuatũ exceſſum ig
ne amorꝫ aĩa efficaciorẽ ꝯſequẽs ſepatõneꝫ
⁊ purgatõem p ſuas extenſiões flãmeas et
ꝯſumẽtes rubigĩes efficaciꝰ ꝓmeret̃. q̃ꝫ pri/
mo cũ p iſtā incipit ꝯſurgere. qꝛ ſicut eſt du
plex purgatio. ſ. p aquā ⁊ p ignẽ ĩ corpalib.
ſic ⁊ in ſpũalib. qꝛ via pma purgatiua p do
lores ⁊ frequẽtes attritõnes purgat ⁊ p la/
chrymas. ſed multo efficaciꝰ illa q̃ eſt p con
ſurrectõem ardorꝫ. Vñ p iſtũ exceſſuꝫ ardo
ris iā leuis ab oĩ irretẽtibili. ſ. mũdano de/
lectabili ⁊ abſoluto. ſ. ab oĩ aliena affectõne
mũdus ad dĩne incõphenſibilitatꝫ clarita/
tẽ iā penitꝰ ablatꝫ obſtaculis ⁊ abſolutꝰ ſpẽ
a vinculis agilime ſurſuꝫ agit̃. Vñ iſte ẽ or
do ꝯſurgendi. Prio oportet ꝙ ⁊ ꝯſideratio
nẽ ⁊ amorẽ ſenſibiliũ derelinq̇t ⁊ ꝯtempla/
tionẽ oĩm intelligibiliũ ⁊ purꝰ ꝯſurgat affe
ctus ſine admixtiõe itellectꝰ in illuꝫ quẽ in
ſua tendẽtia cognoſcit q̇etatiuuꝫ deſiderii.
vt ipi intimiꝰ vniat̃. Et p iſtā diuturnoruꝫ
motuũ anagogicoꝝ ꝯſurrectõem magꝫ ac
magꝫ affectus extẽdit̃. ⁊ q̃i q̇buſdā flãmeis
ſcintillis mens purgat̃ efficaciꝰ. ⁊ ab amo/
re carnaliũ alibi req̇em iueniẽs. ſine carnis
murmuratiõe neceſſario ſequeſtrat̃ multo
plus q̃ꝫ antea. ⁊ exinde affectꝰ puris motib
fit agilior. vt q̇tienſcũqꝫ vult ſine meditatõe
intellectꝰ puii ardẽtiſſime moueat̃. Vñ p/
mo dicit cõſurge ignote. ⁊ poſt h̃ dic̃. ſurſuꝫ
agerꝫ. q̃i diceret. ꝙ ĩ pncipio exerciciĩ ꝯſurre
ctionũ anagogicaꝝ affectꝰ apex cũ difficul/
tate ꝯſurgit. ſed p amorẽ exceſſiuũ ipiꝰ ſup̃
ſe. ⁊ p efficaciorẽ purgatõem q̃i ſine difficul
tate ad libitũ ꝯſurgit. ⁊ motuũ agilitate mi
rabilit̃ leuigat̃. vt licet in ipo motu anagogi
co natura ⁊ amor piter ꝯcurrãt. tm̃ efficaciꝰ
iā remotꝫ impedimẽtꝫ ⁊ exinde maiori imiſ
ſione deſup adueniente. multo plꝰ ardor a/
morꝫ q̃ꝫ vigor affectꝰ naturał facilitatẽ ⁊ agi
litatẽ motuũ incõparabilit̃ opet̃. ⁊ hoc eſt ꝙ
dicebat̃. cũcta auferẽs ⁊c̃. vbi duo maxime
q̃ oportet derelinq̇ tangunt̃. ſcꝫ oĩe irretẽ/
tibile ⁊ oẽ abſolutũ. quoꝝ pmũ reſpicit affe
ctum. qꝛ in quocũqꝫ afficit̃ creato illi neceſ/
ſitate cõiungit̃. ⁊ p ꝯſequẽs irretitur. ⁊ tunc

minus agilis ad cõſurrectionē diuioꝝ effi/
citur.ſed nõ tm̄ irretentibile ſed om̄e abſo/
lutũ dī. Abſolutũ dī omne quod ſua ꝓpria
forma cognoſcit̄ hñs eſſe diſtinctũ.cui⁹ om
nē ſpeculationē vł cõtemplationē amoueri
neceſſe eſt.qꝛ ſic om̄e irretētibile ĩmũdũ red
dit affectũ dũ in creatura ſeipa viliori dele
ctat̄ affect⁹.ita ꝑ ſcd̄m ĩmũdus efficit̄ intel
lectus.i. tenebroſus.qꝛ dũ tm̄ hũana ſcien/
tia ſpeculatiua replet̄.in cõparatõe illius ſa
piētie q̄ eſt ꝑ ſupſplendētes diuĩos radios
q̄i quadã obtenebrãte caligine obfuſcatur.
Sed ꝛ illud verbũ vltimũ nõ tm̄ de agilio
ri ꝯſurrectõe eſt.ſed ꝛ de cognitõe ſuprema
ipi⁹ intelligētie.qꝛ ſm ſapiam bti Dionyſij
illa ſola vera eſt cognitio de diuis q̄ experi/
mētali noticia ſurſũ actiue ꝯſurrectõis re/
linquit̄. Vñ diuia miſerat õe ſm ꝙ cõpetit
ꝯſurgenti h̄ accidit.vt qñ mens ꝑ multorũ
tempoꝝ curricula aſpirauit.vt ſuũ dilectũ
intimi⁹ ſibi cõiuncta ardēt ori vinclo amo/
ris ꝯſtringeret ad modicũ.ꝓut capax eſt.ꝓ/
ut fit in raptu viſio beata cõcedit̄.maxie cũ
ab irretentibili ꝛ abſoluto ſit mũda. ꝛ erigi
tur tũc ad diuiãꝝ tenebrarũ radiuz.ſ.lumē
diuie incõprehenſibilitatꝭ q̄ ibi vocat̄ tene
bra.ſm ꝙ in epl'a dī ad Thy.ſic.Diuia cali
go lumen eſt inacceſſibile in q̄ habitare de⁹
dī.ꝛ iuiſibił quidē exiſtēs ꝓpter excedentez
claritatē ꝛc̄. Vñ ſapia illa eſt in mente ante
cognitõem.ꝛ ſic diuti⁹ aſpirãti a dilecto dī.
Amice aſcende ſupi⁹. Vñ ꝓmo dī.cõſurge
ꝛibi ſurſum agerꝭ.qꝛ in cõſurrectõe vnitiue
ſapie natura opat̄ ꝛ gr̄a.in iſta aũt ſuprema
opatõe intelligētie ſola gr̄a eleuãs ĩmedia/
tiſſime opat̄ q̄ntũ ad ipam eleuatõem rapt⁹
ꝓut mens ſic in corpe erigit̄.vt a ſenſibꝫ cor
porꝭ ſequeſtret̄.cũ in iſta vltima intelligen/
tie eleuatiõē tã itellectiua q̄ȝ affectia potiſſi
me officiũ conſũmatũ.nõ ꝑ modũ patiendi
ſed agēdi actuũ ſuoꝝ obtineãt. Poſtea dī.
Vide aũt ne q̇s indoctorũ iſta audiat. Et
hoc q̇dem ãmonet in fine ꝓmi de diuis no
minibꝫ.ſic ſcribēs ad thy. loquēs de cogni
tione ꝑ amorē preuiũ.d. Apponam⁹ in ſctis
ſctã.ſm diuã traditõez collocãtes. ꝛ ipa ab
indoctoꝝ vſibꝫ ꝛ deriſionibꝫ auferētes ma
gis ipos illos ſi talit̄ ſunt.tales q̇dez homi
nes ab impugnatõe dei ĩ hoc liberãtes ꝛc̄.
Hoc idē ſepiſſime ãmonet in alijs librꝭ ſu/
is. Et hec eſt rõ quã ipe aſſignat ſtatim po
ſtea.qꝛ putãt ea q̄ ſm ipos eſt cognitõne co

gnoſcere eũ q̇ ponit tenebras latibulũ ſuũ.
qꝛ nõ pñt deũ apphendere niſi ſub rõne bo
ni vł veri vł dulcꝭ.ꝛ ſic de alijs. Et iſta ſapia
anagogica eſt quedã theorica ꝑ ſe diſtincta
ꝛ diuerſa ab om̄i ſpeculatiua ſapia.q̄ omnē
rõnis apphenſionē trãſcendit. Et qꝛ mul/
ti ſapiētes ꝛ doctores hoc videre nõ ꝑualēt.
hanc ſummã ſapiam irridēt. ꝛ in hoc ꝑ ꝯſe
quēs deũ altiſſimũ collatorē hui⁹ ſapie im
pugnãt. Jõ cũ beato Dionyſio ſed qd̄ ma/
gis cũ dño ieſu xp̄o rogo illũ q̇cũq; hoc ſcri
ptũ inſpexerit ne indoctꝭ hui⁹ mũdi docto/
ribꝫ phis carnalē vitã ducentibꝫ vllatenus
manifeſtet.niſi hac via puerili velint incipe
ſcȝ purgatiua via. ꝛ citi⁹ q̄ȝ aliq̇s eſſet non
tm̄ in aliqua liberaliũ artiuz.ſed ĩ arte me/
chanica induſtri⁹ opator.in ſeipis ſola diui
na ĩmiſſione gradatim aſcēdentes oĩa que
dicta ſunt multo meli⁹ ꝛ multo iocũdi⁹ ex/
perimētali noticia veraciſſima approbabũt
Sed hec ſcribere volui ad h̄ ꝙ min⁹ expti
in iſta ſapia corroborato itinere ſemitas di
rigant ſcientes ꝙ citiſſime ĩuenit̄ ꝙ ſi in ꝓn
cipio purgatõis vł extatice ꝯſurrectõis dif
ficultas mirabił ſentiat̄.tñ in paucꝭ vexati
citiſſime ĩ multꝭ bene diſponent̄.ita vt expe
rimēto videãt om̄e qd̄ oculus nõ vidit nec
auris audiuit.nec in cor hoīs aſcēdit.h̄ etiã
in pñti videre pñt q̇ ipi ꝑ dilectionē hui⁹ ſu
preme ſapie inherebũt.vt iã mēs dicat. Te
neo eum nec dimittã.ſed licȝ ab indoctꝭ q̄ſi
ſtulta hec ſapia videat̄ ſubdit̄ theorica.vbi
ꝑ rõnes ꝛ argumēta ꝓcedit̄.vt quõ mēs cõ/
ſurgere valeat.quõ remouēda obſtacula.q̄
vnitiõe media.ꝛ multa alia q̄ ad h̄ ꝑtinēt ad
ꝯſutatõem hũane phie. Sed ꝛ ne aſcenſus
tante ſapie videat̄ irrõnabił argumētꝭ tam
naturalibꝫ q̄ȝ theologicis q̄ȝ anagogicꝭ ſum
ptis a rõnibꝫ etnis euidenti⁹ diſputat̄. Et
ideo ſapia Dionyſij difficillima videt̄.quia
mod⁹ ꝓcedēdi ſuꝑ oēm rõnem exiſtit.ꝛ ſola
ſpũſſcti influitõe ꝑcipit̄ maxie de diuis no/
minibꝫ.vbi dī ꝙ nõ aſſeuerat̄ hec doctrina
in ꝑſuaſionibꝫ hũane ſapie v̄bis.ſȝ ĩ demon
ſtratiõe a ſpũſctõ more v̄tutꝭ in ſuꝑmo api/
ce ſm quã ineffabilibꝫ ꝛ ignotꝭ ineffabiliter
ꝛ ignote cõiungit̄ ꝛc̄. Qñ ergo ſpũſſcũs mo
uet apicē affectiue.ſm Ps̄.tange montes ꝛ
fumigant.tunc tota ꝓfunditas ſapie Dio/
nyſij vbi intellectũ accedit.ſuꝑ omnē diſci/
pline alteri⁹ leuitatē certiſſima ꝛ leuiſſima
cõprobat̄. Et ideo amãtiſſima. quia ſine oĩ

dubitatiōe ⁊ opīone ꝓcedit. ⁊ ideo q̄ꝛ pri/
mo opoꝛtet cognoſcere practicaꝫ q̄ȝ theo/
ricā vt illa leuiſſima cognoſcat̄. idō theoꝛica
opatiuā conſequit̄. Pax ergo omibꝫ amato
ribꝫ vere ſapīe ⁊ diuīe bonitatis influentia
concedat̄. Amen. Queſtio.

a D manifeſtationē illoꝝ occultoꝛuꝫ ⁊ myſticoꝝ que dicta ſunt ſuꝑ veri/
tate querit̄ difficilis queſtio. in qua
cuilibet intelligēti veritas hui⁹ ſapiētie ma
nifeſtius illuceſcit. Querit̄ igit̄ vtrum ſcꝫ
anīa ſm ſuū affectū poſſit aſpirando vel de
ſiderādo moueri in deū ſine aliq̄ cogitatōe
intellectus ꝑuia vel cōcomitante. Videt̄ ꝙ
ſemꝑ ſit neceſſariū ꝑcogitare anteq̄ȝ ꝑ extē/
ſionē amoꝛis affect⁹ moueat̄ in deū. Primo
auctoꝛitatibꝫ ſic. q̄ꝛ dicit̄ in Ps̄. In medita
tione mea exardeſcit ignis. ergo ꝑmo opoꝛ
tet ꝙ mens ꝑmeditet̄ cogitando anteq̄ȝ in
ip̄m dilectū igne amoꝛis cōſurgendo ꝑ af/
fectionē. affect⁹ interi⁹ inardeſcat. Itē Au/
guſtin⁹. Inuiſa poſſum⁹ diligere. incogni/
ta aūt nequaq̄ȝ. ergo ꝑmo opoꝛtet rōcinan/
do vl' intellectual'r cogitādo cognoſcere an
teq̄ȝ affectu amoꝛis aliqđ diligat̄. cogitatio
igit̄ affectionē amoꝛis neceſſario precedit.

Hoc ideꝫ ꝓbat̄ rōnibꝫ. ⁊ ꝑmo rōne ſum/
pta in diuinis ſic. Anīa em̄ in deū quē dili/
git ꝑ amoꝛis deſideriuꝫ actualit̄ ſe extēdēs
vocat̄ deifica vel deificata in. vij. de diuinis
nomibꝫ. nā ſm ꝙ poſſibile eſt creature ꝑ ex/
tenſionē amoꝛꝫ trinitati ſuperexcellentiſſime
ꝯfoꝛmat̄. Sed in trinitate ita eſt. ꝙ ſm oꝛ/
dinem nature ꝑmo eſt pater q̄ eſt ſūma po/
tentia. ſcđo fili⁹ qui eſt p̄ris noticia vl' ſūma
ſapīa. tercio eſt ſpūſſctūs q̄ eſt ver⁹ amoꝛ. ḡ
ſic erit in anīa que ꝑ extenſionē amoꝛis ſm
modū ſue paruitatis vt poſſibile eſt trinita
tem beatiſſimā nitit̄ imitari. ꝙ ꝑmo ibi erit
de ip̄o ad quē tendit aliq̄ cogitādo vl' intel/
ligendo noticia anteq̄ȝ amoꝛꝫ deſiderio in
ip̄m poſſit aſpirādo ꝯſurgere. ḡ cogitando
cognoſcere ſemꝑ ꝑcedit affectionē amoꝛis.

Itē ſm ꝙ dicit beat⁹ Dionyſi⁹. eccl̄ia mi
litans imitat̄ ſm ꝙ poſſibile eſt eccl'iam tri
umphantē. ergo anīa fidel' volens ꝑ amoꝛē
ꝯſurgere gradatim. ſm ꝙ eſt in oꝛdinibꝫ an
geloꝝ ꝯſurgit. ⁊ maxime mētes amantiū vl
time hierarchie ꝯparant̄. in q̄ ſūt tres oꝛdi
nes. ſcꝫ throni cherubin ⁊ ſeraphin. Igitur
neceſſariū eſt in anīa ꝯſurgere actualit̄ vo/
lente. ꝙ tres ꝓprietates vl' officia iſtoꝝ triū
oꝛdinū imitet̄. Primo ꝙ ſit thron⁹. i. ꝙ cete
ra ſcꝫ mūdanos honoꝛes. carnales affecti/
ones. terrenas delicias. vt ſolus de⁹ iā ſede
ꝑparata in ip̄a reſideat penit⁹ derelinquat

Scđo ꝙ ſit cherubin qđ intelligit̄ pleni
tudo ſcīe. ⁊ hoc fit mediāte lumine diuinit⁹
immiſſo. q̄ mediante mens ſuꝑ intellectualit̄
cogitādo ſm humanā intelligentiā diuina
cognoſcit ⁊ celeſtia apprehendit. Poſtea
opoꝛtet ꝙ ſit ſeraphin. q̄ eſt oꝛdo ſuꝑmuſ. i.
ꝙ in illū quē iā mens cherubica cognouit.
poſtea affect⁹ ip̄m ſolū deſiderādo non ali/
ud. ꝑ affectōes flāmigeras inardeſcat. ⁊ tūc
eſt ſeraphin q̄ interꝑtat̄ ardens. Cū ei che
rubin. cui appropriat̄ cogitantꝫ cognitio oꝛ/
diate ꝑcedit ſeraphin q̄ interꝑtat̄ ardoꝛ a/
moꝛis. igit̄ ſic erit in aīa que h̄ triplex offici
um angelicū nitit̄ imitari ꝙ ꝑ cogitationeꝫ
cognoſcere ꝑcedit actualiter ardere. vt ſine
cogitatōe ꝑuia nullaten⁹ ꝯſurgat amoꝛꝫ af
fectio. Itē anīa ꝑ amoꝛē cōſurgens nitit̄
illis beatꝫ mentibꝫ ſctōꝝ q̄ contēplant̄ deū
facie ad faciē ꝯfoꝛmari. ſed illis illic ꝑmo ē
videre q̄ȝ amoꝛe inherere. q̄ꝛ niſi illā indici
bilē plenitudinē intelligēdo cognoſcerent.
nullaten⁹ ip̄i ignitis affectōibꝫ in q̄rū dele/
ctatione b̄titudo cōplet̄ inauertibilit̄ adhe
rerent. idō niſi nobis ꝑus eſſet cogitatio ſeu
cognitio q̄ȝ affectio amoꝛꝫ iā nō cōfoꝛmare
mur mentibꝫ ſctōꝝ in glīa. q̄ꝛ ſic vident di/
uinā pulchꝛitudinē vt in ip̄a ꝑ amoꝛeꝫ ſuꝑ
omnē intelligentiā interi⁹ affectōnibꝫ dele/
ctent̄. in his ergo intelligere ꝑcedit amare.

Iteꝫ ſm ꝙ aīa in ſuis potētijs oꝛdinat̄.
ſic eodē mō naturalit̄ oꝛdinate vīdr moue/
ri. ſed ego video ꝙ a ſua ꝑmoꝛdiali creatōe
anīa tres hꝫ potētias naturalit̄ diſtinctas
ſcꝫ memoꝛiā. intelligentiā ⁊ voluntatē. Me
moꝛia nihil aliud eſt in nob̄ q̄ȝ intētio diui/
ne ſilitudinis. Intelligētia eſt in nob̄ illud
mediāte q̄ naturalit̄ nō inueſtigādo nec ra/
tiocinādo q̄libet anīa ſuū creatoꝛē cogno/
ſcit. Volūtas eſt illa potētia ꝑ quā aīa ſuuꝫ
creatoꝛē diligit ⁊ in ip̄m naturalit̄ tēdit. ⁊ ex
iſto vltimo eſt rō q̄re affect⁹ human⁹ nō po
teſt ſatiari ad plenū t̄renis diuitijs. delicijs
⁊ honoꝛibꝫ. cū in ſolū deū tēdat. vt in ip̄o fi/
naliter cōquieſcat. Cū igit̄ potētie intelligē
tie in q̄ eſt cogitatio vl' cognitio ꝑcedit po/
tentiā voluntatꝫ naturalit̄. in q̄ eſt ardoꝛ vl'
amoꝛis affectio. igit̄ mot⁹ intelligētie. qui ē
cogitare ꝑcedit motū voluntatꝫ q̄ ē amare.

Nullꝰ igiť intellectꝰ ſine cogitatõe p̃uia po/
terit amoꝝ affectiõe ꝯſurgere q̃ntũcũq3 ig/
nitis affectõib9 vt diuinitꝰ eleueť. Jte3 h̃
idem videť in app̃henſiua ⁊ ĩ motiua ſenſi/
bili. Nã ꝓmo neceſſariũ ẽ. vt illõ ad qδ ima
ginarie diligẽdũ moueoꝛ. ꝙ il'ud antea ſen
ſibiliť p̃cognoſcã. ante igiť opoꝛtet me cõp̃/
hendere oculo exterioꝛi vł alio ſenſu aliqδ
delectabile q3 in ip̃o delecter vt illud h̃ndũ
deſiderem. Jgiť ſic erit in cognitiua ⁊ moti
ua rõne ſupioꝝ ꝙ deũ ſiue aliqδ aliud dele/
ctabile anteriꝰ cogitẽ. q3 ad ip̃m poſſim in/
teriꝰ affectõib9 aſpirare. vł in ip̃o aliq̃tenus
delectari. g̊ p̃cogitare ſꝑ p̃cedit amoꝛe cõ/
ſurgere. Jtẽ ſm ꝙ dĩc beatꝰ Dionyſiꝰ in
ꝓncipio myſtice theologie in ꝯſurrectõe a/
moꝛis opoꝛtet oẽm intellectũ derelinque/
re ⁊ cogitatões de creaturꝫ ſenſibilib9. ⁊ etiã
tam de deo q3 de angel. ſed illud ponere vi/
deť ſtultiſſimũ. q̇d em̃ faciat animꝰ ſi nõ po
terit cogitare de deo vł trinitate vł angelis
Uideť etiã tunc eſſe ĩ nube vł in mari. q̃i cũ
ſemꝑ cognitio intellectꝰ ip̃3 amoꝛẽ dirigat.
aliť em̃ ſapia myſtica nõ videť ſapĩa ſed ab/
uſio vł ſtulticia. Jtẽ om̃e illud qδ appꝛe/
hendiť. app̃hendiť ſub aliq̃ intentiõe entis
ſc3 aut vt vnũ. aut vt veꝝ. aut vt bonũ. g̊ de
us quoq̃mõ app̃hendať. app̃hendeť ſub rõ
ne entis vt eſt ſũma vnitas. aut vt eſt ſũma
veritas. aut etiã vt eſt ſũma bonitas. Cum
igiť nullo iſtoꝝ modoꝝ poſſit appꝛehendi
niſi ꝑ cogitationẽ. nã ſi app̃henderẽ vt vnũ
opoꝛteret me cogitare de vnitate. ſi vt verũ
de veritate. ſi vt bonũ de bonitate. igiť cum
amoꝛis app̃henſio app̃hendat deũ inq̃ntũ
eſt bonũ. opoꝛtet neceſſario ꝙ ꝓus ibi ſit co
gitatio p̃uia de ip̃a bonitate. q3 in ip̃a3 actu
aliť ꝑ amoꝛis affectiões moueri. g̊ ⁊c̃. Cõ
tra. Uideť ꝙ ſine cogitatõe p̃uia vł cõcomi
tante affectꝰ ꝑ amoꝛẽ diſpoſitꝰ libere moue
atur in deũ. ⁊ ꝓmo auctoꝛitate magni hie/
rarche dionyſij in ꝓn. myſtice theologie di
centꝫ ad Thy. ſic. Tu aũt amice thymotee.
circa myſticas viſiões foꝛti cõtritõe ſenſus
derelinque. ⁊ intellectuales oꝑatões ⁊ om/
nia ſenſibilia ⁊ intelligibilia ⁊ omia exiſten/
tia ⁊ nõ exiſtentia. ⁊ ſicut poſſibile eſt igno/
te conſurge ad eius vnitionem que eſt ſu/
per omnem ſubſtantiã ⁊ cognitõe3 ⁊c̃. Cũ
igiť ſm h̃ in ꝯſurrectõe amoꝝ myſtica opoꝛ
tet derelinquere oẽm intellectualẽ oꝑatõe3
vł cognitõem. ⁊ ſolũ ſm vnitõem amoꝝ af/
fectuoſi ꝯſurgere. q̃ eſt ſuꝑ oẽm intellectu3
⁊ cognitõem. Jgiť ſine cogitatõe p̃uia vere
amans amoꝛis affectõe cõſurgit. Jn tercia
tranſlatiõe Dionyſij dĩ in myſtica theolo/
gia ꝑ vnitõem dilectõis q̃ eſt affectiua vere
cognitõis. vniť deo ĩtellectualiť ignota co/
gnitione multo nobilioꝛi q3 ſit cogitatio in
tellectual. ⁊ in eo ꝙ cogitatõem intellectua/
lẽ derelinquit ſuꝑ intellectũ ⁊ mentẽ deũ co
gnoſcit ⁊c̃. Cũ igiť vt ibidẽ dĩ dus nõ poſ/
ſit cognoſci ꝑ intellectualẽ cogitatõem. co/
gnoſciť veriſſime ꝑ tactũ amoꝛis. igiť vt pla
ne dĩ neceſſe eſt oẽm intellectu3 derelinq̃re
⁊ ſolũ ꝑ amoꝛis affectũ ĩ deũ ꝯſurgere. Jtẽ
dĩ in. vij. de dĩnis nomĩb9. opoꝛtet aũt vide
re nr̃am mentẽ h̃re ꝟtutẽ ad intelligendũ ꝑ
quã intelligẽda inſpicit. vnitõem aũt exce/
dentẽ naturã mentꝫ ꝑ quã cõiungiť ad ea q̃
ſunt ſup̃ ip̃am. ſm hanc igiť dĩna opoꝛtet ĩ/
telligere non ſm nos ſed nos totos. totos
ip̃is ſtatutos. ⁊ totos deificos ⁊c̃. Jgiť lic3
in humanis ꝓmo opoꝛtet ĩtelligere q3 affici
in vera tamẽ ⁊ exꝑimẽtali cognitõe diuioꝝ
opoꝛtet ꝓmũ ſentire ꝑ amoꝛẽ q3 ip̃m deũ q̃
ſentiť intelligẽdo cogitare. g̊ opoꝛtet cõſur/
gere ꝑ amoꝛẽ vt ex iſto ſtatu cognitõis ĩ ip̃a
mente vera cognitio relinquať. nã illud ſc3
de diuinis qδ exꝑimẽtaliť ſentit affectꝰ. ve/
re etiã intelligit intellectꝰ. Jtẽ in eodẽ ca
pitulo dĩ de myſtica ſapĩa ſic. Hanc igiť ir
rõnabilẽ ſtultã ⁊ amente3 ſapĩam excedenť
laudantes dicimꝰ ꝙ eſt oĩs mentꝫ ⁊ rõnis ⁊
omĩs ſapĩe ⁊ pꝛudẽtie cauſa. ⁊ ĩ ip̃a eſt om/
ne cõſiliũ. ⁊ ab ip̃a omĩs cognitio ⁊ pꝛuden
tia. ⁊ ĩ ip̃a theſauri ſapĩe ⁊ ſcĩe abſcõditi ⁊c̃.
Cũ igiť ip̃am irrõnabilẽ vocet. nõ g̊ per rõ/
num ĩueſtigatõe3 ꝓcedit. ⁊ cũ ip̃am ſtultam
appellet. nõ ꝓcedit ſic̃ alia ſcolaſtica ſciẽtia.
Nã oꝛdinate ꝓcedẽdo ꝓmo ꝯg̊ſcimꝰ om̃e il
lud qδ diligimꝰ. ſi g̊ miſtica theologia ꝓmo
ꝑ rõnes cogitãdo vł meditãdo ꝓcederet ſi
cut videmꝰ in alijs nõ ſtulta a btõ dionyſio
vocareť nec amens. i. ſine mẽte. nã ſine om̃i
mentali cogitatõe vł meditatõe affectꝰ amo
ris accendiť. igiť ex affectu amoꝝ relinquiť
in mente cognitio nõ ecõuerſo ⁊c̃. Jtẽ Pſ.
Guſtate ⁊ videre ⁊c̃. Cũ igiť guſtare affectũ
reſpiciat amoꝝ. videre aũt intellectꝰ cogita
tionẽ vł meditatõem. g̊ ꝓmo o3 motu amo/
ris ꝯſurgere q3 occultiſſimũ deũ ĩtellectua
liť cogitãdo cognoſcere. nã hec ẽ regula ge/
neral in myſtica theologia ꝙ pꝛimo o3 h̃re

practicā ꝙ̄ theoricā.i.vſum exercicij i corde
ꝙ̄ ipiꝰ rei vł' coꝝ q̄ dicunt͛ hr̄e noticiam.
Itē illud idē appet autoritate cōmētatoꝝ
Vercellenſ ſup myſticā theologiā dicentꝭ.
Iſtud ſapie negociū ſenſus imaginatōis.
rōnis.intellectꝰ.tā practici ꝙ̄ theorici vſus
⁊ officia ſuſpēdit.⁊ excludit oēm itellectuʒ ⁊
om̄e itelligibile ⁊ ens ⁊ vnū ⁊ verū.⁊ trāſcē/
dit ſpeculū ⁊ enigma.⁊ ipi dino ſpūi apiceʒ
affectōnis ꝑncipal' dina dignatōne vnit ⁊c̄.
Igit͛ nō reqrit͛ in myſtica affectōe aliq̄ cogi
tatio vł' cognitio itellectꝰ Itē h̄ idē ꝓbat͛
ꝑ rōnē in dinis ſumptā.qꝛ mens rōne ꝑfici
tur ſm ꝙ gradatim aſcēdēdo ordiate ad di
uina ꝯſurgit.ſed ego video ꝙ i ipa diuitate
ſunt tres ꝑſone.ſ.pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſctūs. pr̄ ē
ſumma potētia.filius ſumma ſapiētia.ſpi/
rituſſanctꝰ amor cōnectēs. ſʒ ſpūſſctūs q̄ ē
verꝰ amor ſm naturā ⁊ etiā ſm nr̄am itelli
gentiā.nō ſm tp̄s eſt vltia ꝑſona i dinis. Nā
ꝑmo eſt itelligere pr̄em generātē.ſcd̄o filiū
genitū.tercio ſp̄m ſctm̄ ꝓcedētē ab vtroq̄.
vltimꝰ ḡ ⁊ nobis ꝓpinq̄or eſt ſpūſſctūs. cū ḡ
aīa gradatim aſcēdendo ordinate ꝓficiat
oportet ꝙ hēat ꝑmo amorē q̄ appropriatur
ſpūiſctō (qꝛ ſpūſſctūs nob̄ eſt affinior) an/
teq̄ȝ habeat intelligētiā cogitādo.vł' etiā ſa
pientiā q̄ appropriat͛ filio. amoris igit͛ affe/
ctio p̄cedit cogſcere.⁊ nō ecōuerſo. Item
aīa ſm ꝙ a deo fonte totiꝰ btitudinis reci/
pit influentiā ad inſtar eccl'ie triūphantꝭ ꝑ
ficitur.ſʒ ꝯſtat ſm Diony.ꝙ ordo ſeraphin
q̄ interp̄tat͛ ardens ꝑmo vberiꝰ ⁊ ꝑfectiꝰ re
cipit influentiā a deo ꝙ̄ ordo cherubin q̄ in
terp̄tat͛ plenitudo ſcīe. ḡ affectꝰ ꝑ ardorē a/
moris q̄ rn̄det ſeraphin ꝑmo ⁊ ꝑncipaliter
afficit͛ ⁊ mouet͛ in deū ꝙ̄ intellectꝰ illud qd̄
affectus deſiderat cogitādo itelligit.qd̄ in/
telligere rn̄det cherubin.ḡ ꝑmo affectꝰ mo
uetur i deū ſine cogitatōe p̄uia intellectꝰ ſʒ
potius ip̄m ſeq̄tur. Itē ſpūs rōnalis re/
cipit a deo influentiā prio ⁊ ꝑncipalit͛ inq̄n
tū ipi eſt affinior.ſʒ affectꝰ maxie ꝑ amoreʒ
diſpoſitꝰ eſt ſup̄mꝰ in rōnali ſpū.⁊ ꝑ ꝯſeq̄ns
ſpūi increato ꝓpinquior.igit͛ tangit͛ apex af/
fectus a deo ꝑ imiſſioneʒ igni amoꝝ in ſpū
tanq̄ȝ deo ꝓpinq̄or anq̄ȝ habeat ip̄m apphē
dere intellectꝰ q̄ eſt potētia.multo plꝰ affe/
ctu a creatore ſup̄mo diſtātior.igit͛ ſꝑ moue
tur ꝑmo affectꝰ in deū ꝙ̄ intellectꝰ cogitan
do intelligat. Itē cū deꝰ q̄i gradibꝫ infi/
nitis diſtet a q̄libet creatura ad hoc ꝙ ipe i

iſta miſeria aliquātū cognoſcat͛.oʒ aīam ſic
appropinq̄re eideʒ vt quoq̄modo attingat͛
ab ipa. cū ḡ ſolus amor faciat aīam appro/
pinquare ad deū ꝑ ſui extenſionē.igit͛ inq̄ȝ/
tū mens amat attentiꝰ intātū fonti lumis
appropinquat.⁊ per cōſequens inquantuʒ
ꝓpinq̄or ē fonti lūis ꝑ amorē.itātū plꝰ itelle
ctꝰ illumiat͛ ab eo ꝑ cognitiōeʒ ꝑmo igit͛ in
dinis ē ardēdo amare ꝙ̄ intelligendo co/
gnoſcere. Hic ſoluunt͛ argumenta.

Olutio. Dicendū ſm beatū Dio
ſ nyſiū in ꝑncipio myſtice theologie
ſapiā iſta dr̄ ſolū xp̄ianoꝝ. Unde ſi
dei cognitionē ſupponit ⁊ caritatꝭ fūdamen
tū. Uñ nullus mortal' q̄ntūcūq̄ȝ ſit phs vł'
ſciens hanc ſapiāʒ q̄ eſt i ſup̄mo affectu mē
tis hūane facultatē trāſcendens nec potuit
nec poterit apphēdere rōnū iueſtigatōe vł'
intelligētie exercicio ſʒ ſolis filijs a ſolo pa
tre eterno ꝯſolationē expectātibꝫ.pr̄no etiam
affectu miſericordit͛ reſerat͛. ⁊ iō myſtica.id
eſt clauſa vł' occulta dr̄.qꝛ a paucꝭ cognita.
Uñ notādū ꝙ duplex ē modꝰ apphēdē/
di ſm duplicē naturalē potentiāʒ ptingēdi
ad deū.nā q̄libet aīa hʒ potentiā intelligen
di.⁊ h̄ eſt potētia intellectꝰ.⁊ potētiā amādi
q̄ affectꝰ dr̄.q̄bus deū apphendit q̄ ē ſūma
veritas ⁊ ſūma bonitas. Uñ intellectu ap/
prehendimꝰ veritatē.affectu attingimꝰ bo
nitatē. Scd̄m hec duo ē duplex via excel/
lentie. Una q̄ dr̄ ꝯtēplatio. ⁊ h̄ figurat͛ ꝑ ra
chelem q̄ dr̄ venuſta aſpectu.qm̄ mens.ſ.lu
mine deſuꝑ infuſo dinitꝰ hʒ meditādo l' co
gitādo ſolū celeſtia ꝯtēplari Alia ē i affectu
⁊ h̄ dr̄ ardor amoꝝ.qn̄.ſ.igne ſpūſſcti deſuꝑ
miſſo aīa flāmigeꝝ affectōibꝫ ad ſolū deuʒ
aſpirās ip̄m ſolū deſiderat.vt ſibi ꝑ ſtrictio
rē amorē intimiꝰ vniat͛. ⁊ h̄ dr̄ optīa portio
marie q̄ ardebat deſiderio. vt dr̄ in Iohe.
Uñ ſic nouū teſtamētū p̄ſtātiꝰ eſt veteri.ſic
via amoꝝ ſiue ꝑfectōis q̄ eſt i ardore amoꝝ
q̄ eſt deſignata ꝑ mariā ē nobilior oī medi/
tatiōe vł' ꝯtētōe itellectuali q̄ deſignat͛ ꝑ ra/
chelē. Sʒ notādū ꝙ ad h̄ ꝙ vltas effica/
ciꝰ videat͛ ꝙ duplex ē ꝯtēplatio in itellectu.
Silr̄ ⁊ ardor amoꝝ duplr̄ acq̄rit͛ i affectu.
q̄dā em̄ ē meditatio l' ꝯtēplatio ab iferiori/
bꝰ ad ſuꝑiora.q̄dā ecōuerſo.ſ. deſcēdens a
ſuꝑioribꝫ ad iferiora'. De ꝑma detmiat Ri
chardꝰ de ſcō victo.i archa myſtica. oñdēs
ꝑ q̄dragitaduas meditatōes l' ꝯſideratōes
in creaturꝭ quō mens lumie itelligētie deco

rata ad cognitõem ſũmi creatoris dꝫ attin
gere. ⁊ ſic iſraeliticꝰ pplˀs ꝑuenit ab egypto ꝑ
q̃dragintaduas mãſiões ad trã ꝓmiſſiõis.
ſic aĩa fidelˀ ꝑ illas q̃dragintaduas ꝯſidera
tiões in ſex gradibꝫ ordiatas vſqꝫ ad cogniti/
onẽ ſũme ṽitatꝭ attingit oĩ rõnali ſpũi ad/
optatã. Alia ṽo ꝯtẽplatio ẽ ecõuerſo ꝓce
dens. nã mẽs lumĩe deſuꝑ imiſſo ſm regu
las ṽitatꝭ ⁊ rõnes etnas q̃s ſm dĩnas illu/
miatões in ſeipã ꝑcipit meditãdo de ĩferio
ribꝫ creaturꝭ iudicat. ⁊ ſm ꝙ ãpliori lumĩe
aĩa deſuꝑ irradiãdo infundit. ſic intãto ĩfal
libilꝰ ſm illas cãs ⁊ rões q̃ ſunt idẽ qđ deꝰ
a q̃ oĩs creatura exẽplata ⁊ ideata ꝑmordia
lit exiuit ṽitatẽ in creaturꝭ ⁊ in oĩbꝫ affectibꝫ
multo meliꝰ q̃ȝ rõcinando animꝰ ꝑſcrutat.
nõ tñ intelligẽdũ ẽ q̃n iſta ꝯtẽplatio in affe
ctione tmiet. alit nlla eẽt. de iſtis vero nihil
ad pñs. Multo eĩ excellẽtior ⁊ mlˀto amabi
lior ⁊ ad obtinẽdũ facilior ẽ ardor amoris.
Sꝫ ad iſtũ ardorẽ amoris ẽ duplex modꝰ
attingẽdi. vnꝰ ſcolaſticꝰ ⁊ cõis. aliꝰ myſticꝰ ⁊
ſecretꝰ. Primꝰ eñ ẽ ꝑ modũ inq̃ſitõis ⁊ ele/
uatiõis. ⁊ incipit ab inferioribꝫ vſqꝫ ad ſũ/
mũ ꝑ exerciciũ diuturniꝰ aſcẽdẽdo Ver/
bi grã. modꝰ eñ amãdi deũ ꝑ meditationẽ
ꝓuiã iſte eſt. Primo eñ fidelˀ diſcipulꝰ ſen/
ſu exteriori ſiue oculo ꝯſpicit creaturas ex/
teriores. deinde etiã aliq̃ntulum aſcẽdẽdo
qđ iã ꝑcepit oculo exteriori ĩ imaginatõe re
poſitũ ꝯſeruat. deinde magꝭ eleuãdo rõci/
nando ⁊ ꝯferẽdo vna cã creatrix oĩm neceſ
ſario inuenit. ⁊ ſic ꝑuenerũt phi ad cogniti
onẽ dei. Nã ipi vidẽtes tantã creaturarum
magnitudinẽ tã decorã ordinatõem. tantã
vtilitatẽ earũdẽ ꝑ h̃ ipi ⁊ q̃libet aliꝰ vnũ cre
atorẽ potentiſſimũ. ſapientiſſimũ. optimuꝫ
infallibilit cognouerũt. ⁊ h̃ ꝑ potẽtiam aĩe
ſuꝑiorẽ ſenſu exteriori ⁊ imaginatõe que rõ
nuncupat. Deinde ex iſta ꝯſideratõe crea/
turarũ q̃dam habitꝰ ꝑ p̃dicta in intellectu
relinquit. vbi ꝑmordiale fundamẽtũ crea/
turarũ relinquit ⁊ eſſe nõ tm̃ ꝑ ꝯſpectioneꝫ
creaturarũ. ſed ꝑ irradiationẽ ⁊ illuminati/
onẽ imiſſam q̃dãmodo mens a deo ad con
templãda dĩna p̃clariꝰ eleuat. ⁊ h̃ potentia
vocat ĩtellectiua ſiue intellectꝰ q̃ ſolũ in me
ditatõe pura ꝯſiſtit. Ultimo oĩs medita
tio vlˀ ꝯtẽplatio ſine affectiõe amorꝭ ſubſe/
quẽte parũ ꝓdeſt aut nihil. Unñ dic̃ Augꝰ.
ꝙ licet ſꝑ volitãdo cogitare ⁊ amãdo inhe/
rere vt ſꝑ cognitio vlˀ meditatio p̃cedat af/
fectionẽ amorꝭ. ſcđo etiaꝫ aĩa fidelˀ ſine oĩbꝫ
aliꝭ creaturꝭ ꝑ ſolã cognitõnem ĩmiſſam a
deo ĩ ipo afficit. Aliꝰ aũt modꝰ ꝯſurgẽdi
in deũ ẽ mlˀto his oĩbꝫ nobilior. p̃dictꝭ etiaꝫ
ad hñdũ facilior. ⁊ h̃ eſt ſapĩa vnitiua que ẽ
in amorꝭ deſiderio ꝑ affectões flãmigeras
ſuꝑiꝰ aſpirãdo. q̃ diffinit a btõ Diony. ĩ. vij
de dĩnis noĩbꝫ ſic. Sapĩa ẽ diuiniſſima dĩ
cognitio ꝑ ignorantiã cognita ſm vnitionẽ
ſuꝑ mentẽ qñ mens ab oĩbꝫ aliꝭ recedẽs
poſtea etiã ſeipãm dimittẽs vnita ẽ ſuper/
ſplendentibꝫ radiꝭ inſcrutabili ⁊ ꝓfundo
ſapĩe illuminata. Unñ in hac ſapĩa ſm ꝙ di/
citur ĩ ꝑncipio myſtice theologie ſic ſenſus
⁊ ſenſibilia derelinq̃ ĩtelligibilia ⁊ nõ ĩtelli/
gibilia ⁊c. Unñ iſta ſapĩa ſine oĩ ĩueſtigatiõe
vlˀ meditatiõe ꝓuia amantꝭ affectũ ſurſum
trahit. Unñ non ibi oportet cogitare nec de
creaturꝭ nec de angelˀ nec de trinitate. q̃a h̃
ſapĩa ñ ꝑ meditatõꝫ ꝓuiã ſꝫ ꝑ affectꝰ deſide
riũ hꝫ aſpirãdo ꝯſurgere Sꝫ notãdũ ꝙ
iſta ſapĩa alio mõ ĩtelligit in ꝓficientibꝫ. alit
in ꝑfectꝭ. Proficiẽtes eñ neceſſe hñt ſe pur
gare ꝑ viã q̃ dicta ẽ. ſ. ꝑ hũilitatẽ ⁊ ꝯtritõem.
⁊ illuminatõnẽ ꝑ modũ orõnis. ⁊ poſtea a/
liquãtulũ cogitando ipi deo deſuꝑ inflam/
manti occurrere. nõ tñ meditando de deo lˀ
angelis. vt dictũ eſt. ſed ꝯſurgẽdo ſm illaꝫ
viam q̃ ĩmediate ſeq̃tur viã purgatiuã ĩ ex/
poſitione minori de pater nr̃. q̃ eſt orõ ĩ ſpũ
⁊ veritate. Sed poſtq̃ȝ affectꝰ ſe exercendo
diuturnius vel cogitãdo ſm ꝙ ibi dĩ dili/
gentiꝰ ſe erexerit. tũc dimittit oĩs cogitatio
vlˀ meditatio ⁊ ſolũ ꝑ amorꝭ deſideriuꝫ q̃ti/
enſcunqꝫ vult vel de die vel de nocte. intus
vel extra ad vnitionẽ ipiꝰ dilecti ſoluꝫ aſpi/
rans animꝰ ꝯſurgẽtis ſe erigit. ⁊ ibi amoris
affectio p̃cedit cogitationẽ. nã illud qđ ſen/
tit affectꝰ vere ĩtelligit ĩtellectꝰ. ⁊ ſic dictuꝫ ẽ
de ꝯtemplatiõe ꝙ duplex eſt. Una q̃ aſcen/
dit alia q̃ deſcẽdit. ſic in affectõe amoris. nã
ſm viã ſcolaſticã q̃ dicta eſt aſcẽdit ab infe/
rioribꝫ creaturꝭ vſqꝫ ad affectũ amorꝭ. in ſa/
pientia aũt myſtica cõtrariũ eſt. nã ille verꝰ
amor q̃ eſt ſpũſſctũs tercia ꝑſona ĩ dĩnis et
vltima reſpectu ordĩs ꝑſonaꝝ nobis ẽ ꝓpin
quior ⁊ ꝑma in cõſurrectione affectiua ĩ de
um. Unñ ipe ſpũſſctũs ꝑ ignẽ amoris tãgit
⁊ inflãmat ſuꝑmũ affectiue apicem. ⁊ indicĩ
biliter ſine oĩ cogitatiõe vel rõnis diſcre
tione ad ſe trahit. Unñ ſic lapis ſuo pondere
trahitur ⁊ fert naturaliter ad ſuũ centrum.

inferiꝰ.ſic apex affectꝰ ſuo pondere et dire/
ctione imediate ꝛ ſine aliq̄ obliquatōe.abſ/
qꝫ omni p̄uia vł cōcomitāte cogitatiōe ſurſū
fert̄ in deū. Vn̄ illa potētia que eſt affectꝰ ꝛ
ſup̄mū in ſpū hoīs ſpūiſctō imediate amo/
ris vinculo eſt vnibilis. Et hec potētia vt
eſt ſup̄mū in ſpū q̄i ab omnibꝫ ignorat̄.niſi
ab illis in q̇bus ab igne ſctiſpūs imediate
affectꝰ tangit̄ ꝛ mouet̄. Vn̄ Dionyſiꝰ hanc
virtutē vocat imediate motā a ſpūſctō.ꝛ ſm
iſtā ꝓcedit tota ip̄a myſtica theologia. ꝛ dic̄
ſic. Eſt ꝛ nunc a nobis lex p̄diffinita. verita
tem de deo docēs nos aſſeuerare nō in ꝑ/
ſuaſibilibꝫ humane ſapīe verbis.ſed in de/
monſtratiōe a ſpū more theoricaꝝ virtutū
ſm quā ineffabilit̄ ꝛ ignite. ineffabilit̄ ꝛ ig/
note cōiungimur ſm meliorē nr̄e intellectu
alis ꝟtutis ꝛ oꝑatōis vnionē ꝛc̄. Unde ſm
iſtā virtutē motā a ſpūſctō imediate ē mul/
to maioꝛ de deo cognitio q̄ꝫ ꝑ omnē intelle
ctum vł rōnē inueſtigādo. Vn̄ p̄mū tangit̄
ſup̄mus apex affectꝰ ſm quē mouet̄ ꝑ ardo
rem in deū.ꝛ ex iſto ꝯtactu relinquit̄ in mē
te veriſſima cognitio intellectꝰ.nā illud ſo/
lum qꝺ ſentit de diuinis veriſſime app̄hen
dit intellectꝰ.vt dr̄ in fine pꝛincipij myſtice
theologie.ſic ꝑ vnitionē dilectōis que ē af/
fectiua vere cognitōis vnit̄ deo intellectua
liter ignoto ꝛc̄. Ex qua etiā vnitiōe ingeniū
ad inueſtigāda occulta mirabilit̄ clareſcit.
ꝑ hanc etiā imaginaria ꝛ fantaſtica dirum/
punt̄.ꝑ hāc etiā ſenſuū exterioꝛū inoꝛdina/
tio q̄i quodā retinaculo interioꝛi refrenat̄
vſqꝫ etiā ad carnis ſenſualitatē.coꝛruptōez
coꝛpoꝝ peſtiferoꝛū moꝛtificando affectus
ibi.ignite affectꝰ redundat.nā quāto mens
plus aſpirādo erigit̄. tanto plus debilitat̄
ip̄ius carnis male inflāmantis coꝛruptio.
Per hoc ꝑ magna ꝑte ſcolaſtici ꝛ myſtici do
ctoꝛis diuerſitas ptꝫ.nā ſm diuerſos intel
lectus vtriuſqꝫ ꝓcedūt argumēta.

Reſpōdet̄ ad rōnes pꝛius factas.

Unc rn̄dendū eſt ad rōnes pꝛiꝰ fa/
n ctas. Ad p̄mū dicendū ꝙ illud.ī
meditatōe mea exar.ignis ꝛc̄.intelli
git̄ in ꝓficientibꝫ.nā qꝛ in talibꝫ nōdum ad/
huc ardoꝛ amoꝛꝭ habūdat.ꝓpter hoc opoꝛ/
tet ꝙ aliquātulū affectꝰ meditādo ſm illaꝫ
viā que dicta eſt in expoſitōe minoꝛi dn̄ice
oꝛonis.nō aūt cogitādo de angelis. de ſuꝑ
celeſtibꝫ.de deo vł trinitate efficaciꝰ excitet̄.
qꝺ tn̄ in tercio ſtatu in via vnitiui amoꝛꝭ ꝑ/
fecto iā exercitato cogitatio p̄uia dimittit̄.
ſicut videmꝰ in pontibꝫ.ꝙ in pontꝭ edifica/
tione ligna lapidibꝫ ſuppонunt̄. poſtea iam
ꝯſtructo edificio muri lapidei firmitate ꝑfe
cta cūcta ligna amouent̄.qꝛ ſine ip̄oꝝ obſe/
quio ſtructura muri lapidei pōt ꝑſtare imo
bilis. Sic etiā h̄ in ꝓficientibꝫ cogitatio p̄/
dicto mō p̄mittit̄. deinde ſequit̄ affectio a/
moꝛis. qua ꝑfectōe obtenta totiꝰ cogitatio
nis vł meditatōis p̄uie vł cōcomitantꝭ ob/
ſequiū vt ſup̄ dictū eſt āmouet̄. Ad ſcdm
dicendū ꝙ illud bene ꝯcedimꝰ. Inuiſa poſ
ſumꝰ diligere.incognita nequaq̄ꝫ. nā ſapīa
myſtica ſupponit cognitōem dei. Vn̄ in p̄n
cipio myſtice theologie vocat̄ ſapīa xp̄iano
rū. Vel alit̄.qꝛ duplex eſt cognitio. vna p̄ce
dit amoꝛis affectū. In p̄mo em̄ affectu vel
ꝓceſſu ſm viā ſcolaſticā cōmunē.eſt ibi pꝛi/
mo cognitio ꝑ creaturas de deo vł ꝑ intelle
ctum anteq̄ꝫ in ip̄o amoꝛis affectio accēda
tur.ꝛ ſm hoc illud Auguſtini itelligit̄. Sꝫ
in ꝓceſſu myſtico ſm Dionyſiū amoꝛis affe
ctus intellectꝰ cogitationē p̄cedit.vt dictuꝫ
eſt.ꝛ de vtraqꝫ loquit̄ ꝓpha dauid. Vn̄ q̄tū
ad p̄mū dic̄. In meditatōe mea exar.ignis
De alia. Accedite ad eū ꝛ illumi.ſ. ꝑ cogniti
onē veritatis.ꝛ iſta cognitio eſt certioꝛ q̄ꝫ p̄/
ma ꝛ infallibilioꝛ.ſic̄ multotiēs aliq̇d ꝑ ali/
qua ſigna que vident̄ in ip̄o eſſe delectabile
ad veſcendū cognoſcit̄. ex q̄ cognitiōe ad h̄
vt comedat̄ appetitꝰ videntꝭ q̄ꝫ pluries inar
deſcit.poſtea qn̄ illud guſtat̄ amplioꝛ ꝛ cer/
tioꝛ cognitio ex ipſo guſtu relinquit̄ q̄ꝫ illa
eſſet q̄ ip̄m guſtū p̄ceſſerat. ſic ꝛ in his eodē
modo intelligit̄. Ad terciū in diuinis ꝛc̄.
dicendū.ꝙ veꝝ eſt ſm modū cōem ꝛ ip̄a aīa
actualit̄ cōſcendēte.ſm aūt ꝓceſſum myſti/
cū cōtrariū eſt.ꝛ ſic ꝓcedit iſta obiectio alte
rius partꝭ.qꝺ ptꝫ in ꝓceſſu ip̄oꝝ argumēto
rū. Per h̄ patꝫ aliud de cherubin ꝛ ſera/
phin. veꝝ eſt q̄ntū ab infimis ſuꝑiꝰ aſcēden
do.ꝛ ſic cogitatio p̄cedit amoꝛē.ſic̄ cherubi
p̄cedit ſeraphin.ꝯriū aūt eſt deſcēdēdo.nā
p̄mo ꝛ p̄ncipalit̄ recipit influentiā a deo ſe/
raphin q̄ꝫ cherubin. ꝛ ſic ſil̄r deſcendēdo p̄/
mo mouet̄ affectꝰ ꝑ amoꝛē ī deū q̄ꝫ illud qꝺ
ſentit affectꝰ ꝑcipiat intellectꝰ.ꝛ ſic currit ſe/
cūda ꝑs ꝯrie ꝑtis. Ad q̇ntū dicēdū ꝙ nō
eſt ſil̄e de beatꝭ ꝛ viatoꝛibꝫ. Naꝫ beati ip̄am
claritatē lucis eterne vident facie ad facieꝫ
abſqꝫ vlla āmixtiōe fantaſtica vł coꝛꝑis coꝛ
ruptione,obtenebꝛante caligine. vł medio

contēplantes.⁊ ideo eſt ibi ſūma ordinatio qꝛ nullū eſt ibi impedimentū.iō p̄mo naturaliter intellectꝰ diuinā pulchritudinē apprehendit q̄ꝫ in ip̄a affectꝰ vnione indiſſolubili delectet̃. In viatoribꝫ licet amēt exiſtentes in corꝑe.tamē ſicut dic̄ phus intellectus humanꝰ eſt fantaſie ām̄ixtꝰ.iō omne intelligibile ⁊ maxīe ſummuꝫ intelligibile. qđ eſt deꝰ ip̄e fantaſtice app̄hendit.ꝙ ſi etiā ꝑ amorē ⁊ illumiationē diuinitꝰ im̄iſſaꝫ ab intellectu ām̄ixtio fantaſtica ſeparet̃. ſemꝑ tamē intellectꝰ q̄ntūcunq̄ꝫ celitꝰ illuminet̃. deū modo finito ⁊ limitato app̄hendit.qui tn̄ im̄enſus ⁊ infinitꝰ eſt.et iō om̄is intellectualis cogitatio ſemꝑ eſt impura ⁊ im̄ūda Et ideo in p̄nti ſi vera ſit cōſurrectio myſtica iubet ip̄am Dionyſiꝰ ab amoris affectu totalit̃ ſequeſtrari. ⁊ ꝑ ſolū ardoris amorē cōſurgere.qꝛ ⁊ ſi totꝰ ſit deſiderabil' ſicut in canticꝭ dr̄.nō tamē totus cōp̄henſibil' nec ī p̄nti nec in futuro. Et inq̄ntū efficacīꝰ ī ip̄a cōſurrectōe om̄is intellectiua cognitio reſcindit̃ intantū ardoris affectꝰ veluti liber ſuꝑenatans citius qđ deſiderat app̄hēdit. Et hoc ſumme cauendū eſt vt nulla cognitio intellectual' ſe amoris vnitiui cōſurrectione admiſceat. Ad ſextū dicenduꝫ eſt.ꝙ ſolutū eſt ſc̄m duplicē modū conſurgendi ꝑ amorē vt dictuꝫ eſt.neq̄ꝫ de trinitate neq̄ꝫ đ angelis. Per illud idē ſoluit̃ ſeptimū Ad octauū dicendū eſt.ꝙ licet modꝰ cōſurgendi myſtice ſtultꝰ ⁊ irrōnabil' ignorātibꝫ hāc ſapiam videat̃.tamē ſapientiſſime ⁊ mira ꝓcedit ordinatiōe.nā ſolo pondere ⁊ diſcretione amorꝭ affectꝰ verius ⁊ certiꝰ ⁊ infallibilius in ip̄m quē diligit fert̃ q̄ꝫ oculus corporalis aliqđ ſenſibile videat.vel intellectus poſſit de deo ꝑ cogitatōem aliquā app̄hendere veritatē. Si querit̃. q̄d igit̃ cogitabo cū de deo cogitare nō debeā nec de angelis dicendū ꝙ ſolū aſpirat ⁊ cogitabit.vnde tūc ſine aliq̄ cogitatōe de deo vl' de aliīs ſi mens ſc̄m viā purgatiuā eſt aliq̄tenꝰ p̄parata ſi neſciret alia dicere niſi h̄ mō ꝯſurgere.dicens ſic.O dn̄e qn̄ te diligā.qn̄ te conſtringā.ſi hoc ſepiſſime frequentaret citiꝰ ſe ſciret exꝑimētalit̃ inflāmari q̄ꝫ ſi de ſecretiſſimis celeſtibꝫ ⁊ et̃na generatiōe vl' ꝓceſſione milies cogitaret. Vnđ iſta eſt optima ſtulticia.de q̄ dicit beatꝰ Dionyſiꝰ ſic. Hāc igit̃ ſtultā ⁊ irrōnabilē ⁊ amentē ſapiam excedent laudātes dicimꝰ.ꝙ oīs eſt mentis ⁊ rōnis ⁊ prudētie cā.ſic̄ dictū eſt ſupiꝰ in opponēdo. Ad nonū dicēdū.ꝙ deꝰ ſc̄m ꝯſurrectionē illiꝰ ſapīe app̄hendit̃ ꝑ modū entꝭ. nec vt vnū.nec vt verū.nec vt bonū. Sꝫ qn̄ iſta vis anīe ſup̄ma q̄ eſt apex affectꝰ tangit̃ ab igne amorꝭ illo motu ⁊ tactu ſcintillat affectus aſpirādo in deuꝫ.iō beatꝰ Dionyſiꝰ iſtos doctores ſcolaſticos ⁊ ſpeculatīos cōfutat.qꝛ omīa ſe ſcire exiſtimāt.cū tn̄ de vera ſapīa q̄ mens ad deū trahit̃ parū aut nihil niſi forte cōiecturādo vl' opinando cognoſcāt.⁊ talibꝫ nō debere vllatenꝰ iſtā verā ſapīam ꝓpalari.ad Thy.ſcribēs dicit ſic. Uide aūt ne q̄s indoctoꝝ iſta audiat. Indoctos dico q̄ exiſtētibꝫ ſunt firmati ⁊c̄.⁊ in tales irridēs ſic infert ſtatim poſt.q̄ ſua eſtimatione credūt dīna ꝑcipe ingenio vel ſcie plenitudine.ſic indoctos aūt dico ⁊c̄.⁊ poſt vere putātes ea q̄ ſc̄m ip̄os eſt cognitiōe ſcire eum q̄ ponit tenebras latibulū ſuum ⁊c̄. Et h̄ eſt.qꝛ iſta cognitio eſt totalit̃ ſup̄ mentē.⁊ vbi om̄is intellectꝰ deficit q̄ nō app̄hēdit niſi ſub rōne veri vel boni. Myſtica vero theologia ꝑ apicē affectōiſ docet diſcipulos veritatis ꝯſurgere ꝑ amorē. īmo quod plus eſt nunq̄ꝫ actualit̃ mens poſſet iſtꝭ motibus ꝯſurgere ſi aliq̄d cogitaret ꝯſurgens īmo mirabilit̃ deprimeret̃ a ſua eleuatione affectio.ſed potiꝰ intellectiuā q̄ſi pediſſequā ſubtractā relinquit inferius.⁊ ſine ſui obſequio ad dilecti vnionē conſurgit motibus ſurſum actiuis.ab ip̄a eminentius eleuata plus diſtat ab ea q̄ꝫ ab ortu ſolis meridies. ⁊ hoc quotienſcunq̄ꝫ vult de die ſiue nocte centies vel milleſies ſi corpus poſſet ſuſtinere.⁊ ꝙ ita ſit.exemplo materiali ad p̄ſens vtar vt valeas intelligere. Conſidero motum lapidis ſuo pondere naturalit̃ deſcendentis ad centruꝫ. Sic ꝑ pondus amoris affectus diſpoſitꝰ in deū ſine om̄i cogitatione vel deliberatiōe ꝯſurgit veluti in ſuū cētrum ſe extēdens.⁊ motibꝫ iſtis ſe eleuat in cōtinuo deſiderio.cuius conplementum et intuitus quietem in eterna beatitudine obtinebit.niſi quādoq̄ꝫ ad modicū temporis ſicut eſt in raptu diuina ſubleuatione ſup̄ ſeip̄m non natura ſed gratia ſublimet̃. Sꝫ ſi hoc non poteſt percipere doctor ſpeculatiuus vel ſcolaſticus diſcipulus audiat ab apoſtolo qui fuit p̄cipalis hierarcha huius ſapientie quā nullus ſapiētū grecoruꝫ intelligere potuit.quoniā hec ſapiētia ſolū

ſpiritali examinatiõe cognoſcit. De q̃ loqui
tur Cor. ij. Spũs nr̃ ſpũi diuino vnit⁹ ſen/
tit q̃ ſunt ei⁹. z hec ſapiẽa eſt quã int̄ pfectos
loquebat̄. Vñ hoc eſt illud qđ dñs pmiſit
aplis cum dixit. Induimini ṽtute ex alto.
Vñ ſicut ſacerdos induit ſe a capite. ſic aĩa
induit̄ a pte ſũmi affectus. Vñ pmo tangit̄
igne ſpũſſcti q̃ꝫ aliqua cogitatio veniat. Pa
tet ḡ euident̄ q̄ aĩa vere amãs põt conſur
gere in deũ p affectũ accenſo amorꝫ deſide/
rio ſine aliq̃ cogitatione preuia zc̄.

Explicit myſtica theologia ſcti Bona/
uenture doctoris ſeraphici.

Incipit faſciculari⁹ doc. ſeraphici ſancti
Bonauẽture de exerciciis ſpũalibꝫ.

Cire debes q̃

ſ q̃ꝫuis omĩa q̃ in diuĩa ſcriptu/
ra repiunt̄. imo celũ z t̄ra z om
nia que ĩ eis ſunt de deo loquant̄ z inſtruãt
nõ tñ omĩa ↄueniũt ad vtilit̄ meditandũ. ſꝫ
ea debes poti⁹ ad meditandũ ſuſcipe vnde
ampli⁹ timore cõcutierꝫ vl' accenderꝫ ad a/
morẽ. Sunt aũt quedaꝫ generalia circa
que frequẽti⁹ exercitia deuoti verſant̄. vide
licet mẽoria pctõꝝ qua cõpungunt̄ ad cõ/
punctionẽ vel dolorẽ. Memoria mortis q̃
vt omĩa hui⁹ mũdi oblectamẽta gl'am z ho
norẽ altũ ſtatũ vilipendãt accendunt̄. Me
moria extremi examĩs. q̃ inflãmant̄ ad bo/
na opa pagẽda. vt tũc cũ iuſtꝫ mereant̄ acci/
pere pmiũ meritoꝝ. Memoria penarũ in/
fernaliũ. qua oĩa illicita licet dubia reſpu/
ant timore tormẽtoꝝ. Memoria celeſtꝫ glo
rie. vt hic q̇eſcant z exultent in ſpe. ac vt illic
ſint digni gl'a nitant̄ ſe verꝫ ṽtutibꝫ adorna
re. Memoria bñficioꝝ dei. z maxĩe bñficij
incarnatõiſ. ne grẽ largitori iueniant̄ ingra
ti. Ut aũt de his cogitare eo promptiuſ
ad manũ valeas. habeas aliq̃ generalia vñ
tu valeas plura elicere. De vnoq̇ꝫ pmiſſo/
rũ hic inſerunt̄. vt data occaſiõe ſapienti ſa
pientior fiat. z ex paucꝫ plura eliciat ſic ipſi
cõgruit cogitãti. Eſto igit̄ anĩal mundũ
ruminãs z reuoluẽs ea z ip̃is ſilĩa in corde
tuo vt ita inutilia z vana poſſis a memoria
remouere. Qualit̄ fiat mẽoria pctõꝝ.

v V T tibi de memoria tuoꝝ pctõꝝ na
ſcat̄ cõpunctio. talibꝫ ſtimulis te cõ/
cute meditando. Cogita z vt ſentire valeas
diligent̄ ſtude q̃ntũ vnũq̇dq̇ꝫ pctm̃ deo di/
ſpliceat. Reuo'ue q̄ ſupbia eiecit luciferꝝ d
celo. Inobediẽtia adã de paradyſo piecit.
Luxuria ſubuertit zodomã z gomorram. z
pene totũ mũdũ in diluuio ſubmerſit. Xp̃s
p pctõ mortẽ ſuſtinuit amariſſimã. ne pctm̃
inultũ remaneret z ſue iuſticie nõ ſatis fie/
ret. Cogita ſcđo q̄ de⁹ alit̄ iudicare non
poterit q̃ꝫ opa nr̃a merent̄. Eſt em̃ de⁹ equi
tas quedã intelligibil'. incõuertibil'. atq̇ꝫ in/
declinabil'. nõ min⁹ maloꝝ pena q̃ꝫ bṫõruꝫ
gl'a. Igit̄ tibi reddet iuxta opa tua. Nõ igit̄
palliem⁹ vl' blãdiamur nobis. quia non eſt
ita durũ z deus eſt miſericors. Cogita de
peccatis tuis p̃teritꝫ ante cõuerſionẽ. cogi/
ta q̃ꝫ multa ſunt in locutiõe. opere z conſen
ſu. In cogitatione tot ſunt q̄ nequeas nu/
merare. Cogita q̃ꝫ turpia precipue ad car/
nalia. in q̇bus tamẽ minus ĩmoreris ne de
lectatio ſurrepat. Cogita q̃ꝫ grauia q̇b⁹ de/
um offendiſti. z rurſum xp̃m q̇dãmõ cruci/
fixiſti. Cogita de peccatꝫ poſt cõuerſionem
tuaꝫ. q̄ ſemp tam negligens tã tepidus tot
annis ſine pfectu fuiſti. z vide de ſingul' tu/
is criminibꝫ. numera ea ſi potes in cõſpectu
dñi. z pete veniam de p̃teritis. adiutoriũ de
p̃ſentibus. cautelã cõtra futura. Deinde
cogita inquanto ſatiſfeciſti p iſtis. certus q̄
quicq̇d hic nõ reddiderꝫ ĩ futuro a te exige
tur vſq̇ꝫ ad minimũ quadrantẽ. Nul'ũ em̃
malũ impunituꝫ erit. ſicut nec aliquod bo/
num irremuneratuꝫ. Demum cogita q̄
iudicia dei ſunt inſcrutabilia. neſcis ſi in
gratia. neſcis ſi vere cõuerſus. quid in te la/
teat quod deuꝫ nõ latet. ſed offendit. neſcis
ſi pſeueraturus. Hec rumina. hec cogita. z
ſi bene ſentis ea non altum ſapies de teipo.
caue tamen deſperationẽ ſi pfundius hu/
iuſmodi meditatõnib⁹ te ĩmerſeriſ. atq̇ꝫ ita
huiuſmodi meditationes digere vt nõ ab/
ſorbearis triſticia nimia z deiectiõe. ſed vt
inſtigeris ad vite emendatõeꝫ z tolerantiã
omniũ tribulationũ.

Generalis mod⁹ ad formãdũ meditati/
ones de morte.

d E morte tua ita poteris formare
meditationes tuas. Primo vt ho/
ram mortis ſemper ſuſpectam ha/
beas. Cogita q̄ improuiſe mors veniet.
quia ſicut fur qñ minime putab. qñ mĩme

diſpoſuiſti. quando adhuc diutius viuere
ſperabas. ⁊ tamen adhuc multa agere co/
gitaſti ꝓut experientia quotidiana te ſatis
ſufficient᷑ docet et docuit de pluribus tibi
notis. Reuolue deinde ordinē ꝙ ad mortē
deuenit᷑. ⁊ habe te nōnunꝙ̄ ſic̄ ſi ſtatim eēs
moriturꝰ. ⁊ meliꝰ ſenties que ſequunt᷑. Co/
gita igit᷑ qualit᷑ p̄cedit mortē grauiſſima in
firmitas. cuiꝰ alie infirmitates nō ſunt niſi
ſic̄ p̄cones. vide grauitatē huiꝰ infirmitatꝭ.
Cogita horrorē naturalis inclinatōis ap/
petentꝭ ꝑmanere. Cogita deinde cū iā ho/
mo ſentit ſe hīc trāſituꝝ. ſiue medicꝭ h̄ dicen
tibꝰ. ſiue ſi ip̄e ꝑ ſe ſenſerit. q̄ntus tūc erit cla
mor cōſcie. q̄ntus remorſus in eo ꝙ ſe non
diſpoſuit. Tūc em̄ ip̄a pctā ad memoriā cō
fluunt ⁊ cogita de ſingul̄ pctis tuis ⁊ paſſio
nibꝰ ꝓꝛijs ſingularit᷑. q̄ntū tūc de eis dole/
bis q2 nō viciſti. Cogita ſi tali articulo mor
tis eſſes ꝯſtrictꝰ ⁊ vicijs ⁊ ꝯcupiſcētijs liga/
tus. q̄nto deſiderio deſiderares vnā horaꝫ
vl̄ annū ſanitatꝭ ꝓ emendatōe. Cogita ho/
mo cū ad illā horā venerꝭ. ⁊ hinc trāſibis. ⁊
tp̄s p̄teritū cōparauerꝭ ad et̄nitatē ad quā
trāſibis. q̄ꝫ breue tibi videbit᷑. tota vita tua
apparebit tibi breue ſomniuꝫ. ⁊ ita tibi erit
totū tempꝰ ac vita. ac ſi ꝑ modicū ſpaciū pu
ta iter medie leuce pretiſſes. Cogita etiam
q̄ntꝰ erit dolor ille. cū vides ꝙ ꝓpt᷑ tā paruā
delectationē illa ſempit̄na gaudia amiſiſti.
Cogita q̄ꝫ amara erit ſeꝑatio cuꝫ ab his q̄
vicioſe dilexiſti ſepareris. puta ab honore
tuo. ꝙ hic ī alto ſtatu totꝭ viribꝰ honorē q̄ſi/
ſti ⁊ a voluptatibꝰ. ⁊ ſic de alijs. Conſidera
diſpoſitionē morientꝭ quō totū corpus ni/
greſcit ⁊ rigeſcit. oculi contabeſcūt. Cogita
quō demones ſint ibi tāꝙ̄ rugiētes parati
ad eſcam expectātes. deinde imagiāre quō
aīa ī egreſſu a corꝑe ſuo cū incipit ꝯſidera
re regionē ignotā ꝙ tot demōes eā expectēt
q̄ꝫ inuite exiret. q̄ꝫ libent᷑ rediret ad corpus
ſuū. ſed nō p̄t. q2 clauſe ſunt feneſtre ſenſuū
⁊ aditꝰ vitales. Cogita quō tūc ſinguli ſp̄s
vicioꝝ ad eā occurrēt q̄rētes ſua ī eis. Spi
ritus ſuꝑbie. ſuꝑbiā. ſp̄us luxurie q̄rit luxu
riā. q̄libꝫ q̄ ſua ſunt. ⁊ ſic de alijs Ultimo
aduerte quō aīa egreſſa de corꝑe ſtatim ſta/
tuit᷑ an̄ tribunal iudicꝭ et feret᷑ ſnīa que ex
hoc tūc vſqꝫ in et̄nū non reuocabit᷑. Et vbi/
cūqꝫ tūc lignū ceciderit ibi manebit. Demū
cogita ꝙ tandē corpꝰ tradit᷑ ſepulture ⁊ ꝓpe
tue obliuioni. hoſpes h̄ fuit vnius noctis ⁊
abijt. ⁊ memoria eiꝰ receſſit a t̄ra. Poterꝭ
aūt modū hunc ꝯriū ſumere ꝺ morte iuſto
rū. nā iuſti vidētes ſe de h̄ mūdo migratu/
ros gaudēt in teſtimonio cōſcie. exultāt ꝙ
liberant᷑ de iſtis miſerijs. q2 hic nō fuerāt li
gati cōcupiſcentijs. nō dolent hinc exire. et
ſic de alijs.

Generales modi ad formandū medita/
tiones de penis infernalibꝰ.

De penis īfernalibꝰ. imaginare ip̄m
infernū ſ̄m quaſdā ſil̄itudīes a ſan
ctis ſuꝑ hoc poſitaſ. Aſpice igit᷑ cha
os horribiliſſimū. lacū ſubterraneū. puteū
ꝓfundiſſimū. ⁊ totū ignitū. Itē imagina
re ciuitatē magnā ⁊ horribilē ⁊ penitꝰ tene/
broſam obſcuriſſimis ⁊ t̄ribiliſſimis flam/
mis ſuccenſaꝫ. clamātibꝰ. vlulantibꝰ ⁊ plan
gentibꝰ vniuerſis ꝑ inexplicabilibꝰ dolori/
bus. ⁊ ſil̄es ſil̄itudines poterꝭ cogitare. Co
gita de penarū acerbitate. Dicit᷑ eī ignis
ille ad ignē noſtrū tanti eſſe calorꝭ quāti no
ſter ignis ē ad depictū Et ita cogita ꝺ frigo
re ⁊ fetore. Huiꝰ penalitatꝭ acerbitas patꝫ
ex ſtridore dentium. ex gemitu ⁊ planctu ⁊
blaſphemia. ⁊ ſic de alijs. Cogita de pe/
narū multiplicitate. Ibi em̄ eſt ignis inex/
tinguibil̄ obſcuriſſimꝰ. frigus intolerabile
fetor horribil̄. tenebre palpabiles. Ibi erit
pena in om̄i ſenſu. In viſu ꝑ horribiles vi/
ſus ⁊ aſpectꝰ demoniorū. In auditu per la
mentabiles gemitꝰ ⁊ clamores de miſerabi
li ſocietate ⁊ crudelitate tortorū ſine oī mi/
ſericordia, in torquēdo nō fatigant᷑ nec ad
miſcꝺiam cōmouent᷑. Inſultabūt dicenteſ.
vbi nūc gloria. vbi nunc altꝰ ſtatus. vbi ſu/
perbia. Cogita quō nūc ibi ꝑ membra q̄bꝰ
quis peccauit eiſdē puniat᷑. ⁊ om̄ibꝰ mēbriſ
malus penā ſuſtinebit. Cogita etiā de pe/
na interiori. videlicꝫ remorſu interiori con
ſcie ⁊ vermis eoꝝ ꝙ nō moriet᷑. Quis po
teſt ſufficient᷑ cogitare quātū doleant ꝙ illā
penā modicis laboribꝰ ⁊ breui tp̄e nō eua/
ſerunt. Itē interne paſſiōes maxime regna
bunt ī eis. erunt em̄ maxime iracūdi ⁊ inui
di. ⁊ erūt ita ſimul ſic̄ canes rabidi. Iteꝫ re/
cordabunt᷑ prioꝝ delectationū ad augmen
tū pene. Unde ibi lamentabunt᷑ dicentes.
Quid nobis ꝓfuit ſuꝑbia. Cogita de dura
tione penarū. ꝙ ſcꝫ nunꝙ̄ ſit finē habitura
Non poſt mille milia annorū. imo nō poſt
tot annos quot anni p̄nt in milibꝰ numera
ri. quia nulla ibi redēptio. nullꝰ ibi finis.

Generales modi meditandi circa extre/
mum iudiciũ.

De extremo examīe cogita q̄nt⁹ tūc
fiat terror. Ip̄a eñ angelica tuba.
mirabilia.trēda ſcʒ fulgura choru/
ſcationes ꝑcutiēt corda hoīm ⁊ pauere faci
ent. Cogita ſi potes magnitudinē ire iuſti
iudicꝭ venientꝭ ꝯ eos q̄ eum offenderūt. Et
q̄ntū mali terrebunt᷑. Imaginare quō et q̄
amara fiet ibi diuiſio. Ponent᷑ omēs iuſti.
humiles. mites ad dexterā. Su͞pbi.inuidi
luxurioſi ⁊c̄.ad ſiniſtrā.āmodo nō ꝯiūgēdi.
Nūc ſunt duo ī mola vna.in domo vna ⁊c̄.
⁊ vn⁹ aſſumet᷑ ⁊ vnus relinquet᷑. Cogita q̄d
timoris.⁊ q̄d horroris.q̄d āmiratōnis erit
ſuꝑbis.elatis hui⁹ mūdi cū ſe abiectos vi/
derint.⁊ pauꝑes.viles ⁊ deſpectos.q̄s inſa
nos putabāt ad dexterā xp̄i in gl̄ia viderīt
aſſiſtentes. Tūc pn̄iam ītra ſe agētes dicēt.
Ecce hi quos habuimus in deriſum aliq̄n
Ecōtra iuſti ſtabūt in magna ꝯſtātia aduer
ſus eos q̄ ſe anguſtiauerūt Cogita quomō
oīʒ opeꝝ ibi ⁊ cogitatōnū fiet redditio. Hie
ruſalē ſcrutabit᷑ in lucernis.i.hi qui appare
bunt velut ſcti inueſtigabunt᷑ ibi.⁊ q̄cq̄d in
eis occultū fuerit ad lumen veniet. Teſtes
erūt diabol⁹ q̄ oñdet nobis oīa q̄ fecimus.
vbi ⁊ q̄n ⁊c̄. Itē ꝓpriū ſcelus.⁊ tot⁹ mūd⁹ da
bit teſtimoniū ꝯtra pctōres. Cogita q̄mo/
do xp̄s exhibebit paſſiōis ſue inſignia.⁊ q̄/
mō ꝑ illā xp̄s exprobrabit ꝙ eā ꝯtēpſimus.
Cogita de illo horribili tonitruo ⁊ irreuo/
cabili ſn̄ia. Ite maledicti ⁊c̄. Cogita d̄ dul/
ciſſima inuitatōe iuſtoꝝ ad ſempit̄nā cenā
ꝑ illā vocē Venite ⁊c̄. Cogita q̄ magna ſint
oꝑa miſc̄dīe ⁊ pietatꝭ.cū ea ſolū xp̄s ad iudi
ciū ſuum adducere videat᷑. Cogita ꝙ iuſti
ibūt in vitā et̄nā.iniuſti ī ſuppliciuʒ ſempit̄/
nū. Et hec duo loca ꝑ chaos magnū diuiſa
ſemꝑ ꝑmanebūt.

Generales medi/
tationes de gloria celeſti.

De gaudijs ſuꝑceleſtibꝫ imagiāre lo
cum illū ꝑ imaginarias ſilitudineſ
a ſctīs ꝓ noſtra capacitate inuētas
Eſt eñ ciuitas ex auro puriſſimo. gēmiſq̄
ꝑcioſis mirabilit᷑ conſtructa. ſingule porte
ex ſingulis margaritis. ⁊ camp⁹ ſpacioſiſſi/
mus ac ſpecioſiſſim⁹ oīm florū pulchritudi
ne decorat⁹. Ibi eſtatis amenitas.ibi odo/
ris ſuauitas ⁊c̄. Cogita quātū potes q̄ntū
erit gaudiuʒ ex viſione ſctīſſime trinitatꝭ in
q̄a relucet exemplar omīs pulchritudis,
omīs bonitatis.omīs ſuauitatꝭ.q̄ videndo
omīa ſcienda ſcies.⁊ quicq̄d volueris habe
bis in illa. In illa eñ viſione beatificaberꝭ.
Cogita de viſiōe hūanitatꝭ xp̄i.q̄ hic fuit ꝓ/
pter nos pauꝑ ⁊ vilis hō.ibi ſublimis de⁹ ⁊
homo. Cogita de gaudio qđ habeb᷑ ibi ex
ſocietate gl̄oſe ꝟginis.omniū ſcōrū. apl̄oꝝ.
martyrū.confeſſoꝝ.ꝟginum.⁊ de cuiuſlibꝫ
gaudio gaudebis ⁊ tu. Cogita de dotibus
q̄s ibi corp⁹ tuū recipiet.q̄ ſunt īmortalitaſ
impaſſibilitas.ſumma agilitas. ⁊ maxima
ſpecioſitas. Cogita de dotibꝫ anīe q̄bꝫ ipſa
anīa replebit᷑.que ſunt plenitudo ſcīe ⁊ leti/
cie. Cogita de iſtꝭ dotibꝫ.q̄ multa alia cōſe/
queris.videlicʒ ſecuritatē. qua nō timebis
eijci.nō timebis a temptatōe vinci. inde ti/
bi libertas ſumma.inde ſanitas.inde volu
ptas.inde amicicia.inde honor. inde cōcor
dia. Et breuit᷑ habebis ibi quicq̄d voluerꝭ.
⁊ quicq̄d noluerꝭ nō habebis.

Breuis modus meditandi circa benefi
cia dei.

Ut circa beneficia dei innumera ali
quē modū habeas meditādi ⁊ me/
moriā tuā reformādi. Scias ꝙ in
his triplici cōſideratiōe potes tuas medita
tiones variare ⁊ dilatare. vt nūc tua quidēʒ
meditatio verſet᷑ circa ip̄m bn̄factorē.nunc
circa teip̄m cui bn̄fecit.nūc circa ip̄a benefi
cia q̄ tibi multipliciť elargit᷑. Conſidera ꝙ
ip̄e bn̄factor tu⁹ dn̄s de⁹ ita tibi bn̄facit.vt
nihil a te repetat.nec te nec aliq̄ creatura in
diget. Cōſidera ꝙ ſit īfinite potētie.cui⁹ po
tētiā declarat vniuerſitas ⁊ mľtitudo crea/
turaꝝ ſuaꝝ. Cōſidera ꝙ ſit īmēſe ſapīe.⁊ h̄
attēde ex pulchritudīe ⁊ ordīe toti⁹ vniuer/
ſitatꝭ. Attēde igit᷑ q̄nte ſit bonitatꝭ.ſi h̄ talis
tantuſq̄ dn̄s modicū enceniolū tibi tribu/
it.imo q̄nte bonitatꝭ ꝙ tant⁹ de [illegible]ntillo di/
gnet᷑ cogitare. Cōſidera q̄ ſollicita ſit tāta
maieſtas circa te ī tribuendo bn̄ficia mō q̄
tibi magꝭ expedit.ab et̄no diſpoſuit tibi ea
dare.ab et̄no ⁊ ſemꝑ actualiſſime cogitauit
⁊ talia tibi bn̄ficia ꝑordinauit. Ita ſollicit⁹
circa te ſic̄ circa integrū orbē vľ vniuerſita/
tē creaturarū. Ita eñ hic magn⁹ rex tibi ⁊
circa te intendit ac ſi vacaret ſingulis. Et h̄
affectū tuū nō modicū ad gratitudinem ⁊
amorē accenderet ſi ſingula beneficia diui/
na toti generi hūano collata. ita tibi attra/
heres ⁊ ita te ex eis ad gratitudinem intel
ligereſ obnoxiū.ac ſi tibi ſoli fuiſſēt collata.

Verbi grã.ac ſi ꝑ te ſolo crucifixus.factꝰ
homo ⁊c̃.ꝓpter te ſolũ creaſſet celũ ⁊ terraꝫ.
Et h̄ docet nos Criſo. Affectu etiã tãto be
neficia illa dat ꝙ ſi etiã q̇d mĩmũ daret gra
tiſſimũ merito deberet eſſe. Perpetua inq̇t
caritate dilexi te. ⁊ ex ꝑpetua ⁊ maxĩa carita
te donat ſua bñficia. Attende q̃ ſis vilis. q̃
plenꝰ maliciĳs ⁊ ꝯcupiſcẽtĳs ſicut tibi ſupe
riꝰ ſatis eſt oñſuꝫ cũ diceret̃ de diſcuſſione
tui ⁊ ꝓpria cognitõe ⁊ de mẽoria peccatorũ.
Circa bñficia forma duplicit̃ meditatio
nes. Primo circa h̄ ꝙ mala tua benigne ti/
bi remiſit. Scd̃o ꝙ innũerabilia tibi cõtu/
lit dona ⁊ munera. Dimiſit em̃ tot mala q̇t
feciſti. De q̇bꝫ ſup̄ dictũ eſt. ĩmo dimiſit tot
q̇t facere potuiſti. a q̇bꝫ te ꝓ̄ſuauit. Attende
q̃ longanimit̃ te expectauit in pctĩs ⁊ non
occidit ſic̃ meruiſti. Circa bñficia ãt que
dedit tibi cogita q̃ mlta. q̃ bona. q̃ vtilia.
q̃ magna q̇s enũerabit ea. q̇s intelliget. q̇s
loquet̃. Attamẽ vt hic habeas modũ cogi/
tãdi. cogita quõ dedit tibi dona nature. do
na grẽ. dona ſupexcellẽtie Percurre aliqua
de ſingul̃. nã in q̄libet ſunt multa bona val
de. De dono nature ẽ ꝙ creauit te in tp̄e
⁊ ꝙ ab eterno te diſpoſuit creandũ. nõ crea
uit te pecus ſed hoĩem. dedit viſuꝫ. auditũ
⁊c̃. Et ſingul̃ creauit ſenſibꝫ ea q̃ ſibi cõgru/
ant oblectamẽta. Itẽ dedit aĩam ĩmortalẽ.
cui dedit rõnẽ. ingeniũ. induſtriã. q̃ oĩa ma/
terialia põt intelligere. Dedit mentẽ vel in/
tellectũ q̃ immateriales ſpũs deũ ⁊ angelũ
intelligeret. ꝓpter te oĩa in t̃ra creauit. Oĩa
elemẽta ad tuã vitã. oĩa aĩantia ad tuũ nu
trimentũ. Dona grẽ. Primo ꝙ volũtatẽ
tuã ab eo auerſaꝫ ad ſe reuocauit. ⁊ ei grãm
ſue iuſtificatõis infudit. q̃ ſolũ ab eo deſcen
dit. Dedit voluntatẽ vt velles te emendare
Tũc ⁊ locũ ordiauit vt poſſis. Ad donũ
ſupexcellẽtie ſpectat ꝙ ꝓpter te fecit filiũ ſu/
um incarnari vt eſſet amicꝰ tuus. frat̃ tuus
q̇ ⁊ ꝓpter te mortuꝰ eſt ⁊ crucifixus. ⁊ ſeip̄m
dedit in altar̃ ſacr̃o. Miſit tibi ſp̄m ſctm̄. ⁊
h̄ in ſignaculũ acceptatõis. in priuilegiũ a/
moris. in anulũ deſponſationis. Cogita q̃
multa ab initio egit mirifica cũ genere hũa
no. ꝓpter genꝰ hoĩm locutꝰ eſt cũ patribꝫ. ap
paruit ĩ figur̃. loq̇bat̃ in ꝓp̄his. Eduxit de
egypto. induxit in t̃raꝫ ꝓmiſſiõis. ⁊ infinita
mirabilia. Ut q̇d aũt hec omĩa fecit niſi vt
ꝑ figuras. ꝑ ꝓphetas intellectũ tuũ in cogni
tione veri illumiaret ⁊ affectũ tuũ detrahe
ret ad amorẽ boni.

De cena dñi ⁊ preparatione ad ſuſcepti/
onem corpis chriſti.

Ed ſup omĩa q̄tidie ⁊ maxime dñi/
ci corpis ſacramẽta ſũptur̃ꝰ. memo/
riã facias illiꝰ deuotiſſimi myſterĳ
q̃d in cena dñi ꝑmitꝰ erat inſtitutũ. Siqui
dẽ poſtq̃ agnũ paſchalẽ typicũ cũ ſuis diſci
pulis dñs ieſus comedit more iudeoꝝ. tũc
veꝝ agnũ paſchalẽ comedẽdũ dedit. Con/
ſecrauit em̃ corpus ſuuꝫ atq̃ diſcipul̃ ſuis
tradidit ad manducandũ. quibꝫ ⁊ ptãtẽ tra
didit idip̄m ꝯſecrandi aliĳſq̃ tribuendi. O
vere magna munificẽtia. o inaudita largi/
tas. o caritas ſupexcellens. q̇ ſeip̄m dat q̇d
poterit negare. q̇d vltra faceret. omĩa q̃ po/
tuit ꝑ nobis fecit. omĩa q̃ habuit nobis de/
dit. dedit regnũ ſuũ. dedit ⁊ ſeip̄m. ideoq̃ in
hac cena dicebat. Hec q̄tienſcũq̃ feceritis
in mei cõmemorationẽ facite. In memoriã
ſcꝫ eorũ que ꝑ te in carne geſſi. ꝙ ꝓpt̃ te de/
riſus. illuſus. crucifixꝰ ſum. In mei inquit
memoriã hoc ſacr̃m oĩm ſacramentoꝝ ex/
cellentiſſimũ egror̃ eſt medicina. ꝑegrinãti
bus dieta. debileſq̃ ꝯfortat. valentes dele/
ctat. languorẽ ſanat. ſanitatem ſ̃uat. fit ho/
mo mãſuetior ad correptionẽ. patiẽtior ad
laborẽ. ardentior ad amorem. ſagacior ad
cautelã. ad obediendũ ꝓmptior. ad grãrũ/
actionẽ deuotior. Aduerte tñ ꝙ effectus
ſacramẽtoꝝ ſolet eſſe ſ̃m diſpoſitõeꝫ ⁊ p̄pa
ratõnẽ ſuſcipientiũ. Neq̃ em̃ iudas p̄miſſa
dona ſuſcepit qui corpus dñi ſuſcepit (ſi tñ
ſuſcepit) Ideoq̃ tibi ſũmope ſtudendũ eſt
vt quantũ potuer̃ ante ſuſceptionẽ digne
te p̄pares. Qui em̃ corpus ⁊ ſanguinẽ do/
mini indigne ſumit. iudiciũ ſibi mãducat ⁊
bibit. Tria aũt ſunt q̃ exigit a te huiꝰ ſa/
cramẽti digna ſuſceptio. ſ. corpalẽ mũdiciã
puritatẽ cõſcientie. ⁊ actualẽ deuotionem.
Corpalis aũt mũdicia aliq̃n ex decenti. ali
q̃n ex neceſſario req̇ſita. Puritas aũt cõſcie
p̄ſertim a criminibꝫ ip̄a eſt neceſſaria. Ideo
vide vt ante ſuſceptionẽ huiꝰ ſacr̃i cõtritio
nẽ habeas. atq̃ ſi fieri põt añ cõſpectuꝫ dñi
hũiliter lachrymas fundas q̇bꝫ te laues a
pctĩs tuis que feciſti. ⁊ q̃ omiſiſti. ⁊ que face
re potuiſti corde. ore ⁊ ope. Actualẽ aũt de
uotionẽ in te faciunt timor ⁊ amor. Timor
incutit reuerentiã. Amor aũt deſiderium ⁊
affectũ. hẽas reuerẽtiã ⁊ timorẽ. Terribi
lis em̃ ẽ h̄ mẽſa ad quã cũ debita reuerẽtia

⁊ ꝯgrua vigilãtia neceſſe ē vt accedas. Si/
q̄dē in hac ſacerdotali mēſa nūc pn̄s ē xp̄s.
⁊ q̄ vltimã cenã cū apl'is cenauit. ip̄e iſtã q̄ȝ
ꝯſecrauit. Nō em̄ hō eſt q̄ ꝓpoſita.ſ. paneȝ ⁊
vinū corpus xp̄i facit ⁊ ſanguineȝ. ſed ille q̄
ꝓ nobis crucifix⁹ eſt xp̄s. ſacerdotꝫ ore ꝓfe/
runt. ⁊ dei ꝟtute ⁊ gr̄a cōſecrant. Quō tu
igit̄ ad illā menſaȝ. ad pn̄tiā xp̄i ad tactum
dei filij intrepid⁹ audes accedere. quem io
hānes baptiſta tãgere ꝯtremiſcit. Petrus
apl'orū p̄nceps a ſe p̄ formidine repulit di/
cens. Exi a me dn̄e. q̄a homo pctōr ſū. Co/
gita ꝙ iſte quē tu ſumis erit iudex tuus. Ti
me igit̄ ne ſi indigne ſūpſeris ⁊ ſine reuerē/
tia poſt mortē inuenias iratū cū ad eius tri
bunal pn̄tat⁹ fuerꝫ iudicand⁹ quē tremunt
ptãtes adorãt dn̄atōes. Deniqȝ cogita ꝙ li
cet mille milib⁹ annoꝝ te ad h̄ ſacr̄m ꝑ pu/
ras orōnes. ſctiſſimas p̄patiōes p̄parauerꝫ
nihil eſſet ad ꝯdignā ſuſceptōem. etiā ſi ha/
beres merita oīm ſctōꝝ. q̄nto magꝫ tu qui
ſine deuotōe. ſine p̄patiōe accedis. Itē at/
tende ꝓpriã vilitatē modo ſupi⁹ dicto. ⁊ repu
tabis te indignū. ⁊ acq̄res reuerentiā ꝯgru
am. ⁊ h̄ valet maxime ꝓ hui⁹ ſacramenti ſu/
ſuſceptiōe vt q̄ntū poterꝫ fias vilis in ocul'
tuis. Habe etiā deſideriū ad hui⁹ reuerēdi
ſacramēti ſuſceptōem. Panis em̄ iſte vt di
cit Aug⁹. eſuriē q̄rit homis interioris. Di/
uerſi aūt diuerſimode affectū ad ſuſceptio
nē hui⁹ ſibi formãt ſacr̄i. Aliq̄ em̄ trahunt
amore vniōis xp̄i vt dilectū in ſe ſepi⁹ ãple/
xent. aliq̄ trahunt deſiderio ſanatōis paſſi/
onū ſuarū ⁊ maloꝝ deſiderioꝝ. vt eū q̄i me/
dicū aduocent ꝑ quē ab omi infirmitate cu
rent. Aliq̄s trahit ꝯſcia delictoꝝ. eo ꝙ h̄ ſa/
cramentū inſtitutū eſt in remiſſionē pctōꝝ.
aliq̄s trahit amor ⁊ cōpaſſio ꝓximi vt ſuc/
currãt ꝑ hanc hoſtiã viuis ſil' ⁊ defunctis.

Ut aūt deſideriū tuū accendat̄ cogita ꝙ
xp̄s oīm ad ſe accedentium dolores tulit ⁊
oēs infirmitates nr̄as ip̄e portauit. Muli
er accedēs retro ſanata eſt. peccatrix pedes
oſculãs eſt mūdata. chananea dū iportune
ſequit̄ eſt exaudita. Leproſi accedētes cu/
rati ſunt. demoniaci. paralytici ⁊ cūcta na/
ture mōſtra dū accedūt ⁊ credūt ſalutē ꝯſe/
quunt̄. Nã ꝟtus ex illo exibat ⁊ ſanabat om
nes. Publicani ⁊ pctōres accedētes veniã
merent̄. nec eoꝝ ꝯuiuia deſpexit. Igit̄ cum
feceris qđ in te eſt accede ī fide ⁊ fiducia ſpe/
rans de infinita dei pietate. Debes etiã
p̄cipue an̄ hui⁹ ſacr̄i ſuſceptōem deuotiſſi/
me xp̄i paſſionē ꝑcurrere. nã ſpecialit̄ in me
moriã paſſiōis h̄ ſacr̄m legit̄ inſtitutū. Si
aūt q̄ris q̄ te affectu magꝫ debeas excolere
timoris.ſ. ⁊ reuerētie. an amorꝫ ⁊ deſiderij.
an debeas vt multi cū iportuna deſiderij ꝑe
ſtinãtia anhelare. an vt nōnulli reuerētie ⁊
timorꝫ magnitudine. magnitudinē ſacr̄i at
tendēs ⁊ ꝓpriã infirmitatē ꝯſiderãs magis
debeas affectu retrahi ⁊ elōgari. Ad hoc
ſcti rn̄derūt vtrūqȝ affectū cōmēdãtes. vni/
uſcuiuſqȝ ꝯſcie q̄d ei meli⁹ viſum fuerit re/
linquētes. Feſtinauit ſiquideȝ zacheus vt
dn̄m gaudēs in domū ſuã ſuſcipet. Centu/
rio ꝓprie infirmitatꝫ ꝯſci⁹ repulit eū dicens
Dn̄e nō ſum dign⁹ vt intres ſub tectū meū
Unū tn̄ eſt qđ omib⁹ generalit̄ tutū videt̄.
vt ſcȝ ex reuerētia timētes ſpem ⁊ deſideriū
nō relinquam⁹. vt ex ſpe ⁊ fiducia nō amit/
tam⁹ timorē ⁊ reuerentiaȝ. Sed ſp iter hec
vtraqȝ ꝯſidētes ⁊ timidi fluctuem⁹. Ait etiã
ſctūs Gregori⁹. nihil nob̄ ſecuri⁹ q̄ȝ ſub ſpe
timere. Simplicit̄ tn̄ loquēdo dubiū nō ē
q̄n melior ſit affect⁹ amorꝫ q̄ȝ timorꝫ. ſed qđ
eſt ſimplicit̄ melius. in caſu eſt ſepe peius ⁊
plurib⁹ periculoſius.

De generali materia exercendi in paſſi/
one domini.

Circa paſſionē dn̄icã in q̄ te p̄ ceterꝫ
exercitijs ardenti⁹ ⁊ deuoti⁹ exerce/
bis. vt ea q̄ in ſacris euãgelijs lege/
ris ad tuã deuotionē meli⁹ ſcias reflectere
⁊ dirigere ad ꝓpriã vtilitateȝ. Scire debes
ꝙ tria ſunt in q̄b⁹ tua ꝯſideratio circa mor/
tē ſaluatoris nr̄i ſpacioſiſſime ſpeculatur.

Sunt aūt hec tria opus. mod⁹. ⁊ cauſa.
Opus vt ip̄am paſſioneȝ ſic̄ facta a ſanctis
euãgeliſtis narrat̄ ſtudioſe ⁊ deuota mente
ꝑtractes. ⁊ īuenies xp̄i mirabilē patientiã ⁊
excitaberꝫ tu ad cōpaſſioneȝ. Cū aūt ſacr̄m
diuie ſcȝ paſſiōis hiſtoriam in mēte tua re/
uoluis vt ad lr̄am materiã nr̄e redēptiōis
ꝯtēpleris. diligent̄ debes ad h̄ niti. vt q̄ties
audis ieſum l' xp̄m hoc feciſſe l' ſuſtinuiſſe.
ꝑ nomē ieſus in mēte tua rep̄ntet̄ nec ſolū
deus nec ſolū hō nec ſola deitas vl' hūani/
tas. ſed ī mente formabis ꝯceptū ꝑſone vni
us q̄ ſimul eſt de⁹ ⁊ hō. ⁊ in q̄ deitas ⁊ hūani
tas ſine eſſentiaꝝ ꝑmixtiōe in vno ſuppoſi/
to ꝯuenerūt. Itaqȝ xp̄s vl' ieſus cū dī. de⁹ ⁊
homo ⁊ ꝑſona deitatꝫ ⁊ hūanitatꝫ deſignat̄
Ita q̄cq̄d de⁹ feciſſe dī hoīeȝ feciſſe firmit̄

fide catholica retinemuſ. ꝙcꝙd hõ ſuſtinuit
deũ credamꝰ ⁊ cogitemꝰ ſuſtinuiſſe. Uerbi
grã. Cũ legis xp̃m fleuiſſe ſuꝑ lazaꝝ vł bie/
ruſalẽ. in mẽte ꝯcipies nõ nudũ hoiem. qm̃
tũc minꝰ mirabile eſt hoiem fleuiſſe. ſic cum
audies xp̃m in cruce pepẽdiſſe nõ hominez
ſolũ in mẽte cogita ſ; hoiem deũ ⁊ ampliuſ
miraberiſ. ⁊ multo plꝰ ad deuotiõz accẽderiſ.
⁊ moueberiſ ad cõpaſſionẽ. Et quidẽ om̃ib;
fidelib; ih̃s vel xp̃s deũ hoiem repñtat. ſed
q̃nto illud luciđꝰ ⁊ clariꝰ attẽdere poteris.
tãto eris deuotior in xp̃i vita. morte. mira/
culis ⁊ factis. Secũdo circa opꝰ paſſiõis
xp̃i vt magis accẽdaris ad cõpaſſionẽ. de/
bes diligẽter aduertere quotiẽſcũq; legeriſ.
aut ĩ paſſiõe xp̃i aliquas penalitates xp̃o ĩ/
flictas eodẽ genere penalitatiſ. ſeu eodez ge/
nere penaꝝ xp̃m in paſſione ſua vltra omnẽ
eſtimatiõem fuiſſe afflictũ. qđ ex multiſ cau/
ſis poteriſ ꝯſiderare q̃ te vt paſſiõis xp̃i ama
ritudinẽ ſentias multũ mouebũt. ſi bñ cõſi
deras vnuſq̃ſq; hõ in eodẽ gradu penalita
tis plꝰ minꝰ ve patiᷓ quãto penã plꝰ minus
ve ſenſerit. vt notũ eſt. Tãto em̃ q̃ſq; penaz
faciliꝰ ⁊ acriꝰ ſentit q̃to natura fuerit viua/
cior. ⁊ ſenſus eiꝰ faciliꝰ ꝑcipit. S; xp̃s erat vi
uaciſſimꝰ. ideo q̃libet pena ei inflicta erat ei
grauiſſima. Cogita ẽ ſi illa crucifixio et illa
clauatio manuũ ⁊ pedũ. de q̃ ꝓpheta ait Fo
derũt manꝰ me. ⁊c̃. alteri fuiſſet cuiuis ho/
mini intolerabił. q̃ grauior ⁊ acerbior xp̃o
in ſua natura delicatiſſima ⁊ nobiliſſima et
viuaciſſima. Itẽ erat pẽa eo grauior q̃ a pe
culiari ſuo ꝓplo ĩflicta. cui merito dicere po/
terat. Popule meꝰ q̇d facere debui tibi ⁊ nõ
feci. Tu aũt q̇d peiꝰ mihi retribuere potas
q̃ feciſti. Itẽ pena xp̃i erat in om̃i ſenſu ⁊ in
om̃i mẽbro. ſic inuenies ſi bñ opꝰ paſſionis
in mẽte tractaueriſ. Itẽ deuote imaginare ĩ
teriorẽ xp̃i penalitatẽ q̃ forte exteriori pena
nõ erat minor. imo forſitan multo maior. q̃
interior pena cauſabaᷓ in eo ex zeli feruore
ꝓ hũano genere. ĩ q̃ tñ q̃ ad maiorẽ ꝑtẽ vide
bat paſſiõz ſuã fore inutilẽ Itẽ h̄ interior pẽa
ſurrexit ex maria cõpaſſiõe ſue dilectiſſime
mr̃is. Itẽ ex nr̃a cecitate ⁊ ingratitudie Cũ
igiᷓ legeris vł in mẽte reuoluis quõ xp̃s fu
it flagellatꝰ. deriſus. illuſus. ꝯſputꝰ. crucifi/
xus. ⁊c̃. noli ſolũ cogitare de pena exteriori.
ſ; ita dñm Ihm reſpice in talib; penis qua/
ſi hoiem deũ exteriꝰ ſũma penalitate afflictũ
⁊ etiã vltra q̃ humana mẽs cõprehẽdere pt

interiꝰ tribulatũ ⁊ doloroſum. Et vere ſi ita
reſpicis xp̃m in q̃uis afflictiõe ꝯſtitutum ſi
nõ ꝯdoles valde mirandũ eſt. Cũ reuera ſi
ꝑfecte cõprehẽderes aĩal brutũ ita inexpli/
cabili pena affligi humanitatiſ aſpectu ꝯpa/
tereriſ. q̃nto magiſ dño deo. Et hec de opere
Circa modũ aũt patiẽdi ſi diligẽs fueriſ
⁊ deuote rimariſ ĩuenies p̃cipue humilitatẽ
mititatẽ. ⁊ generaliᷓ oĩm ꝟtutũ exẽplar imi/
tandũ. Ut aũt modũ patiẽdi in xp̃o ĩ te me
lius ſentias. debes ĩ om̃ib; q̃ de paſſiõe xp̃i
legis vel cogitas ſꝑ in mẽte tua reuoluere q̃
modo xp̃s ſe habuit in ꝟbis. in rñſionibus
in factis in penis. quõ ſe habuit tã interiꝰ q̃
exteriꝰ. ⁊ quõ illa ꝓut loco ⁊ ꝑſonis cõgrue/
bat optimo mõ formabat. ⁊ h̄ poteriſ in euã
gelio inuenire. vł certe ſi ibi nõ eſt exp̃ſſum
ex teip̃o forma. Nã nullꝰ xp̃ianꝰ ignorat q̇n
in om̃ib; optimo mõ ſe habuit. Igiᷓ de mo
do ita debes cogitare cũ ꝟbi grã legis. Ste
tit ih̃s añ pylatũ p̃ſidẽ ⁊c̃. Cogita ꝓmo mo
dũ ſtatõis q̃ humilis fuit. forte inclinato ca
pite. demiſſis oculis. Deinde de mõ ꝓlatio/
nis ꝟboꝝ q̃ leni ⁊ dulci voce ꝺꝓmpſit. ita
vt te đlectaret audire aliquẽ hoiez ita loq̄n
tẽ. Nã vox eiꝰ ñ minꝰ dulciſ q̃ facies decora
Deinde cogita quõ interius ſe habuit. ⁊ pla
nũ eſt ꝙ ſteterit cũ ſũma humilitate. nõ habẽſ
inuidiã ꝯtra pilatũ ⁊ iudeos ſed cõpaſſionẽ
Sic cogita qñ iudei clamauerũt crucifige
⁊c̃. quõ xp̃s ea audiuit. certe ſũmo dolore et
ex cõpaſſione ⁊ zelo. ⁊ tñ exteriꝰ humiliter ſe
habuit. ⁊ ſic om̃ia ꝑtractãs imitare moduz
xp̃i ſe habẽdi ſcḋm locũ ⁊ tꝑa. ⁊ inuenies oẽm
virtutẽ in xp̃o ⁊ optimũ modũ q̃ ſe hr̃e po/
tuit. Maxĩe aũt diligẽter attẽde modũ q̃ ĩ/
terius ſe habuit cõpaſſione ⁊ zelo. Circa
tertiã ſc; cãm ita ſemꝑ lege ⁊ cogita de paſſi
one redẽptoris tui vt ſcias q; tu es cauſa.
Paſſus eſt em̃ ꝓpter tuã redẽptionẽ. illumi
nationẽ. iuſtificationẽ. ⁊ glorificatõez. ita ſꝑ
attrahe tibi ⁊ h̄ beneficiũ q̃ſi ſit ꝓ te ſolo paſ
ſus. vt ſupra dictũ eſt. Ita cogita ſꝑ vt quid
q̇d legeriſ vel cogitaueris q̃ſi dicat xp̃s. hoc
feci vt ſequariſ veſtigia mea. Te humilieſ. pa
tiens ſis. tolles crucẽ tuã ⁊ ſequariſ me. q; ñ
eſt ſeruꝰ ſuꝑ dñm ſuũ.

Paſſio xp̃i breuiᷓ collecta ad modũ faſci
culoꝝ Primꝰ faſciculꝰ dñica die

Faſciculꝰ mirre dilectꝰ meꝰ mihi. iter
vbera mea cõmorabiᷓ. loquiᷓ aĩa
deuota deſignãs xp̃i amaritudinez

ſe ſimul collectã iugit in ſuo pectore circũ/
ferre. Ut aũt tu etiã quicũ͡qꝫ memoriã tuã ꝑ
meditationẽ mortis xp̄i reformare deſide/
ras in ꝓmptu habeas faſciculos. q̇ ĩ memo
ria tua cõmorent. paſſionẽ xp̄i hic tactaꝫ ſo
lũmodo ordine euãgelioꝝ inſeruimꝰ cõpen
dioſe. vt ex illis paucꝭ ſm illa tria que dicta
ſunt opꝰ. modũ ꝛ cauſam habeas materiaꝫ
copioſe meditãdi. ꝛ de paucis plurima col
ligas. Cogita igit quõ ſolẽni illa cena de q̄
ſupra dictũ eſt celebrata. ꝛ hymno dicto xp̄ſ
deꝰ ꝛ homo vidẽs appropinq̄re tp̄s ſuũ ſur
rexit vt iret ad montẽ. hoc eſt opus qḋ fecit
Cogita igit vt ſupra dictũ eſt de modo quõ
ſe habuit intus ꝛ extra. Eundo fugã diſci/
puloꝝ p̄dixit. Petrũ aſſeruit ſe ter negaturũ
ꝛ alia que loquebat. hoc iteꝝ opꝰ. Cogita q̄
modo exteriori ṽba illa deprompſit. ꝛ quali
interiori ꝓtulit affectu. ſic facias vbiqꝫ. nec
opꝰ ſemꝑ eſt repetere. Aſſumpto petro iaco
bo ꝛ iohẽ ait. Triſtis eſt aĩa m. vſqꝫ ad mor
tem. Relictis illis ſolꝰ orat in mõte. Finita
tertia vice orõne ex imaginatiõe mortis ꝛ ĩ/
terno dolore ꝛ timore factꝰ eſt ſudor eius ſi
cut ſanguiſ. innuẽs ineffabilẽ penã per hoc
Nã de nullo tale aliquid legimꝰ. Tũc ange
lus vnꝰ ſuũ dñm ꝯfortauit. Cogita quomõ
xp̄s inimicꝭ ſuis obuiauit ꝛ ſpõte ſe obtulit
ꝛ verbo ſuo eos in terrã ꝓſtrauit. Deinde a
iuda oſculat. a iudeis capit. trahit. vincitur
ꝛ ad domũ anne deducit. Et om̄es diſcipu
li fugerũt. Et hic ſit tibi faſciculꝰ vnꝰ memo
rie cõmẽdandꝰ. Et hic ſi placet potes aſpi/
cere xp̄m quis ſit iſte q̇ iſta patit. ꝛ te ſubdaſ
ei ꝑ rõnis aſſenſum Crede igit ꝛ cogita ip̄ꝫ
eſſe veraciter dei filiũ omniũ ꝓ̄ncipiũ. ſalua
torẽ oĩm. ꝛ retributorẽ omniũ.

Faſciculus ſecũdus

i A domo anne ꝯfeſſus veritatẽ a ſ/
uo nequã ꝑcutit. Cogita hic opus.
modũ ꝛ cauſam vl ſaltẽ aliq̇d eoꝝ ſi
cut tibi ꝯgruit. Deinde in domo caiphe ſcri
be ꝛ pharisei expectabãt adducit. illudit. et
ꝑcutit tãq̄ꝫ blaſphemꝰ Falſum teſtimoniũ
querit ꝛ nõ inuenit. a põtifice adiurat. a pe/
tro ter negat. ſꝫ xp̄s reſpiciẽs petrũ exire et
flere amariſſime cõpulit. Mane facto ad
pylatũ vinctꝰ ducit. Cogita modũ q̇ ip̄i cuꝫ
ducebãt q2 peſſime tanq̄ꝫ latronẽ ꝛ malefi/
cũ ꝛc̄. Judas vidẽs ꝙ petebãt xp̄m ad mor
tem tm̄ in ſeip̄o doluit ꝙ tã dulcẽ hominẽꝫ
tradidit vt ſe laqueo ſuſpẽderet ꝛ retulit pe/
cuniã. cũ qua emptꝰ eſt ager ſicut p̄dixit hie
remias. corã pylato multiplicit innocenter
accuſat. mittit ad herodẽ. ab eo vt fatuꝰ illu/
dit ꝛ irridet. Hic diligẽtiſſime ꝯſidera q̄lis
eſt qui patit ꝛ ei ꝯfigurare vt cõpatiaris in/
nocentiſſimo. mitiſſimo. amãtiſſimo. ꝛ nobi
liſſimo. Et h̄ ſit faſciculꝰ ſecũdus

Faſciculꝰ tertius.

p Oſt hoc petẽtibꝫ iudeis dimittit py
latꝰ barrabã ꝛ tradidit ih̄m ad cru/
cifigendũ victꝰ importunitate iude/
orũ ꝛ timore ceſaris. Tũc ieſus more ꝛ ſce/
mate regꝭ multiplicit illudit. clamide indu
itur. ſpinis coronat. arũdine ꝑcutit. vt rexi
deriſum adorat. Hic homo cogita moduꝫ
attẽde cauſam quõ ſcꝫ xp̄s ſe habuit et quõ
iudei ſe habuerũt. cãm quare tãta ſuſtulit.
vadẽs vt crucifigat. ꝓpriũ portat patibuluꝫ.
ꝑ̄lus ſequebat ꝛ mulieres flẽtes q̇bus ait.
Nolite flere ſuper me. ꝛc̄. In mõte caluarie
crucifigit. Et h̄ diligẽter ꝑtracta modũ cru
cifixionis. Aut em̄ ꝓ̄mo crucem erexerũt. ꝛ
xp̄s aſcẽdit ad crucẽ. aut certe crucẽ poſue/
runt ĩ terrã ꝛ ibi eũ clauis affixerũt. Nã alꝰ
modꝰ nõ apparet. Et hic tertio ſpecialiꝰ cõ/
uenit ꝯſiderare q̄ntꝰ eſt iſte q̇ tãta patitur vt
ad ip̄m poſſet egredi ꝑ ammiratõis aſpectũ
q2 immẽſus ẽ poteſtate. ſpecioſitate. felicita
te. ꝛ eternitate. Admirare igit maieſtatẽ an
nihilari. ſpecioſitatẽ decolorari. felicitatem
tormẽtari. eternitatẽ mori. Et hic tertiꝰ fa/
ſciculus.

Quartus faſciculus

p Endẽs xp̄s ĩ cruce ſitit. Cogita opꝰ
quõ xp̄s pẽdet. cogita modũ ꝛ cau/
ſam. cogita ꝙ ſitit. orat ꝓ crucifixori
bus. blaſphemat in cruce. irridet a p̄tereũti
bus. a ꝓ̄ncipibꝫ. a latrone. tytulꝰ veriſſimꝰ ꝛ
indelibilis. Ih̄s nazarenꝰ rex iudeoꝝ ſcribi
tur. Stat mat ieſu doloroſa ſub cruce. quã
reſpexit ꝛ Johĩ cõmiſit. Fiũt tenebre. deſi/
gnans tandẽ q̄nta ſua eſſet pena ꝛ ꝙ huma
nitas fuit deſerta. ĩ eo ꝙ nulla fuit redũdan
tia ſuꝑioꝝ viriũ in q̇bꝫ fruebat ad inferio/
res q̇bꝫ patiebat. Clamabat Hely hely ꝛc̄.
Accepto aceto. ꝯſũmatis iã om̄ibꝫ cũ nihil
reſtabat agendũ clamãs alta voce tradidit
ſpũm. innuẽs ꝙ q̄ꝫdiu vellet. tãdiu viueret.
ꝛ ꝙ nullꝰ aĩam ſuã a ſe tolleret. ſꝫ ꝙ ip̄e ſpon
te eã poneret. Et hic debes ꝯſiderare quali
forma paſſus eſt aſſimilatõis amictu. Paſ/
ſus eſt em̄ ſicut verꝰ agnꝰ liberaliſſime r̄ſpe
ctu ꝓximi. ſeueriſſime reſpectu ſui. obedien/

tiſſime reſpectu patris. prudētiſſime reſpe/
ctu aduerſarij. Stude igiť ad habendū ha
bitū ſcōm effigiē modi ſe habēdi. ſ. benigni
tatis. ſeueritatꝫ. humilitatꝫ. ꝛ pſpicacitatis.
Et hic ſit faſciculus quartꝰ

Faſciculus q̇ntus

Atronū oſſa ꝯfringunť. xpi os non
l cōminuiť ne figura de h̄ euacuetur
Latꝰ eius apiť vñ pfluūt eccleſie ſa
cramēta. velū ſcindiť. ſepulcra mortuorum
apiunť. vñ inde mortui in die reſurrectiōis
cū xpo reſurgerēt. Hic cōſidera q̄ntus p te
paſſus eſt. ꝛ crucē amplectere p paſſiōis de/
ſideriū. vt ſicut ipe paſſus eſt iniuriā. ꝯuicia
ludibria. ſupplicia. ſic ꝛ tu paſſionē xpi imitā
do amplectere. p eo omnē paſſionē plenā in
iurijs. ꝯuicijs. ludibrijs. ꝛ ſupplicijs. Et hic
faſciculus quintus.

Faſciculus ſextus

Aſſio xpi nō ſolū reformat memori
p am p deuotā meditatiōꝫ. nec ſolū in
flāmat deſideriū ad deuotōꝫ. q̇nimo
p̄cipue illuſtrat intellectū ꝛ ducit ad cogni/
tionē veritatꝫ. Siquidē in vniuerſitatis
cognitiōe ſeptē erāt clauſa añ xpi paſſionē.
q̄ ſunt in eiꝰ paſſiōe reſerata. De q̇bꝫ intelli/
gi poteſt illō Apoc̄. Apta ſunt ſigcula ſeptē
Primū ſignaculū fuit deꝰ ammirabiľ. q̇
p crucē manifeſtatꝰ eſt eſſe ſūma ſapiētia. ī
eo q᷑ diabolū decepit. Sūma iuſticia inq̄n
tum q̄ſiuit redēptiōis p̄miū. Sūma miſeri
cordia qꝛ tradidit p nobis filiū. Secun
dū ſignaculū fuit ſpūs intelligibiľ q̇ mani/
feſtatꝰ eſt p paſſionē q̄nte ſit benignitatꝫ q̄n/
tum ad angelos q̇ pmiſerūt xpm crucifigi.
Quāte dignitatꝫ q̄ ad hoīes. nā pṗť eos xpſ
eſt crucifixꝰ. q̄nte crudelitatꝫ q̄ ad demōes.
q̇ dñm deū ſuū fecerāt crucifigi Tertiū ſi
gnaculū eſt mūdꝰ ſenſibilis. q̇ in morte xpi p
bať eſſe locꝰ tenebrarꝫ. In q̊ regnat cecitas.
qꝛ lucē verā nō cognouit. In q̊ regnat ſteri
litas qꝛ xpm infructuoſum reputauit. Im/
pietas qꝛ innocētē ꝯdēnauit Quartū ſig/
culū fuit paradiſus q̇ p crucē apparet eſſe locꝰ
glie. leticie. ꝛ opulētie. in eo q᷑ xps pṗť eiꝰ re/
ſtitutionē factꝰ eſt vilis paup ꝛ miſer Quī
to p mortē xpi infernꝰ manifeſtatꝰ eſt eſſe ple
nus omī egeſtate. vilitate. ꝛ paupertate. quia
ſi hec paſſus eſt ppter pctī deletiōeꝫ. multo
magis dānati hec patienť ppter iuſtā operꝫ
retributiōꝫ Sextū ſignaculū fuit ꝟtꝰ lau
dabilis q̄ p crucē xpi pbať eſſe pcioſa. ſpeci
oſa ꝛ fructuoſa. Precioſa qꝛ xpus añ voluit
vitā corpalē pdere q̄ꝫ ꝯtrariari ꝟtuti. Spe
cioſa qꝛ in ꝯtumelijs relucebat. Fructuo/
ſa qꝛ vnꝰ pfectꝰ actus xpi ꝟtutꝫ infernū ſpo/
liauit. celū aperuit. pditū reſtaurauit Se
ptimū ſignaculū p crucem aptū eſt. ꝛ ī eo q᷑
apparuit reatꝰ culpabilis q̄ꝫ deteſtabilis ſit
cū ad ſui remiſſionē indigeat tā magno pre
cio. tā grādi piaculo. tā difficili medicamēto

Faſciculꝰ ſeptimus nō paſſionis ſed re/
ſurrectionis.

Ertia aūt die xps victor mortis re/
t ſurrexit ꝛ nos reſurrecturos mon/
ſtrauit. Si igiť xpo paſſo fuiſti cō/
paſſus. nūc reſurgēti ꝯgaude. Cogita deuo
te qualiť aīa xpi ad infernū deſcēdit. Quid
ibi egit ꝛ de gaudio ſanctorꝫ patrꝫ ꝛ triſticia
demoniorꝫ. Cogita de timore cuſtodū. Co
gita de cuſtodia angelorꝫ circa ſepulcrūꝫ. q̊
cū nūc referť vnꝰ ſoiꝰ ſedere. nūc ſtare ſupra
lapidē. nūc in ſepulcro. nūc duo. ꝛ hi diuerſi
mode. p qd̄ oñdiť multitudo angelorꝫ circa
ſepulcrū. ꝛ varia viſitatio mulierꝫ. Cogita q̊
modo amor ꝛ deſideriū magdalenā ꝛ alias
femīas frequēter cogebat currere ꝛ ſepulcrꝫ
dñi viſitare. Cogita de varijs xpi apparitio
nibꝫ. Cogita de dulcibꝫ eiꝰ colloquijs cū di
ſcipulis. Cogita cur xpus voluit in galylea
apparere niſi vt debeas a vicijs trāſmigrare
Vñ paſca tranſitꝰ ſꝫ ꝛ in galilea. id eſt. trāſ/
migratiōe ꝛ mutatiōe corporꝫ noſtrorꝫ in re
gno celorꝫ xpm videbimus poſt generalem
reſurrectionē.

Oſt quadraginta dies reſurrectōiſ
p aſcēdens xps in altū captiuā duxit
captiuitatē ſctōrꝫ prm̄. Meditare ḡ
glioſa pceſſiōe aſcēdentiū cū xpo. nā ſancti
ſequebāť. angeli veniētes obuiabāt. ꝛ tūc in
ter ſe q̄ſtiōes tilas formabāť. de q̇bꝫ Iſaias
Quis eſt iſte q̇ venit ꝛc̄. Cogita de triſticia
aplorꝫ ꝛ angelorꝫ gaudio. Cogita de angeľ
redeūtibꝫ ꝛ aplos ꝯſolātibꝫ. Diſce tu aſcēde
re ad xpm ſꝫ p aſcēſiones pius dictas vt re/
linq̄s hic viciū. qꝛ nullū viciū aſcēdit cū ſal/
uatore. vt dicit Auguſtinꝰ.

Einde de celo dñs in linguis igne/
d is miſit ſpm̄ ſcm̄. Vide quō deinde
apoſtoli fuerūt ꝯfortati ꝛ in charita
te fundati. Meditare cur ſpūſſctūs in igne
cur ī linguis. cur ī vtriſqꝫ ſimul. ꝛ cur ī alijs
creaturis apparuit. ꝛ ſtude pprietates rerūꝫ
taliū in te hr̄e. Cogita effectꝰ ꝛ dona ſpūſſci

ꝛ multa ſıl'ia circa ſpū ſſcti miſſionē. ſignaq́ꝫ
militātis ſub gula.ſ.ſomnū.coꝛdis duriciā.
ocioſitatē.riſus ꝑcacitatē.cōtradictionem ꝛ
inſenſibilitatē.

Nota de duobꝫ neceſſarijs veris bellato
ribus.

Ya nūc milites xp̄i bellū ſpūale īgreſ
e ſuri induite vos armatura dei. arri
pite gladiū ꝛ ſcutū. gladiū virilitatꝭ
ꝛ ſtrenuitatꝭ.ſcutū patiētie vt ſitis patiētes
in ſuſtinēdo eoꝝ impetꝰ ꝛ doloꝛes

De certamine ꝯ gulā

Ideř aūt incipiēdū certamēn ꝑmo
v ꝯtra gulā.qꝛ q̄ꝫdiu gula in nobꝫ dn̄a
tur.alioꝝ vicioꝝ certamia magꝭ oc/
culta videre nō poſſumꝰ.Itē vt Grego.dič
Multi qn̄qꝫ ardua ꝛ magna incipiūt ſꝫ q̄a
gulā nō vincūt.ea que foꝛtiter egerūt.turpi
ter ꝑdunt.Qui em̄ neq̄t in ꝓpꝛia terra.id eſt
naturali carne debellare.quō vincet ī terra
longinqua.Eſt aūt gula inoꝛdinatꝰ ꝛ imo/
deratus appetitꝰ cibi.

Remediū gule

Omnia illa q̄ faciūt aīam interiꝰ vti/
o liter occupari in viribꝫ aīalibꝫ ꝛ q̄ eiꝰ
deſideriū īternū augēt.remedia ſūt
ꝯtra gulam.imo cōtra oīa vicia carnalia.
Hinc eſt qđ dič Hiero.ad ruſticū. Ama ſci
entiā ſcripturaꝝ ꝛ vicia carnis nō amabis.
Hinc eſt ꝙ dič Johes Climachꝰ etiā ī hac
materia expꝰtiſſimꝰ ꝙ carētia doloꝝ ꝛ obli/
uio moꝛtis eſt occaſio gule.Breuiř quelibꝫ
vacātia vł vacuitas a deſiderijs bonis. a me
ditatiōibꝫ.ſunt oꝛigo vel augmētū p̄cipuuꝫ
vicioꝝ carnaliū. Remedia igiř ſūt timoꝛ
moꝛtꝭ iudicij ꝛ inferni bn̄ coꝛdi impꝛeſſus ſi
hō interiꝰ occupař circa deſideriū regni ce/
loꝝ.deſideriū ꝑfectiōis. imo qđlibet bonuꝫ
internū deſideriū.vt deuotio. maxīe cōpun
ctio lacrime.oꝛō.hec em̄ intꝰ coꝛ hoīs occu/
pant.Et ſm̄ Hieronimū deſideriū deſide/
rio.affectꝰ affectu expelliř.

De ꝟtute ſobꝛietatꝭ ꝛ de eiꝰ gradibꝫ

Obꝛietas arcē ꝯcupiſcibilitatꝭ ꝯ gu
ſ lam deberet cuſtodire.Eſt em̄ ꝟtus
q̄ coꝛꝑis alimēta cū moderamie ad/
mittunř.Et dꝫ ſobꝛietas p̄cipue eſſe vigil
ꝯtra gulā.videt ne excedat ī cibi q̄litate.ſꝫ đ
quātitate difficile diſcerniř. Hic tn̄ in om̄i/
bus pōt eſſe ꝯtinētia finis.ne q̇s iuxta men
ſurā capacitatꝭ ſue ſaturitatꝭ onereř inglu/
uie. Primꝰ gradꝰ ſobꝛietatis eſt vt patien
ter ſuſtineas ꝛ feras cū nō poterꝭ hr̄e cibuꝫ
vel potū ad libitū. Secūdus eſt etiā vel/
le his q̄ poſſunt hr̄i amoꝛe ſobꝛietatꝭ pauꝑ
tatis ꝛ boni exēpli carere. Tertiꝰ poſſe ab
ſtinere ſine difficultate ab habitis delectabi
libus.

De pugna ꝛ natura luxurie

I gulā nō vicerꝭ ſꝫ ipa te vicerit.ſta/
ſ tim aduocat ſoꝛoꝛē ſuā.i.luxuriā.cu
ius aduētꝰ indicia ſunt q̄ ꝑ naturaꝫ
eiꝰ poterꝭ agnoſcere.Statim em̄ in vi cōcu
piſcibili accēdit amoꝛē ꝛ inclinatōꝫ ꝛ affectū
ad femias.aut ſuſcitat motꝰ in carne.ꝛ h̄ po
tes videre ꝑ motꝰ carnis ꝛ titillatiōes. Ali/
qn̄ magis ī aīa ꝑ affectiōꝫ ꝛ inclinatiōeꝫ ad
actū illicitū vł ad ꝑſonā affectu illicito. Et
hūc modū affectꝰ potes ꝯſiderare ꝑ imagi/
nes mulieꝝ ī te depictas.

De remedijs luxurie

Ontra illud viciū eſt certamē lōguꝫ
c ꝛ duꝝ.imo ſc̄o viribꝫ nr̄is h̄ ſpecialiť
nō poſſumꝰ ꝑficere. Vn̄ radicale re/
mediū ſm̄ Augꝭ.in pluribꝫ locis libꝛi cōfeſ/
ſionū de ꝯtinētia ꝛ alios ſctōs eſt.vt hō coꝛ
ſuū hūiliet ꝛ cognoſcat ꝓpꝛiā fragilitateꝫ.re/
currat ad miſericoꝛdiā dei. Sūt quedā re/
media q̄ magꝭ luxuriā remouēt ab aīma.vt
ꝯtritio ſpūs.frequēs oꝛō.ꝯtinua meditatō
moꝛtis.inferni.ꝛ ſimiliū p̄miſſoꝝ. Hoꝝ re
medioꝝ rō patet ex his q̄ dicta ſunt đ gula.
Itē repſſio interioꝝ affectionū ꝛ malaꝝ co
gitationū.qđ fit maxīe ꝑ alia deuota ꝛ ſpūa
lia deſideria. Itē ſunt q̄dā remedia q̄ magꝭ
reſtringūt luxuriā.abſtinere a carne. ꝛ ieiu/
niū. Maxime aūt eſt tenēdū ꝯ hoc vicium
equale moderatūq́ꝫ ieiuniū.Itē opꝰ manu/
um inſtabiles coꝛdis ꝑuagatōes coercens

Sūt quedā q̄ directe iuuāt ꝯtra vtraq́ꝫ.i.
luxuriā tā in carne q̄ꝫ in aīa ſic ē cuſtodia di
ligēs ſenſuū. Hi em̄ ſunt feneſtre ꝑ q̄s h̄ vi
ciū intrat. Itē fuga ſocietatꝭ mulieꝝ.nec fa/
miliaritatē hr̄e cū eis.nec ſolꝰ cū ſola maxīe
in ſecreto loco loq̇.nec domos eaꝝ ſm̄ hie/
ronimū frequētare. Primꝰ gradꝰ caſtita/
tis eſt.vt viriliř cū laboꝛe abſtineas ab actu
carnis.cū ꝓpoſito ſic manēdi.ꝛ neges ſꝑ cō/
ſenſū motibꝫ illicitꝭ. Secūdꝰ vt ꝑ reme/
dia p̄dicta ꝛ alia ſıl'ia caro tua ſpūi tuo ſub/
iugeř vt rariꝰ tēpterꝭ ꝛ faciliꝰ tēptatio cediť.
impendo magꝭ q̄ꝫ reluctādo. Tertiꝰ gdꝰ
caſtitatꝭ ē.ita domitas hr̄e ꝯcupiſcētias car
nis, vt vix rariſſime ꝛ tenuiſſime ſentias et

talẽ te induiſſe affectũ vt cũ nauſea ⁊ horro
re inde audias vt loquaris.

De phylargiria vel auaricia.

Oſt luxuriã ſequit̃ phylargiria vel
p auaricia q̃ paſſio vexat tepefactos ĩ
ſeruitio dei. Nã raro impugnat cer/
tãtes legitime. p̃ſertim ſi ſub alteriꝰ degunt
cura. Remediũ tibi ſit vt ſciẽs aliquã artem
labore manuũ victũ ⁊ veſtitũ ꝯquirẽs. illis
ſis ꝯtẽtus. Jõ deo ꝯfide q꞉ nõ relinq̃t ſpe/
rantes in ſe. Sũma remedioꝝ. ſi vis auari
ciam ad plenũ vincere. relinque om̃ia q̃ ha/
bes ⁊ alteriꝰ cure te cõmitte. cũ aliijs viuẽs ĩ
cõmuni. Huic aũt vicio in p̃ncipijs obſta.
vt nõ admittas deſideriuz cuiuſq꞉ rei. Sic
em̃ hoc viciũ in p̃ncipio facile vincit̃. ita ſi ſe
mel admittit̃ põt cũctis difficiliꝰ excludi.

Primꝰ gradꝰ q̃ ꝓficis ꝯtra h̾ viciũ in ꝯtẽ
ptu mũdi eſt. nihil hr̃e iniuſti. ⁊ diuitijs nõ
abuti ad pctm̃. ⁊ elemoſynã facere Secũ
dꝰs eſt nihil hr̃e ſup̾fluũ. ſ꞉ neceſſarijs eſſe
ꝯtentũ. S꞉ multi neceſſitatẽ ſuã valde am
plificãt. ſ꞉ nõ eſt tutũ vt hõ in multꝭ ſibi ꝯfi
dat ſ꞉ potiꝰ alteri. Tertiꝰ eſt nihil poſſide
re in h̾ mũdo ſ꞉ dũtaxat cape vſum neceſſa/
rium ⁊ frequẽter pati penuriã. cibo. potu. ⁊
veſtitu

De ira ⁊ remedijs eius

Ria p̃dicta vicia arcẽ ꝯcupiſcibilita
t tis oppugnãt. Quartũ aũt viciũ qꝺ
eſt ira debellat vim iraſcibilẽ. ⁊ ẽ no
ciua beſtia ſibi nocẽs ⁊ alios ſcãdalizans.
virꝰ mortiferũ animã interficiẽs. ⁊ ſpm̃ ſan
ctũ expellẽs. Cũ aũt ira vim iraſcibilẽ ob/
tinuit. ſtatim introducit ibi ſuã familiam q̃
ſunt rixa. tumor mẽtis. ꝯtumelia. clamor. i/
dignatio. ⁊ blaſphemia. Remedia ꝯ̃ iram
ſunt iſta. p̃mo os tacẽdo cõprimere ⁊ accen
ſam flãmã in corde ſuffocare Nota aũt ꝙ
ſm Amb. in li. de officijs verꝰ ꝓliator eouſq꞉
ꝑ timorẽ meditationẽq꞉ mortis ⁊ ſimiliuz ⁊
maxie deuotã cõpunctiõ꞉ (q̃ ſm Climachũ
ita extinguit̃ ira ⁊ ĩdignatio ſic̃ ignis aqua)
morꝰ ire deberet rep̃mere ⁊ mãſuefacere vt
moꝝ trãquillitas vſu quodã ⁊ affectiõe ⁊ ꝓ
poſito in naturã v̾tat̃. Multũ iuuat ꝯ̃ iraz
ſi quotiẽs q̇s in ira receſſerit iã ſopita ꝯmo
tione ſeip̃m dure redarguat ⁊ cõprehẽdat ⁊
humilit̃ reũ ſe det toto corde ab illis veniã
petẽs q̊s offendit Gradꝰ aũt q̇bꝫ ꝯtra irã
aſcendit̃ patẽt ex dictis. Primꝰ eſt ire reſiſte
re cohibẽdo linguã. mẽbra ⁊c̃. ne excedat fo
ris. Secũdꝰ eſt cũ hõ iã ꝑ exercitia didic̃ nõ
turbari ex aduerſis. ſ꞉ eſt quaſi in loco mu/
nito nõ curãs ea q̃ ſibi fiãt ꝯtraria. Tertiꝰ
eſt gaudere ⁊ in tribulatiõibꝫ gl̾iari cũ aſſũt
⁊ deſiderare cũ deſunt.

De inuidie natura ⁊ ortu eius.

Uintũ certamẽ eſt ꝯtra ĩuidiã quã
q beatꝰ Gregoriꝰ ponit int̃ vicia capi/
talia. eo ꝙ ex ſui rõne habet ꝙ alia vi
cia inde ſequant̃. Licet Caſſianꝰ ⁊ Jſidorꝰ
eã inter capitalia non enumerẽt. eo forſitan
ꝙ ip̃a ex vicio capitali ſuã ducit originẽ Ut
aũt huiꝰ vicij naturã ꝑ ſuũ effectũ in te com
p̃hendas ſcire debes ꝙ inuidia eſt dolor ꝺ
bono alteriꝰ. Jnuidie em̃ obiectũ eſt bonũ
fraternũ inq̃ntũ eſt ſibi malũ. Hoc aũt con
tingit dupliciter vel tripliciter. Uno modo
inq̃ntũ ſibi ĩminet malũ. vt ſi inuidemus ꝙ
inimicꝰ noſter vl̾ aliq̇s q̇ nobis nõ plac꞉ fit
noſter p̃latꝰ timẽtes ne nos ꝺp̃mat. ⁊ hoc in
caſu ſtaret ſine pctõ. Alio mõ qñ reſpicimꝰ
bonũ ꝓximi nõ ꝙ ſibi inuidemꝰ illud. ſ꞉ q̇a
dolemꝰ illud nob̾ abeſſe. ⁊ h̾ eſt interdũ bo/
nus zelꝰ. Tali em̃ inuidia debemꝰ om̃s ten
dere ad humilitatẽ. charitatẽ ⁊ obedientia꞉
Alio mõ fit iſtud inq̃tũ bonũ fratris eſt di
minutiuũ nr̃e p̃cipue gl̾ie Uñ ĩuidia eſt p̃ci
pue circa illa in q̇bꝫ gl̾ia cõſiſtit. Uñ genera
liter vaneglorioſi ⁊ puſillanimes ſunt ĩuidi
q꞉ iſti timẽt minui gl̾iam ſuã. illi timẽt facili
ter ſuꝑari. Hec inuidia vbicũq꞉ venerit fili/
as ſuas ſecũ adducit. q̃ ſunt odiũ. ſuſurratõ
detractio. exultatio in aduerſis ꝓximi. ⁊ af/
flictio in ꝓſperis eius.

Quõ ad dilectiõ꞉ ꝓximi deuenit̃

Nuidiam v̾o dilectio ꝓximi expellit
i Jõ de ip̃a dilectõe ꝓximi aliq̃ dicãꝰ.
Et p̃mo q̇bꝫ medijs dilectiõ꞉ inter
nos mutuo ſeruare poſſumꝰ Deinde quõ q̇
libet ſe talẽ exhibere debeat vt ⁊ ip̃e diligat̃
ab alijs ⁊ alios ip̃e diligat. Et ex his ſuffici/
entia remedia ĩuidie apparebũt. De p̃mo
ſcias ꝙ ꝑfecta v̾a ⁊ indirupta dilectio ſolũ ĩ/
ter tales inuiolabilit̃ ſeruat̃. q̇ ſunt vniꝰ ꝓpo
ſiti. vniꝰ nolle ⁊ velle. ⁊ qꝺamnõ vicijs oĩbꝫ
expurgati. vt in xvj. collatõe pr̃m ꝺr. ⁊ ita ſũ
ma dilectio erit ĩ pr̃ia. ⁊ fuiſſet v̾a in ꝑadiſo
ſi nõ p̃mꝰ hõ cecidiſſet. Attamẽ ſunt q̃dã re/
media q̇bꝫ dilectio int̃ nos acq̇rit̃ ⁊ ſeruat̃.
⁊ ſi nõ ꝑfecta. Primũ eſt qꝺ etiã inuidie ẽ
ſũmũ remediũ vt vnuſq̇ſq꞉ toto corde oĩa q̃
mũdi ſũt ex q̇bꝫ ꝯtẽtio. rixa vl̾ inuidia oriri
p̃t cordialit̃ ꝺſpiciat ⁊ calcet. ſiue ſint diuitie

Biblioteka Główna w Poznaniu im. Mickiewicza

ſine honores. Scðm. ne q̇s ſapiēs ſibi ſeq̄
tur ꝓpriā ſuā volūtatē nulli acq̇eſcēs. ꝛ h̄ cau
ſat maxīe diſcordiā ꝛ rācorē. Tertio vt ſci/
at q̄ vtilia ſūt ac neceſſaria poſtponēda bo/
no charitatꝭ. Nā ſi habeā fidē ita vt mōtes
trāſferā. Si linguis hoim loq̄r ꝛ angelorū.
charitatē aūt nō habuero nihil mihi ꝓdeſt.
Jō ſuꝑ oīa exercitia in oībꝫ opibꝫ ꝑ oibuſ
debemꝰ q̄rere fraternā charitatē. Nec eſt ali
q̇d qð tm̄ angeli ꝛ dn̄s angloꝝ in nob̄ inue
nire deſiderāt. ſic̄ fraternā vnionē ꝛ mutuā
caritatē. Quartū vt vnuſq̇ſqꝫ ſumopꝫ ira/
cundiā ꝛ alia q̇bꝫ frēm offendit caueat ꝛ de/
uitet. ꝛ ſi qñ ꝯ fratrē exceſſit. hūilit̄ ſatiſfaci/
at. ſi qñ frat̄ ꝯtra eū rancorē ſine cā ꝯcepiſſꝫ
q̄ꝫtū in ip̄o eſt ſtudeat pacificare. Hec habē
tur in collatōe pr̄m. xvj.

De accidia

ſ Extū certamē eſt ꝯtra accidiā. Cuiꝰ
natura eſt vt tediū boni generꝫ. ani/
mi torporē cauſet. mentē q̄uet triſti/
cia. ad ſomnū ꝛ diſſolutiōꝫ inclinet. horrorē
loci. ꝛ celle faſtidiū. fratꝝ ꝯtēptū ꝛ aſpernati
onē gignit. nil opis libet. maxīe ſpūal̄. Naꝫ
interdū opꝰ manuale arripit vt poſſit ſpūa/
lia orōes ꝛ ſil̄ia relinq̄re Huiꝰ filie ſūt ma
licia. i. volūtas machinādi malū. deſperatō
puſillanimitas. rācor. i. odiū inueteratū. tor
por circa p̄cepta dei. euagatio mētis circa il
licita. Sūmū remediū ꝯtra accidiā ē. nū
q̄ꝫ tedere ſꝫ repugnādo accidie obuiare ꝛ vi
cere eā laborādo. Attamē hō p̄t opa ſua va
riare vt nūc oret. nūc legat. nūc meditetur ꝛc̄
vt ſi vnū nō ſapiat. ſapiat ſaltē aliud ſic̄ febri
citāti habēti guſtū infectū apponunt̄ multa
fercula. Itē ꝯtra tediū cordis valꝫ varietaſ
actiōis. Itē valet ꝯpūctio. Qui enī luget ſe/
ip̄m nō nouit accidiā. Ait Climachꝰ. Liget̄
ꝫ iſte tyrānꝰ memoria offenſionū ꝛ delictoꝝ
ꝛ ꝑcutiat̄ opꝫ manuū ꝛ intēta meditatōe fu
turoꝝ bonoꝝ.

De triſticia ꝛ pugna ꝯtra triſticiā

n Ota ꝙ triſticia mala ē duplex. Nam
qñqꝫ triſticia ðr generalit̄ ita ꝙ v̄ſet̄
circa oēs paſſiōes. nā in oī paſſiōe ē
inuenire triſticiā ꝛ delectatōꝫ ſm̄ ꝙ ſuū ob/
iectū adipiſcit̄ vl̄ ab ea repellit̄. Et hāc triſti
ciā ſuꝑabis inq̄ntū ſingula vicia extirpaue/
ris. ſi multū multū. ſi paꝝ paꝝ. oīno autē ſi
oīno ip̄am necas. ſꝫ ad h̄ q̇s idoneꝰ. Alia ē
ſpēalis circa diuina tediū. ꝛ iſta p̄t cōp̄hendi
ſub accidia. Triſticie origo difficult̄ eſt co/
gnoſcibil̄ eo ꝙ taꝫ multas habeat origines
oīa met vicia ꝛ affectōes. Cōtra h̄ duo vicia
accidiā ꝛ triſticiā pugnat charitas dei q̄ nū
q̄ꝫ eſt ocioſa ꝯ accidiā. Ad quā charitatē
triplici ḡdu ꝑuehar̄ꝭ. Primꝰ ſic vti licitꝭ con
ceſſis vt tñ illicita deuites. Scðs eſt feruē/
tiori deſiderio oīa q̄ dei ſunt ſtudioſe facere
in ſe. ꝛ ī alijs ꝓmouere. Tertiꝰ ē tāto affectu
eſtuare ad deū ꝙ q̄ſi ſine ip̄o viuere ñ poſſit
Valet etiā ꝯ triſticiā deuota ꝯfabulatio in
bona ſocietate memoria benignitatꝭ ꝛ mi/
ſericordie dei. Itē deuotꝰ cātꝰ. vt ð̄r Jacobꝰ

De vana gloria

ſ I oīa p̄dicta vicia vicerꝭ qð ſine ma
ximis laboribꝫ ꝛ multꝭ doloribꝫ nō
fit. ſi tñ fit tūc ampliꝰ a vana gl̄ia ca/
uere debes. Hec eī occulte v̄tutibꝫ ſe īgerit
ita vt vix a ſpūalibꝫ ſꝑ valeat ꝯp̄hēdi. Hec
eſt multiformit̄ vana. ſꝑ ꝛ ī oībꝫ vanitatē in
gerēs ī veſtitu. ī apparatu. in loq̄la. ī tacitur
nitate. Si veſte p̄cioſa indutus fuerꝭ. adeſt
ſi humil̄ fuerꝭ. ampliꝰ gl̄iat̄. ſi loq̄ris. gaudꝫ
vñ dixerꝭ. ſi taces. laudat te velut humilem.
Ip̄a ſꝑ ſuggerit ꝛ magnū deſideriū ingerit
ad illa in q̇bꝫ laus ꝛ honor ꝯſiſtit. etiā ꝑ ma/
gna ꝑicula ꝛ labores. ꝛ maiorē fortitudineꝫ
dat ſuis amatoribꝫ q̄ꝫ ſpes beatitudis v̄ris
p̄liatoribꝫ. Hec eadē beſtia ſuggerit ḡdū cle
ricatꝰ. p̄ſbyterij. ꝛ dyaconatꝰ. Si q̇s tñ euꝫ
vellet cogere. nā ꝑ ſe ñ vult. ne ipſe appetere
videat̄. Vide ſuꝑ h̄ exēplū libro de inſtitutꝭ
cenobioꝝ caſſiani. Nō pñt varietates hꝰbe
ſtie explicari. ſꝫ vbicūqꝫ eā ꝓiecerꝭ ſꝑ ſtat acu
leo recto ſic̄ tribulꝰ. Ip̄a eſt ſic̄ alleū quotieſ
vnū tegmē remouerꝭ alið adhuc intꝰ habet
vbi aūt ip̄a ītrauerit. m̄rem doloſam ſequū
tur filie ꝑuerſe. q̄ ſūt inobediētia. ꝯtētio. ia/
ctantia. hypocriſ̄. ꝑtinacia. diſcordia. nouo
rū p̄ſumptio ſeu īuētio. Quā vanā gl̄iam ſi
vincere ðſideras. caue ſūmo ſtudio ne q̇cqꝫ
intētōe gl̄e īcipias facere. cogitās illð ſalua
torꝭ. Recepert̄ mercedē ſuā. Et illud. Dn̄s
deꝰ diſſipauit oſſa eoꝝ q̇ hoibꝫ placēt ꝯfuſi
ſūt. qm̄ deꝰ ſpreuit eoſ. Itē illud. Si adhuc
hoibꝫ placerē. xp̄i ſuꝰ nō eēm. Scðo debe/
res niti illð qð bōa intētōe īcepiſti. ſil̄i cuſto
dia ab inq̇natōe gl̄ie cuſtodire. Itē q̇cquid
ſingl̄are ē ꝛ vñ laus ꝛ gl̄ia poſſꝫ ꝯq̄ri ſꝑ vitā
dū eſt bellāti ꝯ hāc beſtiā. Nā p̄ncipiū ꝑua/
dū eſt custodia orꝭ
tiōis vane gl̄e ſm̄ climachū eſt cuſtodia orꝭ
ꝛ amor hūil̄ ſocietatꝭ. ignominia ꝯſūmata.
corā ml̄titudie mir̄abilit̄ adinueīri. Chryſ.

Unicũ vane gl'ie remediũ. orare deũ vt ipſe te liberet.

De pugna ꝯ ſupbiã

Ultima aggrediẽda ẽ ipſa ſupbia. viciorꝫ regia. viciorꝫ radix. ꝟtutũ oim̄ deuoratrix. q̄ tãte ẽ fortitudis ꝛ ſeueritatꝭ vt luciferꝫ eijceret ð celo. Attamẽ puer dauid i dño ꝯfidẽs p hũilitatẽ goliã q̄ntali bet eſſꝫ ſtature enormitate erect⁹ pſtrauit. Eſt ãt ſupbia duplex. vna ſpũal' pulſans .ſ. ꝟtuoſos ð pfectõe. alia carnal'. q̄ min⁹ pfcõs pulſat de aliq̄ excellẽtia exteriori. Nã prime eſt i corde ſuo mag̃ merita ſibi depigere. ſpiritualẽ grãꝫ attribuere ſibi. q̄ꝫtũ de⁹ eũ diligat cogitare. mirari ꝙ nõ faciat mirabilia. turbari ꝙ de⁹ ñ dat ſibi neſcio q̇d ſpãle. alios velut carnales deſpicere. Et h̄ eſt mltuꝫ piculoſa ꝛ pl⁹ q̄ꝫ vicia carnalia. Nullũ viciũ eſt qð ita oẽs ꝟtutes exhauriat. cũctaq̄ꝫ iuſticia ꝛ ſctitate hoiem expoliet queadmodũ h⁹ ſupbie malũ. Qui ãt h⁹ neq̇ſſimi ſpũs laqueos vult euadere. dꝫ i ſingul' in q̇bꝫ ſe ſenſerit ꝟtutibꝫ pfeciſſe dicere ex ſnia. Gr̃a di ſũ id qð ſũ. ꝛ cogitare deũ eẽ q̇ opat' in nobis ꝛ velle ꝛ pficere p bona volũtate. Itẽ diligẽt' ꝯſiderare qꝛ bona nr̃a nõ ſũt a nob̃ ſꝫ dona dei. de q̇bꝫ diſtricte ſum⁹ rõꝫ redditurĩ. Itẽ bona nr̃a q̄ꝫ mult' mal' ſunt pmixta. tepiditate. hypocriſi ꝛc̃. Itẽ ꝯſiderare q̄ꝫ mlta ſint in nob̃ mala ꝛ vicioſa. Itẽ attẽdere melioreſ nob̃ hoies ꝛ angl'os. vt ita i cõpatione vileſcamus nobis.

De ſupbia carnali

Carnal' aũt ſupbia his idicijs demõſtrat'. Eſt clamoſa dũ tacꝫ amara ꝛ i dignabũda. ꝛ idiſſoluta i leticia. Riſus ei⁹ irrõnabil' ꝛ ſine cã. i triſticia ſua ẽ ſeuera. dura. rephẽdit cũ rãcore nõ ex ꝯpaſſione. ꝟba pfert paſſim ſine aliq̄ cordis g̃uitate vl' põderatõe. Expers patie. caritatꝭ. aliena audact' iiuriat. ſꝫ puſillanimit' iiuriã patit'. difficult' alijs obedit. exhortatõꝫ r̃cipe ſpernit. i ꝓpria volũtate pmanẽs. ſꝫ vult ꝓpria ſtatuere nũq̄ꝫ alteri⁹ diffinitõi acq̇eſcere. ñ vult ꝯſiliũ ab aliq̄ recipe magꝭ ſibi credẽs q̄ꝫ ſapientibꝫ

H⁹ remediũ ṗmũ ẽ obediẽtia ſimplici cord̄ ſuſcepta ꝛ hũilit' exhibita. Scðꝫ vt itimo cordis affectu fribꝫ nr̃is hũilitatẽ exhibeam⁹. i nullo eos ledre acq̇eſcẽtes. Itẽ ſp niti exercere nos i hũilibꝫ opibꝫ vilibꝫ ꝛ deſpectꝭ officijs. puta miſtrare i coq̇na. lauare ſcutellas. purgare domũ. ſp vilia officia eligere. hũil' hitu. hũilibꝫ geſtꝭ icedere. Nec ſi i ꝯſuetudinẽ venerit cor ad hũilitatẽ iclinãt. Itẽ honorẽ fugere magꝭ ſp eligere miſtrare q̄ꝫ miſtrari. ſupba vocabula ꝛ nom̄ iactãtie etiã a ꝓpria familia ðuitare. Itẽ oĩa ſig̃ ꝛ q̄qꝫ facta iactãtiã l' vanitatẽ ptẽdẽtia declinare. Hũilitas q̄ ꝯ ſupbiã pug̃t tres hꝫ g̃d⁹. Prim⁹ ẽ vt hõ ſeipꝫ cognoſcat ifirmũ. iopẽ boni vicioſũ. et ſi q̇s alios hꝫ defect⁹. ꝛ ñ eleuet ſe ſup̄ ſe. Scðs ẽ cũ hõ ſe ðſiderat ab alijs reputari q̄lẽ ſeipſe noſcit i ꝟitate. ſ. vilẽ. iopẽ. ſupbũ. ꝛc̃. Terti⁹ ẽ qñ hõ etiã i magnis ꝟtutibꝫ ꝛ honoribꝫ ñ extollit'. ꝛ nihil ſibi ex h̄ blãdit'. totũ i illũ refundẽs a q̄ totũ accepit. ꝛ ei itegrũ reſtituẽs. Tal' fuit hũilitas xp̄i ꝛ tal' angl'orꝫ ꝛ ſctõrꝫ i gloria

Finit faſciculari⁹

Incipit tractat⁹ ſancti Bonauenture ð ſeptem gradibꝫ cõtemplationis

Contemplatiuorũ

aq̇linos obtut⁹ acui. ꝛ ipſorũ ſpũale palatũ pfũdi dapibꝫ ſupne dulcedinis affectãs. ſeptẽ g̃d⁹ eo gl'ioſiſſimos q̄ ſcia expiẽtie pbatiſſimos i mediũ cẽſui ðducendos. referatõe q̇rꝫ odorifera ꝯfido ꝙ tã itellectui ſplẽdorꝭ copia. q̄ꝫ affectui difici dulcorꝭ affluẽtia pijſſime mr̃is thearchice exalabit. Primũ igr̃ dicã⁹ ignẽ. ſcðꝫ vnctõꝫ. t'ciũ extaſim. q̄rtũ ſpeculatõꝫ. q̇ntũ guſtũ. ſextũ q̇eteꝫ ſeptimũ gl'aꝫ. Prĩo ei aĩa ignit'. ignita iungitur. vncta rapit'. rapta ſpecl'at' l' ꝯtẽplat'. ꝯtẽplãs guſtat. guſtãs q̇eſcit. h̄ i via pñt aq̇ri. ñ tñ ſubito ſꝫ g̃dati. Eti⁹ ãt h̄ expit' q̄ freq̄nti⁹ ſpũalibꝫ ſe exercet. Septi⁹ i pr̃ia ꝯfert' abũdãti⁹ his q̄ ſe i p̄cedẽtibꝫ g̃dibꝫ exercuer̃t. Ignis ẽ vehemẽs diui calorꝭ l' amorꝭ feruor ex camio ſupſplẽdẽtꝭ hierl'ꝫ flabellat⁹. H⁹ ignis calor ꝯtẽplatiui ſiue ſci actiui viri aĩaꝫ cũ ſe ad orãdũ deũ effudrit i ꝯſp̄cu di. ſubito eaꝫ valð plucido ſplẽdore irradiãs q̄ꝫ pl'imũ ignit. ꝛ arẽtes mot⁹ affectõeſq̄ꝫ accẽdit maloſq̄ꝫ ꝯcremat ꝛ exafflat. tepore iflãmat. ꝛ torpore expgiſcere fac̃. atq̄ꝫ ipſaꝫ totã aĩaꝫ velut ve ſptinũ qðdã ꝛ piguiſſimũ holocauſtũ diuo ꝯſpectui repñtat. ituet' tũc ꝛ gaudꝫ. ðs adeſt ꝛ pauet illa. Ille imiſſũ ignẽ augꝫ vt magis caleat. illa ortas affectões colligenſ nutrit. vt eo ãpli⁹ magꝭ reddat' icẽdiũ. q̄ abũdãtiuſ ſubmiſtrat' matia accẽdẽdi. Sup hũc g̃dũ pedẽ fixit q̄ p̄t dicere cũ ꝓpha. Cõcaluit cor meũ itra me. ꝛ i medi. m. exar. ig. Et iterꝫ. Inflãmatũ ẽ cor meũ ꝛ renes mei ꝯmutati ſũt. Unctio ẽ velut q̇dã roſe⁹ liq̄r q̄ p totam animã ſe diffundens ipſam erudit, corroborat

ꝛ ꝯfortat. diſponẽs eã ſuauiter ad veritatis
luculẽtias ſuſcipiẽdas atqꝫ parit̃ ꝯtemplã/
das. Hac celica vnctiõe plinitꝰ fuerat q̃ di/
cebat. Unxit vnctiõe miſericordie ſue. De
qua rurſum dic̃ dauid. Sicut ros hermon
q̃ deſcẽdit in montẽ ſyon. Hermon interp̃
tat̃ lumẽ exaltatũ. Habet aũt ſignare infini
tiſſimã ieſu bonitatẽ. Jpe eteñ de ſe dicit.
Ego ſum lux mũdi. Que quidẽ lux ꝺ terra
in crucẽ. de cruce vero fuit ſuꝑ pulcritudinẽ
celoꝝ omniũ exaltata. ita vt licet ſꝑ potuerit
nũc aũt ꝯuenientiꝰ ꝓpter ſue humanitatꝭ ſu
perpulcrificã claritatẽ adiectã dici queat ſu
perſplẽdens candor. ꝛ ſuꝑcandẽs ſplendor
illiꝰ eterne ꝛ feliciſſime regionis. Ros igit̃
mõtis huiꝰ deſcẽdit in montẽ ſyon. i. cõtem/
platiui viri mentẽ. ipſiꝰ p̃cordia tã irrigãdo
fecundãs. q̃ꝫ fecũdando irrigãs. ꝛ calorem
ſcꝫ primi gradꝰ leniter tẽperãs. ne plꝰ arde/
at q̃ꝫ oportet. Quod em̃ purificat ignis cõ/
cremãdo. hoc vnctio mulcet ſuã pinguedi/
nem ꝑfundẽdo. vt capificilior ſit diuinorũ
ꝛ pulcrificoꝝ radioꝝ ab eternaliter oriente
aurora ditiſſime emanãtiũ. quibꝫ quidẽ ſa/
lubriter ꝑluſtrata ita ſcḿ apoſtolũ docet̃ de
om̃ibꝫ. vt nequaq̃ꝫ quiſq̃ꝫ ibidẽ locꝰ ignorã/
tie tenebris pateat. vbi fulgeat copia tã glo
rioſi luminis. Extaſis eſt deſerto exterio
re homĩe ſuiꝑſiꝰ ſupra ſe voluptuoſa q̃daꝫ
eleuatio ad ſuꝑintellectualẽ diuini amoris
fontẽ. mediãtibꝫ ſurſum actiuis virtutibus
ꝓ viribꝫ ſe extẽdens. Uirtutes ſurſum acti/
uas voco humilitatẽ ꝛ puritatẽ. Humilita/
te eteñ fit exterioris homĩs deſertio. purita
te vero interioris homĩs ſurſum actio. quẽ
quidẽ ad fontalẽ ꝓducẽs radiũ ibidẽ hau/
rit ſanctas thearchici amoris ꝛ inolitas in
fluitiones. Quaꝝ gratia poſterioꝝ oblitus
ad ãteriora empyrei ꝛ ſuꝑlucidiſſimi taber/
naculi ſe extẽdit. Eſt eñ extaſim faciẽs amor
diuinꝰ. nõ dimittẽs ſuiꝑſoꝝ amatores eſſe
ſed amandoꝝ. vt teſtat̃ ſecretoꝝ dei cõſcius
dionyſiꝰ. Jgit̃ ſi in vera ꝛ nõ ficta dei chari
tate ſumꝰ ꝛ amore. in ſancta extaſi ſumꝰ. ĩte/
riorẽ hoĩem ad anteriora extẽdente. exterio
ris vero ſicut poſterioris obliuiſci faciente.

Speculatio eſt beatoꝝ ꝛ ſuꝑceleſtiũ. ꝛ ſo
li deo ſcibiliũ diuitiaꝝ intellectualis ꝛ affe/
ctualis pia inueſtigatio. Cõtemplant̃ autẽ
hi duo. ſcꝫ intellectꝰ ꝛ affectus. ſꝫ intellectuſ
longe diſſimiliter ab affectu. Cũ em̃ animꝰ
cõtemplatiuꝰ ſenſibꝫ ſpiritualibꝫ ſuſpenſis.
ſynthereſim in ſpecula eterna extendit. apex
intelligẽtie ꝛ principalis affectio pariter fe/
runt̃ mutuo in diuina ſe ꝓmouentes. ꝛ eq̃li
ter aſcẽdentes illa ſpeculãdo. hec deſiderã/
do. Precurrẽte autẽ intelligẽtia nec ingre/
di queunte. vtpote ꝑ ſpeculũ videns. foris
remanet. Affectio vero que neſcia eſt ſpecu/
li intrans vnit̃. ſcḿ illud. Qui adheret deo
vnꝰ ſpiritus eſt. Jngreſſoq̃ꝫ intellectu q̃ an
te conatu ſuo ingredi nõ poterat. a ſupereſ/
ſentiali ꝛ ſuꝑintellectuali deifica bonitate
hilariter excipit̃ affectio ĩpa. Suſceptamq̃ꝫ
ſuperferuide ĩpam deſiderantẽ ꝛ ſe ſurſum
ꝓ viribꝫ impingentẽ. ĩpam in ſe ꝓfundiꝰ tra
hens tam intelligẽtie ſuperclaroꝝ radiorũ
pulcrificans claritatẽ fontani ſplendoriſ. q̃ꝫ
affectioni thearchici ꝛ ſuꝑimmenſi ſaporis
ſuauiter ſanctũ deſideriũ nutriens. ſuauita
tem ſuꝑlucidiſſimã elargit̃. Poſtea illis ſic
guſtantibꝫ. illã magis deſiderantibꝫ. magis
ſeĩpam diuina bonitas immittit. ꝛ abundã
tius ſuperfulget. quoniã multũ diligunt il/
lam ſummã veritatẽ. hoc ſummũ bonũ. Fe
lix nimis qui huiꝰ gradus collẽ attingit. hic
plane angelificatus in p̃ſenti. futurã iam in
choauit vitam. Ex quibus fuerat qui dice/
bat. Nos autẽ reuelata facie gloriã dei ſpe/
culantes. in eandeꝫ transformamur imagi/
nem a claritate in claritatẽ. tanq̃ꝫ a domini
ſpiritu. Ubi potiſſime diuinus ille apoſto/
lus vtilitatẽ expreſſit cõtemplatiõis. Quid
enim eſt reuelata facie gloriã domini ſpecu/
lari. niſi remota omni impuritate facieꝫ no
ſtre intelligẽtie velante. gloriã dei. id eſt. taꝫ
ſuperignotã ꝛ ſimpliciſſimã ꝛ ſuperſplẽden
tem eternitatis claritatẽ. q̃ꝫ ſuperineffabilẽ
ꝛ humanis mentibꝫ non capificilẽ omnino
ſuperceleſtiũ ſubſtantiarũ ſupertranquilliſ
ſimã pacẽ. pie. pure. deuoteq̃ꝫ rimari. Quid
vero eſt taliter ſpeculantes in eandẽ imagi/
nem trãſformari. niſi quia cauſa ſuꝑactiue
ſuauitatis ſunt hec eadẽ que imaginati ſu/
mus. vt nos a nobis abſtractos ꝛ in ſeipſa
abſorptos. ita torrente voluptatis nos po/
tant. vt neceſſe ſit de terrenis in celeſtes. de
carnalibꝫ in ſpirituales. de hominibꝫ in q̃ꝺ
ammodo angelos transformari. Sic ergo
intelligo verbũ. in eandẽ imaginẽ transfor
mari. id eſt. in eadẽ imaginata. Bene auteꝫ
dicitur a claritate in claritatem tanq̃ꝫ a do/
mini ſpiritu quia ab ĩpo domini ſpiritu ma
nuducti ſuꝑſanctiſſimiſ diuinis ſplẽdoribꝫ

adimplemur.ꝛ ꝑ h̃ de cognitiõe in cognitõꝫ
ꝓficim⁹.ſicut ꝑ ꝓphetã dicit. In lumīe tuo
videbim⁹ lumē. Hec cõtemplatio vel inue/
ſtigatio q̄ſi nihil hꝫ ꝑiculi vel laboris.ĩ ani/
mo pio puro ꝛ vacãte.habet vtilitatē ineſti
mabilē.etiã ſi nihil inueſtiget. Guſt⁹ autē
eſt ſuꝑineſtimabilis diuīe dulcedinis ꝑ̄ſua/
uis quedã ꝛ inolita ꝑ̄libatio.ex cellario ſan
ctiſpũs in ſanctoꝝ ꝯtēplatiuoꝝ aĩas diſtil/
lata. Prelibatio dico.qm̄ ꝑ modicũ valde ē
qď nobis ex iſta tã ſuꝑ magna multitudine
diuīe dulcedinis tribuit.qď ꝓuiſiue ꝛ ſuꝑĩ/
effabili thearchica bonitate fieri nõ eſt du/
biũ.Dũ em̄ ſtillatim eternis ꝛ ſuꝑſuauibꝫ il
lis influitiõibꝫ recreamur.frequēti⁹ nos ĩpoſ
oratiõibꝫ extēdim⁹.atq3 ad cumulos oĩmo/
de plenitudinis anhelam⁹.Quis aũt vtrũ
q3 faciũt tñ pl⁹ alliciũt q3 reficiũt diuine ille
ꝑ̄libatiões.efficiũt em̄ eſuriē.nõ ſaturitatez
pariũt. Beneficio hui⁹ grad⁹ cognitio expe
riētie tribuit.ꝑ quã ſuꝑceleſtiũ ſubſtãtiaruz
cognitiõi cõformamur. Quicq̇d em̄ diuine
mētes nouerũt.h̃ illi⁹ experiētia ꝓbauerũt.
Quia ſic̃ ſol terris.ſic ĩpa ſimplici cognitiõi
ꝑ̄lata eſt. Glorioſi ꝛ felices illi q̇ ſuꝑ v̇ticem
h⁹ grad⁹ eleuati ſunt. Eructãt plane hi ab/
undantiã ſuauitatũ eternaꝝ nuptiarũ. va/
cant ꝛ vidēt q3 ſuauis eſt dñs. Quies eſt
toti⁹ aĩme mira quedã ꝛ ſuauis trãquillitaſ
ꝑ infuſam nobis ex frequētia oratiõis dul/
cedinē ꝯcreata. Solis valde ſpũalibꝫ expe
riētia hui⁹ quietis cõcedit. quibꝫ ꝛ dat etiaꝫ
ĩpas ſuꝑceleſtes ſubſtãtias ꝯtemplãdo trã
ſcendere. Suꝑignota em̄ bonitas ĩpis fa/
miliaris ſeĩpam eis immittit. ꝛ ĩpi tota v̇tu
te dilatato ſinu ſancti deſiderij potēter ſuſci
piũt beatas immiſſiões.aĩalibꝫ ꝛ ꝑ̄ſump/
tuoſis oĩno incognitas. Sic igit puris
ſanctoꝝ ꝯtemplatiuoꝝ animabꝫ. tã inſueto
nutrimēto ditiſſime adimpletis ſplēdeſcit
ĩpoꝝ ratio.dulceſcit cõcupiſcētia. hylareſcit
iraſcibilis.ex dilectiõe quoꝝ deificã illã q̇e/
tem nõ ambigim⁹ emanare. Hic grad⁹ glo
rioſior ꝛ ꝑ̄cioſior eſt.q̇ vltimo modo gradui
qui ſolũ patrie eſt appropinq̄t De ſeptimo
tuti⁹ tacendũ cēſui q3 loquēdũ.qm̄ nulli vi/
atoꝝ aſcēſus ſiue viſio hui⁹ grad⁹ patere po
tuit niſi illi celeſti paulo qui ſe raptũ vſq3 ad
huiuſmodi ꝑ ſacrã ſcripturaꝫ aſſerit. Felix
certe ſuꝑdulciſſime ꝛ glorioſiſſime virginiſ
marie aĩa cui hoc datũ eſt in via quod nulli
ſanctoꝝ aliquãdo poſſederũt. Portauit er/
go illã gloriã a qua portant ceteri Aſcendit
illa gradũ hũc ꝑ fidei cognitionē.deſcendit
ille ad eã ꝑ carnis aſſumptionē. Quid hũc
gradũ.hanc gl'iam cenſeã dicis. Nihil aliď
q3 ĩpm quē peꝑit.quē lacte virgineo educa/
uit.manibꝫ eburneis ꝯtrectauit.dulciſſimo
gremio fouit.pudiciſſimo vultu blandieba
tur.caſtiſſimo amplexu ꝯ̄plexa eſt. dominũ
noſtrũ Jeſum xp̃m. qui eſt benedict⁹ in ſe/
cula ſeculoꝝ Amen.

Finit tractatus ſancti Bonauen
ture ordinis fratrũ minorũ de ſe/
ptem gradibꝫ cõtemplationũ.

Incipit tractatul⁹ ſancti Bonauenture
de q̇nq3 feſtiuitatibꝫ pueri ieſu.

Mm ſꝫm uiroꝝ

c venerabiliũ (quos in eccleſia dĩ
diuina irradiatio amplius illu
ſtrauit.ꝛ celeſtis deuotio abun/
danti⁹ inflãmauit) ſentētiã ꝛ doctrinã. dul/
cis ieſu meditatio. verbi incarnati diuĩa cõ
templatio.deuotã aĩam ſuꝑ mel ꝛ oĩa vn/
gentoꝝ fragrãtia odoramēta ſuaui⁹ ꝛ dulci
us inebriat.ꝑfect⁹ ꝯſolat ꝛ cõfortat.hinc eſt
q꜄ cũ me a cogitationũ incidentiũ tumultu
paululũ ſubtraxiſſem.ꝛ intra memetipſum
cogitarē tacit⁹ q̇d de diuina incarnatiõe in
hoc tꝑe in mēte ꝑtractarē vñ aliquã ꝯſolati
onē ſpũalē reciperē.in qua diuinã dulcedi/
nem in hac lachrymaꝝ valle ꝑ ſpeculũ ꝺgu
ſtarē.vt ea aliquantulũ deguſtata. tꝑalem ꝛ
fantaſticã cõſolationē ꝑfectius faſtidirem.ĩ
cidit mēti mee ſecreti⁹ q꜄ aĩma deuota bene
dictũ dei patris verbi ꝛ filiũ vnigenitũ me
diãte grã ſpũaliter poſſet v̇tute altiſſimi ꝯci
pere.parere.noĩare.cũ beatꝭ magꝭ quererer ꝛ
adorare.ꝛ demũ deo pr̄i ſc̄m legē moyſi ĩ tē/
plo feliciter ꝑ̄ſentare. ꝛ ſic tãq3 v̇a xp̃iane re
ligionis diſcipula q̇nq3 feſta q̄ de puero ie/
ſu agit eccl'ia mēte deuota cũ oĩ reuerētia
valeat celebrare. Igit ſic̃ humilit ꝯcepi. ver
bis hũilibꝫ ꝯ̄ſcp̄ſi. ꝯcordãtias auctoritatuꝫ
breuitatꝭ cã ꝑ̄termiſi In q̄ tractatu breui
ꝛ hũili ſi vl' modicũ deuotõis meditãdo dul
ciſſimũ ihm q̇s legēdo ꝯcipiat.ĩpm tãq3 om
niũ bonoꝝ ꝓ̇ncipiũ fontē ꝛ auctorē laudet.
gl'ificet ꝛ bñdicat.ſi nihil vl' min⁹ ſufficient ꝛ
digne ſcribēti. vl' forte ſibi minus deuote ꝛ
humilit legenti ĩputet ꝛ aſcribat.

De quinqꝫ feſtiuitatib⁹ pueri ieſu

Prima ſolēnitas de cōceptiōe pueri ihū.

P Rimo igiꝰ purgato ītellectu ꝯtritio
nis lauacro ⁊ inflāmato ⁊ eleuato af
fectu dilectiōis igniculo. caſtꝫ medi/
tatiōib⸫. deuotꝫ cogitatiōib⸫ ꝑtractandū eſt
qualiꝰ iſte benedict⁹ dei fili⁹ xp̄s ieſus ſit a
deuota mēte ſpūaliter cōcipiend⁹. Cū ani/
ma deuota. vel ſpe celeſtis p̄mij. vel timore
eterni ſupplicij. vel tedio in hac lachrymarū
valle diuti⁹ ꝯmorādi. mota ac ſtimulata no
uis inſpiratiōib⸫ viſitaꝰ. ſanctis affectiōib⸫ ī
flammaꝰ. meditatiōib⸫ celeſtib⸫ anxiaꝰ. ⁊ tā/
dem abiectis ⁊ deſpectis veterib⸫ defectib⸫
⁊ priſtinis deſiderijs. nouo viuēdi ꝓpoſito a
patre luminū. a quo om̄e donū optimuꝫ. ⁊
datū ꝑfectuꝫ. ſpūaliter ſpū gratie fecundaꝰ.
q̄d aliō agiꝰ q̄ꝫ ꝙ ſupueniēte v̄tute altiſſimi.
⁊ obumbratōe celeſtꝫ refrigerij carnales cō
cupiſcētias mitigat. mētales oculos ad vi/
dendū cōfortat ⁊ adiuuat. pater celeſtis di/
uino quodā ſemīe aīaꝫ grauidā facit ⁊ fecū
dat. Poſt hūc ꝯceptū ſacratiſſimū pallet in
facie ꝑ verā humilitatē in ꝯuerſatiōe. faſtidi
um cibi ⁊ pot⁹ ꝯcipit in mēte plenario mū/
dialiū cōtemptu ⁊ abiectiōe. deſideria vari
anꝰ in affectiōe ex diuerſoꝝ bonoꝝ ꝓpoſita ī
tentiōe. aliqn̄ etiā infirmari ⁊ egrotare inci
pit aīma in ꝓprie volūtatis abiectiōe. Jam
em̄ incedit triſtis ⁊ turbulēta ꝓpter veterem
delictoꝝ ꝑpetrationē. ꝑ tp̄is omiſſiōe ꝑ ho
minū adhuc in mūdo mūdialiter viuentiū
ſocietate ⁊ ꝯuerſatiōe. Jam paulatim gra/
ue ⁊ tedioſum incipit eſſe om̄e qđ foris eſt.
⁊ foris cerniꝰ qđ intus ꝑcipiꝰ ⁊ audiꝰ. O fe/
lix cōceptus quē talis ſequiꝰ mūdi ꝯtēptus
⁊ celeſtiū opationū appetitus. Jā q̄ꝫuis ad/
huc modico guſtato ſpiritu deſipit caro cū
gemitu. Jā aīma cū maria mōtana aſcende
re incipit. poſt taleq̄ꝫ cōceptū faſtidiunꝰ ter/
rena. deſideranꝰ celeſtia ⁊ eterna. Jā fugere
incipit ſocietatē illoꝝ q̄ terrena ſapiūt. ⁊ ap/
petit familiaritatē eoꝝ q̄ celeſtia ꝯcupiſcunt
Jā incipit aīma cū maria miniſtrare eliza/
beth. h̄ eſt illis q̄s diuina gr̄a amplius ꝑ di
lectiōꝫ inflāmat. Et hoc valde notabile mꝉ
tiſq̄ꝫ neceſſariū eſt. q̄nto magis ſe a mōo ab
ſtrahūt. tāto familiari⁹ ſe bonis amicabiles
⁊ familiares reddūt vt tāto ampli⁹ ipis ma
loꝝ ꝯſortiū deſipiat. q̄nto dulci⁹ bonoruꝫ ⁊
ſpūaliū honeſta ꝯuerſatio eoꝝ affectū affic̄
⁊ inflāmat. Quia ſ̄m beatū Grego. q̄ ſcō vi
ro adheret. accidit vt ex ei⁹ aſſiduitate viſio
nis. vſu locutiōis. exēplo ꝯuerſatiōis accen
daꝰ in amore v̄itatiſ. pctōꝝ tenebras fugiat.
amore diuīe lucis inardeſcat. Unde Iſid.
Bonorū ſocietatē require. Accidit em̄ vt ſi
fueris ſoci⁹ ꝯuerſatiōis. eris ⁊ ſoci⁹ virtutū.
Hec cogitet fidelis aīma q̄ꝫ caſta. q̄ꝫ ſancta
q̄ꝫ deuota fuerint illaꝝ ſanctaꝝ colloquia. q̄ꝫ
diuina ſalutifera cōſilia. q̄ꝫ mirāde ſanctita
tis mutue ſocietatꝫ opa. dū vnaq̄q̄ꝫ aliā ver
bo ⁊ exēplo ꝓuocabat ad meliora. Sic tu o
deuota aīma facias. ſi te de ſpūſctō ꝯcepiſſe
noua celeſtꝫ vite deſideria ſentias. fuge ma
loꝝ ꝯſortia. aſcēde cū maria. quere viroꝝ ſpi
ritualiū ꝯſilia. imitari ſtude ꝑfectoꝝ veſtigia
ꝯtemplare bonoꝝ v̄ba opa pariꝰ ⁊ exempla
fuge ꝑuerſoꝝ venenoſa ꝯſilia. q̄ ſp ꝑuertere
querūt. impedire appetūt. lacerare non deſi/
ſtunt. noua ſanctiſpūs inſpirata deſideria.
⁊ ſepe ſub ſpecie boni ⁊ pietatꝫ vir⁹ īfundūt
impie tepiditatꝫ. dicētes. Nimis magnū eſt
qđ incipis. nimis arduū qđ ꝓponis. intole/
rabile qđ facis. vires tibi nō ſuppetūt. virtu
tes naturales deficiūt. caput ꝯfundiꝰ. oculi
deſtruunꝰ. infirmitates diuerſimode nutri
unꝰ. ptiſis. paralyſis. calcul⁹ ⁊ vertigo capitꝫ
oculoꝝ caligo. ſenſuū hebetudo. ratōis ob
nubilatio. viriū deſtructio. his om̄ib⸫ ſubia
cebis niſi ab inceptis abſtineas. ⁊ cōmodo
corꝑali ampli⁹ intēdas. ſtatū tuū nō decent
talia. ꝑ hec diminuiꝰ honor tu⁹ ⁊ reuerētia.
Uides ꝙ iā fact⁹ ē magiſter diſcipline ⁊ me
dicus corꝑis q̄ nec mores ꝓprios cōponere
nouit. nec curare ꝓpriā infirmitatem mētis
Heu heu q̄t ⁊ q̄ntos maledicta mūdialiuꝫ
ꝯſilia ſupplātauerūt. ⁊ cōceptū in eis ꝑ ſpūm
ſanctū dei filiū extinxerūt. Hec eſt illa potio
miſera ⁊ mortifera. ꝑſuaſio dyabolica. que ī
multꝫ ſpūalē ꝯceptū impedit. in pleriſq̄ꝫ cō/
ceptū iam ꝑ ꝓpoſitū formatū. vel ꝑ votū iā ꝑ
fectū interficit ⁊ extinguit. Sꝫ ſunt ⁊ alij q̄
videnꝰ ⁊ forte ſunt boni ⁊ religioſi. ſꝫ tamen
ſalua eoꝝ reuerētia nimis timidi. nō atten/
dētes nōdū abbreuiatā manū dn̄i vt ſalua/
re nequeat. nec cōſiderātes nondū diminu/
tam pietatē altiſſimi q̄n iuuare valeat. habē
tes zelū dei. ſꝫ nō ſ̄m ſciam. dū ex cōpaſſiōe
corꝑalis afflictōis. vel forte ex timore natu
ralis defectiōis. dū alios vident viriliꝰ age
re. qđ ipi iā dudū bonū ⁊ ſanctū iudicabāt.
⁊ tamē nō audebāt inchoare. retrahunt ho
mines ab opib⸫ ꝑfectiōis. Diſſuadēt ea que
excedūt ſtatū vite cōmunis. deſtruūt ſancta

cõſilia diuine inſpiratiõis.quoꝝ cõſilia rõe
vite quãto magis ſunt auctẽtica. tãto magꝫ
inueniunť ꝑiculoſa.Alij dicũt ⁊ multũ calli
de ex antiqui hoſtis adinuentiõe obijciunt.
Si talia vel talia feceris.ſanctꝰ ⁊ bonus re
ligioſus ⁊ deuotꝰ iudicaberꝫ.Et cũ in te nõ
dum ſit qđ eſſe in alijs putaris. in ↄſpectu
ſummi iudicis tua magna grauia ⁊ horren
da peccata cognoſcẽtis.reꝰ eris ⁊ amittꝫ me
ritũ oꝑis.⁊ ſimulator ⁊ hypocrita reputabe
ris Talia ⁊ ſimilia exercitia dicũt ďbere eſſe
illoꝝ ꝙ nihil mali fecerũt.ꝙ ſancte ⁊ innocẽ/
ter vixerũt.ꝙ oĩa ꝓpter deũ dimiſerũt.ꝙ to
to tempe vite ſue deo ꝑfecte adheſerũt.Sꝫ
⁊ hos deo deuota ⁊ dilecta aĩa deuita.mon
tem aſcẽde cũ maria Paulꝰ nõ ſine peccatis
vixerat nõ diu deo ſeruierat quãdo in terti
um celũ rapiebať.⁊ dñm facie ad faciẽ ↄtem
plabať. Maria magdalena tota ſuꝑba.to/
ta ambitioſa.tota mũdanis vanitatibꝫ intẽ
ta.carnis cupiditatibꝫ dedita. nõ lõge poſt
ad pedes ieſu inter aplo̕s ſanctos ſedit. Et
cũ intẽtione deuota doctrinã ꝑfectõis audi
uit. Prima omniũ in modico tpe videre de
um meruit.alijſqꝫ ꝟba veritatis ↄſtanter ꝑ/
poſuit. Nõ eñ eſt ꝑſonaꝝ deꝰ acceptor. non
pẽſat nobilitatẽ generis.nõ diuturnitatem
tꝑis.nõ multitudinẽ oꝑis .ſꝫ feruorẽ ampli
orẽ ⁊ charitatẽ maiorẽ deuote mẽtis. Non
eñ pẽſat qualis aliqñ fuiſti ſꝫ q̃lis eſſe amo
do cepiſti. Vñ taliter ↄſulentiũ cõſilia eẽnt
multũ repħenſibilia ſi nõ excuſarenť ſimpli
citate.licet nõ approbãda Tu ergo o anima
diuino ſemĩe grauida.fuge indocta cõſilia.
ſi nõ habes oculos linceoſ.noli abijcere hu
manos.meliꝰ eſt partẽ habere q̃ꝫ toto care/
re.malũ eſt ꝑdere ꝓpter ꝑdidiſſe.⁊ ſtultuꝫ eſt
nolle ꝓficere ꝓpter ďfeciſſe.ſi nõ potes ſalua
ri ꝑ innocentiã. ſtudeas ſaluari ꝑ penitẽtiã
ſi nõ potes eſſe katherina vel cecilia.nõ ↄtẽ/
nas eſſe Maria magdalena vel egyptiaca.
Si ꝑdidiſti iuuentutẽ. noli amittere ſene/
ctutẽ.ſi vixiſti in maris fluctibꝫ.moriaris in
littoris finibꝫ. Igiť ſi te ſentis ſancto ꝓpoſi/
to dei dulciſſimũ filiũ ieſum cõcepiſſe.predi
cta venena mortifera fuge. ⁊ feſtina deſide/
ria ⁊ affecta more ꝑturiẽtis feliciter ad ꝑtuꝫ
ꝑuenire. Sꝫ notandũ eſt ꝙ beata ꝟgo non
ſtatim poſt ↄceptiõeꝫ pepit filiũ.ſꝫ decurſis
nouẽ mẽſibꝫ genuit xp̄m qđ nõ vacat a my
ſterio.qꝛ nõ eſt oĩ ſpũi credẽdũ. Sꝫ o aĩa
deuota qñ nouis illuſtratiõibꝫ vel reuelati/
onibꝫ illuſtraris vel illuminarꝫ inſolitis in
ſpiratibꝫ.magne ꝑfectiõis ꝓpoſitꝫ intrinſecꝰ
inflãmaris.nõ ſtatim de tuo ↄſilio ad opus
ꝓpera.ſꝫ bene tecũ ⁊ cũ bonis ⁊ potiſſime cũ
illis qui in talibꝫ ſunt exꝑti delibera.vtrũ q̄
inſpirata ſunt liceãt.deceãt.⁊ expediãt.vtrũ
dictis ꝓphetaꝝ ſint ↄſona.vtꝝ doctris apo
ſtoloꝝ ⁊ ſanctoꝝ doctoꝝ aliqualiť ſint ↄtra/
ria.⁊ etiã vtꝝ exẽplis ſanctoꝝ int ſimilia vł
diſſimilia.⁊ ad opꝰ feſtina.ł ſtatim abſoluas
te ab his in tua ↄſciẽtia.qꝛ ꝑiculoſum eſt ta
les inſpiratiões diu ⁊ frequenť in mẽte cõ/
cipe.⁊ tñ ad affectũ boni oꝑis modicũ vł ni
hil ꝓperare.

Secunda ſolẽnitas de natiuitate pueri
ieſu.

Secũdo igiť attẽde ⁊ ↄſidera qualiť
benedictꝰ dei filiꝰ ſpũaliter naſcať in
mẽte. Naſciť eñ cũ poſt ſanũ ↄſiliũ
poſt diſcuſſum ſufficiẽter negociũ.poſt inuo
catũ diuinũ patrociniũ.ſanctũ ꝓpoſitũ ꝑdu
ciť ad effectũ.cũ iam aĩa incipit agere.oꝑe ꝑ
ficere.qđ diu ꝑtractauit in mẽte.cũ iam inci
pit viriliter agere qđ iã dudũ ꝓponebat ꝑfi
cere.ſꝫ tñ ſemꝑ formidabat inchoare. ꝙa ti/
mebat deficere. In iſta beatiſſima natiuita
te angeli iubilãt.deũ glorificãt.pacẽ p̄dicãt
Quia dũ qđ diu mẽte cõceptũ eſt ad effectũ
boni oꝑis ꝑduciť.pax interior reformatur.
Nõ eñ in regno aĩe pax diuina bñ geriť.
quãdo caro ſpũi ⁊ ſpũs carni reluctatur.qñ
ſpũs ſolitudinẽ.⁊ caro affectat multitudinẽ
qñ ſpũm xp̄s.⁊ carnẽ mũdus.qñ ſpũs q̃rit
quietẽ cõtemplatiõis cũ deo . ⁊ caro appetit
honorẽ p̄latiõis in ſeculo.Ecõtra poſtq̃ꝫ ca
ro ſpũi ſubiugať.poſtq̃ꝫ bonũ opꝰ qđ diu ꝑ
carnẽ eſt impeditũ ꝑduciť ad effectũ.pax et
exultatio interior reformať. In iſta natiui/
tate nõ audiť clamor lamẽtabił.nõ ſentitur
dolor lachrymabił.nõ ꝑcipiť cruciatꝰ miſe/
rabił.ſꝫ ãmiratio de ĩtegritate.exultatio de
nouitate.⁊ gł̃ificatio ď ſtrenuitate.O q̃ꝫ be
ata natiuitas quã tãta ſeq̇ť angło̕ꝝ ⁊ hoĩm
iocũditas.O igiť q̃ꝫ dulce ⁊ delectabile eſſꝫ
naturã oꝑari ſi ĩſania nos ꝑmitterꝫ. q̄ ſana
ta ſtatĩ naturalibꝫ gr̃a arridet.iã expiť ꝙ ve
rũ eſt illud euãgelicũ dictũ. Tollite iugum
meũ ſuꝑ vos ⁊ diſcite a me qꝛ mitꝫ ſũ ⁊ hũił
corde.⁊ inuenietꝫ requiẽ aĩabꝫ vr̃is . Iugũ eñ
meũ ſuaue ẽ ⁊ onꝰ meũ leue Sꝫ notãduꝫ
eſt ħ o aĩa deuota ſi te ħ iocũda ďlectet nati/
uitaſ.debes eẽ ꝑmo maria.nã maria ĩťꝑtať

amaꝝ mare. illumīatrix ⁊ dn̄a. Eſto ḡ amarum mare ꝑ lachrymoſam ↄtritiōeꝫ. vt pro peccatꝭ ↄmiſſis amariſſime doleas. vt d̄ bonis omiſſis ꝓfundiſſime īgemiſcas. de diebus neglectis ⁊ ꝑditis inceſſant̄ te affligas Eſto ſecūdo illumīatrix ꝑ honeſtā ↄuerſationē. ꝑ ꝟtuoſam oꝑationē. ⁊ ſtudioſam aliorū in bono informatiōꝫ. Eſto tertio domina ſenſuū. carnaliū ↄcupiſcētiaꝝ. oīm oꝑationū tuaꝝ. ⁊ om̄es actiōes ſc̄m rectū dictam̄ rōnis faciaſ. ⁊ ī om̄ibꝫ tuā ſalutē ⁊ ꝓximi edificatōem. diuinā laudē ⁊ gl'iam appetaſ ⁊ requiras. Hec eſt illa felix maria q̄ ꝓ peccatis ꝑpetratis dolet ⁊ ingemiſcit que ꝟtutibꝫ fulget ⁊ clareſcit. q̄ carnalibꝫ delectatōibꝫ dominat̄. Ab iſta maria ih̄s xp̄s cū gaudio ſine dolore abſqꝫ labore ſp̄ualiter naſci nō dedignat̄. Poſt hāc felicē natiuitatē cognoſcit ⁊ guſtat q̄ꝫ ſuauis eſt dn̄s ih̄s. Reuera ſuauis eſt qn̄ nutrit̄ ſanctis meditatiōibꝫ. quādo balneat̄ deuotis ⁊ calidis lachrymaruꝫ fontibꝫ. qn̄ inuoluit̄ caſtis deſiderioꝝ velaminibꝫ. portat̄ ſancte dilectiōis ī amplexibꝫ oſculat̄ crebris deuotiōis affectibꝫ. ⁊ ↄfouet̄ in interiorꝭ mētis ſinibꝫ. Nō em̄ ad h̄ naſcit̄ vt abijciat̄ ſꝫ vt cū ſumma diligētia more regaliū infantiū cuſtodiat̄ Hic nota fidelis aīma ꝙ in te ↄtingūt illa ſigna ſp̄ualiter. q̄ ī xp̄i natiuitate ↄtigerūt viſibiliter. Multis em̄ ſignis ⁊ ꝓdigijs ſc̄m doctoꝝ ſn̄iam ⁊ doctrinā eſt illa bn̄dicta natiuitas cōprobata Nā in ciuitate romana muri tēpli pacꝭ funditus corruerūt. Sodomite in toto orbe morte ſubitanea interierūt. Uinee engaddi illa nocte floruerūt ⁊ fructū balſami ꝓtulerūt. Fons aq̄ mutatꝰ eſt in fontē olei ⁊ fluxit vſqꝫ in tyberim. ⁊ manauit tota nocte illa. Stella magna apparuit q̄ formā pulcri pueri habuit. ⁊ ī capite crux ſplēdebat Treſ ſoles apparuerūt in oriēte. ⁊ paulatim ī vnū corpꝰ ſolare ſunt redacti. In die media circulus aureꝰ apparuit circa ſolē. ⁊ ī medio circuli ꝟgo pulcerrima puez geſtās ī gremio. Et q̇d plura. Iſtā natiuitatē beatiſſimā angeli mirabilit̄ p̄dicabāt. paſtores nūciabāt aīmalia bruta cognoſcebāt. Ecce iā vidiſti qualibꝫ ſignis ⁊ ꝓdigijs eſt viſibilit̄ mōſtrata natiuitas ſaluatorꝭ. Sꝫ iam aduerte diligēter fidelis aīma q̄ cupis eſſe ieſu mat̄ ex gr̄a. vtꝝ in te ſp̄ualiter īnouata ſint h̄ ſigna. immutata mirabilia. vt ſic poſſis aliqualit̄ certificari de hac natiuitate ſalutifera. Aduerte diligēter. cōſidera frequēter an aliq̇d in te corruerit templū h̄ eſt appetitꝰ vane ambitiōis ⁊ ſuꝑbie. vtꝝ ceciderit ydolū. i. affectus falſe poſſeſſiōis ⁊ auaricie. Utrū ne adhuc incurrūt ſodomite. ſ. carnalis delectationis ⁊ ↄcupiſcētie. Hec ſunt q̄ſi ꝓma ſigna iſtiꝰ natiuitatꝭ ſalutifere. qn̄ iā aīma ſe ſentit euacuatā ab ambitiōe ꝑ ꝟtutē humilitatis. alienatā ab auaricia ꝑ deſideriū pauꝑtatis purgatā a macula luxurie ꝑ amorē caſtitatꝭ Poſt hec ↄſidera cū magna diligētia vtruꝫ adhuc floreat aliq̇d vinea balſami. i. multitudo ſanctaꝝ affectōnū. vtꝝ fluat fons olei id ē. de tuo corde exeāt oꝑa miſericordie. vtꝝ ille tres ſoles. i. tres theologice ꝟtutes oriant̄ in oriēte. i. in deuota mēte. ⁊ vniant̄ iter ſe mutua federatiōe. Uide etiā ſi ſtella noue claritatꝭ. i. diuīe cognitiōis adhuc aliq̇d fulgeat. Si circulꝰ aureꝰ iuxta ſolē. i. ſancta affectio iuxta cognitionē appareat. Si ꝟgo cū puero illic ſedeat. i. ſi orō pura cū deuotō ne ſincera in affectiōe ꝑmaneat. Poſt h̄ omnia ſi adorēt aīmalia. i. ꝑfecte obediat ſenſitiua. Si querūt reges. i. deſiderijs ⁊ affectionibꝫ nouis ad ih̄m mouent̄ ꝟtutes intellectuales. Si angeli. i. om̄es habitꝰ ꝟtuoſi ꝓ mētis hilaritatē iubilēt. ꝓpter mētis trāquillitatē pacē nunciēt. ꝓpter cordis ſerenitateꝫ ieſum p̄dicēt. Et poſtremo ſubtilit̄ ↄſidera ſi paſtores. i. ſancte meditatōes paruulū naſcētū ieſum tibi datū in p̄ſepio inueniāt. Preſepe eſt ↄſciētia inferiꝰ clauſa ꝑ ↄtemptū mūdanoꝝ. ſuꝑiꝰ aꝑta ꝑ deſideriū eternoꝝ Hic eſt locꝰ reƋetiōis pauꝑis regis. Illic pꝰ natiuitatē a mr̄e reponit̄. ibi a paſtoribꝫ iuenit̄ O felix p̄ſepe q̄ ↄtines. Regē gl'ie in te inuenio vt iumētū. ⁊ refectoriū angeloꝝ. d̄ te paſcunt̄ bruta aīalia. ⁊ reficit̄ aīma deuota. te licet improꝑe tn̄ felicē p̄dico. ſꝫ multo feliciorem dico deuotā ↄſciam. q̄ nō eſt id qd̄ tu ꝑ eſſentiā. Sꝫ tn̄ ↄtinet ſp̄ualiter qd̄ tu ↄtinebas corꝑaliter.

Tertia ſolēnitas de impoſitiōe nomis pueri Ieſu.

Ertio ↄſiderandū qualit̄ ille beatiſſimꝰ infantulꝰ ſp̄ualiter natꝰ ſit nominādꝰ Et puto ꝙ nō poteſt noīari cōgruentiꝰ q̄ꝫ ieſus. q2 ſcriptū eſt. Uocatū ē nomē eiꝰ ieſus. qd̄ vocatū eſt ab angelo priuſq̄ꝫ cōciꝑet̄ in vtero. Hoc eſt nomē ſacratiſſimū a ꝓphetis ꝓpheratū. h̄ eſt nomē ꝟtuoſū gratioſum. gaudioſum. delicioſū. glorioſū.

Virtuoſum qꝛ ſupat hoſtes.ↄgregat ciues
repat vires.reuocat mẽtes. Gratioſum. ꝗa
in ipo habemꝰ fidei fundamẽtũ.ſpei firma/
mentũ.charitatis augmentũ.iuſticie cõple
mentũ. Gaudioſum.qꝛ iubilꝰ in corde.me/
los in aure.mel in ore.ſplẽdor in mẽte. No/
men vtiqꝫ delitioſum qꝺ paſcit cogitatũ. le/
nit ꝓlatũ.vngit inuocatũ.reficit ſcriptũ. in/
ſtruit lectũ. Nomẽ reuera glorioſum.qꝺ de
dit cecis viſum.ſurdis auditũ.ſermonẽ mu
tis.vitã mortuis.⁊ greſſum claudis. O no/
men benedictũ qꝺ oñdit tantũ ꝩtutum effe
ctum. O aĩa ſiue ſcribas ſiue legas ſiue do/
ceas.ſiue aliud qꝺcũqꝫ opꝰ facias.nihil tibi
ſapiat.nihil tibi placeat niſi Jeſus. Nomẽ
igiꝛ tuũ infantulũ in te ſpũaliter genitũ Je
ſus. Habeat ſibi ꝙ nomiaꝛ dei filiꝰ.ſplẽdor
glorie.imago ſubſtãtie.verbũ patris. virtuſ
omnipotẽtis.heres vniuerſoꝝ.rex regũ.do
minꝰ dñoꝝ. Habeat ſibi ꝙ dꝛ xp̃s.i.vnctus
⁊ bñ.qꝛ in ꝓphetã vt claruit in doctrine eru/
ditiõe.in pugilẽ ſicut patuit in diaboli ꝺbel
latione.in ſacerdotẽ ſicut oñdit in patrꝫ re/
cõciliatione.in regẽ ſicut mõſtrabit in p̃mi
orum retributiõe. Habeat hec om̃ia ſibi cũ
ſuis beatꝫ cõmunia. Sit tm̃ tibi Jeſus.id ẽ
ſaluator ĩ huiꝰ vite incolatu ⁊ miſeria. Sal
uet inqꝫ te a mũdi vanitate q̃ te impugnat.
a demonis falſitate q̃ infeſtat.a carnali fra
gilitate que te cruciat. Clama deuota inter
tot huiꝰ vite flagella. O ieſu ſaluator mũdi
ſalua nos.ꝗ ꝑ crucem ⁊ ſanguinẽ redemiſti
nos.ſalua inqꝫ dulciſſime ſaluator ↄfortan
do debilẽ.ↄſolando flebilẽ.adiuuãdo fragi
lem.ↄſolidãdo inſtabilẽ. Sꝫ heu vnum eſt
qꝺ cũ fletu referã.qꝺ nõ vacat a myſterio. ꝙ
nõ ſtatim vt naſciꝛ circũcidiꝛ ⁊ nominaꝛ. ſꝫ
ſꝫm leges dies octaua expectaꝛ. Puto ꝙ ꝑ
ſeptenariũ ꝗ in octonario includitur. vni/
uerſitas diuinaꝝ ⁊ moraliũ ꝩtutũ cũ vnita/
te ⁊ vinculo pacis figuraꝛ. Quia poſtqꝫ om
nia ꝑ fortitudinẽ aduerſa tolerauit. ꝑ iuſti/
ciã miſeros ⁊ egẽtes ſuſtẽtauit ꝑ tꝑantiã cõ
cupiſcẽtias ſupauit.ꝑ prudentiã mũdi ⁊ an
tiqui hoſtis inſidias declinauit. Adhuc pꝰ
qꝫ ꝑ fidẽ deũ omniũ creatorẽ intellexit. per
ſpem in eũ tãqꝫ remuneratorẽ in om̃ibꝫ opi
bus ſuis aſpexit.ꝑ charitatẽ eũ tãqꝫ omniũ
bonoꝝ largitorẽ toto corde dilexit. Et de/
mũ die octauo circũciſis ab aĩa om̃ibꝫ fan/
taſticis imaginatiõibꝫ.om̃ibꝫ vanis ⁊ inuti
libꝫ cogitatiõibꝫ.pacatis om̃ibꝫ aĩe motibꝫ.
⁊ inordinatis affectiõibꝫ.ꝑ exercitiũ ↄtẽpla
tionis in dño dulciter requieſcit. Tũc pu/
er noiaꝛ.tũc dulce nomẽ ieſus imponiꝛ. tũc
eiꝰ dulcedo ſentiꝛ ⁊ guſtaꝛ.tũc expiꝛ ꝩtutez.
tũc ꝑcipit iocunditatẽ. O q̃ntã ſepius ſenſit
dulcedinẽ poſt illã beatã nois impoſitiõez
illa felix mater naturalꝭ ⁊ vera mater ſpũaliſ
virgo maria.qñ ꝑcepit in hoc nomie demo
nia eijci.cecos illuminari .infirmos curari.
mortuos ſuſcitari.miracula cumulari. Sic
certe tu o aĩa mater ſpũalis merito debes
gaudere ⁊ exultare qñ tu ꝑcipis in te ⁊ ĩ alijſ
ꝙ tuꝰ benedictꝰ filiꝰ Jeſus demones fugat
in peccati dimiſſiõe.cecos illuminat in vere
cognitiõis infuſione.mortuos ſuſcitat in g̃
tie collatiõe.infirmos curat.claudos ſanat
paralyticos ⁊ ↄtractos rectificat in ſpiritu/
ali cõfortatiõe.vt iã efficianꝛ fortes ⁊ virileſ
ꝑ grãm.ꝗ ꝑus erãt debiles ⁊ infirmi ꝑ cul/
pam. O qꝫ felix ⁊ beatũ nomẽ qꝺ tantã me/
ruit habere ꝩtutẽ ⁊ efficaciã. Aliqñ letificat
aliqñ vſqꝫ mẽtis ebrietatẽ infundit. ⁊ ſuam
dulcedinẽ cõmunicat.

Quarta ſolẽnitas de magoꝝ adoratiõe

Quarta ſolẽnitas q̃ cõſiſtit in mago
rũ adoratiõe. Poſtqꝫ etiã aĩma iſtuꝫ
dulciſſimũ pueꝝ ꝑ grãm ſpũaliꝛ cõ/
cepit.pepit ⁊ noiauit.tres reges.i.tres aĩme
vires que bñ reges dicunꝛ. que iã carni p̃n
cipanꝛ.ſenſibꝫ dñanꝛ.in ſolis diuinis ſtudi/
is ſicut decet vere reges occupanꝛ.puerũ iã
ꝑ effectꝰ multiplices eis reuelatũ in ciuitate
regia.h eſt in totiꝰ mũdi machina eſtimant
eſſe querendũ. Querũt igiꝛ meditatiõibꝫ.re
quirũt affectiõibꝫ.interrogãt deuotis cogi/
tatiõibꝫ.vbi eſt ꝗ natꝰ eſt. Vidimꝰ ſtellã eiꝰ ĩ
oriẽte.vidimꝰ claritatẽ eius fulgentẽ ĩ deuo
ta mẽte.vidimꝰ ſplendorẽ eius radiantẽ in
intimis aĩme. Audiuimꝰ eius vocẽ q̃ eſt dul
ciſſima. Guſtauimꝰ eiꝰ dulcedinẽ q̃ eſt ſua/
uiſſima. Percepimꝰ eiꝰ odorẽ ſuauiſſimum
Expti ſumꝰ eiꝰ amplexũ delicioſiſſimũ. Jã
herodes redde rñſum.oſtẽde dilectũ.mon/
ſtra infantulũ deſideratũ. Propter tuã glo/
riam videndã nõ venimꝰ.ꝓpter tuã gratiaꝫ
obtinendã nõ ꝓperauimus.ꝓpter tuã maie/
ſtatẽ adorandã nõ feſtinauimꝰ. Tua enim
gratia ipiꝰ eſt factura.tua maieſtas ipiꝰ crea
tura.tua iocũditas ſua eſt potẽtia.tua opu/
lentia ipiꝰ vmbra.tua nobilitas.tua magni/
ficentia eſt ſue infinite bonitatis ⁊ nobilita
tis modica ſcintilla. Jn te inuenimꝰ ꝗ ipm

cognoſcimus amamꝰ ⁊ deſideramꝰ. non in
quo requieſcere debeamꝰ. Tuꝰ honor ⁊ de/
cus eſt ſui decoris nutꝰ. Dic igit̃ ne ꝓtrahaſ
vbi eſt qui natꝰ ē. Ubi eſt ergo lõgitudo bre
uis. magnitudo leuis. altitudo ſubdita. la/
titudo anguſta. Ubi lux lucẽs. aqua ſitienſ
panis eſuriẽs. Dic nobis vbi potẽtia regit̃
ſapiẽtia inſtruit̃. virtꝰ ſuſtentat̃. verbũ p̃ris
lactat̃. Dic nobis vbi eternꝰ dei filiꝰ infans
inuenieẗ. Ubi ſplẽdor patr̃ne glorie pãnis ĩ
uolutus cernit̃. Ubi audiemꝰ in cunabul'
vagientẽ qui eſt miſeroꝝ cõſolatio. Ubi vi/
debimꝰ inter brachia infantulũ baiulatũ. q̇
eſt angeloꝝ ⁊ hominũ. celoꝝ ⁊ creaturaruꝫ
omniũ cõſeruator ⁊ ſolidatio. Hũc deſide/
ramus. hũc querimꝰ. O dulciſſime. o amã/
tiſſime puer eterne. infans antique. quãdo
te videbimꝰ. quãdo te inueniemꝰ. quãdo añ
faciẽ tuã apparebimꝰ Tedet gaudere ſine te
delectat gaudere tecũ ⁊ flere tecũ. Omne qđ
tibi eſt aduerſum nobis eſt moleſtũ. tuũ be
neplacitũ eſt noſtꝝ indeficiẽs gaudiũ ⁊ deſi
deriũ. O ſi tam dulce eſt flere de te. q̃ꝫ dulce
erit gaudere de te. Ubi ḡ es quẽ querimus
Ubi es quẽ in oĩbꝫ ⁊ p̃ oĩbꝫ deſideramꝰ
⁊ affectamꝰ. Ubi es q̇ natꝰ es rex iudeoruꝫ.
lex deuotoꝝ. dux miſeroruꝫ. lux cecoꝝ. vita
morientiũ. ſalꝰ eterna eternaliter viuẽtium.
Et ſequit̃ reſpõſio ꝯueniens. In bethleem
iude. Bethleẽ domꝰ panis. Juda ꝯfitens
interp̃tat̃. Ibi em̃ xp̃s inuenit̃ vbi poſt con
feſſionẽ criminũ panis celeſtis vite. id ē. do/
ctrina euãgelica audit̃. rumiat̃. ⁊ deuota mẽ
te retinet̃. vt ope impleat̃ ⁊ aliĳs adimplen/
da ꝓponat̃. Ibi puer ieſus cũ maria matre ĩ
uenit̃. vbi poſt lachrymoſam ꝯtritiõeꝫ. poſt
fructuoſam ꝯfeſſionẽ dulcedo celeſtis cõſo
lationis aliquãdo inter abũdantiſſimas la
chrimas ꝺguſtat̃ vbi oratio quẽ pene deſpe
rantẽ inuenit. gaudentẽ ⁊ de venia p̃ſumen
tẽ derelinquit. O felix maria a qua Jh̃s cõ/
cipit̃. de qua ieſus naſcit̃. ⁊ cũ qua tã dulcit̃
⁊ gaudẽter ieſus inuenit̃. Sed notãduꝫ
eſt hic ꝙ ieſus queſitꝰ legit̃ a regibꝫ. ⁊ hoc vt
ip̃m cũ oĩ reuerẽtia adorarẽt. A doctori/
bus vt ab ip̃o veritatis documẽta cũ ſum/
ma diligẽtia audirẽt. A ſpõſa vt ſue ſuauita
tis dulcedinẽ ꝑ ſecreta colloquia deguſtarꝫ
A maria matre vt ip̃m ꝑditũ repiret. et ab
ea ſe amplꝰ nõ alienaret. Sic vos o reges
hoc eſt. deuote aĩme vires naturales queri/
te cũ regibꝫ terrenis vt adoretiſ. munera of

feratis. Adorate cũ reuerẽtia. quia creator
⁊ redẽptor ⁊ remunerator. Creator in natu
ralis vite formatiõe. Redẽptor in ſpiritual'
vite reformatõe. Remunerator in eterne vi
te collatiõe. O vos reges adorate cũ reue/
rentia q2 rex potẽtiſſimꝰ. Adorate cũ decen
tia. quia magiſter ſapiẽtiſſimꝰ. Adorate cũ
leticia q2 p̃nceps liberaliſſimꝰ. Adorate in/
q̃ꝫ gaudẽter quia eſt dux equitatis. Adora/
te decẽter. quia eſt lux veritatꝭ. Adorate fer
uenter. quia eſt fax charitatis. Nec ſufficiat
vobis oratio niſi cõcomitet̃ oblatio. Offer/
te inq̃ꝫ aurũ dilectionis ardẽtiſſime. Offer/
te thus cõſolationis deuotiſſime. Offerte
myrrhã cõtritionis amariſſime. Aurũ dile
ctionis ꝓpter bona collata. Thus deuotio
nis ꝓpter gaudia p̃parata. Mirrhã ꝯtritio
nis ꝓpter peccata ꝑpetrata. Aurũ offerte et
ne diuinitati. Thus aĩme ſanctitati. Mir/
rham corporꝭ paſſibilitati. Querite etiaꝫ o
reges cũ doctoribꝫ vt vobis pandat ſecreta
ſue inſcrutabilis ſapiẽtie. vt oſtẽdat magna
lia ſue ammirabilis potẽtie. vt vos doceat
beneplacita ſue volũtatis ⁊ ꝯplacẽtie. Que
rite inq̃ꝫ cũ reuerentia quomõ oĩa tã po/
tenter de nihilo creauerit. quomõ cũcta tã
ſapiẽter ĩ vniuerſo ordinauerit. quomodo
ſingula tã clementer ſuo ineſtimabili bono
decorauerit. Querite humiliter ſi homĩ fas
eſt in hac vita inueſtigare qualiter ille tres
ꝑſone coequales ⁊ coeterne ſubſiſtãt ĩ vna
⁊ indiuidua ſubſtãtia. ⁊ hoc in trinitate be/
atiſſima. Qualiter ille tres ſubſtãtie videli/
cet carnis ⁊ aĩme ⁊ deitatis cõueniãt ĩ vna
ꝑſona. ⁊ hoc in xp̃i incarnatõe ſacratiſſima
Qualiter ab eterno pater a nullo. filiꝰ a pa/
tre ſolo. ſpiritusſanctꝰ ab vtroq̃ꝫ. Ip̃e quem
queris doctor eſt ⁊ cognitor oĩs veritatꝭ.
a quo oĩs veritas principaliter queritur Ad
Poſt quẽ veritas exẽplariter ꝑducitur
quẽ oĩs veritas finaliter reducit̃ ⁊ ordia/
tur. Ip̃e eſt doctor qui docet omnẽ verita/
tem. Ueritatẽ vite. quã in multis deſtruxit
lutoſa guloſitas. veritatẽ doctrine quã heu
ĩ pleriſq̃ꝫ excecauit voluptuoſa vanitas. ve/
ritatẽ iuſticie. quã effugauit ꝑiculoſa auidi/
tas. Querite ergo vos reges deuoti ieſum.
vt vos doceat omnẽ veritatẽ. Ueritatẽ vite
vt ſciatꝭ qualiter voſip̃os vtiliter regere de/
beatis. Ueritatẽ doctrine vt cognoſcatꝭ q̃/
liter ſubiectos laudabiliter dirigatis. Ue/
ritatem iuſticie vt intelligatis qualiter deo

ſeruiliter ſeruiatis. Querite etiã Jeſum ali/
quando cũ ſpõſa dilectiſſima in orto delici
arum. vbi deambulat cũ adoleſcẽtulis. vbi
lilia colligit cũ virginibus. vbi comedit fru/
ctus pomorũ ſuoꝝ cũ iuuenculis. Querite
in cella vinaria vbi cenam ſuã preꝑauit. ad
quã ſuas ſpecialiſſimas amicas (que ſequũ
tur eũ quocũqꝫ ierit) tm̄ inuitauit. vbi p̄cin
get ſe ⁊ faciet eas diſcũbere ⁊ trãſiens perſo/
naliter miniſtrat eis. vbi amminiſtrat fercu
la varia de pinguedine ſue eterne nobiliſſi/
me ⁊ ſecretiſſime diuinitatis. vbi ꝓpinat po/
cula ſue dulciſſime ⁊ caſtiſſime humanitatꝭ
Certe illic bibũt amice. ſed inebriantᷣ chariſ
ſime. Querite tandẽ in cubiculo. vbi requi/
eſcit cũ ſponſa inter amplexus ⁊ oſcula. vbi
cubat in meridie quãdo ſplendor eterne ve
ritatis tã luculẽter lucet. ardor ſuꝑne chari
tatis tã dulciter ardet. Jbi inſtillat auribꝫ
ſpõſe ſecretiſſima ſue ꝓfunde ⁊ inſcrutabiliſ
ſapiẽtie. Jbi donat altiſſima munera ſue ſũ
me ⁊ incõparabilis magnificẽtie. Jbi iocatᷣ
ibi blanditᷣ. ibi cõſolatᷣ. ibi dilectã alloquitᷣ.
dicens. Pete qđ vis ⁊ dabitᷣ tibi. O q̄ꝫ felices
qui Jeſum in hoc cubiculo ſecretiſſimo in/
ueniũt. qui hoc cubiculũ intrare preſumũt.
O q̄ꝫ pauci eũ in orto delitiaꝝ inueniũt. ſed
pauciores in cella vinaria reperiũt. pauciſſi
mi vero nõ niſi ſecretiſſimi amici cubiculuꝫ
intrare p̄ſumunt. Quia ſcriptũ eſt. Adiuro
vos filie hieruſalẽ ne ſuſcitetis neqꝫ euigila
re faciatis dilectã donec ip̄a velit. Unde ſuf
ficiat vos o reges q̇ adhuc terrena ſapitis.
qui adhuc tempꝑalia diſponitis ꝙ Jhm ali
quãdo poſt diligentẽ inquiſitiõem in preſe/
pio inueniatis. Ueſtra em̄ ꝯſcientia adhuc
forte nõ eſt facta ortus deliciaꝝ. vbi florent
ſancte meditatiões. redolẽt virtuoſe opera/
tiões vbi vigẽt delicioſe affectiões. Nec for
te minꝰ ꝑfecte dici poteſt cella vinaria vbi il
la celeſtia fercula odorantᷣ. illa vina angeli/
ca guſtantᷣ. quibꝫ amici aliquãdo hic in ter/
ris ꝯſolãtur. Sed heu minime vt timeo di
ci poteſt cubiculũ omnibꝫ creaturis abſcon
ditũ. ſoli ſpõſo preꝑatũ ſtratũ ⁊ ornatũ. vbi
ſponſus cũ ſponſa. dilectꝰ cum dilecta req̇/
eſcit inter ſecreta ⁊ indicibilia ſui familiariſ
oſcula. vbi ſepe audiuntᷣ talia ⁊ taꝫ archana
que quidẽ intelliguntᷣ ſed nõ dicuntᷣ. q̇a for
te vel exprimi nequeũt. vel ab hominibꝫ ſm̄
hominẽ viuentibꝫ percipi nũq̄ꝫ poſſũt. Si
tamen ex abũdantia diuine pietatis aliquã
do ip̄m poſt fletũ ⁊ planctũ. poſt luctũ ⁊ ge/
mitum. poſt poſitũ ſeculare negociũ ad mo
dicum vidiſtis in orto deliciaꝝ. vel forte qđ
magis verũ eſt ante fores adhuc vob̄ clau/
ſas ꝑ foramen inſpexiſtis in cellã vinariam.
⁊ vidiſtis ſpõſum ornatũ ⁊ ſuccinctũ. tranſe
untẽ. miniſtrantẽ. ꝓpinãtem ſuis amicis va
ria fercula ⁊ vina deliciaꝝ. ⁊ ſtatim ignota ⁊
incognita. nec adhuc ad talia admittenda.
per ianitores expulſi ⁊ repulſi fuiſtis. et ite/
rato heu ad ſolita ⁊ mũdana rediiſtis. Sed
tamen poſt hoc ad cor reuerſi. nõ immemo
res illiꝰ iocunde ſocietatis quã gaudio cor/
dis in orto deliciaꝝ aſpexiſtis. Nec nõ ⁊ illꝰ
beatiſſime iocũditatis ⁊ ſolẽnitatis quã de
ſolatam ꝑ rimulã inſpexiſtis. de qua neſcio
quale ſolatiũ. ſed tamẽ tale quod exuperat
omnẽ ſenſum ⁊ omne huiꝰ mundi cõuiuiuꝫ
per ſpiramentũ modicũ ſenſiſtis. Tũc cum
Maria matre Jeſum perditũ cũ dolore et
merore querite. Currite cũ planctu ⁊ gemi/
tu poſt Jeſum querendũ. Querite tũc ⁊ flẽ/
tes dicite. O quãdo te inueniemus cõſola/
torem quẽ expectamus. Quãdo te inuenie/
mus gaudiũ noſtrũ quod deſideramꝰ. O
ſi anima noſtra adhuc redire ſemel valeat.
⁊ ſi nõ ad amplexus ⁊ oſcula. ſaltem vbi re/
dolet ortus d'liciaꝝ. ⁊ ſuauiſſime fragrat cel
la vinaria. Jam aĩa per teipſam quere di
lectum tuũ quẽ cõcepiſti. tuus eſt filiꝰ quem
genuiſti. ⁊ quare dimiſiſti a quo tot ⁊ tam ĩ/
ſolita gaudia ſuſcepiſti. O vos reges incliti
vos principes ⁊ defenſores ⁊ cooperatores
mei. Uos hactenꝰ queſiuiſtis vt regem qui
vos ſua gratia coronaret. vt doctorẽ q̇ vos
ſua ſapiẽtia illuſtraret. vt cõſolatorem q̇ ſua
clemẽtia vos reficeret. Nunc ſuꝑeſt vt ego q̄
ram filiũ quẽ perdidi dilectuꝫ. quem amiſi
amantiſſimũ Jeſum meũ. quẽ heu infelix ⁊
miſera ĩ templo dimiſi. poſtq̄ꝫ denuo ad va
na ⁊ falſa ⁊ inania me cõuerti. Heu me dere
lictam ⁊ deſolatã ⁊ omni ignominia plenaꝫ
reliquit. Quare ſuis conſiliis nõ acquieui.
Quare in ſuis monitis nõ permãſi. Quã/
diu ſuam p̄ſentiã per veraꝫ ſolatiõem ſenſi.
affuit mihi omnis boni abundantia. q̄ꝫ diu
ipſum habui om̄ibꝫ bonis abundaui. Sꝫ
heu q̄ꝫ infelix ⁊ q̄ꝫ miſerabilis propter pau/
pertatem amiſi diuitias. propter aſperitatẽ
poſtpoſui delicias. propter curã et ſollicitu
dinem dereliqui quieteꝫ magnam ⁊ ſpiritꝰ
dulcedinem. propter alienũ neglexi meip̄m

propter hominē regendū perdidi deū me/
um. dilectū meū. conſolatorē meū. dulciſſi/
mum Ihm filiū meū. Quid ergo faciam. q̄
vadam. vbi querā. vt iterato ipſum inueniā
Aliquotiēs propter p̄dicta ipſum amiſi. ſꝫ
denuo adiuuante ⁊ reuelāte clementiſſimo
patre miſericordiaꝝ deo. in cuiꝰ vinea labo
ro. cuiꝰ voluntati de conſilio maiorū deſer/
uio. ad cuiꝰ gloriam ampliandā me dulcis
ieſu ſolatijs per occupatiōem cordis ſepiuſ
priuo. propter cuiꝰ honorē cōſeruandū va/
rijs tribulationibꝫ me expono. ipſo ex ſoli/
ta pietate auxiliāte. perditū cū ingenti cor/
dis gaudio poſt varios ſingultus ⁊ gemi/
tus etiaꝫ inter abūdantiſſimas lachrymas
reperi ⁊ inueni. O vtinā ipſum adhuc ſemel
taliter inuenirē. puto q̄ amplius nō dimit/
terem. ſed totis viribꝫ retinereꝫ. Quid ergo
faciam. Surgā ⁊ querā quem diligit aīma
mea. poſtq̄ꝫ occupatiōes ⁊ ſollicitudines di
mittam. ad orandū me conferā. Et ſi h̄ non
ſufficiunt inter cognatos ⁊ notos. id eſt. ſpi/
rituales ⁊ deuotos ipm queram. Ipi ſunt ī
quibus habitat. ipſi ſunt cū quibus mora/
tur quando ab alijs amittit̄. Hi ſunt cum
quibꝫ tanq̄ꝫ in ſolitudine latitat. quādo ipꝫ
a me miſer ſtrepitus cogitationū fluctuan/
tium fugat Heu quādo illis ſimilis fui. tūc
habui. tūc tenui. tūc amplexatus ⁊ oſculatꝰ
fui Jeſum. quē nūc curis diſtracta. ſollicitu
dinibus occupata ⁊ afflicta lamentabiliter
amiſi. Dicite ergo o vos religioſi. vos ab/
ſtracti. vos ſolis diuinis meditationibꝫ de/
diti. num quē diligit aīma mea vidiſtiſ Cer
te ſcio q̄ habetis. ſcio q̄ bene ſcitis. quia ſen
titis ⁊ gaudetis. Reddite ergo in charitate
quod nō amittitis. cōmunicate quod non
dimittitis. Et ſi in me propter diſtractōem
ad horam feruor dilectionis tepuit. habitꝰ
tamen dilectiōis vt ſpero non ceſſauit. Et
ſi propter occupatiōem familiarē dilecto al
locutiōem intermiſi. a charitate tamen ipſiꝰ
non receſſi. Et ſi propter proximorū vl' mo
dicam edificatiōem ipi tota mentis intenti
one non adheſi. deſideriū tamen reuerten/
di in mente habui. Et reuera vt verū fatear
non ad gloriā dico ſed tm̄ ad reuocandum
ad dilectū perditū humiliter allego. non ꝓ/
pter meū lucrum ſed ꝓpter ſuū conſiliū. non
propter meā ambitiōem. ſed propter ſuam
eternam gloriā ⁊ honorem. nō propter pre
lationis laudē. ſed proximoꝝ ſalutem. curiſ
⁊ ſollicitudinibꝫ dedita. Quare ergo propt̄
hoc q̄ pia intentione etiā quaſi ⁊ gemēs fa
cerem. dilecti p̄ſentia ſaltem aliquādo. et ſi
raro conſolari non debereꝫ. Non eſſꝫ equū
ſed ſi fas eſſet dicere iniuſtū ⁊ impiū. quod
pijſſimus Jeſus nō ſtatuit. quod diuia lex
nuſq̄ꝫ approbauit. Sepe enim ꝓpter amici
voluntatē dulcis amici p̄ſentia intermitti/
tur. vt poſtmodū cum ampliori amborū io
cunditate reparet̄. Sic ⁊ ego propter ipm
aliquando deſerui. Si propter ſuā gloriaꝫ
ampliandā. labores. perſecutiōes. detracti/
ones. impugnationes ſuſtinui. Si his om
nibꝫ ⁊ his ſimilibꝫ etiam vſq̄ꝫ ad defectū re/
pleta fui. ⁊ ad ipſum gemens ⁊ amēs redeo
nunquid ipſiꝰ ſolatio vt vel modicū in tri/
bulatione reſpirē carebo. Quid ergo eſt. Di
lectus meus loquit̄ mihi. Quid eſt quod ꝑ
ipſum in euāgelio clamatur. Venite ad me
omnes q̄ laboratis ⁊ onerati eſtis ⁊ ego re/
ficiam vos. Nunquid ego qui propter ho/
norem eiꝰ diei pondus ⁊ eſtus ſuſtineo. ſal/
tem poſt laborē de micis que cadūt de men
ſa dominoꝝ ſuorū refici non debeo. Abſit
ergo ne ſolūmodo vobiſcū o vos ꝯtempla
tiui morabitur dilectus. ⁊ laborans agrico
la ſit cōtemptus ⁊ abiectus. Oportet tamē
ſicut ſcriptura teſtatur laborantē agricolaꝫ
aliquando de fructibꝫ celeſtis patrie p̄liba
re. et hoc ne deficiat in labore. Sic apoſto
li inter varia opprobria. martyres inter fla/
gella. virgines inter cruciatꝰ ⁊ verbera ſen/
ſerunt dilecti ſolacia. Ibāt gaudentes a cō
ſpectu concilij. collaudantes ⁊ benedicētes
dominū. quoniā digni habiti ſunt pro no/
mine Jeſu contumeliā pati. Sic confeſſo/
res et heremite. monachi ⁊ anachorete. pꝰ
vigilias ⁊ ieiunia inter lachrymas et gemi/
tus ſenſerunt diuina gaudia. Sic rectores
doctores. et eccleſiarum fideles p̄lati. poſt/
q̄ꝫ laboribus ⁊ curis ſunt extenuati. de beni
gnitate dulcis Jeſu ipōrum pijſſime dulci/
ter ſunt corda refecti. Non em̄ Maria ihm
frequenter habuit ſola. ſed etiam a martha
poſt predicatiōem hilariter et gaudenter re
ceptus fuit. Ego ergo in domino confidēs
et de diuina clementia tam multipliciter ꝓ
bata et exemplariter oſtenſa preſumēs. dul
ciſſimum Jeſum aliquando queram cum
maria matre in templo. aliquando cū ſpon
ſa in cubiculo. aliquando cū diſcipulis ī cō
ſiſtorio. aliq̄n cū regibꝫ in diuerſorio.

Quinta ſolennitas de pſentatione pue/ri Jeſu in templũ.

q Vinto ꝛ vltimo conſideret fidelis anima qualiter natus paruul⁹ per diuerſorũ operũ cõſummatiõem ꝛ nominat⁹ per celeſtiũ dulcedinuꝫ deguſtatiõem. ꝛ queſit⁹ ꝛ inuentus adorat⁹ ꝛ honoratus. per ſpiritualiũ munerũ pſen/tatiõem in templũ ſit pſentandus domino offerendus. ꝛ hoc per debitarũ gratiarum deuotam ꝛ humilẽ actionẽ Igitur poſtq̃m felix anima mater Jeſu ſpiritualis per iſti⁹ benedicti filij cõceptiõem purgata per peni tentiam. poſtq̃ꝫ aliqualiter iam poſt natiui/tatem cõfortata per gratiã. poſtq̃ꝫ etiam eſt iam per impoſitiõem benedicti nomis con ſolata medullit⁹. ꝛ tandẽ in adoratione cuꝫ regibꝫ eſt informata diuinitus. quid aliud reſtat niſi vt in celi ſancti hieruſalez portet. ꝛ in templũ diuinitatis pſentet deus dei et virginis filius. Aſcende igitur ſpiritual' ma ria. nõ iam in montana. ſed in celeſtis hieru ſalem habitacula beate trinitatis ꝛ indiui/due vnitatis. Flecte humiliter mentis ge/nua in ſuperne ciuitatis palacia. Ibi ante thronũ eternitatis deo patri filiũ tuum re/preſenta. laudãdo. glorificando. ꝛ bñdicen/do patrẽ ꝛ filium cũ ſancto ſpiritu. Lauda cum iubilo deũ patrẽ. per cui⁹ inſpiratiõem bonũ propoſitũ concepiſti. Glorifica cum gaudio deũ filiũ. per cui⁹ informationẽ cõ/ceptum propoſitũ opere pfeciſti. Benedic ꝛ ſanctifica ſanctũ ſpiritũ. per cui⁹ conſolati onem in bono exercitio hacten⁹ perſtitiſti. O anima deũ patrẽ in omnibꝫ donis ſuis ꝛ bonis tuis glorifica. quia ipẽ eſt qui te de ſeculo per occultã inſpiratõem euocauit. di cens. Reuertere reuertere ſunamitis. reuer tere reuertere. Deũ filium tuũ in omnibus factis tuis magnifica. Ipe enim eſt qui te de demonis ſeruitio per ſecretã ſuaꝫ informa/tionẽ liberauit dicens. Tolle iugum meuꝫ ſuper te. Jugũ demonis abijce. Jugũ ſuuꝫ amariſſimũ. iugũ meum ſuauiſſimũ. Jugũ ſuum ſequit̃ cruciat⁹ eternus ꝛ tormenta. iu gum meũ ſequit̃ fructus ſuauiſſimus ꝛ re/quies opulenta. Jugũ ſuũ ſi quando dulce dinem exhibet. falſa eſt ꝛ momentanea. ſcꝫ dulcedo. Jugum meũ quãdo dulcedinem confert ꝛ leticiã vera eſt ꝛ ſalutifera. Ipe ſu os ſeruitores modicuꝫ aliquando extollit. vt in eternũ confundat. Qui autẽ honorifi cat me ſic ad momentũ humiliat̃. vt eterna liter glorietur ꝛ regnet. Iſta fuit doctrina q̃ te dei filius aliquãdo per ſe. aliquãdo ꝑ ſu/os doctores ꝛ amicos reformauit. a demo/nis falſa pſuaſione. a carnis ꝛ mundi blan da deceptione liberauit. Deum ꝛ ſpiritũſan ctum ſemꝑ benedic ꝛ ſanctifica qui te ꝑ ſuaꝫ conſolatiõem melliſluaꝫ in bono conforta/uit dicens. Venite ad me oẽs qui labora tis ꝛ onerati eſtis ꝛ ego reficiã vos. Quali/ter enim o aĩa tenera ꝛ delicata fragilis ꝛ infirma. delicijs mũdi aſſueta. gaudijs hu/ius ſeculi tanq̃ꝫ fecibꝫ vinarijs more porco rum inebriata. qualiter potuiſſeſ inter tot ꝛ tanta antiqui hoſtis retia. inter tot falſa cõ/ſilia. inter tam varia impedimẽta . inter taꝫ innumerabilia amicoꝝ conſanguineorum ꝛ aliorũ propinquoꝝ a via morũ vulneran/tium iacula in bono perſtitiſſe. qualiter po tuiſſes tot funibꝫ peccatoꝝ circumamplexa in bono profeciſſe. ſi non ſpiritu ſſancti gra/tia fuiſſes miſericorditer adiuta ꝛ ſepi⁹ dul citer conſolata ꝛ refecta. In ipſum igitur re funde oĩa opera tua. tibi nihil retine. Dic cum pura ꝛ deuota mentis intentiõe. Om/nia opera mea operat⁹ es domine. In con/ſpectu tuo nihil ſũ. nihil poſſum. de tuo mu nere eſt ꝙ ſubſiſto. ſine te nihil agere poſſuꝫ Tibi clementiſſime pater miſericordiarum quod tuũ eſt offero. tibi cõmendo. tibi com mitto me indignam ꝛ ingratã omnibus do nis tuis per te mihi collatis humiliter reco gnoſco. Tibi laus tibi gloria tibi gratiarũ/actio. o beatiſſime pater maieſtas eterna. qꝛ me per tuã infinitaꝫ potentiã de nihilo cre aſti. te laudo. te glorifico. tibi gratias ago. o beatiſſime fili. claritas paterna. quia me ꝑ tuam eternã ſapiẽtiam de morte eterna li/beraſti. te benedico. te ſanctifico. te adoro. o beatiſſime ſpiritus alme. quia me per tuaꝫ benedictam pietatẽ ꝛ clementiam de pecca/to ad gratiam. de ſeculo ad vitam religioſã de exilio ad patriam. de labore ad requiem. de merore ad iocundiſſime ꝛ delicioſiſſime beate fruitionis dulcedinẽ reuocaſti. Quã dulcedinẽ nobis dulcis Jeſus ꝯcedat Qui cum patre ꝛc.

Finit tractatus domini ſancti Bo nauẽture doctoris ſeraphici de q̃n q̃ꝫ feſtiuitatibꝫ pueri ieſu.

HH 3

Incipit tractatꝰ ſancti Bonauenture doctoris ſeraphici. de eccleſiaſtica hierarchia.

Prima pars

Nuiſibilia dei

i

per ea que facta ſunt intellecta cōſpiciunt̄. vt ait apoſtolꝰ ad Roma. j. g. Sempiterna quoqꝫ eiꝰ virtus et diuinitas. A magnitudine em̄ ſpēi et creature cognoſcibilit̄ poterat creator hoꝝ videri. Sapi. xiij. c. Ex quo apparet manifeſte ꝙ humanꝰ intellectꝰ ad inuiſibiliū et intellectualiū ꝯtemplatiōꝫ aſcendere nō poterit niſi per viſibiliū et ſenſibiliū cōſideratiōꝫ dirigat̄. Impoſſibile nāqꝫ eſt (vt dic̄ Diony. in hierar. angl'ica. ca. j.) alit̄ nob̄ lucere diuinū radiū niſi varietate ſacroꝝ velaminū anagogice circūuelatū. idō theologia poetic̄ ſacris informatōib; vſa ē vt ex reꝝ viſibiliū ſil'itudinib; allegorice locutiōes et myſtici intellectꝰ trāſſumptōnes forment̄. et ſic ſenſibilib; ⁊ viſibilib; ſpūalia et inuiſibilia coaptent̄. Huiꝰ rei grā pñs opuſculū et ſi laborioſum. mihi tñ et alijs paruulis ī xp̄o lac petētib; vt ſpero nō infructuoſum. offero ad edificatōꝫ domꝰ dñi qui eſt ſublimis gl'ioſus in ſecula ſeculoꝝ. In quo agit̄ de ꝓprietatib; reꝝ naturaliū q̄s ſc̄m paruitatē meā nūc tropologice. nc̄ allegorice. nec nō et qñqꝫ anagogice reb; ſpūalib; cōparaui. Iunioꝛib; relinquēs materiā exercitij. ſenſibilia īſenſibilib;. et carnalia ſpūalib; coaptādi. et cū reꝝ naturaliū ꝓprietates ipaꝝ ſequātur ſubās ſc̄m ipaꝝ diſtinctiōeꝫ ſubaꝝ et ordinē erit diſtinctio et ordo ꝓprietatuꝫ. q̄s in alio opuſculo per ſe poſitas et diſtinctas poteris per ordinē reperire.

p

Rimo igit̄ d̄ ſpūali ſuba actu et potētia a materia ſepata eſt agēdū. cuiꝰ proprietates et differentias in p̄cedenti opuſculo traditas poteriſ diligētiꝰ intueri. ſꝫ q̄ntū ad pñs ſpectat negociū. eſt notādū ꝙ int̄ pncipalē et ꝓpriā ſignificatōꝫ angelꝰ metaphorice ad ſignificādū diuerſa ī ſacra ſcriptura eſt trāſſumptꝰ. qꝛ vt beatꝰ ait Gregꝰ. noīe angeli nūc xp̄s. nūc iuſtꝰ. nūc grā ſeu ſpūs figuralit̄ nūcupat̄. xp̄s igit̄ rōne aſſumpte hūanitatiſ dr̄ angelꝰ ꝓpt̄ miſſionē. Angelus em̄ mittit et mittit̄. ſic xp̄s a p̄re ī mūdū miſſus ē. Iſa. vj. Quē mittā et q̄s ibit nobiſ. Matth. xv. Nō ſum miſſus niſi ad oues domus iſrl'. Et in Joh. vij. Honorifico euꝫ q̄ me miſit. Exod. xxxiij. a. Mittā vobis angelum p̄curſorē vt eijciā amorreū ⁊c̄. ⁊ Exo. xxiij. Ecce ego mitto angelū meū q̄ p̄cedat te ⁊ cuſtodiat te in via ⁊ introducat in terrā ⁊c̄ Vñ xp̄s ſic miſſus more angeli alios miſit. Matth. x. Ecce ego mitto vos ſicut oues. ⁊ Luc̄. x. Rogate dñm meſſis vt mittat operarios ⁊c̄. Idō dr̄ Judic̄. vj. dixit angelꝰ dñi ad gedeonē. Vade ⁊ ſcito ꝙ miſero te ⁊ liberabis iſrael. ⁊ in Hiere. j. Ad oīa quecunqꝫ mittā te ibis ⁊c̄. Secūdo ꝓpter illuminationē. Angelꝰ em̄ illumiat ⁊ illuminat̄. ſic xp̄s diuinitatiſ lumine repletꝰ ad illuminandū ſedētes in tenebris ⁊ vmbra mortis mūdo eſt datꝰ. Joh. j. Lux in tenebris lucet ⁊c̄ Iſa. xlix. Dedi te in lucē gentiū vt ſis ſalꝰ ⁊c̄ Apoc̄. xviij. a. Vidi angelū aliū deſcēdētem de celo habentē poteſtatē magnā ⁊ terra illumiata eſt a gl'ia eiꝰ. ⁊c̄. Et in Actib;. xij. b. angelꝰ dñi aſtitit ⁊ lumē refulſit in habitaculo carceriſ. Nā vbi xp̄s eſt. tenebra eſſe nō p̄t

Tertio ꝓpter purgationē. qꝛ angelꝰ purgat ⁊ purgat̄. ⁊ xp̄s in matris vtero diuia ſpūtute ab oīi imūdicia fomitis eſt purgatus ⁊ actu ⁊ potētia ab oīi corruptōe vicij liberatꝰ. ⁊ fide corde credētiū purificat ⁊ ad totius mūdicie puritatē nos informat In cuiꝰ rei figura dr̄ Judic̄. xij. dixit angelꝰ ad manue. Abſtineat puer ab oīi immūdo. vinū ⁊ ſicerā ⁊c̄. iſa. vj. Volauit vnꝰ ad me ex ſeraphin ⁊ dixit. Ecce tetigi labia tua. ⁊ auferet̄ iniq̄tas tua ⁊ mūdabit̄ pct̄m tuū. Quarto ꝓpter perfectionē. qꝛ angelꝰ perficit ⁊ perficit̄. et xp̄s nō ſolū eſt purgatꝰ a malo. īmo perfectuſ eſt in oīi bono. ⁊ eſt cā totiꝰ nr̄e perfectionis. Luc̄. vj. e. Perfectꝰ oīs erit ſi fuerit ſic̄ magiſter eiꝰ. Vñ in ſignū ſūme perfectiōis oīa terrena fugere docuit. In cuiꝰ rei figurā dixit angelꝰ ad Jacob Gen̄. xxxj. Surge egredere de terra hac reuertens ī terrā natiuitatis tue ⁊c̄. H angelꝰ eſt xp̄s q̄ monet vt de terrenis fugiamꝰ. ⁊ ad terrā viuentiū īgredi feſtinemꝰ. Quinto ꝓpt̄ mediatiōꝫ. Nā angelus int̄ deū ⁊ hoīes eſt mediꝰ. ⁊ h̄ ꝯgruit xp̄o q̄ eſt mediator dei ⁊ hoīm. mūdū. ſ. deo recōciliās ⁊ ad p̄ris amiciciā nos reducēs. ⁊ pro nob̄ ꝯtinue itercedēs. j. Joh. j. Aduocatum habemꝰ apud p̄rem xp̄m Ih'm q̄ interpellat per nob̄. Job. xxxiij. Si fuerit pro eo angelꝰ loquēs. miſerebit̄ eiꝰ ⁊ dicet. libera aīam eiꝰ ne deſcēdat ī corruptōꝫ. Sexto ꝓpter myſticā refectiōꝫ. Nā angelꝰ diuio alimēto reple/

tus nos reficit ⁊ xp̄s p̄ris cōplēdo volūtatē
reficit. Joh.iiij. Meꝰ cibꝰ eſt vt faciā volun
tatē eiꝰ ⁊c. Et ſic refectꝰ et ſpūalit̄ ⁊ ſacramē
taliter nos reficere non deſiſtit. Sapie.xvj
Angeloꝝ eſca nutriuiſti pp̄l'm tuū ⁊ paratū pa
nē de celo p̄ſtitiſti.iij. Re.xix. tetigit eū ange
lus ⁊ dixit. ſurge ⁊ comede. Septimo ꝓp/
ter inferioꝝ regimē ſiue gubernatōꝫ. Ange
loꝝ enim regimi h̄ inferiora deputāt̄. vt in
Ecc̄. xvij. In vnāquāq; gentē p̄poſuit re/
ctores ⁊c̄ ⁊ h̄ angelo magni ꝯſilij.i. xp̄o ꝯue/
nit q̄ oim electoꝝ mētes in ſua cuſtodia ſu/
ſcipit ⁊ tutela. Joh.xvij.d. Quos dediſti mi
bi ego cuſtodiui et nemo ex eis perijt niſi fi/
lius ꝑditiōis. ⁊c̄. Ecc̄s.v. Ne dicas corā an/
gelo nō eſt ꝓuidētia ⁊c̄. Exo.xiiij. Tollēs ſe
angelꝰ dn̄i q̄ p̄cedebat caſtra filioꝝ iſrl'. abijt
poſt illos ⁊c̄. q2 xp̄s q̄ om̄es p̄ceſſit doctria
⁊ exēplo oēs ſequit̄ cuſtodie bn̄ficio. Pſal.
Immittit angelꝰ dn̄i ⁊c̄. Bern̄. O q̄ꝫ deſide
rāt ciues angelici ciuitatꝫ ſue ruinā reſtaura
ri. o q̄ꝫ ſolliciti vt veniāt lapides viui q̄mo/
do diſcurrūt medij int̄ nos ⁊ deū gemitꝰ no
ſtros portātes nō dedignāt̄ nob̄ fieri ſocij.
q̄ ꝓ nob̄ iā ſunt miſtri. Expectat nos creata
iā illa mlt'itudo. ve tibi q̄cūq; es q̄ redire iā
deſideras ad lutū reuerti ad vomitū. In q̄
uis diuerſorio angelo tuo reuerētiā age ne
audeas illo p̄nte qđ me vidēte nō auderes.

Noīe angeli iuſtꝰ intelligit̄. ⁊ p̄cipue vir
ſpūalis ⁊ religioſus ⁊ oīs litteratꝰ ſeu p̄latꝰ
ꝓ angelo cōꝑat̄. ſic Johēs baptiſta ꝓpt̄ p̄di/
catiōis excellentiā ſpūalis vite eminētiā an
gelꝰ a dn̄o nūcupat̄. Matth.xj. h̄ eſt de quo
ſcriptū eſt. Ecce ego mitto angelū meū. ⁊c̄.
Itē Joh. in Apoc̄. rectores ſeptē eccl'iaꝝ an
gelos vocat. Apoc̄.j. ⁊.ij. et.iij.c. ⁊.j. Co.iiij.
d. Spectaculū facti ſumꝰ mūdo ⁊ angelis
⁊ hoibꝰ. Et.vj.a. An neſcitꝫ q2 angelos iudi
cabimꝰ Et.xj.b. Mulier habeat velamē ſu
per caput ſuū ꝓpter angl'os. Cōparāt̄ aūt
viri iuſti angel' ꝓpter ſeptē. Primo ꝓpter mū
diciā cordis ⁊ puritatē ꝯuerſatiōis. Nā an/
gelꝰ ab om̄i corpulētia ⁊ ꝯditiōe carnea eſt
ſeꝑatꝰ. Spūs em̄ carnē et oſſa nō hꝫ. Sic
vir iuſtꝰ nihil hꝫ in ſe admixtiōis carnal' de/
lectatōis. imo ſic̄ adeps ab om̄i carne ſeꝑat̄
Ecc̄i.xlvij. Ps. Qui facit angelos ſuos ſpūſ
⁊c̄. Ideo legit̄ angelus carnes cōſumpſiſſe
Judic̄.vj. Extēdit angelꝰ dn̄i ſummitatē v/
ge et tetigit carnes aſcēditq; ignis de petra
⁊ carnes azimoſq; panes ꝯſūpſit. Uir eim
ſpūalis cū vga penitētie q̄cq̄d in eo carnali/
tatis eſt ꝯſumere ſolet ⁊ ꝑ omia abolere.

Itē ſcđo ꝓpter limpiditatē diuine cogni/
tionis. Angelꝰ em̄ deiformē habꝫ intellectū.
Unde eiꝰ intellectꝰ deo immediate cōiungi
tur ⁊ influētia occulti lumis illuſtrat̄. Sic
vir iuſtꝰ ſuū ſenſum ⁊ intellectū deo reddit
ꝯformē. ⁊ nō de ſe p̄ſumit ſꝫ vt ampliꝰ mere/
atur ꝑ fidē illumiari ⁊ ꝑfectꝰ in diuinis in/
ſtrui ſe deo ſubijcere n̄ poſtponit.ij. Co.x.c.
Deſtruētes ꝑ arma ſpūalia oēm altitudinē
extollentē ſe aduerſus ſciam dei. ⁊ i captiui/
tatē redigētes oēm intellectū in obſeq̄ū chri
ſti.j. Thi.iij. Qđ manifeſtū eſt in carne iuſti/
ficatū eſt in ſpū. apparuit angelis. p̄dicatum
eſt in gētibꝰ. Itē tertio ꝓpter humilitatem
ſubiectiōis. Nā inferior angelꝰ ſubeſt ſuꝑio
ri ⁊ obedit ſine murmure ⁊ indignatōne. q2
ſuꝑior p̄eſt ſine tyrānica inferioꝝ oppreſſiōe.
In q̄ notat̄ q̄nta debeat ꝯformitas eſſe int̄
imꝑiū p̄latoꝝ et obedientiā ſubditorum
Nā ſicut p̄latoꝝ monere eſt cū māſuetudie
ita ſubditoꝝ eſt humilit̄ iuſtis iuſſionibus
obedire. ſic̄ dr̄ ad Heb.vlt.e. Obedite p̄po/
ſitis veſtris ⁊ ſubiacete eis. Ipi em̄ vigilāt ꝓ
aiabꝰ vr̄is vt cū gaudio h̄ faciāt nō gemētes
Un̄ in ſignū talis obediētie dr̄ in Zacha.ij.
Aliꝰ angelꝰ egrediebat̄ in occurſum angl'i q̄
loq̄bat̄ in me ⁊ dixit. Curre ⁊ loq̄re ad pue/
rū iſtū ⁊c̄. Ecce cū q̄nto moderamie maior
p̄cipit ⁊ cū q̄nta hūilitate alter eiꝰ imꝑio acq̄
eſcit.j. Pet.j.e. aias nr̄as caſtigātes in obe/
diētia charitatꝫ ⁊ fraternitatꝫ amore ſimpli
ci ex corde. Itē q̄rto ꝓpter rectitudinē in/
tentiōis. Nā angelꝰ vt dic̄ Gregoriꝰ in om̄i
ſuo oꝑe deū inſpicit. et nihil aliud q̄ꝫ diuine
volūtatis regl'am diligit vl' req̄rit. ita ei ex/
teriora diuino nutu angeli ꝑagūt q2 mentiſ
aciē ab ipo nō deflectūt. Jō dr̄ Math.xviij
q2 angeli eoꝝ ſꝑ vidēt faciē p̄ris. Gregoriuſ
Semꝑ vidētꝫ om̄ia faciē intuēt̄ q̄ nulla in/
tētiōis diſſimilitudie ab ipiꝰ p̄n̄tia remouēt̄
ij. Regꝫ.xix. Tu dn̄e mi q̄ſi angelꝰ dei es. fac
qđ bn̄placitū eſt tibi. q2 q̄ deuꝫ vra intētione
cordis diligit. ab ipiꝰ volūtatis bn̄placito n̄
recedit. Itē q̄nto ꝓpter ſedulitatē ⁊ diligē
tiā admiſtratiōis. Angelꝰ em̄ ad ſctōꝝ mini
ſteriū ꝯtinue ꝺputat̄. ⁊ ſube ſue agilitate ad
ꝑagendū q̄libet iniūcta ſubito ꝯcitat̄. Om/
nes em̄ ſunt admiſtratorij ſpūs miſſi ꝓpter
eos q̄ capiūt hereditatē ſalutis. Sic abſq;
dubio viri angelici angeloꝝ numero aſcri/

buntᷣ q̄ ꝓ alioꝝ ſalute laboꝛꝫ miniſteria aſſu
mere nō verentᷣ. Iſaie.xviij. Ite angli velo
ces ad ꝑplm ⁊c̄. Vn̄ magnū obtinēt angloꝝ
officiū q̄ docēdo ⁊ iducēdo vite exemplo ad
deū errātes alliciūt ⁊ ꝯuertūt. de q̄ Ja. vlti.
Qui ꝯuerti fecerit pctōrez ab erroꝛe vie ſue
aīam eiꝰ ſaluabit a moꝛte ⁊c̄. tal' fuit angelꝰ q̄
dixit ad agar Ben̄.xvi. Reuertere ⁊ hūiliare
ſub māu dn̄e tue ⁊ noli timere ⁊c̄. tal' etiā fu
it angelꝰ de q̄ dic̄ manue Judic̄.xiij.c. Obſe
cro dn̄e vt mittas anglm vt veīat iteꝝ ⁊ do
ceat nos q̄d d̄ puero q̄ naſciturꝰ eſt facere d̄
beamꝰ. Itē ſexto ꝑpᷣ ꝯtinuitatē dulcedis
ꝯtēplatiōis. Angelꝰ ei ſic admiſtrādo d̄o ſer
uit q̄ꝑpᷣ hoīm ſuitiū a ꝯtēplatōis itimis n̄
recedit vt d̄t Greg. Nā qn̄cūq̄ ad exterioꝛa
exeūt. ab iterioꝛi ꝯtēplatōe nō recedūt. q̄ꝛ il
lum ſp aſpiciūt q̄ p̄ns eſt q̄cūq̄ vadūt. Sic
vir ſpūal' talitᷣ circa exterioꝛa ſe occupat. vt
deuotōis ſpm̄ nō extinguat. Vn̄ qn̄ extriſe
cus ꝑ bonoꝝ exercitatōnes opeꝝ fatigatᷣ in
coꝛpe. itrinſecꝰ reficitᷣ in mēte. Vn̄ Oſee. xij
b. In foꝛtitudīe ſua directꝰ ē cū anglo. ⁊ iua
luit ad āglm ⁊ ꝯfoꝛtatꝰ ē. fleuit ⁊ rogauit eū.
Ben̄.xxviij. Vidit anglos deſcēdētes ⁊ aſcē
dētes ꝑ ſcalā ⁊c̄. Scala ſic ibi d̄t glo. cuiꝰ ca
cumē tāgebat celū ſigt xp̄m q̄ eſt via recta ꝑ
ducēs ad deū. ꝑ hāc ſcalā deſcēdūt viri ſpūa
les cū angel' miſtrādo. aſcēdūt ⁊ ꝯtēplando
Dan̄.vij. Milia miliū miſtrabāt ⁊c̄. Joh.j.
Videbitꝫ anglos aſcēdētes ⁊ deſcēdentes
ſup filiū hoīs. Itē ſeptio ꝑpᷣ fixū ⁊ ſtabilē
motū dilectōis q̄ amoꝛ āgelicꝰ tāq̄ ignis ſi
ne termio i deū mouetᷣ. iō ſepiꝰ angli i ſpecie
ignis legūtᷣ apparuiſſe vt i Exo.iij.a. appαru
it dn̄s. i. angelꝰ in q̄ erat dn̄s i flāma ignis d̄
medio rubi. ⁊ videbat q̄ rubꝰ ardebat ⁊ nō
ꝯburebatᷣ ⁊c̄. Rubꝰ eſt vir ſpūal' ſpinis pnie
circūplexꝰ. mediū rubi ē coꝛ viri iuſti de cuiꝰ
medio erūpe d3 flāma iextinguibil' charita/
tis. Can̄.vl. Lāpades eiꝰ lāpades ignis at/
q̄ flāmaꝝ. p̄s. miſtros ſuos fac̄ flāmā ignis
h̄ igne coꝛ accēſū ardet ⁊ nō ꝯburitᷣ. q̄ꝛ nulla
aduerſitate frāgitᷣ. nullo etiā moꝛtꝫ metu ab
illo quē diligit ſepatᷣ. ij. Re. xiiij. ſic̄ angelus
dn̄i ſic ē dn̄s meꝰ rex. q̄ nec bn̄dictōe nec ma
ledictōe mouetᷣ. Jō d̄ꝛ Act. vij. d. Angelꝰ do
mini apparuit moyſi i igne rubi. ⁊ i Judi. xiij
Angelꝰ dn̄i cū flāma ꝑitᷣ aſcēdit i celū Itē
angelꝰ d̄ꝛ gr̄a dei ſiue ꝟtꝰ. Hūc angelū dn̄s
mittit qn̄ alicui gr̄am infundit. Dan̄.iij. an/
gelꝰ dn̄i deſcēdit i foꝛnacē ⁊c̄. oīs eni eſtꝰ ꝯcu

piſcētie ac fomitꝫ icentiuū extinguitᷣ qn̄ āge
lus i foꝛnacē mittitᷣ i. qn̄ diuia gr̄a coꝛdi in/
funditᷣ ⁊ ꝟtꝰ aīe inſpiratᷣ. Virtꝰ em̄ d̄ꝛ q̄ſi vi
rū tuēs. vl' q̄ſi virēs intꝰ. q̄m̄ duplicē h3 effe
ctū. nā aīam ſua p̄ntia tuetᷣ ac ꝯſuat ⁊ oꝛnat
atq̄ decoꝛat. ſic̄ angelꝰ hoīez cuſtodit ⁊ ſuat
aīam etiā illumiat ꝑficit ⁊ infoꝛmat. iō dicitᷣ
in Act. vij. Viderūt vultū ſtephani q̄ſi vultū
angli. ⁊ Heſter. xv. Vidi te dn̄e q̄i āglm dei
Valde ei mirabil' es ⁊ facies tua plēa gr̄aꝝ
Dr̄ ḡ gr̄a angelꝰ di ꝑ quē mēs hūana ꝑfectiſ
ſime cuſtoditᷣ. ꝑ quē pctm̄ expellitᷣ ⁊ ptās de
monū i aīa euacuatᷣ. Exo. xxxiiij. Angelꝰ me
us p̄cedet te ⁊ cuſtodiet i via ⁊ eijciet amoꝛ/
reū. chananeū ⁊c̄. ſeptē noīa gētiū ponit. ꝑ q̄
ſeptē p̄ncipalia pctā itelligit q̄ ſupueniēs ḡ/
tia eijcit penitꝰ ⁊ excludit. Et ſūt nouē gene
ra gr̄aꝝ q̄ ꝯꝑatōz hn̄t ad nouē oꝛdies ange
loꝝ. q̄ꝝ vſu ad angloꝝ eq̄litatē ꝑuenitᷣ. Pria
igitᷣ gr̄a eſt gr̄a dilectōis ſiue caritatꝫ Lu. vj.
Si diligitꝫ eos q̄ vos diligūt q̄ ē vob gr̄a. j.
Jo. iij. Maioꝛē gr̄az n̄ habeo q̄ꝫ vt audiā fi
lios meos in ꝟitate ābulare. Iſta gr̄a a dn̄o
aīe imiſſa ipaz inflāmat ⁊ ꝑ feruoꝛē amoꝛis
oꝛdini ſeraphin ipaz aſſimlat ⁊ ꝯfoꝛmat. vn̄
in Lu. Ignē veni mittere i terrā. ⁊ q̄d volo
niſi vt ardeat. ⁊ i Trenis. ij. De excelſo miſit
ignē i oſſibꝰ meis Scd̄a gr̄a ē gr̄a ſapīe ⁊
diuīe cognitōis. puerb. iij. Inuenies gr̄az ⁊
diſciplinā bonā coꝛā d̄o ⁊ hoībꝰ. Eccī. xxiiij.
In me oīs ḡ. vite ⁊ ꝟitatꝫ. puerb. xxij. Sup
auꝝ ⁊ argētū ē gr̄a bona. ⁊ Eccī. xx. Vir ſa/
piēs amabilē ſe faciet gr̄e aūt fatuoꝝ effūdē
tur. Hec gr̄a mētē illumiat ⁊ ītuitū aīe ad
deū vidēdū ꝑ fidē abilitat ⁊ īfoꝛmat. p̄ſ. Pre
ceptū dn̄i lucidū illuīans oclos Per hāc ḡ/
tiā oꝛdo cherubī in aīa collocatᷣ. qn̄ mens a
ſenſu carnali abſtracta ad ſuſceptōz diui lu
mis ꝑ cognitōz ꝟitatꝫ p̄ꝑatᷣ. p̄s. Aſcēdit ſup
cherubī ⁊ volauit ⁊c̄. Ezech. xxviij. Tu che/
rub plenꝰ ſapīa ⁊ decoꝛe Tertia gr̄a ē ꝯtē/
platōis ſiue ſpūal' delectatōis q̄ ex plenitu/
dine diuīe dilectōis ⁊ cognitōis i aīa gene/
ratᷣ. Exo. xxxiij. dn̄e ſi iueni gr̄az coꝛā te oſtē
de mihi faciē tuā ⁊c̄. ⁊ Eccī. xl. Gr̄az ⁊ ſpēz d̄
ſiderabit oculꝰ. ⁊ ſup h̄ virides ſatiōeſ. Hec
gr̄a mētē q̄etat ⁊ pacificat ⁊ velut ſedē q̄etiſſi
mā ad diuī ſupaduētꝰ ſuſceptōz p̄ꝑat ⁊ coap
tat. ⁊ ſic thronoꝝ oꝛdinē rep̄ntat. aīa etiā iu
ſti ſedes ſapīe ē. Eccī. xxiiij. Thronꝰ meꝰ in
colūna nubiſ. Colūna nubea ē aīa ꝑ ꝯtēpla
tiōz ſuſpēſa ⁊ eleuata. i q̄ dei filiꝰ tāq̄ i trono

redeſcit Quarta gr͞a ē benigne ſeueritatiſ
ſiue ſeuere liberalitatꝭ ad bn̄ pͤſſendū Ma
gna ei gr͞a dei ē ꝙ plati ſic exequāẜ ꝯ delin/
quētes iuſticiā vt benignitatē ⁊ miaz nō di/
mittāt. Eccī.xxxij.a. Curā illoꝝ habe vt or/
namētū gr͞e accipias ⁊ coronā ac dignitatē
ꝯſeq̄ris. ⁊.xxxv.a. Retribuet gr͞az q̇ offert ſi/
milaginē. ⁊ q̇ fac̄ miaz offert ſacrificiū. ⁊.xliiij
Sūt hoīes mie ītuētes gr͞az i ocul' oīs car
nis ⁊c̄ Hec gr͞a ordīat p̄latos r̄ſpectu ſuoꝝ
ſubditoꝝ vt ſciāt q̄liẜ ſe debeāt īferioribꝫ cō
formare. ⁊ ſine tyrannide dn̄ari. Eccī.xxxij.
Rectorē te poſuerīt noli extolli. eſto i illis q̄i
vn⁹ ex ip̄is. ⁊ ſic ꝯfiguraẜ ordī dn̄ationū. ad
Col.iiij. Dn̄i qđ iuſtū ē facite ẜuis v̄ris. ſcīē
tes qꝛ ⁊ vos dn̄m habetꝭ i cel'. j. Pe.v. Nō vt
dn̄antes ī clero. ſꝫ forma gregꝭ fcī ex aīo. ⁊ cū
venerit p̄nceps paſtoꝝ ꝑcipietꝭ īmarceſſibi
lē coronā gl'ie. Quīta gr͞a eſt hūilitatꝭ ad
obediēdū. Eccī.iij. Q̄to magn⁹ es tāto pl⁹
te hūilia ī oībꝫ ⁊ corā deo īuenies gr͞am. q̄m
mag̅ eſt potētia dei ſoli⁹ ⁊ ab hūilibꝫ hono/
raẜ. ⁊. j. Pe.v. Hūilibꝫ dat gr͞az. Hec gr͞a or/
dinat ſubditos r̄ſpectu ſuoꝝ ſup̄ioꝝ vt đbi
tā reuerētiā eis ip̄ēdāt. Eccī.xxxij. Audi ta/
cēs ⁊ p̄ reuerētia accedet tibi bona gr͞a. ⁊ ſic
ꝑ hāc gr͞az ordī p̄ncipatuū aīa ꝯformatur
Magn⁹ ei p̄nceps ē cui ꝓꝓria volūtas n̄ p̄n/
cipaẜ. Eccī.x. Pn̄cipat⁹ ſenſati ſtabilis erit.
Job.xxix.b. ſenes aſſurgētes ſtabāt ⁊ p̄nci/
pes ceſſabāt loq̇. ⁊ digitū ſupponebant ori
ſuo ⁊c̄. Geñ.xxij.b. p̄nceps đi es apud nos.
ps. ꝑuenerīt p̄ncipes ꝯiūcti pſallētibꝫ. ⁊c̄.

Sexta gr͞a ē patiē ⁊ lōganimitatꝭ. j. Pe.ij
e. Hec ē gr͞a ſi ꝓpẜ đi ꝯſciaz ſuſtīet q̇s triſtici
as patiēs īiuſte. q̄ ei gr͞a ē ſi peccātes ſuffer/
tis. Eccī.ij. in dolore ſuſtine ⁊ ī hūilitate tua
patiaz habe. Hec gr͞a docꝫ r̄ſiſtere tēptatōi
bꝫ. ⁊ aduerſas demonū coercere poteſtates
Eccs.x. Si ſpūs ptātē habētꝭ aſcēderit ſu/
per te ne dimiſerꝭ locū tuū. Locū ſuū dimit
tit q̇ ꝑ impatiam demoni cedit cū dicat pe/
tr⁹. Reſiſtite diabolo ⁊ fugiet a vob̄. Vn̄ ꝑ
patiam ꝯformaẜ hō ordī ptātū. Maxia em̄
ptās ē ꝑ patiaz ſeip̄m. mōm. ⁊ diabolū ſupa
re. puer.xvj. Melior ē vir patiēs viro forti
⁊ q̇ dn̄aẜ aīo ſuo expugnatore vrbiū. j. mach
iij. Accingimini viri potētes ⁊c̄. ⁊ ps. Accin
gere gladio tuo ſuꝑ femur tuū potētiſſime.

Septia gr͞a ē pudicicie ⁊ caſtitatꝭ. Sap̄.
viij. Nō p̄t eē ꝯtinēs niſi đs det Et h̄ đi do
nū eſt. Gr͞a ei ſuꝑ gr͞az ē mulier ſctā ⁊ pudo/
rata. Eccī.xxvj. Itē Deut.xxiiij. Si n̄ inue
niet mľier gr͞az corā viro ſuo ꝓpẜ aliquā fe/
ditatē. abominabil' erit mľier hm̄oī. Gr͞a eī
dei a luxurioſo penit⁹ đnegaẜ. Hec gr͞a ho/
minē fac̄ ṽtuoſū vt virilit' oēs mot⁹ ſenſuali
tatꝭ rebellātes ꝯterat ⁊ allidat. ps. Viriliẜ
agite ⁊ ꝯfortetẜ cor v̄m Et h̄ ṽt⁹ refert ad or
dinē ṽtutū q̄ꝝ ē officiū naturā lapſā vl' cor/
ruptā miraculoſe repare. n̄ ei eſt mai⁹ mira/
culū q̄ꝫ ī carne p̄ter carnē vincere. h̄ eī nō eſt
hūane naẜe ſꝫ angl'ice. vt đt Hiero. ps. De/
xtera dn̄i fec̄ ṽtutē. dex. do. ⁊c̄. Octaua g̃/
tia eſt eloq̄ntie ad docēdū. pſ. Diffuſa ē g̃. in
la. tu. puer.xxij.b. ꝓpẜ gr͞az labioꝝ hēbit ami
cū regē. In puer. In labijs ſenſati īuenieẜ
gr͞a. Hec gr͞a ordīat aīaz ad ḡdū archange
loꝝ. q̄ꝝ ē docere. Dan̄.viij. Gabriel fac ītelli
gere viſiōꝫ. ⁊ c.ix.f. Egreſſus ſū vt docerē te
⁊ ītelligeres. Mal.ij. Labia ſacerdotū cu/
ſtodiūt ſciaz ⁊c̄. Nona ē gr͞a mie ⁊ pietatꝭ
ad ꝯpatiēdū Eccī.xxix. Elemoſina gr͞az ho
mis ꝯẜuabit q̄i pupillā. ⁊.xx. Fatuo. i. aua/
ro n̄ erit amic⁹. ⁊ n̄ erit gr͞a i bonis illi⁹. Hec
gr͞a ꝯformat mētē ordī angl'oꝝ. q̇ oēs ſuas
gr͞as nob̄ cōicāt. q̇ bonis n̄ris ꝯgratulātur
Lu.xv. Mai⁹ eſt gaudiū ⁊c̄. ⁊ n̄ris miſerijs
ꝯpatiūẜ. Iſa.xxxiij. Angl'i pacꝭ amare flebūt
⁊ Iud.ij. Aſcēdit ange.⁹ đ loco flētiū Cū ẜꝫ
dionyſiū. hierarchia ſit ſacraꝝ ⁊ rōnaliū re/
rū ordīata ptās. debitū i ſubditis retinens
p̄ncipatū. manifeſtū ē triplicē eē hierarchiā
ẜm triplicē ordinatā a đo ptātē. ſ. diuinam.
angelicā ⁊ hūanā. Eſt itaq̇ꝫ p̄ma hierarchia
ſuꝑceleſtꝭ ſiue diuia. q̄ ꝯſiſtit i tribꝫ increatiſ
ꝑſonis. Scđa ē celeſtꝭ ſiue āgelica q̄ ꝯpleẜ i
bonis angel' ⁊ beatꝭ. Tertia ē ſubceleſtis. ſ.
hūana. q̄ in p̄deſtinatꝭ hoībꝫ ꝑficiẜ. ⁊ p̄cipue
in p̄latꝭ. Hec aūt hierarchia hūana ad ſil'i/
tudinē celeſtꝭ hierarchie ordīata ē et diſpo
ſita et ẜꝫ maiorē vl' minorē gr͞e ſiue ptātis ꝑ
ceptiōꝫ i maiori vel mīori ſiue ī excellētiori ⁊
inferiori ḡdu ordinatiſſime ꝯſtituta. Vn̄ ī
Job.xxxviij. Nūq̇d noſti ordinē celi. aut ra
tiōꝫ ei⁹ pones i terra ⁊c. Noſſe celi ordinē eſt
cognoſcere ſuꝑnaꝝ ṽtutū ordinatiſſimam
diſpoſitōꝫ. Ei⁹ rationē in terra ponere. ē vi/
tā et officiū hoīꝫ q̄ꝫdiu in terra ſūt ẜm ſil'itu
dinē celeſtiū ſpirituū ſancte et reuerēter or/
dinare Vn̄. ix. ſūt ordines ordinādoꝝ. ſic̄. ix
ſūt ſcī ordīes āgl'oꝝ Eſt eī ordo ep̄oꝝ p̄ſboꝝ
diacōꝝ ſb̄diacōꝝ acolitoꝝ exorci. lect. p̄ſaꝝ.
hoſtiarioꝝ. ſic̄ moyſi dictū eſt Exo.xxv. In

ſplce ⁊ fac ſm̄ exēplar qd̄ tibi ī mō. mon. eſt. ⁊ Sap. ix. dr. Dixiſti me edificare tēplū ⁊ altare ſm̄ ſilitudinē ſancti tabernaculi qd̄ p̄paraſti ab initio ⁊c̄. ⁊. ſ. Paral. xxviij. Omia inq̄t dauid euenerūt ad me ſcpta māu dn̄i vt intelligerē opa exēplarꝫ. Nr̄a itaqꝫ exēplaria ſunt ſcōꝝ angl'oꝝ agmina ordinata vt. ſ. ſm̄ ipoꝝ ordinatōꝫ diſtinctiōꝫ ⁊ opatiōꝫ. nr̄am q̄ꝫtū poſſibile ē ordinem⁹ ꝯuerſatōēꝫ. vt igit̄ illa omittā⁹ rōe difficultatꝫ ⁊ plixitatꝫ q̄ dic̄ diony. in ecc'iaſtica hierar. h̄ ſufficiat de hoc iſta vice q̄ eccl'ia militās ī ſuis mēbris diſponit̄ ſm̄ ſilitudinē eccl'ie triūphātis. ⁊ h̄ q̄ ad ordinatōꝫ. q̄ ad ſciam. ⁊ q̄ ad actōꝫ. Eſt ei hierarchia vt d. dio. ordo diui⁹ ſcia ⁊ act⁹. dei forme ſimilās ⁊ ad inditas ei diuinit⁹ illūinatiōes pporcionalit̄ aſcēdens. In ordine notat̄ diſtinctio illoꝝ q̄ p ordinatū officiū a dn̄o maiorē vl' minorē recipiūt ptātē. In ſcientia notatur diſcretio. in actione vero miniſteriū. Sine ordine eīm p̄ſumptio ē actio. ſine actōe negligētia ē ordo. ſine ſcia ⁊ diſcretione eſt actio rephenſibil' ⁊ ordo inutil'. ⁊ iō tam in ordine q̄ꝫ ſcia ⁊ actōe ⁊ hoīm ⁊ angeloꝝ ptās dei vniformitatē imitat̄. ⁊ ſm̄ modū ⁊ mēſurā ſue illumiatōnis ī ordine ſuo pficit. et recte diſcernēdo ⁊ bn̄ opando ad dei ꝯformitatē q̄ꝫtū poſſibile ē aſcēdit. tūc vero angloꝝ hierarchie q̄b⁹ p imitatōꝫ ⁊ vite conformatōꝫ dū tres electoꝝ hoīm ordines ſm̄ trinas ꝯditiōes ſiue differētias ſingul' appropatas cōpant̄. Et hi tres ſaluādoꝝ ſtat⁹ ſignificāt̄ p illos tres q̄s dic̄ ezechiel liberādos Ezech. xiiij. Si fuerit ī ciuitate hi tres viri. ſ. daniel noe ⁊ iob. nū liberabūt aīas ſuas. Daniel q̄ abſtinētie merito obtinuit intelligētiā viſionū. tipū gerit clauſtraliū ⁊ religioſoꝝ q̄ ꝯtinue grā ⁊ excellētia abſtinētie q̄ nō ſolū abſtinēt ab illicitꝫ. veꝝ etiā a licitꝫ ꝯceſſis merēt̄ ampli⁹ illumiari. Noe autē q̄ archā gubernauit formā gerit p̄latoꝝ p q̄ꝝ ſciaꝫ ⁊ regimīs induſtriā electi ī archa eccl'ie ꝯſtituti a diluuij. i. pctī piculo merēt̄ liberari. Per iob ꝟo cet⁹ actiuoꝝ et ꝯiugatorum numer⁹ poterit deſig̃ri. pietatꝫ opib⁹ mīa cōprobat⁹. Job eīm fuit cōiugat⁹. Tres igit̄ ſūt ordines electoꝝ. ſ. religioſoꝝ ſiue ꝯtemplatiuoꝝ p̄latoꝝ ⁊ actiuoꝝ. De his dicitur Mat. xxiiij. duo erūt ī lecto in agro ⁊ ī mola. Nā illi q̄ ſunt ꝯtēplatiui ī cubiculo diuie ſuauitatꝫ reqeſcūt. q̄ ꝟo p̄lati ſunt in agro regiminis correctiōis. pdicatōis officio ſe expo

nūt. ſꝫ q̄ ꝟe ſubditi ſunt ⁊ actiui laborē molē nō renuūt ⁊ a boni exercitio nō deſiſtunt ⁊c̄. Iſte igr̄ triplex ſtat⁹ ſaluādoꝝ p q̄ndā appꝛiatiōꝫ videt̄ ēē ꝯpabilis triplici ſtatui āgeloꝝ. Int̄ q̄s ſm̄ ordinū differētiā q̄dā ſūt p̄mi. q̄dā ꝟo vltimi. ſꝫ q̄dā ītermedij. p̄mi q̄dē ordis hierarchici debēt eſſe tres ordies. ſcꝫ angeli de ordine ſeraphin q̄ amorꝫ incēdio p̄ ceterꝫ feruēt. cherubin q̄ꝫ q̄ cognitōis puilegio gaudēt. ⁊ throni q̄ iuſticie ppēdiculo de aliꝭ p̄eminēt. angelis boꝝ triū ordinū q̄ officioꝝ dignitate ſunt ceteris ſublimiores ꝯpabiles ſunt viri ſūme pfectōis. religioſi videlicet et clauſtrales. q̄ tāto maioꝛis meriti eſtimant̄. q̄ꝫto ad altiorē vite pfectōꝫ ex voti pposito obligant̄. Et iō nomē ⁊ officium angl'oꝝ q̄ deo ſūt viciniores ſibi vēdicant. q̄ amorꝫ incēdio inflāmati ac ſapientie dono pditi diuie iuſticie ſe ꝯformāt. Vn̄ dr̄ ſeraphin. i. ardētes vl' incēdentes ppter incenſionē et feruorē charitatꝫ. Cherubin ppt plenitudinē celeſtꝫ ſapīe et cognitiōeꝫ diuie ꝟitatꝫ. throni ꝟo ppt amorē iuſticie et ppendiculū eq̄tatꝫ Dicūt̄ igr̄ p̄mo ſeraphin q̄ꝛ angeli illi⁹ ordis diuini amorꝫ incēdio p̄ ceteris inflāmati alioꝝ ſūt inflāmatiui. ſic religioſi q̄ſi ignei. illos ad amorē dei ⁊ pximi inflāmāt. ad q̄ꝝ corda nūc ꝟbo nūc exēplo appropinquāt. Ecci. xlviij. Surrexit helyas ſicut ignis. ⁊ ſmo ei⁹ ſic facla ardebat. ⁊ Luc. vlt. Nōne coꝛ nr̄m ardēs erat ī nob ⁊c̄. et iō angeli ordis ſeraphi nō ſolū dicūt̄ calidi. imo ſupferuidi. Nā q̄ feruet calorꝫ violētia. nunc extra ſe iactat̄. nūc ī ſe tollit̄. ſic mēs religioſa ī dei amore feruida nūc ſup̄ ſe p deuotōꝫ rapit̄. infra etiā vt q̄ſi ſuij pſi⁹ obliuiſcit̄. nūc ad pxim inflāmādū diffundit̄ et dilatat̄. ī ſe ſtare nō valēs. nūc volēs alios attrahere. ⁊ ſibi icorpare ſatagit et conat̄. Job. xxix. feruēs et fremēs abſorbebit terrā. ps. Qui fac̄ angl'os ſuos ſpūs et mi. ſu. flāmā ignis. et ī Apoc̄. x. a. Vidi angl'm c⁹ facies erat vt ſol. et pedes ei⁹ vt colūna ignis. Jō dr̄ Iſaie. vj Volauit ad me vn⁹ ex ſeraphī et ī manu ei⁹ calcul⁹ ignit⁹ quē tulerat d̄ altari. ⁊ tetigit os meū ⁊c̄. Itē ſcōo q̄ꝛ ī ſe mobiles alioꝝ ſūt motiui. Vn̄ ⁊ volaſſe legūt̄ ī Iſa. ſic religioſi ſpū diuie dilectōis moti mobiles ſūt iuſſis ſupioꝝ ſine more diſpēdio obtpando. ⁊ aliꝭ exemplū obedientie relinquendo. tales pſicere impata nō pcraſtinant. ſed velut volucres ad oīe qd̄ p̄cipit̄ aduolant ⁊ feſtinant

Ideo de veloci taliũ obediẽtia dr Iſaie.lx.
Qui ſunt iſti q̄ vt nubes volãt. ⁊ Iſaie.xviij
Ite angeli veloces. ⁊ Sap̄.vij. Om̄ib mo
bilib mobilior eſt ſapia. Ezech.j. Quocũq
ibat ſpũs rote leuabant ſequentes eũ. ſpũs
eñ vite ⁊c̄. Spũs vite eſt charitas q̄ vita ē
aīme. q eñ nõ diligit manet in morte. j. Io/
hã.iij. Spũs quidẽ vite pncipiũ eſt motus
⁊ opatiõis in corde. Vñ ſi fuerit ſpũs vite ĩ
corde. mobilẽ efficit hoīem ⁊ agilẽ ad quãli
bet victorioſam actionẽ. Prouer.xxj. Vidi/
ſti hoīem velocẽ in ope ſuo. ⁊c̄. Itẽ tertio
acuti ſunt ⁊ penetratiui. penetrãt eñ ↄtem/
plãdo ad interiora velamis. i. ad ſecretiſſi/
ma deitatꝫ. ſic ↄtemplatiuoꝝ affect p deſi/
deriũ ſemp in deũ tẽdit. ⁊ extra ſe nõ effluẽſ
ad aliud pter ipm ⁊ extra ipm non diuertit.
Eccĩ.xxiiij. Gyꝝ celi circuiui ſola. ⁊ pfundũ
abiſſi penetraui. ⁊. j. Coꝝ.ij. Spũs oĩa ſcru
tatur etiã pfunda dei. Et Iob.xxviij. Om̄e
pcioſum vidit ocul ei. pfunda fluuioꝝ ſcru
tat ⁊c̄. Tã acut ⁊ penetratiu fuit paul q̄
in pſcrutatõe celeſtiũ archanoꝝ vſq ad ce/
lũ tertiũ introiuit. Sap̄.vij. acut ſcʒ Itẽ
quarto ſũt inferioꝝ ⁊ ſuppoſitoꝝ reductiui.
qꝛ q̄s ſeraphin igne charitatis accẽdũt. ad
deũ q̄ ſurſũ eſt deducũt ⁊ ↄuertũt. Sic affe
ctus viri ſpũalis igne charitatis ſuccenſus
nũc ſe extẽdit ad deũ p ↄtemplatiõem. nunc
vo ad pximũ p cõpaſſionẽ. Ad deũ moueẗ
vt in eo ↄquieſcat. Ad pximũ vt ipm ad de/
um reuocet ⁊ reducat. Iac̄.vlt. Si erraue/
rit q̄s a ṽitate ⁊ ↄuerterit eũ aliq̄s. ſcire de/
bet ⁊c̄. Leuit.xix. Si errauerit bos vel aſi/
nus reduc eũ ⁊c̄. Itẽ q̄nto actiui ⁊ exẽpli/
ficatiui. qꝛ nõ ſolũ inferiores accendũt. veꝝ
etiã ⁊ ordinate diligẽdi formã tribuũt. quia
angelos inferiores informãt qualiẗ p amo
rem pfectũ redeãt in deũ. ⁊ ſm ſupiora pfici
ant ⁊ incedãt. Et h̄ ppꝛie religioſis cõgruit.
quos dñs ſecularib poſuit i exẽplũ. vt ſm
ipoꝝ imitatiõem mores prauos corrigant.
⁊ ↄtẽptis terrenis celeſtia appetãt ⁊ acq̄rant
Sic ⁊ yſa. nud ⁊ diſcalciat dat eſt i ſignũ
⁊ portentũ egyptijs ⁊ ethyopib ⁊ quibuſdã
alijs. Iſaie.xx. Vita itaq religioſoꝝ exem/
plar eſt mũdanoꝝ. Similiter vita ⁊ cõuer/
ſatio ſancta platorũ forma eſt ⁊ reformatio
vite ſubditoꝝ. Deut.xvij. Deſcribet ſibi rex
deuteronomiũ legꝭ. ⁊ accipiet exemplar a ſa
cerdotib leuitice trib. ⁊ habebit ſecũ ⁊c̄. Et
Zach.xiiij.d. Adã exẽplũ meũ ab adoleſcẽ/
tia mea. et Ioh.xiij.d. Exẽplũ dedi vob ⁊c̄.
et. j. Thi.iiij.f. Eſto exemplũ fideliũ in ṽbo ĩ
fide et in caſtitate. Mali aũt ſctõꝝ anglorũ
omiſſo exẽplo ſe exhibẽt exẽplar pditionis.
ſic̄ Achaz q̄ miſit exẽplar altarꝭ damaſci in
hierl'm.iiij. Re.xvj.d. Qδ quidẽ videnẗ face
re aliq̄ de modernis. q̄ hoc ſeculo nequã ſe
ↄformãt. relictis et abiectꝭ patrũ et regule ĩ
ſtitutꝭ. vt dici poſſit illud Iob.xvij. Poſuit
me q̄ſi in pūerbiũ vulgi et exẽplũ ſũ. Relin/
quũt alijs exẽplũ culpe. erũt poſterꝭ exẽplũ
pene. Ezech.v. Eris opprobriũ et blaſphe/
mia exẽplũ et ſtupor cũctis gẽtib. et. ij. Pet.
ij.b. Ciuitatẽ ſodomoꝝ in cinerẽ redigens
euerſiõe dãnauit. exẽplũ eoꝝ q̄ impie acturi
ſunt ponẽs ⁊c̄. ⁊ canonica iude. Ciuitates fi
nitime ſil'i mõ exfornicate. ⁊ abeũtes p car/
nẽ alterã. facti ſũt exemplũ ignis etni penaꝫ
ſuſtinẽtes. Itẽ ſexto angeli ordinis ſera/
phin ſũt holocauſti purgatiui. qꝛ nõ ſolum
ſunt purgati a corruptiõe mali. imo ab ĩpfe
ctiõe oĩs boni. in q̄b nulla adeſt mali corru
ptio. nec de eſſe alicui boni pfectio ↄpbaẗ.
⁊ h̄ potiſſime ↄgruit virꝭ angelicꝭ ⁊ pfectis q̄
ſe dño medullatũ holocauſtũ penit obtule
runt. q̄ velut angeli ignei ĩ ſe etiã leuioꝝ cul
pe maculã nõ admittũt. imo oẽm mali ſpe/
ciẽ in ſe ⁊ in alijs annihilãt et ↄſumũt. Ma
lach.iij. Erit q̄ſi ignis ↄflãs. ⁊ ſedebit ⁊ pur
gabit filios leui. Eccĩ.iiij. De negligẽtia pur
ga te cũ paucꝭ. nec ſolũ ſunt puri ⁊ immuneſ
a corruptiõe mali. veꝝ etiã ab impfectõe bo
ni. Deuẗ.xxxiij. Perfectio tua et doctrĩa tua
a viro ſctõ ⁊c̄. Sic etiã dictũ eſt abraã Geñ
xvij. Ambula corã me et eſto pfect. iõ dicũt
ſeraphin ad iſaiã Iſaie.vj. Auferet iniq̄tas
tua. et peccatũ tuũ purgabiẗ. in q̄ notaẗ pur
gatio om̄is mali. Et ſequiẗ in codẽ capitulo
Iſa.vj. adh̄ erit decimacio. et ↄuerteẗ ⁊ erit
in oſtẽſionẽ ſic̄ terebint et ſicut querc expã/
dens ramos ſuos. ſemen ſanctũ erit qδ ſte/
terit in ea. Ecce pfectio tot boni que conſe
quiẗ purgatiõem mali. Itẽ ſeptimo ſũt il/
luminatiui et om̄is tenebroſe obſcuritatis
fugatiui. luciformẽ eñ et illuminatiuam ha
bent ppꝛietatẽ. vt dic̄ Dionyſi. qδ virꝭ ſpũa
lib potiſſime cõuenit. quos deus velut lu/
minaria in firmamẽto. id eſt. in eccl'ia collo/
cauit. q̄b dr Ioh.viij. Vos eſtis lux mũdi.
et ideo om̄es tenebras in ſe et in alijs diſcu
tiunt. et lucis ſpũales radios vndiq circũ/
ſpargũt. Iob.xxxviij. Per quã viã ſpgiẗ lux

Et ad Ephes.v. Ut filij lucis ambulate in
dilectiõe. Et ad Phil.j. Inter q̃s lucetis tã/
q̃ luminaria ꝛc. ꝛ Dan.xij. Fulgebũt iuſti
ſiue docti ſic ſplẽdoꝛ firmamẽti ꝛc. Noïe
igit ſeraphin q̃ deo immediati⁹ ꝯiungunt ꝛ
in diuinis laudib⁹ voces frequẽti⁹ emitte/
re dinoſcunt. viri religioſi ꝛ ſpũales nõ im/
merito intelligunt. q̃ viciniores ſunt deo p
ꝯtemplatiõem ꝛ laudis ꝯtinuatiõem. ſicut
dr Iſa.vj. Clamabat alter ad alterũ ꝛ dice/
bant. Sanct⁹ ſanct⁹ ſanct⁹ ꝛc. ꝛ ꝑpter chari/
tatis incenſionẽ. cui⁹ exceſſus ſiue incenſio
plus exigit in ipis q̃ in alijs. p̃ſertim cũ ipſi
ſint altare dñi in quoꝝ cordeꝛ corꝑe iuge ſa
crificium dño ĩmolat. ꝛ ideo ignis in hoc al
tari eſt cõtinue accẽdendus. vt patet Leui/
tici.j. Ignis ꝛc. De iſtis autẽ angelis oꝛ/
dinis ſeraphin ſeptẽ ſpecialiter exprimũtur
ſcȝ ꝙ ſtabãt. ꝙ duo erãt que ſtabant. ꝙ bis
ſex alas habebãt. ꝙ ſe velabãt. ꝙ volabant.
ꝙ clamaudo requiẽ nõ habebãt. ꝙ tollẽtes
lapidẽ ignitũ de altari labia Iſaie emunda
bant. Iſta oĩa exigunt in viris angelicis
ꝛ ſpiritualib⁹ quo ad ſtatũ ꝑfectionis. Q͞
nãq̃ duo fuiſſe dicunt refert ad mutue co/
habitatiõis aſſociatiõem. ſiue ad mutuam
gemine charitatis exhibitiõem. quia inter
pauciores q̃ inter duos eſſe nõ põt oſten/
ſio charitatis. Luc.x. Miſit binos ꝛ binos
ante faciẽ ſuã ꝛc. Eccl.iiij. Melius eſt duos
eſſe ſimul q̃ vnũ. habẽt eñi emolimentũ ſo/
cietatis ſue ꝛc. Ideo duo angeli miſſi ſũt ſi/
mul ſodomã. Gen.xix. quoꝝ vnus gentẽ ꝑ/
uerſam ſubuerteret. alter vero iuſtũ Loth
cum ſua familia liberaret. Ad vtrũq̃ mini/
ſteriũ complendũ vn⁹ angelus ſuff:ciſſe po
tuiſſet. duos tamẽ ſimul miſit domin⁹ vt ſo
cietatẽ mutuã in angelis ꝛ hominib⁹ cõmen
daret. ꝛ ad augmentũ ꝛ cõſeruatiõem chari
tatis ſocietatẽ eſſe neceſſariã demonſtraret
Ps. Ecce q̃ bonũ ꝛc. ideo dicunt duo fuiſ/
ſe in agro. duo in lecto. Matth.xxiiij. Q͞
aũt ſecũdo ſuꝑ templũ ſtabãt. ſcȝ ꝙ nõ ſede/
bant. nõ iacebãt. ſed fixi ꝛ erecti ſuꝑ vtrũq̃
pedẽ ſtabãt refert ad erectã affectionis ꝛ in
tentionis eleuationẽ ad celeſtia. ꝛ ad fixam
ac immobilẽ eternoꝝ cõtemplatiõem. Ps.
Stantes erãt pedes noſtri. in a.t. hierl'm.
Hiere.vj. State ſuꝑ vias veſtras ꝛ videte
ꝛ interrogate que ſit via bona. Et i pſalmo.
Mane aſtabo tibi ꝛ videbo. Et Abacuc.ij.
Suꝑ ſpeculã meã ſtabo ꝛc. Sap.xviij. Ce
lum attingebat ſtãs in terra. Ideo dr ange
lus ſteriſſe iuxta arã templi ꝛc. Apocal.viij.
Tertio biſſenas alas habebãt. quia ſex
erãt vni. ſex alteri. ꝛ h̃ habet referri ad pleni
tudinẽ opeꝝ charitatis ꝛ miſericordie q̃ ne
ceſſario ſuꝑ obſeruatiõȝ decalogi ſuꝑerogã
tur. q̃b⁹ viri ſpũales velut duodecim pẽnis
ſiue alaꝝ fulcimẽtis a terrenis ad celeſtia ele/
uant. Sex itaq̃ ale vni⁹ ſunt ſex oꝑa miſeri
cordie q̃ exhibent ꝑrimo reſpectu corꝑis. ſ.
reficere eſurientẽ. potare ſitientẽ. cooperire
nudũ veſtimẽtũ nõ habentẽ. viſitare infir/
mantẽ. recolligere pauꝑem trãſeuntẽ hoſpi
cio. ſepelire morientẽ. De q̃b⁹ dr Mat.xxv.
ꝛ Thob.j. ꝛ.ij. Sex ſ͞c͞do ale alterius ſunt ſex
oꝑa ſpũalia ꝑrimo exhibita ex ꝑre mẽtis. ſ.
ꝯuertere errantẽ. inſtruere ignorantẽ. ad g̃/
tiã ſuſcipe penitentẽ. diligere ꝑſequentẽ. ar/
guere delinquentẽ. defendere innocentem.
Talib⁹ alis a dextris ꝛ a ſiniſtris electoꝝ
mentes ad celeſtia eleuant. Ps. Si aſſum/
pſero pẽnas meas diluculo ꝛc. Ezechiel.j.
Pẽne coꝝ erãt iuncte alteri⁹ ad alteꝝ ꝛc. Et
Apoc.xij. Date ſunt ei ale vt volaret i deſer
tũ a facie draconis ꝑſequẽtis. Q͞ autẽ ſe
raphin velabãt faciẽ ꝛ pedes. refert ad hũilẽ
religioſoꝝ intẽtionẽ. nõ eñi intẽdũt ſua me/
rita ꝑpt hoĩm laudẽ publicare. ſicut faciunt
hypocrite q̃ ſtãt in angulis plateaꝝ orãtes
vt videant ab hoĩb⁹. Math.vj. ſȝ vt deo pla
ceant q̃ videt in abſcondito. ſtudent bona
que faciũt occultare. Math.vj. Neſciat ſini
ſtra tua q̃d faciat dextera. Caput itaq̃ cor/
pus ꝛ pedes velãt ꝛ tegũt q̃ nec in ꝑ̃ncipio.
nec in fine. nec in medio de bonis q̃ faciunt
laudari appetũt ab hoĩb⁹ vl' reqrũt. Se/
raphin q̃nto dicunt volaſſe. ꝛ h̃ refert ad ꝑ
fectionẽ iuſtoꝝ ꝛ meritoꝝ mlťiplicatõȝ. Ná
auis volãs ꝑ mlťiplicatũ alaꝝ motũ ꝛ ſepi⁹
iteratũ aera petẽs a terra ſe elõgat. Sic vi/
ri ſancti nõ ꝑ ociũ ꝛ torporẽ. imo ꝑ bonoꝝ
oꝑm exercitiũ ꝛ laborẽ relictis terrenis ce/
leſtib⁹ appropinquãt. ps. Quis mihi dabit
pẽnas ꝛc. Clamoꝛ ſexto ſeraphin iugẽ ſi/
gnificat diuĩe laudis ſine intermiſſiõe cõti/
nuationẽ. ſic ꝯtinue ꝑrumpũt electi ex deſi/
derio vidẽdi deũ. ps. Ad videndũ in boni/
tate electoꝝ tuoꝝ. ad letãdũ in leticia gentis
tue vt lauderis cũ here. Clamabãt aũt ſera
phin. ſanct⁹ ſanct⁹ ſanct⁹. iõ ei ꝑrũpũt electi
p̃cipue r̃ligioſi i triplicẽ laudẽ dĩ. q2 ipe ſcũs
ſcõꝝ electos ſuos ſcĩficat ab amore mũdanoꝝ

ſeparādo ⁊ ſepatos in via meritoꝝ pmouē/
do. ⁊ in fine iā ſanctificatos p ſanctificatōiſ
cōſummatiōem in glīa p̄miando. Eſt itaq̄
iugiter laudād⁹. q2 efficit hominē ſanctū ⁊
mundū in penitētia. ſanctiorē in iuſticia. ſā/
ctiſſimū vero in glīa ſempiterna. Joh. xvij.
Sanctifica eos ī veritate vt ⁊ ipi ſanctifica
ti ſint ⁊ ꝯſummati ī vnū ſic̄ ego ⁊ tu vnū ſu/
mus. Ex ſc̄do ſeptimo labia Jſaie polluta
cū calculo tangebāt ⁊ mūdabāt. habz refer
ri ad ſanctoꝝ ⁊ religioſoꝝ miſericordiā ⁊ cō/
paſſionē q̄ p grāz ipos ſanctificantē ī ſe pur
gati ſecularib⁹ etiā ⁊ alijs immūdiſ pctōrib⁹
cōpatiētes feruētiſſimis ⁊ deuotiſſimis ora
tionū ſuffragijs eoꝝ ſanctificatōi coopant̄.
Sic moyſes ſuis p̄cib⁹ mariā leproſam ⁊ ī
mundā ſanitati ⁊ mūdicie reſtituit. vt patet
Nūeri. xij. ⁊ Job vlt̄. Seru⁹ me⁹ iob orabit
p vob̄. faciē ei⁹ ſuſcipiā vt vob̄ nō iputet̄ ſtul
ticia. Et ſeq̄t̄. Cōuerſus eſt dn̄s ad pniām
iob. cū oraret p amicꝭ ſuis ⁊c̄. Ex q̄ patz ma
nifeſte q̄ mlt̄ū coopant̄ bonoꝝ ſuffragia ad
peccatoꝝ iuſtificatōem ⁊ emēdatiōem. Et h̄
de ordine ſeraphin dicta ſufficiāt.

S Icut viri pfecti ꝯfigurant̄ ordini ſe
raphin pp̄ter excellētiā feruētiſſime
dilectiōis. ita aſſimilant̄ ordini che/
rubin pp̄ter plenitudinē ſapīe ⁊ p̄rogatiuā
limpidiſſime cognitiōis q̄ in virꝭ ſpūalibuſ
dinoſcit̄ p̄ ceteris relucere. Cherubin q̄ppe
plenitudo ſapīe iterp̄tat̄. qđ abſq̄ dubio vi
ris ſpūalib⁹ cōuenit. p q̄ꝝ corda ſpūs ſapīe
affluētiſſime ſe diffundit. j. Coꝝ. ij. Sapiē/
tiā loq̄mur int̄ pfectos. ſz nō ſapiāz p̄ncipū
hui⁹ ſeculi q̄ deſtruet̄. ſz loq̄mur ſapiam in
myſterio abſcōditā. quā nemo p̄ncipū hui⁹
mūdi cognouit. ⁊c̄. Iſti⁹ ſapīe celeſtꝭ radi
us p ſpūm ſctm̄ in cordib⁹ viroꝝ ſpūaliū dif
fundit̄. ſic ibidē ſequit̄. Nobis aūt r̄uelauit
de⁹ p ſpm̄ ſcm̄ ſuū. q2 ſpūs ſcrutat̄ omnia ⁊c̄
Hec ſapīa nō eſt mundana q̄ inflat ſz illa q̄
edificat. Prima eīm eſt terrena. de q̄ dr̄ Luc̄.
xvj. Prudētiores ſunt filij hui⁹ ſeculi filijs
lucꝭ. ⁊ hec eſt in auaris ⁊ negocioſis. p̄terea ē
animalis. de qua ad Roma v. Prudentia
carnis mors eſt. hec eſt in voluptuoſis. quia
ſc̄da ſapiētia nō inuenit̄ in terra ſuauiter viuē
tium Job. xxviij. Eſt inſup diabolica. et hec
eſt in ſupbis ⁊ in inuidis. de quib⁹ Jſaie. v.
Ve qui ſapiētes eſtis in oculis veſtris ⁊c̄. ⁊
in Hiere. iiij. Sapiētes ſunt vt faciant ma
la. ſed in maliuolā animā nō introibit ſapi/
entia. Sap̄. j. Jō ad verā ⁊ pmanētē ſapiē
tiam q̄ de ſurſum eſt recurrendū eſt. Hec eñ
eſt pudica. pacifica ⁊ modeſta ⁊c̄. Jacobi. iij.
Nā mentē quā inhabitat purificat ⁊ pacifi/
cat ⁊ q̄etat. Et iō iſti⁹ ſapiētie plenitudo pfe/
ctoꝝ mētes angelis ordinis cherubin pa/
rificat ⁊ ꝯfigurat. Jō dr̄ Malach. ij. Labia
ſacerdotꝭ cuſtodiūt ſciām ⁊ le. de ore ei⁹ re.
q2 angel⁹ dn̄i exercituū eſt. Et in h⁹ rei figu
rā dr̄ Exo. xxv. Duos q̄z cherubin facies ex
vtraq̄ pte oraculi. cherub vn⁹ erit ī latē vno
⁊ cherub alter in latere altero ⁊c̄. Jſtud ora
culū eſt cor hūanū in q̄ oportet deū adorare ī
ſpū ⁊ veritate. Joh. iiij. Jn q̄ quaſi a ſiniſtrꝭ
erigit̄ cherub q̄ ad ſciam in humanis. vt ſcz
ſciam⁹ qualit̄ in medio h⁹ praue ⁊ pūerſe na
tionis ſapiēter ꝯuerſemur. in alia ſc̄do pte dꝫ
eſſe cherub q̄ ad ſapiam neceſſariā in diuis
vt ſcz ſm̄ ſpm̄ diuine ſapīe nos celeſtib⁹ cō/
formemur. ⁊ ſic cherubin vocabulū in p̄nti
⁊ in futuro ſciam ſignificat. Pn̄t itaq̄ viri p
fecti dici cherubin pp̄t multa q̄ ſm̄ traditōz
beati dionyſij iſtꝭ angel̄ ſpēalit̄ approp̄ant̄. ⁊
p̄mo pp̄t deificā viſionē. iō eīm deiuidi dicūt̄
q2 diuini lumīs influētia p̄mo ⁊ p̄ncipalit̄
irradiāt̄ q̄ in dei viſiōe ſublimiori glīa extol
lunt̄. Et h̄ iō. nā viri ſpūales angel̄ q̄dē che/
rubin cōpabiles deū vidēt p cognitiōez ⁊ p
ꝯſcīe mūdiciā. ſibi adherēt īſepabilit̄ p amo
rem. ⁊ ſic de nūero cherub efficiūt̄. ad quoꝝ
eq̄parantiā ſe deueniſſe vite ⁊ grē merito di
noſcūt. j. Paral̄. xxviij. Auꝝ puriſſimū dedi
vt fieret ex eo ſil̄itudo cherubin ſm̄ opa exē
plarꝭ ⁊c̄. Auꝝ puriſſimū purā ſignificat cō/
ſcientiā ⁊ mundā q̄ in viris ſpūalib⁹ potiſſi/
me inuenit̄ pp̄t quā vita angelica in ea ſil̄is
potiſſime repit̄. Nā nulla creatura puritati
angelice in p̄nti poterit adeq̄ri q̄ ipi⁹ angeli/
cam puritatē quantū in ſe fuerit ꝯtempſerit
imitari. Jtē ſecūdo pp̄ter ſingularē diuini
lumīs ſuſceptōz. q2 lux diuīa ſup ipos trāſ
fuſa ipos ſingularit̄ illumiat. vt oib⁹ ſub ſe
ꝯſtitutis ipis mediātib⁹ euidētiſſime ſe oñ/
dat. pp̄ter qđ cherubin plena fuiſſe oculis le
gunt̄. Ezech. j. ⁊ x. ⁊ Apoc. iiij. q2 viri angel̄
cherubin cōpati circūſpectiōis grā ⁊ puidē
tie dono circūdati. ſunt vndiq̄ luminoſi vt
non ſolum ppria. verū etiā ⁊ accendāt vigilā
ti ſtudio aliena. Et ideo forſan facies che/
rubin mutuo ſe legunt̄ reſpexiſſe quia vn⁹/
quiſq̄ alterius debz eſſe ocul⁹ ⁊ alieno picu
lo velut pprio cū diſcretōis moderamie ꝯire

Itē tertio ꝓpter ſibi infuſe ſapiē cōmuni/
cationē. Nā occultū ſupme ſapiētie donum
ſiue lumē qḋ diuinit⁹ accipiūt ad alios trāſ
fundūt. ſic iuſti talentū qḋ ex dei diſpēſatōe
recipiūt nō ponūt ſub modio ſꝫ ſup cande/
labrū. qḋ omibꝫ q̄ntū in ſe eſt cōmunicāt eq̄
liter ꝛ exponūt. Sap̄. vj. Sacramēta di nō
abſcondā. ſꝫ ponā in lucē ſciam ꝛ nō preter/
ibo veritatē ꝛc̄. Verꝫ erubeſcere p̄nt inuidi
ꝛ emuli q̇ donū dei nitunꝛ ſibi ſolū vēdica/
re. Cōtra qḋ Nūe. xj. Quid inq̇t emularis
ꝓ me. q̇s tribuet vt omis popul⁹ ꝓpheter. et
det ſingulis ſpūm ſuū. Itē quarto ꝓpter
diuine q̇etis p̄paratiōem. Vn̄ Dionyſ. eos
diuie q̇etis hoſpites ſiue receptores cogno
minat. ex eo em̄ ꝙ lumē capiūt. loc⁹ luminiſ
fiunt. Qui igiꝛ p amorē ꝛ quietē cōſciētie d̄o
deſup veniēti in ſuo affectu locuꝫ p̄parant.
angel̄ cherubin ſe ꝯformāt. iō forſan diciꝛ ſe
dere ſup cherubin. qꝛ quos q̇etos humiles
ꝛ māſuetos inueniet in ipis familiari⁹ requi
eſcit. Iſa. xj. Requieſcet ſup euꝫ ꝛc̄. Pſ̄. In
pace fact⁹ eſt loc⁹ eius. ꝛ in ſyon h. e. Iſa. lxvj
Sup quē req̇eſcet ſpūs me⁹. niſi ſup manſ.
ꝛc̄. Itē q̇nto ꝓpter imediatā ſecrete dei ſa
pientie circuitiōꝫ. Nā angeli cherubin ime/
diate quidē deo aſſiſtūt p incōmutabilitatē
ꝯtemplatōis ꝛ veritatꝭ. circueūt tn̄ ſemp ad
mirando ꝛ laudādo incōprehenſibilē ꝓfun
ditatē diuine maieſtatꝭ. Nā q̄nto cōtempla
tionis acie ꝓfundi⁹ diuinitatꝭ ſecreta cōpre
hendere ſatagūt. tāto ſe min⁹ cōprehendiſſe
p omia recognoſcūt. Sic reuera eſt de pfe/
ctis q̇ nōdum ſe cōp̄hendiſſe arbitranꝛ. imo
quāto videnꝛ eſſe v̄tutibꝫ ꝛ gratijs pfectio/
res. tāto ſe reputāt omibꝫ inferiores. ꝛ cum
aliq̇ reputāt eos vſqꝫ ad dei ſecretiora iā pe
netraſſe vix putāt ſe adhuc talia inchoaſſe.
Ecc̄i. xviij. Cū ꝯſūmauerit hō tunc incipit.
Luc̄. xvij. Cū omia bn̄ feceritis. dicatꝭ ſui
inutiles ꝛc̄. Itē ſexto ꝓpter deifici alimen
ti vnificā repletiōem. qꝛ nō eſſet p omia bea
tus angeloꝝ ſtat⁹ ſi multa de ſecretis dei ca
perēt intellectu. ꝛ tn̄ vacui remanerēt i affe/
ctu. Iō dicit ꝙ multa quideꝫ ꝛ inaudita de
dei ſecretis intelligūt. ſꝫ ſinguli ſummā refe
ctiōem ſpūalē qua deo incorporanꝛ inueni/
unt. ꝛ p internā dulcedinē diuine volunta/
ti vniti ab ipo nō recedūt. Sic viri ſpiritua
les multa capiētes intellectu vberi⁹ ſe ꝛ ali/
os reficiunt quāto ꝓfundiora de occultꝭ di
uine ſapiētie apprehēdunt. Hieremie. xxxj.
Inebriabo aīmas ſacerdotū pinguedie ꝛc̄
Et Iſaie. lv. Audite ꝛc̄. Iſti⁹ alimenti dulce
dinē tāto iuſti pfecti⁹ recipiūt ꝛ ſentiūt. q̄n/
to ſenſus corpis ꝛ affectiōes corde puri⁹ cu/
ſtodiunt atqꝫ regūt. Ideo abraā pri⁹ ange/
lorum pedes abluebat quos temparo cibo
reficere diſponebat. Geṅ. xviij. Afferā pau/
xillum aque ꝛ lauenꝛ pedes veſtri ꝛc̄. Soli
em̄ boni ꝛ mūdi ad eſum angelicū admittū
tur. Sapiē. xvj. Prepaſti populo tuo eſcaꝫ
angeloꝝ ꝛc̄. Itē ſeptimo ꝓpter ſitus collo
cationē. Nā ſupne virtutes ex parte dexte/
re collocātur. demones vero ſiniſtrā tene/
re videnꝛ. Ezech. x. Cherubin ſtabāt a de/
xteris domus ꝛc̄. Et hoc eſt ꝓpriū electorū
ꝛ perfectoꝝ vt ſint filij dextere ſicut munda
ni filij ſunt ſiniſtre. Nam oues a dextris. he
di vero a ſiniſtris i iudicio locabunꝛ. Mat
thei. xxv. In cui⁹ rei figurā abraā dexteraꝫ
tenuit. Loth vero tenēs ſiniſtram in ſodo/
mam declinauit. Geṅ. xiij. Ideo etiā poſuit
iacob manū dexterā ſup caput manaſſe. ſini
ſtram vero ſup caput effraim. Geneſis. xlix
Manaſſe obliuio. Effraim v̄o frugifer vel
fructificatio interp̄tatur. Qui hic gaudent
bonis tpalibꝫ quibꝫ applaudit mūdus. ſunt
effraim. ꝛ putāt ſe dexterā felicitatis obtine
re. Pſ̄. Beatū dixerūt populū cui hec ſunt.
Religioſi vero q̇s obliuiſciꝛ ꝛ abijcit mūd⁹
ſiniſtrā hr̄e partē a reprobis opinānꝛ. Sa/
piētie. v. Hi ſunt q̇s aliquādo habuimus i
deriſum ꝛc̄. ſꝫ in fine cancellabunꝛ man⁹. q̇a
mali ſiniſtrā cū rubore obtinebūt. boni v̄o
cum honore dextrā obtinuiſſe ſe gaudebūt
quando diceꝛ. Amice aſcende ſuperi⁹. ꝛ erit
tibi honor corā ſimul diſcumbētibꝫ. alijs i/
cipientibꝫ obtinere nouiſſimū locū cum ru
bore. Item octauo ꝓpter inferiorū exci/
tatiōem. Nā angeli ordinis cherubin infe/
riores angelos excitant in diuine ꝯtempla/
tiōis admiratōꝫ. ꝛ qḋ ḋ deo p cognitōis do
num pcipiūt. inferioribꝫ innoteſcūt Et hoc
ꝯuenit religioſis verbo ꝛ exēplo ſecl̄ares al
licere ad laudē ꝛ cognitionē creatoris. Eze/
chiel̄. x. Cū ambularēt cherubin ibāt parit̄
ꝛ rote iuxta ea ꝛ cū eleuarēt alas ſuas vt ex/
altarenꝛ ḋ terra nō reſidebāt rote ſed iuxta
erant. ſtantibꝫ illis ſtabāt ꝛc̄. Ex quo mani/
feſtum eſt ꝙ ex profectu vel defectu religio/
ſorum ꝛ clericoꝝ dependet pfectus vl̄ defe/
ctus laicoꝝ. Iudith. viij. Et nūc frēs vos q̇
eſtꝭ p̄ſbi i ipſo dei ex vobis pēdet aīa illoꝝ.

Itẽ nono ꝓpter diuine volũtatis manifeſtationẽ. Nã mediãtibꝫ angelis cherubin diuina volũtas in ſupioribꝫ innoteſcit. Ideo dr Nũe. viij. g. Audiebat vocẽ loquentis ad ſe de ꝓpiciatorio qḋ erat ſup archã inter duas alas cherubin. inde ꝛ loquebať ei. Sic religioſi ꝛ litterati viri ſunt q̃ſi interp̃tes di ad aures ſimpliciũ laicoꝝ ꝛ ipoꝝ laicoꝝ ad aures dei. Exo. xix. Moyſes retulit verba dñi ad populũ. ꝛ vice verſa ppl'i ad deũ. Et Ezech. j. Sonꝰ alaꝝ cherubin erat q̃ſi ſonꝰ aquaꝝ multaꝝ quaſi vox ſublimis dei. Nã pfecti verba populoꝝ referũt ad deũ in orõne ꝛ gratiaꝝ actiõe. ꝛ verbũ dei annũciãt populo i p̄dicatiõe. Videãt igiť ꝙ fideles ſint interp̃tes. nõ amore. nõ odio vel timore alicuiꝰ pſone ꝛ diuinũ ꝯſiliũ peccatoribꝫ occultantes. Talis interpres fuit Paulꝰ q̇ dicit Actuũ. xx. Nihil ſubtraxi vobis vtilium q̇n annũciarẽ vobis ꝛ docerẽ publice teſtificãſ omĩbꝫ pniam ꝛ fidẽ ꝛc̃. Itẽ decio ꝓpť ſpecialem cuſtodie paradiſi deputatiõem. Nam cherubĩ velut ianitoribꝫ cuſtodia ianue paradiſi fuit deputata. vt patet Geñ. iij. g. Collocauit cherubin ꝛ flammeũ gladiũ atqꝫ vſatilem ad cuſtodiendã viã ligni vite. Et hoc videť eſſe ꝓpriũ officiũ religioſoꝝ ꝛ doctorũ ꝛ prelatorũ. vt tã ex vite merito q̃ꝫ ex officio viã artã que ducit ad vitã in ſe cuſtodiant. ꝛ aliꝭs oſtẽdere nõ deſiſtãt. vt dicere poſſint illud Hierc. v. Hec eſt via ambulate in ea. ſꝫ nõ debꝫ eſſe ſine gladio verſatili ꝛ flammeo vir pfectus.

t Ertiꝰ ordo p̄me hierarchie vocatur ordo thronorũ. in q̇bꝫ diuina iuſticia potiſſime req̇eſcit. p quoꝝ miniſterium diuĩe equitatis excellẽtia benigne ꝛ ſapiẽter iudicãs vniuerſa hoĩbꝫ innoteſcit. ſicut dic̃ ps. Sedet ſup thronũ q̇. iu. iu. Et Eccĩ. j. Unꝰ eſt altiſſimꝰ creator oĩm potẽs ꝛ metuẽdus nimis. ſedẽs ſup thronũ dominans deꝰ. Uñ hi angeli in quibꝫ deꝰ reſidet ꝛ cuncta ſubiecta ordinat ꝛ diſponit dicunť throni. quia ſicut thronꝰ ſubijciť reſidẽti. ſic angeli illiꝰ ordinis diuine iuſticie ſunt ſubiecti. ex quo p̄ſidẽtis auctoritas declaratur. ꝛ ipoꝝ ſubiectoꝝ thronoꝝ. id eſt. angeloruꝫ humilitas cõmendať. Nã ſup humiles ſpiritu dñs requieſcit. Et ideo viri ſpirituales ꝛ pfecti ſiue ſint religioſi ſiue p̄lati ſignificãtur p thronos ratiõe iuſticie ꝛ humilitatis. ſicut p cherubin ꝓpter excellentiã ſapientie. ꝛ ſicut p ſeraphin ratiõe charitatis. Nã illa que de thronis p appropriationẽ dicunť. in viris ſanctis p imitatiõem diuine iuſticie inueniunť. De ꝓprietatibꝫ aũt thronoꝝ dr̄ dionyſius. ꝙ ſunt ſedes dei altiſſimi. compacte id eſt. ꝯueniẽter ꝯiũcte. ab omĩ libere ſubiectione diuini ſupaduẽtus ſuſceptiue. deifere. ꝛ ab omĩ extremitate remote ꝛc̃. Et he cõditiones q̃buis ꝓprie dicanť de angel' tertij ordinis. ꝯueniũt tñ p appropationẽ virꝭ ſãctis qui poſſunt dici viri ignei vel flammei quo ad pſpicuitatẽ cognitiõis ꝛ feruorẽ caritatis. Dañ. vij. Thronꝰ eiꝰ flamma ignis. ibi gloſa Origenis. Thronꝰ dei ſunt monachi ꝛ heremite ꝛ ꝯſimiles q̇ in vno loco degentes dõ militare ſtudẽt. nec p loca diſcurrunt in quoꝝ quietꝭ cordibꝫ quieſcit deuſ. q̇ bene flãma nuncupať. q2 dilectiõe dei ꝛ pximi ꝛ deſiderio celeſtis patrie inflãmanť. Dicunť etiã throni eburnei ꝓpter mundiciam cordis ꝛ candorẽ innocẽtie ꝛ caſtitatis. Uñ ſignificanť p thronũ eburneũ quẽ fecit Salomon de ebore grandẽ. ij. Paral'. x. ꝛ. iij. Regũ. x. Nã in cordibꝫ eburneis. i. mũdis ꝛ caſtis dñſ requieſcit q̇ paſciť inter lilia donec inclinenť vmbre ꝛ aſpiret dies. Et ideo in v̾ginali vtero velut in throno eburneo diuinitas nouẽ mẽſibꝫ req̇euit. Cañ. v. Uenť tuus eburneꝰ. diſtinctꝰ ſaphiris. Ille inq̃ꝫ vẽter de quo Luc̃. x. Beatꝰ venter q̇ te portauit. Qui vtiq̃ꝫ fuit eburneꝰ vẽter vl' thronuſ q̃ntũ ad extinctionẽ fomitis ꝛ ꝯcupiſcentie tã originalis q̃ꝫ actualis. ꝛ quo ad p̄uilegiũ ꝯtinẽtie ſingularis. Itẽ ſunt throni gemmei. varijs ſcꝫ gẽmis ꝛ lapidibꝫ p̄cioſis inſigniti quantũ ad mẽtis cõſtantiã ꝛ patientie firmitatẽ. Ezech. j. Sil'itudo throni quaſi aſpectꝰ ſaphiri. et Apoc̃. iiij. Sedes erat poſita in celo ꝛ ſup ſedẽ ſedẽs. ꝛ aſpectꝰ eiꝰ quaſi aſpectꝰ lapidis ſmaragdi. Saphirꝰ eſt ſolidus lapis celeſtis ꝛ aerei coloris. ꝛ ſignificat illos q̇ firmi ſũt ꝛ ſtabiles ꝯ̄ extrinſecas mũdi tribulatiões. ꝛ h̄ ob ſpem eternorum ꝛ bonoꝝ celeſtiũ futuroꝝ. ſic̃ fecit Eleazarus. ij. Machabeoꝝ. vj. q̇ dixit. Dñe tu ſciſ q2 cũ a morte poſſem liberari duros corpiſ ſuſtineo cruciatꝰ. ſm aliã v̾o trãſlationẽ ꝓpť timorẽ tuũ h̄ libenť patior. Smaragdꝰ v̾o q̇ lapis ẽ mũdꝰ ꝛ ꝯ̄ impetuoſum ſanguinis influxuꝫ vtilis ſignificat illos qui in amore caſtitatꝭ roborati ĩnatas rep̄mũt i ſe corpis paſſiones. ſic̃ fecit apl's. j. Coꝝ. ix. Caſtigo

corpꝰ meū ⁊ in ſeruitutē redigo. ⁊c̄. Jaſpis ꝟo q̇ eſt gēma fugās fantaſmata. illos ſignificat q̇ temptationes demonū ſupant. ⁊ ipſorum fantaſticas vincunt illuſiones ⁊ declinant. ſicut apoſtolꝰ qui dixit. Nō ignoramꝰ aſtutias eiꝰ ⁊c̄. Et talibꝫ gēmis. id eſt. viris ſolidis ī fide ⁊ ope ꝟtuoſis p̄parat dn̄s tronū ſuū. ſic̄ dr̄ de hierl'm celeſti. tronꝰ dei dicebat. Math. v. in Thob penul. Ex ſaphyro ⁊ ſmaragdo edificabit ⁊ ex lapide precioſo. ⁊c̄. Itē throni ſunt nubei ꝑ cōpaſſionē ⁊ pietatē in quibꝫ dn̄s reſidēs velut de q̇buſdam nubibꝫ pluēs ꝑ ip̄as ſubuenit miſerijs afflictoꝝ. Eccl̄i. xxxv. g. Specioſa eſt dei miſericordia in tp̄e tribulatōis. q̄ſi nubes pluuie in tp̄e ſiccitatis. ⁊ Prouerb. xx. g. Miſericordia ⁊ veritas cuſtodiūt regē. ⁊ roborabitur clemētia thronꝰ eiuſ. De h̄ throno dr̄ Eccl̄i. xxiiij. Thronꝰ meꝰ in columna nubis.

Itē iuſti dicunt throni dn̄i. ſꝫ q̄ſi aurei ꝑ incorruptibilē iuſticiā ⁊ inflexibilē eq̇tatem Nā auꝝ incorruptibile eſt ⁊ vix flexibile. ſic iuſticia Sap̄. j. Juſticia ꝑpetua ē ⁊ imortal' ⁊c̄. Et in eodē. iij. Juſti in ꝑpetuū viuent. ⁊ ideo in eis velut in throno aureo firmo ⁊ ſolido dn̄s requieſcit. ſic̄ Aſſuerꝰ qui ī throno aureo ⁊ in ſolio regni ſui reſidebat. Heſter. xiiij. d. Prouer. xxv. a. Aufer iniquitatē ⁊ impietatē de vultu regis ⁊ firmabit. Poſſūt etiā dici iuſti throni ſyderei ſiue ſtellei. ⁊ hoc ꝑ trāquillitatē ꝯſciētie ⁊ ꝑfectā cordis hūilitatē. Nā quāto homīs cōſcientia humiliando ſe magis indignū reputat. tāto circa celeſtia obtinenda ap̄liꝰ ſe coaptat ⁊ ad deū in ſe ſuſcipiendū tāto eſt abilior. q̄nto in ſui ꝯſideratiōe humilior iudicat. Ps̄. Thronꝰ eiꝰ ſicut ſol in cōſpectu meo. ⁊ ſicut luna ꝑfecta. ⁊c̄. Sol quidē ⁊ luna cōputant inter ſidera q̄ q̄uis corꝑali dimēſione ⁊ ꝟtuali effectu ⁊ oꝑatione ſint maxia. tamē minima ſc̄m ſenſꝰ aſpectū iudicant. Et h̄ humilibꝫ cōgruit. q̇ q̄nto in mūdo minꝰ reputant. tāto ſunt maiores. Sapie. v. Habuimꝰ eos in deriſum ⁊ ī ſimilitudinē iproperij ⁊ finē illoꝝ ſine honore. ⁊ ecce quomō cōputati ſunt inter filios dei ⁊c̄. Sancti itaq; viri q̇ tā multiplici cauſa dei dicunt throni. angelis tertij ordinis cōparant. ꝓpter altiſſime paupertatis ꝓfeſſionē. Nā illud reputamꝰ altius quod eſt a centro remotiꝰ. Tales ſunt paupes ſpiritu quoꝝ eſt regnū celoꝝ. Matth. v. Qui cū terrenis nihil cōmune poſſidēt. ⁊ ideo ſuperiorem in celeſtibꝫ locū habent. ij. Chor. viij. a. Altiſſima eoꝝ paupertas abūdauit in diuitias ſimplicitatis eoꝝ ⁊c̄. Alta quidē ē paupertas q̄ tollit ſupflua. Altior q̄ diſtribuit ⁊ licita ⁊ ꝑmiſſa. Sꝫ altiſſima ſibi ſubtrahit etiā neceſſaria. ſicut illa vidua q̄ in gazophilacio de ſuis neceſſarijs duo dedit minuta Marci. xij. Aliꝰ eſt igit paup ſpū ſuperflua abijciēs. ſic̄ Abraā Gen̄. xiiij. q̇ dixit iuro tibi ⁊c̄. Altior ꝟo a licitis abſtinēs. ſic̄ dauid q̇ abſtinuit ab aq̄ qn̄ ſitiuit. ij. Para. xiiij. Sꝫ altiſſimꝰ eſt ea q̄ vident neceſſaria nō admittenſ. Jſa. lviij. g. Suſtollā te ſup altitudinē terre. ⁊ cibabo te hereditate iacob p̄ris tui. ⁊c̄. Itē throni angeli ſūt cōpacti. i. ꝯueniēter aptati ⁊ ꝯiūcti. q2 mutue caritat' iūcturā aliq̄ relaxāte iniuria nō deſerūt ſꝫ ſc̄m nature ſue ⁊ grē capacitatē deū ſupueniētē aptiſſime recipiūt. ⁊ receptū de ſe vlteriꝰ nō repellūt. Et h̄ ꝯuenit ſanctis viris ⁊ ꝑfect' vt ſint cōpacti ſic̄ throni ꝑ mutue charitatis ⁊ affectiōis indiſſolubilē cōpaginationē. ſꝫ in oībꝫ ſe deo coaptātes ſibi ī ſuis affectibꝫ immutabilē p̄parēt māſionē. Ad Ephe. iiij. Creſcamꝰ in charitate ī illo q̇ eſt caput ex q̇ totū corpus ipi cōpactū eſt ⁊ cōnexū ꝑ oēm iuncturā ⁊c̄. Nā in illis qui ſunt vniti ⁊ cōpacti in charitate ſine oī ſciſſura ⁊ affectionis ſeꝑabilitate deus pacis requieſcit ⁊c̄.

Itē ab oī ignominioſa ſubiectōe ſunt liberi quantū ad omnimodā ſeruitut' peccati euacuationē Nam throni q̄uis dō ſint ſubditi. nō tamē ſeruiliter ſunt oppreſſi. tāto magis ſunt liberi q̄nto ei magis ſunt ſubiecti cui ſeruire eſt regnare ⁊c̄. Seruitꝰ itaq; nimis ignominioſa ⁊ turpis eſt peccare Nā qui facit peccatū ſeruus eſt peccati. vt dicit apoſtolꝰ. Deo vero ſubijci ⁊ eius iuſſis obtemperare ſūma eſt libertas ⁊ iam cū Chriſto in ſpiritu cōregnare. Ad Romanos. v. Liberati a pctō ſerui facti eſtis iuſticie ⁊c̄. Veri ergo ſerui ſunt in quoꝝ mentibꝫ ꝑ maliciam regnat dyabolꝰ. Sed vere liberi ſūt quoꝝ corda ꝑ gratiā inhabitat deus. Itē ſunt deiferi ꝑ legis diuine voluntariā ſupportationē. Nā tūc deū ferre dicimur qn̄ ſi dei ſue p̄cept' volūtarie ſubijcimur. ad Coloſ. v. Glorificate ⁊ portate deum in corde ⁊ corpore veſtro. Tanq̄m ergo throni deum ferimus quando preceptorū ſuorum onera comportamus. Cant. iij. Ferculum fecit ſibi Salomon ⁊c̄. Itē diuini ſupaduētꝰ

ſuſceptiui.⁊ h̄ ꝑ oīmodā volūtatis cū deo cō
formationē. Nā ad illos deꝰ ſine obſtaculo
ꝑuenit vbi ꝯtradictionē volūtatꝭ improbe
nō agnoſcit.⁊ idō thronū cordis oportet di/
ſponere ⁊ aptare ſi ipam in nob volueri mꝰ
bitare Sap.j. Nō habitabit ī corꝑe ſubdi/
to pctis.⁊ idō ſola domꝰ cordis eſt ꝑ̄pandaꝛ
iornāda.ne forſitā ad nos declināſ recedat
eo ꝙ thronū vel ſedē paratā nō iueniat.iiij.
Reg.iiij. Vir dei ſctūs eſt iſte q̇ trāſit ꝑ noſ
Faciamꝰ ergo ei cenaculū ⁊ ponamꝰ ī eo le
ctulū mēſam ⁊ ſellā ⁊ candelabꝝ.vt cū vene
rit maneat apud nos ⁊c̄. Itē throni angeli
ci ab omī extremitate ſunt remoti.qꝛ ei qui
ſine fine ⁊ ꝓ̄ncipio eſt.in q̄ nō ē reꝑire extre/
mitatē īmediate ſunt ꝯiūcti.⁊ h̄ refert ad v̄
tutis mediatōem ſiue virtutꝭ exiſtentꝭ ī me
dio electionē quā viri ſcti angelorū exēplo
eligūt.⁊ ab extremitate viciorꝝ ſe ſubtrahen
tes ad v̄tutis mediū tendūt.⁊ bonis etnis
q̄ ſine extremitate ſūt ꝑ v̄tutis oꝑa ſe ꝯiun
gunt. In medio ſe tenēdo ꝓficiūt q̇ ꝑ fidez
⁊ charitatē mediatori dei ⁊ hoīm adheren/
do ab ipo ꝑ volūtatis diſcrepantiā nō rece
dunt. In medio ſe tenent q̇ omībꝫ indiffe/
rent ſine acceptiōe ꝑſone iuſticiā exhibent.
ij. Paral. xix. Nō eſt apud deū iniq̇tas neqꝫ
ꝑſonaꝝ acceptio.neqꝫ cupido munerū ⁊c̄.⁊
Prouer.xviij. Accipe ꝑſonā impij ī iudicio
nō eſt bonū ⁊c̄.hi mediū nō tenent ſꝫ ad ex/
tremitatē tendūt.⁊ idō throni dei non ſunt q̇
colūt ꝑſonā potentꝭ ⁊ amici ſunt mūera tri/
buentis. Prouer.xix. ⁊ Iſa.lix. Corruit in
platea v̄itas.⁊ cā paupis nō potuit ingredi
ad eos. Boni v̄o ⁊ electi idō throni dei ſūt.qꝛ
paupibꝫ ſic̄ diuitibꝫ eq̄lit̄ ſe exponūt. Pro/
uer.xxix. Qui ī v̄itate iudicat paupes thro/
nus eiꝰ in etnū firmabit̄ ⁊c̄. Itez throni
angelici deo ꝓ̄ſidenti nō coacte ſed ſponta/
nee ſunt ſubiecti.⁊ ideo eorum miniſterium
potius eſt felicitatis q̄ꝫ neceſſitatis.⁊ h̄ re/
fertur ad voluntariā electorꝝ obediētie ſub
iectionē. Coacta eīm ſeruicia deo nō placēt.
ij. Corꝝ.ix. Nō ex neceſſitate ſed ex hylarita
te ⁊c̄.⁊ in Ps̄. Volūtarie ſacrificabo tibi ⁊c̄.
⁊ Exo.xxxv.d. Obtulerūt mēte promptiſſi
ma ⁊ deuota ꝓ̄micias dn̄o ⁊c̄. In corde ita/
qꝫ deuoto ⁊ ex deuotiōe ad obediēdū ꝓm/
pto dn̄s ſuauit̄ velut in throno requieſcit.
In cuiꝰ rei figurā ſpūſſcūs ſic̄ columba de
ſcendit ⁊ req̇euit ſuꝑ caput dn̄i qn̄ iohi vo/
luntarie ſubditus ab ipo voluit baptizari.

Luce.iij.⁊ Joh.j. Vidi ſpm̄ q̄i columbā de
celo deſcendentē ⁊ manentē ſuꝑ eū ⁊c̄. Pa/
tet itaqꝫ ex ꝓ̄dictꝭ qꝛ in viris ſctis ⁊ religio
ſis ille t̄plex ordo celeſtis ꝑ q̄ndā aſſimila/
tionē ꝯfigurat̄.ex q̄bꝫ cōuincit̄ ꝙ ſubſequē/
tis hierarchie triplex ordo in bonis recto/
ribꝫ ⁊ ꝓ̄latis ꝑ q̄ndā exꝓ̄ſſam ſilitudinē re/
perit̄. Nā media hierarchia cōtinet dn̄atio
nes.v̄tutes ⁊ ptātes ſm̄ Dionyſij ordinati
onē. Nā dn̄atōes vſum dn̄andi edocēt. v̄tu
tes vigorē cōformādi ſe deo inferioribꝫ viri
lit̄ exhibent.ptātes maliciā aduerſariorū
cohibent atqꝫ arcēt. Iſtis tribꝫ angelorꝝ or/
dinibꝫ.quorꝝ noīa ſonant in dn̄ium v̄tutē ⁊
ptātem omīs ꝓ̄latōis auctoritas corrn̄det
Nā omīs ꝓ̄latio eſt ꝓpter tria ꝓ̄ncipaliter a
dn̄o ordinata.qꝛ ꝑ ipos vult deꝰ hoīes ꝑ fi
dem veritatis ⁊ mores ſctītatis ad dei ſili/
tudinem reformare.vel lites reſcindere ac
diſcordes ad cōcordiā reuocare. aut coer/
cere rebelles ⁊ maliciā reformare. Ad morꝝ
diſciplinā ⁊ correctionē eſt inſtituta digni/
tas ſacerdotalis.ad reformandā ꝯcordiaz
int̄ hoīes ⁊ pacē cōſ̄uandā ordinata eſt au/
ctoritas iudiciaria.ad maliciā coercendam
cōceſſa eſt ptās ſecularꝭ. impial' ſcꝫ ⁊ regal'.
Prima auctoritas eſt pure ſpūalis. Tercia
eſt pure tꝑalis.ſed media eſt mediocris.ſcꝫ
partim ſpūalis.partim tꝑalis. Illi igit̄ qui
ꝓ̄minent in miniſterio pontificali ſiue ſacer
dotali.aſſilant̄ ordini dn̄ationū. Qui vero
ex officio ꝓ̄cellūt in auctoritate iudiciali.cō
formitatē hn̄t cū ordine v̄tutū. Sed q̇ ali/
os trāſcendūt in potētia ſeclari cōfigurant̄
ordini ptātū.de quibꝫ ꝑ ordinē aliq̄ ſūt bre
uiter in mediū ꝓferenda.

Secunda pars.

Dn̄ationes ita

d

ꝗ dicunt̄ angeli ꝓ̄mi ordinis me
die hierarchie. Sic aūt ſm̄ Iſi.
nuncupant̄. qꝛ inferioribꝫ angel' dn̄antes.
eos inſtruūt ⁊ informāt q̄lit̄ in ꝓ̄latōis offi/
cio debeāt ſubditoſ ad deificā ſilitudinē re
uocare.⁊ ſine tyrānide ſubditorꝝ facta libe/
ralit̄ ordinare. Vn̄ dicit Diony. Nomīatio
dn̄ationū abſolutā ⁊ liberā anagogē abſqꝫ
vlla tyrānica diſſilitudine liberalit̄ ſeueraꝫ
⁊ ab omī ſubiectōe ignominioſa remotā de
clarat.q.d. Sicut ꝑ anagogen.i.ꝑ excellen/
tiā vniuerſalē ſuꝑ alios angelos ſine ſubie
ctione eleuant̄.ita ꝑ nullā tyranidez ad de/

preſſionē aliorū inclinant.quorū domina/
tio ꝛ liberalis eſt ꝛ ſeuera.que liberal' in be
nignitate.ſeuera in ptāte.ꝛ hoc ꝓprie conue
nit p̄latis q̇ in ſpūalib⁹ ſingulariṫ dominā/
tur.ſicut ſacerdotib⁹ ꝛ ep̄is qui in ſpūali of/
ficio iudicant omib⁹ digniores.Dicunt ita
q̄ illi q̇ preſunt pure in ſpūalib⁹ dn̄ationes
q2 verū dn̄ium eſt qn̄ ſuperant vicia ac vir/
tuoſa opera in regno aīme ſiue eccl'ie domi
nant.non autē poſſunt extirpari mala vt
bona efficaciṫ dominent niſi p prelatoꝝ mi
niſteriū quib⁹ celit⁹ collata eſt auctoritas.
vt p ipoꝝ officiū ꝛ ſacramētoꝝ myſterium
euacuent vicia.ꝛ mores in hoīb⁹ corrigant.
ꝛ ſic ſubditorū mentes p morū diſciplinam
ad deiformē ſimilitudinem reforment. Et
ideo apud p̄latos aniaꝝ iſtius dn̄atōis au
ctoritas a domio eſt relicta.vt ipis coope/
rantib⁹ peccati ſeruit⁹ penit⁹ auferat.et ve/
ra libertas ſpūs electis mentib⁹ p ipoꝝ mi
niſteriū cōferat. Sapie.ix. In ſapia tua cō
ſtituiſti hominē vt dominaret creature tue
que a te facta eſt vt diſponas orbē terre in
equitate.ꝛ in directione cordis ꝛ in iuſticia
ꝛc.q.d.ideo dominiū homini ſup hoīez cō/
tuliſti vt cor auerſi homīs p iniuſticiā me/
diante iuſticia ad deū iterato dirigat. Re/
cognoſcant igiṫ pontifices chriſti ac ſacer/
dotes q̄ a dominatore vniuerſe t're recepe/
runt ſupremū dominiū ꝛ a dieb⁹ ſeculi.nō
ſolū homīb⁹ imo et angelicꝭ ſpiritib⁹ penit⁹
inauditū.q2 vt dicit Bern̄.nec regib⁹ nec ſe
culi hui⁹ poteſtatib⁹ legiṫ attributū. vt illō
cōficiat quotidie ꝯſecrat⁹ in ſacerdotem in
altari quod dei fili⁹ diuinitatꝭ ꝟtute pfecit
in cena paſchali.vbi fuit remunerans ꝛ mu
nus.cibans et cibus.cōuiua et cōuiuiū.of/
ferens et oblatū. Iſtud donū prelatis eſt
collatū nō ad turpem queſtū extorquendū
nec ad ſuperbiendū vel ſubditos q̄litercū/
q̄ opprimendū.ſed potius ad vere liberta/
tis ſtatū per ſacerdotū officiū ꝛ ſacramen/
torū myſteriū reducendū. Zacha.vj. Se/
debit et dominabiṫ et erit ſacerdos in ſolio
ſuo.ꝛ erit conſiliū pacis inter eos.ꝛ erūt co/
rone memoriale in templo dn̄i.Dicunt igiṫ
chriſti ſacerdotes dn̄ationes.non quia de/
bent domiari in clero vt ſupbiant ſed vt for
mā gregi ex animo ſe oſtendāt et ad angelo
rū conformitatē verbo ꝛ exēplo ꝓmoueāt
ſubditos et adducāt.j.Petri.v. nō vt domi
nantes in clero ꝛc. Illi igiṫ qui plenā in ſpi/

ritualib⁹ a domio receperunt auctoritatē
nō imerito domiationib⁹ cōformant.ꝛ hoc
p̄cipue ꝓpter illa q̄ appropriata de iſtꝭ ange/
lis recitent. Primo ꝓpter clericalis aucto
ritatis libertatē.nā in hoc iſtoꝝ angeloꝝ di
gnitas cōſiſtit q̄ nullius pedeſtris ſubiecti
onis opp̄ſſiōe oppreſſa ſit vt dic̄ Dionyſi⁹.
et hoc quidē clero cōuenit q̇ libertatem nō
modicā laicis omino ꝛ pedeſtrib⁹ incōpara
bilē a dn̄o recipere meruit.vt dici poſſit il/
lud Ps̄. Nō fecit taliter omi natōi. Vn̄ om
niū iumtoꝝ ꝛ reptiliū et ēt volatiliū dn̄atio
eſt vniuerſaliṫ clericꝭ et viris ſpūalib⁹ attri/
buta. Gen̄.j. Dn̄amini piſ.ꝛ volu.ꝛc.et De/
utero.xv. Dn̄aberis omib⁹ natiōib⁹ ꝛ null⁹
tibi dn̄abit. Itē ſcdo ꝓpter p̄eſſendi mo/
dū ꝛ dn̄andi qualitatē. Nā angeli illi⁹ ordi
nis ſic inferiorib⁹ p̄ſunt q̄ nullā tyrannicā
violentiā illis q̇ ſibi ſubiecti ſunt inferunt.
ſed ſimpliciṫ eis in omib⁹ ꝯdeſcendunt.qd
vtiq̄ clericꝭ cōuenit vt taliṫ ſe habeāt circa
laicos q̄ eoꝝ vita videat h̄re cōformitatē
ad angelos ſup̄dictos. Itē tercio ꝓpter
ipoꝝ clericoꝝ celeſtē intentionē ſiue intenti
onis puritatē. Nā iſti angeli dicunt a Dio
nyſio ſurſum actiui.q2 cōuerſi ex ſuo ordie
alios inferiores ꝯuertūt ꝛ pfecti in ſe alios
pficiunt et alios ex ſuo lumīe illumiare ſa/
tagūt ꝛ intendūt. Et iſtud manifeſtū eſt eē
angelicū.vt illi q̇ p̄ſunt verbo ꝛ exemplo al
liciant ꝯuertendos.ꝛ pficiant pficiēdos vt
ſic cortina cortinā trahat.ꝛ q̇ audit dicat ve
ni. Apocal'.vlt.q2 q̄lis eſt dn̄s vel rector ci/
uitatis.tales ſunt q̇ habitāt in ea ꝛc. Itē
quarto ꝓpter officiꝭ clerical' neceſſariā libe/
ralitatē. Nā angeli iſti⁹ ordinis dicunt libe
rales et ſeueri.q2 benignitatē habēt ꝛ ſeue/
ritatē in liberalitate.ſic et p̄lati ordinis ec/
cleſiaſtici liberales ſunt i caſu neceſſario pa
riṫ ꝛ ſeueri. Liberales quidē ꝛ benigni cir/
ca humiles et ꝓuidētes. Duri vero circa re
probos et rebelles.q2 q̄s nō poſſunt cenſu
ra eccleſiaſtica reducere ad veritatē vite p
benignitatē.nitunt reducere p ſeueritatē.
ſic legiṫ Apl'us feciſſe ad Titum ꝛ ad Thi
motheū.cum dixit. Increpa obſecra ꝛc.
Item q̇nto ꝓpter quandā vite ꝛ morū ſe/
cularib⁹ diſparitatē.q2 ſicut dicunt angeli
dominationū omi.ſ.diſſimilitudine ſegre/
gati.q2 nihil indecēs nihil inhoneſtū diuie
ſiītudini cōtrariū in angel' illius ordinis
inuenit.et hoc vtiq̄ angelice puritati cōſo/

num eſt.vt q̇ alios tangũt ⁊ aliȷ̃s corrigen/
do dñant.nõ ſubiaceant vicijs q̇bꝰ verboꝝ
morſibꝰ aduerſant.ſicut faciũt illi q̇ p̄dicãt
nõ furandũ furant.⁊ q̇ dicunt nõ mechan/
dũ mechantur. Roma.ij. de q̇bꝰ Iſa.xxviij
Audite illuſores q̇ dñamini ſup pplm meũ.
Tales ſunt hypocrite q̇ multa dicũt ⁊ im/
ponunt aliȷ̃s ⁊ ſuũ digituȝ nõ apponũt.qui
vtiqȝ illuſores ſunt.q2 decipiũt q̇bus adu/
lant. Iſa.iij. Popule meꝰ q̇ te beatũ dicunt
⁊c. Item ſexto ꝓpter ſtatꝰ poteſtatũ dña/
bilitatẽ.nã illi veri ſũt dñi q̇ ita dñant aliȷ̃s
ꝙ ſunt etiã dñi ꝓprie voluntatꝫ. ſic̄ de iſtꝫ an
gelis dic̄ Dionyſiꝰ.ꝙ ſunt verã dñationem
indeſinent deſiderãtes.ꝙ vtiqȝ iſtis cõgru/
it q̇ ita aliȷ̃s p̃ſunt ꝙ ꝓprie cõſcientie dñium
nõ omittunt. Prouerb.xvj. Melior ẽ pati/
ens viro forti ⁊ q̇ dñat ⁊c. Nequaqȝ ei ſunt
reputandi dñatores hoim alioꝝ q̇ ſui ſunt
viciorũ. Gen.iiij. Sub te erit appetitus tuꝰ
⁊ tu dñaberꝫ illiꝰ.⁊.iij. Sub ptãte viri eris.
⁊ ipſe dñabit tui Itẽ ſeptimo ꝓpter fixam
⁊ ſtabilẽ affectꝰ imutabilitatẽ.ſicut dĩ õ do
minatõibꝰ ⁊ ad nullũ vane apparẽs ſȝ ad ve
re exiſtens totalit ſunt cõuerſi.q2 ad nullũ
inane ⁊ trãſitoriũ ſe cõuertunt. ſed ſp illũ q̇
verus eſt.deũ ſcȝ aſpiciũt.⁊ ſibi in oibꝰ pla/
cere ꝯcupiſcunt. Nõ igit clericꝫ cõuenit va/
nitates ⁊ inſanias mũdi falſas aſpicere.qui
dñatori vero ſemp debẽt aſſiſtere.⁊ dñato/
rũ vel dñationũ nomẽ vel officiũ ſe eſtimãt
obtinere. Thob.iiij. Nunqȝ in tuo ſenſu ſu
perbiã dñari pmitte ⁊c. Patet igit ꝙ digni
tas clerical' q̇ in ſua radice ꝯſiderata eſt pe/
nitus ſpũalis.merito eſt ꝯſona ordini do/
minatõis q̃ ſic p̄cedit alios iferiores ordi/
nes ꝙ illos illumiat.pficit ⁊ purgat. ⁊ tamẽ
ab illis.nõ illuminat nec pficit nec purgat.
q2 ſicut ſpũs dignitate ⁊ officio p̄cellit cor/
pus.ſic ptãs ſpũalis dignior eſt q̃ȝ ſecularꝫ.
⁊ ideo bene ſortit nomẽ dñatõis. Vñ rega
lis ptãs ſubiacet ptãti ⁊ auctati ſpũali.ſic̄ i
pma Pe.ij.dĩ. Vos eſtis gens ſcã regale ſa
cerdotiũ ⁊c.nã tempale regnũ velut q̇ddaȝ
adiectũ ſubiacet ſacerdotio i nouo teſtamẽ
to.ſed in veteri teſtamẽto ſacerdotiũ ſubfu
it regno. Vñ dĩ Exo.xix. Elegi vos in po/
pulũ peculiarẽ in ſacerdotale regnũ ⁊c.vbi
regnũ ponit ſubſtãtiue. ſed ſacerdotiũ ad/
iectiue.⁊ ideo reges tũc poterant amouere
ab officio ſummos ſacerdoteſ. ſic̄ ſalomon
amouit abyathar.iij. Reg.ij.d. Iam ṽo poſ
ſunt ſacerdotes ⁊ pontifices ex cã amouere
reges ⁊ deponere impatores.ſic̄ ſepius acci
dit ⁊ viſum eſt.qñ ſcȝ eorũ malicia hoc exi/
git ⁊ reipublice neceſſitas ſic req̇rit.ſummꝰ
vero pontifex penes quẽ pma in terris reſi
det auctoritas nõ a rege.nõ a p̄ncipe ſecula
ri.nõ ab homie iudicat.ſed ſoliꝰ dei iudicio
reſeruat. Spũalis em̄ homo iudicat om/
nia ⁊ a nemine niſi a ſolo deo iudicat. Sed
vt poſſint tales pſone liberius ſpũalibꝰ va/
care vt nunc p verbi vite p̄dicationeȝ.nunc
vero p ſacramentoꝝ miniſtrationẽ populũ
ſibi ſubditũ ad deiformẽ ſimilitudieȝ refor
mare.neceſſe fuit alios aſſumere in partem
ſollicitudinis q̇ in diuerſis negocijs ⁊ cau
ſis eis aſſiſterent.⁊ onus eoꝝ ſubportarẽt.
tempalia em̄ ſpũalibus ſunt annexa. ⁊ de/
facile ſpũale officiũ impedirẽt.niſi cauſas ⁊
lites ex tempalibꝰ orientes aliq̇ p iuſticiã de
ciderent ⁊ diffinirent.ideo dixit Iethro ad
moyſen Exo.xviij. Vltra vires eſt negoci/
um.ſolus ſuſtinere nõ poterꝫ.eſto tu popu/
lo in his q̃ ad deũ ptinent.vt referas que di
cunt ad deũ oſtendaſqȝ cerimonias ⁊ rituȝ
colendi deũ.viãqȝ p quã ingredi debeãt et
opus qđ facere debeant. Prouide ḡ viros
potẽtes ⁊ timentes deũ in q̇bus ſit veritas
⁊ oderint auariciã.⁊ cõſtitue ex eis qui iudi
cent pplm in omni tempe. Leuiuſqȝ tibi ſit
partito i alios onere. Et tales ſunt decani.
p̄poſiti.archidiaconi ⁊ q̇cunqȝ iudices ſiue
ordinarij ſiue delegati q̇ lites ſopiunt ⁊ de/
cidentes cauſas.diſcordes ad ꝯcordiaȝ re
uocant et reducunt.et tales ſua officia ꝓui/
de et virilit exequẽtes ꝯformitatẽ hñt cum
ordine ṽtutũ qui ſequit ordinẽ dñationuȝ.
nã ſine ṽtute nõ poteſt tale expediri officiũ.
Irtutes itaqȝ dicunt angeli ſcđi or
v dinis medie hierarchie.q̇ ſic vocant
vt dicit Dionyſiꝰ.ꝓpter fortẽ ⁊ imu/
tabilẽ virilitatẽ ad ſuſceptionẽ diuiaꝝ illu/
minationũ.nullatenꝰ infirmã ſed viriliter
in dei imitationẽ reductã.deiformẽ motuȝ
non derelinquentẽ.ſȝ firmit ferentẽ in ſup/
eſſentialem et potentificã ṽtutem deiformi
ter ꝓuenientẽ. Hec omia figuratiue intelle
cta ſunt ad illos q̇ iudicandi recipiũt pote/
ſtatem referenda. Nã vt pax et cõcordia in
chriſti ecclia habeat iuſticia a domio eſt or
dinata. Iuſticia em̄ et pax ſe inuicẽ conco/
mitantur. Ps. Suſcipient mõtes pacẽ po
pulo et colles iuſticiã.quia non eſſet pax in

montibꝫ.id eſt.in ſuꝑbis hominibꝫ niſi eēt iu/
ſticia in collibꝫ.i.in bonis ⁊ humilibꝫ p̄latis
ac iudicibꝫ in quibꝫ virilitas ſiue ꝟtuoſitas
angelica requirit̃.vt nec benedictōe nec ma/
ledictione a rectitudine iuſticie moueātur.
ſicut de dauid.ij.Reg.Tu autē domine mi
rex es ſicut angelꝰ dei q̄ nec maledictōe nec
benedictione mouet̃. Fortis igit̃ et virilis
debet eſſe iudex.ne timore.odio vl' amore a
vigore iuſticie deflectat̃. Eccli.vij.Noli q̄re
re fieri iudex niſi virtutē valeas irrumpere
iniq̄tates.ne forte expaueſcas faciē poten/
tis.⁊ Sap.vi.Audite reges ⁊ iudices qui
iudicatis terrā.vobis data eſt virtꝰ ab altiſ
ſimo ⁊c̄.et Eccli.xliiij. Homīes diuites in
virtute pulchritudinis ſtudiū habētes pa/
cificantes in domibꝫ ſuis. Sunt igit̃ virtu
tes quo ad virilē iuſticie executionem. Pſ.
Viriliter agite. Item ꝓpter ꝟtuoſam iuſti/
cie defenſionē.nā pro iuſticia agonizare et
vſq̄ ad mortē certa ꝑ iuſticia ⁊c̄. Nā quādo
ſubditi vident p̄latos puſillanimes trepi/
dos de facili ꝑterrent̃. Zacha.xiij.Percuti/
am paſtorē ⁊c̄. Hiero. Hunc ſcito nullū eſ/
ſe chriſtianū q̄ nec metuit nec ꝯcupiſcit. E/
zech.iij.Ut adamantē ⁊ ſilicē poſui te ne ti/
meas eos ⁊c̄. In ſilice duro.⁊ adamante ſo
lido et om̄is ferri attractiuo.ſignificat̃ iudi
cis cōſtantia ⁊ fortitudo cui ſemꝑ aſſocian
da eſt patiētie māſuetudo. que q̄nq̄ attra/
hit etiā in malicia obſtinatos. viriliter igit̃
dicunt̃ viri angelici virtutū celeſtiū imitato
res eſſe iuſticie ꝓpugnatores. ne dici poſſit
illud Ezech.xiij. Nō aſcendiſtis ex aduerſo
nec oppoſuiſtis vos ⁊c̄. Itē virtutibꝫ celi
cōparant̃ ꝓpter diuīe ſapiētie imitationem
quā ſemꝑ debent iudices ī ſuis ſentētijs p̄
oculis retinere. Humana em̄ iuſticia diui/
nā debet ꝓut eſt poſſibile imitari.⁊ ne erret
ꝑ ignorātiā diuīo lumīe illuſtrari. Sapīe
v.Diligite lumē ſapiētie q̄ p̄eſtis popul' ⁊c̄.
ne dicat̃ illud Hiere.v. Forſitan pauꝑes ⁊
ſtulti ignorāt viam dn̄i ⁊ iudicium dei ſui.
Ibo igit̃ ⁊c̄.⁊ Iſa.lvj. Neſcierūt ſaturitatem
ipſi paſtores ignorauerunt intelligentiam.
et ideo dr̄ de virtutibꝫ q̄ viriliť ꝑ ſuſceptio/
nē illuminationū reducunt̃ ad dei imitati/
onē. Nā qui a deo illuminant̃ ſine offendi/
culo ipſius iuſticiā exequunt̃. Pſ. Dn̄e in lu
mine vultꝰ tui ābulabūt.⁊ in iuſticia tua ex
altabunt̃. Item ꝓpter celerē cauſe paupe
rū determīationē. Nā vera iuſticia cum fu/
erit nota iudici nō eſt ab executiōe retardā
da īmo ſtatim diffiniēda ⁊ ꝓmulganda.⁊ h̄
p̄cipue in cauſis pauperū quaꝝ dilatio eis
multiplicit̃ eſt nociua.⁊ ideo dr̄ q̄ virtutes
deiformē motū nō derelinquūt. q2 virtuo/
ſi iudices ꝯgnita cauſa pauꝑis iudicare nō
differunt.ſic̄ nec deꝰ de quo dr̄ Eccl.xxxv.
Dn̄s nō elongabit.ſed iudicabit iuſtos.et
faciet iudiciū.⁊ fortiſſimꝰ nō habebit ī illis
patientiā ⁊c̄. Nā ſine more diſpendio ſūt in
nocentes abſoluēdi.rei vero puniēdi.

Itē per voluntariā auaricie fugā.et mu/
nerū declinationē. Nā munerū cupiditas
multū ſolet eneruare vires iudicioꝝ. Exo.
xxiij. Nō accipies munera que excecāt etiā
prudentes ⁊ ſubuertūt verba iuſtoꝝ.⁊ De/
utero.xvi.g. Nō accipies ꝑſonā neq̄ mune/
ra q2 excecāt ⁊c̄.⁊ ideo eis ꝯgruit qđ dicit̃ d
virtutibꝫ q̄ ad potentificā ⁊ ſuꝑeſſentialem
virtutē ꝑueniunt.id eſt.in ſuis motibꝫ ⁊ ope
ribꝫ ſolum deū ⁊ nō ꝓpriū cōmodū attēdūt.
Sic ꝟtuoſi iudices ⁊ p̄lati nihil faciūt pro/
pter lucrū.ſed om̄ia ꝑagunt ꝓpter deū.quia
nō hominū eſt iudiciū ſed diuinū.ij.Para/
lip.xix.b.Videte inquit q̄d faciatis.nō enim
hoīm exercetis iudiciū ſed dei ⁊c̄. Item ꝓpter
celerem ⁊ virilē oppreſſorū liberationē.nam
iudex ꝟtuoſus innocent̃ oppreſſos viriliter
eripit.⁊ facienti iniuriam totis viribꝫ ſe oppo/
nit. Prelati em̄ ⁊ iudices angeli ſunt.et an/
gelorū officiū gerunt.quoꝝ miniſteriū ē de
mones coercere a violentia et ab obſeſſis
corꝑibus viriliť remouere. Thob.viij. Ap/
prehendit raphael demonium ⁊c̄.⁊ Dan.vi.
Miſit deꝰ angelū ſuū ⁊ cōcluſit ora leonum
⁊c̄. Tanq̄ demōes ſunt crudeles impij ty/
ranni.innocētū ⁊ paupeꝝ oppreſſores. Iſa.
xix. Dabo eos in manꝰ dominoꝝ crudeliū
⁊c̄. Hiere.vi. Crudelis eſt ⁊ nō miſerebit̃.et
ideo ꝟtuoſū eſt taliū inſolentiā reꝓmere.et
vi oppreſſos ꝑ iuſticiā liberare. Prouer.xx/
iiij. Erue eos qui ducunt̃ ad mortē.q̄ ſi di/
xeris vires mihi nō ſuppetūt ⁊c̄.⁊ Job.xxix
Eo q̄ liberaſſem pauperem vociferantem.
et pupillū cui nō erat adiutor. Conterebam
molas iniqui.et de faucibꝫ illiꝰ ⁊c̄.⁊ j. Regū
xvij. Paſcebat ſeruus tuus gregem patris
ſui.et veniebat leo vel vrſus ⁊ tollebat arie
tem de grege.⁊ ꝑſequebar illos ⁊ ꝑcutiebā
⁊ eruebam de ore eorū ⁊c̄.et ideo dr̄ in Iſa.
j. Iudicate pupillo.ſubuenite oppreſſo
Item ꝓpter aliene fame vel pecunie ab/

late et debite vel ſubtracte plenariã reſtitu/
tionẽ. et ĩ hoc aſſimilaꝛ eoꝝ officiũ miniſte/
rio ꝟtutũ. qꝛ per angelos illiꝰ ordis fiũt mi
racula et membra corpis a ſuis vſibus de/
pauperata ꝛ deprauata in ſtatũ pꝛiſtinũ re/
ſtauranꝛ. Et hoc cõuenit iudicibꝫ et platis.
famã proximi iniuſte leſam et poſſeſſionez
vel pecuniã vi ablataꝫ integre reſtaurare ꝑ
ſententiã. ꝛ ipos leſores ad ſatiſfactionẽ cõ
pellere et emendã. Et hoc figuraꝛ in .j. Re.
xxx.c. Eruit dauid omia que tulerãt amale
chite. nec defuit quicꝗ̃ de ſpolijs. ſed omia
quecũqꝫ rapuerãt retulit ꝛ reduxit. et .ij. Re
gũ. xij. b. Ouẽ reddet ĩ quadruplũ ꝛc̃. Sic
ſalomon. audita cauſa duaꝝ mlieꝝ ſup ra
ptu pueri. reddidit infantẽ mꝛi ſue. iij. Re.
iij. g. Et tm̃ de eccliaſticis. Sicut aũt pla/
ti ſpũales et iudices ĩ ſuis officijs cõformi
tatẽ habẽt ad domiatões ꝛ ꝟtutes. ſic re/
ges ꝛ pncipes ſeculares celeſtes debẽt imi/
tari poteſtates. Nã poteſtates dicunꝛ ange
li quoꝝ potẽtia ſpeciali aduerſe poteſtates
coercenꝛ. ne tantũ ledant quãtũ deſiderãt.
Unde dicĩ Dionyſiꝰ. Sanctaꝝ ptãtum co/
gnomiatio docet potentẽ ꝛ bene ornatã ꝛ ĩ/
cõfuſam circa diuias ſuſceptões ordinatio
nẽ. nõ tyrannice ĩferiora ꝟtute poteſtatiua
ꝑcipitantẽ. ſed potenꝛ in diuia reducentez
ꝛ ad potentificã cauſalẽ potentiã quantum
fas eſt aſſimilantẽ ꝛ ad deuz q̃ princeps eſt
omĩs poteſtatꝭ ſm hierarchicã diſpoſitõez
inferiora cõuertentẽ. diuinã ꝛ lucentẽ potẽ
tiã in ĩferioribꝫ reſplendere facientẽ ꝛc̃. Un
de ãgeli illiꝰ ordinis refrenãt ꝛ coercẽt om/
nes hierarchicã platõis et ſubiectõis ordi/
nationẽ impediẽtes. Unde platõis poteſta
tem a ſubditꝭ cõtemni nõ pmittũt. ꝛ ſubdi/
tos per violentiã ab iniqs dñis opprimi nõ
ſinunt. imo omĩ iniurie iſtoꝝ ꝛ illoꝝ obui
ant potentiſſime ꝛ reſiſtunt. In his omibꝫ
debent reges ꝛ pncipes ſeculares ſanctas
ꝛ celeſtes intueri ptãtes. ſcꝫ vt ſapienter re/
gant. ordiate viuant. ꝛ potenꝛ malũ repri/
mant ꝛ vindicẽt. innocentibꝫ parcãt. ꝛ iniu/
riã fieri pſonis miſerꝭ nõ pmittãt. vt etiã de
ſuſcepta ptãte nõ ſupbiant. ſed potiꝰ humi
libꝫ ꝯdeſcendãt. Iſte cõditões in habẽtibꝫ
ptãtem requirunꝛ. qꝛ huiuſmõi reges ꝛ pn
cipes a dõ recepiſſe ptãtẽ hmõi dinoſcunꝛ.
Ordinata igiꝛ erit ptãs ſecularꝭ ꝛ ſm ſimi/
litudinẽ celeſtiũ ptãtũ diſpoſita ſi ĩ poteſta/
te cõſtituti fuerit ſapiẽtes. ſ. nõ ſm volun/
tatis impetũ. ſed ſm rõnis gubernaculũ ĩ
ſingulis pcedentes. ſicut dꝛ Prouerb. j. Au
diens ſapiens ſapiẽtior erit. ꝛ intelligẽs gu
bernacula poſſidebit. ideo ſalomon in pn/
cipio regni ſui petiuit ſapiam. iij. Re. iij. vbi
dixit. Domie deꝰ tu me feciſti regnare ꝑ pa
tre meo. ꝛ ego ſum puer paruulꝰ ignorans
egreſſuꝫ ꝛ introitũ meũ. Da ꝗ ſeruo tuo cor
docile vt poſſit iudicare populũ tuum ꝛ di
ſcernere inꝛ bonũ ꝛ maluꝫ ꝛc̃. Sicut eĩ nec
in ſpũali iuriſdictõe ſic nec ĩ tempali ſine ſa/
pientia ꝛ diſcretõe eſt agendũ. ideo ꝑcipiꝛ in
Deuꝛ. xvij. Cũ ſederit rex in ſolio regni ſui
faciet ſibi dſcribi deuꝛonõij ꝟba. ꝛ accipiat
exemplar a ſacerdotibꝫ leuitice tribꝫ. et ha/
bebit ſecũ ꝛc̃. Ideo ꝓuecte etatis homĩes
ꝛ ſenes ſolebant eligi in pncipes ꝛ in reges
qꝛ nõ in pueris ſed in antiqs ſapia reperiꝛ
ꝓpter hoc roboam pdidit regnũ. qꝛ iuuenis
exiſtens derelicto cõſilio ſenioꝝ. iuuenũ cõ
ſilio acquieuit. iij. Reg. xij. Eccs. x. Ue ter/
re cuiꝰ rex eſt puer ꝛc̃. Itẽ ſimiles ſũt po/
teſtatibꝫ celeſtibꝫ ſi ornati moribꝫ ꝛ vitaꝫ bo
nam ꝛ innocentez ſubditꝭ oſtendant. Nihil
eñ prodeſt veſtiri purpura. diademate inſi
gniri. gẽmis lucẽtibꝫ ſplendere. ꝛ moribꝫ in
cõpoſitꝭ ſordeſcere ꝛ fetere. ideo dicunꝛ po/
teſtates bene ornatã ꝛ incõfuſaꝫ accepiſſe a
dño ptãtem. Nã ſicut dicĩ poeta. Uirtꝰ non
queriꝛ extra. Nõ eget exteriꝰ q̃ moribꝫ intꝰ
habundat. Nobilitas ſola eſt animũ q̃ mo
ribꝫ ornat. Dñs itaqꝫ nõ attendit in poten/
tibꝫ mundi vl̃ carnis nobilitatẽ ſiue corpo
ris ſiue habitꝰ venuſtatẽ. ſed nobilitatẽ mo
rũ ꝛ ꝯſcientie puritatẽ. j. Reg. xvj. d. Non re
ſpicias vultũ eius neqꝫ altitudinez ſtature
eius. qm̃ abieci eũ neqꝫ iuxta intuitũ homi
nis ego video ꝛc̃. Itẽ ptãtibꝫ ſunt ſimiles
qꝛ amore iuſticie aniati. omnẽ maliciã ſunt
in reprobis vindicãtes. ꝛ pacẽ pturbantes
publicã pſequẽtes. ſicut de iuda. j. Mach.
iij. dꝛ. Perſecutꝰ eſt in vijs. pſcrutãs eos q̃
populũ cõturbabant ꝛ ſuccendit eos flam
mis ꝛc̃. Eſt eñ ptãs regũ et pncipum inter
homĩes a domio ordiata vt ipoꝝ metu ma
lorũ audacia refreneꝛ. que q̃dem tm̃ inuale
ſceret qꝛ ſi nõ reſiſteret ptãs publica. etiã hu
mana ſocietas peniꝰ diſſipareꝛ. Iõ dꝛ Ro
ma. xiij. a. Omĩs ania ſublimioribꝫ poteſta
tibꝫ ſubdita ſit ꝛc̃. j. Machab. iij. Accingimi
ni et eſtote filij potẽtes. et eſtote parati. quia
meliꝰ eſt mori ꝛc̃. Iõ etiã dꝛ Exo. xviij. Eli/

ge de om̄i plebe viros potētes ⁊c. ⁊ in Pſ.
Sup femur tu. po. Itē vere ſunt ꝑtātes
q̄ nō tyrannica crudelitate ſed poti⁹ hūana
imo angelica benignitate ſubditos regunt
⁊ cuſtodiūt innocētes. vt pꝫ Heſter. xiij. a.
Cū pluribꝫ gentibꝫ imparē ⁊ vniuerſuꝫ or/
bem mee ditōi ſubiugaſſem. nolui nequaꝗ̄
abuti potētie magnitudīe. ſed cū clementia
⁊ lenitate gubernare ſubiectos vt abſqꝫ ter
rore vitā trāſigētes optata pace fruerent. ⁊
ideo de ꝑtātibꝫ dī ꝙ nihil ab eis tyrānice ꝑ
ficit. ſed oīa cū māſuetudine ꝑagunt. Ecci.
iij. Itē ꝑtātes ſunt q̄ ſeipos ꝯſiderant et
de ſuſcepta ꝑtāte nō ſupbiūt. imo quāto vi
dent alijs eſſe magꝭ auctoritate et potentia
trāſcendētes. tanto habūdantiori hūilitate
ſunt alijs ꝯdeſcendētes. ſicut dic̄ Eccli. iij.
Quāto maior es tāto pl⁹ te hūilia ī omibꝫ.
ſicut ipē dei fili⁹ q̄ omibꝫ ꝑfuit. oīm potentiſ
ſimus ſe in omibꝫ exhibuit infirmiorē. ma/
lens poti⁹ ꝑ humilitatis māſuetudinē q̄ꝫ ꝑ
ꝑtātis fortitudinē mundū miſerū ꝑducere
ad ſalutē. Pſ. Nō in fortitudine equi ⁊c. Il
le igit illis potētiſſimis ⁊ ſupnis ſpiritibꝫ ē
ſimilior q̄ alios benigne regendo eſt humili/
or. Dan. iiij. Cognoſcāt viuētes q2 dn̄abit
excelſus in regno hoīm ⁊ humillimū homi
nē ꝯſtituet ſup eū. Ecci. x. In manu dei po
teſtas vniuerſe terre. Itē pacē generalis ec
cleſie ſunt potentiſſime ꝓcurātes. Nā tan/
ta ſubeunt mala hoīm ꝙ nequaꝗ̄ dei eccle
ſia in pace ꝯquieſcit niſi potētifica regū et
ꝓncipū ꝓuidentia ſubueniret. ij. Mach. iiij
b. Videbat ſine ꝓuidētia regali impoſſibi/
le dari pacē rebꝫ. nec ſimoneꝫ poſſe ceſſare a
ſtulticia ſua ⁊c. Et ideo recognoſcere debēt
ꝓncipes ſeculares ꝙ idcirco gladiū portāt.
vt ꝑ auctoritatē ⁊ poteſtatē illis ꝯceſſaꝫ pax
eccl̄ie vniuerſalit tueat. ⁊ humana audacia
metu potētie ꝓncipū reſtringat. Rom. xiij.
Vis nō timere ꝑtātem. bonū fac ⁊ habebiſ
laudē ⁊c. Itē lucentē dei potentiā ſunt i
iſtis inferioribꝫ reſplendere faciētes ſicut d
poteſtatibꝫ dic̄ Dionyſi⁹. q2 ſicut in eis re/
lucet diuīa bonitas ⁊ veritas et ꝑtās medi/
antibꝫ angelꝭ ſupioribꝫ. ita ꝑtātes āgelos in
feriores reducūt ad ꝯſilꝭes grē ⁊ glorie par
ticipationes. Tales vtiqꝫ debēt eſſe huius
mūdi poteſtates. vt nunc ꝑ iuſticiā ⁊ ſeueri
tatē. nunc vero ꝑ clementiā ⁊ benignitatem
populū ſimplicē ad dei reducant cognitio/
nem. ⁊ potentes ad inuiolabilē legū diuine
iuſticie obſeruatiōꝫ. Eccli. xliiij. Dominan
tes in poteſtatibꝫ ſuis homīes magna vir/
tute ⁊ prudentia ꝑditi. Pſ. Fecit ſolē in po
teſtatē diei. lunā ⁊ ſtellas in poteſtatē noctꝭ.
q. d. ſicut ſol poteſtate illumīat ⁊ ꝑficit dieꝫ.
luna vero decorat noctē. ſic boni prelati ad
modū ſolis ꝑ exempla benignitatis et cle/
mentie alliciunt ad amorē. ⁊ ꝑ rigoreꝫ iuſti/
cie formidinē incutiūt ⁊ terrorē. Per timo/
rem quidē a tenebroſis operibꝫ reuocāt. ſꝫ
per clementiā ⁊ amorē ad bonuꝫ ꝓuocant.
exhylarant ⁊ cōfortant. Prouerb. xix. Si/
cut fremit⁹ leonis ita ⁊ regꝭs ira. ⁊ ſicut ros
ſup herbam. ita hylaritas ei⁹. merito igitur
nomīe poteſtatū intelligunt reges ⁊ princi
pes ſiue dn̄i ſeculariū et mundanoꝝ. quibꝫ
eſt obediendū in his que ad ſuū ꝑtinēt ꝓn/
cipatum. vt pꝫ Roma. xiij. ⁊ j. Pe. ij. Ser/
ui obedite dn̄is veſtris. ⁊ in eodē. Siue re
gi tanꝗ̄ ꝑcellenti ⁊c.

Tercia pars.

ltia hierarchia

v ſm Dionyſiuꝫ. cōtinet ꝓncipat⁹
archangelos et angelos. Et hi
tres ordines referunt ad ſtatū ſubiectōnis
ſicut ꝑcedentes tres reſpiciūt ſtatū ꝑlatio/
nis. In ſubditꝭ aūt tria ꝯſiderant. ſcꝫ obe/
diencia reſpectu dei ⁊ ꝑlati. ⁊ vite innocētia
reſpectu ſui. ⁊ miſcōia reſpectu ꝓxim̄i. vt ſic
viuant iuſte quo ad deū. ⁊ ꝑlatis ei⁹ exhibē
do obediētiā debitā ⁊ reuerentiā. ſobrie q̄
ad ſe. innocent viuēdo ⁊ ꝯſeruādo vite mū
diciā. ⁊ pie q̄ ad ꝓximū. ei liberalit ſubueni/
endo ⁊ impartiēdo miſcōiam. Vn̄ q̄ maio/
rū ſuoꝝ impio hūilit acquieſcūt ꝓncipatibꝫ
ꝯfigurant. Qui ꝓ vite ꝯtinētiā ſuant ⁊ in/
nocent viuūt archangelꝭ aſſimilant. Sꝫ il/
li q̄ opibꝫ pietatꝭ ⁊ elemoſyne ſua pctā redi/
mūt ⁊ indigētibꝫ liberalit ſubueniunt ange
los imitāt. Subditi igit hūiles ⁊ ꝓe obe/
dientes ꝓncipatibꝫ. ꝯtinētes ſiue īnocenteſ
archangelꝭ. miſericordes ⁊ penitētes angelꝭ
cōparant.

p Rincipat⁹ aūt dicūt angeli vt dicit
Iſido. q̄ ꝑ ceterꝭ poſſidēt donū reue
rētie. vn̄ eoꝝ miniſteriū ē docere ho
mines exhibere vnicuiqꝫ reuerentiā ſm gꝰ/
dū ſuū. vt ſic dn̄ationū ſubſidio ſupiores ī
onere regimīs adiuuant. ita ſubditi ſcrōꝝ
ꝓncipatuū ꝑſidio ad obediēdū ſuis ſupio/

ribꝫ ꝓuocent̃. De iſtꝭ q̇dē dicit Diony. Sci ꝓncipatꝰ ad pꝛĩcipalē pꝛĩcipatuꝫ deifoꝛmit̃ ſunt motiui ⁊ ĩferioꝝ oꝛdinatōe ſcā ⁊ ꝯueni enti reductiui ⁊ ad ſupꝓncipalē oīs princi/ patꝰ principē totalit̃ ꝯuerſiui. ⁊ oꝛdīatiōis eiꝰ manifeſte oſtēſiui ⁊c. Iſtꝭ igit̃ angelis ſiles ſunt vere obediētes. ꝑ volūtarie rei ĩpate adĩpletōnē. vt. ſ. ſic deſiderāt ſibi ꝓ/ eſſe ſine tyrānide ⁊ oppſſione. ita liberi aīo ꝓ bono obediētie ſciāt ⁊ velint ſubeſſe ſine rebellione animi ⁊ volūtatis ꝯtradictōe. nā ſicut tyrānica ſupioꝝ oppꝛeſſio p̄latiōis iu/ ra violat. ita ſubditoꝝ inſolentia obediētie pꝛincipatū deſtruit ⁊ eneruat. Qui ergo ſu is maioꝛibꝫ humilit̃ obtempant ꝑ donū re uerentie in ſe pꝛĩcipatuū oꝛdinē repſentant Iudic̃. v. Principes iſrael q̇ volūtarie vos obtuliſtis diſcrimini bn̄dicite domino ⁊c.

Itē ſcd̃o ꝑ debitā reuerentie exhibitōeꝫ qꝛ cui honoꝛē: honoꝛē. cui timoꝛē. timoꝛeꝫ. Ro. xiij. flexione in aſſurrectiōe. Leuit. xix. Coꝛaꝫ cano capite ſurge ⁊c. De his oībꝫ dr̃ Iob. xxix. Senes aſſurgentes ſtabāt. prin cipes ceſſabant loqui ⁊ digitū ſupponebāt oꝛi ſuo. vocē ſuā cohibebāt duces ⁊c. Itē tercio ꝑ humilē diuīe ptātis recognitioneꝫ qꝛ dum ſuis ſupioꝛibꝫ obediunt. dei ptāteꝫ in illis quibꝫ obtempant recognoſcūt. Vn̄ homini nō obediūt. ſed potiꝰ deo quē in ho mine ꝯſiderāt ⁊ attendūt. Vnde Alexāder macedo redargutꝰ a ſuis pꝛincipibꝫ ꝙ ſum/ mū ſacerdotē iudeoꝝ. ſicut principem ado/ raſſet. Rn̄dit. qꝛ nō hoīem adoꝛaſſet ſꝫ deū in homīe. q̇ ſibi in tali effigie in ſomnis ap/ paruiſſet. ⁊ totiꝰ oꝛbis pꝛincipatū ſibi ꝓmi/ ſiſſet. Et ideo nō eſt attēdendꝰ hō q̇ p̄cipit ⁊ impat. ſed deꝰ q̇ p̄cipientiū coꝛda inhabi/ tat. ⁊ legē obediētie ipis mediantibꝫ p̄cipit ⁊ demādat. ad Col. iij. Serui obedite dn̄is veſtris nō ad oculū ſeruientes q̄ſi placētes homībꝫ. ſed qđ facitis ex aīo opamini ſicͭ dn̄o ⁊ nō ſicut homībꝫ. ⁊. j. Coꝝ. vij. Nō ego p̄cipio ſed in me dn̄s. ⁊. ij. Coꝝ. xiij. An expe rimentū queritꝭ eius q̇ in me loquit̃ chriſtꝰ Homo igit̃ nō eſt niſi oꝛganū ꝑ qđ deꝰ loq̇/ tur. Exo. xix. Ego veniā ad te ĩ caligine nu bis. vt audiat me ꝑpl's loquentē ad te. ⁊ cre/ dat tibi in ꝑpetuū. Et iō nō homī facit iniu riā q̇ nō obedit ſed deo cuiꝰ oꝛdinatōi reſi/ ſtit. Roma. xiij. Sicut ergo ꝓncipatꝰ medianti bus ſupioꝛibꝫ oꝛdinibꝫ ad obediēdū ſum/ mo pꝛincipi. donū reuerentie recipiūt. ⁊ idē donū ad reducendos inferioꝛes ꝑ obediē/ tie legē eis cōmunicāt ⁊ trāſfundunt. ſic ho mines q̇ pꝛincipatibꝫ ſunt ꝯfoꝛmes medi/ antibꝫ ſuis ſupioꝛibꝫ ad ſuppꝛincipem oīs ptātis. ſ. ad deū totalit̃ cōuertunt̃. ⁊ ipiꝰ im perio humerū ſubijciētes ad dignitatē ꝓn cipatuū ⁊ āgeloꝝ ꝯſoꝛtiū obediētie merito reducunt̃ Iſa. ix. Factꝰ eſt ꝓncipatꝰ eiꝰ ſup hūerū eiꝰ ⁊c. Itē q̄rto ꝓpter libertatis ꝟe acq̇ſitionē. Nulꝰ em̄ ꝟe liber eē poterit qui nō ſcḋm ꝓncipatuū aſſimilatōeꝫ obediētie le gibꝫ penitꝰ ſe ſubiecerit. Nā q̇ vere obedi/ ens eſſet oēm creaturā ſibi ſubicibilē inueni ret. Nā omīs creatura. vt dicit Augꝰ. homī obediret ſi ſimplicit̃ creatoꝛis impio obedi ret. imo ipe deꝰ nihil penitus ſubtraheret ab hoīs obediētia ſi ſe nō ſubtraheret a di/ uina. Et hoc ptꝫ. qꝛ q̄mdiu antiqui ſuis p̄ce/ ptis ſimplicit̃ ⁊ p̄ciſe obediebāt. etiā deū o/ bedire humanis iuſſionibꝫ verſa viciſſitu/ dine ſentiebāt. vt ptꝫ Ioſue. x. Nō fuit poſt vel ante tā longa dies. obediente deo voci homīs ⁊ pugnāte ꝓ iſrael. Vnde ptꝫ ꝙ qui vere eſt obediēs ſummū pꝛincipē deū ſibi ſubijcit ⁊ habere ꝯfoꝛmitatē cū ſūmis prin cipibꝫ ſe oſn̄dit. Itē q̇nto ſubditi ⁊ in ſub/ iectōis ſtatu ꝯſtituti ꝯfigurant̃ oꝛdini ꝓnci patuū. ꝓpter ſuoꝝ ſupioꝝ modeſtā ſuppoꝛta tionē. qꝛ ſi ſubditi ſpū ſupbie inflati p̄latoꝝ officio reſiſterent modis oībꝫ ſpūalē eccl'ie pꝛincipatū impedirēt. Et iō in officio p̄lati onis ꝯſtitutꝭ nō eſt leuit̃ derogādū nec eis facilit̃ detrahendū. qꝛ h̄ oīno ꝯtrariat̃ offi/ cio pꝛincipatꝰ. Exo. xxij. Dijs nō detrahes ⁊ ꝓncipi ꝑpli tui nō maledices. ⁊ Prouer. xvj Verboſus diſſipat pꝛĩcipes. Et iō ſic non decet ſubditū obloqui p̄lato. ſic non expe/ dit ipm maioꝛeꝫ de facili adhibere fidē. q̄n ſiniſtra vl' detractoꝛia dicuntur de ſubdito ſeu miſtro. Prouer. xxix. Pꝛĩceps q̇ libent̃ audit ꝟba mēdacij. oēs miſtros hꝫ impios ⁊c. Itē ſexto ꝓpter expſſam diuīe dilectio nis oſtenſionē. De pꝛĩcipatibꝫ em̄ dr̃ ꝙ ſūt ſupſubſtātialis oꝛdinatōis manifeſte oſtē/ ſiui. id eſt. oꝛdinate dilectionis. Nam ſupe/ rioꝛes oꝛdines quibus mediantibus ſuas recipiunt illuminationes ſingulari modo diligunt. ⁊ in ſignū amoꝛis inferioꝛes ange los ad ſupioꝝ ꝯfoꝛmitatem oꝛdinatiſſime ꝓmouent ⁊ reducūt. Et hoc cōuenit bonis ſubditis vt ſuis p̄latis obediant vt domīo deo. ⁊ eiſdē nō ex timoꝛe ſed ex amoꝛe reue

rentiã ꝛ honorẽ exhibeant ꝛ impendãt. Ec
cłi iiij. Filij ſapiẽtie eccłia iuſtoꝝ. ꝛ natio eo
rũ obedientia ꝛ dilectio. et ad Heb. vltimo
Obedite ꝑpoſitis veſtriſ ꝛ ſubiacete eis. vt
cũ gaudio hoc faciant ꝛ non gementes ꝛc̃.
Ecci. xxv. d. Timoꝛ dñi initiũ eſt dilectio/
nis. Talis timoꝛ reuerẽtie debeť prelatis ꝛ
non ſeruilis. De quo diciť ad Roma. xiij.
Uis nõ timere poteſtatẽ ꝛc̃. Unde tales q̊
ſuos diligunt p̄latos. a domino verſauice
ſingulariter diligi ꝓmerenť. Ecci. iiij. Eris
tu velut filius altiſſimi obediens. et miſere
bitur tui magis q̃ȝ mater. et Judicũ. v. Ani
ma mea diligit ꝑncipes iſrael ꝛc̃. Iteȝ ſe
ptimo ꝓpter voluntariã correctiõis ſuſcepti
onẽ. Nã qui angelicis ꝑncipatibꝫ in vita ꝛ in
moꝛibꝫ aſſimilanť. libenter ſuſtinent coꝛre/
ctionẽ. ꝛ correcti nõ ad iram vel odiuȝ pro/
uocanť. Quicq̊d em̃ dñatiões ꝛ poteſtates
ꝑncipatibꝫ influunt vel infundũt. hoc beni/
gno affectu ꝑncipatus recipiũt ꝛ admittũt
Ecci. ij. Quicq̊d tibi applicitũ fuerit accipe.
ꝛ in doloꝛe ſuſtine. et in humilitate tua pa/
tientiã habe ꝛc̃. Nã correctio ſiue diſcipli/
na eſt aĩe medicina. que ſi ad temp⁹ vuln⁹
moꝛdeat tamẽ ſanat. Et ideo prudẽs non
odit medentẽ. imo diligit ꝛ ſuſtinet corrigẽ
tem. Prouerb. xxviij. Qui coꝛripit hoĩem.
gratiã poſtea inueniet apud eũ magis q̃ȝ il/
le q̊ per lingue blandimẽta decipit. Job. vj
Increpationẽ dñi ne oderis qꝛ ipẽ vulne/
rat et medeť ꝛc̃. Ex quo pȝ ꝙ homĩes aſpe
ri ꝛ amari q̊ nolunt coꝛripi nõ poſſunt ſana
ri. Prouerb. xxix. Homo q̊ dura ceruice ſe
coꝛripientẽ cõtemnit. repentin⁹ ei ſuꝑueni/
et interit⁹. ꝛ ſanitas eũ nõ ſequeť. Amos. v.
Oderũt in poꝛta coꝛripientẽ. ꝛ ꝑfecte loq̃n
tem abhomĩati ſunt ꝛc̃. Stulti ſunt tales
qui obloquunť ꝛ murmurãt cõtra diſcipli/
nam. Jſa. xxxij. Stultus ſtulta loqueť. ſcȝ
murmurando cõtra p̄latos ꝛ coꝛripientibꝫ
ſe detrahendo. et ſequiť. ꝑnceps vero ea q̃
digna ſunt ꝑncipi cogitabit ꝛc̃. Quod vtiq̊ȝ fa
cit q̊ cogitatũ ſuũ ſic diſponit et oꝛdinat vt
om̄ia velit ſuſtinere patienť. ꝛ coꝛrigẽti nõ
reſiſtat. Talis pꝛinceps fuit Job. qñ dixit.
Hec ſit cõſolatio mea vt affligens me do/
loꝛe nõ parcat. Jn ſubditis vero nõ ſoluȝ
exigiť obedientia reſpectu p̄lati imo et vite
mũdicia ꝛ innocẽtia reſpectu ſui. Mũdos
em̃ ꝛ imaculatos ſubditos ꝛ miſtros requi
rit dñs. ſimiliť ꝛ p̄latus. Ps. Ambulans in
via imaculata hic mihi miſtrabat ꝛc̃. tales
fuerũt pueri dauid. vt pȝ. j. Regũ. xxj. Si
mundi ſunt pueri a mulieribꝫ manducent.
ꝛ rñdit dauid. Cõtinuim⁹ nos ꝛ vaſa pue/
roꝛũ ſctã ſunt. Exigiť autẽ in eis triplex mũ
dicia. ſcȝ mũdicia coꝛdis. nã beati mundo
coꝛde ꝛc̃. Matth. v. Prouerb. xxi. Qui di/li
git coꝛdis mũdiciã ꝛc̃. Itẽ mũdicia oꝛis
Job xvj. Hec paſſus ſum abſq̊ȝ iniquitate
cũ haberẽ mũdas ad deũ preces. idõ angel⁹
legiť mundaſſe labia yſaie. vt pȝ Jſaie. vj.
Itẽ mũdicia coꝛpis. Jſa. lij. Mũdami/
ni q̊ fertis vaſa dñi. ꝛ Job. viij. Si mund⁹
et rectus inceſſeriſ. ꝛ ad Titũ. ij. d. Ut mun
daret ſibi ꝑplm acceptabilẽ ꝛc̃. ꝛ. j. Coꝛ. vij.
a. Mundem⁹ nos ab inq̊namẽto carnis. ꝛ
ſpũs ꝑficientes ſanctificationẽ. Sic ſancti
ficati ꝛ mũdi aſſimilanť ſanctis archangelis
q̊ ꝑncipatibꝫ ĩmediati⁹ ſocianť. ꝛ archange/
lus ad ꝟginẽ eſt trãſmiſſus. vt ꝑ h̄ oñderet
ꝙ magna eſt cõuenientia inť virgineã caſti/
tatem et archangelicã dignitatẽ. Dicunť
autẽ archangeli qui ad nunciãda maioꝛa a
ſummo ꝑncipe tranſmittunť. q̊ inter ange/
los iferioꝛis oꝛdinis ꝑncipatũ habere dino/
ſcunť. q̊ a pꝛincipatibꝫ accipiũt illumĩatões
quas poſtea angelis manifeſtãt. Et idõ di/
cit Dionyſi⁹. ꝙ oꝛdo angeloꝛũ cõmunicat
cũ ꝑncipatibꝫ et oꝛdinibꝫ ſuꝑioꝛibꝫ quãtuȝ
ad ſuſceptionẽ illuminationũ ꝛ ſui ad ſuꝑ/
ꝑncipale ꝑncipiũ ꝯuerſionẽ. cõmunicat etiã
cũ inferioꝛibꝫ ꝑ ipoꝝ ad deũ reductionem.
Nã vniti deo mediantibꝫ alijs oꝛdinibus
ſuꝑioꝛibꝫ ꝑ amoꝛẽ angelos inferioꝛis oꝛdi/
nis. ꝛ homĩes nituť vnire deo queãdmo/
dum et ipi ſunt vniti. ꝛ ideo vnificã et ſim/
plificam dicunť habere virtutẽ. Unde ſta/
tus cõtinentiũ merito cõparať oꝛdini arch/
angeloꝛũ q̊ per vite mundiciã merenť obti
nere illius oꝛdinis dignitatẽ. ſicut dicit do
min⁹ Matth. xxij. Jn reſurrectõe neq̊ȝ nu
bent neq̊ȝ nubenť. ſed erũt ſicut angeli dei.
Cõfoꝛmes igiť debẽt eſſe archangel' q̃n/
tum ad ꝯſcientie puritatẽ. vt. ſ. eoꝝ mens ꝛ
ꝯſcientia ab imaginatiõe et appetitione car
nalitatis ſit remota ſicut natura archange
lica ab omni tali cõditõe eſſe dinoſciť alie/
na. Et ideo non ſolũ expedit talibus a car/
nis paſſiõibꝫ abſtiere. vez etiã illecebrã car/
nis ſaltẽ in mẽoꝛia nõ tenere Lu. vl. Sp̃s
carnẽ ꝛ oſſa nõ hȝ. ꝛ ĩ ps. Qui fac̃ ãgłos ſu/
os ſp̃s. Jn c⁹ rei ſignũ ꝑceptũ ẽ filijs caath.

ꝙ mundarēt altare a cinere ⁊ inuoluerēt il/
lud purpureo veſtimēto ⁊ p o n eēt cum va
ſis miniſterij. Caath. dolens vel penitens
interp̄tatur. Filij itaqꝫ caath filij ſunt peni
tentie ⁊ doloris q̄ altare ꝓprij cordis debēt
emundare. non ſolum ab igne luxurie imo
etiā et cinere. id eſt. a reliquijs imundicie.
ſcꝫ a memoria ⁊ cogitatiōe. ſicut dr̄ Geñ. xix
Nec ſtes in omi circaregione ⁊c̄. et tunc di/
gni erunt huiuſmodi cū vaſis tabernaculi
et ignis receptaculis inolui. i. ſanctoꝝ arch
angelorū ſocietati adequari. ſi videlicꝫ fue/
rint in purpureo cōtinentie veſtimēto vn/
diqꝫ inuoluti. Itē ſecūdo ꝓpter officij di
gnitatē. Nam int̄ celeſtiū ſpirituū miniſte/
ria legunt̄ archangeli habuiſſe in omib; di
gniora. vt patet i Gabriele. qui v̄ginitatis
filiū p̄dixit de virgine naſciturū. Similit̄
⁊ i michaele. qui populū iſraeliticū p̄dixit
de captiuitate babylonica exiturū. Dañ. x.
ſimiliter ⁊ in Raphaele. q̄ miſſus ē ad tho/
biam curandū. qui p̄dixit ſe demoniū fuga
turū. vt ptꝫ Thob. vj. Fumus eiꝰ extricat
omē genꝰ demonioꝝ ⁊c̄. Et in iſtꝭ trib; offi/
cijs p̄uilegiatis vident̄ hr̄e cōtinentes aſſi/
miliationē cū archangel' p̄taxatis. Nam cō/
tinentia ſanat a vulnere ꝯcupiſcētie mentē
⁊ ſpūalem reparat in aīo viſionē. Nā libi/
do affectū corrūpit ⁊ ſauciat. intellectū ve/
ro obtenebrat ⁊ excecat. vt ptꝫ in ſamſone.
qui p libidinē ⁊ vires corpis amiſit. ⁊ exocu
latus ab hoſtib; fuit. Iudic. xvj. Idē etiam
ptꝫ in illis ſenib;. de quib; dr̄ Dañ. xiij. Ex/
arſerūt i cōcupiſcētia eius. ⁊ euerterūt ſen/
ſum ſuū. ⁊ declinauerūt oculos ſuos. vt nō
viderent celū. neqꝫ recordarent̄ iudicioꝝ iu
ſtorū. Si vir archangelicꝰ. ꝯtinens. ſ. ⁊ mū/
dus raphaelis cōſilio piſcē arripit. ⁊ contra
oēm ſpūs infirmitatē cordis ⁊ fellis parti/
culā apponere nō deſiſtit. Piſcis eſt chriſtꝰ.
ſicut dic̄ glo. ſup finē Iohis vlt̄. Piſcis aſ/
ſus eſt chriſtꝰ paſſus. Cuiꝰ cordis particu/
la. i. dilectio in pforatione cordis nob oſten
ſa. eſt potiſſime ad fugā ⁊ declinationē om/
nis malicie motiua. Fellica aūt paſſionis
eiuſdē amaritudo eſt oīs turpitudinis ꝯcu
piſcētie purgatiua ⁊ cecitatꝭ ac caliginis ſpi
ritual' abſterſiua. Ad tale collirium mittit
Ioh. Apoc. iij. dicēs. Inunge oculos tuos
collirio ⁊c̄. Cōtinētia etiā a babylonica
ꝯfuſione liberauit ⁊ libertati gl'e filioꝝ dei
ſuos imitatores reſtituit vl' reſtaurauit. et
iō archangelꝰ michael q̄ ꝓplo captiuo p̄fuit
annūciaturꝰ ꝓpli liberatōem. danieli i veſti
mentꝭ lineis ſe oñdit ⁊ auro mūdo cinctus
fuit. Dañ. x. b. In quo dat̄ nob intelligi ꝙ il
li ſoli ab vltima corruptōe nature ⁊ gr̄e libe
rabunt̄. q̄ hoc duplici mūdicia ſcꝫ mentꝭ et
corpis veſtiunt̄. Eccſ. ix. Omi tpe ſint veſti
menta tua candida ⁊c̄. ⁊ Apocal'. Beatus q̄
cuſtodit veſtimēta ſua ne nudꝰ ambulet. Ad
hoc etiā ꝯtinētia diuie inhabitatōi hominē
p̄parat. qꝛ deꝰ mētes caſtas inhitat ⁊ freq̄n
tat. ⁊ iō archangelꝰ gabriel mūdiſſimus ad
mariā mūdiſſimā eſt ſpecialit̄ deſtinatus. ⁊
aduentꝰ auctoris totiꝰ mūdicie nūciatus. ⁊
hoc vt omis ꝯſcientia hic aduertat. qꝛ mū/
dus deꝰ mētes imūdicie ſubditas nō ſub/
intrat. Sap. j. Nō habitabit ⁊c̄. Item vi
ta ꝯtinētie aſſimilat̄ dignitati archangeli/
ce ꝓpter corpis aſſumpti q̄litatē. Nā angelꝰ
cū ſit incorporeus nō niſi ꝓpter noſtrā iſtru
ctionem corpis aſſumit effigiem ſiue repre/
ſentationē. Et iō archāgelꝰ apparēs ſm hu
mane capacitatꝭ app̄henſionē ⁊ caſtitatꝭ cō
mēdatōem mortalib; ſe oñdit. ſic ptꝫ in Da
niel'. x. vbi d̄ michaele iudeoꝝ p̄ncipe ⁊ arch
angelo ſm ꝙ dic̄ glo. ſup illud. vir veſtitꝰ li/
neis ⁊ cinctꝰ auro obrizo appuit. cuiꝰ corpꝰ
fuit q̄ſi criſolitꝰ. ⁊ facies eiꝰ q̄ſi ſpecies fulgu/
ris. ⁊ oculi eiꝰ vt lampas ardens. ⁊ brachia
eiꝰ ⁊ pedes ſicut ſilitudo eris candētꝭ. Hec
quidē de archangelo michaele ſūt dicta. ſic
expreſſe dicit glo. cuiꝰ ibidē cōmendat̄ cor/
pus. deſcribit̄ etiā ⁊ veſtitus. nam veſtis li/
nea candida et circa renes deaurata. corpꝰ
etiā fuit gēmeum. igneū et eneum. In quo
oſtendit̄ ꝙ duplex eſt cōtinentia. ſcꝫ corpo/
ralis. que quidē cū difficultate acquiritur.
difficilius retinet̄. ſed difficillime imo im/
poſſibiliter vſqꝫ in finē ſine gratia cuſtodi/
tur. Veſtis itaqꝫ linea ſiue cādida refertur
ad caſtitatis honeſtatem. qua hominis anī
mꝰ mirabiliter decorat̄. deaurata vero ad
eiuſdem refert̄ cōtinentie charitatē ſiue p̄/
cioſitatē. cui omis virtus ineſtimabilis vel
incōparabil' reputat̄. Eccl. xxvj. Nō ē equa
ponderatio ꝯtinentꝭ aīe Iſa. xiij. Precioſi/
or erit vir auro. ⁊ bō mūdo obrizo. Et fuit
ſilis criſolito lapidi. ſ. maris effigiem prefe/
renti. igni ſiue fulguri. ⁊ eri candenti. oīmo/
dam ſignificat mentis puritatē. que q̄dem
acquirit̄ per amaritudinē contritōis. ⁊ hoc
criſolito deſignat̄. ⁊ per inflāmationē dele/

ctationis. ⁊ hoc in igne vel fulgure figurat. et ꝑ inuincibilē inſtantiā ⁊ continuationem operatiōis. ⁊ hoc ī ere candente demōſtrat ⁊c. ⁊ hoc eſt qđ dicit Ezech. j. Erat aſpectus animaliū q̄ſi aſpect⁹ ſcintille eris candentis. ⁊ ſicut ſplēdor ignis ⁊ fulguris coruſcantis. ⁊ quaſi viſio maris ⁊c. Item cōparant cōtinentes archangelorū ordini ꝓpter vnificam ſimplicitatē. Nā vniti per gratiā et amorē alios nitunt inferiores ad diuinā reducere vnionē. vt dicit Dionyſi⁹. Et h̄ proprie cōuenit cōtinentib⁹ q̄ diuine ſimplicitatis ſequētes puritatē diuiſas carnaliū affectiones nitunt abſtrahere ab illicitis et reducere ad mentis ⁊ corporis caſtitatē. quia cortina cortinā trahit. ſicut dr̄ Apocal. vlti. ⁊ in Ezech. j. Erant autē penne cōiuncte alterius ad alterū ⁊c. Ideo angeli ſe mutuo exhortant ad ſanctitatē. Iſa. vi. Clamabat alter ad alterū dicēs. Sanct⁹ ſanct⁹ ſctūs ⁊c. j. ad Thimo. iiij. Eſto exemplū fideliū in verbo. i. conuerſatōe. in fide ⁊ caſtitate.

Item ꝓpter ſingularē quā habēt cū domino familiaritatē. Nā archangeli ſpecialiſſime dicunt domīo aſſiſtere. ſicut ſibi pre ceteris mag̃ familiares. Luce. j. Ego ſum gabriel q̄ aſto ante deum ⁊c. ⁊ in Thob. xij. Ego ſum raphael vn⁹ ex ſeptē q̄ aſtant ante deū. Et vtiq̄ cōtinentib⁹ cōuenit. qui ratione vite incorrupte domīo familiari⁹ videnf adherere. ſicut de innocentib⁹ dicitur Apocal. xiiij. Uirgines em̄ ſunt. ⁊ ſequunt agnū quocūq̄ ierit. Ideo Iohes ꝟgo permanens maiorē familiaritatē cum virginis filio habuit ⁊ cōtraxit Sapīe. vj. Incorruptio facit ꝓpinquū deo.

Ltimus ordo eſt angelorū. Vn̄ angeli ſunt celeſtes ſpūs vltimā hierarchiam ꝑficientes. q̄ īmediate ſe habent ad eccleſiaſticā hierarchiam vt eā purgent. ꝑficiant ⁊ illumient. vt ipis medianti bus ſit ſurſum ad deū actio. cōuerſio. cōmunicatio ⁊ vnitio. vt dic̄ Dionyſi⁹. Eſt autē angelus nomē officij nō nature. ſemp enī ſpūs ſunt. ſed cū mittunt angeli vocantur. Unde illumiatiōes quas ex ſupiorib⁹ accipiunt ad nos deferunt. ⁊ ꝑm diuerſos gradus vitam humanā ordināt ⁊ diſponunt. ⁊ ad diuinā cognitionē nos adducūt. Unde ſicut alijs ordinib⁹ ſubſunt. ita homib⁹ preſunt. ⁊ ideo ſurſum ſe extendūt ꝑ dilectōem deorſum ꝓgrediunt ꝑ hominū gubernationem. Et iſtis angel' potiſſime aſſimilātur boni ſubditi quo ad exerciciū miſcdie ⁊ cōpaſſionis. q̄ em̄ nos diligunt. iō dona graciarū que a deo recipiūt nobiſcū diuidūt. et diligūt quantū in eis eſt. laborāt vt ad diuine grē participationē nos ꝑducāt. Et q̄uis deo aſſiſtant ꝑ cōtemplationē. mouent tñ ad nos ꝑ dilectionē. ⁊ que ī ſecreto ꝯtemplationis hauriūt. ſanctis aīab⁹ cōmunicāt ⁊ trāſfundūt. Sic viri ſpūales angel' ſe cōfigurātes opib⁹ pietatis intendunt. ⁊ ſua indigentib⁹ diſtribuūt liberalit ⁊ impendūt. Eccl'i. xliiij. Iſti ſunt viri miſcdie ⁊c. hoc docuit Thob. iiij. Si multū tibi fuerit libenter tribue. ⁊ ſi exiguū tibi fuerit. etiā exiguū impartiri ſtude. Prouerb. xv. Per miſericordiā ⁊ fidem ⁊c. Matth. v. Eſtote miſericordes ⁊c. Talis fuit Iob. q̄ dixit. Ab īfantia creuit mecū miſeratio. ⁊ de vtero egreſſa eſt mecū. Et ille eſt vere miſericors q̄ totum ſuū cor impendit miſerijs ꝓximorū.

Itē angelus q̄ nō dependet a materia corpali trāſiens ꝑ materialia ⁊ ſenſibilia ab ipis non coartat. nec ī aliquo coinq̄natur. ſic boni actiui trāſeuntes ꝑ bona tpalia nullam ab illis ꝯtrahūt infectionē. Nā ipoꝝ corda nō dependēt a t̄ra. Pš. Diuitie ſi affluant nolite cor apponere. Nō ſic eſt d̄ auaris quoꝝ affectus om̄ino depēdet a terrenis. Pš. Conglutinat⁹ eſt in t̄ra venter nr̄. Ioh. Qui de t̄ra eſt de t̄ra loquit. Iſa. xxix. De t̄ra muſitabit eloquiū tuum. ⁊ Eccl'i. x. Nihil ē iniq̄us q̄ amare pecuniā. Itē angelus illis q̄ mag̃ ei ſeſe cōformāt ⁊ vicini⁹ appropinq̄nt. pl⁹ ſe cōicat. ⁊ iō cōpatur luci. Geñ. j. ⁊ Lu. j. ⁊ Act. xij. Nā ſic lux trāſparētia ⁊ dyaphana manifeſti⁹ illumiat. ꝯtracta aūt ⁊ t̄reſtria ꝓpt groſſitudinē ſibi reſiſtētē nō penetrat nec īmutat. ſic lux angelica ſibi appropinq̄ntes ꝑfecti⁹ illumiat ⁊ illuſtrat. ⁊ iō vbi obſtaculū iprobe volūtatis īuenit per hmōi affectū t̄renū ⁊ groſſū ſe nō diffundit. In Sap. j. Spūs diſcipline effugiet fictū. In nob q̄ ꝑ xp̄m angelicū inſtruimur q̄ntū in nob eſt omib⁹ benefacere. ſed p̄cipue domeſticis fidei humanitatis obſequiū ꝓpenſius exhibere. et p̄cipue illis qui nobiſcū maiorem habent in ꝟtuoſis operib⁹ conformitatē. Eccl'i. xij. a. Si bn̄ feceris ſcito cui bene feceris. Paup em̄ iuſt⁹ iniuſto ꝑponēdus eſt. q̄uis tempe neceſſitatis bonis ⁊ mal' ſit elemoſina facienda. Luce. vj. Omni petenti te tribue.

Ideo etiā in figura ignea leguntˀ angl'i ap/
paruiſſe Ezech.j.Dañ.vij.Judic.xij.iij.Re
gū.xix.ꝛ.iiij.Regū.ij.quia vis ignea omnia
penetrat et oībꝫ purificat.ꝛ tñ ꝑfectius illa
immutat q̄ ſubtiliora ſunt.ꝛ in ſua ſuba pu
riora.ꝛ ad ſuſceptōem ſue impſſionis ſunt
habiliora Itē angeli velocitate ſua natu
rali ſubito ꝛ in tpe inintelligibili opantˀ.iō
cōparantur ventꝭ. Ezech.j.ꝛ.iij.Reg.xix.et
Cant.iiij.ꝛ in Ps̄.Volauit ſup pēnas ven
toꝝ.Nā ventꝰ velocitˀ agens nō valet deti/
neri.ſubito venit.ꝛ ſubito recedit.ꝛ cāz mo/
tus nō cognoſcimꝰ.ꝛ vbi ſe occultat.nō vi/
demꝰ.ſic ꝛ angeli.In hoc etiā aſſimilantˀ vi
ri miſericordes angel'.qꝛ ſtatim qñ paupis
indigentiā ꝑcipiunt manū adiutricē.ꝛ tāq̄ꝫ
venti nunc occulte.nūc manifeſte ad ſubuē
niendū pauperi ſe exponūt.ſicut fecit bea/
tus Michael.q̄ ſubito ꝛ occulte ſic̄ ventus
ad ſubleuationē inopie ſui populi ꝓſiluit.
Eccl'i.iiij.Cor inopis ne afflixerꝭ ꝛ nō pro/
trahas datū anguſtiāti. Job.xxxj.Si ex/
pectare feci oculos vidue.Vñ exēplo ange
loꝝ inſtruimur feſtinantˀ ꝛ occulte ſine inin
telligibilitˀ paupi ſubuenire. Et hoc ē ꝯtra
aliquos qui paupibꝫ bene ꝓmittunt.ſed ꝓ/
miſſum nō ꝑducunt ad effectū.Contra qđ
dicitˀ Prouerb.iij.f.Ne dicas amico tuo.va
de ꝛ reuertere cras dabo tibi.cū ſtatim poſ
ſis dare. Itē virtꝰ angelica vniformitˀ eſt
ꝑmanens ꝛ indefeſſa.iđo ſemꝑ depinguntˀ
in forma hoīs iuuenis.ꝛ hoc ꝓpter viuifi
cam angeloꝝ virtutē ſemꝑ cōualeſcentē.et
nunq̄ꝫ deficientē. vel ad antiq̄tōnē ꝑtingen
tem.Et hoc congruit iuſtis q̄ a bono ꝓpoſi
to nō deficiunt.ſicut faciūt aliqui qui libe
rales ꝛ ꝓdigi ſunt in iuuētute.ſed ad auari
ciam ſe cōuertunt in ſenectute.ꝛ tunc potiſ
ſime i horrea ꝯgregant ꝛ temꝑalia coadu/
nant quādo morti vicinius appropinquāt.
Luce.xij.Hac nocte repetent aīam tuam
ꝛc.ſed vir angelicꝰ nunq̄ꝫ torpeſcit ab exer/
cicio operū charitatis.imo tanto plus ꝓfi
cit in virtutibꝫ quāto procedit amplius in
diebꝫ.ſicut de Aſer dicitˀ Deuter.xxxiij.Si
cut dies iuuētutis tue.ita ꝛ ſenectus tua.et
in Ps̄.Senectꝰ mea in miſcđia vberi.ſicut
ꝛ Caleph cū eſſet octogenarius ita fortꝭ fu
it ad gradiendū ꝛ pugnanduꝫ. ſicut temꝑe
iuuentutis. ꝛ in Ps̄.Renouabitˀ vt aquile
iuuentꝰ tua ꝛc. Item angeli habēt virtu/
tem motiuā ſemꝑ in diuia ꝓcedentē. ꝛ ideo
angeli alati ꝛ pennati deſcribuntˀ Ezech.j.
ꝛ Iſa.vj.Alis em̄ ꝛ pennis a t̄ra volucres
eleuantˀ.ſic boni ꝛ angelici viri alis gemine
charitatis ab amore terrenoꝝ affectu ꝛ vo
luntate ſeparantˀ.ꝛ ad celeſtia mente ab om
ni cura terrenorum expedita eleuantˀ.Iſte
ſūt due ale que date ſunt mulieri vt fugeret
in deſertū.Apocal'.xij.ꝛ Iſaie.xl.Aſſument
pennas vt aquile. Et ideo deſcribuntˀ an/
geli in figura aquile.ꝛ ſignificāt ſublimem
aſcenſum angeloꝝ ꝛ hominū in diuina.qñ
que ſurſum ſunt diligūt.ꝛ nō que ſuper ter
ram.Alas quidē nō aquile.ſed potius mil/
ui habēt impij raptores et auari.pauperuꝫ
oppreſſores.quibꝫ nō eleuantˀ ad celum.ſed
potius deprimuntˀ ad infernum. Zacha.v.
Date ſunt ei ale milui.et delata eſt in cam/
pum ſennaar.quod īterpretatur fetor.ꝛ ſi/
gnat infernū.vbi deferuntˀ impij duplici a/
la adiuti.ſcilicꝫ ala cupiditatis. ꝛ ala mali/
gnitatis.de q̄bus Hiere.ij.In alis tuis in/
uentꝰ eſt ſanguis pauperū. Item angeli
tanta lege obedientie ſunt aſtricti ꝙ nunq̄ꝫ
ad aliud deflectantˀ niſi ad illud ſolū ad q̄d
dei ip̄is ꝓſidentis nutu ꝛ imperio ducuntˀ.
ꝛ ideo in figura equoꝝ ſepius deſcribuntˀ.
Nam ſic̄ equus circūducitˀ freno. ſic ipi di/
uino imperio circumaguntˀ.Ita viri ſancti
in ſtatu ſubiectionis cōſtituti velut equi ad
dei laudē infrenati ab obedientie legibus
nō recedunt.ſꝫ nunc ſe exhibent deo tanq̄ꝫ
albos equos ꝑ vite mundiciā ꝛ caſtitatem.
nunc etiā nigros ꝑ humilitatem. nunc ru/
beos ſiue igneos per feruidā caritateꝫ.nūc
varios per multiplicꝭ meriti diuerſitatem.
De his equis dicitˀ Zacha.ij.ꝛ Apoca.iiij.
ꝛ.iiij.Regū.ij. ꝛ Job.xxx.x. Quis prebebit
equo fortitudineꝫ.ꝛ Prouerb.xxj.Equus
paratˀ ad bellum ꝛc.ꝛ Zacha.x.Ponam du
ces iuda q̄i equū glorie in bello.Et.ij.Ma
chab.x.Apparuerunt aduerſarijs de celo vi
ri quinq̄ꝫ in equis. frenis aureis decori ꝛc.
ꝛ in his puritas ꝯſcientie.ꝛ ductilitas obe/
dientie deſignantˀ.nam talibꝫ frenis dei iu/
menta refrenantur. quia a voluntatis pro
prie impetu voluntarie coartantˀ.Jaco.iij.
Equis frena in ora mittimus ad conſenti/
endū nobis ꝛ oīe corpus eoꝝ circumferi
mus ꝛc. Item angeli q̄uis ad diuerſa et
contraria ſint miſſi.tñ in ſe ꝯrijs affectōibꝫ
ꝛ animi motibꝫ non afficiuntˀ. ꝛ iō veſtimīta
varia ſꝫ aureis zonis ꝯſtricta hūiſſe dicūtˀ.

Za.iiij.ꝛ apoc̄.j.f.ꝛ.vij.g.ꝛ Dan̄.x. Nā ange/
lus hꝫ virtutē ſeruandi firmiť ꝛ coadunandi
ꝛ ſuas ꝛ ſubditoꝝ affectōes. vt ſingule ꝛ vni
uerſe in deuꝫ iuſtificenť ꝛ ad ip̄m reducanť
ſic̄ veſtes ne decidāt circa corpꝰ zona colli/
ganť. ꝛ hoc ꝓpriū eſt exiſtētibꝫ in actiua vita
vt q̄ꝫuis corpa circa diuerſa ſint diſtracta.
corda tñ quo ad intentionē finis ſp in dño
ſint vnita. ſic̄ fuerūt corda diſcipuloꝝ Act.
iiij. Erat oībꝫ cor vnū ꝛ aīa vna in dño.
Uaria ip̄a veſtimēta varia ſunt ꝟtutū opa
q̄ zona charitatꝭ q̄ eſt vinculū pfectōis ad fi
nē vnicū vniunť. Luc̄.xij. Sint lumbi vr̄i
p̄cincti ꝛ lucerne ꝛc̄. lumbi q̄dē cingulo ca/
ſtitatis. ſed pectꝰ zona aurea charitatꝭ Ec/
cli.xlv. Circumcinxit eum zona iuſticie ꝛc̄.

Item qñ ad exteriora mittunť orōnes ꝛ
merita ſinguloꝝ vl' demerita ſub certo iuſti
cie pondere ꝛ mēſura ad deū reducere ꝓhi
benť. vt ptꝫ Thob.xij. Jō inſtrumēta men
ſurādi ꝛ pōderādi ī maībꝫ geſtari videť Eze.
xv.a. Apoc̄.xxj.c. ꝛ Amos.vij.c. q̄bꝫ ſunt ſi/
miles viri iuſti. q̄ nō ſolū ꝓpria vez etiā alie/
na nituť apud deū in orōnibꝫ ꝛ grāꝝ actio
nibꝫ hr̄e recōmēdata. Eandē em̄ menſurā
grē ꝛ glīe a iuſta dei ꝓuidētia ꝓfuturā deſi/
derāt quā ex ꝓprio merito a ſūmo iudice iā
expectant. ij. ad Thimo.iiij. De reliq̄ repo/
ſita eſt mihi corona iuſticie ꝛc̄.

Quarta pars.

v Ocauit deus fir

mamentū celū ꝛc̄. Uiſo q̄liť ordi
nes angelorū figuratiue poſſint
adaptari diuerſis ordinibꝫ hoīm electoꝝ.
nunc ad intuēdas celi ꝛ celeſtiū corpoꝝ ꝓ/
prietates eſt breuiť trāſeundū. Et cū ſit mł
tiplex celū. ex ꝯſideratōe ꝓprietatū corporū
celeſtiū. multiplicē poſſumꝰ elicere myſticū
intellectū. Diciť em̄ Deut.x.c. En dñi dei
tui celū eſt ꝛ celū celoꝝ ꝛc̄. ibi dic̄ glo. Non/
nulli dicūt.vij. eſſe celos Primū aereū. ſcd̄ꝫ
ethereū. terciū olimpū. q̄rtū igneū. q̄ntū fir
mamētū. ſextū aqueū ſiue criſtallinū. ſepti/
mū empireū. Noīe igiť celoꝝ ītelligere poſ/
ſumꝰ ſtatū ꝛ dignitatē tam hoīm q̄ꝫ angelo
rū electoꝝ. quoꝝ ꝯuerſatio in celis eſt. Celi
itaqꝫ noīe qñqꝫ in ſcriptura intelligiť puri/
tas angeloꝝ. qñqꝫ dignitas ſctōꝝ. qñqꝫ po
teſtas ſiue auctoritas. qñqꝫ ſublimis vita ꝛ
ꝯuerſatio iuſtoꝝ. qñqꝫ occultatio diuioꝝ iu
dicioꝝ. Celo igiť primo. ſ. empirco puritas
angelica cōparať. de q̄ dicit Baſiliꝰ celū pri
mū eſt nat̄a ſimpliciſſimū de corpulētia ha
bens naturā ſubtiliſſimā ꝛ tā ſolidiſſimaꝫ
p̄mū mūdi inferioꝝ ꝯtentiuū. ordinatiuuꝫ
ꝛ informatiuū. qđ ꝓpter ſuā dignitatē ē ſin/
gulare dei ſedes ſiue habitaculū nuncupa
tū. Nec oīa beatiſſimis ſpiritibꝫ cōgruūt i
q̄bꝫ ſingulariť req̄eſcit deꝰ ꝑ aptiſſimā ꝛ or/
dinatiſſimā volūtatis ꝯformitatē. Jſa.vlť.
Celū mihi ſedes eſt ꝛc̄. Ps̄. Dñs in celo ſe/
des eiꝰ. ꝛ iteꝝ. Dñs ī celo parauit ſedē ſuaꝫ.
ꝛ Apoc̄.iiij. Apertū eſt oſtiū in celo ꝛ ſup̄ ſe/
dē ſedens ꝛc̄. Dicunť itaqꝫ angeli celū ꝓpter
oīmodā incorruptōem ꝛ nature ſue purita
tē. nihil em̄ hn̄t corpulētie q̄ ab oībꝫ corpis
paſſiōibꝫ ſunt diuiſi. iō dī Exo.xxiiij. ſub pe
dibꝫ eiꝰ. q̄ſi opꝰ lapidis ſaphiri ꝛ q̄ſi celum cū
ſerenū eſt. Un̄ ſic̄ celū ſerenū ſerena ē ꝛ pu/
ra natura angeloꝝ cui nulla prorſus adhe
ret oppilatio carnaliū paſſionū. nulla attin/
git infectio motuū vl' affectionū. Itē ſe/
cūdo ſubtiliſſimi ſunt q̄ntuꝫ ad intelligētie
pſpicacitatē. Ps̄. Qui fecit celos ī itellectu.
Quia q̄nto ſunt deo viciniores. tāto ī ſecre
tis diuīs ꝛ archanis dei ſunt ſubtiliores. et
ad videndū oīa in ſpeculo aptioreſ. Ezech.
xxviij. Plenꝰ ſapīa ꝛ decore ꝛc̄ Itē tercio
ſolidiſſimi ſunt q̄ntū ad nature incorrupte
ꝑpetuitatē ꝛ fixā ac ſtabilē in deo voluntatē
Job.xxxviij. Tu forſitan cū eo fabricatꝰ es
celos. q̄ ſolidiſſimi q̄ſi ere fuſi ſunt. ibi gloſa.
Angelici ſpūs q̄ in celeſtibꝫ ſunt ꝯditi ꝑ ce/
los exp̄munť. q̄ ab integritate etiaꝫ accepte
fortitudinis nulla mutabilitatꝭ rubigie cō
ſumūť. iō dī ī Ezech.j. Firmamētū qđ erat
ſup̄ caput aīaliū erat q̄ſi aſpectus criſtalli.
Criſtallus firmā ſoliditatē hꝫ ꝛ radiū ſolis
in ſe recipiens ignē emittit. ſic diuī ſpūs ſo/
liditatē hn̄t in ꝯſtātia ꝟtuoſe actōis ꝛ ꝑſpi/
cacitatē in ꝑceptōe diuine illumiatōis. Apoc̄.
xxij. oñdit mihi fluuiū aque viue tāq̄ꝫ criſtal
lū ꝓcedentē de ſede dei. ꝑ fluuiū criſtallinū
de ſede ꝓcedentē poſſumꝰ ītelligere habū/
dantiā ꝟtutis ꝛ grē quā diuia ꝟtus ꝑ ange
loꝝ miniſteriuꝫ in nobis opať. Itē q̄rto
quantitate. ſunt maximi nō ꝑ dimēſionē ſꝫ
ꝑ virtutē ꝛ ptātē. Immēſam em̄ hn̄t altitu
dinē q̄ ad diuioꝝ p̄ceptorū imenſam lati/
tudinē q̄ ad cōpletiſſimā dilectionē. maxi/
mā ꝓfunditatē q̄ ad ſecretoꝝ cognitionem.
Eccī.xliij. Altitudinis firmamētū pulchri/
tudo eiꝰ ꝛc̄. Jſa.xl. Quis mēſus eſt pugillo

aquas.ꝛ celos palmo ponderauit. Glo.vt
diuia manꝰ celeſtiū ſpūum potētiā ponde/
rat.ꝛ eoꝝ ꝟtutes numerat ꝛ mēſurat Itē
q̄nto q̄litate ſunt lucidi ſicut celi ꝑ ſcie ꝛ ſa/
pientie claritatē. Naꝫ celeſtes ſpūs illumi
nanꝭ a fonte ṗmi lumis ꝑ ſapie receptionē.
ꝛ alios illumināt ꝑ gr̄e ſuſcepte cōicationē.
Apocal'.xviij.a. Uidi angelū deſcendentē
de celo hn̄tem ptātē magnā. ꝛ illumiata eſt
terra a gl'ia eiꝰ.ꝛ Luce.ij. Angelꝰ dn̄i ſtetit
iuxta illoſ.ꝛ claritaſ di d̄ celo circūfulſit eoſ
ꝛc̄.ꝛ Actu.xij. Angelus dn̄i aſtitit et lumen
refulſit ꝛc̄. Itē ſexto figuratōe ſunt ſperi
ci ꝑ ꝯtinuatōis ꝯtemplationē.qꝛ mens an/
gelica a fonte ṗmi luminis ṗmas recipit in
fluitiōes q̄s poſtea ad alios diffundit ꝛ diſ
fundendo ꝛ cōicando illos quibꝫ cōicat ad
deū reuocat ꝛ reducit. Un̄ affectꝰ angelicꝰ
circulariꝭ moueꝭ.qꝛ ṗmo moueꝭ in deū ꝛ d̄
deo in ꝓximū ꝑ dilectionē.ꝛ iteꝝ a proximo
moueꝭ in deū ꝑ dilectōis extenſionē ꝛ cōti/
nuationē. Ezech.j. Ibāt ꝛ reuertebanꝭ in ſi
militudinē fulguris coruſcantꝭ. In q̄ nota
tur motꝰ circularis in angelica affectione.
Fulgur em̄ ſic ibi dic̄ glo.ab igne exit.ꝛ diſ
currens ſubito ad ignē tanq̄ ad matricem
redit.ſic ſpūs angelicꝰ a deo gr̄e influentiā
ꝑ ꝯtēplationē recipit ꝛ cōicando alijs ꝑ gra
tiarūactionē ad deū q̄ eſt ignis ꝯſumēs re/
dire nō deſiſtit.exit miniſtrādo redit ꝛ lau/
dando ꝛ ꝯtemplādo. Eccl.xxiiij. Gyruꝫ celi
circuiui ſola ꝛc̄. Ps. Circuiui ꝛ imolaui i ta
ber.eius.hoſtiā vocifera.ꝛc̄. Apoc.vij. Om
nes angeli ſtabāt in circuitu throni.ꝛ Eze/
chiel'.j. Splendor erat i circuitu eiꝰ.. Itē
ſeptimo ſitu ſunt ſuꝑmi.nō ꝑ circūſcriptio/
nē ſed ꝑ dignitatē.nā dignitate nature ꝛ of
ficio excellūt alias creaturas.ſic celū alia ṗ/
excellit elemēta. Tanto em̄ ſunt oibꝫ ſupe/
riores q̄nto deo ꝑ familiaritatē ꝛ graꝫ ſunt
ꝓpinquiores. Job.xxvj. Suſpice celū ꝛ cō/
templare ethera q̄ altior te ſit.ibi glo. In ce
lo ꝛ in ethere ſuꝑnas accipe poſſumꝰ pote/
ſtates.q̄s iubemur vt intueamur. vt cū an/
gelicos ſpūs longe a nob̄ diſtare ꝯſpicimꝰ.
ab ipo creatore ſpūum q̄ntū differamꝰ co/
gnoſcamꝰ. Itē octauo oim inferioꝝ ſunt
ꝯtentiui q̄ntū ad caritatē. Nā ex affectu di/
lectiōis angeli hoibꝫ electꝭ admiſtrant et in
eſſe gr̄e detinent ꝛ ꝯſeruāt ſic̄ dr̄ in Ps. An
gelis ſuis deꝰ mādauit d̄ te vt cuſto.te ꝛc̄.et
iterū. Immittit angelus dn̄i in circuitu ꝛc̄.

Sap.j.ꝛ h̄ qd̄ ꝯtinet oia ſciam hꝫ vocꝭ. He
ſter.xiij. Dn̄s es oim illoꝝ q̄ ambitu celi cō
tinenꝭ. Itē nono oim inferioꝝ ordinati/
ui. Nā circuli celi ordinate ſe interſecāt.ꝛ h̄
inferiora nūc calore nūc frigore ordinant ꝛ
imutant.ſic celeſtes ſpūs in ſe ordiati alioꝝ
ſunt ordiatiui. Job.xxxviij. Nūq̄d noſti or
dinē celi aut rōnē eiꝰ pones in t̄ra ꝛc̄. Ordi
nē celi noſcere eſt diſpoſitōem ſuꝑnaꝝ ꝟtu
tū videre. Rationē eiꝰ ponit in t̄ra q̄ vitā ſu
am diſponit ſc̄m celeſtia.ꝛ angeloꝝ patroci/
nio affectionē ſuā erigit ad et̄na. Hiere.xxx
ſ. Templū iuxta ordinē ſuū fundabiꝭ ꝛc̄.ad
Gal'.ij. Ordinata eſt lex ꝑ angl'os in manu
mediatoris. Ex his igiꝭ nouē celi ꝓprieta
tibꝫ manifeſtū eſt angelicā naturā i ſcḋtura
celū aptiſſime nūcupari. Celoꝝ etiā nomie
apl'i ſcti pn̄t merito deſignari. de q̄bꝫ Job
xxvj. Spūs dn̄i ornauit celos. vbi dic̄ Gre
go. Niſi apl'i xp̄i ꝓmiſſa paracliti dona pce/
piſſent.nullo ꝟtutꝭ decore claruiſſent. Hec
vitā celeſtē ꝛ cōuerſationē ſpūalez aduoca/
uit Iſa.lj. Poſui ꝟba mea in ore tuo vt plā
tes celos ꝛc̄. Hi ſunt celi q̄ vbiq̄ enarraue
rūt gl'aꝫ dei q̄ celos ſtabiliuit prudentia cu
ius rore nubes ꝯcreſcūt. Prouer.iij. Nam
ſctōꝝ apl'oꝝ vita pariter ꝛ doctrina vniuerſꝰ
mūdus q̄i rore q̄dā ſalutifero medullitꝰ ir/
rigaꝭ. Deuꝭ.penulꝭ. Caligabūt celi rore.ibi
dicit glo. Tūc apl'i fuerūt q̄i celi rore pleni
q̄n ſubtili ꝛ ſuaui doctrina xp̄i celitꝰ ſunt i/
buti. Nō em̄ fructificat qd̄ hꝰ roris pfuſio
nō fecūdat. Iō Iſa.pn̄tiā apl'oꝝ deſiderās
exclamat.xlv.dicēs. Rorate celi deſuꝑ.ꝛ nu
bes plu.ꝛc̄. Fuerūt itaq̄ apl'i q̄i celi ſed ae
rei in ipoꝝ vocatiōe.q̄n.ſ.a t̄rena ꝯuerſati/
one eleuati.diuinis laudibꝫ ꝛ ꝓximoꝝ ꝓfe/
ctibꝫ a dn̄o ſunt deputati. Nā aer a t̄ra ele/
uaꝭ ꝛ ſube ſue ſubtilitate celo aſſimilaꝭ. Et
ꝓpter ꝯformitatē quā hꝫ in celo ſepiꝰ i ſcḋtu
ris aerꝭ interſticiuꝫ celū nūcupaꝭ.ſic̄ Mat.
xiij. Aues celi comederūt illud.ꝛ i ps. Su
per eā volucres celi hītabūt Job.xij. Uo/
latilia celi docebūt te. Nā apl'i doctoreſ fidi
ꝟtutū pēniſ d̄ t̄reis eleuati p̄dicatōiſ diſcur
ſu ꝑ mōm vniūſū circūuolauerꝭ.ꝛ velut celi
aerei nūc tonātes minis.nunc pluētes do/
ctrinis.nūc miracul' coruſcātes ſopitoꝝ cor
da in pctīs ſalubriꝭ cōmouerūt.ſic̄ ſcḋtuꝫ ē
in ps. Illuxerūt coruſcatōeſ tue orbi t̄re.vi
dit ꝛ cōmota eſt t̄ra.ꝛ Judic̄.v.t̄ra mota eſt
celi diſtillauerūt aq̄s. Itē celi.ſ.etherei ſꝭ

facti in ipõꝝ ꝑfectiõe.ſiue in ꝑfecta vite xp̄i
imitatiõe. Ether ei naturã ignis imitaꝰ.ig/
nis eſt xp̄s q̄ eſt ignis ↄſumẽs. Deut.iiij.cu
ius puritatẽ tã in vita q̃ȝ ĩ doctrina apl'i pꝰ
eoꝝ vocationẽ ꝑfectiſſime ſunt ſecuti. Job
xxxv. Suſpice celũ ꝛ intuere ꝛ ↄtemplare e/
thera ꝛc̃.q.d. Cõſidera etherẽã ꝛ celeſtẽ cõ/
uerſationẽ ĩ apl'is q̄ exẽplo xp̄i oĩa cõtẽpſe/
rũt in t'ris vt ſuo regi eſſent ſil'es q̄ hitat in
ſupnis. Prouerb.viij. Qñ p̄pauerat celos
aderã.qñ ethera firmabat ſurſuȝ. Itẽ ce
li ignei ſũt effecti ĩ ſpũſſcti miſſiõe qñ a xp̄o
vocati.ꝛ ipĩꝰ veſtigia pleniſſime imitati.ig/
ne celeſti in aduentu ſpũſſcti ſunt repleti.ꝛ
q̄cq̄d in eis fuerat infirmitatꝭ vl' impfectõiſ
in iſtiꝰ ignis p̄ñtia penitꝰ eſt ↄſũptuȝ. So/
pho.iij. In igne zeli mei deuorabiꝰ oĩs t'ra
ꝛc̃. Treñ.iij. De excelſo miſit igneȝ in oſſibꝫ
meis.i.caritatꝭ feruorẽ in apl'is. ꝑ q̄ꝝ igneã
ↄuerſationẽ vniuerſal' eccl'ia amore xp̄i ẽ vn
diqȝ inflãmata. Zach.xij. Ponã duces iuda
ſic̃ caminũ ignis ĩ lignis. ꝛ ſic̃ facẽ ignis in
feno.ꝛ deuorabũt ad dexterã ꝛ ſiniſtrã om
nes ꝓpl'os ꝛc̃. Duces iuda fuerũt apl'i p̄mi/
tiui q̄ dicunꝰ eccl'iaꝝ p̄ncipes ꝛ belli xp̄i tri/
umphales duces.q̄ caritatꝭ camino ſuccẽſi
q̄cq̄d fuit in ſe ꝛ in alijs ligni.ſtipule vl' feni
oĩno annihilauerũt.ꝛ ꝓpl'os credẽtes ꝑ fidẽ
ꝛ amorẽ xp̄o incorporãtes in igneã ꝛ celeſtẽ
ↄuerſationẽ trãſtulerũt. Leuit.ix.g. Egreſ
ſus ignis a dño deuorauit holocauſtũ ꝛ li/
gna ꝛ adipes ſuꝑ altare.ꝛ.iij. Reg.xviij. Ce
cidit ignis dñi de celo et vorauit holocau/
ſtũ ꝛ ligna ꝛ lapides.puluerẽ q̄ȝ ꝛ aquã que
erat ĩ aqueductu lambẽs.oĩa em̄ pctã mor
talia ꝛ venialia carnalia ꝛ ſpũalia velut pul
uerẽ ꝛ ligna ſpũs ignite caritatꝭ ꝑ apl'oꝝ mi
niſteriũ ĩ hoĩbꝫ ↄſumebat ꝛ ĩ celeſtẽ ac igne
am naturã ↄuertebat. Iteȝ q̃i celi ſiderei
refulſerũt in miraculoꝝ ꝑpetratõe.qñ.ſ.di/
uino ſpũ repleti miraculis claruerũt ꝛ veri
tatẽ fidei quã docebãt ꝓdigioꝝ oſtenſione.
ꝛ celeſtis v̾tutis approbatiõe tã efficaciꝰ af/
firmarũt ꝙ nec ſapiẽtes mũdi nec etiã tyrã
noꝝ gladij fulgorẽ fidei extinguere potuerũt
Abacuc.iij. Ibãt in ſplendore fulgurantis
haſte tue. Nã fulgore miraculoꝝ q̃ſi cũ ha/
ſta petrꝰ ꝛ paulꝰ ſimonẽ magũ deijciebant.
ꝛ neronẽ romanoꝝ p̄ncipẽ v̾tuoſis opibus
deuincebãt. Judic̃.v. De celo dimicatũ eſt
ↄtra eos.ſtelle manẽtes in ordine ſuo ꝛc̃.et
tot itaqȝ ſyderibꝫ refulſerũt q̄t miraculis et
v̾tuoſis opibꝫ claruerũt.iõ dr̄ Geñ.j.ꝙ fecit
deus ſtellas ꝛ poſuit eas in firmamẽto celi
vt lucerent ꝛc̃.ꝛ.xv. Suſpice celũ ꝛ numera
ſtellas.ſic erit ſemẽ tuũ. Ecci.xliij. Species
celi eſt gl'ia ſtellaꝝ. Itẽ criſtallini effecti ſt
celi in ipõꝝ paſſione. qñ nulla iniuria. nul/
la tormenti violentia potuerũt a fide chri/
ſti diuidi vel auelli. vt ptȝ Rom̄.viij. vbi dr̄.
Quis nos ſeꝑabit a caritate xp̄i. Vñ fideȝ
quã dicebant ꝑ paſſionis ↄſtantiã robora/
bant ꝛ ad moriendũ ꝓ fide alios aĩabãt.
Ezech.j. Similitudo firmamenti.q̃ſi aſpe/
ctus criſtalli horribiliſ. Criſtallus p̄mo eſt
aqueus ꝛ fluidus.ſed ꝑflante vento coadu/
natione partiũ fit ſolidus atqȝ durꝰ. aqueꝰ
ꝛ fluidus fuit petrꝰ qñ ad vocẽ ancille dum
mori timuit auctorẽ vite ſe noſcere denega
uit.ſed ꝑ venti flatũ.i.ꝑ ſpũſſcti aduentũ fa
it ipſe in firmitatẽ criſtallinã ſubito indura
tus qñ dixit Actu.v. Nos nõ poſſumꝰ non
loqui q̄ vidimꝰ ꝛ audiuimꝰ. Ecci.xliij. Gela
uit criſtallus ex aqua. Celi vero empirei fa
cti ſunt in eoꝝ glorificatiõe.nã celũ empire
um totũ ſplendidũ eſt.nihil hñs tenebraꝝ.
qđ ſctĩs glorificatis ↄuenit.q̄rũ ſplẽdor ce
li ſplendorẽ ſuꝑauit. Thob vlt. Luce ſplen
dida fulgebiſ Ecci.xliij. Vas caſtroꝝ i fir/
mamento celi reſplendens gl'ioſe. Dañ.xij.
Qui docti fuerint fulgebũt ſic̃ ſplendor fir
mamenti. Sap.iij. Fulgebũt iuſti et tanq̄
ſcintille diſ.ꝛc̃. Iſa.lviij. Implebit ſplendo
ribꝫ oſſa tua ꝛc̃. Patet itaqȝ ꝙ merito ſancti
apl'i dicti ſũt celi.q̄bꝫ aſſimilari debẽt p̄lati
ipõꝝ ſucceſſores.noĩe em̄ celoꝝ ĩtelligiꝰ au
ctoritas iudicꝭ ꝛ p̄latoꝝ.q̄ ſic̃ in officii digni
tate.ſic in merito ꝛ vite ſctĩtate celeſtẽ apl'o/
rũ ↄuerſationẽ deberẽt in ſeipis exhibere.
Auctoritas ei apl'ica ĩ celeſtibꝫ ſacris diſtri
buẽdis.in v̾bi vite miſterijs exponẽdis.i ſo
piendis litibꝫ ꝛ iudicijs faciẽdis ad eccl'iarũ
p̄latos eſt ex ordinatõe dñica diriuata. Ce
leſtis igiꝰ debẽt eſſe v̾tutꝭ ꝛ nature q̄ ſe ꝛ ali
os debẽt de celeſtibꝫ expedire. In hꝰ rei fi/
gurã dñs mãna de celo pluit. Exo.xvj. de
celo docuit. Exo.xx.f. Audiſtꝭ ꝙ de celo lo/
cutꝰ ſum vob̃. de celo etiã leges ꝛ iudicia he
breoꝝ ꝓpl'o ꝓmulgauit. vt ptȝ Deut.v.ꝛ Ex
odi.xx. vt ſic celi nomĩe nos patenꝰ iſtrue/
ret ꝙ officiũ ↄficiendi panẽ vite. docẽdi et
ꝛ iudicãdi alios.nullus ſibi aſſumeret q̄ ce/
leſtẽ naturã ſcĩa ꝛ moribꝫ nõ hr̃et. Propter
qđ dic̃ pš. Annũciabũt celi iuſticiaȝ eiꝰ. Nõ

em̄ pn̄t annūciare dei iuſticias hoīes impij
⁊ terreni. Pſ. Pctōri dixit de⁹ q̄re tu enar/
ras iuſticias meas. Sed celi.i.celeſtes viri
q̄rū cōuerſatio in celis ē.ad celeſte officium
ſunt digni. Dicunt aūt p̄lati celi ꝓpt plura.
Primo qꝛ ſunt lumīoſi ⁊ lumīs diffuſiui ſic̄
celū qd̄ bonis p̄latis ɔuenit q̄ ſunt lumīoſi ī
ſe ꝑ ɔſcīe puritatē. ⁊ lumen ad alios diffun/
dūt ꝑ doctrinā ⁊ ſctē ɔuerſatōis claritatē. q̄
b⁹ dicit dn̄s. Vos eſtis lux mūdi. ⁊ ī Mat.v.
Luceant opa vr̄a corā homīb⁹. ⁊ Ecci.xliij.
Species celi glīa ſtellaꝝ mūdū illumīnās
⁊c. Sic lucidi fuerūt aplī ⁊ alij p̄res ꝑmiti/
ui. vt ptz in moyſe. q̄ ex ɔſortio dei in mōte
tantā ɔtraxit claritatē in facie q̄ ei⁹ vultū
nō poterāt iudei intueri. Exo.xxxiiij. Plu/
rimi aūt p̄lati moderni tꝑis hāc claritatē
ꝑdiderūt. Vn̄ dici pt illud Hiere.iiij. Aſpe
xi celos ⁊ nō erat lux ī eis. ⁊ Iſa.xiij. Splē/
dor celi nō expandet lumē ſuū. ⁊ Ezech.xx
xij. Cū extinct⁹ fueris nigreſcere faciā celos.
Et qꝛ p̄lati nec in vita nec in ſciā ſunt lumi/
noſi. iō nō eſt mirū ſi ſubditi fuerīt tenebro
ſi. ſic̄ Thob. q̄ dixit. In tenebris ſedeo ⁊ lu/
men celi nō video. Amos.viij. Tenebreſce/
re faciā trā in die lumīs ⁊c. Itē ſcdo vni/
formit ſunt motiui ⁊ in ſuo motu velociſſi/
mi. Celū em̄ ē mobile ⁊ inq̄etū. cui⁹ mot⁹ ē
reuolubilis ſuꝑ mediū.i. ſuꝑ axem. in quo
oñdit bonoꝝ p̄latoꝝ diligētia ⁊ ſolicitudo
circa curā ⁊ ſalutē ſuoꝝ ſubditoꝝ. q̄ more ce
li ꝑdicando mouent. Ecci.xvj. Celi celorū
mouebunt in ɔſpectu ei⁹. Virt⁹ em̄ moti/
ua celi rapit firmamētū ab oriēte in occidē/
te. ⁊ iteꝝ redit de occidēte ad orientē. ſic vir
ꝑfect⁹ a q̄ete ɔtēplatōis ꝓcedit ad laborē ꝑ
dicatōis. ⁊ iteꝝ pacto exercicio opis ꝓcedit
orando. ſic̄ fecit moyſes q̄ poſtq̄ fregerat vi
tulū ⁊ corripuerat ꝑplm ait ad pplm. Pecca
ſtis pctm̄ maximū. reuertar ad dn̄m. a quo
mō quiuero ipm deꝑcari ꝓ ſcelere iſto. Re/
uerſuſq̄ ad dn̄z ait. Obſecro dn̄e aut dimit
te ei hāc noxā ⁊c. Exo.xxxij. Sic aūt obſe/
crantes libent exaudit de⁹. Oſce.ij. In die
illa ego exaudiā celos. ⁊ celi exaudiēt terrā.
De h̄ motu circulari dr̄ Ezech.j. Ibāt ⁊ re
uertebant in ſilitudinē ful. ⁊c. ⁊ in Job.xx/
xvij. Luſtrauit cūcta ꝑ circuitū ⁊c. ⁊ Eccs.j
Luſtrans vniuerſa ī circuitu ꝑgit ſpūs. ⁊ ī
circulos ſuos reuertit. ſed mouēdo ſe ⁊ cir/
cueundo celū ſꝑ voluit circa axem. cui inni
tens mediū nunq̄ derelinq̄t. Axis eſt chri/
ſtūs cui ꝑ intentionē ⁊ amorē ſꝑ adheret et
innitit vir ꝑfect⁹. ⁊ talis mediū v̄tutis nō de
ſerit q̄ mediatori dei ⁊ hoīm in oīb⁹ ſuis opi
bus ſe ɔiūgit. Itē tercio celū ɔtinuatiōe
ſui mot⁹ eſt ꝑncipiū generatōis ⁊ corrptio/
nis effectiuū. ⁊ h̄ ꝓprie ɔuenit p̄latis q̄ filios
grē ꝑ euāgeliū dn̄o generāt ⁊ v̄tutū germīa
in ſubditoꝝ cordib⁹ radicātes. viciū extra/
hūt ⁊ extirpāt ⁊ iur̄ doctrīe ſalutaris irrigāt
⁊ fecūdāt. Iſa.lv. Quō deſcēdit d̄ celo ĭber ⁊
nix ⁊ inebriat terrā. ⁊ īfundit eā ⁊ germīare
facit ipam. ſic v̄bū qd̄ ꝓcedit ⁊c. ⁊ ī Joele.iij
Celi dabūt rorē ſuū. ⁊ tra dabit fructū ſuū
Si celi tꝑe nr̄o eſſent roriflui.i. p̄lati eſſent
dono celeſtis ſapīe repleti tūc vtiq̄ pplares ⁊
ſubditi fructiferi fierēt ⁊ fecūdi. ſed qꝛ p̄lati
aridi ſunt ⁊ duri. iō nō ꝓficiūt ſubditi. Deu
tero.xxviij. Fit celū ſuꝑ te eneū. ⁊ tra quam
calcas ferrea. ⁊ ſequit. De celo deſcēdat ſuꝑ
te cinis. Itē q̄rto celū eſt ſideꝝ errantiū
repſſiuū. nā violētia ſui mot⁹ planetas eua
gantes retrahit ⁊ motu diurno ab oriēte in
occidentē poſt ſe rapit. Stelle errātes ſub/
diti ſunt peccātes. cano. iude. Sidera ſunt
errātia q̄b⁹ ꝓcella tenebraꝝ reſuat. ⁊ Job
iij. Obſcurent ſtelle caligine ei⁹ ⁊c. ibi Gre/
go. Quos ſerpēs tortuoſus dur⁹ ꝑ maliciā
ad necē ꝑcutit fuiſſe latētes hypocritas ve/
lut ſtellas caliginoſas oñdit. vt q̄les interi⁹
fuerint latent in ꝓſperis. euident pateat ī ad
uerſis. De his ſtellis Job.xxv. ſtelle nō ſūt
mūde in ɔſpectu ei⁹. Hoꝝ ſideꝝ motū inor
dinatū celi.i. iuſti p̄lati celeſtis legis iudicio
reꝑmūt. qn̄ taliū exceſſus corrigūt ⁊ corre/
ctos ad frugē melioris vite ꝓuehūt ⁊ cōpel
lunt. j. Theſ. vlt. Corripite inq̄etos. pſ. Ce
li diſtillauerūt a facie dei iſrl ⁊c. Tūc cele/
ſtes animi nō furoris grandinē ſed imbris
dulcedinē ſtillāt qn̄ diuinā clementiā circa
pctōres intuentes nō cū ſeueritatis impetu.
ſed blandientis animi affectu mentes corri/
gunt ⁊ caſtigāt. Pſ. Corripiet me vir iuſt⁹
in miſcdia ⁊ increpabit me ⁊c. Hierem̄.x.g.
Corripe me ⁊ nō ī furore ne forte ⁊c. Itē
q̄nto celū eſt inferioꝝ informatiuū. iferiora
em̄ ſūt ī ſuꝑiorib⁹ tāq̄ in ꝓprijs formis. vt di
cit phs. qꝛ ſm varias corpoꝝ impſſiōes fi/
gurant ⁊ formant ſpecies iferiores. ⁊ h̄ p̄la/
tis ɔgruit q̄ꝝ vita vite ſubditoꝝ dꝫ ī omīb⁹
eſſe forma ſic̄ dicit Pe. in can̄.j.v. forma fa/
cti gregis ex aio ⁊c. ⁊.ij. ad Theſ.iij.d. Ipſi
ſcitis q̄lit oportet vos imitari nos. qm̄ non

inquieti fuimꝰ ⁊c̃. ⁊ ſequit̃. nõ q̃ nõ habueri
mus ptãtē ſed vt noſmetipſos darēmꝰ vob
formã ad imitãdũ nos. ⁊ ad Phil̃. iij. Imi/
tatores mei eſtote ⁊ obſ̃uate eos q̇ ita am/
bulãt ſic̃ hẽtis formã nr̃am. Forma eñ de
bẽt eſſe ſubditoꝝ in doctrina ꝟitatꝭ. Ro. ij. c
Cõfidis te eſſe ducẽ cecoꝝ. mgr̃m infantiũ
hñtẽ formã ſcı̃e ⁊ veritatꝭ in lege. ⁊ .j. Theſ. j
Forma facti eſtꝭ oı̃bꝫ credẽtibꝫ in macedo/
nia. Itẽ in mũdicia caſtitatis. j. ad Thi. iiij.
In oı̃bꝫ p̃be temetipm̃ exẽplũ in ꝯuerſatõe
fide ⁊ caſtitate. Itẽ in excellẽtia hũilitatis.
Ecci. xxxviij. In brachio ſuo formabit lutũ
⁊ añ pedes ſuos curuabit ꝟtutẽ ſuaz. Pria
forma ı̃format aı̃am ex pte rõnal̃. ſcd̃a ex p/
te ꝯcupiſcibil̃. t̃cia ex pte iraſcibil̃. Sed ne
aliq̇d ı̃ ſubditꝭ relinquat̃ nõ formatũ ı̃for/
mãdi ſũt a ſuis ſupiorib3 vltı̃a forma. ſ. for/
ma pfectiſſime caritatꝭ. de q̃ dr̃ Sap. viij. a
Amator factꝰ ſuz forme illiꝰ. Iſtiꝰ forme ı̃/
preſſor fuit paulꝰ cũ dixit. Imitatores mei
eſtote ſic̃ filij cariſſimi. ⁊ ãbulate in dilcõne.
Ad tales informatões celeſtes ı̃ ſubditꝭ ı̃/
primẽdas inuitauit deꝰ moyſen cum dixit.
Fac oı̃a ſꝫm formã q̃ tibi in mõte mõſtrata
eſt. Act. vij. f. ⁊ Exo. xxv. Opa itaq3 p̃latoꝝ
velut q̃dã exẽplaria celeſtia obijciẽda ſunt
ocul̃ ſubditoꝝ. Ps̃. Qm̃ videbo celos t. o.
d. t. Itẽ ſexto celũ ē oı̃m motuũ inferioꝝ
dimẽſiuũ. Nã motꝰ celi ē p̃mu3 tpis ſubie/
ctũ ⁊ oı̃m motuũ inferioꝝ mẽſura. Vñ qui
motũ corpis celeſtꝭ nõ ꝯſiderat ı̃ cõputati
one tpis multũ errat. Sic auctoritas ⁊ iu/
riſdictio p̃latoꝝ regl̃a ē ⁊ mẽſura ſubditoꝝ.
nã iuxta ordinatũ motũ voluntatꝭ ſupiorũ
moueri debẽt corda ⁊ volũtates inferioꝝ.
Ipoꝝ eñ ē officiũ ſubiectoꝝ corda diſcute
re. ⁊ de ſinglõꝝ factꝭ rõem ⁊ cõpotũ exigere
q2 de factꝭ ſubditoꝝ reddituri ſũt rõem qñ
dicet̃ illud Hiere. xiij. Vbi ē grex q̇ datꝰ ē ti
bi pecꝰ inclitũ tuũ. Ezech. iij. De manu tua
req̇rã. ⁊ iij. Re. xx. Cuſtodi virũ iſtũ q̇ ſi ela/
pſus fuerit erit aı̃a tua p aı̃a illiꝰ. ⁊ ad He/
bre. vl. Ipi puigilãt. q̃ reddituri rõe3 p aı̃a
bꝫ vr̃is. iõ motꝰ ⁊ affectões oportet mẽſura
re. ⁊ cog̊ſcere merita ſinglõꝝ ſic̃ dic̃ ſalomõ.
Diligent̃ cog̊ſce vultũ pecorꝭ tui. ne. ſ. ꝯtin/
gat errare ı̃ reddẽdo rõnem. Iob. xxxviij.
Quis enarrabit rõnem celoꝝ ⁊c̃. Difficile
vtiq3 ē enarrare q3 diſtrictã req̇ret a p̃latis
de ſubditꝭ rõem. qñ dicet vnicuiq3. Redde
rõem villicatõis tue. Iſa. xxiiij. g. Viſitabit
dñs ſup militiã celi in excelſo. ⁊ ſup reges q̇
ſunt ſup t̃rã. Itẽ ſeptı̃o celũ aq̃ꝝ ſupioꝝ
⁊ inferioꝝ ē diſcretiuũ ſic̃ dr̃ Geñ. j. Poſuit
firmamẽtũ in medio aq̃rũ. ⁊ diuiſit aq̃s ab
aq̇s. ⁊ ſignificat p̃latos eccl̃e q̇ fidei firmita
te ⁊ fortitudı̃s robore ꝯtẽplatiuos q̃ ſupe/
riores aq̃s ſurſu3 tenẽt ne labant̃ ad ı̃ferio
ra. ⁊ ſecl̃aribꝫ negocijs ſe implicẽt. ⁊ ſecula/
ribꝫ ı̃plicitos q̃ aq̃s mobiles ſub ſe coercẽt
ne trãq̇llitatẽ ꝯtẽplatiuoꝝ pturbẽt. Diſcer/
nũt etiã int̃ bonos q̇ celeſtẽ hñt puritate3. ⁊
malos q̇ carnalẽ hñt fluiditatẽ. ſpũales ſc3
ſurſu3 tenẽdo p ꝯſolationẽ. carnales depri/
mẽdo ⁊ ꝯpellendo ſubire correctõem. Vi/
ta etiã p̃latoꝝ int̃ vitã ꝯtemplatiuã ⁊ actiuã
q̃ in medio firmata eſt. ⁊ q̃ ex vtraq3 cõpa/
cta eoꝝ etiã diligẽtia ſe d3 int̃ponere medi
am int̃ hꝰ mũdi diuites ⁊ tyrãnos. et inter
paupes ac infirmos. ne ſinãt violentiã di/
uitũ trãſire in opp̃ſſionẽ paupeꝝ. nec inſo/
lentiã paupeꝝ in fraudẽ ⁊ ꝯtẽptũ potentiũ
ſiue ſuoꝝ dñoꝝ. iõ ı̃ pſõa bõi p̃lati dr̃ de io/
ſeph Ecci. xlix. f. Natus ē hõ p̃nceps firma/
mẽtũ gentꝭ. ſtabilimẽtu3 pp̃li ⁊c̃. Prop̃e igit̃
noı̃e celoꝝ ſignificat̃ in ſcptur̃ ptãs p̃lato/
rũ q̇ auctoritate ⁊ potẽtia xp̃i eccl̃iam diſpo
nũt ⁊ gubernãt. ſicut celi inferiora mũdi ele/
menta ordinãt ⁊ immutãt Celi etiã dicunt̃
religioſi ⁊ ꝯtẽplatiui. celoꝝ etiã noı̃e intelli/
git̃ ſctı̃tas religioſoꝝ ſiue celeſtꝭ ⁊ ſublimis
ꝯuerſatio ꝯtemplatiuoꝝ in q̇ꝝ mẽtibꝫ paci
ficis ⁊ quietꝭ diña virtꝰ tanq3 in cel̃ ſingula
rit̃ req̇eſcit. Iſa. vlt̃. Celum mihi ſedes ē ⁊
t̃ra ⁊c̃. De his celis dicit ps̃. Cõfitebunt̃ ce
li mirabilia tua dñe. Hi celi ſũt clauſtrales
⁊ ꝯtemplatiui q̇ ad celeſtẽ vitã diña gr̃a ele
uati in diñe laudis ꝯfeſſiõe cõtinue pſeue/
rãt. q2 ſic̃ dicit glo. añ ſuã ꝯuerſatõe3 ad pe/
nitentiã heri fuerãt vorago ebrietatꝭ. hodie
ad deũ ꝯuerſi effecti ſũt ornamẽtũ ſobrieta
tis. heri cenũ luxurie. hodie decus tpantie.
heri blaſphematoreſ. hodie dĩ laudatores.
heri ſ̃uiebãt creaturꝭ. hodie effecti ſũt ſerui
creatoris. Dicunt̃ aũt tales celi ꝓpt̃ plu/
ra. Prio ꝓpter remotiſſimã ab amore t̃reno
rũ elongatõem. Nã celũ eq̇s ſpacijs a cen/
tro t̃re ē remotiſſimũ. ſic cõtẽplatores cele/
ſtiũ ab oı̃ cura tpali abſtracti locu3 ſibi ven
dicãt ſupiorẽ. deo. ſ. ⁊ angel̃ ꝓpiorẽ. ſicut dic̃
aı̃a ꝯtemplatiua. Ecci. xxiiij. Ego in altiſſi/
mis habito ⁊c̃. Prouer. xxv. Celũ ſurſu3 et
t̃ra deorſum. ſic cor regũ inſcrutabile. i. in

ſcrutabilis ē affectio illoꝝ q̄ bene ſe regunt. Nō a carnalibꝫ pt̄ expiri q̄d dulcedis de do ſuo ſentiūt q̄ ꝯtemplatōis volatu ꝑ celeſtia ſe diffundūt. iō via aquile in celo a ſalomone difficilis iudicat. Prouer. xxx. qꝛ q̄d ꝯtēplatiue mētes in raptu ꝯtēplatōis de diuia dulcedine hauriūt a mūdi amatoribꝫ ignorat. Ecci. xvij. Uirtutē altitudinis celi ipſe ꝯſpicit. De iſtiꝰ celi altitudine iā multi corruerūt q̄ celeſtē grām paruipendētes ad amorē terrenoꝝ velut canes ad vomitū redierūt. ꝛ pfeſſiōis ſue altitudinis iā obliti mundi huiꝰ immundicijs adheſerūt Iſa. xiiij. Quō cecidiſti d̄ celo lucifer q̄ mane oriebaris. corruiſti in trā ꝛc̄. de h̄ alias. Scd̄o ꝑpt̄ celeſtis mūdicie imitatōez. Nā ꝑpter ſubtilitatē ſue eſſentie celi ſūt puriſſimi ꝛ ab oīs corruptōis imūdicia alieni. ſic̄ dicit Ariſ. corpꝰ celi non ingredit corruptio nec generatio ꝛc̄. ſic ꝯtēplatiui celeſtē puritatē emulant. ꝛ in oī cordis et corpis mūdicia puritati celeſti ꝓfeſſionē ꝯtinētie ꝯformant. Et iō in caſtis lucidis religioſoꝝ mētibꝫ ſpeciaľr redeſcit. pſ̄. Ponā thronū eiꝰ ſic̄ dies celi. Eze. j Silitudo throni q̄ erat ſup firmamētū erat qi aſpectꝰ ſaphiri. Saphirꝰ celeſtē repn̄tat puritatē ꝑit̄ ꝛ colorē. ꝛ ſignificat mūdiciaz ꝛ caſtitatē. cuiꝰ grā viri ſpūales thronꝰ di fieri ꝑmerent. pſ̄. Dn̄s ī celo parauit ſedē ſuā.

Tercio ꝑpt̄ ordinatā obediētie volūtarie ꝯtinuationē. Nā celū curſuz ſuū ordine q̄ꝫ tor impturbato pagit. ꝛ ab eodē pūcto ī idē cōtinue ſe reuoluit. ꝛ h̄ ꝯgruit religioſis q̄ ſpū diuio cōmoti ſine tedio ꝛ murmure n̄ ceſſant curſuz iniūcte obediētie ꝓviribꝫ adimplere Hier. xxxj. g. ſi defecerint leges celi corā me dicit dn̄s. tūc ſemē iſrľ deficiet vt nō ſit gens coraz me cūctis diebꝫ ꝛc̄. Nunc motū velut ſtelle erratice q̄dā retardāt ꝛ obedientie legibꝫ obuiātes ꝛ volūtatis ꝓprie motibꝫ innitētes q̄etā clauſtri ꝯuerſationē diſſipant ꝛ ꝑturbāt. Apoc̄. xij. Factū ē pliū magnū in celo ꝛ draco pugnabat ꝛc̄. Dicit q qn̄ ſtelle erratice mutuo ꝯueniūt in capite vľ cauda draconis vľ ꝯrie ſe aſpiciūt. tūc celū ꝑturbat ꝛ freqn̄t oriunt tempeſtates ꝛ eclipſis nūc lune. nūc ſolis ī capite vľ cauda draconis ex mutua ꝯiūctiōe vľ directa oppoſitōe ꝓcreat. Stelle euagātes ſūt ꝑuerſi clauſtrales a rectitudie reglāris diſcipline ꝑ cāpos licentie deuiātes q̄ nūc ꝯueniūt in dracone ꝑ fraudulentā ꝯſpiratōem. nūc ex aduerſo ſe aſpiciūt ꝛ mutuo ſe oppoñūt per mutuā defenſionē ex q̄ꝝ liteꝛ ꝯſpiratōe turbatiōis nō modice ſcandala plīma ſepiꝰ oriunt. ꝛ ipi religioſi q̄ ꝓ famā velut celi relucere deberēt. fame ſue iacturā ꝑ taliū inſolentiā patiunt Apoc̄. vj. Sol factꝰ ē niger tāq̄ꝫ ſaccus cilicinꝰ. ꝛ ſtelle ceciderūt de celo ꝛc̄.

Itē q̄rto ꝑpter armoniacaz circuloꝝ celi ꝓportionē. Nā in celo q̄dā ſūt circuli ſupiores. q̄dā inferiores. q̄dā aūt dicunt ſolſticiales. q̄dā eq̄noctiales. q̄dā eſtiuales. quidā hyemales. Sic ī religioſoꝝ collegio velut in celo q̄dā vicē gerūt ꝓlatōis. ꝛ hi ſunt ſolſtitiales. in q̄ꝝ vita ꝛ ꝯuerſatiōe ſol iuſticie dꝫ expſſius relucere Ecci. xvij. In oī gente poſuit rectores. ꝛ oīa opa illoꝝ velut ſol in ꝯſpectu dn̄i Alij ſūt ſic̄ eq̄noctiales. illi. ſ. q̄ in ſtatu ſubiectōis dies ꝛ noctes eq̄re ꝛ cōtinuare in dei laudibꝫ nō deſiſtūt. q̄. ſ. in media nocte ad ꝯfitendū dn̄o ſurgūt. ꝛ in die media ſeu meridie laudes laudibꝫ accumulāt ꝛ adiūgūt. de q̄bꝫ Iſa. lxj. Tota die ꝛ tota nocte nō ceſſabūt. Pſ̄. Ueſpe ꝛ mane et meridie narrabo ꝛ ānūciabo ꝛ exau. ꝛ Iſa. vj. Clamabāt ſctūs ſcūs ſcūs ꝛc̄. pſ̄. Tota die laudē dixi tibi. Circuli ꝟo eſtiuales qui polo appropinquāt ꝛ ꝟſus ꝟticē celi plus ſe eleuāt. ſunt ꝯtēplatiui q̄ ab oī ſollicitudine tp̄ali ſe elongāt ꝛ in ſublimitate ꝯtēplatōis celeſtibꝫ ſe ꝯformāt. Job. xxij. Excelſior celo ē ꝛ ſup̄ ſtellaꝝ ꝟtutē ſublimat. Sꝫ ꝑ circulos hyemales q̄ tr̄e ſunt viciniores ſignificant boni actiui ꝛ officiati q̄ officio adminiſtratōis intenti tp̄alia ꝓcurāt. ꝛ ea q̄ ſunt alijs neceſſaria officioſiſſime adminiſtrant Job. xxxviij. Precipit hyemis pluuijs ꝛ imbribꝫ fortitudis ſue Ge. viij. Eſtas ꝛ hiems nox ꝛ dies nō req̄eſcēt. Prelati igit ꝛ ſubditi actiui ꝛ ꝯtēplatiui velut q̄dā celeſtes circuli officioꝝ gradibꝫ ab inuicē ſūt diſtincti. nexu tn̄ indiſſolubiľ caritatꝭ ꝑit̄ ſunt cōiuncti. ſicut dic̄ apľs ad Eph. iiij. Totū corpus cōpactū ꝛ cōnexū ꝑ oēm iūcturā ſubmiſtratiōis ꝛc̄. Itē q̄nto ꝑpter oīmodā ꝯrietatꝭ remotionē celo nihil ē ꝯriū vt dic̄ phs. maxime qꝛ ex ꝯrijs ꝑtibꝫ nō cōponit. ꝛ iō nō pt̄ celū aliq̄ corruptio ſubintrare. ſic int̄ viros ſpūales ꝛ celeſtes nľľa ꝯrietas ī affectu. nulla diſparitas in victu. nľľa ſingularꝭ diuerſitas in veſtitu dꝫ īueniri. imo ipoꝝ concordia atteſtat q tā in ꝟtutibꝫ q̄ꝫ ī moribꝫ ꝑmanent incorrupti. Job. xxv. Qui facit cōcor

diam in ſublimib⁊ ſuis.⁊ Ecci.xxv. Cõcor/
dia fratꝝ amor ꝓximoꝝ.vir ⁊ mlr bñ ꝯſenti
entes ⁊c.vbi ġ rixe ⁊ diuiſiões ꝯrie partes
ſunt ī clauſtris.ibi ſũma ē corruptela. Oſee
viij. Diuiſuꝫ ē cor eoꝝ.iõ nũc interibũt. Nã
ꝯrietas ē cã corruptõis.ſic vnitas ſiue ſim
plicitas incorruptibilitatꝭ.Act.iiij. Erat oĩ
b⁹ cor vnũ et aĩa vna in dño.pſ. Qui hitare
facit vni⁹moris in do. Soph.iiij.vt inuocēt
oẽs nomē dñi ⁊ ſuiãt ei humero vno. Oſee
ij. Cõgregabunt filij iſrl et filij iuda pit ⁊c.
Vñ diſcipuli ꝯgregati in vnũ. ſpm ſctm̃ re
cipe meruerũt.Act.ij. Itē ſexto ꝓpt ordi/
natã orbiũ celi eleuationē ⁊ depſſionē. Di/
cũt em̃ phi ꝙ ex ordinato orbiũ motu ⁊ eo/
rũ graui et accuto ⁊ interciſo ꝓceſſu incredi
bil armonia ꝓcreat.ſic viri celeſtes oĩa ordi
nate faciẽtes ſuauē reddũt melodiã.qñ.ſ.ꝺ
ꝯtemplatõe ad actionē.ꝺc lectiõe ꝓcedunt
ad orõnē.qñ ſupiores iuſte ⁊ benigne pſũt
ſine tyrãnide ⁊ iiuſta ſubditoꝝ oppſſiõe.et
inferiores mãſuete ſubſũt ſine murmure ⁊
ꝯdictõe.qñ q̇ pſunt ad ſubditos ꝯdeſcẽdũt
ꝑ cõpaſſionē ⁊ amorē.et illi q̇ ſubſunt ordi/
nate exhibẽt ſuis ſupiorib⁊ reuerẽtiã debi/
tã ⁊ honorē.ex tali ordinato aſcẽſu ⁊ deſcen
ſu dulcꝭ ꝯcent⁹ generat. Job.xxxviij. Con/
centũ celi q̇s dormire faciet.ſꝫ h ꝯcent⁹ iam
rari⁹ in celi orbib⁊.i.a clauſtralib⁊ inuenit.
Apoc.viij. Factũ ē ſilentiũ in celo fere ꝑ di/
midiã horã. Ecce ĩ multꝭ locꝭ inſurgũt ſub/
diti ꝯ platoſ.⁊ plati ꝯ ſubditos ingraſſant.
et ſic ꝯcent⁹ celi ĩ talib⁊ vl ſilet penit⁹ vl pli/
mũ impedit.boni tñ iſtud ſilentiũ tãꝗ pe/
riculoſuꝫ ⁊ nociuũ infringũt.q̇.ſ. ordinate
et pacifice viuũt Apoc.xiiij. Audiui vocē in
celo ſic vocē cytharedoꝝ cytharizantiũ ĩ cy
tharis ſuis.⁊ cantabãt q̄i canticũ nouum.

Itē ſeptĩo ꝓpt cautiſſimã meritoꝝ ſuoꝝ
occultationē. Nã celũ interpolate aliq̃ de ſuiſ
ꝯtentꝭ aſpicientib⁊ repñtat.ſꝫ pl'a ⁊ nobilio/
ra ab ocul' intuentiũ ſubtrahit et occultat.
et h religioſi vitã celeſtē hñtib⁊ ꝯuenit vt a/
liq̃ de ſuis ꝟtutib⁊ oñdant aliqñ ad edifica
tionē ꝓximi.ſed pl'a abſcondãt ꝓpt hũiliatio
nē ſui.ſm doctrinã dñi dicentꝭ Matth.vj.
Tu cũ oraueꝛꝭ intra cubiculũ tuũ.⁊ clauſo
oſtio ora pr̃em tuũ in abſcõdito ⁊c.⁊ ĩ eodē.
Faciē tuã laua ne videarꝭ hoib⁊ ieiunãs.ſꝫ
pr̃i tuo q̇ videt in abſcõdito.et in eodem.v.
Attẽdite ne faciatꝭ iuſticiã vr̃am corã hoib⁊
⁊c. Qui igit celicã ducũt vitã nõ oĩa oĩb⁊ re
uelent ꝓpter oſtentatõnē.ſed qñ aliq̃ opor/
tet facere ꝓximis ad exẽplũ in occulto faci/
ant q̇ ad intentõnē. Nã nobiliora ĩ celo pl⁹
celant ꝗ̃ illa q̃ in firmamẽto ſenſibilit intu
entur. Sap ix. Que in pſpectu nr̃o ſunt in
uenim⁹ cũ labore.q̃ aũt in cel' ſunt q̇s iueſti
gabit.q.d.null⁹ pt merita ſctõꝝ occulta co/
gnoſcere niſi ille ſolus q̇ ſuꝑ oẽs celos cõſi
derat.et lumē ei⁹ ſuꝑ oẽs termĩos tre. Job
xxxvij ille ſolus vota hũiliũ reſpicit ⁊ appro
bat q̇ ſolus celi occultiſſima iueſtigat. Pſ.
Quis ſic dñs de⁹ nr̃ q̇ in al.ha.⁊c. Hypocri
te ꝟo q̇ in ſeipis celi ſpeciem mẽtiunt ſe hr̃e
plura bõa ꝗ̃ hẽant fingere nõ verent. Naũ
iij.f. Plures feciſti ſtellis celi negociatõnes
tuas. Sed tales ſtelle nõ ſunt ſtelle vere.q2
in celi corꝑe nõ ſunt fixe.⁊ iõ ſꝑ ꝑeũt ⁊ cadũt
in fine.ſic q̄ſdã flãmulas ſtellis ſiles de celo
in noctib⁊ cadere ſepi⁹ ē videre. Jõ in apoc.
dicunt ſtelle ꝺ celo cecidiſſe.et Lu.xxj. Nã
vt dicit Grego.hypocritaꝝ opa ꝗ̃uis ad tẽ
pus int iuſtoꝝ merita lucere videant.ĩ fine
tñ q2 a fructu ſũt vacua fundit⁹ adnullant.
Job.xx.a. Si aſcẽderit in celũ ſupbia ei⁹.⁊
caput ei⁹ nubes tetigerit ⁊c.et Abdie.j. Jn
ter ſidera poſuerꝭ nidũ tuuꝫ ⁊c.et Jſa.xiiij.
Jn celũ aſcendã.ſuꝑ aſtra celi exaltabo ſo/
liũ meũ.⁊ pſ. Poſuerũt in celũ os ſuũ ⁊c.ſꝫ
q̇ veri ſunt celi in dei abſcõſa ſua occultant
opa.et iõ ſtabilia ꝑmanẽt vſq3 in poſteꝝ atꝫ
fixa. Ecci.xxix. Cõclude elemoſynã in ſinu
paupis ⁊ orabit ꝓ te.⁊ ꝓderit tibi ſuꝑ aurũ.

Itē octauo ꝓpt ꝯtinuã influentiã ⁊ ꝟtutꝭ
diffuſionē.nã ꝟtus celeſtꝭ ꝑ ſingl'a ſe diffun
dit elemẽta. Sic religioſi bona q̃ deſuꝑ re/
ceperũt oĩb⁊ indigentib⁊ cõicant.⁊ mĩe opa
ſm vniuſcuiuſq3 indigẽtiã ſingul' admini/
ſtrãt ⁊ ad imitatõnē pr̃is celeſtꝭ q̇ miſicors
eſt ⁊ miſicordes diligit.⁊ illis ſpecialē grãꝫ
infundere ꝯſueuit.ſic dicit pſ. Dñe in celo
mĩa tua ⁊c. Bti em̃ miſicordes qm̃ ipi miſ.
ꝯſe. Mat.v. Religioſi itaq3 pietatꝭ opa dili/
gentes ſunt celi in q̇b⁊ theſauri dñi reponũ
tur.q̇ inſpiratõe dĩna neceſſitatꝭ tꝑe paupi/
b⁹ diffundunt. Deut.xxviij. Apiet dñs the
ſaurũ ſuũ optimuꝫ celũ vt pluuiaꝫ tribuat
tre tue in tꝑe ſuo. Patet ex pdictꝭ ꝙ celo/
rũ noĩe religioſi in ſcꝑturꝭ ſepi⁹ denotant.q̇
int ceteros electoꝝ grad⁹ celis potiſſime cõ
formant rõne ſubtilitatꝭ diuĩe ſcꝑture.in q̃
velut in celo oĩa occulta xp̃i ⁊ eccie myſteria
ꝯtinent Jſa.xxxiiij. Cõplicabũt ſicut liber

celi &c.et Eze.i. Apti ſunt celi ⁊ vidi viſiões dei.⁊.xii.apo. Aptũ ẽ tẽplũ in celo ⁊ viſa ẽ archa teſtamẽti i celo. Nã ſic celũ eſt pncipiuz illumiatõis ⁊ irradiatõis toti⁹ mõi ſenſibil' ſic toti⁹ ṽitatis cognitio exordiũ a diuis eloquijs accipit ⁊ ſcpturiſ.ps. Declaratio ſmonũ tuoꝝ il. Nã mãdatũ lucerna ẽ et lex lux. Prouer.vi. Vñ qcqd ꝓponit̃ ꝓphetice rõis qcqd aſſerit̃ mũdane ſapie.argumẽtis.ſiue ritati theologice non ꝯſonat a nata celi diſcrepat ⁊ diſcordat.vt dicere poſſit mõi ſapientib⁹ ſcptura ṽitatiſ. Sic exaltant̃ celi a tra.ſic vie mee a vijs vris Iſa.lv. Itẽ ſecũdo ṽtus celi ẽ cã viuificatõis inferioꝝ et ſenſificatõis.q2 nihil viuit nec ſenſũ pcipit vbi celi radi⁹ nõ ptingit.ex q̃ mãifeſte ꝯuincit̃ q2 oĩs mens vel ꝯſcia morit̃ ad c⁹ interiora ṽbi vite ṽtus nõ ingredit̃.qd expt⁹ petrus dixit Jo.vi. Ad quẽ ibim⁹.ṽba vite et ne hẽs.⁊ ps. Eloquiũ tuũ viuificabit me.et dñs Jo.vi. Verba q̃ locut⁹ ſuz vob ſpũs ⁊ vita ſunt.⁊ Ecci.xlviij. Suſtuliſti mortuũ ab inferis de ſorte mortiſ in ṽbo dei tui. Et idõ ſcptura diña ſpũalit̃ intellecta intellectũ viuificat ⁊ affectũ Jo.i. Vita erat lux hoĩm i.Theſ.iiij. Tuba dĩ deſcẽdet de celo ⁊ mortui q̃ in xpo ſunt reſurgẽt pmi &c. Tuba de celo canens ẽ vox pdicatoꝝ de ſecretis ſcripture celeſtia exprimens reſonans ⁊ exponens. Ad tube ſonitũ reſurgent mortui de ſepulchris pctõꝝ Jo.v. Hora venit et iam nũc eſt q2 oẽs q̃ in monumentiſ ſunt audiẽt vocẽ filij dei &c. Itẽ tercio rõe obnubilationis.q2 celũ qd in ſuo ꝓprio circulo ſp lucidũ eſt ⁊ ſerenũ ſm nrm aſpectũ ꝓpt̃ interpoſitionẽ vapoꝝ ſepi⁹ appet nubiloſuz.ſic ſcriptura diuinit⁹ aſpirata.figuriſ ⁊ enigmatib⁹ eſt ſepi⁹ inuoluta vt carnalib⁹ ⁊ idignis ſcripturaꝝ lateãt miſteria.q̃ tñ pijs mentib⁹.ſapiẽtib⁹ ea q̃ ſunt ſps lucida ſũt ⁊ apta. Gñ. ix. Cum obduxero celum nubib⁹ apparebit arcus me⁹ &c. Oñqꝫ eñ ꝓpter aliqꝝ impitiã. qñqꝫ etiã ꝓpter herecticoꝝ maliciã ſunt celãda quedã ſcripture ⁊ fidei ſacra. Et h faciendũ eſt corã ſimplicib⁹ ⁊ infirmis ne ſubtilia et ſublimia cape nõ valentes a recto deuient.ſilr coraz infidelib⁹ ne blaſphement. Nõ eñ debem⁹ ſctm̃ dare canib⁹.neqꝫ ſpargere margaritas corã porcis.ne forte ꝯculcent eas &c. Mat.vij.b. Idõ pceptũ fuit q2 nulli viderẽt vaſa ſanctuarij nuda.exceptis ſacerdotib⁹ filijs aaron. Num.iiij. Idõ oportuit archã ⁊ alia tabernaculi vaſa obuoluere pellib⁹ iacinctinis.ne forſitan alij aliq̃ curioſitate.ſecreta tabnaculi intuẽtes morerent̃.ſicut ibidẽ dĩ. Claritatẽ itaqꝫ celi obnoluit nubib⁹ et obducit.q̃ ſcripturaꝝ ſubtilia ſubticens.ſimplicia ⁊ intellectu facilia ꝓponit.ſimplicib⁹ aũt exponit. Radi⁹ eñ luminis celeſtis q̃ viſum aq̃le acuit ⁊ ꝯfortat obtundit viſuz noctue ⁊ excecat. Vñ q̃ debilis ẽ viſ⁹.i.parui itellect⁹ nõ dz alta ⁊ inſenſibilia pſcrutari.ne de claritate nimia obtenebret̃ ei⁹ anim⁹ vñ putabat illũiari. Prouer.xxiij.a. Ad opes qs hr̃e nõ poteriſ ne erigas oculos tuos. Faciẽt eñ ſibi pẽnas et volabũt in celũ. Hoc ſciẽs dñs dixit nicodemo Jo.iij. Si dixi vob t̃rena ⁊ nõ creditis.ſi dixero vob celeſtia quõ credetiſ.⁊ Ecc'i.iij. Altiora te ne q̃ſieriſ.⁊ in pl'ib⁹ di opib⁹ nõ fueriſ curioſus &c.et ſequit̃. Nõ ẽ neceſſe q̃ abſcondita ſunt videre ocul' tuis. Itẽ q̃rto rõne fecundatõis. Nam calore celeſti piter ⁊ rore oĩa pcreant̃.nec aliq̃d in t̃ra creſcendo pficit niſi vbi calor celeſtiſ ſe ſpargit ⁊ humor roris aut pluuie celeſtis ſe diffundit. Scriptura tota ignea eſt. illuminãs p ſapiam intellectũ.⁊ ad amorẽ inflãmãs affectũ. Ps. Ignitum eloquiũ tuũ vehementer &c. Deut.xxxiij. In dextera ei⁹ ignea lex et Hiere.xx. Fact⁹ ẽ ſmo dñi in corde meo q̃ſi ignis eſtuans clauſus in oſſib⁹ meis.et Prouer.xxx. Omĩs ſmo dñi ignitus clipeus &c. Clipeus eſt cũ ptegit.ignitus cũ accẽdit. Celũ igit̃ igneũ diuinũ eſt verbũ dñ inflãmat. Ps. Eloquiũ dñi inflãmauit eũ &c. Rorifluum autẽ eſt dũ fecundat. Inflãmat eñ cor ad dilectionẽ. Fecundat velut pluuia aut ros ad opationẽ. Deut.xxxij. Concreſcat vt pluuia doctrina mea. fluat velut ros eloquiũ meuz. et Job.xxix. Stillabat ſup eos eloquiuz meũ.expectabãt me ſicut pluuiã.et os ſuum apiebant q̃i ad imbrem ſerotinũ. Vi ergo talis caloris et humoris de agro cordis ṽtutis germen prumpit in fructũ opationis. Iſa. Quõ deſcendit imber de celo.et nõ reuertit̃. ſed infundit terram et inebriat eã.⁊ germinare eaz facit &c. Job.xxix. Ros in meſſiõe mea morabit̃ &c. Maledicta aũt terra que rorifluis celi guttis cõtinue infundit̃.⁊ tñ ſterilis inuenitur Heb.vi. Terra q̃ ſpinas pfert et tribulos. reproba eſt ⁊ maledicto ꝓxima. Deute.xxviij. De celo deſcendet ſup te cinis &c. Qd

fit in ꝑuerſis theologis qui roꝛe celi quoti/
die pluunt̃ ſemꝑ tamẽ remanẽt ſine fructu.
Item q̇nto rõne ꝑmanẽtie ⁊ infinite du
rationis. Celũ em̃ inter om̃ia coꝛpoꝛa ma/
gis durabile eſt ⁊ firmũ. ⁊ ideo eſt ꝑpetuuꝫ.
quia cũ non ſit cõpoſitũ ex cõtrarijs nõ ha/
bet in ſe pꝛincipiũ diſſolutionis. et hoc cõ/
uenit ſcripture veritatꝭ que tante eſt firmi/
tatis ꝙ nõ poteſt arte vel ingenio immuta/
ri. Pſ̃. Statuit ea ineternũ ⁊ in ſeculũ ſecu
li. pꝛeceptũ poſuit ⁊ non p̃teribit. Pꝛouer.
xij. e. Labium veritatꝭ firmum erit in per/
petuũ. Pſ̃. Que pꝛocedunt de labijs meis
non faciaꝫ irrita. ij. Petri. i. Habemꝰ firmi/
oꝛem pꝛopheticũ ſermonẽ. Unde. omẽs ſci
entie que in firmitate iſtiꝰ ſcripture nõ ſunt
fundate inutiles ſunt atq̃ꝫ vane. Hiere. x.
Omẽs leges gentiũ vane ſunt. Sapie. xiij.
Uani ſunt omẽs homĩes in quibꝫ nõ ſub/
eſt ſapiẽtia. Roma. ij. Euanuerũt in cogita
tionibꝫ ſuis. dicentes ſe eſſe ſapientes. ſtul/
ti facti ſunt. Unde ſapiẽtes huiꝰ ſeculi q̇ in/
genia ſua fundant in ſapientia huiꝰ mundi
nihil habẽt celeſtis penitus firmitatis. ſed
doctoꝛes boni virtute dñi ꝓbi ſũt firmiſſimi
ſicut celi. Pſ̃. Uerbo dñi celi firmati ſunt.
Daniel̃. xij. Fulgebũt ſicut ſplendoꝛ firma
menti. Job. xxxviij. Solidiſſimi ſunt qua/
ſi ere fundati. Itẽ ſexto ratiõe oꝛnatus ⁊
cõpoſitionis. nam ꝓpter variũ ſtellarum oꝛ
natum nihil eſt pulchꝛius q̃ꝫ ſit celuꝫ. Sic
diuina ſapientia que in ſcriptura diuĩa ſcul
pta eſt ⁊ celata expoſitionibꝫ varijs q̃ſi qui/
buſdam radiantibus ſtellis multipliciter
eſt oꝛnata. Relucet em̃ diuina veritas nũc
in hyſtoꝛia. nunc in allegoꝛia. nunc in ea ru
tilat ſenſus tropologicꝰ. nunc irradiat ana
gogicus intellectus. Ecci. xliij. Species ce
li eſt gloꝛia ſtellarũ. Sapie. viij. Dedit mi/
hi ſcire anni curſus et ſtellarum diſpoſitio
nes ⁊c̃. Varijs itaq̃ꝫ ſcripture diuĩe ſenten
tijs quaſi coꝛuſcantibus celi aſtris omniũ
erroꝛum ⁊ phantaſmatũ tenebꝛoſitas effu/
gatur. et relucet veritas fidei qua totius ec
cleſie ſuꝑficies decoꝛat̃. Job. xxxvij. Su/
per omẽs celos conſiderat ⁊ lumen illiꝰ ſu/
per omnes terminos terre. Tempoꝛe ve/
ro antichꝛiſti iſtius celi oꝛnatus ſplendidꝰ
obfuſcabitur quãdo verbi diuini pꝛedica/
tio ab hereticis ⁊ tyrannis pꝛohibebit̃. ⁊ ve
ritas fidei latens in ſcripturis varijs here/
ticoꝛum figmentis, inſuper ⁊ phiſicis argu

mentis multipliciter impugnabitur. Dañ.
viij. d. Magnificatũ eſt coꝛnu modicũ vſ/
q̃ꝫ ad foꝛtitudinem celi ⁊ deiecit de ſtellis ⁊
conculcauit eas et abſtulit iuge ſacrificiuꝫ
et deiecit locuꝫ ſanctificationis eius ⁊c̃. A/
pocal̃. vj. Celum receſſit ſicut liber inuolu/
tus. ⁊ montes ⁊ inſule de loco ſuo mote ſũt
Nam liber diuine ſapiẽtie qui modo omni
bus eſt apertus. tempoꝛe ꝑſecutõnis extre
me claudetur vndiq̃ꝫ ⁊ erit omnibꝫ obuolu
tus. et tunc montes ⁊ inſule mouebuntur.
quia tam pꝛelati q̃ꝫ ſubditi. tam contempla
tiui q̃ꝫ actiui qui voluerint eſſe ſtabiles in
fide et in lege domini ꝑmanere. iniquitateꝫ
perſecutionis demonis et antichꝛiſti cũ ſu
is fugere compellentur. Pꝛouerbio. xxix. c.
Cum defecerit pꝛophetia diſſipabitur po
pulus. qui vero cuſtodit legem beatus eſt.
Patet itaq̃ꝫ ꝙ veritas diuine ſapientie que
in ſcriptura ſacra velut in celo occultatur.
congrua ſimilitudine celeſti coꝛpoꝛi com/
paratur. doctoꝛes ſacre ſcripture per ratio
nes pꝛetaxatas celi ſepius nuncupantur.
quia mundum illuminant per vitam ⁊ do/
ctrinam. Danielis. xij. Qui docti fuerĩt ful
gebunt ſicut ſplendoꝛ firmamenti. ad Phi
lip̃. ij. Inter quos lucetis ſicut lumĩaria in
mundo verbũ vite continẽtes ad gloꝛiam
meam in die chꝛiſti. quia nõ in vacuũ cucur
ri. neq̃ꝫ in vacuũ laboꝛaui. Itẽ ꝑmo quia
moꝛtuos in peccatis viuificant ⁊ ſenſificãt
ad vitam. eos inducendo ad penitentiaꝫ ſi
cut fecit dauid qui quos voluit viuificauit.
et quos voluit moꝛtificauit. ij. Reg. viij. Nã
bonoꝛum confeſſoꝛum ⁊ doctoꝛum conſi/
lio qui viuunt mundꝫ ⁊ peccato moꝛtifican
tur vt viuant deo. moꝛtificant carnem. ſed
ſpiritui vitam conferunt ſpiritualem. i. Pe
tri. iij. Moꝛtificati quideꝫ carne. viuificati
autem ſpiritu. et ad Coloſ̃. iij. Moꝛtui eſtꝭ
et vita vr̃a abſcondita eſt in chꝛiſto. ad hãc
vitam perducit ſolertia doctoꝛum et ſacer/
dotum. ex quoꝛum conſilio dependet vita
ſubditoꝛum. Judith. viij. Uos qui eſtis p̃/
ſbyteri in populo dei. ex vobꝭ dependet aĩ
ma illoꝛum. ad eloquium veſtrũ illoꝛũ coꝛ/
da eriguntur. Ideo legitur dominꝰ dixiſſe
diſcipulis ad pꝛedicandum deſtinatis. In
firmos curate. moꝛtuos ſuſcitate. Matth.
x. b. Sicut leo qui vocis rugitu ſuſcitat ca/
tulum moꝛtuũ. ſic ſtrennuus doctoꝛ rugi/
tu pꝛedicationis ⁊ coꝛreptõis reuocat ſub/

ditos ad vitam ſpiritalẽ. Prouerbio.xxiij. Uirga percutis eum ꝛ animã eius a morte liberabis ꝛc. Sic viuificatiui tanq̃ꝫ celi et inferiorũ ſenſificatiui fuerunt doctores ꝛ ſacerdotes primitiui. ſed de modernis ſacerdotibus poteſt dici illud Ezechie.xiij.f. Violabant me ad populũ meum vt interficerent animas que non moriuntur. et viuificarent animas que non viuunt. mentientes poplo meo ꝛc. Oſee.vj.g. Particeps ſacerdotum in via interficientium pergentes de ſychem. Item ſecũdo propter ſubditorum exemplum ſe humiliant. et tam in parcitate victus q̃ꝫ in humilitate habitus corpora ſua cruciant ꝛ caſtigant. ſicut iohãnes baptiſta qui erat veſtitus pilis camelorũ. Marci.j. ꝛ Matth.iij. Sic helias.iiij. Regũ.j. de q̃ dicit̃. Uir piloſus ꝛ zona pellicea accinctus renibꝫ. ꝛ illi ſimiles ſunt celo cuius claritas non deficit q̃uis nebulis vel nubibus obducatur. quia ſub aſperitate penitentie eorum ſanctitas amplius augmentatur. Iſaie.l. Induam celos tenebris ꝛ ponam ſaccũ operimentuꝫ eorum. quod fit quãdo diuina virtute ſub ſacco vel cilicio penitentie celeſtis theſaurus occultat̃. Sic legit̃ ciphus Ioſeph argenteus ꝛ ad auguriandũ optimus in ſacco beniamin fuiſſe occultatus. Geneſ.xliiij. Ciphus argenteus eſt ſacerdos clarus ſcientia. mundus vita. cuiꝰ oris miniſterio quaſi cipho mundo auditoribꝰ doctrine ſalutaris eloquiũ p̃fulgebat. Talis ciphus fuit paulꝰ ſicut ibidẽ dicit glo. in cuiꝰ corde celeſtis doctrine poculuꝫ ꝓpinatur. Ezech.xvj. Tuliſti tibi ciphos et vaſa aurea ꝛ argentea ꝛc. ꝛ Salomon dicit Eccleſiaſtes.ij. Feci mihi ciphos et vrceolos in miniſterio ad vina fundenda. ꝛ ſupgreſſus ſum opibꝫ om̃s qui ante me fuerũt in hierl'm. Urceoli ſunt doctores dum vinũ celeſtis ſapientie hauriunt ꝛ recipiunt. ciphi vero quãdo gratiã celitus receptã alijs tribuunt ꝛ diffundũt. Tales ciphi in ſacco beniamin. id eſt. filiorũ dextere reponũtur. quia ſub habitu humilitatis ꝛ penitentie vſq̃ꝫ ad tempus preuiſum a patre abſcondunt̃. ſed aperto ſacco ſtatim prodit̃ q̃ꝫ precioſum vaſculum in ſacci orificio continet̃. quia anima reſoluta a corpis ergaſtulo. euidenter ſolet deꝰ oſtẽdere quantũ dilexit theſauros repoſitos i ſacco. Pſ. Concidiſti ſaccũ meũ ꝛ circũdediſti me leticia. Item boni doctores cõparant̃ celis. quia celeſti more alios rore celeſtis gratie infundunt ꝛ humore deuotionis ad cõpunctionis gratiã ipos ꝓuocant ꝛ inuitant. Nam multi om̃ino aridi ꝛ indeuoti accedunt ad predicationẽ vel cõfeſſionem qui bonorum ſacerdotũ ſuffragio ante ſuum receſſum de celo conſolationem ꝛ lachrymarũ imbre copioſius cõpluti recedunt in optimo propoſito fructiferi. q̃ prius eſtimabantur penitus ſteriles ꝛ infecũdi. Geneſ.xxvij. De rore celi ꝛ de pinguedine terre erit benedictio tua. Cantic.v. Caput meũ plenũ eſt rore ꝛ cincinni mei guttis noctium. Ideo de confeſſoribus et de doctoribus quos reliquit deus ad mundi fecundationẽ. dicit̃ Michee.v.c. Erunt reliquie iacob in medio populoꝝ multoruꝫ. ſicut ros a domino. ꝛ quaſi ſtille ſuper herbam que nõ expectat virũ ꝛ nõ preſtolat̃ filios hominũ. Et erunt reliquie iacob in gentibus i medio populoꝝ multorũ quaſi leo in iumentis ſiluarũ. ꝛ q̃ſi catulus leonis in gregibꝫ pecorũ. Iſa.xlv. Rorate celi deſuper ꝛ nubes pluãt iuſtũ ꝛc. Itẽ ſcḋo x̃pi ſunt ꝯſtantes ꝑ om̃imodã patiẽtiaꝫ. ſicut celi q̃ ita ſunt firmi ꝛ ſtabiles q̃ de nulliꝰ cõtrarij motus impetu pñt diſſolui. ſic doctores et p̃dicatores chriſti cuꝫ nulla corpis iniuria poſſunt frangi. Pſ. Patientes erunt vt annuncient. Prouerb.xix. Doctrina viri ꝑ patientiã noſcit̃ ꝛc. Unde. ſicut celũ a ſuperioribus aquis nõ deprimit̃ nec ab inferioribꝫ eleuat̃. ſic nec iuſtus doctor erigit̃ in p̃ſperis nec deijcit̃ ꝑ puſillanimitateꝫ in aduerſis. Aque enim ſupiores ſignificant proſpera. Job.xij. Si continuerit aquas om̃ia ſiccabunt̃. ſi emiſerit eas ſubuertent terrã. Inferiores vero ſignificant ꝗuia ꝛ aduerſa. Treno.iij. Aque inundauerũt ſup caput meũ. ꝛ dixi perij. Inter has aq̃s ſtant boni imobiles atq̃ꝫ firmi. Ioſue.iij. Ingreſſis ſacerdotibꝫ iordanẽ ſteterũt aq̃ ſupiores inſtar montis intumeſcẽtes. q̃ aũt iferiores erãt in mare ſolitudis deſcẽderũt ꝛc. Uñ ſacerdotes portãtes archã ad moduꝫ celi int̃ medias aq̃s fuerunt tuti. Iſa.xliij. Cũ tranſieris ꝑ aq̃s tecũ ero ꝛ flumia nõ opient te. Sic heliſeus diuiſis aq̃s iordanis trãſiuit intrepidus. helie pallio q̃ in celũ raptꝰ fuerat ꝓmunitꝰ.iiij. Reg.ij.c. Helie palliũ de celo derelictũ eſt x̃pi exẽplũ nob datũ in ſubſidiũ. vt

nec mundi ꝓſpera timeam⁹ nec aduerſa. ad
Heb. xij. a. Curram⁹ ad ꝓpoſitū nob certa/
men aſpiciētes ꝛc. Itē celeſti decorant
ſicͨ celi ornatu. q̄ntū ad vite ꝑfectionē. ꝛ vtu
tū decentiā. ꝛ celeſtē in morib⁹ diſciplinam
Job. xxvj. Spūs dn̄i ornauit celos. Ubi
dicit Greg. Quot ſūt dona ꝑdicātiū. tot ſt
ornamēta celoꝝ. Quē ornatū enūerat apl's
j. Thi. iij. a. Oportet epm eē prudētē. ſobri/
um. pudicū. hoſpitalē. modeſtū. ornatū ꝛc.
Hūc ornatū celeſtē ꝑfigurabat habitus ſa
cerdot. Exo. xxviij. Fecit ſuphumerale d
auro et iacincto. purpura. coccoqꝫ bis tin/
cto. ꝛ biſſo retorta opere plumario. ꝛ poſuit
in rōnali doctrinā ꝛ vitatem ꝛc. Sap. xviij.
In veſte poder ei⁹ erat deſcript⁹ tot⁹ orb
traꝝ. Celūqꝫ nō ſūt vbi tales ornat⁹ deſunt
ſicͨ eſt videre ī ꝑuerſis ſacerdotib⁹ in q̄ꝝ vita
nō relucet ſol feruent caritat. nec reſplen/
det luna mīe ꝛ pietat. nec refulgēt ſtelle mū
dicie ꝛ caſtitat. nō cōparēt etiā ꝯſtellatiōes
xij. ſignoꝝ. i. nō relucet in eis nec appet ve/
ſtigiū vite ꝛ ꝯuerſatōnis. xij. aploꝝ. nō hya/
des. nō plyades. nō oriona cū interioribꝰ
auſtri. qm̄ nec vtutes interiores. ſ. purgati
aīi ad ꝯtēplatiuā ptinentes nec exteriores
vicꝫ purgatorie ꝛ pollitice vitā exteriorē q̄
ad actiuā dirigētes iā in eccīe doctorib⁹ vix
inueniunt. ꝛ iō toti⁹ eccīe ſpēs in tenebrā et
deformitatē ē mutata. Job. ix. Qui precipit
ſoli ꝛ nō orit. ꝛ claudit ſtellas q̄i ſub ſigna/
culo. ſequit. Qui facit arcturū. oriona ꝛ hya
das ꝛ interiora auſtri. ꝛ in Hiere. iiij. Aſpe/
xi celos ꝛ lux nō erat in eis. ꝛ iō mlta īminēt
mūdo ꝑicula. q꞉ vbiqꝫ deficiūt in doctorib⁹
ꝛ ſacerdotib⁹ h⁹ mōi celica ornamēta. ſicͨ dr̄
Act. xxvij. Neqꝫ ſole neqꝫ ſiderib⁹ appenti/
bus ꝑ plures dies. et tēpeſtate non exigua
ingruēte oīs ſpes ſalut ablata ē. Itē q̄r/
to ſicut celi vniuerſalr̄ extēduntur Iſa. xl.
Qui extēdit celos ꝛ expādit eos ſicͨ tabna/
culū ad ībitādū. nulla em̄ ē celi ꝑticula q̄n
eq̄lit expanſa inueniat ꝛ extēſa. ſic xp̄i ſacer/
dotes ad celi ſilitudinē nihil retinēt nō ex/
tenſum. Extendūt em̄ linguā. cor. ꝛ manū.
Cor inqꝫ extendūt ad deū ꝑ deuotōem. ad
ꝓximū ꝑ cōpaſſionē. De ꝑmo pš. Anīa mea
ſicͨ tra ſine aq̄ tibi. De ſcd̄o dr̄ Job. xxx. Cō
patiebat aīa mea paupi. ꝛ Iſa. lviij. Cū effu
deris eſurienti aīam tuā ꝛc. Linguā etiā ex/
tendūt ad deū in orōne ꝛ ꝯtinua grāꝝ actōe
ad ꝓximū in doctrina ꝛ ꝑdicatōe. De primo

Eccī. l. Iterauit orōnē ſuā volēs oñdere vir/
tutē dei. ꝛ poſt. Rurſū orauit deū oīm qui
magna fecit in oī tra. pš. Labijs exultatōis
lau. os me. De ſcd̄o dr̄ Prouer. vl. Os ſuū
apuit ſapie ꝛ lex cle. in lin. ei⁹. Silr̄ man⁹ ex
tendūt ad deū ꝑ ſupplicationē. pš. In nocti
b⁹ extollite man⁹ vr̄as in ſctā. Sic moyſes
extēdit man⁹ ſuas in celū ꝛ ceſſauerūt toni
trua. Exo. ix. f. Ad ꝓximū vō extēdūt man⁹
ꝑ ſubuentionē ꝛ neceſſitat ꝓximi ſubleua/
tionē. Prouer. vl. Manū ſuā apuit inopi. ꝛ
palmas ſuas extēdit ad paupem. Sic mar
tin⁹ tāqꝫ celū fuit extēſus ad deū q̄n ocul' et
manib⁹ in celū intent⁹ īuictū ab orōne ſpm̄
nō relaxabat. Silr̄ ad ꝓximū q̄n etiā nec
palliū ſibi ſine paupis ſolacio retinebat. et
iō ꝓpt tantā caritat extēſionē celū extenſū
potuit merito nūcupari. pš. Extēdēs celū
ſicͨ pellē. ꝛ Iſa. xlv. Man⁹ mee tetenderūt ce
los. ꝛ oī militie coꝝ demandaui. ꝛ Hiere. x.
Prudētia ſua extēdit celos. Propt iſtas et
alias ſuppoſitas celi ꝓpetates ꝛ nałas me/
rito doctores ſcptu re celo cōpant. Sicut
noīe celi ſignt ſcī ſupi⁹ noīati. ſic ꝛ nomie fir
mamēti. Idē ē ei firmamtū qd̄ ꝛ celū. ſicͨ dr̄
Geñ. j. Uocauit firmamētū celū. Singu/
larit tn̄ pt vocari firmamtū nała nr̄a a xp̄o
aſſūpta ꝛ ī ip̄o in vnione ꝑſone cū dīnitate
vnita. de q̄ pš. Fiat man⁹ tua ſup viꝝ dex/
tere tue. ꝛ ſup filiū hoīs quē ꝯfir. ti. Nā redē
ptor nr̄ ſup oīa de⁹ ver⁹. ꝛ fact⁹ ſup oīa hō ꝑ
fect⁹ ſcd̄m naturā aſſūpte hūanitat firmamē
tū nuncupat. pš. Dn̄s firmamtū m. ꝛ re. m.
Ezech. j. Aſpect⁹ firmamēti q̄ſi aſpect⁹ cri/
ſtalli ꝛc. Natura ei nr̄a ꝑuſqꝫ aſſumeret fuit
tra. poſtqꝫ aūt ab auctore ē aſſūpta ꝛ ſup an
gelos ſubleuata fcā ē firmamētū ꝛ iō ſilis ē
criſtallo q̄ ex aq̄ ꝯgelata īdiſſolubilē ꝯhit fir
mitatē. Quia igit corp⁹ redēptoris vſqꝫ ad
mortē paſſiōib⁹ ꝛ penis ſubiacuit. aque flu/
xibilitatē ī ſe hūit. q꞉ naſcēdo. creſcēdo. eſu/
riēdo. ſitiēdo. moriēdo. ꝑ momēta tpm mo/
bilit decurrit. c⁹ curſū intuēs ꝓpha ait. Ex/
ultauit vt gigas ad currēdā viā ꝛc. ſꝫ ī reſur
rectōis glā vtutē incorruptōis obtinuit ꝛ ī
criſtallinam firmitatem natura ꝑmo muta
bilis mutata fuit. Dicit itaqꝫ xp̄s hō fir
mamentū rōne firme et fixe vnionis q̄ hu/
mana nała ī vniōe ꝑſone ī xp̄o īdiſſolubilr̄
copulat Eze. x. ī firmamēto qd̄ erat ſr caput
cherubin q̄i lapis ſaphir⁹. Lapis ſaphir⁹ ē
xp̄s dn̄s q̄ eſt lapis angular in ſe deū ꝛ ho

minē vniens. hoīes ꝛ angl'os q̄i pietes du/
os aſſocians ꝛ ꝯiūgens ſibi ꝑ fidē ꝛ amorez
infixos retinēs etiā ab ipoꝝ fauore ꝛ grā n̄
recedens. Col'.ij.b. In ſpū vobiſcū ſū gau/
dens ꝛ videns ordinē vr̄m ꝛ firmamētū eiꝰ
q̄ in xp̄o eſt fidei vr̄e. ꝛ ſequit̄ ibidē. Supe/
dificati ꝛ ꝯfirmati in illo in grāꝝ actōne ꝛc̄.
Quia igit̄ ip̄e totiꝰ eccīe militant̄ ꝛ etiā tri
umphant̄ ꝯgruū ē fundamētū. iō bn̄ voca
tur firmamētū. Et qꝛ fundamētū celeſte ē ꝛ
n̄ t̄renū. iō dr̄ lapis ſaphirꝰ Iſa.liiij. Fūda/
bo te ī ſaphir̄. ꝛ Exo.xxiiij. Sub pedibꝫ eiꝰ
q̄ſi opus lapidis ſaphiri ꝛc̄. ꝛ .ij. Thi.ij. Fir
mū dei fundamētū ſtat. Mat.vij. Fūdata
erat ſup̄ fir.pe. Itē ſc̄do rōe mediatōiſ. nā
ſic̄ firmamētū ē int̄ aq̄s ſuꝑiores ꝛ īferiores
mediū collocatū. ſic mediator dei et hoīm
ſm̄ q̄ hō p̄re minor. tn̄ inq̄ꝫtū dei filiꝰ oī cre
atura ſuꝑior. ima ꝛ ſūma. iuiſibilia ꝛ ſenſibi
lia recōciliat ꝛ in ſe medio recolligit ꝛ adu/
nat. ad Col'.j. In ip̄o ꝯdita ſūt vniuerſa ī ce
lo ꝛ in t̄ra. viſibilia ꝛ iuiſibilia Geñ.j. Poſu/
it firmamētū ī medio aq̄ꝝ. et diuiſit aq̄s ab
aq̄s ꝛc̄. ꝛ iō q̄ mō diſcernit ꝛ diuidit int̄ infe
rioꝝ ꝛ ſuꝑioꝝ bonoꝝ ꝛ maloꝝ ſpūaliū l' car
naliū merita. eq̄ iudicio diuidet ꝛ diſcernet
int̄ p̄mia aut flagella. Vn̄ Mat.iij. Cuius
ventilabꝝ ī māu eiꝰ ꝛc̄. Prouer.xxj. Sic̄ di
uiſiōes aq̄ꝝ ita corda regū in manu dn̄i.
Itē t̄cio rōe vniuerſal' ꝯſ̄uatōis īferioꝝ et
cōp̄henſiōis. Nā firmamētuz īfra ſue ſpere
circūferētiā oīa ſenſibilia cōp̄hēdit. ꝛ ꝑ alter
nū generatōis vl' corruptōis officiū q̄cq̄d
eſt de eē ꝛ ſub̄a vniuerſi cuſtodit nec deſtru
ctionē ꝑmittit. Sic xp̄s ars ꝛ ſapīa dī p̄ris
infra ſinū ſue p̄rāt̄ p̄deſtinatos ꝯtinet ꝛ p̄/
ſcitos. nec p̄deſtinatōis filios finalit̄ ꝑmit/
tit ire ad interitū. nec p̄ſcitos ex toto ī nihi/
lū. Nā filios grē p̄ſ̄uat ad gl'az. reꝓbatiōis
ṽo filios ſ̄uat ad iehēnā. vt ſic̄ in bōis īmu
tabil' dei grā cōmēdat̄. ita eiꝰ inflexibil' iuſti
cia q̄ videbit̄ ī reprob̄ timeat̄ Ecci.iij. Tꝑe
caſus ſui īueniet firmamētū. ꝛ .xxvij. Iuſti
cia eiꝰ ꝓteget te ꝛ ī die agnitōis īuenies fir/
mamētū. Itē q̄rto rōe dīne inhītatōis
Nā cū deꝰ ſit in oī creatura. celū tn̄ ſiue fir/
mamētū ꝓ ſpāli ſede ſibi vēdicat. qꝛ ibi ſin/
gularit̄ ꝛ excellent̄ oꝑando maieſtat̄ ſue p̄/
ſentiā māifeſtat. vt dic̄ Dam̄. ſic̄ hūanitas
q̄ de ṽgine ē aſſūpta. ſingl'are dīnitat̄ habi
taculū ē effecta. qn̄ ṽbū caro factū eſt ꝛ habi
tauit in no. Col'.j. Cōplacuit oēm plenitu/
dinē inhītare. ꝛ ꝑ eū oīa recōciliari ꝛc̄. de p̄/
parato hītaculo ſuo. iij. Re.viij. cū orauerit
in loco h̄ tu exaudies ī celo in firmamento
hītacl'i tui ꝛc̄. Exo.xv. Sanctuariū tuū qd̄
firmauerūt manꝰ tue. ꝛ ī eodē. Firmiſſimo
hītacu'o qd̄ oꝑ.ꝛc̄. Iō.n. dīnitas xp̄i hūani
tatē inhītat vt hoīes ꝑ hoīem dep̄cātes au
diat ꝛ eoꝝ poſtulatōibꝫ ꝯdeſcēdat. ꝓpter qd̄
oēs collecte ꝛ orōnes eccīe ꝑ xp̄m nr̄m fini/
unt̄. Col'.ij. in q̄ hītat plenitudo diuinitat̄
corꝑalit̄. ꝛ eſt̄ in illo repleti ꝛc̄. Itē q̄nto
rōe circular̄ reuolutōis. circularē ei formā
hꝫ firmamtū ꝛ motū obliq̄ volubilē. ſi eī fir
mamētū moueret̄ in directū q̄ ad noſ gene
ratio reꝝ inferioꝝ nō ꝑficeret̄. et tal' forma
q̄ eſt ꝑfecta ꝛ nobiliſſima nobiliſſimo corꝑi
erat danda. qꝛ tal' figura ꝯtinuo motui eiꝰ
fuit neceſſaria. Circular̄ īmo circulꝰ ꝑfectiſ
ſimꝰ eſt ip̄e xp̄s. in q̄ due extremitates linee
velut in puncto vniunt̄. Nā dīnitas q̄ oīm
reꝝ caput ē ꝛ p̄ncipiū cū natura hūana q̄ fi/
nis erat oīm creaturaꝝ ꝛ vltio in eē ꝓducta
in ip̄o xp̄o velut in puncto ī vnione ꝑſone ē
ꝯiuncta. ꝛ tāta firmitate roborata. Firma/
te em̄ ſūt due nature ī vna ꝑſona. ſic q̄ vna
ab altera nūq̄ꝫ poterit ſeꝑari. et iō ꝓprie xp̄s
nomē obtinet firmamēti cuiꝰ motꝰ ꝛ oꝑatio
circular̄ eſt. De ſinu.n. p̄ris in ṽginis vteꝝ
eſt ingreſſus. deinde ꝑ mōm ꝛ limbū ꝓgre/
diens iteꝝ ad p̄rem ē reuerſus Io.xvj. Ex/
iui a p̄re ꝛ veni in mōm. ꝛ iteꝝ relinq̄ mūdū
ꝛ vado ad p̄rem. Eccs.j. Orit̄ ſol ꝛ occidit.
ꝛ ad locū ſuū reuertit̄ girat ꝑ meridiē et fle/
ctit̄ ad aquilonē ꝛc̄. Ecce motꝰ xp̄i reflexus
ꝛ obliquꝰ. Attingit em̄ a fine vſq̄ꝫ ad finē for
tit̄ ꝛ diſponit oīa ſuauit̄ Sap̄.viij. qꝛ nunc
flectit̄ ad aquilonē. i. ad pc̄tōres in pc̄tīs in/
duratos ꝑ miſc̄diaz illoꝝ corda ad pn̄iam
remolliēdo. nūc ṽo ad meridiē. i. ad bonos
ī feruore caritat̄ exiſtētes ip̄os cōſolando.
Ecci.xliij. In meridiano exurit t̄rā ꝛc̄. Eſ/
dre.ij. Cōuertit̄ in gyro celi. ꝛ iteꝝ reuertit
in eundē locū ī vno die. Itē ſexto rōe for
tiſſime īp̄ſſiōis ꝛ aggregatōis luminis in cen
tro. Nā cū ſit firmamētū corpꝰ ſpericū ꝛ lu/
minoſum et cōcauū ꝛ ꝯuexū cuiꝰ mediuz et
centrū ex omī parte ex ſe emittit radium ad
ſuū mediū. Vn̄ cum terra teneat vicē cētri.
manifeſtum eſt q̄ in terra fit radioꝝ lumis
maxima aggregatio. ꝛ ex īfluētia radioruz
maxia fit variaꝝ ſp̄ēꝝ ꝓductio ꝛ generatio.
Firmamentū igit̄ lucidū ꝛ ꝯuexū ſig̃t xp̄m

dn̄m q̇ eſt lux ꝟa illūiãs oēm hoīez venien
tē i hūc mōm Jo.j.cui⁹ ſperica rotunditas.
id eſt etn̄a ptās oīa ↄtinet ⁊ ſuſtētat.c⁹ lumi
noſitas oīa illuſtrat.cui⁹ ↄuexitas oīm bo/
norū grã ⁊ donoꝝ plenitudinē cōmenſu/
rat.Joh.j.Vidim⁹ eū q̄i vnigenitum a pr̄e
plenū gr̄e ⁊ ve.Ab iſti⁹ igit̄ firmamēti cōue
xitate ad coꝛ hūanū velut ad ꝓꝛiū centruꝫ
trāſfundunt̄ radij grãꝝ Jo.j.De plenitudi
ne ei⁹ oēs recipim⁹ grãm ꝑ grã. Plena igit̄
fit impſſio ⁊ coadunatio celeſtꝭ lumis i coꝛ
de hoīs q̇ ad ipi⁹ iuſtificatōem.Plenioꝛ q̄n
tū ad illuſtrationē ſapīe ⁊ ꝟitatis inſpirati/
onē.Pleniſſima ꝟo q̇ ad ↄſūmatōez iuſticie
⁊ finalē caritatꝭ in hoīe pfectionē ⁊ ↄꝟuatio
nē.Ro.xiij.Plenitudo legꝭ ē caritas. De p̄/
ma dr̄ i pſ.Plena ē iuſti.dex.ei⁹.⁊ iteꝝ i pſ.
Flumē dei repletū ē aq̄s ⁊c̄.A xp̄o.n.velut
a fonte ꝓcedit flumē pn̄ie q̄ aīa a ſordib⁹ ab
luitur ⁊ purgat̄.⁊ ad videnduꝫ lumē deſup
veniēs diſponit̄ ⁊ habilitat̄ Joh.ix.Abij la
ui ⁊ vidi.Sap̄.xvij.Oīs oꝛbis t̄raꝝ limpi/
do replebat̄ lumīe ⁊c̄. De ſc̄do dr̄.Replebit̄
t̄ra ſcīa dn̄i.q̄i aq̄ marꝭ opientꝭ.De tercio dr̄
in pſ.Dies pleni inueniunt̄ in eis.⁊ Job.x/
xxvj.Cōplebūt dies ſuos in bono ⁊ ānos
ſuos in gl̓a.Cañ.v.Reſidēt ſup fluēta ple/
niſſima.Talib⁹ radijs a xp̄o effluētib⁹ tāq̄
a firmamēto nobiliſſimo ꝟtutū ⁊ meritoꝝ
ſpecies in electoꝝ coꝛdib⁹ ꝓcreant̄. Ecci.xx
xiiij.Ip̄e eſt firmamētū ꝟtutꝭ.tegimē ardo/
ris ⁊ vmbꝛaculū meridiei.dep̄catio offenſi/
onis.adiutoꝛiū caſus exaltãs aīam.⁊ il̓u
minãs oculos.dans ſanitatē.vitã ⁊ benedi
ctionē.q.d.Ecc⁹.a xp̄o velut a firmamēto ef
fluit ꝟtutis ꝑdite reſtitutio.ardoꝛꝭ ↄcupīe.
⁊ diabolice inflãmatōis rep̄ſſio.pſecutōnis
mitigatio.de offenſis remiſſio.⁊ apud pr̄eꝫ
ꝓ pctīs ꝓpiciatio.j.Jo.ij.⁊ Dañ.x.a ruina et
caſu ſubleuatio pſ.Cū ceciderit nō collide
tur.Prouer.xxiiij.Septies cadit iuſt⁹.af/
fectiōis ad celeſtia eleuatio.j.Reg.ij.Vt ſe/
deat cū p̄ncipib⁹.pſ.Exaltaui aīam meã.ſe
cretoꝝ reuelatio.collatio ipaſſibilitatꝭ.do/
nū imoꝛtalitatꝭ.bn̄dictio etn̄e hereditatiſ.
Pſ.Illic mãdauit dn̄s bn̄dictōnē.⁊ vitã ⁊c̄
Iſta decē bona velut decē radij a xp̄o exeūt
ad pfectionē hoīm emanare ⁊ effluere vndi
q̄ nō deſiſtunt.Gen̄.vj.Cataracte celi apte
ſunt.⁊ facta ē pluuia magna ⁊c̄.⁊.iiij.Re.vij
Si fecerit de⁹ cataractas celi apire nunq̇d
poterit eſſe q̄d loq̄ris ⁊c̄. Itē ſeptio rōne

inflãmatiōis.nã firmamētū illud inflãmat
ad q̄d ꝑ cōtactū ap̄ꝓpinq̄t.Hoc xp̄o cōue
nit q̇ ſibi grã ⁊ fauoꝛe ↄiūctos ad diuinum
amoꝛē inflãmat penit⁹ et accendit.vt ptꝫ in
apl̓is.q̇ tanto feruētioꝛi igniculo ſūt accēſi
q̄nto magꝭ ſibi vicini meruerūt fieri ꝑ fami
liaritatis grãm ⁊ ꝓpinqui.Deut.xxxiij.Qui
ap̄ꝓpinq̄nt pedib⁹ ei⁹ ⁊c̄.Vn̄ doctrina xp̄i
ignea ip̄os fecit feruidos penit⁹ ⁊ ignitos.
Tren̄.j.De excelſo miſit ignē in oſſib⁹ meis
⁊ erudiuit me dn̄s. Ezech.j. Vidi ſpēm ei⁹
q̄i ſpēm electri.⁊ q̄i aſpectū ignis intrinſec⁹
⁊c̄.Loquit̄ de ſedente in thꝛono ſup firma/
mētū.q̇ vtiq̄ ſiḡt xp̄m cui⁹ hūanitas ſignifi
cat̄ ꝑ electrū q̄d ē metallū ex auro ⁊ argēto
cōpoſitū ſubtili artificio ↄflatuꝫ.Nã i auro
incoꝛruptibili aīe xp̄i imoꝛtalitas.in argen
to candido ⁊ mūdo aſſūpti coꝛpis puritas
deſignat̄.ex his duob⁹ xp̄s ſ̄m hoīez eſt foꝛ
mat⁹.q̇ ſ̄m vtrãq̄ naturã argēto mūdioꝛ et
auro obꝛizo p̄cioſioꝛ ineſtimabilit̄ arbitra
tur.Iſtud electrū intrinſec⁹ vidit igneū.qꝛ
coꝛpus xp̄i cū aīa deo q̇ eſt ignis ↄſumēs
ineffabilit̄ eſt vnitū.Iſti⁹ ſedentꝭ ſpēs a me
dio coꝛpis ⁊ ſurſuꝫ videbat̄ ardēs intrinſe
cus ⁊ latēs.a lūbis ꝟo deoꝛſuꝫ ignis ſplen/
dens exteri⁹ ⁊ ap̄parēs.Nã xp̄i ꝟtus cū ſup/
nis ſpiritib⁹ q̄ntū ardeat hūana rō nō ex/
cogitat.Iſa xxxiij.Quis pt̄ hitare cū igni/
bus ſempit̄nis ⁊c̄.Ezech.xxviij.In medio
lapidū ignitoꝝ ambulaſti.A lūbis aūt de/
oꝛſuꝫ appet ignis ſplēdēs.qꝛ in q̄ntū aploſ
⁊ alios grẽ filios accenderit ꝑ facti euiden/
tiã oīb⁹ eſt apparens.Nã in lūbis ſedes ē ge
neratōnis.⁊ iō a lūbis deoꝛſum in circuitu
ſplendere dr̄.qꝛ in illis q̄s ꝑ grãꝫ gignit am
plioꝛi grã feruеſcere ſe oñdit.Leuit.x.Sci
ficaboꝛ i his q̇ ap̄ꝓpinquãt mihi ⁊c̄.Nos
ſiq̇dē latet q̄ntū xp̄i ꝟtus accendit illos qui
ſunt in patria.ſed ꝑ multa exēpla videm⁹ q̄
liter a ſua grã igniunt̄ q̄s ꝑ ꝟbū vite genuit
hic in via.⁊ iō bn̄ firmamētū dr̄.qꝛ mens q̄
ab eo tangit̄ accendit̄ ſubito ⁊ ignit̄. Itē
octauo rōe impmutabil̓ fixionis.qꝛ firma/
mentū in ſua natura imutabile ꝑmanet ⁊ ꝑ
ſiſtit.et q̄uis inferioꝛa varijs imp̄ſſiōib⁹ al
teret ⁊ imutet.tn̄ mutabilitatē inferioꝝ coꝛ
poꝝ i ſe nō recipit nec admittit.Hec firma
mēti ꝓꝓetas ē i xp̄o mãifeſta.c⁹ bōitatē hūa
na ꝑuerſitas nō ſupat.cui⁹ miam ad vltiaꝫ
penã creat̄e malicia ñ inclinat.qꝛ ex innata
ſibi bonitate ſꝑ punit citra meritū et remu/

nerat ſup̄ dignū. Abacuc. iij. Cū iratꝰ fuerꝭ
miſcdie recordaberꝭ. Pſ̄. Iratꝰ es ⁊ miſer/
tꝰ es nob. imo qñ exigēte iuſticia tāꝫ iratꝰ
aliq̄s punit. in puniēdo tñ iraſcentis paſſio
nē nō ſentit. Sap̄. xij. Tu dñator ꝟtutis cū
tranq̄llitate iudicas. ⁊ cū magna reuerētia
diſponis nos. Pſ̄. Mutabis eos ⁊ muta/
buntꝰ. tu aūt idē ipe es ⁊c̄. ⁊ Nume. xxiij. Nō
eſt deꝰ q̄i hō vt mētiatꝰ. nec vt filiꝰ homīs vt
muteꝰ. ⁊ Malach. iij. Ego ſuꝫ deꝰ ⁊ nō mu/
tor. ⁊ Iac̄. j. Apud quē nō ē trāſmutatio ⁊c̄.
Permanēs itaꝫ ꝟitas eſt ī xp̄o ſixaꝫ boni
tas. ſic̄ eſt ꝑmanēs fixio vel ſtabilitas in fir
mamēto. Ecci. vj. Amicꝰ fixus erit tibi coe/
qualꝭ. qꝛ ꝑmanet in die neceſſitatꝭ. Item
nono rōe īmēſe magnitudīs ⁊ incōp̄henſibi
lis dimēſionis. Nā ſic̄ celi altitudo vl' lati/
tudo ſuꝑ ꝟticem celi graditꝰ ⁊c̄. ij. Eſdre. iiij.
Excelſum ē celū ⁊c̄. Iob. xj. Excelſioꝛ celo
eſt. ⁊ q̄d facies. Pſ̄. Suꝑ celos ē glīa eius.
Firmamētū q̄dē q̄ñꝫ cū t̄ra videꝰ ꝯiungi.
vt ptꝫ in nr̄o orizonte ſiue ī t̄mio nr̄i viſus.
⁊ tñ q̄ntū diſtat a nr̄o capite tm̄ vel plus di
ſtat ab orizonte. Sic xp̄s in t̄ra viſus. cum
hoīb ꝯuerſatꝰ. ī nullo differre ab aliis mor
talib eſt putatꝰ. Vn̄ dixerūt. Unde huic ſa
piētia. nōne h̄ eſt filiꝰ ioſeph ⁊ marie ⁊c̄. Fal
ſa tñ fuit coꝝ opinio. ſic̄ falſa eſt oculi viſio
vbi putat adeq̄ri t̄re ſuꝑficiem firmamēto.
Iſa. lv. Sicut exaltātꝰ celi a t̄ra. ita vie mee
a viis vr̄is ⁊c̄. Pſ̄. Eleuata ē magni. tu. ſuꝑ
ce. Patet igiꝰ ex p̄dictꝭ ꝙ hūanitas aſſūpta
p̄dictis rōib celū fuit qđ firmamētū ē voca
tū. Nec caret natura ⁊ ꝓprietate celeſti ꝟ/
go beatiſſima. ad cuiꝰ vteꝝ ſubintrāduꝫ ꝑ
incarnatōnē ꝟbi ē dīnitas inclinata qñ ꝰm
Pſ̄. Inclinauit celos ⁊ deſcēdit. ibi ꝟbum
dei ſe inclinauit ⁊ carne indutū ad nos ve/
nit. ſic̄ ibi exponit glo. Celi itaꝫ puritatē ī
ſe hr̄e debuit maria. de cuiꝰ mūdiſſimis ꝑti
culis illa puriſſima caro ꝟbi celeſtꝭ vnibilis
eſt aſſumpta. Ecce celū ⁊ celi celoꝝ deitatis
magnitudinē ad plenū caꝑe non p̄nt. ſic̄ dī
iij. Reg. viij. ⁊ ad cōp̄hendendā magnificen
tiā glīe ſc̄titatꝭ eiꝰ ꝟtutes celeſtes nō ſuffici
unt. ⁊ tñ maria ip̄m cū plenitudīe deitatꝭ ge
nuit. ad cꝰ ſuſceptionē totꝰ mūdꝰ nō ſufficit
nec ſuffecit. Sap̄. xj. Tanꝫ momētū ſtate
re eſt ante te orbis t̄raꝝ. ⁊ tanꝫ gutta roris
antelucani ⁊c̄. ⁊ Iſa. xl. Ecce oēs gentes q̄i
nō ſint. ſic ſunt corā te ⁊c̄. Patet igitur ꝙ
maria deū incōprehēſibilē totū ⁊ plenuꝫ in

ſe nullatenꝰ ſuſcepiſſet niſi virtute ⁊ gr̄a celi
magnitudinē tranſcēdiſſet. Celo igiꝰ celica
ꝟgo cōparaꝰ. qꝛ celo nihil puriꝰ. nihil ſubli/
mius. nihil pulchriꝰ. nihil vtiliꝰ. nihil cōmu
nius. nihil velociꝰ. nihil ꝑfectiꝰ. nihil dura/
biliꝰ inꝰ corꝑa viſibilia inueniꝰ. Celo igiꝰ ni
hil eſt puriꝰ. ⁊ h̄ ꝓpter nature ſue trāſparētiā
⁊ dyaphanitatē. ⁊ h̄ glīoſiſſime ꝟgini cōue/
nit ꝓpter oīmodā ipiꝰ mūdiciā ⁊ caſtitatem.
Nā ꝑ ſanctificatōis gr̄am in vtero mater/
no extitit ab oīs originalꝭ culpe feditate de/
purata ⁊ ad ſuſceptōꝫ ꝟbi vite āñꝫ naſcereꝰ
diſpoſita ⁊ p̄ordiata. Pſ̄. Parata ē ſe. tu. ex
tūc ⁊c̄. Nā q̄ ab et̄no p̄electa ē ⁊ p̄deſtīata in
dei ſciā vt ad tātā glīaꝫ aſſumereꝰ. ī mat̄no
vtero a ſpū ſc̄tificāte p̄uēta ē ⁊ ſc̄tificata. vt ī
tꝑe a p̄ze luminū p̄fixo mr̄ dei fieri mereretꝰ
Prouer. viij. Ab et̄no ordiata ſuꝫ. ⁊ anteꝫ
t̄ra fi. ⁊c̄. ⁊ Ecci. xxiiij. Ab initio ⁊ añ ſecl'a cre
ata ſū. i. q̄dā p̄uilegiato mō creari p̄uiſa vt ef
ficerer celū in q̄ deꝰ nouo mō reſideret. Pſ̄.
Dñs ī celo para. ſedē ſu. Iſa. vl. Celuꝫ mihi
ſedes ē ⁊c̄. Hāc ſedē ſibi parauit oīm arti/
fex ſapīa xp̄s in ꝟginali ſc̄tificatōe. ip̄am ſe
dē ſubītrauit. ⁊ in ip̄a q̄euit ī ipiꝰ ꝟgis fecun
datiōe. Vn̄ p̄figurata ē ꝑ thronū ſalomōis
quē fecit de ebore grādē. iij. Re. x. ⁊ ꝑ ſedile
vl' ferculū qđ fec̄ ſibi ſalomō de lignis liba/
ni. cuiꝰ aſcēſus fuit purpureꝰ ⁊ reclinatoriū
aureū Cañ. iij. Hec oīa de his ſedib dicta
puritati ꝯueniūt ꝟginali. qꝛ pura fuit ī vte
ro. purioꝛ in mūdo. puriſſīa h̄ rutilat nūc in
celo. Prīa referꝰ ad ortꝰ ipiꝰ ſc̄ificationem
q̄ntū ad feditatꝭ originalꝭ ablatōem. ſcđa ad
eiꝰ miraculoſaꝫ fecūdatōeꝫ qñ nō ſoluꝫ per
ſp̄m ſc̄tm̄ ſuꝑuenientē ꝓnitas fomitꝭ eſt ex/
tincta. imo etiā oīs ꝑtās peccādi ab ip̄a eſt
ablata. ⁊ in gr̄a ē totalitꝰ firmata. Tercia re/
fertur ad eiꝰ glīoſam in celo collocationem
qñ penitus ablata oīm infirmitate corꝑali
in naturā celeſtem ꝑ īmortalitatis dotē eſt
mutata. Prima itaꝫ puritas ſ. originalꝭ ſi/
gnificatur ī ſede facta de lignis libani. Naꝫ
illa ligna ſunt cedrina que habēt naturam
⁊ ꝓprietatem imputribilitatis ⁊ emittūt ſpi/
ramen fragrantie et odoris. Et hoc conue/
nit eius mūdiſſimis membris ꝑ ſanctifi/
cationis gratiaꝫ a motib fomitis alienis.
Ecci. xxiiij. Ego q̄i libanꝰ non inciſus eua/
porauī. ⁊ ſic̄ balſamꝰ nō mixtꝰ odor meꝰ. Li
banꝰ fuit ꝑ innocētiā. nō inciſus ꝑ peccādi
īpotētiā. ⁊ iō euaporauit odorē balſamo im

ꝑmixto ſuauiorē. Nã tota maſſa in adã cor
ruptioni fomitꝭ eſt admixta. ⁊ ſic ꝑ ꝯſequēs
adulterata. licet ꝟginis corpuſculũ ab hac
corruptela eſt ꝑ grãm liberatũ. ⁊ iõ effudit
odorē ſuauiſſimũ tanꝗ̃ balſamũ impꝑmixtũ.
id eſt filiũ cuius odor eſt ſic̃ odor agri pleni
cui benedixit deꝰ Geñ. xxvij. Scd̃a pu/
ritas. ſ. ꝟtualis quã ꝯtraxit ex ꝯceptiõe ꝟbi
ſignificat̃ in mũdicia throni eburnei. Ebur
eñ candidiſſimũ ⁊ ſolidiſſimũ nihil hñs in
ſe ꝯcauũ vel poroſuz. deſignat mũdiciã ma
rie ꝟg. neã ꝑ pñtiã ipiꝰ ꝯcepti ꝟbi in totius
gr̃e plenitudīe ſolidatã. Nã ipa ſola plena
gr̃a int̃ mulieres eſt repta. cuiꝰ intellectꝰ re
pletꝰ eſt aptiſſima fidei veritate. ſic̃ btã di/
xit elyzabeth Lu. ij. Beata q̃ credidiſti his
q̃ dicta ſunt tibi a dño. Eius etiã affectꝰ re/
pletꝰ eſt feruētiſſima caritate. Eburneũ ꝟo
.i. virgineũ corpꝰ repletuz eſt maieſtate. ⁊ iõ
ſignificat̃ ꝑ ſoliũ in q̃ ſedere vidit dñz Iſa.
Uidi inq̇t dñm ſedentē ſuꝑ ſoliũ excelſuz ⁊
eleuatũ. ⁊ plena erat domꝰ a maieſtate eius
⁊c̃. Excelſuz ſiq̇dē fuit hoc ſoliũ q2 ſup̄ cõdi
tionē nature corrupte a fomite liberatum.
Eleuatũ aũt ē dictũ q2 ſup̄ hoīem ne peccã
di hēat potētiã. ē ꝑ gr̃e bñficio ꝯfirmatum.
Pura itaqꝫ fuit naſcēdo. Purior dei verbũ
ꝯcipiēdo. Puriſſima ꝟo oēs moleſtias cor
rupti corꝑis in ſua aſſũptõe finalit̃ euaden
do. ⁊ iõ bñ cõparabil' ē celo rõe incorruptio
nis ⁊ oīmode puritatꝭ. Itē ſic̃ celo int̃ cor
poralia q̃ ad ſe nihil ſublimiꝰ. q2 nihil a cen
tro t̃re remotiꝰ. ⁊ h̄ forſitan ꝓpt̃ diſparē cir/
cũferētie ⁊ centri q̄litatē. nã cētrũ ſuo pon/
dere petit imũ. ſpere ꝟo circũferētia ſua leui
tate tendit ſurſũ vſqꝫ ad ſũmũ. ſic ꝟgo bñdi
cta a mole fomitꝭ ⁊ amore carnalis affectio
nis ꝑ grãm abſoluta tota a mũdano cõſor/
tio differēs ⁊ recedēs vita ⁊ moribꝫ in cele/
ſtibꝫ locata Ecci. xxiiij. Ego ī altiſſimis ha/
bito. ⁊ q2 in altiſſimis. ⁊ in auditꝭ dei ꝯſilijs
ſꝑ mãſit. ⁊ aliq̇d ꝓpter celeſtia int̃ mundi ꝓ/
ſpera nõ curauit. iõ ſignificat̃ Geñ. xxviij. ꝑ
ſcalã quã vidit iacob cuiꝰ cacumē tangebat
celũ. ⁊ dñs innixꝰ ſcale ⁊c̃. Scala celica ꝑ q̄m
ptz aſcēſus ad et̃na ē maria. q̃ a iacob eſt vi/
ſa in ſomnis. q2 marie pñtia ꝓuiſa eſt multi
plicit̃ a ꝓphis. Latera hꝰ ſcale ſunt tribꝫ due
ſcz ſacerdotalis ⁊ regal'. ex q̇bꝫ maria cõtra/
xit originē ſcd̃m carnē. Gradus interſcalares
ſunt eiꝰ ꝓuilegia ⁊ dignitates ſinglares. hꝰ
ſcale cacumen in deo ē ⁊ ei ꝯiũgit̃ ꝑ celeſtez

cõuerſationē. Apoc̃. xij. Signũ magnũ ap/
paruit in celo. mľr amicta ſole ⁊c̃. De iſta in
herētia cũ celo dic̃ Berñ. O ꝟgo ꝟginũ vir
ga ſublimis in quã ſublime tuũ ſctm̄ ꝟticē
erigis. vſqꝫ ad ſedentē ī throno. vſqꝫ ad dñz
maieſtatꝭ. nec id q̇dē mirũ eſt. q2 mittꝭ in al/
tũ radices hũilitatꝭ. Per hãc ſcalã deſcēdit
angelus magni cõſilij vt nr̃am aſſumeret ī/
firmitatē Eph. iiij. Qui deſcēdit ipe ē q̇ aſcē
dit ſuꝑ oēs celos vt ipleret oīa. Per hãc ēt
ſcalam angeli aſcēdũt. ſ. q̇ angelicã vitã du/
cũt. Hiero. In carne ſtudeamꝰ ꝑ mariam
aſcēdere ad ipm̄ q̇ ꝑ ipam ad nos deſcēdit.
vt ꝑ eam ipiꝰ inueniamꝰ grãm. qui ꝑ eaz ad
nr̃am duēit miſeriã. Per te habeamꝰ aſcen
ſuz ad filiũ o bñdicta inuētrix gr̃e. genitrix
vite. mater ſalutꝭ. vt ꝑ te nos ſuſcipiat qui
per te datꝰ eſt nobis. Patet itaqꝫ ꝙ maria
tanꝗ̃ celuz locũ ſupremũ ſibi vendicat nos
⁊ hereditatis celeſtis amatores celeſtibꝫ co
adaptat. Ecci. xxiiij. In hereditate dñi mo
rabor ⁊c̃. Item celo nihil eſt pulchriꝰ. ni/
hilqꝫ aſpectui eſt iocundius. ⁊ hoc ꝓpter or/
dinatiſſimã cõtemptoꝝ ipius varietatem.
Nã ſol ⁊ luna ⁊ cetera ſydera fixa vel nõ fi/
xa ornant mirabilit̃ firmamētũ. ſic illa gl'oſa
virgo celo ſimillima poſt ſuũ filiũ q̇ eſt ſpe/
cioſus forma p̄ filijs hoīm. imo p̄ multꝭ mi
libus angeloꝝ. inter omēs creaturas ē pul
cherrima. ⁊ ad intuendũ magis grata. Ido
dicit Eccl'iaſticꝰ. xliij. Altitudo firmamenti
pulchritudo eiꝰ. Species celi gl'ia ſtellarũ
⁊c̃. Stellarũ gl'ioſa numeroſitas. virtutuz
⁊ gratiaꝝ ſingulariũ eſt diuerſitas. quibus
miſcdie mater ineſtimabilit̃ decorat̃. Ecci.
xliij. Uas caſtroꝝ in excelſis in firmamēto
celi reſplendēſ gl'ioſe. Iõ deſcribit̃ ī Apoc̃.
xij. ꝙ mulier illa celeſtis fuit amicta ſole et
corona. xij. ſtellarũ in capite ipius. Uñ an/
geli admirantes ipius pulchritudinez ꝓut
poſſint ipiꝰ gloriã ꝑ ſimilitudinē corpoꝝ ce
leſtiũ exprimũt ⁊ deſcribunt Cañ. vi. Que
eſt iſta q̃ ꝓgredit̃ ſicut aurora ꝯſurgēs. pul/
chra vt luna. electa vt ſol ⁊c̃. Sole enī nihil
pulchriꝰ ē de die. luna nihil pulchriꝰ de no/
cte. aurora nihil formoſiꝰ ī ꝯfinio vtriuſqꝫ.
Progreſſa ē igit̃ vt aurora ī naſcēdo ꝑ mōz
ꝓgreſſa ē q̄ luna ī ꝟtutibꝫ ꝯcreſcēdo. egreſ/
ſa ē de mũdo. ſinglarē gl'e dignitatez. q̄ ſol
p̄ ceterꝭ obtinēdo. Aurora ſiq̇dē finis ē no
ctꝭ ⁊ ꝓncipiũ diei ſubſeq̄ntꝭ ⁊ indiciũ ſol' iã
in ꝓximo orientꝭ. Sic maria ī ſuo ortu fuit

q̄ſi finis ⁊ ꝯſummatio culpe originalis.⁊ e/
uacuatio oīs tenebre ſpūalis. Fuit etiā lu
cis vere p̄ambulū̄ indiciuꝫ ⁊ future grē in
mundū̄ p̄ueniēs argumētū̄.qꝛ ortus virgi
nis aduentū̄ annūciauit in ꝓximo ſaluato/
ris.ij.Reg.xxiij. Sicut lux aurore oriente
ſole rutilat. ⁊ ſic̄ herba germīat de terra ⁊c̄.
⁊ Oſee.vj. Quaſi diluculū̄ p̄parat⁹ eſt egreſ
ſus eius ⁊c̄. Dicit̄ ḡ virgo eſſe.q̄ꝫ aurora cō/
ſurgens.ꝑ grām ipam ſctificanteꝫ a corru/
ptione ſpūalis ⁊ corꝑalis culpe ſe erigens.
qꝛ nō iacuit iclinata ex toto ꝑ culpā origina
lē ſic̄ iacent nō renati.nec ſedit partim ere/
cta.partim ꝓſtrata hn̄s ꝓnitateꝫ ꝯcupīe ſic̄
hn̄t baptizati.ſed dī ꝯſurgens.i. ex toto ad
celeſtia ſe erigens ⁊ extendēs.qꝛ nullū̄ ī ipa
remanſit inclinatiuū̄ vel motiuū̄ ad ꝑccā/
dū̄.Bern̄.Copioſiſſima ſctificatōis grā de
ſcendit in Mariā dei matrē.que nō ſolum
ſanctificauit ei⁹ ortū̄. ſed a pctō eā cuſtodi/
uit immunē.Ps̄.Tu fabricatus es auro/
ram ⁊ ſolē.Vn̄ ſicut veniente aurora habū̄
dat ros.ſic naſcente v̄gine ros benedictōis
⁊ grē incepit mundi ſuꝑficiem infundere et
corda credentiū̄ adimplere.Judic̄.vj. Cō/
preſſo vellere ros repleuit terraꝫ.ſic̄ mā̄na
iacuit q̄ꝫ ros in circuitu caſtroꝝ mane vl̄ au
rora ꝯſurgente.Exodi.xvi. Jō etiā Jacob
ſurgente aurora meruit accipe bn̄dictionē.
Gen̄.xxxij.Et ideo q̇ bn̄dictiōib⁹ grē ⁊ glīe
repleri deſiderat accedat ad auroram.req̄/
rat ⁊ Mariā. Job.xxxviij.Precepiſti dilu/
culo ⁊ oñdiſti aurore locū̄ ſuū̄.Pulchra ve/
ro fuit vt luna quo ad grām ꝯceptionis.q̇a
luna ſoli ꝯiuncta radiū̄ ſolarē recipit. ⁊ ac/
cenſa radiū̄ receptū̄ ad terram trāſfundit.
Sic maria paternū̄ radiū̄ dei verbuꝫ caro
factū̄ in ſe cōcepit.⁊ ꝯceptū̄ ſine v̄ginitatis
detrimento peꝑit et trāſfudit. Ecci.xliij.A
luna ſignū̄ diei feſti ⁊c̄.Pulcherrima aūt vt
ſol facta eſt q̄ ad glīam ſue aſſumptōnis qn̄
om̄es creaturas in lumioſitate dignitatis.
in feruore caritat̄ʒ.in magnitudine ꝑtātis
tranſcendere meruit.ſic̄ ſol cetera ſydera p̄/
excellit.Ecci.xxvi. Sicut ſol oriēs in altiſ/
ſimis dei.ſic bone mulieris ſpecies ī orna/
mentū̄ dom⁹. Sicut igit̄ pulchritudo fir/
mamēti ꝯſiſtit in his ⁊ aliis corꝑib⁹ lumino
ſis.ſic pulchritudo marie iu p̄dict̄ʒ oꝑib⁹ vir
tuoſis. Itē celo nihil vtilius.qꝛ ex v̄tute
⁊ influentia celi mortua ⁊ inueterata reuiui
ſcunt ⁊ renaſcunt̄.⁊ q̄ ꝯſumpta fuerāt reno

uantur.nec pōt aliq̄d viuere vbi v̄tus deſu
per effluens non pōt ꝑuenire.Et h̄ virgini
glīoſe ꝯgruit.a cui⁹ v̄tute ⁊ grā vita vniuſ/
cuiuſqꝫ orit̄ ⁊ ꝓcedit.Ecci.xxiiij. In me om
nis grā vite ⁊ veritat̄ʒ.in me omīs ſpes vite
⁊ v̄tutis.Sicut ḡ celū̄ ſuos emittit radios
ad vegetationē ⁊ ſenſificationē inferioruꝫ.
ſic virgo celeſtis radios miſcdīe trāſfundit
ad viuificationē pctōꝝ. ⁊ ad ꝯſeruationeꝫ
electoꝝ.Prouer.iij.Sapiētia inſpirat vitā
filiis ſuis Cant.iiij.Emiſſiōes tue paradi/
ſus maloꝝ ⁊c̄.Sic̄ em̄ paradiſ⁹ a ſe emit/
tit flumīa ⁊ fontes ꝯtinue emanātes.herbaſ
⁊ arbores fructificātes.ſic mr̄ mīe a ſe emit
tit riuulos ⁊ fontes grarū̄ q̇b⁹ corda arida
infundunt̄ ⁊ imbuunt̄.⁊ fruct⁹ v̄tutū̄ q̇b⁹ af
fectiōes illoꝝ q̇ eſuriūt iuſticiā fructuoſis
oꝑib⁹ nutriunt̄.Jō ſignat̄ ꝑ paradiſuꝫ vo/
luptatis quē plantauit dn̄s a ꝓncipio in q̄
poſuit hoīem quē formauit Gen̄.ij.qꝛ ī bea
ta v̄gine ē repoſit⁹ in incarnatōe ille celeſt̄ʒ
hō.ſ.xp̄s nō ab hoīe ſed a ſolo deo.Heſter.j
Fecit rex regū̄ cōuiuiuꝫ in veſtibulo horti
ꝯſiti ad modū̄ denſi nemor̄ʒ.Hort⁹ ē virgi
nis vter⁹ in q̄ rex regū̄ nr̄e mortalitat̄ʒ veſti
bus ē indut⁹ Cañ.iiij.Hort⁹ ꝯcluſus ſoror
mea ſponſa.Hic hort⁹ ad modū̄ denſi ne/
moris ē ꝯſit⁹.qꝛ in ipa oīm v̄tutū̄ genera ſi/
ne menſura ⁊ nūero ſūt inſerta. De v̄o plā
tatiōes nō t̄rene ſꝫ celeſtes ⁊ ſpūales ſūt in/
ſertiōes.Deut̄.xxxiij.De pomis celi ⁊ rore.
de pomis fructuū̄ ſolis ⁊ lune erit benedi/
ctio tua.Et iō q̇ aridos vl̄ etiā mortuos in
pctīs ſe ſentiūt ad mariā debēt feſtinare.qꝛ
in ipa velut in celo aut in paradyſo oīa p̄di
cta poterūt inuenire.Ecci.xxiiij.Adimplet
quaſi eufrates ſenſuꝫ ⁊ mltiplicat q̄ꝫ iorda
nis in tꝑe meſſis Iteꝫ celo nihil ē cōius.
⁊ h̄ eſt ꝓpter ei⁹ īmenſurabilē q̄ntitatē.qꝛ q̄n
tū̄ de ſe eſt oīb⁹ ſe eq̄lit̄ cōmēſurat.⁊ luminiſ
ſui radios indeſinent̄ oīb⁹ admīſtrat.Sic
innata v̄ginis bonitas a nullo ſe ſubtrahit,
ſed oīb⁹ ſe cōmūicat ⁊ diffundit. niſi illi for/
ſitan q̇ voluntarie ſe ab ea illumīari negli/
git vel ꝯtemnit.Job.xxv.Suꝑ quē nō ful
get lumen illi⁹ ⁊c̄.Vn̄ ⁊ ipa dicit Ecci.xxiiij
Ego feci vt oriretur in celo lumen indefici
ens ⁊c̄.

Explicit tractatus ſcti Bonauēture do
ctoris ſera.de eccl̄iaſtica hierarchia.

Tabula

p Rologus meditationū vite dn̄i noſtri ieſu chriſti. j.
De meditatōib eoꝝ q̄ precedūt incarnationē xpi. ⁊ p̄mo ð ſollicita ꝑ nob angelorū interceſſiōe. ij.
De cōtentione inter miſericordiā ⁊ iuſticiā veritatē ⁊ pacē. iij.
De vita Marie ꝟginis. Ibidez habenᷓ ſeptē petitiōes b. ꝟgis. Ibidē habeᷓ ꝙ beata virgo nullā grām donū ⁊ virtutē habuit a deo ſine magno labore ꝯtinua oꝛone ardenti deſiderio. ꝓfunda deuotiōe ⁊ mlᷓtis lachrymis. iiij.
Incipiūt meditatōes vite dn̄i ieſu. Primo de incarnatiōe ei⁹ Luce. j. Ibidez habeᷓ de excellētia h⁹ feſtiuitatꝭ ex multis. v.
Quō dn̄a iuit ad Elyzabeth. Ibidē habeᷓ ꝙ illa duo cantica Magnificat ⁊ bn̄dict⁹ dn̄s de⁹ iſrael in nazareth in domo zacharie facta fuerūt. vj.
Qualiᷓ Joſeph voluit dn̄am dimittere occulte. Ibidē quō de⁹ ꝑmittit ſuos tribulationib vexari ⁊ tēptari ad ipoꝝ coronam. vij.

Secunda feria.

De natiuitate dn̄i Luc. ij. Ibidē ð magna pauꝑtate. hūilitate ⁊ afflictiōe Marie Joſeph ⁊ pueri ieſu nouiter nati. viij.
De circūciſione dn̄i Luc. ij. Ibidē de fletu pueri ⁊ marie in circūciſione ꝓpter dolorē quē ſenſit in carne ſua ⁊c̄. ix.
De Epiphania ſeu manifeſtatiōe dn̄i. Ibidē plura multuz notabilia de pauꝑtate et humilitate. x.
De mora dn̄e apud p̄ſepe. xj.
De purificatiōe btē ꝟginis Luce. ij. xij
Tercia feria.
De fuga dn̄i in egyptū. Ibidē plura bona cū diligētia ꝯſideranda. xij.
De reditu dn̄i de Egypto. Ibidez ꝙ iohēs fuit prim⁹ heremita ⁊ p̄ncipiū ⁊ via religioſe viuere volentiū. xiiij
Quō puer ieſus mā ſit in hierl̄m. Ibidē ꝙ nō debem⁹ turbari qn̄ tribulatōes habemus. cū etiā mr̄i nō pepercit dn̄s. ad ſuos eꝫ eas venire ꝑmittit in ſignuz ſue dilectionis. xv.
Quid fecerit dn̄s a duodecio anno vſqꝫ ad p̄ncipiū. triceſimi. Ibidē habeᷓ ad verbū ſalomonis dicētꝭ. Melior eſt patiēs viro forti. Et q̄ dn̄aᷓ aīo ſuo expugnatore vrbium. Ibidē nota magnū paſſum de humilitate. xvj.
De itinere dn̄i ieſu ad baptiſmū. Ibidez ꝙ dn̄s petijt elemoſynā. Ibidē tres gradus hūilitatis. Ibidez ꝙ duplex eſt hūilitas. Ibidē q̄d eſt pugnare ꝯtra deū ⁊ reſiſtere veritati. Ibidē ꝙ hūilis eſt iuſt⁹. Ibidem nota plures auctoritates Bern̄. de humilitate. Ibidē de caſtitate ⁊ caritate. xvij.
De ieiunio ⁊ temptatōib dn̄i ieſu. Et de reditu ei⁹ ad matrē. Matth. j. Lu. iiij. Joh. j. Ibidē nota q̄ttuor q̄b ꝑueniᷓ ad cordis puritatē. Ibidē nota de oꝛone plura bona. Ibidē quō exēplo dn̄i reſiſtēdū ſit gule. Ibidē quare ⁊ ꝓ quib deus fecit miracula. xviij.

Quarta feria.

De aptione libri ī Sinagoga. Lu. iiij. ix.
De vocatione diſcipuloꝝ. de p̄ma Joh. primo. de ſcd̄a Luc̄. v. de t̄cia Mat. ij. Marci. j. de vocatōe Mat. ibidē. Mat. viij. Luce. v. xx.
De miraculo facto ad nuptias. Et de ꝯuerſione aque ī vinū Joh. ij. xxj.
De ſermone dn̄i in monte Mat. v. Ibidē dn̄s ſermonē in monte incepit a pauꝑtate. xxij.
De ſeruo centurionis ⁊ filio reguli liberatꝭ a dn̄o Mat. viij. Lu. vij. Joh. iiij. xxiij.
De paralitico miſſo ꝑ tectū a dn̄o liberato Matth. viij. Mar. ij. Luce. v. xxiiij.
De ſocru Symonis liberata Matth. viij Mar. v. Luce. iij. xxv.
De dormitōe dn̄i in nauicula. Matth. viij Marci. iiij. Luce. viij. xxvj.
De filio vidue a domino ſuſcitato Luce. vij. xxvij.
De puella ſuſcitata ⁊ martha creata Mat. ix. Mar. ij. Luce. viij. Ibidē habeᷓ vulgare notabile ad humilitatis cuſtodiam ſm Bernardū. xxviij.
De cōuerſione Magdalene. Ibidē manifeſte apparet ꝙ dn̄s diſcalciat⁹ ibat. Ibiđ notabile de charitate. xxix.
Quō Johēs miſit diſcipulos ad chriſtum Matth. ix. Luce. vij. xxx.
De obitu Johis baptiſte Mat. iiij. Mar. vj. Luce. vij. Ibidem quō Criſoſtom⁹ cōmendat ſctm̄ Johēm. xxxj.
De locutione dn̄i cū ſamaritana ad puteū. Joh. iiij. Ibidē notāda ſunt tria pulchra ⁊ valde vtilia. xxxij.
Dn̄s fuit duct⁹ vſqꝫ ad ſupciliū montis vt

ꝓcipitaret. Luc.iiij. Ibidē habet quō ru/
pis ceſſit dño latitāti xxxiij.
De habēti manū aridā curato a dño Ma
thei.xij Mar.ij. Luc.vj. xxxiiij.
De multiplicatiōe panū. Matth.xiiij.ꝛ.xv.
Mar.vj. Ibidē habet ꝙ dñs ſe diligētibꝫ
ꝛ p̄cepta ipi⁹ ſequētibꝫ manū ſuā nō clau/
dit qn eis ſubueniat qñ expedit eis. xxxv
De fuga dñi qñ voluerūt eū facere regē. Io
hā.vj. Ibidē nota ↄtra mūdi honores. vi
delicet ꝙ q̇ delectant honore in ꝑiculo ꝛ p̄
cipicio magno ſic ꝙ multis ratiōibꝫ oñdit
Ibidē ꝙ ambitiōis via adoratio diaboli
eſt qua videlicet ad honores mūdi ꝛ glām
ꝑueniendū ſuis ille adoratōibꝫ pollicetur
Quō dñs orauit in mōte ꝛ de/ (xxxvj.
ſcendēs ambulauit ſuꝑ aquas vbi petrus
merſus eſt. Matth.xiiij. Mar.vj. Joh.vj
Ibidē plura bona ꝛ vtilia habent de ꝟtu
te ꝛ efficacia orōis. Ibidē petitōes cordis
in tribꝫ ↄſiſtūt. Ibidē cōmendatio beati
Bern. multū ac diligēter attēdenda. Ibi/
dem ꝙ tribulatio eſt nobis neceſſaria.
Ibidē ad dictū Ber. Felix q̇ paſſiōes cor
poris ſui ꝓpter iuſticiā ordinat vt q̇cq̇d pa
tit ꝓpter dei filiū patiat. Ibidē ſpūſſanct⁹
hoī ad ſex ↄcedit. Ibidē patet ex ꝟbis ber
nar. ꝙ tribulatōes nob̄ expediūt xxxvij
De chananea. Matth.xv. Mar.vij. Ibi
dem nota tres ꝟtutes in chananea. ſ. fides
magna. orōis ꝑſeuerātia. ꝛ humilitas pro
funda. Ibidē ꝙ fideliꝫ angeli nr̄i nob̄ ſui/
unt nos cuſtodiēdo xxxviij
Quō aliqui ex ꝟbis ieſu ſcandalizati fuerūt
Matth.xvj. Mar.vij. Joh.vj. Ibidē ꝙ ꝓ
pter alteri⁹ ſcandalū nō debem⁹ recedere a
ꝟitate iuſticie triplici ex rōne. xxxix
De retributiōe relinquentiū oīa. Math.ix
Luc.x. Ibidē Bern. multiplr oñdit verū
eſſe ꝙ oēs relinquētes tꝑalia ꝛ ſeq̄ntes
dñm centuplū erūt accepturi in h̄ mūdo ꝛ
vitā eternā in futuro. .xl.
Qualiter dñs queſiuit a diſcipulis q̇d di/
ceret de eo. Math.xvj. Mar.viij. Lu.ix.
De trāſfiguratiōe dñi in mōte (xlj.
Mat.xvij. Mar.ix. Lu.ix. xlij.
De eiectiōe ementiū ꝛ vendentiuꝫ de tēplo.
Mat.xxj. Lu.xix. ꝛ Jo.ij. xliij.
De ꝓbatica piſcina Joh.v. Ibidē nota tria
digne ↄſiderāda ſuꝑ eo ꝙ dñs humiliter
luit ad infirmū ꝛ ſibi more ſolito loq̄bat.
Ibidem. ne ſis fratris iudex temerarius
ꝛc. xliiij.
Quō diſcipuli vellebāt ſpicas ꝓpter famem
Matth.xij. Lu.vj. Ibidē. in eo ꝙ diſcipu
li dñi vellebāt ſpicas ꝓpter famē ad mltas
ꝟtutes ꝑficere poſſum⁹. Ibidē de pauꝑta
te poſſ. vocatorū. Ibidē ꝙ noſtra pauper
tas xp̄i pauꝑtati cōꝑari nō poteſt. ꝓbatur.
Ibidē cur ipe ſaluator cui⁹ eſt aurū ꝑiter ꝛ
argentū ſacrā in ſuo corꝑe dedicat pauꝑ/
tatem. Ibidē vere magna abuſio ꝛ nimis
magna vt diues velit eſſe vermicul⁹ vilis.
ꝓpter quē de⁹ maieſtatis dñs ſabaoth vo/
luit eſſe pauꝑ. Ibidē nota ↄcluſionē ꝑ pau
pertate. Ibidē nota quedā ↄtra gulā. Ibi
dem corꝑi debet ſanitas nō voluptas
Ibidē corꝑi debet puritas. Ibidē de mo
do ꝛ cauſa bibēdi vinū. Ibidē de abſtinē/
tia. Ibidē abſtinētia tꝑanda eſt in tribꝫ ca
ſibꝫ. Ibidē de diſcretiōe que mater eſt ꝟtu
tum ꝛ ↄſūmatio ꝑfectōis. Ibidē de ↄmen
datiōe diſcretiōis. Audi Bern. xlv.

Quinta feria

De miniſterio marthe ꝛ marie. Lu.iiij. Ibi
dem de ordine ↄtemplatiōis ꝛ ꝙ duas ha
bet partes. xlvj.
Prima ps actiue p̄cedit ↄtemplatiuā. Ibi/
dē introducit ſmo. Intrauit ihs.q. xlvij
Qualiter ↄtemplatiua p̄cedit ſecundā ptē
actiue. Ibidē de orōe. Ibidē nota ſeptē q̄
p̄cedūt bñ p̄dicātē ꝛ bonū doctorē xlviij.
De exercitio actiue. Ibidē auctoritas cum
diligentia notāda. Ibidem triplex eſt ma
lum. xlix.
De exercicio vite ↄtēplatiue. .l.
De tribꝫ generibꝫ ↄtemplatiōis. .lj.
De ↄtemplatōe hūanitatꝫ xp̄i. Ibidē aucto
ritas bñ ꝛ diligēter notāda lij.
De ↄtēplatiōe celeſtis curie. liij.
De ↄtēplatiōe maieſtatꝫ dei. Ibidē q̄ttuor
ſūt ſpēs ↄtēplatiōis. liiij.
De mō viuēdi in vita actiua. Ibidē aucto/
ritas Bern. bñ notāda. lv.
De mō viuēdi ī vita ↄtēplatiua. Ibidē ītro
ducit ſmo terti⁹ Intrauit ihs. lvj.
De q̄ttuor impedimētis ↄtēplatōis. Ibidē
introducit ſmo q̄rt⁹ Intrauit ihs. Ibidē
nota de cōmēdatōe pauꝑtatis. lvij.
Q vita ↄtēplatiua p̄fert actiue. Ibidē ītro
ducit ſmo q̇nt⁹ Intrauit ihs. Ibidē ſoli/
tudo ꝛ recluſio noīa miſerie ſūt ꝛc. lviij
Q ex tribꝫ cauſis ↄtēplator ſe reducit ī acti
uā. Ibidē Bern. pulcre declarat ꝙ fides

ſine operib⁹ mortua eſt. lix.
Quomõ dñs ieſus pdixit iudeis q̄ eccleſia deuolueret ad gentiles ſub ſimilitudie cultoꝝ vinee qui filiũ ſui dñi occiderũt Mat. xxi. Mar. xij. Lu. xx. lx.
Q̄ voluerũt cape dñm ihm in ſmõe Mat. xxij. Mar. xij. Lu. xx. lxi
De ceco de hiericho illumiato a dño Jeſu. Lu. viij. Ibidẽ de virtute fidei ꝛ oratõnis de quo plura ponunt ibidẽ exempla q̄ orationis importunitas nõ diſplicet deo imo placet. Ibidẽ duplex eſt pudor. Ibidẽ de verecundia. lxij
Qualiter dñs intrauit domũ zachei. Luce xix. Ibidẽ de virtute orõnis. nã deſideriũ magna vox eſt. ꝛ magna orõ eſt. lxiij
De ceco a natiuitate illuminato a dño. Jo. ix. Ibidẽ de ingratitudine. Nã multũ commendabilis eſt virtus gratitudinis ꝛ deo accepta. ꝛ deteſtabile vicium ingratitudinis. lxiiij
Quomodo dñs abſcõdit ſe ꝛ fugit de tẽplo quãdo iudei voluerũt eũ lapidare. Joh. ix. lxv.
Quõ alia vice iudei voluerũt lapidare dñm. Joh. x. lxvj
De reſuſcitatõe lazari. Joh. xj lxvij
De maledictõe ficus. Matth. xxj. Mar. xj. Ibidẽ quid p ficus maledictionẽ ſit intelligendum. lxviij
De muliere in adulterio apphẽſa lxix
De ↄſpiratõe iudeoꝝ ↄtra ihm. Et d̃ fuga eius in ciuitatẽ effrem. Jo. xj. lxx.
Quõ dñs ieſus rediit in bethaniã vbi magdalena vnxit pedes eius. Matth. xxvj. lxxj.
De aduẽtu dñi in hieruſalẽ ſup aſello. Matth. xxj. Mar. xj. Luc. xix. Joh xij. Ibidẽ quomõ in ſuo honore vituperauit honorabilẽ pompã mũdi. Ibidem q̄ domin⁹ ieſus trib⁹ vicib⁹ legit fleuiſſe tribus ex cauſis. lxxij
Quomodo domin⁹ ieſus mortẽ dixit matri. lxxiij.
De cena dñi Mat. xxvj. Mar. xiiij. Lu. xxij Joh. xiij. Ibidẽ notandũ de menſa ꝛ modo ſedendi in cena. Ibidẽ q̄ ↄtemplatiu⁹ nõ debet ſecretũ ſui dñi reuelare. Ibidem nota exemplũ q̃nq; v̈tutũ xpi in cena. Ibidem nota circa hec verba q̃ domin⁹ dixit. hoc facite ꝛc. Ibidẽ ex ſermone dñi q̃nq; pncipaliter ſunt cogitãda. lxxiiij.

Sexta feria.

Meditatio de paſſione dñi i generali. Ibidem. in h̄ opuſculo nulla ſunt poſita d̃ domini paſſiõe niſi que p ſacrã ſcripturã vel dicta ſanctorũ vel opiniones approbatas affirmant ꝛ dicunt. lxxv.
Meditatio paſſionis dñi añte matutinas Ibidẽ q̄ dñs ieſus pluries legit oraſſe ꝓ nob. tũc vt aduocat⁹ nr̃. nũc aũt ꝓ ſe orabat. Ibidẽ animaduertẽdũ eſt ↄtra impatiẽtiam noſtrã. q2 dñs trib⁹ vicib⁹ orauit antequã a patre reſpõſionẽ acciperet. Ibidẽ quadruplex volũtas fuit in xpo. Ibidẽ q̃modo dña ſeceſſit ad parietẽ ꝛ in oratiõem ſe ↄuertit ad pr̃em. lxxvj.
Meditatio paſſiõis xpi hora pma lxxvij
Meditatio paſſionis xpi hora tertia. Ibidem quomõ iſta que paſſus eſt xps i matutinali. pma ꝛ tertia hora vident vehemẽtiſſimi dolores eſſe ſine crucifixiõe. ꝛ amariſſimi ꝛ horrores valde ſtupẽdi ꝛ valde ĩferentia ↄpaſſionẽ. lxxviij.
Meditatio paſſionis xpi hora ſexta ꝛ nona Ibidem de modo crucifixionis. Ibidem de alio modo crucifixionis. Ibidẽ quomõ mater cõmẽdabat patri filiũ ꝛ fili⁹ ſibi cõmẽdabat matrẽ lxxix.
Meditatio paſſionis xpi hora nona. Ibidem xps dixit ſeptẽ verba que in euãgelio ſcripta ſunt. Ibidẽ chriſtus clamabat in cruce. In manus tuas ꝛc. q̃ ita magn⁹ erat q̄ in inferno audiebat. lxxx.
Nonã de aptione lateris. lxxxj.
Meditatio de dño hora veſptina lxxxij
Meditatio de ſepultura domini hora cõpletoꝛij. lxxxiij
Meditatio poſt completoꝛiũ. lxxxiiij.

Sabbato

Meditatio de domina ꝛ ſociabus die ſabbati. lxxxv
Meditatio de dño ieſu die ſabbati deſcendente ad inferos. lxxxvj
Canticũ ſanctoꝛũ de limbo lxxxvij.

Dominica die

De reſurrectione domini. ꝛ pmo quõ apparuit matri ſue lxxxviij.
Quomodo maria magdalena ꝛ alie marie venerũt ad monumentũ. Matth. xxviij. ꝛ Marci. xvj. De hoc habetur in Luca. ꝛ Joh. xx. Itẽ Luc. xxiiij. lxxxix.
Q̄ domin⁹ apparuit marie magdalene Luce. xxiiij. ꝛ Joh. xx. xc.
Q̄ dñs apparuit trib⁹ marijs xcj.
Iterum de eodem xcij

Iterum de eodē xciij.
Qꝰ dominꝰ apparuit Joſeph. de ħ habet̃ in euāgelio nicodemi xciiij.
Qꝰ dominꝰ apparuit iacobo minori. de hoc habet̃ ad Co.xv. xcv.
Qꝰ dominꝰ apparuit petro. Lu.xxiiij. xcvj
De reditu dn̄i ad ſanctos patres poſt reſurrectionē. ⁊ decātatio eoꝝ xcvij.
Qꝰ dominꝰ apparuit duobꝫ diſcipulis euntibꝫ in emaus xcviij.
Qꝰ dominꝰ apparuit recluſis in die reſurrectionis. Lu.xxiiij. Joh.xx. xcix.
Qꝰ dominꝰ apparuit diſcipulis in octaua p̄ſente thoma. Joh.xx. .c.
Qꝰ dominus apparuit diſcipulis in galilea Math.xxviij. cj.
Qꝰ dominꝰ apparuit diſcipulis ad mare tyberiadis. Jo.xxj. cij.
Qꝰ dn̄s apparuit plꝰ q̄ꝫ q̄ngentis ſimul. ſ. ad Co2.xv. ciij.
De duodecim apparitionibꝫ domini poſt reſurrectiōem. ciiij
De aſcenſione dn̄i cv
De miſſione ſpūſſancti cvj
Excitatio deſiderij ad patriā per mortꝫ appetitum. cvij
De modo meditandi vitam domini Jhu ⁊ concluſione libri. cviij.

Finit tabula

Incipit ꝓlogus meditationū vite domini nr̄i Jhu xp̄i ſc̄m deuotū ſanctū Bonauēturam.

Capitulū primū.

Nter alia uirtutum ⁊ laudū p̄conia de ſanctiſſima ꝟgine cecilia legit̃ ꝙ euāgeliū chriſti abſcōditū ſꝑ portabat in pectore. Qđ ſic intelligi debere videt̃. ꝙ ipa de vita dn̄i Jhu ī euāgelio tradita quedā ſibi deuotiora p̄elegerat. ī quibꝫ meditabat̃ die ac nocte corde puro ⁊ integro. attētōe precipua ⁊ feruētiꝫ cuꝫ plena circulatiōe reincipiēs iterū. ⁊ dulci ac ſuaui guſtu rumināś. ea in archano pectoris ſui collocabat. Simile tibi ſuadeo faciendū. Sup oīa nāqꝫ inter ſpiritualis exercitij ſtudia hoc magiſ neceſſariuꝫ. magiſqꝫ ꝓficuū credo. ⁊ qđ ad celſiorē gradū ꝓducere poſſit. Nuſqꝫ eīm inuenis vbi ſic doceri poſſes ꝯtra vana blandimēta ⁊ caduca. cōtra tribulatiōes ⁊ aduerſa. cōtra hoſtiū temptamēta ⁊ vicia. ſicut in vita dn̄i Jeſu q̄ fuit abſqꝫ oīni defectu ꝑfectiſſima. Ex frequenti eīm ⁊ aſſueta meditatiōe vite ipiꝰ adducit̃ aīma in quandā familiaritatē cōfidentiā et amorē ipiꝰ. ita ꝙ alia vilipendit ⁊ cōtemnit. Inſup fortificat̃ ⁊ īſtruit̃ quid facere. q̄d ve fugere debeat. Dico ṗmo ꝙ iugis meditatio vite dn̄i Jeſu roborat ⁊ ſtabilit mētēꝫ cōtra vana ⁊ caduca. vt patet in p̄dicta beata cecilia. que ita coꝛ ſuuꝫ repleuerat de vita xp̄i ꝙ in ipam vana intrare nō poterāt. Vn̄ in pompa nuptiaꝝ exiſtēs vbi tot vana gerunt̃. cantātibꝫ oꝛganis ipa ſtabili coꝛde ſoli deo vacabat dicēs. Fiat dn̄e coꝛ meum ⁊ coꝛpꝰ meū immaculatū vt nō cōfundar.

Secūdo fortificat cōtra tribulationes ⁊ aduerſa. vt patet in martyribꝫ. Circa qđ ſic dicit Bernardꝰ in. lxj. ſermone ſup Cātica. Inde tollerātia martyrū ꝓuenit ꝙ in chriſti vulneribꝫ tota deuotiōe verſetur et iugi meditatōe demoret̃. In illis ſtat martyr tripudians ⁊ triūphans. toto licꝫ lacerato coꝛpore. ⁊ rimāte latera ferro. Vbi ḡ tunc anima martyrꝭ. Nēpe in vulneribꝫ Jhu. ⁊ vulneribꝫ nimiꝝ patētibꝫ ad introeundū. Si ī ſuis eſſet viſceribꝫ. ſcrutāś ea ferrū. pꝛofecto ſentiret doloꝛē. nō ferret ſuccumberet ⁊ negaret. Hucuſqꝫ Bernardꝰ. Inde eſt ꝙ non ſolū martyres ſꝫ ⁊ cōfeſſoꝛes in tribulationibꝫ ⁊ infirmitatibꝫ ſuis tantā patientiā habuerūt ⁊ tota die habēt. Si legas de beato Franciſco ⁊ de beata virgine Clara matre ac duciſſa tua. poteris inuenire quomodo ī multis tribulationibꝫ penurijs ⁊ infirmitatibꝫ. nō ſolū patiētes. ſed etiā hilares exiſtebant. Idē quotidie videre potes in ducentibꝫ ſanctā vitā. hoc ideo quia ipoꝝ aīe nec erāt nec ſunt in eoꝝ coꝛpoꝛibꝫ ſꝫ in xp̄i ex deuota meditatiōe vite ipſiꝰ. Tertio dico ꝙ docēt circa gerenda vt nec hoſtes nec vicia irruere vel fallere poſſint. hoc ideo quia ꝑfectio virtutū reperit̃ ibidē. Vbi eīm virtutes excelſe pauꝑtatis. eximie humilitatis. ꝓfunde ſapiētie. oꝛatiōis. māſuetudinis. obediētie. patiētie. ceterarūqꝫ virtutū exēpla et doctrinā ſic inuenies ſicut in vita dn̄i virtutū. De hoc ſic bꝛeuiter ait Bernardꝰ ſermone xxij. ſup Cātica. Incaſſum ꝓinde quis laborat in acquiſitōe virtutū. ſi aliūde eas ſperādas putet q̄ꝫ in dn̄o virtutū. cuiꝰ doctrīa ſeminariū pꝛudētie. cuiꝰ miſericoꝛdia opꝰ iuſticie. cuiꝰ vita ſpeculū temperātie. cuiꝰ moꝛs

inſigne eſt fortitudinis. Hucuſqꝫ Bernar/
dus. Qui ergo eū ſequit̃ errare non poteſt
neqꝫ falli. Ad cui⁹ virtutes imitādas ⁊ adi/
piſcendas ex frequenti meditatione coꝛ ac/
cendit̃ ⁊ animat̃. Deinde illuminat̃ virtute
ita ꝙ ⁊ virtutē induit. ⁊ a veris falſa diſcer/
nit. adeo vt plures fuerūt illitterati qui mag̃
ꝓfunda dei myſteria cognouere. Unde cre
dis ꝙ beat⁹ Franciſc⁹ ad tantā virtutū co/
piam ⁊ ad tam luculentā intelligentiaꝫ ſcri/
pturaꝝ. ad tā etiā perſpicacē noticiā fallaci/
arum hoſtiū ⁊ vicioꝝ ꝑuenerit. niſi ex fami/
liari cōuerſatōe ⁊ meditatione domi ſui ihu
Propterea ſic ardēter afficiebat̃ ad ipaꝫ. vt
quaſi ſua pictura fieret Nā in cunctis ꝟtuti
bus q̃ꝫ ꝑfectius poterat imitabat̃ eandeꝫ. et
tandē complēte ac ꝑficiente ihu per imp̄ſſio
nem ſacroꝝ ſtigmatū fuit in eū transſforma
tus totaliter. Uides ergo adq̃ꝫ excelſū gra/
dum meditatio vite xp̄i ꝑducit. ſed ⁊ tanq̃ꝫ
fundamentū efficax ad maiores cōtempla/
tionis ſublimat grad⁹ quia ibidē inuenitur
vnctio. q̄ paulatim purificans ⁊ eleuās ani
mā docet de oīb⁹ de quib⁹ non eſt ſermo
ad p̄ſens. Nūc autē te in ip̄as vite xp̄i medi
tationes aliqualiter introducere cogitaui.
ſed vellē ꝙ hoc a magis experto. magiſq̃ꝫ do
cto acciꝑes. quia in talib⁹ maxime inſuffici/
ens ſum. Uerūtamē iudicans melius foꝛe
aliqua vtcūqꝫ dicere q̃ꝫ penitus tacere. Ex/
periar impotētiam meā. ⁊ familiariter tecuꝫ
loquar rudi ⁊ impolito ſermone. tum vt me
lius poſſis que dicunt̃ caꝑe. tū vt non aurē
ſed mentē ſtudeas inde reficere Non eſt eñ
in oꝛnatis ſermonib⁹ ſed in dñi ihu medita
tionib⁹ inſiſtendū. Ad quod etiā Hiero. do
ctrina inducimur dicētis Sermo rudis vſ
qꝫ ad coꝛ penetrat. politus autē paſcit aureſ
Spero aūt ꝙ ruditati tue confert aliquid
mea modicitas. ſꝫ ⁊ in hoc magis ſpero. ꝙ
ſi te in his exercitari ſedula meditatiōe vo/
lueris ip̄m dominū d̄ q̄ loquimur magiſtꝝ
habebis. Nō aūt credas ꝙ oīa que ꝑ ipꝫ
dixiſſe vel feciſſe cōſtat meditari poſſimus.
vel ꝙ oīa ſcripta ſint. Ego vero ad maio/
rem impꝛeſſionē ea ſic. ac ſi ita fuiſſent nar/
rabo ꝓut contingere vel cōtigiſſe credi poſ/
ſunt. ſm̄ quaſdā imaginarias rep̄ſentatōes
quas anim⁹ diuerſimode ꝑcipit. Nam ⁊ cir/
ca diuinā ſcripturā meditari. exponere ⁊ in
telligere multifarie ꝓut expedire credimus
poſſumus. dūmodo non ſit cōtra veritateꝫ

vite. iuſticie. ac doctrine. ⁊ non ſit contra fi/
dem. ⁊ contra bonos moꝛes. Cū autem me
narrantē inuenies. ita dixit vel fecit domin⁹
ieſus ſeu alia que ītroducūt̃ ſi illud per ſcri/
pturā pꝛobari non poſſit. non aliter accipi/
as q̃ꝫ deuota meditatio exigit. Hoc eſt. ꝓin
de accipe. ac ſi dicerē mediteris. ꝙ ita dixit
vel fecit domin⁹ Jeſus. ⁊ ſic de ſimilibus
Tu aūt ſi ex his fructū ſumere cupis. ita te
p̄ſentē exhibeas his que ꝑ dominū Jeſum
dicta ⁊ facta narrant̃. ac ſi tuis auribus au/
dires. ⁊ oculis ea videres. toto mentis affe
ctu diligēter delectabiliter ⁊ moꝛoſe omnib⁹
alijs curis ⁊ ſolicitudinib⁹ tunc omiſſis.
Quare te p̄coꝛ dilecta filia vt hunc laboꝛeꝫ
meū quē ad laudē domini Jeſu ⁊ tuum ꝓfe
ctum ⁊ meā vtilitatē aſſumpſi. letanter ſuſci
pias. ⁊ letanti⁹ deuotius ⁊ ſollicitius te exer
ceas in eodē. Initiū de incarnatione ſumē
dum eſt. ſed quedā ip̄aꝫ pꝛeceſſiſſe meditare
poſſumus. tā in celis circa deuꝫ ⁊ angelos
ſuos beatiſſimos. q̃ꝫ in terris circa virgineꝫ
glorioſiſſimā que mihi videntur pꝛimit⁹ ex
plicanda. Et iō de ip̄is videam⁹.

De ſolicita pro nob̄ interceſſione angelo
rum. Capl̃m. ij.

c Um ꝑ longiſſima tempa vltra ſpaci
um quinqꝫ miliū annoꝝ miſerabi/
liter iaceret gen⁹ hūanū. ⁊ null⁹ ꝓpter
peccatū pꝛimi homis aſcēdere poſſet ad pa
triam. beatiſſimi angelici ſpiritus compati
entes tāte ruine. ac de ſua reſtauratione ſo/
liciti. licet etiā pluries. ꝓmo tamen aduenie
te plenitudine tēpoꝛis deuoti⁹ ⁊ inſtantius
taliter ſupplicarūt domino. ꝓcidentes in fa
cies ſuas ante thronū eius ſimul oēs cō/
gregati. ⁊ dixerūt. Domine placuit maieſta
ti veſtre ⁊ rationalē creaturā. ſcꝫ hominem.
ꝓpter veſtrā bonitatē vt ip̄e eſſꝫ hic nobiſcū
⁊ vt nobis ex ipſo noſtrarū contingeret re/
ſtauratio ruinarū. Sed ecce perēūt omnes
⁊ nemo ſaluat̃. et in tot annoꝝ curriculis h̄
videmus ꝙ de omnib⁹ hoſtes noſtri trium
phant. ⁊ de ip̄is non noſtre ruine ſed tarta/
ree ſpelunce replent̃. Ut quid ergo domine
naſcūtur. quare tradunt̃ beſtijs anime con
fitentes tibi. ⁊ ſi ſm̄ iuſticiā veſtram hoc fi/
at. tamen miſericoꝛdie temp⁹ eſt Et ſi pꝛimi
parentes veſtrū mandatū incaute trāſgreſ
ſi ſunt. ſubueniat miſericoꝛdia veſtra. Me/
mentote ꝙ ad ſimilitudinē veſtram creaſtiſ
eos Aperite dñe miſericoꝛdie manū veſtrā

⁊ implete misericordi.er.oculi omnium ſpectant ad vos.ſicut oculi ſeruorum ad manꝰ dominoꝝ ſuoꝝ donec miſereamini ⁊ ſubueniatis remedio ſalutari humano.

De contentiōe inter misericordiā ⁊ iuſticiam.veritatem ⁊ pacem.

Capitulum.iiij.

b Is dictis miſericordia pulſabat viſcera patris vt ſubueniret.ſecū pacem habēs.Sed cōtradicebat veritas.habēs ſecū iuſticiam.Et inter eas magna cōtrouerſia facta eſt.prout narrat beatus Bernardꝰ pulcro ⁊ longo ſtilo.ſermōe primo de annūciatione.Sed ego ſuccincte vt potero referā ſummā.Frequēter em̄ ipſius dicta melliflua intendo adducere.ſꝫ plerūq̄ cum exceptione ꝓpter prolixitatē vitandam.In hoc ergo loco hec eſt dicti ſui ſumma.dicebat dña miſericordia.Nunquid in eternū ꝓijcies domine.aut obliuiſceris miſereri.⁊ hoc ei longo tempe ſuſurrabat.Reſpondit dominꝰ.Vocenł ſorores veſtre q̄s contra vos paratas videtis ⁊ eas parił audiamus.Quibꝫ vocatis incepit miſericordia.Eget miſeratione diuina creatura rationalis.quoniā miſera facta eſt.⁊ miſerabilis valde.venit tempꝰ miſerēdi ⁊ iam preterijt.Ecōtra veritas.Oportet dñe implere ſermonē quem locutꝰ es.Totus moriatur adam cū omnibꝫ qui in eo erant quādo preuaricādo pomū guſtauit.Dixit miſericordia.Ut quid ergo dñe me feciſti.Scit eim ipa veritas ꝙ ego perij ſi nunq̄ miſereberſ Ecōtrario ipa veritas.Si predictā tuam ſententiā p̄uaricatoꝛ euaſerit.perijt ⁊ ꝟitas tua.⁊ nō permanet in eternū.Fuit ergo hec queſtio miſſa ad filium.Ipa autē veritas ⁊ miſericordia corā eo eadē dicebant.et addebat veritaſ.Fateoꝛ dñe ꝙ beato zelo mouetur miſericordia.ſed nō ſm̄ iuſticiā que potius p̄uaricatori vult parcere q̄ ſorori. At miſericordia.Tu neutro parcis ⁊ tanta indignatiōe ſeuis cōtra preuaricatorē vt inuoluas pariter ⁊ ſororē.Sed nihilominꝰ veritas fortiſſime allegat.Dñe contra te ē que ſtio intorqueł.⁊ eſt cauendū ne verbum patris euacueł.Dixit pax.Parcite vobis a ꝟbis iſtis.virtutū non eſt honeſta contentio Vides controuerſiā magnā ⁊ rationes fortes ⁊ efficaces.Nō videbał quomodo circa hominē poſſent ⁊ miſericordia ⁊ veritas cōſeruari.Scripſit aūt rex ſententiā.quā paci que ꝓpinquius ei ſtabat dedit legendā.ſic continentē.Hec dicit Perij ſi adam nō moriatur.Et hec dicit.Perij ſi nō miſericordiam conſequał.Fiat mors bona.⁊ habent vtriq̄ qđ petūt.Obſtupuerūt oēs in ꝟbo ſapiētie ⁊ ꝯſenſerūt ꝙ moriał adā mīaꝫ ꝯſeq̄ndo.Sꝫ q̄rūt quō mors ꝑt fieri bōa.cū horribilis ſit ipo auditui.Rn̄dit rex Mors peccatoꝝ peſſima.ſꝫ mors ſctōꝝ ꝓcioſa ⁊ ianua vite.Inueniał qui ex charitate moriał.non obnoxius morti.⁊ ſic mors non poterit tenere innoxiū.ſed faciat in ea foramen ꝑ qđ tranſeāt liberati.Placuit ſermo.Sꝫ vbi talis poterit inueniri reſpōderunt.Redijt ergo veritas ad terrā.⁊ miſericordia remāſit in celo.Nam iuxta prophetiā.Dñe in celo miſericordia tua ⁊ veritas tua vſq̄ ad nubes.⁊ circuit orbē terraꝝ.Et nemo mūdus a ſorde nec infans vnius diei.Sed a miſericordia pluſtratur celū ⁊ neminē inuenit q̄ ſufficientē ad hoc habeat charitatē.Omnes enim ſerui ſumꝰ.⁊ qui cū bene fecerimus dicere debemꝰ.quia inutiles ſerui ſumus.Et cū nullus inueniręł qui maiorē charitatem haberet vt animā ſuā pro ſeruis inutilibuſ poneret.redeūt ad conſtitutā diē anxie plurimū.nō inuento qđ deſiderabāt dixit pax.Vos neſcitis quicq̄ nec cogitatis.non eſt qui faciat bonū.non eſt vſq̄ ad vnū.ſed qui dedit conſiliū ferat auxiliū.Intellexit hoc rex ⁊ ait.Penitet me feciſſe hominē.Penitētiam me agere oportet ꝓ homine quē creaui.Et vocato gabriele dixit. Uade dic filie ſyon.Ecce rex tuus venit.Hucuſq̄ Bern̄.

Uides ergo q̄ magni periculi fuit et eſt peccatū.⁊ q̄ magna difficultas eſt remediū inuenire.In hoc ergo conſenſerūt predicte virtutes ꝓcipue in perſona filij.Nam perſona patris aliqualiter videł terribilis ⁊ potens.⁊ ſic ſuſpicari qđammodo potuiſſent pax ⁊ miſericordia.Perſona vero ſpiritus benigniſſima eſt.⁊ ſic ſuſpicari poterant veritas ⁊ iuſticia.Unde perſona filij tanq̄ media accepta eſt ad hoc remedium faciēdum hoc autē non ꝓprie.ſed appropriate intelligaſ. Tunc ergo impletū eſt illud propheticum Miſericordia ⁊ veritas obuiauerunt ſibi. iuſticia et pax oſculate ſunt. Et hec de his que in celis contingere potuerunt poſſumꝰ meditari.

De vita Marie virginis ⁊ ſeptem petitionibus eius.

Capitulū.iiij.

Circa virginem ex qua incarnatio
facta fuit meditari poſſumus vitā
ipſius. Unde ſcire debes ꝙ dum
eſſet triū annorū fuit a parentibuſ
oblata in templum.et ibi ſtetit vſqꝫ ad deci
mūquartū annum. Quid autē ibi fecerit ſci
re poſſumus ex reuelationibꝰ ſuis factis cu
idam ſue deuote. Et creditur ꝙ fuit ſancta
Elizabeth.cuius feſtuꝫ ſolenniter celebra/
mus. In quibꝰ hec inter alia continentur.
Cum inquit pater meus ⁊ mater mea me
dimiſerūt in templo.ſtatui ī corde meo ha/
bere deū in patrem.⁊ deuote ac frequenter
cogitabam quid poſſem facere deo gratuꝫ
vt dignaretur mihi dare gratiam ſuā.et fe/
ci me doceri legē dei mei. Ex omnibꝰ prece/
ptis diuine legis tm̄ tria precepta precipue
ſeruaui in corde meo.videlicet Diliges do
minū deum tuū ex toto corde tuo.et ex tota
anima tua.et ex tota mente tua.et ex omni/
bus viribus tuis. Item diliges proximuꝫ
tuum ſicut teipm̄. Item habebis odio ini/
micum tuū. Iſta inquit ſeruaui in aīo meo
et ſtatim om̄es virtutes comp̄hendi que in
ipſis continētur.et ita volo te facere. Anima
autē aliquam virtuteꝫ habere non poteſt ſi
deū toto corde non diligat. Ab iſto ei amo/
re deſcēdit om̄is gratie plenitudo ſine qua
nulla virtus ī aliquā deſcēdit. nec pſeuerat
in anima.ſed fluit vt aqua niſi ſuos inimi/
cos.id eſt.vicia et peccata habuerit odio
Qui vult ergo ſuā gratiam habere et poſſi
dere.oportet eū cor ſuum ad amorē et odi/
um ordiare. Uolo ergo te facere vt faciebā
ego. Surgebā enim ſemp in noctis medio
⁊ pergebā ante altare templi.⁊ tanto deſide
rio ⁊ tanta voluntate ⁊ tanta affectione q̄n
ta poterā ⁊ ſciebam petebā gratiam ab om
nipotenti deo obſeruādi illa tria precepta.
⁊ om̄ia alia mandata legis. Et ſic ſtando
ante altare ſeptem petitiōes domino facie/
bam que ſunt he. Primo enim petebam
gratiā qua poſſem implere dilectionis pre/
ceptum.ſcilicet ipſum diligere ex toto.⁊c̄.

Secundo petebaꝫ gratiam qua poſſem
diligere proximū ſm̄ voluntatem ⁊ benepla
citum ſuū.⁊ vt faceret me amare omnia que
ipſe amat ⁊ diligit. Tertio petebaꝫ vt me
faceret odire ⁊ fugere omnia que odit.

Quarto petebā humilitatem. patientiā.
benignitatē.⁊ manſuetudinē.⁊ omnes ꝟtu/
tes per quas efficerer gratioſa ante conſpe/
ctum ſuū Quinto petebā vt faceret me vi
dere tempus in qua eſſet nata illa beatiſſi/
ma virgo que debebat filiū dei parere.et vt
conſeruaret oculos meos vt poſſem eā vi/
dere.linguā vt poſſem eam laudare.manus
vt poſſem ei ſeruire.pedes vt poſſem ire ad
ſeruitiū ſuum.genua vt poſſem adorare dei
filium in gremio ſuo. Sexto petebā gra/
tiam obediendi mandatis ⁊ ordinationibꝰ
pontificis templi. Septimo petebam vt
templū ⁊ vniuerſum populū ſuū ad ſeruiti
um ſuū conſeruaret His auditis dixit an
cilla chriſti. O dulciſſima domina non era
tis vos gratia ⁊ virtutibꝰ plena. Reſpondit
beata virgo. Pro firmo ſcias ꝙ ita me r̄pu/
tabam reā vt viliſſimam ⁊ gratia dei indig/
nam ſicut tu. Propterea petebā ſic gratiam
⁊ virtutes. Et iterū. Filia tu credis ꝙ om/
nem gratiā quā habui habuerim ſine labo
re ſed non eſt ita.immo dico tibi ꝙ nullam
gratiā donum vel virtutē habui a deo ſine
magno labore.continua oratione. ardenti
deſiderio.pfunda deuotione.multis lachri
mis.⁊ multa afflictione.dicendo. cogitādo
ſemper placita ſibi ſicut ſciebam ⁊ poteram
excepta ſanctificatiōis gratia qua ſanctifi/
cata fui in vtero matris. Et addidit. pro fir
mo ſcias ꝙ nulla gratia deſcendit in aīam
niſi per orationē ⁊ corporis afflictionem.
Poſtqꝫ autē dedimus deo que per nos poſ
ſumus licet ſint pauca.ipſe venit in animaꝫ
ſecum ferēs iſta altiſſima dona ꝙ videt̄ ani
ma in ſeipſa deficere.⁊ perdit memoriam.⁊
non recordat̄ ſe feciſſe vel dixiſſe aliquid do
gratum.⁊ tūc videt̄ ſibiipſi vilior ⁊ deſpecti
or q̄ꝫ vnqꝫ fuerit. Hucuſqꝫ de dictis reuela/
tionibus. Beatꝰ vero Hieronymus ꝺ vi
ta ipſiꝰ ſic ſcribit. Hāc ſibi regulā beata vir
go ſtatuerat.vt a mane vſqꝫ ad horam terti
am orationibus inſiſteret. A tertia vſqꝫ ad
nonam externo ope ſe occuparet. A nona
vero iterū ab oratione nō recedebat quouſ
qꝫ dum illi angelus appareret. de cuius ma
nu eſcam accipere ſolebat.⁊ meliꝰ in ꝺi ope/
re ⁊ amore proficiebat. Fiebat vt in vigiliis
inueniretur prior.in ſapientia legis dei eru
ditior.in humilitate humilior.carminibus
dauiticis elegantior.in charitate glorioſior
in puritate purior.in omni virtute perfecti
or. Erat enim conſtans ⁊ immobilis.⁊ cum
quotidie melius tranſiſſet hanc iraſcentem

nullus vel vidit vel audiuit. Omnis ſermo
eius ita erat gratia plenus. vt cognoſceret̃ ĩ
lingua eius deus. Semꝑ in oratione et in
ſcrutatione legis dei permanebat. Et erat
ſolicita circa ſocias ſuas ne aliqua ex eis in
vllo ſermone peccaret. ne aliqua in r.ſuꝫ vo
cem ſuam exaltaret. ne aliqua iniurias aut
ſuperbiã contra parem ſuaꝫ exerceret. Si/
ne intermiſſione benedicebat deum. ⁊ ne for
te in ſalutatione ſua a dei laudibus tollere/
tur. ſi quis eam ſalutabat. illa pro ſalutatio/
ne ſua deo gratias reſpondebat. Deniqꝫ
primũ ex ipſa exijt vt dum ſalutant̃ homĩeſ
ſancti deo gratias dicant. De eſca quam
de manu angeli accipiebat. ipſa reficiebat̃.
Quã vero a põtificibus templi accipiebat.
pauperibus erogabat. Quotidie videbat̃
ei angelus loqui. ⁊ quaſi chariſſime ſorori
vel matri obtẽperabat ei. Hucuſqꝫ Hiero/
nymus. In decimoquarto autem anno
fuit beata virgo maria deſponſata Joſeph
per diuinã reuelatõnẽ. ⁊ redijt in nazareth
quod qualiter fuerit factũ inuenies in legẽ
da de natiuitate ſua. Et hec ſunt que ante ĩ
carnationẽ domini Jeſu poſſumus medi/
tari. ipſa rumines bene ⁊ delecteris in eis. to
to affectu ea memorie commẽdando ⁊ ope/
re adimplendo quia deuotiſſima ſunt. Nũc
ad incarnatiõem veniamus.

De incarnatione chriſti Caplm quintum

p Oſtq̃m autem venit plenitudo tẽ
poris vel deliberaſſet. quomodo
ordinauit ſumma trinitas huma/
no generi prouideri per incarnationem ꝟ/
bi propter nimiã charitatem ſuam qua ip/
ſum genus humanũ diligebat commouen/
te eum miſericordia ſua. ⁊ nihilominus ad
inſtantiam ſupernorũ ſpirituũ ⁊ beata vir/
go Maria rediſſet nazareth. vocauit deus
omnipotens Gabrielẽ archangelum. et di/
xit ei. Uade ad dilectiſſimã filiam noſtram
Mariã deſponſatam Joſeph. ſuper oĩes
creaturas nobis chariſſimã. et dic ei ꝙ fili/
us meus concupiuit ſpeciẽ ſuam. et ſibi eaꝫ
elegit in matrem. ⁊ roga eam vt ipſum letã/
ter accipiat. quia per eam ſalutem toti⁹ ge/
nerꝭ humani operari decreui. ⁊ obliuiſci vo
lo iniurie mihi facte. Attende hic ⁊ recor/
dare que tibi in principio ſupra dixi. vt di/
ſcas omnibus que dicunt̃. ⁊ fiunt te exhibe
re preſentem. Hic ergo imagineris ⁊ aſpici/
as deum vt potes. quia incorporeus eſt. ſꝫ
aſpice eum tanq̃m magnũ dominũ ſedentẽ
in ſolio excelſo. vultu benigno. pio. et pater/
no quaſi reconciliare volentem. ſiue recon/
ciliatum eſſe. Hec verba dicentẽ. ⁊ Gabrie/
lem facie hilari ⁊ iocunda flexis genibus et
inclinato vultu timoroſo ⁊ reuerenti amba
ſiatam domini ſui attente ſuſcipientem.
Surgẽs igitur gabriel iocundus ⁊ gau
dens volitauit ab altis ⁊ in humana ſpecie
in momento fuit coram virgine Maria in
thalamo domuncule ſue manente. Sꝫ nec
cito ſic volauit quin preueniret̃ a deo. ⁊ ſan/
ctam ibi trinitatẽ inuenit. que preuenit nun
cium ſuũ. Scire namqꝫ debes ꝙ excelſum
incarnationis opus totius trinitatis fuit.
licet ſola perſona filij fuerit incarnata. quẽ/
admodũ ſicut tunicam induenti duo ex la/
teribus eius ſtantes adiuuarẽt eum et tu/
nice manicas tenerent. Nunc ergo et hic
bene aſpice ⁊ tanqꝫ ipſi facto preſens exiſte/
res intellige omnia que dicunt̃ ⁊ fiunt. O
qualis fuit ⁊ nunc eſt in meditatione tua illa
domuncula vbi tales ſunt ⁊ talia exercẽtur
Nam licet vbiqꝫ ſit ſancta trinitas. tamẽ ibi
nunc aliquo ſingulari modo eſſe mediteris
ratione ſingularis operationis. Ingreſ/
ſus ergo Gabriel paranymph⁹ fidelis ad
virginẽ mariam dixit. Aue gratia plena do/
minus tecũ. Benedicta tu in mulieribus.
Ipſa vero turbata nihil reſpondit. Non fu
it turbata turbatione culpabili. nec de viſi/
one angeli. quia eos ſepe videre ſolita erat.
ſed iuxta verba euangelij turbata fuit ĩ ſer
mone eius cogitans de nouitate talis ſalu/
tationis. Non enim ſic eã conſueuerat ſalu
tare. In qua ſalutatione cum videret ſe de
tribus cõmendari. nõ poterat humilis dña
non turbari. Cõmendabat̃ eĩn ꝙ eſſet gra/
tia plena. ⁊ ꝙ domin⁹ erat ſecũ. ⁊ ꝙ erat bñ/
dicta ſuꝑ omnes mulieres. At humilis nõ
poteſt ſui cõmendatiõem ſine rubore ⁊ tur/
batione audire. Turbata ergo fuit ex vere/
cundia honeſta ⁊ virtuoſa. Cepit etiã time/
re an h̃ eſſet verꝫ. nõ ꝙ ñ crederet angelũ ꝟa
loqui. ſꝫ ex eo ꝙ ꝓpriũ eſt in humilibꝫ ꝙ non
examinãt ſuas ꝟtutes ſꝫ defectus poti⁹ ru/
minãt. vt ſic ſꝑ ꝓficere poſſint reputãteſ ma
gnã ꝟtutẽ ꝑuã. ⁊ ꝑuũ defectũ magnũ valde
Tãqꝫ ꝗ prudẽs ⁊ cauta pauida ⁊ pudoroſa
nihil rſpõdit. Quid enĩ rñdiſſet. Diſce et tu

exemplo ſuo tenere ſilentiũ ⁊ taciturnitatez
amare. quia magna ⁊ vtilis valde talis vir/
tus eſt. Nam ip̃a bis prius audiuit q̃z ſemꝫ
reſponderet. Abominabile em̃ eſt virginez
eſſe loquacẽ. Angelus em̃ cauſam ſue dubi
tationis cognoſcẽs dixit. Ne timeas Ma/
ria. nec verecũderis de laudibꝫ quas dixi ti/
bi. quia ſic eſt veritas. Nec ſoluz ipſa gratia
plena. ſed eã toti generi humano recupaſti
⁊ reinueniſti a deo. Nã ecce concipies ⁊ pa/
ries altiſſimi filiũ. qui te elegit in ſuã mr̃em.
ſaluabit om̃es in eũ ſperãtes. Tunc ipſa re
ſpondit. nõ tamẽ confitẽdo nec negãdo cõ/
mendationes p̃fatas. ſed de alio certificari
volens de quo modo plus dubitabat. ſ. ne
perderet virginitatẽ ſuaz. Queſiuit ergo ab
angelo huiꝰ cõceptionis modũ dicẽs Quõ
fiet iſtõ. que virginitatẽ meã firmiſſime do/
mino meo deuoui. nec in perpetuũ hoĩem
cognoſcã. Et angelus. Fiet ꝑ operationez
ſpiritusſancti. qui te ſingulari modo reple/
bit. ⁊ eius virtute cõcipies ſalua tibi virgini
tate tua. ⁊ ideo filiꝰ tuus vocabit̃ filius dei.
Nihil em̃ ei eſt impoſſibile. Nam elizabeth
cognata tua cũ eſſet ſenex ⁊ ſterilis. iam ſũt
ſex menſes q̃ filiũ virtute dei cõcepit. In/
tuere hic p̃ deo ⁊ meditare qualiter tota tri/
nitas eſt ibi expectãs reſponſionẽ ⁊ ꝯſenſuz
huius ſue filie ſingularis. amãter ⁊ delecta
biliter aſpiciens verecundiã eius et mores
⁊ verba. Et etiã qualiter angelus diligẽter
⁊ ſapienter inducit eã. ⁊ ordinat verba ſua.
ſtans inclinatus et reuerẽs coram dña ſua
vultu placido ⁊ ſereno. fideliter exequẽs am
baſiatã ſuam. ⁊ attẽte obſeruans verba ꝺo
mine vt poſſit congrue reſpondere. et ſuper
hoc opere mirifico perficere dñi volũtatem
Et qualiter etiã domĩa ſtat timorate ac hu/
militer. facie pudoroſa preuenta ab angelo.
⁊ ex improuiſo in verbis iſtis nõ extollitur
neq̃z ſe reputat. Et cũ audit magnalia de ſe
qualia alicui nunq̃z dicta fuerunt totuz di/
uine gratie aſcribebat. Diſce ergo eiꝰ exem/
plo eſſe pudoroſa ⁊ humiliſ. quia ſine his ꝟ/
ginitas parũ valet. Gaudet prudentiſſima
virgo ⁊ auditis verbis angeli conſenſit. Et
vt in ſuis reuelationibꝫ contineẗ ꝓfunda de
uotione genuflexit. ⁊ iunctis manibꝫ dixit.
Ecce ancilla dñi fiat mihi ſcḋm verbum tuũ.
Tũc filius dei ſtatim totus ⁊ ſine mora itra
uit vterum ꝟginis. ⁊ ex ea carnem aſſũpſit.
⁊ totus remanſit in ſinu patris. Potes au/
tem pie imaginari qualiter ipſe filius tanq̃z
obedientiã ⁊ laborioſam legationẽ ſuſcipi/
ens. patri ſe inclinauit ⁊ recõmendauit. ⁊ in
eodem inſtanti anima creata ⁊ infuſa fuit. ꝑ
fectus homo ſcḋm om̃ia corporis lineamẽta
ſed paruulus valde. ita q̃ ĩ vtero poſtea na/
turaliter creſcebat vt aliȷ̃. ſed non fuit dilata
infuſio anime vel membroꝝ diſtinctio vt ĩ
aliȷ̃s. Erat em̃ perfectꝰ deus ſicut perfectus
homo. ⁊ ita ſapiẽs ⁊ potens vt eſt modo.
Gabriel aũt tunc cũ domina ſua ſimiliẗ ge/
nuflexit. ⁊ parũ poſt cum ea ſurgens ſe iterꝫ
inclinans vſq̃z ad terrã ⁊ valefaciens ei diſ/
paruit. ⁊ ad patriã rediens hoc narrauit. et
fuit ibi nouũ gaudiũ ⁊ nouũ feſtum ⁊ exul/
tatio magna nimis. Dña vero tota inflam/
mata ⁊ in amore dei magis ſolito ſuccenſa.
ſentiẽs ſe concepiſſe genibꝫ flexis gr̃as egit
de tanto dono. humiliter ⁊ deuote ſupplicã
eidẽ vt eam dignaret̃ inſtruere. ita q̃ in his
que circa filiũ ſuum faciẽda occurrerẽt. fa/
ceret ſine defectu. Conſiderare antez de/
bes quanta eſt hodierna ſolennitas. ⁊ iubi/
lare in corde tuo ⁊ agere dies leticie. Inau/
dita eſt em̃ vſq̃z modo a ſeculis nec vnq̃z fu
erat. Talis nãq̃z hodie eſt ſolennitas dĩ pa/
tris qui nuptias fecit filio ſuo in deſponſa
tione humane nature quã hodie filius ſibi
vniuit inſeꝑabiliter. Hodie eſt ⁊ ſolennitas
nuptiaꝝ filiȷ̃ ⁊ dies natalis eius in vtero. ſꝫ
poſtea erit ex vtero. Hodie eſt ſolẽnitas ſan
cti ſpiritꝰ. propter hoc opus mirificum ⁊ ſin
gulare ipſiꝰ incarnationis. quod eidẽ attri/
buitur. ⁊ hodie incepit oſtẽdere benignitatẽ
ſingularẽ humano generi. Hodie eſt ſolẽni
tas glorioſa dñe noſtre que a patre in filiaz
a filio in matrẽ. ⁊ ſpiritusancto in ſponſam
eſt recognita ⁊ aſſumpta. Hodie eſt ſolenni
tas totiꝰ celeſtis curie. quia incboatur eorũ
reparatio. Hodie eſt multomagis ſolenni/
tas humane nature quia eius ſalus incepit
⁊ redemptio. ⁊ totius mũdi reconciliatio. et
ſublimata eſt atq̃z deificata. Hodie nouam
obedientiã ſuſcepit filius a patre de noſtra
peragenda ſalute. Hodie a ſummo celi egre
diens exultauit vt gygas ad currendum vi
am ⁊ ſe recluſit in orto vteri virginalis.
Hodie etiaz factus eſt vnus ex nobis ⁊ fra
ter noſter. et cepit peregrinari nobiſcum.
Hodie de celo lux ꝟa deſcẽdit ad tollẽdas ⁊
fugãdas nr̃as tenebras. Hodie pãis viuꝰ q̃
dat vitam mũdo decoquitur in virginalis

vteri clibano. Hodie verbū caro factum eſt
vt habitaret in nobis. Hodie clamores et
deſideria patriarcharū ⁊ prophetarū exau/
dita ſunt ⁊ impleta. Clamabāt deſiderio in
enarrabili ⁊ dicebāt. Emitte agnū domine.
⁊c̄. Et iterū. Rorate celi deſuper. Et iteruꝫ
Utinā dirūperes celos ⁊ deſcēderes. Et ite
rum. Dn̄e inclina celos tuos ⁊ deſcēde. Et
iterum. Dn̄e oſtēde nobis faciē tuam ⁊c̄. Et
talia mlta de quibꝫ tota ſcriptura eſt plena.
Nam hodiernā diē vehementiſſime expe/
ctabant. Hodie eſt principiū ⁊ fundamen/
tum omniū ſolennitatū ⁊ initiū totiꝰ noſtri
boni. Nā vſqꝫ nūc indignatꝰ eſt dominꝰ cō/
tra genꝰ humanū ꝓpter tranſgreſſionē ꝑmo
rum parentū. ſed ammodo vidēs filiū ho/
minē factū non vlteriꝰ iraſcet̄. Hodie dicit̄
eſſe tempis plenitudo. Uides admirabile
opus ⁊ q̄ꝫ ſolenniſſimū factū ſit iſtud. totum
eſt delectabile. totū iocundū. totum deſide/
rabile. ⁊ cū omni deuotiōe ſuſcipienduꝫ. in
iubilatiōe. leticia ⁊ exultatione ducendum ⁊
omni veneratiōe digniſſimū. In his ergo
meditare. in his delectare ⁊ iocūdaberis. et
forte oſtēdet tibi dn̄s ampliora ⁊c̄.

Quomodo beata virgo viſitauit Eliza/
bet. Et quomodo Magnificat ⁊ Benedi/
ctus facta fuerunt.

Capitulum ſextum.

Poſt hec recogitās domina verborū
angeli que dixit de cōſobrina ſua eli
zabeth. eā viſitare ꝓponit ad congra
tulandū eidē. ac etiam ſeruiendū Iuit ergo
vna cū Joſeph ſpōſo ſuo a nazareth ad do
mū ipſiꝰ que diſtabat a hieruſalē per q̄ttuor
decim vel q̇ndecim miliaria vel circa. Non
ergo retardat̄ aſperitate vel longinquitate
vie. ſed cū feſtinatione iuit. quia nolebat diu
i publico videri. Et ſic non erat ex conceptu fi
lij aggrauata. vt alijs mulieribꝫ ꝯtingit. nō
enim fuit dominꝰ Jeſus oneroſus matri.
Conſpice ergo hic quomodo vadit ſola
cum ſpōſo ſuo regina celi ⁊ terre. ⁊ nō eques
ſed pedes. nō ducit frequentiā militum vel
baronū. nō camerariū ⁊ domicellarū comi/
tiuam. Uadūt autē cū ea paupertas. humili/
tas ⁊ verecūdia. omniūqꝫ virtutū honeſtas
Eſt ⁊ dominꝰ ſecū magnā ⁊ honorabilē co/
mitiuā habēs. ſed nō ſeculi vanā ⁊ pōpoſaꝫ.
Cū aūt intrauit domū ſalutauit elizabeth.
dicēs. Salue ſoror mea elizabeth. Illa gaudio
exultās ⁊ tota exhilarata. ⁊ accēſa ſpiritu ſā/
cto ſurgit ⁊ amplectat̄ eā tenerrime. ⁊ excla/
mās p̄ gaudio dixit. Bn̄dicta tu int̄ mulie
res ⁊ benedictꝰ fructus vētris tui. Et vnde
hoc mihi vt veniat mater dn̄i mei ad me ⁊c̄.
Cū em̄ virgo ſalutauit elizabeth repletꝰ eſt
in vtero Johānes ſpūſancto. repleta eſt eti
am ⁊ mater. Nec priꝰ replet̄ mater q̄ꝫ filiꝰ. ſꝫ
filiꝰ repletus. replet ⁊ matrē. non quidem in
aīa matris aliq̇d efficiendo. ſed p ſpm̄ſan
ctum aliq̇d in ea fieri ꝓmerendo. eo q̄ i ipſo
ſpūſſancti gratia affluētior refulgebat. ⁊ pri
or gratiā ſenſit. Et ſicut illa Mariā. ſic ille
aduentū dn̄i ſenſit. ⁊ ideo exultauit. ⁊ illa ꝓ/
phetice locuta eſt. Uide quāta virtus ſit in
verbis dn̄e. quia ad eoꝝ ꝓnunciationē ꝯfer
tur ſpūſſanctꝰ. Sic em̄ abundāter ipſa erat
plena q̄ eiꝰ meritis ip̄e ſpirituſſanctꝰ etiam
alios replebat. Reſpōdit autē maria ad eli/
zabeth dicēs. Magnificat aīa mea dn̄m
⁊c̄. totū ibidem cōplens canticū iocūditat̄
⁊ laudis. Deinde ſe ad ſedendū ponētes. do
mina humilima ad inferiorē locū ſe poīt ad
pedes elizabeth. ſed illa in cōtinēti exurgēs
⁊ hoc nō patiēs erexit eā ⁊ pariter ꝯſederūt
Querit aūt dn̄a de modo ſue cōceptionis ⁊
elizabeth de modo ſue. Et hec ſibi inuicem
narrant letāter. ⁊ laudāt deū de vtraqꝫ con/
ceptiōe. ⁊ in gratiarūactione ꝯſiſtunt ⁊ agūt
dies leticie. Et ſtetit ibidē dn̄a quaſi menſi
bus tribꝫ miniſtrās ⁊ ſeruiēs ei in omnibus
que poterat. humiliter. reuerēter. ⁊ deuote.
quaſi oblita ſe matrē dei eſſe ⁊ totius mūdi
reginā O qualis domꝰ. qualis camera. qua
lis lectus. in qua ⁊ quo pariter cōmorātur ⁊
requieſcūt. tales matres talibꝫ filijs fecūda
te. maria ⁊ elizabeth ieſus ⁊ iohānes Sūt
⁊ ibi magnifici ſenes. ſ. Zacharias ⁊ ioſeph.
Adueniēte ergo tempe ſuo peꝑit Eliza/
beth filiū quē dn̄a leuauit a terra. ⁊ diligen/
ter aptauit vt expediens erat. Paruulꝰ autē
ip̄am quaſi intelligēs aſpiciebat. ⁊ cum euꝫ
matri porrigere vellet. caput ad eam verte/
bat ⁊ in ea ſolū delectabatur. ⁊ ipſa letanter
colludebat eidem. amplexabat̄ ⁊ oſculaba/
tur iocunde. Conſidera magnificentiā Jo
hannis. Nullꝰ vnq̄m talem baiulam habu
it. Multa alia magna priuilegia reperiun/
tur ꝺ ipſo quibꝫ non inſiſto ad preſens. Die
autem octauo circumciſus eſt puer. ⁊ voca/
tus eſt Johannes. Et tunc apertū eſt os za
charie ⁊ ꝓphetauit dicēs. Benedictus do/
minus deus iſrael. ⁊c̄. Et ſic in domo illa h

duo cantica pulcerrima. ſcꝫ Magnificat et
Benedictꝰ facta fuerūt. Domina ꝓo ſtans
poſt aliquā cortinā ne videret̄ ab hominibꝫ
qui cōuenerāt ad circumciſionē Johis au/
ſcultabat attēte ad canticū illud in quo de
filio ſuo fiebat mentio. ⁊ oīa cōferebat in
corde ſuo ſapiētiſſime. Tandē valefaciens
elizabeth ⁊ zacharie. ac benedicens Johan
ni redijt ad domū ſue habitatiōis in Naza
reth. In qua reuerſione pauptatē eius ad ī
uicem reuoca. Redit eñ ad domuꝫ in qua
nec panē nec vinū nec alia neceſſaria eſt in/
uentura. Sed nec poſſeſſiōes habebat nec
pecuniā. Stetit his tribꝫ menſibꝫ apud il/
los forte opulētos. Nūc autē redit ad paup
tatem ſuā. ⁊ vt ꝓrijs manibꝫ laborendo vi/
ctum ꝓcuret. Cōpatere ſibi ⁊ in amorē pau/
pertatis accēdere.

Quomodo Joſeph voluit dimittere ma
riam. ⁊ quomodo deꝰ ꝑmittit ſuos tribula/
ri. Capitulū. vij.

CUm autē ſimul habitarēt domina
⁊ ſpōſus eius Joſeph ⁊ creſcēte Je
ſu in vtero matris. ꝑpendēs ioſeph
ſpām grauidā eſſe. doluit vltra modū. At/
tende hic bene quia mlta pulcra diſcere po/
teris. Si dubitas quare dominꝰ voluit
matrē ſuā habere virū cū ſemꝑ vellet eā vir/
ginem eſſe. Reſpōdet̄ ꝓpter tria. vt ſcꝫ ne gra
uida infamaretur. vt viri miniſterio ⁊ ſocie
tate frueret̄. Et vt diabolo partus filij dei
occultaret̄. Cōſpiciebat ergo Joſeph cōiu/
gem ſuā ſemel ⁊ pluries. dolebat ⁊ turbaba/
tur. ⁊ eidē vultū oſtēdebat turbatū. et ocu/
los auertebat ab ea tanqꝫ a mala. ſuſpicanſ
eam ex adulterio cōcepiſſe. Uides qmo/
do deꝰ permittit ſuos tribulatiōibus vexa/
ri ⁊ temptari ad ipſorū coronā. Cogitabat
autē eā occulte dimittere. Uere de hoc dici
poteſt ꝙ eius laus eſt in euāgelio. Dicit̄ eñ
ibi ꝙ erat vir iuſtus. magne nāqꝫ virtutis
erat. Cū eñ cōmuniter dicat̄ ꝙ quaſi ſum/
me verecūdie. doloris. ⁊ furoris ſit viro. ad/
ulterium vxoris. tamen ipe virtuoſe ſe tem
perabat ⁊ accuſare nolebat. patienter hanc
magnā pertrāſibat iniuriā. non ſe vindicāſ
ſed pietate victus cedere volens. occulte vo
lebat eam dimittere. Sed nec domina per
tranſiuit abſqꝫ tribulatione. perpendebat
enim ⁊ videbat eū turbatū. ⁊ de hoc etiam
ipſa turbabat̄. Humiliter tamen tacebat ⁊
occultabat donum dei. Potius volebat re

putari vilis qꝫ ipſum ſacramētū dei ꝓpalare
⁊ de ſe aliquid loqui quod ad iactantiā pu/
taretur pertinere. Rogabat autē dominum
vt ipe remediū apponere dignaret̄. et hanc
ſibi ⁊ viro ſuo tribulationē auferret. Uideſ
qꝫ magna tribulatio ⁊ anxietas erat eis. ſed
dominꝰ ꝓuidit vtriqꝫ. Miſit ergo angeluꝫ
ſuū qui dixit ioſeph in ſomnis ꝙ vxor eius
de ſpiritu ſancto cōceperat ⁊ vt confident̄ ⁊
gaudēter ſtaret cū ea. Unde tribulatōe ceſ/
ſante redijt conſolatio magna. Sic et no/
bis contingeret ſi in tribulationibꝫ patien/
tiaꝫ habere ſciremꝰ. Nā deus poſt tempeſta
tem tranquilluꝫ facit. Nec dubitare debes
quia nō permittit eas ad ſuos venire niſi ꝑ
vtilitate eoꝝ. Queſiuit Joſeph de hac con/
ceptione mirifica que ei dña diligenter nar
rauit. Remanet ergo ⁊ ſtat Joſeph gaudēs
cū ſua cōiuge benedicta Et vltra qꝫ dici poſ
ſit eam caſto diligit amore. ⁊ curā ipſiꝰ fide/
liter gerit. ⁊ domina cū eo cōfidenter mora
tur. ⁊ in ſua pauptate letanter viuūt. Stat
ergo dominꝰ Jeſus recluſus in vtero vſqꝫ
ad menſes nouē more alioꝝ. Stat benigne
ac patienter ſuſtinet ⁊ expectat tempus de/
bitum. Cōpatere ſibi ꝙ ad tantā humilita/
tis ꝓfunditatē deuenit. Multū ergo debe/
remus hāc affectare virtutē. nec vnqꝫ debe/
remus ad elationē vel ad noſtri reputatio/
nem tumeſcere. quādo tātū ſe inclinauit do
minꝰ maieſtatis. Et de hoc ſecundo benefi
cio huius tam ꝓlixe pro nobis recluſionis.
nunqꝫ ei digne poſſemus ſatiſfacere. Sed
ſaltim corde hoc cognoſcamꝰ et gratias ei/
dem toto affectu agamus. ꝙ nos ex alijs aſ
ſumere dignatus eſt. vt vel hoc modicū re/
pendamꝰ eidē vt recluſi ſtemus ad ſeruiti/
um ſuū. Ipſiꝰ quippe beneficium eſt hoc. nō
noſtrū meritū. ⁊ quidē permaximū multūqꝫ
acceptabile ac venerabile eſt. Nō eñ ad pe/
nam ſed ad tutelā recluſi ſumus ⁊ in arce re
ligionū tutiſſima collocati. Ad quam huiꝰ
nequiſſimi mūdi venenoſe ſagitte vl̄ tumul
tuoſi maris procelle. niſi noſtra temeritate
attingere non poterūt Conemur ergo to
to poſſe mente recluſa ⁊ abſtracta ab omni
bus caducis eidem cordis puritate vacare
quia corporalis recluſio nihil aut parum ſi
ne mentali prodeſt. Eidem etiam domino
Jeſu in hoc compatere ꝙ eſt in continua af
flictione. Et fuit a ſue conceptionis ꝑmor/
dio vſqꝫ ad mortē. ex eo ſcꝫ ꝙ patrem quem

ſumme diligebat cognoſcebat ꝓpter idola re
linqui a peccatoribꝫ ⁊ inhonorari. ⁊ ex com/
paſſione quã habebat ad aĩas ad imaginez
ſuã creatas q̃s cernebat miſerabiliter et q̃ſi
vniuerſaliter dãnari. ⁊ erat ſibi maioꝛ pena
q̃ꝫ fuerit paſſio coꝛpalis. Nam ꝓpter hãc tol
lẽdã ſuſtinuit illã. Uides q̃ꝫ pulcra fercula
hic tibi ꝓpinata ſunt. ſi vis coꝝ ſentire dulce
dinem. ea rumina diligẽter ⁊ ſepe.

Secunda feria

De natiuitate xp̃i ⁊ aliĳs. Caplm̃. viĳ

Ueniente autez

a nouẽ menſiũ termino. exĳt edictuz
ab impatoꝛe vt deſcriberet̃ vniuer/
ſus oꝛbis. ſcz quilibet in ciuitate ſua. Cũq̃ꝫ
ioſeph ire vellet in ciuitatẽ ſuã ſcz bethleez.
⁊ ſciret inſtare temp⁹ part⁹ ſue ꝯiugis. duxit
eam ſecũ. Uadit ĝ iterũ dña hoc lõgo itine/
re. Nã bethleẽ eſt ꝓpe hieruſalẽ ꝑ q̃nq̃ꝫ vl̃ ſex
miliaria. Ducũt autẽ ſecũ bouẽ ⁊ aſinum. ⁊
vadũt ſicut paupes mercatoꝛes beſtiarum.
Cũ aũt fuerũt in bethleẽ. quia paupes erãt
(nã multi ꝯcurrerãt ꝑ eadẽ cauſa) hoſpitiũ
inuenire nõ potuerũt. Cõpatere hic dñe
⁊ cõſpice ipam delicatã ⁊ iuuenẽ. quindecim
eñ erat annoꝝ ex lõgo itinere fatigatã. ⁊ cũ
verecũdia inter gẽtes cõuerſantẽ. querẽtem
vt quieſcat ⁊ nõ inuenit. om̃es licentiãt eã ⁊
ſociũ ei⁹. ⁊ ſic cogũt̃ diuertere ad q̃ꝫdã viã co
opertã vbi hoĩes tempe pluuie diuertebãt.
Ibidẽ ioſeph q̃ erat magiſter lignari⁹ foꝛte
aliqualiter ſe clauſit. Nũc aũt diligẽtiſſime ĩ
ſpice om̃ia. maxime q̃ꝛ referre intendo q̃ ab
ipa dña reuelata ⁊ oſtẽſa fuerũt. ꝑut a q̃daz
ſancto nr̃i oꝛdinis fidedigno habui. cui pu
to reuelata fuiſſe. Cũq̃ꝫ veniſſet hoꝛa part⁹
ſcz in media nocte dñice diei. ſurgens ꝟgo
appodiauit ad quandã columnã q̃ ibi erat.
Joſeph vero ſedebat meſt⁹. ex eo foꝛte ꝙ ñ
poterat q̃ decebãt parare. Surgẽs ĝ ⁊ acci/
piens de feno p̃ſepis ꝓiecit ad pedes domi
ne ⁊ vertit ſe in aliã partẽ. tũc fili⁹ dei eterni
exiẽs de matris vtero ſine aliqua moleſtia
vel leſione in momẽto ſicut erat in vtero ſic
fuit extra vterũ ſuꝑ fenuz ad pedes matris
ſue. ⁊ mater in cõtinenti ſe inclinãs recolli/
gens eũ ⁊ dulciter amplexans poſuit in gre
mio ſuo. ⁊ vbere de celo pleno a ſpirituſan/
cto docta cepit lauare ſiue linire ipſum ꝑ to
tum cũ lacte ſuo. quo facto iuoluit eũ ĩ velo
capitis ſui. ⁊ poſuit eũ in preſepio. ⁊ tũc bos
⁊ aſinus flexis genibꝫ poſuerũt oꝛa ſuper p̃/
ſepium. flãtes per nares ac ſi ratione vten/
tes cognoſcerẽt ꝙ puer ſic pauperrime con
tectus calefactiõe tẽpoꝛe tãti frigoꝛis indi/
gebat. Mater vero flexis genibꝫ adoꝛauit.
⁊ gratias agẽs deo dixit. Gratias tibi ago
dñe ſancte pater qui filiũ tuũ mihi dediſti.
⁊ adoꝛo te de⁹ eterne. ⁊ te filiũ dei viui ⁊ me/
um. Joſeph aũt ſimiliter adoꝛauit eũ ⁊ acci
piens ſellã aſini ⁊ extrahẽs de ea cuſtinellũ
de lana ſiue boꝛa poſuit iuxta preſepe vt do
mina ſuꝑ eo ſederet. Ipa ergo ſe poſuit ibi
ad ſedendũ. ⁊ ſellã poſuit ſubtus cubituz. ⁊
ſic ſtabat domina mũdi tenẽs vultũ ſuũ ſu/
per preſepe innixa oculis ⁊ toto affectu ſuꝑ
dilectiſſimũ filiũ ſuũ. Hucuſq̃ꝫ de reuelati/
one. His ergo ſic oſtẽſis diſparuit domi/
na ⁊ remãſit angel⁹ ⁊ dixit eidẽ laudes ma/
gnas. quas etiã ille mihi dixit. ſed nec diſcẽ
di nec ſcribẽdi aptitudinẽ habui. Uidiſti
oꝛtũ ſacratiſſimi pꝛincipis. vidiſti ſimul ⁊ ꝑ
tum regine celeſtis. ⁊ in vtroq̃ꝫ artiſſimam
paupertatẽ potuiſti cõſpicere multis neceſ/
ſariĳs indigere. Hanc virtutẽ altiſſimã do/
min⁹ reinuenit. Hec eſt illa euãgelica mar/
garita ꝑ qua emenda om̃ia ſunt vendenda.
Hec eſt toti⁹ ſpiritualis edificĳ pꝛimũ fun
damentũ. Nã cũ ſarcina tẽpoꝛaliũ rerũ ſpi/
ritus ad deũ nõ poteſt aſcendere. de qua di
cebat beatus Franciſc⁹. Paupertatez fra/
tres noueritis eſſe ſpiritualẽ viam ſalutis.
tanq̃ꝫ humilitatis fomentũ ⁊ perfectiõis ra
dicem. Cui⁹ eſt fruct⁹ multiplex ſed occult⁹
Magna ergo nobis eſt verecũdia ꝙ eã nõ
amplectamur toto poſſe. ſed oneramur ſu/
perfluis. quãdo mũdi domin⁹ ⁊ dña mater
eius eã ſic ſtrictiſſime ac ſtudioſiſſime ſerua
uerũt. De qua ſic dicit Bernard⁹ in ſermo/
ne p̊mo in vigilia natiuitatis dñi. qui ſic in
pit Sonuit vox. Abundabat in terris hec
ſpecies ⁊ neſciebat homo pꝛeciũ eius. Hãc
itaq̃ꝫ dei fili⁹ concupiſcens deſcendit vt eaz
eligat ſibi ⁊ nobis. quam ſua eſtimatione fa/
ciat p̃cioſam. Adoꝛna thalamũ. ſcilicet hu/
militate ⁊ pauꝑtate. in his complacz ſibi pã
nis maria teſtimoniũ perhibẽte. His ſeri/
cis delectat̃ inuolui ⁊ abominationes egy/
ptioꝝ immola deo tuo. Hucuſq̃ꝫ Bernar/
dus. Idẽ in quinto ſermone natiuitat̃ . ſer
mo incipit Benedict⁹ deus ⁊ pater. Deniq̃ꝫ
populũ ſuũ conſolatur. Uis noſſe populũ
eius tibi d̃relictus eſt pauper ait homo ſm

coꝛ dei. Sʒ ⁊ ipe in euãgelio. Ve vobis in/
qt diuitibꝫ q̇ habetis hic ꝯſolationẽ veſtrã.
Quid em̃ cõſolet̃ eos qui ſuã habẽt ꝯſolati
onẽ. Nõ ꝯſolat̃ xp̄i infantia garrulos. ñ cõ/
ſolant̃ xp̄i lachꝛyme cachinnãtes. nõ ꝯſolãt̃
panni ei⁹ ambulãtes in ſtolis. nõ ꝯſolãt̃ ſta
bulũ ⁊ p̄ſepe. amãtes p̄mas cathedras i ſy/
nagogis. vigilãtibꝫ paſtoꝛibꝫ annũciat̃ gau/
dium lucis ⁊ eis nat⁹ d̾r eſſe ſaluatoꝛ. Pau/
peribꝫ atqꝫ laboꝛãtibꝫ nõ vobis diuitibꝫ qui
veſtrã habetꝭ ꝯſolatõem ⁊ veſtrũ dominiũ.
Hucuſqꝫ Bern̄. Potuiſti etiã attendere in
vtroqꝫ ꝓfundiſſimã humilitatẽ i hac ip̄a na
tiuitate. Nõ em̃ ſunt ſtabulũ dedignati. nõ
beſtias. nõ fenũ. ⁊ cetera vilia. Hãc ꝟtutem
in om̄ibꝫ actibꝫ tã dñs q̃ȝ dña ꝑfectiſſime ſ̾/
uauerũt ⁊ nobis cõmendauerũt. Nitamur
ḡ om̄i quo poſſum⁹ ſtudio ip̄am amplecti.
qꝛ ſine ip̄a nõ eſt ſal⁹. Nulla em̃ opatio nr̄a
cũ ſupbia deo placere põt. Nã ſ̾m beatũ au
guſtinũ. Supbia fecit angelos demones.
humilitas facit hoĩes angelis ſil̾es. Et ber
nard⁹ p̄mo de viſione Iſaie. Qualẽ putas
neceſſe eſt hoĩem inuenire q̇ repudiati locũ
angeli ſoꝛtiat̃. Semel turbauit ſupbia re/
gnũ illud. cõcuſſit muros ⁊ etiã ꝓſtrauit ex
pte. ⁊ pte nõ modica. Quid ergo. Nũq̇d nõ
odit ciuitas illã ⁊ vehemẽter hmõi peſtẽ ab
ominat̃. Certi eſtote frẽs. eũ qui ſupbis nõ
pepcit angelis. nec eſt hoĩbꝫ pciturꝰ. non eſt
ꝯtrari⁹ ſibi ip̄ſi. Hucuſqꝫ Bern̄. Potuiſti eti
am attẽdere in vtroqꝫ. maxĩe in puero Ihu
nõ puã coꝛdis afflictiõem. De qua ſic dicit
Bern̄. in ſcd̓o ſ̾mone natiuitatꝭ dñi. Naſcit̃
dei fili⁹ cui⁹ i arbitrio erat qd̓cũqꝫ vellet elige
re tp̄s. Elegit q̇ȝ moleſti⁹ p̄ſertim paruulo
⁊ paupis mr̄is filio. q̃ vix pãnos haberꝫ ad
inuoluendũ. p̄ſepe ad inclinandũ. ⁊ cũ tãta
eſſet neceſſitas nullã audio pelliũ fieri men
tionẽ. Et infra. Chriſt⁹ vtiqꝫ q̇ nõ fallit̃ ele/
git qd̓ carni moleſti⁹ eſt. Iſtud ḡ meli⁹. illud
vtili⁹. illud poti⁹ eligendũ. Et q̇ſq̇s alid̓ do
ceat vel ſuadeat. ab eo tãq̃ȝ a ſeductoꝛe cauẽ
dum eſt. Et infra. Et tñ frẽs ip̄e eſt ꝓmiſſuſ
olim p Iſa. vij. paruul⁹ ſciẽs repꝛobare ma
lũ ⁊ eligere bonũ. Malũ ḡ voluptas coꝛpiſ
bonũ ꝟo afflictio eſt. Siquidẽ ⁊ hãc elegit.
⁊ illã repꝛobat puer ſapiẽs. ꝟbum infans.
Hucuſqꝫ Bern̄. Vade ⁊ tu fac ſil̾r. Diſcre/
te tamẽ vt nõ excedas poſſe tuũ. Et de his
ꝟtutibꝫ alias poterit dici. Redeam⁹ ad do/
mũ natiuitatis. Nato itaqꝫ dño angeloꝛuꝫ
multitudo ibi exiſtẽs ſuũ deũ adoꝛauerũt.
⁊ cõfeſtim ad paſtores iuerũt. qui erãt ibi ꝓ/
pe foꝛte p miliare. nũciantes eis ip̄am nati/
uitatẽ ⁊ etiã locũ. Exinde aſcenderũt in ce/
lum cũ canticꝭ ⁊ iubilis. cõciuibꝫ ſuis ea ſil̾r
nũciantes. Tota igit̃ ſupna curia exhilara
ta. magnoqꝫ facto feſto ⁊ laudibꝫ ⁊ gratiarũ
actionibꝫ deo patri exhibitis. venerũt om̄s
quotq̇t ibi erãt ſucceſſiue p oꝛdies ſuos vi/
dere faciẽ dñi dei ſui. ⁊ adoꝛãtes eũ cũ omni
reuerẽtia ⁊ etiã mr̄em ei⁹ laudẽ eidẽ ⁊ canti/
ca pſonabãt. Quis em̃ eoꝛũ auditis nouis
remãſiſſet in celo q̇n viſitaſſet dñm ſuuꝫ ſic
humiliter cõſtitutũ in terra. In nullo eoꝛũ
hec ſupbia cadere potuiſſet. Et ideo d̾t apo
ſtol⁹ ad Hebꝛe. j. Et cũ introducit pꝛimoge
nitũ in oꝛbẽ terraꝝ dicit. Et adoꝛẽt eũ om̄s
angeli dei. Hec meditare de angelis iocun
dũ puto qualitercũqꝫ ſe habuerit veritas.
Veneruntqꝫ paſtores ⁊ adoꝛauerũt eũ. refe/
rentes q̃ audierũt ab angelis. Mater vero
pꝛudẽtiſſima om̄ia q̃ de ip̄o dicebant̃ ꝯſer/
uabat in coꝛde ſuo. Illi aũt gaudẽtes abie/
rũt. Genuflecte ⁊ tu q̇ tm̃ diſtuliſti ⁊ adoꝛa
dñm deũ tuũ ⁊ poſtea mr̄em ei⁹. ⁊ reuerẽter
ſaluta ſanctũ ſenẽ ioſeph. Deinde oſculeris
pedes pueri ihu iacẽtis in lecto ⁊ roga do/
minã vt eũ tibi poꝛrigat vel ꝑmittat accipe.
Accipias eũ inter bꝛachia tua. retine ⁊ intu
caris faciẽ ei⁹ diligẽter ac reuerẽter deoſcu/
lare ⁊ delectare i eo. Cõfidenter h̾ facere po
tes. qꝛ ip̄e ad peccatores venit ꝓ eoꝝ ſalute
⁊ cũ eis humilit̃ cõuerſat⁹. Et tãdem ſe ip̄ſ
dimiſit in cibũ. Vñ benignitas ſua patient̃
ſe tãgi ꝓ tuo velle ꝑmittet. Nec imputabit
p̄ſumptiõi ſꝫ amoꝛi. ſꝑ tamẽ cũ reuerentia ⁊
timoꝛe hec facias. qꝛ ip̄e ſanctus ſanctoꝝ eſt.
Poſtea redde ip̄m matri. ⁊ cõſpice diligent̃
q̃ȝ ſtudioſe ⁊ ſapiẽter gubernat eũ. lactat ac
cetera ei facit obſequia. Sta ⁊ tu adiuua eã
ſi potes. In his delectare iocũdare ac ſedu/
lo meditari memẽto. ⁊ quantũ potes famu
leris dñe ⁊ puero ihu. ⁊ intuearꝭ faciẽ eius
ſepe. i quã deſiderãt angeli ꝑſpicere. Semꝑ
tamẽ vt dixi cũ reuerẽtia ⁊ timoꝛe ne patia/
ris repulſam. Reputare em̃ te debes indi/
gnam taliũ cõuerſatione. Meditari debes
etiã cũ gaudio q̃nta ſit hodierna ſolẽnitas.
Hodie nãqꝫ natus eſt xp̄s. ⁊ ſic vere ẽ dies
natalis regis eterni ⁊ filij dei viui. Hodie fi
lius dat⁹ eſt nobis. ⁊ puer natus eſt nobis
Hodie ſol iuſticie qui erat in nubilo clare

refulſit. Hodie ſpũſſctũs eccl'ie electorũ ca/
put ꝓceſſit de thalamo ſuo. Hodie deſide/
ratam faciẽ oſtẽdit forma ſpecioſus p̄ filijs
boĩm. Hodie fact⁹ eſt ille hymn⁹ angelic⁹
Gl'ia in excelſis deo. Hodie pax hoĩb⁹ ẽ an
nũciata vt in eodẽ hym̃o ꝯtinet̃. Hodie vt
etiã cãtat eccl'ia p totũ mõm mellifluĩ facti
ſunt celi. ⁊ in t̃ra canũt angeli. Hodie ꝑmi/
tus appuit benignitas ⁊ hũanitas ſaluato
ris dei nr̃i. Hodie adorat⁹ eſt de⁹ ĩ ſil'itudie
carnis pcti. Hodie illa duo miracula ꝯtige
rũt q̃ ſupant oẽm intellectũ ⁊ ſola fides ap/
prehẽdere p̃t. ſ. ꝙ deus naſcit̃. ⁊ ꝟgo parit.
Hodie alioꝝ miraculoꝝ claruit ml'titudo
Deniq; oĩa q̃ dicta ſunt de incarnatõe q̃i h
clari⁹ eluceſcunt. ibi inchoata. h manifeſta/
ta. Vñ nunc illa. ⁊ iſtis meditatõib⁹ iſta con
iũge. Merito g ẽ dies illa iubilatõis ⁊ gau/
dij ⁊ leticie magne nimis. Nã rome de q̃dã
taberna dicta emẽtoria (q² milites ibi ſpa/
ciando ⁊ emẽdo neceſſaria ea q̃ ſtipẽdijs ſu
is venerãt expendebant) fons olei largiſſi
mi emanauit de t̃ra. ⁊ p totũ diẽ largiſſimo
riuo fluxit. ⁊ circulus ad moduz celeſt̃ arc⁹
circa ſolẽ in toto orbe appuit. ⁊ rome ſtatua
aurea quã romul⁹ in ſuo palacio poſuerat
q̃ ꝓphetabat̃ nõ cadere donec ꝟgo pareret.
ſtatim vt xp̃s nat⁹ eſt. corruit. In q̃ loco ca/
lixt⁹ papa eccl'iam ſctẽ Marie que nunc dr̃
trans tyberim cõſtituit.

De circũciſiõe ⁊ fletu dñi. Cap. ix.

Ctauo aũt die circũciſus eſt puer.
o Duo autez magna hodie facta ſunt
Vnũ. q² manifeſtũ eſt nomẽ ſalut̃.
qd ab et̃no ſibi ĩpoſitũ erat. ⁊ ab angl'o vo/
catũ ꝑuſq; in vtero conciperet̃. hodie fuit de/
claratũ ⁊ noĩatũ. Et vocauerũt nomẽ eius
Ihm. Ieſus aũt dr̃ ſaluator. qd eſt nomẽ ſu
per om̃e nomẽ. Nec eſt em̃ vt Apl'us petr⁹
ait. aliud nomẽ ſub celo in q̃ nos oporteat
ſaluos fieri. Scõm qd hodie factũ fuit
q² incepit dñs ieſus ſuũ ſacratiſſimuz ſan/
guinẽ ꝓ nobis effundere. Tẽpeſtiue em̃ ce
pit ꝓ nobis pati. q̃ pctm̃ nõ fecit. ꝓ nr̃is pe/
nã hodie portare incepit. Cõpatere tu ei. et
plora cũ illo. q² hodie fortit̃ plorauit. Nã ĩ
ſolennitatib⁹ multũ gaudere debem⁹ ꝓpter
nr̃am ſalutẽ. ſed multuz cõpati ⁊ dolere ꝓpt̃
ſuas anguſtias ⁊ dolores. Audiſt̃ in nati/
uitate q̃ntã afflictionẽ habuit ⁊ penuriaz. ⁊
int̃ alia h etiã fuit. ꝙ q̃ñ mr̃ poſuit eũ in p̄ſe/
pio ad caput ei⁹ poſuit quẽdã lapidẽ inter/
poſito forte feno. et vt habui a frẽ nr̃o q̃ vi/
dit. ⁊ adhuc ille lapis appet ad mẽoriã ibi/
dem murat⁹. Credas ꝙ libẽtius poſuiſſet
puluinar ſi habuiſſ3. ſed cũ aliud ñ hr̃et qd
poneret. cũ cordis amaritudie poſuit illuz
lapidẽ. Audis ⁊ hodie q² ſanguinẽ ſuuz fu/
dit. Fuit em̃ caro ip̃i⁹ cũ cultello lapideo ĩ/
ciſa. Nõne g cõpatiendũ eſt ei. Ita. ſic certe
⁊ mr̃i. Plorauit g puer ieſus hodie ꝓpter
dolorẽ quẽ ſenſit in carne ſua. Nã verã car/
nem ⁊ paſſibilẽ habuit ſic̃ ceteri hoĩes Sz
eo plorãte credis ne ꝙ mr̃ potuerit lachry
mas ꝯtinere. plorauit g ⁊ ip̃a. Quã plorãtẽ
fili⁹ ſtans in gremio ei⁹ aſpiciens. paruulã
manũ ſuã ad os. ⁊ vultũ ei⁹ ponebat q̃i nu/
tu rogans eandẽ ne ploraret. Quã ei tener
rime diligebat. a ploratu ceſſare volebat.
Sil'r ⁊ mr̃ cui⁹ viſcera totalit̃ cõmouebant̃
in dolore ⁊ lachrymis filij. ⁊ nutu ⁊ ꝟbis cõ
ſolabat̃ eũ. Intelligebat em̃ tanq̃ pruden
tiſſima voluntatẽ ei⁹. q̃uis nõdũ loq̃ret̃ Et
dicebat. Fili ſi vis me a ploratu ceſſare. ceſ
ſa ⁊ tu. Nõ em̃ poſſum te plorante nõ plo/
rare. Et tũc ex cõpaſſione m̃ris fili⁹ a ſingul
tib⁹ deſiſtebat. Mater ꝟo ⁊ ip̃i⁹ ⁊ ſuos ocu/
los tergebat. ⁊ vultũ vultui applicabat. La
ctabat eũ ⁊ om̃ib⁹ q̃b⁹ poterat modis ꝯſola
bat̃. Et ſic faciebat q̃tiens plorabat. qd for/
te ſepe pueroꝝ more faciebat. ad oñdendaz
miſeriã nature hũane quã vere aſſũpſerat.
⁊ ad occultanduz ſe ne a diabolo cog̃ſceret̃
Cantat nãq; de ip̃o eccl'ia. Vagit infans in
ter arta ⁊c̃. Hodierno aũt tp̃e ceſſat circũci
ſio corpalis. ⁊ hẽm⁹ baptiſmũ q̃ eſt maioris
gr̃e ⁊ mĩoris pene. Sz debem⁹ hr̃e circũci
ſionẽ ſpũalẽ ⁊ oĩa ſupflua reijcere. ⁊ h eſt qd
paup̃tatẽ cõmẽdat. Nã ver⁹ paup eſt ꝗ ſpi
ritualit̃ circũciſus. Et hãc ſm Bern̄. pauc̃
verbis tradit Apl's di. Habẽtes victũ ⁊ ve
ſtitũ his ꝯtenti ſim⁹. Spũalis etiã circũci/
ſio dz eſſe in oĩb⁹ ſenſib⁹ corpis nr̃i. vidẽdo
audiendo. guſtãdo. tangẽdo paucitate vta/
mur. ⁊ maxie in loq̃ndo. Loq̃citas eſt viciũ
peſſimũ ⁊ deo ⁊ hoĩb⁹ odioſuz ⁊ diſplicibile
Vñ debem⁹ eſſe circũciſi lingua. i. pauca et
vtilia loq̇. Signũ leuitat̃ eſt multũ loqui.
Vñ ſilentiũ eſt ꝟtuoſa res. ⁊ nõ ſine cã in re/
ligionib⁹ ordinatũ. Et circa hãc materiã ſic
dicit beat⁹ Greg̃. Ille loq̇ veracit̃ nouit q̃
prius bene tacere didicerit. Cenſura em̃ ſi
lentij eſt ꝟbi neceſſariũ inſtrumẽtũ. Idem
alibi. Qui ſenſu leues ſunt. ⁊ in locutões p̄/

cipites erũt.q̃ꝛ qđ leuis ꝯſciaꝯcipit leuius
ꝓtinꝰ lingua ꝓmit. De h̃ etiã dicͭ Bern̄.ĩ
ephia ſmone q̇ incipit In opibꝫ dn̄i. Iã ve
ro de lingua q̇s neſciat q̃ꝫ multũ inq̇naue/
rit nos.ꝑ vaniloq̇a ⁊ mẽdacia.ꝑ detractões
⁊ adulatões.ꝑ vba malicie ſiue iactãtie. Pro
his oĩbꝫ neceſſaria ẽ ydria q̇nta. ſilẽtiũ.ſ.cu/
ſtos religiõis.in q̇ eſt fortitudo nr̃a. Idẽ a/
libi. Ocioſitas mr̃ nugaꝝ eſt.⁊ nouerca ꝟtu
tũ. Inť ſeculares multe nuge ſunt in ore ſa
cerdotũ blaſphemie. Sed ⁊ ſi nuge incidũt
interdũ ferende fortaſſe ſũt.ſꝫ inferẽde nũ/
q̃ꝫ.ꝯſecraſti em̄ os euãgelio.illicitũ eſt iã ta
libꝫ apire illud.

De ephia ſiue apparitione dn̄i. Capl'm.x.

D Ie aũt terciodecimo puer ih̄s ma/
nifeſtauit ſe gẽtibꝫ.i. mag̃ q̇ gẽtiles
erãt. Attende circa diẽ iſtũ.q̃ꝛ vix inuenies
aliqđ feſtũ ſic ab ecc̃ia ſolẽnizatũ ⁊ multipli
catũ in antiphãis.rn̄ſoriis ⁊ ſmõibꝫ ⁊ aliis
q̇ ad ſolẽnitatẽ ꝑtinẽt ſicͭ illud. Nõ ꝙ ſit ma
ius oĩbꝫ aliis.ſꝫ q̃ꝛ multa et magna tali die
facta ſunt ꝑ dn̄m ih̄m. ⁊ marie circa ipaꝫ ec
cleſiã. Primũ eſt q̃ꝛ hodie ipa ecc̃ia rece/
pta eſt ab eo ĩ ꝑſona magoꝝ.q̃ꝛ ecc̃ia ex gẽti
bꝰ ꝯgregata eſt. Naꝫ die natalis ſui appuit
iudeis in ꝑſona paſtoꝝ q̇ iudei nõ receperũt
ꝟbũ dei niſi pauci ex ipis. Hodie ꝟo appuit
gentibꝫ.⁊ h̃ eſt ecc̃ia electoꝝ. Vn̄ feſtũ hodi
ernũ eſt ꝓprie feſtũ ecc̃ie ⁊ fideliũ xp̃ianorũ.
Scđm.q̃ꝛ ecc̃ia eſt hodie deſpõſata ab
eo.⁊ eidẽ vere ꝯiũcta ꝑ baptiſmũ. queꝫ tali
die ſuſcepit.ſ.reuoluto. xxix.anno. Et iõ le/
tanť cantať. Hodie celeſti ſpõſo iũcta eſt ec
cleſia ⁊c̃. Nã in baptiſmo deſpõſãť aĩe xp̃o.
q̇ a ſuo baptiſmo ſũpſit virtutẽ.⁊ aĩaꝝ ba/
ptizataꝝ congregatio vocať ecc̃ia. Terci
um.q̃ꝛ tali die.ſ.reuoluto ãno pꝰ baptiſmũ
fecit pmũ miraculũ ad nuptias.qđ etiaꝫ ad
ecc̃iam ⁊ ſpũales nuptias p̃t adaptari Vi
deť etiã poſtea feciſſe tali die miraculuꝫ de
multiplicatõe panũ ⁊ piſciũ. Sꝫ pma tria
ecc̃ia hodie repn̄tat.illud autẽ nõ. Vides g̃
q̃ꝫ venerabil' eſt dies illa q̃ꝫ dn̄s elegit ad tot
magnifica ⁊ mirifica. Cõſiderãs g̃ ecc̃ia tot
magna bn̄ficia hodie ſibi a ſuo ſponſo exhi
bita.grata exiſtere volẽs.exultat. iocundať
⁊ iubilat.⁊ hũc diẽ magnifice ſolẽnizat Di
camꝰ g̃ de pmo.q̃ꝛ de aliis ſmo erit ſm or/
dinẽ vite ipiꝰ xp̃i. Sed de pmo ope.ſ. đ ma
goꝝ aduentu ad xp̃m nõ eſt intẽtõnis mee
narrare moralitates ⁊ expoſitões q̃ ſic dili
genť ꝑ ſctõs tradite ſunt. Qualiť g̃ venerũt
magi ab oriente hieroſolymã.⁊ q̇d inť eos
⁊ herodẽ actũ ſit.⁊ de ductu ſtelle. ⁊ q̃re ta/
lẽ oblationẽ fecerũt.⁊ de aliis hmõi. legas
textũ euãgelii ⁊ ſctõꝝ expoſitões ⁊ ĩuenies.
Ego em̄ in h̃ ⁊ in aliis vite xp̃i actibꝫ inten/
do vt in pncipio tibi dixi aliq̃s meditatões
tangere ſm q̃ſdã imaginarias repn̄tatiões
q̃s aĩa diuerſimode ꝑcipe p̃t ſm ꝙ geſta fu
erũt ꝑ ipm.vel ſicͭ fuiſſe credi pn̄t. De expo
ſitiõibꝫ aũt raro intromittere me cogitaui.
tũ q̃ꝛ ad h̃ inſufficiẽs ſum.tũ etiaꝫ q̃ꝛ nimis
etiã longa materia. In pn̄ti g̃ negocio ſis p̄
ſens ⁊ ꝯſpice bn̄ ſingl'a.q̃ꝛ vt alias tibi dixi ĩ
h̃ eſt tota vis haꝝ meditationũ. Venerunt
g̃ iſti tres reges cũ multitudie magna ⁊ ho/
norabili comitiua.⁊ ſunt an̄ illud tuguriuꝫ
in q̇ natꝰ eſt dn̄s ih̄s. Dn̄a ſentit ſtrepituꝫ ⁊
tumultũ.⁊ accipit pueꝝ. Intrãt illi domun
culã ⁊ genuflectũt ⁊ adorãt dn̄m pueꝝ ih̄m
reuerẽť.honorãt cũ regẽ ⁊ adorant vt dn̄m
Vide q̃ꝫ mag̃ fuit eoꝝ fides. Quid ei erat
credere ꝙ ille puerulꝰ ſic vilit' indutus.cuꝫ
pauꝑcula mr̃e inuentꝰ.⁊ in loco ſic abiecto.
ſine ſocietate.ſine familia.ſine oĩ ornatu eẽt
rex ⁊ deꝰ verꝰ. Et tñ vtrũq̃ꝫ crediderũt. Ta
lẽs duces ⁊ talia primitiua nos oportebat
hr̃e. Stãt g̃ genuflexi corã eo. collocunť cũ
dn̄a. vel ꝑ interpretẽ vl' ꝑ ſeipos. q̃ꝛ ſapien/
tes erãt.⁊ forte linguã hebraicam ſciebant.
Querũt ab ea de cõditõibꝫ iſtiꝰ pueri. Dn̄a
narrat.⁊ illi oĩa credũt. Cõſpice bn̄ ipos.q̃ꝛ
reuerenť ⁊ curialiť locunť ⁊ audiũt. Cõſpi/
ce ⁊ dn̄am.q̃ꝛ cũ rubore in ꝟbis ⁊ oculis ad
terrã demiſſis ac cũ verecũdia loquiť. non
delectať loqui nec videri. Dn̄s tñ dedit eĩ
vigorẽ in h̃ magno opere. Quia illi repn̄ta
bãt vniuerſam eccleſiã futurã ex gẽtibꝫ. Cõ
ſpice ⁊ puerũ ih̄m.nõdũ loquiť.ſed ſtat cuꝫ
maturitate ⁊ grauitate tãq̃ꝫ intelligẽs. ⁊ be
nigne reſpicit illos.⁊ illi multũ delectanť ĩ
eo.tã viſu mẽtali tanq̃ꝫ intꝰ edocti ⁊ illumi/
nati ab eo.q̃ꝫ corꝑali.q̃ꝛ ſpecioſus erat p̄ fi/
liis hoim. Tandẽ ꝯſolatõe magna recepta
offerũt eidẽ aurũ thus ⁊ mirrhã. apientes
theſauros ſuos.⁊ ponẽtes aliquẽ pannũ vl'
tapetũ ante pedes dn̄i ieſu obtulerũt.ſ.q̇li/
bet illoꝝ illa tria in maxia q̃ntitate p̃cipue
de auro. Alias em̄ ꝓ parua oblatõe ñ opor
tuiſſet apiri theſauros.q̃ꝛ parua de leui ha
buiſſent ad manꝰ ſenaſcalli eoꝝ. Et tunc re
uerenť ⁊ deuote oſculati ſunt pedes eius.

Quid ſi tunc puer ſapientiſſimus vt eos
magis cōſolaretꝛ ⁊ in amore ſuo roboraret
porrexerat etiā deoſculandū manuz. Si/
gnauit etiā eos ⁊ bñdixit. Illi ḡ ſe inclinan
tes ⁊ valefaciētes cū magno gaudio receſſe
rūt. ⁊ ꝑ aliā viā reuerſi ſunt ī regionē ſuam.

Quid aūt de auro iſto factū putas qđ e/
rat ſic magni valorꝭ. Nunq̇d dña reſuauit
ſibi. vl̕ depoſitū fecit. vel nunquid emit do
mos. agros ⁊ vineā. Abſit. nō curat de tali
bus pauꝑtatis amatrix. Zelans ḡ dña for/
titer ꝓ pauꝑtate. ⁊ intelligēs filij volūtatez
tā int⁹ docentꝭ q̄ꝫ foris ſigna oñdentꝭ. quia
vultū forte auertebat ab auro ⁊ vilipende/
rat. totū infra paucos dies pauꝑib⁹ eroga/
uit. Graue em̄ erat ſibi ſarcinā tenere vl̕ de
ferre. Uñ ſic iſta totalit̕ expenderat. ꝙ qñ ī/
trauit in tēplū nō habuit vnde vnū agnuz
emeret quē offerret ꝓ filio. ſed emit turtu/
res vel colūbas. Unđ rōnabile ē credere ꝙ
magna fuit oblatio magoꝝ. ⁊ ꝙ dña zelanſ
pauꝑtatē (q2 plena caritate) dedit eā pau/
perib⁹. Uides p̄coniū pauꝑtatis. ⁊ in duo/
bus h̄ attēde. Primo q2 hodie puer iħs ele
moſynā recepit vt pauꝑ ⁊ etiā mr̄ ſua. Se/
cūdo q2 nō ſolū nō curabāt acq̇rere vl̕ con
gregare. ſed etiā q̄ dabant̕ retinere nolebāt
Semꝑ in eis creſcebat deſideriū pauꝑta/
tis.

Sed nunq̇d circa hūilitatē aliq̇d at/
tendiſti. Si bñ aduertit̕ etiā hūilitatꝭ cer/
nit̕ ꝓfunditas. Sūt em̄ qui ſe viles ⁊ abie/
ctos reputāt in aīo ſuo. ⁊ in ocul̕ ſuis nō ex
tollunt̕. ſed nō ſic eſſe volūt in ocul̕ alioruz.
nec patiunt̕ vilipendi ab alijs vl̕ derideri. ⁊
ſuā vilitatē vel defect⁹ nolūt alijs innoteſce
re ne vilipendant̕. Non ſic fecit hodie puer
iħs oīm dñs. q̄ ⁊ alijs ſuis ⁊ ſua vilia patere
voluit. ⁊ nō paruis aut paucꝭ. ſed magnis ⁊
multꝭ. ſ. regib⁹ ⁊ ſocijs eoꝝ q̄ꝫ plurib⁹. Et ī ta
li caſu ⁊ tꝑe in q̄ multū erat timendū. Nam
cū illi venirēt vt inuenirēt regē iudeoꝝ quē
etiā deū eſſe putabāt. dubitare poterāt ne
talib⁹ de ip̄o viſis reputātes ſe fatuos ⁊ de/
luſos recederēt ſine fide ⁊ deuotiōe. ſed nō
dimiſit hūilitatꝭ amator. dans nob̄ exēpluz
ne ſub ſp̄ē alicui⁹ appentꝭ boni recedamus
ab hūilitate. Et ꝙ diſcam⁹ etiā ī alioꝝ ocul̕
viles ⁊ abiecti velle apparere.

De mora dñe apud p̄ſepe. Cap̄. xj.

e Expeditis igit̕ magꝭ. ⁊ ꝟſus patriā ſu
am regreſſis ⁊ totis eoꝝ oblatōnib⁹
erogatꝭ. adhuc ſtat dña mūdi cū pu
ero ſuo iħu. ⁊ nutricio ſuo ſctō ſene Joſeph
apud p̄ſepe in illo locello patienter vſq̄ꝫ ad
q̄dragesimā diē. ac ſi eſſet q̄daz mľr alia de
ꝑplo. ⁊ puer ieſus eēt hō pur⁹ ⁊ indigeret le/
gis obſuatiōe. Sz q2 nolebāt ꝓrogatiuas
ſinglares legē obſuabāt vt ceteri. Nō ſic fa
ciūt multi q̄ in cōi ꝯgregatōe degentes ſibi
ſpeciales ꝓrogatiuas exigūt fieri. ⁊ ab alijs
tāq̄ꝫ honorabiliores volūt in talib⁹ diſcer/
ni. ſed h̄ nō patit̕ hūilitas ꝟa. Stabat ḡ do
mina more aliaꝝ. dictā diē expectās ingreſ
ſura in tēplū. Stabat vigilās ⁊ attēta ſuꝑ
cuſtodia dilecti filij ſui. O de⁹ cū q̄nta ſoli/
citudīe ⁊ diligētia ip̄m gubernabat ne ī mi/
nimo eēt defect⁹. Cū q̄ꝫta etiam reuerētia ⁊
cautela ⁊ q̄ timore ip̄m ꝯtrectabat quē ſcie/
bat eſſe deū ſuū ⁊ dñm ſuū. flexis genib⁹ ac/
cipiebat ⁊ īponebat eū in cunis. Cū quāta
etiā iocūditate ⁊ cōfidētia. ⁊ auctē materna
ip̄m amplexabat̕. oſculabat̕. ſtringebat dul
cit̕. ⁊ delectabat̕ in eo quē ſciebat eſſe filiuz
ſuū. q̄ꝫ ſepe curioſe intuebat̕ euz in vultu. ⁊
ſingul̕ partib⁹ ei⁹ ſacratiſſimi corꝑis. q̄ꝫ ſeri/
oſe ac pudent̕ tenella mēbra faſcina cōpo/
nebat. Sic em̄ fuit hūillima. ſic fuit ⁊ pru/
dētiſſima. Uñ in ſingul̕ officijs ⁊ obſequijs
vigilanti ⁊ dormiēti ſedule miſtrabat. nō ſo
lū infantulo ſed grādeuo. O q̄ꝫ libent̕ eum
lactabat. Uix fieri potuit q̇n magnā etiam
alijs femīs inexꝑtā dulcedinē in tal̕ filij la/
ctatiōe ſentiret. Sz ⁊ de ſctō ſene Joſeph
refert Bern̄. ſe credere ꝙ pueꝝ iħm ſuꝑ ge/
nua ſua tenēs eidē freq̄nt̕ arriſit. Stante ḡ
dña apud p̄ſepe. ſta ⁊ tu cū ea iuxta p̄ſepe. ⁊
delectare freq̄nt̕ cū puero ieſu. q2 ꝟtus exit
ab ip̄o. Quelibet aīa fidelis ⁊ maxīe religio
ſa ꝑſona. a die natiuitatꝭ dñi vſq̄ꝫ ad purifi
cationē deberet ſaltē ſemel in die apud p̄di
ctum p̄ſepe dñam viſitare. adorare pueruz
iħm ⁊ mr̄em ei⁹. affectuoſe meditari de pau
pertate. hūilitate ⁊ benignitate ip̄oꝝ.

De purificatiōe beate ꝟginis. Ca. xij.

Duenīente aūt q̄dragesima die ꝓ/
a ut in lege ſtatutū erat. exijt dña cum
puero ieſu ⁊ ioſeph. ⁊ iuerūt de beth
leem in hierl̕m q̄ ſunt q̇nq̄ꝫ vel ſex miliaria.
vt ſm legē ſiſterēt eū dño. Uade ⁊ tu cū eis
⁊ iuua portare pueꝝ. ⁊ ꝯſpice attēte ſingu/
la q̄ dicunt̕ ⁊ fiunt. q̄ deuotiſſima ſunt. Ad/
ducūt ḡ dñm tēpli. ad tēplū dñi. Cumq̄ꝫ in/
traſſent templuz. emerunt duos turtures.
aut duos pullos columbaꝝ vt offerrent ꝓ

eo ſicut ꝓ paupib⁹ fiebat. Et qꝛ erāt paupri
mi. credendū magiſ de pullis colūbaꝝ. qꝛ ⁊
ꝓ minori ꝑcio iueniunt᷑. ⁊ iō in lege ponunt᷑
in vltio loco. ⁊ euāgeliſta tacet de agno qui
erat oblatio diuitū. Et ecce ſymeon iuſt⁹ in
ſpū venit in tēplū. vt ſic̄ rñſuz accepat vide/
ret xp̄m dñi. Cū aūt feſtinant᷑ veniēs vidiſ/
ſet eū. ſtatī cognit eū ꝓphetico ſpū. ⁊ accele/
rans genuflexit ⁊ adorauit eū inter brachia
mr̄is. Puer aūt bñdixit eū ⁊ aſpiciēs mr̄ez
inclinauit ſe. oñdens ſe velle ad eum ire. ꝙ
mr̄ intelligēs. ꝙ̄uis admirās porrexit euz
ſymeoni. Ille aūt gaudent᷑ ⁊ reuerent᷑ in vl
nis ſuis eū recipiens ſurrexit. bñdicēs deū
⁊ dixit. Nūc dimittis ſuū tuum dñe ⁊c̄. De
paſſiōe ip̄i⁹ ꝓphetauit. Supuenit ⁊ ip̄a ꝓphe
tiſſa anna ⁊ adorās eū. ſilr̄ ꝺ ip̄o loq̄batur.
Maria vero de his admirās oīa ꝯſuabat
in corde ſuo. Deinde puer ih̄s extēdēs bra
chia ꝟſus mr̄em. ad eā redijt. Poſtea vadūt
ad altare ꝓceſſionē facientes q̄ hodie repre
ſentat᷑ ꝑ vniuerſuz mōm. ꝑcedūt alacrit᷑ illi
duo venerabiles ſenes. ſ. Joſeph ⁊ ſymeon
tenētes ſe ꝑ man⁹. ⁊ cū exultatōe magna iu
bilantes ⁊ pſallētes. Confitemini dño qm̄
bon⁹ qm̄ in ſecl̄m ⁊c̄. Fidelis dñs in oībus
verb̄ ſuis ⁊c̄. Qm̄ h̄ eſt dñs de⁹ nr̄ in eternū
⁊ in ſeculū ſecl̄i. ip̄e reget nos in ſecl̄a. Su/
ſcepim⁹ de⁹ mīam tuā in medio templi tui.
Sequit᷑ mr̄ portās regē ih̄m. ⁊ anna ſociat
eā. vadēs ex latere cū reuerētia iubilans. et
ip̄a gaudio indicibili laudās dñm Ab iſtis
ḡ fit ꝓceſſio. paucos q̄dez ſed valde magna
rep̄ñtantib⁹. qꝛ de oī genere hoīm ſunt int᷑
eos. de maſculis ⁊ femīs. ſenib⁹ ⁊ iuuenib⁹.
virginib⁹ ⁊ viduis. Cū aūt ꝑuenerūt ad al/
tare. mr̄ cū reuerētia genuflexit ⁊ offert di/
lectiſſimū filiū ſuū deo pr̄i ſuo dicēs. Acci/
pite pr̄ excellētiſſime vnigenitū vr̄m. quem
ſm̄ mādatū vr̄e legis vob̄ offero. qꝛ p̄moge
nit⁹ mr̄is eſt. Sed rogo pr̄ vt eū mihi red/
datis. ⁊ ſurgēs dimiſit ip̄m ſuper altare. O
de⁹ q̄lis eſt oblatio iſta. nunꝗ̄ a ſecl̄o tal̄ fa/
cta fuit nec fiet. Reſpice bñ ſingula. Stat
puer ih̄s ſedēs ſup altare. ſic̄ q̄libet ali⁹ pue
rulus. ⁊ facie matura reſpexit mr̄em. ⁊ alios
⁊ humilit᷑ et pacient᷑ expectat q̄d deinceps
fieri debeat. Adducunt᷑ ſacerdotes ⁊ redi/
mit᷑ dñs oīm tanꝗ̄ ſu⁹ q̄nꝙ ſiclis more ali/
orū. Siclus erat gen⁹ monete q̄b⁹ a ioſeph
ſacerdoti ſolutis mater letant᷑ reaccepit fi/
liū. Accepit etiā de manu ioſeph ꝑdictas a/
ues vt eas offerat. ⁊ genuflectēs ⁊ tenēs eas
in manu ſua. eleuatiſ ocul̄ ⁊ in celū porrectiſ
eas obtulit dicēſ. Accipite clemētiſſime pr̄
hāc oblationē ⁊ munuſculū. ⁊ p̄mū donum
qđ paruul⁹ vr̄ vob̄ hodie de ſua pauptate p̄
ſentat. Sed ⁊ puer ih̄s man⁹ ſuas ad aues
porrigēs. ocl̄os ad celū leuauit. ⁊ nōduz lo/
quēs geſtib⁹ vnacū mr̄e offerebat. ⁊ poſue/
rūt eas ſup altare. Vidiſti q̄les ſūt obla/
tores iſti. mr̄ ⁊ fili⁹. Nunq̄d potuit talis ho
ſtia ꝙ̄uis ꝑua repudiari. Abſit. ſed poti⁹ ꝑ
man⁹ angeloꝝ fuit in ſup̄ma curia p̄ñtata ⁊
valde acceptata. ita ꝙ tota curia iubilās ex
ultauit. Poſtea ꝟgo ſctā diſceſſit de hierl̄m
⁊ viſitauit Elyzabeth. volēs videre iohēm
p̄uſꝗ̄ de partib⁹ illis diſcederet. Vade ⁊ tu
ſꝑ cū ea q̄cūꝗ̄ ierit. ⁊ adiuua portare ieſum
Cū ḡ veniſſet ad eā. feſtū magnū fecerūt. et
maxie de pueris ſuis. Sed ⁊ pueri letabāt
ad inuicē. ⁊ iohēs q̄i intelligēs reuerēter ſe
hēbat erga ih̄m. Accipe ⁊ tu reuerent᷑ iohēz
qꝛ hic puer magn⁹ corā dño. ſi forte bñdi/
xerit tibi. Aliq̄b⁹ aūt dieb⁹ ibi mora ꝯtracta
diſcedūt volētes ire nazareth. Si aūt in p̄
dictis vis informari. de hūilitate ⁊ paupta/
te ꝯſiderata oblatiōe ⁊ redēptōe ac legiſ ob/
ſeruatiōe. de facili potes aduertere.

Tercia feria.

De fuga dñi in egyptū. Capl̄m. xiiij

Cum ergo per/
gerēt ꝟſus nazareth neſciētes
adhuc ſup h̄ ꝯſiliū dñi. ⁊ ꝙ he/
rodes pararet ſe ad necē pueri
ieſu. Angel⁹ dñi appuit ioſeph i ſomnis di
cens ei. vt cū puero ⁊ mr̄e fugeret i egyptū.
qꝛ herodes volebat aīam pueri ꝑdere. Jo/
ſeph vero euigilās ⁊ excitās mr̄em dixit ei.
Ip̄a incōtinēti ſurgēs. nulla mora ꝯtracta
voluit iter arripe. ꝯcuſſa em̄ ſunt ad hāc vo
cē viſcera ei⁹. ⁊ circa filij ſui ſalutez nolebat
negligēs inueniri. Ergo de nocte incōtinē/
ti ceperūt ire ꝟſus partes egypti. Cōſpice ⁊
meditare p̄dicta ⁊ infra ſcp̄ta. ⁊ quō puerū
ih̄m dormientē eleuāt ⁊ ꝯpatere ip̄is. ⁊ at/
tende h̄ diligent᷑. qꝛ multa ⁊ bona ꝯſiderare
potes in p̄ñti negocio Prio ꝯſidera quē/
admodū dñs in ſua ꝑſona ſuſcepit aliqñ ꝓ/
ſpera. aliqñ aduerſa. Et cū ſil̄r tibi ꝯtigerit
nō ſis impatiēs. Nā iuxta montē inueniēs
vallē. Ecce em̄ in natiuitate ſua xp̄s magni
ficat⁹ fuit a paſtorib⁹ tāꝗ̄ de⁹. ⁊ poſt partuz

parū circūciſus fuit tanq̄ꝫ pctōꝛ. deinde ve-
nientes magi eū plurimum honoꝛauerūt. ⁊
nihilominꝰ ipe in ſtabulo remanens ſtabat
int̄ beſtias ⁊ ploꝛabat vt cuiuſdā homūcu-
li filꝰ. poſtea p̄ntatꝰ erat in tēplo quē multū
extulerūt ſymeon ⁊ anna. ⁊ nūc ab anglo dr̄
ꝙ fugiat in egyptū. ⁊ de multꝭ talibꝫ poterꝭ
in vita ſua ꝑpendere q̄ ad nr̄am inſtructio-
nē poſſumꝰ retoꝛq̄re. Cū ḡ ꝯſolationē ha-
buerꝭ. tribulationē expecta. ⁊ ecōtra. Vn̄ in
eis nec extolli nec frāgi debemꝰ. Dat enim
dn̄s ꝯſolatōes ad ſpem ſubleuādā ne deui
emus. Et tribulationē ad hūilitatē ꝯſuan-
dā. vt cognoſcētes miſeriā nr̄am ſp̄ ī ſuo ſte
mus timoꝛe. Ad nr̄am ḡ inſtructōnē hec fe
ciſſe meditemur. ⁊ etiā vt ſe diabolo occul-
taret Scd̄o ꝯſidera circa dei beneficia ⁊
ꝯſolatōes ꝙ q̇ ea ꝑcipit nō dꝫ ſe p̄ferre non
ꝑcipienti. ⁊ q̇ nō ꝑcipit nō deijciat̄ anio. nec
bn̄ti inuideat. Hoc dico. qꝛ angeloꝝ locuti
ones fiebāt ioſeph. ⁊ nō mr̄i. cum tn̄ lōge ea
eſſet inferioꝛ. Itē ⁊ q̇ ꝑcipit licet nō ꝑcipiat
ꝓ ſuo velle. nō dꝫ eſſe ingratꝰ nec murmura
re. cū etiā ioſeph q̇ tantꝰ erat apud deū non
palā ſed ī ſomnis tales allocutiōes ꝑcepit.

Tercio ꝯſidera quō dn̄s ꝑmittit ſuos ꝑ-
ſecutōibꝫ ⁊ tribulatōibꝫ vexari. Tūc em̄ ma
gna erat tribulatio mr̄i ⁊ ioſeph. cū viderāt
pueꝝ ad occiſionē q̄ri. q̇d em̄ grauiꝰ audire
poterāt. Et erat eis in h̄ tribulatio magna.
qꝛ licet ſcirēt eū filiū dei eſſe. tn̄ poterat ſen
ſualitas eoꝝ turbari ⁊ dicere. Dn̄e deꝰ om
nipotēs. q̇d opus ē ꝙ iſte tuꝰ filius fugiat.
Nō potes hic eū defendere. Et etiā in hoc
erat tribulatio ꝙ in t̄rā longinquā opoꝛte-
bat eos ire quā ig̃rabāt. ⁊ ꝑ vias aſꝑas cū
eēnt inhabiles ad eūdū. Dn̄a ꝓpt̄ iuuētutē.
ioſeph vo ꝓpter ſenectutē. ipe etiā puer quē
poꝛtare hēbāt vix erat duoꝝ mēſiū. ⁊ ꝑegri
nari hēbant in t̄ra aliena. ⁊ pauꝑes q̄i nihil
hn̄tes. Oīa em̄ iſta ſunt afflictōis materia.
Tu ḡ cū tribularꝭ patiētiā habe. nec credas
tibi ab eo ꝓuilegiū dari. qd̄ nec ſibi tribuit
nec mr̄i. Quarto ꝯſidera benignitatem.
Vides em̄ quō ⁊ q̄ꝫ cito ꝑſecutionē patit̄. et
fugā de t̄ra natiuitatꝭ ſue. ⁊ tā benigne cedit
furoꝛi illiꝰ quē poterat ꝑdere in momento.
Profunda ē hec hūilitas. ⁊ patiētia magna
Nolebat em̄ ſibi vicē reddere nec offende-
re. ſꝫ fugiēdo inſidias eiꝰ vitare. Sic ⁊ nos
facere tenemur obiurgātibꝫ. ſ. vel rep̄hēdē-
tibꝫ vel ꝑſeq̄ntibꝫ nō reſiſtere. vel de ipis vin

dictā expetere. ſꝫ patient̄ eos poꝛtare ⁊ ipo-
rū furoꝛi cedere. ⁊ qd̄ plus eſt ꝓ eis oꝛare. vt
alibi dn̄s ī euāgelio docet. Fugiebat ergo
dn̄s ante faciē ſui. imo potius ſui diaboli.
Poꝛtabat eū mr̄ tenera ⁊ iuuenis valde. et
ſctūs ioſeph multū ſenex in egyptū ꝑ viam
ſiluestrē. obſcurā. nemoꝛoſaꝫ. aſperā ⁊ inha
bitatā. ꝑ viā etiā valde longam. Dicit̄ ꝙ ad
iter curſoꝝ ſunt. xij. vel. xv. dietē. ꝓ eis autē
fuit foꝛte iter duoꝝ menſiū ⁊ pluriū. Iue-
runt em̄ vt dr̄ ꝑ deſertū illud ꝑ qd̄ tranſiue
rūt filij iſrl̄ in q̊ ſteterūt. xl. annis. Sꝫ quō
faciebāt de victu ſecū poꝛtādo. Vbi etiam ⁊
quō de nocte q̇eſcebāt ⁊ hoſpitabant̄. Ra-
ro em̄ domos ī illo deſerto īueniebāt. Cō-
patere ḡ eis. qꝛ laboꝛ difficil̄ ⁊ magnꝰ. ⁊ lon-
gus eſt tā ipis q̄ꝫ puero ihu. ⁊ vade cū eis.
⁊ adiuua pueꝝ poꝛtare ⁊ ſuias ī oībꝫ in q̇bꝫ
potes. Nō deberet videri nob̄ laboꝛ ꝓ no-
bis ipis pn̄iā agere. ꝓ q̇bꝫ tantus laboꝛ ab
alijs ⁊ a talibꝫ ⁊ totiēs eſt aſſumptꝰ. De his
aūt q̄ ipis in deſerto ⁊ ꝑ viā ꝯtigerūt qꝛ pau
ca autētica inueniunt̄. referre nō curo. Cū
ḡ egyptū intrauerūt oīa ydola ipiꝰ ꝓuincie
coꝛruerūt ſic̄ ꝑ Iſaiā fuit ꝓphetatum. Iue-
rūt ergo ad q̄ndā ciuitatē q̄ vocat̄ Helio-
polis. ⁊ ibidē aliquā domunculā ꝯducētes
habitauerūt ibidē ꝑ ſeptē annos tāq̄ꝫ ꝑegri
ni ⁊ aduene. pauꝑes ⁊ egeni. Sed hic oc
currit pulchꝛa pia ⁊ cōpaſſiua valde medi-
tatio. Aduertas bn̄ q̄ ſequunt̄. Vnde em̄ ⁊
quō viuebāt iſti tāto t̄pe. Nunq̇d mēdica-
bāt. Legit̄ autē de dn̄a ꝙ colo ⁊ acu q̄rebat
ſibi ⁊ filio neceſſaria. Suebat ergo et fila-
bat mūdi dn̄a. pauꝑtatꝭ amatrix. Multū
ꝑ oēm modū iſti pauꝑtatē dilexerūt. ⁊ eidē
ꝑfecte vſq̄ꝫ ad moꝛtē ſuauerūt fidē. Sꝫ nū-
q̇d ibat ipa ꝑ domos petēdo pānū ⁊ alia in
q̇bꝫ oꝑaret̄. Opoꝛtuit em̄ h̄ ꝑ viciniā inote
ſcere. alias vacaſſet a talibꝫ oꝑibꝫ. qꝛ ille mu
lieres nō poterāt diuiare. Sed ⁊ cū ih̄s ce-
pit eſſe q̇nquēnis vl̄ ſic. Nunq̇d ⁊ ipe poꝛta
bat ambaſiatas mr̄is. petēdo ꝓ ipa ea in q̇-
bus oꝑari valeret. Nō em̄ hēbat aliū ſcuti-
ferū. Sed ⁊ nūq̇d repoꝛtabat oꝑa facta. pe
tens ex ꝑte mr̄is. ſolutionē ⁊ p̄ciū. Nōne in
talibꝫ erubeſcebat puer ih̄s. filꝰ dei altiſſi-
mi. ⁊ etiā mr̄ ipm mittēs. Sꝫ q̇d ſi aliq̊tiēs
dū opus reddidiſſet ⁊ p̄ciū peteret mlr̄ aliq̄
ſuꝑba. rixoſa ⁊ loquax. iniurioſe rn̄dit. opꝰ
factū accepit. eū ſine p̄cio expulit. ⁊ ſic vacuꝰ
domū redijt. O q̇t ⁊ q̄nte ſiūt iniurie adue-

nis.q̃s dñs vitare nõ venit ſ3 ſuſcipe. Quid
etiã ſi aliqñ domũ rediens. ꝛ famẽ patiens.
more pueroꝝ petñt panẽ. nec vnd daret ha
buit mr̃. Nõne in his ꝛ ſilib9 totalit̃ ꝯcutie/
bant̃ viſcera ſua. Cõſolabat̃ v̾bis filiũ ſuũ.
ꝛ ope vt poterat ꝓcurabat. ꝛ ſibi forte aliqñ
ſubtrahebat de victu vt filio reſ̾uaret. Hec
ꝛ his ſil'ia de puero ihu meditari potes. de/
di tibi occaſionẽ. Tu v̾o ſic videbit̃ extẽdas
ꝛ ꝓſeq̃ris. ſiſq3 paruula cũ paruulo ihu. nec
paruipẽdas talia hũilia. ꝛ q̃ puerilia videt̃
meditari de ipo. Videnť em̃ dare deuotio
nẽ. augere amorẽ. accẽdere feruorẽ. induce
re cõpaſſionẽ. puritatẽ ꝛ ſimplicitatẽ ꝯferre
ꝛ hũilitat̾ ꝛ paupt̾at̾. vigorẽ nutrire ꝛ ꝯſer
uare. familiaritatẽ ꝛ ꝯformitatem facere. ac
ſpem eleuare. Nã ad ſublimia aſcendere nõ
valem9. ſed qd ſtultũ dei eſt ſapiẽti9 ẽ hoib9
ꝛ qd infirmũ potẽti9. Videt̃ etiã taliu3 me/
ditatio ſupbiã tollere. cupiditatẽ eneruare
ac curioſitatẽ ꝯfundere. Vides q̃t bona in/
de ꝓueniũt. Sis g̃ vt dixi cũ paruulo par/
uula. ꝛ cũ grãdeſcẽte grãdeſcas. ſp tñ hũili/
tate ꝯſ̾uata. ꝛ ſeq̃ris eũ q̃cũq3 ierit. ꝛ intuea/
ris faciẽ ei9 ſp. Sed nunq̇d in ſupiorib9 at/
tendiſti. q̃3 labirioſa fuerit eoꝝ paupt̾as. ꝛ
q̃3 verecunda. Et ſi ex ope manuũ victũ q̃re
re oportebat. q̇d de veſtimẽtis dicem9. q̇d
de vtenſilib9. ſ. lect̾ ꝛ aliis infra domũ opor
tunis. Nunq̇d duplicia hẽbãt. nunq̇d ſup/
flua. nũq̇d curioſa. Hec ꝯ pauptatẽ ſunt. et
iõ etiã ſi hr̃e poſſet nollet ea paupt̾at̾ ama/
trix. Sed ꝛ nũq̇d dña ſuendo vl' alias ope/
rãdo faciebat more q̃rũdã opa curioſa. Ab/
ſit. Faciat hec q̃ tp̃s ꝑdere nõ curat. Nõ ei
poterat ipa in tãta poſita egeſtate tp̃s in va
nis expendere. ſed nec alias feciſſet. Eſt ei
ꝑiculoſiſſimũ viciũ. ꝛ maxĩe tpib9 nr̃is. Vis
videre quõ. Attẽde ꝑmo quõ tp̃s ad laudẽ
dñi ꝯceſſum. expendit̃ ꝯ ipm in vanis. mul
tũ em̃ pl9 de tpe occupat q̃3 expediat curio/
ſum op9. ꝛ h̾ malũ eſt valde. Scd̾o q2 faci/
enti eſt cã vane gl'e. O q̃tiens aſpicit. recogi
tat ꝛ mente reuoluit. etiã qñ nõ opat̃. ꝛ etiã
qñ d3 diuinis intẽdere vt pulchꝝ op9 faciat. ꝛ
exinde ſe reputat et vult reputari. Tercio
q2 ei cui facit eſt cã ſupbie. tali eĩ oleo ignis
ſupbie nutrit̃ ꝛ mag̾ accẽdit̃. Sic ei rudia
ꝛ groſſa ſunt hũilitat̾ fomẽta. ſic iſta ſupbie
Quarto q2 ẽ materia retrahẽdi aĩam a deo
Nã iuxta btm̃ Greg̾. Tanto q̇s a ſuperno
amore diſiũgit̃ q̃nto inferi9 delectat̃. Quin

to q2 eſt ꝯcupĩa oculoꝝ. de trib9 vnu3. ad q̃
oĩa pctã de mũdo reducunt̃. Ad nihilũ ei
talia curioſa valẽt. niſi vt exinde oculi vane
paſcant̃. Quotiẽs aũt q̇s in talib9 delecta/
bilit̃ et vane oc'los paſcit tã q̃ facit. tã q̇ por
tat ꝛ vtit̃. totiẽs offendit. Sexto q2 mľtoꝝ
alioꝝ eſt laq̃us ꝛ ruina. nã talia reſpiciẽtes.
multis modis offendere pñt. Vel malũ ex
emplũ hñdo. vl' delectabilit̃ aſpiciẽdo. vl' ſi/
mile ꝯcupiſcẽdo vl' iudicãdo vl' murmurã
do vl' detrahẽdo. Cogita g̃ q̃tiẽs de9 offen
di p̃t anteq3 illa curioſitas ſit deleta. de oĩ/
bus aũt illis ipe q̇ tale op9 facit eſt cã. Vnd
etiã ſi tibi dicerẽ q talia ꝓ me faceres. l' cer/
tiſſime ſcires me talib9 vti velle. tu facere ñ
deberes. q2 nulla de cã pctõ ꝯſentiendũ eſt
ꝛ ab offenſa dei eſt omnib9 modis abſtinẽ/
dum. Quanto g̃ mag̾ offendis ſi tuo motu
ad ſolã cõplacentiã facis. volẽs mag̾ place
re creature q̃3 creatori. Hec igit̃ faciũt q̇ ſe/
cularit̃ viuũt. Talia em̃ ſunt ornamẽta mũ
di ꝛ blaſphemia dei. Sed q̇ in puritate cõ
ſcientie viuere intẽdit. miror quõ hec face/
re audet ꝛ ſe hac fece fedare. Vides q̃t ma/
la ex tali curioſitate ꝓueniũt. Adhuc eſt ali
ud malũ ꝛ peius. ſ. q curioſitas directe ob/
uiat paupt̾ati. Et vltra oĩa p̃dicta eſt etiã h̾
q leuis ꝛ vani ꝛ incõſtant̾ animi ẽ indiciũ.
Hec aũt oĩa de curioſitate dixi. vt tu curio
ſa deuites. Ab ipis igit̃ tã faciẽdis q̃3 vten/
dis tanq3 a venenoſo ſerpẽte oĩno abſtinere
curato. Nõ tñ intelligi d3 q̇n aliqñ liceat fa
cere opa pulchra. ꝛ potiſſime in his q̃ diuino
cultui mãcipant̃. In q̇b9 tñ oĩno ordinata
affectio. intẽtio ꝛ delectatio ſũmope cauen/
da eſt. ꝛ ab aĩo ſollicite longi9 ꝓpellenda.
De hac aũt curioſitate ſic dicit Bern̄. i ſer/
monib9 ad clericos ca. xij. Spectacula va/
na. rogo q̇d corpi p̃ſtãt. q̇d ve aĩe ꝯferre vi/
dent̃. nã certe nihil in hoĩe cui curioſitas p/
ſit inuenies. friuola ꝓrſus ꝛ inania ac nuga
toria ꝯſolatio. ꝛ neſcio q̇d illi duri9 impcer
niſi vt ſp hẽat qd req̇rit. q̇ iocũda q̇etis fu/
gitãs. curioſa inq̇etudĩe delectat̃. S3 re
deam9 ad dñam in egyptũ. a q̃ digreſſionẽ
fecim9 ꝓpter maledictũ curioſitat̾ viciũ. et
ꝯſpice ipam ĩ laborib9 ſuis. ſuendo ꝛ filãdo
texendo. quõ facit ea fidelit̃. hũilit̃ ꝛ ſollici/
te. hñs nihilomin9 diligentiſſimã curã ſup
filio ſuo. ꝛ ſup gubernationẽ dom9. necnon
vigiliis ꝛ orõib9 iuxta poſſe ẽ ſp intẽta. Tu
g̃ toto affectu eidẽ cõpatere ꝛ ꝯſidera q nõ

habuit oīno gratȝ regnū dn̄a regni. Sed ⁊
illud forte ꝯtingebat freq̄nt̄ ꝙ aliq̄ue bone
matrone vidētes eiꝰ pauꝑtatē. aliq̄ trāſmit/
tebāt eidē. q̄ hūilit̄ ⁊ cū grāꝝ actiōe recipie/
bat. Sed ⁊ ſctūs ioſeph ſenex aliq̄d oꝑaba
tur ī arte lignaminis. Undiq̄ȝ igit̄ occurrit
cōpaſſiōis materia. cū q̄ tandē cū aliquam
morā cū ea ꝯtraxerȝ pete licentiā recedēdi.
⁊ bn̄dictōe recepta p̄mo a puero ih̄u. deinꝺ
a mr̄e. poſtea a ioſeph genibꝰ flexis cū lacri/
mis ⁊ cōpaſſione magna. valefacias eis. q̄ꝛ
tāq̄ȝ exbāniti ⁊ exules a patria ſua ſine aliq̄
cā remanēt ad ꝑegrinādū ibidē ꝑ ſeptē an/
nos. in ſudore ſui vultus victuri.

De reditu dn̄i ex egypto. Ca. xiiij.

c Ompletis ſeptē ānis q̄bꝰ deꝰ ꝑegri
natꝰ eſt ī egypto. angelꝰ dn̄i appꝑuit
ioſeph in ſomnis dicēs. Tolle pue/
rū ⁊ mr̄em eiꝰ. ⁊ vade in t̄rā iſrl̄. Defuncti eī
ſunt q̄ q̄rebāt aīam pueri. Qui accepit pue
rū ⁊ mr̄em eiꝰ ⁊ rediīt in t̄rā iſrl̄. ⁊ cū ꝑuenit
ibi. audiēs ꝙ archelaꝰ filiꝰ herodis regna/
ret ibi. timuit illo ire. Et iteꝝ admonitꝰ ab
angelo iuit ī galyleā ciuitatē nazareth. Fu
it aūt reditꝰ eiꝰ circa feſtuȝ ephie. ſ. ſcd̄a die
put in martilogio legit̄. Vides etiā hic ſic̄
fuit tactuȝ in ſuꝑiori tractatu quō dn̄s dat
ꝯſolatiōes ⁊ reuelatōes ꝑ partes ⁊ non ita
plenas vt appetitꝰ expoſceret qđ ex duobꝰ ī
h̄ facto ꝑpendere potes. Tū q̄ꝛ in ſomnis
nō palā vt tibi dixi. tū etiā q̄ꝛ nō vna vice ſil̄
ſed ꝑ duas vices ei dixit ad quē locū ire de
beret. Et dicit glo. ꝙ h̄ fecit dn̄ſ. q̄ꝛ ex freq̄n
ti viſitatōe q̄s certior reddit̄. Un̄ q̄leſcūq̄ȝ
ſunt nob̄ debēt videri magne ⁊ inde ſimus
grati. q̄ꝛ ſꝑ ex ꝑte ſua facit qđ nob̄ vtilꝰ eſſe
cognoſcit. Nūc aūt circa dn̄i reditū inſiſta/
mus. Circa quē diligent̄ attēde. q̄ꝛ pia eſt h̄
meditatio valde. Redeas ḡ in egyptuȝ gr̄a
viſitādi pueꝝ ih̄m. quē cū extra int̄ pueros
forte inuenerȝ. ip̄e te vidēs occurret tibi. q̄ꝛ
benignꝰ ⁊ affabilis ⁊ curial̄ eſt. Tu vero ge
nuflectens oſculerȝ pedes eiꝰ. ⁊ poſt int̄ bra
chia ip̄m ſuſcipias ⁊ aliq̄ntulū cū eo q̄eſcaſ.
tandē forte dicet tibi. Data eſt nob̄ licentia
in t̄rā nr̄aȝ. ⁊ cras hinc recedere debemus.
bona hora veniſti. q̄ꝛ redibis nobiſcuȝ. cui
alacrit̄ rn̄deas te ex h̄ multum gaudere. ⁊ ꝙ
eū optas ſeq̄ q̄cunq̄ȝ ierit. ⁊ in his collocuti
onibꝰ delecterȝ cū eo. Dixi iā tibi. ꝙ hm̄ōi q̄
puerilia vident̄ meditari. multū valēt. ⁊ po
ſtea ad maiora trāſmittūt. Poſtea ducet te
ad mr̄em. ⁊ curialit̄ honorabit. tu ꝓ eo genu/
flectens. fac ei reuerētiā ⁊ ſctō ſeni ioſeph. et
req̄eſcas cū eis. Mane ſeq̄nti die videb̄ ali
q̄s bonas matronas de ciuitate. ⁊ etiaȝ ho
mines veniētes ad ſectandū eos vſq̄ȝ extra
portā ciuitatȝ. ꝓpter placabilē ⁊ ſctām ꝯuer/
ſationē ip̄oꝝ. Predixerāt ei diſceſſuȝ ſuū ꝑ
viciniā ꝑ plures dies. Primū q̄ꝛ nō ē ꝯue/
niens ꝙ ſubito q̄ſi furtim inde recederēt. ſe/
cus tn̄ fuit qn̄ venerūt in egyptū. q̄ꝛ timue/
rūt mortē pueri. Incipiūt em̄ recedere ⁊ io
ſeph cū homībꝰ p̄cedit. ⁊ dn̄a ſequit̄ a longe
cū matronis. Tu vero accipiēs pueꝝ ꝑ ma
nū vade in medio an̄ mr̄em. nā ip̄m poſt ſe
nō dimittet. Cū aūt ſūt extra portā. ioſeph
nō ſe patit̄ ampliꝰ ſociari. Tunc vero aliq̄s
ex illis diues cōpatiēs pauꝑtati coꝝ. pueꝝ
vocat vt aliq̄s ei denarios tribuat ꝓ expen
ſis. Verecundat̄ puer accipe. tn̄ pauꝑtatis
amore manū parat. pecuniā accipit verecū/
de ⁊ gr̄as agit. ſic ⁊ plures fecerūt. Vocatur
etiā a matronis. ⁊ ſil̄r faciūt. Nec minꝰ hic
mr̄ verecundat̄ q̄ȝ filiꝰ. Verūtn̄ hūilit̄ gr̄as
eis egit Vere hic eis cōpati potes. cum ille
cuiꝰ eſt t̄ra ⁊ plenitudo eiꝰ. ꝓ ſe ⁊ mr̄e ⁊ nu/
tricio ſuo ſic pauꝑtatē artā elegerit. ⁊ in tan
ta penuria vixit. Multū in eis relucet pau
pertas ſctiſſima. ⁊ nob̄ amabilē ⁊ imitabilē
oñdunt. Tandē gr̄as agētes eis valefaciūt
oībꝰ. ⁊ ſuum arripiūt iter. Sed quō redibit
puer ih̄s adhuc tener infantulꝰ. difficilior
em̄ mihi videt̄ reditꝰ q̄ȝ acceſſus. nā qn̄ ve/
nit in egyptuȝ ita paruulus erat ꝙ portari
poterat. nunc aūt ſic magnus eſt ꝙ portari
non p̄ualet. et ſic paruꝰ ꝙ ꝑ ſe ire nō poteſt.
Sed forte aliquis ex illis bonis viris de/
dit vel accomodauit aliquē aſellū ſuꝑ queȝ
ire poſſet. O puer egregie ac delicate. rex ce
li ⁊ terre quātū laboraſti ꝓ nob̄. ⁊ q̄ȝ cito ce/
piſti. Bene ꝓph̄a ī vr̄a p̄dixit ꝑſona. Pauꝑ
ſum ego ⁊ in laboribꝰ a iuuentute mea. Pe/
nurias magnas. labores arduos. ⁊ afflicti
ones corꝑis ꝯſtantiſſime aſſūpſiſtȝ. habui/
ſtis voſ ip̄os q̄ſi odio ꝓ amore nr̄o. Certe ſo
lus hic labor de q̄ nunc tractamꝰ ad plenā
redemptionē ſufficere debuiſſet. Accipe er/
go puerū ih̄m ⁊ pone ſuꝑ aſellū. ac fideliter
ducas eū. ⁊ cum deſcēdere voluerit letant̄
eum in brachijs ſuſcipias ⁊ aliquātuluȝ te/
neas. ſaltē quouſq̄ȝ veniat mr̄ eiꝰ. q̄ aliq̄ntu
lum tardius ſiue planiꝰ ambulat. tūc puer
ibit ad eam. eritq̄ȝ mr̄i requies magna. re/

ceptio filij. Uadunt ğ ⁊ trãſeunt ꝑ deſertuꝫ
ꝑ q̄d venerũt. ⁊ in ip̄o itinere ſepe poterꝭ eis
cõpati. hñtes parũ q̇etis. ⁊ reſpice eos fati
gatos. ⁊ ex labore deuictos tã de die q̄ꝫ de
nocte. Cũ autẽ fuerũt ꝓpe finẽ deſerti inue/
nerũt iohẽm baptiſtã. q̇ iam ibi pniam age
re cepat. cũ tñ nullũ hr̃et pctm̄. Dicit̄ ꝙ lo/
cus iordanis in q̇ iohes baptizauit eſt ille
vnde tranſierũt filij iſrl' qñ venerũt de egy/
pto ꝑ dictũ deſertũ. ⁊ ꝙ ꝓpe illũ locuꝫ in ip̄o
deſerto iohes pniam fecit. Uñ poſſibile eſt
ꝙ puer ihs inde trãſiens in reditu ſuo inue
nit eũ ibidẽ. Mediteris ğ quõ ſuſcepit eos
alacrit̄. ⁊ ibi aliquãtulũ ſubſiſtẽtes comede
rũt cũ eo illa cruda cibaria. Tandẽ in men
ſa recreatione ſpũs habita. valefecerunt ei.
Tu aũt ⁊ in aduentu ⁊ in receſſu genuflecte
iohãni. deoſculãs pedes eius. bñdictioneꝫ
petens ⁊ ei te recõmẽdans. excellẽs ei ⁊ val
de mirabilis a cunabilis eſt puer iſte. Ipſe
em̄ fuit ꝑm⁹ heremita ⁊ ꝑncipiũ ⁊via religi
oſe viuere volentiũ. Fuit ꝟgo puriſſimus.
fuit p̄dicator ꝑmaxim⁹. fuit plus q̄ꝫ ꝓpha. fu
it etiã martyr gl'ioſus. Poſtea tranſeuntes
iordanẽ applicauerũt ad domuꝫ elyzabeth.
vbi magnũ ⁊ iocundũ feſtũ factũ fuit inter
eos Et ibidẽ audiẽs ioſeph ꝙ archelaus fi
lius herodis regnabat ĩ iudea. timuit ⁊ ad/
monit⁹ in ſomnis ab angelo iuerũt in galy
leã in ciuitatẽ nazareth. Ecce reduxim⁹ pu
erũ ihm de egypto. ⁊ eo reuerſo ꝯcurrũt ſo
rores dñe. ⁊ alij ꝯſanguinei ⁊ amici ad viſi/
tandos eos. Ipi aũt in nazareth q̇eſcunt. ⁊
paupem vitam ducũt. Exinde aũt vſq͡ꝫ ad
duodecimũ etatꝭ annuꝫ pueri ihu aliq̇d nõ
legit̄ de ip̄o. Dicit̄ tñ ⁊ veriſimile eſt ꝙ ad/
huc ibi eſt fons de quo puer ihs deferebat
aquã mr̃i. Faciebat em̄ hmõi ſuicia matri
hũilis dñs. nõ em̄ hẽbat aliuꝫ ſeruientem.

Potes etiã hic meditari ꝙ cũ mr̃e ꝓpria
ſcꝫ ſorore dñe veniebat iohes euãgeliſta. q̇
tũc erat ãnoꝝ q̇nq͡ꝫ. Nã legit̄ de ip̄o ꝙ obijt
anno a paſſione dñi. lxvij. etatis ꝟo ſue an
no. xcviij. ⁊ ſic tp̄e paſſionis dñi hẽbat. xxxj.
annos. cũ dñs hr̃et. xxxiij. vel paꝝ pluſ. Cũ
ergo in hoc reditu domin⁹ eſſet. vij. annoꝝ.
iohannes erat q̇nq͡ꝫ. Intuere itaq͡ꝫ ip̄os ſtã
tes ſimul ⁊ cõuerſantes ſicut dominus da
bit tibi. Hic enim fuit poſtea ille diſcipul⁹
quẽ familiari⁹ diligebat ieſus.

Quõ puer ieſus remanſit in hieruſalẽ. Capitulum. xv.

c Um aũt eſſet annorũ. xij. aſcẽdit cũ
parẽtib⁹ in hierl'm ſcḋm ꝯſuetudineꝫ
⁊ p̄ceptũ diei feſti. ⁊ durabat ꝑ dies
octo. Laborabat ğ etiã nũc puer ihs itine/
rib⁹ longis. ⁊ vadit vt honoret pr̃em ſuũ ce/
leſtẽ in feſtis ſuis. Eſt em̄ amor ſũm⁹ inter
pr̃em ⁊ filiũ. ſed maior erat ei afflictio. ⁊ do/
lor cordis acerbior. de inhonoratiõe pr̃is
in pctõꝝ multiplicũ cõmiſſiõe q̄ꝫ de hono/
re parentis ⁊ exterioris pompe feſti leticia.
Stabat ğ dñs legꝭ obſuans legẽ. ⁊ int̄ ali/
os ꝯuerſans humilit̄ q̄i q̇libet ali⁹ paupcu
lus. Conſumatꝭ aũt dieb⁹ feſti recedentib⁹
parentib⁹ ip̄e ĩ hierl'm remãſit. Attende hic
bene ⁊ oĩb⁹ q̄ dicunt̄ ⁊ fiũt te pñtem exhibe
as. Ualde em̄ deuota materia ⁊ ꝓficua eſt
hec. Dixi autẽ iã tibi ſup̄ ca. vj. in ꝑncipio ꝙ
nazareth vbi dñs hitabat a hierl'm diſtat
xiiij. vel. xv. miliaria vel circa. Cũ ergo mr̃ ⁊
ioſeph ꝑ diuerſas vias incedentes venerũt
in ſero ad locũ. vbi dieta explebat̄ ⁊ vbi ho
ſpitari deberẽt. videns dña ioſeph ſine pu/
ero quẽ cum ip̄o rediſſe credebat. querit ab
eo. vbi eſt puer. ⁊ iſte. ego neſcio. non redijt
mecũ. tecũ em̄ eũ rediſſe credebam. Tũc il/
la dolore vehementi cõcuſſa cũ lachrymis
dixit. nõ redijt mecũ. Uideo ꝙ nõ bene fili
um meũ cuſtodiui. ⁊ velociter cepit ire ꝑ do
mos. ⁊ q̄ꝫ decent̄ potuit illo ſero circuibat.
querẽs de ip̄o ⁊ dicẽs. Uidiſtis vos filium
meum. ⁊ vos vidiſtꝭ ne filiũ meũ. ⁊ vix p̄ do
lore ⁊ ardore deſiderij ſe ſentiebat. Ioſeph
vero ſequebat̄ eandẽ cũ fletu. Quo non in/
uento. qualẽ quietẽ habere poterant tu ip̄a
cogita ⁊ maxime mater que ip̄m artius di/
ligebat. Et licet a notis cõfortaret̄. non ta/
men poterat cõſolari. Quid em̄ erat ꝑdere
ieſum. Conſpice bene ip̄am ⁊ vehement̄ cõ
patere. q⁊ in anguſtia eſt aĩa ſua. nunq̄ꝫ ex/
quo nata fuit vſq͡ꝫ tunc fuit in tãta. Nõ ergo
turbemur qñ tribulatiões habem⁹. cũ etiã
matri nõ pepcit dñs. ad ſuos em̄ eas ꝑmit/
tit venire. ⁊ ſignũ ſunt ſue dilectõis. Nobis
autẽ expedit eas habere. Tandẽ dña in ca/
mera ſe recludens. ad orationẽ ⁊ planctum
ſe cõuertit. dicẽs. O deus ⁊ pater eterne cle
mentiſſime ac benigniſſime vobis placuit
mihi dare filiũ veſtrũ. ſed ecce ꝑdidi eum. ⁊
neſcio vbi ſit. Reddite eũ mihi. O pater tol
lite mihi amaritudinẽ iſtã ⁊ oñdite mihi fili
um meum. Reſpicite pr̃ afflictioneꝫ cordis
mei ⁊ nõ ad negligentiã meã. Incaute em̄

me habui.ſed ignorās feci.ſed ꝓpter boni/
tatem veſtrā reddite ipm mihi. qꝛ ſine ipſo
viuere nō poſſuz.O fili dilectiſſime vbi es.
quid eſt de te.apud quē nūc hoſpitarꝭ. Nū
quid ad patrē tuū rediſti in celū. Scio em̄
ꝙ deus es ⁊ dei filiꝰ. Sed quomō mihi nō
dixiſſes.ſed ⁊ nunq̄d inſidioſe ab aliquo es
queſitꝰ. Scio em̄ ꝙ verus homo es ex me
natus.⁊ alias te ab herode queſituz in egy/
ptū portaui. Pater tuꝰ te ab omi malo cu/
ſtodiat fili mi. Indica mihi fili mi vbi ſis ⁊
veniam ad te.vel tu redi ad me. parce mihi
hac vice.qꝛ nunq̄ȝ ampliꝰ continget mihi vt
te cuſtodiā negligent̄. Nunq̄d aliquā offen
ſam feci tibi fili mi.ꝓpter quā ergo cauſaȝ re
ceſſiſti a me. Scio ꝙ dolorē cordis mei co/
gnoſcis.O fili mi ne tardes venire ad me.
Nunq̄ȝ ex quo natꝰ es vſq̄ȝ modo ſine te fui
comedi vel dormiui.niſi nunc ſolū. mō aūt
ſum ſine te ⁊ neſcio qualit̄ hoc factuz ſit.tu
ſcis qꝛ tu es ſpes mea.vita mea.⁊ omne bo
nū meum.⁊ ſine te eſſe nō poſſum Indica ḡ
mihi vbi tu es.⁊ quomō te valeā inuenire.
Talibꝫ ⁊ ſimilibꝫ dict̄ ſe mater ꝑ noctez an/
guſtiabat ſuꝑ dilecto filio ſuo. Mane vero
ſequēti die tempeſtiue domū exeūtes.que/
rebant eū etiā ꝑ circūſtantia loca.nā ꝑ plu/
res vias patebat reditꝰ. Sicut q̄ de ſenis
vellet redire piſas.poſſet ire ꝑ podium bo/
nichi ⁊ ꝑ colle ⁊ ꝑ alia loca. Die ergo ſequē
ti ibant ꝑ alias vias q̄rentes eū int̄ cogna/
tos ⁊ notos.quo etiā tunc nō inuento mat̄
q̄ſi ſine ſpe anxiabat̄ ⁊ nō poterat conſola/
ri. Tercia vero die redeūtes in hieruſalem
inuenerūt eū in templo ſedentez in medio
doctorū.tunc ipa videns eū exhylarata q̄ſi
reuiuiſcens genuflexit ⁊ cū lachrymis deo
grās egit. Puer aūt ieſus videns matrē ve
nit ad eā.quē ipa inter brachia ſuſcipiēs et
ſtringēs ⁊ oſculās dulciter ponēs vultuz ad
vultū.⁊ tenēs eū in gremio ſuo aliq̄ntulū
cū eo ſic req̄euit.neq̄ȝ em̄ tūc aliq̄d p̄ teneri/
tudine dicere potuiſſet. Poſtea reſpiciens
eum dicit. Fili q̄d feciſti nob̄ ſic.ego ⁊ pr̄ tu
us dolētes q̄rebamꝰ te. Et ille.q̄re me q̄re/
batis. In his em̄ q̄ p̄ris mei ſunt oꝫ me eē.
Quod verbū illi nō intellexerūt. Dicit ḡ ei
mater. Fili volo ꝙ redeamꝰ ad domuz no/
ſtrā.nō vis redire nobiſcū. Et ille.ego faci
am qȝ placuerit vob̄. ⁊ rediȷ̄t cū illis naza/
reth. Vidiſti ḡ afflictionem m̄ris in p̄dicto
negocio. Sed q̄d fecit p̄dictꝰ puer i iſto tri
duo. Conſpice etiā eū attente quomō ſe re/
ducit ad aliqȝ hoſpitale pauperū. Etiā cū
verecundia petit ſe hoſpitari.⁊ ibidē come
dit ⁊ hoſpitabat̄ cum pauperibꝫ ieſus pau/
per. Conſpice eū ſedentem inter doctores
vultu placido.ſapienti ⁊ reuerenti.⁊ audie/
bat ⁊ interrogabat eos q̄ſi ignorans.quod
ex humilitate faciebat.⁊ etiā ne illi verecū/
darent̄ ſuper mirabilibꝫ reſpōſis eiꝰ. Cō
ſiderare autē potes in p̄dictis tria valde no
tabilia. Primuz qui deo vult adherere.
nō debet inter cōſanguineos ꝯuerſari.ſed
ab eis diſcedere. Nam ⁊ puer ieſus a ſe di/
miſit dilectiſſimā matrē.cum operibus pa
tris ſui intendere voluit.⁊ etiā poſtea que/
ſitus inter cognatos ⁊ notos inuentꝰ non
fuit. Secundū ꝙ qui ſpiritualiter viuit
non miret̄ ſi aliquādo mente arida rema/
nens videt̄ ſibi ſe eſſe derelictū a deo.cum
etiā matri dei hoc cōtigerit. Nō ergo men/
te tabeſcat.ſed diligent̄ eum querat ī ſacris
meditationibꝫ ⁊ bonis operibꝫ ꝑſiſtendo.⁊
reinueniet eū. Terciū ꝙ non debet quis
eſſe ꝓprij ſenſus vl̄ ꝓprie voluntatis. Naȝ cū
dominꝰ ieſus dixiſſet ꝙ oportebat euȝ ope
ribus patris intēdere.mutauit conſiliuȝ.⁊
matris voluntatē ſecutus eſt. ⁊ receſſit cuȝ
ea ⁊ nutricio ſuo ⁊ erat ſubditus illis. In q̄
etiā admirari potes humilitatē ipius.de q̄
plenius infra ꝓximo dicemus.

Quid dominꝰ fecit a duodecimo anno
vſq̄ȝ ad triceſimū annū. Capl'm.xvj.

r Euerſus ergo dominꝰ ieſus a tem/
plo ⁊ hieruſalē cum parentibꝫ ſuis ī
ciuitatē nazareth.erat ſubditus il/
lis.⁊ habitauit ibidem cū eis ab inde vſq̄ȝ
ad principiū triceſimi anni. Nec in ſcriptu/
ris reperit̄ ꝙ in toto iſto tempore aliq̄d fe/
cerit quod mirabile videt̄ valde. Quid er/
go mirabimur ⁊ imaginabimur ipm feciſ/
ſe. Stetit ne dominꝰ ieſus ocioſus tāto tē/
pore.vt nihil faceret dignū recitatōe ⁊ ſcri/
ptura. Si enim feciſſet.cur non fuiſſet ſcri
ptum ſicut reliqua facta ſua. Omnino ſtu/
por videt̄. Sed attende hic bene. quia pa/
tenter videre poteris ꝙ nihil faciendo fecit
magnifica. Nihil enim de factis eius a my/
ſterio vacat.ſed ſicut virtuoſe operabatur.
ſic virtuoſe tacebat.quieſcebat.⁊ ſe ſubtra/
hebat. Magiſter ergo ſummus aliquādo
docturus virtutes ⁊ viam vite. cepit a ſua

iuuentute opa facere ỽtuoſa. ſed mõ mira/
bili ⁊ incognito. ac retroactꝫ tpib' inaudito
ſe vicꝫ reddendo in ꝯſpectu hoim inutilẽ ⁊
abiectũ ⁊ inſipientẽ. vt deuote ⁊ ſine omi te
meraria aſſertiõe cogitari põt. Nulla tñ in
hac meditatõe tibi affirmo. q̃ p auctẽ ſacre
ſcripture vel doctoꝝ ſacroꝝ non ꝓbant. vt
etiã in ꝑncipio tibi dixi. Subtrahebat ẽ ſe
a ꝯſortio ⁊ ꝯuerſatõe hoim. Jbat ad ſyna/
gogã (.i. eccĩam) ſtabat multũ ibi in orone
in loco viliori ſe ponẽs. redibat domũ. ſta/
bat cũ mre. ⁊ aliqñ ſuũ nutricium adiuua/
bat. ptrãſibat eundo ⁊ redeundo int' hoies
ac ſi nõ videret hoies. Mirabant' cũcti cer
nẽtes iuuenẽ tã ſpecioſum nihil facere qđ
apparebat laude dignũ. Expectabãt em̃ ꝙ
magnifica faceret. ⁊ opa ꝓbi viri. Cũ em̃ pu
er erat ꝓficiebat etate ⁊ ſapia corã deo ⁊ ho
minib'. ſed creſcẽs ⁊ pueniens a. xij. ãno vſ/
ꝙ. xxx. ⁊ vltra nulla opa faciebat p̃tendẽtia
ſpeciẽ aliquã ꝓbitatis ⁊ virilitatꝫ. ſtupebant
vehement' ⁊ deridebãt eũ dicentes. Jſte eſt
q̇dã inutil'. ipe ẽ idiota ⁊ hõ de nihilo ⁊ ſtul/
tus ⁊ inſipiẽs. Nec etiã lr̃as diſcit. ⁊ int' gen
tes in puerbiũ venit. ꝙ erat grãdis ⁊ capti/
uus. Et hũc viuendi morẽ ſic tenacit' tene/
bat ⁊ ꝯtinuabat ꝙ apud oẽs cõiter erat vi/
lis. ⁊ abiect' reputabat'. Qđ bñ ante ꝓꝓhe
tã dictũ fuit in ꝑſona ei'. Ego ſum vermis ⁊
nõ hõ ⁊c̃. Uides ẽ q̇d faciebat nihil facien
do. reddebat ſe vilẽ ⁊ abiectũ vt dixi omib'.
ſed an h̃ tibi paꝝ videt'. ipe q̇dẽ non indige
bat ſed ego. Certe in opib' nr̃is nullũ mai'
reputo nec difficili' cognoſco. Ad altiſſimũ
gradũ mihi pueniſſe videt'. q̇ ad hoc puenit
vt ex corde ⁊ aĩo vero nõ ficto ita ſe vincit
ac dñat' aĩo ſuo. ac ſupbo ſupcilio carnis ſue
ꝙ nolit aliq̇d reputari. ſed ſpni vt abiect' et
vilis. Mai' eſt h̃ ꝙ̃ vincere vrbes iuxta ſen
tentiã Salomõis Prouer. xvj. dicẽtꝫ. Me
lior eſt patiẽs viro forti. ⁊ q̇ dñat' aĩo ſuo ex
pugnatore vrbiũ. Uſꝙ ẽ ꝙ puenias ad hũc
gradũ nihil tibi videarꝫ feciſſe. Nã cũ in ve
ritate oẽs ſim' inutiles etiã cũ oĩa bñ fece/
rimus iuxta ỽbum dñi. Quſꝙ in h̃ abiectio
nis gradu nõ ſum'. adhuc ĩ ỽitate nõ ſum'.
ſed in vanitate ꝯſiſtim' ⁊ ambulamus. Qđ
etiã apl's mãifeſte oñdit di. ad Gal'. vj. Qui
ſe exiſtimat aliq̇d eſſe cũ nihil ſit. ipe ſe ſedu
cit. Si ẽ q̃ras quare dñs ihs hoc faciebat.
Rñdeo tibi. nõ qꝛ indigeret. ſed vt nos in/
ſtrueret. Uñ ſi nõ diſcim', inexcuſabiles ſu

mus. Abhoĩabile ꝓrſus eſt. ſi ſe erigit' ỽmi/
culus ⁊ vermiũ eſca futur' vbi ſic ſe humili
ans abiecit dñs maieſtatꝫ. Si aũt abſur/
dũ alicui videat'. ꝙ ſic inutilit' ſtaret. ⁊ ꝙ euã
geliſte multa obmiſerũt. ⁊ ſil'ia dicat. rñde/
ri p̃t ꝙ nõ erat inutile tante ỽtutꝫ exẽplũ p̃/
bere ⁊ facere. imo erat vtiliſſimũ ⁊ oĩm ỽtu/
tum rectũ ac ſtabile fundamẽtũ. Sed ⁊ ex
ỽbis ipi' in euãgelio Joh. xvj. ſic habem'.
Cũ venerit paraclyt' quẽ ego mittã vob a
pr̃e ſpũꝫ veritatꝫ q̇ a pr̃e ꝓcedit. ille teſtimo
niũ ꝑhibebit de me. ⁊ vos teſtimoniuꝫ ꝑhi/
bebitis. qꝛ ab initio mecuꝫ eſtis. ſ. p̃dicato/
res. Et petr' in electõne ſcti Matthie apl'i
dicit. Oportet ex his viris ⁊c̃. q̇ intrauit int'
nos dñs ihs incipiens a baptiſmate iohis
⁊c̃. Tũc aũt erat incipiẽs q̃ſi annoꝝ. xxx. ſed
nec ipe iohes eius p̃curſor fuiſſet. ſi dñs ie
ſus ꝑus eo p̃dicare cepiſſet. Jtẽ ſi ꝑus ince
piſſet. quõ nõ fuiſſet not' in tot annis a vi/
cinis. q̇ dicebãt. Nõne h̃ eſt fabri fili'. cũ po
ſtea in paruo tpe fili' dauid vocaret' etiaꝫ a
ſocijs. Si ẽ citius incepiſſet. vel aliq̃ nota/
bilia feciſſet. ſcripta eſſent vl' ſaltẽ aliqua ex
eis. nec ſic ex toto oẽs euãgeliſte tacuiſſent.
Hoc aũt qđ dico videt' ipe Bern̄. ſentire vt
habebis in ꝓximo tractatu in vltima aucte.
Quõcũꝙ ſe habeat ỽitas. ego ſic meditari
piuꝫ valde puto. Fabricabat ẽ dñs ihs ſic
faciendo gladiũ hũilitatꝫ vt ꝑ ꝓpham fuerat
dictũ ei. Accingere gladio tuo ſup femur tu
um potẽtiſſime. Nullo q̇ppe decẽti' gladio
ꝙ̃ hũilitatis decebat ſupbũ aduerſariũ iu/
gulare. Nã gladio ſue magnitudinis nõ le/
gim' ꝙ fuerat vſus. ſed poti' ꝯtrariũ ꝓ illo
tpe. q̇ maxime indiguiſſet. ſcꝫ tpe paſſiõis.
Jdẽ ꝓpheta ꝯq̃ſtus eſt ad deũ pr̃em ꝓ filio
dicens. Auertiſti adiutoriuꝫ gladij eius. ⁊
nõ es auxiliat' ei in bello. Habes ẽ quõ
dñs ihs cepit ꝑus facere ꝙ̃ docere. Doctu
rus ei erat. Diſcite a me qꝛ mitꝫ ſuꝫ ⁊ hũilis
corde. Hoc ẽ ꝑmo facere voluit. ⁊ nõ ficte.
ſꝫ ex corde faciebat. ſic ỽe ⁊ ex corde hũilis
erat ⁊ mitis. Nõ poterat ĩ eũ cadere ſimula
tio. ſꝫ poti' intim̃ fundauit ⁊ ꝓfundauit ſe in
hũilitate ⁊ vilitate ⁊ abiectõe. ⁊ ſic etiã ſe in
ꝯſpectu oĩm ãnihilauit. ꝙ etiã poſtꝙ̃ p̃dica
re incepit. ⁊ loq̇ altiſſima ⁊ diuĩa. ⁊ etiã face/
re miracula ⁊ magnifica opa. non reputa/
bant eũ. ſed vilipendebant ⁊ deridebãt. di/
centes. Quis eſt hic. Nonne hic eſt fabri fi
lius, et alia ſimilia deriſoria et deſpectiua.

Verificatū ḡ ē ẜ hūc ītellectū ꝟbū aplī dicē
tis. Exinaniuit ſeipm formā ſui accipiēs. ꝛ
nō ſolū cuiuſcꝫ ſui ꝑ incarnationē. ſed iuti
lis ſui ꝑ hūilē ꝛ abiectā ꝯuerſationē. Vis ḡ
videre ꝙ potētiſſime hūc gladiū ſibi accin
xerit ꝯſidera ſingulos act⁹. ſꝑ in eis relucet
hūilitas vidiſti in ſuꝑioribꝫ. reducas bn̄ in
memoriā. Habem⁹ in ſeqn̄tibꝫ etiā ī multꝭ
ꝙ augmentatā vſcꝫ ad mortē fidē ei ſuauit
ꝛ etiā poſt mortē. necnō etiā p⁹ aſcēſionem.
Nōne in fine lauit pedes diſciplorū. Nōne
hūiliat⁹ vltra ꝙ̄ dici poſſet crucꝭ patibulū
ſuſtinēdo. Nōne p⁹ reſurrectōez glorificat⁹
vocabat diſciplos ſuos frēs. Vade (dixit
magdalene) ꝛ dic frībꝫ meis. Aſcēdo ad pa
trē meū ꝛc̄. Nōne etiā p⁹ aſcēſionē locut⁹ eſt
paulo hūilit̄ qi ad cōparē ſuū. Saule ſau
le qd me ꝑſeq̄ris. Nec ibi noiauit ſe deū ne
ꝙ̄ ihm. Nōne ꝛ in ſede maieſtatꝭ ſue ꝯſiſtēs
dictur⁹ eſt ī die iudicij. Qādiu feciſtꝭ vni ex
his frībꝫ meis mimis mihi feciſtis Nō ſine
cā̄ ꝟtutē hāc tm̄ amauit. Sciebat em̄ ſicut
oīs pcī ſuꝑbia ſic fundamētū oīs boni ꝛ ſa
lutis hūilitas. Sine h̄ fundamēto fruſtra
fit edificiū. Vn̄ nec de ꝟginitate nec de pau
ꝑtate nec de aliq̄ ꝟtute vel oꝑe ſine hūili
tate ꝯfidas. Hic ḡ ipam fabricauit. i. oñdit
q̄lit̄ poſſit acq̄ri. ſ. ꝑ vilificationē ꝛ ꝑ abiecti
onē ſuiꝑi⁹ in ſuo ꝛ alioꝝ ꝯſpectu ꝛ ꝑ ꝯtinuū
exerciciū hūiliū oꝑeꝝ. Vade ḡ ꝛ tu fac ſilr.
ſi hūilitatē vis adipiſci. Oportet enī ꝙ p̄ce
dat hūiliatio. i. ſui vilificatio ꝛ exercitatio vi
liū oꝑeꝝ ꝛ hūiliū. De q̄ ſic ait Bern̄. in epl̄a
ad egregiū canonicū ſecularē. Hūilitas ad
quā vtiqꝫ ducit hūiliatio. toti⁹ eſt ſpūalis fa
brice fundamētū. Siq̄dē hūiliatio via eſt
ad hūilitatē ſic̄ patiā ad pacē. ſic̄ lectō ad ſci
entiā. Si ꝟtutē appetꝭ hūilitatꝭ. viā nō refu
gias hūiliatōis. Nā ſi nō poterꝭ hūiliari nō
poteris ad hūilitatē ꝑuehi. Idē. xxxiiij. Cā
tico. Oportet hūilit̄ ſentire de ſe. tendentē
ad altiora. ne dū ſuꝑ ſe extollit̄. cadat ad ſe.
niſi in ſe firmit̄ ꝑ verā hūilitatez fuerit ſoli
dat⁹. Et qꝛ niſi hūilitatꝭ merito maxīa mi
nime obtinent̄. ꝓpterea q̄ ſubuehēd⁹ eſt cor
reptiōe hūiliat̄. hūilitate meret̄. Tu ḡ cū te
hūiliari viderꝭ. habero ſignū illud in bonū.
oīno argumētū eſt grē appropinq̄ntꝭ. Nā ſic̄
ante ruinā exaltat̄ cor. ita ꝛ an̄ exaltationez
hūiliat̄. Sane vtꝝqꝫ legꝭ. deū. ſ. ꝛ ſuꝑbis re
ſiſtere. ꝛ hūilibꝫ dare grām. At paꝝ eſt. cū ꝑ
ſeipm nos hūiliat de⁹. ſi tunc libent̄ accipi
mus. niſi qn̄ ꝛ ꝑ aliū h̄ facit. ſapiam⁹ ſimilit̄.
Qobrē accipe h⁹ rei mirabile documentū
de ſctō dauid. Aliqn̄ maledictū eſt ei etiā a
ſuo. at ille nec cumulatā iniuriā ſenſit. qꝛ p̄
ſenſit grāz. Quid mihi ait ꝛ vob filij ſaruie
O vere hoīem ſm cor dei. qui ſe vlciſcēti po
tius ꝙ̄ exprobrāti ſuccēſendū vel iraſcēdū
putauit. Vn̄ ꝛ ſecura ꝯſcia loq̄bat̄. Si red
didi retribuenti. ꝛc̄. Et de hac ꝟtute hec ad
pn̄s ſufficiāt. Et redeam⁹ ad intuendos
act⁹ ꝛ vitā dn̄i ieſu ſpeculi nr̄i. ſic̄ ē p̄ncipa
le nr̄m ꝓpoſitū. Igit̄ te oībꝫ pn̄tē exhibeas
vt ſepi⁹ tibi dixi. Et ꝯſidera illā ſuꝑ oēs ali
as bn̄dictā familiā paruā. ſed valde excelſā
pauꝑem ꝛ hūilē vitā ducentē. Felix ioſeph
ſenex q̄rebat̄ qd̄ poterat de arte lignamis.
dn̄a vero acu ꝛ colo p̄cio laborabat. Facie
bat ꝛ alia dom⁹ obſequia q̄ multa ſūt. vt tu
meli⁹ noſti. Parabat victū ſponſo ꝛ filio et
alia expedientia faciebat. nō em̄ hēbat ſui
entē. Cōpatere ḡ ſibi quā ſic ſuis manibꝫ la
borare oportet. Cōpatere etiā dn̄o ihu. q̄a
ipe eā adiuuabat. fidelit̄ laborabat ī his q̄
poterat. Venit em̄ vt ipe ait miſtrare et nō
miſtrari. Nōne ḡ ī ponēda mēſula. cubilibꝫ
aptādis ꝛ alijs ſecretioribꝫ dom⁹ eaz adiu
uabat Intuere ḡ eū bn̄ hūilia obſequia per
domū facientē. Et nihilomin⁹ etiaz dn̄am
intuere. Cōſpice etiā q̄lit̄ ipi tres ſil̄ come
dūt ad vnā menſulā ꝑ ſinglos dies. nō lau
tas ꝛ exq̄ſitas. ſ ꝫ pauꝑes ꝛ ſobrias cenas ſu
mentes. Et q̄lit̄ poſtea colloquunt̄. nō in
ania ꝛ ocioſa ꝟba. ſed plena ſapiā ꝛ ſpūſctō.
nec min⁹ mēte reficiunt̄ ꝙ̄ corꝑe. Sꝫ q̄liter
p⁹ aliq̄lē recreatōnē ad orōnē ſe ꝯuertūt in
cubilibꝫ ſuis. nō ei erat eis dom⁹ ampla ſꝫ
ꝑua. Meditare ēt circa cubicula. ſ. vnū ꝓ q̄
libet coꝝ. ꝛ intuere dn̄m ihm ſuꝑ vnū in ſe
ro p⁹ orōnē ſe cōponere ꝑ ſingulas noctes
tā lōgiſſimi tp̄is ſic hūilit̄. ſic vilit̄. vt q̄cūqꝫ
ali⁹ pauꝑcul⁹ de ꝓplo. ſic etiā ꝑſeuerant̄ q̄li
bet ſero in h̄ ſtatu deberes euz aſpicere. O
de⁹ abſcondite q̄re ſic affligebatꝭ corp⁹ iſtō
innocentiſſimū. vnius q̄ppe noctꝭ ꝑegrina
tio ſufficere debebat ad totius mūdi redē
ptionē. Amor ad h̄ cōpellebat imēſuſ. vehe
ment̄ zelabatꝭ ꝓ oue ꝑdita. vr̄is humerꝭ ad
celeſtia paſcua reportāda. Vos rex regū et
de⁹ eterne qui oīm penuriā ſubleuatꝭ. oīa ſub
miniſtratꝭ. oībꝫ habūdant̄ put exigit cꝰcꝫ cō
ditio. Vob tātā pauꝑtatē. vilitatē ꝛ aſꝑitatē
vigilādo. dormiēdo. abſtinēdo. comedēdo.

ꝛ aliȷs vr̄is oı̄b actibꝫ ꝑ tā longa tp̄is ſpa/
cia rekuaſtis. Ubi ğ ſūt q̄rētes ocia corp̄is
q̄rentes curioſa ornamēta ꝛ varia. Nō di/
dicim⁹ in ſcola h⁹ mgr̄i q̄ talia volum⁹. ſed ꝛ
nunq̇d ſapiētiores eo ſum⁹. Ipe nos docu
it ꝟbo ꝛ exēplo hūilitatē. pauptatē. afflictio/
nē corp̄is ꝛ laborē. Seq̄mur ğ ſūmū mgr̄m
q̇ nec fallere vult nec falli p̄t. Et hn̄tes iux/
ta doctrinā apl̄i victū ꝛ veſtitū his cōtenti
ſim⁹ ad ꝯgruentē neceſſitatē. nō ſuphabun/
dantiā. Aliȷs etiā ꝟtutuꝫ exercitiȷs ꝛ ſp̄ūali
ſtudio ꝯtinue indeſinent̄ ꝛ vigilātiſſime in/
ſiſtentes ꝛc̄.

De baptiſmo dn̄i no/
ſtri ieſu chriſti. Capl̄m. xviȷ.

COmpletis ğ. xxix. annis etat̄ ſue. q̇/
bus vt dictū eſt ſic penoſe vixerat ꝛ
abiecte. Dicit dn̄s ih̄s mr̄i. Temp⁹
eſt vt vadā ꝛ glorificē ꝛ manifeſtē p̄rem me/
um. ꝛ oñdā me mōo ꝛ operer aīaꝝ ſalutē ꝑ
q̄ me p̄r huc miſit. Cōfortert̄ ğ mr̄ bona. qꝛ
cito redibo ad te. ꝛ genuflectēs hūilitat̄ ma
giſter petiȷt bn̄dictionē. Ipa ꝟo ſilr̄ genu/
flectens ꝛ cū lachrymis eū amplexās tener
rime dixit. Fili mi bn̄dicte vade cū bn̄dicti
one p̄ris tui ꝛ mea. eſto mēor mei. citoqꝫ re/
dire memēto. Sic ğ reuerent̄ ſe licentians
ab ea ꝛ nutricio ſuo Ioſeph iter arripuit a
nazareth ꝟſus hierl̄m ad iordanē vbi erat
iohes baptizās. q̇ loc⁹ diſtat a hierl̄m. xviiȷ
miliaria. Uadit aūt ſol⁹ dn̄s mōi. nōdū em̄
hēbat diſcipulos. Intuere ğ eū ꝑ deo dili/
gent̄ quō vadit ſolus. pedibꝫ nudis. ꝑ tam
longa itinera. ꝛ vehement̄ eidē cōpatere. O
dn̄e. q̄ tranſit̄. Nōne vos eſtis ſuꝑ oēs re/
ges t̄re. O dn̄e. vbi ğ ſunt barones ꝛ comi/
tes. duces ꝛ milites. equi ꝛ cameli. elephan/
tes ꝛ curr⁹. baruciȷ ꝛ famuli ꝛ frequētia co/
mitiue. Ubi ſūt q̇ vos circūdēt ꝛ defendāt
ab irruentibꝫ turbis. vt mor̄ eſt alioꝝ regū
ꝛ viroꝝ magnoꝝ. Ubi ſunt tubaꝝ clangor.
inſtrumentoꝝ ſonit⁹. ꝛ vexilla regalia. Ubi
ſunt q̇ p̄cedūt ad hoſpicia ꝛ neceſſaria p̄pa/
rāda. Ubi ſunt honores ꝛ pompe q̇bꝫ nos
ꝟmiculi vtimur. Nōne dn̄e pleni ſunt celi ꝛ
t̄ra gl̄a vr̄a. quō ğ ſic itis inglori⁹. Nōne voſ
eſtis cui mille milia miſtrabāt ī regno vr̄o
ꝛ decies cētena milia aſſiſtebant. Cur ğ ſic
ſolus inceditis calcādo t̄ram pedibꝫ nudis.
Sꝫ nō eſtis ī regno vr̄o mō. quā puto cāꝫ.
Nā regnū vr̄m nō eſt in h̄ mōo. Exinaniſt̄
vosip̄m ſumēdo formā ſui. nō regis. Fact⁹
eſtis ſic̄ vn⁹ ex nob̄. ꝑegrin⁹ ꝛ aduena ſic̄ oēſ
p̄res nr̄i. fact⁹ eſtis ſu⁹ vt nos reges fiam⁹
Veniſtis em̄ vt nos ad regnū vr̄m adduce
ret̄. viā ponēdo an̄ oculoſ nr̄os ꝑ quā illuc
aſcēdere valeam⁹. Sed q̄re illā negligim⁹.
q̄re vos nō ſeq̄mur. q̄re nō hūiliamus noſ/
ip̄os. q̄re honores ꝛ pompas. caduca ꝛ va/
na ſic auide poſcim⁹ ꝛ tenem⁹. Certe qꝛ re/
gnū nr̄m ē de h̄ mōo. nec ꝯſideram⁹ nos eē
ꝑegrinos. ꝛ ꝓpterea oīa iſta mala incurrim⁹.
O vani filiȷ hoīm. cur vana ꝓ veriſ. caduca
ꝓ firmis ꝛ certis. tp̄alia ꝓ et̄nis acceptam⁹.
ꝛ ſic ſtudioſe amplectimur. Certe bone dn̄e
ſi mēte fixa ſuſpiraremus nos eē ꝑegrinos et
aduenas. facilit̄ vos ſeq̄remur. ꝛ ex his viſi
bilibꝫ tm̄ neceſſaria ſumētes nō retardare/
mus poſt vos currere ī odorē vngētoꝝ ve/
ſtroꝝ. Eſſem⁹ em̄ ſine ſarcina ꝛ iſta trāſito/
ria q̄i iā trāſacta reputarem⁹ ꝛ leuit̄ ſperne
rem⁹. Uadit ğ dn̄s ih̄s ſic hūilit̄ cōtinuat̄
dietis q̇uſqꝫ ꝑueniat ad iordanē. Cū ğ vēit
ad iordanē. inuenit iohem baptizantē pctō
res. ꝛ turbā magnā q̄ illuc ꝯcurrerat ad p̄/
dicationē ip̄i⁹. Habebāt ei eū q̄i xp̄m. Di/
cit ğ ei dn̄s ih̄s. rogo te vt me cū iſt̄ bapti/
zes. Iohes ꝟo intuēs ꝛ eū ſp̄ū cognoſcens. ti/
muit ꝛ reuerenter dixit. Dn̄e ego a te debeo
baptizari. Cui dn̄s ih̄s. Sine mō. Sic eī
decet nos īplere oēm iuſticiā. Non dicas h̄
mō. nec me diuulges. qꝛ nōdū vēit tp̄s me/
um. ſꝫ me baptiza. nūc em̄ ē tp̄s hūilitat̄. et
iō implere volo oēm hūilitatē. Attende ğ
tu etiā hic de hūilitate. nā loc⁹ eſt de ip̄a tra
ctādi. Et debes ſcire q̄ ſic̄ in h̄ loco dic̄ glo.
Hūilitas hꝫ tres grad⁹. Prim⁹ eſt ſubdere
ſe maiori ꝛ nō p̄ferre ſe eq̄li. Scd̄s ē ſubde/
re ſe eq̄li. ꝛ nō p̄ferre ſe mīori. Terci⁹ ꝛ ſum/
mus ē ſubdere ſe mīori. ꝛ hūc gradū h̄ tenu
it xp̄s. ꝛ iō oēm hūilitatē impleuit. Uides
quō augmētata eſt ei⁹ humilitas a p̄cedenti
tractatu. Subiecit em̄ hic ſe ſuo ſuo. ſe vili
ficat ꝛ ſuū ſuū iuſtificat ꝛ magnificat. Sed
in alio ꝯſidera quō creuit hūilitas. nā vſqꝫ
mō ꝯuerſat⁹ ē hūilit̄ q̄i inutil̄ ꝛ abiect⁹. Hic
etiā pctōr voluit apꝑere. Pctōribꝫ ei p̄dica/
bat iohes pn̄iam ꝛ baptizabat. Et dn̄s ih̄s
int̄ eos. ꝛ corā eis voluit baptizari. Hic au
tē quātū ad h̄ ſic dicit Bern̄. ꝑmo ſmōe epi
phanie. Inter popl̄ares turbas ad baptiſ/
mū iohis aduenit. Venit tāqꝫ vn⁹ de ꝑplo q̇
ſolus erat ſine peccato. Quis eni crederet
filiū dei. q̇s putaret dn̄m maieſtat̄. Ualde
q̇dē hūiliar̄ dn̄e. nimis abſcōder̄. ſꝫ iohes

latere nõ poterꝭ. Hucuſqꝫ Bern̄. Et licꝫ idē
dici poſſet de circūciſiõe. qꝛ ibi voluit appa/
rere pctõꝛ. tn̄ h plus. qꝛ h corā turba publi/
ce. ibi occulte. Sed nõne h timendū fuerat
cū ipe amodo vellet intēdere ad p̄dicandū
ne ſperneref tāq̄ʒ pctõꝛ. Sed nõ ꝓpterea di/
miſit hūilitatꝭ mgr̄ q̄n ꝓfūdiſſime ſe hūili
aret. Ipe ẽ voluit appere qȯ nõ erat ī abie/
ctionē ꝛ deſpectuꝫ ſui. ſp nos inſtruēdo. At
ꝯtra. nos volum⁹ appere qȯ nõ ſum⁹ ī lau/
dem ꝛ glam nr̄am. Si q̄d em̄ in nob videf
eē ꝓbitatꝭ oñdim⁹. defect⁹ ꝟo celam⁹ cū ſim⁹
pctõꝛes ꝛ mali. Qualꝭ humilitas nr̄a. Audi
ſup h nõ me ſꝫ Bern̄. q̄ ait ſmo. xlij. Canti.
Eſt hūilitas quā caritas formatꝛ inflāmat
ꝛ eſt hūilitas quā nob ꝟitas parit. ꝛ nõ hꝫ
calorē. atqꝫ h q̄dē in cognitõe. illa in affectu
ꝯſiſtit. Etem̄ ſi tu temetipm int⁹ ad lumen
ꝟitatꝭ ꝛ ſine diſſimulatõe iſpicias. ꝛ ſine pal
patione diiudices nõ dubito q̄n hūilieris.
ꝛ tu in oculꝭ tuis fact⁹ viliorꝛ tibi ex hac vera
cognitõe tui. q̄uis nec dū fortaſſe illud eſſe
patiarꝭ in oculꝭ alioꝝ. Eris ẽ humilꝭ. ſed de
ope iterim ꝟitatꝭ. ꝛ nīme adhuc de amoris
infuſiõe. Nā ſi ꝟitatꝭ ipi⁹ q̄ te tibi veraciter
atqꝫ ſalubrit demõſtrauit. ſic ſplēdore illu/
minat⁹ ita affectus amore fuiſſes. voluiſſes
ꝓculdubio qȯ in te ē eandē de te oēs tenere
ſniam quā ipe apud te ꝟitatē hr̄e cogſceris
Sane q̄ ī te dixerim. qm̄ plerūqꝫ nõ expe/
dit inoteſcere oīb oia q̄ nos ſcim⁹ de nob.
atqꝫ ipa veritatꝭ caritate ꝛ caritatꝭ auc̄tore ve/
tamur palā fieri qȯ noceat agſcēti. Alioq̄n
ſi p̄uato amore tui tent⁹. detines pꝭ ītra te
iudiciū veritatꝭ incluſuꝫ. cui dubiuꝫ ē min⁹
te veritatē diligere. cui ꝓpriū p̄fers ꝭ cõmo/
dū vel honorē. Et infra. Tūc ſi iā apud te/
metipm hūiliat⁹ fuerꝭ. neceſſaria illa hūili/
tate quā ſcrutās corda ꝛ renes ꝟitas ſenſi/
bus ingerit aīe vigilantꝭ. adhibe voluntatē
ꝛ fac de neceſſitate ꝟtutē. qm̄ nlla virt⁹ ſine
ꝯuenientia voluntatꝭ. Tūc aūt fiet illud. ſi
nolis alit appere forꝭ q̄ te inuenis int⁹. A/
lioq̄n time. ne ȯ teipo legas. Qm̄ doloſe e/
git in cõſpectu ei⁹. vt iueniat iniq̄tas ei⁹ ad
odiū. Pond⁹ inq̄t ꝛ pond⁹ abhoīatio ē apȯ
deū. Quid em̄ tu te dep̄ciarꝭ in ſecreto apȯ
teipm ꝟitatis trutina ponderat⁹. ꝛ forꝭ alte
ri⁹ p̄cij metiens. maiori te pondere vendis
nob q̄ ab ipa accepiſti. Time deum et noli
hāc rē peſſimā facere. vt quē hūiliat veritas
extollat volūtas. Hoc em̄ ē reſiſtere ꝟitati.

h pugnare ꝯ deū. Magis aūt acq̄eſce deo.
ꝛ ſic volūtas ſubdita ꝟitati. nec tm̄ ſubdita.
ſed ꝛ deuota. Nõne deo inq̄t ſubiecta erit
aīa mea. At paꝝ ē eſſe ſubiectū deo. niſi ſis ꝛ
oī hūane creature ꝓpter deū ſiue abbati tā/
q̄ p̄cellenti. ſiue p̄orib ab eo ꝯſtitutis Ego
pl⁹ dico ſubdere parib. ſubdere ꝛ mīorib
Sic em̄ decet nos inq̄t īplere oēm iuſticiā
Uade ꝛ tu ad minorē. ſi vis ī iuſticia eē ꝓfe
ctus defer īferiori. mīori te inclinato. Huc/
uſqꝫ Bern̄. Idē ſmo. xlvij. Cant. ſic dicit.
Quis iuſt⁹ niſi humilꝭ. Deniqꝫ cū ſe ma/
nib baptiſte. ſ. ſui dñs inclinaret. ꝛ ille ex/
paueſceret maieſtateꝫ. Sine inq̄t. ſic decet
nos implere oēm iuſticiā. ꝯſumatõem ꝓfe/
cte iuſticie in hūilitatꝭ ꝓfectõe ꝯſtituēs. Iu
ſtus ẽ hūilis. Hucuſqꝫ Bern̄. Nec aūt iu/
ſticia in h appet in hūili. qꝛ reddit vnicuiqꝫ
ius ſuū. nõ ſumit alienū. ſed honorē dat deo
ꝛ ſibi retinet vilitatē. Hoc ꝟo meli⁹ cogno/
ſces ſi ꝯſideraueris iniuſticiā elati qui bona
dñi ſibi attribuit. De q̄ ideꝫ Bern̄. ſic dicit
lxxxiiij. Cant. Sicut de magnis bõis ma/
la oriri ſolēt. cū facti eximij de bonis domi
ni vtimur donis tāq̄ʒ nõ datis. nec damus
gl̄iam. ita ꝓfecto q̄ maximi videbanf ꝓ ac/
cepta gr̄a. ꝓ reddita mīmi reputāf apud de
um. Ego aūt parco vob. vſus ſum modeſti
orib vocib. maxio mīmoqꝫ. Sed q̄ ſentio
nõ exp̄ſſi. diſcrimē inuolui. ipe nudabo. op/
timū peſſimūqꝫ dixiſſe debuerā. naꝫ vere ꝛ
abſqꝫ dubio eo q̄ſqꝫ peſſim⁹. q̄ optimus ē. ſi
hoc ipm q̄ optim⁹ ē aſcribit ſibi. Nēpe peſ/
ſimuꝫ h. q̄ ſi dicat q̄s. Abſit. Agnoſco. Gr̄a
dei ſum id qȯ ſum. ſtudeat aūt optare glam
ꝓ gr̄a quā accepit. Nõne fur ē ꝛ latro. Audi
at q̄ hmõi ē. Ex ore tuo te iudico ſue nequā.
Quid nequi⁹ ſuo vſurpante ſibi glam dñi
ſui. Hucuſqꝫ Bern̄. Uides quō ꝓfectio iu/
ſticie ī hūilitate ꝯſiſtit. ꝛ nõ ſurripit honorē
deo. nec ſibi attribuit q̄ non dꝫ. certe nec le
dit ꝓxim. nõ em̄ diiudicat eū. nec alicui ſe p̄
fert hūilis. ſe mīorē oīb reputat. ꝛ locū no/
uiſſimū eligit ſibi. De q̄ idē Ber̄. ſic dic̄ Cā/
ti. xxxvij. Quid ſcis o hõ ſi vn⁹ ille quē for/
te oīm viliſſimū atqꝫ miſerrimū reputas. c⁹
vitā ſceleratiſſimā ac ſingularit fediſſimaꝫ
horres. ꝛ ꝓpterea illū putas ſpnēdū. nõ mõ
p̄ te. q̄ forte iam ſobrie ꝛ iuſte ꝛ pie viuere te
confidis. ſed etiā pre ceteris omnib ſcelera
tis tanq̄ʒ omniū ſceleratiſſimuꝫ. Quid ſcis
inq̄ʒ ſi melior ꝛ te ꝛ illo mutatõe dextere ex/

celſi in ſe ꝗdeꝫ futurꝰ ſit. in deo vero iã ſit. ⁊
ꝓpterea nõ mediocrẽ nõ vel penultimũ. nõ
ip̃m ſaltẽ int̃ nouiſſimos eligere locũ nos
voluit. Sed recũbe inꝗt in nouiſſimo loco
vt ſolus vicꝫ oĩm nouiſſimꝰ ſedeas. teqꝫ ne
mini nõ dico p̃feras. ſꝫ nec cõparare p̃ſumas
Hucuſqꝫ Bern̄. Hec hũilitatis virtꝰ multi/
plicibꝫ auctãtibꝫ cõmendat̃ ab eodẽ Bern̄.
Dicit em̃. lxxxv. Cant. Magna res ⁊ subli
mis ꝟtus humilitas. q̃ ꝓmeret̃ qđ nõ docet̃
digna adipiſci qđ nõ valet addiſci. digna a
ꝟbo ⁊ de ꝟbo cõcipe. qđ ſuis ip̃a ꝟbis expli
care nõ p̃t. Cur hec. Nõ qꝛ ſit meritũ. ſed qꝛ
ſic eſt placitũ corã p̃reꝟbi ſponſi aĩe ieſu xp̃i
dñi nr̃i q̇ eſt ſup omia deꝰ bñdictꝰ in ſecula.
Idẽ in ſermo. de gradibꝫ hũilitatis. Humili
tas ẽ virtꝰ q̃ hõ veriſſima ſui cognitõe ſibi/
ip̃i viſeſcit. Ideꝫ in ſmo. de natiuitate dñi.
Sola ꝟtus hũilitas leſe ẽ caritatis reparatio.
Idẽ in ep̃la ad hereticũ. Sola ꝑfecto non
ſolet gl'iari. nõ nouit p̃ſumere. ꝯtẽdere non
ꝯſueuit hũilitas. nõ ꝯtendit iudicio. nõ p̃tẽ
dit iuſticiã. qꝛ vere hũilis eſt. Porro hũili/
tas deo nos recõciliat. deo placꝫ in nobis.
Idẽ ſup Miſſus ẽ gabriel. Semp̱ ſolet eẽ
diuĩe gr̃e familiaris ꝟtus hũilitatis. Nimirũ
ꝯſuãde hũilitatis gr̃a dĩna ſolet pietas ordi
nare. vt q̃nto q̇s plus ꝑficit. eo minꝰ ſe repu
tet ꝑfeciſſe. Nã vſqꝫ ad extremũ exercitiũ ſpi
ritual' gradũ ſi q̇s ꝑfecerit aliq̇d ei de primi
gradꝰ ip̱fectõe relinquet̃. vt vix p̱mũ ſibi vi
deat̃ adeptꝰ. Idẽ ibideꝫ. Pulchra p̱mixtio
ꝟginitatis ⁊ hũilitatis. Nec mediocrit' placet
illa aĩa in q̃ hũilitas cõmẽdat ꝟginitatẽ. ⁊ ꝟ/
ginitas exornat hũilitatẽ. Sꝫ q̃nta putas
veneratiõe digna ẽ in q̃ hũilitatẽ exaltat fe/
cunditas. ⁊ partꝰ ꝯſecrat ꝟginitatẽ. Audis
ꝟginẽ. ⁊ audis humilẽ. Si nõ potes ꝟgini
tatẽ. hũilis imitare hũilitatẽ ꝟginis. Lau/
dabil' virtꝰ ꝟginitas. ſed magis hũilitas ne/
ceſſaria. Illa ꝯſulit̃. iſta p̃cipit̃. Ad illã inui
taris. ad iſtã cogeris. De illa dr̃. q̇ p̃t capere ca/
piat. de iſta dr̃. Niſi q̇s efficiat̃ ſicut paruulus
iſte nõ intrabit in regnũ celoꝝ. Illa ergo remu
nerat̃. illa exigit̃. Potes deniqꝫ ſine ꝟginita
te ſaluari. ſine hũilitate nõ potes. Põt inq̃
placere hũilitas. q̇ ꝟginitatẽ deplorat amiſ
ſam. Sine hũilitate audeo dicere. nec ꝟgi/
nitas marie placuiſſet. Sup quẽ inꝗt req̇/
eſcet ſp̃us meꝰ niſi ſup hũilẽ ⁊ q̇etũ ⁊c̃. Si ergo
maria humil' nõ fuiſſet ſup eã ſp̃uſſctũs nõ
req̇euiſſet. Si nõ ſup eã req̇euiſſet. nõ im/
pregnaſſet. quõ em̃ de ip̃o. ſine ip̃o cõcip̱et.
Patet itaqꝫ. qꝛ vt de ſp̃uſctõ ꝯcip̱et. vt ip̃a p̱
hibet. reſpexit dñs hũilitatẽ ancille ſue. po/
tius q̃ꝫ ꝟginitatẽ. Un̄ cõſtat qꝛ vt placeret
virginitas. hũilitas ꝓculdubio fecit. Quid
dicis ꝟgo ſup̱be. Maria ſe virginẽ oblita.
gloriat̃ de hũilitate. Et tu negligẽdo hũili/
tatẽ blandiris tibi de ꝟginitate. Reſpexit ait
illa humilitatẽ ancille. Que illa virgo vtiqꝫ
ſctã. virgo ſobria. virgo vtiqꝫ deuota. Nun
quid tu caſtior illa. nunq̇d deuotior. nũq̇d
tua forte pudicicia gratior caſtitate marie.
vt ſcꝫ ſine hũilitate placere ſufficias ex tua
q̃ illa nõ potuit ex ſua. Deniqꝫ q̃nto hono/
rabilior es ex ſingulari munere caſtimonie
tanto tibi tu maiorẽ iniuriã facis. q̃ꝫto vite
decorẽ fedas p̱mixtiõe ſup̱bie. Idẽ in ep̃la.
ad Henris. ep̃m. Caritas. caſtitas ⁊ humili
tas nulliꝰ coloris ſunt. ſed nõ nulliꝰ decoris.
nec mediocris decoris. q̃ dĩnos q̃ꝫ delectari
p̃nt aſpectꝰ. Quid caſtitate decoriꝰ. q̃ mun/
dũ de imundo ꝯceptũ ſemine. de hoſte do/
meſticũ. angelũ deniqꝫ de hoĩe facit. Diffe/
runt q̇dẽ int̃ ſe angelꝰ ⁊ pudicꝰ hõ. ſed felici
tate. nõ ꝟtute. ⁊ ſi illiꝰ caſtitas felicior. huiꝰ
tñ fortior eẽ cognoſcit̃. Sola ẽ caſtitas q̃ in
h̄ mortalitatis loco ⁊ tp̱e ſtatũ q̇ndã imortal'
gl'ie rep̃ntat. Sola int̃ ſolẽnia nuptiaꝝ. nu
ptiaꝝ morẽ illiꝰ btẽ regiõis vendicat ſibi. in
q̃ neqꝫ nubẽt neqꝫ nubent̃. p̱bẽs q̇dã mõ iã
celeſtis illiꝰ ꝯuerſatõis expientiã. Uas inte/
rim fragile qđ portamꝰ. in q̃ ⁊ crebro p̱iclita
mur. tenet caſtitas i ſctificatõem inſtar odo
riferi balſami. q̃ ꝯdita cadauera icorrupta
ſuant̃. ſenſus ip̃a ⁊ artꝰ ꝯtinet ⁊ ꝯſtrĩgit. ne
diſſoluant̃ i ocijs. ne corrũpãt̃ i deſiderijs.
ne carnis voluptatibꝫ cõputreſcãt. Uerꝫ q̃n
talibet venuſtate ſui. caſtitas eminere appa
ret ſine caritate. tñ nec p̃ciũ hꝫ. nec meritũ.
Nec mirꝫ qꝛ abſqꝫ illa nec bonũ fidei ſuſci/
pit̃. etiã ſi mõtes trãſferat. Scientia nec il/
la q̃ linguis loquit̃ angeloꝝ. martyriũ nec
illud. ſi tradidero inꝗt corpꝰ meũ ita vt ar/
deã. neqꝫ cũ illa q̇dlibet exiguũ reſpuit̃. Ca
ſtitas ſine caritate. lampas ſine oleo. ſubtra
he oleũ. lãpas nõ ardet. tolle caritatẽ caſti/
tas nõ placꝫ. Iã d̾ tribꝫ q̃ ꝓpoſuimꝰ. ſola tra
ctãda ẽ hũilitas q̃ duabꝫ p̃miſſis ꝟtutibꝫ i/
tm̃ eſt neceſſaria. vt abſqꝫ iſta. ille nec eſſe ꝟ/
tutes videant̃. Nempe vt caſtitas ſiue cari
tas obtineat̃. hũilitas meret̃. Qm̃ hũilibꝰ
deꝰ dat gr̃am. Seruat hũilitas etiã virtu/

tes acceptas.qꝛ nec reqͤſcit ſpūs niſi ſup q̄/
etū ꝛ hūilem.ſuatas ꝯſumat.nā virt⁹ in in/
firmitate pficit.H ē in hūilitate.inimicā oīs
gr̄e oīſq̄ȝ initiū pctī debellat ſupbiā.ꝛ tam a
ſe q̄ȝ ab aliꝭs ꝟtutibꝫ ſupbā illi⁹ ꝓpulſat tirā/
nidē.Que q̄dē ſupbia ex aliꝭs q̄buſcūq̄ȝ bo
nis viriū ſuaꝝ magis cape ſolet incremētū.
Sola hec oīm ꝓpugnaculū q̄ddā ꝟriſq̄ȝ ꝟtu
tū.eius fortiꝛ reſiſtit malicie.obuiat p̄ſum/
ptioni. Hucuſq̄ȝ Berñ. Igiꝛ habuiſti mlˡta
ꝛ pulchra de hūilitate in tractatu pñti a ve
riſſimo Berñ atq̄ȝ hūillimo. Uide vt ea ēt
q̄ de aliꝭs ꝟtutibꝫ tangit.mēte intelligas et
ope cōpleas. Sed iā ad baptiſmū dñi re
deam⁹.Poſtq̄ȝ g̊ iohēs vidit dñi volūtatez
obediuit ꝛ eū baptizauit. Nunc ergo eū bñ
ꝯſpice.Spoliat eñ ſe dñs maieſtatꝭ ſicͭ q̄li/
bet alius homūculus.ꝛ mergiꝛ in aq̄s frigi
dis.tpe frigoris magni.p nr̄o amore opaꝛ
nr̄am ſalutē.ꝯſtituēs ſacr̄m baptiſmi.ꝛ la/
uans crimīa nr̄a.Deſponſat g̊ vniuerſalez
eccl'iam.ꝛ ſingulariꝛ oēs aīas fideles.Nam
ī fide baptiſmatꝭ deſpōſamur dño ieſu xp̄o.
dicēte ꝓpha in pſona ipi⁹.Sponſabo te mi
bi in fide.Uñ hec ſolēnitas ꝛ hec operatio
magna ꝛ vtilis valde eſt.Et iō cantat eccīa
Hodie celeſti ſponſo iūcta eſt eccl'ia.qm̄
in iordane lauit xp̄s ei⁹ crimīa.Et in h ope
excellentiſſimo.tota ſe trinitas mō ſingula
ri manifeſtauit ꝛ deſcēdit.ꝛ reqͤeuit ſpūſſan
ctus ſup eū in ſpē colūbe.ꝛ vox pr̄is intonu
it.Hic eſt fili⁹ me⁹ dilect⁹ in q̄ mihi bene cō
placui.In h aūt loco dicit Berñ. Ipm in/
q̄t audite.Ecce dñe ieſu.vel nūc iā loq̄re.li/
centiā loq̄ndi hēs a pr̄e. Q̄diu dei ꝟtus et
dei ſapīa q̄i infirm⁹ aliq̄s ꝛ inſipiēs lates ī
ꝑplo.Q̄diu nobilis rex.ꝛ rex celi.fabri filiū
te paterꝭ appellari piter ꝛ putari. Etem̄ Lu
cas euāgeliſta teſtaꝛ.qm̄ adhuc fili⁹ ioſeph
putabaꝛ.O hūilitas virt⁹ xp̄i q̄ntū ꝯfūdis
ſupbiā mee vanitatꝭ.parū aliq̄d ſcio vl' ma
gis ſcire mihi videoꝛ.ꝛ iā ſilere neſcio.nam
impudenꝛ ꝛ imprudenꝛ me ingerēs ꝛ oſten
tās promptul⁹ ad loq̄ndū.velox ad docen/
dū.tard⁹ ad audiendū. Et xp̄s cū tāto tpe
ſilebat cū ſeipm abſcōdebat nunq̄ȝ inanez
gloriam metuebat.Quid timeret ab inani
glīa.q̄ eſt vera glīa pr̄is. Utiq̄ȝ timebat.ſed
nō ſibi.nob timebat ab illiſ q̄bꝫ nouerat eē
timendū.Nob cauebat.nos inſtruebat.ta/
cebat ore.ſed inſtruebat opere.ꝛ qδ docuit
poſtea ꝟbo.iā clamabat exemplo.Diſcite a
me qꝛ mitis ſuȝ ꝛ hūilis corde.Nā de īfan/
tia dñi paꝝ aliq̄d audio extunc.Iā vſq̄ȝ ad
hūc.xxx.annū nihil iuenio.Nūc vero iam
latere non p̄t.qꝛ tā manifeſte demonſtraꝛ a
pr̄e.Hucuſq̄ȝ Berñ.Et h eſt auc̄tas quā in
ſupiori tractatu allegaui.p quā hēs quō ſi/
luit dñs ihs hūiliꝛ ad nr̄az inſtructōez.Ui
des g̊ vbiq̄ȝ redolere hūilitatem.De hac li/
benꝛ tibi loq̄r.qꝛ magnifica ꝟtus ē valde.et
ea plurimū indigem⁹.eoq̄ȝ ſtudioſi⁹ q̄rēda
affectuoſiuſq̄ȝ amāda.q̄ dñs in ſingul' ſuis
actibꝫ tam ſignanꝛ ſtuduit eā obſuare.

De ieiunio ꝛ tēptatōibꝫ xp̄i.Itē de redi/
tu eius ad mr̄em.De q̄ttuoꝛ q̄bꝫ pueniꝛ ad
cordis puritatē.De oīone plura bona.De
reſiſtendo gule.Quare ꝛ p quibꝫ deus fecit
mirabilia. Caplm.xviij.

p Oſtq̄ȝ dñs ihs fuit baptizat⁹ incōti
nenti prexit in deſertū ſup quendā
montē ibi ad q̄ttuoꝛ miliaria vl' cir
ca.q̄ vocaꝛ quarētana.ꝛ ieiunauit.xl.diebꝫ ꝛ
xl.noctibꝫ.ꝛ iuxta Marcū erat ibi cū beſtiꝭſ
Cōſidera g̊ hic ꝛ attente ꝯſpice ipm.plu/
riū ei ꝟtutū exēpla tibi demonſtrat.Uadit
eñ in ſolitudiē.ieiunat.orat ꝛ vigilat.iacet
ꝛ dormit in plana tr̄a ꝛ hūiliꝛ cū beſtiꝭs con
uerſaꝛ.Cōpatere g̊ ei qꝛ ſp ꝛ vbiq̄ȝ ſed h ma
xime vita ſua penoſa eſt ꝛ corpis afflictiua.
Ac eius exēplo diſce ab eo in his exercitari

Nā q̄ttuoꝛ h tangunꝛ q̄ ſpūalis exercitiꝭ
ſunt.ꝛ mirabiliꝛ ſeinuicē adiuuant.ſ.ſolitu/
do.ieiuniuȝ.oīo ꝛ afflictio corpis. Et p iſta
maxīe puenire poſſum⁹ ad cordis puritatē
q̄ puritas vtiq̄ȝ ē nimiū poptāda.eo q̄ in ſe
oēs ꝟtutes q̄dāmō cōphēdit.Cōtinet ei ca
ritatē.hūilitatē.patiam ꝛ ceteras ꝟtutes.et
remotionē oīm vicioꝝ.qꝛ cū viciꝭs vl' cū de
fectu ꝟtutꝭ nō ſtat puritas cordis.Et ꝓpte/
rea ī collatōibꝫ ſcrōꝝ patꝝ tradiꝛ q̄ totū ex/
ercitiū monachi dȝ eē ad cordis puritatez
hñdā.Hec eñi ē p qδ hō mereꝛ videre deū.
dicēte dño ī euāge.Bti mōo corde.qm̄ ipi
deū videbūt.Et ſm Berñ.Qui clarioꝛ ē.il
le deo ꝓpinq̄oꝛ.Eſſe aūt clariſſimū peruēiſſe ē
Ad hāc āt hñdā.mltū valȝ oīo feruēs ꝛ aſſi
dua.de q̄ pleni⁹ infra doceberꝭ. Sȝ oīo cū
crapula vl' ingurgitatōe corpis vl' ei⁹ molli
cie vel ocioſitate paꝝ valet.Et iōo requiriꝛ
ieiunium ꝛ afflictio corpis.diſcreta tamen.
Naȝ indiſcreta impedit omne bonū. Pre/
terea ad oīm predictorū ꝯſumatiōez videꝛ
facere ſolitudo.Nam cū tumultu ꝛ ſtrepitu

nō pōt decent̄ oratio fieri.⁊ videre ⁊ audire
multa.vix fieri p̄t ſine impuritate ⁊ offenſa
Mors em̄ intrat ꝑ feneſtras nr̄as ad aīas
Et iō dn̄i exēplo vade in ſolitudinē.i.q̄ntū
potes te ſepa ab aliaꝝ ꝯſortio ⁊ ſis ſolitaria
ſi vis ei ꝯiūgi ⁊ ꝑ puritatē cordis eū videre.
fuge etiā collocutōes ⁊ maxīe ſeculariū ꝑſo
naꝝ. Nō q̄ras nouas deuotōnes ⁊ amicici
as. Nō impleas oc̄los ⁊ aures fantaſmati/
bꝰ vanis.⁊ oīa q̄ q̄etē animi ⁊ trāq̄llitatē mē
tis ꝑturbāt tāq̄ʒ venenoſa ⁊ aīe inimica de/
uita. Nō em̄ ſine cā ſcti p̄res petebāt nemo
ra ⁊ loca remotiſſima ab oī hoīm ꝯuerſati/
one. Et nō ſine cā mandabāt his q̄ in ceno
bijs remanebāt.ꝙ eſſent ceci ſurdi ⁊ muti.
Ut autē h̄ meliꝰ intelligas. Audi q̄d ſuꝑ h̄
dicit Bern̄.ſer.xl.Cant. Tu inq̄ʒ ſi ad ſpūſ/
ſcti incitamēta mouerꝭ.⁊ inardeſcꝭ dare ope
rā quō aīam tuā facias ſponſaʒ dei. ſedeas
ſcḋm ꝓphetam ſolitarius q̄m leuaſti te ſuꝑ te
volēs angeloꝝ dn̄o deſponſari. An nō ſup̄
te.adherere deo.atq̄ʒ vnū ſpm̄ eſſe cum eo.
Sede nāq̄ʒ ſolitariꝰ ſic̄ turtur. nihil tibi et
turbis.nihil cū multitudine ceteroꝝ.etiā q̄ʒ
obliuiſcere ꝓpl'm ⁊ domū p̄ris tui.⁊ cōcupi/
ſcet rex decorē tuū. O ſctā anīa ſola eſto vt
ſoli oīm ſerues teip̄am.quē ex oībꝫ tibi ele/
giſti. Fuge publicuʒ.fuge ⁊ ip̄os domeſti/
cos.ſecede ab inimicis ⁊ ab intimis ⁊ ab il
lo q̄ tibi miſtrat. An neſcis te verecundum
hr̄e ſponſuʒ.⁊ q̄ nequaq̄ʒ ſuā velit tibi idul
gere p̄n̄tiā.p̄n̄tibꝫ ceterꝭ. Secede g̊.ſed mē/
te nō corꝑe.ſed intentiōe.ſed deuotiōe.ſed
ſpū. Sp̄us em̄ ante faciē tuā xp̄s dn̄s.ſpi/
rituſq̄ʒ req̄rit nō corꝑis ſolitudinē q̄ʒq̄ʒ in/
terdū ⁊ corꝑe nō ocioſe te ſeꝑas cū oportu
ne potes.p̄ſertim tꝑe orōis. Et infra. So
lus es ſi nō cōia cogites.ſi nō affectes p̄n̄tia
ſi deſpicias qḋ multi ſuſcipiunt. ſi faſtidias
qḋ multi deſiderāt.ſi iurgia deuites. ſi dā/
na nō ſentias.ſi nō recorderꝭ iniuriaꝝ.alio/
q̄n nec ſi ſolus corꝑe es.ſolꝰ es. Uides ne
poſſe te eſſe ſolū etiā int̄ multos.⁊ int̄ mul/
tos cū ſolus es.ſolus es in q̄cūq̄ʒ hoīm cō
uerſeris freq̄ntia tm̄ caue aliene ꝯuerſati/
onis eſſe aut curioſus explorator aut teme
rariꝰ iudex. Huc uſq̄ʒ Bern̄. Uides quō ne
ceſſaria ſit ſolitudo.⁊ quō nō ſufficit corꝑal'
ſine mentali. Sed vt mētalis habeat̄ opor
tet corꝑalē eſſe artiſſimā vt mens ꝑ exterio
ra nō effluat.vt ſe cū ſponſo ſuo recolligere
poſſit. Igit̄ toto affectu.toto poſſe tuo co/

neris imitari dn̄m ihm̄ ſpōſum ⁊ ſolitudīe
⁊ orōne ⁊ ieiunio ⁊ corꝑis afflictōibꝫ diſcre/
tis. In eo vero ꝙ cōuerſat̄ cū beſtijs. diſce
int̄ alios hūilit̄ ꝯuerſari. ⁊ eq̄nimit̄ tolera/
re.etiā eos q̄ tibi vident̄ aliq̄n irrōnabilit̄ ſe
hr̄e. Ip̄m aūt dn̄m ſepe in hac ſolitudīe vi/
ſita.ꝯſpiciēs eū q̄lit̄ ꝯuerſat̄ ibidē. Et maxi
me q̄liter iacet de nocte in t̄ra. Quelibʒ em̄
aīa fidelis deberet eū in die ſemel ad minꝰ
viſitare. Maxie ab ephia vſq̄ʒ ad.xl.dies q̄
bus ibi manebat. Cōpletis aūt.xl.diebꝫ do
minꝰ eſuriuit. Tūc temptator acceſſit ad eū
volens explorare vtꝝ fuiſſet filiꝰ dei. Tem/
ptauitq̄ʒ eū de gula dicēſ. Si filiꝰ dī es dic
vt lapides iſti panes fiāt.ſed nō potuit ma/
giſtrū decipe. Talit̄ em̄ rn̄dit.⁊ ſic ſe habu/
it.ꝙ nec in tēptatōe gule ſuccubuit nec ſci/
re aduerſariꝰ potuit. quod voluit. Nō em̄
negauit nec aſſeruit eſſe filiū dei. ſed eū au/
ctoritate ſcp̄ture cōuicit. Et nota hic exem
plo dn̄i eſſe reſiſtēdū gule. Nā ab eo incho
andū eſt ſi vicia volumꝰ ſuꝑare. Uidet̄ em̄
ꝙ q̄ gule ſuccūbit imbecilliſ reddat̄ ad alia
vicia deuincēda. Sic em̄ dicit glo. in loco
iſto ſuꝑ Math. Niſi p̄us gula refrenet̄ fru
ſtra ꝯtra alia vicia laborat̄. Poſtea diabolꝰ
aſſumpſit eū ⁊ portabat eū in hierl'm. q̄ di/
ſtat inde ꝑ.xviij.miliaria vl' circa. Has autē
locoꝝ diſtātias q̄s pluries in h̄ opuſculo ti
bi narro.ab his audiui q̄ in illis ꝑtibꝫ fue/
rūt. Cōſidera hic benignitatē ⁊ patienciaʒ
dn̄i. Permiſit ei ſe portari ⁊ ꝯtrectari ab il
la cruenta beſtia.q̄ ſuū ⁊ oīm amatoꝝ ſuoꝝ
ſanguinē ſitiebat. Statuēs aūt eū ſuꝑ pin/
naculū tēpli.temptauit eū de vana gl'a.ſil'r
volens explorare qḋ ſup̄. Sed ⁊ h̄ auctori
tate ſcp̄ture deuincit̄ ⁊ ſua intentōe fruſtra
tur. Ex tunc g̊ ſcḋm Bern̄.ſuꝑ pſ̄. Qui habi/
tat. Quia dn̄s nihil oñdit diuinitatꝭ arbi/
tratꝰ eſt hoſtꝭ eū eſſe hoīem.tēptauit eū ter/
cio vt hoīem. Exinde g̊ aſſumēs eū repor/
tauit in montē excelſuʒ ꝓpe.dictū montē de
q̄rentana ꝑ duo miliaria.⁊ tūc tēptauit euʒ
de auaricia.ſed ⁊ h̄ homicida ille ſuccubuit
Uidiſti quō dn̄s ieſus fuit ꝯtrectatꝰ ⁊ tem
ptatꝰ. Miraris g̊ ſi nos tēptemur. fuit etiā
ip̄e alias tēptatꝰ. Un̄ Bern̄.dicit. Qui q̄r/
tā temptationē de dn̄o nō legit.ig̊rat ſcp̄tu
ram.q̄ dicit ꝙ tēptatio eſt vita hoīs ſuꝑ ter/
ram. Apl's q̄ʒ dicit eū fuiſſe tēptatū ꝑ omīa
ꝓ ſil'itudīe abſq̄ʒ pctō. Uictoria itaq̄ʒ facta.
venerūt angeli ⁊ miſtrabāt ei. Hic aūt dili.

genter attēde ⁊ ꝯſpice dn̄m comedentē ſo/
lum circūdātib⁹ angelis. ⁊ ꝯſidera bn̄ oīa
que ſequent̄. q2 pulcra ſunt ⁊ deuota valde.
Et q̄ro q̄d angeli miniſtrabāt vt comede/
ret poſt tā longū ieiuniū. De hoc ſcͥptura n̄
loquit̄. Poſſum⁹ aūt hoc victorioſum prā/
diū ſic volum⁹ ordinare. Et quidē ſi e⁹ po/
tentiā ꝯſiderem⁹ expedita ē queſtio. q2 res
quas vellet creare ⁊ de creatis hr̄e poterat
p ſue arbitrio volūtatſ. Sꝫ nō inuenim⁹ ꝙ
hac potētia p ſe vl' p diſcipulis ſuis vſus fu
erit. p turbis aūt fecit q̄s pauit duab⁹ vicib⁹
in multitudine magna de panib⁹ paucſ. De
diſcipulis aūt legim⁹ ꝙ eo p̄nte ſpicas vel/
lebāt ꝓpter famē ⁊ ꝯmedebāt. Sil'r cū fati/
gat⁹ ex itinere ſedebat ſup puteū loq̄ns cuꝫ
ſamaritana. nō d̄r ꝙ creauit cibos ſꝫ ꝙ miſit
diſcipulos in ciuitatē ad querenduꝫ cibos.
Nec eſt veriſimile ꝙ p miraculū. q2 miracl'a
faciebat ad alioꝝ edificatōꝫ ⁊ in p̄ntia pluri
um. ſꝫ hic nō erant niſi angeli. Quid ḡ circa
h̄ meditabimur ī mēte. Nāq3 illo nō erat ha
bitatio hoīm nec cibi pati. ſꝫ aliūde pata ci/
baria portauerūt angeli ei. ſic ꝯtigit danieli
Cū eīn abacuc ꝓpheta paraſſet pulmentū p
meſſorib⁹ ſuis. portauit eū angel⁹ dn̄i p ca/
pillos de iudea in babylonē ad danieleꝫ vt
comederet. ⁊ poſtea in momēto eū reporta/
uit. Immoremur ḡ hic ⁊ hūc modū aſſuma
mus ⁊ iocūdemur cū dn̄o in h̄ prandio ſuo
ſentiatq3 mr̄ ſua excellētiſſima de hac eadeꝫ
iocūditate ⁊ victoria. Pie aūt ac deuote ſic
meditemur. Venerūt angeli ſathana repulſo
in multitudine magna ad dn̄m Ihm xp̄m.
⁊ adorātes eū pciderūt in terram dicentes
Saluete dn̄e ih̄u de⁹ ⁊ dn̄s noſter ⁊ dn̄s hu
militer ac benigne recepit eos. ⁊ cū capitſ in
clinatiōe cogitās ſe fore hoiem minoratuꝫ
paulomin⁹ ab angel'. Dicūt ei angeli. Domi
ne multū ieiunaſtſ. q̄d vultis vt vob' pem⁹.
Et ille. Ite ad mr̄em meaꝫ chariſſimā. et ſi
q̄d hꝫ ad man⁹. deferte. q2 d̄ nullis cibis ſic
libēter veſcor ſic de ſuis. Tūc duo ex ipis p
gentes in momēto fuerūt cū ea. ⁊ eā reueren
ter ſalutātes ambaſiatā faciūt ⁊ modicū pul
mentū. q̄d ſibi ⁊ ioſeph ⁊ panē cū tobalia et
aliis oportunis portāt. Et forte dn̄a etiam
aliq̄s piſciculos ſi potuit pcurauit. Reuerſi
ḡ portāt in plana terra. ⁊ mēſe bn̄dictiōꝫ ſo
lēniter pagūt. Cōſpice aūt eū hic bn̄ ī ſingu
lis q̄ agit. Sedet eīn in terra cōpoſite ac cu
rialit ⁊ ſobrie comedit circūſtant angeli mi/
niſtrātes dn̄o ſuo. Ali⁹ ſeruit ei de pane. ali
us de vino. ali⁹ parat piſciculos. ⁊ alij cātāt
de cāticis ſyon ⁊ iocundant. ⁊ diē feſtū agūt
corā eo. Si liceat dici. pmixtū eſt h̄ feſtū cō/
paſſione pmaxīa. ꝓpter quā ⁊ nos deberem⁹
plorare. Cōſpiciūt eīn eū reuerēter ⁊ ꝯſide/
rātes deū ⁊ dn̄m ſuū ⁊ toti⁹ mūdi creatorē q̄
dat eſcā oīm carni ſic hūiliatuꝫ. ⁊ ſuſtētatiōe
cibi corpalis indigentē. ⁊ comedentē ſic ce/
teros de pp'lo. mouent̄ cōpaſſiōe. clamares ⁊
diceres. O dn̄e q̄nta feciſtis. oīa opa veſtra
ſunt plena ſtupore. adiuuate me vt ego ali/
qua patiar p vob. q̄ p me tot ⁊ tāta ſuſtinui/
ſtis. Certe h̄ ſolū te in ei⁹ amore deberet ve
hemēter accēdere. Tandē ſumpta refectiōe
dicit angelis vt reportēt res. ⁊ dicāt mr̄i ꝙ
cito redibit ad eā. Ipis autē reuerſis d̄t oī/
bus. Redite vos ad p̄rem ⁊ ad gaudia vr̄a.
me eīn adhuc pegrinari oportet. Rogo aūt
vos vt me recōmendetſ patri ⁊ toti curie ce
leſti. Qui pcidētes in terrā ⁊ bn̄dictiōeꝫ pe/
tentes. ea recepta redierūt ad patriā ei⁹ iuſ/
ſa cōplētes. ⁊ de ei⁹ victoria. ⁊ de his nouis
totā celeſtē curiā impleuerūt. Dn̄s aūt ih̄s
volēs redire ad mr̄em cepit de mōte deſcen
dere. Cōſpice nūc etiā bn̄ eū. quō ſol⁹ vadit
pedib⁹ nudis dn̄s oīm ⁊ ei vehemēter cōpa
tere. Venit aūt ad iordanē queꝫ Iohēs vi/
dens ad ſe venientē oñdit eū digito dicēs.
Ecce agn⁹ dei. ecce q̄ tollit pctā mundi. ipſe
eſt ſup quē vidi ſpm̄ſcm̄ quieſcentē quando
baptizaui eū. Et etiā altera die duꝫ videret
ambulantē iuxta iordanem dixit ſil'r. Ecce
agn⁹ dei. Tūc andreas ⁊ etiā vn⁹ ali⁹ ex diſci
pulis iohis iuerūt poſt ihm. Benign⁹ autē
dn̄s ſitiēs eoꝝ ſalutē vt daret eis de ſe fidu
ciā. vertit ſe ad eos ⁊ dixit. Quid q̄ritis. At
illi dixerūt. Rabi vbi habitas. ⁊ ipſe duxit
eos ad domū in q̄ tūc ſe reducebat in ptib⁹
illis. ⁊ ſteterunt cū eo vna die. Poſtea duxit
andreas petꝝ frēm ſuū ad ihm quē alacrit̄
ſuſcepit. Sciebat eīn q̄d de eo erat factur⁹.
Et dixit ei. Tu vocaberſ cephas. ⁊ ſic in ali
qualē noticiā ⁊ familiaritatē venit cum eis
Poſtea volēs dn̄s ih̄s redire in galyleā ad
mr̄em diſceſſit de ptib⁹ illis ⁊ cepit reuerti.
Quē etiā nūc cōpatiēdo reſpice ⁊ vade ſem
per cū eo. Nā ſol⁹ vadit more ſolito nudis
pedib⁹ p tā longā quattuordecim miliario/
rū viā. Cū aūt domū deuenit mr̄ eū vidēs.
vltra q̄ dici poſſet exhilarata ſurgit. occur/
rit. ⁊ in amplex⁹ ſtrictiſſimos recipit. cui ipē

ſerenereter inclinauit ⁊ etiā nutritio ſuo ioſeph ⁊ cū eis more ſolito māſit.

Feria quarta

De apertione libri in ſynagoga

Capitulum.xix.

b Hucuſq3 per dei grām vitā dñi Jhu ordinate tetigim⁹ pax vel quaſi nihil ð his q̄ ſibi cōtigerūt. vel ꝑ ipm facta ſunt obmittētes. Sed nō ſic deinceps facere intēdo. Nimis em̄ eſſet longū oīa que dixit ⁊ fecit. in meditatiōes redigere. maxime q2 noſtre ſolicitudinis d3 eſſe facta xpi ꝯtinue more beate cecilie portare in ſecreto pectoris noſtri. Igit̄ aliqua ex geſtis ei⁹ colligam⁹ in q̄bus meditādo verſemur aſſidue. ⁊ h̄ vſq3 ad paſſionē ſuā. Ex tūc em̄ nihil eſt obmittēdum. Alia etiā nō debem⁹ ex toto dimittere q̄n ꝑ loco ⁊ tpe meditemur in eis. Meditatōnes aūt nō intēdo deinceps plixius tractare niſi raro. Sufficit em̄ q̄ rē ꝑ eū geſtā vel dictam añ oculos mētis ponas. ⁊ q̄ cū eo cōuerſeris et familiaris ei fias. Nā in h̄ videtur haberi maior dulcedo ⁊ deuotio efficacior. ⁊ quaſi tot⁹ fruct⁹ hax meditationū ꝯſiſtere. vt vbiq3 ⁊ ſp intuearis eū deuote i aliquo actu ſuo vt q̄n ſtat cū diſcipulis ſuis. q̄n cū peccatorib⁊ q̄n etiā loquit̄ eis. q̄n p̄dicat turbe. q̄n vadit ⁊ q̄n ſedet. q̄n dormit et q̄n vigilat. q̄n comedit. ⁊ q̄n aliis miſtrat. q̄n ſanat egrotos. ⁊ q̄n alia facit miracula. In his aūt ⁊ ſimilib⁊ ꝯſidera oēs geſt⁹ ſuos. maxime ꝯtemplās faciē ei⁹ ſi potes imaginari qḋ ſup oia p̄dicta mihi videt̄ difficili⁹ Illḋ etiā attēte obſua ſi forte ipe te cū benignitate reſpiciat. Et tibi hec ſint ꝓ recurſu ⁊ doctrina omniū q̄ ſequūt̄. ⁊ vbicūq3 narrauero ſi alit̄ non expſſero ſingulares meditationes. vel iſtas omiſero recurras ad hūc locū ⁊ ſuffic̄ tibi. Ad narratiōem aūt ſequētiū accedam⁹

Poſtq3 ḡ dñs Jhs rediit a baptiſmo cōuerſabat̄ humilitat3 magiſter humiliter. vt ante ſolit⁹ erat. Cepit tñ paulatim ſe manifeſtare aliquib⁊ docēdo ⁊ p̄dicādo occulte Nō em̄ ꝑ totū annū ſequentē p̄dicatiōis officiū publice d̄r aſſumpſiſſe videlicet vſq3 ad miraculū de nuptiis. qḋ fuit eodē die quando fuit baptizat⁹ anno reuoluto. Et ſi aliq̄n p̄dicabat. ⁊ diſcipuli baptizabāt. nō tñ adeo p̄dicatōem ipam ꝑ ſe ⁊ ſuos frequētabat añ iohānis icarceratōz ſicut poſt. ex hoc nobis tribuēs ſtupēde humilitat3 exemplū. dū iohanni ſe lōge ⁊ lōge inferiori in p̄dicationis officio ꝑut ex ſupiorib⁊ pie pcipi aut cogitari poteſt humilit̄ deferebat. Nō ḡ cepit cum boatu ⁊ pompa ſ3 humiliter ⁊ paulatim. Quadā ḡ die ſabbati dū eſſet in ſynagoga cū aliis in ecclia iudeox. ſurrexit legere in libro Iſaie. ⁊ legit locū vbi ſcriptū eſt. Spūs dñi ſup me. ꝓpter qḋ vnxit me. euangelizare paupib⁊ miſit me. Et tūc cū plicuiſſet librū dixit. Hec ſcriptura impleta eſt hodie in aurib⁊ veſtris. Cōſpice ḡ eū quō humiliter ſuſcipiēs lectox officiū benigno ⁊ placito vultu legit inter eos et exponit ſcripturā. Et q̄modo humilit̄ ſe incipit manifeſtare dū dicit. Hodie impleta eſt h̄ ſcriptura. i. ego ſū3 ille de quo loquit̄. Et ora omniū erāt in eū intēta. ꝓpter efficaciā verbox. ⁊ aſpectū hūilem ⁊ decox. Fuit em̄ pulcerrim⁹. fuit etiā3 eloquētiſſim⁹. Et de vtroq3 ſic ꝑ ꝓphetā3 dictū fuerat. Specioſus forma p̄ filiis hoim diffuſa eſt grā in la. tuis.

De vocatione diſcipulorum

Capitulum.xx.

c Cepit etiā dñs ihs vocare diſcipl'os ⁊ ſe ſollicitū reddere circa nr̄am ſalutem ſp hūilitate ſeruata. Et vocauit petrū ⁊ andreā trib⁊ vicib⁊. Prima de q̄ dictū eſt ſupra. q̄n erat circa iordanē. ⁊ tūc ī aliqualē venerūt ei⁹ noticiā. Secūda de naui. q̄n ceperūt piſces. vt narrat Lucas. Tūc ei ſecuti ſunt eū aīo redeūdi ad ꝓpria. Cepert tñ audire doctrina ipſi⁹. Tertia de naui vt narrat matthe⁹ cū dixit. Uenite poſt me faciā vos piſcatores hoim. tūc relict3 rethib⁊ ſecuti ſunt eū. Silr̄ vocauit Jacobū ⁊ Johannē in p̄dict3 duab⁊ vicib⁊ vltimis. Et in eiſdē locis ꝯtinet̄ de ipis. in q̄b⁊ cōtinet̄ de petro ⁊ andrea. vocauit etiā iohēm ð nuptiis. vt dic̄ Hiero. In textu tñ euāgeliū nō habet̄. Itē vocauit philippū dicēs. Seq̄re me Silr̄ mattheū publicanū. De mō ꝟo vocatiōis aliox nō eſt ſcriptū. Cōſidera ḡ ⁊ ꝯſpice eū in p̄dictis vocatiōib⁊ ⁊ ꝯuerſatione cū ipis. q̄3 affectuoſe vocat eos. reddens ſe eis affabilē ⁊ domeſticū ⁊ obſeq̄oſum. attrahēs eos int⁹ et extra. ducēdo etiā eos ad domū mr̄is. et familiarit̄ vadēs ad domos eoru3. Docebat ⁊ inſtruebat eos et curā ð ipis habebat p̄cipuā ſic̄ mr̄ de vnico filio. Dicit̄ q̄ beat⁹ petr⁹ referebat q̄ q̄n in aliq̄ loco dormiebat cū eis. ſurgēs de nocte. et ſi aliquem

coꝝ inueniebat diſcoopertū recooperiebat
eoſ.qꝛ tenerrime diligebat eos. Sciebat ei
q̇d de ipis erat facturꝰ.q̄uis eſſent homīes
rudis ꝯditiōis ⁊ humilis natiōis.tn̄ princi
pes mūdi ⁊ duces in bello ſpūali omniū fi/
deliū ꝯſtituturꝰ eos erat. Et ꝯſidera ꝑ deo
a qualibꝫ cepit eccl'ia. Noluit em̄ dn̄s elige
re ſapiētes ⁊ potentes huiꝰ ſeculi.ne ipoꝝ ꝓ
bitati aſcriberēt opa que fiēda erant . ſꝫ ſibi
hec reſeruauit ⁊ in ſua bonitate potentia et
ſapiētia nos redemit.

De cōuerſione aq̄ in vinū ad nuptias.
Capitulū.xxj.

Q Uamuis dubiū ſit cuiꝰ fuerant nu/
ptie in chana galilee ſicut magiſter ī hi
ſtoria ſcolaſtica tāgit. Nos tn̄ medi
temur fuiſſe iohis euāgeliſte qđ habet in ꝓ
logo ſuꝑ Joh. vbi Hiero. affirmare h̄ vide
tur. In eis dn̄a nr̄a fuit. nō tn̄ inuitata tāq̄
extranea. ſꝫ q̄ſi maior ⁊ dignior ⁊ ꝑmogeni/
ta inter ſorores. fuit ī domo ſoroꝝ q̄ſi in do
mo ſua ⁊ tāq̄ admiſtratrix ⁊ dn̄a nuptiaruꝫ
Qđ ex tribꝫ colligere poſſumꝰ. Primo ex eo
ꝙ in eis ꝯtinet ꝙ mr̄ Jeſu erat ibi. ⁊ de ieſu
⁊ diſcipulis ꝙ erāt vocati. ⁊ ſic de alijs q̇ ibi
fuerūt intelligi debet. Cū ergo ſoror eiꝰ ma/
ria ſalome vxor zebedei iuiſſet ad eam naza
reth. q̄ diſtat a loco de chana ꝑ q̄ttuor mili
aria vel circa. dicēs ꝙ volebat facere nupti/
as filio ſuo iohi. ipa iuit cū ea ⁊ ꝑuenit aliq̄t
dies ad ꝑparatōꝫ. ita ꝙ qn̄ alij erāt inuitati
ipa iā erat ibi Scđo ex eo colligere poſſu
mus ꝙ ipa ꝑpēdit defectū vini. vn̄ ipa non
erat ſicut vna ex diſcūbentibꝫ. ſꝫ ſicut ꝑ cuiꝰ ma/
nus res ibāt. Et iō vidit ſibi deficere vinuꝫ
Si ei tūc diſcubuiſſet. nunq̇d iuxta filium
int̄ hoīes mater verecūda ſurrexiſſet . Et ſi
alibi īter mulieres nūq̇d ꝑpendiſſꝫ defectū
vini magꝭ q̄ alie. ⁊ ſi ꝑpendiſſet nūq̇d ſurre/
xiſſet de prādio ⁊ iret ad filiū. Incōueniētia
hec viderent. Et iō veriſimile eſt ꝙ tūc non
diſcūbebat . De ipa naq̄ dicit ꝙ erat valde
obſequioſa. Tertio colligit ex eo ꝙ ipa ꝑ
cepit miſtris vt irēt ad filiū ⁊ facerēt qđ mā
daret. Et ſic videt ꝙ ꝑcepiſſet eis ⁊ ꝙ nuptie
gubernabāt ꝑ eā. ⁊ iō ſollicita fuit ne ibi de/
fectus ꝯtingeret. Igit ſcḋm modū hūc cōſpi
ce dn̄m Jhm int̄ alios comedentē ſicut vnum
quēuis de ꝑplo. ⁊ ſedentē in loco hūili. nō in
ter maiores. put ex loco ipo colligimꝰ Non
em̄ ſuꝑboꝝ more volebat ꝑmos recubitꝰ in
cenis. nā docturꝰ erat. Cū inuitatꝰ fueris ad
nuptias recūbe in nouiſſimo loco. Ipſe ꝟo
cepit ꝑus facere q̄ docere. Cōſpice etiā do
minā obſeq̄oſam alacrē ⁊ ſollicitā in cūctis
faciēdis ⁊ ꝑbentē ⁊ oſtendentē miſtris quid
⁊ qualiter diſcūbētibꝫ deferāt. Cumq̄ ꝓpe fi
nem ꝯuiuij rediret ad eā miniſtri dicentes
Nō habemꝰ plꝰ de vino ꝙ apponamus eis.
Ipa rn̄dit. Ego ꝓcurabo ꝙ habebitis. expe
ctate parūper. ⁊ exiēs ad filiū q̇ humiliter vt
dixi ſedebat in fine mēſe ꝓpe oſtiū camere. di
xit ei. Fili mi hic vinū deficit ⁊ hec nr̄a ſoror
eſt pauꝑ ⁊ neſcio qualit habere poſſumus.
Qui rn̄dit. Quid mihi ⁊ tibi ē mulier. Dura
videt rn̄ſio ſꝫ ad nr̄am inſtructiōeꝫ fuit. ſcḋm
Bern̄. q̇ in h̄ loco ſic dicit ſmōe. vij. i epipha/
nia. Sermo incipit. In opibꝫ dn̄i. Quid ti
bi ⁊ illi dn̄e. Nōne qđ filio ⁊ mr̄i. q̇d ad illaꝫ
ꝑtinet q̄ris. cū ſis benedictꝰ fructꝰ vētris eiꝰ
immaculati Nōne ipa eſt q̄ ſaluo pudore cō
cepit ⁊ ſine pudore peꝑit. Nōne ipa eſt in cu
ius vtero nouē mēſibꝫ moratꝰ es. cuiꝰ virgi/
neis vberibꝫ lactatꝰ es. cū qua duodeci āno
rum factꝰ de hierl'm deſcēdiſti ⁊ eras ſubdi
tus illi. Nūc ḡ dn̄e q̇d moleſtꝰ es illi dicens
Quid tibi ⁊ mihi. Multū ꝑ omnē modū. ſꝫ
iam manifeſte video ꝙ nō velut indignans
aut ꝯfundere volēs ꝟginis ⁊ mr̄is teneraꝫ
verecūdiā dixeris. Quid mihi ⁊ tibi. Ueni
entibꝫ em̄ ad te iuxta ꝑceptū miniſtris . nihil
cūctatꝰ. facis qđ ſuggeſſit. Ut q̇d ḡ fratres
vt q̇d rn̄derat ꝑus vtiq̄ ꝓpter nos ⁊ ꝯuerſos
ad dn̄m. vt iā nō ſollicitet carnaliū cura pa/
rentū. ⁊ neceſſitudines ille nō impediāt ex/
ercitiū ſpūale. Q̄diu em̄ de mūdo ſumꝰ. de
bitores nos ꝯſtat eſſe ꝑentibꝫ. At poſtq̄ re/
liquimꝰ noſmetipos. multo magꝭ ab eoꝝ ſo
licitudine liberi ſumꝰ. Un̄ legimꝰ frēm q̄n/
dam in heremo ꝯuerſantē cū ad eū carnalis
frater auxilij gr̄a aduenisset rn̄diſſe vt adiret
alteꝝ fratrē eoꝝ. cū ille vtiq̄ iā obiſſet. Cun
q̄ admiratꝰ q̇ venerat rn̄deret. qꝛ ille obijt.
heremita q̇ꝫ ſe ſilr obiſſe rn̄dit . Optime er/
go docuit dn̄s ne ſollicici ſimꝰ. ſuꝑ ꝓpinquis
carnis nr̄e plꝰ q̄ religio poſtulet. qn̄ ipe ma
tri ⁊ tali mr̄i rn̄dit. Quid mihi ⁊ tibi o muli
er. Sic ⁊ in alio loco. Cū ſuggereret ei q̇dā
qm̄ mr̄ eiꝰ ⁊ frēs foris ſtarēt. querētes ei loq̇
Rn̄dit. Que ē mr̄ mea ⁊ frēs mei. Ubi mo/
do ſunt q̇ tā carnalit ⁊ inanit ſuꝑ carnalibꝫ
ꝓpinq̇s ſuis ſoliciti ſūt ac ſi adhuc viuerent
cū eis. ⁊ ipi cū eis. Hucuſq̄ Bern̄. De hac
ḡ rn̄ſione mr̄ nō diffidēs ſꝫ de ſua benigni/

tate p̃ſumẽs redijt ad miniſtros ⁊ dixit. Ite ad filiũ meũ et q̃cq̃d vob̃ dixerit facite. qui cũtes impleuerũt iuxta dñi mãdatũ idrias aqua. Quo facto dixit eiſ. Haurite nũc ⁊ ferte architriclino In h̃ aũt nota ꝑmo diſcretionẽ dñi. qꝛ ꝑmo miſit magis honorabili viro. Scđo ꝙ ipe ſedebat lõge ab eo cũ diceret. ferte illi. q̃ſi ab eo remoto. Sꝫ cuꝫ ille ſederet in loco magis honorabili. colligere poſſũ⁹ ꝙ dñs noluit ibi ſede iuxta eũ imo elegit ſibi hũiliorẽ locũ Miniſtri g̊ dederũt vinum illi et alijs diuulgãtes miraculũ. q̊niã ipi ſciebãt quõ factũ fuerat. ⁊ crediderũt in eũ diſcipuli ei⁹. Finito aũt ꝯuiuio dñs Jeſus. vocauit Johẽm ſeorſum dicẽs. Dimitte hãc vxorẽ tuã ⁊ ſequere me. qꝛ ad altiores nuptias te ꝑducã. q̃ ſecut⁹ eſt eũ. In h̃ ergo ꝙ dñs nuptijs ĩterfuit matrimoniũ carnale approbauit tãq̃ꝫ a deo inſtitutũ. Sꝫ ĩ hoc ꝙ vocauit Johẽm de nuptijs apte dedit intelligere ꝙ lõge digni⁹ eſt ſpũale mr̃imoniũ q̃ꝫ carnale. Receſſit g̊ inde dñs Jeſus volẽs his q̃ ad ſalutẽ hoim ꝑtinẽt deinceps publice ⁊ palã intẽdere. Pri⁹ aũt voluit reducere mr̃em ad domũ ſuã. Talẽ em̃ dñam. talẽ ſocietatẽ hr̃e decebat. Accipit g̊ ⁊ eã ⁊ Johẽm ⁊ alios diſcipulos ⁊ iuerũt in chapharnauꝫ ꝓpe nazareth. ⁊ poſt aliq̃t dies nazareth Cõſpice g̊ eos ꝑ viã qualit̃ vadũt pariter mat̃ ⁊ fili⁹. humilit̃ vadũt ⁊ pedeſtres. ſꝫ multuꝫ amãter. O q̃les duo ſunt illi. nũq̃ꝫ alij tales duo in terra viſi fuerũt. Cõſpice etiaꝫ diſcipulos reuerẽter ſequẽtes ⁊ auſcultãtes verba dñi. Nõ em̃ ipe erat ocioſus. ſemꝑ quippe aliq̃d boni faciebat aut dicebat. nõ poterat in tali comitatu tediũ cõmeantibus generari.

De ſmone dñi in mõte quẽ incepit a paupertate Capitulum. xxij.

c Onuocãs dñs ihs diſcipulos ſeorſum a turbis aſcẽdit cũ eis in mõtẽ thaboꝛ ꝓpe nazareth ad duo miliaria vt eos imbueret eloquijs ſuis. Decebat em̃ ꝙ eos ꝑus ⁊ ſuꝑ alios inſtrueret. q̃s ſuꝑ alios ꝯſtituturus erat mgr̃os ⁊ duces. Tunc g̊ de multis inſtruxit. ⁊ ſermo ille pulcerrim⁹ fuit ⁊ copioſ⁹. Nec miꝝ qꝛ os dñi cõpilauit eũ. Docuit aũt eos de beatitudinibꝫ. d̃ orõne ieiunio ⁊ elemoſyna. alijſq̃ꝫ plurimis ad ṽtutes ꝑtinẽtibꝫ q̃ in ipo euãgelio poteris reperire. Legas euꝫ diligẽter ⁊ ſepe. ⁊ cõmẽda memorie q̃ in ipo dicunt̃. qꝛ ſpũaliſſima ſũt Et tñ nũc nõ ꝓſequoꝛ. qꝛ nimis foret longũ nec tales expoſitiões bñ vident̃ ſꝑ in meditatiões cadere. Q̃uis ad tuã inſtructiõꝫ talia ꝓut mihi occurrẽt interſerã. Et etiã moralia ⁊ auctoꝛitates ſanctoꝝ. Hoc g̊ hic tetigiſſe ſufficiat ꝙ dñs initiũ ſmonis huius a pauꝑtate incepit. dans ĩtelligere ꝙ pauꝑtas eſt toti⁹ ſpũalis exercitij ꝑmariũ fundamentũ. Nõ em̃ expedite põt ſequi xp̃m pauꝑtatis ſpeculũ q̃ onerat⁹ eſt ĩ tꝑalibꝫ rebꝫ. Nec eſt liber ſꝫ ſeru⁹ q̃ animi affectõꝫ ſubijcit iſtis rebus trãſeuntibꝫ. Idcirco dixit. Beati pauperes ſpũ ⁊c. Ei⁹ em̃ rei q̃ꝫ affectuoſe diligo me ſeruũ ſpõte ꝯſtituo. Nã amoꝛ eſt aĩe põdus. poꝛtãs eã quocũq̃ꝫ ipe fert̃. vt dic̃ Aug. xiij. ꝯfeſ. Et iõ nihil oĩno eſt amãdũ niſi deus vl̃ mere ꝓpter deũ. Merito g̊ beat⁹ dicit̃ pauꝑ q̃ ꝓpter deũ cetera vilipẽdit. Jã em̃ ꝑ magna ꝑte deo ſuo ꝯiunct⁹ eſt. De hac aũt pauꝑtate ſic dic̃ Berñ. in. iiij. ſmo. de aduentu. Magna q̃dã pẽna eſt pauꝑtas q̃ tã cito volat̃ in regnũ celoꝝ. Nã in alijs ṽtutibꝫ q̃ ſequunt̃ ꝓmiſſio futuro tꝑe indicat̃. pauꝑtati nõ tã ꝓmittit̃ q̃ꝫ dat̃. Vñ ⁊ in p̃nti tẽpore enũciatũ eſt. qm̃ ipoꝝ eſt regnũ celoꝛum. Videm⁹ em̃ paupes aliq̃s. q̃ ſi verã pauꝑtatem haberẽt nõ adeo puſillanimes iuenirẽtur ⁊ triſtes. vtpote reges ⁊ reges celi. Sed aliq̃ ſunt q̃ paupes eſſe volũt. eo tñ pacto vt nihil eis deſit. ⁊ ſic diligũt pauꝑtatẽ vt nullã inopiã patiant̃. Idẽ ſmone. xxi. Cañ. Et ego ſi exaltat⁹ fuero a terra. Audacter dico omia trahã ad meipum. Nec em̃ temerarie vſurpo mihi fr̃is mei vocẽ cui⁹ me induo ſimilitudine. Et ſi ita eſt nõ putẽt diuites huius ſeculi. frẽs xp̃i ſola poſſidere celeſtia. q̃a audiũt dicentẽ. Bt̃i paupes ſpũ qꝛ ipi poſſident ⁊ terrenũ. ⁊ quẽ tangã nihil habentes. om̃ia poſſidẽtes. nõ mẽdicãtes vt miſeri. ſꝫ vt deũ poſſidẽtes. eo ꝓ certo magis deũꝫ q̊ minus cupidi. Deniq̃ꝫ fideli hoi tot⁹ mũd⁹ diuitiaꝝ eſt. Tot⁹ plane qꝛ tã aduerſa q̃ꝫ ꝓſpera ipi⁹ eq̃ om̃ia ſeruiũt ei ⁊ cooꝑant̃ ĩ bonum. Ergo auar⁹ terrena eſurit vt mẽdicus fidelis ꝯtẽnit vt dñs. Ille poſſidẽdo mẽdicat. iſte cõtemnẽdo ſeruat. Quere a q̊uis eorum q̃ inſatiabili coꝛde lucris temꝑalibꝫ inhiant. q̃dnã de his ſentiãt q̃ ſua vendẽtes ⁊ dãtes paupibꝫ regnũ celoꝝ ꝓ terrena mercãtur ſubſtãtia. vtrũ ſapiẽter agãt necnõ. ꝓcul dubio reſpõdebit ſapiẽter. Quere recte cur approbat ipe qđ nõ facit. nõ poſſum inquiet

Quare ꝑfecto qꝛ dñа auaricia non pmittit qꝛ liber nõ eſt.qꝛ nõ ſunt ſua q̃ poſſidere videt.ſꝫ nec tui iuris.Si ꝟo tua ſunt . expẽde ad lucra.ꝛ p terrenis celeſtia cõmutato.Si nõ vales facere.te pecunie tue nõ dominuꝫ eſſe dicã.ſꝫ ſeruũ.cuſtodem nõ poſſeſſorem. Huculqꝫ Bern̄. Sꝫ redeam⁹ ad meditationẽ.Cõſpice ğ ꝛ ꝯſidera dñm ieſum humiliter in terra ſedentẽ ſup illo mõte. ꝛ diſcipulos ſuos circa eũ.quõ ſtat inter eos qͥ ſit vnus ex eis.ꝛ quõ affectuoſe benigne ꝛ pulcre ꝛ efficacit̃ eis loquit̃ inducẽs eos ad dictos act⁹ virtutũ.Et ſp vt ſupra in generali ꝯſideratiõe tibi dixi reſpicere coneris faciẽ eius.Cõſpice in diſcipulos quõ reuerẽt̃ humiliter ꝛ cũ tota mẽtis intẽtione aſpiciũt eũ ꝛ auſcultant illa ꝟba mirifica. ꝛ ea memorie cõmendãt ꝛ iocũditate magna fruunt̃ tã̃ in verbis q̃ꝫ in aſpectu. In hac aũt ꝯſideratione iocũderis. ꝛ tu aſpiciẽdo ac ſi videres eũ loquentẽ ꝛ approximãdo eis.ſi forte vocata fueris.ꝛ immorãdo ibidẽ vt dñs tibi dabit Cõpleto ꝟo ſmone cõſpice illũ dñm Jhm vna cũ diſcipulis ipis deſcendẽtẽ de mõte. ꝛ cũ ipis familiariter loquentẽ.etiaꝫ eũdo p viã. ꝛ quõ ille ſimpliciũ cetuſ gregatim ſeq̃t̃ eum.nõ curioſe ordinat⁹. ſꝫ ſicut pulli poſt gallinã.vt q̃libet meli⁹ audiat magis eidẽ nitit̃ approximare Et quõ turbe ſibi affectuoſe occurrũt.ꝛ infirmos eidẽ ſanãdos offerũt. Ipe ꝟo ſanabat omẽs.

De ſeruo centurionis ꝛ filio reguli a domino liberatis. Mat.viij. Lu.vij. Joh.iiij.

Capitulũ.xxiij.

Capharnaũ vero erat q̃dã cẽturio.i. centũ militũ ductoꝛ.ꝛ ſeruũ hẽbat infirmũ . Miſit ğ fide plen⁹ ad dñm ieſum vt eũ curaret . Humilis aũt dñs rñdit.Ego veniã ꝛ curabo eũ. q̃d cũ ſciuit Centurio.remiſit ad eũ dicẽs.Dñe nõ ſuꝫ dign⁹ vt intres ſub tectũ meũ ſꝫ tm̃ dic ꝟbum ꝛ ſanabit̃ puer me⁹. Jeſus aũt cõmendãs fidẽ eius nõ iuit vlteri⁹.ꝛ ſeruũ abſentẽ ſanauit. Cũ aũt in eadẽ ciuitate eſſet quidã regul⁹.i. puus rex.iuit pſonalit̃ ad ieſum rogãs euꝫ vt veniret ad domũ ſuã ꝛ ſanaret filiũ ſuũ infirmũ At ieſus ire noluit filiũ tamẽ ſanauit In his aũt ꝯſidera meritũ fidei.ꝑpter Centurionẽ.ꝛ humilitatẽ dñi volẽtis ire ad ſeruum ꝛ reguli pompã refugiẽtis. Cõſidera etiã q̃ nõ debem⁹ acceptare pſonas. Pl⁹ eñ honorauit hic dñs ſeruũ militis q̃ꝫ filiũ regis. Sic ꝛ nos debem⁹ nõ ad oculos ſuire.nec ſm exigentiã exterioris põpe ſꝫ ſm intentionẽ vł bonitatẽ ei⁹ q̃ ſeruitio indiget.ꝛ nõ ex cõplacẽtia.ſꝫ ex caritate ſuiam⁹

De paralitico miſſo p tectũ ꝛ a dño curato. Matth.viij. Mar.ij. Luce.v.

Capitulum.xxiiij.

In ciuitate p̃dicta capharnaũ cũ dominꝰ ieſus doceret in q̃dã domo. et eſſent ibi ꝯgregati phariſei ꝛ legꝫ doctores multi.ex oi caſtello iudee ꝛ hieruſalẽ. Venerũt q̃dã volẽtes ingredi domũ cũ paralitico quẽ portabãt vt a dño ſanaret̃. Cũ q̃ꝫ ꝑpter multitudinẽ nõ poſſent aſcẽderunt ſup tectũ dom⁹ ꝛ inde intromiſerũt eũ ꝛ poſuerũt eũ añ ieſum.dñs ꝟo ieſus vidẽs fidẽ eoꝝ dixit. Dimittunt̃ tibi pctã tua. Ipi aũt phariſei ꝛ legis doctores obſeruãtes eũ ex malicia intra ſe dicebãt ipum blaſphemaſſe deũ.qꝛ ſol⁹ de⁹ poteſt dimittere pctã. ꝛ ipe h̄ attribuebãt ſibi quẽ puꝝ hominẽ eſſe credebant . Ait ergo benign⁹ ꝛ humilis dñs ſcrutans corda ꝛ renes hoim . Quid cogitatis mala in cordib⁹ vr̃is. Et addidit vt ſciatis. qꝛ fili⁹ hoĩs habet poteſtatẽ in terra dimittendi pctã ꝛc̃. Hic q̃ttuoꝛ ſunt meditãda Primũ pſpicacitas intellect⁹ xp̃i q̃ cogitatines illoꝝ vidit. Secũdũ qꝛ ꝑpter pctã veniunt infirmitates ꝛ ex abſolutõe a peccat̃ aliquãdo ꝯtigit liberatio infirmitatũ .ſic etiaꝫ habebis infra đ curato apud piſcinã.cui dr̃ a dño ne ampli⁹ peccet.ne deteri⁹ ſibi ꝯtingat. Tertiũ ꝯſidera q̃tũ magnũ ſit meritũ fidei.nã etiã alteri⁹ fides alteri pdeſt.ſic ſup̃ p̃rime habuiſti in ſuo centurionis. Sic ꝛ infra habebis in chananea in cui⁹ fide filia fuit ſanata. Hoc quotidie cõtingit in puerꝭ q̃ baptizant̃.q̃ ſi ante annos diſcretiõis moriant̃ in alteri⁹ fide ſuſcipiũt arrã ꝑpter quam in merito xp̃i ſaluãt̃.q̃d eſt ꝯtra quoſdã hereticos maledictos Circa quartũ meditandũ de ipo inter illos ſedẽte ꝛ benigne malignis rñdente ꝛ miraculũ faciẽte.recurre ſupra ad generalẽ conſiderationẽ quam tibi dedi.

De ſocru ſymonis liberata.

Capitulũ.xxv.

Contigit dñm Jeſum in ciuitate p̃dicta chapharnaũ diuertere in domũ ſymonis petri.vbi ſocr⁹ ei⁹ magnis febrib⁹ tenebat̃ Humil̃ ğ dñs familiarit̃ tetigit manũ ei⁹ ꝛ curauit eã adeo vt in

ↄtinēti ſurrexit ⁊ ei ⁊ diſcipul' miſtrauit Sʒ
q̇d miniſtrauit eis nō eſt ſcp̄tū. Cogita ḡ ꝙ
in domo paupiſ paupꝛtatꝭ amatori aliqua ci
baria groſſa ⁊ q̄ cito pari poterāt eis apposi
ta ſunt. Cōſidera etiā ip̄m dn̄m ihm̄ iuuātē
p̄parare. maxīe in domo diſcipuli ſui. Et q̄/
uis humilia cogita. ſiue de tabula ponēda
ſiue de ſtratꝭ lauādis ⁊ ſilib. Talia em̄ oīa
faciebat hūilitatꝭ magiſter q̇ miſtrare vene/
rat ⁊ nō miſtrari. Et ſe familiarit' ad ſeden/
dū ponebat ī medio mēſe ⁊ comedebat ala
criter. p̄cipue cū in prādio relucebat paupꝛ/
tas quā ſic amabat.

De dormitiōe dn̄i in nauicula
Capitulū. xxvj.

Intrās dn̄s ih̄s in nauiculā cū diſci
i pulis ſuis. poſuit ſe ad dormiēdum
tenēs caput ſup ceruicali. Ip̄e enim
multū vigilabat de nocte ī orōib. multūq̄
de die in p̄dicatōib laborabat. Cūq̄ dormi
ret orta tēpeſtate diſcipuli piclitari timebāt
ſʒ nō audebāt eū excitare. Timore tandē co
acti excitauerūt eū dicentes. Dn̄e ſalua nos
perim⁹. Qui ſurgēs icrepauit eos d̄ modica
fide. ⁊ impauit mari ⁊ ventis ⁊ ceſſauit tēpe
ſtas. In p̄dictꝭ ḡ actib ſuis ītuere ⁊ reſpice
eū ſc̄m generalē regulā ſiue traditōʒ ſup̄ tra
ditā. Hoc tn̄ h̄ ↄſiderare potes ꝙ licet nob̄
circa nos ⁊ facta nr̄a dn̄s videat' dormire.
maxīe qn̄ tribulamur. ip̄e tn̄ diligētiſſimus
eſt ſup cuſtodiā nr̄am. Et īdcirco debemuſ
eſſe in fide ↄſtātes. d̄ nihilo heſitātes.

De filio vidue a dn̄o ſuſcitato
Capitulum. xxvij.

Cum ſemel iret dn̄s ieſus verſus ci/
c uitatē naim obuiauit multitudī ho
minū portātiū quendā iuuenē filiū
vidue mortuū ad ſepulcꝝ. Pietate ḡ pi⁹ do/
min⁹ ih̄s mot⁹ tetigit feretꝝ ⁊ portātes ſtete
rūt. Ip̄e aūt dixit. Adoleſcens tibi dico ſur
ge. ⁊ ſtatim ſurrexit q̇ fuerat mortu⁹ ⁊ reddi
dit eū mr̄i ſue. Om̄es aūt ſtupuerūt ⁊ lauda
uerūt dn̄m. In cōſideratiōib vero recurre
vt ſupra.

De puella ſuſcitata ⁊ martha curata
Capitulū. xxviij.

Ad petitōnē cuiuſdā ex p̄ncipib ibat
a dn̄s ih̄s cū eo ad ſanādū filiā ſuam.
Cū ḡ turba magna iret cū eo. inter/
erat q̄dā m'ier ḡuit' infirma q̄ d̄r fuiſſe mar
tha ſoror marie magdalene q̄ intra ſe dice
bat. Si tetigero tm̄ fimbriā veſtimēti eius
ſalua ero. ⁊ cū timore approximās tetigit ⁊ li
berata ē. Dixit aūt dn̄s ieſus. Quis me teti
git. Et rn̄dit petr⁹. Dn̄e turbe cōp̄mūt te et
affligūt. ⁊ tu dicis. q̇s me tetigit. Uide h̄ pa/
tientiā dn̄i. Nā ſepe cōp̄mebat' a turbis. q̇a
volebāt ei approximare. Ih̄s aūt ſciebat q̇d
dicebat. Et iterꝝ dixit. Ego ſenſi v̄tutē ex me
exijſſe. Tūc martha negociū publicauit. Li
bēter eā dn̄s curauit cū q̄ multā familiari/
tatem poſtea habuit. Et tūc dixit ei. Fides
tua te ſaluā fecit. In h̄ ḡ miraculo habes fi
dei cōmēdatōʒ. Habes etiā ꝙ dn̄s vult mi
racula nota eſſe ꝓpt' vtilitatē cōem. ſʒ q̄ītū in
ſe ꝓpter humilitatē abſcōdebat. vt h̄ etiā ha
bes. qd̄ em̄ diuina fecerat ptāte. fidei illi⁹ at
tribuebat. Habes etiā hic qd̄dā valde nota
bile ad hūilitatꝭ cuſtodiā. ſic beat⁹ Bern̄. h̄
mō introducit. Quilibet pfecte dn̄o fuiēs
pōt appellari fimbria q̄ſi vltia ps veſtimēti
dn̄i. ꝓpt' ſuā humilē reputatōʒ. Qui ḡ ad di/
ctum ſtatū puenerit ꝙ ſciat ſe a dn̄o exaudi
ri ī liberādis infirmis vl' alijs miracul'. non
extollat' ꝓpterea. nec ſibi attribuat q̄ nō ip̄e
ſʒ dn̄s facit. Quis em̄ hic martha tangerꝭ
fimbriā ad cui⁹ tactū ſe liberari ↄfidebat. et
ſic ↄtigit. nec tn̄ a fimbria ſʒ a dn̄o v̄t⁹ libera
tiōis exiuit. Et ꝓpterea ip̄e dixit. Senſi v̄tu
tem ex me exiſſe. Nota ḡ hoc bn̄ ⁊ nihil bo/
ni tibi ī ppetuū attribuas. q̄ totū eſt a dn̄o
ieſu. Tandē dn̄s ieſus iuit ad domū princi
pis ⁊ inuentā filiā mortuā ſuſcitauit.

De ↄuerſione magdalene ⁊ alijs
Capitulum. xxix.

Curialiſſim⁹ dn̄s inuitat⁹ q̄dā dica
c ſymone leproſo iuit ad prandēdum
cuʒ eo. qd̄ facere ſolit⁹ erat. tū ex ſua
curialitate. tū ex benignitate ⁊ zelo quē ha/
bebat ad ſaluādas aīas ꝓ q̇b de celo deſcē
derat. Un̄ comedēdo cū hoīb ⁊ ↄuerſando
cū eis ad amorē ſui eos attrahebat. tū etiaʒ
ex amore paupꝛtatꝭ. Nā ⁊ ip̄e paupꝛim⁹ erat.
⁊ de mūdi h⁹ ſuba ꝓ ſe ⁊ ſuis nihil ſūpſerat.
Humilit' ḡ ⁊ cū gr̄aꝝ actiōe ſpeculū humili
tatꝭ ieſus cū inuitabat' recipiebat ꝓ loco ⁊ tē
pore. Audiēs aūt magdalena ꝙ ī domo ſy/
monis p̄dicti recūberet. q̄ iā forte ip̄m ſepe
p̄dicantē audierat ⁊ ardēter amabat. licꝫ nō
dum h̄ ꝓpalaſſet. tacta dolore cordis intrin/
ſecus ꝓ peccatꝭ ſuis ⁊ amoris ei⁹ igne ſuccē
ſa. ↄſiderās ꝙ ſine ip̄o ſalutē obtinere non
poterat. ⁊ ampli⁹ differre nō volēs. perrexit
ad locū ↄuiuij. facieq̄ iclinata ac ocul' in ter

ram demiſſis aũ ꝯuiuas trāſiēs nō quieuit
donec ꝑuenit ad dñz ac dilectũ ſuũ. ⁊ tũc ili/
co ad pedes ei⁹ ꝓſtrata viſceroſo, dolore ꝑit
⁊ rubore repleta de pctīs ſuis ꝓcumbens ⁊
ponēs vultũ ſuꝑ ipi⁹ pedes cũ ꝯfidētia q̄dā
q̄ꝛ iā intra ſe eũ ſuꝑ om̄ia diligebat cepit for
titer fletib⁹ atq̃ ſingultib⁹ abũdare ac tacite
intra ſe dicere. Dñe mi firmit᷑ credo ſcio at/
q̃ ꝯfiteor vos deũ ac dñm eſſe meũ. In mł
tis āt ⁊ magnis offendi maieſtatē veſtraz. ⁊
multiplicaui pctā ſuꝑ numeꝝ arene maris.
ſed ad veſtrā miſ̄icordiā ꝯfugio iniq̄ et pec/
catrix. doleo ⁊ cōpungor. veniā peto. emen/
dare peccata ꝑata ⁊ nũq̃ a vr̄a obediētia diſ
cedere ꝓpono. Nō patiar q̄ſo repulſam a vo
bis. q̄ꝛ aliud refugiuz nec me poſſe hr̄e ſcio.
nec hr̄e volo. q̄ꝛ vos ſolũ ſuꝑ oīa diligo Nō
ḡ me repellatꝭ a vobis. ſꝫ de meis ſceleribuſ
me punite vt libet. miſ̄icordiā tñ peto. In/
terim aũt lacrime decurrētes largit᷑ pedes
dñi balneauerũt ⁊ lauerũt. Vñ h̄ manifeſte
habere potes q̄ dñs ieſus diſcalciatus ibat
Tandē a fletu ceſſans. ⁊ cũ ꝑpēdit indignũ
iudicās q̄ ſue lacrime pedes dñi ꝯtigiſſent
capillis ſuis eos abſterſit. Iō aũt capill᷑. q̄a
ſecũ aliud p̄cioſi⁹ nō habebat q̄ eos tergeret
⁊ etiā q̄ꝛ ea q̄b⁹ ad vanitatē vſa fuerat ad vti
litatē ꝯuertere intēdebat. Et etiā ne vultuz
a pedib⁹ dñi elōgaret. ⁊ amore creſcēte oſcu
labat᷑ eoſdē amant᷑ ⁊ ſepe. Et q̄ꝛ etiaz pedes
ipi⁹ dñi ꝓpter itinera ſqualidi erāt. eos vnge
bat p̄cioſo vngēto. Cōſpice ḡ bñ ipām ⁊ ſuꝑ
his moroſe mediterꝭ ob deuotiōez ei⁹ q̄ ita
ſingularit᷑ a dño fuit dilecta. Et etiā q̄ꝛ ſolē/
ne feſtũ fuit h̄ valde. Cōſpice etiā dñm ihm
q̄ꝫ benigne ſuſcipit eaz. ⁊ q̄ꝫ patient᷑ ſuſtinet
q̄cq̄d fac̄. Ceſſat ⁊ q̄eſcit a comedēdo donec
negociũ cōpleat᷑. Ceſſant etiā ꝯuiue ⁊ om̄s
ſuꝑ hac nouitate mirāt᷑. Symon aũt vehe/
mēter eũ iudicabat ī corde ſuo q̄ a tali femi
na ſe ꝑmittebat tāgi q̄ſi nō eſſet ꝓph̄a. nec eā
cognoſceret. Dñs aũt cogitatōib⁹ cordis e⁹
rñdens ſe veꝝ oñdit ꝓphetā. Et exēplo dbi/
toꝝ ꝯuicit. Et volēs apte demōſtrare q̄ oīa
in dilectiōe ꝯſumāt᷑ dixit. Dimittũt᷑ ei pecca
ta multa q̄m dilexit multũ. Et ad eam dixit
Vade in pace. O verbũ delectabile ⁊ ſuaue
q̄ꝫ libēter illud magdalena audiuit. ⁊ q̄ꝫ iocũ
de receſſit. Et ꝑfecte ad eā cōuerſa. deinceps
ſancte ⁊ honeſte vixit. ac eidē ⁊ matri eius ꝑ
ſeuerāter adheſit Meditare ḡ hec diligē
ter ⁊ tantā charitatē imitari dignerꝭ. que h̄
maxime v̄bo ⁊ oꝑe ſic a dño cōmēdat᷑. Hic
eñ expreſſe habes q̄ charitas inter deuz et
peccatorē pacē reformat. Vñ ⁊ beat⁹ Petr⁹
dicit Qr charitas oꝑit multitudinē pctōꝝ.
Itaq̃ cũ caritas oēs v̄tutes informat. nul/
laq̃ deo placet ſine caritate vt ad ipām ha/
bendā tota v̄tute nitarꝭ q̄ te ſponſo tuo xp̄o
ieſu acceptā faciet. Aliq̄s d̄ ipa auctoritateſ
adducā in mediũ. Dic ḡ de ipa Berñ. xxix.
Cañ. Chariſſima poptimũ charitas eſt plāe
incōꝑabile qđ noue ſpōſe celeſtis ſpōſus to
tiēs inculcare curabat. Nũc q̄dē dicēs. In
h̄ cognoſcēt om̄es q̄ mei eſtis diſcipuli ſi di
lectionē habueritꝭ ad inuicē. Nũc v̄o māda
tum nouũ do vob̄ vt diligatis inuicē. ⁊ hoc
eſt p̄ceptũ meũ vt diligatis inuicē. Itē orāſ
vnũ eos fore. ſicut ipē ⁊ pater vnũ ſũt. ⁊ pau
lo poſt. Deniq̃ q̄dnā huic cōparādũ puta/
mus q̄ ipi p̄fert᷑ martyrio ac fidei trāſferēti
mōtes. Hoc eſt ḡ qđ dico Pax vobis. ī no/
bis ſit ⁊ om̄e qđ extrinſec⁹ minari videat᷑. nō
terret q̄ꝛ nō nocet. Idē. xxvij. Cañ. Quanti
tas cuiciũq̃ aīe eſtimet᷑ de mēſura caritatis
quā habet. vt v̄bi gr̄a. Que multũ hꝫ chari/
tatis. magna ſit. que ꝑuũ ꝑua. q̄ v̄o nihil ni/
hil. dicēte apoſtolo Si charitatē nō habeo
nihil ſum. ⁊ ſi quātulũcunq̃ hr̄e cepit. vt ſal
tez diligētes ſe diligere curet. ac ſalutare fra
tres ſuos. ⁊ eos qui ſe ſalutāt. iam nō nihil
quidē illā animā dixerim. que in ratiōe dati
vel recepti. ſocialē ſaltē retinet charitatem.
Verũtñ iuxta ſermonē dñi q̄d ampli⁹ facit.
nec amplā ꝓinde nec magnā ſed plane āgu
ſtam modicāq̃ cēſerim aīam quā adeo mo
dice charitatꝭ eſſe cognouerim. At ſi grāde/
ſcat ⁊ ꝓficiat. ita q̄ trāſiens limites āguſti h⁹
obnoxijq̃ amoris. latos fines bonitatis ḡ/
tuite tota libertate ſpũſ apprehēdat. q̄ largo
q̄dā gremio. bone volũtatꝭ ad oēm ſeipſam
curꝫ extēdere ꝓxim diligēdo vnũquēq̃ tāq̄ꝫ
ſeipāz nũq̄d iā illi recte diceret᷑. q̄d ampl⁹ fa
cis. Quippe q̄ ſeipam tā amplā fac̄. amplũ ī/
q̄ꝫ gerit caritatis ſinũ q̄ cōplectit᷑ vniuerſos.
etiā q̄b⁹ nulla ſe nouit carnis neceſſitudine
iunctā. nulla ſpe ꝑcipiēdi cōmodi cuiuſcũq̃
nulla ꝑcepti retributōe obnoxiā. nullo dni
q̃ aſtrictā debito niſi illo ſane de q̄ d̄ꝛ. Ne/
mini q̄cq̄ꝫ debeatis niſi vt inuicē diligatis.
Veꝝ ſi adijcias etiā vſq̃quaq̃ viꝫ facere re
gno caritatꝭ. ⁊ vſq̃ ad vltios ei⁹ termios oc/
cupare illud piūs inuaſor p̄ualeas. dum ne
inimicis quidē viſcera claudere pietatꝭ exi/

ſtimes.bñfacias his q̃z q̃ te oderũt. ores ꝓ pſequẽtib⁊ ꝛ calũniantib⁊ te.necnõ ꝛ cũ ipis qui oderũt pacẽ.eſſe pacificus ſtudeas . tũc ꝓrſus latitudo celi latitudo aĩme. ꝛ altitudo nõ diſpar.ſed nec diſſimilis pulcritudo. Impletq̧ demũ in ea qð dr̃. Extẽdẽs celũ ſicut pellẽ in q̃ iã mire latitudinis altitudis ꝛ pulcritudinis celo.ſumm⁹ ꝛ immẽſus atq̧ gl'ioſus nõ modo dignãter habitat.ſed ꝛ ſpacioſe deambulat. Hucuſq̧ Berñ. Vidiſti ĝ q̃ſ ſit vtilis q̃ſq̧ neceſſaria charitatꝫ virtus ſine q̃ ꝑfecto impoſſibile eſt placere deo. cũ qua ſine dubio placet quicũq̧ Igit̃ toto corde.tota mẽte.totaq̧ ꝟtute ſtudeas ipam hr̃e.q̃ te libẽter faciet oĩa dura ꝛ aſpa ꝓ deo portare ꝛ ꝑimo.

Quõ iohes miſit diſcipulos ad ieſum Capitulum xxx.

Glorioſus miles ꝛ p̃curſor dñi Jhu iohes baptiſta cũ eſſet in vinculis ĩcarcerat⁹ ab herode ꝓpt̃ iuſticie õfenſionẽ.q2 redarguebat eũ q̃ tenebat vxorem fratrꝫ ſui viuẽtis.volẽs inducere diſcipulos ſuos vt ſeq̃rent̃ dñm ihm.cogitauit eos ad ipm mittere vt auditis ꝟbis ꝛ viſis opibus eius exardeſcerẽt in amorẽ ipi⁹ ꝛ ſequerẽtur eũ. Iuerũt ĝ ad eũ ꝛ ex ꝑte Johis dixerunt Tu es q̃ ventur⁹ es an aliũ expectam⁹. Domin⁹ aũt ieſus magnã turbã tunc habebat corã ſe. Cõſpice bñ ipm quõ vultu placido recepit nũcios iohis. ꝛ quõ ſapiẽter ꝑmo factis ꝛ poſtea ꝟbis rñdit eis. In eoꝝ ĝ p̃ñtia ſurdos ſanauit ꝛ mutos ꝛ cecos ꝛ alia multa miracula fecit. ꝛ ꝑplo p̃dicauit ꝛ poſtea ill' inter alia dixit. Ite ꝛ renũciate iohãni q̃ audiſtis ꝛ vidiſtis. Iuerũt ĝ ꝛ ea retulerũt Johanni.q̃ ea libẽtiſſime audiuit. Illi autẽ diſcipuli poſt mortẽ Johis firmiter xp̃o adheſerũt. Dñs ieſus poſt illoꝝ diſceſſum valde iohem corã populo collaudauit.ſ.ꝙ erat pl⁹ q̃ ꝓpheta.ꝙ inter natos mulieꝝ maior eo ñ ſurrexerat. ꝛ de aliis vt in euãgelio habes. Tu ĝ aſpice dñm Jhm ſp ꝛ dũ p̃dicat ꝛ dũ p̃dicta miracula facit vt ſup̃ habuiſti.

De obitu Johãnis baptiſte Capitulũ.xxxj.

Hic põt occurrere meditatio de morte ipi⁹ beati iohis baptiſte. Cũ ĝ herodes ille neq̃ſſimus. ꝛ adultera illa peſſima ſil' forte ꝯdixiſſent ipm occidere vt pcti ſui redargutiõz nõ haberẽt.ꝯtigit vt in die ꝯuiuij.ſaltãti miſere filie ipi⁹ herodiadis daret̃ caput iohis. ꝛ ſic fuit ĩ carcere decollatus. Vide q̃nt⁹ vir ꝛ q̃ſ vilit̃ ꝛ q̃ſ enormiter regnãte ac impante neq̃cia occubuit. O ds qualit̃ h̃ fieri ꝑmiſiſti. q̃d eſt h̃ cogitare ꝙ taliter moriat̃ iohes. q̃ tãte ꝑfectõis ꝛ ſctitatis erat vt putaret̃ eſſe xp̃s. Igit̃ ſi vis bñ h̃ negociũ rumiare poſt nepharia opa eoꝝ.cogita Johis magnitudinẽ ꝛ excellẽtiã ſingularẽ. ꝛ tũc poterꝫ ſtupere. Audiſti aũt ĩ ſupiori tractatu qualit̃ fuit a dño cõmẽdat⁹ in multis. Audi nũc quõ nũc cõmẽdat eũ beatus Berñ. in q̃dã ſmõe ſic dicẽs. Illa mr̃ ꝛ magiſtra oĩm eccl'iaꝝ romana eccl'ia ꝛ de q̃ ẽ dictum. Ego ꝓ te rogaui petre vt nõ deficiat fides tua. ĩ honore iohis baptiſte poſt ſaluatoris nomẽ ꝯſecrata ẽ ꝛ ſignata. Dignũ nãq̧ fuit vt ſingularẽ amicũ ſpõſe ibi ꝑuchere vbi ꝑncipiũ ipi⁹ oñdit. Crucifigit̃ petr⁹. paulus gladiat̃.ſ3 tñ dignitas remanet p̃curſori purpurat̃ roma mlt'itudie martyꝝ. tota ſblimitas btõ refundit̃ p̃riarche. Johes vbiq̧ maior ĩ oĩb⁊. ſingularit̃ in miracul' ſup oẽs Quis ſic gl'ioſe annũciat⁹ eſt. q̃s ſic ſpẽalit̃ intra mr̃is vteꝝ ſpũ ſctõ legit̃ fuiſſe repletus. quẽ legiſtꝫ intra mr̃is vteꝝ exultaſſe. Cuius natiuitatẽ audiſtis eccl'iam celebrare. q̃s ſic heremũ cupiuit. q̃s ſic ſublimit̃ legit̃ ꝯuerſatus. Quis pñiam ꝛ regnũ celoꝝ ꝑm⁹ oñdit q̃s regẽ gl'ie baptizauit. Cui ſe ꝑmũ trinitas ſic apte reuelauit. Cui tale teſtimoniũ p̃buit dñs ihs xp̃s. quẽ ſic honorauit eccia. Johãnes p̃riarcha imo p̃riarchaꝝ finis et caput. Johes ꝓpha imo pl⁹ q̃ ꝓpha. q2 quẽ venientẽ nũciat' digito mõſtrat iohes angel⁹. ſ3 int̃ angl'os elect⁹ ſaluatore teſtãte cũ dic. Ecce ego mit. ã. me. ꝛc̃. Johes apl's. ſ3 apl'orũ ꝑm⁹ ꝛ ꝑnceps. q2 fuit hõ miſſus a do. Johãnes euãgeliſta. ſ3 euãgelij ꝑm⁹ ãnũciator p̃dicãs euãgeliũ regni di. Johes ꝟgo. imo ꝟginitatꝫ inſigne pudicicie titul⁹. caſtitatꝫ exemplũ. Johes martyr. ſ3 ꝛ martyꝝ lum̃ Inter natiuitatẽ mortẽq̧ xp̃i martyrij ꝯſtãtiſſima forma. Ipe vox ĩ deſerto clamãtꝫ. p̃curſor iudicꝫ p̃co ꝟbi. Ipe ẽ helyas. vſq̧ ad eũ lex ꝛ ꝓphe. lucerna lucẽs ꝛ ardẽs. Silẽtio trãſeo ꝙ ſic nouẽ angl'oꝝ ordib⁊ int̃ꝑt⁹ eſt vt etiã ad ſeraphi apicẽ trãſferat̃. Hucuſq̧ Ber. Audi nũc q̃lit̃ eũ ꝯmẽdat iohes os aurei. in ſmõe q̃dã ſic dicẽs. Johes ſcola ꝟtutũ. magiſteriũ vite. ſctitatꝫ forma. norma iuſticie ꝛc̃. ſi ĝ ad inicẽ ꝯpas excellẽtiã ꝛ dignitatẽ iohis. ꝛ ꝓfunditatẽ ſceleꝝ eoꝝ qui ipſum occiderũt:

merito habebis materiã ſtupẽdi ⁊ murmu/
randi. ſi fas ſit dicere. etiã ꝯtra deũ. Naz ad
hũc talẽ ⁊ tantũ mittit̃ ſpiculatoꝛ vt ampu/
tet caput eiꝰ. ac ſi eſſet aliq̃s viliſſimꝰ ⁊ peſſi/
mus homicida ⁊ depopulatoꝛ. Cõſpice er/
go eũ reuerẽter ⁊ cũ doloꝛe qualit̃ ad iuſſuz
vilis ⁊ nequã ſpiculatoꝛis collũ parat. hũi/
liter genua flectit. ⁊ grãs deo agẽs ponit ſa/
cratiſſimũ caput ſuꝑ aliquo trũco vł lapide
⁊ patiẽter ictꝰ ſuſtiet quouſq; totaliter abſci
datur. Ecce quõ vadit Johes amicꝰ intimꝰ
⁊ dñi ihũ cõſanguineꝰ. ⁊ dei maximꝰ ſecreta/
rius. Uere magna nobis cõfuſio ꝙ patiam
in quibuſcũq; aduerſitatibꝫ nõ habemꝰ Jo
hãnes innocẽs moꝛtẽ. ⁊ talẽ moꝛtẽ ſuſtinu/
it patiẽter. Et nos plerũq; peccatꝭ aggraua
ti ⁊ ira dei digni nõ poſſumꝰ etiã paruas in/
iurias ⁊ grauamĩa tolerare. imo pleꝝq; nec
verba. Dñs aũt Jhs erat tũc in ꝑtibꝫ iudee
ſ; nõ in terra illa. Cũ aũt obitꝰ eius fuerat
ibi nunciatꝰ. fleuit piꝰ deꝰ pugilẽ ſuũ ⁊ ꝯſo
brinũ. fleuerũt etiã diſcipuli eiꝰ cuz eo. fleuit
beata ꝟgo que ipm natũ de terra leuauit. et
tenerrime eũ dilexit. Sed dñs conſolabat̃
matrẽ ſuã. ipa vero dicebat. Fili quare nõ
defendiſti eũ ne ſic moꝛeret̃. Cui filius. Re/
uerenda mr̃ nõ expediebat ei talis defenſio
Nã ipe ꝓ meo patre moꝛtuꝰ eſt. ⁊ ꝓ defenſio
ne ſue iuſticie. cito autẽ erit in eius glia. Ipe
eñ pater nõ intẽdit ſuos defendere tali mo
do in h̃ mũdo. q2 nõ ſunt hic diutiꝰ moꝛatu
ri. nec eoꝝ patria hic eſt ſ; in celis. Johãneſ
ſolutꝰ eſt a vinculis coꝛꝑis. nec eſt vis ĩ mo/
do moꝛiẽdi. ſeuit hoſtis in eũ quantũ potu/
it. ſ; ipe regnabit cũ patre meo in eternum.
Igit̃ cõſoleris chariſſima mater. q2 Johã/
ni ſemꝑ erit bñ. Poſtea ꝟo aliquibꝫ elapſis
diebꝫ. diſceſſit dñs Jeſus de ꝑtibꝫ illis ⁊ re
diit in galileã. Tu aũt p̃dictis omnibꝫ te p̃/
ſentẽ exhibeas ⁊ ea mediteris deuote. ⁊ ꝗcũ
q; dñs ierit eũ ſequerꝭ.

De locutione cum ſamaritana
Capitulũ. xxxij.

C Um dñs ihs de iudea in galileã re
diret. q̃ via eſt. xvij. miliarioꝝ et am
plius vt pluries tibi dixi. ⁊ trãſiret
ꝑ ſamariã fatigatꝰ eſt ex itinere. Cõſpice ꝓ
deo eũ hic quõ fatigat̃. plane incedit. ſepe fa
tigatꝰ eſt. ⁊ tota vita ipiꝰ laboꝛioſa fuit. Po/
ſuit ergo ſe ad ſedendũ ſuꝑ quendã puteuz.
⁊ quieſcebat. Diſcipuli aũt iuerũt ad ciuita/
tem ad querẽdos cibos. Uenit ergo muli/
er quedã que vocabat̃ lucia ꝓ aqua ad ipm
puteũ. Dominꝰ aũt cũ ipa icepit loqui. ⁊ de
magnis factis tractare. ⁊ ſeipm eidẽ manife
ſtare. De quibꝫ aũt cũ ea loquebat̃. ⁊ qualit̃
diſcipuli redierũt. ⁊ qualiter ad verbũ muli/
erꝭ ciuitas ei obuiã venit. ⁊ qualiter ipe iuit
cum eis ſtetit ⁊ diſceſſit. nõ intendo referre
plana eſt eñ euãgelica hyſtoꝛia. Lege ipam
⁊ ipm dñm Jeſum cõſpice in oĩbꝫ actibꝫ.

Ex ipa aũt hiſtoꝛia quedã pulcra ⁊ vtilia
nota. Et ꝑmo humilitatẽ dñi ieſu. Tum ꝗa
ſolus remãſit humilis dñs diſcipulis in ci
uitatẽ euntibꝫ. Cõfidẽter eñ ſe habebant ad
eum. Tũ etiã q2 cũ illa muliercula ſola ꝺ tã
magnis factis ſic tractabat humiliter. ac ꝺ
pari loquebant̃ ad inuicẽ. Nõ eñ dedigna/
batur eã. ſ; talia cũ ea dicebat ꝙ ſi multꝭ ſa/
pientiſſimis reſpõdiſſet de talibꝫ. magnum
fuiſſet. Nõ ſic ſuꝑbi faciũt. Si eñ ampullo
ſa verba ſua funderẽt inter paucos. ne duz
cum vno ea ꝑdita reputarẽt ſed nec illos iu
dicarẽt dignos ſuſcipe verba ſua. Secũ
do pauꝑtatẽ ipiꝰ ⁊ coꝛꝑis afflictiõz ꝯſidera.
ſ; ⁊ humilitas eſt immixta cũ eis. Habes eñ
hic ꝙ diſcipuli iuerũt ad ciuitatẽ ad querẽ/
dũ cibos ⁊ queſitos poꝛtauerũt ⁊ volebant
ꝙ manducaret. ſ; vbi mãducaſſet. certe ibi
ad puteũ vel ad aliquẽ riuũ ſiue fontẽ. Uiꝺ
ergo qualiter fatigatꝰ ac famelicꝰ reficiebat̃
Non credas ꝙ hac ſola vice caſu ſic factum
fuerat. ſed ſ̃m cõſuetudinẽ ſuã. Unde apte
hic colligere potes ꝙ humilis dñs ac pau/
pertatis amatoꝛ cũ ibat ꝑ mũdũ. ſepe come
debat extra ciuitatẽ ⁊ hominũ habitatiões
ad aliquẽ riuũ vel fontẽ. quãtũcũq; fatigatꝰ
vel afflictꝰ foꝛet. Nõ habebat etiã exquiſita
cibaria. nõ vaſa curioſa. nõ delicata vina. ſ;
habebat aquã puram ex ipo fonte vel riuo
Qui vineas fecũdabat ⁊ creauerat fontes ⁊
oĩa que mouent̃ in aquis ⁊ panẽ tãq; pau
per ſedens in terra humiliter comedebat.

Tertio cõſidera quomõ intentꝰ erat ſtu/
dio ſpũali. Nam cũ diſcipuli eũ vt comede/
ret inuitarẽt. dixit. Ego cibũ habeo mãdu/
care quẽ vos neſcitis. Meꝰ cibꝫ eſt vt faciã
voluntatẽ eius qui miſit me. nec voluit mã/
ducare. ſed expectabat illos qui veniebant
de ciuitate vt eis pꝛimo pꝛedicaret priꝰ ope
rari volens ea que ſpiritus erant. non coꝛ/
poꝛis quãtumcunq; tunc indigeret. Cõſpi
ce ergo eũ in pꝛedictis ⁊ eius virtutes ſtude
as imitari,

Quomodo voluerūt p̄cipitare dominū
de ſupercilio montis.

Capitulum xxxiij.

Cum rediſſet domin⁹ Jeſus naza/
reth. ꝛ illi ab eo miracula peterēt. et
ip̄e eos miraculis indignos oſtēde
ret. furore accēſi expulerūt eū extra ciuitatē
Benign⁹ ḡ domin⁹ ante eos fugiebat ꝛ illi
pſequebant̄ eū. Quid tibi videt̄. Intm̄ fu/
ror eoꝝ exarſit ꝛ creuit ꝙ ip̄m vſqꝫ ad ſupci
lium mōtis duxerūt vt eū inde p̄cipitarent.
Dn̄s ṽo diuina ṽtute tranſiēs p mediū illo
rum ibat. nondū em̄ mori elegerat. Et dic̄
hic gloſa. Et dr̄ ꝙ cū dn̄s ih̄s de manib⁹ il/
loꝝ elapſus de mōte deſcēderet. ꝛ ſub rupe
lateret. ſaxū ſubterfugit ꝛ locū ei dedit q̄ꝫta
erat ſua capacitas ac ſi fuiſſet de cera. ꝛ ruge
veſtis ip̄i⁹ ibi remāſerunt ac ſi ibi ſculpte eſ
ſent. Cōſpice ergo eū ante eos fugientē ꝛ la
tentē ſub rupe. ꝛ cōpatere afflictionib⁹ ſuis.
ꝛ in humilitate ac patientia ipſum imitari
coneris.

De habēti manū aridā ꝛ a dn̄o curato

Capitulū. xxxiiij.

Quadā die ſabbati docebat dn̄s Je
ſus in ſynagoga. Et ibi erat q̄dam
habēs manū aridā. ꝛ fecit eū Jeſus
ſtare in medio ꝛ queſiuit ab illis ſapiētibuſ.
ſi liceat in die ſabbati bene facere. Ip̄i vero
tacuerunt. Dixit ergo ih̄s habēti manū ari
dam. Extēde manū tuā. ꝛ ſanat⁹ eſt. Pluri/
es in dieb⁹ ſabbatoꝝ fecit dn̄s miracł̄a ad
ꝯfuſionē iudeoꝝ. q̄ carnaliter legē intellige
bant. quā de⁹ ſpūaliter obſeruari volebat.
Nō em̄ in die ſabbati a bono erat abſtinen
dū ꝛ opib⁹ charitatꝭ. ſed a peccatis ꝛ opibuſ
ſeruilib⁹. At illi ſcandalizabant̄ inde multū
ꝛ cōſpirabāt ꝯtra eū ac dicebant. Nō eſt hic
homo a deo qui ſabbatū nō cuſtodit. Dn̄s
autē ꝓpterea nō dimittebat. imo ſtudioſius
faciebat vt eos erueret ab errore. Cōſidera
eū ergo in p̄dictis opationib⁹. ꝛ eius exēplo
nō ceſſes a bono ope. q̄ꝫuis alius inde ſcan
dalizet̄ iniuſte. A bono nāqꝫ opere neceſſa/
rio ad ſalutē aīme ac etiā ad ꝑfectū ſpiritus
conferēte. ceſſare nō debes ꝓpter alicui⁹ ſcā/
daluꝫ. A cōmodo vero corpali ſ̄m perfecte
charitatis exigentiā abſtinendū eſt propter
ſcandalū fratris. Propter qđ dicit apoſto/
lus ad Roma. xiiij. Bonū eſt non māduca/
re carnē ꝛ nō bibere vinū. neqꝫ in quo frater
tuus offendit̄ aut ſcandalizatur, aut infir/
matur.

De multiplicatōe panū. ꝛ quomodo ſe di
ligentib⁹ ſubuenit.

Capitulū. xxxv.

E duab⁹ vicib⁹ legit̄ ꝙ benign⁹ do/
min⁹ multiplicauit paucos panes.
ꝛ inde multa milia hominū ſatiauit
Tu tamē redige in vnā meditatiōem. ꝛ i ea
cōſidera verba ꝛ facta ip̄i⁹. Dixit enim tunc
Miſereor ſup turbā. qꝛ ecce iā triduo ſuſti/
nent me. nec habēt qđ manducēt. ꝛ ſi dimiſe
ro eos ieiunos deficiēt in via. Quidā enim
ex eis de lōge venerūt. Et poſtea panes mł
tiplicauit ita ꝙ om̄es comederūt abundan
ter. Cōſidera ergo hic plura ꝛ bona. ꝛ ſpeci/
aliter quomō dn̄s Jeſus erat miſericors et
curialis ꝛ grat⁹. quō diſcret⁹ ꝛ circūſpectus
Primo ḡ cōſidera ꝙ erat miſericors. q̄a
miſīcordia traxit eū ad ſubueniendū illis. ꝛ
ideo dic̄ miſereor ſup turbā. Nā ꝛ miſericor
dia ei⁹ plena ē terra Scđo erat curialis ꝛ
grat⁹ ex cā quā aſſignat. qꝛ ecce inq̄t iam tri
duo ſuſtinēt me. Vide curialitatē ꝛ gratitu
dinē magnā ac mirabileꝫ. Nā q̄ſi p bn̄ficio
ab eis recepto ſic loq̄t̄. cū in ṽitate ip̄oꝝ bo/
nū eſſet ꝛ nō ſuū. Sꝫ ſic eſt vt alibi dr̄. Deli/
cie ſue ſunt eſſe cū filījs hoīum. cū ſibi nihil
boni accreſcat. nob̄ aūt ꝓueniat ſal⁹. Jllos
aūt q̄ eū ſequūt̄ ꝛ p̄cepta ꝛ monitiōes ei⁹ cu/
ſtodiūt diligit dn̄ſ. nec manū ſuā eis claudit
q̄n ſubueniat cū expedit eis Tertio diſcre
tus ꝛ circūſpect⁹ fuit. eo ꝙ ꝯſiderabat eoꝝ i
digētiā ꝛ ipotētiā. q̄lit̄ deficere poterāt. ꝛ q̄li
ter aliq̄ eoꝝ de lōge venerāt. Vides ḡ q̄ꝫ ſa/
pida ꝛ q̄ꝫ melliflua iſta ṽba fuerūt. Sic q̄ti/
die nob̄ ſpūalit̄ ꝯtingit. Nō em̄ habem⁹ q̄d
māducem⁹ niſi ip̄e det. ꝛ i via deficimus ſi
nos ieiunos dimittit. ꝛ ſine ip̄o nō poſſum⁹
nob̄ i aliq̄ ſpūali negocio ꝓuidere. Nō ḡ ha
beam⁹ elatiōis materiā cū de manu dn̄i ali
quā ꝯſolatōꝫ ꝑcipim⁹. vł cū aliquē ꝓfectum
ſpūał exercitij ſentim⁹ qꝛ nō a nob̄ ſꝫ ab ip̄o
eſt. Et iō ſi bn̄ attēdim⁹ q̄ꝫto ꝑfectiores fue/
rint ſ̄ui dei. ꝛ do ꝓpinq̄ores. ꝛ in donis eius
excellētiores tāto humiliores videbis quia
nihil ſibi attribuūt niſi pctā ꝛ defect⁹. ꝛ q̄ꝫto
q̄s ei magis appropinq̄t. tāto eſt ampli⁹ illu
minat⁹. ꝛ ideo dei magnificētiā ꝛ miſericor/
diā clari⁹ videt. ꝛ ſic in eo locū habere nō po
teſt ſupbia vel vana gloria. que ex ignorātie
cecitate ꝓcedūt. Nō ei q̄ deū vł ſe bn̄ cogno
ſceret ꝛ examinaret, ſuperbire poſſet.

Eſt etiã lõga via q̃ ad deũ venim⁹ Et ſpe
cialit̃ de me ꝛ mei ſiĺib⁊ loquoꝛ. q̇ in tã lõgã
regionẽ ab eo diſceſſim⁹ ꝓpt̃ pctã. Ad euz ḡ
rediẽs q̇s dr̃ de lõga via venire. Poſt ṽba ḡ
dicta. fecit xp̃s facta. Cõſpice ḡ eũ qualit̃ il/
los panes accipiẽs ꝛ pr̃i gr̃as agẽs dedit di
ſcipulis vt apponerẽt turbe. ꝛ ĩ manib⁊ eorũ
iſta multiplicauit. vt om̃es ꝓ ſuo libito co
mederẽt. ꝛ multa ſuperãt fragmẽta. Cõſide
ra etiã qualit̃. aſpicit illos comedere. ꝛ in io
cũditate eoꝝ letat̃. Cõſpice etiã illos quali
ter ſuꝑ illo miraculo mirãt̃. ꝛ vn⁹ ad alterũ
inde loquẽdo letant̃. ꝛ cũ gr̃aꝝ actiõe mãdu
cant. nõ ſolũ corꝑaliter. ſꝫ ſaltẽ aliq̇ ex ipſis
mẽtaliter forte refectionẽ ꝑcipiẽtes. Sꝫ nũ
quid fuit ibi dñ̃a noſtra. vt ꝛ ip̃a de panib⁊
libẽter mulierib⁊ porrigeret. ꝛ de ip̃aꝝ recre
atione gauderet. Scriptura de h̃ nõ loqui
tur. Tu aũt meditare ꝓut dñ̃s tibi donat.

De fuga dñ̃i qñ̃ voluerũt eũ facere regẽ
Itẽ cõtra mundi honores.

Capitulũ. xxxvi.

P Oſtq̃ꝫ dñ̃s ſatiauit turbas vt ĩ ſuꝑi
oꝛi tractatu ꝯtinet̃. illi voluerũt euz
facere regẽ. Cõſiderabãt nãq̃ꝫ ꝙ poſ
ſet eoꝝ neceſſitatib⁊ ſubuenire. ꝛ ſub tali re/
ge videbat̃ eis nõ poſſe egere. Dñ̃s aũt ih̃s
cognoſcẽs volũtatẽ eoꝝ fugit ab eis in mõ
tem. ita ꝙ illi nõ ꝑpenderũt nec eũ inuenire
tũc potuerũt. Noluit ḡ tꝑalit̃ honoꝛari. Et
vide quõ ṽe ꝛ nõ ficte hũc fugit honoꝛem.
Miſit em̃ diſcipĺos ꝑ mare ꝛ ip̃e aſcẽdit in
montẽ. vt ſi eũ vlteri⁹ int̃ diſcipulos q̃rerẽt.
ip̃m inuenire neq̃rẽt. Diſcipuli aũt nolebãt
ſeꝑari ab eo. ſꝫ ip̃e coegit eos ĩtrare in naui
culã ꝛ trãſfretare. Bonũ erat ip̃oꝝ deſideri/
um. ſtare ſcꝫ velle cũ dñ̃o ſuo ſꝑ. ſꝫ ip̃e alit̃ ꝓ
uidebat. Cõſpice nũc ḡ eos quõ ĩuite ab eo
diſcedũt. ꝛ quõ dñ̃s ih̃s coegit eos oñ̃dens
penit⁹ ſe ita velle ꝙ vadãt in nauẽ ſine ip̃o. ꝛ
tũc ip̃i humilit̃ obediũt q̃ꝫ tũcũq̃ꝫ g̃ue ꝛ duꝝ
videat̃ eis. Sic q̃tidie ſpũalit̃ nobiſcũ facit
Nollem⁹ em̃ ꝙ ip̃e a nob̃ diſcederet vllo tꝑe
ſꝫ ip̃e alit̃ ſe hꝫ cũ aĩa vadit ꝛ redit ꝓ ſuo vel
le. ſꝫ ꝓ nr̃o bono. Propt̃ qđ audire te volo.
q̇d in hac victoria dicat Berñ. Ait eñ ſic ſer/
mone. xxxij. ſuꝑ Cañ. Cũ ſpõſus vigilijs et
obſecratõib⁊ ꝛ mĺto imbꝛe lacrimaꝝ q̃ſit⁹ fu
erit. ſubito dũ teneri putat̃ elabit̃. ꝛ ruꝛſ⁹ la/
crimãti ꝛ inſectãti occurrẽs cõp̃hẽdi patit̃.
ſꝫ minime retineri dũ ſubito q̃i a manib⁊ euo
lat. ꝛ ſi inſteterit p̃cib⁊ ꝛ fletib⁊ deuota aĩma

denuo reuertet̃. ꝛ volũtate labioꝝ non frau
dabit eã. Sꝫ rurſum moꝛ diſꝑebit ꝛ nõ vi/
debit̃. niſi iteꝝ toto deſiderio reqrat̃. Ita ḡ
ꝛ in hoc corꝑe põt eſſe de pñ̃tia ſpõſi freq̃ns
leticia ſꝫ nõ copia. qꝛ ꝛ ſi viſitatio letificat. ſꝫ
moleſtat viciſſitudo. ꝛ h̃ tãdiu neceſſe eſt pa
ti dilectã. donec ſel̃ depoſita corpoꝛee ſarci/
ne mole auolet. ꝛ ip̃a leuata pẽnis deſiderio
rum ſuoꝝ libere iter carpẽs ꝑ cãpos ꝯtẽpla
tiõis. ꝛ mẽte ſequẽs expedita dilectũ q̇cũq̃ꝫ
ierit. nec tñ̃ vel in trãſitu p̃ſto erit. ſic oĩ aĩe
niſi illi dũtaxat quã ingẽs deuotio ꝛ deſide/
riũ vehemẽs ꝛ p̃dulcis affect⁹ ſpecioſam ꝓ/
bat ꝛ dignã. ad quã gr̃a viſitãdi acceſſuꝝ ṽ
bum decoꝛe induit formã ſponſi accipiens.
Itẽ in ſmone. lxxiiij. Cañ. Forte iđ ſubtra
xit ſe q̇ auidi⁹ vocaret̃. teneret̃ foꝛti⁹. Nam ꝛ
aliqñ̃ ſimilabat ſe longi⁹ ire. nõ qꝛ h̃ volebat.
ſꝫ qꝛ volebat audire mãe nobi. qm̃ aduespa
ſcit. Ergo iſti⁹ modi piã ſimilatiõꝫ. imo ſalu
tarẽ diſpẽſatiõem. quã tũc corꝑalit̃ ṽbũ cor
poꝛi interdũ exhibuit nõ ceſſat idẽtidẽ ſpi/
rit⁹ mõ ſuo ſp̃ẽali cũ deuota ſibi aĩa ſedulo
actitare. Preteriẽs teneri vult. abiẽs reuo/
cari. ꝛ ire quidẽ illi diſpẽſatoꝛiũ. redire ṽo ſꝑ
volũtariũ eſt. vtrũq̃ꝫ aũt plenũ iudicij ac pe
nes ip̃m hoꝝ rõ. Nũc ṽo cõſtat in aĩma fie/
ri hui⁹cemodi viciſſitudines eũtis ꝛ redeũ/
tis ṽbi. ſic̃ ait. vado ꝛ venio ad vos Itẽ mo
dicũ ꝛ nõ videbitꝭ me ꝛ iteꝝ modicũ ꝛ vide/
bitis me. O modicũ ꝛ modicũ. o modicũ et
longũ pie dñ̃e. Modicũ dicis ꝙ nõ videbi
mus te. Saluũ ſit ṽbũ dñ̃i mei. ꝛ multũ lon
gũ ẽ valde nimis. Uerũtñ̃ vtrũq̃ꝫ veꝝ ꝛ mo
dicũ meritꝭ ꝛ nõ modicũ votis. Habes vtꝝ
q̃ꝫ in ꝓph̃a. Si moꝛã fecerit inq̇t expecta euz
qꝛ veniet ꝛ nõ tardabit. Quõ nõ tardabit ſi
moꝛã fecerit. niſi ꝙ ad meritũ ſatis eſt. nõ tñ̃
ſatis ad votũ. Porro anima aĩãs votꝭ fer/
tur. ꝛ trahit̃ ꝯſiderijſ. diſſimulat merita. ma
ieſtati oculos claudit. aperit volũtati. ponẽſ
ſpem in ſalutari ꝛ fiducialiter agẽs ĩ eo. In
trepida deniq̃ꝫ ꝛ inuerecũda reuocat ṽbum
ꝛ cũ fiducia repetit delicias ſuaſ. ſolita liber
tate vocãs nõ dominũ ſed dilectũ ꝛ dicens.
Reuertere dilecte mi. Idẽ decimoſeptimo
Cañ. Has alternare vices non ceſſat ĩ his
qui ſpirituales ſunt. vel quos potius ſpiri/
tuales perinde ipſe creare intendit. viſitanſ
diluculo. ꝛ ſubito probans. Hucuſq̃ꝫ Ber
nardus. Habes ergo quomodo dominuſ
ieſus ſpũalit̃ viſitat aĩaꝫ atq̃ꝫ ab ea diſcedit

⁊ quid tūc aīma facere debeat . reuocare em̄
debet eū ſolicite ⁊ inſtāter. Interim autē pa
tiēter ſuſtinere diſceſſum ſpōſi ⁊ exēplo diſci
puloꝝ hic obedientiū ſine ipō nauē intrāti/
um ſuſtinere ꝓcellas ⁊ ipi⁹ adiutorio libera/
tionē expectare. Sʒ redeam⁹ ad ipm do
minū ihm. Ingreſſis nāqꝫ diſcipulis ī ma/
re.ipē ſol⁹ aſcēdit.⁊ ſic euaſit man⁹ illoꝝ q̇ eū
querebāt. Uides em̄ q̄nto ſtudio ⁊ cautela
fugit ⁊ declinauit regni honorē. Exemplū
nobis dedit vt ⁊ nos ſil'r faciam⁹. Nō em̄ ꝓ
ſe ſʒ ꝓ nobis fugit. Cognoſcebat nāqꝫ q̄nte
ſit temeritatꝭ ſi ad honores aſpirem⁹.honor
em̄ de maioribꝫ loqueis eſt ad captiōem. et
grauioribꝫ pōderibꝫ ad aīaꝝ ſubuerſionem
q̄ꝫ ego cognoſcā.ſiue ſit honor p̄latiōis ⁊ po
tentie ſiue ſcie. Uix em̄ fieri p̄t q̄ q̇ delectať
honore.in p̄iculo ⁊ p̄cipicio magno non ſit
Ul'qd̄ pei⁹ eſt.iā p̄cipicio colliſus. ⁊ h̄ oſten
dā tibi pluribꝫ rōnibꝫ Prima q² anim⁹ vl
tra modū in honore delectať ⁊ ſollicitus eſt
quō ipm ꝯſeruet ⁊ augeat. At ſm beatū gre
goriū. Tāto q̇s a ſupno amore diſiūgiť.q̄n
to inferi⁹ delectať Secūda q² intēdit ad
habēdos amicos ſeq̄ces ⁊ cōplices.q̇bꝫ me
diantibꝫ ⁊ adiuuātibꝫ tueať ⁊ augmētet ho/
norē.ꝓpter qd̄ multa occurrūt in q̇bꝫ ꝯ deū
⁊ ꝯſciam ꝓpriā ad taliū amicoꝝ cōplacēciam
opať.vt illos ꝓ ſe faciat opari. Tertia q̇a
emulať habētes ⁊ detrahit eis.vt ipē magiſ
honorat⁹ remaneat.⁊ ſic in odiū ⁊ in inuidi/
am labiť Quarta quia ſe putat ⁊ reputari
optat honore dignū.⁊ ſic cadit in elatōem ⁊
ſupbiā. Sʒ iuxta apl'm. Qui exiſtimat ſe ali
q̇d eſſe cū nihil ſit.ipē ſe ſeducit. Et ꝓpterea
dic̄ dn̄s in euāgelio. Cū om̄ia bn̄ feceritꝭ.di
cite ſerui inutiles ſum⁹.ſʒ q̄n dic̄ hoc. q̇ vult
honorari. Quinta q² nō ſm ſpm̄ ambu/
lat ſʒ ſm carnē.nō em̄ habet aīm adunatū ⁊
eleuatū ad celeſtia.ſʒ vagū ⁊ ad multa ſpar/
ſum. Sexta ⁊ vltima.q² ex q̇ in honore in
cipit delectari.intm̄ alliciť q̄ ſatiari non pōt
⁊ nouos q̇tidie ⁊ maiores ꝓcurat.⁊ quanto
plures recipit tāto ad plures anhelat.q² ſꝑ
honorabiliorē ſolito ⁊ digniorē in ſuis ⁊ ali
orū oculis eſſe ſe credit.⁊ ſic labiť in ambiti/
onē q̄ eſt viciū peſſimū ⁊ multoꝝ alioꝝ vici
orū radix ⁊ cauſa. De hmōi malignitate au
di nō me ſʒ Bernardū q̇ ſic ait ī ſmone.vj.
ſup.ps.q̇ habitat.ſermo incipit. Solet ī di
uinis. Ambitio inq̇t ſubtile malū ⁊ ſecretuʒ
vir⁹.peſtis occulta.doli artifex.mr̄ hypocri

ſis.liuorꝭ parēs.vicioꝝ origo.criminum fo/
mes.v̄tutū erugo.tinea ſāctitatꝭ. excecatrix
cordiū.ex remedijs morbos creās.generās
ex medicina lāguorē. Et q̄ntos hec peſtꝭ ne
quiť ſupplātatos.turpiter q̄ʒ deiecit. vt cete
ri quoqꝫ q̄s latuit effoſſor.ſubitā expaueſce
rent ad ruinā. Quis v̄o hūc vermem alit q̄ꝫ
mētis alienatio ⁊ obliuio veritatis. Aut q̇d
niſi v̄itas hūc p̄dendū inueſtigat ꝓditorem
⁊ negociū arguit tenebraꝝ. Nimiꝝ hec eſt q̄
dicit. Quid ꝓdeſt hoī ſi mundū vniuerſum
lucreť.ſe aūt p̄dat ⁊ detrimētū ſui faciat. Et
idē. Potētes inq̇t potēter tormēta patiētur
Hec eſt q̄ ſedula ſuggeſtione reducit ī men
tē q̄ꝫ ſit in ambitu friuola ꝯſolatio.graue iu
diciū.vſus breuis.finis ignot⁹. Et ideo ter/
tia tēptatio dn̄i de ambitiōe fuit.q̄n omnia
regna mūdi ꝓmiſit ſi cadēs adoraret eum.
Uides em̄ q̄ ambitōis via adoratio diabo
li eſt.q̄ videlicet ad honores mūdi ⁊ gloriā
p̄ueniendū ſuis ille adoratoribꝫ pollicetur.
Idē in ſmone q̄rto de aſcēſione dn̄i. Cupi/
di ſiquidē ſum⁹ aſcēſionis.exaltatōem cōcu
piſcim⁹ om̄es. Nobiles em̄ creature ſumuſ
⁊ magni cuiuſdā aī. ideoqꝫ altitudinem na
turali appetimus deſiderio Sed ve nobis
ſi voluerim⁹ cū ſeq̇ qui ait. Sedebo in mō/
te teſtamēti in lateribꝫ aquilonis. Heu mi/
ſer in lateribꝫ aq̇lonis. Frigid⁹ eſt mons il
le.nō te ſeq̇mur.poteſtatis habes ꝯcupiſcē
tiā.altitudinē p̄ſumis potentie. Q̄ti tn̄ vſqꝫ
hodie feda ſequunť infeliciaqꝫ veſtigia tua.
imo v̄o q̄ꝫ pauci euadūt.quibꝫ nō dominā/
di libido dn̄eť. Quē ſeq̇mini miſeri. quē ſeq̇
mini. Nōne iſte eſt mōs in quē aſcēdit ange
lus.⁊ diabol⁹ fact⁹ eſt. Et illud aduertite. q̄
poſt caſum ſuū inuidia cruciāte male ſollici
tus de ſupplātando hoīe.ſil'em ei montē al/
terū demōſtrauit Eritis inq̇t ſicut dij ſcien
tes bonū ⁊ maluʒ. Et iſta poteſtatꝭ ambitio
angelū felicitate p̄uauit angelica. Scientie
etiā appetit⁹ hoīem immortalitatꝭ glīa ſpoli
auit. Coneť q̇s aſcēdere in montē poteſtatꝭ
quātos putas habebit ꝯtradictores.q̄ꝫtos
inueniet expulſores.q̄nta obſtacula.q̄ꝫ diffi
ciiē viā. Quid ſi tandē adipiſci eū cōtingerꝫ
qd̄ optabat. Potētes potēter ait ſcriptura
tormēta patienť.vt p̄ntes ſollicitudines et
āxietates q̄s ipa ꝑtās p̄it omittā Cupid⁹ al
ter eſt inflātis ſcie.q̄ꝫtū laborabit.q̄ꝫtū anxi/
abiť ſpūs ei⁹.⁊ tamē audiet.nec ſi te ruperis
apprehēdes, In amaritudie morabiť ocul⁹

eꝰ q̄tiēs videre ꝯtigerit cui se posteriorē iu/
dicet. aut ab alijs reputari putet. Quid cū
intumuerit multū. Perdā inq̄t dn̄s sapiēti
am sapiētū. ⁊ prudētiā prudentiū reproba/
bo. Jā ne multꝫ imorer. vidistis vt arbitror
q̄ꝫ fugiendꝰ nob̄ sit mons vterq̄ꝫ. si pcipiciū
angeli. si casum hoīs expauescimꝰ. Mōtes
gelboe nec ros nec pluuia veniat sup̱ vos.
Quid tn̄ agamꝰ. ascēdere sic nō expedit. ascē
dendi tenemur ꝯcupiscētia. q̄s docebit nos
ascēsum salubrē. q̄s nisi de q̄ legimꝰ. Qm̄ q̄
descēdit ipe etiā ascēdit. Et ab ipo demon/
strāda erit nob̄ ascēsionis via. ne ductoris
imo seductorꝫ iniq̄ aut vestigiū aut ꝯsilium
seq̄remur. Quia ḡ nō erat q̄ ascēderet. dscē/
dit altissimꝰ ⁊ suo nob̄ descēsu suauē ac salu
brem dedicauit ascēsum. Descēdit de mōte
potētie carnis infirmitate circūdatꝰ. d mon
te descēdit scie. q̄m placuit deo p stulticiā p̄/
dicatiōis saluos facere credētes. Quid em̄
tenello corpe ⁊ infantilibꝫ mēbris videt in/
firmiꝰ. q̄d indoctiꝰ apparet puulo q̄ sola ma/
tris vbera nouit. Quis ipotētior eo cui oīa
mēbra clauis sunt affixa. cuꝰ dinumerātur
oīa ossa. Quis insipiētior videt eo q̄ trade/
bat in mortē aīam suā. ⁊ q̄ nō rapuit tūc ex/
oluebat. Uides q̄ꝫ multū descēderat q̄ꝫtū a
potētia. q̄ꝫtū a sapia exinaniuerit seipm̄. sed
nō potuit altiꝰ in montē ascēdere. nec suā ex/
pressiꝰ cōmēdare caritatē. Nec mirꝫ si descē/
dēdo xp̄s ascēdit. q̄n p̄oꝝ vterq̄ꝫ cecidit ascē
dendo. Itē in smone. ij. de ascēsione q̄ inci/
pit solēnitas. Propterea charissimi pseue/
rate in disciplina quā suscepistꝫ. vt p humili
tatē ad sublimitatē ascēdatis. q̄r hec via est.
⁊ nō est alia p̄ter illā. Qui aliter vadit. cadit
potiꝰ q̄ꝫ ascēdit. q̄r sola est hūilitas q̄ ascēdit
⁊ q̄ exaltat. hec est q̄ sola ducit ad vitā. Et i/
fra. O puersitas. o ambitio filioꝝ adā q̄ cū
ascēdere difficilimū. descēdere aūt facilimū
sit. ipi ⁊ leuit ascēdunt ⁊ descēdunt difficiliꝰ
parati ad honores ad celsitudīes graduū
ecclīasticoꝝ. ipis etiā angelicis humerꝫ for/
midādos. Ad sequēdū aūt te dn̄e Jesu vix
inueniet vl' qui trahi patiat. q̄ velit duci p vi
am mādatoꝝ tuoꝝ. Hucusq̄ꝫ Bern̄. Ha/
bes ḡ ex p̄dictis qualit ad veꝝ honorē ptin
gere posses. s. p humilitatē. ⁊ qualit fugiēdꝰ
est hic tpalis ⁊ falsus honor. Sꝫ forte blan
diunt sibi aliq̄ ambitiosi scie ac honorꝫ sub
specie lucri animaꝝ. q̄si sic meliꝰ possint intē
dere alioꝝ saluti. Sed audi q̄d eis r̄ndeat
Bern̄. in smone ad clericos. c. penul. dicēs.
Utinā q̄squis sic intrat si fieri posset tam fi
deliter ministraret q̄ꝫ fiducialiter se ingessit
At difficile fortassis ac impossibile est vt ex
amara radice ambitiōis suauis fructꝰ pde/
at charitatis. Hucusq̄ꝫ Bern̄. Ad h̄ aūt vt
honores vilipēdas vt ꝯdecet necessaria est
v̄tutis p̄cellētissime magnitudo. Nā sic dic
Chrys. sup Matth. Tale q̄d est vti bn̄ ho/
noribꝫ. ac si aliq̄s cū puella speciosissima cō
uerset ⁊ leges accipiat. ne in ipam vnq̄ꝫ ocu
los inijciat impudicos. Ideoq̄ꝫ pculdubio
valde forti opꝰ est aīo. vt q̄s potestate vl' ho
nore sibi cōcesso in his q̄bꝫ oportet vtat

Quomodo dn̄s orauit in mōte ⁊ descendens ambulauit supra aq̄s ⁊ multa plura
Capitulū. xxxvij.

SIcut i supiori tractatu habuisti. do/
minꝰ Jhs coegit discipulos itrare
nauē. ⁊ ipe ascēdit in montē. Cōplea
mus ḡ que dn̄s opatꝰ est post illud miracu/
lū de panibꝫ. q̄r illa materia ꝯtigua est. et ea
que istꝫ tribꝫ tractatibꝫ ꝯtinent. sil' facta fue/
runt. Ipa tn̄ diuisi vt meliꝰ posses cape. ⁊ vt
eoꝝ moralitates possent clarius explicari.
Postq̄ꝫ ḡ discipuli nauē intrauerūt. ipse in
montē ascēdit ⁊ ibi stetit in orōe vsq̄ꝫ ad q̄r/
tam vigiliā noctis. id ē. vsq̄ꝫ ptes tres noctꝫ
recesserāt ⁊ quarta restabat. Ex quo habes
q̄ dn̄s Jesus pnoctabat in orōibꝫ. ⁊ pluries
legit eū oratiōi intēdisse. Cōspice ḡ eū qua/
liter orat. ⁊ se humiliat corā patre. Querit
solitaria loca ⁊ solꝰ vadit ad ea. affligit se et
vigilat vigilias lōgas. Intercedit pastor fi/
delis p ouibꝫ suis. Orat em̄ nō p se sꝫ p nob̄
tanq̄ꝫ aduocatꝰ noster ⁊ mediator apud pa/
trem. Orat etiā vt exēplū nobis daret oran
di. Frequēter em̄ discipulos monuit d hoc
⁊ ope cōprobauit. Dicebat nāq̄ꝫ eis. quoni/
am oportet sp̄ orare ⁊ nō deficere. Et quō i/
portunitas orōis ipetrat q̄d poscit. ꝓponēs
eis exemplū ad h̄ de iudice ⁊ vidua vt ha/
bes in Luca. xviij. Hortabat eos etiā ad cō
fidentiā impetrādi petita dicēs. Petite ⁊ da
bitur vobis. Ad hoc aliud ꝓponēs exēplū d
amico qui ꝓpter importunitatē amici peten
tis panes necessarios cōmodat. vt similiter
habet in Luc. xi. Et hoc dicebat vt nob̄ cō/
mendaret virtutē oratiōis. Est quippe v̄tus
eius inestimabilis ⁊ efficax ad om̄ia pficua
impetrāda ⁊ nociua remouēda. Si vis em̄
patiēter tolerare aduersa. sis homo orōnis

Si vis tēptationes ⁊ tribulatiōes ſupare
ſis homo oratiōis. Si vis prauas affectio
nes ꝯculcare. ſis homo orōis. Si vis aſtu/
tias ſathane cognoſcere ac eiꝰ fallacias vi/
tare. ſis homo orōis. Si vis letāter viuere
in ope dei ⁊ laboris ⁊ afflictiōis viā incede/
re. ſis homo orōis. Si vis ſpūali vita te ex/
ercere ⁊ carnis curā nō agere in deſiderijs.
ſis hō orōnis. Si vis vanas muſcas cogi/
tationū effugare. ſis hō orōis. Si vis aīam
tuā ſanctis ⁊ bonis cogitatiōib. deſiderijs
feruorib. ⁊ deuotionib impinguare. ſis hō
orōis. Si vis cor tuū virili ſpū ⁊ ꝯſtanti ꝓ/
poſito in dei bn̄placito ſtabilire. ſis hō ora/
tionis. Deniq; ſi vis vicia extirpare ⁊ virtu
tib imbui. ſis hō orōnis. In ea eīm recipit
ſanctiſpūs vnctio. q̄ de oīb mentē docet.
Itē ſi vis ad ꝯtemplatōz aſcēdere ⁊ frui am
plexib ſpōſi. ſis hō orōis. Ad eā nāq; ꝯtem
platione ⁊ celeſtiū deguſtatiōez ꝑ orōnis ex
ercitiū deuenit. Uides ꝙ magne potētie et
ꝟtutis ſit oratio. Ad quoꝝ omniū ꝯfirma/
tionē omiſſis ſcpturaꝝ ꝓbatōnib. hoc tibi
ſit ꝓ efficaci ꝓbatōe ꝙ audimꝰ ⁊ videmus q̄
tidie ꝑ expiētias. illiteratas ꝑſonas ⁊ ſimpli
ces p̄dicta ⁊ alia plura maiora ꝑ ꝟtutē ora/
tionis fuiſſe adeptos. Multuz ḡ aīam de/
bēt ad orōem dare oēs q̇ xp̄m imitari de/
ſiderāt. ⁊ p̄cipue religioſi. qb maior debz eē
vacādi copia. Quare te hortor tibiq; ꝙtuz
poſſum mādo diſtrictiꝰ vt ꝓ p̄ncipali exerci
tio tuo ſumas orōem. nihilq; aliud (neceſſa
rijs curis tm̄ exceptis) te delectet niſi oratō
q2 nihil tm̄ te delectari debet ꝙ morari cuz
dn̄o. qđ ꝑ orōem fit. Ut aūt melioris horta
toris fungar audi melliflua q̄ ſup iſta mate
ria narrat Bern̄. Dicit eīm ſic. ix. ſmo. Can̄.
Quib ſtudiū eſt frequēter orare. expti ſunt
qđ dico. Sepe corde tepido ⁊ arido accedi
mus ad altare. orōi incūbimꝰ. pſiſtentibus
aūt repēte infundit grā. pingueſcit pectꝰ. re
plet viſcera inundatio pietatis. ⁊ ſi ſit qui p̄
mat lac cōcepte dulcedinis. vbertim vbera
fundere nō tardabūt. In p̄ncipio q̄drage
ſime in ſmone q̇nto q̇ ſic incipit. Charitas
qua ꝓ nob ⁊c. Quotiēs inq̇t de orōe loquor
verba quedā hūane cogitatiōis audire mi/
hi videor in corde meo. Quid eīm eſt ꝙ licet
nūq; ab orōne ceſſemꝰ. vix vnq; expiri videt
aliqs veſtꝝ qs ſit orōnis ſue fructꝰ. Sicut
ad orōem accedimꝰ. ſic ⁊ redire videmur. et
nemo rn̄det vob verbuz. nemo q̇cq; donat.

ſed iudiciū fidei ſequere. nō expimentū tuū.
qm̄ fides quidē verax. ſed expimentū fallax.
Que eſt igit veritas fidei niſi qđ ꝓmiſit filiꝰ
dei. Quicq̇d aūt orātes petitis. credite q2 ac
cipietis ⁊ fiet vob. Nemo veſtꝝ fratres ꝑui/
pendat orōem ſuā. Dico eīm vobis q2 ipe ad
quē oramꝰ nō ꝑuipēdit eā. p̄us ꝙ egreſſa ſit
ab ore noſtro. ipe eā ſcribi iubet in libro ſuo
Et vnū e duob indubitāter ſperare poſſu
mus. qm̄ aut dabit qđ petimꝰ. aut qđ nouit
nobis vtiliꝰ. Nos eīm q̇d oremꝰ ſicut opor/
tet neſcimꝰ. ſz miſeret ille ſup ignorātia nr̄a
⁊ orōem benigne ſuſcipiēs. qđ nobis aut oī
no nō eſt vtile. aut nō tā cito dari neceſſe eſt
minime tribuit. orō tm̄ infructuoſa nō erit.
ita ſane ſi fecerimꝰ qđ monemur in. p̄s. ſcz ſi
delectemur in eo. Delectare in dn̄o ⁊ dabit
tibi petitiōes cordis tui. Sz cōſidera ꝙ pe/
titiones cordis dixerit qs approbat iudicio
rōnis. Nec habes ꝙ cauſeris. ſz vnde magis
toto affectu in graꝝ actiōe verſeris qn̄ q̇dem
tanta ſup te cura eſt deo tuo. vt quotiēs qris
qđ tibi iutile eſt. nō te audiat ſup hoc ſz mu/
tet illud meliori dono. ſicut pater carnalis ꝑ/
uulo querēti panē ⁊ cultellū. nō cōſentit ſed
magis ipi panē quē ei dederit ipſe frangit.
Porro petitōes cordis i trib ꝯſiſtere nec
video q̇d p̄ter illa que electꝰ quiſq; ſibi debe
at poſtulare. Duo q̇dē huiꝰ tpis ſunt. ſ. bōa
corpis ⁊ bona aīme. tertiū aūt beatitudo vi
te eterne. Nec mireris ꝙ bona corporis a do
dixerim eſſe querēda. quoniā eiꝰ ſunt corpa/
lia oīa ſicut ſpūalia bona. Ab eo eīm eſt pe
tendū ⁊ ſperandū. nobis eſt euenire vt poſ/
ſimꝰ in eiꝰ ſeruitio ſuſtentari. Uerūtn̄ ꝓ ne/
ceſſitatib aīme orādum eſt nobis ⁊ frequē
tius ⁊ feruētius. ſ. i. ꝓ obtinenda grā dei atq;
virtutib. Sic ⁊ ꝓ vita eterna tota pietate.
totoq; nobis orandū eſt deſiderio. vbi nimi
rum ⁊ corpis ⁊ anime plena ⁊ pfecta eſt bea
titudo. Sit ergo orō que ꝓ tempalibus eſt
circa ſolas neceſſitates reſtricta. Sed ora/
tio que ꝓ ꝟtutib aīme eſt. ab oīni impurita
te libera ⁊ circa ſolū beneplacitū dei intēta.
Sit ea que fit ꝓ vita eterna. in oīni humili
tate p̄ſumens de ſola miſeratiōe diuina.
Itē. lxxxvj. ſmone ſup Can̄. Nō modo lo/
cum ſed ⁊ tempꝰ obſeruare oportet euz qui
ſibi orare voluerit. Tempꝰ feriatū comodo
ſius aptiuſq;. maxime aūt cū pfundum no/
cturnus ſopor indicit ſilentiū. tūc plane li/
berior exit puriorq; oratio. Cōſurge i nocte

ſnquit in principio vigiliaꝝ tuaꝝ. et effunde
ſicut aquã cor tuũ ante cõſpectũ dñi dei tui
Qꝫ ſecure de nocte aſcẽdit oratio. ſolo arbi/
tro deo ſanctoqꝫ angelo q̃ illaꝫ ſupno altari
ſuſcipit p̃ſentandã. Qꝫ grata ꝛ lucida. verecũ
da. colorata rubore. q̃ꝫ ſerena ꝛ placida. nul/
lo interim turbata clamore vel ſtrepitu. q̃ꝫ
deniqꝫ mũda ꝛ ſincera nullo reſperſa pulue
re terrene ſollicitudinis. nulla aſpiciẽte lau/
de ſeu adulatiõe tẽptata. Propter h̃ igiẗ ſpõ
ſa nõ minus verecũde q̃ꝫ caute ꝛ lectuli ſecre
tum petebat. ꝛ noctis orare. h̃ eſt. verbuꝫ q̃
rere volẽs. Unũ eſt em̃. alioquin non recte
oras ſi orãdo p̃ter v̄bũ aliq̃d q̃ras. aut qd̃ p
pter verbũ nõ queris. q̃m in ip̃o ſunt om̃ia.
ibi remedia vulneꝝ. ibi ſubſidia neceſſitatũ
ibi reſarcit᷒ defectuũ. ibi ꝑfectuũ copie. ibi
deniqꝫ q̃cquid accipe vel habere hominibꝫ
expedit. q̃cq̃d decet. q̃cquid oportꝫ. ſine cau
ſa ergo aliud a v̄bo petiẗ cũ ip̃m ſit om̃ia. nã
ſi iſta tempalia cũ neceſſe eſt poſtulare fami
liarius videmur. ſi verbũ in cauſa eſt vt qui
dem dignũ eſt. nõ vtiqꝫ illa. ſed h̃ poti᷒ queri
mus. ꝑpter qd̃ alia poſtulam᷒. Hucuſqꝫ ber
nard᷒. Audiſti igiẗ v̄ba pulcerrima altiſ/
ſimi ꝯtemplãtis. ꝛ orationũ dulcedinẽ d̄gu
ſtantis bernardi. Rumines ea ſi vis vt ſapi
ant tibi. Ideo aũt libẽter ip̃i᷒ verba ĩ h̃ opu
ſculo interſero ꝛ adduco. qꝛ nõ ſolũ ſpiritua
lia ſunt ꝛ cor penetrãtia. ſꝫ ꝛ decore plena et
ad dei ſeruitiũ excitãtia Ip̃e em̃ fuit eloq̃n
tiſſimus ꝛ ſpũ ſapiẽtie plen᷒ ꝛ ſanctitate pre
clar᷒. quẽ te deſidero imitari ꝛ ipſi᷒ monita
ꝛ verba ope exercere. ꝑpter qd̃ ſepe tibi ꝓpono
eundẽ. ſꝫ redeam᷒ ad dñm ieſum. Dũ igitur
dñs eſſet orãs in mõte diſcipuli erãt ĩ mari
afflictı ꝛ anguſtiati vehemẽter qꝛ vẽtus erat
eis ꝯtrari᷒ ꝛ nauis ꝓcellis ꝛ fluctibꝫ iactaba
tur. Cõſpice ḡ eos ꝛ cõpatere eis qꝛ in mag̃
ſunt tribulatiõe ꝛ anguſtia. Tẽpeſtas em̃ i/
uaſit eos ꝛ tp̃s nocturnũ eſt ꝛ abſqꝫ domio
ſuo ſunt. Quarta aũt vigilia noctis deſcen
dit dñs de mõte. ꝛ ambulãs ſupra mare ap
propinq̃uit eis. Cõſpice ḡ eum bñ hic ꝓ do
ꝛ vide quomõ fatigat᷒ ex vigilia longa ꝛ orõ
ne plixa. ſol᷒ deſcendit noctis tempe de mõ/
te laborioſo ꝛ forte petroſo pedibꝫ nudis. et
quomõ vadit ſupra mare firmo veſtigio ſic̃
ſup terrã. Cognouit ḡ creatura ſuũ creato/
rem. Cũ aũt appropinquauit naui diſcipu/
li timẽtes clamauerũt. putantes eſſe fantaſ
ma. At benign᷒ dñs nolẽs ampli᷒ eos vexa
ri. ſecurauit eos dicẽſ. Ego ſum nolite time
re. Tũc petrus ꝯfiſus de potẽtia dñi ad iuſ
ſum eius cepit ꝛ ip̃e ſupra mare ambulare.
ſꝫ poſtea titubãs cepit mergi. ſꝫ dextera do/
mini eũ ne demergereẗ erexit. In hoc autẽ
loco dicit gloſa ſup Matth̃. ſic. Sup mare
ambulare facit eũ vt oſtẽdat diuinã potẽti/
am. Mergi facit ne infirmitateꝫ obliuiſcaẗ
ne putet ſe equalẽ deo ꝛ ne ſupbiat. Intra/
uit autẽ dñs nauẽ. ceſſauit quaſſatio ꝛ om/
nia ſunt placata. Diſcipuli vero eũ reueren/
ter recipiũt. multũqꝫ gauiſi ſunt ꝛ in quiete
magna remãſerunt Cõſpice bene ip̃m ac di
ſcipulos in om̃ibꝫ p̃dictis. quia pulcra ꝛ de/
uota ſunt valde. In h̃ igitur facto moraliẗ
cõſiderare potes. quia dñs quotidie ſic no/
biſcũ facit ſpũaliter. patiẗ ꝛ ſuſtinet vt electi
affliganẗ in hoc mũdo in interiori ꝛ exterio
ri homĩe. qꝛ flagellat omnẽ filiũ quẽ recipit.
Qui em̃ extra diſciplinã ſunt. vt ait apoſto/
lus ad Hebre. nõ filij ſed adulteri ſunt. Ex
pedit aũt nobis tribulari ꝛ affligi hic. Nam
inde erudimur. inde virtutes acquirimus.
ꝛ acquiſitas ꝯſeruam᷒. ꝛ quod mai᷒ his eſt
inde futura ꝛ eterna p̃mia expectamus. Et
ideo nõ debem᷒ in eis frangi vel eſſe impa/
tientes. ſed ip̃as affectare ꝛ diligere. Sꝫ q̃a
magna a multis tamẽ incognita eſt vtilitas
tribulationũ. ꝛ idcirco talibꝫ difficiles ꝛ im/
portabiles videnẗ. Ut tu inſtruaris ꝛ patiẽ
ter eas ſuſtineas adduco tibi more ſolito v̄/
ba bernardi. q̃ ait ſic ſermone. xvij. ſuper pſ̄.
Qui habitat. Utilis eſt tribulatio que ꝓba
tionẽ operaẗ. ducit ad gloriã. Cum ip̃o ſuꝫ
inquit in tribulatiõe ꝛc̃. Agam᷒ ergo grati/
as patri miſericordiaꝝ qui nobiſcũ eſt ĩ tri/
bulatione. ꝛ in om̃i tribulatõne noſtra nos
ꝯſolatur. Res ei vt dixi neceſſaria eſt tribu/
latio que in gloriã vertiẗ. que mutuaẗ ĩ gau
dium. Gaudiũ ſane longũ. quod nemo tol/
let a nobis. gaudiũ multũ. gaudiũ plenum.
Res neceſſaria ẽ iſta neceſſitas que parit co
ronam. Nõ ꝯtemnam᷒ fratres. ſemen modi
cum eſt. magn᷒ exinde fruct᷒ exurgit. Forte
inſipidũ. forte acerbũ eſt. forte granuꝫ ſyna
pis. Non ꝯſiderem᷒ que videnẗ ſed que nõ
videnẗ in eo. Que em̃ videnẗ tempalia ſunt
que non videnẗ eterna. Et infra. Cum ip̃o
in tribulatiõe ſum ait dñs. ꝛ ego non aliud
meritũq̃ꝫ tribulationẽ requirã. Mihi adhe
rere deo bonũ. Nõ ſolũ autẽ ſed ꝛ ponere in
dño d̃o ſpem meã. quia eripiã ꝛ glorificabo.

eum.cū ipo ſum in tribulatione. Delicie in/
quit mee cū filijs hominū. Deſcēdit vt ꝓpe
ſit his qui tribulato ſunt corde. vt nobiſcuꝫ
ſit in tribulatiōe noſtra. Erit aūt quādo ra/
piemur in nubibꝫ obuiā xp̄o in aera. ⁊ ſic ſꝑ
cū dn̄o erimus. Si tn̄ curemus eū interim
habere nobiſcū. Bonū mihi dn̄e tribulari.
dūmodo ip̄e ſis mecū. ꝙ̃ r̄gnare ſine te. epu
lari ſine te. ſine te gloriari. Auꝝ ꝓbat fornax
⁊ viros iuſtos tēptatio tribulatiōis. Quid
trepidamus. q̇d cūctamur. q̇d refugimus
hūc caminū. Seuit ignis. ſed dn̄s nobiſcū
eſt in tribulatiōe. Si deus nobiſcū quis cō
tra nos eſt. Nihilominꝰ quoqꝫ ſi ille eripit.
quis eſt q̇ eripiat de manu eius. Poſtremo
ſi iſte glorificat. quis humiliabit. Idē. xxv.
ſermone Cañ. Non ſolū igiꝛ in ſpe ſꝫ gloria
mur in tribulatōne. Libēter ait gloriabor ī
infirmitatibꝫ meis vt inhabitet in me ꝟtus
xp̄i. Optāda infirmitas que xp̄i virtuti cō/
penſaꝛ. Quis dabit mihi nō ſolum infirma
ri. ſed deſtitui ac deficere penitꝰ a memetip̄o
vt dn̄i virtutū ꝟtute ſtabiliar. Nā virtus in
infirmitate ꝑficiꝛ. Deniqꝫ ait. Quādo infir/
mor tūc fortior ſum ⁊ potēs. Idē. xliij. Pro
pterea ſpōſa nō faſcem ſꝫ faſciculū dilectuꝫ
dicit ꝙ leue ꝑ amore in ip̄is ducat quicq̇d
laboris immineat ⁊ doloris. Bene faſciculꝰ
qꝛ paruulꝰ natꝰ eſt nobis. Bene faſciculus.
quia nō ſunt cōdigne paſſiones huiꝰ tēporꝫ
ad futurā gloriā que reuelabiꝛ in nobiſ. Id
eñ inquit. qd̄ in p̄ſenti eſt momentaneū ⁊ le
ue tribulatiōis noſtre ſupra modū in ſubli
mitate eternū pondꝰ glorie oꝑabiꝛ in nobiſ
Erit igiꝛ quādoqꝫ nobis ingens cumulus
glorie q̇ modo eſt faſciculꝰ mirre. An nō fa/
ſciculus cuiꝰ iugū ſuaue eſt. ⁊ onus leue. nō
quia leue in ſe. nec eñ leuis paſſionis aſpe/
ritas mortis amaritudo. ſꝫ leuis tn̄ amanti
Idē ſermone. vij. ſuꝑ pſalmū Qui habitat.
ſuꝑ iſtū verſum A ſagitta. Si magnū illud
eccl'ie corpꝰ cōſiderare libet facile ſatis ad/
uertimꝰ longe acriꝰ impugnari ſp̄ūales vi/
ros ip̄iꝰ eccl'ie ꝙ̃ carnales. Agit hoc ſane ſu
perba ſempqꝫ inuidioſa malicia. ꝑfectiores
quoſqꝫ vehemētiꝰ pulſans iuxta illd̄. Eſca
eius electa. Agit inq̃ ⁊ nō ſine certa diuini
diſpēſatione cōſilij. qui quidē imꝑfectiores
nō ſuꝑ illd̄ qd̄ poſſunt ferre tēptari permit/
tit. faciēs cū temptatiōe ꝓuentū. ⁊ ꝑfectiori/
bus nō modo glorioſiores ſꝫ numeroſioreſ
parat ex hoſte triūphos ⁊ lōge ampliori ſo/

licitudine ⁊ calliditate multiplici ꝑs aduer
ſa vulnerare in nobis dexterā ſatagitꝙ̃ ſini
ſtram. nec tā corꝑis ꝓfecto ꝙ̃ cordis labo/
rat auferre ſubam. Et infra. Illic antē ſtu/
dioſius repugnandū vbi grauior vrget ne/
ceſſitas. vbi totuꝫ belli imminet pondꝰ. vbi
colluctatiōis ratio vniuerſa cōſiſtit. Unde
nobis tota paraꝛ aut victꝫ ignominioſa ca
ptiuitas vnde vicētibꝫ gloria triumphalis.
Hec deniqꝫ gratia ⁊ miſericordia dei in ſer/
uos eiꝰ ⁊ reſpectꝰ in electos illiꝰ vt in eorū in
terim ſiniſtrā quidē velut diſſimulās dexte
re ſemꝑ ſtudioſius ꝓtector aſſiſtat. Hinc eſt
ꝙ de ip̄o ꝓpheta teſtaꝛ. Prouidebā dn̄m in
cōſpectu meo ſemꝑ. qm̄ a dexteris eſt mihi
ne cōmouear. Utinā mihi ſemꝑ a dextrꝫ ſis
ieſu bone vt ſemꝑ teneas manū dexterā me
am. Scio eñ ⁊ certus ſum ꝙ nulla nocebit
aduerſitas ſi nulla dominetꝛ iniq̇tas. Con/
deaꝛ interim ⁊ tundaꝛ ſiniſtꝝ latus. pulſetꝛ
iurijs. velliceꝛ opprobrijs. libens illud expo
no dū a te cuſtodior. dū ſis ip̄e ꝓtectio mea.
ſuꝑ manū dexterā meā. Idē in ſermone. lxx
v. Cañ. Aliud eſt aīo virtute agi. aliud ſa/
pientia regi. aliud dn̄ari in ꝟtute. aliud i ſu/
auitate deliciari. Licet nāqꝫ ſapia potens ⁊
virtꝰ ſuauis exiſtat vt tn̄ ꝓprias quibuſcūqꝫ
reddamꝰ vocabulis ſignificātias. vigor vir
tutē. ſapiam placiditas animi. cū ſpirituali
quadā ſuauitate demōſtrat. Hanc puto ab
apoſtolo deſignatā. vbi poſt multa hortam
ta ad virtutē ꝑtinētia. adiecit ꝙ ſapiētia eſt ī
ſuauitate in ſp̄ūſancto. Igiꝛ reſiſtere vim vi
repellere que vtiqꝫ in ꝑtibꝫ ꝟtutis deputant
honor quidē ſꝫ labor. Nō eſt eñ idē ip̄m ho
norē tuū laborioſe defendere ⁊ quiete poſſi
dere. Nō idē virtute agi ⁊ virtute frui. Quic
quid virtꝰ elaborat. ſapiētia fruiꝛ. ⁊ quod ſa
piētia ordinat ⁊ deliberat. moderaꝛ virtus
⁊ exequiꝛ. Sapientiā ſcribe in ocio ait ſapi/
ens. Ergo ſapiētie ocia. negocia ſunt. ⁊ quo
ocioſior ſapiētia eo exercitior in genere ſuo.
E regione virtꝰ exercitata clarior eſt. eoqꝫ ꝓ
batior quo officioſior. Et ſi quis ſapiētiam
ꝟtutis amorē diffinierit. nō mihi a verꝫ de/
uiare videꝛ. Ubi aūt amor eſt. labor non eſt
ſed ſapor. Et forte ſapiētia a ſapore denoia/
tur. quaſi virtuti accidēs quoddā velut con
dimentū ſapidam reddat que ꝑ ſe inſulſa ⁊
aſperſa qd̄ammō ſentiebaꝛ. Nec dixerim re
p̄hendendū ſi quis ſapiam ſaporē boni dif/
finiat. Itaqꝫ ad virtutē ſpectat tribulatōes

fortiter ſuſtinere.ad ſapiam gaudere ĩ tribu
lationib⁹.Cõfortare cor tuũ ⁊ ſuſtinere do/
minũ.ꝟtutis quidẽ eſt.guſtare ⁊ videre qm̃
ſuauis eſt dñs.ſapiẽ eſt.Et vt magis ex pro
prio bono nature bonũ vtrũqꝫ clareſcat mo
deſtia animi ꝓbat ſapiam.ꝯſtãtia viꝝ ꝟtutꝭ
oñdit.Et bñ poſt ꝟtutẽ ſapia cũ virt⁹ ſit qð
dam ſtabile fundamẽtũ ſup qð ſapia edificꝫ
ſibi domũ Idẽ in ſmone de paſſione domi
Felix q̇ paſſiões corpis ſui ꝓpter iuſticiã or
dinat vt q̇cq̇d patiꝛ ꝓpter dei filiũ patiaꝛ. q̃/
tenus ⁊ a corde tollaꝛ murmuratio.⁊ in ore
verſeꝛ grãꝝactio.⁊ vox laudis.q̇ ſic extulerit
ſe iſte tollit grabatũ ſuũ ⁊ vadit in domũ ſu
am.Grabatũ noſtꝝ corp⁹ eſt in q̃ ꝓus lãgui
di iacebam⁹ ſeruiẽtes deſiderijs ⁊ ꝯcupiſcẽ
tijs nr̃is.nos portam⁹ illð cũ ſpũi cogimur
obedire.Idẽ in ſmone de pẽthecoſten ter/
tio.q̇ incipit Q̃z libẽter.Uere multiplex ſpi
ritus q̇ tã multipliciꝛ filijs hominũ inſpira
tur.vt nõ ſit q̇ ſe abſcõdat a calore eius.Sĩ
quidẽ ꝯcediꝛ eis ad vſum.ad miraculuꝫ.ad
ſalutẽ.ad auxiliũ.ad ſolatiũ.⁊ ad feruorem.
Ad vſum quidẽ vite.bonis ⁊ malis.dignis
pariꝛ ⁊ indignis oĩa bona abũdantiſſime
tribuẽs.ita vt videaꝛ hic diſcretiõis limitꝫ
nõ tenere.Ingrat⁹ eſt q̇ in his q̃ꝫ bñficia ſpi
ritus nõ agnoſcit. Ad miraculũ in ſignis
⁊ ꝓdigijs.in varijs ꝟtutib⁹ q̃s ꝑ quorũlibet
man⁹ opaꝛ.Ipẽ eſt antiqua miracula ſuſci/
tans vt ex pñtib⁹ fidẽ aſtruat p̃teritoꝝ.Sꝫ
q̃z nõnullis hãc q̃ꝫ grãm ſine ꝓpria vtilitate
largiꝛ.tertio infundiꝛ ad ſalutẽ cũ ĩ toto cor
de noſtro r̃uertimur ad dñm deũ noſtrum
Porro ad auxiliũ daꝛ cũ in oĩ colluctatõe
adiuuat infirmitatẽ nr̃am Nã cũ teſtimoni
um ꝑhibet ſpũi noſtro ꝙ filij dei ſum⁹.ea in
ſpiratio eſt ad ꝯſolatõem.Daꝛ etiã ad feruo
rem cũ in cordib⁹ ꝑfectoꝝ vehemẽti⁹ ſpirãs
validũ ignẽ charitatꝭ accẽdit. vt nõ ſolum ĩ
ſpe glĩe filioꝝ dei ſꝫ etiã in tribulatiõib⁹ glo
riemur.ꝯtumeliã glĩaꝫ reputãtes.opprobri
um gaudiũ.deſpectiõꝫ exaltatiõꝫ.Omibus
nob̃ ni fallor dat⁹ eſt ſpũs ad ſalutẽ. ad fer/
uorem nõ ita.Pauci em̃ ſunt q̇ h̃ ſpũ reple/
anꝛ.pauci q̇ ſtudeãt emulari.ꝯtẽti ſum⁹ an/
guſtijs.nec reſpirare in libertatẽ illã.nec ſal
tem ad illã ſpirare conamur.Hucuſqꝫ ber/
nardus.Uides igiꝛ q̃ꝫ pulcerrimis ⁊ plĩb⁹
ratiõib⁹ nob̃ oñdit facũdiſſim⁹ Berñ.ꝙ tri/
bulatiões nob̃ expediũt.Nõ igiꝛ mireris ſi
dñs ꝑmittebat diſcipulos ſuos q̃s ita dili/
gebat vexari ꝓcellis.vtilitateꝫ ĩpoꝝ exinde
cognoſcẽs Pluries em̃ legiꝛ eoꝝ nauiculaꝫ
fluctib⁹ ⁊ ꝯtrarijs vẽtis exagitatã.ſed nũq̃ꝫ
ſubmerſam.His ḡ monitis cor tuũ ſtabili/
re ac ordinare ꝓcures.vt in ꝯtingentib⁹ ad/
uerſis.⁊ in q̇buſcũqꝫ diſplicẽtijs ⁊ patiẽter ⁊
letãter te habeas ⁊ in via ſpũs te ita exerceaſ
vt ei⁹ repleta feruore etiaꝫ appetas ꝓ amore
dñi Ihu tribulari.q̇ in ſe ⁊ ſuis hanc viã ex
celſam tenuit ⁊ monſtrauit.

De chananea.

Itẽ quõ angeli nr̃i nobis fideliꝛ ſeruiũt.

Capitulum.xxxviij.

c Um dñs ihs laborãs circuiret p̃di
cãdo ⁊ infirmos curãdo.acceſſit ad
eũ mulier chananea.i. de terra cha/
naan q̃ erat gẽtiliũ ⁊ nõ iudeoꝝ.rogãs eum
vt liberaret filiã ſuaꝫ q̃ a demonio vexabaꝛ.
Erat em̃ fidẽs in eo ꝙ h̃ facere poſſet. Et
dño nõ rñdente.nihilominꝰ inſtabat ⁊ ꝑſe/
uerabat clamãs ⁊ petẽs ab eo miſericordiã
intm̃ vt diſcipuli ꝓ ea rogarẽt.Cũqꝫ dñs re
ſpõderet.nõ debere dare panẽ filioꝝ canib⁹
ipa ſe humiliãs rñdit.vt ſaltẽ more canis de
micis poſſet hr̃e.⁊ ſic meruit exaudiri. Con
ſpice ḡ dñm ⁊ diſcipulos ⁊ ipam in predictꝭ.
iuxta cõſideratiõem generalẽ quã dedi tibi
ſup̃.Nihilomin⁹ etiã ꝯſidera ꝟtutes h⁹ mu
lieris.⁊ eas ad totã tuã vtilitatẽ ꝯuerte.que
maxĩe tres fuer̃t.Prima fuit fides magna.
vt etiã vſqꝫ ad filiã ſe extẽderet.⁊ de ipſa fuit
cõmendata h̃ a dño.Secũda fuit oratõnis
ꝑſeuerãtia. Et nõ ſolũ ꝑſeuerãs fuit,ſꝫ etiaꝫ
importuna.quã importunitatẽ etiã dñs ac
ceptat.⁊ eã inuitat. vt in ꝓori tractatu certa
habuiſti.Tertia fuit hũilitas ꝓfunda.nam
nec negauit ſe canẽ.nec dignã putauit ſe intꝛ
filios reputari.vl̃ hr̃e panẽ integrũ.ſꝫ ꝯtẽta
fuit de micis accipe.Uñ valde ſe hũiliauit ⁊
iõ qð poſtulauit obtinuit.Sic ⁊ tu ſi corde
integro fideli ⁊ puro in orõne ꝑſeuerãs co/
ram deo tuo te humiliauerꝭ indignã te r̃pu
tans oĩ bono ſuo.certiſſime credas ꝙ q̇c
q̇d petierꝭ obtinebis.Et ſic aplĩ rogauerũt
ꝓ chananea.ſic ⁊ angel⁹ tu⁹ ꝓ te rogabit ⁊ of/
feret orõem tuã dño.Sup q̃ audi Berñ ſer
mone.lxxj.Cañ.dicentẽ.Suſpirãti aĩe mee
frequẽter imo ſine intermiſſiõe orãti ⁊ affli/
ctãti ſe ꝓ deſiderio.cũ interdũ deſiderat⁹ il/
le q̇ ita queriꝛ miſerat⁹ occurrit.puto illi de
ꝓpria expientia ꝯuenire vt dicat cũ hieremia
Bon⁹ es dñe ſperãtib⁹ ĩ te aĩme querenti te

Sꝫ ⁊ angelꝰ eiꝰ q̄ vnꝰ eſt de ſodalibꝫ ꝓ oĩ. ĩ
hoc ipm deputatꝰ miniſter ꝑfecto ⁊ arbiter
ſecrete mutueqꝫ ſalutatõis. Is inq̄ꝫ quõ an
gelus tripudiat. quõ colletaꝝ ⁊ ꝯdelectaꝝ. et
ꝯuerſus ad dñm dic̃ Grãs ago tibi dñe ma
ieſtatis qꝛ deſideriũ cordis eiꝰ tribuiſti ei. et
volũtate labioꝝ eiꝰ nõ fraudaſti eũ ipe qui ĩ
oĩ̄ loco ſedulꝰ quidẽ pediſſequꝰ aie nõ ceſ/
ſat ſolicitare ⁊ aſſiduis ſuggeſtionibꝫ moue
re dicẽs. Delectare in dño ⁊ dabit tibi petiti
ones cordis tui. Et rurſum. Expecta dñm.
⁊ cuſtodi viã eiꝰ. Itẽ ſi morã fecerit expecta
eũ. qꝛ veniẽs veniet ⁊ nõ tardabit. Ad dñm
aũt. Sic ceruꝰ inq̄t deſiderat ad fontes aq̄/
rum. ita deſiderat iſta ad te deꝰ Deſiderauit
te in nocte ſꝫ ⁊ ſpũs eiꝰ in ꝑcordijs eiꝰ de ma
ne vigilauit ad te. Et iteꝝ. tota die expandit
ad te manꝰ ſuas Dimitte illã qꝛ clamat poſt
te. Cõuertere aliquãtulũ ⁊ depcabilis eſto.
Reſpice de celo ⁊ vide ⁊ viſita deſolatã. Fi/
delis paranymphꝰ q̄ mutui amoris ꝯſcius
ſꝫ nõ inuidꝰ. nõ ſuã q̄rit ſꝫ dñi gl'iam. diſcur/
rit mediꝰ inter dilectũ ⁊ dilectã. vota offerẽſ
dona referẽs. excitat iſtã. placat illũ. Inter/
dum q̄ꝫ licet raro repñtat eos ꝑariꝭ ſibi. ſi/
ue hanc recipiẽs. ſiue illũ adducẽs. Siqui/
dem domeſticꝰ eſt ⁊ notꝰ in palacio. nec vere
tur repulſam ⁊ q̄tidie videt faciem patris.
Hucuſqꝫ Bernͥ. Uides q̄ꝫ fideliter angeli
nr̄i ſeruiũt nob̄. Ex q̄ aũt occurrit de ipis ali
qua loquẽdi materia. Scire te volo ꝙ ma/
gnã erga eos reuerẽtiã habere debemus. ⁊
eos q̄tidie laudare. honorare. ac eis grãruꝫ
actiões referre tenemur. ⁊ in coꝝ ꝑ̄ſentia qui
ſꝑ nobiſcũ aſſunt nihil illicituꝫ. nihil turpe
cogitare dicere vel opari debemꝰ. De q̄ etiã
a beato Bernͥ. monemur q̄ ſic dic̃ ſuꝑ pſal.
Qui habitat. in. xij. ſmõe. Angelis ſuis mã
dauit de te vt cuſtodiãt te in oĩbꝫ vijs tu/
is. Q̃tã tibi debet h̄ verbũ inferre reuerẽti
am. afferre deuotiõꝫ. ꝯferre fiduciã. Reuerẽ
tiam ꝓ pñtia. deuotõꝫ ꝓ beniuolẽtia. fiduci/
am ꝓ cuſtodia Caute ambula vbi aſſunt an
geli ſic̃ eis mandatũ eſt. in oĩbꝫ vijs tuis. In
quouis diuerſorio. in q̄uis angulo. angelo
tuo reuerẽtiã habe. nec tu audeas illo ꝑ̄ſen/
te qꝺ vidẽte me nõ auderes. ⁊ paulo pꝰ. Aſ/
ſunt igiꝭ tibi nõ tm̃ mõ tecũ. ſꝫ etiã ꝓ te. aſſũt
vt ꝓtegant. aſſunt vt ꝓ̄ſint. Quid retribues
dño ꝓ oĩbꝫ q̄ retribuit tibi. Siquidẽ ei ſoli
honor ⁊ glĩa. Quare ei ſoli. qꝛ ipe mãdauit.
Et oĩ̄e datũ optimũ nõ niſi ab illo eſt. Ue/
rũtamen ſi ille mandauit. ipis q̄ꝫ qui ⁊ ei ex
tãta charitate obediũt. ⁊ nob̄ ſubueniũt i tã
ta neceſſitate ingratos eſſe nõ licet. Simuſ
ḡ deuoti. ſimꝰ grati tãtis cuſtodibꝫ. ⁊ reuere
amur eos ⁊ honoremꝰ eos q̄ꝫtũ debemus.
Hucuſqꝫ Bernͥ. Habes ḡ in ꝑ̄dictis cõmẽ/
datũ angeloꝝ obſequiũ ⁊ adiutoriũ ⁊ oꝛõiſ
virtutẽ. Hãc tenere ſtudeas ⁊ illis oẽm quã
potes reuerentiã exhibe.

Qualiꝭ aliq̄ ex ṽbis dñi ſcãdalizati fuerꝭ
Capitulũ. xxxix.

On mirerꝭ ſi aliqñ ex ṽbis ⁊ factꝭ no
n ſtris ſcãdala oriunꝭ quãtũcũqꝫ fide
liter ⁊ bñ fiãt. cũ ipi dño q̄ errare nõ
poterat pluries ꝯtigerit. Dũ eñ quadã vice
phariſei dñm interrogarẽt q̄re diſcipuli nõ
lauabãt manꝰ qñ mãducabãt. Dñs durere
ſpõdit eis. increpãs ꝙ exterioꝛẽ mũdiciam
nõ iterioꝛẽ querebãt. de q̄ illi ſcãdalizati ſũt
ſꝫ dñs nõ curauit. Alia vice cũ ſpũalia ṽba
doceret in ſynagoga. aliq̄ ex diſcipulis eius
tãqꝫ carnales nõ intelligẽtes receſſerũt. ſed
ad. xij. diſcipulos ait. Nũq̄d ⁊ vos vultꝭ ab/
ire. Et petrꝰ ꝓ ſe ⁊ alijs rñdit. Dñe ad quem
ibimꝰ. ṽba vite eterne habes. Cõſidera ḡ eũ
in ꝑ̄dictis ⁊ alijs ſilibꝫ quõ cũ ꝑtãte loq̄baꝭ
⁊ docebat ṽitatẽ nõ curãs de ſcãdalo ꝑuo/
rũ ⁊ inſipientiũ. Notãdũ igiꝭ ꝑ̄mo q̄ ꝓpt
alteriꝰ ſcãdalũ nõ debemꝰ recedere a virtute
iuſticie. Scd̃o ꝙ de iterioꝛi mũdicia magiſ
q̄ꝫ de exterioꝛi honeſtate curare debemꝰ. qꝺ
etiã alibi expſſiꝰ dñs dixit. ſ. Luc̃. xi. Tertio
ꝙ ſpũaliꝭ viuere debemꝰ. ita ꝙ ṽba dñi non
videãꝭ nobis extranea ſic̃ illis diſcipul'. qui
qñ xp̄s dixit ĩ Ioh̄. vj Niſi mãducaueritis
carnẽ filij hoĩs. ⁊c̃. nõ poterãt ſuſtinere. ſꝫ re
ceſſerũt. ſꝫ potiꝰ cognoſcamꝰ ipa eſſe ṽba vi/
te etn̄e vt vna cũ duodecim ipm imitemur
perfecte.

De retributione relinquentiũ omnia.
Capitulum. xl.

Um fidel' ⁊ prudẽs diſcipulꝰ ſimon
c petrꝰ q̄reret a dño ih̄u ꝓ ſe ⁊ ſocijs ꝺ
retributõe ipoꝝ. Rñdit dñs inꝭ alia
qꝛ oĩ̄es q̄ tꝑalia dimittẽtes ipm ſeq̄rẽt. cẽ/
tuplũ accipiẽt i h̄ mũdo ⁊ vitã etnã i futuro
Nota bñ hãc retributiõeꝫ. ⁊ gaude gaudio
magno ⁊ grãs ⁊ laudes dño referas toto af
fectu. ꝙ ad talẽ negociatiõem te adduxit vt
manualiꝭ de vno centũ lucrerꝭ ⁊ nihilomiꝰ
etiã vitã eternã. Hoc aũt cẽtuplũ ſpũalium
nõ coꝛꝑaliũ reꝝ ẽ, videlicꝫ ꝯſolationũ iter/

naꝝ ⁊ ꝟtutũ q̃s ꝑ expiẽtias cognoſcimꝰ. nõ
ꝑ doctrinã. Cũ em̃ aĩa guſtat odorẽ paupta
tis. caſtitatꝭ nitorẽ. ⁊ patiẽ ceteraꝝꝗ ꝟtutuꝫ
⁊ delectaꝛ in eis. nõne centuplũ recepiſſe vi
deꝛ tibi. Et ſi vlteriꝰ aſcẽdat vt viſitationeꝫ
ſpõſi recipiat eiꝰ pñtiam glorieꝛ. nõne tunc
recipit plꝰ q̃ꝫ millecuplũ oĩm q̃cũꝗ fuerint.
⁊ quõcũꝗ fuerint q̃ ꝓ eo dimiſerat. Uides
quõ veꝝ eſt qđ loquiꝛ ꝟitas. nõ fallit q̃n cen
tuplũ reddat in h̃ ſeculo. etiã nõ tm̃ ſemel ſꝫ
pluries. ⁊ ſepe aĩe ſibi deuote. adeo vt ſic affi
ciat eã vt nõ ſolũ q̃ reliq̃t. ſꝫ totũ mũdũ arbi
treꝛ ſtercora vt ſpõſum ſuũ lucrifacere poſ/
ſit. Ut aũt ſup h̃ cẽtuplo pleniꝰ inſtruarꝭ au
di q̃d inde dicat Berñ. ſup h̃ euãgelio. c. lvij.
Si forte adhuc ſecularꝭ q̃ſpiã dicat. Ouñde
mihi centuplũ qđ ꝓmittis ⁊ libẽs vniuerſa
relinq̃. Ut q̃d oñdam. Fides em̃ nõ hꝫ me/
ritũ cui hũana rõ p̃bet expimentuꝫ. An hoĩ
oñdenti potiꝰ q̃ꝫ veritatẽ crederes ꝓmittẽti.
Deficis ſcrutãs ſcrutinio. Niſi crediderꝭ nõ
intelliges. Mãna abſcõditũ eſt. qđ i Apoc.
iohis. victori ꝓmittiꝛ nomẽ nouũ qđ nemo
nouit niſi q̃ accipit. An nõ deniꝗ om̃ia poſ
ſidet cui om̃ia coopanꝛ in bonũ. An nõ cen
tuplũ hꝫ oĩm q̃ impleꝛ ſpũſctõ. q̃ xp̃m habꝫ
in pectore. niſi ꝙ lõge plꝰ q̃ꝫ cẽtuplũ eſt viſi/
tatio ꝑacliti ſpũs ⁊ pñtia xp̃i. Q̃ꝫ magna mlꝭ
titudo dulcedinis tue dñe quã abſcõdiſti ti
mẽtibꝫ te. ꝑficiẽs eis q̃ ſperãt i te. Uides q̃/
mõ memoriã abũdantie ſuauitatꝭ huiꝰ eru
ctuet aĩa ſancta. exp̃mere geſtiẽs ꝟba multi
plicet. Q̃ꝫ inq̃ꝫ magna multitudo. h̃ eſt. cẽtu
plũ. adoptio filioꝝ ⁊ libertas vt ſpũs primi
cie. delicie charitatꝭ. gl̃ia ꝯſcie. regnũ dei qđ
intra nos eſt. Nõ vtiꝗ eſca vel potꝰ ſꝫ iuſti/
cia ⁊ pax ⁊ gaudiũ in ſpũſancto. gaudiũ ſane
nõ mõ in ſpe gl̃ie ſꝫ in tribulatiõibꝫ. Hic eſt
ignis quẽ voluit xp̃s vehementꝛ accẽdi. Hec
ꝟtus q̃ andreã fecit amplecti crucẽ. laurẽti/
um deridere carnifices. ſtephanũ in morte
ꝓ lapidãtibꝫ flectere genua ad oroẽꝫ. Hec il/
la pax q̃m ſuis reliq̃t xp̃s q̃ñ dedit ⁊ ſuã. ſiq̃
dem donũ ⁊ pax ẽ electꝭ dei. Pax vtiꝗ pr̃is.
⁊ donũ future glorie. Illa ſupat oẽm ſenſũ.
ſꝫ ⁊ huic q̃cq̃d ſub ſole placet. q̃cq̃d i mũdo
ꝯcupiſciꝛ nõ põt cõpari. Hec gr̃a deuotõis
⁊ vnctio docẽs de oĩbꝫ quã expꝰ nouit. inexꝑ
pertꝰ ignorat. quã nemo ſcit niſi qui accipit.
Hucuſꝗ Berñ. Gaude ergo ⁊ letare vt dixi ⁊ gr̃
tias age ꝙ ad h̃ cẽtuplũ recipiẽdũ vocata eſ
⁊ hãc ꝑadiſum ſepe ingredere quã ex oroĩs

ſtudio ꝯſequi poteris.

Qualiꝛ dñs q̃ſiuit a diſcipulꝭ q̃d diceret
de eo — Capitulũ. xlj.

Eniẽs dñs ihs in ptes ceſaree Phi
v lippi. q̃ſiuit a diſcipulis q̃d diceret đ
ipo, ⁊ etiã q̃d inde ipi ſentirẽt. ⁊ đ ali
is. Quidã rñderũt ⁊ dicebant. Alij ⁊c. De ſe
aũt dixit petrꝰ ꝓ ſe ⁊ alijs. Tu es xp̃s filꝰ đi
viui. Et dñs ad eũ. Tu es petrꝰ ⁊ ſup hanc.
⁊c. Et tũc dedit ei ꝓ ſe ⁊ ſucceſſoribꝫ ſuis cla
ues ligãdi atꝗ ſoluẽdi ſup terrã. Cõſpice
igiꝛ eũ ⁊ etiã ipos iuxta generalẽ formã ſupi
us tibi traditã. Et nota ꝙ etiã h̃ habes ꝙ
petrũ quẽ ita magnificauerat. paꝝ pꝰ voca/
uit ſathanã. eo ꝙ ꝓpꝛ amorẽ carnalẽ quẽ ipſe
petrꝰ habebat ad ipm. diſſuaſit ei de paſſiõe
ſua vt nõ fieret. Sic ⁊ tu dñi exẽplo habeaſ
oẽs ꝓ aduerſarijs q̃ ꝑ corpali alleuiatõe ab
exercitio ⁊ bono ſpũali te trahere vellẽt

De trãſfiguratiõe dñi in monte
Capitulum. xlij.

Sſumẽs dñs ihs tres ex diſcipuliſ
a aſcẽdit in montẽ thabor. ⁊ trãſfigu/
ratꝰ eſt añ eos. oñdẽs ſe eis gl̃ioſum.
Venerũt inſup moyſes ⁊ helyas loquenteſ
cũ eo đ paſſiõe ſua futura. Dicebãt aũt. Do
mine nõ expedit vt moriarꝭ. q̃ꝛ vna gutta ſã
guinis tui redimeret mũdũ. Dñs aũt Ihs
dicebat. Bonꝰ paſtor aĩam ſuã ponit ꝓ oui
bus. ſic ⁊ facere me optet. Affuit ibi ſpũſſan
ctus in ſpẽ nubis lucide ⁊ vox pr̃is facta eſt
in nube dicẽs. Hic eſt filꝰ meꝰ dilectꝰ in quo
mihi bñ cõplacui. ipm audite. Diſcipuli ꝟo
ceciderũt in terrã. ⁊ cũ excitati ſunt nõ vide
rũt niſi dñm ihm. Cõſpice igiꝛ bñ p̃dicta. et
te pñtem exhibeas. q̃ꝛ magnifica ſunt.

De eiectiõe ementiũ ⁊ vendentiũ đ tẽplo.
Capitulũ. xliij.

Uabꝫ vicibꝫ eiecit dñs ihs emẽtes ⁊
d vendẽtes de tẽplo. qđ inꝛ eiꝰ magna
miracula deputaꝛ. Nã licet alias eũ
vilipẽderẽt. tũc tñ om̃es añ eũ fugierũt. Et
q̃ꝫuis eſſent multi nõ ſe defenderẽt. ſꝫ ipe ſo/
lus cũ q̃buſdã funiculꝭ oẽs eiecit. Et h̃ idõ q̃ꝛ
terribilẽ ſe eis oñdit in facie. Accẽſus eſt em̃
zelo vehemẽti (eo ꝙ pr̃ ſuꝰ ſic inhonorabaꝛ
ab illis. maxie i loco vbi magꝭ honorari de/
bebat) fecꝛ ipas eiectões. Cõſpice bñ ipm et
cõpatere q̃ꝛ ipe cõpaſſiõis dolore plenus eſt
Ac nihilominꝰ time. Nos ei q̃ in tẽplo đi ſu
mꝰ de ſpẽali ⁊ magˈ ipiꝰ gr̃a deputati. ſi ſecu/
laribꝫ negocijs (vt illi faciebãt) nos iplicemꝰ.

cũ ad laudẽ ei⁹ ſp̄ debeam⁹ intẽdere. Merito eiectiõꝫ ab eo ⁊ indignatiõꝫ ipi⁹ timere poſ/ſum⁹ ⁊ timem⁹. Si ḡ nõ vis h̄ timore vexari nulla rõe vel cũ ſecularibꝫ curꝭ vel negocia/tionibꝫ te audeas iplicare. Op̄a q̄ꝫ curioſa ne feceris. q̄ tp̄s laudibꝫ dei debitũ occupãt. ⁊ põpis ſecularibꝫ correſpõdent

De probatica piſcina
Item ne ſis fratris iudex temerarius.
Capitulum. xliiij.

Erat in hierl'm q̄dã ꝯgregatio aq̃rũ in q̄ lauabãt oues de q̄bꝫ fiebant ſacrificia. In ea d̄r fuiſſe lignũ crucis. Quolibet aũt ãno cũ ſel' cõmouebat ab angelo. ſanabat aliq̄s infirm⁹. ſ. q̄ deſcẽdebat ĩ aquã p⁹ ei⁹ ab anglo motionẽ. Vñ multi ꝑpterea infirmi iuxta eã cõtinue morabãtur Erat aũt ibi q̄dã infirm⁹ iacẽs ĩ grabato paliticus ꝑ. xxxviij. ãnos. Hũc igit ihs q̄dã die ſabbati ſanauit. Cõſpice eũ hũiliter eũtẽ ad infirmũ ⁊ loquẽtẽ more ſolito. In h̄ igit facto tria nota Primũ q2 ſic̄ hic dñs req̄ſiuit ĩfirmũ ſi vellet ſanari. ita nob̄ ſine nr̄o cõſenſu ſalutẽ nõ dabit. ⁊ inexcuſabiles ſunt peccatores nõ ꝯſentiẽtes volũtati dñi ⁊ ſue ſaluti. Q2 ſ̄m Aug. Qui creauit te ſine te. nõ iuſtificabit te ſine te. Secũdũ cauere dẽm⁹ ne relabamur a dño. q2 ſi ſanati a dño recidiuam⁹. digne nr̄a ingratitudo acri⁹ punieť ſic̄ huic dixit dñs. Vade noli ampli⁹ peccare ne deteri⁹ aliq̄d tibi ꝯtingat. Tertio quia maligni de oibꝫ ꝑdũt ſic̄ boni d̄ oibꝫ lucrãť Nã cũ hic liberat⁹ portaret grabatũ ⁊ diceret ei a iudeis q2 h̄ nõ licebat ĩ die ſabbati. ipſe r̄ndit. Qui me ſaluũ fec̄ ille mihi dixit. tolle grabatũ tuũ. Nõ dicebãt. q̄s eſt ille q̄ te ſaluũ fecit. Et ſic accipiebãt qd̄ poſſent rep̄hẽdere. nõ qd̄ poterãt laudare. Sic ⁊ carnales hoĩes ſepe in malã iudicãt p̄tẽ. q̄ vidẽt et q̄ſi de oĩbꝫ ꝑdũt. Sp̄ualit aũt viuẽtes oĩa referũt ad laudẽ dei ſiue ſit ꝓſperitas ſiue ſit aduerſitas. ⁊ nõ dubitãt q̄n recte oĩa fiãt. do cũcta vl' recte op̄ante vl' iuſte p̄mittẽte ⁊ oĩa in bonã p̄tẽ interp̄tanť. iuxta doctrinã beati bernardi q̄ ſic ait. xl. ſ. Cant. Caue aliene ꝯuerſatõis eſſe aut curioſus explorator aut temerari⁹ iudex etiã ſi ꝑperã actũ q̄d dep̄rehẽdas. nec ſic iudices ꝓximũ. magꝭ aũt excuſa intẽtionẽ ſi op̄a nõ potes. puta ignorãtiã puta ſubreptiõꝫ. puta caſum. Q ſi oẽm diſſimulatiõꝫ rei certitudo recuſat. ſuade nihilomin⁹ ip̄e tibi ⁊ dicito apd̄ temetip̄m. vehemens fuit nimis tẽptatio. Quid de me illa feciſſet ſi ĩ me accepiſſet ſimiliter poteſtatem Hucuſq3 Bernardus. Q aũt d̄ oibꝫ lucrãtur ſp̄uales. etiã de ſuis ⁊ alienis peccatis ⁊ de rebꝫ nociuis. ⁊ etiaꝫ de diaboli op̄ibꝫ. ſic docet beat⁹ Bern̄. ſ. v. Cañ. Irrationalis ⁊ brutal' ſp̄ũs ⁊ ſi ad ſp̄ualia nõ p̄tingat. ad ea tñ capeſcẽda ꝓ ſuo corp̄ali tp̄aliq3 obſequio noſcit iuuare illos q̄ oẽm vſum rez tp̄alium ad fructũ trãſferũt eternũ. vtẽtes h̄ mundo tãq3 nõ vtẽtes. ⁊ ſi q̄ aiantia q̄ꝫtũ ad vſũ ſint rep̄iant incõmoda. ⁊ ſi nociua. ⁊ ſi etiã p̄nicioſa tp̄ali hoĩum ꝯſtat eſſe ſaluti. nõ tñ deeſt eoꝝ corp̄ibꝫ vñ coop̄ent in bonũ his q̄ ſ̄cdꝫ ꝓpoſitũ vocati ſũt ſancti. ⁊ ſi nõ cedẽdo in cibũ. aut exhibẽdo miſteriũ. certe ingeniũ exercẽdo iuxta eũ q̄ vtiq3 oĩ vtẽti rõne p̄ſto eſt. ꝯmunis diſcipline ꝓfectũ p̄bẽs. q̄ inuiſibilia dei ꝑ ea q̄ facta ſunt intellecta cõſpiciũť. Nã ⁊ diabol⁹ eiuſq3 ſatellites cũ ſit eoꝝ ſp̄ maligna intẽtio nocere q̄dẽ ſp̄ cupiũt. Sꝫ ſi boni emulatores fueritꝭ. abſit vt obſint. magiſ aũt ꝓſunt. ⁊ nolẽtes coop̄anť ĩ bonũ bonis Eſt eñ q̄ bonũ op̄ať nõ volẽs ſiue hõ mal⁹ ſiue angel⁹ mal⁹. ⁊ ꝯſtat nõ fieri ꝓpť eũ qd̄ fit ꝑ eũ. cũ ꝓdeſſe nullũ bonũ poſſit inuito. Igr̄ ei quidẽ diſpẽſatio tm̄ credita eſt. ſꝫ neſcio q̄ modo grati⁹ iocũdiuſq3 ſentim⁹ bonũ qd̄ ꝑ malũ diſpẽſatorẽ miſtrať. Ip̄a eſt ḡ cã cur ⁊ ꝑ malos de⁹ faciat bona bonis. ñ aũt vt op̄a eoꝝ indigeat ĩ bñ faciẽdo. Itẽ. liiij. Cañ. ſer. Quid ſup̄bis terra ⁊ cinis. ⁊ de angel' trãſiuit dñs execrãs eoꝝ ſup̄biã. Ergo repudiatio angloꝝ fiat emẽdatio hoĩm. ſcp̄tũ eſt eĩ ad eoꝝ correptõꝫ. Coop̄eť mihi in bonũ etiam diaboli malũ. ⁊ lauẽ man⁹ meas ĩ ſãguine peccatoris. Qualit inq̄t. audi. Sup̄bo certe diabolo horrẽda ⁊ formiduloſa maledictio intorq̄t. Si ſic eſt actũ cũ eo q̄d de me fiet terra ⁊ cinere. Ille in celo tumuit. ego ĩ ſterquilinio. Quis nõ tolerabiliorẽ in diuite ſup̄biã q̄ꝫ ĩ paup̄e dicat Ve mihi ſi tã durẽ potẽte illo aĩaduerſum ẽ. q̄d de me exiguo ⁊ miſero ⁊ ſup̄bo. Bern̄. ſ. xiiij. Cañ. loquẽs de ſp̄õſa eccl'ia. Que p⁹ multa pc̄tã venit ad dñm. nã de gentibꝫ collecta q̄ idola colebat. q̄d eidẽ de ſynagoga improꝑabať. Sic eñ in ſuã vtilitatẽ eã torquet dicẽs. Ip̄a eſt cui pl⁹ dimiſſum ẽ ⁊ q̄ pl⁹ diligit. qd̄ emula imꝓperat ei ad ꝯuiciũ. h̄ ſibi ip̄a inflectit ad cõmodũ. Inde mãſuetior ad correptionẽ. inde patiẽtior ad laborẽ. inde ardẽtior ad amorẽ

rem.inde ſagacior ad cautelā. inde humilior p cōſcientia.inde acceptior p verecundia inde ad obediendū paratior.inde ad grarū actionē deuotior ac ſolicitior. Hucuſq; bernard⁹. Uide quō ſpūaliter viuētes oīa interptant in bonā ptē ⁊ ꝺ oībꝫ lucrū faciūt Sis ḡ ſpūalis ⁊ oīa tibi cedent in bonū Et valet hmōi ꝯſideratio etiā ad tolerātiā tribulationū ⁊ tēptationū ⁊ aī quietē. Nam p hmōi ꝯtinuū exercitiū ad tantā trāquillitatē animi q̄s poſſet puenire ꝙ vix ⁊ raro ꝺ aliqua re turbaret. vl' haberet locū in eo qꝺ ait ſapiens Nō cōtriſtabit iuſtū quicquid ei acciderit.

Quomodo diſcipuli xp̄i vellebāt ſpicas. Item de paupertate.

Capitulū.xlv.

Diſcipuli dn̄i ihū quadā die ſabbati eſurientes cū nec haberent vn̄ pcurarēt qꝺ comederēt.ibāt p agros in q̄bus erāt ſegetes. ⁊ vellebāt ſpicas. fricabāt manibꝫ ⁊ comedebāt. Rephēdebant autē a phariſeis dicētibꝫ hoc nō licere die ſabbati. Dn̄s defendebat eos ⁊ multa talia faciebat dn̄s in die ſabbati vt dixi ſup̄ de habētimanū aridā ſanato. Tu aūt diſcipulos ītuere ⁊ cōpatere eis ī tāta neceſſitate ꝯſtitutis.q̄uis ipī gaudētes h̄ facerēt ob pauptatꝫ amorē. quā añ oēs ꝟtutes ⁊ beatitudines cōmēdauerat eis eoꝝ mgr̄ ⁊ dn̄s. Quid tn̄ eſt cogitare p̄ncipes mūdi p̄nte oīum ꝯditore ad tā tenuē pauptatē reductos. vt tali pabulo more aīaliū oporteat ſuſtentari. Aſpiciebat eos dn̄s ⁊ cōpatiebat eis q: tenerrime diligebat eos.ſꝫ nihilomin⁹ gaudebat. ⁊ tā ꝓpt eos q̄s in h̄ multū mereri ſciebat.q̄ꝫ ꝓpt nos q̄bꝫ relinq̄bat exēplū In h̄ eñ exēplo ad mł'tas ꝟtutes pficere poſſum⁹. Nā h̄ mirabilit pauptas relucet.pōpa mūdi ꝯtēnēda oñdit ſumptuoſitas ⁊ ſaporoſa ciboꝝ p̄paratō deſtruit. ⁊ gule voracitas cū turpi ſua vnctuoſitate ⁊ inſatiabili appetitu totalit eneruatur Tu ḡ h̄ animaduerte ⁊ tāto exēplo totis viſceribꝫ eā amplectere.q̄ ſic emicuit in dn̄o.⁊ dn̄a mr̄e ſua.⁊ pfatꝫ mūdi p̄ncipibꝫ.⁊ oībꝫ q̄ eoꝝ exemplū pfecte imitari voluerūt. Sꝫ attēde ꝺ q̄ pauptate ītelligere debeſ. Scio eñ ꝙ in monaſterio ꝯſtituta pauptatē profeſſa es ⁊ nihil hr̄e potes. de q̄ grās age deo tuo.⁊ ipam inuiolabilit ſua. Sꝫ vlteri⁹ te aſcēdere volo.qꝺ tn̄ a pfeſſiōe nō diſcrepet. q̄nimo pfeſſio ipa ſine h̄ intellecta ꝟbal' eſſꝫ ⁊ vacua. Dico igit de illa pauptate q̄ radicatur ī corde. ꝟtutes eñ in aīa collocāde ſunt nō in exterioribꝫ. Optie ḡ pfeſſionē pauptatis imitarꝫ ſi corde ꝯſentias. Nā ſi reꝝ penuriā exteri⁹ paterꝫ. q: forte nō abūdas. vt ſenſualitas vellet. interi⁹ aūt cupiditatē habeas. ⁊ pl⁹ q̄ꝫ neceſſe ſit deliberato aīo appetas nō viuis in paupertate. ſꝫ ī egeſtate. q: nō eſt h̄ pauptas ꝟtuoſa ⁊ meritoria. ſꝫ egeſtas laborioſa ⁊ demeritoria. Sufficit eñ ad pdēdū meritū ⁊ ad oē pctm̄ ppetrādū ꝯcupiſcentia cū ꝯſenſu. ⁊ cū tali pauptate nō credas te poſſe aſſurgere ad oroꝫ vl' ꝯtēplatoꝫ vl' cētu pli ꝯſeq̄ retributoꝫ. Qn̄ eñ cor terrenaꝝ cupiditatū pōdere aggrauatū ſurſū poſſꝫ aſcēdere. ⁊ q̄n ipo luto ⁊ fece coinq̄natū ⁊ terrenū ⁊ groſſum effectū. ad dei ⁊ celeſtiū puritatē poſſet appropinq̄re. Igit corde diligas pauptatē. p mr̄e aſſume illā. placeat tibi decor ei⁹. delecterꝫ in ea. nūq̄ꝫ p re aliq̄ ipam ledere velis. Nihil habeas ⁊ nihil oīno habere velis vltra neceſſitatē. Et ſi q̄ris q̄ erit illa neceſſitas. Rn̄debo ꝙ q̄nto intimi⁹ pauptatē dilexerꝫ. tāto ſubtili⁹ de neceſſitate iudicabis. Illa nāq̄ꝫ neceſſaria ſūt ſine q̄bꝫ eſſe nō poſſum⁹. Uide ḡ ea ſine q̄bꝫ eſſe comode potes. ⁊ illa nec hr̄e nec petere nec pcurare nec a ſpōte dātibꝫ recipe velis. Nec tn̄ dominū Jhm pfecte in pauptate imitari poteris q̄ꝫtūcūq̄ꝫ te ſtrinxerꝫ. nec video ꝙ noſtra pauptas ſue poſſit eq̄pari. q̄ꝫtūcūq̄ꝫ ſit a nobis totꝫ conatibꝫ obſuata. Et h̄ tibi breuit oñdo vna ⁊ pulcra rōe omiſſis aliīs q̄ reddi pn̄t. ſ. q: de⁹. ⁊ q: ditiſſim⁹ ⁊ dn̄s oīm. ⁊ q: pfectiſſim⁹ ⁊ hmōi. ſꝫ ē cā rōꝫ adduco. q: ipe nō ſolū penuriā pauptatꝫ ſꝫ etiā e⁹ opprobriū aſſūpſit. Nā nr̄a pauptas q: volūtarie aſſumpta ē. ⁊ p amore ꝺi ꝟtuoſa reputat ⁊ ē. ⁊ iō n̄ opprobrioſa ſꝫ honorifica rputat etiā apud malos. ipi⁹ ꝟo n̄ ſic. Nō ei cognoſcebat ⁊ neſciebat ꝙ volūtarie pauper eēt. ſꝫ neceſſaria pauptas pit opprobriū ⁊ ꝯtēptū. Cū ḡ eſſet abſq; domo ⁊ poſſeſſionibꝫ ⁊ oī hmōi ſuba. ſciētibꝫ vniuerſ magꝫ hēbat ꝯtēptui. hmōi ei paupes ab oībꝫ ꝯculcāt. ⁊ ſi ſapiētes ſūt n̄ credit eis. ſi nobiles nihilomi⁹ derident ⁊ ꝯtēnūt. imo qꝺ pl⁹ ē ⁊ nobilitas ⁊ ſapiā ⁊ pbitas ⁊ oīs ꝟt⁹ i reputatōe hoīm videt ī eis extincta. deiīciūt ei q̄i ab oībꝫ vt nec aīcicie antiq̄ nec ſāguis vincl'a pſint eis vt pl'imū. cū oēs tl'es aīcos l' ꝯſanguīeos hr̄e rcuſent Uides bn̄ quō nec e⁹ pauptati eq̄pari nec eū imitari

põtes ĩ tã ꝓfũde pauptatꝭ ꝛ hũilitatꝭ abie/
ctiõe. Propterea ñ ſũt ↄtẽnẽdi paupes mõi
q̇ ipm dñm repñtãt. Igr̃ deſiderabil̕ ẽ mul
tũ h̃ ꝟt⁹ pauptatꝭ. ꝛ maxĩe a nob̃ q̇ eã ꝓmiſi/
m⁹. Ipam itaqꝫ ꝓpterea oĩ reuerẽtia ꝛ deuo/
tiõe obſ̕uare curato. Si ꝟo etiã vis Bern̄
audire. attẽde q̇d d̃ ipa loq̇t̃ ſ̕. iiij. d̃ aduẽtu.
Imitemur q̃ad poſſum⁹ eũ q̇ dilexit ſic pau
ptatẽ vt cũ ꝯuis ĩ mãu ei⁹ eſſẽt fines t̃re. tñ nõ
habuit vbi caput ſuũ reclinaret. ita vt diſci/
pulos adherẽtes ei legim⁹ fame ↄpulſos ſpi
cas mãibꝫ ↄfricaſſe cũ ꝑ ſata trãſirẽt. Idem
iiij. ſ̕. ĩ natiuitate dñi inq̇t. Cur ipe ſaluator
cui⁹ ẽ auꝝ ꝑit ꝛ argẽtũ ſacrã ĩ ſuo corꝑe d̃di
cat pauptatẽ. Aut certe cur pauptas ipa tã
ſolicite enarrat̃ ab ãgl̕o. Hoc inq̇t vobis ſi
gnũ. inuenietꝭ infantẽ pãnis ĩuolutũ. In ſi/
gnũ poſiti ſũt pãni tui dñe ihu. ſꝫ ĩ ſignũ cui
a multꝭ vſqꝫ hodie ↄ̃dicit̃. Exẽplũ d̃dit nob̃
vt ꝛ nos ita faciã⁹ Vtilior ſiq̇dẽ in ↄflictu lo
rica ferrea q̃ꝫ ſtola linea. licꝫ oneri ſit illa. hec
honori. Idẽ in ſ̕. iij. d̃ reſurrectõe. Vere ma
gna abuſio ꝛ nimis mag̃. vt diues velit eſſe
ꝟmicul⁹ vil̕ ꝓpt̃ quẽ d̃s maieſtatꝭ dñs ſaba/
oth voluit eẽ paup. Idẽ ĩ epl̕a ad ducẽ Cõ/
rad̃. Nõ ei pauptas ꝟt⁹ reputat̃. ſꝫ pauptatꝭ
amor. Amicicia paupeꝝ regũ aĩcos ↄſtituit
amor pauptatꝭ reges. Regnũ celoꝝ deniqꝫ
paupeꝝ ẽ. Beat⁹ q̇ p⁹ illa nõ abijt q̃ poſſeſſa
onerãt. amata inq̇nãt. amiſſa cruciãt. Huc
uſqꝫ Ber. Habes igr̃ apl̕oꝝ exẽplo ꝛ aucto/
ritatibꝫ bti Ber̃. ꝑdictꝭ. ꝛ i alijs poſitꝭ ſup̄ d̃
natiuitate dñi. ꝛ de ſ̕mõe ipſi⁹ ĩ mõte. q̃liter
pauptatẽ tãq̃ꝫ ꝟtutẽ excellẽtiſſimã debes af
fectare. Sꝫ de abſtinẽtia ꝛ ↄ̃ guloſitatem
q̇d dicem⁹ q̃ ſilr̃ in h̃ exẽplo reiucet. Et q̇dẽ
de iſtꝭ ꝟtutibꝫ tractare ꝓter ꝑ̇ncipale ꝓpoſitũ
eſt. maxĩe ꝓpt̃ multiplicitatẽ auctoritatũ. ſed
q̇ꝛ vtilitatẽ tuã ↄſidero q̃ in talibꝫ nec expta
es nec apta doceri nec ĩ q̇bꝫ legas habeas li
bros. iõ ſtudioſe tibi ſcribo de ipis vt ſaltꝫ
ꝑ hũc modũ innoteſcat tibi ꝟtutũ natura in
q̇bꝫ eaꝝ magiſtꝝ cui⁹ vitã ꝑ̇ncipalit̃ inq̇rim⁹
valeas imitari. Cõtra gulã igit̃ ſcire de/
bes multũ eſſe inſiſtẽdũ ꝛ bellũ ↄtinuũ eſſe
ſꝫ oĩno vitandã. Multũ q̇dẽ ſancti pr̃es et
q̇ ſpũalis exercitij fuerũt. ĩ h̃ ſtuduerũt. Cõ/
tra quã audi q̇d dicat Bern̄. in ſ̕. ad clericoſ
ca. xiij. Vñ h̃ tãta puſillanimitas ꝛ abiectõ
rã miſerabilis. vt egregia natura. capax eter
ne beatitudinis ꝛ gl̕ie magni dei. vtpote cu
ius ſit inſpiratiõe cõdita. ſimilitudine inſi/

gnita. cruore redẽpta. fide dotata. ſpũ adop
tata. miſerã nõ erubeſcat ſub putredĩe hac
corporeoꝝ ſenſuũ gerere ſeruitutẽ. Merito
plane nec eos q̇dẽ apprehẽdere poteſt. q̃ ta/
lem deſerẽs ſpõſum. tales ſequit̃ amatores
Inſan⁹ ſiq̇dẽ labor paſcere ſterilẽ. q̃ non
parit. ꝛ vidue bñfacere nolle. omittere curã
cordis. ꝛ curã carnis agere in deſiderio: im
pinguare cadauer putridũ. q̃d paulo poſt
vermiũ eſca futuꝝ nullaten⁹ dubitas. Huc
uſqꝫ Bern̄. Habes igit̃ quõ vitãda eſt gulo
ſitas. ſꝫ ↄdeſcẽdere poſſum⁹ corꝑi ad neceſſi
tatẽ ſuã ꝛ ſanitatẽ. Vñ idẽ Ber̃. in ſ̕monibꝫ
breuibꝫ. c. xxxiiij. ſic d̃t. Sũt aũt oĩa bõa cor
porꝭ. ꝛ q̃ ei ſolũmõ debeam⁹ ſanitas. Nihil
aũt vltra ei dãdũ eſt. nihil q̃ẽdũ. ſꝫ h̃ termi
no obligãdũ ꝛ firmãdũ ẽ. cũ fruct⁹ ei⁹ null⁹
ſit. ꝛ mors ſit finis illi⁹. Ex ſi voluptati fuit.
nõ ſanitati. h̃ de nat̃a nõ eſt. ſꝫ ſub natura. q̃
morti man⁹ dat. cũ mgr̃a ꝫ ↄſtituit volupta/
tẽ. Iñ etiã eſt q̇ mlt̃i ad tã beſtiales impet⁹
deſcẽderũt. vl̕ vt dicã veri⁹. ceciderũt vt vo/
luptatẽ ꝑferãt ſanitati. vl̕ illis epul̕ ſepiſſime
voluptent̃ q̃s ſciũt difficiles ꝛ acutiſſimas
ſubſequi paſſiones. Sic aũt corꝑis neceſſi
tas eſt ſanitas. ita cordis neceſſitas eſt puri
tas. quo turbato oculo nõ videbit̃ de⁹. ꝛ cor
humanũ ad h̃ factũ eſt vt ſuũ videat creato
rẽ. Si ꝟo ſanitati corꝑis ſolicita eſt ꝓuiden
da cuſtodia. puritati cordis tãto eſt ſoliciti
or impẽdenda. q̃to ꝑs iſta dignior illa ↄ̃ui/
citur. Itẽ. lxvi. Cañ. Suſpirõeꝫ generat mi
hi obſ̕uatio iſta ciboꝝ. Vextñ ſi de regula
medicoꝝ hoc ꝓfers nobis. nõ repꝑhendim⁹
curã carnis quã nemo vnq̃ꝫ odio habuit.
Hucuſqꝫ Bern̄. Hoc tñ faciendũ nõ eſt ſu/
perſticioſe vel nimis curioſe vel vltra q̃ꝫ ex/
pediat. Vnde qñ nõ habem⁹ actu impedi/
mentũ corꝑale. ꝓpter q̃d appetamus vl̕ fugi/
amus ciboꝝ obſeruãtiam. illã tenere ac phi
ſice viuere nõ debem⁹. Vñ idẽ Bern̄. xxx. ſ̕
mone Cañ. Vides ne ſnĩa mgr̃i mei carniſ
ſapiam cõdemnari ꝑ quã vtiqꝫ aut in luxuꝫ
voluptas diſſoluit̃. aut ipa q̃ꝫ valitudo cor
poris vltra q̃ꝫ opꝫtet appetit̃. Et p⁹ Quid ꝟo
ꝓdeſt tꝑare a voluptatibꝫ ꝛ ĩ inueſtigãdis di
uerſitatibꝫ ↄplexionũ ciboꝝqꝫ varietatibuſ
exquirẽdis q̃tidianã expẽdere curã. Legu/
mina inq̇t ventoſa ſunt. caſeus ſtomachuꝫ
grauat. Lac capiti nocet. Potum aque nõ
ſuſtinet pectus. Caules nutriunt melan/
coliam. Coleram autem porri accendunt.

Piſces de ſtagno aut ꝺ lutoſa aqua mee pe
nitus cõplexioni non cõgruũt. Quale eſt ħ
vt in tot fluuijs.agris.ortis. cellarijs ⁊c.re/
periri vix poſſit quid comedas.puto te que
ſo monachũ eſſe nõ medicũ.nec de comple/
xione iudicandũ.ſed de ꝓfeſſione. Parce ob
ſecro primũ quieti tue.parce deinde labori
miniſtrantiũ.parce grauamini dom⁹.parce
conſciẽtie.cõſcientie dico nõ tue ſed alteri⁹.il
lius videlicet q̇ ꝓpe te ſedens ⁊ edens quod
ſibi apponit̃. de tuo ſingulari ieiunio mur/
murat.ſcandalũ quippe ei eſt aut tua odioſa
ſuperſticio aut duricia quã forte putat illius
qui tibi habet ꝓuidere. Fruſtra quidẽ ſibi
blandiunt̃ de exemplo pauli hortãtis diſci
pulũ nõ bibere aquã.ſed modico vti vino ꝓ
pter ſtomachũ ⁊ frequẽtes ſuas infirmita/
tes q̇ attendere debẽt primũ quidẽ apoſto/
lum minime ſibiipſi rẽ iſtiuſmodi ſuadere.
ſed neq̧ diſcipulũ eque expetere ſibi. Dein/
de nõ monacho hoc intimari ſ3 epiſcopo cu
ius vita tenere ⁊ adhuc naſcẽti eccl'ie perne/
ceſſaria eſſet. Thimothe⁹ hic erat. Da mihi
alterꝫ thimotheũ ⁊ ciba etiã ſi vis auro ⁊ po
ta balſamo. Ceterũ tu tibimetipſi diſpenſas
miſert⁹ tui. Suſpecta eſt mihi fateor tue ipſi
us vite diſpẽſatio. ⁊ vereor tibi illudi ſub te/
gmine ⁊ nomine diſcretiõis a carnis prudẽ
tia. Id te ſaltẽ volo eſſe admonitũ. vt ſi tibi
iſta auctoritas apoſtoli placet de bibẽdo vi
no.modico qđ ille adiunxit non p̃termittas
Hucuſq̧ Bernardus. Habes igit̃ ex p̃di/
ctis auctoritatib⁹ ſanitati corpis poſſe intẽ
di.ſed a ſupſticioſa obſeruatione ciborũ ca/
uendũ. Sz quid de abſtinentia. Audi nõ
me ſed Bern̄. eundẽ.qui ſic dicit ſmone ter
tio de aſcẽſione. Nõ em̃ ſpũs ⁊ caro ignis et
tepiditas in vno domicilio cõmorant̃. pre/
ſertim cũ tepiditas ipſi dño ſoleat vomitum
ꝓuocare. Si em̃ apl'i carni adhuc domini/
ce adherẽtes que ſola ſancta.qꝛ ſanctus ſan
ctoꝝ erat.ſpirituſancto repleri nequiuerũt.
donec tolleret̃ ab eis.tu carni tue que ſordi
da eſt ⁊ diuerſaꝝ ſpurciciaꝝ fantaſijs reple/
ta.aſtrict⁹ ⁊ conglutinat⁹ illũ meraciſſimũ
ſpũm nõ te poſſe putas ſuſcipe niſi iſtis car
nalib⁹ cõſolationib⁹ fundit⁹ renũciare tem/
ptaueris. Reuera cũ incepis.triſticia imple
bit cor tuũ. Sz ſi pſeueraueris.triſticia con
uertet̃ in gaudiũ. Tunc em̃ purgabit̃ affect⁹
volũtas renouabit̃ vel noua creabit̃.vt om
nia que p̃us difficilia.imo impoſſibilia vi/

debant̃.cũ multa pcurrant̃ dulcedine ⁊ aui
ditate. Itẽ.lxvj. Can̄. Non redarguim⁹ pau
lum q̄ caſtigat corpus ſuũ ⁊ in ſeruitutẽ re/
digit abſtinẽdo a vino quia in vino luxuria
eſt.aut ſi modico infirm⁹ vtat̃. iuxta ꝯſiliũ
apoſtoli.abſtinebo a carnib⁹ ne dũ nimis
nutriã carnẽ.ſimul ⁊ carnis nutriã vicia. Pa
nem ipm̃ cũ mẽſura ſtudebo ſumere.ne one
rato ventre ſtare ad orandũ tedeat. ⁊ ne im/
properet etiã mihi ꝓpheta q̄ panẽ meũ come
derim in ſaturitate. Sed nec ſimplici q̇dẽ
aqua ingurgitare me aſſueſcã.ne diſtẽſio ſa
ne ventris vſq̧ ad titillatiõem ptingat libi/
dinis. Idẽ in epiſtola ad Robertũ mona/
chum. Vinũ ⁊ ſimila mulſum ⁊ pinguia cor
pori militãt.nõ ſpiritui.frixuris nõ aĩma ſa
ginatur ſ3 caro. Piper.zinziber.ciminũ.ſal/
uia.⁊ mille huiuſmodi ſpecies ſalſamẽtorũ.
palatũ quidẽ delectãt ſed libidinẽ accẽdũt.
prudẽter ſobrieq̧ ꝯuerſanti ſatis eſt ad om
ne cõdimentũ.ſal cũ pane ⁊ fame qua ſola ñ
expectata neceſſe eſt alias atq̧ alias de ne/
ſcio quib⁹ ſuccis extraneis cõfici pmixtiões
que videlicet palatũ reparẽt.gulã prouocẽt
⁊ excitent appetitũ. Idẽ i epiſtola ad fratres
de monte dei. Ubi cepit ſpirit⁹ reformari ad
imaginẽ cõditoris ſui mox etiã refloreſcens
caro ex volũtate ſua incipit ad reformatõez
ſpirit⁹ reformari. Nã etiã ad ſenſum ſuũ in
cipit eam delectare q̇cquid delectat ſpiritũ.
Inſup ⁊ pro multiplici defectu ſuo ex pena
peccati multipliciter ſitiẽs ad deum.nõnũ/
q̃ etiam cõtendit p̃cedere rectorẽ ſuum. De
lectatiões enim nõ perdim⁹ ſed mutamus a
corpe ad animã.a ſenſib⁹ ad conſcientiã. Pa
nis furfure⁹ ⁊ ſimplex aqua.oleũ vel legumi
na ſimplicia nequaq̧ res delectabiles ſunt
ſed in amore ⁊ eterne delectatiõis deſiderio
ventri bene morigerato. gratãter ex his ſa/
tiſfacere poſſe notũ eſt. Ualde delectabile ẽ
q̄ milia paupeꝝ ex his vel ex aliquo horũ
delectabiliter ſatiſfaciũt nature. Facilimũ
quippe ⁊ delectabile eſſet adiuncto dei amo
ris cõdimẽto ſm naturã viuere ſi iſania nos
viuere pmitteret.q̄ ſanata ſtatim arrideret
naturalib⁹ nat̃a. Eodẽ ⁊ de labore ruſticus
duros hʒ hũeros.fortes lacertos exercita/
tio ħ fac̃ ſi i ea cũ tpe inoleſcit. volũtas facit
vſũ.vſus exercitiũ.exercitiũ i oĩ labore vires
ſubmiſtrat. Hucuſq̧ ber̃. Ex his auc̃tatib⁹
ꝯſtat apte abſtinẽtiã plĩmũ ꝯm̃dabilẽ oĩo eẽ
faciẽdã. Eã nãq̧ tã ãtiq pr̃es q̃ b.franciſc⁹

ac ducissa tua beata Clara vt in eoꝝ vita
patet artiſſime ſeruauerũt. Videt̃ tamẽ ſm
eundẽ Bernardũ in tribꝰ caſibꝰ abſtinentia
tẽpanda. Primꝰ cũ fieret cõtra volũtatem
p̃lati. hoc em̃ nullo modo fieri debet. Secũ
dus qñ fieret cũ notabili ſcãdalo ſociorum.
Magis em̃ ꝓfert ad exercitiũ ſpũale ex cha
ritate vti vita cõmuni. ꝙ̃ ex ſcãdalo fratris
ſup̃ vitã cõmunẽ ſpẽalez abſtinentiã exhibe
re. Tertiꝰ caſus eſt qñ fierz vltra corpis poſ
ſibilitatẽ. Nã indiſcreta abſtinẽtia nõ virtu
tis ſ; vicij eſſe ꝓhibet̃. Vñ de his ſic dt Ber.
xix. Cañ. ſmõe. Nõ vultis eſſe cõtenti cõmu
ni vita. nõ ſufficit voƀ regulare ieiuniũ. non
ſolẽnes vigilie. nõ impoſita diſciplina. non
mẽſura quã voƀ ꝑtimur in veſtimẽtis vł ali
mẽtis ꝓuata p̃fertis cõmunibꝰ. Qui vr̃i cu/
ram ſeł nobis credidiſtꝭ. q̃d rurſum de voƀ
vos intromittitis. Nã illã qua totiẽs domi
nũ ꝯſciẽtijs veſtris teſtibꝰ offendiſtꝭ, ꝓpriam
ſc; voluntatẽ vr̃am ecce nũc iteꝝ magiſtruz
habetis. nõ me. Jlla vos nature docet nõ ꝑ
cere. rõni nõ acq̃eſcere. nõ obtꝑare ſanctorũ
ꝯſilio vel exẽplo nõ obedire nobis. An ne/
ſcitis qꝛ angelꝰ ſathane multotiẽs trãſfigu/
rat ſe in angelũ lucꝭ. Sapiẽtia eſt deꝰ. ⁊ vult
ſe amari. nõ ſolũ dulciter ſ; ſapiẽter. Unde
apl̃us. Rationabile inq̃t ſit obſequiũ veſtꝝ
Alioq̇n facilime zelo tuo ſpũs illudet erro/
ris ſi ſciam negligas. nec habet callidus ho
ſtis machinamẽtũ efficaciꝰ ad tollendaz de
corde dilectiõz. quã ſi efficere poſſit vt icau/
te ⁊ nõ cũ ratiõe ambulet̃ Jdẽ ſmone. xxxiij
Cañ. Videas ꝓch pudoꝛ illos iportune ſu/
perflua q̃ritare q̇ ꝓus neceſſaria obſtinatiſ/
ſime recuſabãt. ꝙ̃ꝙ̃ ſi q̇ in ſua forte iuicti ob
ſtinatiõe ꝑdurãt indiſcretiꝰ abſtinẽtes. ⁊ ſin
gularitate notabili ꝯturbãtes eos cũ q̇bus
habitare debẽt vniꝰ moris in domo haud
ſcio ſane an ſe eſtimẽt pietatẽ retinere. cũ hu
iuſmodi mihi videnť ⁊ longiꝰ abiecisse. Nã
q̇ ſapiẽtes in oculis ſuis decreuerũt apđ ſe
nec cõſilio acquieſcere nec p̃cepto videant
q̇d rñdeant. nõ mihi ſ; dicẽti. qm̃ q̃ſi pecca/
tum ariolãdi eſt repugnare. ⁊ q̃ſi ſcelꝰ ydola
trie nolle acq̇eſcere. Premiſerat aũt. qꝛ meli
oꝛ eſt obediẽtia ꝙ̃ victima. ⁊ auſcultare ma
gis ꝙ̃ offerre adipẽ arietũ. id eſt. abſtinẽtiaz
ꝯtumaciũ. Jdem. lxiiij. Cañ. ſ. Quid illud
qđ nos quoq; totiẽs in domo iſta ⁊ tã gra/
uiter inquietat. notabilẽ loquoꝛ quorundã
q̇ inter nos ſunt ſupſticioſamq; abſtinenti

am. ex qua ſe omibꝰ ſibiq; omnes moleſtos
reddũt. quomõ nõ hec ipa diſcordia tã ge/
neralis ⁊ ſue illiꝰ ꝯſciẽtie diſſipatio eſt. ⁊ qđ i
ipo eſt grãdis vinee huiꝰ quã plãtauit dex/
tera dñi. noſtre. ſ. omniũ vnanimitatꝭ dmo/
litio. Ve homi ꝑ quẽ ſcãdalum venit. Qui
ſcãdalizauerit inq̇t vnũ de his puſillis. du
rum eſt qđ ſequit̃. ꝙ̃to durioꝛa meret̃ q̇ tan
tã ⁊ tam ſanctã multitudinẽ ſcãdalizat. Du
riſſimũ ꝓfus iudiciũ portabit quicũq; ẽ il/
le. Jdẽ ſmone. iij. in circumciſiõe Jllis q̇ ad
deuotiõis gratiã ꝑueniũt. vnũ dicit̃ reſtare
periculũ. ⁊ omino timenduz eis a demonio
meridiano. Jpe em̃ ſathanas trãſfigurat ſe
in angelũ lucis. Hoc eſt g̃ timendũ ei q̇ tã/
ta delectatiõe omia facit ne dũ ſequit̃ affecti
onẽ. corpꝰ deſtruat ꝑ immoderatã exercita/
tionez. ac deinde neceſſe habeat nõ ſine ma
gno ſpiritualis exercitij detrimẽto circa de/
bilitati curã corpis occupari. Ergo ne icur
rat qui currit. illuminari neceſſe eſt lumine
diſcretiõis. que vtiq; mater eſt virtutũ ⁊ cõ/
ſummatio ꝑfectiõis. Hec nimiruz docet ne
quid nimis vł minꝰ fiat. atq; hec eſt octaua
dies in qua circũcidit̃ puer. quia diſcretio
vera circũcidit vt nec plus nec minꝰ fiat. nã
⁊ qui nimius eſt. fructũ boni operis abſcidit
non circũcidit. ſicut qui tepidus eſt minꝰ fa
cit. Jn hac igit̃ die nomen imponit̃ ⁊ nomẽ
ſalutis. nec de eo qui ſic cõuerſatur dubitꝭ
dicere ꝙ ſuã ipiꝰ ſalutẽ operet̃. Uſq; ad hũc
em̃ diem dicere poſſunt angeli qui nouerũt
ſecreta celeſtia. ſed ego nũc primũ ei fiducia
liter nomen ſalutꝭ impono. At vero qꝛ om/
nino rara iſta auis eſt in terris. huiꝰ diſcreti
onis locũ fratres ſuppleat virtus obedien/
tie. vt nec plus vel minꝰ vel aliter ꝙ̃ impera
tum ſit faciatis. Jdẽ in epiſtola ad fratres
de monte dei. Sunt corporis exercitia i q̇/
bus neceſſe eſt corpus laborare. ſicut ſunt
vigilie ⁊ huiuſmodi. que quidem ſpiritualia
non impediũt ſed aduuãt ſi cum ratione ⁊
diſcretione fiant. Que ſi ex indiſcretiõis vi/
cio ſic agãtur. vt deficiente ſpiritu vel lang/
uente corpore ſpiritualia impediant̃. qui ſic
eſt crudelis corpori ſuo. tulit bonuz effectũ.
ſpiritui affectũ. proximo exemplũ. đo hono
rem. ſacrilegꝰ eſt. ⁊ omniũ boꝝ in deũ reus.
non ꝙ ſm ſenſum apoſtoli non videat̃ etiã
humanũ hoc. ⁊ non deceat ⁊ nõ debeat. ⁊ nõ
iuſtum ſit caput aliquando dolere in ſerui/
tio dei Quod olim ſepe vſq; ad dolorem

laboꝛauit in vanitate ſeculi. eſurire vẽtrem
vſqꝫ ad rugitũ. qui ſepe repletꝰ eſt vſqꝫ ad vo
mitũ. ſed modꝰ in omnibꝫ eſt habẽdus. Af
fligendũ eſt coꝛpꝰ aliquãdo. ſed nõ ꝯteren/
dum. Nã et coꝛpalis exercitatio ad modicũ
quidẽ valet. ꝛ pietas ad om̃ia vtilis eſt ꝓpter
qđ ad modicũ ſed nõ in cõcupiſcentijs cura
eſt carnis agẽda. alenda vero eſt ſobꝛie ꝛ cũ
quadã ſpirituali diſciplina. neqꝫ in mõ neqꝫ
in qualitate eius neqꝫ in quãtitate appareat
aliquid qđ ñ deceat ſeruũ dei. Hucuſqꝫ ber
nardus. Sꝫ vt virtꝰ diſcretiõis tibi meliuſ
innoteſcat. audi breuiter quid de ipiꝰ com/
mendatiõe dicat idem Berñ. ſmone. xxiij.
Cañ. Virtꝰ ſiquidẽ diſcretõnis abſqꝫ feruo
re charitatis iacet. ꝛ feruoꝛ vehemẽs abſqꝫ
tẽperamẽto p̃cipitat. Ideoqꝫ laudabilis cui
neutꝝ deeſt vt feruoꝛ diſcretionẽ erigat. ꝛ di
ſcretio feruoꝛẽ regat. Idẽ ſmone Cañ. Di/
ſcretio quidẽ virtuti oꝛdinẽ ponit. oꝛdo mo
dum tribuit ꝛ decoꝛẽ etiã ꝛ ꝑpetuitatẽ. De/
niqꝫ ait. Oꝛdinatiõe tua pſeuerat dies. diez
virtutẽ appellãs. Eſt igiť diſcretio non tã v̾/
tus q̃ꝫ quedã moderatrix ꝛ auriga virtutuꝫ
oꝛdinatrixqꝫ affectuũ ꝛ moꝝ doctrix. Tolle
hanc ꝛ virtꝰ viciũ erit. ipaqꝫ affectio natura
lis in ꝑturbationẽ magis cõuerteť extermi
niũqꝫ nature. Hucuſqꝫ Bernardꝰ. Habui
ſti igiť ex p̃dictis quomõ in hoc diſcipuloꝛũ
exẽplo deſtruiť ſupfluitas ꝛ guloſitas. Sꝫ
quomodo põpa mũdi etiã deſtruať. nõduꝫ
tibi dixi. quod tamẽ ꝓſequi non intẽdo. ſed
nec ex toto omittẽſ. ſed ħ dicere ſufficere pu
to ad p̃ſens ꝙ hoc exemplo renouata vide/
tur pꝛime etatis beata ſimplicitas. in q̃ erãt
homines cõtenti fructibꝫ arboꝝ ꝛ radicibꝫ
herbaꝝ ꝛ ſimplici aqua. Si igiť ſic hodie fi
eret. non indigeremꝰ molẽdinis nec cliba/
nis nec vtenſilibꝫ. ꝛ apparatu rerũ nec ſuppel
lectilia varia ꝛ pompoſa in quibꝫ humanuꝫ
genꝰ eſt inextricabiliť intricatũ.

Feria quinta

De miniſterio marthe ꝛ marie. Item đ
oꝛdine cõtemplationis ꝛ ꝙ duas hꝫ ꝑtes.

Capitulũ. xlvj.

C Um quadaꝫ ui
ce dñs ihs iret bethaniã ad do/
mũ marthe ꝛ marie. ipe toto af/
ctu diligẽtes eũ reuerẽter ac multũ alacriť
ſuſceperũt eundẽ. Et martha q̃dẽ ſoroꝛ ma
rie ſe in cõtinẽti ꝑauit ad refectionẽ bono/
rabilẽ ei ꝛ diſcipulis ꝓcurandã. Maria v̾o
ad pedes dñi ſe poſuit. Et cũ dñs nolẽs exi
ſtere ocioſus moꝛe ſuo loq̃reť v̾ba vite eter/
ne. ipa oculis ꝛ auribꝫ in eũ intẽta iocunda
bať in v̾bis ſuis. vltra q̃ꝫ dici poſſit. nec q̃c/
q̃ꝫ aliud cogitabat. Martha v̾o moleſte ħ
tulit. ꝛ eã cõpelli a dño ad laboꝛandũ ſecuꝫ
in miniſterio poſtulauit. ſed ꝯtrariã ſentẽti/
am repoꝛtauit. ꝛ mariã optimã ꝑtẽ elegiſſe
audiuit. Maria v̾o que in verbis dei q̃eſce
bat ad clamoꝛẽ ſoꝛoꝛis q̃ſi a ſomno euigilãſ
de q̃ete ſua timuit. ꝛ facie inclinata in terraꝫ
ſiluit. Sꝫ poſt dñi rñſionẽ ſecurꝰ ꝛ iocũdiꝰ
ſedit. Deinde ꝑata refectiõe. ꝛ dño ceſſante
loqui ꝯtinuo ſurgit. aquã manibꝫ eiꝰ parat.
ꝛ deinceps eidẽ ſꝑ aſſiſtẽs fideliſſime ſeruit.
Cõſpice bene dñm ingredientẽ. ꝛ illas ipm
letiſſime ſuſcipiẽtes ꝛ deinceps alia in pꝛedi
ctis coꝛũ actibꝫ. q2 pulcerrima ſunt. Scire
autẽ debes ꝙ ꝑ iſtas duas ſoꝛoꝛes dicũt ſã
cti duplicẽ vitã intelligi. ſ. actiuã ꝛ ꝯtempla/
tiuã. De q̇bꝫ tractare lõga materia eſt. Sꝫ
quia tibi expedire credo nõ longũ tractatũ
habere. tñ tibi aliqua inde ſcribã. tũ q2 bea/
tus Berñ. in diuerſis locis ipm copioſiſſi/
me tractat. tũ quia vtiliſſimꝰ ſpũaliſſimus ꝛ
valde neceſſariꝰ eſt. Nã ſm p̃dictã dupliceꝫ
vitã cõtinue viuimuſ. ꝛ qualiter nos viuere
opoꝛtet ignoꝛamꝰ frequẽter. qđ eſt magnuꝫ
ꝑiculum ꝛ iactura nõ leuis. p̃cipue religio/
ſam vitã gerentibꝫ. Eſt igiť vita actiua q̃ de
ſignať ꝑ marthã. Sꝫ actiue vite ſicut ex di/
ctis bernardi colligere poſſum due ſunt ꝑ/
tes. Pꝛima ꝑs qua q̇s ſe exercet ad ſuã ṗnci
paliter vtilitatẽ coꝛrigẽdo ſe. emẽdãdo a vi/
cijs. ꝛ infoꝛmãdo v̾tutibꝫ. Et id idẽ ſecunda
rio fit ad vtilitatẽ etiã ꝓximi ꝑ oꝑa iuſticie ꝛ
obſequia pietatis ꝛ charitatis. Scđa pars
eius eſt quõ q̇s ṗncipaliť ſuũ exercitiũ ꝯfert
in vtilitatẽ ꝓxi q̃ꝫuis ad ſuũ etiã maiꝰ meritũ
vt alios regẽdo docẽdo ꝛ adiuuãdo i aĩaꝝ
ſalutẽ. vt faciũt p̃lati ꝛ p̃dicatoꝛeſ ꝛ hmõi. Et
inť has duas ꝑtes vite actiue ẽ vita ꝯtẽpla
tiua. vt iſte ſit oꝛdo ꝙ ṗmo q̇s ſe exerceat ꝛ la
boꝛet i oꝛõe. ꝛ ſacraꝝ ſtudio lr̃aꝝ ꝛ alijs oꝑi
bꝫ bõis ꝛ obſeq̇is i ꝯuerſatõe q̃ſi coꝛrigẽdo
ſe a vicijs ꝛ acq̇rẽdo v̾tutes. Scđo q̇eſcat i
ꝯtẽplatõe ſolitudĩem mẽtiſ q̃rẽs ꝛ ſoli đo va/
cãs toto poſſe. Tertio ꝑ p̃dicta duo exerci
tia v̾tutibꝫ ꝛ v̾a ſapiã ĩbutꝰ ꝛ illũiatꝰ ꝛ feruidꝰ
effectꝰ ad alioꝝ ſalutẽ ĩtẽdat. Pꝛio igĩ vt teti/
gi oꝑtꝫ ꝙ i pꝛia actĩe vite ꝑte mẽs expurgeť.

depuret̃ ⁊ roboret̃ ꝑ exercitia virtutũ. dein/
de in ↄtemplatiua informet̃ illumineтur et
inſtruat̃. poſtea cõfidenter poteſt ad aliorũ
ꝓfectus exire vt eos poſſit adiuuare. Q᷑ au
tem iſte ſit ordo rectus. iſtis auctoritatibus
ꝓbatur. ⁊ ꝑmo ꝙ prima ps actiue precedat
ↄtemplatiuam.

Actiua precedit contemplatiuam
Capitulum. xlvij.

Icit em̃ Bern̄. in quinto ſermone d̄
d assumptiõe dñe. Intrauit Jeſus in
caſtellũ. he due ſorores Martha et
maria. id eſt. opatio ⁊ intellect⁹ exceperũt il/
lum. Jeſus aũt cũ ad illas venit duo ↄfert
ↄgruentia ſingulis. virtutẽ ⁊ ſapientiã. ꝟtu/
tem opationi. ſapientiã intellectui. Unde ⁊
ab apoſtolo p̃dicat̃ dei ꝟtus ⁊ dei ſapientia
Sed q̇d eſt ꝙ intrantẽ euꝫ martha excipit.
diſcurrit. miniſtrat. Maria vero ſec⁹ pedes
ſedens ingreſſi. in eius verbũ cor ſuſpendit
niſi quia ꝑus eſt actio. poſtea vero ↄtempla
tio. Quiſq̃s em̃ ad intelligentiã ꝑuenire de
ſiderat, ꝓfecto neceſſe eſt vt ꝑus ꝑ opera bo
na ſe diligẽter exerceat. ſicut ſcriptũ eſt. Fili
concupiſcẽs ſapientiã cõſerua iuſticiam. et
deus ꝑbebit illã tibi. Et alibi. A mandatis
tuis intellexi ⁊ fide purgãs corda coꝝ. Qua
fide. Fide ꝑ dilectionẽ operante. Idẽ. xlvj.
Cañ. En forte appetis ⁊ ipe ↄtemplationis
quietẽ diligis ⁊ benefacis. tñ nõ obliuiſcar̃
q̇bꝫ lectulũ ſpõſe leg̃ ſparſũ. Ergo cura ⁊ tu
tuũ ſimiliter circũdare bonoꝝ floribꝫ opeꝝ
virtutũ exercitio tanq̃ꝫ flore fructũ. ſanctuꝫ
ociũ ꝑuenire. alioq̇n delicato ſatis ocio dor
mitare voles ſi nõ exercitat⁹ quieſcere appe/
tas. ⁊ Lye fecũditate neglecta. ſolis cupias
rachel amplexibꝫ oblectari. Sed ⁊ ꝑpoſte/
rus ordo eſt ante meritũ exigere premium.
⁊ ante laborẽ ſumere cibũ cũ dicat apoſtol⁹
Qui nõ laborat nõ manducet. A mandatiſ
tuis intellexi. inq̇t vt ſcias niſi vt obediẽtie
mandatoꝝ ↄtemplatiõis guſtum penit⁹ ne/
mini deberi. Nõ igit̃ putes de ꝓprio amore
quietis ſancte obediẽtie actibꝫ ſeniorum ve
traditionibꝫ ꝑiudiciũ nullaten⁹ faciendum
Alioq̇n ñ dormiet tecũ ſpõſus i lectulo tuo
Illo ꝑſertim quẽ tibi ꝓ obediẽtie floribꝫ ci/
cutis ac vrticis inobediẽtie aſperſiſti. ꝓpter
qđ nõ exaudiet orõnes tuas. vocatuſq̃ꝫ non
veniet. Nec em̃ dabit inobedienti copiã ſui
tãtus obediẽtie amator. q̇ mori q̃ꝫ nõ obedi
re maluerit. Sꝫ neq̃ꝫ approbat tue ↄtẽpla/
tionis inane ociũ. q̇ dicit ꝑ ꝓpham. Labora
ui ſuſtinẽs. ſignãs tps quo exul celo ⁊ pria
ſumme q̇etis opat⁹ eſt ſalutẽ in medio terre
Miror valde impudentiã aliquoꝝ q̇ inter
nos ſunt. q̇ cuꝫ omẽs nos ſua ſingularitate
tractauerĩt. ſua ĩpatiẽtia irritauerint. ſua in/
obediẽtia coinq̇nauerint. audent nihilomi
nus ad tã fedũ cõſcientie ſue lectulũ. oĩ ora/
tionũ inſtãtia toti⁹ puritatis dñm inuocare
At cũ extẽderitis ait man⁹ veſtras. auertã
oculos meos. ⁊ cũ multiplicaueritis orõeꝫ
nõ exaudiã. Quid em̃ Lectul⁹ nõ eſt florid⁹
magis aũt ⁊ putid⁹ eſt. ⁊ tu regẽ glorie tra/
his. Ad pauſandũ hoc fac̃ an ad cauſandũ
Pergis ꝫ tu tota die expãdere ad deũ tuuꝫ
man⁹ tuas. q̇ fratres tota die moleſtas. vna
nimiter impugnas. a bonitate te ſeꝑas. Et
q̇d vis me facere inq̇t. ꝓfecto vt primo q̇dẽ
emẽdes ↄſciam ab omĩ iniquitate ire ⁊ diſ/
ceptatiõis ⁊ murmuris ⁊ liuoris ⁊ q̇cq̇d ani
mo cõuerſari cognoſcit̃ aut paci fratrũ aut
obediẽtie ſenioꝝ. de cordis habitaculo eli/
minare feſtines. Deinde etiã circũdare tibi
flores bonoꝝ q̃ꝫ actuũ ⁊ laudabiliũ ſtudio/
rũ atq̃ꝫ odoramẽta ꝟtutũ. i. quecũq̃ꝫ ſunt ꝟa
quecũq̃ꝫ iuſta. quecũq̃ꝫ ſancta. quecũq̃ꝫ ama
bilia. quecũq̃ꝫ bone fame. ſi qua virt⁹. ſi qua
laus diſcipline. Hec cogitare in his te exer
cere curato. Ad iſtiuſmodi ſecure vocabis
ſpõſum. qm̃ cũ introduxeris eũ veraciter di
cere poter̃ ⁊ tu. quia lectul⁹ noſter floridus
redolẽte nimiꝝ conſciẽtia pietatẽ ſed pacem
ſed mãſuetudinẽ. ſꝫ iuſticiã. ſꝫ obediẽtiã ſed
hilaritatẽ ſꝫ humilitatẽ. Hec Bernardus.
Ex p̃dict̃ apparet quomodo ps actiue quã
vocauit ꝑmã ꝑcedit ↄtemplatiuã

De oratione. Itẽ ſeptẽ que ꝑcedunt bo
num doctorem Capitulũ. xlviij.

Equit̃ videre qualit̃ ↄtẽplatiua ꝑce
ſ dit actiuã in ſcđa ꝑteipi⁹. ⁊ ſic ↄtem/
platiua ſtat ĩ medio int̃ ipas duas ꝑ
tes actiue. Dĩc igit̃ Ber. ſ. xviij. Cañ. Săc
cauẽdũ ẽ. aut dare qđ nob̃ accepim⁹. aut qđ
erogãdũ accepim⁹. retiere. Rẽ ꝓfecto xp̃i re
tines tibi ſi (ꝟbi cã) plen⁹ ꝟtutibꝫ cũ ſis foriſ
q̃ꝫ nihilomin⁹ donis ſcĩe ⁊ eloq̇ntie adorna
t⁹. metu forte aut ſegnicie aut min⁹ diſcreta
hũilitate ꝟbũ bonũ qđ poſſꝫ ꝓdeſſe multiſ
ĩutili. imo ⁊ dãnabili ligas ſilẽtio. Certe ma
ledict⁹ ꝙ frum̃ta abſcõdis ĩ ꝓpliſ. Rurſũ qđ
tuũ ẽ ſꝑgis ⁊ ꝑdis ſi ꝑuſq̃ꝫ ĩfundar̃ tu tot⁹ ſe
miplen⁹ feſtinas effundere ↄtra legẽ arãs ĩ

ꝑmogenito bouis ⁊ ouiſ. ꝑmogenitū tu̾ dēs
Nimiꝝ vita atqꝫ ſalute quam alteri das. te
fraudas dū ſana vacuꝰ intētione. glorie in/
anis vēto inflaris. aut terrene cupiditatis
veneno inficeris ⁊ letali apoſtemate turgēs
interis. Q̄obrē ſi ſapis conchā te exhibebiſ
⁊ nō canalē. Hic ſiquidē pene ſimul recipit ⁊
refundit. illa vero donec impleat̄ expectat. ⁊
ſic quod ſupabūdat ſine ſuo damno cōicat.
ſciēs maledictū qui ptē ſuā fecit deteriorem
Et infra. Ceteꝝ tu frater cuiꝰ firma ſatis ꝓ
pria ſalus nondū eſt. cui caritas adhuc aut
nulla eſt. aut adeo tenera. aut arundinea. ꝙ
omī flatui cedat. omī credat ſpiritui. omī cir
cumferat̄ doctrine vēto. īmo cui tāta eſt cha
ritas ⁊ vltra mandatū q̇dē diliges ꝓximū
tuū plus q̄ꝫ teipm̄. ⁊ rurſum tantilla vt ꝯtra
mandatū fauore liqueſcat. pauore deficiat.
ꝯturbet̄ triſticia. auaricia cōtrahat̄. ꝯtraha
tur ſuſpitiōe. ambitionibꝫ inq̇etet̄. cōuicijs
exagitet̄. curis euiſceret̄. honoribꝫ tumeat. li
uore tabeſcat. tu inqꝫ in ꝓprijs teipm̄ ſentiēs
qua nā demētia queſo aliena curare. aut am/
bis aut acq̇eſcis. Sꝫ audi q̇d cōſulat cauta
vigilqꝫ charitas Nō vt alijs inquit ſit remiſ
ſio. vobis aūt tribulatō. ſꝫ ex equalitate No
li nimiū eſſe iuſtꝰ. Sufficit vt diligas ꝓxim
tuū tanqꝫ teipum. hoc q̇ppe eſt ex equalitate
Imple te ꝑus. ⁊ ſic curato effundere. Beni
na prudēſqꝫ charitas affluere cōſueuit nō
effluere. Fili mi ne ꝑeffluas ait Salomon
Et aplus. Propterea inq̇t debemꝰ intende
re his q̄ dicunt̄ ne forte ꝑeffluamꝰ. Quid ei.
Tu ne paulo ſanctior. ſapiētior ſalomone.
ſed iā audite que ⁊ q̄nta ſaluti ꝓprie ſunt ne/
ceſſaria. q̄ ⁊ quāta infundi oporteat priuſqꝫ
effundere ꝑſumamꝰ. accedit medicꝰ ad vul/
neratū. ſpūs ad animā. Quā em̄ nō reperi/
at gladio diaboli vulneratā. q̇d ei ꝑmo opꝰ
eſt. Reuera vt tumor vel vlcꝰ qđ forte ſuper
creuit in vulnere añ om̄ia amputet̄. abſcin/
dat̄ itaqꝫ ferro acuto cōpunctionis vlcꝰ in/
ueterate cōſuetudinis. Sꝫ eſt acerbus do/
lor. Leniat̄ ꝑinde vnguēto deuotōis. quod
nō eſt aliud niſi cōcepta de ſpe indulgentie
exultatio. Hāc cōtinendi parit facultas. et
victoria de peccato. Iā gratias agit ⁊ dicit.
Dirupiſti vincula mea. tibi ſacrificabo ho/
ſtiam laudis. Deinde apponit̄ medicamen/
tū penitētie. malagma ieiuniorū. vigiliaruꝫ
orationū. ⁊ ſi qua ſunt alia penitentiū exer/
citia. In labore cibandꝰ eſt cibo boni operꝫ
ne deficiat. Q̄ꝫ opus ſit cibus. inde doceris
Meꝰ inquit cibꝰ eſt vt faciā voluntateꝫ pa/
tris mei. Itaqꝫ comitent̄ penitētie labores
pietatis opera que cōfortant. Magnā ait
fiduciā preſtat apđ altiſſimū elemoſyna. Ci
bus ſitim excitat. potandꝰ eſt. Accedat cibo
boni oꝑis. oratiōis potus cōponēs ī ſtoma
cho cōſcientie quod bñ geſtū eſt. ⁊ cōmēdās
deo. Orando bibit̄ vinū letificās cor homi
nis. vinū ſpiritꝰ quod inebriat ⁊ carnalium
voluptatū infundit obliuionē. humectat ī/
teriora arētis cōſcientie. eſcas bonoꝝ actu/
um dirigit ⁊ deducit ꝑ quedā anime mēbra
fidem roborās. ſpem cōfortans. vegetās or
dinanſqꝫ charitatē ⁊ impinguans mores.

Sumpto cibo potuqꝫ. quid reſtat niſi vt
pauſet egrotꝰ ⁊ quieti cōtemplationis poſt
ſudores actiōis incūbat. Dormiēs in ꝯtem
platione. ſomniat dn̄m ꝑ ſpeculū ſiquidē in
enigmate. non aūt facie ad faciē interim in/
tuetur. Cū ſic nō tam ſpectati q̄ꝫ cōiectura
ti idqꝫ raptim ⁊ quaſi ſub quodā choruſca/
mine ſcintillule trāſeuntis tenuiter vix acta
ctu inardeſcit amore. ait. Anima mea deſi/
derauit te in nocte. ſed ⁊ ſpiritꝰ meus in pre
cordijs meis. Talis amor zelat. hic decꝫ a/
micū vel amorem ſponſi Hinc neceſſe eſt ꝙ
ardeat fidelis ſeruus ⁊ prudēs quem cōſti/
tuit dominꝰ ſuper familiā ſuam. hic replet.
hic feruet. hic ebullit. hic iaꝫ ſecurꝰ effundit
exundās ⁊ erumpēs ⁊ dicens. Quis infir/
matur ⁊ ego nō infirmor. Quis ſcandaliza
tur ⁊ ego non vror. predicet. fructificet. ino/
uet ſigna ⁊ immutet mirabilia. Non eſt quo
ſe immiſceat vanitas. vbi totū occupat cha
ritas. Siquidē plenitudo legis ⁊ cordis ē
charitas. ſi tamen plena. Deus deniqꝫ cha/
ritas eſt. et nihil eſt in rebus quod poſſit re/
plere creaturaꝫ factā ad imaginem dei. niſi
charitas deus qui ſolus maior eſt illa. Eaꝫ
nondū adeptus periculoſiſſime promouet̄
quātūlibet videat̄ alijs pollere virtutibus.
Si habuerit omnē ſcientiam. Si dederit
omnē ſubſtantiā ſuam pauperibꝫ. Si tra/
diderit corpus ſuū ita vt ardeat abſqꝫ cha/
ritate. vacuus eſt. En quanta prius īfun/
denda ſunt vt effundere audeamuſ. Primo
quidē compūctio. Secundo deuotio. Ter
tio penitentie labor. Quarto pietatꝫ opus.
Quinto orōis ſtudiū. Sexto cōtemplatōiſ
ociū. Septīo pleītudo dilectōnis Hec oīa
opat̄ vnꝰ atqꝫ idē ſpūs ſꝫm opatōꝫ q̄ infuſio

appellaꝛ.quatinꝰ illa q̄ infuſio dicta eſt pure
⁊ ob h̄ tute iā adminiſtreꝛ ad laudē ⁊ glīam
dn̄i noſtri ihu xp̄i. Itē.lvij.Can̄. Hec ſiqui
dem ṽa ⁊ caſta ꝯtēplatio habet vt mētē quā
diuino igne vehemēter ſuccēderit.tāto iter
dum repleat zelo ⁊ deſiderio acq̄rendi dn̄o
qui eū ſilr̄ diligat.vt ociū ꝯtemplatōis ꝓ ſtu
dio p̄dicatiōis libētiſſime intermittat. Et
rurſum potita votꝭ aliquatenꝰ in hac parte.
tāto ardentiꝰ redeat in idip̄um.q̄to ſe fru/
cuoſiꝰ intermiſiſſe meminerit. Et iteꝝ ſum/
pto ꝯtēplatiōis guſtu valentiꝰ ad ꝯq̄renda
lucra ſolita alacriter recurrat. Ceterū inter
has viciſſitudies plerūqꝫ mēs fluctuat.me
tuēs ⁊ vehemēter eſtuās.ne forte alteri ho/
rū dū ſuis affectiōib⁹ hincinde diſtrahitur.
plꝰ iuſto inhereat.⁊ ſic ī vtroqꝫ vel modicuꝫ
a diuīa deuiet volūtate.⁊ fortaſſis aliq̄d ta/
le ſanctꝰ iob patiebaꝛ cū diceret. Si dormi
ero.dico qn̄ conſurgā.⁊ rurſum expectabo
veſperā.h̄ eſt. ⁊ quietꝰ neglecti opis ⁊ occu/
patꝰ.ꝑturbate nihilominꝰ q̄etis me arguo.
Uides viꝝ ſanctū inter fructū opis ⁊ ſom/
nū ꝯtemplatiōis grauiꝛ eſtuare. ⁊ in bonis
licet ſꝑ verſantē.ſꝑ tm̄ quaſi de malis pniaꝫ
agere.⁊ dei cū gemitu momētis ſingulis in/
q̄rere volūtatē. Unicū quippe in hm̄ōi ſme
diū ſeu refugiū orō eſt. qꝛ freq̄ēs gemitus
ad deū vt q̄d qn̄ ⁊ quatenꝰ nos facere velit
aſſidue nob̄ demonſtrare digneꝛ. Hucuſqꝫ
Bern̄. Patet igiꝛ ex p̄dictis quō due ſunt
ꝑtes actiue vite.⁊ quō inꝛ eas eſt cōtēplati/
ua.⁊ ꝑ ꝯſequēs ⁊ de mō ⁊ ordine ip̄aꝝ. Re/
ſtat vt de ip̄is ſingulariꝛ inſpiciamꝰ. Sꝫ de
tertio mēbro.i.de ſcd̄a ꝑte actiue. qualiꝛ ad
lucrū aīaꝝ ⁊ ad vtilitatē ꝓximi ſit exeūdum.
nō intēdo tractare.qꝛ tuꝰ ſtatꝰ h̄ nō requirit
Sufficit tibi in h̄ totū ſtudiū tuum ponere
vt vicijs emēdata ac virtutib⁹ imbuta ꝑ pri
mam partē actiue. deo tuo vacare poſſis ꝑ
cōtemplationē.

De exercitio actiue vite
Capitulum.xlix.

D E ip̄a ḡ actiua q̄uis in ꝑte iā habu
eris ⁊ maxīe in ſmone.xlvj.Cantic.
Tn̄ adhuc alias eiuſdem bernardi
auctoritates adducā vt cautiꝰ vicia fugere.
ac pleniꝰ ṽtutes valeas adipiſci. Dicit itaqꝫ
idē in eiſdē cāticꝭ. Seminate vob̄ ad iuſtici
am.metite ſpem vite.⁊ tūc diuinū illumiāte
vob̄ ait lumē ſcie. Ultimā poſuit ſciam tāq̄
picturā q̄ ſtatū hr̄e nequeat ſuꝑ inane.⁊ ido

illa duo p̄miſit ⁊ ſubiecit illi tāq̄ ſi ſolidum
aliq̄d picture ſubſterneret. Securꝰ iā inten
dā ſciētie ſi vite p̄ius ꝑ bn̄ficiū ſpei ſecurita/
tē accepo. Tu igiꝛ ſeminaſti tibi ad iuſticiaꝫ
ſi ex ṽa noticia tui euigilaſti timere deum.te
ipſum hūiliaſti.fudiſti lachrymas.elemoſy/
nas ꝑfudiſti.ceteriſqꝫ pietatꝭ actiōib⁹ māci/
paſti.ſi ieiunijs ⁊ vigilijs afflixiſti corpꝰ.ſi pe
ctus tunſiōib⁹.celos clamorib⁹ fatigaſti.h̄ ſi
quidē ſeminare eſt ad iuſticiā. Semina ſūt
bona oꝑa.bona ſtudia.ſemina lacrime ſunt
Ibāt em̄ inq̄t ⁊ flebāt mittētes ſemina ſua.
Idem in ſmone.ix.Can̄.in ꝑſona ſpōſe lo/
quētis ad ſodales ſpōſi ⁊ petētis oſculum.i.
ꝯtēplatiōis exceſſum ſic dic̄. Si cura eſt ei
vlla de me. Oſculeꝛ me oſculo oris ſui.nō ſū
ingrata ſꝫ amo.⁊ en gr̄a ip̄iꝰ multis iā annis
caſte ſobrieqꝫ viuere curo.lectioni inſiſto.re
ſiſto vicijs.orōni incūbo.frequēter vigilo ꝯ
temptatiōes.recogito annos meos in ama
ritudine anīe mee.ſine querela me arbitror
q̄tū in me eſt ꝯuerſari inꝛ frēs.ſuꝑiorib⁹ po
teſtatib⁹ ſubdita ſum ſiue egrediēs ⁊ regre/
diēs ad ip̄iū ſenioris. Aliena nō cupio. mea
potiꝰ ⁊ me pariꝛ dedi.in ſudore vultus mei
comedo panē. Ceteꝝ qd̄ in his oīb⁹ eſt totū
ꝯſtat de ꝯſuetudine.de dulcedīe nihil. Dā
data forſan vtcūqꝫ adimpleo. ſꝫ aīa mea ſic
terra ſine aqua in illis. Ut igiꝛ holocauſtū
meū pigue fiat oſculeꝛ me queſo oſculo oris
ſui. Idē.xvij.Can̄. Tu q̄ꝫ ſi donū qd̄ deſuꝑ
accepiſti nob̄ ꝯtubernalib⁹ tuis libēter im/
partiarꝭ. Si te exhibeas vbiqꝫ inꝛ nos offi
cioſum.ſi affectuoſum.ſi g̃tū.ſi tractabileꝫ.ſi
humilē.teſtimoniū habebis ab oīb⁹ q̄ fra/
grares ⁊ ip̄e vnguētis optimis. Om̄is ī no
bis q̄ fraꝛnas infirmitates tā corpoꝝ q̄ aīa
rum nō ſolū patiēter ſupportat. ſꝫ inſuꝑ ſi li
cet ei ⁊ ſi valet iuuat obſeq̄is.ꝯfortat allo/
q̄is.ꝯſilijs informat. Si h̄ nō pōt ꝓpter diſci
plinā.ſolicitet ſaltē orōib⁹.ſolicitari nō ceſſꝫ
infirmo. Om̄is inq̄ꝫ q̄ talia oꝑaꝛ in nob̄.bo
num omīno ſpargit odorē inter frēs.odorē
de vnguētis optimis.balſamū in ore.hm̄ōi
frater in ꝯgregatiōe mōſtraꝛ digito. dicunt
de eo om̄es. Hic eſt fratꝝ amator ⁊ ꝓpl̄i iſrl̄.
hic eſt q̄ multū orat ꝓ populo ⁊ vniuerſa ſā/
cta ciuitate. Idē in ſmone de ſolēnitate pe/
tri ⁊ pauli. Hi ſunt magiſtri.q̄ a mgr̄o oīm
vias vite pleniꝰ didicerūt ⁊ docēt nos vſqꝫ
in hodiernū diē. Quid igiꝛ docuerūt vł do
cent nos ſancti apl̄i. Nō piſcatoriā artē. nec

ſcenofactoriã vł q̄cq̄d hmõi eſt. nõ platonẽ legere. nõ ariſtotilis ꝟſutias ĩuerſare. nõ ſꝑ diſcere ⁊ nũq̄ȝ ad ꝟitatẽ ſciam ꝑuenire. Docuerũt me viuere. putas pua res ſit ſcire viuere Magnũ aliq̄d. imo maximũ. Nõ viuit q̄ ſupbia inflatˀ. q̄ luxuria ſordidatˀ. q̄ ceteris inficitˀ peſtibꝫ. qm̄ nõ eſt h̄ viuere ſȝ vitã confundere ⁊ appropinq̄re vſq̄ ad portas mortis. Bonã aũt vitam ego puto ⁊ mala pati ⁊ bona facere. ⁊ ſic pſeuerare vſq̄ ad mortem. Dr̄ vulgo. Qui bñ ſe paſcit bñ viuit. ſȝ mẽtita eſt iniq̄tas ſibi qm̄ nõ bñ viuit niſi q̄ bonum facˀ. Arbitror aũt ꝙ tu q̄ in ↄgregatiõe es bñ viuis. ſi viuis ordinalitˀ ſocialitˀ humiliter. Ordinaliter tibi. ſocialiter alijs. humiliter deo. Ordinalitˀ vt in ↄuerſatiõe tua ſolicitus ſis obſeruare vias tuas in cõſpectu dñi ⁊ in ↄſpectu ꝓximi. cauẽs ⁊ tibi a pctõ. ⁊ illi a ſcãdalo. Socialitˀ vt ſtudeas amari ⁊ amare. ⁊ blanduȝ te ⁊ affabilẽ exhibere. ſupportare nõ ſolũ patiẽter ſȝ ⁊ libẽter infirmitates fratꝝ tuoꝝ tã moꝝ q̄ȝ corpoꝝ. Humiliter vt cũ hec oĩa fecerˀ. ſpũm vãitatˀ ſtudeas exufflare. q̄ ex hmõi naſci ſolet. ⁊ q̄ȝtũcunq̄ illũ ſenſerˀ. nega oĩno ↄſenſum. Sic ⁊ in patiẽdo malũ. qm̄ triplex eſt. triplicẽ oportȝ adhibere ꝓuidẽtiã. Eſt em̄ qd̄ a te pateris. qd̄ a ꝓximo. qd̄ a deo. Primũ eſt auſteritas pnie. Scd̄m vexatio aliene malicie. Tertiũ flagellũ correptiõis diuĩe. In eo qd̄ a te pateris debes volũtarie ſacrificare. qd̄ a ꝓximo patiẽter ferre. qd̄ a deo ſine murmuratione ⁊ cũ grãꝝactiõe ſuſtinere. Hucuſq̄ Bern. Et hec de exercitio ꝓme ꝑtis actiue ſufficiant ad p̄ſens.

De exercitio vite contemplatiue Capitulũ. l.

Equitˀ vt de ↄtẽplatiua videamˀ. d̄ qua ſic dĩc̄ Ber. lij. Cañ. ꝓpterea dulciſſimˀ ſpõſus leuã ſuã capiti ſponſe ſuppoſuit q̄tenˀ in ſinu ſuo eã q̄eſcere facerȝ ⁊ dormire. Et nũc cuſtos illiˀ dignatiſſime ⁊ beniuolẽtiſſime vigilat ſup eã. ne adoleſcẽtulaꝝ crebris minutiſq̄ neceſſitatibꝫ inq̄etata vigilare cogatˀ. Nõ me capio p̄ leticia ꝙ illa maieſtas tã familiari dulciq̄ȝ ↄſortio nr̄e ſeſe inclinare infirmitati mĩme dedignatˀ. ⁊ ſupna deitas aĩe exulãtis inire ↄnubia non deſpicit Si ſic ĩ celo eſſe nõ ambigo vt lego in terra. ſentit ꝑ certo aĩa qd̄ cõtinet pagina niſi q̄ nõ ſufficit oĩno iſta exꝑmere q̄ȝtuȝ capere illa tũc poterit. ſȝ nec q̄ȝtũ iã ꝑt. q̄d ꝑutas illic accipiet q̄ hic tãta familiaritate donatur vel dotatˀ vt dei brachijs amplecti ſe ſentiat ⁊ dei ſinu foueri. dei cura. cuſtodia ⁊ ſtudio cuſtodiri. ne dormiẽs forte a quopiã donec vltro euigilet excitetˀ. Nõ eſt auteȝ is ſpõſe ſomnˀ dormitio corꝑis. Magis autẽ iſtiuſmodi vitalˀ vigilq̄ȝ ſopor. ſenſum interiorẽ illumĩat. ⁊ morte ꝓpulſata vitaȝ tribuit ſempiternã. Reuera em̄ dormitio ẽ. q̄ tñ̄ ſenſum nõ ſopiat ſȝ abducat. Eſt ⁊ mors qd̄ ñ dubiˀ dixerim. qm̄ apl's q̄ſdã adhuc ĩ carne viuẽtes. cõmẽdando ſic loquitˀ. Mortui eñ eſtis ⁊ vita vr̄a abſcondita eſt cũ xp̄o in deo. Proinde ⁊ ego nõ abſurde ſpõſe extaſim vocauerim mortẽ. q̄ tñ̄ non vita ſȝ vite eripiatˀ laqueis vt poſſit dicere Aĩa nr̄a ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venãtiũ Inter medios nãq̄ȝ laq̄os in hac vita incedĩtˀ q̄ vtiq̄ȝ totiẽſ nõ timetˀ. quotiẽs ſctã aliq̄ ⁊ vehemẽti cogitatiõe aĩa a ſemetipã abripitˀ. ſi tñ̄ eouſq̄ȝ mẽte ſecedet vt auolet ⁊ hũc cõmunẽ trãſcẽdat vſum ⁊ ↄſuetudinẽ cogitãdi. Eteñ fruſtra iacitˀ rethe añ oculos pẽnatoꝝ. Quid ei formidetˀ luxuria vbi nec vita ſentitˀ. Excedẽte q̄ꝑpe aĩa. ⁊ ſi nõ vita. certe vite ſenſu. neceſſe etiã eſt vt nec vite tẽptatio ſentiatˀ. Quis dabit mihi pẽnas ſicˀ colũbe ⁊ volabo ⁊ requieſcam. Utinã hac morte ego frequentˀ cadaȝ vt euadã laq̄os mortis. vt nõ ſentiã vite luxuriãtis mortifera blãdimẽta vł obſtupeſcã ad ſenſum libidĩs. ad eſtũ auaricie. ad iracũdie ⁊ impatiẽtie ſtimulos. ad angores ſolicitudinũ ⁊ moleſtias curaꝝ. Moriatˀ anima mea morte iuſtoꝝ. vt nulla illaq̄et iĩuſticia. nulla oblecret iniq̄tas. Bona mors q̄ vitaȝ nõ aufert ſȝ trãſfert ĩ meliˀ. Bona q̄ nõ corpus cadit. ſȝ aĩa ſubleuatˀ. veꝝ hec hoĩm eſt ſȝ aĩa mea moriatˀ morte etiã ſi dici p̄t angeloꝝ vt p̄ñtiũ memoriã excedẽs. reꝝ ſe inferiorũ corporeaꝝq̄ȝ nõ mõ cupiditatibꝫ ſȝ ⁊ ſĩlitudinibꝫ exuat. ſitq̄ȝ ei pura cũ illis ↄuerſatio cũ q̄bꝫ eſt puritatˀ ſĩlitudo. talˀ vt opinor exceſſus aut tm̄ aut maxĩe ↄtẽplatio dr̄. Rerũ eteñ cupiditatibꝫ viuẽdo nõ teneri hũane ꝟtutˀ eſt. corpoꝝ ꝟo ſĩlitudinibꝫ ſpeculãdo nõ inuolui angelice puritatis eſt. vtꝝq̄ȝ tñ̄ diuini munerˀ eſt. vtrũq̄ȝ excedere. vtꝝq̄ȝ temetipm̄ trãſcẽdere eſt. ſȝ lõge vnũ. alterũ nõ lõge. Beatˀ q̄ dicere p̄t. Ecce elõgaui fugiẽs ⁊ mãſi ĩ ſolitudine. Nõ fuit ↄtẽtˀ exire niſi ⁊ lõge ſe faceret vt poſſet q̄eſcere. trãſiliſti carnis oblectamẽta vt mĩme iã obedias

ↄcupiſcẽtijs ei⁹. ñec tenearꝭ illecebris ꝑficiẽ
do ſeꝑaſti te.ſꝫ nondũ elõgaſti niſi ⁊ irruen/
tia vndiq; fantaſmata corporeaꝝ ſilitudi/
nũ trãſuolare mẽtis puritate ꝑualeaſ. Huc
uſq; noli tibi ꝑmittere requiẽ. erras ſi citra
īnuenire te exiſtimas locũ ꝗetis. ſecretũ ſoli/
tudinis.lumĩs ſerenũ.habitaculũ pacis. ſꝫ
da mibi ꝗ illuc venerit ⁊ incũctant̃ fateor ꝗ
eſcentẽ ꝗ merito dicit. Cõuertere aĩa mea ĩ
requiẽ tuã.qꝛ dñs bñ fecit tibi. Atq; hic ẽe ĩ
ſolitudine loc⁹ ⁊ in lumĩe habitatio. Puto ꝙ
in ſolitudine hãc exiſſe ſpõſam ibiq; p̃ ame/
nitate loci int̃ amplex⁹ ſpõſi ſuauiter obdor
miſſe.i.ſpũ exceſſiſſe.qñ ꝓhibite ſunt adole/
ſcẽtule expgefacere illã ꝗad ipa voluerit At
illõ qualit̃. Nõ ſimpl̃r neq; leui vt aſſolet cõ
monitiõe ꝓhibite ſũt.ſꝫ omĩo noua ⁊ inſue/
ta ↄteſtatõe ꝑ capreas ceruoſq; camporum
Quo ꝗdẽ genere feraꝝ vident̃ mibi ſatis cõ
gruent̃ exp̃ſſe ſctẽ aĩe exute corꝑibꝫ ſimul et
ꝗ cũ deo ſunt angeli.nimiꝝ ꝓpt̃ acumen vi/
ſus ⁊ ſalt⁹ celeritatẽ. Utrũq; ħ ſiquidẽ vtriſ/
q; ſpiritibꝫ ↄuenire cognoſcim⁹. Nã facile ⁊
petũt ſũma ⁊ ĩtima penetrãt. Quoꝝ ꝗꝫ ĩ cã/
pis deſignata ↄuerſatio euident̃ liberos at
q; expeditos ſigt ĩ ↄtemplatione diſcurſus.
Quid ſibi vult igitur adiuratio fctã ꝑ iſtos
Profecto ne inꝗere adoleſcẽtule audeant le
ui ex cã euocare dilectã a tã reuerẽdo colle/
gio. cui abſq; dubio totiẽs admiſcet̃.ꝗtiens
ↄtẽplãdo excedit. Pulcre itaq; hoꝝ aucto/
ritate terrent̃.a ꝗꝝ ſocietate ↄltat euelli illã.
ipaꝝ ĩportunitate. Ponit̃ ſane in voluntate
ipi⁹ ⁊ vacare ſibi. ⁊ cure illaꝝ intendere. ꝓut
oportere iudicauerit.cũ vetat̃ excitari ab ill̃
ꝗuſq; ipa velit. Nouit ſpõſus ꝗꝫta flagret di
lectiõe erga ꝓximos ſpõſa. ⁊ ſatꝭ ꝓpria chari/
tate ſolicitari mr̃em de ꝑfectibꝫ filiaꝝ. nec ſe
vllo pacto ill̃ ſubtracturã ſeu denegaturaꝫ.
ꝗꝫtũ ⁊ ꝗtiẽs op⁹ fuerit.ꝓptereaq; ſecureq; di
ſcretioni ei⁹ credendã cẽſuit hãc diſpẽſatõꝫ
Huculq; Berñ.

De tribꝫ generibꝫ contemplationis.
Capitulũ.lj.

Cire aũt debes ↄtẽplatiõis tria eſſe
s genera. duo ꝑncipalia ꝓpter ꝑfectos.
tertiũ addit̃ ꝑ imꝑfectꝭ. Duoꝝ ꝑfctõ
rũ ſũt ↄtẽplatio maieſtatꝭ dei. ⁊ ↄtẽplatio ce/
leſtꝭ curie. Tertiũ ꝑ incipiẽtibꝫ ⁊ ĩꝑfectꝭ ẽ cõ
tẽplatio hũanitatis xp̃i quã in ħ libello tibi
deſcribo. Et iõ ab hac tibi incipiendũ eſt ſi
vis aſcẽdere ad maiora, alias ñ tã aſcẽdere

q; ruere poſſes. Uide igit̃ ꝗꝫ neceſſaria ſit ti
bi h⁹ libelli doctrĩa. Nunq; eñ ad ſublimia
dei mẽte eleuare te poſſe ↄfidas niſi ĩ hac te
diligent̃ ⁊ lõgo tp̃e exerceas. Sup hac autẽ
materia dt ſic Ber̃.lxij. Cañ. Duo liꝗt cõtẽ/
platiõis genera eſſe. Unũ de ſtatu ⁊ felicita
te ⁊ gl̃ia ciuitatꝭ ſuꝑne. ꝗ vel actu vl̃ ocio in/
gens illa celeſtiũ ciuiũ occupata ſit multitu
do. Alteꝝ de regꝭ ipi⁹ maieſtate.eternitate. ⁊
diuĩtate. Illa ĩ materia eſca ĩ petra.ſꝫ ħ qn/
to difficili⁹ cauat̃.tãto ſuaui⁹ qđ inde eruis
ſapit. ⁊ paulo p⁹. Sꝫ qꝛ nõ ex oĩ ſe interim ꝑ
te adhuc ad petrã ꝑforandã accedere eccl̃ia
põt. neq; oĩm eſt ꝗ in eccl̃ia ſũt ſacra diuine
volũtatꝭ inſpicere aut apprehẽdere ꝑ ſemet/
ipos ꝓfunda dei. iõ nõ ſolũ in foramibꝫ pe/
tre ſꝫ etiã in cauernis macerie habitare oñ/
dit̃. Ergo ĩ ꝑfectis ꝗdẽ ꝗ rimari ⁊ penetrare
archana ſapie ⁊ puritate ↄſcie audẽt ⁊ intel
ligẽtie acumĩe pñt. habitãt ĩ foramĩbus pe
tre. de reliꝗ in cauerna macerie. vt ꝗ ĩ petra
fodere ꝑ ſemetipos. aut nõ ſufficiũt. aut nõ
p̃ſumũt. in maceria fodiãt ↄtẽti ⁊ gl̃iam ſan
ctoꝝ mẽte intueri. Si cui nec ħ ꝗdẽ poſſibi
le ſit. huic ſane p̃pone iħm ⁊ hũc crucifixuꝫ.
vt ⁊ ipe abſq; ſuo labore habitet ĩ foramini
bꝫ petre in ꝗbꝫ nõ laborauit. Judei ĩ his la/
borauerũt ⁊ ipe ĩ labores infideliũ itroibit
vt ſit fidel̃. Nec verẽdũ ꝙ patiat̃ repulſã ꝗ
⁊ vocat̃ vt intret. Ingredere inꝗt in petraꝫ
⁊ abſcõdere foſſa humo a facie timorꝭ dñi et
a gl̃ia maieſtatꝭ ei⁹. Infirme adhuc ⁊ inerti
aĩe foſſa oñdit̃ hum⁹. vbi lateat donec ↄua
leſcat ⁊ ꝓficiat vt poſſit ⁊ ipa ꝑ ſe cauare ſibi
foramĩa in petra ꝑ ꝗ intret ad interiora ꝟbi
aĩ vtiq; vigore ⁊ puritate Et ſi intrauerim⁹
foſſam humũ illã ꝗ ait. foderũt man⁹ meas
⁊ pedes meos. nõ erit ambigẽdũ de ſanita/
te aĩe vulnerate ꝗ in ea demorabit̃. Quid eñ
eſt tã efficax ad curãdũ ↄſcie vulnera nec nõ
ad purgãdũ mẽtis aciẽ ꝗꝫ xp̃i vulneꝝ ſedu/
la meditatio. Ueꝝ donec purgata ⁊ ſana fu
erit. nõ videbo ꝗlit̃ illi aptari poſſit qđ dicit̃
Oñde mihi faciẽ tuã. ſonet vox tua ĩ auri/
bꝫ meis. Quõ deniq; faciẽ ſuã oñdere audꝫ
vl̃ leuare vocẽ cui ⁊ latere indicit̃. Abſcõde/
re inꝗt foſſa humo. Quare. qꝛ nõ eſt pulcra
facie nec digna vt videat̃. nõ erit digna vide
ri ꝗꝫdiu nõ erit idonea videre. cũ aũt ꝑ iha/
bitatiõꝫ foſſe humi ĩ ſanãdo oculo interiori
tm̃ ꝓfecerit vt reuelata facie ſpeculari gl̃iaꝫ
dei ⁊ ipa poſſit, tũc demũ ꝗ videbit fiducia/

liter iã loquit voce ⁊ facie placens. Placeat neceſſe ẽ facies q̃ in dei claritate intẽdere pt neq3 em̃ illud poſſet niſi clara q̃3 ip̃a eſſet et pura. vtiq3 trãſformata ĩ eandẽ quã ꝯſpicit claritatꝭ imaginẽ. alioq̃n ip̃a diſſilitudie reſiliret inſolito reuerberata fulgore. ꝰ cũ pura purã intueri poterit ꝟitatẽ. tũc faciẽ ſponſus videre cupiet ⁊ vocem audire. Hucuſq3 Bern̄. Uides q̃3 neceſſaria ſit tibi vite chriſti meditatio. nã vt ex auc̃tate patz. niſi in ea depurerꝭ nũq3 ad ſublimia dei aſcẽdere poterꝭ. Un̄ vigilant ⁊ indeſinent exercerꝭ ĩ ea. Uidiſti etiã quõ tria ſũt genera ꝯtẽplatiõis ſcz hũanitatꝭ xp̃i. celeſtꝭ curie. ac maieſtatꝭ diuine. Scire aũt debes ꝙ in q̃libet harꝫ duo ſunt mẽtis exceſſus. intellectual' ⁊ affectual'. De q̃bꝫ ſic dic̃ Bern̄. ſ. xlix. Can̄. Cu3 duo ſint btẽ ꝯtẽplatõis exceſſꝰ. ĩ intellectu vnꝰ. ⁊ alter in affectu. vnꝰ in lumie. ⁊ alter in feruore. vnꝰ in agnitiõe. alter in deuotiõe. Piꝰ ſane affectꝰ ⁊ pectꝰ amore calẽs. ⁊ ſancte deuotionis infuſio etiã ⁊ vehemẽs ſp̃us repletuſ zelo. nõ plane aliũde q̃3 ex cella vinaria rpoꝛtant. Hucuſq3 Bern̄. ⁊ ĩ alijs ⁊ in iſto

De ꝯtemplatione humanitatis xp̃i Capl'm. iij.

d Jcit ꝰ circa h̄ p̃mũ in ſmõe tertio d̃ aſcẽſione. ſmo incipit. Hodie celorũ dñs. Duo ſunt q̃ in nob purganda ſunt. ſ. intellectꝰ ⁊ affectꝰ. intellectꝰ vt nouerit. affectꝰ vt velit. Intellectꝰ dico tũc dep̃mit cũ multa cogitat. cũ non colligit ſe circa vnã ⁊ vnicã meditatiõ3 q̃ ꝯcipit de ciuitate illa cuiꝰ ꝑticipatio eiꝰ in idip̃m. Affectiones ꝟo q̃ coꝛꝑe coꝛrupto diuerſiſ paſſiõibꝫ afficiunt. mitigari nũq3 p̃nt. ne dicã ſanari donec volũtas vnũ querat ⁊ tẽdat ad vnũ. ſ3 xp̃s ĩtellectũ illumiat. xp̃s affectũ purgat. Uenit em̃ filꝰ dei ⁊ tot ⁊ tãta mirabilia ĩ mũdo operatꝰ eſt vt nõ ĩmerito intellectũ noſtꝝ ab omnibꝫ mũdanis rebꝫ euocauerit vt ſꝑ cogitemus ⁊ nũq3 cogitare ſufficiamꝰ. qꝛ mirabilia fec̃. Uere latiſſime nob ad ſpaciandũ intelligẽtie cãpos dereliq̃t. ⁊ toꝛrẽs iſtaꝝ cogitationũ ꝓfundiſſimꝰ eſt. Quis em̃ cogitare ſufficiat q̃liter rex deꝰ p̃uenerit nos. venerit ad nos. ſubuenerit nob. ⁊ ſingularis maieſtas voluit moꝛi vt viueremꝰ. ſuire vt regnaremꝰ. exulare vt repatriaremꝰ ⁊ vſq3 ad ſuiliſſima oꝑa inclinari. vt cõſtitueret nos ſuꝑ oĩa ſua. Un̄ nob in his ꝟitas. vñ charitas ĩ h̄ ſeculo neq3. in h̄ mũdo q̃ poſitꝰ eſt in maligno putas erit. Qui intellectũ illumiet. qui inflãmet affectũ erit ſi ꝯuertamur ad xp̃um vt velamẽ de coꝛdibꝫ auferat. Idẽ ſermone xliij. Can̄. Faſciculꝰ mirre dilectꝰ meꝰ mihi int vbera mea ꝯmoꝛabit. Et ego fratres ab ineũte mea ꝯuerſatõe ꝓ aceruo meritoꝛũ q̃ mihi deeſſe ſciebã. hũc mihi faſciculũ colligare ⁊ int vbera mea collocare curaui. collectũ ex oĩbꝫ anxietatibꝫ ⁊ amaritudinibus dei mei. Primũ videlicz infantiliũ illaꝝ neceſſitatũ. deinde laboꝝ q̃s ꝑtulit in p̃dicando. fatigationũ in diſcurrẽdo. vigiliaꝝ ĩ orãdo. tẽptationũ in ieiunãdo. lachꝛymaꝝ ĩ cõpatiẽdo. inſidiaꝝ ĩ colloq̃ndo. poſtremo periculoꝝ in falſis fratribꝫ. ꝯuicioꝝ. ſputoꝛu3 clauoꝝ. hoꝝq3 ſimiliũ. q̃ in ſalutẽ nr̃i generꝭ ſilua euãgelica copioſiſſime noſcit ꝓtuliſſe. Hec meditari dixi ſapiã3. in his iuſticie mihi ꝑfectiõ3 ꝯſtitui. in his plenitudinẽ ſciẽtie in his diuitias ſalutꝭ. in his copias meritorum. ex his mihi interdũ potꝰ ſalutarꝭ amaritudinis. ex his rurſum ſuauis vnctio ꝯſolatiõis. Hec me erigũt in aduerſis. in ꝓſperis reprimunt. ⁊ inter leta triſtiaq3 vite p̃ntis via regia incedẽti. tutũ p̃bent vtrobiq3 ducatũ. hincinde mala imminẽtia ꝓpulſando. hec mihi mũdi indicẽ cõciliauit. dũ tremendũ poteſtatibꝫ mitẽ humilẽq3 figurãt. dũ nõ ſolũ placabilẽ ſ3 amicabilẽ rep̃ntant eũ q̃ inacceſſibil' eſt p̃ncipibꝫ. terribilis apud regeſ terre. Propterea h̄ mihi in oꝛe freq̃ẽter ſic̃ vos ſcitꝭ. h̄ in coꝛde ſꝑ ſint deꝰ ſcit. hec ſtilo meo admodũ familiaria ſic̃ apparet. h̄ mea ſubtilioꝛ interioꝛq3 p̄hia. ſcire ih̄m ⁊ hũc crucifixũ. Hucuſq3 Bern̄. Et h̄ de ꝯtemplatõe humanitatꝭ ſufficiãt qꝛ totũ hũc libꝝ de ip̃a habes. Scire tñ debes ꝙ hãc ꝯtẽplatiõem nõ opoꝛtet ꝙ p̃cedat vita actiua qꝛ de rebuſ coꝛꝑalibꝫ eſt. ſ. de actiõibꝫ xp̃i ſm hũanitatẽ vñ tã q3 facilioꝛ nõ tm̃ ꝑfectioꝛibꝫ ſ3 etiã rudibꝫ ꝓponit intuẽda. tũ qꝛ in ea ſic̃ in actiua a vicijs purgamur ⁊ ꝟtutibꝫ imbuimur. vñ hec cũ actiua ꝯcurrit. Cum igit dꝛ ꝙ actiua debet p̃cedere ꝯtẽplatiuã. veꝝ eſt ĩ alijs ſublimioꝛibꝫ ſuis generibꝫ. ſ. celeſtis curie ⁊ maieſtatis dei. q̃ tm̃ ꝑfectis reſeruant. ⁊ iõ iſta de humanitate xp̃i rectiꝰ ⁊ ꝓpꝛiꝰ meditatõ q̃3 ꝯtemplatio noiari d3. De p̃dictꝭ aũt duabꝫ etiã ꝑ auc̃tates Bern̄. videamꝰ.

De ꝯtẽplatõe celeſtꝭ curie Cap̃. iiij.

d Jcit ꝰ de celeſti curia ꝯtẽplãda hoc mõ. lxij. ſmo. Can̄. Licebit vnicuiq3

noſtꝝ in hoc tpe mortalitatis. nūc quidē pa
triarchas reuiſere. nūc ꝑo ſalutare ꝓphetas
nūc ſenatui immiſceri apl'oꝝ. nūc martyrūz
inſeri choris. ſꝫ ⁊ beatoꝝ ꝟtutū ſtat⁹ ⁊ māſio
nes a minimo angl'o vſqꝫ ad cherubin et ſe/
raphin tota mētis alacritate ꝑcurrendo lu/
ſtrare ꝓut queqꝫ ſua deuotio feret apud q̄s
magꝭ afficiꝛ immittēte ſibi ſpū ꝓut vult. ſi ſte
terit ⁊ pulſauerit ꝯfeſtim aperieꝛ ei. Idē. xl.
ſmone de aſcēſione dñi. Felix meditatio in
ꝯſpectu dñi eſt ſp. q̄ in corde ſuo delectatōeſ
dextere dñi vſqꝫ in finē ſedula cogitatōe re/
uoluit. Quid illi graue poterit videri q̄ ſem
per tractat mēte q̄ nō ſint ꝯdigne paſſiōes
huiꝰ tpis ad futurā gl'iam. Quid ꝯcupiſce/
re poterit in h̄ ſeculo neqꝫ. cuiꝰ ocul⁹ ſemꝑ vi
det bona dñi in terra viuētiū. ſꝑ videt etña
premia. Quis mihi tribuat vt om̄es ſurgē/
tes ſtetis in excelſo ⁊ videatis exaltatōem q̄
ventura ē nobis a dño. Quid em̄ tā bonūz
eſt. imo. q̄d aliud bonū videꝛqꝫ in bonis ani
mā ꝯmorari. qn̄ q̄dē adhuc corp⁹ nō poteſt.
Quis em̄ ex vob ſecū cogitās futurā illā vi
tam ſꝫ leticiā. ſꝫ iocunditatē. ſꝫ beatitudinez
ſꝫ gloriā filioꝝ dei Quis inqꝫ talia tranq̄lla
ſecū ꝯſciētia voluēs. nō ꝯtinuo de plenitudi
ne intime ſuauitatꝭ eructat. dñe bonūz eſt h̄
nos eſſe. Nō ſane in hac erūnoſa ꝑegrinatō
ne vbi corꝑe detinemur. ſꝫ i ſuaui ac ſalubri
illa cogitatōe in q̄ corde verſaꝛ. Quis dabit
mihi pēnas ſicut colūbe ⁊ volabo ⁊ req̄eſcā
Obſecro vos frēs mei nō grauenꝛ corda ve
ſtra i cogitatiōibꝫ ſecularibꝫ. Exonerate ob
ſecro corda vr̄a graui mole terrenaꝝ cogita
tionū. Formate i cordibꝫ vr̄is iā nō mō pa/
triarchaꝝ ⁊ ꝓphaꝝ tabernacula ſꝫ om̄es do
mos illiꝰ curie celeſtis ⁊ multiplices māſio/
nes ſm eū q̄ circuibat imolās i tabernacu/
lo dñi hoſtiā vociferatiōis ⁊ pſalmū illū di/
cens dño. Q̄ꝫ dilecta tabernacula tua dñe ꝟ
tutū. ꝯcu. ⁊ de. aīa mea i atria dñi. Circuite
⁊ vos frēs cū pietatꝭ ⁊ deuotiōis hoſtia. viſi
tātes aīo ſedes ſuꝑnaſ. ⁊ multas q̄ in domo
pr̄is ſunt māſiones. humiliꝛ ꝓſternētes cor
da vr̄a añ thronū dī ⁊ agni cū reuerētia. ſup
plicātes ſingul' ordinibꝫ angl'oꝝ p̄riarchaꝝ
numeꝝ. cuneos ꝓphaꝝ. ſenatū apl'oꝝ ſalutā
tes. cōſpiciētes coronas martyꝝ purpureis
rutilātes floribꝫ. redolētes liliis. choros ꝟ/
ginū admirātes atqꝫ ad melliſluū noui cāti
ci ſonū q̄ꝫtū ꝑualet infirmitas cordis erigē
tes auditū. Hec recordat⁹ ſum. ꝓpha loquiꝛ
⁊ effudi in me aīam meā. qm̄ trāſibo i locū
tabernaculi admirabilis vſqꝫ ad domū dei
Hucuſqꝫ Bern̄. Et hec de celeſtis p̄rie ꝯ
templatōe ſufficiāt.

De ꝯtemplatiōe maieſtatis dei. Itē q̄t/
tuor ſunt genera ꝯtemplationis.

Capitulū. liiii.

Veniam⁹ aūt ad ſublimiorē ad quaz
credo paucos attingere. videlicꝫ ad
ꝯtemplatōꝫ dñi. Reueream ur tñ q̄
dicit Bern̄. vt ab eo aliqualiꝛ introducti tē
ptem⁹ ſi qn̄ dñs digneꝛ aliq̄d gratū inde ꝑ/
cipe. Dicit ḡ ſmone Cañ. xli. q̄ incipit. collū
tuū. loquēs de ſodalibꝫ ſpōſi. i. angel' dicēti/
bus. murenulas aureas faciem⁹ tibi. vermi
culatas argēto. Auꝝ diuinitatꝭ eſt fulgor. ar
gentū ſapiē q̄ deſurſum eſt. Hoc auro fulgē
tia quedā q̄ſi varietatꝭ ſignacula ſpōdent ſe
figuraturos hi q̄bꝫ id miniſteriū ē ſuꝑni au/
rifices atqꝫ iternis aī auribꝫ inſerturos. q̄ꝺ
ego nō puto eſſe aliud q̄ꝫ texere quaſdā ſpi/
ritales ſil'itudines. ⁊ i ipis puriſſima diuine
ſapie ſenſata. aīe ꝯtēplātis ꝯſpectibꝫ iporta/
re vt videat ſaltē ꝑ ſpeculūz in enigmate q̄ꝺ
nondū facie ad faciē valet vllaten⁹ intueri.
Diuina ſunt ⁊ niſi exꝑtis prſus incognita q̄
effamur quō videlicꝫ in h̄ mortali corꝑe fīō
adhuc hn̄te ſtatū ⁊ necdū ꝓpalata ꝑſpicui ſb
ſtātia lumīs interni. pure interdū ꝯtēplatio
ꝟitatis ꝑtes ſuas agere intra nos vel ex ꝑte
p̄ſumit. ita vt liceat vſurpare alicui noſtrū.
cui hoc datū deſuꝑ fuerit illud apl'i. Nūc co
gnoſco ex ꝑte. Itē ex ꝑte cognoſcim⁹ ⁊ ex ꝑ/
te ꝓphetam⁹. cū aūt diuiniꝰ aliq̄d raptim. et
veluti in velocitatē choruſci lumīs interlu/
xerit mēti. ſpū excedēte. ſiue ad temꝑamētū
nimiū ſplēdorꝭ. ſiue ad doctrine vſum conti
nuo neſcio vn̄ aſſunt imaginatorie q̄dā reꝝ
inferioꝝ ſil'itudines. infuſis diuiniꝰ ſenſibꝫ
accōmodate. q̄bꝫ q̄dammō adumbrat⁹ pu/
riſſim⁹ ille ac ſplēdidiſſim⁹ veritatꝭ radi⁹. et
ipi aīe tolerabilior fiat. ⁊ q̄bꝫ cōicare illū vo/
luerit capabilior. Exiſtimo tñ ipas formari
in vob ſctōꝝ ſuggeſtiōibꝫ angl'oꝝ ſic ecōtra
rio ꝯtrarias ⁊ malas ingeri imiſſiōes ꝑ an/
gelos malos dubiū nō eſt. Idē. lxii. Cañ. ſ.
q̄ incipit Colūba mea. Felix mens q̄ ſibi in
hac maceria frequēter cauare ſtuduit. ſꝫ q̄ i
petra felicior. Licet q̄dē cauare ⁊ i petra. ſed
ad hoc puriore mētis acie op⁹ ē ⁊ vehemēti
ori oīno intētione. etiā ⁊ meritꝭ potioribus
ſanctitatis. Et ad hoc q̄s idone⁹. Nēpe ille

qui dixit. In pncipio erat vbū ꝛ vbum erat apud deū ꝛ de⁹ erat vbū. Nōne tibi videtur ipſis ſe vbi penetralib⁹ imerſiſſe. ꝛ de abditis pectoꝛꝭ qndam ei⁹ intime ſapie ſacroſanctā eruiſſe medullā. Sꝫ in petra qꝫto diffici⁹ cauaꝛ. tāto ſuauius qđ inde eruis ſapit. Nec verearꝭ illud qđ ſcriptura minaꝛ ſcrutatoꝛib⁹ maieſtatꝭ. tm̄ affer puꝝ ꝛ ſimplicem oculū. nō opprimerꝭ a glīa ſꝫ admitteris niſi nō dei ſꝫ tuā qſieris glīam. Alioqn ſua qſqꝫ opprimiꝛ. nō dei glīa dum pcliu⁹ in iſta ad illā leuare ceruicē nō cerniꝛ. Nimiꝝ gui cupiditate hac excuſſa ſecure fodeam⁹ in petra in q theſauri abſcōditi ſapie ꝛ ſcie ſunt. Sꝫ ſi adhuc dubitaſ. audi ipam petrā. Qui operanꝛ in me nō peccabunt. Quis mihi dabit pēnas ſic colūbe ꝛ volabo ꝛ reqeſcā. Ibi iuenit requiē māſuet⁹ ꝛ ſimplex vbi doloſus opprimiꝛ ꝛ elat⁹ ꝛ cupid⁹ inanis glīe. nō opprimiꝛ q nō ſcrutatoꝛ eſt maieſtatis ſꝫ volūtatꝭ. Nā qđ maieſtati attinet interdū quidē et in ipam intēdere audet. ſꝫ qſi admirās nō quaſi ſcrutās. ſꝫ ſi qn̄ p exceſſum rapi in illā contingat. digit⁹ dn̄i ē iſte. dignāter leuās hominē. nō hoīs temeritas inſolēter dei alta perſuadēs. Cū ḡ apl's raptū ſe memoꝛet vt auſum excuſet. qſnā alter p̄ſumat moꝛtaliū huiuſe diuine maieſtatꝭ hoꝛrēdo ſcrutinio pro pꝛijs intrare conatib⁹. ꝛ ipoꝛtun⁹ ꝯtēplatoꝛ pauēda irrūpe in archana. Scrutatores p inde maieſtatis tāqꝫ irruptores dici reoꝛ. n̄ q rapiunꝛ in eā. ſꝫ q irruūt. Ipi itaqꝫ opprimunꝛ a glīa. ḡ foꝛmiduloſa ſcrutatio maieſtatis At volūtatꝭ tā tuta qꝫ pia qđ niſi tota diligētia ſcrutādo inſtē ſacramēto glē volūtatis cui mihi pendū p omia ſcio. Suauis glīa que nō aliūde qꝫ de ipi⁹ ſuauitatꝭ ꝯtemplatiōe pcedit qꝫ de diuitiaꝝ bonitate infinite miſeratiōis intuitu. Deniqꝫ vidim⁹ glīam hāc qſi vnigeniti a p̄re. totū nēpe benignuꝫ ꝛ vere paternū qđ apparuit glē in hac parte Nō me opprimet glīa iſta. totis licet viribuſ intēdentē in ſe. ego poti⁹ impmar illi. Etenī reuelata facie ſpeculātes in eandē imaginē trāſfoꝛmamur cū ꝯfirmamur. Abſit autē vt in glīa maieſtatꝭ ꝛ nō magis in volūtatꝭ modeſtia dei ab hoīe ꝯfoꝛmitas p̄ſumaꝛ. Glīa mea ħ eſt ſi vnqꝫ de me audiero. Inueni hominē ſm coꝛ meum. coꝛ ſpōſi. coꝛ patris ſui ipm qualē. Eſtote ait miſericoꝛdes ſic p̄r vr̄ q in celis eſt miſericoꝛs eſt. Hec foꝛma quā videre deſiderat cū ecclīa dic. Oſtēde mihi faciē tuā. foꝛma pietatꝭ eſt ꝛ māſuetudinis. Hāc cū om̄i fiducia leuat ad petrā cui ſimil' eſt. Accedite inqt ad eū ꝛ illuminamī. ꝛ facies veſtre nō ꝯfundenꝛ. Quo pacto humiliſ ab humili ꝯfundeꝛ. a pio ſancta. a manſueto modeſta. Non plane abhoꝛrebit a puritate petre pura facies ſpōſe. nō magꝭ qꝫ a vtute vtus. a lumīe lumē. Idē ſup ħ euāgelio Intrauit Ihs in qđdā caſtellū ꝛc̄. Due iſte ſoroꝛes duas vitas amatoꝛis pauptatꝭ ſignt. Quidā cū martha ſoliciti dn̄o ihu duo pulmēta pparāt. ſ. coꝛrectiōꝫ opis cū ſalſamēto ꝯtritiōis. ꝛ op⁹ pietatꝭ cū ꝯdimēto deuotionis. Hi vo q cū maria ſoli deo vacāt ꝯſiderātes qđ ſit de⁹ in mūdo. qđ in hoīb⁹. qđ in angelis. qđ in ſeipo. qđ in reprobis ꝯtemplāꝛ. qꝛ de⁹ qꝛ mūdi rectoꝛ ꝛ gubernatoꝛ. hoīm liberatoꝛ ꝛ adiutoꝛ. angeloꝝ ſapoꝛ ꝛ decoꝛ. in ſeipo pncipiū ꝛ finis. reproboꝝ terroꝛ et erroꝛ. in creaturꝭ imutabiliſ. in angelis deſiderabilis. in ſeipo incōphenſibilis. in reprobiſ intollerabilis. Hucuſqꝫ Bern̄. In hac aūt maieſtatꝭ ꝯtēplatiōe qttuoꝛ modis ſpeculamur. de qb⁹ idē Bern̄. ſic dic. Quattuoꝛ ſūt ꝯtēplatiōis ſpēs. Prima ꝛ maxīa ꝯtēplatio eſt admiratio maieſtatꝭ. ħ reqrit coꝛ purgatum. a vicio liberꝝ. atqꝫ exoneratū a peccatiſ vt facile a ſupbia leueꝛ. ꝛ interdū qꝫ p aliqs moꝛulas ſtupoꝛe ꝛ extaſi ſuſpēſuꝫ teneat ad iuuantē. Secūda aūt neceſſaria ē huic Eſt eīn intuēs iudicia dī q ſane pauido aſpectu dū vehemēti⁹ ꝯcutit menteꝫ intuētis. fugat vicia. fundit vtutes. initiat ad ſapīam. hūilitatē ſuat. Tertia ꝯtēplatio occupaꝛ vl' potius ociaꝛ circa memoriā bonoꝝ ꝛ ne dimittat ingratū. ſolicitat memoꝛantē ad amoꝛeꝫ bn̄factoꝛiſ. Quarta eſt q retro ſūt obliuiſceſ in ſola qeſcit expectatōe repromiſſoꝝ. q cuꝫ ſit meditatio eternitatꝭ (ſiquidē q pmittunꝛ eterna ſunt) lōganimitati ac etiā pſeuerātie dat vigoꝛē. Hucuſqꝫ Bern̄. Et ħ de ꝯtēplatione maieſtatꝭ dei ſufficiāt ad pn̄s.

De modo viuendi in actiua vita Itē auctoꝛitas Bern̄. bona. Ca. lv.

Oſtqꝫ vidim⁹ de exercitio vtriuſqꝫ vite. ſ. pme ptis actiue ꝛ etiā ꝯtēplatiue ꝛ de generib⁹ ipi⁹ ꝯtēplatiue. Reſtat videre quē modū tenere valeam⁹ vt in ipam poſſim⁹ facili⁹ itroduci ꝛ eā efficaciuſ adipiſci. Scire ḡ debes q pma ps actiue reqrit ſocialē int' alios ꝯuerſatiōꝫ. ſic ꝯtēplatio ſolitudinē. iō aūt in actiua ꝯuerſandū ē

ſnter alios.qꝛ meliꝰ ⁊ citiꝰ q̇s ꝓpoſitū ſuū cō/
ſequeꝛ. Erubeſcit eñ̄ inꝛ alios ď vicijs que
hꝫ.⁊ de ꝟtutibꝫ q̄s nō habꝫ .⁊ iō in vtriſqꝫ ſe
corrigit.qđ in ſolitudine nō ꝯtingit.qꝛ in ea
nec ip̄e qn̄qꝫ ꝑpēderet.nec eſſet q̇ corrigeret
nec corā q̇ erubeſceret. Propterea ꝓficit in
correctiōibꝫ ⁊ moribꝫ alioꝝ cū eſt in ꝯgrega/
tione.conaꝛ eñ̄ vitare defectꝰ de q̇bꝫ alij cor
ripiunꝛ ⁊ diſplicēt.⁊ adipiſci ꝟtutes in q̇buſ
alij cōmendāꝛ ⁊ placēt. Sic ꝰ te facere opꝫ
donec fuerꝭ in actiua vt caute obſues ⁊ vi/
tes tua ⁊ alioꝝ vicia ſm modū ſup̄dictum ī
pluribꝫ locis.maxie ī exercitio actiue. Cōſi/
dera diligenꝛ q̄ ibi dicta ſunt de ꝟtutibus ⁊
vicijs.⁊ ſm ea viuere ſtude quō teip̄am exa/
minare ⁊ ad ꝟtutes alioꝝ aſpicere debeas ⁊
imitari.⁊ exinde hūiliari ⁊ ī timore ſp̄ mane/
re.qꝛ tu ſiꝛes ꝟtutes nō habes. Sic ꝰ docꝫ
Bern̄.ſ.liiij.Can̄. Nō ſine cā ab heri ⁊ nu/
diuſtertiꝰ inuaſit me lāguor aī.⁊ mētꝭ hebe/
tudo inſolita q̄dā inertia ſp̄ūs. Currebā be
ne.ſꝫ ecce lapis offenſiōis in via. īpegi et cor
rui.ſupbia inuēta eſt ī me. ⁊ dn̄s declinauit
in ira a ſeruo ſuo. Hinc iſta ſterilitas anime
mee ⁊ deuotōis inopia quā patior. Quō ita
exaruit cor meū.coagulatū eſt ſic̄ lac.factū ē
ſicut terra ſine aq̄.nec cōpūgi ad lachrymaſ
queo.tāta eſt duricia cordis meditatōes ſo
litas nō inuenio. Ubi illa inebriatio ſpiritꝰ
vbi mētis ſerenitas ⁊ pax ⁊ gaudiū in ſp̄ūſā
cto. Jō ad opus manuū piger. ad vigilias
ſomnolētꝰ.ad irā p̄ceps.ad odiū ꝑtinax.lin/
gue ⁊ gule idulgētior. ſegnior ⁊ obtuſior ad
p̄dicatiōes.heu oēs mōtes ī circuitu meo
viſitat dn̄s.ad me aūt nō appropinq̄t. Nam
aliū q̇dē intueor ſingularꝭ abſtinētie.alium
ꝟo patiētie admirādc.aliū aūt ſūme humili
tatꝭ ⁊ māſuetudis.aliū multe miſericordie ⁊
pietatꝭ.illū in ꝯtēplatiōe frequēter excedere
hūc pulſare ⁊ penetrare celos orationū iſtā
tia.alioſqꝫ in alijs p̄minere ꝟtutibꝫ. Hos ī/
qꝫ cōſidera oēs feruētes.oēs deuotos.
oēs in xp̄o vnanimes.oēs in donis ce/
leſtibꝫ ⁊ grā affluētes tāqꝫ ſp̄ūales . Reuera
mōtes q̇ a dn̄o viſitanꝛ ⁊ ſpōſum in ſe ſalien
tē frequēter recipiūt.ego aūt hoꝝ in me iue
nio nihil. Quid me aliud putē qꝫ vnū e mō/
tibꝫ gelboe.quē p̄terit in ira ⁊ in indignatio
ne ſua ille ceteroꝝ oīm benigniſſimꝰ viſita/
tor. Filioli hec cogitatio tollit extollentiam
oculoꝝ.ꝯciliat grām.viā ſponſi ſaltibꝫ p̄pat
Uolo vos nō ꝑcere vob ſꝫ accuſare voſmet

ip̄os quotiēs forte in vobis vꝉ ad modicūꝫ
tepere grām.ꝟtutē lāgueſcere dep̄hendit is
ħ facere hoīs eſt.q̇ curioſus circūſpector eſt
ſui ⁊ ſcrutator viaꝝ ſuaꝝ ac ſtudioꝝ. atqꝫ in
oībꝫ ſp̄ ſuſpectū habꝫ arrogantie viciū ne
ſurrepat. In ꝟitate didici nil eq̄ efficax eſſe
ad grām ꝓmerēdā.retinendā.⁊ recupandā.
qꝫ ſi oīm tp̄e corā deo inueniarꝭ n̄ altū ſape/
re ſꝫ timere. Beatꝰ hō q̇ ſp̄ eſt pauidꝰ. Idem
in ep̄la ad frēs de mōte dei. Diſcito tibi pre
eſſe ⁊ vitā ordinare.mores cōponere.temet
ip̄m iudicare.⁊ temetip̄m apđ temetip̄m ac
cuſare.ſepe etiā ꝯdēnare nec īpunitū dimit
tere.ſedeat iudicās iuſticia.ſtet rea.⁊ temet/
ip̄m accuſans ꝯſcia nemo te plꝰ diligit. nēo
fideliꝰ iudicabit. Mane p̄terite noctis fac a
temetip̄o exactiōem ⁊ vēture diei tu tibi in/
dicito canonē. Ueſpe p̄terite diei rōēꝫ exige
⁊ ſupuenientis noctꝭ fac indictōem .ſic diſtri/
cto nūqꝫ aliū de laſciuire vacabit . Singul
horꝭ ſm cōis inſtituti canonē ſua diſtribue
exercicia.cui ſp̄ūalia ſp̄ūalia. cui tp̄alia tp̄a/
lia.in q̇bꝫ ſic exoluat oē debitū ſp̄ūs deo.
corpꝰ ſp̄ūi.vt ſi q̇d fuerit intermiſſum.ſi q̇d
neglectū.ſi q̇d ipfectuꝫ ſuo mō.ſuo loco.ſuo
tp̄e.nō habeat īpunitū ſiue irrecōpenſatum
Idē in ſmone de tp̄e.lxxiiij.ſ. Qtū putas.
Ego illos admiror qꝫtū vereor ī cord meo
qꝫtū amplector charitatꝭ affectu. q̇ velut ne
ſciētes eos q̄s ſecū q̄tidie vidēt vnum forte
aut duos vꝉ etiā plures q̄s in maiori feruo/
re ſp̄ūs vidēt ſibi ex oībꝫ eligūt.⁊ cū ipſi for/
taſſe meliores ſūt.ſemp tn̄ ſibi ꝓponūt.⁊ p̄po
nūt ſancta in dn̄o ſtudia ⁊ exercitia corpalia
ſeu etiā ſp̄ūalia. Ue inq̇t vnꝰ ex nr̄is qꝛ mo/
nachū in vigilijs vnū ꝯſideraui.in quo.xxx.
ꝟtutes inumeraui qꝝ vix vnā in me iuenio
⁊ fortaſſe nullā. Ille tantā habebat qꝫtuꝫ ħ
ip̄a religioſe emulatiōis humilitas. Hic ita
qꝫ fructꝰ ſit mei ſmonis vt altiora ſp̄ atten/
das.qꝛ in eo ꝯſtat plenitudo humilitatꝭ Nā
ſi forte in re aliq̄ maior tibi fratre alia tibi ḡ/
tia collata videꝛ.ſꝫ ſi in multis.ſi bonꝰ emu/
lator fueris iudicare te poteris inferiorem.
Quid ſi forte laborare aut ieiunare plꝰ iſto
potes.⁊ ille patiētia ſupat.humilitate prece/
dit.ſupeminet charitate.quomō tota die cir
ca illud qđ videris habere inſipiēti cogita/
tione verſaris. Eſto magis ſollicitꝰ vt ſcias
q̇d deſit tibi.ħ eñ̄ melius. Hucuſqꝫ Bern̄.
Uides qꝫ magnū eſt circūſpicere ⁊ examia
re ſeip̄m.⁊ etiā alios vt in ſuā vtilitatem mo/

res eoꝝ cõuertat. In hoc igiť te multũ exer
ceas dũ fueris in actiua ſp̄ tenẽdo charita/
tis humilitatꝭ ꝛ pietatis obſequia. Super
oĩa vero teneas meditatões vite xp̄i ꝛ ora
tionẽ. qꝛ in vtriſqꝫ miro modo illuminabe/
ris circa vicia ꝛ ꝟtutes. ꝛ ſup oĩa alia exer
citia in eis ad puritatẽ aĩ ꝓficies. ad quã to/
tis viribꝫ te intẽdere oportet. qꝛ oẽs ꝟtu/
tes cõtinet vt dixi ſupra de ieiunio dñi. Et
ſi bñ auctates ſupra de ꝯtẽplatiõe poſitas ĩ
tellexiſti. tãto ꝗs maiori puritate ſe munire
debet. q̃to ad celſiorẽ ꝯtemplatiõꝫ aſcẽdere
cupit. Depurať aũt aĩa in meditatiõibꝫ vite
xp̄i. ꝛ maxĩe paſſiõis ipi⁹. vt habuiſti ſupra ĩ
generalibꝫ ꝯtẽplatiõibꝫ ex ſmone. lxxij. Cã/
tic. Depurať etiã in oröe q̄ vicina ꝛ ꝓxima ẽ
ꝯtẽplatiõi. ꝛ qꝺ orõ laborioſis ſudoribꝫ ĩpe
trat. ꝯtẽplatio amene ꝗeſcẽdo deguſtat. Et
hec de mõ vite actiue ſufficiãt.

De mõ viuẽdi in vita ꝯtemplatiua.

Capitulũ. lvj.

In ꝯtẽplatiua ꝟo aliter ꝛ lõge aliť te
viuere oportet. Cõtemplator em̄ ſo
li deo vacare dꝫ ꝛ manere in ſolitudi
ne ſaltẽ mẽtis. de q̄ habuiſti ſupra ꝺ ieiunio
dñi. Nihil igiť ad eũ de aliq̄bꝫ rebꝫ cõibꝫ vel
ꝓpꝛijs. nihil ad eũ de ꝓximis q̃tũ ad obſeq̄a
corpalia ꝑ illo tp̄e. ſꝫ a rõne ꝛ deuotiõe ꝛ cõ/
paſſione intẽdit ad eos. Nihil etiã ad eũ de
ſeip̄o. Oĩa breuiť dꝫ poſt tergũ ꝓijcere. et
tãq̃ inſenſibiľ ꝛ mortu⁹ eſſe vt ſoli deo vaca
re poſſit. niſi eũ neceſſitas implicet vľ iuitũ.
Oportet em̄ ꝙ hanc ſapiam diſcat ĩ ocio. vt
habuiſti ſup̄ in tractatu de ꝯtẽplatõibꝫ ex ſ
mone Bern̄. ſup Can̄. xl. Oportet ꝙ mino/
reť actu. ꝛ taceat exẽplo marie q̃tũcũqꝫ ꝛ q̄/
tienſcunqꝫ interpelleť. ꝛ ipi⁹ exẽplo dimittat
dñm rñdere ꝛ facere. vt oĩa dignatiſſime ꝓ/
uidẽtie ſue cõmittat. Sup his aũt audi ber
nardũ more ſuo facũde loquẽtẽ. Dicẽ em̄ ſer
mone. v. de aſſũptõe dñe ſic. Habꝫ martha
dũ agit formã bñ opantꝭ. maria ꝟo ſpẽm ex/
p̄mit ꝯtẽplantꝭ. dũ ſedet. dũ tacet. dũ inter/
pellata nõ rñdet. ſꝫ tm̄ in dei ꝟbũ toto mẽtꝭ
ſtudio intẽdit. ac ſolã quã diligit grãm diui
ne cognitiõis cetera reſpuẽs medulli⁹ hau
rit. foriſqꝫ vt inſenſibiľ reddiť dũ int⁹ ad cõ/
templãda dei ſui gaudia feliciſſime rapitur.
Et paulo p⁹. Nõ miremur quẽpiã laborãtẽ
ꝛ bñ opantẽ ſi aduerſus frẽm vacantẽ mur/
murare videam⁹. qꝛ ꝛ h̄ in h̄ euangelio legi/
m⁹ marthã feciſſe aduerſus mariã. Nã autẽ
maria murmurauerit aduerſuſ marthã eo
ꝙ ei⁹ actiõibꝫ ĩplicari nollet. nuſq̃ oĩo repiť.
neqꝫ ei vtꝛũqꝫ agere ꝯpeteť ſufficeret. ꝛ curis
exterioribꝫ deſuire. ꝛ interi⁹ ſapĩe deſiderijs
vacare. De ip̄a q̄ppe ſapĩa ſcp̄tũ eſt. ꝛ q̄ mino
rať actu ꝑcipiet illã. Propterea maria ſedet
ĩmotaqꝫ manꝫ. nec vult ĩterrũpe ſilẽtij q̄eteꝫ
ne iocũdã amittat ꝯtẽplatõis dulcedinẽ. p̄/
ſertim cũ ip̄m int⁹ audiat dñm dicentẽ. Va
cate ꝛ videte q̃ ſuauis ẽ dñs. Itẽ in ſmone
iij. de aſſumptõe eiuſdẽ. Putas ĩ domo in q̄
xp̄s ſuſcipiť. vox murmurꝭ audieť. Felix do
mus ꝛ btã ſp̄ ꝯgregatio. vbi de maria Mar
tha ꝯqueriť. Nã mariã marthe emulari pr/
ſus indignũ ꝓrſus illicitũ eſt. Alioq̄n vbi le
gis mariã cauſantẽ. qꝛ ſoror mea reliq̄t me
ſolã miniſtrare. Abſit abſit. vt q̄ deo vacat.
ad tumultuoſam aſpiret fratꝝ officialiũ vi/
tam. Martha ſp̄ inſufficiẽs ſibi ꝛ min⁹ ido/
nea videť. Alijſqꝫ magis id op̄is qꝺ admini
ſtrat optat ĩponi. Vide aũt p̄rogatiuã Ma
rie ꝙ in oĩ cã habet aduocatũ. Indignať
ſiquidẽ phariſe⁹. cõqueriť ſoror ꝛ etiã diſci/
puli murmurãt. vbiqꝫ maria tacet. ꝛ ꝑ ea lo
quiť xp̄s. Videat ḡ maria quẽadmodũ va/
cet ꝛ videat q̄m ſuauis ẽ dñs. Videat inq̃.
q̃ deuota mẽte. q̃ trãq̄llo ſedeat aĩo. ſec⁹ pe/
des ihũ ꝓuidẽs aĩo ſp̄ ĩ ꝯſpectu ſuo. et ꝟba
ex ei⁹ ore excipiẽs. cui⁹ affect⁹ amabiľ. ꝛ eloq̄
um dulce. Diffuſa eſt em̄ grã ĩ labijs ei⁹. et ẽ
ſpecioſus forma p̄ filijs hoĩm. imo ſup oẽm
glĩam angloꝝ. Gaude ꝛ grãs age maria q̄
ꝑtẽ optimã elegiſti. Beati ei oculi q̄ vidẽt q̄
tu vides. ꝛ aures q̄ mereť audire q̄ tu audis.
Beata plane q̄ venas diuini ſuſurrij ꝑcipiſ
in ſilẽtio. in quo vtiqꝫ bonũ eſt homini do/
minũ expectare. Simplex eſto non tm̄ ſine
dolo. ſꝫ etiã abſqꝫ multiplicitate occupatio/
nũ vt tecũ ſit ſmocinatio ei⁹. cui⁹ ꝛ vox dul/
cis ꝛ facies decora. Vnũ caue ne incipias
abũdare in ſenſu tuo ꝛ velis pl⁹ ſap̄e q̃ opor
tet. ne forte dum lucẽ ſectaris impingas te/
nebras illudente tibi demonio meridiano.
Hucuſqꝫ Bern̄. Vidiſti q̄m ꝯtẽplator dꝫ
oĩa dimittere occupatões ꝛ exercitia corpa
lia. q̄ occupatõ rcte opponiť vacatiõi. ꝛ ẽ vnũ
ꝺ maioribꝫ ĩpedim̄tꝭ q̄ poſſit hr̄e ꝯtẽplator
nã plĩbꝫ mõis ĩpedit eũ. ꝛ n̄ ſolũ cũ ẽ ĩ occu/
patõe ſꝫ eť p⁹ea. ꝛ p̄mo r̄ddẽdo mẽtẽ ſolicitã
ꝛ ĩq̄etã circa id qꝺ fec̄ ľ facere hꝫ. ꝛ ec̄ r̄linq̄n
do imagiatões ꝛ fãtaſmata q̄ mľtũ ĩpediũt
ꝯtẽplãtẽ. De q̄tuor ĩpedimẽtꝭ ꝯtẽplatõis

Capitulum.lvij.

n Unc vtiq̄ʒ videam᷒ q̄ ĩpediũt ꝯtẽpla
tionẽ. Sũt aũt ĩpedimẽta ei᷒ q̄ttu/
oꝛ. de q̄bꝫ ſic dt̃ bern̄. xxiij. Can̄. In
h̄ archanũ ꝯtẽplatõis ⁊ ĩ h̄ ſanctuariũ dei ſi
quẽ forte nr̄m aliq̄ hora ſic rapi ⁊ ſic abſcõdi
ꝯtigerit vt mĩme aduocet aut ꝑturbet l̄ ſen/
ſus egẽs vl̄ cura pũgẽs. vl̄ culpa moꝛdẽs. l̄
certe ea q̄ difficili᷒ amonet̃ irruẽtia imaginũ
coꝛpoꝛeaꝝ fantaſmata. poterit q̇dẽ hic cum
ad nos redierit gl̃iari ⁊ dicere. Introduxit
me rex ĩ cubiculũ ſuũ. Hucuſq̄ʒ Bern̄. Pri
mũ igit̃ impedimẽtũ dt̃ q̄ ẽ ſenſus egẽs. ſcʒ
coꝛꝑis. Intm̄ ei aĩa ad coꝛp᷒ afficit̃ q̄ ea ĩ ali
q̄ ſui ꝑte vl̄ ſenſu defectũ notabilẽ patiente
ꝯtẽplari nõ delectat. Tp̄e igr̃ infirmitatꝭ n̄
eſt loc᷒ ꝯtẽplatõis niſi dñs facerʒ de gratia
ſp̄ali. Silr̃ ꝯtingit cũ valida fames vl̄ ſitiſ
vl̄ frig᷒ ĩminet vl̄ aliđ coꝛꝑis impedimentũ
Scđm impedimẽtũ dt̃ q̄ ẽ cura pũgẽs. i. ſo
licitudo curaꝝ ⁊ occupationũ. ⁊ h̄ ſatꝭ pt̄ eẽ
claꝝ ꝑ auctates ſup̄ ꝓmo poſitas. Idẽ eti
am Bern̄. plixioꝛibꝫ ſmbis narrãs ĩpedimẽ/
ta ꝯtẽplatiõis ĩ q̄rto ſmõe de aſſumptione
dñe. Int̃ alia dt̃ q̄ ſic puluis iniect᷒ ĩ oculũ
coꝛꝑalẽ impedit viſũ. ſic cura terrenoꝝ actu
um ocl̄m ĩtelligẽtie ꝯfundit. atʒ a ꝯtẽplatõe
veri lumĩs excludit. Tertiũ ĩpedimẽtũ dic̃.
q̄ ẽ culpa moꝛdẽs. i. pctm̄. ⁊ h̄ duobꝫ modis
pt̄ ꝯtingere. Primũ cũ pctm̄ eſt ĩ aĩa. Scđo
cũ fuit ⁊ deletũ eſt ꝑ ꝯtritiõʒ ⁊ ꝯfeſſiõʒ. ſed in
memoꝛia reuocat̃. vtrũq̄ʒ ei impedit ꝯtẽp̄la
tionẽ. vt ĩ eodẽ ſmõe refert ſic int̃ alia dicẽs
Qȝ ſic tenebꝛe ĩpediũt viſũ coꝛꝑalẽ. ſic pctm̄
cũ eſt in aĩa ĩpedit ĩpaʒ q2 tenebroſa ẽ (ſʒ ad
ꝯtẽplãduʒ reqrit̃ puritas ⁊ pulcritudo aĩe)
⁊ ſic tũc nõ ẽ loc᷒ ꝯtẽplatõi. Silr̃ ſic ſanguiſ
vl̄ humoꝛ ꝯcret᷒ fluẽs ĩ ocl̄m ĩpedit viſũ. ſic
pctm̄ cũ redit ĩ memoꝛiã ĩfluit ĩ aĩaʒ ⁊ ĩpedit
viſũ ei᷒. ⁊ ꝓpterea cauere debes tp̄e ꝯtẽplatõ
nis cogitare ſup̄ pctis. Qui q̇dẽ tp̄e nos de/
bem᷒ pctõꝛes reputare. ſʒ ſignant̃ n̄ dẽmus
cogitatõʒ nr̄aʒ reflectere ſup̄ aliq̄ vl̄ aliq̄buſ
pctis tp̄e q̄ volum᷒ ꝯtẽplare. Et de h̄ idem
Bern̄. ſic dt̃. lvij. ſ. Can̄. Hẽm᷒ q̄ʒ mariam
ꝯtẽplãtẽ in ill̄ q̄ ꝓceſſu lõgioꝛꝭ tp̄is cooꝑãte
gr̄a dei ĩ aliq̄d meli᷒ ⁊ leti᷒ ꝓficere poterunt
q̄n iã de indulgẽtia p̄ſumẽtes. nõ tã v̄ſari in
ter ſe ſoliciti ſũt triſtẽ imaginẽ pctõꝝ q̄ʒ cer/
te in lege dei meditari die ac nocte inſatiabi
liter d̄lectari. interdũ etiã reuelata facie glo
riã ſp̄õſi cũ ineffabili gaudio ſpeculãtes in
eandẽ imaginẽ trãſfoꝛmãt̃ ⁊ d̄ claritate ĩ cla
ritatẽ tãq̄ʒ a dñi ſpũ. Hucuſq̄ʒ Bern̄. Quar
tũ impedimẽtũ dt̃ q̄ ſũt fantaſmata coꝛpo/
reaꝝ imaginũ. ⁊ h̄ ẽ difficili᷒ aliĳs ſup̄dictꝭ. ⁊
ꝓpterea ꝯmẽdat̃ intm̄ ĩ h̄ ſtatu ſolitudo. Opꝫ
em̄ ꝯtẽplãtẽ eẽ mutũ ⁊ ſurdũ ⁊ cecũ. vt videſ
nõ videat. audiẽs nõ ĩtelligat nec loq̄ dele/
ctet̃. h̄ ẽ vt ita ſit abſtract᷒ ab his trãſitoꝛĳs
⁊ ita deo ꝯiũct᷒ q̄ audiẽdo. vidẽdo. loq̄ndo
nõ minuat curſũ ſuũ. ſʒ fugiat q̄ʒtũ pt̄. ⁊ ſi q̄n
neceſſitas ad id cogit. nõ ſecũ repoꝛtet ima
gines q̄ ꝑ has feneſtras intrãt ad aĩaʒ nr̄aʒ
Uñ nõ dʒ ꝯtẽplatiu᷒ ſic actiu᷒ obſuare mo
res alioꝝ ne inde fantaſmata repoꝛtʒ. Mul
to ĝ mag̃ꝭ tu debes a ſeculariũ collocutõne
ceſſare q̄ʒtũcũq̄ʒ ꝯiũcti ſint vt inde teplies
monui. Si q̄n etiã obediẽtia vl̄ neceſſitas l̄
obſequiũ vl̄ recreatio ad aliq̄d laboꝛãdũ vl̄
oꝑandũ te ĩpellit. fidelit̃ facias. ſʒ nõ ſic ad/
hereas volũtate vl̄ delectatõe vt inde repoꝛ
tes imagines. ne poſtea deo vacãs ĩpediarꝭ
De q̄ ſic ait Bern̄. xxx. c. ad frẽs de mõte dĩ.
Aliq̄d oꝑandũ eſt manibꝫ qđ iniũgi ſolet. n̄
tã q̄ aĩm delectãdo detineat ad hoꝛã q̄ʒ qđ
ſpũalibꝫ ſtudĳs delectatiõʒ ꝯſuet ⁊ nutriat
in q̄ ſi remittat̃ ad hoꝛã anim᷒ nõ reſoluat̃.
vñ ſe facile mox vt ad ſeip̄m redeundũ viſũ
fuerit expediat abſq̄ʒ ꝯtrouerſia inherẽtꝭ vo
lũtatis abſq̄ʒ ꝯtagio ꝯtracte delectatõis vl̄
memoꝛie imaginãtis. Nõ em̄ vir ꝓpter mu/
lierẽ ſʒ mulier ꝓpter viꝝ nõ ſpũalia exercitia
ꝓpt̃ coꝛꝑalia. ſʒ coꝛꝑalia ꝓpt̃ ſpũalia. ꝓpterea
ſic viro creato collatũ vl̄ cõꝑatũ eſt ei adiu/
toꝛiũ ſilr̃ ſibi ex ĩpa hoĩs ſuba. ſic cũ in adiu
toꝛiũ ſpũalis ſtudĳ neceſſaria ſint coꝛꝑalia.
non tñ in h̄ ſꝑ eque ꝯuenire vident̃ ſilitudi
ne ⁊ affinitate. Sic meditari qđ ſcribat̃. vel
ſcribere qđ legat̃. Subdiualia tamen exer/
citia ſic ſepe etiã ſpiritũ exhauriũt vt cũ gra
uioꝛi ruraliũ oꝑerũ exercitio ſit magna con
tritio coꝛꝑis vſq̄ʒ ad cõtritiõem vel humili
tatẽ coꝛdis. ⁊ fatigationis ſue preſſure expꝛi
munt ſepe vehemẽtioꝛis affectũ deuotiõis
Seru᷒ tñ bon᷒ ⁊ prudẽs ad ociũ ſepe ꝯꝑat
laboꝛẽ. nec in eũ diſſoluit̃ ſʒ ꝑ eũ mag̃ꝭ ĩ ſeip̄ʒ
colligit̃ q̄ ſꝑ p̄ ocul̄ hũit n̄ tã qđ agit ſʒ quod
agẽdo ĩtẽdit oĩs ꝯſũmatõis attẽdẽs finem.
hucuſq̄ʒ ber̄. Videſ q̄ʒ vigilãt̃ cauere oʒ ne ĩ
manualibꝫ laboꝛicĳs aĩum occupes. Noui
enim in hoc q̄ʒtũ impedimentũ ꝯtẽplatiõis
ĩcurres ꝓpt̃ curã ſolitudinũ. Et h̄ de ĩpedim̄
tꝭ ꝯtẽplatõis dicta ſufficiãt. Ex q̄bꝫ mãifeſte

apparere poteſt ꝙ̃ ſit nociua intricata curio/
ſitas. q̃ totã animã inficit ⁊ facit inquietã et
impurã. Q̃ꝫ etiã nociua ſit cupiditas ⁊ con/
gregatio reꝝ. ⁊ ꝑ ꝯſequẽs ꝙ̃ ſit ꝓcioſiſſima
bñdicta paupꝑtas. q̃ animã expeditã ⁊ purã
deo ꝯtinue repñtat. Non aũt te moueat vt
ſupra dixi. ꝙ ꝯtemplatiuꝰ ꝓximis nõ intẽdit
nã intẽdit deo. ⁊ in eiꝰ dilectiõe actiuũ exce/
dit. ſꝫ actiuus excedit ꝯtemplatiuũ in dile/
ctione ꝓximi. De q̃ dic̃ Bernã. lx. Cañ. Dico
aũt ꝑ grãm dei que in nobis eſt ⁊ ficꝰ nõ hr̃e
⁊ vineas. Ficus q̃dẽ q̃ ſuauiores in moribꝫ
ſunt. Vineas ṽo qui ſpũ feruẽtiores. Om/
nis q̃ ſe inter nos cõiter ſocialiterq̄ habꝫ: ⁊
nõ ſolũ ſine querela ꝯuerſat̃ int̃ frẽs. ſꝫ etiã
cum multa ſuauitate fruendũ ſe omĩbꝫ pre
bet in om̃i officio charitatꝭ. Quid em̃ illum
vitẽ agere ficus ꝯuenientiſſime dicã. iã q̃ vi
nee ſũt ſeueriores nobis ꝙ̃ ſuauiores ſe ex/
hibẽt in ſpũ vehemẽti agẽtes zelãtes ꝓ di/
ſciplina vicia acerrime corripiẽtes. aptãtes
ſibi cõuenientiſſime vocẽ illã. Nõne qui ode
rũt te dñe oderã. ⁊ ſuꝑ ini. t. tab. Itẽ zelꝰ do/
mus tue comedit me. Et mihi q̃dẽ illi in di
lectiõe ꝓximi. iſti ĩ dilectõe dei eminere vidẽ
tur. Hucuſq̄ Bernã. Uides q̃m cõtẽplatiui
ad q̃s maxie ſpectat zelare ꝓ deo. ꝓferũtur
actiuis in dilectõe dei. h̃ tñ diſcrete itellige.
qꝛ nũq̄ cõtẽplatiuꝰ ꝓximi caritatẽ omittit.
ſꝫ ꝑncipaliꝰ intẽdit deo ⁊ ſecũdario ꝓxio. ꝙ̃/
uis h̃ ipm determinatõꝫ recipiat. Nã rudiſ
⁊ incipiẽtis cõtẽplantꝭ eſt oĩno ꝙ̃ ſtrictiꝰ po
teſt ſoli deo vacare ⁊ ĩ ſolitudine mẽtis ⁊ eti
am corꝑis ſi põt manere vt etiã zelũ dei ⁊ ſe
ipm ⁊ ꝓximũ vel zelo dei negligere videat̃.
cũ ipa ſolitudis nat̃a id req̃rat. ⁊ maxie q̃n/
do ſpõſi viſitatõe ⁊ frequẽtia iocũdat̃. alias
em̃ de facile poſſet eradicari. Cũ ṽo iã perfe
ctus ⁊ ſublimatꝰ eſt ꝑ lõgũ cõtẽplatõis exer
citiũ. tũc ꝓ deo fortit̃ zelat ⁊ ꝓ aĩe ſalute. vt
habuiſti ſupra ex ſmone Bernã. xviij. Cañ.
in hoc tractatu. ſ. quõ cõtemplatiua ꝓcedit
ſecundã ꝑtẽ actiue. Cũ ṽo neceſſitas immi
net. quilibet cõtẽplatiuꝰ quomõcũq̄ incipi
ens ꝓ charitate ꝓximi ociũ intermittit Un
de idẽ Bernardꝰ ſic dicit. l. Cañ. Orantẽ de
niq̄ hominẽ deo loq̃ quis dubitet. Quoti/
ens tamẽ caritate iubẽte abducimur ⁊ auel
limur ꝓpt̃ eos qui noſtra indigent opera vl̃
loquela. quotiẽs pie cedit negocioꝝ tumul
tibꝫ pia quies. quotiẽs bona cõſciẽtia poni/
tur codex vt opi manuũ inſudet̃. quotiẽs ꝓ
adminiſtrãdis terrenis iuſtiſſime ipis ſuꝑ/
ſedemus celebrãdis miſſarũ ſolenniis. Or
do ꝑpoſterus. ſed neceſſitas nõ habet legẽ
Hucuſq̄ Bernã.

Uita ꝯtemplatiua ꝓfert̃ actiue.
Capitulũ. lviij.

q Uia ḡ in ꝓcedẽti auctoritate Bernã.
ex ſmone. lx. Cañ. habuiſti ꝙ ꝯtem/
plãtes ꝓferunt̃ actiuis in dilectione
dei. videt̃ ꝙ ꝯtemplatiua ꝓferat̃ actiue. De
quo idẽ Bernã. ſmone. v. de aſſumptõe dñe
ſermo incipit Intrauit Ihs. ſic dicit. Quid
tñ ſibi vult fratres ꝙ optimã partẽ Maria
dr̃ elegiſſe. Ubi iã erit ꝙ aduerſus eã ꝓferre
ſolemꝰ. ſi quãdo forte adminiſtrãtis Mar
the turbatiõem in eq̃litate iudicare volue/
rit. Melior eſt iniq̃tas viri ꝙ̃ benefaciens
mulier. vbi erit illud. Si q̃s mihi miniſtra
uerit honorificabit eũ pater meꝰ. ⁊ illõ. Qui
maior eſt veſtꝝ erit miniſter veſter. Poſtre/
moq̄ ꝯſolatio eſt laborãti quaſi in eꝰ ſuggil
lationẽ ꝑtẽ ſororis attollere. Unũ igit̃ arbi
tror e duobꝫ. vt aut de electione maria lau/
det̃ ꝙ ꝑs ipa ꝙ̃tum in nobis eſt ſit in omĩbꝫ
eligẽda. aut certe vt neutꝝ defuiſſe dicatur.
nec in ꝑtẽ aliquã ꝓcipitaſſe ſniam. ſꝫ ad obe
dientiã ꝓceptoris in vtrũlibet ſit ꝑata. Quiſ
em̃ ſic̃ dauid fidelis egrediẽs ⁊ ingrediẽſ ad
impiũ regis. Deniq̄ inq̃t. ꝑatũ cor meũ nõ
ſemel tm̃. ſꝫ ⁊ ſecũdo ⁊ vacare tibi ⁊ ꝓximis
miniſtrare. Hec plane ꝑs optima que ñ au
feret̃ hec mẽs optima q̃ nõ mutabit̃ quocũ/
q̄ vocaueris eã. Bonũ em̃ acquirit gradũ q̃
bene miniſtrauerit. forte meliorẽ. qui bñ va
cauerit deo. optimũ aũt q̃ ꝑfectꝰ eſt ĩ vtroq̄
Unũ aũt dico adhuc ſi tamẽ id de martha
licet ſuſpicari. Nõne em̃ q̃i ocioſam reputaſ
ſe videt̃ ꝙ̃ ſibi dare petiit adiutricẽ. Sꝫ car
nalis eſt ⁊ omĩno nõ ꝑcipit ea que ſint ſpũs
dei ſi q̃s forte vacantẽ aĩam ſuã de vacatiõe
redarguit. Audiat ḡ optimã eſſe hanc ꝑtẽ q̃
maneat in eternũ. Nunq̃d em̃ nõ rudis qõ
ammõ videt̃ aĩa q̃ diuine ꝯtemplatiõis pe/
nitus expers illã intrauerit regionẽ. vbi h̃
vnũ oĩm opus. vnũ ſtudiũ. eadẽ vita. Item
xl. Cañ. Duo quedã in intẽtõe quã faciẽ aĩe
diximꝰ neceſſario requirunt̃. res ⁊ cauſa. id
eſt. q̃d intẽdas ⁊ ꝓpt̃ q̃d. Ex his ſane duobꝫ
aĩe vl̃ decor vl̃ deformitas iudicat̃. Et ĩfra.
Porro intẽdere in aliud ꝙ̃ in deũ. tñ ꝓpt̃ de
um nõ ociũ marie ſed marthe negociũ eſt.
Abſit autẽ vt que hmõi eſt quicq̄ dixerim

ſillā hr̄e difforme. nec tn̄ ad pfectū affauerit̄ pueniſſe decoꝝ. Quippe q̄ adhuc ſollicita ē ⁊ turbata erga plīma. ⁊ nō pt̄ trenoꝝ actuū vel tenui puluere nō reſpgi. Quē tā cito faci leqꝫ detergeret vl̄ in hora ſancte dormitiōis caſta intētio ⁊ bone ɔſciētie interrogatio in deū. Igit̄ ſolū inq̄rere deū pꝑter ipm̄ ſolum h̄ plane eſt vtrāqꝫ bipartite intētionis faciē hr̄e pulcerrimā. atqꝫ id pꝛimū ac ſpāle ſponſe cui merito ſingulari p̄rogatiua audire cōueniat. pulcre ſunt gene tue ſic̄ turturꝭ. Idē in epl̄a ad frēs de mōte dei. Solitudo ⁊ recluſio noīa miſerie ſunt. Cella aūt nequaqꝫ debet eſſe rec luſio neceſſitatꝭ. ſꝫ domiciliuꝫ pacis. hoſtiū clauſum nō latebre ſꝫ ſecretuꝫ. Cū q̄ em̄ de⁹ eſt. nunqꝫ min⁹ eſt ſol⁹ q̄ꝫ cū ſolus eſt. Tūc em̄ fruit̄ gaudio ſuo. tūc ipſe ſuus eſt ad fruendū deo in ſe ⁊ ſe in deo. Tūc in luce veritatꝭ in ſereno mūdi cordis vltro patet ſibi pura ɔſcīa. ⁊ libere ſe infundit affecta de deo memoria. ⁊ vel illumiāt̄ intellectus ⁊ bono ſuo fruit̄ affect⁹. vl̄ libere ſeipꝫ deflet hūane fragilitatꝭ defect⁹ pꝑter hoc ꝑꝫ formā ꝓpoſiti vr̄i habitātes in celis. poſtqꝫ ī cellis excluſo a vob̄ toto ſeculo. totos vos īcluſiſtis cū deo. Idē in cadē epl̄a. Ociū nō eſt vacare deo. imo negociū negocioꝝ. Hucuſqꝫ Bern̄. His auctoritatib⁹ videt̄ ꝙ vita ɔtēplatiua p̄ferat̄ actiue. ⁊ etiaꝫ alias auctoritates habuiſti ī h̄ tractatu. q̄ ad hoc ipꝫ faciūt. ⁊ etiā ſupra ſub capl̄o quō dn̄s fugit qn̄ turbe voluerūt eū facere regē. ex ꝑmone xxxij. Cañ. Que aūt ſit maioꝛꝭ meriti de⁹ nouit. Credere tn̄ ꝙ q̄ maiori amore fert̄ magꝭ meret̄. ſꝫ in ɔtēplatiua videt̄ q̄s magꝭ affici ad amorē. ⁊ valde magnū eſt ſpeculari deū frui deo. ɔuerſari cū deo. ⁊ ei⁹ cognoſcere voluntatē q̄ ad ɔtēplatiuū ſpectāt. Hec em̄ eſt deguſtatio mercedis patrie q̄ꝫuis impfecte ⁊ raro. Et h̄ videt̄ tenere ſancti. ſ. ꝙ ɔtēplatiua ſit maioꝛꝭ meriti q̄ꝫ actiua. Sꝫ q̄cq̄d ſit. dn̄s vult de vtriſqꝫ. ⁊ ſic̄ multa in vno corpe mēbra nō eundē actū hn̄t. ita nos multos ī eccl̄ia multꝭ modis dn̄o ꝑuire oportꝫ. et nō oib⁹ idē ſpūs dat̄. ſꝫ alij dat̄ ꝑmo ſapiētie ⁊c̄. Unuſq̄ſqꝫ igit̄ in ea vocatōe in q̄ vocat⁹ eſt maneat. ⁊ q̄ apt⁹ eſt ɔtēplatōi moret̄ in ea. q̄ ꝓ miſterio pꝛimoꝝ exerceat ſe in ipo. Naꝫ ⁊ dn̄s ſic hic dixit de maria. ꝙ optimā ptem elegit. ita cū petro ſuas oues recōmendauit ſub ſui amoris examīe trib⁹ ei vicib⁹ h̄ impſſit. Et h̄ ſenſu pōt intelligi qđ Bern̄. ſcribit ꝑmone. iij. in aſſumptiōe dn̄e dicēs. Suſcipiat martha dn̄m in domū cui nimirū credita diſpēſatio eſt dom⁹. Suſcipiant ceteri coadiutores ei⁹ ſinguli p q̄litate miniſterij excipiāt xp̄m. ſeruiāt xp̄o. miſtrēt ei ī mēbris ſuis. Ille infirmis fratrib⁹. ille paupib⁹. ille in ſuſcipiēdis hoſpitib⁹ ⁊ pegrinis. q̄bus ita ſolicitis circa frequēs miſteriū. Videat maria q̄ꝫtū ad dn̄m vacet ⁊ videat q̄m ſuauis ē dn̄s. Hucuſqꝫ Bern̄. Tu igit̄ q̄ ſtat⁹ tu⁹ illud exigit. ɔtemplatiuā totis virib⁹ aſſume p̄miſſa actiua moris. p quā puenit̄ ad ipam. Et gaude ⁊ grās age dn̄o ihū q̄ ad hāc tepꝑtem vocauit quā optimā eſſe dixit.

Ex trib⁹ cauſis ɔtemplatoꝛ reducit ſe ad actiuā. Itē de eo ꝙ fides ſine opib⁹ mortua eſt. Capitulum. lix.

Uam uis aūt pluries ſupra tactū ſit q ꝙ ɔtemplatoꝛ ſoli deo vacare debet ac cetera omittere. hoc ſcias generaliter eſſe veꝝ. ſꝫ nō ſemp. Nā trib⁹ ex cauſis a iocūda ɔtemplatiōe ſe ad temp⁹ ſeparat et ſe recipit in actiuā. Una cauſa eſt pꝑter lucꝝ animaꝝ vt habuiſti ſupra quō ɔtemplatiua p̄cedit ſecundā ptē actiue. ex ꝑmonib⁹. xvij. ⁊ . lxij. Cañ. Dicit etiā idē Bern̄. ſic. lxi. Cañ. Surge amica mea ⁊ ſpōſa mea ⁊ veni. Cōmendat ſpōſus multā dilectionē ſuā iterando amoris voces. Nā iteratio. affectiōis expreſſio eſt. Et ꝙ rurſū ad laborē vineaꝝ dilectā ſollicitat. oſtēdit q̄ꝫ ſit de animaꝝ ſalute ſolicit⁹. Nā vineas aīmas eſſe iā audiſtis. Spōſam tn̄ nunqꝫ vt memī in toto h̄ opere adhuc nomiaui. niſi modo cū ad vineas itur cū vino charitatis appropinquat̄. Hucuſqꝫ Bern̄. Sciēs ḡ ſponſa voluntatē ſpōſi zelātis animaꝝ ſalutē. exit ad temp⁹ videlicet cū eſt neceſſariū ad ipam opandā. ⁊ poſtea redit ad ipam ɔtēplatiōꝫ. Alia cā intermittende cōtemplatiōis eſt ratione officij īminentis. Nā cū prelatus ſubditorū neceſſitatib⁹ intēdere habet. omittit tūc ɔtemplationē. De quo idē Bernardus de ſeipo loquens ad monachos ſuos q̄ qn̄qꝫ nimium infeſtabāt euꝫ. ſic dicit. lxij. Cañ. Rara ſatis mihi ad feriandū a ſupuenietib⁹ ɔcedit̄ hora. ſupſedeo ne magis impatiētie exemplum videar dare infirmis. puſilli em̄ domini ſūt in eum credētes. nō patiar vt ex me ſcandalum patiātur. nō vtoꝛ hac poteſtate. magis autē ipi me vtantur vt libet. tantum vt ſalui fiant. parcent mihi ſi nō pepercerint. ⁊ in

eo poti⁹ requieſcā ſi nō me inquietare timu
erint ꝑ neceſſitatibꝫ ſuis. gerā eis morem ꝙ̄
ad potero. ⁊ in ipīs ſeruiā deo meo ꝙ̄diu fu
ero in charitate nō ficta. Nō querā que mea
ſunt. nec qꝺ mihi eſt vtile iudicabo. h̄ ſolum
depꝛecoꝛ vt fiat acceptū eis fructuoſumꝙ̄ mi
niſteriū meū ſi forte mihi ex hoc inueniam ī
die mala miſericoꝛdiā in oculis patris eoꝝ.
Idē ad vtrāꝙ̄ cauſam de p̄dictis. ſermone
lj. Cañ. ſic ait. Loq̄ꝛ vobis expimentū meū
qꝺ expt⁹ ſum. ſi qñ ſane cōperi ꝑfeciſſe aliq̄ſ
veſtꝝ ex meis monitis. tūc nō piguit fateoꝛ
curā p̄tuliſſe ſmonis ꝓꝓꝛio ocio ⁊ q̄eti. Cū
em̄ verbi gr̄a poſt ſermonē iracund⁹ q̄ſpiā
reperit̄ mutat⁹ in mitē. ſupbꝫ in humilē. pu/
ſillanimis in fortē. Porro mitis. humil'. for
tis in ſua quiſpiā gr̄a excreuiſſe. ⁊ ſeipō meli
oꝛ fact⁹ eſſe cognoſcit̄. ſꝫ ⁊ q̄ forte tepebant ⁊
languebāt circa ſpūale ſtudiū toꝛpentes et
doꝛmitātes ad ignitū eloquiū dn̄i referbu/
iſſe ⁊ euigilaſſe vident̄. ⁊ q̄ deſerto fonte ſapi
entie foderāt ſibi ꝓꝓꝛie volūtatis ciſternas
nō valētes aq̄s ꝯtinere. ꝓpterea ad om̄e iiū/
ctum ḡuato coꝛde vl' arido murmurabant.
nullū in ſe habētes deuotiōis humoꝛē. Hi
inꝙ̄ cū de roꝛe ſ̄bi ⁊ pluuia volūtaria quā
ſegregauit de⁹ hereditati ſue refloꝛuiſſe ꝓ/
bant̄ in ope obediētie. facti in om̄ibꝫ volun/
tarij ⁊ deuoti. Nō eſt dico vobis vn̄ ſubeat
mentē q̄ſi ꝑ intermiſſo ſtudio iocūde ꝯtem/
platiōis triſticia. cū talibꝫ fuero circūdatus
floꝛibꝫ atꝙ̄ fructibꝫ pietatiſ. patiēter auelloꝛ
ab infecūde rachelis amplexibꝫ. vt de Lya
mihi exuberēt fruct⁹ ꝓfectuū veſtroꝝ. minī
me ꝓrſus pigebit me intermiſſe q̄etis ꝑ cu/
ra ſmonis cū video in vobis germinare ſe
men meū atꝙ̄ augeri incremēta frugum iu
ſticie veſtre. Charitas em̄ q̄ nō querit que
ſua ſunt id mihi iā dudū facile ꝑſuaſit. nil. ſ.
deſiderabilium meoꝝ veſtris p̄ferre vtilita/
tibꝫ. Orare legere ſcribere meditari ⁊ q̄ ſunt
alia ſpiritualis ſtudij lucra. hec arbitratus
ſum ꝓpter vos detrimēta. Hucuſꝙ̄ Bern̄.

Tertia cauſa intermittēde ꝯtemplatiōis
eſt quādo moꝛe ſuo recedēte ſpōſo non ſen/
tit aīa ſolitas ꝯſolatiōes. Uadit em̄ ⁊ re/
dit ſpōſus ꝓ ſuo velle ꝓut habuiſti in caplō
xxxvj. quō dn̄s fugit qñ turbet̄. Cū igitur
recedit aīa languet ex deſiderio ei⁹. ⁊ toto
conatu ſuo reuocat eū dicēs cū ſponſa in cā
ticis. Reuertere dilecte mi. Si nec tunc re/
dit inuocat ſodales ſpōſi. id eſt. angelos in
auxiliū ſuū ⁊ dicit. Adiuro vos filie hieruſa
lem. vt ſi videritꝭ dilectū meū nūcietis ei q̄a
amoꝛe langueo. Si ꝟo nec ſic redire digna/
tur aīa ſciēs voluntatē ſpōſi. reducit ſe in
actiuā. vt vel ſic fructificet ſpōſo. Nō em̄ de
cet ꝯtemplatoꝛē eſſe deſidioſum. Dicit igit̄
tūc ſpōſa. Fulcite me floꝛibꝫ. ſtipate me ma/
lis. q̄ꝛ amoꝛe langueo. De h̄ ſic ait Bernar/
dus. Fidē floꝛē. fructū actū intellige. nec ī/
cōgrue vt oppinoꝛ tibi videbit̄ ſi aduertas
quō inſtar floꝛis neceſſario p̄cedētꝭ fructū.
bonūꝙ̄ op⁹ fide opoꝛteat p̄ueniri. alioquin
ſine fide impoſſibile eſt placere deo. Paulo
atteſtāte. magis autē eq̄ue ipō docēte. Om̄e
qꝺ nō eſt ex fide etiā peccatū eſt. Itaꝙ̄ nec ſi
ne floꝛe fructū. nec ſine fide op⁹ bonū. ſꝫ ⁊ fi/
des ſine opibꝫ moꝛtua eſt. ſicut inutiliter q̄ꝫ
flos apparet vbi nō ſequit̄ fruct⁹. Igit̄ ex bo
nis opibꝫ fides non ficta radicabit̄. recipiet
ꝯſolationē mens aſſueta q̄etis quotiēs ſibi
lux vt aſſolet ꝯtemplatiōis ſubtrahit̄. Quiſ
enim nō dico cōtinue ſꝫ vel diu dū in h̄ coꝛ/
poꝛe manet luminē cōtemplatiōis fruitur.
At quotiēs vt dixi coꝛruit a cōtemplatiua.
totiēs in actiuā ſe recipiat. Inde nimirꝝ tan
ꝙ̄ e vicino familiari⁹ redit̄ in idipm̄. quoniā
ſunt inuicē cōtubernales he due. ⁊ cohabi/
tant pariter. Eſt quippe ſoroꝛ marie Mar/
tha. Neꝙ̄ em̄ ⁊ ſi a cōtemplatiōis lumīe ca/
dit. patit̄ tamē vlla ten⁹ ſe incidere tenebras
peccati ſeu ignauiā ocij. Sane in luce bone
opationis ſe retinēs. vt ſcias etiā opera lu/
ceꝫ eſſe. Luceat lux veſtra inquit coꝛā homi
nibꝫ. quod nō dubiū de operibꝫ fuiſſe dictū
que homines poterāt intueri. Hucuſꝙ̄ ber
nardus. He ſunt igit̄ tres cauſe ꝓpter quas
cōtemplatoꝛ a iocūda cōtemplatōe recedit.
⁊ ſe recipit in actiuā. ꝙ̄uis inuitus in hac vl
tima ex diſpenſatiōe tamen diuina. ⁊ in qua
libet earū aduertere potuiſti ex auctoꝛitati/
bus Bernardi. ꝙ ad temp⁹ hoc facit ⁊ redit
ad cōtemplationē. Un̄ hec ipſa ſunt in argu
mentū ꝙ ꝯtemplatiua p̄fert̄ actiue.

e ya deo gratias expediti ſum⁹ de tra
ctatu ꝯtemplatiōis. Copioſa mate/
ria eſt ⁊ vtilis valde. in qua nō ſoluꝫ
de ipā ꝯtemplatōe ſꝫ de multꝭ alijs ⁊ q̄ſi de
toto ſtudio ſpirital' exercitij poterꝭ edoceri.
Igr̄ eā attēte diligere ⁊ diligēt̄ ope adiplere
conerꝭ. nec tn̄ credas me tibi oīa ī p̄dicto tra
ctatu ſtuliſſe q̄ bern̄. iñ tractat. ſed ſufficiant
tibi que dicta ſunt ⁊c̄.

Quõ dñs dixit iudeis ꝙ eccl̃ia deuolue-
ref ad gẽtiles ſub ſilitudine cultoꝝ vinee
qui filiũ dñi ſui occiderũt. Ca.lx.

d Omin⁹ ac redẽptor nr̃ zelãs aiaꝝ ſa
lutẽ ꝑ q̇bꝫ venerat poſitur⁹ ꝛ ſuã. oĩ
bus modis nitebaẽ eas ad ſe attra-
here. ꝛ ꝺ inimicoꝝ faucibꝫ extirpare. Unde
qñqꝫ vtebaẽ ſmonibꝫ blãdis ꝛ hũilibꝫ. qñqꝫ
increpatoꝛijs ꝛ durꝭ. qñqꝫ exẽplis ꝛ ſilitudi-
nibꝫ. qñqꝫ ſignis ꝛ ꝟtutibꝫ. qñqꝫ minis ꝛ ter
roꝛibꝫ. ꝛ variabat modos ꝛ remedia ſalutis
ꝓut expedire videbat ꝑ loco ꝛ tp̃e ac ꝑſonaꝝ
audiẽtiũ varietate. In h̃ aũt loco fuit vſus
ꝯ ꝑ̃ncipes ꝛ phariſeos ꝟbis durꝭ ꝛ exemplo
terribili ꝛ adeo iuſto ꝛ ꝟo ꝙ ipi ijdẽ ꝯ ſe tule
runt ſniam. Proponit eñ eis ꝑabolam de
cultoꝛibꝫ vinee q̇ nũcios dñi veniẽtes ꝑ fru-
ctibꝫ occiderũt ꝛ etiã filiũ ei⁹. Querẽs autẽ
q̃ pena digni eſſent puniri ab illo dño. rñde
rũt. Malos male ꝑdet. ꝛ vineã ſuã locabit
alijs agricolis. Ihs h̃ approbans ĩtulit ſic.
Auferef a vob̃ regnũ di. i. eccl̃ia. ꝛ dabif gen
ti faciẽti fructũ ei⁹. i. gẽtilibꝫ. ex q̇bꝫ ſum⁹ nos
ꝛ vniuerſalis eccl̃ia. Interpoſuit etiã exem-
plũ de lapide angulari q̇ ſignificabat ip̃m. ꝛ
debebat iudeos ꝯfringere. Et tũc illi intel-
ligẽtes ꝙ de ip̃is ꝑabola eſſet. nõ correcti ſꝫ
magꝭ irati ſunt. qꝛ eos excecauerat eoꝝ mali
cia. Tũc aũt ꝯſpice ip̃m in ꝑ̃dictꝭ humiliter
quidẽ ſedentẽ inẽ illos phariſeos. ſꝫ cuꝫ au-
ctoꝛitate loquẽtẽ ꝛ cũ poteſtate ꝛ vigoꝛe ꝟtu
tis enũciantẽ eis caſum ꝓpꝛiũ.

Quõ voluerũt Ihm cape in ſermone
Capitulum. lxi.

ſ Icut multꝭ modis dñs ihs nitebaẽ
oꝑari iudeoꝝ ſalutẽ. ita ecõtrario illi
oĩbꝫ q̇bꝫ poterãt modis conabãẽ ad
ei⁹ detractõꝫ ꝛ interitũ. Cogitauerẽt igiẽ eũ
decipe ſꝫ defecerũt ſcrutãtes ſcrutinio. Mi-
ſerũt aũt ex deliberato ꝯſilio diſcipulos ſu-
os cũ familiaribꝫ herodis regꝭ vt q̃rerent ſi
liceat dare cẽſum ceſari an nõ. Cogitabãt ei
ꝙ ex h̃ eũ redderent exoſũ vl̃ ceſari vl̃ turbe
iudeoꝝ. q̃ non poſſꝫ niſi ꝯ ſe rñdere. At ip̃e
ſcrutatoꝛ coꝛdiũ cognoſcẽs eoꝝ maliciã. rñ
dit ꝙ q̃ ad deũ ꝑtinebãt deo. ꝛ q̇ ad ceſarẽ ce
ſari redderẽẽ. vocãs eos ipocritas. q̇ verbiſ
blãdis aĩo fallaci loq̄banẽ. Illi ḡ ſua ĩtẽtõe
fraudati cũ ꝟecũdia receſſerẽt. Cõſpice igr̃ at
tẽte ip̃m vt ſup̃ ĩ generali traditõne hũiſti. ꝛ
etiã ꝯſidera h̃ ꝙ ñ vult dñs ꝙ ꝑ̃lati ꝛ dñi tp̃a
les ĩ ſuo debito defraudẽẽ. vñ pctm̃ ẽ ꝛ inhi
bitũ nõ ſoluere pedagia ꝛ gabellas ꝛ deciaſ
ꝛ datiua alia. q̃ ꝑ tp̃ales dños debite ꝛ eq̃li-
ter oꝛdinanẽ.

De ceco illumiato ĩ hiericho ꝛ mlt̃a alia
Capl̃m. lxij.

b Enignissim⁹ dñs q̇ ex nimia carita
te ꝺ ſinu pr̃is ꝑ nr̃a ſalute deſcendit
ſciẽs ꝙ tp̃s ſue paſſiõis inſtabat ad
eãdẽ. ꝟſus hierl̃m ſe ꝑ ip̃a ſuſcipiẽda ꝑauit.
quã ꝛ diuitas tũc ꝑ̃dixit ſꝫ nõ intellexerẽt eũ.
Cũ igr̃ appropiĩq̃ret hiericho cec⁹ q̇dã ſedeſ
iuxta viã ꝛ mẽdicãs. cũ ĩtelligerꝫ a turbiſ eũ
inde trãſire. fortiẽ cepit clamare miaꝫ. ꝛ licet
ĩcrepareẽ a turba ñ ꝟecũdabaẽ nec tacebat.
Ad cui⁹ fidẽ ꝛ feruoꝛẽ dñs ihs reſpiciẽs fecẽ
eũ ad ſe adduci ꝛ dixit. Quid vis vt faciã ti-
bi. O dulciſſimũ ꝟbũ. q̇d vis vt faciã tibi. et
cec⁹ ad eũ. dñe vt videã. Et pi⁹ dñs ꝯceſſit di
cẽs. Reſpice. ꝛ ſic eum illumiauit. Cõſpice ḡ
dñm ihꝫ ꝛ curialitatẽ ei⁹ diligẽẽ. Et ꝯſidera
h̃ de ꝟtute fidei ꝛ oꝛõis ꝛ ꝙ oꝛõis ĩpoꝛtuni-
tas ñ diſplicet ꝺo. imo placet. Silr̃ hũiſti ꝺ
ꝺ chananea. ꝛ ip̃e docꝫ in h̃ eodẽ ca. ꝙ opꝫ
ſꝑ oꝛare ꝛ ñ deficere. dãs exẽplũ ꝺ iudice a q̇
vidua ex ĩpoꝛtunitate ĩpetrauit q̇ð petebat
Alibi etiã dat exẽplũ ꝺ eo q̇ ꝺ nocte como-
dauit panes ex ĩpoꝛtunitate petẽtꝭ. Et ſic ꝑ
ſeuerãtibꝫ ĩ petitõe fac dñs q̇cq̇d iuſte ac de
bite petũt a deo vt dicat ſingul̃. q̇d vis vt fa
ciã tibi. ꝛ fac. imo pl⁹ etiã ſepe fac q̃ꝫ petaẽ et
q̃ꝫ audeat hõ petere. vt habes exẽplũ in Za
cheo. de q̇ infra ꝓxio dicem⁹. Igiẽ ꝑ ꝯſtãti
habeas ꝙ q̇cq̇d fideliẽ ꝛ ꝑſeueranẽ petieris
a dño obtinebis. Nec ꝟecũdari debes ſicut
nec ille cec⁹ nec chananea nec zache⁹ ꝟecun
dati fuerũt petere gr̃as. ꝛ eas obtinuerunt.
Sic nec nos ꝟecũdari dẽm⁹ ſuire ꝺo ꝛ pec
catũ ꝺponere. ꝛ gr̃as nob̃ neceſſarias poſtu
lare. Nr̃e naqꝫ pudoꝛẽ ꝛ ꝟecũdiã ꝑtinꝫ qñqꝫ
ad magnã ꝟtutẽ. ꝛ qñꝫ ad magnũ viciũ. ꝺ q̇
ſic ꝺt Ber. ĩ li. ꝺ laude noue milicie. c. xij. Eſt
pudoꝛ adducẽs pctm̃ ꝛ pudoꝛ adducẽs glo
riã. Bon⁹ pudoꝛ q̇ peccaſſe aut certe peccare
ꝯfunderꝭ. Et lꝫ oĩs hũan⁹ arbiẽ foꝛte abſit.
diuinũ tñ tãto ꝟecũdi⁹ reuererꝭ aſpctũ. q̃nto
veri⁹ cogitas illũ pl⁹ q̃ꝫ hoĩeꝫ puꝝ eẽ. tãtoqꝫ
eũ g̃ui⁹ offendi a pctoꝛe. q̃ꝫto ꝯſtat lõgius eẽ
pctm̃ ab illo. Hmõi ꝓculdubio pudoꝛ fu-
gat opprobꝛiũ. ꝑat gl̃aꝫ. dũ pctm̃ oĩno ñ ad-
mittit. aut certe admiſſũ ꝛ penitẽdo punit ꝛ
ꝯfitẽdo expellit. Sꝫ cũ gl̃a nr̃a h̃ ẽ teſti. ꝯſcie
nr̃e. q̇d ſi q̇ſqꝫ ꝯſciẽ ꝯfudiẽ. ꝛ inde compũgit

talis pudoꝛ pctm̄ adducit. ⁊ gl'iam de ꝯſci/
entia ꝑdit. qn̄ malum qꝺ ex ꝓfundo coꝛdis
cõpunctõe conaꝛ expellere ⁊ pudoꝛ ineptꝰ
ꝯſtrictoꝛ labioꝝ oĩno non ꝑmittit exire. O
verecũdia expers rõnis. inimica ſalutꝭ. to/
tius ignara honoꝝ ⁊ honeſtatis. ita ne ve/
recundũ eſt homĩ vinci a deo. ⁊ ꝓinde dicitꝛ.
Humiliamini ſub potenti manu dei altiſſi
mi. Summũ victoꝛie genꝰ dĩne cedere ma
ieſtati. ⁊ auctoꝛitati mr̄is eccl'ie nõ relucta/
ri ſummꝰ honoꝛ ⁊ gl'ia. O ꝑuerſitas nõ pu/
det indignari. ⁊ ablui pedes pudet. Eſt pu
doꝛ iuxta ſapientẽ adducẽs gl'iam. ſi vide/
licet peccare pudeat vl' peccaſſe. ⁊ ita vl' cer/
ta gl'ia nõ carebit. reducẽte nimirũ pudoꝛe
quẽ culpa fugauerat. Idem. lxxxvj. Cant.
Neſcio an q̇cq̄ gratiꝰ verecundia aduerti
in moꝛibꝫ hoĩm queat. q̄ eſt certe oĩm oꝛna/
tus etatũ. ſed tenere gr̄a verecũdie in tene/
rioꝛi amplꝰ ⁊ pulchꝛiꝰ eniteſcit. Quid ama
bilius verecũdo adoleſcẽte. q̄ pulchꝛa hec
⁊ q̄ ſplendida gẽma moꝝ in vultu ⁊ vita a/
doleſcẽtis. q̄ vera ⁊ mĩme dubia. bone ſpei
nuncia. bone indolis index. Uirga diſcipli
ne eſt illi q̇ pudẽdis affectibꝫ ĩminẽs lubri/
ce etatis motꝰ actuſq; leues coherceat ⁊ cõ
pꝛimat inſolẽtes. Quid itaq; turpiloquiũ ⁊
omnis deinceps turpitudinis verba fugi/
tans. Uerecundia ſoroꝛ cõtinẽtie eſt. Nul/
lum eque mãifeſtum indiciũ colũbine ſim/
plicitatis. ⁊ iõ etiã teſtis inocẽtie. Lampas
eſt pudice mẽtis. iugiꝛ lucens vt nil ĩ ea tur
pe vel idecoꝝ reſidere attẽptet. qꝺ nõ illa il
lico ꝓdat. Illa impugnatrix maloꝝ ⁊ ꝓpu/
gnatrix puritatꝭ innate. ſpecial' gl'ia ꝯſciẽtie
eſt. fame cuſtos. vite decꝰ. ꝟtutis ſedes. ꝟtu
tum ꝑmitie. nature laus ⁊ inſigne totiꝰ ho/
neſtatꝭ. ruboꝛ ĩpe genaꝝ quẽ foꝛte inuexerit
pudoꝛ q̄ntum gr̄e ⁊ decoꝛis ſuffoſſo afferre
vultui ſolet. Uſq; adeo germẽ animi bonũ
verecũdia eſt. vt ⁊ q̇ male agere nõ verẽtur.
videri tñ verecũdanꝛ. oꝑa nimiꝝ tenebꝛaꝝ
⁊ digna lateberꝭ occultãtes. Quid tã amicũ
verecundo aĩo q̄ ſecretũ. Deniq; oꝛare vo/
lentes iubemur intrare cubiculũ vtiq; ſe/
creti gr̄a. Illud q̇dẽ ad cautelã ne palã oꝛã/
tibꝫ nob laus hũana. oꝛõnis fureꝛ fructũ.
fruſtreꝛ affectũ. ſed q̇d tã ꝓpꝛiũ verecũdie q̄
ꝓpꝛias vitare laudes. vitare iactãtiã. Quid
tã indecoꝝ. maxĩe adoleſcenti q̄ oſtentatio
ſanctitatꝭ. Bona comitatio ſecure oꝛõnis.
ſi ꝑmittas verecũdiã. Hucuſq; Bern. Que
aũt in huiꝰ ceci ꝯſideratiõe veniũt. potes cõ
ſiderare de duobꝫ aliĩs cecis tũc a dño illu
minatis. ſ. qñ exiuit de hiericho. Iſte eñ fu
it añ ingreſſum illumĩatꝰ. De illis autẽ dĩ
Matth. xx. ca. ⁊ Mar. x. vbi ponitꝛ nomen
vniꝰ. Nã eodẽ mõ vt iſte clamauerunt ⁊ re/
ſponſũ ⁊ lumẽ a dño receperũt.

Qualiter dñs intrauit domũ Zachee.
Capitulũ. lxiij.

C Um dñs ieſus ingrediẽs ciuitatẽ
hiericho ambularet ꝑ eã zacheꝰ ꝑn/
ceps publicanoꝝ hoc audiẽs ⁊ de/
ſiderans vehementꝛ eũ videre. nec valẽs ꝓ/
pter multitudinẽ turbe. q2 ſtatura puſillus
erat. aſcẽdit in arboꝛẽ ſicomoꝝ vt vl' ſic eũ
videre poſſet. Jeſus aũt cognoſcẽs ⁊ acce/
ptans fidẽ ⁊ deſideriũ eiꝰ. dixit. Zachee fe/
ſtinans deſcẽde. q2 hodie ĩ domo tua opoꝛ
tet me manere. Tũc ille deſcẽdit ⁊ eũ cum
magno gaudio ⁊ reuerẽtia ſuſcepit. ac ei cõ
uiuiũ magnũ ꝑparauit. Uidiſti curialitatẽ
dñi ieſu. Plus dedit zacheo q̄ ĩpe deſide/
raſſet. dedit ei ſeipm̄. qꝺ ille auſus petere ñ
fuiſſet. Hic igitꝛ habes de ꝟtute oꝛõnis. Nã
deſideriũ maxĩa vox eſt. ⁊ magna oꝛõ ẽ. Et
iõ dicit ꝓpha. Deſideriũ paupeꝝ exaudiuit
dñs. ꝑpara. coꝛ. eoꝝ audiuit auris tua. Et
Moyſi dixit dñs. Quid clamas ad me. cũ
ĩpe oꝛe tũc taceret ſed coꝛde loq̄reꝛ. Cõſpi/
ce ergo eũ ſedentẽ. comedentẽ cũ illis pctõꝛibꝫ.
poſuit ſe in medio mẽſe cũ zacheo. ⁊ aliquẽ
ex illis honoꝛãs poſuit in capite. familiaritꝛ
⁊ domeſtice ꝯuerſabaꝛ. vt eos ad ſe attrahe
ret. Cõſpice etiã diſcipl'os libentꝛ cũ eiſdem
pctõꝛibꝫ ꝯuerſantes. colloquẽtes cũ eis. et
eos ad bona oꝑa ꝯfoꝛtãtes. Sciebãt enim
hãc eſſe voluntatẽ mgr̄i ſui. ⁊ ſalutẽ eoꝝ cu/
piebant.

De ceco a natiuitate illuminato.
Capitulũ. lxiiij.

C Um iret dñs ieſus hierl'm. vidit ce
cũ a natiuitate cuiꝰ nomẽ dĩ fuiſſe
Cedoniꝰ. ⁊ inclinans ſe hũilis dñs
fecit lutũ de ſputo ⁊ liniuit oculos eiꝰ. mit/
tens eũ ad natatoꝛiã ſyloe vt lauaret. Iuit
ille cecus ⁊ oculos lauit ⁊ lumẽ recepit. Qꝺ
miraculũ fuit ſolẽnitꝛ examĩatũ ab illis ma/
liuolis. ⁊ ceſſit in ꝯfuſionẽ ĩpoꝝ. Uide hiſto
riã euãgeliĩ. q2 ſatis plana et pulchꝛa ẽ. In
ꝑdictis aũt ꝯſpice dñm ihm iuxta generalẽ
traditionẽ tibi datã. ⁊ ꝯſidera q̄ magna fu
it huiꝰ ceci gratitudo. q2 ita viriliꝛ ⁊ ꝯſtanꝛ

defendit partez dñi ihu ante ipos pncipes
maiores iudeoꝝ.nec in vno ꝟbo pepcit eis
cũ tñ adhuc ñ vidiſſet dñm ieſum. Multũ
cõmendabil' eſt virtꝰ gratitudis ⁊ deo acce
pta.⁊ deteſtabile viciuz ingratitudis.De q̃
materia ſic dicit Berñ.ſmo.l.Cant. Diſce
ad ſingula dona grãs agere.Diligent' inq̇t
ꝯſidera que tibi apponunt'.vt nulla vicz dei
dona a debita gr̃aꝝ actione fruſtrent'. Non
grãdia.nõ mediocria.nõ puſilla.deniqꝫ iu/
bemur colligere fragmẽta ne pereãt.i.non
mĩma bñficia obliuiſci. Nunquid nõ perit
qꝺ donat' ingrato. Ingratitudo inimica ẽ
anĩe.exinanitio meritoꝝ.virtutũ diſperſio.
bonoꝝ ꝑditio. Ingratitudo eſt ventꝰ vrẽs
ſiccans ſibi fontẽ pietatis.rorẽ miſcdie.flu
enta gratie. Hucuſqꝫ Berñ.

Quõ dñs fugit de templo ⁊ abſcõdit ſe
qñ iudei voluerunt eũ lapidare.

Capitulũ.lxv.

Ecce modo incipiũt myſteria paſſio
nis dñi Vñ raro ãmodo auctes ad
ducam.vt circa paſſionẽ ⁊ eiꝰ p̄am/
bula poſſem cõmodiꝰ ĩmorari. Dũ ğ q̃daz
vice dñs ieſus p̄dicaret in tẽplo.⁊ diceret i/
ter alia. Si q̇s ſermonẽ meũ ſuauerit mor
tẽ nõ guſtabit ineternũ. Et illis rñdentibꝫ
ergo tu es maior p̃re nr̃o abraaz q̇ mortuꝰ
eſt. Dixit dñs ihs. Anteq̃ꝫ abraam fieret e/
go ſum. Ex q̃ verbo ſumẽtes occaſionẽ q̃ſi
impoſſibile vel mendaciũ loq̃ret'.tulerunt
lapides vt lapidarẽt eũ. Ipe vero abſcõdit
ſe.⁊ exiuit de tẽplo.nõdũ eĩn venit hora paſ
ſionis ſue Cõſpice ğ bñ h eũ cũ dolore vehe
menti.quõ dñs oĩm ſic vilipendebat' ab il/
lis neq̇ſſimis ſeruis.⁊ quõ volens eoꝝ fu/
rori cedere abſcondit ſe in aliq̇ loco templi
poſt aliquã columnã vel int' aliq̃s ꝑſonas.
Intuere ipm ⁊ diſcipulos meſte ⁊ inclina/
to capite tanq̃ꝫ imbecilles ⁊ debiles recedẽ
tes.

Quõ alia vice voluerũt lapidare ieſum.

Capitulũ.lxvj.

Cum quadã alia vice in feſto enceni
orũ.i.in feſto dedicatiõis tẽpli dñs
ieſus eſſet in porticu ſalomonis cir
cũdederunt eũ lupi illi rapaces cum furore
maximo ſtridẽtes dentibꝫ ⁊ dicẽtes. Uſqꝫ q̃
tollis anĩas nr̃as. Si tu es chriſtꝰ.dic no/
bis palã. At mitiſſimꝰ agnꝰ humilit' reſpon
dit eis dicẽs. Loquor vob ⁊ nõ creditis mi
bi. Opera q̃ ego facio in nomĩe patris mei
teſtimoniuz ꝑhibent de me. Conſpice ipm
nunc bñ ꝓ deo ⁊ totũ negociũ. Ipe quidez
eis humilit' loquebat'. Illi vero cuz furore
caninis latratibꝫ ꝑſtrepebãt in eũ ex omni
parte ſic eũ circũdabant. Tandẽ nõ potue
rũt occultare venenũ cordis. Acceperũt igi
tur lapides vt iacerẽt in eũ. Sed dñs ihs
nihilominꝰ blando ſmone locutꝰ eſt eis di
cens. Multa bona opa oñdi vobis. prope
qꝺ eoꝝ opus vultis me lapidare. Et illi inter
alia.qꝛ tu hõ cũ ſis facis teipm deuz. Uide
mirabilẽ inſaniã. Ipi volebãt eũ ſcire chri/
ſtum.⁊ qꝛ ꝟbis ⁊ opibꝫ hoc cõprobabat.vo/
lebant eũ lapidare.nec aliquã excuſationez
hr̃e pñt.q̇n potuerunt ⁊ debuerũt credere
dñm ieſum fuiſſe filiũ dei. Quia ꝟo necduz
venerat hora eiꝰ exiuit de manibꝫ eoꝝ et re/
ceſſit trãs iordanẽ ad locũ vbi iohẽs bapti
zauerat.q̇ diſtat a hierl'm ꝑ.xviij.miliaria.⁊
ibi ſtabat cũ diſcipul' ſuis. Conſpice ğ tam
eũ q̃ꝫ diſcipulos ꝯtriſtatos recedere.et eis
cõpatere toto poſſe.

De reſuſcitatione lazari. Cap.lxvij.

Preſens miracl'm valꝺ celebre mul/
tũqꝫ ſolenne cũ deuorõe meditãdũ
occurrit.⁊ iꝺ ſic te attentã exhibeas
ac ſi pñs fuiſſes his q̃ hic dicta vl' facta fue/
runt.⁊ libent' ꝯuerſeris. nõ ſolũ cũ dño ie/
ſu ⁊ diſcipulis eiꝰ.ſed etiã cũ iſta benedicta
familia ſic dño deuota ⁊ a dño dilecta.ſ.la/
zaro.martha ⁊ maria. Languẽte igit' laza/
ro ſorores eiꝰ p̄dicte q̇ familiariſſime dño
erant.ad eũ miſerũt ad locũ in quẽ receſſe/
rat.ſ.trãs iordanẽ.vt in ſupiori tractatu cõ
tinet'.dicẽtes. Lazarꝰ frat' nr̃ quẽ amas in/
firmat'. Et ampliꝰ nõ dixerũt. vel qꝛ h ſuffi/
ciebat amãti ⁊ bñ intelligenti.vl' qꝛ timebãt
ipm ad ſe vocare cũ ſcirẽt maiores iudeoꝝ
inſidiari eidẽ ⁊ cupe mortẽ eiꝰ. Dñs aũt ie/
ſus audito nuncio ſiluit ꝑ duos dies.et pꝰ
dixit diſcipul' int' alia. Lazarꝰ mortuꝰ eſt.et
gaudeo ꝓpt' vos.qꝛ nõ erã ibi. Uide mirabi
lẽ bonitatẽ ⁊ dilectionẽ dñi.ac ſolertiã circa
diſcipulos ſuos. Indigebãt adhuc maiori
robore ⁊ ꝟtute.vñ ipe libent' opabat' eoꝝ ꝑ/
fectũ. Redierũt igit' ⁊ venerũt ꝓpe Bethani/
am. Martha ꝟo cũ ſciuit.exiuit ei obuiã.⁊
ꝓcidens ad pedes eiꝰ dixit. Dñe ſi fuiſſes h
frater meꝰ nõ fuiſſet mortuꝰ. Dñs ꝟo rñdit
q̃ ſurgeret.⁊ de reſurrectiõe adinuicez tra/
ctauerũt. Poſtea ꝟo mittit eam pro maria.
Hanc enim dñs ſingulariſſime diligebat.

Ipa vero vt ſciuit. feſtina ſurrexit et venit ad eũ. ꝛ pcidens ſil'ia verba Marthe dice/bat. Dñs aũt ieſus videns dilectã ſuam afflictã. lachrymoſã ꝛ deſolatã de fratre ſuo nõ potuit etiã ipe lachrymas ↄtinere. Vñ tunc lachrymat⁹ eſt ieſus. Conſpice nũc bene ipm ꝛ illas. ꝛ etiã diſcipulos. An nõ cre/dis ꝙ ꝛ ipi fuerũt lachrymati. Poſt aliquaꝫ morulã ſic plorãtib⁹ cũctis dixit dñs ieſus Vbi poſuiſtis euꝫ. Ipe em̃ hoc ſciebat. ſed more hũano locut⁹ eſt. Tũc illi dixerunt. Dñe veni ꝛ vide. ꝛ ducebãt eũ ad ſepulchꝝ. Vadit igiꝰ dñs ieſus medi⁹ inter duas ſo/rores. ↄſolans ꝛ ↄfortans eas. Ipe ṽo tũc de ſua pñtia ↄſolabanꝰ. ꝙ q̃i om̃is doloris ꝛ oĩs rei oblite in eũ ſolũmodo intẽdebant Cũq; ſic incederẽt tres ſimul p viã. dicebat magdalena. Dñe q̃liter fuit vobis exquo receſſiſtis a nobis. dolor vehemẽs fuit mihi de vr̃o receſſu. ꝛ nunc cũ vos rediſſe audiui magnũ gaudiũ habui. ſed nihilominus ti/mui ꝛ multũ timeo. Scitis em̃ q̃nta machinanꝰ aduerſum vos p̃ncipes ꝛ maiores noſtri. ꝓpterea nõ fuim⁹ auſe mittere vt veni/retis. Gaudeo ꝙ veniſtꝭ. ſed rogo vos pro deo vt caueatꝭ vobis ab illoꝝ inſidijs. Do/min⁹ aũt rñdebat. Nõ timeatis. q꞉ pater ſuper his ꝓuidebit. Et ſic colloquẽdo ad in/uicem venerũt ad monumẽtũ. Tunc iuſſit dñs ieſus eleuari ex eo lapidẽ ſuppoſitum. ſed ↄtendebat martha dicẽs. Dñe fetet. q̃/driduan⁹ em̃ eſt. O de⁹ vide mirabilẽ amorẽ iſtarũ ſororũ erga dñm ieſum. nolebant em̃ ꝙ fetor tãgeret nares ei⁹. Nihilomin⁹ tamen imo multo magis dñs fecit lapidẽ eleuari. Quo facto ipẽ dñs ieſus eleuatꝭ ocu/lis in celũ. dixit. Gratias tibi ago pr̃ q̃m audiſti me. ego aũt ſciebã q꞉ ſemp me audis. ſꝫ ꝓpter iſtos dico vt ſciant. quia tu me miſiſti. Aſpice nũc bene ipm ſic orantem ꝛ ↄſidera zelũ ei⁹ ad aniaꝝ ſaluteꝫ. Deinde clamauit voce magna dicẽs. Lazare veni foras. Et ſtatim reuixit ꝛ ꝓſilijt foras. ligat⁹ tamen ſicut fuerat ſepult⁹. Diſcipuli ṽo ad dñi pce/ptũ ſoluerũt eũ. Qui ſolut⁹ ꝛ etiã p̃dicte ſo/rores genuflectẽtes gr̃as egerunt dño ieſu de tanto beneficio. ꝛ duxerũt eũ ad domuꝫ ſuã. Stupuerũt aũt q̃ ibi fuerãt ꝛ hec viderãt ꝛ diuulgatũ fuit miraculũ adeo vt multitudo magna a hierl'm ꝛ alijs partib⁹ venirent ad videndũ lazarũ ꝛ p̃ncipes iudeorũ ſe ↄfuſos reputãtes. de ipo occidendo co/gitauerunt.

De maledictione ficus. Ca. lxviij.

Q Vauis ẽm fidem hyſtorie maledictio ficus ꝛ p̃ſentatio adultere in tẽplo credanꝰ fuiſſe poſt aduentũ dñi ieſu in hierl'm ſup aſello. q꞉ tñ videꝰ aptius nil poſt ipm aduẽtũ meditari. niſi de ſua cena ꝛ paſſione. ꝛ eaꝝ circũſtantijs. iõ cogita/ui iſta duo h̃ ponere. Cũ igiꝰ dñs ieſus va/dens ṽſus hierl'm eſuriret vidit ficũ orna/tam ꝛ pulchrã de folijs. ꝛ appropinquans ꝛ nõ inueniẽs ficus. maledixit ei. ꝛ ſtatĩ aruit ita vt mirarenꝰ diſcipuli. Cõſpice igiꝰ eum ꝛ diſciplos in p̃dictꝭ iuxta formã generaleꝫ ſup̃ traditã tibi. Conſpice etiã q꞉ myſtice h̃ factũ eſt a dño. cũ ſciret nõ eſſe tp̃s ficuum. Per talẽ igiꝰ arborẽ virentẽ folijs intelligi p̃nt verboſi ꝛ loq̃ces ſine opib⁹. necnõ etiaꝫ hypocrite ac ſimulati q̃ exteriorẽ apparentiam h̃ñtes interi⁹ vacui ſunt ꝛ infructuoſi.

De muliere in adulterio app̄henſe. Capitulũ. lxix.

V Igilabant in malicijs ſuis peſſimi p̃ncipes ꝛ phariſei ↄtra dñm ieſuꝫ ꝛ ſollicite ꝑtractabãt quõ eũ p aſtu/cias ꝛ fallacias vincerẽt. ꝛ odibilẽ ꝑplo red/derent. ſed retorq̃banꝰ in eos ſagitte eoruꝫ. Cũ igiꝰ q̃dã ml'r fuiſſet in adulterio depre/henſa. ꝛ ẽm legẽ deberet lapidari. adduxe/rũt eã ad ipm in tẽplo q̃rentes q̃d de ipa faciendũ eſſet. q̃i volẽtes eũ ponere in ꝑplexi/tatẽ. vt ſi legẽ ſeruandaꝫ diceret notareꝰ de crudelitate ꝛ imĩſcdia. ſi nõ ſeruãdã. notaretur de iiuſticia. Sapiẽs aũt dñs eorũ rhe/tia cognoſcẽs. ꝛ declinare ſciens inclinauit ſe hũiliter. ꝛ digito ſcribebat in t̃ra. vt dicit glo. ꝙ ſcribebat pctã eoꝝ. Erat igiꝰ illa ſcriptura tante ṽtutis. ꝙ q̃libet eoꝝ cognoſce/bat in ea pctã ſua. Dñs aũt erigẽs ſe. dixit. Qui ſine pctõ eſt vr̃m. p̄m⁹ in illã lapidem mittat. Et iterũ ſe inclinauit curialis dñs. etiã p emulis ꝛ aduerſarijs ſuis ne verecũ/darenꝰ. At illi diſceſſerũt oẽs ꝛ euanuerũt eoꝝ aſtucie. Mulierẽ aũt monitã ne amplius peccaret dñs ieſus licenciauit. Cõſpice igiꝰ bene ipm in oib⁹ p̃dictis factꝭ ꝛ ṽbis.

De cõſpiratõe iudeoꝝ ↄtra ieſum. Et de fuga ei⁹ in ciuitatẽ effrem. Capl'm. lxx.

A Ppropinquãte tpe q̃ dñs ieſus di/ſpoſuerat nr̃am redẽptionẽ p effuſionẽ ꝓprij ſanguis opari. armauit diabolus ſatellites ſuos ꝛ acuit corda eoruꝫ

ↄtra ipm dn̄m vſqꝫ ad occiſionē ipſius.⁊ ex
bonis opibꝫ dn̄i.maxime aūt ꝓpter ſuſcita/
tionē lazari magis ac magiſ accēdebant tā/
qꝫ magiſ inuidia tabeſcētes. Nō valētes igi
tur ſuū furorē ꝓtelare collegerūt pōtifices
⁊ pharisei ↄciliū.in q̄ Cayphas ꝓphetāte de/
liberauerūt ipm agnū innocentiſſimū occi
dere.O prauū ↄciliū.O peſſimi duces ꝑplī.
⁊ ↄſiliarij nequiſſimi.Quid agitiſ miſeri.q̄d
vos furor exagitat tantꝰ.q̄ ordinatio ē hec.
q̄ cauſa occiſiōis dn̄i dei vr̄i. Nōne ipe ī me
dio vr̄m eſt quē tn̄ neſcitiſ ⁊ intelligit oīa ver
ba vr̄a.⁊ ſcrutat renes ⁊ corda.Sed ſic fie/
ri oportet vt deſideraſtiſ.in manibꝫ vr̄is tra
didit eū pr̄ ſuus.ꝑ vos occidet.ſed nō ꝓ vo
bis.Ipe quidē morietur ⁊ reſurget vt ſaluet
ꝑplm ſuū.⁊ vos ꝑibitiſ.Diuulgatū fuit iſtud
conſiliū.ſed ſapiēs dn̄s volens dare locum
ire.⁊ etiā qꝛ nōdūz erāt oīa cōpleta.abijt in
regionē iuxta deſertū ī ciuitatē effrem.⁊ ſic
fugit humilis dn̄s ante faciē nequiſſimoꝝ ſer/
uorū.Cōſpice ergo ꝑdictos nepharios in ſuo
ↄſilio peſſimo eſtuātes.Cōſpice etiāz dn̄m
ieſum.ſimiliter ⁊ diſcipulos recedētes tanqꝫ im/
becilles ⁊ paupes.Quid tu putas magda/
lenā dixiſſe.Sed ⁊ q̄lis animi mr̄ dn̄i ieſu
erat.cū ſic eū recedere videret ⁊ audiret cau
ſam.qꝛ volebāt eū occidere.Potes hic me/
ditari dn̄am ⁊ ſorores eiꝰ tunc remāſiſſe cū
magdalena.⁊ dn̄m ieſum eas omēs cōſola
tas fuiſſe de cita ſua reuerſione.

Quō dn̄s ieſus redijt in bethaniam vbi
maria magdalena vnxit pedes eius.

Capitulū.lxxi.

SIcut in ſuꝑioribꝫ ad inſtructionez
nr̄am dn̄s ieſus fugiēdo vſus ē pru
dentia.oñdēs qꝫ ꝓ loco ⁊ tp̄e furorē
ꝑſequētiū caute declinare debemꝰ.ita nunc
vtitur fortitudine.qꝛ debito tp̄e īminente
ſponte redit vt ſe offerat paſſioni.⁊ ſe in ma
nus ipoꝝ ꝑſequētiū tradat.ſicut alias fuit
vſus tꝑantia cū fugit honorē qn̄ turbe vo/
luerūt eū facere regē.⁊ ecōtrario vſus ē iu/
ſticia cū voluit tanqꝫ rex honorari qn̄ ꝑplꝰs
cū ramis arboꝝ occurrit eidē.ſatis mode/
ſte tn̄ ipm honorē voluit.⁊ iō aſellū aſcēdit.
vt hic refert Bern̄.in ſermone diei oliuaruz.
Iſtis igit q̄ttuor ꝟtutibꝫ.ſ.prudētia.fortitu
dine.tꝑantia ⁊ iuſticia vſus ē dn̄s ꝟtutū pro/
pter nr̄am inſtructionē.Dicunt aūt cardi/
nales eſſe ac ꝑncipales.qꝛ ab eis om̄s alie
ꝟtutes morales deſcendūt.Nō igit eſtimā
dūs eſt fuiſſe variꝰ vel incōſtans.ſic nec ali
q̄s alius q̄ ſm diuerſos caſus in diuerſis
virtutibꝫ ſe exercet. Redit igit dn̄s ihs die
ſabbati ante diē palmarū in bethaniā que
eſt ꝓpe hierlm q̄ſi ad duo miliaria.⁊ ibi fece/
runt ei cenā in domo ſymonis leproſi.ſed ⁊
ibi fuerūt lazarꝰ.martha ⁊ maria.Erāt em̄
forte ↄſanguinei vel multū domeſtici eiuſ/
dē ſimonis.Tunc autē maria fudit ſuꝑ ca/
put eiꝰ librā vnguēti ꝑcioſi.et ex eo vnxit ei
caput ⁊ pedes.Et qđ alia vice fecit in eadē
domo ex ↄtritione.nunc faciebat ex deuo/
tione.diligebat em̄ eū ſuꝑ om̄ia.⁊ de obſe/
quēdo eidē ſatiari nō poterat.Sed mur/
murauit de hoc ꝓditor iudas ꝑ qua domi/
nus rn̄dit ⁊ eā debito more defendit.nihil/
ominꝰ tn̄ ꝓditor indignatꝰ remāſit.et inde
ꝓditiōis occaſionē aſſumpſit.⁊ die mercu/
rij ſequēti dn̄m ieſum ꝑ.xxx.argēteis vendi
dit.Conſpice igit eū cenantē cū illis ſuis a/
micis.⁊ cōuerſantē cū eis.illis paucis diebꝫ
ſcꝫ vſqꝫ ad paſſionē ſuā.Sed ampliꝰ in do
mo lazari.domꝰ nanqꝫ ipiꝰ ⁊ ſororis eiꝰ erat
ſuū refugiū generale.ibi comedebat de die
⁊ dormiebat de nocte cū diſcipulis ſuis.Ibi
etiā mat eiꝰ dn̄a nr̄a cū ſororibꝫ q̄ſcebat.et
multū honorabāt eā omēs.⁊ maxime mag
dalena ſemꝑ ſociando eā.nec ab ea vllatenꝰ
diſcedendo.Conſpice ergo ipam dn̄am.qꝛ
ſtat timore ꝑterrita ď dilectiſſimo filio ſuo
nec ſe ab illo vllo tp̄e ſeꝑabat.⁊ cū dominꝰ
defendēs magdalenā a murmure ꝓditoriſ.
dixit.Mittens hec vnguētū hoc in corpus
meū ad ſepeliendū me fecit.An nō credis
qꝫ huiꝰ ꝟbi gladius mr̄is aīam ꝑtranſiret.
Quid em̄ de morte ſua poterat expꝛeſſius di
cere.Similiter ⁊ om̄es alij ſtabāt ꝑterriti ⁊ an/
xijs cogitatōibꝫ pleni colloquētes adinui/
cem vnꝰ cū altero hincinde.more illoꝝ qui
hn̄t dura ⁊ aduerſa tractare.⁊ maxie time/
bant qn̄ ibat in hierlm.qđ faciebat q̄libet
die.Multa em̄ ab iſta die ſabbati vſqꝫ ad
diē cene locutꝰ eſt iudeis.⁊ oꝑatus eſt palā
in hierlm.de q̄bꝫ nō intendo referre niſi de
aduentu ſuꝑ aſello.ne meditatio ipiꝰ impe/
diat.Sumꝰ em̄ in ianuis paſſiōis. Unde
totū tuū recollige ſpm̄ ne ad alia ſis diſtra
ctus.vt tā ad hec myſteria q̄ ꝑcedunt qꝫ ad
ipam paſſionez mente vacua curis.⁊ valde
ꝑuigil poſſis intēdere.⁊ interim libent con
uerſeris in bethania cū ꝑdictis.

De aduentu dn̄i in hieruſalez ſuꝑ aſello.

Ibidē quō ieſus dr̄ trib⁹ modis fleuiſſe.
Capitulū.lxxij.

f Requētabanť myſteria.implebanť
ſcripture p dn̄m ihm.appropinq̄nte
tpe q̄ zelabat remediū mundo ↄfer
re p ꝓprij corpis paſſionē. Igiť die ſequenti
ſūmo mane.ſ.die dn̄ica parauit ſe ad eūdū
in hierl'm nouo ꝛ incōſueto mō. ſed ſic̄ fue/
rat ꝓphetatū. Cunqꝫ pgere vellet mr̄ pio
affectu retrahebat eū.dicēs. Fili mi q̄ vis
ire.tu ſcis ↄſpirationē ↄtra te factā.quō va
dis inter eos. Rogo te vt nō vadas. Silr ꝛ
diſcipulis alijs videbať intolerabile q͛ ibat
ꝛ vt poterāt retrahebant eū. Dicebat mag/
dalena.nō eatis mgr̄ p deo. Vos ſcitꝫ q͛ de
ſiderāt mortē vr̄am. Si vos itis ī man⁹ eo
rū.hodie vos capient.ꝛ habebūt intentuꝫ
ſuū. O de⁹ quō diligebāt eū. ꝛ quō erat eis
amarū q̄cquid lederet ipm. Ipe vo aliť di/
ſpoſuerat q̄ vniuerſoꝝ ſalutē ſitiebat. ꝛ re/
ſpōdebat eis. Volūtas p̄ris mei eſt q͛ ego
vadam.ſinite.nō timeatis.qꝛ ipe defendet
nos.ꝛ hoc ſero huc redibimus illeſi. Cepit
igiť ire.ꝛ illa parua comitiua ſed fidel' ſecu/
ta eſt ipm. Cū aūt venit bethphage.ſ.in vi/
culū quendā in medio itineris miſit duos
diſcipulos in hierl'm vt ſibi adducerēt aſi/
nā ꝛ pullū eius.alligatos ī loco publico ad
miniſteria pauperū deputatos. Quo facto
dn̄s ihs pmo ſup aſinā.ꝛ paꝝ poſt ſup pul/
lū humiliť aſcendit.ſup quos diſcipuli ve/
ſtimenta ſua poſuerant. Et ſic eq̄tabat dn̄s
mūdi.ꝛ q̄q̄ iuſtiſſimū foret eum honorari.
honorꝫ tn̄ tpe talib⁹ dextrarijs ꝛ falerꝫ vſus
fuit. Conſpice nūc bene ipm.ꝛ vide quō in
hoc ſuo honore vitupauit honorabilē pom
pam mūdi. Nō em̄ fuerūt hec aīalia frenis
ꝛ ſellis deauratꝫ ꝛ falerꝫ ſericatꝫ ornata mo/
re ſtulticie mūdialis.ſed vilib⁹ pānis ꝛ duo
bus funicul' cū eſſet rex regū ꝛ dn̄s dn̄orū.
Turbe aūt cū ſciuerūt iuerūt obuiā ei.ꝛ vt
regē cū laudib⁹ ꝛ canticꝫ cū veſtiū ſuaꝝ ꝛ ra/
moꝝ arboꝝ ſtratione ac leticia magna ſu/
ſceperūt eū. Immiſcuit aūt cum iſta leticia
fletū. Nāqꝫ cū vidit hierl'm fleuit ſup illā di
cens. Quia ſi cognouiſſes ꝛ tu ſupple fleres
Et debes ſcire q͛ trib⁹ vicib⁹ legim⁹ dn̄m ie
ſum fleuiſſe. Una de morte lazari.ſ.hūanaꝫ
miſeriā. Alia h ſcꝫ hūanā cecitatē ꝛ ignorā/
tiā. Hic em̄ fleuit.qꝛ nō cognouerūt tp̄s vi/
ſitatōis ſue. Tercia vice fleuit in paſſiōe ſua
ſcꝫ hūanā culpā ꝛ maliciā.qꝛ videbat q͛ paſ
ſio ſua oīb⁹ ſufficiebat.ꝛ tn̄ nō omib⁹ pficie/
bat.qꝛ nō reprobis ꝛ durꝫ corde ac impeni/
tētib⁹. Et de hac refert apl's ad Heb.dicēs.
de tpe ſue paſſiōis. Quia cū clamore vali/
do ꝛ lachrymis exaudit⁹ eſt p ſua reuerētia
De his trib⁹ vicib⁹ habeť in textu.ſꝫ ꝛ alias
tenet eccl'ia q͛ fleuit.ſ. infantul⁹. ꝛ iō cantat.
Vagit infans inť arta poſit⁹ pſepia. qd fa/
ciebat vt myſteriū incarnatōis diabolo oc
cultaret. Cōſpice ğ bene ipm nūc flentē.nā
ꝛ flere deberes cū eo. Flet em̄ largiť ꝛ forti
ter.qꝛ nō ſimulate ſꝫ vere dolebat cum ipis
Vn̄ corde amaro flebat illoꝝ piculū etn̄ale
Predixit etiā tūc ipoꝝ excidiū corpale. Cō
ſpice etiā diſcipulos q̄ diligenť vadūt iux/
ta eū cū tremore ꝛ reuerētia. Ipi ſunt baro
nes ꝛ comites ſui domicelli ꝛ dextratores.
Cōſpice etiā mr̄em cū magdalena ꝛ alijs fe
minab⁹ ſeq̄ntes attēte poſt eū. Nec credere
debes q͛ ipo flēte potuerūt mr̄ et alij ſui la/
chrymas ↄtinere. Intrauit ğ dn̄s ihs cum
iſto triūpho ꝛ honore turbaꝝ in ciuitatē.de
q̄ ciuitas cōmota eſt. Venit aūt ad tēplum
ꝛ eiecit emētes ꝛ vendētes. Et hec fuit ſcd̄a
eiectio. Et ſtetit dn̄s ieſus publice in tēplo
pdicans ꝓpl'o ꝛ rn̄dens pncipib⁹ ꝛ phariſeis
vſqꝫ ad ſero. Et lꝫ ſic honorat⁹ fuiſſet ab illiſ
nō eſt inuent⁹ aliq̄s qui eū etiā ad bibendū
inuitaret. Tota igiť die ipe ꝛ ſui ieiunaue/
runt.ꝛ ſero cū eis bethaniā redijt. Cōſpice
ergo ꝛ nunc bn̄ ipm.qꝛ valde hūiliť vadit p
ciuitatē cū illis paucꝫ q̄ ſic honorifice vene/
rat mane. Ex q̄ potes ↄſiderare q͛ parū eſt
de mūdano curandū honore.q̄ ſic termina
tur in breui. Potes etiā ↄſiderare quō mag
dalena ꝛ alij gaudebāt qn̄ honorabať a tur
bis.ꝛ multo magis qn̄ bethaniā redierunt
illeſi.

Quō dn̄s ieſus mortē ſuā pdixit matri.
Capitulū.lxxiij.

b Ic poteſt interponi meditatio val/
de pulchra.de q̄ tn̄ ſcptura nō loq̄/
tur. Cenāte nāqꝫ dn̄o ieſu die mer/
curij cū diſcipulis ſuis in domo Marie et
marthe ꝛ etiā mr̄e ei⁹ cum mulierib⁹ in alia
parte dom⁹. Magdalena miſtrās rogauit
dn̄m dicēs. Mgr̄ ſitis mēoꝝ q͛ facietis pa/
ſcha nobiſcū. Rogo vos vt hoc nō denege
tis mihi. Quo nullaten⁹ acq̄eſcente.ſed di/
cente.q͛ in hieruſalē faceret paſcha. Illa re
cedens miro cum fletu ꝛ lachrymis. vadit
ad dn̄am.ꝛ his ei narratis rogat vt ipa euꝫ

ibi ī paſchate teneat. Cena igiꝰ facta. vadit
dñs ieſus ad mr̄em. et ſedet cū ea ſeorſum
colloquēs cū ea. ⁊ copiā ei ſue pn̄tie p̄bens
quā in breui ſubtractur⁹ erat ab ea. Cōſpi/
ce nūc bene ipſos ſedentes. ⁊ quō dña reue/
renter eū ſuſcipit. ⁊ cū eo affectuoſe moraꝰ.
⁊ ſil'r quō dñs reuerenꝰ ſe habꝫ ad eā Ipſis
igiꝰ ſic colloquētib⁹ Magdalena vadit ad
eos. ⁊ ad pedes eoꝝ ſedēs dicit. Dña ego in
uitabaꝫ mgr̄m vt hic faceret paſcha. ipſe ve
ro videꝰ velle ire in hierl'm ad paſchanduꝫ.
vt capiaꝰ ibi. Rogo vos vt nō p̄mittatꝭ euꝫ
ire. Ad quē mr̄. Fili mi rogo te vt nō ſic fi/
at. ſed faciam⁹ hic paſcha. Scis eñ ꝙ inſi/
die ad te capienduꝫ ordinate ſunt. Et dñs
ad eā. Mater cariſſima volūtas pr̄is eſt. vt
ibi faciā paſcha. qꝛ tp̄s redēptiōis aduenit
Modo īplebunꝰ oīa q̄ de me ſcp̄ta ſunt.
⁊ faciēt in me quicq̄d volent. At ille cū ingē
ti dolore hec audierūt. qꝛ bene intellexerūt
ꝙ de morte ſua dicebat. Dicit igitur mr̄ vix
valens v̄ba formata p̄ferre. Fili mi tota cō
cuſſa ſum ad vocē iſtā. ⁊ cor meū dereliquit
me. Prouideat pr̄. qꝛ neſcio q̄d dicā. Nolo
ſibi ꝯtradicere. ſed ſi ſibi placeret. roga euꝫ
vt differat ad pn̄s. ⁊ faciam⁹ hic paſcha cuꝫ
iſtis amicis nr̄is. ipſe vero ſi ſibi placebit po
terit de alio mō redēptōis ſine morte tua p̄
uidere. qꝛ oīa poſſibilia ſunt ei. O ſi vide
res int̄ hec verba dñm plorantēꝫ. modeſte
tñ ⁊ plane. ac magdalenā tanq̄ꝫ ebriā d̄ ma
giſtro ſuo largiꝰ ⁊ magnis ſingultib⁹ flentē.
forte nec tu poſſes lachrymas ꝯtinere. Cō/
ſidera in quo ſtatu eſſe poterant qñ hec tra
ctabanꝰ. Dixit eñ dñs blande ꝯſolans eas
Nolite flere. ſcitis ꝙ obediētiā pr̄is me im/
plere oportet. ſed p̄ certo ꝯfidite. qꝛ cito re/
uertar ad vos ⁊ tercia die reſurgaꝫ incolu/
mis. In monte igiꝰ ſyon ſcd̄m volūtatē pr̄is
faciā paſcha. Dicit autē magdalena ex q̄ nō
poſſumus eū hic tenere. ſimus ⁊ nos in do
mo nr̄a in hierl'm. ſed credo ꝙ nūq̄ꝫ habui
paſcha ſic amarū. Acq̄euit dñs ꝙ ⁊ ipſe ī di/
cta domo facerent paſcha.

De cena dñi. Itē de menſa ⁊ mō ſedendi
in mēſa. Exemplū q̄nq̄ꝫ virtutū xp̄i in cena
Item q̄nq̄ꝫ ex ſ̄mone dñi. Cap. lxxiiij.

a Duenıente iā ⁊ imminēte tp̄e miſe/
rationū ⁊ miſcdiaꝝ dñi ieſu q̄ diſpo
ſuerat ſaluā facere plebem ſuā ⁊ eā
redimere nō corruptibili auro ⁊ argēto ſed
p̄cioſiſſimo ſanguine ſuo, voluit cenā face/
re cū diſcipulis ſuis notabilē anteq̄ꝫ ab eis
p̄ mortē diſcederet in ſignū memoriale re/
cordationis. ac etiaꝫ vt cōpleret myſteria q̄
reſtabant cōplenda. Fuit aūt hec cena ma
gnifica valde. ⁊ magnifica ſunt que fecit ibi
dñs ieſus. Ad q̄ intuenda te cū ſūma atten
tione pn̄tem exhibe. qꝛ ſi hoc digne ⁊ vigi/
lanter fecerꝭ nō patieꝰ te curialis dñs redi/
re ieiunā. Circa ipſam igiꝰ q̄ttuor p̄ncipa
liter q̄ ibi notabiliꝰ facta fuerūt. meditāda
occurrunt. Primo ipſa corporalis cenatio.
Scd̄o pedū diſcipuloꝝ p̄ dñm ieſum ablu
tio. Tercio ſacramēti ſui ſacratiſſimi cor/
poris inſtitutio. Et q̄rto pulcherrimi ſ̄mo
nis p̄ ipſm cōpoſitio. De quib⁹ p̄ ordinē vi/
deamus. Circa p̄mū attende ꝙ petrus ⁊
iohes iuerunt iuſſu dñi ieſu ad q̄ndā ami/
cum ſuū in montē ſyon. vbi erat cenaculuꝫ
grande ſtratū ad parandū paſcha. Sed et
dñs cū alijs diſcipul' die iouis aduesperan
te die ciuitatē intrauit. ⁊ ad ipſm locum iniꝰ.
Aſpice nunc igiꝰ eū ſtentē in aliq̄ parte do/
mus ⁊ colloquētē cum ſuis diſcipulis ſalu/
bria. ⁊ interim in cenaculo parabaꝰ p̄ eis p̄
aliq̄s de. lxxij. diſcipulis paſcha. Legiꝰ nā/
q̄ꝫ in legenda ſcti Marcialis ꝙ ipſe cū aliq̄/
b⁹ de. lxxij. diſcipul' fuit ipſo die ſero ad mi/
niſtrandū dño ieſu qñ lauabat pedes diſci
puloꝝ ſuoꝝ. Cū aūt eſſent oīa in cenacu/
lo parata dilectiſſim⁹ iohes q̄ ſollicite ibat
⁊ redibat ad parandū ⁊ iuuandū in p̄para
tione p̄fata. venit ad dñm ihm dicēs. Dñe
vos poteſtis cenare qñ placet vobis. quia
oīa ſunt parata. Conſpice nūc bene ⁊ mo
roſe oīa q̄ dicunꝰ ⁊ fiunt. qꝛ viſceroſa ſūt
valde. nec abbreuiāda ſunt ſic̄ cetera dñi ie
ſu facta. ſed poti⁹ dilatanda. In h̄ igiꝰ eſt
maxima vis oīm meditationū de ipſo. ſed ⁊
amoris iſti⁹ magꝭ. ſ. p̄pter exceſſiua inſignia.
que in hac cena facta fuerūt. Surgit ḡ do/
min⁹ ieſus ⁊ diſcipuli ei⁹ cū eo. Johes vero
ei⁹ lateri ſe iungens ab eo ſe deinceps nul/
laten⁹ ſep̄auit. Nullus eñ ſic fideliꝰ ac fami
liariꝰ adheſit ei ſicut iohes. Nā cū capt⁹ fu/
it introiuit cū eo in atriū p̄ncipis ſacerdo/
tū. nec in crucifixiōe. nec in morte nec poſt
mortē dimiſit eū q̄uſq̄ꝫ fuerat ipſe ſepultus.
In hac aūt cena iuxta eū ſedit. licet eſſet mi
nor alijs. Intrāt aūt cenaculū omēs. lauāt
man⁹ ⁊ circūſtantes mēſam deuotiſſime be
nedicunt. Aſpice bene p̄ ſingula. Scire au
tē debes ꝙ ipſa mēſa erat ī terra, ⁊ more an/

tiquoꝝ in t̃ra ſederũt ad cenã. Erat autem
mẽſa q̃dra vt credit̃. de plꝰibꝫ tñ tabell'. quaꝫ
ego vidi rome in eccĩa lateranẽſi. ⁊ ego eam
met mẽſuraui. Eſt aũt in vno q̃dro duorũ
brachioꝝ ⁊ triũ digitoꝝ vel palmi vl' citra.
ita ꝙ licet arte tñ in q̃libet q̃dro vt creditur
tres diſcipuli ſedebãt. ⁊ dñs ihs hũilit̃ in q̃
dã angulo. ita ꝙ oẽs in vno catino comede
re poterãt. Et ꝓpterea nõ intellexerũt eũ di
ſcipuli qñ dixit. Qui intingit mecũ manũ i
parapſide hic me tradet. q: oẽs ꝑiter intin/
gebãt. Bñdictiõe igit̃ facta ꝑ dexteraꝫ dñi.
ſedent circa mẽſam. iohe ſedente iuxta do/
minũ ihm xp̃m. Agnꝰ paſchal' tũc eis defer
tur. Sed attẽde ꝙ dupliciť poterꝭ h medi/
tari. Uno mõ ꝙ ſedeãt ſic iã dixi. Alio mo/
do vt ſtent recti cũ bacul' in manibꝫ come/
dẽtes agnũ cũ lactucꝭ agreſtibꝫ. ⁊ ita obſer/
uantes q̃ in lege dñi mãdant̃. dũmõ poſtea
eos mediterꝭ ſedere ad aliq̃d mãducãdum
vt ex plꝰibꝫ locis textꝰ p̃t colligi. q: nec iohã/
nes recũbere ſup̃ pectꝰ dñi aliť potuiſſet ni
ſi ſedendo. Delato ẽ agno paſchali aſſo. ac/
cepit eũ verꝰ ⁊ imaculatꝰ agnꝰ. ſ. dñs ihs q̃
erat i medio illoꝝ tãq̃ q̃ miſtrat. ſciditq̃ eũ
i fruſta. diſcipl'is alacriť porrexit. ⁊ ad come
dendũ ꝯfortat. Ipi ṽo comedebãt. ſed ala/
critatẽ nõ capiebant ſemꝑ pauidi. ne noui/
tas ꝯtra dñm fieret. Cenãtibꝫ aũt eis pate/
fecit factum aptius ⁊ int̃ alia ita ait. Deſide
rio deſideraui h paſcha mãducare vobiſcũ
anteq̃ patiar. Unꝰ aũt vr̃m me tradit̃urꝰ ẽ.
Hec vox in corda ipoꝝ vt gladius acutiſſi
mus intrauit. ⁊ comedere ceſſauerũt. aſpici
entes ſeipos inuicẽ ⁊ dicentes. Nunq̃d ego
ſum dñe. Aſpice nũc bñ ipos ⁊ cõpatere tã
dño ihu q̃ ipis. q: in magno dolore ſũt po
ſiti. Ipe aũt ꝓditor ne viderent̃ hec ṽba ꝑti
nere ad ipm comedere nõ ceſſauit. Johes
vero ad inſtantiã petri q̃ſiuit ⁊ dixit. Domi
ne q̃s eſt q̃ tradet te. Et dñs ihs tãq̃ ſingu
lari dilecto familiariť ei aꝑuit. Johes vero
ſtupefactꝰ ⁊ cordialiť gladiatꝰ ṽſus eũ ſe in/
clinauit ⁊ ſuꝑ pectꝰ eiꝰ recubuit. Petro aũt
dñs nõ dixit. q: vt dicit Augꝰ. Si ipm ſci/
uiſſet. dentibꝫ ꝓditorẽ diſcerpſiſſet. Sed ꝑ
petrũ ſignant̃ actiui. ꝑ iohem ꝯtẽplatiui vt
dicit Augꝰ. in eadẽ Omel'. euãge. qđ legit̃ i
feſto ſcti iohis. Unñ habes h argumentũ ꝙ
ꝯtẽplatiuꝰ nõ intromittit ſe de actibꝫ extrin
ſecis. de ipis etiã offenſis dñi vindictã non
expetit. ſed gemit interiꝰ ⁊ per orõnes ſe ad
deũ ꝯuertit. ⁊ fortiꝰ ei ꝑ ꝯtẽplationẽ approxi/
mans. eiq̃ inherẽs. oĩa ſue diſpoſitõi cõ/
mittit. Nã aliq̃ ipe ꝯtemplatiuꝰ ex zelo dei
⁊ aĩaꝝ exteriꝰ exit. vt ſup̃ pleniꝰ habuiſti i
tractatu de vita ꝯtẽplatiua. Hic etiã hẽs ꝙ
nec ipe iohes dixit petro. q̃uis ad ipiꝰ nu/
tũ dñm q̃ſiuiſſet. Ex q̃ potes colligere ꝙ cõ
templatiuꝰ nõ debet ſecretũ ſui dñi reuela/
re. Legit̃ aũt de beato Franciſco ꝙ reuela/
tiones occultas nõ reuelabat exterius niſi
q̃ntũ fraterne ſalutꝭ vrgebat zelus. vel ſuꝑ/
ne reuelatiõis dictabat inſtinctꝰ. Nũc igit̃
ꝯſpice dñi benignitatẽ quõ dilectũ ſuũ ſu/
pra pectꝰ ſuũ retinet tã benigne. O q̃ tener
rime ſe adinuicẽ diligebãt. Cõſpice etiã ali
os diſcipulos multũ meſtos ad hãc dñi vo
cem nõ comedẽtes. ſed ſeinuicẽ aſpicientes
⁊ ſuꝑ his conſiliũ caꝑe neſcientes. Hec de
primo articulo ſufficiant. Circa ſcđm ve
ro diligent̃ attende. His nãq̃ ſic ſe hñtibꝫ.
ſurgit dñs ihs a cena. ſurgũt ſtatim ⁊ diſci/
puli ignorãtes q̃ ire velit. Ipe aũt deſcẽdit
cũ eis in locũ aliũ inferius in eadẽ domo vt
dicunt q̃ locũ viderũt ⁊ ibi oĩes ſedere fe
cit. aquã iubet ſibi afferri. ponit veſtimenta
ſua. lintheo ſe p̃cingit. ⁊ aquã mittit in pel/
uim lapideã vt lauaret ipoꝝ pedes. recuſat
petrꝰ ⁊ totꝰ ſtupefactꝰ rẽ ſuo iudicio ſic inde
centẽ declinat. Sed audita xp̃i cõmĩatiõe
ſapient̃ ꝯſiliũ mutauit in meliꝰ. Conſidera
nũc bene ſingulos actꝰ. ⁊ cũ admiratõe con
ſpice q̃ gerunt̃. Inclinat ſe ſũma maieſtas ⁊
hũilitatis mgr̃ vſq̃ ad piſcatorꝭ pedes. ſtat
incurnatꝰ ⁊ genibꝫ flexis. corã ipis ſedẽtibꝫ
Lauat ꝓpriis manibꝫ. abſtergit. deoſculat̃
q̃ oim eoꝝ pedes. Sed ⁊ illud ſuꝑexaltat
hũilitatẽ ꝙ ⁊ ipi ꝓditori eadẽ obſeq̃a ipe p̃/
bet. Sꝫ o cor nequã ⁊ oĩ duricia duriꝰ ſi ſic
ad tantã hũilitatẽ nõ emolliris. ſi ſic domi/
nũ maieſtatꝭ nõ vererꝭ. ſi ſic vſq̃ ad ipius ſꝑ
tibi bñfici ſemꝑq̃ innocentꝭ ſcuis interitũ.
Sꝫ ve tibi miſer. tu q̃dẽ obduratꝰ qđ cõce/
piſti parturies. nõ tñ ipe. ſꝫ tu ꝑibis. Admi
randa ẽ ẽ merito tãta hũilitatꝭ ⁊ benignita
tis ꝓfunditas ⁊c̃. Hoc aũt cõpleto miſterio
redit ad locũ cene. ⁊ iteꝝ recũbens. eos ad
ſuũ exẽplũ imitãdũ ꝯfortat. Potes aũt hic
meditari ꝙ dñs ihs exẽpluꝫ dedit nob̃ iſto
ſero q̃nq̃ magnaꝝ ṽtutũ. ſ. hũilitatis vt di
ctũ eſt lauãdo. Caritatꝭ in ſacr̃o corꝑis. ⁊ i
ſ̃mone q̃ eſt monitꝭ caritatꝭ plenꝰ. Patiẽtie
in ſuſtinẽdo ꝓditorẽ ſuũ. ⁊ ml'ta obprobria

qn̄ fuit captꝰ ⁊ ductꝰ vt latro. Obediētie in
eūdo ad paſſionē ſuā ⁊ mortē ex obediētia
pr̄is. Orōnis ī orando in orto tribꝫ vicibꝫ.
In his ḡ ꝟtutibꝫ eū imitari conemur. Et h̄
de ſcđo articulo. Circa terciū ꝟo meditā
do obſtupeſce illā clariſſimā dignationē. ⁊
dignatiſſimā caritatē q̄ nob̄ tradidit ſemet
ip̄m. ⁊ reliq̄t in cibū. Cū ḡ lotꝭ diſcipuloꝝ pe
dibꝫ iterꝝ recubuiſſet volēs finē dare legali
bꝰ inſtitutꝭ ⁊ ſacrificijs ⁊ nouū incipe teſta/
mētū. ſeip̄m ſacrificiū nouū facit. ⁊ accipi/
ens panē oculos ad p̄rem eleuās. ꝯfecit al/
tiſſimū ſacr̄m corpis ſui. ⁊ dās diſcipulis ſu
is dixit. Hoc ē corpꝰ meū qđ ꝓ vob̄ tradet̄
Silr̄ ⁊ calicē di. Hic ē ſanguis meꝰ q̇ ꝓ vo
bis effundet̄. Aſpice nūc bn̄ ꝓ deo. quō dili
gent̄ fidelit̄ ⁊ deuote p̄dicta facit. ⁊ manibꝫ
ꝓprijs cōicauit illā dilectā ⁊ bn̄dictā familiā
ſuā. Et tandē ī amorꝭ recordationē. ſubiun
git di. Hoc facite ī meā cōmēoratōnē. Hoc
eſt illud mēoriale qđ aīam gratā cū ip̄m ſu/
ſcipit māducando vl̄ fidelit̄ meditādo de/
beret totā ignire ⁊ inebriare. ⁊ ī ip̄m dn̄m p̄
amoris ⁊ deuotōis vehemētia total'r tranſ
formare. Nihil ei maiꝰ. cariꝰ. dulciꝰ ⁊ vtiliꝰ
nob̄ relinq̄re potat q̄ȝ ſeip̄m. Ip̄e nāqȝ quē
in ſacr̄o ſumimꝰ ille idē eſt q̇ de ꝟgīe mirabi
lit̄ incarnatꝰ ⁊ natꝰ. ꝓ te mortē ſuſtinuit. ⁊ q̇
reſurgēs ⁊ gl'ioſe aſcēdēs ſedet a dextrꝭ dei.
Et ip̄e eſt q̇ creauit celū ⁊ t̄rā ⁊ oīa. ⁊ q̇ ea gu
bernat ac ēt moderat̄. Ip̄e eſt a q̇ dependet
ſalꝰ tua. in cuiꝰ volūtate ⁊ ptāte ē tibi dare
vl̄ nō dare gl'am paradyſi. Ip̄e ē q̇ eſt ī tali
hoſtia modica oblatꝰ. ⁊ tibi exhibitꝰ. Ip̄e ē
dn̄s ieſus xp̄s filiꝰ dei viui. Et h̄ de tercio
articulo. Circa q̄rtū vero ad oīm cumu/
lū ſupeffluentē attēde alia dilectōis īſignia
Facit eīm eis ſmonē pulcherrimū. plenum
dulcedīe. ⁊ amorꝭ carbonibꝫ ignitū. Cōica/
tis nāqȝ diſcipul' ⁊ peſſimo iuda (ſm Aug.
ſup ps̄. xl. licet ſm aliq̄s nō fuerit in cōicati/
one) dicit ipi iude dn̄s ih̄s. Qđ facꝭ fac ci/
tius. Ille aūt infelix egrediēs iuit ad p̄nci/
pes ſacerdotū. q̇bꝫ eū p̄cedenti die mercurij
vendiderat. xxx. argēteis. ⁊ petijt ab eis co/
hortē ad ip̄m capienduȝ. Interim ꝟo dn̄s
ih̄s fecit diſcipul' dictū ſmonē. Ex cꝰ orna/
ta. vtili ac venerāda magnitudīe q̇nqȝ p̄nci
palit̄ meditādo aſſumo. Primū q̄lit̄ p̄di
cens eis diſceſſuȝ ſuū eos ꝯfortauit. Dice/
bat nāqȝ. Adhuc modicū vobiſcū ſū. ſed nō
relinquā vos orphanos. Vado ⁊ venio ad
vos. Iterꝝ aūt videbo vos. ⁊ gaudebit cor
vr̄m. Hec ⁊ his ſil'ia q̄ ſuccincte p̄tranſeo di/
cebat eis q̄ corda ip̄oꝝ totalit̄ p̄tranſibāt ⁊
penetrabāt. Nō eīm de ſuo diſceſſu poterāt
aliq̇d tolerare. Scđo circa ſmonē medi
terꝭ q̄lit̄ cordialit̄ ⁊ inſtant̄ inſtruxit eos de
caritate dicēs plibꝫ vicibꝫ. Hoc ē mādatuȝ
meū vt diligatꝭ inuicē. Et in h̄ coḡſcēt oīs
q̄ diſcipl'i mei eſtꝭ ſi dilectionē habueritis
adinuicē. Et alia hmōi q̄ in textu pleniꝰ po
terꝭ reperire. Tercio circa ſmonē mediterꝭ
quō monuit eos ad obſuantiā mādatoꝝ ſu
orū di. Si diligitꝭ me mādata mea ſuate. ⁊
ſi p̄cepta mea ſuaueritꝭ manebitꝭ ī dilectōe
mea. Et alia hmōi. Quarto circa ſmonē
mediterꝭ q̄lit̄ det eis ꝯfidētiā ꝯ tribulatōes
q̄s eis p̄dicit eē venturas. Hoc mō ī mūdo
p̄ſſuras hēbitꝭ. ſed ꝯfidite q2 ego vici mōm.
Et iterꝝ ſi mūdꝰ vos odit. ſcitote q2 me prio
rē vob̄ odio habuit. Mūdꝰ q̇dē gaudebit.
vos aūt cōtriſtabimi. ſȝ triſticia vr̄a ꝟtet̄ in
gaudiū. Quīto circa ſmonē eſt meditan
dū q̄lit̄ ip̄e dn̄s ih̄s tādē aſpiciēs in celuȝ ſe
ꝯuertit ad p̄rem di. P̄r ſua iſtos q̄s dedi/
ſti mihi. cū eſſem cū eis ego ſuabā eos. Nūc
aūt venio ad te. P̄r ſcē ego ꝓ eis rogo nō ꝓ
mūdo. ⁊ nō ꝓ his tm̄. ſȝ ꝓ eis oībꝫ q̇ ī me cre
dituri ſunt p eos. P̄r q̄s dediſti mihi volo
vt vbi ego ſum ⁊ illi ſint mecū. vt videāt cla/
ritatē meā. Et alia hmōi q̄ vere erāt corda
ſcindētia. Mirū certe quō diſcipl'i q̇ tā ve/
hement̄ dn̄m ih̄m amabāt ad h̄ ꝟba ſubſi/
ſtere potuerūt. Si ḡ q̄ in h̄ ſmone dicta ſūt
attēte diſcuſſerꝭ ⁊ meditādo rumīaueris di
ligent̄. ⁊ in eoꝝ dulcedīe req̇eueris merito
inardeſcere poterꝭ ad tantā dignationē. be
nignitatē ⁊ p̄uidentiā. indulgētiā ⁊ caritatē
⁊ etiā ad alia p̄ eū h̄ ſero facta. Cōſpice ḡ eū
dū loquit̄. quō efficacit̄. deuote ⁊ delectabi/
lit̄ loquēs. imp̄mit diſcipul' ſuis q̄ narrat. ⁊
paſcit in amenitate aſpectꝰ eiꝰ atqȝ ꝟboruȝ.
Cōſpice aūt diſcipulos quō ſtāt meſti. capi
tibꝫ inclinatꝭ. lachrymantes. ⁊ ſuſpiria mag
dātes. pleni ſunt triſticia vſqȝ ad ſūmū. ⁊ de
h̄ ꝟitas ip̄amet ferebat teſtimōiū di. Quia
hec dixi vob̄. triſticia impleuit cor vr̄m. In
ter alios aūt ꝯſpice iohēm eidē familiarius
coherentē. q̄lit̄ attēte ⁊ diligent̄ aſpicit hūc
dilectū ſuū. ⁊ teneriꝰ anxiatꝰ oīa ꝟba eiꝰ re/
colligit. Ip̄e eīm ſolūmō deſcribēs ea tradi
dit vere nob̄. Int̄ alia q̄ȝ dicit eis dn̄s ih̄s.
Surgite eamꝰ hinc. O q̄ntꝰ pauor tunc in

eos intrauit. neſciẽtes ꝙ vel ꝗlit̃ ire deberẽt ⁊ de ip̃i⁹ ſeꝑatione plimũ formidãtes. ⁊ ni/bilominꝰ poſtea locutꝰ eſt eis cõplẽdo ſmonẽ in alio loco eundo ꝑ viã. Cõſpice nũc diſcipulos eũtes poſt eũ ⁊ cũ eo. quõ ꝗlibet ꝙ magꝭ põt magis ei approxiat. ꝯgregati ꝑgẽ/tes. ſicͭ moris eſt pulloꝝ ꝑgere pꝰ gallinã. i/pellendo eũ mõ vnꝰ. mõ aliꝰ ex deſiderio appropinꝗndi ⁊ audiẽdi ꝟba ip̃iꝰ. Ip̃e vero libent̃ h̃ ſuſtinebat ab eis. Tandẽ cũctꝭ cõpletis myſterijs vadit cũ eis in ortũ trãs tor/rentẽ cedron. ⁊ ibi ſuũ ꝓditorẽ ⁊ armatos expectauit.

Sexta feria.

Meditatio de paſſiõe dñi in generali. Capitulum. lxxv.

o **Ccurrit nunc ut** de paſſione dñi nr̃i ihũ xp̃i ꝑtractemꝰ. Qui ꝰ in paſſione ⁊ cruce dñi gl̃iari deſiderat. ſedula cordis meditatione dꝫ in ip̃a ꝑſiſtere. cuiꝰ myſteria ⁊ ꝙ cir/ca eã facta ſunt ſi toto forẽt ꝑſpecta intuitu mentꝭ. in nouũ vt puto ſtatũ adducerẽt me/ditantẽ. Nã ꝓfundo corde ⁊ totꝭ viſceꝝ medullis eã ꝑſcrutãti multi aſſũt paſſꝰ inſperati ex ꝗbꝫ nouã cõpaſſionẽ. nouũ amorẽ. no/uas ꝯſolatões. ⁊ ꝑ ꝯñs nouũ ꝗndã ſtatũ ſuſcipet. ꝙ ſibi p̃ſagiũ ⁊ ꝑticipalia gl̃e viderẽt̃. Ad hũc aũt ſtatũ ꝯſeꝗndũ crederẽ tãꝗꝫ ig/narꝰ ⁊ balbutiens ꝙ totã illuc mentꝭ aciẽ vigilantibꝫ ocul' cordis. omiſſiſqꝫ alijs curꝭ extraneis dirigi oporteret. ⁊ ꝙ ꝗs ſe p̃ntẽ ex/biberet oibꝫ ⁊ ſingul' ꝙ circa dñicã ip̃aꝫ cru/cẽ. paſſionẽ ⁊ crucifixionẽ ꝯtigerũt. affectuoſe. diligẽt̃. moroſe ⁊ ꝑſeuerant̃. Te ꝰ hortor vt ſi vigilant̃ attẽdiſti p̃miſſa ꝙ de ip̃iꝰ vita dicta ſũt. h̃ mĺtũ vigilãtiꝰ totũ apponas aĩm totãqꝫ ꝟtuteꝫ. qꝛ h̃ maxie appꝫt illa caritas eiꝰ ꝙ corda nr̃a deberet totalit̃ concremare cũcta ꝟo cũ modificatõe ſolita accipe. ſ. ꝙ ſic meditari poterũt vt narrabo. Nõ eĩ in hoc opuſculo aliꝗd affirmare intẽdo qð nõ ꝑ ſacrã ſcp̃turã vl' dicta ſcõꝝ vl' opĩones approbatas affirmat̃ vl' dꝫ. Videt̃ aũt mihi nõ ĩ/cõgrue dici ꝙ nõ ſolũ illa penal' ⁊ mortalis crucifixio dñi. ſꝫ ea ꝙ p̃ceſſerũt eãdẽ. ſũt ve/hemẽtiſſime cõpaſſiõis. amaritudis ⁊ ſtu/porꝭ. Quid eni ẽ cogitare ꝙ ip̃e dñs nr̃ ſuꝑ oĩa bñdictꝰ ds. ab hora ꝙ de nocte captꝰ eſt vſqꝫ ad ſextã crucifixiõis ſue horã. fuit ĩ bello ꝯtinuo. doloribꝫ magnis. obprobrijs. il/luſiõibꝫ ⁊ tormẽtis. nõ ei ſibi dat̃ vl' modica reqͤs. Sꝫ in ꝗli erat bello ⁊ ꝯflictu audi ⁊ vide. Aliꝰ ip̃m dulcẽ ⁊ mitẽ ⁊ piũ ihm̃ appre/hẽdit. aliꝰ ligat. aliꝰ inſurgit. ⁊ aliꝰ exclamat. aliꝰ impellit. aliꝰ blaſphemat. aliꝰ expuit in eũ. ⁊ aliꝰ vexat. aliꝰ circũuoluit. aliꝰ int̃rogat aliꝰ ꝯ̃ eũ falſos teſtes inꝗrit. ⁊ aliꝰ inꝗrẽtes aſſociat. aliꝰ ꝯ̃ eũ falſuꝫ teſtimoniũ dic̃. aliuſqꝫ accuſat. aliꝰ deludit. ⁊ aliꝰ oculos eius velat. aliꝰ faciẽ eiꝰ pulcherrimã cedit. aliꝰ colaphizat. aliꝰ eũ ad colũnã ducit. ⁊ aliꝰ expoliat. aliꝰ dũ ducit̃ ꝑcutit. aliꝰ vociferat̃. ⁊ alius eũ inſultant̃ ad vexandũ ſuſcipit. ⁊ alius ad colũnã ligat. aliꝰ in eũ impetũ facit. ⁊ aliꝰ flagellat. aliꝰ eũ purpura in cõtumeliã veſtit. ⁊ aliꝰ ſpinis cum coronat. aliꝰ arũdinẽ in manu eiꝰ ponit. aliꝰ furibũde reaccipit. vt ſpi/noſuꝫ caput ꝑcutiat. aliꝰ nugatorie genuflectit. aliꝰ deridet genuflexionẽ. ⁊ pl'a ei intulerũt obꝓbria. ducit̃ ⁊ reducit̃. ſpuit̃ ⁊ reꝓbatur. voluit̃ ⁊ circũflectit̃ huc atꝫ illuc tanꝗꝫ ſtultꝰ ⁊ ſtultiſſime ĩbecill'. ſꝫ ⁊ tãꝗꝫ latro ⁊ imp̃iſſimꝰ malefactor. mõ ad annã. mõ ad cayphã. mõ ad pylatũ. mõ ad herodẽ. ⁊ iteꝝ ad pylatũ. ⁊ ibiadẽ mõ intꝰ. mõ forꝭ ducit̃ tractatur. Deꝰ meꝰ ꝗd eſt h̃. nõne tibi videt̃ h̃ du/riſſimũ. amariſſimũ ⁊ ꝯtinuũ ⁊ magnũ bel/lũ. Sꝫ expecta parũper ⁊ duriora videbis. Aſtãt ꝯ̃ eũ ꝯſtant̃ p̃ncipes ⁊ phariſei ſenio/res ⁊ milia ꝓp̃li. acclamat̃ ab oibꝫ vnanimit̃ vt crucifigat̃. Crux hũerꝭ iã fractꝭ ⁊ lacera/tis iponit̃ in ꝙ crucifigit̃. Cõcurrũt vndiqꝫ ciues ⁊ aduene. tã maiores ꝙꝫ ribaldi. viniqꝫ potatores. nõ ad cõpatiẽduꝫ ſꝫ viliſſime deridẽdũ. nẽo ẽ ꝗ eũ agſ̃cat. ſꝫ luto ⁊ imun/dicijs ĩpetuoſe eũ cõmaculãt ⁊ affligunt. ⁊ dũ igminiã ſuã portat factꝰ ẽ ill' in ꝑabolaꝫ. ꝯ̃ eũ loꝗbãt̃ ꝗ ſedebãt ĩ porta. ⁊ in eũ pſalle/bãt ꝗ bibebãt vinũ. impellit̃ ⁊ anxiat̃. trahit̃ ⁊ accelerat̃. ⁊ ſic flagellatꝰ. fatigatus. totꝰqꝫ maceratꝰ ⁊ obꝓbrijs ſaturatꝰ vſqꝫ ad ſũmũ nõ ſinit̃ reqͤſcere. nõ eẽ in ocio. vix p̃t refocillare ſpm̃ ꝗuſqꝫ ꝑuẽtũ ẽ ad caluarie locũ. vtiqꝫ ĩmũdiſſimũ ⁊ feridiſſimũ. Et oĩa cũ ĩ/petu fecerũt ⁊ furore. In ip̃o ãt loco finis ⁊ ꝗes bello ĩponit̃ ꝺ ꝗ tractamꝰ. ſꝫ eſt illa ꝗes aſꝑior bello. Eſt crucifixio ⁊ lectus dolorꝭ. Ecce qualis quies. Vides ꝰ quomõ vſqꝫ ad ſextam horam paſſus eſt longum et durum belluꝫ. Vere intrauerũt aque vſqꝫ ad aniam ſuã. ⁊ circũdederũt eũ canes multi. terribiles. fortes ⁊ feroces. ⁊ ꝯſiliũ malignãtium eũ obſedit ꝗ dire ⁊ vt gladiꝰ bis acutꝰ

exacuerũt in eũ linguas ⁊ man⁹. Ex his er/
go q̃ dicta ſunt expedita videnť q̃ de paſſio
ne dñi dici pñt ſũmatim in tribꝫ horis ꝓmis
vſq ad ſextã.ſ.matutinali.ꝓma ⁊ tcia. Sed
nõ ſic nõ eſt tãta amaritudo ⁊ pena dñi ihu
ſic leuiť ptractãda.ꝓpter qđ reflecte oculos
⁊ intẽde. Magna eñ ⁊ multiplex cõſidera/
tio ſupeſt.multũq penetratiua ⁊ pia.dũmõ
vt dictuꝫ eſt exhibeas te pñtem. Hec eñ in
quadã generalitate ſunt dicta. Sed videa
mus ſingula diligenť. Nõ eñ dꝫ nos tede
re iſta cogitare q̃ ipm dñm nõ teduit tolera
re.

Meditatio paſſiõis xpi añ matutinas.
Capitulũ.lxxvi.

r Eaſſume ergo meditatiões iſtas a pn/
cipio paſſiõis ⁊ pſeq̃re p ordinẽ vſq
in finẽ.de qbꝫ ſic mihi videť moduꝫ
tangã.tu vero vt placet exerciteris in amplioꝛi
bus.vt ⁊ tibi dñs ipe dabit. Attẽde ergo ad ſin
gula acſi pñs eſſes. ⁊ cerne eũ attente.cũ a
cena exiens ſmone cõpleto in ortũ cũ diſci
pulis.ſ.vadit. Ultimo nunc intra ⁊ ppende
quõ affectuoſe.ſocialiť ac familiariť eis lo/
quiť.⁊ ad orõnẽ hortať.quõ etiaꝫ ipe puſil/
lũ.i. p iactũ lapidis pgrediẽs hũiliť ac reue
renť poſitis genibꝫ orat prẽꝫ. Hic parũper
ſubſiſte ⁊ mirabilia dñi dei tui mẽte pia re/
uolue. Orat nũc dñs ihs. Sed hacten⁹ le/
giť pluries ſic oraſſe.ſed p nob̃ tũc vt aduo
catus nr̃.nunc autẽ p ſe orabat. Cõpatere ⁊
admirare pfundiſſimã ſuã humilitatẽ. Cũ
eñ ſit de⁹ patri ſuo coetern⁹ ⁊ coeq̃lis.obli
tus videť ſe deũ eſſe. ⁊ orat vt hõ. ſtat tanq̃
q̃libet homuncul⁹ de pplo dñm orãs. Con
ſidera etiã pfectiſſimã obedientiã. Quid ei
orat.certe orat patrẽ vt hora mortis ab eo
trãſferať hꝫ hoc expedire vt non morereť ſi
ei placeret.⁊ tñ nõ exaudiť ſm aliquã dico
voluntatẽ q̃ in eo erat. Fuit tñ in eo multi/
plex volũtas.vt iã dicã. Et hic etiã tu cõpa
tere qꝛ vult pr̃ vt penit⁹ moriať.⁊ ei q̃uis ve
ro ⁊ vnico ⁊ filio ꝓprio nõ pepcit ſed p nob̃
oĩbꝫ iſtũ ſic tradidit. Sic eñ dilexit mun
dũ.vt filiũ ſuũ vnigenitũ daret. Dñs aũt ie
ſus hanc obedientiã ſuſcipit ⁊ exequiť re/
uerenť. Uide in tercio loco indicibilem ad
nos caritatẽ tã pr̃is q̃ filij. cõpaſſiõe.admi
ratione.veneratiõeq dignissima. Propter
nos hec mors indiciť ⁊ ſuſtineť ꝓpť nimiaꝫ
caritateꝫ ipoꝝ. Orat ergo dñs ihs prẽm plixe
dicẽs. Mi pr̃ clementiſſime. rogo te vt ex/
audias orõnẽ meã.⁊ ne deſpexeris depcatio
nem meã. Intende mihi ⁊ exaudi me.qꝛ cõ
triſtat⁹ ſum in exercitatiõe mea.⁊ anxiat⁹ eſt
in me ſpũs me⁹.⁊ in me turbatũ eſt cor me/
um. Inclina ergo ad me aurẽ tuã.⁊ intende vo
ci depcatiõis mee. Tibi pr̃ placuit me ĩ mũ
dũ mittere vt p iniuria tibi ab hoie facta ſa
tiſfacerẽ.⁊ ſtatim cũ voluiſti.dixi. Ecce vado
Et ſic in capite libri ſcriptũ eſt de me vt fa/
cerẽ voluntatẽ tuã ſic volui. veritatẽ tuaꝫ ⁊
ſalutare tuũ annũciaui. Paup fui ⁊ in labo
ribꝫ a iuuẽtute mea.faciens voluntatẽ tuaꝫ
⁊ oĩa q̃ mãdaſti feci. Parat⁹ ſum etiã cõ/
plere q̃ reſtant. Si tñ pr̃ mi fieri põt tolle a
me tantã amaritudinẽ q̃nta mihi parata ẽ
ab aduerſarijs meis Vides eñ pr̃ quanta
aduerſanť aduerſuꝫ me.⁊ q̃t ⁊ q̃nta mihi im
ponũt.ꝓpter q̃ accipe aĩam meã ꝯſiliati ſunt
Sed pr̃ ſctẽ ſi feci ea.ſi eſt iniq̃tas ĩ manibꝫ
meis. Si reddidi retribuẽtibꝫ mihi mala.
decidã merito ab inimicis meis inanis. Ego
eñ q̃ tibi placita ſunt feci ſp. Ipi vero poſue
rũt aduerſuꝫ me mala p bonis. ⁊ odiũ p di
lectione mea.⁊ diſcipulũ meũ corruperũt.⁊
ſuũ ducẽ ad me pdendũ fecerũt.⁊ appende/
rũt mercedẽ meã triginta argẽteis. qbꝫ ap/
preciat⁹ ſum ab eis. Rogo te pr̃ mi vt tranſ
feras a me calicẽ iſtũ. Si aũt aliť tibi videť
Fiat volũtas tua ⁊ nõ mea. Sꝫ exurge pr̃
in adiutoriũ meũ. Feſtina vt me adiuues.
Dato eñ dilectiſſime pr̃ q me neſcierũt fi/
liũ tuũ.qꝛ innocẽtẽ vitã cũ eis duxi. ⁊ mul/
ta bona eis ꝯtuli. nõ deberẽt pr̃ ſic mihi eẽ
crudeles. Recordare nãq q ſteterim in cõ/
ſpectu tuo vt loq̃rer p eis bonũ. vt auerte/
rẽ indignationẽ tuã ab eis. Sed re. nũq̃d
reddiť p bono malũ. Ipi aũt foderũt foue:
am aĩe mee.⁊ mortẽ turpiſſimã parauerũt.
Tu vides dñe.ne ſileas.ne diſcedas a me.
qm̃ tribulatio pxia eſt ⁊ non eſt q adiuuet.
Ecce in ꝯſpectu tuo ſunt q tribulãt me.q̃rẽ
tes aĩam meã. Improperiũ expectauit cor
meũ ⁊ miſeriã. Et rediẽs dñs ihs ad diſci/
pulos ſuos excitãs eos ⁊ de orãdo ꝯfortat
Et iterũ ſcđo ⁊ tercio ad orõnẽ redijt in tribꝫ
ſcꝫ diuerſis locis diſtãtibꝫ abinuicẽ p iactuꝫ
lapidis.nõ q̃ntũ qs excutiẽs brachiũ pijce
re poſſet.ſed q̃ntũ ſine mag violẽtia lapidẽ
mitteret forte q̃nta ẽ lõgitudo domoꝝ nr̃a
rũ vt habeo a fratre nr̃o qui fuit ibi. Et ad/
huc in ipis locis ſunt veſtigia eccľiarũ que
ibi facte fuerũt. Rediens ergo ad orõnẽ vt dixi

ſcđo ⁊ tercio eundē ſermonē orauit ⁊ addi/
dit. Pr̄ iuſte ſi ſic decreuiſti. vt penitꝰ cruc̄
patibulū ſubeam. fiat voluntas tua. Sed
recōmendo tibi dilectiſſimā matrē meaꝫ. ⁊
diſcipulos meos q̄s hucuſqꝫ ſeruaui. Pa/
ter mi ſerua eos āmodo. Et interim ſacra/
tiſſimꝰ ille ſanguis corpis ſui in moduꝫ ſu/
doris erūpens in hac agonia ſiue certami/
ne. dū prolixiꝰ orat vſqꝫ ad terrā habūdanṫ
decurrit. Cōſidera nunc ḡ eū. quāta nūc eſt
aīme ſue anguſtia. Sed ⁊ hic illud aīad/
uerte ꝯtra impatientiā nr̄am. qꝛ dn̄s tribꝫ
vicibꝫ orauit anteqꝫ a pr̄e rn̄ſionē acciperet
Cū autē ſic orat anxiatꝰ dn̄s ieſus. Ecce an
gelus dn̄i. ꝓnceps militie celeſtis exercitꝰ.
Michael ſcꝫ aſtitit ꝯfortans euꝫ ⁊ dicens.
Saluete deꝰ meꝰ ieſu. Ego orōnē veſtrā ⁊
ſudorē vr̄m ſanguineū pr̄i veſtro obtuli in
ꝯſpectu totiꝰ curie ſupne. ⁊ om̄es ꝓcidētes
ſupplicauimꝰ vt calicē hunc trāſferret a vo/
bis. ⁊ rn̄dit pater. Nouit dilectiſſimꝰ filius
meꝰ ieſus ꝙ hūani generꝭ redemptio q̄ꝫ ſic
optamꝰ. ſine ſanguīs ſui effuſione ſic decen
ter fieri nō pōt. ⁊ ideo ſi ſalutē vult aīaruꝫ
oportet eū ꝓ eis mori. Quid ḡ diſcernitis.
Tunc rn̄dit dn̄s ieſus angelo. Salutē ani
maꝝ oīno volo. ⁊ idcirco potiꝰ eligo mori vt
ſaluenṫ aīe q̄s ad imaginē ſuā pr̄ creaue/
rat q̄ꝫ velim nō mori ⁊ nō aīe redimanṫ. Fi
at ergo volūtas pr̄is mei. Et angelꝰ ad eū.
Confortamini ḡ ⁊ viriliṫ agite. excelſuꝫ em̄
decet magnifica facere. ⁊ magnanimuꝫ ar/
dua tolerare. Cito ꝑtrāſibunt penalia ⁊ ſuc
cedunt ꝑpetuo gl'ioſa. Dicit pr̄ ꝙ ſemꝑ vo/
biſcū eſt. ⁊ ꝙ mr̄em veſtraꝫ ⁊ diſcipulos ip̄e
ſuabit. ip̄oſqꝫ incolumes vobis reddet. Et
hūilis dn̄s reuerenṫ ⁊ humiliṫ ſuſcipit hāc
ꝯfortationē etiā a ſua creatura. ꝯſiderās ſe
eſſe minoratū paulominꝰ ab angel' dū eſt in
hac valle miſera tenebrarū. ⁊ ſic ꝯtriſtabaṫ
vt homo ⁊ valefecit ei. Et ſic ex v̄bis angeli
fuit ꝯfortatꝰ vt homo rogās vt eū patri ac
celeſti curie cōmendaret. Surgit ḡ tercio
ab orōne totꝰ ſanguīe madefactꝰ. quē con/
ſpice tergentē ſibi vultū. vel etiā forte ī tor/
rente lauantē. totūqꝫ afflictū reuerenter cer
ne. eiqꝫ intime cōpatere. qꝛ ſine ingenti acer
bitate doloris h̄ ſibi ꝯtingere nullatenꝰ po
tuit. Dicūt tamē ſapiētes et expoſitores ꝙ
orauit dn̄s ieſus patrē. nō tam timore pati
endi. q̄ꝫ miſcđia ꝑoris ꝑp̄li. qꝛ cōpatiebaṫ iu
deis. qꝛ ꝓ ſua morte ſeuiſſima ꝑderenṫ. Nō

em̄ ip̄i occidere euꝫ debebāt. qꝛ ex ip̄is erat
⁊ in lege eoꝝ continebaṫ. ⁊ tanta eis bn̄ficia
impendebat dū orabat prēm ꝓ ſalute iude
orū. ⁊ dicebat. vt credat multitudo gentiū
nō recuſo paſſionē. Si vero iudei excecan
di ſunt vt alij videāt. nō mea volūtas ſꝫ tua
fiat. Fuit em̄ in xp̄o tunc q̄druplex volun/
tas. ſ. volūtas carnis. ⁊ h̄ nullo mō volebat
pati. Volūtas ſenſualitatꝭ ⁊ h̄ remurmura
bat ⁊ timebat. Volūtas rōnis. ⁊ hec obedi
ebat ⁊ ꝯſentiebat. Nā iuxta Iſaiā dꝛ. Ob/
latus eſt qꝛ ip̄e voluit. Et fuit in eo volun/
tas diuinitatꝭ. ⁊ hec imꝑabat ⁊ ſn̄iaꝫ ip̄a di/
ctabat. Igiṫ qꝛ verꝰ erat hō. vt homo erat ī
magna anguſtia poſitꝰ. Et ideo intime cō/
patere ei. ⁊ cōſidera ⁊ vide diligenṫ oēs actꝰ
⁊ ſingulas affectiōes dn̄i dei tui. Venit aūt
ad diſcipulos ſuos dicēs. Dormite iā ⁊ re/
quieſcite q̄ ibi aliquātulū dormierunt. Bo
nus autē paſtor vigilat ſuꝑ cuſtodiā gregꝭ
ſui puſilli. O grādis amor. Vere in finē di/
lexit eos. cū in tanta poſitꝰ agonia coruꝫ ꝓ/
curat quietē. Videbat aūt a longe aduer/
ſarios ſuos veniētes cū facibꝫ ⁊ armis. Nec
tn̄ diſcipl'os excitauit niſi cū ꝓpe ⁊ iuxta eos
erāt. tūc dixit eis ſufficit. ſatꝭ dormiſtis. ecce
q̄ me tradet appropinq̄t. Et adhuc eo loq̄n/
te venit an̄ illos nequā iudas. peſſimꝰ mer/
cator. ⁊ oſculatꝰ eſt eū. Diciṫ em̄ ꝙ morꝭ erat
dn̄i ieſu diſcipulos q̄s emittebat in oſculo
recipe redeūtes. ⁊ ꝓpterea ꝓditor ille ī ſignū
ih̄m ꝑ oſculū tradidit. ⁊ p̄cedens alios cum
oſculo rediJt. q̄i di. Nō ſum ego cū iſtis ar/
matis. ſed rediens more ſolito te oſculor ⁊
dico. Aue Rabi. O vere ꝓditor. Intuere ḡ
bn̄ ⁊ ꝓſequēs dn̄m vide quō patienṫ ⁊ beni
gne ſuſcipit ip̄iꝰ infelicꝭ amplexꝰ ⁊ oſcula ꝓ/
ditoris. cuiꝰ paulo ante pedes lauerat. ⁊ ſū/
mo cibauerat cibo. Et quō ſe patiṫ capi. li/
gari. ꝑcuti ⁊ furibūde duci. Ac ſi eēt malefa
ctor. ⁊ oīno īpotēs ad ſe defendendū. Quō
etiā cōpatiṫ diſcipul' ſuis fugiētibꝫ ⁊ errāti/
bꝰ. Sed ⁊ ip̄oꝝ dolores cernere potes. quō
inuiti ⁊ dolētes gemitꝰ ⁊ ſuſpiria dabant. ⁊
velut orphani ⁊ timore ꝑteriti recedebant. ⁊
magis ac magꝭ eoꝝ augebaṫ dolor. cū vide
bāt ⁊ dn̄m ſuuꝫ ſic viliṫ trahi. ⁊ canes iſtos
trahētes eū ad victimā. ⁊ illū q̄i agnū man/
ſuetiſſimū ſine reſiſtētia ip̄os ſequi. Cōſpi/
ce nunc eū quomō duciṫ ab illis neq̄ſſimis
de torrente ſurſū hierl'm feſtinanṫ ⁊ anxie.
manibꝫ poſt tergum ligatis exclamidatus

tunica ſupcinctus nõ curioſe. capite diſco/
opertus. ⁊ curu⁹ ex fatigatiõe ⁊ vehementi
acceleratione incedẽs. Cũ aũt pñtat̃ prin/
cipib⁹ ſacerdotũ Anne ⁊ Cayphe ⁊ aliȷs ſe/
niorib⁹ ꝯgregatis. illi q̃i leo capta preda ex/
ultant. ipm examinãt. falſos ꝓcurãt teſtes
q̇ eũ ꝯdemnãt. ⁊ expuunt in ei⁹ ſacratiſſimã
faciẽ. oculos velant. colaphiſant. alapis ce/
dunt. dicẽtes. ꝓpheti3a q̇s eſt q̇ te ꝑcuſſit. et
multis obprobriȷs eũ vexant. ⁊ in omib⁹ ſe
patient̃ habebat. Et hic in ſingul̃ eũ ꝯſpice
⁊ cõpatere. Tandẽ illi maiores receſſerunt
mittẽtes eũ in quẽdã carcerẽ ibi ſubt⁹ ſola
riũ qui adhuc videri põt. vel ei⁹ veſtigiu3. ⁊
ligauerũt eũ ad q̃ndã columnã lapideã. cu
ius pars poſtea cõminuta eſt. ⁊ adhuc ap/
paret vt habeo ex frẽ nr̃o q̇ vidit. Dimiſe/
runt nihilomin⁹ aliq̇s armatos ad tutiorẽ
cuſtodiã qui eũ ꝑ totã noctẽ reſiduã vexaue
runt. deriſionib⁹ ⁊ maledictis vacãtes. In/
tuere ĝ qualit̃ audaces ⁊ peſſimi cõuiciant̃
eidẽ dicẽtes. Credebas tu melior ⁊ ſapiẽti/
or eſſe ṗncipib⁹ nr̃is. q̇ ſtulticia erat tua. nõ
debebas apire os tuũ ꝯtra eos. quõ fuiſti
auſus ſic facere. S3 nũc apparet ſapia tua
vt ſtes modo ſicͭ tuis cõuenit parib⁹. dign⁹
ꝓculdubio es morte. ⁊ tu eã habebis. ⁊ ſic ꝑ
totã noctẽ modo vn⁹ ⁊ mõ alius inſultabat
verbis ⁊ factꝭ ꝯtra eũ. q̃nta credis dicunt ⁊
faciunt hi mercẽnariȷ obprobriȷs viliſſimis
indiſcrete ⁊ irreuerent̃ ei inſultãt. Intuere
nunc dñm verecunde ⁊ patient̃ tacentẽ ad
omĩa tanq̃3 in culpa dep̄henſu3. ⁊ vultu in
terrã demiſſo ⁊ ſibi cõpatere vehement̃. O
dñe ad quoꝝ man⁹ veniſti. q̃nta eſt patiẽtia
tua. Vere iſta eſt hora tenebraꝝ. Et ſic ſte/
tit rect⁹ ad illã columnã ligat⁹ vſq3 ad ma/
ne. Interim aũt iohẽs vadit ad dñam ⁊ ſo/
cias in domũ magdalene cõgregatas. in q̃
cenã fecerãt. ⁊ narrat cũcta que dño ⁊ diſci/
pulis ꝯtigerũt. Tũc indicibil̃ planct⁹. eiula
tus ⁊ clamor fact⁹ eſt ibi. Intuere eas ⁊ cõ/
patere. q2 in afflictiõe ꝑmaxima ⁊ dolore ve
hemẽtiſſimo ſunt de dilecto dño ſuo. q2 be
ne vident ⁊ credũt nunc ipm dñm moritu/
rũ. Tandẽ dña ſecedit ad parietẽ. ⁊ in orõ/
nẽ ſe ꝯuertit dicẽs. Pr̃ reuerẽdiſſime. pater
piȷſſime. pr̃ miſericordiſſime. recõmẽdo vo
bis filiũ meũ dilectiſſimũ. Non ſitis ei cru/
delis. q2 cũctis eſtꝭ benign⁹. Pr̃ et̃nẹ mori
etur ne fili⁹ meus ihs. Nihil em̃ mali fecit.
Sed pr̃ iuſte ſi redẽptionẽ vultꝭ humani ge/
neris. ꝑ aliũ modũ obſecro faciatꝭ. oĩa nãq3
poſſibilia ſunt vob̃. Rogo vos pr̃ ſctiſſime
ſi placet vob̃ nõ moriat̃ fili⁹ meus ihs. libe
rate ipm de maĩb⁹ pctõꝝ. ⁊ reddite ipm mi/
hi. Ipe ꝓpter obedientiã vr̃am ⁊ reuerẽtia3
nõ ſe iuuat. Dereliq̇t ſeipm ⁊ tanq̃3 imbecil
lis ⁊ impotẽs eſt int̃ iſtos. Vñ vos illũ dñe
adiuuate. Hec ⁊ his ſil̃ia orabat dña cũ af/
fectu ſuo toto ⁊ conatu. ⁊ cũ magna amari/
tudine cordis ſui. Cõpatere nũc ei quã ſic
cernis afflictam.

Meditatio paſſionis xp̄i hora ṗma.
Capitulũ. lxxvij.

m Ane aũt tempeſtiue redierũt ṗnci/
pes ⁊ maiores ꝓpl̃i ⁊ fecerũt eũ liga/
ri man⁹ poſt tergum. dicẽtes. Veni
nobiſcũ latro. veni ad iudiciũ. hodie cõple
bunt̃ maleficia tua. mõ tua ſapia apparebit.
⁊ ducebãt eũ ad pylatũ. ⁊ ipe tanq̃3 inocens
ſequebat̃ eos cũ eſſet agn⁹ innocẽtiſſimus.
Cũ aũt mr̃ ei⁹. iohẽs ⁊ ſocie. (Nã ⁊ ipe ſum/
mo mane exierũt foras vt venirẽt ad eum)
occurrerũt ei in biuio ⁊ videntes eũ ſic vitu/
perabilit̃ ⁊ ſic enormit̃ a tanta multitudine
duci. q̃nto repleti ſunt dolore dici non poſ/
ſet. In iſto aũt mutuo ꝯſpectu fuit dolor ve
hementiſſim⁹ vtriuſq3. Nã ipe dñs multu3
affligebat̃ ex cõpaſſione quã hẽbat ad ſuos
⁊ maxie erga mr̃e3. Sciebat em̃ q2 ꝓpt̃ ipm
dolebãt vſq3 ad anĩe a corpe auulſionẽ. Cõ
ſidera ĝ ⁊ intuere diligent̃ ꝑ ſingula. Sunt
em̃ ꝑmultũ. imo ꝑmaxie cõpaſſiua. Ducit̃ ĝ
ad pylatũ. ⁊ ille mulieres a longe ſequunt̃.
q2 appropinq̃re nõ pñt. Accuſat̃ tũc ab illis
in multꝭ. ⁊ pylat⁹ ipm miſit ad herodẽ. He/
rodes ꝟo cupiẽs videre de ſuis miracul̃ ga/
uiſus eſt. ſed nec miraculũ ab illo hr̃e potu/
it. neq3 verbũ. Igit̃ ex hoc reputãs eũ ſtul/
tũ fecit in deriſione ipm indui veſte alba. ⁊
remiſit eũ pylato. Et ſic vide q̃liter nõ ſolũ
malefactor. ſed ⁊ ſtultus eſt ab oib⁹ illis re/
putatus. Ipe autẽ omĩa patientiſſime tole
rabat. Intuere etiã hic eum dũ ducit̃ ⁊ re/
ducitur. demiſſo vultu ⁊ verecunde incedẽ
tem. ⁊ omniũ clamores. cõuicia ⁊ ſubſanna
tiones audientem. ⁊ forte lapidum. ꝑcuſſio
nes ⁊ immundiciarũ aliarum fetores ſuſci
pientem. Et etiam matrem ⁊ ſuos intuere
diſcipulos cum indicibili merore a longe
ſtantes ⁊ inde ipſum ſequentes. Reducto
aũt eo ad pylatũ illi canes cũ audacia mag
atq3 ꝯſtãtia ꝓſequuntur ſuas accuſationes

Sed pylat⁹ cauſam mort̄ꝭ nõ inueniẽs in eũ.ipm dimittere nitebaꝶ. Dixit ergo Ipm corripiã ꝛ dimittã. O pylate tu dñm tuũ caſtigas.neſcis q̄d agis.qꝛ nec mortẽ nec flagella mereꝶ. Recte ageres.ſi te ad ſuũ nutũ corrigeres. Juſſit aũt eũ duriſſime flagellari. Spoliaꝶ ergo dñs.ꝛ ad columnã ligaꝶ ꝛ diuerſimode flagellaꝶ. Stat nud⁹ corã oĩbus iuuenis elegãs ꝛ verecũd⁹. ſpecioſus forma p̄ filijs hoĩm.ſuſcipit ſpurciſſimoꝛuꝫ flagella dura ꝛ doloroſa.caro illa innocẽtiſſima ꝛ tenerrima.mundiſſima ꝛ pulcherrima. Flos oĩs carnis ꝛ toti⁹ hũane nature. repleꝶ liuoꝛib⁹ ꝛ fracturis. Fluit vndiq̄ꝫ regius ſanguis de oĩb⁹ partib⁹ corpis. ſupaddiꝶ.reiteraꝶ ꝛ ſpiſſatur liuoꝛ ſup liuorem.et fractura ſup fracturaꝫ.q̄uſq̄ꝫ tam tortoꝛib⁹ q̄ꝫ inſpectoꝛib⁹ fatigatis ſolui iubeꝶ. Colũna aũt ad quã ligat⁹ fuerat veſtigia cruoꝛis oñdit ſicut in hyſtoꝛijs ꝯtineꝶ. Hic ergo eũ diligenꝶ conſidera p longã morã.ꝛ ſi hic nõ cõpateris coꝛ lapideũ puta te habere. Tũc impletũ ē q̄ꝺ ait Iſaias ꝓpheta. Uidimus inq̄t eũ.ꝛ nõ erat aſpect⁹.ꝛ reputauim⁹ eum q̄ſi leproſum ꝛ humiliatũ a deo. O dñe ieſu q̄s fuit ille tam audax ꝛ tã temerari⁹ qui te ſpoliauit.ꝛ q̄ illi audaciores q̄ te ligauerũt. ſed q̄ illi audaciſſimi q̄ te tam duriſſime flagellauerũt. Sed tu ſol iuſticie tuos radios ſubtraxiſti.ꝛ iõ facte ſũt tenebꝛe ac tenebrarũ ptãs. Oñes ſunt te potentiores. Amoꝛ tuus.ꝛ iniq̄tas nr̄a ſic te imbecillẽ fecerũt. Maledicta ſit tanta iniq̄tas ꝑ qua ſic affligeris. Soluto dño a colũna ducunt eũ ſic nudatũ ſic flagellatũ p domũ ſcrutãdo pro pannis q̄ ſparſim in domo ꝓiecti fuerũt ab expoliatoꝛib⁹. Intuere eũ ſic bene afflictuꝫ ꝛ trementẽ duriſſime. Erat eñ frig⁹ ſicꝫ dicit euãgeliũ. Cũ ſe vellet reueſtire ꝯtendũt quidã impijſſimi dicẽtes pylato. Dñe. Hic ſe facit regẽ. Ueſtiem⁹ eũ.ꝛ more regio coronem⁹. Et accipiẽtes q̄ndã clamidẽ ſericã rubeã ꝛ turpẽ.veſtierũt eũ ꝛ ſpinis coronauerunt. Cerne ḡ eũ in ſingulis actib⁹ ꝛ afflictionib⁹ ſuis.qꝛ oĩa facit ꝛ ſuſtinet q̄ ꝛ ipſi volunt.purpurã ſuſcipit.ſup caput ſpineã coronã poꝛtat.arundinẽ manu tollit.et ipſis genuflectentib⁹ ꝛ vt regẽ ſalutantib⁹ tacet ꝛ patientiſſime obmuteſcit. Cerne nũc i amaritudine coꝛdis.ꝛ maxime caput ipi⁹ plenũ ſpinis.arundine ſepe ꝑcutiꝶ. Et vide depſſo collo cũ doloꝛe tã magno acerbos ictus tunc ſuſcipit. Perfoꝛabãt nãq̄ꝫ caput ei⁹ ſacratiſſimũ acerbiſſime ille ſpine ac totũ madere faciebãt ſanguĩe. O miſeri quõ tremẽdũ adhuc apparebit vobis illud caput regale q̄ꝺ vos nũc ꝑcutitis. Illudebãt eñ ei tã q̄ꝫ regnare volenti ꝛ nõ valenti. Oĩa aũt ſuſtinet. qꝛ eoꝝ ſeuicia nimia erat. ſꝫ nec illis ſuffecerat q̄ꝛ ad maioꝛẽ illuſionẽ totam cohoꝛtẽ ꝯgregauerãt.ſed ꝛ corã ipſo pylato et toto ꝑplo adducũt eũ foras publice ſic illuſum ꝛ poꝛtantẽ ſpineã coronã ꝛ purpureuꝫ veſtimentũ. Cerne nũc ꝑ deo quõ etiã ſtat facie ad terrã demiſſa corã tanta multitudine vociferante ꝛ clamãte. Crucifige eum ꝛ inſup eũ deridente ꝛ inſultãte q̄i ſapiẽtiores eo fuerint.ꝛ quõ appareat q̄ꝛ ipſe ſe inſipienter habuerit ꝯtra ꝑ̄ncipes ꝛ phariſeos.q̄ ſic eũ aptari fecerũt ꝛ ad talẽ finẽ ꝑducunt. Et ſic nõ ſolũ doloꝛes ꝛ penas ſed etiã obpꝛobꝛia ſuſcipiebat ab eis.

Capitulũ.lxxviij.

Etit ḡ tota mľtitudo iudeoꝝ vt crucifigaꝶ. Et ſic ꝯdemnaꝶ a miſero iudice pylato. Nõ recoꝛdanꝶ bñficioꝝ ꝛ opeꝝ ei⁹.nec mouenꝶ ꝓpter innocentiã ei⁹. ꝛ q̄ꝺ crudele videꝶ nõ retractanꝶ ꝓpter afflictionẽ quã ei ꝑ̄us intulerũt.ſed gaudẽt ꝑ̄ncipes ꝛ maioꝛes q̄ꝛ intentionẽ prauã pfecerunt. Ridẽt ꝛ deridẽt eũ q̄ eſt verus deus ꝛ etern⁹.ꝛ moꝛtẽ accelerãt reduciꝶ int⁹.ſpoliatur purpura.ꝛ ſtat nud⁹ corã eis.ꝛ datur ei reueſtiendi licẽtia. Attẽde hic diligenꝶ ꝛ cõſidera ſtaturã ei⁹ in ſingulis partib⁹. ꝛ vt intime cõpatiarꝭ ꝛ ſimul paſcarꝭ. Auerte paulũper oculos a diuĩtate ꝛ eũ purũ hoĩeꝫ cõſidera.ꝛ videbis iuuenẽ elegantẽ. nobiliſſimũ ꝛ innocentiſſimũ ꝛ amãtiſſimũ.totũ autẽ flagellatũ.ꝛ ſanguine liuoꝛibuſq̄ꝫ reſperſum.pãnos ſuos vndiq̄ꝫ ꝓiectos ſparſim d̄ t̄ra colligere.ꝛ cũ q̄dã verecũdia reuerentia ꝛ ruboꝛe ſe corã eis q̄̄uis irridẽtib⁹ reueſtire ac ſi foꝛet oĩm infim⁹. derelict⁹ a deo ꝛ oĩ auxilio deſtitut⁹. Intuere etiã eũ diligẽter ꝛ pietate ac cõpaſſiõe mouearꝭ.nã mõ colligit vnã.mõ aliã.ꝛ corã illis ſe reueſtit. Redeas poſt ad diuĩtatẽ ꝛ ꝯſidera illã imẽſaꝫ eternã ꝛ incõphenſibilẽ ꝛ impatoꝛiã maieſtateꝫ incarnatã.ſe flectentẽ hũilꝶ.ad t̄rã inclinãtẽ ꝛ pãnos recolligentẽ ſe cũ reuerẽtia ꝛ ruboꝛe ſiľr veſtientẽ.ac ſi eẽt hõ viliſſim⁹.imo ſeruus empticius ſub iſtoꝛũ dominio ꝯſtitutus.et ab eis pro aliquo exceſſu coꝛrect⁹

etiā caſtigatus. Intuere etiā eum dīligent
⁊ humilitatē ei⁹ admirare. ⁊ eidē ꝯforma te
ipm̄. eiſdē etiā ꝯſideratiōib⁹ cōpatiens. In/
tuere potes eundē cū ad columnā ligat⁹ ſic
enormit̄ flagellat̄. ⁊ eo reueſtito ducūt eum
foras ne mortē vlteri⁹ differāt. Et tunc ve/
nerabile lignū crucꝭ longū ⁊ groſſum ⁊ mul
tū graue ponūt ſup̱ humeros ei⁹. qđ agnus
manſuetiſſim⁹ patient̄ ſuſcipit ⁊ portat. Et
vt dr̄ in hyſtoriȷ̇s opinio eſt crucē dn̄i. xv.
pedes habuiſſe in altū. ⁊ tūc ducit̄ ⁊ accele/
lerat̄. ⁊ obprobriȷ̇s ſaturat̄ vt ſup̄ i pn̄cipio
tactū fuit hora matutina. Duct⁹ aūt fuit fo
ras cū ſociȷ̇s ſuis duob⁹ vtiq̄ latronib⁹. Ec
ce hec eſt ſua ſocietas. O bone ieſu q̄ntā
verecundiā faciūt vobis iſti vrī amici. latro
nib⁹ vos aſſociāt. ſed ⁊ deteri⁹ faciūt q̄ cru/
cem vob̄ portandā imponūt. qđ de latroni
bus ipis nō legit̄. Vn̄ nō ſolū iuxta Iſaiā.
cū iniquis deputat⁹ eſt. ſed iniquoꝝ iniq̄or
Indicibilis eſt dn̄e patiētia vr̄a Cerne igit̄
hic eū bene. quō vadit curu⁹ ſubtus crucē
⁊ vehement̄ anhelat. Cōpatere ḡ ei q̄ntū po
tes in tot anguſtiȷ̇s ⁊ ludibrioꝝ renouatio/
nib⁹ poſito. Et q̄ vere meſta mr̄ eius ꝓpter
multitudinē gentiū ei appropinq̄re nō pote
rat nec videre iuit p̱ aliā viā breuiorē cū io/
hanne ⁊ ſociab⁹ ſuis vt alios p̄cedens ei ap
proximare valeret. Cū aūt extra portā ciui
tatis in ꝯcurſu viaꝝ eū habuit obuium. cer
nens eū oneratū ligno tā grandi. qđ primo
nō viderat. ſemimortua facta ē p̄ anguſtia.
nec verbū ei dicere potuit. nec dn̄s ei. q̄ ac/
celerat⁹ erat ab eis q̄ eū ducebāt ad crucifi
gendū. Vlteri⁹ aūt dn̄s ꝓcedens paꝝ poſt
ꝯuertit ſe ad mulieres flētes. ⁊ dixit eis. Fi
lie hierl̄m nolite flere ſuper me ſed ſup̱ voſ/
ipas flete ⁊c̄. ſicut in euāgelio pleni⁹ ꝯtinet̄.
Et in his duob⁹ locis apparēt veſtigia eccle
ſiaꝝ adhuc q̄ ibi facta ſunt in mēoriā hoīm
vt habui a fratre nr̄o q̄ vidit. q̄ etiā dicit q̄
mons caluarie vbi fuit xp̄s crucifixus ſta/
bat a porta ciuitatꝭ q̄ntū locus nr̄ a porta
ſcti Germani. Vn̄ nimis lōga portatio cru
cis erat. Cū ergo vlteri⁹ ꝓceſſiſſet ⁊ ita eſſet
fatigat⁹ ⁊ ꝯfract⁹ q̄ amodo portare nō poſ
ſet. crucē depoſuit. Illi aūt peſſimi differre
nolentes mortē ſuā. timētes ne ſn̄iam eius
reuocaret pylat⁹. q̄ oſn̄debat volūtatem di
mittēdi eū. cogerūt quendā crucē portare.
Ipm̄ aūt ſic exoneratū vt latronē ligatū ad
caluarie locū duxerūt. Nōne igit̄ hec que i

matutinali. p̄ma ⁊ tercia hora paſſus eſt vi
dent̄ tibi ſine iſta crucifixione vehemētiſſi/
mi doloris eſſe ⁊ amariſſimi ⁊ horrores val
de ſtupendi. Certe ſic puto ⁊ ad cōpaſſionē
faciētia motiua. q̄nimo valde inferētia paſ/
ſionē. Sic cōpleta vident̄ q̄ de his trib⁹ di/
cenda ſunt ad p̄ns. Videam⁹ ergo nūc que
ꝯtigerūt in crucifixione ⁊ morte. ſ. hora ſex
ta ⁊ nona. Poſtea videbim⁹ de his q̄ ꝯtige
runt poſt mortē. ſ. hora veſp̱tina ⁊ cōpleto/
riȷ̇.

Hora ſexta. Capl̄m. lxxix.

c Vm ḡ dn̄s ieſus ductu impioꝝ ad
caluarie locū fetidū p̱uenit. cōſpice/
re potes op̱arios malos vndiq̄ ne/
quiter op̱ari. His aūt toto mentis intuitu
te p̄ntem exhibeas. ⁊ intuere diligent̄ cun/
cta q̄ ſunt ꝯtra dn̄m tuū. ⁊ q̄ dicunt̄ ⁊ fiunt
ab ipo atq̄ p̱ ipm̄. Videas ḡ oculis mentꝭ
alios figere crucē in terrā. alios parare cla/
uos ⁊ martellos. alios parare ſcalas ⁊ alia
inſtrumēta. alios ordinare q̄s q̄d facere de
beat. ⁊ alios ipm̄ ſpoliare. Spoliat̄ etiā et
nudus eſt nūc tercia vice corā tota multitu
dine. renouant̄ fracture p̱ pānos carni ap/
plicatos. Nūc p̄mo mater ꝯſpicit filiū ſuū
ſicut captū ⁊ aptatū dolore mortis affligi.
Triſtat̄ etiā ſup̄ modū. ⁊ cū rubore q̄ videt
eū totalit̄ nudū. nā ⁊ ei nec femoralia dimi/
ſerūt. Accelerat ergo ⁊ approximat filio. am
plexatur ⁊ cingit eum capitis ſui velo. O in
quāta amaritudine eſt nunc aīa ſua. non
credo q̄ ei v̄bū dicere potuit. ſi amplius fa/
cere poſſet. vtiq̄ voluiſſet. ſed ampli⁹ nō po
tuit eū adiuuare. Eripit̄ enim filius ſuus
de manib⁹ eius furibunde ad pedē crucis.
Hic modū crucis diligent̄ attende. Po/
nunt̄ due ſcale. vna retrorſum ad brachiū
dextrū. alia ad ſiniſtrū brachium. ſuper q̄s
malefici aſcendūt cum clauis ⁊ martellis.
Ponit̄ etiā alia ſcala ex parte anteriori. at/
tingens vſq̄ ad locū vbi debebant pedes
affigi. Conſpice nūc bene ſingula. Compel
litur domin⁹ ieſus crucē aſcendere p̱ hanc
ſcalam paruā. Ipe autē ſine rebellione ⁊ cō
tradictione facit humiliter quicq̄d volūt.
Cū ergo in ſuperiori parte iſtius parue ſca
le p̱uenit ad crucem. renes vertit. ⁊ illa rega
lia aperit brachia. ⁊ extendens manus pul
cherrimas. in excelſū eas porrigit ſuis cru/
cifixoribus. Aſpicit in celum patri dicens.
Ecce hic ſum pater mi. vſq̄ ad crucem me

humiliari voluiſti.ꝑ amore ⁊ ſalute generꝭ
humani placet.accepto ⁊ ꝑ eis me tibi offe/
ro.q̄s dediſti mihi ⁊ frēs eſſe voluiſti.acce/
pta igiꞇ ⁊ tu pr̄ ⁊ deinceps placabilis eſto
mei amore ⁊ oīm maculas veteres abſter/
ge ⁊ elonga ab eis.me pro eis tibi offero pr̄.
Qui aūt retro crucē eſt.accipit manū eius
dexterā ⁊ eā fortiꞇ cruci affigit.Quo facto il
le q̄ eſt in latere ſiniſtro accipit manū ſini/
ſtram ⁊ trahit q̄ntū poteſt ⁊ extēdit ⁊ alium
clauū īmittit.ꝑcutit ⁊ cōfigit.Deſcēdūt poſt
hec de ſcalis ⁊ remouenꞇ oēs ſca'e.Pendet
dn̄s ex grauedine corpis deorſū trahentis
ſolū clauis infixis manibꝰ ſuſtentaꞇ.Nibi/
lominꝰ occurrit ⁊ aliꝰ.⁊ ꝑ pedes q̄ntū pōt
eū trahit.et eo ſic extento aliꝰ cōfigit eiꝰ pe/
des clauo duriſſimo. Sunt tn̄ q̄dā qui
credūt ꝙ nō hoc mō fuerat crucifixꝰ.ſ; cru/
ce extenta in ṫra.eū eleuauerūt ⁊ crucē fixe/
runt in terrā. Et ſi hoc magꝭ placet.ꝯſpi
ce quō ipm capiūt deſpicabiliꝭ ſic ribalduz
viliſſimū.⁊ ꝓſternunt ſup crucē in ṫra furi/
bunde.brachia ipiꝰ accipiētes.⁊ poſt violē
tam extenſionē cruci duriſſime affigentes.
Siſr ⁊ de pedibꝰ factū intuere q̄s traxerūt
q̄ntū violentiſſime potuerūt.Ecce crucifi/
xus eſt dn̄s ieſus.⁊ ſic i cruce extēſus ꝙ di/
numerari oīa oſſa eius poſſent.ſic ipe cōq̄/
riꞇ ꝑ ꝓphā.Fluunt vndiq; ſacratiſſimi ſan
guinis riuuli ex illꝭ magnis ſciſſurꝭ.Sicq;
anguſtatꝰ eſt ꝙ ſe mouere nō pōt niſi in ca/
pite.Illi tres claui ſuſtinēt totiꝰ corpis pō
dus.dolores acerbiſſimos tolerat.⁊ vltra
q̄s dici poſſit vl' cogitari affligiꞇ.Pendet in
ter duos latrones.vndiq; pene.vndiq; ob
probria.vndiq; cōuicia.Nā ſic coanguſta/
to a cōuicijs nō parcūt.Alij blaſphemant
dicētes.Vah q̄ deſtruis tēplū dei.Alij ve/
ro.ſeipm nō pōt ſaluū facere.⁊ alia dicunt
multa cōuicia.Si filiꝰ dei eſt deſcendat de
cruce vt credamꝰ ei.Sed ⁊ milites q̄ cruci/
fixerūt eū.diuiſerūt ſibi veſtimēra eiꝰ i ipiꝰ
pn̄tia.Et hec oīa dicunꞇ ⁊ fiūt pn̄te matre
ſua meſtiſſima.Cuiꝰ cōpaſſio multum au/
gmētat filio paſſionē.Et ecōtrario.ipſa cū
filio pendebat in cruce.et potiꝰ elegit mori
cū ipo q̄s ampliꝰ viuere.Vndiq; ſunt angu
ſtie.⁊ tormēta ſentiri poterant.narrari vero
nullatenꝰ poterāt.Stabat mr̄ iuxta crucē
filij ⁊ inter crucē eiꝰ ⁊ inṫ crucē latronis nō
auertebat oculos a filio.anguſtiabaꞇ vt ipe.
⁊ toto corde orabat ad pr̄em.dicēs.Pater
⁊ deꝰ eterne.placuit vobis vt filiꝰ meus cru
cifigereꞇ.nō eſt tempꝰ vt a vobis repetā.ſed
videtꝭ in q̄nta anguſtia eſt nūc aīa ſua.Ro
go vt mitigetis ei penā.ſi placet.Pater re/
cōmendo vobis filiū meū.Et filiꝰ ſilr̄ orat
pr̄em ꝑ ea.et tacite intra ſe dicebat.Pr̄ mi.
vides quō affligiꞇ mr̄ mea.Ego debeo cru
cifigi.nō ipa.ſed mecū eſt in cruce.Sufficit
crucifixio mea.q̄ totius ꝑpl'i porto pctā.ipa
nihil tale mereꞇ.Vides eā deſolatam.tota
die merore ꝯfectā.Recōmēdo eā tibi.dolo/
res eiꝰ tolerabiles facias.Erāt autē iuxta
crucē cū dn̄a iohes ⁊ magdalena ⁊ due ſo/
rores dn̄e.ſ.maria iacobi ⁊ ſalome.⁊ forte ēt
alie.Et de his ſimꝰ cōtenti in hoc nr̄o tra/
ctatu.que oēs ⁊ maxīe magdalena dilecta
ieſu diſcipula vehementꞇ flebant.Nec ō ſuo
dn̄o dilecto ac magiſtro poterāt conſolari.
Cōpatiebanꞇ dn̄o ⁊ dn̄e ⁊ ſibiipis.Sepe
renouabaꞇ eis dolor.q2 ſemp eis renoua/
baꞇ cōpaſſio.cū in cōuicijs vel in factis ſuo
dn̄o noua paſſio addebaꞇ.

Meditatio paſſionis dn̄i hora nona Capitulū.lxxx.

D Ominꝰ aūt in cruce pendēs.vſq; ad
exitū ſpūs nō fuit ocioſus.ſed facie
bat ⁊ docebat vtilia.ꝑ nob. Vnd
dixit ſeptē ṽba q̄ ſcripta repiunꞇ in euange
lio. Primū fuit in ipo crucifixiōis actu.
cū orauit ꝑ ſuis crucifixoribꝰ di.Pr̄ igno/
ſce illis q2 neſciūt q̄d faciūt.O ṽbū ma/
gne patiētie magniq; amoris indiciū ꝓſtat.
⁊ etiā fuit indicibilis caritatꝭ. Scdm̄ fu
it ad mr̄em cū dixit.Mr̄.ecce filius tuus.⁊
ad iohem.ecce mr̄ tua.Nō vocauit eā ma/
trē.ne ꝑ amoris vehementꝭ teneritudīe am
pliꝰ ipa doleret. Terciū fuit ad latronem
penitentē cū dixit.Hodie mecū eris in pa/
radyſo. Quartū fuit Hely hely lama.⁊c̄.
hoc eſt deus meꝰ.deꝰ meus.vt q̄d dereliq̄/
ſti me.q.d.pr̄ tantū dilexiſti mūdū vt me ꝑ
ipo tradidiſti.⁊ dereliquiſſe me videris.
Quintū fuit cū dixit.Sitio.In q̄ ṽbo fuit
magna cōpaſſio mr̄is ⁊ ſociarū eiꝰ ⁊ iohis.
Et illis peſſimis magna fuit leticia.Nā li/
cet exponi poſſet ꝙ ſitiebat aīaꝝ ſalutē.tn̄
in ṽitate ſitiuit.q2 ſanguis effuſiōe erat to/
tus exiccatꝰ intꝰ ⁊ ēt arefactꝰ.Et cū illi ma/
ligni cogitare nō poſſent in quo eum plus
nocerent.tamē vexandi nouam materiam
acceperūt.Vn̄ dederūt ei bibere acetū mi/
xtū cū felle.Maledictꝰ eorum furor.quia

ptinax ꝛ q̄ntū poterāt nocuerūt. Sextū ꝟbum fuit Conſūmatū eſt.q.d. Pr̄ obediē tiā quā mihi dediſti pfecte cōpleui. Adhuc pr̄ etiā q̄cq̄d vis mihi filio tuo p̄cipe.parat⁹ ſum q̄cq̄d reſtat vlteri⁹ adīplere. Ego eī in flagello parat⁹ ſum. ſed totū qđ de me ſcri/ ptū eſt.ꝯſummatū eſt. Si tibi placet pr̄.re uoca me mō tibi. Et pr̄ ad eū. Ueni dilectiſ ſime fili mi.oīa bene feciſti.nolo ꝙ ampliuſ anxieris. Ueni qꝛ in ſinu meo ꝛ int̄ brachia mea te ſuſcipiam. Et extūc languere cepit mō morientiū.mō claudēdo oculos.modo aperiēdo.ꝛ caput inclinare.mō in vnā ptez mō in aliā.deficientib⁹ oīb⁹ virib⁹. Tandez addidit ſeptimū ꝟbum cū clamore valido ꝛ lachrymis pr̄i dicēs. Pr̄ in man⁹ tuas cō mendo ſpm̄ meū. Et hec dicēs emiſit ſpm̄. inclinato capite ſup pect⁹ ꝟſus pr̄em. q̄i gra tias agēs ꝙ ipm reuocabat ꝛ tradēs ei ſpi/ ritū ſuū. Ad hūc clamorē ꝯuerſus fuit cen/ turio q̄ ibi erat.ꝛ dixit. Uere filius dei erat iſte.audiēs ꝙ clamās expiraſſet. Nā alÿ ho mines cū moriunt̄ clamare nō p̄nt.ꝛ ido in eū credidit. Fuit aūt ita magn⁹ ille clamor ſicͣ a ſapiētiſſimo viro intellexi. ꝙ vſq3 in in/ fernū fuit audit⁹. O q̄lis tūc erat aīa mr̄is cū ſic penoſe videbat eū deficere.languere. lachrymari ꝛ mori. Credo ꝙ vl̄ ꝓpter angu ſtiarū multitudinē abſorta erat.ꝛ q̄i inſenſi bilis facta.vl̄ ſemimortua facta eſt.nunc q̄/ dē multomagꝭ q̄3 cū obuiauit ei crucē por/ tanti. Quid tūc magdalena fidelis ꝛ dilecta diſcipula. Quid iohēs p̄ oīb⁹ dilect⁹. Quid alie due ſorores dn̄e faciebāt Sed q̄d face re poterāt.replete erāt amaritudine.cōple/ te dolorib⁹.inebriate abſinthio.irremedia/ bilit̄ oēs flebāt. Ecce ḡ pendet dn̄s in cruce mortu⁹.redit tota multitudo. remanet mr̄ meſtiſſima cū illis q̄ttuor.ponūt ſe ad ſedē/ dū iuxta crucē.ꝯtēplant̄ dilectū ſuuz.expe/ ctant a dn̄o auxiliū.quō ipm rehabere ꝛ ſe/ pelire tunc valeāt. At tu ſi ꝯtēplat⁹ bn̄ fue ris dn̄m tuū.ꝯſiderare potes ꝙ a planta pe dis vſq3 ad verticē nō eſt in eo ſanitas.nō ē in eo mēbrū.nec ſenſus corpis q̄ ſūmā affli ctionē infirmitatē ſeu paſſionē nō ſenſerit.

Habes ḡ q̄ de crucifixione ꝛ morte i ſex/ ta ꝛ nona hora ꝯtigerūt.q̄ modicitati mee. vel tue ruditati ſcribēda vident̄ ad p̄ns.tu aūt ſtudeas deuote fidelit̄ ꝛ ſollicite his oī/ bus inherere.nunc de his q̄ poſt mortē cō/ tigerunt dicam⁹.

De apertione lateris chriſti. Ca.lxxxi.

Commorātib⁹ ḡ ꝛ ſedeutib⁹ reueren da dn̄a nr̄a Maria atq3 iohē.mag/ dalena et ſororib⁹ mr̄is dn̄i ab vna parte ꝓpe crucē.ꝛ aſpiciētib⁹ q̄i ſine intmiſſi one dn̄m ihm pendentē ſic in cruce inter la trones.ſic nudū.ſic afflictū. ſic mortuū.ꝛ ſic ab oīb⁹ derelictū.ecce armati ml̄ti veniebāt a ciuitate ꝟſus eos.q̄ mittebant̄ vt ipis cru cifixis crura frāgerēt.occiderēt eos ac ſepe lirent.ne corpa in cruce pendētia ī magno die ſabbati remanerēt. Tunc dn̄a ꝛ oēs ſur gunt ꝛ aſpiciūt ꝛ vidēt eos.ꝛ neſciūt q̄d hoc eſſe poſſit. Renouat̄ dolor. timor ꝛ tremor creſcit. Multū quidē dn̄a timet ꝛ neſcit q̄d faciat.ꝛ ꝟtens ſe ad filiū mortuū.dixit. Fili mi dilectiſſime q̄re redeūt iſti. Quid facere ampli⁹ tibi volūt. Nōne te occiderunt. Fili mi putabā eos ſatiatos eſſe de te.ſed vt vi/ deo adhuc te mortuū pſequunt̄. Fili mi ne ſcio q̄d faciā.te defēdere a morte n̄ potui.ſ3 veniā ꝛ ſtabo iuxta crucē tuaz ad pedes tu/ os. Fili mi roga pr̄em tuū vt eos tibi placa biles faciat.ego aūt ꝙ potero faciā. Et oēs tunc q̄nq3 flentes iuerūt ꝛ appoſuerūt ſe aū crucē dn̄i ieſu. Appropinquāt aūt illi cū fu/ rore ꝛ ſtrepitu magno. ꝛ videntes latrones adhuc viuere.frangūt eis crura ꝛ ipos occi dunt.deponūt ꝛ in aliquā foſſaz velocit̄ il/ los proÿciūt. Redeūtib⁹ aūt ipis ꝟſus do/ minū ihm.timēs mr̄ ne ſil̄r faciāt cum filio ſuo.tacta dolore cordis intrinſecus cogita uit ad arma ſua currere.ſ.ad hūilitatē inna tā ꝛ genib⁹ poſitꝭ ꝛ brachÿs cancellatis vul tu lachrymabili ꝛ voce rauca.ſic eos alloq̄/ tur dicēs. Uiri frēs rogo vos ꝓpter deū al/ tiſſimū ne ampli⁹ me vexare velitis in dile/ ctiſſimo filio meo. Ego em̄ ſum meſtiſſima mr̄ ei⁹.ꝛ ſcitꝭ frēs ꝙ nunq̄3 vos offendi.nec iniuriā aliquā vobis feci.ꝛ ſi fili⁹ me⁹ viſus eſt vob̄ ꝯtrari⁹.ipm pemiſtis ꝛ ego vob̄ re/ mitā oēm iniuriā ꝛ offenſaz.ꝛ mortem filÿ mei. Hāc tn̄ miſcđiam mecū facite. ne ipm ꝯfringatꝭ.vt ſaltē integrū valeaz tradere ſe/ pulture.nō expedit vt ei⁹ crura frāgant̄.vi/ detis em̄ ꝙ iā mortu⁹ eſt ꝛ migrauit. Hora em̄ eſt poſtq̄3 diſceſſit. Johēs ꝟo ꝛ magda/ lena ꝛ ſorores mr̄is dn̄i ſtabāt genuflexi cū ea ꝛ amariſſime oēs flebāt. O dn̄a q̄d eſt qđ agitis.ad pedes nephādiſſimorū ſtatis.ibi oratis inexorabiles.pietate creditꝭ flectere crudeliſſimos ꝛ impÿſſimos et humiliare

ſuꝑbos. Abbomīatio eſt ſuꝑbis hūilitas.
incaſſum laboratꝫ. Unus aūt longinꝰ noīe
tunc impiꝰ ⁊ ſuꝑbꝰ ſed poſt ꝯuerſus ⁊ mar/
tyr ⁊ ſctūs. porrigens lanceā de longe. eorū
p̄ces ⁊ rogamina ꝯtēnens. latꝰ dn̄i ihū dex
trū vulnere grādi aperuit. ⁊ exiuit ſanguis
⁊ aqua. Tunc mr̄ ſemimortua cecidit inter
brachia magdalene. Johēs ꝓ dolore vr/
gente. aſſumpto vigore inſurgit ꝯ illos di/
cens. Uiri neq̄ſſimi. q̄re hanc impietatē fa/
citis. Nōne videtis ꝙ mortuꝰ eſt. vultꝫ etiā
mr̄em eiꝰ meſtiſſimā occidere. diſcedatꝫ. q̄
nos eū ſepelie mꝰ. Tunc illi ſic deo placuit
diſceſſerūt. Excitat̄ aūt dn̄a ſurgens q̄ſi eui
gilans q̄rens q̄d ſit de dilecto filio ſuo. Re
ſpondent ei. nihil eē factū de eo. Poſtea ſu/
ſpirat ⁊ anxiat̄ ⁊ reſpicit filiū ſuū vulneratū
dolore mortꝫ atterit̄. Uides q̄tiēs mortua
eſt hodie. totiens certe. q̄tiēs ꝯtra filiū ſuuz
videbat fieri nouitatē. Un̄ vere impletū eſt
in ea qđ ſibi dixerat ſymeon Tuā inq̄t ipiꝰ
aīam gladiꝰ ꝑtranſibit. Sed nunc vere filij
corpꝰ ⁊ mr̄is aīam huiꝰ lancee gladius ꝑfo
rauit. Ponūt aūt oēs ſe iterū ad ſedendū
iuxta crucē. quid facere debeāt neſcientes.
Corpꝰ eīn deponere ⁊ ſepelire nō pn̄t. q̄ vi
res nō hn̄t ſufficiētes. nec inſtrumēta quibꝫ
deponere ip̄m pn̄t. Recedere āt ſic eo rema
nente nō audent. ⁊ diu ſic remanere nocte
appropinq̄nte nō valent. Uides in q̄nta ꝑ/
plexitate ſunt. O deꝰ benigne. quō ꝑmittis
tuā ex oībꝫ electā mundi ſpeculū reclina/
toriū vr̄m ſic tribulari. Tempꝰ aūt eſſet vt
aliq̄ntulū reſpiraſſet.

Hora veſpertina meditatio. Ca. lxxxij

i Terū aūt vident alios plures ꝑ viā
venientes. q̄ erant ioſeph ab arima
thia ⁊ nicodemꝰ. ducētes ſecū alios
portātes inſtrumēta quibꝫ corpꝰ deponāt
de cruce. ⁊ portabāt q̄ſi centū libras myrrhe
⁊ aloes. ⁊ veniebant ad ſepeliendum dn̄m.
Tunc ſurgūt oēs cū timore magno. O deꝰ
quāta eſt iſta afflictio hodie. Circūſpiciens
aūt iohēs dixit. Ego cognoſco ibi ioſeph ⁊
nicodemū. Tunc dn̄a reſumptꝫ viribꝫ dicit
Bn̄dictus deꝰ nr̄ qui mittit nob̄ auxilium.
memor fuit nr̄i. ⁊ non dereliq̄t nos. Fili oc/
curras eis. Uadit ꝑ iohēs eis obuius velo
citer. ⁊ attingētes ſe adinuicem amplexant̄
cū fletu magno. nō valentes ꝑ magnā horā
adinuicē ſibi loq̄. ex cōpaſſiōis teneritudi/
ne ⁊ habundātia fletus ⁊ dolorꝫ. poſtea ve/
niunt aduerſuſ crucē. Querit ioſeph q̄ ſint
ibi cū dn̄a. ⁊ q̄d ſit de alijs diſcipul̄. Dicit il
li iohēs iſtas q̄ ibi ſunt De diſcipul̄ aūt rn̄/
det ſe neſcire. q̄ nullus ibi fuit hodie. Que
rit etiā de his q̄ circa dn̄m facta ſunt. ⁊ nar/
rat ei iohēs ꝑ ſingula. Cū aūt fuerūt ꝓpe lo
cum. genuflectentes ⁊ flentes adorauerūt
dn̄m Applicātes āt recepti fuerūt reuerent̄
ꝑ dn̄am ⁊ alias ſocias genuflexis inclinan/
tes vſq3 ad terrā. Silr̄ ipi genuflectentes
cū ploratu magno. ſic ſteterūt ꝑ longā horā
Tandē dn̄a dicit. Bn̄ facitis hn̄tes memo
riā mgr̄i vr̄i. q̄ multuz vos dilexit. ⁊ fateor
ꝙ in aduētu vr̄o viſum eſt mihi nouā oriri
lucez. Neſciebamꝰ eīn q̄d facere deberemꝰ.
dn̄s vobis retribuat. Et illi. Dolemꝰ ex to
to corde nr̄o de his oībꝫ q̄ ꝯtra eū facta ſūt
Preualuerūt eīn impij ꝯtra iuſtū. libent̄ eū
eripuiſſemꝰ de tāta iniuſticia ſi potuiſſemꝰ.
ſaltē hoc modicū obſequiū dn̄o ⁊ mgr̄o no
ſtro p̄ſtabimꝰ. Surgētes ꝑ parauerunt ſe
ad deponendū corpus ihū. Tu aūt vt alijs
locꝫ dixi tibi diligent̄ ⁊ moroſe modū depo
ſitōis attende. Ponunt̄ due ſcale a lateribꝫ
crucis oppoſite. Joſeph aſcēdit ſuꝑ ſcalā la
teris dextri. ſatagit extrahere clauū ipiꝰ ma
nus. Sed difficile eſt hoc. q̄ clauꝰ groſſus
⁊ longus eſt in ligno valde cōfixus. et ſine
magna ſuppreſſione manꝰ dn̄i nō videt̄ poſ
ſe fieri. ſed nō eſt vis. q̄ fidelit̄ facit. ⁊ domi
nus totū acceptat. Euulſo illo. iohēs ānu/
it ioſeph dictuz clauum ſibi porrigi. ne ip̄m
dn̄a videat. Deinde nicodemꝰ aliū extra/
xit manus ſiniſtre. ⁊ clauū ſimilit̄ dat iohā/
ni. Deſcendit nicodemꝰ ⁊ iuit ad clauū pe/
dis. Joſeph vero ſuſtentabat corpus dn̄i.
Felix quippe ip̄e ioſeph q̄ corpus dn̄i me/
ruit ſic amplexari. Tunc pendentē manum
dexterā dn̄a ſuſcipit reuerent̄. ponit ad vul
tum ſuū. intuet̄ ⁊ oſculat̄ cū lachrymis vali
dis ⁊ ſuſpirijs doloroſis. Euulſo aūt clauo
pedū. pauliſper deſcēdit ioſeph. ⁊ oēs ac/
cipiunt corpus dn̄i ⁊ ponūt in terraz. Dn̄a
ſuſcipit caput cum ſcapulis in gremio ſuo.
Magdalena vero pedes apud q̄s tantaz
grām olim inuenerat. Alij circūſtant. oēs
faciunt planctū magnū ſuꝑ eū. oēs enim
plangunt eū q̄ſi vnigenitū amariſſime.

Hora cōpletorij. Cap. lxxxiij

p Oſt aliquā morulā cum nox appro
pinquaſſet rogat ioſeph dn̄am vt ꝑ
mittat eum volui linthea minibus

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA POZNAŃ

⁊ ſepeliri. ip̄a ꝯtendebat dicēs. Nolite ami ci mei tā cito filiū meū accipe. vel me cū ip̄o ſepelite. Flebat aūt lachrymis irremedia bilibꝫ. Aſpiciebat vulnera manuū ⁊ lateris. modo vnū. mō aliud. Aſpiciebat vultū eiꝰ ⁊ caput. ⁊ videbat ſpinaꝝ puncturas. depi lationē barbe. faciē ex ſputis ⁊ ſanguine de turpatā. ⁊ caput tonſuꝫ. ⁊ de fletu ⁊ aſpectu nō poterat ſatiari. Legit᷑ aūt in quadā ſcri ptura ꝙ dn̄s deuote ſue reuelauit ꝙ ip̄e ton ſus fuit capillis ⁊ depilatꝰ barba. ſed euan geliſte nō ſcripſerūt oīa. Et q̄dē ꝙ ip̄e fu it tonſoratꝰ. neſcio ꝓbare ꝑ ſcripturā. Sed de depilatiōe barbe pōt ꝓbari. Dicit enim Hieremias in ꝑſona dn̄i. Corpꝰ meū dedi ꝑcutientibꝫ. ⁊ genas meas vellentibꝫ. Vnd̄ ip̄a mr̄ hec fidelit᷑ aſpiciebat ⁊ moroſe vide re volebat. Tardāte aūt hora dic̄ Iohēs. Dn̄a ꝯdeſcendāꝰ ioſeph ⁊ nicodemo ⁊ ꝑmit tamus aptari et ſepeliri corpus dn̄i nr̄i. q2 ꝓpter nimiā morā poſſent pati calūniā a iu deis. Ad hanc vocē tanq̄ꝫ grata ⁊ diſcreta. ⁊ cogitans ꝙ ipi iohi cōmiſſa eſt ꝑ filiū. nolu it ampliꝰ ꝯtendere. ⁊ ſignans ⁊ benedicens cū ꝑmiſit aptari ⁊ inuolui. Tūc iohēs ⁊ ni codemus ⁊ alij ceperūt inuoluere corpus ⁊ aptare cū lintheaminibꝫ vt mos erat iude is. Dn̄a tn̄ ſemꝑ tenebat caput ipiꝰ in gre mio ſuo qd̄ ſibi reſuauit aptādū. ⁊ magda lena pedes. Cū ergo venerūt ad crura ꝓpe pedes. dicit magdalena. Rogo vos vt ꝑmit tatis me aptare pedes apud q̄s ſum miſeri cordiā cōſecuta. Quibꝫ ꝑmittentibꝫ illa pe des ip̄os tenebat. ⁊ videbat᷑ deficere p̄ do lore. ⁊ q̄s alias lachrymis cōpūctiōis riga uit. nūc multo magis vndis lachrymaꝝ do loris ⁊ cōpaſſionis largit᷑ lauit. Aſpiciebat pedes ſic vulneratos. ꝑforatos. deſiccatos ⁊ ſanguiātos. amariſſime multū flebat. Nā vt veritas de ip̄a ꝑhibuit teſtimoniū. dile xit multū. ⁊ ideo fleuit multuꝫ. ⁊ maxie in h̄ vltimo obſequio mgr̄i et dn̄i ſui. ſic afflicti. ſic flagellati. ſic vulnerati. ſic mortui. ⁊ in ni hiluꝫ ſic redacti. Vix cor ſibi in corꝑe ſtare poterat p̄ dolore ſed bn̄ cogitari poteſt ꝙ ſi poſſet. libenter ad pedes dn̄i ſui expiraſſet. Nō videbat remediū doloris nec ꝯſueue rat ei in talibꝫ obſequi. Nouū ⁊ vltimuꝫ eſt hoc obſequiū qd̄ ei nunc p̄ſtat. ⁊ in h̄ p̄ſtan do amaricat᷑ aīa ſua. q2 nō pōt illud face re vt vellet intime. ⁊ deceret. Vellet em̄ to tum corpꝰ lauare. vngere ⁊ bn̄ aptare. ſꝫ nō

eſt tempꝰ ⁊ locꝰ. Nō em̄ poterat plꝰ. hō po terat aliud. facit qd̄ pōt. ſaltem pedes lauit cū lachrymis. tandeꝫ deuote abſtergit am plexatur. deoſculat᷑. inuoluit ⁊ aptat fidelit᷑ quantū meliꝰ nouit ⁊ poteſt. Sic ḡ aptato corꝑe. reſpiciunt ad dn̄am vt ip̄a cōpleat. ⁊ oēs planctū reincipiunt. Tūc ip̄a videns ꝙ ampliꝰ differre nō pōt. Ponit vultū ſuꝑ faciē dulciſſimi filij ſui. ⁊ dicit. Fili mi ī gre mio meo te mortuū teneo. durum eſt valde diuortiū mortis tue. Iocūda ⁊ delectabil᷑ fuit inter nos cōuerſatio. ⁊ ſine q̄rela et of fenſa fuimꝰ inter alios. Quis tu dulciſſime fili mi vt nocens ſis mō occiſus. Fideliter fili mi ſuiui tibi ⁊ tu mihi. ſed in hac pugna tua doloroſa. nec pat᷑ tibi auxiliari voluit. nec ego potui Tu teip̄m dereliq̄ſti propter amorē generis hūani. qd̄ redimere voluiſti Dura penoſa ⁊ nimis penoſa eſt iſta redē ptio. de qua gaudeo ꝓpter ſalutē hoim. Sꝫ in tuis doloribꝫ ⁊ morte tua multū affligor vehement᷑. q2 ſcio ꝙ nūq̄ꝫ peccaſti et ſine cā tam amare occiſus es. tā morte turpiſſima Modo ḡ fili mi diſiūcta eſt nr̄a ſocietas. et me a te nūc oportet ſeꝑari. Sepeliā ergo te ego mr̄ tua meſtiſſima. Sed poſtea q̄ ibo. Vbi etiaꝫ morabor fili mi. Quō ſine te vi uere poſſim. Tecū ergo libentius ſepelirer vt vbicūq̄ꝫ eſſes. ego ſimilit᷑ eſſem tecū. Sꝫ ex quo nō poſſum corꝑe. ſepeliar tamē men te. aīam meā in tumulo ſepeliā cum corꝑe tuo. eā tibi dimitto. eā tibi cōmendo. O fili mi q̄ꝫ anxia eſt ſeꝑatio iſta. Et iterum ex ha bundātia lachrymaꝝ. multo meliꝰ lauit fa ciē filij. q̄ꝫ magdalena pedes. Abſtergit au tē faciē eius ⁊ deoſculās os ⁊ oculos eiꝰ. in quodā ſudario caput ip̄m inuoluit ⁊ diligē ter aptauit. Tandē iterū benedixit ⁊ ſigna uit eū. Et tunc oēs adorātes eū flexis ge nibꝫ ⁊ pedes eiꝰ deoſculātes. accipiūt ⁊ por tant ad monumentū. Dn̄a tenebat caput ⁊ ſcapulas. magdalena pedes. Reliq̄ vero ſta bant in medio. Erat ꝓpe locū crucifixionis ſepulchrū quātū eſt longitudo eccl'ie nr̄e vl᷑ circa ī qua ſepelierūt eū reuerent᷑. flexis ge nibꝫ ⁊ cū fletibꝫ magnis ⁊ ſingultibꝫ ⁊ ſuſpi riis crebris ⁊ multis. Quo ſepulto mr̄ iterū bn̄dicit amplexat᷑ eū et ſtat ſuꝑ dilecto filio ſuo. Sed eleuātes eam poſuerūt magnuꝫ lapidē ad oſtiū monumēti. De hoc monu mento dicit Beda. ꝙ fuit domꝰ rotunda de ſubiacente rupe exciſa. tante altitudinis vt.

vix hõ manu extenta culmẽ poſſet attinge/
re. introitũ habẽs ab oriente. in parte vero
aquilonari locꝰ dñici corpis de eadẽ petra
factꝰ eſt. ſeptẽ pedes hñs longitudinis.

Meditatio poſt cõpletoriũ.

Caplm. lxxxiiij

V Olens aũt ioſeph redire in ciuitatẽ
poſt officiũ ſic cõpletũ. dicit domiñe.
Dña mea ego vos depcor ꝓpt deuz
⁊ ꝓpter amorẽ filij vr̃i ⁊ mgr̃i mei ſi placet vt
diuertatis in domũ meã. ſcio eñ ꝙ domuz
ꝓpriã nõ habetꝭ. vtamini mea vt vr̃a. q̃a oĩa
mea vr̃a ſunt. Silr̃ ⁊ nicodemꝰ. O q̃lis cõ
paſſio. Regina celi nõ habꝫ vbi caput ſuuz
reclinat. ⁊ hos dies lugubres ⁊ viduitatis
ſue ſub aliẽo tecto ducere oportebit. Uere
dies viduitatis ſunt iſti. qꝛ dñs ihs erat ei
filiꝰ ⁊ ſponſus. pr̃ ⁊ mr̃. ⁊ oĩe bonũ. ⁊ oĩa
ſimul eo mortuo ꝑdidit. Uere vidua eſt et
derelicta. ⁊ q̊ diuertat nõ hꝫ. Tũc ipa ſe in/
clinans hũilir ⁊ gr̃as agens. rñdit ſe eſſe cõ
miſſam iohi. Quibꝫ iohes adhuc eã rogan
tibꝫ rñdit ꝙ volebat eã ducere in montẽ ſy/
on in domuz in qua mgr̃ cenauit heri ſero
cũ diſcipul. ⁊ ibidẽ ſtare cũ ea volebat. Illi
ṽo inclinãtes ſe dñe. ⁊ adorãtes ſepulchrũ
abierunt. Et iſti vt euãgeliũ dicit remanſe
runt ſedentes ꝯtra ſepulchꝝ. Appropin/
quãte aũt nocte dicit iohes dñe. Nõ eſt ho
neſtũ hic nimis morari vel de nocte in ciui
tatẽ redire. ⁊ iõ ſi vobis placet dña receda/
mus. Tunc dña ſurgẽs ⁊ genuflectẽs ad ſe
pulchrũ amplexat. bñdicenſq; ſepulchꝝ di
cit. Fili mi nõ poſſuz amplꝰ ſtare tecũ. ego
recõmendo te pr̃i tuo. Sublevatis ẽt ocul
in celũ dicit cũ lachrymis ⁊ affectu magno.
Pater etne. recõmendo vobis filiũ ⁊ meaz
aiam quã dimitto. Et recedere tũc ceperũt
Cũ aũt venerũt ad crucẽ. ibi genuflexit ipa
⁊ adorauit crucẽ dicẽs. Hic req̃euit filiꝰ me
us. ⁊ hic eſt p̃cioſiſſimꝰ ſanguis eiꝰ. Silr̃ et
oẽs fecerũt. Cogitare nãq; potes ꝙ ipa ꝓ
ma fuit q̃ crucẽ adorauit. Exinde recedunt
ṽſus ciuitatẽ. ⁊ ꝑ viã ſe ſepe ṽtebat retroſpi
ciens. Cũ aũt fuerũt in loco vltra quẽ ſepul
chrũ ⁊ crucẽ amplꝰ videre nõ potuerũt. ver
tit ſe. iclinauit. genuflexit ⁊ deuotiſſime ad/
orauit. ſilr̃ ⁊ oẽs fecerũt. Appropinq̃ntes
ad ciuitatẽ ſorores dñe. velauerũt eã tanq̃
viduã. coopientes q̃ totũ vultũ ſuuz. ⁊ p̃ce/
debant. Dña aũt int iohẽm ⁊ magdalenaz
ſeq̃bat meſtiſſime ſic velata. Tũc magdale/
na volens in ingreſſu ciuitatꝭ ſumere viã q̃
ducit ad domũ ſuã. ⁊ illuc eos ducere. ꝓui/
dit ſibi ante. ⁊ dic̃. Dña mea p̃cor vos amo
re mgr̃i mei vt eamus ad domũ nr̃am. ⁊ ibi
meliꝰ ſtabimꝰ. ſcitis eĩ quõ libent veniebat
ad eã. Ipa vr̃a eſt ⁊ oĩa mea vr̃a ſunt. Ro
go vt veniatꝭ. Et hic plangere inceperunt.
Dña aũt tacente ⁊ annuẽte ṽſus iohẽm ad/
huc illa rogat iohẽm. Ipe vero rñdit. De/
centiꝰ eſt vt eamꝰ vſq; montez ſyon. ⁊ marie
qꝛ ſic rñdebamꝰ amicꝭ nr̃is. tu potiꝰ venias
cũ ea. Tunc magdalena rñdit Bene ſcis ꝙ
veniã cũ ea q̊cunq; ierit. ⁊ nunq̃ dimittã eã
Intrantibꝫ aũt illis ciuitatẽ. ꝯcurrunt vn/
diq; ṽgines ⁊ matrone bone cuz ꝑpendere
eam potuerũt ⁊ aſſociãt eã ꝑ viã ꝯſolando.
ſed magnꝰ vtiq; fit ploratꝰ. ſed ⁊ boni hoĩeſ
cõpatiebant eidẽ ꝑ q̊s tranſibãt ⁊ mouebã
tur ad fletũ. dicentes. Certe magna iniuſti/
cia eſt facta hodie ꝑ p̃ncipes nr̃os. ꝯtra fili
um iſtiꝰ dñe. ⁊ deꝰ ꝓ eo magna ſigna oſten/
dit. caueãt q̊d fecerint. Cũ autẽ venerũt ad
domũ. tũc ipa ſe vertens ṽſus dñas. ⁊ gra/
tias agens deuotiſſime inclinauit. Ipe ṽo
inclinãtes ſe ⁊ genuflectẽtes oẽs ceperũt
facere planctũ magnũ. Intrauit g̊ dña do/
mũ ⁊ magdalena. ⁊ due ſorores ſue. Iohã/
nes vero ponẽs ſe ſup oſtio. rogauit oẽs
vt redirent ad domos ſuas. qꝛ tarda hora
erat. ⁊ gr̃as agens eis. oſtiũ ille clauſit. Tũc
dña ꝑ domũ circũſpiciens ſic dicebat. Fili
mi dulciſſime vbi es. qꝛ hic te nõ video. O
iohes vbi eſt filiꝰ meus. O magdalena vbi
eſt pr̃ tuus q̃ te ſic tenerrime diligebat. O
dilecte ſorores vbi eſt filiꝰ noſter. Receſſit a
nobis gaudiũ noſtrũ. dulcedo nr̃a. ⁊ lumẽ
oculorũ noſtrorũ. Receſſit autez cũ magna
anguſtia. vos audiſtis. Et hoc eſt q̊d mihi
magis auget dolorẽ. qꝛ receſſit totus affli/
ctus. totus laceratꝰ. totꝰ anxius ⁊ ſitibun/
dus. coactus. opp̃ſſus ⁊ violentꝰ. nec ei po/
tuimus in aliq̊ ſubuenire. oẽs reliquerũt
eum. ⁊ pater eiꝰ oĩpotẽs deꝰ noluit euz iu
uare. Et q̃cito facta ſunt. iſta vos vidiſtis.
Cuius vnq̃ vl ſceleratiſſimi homĩs fuit ſic
accelerata ⁊ fulminata dãnatio. O fili hac
nocte captꝰ fuiſti. ꝑfide traditꝰ. mane in ter
cia ꝯdemnatꝰ. ⁊ in ſexta crucifixꝰ ⁊ ita mor/
tuus es. O fili q̃ amara eſt iſta ſepatio tua.
⁊ memoria turpiſſime mortꝭ tue. Tandẽ io
hãnes rogans vt deſiſteret. ꝯſolatꝰ eſt eaz.
Tu autẽ ſi vires tuas experiaris. ſcies vtiq;

eis parare ⁊ ſeruire. cõſolare ⁊ ꝯfortare eã ꝙ parũper comedat. ⁊ alios ad comedẽdũ cõfortã. q̃ adhuc ieiuni ſunt. Et poſtea benedictione a dña ⁊ a ſingulis alijs ſuſcepta diſcedas.

Meditatio de dña ⁊ ſociabꝫ die ſabbati. Capitulũ. lxxxv.

Mane aũt ſabbati. Stabant in domo ianuis clauſis dña et alie ſocie vnacũ iohãne afflicte ⁊ doloroſe tãq̃ orphane ⁊ plene merore. nõ loquẽtes ſed memorãtes ſedebant ſimul. aſpicientes ſe mutuo raptim. ſicut cõtingere conſueuit magna preſſura ⁊ calamitate grauatꝭ. Pulſatũ autẽ fuit ad oſtiũ ⁊ timebant. q̃ omĩa timuerunt. ſecuritas eñ eorũ diſceſſerat. Tamẽ iohãnes ibat ad oſtiũ. ⁊ aſpiciẽs cognouit petrũ ⁊ dixit. Petrꝰ eſt. Et dña. Aperias ei. Ingredit̃ igit̃ Petrus verecũde cũ ſingultibꝫ magnis ⁊ fletibꝫ. ⁊ tunc omnes plorare ceperũt. nec verbũ loqui poterãt p̃ merore. Poſtea veniũt ſucceſſim ⁊ alij diſcipuli etiã plorãtes. Tandẽ ceſſantes a fletu incipiũt de dño ſuo loqui. Dicit ẽ petrꝰ. Ego verecundor in meipõ. nec deberẽ in cõſpectu veſtro loqui vel homibꝫ apparere. q̃ dñm meum q̃ me tantũ diligebat. ſic reliqui ⁊ negaui. Similit̃ ⁊ alij cũ ꝑcuſſione palmarũ lachrymarũq̧ effuſione. ſeipõs redarguebãt q̃ dñm ſuũ dulciſſimũ ſic reliquerãt. Tũc dicit dña. Magiſter bonꝰ ⁊ paſtor fidel' receſſit a nob̃. ⁊ nos remanemꝰ velut orphani. ſed ſpero firmit̃. ꝙ cito rehabebimꝰ ipm̃. ⁊ vos ſcitis. q̃ benignꝰ eſt filꝰ meus ⁊ vos multũ diligebat. Nõ dubitetis. q̃ bene reconciliabit̃ ⁊ libent̃ remittet omnẽ offenſã ſiue culpã. Tantꝰ autẽ fuit ꝑmiſſione patrꝭ furoris impetꝰ cõtra eum. ⁊ ita p̃ualuit malorũ audacia. ꝙ non potuiſſetis eũ iuuare. etiã exiſtẽtes cũ eo. ⁊ ideo nolite turbari. Reſpõdit petrꝰ. Vere dña mea ita eſt vt dicitꝭ. nã ⁊ ego q̃ tm̃ initia vidi. tanto fui timore ꝑcuſſus in atrio caypbe ꝙ vix credebam me poſſe euadere ⁊ eũ negaui. nec fui mẽor verborũ quibꝫ hoc p̃dixerat mihi. q̃uſq̧ me reſpexerat. Tũc magdalena querit q̃d ei p̃dixerat. ⁊ reſpõdit de negatiõe. ⁊ narrat ei totum. Et addidit ꝙ eis alia plura dixit in cena de paſſione ſua. Tũc dicit dña. Vellem audire de his q̃ dicta ⁊ facta fuerũt in cena per eũ. Et petrꝰ annuit iohi vt ipe referat Iohãnes ẽ° incipit ⁊ narrat totũ. ⁊ ſic tam de his q̃ de alijs q̃ fecerat dñs ihs cũ eis. narrant adinuicẽ. modo vnꝰ. modo alius. Sicq̧ totã diẽ de ipo ſermocinãdo ꝑcurrunt. O q̃ attente auſcultabat magdalena ſed multũ attentiꝰ ipa dña. O q̃tiens i ipſa die dicebat in narratiõe geſtorũ. Bñdictꝰ ſit filꝰ meus ihs. Intuere ẽ eos diligenter ⁊ cõpatere. q̃ ſunt in afflictiõe magna. imo ꝑmaxima hodie ꝯſtituti. Quid eñ ẽ videre ꝙ dña celi ⁊ terre. ⁊ p̃nceps eccleſiaꝝ ⁊ oĩm populoꝝ. ⁊ duces totiꝰ diuini exercitꝰ ſic timoroſi ſtãt recluſi in domũcula quadã. neſcientes q̃d facere debeãt. niſi ꝙ ſe ꝯfortãt. cõferentes de factꝭ ⁊ verbis dulciſſimi dñi ſui. Dña tamẽ ſtabat mente trãquilla ⁊ pacata. q̃ certiſſimã ſpem habebat de reſurrectione filij ſui. Et in ea ſola remãſit fides in ipa die ſabbati. ⁊ ꝓpterea dies ſabbati attribuit̃ ei. Nõ tamẽ poterat ipa dña gaudentſtare ꝓpter mortẽ filij ſui dulciſſimi ihu chriſti. Sero aũt facto poſt ſolis occaſum cũ licuit opari. maria magdalene ⁊ altera maria iuerunt emere aromata ꝓ faciẽdis vnguentis. Sero etiã p̃cedẽti cũ redierãt a ſepultura dñi. ceperũt parare vſq̧ ad ſolis occaſum. poſtea ſiluerũt. Nã ſabbatũ obſeruare oportebat a ſolis occaſu diei venerꝭ. vſq̧ ad aliuꝫ occaſum. Nũc ergo vadunt emere aromata. Intuere tu illas diligent̃ incedẽtes meſtis vultibꝫ more viduarũ. ⁊ ſe applicantes ad aliquã apothecã alicuiꝰ forte deuoti dñi eis cõpatientꝭ. ⁊ libent̃ ſatiſfacientis volũtati earũ. Ipe vero poſtulant aromata ⁊ eligunt quãtũ poſſunt meliora. ⁊ p̃cio ſoluto redeũt. parãtes ſe ad faciẽda vnguenta domis ſuo. Conſpice ergo diligenter quomõ humilit̃ ⁊ deuote ⁊ fidelit̃ laborant ꝓ dño ſuo cũ lachrymis magnis ⁊ ſuſpirijs intimis. Dña vero ⁊ apl'i aſpiciũt et forte adiuuãt. Quibꝫ factis. nocte ſiluerũt. Et hec quideꝫ eſt meditatio die ſabbati de dña. ſociabꝫ ⁊ diſcipulis.

Sabbato die.

Meditatio de domino ieſu die ſabbati deſcendenti ad infernũ.

Capitulũ. lxxxvi.

Venit etiã hoc in conſiderationẽ nunc. q̃d ſcꝫ fecerit dñs ipa die ſabbati. Statim cũ mortuus fuerat deſcẽdit ad inferos ad ſctõs patres. ⁊ ſtabat cũ eis. ⁊ tũc fuerũt

in glīa. nā viſio dn̄i. glīa eſt ꝑfecta. Conſi
dera hic ergo ⁊ attende q̄nta fuerit eiꝰ benigni
tas in infernū deſcēdere. q̄nta caritas. q̄ta
q̄ȝ humilitas. Poterat eñ vnū angeluȝ ad
eos mittere ⁊ omēs ſuos ſuos liberare ⁊ ſi
bi p̄ntari vbi voluit. Sed h̄ nō ſuſtinuiſſet
amoꝛ ſuꝰ infinitꝰ. ⁊ hūilitas ſua. Per ſemet
ipm ergo deſcendit. ⁊ nō vt ſuos. ſed ⁊ vt ami
cos viſitaret dn̄s oīm. ⁊ ſtetit cū eis ibideȝ
vſq̄ȝ ad diē dn̄icā ꝓpe auroꝛā. Cogita bn̄ de
his ⁊ admirare ⁊ imitari conerꝭ. Jubilaue
rūt aūt ſcti p̄res in ſuo aduētu. et repleti ſūt
iocunditate imenſa. omī diſplicētia ꝓcul ex
pulſa. ⁊ ſtabāt in laudibꝫ ⁊ canticꝭ coꝛam eo.
Quas laudes potes h̄ mō meditari. Ima
ginādo eos ac ſi eſſent cū coꝛꝑibꝫ ſuis. ſicut
poſt reſurrectōnē erūt. Silr̄ ⁊ aīam illā be
nigniſſimā dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. Cū ergo ꝑſenſerūt
eiꝰ ſaluberrimū aduētū. occurrerūt ei gau
dent ſeipos exhoꝛtātes atq̄ȝ dicētes. Bene
dictꝰ dn̄s deꝰ iſrl̄. q2 viſitauit ⁊c̄.

Canticū ſctōꝝ de lymbo Ca.lxxxviij

l Leuate capita vr̄a. q2 ecce venit redē
ptio vr̄a. Conſurge. ꝯſurge hierl̄m
ſolue vincula colli tui. ecce ſaluatoꝛ
venit ſoluere nos a vincul̄. Tollite poꝛtas
p̄ncipes vr̄as. ⁊ eleuamini poꝛte et̄nales et
introibit rex glīe. Adoꝛamꝰ te xp̄e ⁊ bn̄dici
mus tibi amātiſſime deꝰ nr̄. Et ꝓcidentes
adoꝛauerūt euȝ cū gaudio ⁊ leticia magna.
Ipos aūt ꝯſidera q2 cū reuerētia ⁊ ingen
ti exultatione ⁊ vultibꝫ iocūdis ſtant et di
cunt p̄dicta coꝛā eo. ⁊ in hmōi laudibꝫ ⁊ can
ticis ⁊ iubilatiōibꝫ ſteterūt in lymbo. vſq̄ȝ ꝓ
pe auroꝛā diei dn̄ici. in ꝯſpectu etiā multi
tudinis anglōꝝ ibidē exiſtentiū. ⁊ cū eis iu
bilantiū. Tunc accepit eos dn̄s educēs ab
inferis in exultatōe. ⁊ an̄ eos glīoſe ꝓcedēs
poſuit in paradyſo deliciaꝝ. Aliq̄ vero mo
rula facta cū eis iocunde. ⁊ cū helya ⁊ enoch
eū recognoſcentibꝫ. dixit eis. Tempꝰ eſt vt
excitē coꝛpꝰ meū. vadā et reaſſumaȝ illud. q̄
omēs ꝓcidētes dixerūt. Ite dn̄e rex gloꝛie
⁊ cito redite ſi placet. q2 glīoſiſſimū coꝛpus
vr̄m videre plimū affectamꝰ. Habes er
go q̄ circa dn̄m ihm̄ ⁊ mr̄em eiꝰ. ⁊ diſciplos
⁊ ſctōs p̄res meditari poſſis in die ſabbati
an̄ reſurrectionē. Uerꝝ q2 totā paſſionē dn̄i
ih̄u tibi ſine auctoꝛitatū interpoſitōe tranſ
curri. ne animꝰ ad aliud q̄ȝ ad ipam paſſio
nē ſe ꝯuerteret. cogitaui vl̄ nunc auctoꝛita
tes aliq̄s tibi referre vt eaꝝ lectio mentē ex
citet ad ipam feruentiꝰ ⁊ deuotiꝰ meditan
da. Accipe ergo Bern̄. moꝛe ſolito in q̄buſ
dam ſentētijs ſic dicenteȝ. Jeſu chriſto de
bes totā vitā tuā. q2 ipe vitā ſuā poſuit pro
vita tua. ⁊ cruciatꝰ amaros ſuſtinuit. ne tu
ꝑpetuo ſuſtineres. Si eñ cōferrent̄ in me
omēs dies filioꝝ adam. ⁊ omēs dies ſeculi.
⁊ laboꝛes oīm hoīm q̄ fuerūt ⁊ q̄ ſunt. ⁊ qui
erunt. nihil eſſet ad cōparationē illiꝰ coꝛpo
ris. qd̄ ſpectabile ⁊ ſtupendū eſt. virtutibꝫ etiā
ſuꝑnis. in cōceptu de ſpū ſctō. in oꝛtu de vir
gine in vite innocētia. in doctrine affluētia.
in choꝛuſcatione miraculoꝝ. in reuelationi
bus ſacramētoꝝ. Sicut igit̄ exaltant̄ celi a
terra. ita exaltata eſt vita ſua a vita nr̄a. que
tn̄ poſita eſt. Et ſic̄ nihil ad aliq̄d nullā ha
bet cōparationē. ita vita nr̄a nullā habȝ ad
vitā illiꝰ ꝓpoꝛtionē. cū illa dignioꝛ. iſta miſe
rioꝛ eſſe nō poſſit. Cū ergo deuouero quicq̄d
ſum quicq̄d poſſuȝ nō eſt ſicuti ſtella ad ſo
leȝ. gutta ad flumē. lapis ad montē. granū
ad aceruū. Idem. xi. Canticoꝝ. Nō ſim
plex aut modica xp̄i exinanitio fuit. ſed ſe
ipm exinaniuit vſq̄ȝ ad carnē. ad moꝛtē. ad
crucem. Quis digne penſet q̄nte fuerit hu
militatis. māſuetudinis. dignitatꝭ. deū ma
ieſtatis carne indui. multari moꝛte. turpari
cruce. Sed dicit aliq̄s. Nō valuit opus ſu
um reparare creatoꝛ abſq̄ȝ iſta difficultate.
Ualuit. ſȝ maluit cū iniuria ſui. ne peſſimū
atȝ odioſiſſimū viciū ingratitudīs. occaſio
nē vltra repiret in homie. Sane multū fa
tigatiōis aſſumpſit. q̄ multe dilectiōis ho
minē debitoꝛē teneret. ꝯmoueretq̄ȝ ad gra
tiarū actiōes difficultas redēptiōis quē mi
nus deuotū eſſe fecerat cōditiōis facilitas.
Quid eñ dicebat hō creatus et ingratus.
Gratis quidē ꝯditꝰ ſum. ſed nullo cōditoꝛꝭ
grauamie vel laboꝛe. Siquidē dixit ⁊ factꝰ
ſum quēadmodū ⁊ vniuerſa. Sed obſtru
ctū eſt os loquētiū iniqua. Luce clarꝰ patȝ
q̄ntū modo o hō ꝓ te diſpendiū fecit. de do
mino ſuus. de diuite paup. caro de verbo ⁊
de dei filio. hoīs fieri filiꝰ nō deſpexit. Me
mēto iā te. ⁊ ſi de nihilo factū. nō tn̄ de nihi
lo redēptū. Sex diebꝫ ꝯdidit oīa. ⁊ te inter
oīa. At vero ꝑ totos triginta ānos. oꝑatꝰ eſt
ſalutē nr̄am in medio t̄re. O q̄ntuȝ laboꝛa
uit ſuſtinens carnis neceſſitates. hoſtis tē
ptatiōes. Nōne ſibi crucꝭ aggrauauit igno
miniā. moꝛtis ſibi accumulauit hoꝛroꝛem.
Itē. xx. Cantic̄. Suꝑ oīa reddit te ama

bilez mihi ieſu bone calix quē bibiſti.opus
nr̄e redēptiōis. Hoc oīno amorē nr̄m faci/
le vendicat totū ſibi. Hoc inq̄ʒ eſt qđ nr̄am
deuotionē ꝛ blandiꝰ allicit.ꝛ iuſtiꝰ exigit.et
artius ſtringit.ꝛ afficit vehemētiꝰ. Multū
q̄ppe laborauit in eo ſaluatoꝛ nec in oī mū/
di fabrica tantū fatigatōis auctoꝛ aſſūpſit.
Illac deniq̄ʒ dixit ꝛ facta ſūt.mādauit ꝛ cre
ata ſunt. At vero hic. Et in dictis ſuis ſuſti/
nuit ꝯtradictores. ꝛ in factis obſuatores.et
in tormētis illuſores.ꝛ in morte exprobra/
tores. Idē.xxij. Cantic. Ad cumulū pie/
tatis tradidit xp̄s in mortē aīam ſuā ꝛ de ꝓ
prio latere ꝓtulit p̄ciū ſatiſſactiōis q̄ placa/
ret patrē. Per qđ plane ad ſe verſiculū illū
traxit. Apud dn̄m miſcđia ꝛ copioſa.apud
eū redemptio. Prorſus copioſa. q2 nō gut/
ta ſed vnda ſanguis largit̄ p quinq̄ʒ partes
corpis emanauit. Quid tibi debuit facere.
ꝛ nō fecit. Illumiauit cecū.ſoluit vinctū.re/
duxit erroneū.recōciliauit reū. Quis nō pꝰ
illū libent̄ alacriterq̄ʒ currat.q2 ab errore li
berat ꝛ errata diſſimulat.ꝛ q̄ deinde viuen/
do merita tradit.p̄mia moriēdo conquerit
Quā excuſationē habʒ q̄ in odore hoꝝ vn
guentoꝝ nō currit.niſi ad quez forte mīme
odoꝛ ꝑuenit. Sed cūm in oēm t̄raz exiuit
odoꝛ vite. Qm̄ miſcđia dn̄i plena eſt t̄ra.et
miſeratiōes eiꝰ ſup oīa opa eiꝰ. Ergo q̄ vita
lem hāc ſparſaʒ vbiq̄ʒ fragrantiā nō ſentit.
ꝛ ob hoc nō currit.aut mortuꝰ eſt.aut putri
dus. Idē.xxv. Cantic. Nō erubeſcit ſpō
ſa nigredinē quā nouit ꝑcepiſſe a ſpōſo.cui
ſimilari q̄nte etiā gl̄ie ē. Nil ē ꝓinde gl̄ioſiꝰ
eſt q̄ʒ chriſti portare obprobriū. Vn̄ vox il/
la prorſus exultatōnis ꝛ ſalutis.mihi abſit
gl̄iari niſi in cruce dn̄i nr̄i ieſu chriſti. Gra/
ta ignominia crucis ei q̄ cruci ingratꝰ nō eſt.
Nigredo eſt.ſed forma ꝛ ſil̄itudo dn̄i. Va/
de ad ſcm̄ Iſaiā. ꝛ deſcribet tibi q̄lem illū
in ſpū viderat. Quē nāq̄ʒ aliū dixit virū do
loris ꝛ ſcientē īfirmitatē.ꝛ q2 nō erat ei ſpe
cies neq̄ʒ decoꝛ. Et addidit. Nos putaui/
mus eū q̄i leproſuʒ ꝛ ꝑcuſſum a deoꝛ humi
liatū. Ip̄e aūt vulneratꝰ eſt ꝓpter iniq̄tates
nr̄as. Attritus eſt ꝓpter ſcelera nr̄a.ꝛ liuore
eius ſanati ſumꝰ. Deniq̄ʒ ſeip̄m fecit pctm̄.
ꝛ nigrū dicere verear. Intuere ſane pānis
ſordidū.plagis liuidū.illitū ſputis.pallidūʒ
morte. Idē.xxviij. Cantico. Quid ei ma/
gis deforme ꝛ nigꝝ oculis ſpectātiū occur
rebat q̄ʒ cū expāſis in cruce manib⁹ mediꝰ
duoꝝ nequā.riſum malignātib⁹ daret.fletū

fidelib⁹.ꝛ ſolus erat riſui q̄ ſolus poterat eē
terrori.ſolus honori eſſe debuerat. Idē
lxj. Cant. Petra refugiū herinacijs. et vbi
tuta firmaq̄ʒ infirmis req̄es niſi in vulneri
bus ſaluatoꝛis. Tanto illuc ſecurioꝛ habito.
q̄nto ille potētioꝛ eſt ad ſaluādum. Fremit
mūdus.p̄mit corpꝰ. diabolus inſidiat̄. Nō
cado.fundatꝰ em̄ ſuʒ ſup̄ firmā petrā. Pec
caui pctm̄ grāde.turbabit̄ ꝯſcīa.ſʒ nō ꝑtur/
babit̄.qm̄ vulneꝝ dn̄i recordaboꝛ. Nempe
vulneratꝰ eſt ꝓpter iniq̄tates nr̄as. Quid tā
ad mortē qđ nō xp̄i morte ſaluat̄. Et infra.
Clamat clauus.clamat vulnꝰ.q2 verꝰ deus
ſit in chriſto mūdū recōcilians ſibi.ferrū ꝑ/
trāſijt aīam eiꝰ.ꝛ appropinquit cordi. vt nō
iā neſciat cōpati infirmitatib⁹ nr̄is. Patʒ ar
chanū cordis ꝑ foramia corpis. Patʒ illud
magnū ſacr̄m. Patēt viſcera miſcđie di nr̄i
in q̄b⁹ viſitauit nos oriēs ex alto. Quid em̄
viſcera ꝑ vulnera pateāt. In q̄ em̄ clariꝰ q̄ʒ
in vulnerib⁹ tuis eluxiſſet. q2 tu dn̄e ſuauis
ꝛ mitis es ꝛ multe miſcđie. Maiorē ei mi/
ſerationē nemo hʒ q̄ʒ vt aīam ſuā ponat q̄s
ꝓ addictis morti ꝛ dānatis. Idem q̄ʒ vt
credit̄ in quodā ſmone de cruce. Medita/
re inquit paſſionez crucifixi corpis.ꝛ vide ſi
aliq̄d eſt in eo qđ nō ꝑoret ad ꝑtem. Pro te
diuinū illud caput multiplici ſpinaꝝ denſi
tate denſatū.vſq̄ʒ ad cerebri teneritudinez
cōfixū eſt.dū cōfigit̄ ſpina. Spinis pctōꝝ
ſuoꝝ ait dn̄s ꝑ ꝓphetā.circūdedit me popu
lus iſte.ne doleret caput tuū.ne tua vulne/
retur intentio. Caligauerūt in mortē ocu/
li ſui.ꝛ illa lumiaria q̄ illumināt orbem.ad
horā extincta ſunt. Nōne illis obtenebrātī/
bꝰ tenebre facte ſunt ſup oēm t̄rā.ꝛ illa duo
magna lumiaria cū alijs lumiarib⁹ ſubmo
ta ſunt. Hoc aūt totū factū eſt vt auerteren
tur oculi tui ne videāt vanitatē. ꝛ ſi viderēt
nō attraherēt. Aures ille q̄ in celis audiūt.
ſanctꝰ.ſcūs.ſcūs.dn̄s deꝰ ſabaoth.audiūt
in t̄ris.demoniū habes.ꝛ crucifige crucifi/
ge eū. Vt q̄d illō.ne aures tue obſurdeſce/
rent ad clamorē pauperis.ne reciperēt au/
ditum vanū.ne detractionis virus apertis
ꝓpicijſq̄ʒ ſuſciperent. Specioſa illa facies.ſpe
cioſa forma pre filijs hominū.ſputis illita.
afflicta colaphis.addicta deluſionibus eſt.
Sic nanq̄ʒ ſcriptū eſt. Ceperunt cōſpuere
in eū ꝛ ꝑcutere faciem eius. ꝛ illudere ei di/
centes. Propheti za quis eſt qui te ꝑcuſſit.
quare hoc. vt facies tua illuminaret̄.illumi
nata ꝯfirmaret̄.ꝛ diceret̄ de te. Vultus eiꝰ

nõ ſunt ampli⁹ in diuerſa mutati. Os illud qḋ docet angelos. ⁊ homines inſtruxit qḋ dixit ⁊ factũ eſt. felle potatũ eſt ⁊ aceto. Sʒ hoc factũ eſt vt veritatẽ ⁊ iudiciũ loquerek os tuũ. ⁊ ↄfiterek dñm deũ ſuum. Man⁹ ille que fundauerũt celos extenſe ſunt i cruce. clauiſqꝫ ꝑberate duriſſimis. vt man⁹ tue extenderenk ad inopẽ. ⁊ dicere poſſes. Aia mea in manib⁹ meis ſemp. Qḋ tenemus i manib⁹ nõ de facile obliuiſcimur. Sic et q̇ aniam ſuã bone operationi imprimit non tradit eam obliuiõi. Pectus illud in quo ſunt omẽs theſauri ſapiẽtie ⁊ ſcientie dei abſconditi. lancea militari ꝑfoſſum eſt. vt pect⁹ tuum a prauis cogitationib⁹ mundarek. mundatũ ſanctificarek. cõſeruarek ſanctificatũ. Pedes illi quorũ ſcabellum adorare debemus. quia ſanctũ eſt. dura tranſfixione confoſſi ſunt vel cõfixi. ne pedes tui feſtinarẽt ad malũ. ſed currerent ad viã mandatorũ domini. Quid plura. Foderũt manus meas ⁊ pedes meos. dinumerauerunt omnia oſſa mea. Pro te carnẽ ⁊ animã ſuã poſuit. vt corpus ⁊ ſpiritũ tuũ ſibi vendicaret. toto ſe totũ recuperauit. Idem in ſermone ſup mirandis beneficijs humane redẽptionis. Expergiſcere nunc ania mea. excutere de puluere. ⁊ cõtemplare virũ hunc memorabilem quẽ in ſpeculo euãgelici ſermonis quaſi pſentẽ intuearis. Attende ania mea Quis eſt ille qui ingredik habens imaginẽ regis. ⁊ nihilomin⁹ ſerui deſpectiſſimi confuſione replet⁹. coronat⁹ incedit. Sed ipſa eius corona etiã cruciat⁹ eſt illi. ⁊ mille puncturis ſpecioſum ei⁹ caput diuulnerak. Regali purpura induitur. ſed poti⁹ in eo deſpicitur qꝫ honorak. ſceptrum in manu geſtat. ſed eoipo reuerendũ eius caput ferik. Adorant coram ipo poſitis in terra genibus et regem clamant. ⁊ cõtinuo ad conſpuenduʒ amabiles eius genas ſubſiliunt. Maxillaſ palmis concutiunt. ⁊ honorabile collũ exhonorant. Uide anima mea. quomõ vir ille per omia coartak ⁊ ſpernitur. Sub crucis onere dorſum incuruare iubek. et ſuam portare ignominiã ad locum deduci⁹ ſupplicij. Myrrha potak ⁊ felle. In cruce ſubleuatur. ⁊ dicit. Pater dimitte illis. quia neſciunt quid faciunt. Qualis eſt hic q̇ in omnibus pſſuris ſuis nec ſemel os ſuum aperuit vt aliquid querele aut excuſatiõis. aut cõminationis. aut maledictiõis aduerſus maledictos. canes illos ꝑferret. Sed nouiſſime verbũ benedictionis ſup iniuſtos ſuos. quale a ſeculo nõ eſt audituʒ. Quid hoc viro manſuetius. quid benigni⁹ aĩma mea vidiſti. Adhuc autẽ attentius intuere qꝫ grandi admiratiõe ⁊ tenerrima cõpaſſione dign⁹ apparcat. Uide nudũ ⁊ vulnerib⁹ laceratuʒ. in medio latronũ. cruci ignominioſe ferreis clauis affixum. aceto in cruce potatum. ⁊ poſt mortẽ lancea in latere vulneratũ. ⁊ copioſos ſanguis riuos ex q̇nqꝫ vulnerib⁹ manuũ pedũ ⁊ laterꝭ effundentem. Fletũ deducite oculi mei. ⁊ liq̇ſce aĩa mea. ſup ↄtritiõe amabilꝭ viri h⁹ quẽ in tãta amaritudĩe tot vides affectuʒ dolorib⁹. Reſpice dñe ſcẽ pr̄ de ſctũario ⁊ de excelſo celoꝝ habitac̄lo. ⁊ intuere hãc ſacroſcãm hoſtiã q̃m tibi offert magn⁹ pontifex nr̄ ſctũs puer tuus dñs ihs. ꝑ pctis fratꝝ ſuoꝝ. ⁊ eſto placabilis ſup multitudĩe malicie nr̄e. Ecce vox ſanguis fr̄is nr̄i ihu clamat ad te de cruce. Ecce gl̄a ⁊ honore coronat⁹ ſum. In dextera maieſtatꝭ tue aſtat vultui tuo ꝑ nob. caro ei ⁊ frak nr̄ eſt. Reſpice dñe in faciẽ xp̄i tui. q̇ tibi obediẽs vſqꝫ ad mortẽ fact⁹ ẽ. nec recedãt ab oculꝭ tuis cicatrices ei⁹ i ꝑpetuũ vt memierꝭ q̃tã ab eo ꝑ pctis nr̄is ſatiſfactionẽ receperis. Utinã dñe appẽdank in ſtaterã pctã. q̇b⁹ irã meruim⁹. ⁊ calãitas quã ꝑ nob paſſ⁹ ẽ inocẽs fili⁹ tu⁹. Certe h̄ grauior apparebit ⁊ h̄ magꝭ digne vt xp̄ ipaʒ effũdas ſuper nos miam q̃ntũ fuit illa. ne ꝑ pctis nr̄iſ ↄticas i ira mias tuaſ. Grãs tibi pr̄ referat ois ligua ſup habũdãtia bõitatꝭ tue q̇ vnico filio cordiſ tui ñ pepciſti. ſʒ ꝑ nob illũ tradidiſti i mortẽ. vt ipm tãqꝫ fidelẽ aduocatũ hrem⁹ i celꝭ corã te. Et tibi dñe ihu fortiſſie zelotes q̇d grãꝝ retribuã vt digne retribuã Ego homo puluis ⁊ cinis ⁊ vile figm̃tũ. q̇d ei ꝑ mea ſalute facere debuiſti ⁊ non feciſti. Ab imo pedis vſqꝫ ad ſũmũ ꝟticis totũ in aq̄s paſſionũ te demerſiſti. vt me totũ de illis extraheres. Et itrauerũt aq̄ vſqꝫ ad aiaʒ meã. Nã ⁊ aiaʒ tuã i mortẽ ꝑdidiſti. vt meã ꝑditã mihi redderes. Ecce me duplici debito obligaſti. Nã ⁊ ꝑ eo qḋ dediſti debitor tibi ſum. ⁊ ꝑ mea q̇dẽ ania bis a te mihi data. ſemel i creatõe. ⁊ ſemel in redemptione. Quid magis iuſte tibi reddã qꝫ ipam. ñ habeo. Pro tua aũt ꝑcioſa aĩa ita ↄtribulata q̇d ab hoĩe digne rependi poſſit nõ iuenio. Nã ⁊ ſi celũ ⁊ terrã ⁊ omnẽ ornatũ eoruʒ ꝓ ea poſſem rependere. certe vſqꝫ ad menſurã debiti nullaten⁹ attingere poſſem. Ut autẽ

id' ꝑm qḋ ⁊ debeo ⁊ poſſibile mihi eſt retri/
buã tibi. tui dñe muneris eſt. Diligẽdus es
mihi toto corde. tota mente. tota aĩa. tota
ꝩtute. ⁊ tua mihi ſequẽda veſtigia. q̃ pro me
mori dignat⁹ es. Et quõ fiet illud in me ni
ſi ꝑ te. Adheret aĩa mea poſt te. qꝛ tota vir
tus eius pendet ex te. Hucuſq3 Bern̄. Ha
bes igit̃ a beato Bern̄. more ſuo melliſluo
eructuantẽ de dñi ihu paſſione melliflua ⁊
pulcherrima. Videas ne in vacuũ ea reci/
pias. Sed toto corde. totoq3 affectu ip̄ius
auctoritatib9 incitata in dñica paſſiõe verſe
ris. qꝛ ip̄i⁹ paſſionis meditatio ſup oĩs ali
as q̃ de vita ip̄ius occurrere pñt noſcit̃ emi
nere. De cetero ad reſurrectionẽ ip̄i⁹ dñi ie/
ſu accedamus.

Dominica die.

De reſurrectione dñi. ⁊ quomõ p̄mo ap
paruit matri dñica die.

Capitulũ. lxxxviij.

Eniens domin⁹
v iesus cũ honorabili multitudĩe
angeloꝝ ad monumẽtũ die do
minico ſũmo mane. ⁊ reaccipiẽs corp⁹ iſtud
ſanctiſſimũ. ⁊ ip̄o monumẽto clauſo ꝓceſſit
ꝓpria virtute reſurgendo. Eadẽ aũt hora. ſ.
ſummo mane maria magdalene ⁊ iacobi ⁊
ſalome. licẽtia petita p̄us a dña ceperũt ire
cũ vnguentis ad monumentũ. Dña autez
domi remãſit. ⁊ orabat dicẽs. Pater clemẽ/
tiſſime. pr̃ piiſſime. ſic ſcitis. mortuus eſt fi/
lius me⁹. inter duos latrones cruci fuit affi
xus. ⁊ ego eũ ſepeliui manib9 meis. S3 po/
tẽs eſtis dñe eũ mihi reſtituere incolumem
Rogo maieſtatẽ veſtrã. vt eũ mihi reddatꝭ.
Quare tardat tantũ ad me venire. remitti/
te obſecro eũ mihi. quia nõ quieſcit anima
mea. niſi videã ip̄m. O fili mi dulciſſime q̃d
eſt de te. q̃d agis. q̃d morã ꝯtrahis. rogo te
ne ampli⁹ differas venire ad me. Tu em̄ di
xiſti tercia die reſurgã. Nõne fili mi. eſt ho/
die tercia dies. nõ heri. ſed p̄us heri. i. nudi
uſtercius fuit dies illa magna ⁊ amara val
de. dies calamitatꝭ ⁊ mortis. tenebraꝝ ⁊ ca/
liginis. ſepatõis ⁊ mortis tue. g̃ fili mi ẽ ho/
die tercia dies. Exurge g̃ gl'a mea ⁊ oĩe bo
nũ meũ ⁊ redi. ſup oĩa deſidero te videre.
cõſolet̃ me tuus redit⁹ quã ſic ꝯtriſtauit diſ
ceſſus. Reuertere g̃ dilecte mi Veni dñe ie
ſu. veni ſpes mea vnica. veni ad me fili mi.
Eya ergo ſic orãte ⁊ lachrymas dulciter
emittente. Ecce ſubito dñs ieſus venit ĩ ve
ſtib9 albiſſimis. vultu ſereno. ſpecioſus. glo
rioſus ⁊ gaudẽs. ⁊ dixit ei q̃i ex latere. Sal
ue ſctã parens. At illa ſtatim ſevertens. Es
tu inquit fili⁹ meus ieſus. Et genuflexit ad
orans. Cui filius. Mater mea dulciſſima.
ego ſum. Reſurrexi ⁊ adhuc tecũ ſum. Eis
autẽ ſurgentib9 ip̄a cũ lachrymis p̄ gaudio
amplexans eũ. ⁊ vultũ vultui applicans for
titer ſtringebat reqeſcens totalit̃ ſup eum.
⁊ eã alacriter ſuſtẽtabat. Poſt ꝯſedentibus
eis pariter. diligent̃ ⁊ curioſe intuebat̃ eun/
dẽ in vultu ⁊ cicatricib9 manuu3 ⁊ ꝑ totum.
Querens ſi oĩs dolor ab eo diſceſſerat.
Et ille. Reuerẽda mr̃. oĩs a me dolor ab/
ſceſſit. ⁊ mortẽ ⁊ dolorẽ ⁊ omnes anguſtias
ſuperaui. nec de cetero inde aliq̃d ſentiam.
Et illa. Benedict⁹ ſit pr̃ tuus q̃ te mihi red
didit. Exaltatũ ⁊ laudatũ ſit nomen eius ⁊
magnificatũ in ſecula. Stant g̃ ⁊ colloquũ
tur adinuicẽ gaudẽtes. ⁊ paſcha ducentes
delectabilit̃ ⁊ amãter. Et narrat ei dñs ih̄s
q̃liter ꝑp̄l'm ſuũ liberauit de inferno. ⁊ oĩa
q̃ fecit in iſto triduo. Ecce nunc g̃ magnum
paſcha.

Quomõ maria ⁊ alie due marie venerũt
ad monumentũ.

Capitulũ. lxxxix.

Agdalena ꝟo ⁊ alie due marie ibãt
m vt dixi ad monumentũ cũ vnguen/
tis. Dũ g̃ fuerũt extra portã ciuita/
tis reuocabãt ad memoriã afflictões ⁊ pe/
nas mgr̃i ſui. et in oĩb9 locis in q̃b9 aliq̃d
notabilit̃ ꝯtra ip̄m vl' ꝑ ip̄m factũ fuerat ali
q̃ntulũ ſubſiſtebãt genuflectẽtes ⁊ oſculan
tes terrã. gemit⁹ ⁊ ſuſpiria dãtes ⁊ dicẽtes.
Hic obuiauim⁹ ei cũ cruce ſup collo qñ mr̃
eius ſemimortua ẽ. Et hic ſe ꝟtit ad mulie
res. Hic crucez depoſuit fatigat⁹. Et super
iſto lapide ſe appodiauit parũper. Hic fuit
ſic crudelit̃ ⁊ fortit̃ impulerũt eũ vt veloci⁹
ambularet. ⁊ q̃i eũ currere coegerunt. Hic
ſpoliauerũt eũ ⁊ totũ nudũ fecerũt. Et h̄ eũ
cruci patibulo affixerũt. Et tũc cũ magno
clamore ⁊ inũdatõe lachrymaꝝ ꝓcidentes
in facies ſuas adorauerũt crucẽ. ⁊ oſculate
ſũt eã. ꝓcioſo adhuc dñi ſanguĩe rubricatã.
Deinde ſurgẽtes ⁊ eũtes ꝟſus ſepulchꝝ. di
cebãt. Quis reuoluet nob̄ lapidez ab oſtio
monumẽti. Et aſpiciẽtes videꝛt reuolutũ la
pidẽ ⁊ ãgelũ dñi ſedẽtẽ ſup eũ q̃ dic̃ eis. No
lite timere ⁊c̃. vt ĩ euãge. ꝯtinet̃. Ille autez

frandate ſpe ſua. q2 putabãt corpus dñi inuenire. nõ attendẽtes ad verba angeli conterrite redeũt ad diſcipulos dicẽtes corp9 dñi eſſe ſublatũ.

Quõ dñs apparuit marie magdalene.

Capitulũ. xc.

t Unc ergo petr9 z iohes cucurrerũt ad monumentũ. Cõſpice bene eos currũt ipi. currunt magdalena z ſocie poſt eos. omẽs currũt ad querendũ dominũ ſuũ. cor ſuũ z aĩam ſuã. Currũt multum fidel'r. multũq3 feruent'. multuzq3 anxie. Cũ autẽ puenerunt ad monumentũ reſpicientes in ipo nõ inuenerũt corp9. ſed viderunt lintheamina z ſudariũ z receſſerũt. Cõpatere ipis q2 in afflictõne magna ſunt. Querunt dñm ſuũ z nõ inueniũt. z neſciũt vbi eũ amplius q̃rere debeant. g̃ dolentes flentes diſceſſerũt.

Qr dñs apparuit tribus mariis.

Capitulũ. xci

m Arie autẽ remanſerũt ibidẽ. z reſpicientes in monumentũ viderũt duos angelos ſtãtes in albis q̇ dicunt eis. Quẽ querit'. viuentez cũ mortuis. Jlle autẽ nec tunc attenderũt ad verba eoꝝ. nec aliquã conſolationẽ acceperũt de viſiõe angelorũ. q2 nõ querebãt angelos ſ3 dñm angelorũ. Jterũ ille due marie cõterrite z q̃ſi abſorte elongauerũt ſe inde aliquantulũ. z ſedebãt dolẽtes. Joh. xx. Magdalena vero neſciens q̇d aliud facere deberet. q2 ſine mgr̃o ſuo viuere nõ poterat. z ibi eũ nõ inueniebat. z vbi eũ quereret ignorabat. ſtabat ad monumentũ foris plorãs. Jterũ ergo reſpiciẽs in monumentũ. q2 ſemp ſperabat ibi eũ reuidere vbi eũ ſepelierat. Uidit ipos angelos ſedentes q̇ dicunt ei. Mulier q̇d ploras. quẽ querit'. Et illa. Tulerunt dñm meũ z neſcio vbi poſuerũt euz. Uide mirabilẽ opationẽ amoris. Paulo ante audierat ab vno angelo q; reſurrexerat. z poſtea a duobꝫ. q2 viuebat. z nõ recordabat'. ſ3 dicit neſcio. Amor hoc faciebat. q2 vt dicit hic Origenes. Aĩa ſua nõ erat vbi ipa erat ſed ibi erat vbi mgr̃ ſuus erat. Neſciebat cogitare. loqui. nec audire niſi de ipo. Cũ aũt iſta ſic ploraret nec de angelis aliq̇d curaret. amore ſuo mgr̃ ſuus nõ poterat amplius ſe tenere. Dñs g̃ ieſus refert hoc mr̃i et dicit q; vult ire ad ꝯſolandã eam. q̃ hoc multũ acceptat. z dicit. Fili mi benedicte. Uade in pace z ꝯſoleris eã. quia multũ te diligit. z de tua morte multũ doluit. z memẽto redire ad me. z amplexans dimiſit eũ.

Jterum de eodem.

Capitulũ. xcii.

v Enit ergo ad monumentuz in orto vbi erat magdalena. z dicit ei. Mulier quẽ queris. quid ploras. Et illa eum nõ cognoſcẽs adhuc vt ebria rñdit dicens. Dñe ſi tu ſuſtuliſti eũ. dicito mihi vbi poſuiſti eũ. z ego eũ tollam. Conſpice bene eam. quomõ lachrymabili vultu ſupplicit' z deuote eũ exorat vt doceat eam illũ quẽ q̃rit. ſemp ei ſperabat audire aliqua noua de ſuo dilecto. Tunc domin9 ad eã dixit. Maria. Jpa vero q̃i reminiſcens et cognoſcens eũ ad vocẽ. cũ indicibili gaudio dixit. Rabi id eſt. mgr̃. Dñe vos eſtis quẽ querebã. q̃re tãdiu vos mihi celaſtis. z currẽs ad pedes oſculari volabat. Domin9 vero volens animũ ſuũ eleuare ad celeſtia. vt nõ q̃reret euz ãmodo in terra. dixit. Noli me tangere. Nõdum eñi aſcendi ad patrẽ meuz. ſed dic fratribꝫ meis. Aſcendo ad patrẽ meũ z patrez veſtrũ zc. z addidit. Nõne p̃dixi tibi q; tercia die reſurgerez. quomõ igit' me in ſepulchro querebas. Et illa. Dico vobis magiſter q; tant9 dolor de acerbitate paſſionis z mortis vr̃e cor meũ repleuerat. q; oĩm oblita de nihilo recordabar niſi de corpe vr̃o mortuo. z de loco vbi ſepeliuerã ipm. z idõ vnguentũ hoc mane detuleraz. Benedicta ſit magnificẽtia vr̃a q̃ reſurgere z ad nos redire dignata eſt. Stant g̃ ſimul dilecti cuz iocũditate z gaudio magno. Jpa v̇o curioſe aſpicit euz. z int'rogat de ſingul'. z rñſum alacritatis recipit. Nunc g̃ z hic eſt magnũ paſcha. licet aũt ſic a pncipio dñs ei reſponderet. vix credere poſſuz q̇n eũ familiariter tãgeret anteq̃3 inde diſcederet. oſculãdo pedes z man9. ſed diſpenſatiue ſic fecit a pncipio. vl' q2 talẽ ſe oñdebat q̃lis erat in corde ſuo. ſm cõem expoſitionẽ. vel q2 vt dixi volebat animũ ſuum erigere ad celeſtia ſm q; Berñ. innuere videt'. Pie nãq3 credi pt. q; quã ſic amant' z ſingl'arit' añ oẽs q̇ ſcpti reperiunt' viſitabat. ad letificãdã eã non turbandã faciebat. Myſterialit' g̃ nõ ptinacit' dixit illud verbũ. q2 nõ ptinax neq3 durus benigniſſimus dñs eſt z maxime diligentibus ſe. Poſt aliqualẽ vero morulã diſceſſit domin9 dicens. q2 z alios oporteret eum vi

ſitare. Tūc magdalena q̄ alterata ſicut no lens ab eo vnq̄ꝫ diſcedere dicit. Dn̄e vt video veſtra cōuerſatio nō erit āmodo nobiſcum ſic̄ cōſueuerat. Rogo ne obliuiſcamini mei. Memētote dn̄e tot bonorū q̄t mihi contuliſtis. ⁊ familiaritatis ⁊ dilectionis quā habuiſtꝭ ad me. ⁊ recordamini mei domine deꝰ meus. Et dn̄s ad eam. Noli timere. cōfide ⁊ cōſtans eſto. q2 ſemꝑ ero tecum. Tunc ipa bn̄dictione ab eo recepta. ⁊ chriſto diſcedente venit ad ſocias. ⁊ nūciat hoc eis. Ille vero de reſurrectiōe dn̄i gaudentes. ſed ꝙ nō viderant eū dolentes recedūt cum ea.

Iterū de eodem.
Capitulū. xciij.

Cum ḡ iſte tres marie in ſimul ꝑgerent anteq̄ꝫ venirēt ad ciuitatē. apparuit eis dominꝰ ieſus dicēs. Auete. Ille vero vltra q̄ꝫ dici poſſet exhylarate ꝓcidentes tenuerūt pedes eiꝰ. Hic ergo ſimiliter ⁊ querūt ⁊ aſpiciūt. ⁊ rn̄ſum iocūditatꝭ accipiūt. ⁊ faciūt magnū paſcha. Dicit autē eis dn̄s ieſus. dicite fratribꝫ meis vt veniāt in galyleā. ibi me videbūt ſicut predixi eis. Vides ꝙ mgr̄ humilitatꝭ vocat diſciplos ſuos frēs. Nunq̄d hanc virtutem dimiſit. Tu autē ſi in ꝑdictis vis intelligentiā ⁊ cōſolationē habere. recordare de his q̄ ſuperius tibi dixi. vt ſcꝫ in om̄ibꝫ locis ⁊ factis ita ſis anio ac ſi p̄ns eſſes corꝑe. Et ideꝫ de infra dicendis.

Dominꝰ apparuit Joſeph.
Capitulū. xciiij.

Diſcedēs ergo dn̄s ieſus ab eis. apparuit ioſeph q̄ euꝫ ſepelierat. Captus em̄ erat ꝓpterea a iudeis et recluſus in quodā cubiculo diligentꝭ ſigillato ⁊ poſt ſabbatū eū interficere volebāt. Apparuit ergo ei dominꝰ ieſus ⁊ faciē eius exterſit. ⁊ oſculū dedit. ⁊ inde ſaluis ſigillis in ꝓpriā domū reportauit.

Dominꝰ apparuit Jacobo minori.
Capitulū. xcv.

Apparuit etiā dn̄s ieſus iacobo minori. q̄ vouerat ſe nō comeſturū niſi videret dn̄m reſuſcitatū. Dixit ḡ ei ⁊ his qui cū eo erant. Ponite mēſam. Deinde panē accipiens. bn̄dixit ⁊ dedit ei dicēs. Comede dilecte frater mi. q2 filiꝰ hoīs ſurrexit a mortuis. Iſta vero refert Hieronymus.

Q dn̄s apparuit Petro.
Capitulū. xcvi.

Cum aūt magdalena ⁊ ſocie redeuntes domū narrātes diſcipulꝭ reſurrexiſſe dn̄m. Petrꝰ merens ꝙ dn̄m ſuū non viderat. nec q̄eſcere valens ꝓpter amoris vehemētiaꝫ. Diſceſſit ab eis ⁊ ſolus ibat verſus ſepulchrū. Neſciebat enim vbi eū alibi q̄reret. Dū ergo ꝑgeret dominus ieſus apparuit ei dicēs. Pax tibi ſimon. Tūc petrus ꝑcutiens pectus ſuū et ꝓcidens in terrā cū lachrymis. dixit. Dn̄e dico meam culpam. q2 te dereliqui. ⁊ pluries negaui. ⁊ oſculatꝰ eſt pedes eius. Dominus aūt ipm erigens. oſculatꝰ eſt eū dicens. Pax tibi. noli timere. omnia pctā ſunt tibi dimiſſa. ego bene ſciebā ⁊ p̄dixi tibi. Nunc ḡ vade ⁊ confirma frēs tuos. ⁊ cōfide q2 mortē ⁊ omnes inimicos vr̄os ⁊ aduerſarios deuici. Hic ḡ ſilr fit magnuꝫ paſcha. Stāt ⁊ colloquuntur adinuicē. ⁊ diligentꝭ petrꝰ aſpicit eū ⁊ ſingula notat. Bn̄dictiōe ꝓo accepta rediens ad dn̄am ⁊ ad diſcipulos oīa narrauit. Scire aūt debes ꝙ de apparitōe facta dn̄e nihil cōtinetꝭ in euāge. iō aūt ipam poſui. ⁊ an̄ alias p̄miſi. q2 de ipa videtꝭ tenere ecclia. vt ī legenda de reſurrectōe dn̄i plenꝰ habetꝭ.

De reditu dn̄i ad ſctōs p̄res poſt reſurrectionē. Caplm̄. xcvij.

Dominꝰ ergo ih̄s cū diſceſſit a petro q2 nondū viſitauerat ſctōs patres poſt reſurrectionē ſuam quos i paradyſo deliciarum dimiſerat. redijt ad eos procedens in ſtola candida cum multitudine angelorum. Quem ipi in tanta gloria ꝯſpicientes a longe cū indicibili exultatiōe ⁊ iubilo canticꝭ ⁊ laudibꝫ ſuſcipiūt eū dicentes. Ecce rex nr̄. Venite occurramꝰ ſaluatori nr̄o. Magnū principiuꝫ ⁊ regni eius nō erit finis. Dies ſanctificatꝰ illuxit nob. Venite om̄es ⁊ adoremꝰ dn̄m. ⁊ ꝓcidentes in terrā adorauerunt eū. ⁊ ſurgētes ⁊ ſtantes cū eo reuerentꝭ ⁊ iocunde cōpleuerunt laudes ſuas. dicētes. Vicit leo de tribu iuda. refloruit dn̄e caro mea. adimples nos leticia cum vultu tuo. delectatiōes in dextera tua vſq̄ꝫ in finē. Reſurrexiſti glīa noſtra. exultabimꝰ ⁊ letabimur in te. Regnū tuuꝫ regnū omniū ſeculorū. ⁊ dominatio tua vſq̄ꝫ in generatione ⁊ generatōem. Et nos non diſcedimus a te. reſuſcitabis nos ⁊ nomen tuuꝫ exaltabimꝰ. Precurſor pro nobis in/

greſſus eſt.pontifex fact⁹ in eternū. Hec ē dies quā fecit dñs.exultem⁹ ⁊ letemur i ea. Hodie illuxit nob dies redēptiōis repatio nis antique felicitatis eterne. Hec eſt dies quā fecit dñs ⁊c. Hodie ꝑ totū mūdū mel/ lifluī facti ſunt celi.qꝛ dñs regnauit a ligno Dñs regnauit decorē indut⁹ eſt.indut⁹ eſt dñs fortitudinē ⁊ pcinxit ſe. Cantate ei can ticū nouū.qꝛ mirabilia fecit. Saluauit ſibi dextera ei⁹ ⁊ brachiū ſctm̄ ei⁹. Nos aūt po/ pulus ei⁹ ⁊ oues paſcue ei⁹.venite adorem⁹ eū. Appropinquāte aūt hora veſptina dicit eis dñs ihs.cōpatior fribꝫ meis.qꝛ ꝓpt mor tem meā ꝯtriſtati ⁊ ꝯtriti diſpergunt ſicut oues errātes.⁊ multū deſiderāt me videre. Vadā ergo ⁊ oñdā me ipis.ꝯfortabo ⁊ cō ſolabor eos et cito reuertar ad vos. At illi ꝓcidētes dixerūt. Sic fiat dñe vt dixiſtis.

Q dñs apparuit duobꝫ diſcipul euntibꝫ in emaus. Capitulū.xcviij.

C Um ergo duo ex diſcipul eius irēt ꝑſus caſtellū emaus quaſi iam de/ ſperati de ipō.⁊ irēt triſtes.de his q̄ acciderant ꝯferētes.venit dñs ihs ⁊ iunxit ſeipis in ſpecie pegrini.⁊ ibat cū ipis intro/ gans eos.⁊ rñdens.⁊ ꝯferēs ꝟba ſalubria. vt in euāgelio habes. Tandē coact⁹ ab eis intrauit cū illis ⁊ manifeſtauit ſe ipis. Hic aūt diligent attende ⁊ ꝯſidera bonitatem ⁊ benignitatē dñi tui. Pⁱo qꝛ ñ potuit ei⁹ feruens amor ſuſtinere ſuos ſic errare ⁊ tri ſtari. Uere fidus amic⁹ eſt fidelis comes. Et benignus dñs iungit ſe ipis. querit tri ſticie cauſam ⁊ exponit eis ſcpturas.inflā/ mans corda eoꝝ ad omnē rubiginē extir/ pandā. Sic q̄tidie nobiſcū facit ſpiritualit Si eñ grauati aliq̄ ꝑplexitate vel accidia de ipo loq̄mur.ſtatim adeſt ꝯfortans ⁊ illu minans corda nr̄a ⁊ etiā inflāmans ī amo/ rem ſui. Optimū eñ eſt cōtra tales peſtes loqui de deo. Vñ dicit ꝓpha. Q dulcia fau cibꝫ meis eloquia tua dñe.ſup mel ⁊ fauum ori meo. Et iterū. Ignitū eloquiū tuū ve/ hement ⁊ ſer.tu.dilexit illud. Silr etiā co/ gitare de deo. Vñ idē ꝓpha. Concaluit cor meū intra me.⁊ in meditatōe mea exarde/ ſcet ignis. Scdo ꝯſidera bonitatē eius nō ſolū ex amore vt dixi.ſed etiā ex hūilita/ te ꝓfunda. Conſpice nāq ipm quō humili ter vadit cū eis. Vadit nāq cū ſuis q̄i vn⁹ ex eis dñs oim. Nōne tibi videt ad ꝓmor/ dia humilitatē rediſſe. Exēplū nobis eſt ſi/ mile faciendi. Sed ⁊ in alio attēde dñi hu militatē.qꝛ nō eſt dedignat⁹ hos diſciplos inferioris grad⁹. Nō eñ erant iſti de aplis. ſed de alijs minoribꝫ diſcipul.⁊ tñ familia/ riter iungit ſe ipis.vadit et loquit. Non ſic elati. Nollent eñ niſi cū pcipuis viris et magnarū opū cōuerſari ⁊ ambulare. Itē in alio relucet hic ſua hūilitas. Nā ſi cōſide ras elatos.videbis ꝙ nolūt ampulloſa ver ba ſua ſpargere inter paucos.ſed dñs etiā cū duobꝫ loquit archana ſua.nō vilipendit paucos.imo nec etiā vnū.ſicut fecit olim cū ſamaritana. Tercio ꝯſidera dñi bonita/ tē q̄ntū ad pñs negociū quō inſtruit diſci/ pulos ſuos in moribꝫ.reficit ⁊ ꝯſolat. Con ſpicias ergo eum quō fingit ſe longius ire. vt eoꝝ augeat deſideriū ⁊ inuitet ⁊ teneat ab eis.⁊ quō poſtea benigne intrat cū eis. Panē accipit ⁊ benedicēs ſuis ſacratiſſimis manibꝫ frangit ⁊ porrigit.⁊ ſeipm eis reue/ lat. Et q̄tidie hoc facit nobiſcū inuiſibilit. Nā teneri vult ⁊ inuitari ꝑ deſideria.orati/ ones ⁊ ſctās meditationes. Et ideo ſemper orare oportet ⁊ nō deficere vt ipe docuit q̄/ liter iſta fecit ad noſtrā eruditionē. vt.ſ.at/ tendam⁹ ad opa pietatis ⁊ hoſpitalitatꝭ. Et quō non ſufficit diuia eloquia legere vl au dire niſi opere cōpleant. De hoc in Omel. Grego.ſup hoc euāgelio poter plenı⁹ edo ceri. Nō aūt dedit iſtis ſuis diſcipulis ma/ gnā ſui copiā.ſed ſtatim porrecto eis pane euanuit ab oculis eoꝝ. Nā etiā alios conſo lari volebat cū quibꝫ tamē etiā iſtos eſt cō/ ſolatus.

Q dñs apparuit recluſis in die reſurre/ ctionis.

Capitulum.xcix.

R Edierūt aūt pdicti duo diſcipli ſtatī in hierlm.⁊ inuenientes alios diſci pulos ꝯgregatos.abſente Thoma eis iſta narrauerūt. At parit audierūt. Qr ſurrexit dñs ⁊ apparuit ſimoni. Tunc dñs ieſus intrās ad eos ianuis clauſis.ſtetit in medio eoꝝ.⁊ dixit eis. Pax vob. Diſcipuli vero pcidētes in trā.⁊ ſuā culpā dicētes ꝙ ſic eū dereliquerāt.ipm alacrit ſuſceperūt. Dñs ḡ. Surgite inq̄t frēs mei.qꝛ oīa pctā ſunt vob dimiſſa. Stat ḡ familiarit int eos. ⁊ oñdit eis man⁹ ⁊ lat⁹.⁊ apit eis ſenſū vt ī/ telligāt ſcpturas ⁊ cogſcāt reſurrectōē ſuā Petit ab eis ſi hēant aliq̄d ad mādu cādū. ⁊ manducat coram eis partem piſcis aſſi.⁊

fauum mellis. Inſufflat in eos. ⁊ dicit eis. Accipite ſpm̄ ſctm̄. Uides quō iſta ſūt plena om̄i iocūditate ⁊ leticia. Gauiſi ſunt ergo diſcipuli viſo dn̄o. Letanṫ corā eo q̄ añ erant pauefacti. O q̄ꝫ libenṫ eidē illa porrexerunt vt comederet q̄ꝫ fideliṫ ei miniſtrabāt. et q̄ꝫ iocunde aſſiſtebāt ei. Conſpice etiā dn̄am ibidē eſſe. qꝛ diſcipuli ꝯgregabāt ſe ad eaꝫ. Uide ergo eam indicibili gaudio iſta ꝯſpicere ⁊ iuxta filiuꝫ familiariṫ ſedere. ⁊ ſic̄ expedit ſeruire alacriṫ. Dn̄s etiā ih̄s libenṫ ſuſcipit om̄e ſeruiciū de manibꝫ eiꝰ ⁊ eā reuerenṫ honorat corā diſcipulis. Nō autem omittas magdalenā dilectā diſcipulā ⁊ aplo̅ꝝ apoſtolā. Conſpice etiā qualiṫ more ſolito ſedꝫ ad pedes mgr̄i ſui. diligenṫ audit ꝟba eius ⁊ ſi quid pōt etiā ip̄a gaudioſe ac toto affectu eidē miniſtrat. O q̄lis tunc eſt domūcula iſta. ⁊ q̄ꝫ gratioſuꝫ habitare in ea. Nonne tibi videṫ etiā nūc hic eſſe magnū paſcha. ſi aliquid deuotiōis habes. puto ꝙ ſic. Sed parū ſtetit tunc dn̄s cū eis. qꝛ iā erat q̄ſi ſero. Tn̄ forte etiā ip̄i coegerūt eū aliq̄ntulū plus ſtare. rogātes ne ſic cito recederet. An nō credis ꝙ magdalena ſedēs ad pedes iuxta cū. teneret ꝑ pānos eū ꝯfidenṫ ⁊ cū reuerenti audacia. ne diſcederet ita cito. Erat enī indutus veſtimētis albiſſimis. veſtibꝫ glie ſue. Sic em̄ eū tenebat. nō p̄ſumptuoſe. et ꝯfidenṫ faciebat ſic diligens. ſic dilecta. nec dn̄o diſplicebat. Teneri vult dn̄s vt pꝫ in duobꝫ diſcipuliſ ſup̄ euntibꝫ in emaus. Tandē dn̄s reuerētia mr̄i exhibita. ſiliṫ ⁊ ab ea recepta licentia. bn̄dicens om̄es receſſit ab eis. Ip̄i vero ꝑcidentes de cita reuerſione rogauerūt eundē. Remāſerunt aūt famelici ⁊ ſitibundi de dn̄o de q̄ tantā copiā habere ꝯſueuerant. eū ſepe ſuſpirijs ⁊ deſiderijs reuocantes. Uidiſti q̄tiens hodie habuiſti paſcha. nā om̄s iſte apparitōes ī die paſchatis fuerūt. Sed forte audiſti ſed nō ſenſiſti qꝛ nec forte in paſſiōe cōpaſſionē habuiſti. Credo em̄ ꝙ ſi in paſſione compati ſcires ⁊ mentē hr̄es vnitā ⁊ nō ſparſaꝫ ad ſecularia vl̄ ſup̄flua vl̄ curioſa. in q̄libet vice ſentires paſcha. Et hoc de q̄libet die dn̄ico ꝯtingere poſſet. ſi mēte integra diebꝫ venerꝭ ⁊ ſabbati te cū paſſione dn̄i p̄parares. Maxime dicente aplo. Si fuerimꝰ ſocij paſſionum. erimus ⁊ ꝯſolationū.

Qualiter dn̄s apparuit diſcipulis in octaua paſche ⁊ erat cū eis Thomas.

Capitulum. c.

a Duueniente aūt die octaua reſurrectionis. iteꝝ apparuit dn̄s ih̄s diſcipulis ianuis clauſis. ⁊ erat thomas cū eis q̄ prima die cū eis nō fuerat. ⁊ cū alij narraſſent ei. qꝛ viderant dn̄m. Rn̄dit. Niſi videro in manibꝫ eiꝰ fixurā clauoꝝ ⁊ mittam digitū ⁊c̄. vt in euāgelio ꝯtineṫ. non credam. Dicit ergo paſtor bonus ⁊ de puſillo ſuo grege ſollicitꝰ. pax vobis. Deinde dicit thome. Infer digitū tuū huc ⁊ vide manꝰ meas. ⁊ affer manū tuā ⁊ mitte in latꝰ meum ⁊ noli eſſe incredulꝰ ſed fideliſ. Tūc thomas ꝑcidens tetigit cicatrices dn̄i. ⁊ dixit. Dn̄s meus ⁊ deꝰ meus. Hoīem em̄ vidit ⁊ deuꝫ credidit. Dixit etiā ſuā culpā de h̄ ꝙ ip̄e dereliquerat eū. ſic̄ ⁊ alij dixerūt. Dn̄s aūt erigens euꝫ dixit. Noli timere. om̄ia pc̄tā ſunt tibi dimiſſa. Hoc aūt de thome dubitatiōe diſpenſatorie ꝑmiſſum eſt vt euidentioribꝫ argumētis reſurrectio dn̄i ꝓbareṫ. Conſpice aūt hic diligenṫ eū. ⁊ ꝯſidera ſolitā benignitatē. humilitatē ⁊ amorē feruentē ip̄iuſ. quō ſcꝫ thome mōſtrat ⁊ alijs diſcipuliſ vulnera ſua. vt tolleret oēm obſcuritatē de cordibꝫ eoꝝ. ad ip̄oꝝ ⁊ nr̄am vtilitatē. Reſeruauit q̄ꝫ ſibi dn̄s cicatrices vulnerū maxie ꝓpter tria. ſcꝫ vt faceret aplis fidē de ſua reſurrectione. Et vt ip̄as oſtēdat p̄ri qn̄ vult placare eū ⁊ interpellare ꝓ nob̄. Eſt em̄ noſter aduocatꝰ. Et etiā vt eas mōſtret reprobis in die iudicij. Stat ergo dn̄s ih̄s cum matre ⁊ diſcipulis ſuis ꝑ aliquā morulā loq̄ns de regno dei. ⁊ ip̄i cū eo in leticia magna audientes iſta ꝟba excelſa ⁊ aſpiciētes faciem eiꝰ plenā gaudio ⁊ decore. Attende bn̄ eos circū circa ſtantes. ſed dn̄am familiariꝰ iuxta cum. magdalenā vero ſp̄ ad pedes eius ꝯſidera. Sta ⁊ tu reuerenṫ. a longe tn̄. ſi forte miſcd̄ia motꝰ faciat te vocari. Tandeꝫ dicit eis ꝙ vadāt in galyleā in montē thabor vt dī. ⁊ ibi apparebit eis. Et bn̄dictiōe data vt p̄us diſceſſit ab eis. Ip̄i vero remāſerūt vt p̄us famelici ⁊ ſitibundi de eo ſed plurimū confortati.

Qualiter dn̄s apparuit diſcipulis in galylea.

Capitulū. cj.

p Oſt hec diſcipulis ad dictū locum ꝑgentibꝫ iteꝝ apparuit eis dn̄s ih̄s dicēs. Data eſt mihi oīs p̄tās in celo ⁊ in terra. Ite docete om̄es gētes baptizantes eos in noīe p̄ris ⁊ filij et ſp̄ūſſancti.

docẽtes eos ſeruare q̃cũqꝫ mãdaui vobis ꝛ ↄfortami. q2 ego vobiscũ ſum oĩbꝫ diebꝫ vſ/ qꝫ ad ↄſummatõꝫ ſeculi. adorauerũt aũt eũ in ſuo aduẽtu ꝛ ſtãt etiã nũc cũ magna iocũ ditate cũ eo Cõſidera bñ eoꝛ ea q̃ dicta ſũt mõ ipis Nã magnifica ſunt valde. Manife ſtat eis qualit̃ eſt dñs oĩm. dat eis mãdatũ de ꝑdicãdo. dat formã baptizãdi. dat etiaꝫ vigorẽ eis ꝑmaximũ. dũ dicit ꝙ ſꝑ erit cum eis. Vides q̃ntã iocũditatẽ dat eis ꝛ q̃t oñ/ dit eis inſignia charitatꝭ. His ğ dictꝭ ꝑ dñꝫ data eis bñdictõe diſparuit ab eis.

Qꝫ dñs apparuit diſcipulis ad mare tybe riadis Caplm. ciĳ.

Diſcipuli ꝟo adhuc remãſerũt in ga lilea. Fuerũt aũt q̃dã vice piſcatum ad mare tyberiadis ſeptẽ ex ipis ꝛ ꝑ totã noctẽ nihil ceperũt Mane facto domi nus itex apparuit eis ꝛ ſteriti littore maris Attẽde aũt hic q̃ acta ſunt q2 iocundiſſima ſũt. Querẽs ğ dñs ſi aliq̃d cepiſſent. rñdẽti/ bus nõ. dixit. Mittite in dexterã nauigĳ re the ꝛ inuenietꝭ. Miſerũt ğ ꝛ multitudinem magnã ceperũt. Dixit itaqꝫ iohẽs petro. do minꝰ eſt. Tũc petrꝰ nudꝰ exñs ſuccinxit ſe tu nica ꝛ feſtinꝰ veit ꝑ mare. alĳ ꝟo nauigio ve nerũt. Et cũ deſcẽdiſſent viderũt piſcẽ poſi tũ ſuꝑ prunas ꝛ panẽ patũ. Dñs ei ħ eis pa rauerat. Fecit etiã accipi de piſcibꝫ eoꝛ ꝛ aſ/ ſari ꝛ ſil'r cũ eis comedẽs fecit ↄuiuiũ ꝛ feſtũ magnũ cũ eis in littore marꝭ. Et ↄſucte hu/ militatꝭ ſue more miſtrans eis panẽ eis por rexit. fregit piſcẽ ꝛ ſil'r dedit eis. Stãt ğ re/ uerẽter ꝛ multũ alacrit̃ iſti ſeptẽ diſcipuli cũ dño ſuo parit̃ cũ eo comedẽtes. Aſpiciũt fa ciẽ eiꝰ deſiderabilẽ ꝛ iocundã ꝛ exultãt i cor dibꝫ ſuis. Accipiũt de ſacratiſſimis manibꝫ eiꝰ eſcas delectabiles ꝛ reficiũt̃ nõ minꝰ ſpũ aliter q̃ꝫ corꝑalit̃. O quale ↄuiuiũ eſt illud. Cõſpice bñ ſingula ꝛ ſi potes paſcarꝭ cũ eis Attẽde nihilominꝰ q̃ ſequũt̃. q2 pulcerrima ſunt ꝛ vtiliſſima. Nã cõpleto iſto ſolẽni ↄui/ uio dic̃ dñs petro. Diligis me plꝰ his. et pe trus. Dñe tu noſti q2 amo te. dic̃ ei dominꝰ Paſce agnos meos ꝛc̃. Sic ter interrogãs recõmẽdauit ei gregẽ ſuũ In q̃ dñi benigni tatẽ ſolitã ↄſidera. charitatẽ ꝛ humilitatem. Aptẽ eñi vides quõ diligẽter affectuoſe im ꝑmit reiterat ꝛ recõmẽdat petro aĩas nr̃as. Iter aũt dñs poſt hec ꝑdixit petro morteꝫ ipiꝰ dicẽs. Cũ eſſes iunior cingebas te ꝛc̃ ſi/ gnificãs ꝙ ꝑ paſſionẽ crucꝭ clarificaturꝰ eſſꝫ deũ. Et cũ de iohẽ petrꝰ q̃reret. hic autẽ q̃d. Dñs rñdit. Sic eũ volo manere donec ve/ niã. q. d. Nolo ꝙ ꝑ viã paſſiõis me ſequat̃. ſꝫ in ſenio ↄtemplatiõe reqeſcet. Q̃uis alĳ di/ ſcipuli intelligerẽt ꝙ nõ moreret̃. ſꝫ nõ erat ħ magnũ donũ cũ meliꝰ ſit diſſolui ꝛ eſſe cũ xp̃o. Attẽdiſti q̃ꝫ multa ꝛ q̃ꝫ magnifica facta ꝛ dicta ſunt in hac apparitiõe. Poſt ħ diſpa/ ruit dñs ab eis ꝛ more ſolito redĳt ad ſctõs pr̃es. Diſcipuli ꝟo cũ magno gaudio remã ſerũt ꝛ poſtea redierũt in hierl'm ꝛc̃.

Qꝫ dñs apparuit plus q̃ꝫ q̃ngentis fratri bus ſimul. Capitulũ. ciĳ.

Iterũ aũt apparuit dñs plꝰ q̃ꝫ q̃ngen/ tis fratribꝫ ſimul. vt dicit apoſtolus Sꝫ quo loco aut q̃ñ nõ eſt ſcptum. Sꝫ ſtans benignꝰ dñs inter eos ꝑdicans ꝛ loquẽs de regno dei. magna eos iocũditate repleuit.

De duodecim apparitionibus. Capitulũ. ciiĳ.

Habes ğ duodecim apparitiões dñi poſt reſurrectiõem vſqꝫ ad aſcẽſiõeꝫ abſqꝫ duabꝫ cũ aſcẽſione primo di/ cẽdis. ꝛ ſic fuerũt q̃ttuordecim. Scire tñ debes ꝙ in euãgelio nõ ſunt ſcripte niſi de/ cem. Nã quõ apparuit mr̃i nõ eſt ſcriptuꝫ in aliquo loco. ſꝫ ſic pie credit̃. Quõ aũt appa/ ruit ioſeph dr̃ i euãgelio nicodemi. Quõ eti am iacobo ſcripſit ap̃ls ad Choꝛ. ꝛ etiam re fert beatꝰ Hiero. De iſta etiã de q̃ngẽtꝭ fra/ tribꝫ ſcribit beatꝰ ap̃ls ibidẽ. Alie ꝟo ſcpte ſunt in euangelio. Potes etiã meditari de pluribꝫ. Nã veriſĩle eſt ꝙ benigniſſimꝰ dñs ſepe mr̃em ꝛ diſcipulos viſitabat ꝛ magda/ lenã dilectã diſcipulã ↄfortãs ꝛ exhilarans eos q̃ ſic vehemẽter de ſua paſſione fuerãt ↄtriſtati ꝛ ↄterriti. Qđ etiã beatꝰ Auguſtinꝰ ſentire videt̃ dicẽs de tꝑe poſt reſurrectõem Nõ oĩa inq̃t ſcripta ſunt. crebra erat eiꝰ cum eis cõuerſatio Et etiã forte ipi ſancti pr̃es maxime abraã ꝛ dauid ad quos ſpecialiter facta fuit ꝑmiſſio de filio dei veniebãt cũ eo ad videndã illã ſuã excellentiſſimã filiã ma trem dñi. q̃ ꝑ eis oĩbꝫ gratiã inuenit ꝛ ge/ nuit redemptorẽ O q̃ꝫ letãter eã reſpiciebãt ꝛ reuerẽter ſe inclinabãt eidẽ ꝛ oĩni qua ꝑo terãt benedictiõe replebãt q̃uis nõ viderẽt̃ ab ea Potes etiã ↄſiderare in hoc benigni/ tatẽ charitatẽ ꝛ humilitatẽ dñi more ſolito. de quibꝫ ſepe fecimꝰ mentionẽ. ꝛ in oĩnibus factis eiꝰ relucẽt. Qꝫ etiã poſtq̃ꝫ glorioſe vi/

cerat ⁊ reſurrexerat ꝑegrinari adhuc voluit ꝑ q̃draginta dies vt ſuos diſcipulos cõfir/maret ⁊ roboraret. Digne nãq; poſt tot an/noꝝ curricula. pꝰ tot labores ⁊ afflictiones. pꝰ tã ignominioſaȝ ⁊ acerbã mortẽ poterat triũphator ad ſuã gl'iam remeare. ⁊ ꝑ ſuos angl'os ꝯfirmare ⁊ ꝯfortare apl'os ꝓ ſuo nutu. Sȝ q: h̄ nõ patiebaṫ charitas ſua. perſonaliṫ voluit ꝯuerſari cũ eis apparẽs eis ꝑ q̃/draginta dies in m'tis argumẽtis. ⁊ loq̃ns de regno dei. Pro eis fec̄ h̄ ⁊ ꝓ nobis. ſȝ nõ aduertimꝰ. Dilexit ⁊ diligit te vehementer ⁊ nõ diligiṫ cũ ad talẽ ac tm̄ ignẽ nõ ſolũ cale/fieri ſȝ ardere debeamꝰ. Nũc ad aſcẽſionem veniamus.

De aſcẽſione dñi Capitulũ. cv.

Irca dñicã aſcẽſionẽ te vigilẽ eſſe oꝫ vt ſi vnq̃ȝ toto mẽtꝭ conatu te pñteȝ exhibuiſti ꝟbis ⁊ factꝭ eiꝰ. nũc faciaſ multomagꝭ. Nã hec ſolẽnitas oẽs ſuꝑat alias vt clariꝰ infra tibi oſtẽdã Et ſaltẽ h̄ te animet ad attentionẽ ꝙ nũc dñs diſceſſurꝰ eſt corꝑali pñtia. cõpleto ſue ꝑegrinatõis curſu. Vñ ꝟba ⁊ facta ipiꝰ ſunt attẽtiꝰ ꝯſideranda. Quelibet em̄ aĩa fidel' debet ſpõſum ſuum. dñm ſuũ. ⁊ deũ ſuũ in eiꝰ diſceſſu vigilãtiſſime obſuare. ⁊ q̃ ꝑ eũ dicũṫ ⁊ fiũt viſceroſius mẽte amplecti. ⁊ eidẽ ſe deuotiꝰ ⁊ hũiliꝰ recõmẽdare. ⁊ totaliṫ aĩum ſuũ ab aliĳs ab/ſtrahere. Quadrageſimo itaq; die a reſurrectiõe ſciẽs dñs ieſus q: venit eiꝰ hora vt trãſeat ex h̄ mũdo ad prẽm. cum dilexiſſet ſuos nũc ꝟo in finẽ dilexit eos. Accipiẽs ḡ de pa/radiſo terreſtri ſctõs pr̃es ⁊ alias aĩas ſtãs ⁊ bñdicẽs helye ⁊ enoch ibi remanẽtibꝫ ⁊ adhuc viuẽtibꝫ. venit ad diſcipl'os ſuos q̇ erãt in cenaculo ĩ mõte ſyon cũ matre ipiꝰ ⁊ aliĳs ⁊ apparẽs eis. voluit etiã añ diſceſſum ſuum prandere cũ ipis in ſignũ memorialis dile/ctiõis ⁊ gaudĳ. Oĩbꝫ ḡ ſimul comedẽtibꝫ cũ leticia magna in h̄ vltimo ꝯuiuio dñi ſui. Dic̄ eis dñs ih̄s. Tꝑs eſt vt reuertar ad eũ q̇ miſit me. vos aũt manete h̄ in ciuitate q̄uſq; induamĩ ꝟtute ex alto q: infra paucos dies replebimĩ ſpũſctõ ꝓut vobis ꝓmiſi. Po/ſtea ibitis ꝑ vniuerſum mũdũ p̄dicãtes euãgeliũ meũ baptizãdo credẽtes. ⁊ eritꝭ mihi teſtes vſq; ad vltimũ terre. Exprobrauit etiam eis incredulitatẽ coꝝ q: his q̇ viderant eũ reſurrexiſſe. ſ. angelis ſuis nõ crediderũt Hoc nũc maxie facit cũ de p̄dicãdo dicebat quaſi daret eis intelligere. multomagis de/bebatis vos angel' credere etiã añq̃ȝ me vi/deretis q̃ȝ gẽtes q̇ credẽt vobis p̄dicãtibꝫ. ⁊ me nõ videbũt. Fecit etiã h̄ vt cognoſcẽtes defectũ ſuũ remanerẽt humiliores. oñdens eis in ſuo diſceſſu q̃ȝtũ placebat ei hũilitas. ⁊ quaſi eã peculiariter recõmendaret eiſdeȝ Querẽtibꝫ aũt eis de tẽpibꝫ futuris noluit rñdere. q: nõ expediebat eis. Stãt ḡ comedũt ⁊ loquunṫ ⁊ gaudẽt ꝓpter pñtiaȝ dñi ſui ſȝ nihilominꝰ turbati ꝓpter diſceſſum. Tãta em̄ amoris teneritudine diligebãt eũ ꝙ etiã verba diſceſſus ſui nõ poterãt equo animo ſuſtinere. Quid aũt dicã de mr̃e iuxta eum prandẽte q̄ ſuꝑ oĩes ſic intenſe eũ amabat An ñ credis ꝙ ad hec ꝟba diſceſſus filĳ. materne dilectiõis tacta ⁊ cõmota dulcedine reclinaret caput ſuũ ſuꝑ filiũ. ⁊ recũberet ſuꝑ pectꝰ eiꝰ. Nã ſi iohãnes h̄ fecit in cena. nunc multo magꝭ meditari potes de ipa. Vñ ſu/ſpirãs cũ lachrymis eũ rogabat dicẽs. Fili mi ſi diſcedere vis ducas me tecũ Dñs aũt cõſolatꝰ eã dicebat. Rogo mater cariſſima ne feras moleſte diſceſſum meũ q: vado ad pa/trẽ. Te aũt remanere h̄ expedit ad tempꝰ ꝓ/pter ꝯfirmãdos credẽtes. poſtea veniaȝ ad te ⁊ aſſumã te ad gl'iam meã. Ad quẽ mater Fili mihi dilectiſſime. fiat voltas tua. naȝ nõ ſolũ remanere ſȝ ⁊ mori ꝑata ſum ꝑatia/bus ꝓ q̇bꝫ ⁊ mortuꝰ fuiſti. ſȝ eſto memor mei Dñs aũt eã ⁊ diſcipulos ⁊ magdalenã ⁊ alias ꝯſolabaṫ dicẽs. Nõ turbeṫ cor veſtrũ neq; formidet. nõ relinquã vos orphanos. Vã/do ⁊ venio ad vos ⁊ ſemꝑ ero vobiſcũ. Tã/dem dicit eis ꝙ exeãt in montẽ oliueti. q: inde volebat aſcẽdere. ⁊ tũc diſparuit ab eis. Mater ergo ⁊ oĩes aliĳ ſine mora iuerunt ad dictũ montẽ q̇ eſt ab hierl'm ad vnũ mi/liare. ⁊ ibidẽ iteꝝ apparuit eis dñs. Ecce q̄/modo habes hodie duas apparitiões. Tũc amplexatꝰ eſt matrẽ valefaciẽs ei. ⁊ mr̃ eum tenerrime. Diſcipuli aũt ⁊ magdalena ⁊ omnes aliĳ ꝓcidẽtes ⁊ lachrymãtes deoſculati ſunt pedes eiꝰ. Ipe vero ſuos apl'os erigẽs beneꝫ benigne oſculatꝰ eſt. Cõſpice nũc eos benedictos nihilominꝰ ſãctos cũcta que fiũt. Cõſidera nihilominꝰ ſãctos patres ibidẽ exiſtẽtes. inuiſibiliter tamen. q̄ modo libẽter ⁊ reuerẽter intuẽtur dominã. ⁊ affectuoſe benedicũt. ꝑ quã tantũ beneficium ꝯſecuti ſunt. Quomõ etiã intuenṫ illos q̄s excelſos pugiles ⁊ duces diuini exercitꝰ. q̄s inter oẽs elegit dominꝰ ad expugnanduȝ et vincendũ vniuerſum mũdũ. Tãdẽ ꝯpletis

cunctis myſterijs cepit dñs Jeſus eleuari ab eis ⁊ aſcēdere ꝟtute ſua Tūc mater ⁊ omnes alij ꝓcidebāt in terrā. Et dicebat domina. Fili mi bñdicte memor eſto mei. ⁊ ꝓpter diſceſſum nō poterat lachrymas continere gaudebat tñ multū ꝙ filiū ſuū ſic gl'oſe cernebat petere celū. Sil'r ⁊ diſcipuli ei⁹ dicebant. Dñe ꝑ te dimiſim⁹ oīa. eſto memor noſtri. Jpe ꝟo eleuatis manib⁹. facie ſeren⁹ ⁊ gaudēs regio more coronat⁹ ⁊ ornatus triumphalit' ferebat' in celū. Bñdicēs eis dixit Cōſtantes eſtote ⁊ viriliter agite qꝛ ſp vobiſcum ero. Aſcēdebat aūt ſecū ducēs illā nobilē multitudinē iter pandēs añ eos vt dixerat Micheas ꝓpha. Dñs itaqꝫ glorioſus cādidus ⁊ rubicūd⁹. ſplēdens ⁊ gaudioſus ꝑcedebat eos. viā eis oñdens. ⁊ ipi cātantes ⁊ iubilātes letiſſimi ſequebant' eū dicentes. Cantem⁹ dño q̄ aſcēdit ſup occaſum. dominus nomē illi. Cōfiteant' dño miſericordie ei⁹ ⁊ mirabilia ei⁹ filijs hoim. Benedict⁹ es dñe de⁹ noſter q̄ ſaluos facis ſperantes i te deducēs populū tuū in exultatiōe. ⁊ electos tuos in leticia. Exaltare ſup celos de⁹. ⁊ ſup omnē terraꝫ gl'ia tua vt liberent' dilecti tui. Aſcēdens in altū ꝓſperꝝ iter faciēs nobis. ꝑducens nos in refrigeriū. educiſ vinctos tuos in fortitudine. deſideriū noſtꝝ tribuens nob. Jntrabim⁹ in domū tuā ⁊ in cōſpectu angeloꝝ tuoꝝ tibi pſallem⁹. Gl'ia laus ⁊ honor tibi ſit rex xp̄e redemptor. Regna terre cātate deo pſallite dño. Jnterim aūt michael ꝑpoſit⁹ paradiſi ꝑgens ad ſriam nūciauerat ꝙ dñs aſcēdebat. Ecce oēs ſpirituū ordines ſeriatim ꝑ acies ſuas occurrerūt ei dem vn⁹ ex eis nō ꝑmāſit q̄ nō veniret obuiam dño ſuo. ⁊ inclinātes ſe cū oī qua poterāt reuerētia deducebāt eū cū hymnis ⁊ cāticis ineffabilib⁹. Quis eīn poſſet cant⁹ ⁊ iubilos q̄ ab ipis fiebāt explicare Aduenerūt ğ ꝑncipes ꝯiūcti pſallētes ⁊ dicebāt. Alleluia all'a all'a. noīe q̄ in dñi rex bñdicte venis. Nūc tibi regnāti pangim⁹ ecce melos. All'a all'a. Benedict⁹ es dñe q̄ ſedes ſup cherubin ⁊ intueris abyſſos. all'a all'a. Dignuſ es dñe oīni laud ⁊ honore all'a. Quia victoriam glorioſe feciſti. alleluia. Cōfiteant' celi mirabilia tua dñe. all'a. ⁊ virtutē tuam. Ecce nūc aſcēdunt trib⁹ trib⁹ dñi all'a. vt cōfiteantur ⁊ dicāt tibi all'a. Ad letandū in leticia gētis tue. vt lauderis cū hereditate tua alleluia all'a. Jn huiuſmodi cāticis ⁊ ꝓceſſionib⁹ dñm honorabāt vtrimqꝫ corā ipo exultantes. ⁊ eidē feſtū honorificū cū omni reuerētia faciētes. Et q̄s poſſet hoc gaudiū enarrare. Sꝫ ⁊ illud q̄s dicere poſſet ꝙ tā beatiſſimi ſpūs qꝫ ſanctiſſimi pr̄es ſimul habuerūt cum ſibi ad inuicē occurrerūt Supni ergo ſpūs reuerētia ꝑus dño exhibita ⁊ canticis⁹ expletis. illis cū magna iocūditate dicebāt Principes populoꝝ bñ vos venire gratulamur all'a Cōgregati eſtis cū deo veſtro all'a ⁊ vehemēter eleuami all'a. Pſallite ei q̄ aſcendit ſup celū celi all'a all'a. Et ſancti pr̄es alacriter reſpōdebant. Principes populi dñi. all'a. Cuſtodes ⁊ adiutoreſ noſtri all'a. Gaudium vob ⁊ pax all'a. Pſallite ⁊ vos regi noſtro all'a. Exultate deo adiutori noſtro all'a all'a all'a. Simul etiā ſe ad inuicē adorātes dicebāt. Jn domū dñi letātes imus. all'a alleluia. Simul nos capiet vrbs veneranda dei all'a. Oues paſcue dñi portas ei⁹ ⁊ atria intremus all'a. in hymnis ⁊ canticiſ alleluia Domin⁹ eīn virtutū nobiſcū alleluia. ſuſceptor noſter eſt all'a all'a. Uides ğ ꝙ omeſ iubilabāt ⁊ pſallebāt. Nā iuxta prophetam Aſcēdit de⁹ in iubilatōe ⁊ domin⁹ in voce tube. Aſcēdit aūt dñs Jeſus plane ꝓpter cōſolatiōem matris ⁊ diſcipuloꝝ quouſqꝫ eū poterāt videre. Extūc aūt nubes ſuſcepit eum ab oculis eoꝝ. ⁊ in momēto cū oīb⁹ angelis ⁊ predictis patrib⁹ ſanctis fuit in patria Sic eīn dicit ꝑdict⁹ ꝓpheta. Ponis nubem aſcēſum tuū q̄ ambulas ſup pēnas ventoꝝ. Penne ventoꝝ dicunt' ſummitates vētoꝝ. id eſt. ꝑtes ille que ꝑcedunt ⁊ velociores ſūt Et ipe adhuc velocius aſcēdit exquo nubē interpoſuit. Stabāt ergo mater ⁊ diſcipuli ⁊ magdalena ⁊ alie flexis genib⁹ ⁊ intuebantur in celū euntē illū quouſqꝫ poterāt. O q̄d erat videre dominū ſic glorioſe aſcendētem ⁊ quid ſi q̄s potuiſſet videre ⁊ audire beatiſſimos ſpirit⁹ ⁊ aīmas ſanctas cū eo pariter incedētes. forte ꝑ gaudio ſepata fuiſſet anima talis a corpe. ⁊ cū eis etiā aſcendiſſet Cū ergo ſic vultib⁹ adhuc eleuatis aſpicerēt. ecce duo angeli ſteterūt iuxta illos in veſtib⁹ albis dicentes. Uiri galilei quid ſtatiſ aſpicientes in celū. Hic ieſus qui a vobis aſſūptus eſt in celū. ſic veniet queādmodū vidiſtis eū euntē in celū. Redite ergo in ciuitatē ⁊ expectate ſicut dixit vobis. Conſidera hic quomō ꝺ ipis domin⁹ fuit ſolicit⁹. Nam ſtatim cū euanuit ab oculis eoꝝ miſit angelos

Biblioteka ... w Poznaniu ... im. A. Mickiewicza

ſuos ne nimiũ ibidẽ ſtantes fatigarent. ⁊ vt
cõfortarent audiẽtes angelicũ teſtimoniũ
cõcordare ſecũ de aſcẽſione domini ſui. Au/
ditis ergo his verbis dña humiliter roga/
uit angelos illos vt eã recõmendarent filio
ſuo. Illi vero ſe vſqꝫ ad terrã inclinãtes ei/
dem libẽter ſuſceperũt mandatũ ei⁹. Simi
liter apoſtoli magdalena ⁊ oĩes alij dixe/
runt eis. Illis itaqꝫ diſparẽtibꝫ ip̄i redierũt
in ciuitatẽ ad montẽ ſyon. ibiqꝫ morabãtur
expectãtes vt dñs ihs mãdauerat eis. Do
min⁹ autẽ Jeſus cũ vniuerſa p̄dicta felici ⁊
magnifica multitudine aperiẽs ianuas pa/
radiſi vſqꝫ tũc humano generi clauſas triũ/
phaliter intrauit. ⁊ gaudẽter patri genufle/
ctẽs ait. Pater gratias ago tibi qui mihi de
diſti victoriã de oĩbꝫ aduerſarijs noſtris
Ecce amicos noſtros qui captiui teneban/
tur eos tibi p̄ſento. Sꝫ ⁊ fratribꝫ ⁊ diſcipu
lis meis quos in mũdo reliqui. ꝓmiſi mitte/
re ſpiritũſanctũ. Rogo te pater mi vt imple
as ꝓmiſſionẽ. ⁊ eos recõmendo tibi. Tunc
pater erigẽs eũ fecit eũ ſedere a dextris ſuiſ
⁊ dixit. Bñdicte fili mi omnẽ poteſtatem et
iudiciũ dedi tibi. De iſtis diſcipulis ⁊ d̄ miſ
ſione ſpũſſancti. ꝓ tuo velle diſponas. Om/
nes aũt ſancti patres ⁊ beatiſſimi ſpirit⁹ qui
adorãtes ꝓciderãt in facies ſuas corã patre
ſurgẽtes reinceperũt cantica ſua ⁊ iubilabãt
corã deo laudes. Si eñ moyſes ⁊ filij iſra
el poſt tranſitũ maris rubri cecinerũt carmẽ
dño dicẽtes. Cantem⁹ dño glorioſe ⁊c̄. Et
maria ꝓphetiſſa ſoror ei⁹ ⁊ relique mulieres
eã ſequẽtes in tympanis ⁊ choris dño deo
canebãt. q̄nto magis nũc cũctis aduerſanti
bus ſuꝑatis. Similiter cũ dauid deduce/
bat archã federis dñi in hieruſalẽ. tot⁹ popu
lus canebat legitime. ⁊ dauid cuꝫ cantoribꝫ
cytharã ꝑcutiebat. ⁊ oĩes laudabãt coram
dño in cytharis ſuis ⁊ tympanis. et Dauid
ſaltauit totis viribꝫ corã dño. quanto nunc
magis id faciebãt qui vere ſunt cũ dño ĩ tã/
to gaudio conſtituti. Et ſi Johannes vt in
Apocal. refert. audiuit vocẽ in celo centum
quadragintaq̄ttuor miliũ cytharedorũ cy/
thariſantiũ in cytharis ſuis. ⁊ cantabant q̄/
ſi canticũ nouũ ante ſedẽ dei ⁊ agni. Quod/
cunqꝫ gaudiũ illud ſignificet. ego multo ma
gis ip̄m hodie cõtigiſſe meditabor. Oĩes
ergo ibidẽ conſtituti pſallũt. oĩes exultãt.
omnes letant. oĩes cantãt. oĩes gaudent
omnes iubilãt. oĩes manibꝫ plaudũt. om/
nes choriſant. oĩes iocundant. oĩes tri/
pudiant. Uere nũc in ſuperna hieruſalẽ au
ditur canticũ leticie ⁊ ꝑ oĩes vicos eius ab
vniuerſis dicit Alleluia. Nunqꝫ ab origine
mũdi tale feſtũ ⁊ tam ſolẽne paſcha celebra
tum eſt. nec vnq̄ꝫ erit forte niſi in die iudicij
cũ omnes ibi p̄ſentabunt electi cũ corpori/
bus glorioſis. Et ꝓpterea tibi dixi in princi
pio q̄ hec ſolẽnitas omnibꝫ cõſideratis cũ/
ctis ſuꝑeminet alijs. Percurras ſingulas ⁊
videbis ſi verũ loquor. magnũ paſcha et ſo
lenne feſtũ eſt incarnatio dñi. ⁊ initiũ oĩs
noſtri boni. ſed hoc nobis nõ ſibi. Nam ip̄e
tũc in thalamo virginali incluſus eſt. Ma
gnum etiã paſcha eſt natiuitas eius. ſꝫ et il/
lud nobis. Nã ſibi compatiẽdũ eſt. quia ad
tantã pauꝑtatẽ vilitatẽ ⁊ penuriã nat⁹ eſt.
Magnũ ſimiliter quo ad nos feſtũ eſt paſ/
ſio eius. quia tũc oĩa noſtra peccata dele/
ta ſunt. Nihil eñ vt ait Gregori⁹ nobis na/
ſci profuit. niſi redimi ꝓfuiſſet. ſed ꝓpter tor/
menta duriſſima ⁊ mortẽ turpiſſimã quam
ſuſtinuit. nec ſibi fuit nec nobis eſſe dꝫ ma/
teria gaudij ⁊ leticie. Magnũ inſuper et ſo
lenne ⁊ verũ paſca eſt reſurrectio ip̄i⁹ domi
ni ieſu. tam ꝓ ſe q̄ꝫ ꝓ nobis. quia ip̄e glorio/
ſus triumphator apparuit. et nos iuſtificati
ſum⁹. venerabilis itaqꝫ multũ. ⁊ ideo ſingu
lariter in ip̄o cantat eccl'ia. Hec dies quam
fecit domin⁹ ⁊c̄. Et ſm̄ beatũ Auguſtinũ in
ſermone ſuo. Hec dies ſanctior vniuerſis.
quod exponi poteſt de p̄cedentibꝫ. Naꝫ hec
dies aſcẽſionis maior ⁊ ſanctior videt. quia
licet reſurrexerit dñs. adhuc tamẽ ꝑegrina/
tur in terris. adhuc eſt clauſa paradiſi por/
ta. adhuc ſancti patres nõ iuerũt ad patreꝫ
que oĩa in aſcẽſione cõpleta ſunt. ⁊ ſi bene
inſpiciaſ quicq̄d deus fecit vſqꝫ modo. fecit
vt ꝑueniret ad hũc finẽ. ⁊ ſine hoc oĩa ſua
opera erãt imꝑfecta. Nã celũ ⁊ terra ⁊ oĩa
que in eis ſunt. facta ſunt ꝓpter hominẽ. ho
mo autẽ ꝓpter gloriã habendã. Ad ip̄am ho
mo vſqꝫ hodie null⁹ quantũcunqꝫ iuſt⁹ ꝑtinge/
re poterat poſt peccatũ. Uides q̄ꝫ magnifi/
cus ⁊ mirific⁹ ſit iſte dies. Similit magnũ
paſca valde dies penthecoſtes. ⁊ eũ multũ
ſolẽniſat eccleſia ⁊ recte. quia tũc donũ ſum
mum recepit. ſcꝫ ſpiritũſanctũ. ſed ⁊ illd no/
bis non ſibi. Sed hodiern⁹ aſcẽſionis dieſ
eſt ꝓprie feſtũ ſolenniſſimũ dñi Jeſu. quia ho
die incipit ſedere ad dexterã patris ⁊ requiẽ
capit a peregrinatiõe ſua. Et etiã ꝓprie feſtũ

eſt omniū ſupnoꝝ ſpirituū. quia nouū gaudium ſuſcipiūt a dn̄o ſuo. quē ante ibi i humanitatis forma nō viderāt Et quia hodie primo reſtaurari incipiūt ruine ipoꝝ in tanta multitudine beatoꝝ. et ꝓprie illoꝝ egregiorum patriarcharū ꝓphetaꝝ. ⁊ animaꝝ ſanctarum qui ad ſupernā patriā hodie primitus intrauerūt. Si ergo feſtū facimꝰ de aliquo ſancto migrāte ad celos. quanto magꝭ de tot milibꝫ. ⁊ q̄nto magis de ſanctoſanctorum. Eſt etiā feſtū dn̄e que filiū ſuum regali dyademate ſublimatū ſic vidit tanq̄ dn̄m verū ſup excelſa cōſcendere. Eſt etiā nihilominus ꝓprie feſtū noſtrū. quia humana natura hodie ſuper celos eſt exaltata. Et quia niſi chriſtꝰ aſcēdiſſet. illud ipm etiā donum ſpiritusſancti ꝑ quo ſic merito ſolēniſamus recipere nequibamꝰ. Unde ipe dicebat diſcipulis ſuis. Expedit vobis vt ego vadam ſi enim nō abiero paraclitꝰ nō veniet ad vos Ad robur autē dicti mei adduco Bernardum. q̄ de hac die ſic loquitur in ſmone de aſcenſione dn̄i. ſolennitas iſta cariſſimi glorioſa eſt. Cōſummatio em̄ ⁊ adimpletio eſt reliquaꝝ ſolennitatū. ⁊ felix clauſula eſt totius itinerarij Jeſu chriſti filij dei viui. Merito quidē ſolēnitatis ⁊ leticie dies agiẜ. q̄ndo ſol ille ſupceleſtis ſol iuſticie. noſtris ſe p̄ſentauit obtutibꝫ. Magna quoq̄ leticia et exultatio multa nimis quādo cōciſſo ſacco leticia circūdatus eſt ⁊ noſtre dedicauit primordia reſurrectōis. Uerūtamen quid mihi ⁊ ſolēnitatibꝫ iſtꝭ ſi cōuerſatio mea vſq̄ adhuc detineẜ in terris. Dico ergo non multo minꝰ mihi tollerabilior videẜ exilij huiꝰ habitatio q̄ gehenna. Deniq̄ niſi ego abiero paraclitꝰ non veniet ad vos. Uides ne quēadmodū ceterarū ſolennitatū ea quam hodie celebramꝰ ⁊ cōſummatiōez habeat ⁊ fructum declaret ⁊ augeat gratiā. Sicut enim cetera oīa ꝓ nobis fecit qui ꝓ nobis natꝰ eſt. ita quoq̄ ipſiꝰ aſcenſio propter nos fctā eſt ⁊ facit ꝓ nobis. Hucuſq̄ Bernardus Manifeſte ergo videas ꝙ ſolennior eſt dies iſta omnibꝫ alijs. Et anima que bene diligeret dominū Jeſum magis hodie exultaret q̄ in aliquo die anni. Unde ipe dicebat diſcipulis Si diligeretis me gauderetꝭ vtiq̄ quia vado ad patrē. Et propterea credo me recte dixiſſe ꝙ nunq̄ in patria fuit aliq̄ dies adeo ſolennizata vt iſta. Durauit autē gaudium ⁊ exultatio tāti feſti vſq̄ ad diem penthecoſtes. ⁊ per hūc modū poteſt meditari. Aſcenſio enim dn̄i fuit hora ſexta. Nā primo comederat hora tertia cum diſcipulis ſuis. Quis ergo om̄es in patria vltra q̄ dici poſſet exultarent. tamen prima die vſq̄ ad aliā ſextā ſequētis diei angeli fecerunt ſingulariter feſtum. ⁊ dominꝰ Jeſus oſtēdit vel fecit aliquā ſingularē familiaritatē ⁊ conſolatiōem. Secūda die fecerunt archangeli. Tertia principatus. Quarta poteſtates. Quinta virtutes. Sexta dominationes. Septima throni Octaua cherubin. Nona ſeraphin. Hi ſunt nouē ordines angeloꝝ Et ſic hec durauerunt vſq̄ ad ſextam ſabbati vigilie penthecoſtes. Ex tunc feſtum fecerunt ſancti patres vſq̄ ad horā tertiam diei dominice.

De miſſione ſpiritusſancti.

Capitulū. cvj.

t Unc his completis. dixit dominus ieſus patri. Pater mi recordare ꝓmiſſi mei quod feci de ſpiritusſancto fratribꝫ meis. Cui pater. Fili mi multū gratum habeo quod ꝓmiſiſti. tempꝰ eſt vt impleatur ꝓmiſſum tuū. Dic ergo ad ſpiritum ſanctū. Rogamꝰ te vt deſcendas ad diſcipulos noſtros. ⁊ eos repleas. conſoleris. robores. inſtruas. ⁊ cumulū virtutū ⁊ gaudiorū conferas eis. Et ſtatim venit ⁊ deſcendit in linguis igneis ſup centū ⁊ viginti diſcipulos ſimul congregatos. ⁊ eos repleuit oīm gaudio. Cuiꝰ virtute diſcipuli vigorati docti ⁊ accenſi ac illūinati totū mundū circūcucurrerunt. ⁊ ꝑ magna parte ſibi ſubiecerūt. Nihilominꝰ tamen ſuperni ciues etiā poſtea laudauerūt ⁊ ſemꝑ laudāt dominū. ⁊ habēt dies leticie ⁊ nunq̄ deeſt ibi ſolennitas ⁊ gr̄tiarum actio ⁊ vox laudis. Scriptū eſt em̄. Beati qui habitāt in domo tua dn̄e. in ſecula ſeculoꝝ laudabunt te. Feſtinemꝰ itaq̄ et nos ingredi in illam requiē vbi tanta ſuperabundat indefectibiliter leticia. ⁊ ad patriā noſtram totis conatibꝫ ſuſpiremuſ. Odiamus huiꝰ miſeri ⁊ putridi corporis noſtri compagē. ⁊ eius curā non faciamꝰ in deſiderijs. qd̄ nos hic detinet carceratos ⁊ peregrinos a tanto bono. Dicamꝰ ergo cū apoſtolo. Infelix homo quis me liberabit de corpore mortis huiꝰ. Et iteꝝ Quādiu in hoc corpore ſumus pegrinamur a dn̄o. Et iterum Cupio diſſolui ⁊ eſſe cū chriſto. Deſideremus eius diſſolutionē. ⁊ eā continue poſtu

lemus a domino. quia p nos eã cũ ſalute cõ
ſequi non valem⁹. Et iterũ. Saltẽ moria/
mur mundo ꝛ pompis ꝛ cõcupiſcentijs ei⁹
Abſtraham⁹ nos corde forti ꝛ pſeuerãti ab
his rebus caducis ꝛ a miſerijs ꝛ breuib; cõ/
ſolatiunculis harũ viſibiliũ rerũ que infici/
unt ꝛ vulnerãt animas noſtras Aſcẽdam⁹
autẽ mente cũ domino vl' poti⁹ ad dominũ
ꝛ cum ipo in celis ſit cõuerſatio noſtra. Et
ſic facientes nõ ex toto ſim⁹ peregrini ꝛ ad/
uene vt in tempe viſitatiõis nos ad ſe digne
tur aſſumere ipe de quo loquimur domin⁹
noſter Jeſus xps qui eſt ſuper oĩa deus
benedict⁹ ꝛ laudabilis in ſecula ſeculorum
Amen.

Excitatio deſiderij ad pꝛiam per mortiſ
appetitũ. Capitulũ. cvij.

b Abes ergo ex p̃dictꝫ dilectiſſima fi/
lia vitã dñi ieſu tibi p maiori parte ĩ
meditatiõib; traditã. Suſcipe reue
renter libẽter ꝛ gaudẽter p̃dicta. ꝛ in eis to/
ta deuotione. hilaritate ac ſolitudine ꝯuer
ſari nõ pigriteris. quia hec eſt via tua ꝛ vita
tua. hoc eſt fundamentũ ſup quo poterꝫ ma
gnum edificiũ cõſtruere. Ab hoc te incipere
oportet ſi vis ad ſublimiora aſcẽdere. ꝓut in
plurib; locis ſuperi⁹ habuiſti. Nã hec vite
xpi meditatio non ſolũ p ſe dulciter paſcit.
ſed ad maiorẽ cibũ tranſmittit. Hec enĩ ſũt
que domin⁹ geſſit in carne. ſed longe ſubli/
mius eſt eũ in ſpiritu ĩtueri. ad quod p hãc
ſcalã peruenire poteris. ſed in hac interim ĩ
morandũ. De quo ſic ait Bernard⁹. ix. Cã/
ticoꝝ. Ego hanc arbitror p̃cipuã inuiſibili
deo eſſe cauſam ꝙ voluit in carne videri. et
cũ hominib; cõuerſari homo. vt carnalium
videlicet q̃ nõ niſi carnaliter amare poterãt
cũctas primo ad ſue carnis amorẽ affectio/
nes retraheret atq; ita gradatim ad amorẽ
pduceret ſpũaliũ. Et infra. Mõſtrabat di/
ſcipulis altioris amoris gradũ cuꝫ diceret.
Spirit⁹ eſt qui viuificat. caro non ꝓdeſt q̃c
q̃. In carnis igiť deuotione interim cõſole
tur qui viuificantẽ ſpiritũ nõ habet. eo dũ/
taxat modo quo habẽt illi qui aiunt. Spi/
ritus ante faciẽ noſtrã chriſt⁹ dominus. Et
item. Si cognouim⁹ chriſtuꝫ ſm carnẽ. ſed
nũc iam nõ nouim⁹. Nã alias quidẽ nequa
q̃ ſine ſpũ ſancto vel in carne diligiť chriſt⁹.
ꝛ ſine illa plenitudine. cui⁹ tamẽ menſura de
uotionis hec eſt vt totũ cor illa ſuauitas oc
cupet. totũ ſibi ab amore vniuerſe carnis ac
carnalis illecebre vendicet. Hoc quippe to/
to corde diligere eſt Alioquin ſi carnis mee
quãlibet cõſanguinitatẽ vel voluptatẽ for/
te prefero carni dñi mei (p quod me videli/
cet min⁹ ea implere cõtingat que ĩ carne ma/
nens verbis ꝛ exẽplis me docuit) nonne li/
quide ꝯſtat ꝙ toto nequaq̃ diligo corde cũ
illud diuiſum habẽs. partẽ impẽdere vide/
ar carni ei⁹. partẽ intorquere ad ꝓpriam. De
niq; ait. Qui amat patrẽ aut matrẽ plus q̃
me. nõ eſt me dign⁹. Ergo vt breuiter dicaꝫ
Toto corde diligere eſt oĩe quod blandiť
de carne ꝓpria vel aliena. ſacroſancte carnis
amore poſtponere. in quo ꝛ mũdi eque glo/
riam ꝯprehẽdo. quia gloria mũdi eſt gloria
carnis. ꝛ qui ea delectanť. carnales eſſe non
dubiũ eſt Vides quomõ etiaꝫ carnalis eſt
hec meditatio reſpectu ſpũalis. hoc nõ acci/
pias vt minuať deuotio. ſꝫ vt feruor creſcat
ad maiora. ad que tamẽ p hanc trãſeũdo te
venire oporteat. In hac etiã ferueat tu⁹ af/
fectus. vt in eã te totã immergas. Bona eſt
enĩ hec meditatõ carnalis p quã vita carna
lis excludiť. cõtemniť ꝛ vinciť mund⁹ Sꝫ
ꝛ ſic faciẽdo ſtabilies mentẽ. erudiẽs ad vir
tutes. ꝛ animi robur accipies. vt in ꝓlogo ti
bi dixi. Hec ergo meditari. ſit tota ꝛ vna in
tentio tua. requies tua. cib; tu⁹. ꝛ ſtudiũ tu/
um. Nam ex his nõ ſolũ p̃dicta bona conſe
queris. nec ſolũ erũt tibi gradus ad celeſtis
patrie ꝛ ad maieſtatis cõtemplatiões. ſꝫ eti/
am erit cõtinua ꝛ ppetua cõſolatio tua. Nõ
enim q̃ ad maiorẽ ꝯtemplationẽ aſcendunt
hãc dimittere debẽt p loco ꝛ tempe. alioquĩ
viderenť hãc quaſi vilẽ cõtemnere. quod eſ/
ſet magne ſupbie. Vnde recordare qđ ha/
buiſti ſupra in tractatu hmõi ꝯtemplatiõis
ſcꝫ de humanitate xpi ex ſmone. lxiij. Cant.
qualiter beat⁹ Bernard⁹ q̃ fuit altiſſim⁹ cõ/
templator hãc nũq̃ dimiſit. Et reuide que
ibi de hac dicunť ab eo. ꝛ quomodo eam ex
tollit.

De mõ meditãdi vitã xpi. ꝛ ꝯcluſio libri.
Caplm. cviij.

v Olo aũt tibi tradere modũ quẽ te/
neas in meditãdo p̃dicta. ne ſi forte
teipam crederes ptingere ꝛ extẽdi ad
oĩa que ſupra repies q̃ſi p molẽ grauẽ ne
gligereris. maxime cũ credã meditatiõibus
predictis vni⁹ hebdomade ſpaciũ cõuenire
Igiť ſcire debes ꝙ meditari ſufficit ſolũ fa/
ctum qđ dñs fecit. vel circa eũ contigit ſcꝫ

vel dici ſm̄ hiſtoriā euangelicā te ibidē pre/
ſentē exhibēdo. ac ſi in tua p̄ſentia fierent ꝑ
ut ſimplicit̄ aīmo in dictis cogitādi occur/
rit. Moralitates autē ⁊ auctoritates quas
ad tuā inſtructionē in h̄ ope poſui. nō expe/
dit in meditatōem adduci. niſi ſi qua virtus
amplectēda vel viciū deteſtandū ip̄a prima
facie cogitatiōis occurrat. Eliges ḡ in his
meditādis aliquā horā quietā. poſtea infra
diē poteris diſcere moralitatē ⁊ auctoritates
⁊ eas ſtudioſe memorie cōmendare. qđ om
nino te facere cōuenit quia pulcerrime ſunt
⁊ que te quaſi ī tota vita ſpirituali valeāt in/
formare. Meditationes vero ſic diuide. vt
die lune incipiēs ꝑcurras vſq; ad fugā dn̄i
in egyptū. ⁊ eo ibi dimiſſo die martis pro eo
rediēs mediteris vſq; ad aptionē libri in ſy
nagoga. Die mercurij exinde vſq; ad mini/
ſteriū marie ⁊ marthe. Die iouis abinde vſ
q; ad paſſionē. Die veneris ⁊ ſabbati vſq; ad
reſurrectionē. Die vero dn̄ica ip̄am reſurre
ctiōem ⁊ vſq; in finē. Et ſic ꝑ ſingulas heb/
domadas facias vt ipſas meditatiōes tibi
reddas familiares. Qđ q̄nto magis facies
tāto facilius tibi occurrēt atq; iocundius. Libē
ter cōuerſeris cū dn̄o ieſu. ⁊ vitā ipſius tanq̄
euangeliū ad imitationē beate cecilie in cor
de ſtudeas inſeꝑabiliter collocare

De cetero tp̄s eſt ſignādi libꝝ. ſ; ne meis
verbis illud fiat de vberibus patris Bernar
di. de quibus tibi tot flores ⁊ tā pulcros decer
pſi. fiat cōcluſio in nomīe illius qui eſt liber ſi/
gnatus. dn̄s noſter Jeſus xp̄s. ad cuius lau/
dem totus eſt liber. q̄ beatus Bernardus quantū
ad p̄ſentē materiā ſpectat. ſic ait ſup Can̄. ſer/
mone. xv. ſup illo verbo. Oleū effuſum no/
men tuū. Eſt ꝓculdubio inter oleū ⁊ nomē
ſponſi ſimilitudo. nec ocioſe ſpiritusſanctus
alterutrū cōparauit. Ego aūt dico in tripli
ci qualitate olei. qđ lucet. paſcit. ⁊ vngit. Si
vos nō melius habeatis. fouet ignē. nutrit car
nem. lenit dolorē. lux. cibus. medicina. Vide
idē nunc ⁊ de ſpōſi nomīe. Lucet p̄dicatū.
paſcit recogitatū. inuocatū lenit ⁊ vngit. Et
ꝑcurramus ſingula. Vnđ putas in toto orbe
tāta ⁊ tam ſubita fidei lux. niſi p̄dicatio ieſu.
Nonne in huius nominis luce deus nos voca/
uit in admirabile lumē ſuū. quibus illumina/
tis ⁊ in lumine iſto videntibus lumen. dicat
merito Paulus. Fuiſtis aliquando tenebre.
nunc autē lux in dn̄o. Nec tm̄ lux eſt nomē
ieſus. ſed ⁊ cibus eſt. An non totiens cōforta/
ris quotiens recordaris. Quid eque men/
tem cogitātis impinguat. quid ita exercita/
tos reparat ſenſus. virtutes roborat. vege/
tat bonos mores atq; honeſtos. caſtas fo/
uet affectiōes. Aridus eſt om̄is anime cibus.
ſi nō oleo iſto infundit̄. Inſipidus eſt ſi nō
hoc ſale condiat̄. Si ſcribas. non ſapit mi/
hi niſi ſonuerit ibi ieſus. Jeſus mel in ore.
in aure melos. in corde iubilus. ſed eſt ⁊ me
dicina. Triſtatur aliquis veſtrū. veniat in
cor ieſus. ⁊ inde ſaliat in os. Et ecce ad exor
tum nominis huius quod eſt lumen nubilū
omne diffugit. redit ſerenum. Labit̄ quis ī
crimen. currit inſuper ad laqueum mortis
deſperando. nōne ſi inuocet nomen Jeſus.
confeſtim reſpirabit ad vitam. Cui aliquā/
do ſi ſtetit ante faciē ſalutaris huius nomīs
infuit duricia vt aſſolet cordis. ignauie tor/
por. ⁊ rancor aīe. languor accidie. Cui fons
forte ſiccatus lachrymarū inuocato ieſu nō
continuo erupit vberior. fluxit ſuauior. Cui
in periculis palpitanti ⁊ trepidanti. inuoca
tum virtutis nomen nō ſtatim fiduciam p̄/
ſtitit. depulit metum. Cui queſo in dubijs
eſtuanti ⁊ fluctuanti nō ſubito ad inuocati/
onem clari nomīs emicuit certitudo. Cui ī
aduerſis diffidenti ſi nomē adiutorij ſonu/
it defuit fortitudo. Nimirum morbi ⁊ lan/
guores animi iſti ſunt. illud medicina. De/
niq; et probare licet. Jnuoca inquit me in
die tribulationis ⁊ eruam te ⁊ honorifica/
bis me. Nihil tam ire impetū cohibet. ſuper
bie tumorē ſedat. ſanat liuoris vulnus. re/
ſtringit luxurie fluxum. extinguit libidinis
flammā. ſitim tempat auaricie. ac totius in/
decoris fugat pruriginē. Siquidem cū no/
mino Jeſum. hominē mihi propono mitē
⁊ humilē ⁊ corde benignū. ſobriū. caſtū. mi/
ſericordem ⁊ omni deniq; puritate ac ſancti
tate conſpicuū. eundē ip̄m deū omnipoten
tē qui ſuo me ⁊ exemplo ſanet ⁊ roboret ad
iutorio. Hec omnia mihi ſonat cū inſonu
erit Jeſus. Sumo itaq; mihi exemplū de
homine ⁊ auxiliū a potēte. illa tanq̄ pigmē/
tarias ſpecies. hec tanq̄ vnde acuā eas ⁊ fa
cio confectionem cui ſimilem mediteris ne/
mo facere poſſit. Hoc tibi electuarium ha/
bes o anima mea reconditū in vaſculo vo/
cabuli huius quod eſt ieſus. Jeſus ſaluti/
ferum certe quia nulli vnq̄ peſti tue inueni
atur inefficax. Semꝑ tibi in ſinu ſit. ſemper
in manu q̄ tui oēs in ihm ⁊ ſenſus dirigant̄

et actus. Deniqꝫ ⁊ inuitaris. Pone me inq̄t ſignaculū i corde tuo. ſignaculū in brachio tuo. ſed hec alias. Nunc vero habes vnde ⁊ brachio medearis ⁊ cordi. Habes inq̄m in nomine Jeſu vnde actꝰ tuos vel p̄uos corrigas vel minꝰ ꝑfectos adimpleas. Itemqꝫ tuos ſenſus aut ſerues ne corrumpant. aut ſi corrumpant ſanes. Idem. xlv. Canticoꝝ. O q̄ pulcer es angelis tuis dn̄e Jeſu in forma dei in die eternitatis tue in ſplendoribꝫ ſanctorū ante luciferū genitꝰ. Splendor et figura ſubſtātie patris ⁊ quidē perpetuꝰ. minimeqꝫ fucatus candor vite eterne. O q̄ mihi decorus es dn̄e mi in ip̄a tui huiꝰ poſitione decoris. Etenim vbi te exinaniſti vbi naturalibꝫ radijs lumen indeficiēs exuiſti. ibi pietas magis emicuit. ibi charitas plus effulſit. ibi amplius gratia radiauit. O q̄ clara mihi oriris ſtella ex iacob. q̄ꝫ lucidus flos d̄ radice ieſſe egrederis. O q̄ iocundū lumen ī tenebris viſitaſti me oriens ex alto. O q̄ ſpectabilis ⁊ ſtupendꝰ etiā virtutibꝫ ſupernis i conceptu de ſpirituſancto in ortu de virgīe in vite innocētia. in doctrine fluentꝫ. in choruſcationibꝫ miraculoꝝ. in reuelationibꝫ ſacramentoꝝ. O q̄ deniqꝫ rutilans poſt occaſū ſol iuſticie de corde terre reſurgꝫ. O q̄ formoſus in ſtola tua. demū rex glie in alta celorū te recipis. Quomō nō ꝓ omnibꝫ his omnia oſſa mea dicēt. Dn̄e quis ſimilis tui. Hec ꝗ ſimiliaqꝫ puto de dilecto intuentē ſponſam aduertiſſe cū diceret. Ecce tu pulcer es ⁊ decorus. neqꝫ hec ſola. ſed inſup aliquid ꝓcul dubio de natura decoris ſuperioris. qđ noſtrum om̄ino p̄teruolat intuitū. ⁊ effugit experimentū. Ergo iteratio vtriuſqꝫ decorꝫ ſubſtantie deſignauit. Hec Bernardus. Deo gratiaꝝ actio ⁊ beato Bernardo ſeruo ſuo dulci ⁊ fideli Amen.

Expliciūt meditatiōes q̄s ſcripſit ſctūs Bonauētura de paſſione domini nr̄i Jeſu chriſti.

Opus contemplationis doctorꝫ ſeraphici ſancti Bonauēture ꝑ heddomadā.

Feria ſecūda.

Flos primꝰ

Jeſus ineffabilis ꝑſona trinitatis.

Tres fructus

Attende ad matutinum

Perſonaꝝ trinitatē in eſſentia diuinitatis

Perſonaꝝ equalitatē in excellētia maieſtatꝫ

Perſoāꝝ etnitatē i ꝑmanētia īmutabilitatꝫ

Flos ſecundꝰ.

Jeſus actor mirabilis in omnibꝫ creatis.

Tres fructus

Attende ad primam

Dei potentiā in reꝝ creatione

Dei ſapientiā in ip̄aꝝ ordinatione

Dei beniuolentiā in vniuerſi ꝑfectione

Flos tertiꝰ

Jeſus factor amabilis humane dignitatꝫ.

Tres fructus

Attende ad tertiam

Angelicā diuiſionē in ſtatus differentia

Humanā trāſgreſſionē i tēptatōis violētia

Diuinā retributōꝫ in meritoꝝ exigētia

Flos quartus.

Jeſus ꝓmiſſus patribꝫ ſaluator deſperatꝫ.

Tres fructus

Attende ad ſextam

Humanā calamitatē i multa deordinatōe.

Demonis īportunitatē i multa ꝑſecutione

Diuinā pietatē in frequēti repromiſſione.

Flos quintꝰ

Jeſus ꝓmotor ꝓuidus materne dignitatꝫ

Tres fructꝰ

Attende ad nonam

Marie mirabilē ꝯceptōꝫ abſqꝫ inq̄natione

Puelle mirabilē educatōem ī tēplū oblatōe

Virgis mirabilē d̄ſpōſatōꝫ ioſeph copulatione

Flos ſextus

Jeſus aulā ingrediēs clauſe virginitatis

Tres fructus

Attende ad veſperas

Trinitatis dignationē in ꝯdeſcenſione

Angeli ſalutationem cū deuotione

Marie reſponſionē humili ſubmiſſione.

Flos ſeptimꝰ

Jeſus iohem viſitās vtriſqꝫ nōdum natis.

Tres fructꝰ

Attende ad completoriū

Pueroꝝ ꝯuenientiū in vtero exultationem

Matrū occurrentiū ī myſterio ꝯgratulatōeꝫ

Patrū audientiū myſterij admirationem

Oratio

Aue ieſu verbū dei. factor orbis ſalꝰ rei. ꝓmiſſus diuinitꝰ. honor mr̄is. incarnatus d̄ maria. nōdū natꝰ p̄curſori agnitꝰ

Feria tertia flores ⁊ fructꝰ arborꝫ ſctiſſime vite

Flos p̄mus

Jeſus mūdū ingrediēs i bethleē eſt natꝰ

Tres fructus

Attende ad matutinum
Naturarũ ꝯuenientiũ diuerſitatẽ
Circumſtantiaꝝ ꝯcurrentiũ ꝯgruitatẽ
Miraculoꝝ atteſtantiũ nouitatẽ.
Flos ſecundus
Jeſus cultro vim patiẽs.ab euo ſic vocatꝰ.
Tres fructus
Attende ad primam
Legis grauẽ rigorẽ in ſua obſeruatione.
Pueri magnũ honorẽ in noĩs impoſitiõe
Parentũ magnũ dolorẽ ĩ pueri circũciſiõe.
Flos tertius.
Jeſus magꝭ ſol oriẽs ꝑ ſtellã eſt mõſtratꝰ.
Tres fructus
Attende ad tertiam
Magoꝝ magnã diligẽtiã ꝑ puero videndo
Judeoꝝ magnã iſipiẽtiã qđ norũt ĩtellẽdo
Pioꝝ magnã indigẽtiã defectũ ſuſtinẽdo.
Flos quartus
Jeſus cũ pare turtuꝝ legaliter oblatꝰ
Tres fructus
Attende ad ſextam
Offerentiũ mirã hũilitatẽ ⁊ deuotionẽ.
Oblatoꝝ mirã dignitatẽ ⁊ ſignificatõem.
Recipiẽtiũ mirã iocũditatẽ ⁊ exultatõem.
Flos quintus.
Jeſus occiſis pueris in egyptũ fugatus.
Tres fructus
Attende ad nonam
Herodis ⁊ iudeoꝝ emulatiõꝫ xp̃ꝫ pſeq̃ndo
Pueroꝝ ⁊ matꝝ eiulatõem ĩ pueros ꝑdẽdo
Pioꝝ exulationẽ in egyptũ fugiendo.
Flos ſextus
Jeſus in templo ꝑditꝰ paret mr̃i vocatꝰ
Tres fructus
Attende ad veſperas
Jeſu mirabilẽ ſapiam in iudeos docẽdo
Parẽtũ incõſolabilẽ diligẽtiã ĩ pueꝝ q̃rẽdo
Filij imitabilẽ obediẽtiã piã mr̃eꝫ ſeq̃ndo.
Flos ſeptimus
Jeſus iordanis flumine iohãne baptizatꝰ
Tres fructus
Attende ad completoriũ
Baptizati ſublimẽ dignitatẽ ĩ lato teſtiõnio
Baptiſte ꝓfundã humilitatẽ ĩ ſuo p̃conio.
Baptiſmatꝭ grandẽ ſctitatẽ ĩ ſuo myſterio.
Oratio
Aue Jeſu puer natꝰ.circũciſus. viſitatus a magis.legaliter ĩmolatus.effugatꝰ.mr̃i parens.baptizatus in aqua realiter
Feria quarta flores ⁊ fructus
Flos p̃mus
Jeſus deſerto abſtinẽs a demone tẽptatꝰ
Tres fructꝰ
Attende ad matutinum
Jeſu abſtinentiã in corpis domatione
Jeſu ſapiam in hoſtis confutatione
Jeſu reuerentiã in angeloꝝ miniſtratione.
Secũdus flos
Jeſus notꝰ diſcipulis ad nuptias vocatꝰ.
Tres fructꝰ
Attende ad primã
Jeſu prudentiã in diſcipuloꝝ vocatione
Apl'oꝝ obediẽtiã in ꝓmpta imitatione
Matris beniuolẽtiã in vini ꝓcuratõe.
Tertiꝰ flos
Jeſus doctor circuiẽs labore fatigatꝰ.
Tres fructus
Attende ad tertiã
Doctorẽ veraciſſimũ moribꝫ ⁊ ſermone
Laborẽ grauiſſimũ in circuitione
Populũ rudiſſimũ in informatione
Quartꝰ flos
Jeſus paſtor reficiẽs a turbis frequẽtatꝰ
Tres fructus
Attende ad ſextã
Paſtorẽ benigniſſimũ ſollicitũ ꝑ grege.
Populũ ſollicitũ ꝑ tempali rege.
Jeſum laudis incuriũ q̃ ſit humana lege.
Flos quintus
Jeſus infirmos medicãs a ſcribis reꝓbatꝰ
Tres fructus
Attende ad nonam
Medici diligentiã medicinã gratꝭ dantis.
Morbi peſtiẽtiã quotidie augmẽtãtis.
Infirmi negligẽtiã medicinã nõ curãtis
Flos ſextus
Jeſus nature imperãs demonijs minatur
Tres fructus
Attende ad veſperas
Jeſu mirã potentiã qua demones coegit
Reꝝ obedientiã quas p̃cepto ſubegit
Mirã expientiã illoꝝ quos elegit
Septimꝰ flos
Jeſus corã diſcipulis mõnte tranſfiguratꝰ.
Tres fructus
Attẽde ad cõpletoriũ
Teſtiũ auctoritatẽ in viſu ⁊ ſmone
Jeſu magnã claritatẽ in trãſfiguratõe
Diſcipuloꝝ iocũditatẽ ĩ dicta viſiõe
Oratio
Aue ihu ĩ deſto degẽs vocãs ĩ apto paſtores ⁊ p̃dicans.turbas paſcẽs .egros curãs demoniacos ꝯiurãs.mõte te clarificãs ...

Feria quinta flores ꝛ fruct⁹.
Flos prim⁹
Jeſus iumēto inſidēs plorat rex honorat⁹.
Tres fruct⁹
Attēde ad matutinum
Jeſu mirā humilitatē in ei⁹ aſinatione
Turbe obſequioſitatē in ꝓceſſione
Urbis tātē calamitatē in lachrymatione.
Flos ſecund⁹
Jeſus templū ingrediēs mēſas vertit irat⁹
Tres fruct⁹
Attēde ad primam
Jeſu exemplaritatē in tēpli viſitatione
Jeſu dignā autoritatē ī phariſeoꝝ ꝯfutatōe
Jeſu amandā pietatē ī adultere defenſione
Flos terti⁹
Jeſus ſuſcitat lazaꝝ a martha hoſpitat⁹
Tres fruct⁹
Attende ad tertiam.
Judeoꝝ ingratitudinē in eſuriētꝫ expulſiōe
Soroꝝ amaritudinē in lazari ſuſcitatōe
Jeſu mirā gratitudinē in hoſpite ꝯſolatōe
Flos quart⁹
Jeſus in domo ſimonis vnct⁹ donat reat⁹
Tres fructus
Attende ad ſextam.
Marie pnīam in publica contritione
Phariſei falſā reuerētiā ī ieſu repħenſione
Jeſu piā ſnīam ī peccatricis excuſatōe
Flos quintus
Jeſus matris ſuſpiria ſolatur ꝯturbat⁹.
Tres fructus
Attende ad nonam
Matris deſolatiōem cū pia ſupplicatione
Filij conſolatiōem cū pia excuſatione
Diſcipuloꝝ cōpaſſionē cū pia admiratione
Flos ſextus
Jeſus a iuda vendit⁹. a iudeis damnat⁹
Tres fructus
Attende ad veſperas
Jude cupiditatē in magiſtri venditione.
Judeoꝝ iniquitatē in ſua emulatione
Jeſu longanimitatē in humili ꝓmiſſione
Flos ſeptimus
Jeſus in cena ſeruiēs. ſuis panis ſacratus.
Tres fructus
Attende ad completoriū
Charitatis beneficiū in ieſu miniſtratione.
Prauitatis veneficiū in iude obſtinatione.
Pietatis exercitiū in diſcipuloꝝ deuotōe
Oratio
Aue ieſu ſuſcitator vnctus. culpe relaxator.
rex aſello inſidens. zelū habens. conſolator
matris. vendit⁹. ſacrator panis. cenā faciēs
Feria ſexta flores ꝛ fructus
Flos prim⁹
Jeſus orās circundat⁹ capt⁹ ꝛ ſubſannat⁹
Tres fructus
Attende ad matutinum
Jeſu ꝓceſſum doloroſum ī pene ꝓguſtatiōe
Lupoꝝ acceſſum doloſum in agni captōe
Diſcipl'oꝝ receſſū timoroſū ī mgr̄i derelictōe.
Flos ſecund⁹
Jeſus corā iudicib⁹ ſpret⁹ ꝛ accuſat⁹
Tres fructus
Attende ad primam
Phariſeoꝝ iniquitatē in ſua inq̄ſitione
Jeſu mirā humilitatē in ſua reſponſione.
Diſcipuloꝝ anxietatē ī mgr̄i ꝓſecutione
Flos terti⁹
Jeſus flagellis liuidus conſput⁹ coronat⁹
Tres fructus
Attende ad tertiam
Jeſu innocētiam ſine excuſatione
Judicum ſententiā ſine ratione
Maloꝝ truculentiā ſine miſeratione
Flos quartus
Jeſus damnat⁹ crucifer. eſt cruci ꝯclauat⁹.
Tres fructus
Attende ad ſextam
Patientꝫ violentiā in triplici grauitate
Pendentꝫ irreuerentiā ī nephāda ſocietate
Mirā impenitētiā gētis obſtinate
Flos quint⁹
Jeſus morte mirabilis. agn⁹ p̄ri oblat⁹
Tres fruct⁹
Attende ad nonam
Q̄ pie ieſus cōdidit in cruce teſtamentū
Q̄ libere ſe obtulit patri ꝑ tormentum
Q̄ grāde mundi ꝓtulit machina lamentū.
Flos ſextus
Jeſus apto latere eſt cruci declauat⁹
Tres fructus
Attende ad veſperas
Corp⁹ pendēs exanime abſqꝫ om̄i decore.
Aquā apto latere fluentē cum cruore
Corp⁹ de crucis ſtipite tollētes cū merore
Flos ſeptim⁹
Jeſus vnct⁹ cū lacrimis ī tumulo locat⁹
Tres fruct⁹
Attende ad completoriū
Materna deſideria in corpis obſeruatiōe.
Deuota miniſteria in ſepulcri ꝑparatiōe.
Planct⁹ ꝛ ſuſpiria in corpis tumulatiōe.

Oratio
Aue ihu orās pſtrat⁹ corā turbis accuſatus
fact⁹ plagꝭ liuid⁹. agn⁹ cruce eleuat⁹. moriēs
inde delat⁹ in ſepulcro poſit⁹.

Sabbato Flos pmus
Jeſ⁹ victor ad īferos. calcās hoſtes trāſiuit
Tres fructus
Attende ad matutinum
Saluatoris imperiū in morte triūphādo.
Patrū deſideriū in ieſum expectādo
Angeloꝝ miniſteriū in iter pparando.

Flos ſecundus
Jeſus parentū vincula cū gaudio ɔtriuit
Tres fructus
Attende ad primam
Inferni vlulationē in eius fractione
Demonū ɔfuſionē in pde reſignatione
Patrū exultationē in paradiſi aptione

Flos tertius.
Jeſus mrī diſcipulos meroribꝫ vniuit
Tres fructus
Attende ad tertiam
Matris dolorē intimū ī lacrimis fūdēdo.
Fratꝝ timorē maximū ꝛ inſimul latēdo.
Judeoꝝ furorē peſſimū ī ſctōs pſequēdo

Flos quartus
Jeſus ſui memoriā tormētis ſtabiliuit.
Tres fructus
Attende ad ſextam
Loci vilitatē in ieſum pdendo
Tormentoꝝ atrocitatē in xp̄m puniēdo
Militū ferocitatē in plagas inferēdo

Flos quintus.
Jeſus teſtes mltiplices p⁹ mortē acq̄ſiuit.
Tres fructus
Attende ad nonam
Judeoꝝ diſceptationē ī ſignis q̄ viderūt
Mortuoꝝ reſurrectōꝫ q̄ apparuerūt
Fideliū ɔfirmationē q̄ xp̄o crediderūt

Flos ſextus
Jeſus feruorē magdalene ꝛ oīm pſciuit
Tres fructus
Attende ad veſperas
Diſcipuloꝝ reuerētiā in mrīs ɔſolatione
Mulieꝝ diligentiā in vnguēti pparatiōe
Militū inſipientiā in ſepulcri munitiōe.

Flos ſeptimus
Jeſus ſolutꝭ patribꝫ ad tumulū rediuit.
Tres fructus
Attende ad completoriū
Patꝝ piā puiſionē in tumuli regreſſione
Corpis glorificatōꝫ in ei⁹ reaſſumptione
Cuſtodū ɔſutatōꝫ ī lapidis amotōe.

Oratio
Aue ihu mors leene. ſol⁹ orbis plāct⁹ plenē
linquēs teſtimoniū ī tormētꝭ ꝛ plene ne peat
crux magdalene. ſpes reſumēs tumulū

Dn̄ica die ad matutinū Prim⁹ flos
Jeſus ſurgēs apparuit ſuis glorificatus
Tres fruct⁹ hui⁹ floris
Attende ad matutinum
Diſcipuloꝝ anxietatē in ihu recordatiōe
Magiſtri benignitatē ī freq̄nti apparitiōe
Omniū iocūditatē in crebra ɔfortatiōe.

Secūdus flos ad primā
Jeſus ſcādit ad dexterā pr̄is rex honorat⁹.
Tres fruct⁹ ei⁹ Attende
Amoroſam dilectiōꝫ dū ſuos ɔſolatur
Doloroſam afflictionē dū ieſus ſepat
Angeloꝝ ɔgratulationē dū ieſus exaltat

Terti⁹ flos ad tertiā cū fructibꝫ ſuis
Jeſus emiſſo ſpū p orbem pdicatus.
Attende
Donoꝝ magnitudinē ad pioꝝ ɔfortatōem
Linguaꝝ multitudinē ad fidei pdicatiōem
Miraculoꝝ valitudinē ad gētiū ɔuerſiōeꝫ

Quart⁹ flos ad ſextā cū fructibꝫ eius.
Jeſus ſup angelicos matrē exaltat ſtat⁹.
Attende
Sanctoꝝ diligētia in dn̄i occurſu
Filij reuerentiā in materno amplexu.
Matris excellentiā in filij ɔſeſſu

Ad nonā q̄nt⁹ flos cū fructibꝫ ſuis
Jeſus in celi curia p nobis aduocatus
Attende
Jeſu ſollicitudinē in noſtra puiſione
Humanā ingratitudinē in grāꝝ actione.
Finis incertitudinē in meriti expectatiōe

Sext⁹ flos ad veſpas cū fructibꝫ ſuis
Jeſus iudex eq̄ſſim⁹ rex oībꝫ platus
Attende
Infallibilē veritatē in dijudicādo
Inuincibilē poteſtatē in remunerādo
Inflexibilē equitatē in pſeuerando

Ad cōpletoriū ſeptim⁹ flos cū ei⁹ fructibꝫ
Jeſus ſctōꝝ glīa finis deſiderat⁹
Deliciaꝝ abūdātiā cū ſūa trāq̄llitate
Attēd Amicoꝝ ɔcordātiā cū mera caritate
Etnā pſeuerātiā cū ſincera iocūdita(te.

Oratio
Aue ihu ſurgēs leo. ſcādēs mittēs pro tro/
pheo ſpm̄. glificās mrē. iudex iuſt⁹. deo pr̄i
aſtās. p me reo. finis beatificās Amen

Finit opuſculū s. Bonauē. meditatōnū

Incipit opus ſancti Bonauẽture valde deuotũ de ſeptẽ ꝟbis dñi nr̃i ihu xp̃i i cruce

Primũ verbum.

Jeſu ſalutꝫ hoſtia Salutis ſacrificiũ.
Jeſu ſalutis gr̃a. Salutis beneficiũ
Jeſu tuta fiducia Tutũ refugiũ.
gene captiuũ redime
Tu ꝓ hũano ſede re vt Exulẽ reduce reſ
ſce:e culpas nr̃as tolle
Tu ꝓ diuino munere vt nos deo ꝯiũgeres
Nõ recuſaſti vincula.nõ flagella.nõ ꝟbera
Nõ latronũ patibula.nõ liuoreſ.ñ vulnera
Sꝫ dũ te crux ſuſcipet.⁊ hoſtꝫ i te fremeret
Dũ malle⁹ ꝑcuteret.⁊ clau⁹ carnẽ ſcinderet
Dũ ſenſũ dolor augerꝫ ⁊ ſacer ſãguis fluerꝫ
Dũ paſſio te ꝑmeret.ãguſtiaq; creſceret
Prẽm rogaſti ꝑcib⁹.vt tãq; ignorãtib⁹
Tuis ignoſcat hoſtib⁹.ac te crucifigẽtib⁹
Dicẽs Pr̃ ignoſce ill' q² neſciũt q̇d faciũt

Oratio

O mirꝫ patiã.o manſueta mititas
O immẽſa clemẽtia.o immẽſa benignitas
Qui vt ouis mitiſſima nõ ꝓmis q̃rimoniã.
Qui vt mr̃ chariſſima iã excuſas iniuriã
Ut aĩa dulciſſima tenes beniuolẽtiã
Ut volũtas piiſſima prebes miſericordiã
Ad te vadit ſpes aĩe.ad te clamãt ſuſpiria
Ad te decurrũt lacrime.⁊ pulſant deſideria
Cõfident' dicentia.ignoſce nobis dñe

Secundũ verbũ

Jeſu largitor venie.ieſu ſolamẽ triſtiũ
Jeſu laus penitẽtie.ieſu ſpes penitentiũ
Dũ pẽderes innoxi⁹.hoꝝ in pena ſoci⁹
Dũ te vn⁹ argueret.⁊ ſtulte rep̃henderet
Dũ iſultãs iſurgerꝫ ⁊ blaſphemãdo dicerꝫ
Si tu es dei fili⁹ ſalua temetip̃m ⁊ nos
Eſto tibi ꝓpicius ſicut ſaluaſti alios
Dũ alt' hũc corripet ⁊ hũc ſtultũ oñderet
Dũ ſe malũ ꝯcederet.⁊ te iuſtũ aſſereret
Dũ ad te ſe ꝯuerteret.⁊ ſupplex tibi diceret
Memẽto mei dñe dũ ad tuũ ꝑueneris
Regnũ plenũ dulcedine.dũ te regẽ oñderꝫ.
Tu amãs pniam.corda trahẽs ꝑ gr̃am.
Nõ ſolũ hãc memoriã ꝯceſſiſti.ſꝫ gl'iam
Dicẽs Amẽ dico tibi hodie mecũ erꝫ i ꝑadi
ſo.

Oratio

O ꝓmpta dei caritas .ꝓmpta miſericordia.
O ꝓmpta liberalitas. ꝓmpta munificẽtia
Ad te currit deuotio.ad te redit memoria
Corã te fit ꝯfeſſio.tibi patẽt ꝑcordia
Ideo cũ fiducia tibi ꝓcamur dñe
Qui es ſine malicia ſol⁹ ⁊ ſine crimine
In tua patiẽtia memẽto noſtri dñe

Tertiũ verbum.

Jeſu lux ⁊ rex gl'ie fili dei ⁊ hoĩs
Jeſu flos pudicicie fili marie virginis.
Dũ hec ꝟgo ſanctiſſima toto plẽa dolorib⁹.
Genitrix amãtiſſima tot ꝯfecta merorib⁹
Tua mr̃ chariſſima tota ꝑcuſſa fletib⁹
Nutrix diligẽtiſſima tota fracta ſingultib⁹.
Juxta crucẽ aſſiſteret ⁊ te pẽdẽte cerneret
Dũ tormẽta ꝯſpiceret ⁊ p̃ luctu deficeret
Tu vidẽs mr̃em flebilẽ p̃ſſam amaritudie.
Matrẽ tã venerabilẽ d gnã beatitudine
Vidẽs q̃ꝫ diſcipulũ amatũ ⁊ amabilẽ
Fidelẽ dei famulũ iohẽm vita nobilẽ
Alloquẽs ambos dulciter pie vocꝫ oraculo
Cõmẽdaſti benignit' mr̃em xp̃i diſcipulo
Dicens mr̃i Mulier ecce filius tuus
Deinde diſcipulo Ecce mater tua

Oratio

O qualis ꝑmutatio o q̃nta inequalitas
O qualis deſolatio o q̃ matris acerbitas
Dũ cuſtos mr̃i tradit' ꝓ mg̃ro diſcipulus
Dũ ꝑ mr̃em ſuſcipit' ꝓ deo vir paupcul⁹
Dũ mr̃i cuſtos mittit' ꝓ r̃ge ſimplex famul⁹
Sic tue ieſu gr̃e me cõmẽdo humiliter
Tueq; ꝓuidẽtie me cõmitto ꝑennit'
Ut exorãte ꝟgine ꝓ nob' ſtet ſuppliciter
A peccatoꝝ turbine ſim⁹ ſecuri iugiter

Quartũ verbum

Jeſu patris ingeniti virtus ⁊ ſapientia
Jeſu cuiuſq; cõditi tenor ⁊ ꝯſiſtentia.
Tu ꝟtute mirabili panes multiplicaueras
Tu ꝟtute ꝯſili ſtellã infans induxeras
Defunctos ſuſcitaueras oꝑa mira feceras.
Morbos oẽs ſanaueras totũ orbẽ forma/
Tu ꝟtute t'ribili dmonia eieceras (ueras
Tu virtute ꝯſili hoſtes tuos ꝓſtraueras
Sꝫ affix⁹ patibulo pr̃i factus obediẽs
Juſſu pr̃is vt vinculo vict⁹ manẽs ⁊ patiẽs
Qui vult ꝙ hãc anguſtiã vt iſirm⁹ ſuſtineaſ
Nec dictã potẽtiã te liberãs exerceas
Quapropt' tuo ſenſui cõdolens naturalit'
Clamorẽ ꝯfers plãctui dicẽs lamẽtabilit'
Hely hely lamazabathani.hoc eſt.deus
Deus meus vt q̇d dereliquiſti me

Oratio

O lamentũ mirabile ſalutẽ agẽs hoĩm
O ĩnocẽs cor hũile pẽas deplorãs criminũ
Ad te fert me ꝯpaſſio ꝓ me te pati ſentio
Ante te me ꝓijcio tecũq; luctũ facio
Nã iſte luct⁹ vtilis eſt mihi ꝓ ſolatio
Qui mihi ꝑmialis ſit in eterno gaudio.

Quintum verbū ſequit̃.
Jeſu dulcꝫ memoria ſitibūda dilectio.
Jeſu dulcꝫ fiducia letabūda refectio.
Dū extēſus exiſteres ſup arā patibuli.
Dū imolatꝰ agercs redēptionē ꝑpl'i.
Dū te nudū aſpiceret mūdꝰ iſtar ſpectaculi
Dū lamentū oñderet ſup te vultꝰ ſeculi.
Dū hoſtes de te luderēt ⁊ noti tui fugerēt.
Dū claui mēbra tēderēt ⁊ nerui ſe ꝯ̄herent
Dū vulnera tumeſcerēt ⁊ hūores defluerēt
Dū carnes ꝯtremiſcerēt ⁊ ꝟtutes areſcerēt
Sitim ſūpſiſti feruidā. ſiti aōre lāguidā.
Sitim ꝟtutū cupidā nr̃e ſalutis auidā.
Benigne dicēs ſitio hoīm fidē cupio.
Salutēqꝫ deſidero ꝓ q̄ pati me offero.
Oratio.
O ſitis ſaluberrima exoptās amicicias.
O ſitis cordis intima frāgēs ꝯcupiſcētias.
Preſta vt ad te ſitiā ⁊ iſta ſiti ardeā.
Prauā ſiti effugiā donec ad te fontē trāſeā
Potūqꝫ vite hauriā q̄ felix ſemꝑ maneā.
Et deū meū videā ſctām ingreſſus patriā.
Sextū verbum.
Jeſu nr̃a redēptio. ieſu redēptor oīm.
Jeſu nr̃a dilectio. ieſu ſalus credentiū
Dū ꝑ crucis myſteriū diligent̃ ꝑageres.
Redēptoris officiū vt hoiem redimeres
Suſtinēdo ſupplicīū vt inde nos eripes.
Cōſūmās ſacrificiū tue carnis ⁊ ſanguis
Cōſūmans pacꝫ ꝓliū ſalutaris certamis.
Cōſūmans trāſitoriū curſum hꝰ imaginis
Cōſūmās opificiū redēptōis hoīs. (ficeres
Dū mortꝫ horā cerneres dum hac vita de/
Dū finē iā ꝯtingeres dū oīa ꝑficeres.
Ut in ſūma ꝯcluderes dixiſti ꝯſūmatū eſt.
Nā ieſus crucifixꝰ eſt ⁊ agnꝰ imolatꝰ eſt.
Sāguis eiꝰ effuſus ē ⁊ p̄ciū ſolutū eſt.
Diabolꝰ deuictꝰ eſt ⁊ bellū cōſūmatū eſt.
Cirographū deletū ē ⁊ hō iā redēptꝰ eſt.
Oratio.
O bonitas bone ieſu q̄ es noſtra iuſticia.
O veritas vere ieſu q̄ es nr̃a ſcientia.
O caritas care ieſu q̄ es nr̃a redēptio.
O ſanctitas ſctē ieſu nr̃a ſanctificatio.
Cōſūma nob̄ gr̃am ⁊ ꝯſumma iuſticiā.
Conſūma ꝯſcientiā ⁊ ꝯſumma leticiā.
Septimū verbum.
Jeſu via rectiſſima ieſu ſalutis oſtiū.
Jeſu porta tutiſſima ieſu ꝓtector omniū
Jeſu ſalubris ꝟitas ⁊ lux mentē illuminās
Jeſu vite felicitas dulcor in corde iubilās.
Dū in extremis ageres vt aīam deponeres
Dū hāc vitā deſeres vt ad lībū deſcēderes
Uolens viā oñdere ꝑ quā debemꝰ ꝑgere.
Uolēs cūctos īſtruere q̄ facti ſt̄ d pulnere.
Uolens illū oñdere q̄ p̄t nos defendere
Jn q̄ debēt ꝯfidere q̄ mortē debēt caꝑe.
Tuū ſacratū ſpm̄ tuo p̄ri ſanctiſſimo.
Cōmēdaſti ꝑ gemitū ſmone deuotiſſimo.
Dicēs p̄r ī manꝰ tuas cōmēdo ſpm̄ meū.
Et inclinato capite fixꝰ in crucis ſtipite.
Acriter cruentato te turpit̃ ⁊ indebite.
Tu emiſiſti ſpm̄ ⁊ orbis talē fremitū.
Ꝙ quiſqꝫ ꝑ circuitū tuū ꝑcepit obitū.
Ut cūcta fletū facerēt ⁊ elemēta tremerēt
Ut ſaxa ſe dirūꝑent ⁊ ſepulchra ſe pāderēt
Ut tremotꝰ fieret velū tēpli ſe ſcinderet.
Ut luna retrocederet ſolqꝫ ꝯtenebreſceret
Ut mūdꝰ ingemiſceret ⁊ nat̃a flens diceret
Ego lugens deficio vel deo ineſt paſſio.
Oratio.
O mors mors lacrīabil' ſuꝑ q̄m plorāt oīa
O mors mors lam̄tabil' ſuꝑ q̄m flēt īnoxia
O mors mors āmirabil' q̄ ſuſcitāt̃ mortui.
O mors mors amicabil' q̄ exaltant̃ ſtrēnui
O mors ſacra mors nobil' ꝑ q̄m delēt̃ ſcele
O mors pia mors vtil' ꝑ q̄m donāt̃ p̄mia (ra
Preſta vt hec memoria nos teneat ꝯtinue
Et ſtimulet p̄cordia corqꝫ pungat aſſidue
Ut mēti lumē influat ⁊ in agēdis inſtruat.
Ut nos a culpis exuat ⁊ vite donū tribuat

Explicit opus de ſeptez verbis dn̄i ſan/cti Bonauenture.

Philomena aptata paſſioni dn̄i ꝑ ſeptez horas canonicas. doctorꝫ ſeraphici ſancti Bonauenture.

P hilomena p̄uia tꝑis ameni.
Que receſſuz nūcias imbris atz ſceni
Dū mulceſcis aīos tuo cantu leni.
Aue prudētiſſima ad me q̄ſo veni.
Ueni veni mittā te q̄ nō poſſum ire.
Ut amicū valeas cantu delinire.
Tollens eiꝰ triſtia voce dulcis lire.
Quē heu modo neſcio ꝟbis cōuenire.
Ergo pia ſupp!eas meū impꝑfectū.
Salutando dulciter vnicū dilectū.
Eiqꝫ denuncies qualit̃ affectum.
Sit cor meū iugit̃ eius ad aſpectū.
Ꝙ ſi querat aliq̄s quare te elegi.
Meum eſſe nunciū ſciat. q2 legi.
De te quedā ꝓpria. que diuine legi.
Et optato munere placēt ſummo regi.

Igit̃ cariſſime audi nunc attente.
Nã ſi cant⁹ volucris hui⁹ ſues mente.
Eius imitatio ſpiritu docente.
Te celeſtem muſicũ faciet repente.
De hac aue legit̃ ꝙ cũ dep̃hendit.
Mortẽ ſibi ꝓpriam. arborẽ aſcendit.
Summoqꝫ diluculo roſtrũ ſurſũ tendit.
Diuerſiſqꝫ cantibꝫ totã ſe impendit.
Cantilenis dulcibꝫ p̃uiat aurorã.
Sed cũ dies rutilat circa p̃mã horã.
Eleuat p̃dulcius vocẽ inſonorã.
In cantando neſciens pauſaꝫ ſiue morã.
Circa vero terciã q̃ modũ neſcit.
Quia ſemꝑ gaudiũ cordis eius creſcit
Vere guttur rũpit̃ ſic vox inualeſcit.
Et quo cantat alti⁹ plus ⁊ inardeſcit.
Sed cũ in meridie ſol eſt in feruore.
Tunc diſrũpit viſcera nimio clamore.
Oci oci clamitat illo ſuo more.
Sicqꝫ ſenſu deficit cantus p̃ labore.
Sic quaſſato organo hui⁹ philomene
Roſtro tñ palpitans fit exanguis pene
Sed ad nonã veniens morit̃ iã plene.
Cum toti⁹ corꝑis diſrumpunt̃ vene.
Ecce dilectiſſime breuiter audiſti.
Factũ hui⁹ volucris. ſed ſi meminiſti.
Diximus iã primit⁹. qꝛ cantus iſti
Myſtice ꝯueniũt legi ieſu chriſti.
Reſtat vt intelligo eſſe philomenã.
Animã virtutibꝫ ⁊ amore plenã.
Que dũ mente ꝑagrat patriã amenã.
Satis delectabilẽ texit cantilenã.
Ad augmentũ etenim ſue ſctẽ ſpei.
Quedã dies myſtica demonſtrat̃ ei.
Porro beneficia que de manu dei.
Homo ꝯſecut⁹ eſt ſunt hore diei.
Mane vel diluculũ homĩs eſt ſtatus
In quo mirabiliter homo eſt creat⁹
Hora prima qñ eſt de⁹ incarnatus.
Terciã dic ſpacium ſui incolatus.
Sextã cũ a ꝑfidis voluit ligari.
Trahi cedi conſpui dire cruciari.
Crucifigi deniqꝫ clauis terebrari.
Caputqꝫ ſanctiſſimũ ſpinis coronari.
Nonã dic cũ morit̃ qñ ꝯſummat⁹.
Curſus eſt certaminis qñ ſuperat⁹.
Eſt oĩno zabulus ⁊ hinc ꝯturbat̃.
Veſpera cũ chriſtus eſt ſepulture dat⁹
Diem iſtũ aĩa meditans in ortis.
Sne facit terminũ ſpiritalis mortis.
Scandens cruc̃ arborẽ in q̃ leo fortis
Vicit aduerſariũ fractis portis mortis.

Statim cordis organa ſurſum eleuãdo
Suum a diluculo cantũ inchoando
Laudat ⁊ glorificat deũ replicando
Sibi qꝫ mirificus fuit hanc creando
Pie inquit ꝯditor qñ me creaſti.
Quã ſit tua pietas larga declaraſti.
Nam ꝯſortẽ glorie tue cogitaſti.
Facere gratuite gratis quã amaſti.
O qꝫ mira dignitas mihi eſt ꝯceſſa.
Cum imago dñi mihi eſt impreſſa.
Sed creuiſſet ampli⁹ dignitas poſſeſſa.
Niſi iuſſum dñi fuiſſet tranſgreſſa.
Nã tu ſumma charitas tibi coherere.
Me volebas iugit̃ ſurſumqꝫ habere.
Dulce domiciliũ tecũqꝫ manere.
Et me velut filiã alere docere.
Et tunc diſpoſueras in id adunare.
Felicis agminibꝫ teqꝫ mihi dare.
Sed ꝓ tanta gr̃a quid recõpenſare.
Poſſum prorſus neſcio niſi te amare
Unica ſuauitas vnica dulcedo.
Cordiũ amantiũ ſalutaris predo.
Totũ quicq̃d habeo vel ſum tibi dedo
Deniqꝫ depoſitũ meũ tibi credo.
Oci cantat tale cor gaudens in p̃ſſura.
Dicens qꝛ dignũ eſt vt a creatura.
Diligat̃ opifex talis mente pura.
Ei cũ extiterit de ſe tanta cura.
Sic mens h̃ diluculũ trãſit meditãdo.
Sed ad p̃mã trãſferens vocẽ exaltãdo.
Tempus acceptabile pie ruminãdo.
In quo venit dñs carne ſe velando
Tunc liqueſcit aĩa tota ꝑ amorẽ.
Pauida ꝯſiderans omniũ auctorẽ.
Vagientẽ puerũ iuxta noſtrũ morẽ.
Et curare veterẽ velle ſe languorẽ.
Plorans ergo clamitat o fons pietatis.
Quis te pannis induit dire pauꝑtatis
Tibi quis ꝯſuluit ſic te dare gratis.
Niſi zelus vehemens ardor charitat̃.
Digne zelus vehemẽs eſt hic ardor dict⁹.
Cui⁹ eſt dominio rex celoꝝ victus.
Cui⁹ ſanctis vinculis capt⁹ ⁊ ꝯſtrict⁹.
Pauꝑis infantuli pannis eſt amict⁹.
O p̃dulcis paruule puer ſine pari.
Felix cui datũ eſt te tunc amplexari.
Pedes man⁹ lambere flentẽ ꝯſolari.
Tuis in obſequĳs iugiter morari.
Heu me cur nõ licuit mihi demulcere
Vagientẽ paruulũ. ⁊ cũ flente flere.
Illos artus teneros ſiue cõfouere.
Eiuſqꝫ cunabulis ſemꝑ aſſidere.

Puto pius paruulus hoc nō abhorreret.
Imo more paruuli forſan arrideret.
Et flenti paupculo fletu ꝯdoleret.
Et peccanti facile veniā faueret.
Felix qui tunc tpis mrī ſingulari.
Potuiſſet precib⁹ ita famulari
Ut in die ſineret ſemel oſculari.
Suum dulcē paruulū eiꝗ iocari.
O q̄ libens balneū ei pparaſſem.
O q̄ libens humeris aquā apportaſſem.
In hoc libens virgini ſp miniſtraſſem
Paupiſꝗ paruuli pannulos lauaſſem.
Sic affecta pia mens ſitit pauptatē.
Sibi parſimoniā veſtis vilitatē.
Labor ei vertit in iocunditatē.
Uilem eſſe ſeculi dicit venuſtatē.
Ergo ſic infantiā chriſti retexendo.
Hore pme canticū ſtrēnue canendo.
Tranſitū ad terciā facit recolendo.
Quantū chriſt⁹ paſſus eſt hoies docēdo.
Tunc cū fletu recitat illius labores.
Sitim famem frigora eſtus ⁊ ſudores
Que dignant ptulit pter pctōres.
Dum illoꝝ voluit innouare mores.
Uox amoris flatib⁹ tota cōcremata.
Oci oci clamitat auis hec beata.
Mundo mori cupiens cui⁹ vita lata.
Cui fetet ſeculū ſic eſt delicata.
Clamas ergo dn̄e dulcis pdicator.
Exulū refugiū pauperꝝ amator.
Qui es penitentiū pius ꝯſolator.
Poſt te debēt currere iuſtus ⁊ pctōr.
Iuſti quippe regula. vite es doctrina.
Peccatorū ſpeculū. miti diſciplina.
Feſſis ⁊ debilib⁹ efficax reſina.
Egris ⁊ languentib⁹ potens medicina
Primus in hoc ſeculo charitatꝭ ſcolā.
Inſtauraſti. q̄rere docens dei ſolam.
Gloriā. deponere grauē mūdi molā.
Et ſic poſſe pditā rehabere ſtolā.
Sed hanc ſcolā temere mūd⁹ irridebat.
Spernens ⁊ annihilās q̄cq̄d pmittebat.
Tua vero bonitas vices nō reddebat.
Imo penitentib⁹ totū ignoſcebat.
Quippe cui pprium erat miſereri.
Diligi deſiderans magis q̄ timeri.
Ubera nō verbera pferens auſteri.
Preceptoris noluit more reuereri.
Hec in adulterio nouit dephenſa.
Q̄ ſit tua pietas ſcilicet immēſa.
Magdalena ſenſit hoc cū ei offenſa.
Eſt dimiſſa. multiplex gr̄a impenſa.

Et quid multa dicerē quot ſunt ꝯſecuti.
Eius magiſteriū a ſuis abluti.
Uicijs. ſunt morib⁹ optimis imbuti.
Et ab hoſtis inuidi fraude facti tuti.
Felix cui licuit ſub hoc pceptore.
Conuerſari iugit. ⁊ ab eius ore
Mel celeſte ſugere. cui⁹ p dulcore
Amareſcunt cetera. plena ſunt fetore.
Hec ⁊ multa talia dū mens meditat.
Ad reddendas gr̄as tono pparat.
Ad laudandū dn̄m magis inflāmat.
Sicꝗ hore tercie cant⁹ terminat.
Oci oci anima clamat in hoc ſtatu.
Crebro fūdēs lachrymas ſub h incolatu
Laudans ⁊ glorificās magno cū conatu.
Chriſtū. q̄ tot ptulit ſuo p reatu.
In hac hora aīa ebria videt.
Sed circa meridiē calor cū auget.
Ut amoris ſtimulis magis pforet.
Mox ab illa paſſio chriſti recenſet.
Plorans ergo reſpicit agnū delicatū.
Agnum ſine macula. ſpinis coronatū
Liuidū verberib⁹. clauis pforatū.
Per tot loca lateris foſſa cruentatū.
Tunc exclamat pia mens oci cū lamētis
Oci oci miſerā. quia mee mentis
Turbat ſtatū pallidus vult⁹ morientꝭ
Et languētes oculi in cruce pendentꝭ
Siccine decuerat inquit te benignū.
Agnū mortis exitū pati tā indignū.
Sed ſic diſpoſueras vincere malignū
Et hoc totū factū eſt ob amoris ſignū
Hec amoris ſigna ſunt ⁊ poſtrema pmis
Copulans aſſociat ſūma figens imis.
Mōſtrās vt ſic moriēs nos aīales nimis
Dū te totū funderes tot aptis rimis.
Tu amic⁹ nouus es tu es nouū muſtū.
Sic te vocat ſapiens. ⁊ eſt ſatis iuſtū.
Totus eñ fili⁹ reddens dulcē guſtū.
Fundens carnis doliū licet vas venuſtū.
Tantis ſignis penitēs monit⁹ iā credat
Q pcordialiter chriſt⁹ ei ſe dat.
Iſta ſigna recolā ne me ſathan ledat.
Nam peccati rabiem nihil ita ſedat.
Iſta ſigna recolens oci oci clamo.
Dulcis ieſu q̄rulor q te min⁹ amo.
Stringi tñ cupio diſcipline chamo.
Sicut p me capt⁹ eſt charitatꝭ hamo.
Quātū hamū charitas tibi pſentauit.
Mori cū p homie te ſollicitauit.
Sed ⁊ eſca placida hamū occupauit.
Cū lucrari aīas te g hoc mōſtrauit.

Te q̄uidē aculeus hami nō latebat.
Sed illiꝰ punctio te nō deterrebat.
Imo hunc impetere tibi cōplacebat.
Quia deſideriū eſce attrahebat.
Ergo ꝓ me miſera quā tū dilexiſti.
Mortis in aculeū ſciens impegiſti.
Cū te pr̄i victimā ſctām obtuliſti.
Et in tuo ſanguine ſordidā lauiſti.
Quis mireť igiť pro te ſi ſuſpiro.
Iuncta ſine meritis tā zelanti viro.
Nā affectū alitis meū modo miro.
Pro me vitā finiens exitu tam diro.
Vere iam nō debeo tm̄ ſuſpirare.
Imo iuxta ꝟbū iob crines lacerare.
In cauerna lateris nidulū parare.
Et extremū ſpiritū illic exalare.
Plane niſi moriar tecū nō quieſcā.
Oci oci clamitans nunq̄ ꝯticeſcā.
Ab hoc deſiderio vere nō tepeſcā.
Mūdū cunq̄ ſeculo ꝓpter hoc vileſcā.
Tunc vt demens clamitat veniāt laniſte
Qui affigant miſerā cruci tue chriſte.
Erit em̄ exitus mihi dulcis iſte.
Sic amplector moriēs ꝑ p̄ijs vlnis te.
Vere ſic nō aliter rabies doloris.
Qua cor meū ſingulꝭ terebrať horis.
Deliniri poterit. niſi tu dulcoris.
Fons habūdans medicꝰ mei ſis doloris
Plane dulcis medicꝰ es q̇ nunq̄ pungis.
Sed a corde viciū leniter emungis.
Nā quos tibi firmiť ꝑ amorē iūgis.
Tuis chariſmatib9 ſemꝑ eos iūgis.
Heu q̄ dānabiliter mūdus eſt cecatꝰ.
Qui cū ſit ab hoſtib9 dire vulneratꝰ.
Hunc declinat medicū cū aſſit p̄paratꝰ
Languido apiens ſuū dulce latꝰ.
Heu cur bñficia chriſti paſſionis.
Penes te memoriť hō nō reponis.
Per hanc em̄ rupti ſunt laq̄i p̄donis
Per hanc xp̄s maximis te ditauit bonis.
Suo quippe corꝑe languidū te pauit.
Quē in ſuo ſanguīe gratꝫ balneauit.
Demū ſuū dulce cor tibi denudauit.
Ut ſic innoteſceret q̄ntū te amauit.
O q̄ dulce balneū eſca q̄ ſuauis.
Que ſumēti digne fit paradyſi clauis
Et ei quē reficis nullus labor grauis.
Licet ſis faſtidio cordib9 ignauis.
Cor ignaui ſiquidē minime ꝑpendit.
Ad q̄d xp̄s optimū ſuū cor oſtendit.
Sup alas poſitū crucis nec attēdit.
Ꝙ reclinatorij vices hoc p̄tendit.

Hoc reclinatoriū q̄otiens monſtrať.
Pie menti totiens ei glutinať.
Sicut ⁊ accipiter totꝰ ineſcať.
Sup carnē rubeā ꝑ quā reuocať.
Poſt hoc clamat aīa q̄ſi dementata.
O reclinatoriū caro cruentata.
Per tot loca ꝓpter me. cur nō vulnerata.
Tecū ſum. dū moreris nō ſum colligata.
Licet tñ miſere ſit iſtud negatū.
Mihi quidē eligā nouū cruciatū.
Gemitū videlicet iugēq̄ ploratū.
Donec mundi deſerā grauē incolatū.
Poſt hec dulcꝫ aīa plus ⁊ plꝰ ferueſcens
Senſu toto deficit corꝑe tabeſcens.
Iā vix loqui ſufficit ſed affectu creſcēs
Suo lecto decubat vtpote langueſcens
Ergo dulcꝫ gutturis organo q̄ſſato.
Lingua tm̄ palpitās ſonitu ſublato.
Sed ꝓ verbis pia mens fletu cōpenſato
Lamentať dñm corde ſauciato.
Sic languenti ſiquidē nil niſi plorare.
Libet ⁊ ſatagere ſuſpirare.
Suos em̄ oculos neſcit reuocare.
A chriſti vulnerib9 aut cor ſeꝑare.
Sic eſt aūt animꝰ illius illectꝰ.
Quaſi ei p̄ns ſit moriens dilectꝰ.
Et a cruce minime retrahit aſpectꝰ.
Quia ibi oculus vbi eſt affectus.
Gemitꝰ ſuſpiria lachryme lamenta.
Sibi ſunt delicie cib9 alimenta.
Quib9 noua martyr eſt interim intēta.
Sic ſuo martyrio p̄bent incremēta.
In hoc ſtatu reſpuit q̇cq̇d eſt trenū.
Mundiq̄ ſolaciū reputat venenū.
Sed ad nonā veniens moriť ad plenū
Cū amoris impetꝰ carnis rūpit filū.
Nam cū ꝯſummatū eſt recolit clamaſſe.
Hora nona dñm. ⁊ ſic expiraſſe.
Quaſi ſimul moriens clamat penetraſſe.
Vocē iſtā ſuum cor. atq̄ laceraſſe.
Ferre tandē impotens iaculū tā forte.
Moriť vt dictū eſt ſed felici morte.
Nam panduntť ꝓtinus ei celi porte.
Dignā vt intelligat ſe ſanctoꝝ ſorte.
Requiem ꝓ aīa tali nō cantamꝰ.
Imo eſt introitus miſſe gaudeamꝰ.
Quia ſi ꝓ martyre deū exoramus.
Ut decretū loquiť ſctō derogamꝰ.
Eya dulcis aīa eya dulcis roſa.
Liliū conualliū gemma precioſa.
Cui carnis feditas extitit exoſa.
Felix tuus exitus morſq̄ p̄cioſa.

Felix q̄ iam frueris requie cupita.
Inter ſponſi brachia dulciter ſopita.
Eiuſq; ſpiritui firmiter vnita.
Ab eodē ꝑcipis oſcula mellita.
Iam q̇eſcūt oculi. ceſſant aqueduct⁹
Nā aperte ꝑcipis ſpei tue fructus.
Quia ꝑ quē ſeculi euaſiſti fluctus.
Tuos inter oſcula ꝯſolatꝰ luctus.
Dic dic dulcis aīa ad q̇d vltra flerēs.
Habes celi gaudiū tecū cur lugeres.
Nam ſolus eſt oīm cui tu adheres.
Et ſi velles ampli⁹ certe nō haberes.
Sed iā metrū finio ne ſim tedioſus.
Nā ſi vellem ſcribere q̄ꝫ delicioſus.
Sit hic ſtatus anīe q̄ꝫq; glorioſus.
A malignis dicerer fallax ⁊ mēdoſus.
Quicq̇d tñ alij dicūt frater care.
Iſtā nouā martyrē libens imitare.
Tunc; talis fueris chriſtū deꝑcare.
Vt te cant⁹ martyrū doceat cantare.
Frequētem⁹ canticū iſtud ſoror pia.
Ne nos frangat tedio vite hui⁹ via.
Nam letantē aīam in hac melodia.
Poſt hanc vitā ſuſcipit ieſus ⁊ maria.
Ergo ſoror tuū cor ita cithariʒet.
Se baptiʒet lachrīs plāctu martyriʒet.
Chriſto totis virib; ſic nūc organiʒet.
Vt cū chriſto poſtea ſemꝑ ſolenniʒet.
Tunc ceſſabūt gemit⁹ ⁊ planctus dolorū.
Cū adiūcta fueris choris angeloꝝ.
Nā cantando trāſiles ad celeſtē choꝝ.
Nupta feliciſſimo regi ſeculoꝝ.

Deo gratias.

Bonauētura de vicijs ⁊ eoꝝ remedijs.

Prologus.

p Lurimoꝝ inſtantia req̇ſiuit cū ẜm regulā debeam⁹ ꝑdicare vicia ⁊ v̄tutes vt vicioꝝ naturā ſi natꝰ dēat diſcriminare. ciediſſerā ⁊ eoꝝ remedia ponā (v̄tutuꝫ enī laudes alibi ſatꝫ me dixiſſe credūt) pietati fidei reluctādū nō cēſeo. ꝑuū libellū grato recipiāt aīo. Cui⁹ diuiſio ē bimēbris. ſcꝫ in pte q̇dā mō ꝓhemialē. ⁊ ꝑncipalē. q̄ incipit ibi. Quedā ſūt generalia remedia. Prima ps loquiꝰ de radicib; vicioꝝ. ⁊ hꝫ plura capitula. vt patet in ꝓceſſu.

Q volūtas nulli debuit eſſe ſubiecta niſi ſoli deo. ⁊ quō ⁊ q̄re.

Vlūtas nulli debuit eē ſubiecta niſi deo nec tñ ꝫ coacte. ſed ſponte vt poſſit ei ad meritūꝫ reputari. ⁊ ita potuit peccare. ⁊ non peccare. Nō ad ꝫ vt peccaret cū poſſet. ſꝫ ad ꝫ vt ſi nō peccaret cū poſſet. ex ꝫ laudabilꝰ fieret ⁊ digna p̄mio apud deū. vlꝰ ſi ſponte peccaret eēt digna ꝯfuſiōe ⁊ ſupplicijs. cū ſciret q̄ nō deberet peccare. ⁊ poſſet vitare.

De duplici appetitu anīe.

i Tem cū facta eēt aīa vt eēt capax ſūme btitudīs. in q̄ hr̄et ſūmā glāꝫ ⁊ ſūmā delctātōeꝫ. Iō a dō q̇ ē ſūma btitudo dat⁹ fuit aīe duplex appetit⁹ natꝰalitꝰ ad ꝫ vt iſta deſideraret ⁊ ſtuderet obtinere. ⁊ cū obtinuiſſet tāto iocūdi⁹ poſſideret q̄to ardētius ꝯcupiſceret. Dat⁹ fuit ei appetit⁹ glꝰtalis vt nulla ſufficeret ei pꝰ ſupnā glām.

e T appetit⁹ delctātōis talis vt nō ſatiaret eā aliq̄ niſi ſūma. ⁊ vtraq; ē in ſolo deo. ⁊ ita nihil ſufficit aīe pꝰ dū. Et iſte appetit⁹ vocaꝰ ꝯcupiſcibilitas. Itē ex ꝫ orta eſt alia vis in aīa. q̄ cū tm̄ ꝯcupiſceret bonū ſūmū docēte vi rōnali ꝑ qd̄ btificanda erat. natꝰalitꝰ horrebat ⁊ deteſtabaꝰ ⁊ repellebat oīe qd̄ ad hāc obtinēdā ꝯtrariabaꝰ ei. Et itē q̇cq̇d ad eā obtinēdā ⁊ cōfuandā ꝓdeſſe ei poterat fortitꝰ apphēdit ⁊ tenuit. Hec vis vocaꝰ iraſcibilitas. iuxta ireſilitudinē q̄ fortitꝰ indignaꝰ ꝯtrijs. ⁊ fortitꝰ tenet qd̄ cupit. Per vim rōnalē cog̃uit bonū ⁊ meli⁹ ⁊ optimū. ꝑ vim ꝯcupiſcibilē appetiuit bonū ⁊ meli⁹. bonū amplius. ⁊ optimū maxīe. Per vim iraſcibileꝫ tenuit ⁊ inheſit bono. ⁊ q̄ ei ad ꝫ ꝓdeſſe poterāt feruide apphendit. ⁊ ea q̄ ei obeſſe poterāt dedignanꝰ repulit ⁊ fugit. Q oēs vires aīe poſt lapſum hoīs deordīate ſūt nō tñ ſubtracte.

ſ Ed cū hō ſuadente diabolo ſponte ad pctm̄ ꝯſenſit ꝯ dei ꝓhibitioneꝫ. tūc vires aīe oēs ſilꝰ ⁊ potētie q̄ date ei fuerāt ad ſūmū bonū cog̃ſcēdū. appetēdū ⁊ fruendū deordīate ſūt ⁊ q̇i ſubuerſe. non tñ ſubtracte ſꝫ fedate ⁊ ꝑuerſo mō ſe hn̄tes ſic̄ organū muſicū. qd̄ q̄ñ integꝝ ⁊ bñ ordinatū ē dulcē reddit melodiā. q̄ñ v̄o ꝯfractū fuerit ⁊ deordinatū. horrēdū ſtridorē ꝑ cantu emittit. Quia ei hō amore viſibiliū ab īuiſibiliū amore cecidit. ſola viſibilia ex pctī pena cog̃ſcit. ſola ea diligit. ſolꝰ eis inheret ⁊ inuiſibilia q̇i nō ſint poſtponit. imo ⁊ neſcit. ita q̄ pauci induci p̄nt ad credēdū ſi ſit aliq̇d extra ea q̄ videm⁹ ⁊ corpe ſentimus. Et ita rō ceca ē in aīa q̄ nec ag̃ſcit ſeipaꝫ. cū

ip̃a ſit ex his q̄ oculis carnis videri nō pn̄t. ꝛ ſic nō ſolū ceca ē ſed etiā ſtulta. qꝛ cecꝰ credit multa q̄ nō videt. ꝛ h̄ eſt in infidelibus. Inde factū eſt vt hō appetat tr̄ena ꝛ vilia ꝛ feda. ꝛ illis ꝑ amorē inhereat ꝛ ꝓ magno reputet qñ ea poterit adipiſci.

De appetitu ſublimitatis ꝛ quare datus ſit homini.

a Appetitꝰ honoris datꝰ fuit ei vt altiſſim̄ honorē deſideraret. ſ. deo placere. amicū dei eſſe ꝛ filiū ꝛ heredē ꝛ deo ſimilari. ꝛ ei ꝯregnare. nō ex equalitate potētie ſed ex imitatiōe bonitatꝭ. Itē vnus cū deo fieri ſpūs. ꝛ eq̄lis angel' fieri. ꝛ nulli ſubeſſe niſi ſūmo dn̄o oīm. Itē vt ſe tante dignitatꝭ agnoſceret. eo ꝙ imaginē dei in ſe hr̄et. nec vlli inferiori ſe dignaret̄ ſubijcere ſoli oīm dn̄o ſubiectꝰ ꝛ obediēs ꝛ ex amore deo adherēs. ꝛ reliq̄ ſub deo ꝓ eiuſq; digni tate eſtimās ꝛ vtens creature miſterio pro ſua vtilitate ꝛ dn̄i volūtate. Hec erat ſcā ſuperbia. oēm docens deſpicere vilitatē. ꝛ ſola et̄na bona appetere ꝛ diligere. Ecōuerſo mō appetit hoīb; placere. gl'aʒ ab eis q̄rere. q̄ fallax eſt ꝛ vana. ꝛ magni aliq̇d ſe eſtiat hō. ſemetip̄m ſeducēs cū ſit miſer ꝛ vacuus boni. ꝛ alios in cōꝑatōe ſui ſꝑnit ꝛ ſubijcere ſibi cupit. q̇ forte meliores ſunt. ꝛ gl'at̄ in diuitijs q̄ ſunt t̄ra ꝛ lutū. ꝛ iactat ſe de vanis ꝛ malis. ſic̄ fatui. q̄ gl'iant̄ qñ inuoluti ſunt luto. Et ſic hoīes mutauerūt gl'am ſuā ī ſili tudinē vituli comedentis fenū. qꝛ oīs caro fenū. ꝛ oīs gl'ia eiꝰ q̄i flos feni. Exaruit fenū ꝛ flos eiꝰ decidit. ita ſctā ſupbia degenerauit in vicioſam ſupbiā.

Quod triplex eſt ſupbia.

e Eſt āt triplex ſupbia. Prīa ſibimet ip̄i nimis placere. ꝛ maiorē ſe reputare q̄ʒ ſit in ꝟitate. Hoc ē initiū omīs pcti. Scd̄a appetere ꝛ ſtudere alijs placere ꝛ maior velle ab eis credi q̄ʒ ſit iuſtū. Hec ē inanis gl'a. Tercia ambire alios ꝛ p̄ire ꝛ ſub ſe velle alios eſſe. Hec eſt ambitio. Sic decepta ē ſupbia. ꝛ vult alios ſecū decipi dū cupit ſe maiorez putari q̄ʒ ſit. ſic̄ magꝰ decipit gartionē vt putet ſe in eq̄ ſedere ꝛ ſedet ſuꝑ faſciculū palee In h̄ ꝗ ꝯtrariat̄ deo. qꝛ cum oīa ſubiecta ſint ei. ip̄a vult eſſe ſuꝑp̄iꝰ ꝛ ſpoliat deū debito honore. i. ſuo vniuerſali dominio q̄ntū eſt in ſe. ꝛ ingrata eſt ei de beneficijs que accepit de q̇b; ꝓpriā gloriā querit nō dei a quo habʒ omne bonū, De ramis autē alijs ſupbie q̇ de ip̄a pullulāt p̄tereo. qꝛ alibi repiunt̄ cū ſuis deſcriptōib; vel diffinitionib;. Si q̇s q̄rat maxie in ſūma viciorū. ꝑiculoſior etiā ſepe eſt illa q̄ extollit̄ de bonis gr̄e q̄ʒ de bonis nature vel fortune.

De bonis gr̄e nature ꝛ fortune.

b Bona gr̄e ſunt virtutes ſcīe ꝛ oꝑa de genere bonoꝝ. vt p̄dicare. ieiunare ꝛ ſil'ia. Bona nature ſunt q̄ nat̄a cōtulit. vt nobilitas. pulchritudo. fortitudo. ingeniū ꝛ ſil'ia. Bona fortune ſūt diuitie. dignitates. honores ꝛ ſil'ia. q̄ ex q̄dā fortuna plus q̄nq; dant̄ illis q̇ nat̄a ꝛ ꝟtutib; īferiores ſunt alijs. nō t̄n ſine aliq̄ dei ꝓuidētia licet ſepe cedat eis ad malū ex merito ſuo.

Quō ſupbia mentē excecat.

f Superbia etiā ita mētē excecat vt cum plꝰ habet̄ etiā minꝰ ag̊ſcat̄. Hoc viciū p̄cipue īpedit nos ne maiora bona accipiamꝰ a deo. cū ip̄e ſit largiſſimꝰ. ꝛ deſideret multꝭ modis cōicare nob̄ multū ꝺ bōis ſuis. qꝛ valde diligit nos. Dū āt īdignos nos reddit ſupbie reatꝰ gr̄e dei. aut qꝛ ſi plꝰ daret nob̄ extolleremur. aut ingr̄i efficeremur aut nō digne ī gr̄a oꝑaremur. ꝛ ſic grauiorꝭ pcti rei efficeremur. Vn̄ ſepe magꝭ ē clemētie ꝑcentꝭ dn̄i negare ampliora gr̄e dona q̄ʒ iraſcentꝭ. deꝰ nāq; ſupbis reſiſtit. q̄i ſue potētie rebellib;. hūilib; āt dat gr̄am. in q̇b; ꝑ tumorē elatōis nō defluit qꝺ eis infundit. Perdit nob̄ etiā meritū bonoꝝ opeꝝ. q̄ ꝓ hūano fauore fecerimꝰ. ꝛ ſepe ſupbia aſſūit palliū hūilitatꝭ emule ſue. vt ſub noīe eius gl'am callide acq̇rat. vt qꝛ captādo gl'aʒ falſam ſequit̄ fugiendo eā aſſequat̄. q̄ ſic̄ vmbra ſequit̄ tē fugientē. ꝛ fugit inſequentē.

Quod bona nr̄a qñq; occultare dēmꝰ qñq; ecōuerſo.

v Unde nota ꝙ bona nr̄a debemꝰ qñq; hoīb; oñdere aliqñ occultare Sil'r mala nr̄a aliqñ apire aliqñ celare.

Bona nr̄a ad q̄ tenemur ex p̄cepto dei l' eccl̄ie vl' ad q̄ ex māifeſto voto aſtringimur dēmꝰ oīb; oñdere. vt fidē. caritatē. iuſticiaʒ. ꝟitatē. caſtitatē. obediētiā ꝛ ꝯtēptū mūdanoꝝ. q̄ ſi hoīes ī nob̄ nō viderēt cū ſciāt nos ad ea teneri ſcādalizarent̄ ꝛ reputarēt nos p̄uaricatores voti nr̄i. De hꝰ. dī. ſic luceat lux vr̄a ꝛc̄. Aliqñ ꝟo bona nr̄a occultare dēmꝰ q̄ ſpecial'r accipimꝰ vt gr̄aʒ int̄ne deuotōis vl' q̄ poſſent nob̄ ſingularē laudem parere. vt ſingl'arꝭ abſtinētia ꝛ vigilie ꝛ orōnes ꝛ elemoſyne ad q̄ nō tenemur. de quib;

dñs docet in ſmone habito in monte.

Qr mala nr̃a qñq3 abſcondere debemꝰ.

ſ Imilit̃ mala nr̃a qñq3 abſcõdere de
bemꝰ ne q̃s ſcãdalizet̃ de nob vł ſu
mat exẽplũ imitãdi nos in ſilibꝫ.vñ
duplr̃ peccãt q̃ apte peccãt.qꝛ ꝛ deum offen
dũt ꝛ ꝑximo fodiũt foueã q̃ incidat ꝑ ma/
lũ exẽplũ Si aũt ſine culpa nr̃a vł ſpecie
mala aliq̃s ex ſua malicia ſuſpicat̃ d nobis
mala ꝛ nõ vult recipe excuſationẽ nr̃am tũc
habeamꝰ patientiã. Sicut xp̃s tacuit ĩ paſ
ſione de multꝫ ex inuidia accuſatꝰ. Dixit ei
Si vob dixero nõ creditis mihi ꝛc. Aliqñ
mala nr̃a apire debemꝰ.ſ.in ꝯfeſſiõe ꝑuata
de ꝑuatis.ꝛ manifeſta de manifeſtꝫ ꝛ in viſi
tationibꝫ ꝛ redargutõibꝫ. Impfectiones q̃ʒ
nr̃as nõ debemꝰ erubeſcere cõfiteri.ꝛ defe/
ctus virtutũ.ne q̃s exiſtimet nos ſuꝑ id qð
videt in nob. Si naũt in bono ope gl'ia va/
na nos pulſat.nõ acq̃eſcamꝰ ei.nec tñ bonũ
opus dimittamꝰ.maxĩe ſi ſit vtile ꝛ neceſſa
riũ. Sepe etiã putamꝰ nos laudari ꝑ aliq̃
facto vel dicto.qð forte alij nõ aduertũt.qꝛ
ſic nos nõ oĩa penſamꝰ.q̃ oẽs circa nos fa/
ciũt.ita nec ipi oĩa attendunt q̃ nos facimꝰ.
Aliqñ ꝓo deſpiciũt nos potꝰ q̃ laudẽt.
maxime ſi vł modicũ dep̃hendũt nos appe
tere laudẽ ꝑ his q̃ facimꝰ. Etiã ſi forte adu
lent̃ nob in faciẽ ſic eſt ꝯſuetudo leuibꝫ hoĩ/
bus.ad placitũ cuiuſlibet loq̃.vnde ꝯ tales
ſagittas vane gl'ie.nõ indigemꝰ tã fortit̃ pu
gnare q̃ prudent̃ eas manu ꝯſilij abigere.
ſic muſcas leues flabello remouemuſ. Hec
ſunt muſce morientes que ꝑdũt ſuauitatẽ
vngenti.

De appetitu delectationis.ꝛ quare ſit ho
mini datus.

a Ppetitꝰ etiã cõmodi vł delectatio/
nis datꝰ fuit hoĩ vt ꝺſideraret ſũmã
delectationẽ q̃ eſt in deo.ꝛ ſũmã be/
atitudinẽ ꝛ quietẽ impaſſibilẽ.vł etiã ĩpaſſi
bilitatẽ ꝛ vt delectaret̃ in habitꝫ vt felicior
eſſet.qꝛ oneroſe ſunt delicie ſine delectatõe.
ꝛ q̃nto delectatio auidior tanto delicie io cũ
diores.

Quõ ſpũał delectatio mu
tata eſt in carnales delicias.

n Unc ãt appetitꝰ ille ſpũaliũ delicia/
rũ ex pctõ mutatꝰ ẽ in carnales deli
cias vt appetat ea in q̃bꝫ ſenſualitas
delectat̃.q̃ ſꝫ ꝯcupia carnis ꝛ ꝯcupia ocloꝝ.

In q̃d ꝯcupia carnis ſe diffundit.

Concupia carnis diffũdit ſe ĩ luxuriã.ꝛ
mollicıẽ veſtiũ.ꝛ quietẽ carnis.ꝛ ſomnolen/
tiã q̃ oĩa ſpectãt ad ſenſũ tactꝰ. Itẽ ad gulã
q̃ ẽ delectatio guſtꝰ Itẽ ad alioꝝ ſenſuũ dele
ctatões vt audire carnałr delectãntia ꝛ odo
rare. Cõcupia ocloꝝ q̃rit videre pulchra.ꝛ
hr̃e ꝑcioſa ꝛ ita generat̃ auaricia ex oĩbꝫ iſtꝫ
Ioh. Omne qð ẽ ĩ mõo aut ẽ ꝯcupia carnis
aut ꝯcupia ocloꝝ.aut ſupbia vite. Ex ſu
pbia vite generat̃ auaricia.qꝛ ad h̃ q̃rit dita
ri vt ãplꝰ hõret̃. Ex ꝯcupia carnis ſılr̃ a/
uaricia generat̃.qꝛ ad h̃ vult ditari vt volu
ptuoſus epulet̃ ꝛ luxuriet̃.ꝛ comodiꝰ viuat
abſq3 defectꝰ ſollicitudine. Ex ꝯcupia ẽt
ocloꝝ generat̃ auaricia.ſ.vt videat pulchra
ꝛ hẽat ad libitũ ĩ q̃bꝫ oblectet̃ auꝝ ꝛ argẽtũ
gẽmas.veſtes.agros.t̃ras faĩliaſ.ſpectacła
ꝛ ſilia.d̃derat tñ ds hoĩ corpꝰ ꝑꝑ ſpm̃ rõna
lẽ.ꝛ ꝯceſſerat ei delctãri.ẽt ĩ ſẽſibilibꝫ ſꝫ ordĩ
nate moderate ꝛ hõeſte vt ꝑ ſenſuũ delctãti
onẽ ſurſũ moueret̃ ꝛ ꝑmoueret̃ ad ſpũalez
cognitõez.delctãtõez ꝛ fruitõz.vt appeteret
coitũ hõeſte ꝛ ſiñ vicioſa libidĩe.ꝯgruo tpe
ad generãdũ filioſ.q̃ et̃ne btĩtudĩs ꝑticipeſ
cẽnt.vt appeteret.cibũ ꝛ potũ ꝑ ſuſtẽtatõne
nat̃e.ꝛ alia q̃bꝫ ad h̃ ĩdigebat.ſꝫ diſſipato or
dine ꝯdite a do nat̃e ꝑ pctm̃ oĩa mõ ꝑuerſa
ſunt.ꝛ ad ſenſuales delctãtiões dilapſa.q̃s
cũ timet ꝑdere triſtat̃ ꝛ iraſcit̃.q̃s cũ non hꝫ
ꝑ libitu.tedio afficit̃.ꝛ illos q̃s credit ſibi fo
re ĩpedimẽto ne adipiſcat̃ q̃ cupit.vł ꝑ q̃s ti
met ſe amittere q̃ diligit.odit. Et illis q̃s vĩ
det hr̃e q̃ cupit ĩuidet.qꝛ ſcit ꝙ q̃diu alıꝰ hꝫ
oʒ eũ carere.ꝛ ſic orit̃ inuidia cui annexũ eſt
odiũ vicioſuʒ. Et ita ẽt orit̃ ira. Sic ẽt orit̃
accidia hñs ex vno latere ãnexã triſticiã.ex
altero torporẽ diſſolutõis ꝛ pigricie. Oĩa
ꝓo pctã ꝛ vicia ex vno fonte oriũt̃.ĩ.ſupbia
ꝛ ex duobꝫ riuuł deriuant̃.ĩ.malo amore et
malo timore.ꝛ triplex fomẽtũ ea accẽdit cõ
cupia carnis.ꝯcupia oculoꝝ ꝛ ſupbia vite.
Iſta ſꝫ q̃ſi mat̃ia ꝛ occaſio hoim ad tẽpta
tionẽ q̃ mũdꝰ ꝓpõit nob hõres.diuitas ꝛ vo
luptates. In nob ãt q̃druplex defectꝰ ẽ vñ
ad malũ ꝓni ſumꝰ.ĩgrantia.ꝯcupia.malicia
infirmitas. Ignorantia excecat ne verũ co
gnoſcamꝰ ꝛ erremꝰ. In iudicio boni ꝛ mali
ꝯcupia emollit ad appetendũ viſibilia ꝛ de/
lectabilia carni.malicia exaſpat ꝛ amaricat
cor ad irã triſticiã ĩuidiã ꝛ odiũ. Infirmitaſ
debilitat ad r̃ſiſtẽdũ malo.ꝛ ĩherẽdũ bono
Hec q̃ttuor ĩcidiꝰ ex pcã ꝑmi pctĩ ꝛ origiałr
cõtrabimꝰ ea ex pctõ in q̃ naſcimur filij ire.

Ex his ꝓdeūt ſeptē capitalia vicia. de quibus qͥ maiorib⁹ ramis cetera vicia pullulant. Hec ſūt ſeptē capita draconis ī Apocal. ⁊ ſeptē demōia in marco de maria magdalena ꝑ xp̄m eiecta. Itē ſeptē gētes q̄ terraꝫ ꝓmiſſiōis occupauerāt ne filij iſrl̄ in ea pacifice hītarent. qꝛ nos arcēt hec vicia ab introitu regni celeſtꝫ niſi ea ſtudeamus expugnare ⁊ ſubiugare. docet aūt vetꝰ hiſtoria ſiue traditio apud grecos ſicͭ Clemēs teſtat̄. Q illegentes p̄mo expulerāt filios ſem de t̄ra illa. De cuiꝰ ſtirpe deſcēdit abraā ⁊ iſrl̄. Vn̄ cū dn̄s p̄cepit filijs iſrl̄ gentes chananeorū expugnare ⁊ terrā coꝝ poſſidere. videt̄ ſ̄m hoc nō alienā t̄rā violent̄ vſurpaſſe ſed dn̄o vniuerſoꝝ obediſſe. vt t̄rā ſuā recuperarēt. expulſis his q̄ eā iniuſte detinebāt

Hec aūt ī figura facta ſūt nr̄i. ⁊ vires aīe ⁊ affectiōes ſignt̄ q̄ a creatore bn̄ facta ſūt. ⁊ ad bonū vſū inſite hoī. vt. ſ. eťna ⁊ vtilia q̄reret ꝑ eas. ⁊ q̄ ex pctō in viciū mutate ſunt reformare ſtudeamꝰ ⁊ ī ꝟtutes mutare ⁊ expulſis vicioꝝ corruptōib⁹ inſerere ꝟtutes.

Quid ſit ſupbia.

Upbia eſt amor ꝓprie excellentie q̄ hō alta cupit. ſeip̄m altū reputās et ab alijs volens reputari ⁊ alios p̄cellere Inuidia ē odiū aliene ꝓſperitatꝫ q̄ hō dolꝫ aliū ſibi coequari vel p̄ferri ⁊ cupit ei malū ⁊ de bono eis dolet. Ira ē indignātꝫ animi turbulēta cōmotio qua hō q̄dāmō furit ⁊ eſtuat. vt qn̄ aliq̇d occurrit ei qđ eſt ꝯriū volūtati. Accidia ē tediū boni ex ani torpore. dū aut irrōnabil̄ triſticia mētē aggrauat aut diſſolutio cordis ad vana alia magis inclinat̄. Auaricia ē cupiditas plꝰ q̄ꝫ neceſſariū ſit hn̄di tꝑalia. Gula ē inordinatꝰ edēdi appetitꝰ vel īmoderatꝰ. Luxuria ē illicitꝰ ardor libidīs vl̄ illicita expletio libidinoſe delectatōis in actu. ſiue in moroſa cogitatiōe. Et licet h̄ mō vicia ſint ⁊ pctā h̄ eſt ex culpa hoīs ⁊ pena pctī. Deus tn̄ dedit ea homī inq̄ntū ſūt naturales affectꝰ vl̄ motꝰ appetituū ad bonū ⁊ ad motꝰ virtutū qꝛ deꝰ nihil mali fecit ſed cūcta ſūt bona valde. Expugnatio ꝰ vicioꝝ nō ē aliud niſi reformatio naturaliū affectionū ⁊ motuū ad ſtatū a ꝯditore diſpoſitū. vt ſup̄ aliq̄ntulū dictū ē de appetitu ſublimitatꝫ. q̄ datꝰ ē hoī vt appetat celeſtia ⁊ dīna ⁊ ſpernat terrena ⁊ vilia. q̄ indigniora ſe. Hoc mō dilapſus eſt ad īfima vt appetat terrenos honores ⁊ vanos ⁊ falſos.

De affectu inuidie ⁊ ad quid ſit homini datꝰ naturalit̄.

Inuidie affectꝰ naturalit̄ inſitꝰ ē homini nō vt inuideat ꝓximo de bono qđ hr̄e p̄t. nec vt cupiat alicui malū vel faciat. ſꝫ vt odiat vicia ⁊ pctā ī ſe ⁊ ī alijs inuideat ⁊ diabolo ꝙ tot aīas aufert deo. ⁊ alij adiutores eiꝰ īmo vicarij diaboli vt heretici ⁊ ſubuerſores aīaꝝ. q̄ ſpoliāt aīas eťna btītudīe. ⁊ q̄ꝫtū in ip̄is ē ſpoliāt ip̄m celū maiori gaudio qđ ibi foret ſi pl̄es illic venirēt. cū ſinguli q̄ ſūt multā leticiā faciāt oīb⁹ ciuib⁹ celi. Salua tn̄ eťne p̄deſtinatōis rōne. q̄ nullū ibi defectum ſuſpicari ꝑmittit. Iſti ſunt hoſtes nr̄i ⁊ odio hn̄di inq̄ntū tales ſunt q̄ nos ꝑdere eťnalit̄ q̄rūt. nō illi q̄ ſperant̄ adhuc ꝯciues nr̄i futuri in glīa celeſti. etiā ſi adhuc videant̄ inimici.

De affectu ire ⁊ ad q̄d ſit hoī datus.

Ire affectꝰ ē datꝰ hoī vt iraſcat̄ vicijs ⁊ mal̄ ſuggeſtiōib⁹ ⁊ ex indignatiōe nō patiat̄ ſe trahi ī ꝯſenſuꝫ pctī ⁊ reꝑmat malos motꝰ ī ſe. ⁊ in alijs vbi p̄t oportune ⁊ vt vlciſcat̄ dei iniurias ⁊ trāſgreſſiōes iuſticie. Et tūc dī̄ zelꝰ iuſticie. Sicut legit̄ xp̄s iratꝰ fuiſſe phariſeis ⁊ alijs nō recte agentib⁹ ⁊ alij ſci viri. Nūc ira ī viciūꝫ deformata ⁊ ꝯ rōnē ī furorē ꝟſa eſt ⁊ q̄ in inſaniā vt more frenetici irrōnabil̄r moueatur hō ꝯ hoīem. ꝯ aīcū ⁊ ꝓxīm. ꝯ ſeip̄m etiā aliqn̄. ⁊ ꝯ ſcōs ⁊ ꝯ deū. ⁊ ꝯ īſenſibilia ⁊ irrōnabilia q̄ nec male nec bn̄ ſciūt agere niſi ſicͭ natura īpellit. ⁊ vbi etiā agnoſcimꝰ nos iniuſte moueri n̄ poſſūꝰ qn̄qꝫ īpetū iracūdie cohibere.

De affectū triſticie ⁊ ad q̄m vſū datꝰ ſit hoī

Imilit̄ affectꝰ triſticie datꝰ ē hoī vt doleat de pctīs ſuis. ſ. ⁊ aliēis. ⁊ merens ſit de dilatione patrie. timeat ſupplicia inferni. doleat de imꝑfectiōe ſua. cōpatiat̄ aliene afflictiōi. vt ꝑ maturitatem vtilis luctꝰ excludat leuitatē vane leticie q̄ eſt mr̄ diſſolutōis ⁊ nutrix. Sed h̄ bona ⁊ ſ̄m deū triſticia ꝑuerſa facta mutata eſt ī triſticiā ſecl̄i. morteꝫ operantē in deſperatiōnē ⁊ diffidētiā ⁊ irrōnabilē merorē.

De affectu gaudij ⁊ ad q̄d ſit datꝰ hoī.

Affectꝰ gaudij datꝰ fuit hoī vt gauderet in deo ⁊ in ſpe eternoꝝ bonorum ⁊ in intuitu beneficioꝝ dei. ⁊ ꝯgauderet ꝓximo in bonis eiꝰ. ⁊ delectaret̄ ī laude dei. ⁊ ī bōis opibus ⁊ faſtidiret omnia vana ⁊ inutilia ⁊ iocundaret̄ in oꝑib⁹ dīnis. et ex h̄ efficeret̄

alacer ꝛ agilis ad ſeruitutē dei. Sȝ modo ꝑuerſum eſt in diſſolutionē ꝛ vanitatē ꝫ vt hō gaudeat de inſanijs ꝛ falſa affluentia tꝑaliū rerū. ꝛ honorū ꝛ voluptatū. de riſu ꝛ fabul'. ꝛ turpibꝫ ludis. ꝛ faſtidit oīa q̄ dīi ſūt. ꝛ inſipida ſunt ei. ꝛ tedet eū intereſſe dīnis ꝛ pigritaꝶ ad ſtudia deuotōis ꝛ virtutū ꝛ euagaꝶ corde circa inutilia ꝛ vana ꝛ immūda. ꝛ grauiores labores corpis libenti⁹ ī alijs occupatōibꝫ ꝛ negocijs tolerat. q̄ꝫ ꝗ inſiſteret ſpūalibꝫ ꝛ dīnis. Vñ accelerat ab eis abſolui q̄ꝫtoci⁹ pōt. ꝛ negligenꝶ facit id qđ fac̄. niſi forte lucrum vl' laudem ſperet inde ꝯſequi vel cōmodū tꝑale.

Quō ex triſticia gigniꝶ tediū boni.

e Ex inordiata nāq̄ꝫ triſticia gigniꝶ tediū boni dū nō libet facere vl' diſcere aliq̄d boni vel cogitare vl' loqui. Silr ex diſſolutōe tediū bōi naſciꝶ. dū tm̄ intēti ſum⁹ vanis leuitatibꝫ ꝗ tedet nos ſpiritualibꝫ ſtudijs intēdere. ꝛ q̄i anxiamur cū debem⁹ auelli ab ocio vel ioc̄ꝭ ꝛ actibꝫ ſcurrilibꝫ ꝛ ſerioſis exercitijs occupari. Vñ q̄i ligati catuli ad ſtipitē renuēte aīo cogimur īntereſſe dīnis. ꝛ h̄ eſt accidie viciū ſȝ faſtidiūȝ boni. In hoc etiā multi religioſi laborant ꝛ pauci ſuꝑant.

De affectu auaricie.

a Affectus etiā auaricie dat⁹ fuit homini vt eēt cupid⁹ magni meriti apud deū ꝛ magnaꝝ ꝟtutū ꝛ ml'toꝝ bonoꝝ opeꝝ. ꝛ vt multas aīas lucrareꝶ deo docēdo. orando. bonū exemplū dādo. ꝛ inuitādo vel iuuādo ad ꝑfectuȝ ſalutꝭ. ꝛ vt hō nō eēt ꝯtent⁹ boni qđ iā h̄ret. niſi laboraret vt meritū augereꝶ ei ꝛ gr̄a ꝛ oꝑa virtutum. Sed mō dilapſa ē ad cupiditatē tꝑaliū pecunie poſſeſſionū. ꝛ q̄rūlibȝ reꝝ etiā viliū q̄ colligit hō q̄i ſꝑ debeat viuere. ꝛ mundus ꝑire. vt ꝯgreget q̄ntū valȝ. ne cū mūd⁹ ꝑeat nō inueniat vnde viuat. ſic̄ ptȝ ꝑ exēplū noe īminente diluuio cōportauit eſcas q̄s h̄ret q̄n oīa diluuio ꝑiſſent. ꝛ q̄nto hō morti appropinq̄t tāto ſtudioſi⁹ aggregat ꝛ cuſtodit ꝛ vt oñdaꝶ q̄ꝫ ſit irrōnabiliſ auaricia. eo magis colligere ſatagit q̄ min⁹ indiget. Sic̄ q̄ multū viaticū fert ad breuē viā. ꝛ q̄ ſūptuoſaȝ domū ꝯſtruit ꝑ vni⁹ noctꝭ hoſpicio. Iō aūt de⁹ voluit nos ſꝑ incertos eſſe de hora mortis. vt pauca de tꝑalibꝫ cogitem⁹. q̄ omi hora timerem⁹ ꝑdere. ꝛ multa đ eternis adque ſemꝑ ſine intermiſſione ꝓperam⁹.

De appetitu victualiū ꝛ q̄re ſit hoī dat⁹.

a Appetitus victualiū dat⁹ eſt nobis ꝓ corpe vt ſuſtentem⁹ naturā ꝛ poſſimus durare in ſ̄uicio dei. ꝛ multuȝ mereri. Etem̄ moderat⁹ ꝛ parcus victus ꝛ vniformis diutius ꝯſeruat naturā. dū non opprimit vires eius. ſed reficit ꝛ ſanitatē cōſeruat. vniformis dieta. q̄ꝛ natura ꝯtēperat ſe ei ꝛ nō turbaꝶ ex nouis ſemꝑ ꝛ ignotꝭ eſcꝭ Unde quidaȝ tales clauſtrales diutiſſime ſani viuunt. Sed appetit⁹ ille naturalis modo effuſus eſt in voluptates ꝛ ſuꝑfluitates vt nō ſimus ꝯtenti vnde ſuſtenteꝶ natura ſed vnde oblecteꝶ palat⁹. Et cū talibꝫ aſſueti fuerim⁹ ꝛ natura ſe eis ꝯtēperauerit ꝛ aliq̄n tenuiori victu debem⁹ eſſe ꝯtenti. natura remurmurat ꝓpter diſſuetudineȝ. Vñ putamus nos ſtatim adeo debiles ꝛ infirmos. ꝗ victu pauꝑe nō poſſimus viuere. ꝛ ſub diſcretiōis velamie delicata importune ꝛ inuerecūde incipim⁹ q̄rere nolētes experiri. q̄ꝛ ſic̄ natura ꝑ ꝯſuetudinē ad delicata ē lapſa. ita etiā ꝑ ꝯ̄riā aſſuefactionē poſſȝ reduci ad cōpetēs moderamē vict⁹ parcioris. ſic̄ videm⁹ in maxia ꝑte mundi. q̄ parce viuūt. gentiles. iudei. pauꝑes xp̄iani. quoꝝ q̄dā depauperati mō tā ſani ſunt ſic̄ olim ī delicijs fuerāt. De ſpūalibꝫ delicijs ꝛ guſtu interne dulcedinis paſcimur. q̄ in cōꝑatōe om̄es mūdi delicias ſuꝑant. ſic̄ multi expti ſciunt. Uix etiā iā eſt mētio vel efficax deſideriū aut ſtudiū etiā inꝶ illos q̄ ſibi alti videnꝶ in religione. imo derideꝶ. deſpiciꝶ. ꝛ q̄i ſtulticia ꝛ abhoīatio iā h̄r. ꝛ ab alijs religioſis hmōi ꝑſecutōeȝ patiūꝶ ꝛ demōiaci reputanꝶ ꝛ heretici dicūꝶ. Quātū ꝟo ſpūales ipi ſint q̄ deuotōis gr̄aȝ ſic deſpiciūt ꝛ ꝑſequūꝶ diſcāt ab apl'o. q̄ ēt aīales appellat eos. q̄ nō ītelligūt q̄ ſūt ſpūs dei. q̄ꝛ ſtulticia ē ill'. Nō tn̄ laudo vl' aꝓbo deceptores ꝛ deceptoſ. q̄ ſpm̄ ſuū vel alienū ꝓ ſpū dei ſequūꝶ ꝛ ſeducunꝶ. ſȝ ꝓbandi ſunt ſpūs ꝛ ſic iudicādi ꝛc̄.

De affectu dilctōis ꝛ ad q̄d ſit hoī dat⁹.

a Affect⁹ dilectōis dat⁹ fuit hoī vt diligeret deū ſuꝑ oīa. ꝛ ſe ꝛ ꝓximū ꝓpt deū ꝛ ſm deū ꝛ om̄ia oꝑa dei diligeret ꝓpter factorē. q̄dlibet iuxta ſuā dignitatē ꝛ vtereꝶ miniſterio creature ad dei volūtatē. ꝛ ſuā eternā ſalutē. ꝛ hoꝝ oīm delctātōeȝ ꝛ vſū referret ad ꝯditorꝭ dilectōem ꝛ cognitionē donec ad ipm ꝑueniret. in quo ſunt ꝛ viuunt omnia ſm eťnā rōnem. Sed ille affectus q̄i extinctus ꝛ dilapſus ē in amorē

carnis ⁊ turpes dilectões. vt iã non diligat niſi ꝓ ſua tꝑali vtilitate ⁊ carnali delctãtiõe ⁊ turpi voluptate. Licꝫ ẽt vſus carnalꝰ ꝯcubitꝰ datꝰ fuerit hoi ĩ mãdatꝭ ad ꝓlis ꝓpagationẽ dõ educãde. ⁊ etnã btitudinẽ cũ dõ ⁊ angelꝰ poſſeſſure. nõ tñ mõ ꝓles ſꝫ delctãtio in h̃ ope q̃rit. ⁊ ſi ꝓles deſideratꝛ ꝑ mũdana iocũditate vl ꝑ trene hereditatꝭ ſucceſſiõe q̃rit. vl honoris augmẽto. vel vt plꝫs amici hẽant in tra. vñ dolẽt qñ ꝑuuli decedunt q̃ multo tutiꝰ moriunt poſt baptiſma añq̃ꝫ ꝑ mortale pctm̃ ꝑdãt vitã etnã. q̃ꝫ poſtea ĩ etate adulta ꝓpt dubiũ q̃les futuri ſint. ⁊ ꝓpter multiplices laq̃os pcti q̃s valde pauci euadũt.

De ſpe ad quẽ vſum data ſit hoi.

ſ Pes data eſt homini q̃ ꝯfidat d̃ bonitate dei vt ſperet a deo grãm ꝯſequi in pñti ⁊ glĩam in futuro. pctõꝝ veniã ſi peniteat ⁊ tꝑalẽ ſuſtẽtatõeꝫ ſic expedit. ⁊ libarionẽ a malor ꝯſeruationẽ ĩ bono. Sed ſpes modo ꝯfuſa eſt vt aut minus ſperent hoies q̃ꝫ debẽt. aut pluſq̃ꝫ iuſtũ eſt. tantũ ꝯfidũt quidã de bonitate dei qd̃ etiã ſaluet eos in pctis ꝯtra iuſticiã ⁊ veritatẽ ſuam. vt ĩmundos collocet in celo cũ angelis mũdiſſimis. Et rurſum alij deficiũt tantũ diffidentes de deo q̃ꝛ ſi ꝯuertant non velit eis dare ꝑſeuerãtiã in ſpũ vel ſuſtentationẽ ꝑ corꝑe. q̃ deus ꝓpiciꝰ ſit inimicis ſuis duꝫ in pctõ manent. impropiciꝰ amicis ſuis iuſtis ⁊ penitentibꝫ ⁊ querẽtibꝫ ipm. ⁊ q̃ peccatores paſcat liberalit ⁊ ſaluet. ⁊ ꝯuerſos deſerat ⁊ fame perire ſinat. cũ nec dñs affligat fame aĩam iuſti. P s. Junior fui ⁊c̃.

Quare timor ſit datus homini.

t Imor etiã datus fuit homini vt timeret deum ⁊ timeret ab eo ſepari ⁊ eũ offendere ⁊ puniri ab ipo ⁊ damnari. Modo timet tm̃ aduerſitatẽ temporalẽ ⁊ incõmodũ corꝑis ⁊ detrimentum honoris ⁊ futura ⁊ eterna mala nõ timet q̃i nunq̃ꝫ futura ſint. ⁊ q̃ſi tm̃modo mine ſint ſine effectu. que dicunt de futuro iudicio et eternis ſupplicijs. vel q̃ꝛ faciliꝰ euadat ea q̃ꝫ dicat. Timet etiã hoiem magis vel beſtiaꝫ vel rem inſenſibilẽ q̃ꝫ deũ omipotentẽ quẽ offendit. cũ tamen horrendũ ſit incidere in manus dei omipotentꝭ ⁊c̃.

De pudore ad quid ſit datꝰ homini

p Udor etiã datꝰ fuit homini a dõ vt pudeat euꝫ indigna agere vel egiſſe generi ſuo. hoc eſt. peccaſſe. ⁊ ſeruuꝫ peccati eſſe factũ ⁊ mancipiũ diaboli ⁊ omnis turpitudinis ⁊ inhoneſtatis ⁊ ſegniciei ⁊ vilitatis. Modo autẽ pudet nos ſuitutis dei. cui omĩa ſeruiũt vel volũtarie vel neceſſarie. Pudet etiã nos imitari deum in humilitate. patientia. pauꝑtate. religiõe. obedientia ⁊ deſpectiõe ⁊ cõtumelijs ⁊ ꝯfuſione. cũ non ſit deo dignꝰ qui euꝫ erubeſcit corã homĩbꝫ ꝯfiteri. vel etiã imitari. cũ magna glĩa ſit ſeruo ſequi dñm ſuũ. eodẽ modo ſentiendũ eſt de omĩbꝫ que a deo accepimus. De intellectu mẽtis ⁊ ingenio ⁊ corpore ⁊ mẽbris eius. de ſubſtãtia temꝑali et honore ⁊ ptãte ⁊ de temꝑe q̃ viuimꝰ. ⁊ de oĩbus q̃ in mũdo ſeruiũt homĩ. omĩa hec data ſunt nob̃ vt inde ſeruiamꝰ creatori nr̃o vt ⁊ nobis vitã mereamur eternaꝫ. ⁊ ꝓximos nobiſcũ trahamꝰ ad vitã. Sed ecõtra nos omĩa q̃ ad vſum vite vel meritũ glĩe accepimus. ad vſum cõuertimꝰ culpe. Sed cũcta que ad vſum prauitatꝭ inflexĩmꝰ ad vſũ nobis vertent vltionis ſiue ꝑ penã ſiue ꝑ penitentiã. Per penã videlicet vt cũ caro tẽptat nos. vel affectꝰ carnales ⁊ appetitꝰ inordinati affligũt nos. vel ſubſtãtia exterior aufert nobis. vel aeris intẽperies. vel terre ſterilitas. vel corꝑis infirmitas nos cruciant vel cũ alit affligimur. vt ꝑ q̃ peccauimꝰ ꝑ h̃ ⁊ puniamur. Et ſi volũtarie toleramꝰ ꝓ dõ purgamur a pctis q̃ meruimꝰ. ⁊ coronamur ꝑ patiã ⁊ bona volũtate quã ꝓ deo toleramꝰ. Si aũt ĩuite nihilominꝰ oꝫ nos puniri hic vel in futuro. ⁊ ꝑ impatiam aggrauamꝰ vel augemꝰ culpã. ⁊ ꝑ ꝯñs etiã meritũ pene.

De deſcꝑtõe vicioꝝ ⁊ remedijs eorũ.

n Unc de ſinglorꝫ vicioꝝ natã vel deſcꝑtõe ꝯſideremꝰ aliq̃. ⁊ d̃ remedijs q̃bꝫ curant. Cũ virtꝰ nõ aliud ſit q̃ꝫ vicioꝝ ꝑfecta curatio vel carẽtia vicij ſcḋm q̃ꝛ vicioꝝ ꝑfecta curatio vel carẽtia vicij ſm q̃ꝛ iſtã materiã reſpicit. q̃ꝛ ſi viciũ inordinatꝰ ẽ motus vel affectꝰ naturalis corruptꝰ. eiꝰ cõtrariũ eſt ꝟtus. i. affectꝰ vel appetitꝰ ordinatus ad illud ⁊ ſm illud q̃ꝛ a ꝯditore datꝰ fuit. vt añ patuit in exemplis.

Q triplex eſt ſuꝑbia.

ſ Uperbia eſt triplex vt ſup̃ dictũ eſt. Prima ſpecies ẽ. Cũ aut hõ plꝰ placet ſibi q̃ꝫ debeat ⁊ maiorez ſe exiſtimet q̃ꝫ ſit in veritate. Sequit de ſcḋa. Aut cũ alijs deſiderat placere ⁊ ſtudet. amore glĩe. ꝓprie volens magnꝰ reputari ⁊ honorari ⁊ laudari. cũ ſoli deo honor ⁊ glĩa ꝓprie

debeať. q̄ ſol⁹ eſſentialiť bon⁹ eſt. ꝛ a q̄ habetur om̄e bonū. Vn̄ q̄cq̄d boni nob vſurpamus deo furamur. imo decipim⁹ nos. attribuentes nob qđ nō eſt verū. Sic meretrix mentiť ſe honeſtā ꝓbā ꝛ formoſaꝫ. cū nō ſit. Hec eſt inanis gl'ia qꝛ vacua ꝟitate ꝛ vtilitate ſaluť. De tercia. Cū vult aliꝗs ꝑeminere ſingularitate gl'e ꝛ honore l' dn̄io et ꝑlatōe ꝛ impio. ꝛ deſpicit ceteros ꝛ deꝑmit.

Q̄ ſupb⁹ q̄ttuor modis decipiť.

d Ecipiť aūt q̄druplicit. vel putās ſe hr̄e qđ nō hꝫ. aut plus hr̄e q̄ꝫ habꝫ. aut ſingulariť ꝑ ceterꝭ hr̄e. aut ex ſe vel ꝑ ſuis meritis hr̄e.

Tria ſunt q̄ vicia in nob expellūt ꝛ ꝟtutes opanť. ꝛ que ſint.

t Ria ſunt aūt q̄ vicia in nob expellūt ꝛ ꝟtutes opanť. grā dei et induſtria ꝓpria ꝛ neceſſitas. Grā dei infundit ꝟtutes. Induſtria coopať grē ex libero arbitrio et nccitatē ꝯuertit in ꝟtutē. Sine nccitate ſepe. ſꝫ ſine grā nunq̄ꝫ pt eē ꝟtus. Et liberi arbitrij ꝯſenſu q̄buſdā infundit grā virtutes cū modico vl' nullo labore induſtrie ꝓprie ſꝫ nō ſine volūtatꝭ ꝯſenſu. cū ſine volūtatꝭ cōſenſu nullū ſit meritū. ſic illis q̄s ꝑuenit ds in bn̄dictōib⁹ dulcedis ſue Sap. Qui d luce. i. in diluculo īcipientꝭ etatꝭ. i. capacꝭ ītelligentie. vigilauerit ad illā nō laborabit. Aſſiſtentē em̄ forib⁹ ſuis īueniet illā. i. grām ſapiētie ꝛ ꝟtutis. Sic apl'os ꝛ alios qn̄q̄ꝫ maxime in ꝑmitiua eccīa legimus repente ſpū ſctō repletos ad ꝟtutes ꝛ dona ꝛ diuerſa cariſmata ſctiſpūs. Grā excitat volūtatē. ꝛ inſtruit ꝛ roborat vt induſtrie agat ad ꝑfectū ꝟtutis ꝛ ſalutꝭ. Neceſſitas aūt alia ē volūtaria cui ſe hō ſubijcit. vt q̄ obligant ſe voto ad obediētiā ꝛ caſtitatē ꝛ paupꝑtatē ꝛ ſil'ia. vl' vadunt ad infideles ꝑdicare. ſi illis poſtea euenit aliq̄d pati. vl' agere qđ libenť euaderent. videnť nccitate cogi. qđ tn̄ volūtariū ē qꝛ ad h̄ ſponte ſe obtulerūt. ꝛ poti⁹ pati volūt q̄ꝫ a ꝓpoſito reſilire. Alia ē coacta quā hō inuit⁹ tolerat. nec tn̄ pt effugere vt paupꝑtas ſecli. infirmitas corꝑiſ. deſpectio. ꝑſecutio. tēptatōes aliq̄. vel alie diuerſe tribulationes licꝫ ꝑmo iuit⁹ tolerat ꝛ cū murmure tn̄ poſtea cum videt eē ineuitabiles incipit qn̄q̄ꝫ volūtateꝫ flectere. ꝛ facere de nccitate virtutē. ꝛ incipit tūc mereri. ꝛ coopať illa neceſſitas ad magnū ꝑfectū ꝟtutuꝫ ad q̄s vitaliť ꝑueniret. Et h̄ eſt qđ dī de q̄buſdā Cōpelle intrare. Et illud qđ orat eccīa ad deū ꝛ ad te nr̄as etiā rebelles cōpelle ꝓpici⁹ volūtates. h̄ eſt. fac de inuolūtarijs volūtarios ꝛ ad ea q̄ ſcis nob expedire etiaꝫ ꝑ aduerſa cū nolum⁹ te ī ꝓſꝑis ſeq̄. Ps̄. Imple facies coꝝ ignominia ꝛc̄.

Q̄ induſtria in trib⁹ ꝯſiſtit.

i Nduſtria in trib⁹ ꝯſiſtit in ꝓuida cōſideratiōe. in labore conat⁹. ꝛ in ꝑſeuerāti diligētia. Per iſta tria adiuuāte grā vicia ſubiuganť ꝛ ꝟtutes obtinenť. Sꝫ grā q̄ſdā ſic ꝑuenit. vt aut multa facilitate. imo cū ml'ta ſuauitate faciāt bonuꝫ ꝛ declinēt a malo. aut ita accēdit volūtatē coꝝ vt cū magn̄ feruore q̄dā faciēda ꝓmpte aggrediāť q̄ꝫuis dura ꝛ difficilia. q̄ſdā ꝟo ſibi ita q̄dāmō relinq̄t vt cū aliq̄d boni agere debēt neceſſe ſe hn̄t ſtimul' ꝛ calcarib⁹ pungere q̄i ꝑigrū anīal. vt ḡuior ſit ei difficultas ſuꝑandi torporē cordis q̄ꝫ laborē actōis ſūſtinendi. Iſti ꝛ ſi nō hn̄t deſideriū feruēs currēdi p⁹ dn̄m. hn̄t tn̄ deſiderium deſiderij. orātes ſe trahi cū ſpōſa q̄i q̄ agilitatē currēdi nō hn̄t. Iuxta illud. Cōcupiuit anīa m. deſiderare iuſtifi. t. ꝛc̄. Volūtatē bonā hn̄t. ſꝫ pigrā ꝛ tepidā ꝛ nō feruētē. ꝑmū felici⁹ ē. ſcōm laborioſi⁹. Quoꝝ āt maiorꝭ ſit meriti. puto neminē ꝑfecte exiſtiare poſſe niſi eū q̄ ſpūuꝫ ponderator ē. ſ. de⁹. qꝛ ſcōi ſi lucrādo vincunt ſeipos. vt ꝑ ꝯſuetudinē pugne ſui potētes fiant. magne ꝟtutꝭ ē. Primi maioꝛ indigent cautela ne ſeducanť. qꝛ diuitie faciliť acq̄ſite ꝓdigali⁹ ſolēt diffūdi q̄ꝫ q̄ pauꝑ ati ꝛ cū difficultate elaboranť. Scōi an̄q̄ꝫ ſe ꝑfctē vincant. difficultate ſepe laſſati vel q̄i triti ex labore deſperāt de victoria ꝛ de ꝑuentiōe ad mediū ꝛ finē q̄ tendūt. ꝛ inťmittūt ſtudiū ꝑfectōis. ꝛ ad alias occupatōes ſe ꝯuertūt q̄i diffidētes de dō q̄ nolit eos introducere ī trā ꝓmiſſiōis. ꝑ quā ſignať ꝑfectio puritatꝭ. ſic filij iſrl' in deſto tedio laborꝭ ꝛ tiore difficultatꝭ de ſuꝑandis hoſtib⁹ deuicti. detraxerūt tre ꝓmiſſiōis ꝛ mortui ſūt in deſerto. ꝑter pauciſſimos. h̄ ē ꝑter caleph ꝛ ioſue. q̄ deſignt eos q̄ caute ꝛ viriliť ꝑ tēptatōes trāſeunt vſq̄ꝫ ī finē ꝑſeuerādo. Iō inť tot de ſeculo q̄i de egypto egreſſos tā pauci ꝑueniunt ad ꝯſūmatā ꝑfectionē. qꝛ aut ſeducti callidis tēptatōib⁹ ꝛ deceptōib⁹ inimici aut tedio laborꝭ ꝛ difficultate fracti viaꝫ ꝑfectōis deſerūt vel aggredi nō ꝑſumūt.

Q̄ q̄dā ſūt generalia remedia ꝯ vicia.

Quedam etiã sũt generalia remedia ꝯtra vicia expugnãda ꝛ ad ꝟtutes obtinẽdaſ quedã ſpecialia ꝯtra aliq̃ ſingularit᷑. vt contra luxuriã fugere feminas viros ꝛ ſimilia. Quedã aũt ſunt q̃ cito ꝛ pfecte ꝑducũt hominẽ ad ſanitatẽ mentꝭ. quedã tardiꝰ ꝛ impfectiꝰ. Efficaciora aũt remedia ꝯtra oĩa vicia ſunt. Pauꝑtas vt.ſ.in oĩb᷒ patiarꝭ penuriã. nõ ſoluꝫ in his q̃ deſideras. qꝛ illa eſt oĩm. etiã ditiſſimorũ. qui plus cupiũt q̃ꝫ habent. ſed etiã in his q̃b᷒ neceſſario indiges. hoc eſt ĩ victu. in veſtitu. hoſpitio. miniſtrꝭ ꝛ ſiłib᷒. Scdm deſpectio hoĩm. vt ſis ꝯtẽptus ꝛ vilipendarꝭ. ꝛ nõ cureris. et in nullo ſingularit᷑ honoreris ſed potiꝰ ꝯfunderis ꝛ exprobreris ꝛ vituperis. ꝛ hoc ſepe etiaꝫ ab amicis. donec tumor elatiõis penitꝰ cõprimat᷑ in te. Vñ vides quãtũ paupes mundi tolerãt a diuitib᷒. ꝛ q̃ꝫ patient᷑ qđ nõ ferrẽt ſi haberẽt diuitias ꝛ honores. Terciũ eſt ſtrẽnuũ magiſteriũ. vt cogarꝭ facere qđ ĩuitiſſime facis ꝛ dimittere qđ libent᷑ faceres ꝛ nil hr̃e niſi qđ dat᷑. nil velle accipe niſi qđ neceſſe ẽ. nil agere niſi qđ videt᷑ ꝛ qđ iubet᷑. nec loq̃ nec eſſe alicubi niſi ad nutũ alteriꝰ. ꝛ nil diſſilet᷑ q̃cq̃d negligis q̃n aſpere rephendaris ꝛ puniarꝭ donec curuitas ꝓprie volũtatꝭ plene in te ad formã rectitudinis reflectat᷑.

Quartũ elongatio a ꝯſortio ſeclariũ. qꝛ ſic aqua turbida ſi ponat᷑ ſeorſũ a freq̃ntia trãſeuntiũ purificat᷑ magis ac magis. Ita mens religioſa a ſeclo ſeq̃ſtrata minꝰ afficit᷑ circa terrena. ꝛ celeſtia magꝭ icipit deſiderare ꝛ puriꝰ intelligere ꝛ faciliꝰ cogitãdo inherere eis. Quitũ freq̃ẽs eſt orõ. Hec eleuat mentẽ ſup̃ ſe ad deũ ꝛ impetrat ab ipſo curationẽ languorꝫ ꝛ viciorꝫ. ꝛ ſanitatẽ ꝟtutũ. Sextũ eſt q̃libꝫ afflictio vł tribulatio aduerſitatꝭ. vt labor. infirmitas. pſecutio tẽptatões. infamia ꝛ ſiłia. qꝛ ſic lima purgat ꝛ ſplendere facit metallũ. ita tribulatio ꝛ afflictio abradit rubiginẽ viciorꝫ. Vnđ Grego. Qui deſiderat plene vicia vincere. ſtudeat hũilit᷑ purgatõis ſue flagella tolerare. Si aũt ꝑmo eſt moleſta ad ſuſtinendũ aduerſitas. ꝑ ꝯſuetudinẽ ꝯtinuã fit de die in diẽ tolerabilior q̃uſq; iã nõ curet᷑. vel etiã diligat᷑ ꝓpter pfectũ ſue ſuauitatꝭ vel ſanitatꝭ. q̃ extinde ꝓuenire ſentit᷑. Exẽplum de cauterio qđ ꝑmo acerbũ eſt. ſed mortua carne nõ dolet ꝛ ſupfluos ꝛ noxios hũores educit. Unde orat ꝓpha. Proba me dñe et tempta me. Septimũ ꝯtinua mortꝭ ꝛ retributõis meditatio. q̃ facit vicia timere ꝛ ꝟtutib᷒ ſtudere. Sicut aũt arte medicine ꝯria cõtrarijs curant᷑. ita vicia exercitiorꝫ ꝯtrariorꝫ remedijs curant᷑. vt ſupbia hũiliatiõe. gula ſobrietate. ꝛ impatiẽtia aduerſitate. ꝛ ſic de alijs.

De ſpecialib᷒ remedijs viciorꝫ.

Nunc ꝙ de ſpecialib᷒ remedijs viciorũ ſingulorꝫ videndũ eſt que ꝛ ſi nõ poſſumꝰ oĩa ſcire ł deſcribere. Pauca tñ ex płib᷒ cõſideremꝰ. ſic paupes q̃ non pñt multas medicinarꝫ diuerſitates ꝛ efficaces hr̃e ꝯficiũt ſibi de vilib᷒ herbis vngẽta. quib᷒ liniãt dolores ſuos. Primũ ſuperbie remediũ eſt ꝯſideratio ꝓprie vilitatꝭ tã in corpe q̃ꝫ in aĩa. tam illiꝰ q̃ nobis cũ ceteris cõis eſt q̃ꝫ illiꝰ quaꝫ in nob ſingularit᷑ cognoſcimꝰ in occulto ſiue in apto. ſiue ſit naturał ſiue accidentał. Cõſidera vilitates ſiue infirmitates corpis. q̃d fuimꝰ q̃n cõcepti. q̃n in vtero nutriti ꝛ nati. q̃d ſumus intrinſecꝰ ſub cute. q̃ ſordes ebulliũt ꝑ aperturas ſiue ꝑ meatꝰ corpis. q̃ꝫ facile deperit q̃cq̃d ĩ nob pulchrũ ꝛ validũ apparet. ꝙ mors ſemꝑ ꝓpinquat. vanis gaudijs ita finẽ imponit vt cũ eſſe deſierũt nec fuiſſe putent᷑. ꝛ q̃les poſt mortẽ tũc erimꝰ. Itẽ ꝙ exteriores honores ꝛ diuitie nõ ſunt nr̃e. Naturaliter diuitie terra ſunt. ꝛ de t̃ra tollunt᷑. vt pecunie ꝛ poſſeſſiões. Honores nõ impendunt᷑ hoĩ ꝓpter ſe. ſed ꝑ queſtu q̃ inde ſperat᷑. ſicut vultures ꝛ canes accurrũt ad cadauera q̃ꝫdiu ſperãt inde ſaturari. ſed cũ totũ corroſerint ꝙ niſi ſicca oſſa remanẽt relinquunt cadauer. Itẽ bona mẽtis nr̃a nõ ſunt. ſed dona dei ꝛ rõnẽ inde reddituri ſumꝰ diſtricte. vt ſcia. ingeniũ. ꝟtutes. Mala nr̃a pure mala ſunt ꝛ ex plurib᷒ circũſtantijs ꝗuia. ꝛ grauib᷒ ſupplicijs digna. Bona nr̃a nõ pure bona ſunt. ſed multiplicit᷑ impfecta. Nam pigricia deſidia. vana glia. hypocriſis. tepiditas ꝛ vane cogitatiões. ꝛ cetera vicia ſepe viciant bona q̃ facimꝰ ꝛ maculant ſacrificium noſtrũ tã orationũ q̃ꝫ actionũ. vt minus ſit deo acceptũ ꝛ minꝰ nobis meritoriũ. Item expoſiti ſumꝰ plurib᷒ piculis ꝛ eterne dãnationi. ꝛ infinitis ſupplicijs ꝛ plurib᷒ vicijs et peccatis onerati ꝛ multis miſerijs ſubiecti. Vñ ergo ſupbit terra ꝛ cinis hõ tam vilis.

Scdm eſt ſe exercere in hũilib᷒ opib᷒.

vilibus ꝛ deſpectis officijs ꝛ ruſticanis laboꝛibꝰ humili habitu incedere. hũiles mores ꝛ verba hr̃e humilia. locũ nouiſſimũ eligere. nihil iactãtie aut oſtẽtatõis ꝑtendere. Hec ꝛ his ſimilia. cũ in ↄſuetudinẽ ꝟſa fuerint mentẽ ad hũilitatẽ inclinant. Si autẽ vana gl'ia ꝛ ſupbia mẽtẽ pulſat ꝑ hmõi humiliatione. ħ eſt ex nouitate vel raritate huiuſmõi hũiliatõis. Nã ꝑ longũ vſuʒ iſta vanitas euaneſcit. Ps̃. In deo faciemꝰ ꝟtutẽ ꝛc̃. Terciũ ſupioꝛes ꝛ melioꝛes ſe attẽdere. tam hoĩes q̃ȝ ipm dñm ihm xp̃m deuʒ ꝛ hoĩem vt in eoꝝ cõpatione ſibimet vileſcat hõ q̇ ſe aliquid eſſe putat. ſicut locuſta ad gigantẽ. calculꝰ ad montẽ. gutta ad flumen. ꝛ ħ tam faciendo bona q̃ȝ patiendo aduerſa. pannoſus garcio vileſcit int̃ purpuratos. Sic ꝛ nos debiles ꝛ paupes ꝟtutibꝰ. reſpectu magnoꝝ ſctõꝝ ſiue ante nos fuerint ſiue nobiſcũ.

Q triplex eſt inuidia.

Inuidia triplex eſt. Prima non gaudere de bono alteriꝰ. ꝛ nõ dolere de malo alteriꝰ. ħ eſt ↄtra charitatẽ ꝑximi quẽ tenemur diligere ſicͭ noſipos met cũ nemo de ꝓꝛio bono non gaudeat vel de malo nõ doleat. Scd̃a eſt dolere ꝛ toꝛq̃ri in bonis alteriꝰ ꝛ gaudere ꝛ optare malũ eius ex odio pſone. Naʒ qui dolet de tp̃ali pſperitate alicꝰ vel de aduerſitate eiꝰ gaudet. qꝛ videt ita expedire eidem. vel cõi vtilitati eoꝝ nõ ex odio pſone nõ eſt ĩuidie deputandũ. ſicut iuſtꝰ iudex q̇ ideo punit vel deſtruit malefactoꝛes. ne vel ipi grauiꝰ dãnent̃ ſi diutiꝰ in malis pſperent̃. vel per eos pax cõmunis turbet̃. Tercia inſup ꝓmouere malũ alteriꝰ verbis ꝛ factis. ꝛ bonũ impedire vel deprimere.

Sequit̃ alia diſtinctio triplicis inuidie.

Item alia diſtinctio inuidie. Grauis inuidia eſt malũ ꝓ malo reddere. grauioꝛ aũt odire eũ q̇ nihil nocuit tibi. grauiſſima aũt malũ reddere pro bono ꝛ odio hr̃e aliquẽ qui bonꝰ eſt ſicͥ iudei chꝛiſtũ. Itẽ malũ eſt ledere aliquẽ in rebus. peius in bonoꝛibꝰ vel coꝛpe. peſſimuʒ aũt imo diabolicũ ledere ꝛ nocere aliquem in aĩa q̇ ad ſalutẽ eternã. Item negare indigenti beneficiũ pctm̃ eſt. etiã ſi ſit inimicꝰ Non impedire aũt malũ eiꝰ ſi poſſis grauius. pfectoꝛũ aũt eſt bonũ inimici ꝓmouere ꝛ etiã diligere ex affectu. Quidaʒ putant ſe innocentes ſi negãt illis quos nõ diligunt. ſalutationem ſuã. ſed examinẽt ſe quõ eſurienti inimico cibũ miniſtrẽt. quẽ nõ ſine ꝓꝛio damno darẽt ſi ſalutationẽ quam ſine damno dare poſſent negauerũt. maxime ſi deſiderent ꝛ acceptent. Ideo aũt inuidia ꝛ odiũ deo ↄtraria ſunt. qꝛ ſingulariter charitati (que deꝰ eſt) oppoſita ſunt. et cõmune bonũ qd̃ dei largitas omĩbꝰ cõmunit̃ creauit equalibꝰ inuidet. ꝛ eos odit quos deus creauit ꝛ redemit ꝛ diligit de quibꝰ ſpes eſt ꝙ ad vitã eternã pueniant.

De tribus remedijs ↄtra inuidiam.

Primũ remediũ cõtra inuidiam eſt. qd̃ etiã ſummũ eſt. nihil amare vel cupere eoꝛũ q̇ mũdus habʒ ꝛ amat. vt honoꝛes. diuitias ꝛ voluptates. Tp̃alia em̃ quo pluries diuidunt̃ eo partes minores fiũt. ꝛ q̇ ea appetit inuidet alijs illa hñtibus dũ neceſſe eſt aliuʒ carere qd̃ alter habet. Celeſtia autẽ ꝛ diuĩa q̇ pluries participant̃ eo magis dilatant̃ ꝛ habundãt. vt virtutes. ſapiẽtia. ꝛ dona ſpũſcti ꝛ ſimilia. que participatiõe nõ minuunt̃. Scd̃m eſt cogitare ꝙ ſi aliꝰ nõ haberet illud vnde ei inuides. tũ tu nõ haberes. Vñ cupias alteri qd̃ ſine dãno tuo habʒ. ne fruſtra de aliena felicitate toꝛquearis.

Remediũ ↄtra odiũ ẽ timere vindictã dei qui nõ remittit homi pctã ſua q̃ȝdiu ipe tenet odiũ ad ꝓximũ ſuũ. Debet etiã cogitare ꝙ qñq̇ opoꝛtet eũ ꝓximo recõciliari. ſi vult ſaluari. vnde meliꝰ eſt cito hoc fieri q̃ȝ tardius. ne homo interim ſit in piculo damnationis. ꝛ pdat bona que interim opat̃. Futuri em̃ domeſtici in domo pacis celeſtis ħ debent et̃ne pacis fedus inchoare. qꝛ quanto hic feruẽtioꝛ dilectio. tanto illic iocundioꝛ fruitio et̃ne pacis. Terciũ eſt vt ſtudeas illi q̇ magis ↄtrariꝰ eſt tibi obſequioſioꝛ eẽ ꝛ affabilioꝛ. Per hec em̃ lenis coꝛ eius ſi eſt intelligens vel ſaltẽ coꝛ tuuʒ. Aplꝰs. Noli vinci a malo. ſed vince in bono malum. et ſi eſurierit inimicꝰ tuus ꝛc̃. Quid ꝓdeſt homini meminiſſe iniuriaꝝ diu niſi vt amplius inquietet ꝛ affligat ſemetipm. Sufficit diei malicia ſua. Tanta eni nobis ſunt moleſta. quãtũcunq̇ ſtudemꝰ in nobis eſſe pacifici. ꝙ ſi ſup ħ volumꝰ ea nob aggrauare p odij ꝛ rancoꝛis cõſeruationẽ citiꝰ obruemur q̃ȝ omĩa reſiſtẽdo vincamꝰ. Potiꝰ iuxta apoſtolũ dare locũ ire debemꝰ. i. cedere ꝛ nõ reſiſtere malo. maluʒ ꝑ malo reddendo. Q ſi

volumus oīs opprimere q̄s aduerſarios
patimur iterū alij inſurgūt ⁊ nos ꝑus ſuc/
cūbemus q̄ȝ omēs eliminem⁹. Qui vero ſe
ip̄m ꝑ patientiā vincit oēs aduerſarios ſu/
perauit. Hiere. Bellabūt aduerſus te. ſed
nō ꝑualebunt. Exemplū de martyrib⁹ ſan/
ctis. Odiū qn̄q; naſcit̄ ex inuidia. aliquādo
ex ira diu retenta.

Q̄ triplex eſt ira.

i Re triplex eſt q̄litas. Prima ſubito
⁊ ex facili cauſa moueri. vt ex leui fa
cto vel v̄bo vl' ex ſola vana ſuſpicio
ne. Aliqn̄ etiā cōtra inſenſata cōmouemur
⁊ iraſcimur brutis et lapidib⁹ ⁊ ligno ⁊ hu/
iuſmōi ſine rōne. Scđa vehement̄ inflā/
mari. Aliqn̄ em̄ ira tm̄ in corde accenditur
aliqn̄ ⁊ facies inflammat̄ ⁊ deformat̄. aliqn̄
etiā geſt⁹ ⁊ mores mobilitate quadā nota
bili agitant̄. ex q̄ iterior animi cōmotio de/
monſtrat̄. vnde ſternutatio nariū. pallor vl'
rubor vultus. depreſſio palpebrarū. tremor
labiorū. inq̄etudo toti⁹ corpis. Aliqn̄ ꝑ ver
ba erumpit vel clamores vl' ꝑ cōuicia. cōtu
melias. maledictiōes ⁊ minas ⁊ ꝑiurgia ⁊ ꝑ
iuria ⁊ blaſphemias. Aliqn̄ q̄i febris cōcu/
tit corp⁹. vel q̄i freneſis mentē in furorē ver
tit. Aliqn̄ manus mouet ad ledendū alium
vel ſeip̄m. ita vt ſibimet qn̄q; manus initiat
vel ea q̄ parauerat abijciat et deſtruat. Ali/
qn̄ nō ſinit admittere q̄ ſibi ſunt vtilia vt ci
bū ⁊ hmōi. ⁊ multa alia ira opat̄. ⁊ pacē cor
dis turbat. ⁊ rōnē obnubilat ⁊ memoriā cō
fundit. Et ſicut fum⁹ hoſpitē de domo ex/
pellit. ita ira ſpm̄ſctm̄ (qui ſup quietū tātū/
modo req̄eſcere q̄rit) de cordis habitacl'o
excludit. Pſ. In pace fact⁹ eſt locus eius.

Tercia q̄litas ire eſt diuturna cōmotio
que aliqn̄ rancorē fouet. q̄dā habēt de pma
qualitate mag' ⁊ min⁹ de ſcđa ⁊ tercia. q̄daȝ
de ſcđa. quidā de tercia. q̄dā habūdāt i vna
ipaꝝ. quidā in duab⁹. q̄dā in trib⁹. ⁊ hi ſunt
peſſimi. Ira ↄtrariat̄ virtuti māſuetudinis
patiētie et mititat'. ⁊ dehoneſtat diſciplinaȝ
morū ⁊ facit incōſideratū. q2 nec deū timet
nec hoīem reueret̄. Ira etiā non hȝ miſeri/
cordiā. nec hūilitatē ꝑtendit ⁊ excecat intel
lectū. ſicut fum⁹ oculis. ſic ira cordi.

De quinq; remedijs ire pmo.

r Emedia ire ſunt q̄nq;. Primū eſt
ꝓuida pmeditatio illoruȝ q̄ pn̄t oc/
currere tā verboꝝ q̄ȝ factoꝝ ↄtrari/
orū. vt ante pugnā ſe homo ad patiētiā pre
paret ⁊ hoſtē q̄i in inſidijs parat⁹ expectet.
vt eo min⁹ ꝑturbent veniētia q̄ fuerint ꝓui
ſa. Qui em̄ debēt in duello pugnare an̄ pu
gnā ſolent artē pugnādi exercere ⁊ addiſce
re vt ict⁹ aduerſarij ſciant ꝓuidere. ſcuto ex
cipere. ne improuidi vulnerent̄ ⁊ ſuperent̄.
Nā qui pmū tunc vult armari. qn̄ iam ho/
ſtes irruūt in eū. ſpaciū non dabit̄ ei ad mu
niendū ſe. nec p̄ ſtupore conſiliuȝ inuenit q̄
euadat. Scđm eſt os cōprimere tacēdo.
⁊ accenſam flāmā ire in corde ſuffocare. ne
ſi euaporare pmittat̄. increſcat. ⁊ alios incē/
dat. ſicut de igne materiali ſepi⁹ experimur
Ad hoc em̄ duo iſta hoſtia lingue deus de
dit dentes ⁊ labia ne facile ꝓſiliat ad nocen
dū. maxime cū int⁹ accēſa fuerit igne furoꝝ
vel īfecta liuoris veneno. Ecci. Facito ori
tuo hoſtia. Pſ. Pone dn̄e cuſtodiā ori. ⁊c̄.

Terciū eſt cōuertere ſe ad alia negocia
quib⁹ ſe cor occupet loquēdo vel aliq̄d tra/
ctando. vt ſic obliuiſcat̄ cōmotionis ſue. ſic
qui vult ignē extinguere ſubtrahat ardētia
ligna vt ſic diuiſus deficiat. materia ei per
partes ſubtracta. Prouerb. Cū defecerint
ligna extinguet̄ ignis. Quartū remediū
eſt verecundia qua hō modeſtus erubeſcit
diſcipline ſue detrimentuȝ incurrere. ⁊ ali/
os ſcandalizare ⁊ vim facit ſibimet. repmē/
do iram vel etiā alios mot⁹ inordiatos ne
honeſtatis ſue diſpendia patiat̄. Sic etiaȝ
timor reprimit irā. ſicut videm⁹ in ſuis qui
a dn̄is ſepe dure caſtigant̄ nec audent leuit̄
ecōtra murmurare. ne forte peiora eis infe/
rant̄. Si hoc p̄t timor hūan⁹ q̄ȝto magis ti
mor dei ſi vere inſit mēti. ⁊ maxīe amor ip̄i⁹
boni. Tantū potēs ē q̄ſq; malo reſiſtere q̄n
tū amor boni in corde ei⁹ affectu ↄualuerit
Quītū eſt aſſuefacere ſe ſtatī cū ſentit̄ cō
motio admittere ↄſilia prudētie. ꝑpendēdo
q̄ȝ nociua ſit iracūdia. q̄ ledit ↄſciam. ↄſum/
dit famā. alios ſcandalizat. cor inq̄etat. ſpm̄
ſctm̄ effugat. tormēta meret̄. Ecōtra q2 illō
ꝓ q̄ iraſcimur iā ineuitabile eſt. ſi factū ē vel
fieri oportet. ⁊ q2 nihil ꝓficiem⁹ iraſcēdo niſi
q2 malū duplicam⁹. Tanta em̄ in h̄ ſecl'o oc
currūt aduerſa. q2 ſi etiā oēm diligētiā appo
nim⁹. q̄liter ea nobiſmet mitigem⁹ leuit̄ pa/
tiendo. tn̄ vix oīa portabim⁹. q̄ȝto magis ſi
voluerim⁹ nobis ea exaggerare ꝑ impatiē/
tiā ⁊ retinere in corde ꝑ rancorē. nec expel/
lere vt euaneſcat ſic fum⁹. ante obruemur ⁊
ſuffocabimur. q̄ȝ poſſim⁹ oīa reſiſtendo ſu/

perare.ſicut illi qui ꝯtinuũ fluxũ reumatis
nõ excreant ſuffocant᷑. Quid volumus ỽba
ꝯtũelioſa aduerſuꝫ nos ꝓlata retinere.q̃ iã
cũ aura tranſierũt.q̃ nihil nocuerũt nobis
q̃ntũ fuit in ſe nec in rebus nec in corꝑe nec
gr̃am dei nob auferrẽt.nec honorem apud
hoies.ſi nõ ꝑ impatiẽtiã offendim⁹ noſmet
ip̃os.imo poti⁹ magis grati ſum⁹ deo ⁊ ho/
minibꝫ.ſi ꝯtumelias patimur q̃ꝫ ſi nihil ad/
uerſi pateremur. Sic eſtimem⁹ ỽba male/
dicoꝝ ⁊ detractoꝝ.ſicut latrat⁹ canũ vl̓ cla/
mores anſerũ quos ꝯtra nos clamare audi
mus.⁊ nõ curam⁹. Qui alteruꝫ ꝯtumelioſe
vituperat ſeip̃m magis q̃ꝫ illũ dehoneſtat.
Exemplũ. Ecce aliq̃n in itinere intem/
peries aeris affligit nos.⁊ cũ euaſerim⁹ le/
tamur.⁊ triſticie prioris obliuiſcimur. nec
adijcim⁹ vt iterato ꝯtriſtem⁹ nos de priori
incõmodo qđ iã p̃terijt.ſic etiã debem⁹ p̃te
ritaꝝ obliuiſci iniuriarũ ac ſi non fuerint.⁊
gaudere ꝙ ſuſtinuim⁹. q2 cũ tribulatio per
tranſierit.meritũ eius adhuc manet. Cogi
tare etiã debem⁹ ꝙ nemo ĩ hac vita ſine ad/
uerſitate viuit.etiã qui ſeculo ſeruiunt ſepe
grauiora patiunt᷑. Exemplũ. Jtẽ quãta
ſuſtinuerunt ſancti ⁊ marie martyres.⁊ ſuꝑ
om̃ia ip̃e dñs ieſus chriſt⁹.⁊ ſi ip̃e tanta paſ
ſus eſt ꝓ nobis.nõne eſt dignũ ſi nobis ali
qua toleram⁹ ꝓ chriſto.⁊ ꝓ magna gl̓ia nr̃a
⁊ ꝓ remiſſione pctõꝝ nr̃oꝝ ꝓ quibꝫ h̄ liben/
tius modica pati debem⁹ q̃ꝫ in futuro pluri
ma ⁊ acerbiora. Hec ⁊ his ſil̓ia prudenter ⁊
ſepe cogitando.impetũ iracũdie ⁊ impatiẽ/
tie facilius ſuperam⁹.

QX viciũ accidie tres habet ſpecies.

a Ccidie vicium tres habet ſpecies.
Prima eſt quedã amaritudo men/
tis qua nihil letuꝫ vel ſalubre libet
tedio paſcit᷑.fugit hominũ cõſortiũ.faſtidit
gaudia queqꝫ. Hec eſt quã apl̓us ſeculi tri/
ſticiã appellat.que mortẽ operat᷑. ꝓcliuis in
deſperationẽ ⁊ diffidentiã.prona ad ſuſpi/
ciões.que patientẽ aliq̃n inſtigat ad neceꝫ
ſuip̃ius luctu irrõnabili opp̃ſſa. Hec ali/
q̃n naſcit᷑ ex p̃cedenti impatientia. aliq̃n ex
retardato vl̓ impedito deſiderio cupite rei
aliq̃n ex p̃cedentibꝫ melancolicis humoribꝫ.
⁊ tunc medicoꝝ eſt adhibere remediũ poti⁹
q̃ꝫ religioſoꝝ vel theologoꝝ. Scd̃a ſpẽs
eſt torpor quidã pigredinis q̇ ſomnũ amat
⁊ om̃ia cõmoda corꝑis.horret labores.fu/
git aſpera queqꝫ.frigus. oꝑationẽ. ocio de/
lectat᷑. Heſt eſt pigricia ꝓprie. Tercia ſpe
cies eſt que ſola faſtidit ea q̃ dei ſũt. ad alia
agilis eſt ⁊ alacer. oratio eſt ei inſipida. et a
laudibꝫ dei ſe abſentat.vbi caute põt et au/
det ⁊ feſtinat explere velociter orõnes debi
tas.⁊ ne nimis afficiat᷑ tedio earũ aſſumit
interim alias cogitatiões ⁊ occupatiões.q̇/
bus intendat donec ꝑficiat horas vel ora/
tiones cõſuetas. Rumoribus paſcit᷑.ludis
delectat᷑. Excogitat negocia quibꝫ occupet᷑.
nihil magis eſt ei oneroſũ.q̃ꝫ intendere deo
⁊ his q̃ ſpectant ad ſtudiũ ⁊ ꝓfectũ ſpũalem
Cella ei carcer eſt. Euagari aũt tam mente
q̃ꝫ corꝑe extra clauſtrũ diligit.⁊ querit mul/
tipharia occaſione. Om̃is rigor diſcipline
ſpũalis grauis eſt ei ⁊ murmurat econtra.⁊
ꝯquerit᷑ de duricia p̃latorũ.⁊ diſciplina ze/
lantiũ. Hoc accidie viciũ ſignũ eſt ingrati/
tudinis.q2 tanta beneficia ꝯtulit nobis do
min⁹ ⁊ cõfert quotidie.ꝙ fidelis ſeruus dei
nunq̃ꝫ deberet ei⁹ obſequiũ faſtidire.nec ab
eius laude ceſſare. Jteꝫ ſpoliat nos multis
meritis ⁊ p̃mijs in celo. Tantã em̃ gloriaꝫ
om̃i hora negligim⁹ quãta bona interim fa
cere poſſem⁹ ſi nõ ocioſe ea trãſirem⁹.⁊ nul/
la vel modica hora p̃terit q̃ aut mereamur
aut demereamur. Jtem cũ in multis offen/
derim⁹ deũ.cõueniens eſt vt temp⁹ qđ ad/
huc reſtat nobis ad viuendũ tãto meli⁹ ex/
pendam⁹.vt redimam⁹ tempuſ quod male
amiſimus.

De remedijs accidie.

r Emedia accidie hec ſunt. Primũ ⁊
efficaci⁹ cogere ſe ad illa ſpũalia ſtu
dia q̃ faſtidit maxime hõ.⁊ precipue
ad orõnẽ ⁊ celebratõnẽ diuioꝝ tãdiu q̃uſqꝫ
ꝑ dei gratiã vertat᷑ nobis in oblectationẽ.
Si aũt differat᷑ talis gr̃a. nihilominus de
labore luctaminis meritũ accreſcet ⁊ ỽtus
roborat᷑.⁊ per conſuetudinẽ magis ac ma/
gis tedium minuet᷑. Deus em̃ nõ requiret
a nobis quod nõ dedit.ſcilicet gratiã deuo
tionis.ſed h̄ vult vt queramus.⁊ cum dede
rit cõſeruem⁹ ⁊ gratias ei agam⁹. Poſſibi/
le em̃ eſt aliquẽ q̃nqꝫ ml̓to pl⁹ mereri in pu/
gna laboris ꝓ obtinenda deuotiõe.etiaꝫ ſi
nõ proficit q̃ꝫ ſi multe deuotionis foret ſine
labore.q2 de iſto poſſet forſitã extolli. ⁊ me/
ritũ diminui.de illo autẽ cor humiliatur et
meritũ conſeruat᷑.

De remedijs cõtra triſticiã.

Ontra triſticiam aūt maxime valet
c frequēs memoria benignitat͛ dei. ⁊
intuit⁹ beneficioꝝ ei⁹. Ad cui⁹ boni
tatē pctā oīm nr̄m ſunt ſicut gutta ad pela
gus toti⁹ maris. Itē vt ſit libent͛ cum bona
ſocietate. maxīe q̄ de deo ſepe loquant͛ de/
uote. Unō pſallente dauid. ſpūs malus a
ſaul recedebat. Itē Jacob. Triſtat͛ aliq̄s ī
vobis. oret equo aīo et pſallat. Sic eñ cor
hylareſcit ⁊ ſpūs triſticie effugat͛. Occupa/
tio etiā pdeſt triſtib⁊ vt obliuiſcant͛ triſticie.
Pigro vtilis eſt labor͛ exercitatio ⁊ cōſue/
tudo incōmodi cogēte ſtrēnuo magiſterio.
vt nō poſſit remiſſe agere p̄ tedio labor͛ ni/
ſi debilitas ſit ī cā. Cōtra tediū cordis.

Item ɔtra tediuȝ cordis valet varietas
actiōis vt ab vno trāſeat ī aliud op⁹ bonū.

Q͛ ſeru⁹ dei in q̄ttuor debet ſe exercere.

Eruus dei in q̄ttuor his exercitijs
f verſet͛. vt aut deo intēdat orando.
pſallendo. meditādo. ſtudendo de/
uotioni. aut de deo tractet ſtudendo ſcie. le
gendo ſiue ɔferēdo. diſcutiendo. vl̕ diſcen/
do. docendo. aut p deo laboret opando. ſer
uiendo. corp⁹ caſtigādo. v̄tutib⁊ ſtudendo.
aut corpis refectiōi moderate indulgendo.
q̄eſcendo. dormiēdo. cibū vel potū ſumen/
do. ad h̄ vt poſſit corpus ſpūi ſuire. Eccle/
ſiaſtic⁹. Panis ⁊ diſciplina ⁊ op⁹ ſeruo. Pa/
nis ad ſuſtentationē. diſciplina ad correcti
onē. opus ad exercitationē. Aſinus indiget
pabulo ne deficiat. onere ne laſciuiat ocio/
ſus. virga q̄ impellat͛ ne pigre ambulet vel
deuiet. Alia diſtinctio accidie. Grauis
accidia eſt negligent͛ pſoluere ad quod te/
net͛ hō. Grauior p̄termittere ex tedio oīno
Grauiſſima etiaȝ alios impedire. ⁊ a bono
retrahere. nec poſſe aliorūȝ bona ſtudia eq̄
anio tolerare.

De trib⁊ ſpēb⁊ auaricie. ⁊ q̄ ſit prima.

Varicia hȝ tres ſpecies. Prima eſt
a anxia cupido hñdi vl̕ acq̄rendi tem
poralia. ſiue ſequat͛ effect⁹ ſiue non.
⁊ ſm hoc p̄t auer⁹ eſſe etiā paup q̄ modicuȝ
habet vel etiā nihil. Scd̄a eſt tenacitas
ɔſeruandi habita. q̄ nō pmittit ea erogari ī
pias cauſas. vel in vſus neceſſarios ɔgrue
expendi niſi cū anīe dolore. Tercia auge
re diuitias ⁊ vndecūq̄ʒ acq̄rere etiā de iniu/
ſto ⁊ turpi queſtu. vt furtis. rapina. fraude.
vſura. ⁊ alijs inboneſtis modis. Quidā la/
borant in pma ſpecie. quidā in ſcd̄a. quidā
in tercia. quidā in duab⁊. q̄dā in oīb⁊.

Q͛ hoc viciū eſt ɔtra naturā.

Oc viciū ſpecialit͛ videt͛ extra eſſe. ⁊
b ex ſola praua ɔſuetudine vel corru/
pta voluptate inolitū eſſe. qđ ex hoc
pbat͛. q͛ mūdus multo tpe caruit hoc vicio
⁊ alique gentes adhuc putant͛ ab eo immu
nes eſſe vl̕ fuiſſe ſicut gymnoſophiſte. Iteȝ
ex h̄ q͛ multi pfecte ſecl̕o renūciantes cū ab
alijs vicijs ſepi⁹ impugnant͛. ab hoc nunq̄ʒ
pulſant͛ niſi forte ppria miſera volūtate ſe ei
ſubijciant. Qui aūt ſemel ſe ei⁹ laqueo alli/
gari pmiſerit vix vnq̄ʒ de cetero ab eius cō/
pede liber erit. Uñ videm⁹ religioſos q̄ſdā
poſt primā ſeculi abrenunciationē. q̄ ab ei⁹
laqueis erepti fuerāt. rurſum inuolui aua/
ricie retib⁊. ⁊ inſatiabilit͛ ſitire res alienas. q̄
pus pprias ɔtempſerāt pter deuȝ. Sic iu/
das oīb⁊ ſuis renūciauerat. poſtea fur fa/
ctus et loculos colligens. dñm maieſtatis
vendidit ⁊ laqueo ſe ſuſpēdit.

De remedijs auaricie.

Emedia auaricie ſunt. Primū pprio
r oīa relinq̄re ⁊ ſub alteri⁹ regimine ⁊
puiſione viuere. ⁊ ſiqua habuerit ei
plene reſignare ⁊ in nullo ſui iur͛ eſſe. ſic in
pmitiua eccl̕ia fideles ſub apl̕is erant. et in
monaſterijs bñ ordinatis clauſtrales. h̄ eſt
efficaci⁹ auaricie remediū. ſicut dñs docuit.
Qui nō renunciat oīb⁊ que poſſidet ⁊c̄. Itē
Si vis pfect⁹ eſſe ⁊c̄. Scđm cōſiderare
omēs pplexitates diuitiarū ⁊ laq̄os auari/
cie ⁊ pauptatis libertatē ⁊ vtilitatē. Diuitie
eñ piculoſe ſunt. ⁊ cū labore acquiruntur ⁊
cū multa ſollicitudine ɔſeruant͛. q͛ multoꝝ
inuidie patēt furū. raptoruȝ. potentū frau
dulatoꝝ. v̄. Diues diuitias non congregat
abſq̄ʒ labore. Nō habet abſq̄ʒ metu nō deſe
rit abſq̄ʒ dolore. Ubi multe ſunt opes ibi
multi q̄ comedūt eas. tā ɔſumentiū q̄ʒ ſub/
trahentiū. Nā a nullo ſecur⁹ eſt diues. nec
ab extraneis nec a pximis. Sic eſt diuiti/
bus in medio cupidorū ſicut carnificib⁊ in
medio famelicoꝝ canū. Diu colligunt͛ ⁊ ci/
to amittunt͛. Diuitie multiplicate nō minu
unt ſed augēt ſitim auaricie ſicut pot⁹ ydro
pico. Quid ḡ quer͛ vnde plus cruciar͛. Af/
fligunt nōdū habite ⁊ amiſſe. Pauca ſuffici
unt neceſſitati. mors cito rapit ab eis. Pe/
nas eternas amatoribus ſuis lucrant͛. Ab
his oīb⁊ libera eſt pauptas. Ps̄. Rapinas
nolite ɔcupiſcere. Diuitie ſi affluant nolite

coꝛ apponere. Fruct⁹ diuitiarū eſt largitas
elemoſynaꝝ. Sine illa infructuoſe ſunt et
ꝑnicioſe. Eccſ. Diuitie ꝯſeruate. in malum
dn̄i ſui cedent. Semen accumulatū putre
ſcit. ſeminatū fructificat. Terciū remedi
um eſt ꝯfidentia de deo q̄ nō derelinq̄t ſpe/
rantes in ſe. Juxta ꝓmiſſuȝ ip̄i⁹ dicentꝭ lu.
Nolite ſolliciti eſſe ⁊c̄. vſq̄ȝ indigetꝭ. Qui ei
ſic fecit hoīem vt alimētis indigeat. nō pa/
tietur eū perire neceſſarioꝝ ſubtractione. ſi
eius ſe cure cōmittat. Math. Querite pri/
mū regnum dei ⁊c̄. ⁊ hec oīa. i. neceſſaria
coꝛꝑis adījcient̄ vobis. Nam q̄ libent̄ vult
homini dare celeſtia ⁊ magna. non negat ei
mīma. i. terrena. Si eī mali ⁊ crudeles ho/
mines īmo beſtie ⁊ bꝛuta aīalia filios ſuos
nutriunt. multo magꝭ optim⁹ ⁊ veraꝫ dn̄s
filios ſuos nō deſerit. q̄ etiā benign⁹ eſt ſuꝑ
ingratos ⁊ malos. q̄nto magꝭ ſuꝑ bonos q̄
omnē ſollicitudinē ſuā ꝓījciūt in eū. Pſ.
Nō vidi iuſtū derelictū ⁊c̄. Unuȝ ex trib⁹ a
deo ſperandū eſt auariciā ꝓījcientib⁹ ꝑ deo
q̄ aut ꝓcurabit eos in neceſſarījs. aut cum
paruo victu. ⁊ in penuria dabit eiſ vires q̄s
in habundātia pn̄t habere. ⁊ h̄ eſt iocundi⁹
de modico magꝭ eſſe foꝛteȝ. Aut qđ ſubtra/
bit coꝛpoꝛi refundit menti in ꝯſolatiōe ſpi/
rituali vt libent̄ careat coꝛꝑali habūdātia.
que ſpūalib⁹ delicījs recōpenſat̄ Inſuꝑ ma
gnā gloꝛiā meret̄ in celo patient̄ tolerata ꝓ
chꝛiſto penuria t̄ꝑalis.

De gula ⁊ eius ſpecieb⁹.

g Ule q̄ttuoꝛ ſpecies ſunt. Prima an̄
debitū t̄ps vel ſepi⁹ q̄ȝ deceat come
dere ꝑ̄ter neceſſitatem moꝛe pecu/
dū. Scđa cū nimia auiditate et impetu
q̄dam voꝛare. ſic̄ lupi vel canes famelici.
Tercia nimis implere ſe poti⁹ q̄ȝ reficere. i.
plus ſumere q̄ȝ ſit neceſſe ex incōſideratiōe
vel delectatione gule. Quarta nimis lau
ta ⁊ exquiſita q̄rere. hec nutrit auariciaȝ ſic̄
pꝛioꝛ accidiā vel pigriciā Qui delicata q̄rit
cupit diuitias vt poſſit h̄re quod appetit. ni
mia vero ciboꝝ repletio pigrū reddit. quia
vas plenū ponderoſum efficit̄. hebetat etiā
intellectū. ⁊ affectū deuotiōis obꝛuit ⁊ re/
frigerat. ⁊ agilitas retardat̄. et in ſomnum
deījcit ſuꝑflua repletio ventris.

De remedījs gule ⁊ eius ſpecieb⁹.

r Emedia gule. Cōtra p̄mā ſpeciem
ſufficit ſola bona voluntas vt nolit
pꝛius vel ſepi⁹ comedere q̄ȝ ſit ꝯue/
niens. Infirmis aūt nō eſt lex poſita Juuē
nes vero ⁊ laboꝛātes ſicut exigit neceſſitas
diſcrete reficı pn̄t qn̄ ꝯſuetudo vel eccl'iaſti
ca ꝯſtitutio nō repugnat. Cōtra ſecūdaȝ
vtilis eſt diſciplina verecūdie vt modeſte ſe
habeat ⁊ impetū refrenet. Itē ꝯſideratio q̄
inoꝛdinata et nimis feſtinata refectio ledit
naturā ⁊ min⁹ nutrit ⁊ ecōuerſo. Eadē etiā
ꝯſideratio valet ꝯtra terciā ſpeciē q̄ nimis
ſumit̄. ⁊ q̄ꝛ impedit a bono oꝑe. ſicut ſuꝑ̄ di
ctū eſt. Efficaci⁹ tn̄ ꝯtra terciā ⁊ q̄rtā ſpeciē
remediū eſt nō habere vnde poſſit gule ſa/
tiſfacere. Un̄ quāto q̄s pauꝑioꝛ fuerit. tan/
to min⁹ in hac parte peccabit. Nota h̄ eſt
ſc̄m traditionē ſenioꝝ p̄ma pugna quaȝ de/
uincere nos opoꝛtet. ⁊ q̄nto min⁹ ſuꝑata fu
erit. tanto validioꝛa ſunt cetera vicia cōtra
nos. ⁊ nos debilioꝛes ꝯtra ea. Per gule nā/
q̄ȝ pct̄m moꝛs intrauit in oīe gen⁹ hūanū.
Un̄ ⁊ ſaluatoꝛē noſtrū diabolus p̄muȝ per
gulā temptauit q̄ſi a ianua alioꝝ vicioꝝ. in/
de aditū q̄rens ad vlterioꝛa. valet etiā tam
ꝯtra delectatiōes gule q̄ȝ etiā ꝯtra alias vo
luptates vicioſas ꝯſiderare q̄ȝ cito ꝑtrāſit.
q̄ȝ breuit̄ durat. ⁊ q̄ tranſacta ſic eſt q̄ſi nūq̄ȝ
fuerit ⁊ relinquit poſt ſe veſtigia male cōſci
entie ⁊ penitudinis ⁊ ꝯfuſiōis ⁊ debitū ſup/
plicioꝝ. ⁊ meriti detrimentū. Un̄ cū de/
lectamēta carnis ⁊ mūdi appetis pone ī coꝛ
de tuo ac ſi iā habueris ⁊ ſatiat⁹ ſis et hoꝛa
ꝑ̄terierit. q̄ꝛ voluptas ꝑ̄terita eſt q̄ſi ſomniū
noctis trāſacte. imo ꝯtēptibilioꝛ. q̄ꝛ malaȝ
ꝯſcientiaȝ facit ꝑpetrata voluptas. euitata
vero letam ⁊ ſecuram. Ecōuerſo vero valet
ꝯtra oēs aduerſitatū turbatiōes vt ponas
in coꝛde tuo iā durāte aduerſitate q̄ ſic de/
beat eſſe. ⁊ nō alit̄ poſſit eſſe. ⁊ voluntas dei
ſit q̄ ita ſit. ⁊ h̄ diſpoſueris vt ad h̄ deueni/
ret ⁊ ſic eueniret. Qđ em̄ q̄ſq̄ȝ ſponte diſpo
nit inde min⁹ turbat̄ ſi euenerit. Si auteȝ
turbaris q̄ nō euenit qđ optaueras vl' ſpe/
raueras cogita. q̄ multa alia nō eueniūt q̄
ꝓſpera fuiſſent ſi eueniſſent. ⁊ tn̄ nō turba/
ris q̄ nō euenerīt. q̄ꝛ de quib⁹ coꝛ hoīs non
diſponit ſibi gaudiū ſi eueniāt. de his etiaȝ
nō triſtat̄ ſi nō eueniāt. Uerbi gr̄a. Si ſpe/
ras te in craſtinū habiturū bonū pꝛandiū.
letaris. Sȝ ſi foꝛte ſpes tua fruſtrat̄ turba
ris. q̄ꝛ leticia ſpei ſubtracta eſt. Sȝ ſi nihil
ſperas nō triſtaris. ſi nō euenerit. q̄ꝛ viderꝭ
tibi nihil ꝑdidiſſe. cū nihil habueris amit/
tendū. Homo em̄ virtutis ſic debet omnē

ſpem ſuā ⁊ ſolaciū in deuz ponere vt nunq̄
ex toto figat animū in terena conſolatiōe. vt
q̄ſi ſuſpenſum habeat deſideriū ad oīa ex/
teriora. ⁊ nō fixum. ſicut q̄ ſupra glaciē ince/
dit leniť ponit pedē temptādo ſi trepidet vt
retrahat pedē ne ſubmergať. Cū ergo ꝑdiſ
aliq̄d qꝺ diligis. pone in aīo tuo q̄ſi nunq̄
habueris ⁊ q̄ſi ſomniū fuerit qꝺ videriſ ha
buiſſe. ꝙ more ſuo euanuerit. ⁊ in nihilū re/
dactū ſit. hoc orat ꝓpheta ſibi cū affectu īſpi
rari. dicens. Velut ſomniuz ſurgen. ⁊c̄. vſq̄
rediges. Hoc eſt. Redige memoriā iſtoruz
terrenorū in corde meo qꝺ eſt ciuitas habi
tationis tue ad nihilū. i. vt nihil reputē eſſe
vel fuiſſe qꝺ ꝑtranſit ſicut ſomniū ſurgētiū
de ſtratu obliuiōi traditū nō curať. Som/
niū eſt hec vita malis ⁊ ſtultis. qꝛ putant ſe
eſſe qꝺ nō ſunt. i. felices. ⁊ hr̄e qꝺ nō habent
Hec eſt vere bona volūtas cui falſa ⁊ deſpe
cta ſunt q̄ hic mūdus pōt habere. Iſte cōſi/
derationes nō ſunt fantaſtice dicende ſed
vere ⁊ ſapiētes. que faciūt mentē trāquillā
⁊ ſtabilē inter mūdane ꝓſperitatiſ ⁊ aduerſi/
tatis varietates. Cū ergo deſideras qꝺ nō
habes. cogita q̄ſi habueriſ ⁊ iā ſaturatꝰ inde
fueris. ⁊ modo trāſierit. Cū aūt iam habes
qꝺ diligis. noli nimis ei inniti ꝑ delectatio
nis affectū. ſed cogita ꝙ cito ꝑtrāſiet iſta le/
ticia ⁊ nihil poſt ſe relinquet niſi veſtigia do
loris ⁊ ꝯfuſionis. ⁊ debitū ſuppliciorū. Cum
vero amittis qꝺ amaſti. eſtima q̄ſi nunq̄ ha
bueris illud vere. Sed tm̄ q̄ſi in ſomno vi/
deris vl' in cogitatiōe imaginatꝰ ſis te talia
habuiſſe. Exemplū. Sicut ſi imaginer
mihi ꝙ ſim rex francie ⁊ magnā gloriam et
pompā ⁊ delicias ⁊ diuitias habeaz. ⁊ poſt/
modū rex anglie debellet me ⁊ capiat ⁊ ſpo
liet me glīa ⁊ regno ⁊ inanis remaneam ab
oībꝫ. Si igiť pacta tali fantaſia q̄uiť vel/
lem turbari ⁊ triſtari. de illa regni fantaſtici
amiſſione. vel ſi valde exhylarari voluiſſez.
de delectatiōe habite glīe huiꝰ fātaſtice. nō/
ne ſtulta triſticia vel inanis glīa eēt cōmo/
ueri de his q̄ nūq̄ fuerūt nec erūt Tales
ei vanas leticias hr̄e poſſēꝰ. imaginādo no
biſmet ⁊ fingendo quaſlibet glīas ⁊ delecta
tiones. ⁊ econuerſo triſticias ⁊ dolores. ſic̄
ſolent quidā inſani ⁊ lunatici q̄buſdā fanta
ſijs deluſi ex ꝯfuſione cerebri etiā ſine appa
rente exteriori cā. modo ridere. modo flere.
ſcḋm imaginatiōes interiꝰ ꝯceptas triſtes vl'
letas. Pſ. Verūtn̄ vniuerſa vanitas. oīs
hō viuens. i. ſcḋm hoīem nō ſcḋm deū. ⁊ quare.
Verūtn̄ in imagine ꝑtrāſit hō velut in qua
dam imaginaria deluſione exiſtimās ſe ali/
quid eſſe cū nihil ſit et ita vane extollitur. ſꝫ
etiā fruſtra cōturbať. vanis timoribꝫ ⁊ me/
roribꝫ deiectꝰ theſaurizat ⁊ ignorat cui con
gregabit ⁊c̄. qꝛ neſcit an ipſe eis fruiturꝰ ſit.
an alius cui nō cupit. Cōtra hoc ſibimet ꝓ/
pheta conſiliū inuenerat. diceſ. Et nūc que
eſt expectatio mea. nonne dn̄s. ⁊ ſubſtantia
mea ⁊c̄. vbi ꝑdere nō formido. Econtra. po
ne in aīo tuo de futura aduerſitate nō tur
bari. qꝛ contingētia ita ſe habēt ꝙ poſſunt
euenire vel nō. ⁊ ſepe turbamꝰ nos an̄ tem/
pus timore eiꝰ qꝺ nūq̄ eueniet. ſicut pueri
flent aliq̄n recordātes doloriſ quē haberēt
ſi parentes eorū morerenť. q̄ adhuc viui ⁊ ſa
ni ſunt. Et ſi etiā aduerſitas certa ē futura.
ſufficit diei malicia ſua vt nō duplicēt nob
dolores p̄cedente anguſtia. cū ſequens tri/
bulatio ꝑ ſe ſatis excruciet. Hec dico de tē
porali tribulatiōe nō eťna quā expedit no/
bis ꝑtimeſcere ⁊ p̄cauere. Greg. Ante ſup/
pliciū de ſupplicio cogita.

Vtilitates tribulationis.

i Inſtante vero tribulatiōe vel aduer
ſitate. ꝯſiderāda eſt vtilitas aduer/
ſitatiſ. quō pctā purgat. cautos red/
dit a pctō. ⁊ ſubtrahit occaſionē peccādi in
multis. exercet ad v̄tutes. ad hūilitatē ⁊ cō
paſſionē ſilr̄ ſuſtinentiū. ad ꝯfugiēdū ſolli
citius ad diuinū auxiliū. ad experientiā di/
uine clemētie que tribulatiſ corde iuxta eſſe
ſolet. ad examinationē ꝓpriarū virtutum. qꝛ
in aduerſitate pleniꝰ videmꝰ q̄ntū ꝓficimꝰ
in eis. Itē ad maiorē gloriā ꝓmerendā ⁊ ſiī
per oīa ad reddendū vicē chriſto paſſo ꝓ
nobis. Trāſacta autē aduerſitate gaude ꝙ
euaſiſti. ſicut q̄ de naufragio vl' tempeſtate
⁊ via mala ad bonū hoſpiciū ꝑuenit. ⁊ noli
duplici te affligere dolore. rancore. vl' odio
ex memoria iniuriarū ꝯtra illū a quo paſſus
es. cogitans ꝙ ſi nō meruiſti apud illum vt
te affligeret. tn̄ meruiſti forte apud deuz vt
te puniri ꝑmitteret. ⁊ ipſe deus iudex vſus
eſt illo q̄ſi tortore tuo ad iuſticiā ꝓſequēdā
cōtra reum ſuū. ſicut aſſur virga furoriſ dn̄i
diciť. qꝛ vſus eſt eo q̄ſi virga ad dandā diſci
plinā ſeruo ſuo peccanti iſrl' videlicet. Et ſi/
cut virga poſt correctionē filij in ignē ꝓijcit
ſic ⁊ illi vltores dei tandē punienť. maxime
qui nō recto zelo ⁊ iuſticia ꝓprios ꝑſequunť.

His q̃i ꝑ exceſſum tact⁹ q̃liť te inť aduerſa ꝛ pſpera imobilem ꝯſerues. ne pſpera extollant vel aduerſa deijciãt. qꝛ aduerſitas maxime verſať circa carentiã vel amiſſionẽ cupiti ꝛ timorẽ vel tolerantiã exoſi.

Regreſſus ad ꝯſideratiões vicioꝝ.

a D remedia ꝛ q̃litates vicioꝝ ꝯſiderandas redeam⁹. Nõ mediocriter aũt valet ad morbos vicioꝝ ſanandos. ſcire eq̃nimiť carere his q̃ caro vel carnalis affect⁹ appetit. ꝛ patienť ſuſtinere ꝛ nõ ꝯtimeſcere q̃ horret ꝛ odit. Exemplũ. ſicut ꝛ in medicina corꝑali ſanitati ꝓpinq̃t. q̃ bene ſeruat dietã quã ſibi indicit medic⁹ ſuus et cauet a nociuis. ꝛ q̃ ꝯſtanť recipit ꝛ ſuſtinet amarũ poculũ ꝯfectõis. Gregori⁹. Qui appetit plene vicia vincere. ſtudeat hũiliť purgatiõis ſue flagella tolerare. Apl's ad phil'. Scio ꝛ habũdare ꝛ penuriã pati ꝛ eſurire ꝛ ſaturari vbiq̃ ꝛ in omib⁹.

De luxuria ꝛ eius ſpeciebus.

l Uxuria q̃druplex eſt. Prima eſt in corde qñ hõ imũdas ꝛ lubricas cogitatiões ſcienť ꝛ volũtarie cũ praue delectatiõis ꝓſtat in cogitatiõe ſine repugnatiõe ꝯſenſus. Sap. Peruerſe cogitationes ſepant a deo. Math. Quicunq̃ viderit mulierẽ ad ꝯcupiſ. ꝛc̃. Scd'a qñ circa opus generatiuũ hõ ſatiat ſe libidinoſis geſtib⁹ amplexãdo. oſculãdo. palpãdo. impudice reſpiciendo. ꝛ loquẽdo ꝛ auſcultando turpia. ſola delectatiõe praua vel alijs meretricijs blandicijs carnali affectiõi ſatiſfacit. Hec tanto grauior eſt q̃ꝫ p'ma q̃nto longius ad exteriores conat⁹ cũ praue delectationis eſt ꝓgreſſa. Si em̃ ſola praua mens rea eſt in ſe ꝑ ꝯſenſum male ꝯcupiẽ. quanto mag' habenis laxatis ad vlteriora libidis incitamẽta exterioꝝ ſenſuũ ꝛ mẽbroꝝ miniſterio adiuta ꝓuocanť. Et ſi ſolũ ꝯcupiã in corde mechia a dño iudicať. q̃d ğ ex ꝯcupiã oſculari. palpare ꝛc̃. Nemo ğ ſtulte ſeducať vt putet tũc ſolũ ſe peccaſſe qñ opus generatiuũ ꝑficit. vel laborat ꝑficere. cũ etiã iſti⁹ opis p̃ambula dãnabilia ſint. In ipo ei licito cõiugio ſepe excuſabilior eſt ſimplex cõcubit⁹ q̃ꝫ tales inboneſte blandicie tactuũ indecentiũ ꝛ ſpectaculoꝝ ꝛ collocutionum laſciuarũ.

Intentio quorundã.

ſ I aũt aliq̃s dicat apud ſe. ex quo nõ q̃ro opus prauũ fornicãdo ꝑficere. licite poſſum amoꝝ blandicijs frui cũ dilecta mea mũda intentiõe interdũ ad mutue ꝛ ſctẽ dilectiõis nutrimẽtũ vt ignis caritatis mag' ac magis in nob̃ accendaꝝ. cũ ex dilectiõe ꝓximi nutriatur ꝛ augeaꝝ amor dei. Sciat q̃cũq̃ talis ſe ſub ſpecie ſpiritualis amoris carnali dilectiõe ꝛ delectatiõe deludi. qꝛ ſpũs ſpm̃ diligit. nec corꝑalibus amplexib⁹ indiget. qꝛ hoc carnal' amoris eſt indiciũ. q̃ q̃nto plus creſcit in corde. tanto mag' amor ſpũalis minuiť ꝛ refrigeſcit. ꝛ ecõuerſo ſpũalis amor carnalẽ reprimit ꝛ expellit.

Q' talis triplic' peccati reus efficiť.

t Riplicis aũt pcti reus efficiť q̃ talibus corꝑalib⁹ blandicijs. vti ſe licite poſſe putat. etiã ſi nullã vlterius praue opatiõis habeat volũtatẽ. Primo qꝛ ſe nimis incaute tẽptatõis expoſuit periculo cũ proni ſint ſenſus hoĩs ꝛ cogitatio in malũ. ꝛ tẽptatio q̃ nõdũ fuit occaſione et oportunitate noxie familiaritatis accepta potuit corrũpe voluntatẽ. ꝛ in pctm̃ ꝑcipitare. ſicut ſepe accidit q̃ mũda intẽtiõe mutue familiaritat' inheſerũt ſocietati. mutat' affectib⁹ ſpũalib⁹ in carnales. lapſi ſũt i peccatũ. Tali ğ periculo ſe ingerere eſt ꝯtra p̃ceptũ illud videlicet. Nõ tẽptabis dñm deum tuũ. ſicut q̃ ſup tenueꝫ glaciẽ ex ſua ſtulta curioſitate incederet. ſi mergereť reus eſſet in ſeipo. imo ipm ſtulte tẽptare ğuis culpe eſſet. etiã ſi nõ mors ſeq̃reť. Scd'o qꝛ ſi in ſe nil temptatõis ſentiret. tñ alteri daret occaſiõem temptatõis ꝛ pcti. dũ q̃ alteri fodit foueã ipe incidit in eã. Qui alt'i mort' poculũ ꝓpinat nõ ideo eſſet innocẽs. qꝛ ipſe nõ bibit. Job. Halit⁹ ei⁹. i. diaboli prunas ardere facit. Ignit⁹ em̃ flat⁹ ei⁹ eſt ex igne gehennali. cũ duos carbones cõpoſitos inuenerit ꝛ ſemiuiuos ſufflat ĩdefeſſe donec eoſ intendit. nec curat moras ſi tãdẽ ꝑficiat qđ intẽdat. cũ omĩ tpe ad nihil aliud vacet. nec alijs cur' intẽdat niſi aĩas ſeducere. Terciũ. ꝓpter malũ exẽplũ ex q̃ alij ğuiť ſcãdalizanť. nõ carentes praua ſuſpicione. de tali noxia familiaritate ꝛ iudicãtes eſſe malum indignanť. murmurãt. detrahũt ꝛ irrident innocẽtes eoꝝ collegas q̃i ꝛ illi ſil'ia faciãt. ꝛ vilipendiť religiõis reuerẽtia ex talibus. ꝛ plurima mala fiũt. Alij vero exẽplo eorũ audaci⁹ faciãt ſil'ia. putãtes etiã ſibi licere. ꝛ iſti ſe innoxie facere arbitranť ꝛ diſcunt ab eis. Itẽ audẽt eoꝝ exemplo. qđ añ non au

debant imo ⁊ ipi pctõꝛes temerarios faci/
unt ⁊ q̄i iuſtificāt ſe in pctõ cõꝑatiõe iſtoꝛuꝫ
coꝛrumpentiũ religionis puritatē. Et hec
oĩa redũdāt ĩ iniuriā dei ⁊ offenſaꝫ. ⁊ ho/
noꝛis eiꝰ detrimentũ cũ inſolentie familie.
p̄riſfamilias dedecꝰ videant̄. Tercia ſpe
cies luxurie eſt naturał ꝯcubitꝰ viri ⁊ femi/
ne. ſine ꝯiugij honeſtate. Hec ſubdiuidit̄ ĩ
multas ſpēs. vt eſt ſimplex foꝛnicatio. adul
teriũ. ſacrilegiũ. inceſtus. ſtupꝛuꝫ. raptꝰ ⁊ ſi/
milia. que nõ ꝓſeq̄r nec diſtinguo. Quar
ta eſt pctm̄ innaturale. Cũ em̄ natura oĩ/
bus rebꝫ ꝓpꝛia noĩa dederit q̄ nature ſubia
cent. Illud pctm̄ q̄i ꝯtra vł extra naturā ſi
ne ſpeciali noĩe reliquit. eo ꝙ indignum ſit
noĩe. qꝛ ipam naturā deſtruit ⁊ humanā na
turā maculat ⁊ infamat. Dicit̄ tñ aliq̄n paſ/
ſio ignominie. vł ĩmũdicia vł mollicies. Et
talibꝫ paſſionibꝫ ſubditos Apl's dicit tradi
tos in repꝛobũ ſenſuꝫ ⁊c̄. Ro. j. Huiꝰ āt di/
uerſitates vel deſcriptões nec noĩari expe
dit. ne ⁊ ipe aer inde inficiat̄. vł ne ex vſu in/
de tractādi. minꝰ hoꝛrendũ ⁊ abhoĩabile
videat̄. vel fiat audiētibꝫ. vel ne det̄ ſimplici
bus inde materia cogitādi vł mali occaſio
curioſis. tñ q̄cunqꝫ ſtudio vigilans volũta
rie. delectatiõis ꝯſenſu ſe ꝓuocat ad pollu/
tionis ĩmundiciā. vł etiā ħ aliunde pati cõ
ſentit. vel cooperat̄ alteri p̄ter nature vſum
ad quartā luxurie ſpecieꝫ dicit̄ ꝑtinere.
De illuſione ſomnioꝝ p̄termitto. qꝛ ſic doꝛ
miens nõ eſt cõpos rõnis. ſic etiā nõ poteſt
aliq̇d interim facere vnde dānet̄. Nā ſi vigi
lans foꝛte dediſſet occaſionē vñ doꝛmiens
illuderet̄ cogitando. loquēdo. agendo. vel
etiā poſt ſomnũ volũtarie delectādo in me/
moꝛia illiꝰ nocturne pollutõis. hoc potius
eſſet culpa vigilantꝭ q̄ꝫ doꝛmientis. cũ doꝛ/
mientis illuſio ſit pena tm̄ culpe p̄cedentꝭ.
vel occaſio ſubſequētis in vigilatiõe vł in vi
gilante. Nota ꝙ motꝰ ⁊ titillatio carnis
tribꝫ de cauſis ꝯtingit ex p̄cedenti cogitati
one. cũ foꝛmas ⁊ imagines illicitas intꝰ ha
bentes in eaꝝ retractatõe mouemur Ex
ventris plenitudĩe. qꝛ cũ venter cumuloſi/
tate ciboꝝ diſtendit̄. caro laſciuiens ad mo
tũ luxurie excitat̄. Itē ex maligni ſpũs im/
pugnatiõe. qꝛ q̄ iuſtos ſuꝑare mĩme ſe cõſi/
derat. eo ꝑ carnis titillationeꝫ ḡuiꝰ eos im/
pugnat.

De ſeptem remedijs cõtra luxuriā.

Remedia ꝯtra luxuriā ſunt ſepteꝫ q̄
ad p̄ñs memoꝛie occurrũt ſine q̄bꝫ
ꝯtinentia nõ põt diu eē tuta. Pri
mũ eſt vt vir feminaꝝ. ⁊ femĩa viroꝝ incau
tā familiaritatē deuitet. Eccꝰ. A veſtimēto
p̄cedit tinea ⁊ a mł'iere iniq̄tas viri. Greg'.
Qui coꝛpꝰ ſuũ ꝯtinētie dedicat habitare cũ
feminis nõ p̄ſumat. Nā q̄ꝫdiu caloꝛ viuit ĩ
coꝛꝑe. nemo p̄ſumat ignē cõcupiſcētie in ſe
penitꝰ extinctũ eſſe. Et ſepe videt̄ carbo ex/
tinctus modica fauilla opertꝰ. ſed ſi tangit̄
cõburit. Diabolꝰ vero cũ duos carbones
coadunauerit. afflat donec eos ĩcēdit. Job
Alitus eiꝰ pꝛunas ardere facit. Ignitꝰ em̄
eſt ⁊c̄. Carbo ſi ſolus relinquit̄. extinguit̄.
Si cõponit̄ alteri ex mutuo caloꝛe ambo
incendunt̄. ⁊ ſepe ſpũ inceptꝰ amoꝛ ꝯſũmat̄
carne. Berñ. Cũ femĩa ſꝑ eſſe ⁊ feminaꝫ nõ
cog̊ſcere ħ ego maiꝰ reputo q̄ꝫ moꝛtuos ſu/
ſcitare. Qui ḡ qđ minꝰ eſt nõ potes. qđ ma/
ius eſt quõ credā tibi. Aſtutꝰ etiā diabolꝰ
in p̄ncipio incaute familiaritatꝭ occultat la
queos tēptatõis carnał. reputās ꝙ deſiſte/
rēt a mutua dilectiõe ſi ſentirēt inde ſtimu/
los peccati. donec ꝑ longā faĩliaritatē ⁊ in/
cautā ſecuritatē affectꝰ amboꝝ ita ꝯflati et
ꝯglutinati fuerit in amoꝛe ꝙ etiā cũ ſentiāt
ſibi inde ĩminere tēptatiõis ꝑiculũ. neſciũt
reſilire nec ab inuiceꝫ ſeꝑari. viribꝫ ſpũalibꝫ
ita debilitatꝭ in eis ꝙ neut̄ ſibimet vim fa/
ceret tātā ꝙ euellat ſe d̄ laq̄o imo timet alte
rũ intātũ ꝯtriſtare ꝙ etiā reputet ſe ꝑfidũ ſi
deſerat eũ. ⁊ ſic captꝰ ꝯſentit alteriꝰ volũtati
⁊ ꝓpꝛie ĩfirmitati in oĩe pctm̄. Sic ſamſon
foꝛtiſſimꝰ q̄ mł'tas ſepe hoſtiũ acies ſtrauit
⁊ aliq̄tiēs de vincuł erupat ꝯfidēs de viribꝫ
ſuis liq̄factꝰ ē amoꝛe dalide. ⁊ defecit aĩa eiꝰ
⁊ ad moꝛtē vſqꝫ laſſata eſt. dũ nullā daret ei
requiē. q̄uſqꝫ plene expoſuit ei coꝛ ſuũ. ⁊ ho/
ſtibꝫ ſic aditũ aꝑuit. captiuādi ſe ⁊ ligandi ⁊
cecandi. ⁊ in carcere molā faciendi ⁊ ludum
de ſe ex hmõi hoſtibꝫ. Hec aũt oĩa in figura
facta ſunt nr̄i ⁊ ſcripta ad coꝛrectionē nr̄aꝫ.
Scðm eſt vitare ꝯtuberniũ ⁊ ſocietateꝫ
luxurioſoꝝ. ne eoꝝ exēplo ad ſił'ia ꝓtrahat̄.
Prouer. Qui ſe iũgit foꝛicarijs erit nequā.
Itē. Amicꝰ ſtultoꝝ efficiet̄ ſił'is illis. Pro/
ni em̄ ſunt ſenſus hoĩs ⁊ cogitatio ĩ maluꝫ.
⁊ iõ facilꝰ trahit̄ alioꝝ exēplo ad id qđ appe
tit eiꝰ ſenſus carnał dũ nõ erubeſcit viciosꝰ
videri. hñs ſecũ ſocios miſerie ſue. q̄ꝝ non
ſolũ exēplis ſꝫ etiā ꝑſuaſionibꝫ ⁊ irriſionibꝫ

trahit ad pctm̄ ⁊ laudat pctōꝛ in deſiderijs
aīe ſue. Et hec iā q̄ſi p̄cipua cā q̄re nunc ita
multiplicata ſunt mala in ecc̄ia. ⁊ i religiōe
ſtudia ſpūalia defecerūt. ⁊ ad exterioꝛa ſtu/
dia ⁊ negocia plīimi defluxerūt. ſ. mala ꝯfoꝛ
mitas. dū q̇libet vult alios imitari. ſiue q̇a
aliud neſcit q̄ꝫ qd̄ videt in alijs. ſiue nō au/
det alit viuere q̄ꝫ illi cū q̇bꝰ verſat. ⁊ ex ma/
lo timoꝛe vel pudoꝛe timet alijs videri diſ/
ſimilis. ſiue etiā ꝙ ꝓꝛiꝰ vel primus tepoꝛ ⁊
carnalis gaudēt ſe hr̄e occaſionē ⁊ q̄ndā ex
cuſationē apud hoīes agēdi. qd̄ libet etiā ſi
nō licet. Ps. Oēs declinauerūt ⁊c̄. ſil. ⁊c̄. ſcꝫ
ad deū. Qui multitudīe poſtpoſita ſtudeat
vni dn̄o placere ⁊ ſuire. vnā petens a dn̄o
⁊ hāc req̇rens vt inhītet in domo dn̄i men
te ⁊ ꝯfoꝛmitate vite qd̄ ſolū ē neceſſariū. vn̄
ꝓuerbiū apud hoīes ē ꝙ q̇ cū lupis eē vult
opoꝛtet ⁊ eū cū lupis ambulare vl vlulare.

Terciū ē coꝛpꝰ nō delicate nutrire. Ter/
ra em̄ coꝛpis nr̄i q̄ ex p̄ma maledictiōe ſpi/
nas ⁊ tribulos vltro ſatꝫ germīat. ſi ſup hoc
fuerit īpinguata delicijs tāta erit ſpīaꝝ dē
ſitas. ꝙ ſemē v̄bi v̄tutꝫ ī nob̄ penitꝰ ſuffocat
Eccꝰ. Qui delicate nutrit ſuū ſuū ⁊c̄. Ber.
Sufficit diei malicia ſua. ſ. ꝯcupīe naťali.
q̄ ſi cepit accipe irritamēta ab hiſ q̇ ꝑpetuū
volūt ſuſcipe bellū aduerſꝰ eiꝰ oblectamen
ta fiūt duo ꝯ vnū. ⁊ ita piclitat ꝯtinentia. qꝛ
duo reſiſtūt vni. ſ. ꝯtinētie īnata ꝯcupīa car
nis. ⁊ ꝓuocatrix voluptas deliciaꝝ. Unde
Apl's ait. Uidua q̄ ī delicijs viuit. viuens
moꝛtua ē. ⁊ ſi viuit exteriꝰ interiꝰ moꝛtua ē
ꝑ pctm̄. Ezech. xvj. Hec fuit iniq̇tas ſodo/
me ſoꝛoꝛꝫ tue. ſaturitas pāis. ⁊ ociū ⁊c̄. Ecō
tra apl's ait ad Coꝝ. Caſtigo coꝛpꝰ meū et
in ſuitutē redigo. ne foꝛte alijs p̄dicās ip̄e
repbꝰ efficiar. Hoſtē ſuū armat q̇ carnē ſuā
fouet delicijs vltra neceſſitatē debite ſuſtē/
tatiōis. Qd̄ aūt hoſti preſtas tibi noces.
Quartū ē ociū fugere q̇ p̄cipue ē aīe inimi/
cꝰ. Multā ei docuit maliciā ocioſitas. Pro
uer. In deſiderijſ ē oīs ocioſꝰ. Occupatꝰ ei
ab vno demone īpugnat. Ocioſꝰ āt īnūerꝫ
demōibꝰ vaſtat. qꝛ q̄t deſideria ⁊ cogitatio
nes malas ī coꝛde v̄ſat. tot inimicoꝝ iacul
ptꝫ. Ber. Oīm ei tēptationū ⁊ cogitationū
malaꝝ ſentina ē iners ociū. Sic ei ꝑ rimaꝫ
ſentine aq̄ latent ītrat ⁊ creſcit donec nauis
mergat. ita ex ocio cogitatōes ⁊ ꝯcupīe mul
tiplicant donec nauis coꝛdis eiꝰ ſuccūbēs
in pctō piclitet. Uñ ī mōaſterijs tpm ⁊ reli/
gionū nr̄aꝝ. pauci ſtabiles religioſi ſūt re/
ſpectu antiq̇ꝝ in egypto in q̇bꝰ qn̄qꝫ ſil tria
milia moꝛabant ſub vno gubnatoꝛe q̇ te tevi/
uentes magꝭ q̄ꝫ nūc apud nos poſſent decē
vel paucioꝛes obedient ⁊ ꝯcoꝛdit gubnari
qꝛ de laboꝛe manuum ſuſtētati lata p̄dia ⁊
redditꝰ amplos nō q̄rebāt. ⁊ erāt tot opan/
do colligētes victꝰ q̇t ꝯſumētes. nec ſuper/
flua deſiderātes. nec euagātes mēdicando
vl adulādo ꝓ aliena donatōe. ſꝫ de ꝓꝛijs la
boꝛibꝰ ſe ⁊ multos debiles ⁊ paupes ſuſten
tabāt. ⁊ laboꝛi manuū intēti. rumoꝛibꝰ ⁊ ri/
xis ⁊ varijs deſiderijs nō ꝑmittebant intē/
dere. nec q̇libet ī perā ſuā repoſuit acq̇ſita ⁊
elaboꝛata. ſꝫ ſic ſemetip̄os ꝓ xp̄o abnegaue
rāt ⁊ alteriꝰ ip̄io ſubiecerāt. ita ⁊ oīa q̄ habe
bant. ⁊ qꝛ hec nō cū ſtrepitu clamoꝛis. nec
ſm ꝓꝛie volūtatis arbitriū agebāt ſꝫ ī ſum/
mo ſilentio ⁊ quiete. ad nutū abbatꝫ et gu/
bernatoꝛū ſuoꝝ. Jō a ſpū deuotōis nō ſo/
lū nō īpediebant ꝑ opis inſtātiā. ſꝫ ⁊ plīimū
ꝓmouebāt. cū tn̄ pacto q̇tidiano et ſtatuto
laboꝛe opis. reliquū tp̄s ī lctōne l in oꝛone
ſolerēt expēdere. ⁊ iō ſtabiles ⁊ ꝑfcti ī oī v̄tu
te erāt. qꝛ oē tp̄s bonis opibꝰ ⁊ v̄tutū ſtudijſ
īpendebāt. nil ocioſe ⁊ curioſe trāſeūtes nec
ꝓ volūtate ſua viuētes. ſꝫ ſupioꝝ ſm regl'as
a ſctis pr̄ibꝰ īſtinctu ſcti ſpūs īſtitutas ad vi
cia extirpāda ⁊ v̄tutes īſerēdas. Ocia igit ſi
tollas piere cupidiniſ arcꝰ. Nec ſolū vitādū
eſt ociū ſꝫ ⁊ ocioſa ⁊c̄. Ocioſū ē aūt qd̄ nullā
hꝫ vtilitatē vl vtilitatꝫ intētionē. ⁊ ꝓ vitādo
ocio ocioſa ſectari ridiculū ē. Quid ſit autē
agendū req̇re de remedijs accidie. Jtē
vt oī hoꝛa ꝯſideret hō q̄lit inſtās tp̄s poſ/
ſit vtiliꝰ īpendere. ⁊ illud opꝰ qd̄ tūc ei incū
bit. optīo mō ꝑficere ſiue rogādo ſiue labo/
rādo ſiue coꝛpis refectōi ītēdēdo l aliud fa
ciēdo. Quītū ē extioꝛes ſenſꝰ ab illicitꝫ cu/
ſtodire q̇ ſt q̄i feneſtre aīe ꝑ q̄s moꝛs pcti ī/
trat q̄i fur l coꝛruptoꝛ caſtitatꝫ nr̄e dū non
cuſtodit. Dauid n̄ reſpexit vxoꝛē vꝛie qꝛ pꝰ
eā ꝯcupierit. ſed iō ꝯcupiuit qꝛ īcaute reſpe
xit. Sic eua vidit lignū ꝙ eſſet pulchꝝ viſu
aſpectuqꝫ delctābile. ⁊ ꝯcupiuit et guſtauit.
Non expedit intueri qd̄ non licet ꝯcupiſci.
Sic aures. ſic manus. ſic alij ſenſus ⁊ alia
membꝛa cohercēda ſunt. ne hauriamꝰ ꝑ ea
moꝛtiferū coꝛruptiōis aerez. Dyna qn̄ cu/
rioſitatis cauſa egreſſa eſt videre mulieres
regionis illiꝰ coꝛrupta eſt ⁊c̄. Hiere. iij. tre/
no. Oculꝰ meꝰ dep̄datꝰ eſt aīam meā ī cun/

ctis filiabꝫ vꝛbꝭs mee. ꝯqrit̃ ꝗdez. Econtra
Job. Pepigi fedꝰ ⁊c̃. Sic boni religioſi re/
cludũt ſe in cellis ⁊ in monaſterijs q̃i in ſe/
pulchꝛis ne vel ipi ꝯcupiſcãt mũdũ vel cõ
cupiſcant̃. Quãto em̃ rariꝰ vides vl' audis
que mũdi ſunt. tãto affectꝰ tuꝰ ad ea concu/
piſcenda frigidioꝛ erit ⁊ minꝰ cogitabis ea.
Ecõtrario. Quãto frequẽtiꝰ cũ ſingularibꝫ
ꝯuerſaris eo magꝫ puluere ſeculi reſperge/
ris. ꝗ inſenſibilit̃ paulatim interiꝰ tenebꝛe/
ſcis. ⁊ affectꝰ fit crudus ⁊ moꝛes inſuaues.
In molendino nõ pulueruléntum eſſe vix
poſſibile eſt.   Sextũ eſt repꝛimere interiuſ
cogitatiões pꝛauas. ⁊ affectiões carnales.
qꝛ iſte ſunt domeſtici hoïs inimici. q̃ꝝ frau
de vꝛbs mẽtis hoſtibꝫ tradit̃ ſi nõ bñ caue/
atur. Sap̃. Peruerſe em̃ cogitatões ſepa/
rãt a deo ⁊c̃. Math. De coꝛde exeũt cogita
tiones male. Et h̃ ſunt q̃ coinq̃nãt hominẽ.
Nulla exterioꝛ munitio ſufficit ad cuſtodi/
am vꝛbis vbi domeſtici ꝑfidi fuerĩt. ita nul
la foꝛinſeca cuſtodia caſtitatẽ ꝯſuat. ſine cu
ſtodia int̃na cogitationũ ⁊ affectionũ. Pꝛo
uerb. Om̃i cuſtodia cuſtodi coꝛ tuũ ⁊c̃. Ca/
ſtis ⁊ honeſtꝫ matronis. nõ ſolũ pꝛaua opa
ſed etiaꝫ ſuſpecta ſuſurria fugiẽda ſunt. ꝑ q̃
vel tẽptari vl' infamari poterit eaꝝ caſtitas
⁊ honeſtas. ⁊ ꝓuocari maritꝰ eiꝰ in furoꝛẽ ⁊
zelotipie ſpũ inflãmari. Sic etiã aïa religio
ſi. q̃ eſt xp̃o deſponſata ꝑ fidẽ ⁊ votũ caſtita
tis. ſuſurria pꝛauaꝝ ſuggeſtionũ nõ recipi/
at vel retineat in coꝛde qđ dñs ſꝑ intuetur.
Hiere. iiij. Uſq̃ꝫ morabunt̃ in te cogitati
ones noxie   Septimũ eſt frequẽs ſtudiũ
oꝛ̃onis ⁊ deuotõis. Sap̃. Ut ſciui q̃a non
poſſem alit̃ eſſe ꝯtinẽs niſi deꝰ det. adij do/
minũ ⁊ oꝛaui. ⁊ dixi ex totis p̃coꝛdijs meis
⁊c̃. Ps̃. Niſi dñs cuſtodierit ciuitatẽ ⁊c̃. Et
ideo ſꝑ eſt oꝛãdũ. qꝛ ſine ipiꝰ auxilio nil poſ
ſumꝰ facere vt roꝛe gr̃e ſue extinguat vel re
ſtringat in nob̃ ignẽ ꝯcupiſ̃c. Ip̃a etiã oꝛati
onis virtꝰ que eleuat mentẽ ſupꝛa ſe ad de/
um. purificat eiꝰ affectiones. ⁊ deſideria ca/
ſtificat. ⁊ intellectũ illumĩat. ⁊ dei amoꝛem
infundit. Ex q̃ generat̃ quidã hoꝛroꝛ pecca
ti ⁊ deteſtatio carnal' voluptatis. ⁊ volũtas
roboꝛat̃ ꝯtra tẽptatões. ⁊ ip̃e tẽptatões de/
bilitant̃ vt faciliꝰ cõuincant̃. Unđ cũ moy/
ſes oꝛãs in monte. eleuaret manꝰ ad deuꝫ.
vincebat iſrl'. cũ ꝟo remitteret eas ⁊ depo/
neret vincebat amalech. Moyſes eſt religi
oſus de aquis ſeculi extractꝰ. Amalech tẽ/
ptatio carnis. qñ ad terrena eas remittimꝰ
hoſtis roboꝛat̃. Quid aũt oꝛemꝰ ſic̃ opoꝛ/
tet neſcimꝰ. Ið ip̃e dñs quid opus ſit no/
bis pleniſſiſſime ꝑ ſe ſciens docuit ꝟbo ⁊ ex
emplo dicens Math. vj. Sic ergo vos o/
rabitis. Pr̃ nr̃ ⁊c̃. In hac oꝛ̃one plene om/
nia vite pñtis ⁊ future neceſſaria cõpꝛehen
dunt̃. ſicut in ſymbolo om̃ia cõpꝛehendun
tur credibilia et credenda. Et in decalogo
om̃ia facienda vel cauẽda. ita in hac oꝛ̃one
om̃ia petenda vel ſperãda includunt̃. Uñ
qui eã ſcit ſatis ſcit ad oꝛandũ. Ideo autẽ
tam bꝛeuẽ oꝛ̃onẽ fecit vt facile diſcat̃. ⁊ me/
moꝛie cõmendet̃. ⁊ minꝰ ſit tedioſa. et ne ꝓ/
pter pꝛolixitatẽ ſuꝑficialit̃ tm̃ acceleret̃ cõ/
pleri. ſed ꝓfundiꝰ poſſit in ea meditari. ⁊ vt
ſepiꝰ iteret̃. ⁊ vt fiduciã nob̃ det ꝑ h̃ qꝛ cele/
riter vult exaudire p̃cantes. Iõ etiã eã i ſe/
ptẽ ꝑtes diſtinxit vt ſciamꝰ plura ibi ẽẽ pe/
tenda. ⁊ vt in q̃ magꝫ libet poſſit hõ imoꝛari
Et q̃ nõ hꝫ opoꝛtunitatẽ ſꝑ om̃s ꝑficiendi
vbi vult t̃miet vl' inchoet vl' repetat ſic̃ pla/
cet. Cui ḡ oꝛare docuit ⁊ iuſſit. inuit ſe vel/
le exaudire ⁊ illas petitões nõ recuſare Pr̃
nr̃ ⁊c̃. Req̃re alibi.

Finit tractatꝰ de vicijs ⁊ eoꝝ remedijs.

Seneca. Pꝛimũ argumẽtũ cõpoſite mẽ
tis exiſtimo poſſe ꝯſiſtere ⁊ ſecũ moꝛari. ni/
hil em̃ tã vtile q̃ꝫ trãſitu ꝑſiſtere. Uñ nõ cõ/
ualeſcit plãta q̃ nimiũ trãffert̃. ſic mõ iſtũ li
bꝛũ mõ iſtũ euoluere nõ ꝓdeſt. Faſtidientꝫ
ſtomachi ẽ multa deguſtare q̃ vt varia ſunt
⁊ diuerſa inq̃nãt. et nõ alũt. Itaq̃ꝫ ⁊ tu cum
multa ꝑlegerꝫ vnũ exerce qđ tecũ iſta die cõ
trectes.   Anthoniꝰ cuidaꝫ int̃roganti de
bona vita dixit tria documẽta. Pꝛimum vt
q̃cũq̃ꝫ iret deũ p̃ oculis hr̃et. Scđm vt his
q̃ ageret teſtimoniuꝫ ſacre ſcp̃ture adhibe/
ret. Terciũ vt in quocũq̃ꝫ loco ſederet non
ſubito inde recederet.

Incipit remediũ defectuũ religioſi ſan/
cti Bonauenture.

Implicissimo
ſ   anio heſterna luce me accede
bas frater Roberte. q̃ modo
deo placere poſſes ſuꝑpliciter
expoſtulabas. Cõſolabar ꝟbo ſerioſo. zelo/
ſo ⁊ operoſo. ſatiſfacere volẽs voto tuo. Cũ
ergo creuiſſent ꝟba. creuit deuotio tua ſcã.

Tribus horis elapſis me fatigato ꝛ lingua ceſſante. rñdebas. Dic pater. Ego libenter audio. Uſus ego ãmonitiõis ꝛ diſcretiõis remedio. largã reportaui lachrymã ꝛ eiulatũ magnũ. obediẽtieqꝫ mee neceſſitatibꝫ cõſtrictus. viſitatõnis opus ꝓſequi cogebar. Dñino ꝯturbat⁹ diſcedebas. Media aũt nocte (vt ſolit⁹ ſum) miſereri mihi deũ creatorẽ meũ intimis ꝑcordijs flagitabã. occurrit mihi text⁹ Math. v. vt nõ offerrem deo laudes matutinas ꝗn ꝑus recõciliat⁹ tibi. te ꝯſolarer ſꝫm grãm a deo dataꝫ. Breue ꝰ hoc verbũ tibi obſigno ꝗ ꝯſolat⁹ ꝛ ꝑfecte cõuerſatus. tibi ꝓficuus. ꝛ alijs exemplar ef ficiaris. Hoc aũt breue ꝟbũ toti huic cõgregationi ꝓ remedio defectuũ. ꝛ incremẽto ꝓfectuũ derelinquo. Qꝺ ꝛ in. xiij. partes diſtinguo. Capitulũ. j.

p Rimo ſtudeat frater ꝗlibet ꝗntũ ꝑt ſe viliſſimũ reputare. ꝛ indignũ omi bñficio di. ipẽ ſibi diſpliceat. ſoli deo placere cupiat. ab alijs vilis ꝛ nõ hũilis reputari. Et ꝙ ipẽ ſit vilis ex ſũma dei clemẽtia recognoſcat. grãs agens ꝙ tã vilẽ hoīeꝫ ꝛ promptũ ad oĩe malũ. ꝛ tardũ ad omne bonũ dignaꝛ ſibi in ſeruũ ſumere. ꝛ qꝺ maius eſt in filiũ adoptare. Nõ ꝰ repures magnũ ꝙ deo ſuis. ſed maximũ reputa ꝙ ipẽ dignaꝛ te hr̃e ſeruũ ſuũ. Cap. ij.

ſ Ecũdo. De nullo niſi de pctõ et ad pctm̃ inducẽte ꝛ a bono retrahente frater doleat. imo de ꝗlicũqꝫ alia tribulatione iniuria ꝛ afflictione gaudeat. tribulãtes inſtãtiſſime diligat. ꝛ ſpecialẽ orationẽ ꝓ ipis faciat. deo inde copioſas grãs referat. ꝛ ad h̃ ſe inſufficientẽ eſſe recognoſcat q꜠ quẽ de⁹ diligit caſtigat. Nã ipẽ tribulationes ad deũ nos ire cõpellũt. Ca. iij.

t Ercio. Nihil de tꝑalibꝫ niſi ſtrictaꝫ neceſſitatẽ reqͥrat aut ꝗcũqꝫ mõ appetat. ſed xp̃o dño in omi deiectiõe corꝑalis ꝯſolatõis ſe ꝯformare ſtudeat Et hoc maximũ dꝫ reputare ꝙ rex regũ ꝛ dñs dñantiũ chriſt⁹ ſic vilẽ ſeruũ ſuis ornamentis dignaꝛ induere. ꝛ ſibi lutũ fedũ aſſimilare. Ideoqꝫ ꝗnto videt ſe ditiorẽ ꝛ pluribus corꝑis ꝯſolatiõibꝫ habũdare. tanto dꝫ intimius ꝛ ꝓfundi⁹ ꝯtriſtari. cernẽs ſe eo magꝭ a chriſti ſilitudine elongari. Ca. iiij.

q Uarto in bonis ꝛ indifferẽtibꝫ alterius ꝗꝫ ſuã poti⁹ ſtudeat adimplere voluntatẽ. imo ſꝑ in exteriorib̃ actionibꝫ ſtudeat abnegare. alioꝝ bñplacita affectans cũ omi vigilãtia in licitꝭ adimplere Et h̃ circa oĩes. maxĩe circa ſuos ſuperiores ſtudeat obſeruare. Caplm. v.

q Uinto. Nullũ quãtũcunqꝫ miſeruꝫ deſpiciat. ſed poti⁹ erga oĩes materno moueaꝛ affectu. vt ſic oibꝫ cõpatiaꝛ intime ſicut mater cõpatereꝛ vnico filio ſuo. Oĩes eoꝝ miſerias reputet ſuas. ꝛ oibꝫ ſicut ſibiipi (ſi poteſt) ſubueniat. Omnes eñ pauꝑes vt patronos reuereri debꝫ Nã ipi ſunt ꝗ alios recipiũt in etñã tabernacula. Caplm. vj.

ſ Exto. Nullũ iudicet de pctõ cũ ignoret ꝗd diña grã in aĩa operꝛ. Si aũt aliquẽ ꝑ ſigna euidẽtia cõuincit pctõrem plus de pctõ illi⁹ doleat ꝗꝫ ſi corꝑi ꝓprio mors imineret. Recogitet aĩam ſic letaliter vulneratã ꝑcioſiorẽ corꝑibꝫ vniuerſis. Et ideo ſic corpus meũ a morte. ſic imo magis deberem ꝓximũ meũ cũ omi diligẽtia cuſtodire ꝛ a pctõ retrahere. oratione. exhortatione ꝛ exemplo. Cap. vij.

ſ Eptimo. Bonũ ꝓximi diligat vt ſuum. Et ſicut mater in bonis filij iocundaꝛ. ſic ipẽ bonis oim iocundari debet. ꝛ maxĩe de ſpũalibꝫ ꝛ ad ſpũalia inductiuis. Sicut etiã ſua ſic ꝛ alioꝝ bona ꝓcurare debet et ꝓcurata ꝓmouere. Semꝑ de ꝓximo plura bona credat ꝗꝫ intueri valet. Caplm. viij.

o Ctauo. Nihil ꝑter deum diligat. vt in omnibꝫ de⁹ ſincere ſine ſocio diligatur nec alliciat quãtacũqꝫ ſanctitas alicui⁹ aut beneficioꝝ immẽſitas vt aliquẽ diligat amore ſingulari. ſed diuina caritate omniũ bona ꝛ oĩes in deum referat ꝛ ꝓpter deũ meliorẽ plus diligat. Poteſt tñ beneficia beneficijs rependere. orõnes ad deum fundendo.

Capitulum. ix.

n Ono. Quicꝗd egerit, quibuſcunqꝫ etiã negocijs impliceꝛ. deum in corde ſuo ſemꝑ memoriter retinere ſtudeat. ꝛ honoreꝫ dei ſemꝑ oĩbꝫ anteponat. ſed ad hoc ꝑcipue nitaꝛ vt deum ſic ꝑſenteꝫ cogitet. ac ſi ipm ꝗ eſſentialiꝛ potentialiꝛ et ꝑſentialiꝛ vbiqꝫ eſt in ſua eſſentia videret. ſicqꝫ eum timeat ꝛ reuereatur. ꝛ intẽſo amore in ipm feraꝛ. ꝛ ſic eo (vt poteſt) in via fruatur. ꝛ in eo ꝛ nõ in alio requieſcat.

Capitulum. x.

d Ecimo. Si dicta aſſequi pt maria dei bñficia eē cogſcat. reminiſcaꝛ nihilomin⁹ ceteroꝝ dei bñficioꝝ. primo ꝙ eũ ſua inſigniuit imagine. ſcđo ꝙ naturã hũanã aſſumpſit. ꝛ ꝑ ipo mori dignatus eſt. tercio ꝙ in pñti ſe pƀet ꝛ in futuro ĩ premiũ. Quod vt ꝑcipiat ĩ via aſpici ĩt ipm in crucꝭ patibulo. ꝛ ſic ei cõpatiaꝛ ac ſi chriſti vulnera in ſuo corꝑe ſuſtineret. precipue aũt doleat tot aĩas tali imẽſo bñficio fruſtrari. Sic igiꝛ chriſtum cogitãdo ardenti amore dicat orõnẽ ſequentẽ. Matri etiam chriſti omnẽ quã põt exhibeat reuerentiaꝫ ꝛ dicat Dulciſſime ihũ dignare donare mihi miſero peccatori. matri tue digne ſeruire.

Caplm. xj.

d Omine ieſu chriſte meũ cor vulneribus tuis ſaucia. ꝛ tuo ſanguĩe inebria mentẽ meam. vt q̃cũqꝫ me vertam ſemꝑ te videam crucifixũ. ꝛ q̇cq̇d aſpexero mihi appareat ſanguĩe rubricatũ. vt ſic totus in te tendẽs nihil p̃ter te valeã inuenire. nihil niſi tua vulnera valeã intueri. Hec ſit mihi cõſolatio dñe mi tecũ mori ꝛ tibi pati. Hec intima mea affectio cõtinue meditetur. Non quieſcat cor meũ niſi in te bone ieſu. quia mihi ſemꝑ mala erit ſine te. Tu eñ es virtus oĩpotentis.

Caplm. xij.

m Ultũ mirari debem⁹ quõ homo ſemel deguſtãs dulcedinẽ dei põt aliquaten⁹ ab eo ſeparari. Quõ nõ obliuiſcaꝛ oĩum ex ebrietate vini celeſtis. Quõ poſſit comedere. bibere ꝛ dormire ꝛc̃. Quõ poſſit aliq̇d aliud niſi ſuũ benigniſſimũ dominũ intueri. ꝛ in eo ſumma dulcedine oblectari. dum ipm in oĩbꝰ ſciat eſſe. ꝛ eum ĩ oĩbꝰ valeat inuenire. vt in oĩbꝰ requieſcat ipm ꝯtemplãdo ꝛ amando. O q̃ꝫ bon⁹ iſrael de⁹. his q̇ recto ſunt corde. O q̃ꝫ ſuauis ē ſpirit⁹ tuus in eis. O quãta amaritudĩe repleri deberet anim⁹ qui etiã ad momentuꝫ a tanta dulcedine ſeq̇ſtraꝛ.

Caplm. xiij.

ſ I de p̃deſtinatione aut p̃ſciẽtia dei diabolus tibi aliquã tentationẽ immiſerit. ſic ei rñdeas. Quicq̇d ſit de me. certũ eſt te eſſe dãnatũ. Si aũt ꝛ ego dãnabor ꝛ poſt hanc vitã deũ meũ hr̃e nõ debeo. habebo ꝑ totũ tps vite pñtis et tanto ardentius q̃nto breui⁹ nouero me habiturũ. Momentũ igiꝛ tpis nõ omittaꝫ q̇n ſcḋm poſſe meũ totaliter fruar ipo. ꝛ ſemꝑ in ipo delectabor. ex quo in futuro ſua pñtia ꝑuabor. Et tu diabole ſi tecũ eſſe oportet ſcias ꝙ tamdiu in dei ſuicio ꝑſeuerabo corde. ore. oꝑe. oĩ mẽbro. oĩ momẽto. q̃ꝫdiu poſſũ. Et ſi q̇s ſic deo adhereret. ceteras ꝯſolatões reputaret abſinthiũ. His ergo p̃miſſis inferas te nõ dãnari. qꝛ oĩa ſua iudicia contrariaꝛ dãnatiõi. vt ꝑꝫ in oĩbꝰ regul ſancti euãgelij. Obſeruatꝭ eñ p̃dictis impoſſibile eſt me dãnari. Aut certe ibo ad matreꝫ ꝛ magiſtrã miſcđie virginẽ mariã q̃ nõ miſereri nõ põt. ꝛ petã ab ea vt filiũ inclinet ad parcendũ pctis meis. Nã ipa ꝓpter peccatores mater dei effecta. ꝛ ipe filius ꝓpter peccatores redimẽdos voluit eſſe fili⁹ homĩs. Unde ꝓpriũ eſt amboꝝ miſereri ꝛ parcere. Nec ꝓpter me tã nobiles ꝓprietates derelinquũt. Et ſi p̃deſtinat⁹ ſum ꝛ eternã vitaꝫ cũ angelis poſſidere debeo exnũc angelicã vitam ducã ꝛ cantabo. Pars mea dñs. ꝓpterea expectabo eum. Hec eñ pars digniſſima ꝑdiꝛ ꝑ vnũ viliſſimũ mortale pctm̃. ideo fortiſſimo ſtudio hec ſunt cuſtodiẽda. Sic ergo ꝯclude diabolo. Quicq̇d futurũ ē. nõ deſiſtã a dei ſeruicio. ꝛ ve tibi q̇ nõ vis tanto dño miniſtrare.

Explicit remediũ defectuũ religioſi.

Sequiꝛ opuſculũ de ꝑfectõne vite eiuſdem ſcti Bonauẽture ad ſorores ſuas. ꝛ p̃mo Prologus.

b Eat⁹ hõ quem tu erudiercꝭ dñe ꝛ de lege tua docuercꝭ eũ. Neminẽ cenſeri ſapientẽ fateor niſi eũ ſolũ quẽ ſpiritusſcti docuerit vnctio. Ille eñ teſte dauid ꝓpha ſolus vere btũs ē. ſolus vere ſapiens cui⁹ mentẽ dñs erudierit. Lex eñ dñi ſola eſt ĩmaculata. ſola irreꝑhẽſibil. ſola cõuertẽs aĩas ad ſalutẽ. Hui⁹ aũt legꝭ doctrina ſiue eruditio nõ forꝭ tm̃ q̃renda ē in lr̃a. ſed poti⁹ ꝑ deuote mẽtis affectũ. Eſt aũt conſideranda in ſpũ ꝛ ꝟtute vt ille videlicꝫ int⁹ doceat qui ſol⁹ nouit exteriorẽ legꝭ aſperitatem in interiorẽ dulcedinẽ cõmutare. Docet aũt lex dñi q̇d agendũ. q̇d fugiendũ q̇d credendũ. q̇d orãdũ. q̇d deſiderãdũ. q̇d timendũ. Docet ĩmaculatũ eſſe ꝛ irreꝑhẽſibilẽ. Docet ſuare ꝓmiſſa. deflere cõmiſſa. Docet mũdana ꝯtẽnere. carnalia reſpuere. Docet ei cor totũ. aĩam totã. mentẽ totã in ſolũ ꝯuertere ihm xpm. Ad hui⁹ doctrine cõꝑatõnẽ oĩs mũdana ſapia ē ſtulta ꝛ fatua Berñ. Dicat q̇cũqꝫ vult. ego nõ dicã ſapiẽ/

tez.dũ nõ timebit deũ neqꝫ diligit. Qui h⁹
doctrine auditoꝛ nõ obliuioſuſ.ſꝫ factoꝛ fu
erit ſtudioſus h vere ſapiẽs erit ⁊ btũs. Be
atus ğ hõ ille quẽ tu erudierꝭ dñe ⁊ de lege
tua docueris eũ. Tu itaqꝫ deo deuota dile/
cta mihi reuerẽda ſoroꝛ rogaſti me vt ꝺ coꝛ
dis mei penuria aliq̃d dictãdo ſcriberẽ i q̃
tuũ animũ deuotõis gr̃a valeas ꝑ tꝑe eru
dire. Sed certe fateoꝛ ꝑ inſufficientia mea
hmõi eruditõe me potꝰ indigere.ꝑſerti cũ
apud me nec vita foris reſplẽdeat. nec de/
uotio intꝰ ardeat.nec ſcĩa ſuffrageṫ. tue tñ
deuotõis ꝓuocatꝰ deſiderio.⁊ ſiẽ cũ hũilita
te ſupplicitˢ poſtulaſti. Rogo aũt btitudinez
tuã ſoroꝛ ſctiſſima.q̃tinꝰ magꝭ penſes inten
tiõis affectũ q̃ꝫ oꝑis effectũ.magis dictoꝛũ
veritatẽ q̃ꝫ ſmonis venuſtatẽ. Et vbi tuo ñ
ſatiſfeci deſiderio ꝓpter bꝛeuitatẽ ⁊ occupa/
tionẽ.ipm mihi benigne indulgeas ⁊ igno/
ſcas. Ut aũt facilꝰ poſſis iuenire qꝺ q̃ris.
ideo ſingulorꝝ capitulorꝝ ꝑmiſi titulos. Et
ꝑmo agiṫ de ṽa ſuĩp̃ıꝰ cognitiõe. Scꝺo de
hũilitate. Tercio ꝺ ꝑfecta pauꝑtate. Quar
to de ſilentio. Quĩto de ſtudio oꝛõis. Sex
to de paſſiõis xp̃i mẽoꝛia. Septimo de ꝑfe
cta dei caritate. Octauo de finali ꝑſeueran
tia.

Quõ hõ ꝑuenit ad cognitionẽ ſuĩp̃ius. Capitulũ.j.

a Dperfectionis

vite faſtigiũ ſponſe xp̃i ꝯſcende/
re cupienti.ꝑmũ neceſſe eſt vt a
ſeip̃a incipiat.ita vt oĩm exterioꝝ oblita in
grediaṫ i ſecretũ ꝯſcĩe ſue.ibiqꝫ oẽs defectꝰ
ſuos.oẽſqꝫ ꝯſuetudĩes.oẽs affectões.oms
oꝑatiões.oĩa pctã tã pñtia q̃ꝫ ꝑterita diligẽ
ti cõſideratõe diſcutiat.examiet ⁊ inſpiciat.
⁊ ſi qꝺ mĩmũ pctm̃ apud ſe iuenerit ſtatĩ de
fleat in amaritudĩe coꝛdis ſui. Et vt ad hãc
cognitionẽ dilecta ſoroꝛ melꝰ poſſis veni/
re.ſcire debes ꝙ oĩa pctã nr̃a ⁊ mala.aut cõ
mittimꝰ ꝑ negligẽtiã aut ꝑ cõcupiam aut ꝑ
nequitiam. Et circa iſta tria dꝫ oĩm maloꝝ
tuoꝝ ṽſari recoꝛdatio.alioq̃n ad tuĩ ip̃ıꝰ co/
gnitionẽ ꝑfectã nũq̃ꝫ poterꝭ peruenire. Si
igiṫ teip̃am cupis coğſcere.ꝯſidera mala cõ
miſſa ⁊ ea deplãge. Pꝛĩo debes cogitare ſi
aliq̃ in te ſit ꝉ fuerit negligẽtia. Debes inq̃ꝫ
cogitare q̃liṫ coꝛ tuũ cuſtodias. q̃ꝫ negligẽṫ
tp̃s tuũ expẽdis. q̃ꝫ malũ finez oꝑi tuo ĩpo/
nis. Hec em̃ tria cũ ſũma diligẽtia ſũt obſ
uanda.ſ. vt coꝛ tuũ bñ cuſtodiaṫ. tp̃s vtiliṫ
expẽdaṫ ⁊ ꝯſumaṫ. ⁊ finis bonꝰ ⁊ debitꝰ ĩ oĩ
oꝑe ꝑfigaṫ. Itẽ debes cogitare q̃ꝫ negligẽs
fuerꝭ in oꝛõne. q̃ꝫ negligẽs in lectiõe. ĩ oꝑis
executõe. In his em̃ tribꝫ debes diligẽtiſſi
me teip̃am exercitare et excolere ſi vis fru/
ctũ bonũ facere ⁊ dare in tꝑe ſuo. ita vt ne/
quaq̃ꝫ vnũ ſufficiat ſine aliq̃ iſtoꝝ. Itẽ de
bes cogitare q̃ꝫ negligẽs ſis vel fuerꝭ ad pe
nitendũ. q̃ꝫ negligẽs ad reſiſtenduz. ⁊ q̃ꝫ ne/
gligens ad ꝓficienduz. Debes em̃ cũ ſũma
digliẽtia deflere mala cõmiſſa. repellere dia
bolica tẽptamenta. ⁊ ꝓficere de vna virtute
in aliã vt poſſis ꝑuenire ad tr̃ã ꝓmiſſionis.
Sic dꝫ circa negligentiã tuã verſari cogni
tio. Si aũt melꝰ teip̃am cupis coğſcere de
bes ſcꝺo cogitare ſi in te viget vel viguerit
ꝯcupia voluptatis.curioſitatꝭ aut vanitatꝭ.
Certe tũc viget ꝯcupia voluptatis ĩ religi/
oſo hoĩe. qñ appetit dulcia. vicꝫ ſapoꝛoſa. qñ
appetit mollia ſcꝫ veſtimẽta delicioſa. qñ ap
petit carnalia vicꝫ oblectamẽta luxurioſa.
Certe tunc viget ꝯcupia curioſitatis in dei
famula qñ appetit ſcire occulta. qñ appetit vi
dere pulchꝛa. qñ appetit hr̃e rara Certe tũc
viget ꝯcupia vanitatis in xp̃i ſponſa qñ ap
petit hoĩm fauoꝛẽ. qñ q̃rit humanã laudez.
qñ deſiderat humanũ honoꝛẽ. Iſta oĩa de/
bet ancilla ieſu xp̃i tanq̃ꝫ venenũ fugere. q̃a
iſte ſunt radices oĩs mali. Itẽ ſi certam ⁊
ꝑfectã vis habere noticiã debes tercio re/
cogitare diligenṫ ſi in te vigeãt vꝉ viguerint
nequicie. iracundie. inuidie ⁊ accidie. Audi
qꝺ dico ſollicite. Certe tũc in religioſo ho/
mine viget iracũdia qñ vel aĩo vel coꝛde vꝉ
affectu vel ſigno vꝉ facie vel ṽbo vel clamo/
re q̃ntũcũqꝫ modicã indignationẽ. ⁊ ex coꝛ/
de rancoꝛẽ ꝓximo ſuo oñdit Tũc aũt ĩ ho/
mine regnat inuidia qñ gaudet de proximi
aduerſitate ⁊ triſtaṫ de ꝓximi ꝓſperitate. qñ
letaṫ de malis ꝓximi. ⁊ tabeſcit ꝺ bõis ip̃ıꝰ.
Tũc aũt accidia regnat in religioſo qñ fue
rit tepidus. ſomnolentuſ. ocioſus. tardꝰ ad
choꝝ. negligẽs in cantãdo. remiſſus in ex/
cutiendo toꝛpoꝛẽ. diſſolutꝰ in colloquio. in
deuotꝰ in miſſa. triſtis in facie. ⁊ tedioſus in
cella. Hec oĩa dꝫ ſp̃õſa xp̃i deteſtari. fugere
tanq̃ꝫ venenũ moꝛtiferũ. qꝛ in his conſiſtit
coꝛꝑis ꝑditio ⁊ aĩe. Si igiṫ deo amabilꝭ fa/
mula ad tui ip̃ıꝰ ꝑfectã vis venire noticiã ⁊
cognitõꝫ redeaſ ad teip̃az itroꝛſꝰ ad coꝛ tuũ
⁊ diſcas ſcopare ſp̃m tuũ. Diſcute q̃d ſiſ. q̃d
fuerꝭ ⁊ eẽ debuerꝭ. q̃d eẽ poterꝭ. Quid fuerꝭ

ꝑ naturã.q̇d modo ſiſ ꝑ culpã.q̇d adhuc eẽ
poterſ ꝑ gr̃az. Audi adhuc ſoror audi ꝓphe
tã dauid quõ ſe tibi in exẽplũ ꝓponat. Me/
ditat⁹ ſum inq̇t nocte cũ corde meo. exerci/
tabar ⁊ ſcopebã ſpm̃ meũ. Meditabaꝛ ille
cũ corde ſuo. meditare ⁊ tu cum corde tuo.
Scopebat ille ſpm̃ ſuũ. ſcopa ⁊ tu ſpm̃ tuũ
exerce agrũ iſtũ. Attẽde ad teipaz abſq̧ du
bio inſiſtẽs huic exercicio. inuenies theſau
rũ nouũ ⁊ abſconditũ p̄cioſuz. Ex h̄ em̄ ex/
ercicio creſcit auri copia. mľtip'icaꝛ ſcĩa. au
gmentaꝛ ſapĩa. Ex h̄ exercicio cordis ocul⁹
mũdaꝛ. ingeniũ acuiꝛ. intelligentia dilataꝛ.
Nihil recte eſtimat q̇ ſeip̃m ignorat. q̇ ꝯdi/
tionẽ ſue dignitatſ nõ penſat. Neſcit oĩno.
neſcit de ſpũ q̇d de angelo q̇d de diuĩo ſen/
tire debeat. q̇ ſpm̃ ſuũ ꝑmo nõ cogitat. Si
nõdũ idonea es redire ad teip̃am. ſi nondũ
digna es intrare tabernaculũ ꝑmũ. q̃ fron/
te p̄ſumes ingredi tabernaculũ ſcdm̃. Si
cupis eleuari ad ſcdm̃ ⁊ terciũ celuz. ſit tibi
trãſit⁹ ꝑ primũ. i. cor tuũ. Et q̃liꝛ h̄ poſſis ꝉ
debeas facere ecce iã ſatſ docui te ſupͥ⁹. Au
di tm̃ q̃liꝛ btũs Bern̄. optime te ĩformat di.
Integritatſ tue eſto curioſus opator. vitã
tuã aſſidua diſcuſſione examĩa ⁊ cogita di/
ligenꝛ. q̃ntũ ꝓficis ⁊ q̃ntũ deficis. q̃lis ſis in
moribꝫ q̃lis in affectibꝫ. q̃ ſiľis deo ⁊ q̃ diſſi
milis q̃ ꝓpe ⁊ q̃ longe. O q̃ magni pericu/
li res eſt in hoĩe religioſo multa velle ſcire ⁊
ſeip̃m neſcire. O q̃ ꝓpe ille religioſus ẽ ꝑdi
tioni ⁊ interitui q̇ in cog̃ſcẽdis rebꝫ eſt curi/
oſus. in iudicãdo alioꝝ ꝯſcĩas ſollicitus. ſe
ip̃m aũt ignorat ⁊ neſcit. O de⁹ me⁹ vnde ĩ
religioſo tanta cecitas. Ecce in ꝓmptu rõ
eſt. q꞉ mens ſollicitudinibꝫ diſtracta nõ in/
trat ad ſe ꝑ memoriã. q꞉ fantaſmatibꝫ ẽ ob/
nubilata. nõ redit ad ſe ꝑ intelligẽtiã. q꞉ cõ
cupiſcentĳs illicitſ illecta ad ſe nequaq̃ re/
uertiꝛ ꝑ deſideriũ ſuauitatſ interne ⁊ leticie
ſpũalis. iõ totaliꝛ in his ſenſibilibꝫ iacẽs nõ
p̄t ad ſe tanq̃ ad dei imaginẽ intrare. et ſic
tot⁹ miſer ſe ignorat ⁊ neſcit. Oibꝫ ḡ poſtpo
ſitſ tuĳp̄i⁹ habe mẽoriã ⁊ noticiã. Hoc etiã
beat⁹ Bern̄. orabat di. De⁹ det mihi nõ ali/
ud facere ⁊ ſcire q̃ vt meip̃m cognoſcã.

De humilitate. ⁊ quibꝫ gradibꝫ ꝑuenitur
ad humilitatem. Capľm. ĳ.

V Erũ q̇ vult defect⁹ ꝓprios cordis o/
culo ꝯtẽplari. neceſſe eſt vere hũilia
ri ſub potẽti manu dei. Iõ te famu/
lã xp̄i admoneo vt cognitionem tuoꝝ defe
ctuũ adepta valde hũilies ſpm̃ tuũ ⁊ tibĳp̄i
vileſcas. Hũilitas em̄ ꝟtus eſt (vt dic̃ ber̃.)
qua hõ veriſſima ſuĳp̄i⁹ cognitõne ſibĳpſi
vileſcit. Hac vilitate viluit pr̃ nr̃ franciſcus.
hanc amauit ⁊ exq̇ſiuit ab initio religionis
ſue vſq̧ ad finẽ. ꝑ hãc mũdũ reliq̇t. Hãc vir
tutẽ maxime a filio dei. ſoror dõ deuota di/
ſcere debes. q꞉ ip̄e dicit. Diſcite a me q꞉ mi
tis ſum ⁊ hũilis corde. Qui em̄ ꝟtutes ſine
hũilitate ꝯgregat inventũ paleas mittit vt
dicit beat⁹ Greg. Sic em̄ ꝑncipiũ oĩs pec
cati eſt ſuꝑbia. ſic fundamẽtũ oĩm ꝟtutũ eſt
hũilitas. Diſce aũt veraciꝛ eſſe hũilis n̄ fal/
laciꝛ. ſic qui neq̇ter ſe hũiliat vt hypocrite.
De q̇bꝫ dicit Ecc⁹. Eſt q̇ nequiꝛ ſe hũiliat. ⁊
interiora ei⁹ plena ſunt dolo. Ver⁹ em̄ hu
milis vt dic̃ Bern̄. ſꝑ vult vilis reputari nõ
hũilis p̄dicari. Si igitur ſoror dilectiſſima
ad ꝑfectã hũilitatez vis ꝑuenire oportet te
ꝑ triplicem ſemitã incedere. Prima ſemi/
ta eſt ꝯſideratio dei. Debes em̄ cõſiderare
deũ vt auctorẽ oĩm bonorũ. Iõ debes ſibi
dicere. Om̄ia opa nr̃a opat⁹ es in nob dñe
Et q꞉ talis eſt. iõ debes ſibi oĩa bona attri
buere ⁊ nihil tibi. ꝯſiderãs q꞉ nõ fortitudo
tua aut robur manuũ tuaꝝ fecit bona que
habes. q꞉ dñs fecit nos ⁊ nõ ip̄i nos. Et ta
lis cogitatio deſtruit totã ſuꝑbiã eoꝝ q̇ di/
cunt. Man⁹ nr̃a excelſa ⁊ nõ dñs fecit hec
om̄ia. Hec ſuꝑbia excluſit a gl̃ia celi lucife/
rum. Nõ cõſiderabat ſe lucifer de nihilo fa
ctũ. ſed poti⁹ aſpiciebat ſuũ decorẽ. ſuã pul
chritudinẽ. q̃liter om̄is lapis p̄cioſus ope/
rimẽtũ ei⁹ ⁊ extulit eũ ſuꝑbia cordis ſui. Et
q꞉ ſuꝑbiã ſeq̇ꝛ hũilitas. iõ ſtati eiect⁹ ẽ de ſe
de nobilitatſ ſue in locũ extreme vilitatſ. ⁊ q̇
fuerat inꝛ angelos excellẽtiſſim⁹. fact⁹ ẽ inꝛ
demones miſerrim⁹. O q̃nti ſunt hodie lu
ciferiani ⁊ imitatores luciferi. filĳ ⁊ filie ſuꝑ
bie q̇s patienꝛ tolerat dñs. Cũ ãt tolerabi
lior ſit ſuꝑbia ĩ diuite q̃ ĩ pauꝑe vt dic̃ ber̃.
ſuꝑ cant. Oportet ḡ ancillã xp̄i ſꝑ valde hu
milẽ inueniri. q̃ dꝫ intrare in locũ angeli re
pudiati. Hũilitas em̄ ſola placet deo ſiue ĩ
hoĩe ſiue in angelo. Nõ credam⁹ q꞉ ꝟginitaſ
placeat deo ſine hũilitate. Certe nec maria
mr̃ dei fuiſſet effecta ſi ſuꝑbiã habuiſſet iſe.
Propterea dic̃ ber̃. Sine hũilitate audeo di
cere nec maria deo placuiſſet. ⁊ iõ ẽ ꝟt⁹ ma/
gna ſine cui⁹ obtentu nõ ſolũ virtus nõ eſt
ſed etiã in ſuperbiã erũpit. Scda ſemita
eſt rememoratio xp̄i. Rememorari debes

ꝙ xp̄s hūiliat⁹ fuit vſq₃ ad vitupatiſſimu₃ gen⁹ mortꝭ. ⁊ intātū fact⁹ eſt hūilis vt q̄i leꝓſus reputaret̃. Vñ dixit Iſa. ꝓh̄ .3. Reputauim⁹ eū q̄i lepſū ⁊ a deo hūiliatū. imo intātū fuit hūiliat⁹ vt tp̄e ip̄i⁹ nihil vili⁹ co reputaret̃. Vñ ide₃ Iſa. dicit. In hūilitate iudiciū ei⁹ ſublatū eſt. Ac ſi diceret. Tanta ei⁹ hūilitas fuit. tm̄ ſe deiecerat vt null⁹ de eo daret rectū iudiciū. vt a nl'lo crederet̃ d̄s eſſe. Si ḡ ip̄e dn̄s ⁊ mgr̄ nr̄ ita vilis ⁊ cōtēptibil' reputat⁹ ē. ⁊ nō eſt ſ̄u⁹ maior dn̄o ſuo ⁊ diſcipul⁹ nō eſt ſup mgr̄m. Si ancilla xp̄i es. ſi diſcipula. vilis ⁊ ꝯtēptibil' eſſe debes ⁊ hūilis. O q̄₃ abhoīabil' eſt ille religioſ⁹ dn̄o q̄ veſtē ſumit hūilē ⁊ cor ſupbū. O q̄₃ inutil' eſt ille xp̄ian⁹ q̄ dn̄m ſuū videt hūilē ⁊ deſpectū. ⁊ ip̄e exaltat cor ſuū ⁊ ābulat in magniſ ⁊ in mirabilib⁹ ſup ſe. Quid ampli⁹ deteſtādū in ſpōſa xp̄i. q̄d grau⁹ puniēdū in ancilla xp̄i q̄₃ ꝙ poſtq̄₃ ſūm⁹ fact⁹ eſt imus. imenſus paru⁹. ⁊ hō putredo ⁊ vermis apponat ſe magnificare. De talib⁹ dic̄ btūs Aug. O pellis morticina q̄d extēderꝭ. O ſanies fetida q̄d inflarꝭ. Caput hūile ⁊ mēbrū ſupbū. q. d. Nō decet. Tercia ſemita ꝑ qua₃ debes incedere ſi vis ad ꝑfectā hūilitatē ꝑuenire. circūſpectio tui ē. Tūc teip̄am cariſſima ſoror circūſpicꝭ. qñ cogitas vñ venerꝭ aut q̄ vadis. Cōſidera ḡ vñ venerꝭ ⁊ ſcias qꝛ de maſſa ꝑditōis. de puluere ⁊ limo t̃re facta es ⁊ i pctis ꝯuerſata ⁊ exul es de btitudīe paradiſi. Et h̄ ꝯſideratio ſpm̄ tumorꝭ abijcit ⁊ excludit intm̄ vt clamare incipias cū trib⁹ pueris in daniele. Sum⁹ hodie hūiles ī vniuerſa t̃ra ꝓpter pctā nr̄a. Cōſidera etiā q̄ tendis. Tēdis em̄ ad corruptionē ⁊ incinerationē. qꝛ puluis es ⁊ ī puluerem reuerteris. Quid igit̃ ſupbis t̃ra ⁊ cinis. Si hodie es cras nō eris. Si hodie ſan⁹. cras īfirmaberis forte. Si hodie ſapiēs. cras forte ſtult⁹ eris. Si hodie diues in ṽtutib⁹. cras forte mēdic⁹ eris ⁊ miſer. Quis ḡ miſer ille xp̄ianus q̄ audeat ſupbire cū tantꝭ miſerijs ⁊ calamitatib⁹ vndiq₃ ſe videat circūdatū. Diſcite igit̃ o ṽgines ſacrate hūilē h̄re ſpm̄. hūmilē inceſſū. hūilē hitū. Sola em̄ hūilitas eſt q̄ dinā mitigat irā. q̄ dinā inuenit grām. Quāto em̄ magn⁹ es hūilia te in oīb⁹ dr̄ in Ecc̄o. ⁊ corā deo īuenies grā₃. Hoc mō maria īuenit grām apud dn̄m ſic̄ ip̄a teſtat̃ di. Reſpexit hūilitatē ancille ſue. Nec mirū qꝛ hūilitas caritati locū ꝑparat. mētē a vanitate euacuat. Propt̃ qd̄ dic̄ Aug⁹. Quāto ſit/m⁹ a tumore ſupbie inaniores. tāto ſum⁹ dilectōe pleniores. Et ſic̄ aq̄ ꝯfluit ad valles ſic grā ſpūſſctī ꝯfluit ad hūiles. ⁊ ſic̄ aq̄ q̄nto forti⁹ fluit tanto magꝭ deſcēdit. ſic q̄ toto corde hūiliat⁹ ꝓcedit. magꝭ ꝓpinq̄t ad dn̄m ⁊ impetrat grām. Propterea dicit Ecc̄us. Orō hūiliantꝭ ſe nubes penetrat. donec appropinq̄t ad altiſſimū nō cōſolabit̃. qꝛ dn̄s timētiū ſe faciet volūtatē ⁊ dep̄catiōnē eorū exaudiet. Sitis ḡ o famule dei ancille xp̄i hūiles. ita vt nū q̄₃ ſupbiā in cordib⁹ vr̄is ꝑmittatis. qꝛ mgr̄m habuiſtis hūilē. ſ. dn̄m nr̄m ih̄m xp̄m. Et qꝛ dn̄am habuiſtꝭ hūilē ſc₃ ṽginē mariā reginā oīm. Sitis hūiles. qꝛ p̄rem habuiſtꝭ hūilē. ſ. btm̄ frāciſcū. Sitis hūiles qꝛ mr̄em habuiſtꝭ hūilē. ſ. beata₃ clarā. hūilitatꝭ exēplar. Sic tn̄ ſitis hūiles vt teſtꝭ vr̄e hūilitatꝭ ſit pacīa. Virt⁹ ei hūilitatis ꝑ paciam ꝑficit̃. Neq₃ em̄ eſt ṽa hūilitas cui nō eſt adiūcta pacīa. Et h̄ bn̄ teſtat̃ beat⁹ Aug⁹. di. Facile eſt velu₃ ante oc'los ponere. veſtes viles ⁊ deſpectos h̄re. demiſſo capite incedere. ſed veꝝ hūilē ꝓbat pacīa Ecc⁹. In hūilitate tua paciam habe. Sed vt cū dolore loq̄r multi ſum⁹ q̄ ſupbire volum⁹ in clauſtro q̄ certe nō niſi hūiles fuimus in mōdo. Vñ btūs Ber̃. dic̄. Video de q̄ ml'tū doleo. qꝛ p⁹ ſpretā ſecl'i pōpā nōnullos in ſcola hūilitatis ſupbiā addiſcere. ac ſub alis mitis hūiliſq₃ mgr̄i grau⁹ īſoleſcere ⁊ īpatiētes magꝭ fieri in clauſtro q̄₃ fuiſſent in ſecl'o. q̄d q₃ magꝭ ꝑuerſu₃ eſt. pleriq₃ ī domo dī ñ patiunt̃ h̄ri ꝯtēptui. q̄ in ſua nō niſi ꝯtēptibiles eſſe potuerūt. Cōſulo ḡ tibi o ꝑdilecta ſoror. ꝯſulo ⁊ ṽginib⁹ dō ſacratꝭ. vt ṽginitatē in hūilitate ⁊ hūilitatē in ṽginitate ꝯſuēt. Eſt ei hūilitas mixta ṽginitati ſic̄ gēma auro ſupaddita. Propt̃ea dicit btūs Bern̄. Pulchra ꝑmixtio ṽginitatꝭ cū hūilitate. Nō mediocrit̃ placet deo iſta aīa in qua hūilitas cōmēdat ṽginitatē ⁊ ṽginitas hūilitatē exornat. Audi deniq₃ ꝯſiliu₃ fr̄is tui. audi ſoror ⁊ placebit tibi. Fuge ſuperbas famulas velut viperas. ſperne ſuperbas ṽgines tanq̄₃ demones. Cōtēne ſocietatē ſupboꝝ velut vir⁹ morti'feꝝ Et q̄re h̄ Audi quare. Quidā ſapiens deſcribit ſupbiam. dicēs. Om̄is ſupb⁹ intolerabilis. habitu ſupfluus. in inceſſu pompoſuſ. ceruice erecta. facies torua. oculi truces. de loco ſuperiori decertat. ꝑferri ſe meliorib⁹ affectat

ſnias ⁊ verba ⁊ facta iactat. reuerentiã ĩ ob/
ſequio nõ ſeruat. Propterea debes famula
dei ſponſa xp̄i virgo dñi fugere ſuꝑboꝝ cõ
ſortia. ne ⁊ tu eis ſil'is efficiaris. Dicit enim
Eccĩ. Qui cõicat ſuꝑbo induet ſuꝑbiã.

De pauꝑtate religioſoꝝ. Capl'm. iiij.

Et etiã pauꝑtas virtꝰ ad ꝑfectiõis
integritatẽ neceſſaria intãtũ vt nul
lus oĩno ſine ea poſſit eſſe ꝑfectꝰ. te/
ſte dño ꝗ dicit in euãgelio. Si vis ꝑfectus
eſſe vade ⁊ vende oĩa ꝗ̃ habes ⁊ da pauꝑibꝫ
Cũ eñ̄ ſumma euãgelice ꝑfectiõis ꝯſiſtat ĩ
excellentia pauꝑtatis credat ſe nõ apph̄en
diſſe ꝑfectionis apicẽ ꝗ nõdũ imitator ꝑfe/
ctus factꝰ eſt euãgelice pauꝑtatꝭ. Ait nanqꝫ
Hugo de ſctõ victore. Quicq̇d ꝑfectõis in
religioſis repiri poterit. nec tñ̄ eſtimet̃ ꝑfe/
ctionis integritas niſi diligat̃ pauꝑtas.
Sunt aũt duo ꝗ̃ quẽlibet religioſuz hoĩez
mouere debẽt ad amorẽ pauꝑtatꝭ. Primũ
eſt diuinũ exẽplũ. qđ eſt irrepħenſibile. Se
cũdũ eſt diuinũ ꝓmiſſuz. qđ eſt ĩeſtimabile.
Primo dico ꝙ famulã xp̄i ꝓmo mouere de
bet ad amorẽ pauꝑtatis amor dñi nr̄i ieſu
xp̄i. Ip̄e eñ̄ fuit pauꝑ naſcẽdo. pauꝑ cõuer
ſando. pauꝑ moriendo. Uide q̃le exemplũ
pauꝑtatis tibi reliquit vt ſuo exemplo effi
ciaris amica pauꝑtatꝭ. Pauper fuit domi/
nus ieſus chriſtꝰ intantũ vt nõ haberet ho
ſpiciũ nec veſtimentũ nec alimentũ. ſed pro
hoſpicio habuit ſtabulũ. pro veſtimento vi
lem panniculũ. pro alimento lac virgineũ.
Item Apoſtolꝰ hanc pauꝑtatem ꝯſiderãs
ſuſpirans exclamauit dicẽs ad Corinthi/
os. Scitis gratiã domini noſtri ieſu chri/
ſti qui cũ eſſet diues. ꝑ nobis egenꝰ factus
eſt. vt eiꝰ inopia diuites eſſemꝰ. Et beatus
Bernardꝰ dicit. Bonoꝝ omniũ eterna af/
fluentia ſuppetebat in celis. ſed pauꝑtas nõ
ĩueniebat̃ ĩ eis. Porro ĩ terrꝭ habũdabat ⁊
ſuꝑhabũdabat h̄ ſpẽſ ⁊ neſciebat hõ p̄ciũ eꝰ
Hanc itaqꝫ filiꝰ dei cõcupiſcens deſcendit
vt ſibi eam eligeret. nobiſqꝫ ſua eſtimatõne
faceret p̄cioſaz. Prebuit etiã ſe nobis in ex
emplũ pauꝑtatis dñs nr̄ ieſus chriſtꝰ con/
uerſando in mũdo. Audi ꝟgo beata. audi/
te omnes qui ꝓfeſſi eſtis pauꝑtatẽ. q̄ꝫ pauꝑ
filius dei extitit rex angelorũ dum vixit in
mũdo. Intãtũ fuit pauꝑ vt aliquotiẽs ho
ſpiciũ habere nõ potuit. ſed cũ ſuis diſcipu
lis extra ciuitatẽ ⁊ villas dormire oportu/
it. Propterea dicit beatꝰ Matthęꝰ euãge/
liſta. Circũſpectis oĩbꝫ cũ iam veſpera eſ
ſet exijt in bethaniã cũ duodecim. Suꝑ h̄
verbo dicit gloſa. Circũſpectis ſi quis euz
in hoſpicio ſuſciperet. q2 tante erat pauꝑtatꝭ
⁊ ita nulli adulatꝰ. vt in tanta vrbe hoſpici/
um non inueniret. Et Marcꝰ dicit. Uul/
pes foueas hñt ⁊ volucres celi nidos. filius
aũt hoĩs nõ habet vbi caput ſuũ reclinet
Non ſolũ dñs angeloꝝ fuit pauꝑ naſcẽdo
⁊ cõuerſando. verũetiã vt nos ad amorem
pauꝑtatis accẽderet fuit pauꝑrimꝰ morien
do. O vos oẽs ꝗ vouiſtꝭ pauꝑtatẽ attẽdite
⁊ videte q̄ꝫ pauꝑ ille diues rex angeloꝝ ⁊ ce
loꝝ ꝓpter nos fuerat t̄pe mortꝭ ſue. Fuit ei
ſpoliatꝰ veſtibꝫ qñ diuiſerũt veſtimẽta ſua ⁊
ſuꝑ veſtẽ ſuã miſerũt ſortẽ. Fuit etiã ſpolia
tus corꝑe ⁊ aĩa. qñ acerbiſſima mortꝭ paſſi/
one aĩa ip̄iꝰ de corꝑe eiecta fuit. Fuit etiaz
ſpoliatꝰ diũa gl'a. qñ ip̄m nõ ſic̃ deũ glorifi/
cauerũt. ſꝫ tãq̄ꝫ maledicũ tractauerunt. ſic̃
ip̄e Job. xi. ꝯq̃rit̃. Spoliauerũt me gloria
mea. De tãte pauꝑtatꝭ exẽplis loq̇tur btũs
Ber̃. di. Uidete pauꝑem xp̄m natũ ſine ho
ſpicio. iacentẽ int̃ bouẽ ⁊ aſinũ in p̄ſepio. in/
uolutũ vili pãniculo. fugientẽ in egyptũ. ſe
dentẽ in aſino. pendẽtẽ nudũ in patibulo.
Quis igit̃ miſer xp̄ianꝰ. q̇s ille deſpectꝰ re/
ligioſus ꝗ adhuc diuitias amet. ꝗ pauꝑta/
tẽ deteſtet̃ cũ videat ⁊ audiat deum deoꝝ ⁊
dñm mũdi. regẽ celi. vnigenitum dei tante
pauꝑtatꝭ ſuſtinuiſſe defectũ. Magna vtiqꝫ
vt dicit Berñ. abuſio eſt. ⁊ nimis magna vt
diues velit eẽ pauꝑ cũ deꝰ maieſtatꝭ ⁊ dñs
deꝰ ſabbaoth voluit pauꝑ fieri. Querat di
uitias paganꝰ ꝗ ſine deo viuit. Querat di/
uitias iudeꝰ ꝗ t̃renas promiſſiões accepit.
Sed tu xp̄i ꝟgo ancilla dñi ꝗ̃ mente ꝑres
diuitias cũ pauꝑtatẽ voueris. cũ int̃ pau/
peres xp̄i viuas. cũ p̄ris pauꝑis Franciſci
velis eſſe filia. cũ pauꝑis mr̄is Clare ꝓmi/
ſeris eẽ imitatrix. Suꝑ modũ ſoror cariſſi
ma tua ac mea ꝯfundit̃ auaricia. q2 cũ ſumꝰ
ꝓfeſſores pauꝑtatꝭ pauꝑtatẽ ĩ auariciã cõ/
mutamꝰ. ꝗ̃ nõ licẽt. appetẽtes ꝗ̃ regl'a ꝓhibꝫ
Scio ꝙ cũ tñ̄ filiꝰ dei ꝑ nob̄ egenꝰ factꝰ ſit.
ita ſit ꝙ q̄ꝫto feruẽtiores ꝓfeſſe pauꝑtatꝭ fue
ritis amatores. q̃nto ꝑfectiores euangelice
pauꝑtatꝭ fueritꝭ imitatores. tãto magꝭ bo/
nis oĩbꝫ tã t̄palibꝫ q̄ꝫ ſpũalibꝫ habundabi/
tis. Si aũt vos ad contrariũ conuerteritꝭ
ſi pauꝑtatẽ quã ꝓfeſſi eſtis ꝯtẽpſeritis. oĩm
bonorũ tam t̄paliũ q̄ꝫ ſpũaliũ egẽtes eritꝭ.

Illa em̄ paup genitrix paupis Iħu maria
dic̄. Eſuriētes impleuit bonis ⁊ diuites di/
miſit inanes. Hoc etiā teſtat̄ ꝓpħa ille ſctiſſi
mus. Diuites eguerūt ⁊ eſurierūt. inq̄rētes
aūt dn̄m nō minuent̄ oi bono. Nūq̄d nō le
giſtis. Nūq̄d nō audiſtis dn̄m iħm loquen
tē apl'is ſuis in euāgelio Matth. dicentem
Nolite ſoliciti eſſe dicētes q̄d mādūcabim⁹
aut q̄d bibem⁹. Scit em̄ pr̄ veſter ⁊c̄. Audi
igit̄ itez̄ ī euāgelio Luce q̄d dic̄ eis. Qn̄ mi
ſi vos ſine ſacculo ⁊ pera ⁊ calciamētis. nun
q̄d aliq̄d defuit vob̄. At illi dixerunt. Nihil
Si int̄ iudeos duros ⁊ crudeles paſcebat
dn̄s diſcipulos ſuos ſine oi ſolicitudine. q̄d
miꝝ ſi paſcat frēs minores ⁊ paupes ſorores
paupratꝭ euāgelice imitatores int̄ populos
xp̄ianos ⁊ fideles. Oēm itaq̄ȝ ſolicitudinez
veſtrā ꝓiicite in eū. qm̄ ipi cura eſt de vobis
Cū igit̄ ſit tanta dei pr̄is circa nos ſolicitu/
do. tāta ſit ſibi cura de nobis Miꝝ videtur
cur iſtis reb⁊ curioſis ⁊ defectibilib⁊ tāta oc
cupatiōe ſolicitamur Certe aliā cauſam nō
inuenio niſi q² affectōes noſtre lōge receſſe/
rūt a deo ſalutari noſtro. Alia cauſa non eſt
niſi q² feruor diuine charitatꝭ refriguit ⁊ ɔge
latus eſt in nob̄. Certe ſi eſſem⁹ bn̄ feruētes
nudi nudū xp̄m ſeq̄remur. Nā homies cū
magnū eſtū habēt ɔſueuerūt ſe denudare ⁊
expoliare. Signū magne frigiditatis eſt in
nob̄. q² ita attrahim⁹ nobis iſta tp̄alia. O
de⁹ me⁹ quō poſſum⁹ ita duri eſſe ɔtra xp̄m
q̄ exiuit de terra ſua. i. de celis. ⁊ de cognatōe
ſua. i. de angelis ⁊ de domo pr̄is ſui. i. d̄ ſinu
patris. ⁊ fact⁹ eſt ꝓ nobis paup. abiect⁹. ⁊ de
ſpect⁹. ⁊ nos nolum⁹ ꝓ eo miſeꝝ ⁊ fetidū mū
dum derelinq̄re. Corpe quidez relinquim⁹
mūdū. ſ; heu totū cor ⁊ tota mēs totū deſi/
deriū nr̄m occupat̄ ⁊ abſorbet̄ a mundo. O
beata dei famula recordare paupratis dn̄i
nr̄i iħu xp̄i. impme cordi tuo pauptatē pau/
peris pr̄is tui frāciſci. memorare matrꝭ tue
clare ⁊ toto ſtudio toto conamie inhere pau
pertati. amplectere dn̄am paupratē. nec ſub
celo aliud ꝓ noie dn̄i velis q̄ȝ paupratē. nō
honorē. nō diuitias ſ; paupratē ſanctā quā
vouiſti cura firmit̄ obſeruare. Diuitias em̄
hr̄e ⁊ amare infructuoſum ē. Amare ⁊ n̄ ha/
bere piculoſum eſt. Hr̄e aūt ⁊ nō amare la/
borioſuz eſt. Igit̄ nec hr̄e diuitias nec ama
re vtile eſt. ſecuꝝ eſt. delectabile eſt ⁊ act⁹ vir
tutis pfecte. Et iō tā ɔſiliū dn̄i de paupratē
q̄ȝ exemplū oēm xp̄ianū mouere debet ⁊ ac/
cendere ad amorē pauptatꝭ. O q̄ȝ btā pau/
pertas q̄ȝ amabilē deo. q̄ȝ ſecuꝝ deo in mū/
do reddis amatorē tuū. Qui em̄ vt dt̄ Gre
gori⁹ nihil hȝ in mūdo qd̄ diligit. nihil eſt ī
mūdo qd̄ ptimeſcit. Vn̄ legit̄ in vitaſpatꝝ q̄
quidā paup frat̄ habebat vnā mattā. d̄ me/
dietate coopiebat ſe in nocte ⁊ alterā medie
tatē ſubmittebat corpi ⁊c̄. Secūdū qd̄ ad
amorē pauptatꝭ te accēdere debet ē diuinū
ꝓmiſſum. qd̄ eſt ineſtimabile. O diues ī om
nes. o bone dn̄e iħu q̄s poteſt digne v̄bo ex
pmere. corde pcipe. manu ſcribere illā cele/
ſtem gl'iam quā tuis paupib⁊ te daturꝝ ꝓmi
ſiſti. Ipi em̄ pauptate volūtaria merent̄ gl'e
ɔditoris aſſiſtere. ipi merent̄ intrare in po/
tentias dn̄i in illa eterna tabernacula. in il/
las luciddiſſimas māſiones. Ipi merent̄ fie
ri ciues illi⁹ ciuitatꝭ cui⁹ artifex ⁊ ɔditor ē de
us. Tu em̄ ore tuo bn̄dicto ꝓmiſiſti eis di/
cens. Beati paupes ſpū ⁊c̄. Nō aliud ē dn̄e
regnū celoꝝ niſi tuipē q̄ es rex regū ⁊ domi
nus dn̄antiū. Teipm̄ dabis eis in p̄miū. in
mercedē. ⁊ in gaudiū. Ipi te fruent̄. d̄ te gau
debūt ⁊ ſatiabunt̄. Edent paupes ⁊ ſatura/
bunt̄ ⁊ laudabūt ⁊c̄.

De ſilētio. ⁊ q̄ oib⁊ religioſis ſit neceſſari
um ſilentium.

n On mediocrit̄ coopat̄ ad pfectionē
religioſo hoi virt⁹ ſilentij. q² ſicut in
multiloquio nō deerit pctm̄. ſic bre/
uiter ⁊ raro loq̄ ad h̄ valet vt homo caueat
ſibi a peccato. Pro nimia loq̄la frequēter ſe
quit̄ iniuria tā dei q̄ȝ ꝓximi. ſic ex ſilētio nu/
trit̄ iuſticia. ex qua velut ex q̄dā arbore colli
gitur fruct⁹ pacꝭ. Vn̄ cū clauſtralib⁊ pax ſit
ſumme necceſſaria. valde neceſſariū eſt eis ſi
lentiū. p qd̄ pax eis tā cordiſq̄ȝ corpis ɔſer
uatur. Propterea Iſa. ꝓpħa virtutez ſilentij
ɔſiderās ait. Erit op⁹ iuſticie pax. ⁊ cult⁹ iu/
ſticie ſilentiū. quaſi diceret. Tāte v̄tutis eſt
ſilentiū q̄ in hoie ɔſeruat dei iuſticiā ⁊ inter
ꝓximos pacē nutrit ⁊ cuſtodit. Niſi hō dili/
gentē ori ſuo adhibeat cuſtodiā ⁊ bona gra
tuita q̄ habet cito diſſipat ⁊ etiā in mlt'a ma
la corruit. Lingua quidē (vt dic̄ beat⁹ Iaco
bus in canonica ſua) modicū mēbꝝ eſt ⁊ ma
gna exaltat ⁊ ſequit̄. Lingua nr̄a ignis eſt.
vniuerſitatꝭ iniq̄tas. Ubi dicit glo. q̄ pene
cuncta facinora ɔcinant̄ aut patrant̄ in ea.
Vis audire o famula dei. vis ſcire q̄nta ma
la ex lingua ꝓdeūt ſi diligēter nō cuſtodiat̄.
Audi ⁊ dicā. Ex lingua ꝓdeunt blaſphemie

murmurationes.diſſenſiões. piuriũ.mẽdaci
um.detractiões.adulatio .maledictio.ↄuici
um.ↄtẽtio.bonoꝝ deriſio.prauũ cõſiliũ.ru
moꝛ.iactãtia.ſecreti reuelatio. indiſcreta cõ
minatio.indiſcreta ꝓmiſſio.multiloquium.
ſcurrilitas. In veritate magna ↄfuſio ſexui
femineo eſt.maximũ dedec⁹ eſt ſacris ꝟgini
bus nõ hr̃e oris cuſtodiã.nõ ſeruare lingue
diſciplinã cũ cũcta mala ꝑ lingue inq̃etudi/
nẽ cõmittant̃. Certe fruſtra audeo dicereꝙ
ille religioſ⁹ gloꝛiat̃ de poſſeſſione ꝟtutꝫ in
coꝛde.qui diſſipat diſciplinã ſilẽtij ꝑ inquie
tudinẽ multiloquij. Si q̇s teſte ſcrip̃ta pu/
tat ſe religioſum eſſe nõ refrenãs linguã ſu/
am ſꝫ seducẽs coꝛ ſuũ.hui⁹ vana eſt religio.
O ihu xp̄i ſpõſe intuemĩ virtutũ ſpeculum
mariã ⁊ diſcite ab ea ſilẽtij diſciplinaꝫ. Q̃te
maturitatis fuerit beata ꝟgo ſatis ptꝫ. Si
em̃ ꝑcurras euãgeliũ.ꝑpauca ⁊ cũ paucꝭ eã
locutã inuenim⁹. Cũ quattuoꝛ tm̃ perſonis
legim⁹ eã habuiſſe ſermonẽ. ⁊ nõ niſi ſeptem
verba eã locutã fuiſſe. Cũ angelo duo.cũ fi
lio ſuo duo.cũ elizabeth duo.cũ miniſtris ĩ
nuptijs vnũ. In hoc cõfundit̃ noſtra loq̃ci
tas qua ꝓni ſum⁹ ad multiplicationẽ ꝟboꝝ
cũ tamẽ magna ſit vtilitas ſilẽtij. Una vtili/
tas eſt qꝛ inducit cõpunctiõꝫ. Homo cũ ta/
cet cogitat vias ſuas.⁊ locũ habet cogitãdi
q̃ꝫ multiplex ſit ſu⁹ defect⁹.⁊ ex hoc ſurgit cõ
punctio. Itẽ dicit ꝓpheta dauid. Obmutui
⁊ ſilui a bonis. ⁊ doloꝛ me⁹ renouat⁹ ẽ. Alia
vtilitas ſilẽtij eſt qꝛ demõſtrat hominẽ cele
ſtẽ eſſe. Argumẽtũ quaſi infallibile eſt. vt ſi
ſit hõ in theutonia ⁊ nõ loquat̃ theutonicũ.
videt̃ ꝙ nõ ſit theutonic⁹. Sic q̇ eſt in mun
doꝛ mũdana nõ loquit̃.euidẽter demõſtrat
ſe in mũdo nõ eſſe. Qui em̃ de terra ẽ.de ter
ra loquit̃. vt dꝛ in euãgelio Iohis. Nihil au
tem tm̃ in religioſo hoĩe valet ad ↄſeruãdũ
ſilentiũ niſi vt fugiat ↄſoꝛtiũ hoĩm. ⁊ ducat
vitã ſolitariã. Ille em̃ homo q̇ eleuat̃ iã ſup̄
ſtatũ hoĩm nõ debet hr̃e ↄſolatõem ⁊ ↄſola
toꝛẽ niſi ſolũ deũ. ⁊ iõ debet eſſe ſolitari⁹ ⁊ ta
cere. Ex quo em̃ deũ habet ꝓ ſocio nõ debꝫ
curare de humano cõſoꝛtio. Propterea dꝛ
Threñ.iij. Sedebit ſolitari⁹ ⁊ tacebit.qꝛ le
uabit ſe ſupꝛa ſe. Sedebit ſolitari⁹ inq̃ꝫ cõ/
ſoꝛtia hominũ fugiẽdo ⁊ tacebit de celeſtibꝫ
cogitãdo ⁊ meditãdo. ⁊ leuabit ſe ſupꝛa ſe ce
leſtẽ dulcedinẽ deguſtãdo. Et ſi oĩbꝫ reli/
gioſis neceſſariũ ſit ſilentiũ ad ꝑfectionẽ ꝟ/
tutũ.maxime tñ virginibꝫ dedicatis ihu xp̄o
eſt neceſſariũ vt diſciplinã ſeruẽt ſilẽtij. Ita
em̃ eaꝝ ſermo deberet eſſe p̃cioſus. ⁊ ita de/
berent eſſe verecũde in labijs vt nunq̃ꝫ niſi
magna neceſſitate loquerent̃. Iõ beat⁹ Hie
ronym⁹ dicit. Sit ſermo ꝟginis modicus ⁊
rar⁹.nec tam eloquẽtia p̃cioſus q̃ꝫ pudoꝛe.
Hoc etiã cõſulit phus.viij.ethycoꝝ. Ad ſũ/
mã perfectionẽ volo te eſſe breuiloquũ ⁊ ſb/
miſſa voce. Audi verboſa famula.audi ꝟgo
clamoꝛoſa ⁊ garrula.certe vt poſſis aſſueſce
re ſilentiũ debes facere.ſicut fecit Agathon
abbas. De q̃ legit̃ in vitaſpatꝝ ꝙ lapideꝫ in
oꝛe ſuo ꝑ trienniũ mittebat donec taciturni
tatẽ addiſceret. Alliga ⁊ tu lapidẽ ad liguaꝫ
affige linguã tuã ad palatũ. Pone digitũ ſu
per os tuũ vt poſſis taciturnitatẽ addiſcere
quia magnũ dedec⁹ eſt ſpõſe xp̄i vt cuꝫ alio
q̃ꝫ cũ ſponſo ſuo xp̄o ieſu velit habere ſermo
nẽ. Loquere ẽ raro ⁊ pauca ⁊ breuiter cũ ti/
moꝛe ⁊ pudoꝛe.imo in tua cauſa vix loque/
re. Tege faciẽ tuã velo verecũdie. ↄſue labia
filo diſcipline. ⁊ ſermo tu⁹ ſit breuis.precio/
ſus. ⁊ vtilis.ſit modeſt⁹ ⁊ humilis. Loque/
re famula dei raro ⁊ paꝝ.quia in multiloq̇o
nõ deerit peccatũ. Nõ loquarꝭ verbũ ocio/
ſum.qꝛ de oĩ verbo ocioſo qđ locuti fuerit
homies reddẽt ratiõem in die iudicij. Uer
bũ ocioſum eſt vt dicit gloſa. qđ ſine neceſſi
tate dꝫ ꝓferẽtis.aut vtilitate audiẽtis. Sem
per igit̃ meli⁹ eſt tacere ⁊ vtili⁹ q̃ꝫ loq̇. Quia
dicit ſapiẽs.locutũ me eſſe aliq̃ñdo penitu
it.tacuiſſe ꝟo nunq̃ꝫ.

De ſtudio oꝛõnis et qualit̃ oꝛãd⁹ eſt de⁹.
Capitulũ.v.

Upꝛa modũ cupiẽti etiã ꝓficere ſpõ
ſe xp̄i eſt neceſſariũ vt aſſiduis oꝛa/
tionũ ſtudijs ⁊ deuotiõibꝫ animũ ſu
um exerceat.qꝛ reuera religioſus oꝛõem nõ
frequẽtans aſſidue nõ ſolũ eſt miſer ⁊ inuti
lis.q̇nimo coꝛã deo fert animã moꝛtuã ĩ vi/
uo coꝛꝑe. Cũ em̃ tãte efficacie ſit deuotiõis
virt⁹ vt ip̃a ſola hoſtis maligni deuincat tẽ
ptamẽta ⁊ verſutias dyaboli q̇ ſol⁹ famulaꝫ
dei impedit ne ſurſũ ad celos aſcẽdat. Non
em̃ eſt mirꝝ ſi tẽptatiõibꝫ ſuccũbat frequẽter
miſerabilit̃ q̇ ſtudiũ oꝛõis nõ freq̃ntat. Uñ
beat⁹ Iſid.dt. Hoc eſt remediũ ei⁹ q̇ vicioꝝ
tẽptamẽtis eſtuat.q̃tiẽs q̃libet vicio tangit̃
totiẽs ſe ad oꝛõem ſubdat.qꝛ freq̃ns oꝛõ vi
cioꝝ ĩpugnatiõꝫ extinguit. Et h̃ eſt qđ dñs
dic̃ in euãgelio. Uigilate ⁊ oꝛate ne intretis
in tẽptatiõꝫ. Eſt aũt tãte ꝟtutis deuota oꝛõ

vt ad omĩa valeat ꝛ ĩ oĩ tp̃e hõ poſſit ꝑ eam
lucrari. in hyeme. ĩ eſtate. ĩ ſereno ꝛ ĩ tp̃e plu
uiali. imo in q̃cũq; hora lucrat̃ hõ orõne de
uota pl⁹ q̃ȝ valeat tot⁹ mũd⁹. q2 tali orõe acq̃
rit hõ regnũ celoꝝ. Ut aũt cognoſcas quõ
ꝛ q̃lit̃ orare debeas q̃ȝtũ mihi donauerit ds
te informabo. licet ego ĩ hac pte ꝛ in h̃ nego
cio mag̃ indigeã informari q̃ȝ tu Scias ita
q̃ȝ deo digna famula q ad ꝑfectã orõeȝ tria
ſũt neceſſaria. Primũ q̃n in orõe ꝯſtituta fu
eris. tũc erecto corꝑe ꝛ erecto corde oĩbꝫ ſen
ſibꝫ clauſis debes ſine ſtrepitu ex amore ꝛ cõ
trito corde de oĩbꝫ miſerĳs tuis cogitare. ſ.
p̃ñtibꝫ. p̃teritꝭ. ꝛ futurꝭ. Primo debes ſiq̇deȝ
ſolicite cogitare q̃ȝ mag̃ ꝛ q̃ȝ multa pctã oĩbꝫ
diebꝫ vite tue ꝯmiſiſti. q̃ȝ magna ꝛ q̃ȝ multa
bona ĩ ſeculo ꝛ ĩ ordine obmiſiſti. q̃ȝ magnã
ꝛ q̃ȝ multã creatorꝭ tui grãȝ freq̃nt̃ amiſiſti
Debes etiã cogitare q̃ȝ lõge facta es a deo ꝑ
pctũm q̃ olim fueras ꝓpe. q̃ȝ diſſiĺis facta es
deo q̃ aliq̃n fueras valde ſiĺis. q̃ȝ pulcra ali/
quãdo fueras in aĩa q̃ mõ valde turpis es ꝛ
fetida Debes cogitare q̊ tẽdas ꝑ pctm̃ quia
ad portas inferni. q̇d tibi occurret. quia tre
mẽd⁹ dies iudicĳ. q̇d ꝓ oĩbꝫ his tibi dabit̃.
q2 eterne mortꝭ incẽdiũ. ꝛ ſtatim ꝓ his oĩbꝫ
debes pect⁹ tuũ cũ publicano tũdere. Cũ ꝓ/
pheta dauid debes rugire a gemitu cordis
tui Et cũ maria magdalena debes lacrimiſ
rigare pedes ih̃u. nec debes aliquẽ modum
h̃re in lacrimis q2 ſine mõ dilectũ tuuȝ ih̃m
offendiſti. Et h̃ eſt qd̃ ait beat⁹ Iſid̃. Qñ cũ
deo in orõne aſſiſtim⁹ gemere ꝛ flere dẽm⁹.
reminiſcẽtes q̃ȝ grauia ſunt q̃ cõmiſim⁹. q̃ȝ
dura inferni ſupplicia q̃ timem⁹. Et hmõi la
crimoſe cogitatões meditatõis debẽt cẽ ꝓn
cipiũ Secũdũ qd̃ ſpõſe dei ĩ orõe neceſſa
riũ eſt. eſt grãꝝactio. vt videlicet ſuo creato
ri cũ om̃i humilitate grates referat ꝓ bñfi/
cĳs iã ab eo receptis. Et h̃ ꝯſulit paul⁹ apo
ſtol⁹ ad Coll̃. iiĳ. Oratiõi inſtãtes. vigilan
tes in ea in grãꝝactõe. Nihil em̃ eſt q hom
nẽ ita dignũ reddit diuis muneribꝫ ſicut ſꝑ
deo grãs reddere ꝛ agere ꝓ receptis donis
Uñ beat⁹ aug⁹. ſcribẽs ad aureliũ d̃t. Quid
meli⁹ aĩo gerim⁹ ꝛ ore ꝓnunciam⁹ ꝛ calamo
exp̃mim⁹ q̃ȝ deo grãs. h̃ nec dici breui⁹. nec
audiri leti⁹ nec intelligi gratius. nec agi fru
ctuoſi⁹ p̃t. Debes g̊ in orõe poſita cũ gratia/
rũactione meditari q2 ds te hoĩem fecit. q̇a
xp̃ianã te fec̃. q2 innumerabilia peccata tibi
indulſit. q2 incidiſſes ĩ multa pctã ſi dñs te
nõ cuſtodiſſet. q2 mori ĩ ſeculo te nõ ꝑmiſit.
quia ad altiſſimã ꝛ ꝑfectiſſimã te religioneȝ
elegit. ꝛ q2 ſine labore tuo te pauit ꝛ paſcit. q2
ꝓ te homo fact⁹ eſt circũciſus ꝛ baptizat⁹ eſt.
quia ꝓ te pauꝑ ꝛ nud⁹ humilis ꝛ deſpectibi
lis. Quia ꝓ te ieiunauit ꝛ eſuriuit. laborauit
ꝛ fatigat⁹ fuit. q2 ꝓpter te plorauit. ſudorẽ ſã/
guineũ ſudauit. te ſanctiſſimo corꝑe ſuo ci/
bauit ꝛ ſanguine potauit. q2 ꝓpter te colaphi
ſatus eſt. cõſput⁹ eſt. deriſus ꝛ flagellatus eſt
vulnerat⁹ ꝛ crucifix⁹ eſt. Mortẽ turpiſſimã
ꝛ amariſſimã ſuſtinuit. q2 ſepult⁹ reſurrexit.
ad celos aſcẽdit. ſp̃mſcm̃ dedit. ꝛ q2 tibi ꝛ oĩ
bus electꝭ celoꝝ regnũ dare ꝓmiſit. Eſt em̃
grãꝝactio ſupra modũ vtilis in orõe. nec ſi/
ne ea aliq̃ poteſt valere orõ Nã ingratitudo
vt d̃t beat⁹ Berñ. eſt vent⁹ vrens. et exiccãs
fontẽ pietatis. rorẽ miſericordie. ꝛ fluenta g̃
tie. Tertiũ qd̃ ad ꝑfectionẽ orõnis neceſ/
ſario requirit̃ eſt vt anim⁹ tu⁹ nihil aliud in
oratiõe cogitet p̃ter illud ſolũ qd̃ p̃cat̃. Ual
de em̃ indecẽs eſt vt q̇s cũ deo loquat̃ ore ꝛ
aliud meditet̃ corde. ꝛ dimidiũ cor dirigat ĩ
celũ. ꝛ dimidiũ maneat in terra. ꝛ talis ora/
tio nunq̃ȝ exaudit̃ a deo. Uñ ſuꝑ illo verbo
p̃s. Clamaui in toto corde meo ꝛc̃. dic̃ gloſa
Diuiſum cor nõ impetrat qd̃ petit. Debȝ ei
famula dei tp̃e orõis cor ſuũ ab om̃ibꝫ exte/
rioribꝫ curis ꝛ mũdanis deſiderĳs. ab om̃i
bus carnalibꝫ amoribꝫ reuocare ad ĩteriora
ꝛ illi ſoli ĩ toto corde ꝛ tota mẽte intẽdere ad
quẽ ſuã orõnem dirigit. Et hoc cõſulit tibi
ſpõſus tu⁹ in euãgelio dicẽs. Tu aũt cũ ora
ueris intra in cubiculũ tuũ. ꝛ clauſo oſtio. i.
corde tuo ora patrẽ tuũ. Tũc cubiculũ es ĩ/
greſſa quãdo om̃es cogitatiões. om̃ia deſi/
deria. om̃es affectiões tuas in ſecreto cordꝭ
tui reuocaſti. Tũc clauſiſti oſtiũ tuũ quan/
do cor tuũ diligẽter cuſtodiſ. vt ꝑ nullas co
gitatiões tuas fantaſticas poſſit in deuoti/
one impediri. Oratio em̃ eſt (vt dicit beatuſ
Auguſtin⁹) cõuerſio mẽtis in deũ ꝑ pium ꝛ
humilẽ affectũ. Audi o beatiſſima ſoror. au
di o famula Ieſu xp̃i ꝛ inclina aurẽ tuaȝ ad
verba oris mei Noli falli. noli decipi. ñ amit
tas magnũ oratiõis tue fructũ. nõ ꝑdas ſu
auitatẽ. nõ fruſtreris dulcedine quã in ora/
tione haurire debes. Oratio em̃ hauſoriuȝ
eſt quo ſp̃ũſancti gratia haurit̃ de fonte ſu
pereffluẽtis dulcedinis illi⁹ beatiſſime tri/
nitatis. Et hoc exꝑtus erat ille deuotiſſim⁹
ꝓpheta Dauid q̇ dicebat. Os meũ aperui ꝛ

attrari ſpiritũ. Os meũ aperui dicit ⁊ hau/
ſi. Nunqd iã nõ dixi tibi qd ſit oratio. Audi
iterꝫ. Oratio eſt cõuerſio mẽtis in deũ. Vis
ſcire quomõ debes mentẽ tuã in deũ cõuer
tere. intẽde. cũ ſtas in oratiõe te totã debes
in teipſam cõuertere ⁊ colligere ⁊ cũ dilecto
in cubiculũ cordis tui ingredi ⁊ cuꝫ eo ſola
morari. omniũ exterioꝝ obliuiſci. ⁊ toto cor
pore. tota mẽte. toto affectu. toto deſiderio.
tota deuotiõe debes te leuare ſupra te. Nec
debes ſpiritũ tuũ ab oratõe relaxare. ſꝫ tam
diu ꝑ deuotõis ardorẽ ſurſum aſcẽdere do
nec ingrediaris in locũ tabernaculi admi/
rabilis vſqꝫ ad domũ dei. ⁊ ibi vtrũqꝫ cordꝭ
oculo dilecto tuo viſo ⁊ vtcunqꝫ deguſtato
ꝙꝫ ſuauis eſt dñs ⁊ ꝙꝫ magna dulcedo eius ĩ
amplexꝰ eius ruas. impſſis labijs intime de
uotionis oſcula figas vt ſic tota a te aliena
ta. tota in celũ rapta. tota in xp̄m reformata
⁊ trãſformata nõ valeas cohibere ſpũm tu/
um. ſꝫ exclama cũ ꝓpheta Dauid ⁊ dic. Re/
nuit cõſolari aĩma mea. memor fui dei ⁊ de/
lectatus ſum. Vt aũt cor tuũ ſoror cha/
riſſima ꝑ deuotiõis orõnem in ſublimiꝰ ele/
uetur. ⁊ feruentiꝰ in deũ inflammet. nota di
ligenter ꝙ tribꝫ de cauſis in mẽtis alienati/
onẽ deducimur. Aliquãdo ꝑ magnitudinẽ
admiratiõis. Aliquãdo ꝑ magnitudinẽ de/
uotionis. Aliquãdo ꝑ magnitudinẽ exulta
tionis Dico ꝙ fit aliquãdo ꝑ magnitudi
nem deuotiõis vt mẽs ſeipſam non capiat. ⁊
ſupra ſeipſam eleuata in alienationẽ trãſeat
quãdo tota igne celeſtis deſiderij ſuccendit
vt om̄e qd foris eſt vertat in amaritudineꝫ
⁊ faſtidiũ. ⁊ amoris intimi flãma vltra huma/
nũ modũ excreſcat. que animã ad cere ſimi
litudinẽ liquefactaꝫ in ſeipſa deficere faciat.
ad inſtar fumi aromatũ in ſuperna eleuat ⁊
ad ſummã patriã emittat. ⁊ tũc cũ prophe/
ta exclama ⁊ dic. Defecit caro mea ⁊ cor me/
um deꝰ cordis mei ⁊ pars mea deꝰ in eternũ
Itẽ aliquãdo fit ꝑ magnitudinẽ admira
tionis quãdo diuino lumine mens irradia
tur ⁊ ſumme pulcritudinis admiratiõe ſu/
ſpenſa tũc vehemẽti ꝯcutit ſtupore vt a ſuo
ſtatu funditꝰ excutiat. ⁊ in moduꝫ fulguris
choruſcãtis quanto ꝓfundiꝰ ꝑ deſpectu ſui
viſe pulcritudinis reſpecta in ima deijcit.
tanto ſublimiꝰ tantoqꝫ celeriꝰ ꝑ ſummoruꝫ
deſiderioꝝ ardorẽ releuata ⁊ ſuꝑ ſemetipſaꝫ
rapta in ſublimia eleuat. ⁊ tũc cogit clama/
re cum ſanctiſſima heſter. Vidi te dñe qua/
ſi angelũ dei ⁊ conturbatũ eſt cor meũ p̄ ti/
more glorie tue Valde em̄ mirabilis es do/
mine ⁊ facies tua plena eſt gratiarũ. Itẽ
aliquãdo p̄ multitudine exultationis quan
do intima illa interne ſuauitatis abũdantia
potata. imo plene inebriata quid ſit. quid fu
erit penitus obliuiſcat. ⁊ in ſuꝑmundanum
quendã affectuꝫ ſub quodã mire felicitatis
ſtatu rapta trãſformat. ⁊ tũc cogitur clama
re ⁊ dicere illud ꝓphete. Q̃ dilecta taberna/
cula tua dñe virtutũ. cõcupiſcit ⁊ deficit ani
ma mea ĩ atria dñi. Sic ergo famula dei de
bet exercere animũ ſuũ ex deuota ĩ deũ ora
tione ⁊ dicere ꝑ frequentẽ ordinis verſum.
ꝑ mundati ⁊ purificati cordis oculũ. ꝑ infa/
tigabilẽ deuotõis ſpiritũ. quatenꝰ efficiatur
idonea ad cõtemplanda diuina ⁊ deguſtan
dã diuine dulcedinis ſuauitatẽ. Nõ em̄ de/
cet animã inſignitã dei imagine. decorataꝫ
dei ſimilitudine. redemptã dei ſanguine. ca
pacẽ beatitudinis. volutare circa iſta tẽpo/
ralia. ſed aſcẽdere debet ſuꝑ cherubin ⁊ vola
re ſuꝑ pennas ventoꝝ. id eſt. ordines ange/
loꝝ ad ꝯtemplandã ipſam trinitateꝫ et chri
ſti humanitatẽ. ⁊ meditari gloriã ⁊ leticiam
ſupernoꝝ ciuiũ. ſcꝫ angeloꝝ ⁊ ſanctoꝝ omni
um. Sed q̇ ſunt hodie q̇ huiuſmodi medi
tatõnibꝫ vacẽt. qui ſint exploratores gaudij
celeſtis. qui corde ⁊ aĩmo cõuerſent in celis
Rari ſunt. Vñ bene poteſt dici de quibuſ/
dam religioſis illud verbũ qd beatꝰ Bern.
dicit. Quorũ ſtudiũ deberet eſſe deuotione
celos penetrare. mẽte circuire ſupernas mã
ſiones. ſalutare apoſtolos ⁊ choros ꝓpheta/
rum. martyrũqꝫ admirare triũphos. omni
bus his poſtpoſitis. turpi ſe mancipãt cor/
poris ſeruituti. ad obediendũ carni. ⁊ ad ſa
tiſfaciendũ gule ⁊ vẽtri.

De paſſionis chriſti memoria

Capitulũ. vj.

Voniã deuotiõis feruor ꝑ frequẽ/
q tem paſſionis xp̄i memoriã nutrit ⁊
cõſeruat in homĩe. Ideo eſt dicẽdũ
cõſequẽter vt ſemꝑ oculis cordis ſui xp̄m ĩ
cruce tanqꝫ morientẽ videat q̇ deuotiõem ĩ
ſe vult cõſeruare inextinguibilẽ. Propter h̄
dominꝰ dic in Exodo. Ignis in altari meo
ſemꝑ ardebit. quẽ nutriet ſacerdos ſubijci/
ens ligna ꝑ ſingulos dies Audi ſoror deuo
tiſſima. Altare dei eſt cor tuum. In hoc al/
tari debet ſꝑ ardere ignis feruide deuotõis
quẽ ſingul' diebꝫ debes nutrire ꝑ ligna crucꝭ

chriſti et memoriā paſſionis ipſius. Et hoc eſt qđ dicit Iſaias ꝓpheta. Haurietis aquas in gaudio de fontibꝫ ſaluatoris. Ac ſi diceret. Quicūqꝫ deſiderat aquas gratiaꝝ. aq̄s deuotionis. aq̄s lachrymaꝝ. iſte hauriat de fontibꝫ ſaluatoris. id eſt. de vulneribꝫ Ieſu xp̄i. Accede ergo tu pedibꝫ affectionū tuaꝝ ad Ieſum vulneratū. ad Ieſum ſpinis coronatū. ad Ieſum patibulo crucis affixum ⁊ cū beato Thoma apoſtolo nō ſolū intuere in manibꝫ eiꝰ fixuras clauoꝝ. non ſolum mitte manuꝫ tuā in latꝰ eius ſed totalit̄ per oſtiū lateris eiꝰ ingredere vſqꝫ ad cor ipſius Ieſu. ibiqꝫ ardētiſſimo amore crucifixi ī xp̄m transformata. clauis diuini amoris affixa. lācea ꝑcordialis dilectōis transfixa. intime cōpaſſionis trāſuerberata. nihil aliud queras nihil aliud deſideres. in nullo alio velis cōſolari q̄ȝ vt cū chriſto tu poſſis mori in cruce. Et tūc cū apoſtolo Paulo exclames dicens Chriſto cōfixꝰ ſum cruci. Viuo iā non ego. viuit vero in me xp̄s. Debes aūt ꝑ hūc modū paſſionem xp̄i in memoria habere vt cogites q̄m paſſio eiꝰ fuit ignominioſiſſima acerbiſſima. generaliſſima. ⁊ diuturniſſima Primū cōſidera deo digniſſima famula q̄ȝ ignominoſiſſima fuit mors Ieſu xp̄i ſponſi tui. Fuit em̄ crucifixus tanq̄ȝ fur et latro Nulli em̄ in veteri lege tali morte puniebātur niſi peſſimi ⁊ ſceleratiſſimi ⁊ fures ⁊ latrones. Adhuc attēde maiorē xp̄i ignomiām. Fuit em̄ in loco turpiſſimo ⁊ viliſſimo crucifixus. ſcꝫ in monte caluarie vbi multa oſſa ⁊ cadauera mortuoꝝ iacebāt. Ille ſiquidem locus erat morti damnatoꝝ deputatꝰ. ⁊ ibi decollabant̄ ⁊ ſuſpendebant̄ peſſimi homines. Adhuc vide xp̄i maiorē ignominiā. q̄a inter latrones tanq̄ȝ latro ſuſpendit̄. ⁊ ī medio tanq̄ȝ princeps latronū. Unde dic̄ Iſaias. Cū ſceleratis reputatꝰ eſt. Adhuc intuere ſponſi tui ignominiā. quia aeri deputatꝰ eſt. ⁊ inter celū ⁊ terrā ſuſpēſus ac ſi nō eſſet dignus mori in terra aut viuere. O digna īdignatio ⁊ iniuria. dn̄o orbis totꝰ negatꝰ eſt orbis. vilius in mūdo nihil eſtimatū eſt domino mūdi. Sic ergo mors filij dei fuit ignominioſiſſima ꝓpter genus mortis. quia ī patibulo ſuſpēſus. ꝓpter ſocios mortis. q̄a cū iniquis deputatꝰ ⁊ cōdemnatꝰ. ꝓpter locum mortis. quia in monte caluarie fetidiſſimo crucifixus. O bone ieſu. o benigne ſaluator. quia nō ſemel ſed multotiēs cōfunderis. Quanto quis pluribꝫ locis confundit̄. tanto ignominioſior efficit̄ mundo Ecce tu domine Ieſu in orto ligaris. in domo anne alapa cederis. in atrio Cayphe conſpueris. in hoſpitio herodis illuderis. in via crucem baiulans in golgatha crucifigeris Heu me ecce libertas captiuorū. gloria angelorū. vita hominū occidit̄. O iudei miſeri bene impleuiſtis qđ ꝓmiſiſtis. Dixiſtis enim. Morte turpiſſima cōdemnemꝰ eū. Beatus vero Bernardꝰ dicit. Exinaniuit ſemetipſuꝫ formam ſerui accipiēs vt ſubeſſet. Filiꝰ erat et factus eſt ſeruus. Et nō ſolū formam ſerui vt ſubeſſet accepit. ſed etiā mali ſerui vt vapularet. vt penā ſolueret cuꝫ culpam nō haberet. Et erat non ſolū ſeruus ſeruoruꝫ dei ſed ꝓpter tria ſeruus ſeruorū dyaboli factus ſeruiens infima peccata peccatoꝝ expurgādo. Nec hoc ſuffecit ſed mortem omni morte confuſibiliorē elegit. Humiliauit enim ſemetip̄m factꝰ obediens vſqꝫ ad mortē. mortem aūt crucis. que ignominioſior eſt. vt dicit gloſa. Secūdo cōſidera ⁊ attende virgo deo deuota. paſſio xp̄i q̄ȝ acerbiſſima fuit. Crux enim illa benedicta membra extenſa cōtrahi in dolore mortis nō ꝑmiſit. quod tamen ſolet eſſe quoddā leuamen ⁊ ſolatiuꝫ cordis anxiati. nec habuit illud caput reuerendū diuinū vbi ad dimiſſionē anime ſe īclinaret. Attende adhuc melius q̄ȝ acerba mors xp̄i fuerit. Quanto quis tenerior. tanto patitur grauiꝰ. Nunq̄ȝ autē fuit corpꝰ ita tenerū ad ſuſtinendū paſſiones ſicut corpꝰ ſaluatoris. Corpus em̄ mulieris tenerius eſt q̄ȝ viri corpus. Caro autē chriſti tota ꝟginea fuit ⁊ de ſpirituſancto cōcepta ⁊ de ꝟgine nata. Igit̄ paſſio chriſti fuit omnium paſſionū acerbior. quia omniū virginū tenerior. Si em̄ ad ſolā mortis recordatōem Chriſtꝰ in ſancta anima ſua p̄ teneritudine carnis tantū afflictꝰ eſt vt ſudor corporis fieret ſicut ſudor ſanguinis decurrentis ī terram. quanto ſuperadditꝰ eſt ei dolor. quanta cum afflicta eſt pena in deguſtatione acerbiſſime mortis ⁊ paſſionis. Ideo dicit beatus Bernardꝰ. Anguſtias corpis tui domine Ieſu chriſte. certiſſime indicabat ſudor ille ſanguineꝰ qui orationis tp̄e de tua ſanctiſſima carne decurrebat in terram. Quid feciſti dulciſſime puer vt ita tractareris. Quid cōmiſiſti o amantiſſime iuuenis. vt ita iudicareris. Ecce ego ſum cauſa tui do-

loris.ego plaga tue occiſionis.Adhuc vide
diligentꝰ q̄ amara chriſti mors fuerit.Quā/
to quis innocentior.tanto pena ad tolleran
dum grauior.Si enim chriſtꝰ ꝓpter ſua pec
cata ſuſtinuiſſet.aliquantulū ei eſſet tolera/
bilior.ſed ipē peccatū non fecit.nec inuētus
eſt dolus in ore eius.Et hocipm̄ teſtat̄ py/
latus dicens.Ego nullā cauſam mortis in
uenio in eo.Ipe em̄ eſt candor lucis eterne
⁊ ſpeculū ſine macula dei maieſtatis ⁊ boni/
tatis.imago illius ſicut dicit̄ Sapiētie.vij.
Conſidera adhuc plenꝰ q̄ penalis fuerit
mors ſponſi tui Jeſu chriſti.Quanto gene
ralior tanto pena acerbior.Chriſtꝰ aūt ſpō
ſus tuus paſſus eſt in om̄i parte corpis ſui
ſic ꝙ nullū ita paruū membrū in eo eſſet q̇n
penam haberet.nullꝰ ita modicus locꝰ q̇n
repletus eſſet amaritudine. A planta enim
pedis vſq; ad verticē non fuit in eo ſanitas
Unde ꝑ nimia doloris vehementia clama
uit dicens.O vos om̄es qui tranſitis ꝑ vi/
am attendite ⁊ videte dolorē meum. Reue/
ra dn̄e Jeſu chriſte nunq̄ fuit dolor ſimilis
dolori tuo.Tanta em̄ fuit doloris tui effu/
ſio vt totum corpꝰ tuum ſanguine aſperge/
retur.O bone Jeſu o dulciſſime domine. n̄
gutta ſed vnda ſanguinis ita largiter ꝑ q̇n
q̄ partes corpis tui emanauit de manibus
⁊ pedibꝫ tuis in crucifixione. in capitis co/
ronatione.de toto corpe in flagellatione.de
ipō corde in lateris apertione mirum vide
tur ſi quid ſanguinis remanſit in te. Dic q̄/
ſo dilecte mi domine.dic cū vnica ſanguinis
tui gutta.potuiſſet ſufficere ad totius mun
di redemptiōem.cur tm̄ ſanguinē de corpo
re tuo effundi permiſiſti. Scio dn̄e et vere
ſcio quia nō propter aliud feciſti niſi vt oñ/
deres quāto affectu diligeres me.Quid igi
tur retribuā domino ꝓ omnibꝫ que retribu
it mihi.Certe domine q̄diu vixero memor
ero laborū tuorū quos ſuſtinuiſti in predi/
cando.fatigationū in diſcurrēdo. vigiliarū
in oratione.lachrimarū in compaſſione.do
lorum.cōuiciorū.ſputoꝝ.colaphorum.ſub/
ſannationū.clauorū.vulnerū. alioquin req̇
retur a me ſanguis qui effuſus eſt ſuper ter
ram. Quis igit̄ dabit capiti meo aquam.et
oculis meis fontē lachrymarū vt poſſim fle
re die ac nocte mortē domini mei Jeſu chri
ſti.quā nō pro ſuis ſed ꝓ meis peccatis ſuſti
nuit.Uulneratus eſt em̄ propter iniquita/
tes noſtras.attritus eſt ꝓpter ſcelera noſtra

ſicut dicit Iſaias ꝓpheta. Ulterius cōſi/
dera ⁊ attende diligēter quia mors ⁊ paſſio
chriſti fuit diutina. A prima em̄ die natiui/
tatis ſue vſq; ad vltimū diem mortis ſue ſp
fuit in paſſionibꝫ ⁊ doloribus.ſicut ipē teſta
tur per ꝓphetam dicens. Pauꝑ ſum ego ⁊ i
laboribus a iuuentute mea . Et alibi dicit.
Fui flagellatus tota die.id eſt.toto tempo/
re vite mee. Adhuc aliter conſidera q̄ mo/
roſa fuit paſſio chriſti vt pena eius magꝭ du
raret.vt dolor nō cito finiretur . vt mors ꝓ/
traheretur.⁊ ſic diutius cruciaret̄ ⁊ fortiꝰ ve
xaretur. Ex his omnibꝫ que dixi colligere
potes o virgo chriſti o famula dī q̄ probro
ſa.q̄ doloroſa. q̄ vilis.q̄ moroſa fuit mors
⁊ paſſio dulciſſimi ſpōſi tui Jeſu chriſti. Et
hec omnia ſuſtinuit vt ad amorē ſuū te accē
deret.vt ꝓ omnibꝫ his toto corde.tota ani/
ma.tota mente ipm̄ diligeres.Quid em̄ be
niuolentiꝰ q̄ ꝙ dominꝰ propter ſerui ſalutē
accipiat ſerui formam . Quid magis infor/
mat hominē in ſalutem q̄ exemplū tollerā/
di mortē propter iuſticiā ⁊ obedientiam di
uinam.Quid vero magis incitat hominē
ad diligendū deū q̄ tanta benignitas . ꝙ ꝓ
nob̄ dei filius altiſſimus abſq; meritis.imo
cum multis noſtris demeritis poſuit aīam
ſuā.Hoc tante benignitatis eſt vt nihil cle
mentius.nihil benignius.nihil amicabilius
cogitari poteſt.Hec benignitas tanto ma/
gis oſtendit̄ maior quanto ꝓ nobis grauio
ra ⁊ abiectiora ſuſtinuit vel pati voluit. De
us enim q̇ proprio filio ſuo non pepercit.ſ;
pro nobis omnibꝫ tradidit illū. quomodo
nō cū illo om̄ia nobis donauit. Ex quo in/
uitamur ad ipm̄ amandū ⁊ amatum imitā
dum.Ue ergo illis qui tante benignitatis
beneficijs ſunt ingrati.in quorū animabus
nullū mors chriſti habet effectum . Unde i
quit Bernardꝰ.Uide caput chriſti inclina/
tum ad te oſculandū.manus ꝑfoſſas ad lar
giendū.latus apertū ad diligendū.totiꝰ cor
poris extenſionem ad ſe totū impendendū.
Ue iterū illis qui ſuis peccatis rurſum chri
ſtum in ſemetipis crucifigētes ſuꝑ dolorem
vulnerū ipſiꝰ.dolorē adijciunt. Sed ve ter
tio illis quorū corda ad planctum emolliri
non poſſunt.neq; ad beniuolentiā ꝓuoca/
ri.et ad boni operis virtutē inflammare nō
valet tanti effuſio ſanguinis.effuſio tanti ꝑ/
cij.tam ingens magnitudo. Certe iſti tales
inimici crucis chriſti plus chriſtū dei filius

hodie ad dexterā dei patris in celis ſeden/
tem crucifigūt ꝙ olim fecerunt in cruciſ pa/
tibulo pendentē. Ad tales et de talibus do
minus cōquerendo per beatuʒ Bernardū
loquitur dicens. O homo vide quid pati/
or pro te. ſi eſt dolor ſicut quo crucior. ad te
clamo qui ꝓ te morior. vide penas quibus
afficior. vide clauos quibus cōfodior. ⁊ cuʒ
ſit tantus dolor interior ⁊ exterior. planctuſ
eſt grauior cum te ſic ingratū experior. Ca/
ue tibi mater caue ne tanto ingrata ſis bene
ficio. ne tanto ꝓ te dato indeuota ſis precio
ſed pone iſtū crucifixum ſicut ſignaculuʒ ſu
per cor tuum. vt ſicut ſigilluʒ in cera molli.
ſic Jeſum ſpōſum tuū imprimas cordi tuo
⁊ dicas cum propheta. Factum eſt cor me/
um tanꝙ cera liqueſcenſ. Pone eū etiam vt
ſignaculuʒ ſuper brachiū tuum vt videlicet
nunꝙ deſinas operari. nunꝙ fatigeris la/
borare ꝓ nomine domini Jeſu. ſed cuʒ ope
rata omnia fueris. tunc primū incipe quaſi
nihil feceris. Si autē aliquando aliquid
triſte aliquid graue. aliquid tedij. aliqd ama
ritudinis acciderit. vel certe ſi forte aliquod
bonum diſſipuerit. ſtatim recurras ad cru/
cifixum Jhm pendentē in cruce. Ibi intue
re coronam ſpineā. clauos ferreoſ. lanceā la
teris. Ibi cōtemplare vulnera chriſti pedū
⁊ vulnera manuū. vulnera capitis. vulnus
lateris. vulnera totiꝰ corporis. Recolēs qa
qui ſic pro te paſſus fuit. qui pro te tanta ſu
ſtinuit quantū te amauerit. Crede mihi qa
ſtatim tali intuitu omne triſte letum. omne
graue leue. omne tedioſum amabile. omne
aſperū dulce ⁊ ſuaue reperies. ſic vt ⁊ tu inci
pias exclamare cū beato Job ⁊ dicere. Que
prius noluit tangere anima mea nunc ꝓpter
anguſtias paſſionis chriſti cibi mei ſunt. ꝙ
dulcia ⁊ delectabilia facta ſunt mihi. Unde
legitꝛ ꝙ cum quidā cōuerſus fuiſſet ad reli/
gionem. intm̄ factꝰ eſt impatiēs ꝓpter aſperi
tatem ciborū ⁊ ceterarū diſciplinarū religi/
onis. ⁊ cum ex nimia impatiētia anguſtiatꝰ
fuiſſet procidit ante imaginē crucifixi. et ibi
replicare cepit cū multis lachrymis intole/
rabiles anguſtias ⁊ labores ordinis. inſipi
ditatem ciboꝝ panis ⁊ potus. ⁊ ſtatim ex la
tere imaginis cepit ſanguis emanare. ⁊ cuʒ
ille fortiter flens ſuas anguſtias replicaret.
reſpondēs imago chriſti dixit. Quandocū/
ꝙ ſentiret aliquā aſperitatē in cibo vel ī po
tu vt intingeret in ſalſamēto ſanguinis xpi.

De perfecta dei charitate.
Capitulū. vij.

Uperius te famulā dei prout deus
inſpirauit docui qualiter animū tu
um exercere debeas. vt quaſi grada
tim aſcendere poſſis ⁊ de virtute in virtutē
ꝓficere. Nunc ſeptimo loco reſtat dicēdum
de forma virtutū ſcilicet charitate que ſola
ducit hominē ad perfectionē. Ad mortificā
dum em̄ vicia. ad ꝓficiendū in gratia. ad cō
ſequendū omniū virtutū perfectionē ſum/
mam. nihil poteſt dici meliuſ. nihil excogita
ri vtilius charitate poteſt. Propterea dicit
Proſper in libro de vita cōtemplatiua. Ca
ritas eſt vita virtutū. mors viciorū. et ſicut
fluit cera a facie ignis. ſic pereūt vicia a facie
charitatis. Tante ſiquidē virtutis eſt cha/
ritas ꝙ ipſa claudit infernū. ſola aperit celuʒ
ſola deo amabilē reddit. Tante virtutis ca
ritas eſt ꝙ ipſa ſola inter virtutes virtus no
minata eſt. quā q̄ hʒ diueſ eſt ⁊ locuples ⁊ be
atus. quā qui non habet. pauper ⁊ mendicꝰ
eſt ⁊ miſer. Unde ſuper illo verbo ad Cho/
rinthios. Si charitatē non habuero. dicit
gloſa. Attende quanta ſit caritas. que ſi de
ſit. fruſtra habentꝛ cetera. ſi aūt aſſit habētur
om̄ia. quā qui habere ceperit ſpiritūſanctū
habebit. Et beatꝰ Auguſtinꝰ dicit. Si virtꝰ
nos ad beatā vitā ducit. nihil eſſe omnino
virtutē affirmauerim niſi tm̄ ſummū amo/
rem dei. Cū igitꝛ charitas virtus tanta ſit ꝑ
cunctis virtutibꝫ charitati eſt inſiſtendum.
⁊ non cuilibet charitati ſed ei ſolū qua deuſ
diligitur ſuꝑ om̄ia ⁊ proximꝰ poſt deū. Qua
liter aūt creatorē tuū diligere debeas ipſe tu
us ſpōſus docet in euāgelio dicēs. Diliges
dn̄m deū tuū ex to. cor. tuo. ⁊ ex to. ani. tua. ⁊
ex to. mē. tu. Intēde diligētꝛ famula ieſu xpi
dulciſſima quā dilectōʒ dilectꝰ tuꝰ ihs reqͥ/
rat a te. Uult certe amātiſſimꝰ tuꝰ vt amori
ſuo des cor tuū. totā aiāʒ tuā. totā mētē tuā
ſic vt ī toto corde tuo. tota aīa tua ī tota mē
te tua nullꝰ oīno cū eo aliquā ꝑtē poſſideat.
Quid ḡ facies vt certe dn̄m deū tuū ex toto
corde diligas. Quō ex toto corde. Audi be/
atū Johem chryſ. dicētē. Ex toto corde dili
gere deū eſt vt ad nulliꝰ rei dilectōʒ magiſ ſit
inclinatū cor tuū ꝙ dei vt nō delecteriſ ī ſpē
mūdi ampliꝰ ꝙ in deo. nō ī honoribꝫ aut pa
rētibꝫ. Si autē ī aliq̄ iſtoꝝ ſit animꝰ et amor
cordis tui iā nō ex toto corde deum diligis
Unde Auguſtinꝰ dicit. Minus te amat q̄

tecum aliq̄d am̄at. Si aūt aliquid amas ex
cuius dilectione in amore dei nō proficiſ. iaꝫ
non ex toto corde deū diligis. Et ſi quid di
ligis ꝑ cuius amore ea que xp̄o teneris ne/
gligis iam nō ex toto corde diligis. Dilige
itaq̄ȝ dominū deuꝫ tuum ex toto corde tuo.
non ſolū ex toto corde. verū etiā ex tota ani
ma diligendꝰ eſt dominꝰ Jeſus chriſtꝰ Quo
modo ex tota aīa. Audi beatū Auguſtinū
docentē te. Ex tota anima inquit dominuꝫ
diligere. eſt ip̄m diligere ex tota voluntate ſi
ne contrarietate Certe tūc ex tota anima de
um diligis quādo nō quod tu viſ. nō quod
mundꝰ conſulit. nō quod caro ſuggerit. ſed
quod dominū deū tuū ſcis velle ſine cōtra/
dictione libenter facis. Certe tūc deū ex to/
ta anima diligis. quādo pro amore ih̄u xp̄i
animā tuam ſi neceſſe fuerit morti libenter
exponis. Si autē in aliquo iſtorum negli/
gens fueris. iam nō ex tota aīa deū tuū di
ligis. Dilige ergo dominū deuꝫ tuū ex tota
anima tua. ⁊ conforma voluntatē tuam vo/
luntati diuine in omnibꝫ. Et non ſolū ex to
ta anima ſed etiā ex tota mente. Audi iteruꝫ
beatū Auguſtinū te docentē Ex tota inquit
mente diligere deū. eſt diligere eū ex oī me/
moria ſine obliuione Amen.

De finali perſeuerantia
Capitulū. viij.

p Oſtq̄ȝ omniū virtutū adeptus ē q̄s
principiū. nec tamē in conſpectu dī
apparet glorioſus. niſi virtutuꝫ con/
ſummatrix aſſit ꝑſeuerātia. Quia nullꝰ om/
nino mortalis quātumcūq̄ȝ perfectꝰ. eſt lau
dandus ī vita ſua niſi prius hoc totū quod
inchoauit. bono ⁊ felice fine concludat Un
de beatus Bernardꝰ dicit. Tolle perſeuerā
tiam nec obſequiū nec beneficiū nec gratiā
nec laudē fortitudo ꝑſtabit. Parū enim va/
let hominē fuiſſe religioſum. ſiue fuiſſe hu/
milem ⁊ patientē. fuiſſe deuotū ⁊ continen/
tem. deū dilexiſſe ⁊ celicas virtutes habuiſ/
ſe niſi adeſſet perſeuerātia. Cū enim omnes
ꝟtutes currāt. ſola perſeuerātia accipit bra/
uium. Quia nō ille qui incipit ſed qui perſe
uerauerit ſalꝰ erit. Unde Johānes chry/
ſoſtomꝰ dicit. Que vtilitas ſeminū florenti/
um ⁊ poſtea tabeſcentiū. quaſi diceret. peni/
tus nulla. Si igiť chriſti dilectiſſima aliq̄s
bonorū operū habes virtutes. imo q̄ꝛ mul
tas habes in his perſeuera. in his profice. ī
his vſq̄ȝ ad mortē viriliter chriſti age milici

am. vt cū extrema dies finiſq̄ȝ vite aduene/
rit. ꝑ ſtipendio ⁊ mercede laboris detur tibi
corona glorie ⁊ honoris. Unde ieſus chri/
ſtus vnice tibi dilectus alloquiť te in Apo/
calipſi dicens. Eſto fidelis vſq̄ȝ ad mortem
⁊ dabo tibi coronā vite. Hec corona nihil
aliud eſt q̄ȝ premiū vite eterne. ad quaꝫ adi/
piſcendā inflāmare te debet deſideriū om̄i/
um chriſtianoꝝ. Eſt em̄ tā magna vt nullus
om̄ino eā eſtimare poſſit. ſicut dicit beatus
Gregoriꝰ tā multa vt nullꝰ eam dinumera
re queat. Eſt deniq̄ȝ tam longa ⁊ durabilis
vt nunq̄ȝ terminari poſſit ⁊ finiri. Ad hanc
mercedē ad hanc coronā inuitat te dilectus
ſpōſus tuus dilectiſſimꝰ Jeſus chriſtꝰ ī Cā
ticis canticoꝝ dicēs. Ueni de lybano ſpon
ſa mea. veni de lybano coronaberis. Sur/
ge ergo amica dei ſponſa Jh̄u chriſti. colū/
ba ſponſi eterni veni ⁊ propera ad nuptias
filij dei. quia tota celeſtis curia expectat te.
quia om̄ia parata ſunt. Eſt enim paratꝰ ſpe
cioſus ſeruꝰ tuus vt tibi ſeruiat ⁊ nobilis ci
bus precioſus ⁊ delectabilis vt te reficiat ſo
cietas dulcis ⁊ preamicabilis vt tibi ꝯgau/
deat. Surge ergo ⁊ propera feſtinanter ad
nuptias. quia ibi eſt paratꝰ ſeruus ſpecioſus
vt tibi ſeruiat Jſte ſeruus nō eſt alter niſi ce
tus angelicus. Jmo ip̄e eternus dei filiꝰ qui
de ſeipſo teſtatur dicens in euāgelio Amen
dico vobis. quia p̄cinget ſe ⁊ faciet illos diſ/
cumbere ⁊c̄. O q̄ȝ magna gloria tūc erit pau
peribus abiectis quādo miniſtrū habebūt
filiū dei ⁊ ſummi regis ⁊ totū conuentuꝫ ex/
ercitus regni celeſtis. Eſt etiaꝫ ibi paratus
cibꝰ precioſus ⁊ delectabilis vt reficiat. Jp̄e
enim dei filiꝰ menſam ꝓprijs manibꝰ poſuit
ſicut ipſe de ſe in euangelio teſtatur dicens.
Ego diſpono vobꝫ ſicut diſpoſuit mihi pa/
ter meus regnū. vt edatis ⁊ bibatis ſuꝑ mē/
ſam meā in regno meo. O q̄ȝ ſuauis ⁊ deli/
cioſus eſt cibꝰ ille quem p̄parauit ī dulcedi/
ne ſua pauperi deꝰ. O q̄ȝ beatus eſt ille qui
in regno celoꝝ panē manducabit illū qui in
clybano virginalis vteri coctus eſt igne ſā/
cti ſpiritꝰ. Si quis mādacauerit ex hoc pa/
ne viuet in eternū. Tali cibo tali pane cibat
⁊ reficit ſuos electos rex celeſtis in mēſa ſua
ſicut in libro Sapīe diciť. Angeloruꝫ eſca
nutriuiſti populū tuū. ⁊ paratū panē ꝺ celo
p̄ſtitiſti ei ſine labore om̄e delectamētū ī ſe
habentē ⁊ oīs ſaporꝫ ſuauitatē ⁊ deſeruiens
vniuſcuiuſq̄ȝ volūtati. Ecce talis ē refectio

diuine menſe. Et nihilominꝰ parata eſt ibi ſocietas dulcis ⁊ pamabilis vt tibi cōgau/deat. Illic em̄ erit Jeſus cū patre ⁊ ſpūſancto. Illic maria cū florigero exercitu ꝟginū. Illic apl'i. martyres. cōfeſſores. ⁊ omniū electorū celeſtis exercitꝰ. Miſerabilis prorſus q̄ tā nobiliſſime ſocietati nō fuerit ſociatus Valde mortuū habet deſideriū qui huic ſocietati iūgi nō deſiderat. Sed tu o pclariſſima dei famula ſcio te quidē deſiderare xp̄m ad hoc te niti totꝫ viribꝫ quomō regꝫ eterni poſſis iūgi cōſortijs ⁊ amplexibꝫ. ⁊ nūc excita cor tuū ⁊ animā tuā ⁊ erige totū cor tuuz ⁊ cogita quantū potes. Si em̄ ſingula bo/na delectabilia ſunt. cogita mēte q̄ bonū ſit illud delectabile. qđ ꝯtinet iocunditatē omniū bonoꝝ. Si bona eſt vita creata q̄ bo/na eſt vita creatrix. Si iocūda eſt ſalꝰ facta q̄ iocūda eſt ſalꝰ que fecit omnē ſalutē. Qui hoc bene fruet᷑. q̄d erit illi ⁊ quid nō erit. certe quicq̄d vellet hoc erit ibi. q̄cquid nollet hoc nō erit. Ibi quippe erūt bona corporis ⁊ aīme. qualia nec oculꝰ vidit nec auris audi/uit nec cor hoīs intellexit. Cur ergo famu/la dei p multa vagaris querēdo bona aīme tue ⁊ corpis tui. Ama vnū bonū in quo ſūt oīa ⁊ ſufficit. deſidera ſimplex bonū quod eſt oīe bonū ⁊ ſatis eſt. Ibi eſt quod amas mater mea. qđ deſideras ꝟgo beata. Ibi eſt quicq̄d amas q̄cquid deſideras. Si te delectat pulcritudo. fulgebūt iuſti ſicut ſol. Si delectat lōga ⁊ ſalubris vita. ibi eſt ſana eternitas. q2 iuſti in ppetuū viuūt. ⁊ ſalꝰ iuſtorū eterna. Si te delectat ſatietas. ſatiabimur cū apparuerit gloria dei. Si ebrietas. inebriabimur ab vbertate domꝰ tue. Si te dele/ctat dulcis melodia. ibi angelorū chori concinūt all'a laudātes. Si te delectat amicicia ibi ſancti diligūt deū plus q̄ ſeipſos ⁊ deꝰ diligit ſuos plꝰ q̄ ſe ipi. Si ꝯcordia delectaris oībꝫ illis erit vna volūtas. quia nulla erit ibi niſi dei volūtas. Si te delectat honor ⁊ diuitie. deꝰ ancillas ſuas ⁊ ſuos ſuos bonos ⁊ fideles ſup multa ꝯſtituit imo filij ⁊ filie di vocabunt᷑. ⁊ erūt ibi ipi hereditas dei. Illi q̄dē heredes dei. coheredes aūt xp̄i. Quale aūt vel q̄tū gaudiū vbi tale actuatū ē bonū. Certe dn̄e ihū nec oculꝰ vidit nec aurꝫ audiuit nec i cor hoīs aſcēdit in hac vita q̄tum amabūt te btī ⁊ de te gaudebūt i illa btā vi/ta. Quātū cunq3 quiſq3 deū amat. tm̄ ibi de deo gaudebit. Ergo h multū ama vt m'tuz gaudeas. Creſcat in te amor dei vt ibi plene poſſideas gaudiū dei. Meditet᷑ inde mens tua. loquat᷑ inde lingua tua. Amet illud cor tuū. ſmocinet᷑ os tuū. Eſuriat illđ aīma tua ſitiat illud caro tua. deſideret tota ſuba tua donec intres in gaudiū dei tui. donec veni/as ad amplexus dilecti tui. donec introdu/cat te in thalamū dilecti ſpōſi tui. Qui cum deo patre ⁊ ſpūſancto viuit ⁊ regnat deus. p oīa ſecula ſeculoꝝ. Amen.

Explicit Bonauētura ad ſorores ſuas moniales ſancte Clare.

Laus beate uirginis

marie dictata a ſancto Bonauētura ſm litteras ſalutatiōis angelice. ſcꝫ Aue Maria clauſulatim. in qua multꝫ ſacre ſcripture lo/cis oſtendit᷑ figurata.

Aue celeſte liliū. aue roſa ſpecioſa.
Aue mr̄ humiliū ſupis imperioſa
Deitatꝫ tricliniū hac i valle lacrimaꝝ
Da robur fer auxiliū. o excuſatrix culpaꝝ.
Virgo pia ſine pare. gabriele nūciante
Que meruiſti portare xp̄3 flatu ſacro flāte
Virgo ptu pꝰ ⁊ aū. refugiū ſingulare
Hac in vita vacillāte tuos ſuos ꝯſolare
Ecce ſtupet hūanitas q2 ſis ꝟgo puerpera
Scire neq̄t fragilitas. tāte ꝟtutꝫ opa
Fides trāſcēdēs ethera ꝯfitet᷑ ⁊ ꝟitas
Ex te mr̄ chriſtifera carnē ſūpſit diuitas
Mat̄ natū p̄rem nata ſtella ſolē genuiſti.
Increatū res creata fontē riuus emiſiſti
Vas figuli pepiſti ꝟgo manēs illibata.
Per te nob mr̄ xp̄i eſt pdita vita data
Almiſſima ſūt viſcera q̄ dn̄i ſūt ꝯclaue.
Sāctiſſima ſunt vbera q̄ ſuxit ⁊ lac ſuaue
Quo lactat᷑. mr̄ aue q̄ regnas ſup ſydera
Perpetue mortꝫ a ve nos ⁊ a malo libera.
Roſa decēs roſa mūda roſa recēs ſine ſpina
Roſa florēs ⁊ fecūda roſa grā diuia
Facta celoꝝ regina. nō eſt nec erit ſecūda.
Tibi rei medicina nr̄is ceptꝫ obſecūda
In ſcripturꝫ figurata multꝫ locꝫ oñderis
Enigmatibꝫ mōſtrata ſacris vt ptꝫ lr̄is
Teſtamētoꝝ veterꝫ ⁊ noui iure plata
Mulieribꝫ ceterꝫ ſup oēs eleuata
Añ mūdi originē te dn̄s ordinauit
Dū celi latitudinē ſapient᷑ fabricauit
Ex tūc ſctā mēte cauit p te mr̄em ⁊ ꝟginē
Prothoplaſti q̄ peccauit expiare voraginē.
Gaude ꝟgo mr̄ gaude p te mūdꝰ reſtaurat᷑.

Cū ciuib9 celi plaude. ꝙ honoꝛ tibi dat.
Dec9 decēter ſoluat. tibi mai9 oī laude
Quia ꝑ te liberat oīs hō ficta fraude
Figurata fuit ꝑ fontē ꝙ aſcēdebat ď terra. vt habet Gen̄. ij. c.
Rigās mūdū nouo roꝛe noue pliſ nouitate
Noua facſ nouo more cūctā mira claritate
Ex diuia bonitate fons aſcēdēs ī honoꝛe
Rigās terrā caritate. dei creſcēs ī amoꝛe
Figurata fuit ꝑ lignū vite plātatū in medio ꝑadiſi. Gen̄. ij. c.
Arboꝛ ꝛ lignū vitale ī ꝑadiſi medio
Plātaris ſpūale cui9 fruct9 fruitio
Replet oīa gaudio. nūqȝ fuit nec eſt tale
Nec erit ꝓculdubio lignū ita cōmodale
Figurata fuit ꝑ ꝑadiſum rigatū a fluuio voluptatſ. Gen̄. ij. c.
Caſta ꝟgo te fluui9 voluptatis irrigauit.
Paradiſi dū fili9 dei corp9 habitauit
Tuū. terra tūc donauit nr̄a fructū vberi9.
Et naturā refoꝛmauit nr̄am de9 in meli9
In ꝑadiſo poſuit de9 hoiem filiū
Suū. cuſtodē poſuit tuū coꝛp9 egregiū
Per gabrielē nūciū dū viſitare voluit
Redēptoꝛē eximiū nob̄ eū exhibuit.
Figurata fuit ꝑ archā noe ꝑ quā fuit genus humanū tempe diluuij conſeruatuȝ Gen̄. vj. ꝛ. vij. c.
Archā noe fabricauit ſȝ de lignis leuigatſ.
Fabricatā ſubintrauit cū vxoꝛe ꝛ cū natſ
De ꝑentib9 beatſ ſibi mr̄em te foꝛmauit
Dn̄s ꝛ a pctis te ſubintrās ꝯſeruauit
Figurata fuit ꝑ arcū quē dn̄s dedit noe Gen̄. ix. c.
Pactū ſuū antiq̄t9 de9 ꝓmiſit prib9
Arcū ſuū diuinit9 oſ̄tendū in nubib9
Qui federſ eſt oīb9 ſignū ꝓmiſſum celitus
A deo pax hoib9 dat in eo penit9
Laboꝛ ꝛ timoꝛ fugiūt arcu mōſtrato federſ
Spes ꝛ gaudiū veniūt pctōrib9 miſeris
Qui de reatu ſcelerſ flētes arcū ꝯſpiciūt
Per ꝓmiſſum de ſuꝑis ſe ꝯſolatos ſentiūt
Eſt in arcu cerule9 coloꝛ ꝙ ꝟginitatis
Typū gerit ꝛ rube9 etiā ꝙ charitatis
Foꝛmā notat. puritatſ tue demōſtrat aq̄9
Notā. ꝛ hūilitatſ quā elegit in te de9
Nubib9 celi cernerſ arc9 q̄ nos illuminas
Refulgēs moꝝ miſerſ exēpla cūctſ ſemīas
Hereſes oēs termias ꝛ hereticos ꝯterſ
In xp̄o qn̄ geminas naturas ſil' ꝯgeris
Arcus inſuꝑabil' arc9 potēs arc9 foꝛtis
Arc9 dulcis amabil' arc9 patēs celi poꝛtis
Poſt pn̄tis metā moꝛtſ nob̄ ineuitabilis
Fac ꝯſoꝛtes tue ſoꝛtſ nos ꝟgo venerabil'
Figurata fuit ꝑ ſcalam quā iacob ī ſomnis vidit. Gen̄. xxviij. c.
Doꝛmiēs iacob ſomnio ſcalā vidit ꝯtingētē
Celū cui9 ꝯfinio deū vidit innitentē
Angeloꝝ deſcēdētē cetū vidit. ꝓmiſſio
Terre ſancte ꝑ potentē dat ꝛ bn̄dictio
O maria figurarſ ſcala ſȝ ſcalā ſuꝑas
Ab angelo ſalutarſ deū hoiem generas
Sup ꝟtutes ſuꝑas ꝑ angelos collocaris
Gen9 hūanū liberas ꝙ lōge pl9 bearis
Figurata fuit ꝑ rubū ꝙ ardebat nec cōburebat. Exo. iij. c.
Mater tua ꝟginitas rubo mōtſ oſ̄dit
Oreb. cui9 viriditas ꝑ ardoꝛē nō vrit
Sic nec tua coꝛrūpit ꝟginal' integritas
Dū vētre tuo iūgit humanitati deitas
Figurata fuit ꝑ vas in ꝙ ſeruatum fuit māna. Exo. xvj. c.
In vaſe māna poſitū vt ſeruet legit
Iſraelitis traditū neqȝ vas māna frāgit
In te xp̄s ꝯcipit ꝟgo ꝑ ſcm̄ ſpm̄
Neqȝ tue minuit ꝟginitatſ meritū
Nob̄ māna mirificū ꝑuaſti mirabilit
Māna terminās tipicū figuratū ꝟacit
In ſe miſericoꝛdit ꝑ illō māna celicū
Qō dabat cōiter iſrael in viaticū
Vetuſtū māna nouitas tue gr̄e terminat
Figurarū antiq̄tas fugit ꝛ lux illuminat.
Noua q̄ſ lex diſcriīat noua ceſſat obſcuritaſ
Purgat mōat ꝛ elimiat ātiq̄ noua claritaſ
Sūm9 artifex oīm te ꝓuidit vas nobile
Vas dignū vaſ egregiū vaſ gr̄ū vas laudabile
Vaſ cūctſ venerabile famul' vt eduliū
Mīſtres delectabile panēqȝ celi ciuiū
Tu miſtras hoib9 veꝝ panē angeloꝝ
Tuis natū viſcerib9 ꝓ ſalute pctōꝝ
Hic ē panis viatoꝝ ꝙ nō eſt dād9 canib9
Qui eſt ſal9 miſeꝛoꝝ ꝑſtās oīb9 panib9
Ecce paniſ dulciſſim9 ecce panis āplectēd9
Ecce panis pīguiſſim9 ecce panis diligēd9
Ecce panis recolēd9 ecce panis ꝑoptim9
Cib9 cūctſ ꝓferēd9 ꝛ ꝑ cūctſ grīſſim9
Cib9 iſte nos reficit recreat ꝛ regenerat
Et ſibi mentē allicit dirigit ꝛ ꝯfederat
Oē bonū exaggerat ꝛ oē malū abijcit
Vincit regnat ꝛ iꝑat auget alit ꝛ ꝑficit
Viu9 panis ꝛ vital' via ꝟitas ꝛ vita
Eſt h̄ panis imoꝛtal' ꝛ bonitas infinita
Quo refulgȝ ꝑmonita noua ſpōſa ſpiritaľ
Sinagoga deſinita perit ꝛ vmbra legalis

Mãna ceſſat ꝛ celit⁹ nob panis ꝑponit
Panis ver⁹ viuific⁹ nob de celo mittit
Chriſtianis ꝯcedit ſolis panis h myſtic⁹.
Quib⁹ cõmuni⁹ tradit ver⁹ panis angelic⁹
Figurata fuit p ꝟgã aarõ q̃ habuit fru/
ctũ ꝑter op⁹ nature. Nũe.xvij.
Beat⁹ tabernaculo moyſes ꝟgã poſuit
Aaron ſ3 ꝓ titulo ſacerdotis que frõduit
Floruit fructũ habuit. euidẽti miraculo
Sacerdotis obtinuit ius aaron in ꝓlo
Ecce valde mirabil' res ꝛ mirãda nouitas
Floret ſiccitas ſteril'. gignit ſicca ſterilitas
Parturit ꝟge ſiccitas fructũ ꝓfert. ꝛ fertil'
Efficit ſterilitas. nõ fuit alĩ ſimilis
Notat ꝟga florigera. q̃ nature nõ ope
Efficit fructifera. ſ3 puro dei munere
Q̃ debebas ꝯcipe. ꝟgo noua puerpera
Nouũ fructũ ꝛ pere. p⁹ ptũ virgo libera
Ergo ꝟe virgo parẽs. germiaſti cãpi florẽ
Dei pr̃is ꝟbũ parẽs mũdi par3 ſaluatorẽ
Puritatiſq3 decorẽ nõ amitt3. forde carẽs
Charitat3 fundẽs rorẽ q̃ rigat mũd⁹ arẽs.
Figurata fuit p ſtellã ꝛ p virgã de q̃b⁹ ꝓ/
phetauit balaã. Nũe.xxiiij.c.
De iacob exoritura noua ſtella ꝑdicit
Ex iſrl' naſcitura ꝟga nob oñdit
Per quã moab ꝑcutit. te ꝓſigt h figura
De q̃ virga ꝓducit xp̃s. mirãte natura
Iſta ſtella clariſſima quã nõ violat radi⁹
Luce nitẽs puriſſia. criſtallo fulgẽs clari⁹
Te ſignificat veri⁹ ꝟgo ſp caſtiſſima
Quã ñ violat filı⁹. naſcẽs ex te mũdiſſima.
Cõſurgẽs ꝟgo florida ex iſrl' ꝓphetice
Promiſſa ꝟgo nitida. dicer3 virga miſtice
Egrediẽs de radice yeſſe potẽs ꝛ valida
Florẽ ꝓfers mirifice ꝟgo mr̃ q̃ grauida.
Tu es ꝟga tu es ſtella tu es gr̃e fluui⁹
Deitat3 ꝓmũda cella. genitrix cui⁹ fili⁹
Flos õr ꝛ radi⁹ charitat3 fundẽs mella
Celo. luct⁹ ſupi⁹ mũdũ ſuãs a ꝓcella
Aue virgo fertilior vniuerſis arborib⁹
Aue ſtella fulgidior vniuerſis ſyderib⁹
Factis dict3 virtutib⁹ vniuerſis ꝑſtãtior
Creaturis. hoib⁹ cuſtos ꝛ q̃s tutior
Figurata fuit p cõchã gedeonis. de qua
habet Judicũ.vj.c.
Tu gedeonis rorida concha celeſt3 diceris
Rore manãs ꝛ fluida lana ꝯpſſa velleris
Diuini dono muner3 tu ſp mãcs madida
Solatiũ das miſer3 ſ3 terra manet arida
Uer⁹ celeſt3 flumis tuã conchã mũdicie
Ros repleuit dñ numis ſacri munere gr̃e
Plena ſolis iuſticie mr̃ dei ꝛ hoĩs
Fis flore pudicicie vernãs mr̃is ꝛ ꝟginĩs
Figurata fuit p domũ dñi quã edificauit
ſalomõ. ꝛ gl'ia dñi eã impleuit
Impleuit domũ dñi ſupni regis gl'ia
Suo ſacratã noĩ. ſalomonis induſtria
Dũ te ſupna gr̃a gabrielis affamini
Parentẽ ꝟgo maria replet dicatã numini
Notat h dei filiũ ſalomõ rex pacificus
Qui fec thronũ regiũ vt h artifex celicus
Et nũci⁹ angelic⁹ ꝑparauit hoſpitiũ
Noſtre ſalut3 piſtic⁹. vex deferẽs gaudiũ
Maria mr̃ gr̃e mr̃ ꝛ fons bonitatis
Mater miſicordie fons ꝛ fames pietatis
Tricliniũ deitat3. mater ſolis iuſticie
Perpetue claritat3 ꝓfers lumẽ ꝛ gl'ie
Figurata fuit p abigail q̃ fec pacẽ int na
bal ꝛ dauid.j. Re.xxv.
Uxor nabal cũ dauide pacẽ dat3 mũerib⁹
Nabal reformat ſoliõ benigniſſimiſ ꝑcib⁹
Licet nabal ſmonib⁹ dict3 fact3q3 ſtolide
Meruiſſet dolorib⁹ vitã finire turbide
Larga nabal ꝯuiuia ſuo faciẽs tonſori
Querẽdo tpalia gule vacãs ꝛ honori
Cõparat peccatori dei dãte ꝯuicia
Seruis. vñ morte mori debẽt ꝓpt h vicia
Iſte deſiderabil' vultu dauid gratioſus
Rex nulli cõparabil'. manu fort3 bellicoſuſ
Clemẽs pl⁹ amoroſus. xp̃s eſt imutabilis
Qui ſp eſt gl'ioſus in ſanct3 ꝛ mirabilis
Tu es abigail ſapiẽs dauid deferẽſ mũera
Nabal ꝛ dauid faciẽs ꝑcib⁹ tuis federa
Dũ pia lacti vbera xp̃o dediſti nutriẽs
Hinc peccator3 ſcelera tuis merit3 leniẽs
Regina ꝟgo regia de genere dauid regis
Dei mr̃ ꝛ filia xp̃m parẽs xp̃m regis
Nr̃a mr̃ nr̃e legis gaudiũ ꝛ leticia
Peccatoris fort3 egis. dec⁹ honor ꝛ gl'ia
In te ſola ſpes figit oĩs humani generis
Per te ſolã deſtruit ade pctm̃ veteris
Uite port⁹ es miſer3. p te ſal⁹ acquirit
Neſcit reatũ ſceler3 q̃ te deuote ſequit
Bonũ eſt g ſubdere ſeſe tue ſeruituti
Scdm̃ te ſe regere diſponẽdo ſe virtuti
Naq3 tui ſui tuti p te poſſunt3 aſcẽdere
Celũ vitã aſſecuti tecũ ſp ꝛ viuere
Figurata fuit p iudith q̃ holofernẽ pere
mit ꝛ ꝓl'm liberauit Judith.xiij.c.
Uolẽs mũdũ ſeuicia ꝑncipis aſſyriox
Subijcere nepharia manu collecta virox
Magnã plebẽ iudeox obſedit i bethulia
In mortẽ meſtã cox mẽte debachãs ipia.

Laus beate virginis

Sancta iudit ꝓ populo.ſaluãdo ſe ꝑpauit
Nocte ſurgẽs ď lectľo.vocãſ abrã ꝓpauit
Holoferni pſentauit.ſe ꝑ gẽtis ꝑiculo
Necãs eũ liberauit.ciues a mortꝫ iaculo
Eſt ciuitas bethulia quã obſidet diſſenſio.
Demõiſqꝫ ꝑfidia ⁊ hereſis deceptio
Cõiuncta tuo filio.nr̃a mater eccľia
Tua tuta ſubſidio.munita tua gr̃a
Tu es iudith pulcerrima q̃ liberas ecciam
Holofernis acerrima vt ꝑ diuinã gr̃am
Hereſiſqꝫ ꝑfidiã cõfutas
Spem certiſſimã fundẽs ſuꝑ familiã
Benignꝰ ſapiẽtie ſpũs ⁊ dulcedinis
Conſilij ſciẽtie timoris fortitudinis
Lumẽ diuini numis.oĩs genere gr̃e
Te repleuit vt hoĩs cã ſis indulgẽtie
Figurata fuit ꝑ Heſter que aman fec̃ ſu
ſpendi ⁊ Mardocheũ cuꝫ populo liberari.
Heſter.vij.c.
Ediſſa ꝑ ꝯnubiũ aſſuero ꝯiũgit̃
Talamũ ſubit regiũ coronat̃ ꝑficit̃
Cunctꝫ.vaſti deponit̃.amittit regni ſoliũ.
Suꝑba vaſti tollit̃ Heſter hꝫ dñium
Notat heſter humile.cor ꝯtritũ humilit̃
Cor dulce cor amabile cor diligẽs ꝟaciter
Cor ꝯtẽplãſ ſblimit̃ vaſti notat cor fragile
Exaltãs ſe ꝑnicit̃.ſuꝑbũ ⁊ indocile
Et te q̃d eſt humiliꝰ ꝑ cũcta mõi climata
Dulciꝰ amabiliꝰ ďſtruẽs cũcta ſciſmata
Te ſacra ꝓbãt dogmata nil eſſe gr̃ioſiꝰ
Sacra ꝓbãt enigmata te nihil eẽ mũdiꝰ.
Deſignat heſter igr̃ te.q̃ nũq̃ꝫ humilior
In creaturis legit̃ fuiſſe .nec ſuauior
Pulcrior amabilior.dulcior nulla ď̃r
Et ꝓpter h̃ ſublimior eſſe nulla te noſcit̃
In iudeos inuidia ſeuit aman ꝑuerſitas
Dãnat eos ꝑfidia.crudeliſqꝫ doloſitas.
Mardochei benignitas heſter ſcribit cu/
prepia.
Mutet̃ vt crudelitas decreti regꝫ impia
Cõdolet heſter fratribꝫ totiꝰ ſui generis
His auditꝫ rumoribꝫ regẽ adit . q̃ federis
Signũ dedit peſtiferꝫ.morti datꝫ ꝯplicibꝫ
Dãnat̃ aman ſcelerꝫ.eiꝰ notis criminibꝫ
Tu es heſter ꝑfidiã.aman repmẽs ꝗuit̃
Famuloꝝ miſeriã exterminãs benignit̃
Regi ſũmo feliciter deſpõſata ꝑ gr̃am
Coronata ꝑennit̃ regiã tenes potẽtiã
Vere notat inimicũ aman hũani generis
Dix ſerpentẽ lubricũ .iure pulſũ de ſuꝑis
Cõdẽnatũ in inferꝫ accuſatorẽ iniquũ
Quẽ tu calcas ⁊ ꝯterꝫ deũ reddis pacificũ

Sic̃ pupillã ocľi.ꝗuos ꝗuas ꝗuos regis
Tu ſolamẽ es ſeculi. refugiũ tui gregis
Sũma ſpõſa ſũmi regꝫ.caput ꝯterꝫ zabuli
Tu es verꝰ liber legꝫ.tu archa tabnaculi
Flos vernaľ flos lilij flos floꝝ decꝰ ꝟginũ.
Diceris ⁊ auxilij .fons plenꝰ cuſtos hoĩm
Cuiꝰ attraxit dñm ⁊ angelũ ꝯſilij
Dulcꝫ odor vt terminũ nob̃ daret exilij.
Figurata fuit ꝑ columbã q̃ attulit ramũ
oliue noe ⁊ filijs ſuis in archam. Et ꝑ parti
cam q̃ tulit ſerpentẽ eneũ in deſerto.Genet̃
viij. Nũeroꝝ.xxj.c.
Ramũ ferẽs virẽtibꝫ ore colũba ꝓprio
Folijs fructuãtibꝫ generali diluuio.
Quos turbarat vndatio noe natꝫ ꝯiugibꝫ
Refouit eos gaudio ſalutꝫ intuitibꝫ
Una ſerpẽte ꝑtica deſerto tulit eneũ
Ut ſi intꝰ vis toxica queq̃ꝫ leſerat hebreũ
Sanaret̃ videns eũ.ope dei mirifica
Propellẽte vippereũ virꝰ ꝟtute myſtica
Colũba tu ſimplicior oĩ.tutrix humiliũ
Salꝰ hoĩm tutior mũdo tuliſti gaudiũ
Enixa dei filiũ om̃i veneno fortior
Medicina peccãtiũ.ſigno ſerpẽtꝫ ꝓmptior
Figurata fuit ꝑ portã clauſam ꝑ quã vir
nõ trãſiuit. Ezech.xliiij.c.
Tu es porta q̃ claudit̃.aꝑtionis neſcia
De q̃ ꝓpha loquit̃.hoĩm nulli ꝑuia
Qua dei ſapiẽtia ingredit̃ egredit̃
Semota violẽtia ꝑ egreſſũ nõ frãgit̃
Uirginitas ẽ ianua q̃ celis fulgẽs altius
Celi nõ linquẽs ardua.meſſias dei filiꝰ
Cõceptꝰ eſt.exteriꝰ carne rectꝰ exigua
Corpꝰ ſumẽs pfectꝰ.ex te ꝟgo p̃cipua
Sic̃ ſydꝰ ꝑluit̃.infuſo ſolis lumine
Et eo lux emittit̃ ſine ſyderis fragmine
Sic ſine carnis crimĩe xp̃s in te ꝯcipit̃
Ex te manẽte ꝟgine ſuꝑnaturalit̃ orit̃
Figurata fuit ꝑ mulierẽ quã vidit Jo/
hannes Apoc̃.xij.c.
Uidit iohes myſticũ ſignũ qõdã mirabile
Qď in celo ꝓpheticũ apparuit notabile
Nũq̃ꝫ fuerat ſiľe ꝓpheris enigmaticũ
Signũ datũ q̃d vtile.p̃cedẽs vt mirificũ.
Erat patẽs celeſtibꝫ amicta ſolis lumine
Mulier lunã pedibꝫ ſupponẽs.cꝰ culmine
Capitis ꝓ regimĩe.duodecim ſyderibꝫ
Sertũ fulgebat numĩe ſuiſ pleis viſceribꝫ
Nihil te magꝫ ꝓprie ꝑ iſtã intelligit̃
Mulierẽ.que ſerie ꝓphe nobis pandit̃
In te nãq̃ꝫ ꝯcipit̃ ⁊ orit̃ iuſticie
Verꝰ ſol vñ orit̃ regnũ celeſtis curie

Tuis luna ſupponitꝛ pedibꝫ. ⁊ militia
Celi tota. ꝑ te regitꝛ caput duodenaria
Patriarcharꝫ glīa que ꝑ te bn̄dicitꝛ
Et biſſena victoria apl'orꝫ texitꝛ
Replerꝭ plenitudine generꝭ oīs grē
Totaqꝫ multitudine ꝟtutū ⁊ potētie
Tu decꝰ excellētie tu lux carēs fuligine
Culpe. tu ſplēdor glīe mūdū decorās luīe
In te totū ꝑficitꝛ q̄cq̄d ꝟbis ꝓpheticis
De te ꝟgo p̄dicitꝛ ⁊ legis enigmaticis
Siue q̄cq̄d angelicis tibi ꝟbis exꝓmitꝛ
Finitis ꝟbis tipicis res manifeſta cernitꝛ
Salue ſolamē hoīꝫ ſalue mūda ſtella marꝭ
Salue purgatrix crīminū ſalue ꝟgo ſingl'a
Cōſortiō carēs marꝭ ꝯcipꝭ. parꝭ dn̄m (ris
Tu lapis es angularꝭ q̄ das figurꝭ t'minū
Tu ſup̄ celi ſoliū ad dextrā dei reſides
Iuxta ꝓpriū filiū celi regina p̄ſides
Cōfirmās mētes ꝯſides p̄ſtās eiſ auxiliū
Et tuis ꝟuis ꝓuides impetrādo ſubſidiū
Ubi nāqꝫ ſanctiſſima caro quā dei filius
Sūpſit ex te mūdiſſima. itroniſatꝛ celſius.
Creatis glorioſiꝰ rō vult certiſſima
Eſſe te nō inferiꝰ vel ſede magꝭ infima
Ibi mr̄ cū filio gaudes celi patria
Trinitatis ꝯſortio creata ſup omnia
Tua benigna grā felicitatis gaudio
Nos coronat ⁊ glīa brōꝝqꝫ p̄mio Amen

Oratio

o Omnipotēs ſempiterne deꝰ q̄ glīoſe ꝟginis mr̄is marie corpꝰ ⁊ aīam vt dignū filij tui habitaculū effici mereretꝛ ſpūſctō coopante p̄paraſti. da vt cuiꝰ cō/memoratōe letamur. eiꝰ pia itrceſſione ab iſtātibꝫ malis ⁊ a morte ꝑpetua ⁊ ſubitanea liberemur. Per xp̄m.

Alia oratio

d Deus q̄ beatiſſimā ꝟginē mariā ma/trē tuā in annūciatōe viſitatiōe ⁊ aſ/ſumptiōe mltiplici gaudio letifica/ſti. Tribue q̄ſumꝰ vt eiꝰ p̄cibꝫ ⁊ oībꝫ ſanctis tuis interueniētibꝫ ad ieſtimabile gaudiū q̄ nūc tecū ſine fine gaudēt ꝑueīre mereamur Per xp̄m ⁊c̄.

Nas videas laudes q̄ ſacra ꝟgine gaudes
Et venerādo piā ſtudeas laudare mariā
Uirgīs intacte dū venerꝭ añ figurā
Pretereūdo caue ne ſileatur aue
Inuenies veniā. ſic ſalutādo mariā
Aue maria grā ⁊c̄.
Uilis bō materie ſurge de morꝭ tumulo
Dū ſpes ē adhuc venie. te ſubtrahe ꝑiclo
Excutere de puluere dū opꝰ eſt remedio
Surge curre ꝓ brauio dū licet ꝯp̄hēdere
Uiā querēs in inuio maloꝝ reminiſcere
Ad patriā reuertere cū penitēte filio.

Finit laus marie

Incipit pſalteriū minꝰ q̄nquagenarum Aue beate ꝟginis cōpoſitū a ſancto Bona/nētura. In q̄ quilibet ꝟſus ī numero redo/let aliq̄d de pſalmo eiuſdē numeri. videlicꝫ p̄mꝰ ꝟſus redolet pſalmū p̄mū. ſecūdꝰ ſecundū. tertiꝰ tertiū. ⁊ ſic de alijs. vt patꝫ intuēti.

Prima quinquagena

a Aue uirgo uite lignū q̄ ꝑhenni laude dignū. ſaluo voto qd̄ vouiſti mōo fructū attuliſti.
Aue cui ſine fine reges aſtāt ⁊ regi/ne. tu regina ſecl'oꝝ. regū p̄nceps ⁊ r'gnoꝝ.
Aue dauid germē iuſtū. vt vitalē dei guſtuꝫ mereamur expiri. fac de mōte nos audiri
Aue ꝟgo deo digna ꝟua nos ⁊ cōſigna luce tue faciei ⁊ ſplēdore vultus dei.
Aue mr̄ noui moris. nec ꝯceptu redēptoris neqꝫ ortu deflorata. ſcuto dei obumbrata.
Aue ꝟgo que furorē. cōditoris in amorem tua forma ꝯuertiſti votꝭ irā extinxiſti.
Aue ꝟgo quā ſaluator. renū teſtꝭ ⁊ ſcrutator quē nō fallit nox errorꝭ. laudat iꝰ atqꝫ forꝭ.
Aue virgo plena bonis graꝝ diues donis. opus dei digitoꝝ grāde nimis ⁊ decoꝝ.
Aue ꝟgo pꝰ ⁊ añ. ꝑ me ſp̄ te pugnāte. vertat hoſtꝭ mihi dorſum. ⁊ ꝯcurſus ſtet retrorſū
Aue porta libertatꝭ. aula ſūme trinitatꝭ ⁊ ſolēne dei templū. ſaīꝰ orbis ⁊ exēplū.
Aue ꝟgo flos regalis. mulieꝝ nulla talis. ꝟ/ba cuiꝰ ſunt argētū. lingua laudis inſtr̄m
Aue ꝟgo cui plaudo. tibi canto te collaudo bōa mihi retribuētē. ꝟua ꝟgo te canētem
Aue ꝟgo do cara. pulcra ſuauis prudēs clara. ſola dei ſalutare. digna mūdo generare
Aue ꝟgo virtꝰ mea. natū deū poſce dea. vt in arce ſyon clare nos cōcedat habitare.
Aue ꝟgo forma moꝝ. cui xp̄s rex celoꝝ mūdi curis expedite. notas fecit vias vite
Aue ꝟgo cuiꝰ ori. voci ꝟbis ⁊ clamori. dī aures inclinate. ſunt. p̄ſtandi largitate
Aue ꝟgo diligēda. laude cūctis p̄ferenda. radix ſancta ſemen regꝝ. flos ⁊ gēma mulieꝝ
Aue cuiꝰ ꝓuocatꝰ. forma deꝰ deo natuſ. pu/gnaturꝰ nō expauit. ſꝫ vt gygas exultauit.
Aue ſcala celū tāgēs. ad te ꝟgo clamo plan/

genſ.vt a malo ſtella marꝫ ď ſyō me tueaꝛꝫ
Aue yeſſe ſtirps beata.ꝟgo voto nō frauda
ta.tui coꝛdis ⁊ tuoꝝ volūtate labioꝝ.
Aue cuiꝰ q̄ naſceꝛ claritatē gens loq̄ꝛ.cuiuſ
honoꝛ nō decreſcit ⁊ ptās finē neſcit.
Aue digna om̄i laude.caſta dei mr̄ gaude ⁊
admitte vota p̄cū vt ſis ꝟgo ſemꝑ mecū
Aue ꝟgo cuiꝰ manꝰ. nō fedauit actꝰ manus
ſꝫ ab om̄i prauitate innocētes ſūt ꝟuate.
Aue ꝟgo ſpecioſa.cuiꝰ quaſi recēs roſa. ſpi/
rat caro coꝛ letaꝛ.mēs in bonis demoraꝛ
Aue ꝟgo q̄ iam audis.corā throno vocē lau
dis.iube ſiľ nos aſtare.ďi laudes enarrare
Aue ꝟgo rūpe moras.⁊ ad om̄es ſꝑ horas
mihi cuſtoſ ⁊ adiutrix.eſto digna ďi nutrix
Aue ꝟgo vernās floꝛe.guſtu cuius ⁊ odoꝛe
rurſum hō iuueneſcit.⁊ ad vitā reuireſcit.
Aue virgo ⁊ appare.iube tecū nos regnare.
⁊ ad xp̄m q̄ abiſti poſt te trahe mr̄ xp̄i
Aue ꝟgo fauus mellis.cedit ecce ſol cū ſtelľ
tui vultꝰ claritati.tu decoꝛis ꝯſūmati
Aue virgo finis ire.purga culpas et largire
nos pacto curſu mūdi.ꝑ pctīs nō ꝯfundi.
Aue virgo pulcra viſu. dep̄coꝛ te toto niſu.
me clamantē q̄tidie.mater audi pie.
Aue mater virgo tn̄.poſce ſꝑ ſacrū flamen.
ad munimē nob̄ dari.⁊ a ꝟbo nos firmari
Aue ꝟgo ruga carēs.da intacta dei parens
vt laus tua cū dulcoꝛe meo ſꝑ ſit in oꝛe.
Aue mr̄ expers viri.fac me dignū inueniri
quē digneꝛꝫ adiuuare.noli ꝟgo iā tardare
Aue ꝟgo vena mūda.ꝑ te viui fontis vnda
mihi ſꝑ irroreꝛ.q̄ coꝛ meū deebrieꝛ
Aue virgo vite via.ſalue mūdi ſpes maria.
cuiꝰ legē coꝛ rūmaꝛ.os ſophiā meditaꝛ
Aue virgo mūdi decꝰ.tibi cedēs iudex equꝰ
eſt oblitꝰ ire ſue.in aſpectu foꝛme tue.
Aue ꝟgo mūdi ratis.da vt igni charitatis.
de te mihi ſꝑ creſcat.coꝛ amoꝛe incaleſcat.
Aue ꝟgo lux aſtroꝝ.educ queſo vicioꝛū.lu/
tulenta me de fece,ꝑ me deo fuſa p̄ce.
Aue virgo ac dignare.te laudātē me ſanare
a languoꝛe nimis ḡui.quē peccādo ꝯꝑaui
Aue ꝟgo da qđ cernis.vt ꝯtēpler in ſuꝑnis
epulātis turbe ſonū.⁊ cantātis an̄ tronū
Aue virgo ſingularis.vera veri ſalutaris.⁊
emiſſe lucis mr̄.cui deꝰ verus pater
Aue virgo tu quietū.fac fremētis mūdi fre/
tuꝫ.ihs naui ſopoꝛatꝰ.a te ſurgat excitatꝰ
Aue virgo digna coli q̄ diuine tue ꝓli.ī feſti
ua claritate.veſtis aſtas deaurate
Aue virgo mūdi lumē.q̄ a patre ꝟbi flumē,

tibi miſſum ⁊ infuſum.effudiſti p̄ter vſū
Aue virgo mr̄ agni.ihu xp̄i regꝫ magni. qui
eſt pius ⁊ benignꝰ. ⁊ honoꝛe ſummo dignꝰ
Aue virgo foꝛme rare.cuiꝰ vultꝰ ſingulare.
viſū iubar ſūt mirati reges celo ꝯgregati.
Aue virgo vera mentē.te laudādo diligēteꝫ
deputari iter reos vbi moꝛs depaſcet eos
Aue veris claritudo. tecū agri pulcritudo.
q̄ fuſa celi roꝛe.vernās oꝛto ſaluatoꝛe
Aue mr̄ oꝛphanoꝝ.miſerere miſeroꝛuꝫ.tol/
lens ſoꝛdes ⁊ pctā.ſuꝑ niuē dealbata

Incipit ſecūda q̄nquagena

a Ue virgo primitiua.virgo verax vt
oliua.que diuini germen floꝛis.attu
liſti noſtris oꝛis.

Aue ſcema claꝝ dauid. mūdꝰ om̄is clama/
uit.ſola deū req̄ſiſti.nec ad ꝓbꝛa deſcēdiſti
Aue ꝟgo noui voti.poſce bona mūdo toti.
tuū om̄es adiuuamen.ſentiamꝰ ſꝑ amen
Aue ꝟgo colūbina.fac vt mūdi de ſentina.
illuc volē datis pēnis.vbi q̄es eſt ꝑennis
Aue ꝟgo da te duce.me viuoꝝ frui luce. ī q̄
raptus ad ſuꝑna.vita viuā ſempiterna
Aue virgo ſpecialis. foue tuis me ſub alis.
ſede fruar vt amena.⁊ q̄ete pace plena
Aue decus puellaꝝ.virga iuda ſemē claruꝫ
p̄ris parēs nata ꝓlis.dei domꝰ aula ſolis
Aue ꝟgo flos de ſpina.qđ rogamꝰ da regia
ſurge nob̄ ī occurſū.p̄be ďxtrā trahe ſurſū
Aue virgo lacte lota.paſce ſemꝑ nos et po/
ta.deitatis fonte trino.de ꝯp̄ūctiōis vino
Aue turrꝫ nr̄e ſpei.eſto virgo memoꝛ mei.⁊
cantoꝛē laudū haꝝ.ſalua ꝑnceps femiaꝝ
Aue virgo ſine dolo.cuiꝰ oīs ſpes ī ſolo cre/
atoꝛe ſꝑ māſit.nō in mūdo q̄ ꝑtrāſit
Aue virgo caro cuiꝰ.ridens dapes vite hꝰ.
ſolū deū ꝯcupiuit ⁊ eū mente ſitiuit
Aue virgo recti coꝛdis.nec vlliꝰ vnq̄ꝫ ſoꝛdiſ
inq̄nata feditate.dono ꝓlis illibate
Aue ſalus ex iudeis.votis virgo faue meis
vt in ſyon reddā illa.dū reſurgā ď fauilla
Aue virgo par argēto.q̄ pudoꝛis detrimen
to.igne mōi n̄ arſiſti.quē illeſa ꝑtranſiſti
Aue parēs abſq̄ꝫ pare.mr̄ dei dep̄care. deū
mihi miſeri. ⁊ cū iuſtis me cēſeri.
Aue virgo deo iūcta.te tollēte mala cuncta
vie mee ꝓſpereꝛ.res aduerſe ſecundeꝛ.
Aue ꝟgo ꝑ quā volēs pauꝑ ille fit ⁊ dolens
q̄ iubēte doloꝛ cedit. ⁊ pauꝑtas retro redit.
Aue virgo ďi cella.quē ꝓ nob̄ interpella.pla
ca natū ne moꝛeꝛꝫ.q̄ repulſam nō vereris
Aue noꝛma caſtitatꝫ.eſto virgo ꝓ pctīs. ne

deſcēdā ad tormētū.forte mihi firmamētū.
Aue ꝟgo vite portꝰ.porta clauſa clauſus or
tus.vellꝰ clari gedeonis.ꝟi tronꝰſalomōis
Aue ꝟgo cuiꝰ lotꝰpes peccādo nō eſt motuſ
ꝗ firma vacillātes.leua lapſus tene ſtātes
Aue decꝰdiſcipline.ſtella lucꝭ matutine.veri
ſolis tu aurora.tu ꝓ nobis ſꝑ ora
Aue ꝟgo quā laudamꝰ.da ſecuri videamuſ
ora xp̄i iudicātis.⁊ poſt ſemꝑ imꝑantis
Aue virgo ſꝫ fecūda.firma vagos fedoſ mū
da.⁊ ꝗ aufert regū flatū.regē nob̄ fac placa
Aue ꝟgo dei ꝗes.tu antiꝗs mihi di (tum
es.⁊ ꝑ euā quā amiſi.redde lucē ꝑadiſi
Aue ꝟgo que rorasti.de ſecreto ventrꝭ caſti
ſuꝑ ora pctōꝝ.veꝝ panē angeloꝝ
Aue tēplū impolutū.cuiꝰmūdo cor exutuꝫ
nulla vnꝙ̄ ſeculari.luc ꝗuit inquinari
Aue mūdi medicina.miſce potū ⁊ propina
fletū mihi mēſurate.ꝓ peccati q̄ntitate
Aue ꝟgo flos eſtatis.tu diuie ſuauitatꝭ.mel
⁊ māna ſuſcepiſti.⁊ h̄ nobis porrexiſti
Aue ꝟgo fuga mortē.ſerua reos ⁊ in ſortem
trāſfer dei filioꝝ repatrix ꝑditoꝝ
Aue ꝟgo admirāda.tibi nulla ꝯꝑanda.nul
la talis in puellis.vniuerſas tu ꝓcellis
Aue ꝟgo que de triſti.valle fletꝰemerſiſti.or/
ta terris ⁊ in mare.de excelſo rutilare.
Aue terra fructuoſa.ih̄u mr̄ generoſa. de q̄
nobis mō miro.vir ꝓceſſit ſine viro
Aue grandis ⁊ puſilla.dei mr̄ ⁊ ancilla.tu re
gina reginarū.honor celi laus terraꝝ
Aue ꝟgo mūdi vita.tu cū nato da petita.vt
me dei ciuitatis.ciuē eſſe faciatis
Aue virgo dies feſta . ꝑ ſe ſaluer a moleſta.
pauꝑtate q̄ laboro.mr̄ abſq̄ viri thoro.
Aue virgo ⁊ letare te in celis imꝑare.gens ⁊
lingua om̄is ſciat.in eternū fiat fiat.
Aue ꝟgo cuiꝰ oris.de ſplēdore ꝯditorꝭ.ſplē/
dor clare reſplēdeſcit.lucet corpꝰ cor clare
Aue ꝟgo decꝰreꝝ.te iubēte me dieꝝ. (ſcit.
comitet̄ lōgitudo ⁊ ſalutis plenitudo.
Aue cedrus exaltata.ꝟgo palme coequata
ꝓmēs arce dignitatꝭ cūcta ligna voluptatꝭ
Aue virgo q̄ decorē.induiſti creatorē.ꝓcin/
xiſti pulcre deū.carne mūda velās eum
Aue ꝟgo gratioſa.tuq̄ꝫ mitis ⁊ formoſa.ſu/
per oēs es puellas.a te nūꝙ̄ me repellas
Aue ꝟgo vincēs ſolē.cuiꝰinfans terre molē
fundat librat ⁊ appēdit.fines māu ꝯꝓhēdit
Aue ꝟgo vite recte.fac pctā nos ꝑfecte.ꝯſitē
do decorari.da te ſꝑ venerari.
Aue virgo vellꝰ roris.tu dilecta ſaluatoris

tu cor habes liq̄factū.ad ignitū dei tactū
Aue ſpōſa regꝭ almi.pſalle deo voce pſalmi
⁊fer opē quā ꝓcamur ne ī culpa moriamur
Aue nubes pluuialis.q̄ ꝑuſta mille mal̄. cor
da noſtra refeciſti.ꝗbꝰ deū infudiſti
Aue ꝟgo nec morare.ſurge portas reſerare.
(quas obſtruxit homo ꝑmus.) vt intrare
nos poſſimus.
Aue virgo quā inuiſi.nuſq̄ꝫ tangit haſta ni/
ſi.tota felix nec aduſta.q̄licūq̄ꝫ re iniuſta.

Tertia quinquagena

Ue virgo mūdi ſydus.domꝰtectuꝫ
a mons ⁊ nidus.vbi paſſer ſolitarꝭ.ie/
ſu xp̄e demoraris
Aue ꝟgo d̄licata.mr̄ viꝝ dedignata. ꝑ te da
tur vite dator.⁊ ꝑennis miſerator
Aue virgo terra bona.tu petēti mihi dona
panē de te ꝓcreatū.vinū ꝟa vite natū
Aue mr̄ ioſeph veri. ab īterna ꝗ tueri.ſꝑ fa/
me nos dignet̄.ꝑ te illud impetret̄
Aue ꝟgo ac ꝓbeto.vnā mihi rē quā peto.me
in tuo ſalutari.ad ſalutē viſitari
Aue ꝟgo fons ſignatꝰ.cuiꝰnūꝙ̄ violatꝰ.ven
ter fudit redēptorē.oppreſſoꝝ ereptorem.
Aue ꝟgo ⁊ implora.vt cor meū omni hora.
ꝓparatū lene ꝓnū.ſit ad omne bonū.
Aue ꝟgo vite datrix.ad te diues imperatrix
clamo pauꝑ ⁊ egenꝰ.⁊ erūna multa plenꝰ.
Aue ꝟgo ⁊ ne ſinas.ſyon muros ⁊ ruinas.ſi
n̄e nob̄ reꝑari.fac ad illā nos quadrari.
Aue ꝟgo cꝰ vultꝰ.mores modꝰforma cultꝰ.
cūcta placēt ad ꝑfectū.ī te nihil ē neglectū
Aue ꝟgo agni nupta. opto mr̄ incorrupta.
larga nimis ⁊ felici.tua manu benedici.
Aue ꝟgo nauta mūdo. ne mergamur in ꝓ/
fundo.tu deporta nos ad portū.ad eterni
ſolis ortum.
Aue virgo quā ſincero. ſꝑ eſſe corde ſpero.
vite mee ꝓtectricē.credo dei genitricē
Aue virgo letabūda.ꝑ te viuā cū iocūda.ele
ctoꝝ ꝯcione.in viuoꝝ regione
Aue virgo virēs ſalix.fauus vna fons ⁊ ca/
lix.q̄ ꝓphe ꝓthoplaſti.nectar orbi ꝓpinaſti
Aue virgo virga yeſſe.dona nob̄ tecū eē. vt
affectu ꝗ debemꝰ.in eternū te laudemus.
Aue virgo glioſa.fac virtutē virtuoſa.et me
iube ſꝑ frui. viſione vultus tui.
Aue virgo meq̄ꝫ doce.intus ſono ſine voce
bonitatē diſciplinā ⁊ ſcientiā diuinā.
Aue virgo tota lenis.ſalues oro me a peniſ
grauis huiꝰincolatꝰ. ⁊ eterni cruciatꝰ.
Aue parēs abſq̄ꝫ neuo.ad te cor. ⁊ vultū le

ūo.vt me q̃z ꝯſoleris.q̄ cūctoꝝ miſereris
Aue virgo lux iuſtoꝝ.tu ꝯuexa ſupoꝝ glori
anter introiſti.ꝛ vt regnes reſediſti
Aue cui dn̄ator.rex celoꝝ habitator.in pen
ni dedit iure.om̄is ſceptra creature
Aue ꝟgo bn̄dicta. quā nō traxit ad delicta.
rex iſte torrēs van⁹.ros ōcurrēs flos mū
danus.
Aue ſyon mōs ſublimis.eleuata ꝟgo nimiſ
ꝛ in celis pncipatū.ius vſurpās ꝛ pmatū.
Aue virgo quā pflauit.ꝛ pflādo fecūdauit.
auſter fructu ſpiritali.xp̄o flore virginali
Aue plena grāꝝ.dom⁹ ſeptē colūnaꝝ.ōi ma
nu fabricata.nec ab eo violata
Aue palmes vitis vere.bona ſyon me vide
re.cūctꝫ ꝟgo fac diebꝫ.vt abūdē letꝫ rebꝫ
Aue virgo marꝫ ſtella.dona vires doce bel/
la.fac me dore p̄liari.ꝛ ne ſinas expugnari
Aue ꝟgo ſpes hūana.p̄me vētoſ fluct⁹ plāa.
vt euictꝫ mūdi vndis.emergam⁹ ō pfūdis
Aue virgo cui⁹ ſenſus.nūq̄ꝫ fuit dep̄hēſus.
arrogāter eleuari.aut iniuſte gloriari
Aue virgo diua poli.cui⁹ de⁹ ſibi ſoli.habi/
tandū cor elegit ꝛ libēter ibi degit
Aue virgo vas vngēti.iā in orā veſtim̄ti.vn
ctionē qua abūdas.ſupplicam⁹ vt infundaſ
Aue virgo q̄ ad pura.ad colēdū p̄cū thura.
deo man⁹ extuliſti.cui mr̄ extitiſti
Aue ꝟgo pia tota.da vt mente te deuota. et
amore ſp puro.laudē nūc ꝛ in futuro.
Aue celū ſpiritale.ſūmū itellectuale.tu mōſ
ille nō inciſus.tu celeſtis padiſus
Aue mr̄ ꝟgo vera.doce mēte me ſincera.ſy/
on ſp recordari.nō de mūdo meditari
Aue noui mr̄ adā.cui⁹ p̄cor vt euadā.ī meiu
ſtam vltionē.p me reddas rōnem
Aue mater pietatis.p te noſtre cecitatꝫ.nox
vt dies illuſtret.malū om̄e ꝓpulſet
Aue digna p̄dicari.nō me ſinas ſupplantari
ꝛ ne ruāt ad exceſſuſ.meos ꝟgo rege greſſ⁹
Aue ꝟgo cor ornatū.veta q̄ſo ne pctm̄.ver/
bis parē excuſare.doce linguā refrenare.
Aue ꝟgo da p⁹ luctū.mūdi h⁹ hinc eductuꝫ
phebi vultu clariora.me videre xp̄i ora
Aue regū alta proles.tu me ꝟgo ſicut ſoles
ad te ſalua fugientē.ſua tibi ꝓcidentem
Aue arbor mire culta.virgo pollens laude
mlt̄a.ī q̄ ō⁹ cū deſcēdit.fedū nihil ōp̄hēdit
Aue ꝟgo q̄ lactaſti.ſuaue lumē qō guſtaſti.ꝛ
in celo mēte fixa.ſtella ſolē es enixa
Aue botrū ferēs vitꝫ.p quā pulſa mūdi ſitꝫ.
lux eſt cecꝫ reſtaurata.ꝛ libertas victꝫ data
Aue felix in ſeptenas.ſparſa ſtellas q̄s ſere/
nas.xp̄iani orbis rura.luce nūq̄ꝫ occaſura
Aue rex potēs diua.mēſe dei tu conuiua.tu
medullā da frumēti.tecū mihi diſcūbenti.
Aue tota dealbata.virgo cui ꝯpata.luna ni
gra reputat̄.ſol cū ſtellis obſcurat̄
Aue ꝟgo q̄ letaris.ꝛ exultās gl'iaris. da vir
tutū tot vngētis.in cubili tue mētis.
Aue ſyd⁹ principale.alma dei mater vale. ī
eternū et̄noꝝ.digno ſono cymbaloꝝ.amē.

Explicit pſalteriū min⁹ ꝟgīs glorioſe
editū a ſancto Bonauentura.

Incipit declaratio terminoꝝ theologie
ſancti Bonauenture.

Omnipotens deus pater fili⁹ ꝛ ſpūſſctūs vnus
eſt de⁹.nā ī vnitate nature nu/
merali ē realis pluralitas pſo
naꝝ.quaꝝ pma ſcꝫ pat' a nullo
eſt ꝓducta nec ꝓducibilis.nec genita nec gē
nerabilis.nec ſpirata nec ſpirabilis. nec cre
ata nec creabil'. Secūda pſona ſcꝫ fili⁹ ē ge/
nita a p̄re naturali ꝓductiōe.naturali fecun
ditate intellect⁹ p memoriā. Tertia pſona.ſ.
ſpūſſctūs eſt ſpirata a p̄re ꝛ filio.non genita
nec creata ſic̄ nec ſecūda pſona ē creata nec
ſpirata. Eſſentia aūt diuia eſt ſūme vna.
id eſt.nullo mō diuiſibil' in plures eſſentias
Scdo eſt ſūme ſimplex.i.nō cōpoſita ex ml'
tis rebꝫ diſtinctꝫ a ſe inuicē re.nec cōponibi
lis cū rebꝫ a ſe re diſtinctꝫ ſꝫ q̄cq̇d eſt in ea ꝓpt
ſui infinitatē eſt vna res cū ea. Tertio eſt i/
menſa.i.ip̄a p ſeip̄am eſt pn̄s om̄i rei. ꝛ pſo/
na p ip̄am opat̄ in om̄i re ꝛ manutenet ꝛ in/
telligit oīa Quarto ē eterna.i.nō incepit nec
deſinet.ſimul ꝛ ſemel om̄es pfectiōes indiui
ſibilit̄ cōtinet. Quinto eſt icōmutabil'.i.nec
ſubſtātialit̄ nec accidētalit̄ mutabil' nec ge/
nerabilis nec corruptibil'.nec aliq̄ mō pfecti
bilis vl' defectibil'. Sexto ē neceſſaria.i.ip̄a
nō pōt nō eſſe.nec aliq̄d ab eo deficere ꝛ oīs
ſua actio eſt ip̄a eſſentia ꝛ neceſſaria.licet ter
min⁹ actōis diuie ad extra nō ſit neceſſari⁹.
Septimo eſt pma.i. eſt radix ꝛ fundamētū
emanationū ꝛ pſonaliū ꝓprietatū ꝛ om̄ino p
ma entitas int̄ oīa entia ꝛ ī diuinis ꝛ creatu
ris Octauo ī ea eſt ſūma fecūditas.i.memo
ria pfecta ad ꝓducēdū pſonā vtrāq̄ꝫ. Nā me
moria quā dicūt intellectiuā naturā dei dic

cū intellectu que fecūda eſt reſpectu verbi. Sʒ memoria quā dicūt ſpiratiuā. naturaʒ dei dicꝰ cū volūtate q̄ eſt fecūda reſpectu ſpiritusſancti. Nono eſt in ea ſumma charitas id eſt. vna numero volūtas in tribꝫ pſonis. ꝛ ꝑ ꝯſequēs eadē volitio ꝛ volitū idē. Decimo eſt in ea ſūma liberalitas. i. cōmunicabilitas ſue eſſentie ꝛ oīs infinite pfectōis ī deitate ipis pſonis ꝛ ſue bonitatꝭ ꝛ influētie in creaturꝭ oībꝫ rebꝫ pductꝭ. Undecimo eſt in ea ſūma eq̄litas. i. pfectio pr̄is nō eſt maior nec minor pfectiōe filij ſilr ꝛ ſpūſſcti. nec filiꝰ eſt pfectōis maioris vel minoris q̄ pr̄ ꝛ ſpūſſanctꝰ. Idē dicendū de ſpūſctō reſpectu pr̄is ꝛ filij. nec eſt deitas alia in filio ꝛ ſpūſācto q̄ in pr̄e nec ecōuerſo. nec eſt ptās alia ī patre q̄ in filio ꝛ ſpūſctō. nec maior nec minor. Nec eſt duratio ſiue eternitas maior vł minor in pr̄e q̄ in filio ꝛ ſpiritusctō. Duodecimo eſt in ea ſūma germanitas. i. nature et eſſentie eſt ſūma vnitas. ſ. numeralis ī tribꝫ pſonis. ſimilr ꝛ talis vnitas eſt in omi pfectiōe eſſentiali ī tribꝫ pſonis. nō aūt in omi ꝓprietate notionali. Tertiodecimo eſt ī ea ſūma ꝯformitas. i. eſſentialiū ꝓprietatuʒ ſūma vnitas ꝛ idētitas ꝛ nulla diuerſitas. volūtatis ꝯcordia. nulla diſcordia. ſi saltē debet dici ꝯcordia. opationū ad creaturas indiuiſibilitas. ꝛ oīm effectuū ſilis pducibilitas Quartodecimo eſt in ea inſepabilitas. i. pſonaꝝ ſimultas ī exiſtēdo ꝛ vbiq̄ pn̄tiā exhibēdo ꝛ oīa opando Emanatiōes due ſunt ī diuiſ. ſ. generatio ꝛ ſpiratio. Generatio eſt ꝓductio ſubſtātifica ꝑ modū nature. Spiratio eſt pductio ſubſtātifica ꝑ modū volūtatꝭ

Tres ypoſtaſes. i. ſuppoſita vł pſone ſunt in diuiſ. ſ. pr̄ ꝛ filiꝰ ꝛ ſpūſſanctꝰ. Sequūtur q̄ttuor relatiōes. ſ. paternitas. filiatio. pceſſio. ſpiratio. Sequunt̄ etiā q̄nq̄ notiones ſcʒ innaſcibilitas. paternitas. filiatio. pceſſio ſpiratō. Paternitas eſt generatio actiua Filiatio generatio paſſiua Proceſſio ē ſpiratō actiua. Spiratio eſt ſpiratio paſſiua. Innaſcibilitas eſt ꝓprietas nobilitatis. ſ. a nullo ꝓduci. Proprietas pſonalis eſt q̄ pſona ꝓprie ꝛ principalit̄ innoteſcit. Et ſunt tres. ſ. paternitas. filiatio. ſpiratio paſſiua. Notio eſt q̄ pſona innoteſcit vt diſtinguit̄ ab alia. Innaſcibilitas īnoteſcit pr̄em ꝑncipaliter. ꝑ modū negatiōis. ꝛ ex ꝯſeq̄nti ꝑ modū poſitiōis. i. fontal' plenitudis. Filiꝰ dr̄ imago ī q̄tū expꝛſſa ſilitudo pr̄is. Filiꝰ dr̄ v̄bū inq̄ntum eſt ſilitudo exp̄ſſiua. Filiꝰ dr̄ filiꝰ inq̄ntū eſt ſilitudo ypoſtatica. Scd̄o filiꝰ dicitur imago vt ſilitudo ꝯformis. Dr̄ v̄buʒ vt ſilitudo intellectual'. Dr̄ filiꝰ vt ſilitudo ꝯnaturalis. Spūſſanctꝰ dr̄ donū vt datū voluntariū ꝛ pcipuū. Dr̄ ſpūs vt datū volūtariū ꝛ primū. Dr̄ charitas pr̄is ꝛ filij vt datū ypoſtaticū. Predicam̄ta q̄nq̄ vltia nō ſunt in deo q2 ptinēt ꝓprie ad corpalia. Predicamēta q̄nq̄ vltia attribuūt̄ deo figuratiue Predicamēta q̄nq̄ ꝑma ſm id qđ eſt cōpletiōis in eis ſunt ī deo. ꝛ reducūt̄ ad duo. ſcʒ ſubam ꝛ relatōʒ. Iō dicunt̄ duo modi p̄dicādi in diuiſ. ſ. ꝑ modū ſube ꝛ relatōis. Predicare ꝑ modū ſube eſt p̄dicare de oībꝫ pſonis ſil' ꝛ ſingillatiʒ ꝛ ſingl'arit̄. Predicare v̄o ſm relatiōʒ aut eſt nō dici de oībꝫ. aut ſi ō pluribꝫ pluralit̄ dici. Eſſentia diuina dr̄ eſſentia inq̄tū cōicabil' in abſtracto. ſʒ dicit̄ ſuba inq̄tū cōicabilis in ꝯcreto. Sūt q̄nq̄ modi dicēdi ſil' ꝛ q̄rēdi in diuiſ. Quis rōne pſone. q̄ rōe hypoſtaſis. q̄ rōe notiōis. qđ rōe ſube. q̄d ſiue q̄ rōe eſſentie. Habitare deū in nobꝭ eſt effectū ſpūalē cauſare in nobꝭ cū acceptatōe ꝑ charitatē q̄ deꝰ nos hʒ ꝛ habet̄ a nob. Tota trinitas aūt inhabitat ī homine. Deū apparere ē in ſigno ſenſibili exp̄ſſe ſignificari. vt ſpūſſanctꝰ apparuit ī linguis igneis ꝛ colūba. Deū deſcēdere dicꝰ vtrūq̄. ſcʒ inhabitare vł apparere. Deū mitti ē cū vtroq̄ p̄dicto eternalit̄ pduci. Deū ſedere in beatis eſt glificare beatos Appropriare aliq̄ pſoni ſ diuiſ eſt ipa cōia oībꝫ pſonis ad noticiā ꝓprioꝝ pſonaliū faciētia alicui pſone attribuere. vt pr̄i vnitatē. eternitatē. principiatiōʒ. oīpotētiā. Filio veritatē. ſpēm. exēplatiōem. omiſciam. Spūiſancto bonitatem. vſum. finē. volūtatē Unū eſt ens indiuiſum ī ſe Uerꝝ eſt ens intelligibile. Bonū eſt ens cōicabile. Deꝰ eſt oīpotēs. nō ꝗ poſſit actꝰ culpabiles vt mētiri. nec actꝰ penales ī ſe recipe vt timere. nec corporales vt dormire. nec incōueniētes vt facere aliqueʒ maiorē ſe Eſt inq̄ deꝰ pfecte v̄e ꝛ proprie oīpotēs. i. potēs oīa q̄ ſunt alicuiꝰ potētie et potētie ꝯplete. Potētia cōpleta eſt q̄ non pōt deficere nec ſuccūbere nec idigere Potētia incōpleta q̄ pt̄ in peccādo deficere. ī patiēdo ſuccūbere. ī corpali actōne indigere.

Potētia diuia eſt q̄ nec eſt de nihilo nec ſub aliq̄. nec eget aliq̄. nec culpabilia pōt nec penalia nec materialia. Sapia dei eſt illa

q̄ limpidiſſime deꝰ cognoſcit oīa bona. ma/
la. p̄terita. p̄ñtia. ꝛ futura. actualia ꝛ poſſibi
lia. ꝛ ꝑ ꝯſequēs eſt infinita ꝛ incōp̄hēſibilis
nob. Sapia dei dr̄ ſcia inq̄ʒtū eſt cogniti
ua oīm poſſibiliū. Dr̄ viſio reſpectu oium
actualit̄ exiſtētiū Dr̄ approbatio inq̄ʒtū eſt
reſpectu bonoꝝ. Dr̄ p̄ſcientia inq̄ʒtū eſt re/
ſpectu futuroꝝ. Dr̄ diſpoſitio inq̄ʒtū eſt re
ſpectu fiēdoꝝ ab ip̄o deo Dr̄ p̄deſtinatio re
ſpectu p̄miandoꝝ Dr̄ reprobatio inq̄ntuʒ
eſt reſpectu dānādoꝝ. Dr̄ lux inq̄ʒtū eſt rō
cognoſcēdi oīa. Dr̄ ſpeculū inq̄ʒtū eſt ratō
cognoſcēdi viſa ꝛ approbata Dr̄ exēplar in
q̄ntū eſt rō cognoſcēdi p̄uiſa ꝛ diſpoſita
Dr̄ liber vite inq̄ʒtū eſt rō cognoſcēdi p̄de/
ſtinata. Sapia dei eſt liber vite reſpectu
reꝝ vt redeūtiū. Exēplar vt exeuntiū. Spe
culū vt euntiū. Lux reſpectu oīm. Ad ex
emplar ſpectat ydea ſm actū p̄uidēdi. Ver
bū ſm actū ꝓponēdi. Ars ſm actū pſequēdi
Rō ſm actū pficiēdi Simplex dī noticia
eſt q̄ cognoſcit deꝰ bona ꝛ mala que ſunt. fu/
erunt ꝛ erūt ꝛ pñt eſſe. q̄ etiā nūq̄ʒ erūt No
ticia viſionis. eſt q̄ cognoſcit deꝰ oīa mala q̄
ſunt fuerūt ꝛ erūt. Noticia approbatōis. ē
q̄ cognoſcit tm̄ bona q̄ ſunt fuerūt ꝛ erunt.

Volūtas dei dr̄ rōe regulata ꝓuidētia q̄
oīa q̄ in vniuerſo fiūt irrep̄henſibilit̄ guber
nant̄. Deꝰ eſt cā efficiēs mūdi. rōe cuiꝰ eſt ī
creatura vnitas. modꝰ. ꝛ mēſura. Deꝰ eſt cā
exemplariſ mūdi. rōe cuiꝰ eſt in creatura veri
tas. ſpēs. ꝛ numerꝰ Deꝰ eſt cā finalis mūdi
rōne cuiꝰ eſt in creatura bonitas. ordo. ꝛ pō
dus. Liber intꝰ ſcriptꝰ eſt dei eterna ars
ꝛ ſapia. Liber foris ſcriptꝰ eſt mūdꝰ ſenſi
bilis. Obediētia mera eſt qñ p̄ceptū ex ſe
ſolū obligat. nō ex aliq̄ alia cauſa. Ordo
angeloꝝ ſm Grego. eſt multitudo celeſtiuʒ
ſpirituū q̄ inter ſe in aliq̄ munere grē ſilant̄
ſicut ꝛ ī naturaliū donoꝝ munere ꝯueniūt.

Hierarchia diuīa eſt ip̄a trinitas icreata
Hierarchia angelica eſt angl'oꝝ multoꝝ
habitudo ad inuicē in ſcia. actiōe. deiformi/
tate. illuminatōe. ꝛ in deū aſcēſiōe Hierar
chia eccl'iaſtica eſt reꝝ ſacraꝝ ꝛ rōnaliū ordi
nata ptās. debitū in ſubditiſ retinēs p̄ncipa
tum. Angelꝰ eſt ſubſtātia incorpea. intelle
ctualis. ſp mobil'. arbitrio libera. deo ſuiēs.
grā nō natura imortalitatē ſuſcipiēſ. i. anni/
hilationē. qꝛ incorruptibilitatē ꝓprie habet
ex natura. Anima eſt ſubſtātia ſpiritualiſ
corpi vt forma rectrix ꝛ viuificatrix accomo

data. ꝛ ad eternā beatitudinē p̄ncipalit̄ or/
dinata. Senſualitas eſt potētia aīe q̄ ſen/
ſificat corpuſ. ꝛ mouet ꝛ appetit delectabilia
corpi ꝛ refugit nociua. Senſus ē illa vis
aīe q̄ homo cognoſcit res corpeas p̄ſentes.

Imaginatō ē illa vis aīe q̄ intuet̄ res cor
porales abſentes. Rō eſt illa vis aīe qua
aīa inter bonū ꝛ malū. inter veꝝ ꝛ falſum di
ſcernit infra ſe. Intellectꝰ eſt illa vis aīe q̄
aīa apprehēdit res īmateriales ꝛ itelligibileſ

Portio aīe ſupior. eſt ip̄a aīa inq̄ʒtū reſpi
cit ſupiora. Portio aīe inferior eſt ip̄a aīa
inq̄ʒtū reſpicit inferiora Senſus cōis eſt
in q̄ oēs ſenſus p̄ticulares ꝯcurrūt. Fan
taſia eſt virtꝰ aīe ſenſitiua q̄ cōponit formaſ
nouas ſm ſilitudineʒ formaꝝ a p̄ticularibꝫ
ſenſibꝫ receptaꝝ Eſtimatiua ē illa vis aīe
qua dicimꝰ eſſe ſagacitatē in brutiſ. vt in vul/
pe. Memoria eſt illa vis q̄ ꝯſuat formaſ
ſenſibiliū ſpēꝝ Motiua ſenſitiua. ē vis q̄
aīa ſingula mēbra corpis mouet. Intelle
ctus ſpeculatiuꝰ eſt ille q̄ exercet̄ in ſpecula/
tione veri. Intellectꝰ practicꝰ eſt ille q̄ ex/
ercet̄ in opatōe boni. Vis aīalis eſt illa q̄
animal corpea obiecta cognoſcit ꝛ appetit.

Vis vital' eſt vis motiua aeriſ ī corpe ani
malis ꝑ arterias Vñ vis naturalis eſt illa
qua corpꝰ aīalis nutritur ꝛ ꝯſeruat̄ ſpecies.
Vis generatiua eſt illa q̄ ꝯſeruat̄ ſpecies
Nutritiua eſt illa q̄ ꝯſeruat̄ indiuiduum.

Oraculū eſt cū in ſomnis apparet aliq̄ gra
uis pſona. vt deꝰ. ſacerdos. l' parēs. denūci
ans aliq̄d eventuꝝ vel nō. faciēdū vel vitan
dū. Viſio ē cū id q̄s videt qḋ euenit ſicut
apparuit. Somniū eſt figuriſ tectū ꝛ ſine ī
terp̄tatiōe intelligi nō p̄t Inſomniū eſt qñ
id qḋ vigilātē fatigauerat ſe ingerit dormiē
ti. Phātaſma eſt qñ vix dormire cepit q̄s
ꝛ vigilare ſe exiſtimat. et videt̄ aſpicere irru
entes ſup ſe. vl' paſſim vagātes formas. diſ
crepātes ꝛ varias. letas ꝛ turbulētas Ima
go dei in natura rōnali eſt ſilitudo exp̄ſſa tri
nitatis increate. ꝯſiſtēs in
deficiēs in aliq̄ trinitatis increate. ꝯſiſtēs in
memoria. intelligētia. ꝛ volūtate. Liber/
tas a coactiōe ē facultas rōis ꝛ volūtatiſ cō/
ſurgēs ex deliberatiōe p̄ambula ꝛ volunta
te adiūcta. ꝛ dr̄ liberꝝ arbitriū Cauſa ē p̄n
cipiū ꝓductiuū. Rō cauſal' eſt regula diri/
gēs ip̄m efficiēs in ꝓductiōe. q̄ regl'a ē idea
in deo in creatura forma natural' Rōnes
cauſales ſūt forme ideales. Rōnes ſemina
les ſūt forme naturales Rō p̄mordialis eſt

rō cauſalis.tñ cū reſpectu ad deū vt p̄mum
p̄ncipiū. Ueſtigiū dei eſt creatura rñtās
deū in rōnib⁹ oī creature cōib⁹.vt eſt vnitas
veritas.bonitas. Siliтudo ē ꝯformitas
dei in gratuitꝭ.vt fide.ſpe.charitate. Jma
go creatōis ꝯſiſtit in trib⁹ potētiꝭ aīe ꝛ vni
tate ſube.ita ꝙ memoria repñtat prēm.itel/
ligētia filiū.ꝛ volūtas ſpm̄ſcm̄. ꝛ vnitas ſub
ſtātie repñtat vnitatē diuīe eſſentie. Jma
go recreatiōis ꝯſiſtit in trib⁹ ꝟtutib⁹ theolo
gicis ꝛ vnitate grē gratū faciētis.ita ꝙ fideſ
repñtat filiū.ſpes prēm.charitas ſpm̄ſctm̄.
vnitas grē vnitatē eſſentie. Jmago glori
ficatiōis ꝯſiſtit in trib⁹ dotib⁹ ꝛ vnitate glīe
ita ꝙ apta viſio repñtat filiū. Secura tētio
repñtat prēm. Perfecta dilectio ſpūmſcūm
Unitas glīe repñtat vnitatē eſſentie Ma
lum eſt p̄uatio modi.ſpēi.ꝛ ordinis. Nā cre
atura ꝯpaꝛ ad deū in rōne effect⁹ cauſe effi/
ciētis.formaꝉ.ꝛ finalis.ꝛ rōne p̄mi hꝫ rōem
modi.rōne ſcđi hꝫ rōem ſpēi.rōne tertij ha/
bet rōem ordinis. Malū culpe eſt caren
tia debite honeſtatꝭ. Malū pene ē abſtinē
tia debite delectatōis cū ſenſu ſui contrarij
Malū pugne eſt culpa.dyabolo ī inſtigā
do.ꝛ eſt pena iuſto in repugnādo. Malū
ꝟm ſe ꝛ in ſe eſt qđ nullo mō pōt bñ fieri.vt
odiū dei. Malū in ſe ſiue in genere qđ ali/
quādo pōt bñ fieri.vt occidere hoīem Ma
lum ex circūſtātia eſt malū qđ in ſe eſt bonū
tñ ꝓpter aliquā circūſtātiā annexā fit maluꝫ
Tēptare eſt ꝓbare Peccatū originale eſt
carētia debite iuſticie ꝑ inobedientiā ade fa
cta.quā comitaꝛ carentia viſionis diuine
Pctm̄ actuale eſt carētia debite iuſticie fa/
cta ꝑ inobedientiā ꝓprie volūtatis Pctm̄
veniale ē amor voluptatiſ in creatura citra
deū Pctm̄ mortale eſt inobediētia māda
toꝝ diuinoꝝ. Delictū eſt trāſgreſſio p̄ce/
ptoꝝ affirmatiuoꝝ Cōmiſſum ē trāſgreſ
ſio p̄ceptoꝝ negatiuoꝝ. Preceptū affirma
tiuū eſt qđ ordinat q̇d debeat fieri. Prece/
ptuꝫ negatiuū eſt qđ ordinat q̇d nō debeat
fieri. Ignorātia negatiōis eſt ſimpliciter
aliq̇d nō ſcire.ſic̄ brutū nō ſcit deū. Igno
rātia p̄uatiōis eſt ignorare aliq̇d poſtq̄ʒ ſci/
ri potuit ꝛ tenebaꝛ ſcire Ignorātia diſpo
ſitiōis eſt nō ſcire veritatē ꝛ cū h̄ tenere oppo
ſitā falſitatē. Ignorātia ſimplex eſt neſci/
re q̄ teneꝛ hō ſcire.fac̄ tñ aliq̇d ſꝫ nō ſufficieꝛ
Ignorātia craſſa ſiue ſupina eſt neſciētia
eoꝝ q̄ teneꝛ ſcire ꝛ nō velle aliquē laborē ſub
ire vt ſciat. Ignorātia affectata ē nolle ſci
re ea ad q̄ teneꝛ. Pctm̄ cordis eſt trāſgreſ/
ſio legis diuīe ꝑ īordinatōem intrinſeci mo
tus mētis. Cōſenſus ē nut⁹ volūtatꝭ ſpon
tane⁹. Cōſciētia eſt naturale iudicatoriuꝫ
q̇d faciendū vꝉ nō faciendū ſit. Perplexi/
tas eſt inuolutio inꝛ oppoſita.ita ꝙ videꝛ ſꝑ
vergere in pctm̄ quācūqꝫ ꝑtē eligat Cōtē
tio eſt ꝟitatꝭ impugnatio cū ꝯfidētia clamo
ris. Mendaciū eſt falſa ſignatio vocꝭ cū
intētione fallēdi. Jurare eſt deū inuocare
in teſtē ſue locutōis. Periuriū eſt mēdaciū
iuramēto firmatū Adulatio eſt ſmo lau/
dis alicui exhibit⁹ intētione placēdi Ma
ledicere eſt alicui plagas vꝉ penas ꝟbo op/
tatiuo impc̄ari. Detractio eſt fame aliene
denigratio. Pctm̄ opis eſt trāſgreſſio le/
gis diuīe ꝑ inordinatiōeꝫ extrinſeci motus.
Supbia eſt amor vꝉ appetit⁹ ꝓprie excel/
lentie. Inanis glīa ē amor laudis ꝓprie ꝓ
pter excellētiā apparētē Inobediētia ē vo
lūtas fingēs minoratōꝫ poteſtatꝭ.nolēs ſb/
iacere ſupiorib⁹ ī debitꝭ. Jactātia ē volū/
tas ꝓpter apparētiā ꝓpriā poteſtatē oſtēdens
Hypocriſis ē volūtas ꝑ ſpēm ſanctitatꝭ
ſe ſimulās fallaciꝛ in apto ꝛ viliꝛ agēs in oc/
culto. Inuidia eſt dolor vꝉ odiū felicitatꝭ
aliene. Odiū eſt volūtas affectās ꝓximo
malū.vt careat bono qđ ipm̄ odiētē ꝯtriſtat
Suſurratio ē volūtas loquēdi ſemians
diſcordias inꝛ frēs. Ira eſt mot⁹ ꝛ feruor
ſanguis circa cor ex euaporatiōe fellis ꝓpter
appetitū vindicte. Fellea paſſio eſt ſubituſ
animi mot⁹ īpatiēs leſiōis. Mania ē ma
nēs ira. Cot⁹ eſt obſuatio oportuni tēꝑis
ad vindictā. Rixa ē audax volūtas vindi
cādi in iniuriam facti ꝓcedēs Cōtumelia
eſt volūtas vindicās ꝑ exprobratōꝫ maloꝝ
Blaſphemia ē volūtas ſe vindicās ꝑ op/
probriū deo vel ſanctꭍ illatū. Accidia ē te/
diū opandi bonū. Puſillanimitas eſt vo
lūtas imoderate metuens grauedinē in ag
greſſu agēdoꝝ. Deſperatio eſt volūtas ḡ/
uedinē rep̄mēs de adiutorio ad ꝑficiēdū bo
nū diffidēs ſiue de remuneratiōe diuia diſ
fidēs. Torpor eſt volūtas grauedinis ī/
patiēs.tepida ad explēdū incboata Aua/
ricia eſt amor immoderat⁹ habēdi. Pro/
digalitas ē ſupfluitas q̄ dat nō dāda Fur
tum ē auaricia rapiens vel retinēs rē inuito
dño. Rapina ē auaricia violēter occupāſ
rē alienā Uſura eſt auaricia acq̇rēs ꝑ mu

tuũ aliq̃d pter ſortẽ. Symonia ẽ auaricia
ſtudioſe appetẽs vẽdere vel emere ſpũalia vł
ſpũali annexũ. Proditio eſt volũtas p de
ceptionẽ domeſticoꝝ acq̃rendis inhians.

Fallacia eſt volũtas p v̄ba decipiẽs pri/
mũ cauſa lucrãdi. Fraus eſt volũtas p/
fectũ primi decipiẽs ppter terrenũ emolu/
mentũ. Gula eſt imoderat⁹ amor edendi.

Luxuria eſt ꝯcupiſcẽtia nimia expiende
voluptatꝫ. Pctm̃ ignorãtie eſt omiſſio de
bite ſcie Pctm̃ ex ignorãtia. eſt pctm̃ qđ cõ
mittiꝛ ignorãter. ⁊ ſi nõ fuiſſet ignorãtia nõ
fuiſſet cõmiſſũ Pctm̃ ex induſtria ẽ auer
ſio volũtatis malignantꝫ a ſũme clemẽte do

Pctm̃ ex infirmitate eſt auerſio volũtatꝫ
male humiliate. vł male in amore accenſe.
Pctm̃ in deũ dr̄ impietas. Pctm̃ in pri/
mũ diciꝛ iniq̃tas. Pctm̃ in ſeipm̃ dr̄ impu
ritas. Idolatria eſt falſa ⁊ ſupſtitioſa pte
ſtatio maieſtatis diuĩe in ydolo. Apoſta/
ſia. eſt temerari⁹ a ſtatu fidei vel obedientie
vel religionis receſſus. Sciſma eſt illici/
ta diſſenſio eoꝝ ĩter quos debet eſſe vnitas

Hereſis eſt receſſus a v̄a fide Diuina/
tio eſt ſupſtitioſa inueſtigatio p̄ſciẽtie futu/
roꝝ. Nigromãcia eſt diuinatio facta ĩ ca/
daueribꝫ mortuoꝝ Geomãcia eſt diuina
tio facta in terra. Idromãcia eſt diuina/
tio facta in aqua Aeromãcia eſt diuinatõ
facta in aere. Piromãcia eſt diuinatio fa
cta in igne. Maleficiũ eſt mulieꝝ op⁹. vel
ligatura alicui⁹ rei in damnũ vel cõmoduꝫ
alicui⁹ homis Sortilegiũ eſt diuinatõ p
ſortes. Auguriũ eſt diuinatio p garritus
vel geſt⁹ auiũ Preſtigiũ eſt p qđ dyabolicꝫ
illuſionibꝫ oculi hoĩꝫ pſtringunꝛ ne poſſint
cernere veꝝ Hypocriſis eſt velle videri q̃
lis nõ eſt. Gratia generalit̃ diciꝛ adiutori
um diuinũ. creature liberaliter ⁊ gratis im
pẽſum ad quẽcũq; actũ indifferẽter. Gr̃a
gratis data ẽ adiutoriũ diuinit⁹ datũ vt q̇s
p̄paret ſe ad ſuſcipiendũ ſpũſſancti donum
q̃ pueniat ad ſtatũ meriti. Gr̃a gratũ faci
ens eſt adiutoriũ diuinit⁹ datũ ad merẽduꝫ

Fides eſt habit⁹ q̃ creduntꝛ ea q̃ nõ videtꝛ

Spes eſt v̄t⁹ q̃ ſpũalia ⁊ eterna bona cũ
fiducia expectanꝛ ppter ꝯfidentiã meritorũ
p̄cedentiũ ⁊ gr̃am diuinã. Charitas eſt v̄
tus q̃ diligiꝛ de⁹ ppter ſe. ⁊ proxim⁹ ppter deuꝫ.

Amor eſt naturalis affectio cõmunis ra
tionalibꝫ ⁊ irrationalibꝫ. Dilectio eſt affe/
ctio rõnaliũ ⁊ intellectualiũ Prudẽtia eſt
noticia eoꝝ que ſunt agẽda ⁊ eoꝝ que ſũt vi
tanda. Memoria ẽ noticia p̄teritoꝝ vt p̄
terita ſunt. Intelligẽtia prudẽtie eſt noti
cia p̄ſentiũ Prouidẽtia eſt noticia futuro
rum. Circũſpectio eſt cautela ꝯtrarioruꝫ
vicioꝝ. Cautio ẽ diſcretio virtutꝫ a vicio
ſpẽm virtutꝫ p̄ferente. Docilitas ẽ prudẽ/
tia erudiẽdi impitos. Tẽperãtia ẽ doma
tio libidinũ ⁊ oĩm maloꝝ motuũ. deo homi
nẽ incorruptũ cõſeruãs. Cõtinẽtia tpan/
tie eſt regimẽ cupiditatꝫ p ꝯſiliũ gubernatõꝫ

Clemẽtia eſt v̄tus p quã anim⁹ in odium
alicui⁹ temere ꝯcitat⁹ benignitate remittiꝛ.

Modeſtia eſt virt⁹ q̃ pudor honeſtatꝫ cõ
parat purã ⁊ ſtabilẽ auctoritatẽ. Verecũ/
dia eſt obſuatio honeſtatꝫ in geſtu ⁊ verbo.

Fortitudo eſt magnaꝝ reꝝ appetitio ⁊ hu
miliũ ꝯtemptio. ⁊ cũ humilitate laboꝝ ppeſ
ſio. Magnanimitas ẽ difficiliũ ſpõtanea
⁊ rõnabilis aggreſſio Fiducia ẽ certa ſpeſ
animi pducẽdi ad finẽ rem inchoatã Se
curitas eſt habit⁹ ſm quẽ imminẽtes incõ/
moditates ⁊ rei inchoate affines nõ formi/
dãꝛ Magnificẽtia ẽ magnaꝝ reꝝ ⁊ excelſa
rum cũ aĩmi ampla quadã ⁊ ſplendidiſſima
ppoſitiõe cogitatio atq; adminiſtratõ Cõ
ſtantia eſt ſtabilis in bono pſeuerãtia Pa
tientia eſt equanimis maloꝝ tollerantia

Fidẽtia eſt in magnis ⁊ honeſtis firma fi
ducia ⁊ tuta collocatio. Perſeuerãtia eſt
finalis pmanẽtia in bono. Iuſticia eſt v̄/
tus qua ſibi. deo ⁊ primo quod ſuũ eſt tribu
itur Seueritas eſt v̄tus debito ſupplicio
coercens iniuriã Liberalitas eſt v̄tus be
neficioꝝ erogatrix. Latria ẽ cult⁹ ſoli deo
debit⁹. q̇ fit fide ſpe ⁊ charitate. Dulia eſt
ſeruit⁹ creature debit⁹ Iperdulia eſt ſui/
tus vel cult⁹ excellẽtibꝫ creaturꝫ debit⁹ Re
uerẽtia eſt virt⁹ q̃ pſonis grauibꝫ ⁊ p̄latõe vł
officio ſublimatꝫ debit⁹ cult⁹ reuerẽtie impẽ
diꝛ. Pietas ẽ virt⁹ q̃ ꝯſanguineis ⁊ patrie
beniuolis diligẽs cult⁹ impẽdiꝛ Gr̃a iuſti
cie eſt beneficia iugi memoria recordari et
poſſibilit̃ repẽdere. Vindicatio eſt v̄t⁹ q̃
om̄e iniuſtũ repelliꝛ ⁊ debite puniꝛ. Obſ/
uãtia ẽ virt⁹ q̃ ſupiores honorifice tractãꝛ.

Veritas ẽ virt⁹ q̃ rebꝫ cor ⁊ v̄ba ꝯcorda/
re iubenꝛ Innocẽtia eſt aĩ puritas abhor
rens oẽm illatiõꝫ iniurie deo ſibi ⁊ proximo

Amicicia eſt dilectio alicui⁹ primi ppt bo
nũ ipi⁹ primi. Cõcordia eſt volũtatum ⁊
actionũ ꝯformitas. Miſericordia eſt cõ/

paſſio miſerie ⁊ indigētie ꝓximi. Diſcipli/na eſt cōuerſatio honeſta. cui paꝝ eſt nō agere malū. ſꝫ ſtudet in bonis ſuis actib⁹ irrep/henſibilis apparere. Obediētia eſt obtemperatio volūtati ſupioris ſm regulas legis diuine vel hūane. Eq̄tas eſt amor equalitatis in his in q̄b⁹ equitas eſſe debꝫ. Contemplatio eſt clara ⁊ libera pſpicacia ad cognoſcendū diuinā ſapiam ⁊ ꝓpriā ⁊ naturalem poſſibilitatē. Oratio ē aſcēſus mētis in deū. Siue eſt expſſio deſiderij directi in deū ad bonū adipiſcendū ꝟl malū remouendū formata p verbū inter⁹ ⁊ exteri⁹. Sacramentū eſt materiale elemētū oculis ſubiectū. ſimilitudine repſentās. inſtitutione ſignificās. ſignificatōe gratiā cōferēs. Baptiſmus eſt tinctio corpis exterior facta ſub forma verboꝝ pſcripta. Cōfirmatio ē ſignatio homīs baptizati in fronte facta ab epiſcopo ad roborandū hominē in fide.

Euchariſtia eſt vera ⁊ realis pſentia corporis ⁊ ſanguinis xp̄i ſub ſpecieb⁹ panis et vini. Penitētia eſt abſolutio hoīs peccatoris penitētis a ſacerdote. claue nō errāte. penā eternā in tpalē diuina auctoritate cōmutante. Unctio extrema eſt vnctio hominis infirmi a ſacerdote in remiſſionē venialiū peccatoꝝ. Ordo eſt ſignaculū quo ſpūalis poteſtas tradit̄ ordinato. Matrimoniū ē viri mulieriſq̄ cōiūctio maritalꝭ inter legitimas pſonas indiuiduā vite conſuetudinē ſeruās. Premiū ſubſtātiale cōſiſtit in viſione. fruitione. tentione vni⁹ ſummi boni. Premiū cōſubſtantiale cōſiſtit ī gloria corpis. Premiū accidētale cōſiſtit in quodā decore ſpeciali ſupaddito. Et dicitur aureola. Aurea eſt ipa beatitudo ſubſtantialis. Aureola eſt gloria incorruptionis ſm pfectū triū viriū aīe in carne operantiū. ſ. vis iraſcibilꝭ. cōcupiſcibilis ⁊ rōnalis. Aureola virginū eſt gloria de incorruptione carnis. atteſtāte incorruptiōe mentꝭ. Aureola martyrū eſt gloria de inuicta ſuſtinentia mortis ꝓ fide vel iuſticia. Aureola pdicatoꝝ eſt gloria de incorruptōne doctrine ad alteꝝ prolate mēte verbo et exemplo. Hec ſunt chariſſime frater paucula que p vſu ⁊ exercitō tibi relinquo poſtq̄ dō dante te iterato videro lati⁹ tibi exponā.

Explicit declaratio terminorum theologie.

Incipit ſumma ſancti Hieronimi de eſſentia ⁊ inuiſibilitate ⁊ immēſitate dei. que aſcribit̄ s. Bonauēture

Omnipotens deus

O mnipotens deus pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſctūs vnus ē atq̄ trin⁹. vn⁹ videlicet extat ī natura. trin⁹ ī pſonis. ſol⁹ inuiſibilis. ſol⁹ incircūſcript⁹ incorporeꝰ ⁊ īmortalꝭ. vbiq̄ p̄ns ſꝫ latēs. vbiq̄ totus ſꝫ immēſus. Inuiſibilis eſt. q2 ī eſſentia ſua videri nō pōt apoſtolo teſtāte qui ait Quē vidit null⁹ hoīm ſꝫ nec videre pt. Et in euāgelio. Deū nemo vidit vnq̄. Incorpeuſ eſt. q2 nulliſ mēbroꝝ lineamētꝭ cōpoſit⁹ ſiue cōpact⁹ exiſtit. ſicut veritas in euāgelio dicit Spūs eſt de⁹. ⁊ eos q̄ adorāt eū in ſpiritu ⁊ ꝟitate oportet adorare. Immēſus ē q2 q̄ntitas ei⁹ vꝫ qualitas a nullo etiā metiri poteſt Cui ſalomon in ſua oratiōe ſupplicans ait. Si celū ⁊ celi celoꝝ te nō capiūt. q̄nto magꝭ ⁊ dom⁹ iſta quā edificaui. Incircūſcript⁹ eſt quia circūſcribi nō poteſt. Illocalis eſt. q̄a de loco ad locū nequaq̄ trāſit neq̄ quolibꝫ retinet̄. ipo de ſe p Iſaiā teſtimoniū phibente. Celū ſedes mea eſt terra ſcabellū pedum meoꝝ. Et p Hieremiā. Nōne celū ⁊ terrā ipleo. Cu⁹ immenſitatē ꝓpheta ī pſalmo cōfitens ait. Si aſcēdero in celū tu illic es. ⁊c̄. De cu⁹ immēſitate adhuc in libro Job ſcriptum eſt. Excelſior celo eſt. ⁊ quid facies. pfundior inferno ⁊ vnde cognoſces. Longior eſt terra mēſura ei⁹ ⁊ latior mari. Quia ei celū ⁊ terrā implet. pculdubio null⁹ loc⁹ eſt ab eius pſentia abſens. Sup oīa quippe eſt regēdo atq̄ impando. Subtus eſt omnia ſuſtinēdo atq̄ portando. nō pondere laboris. ſed infatigabili ꝟtute. Immutabilis eſt. quia ab eo qđ eſt mutari nō poteſt. ipſo dicēte p Malachiā prophetā. qui ait. Ego dn̄s ⁊ nō mutor. Ideo de⁹ immutabilis dr̄ quia in natura ei⁹ ira. furor. pnīa. obliuio. recordatio ⁊ alia his ſimilia nō accidūt. Simplex em̄ natura eſt ⁊ immutabilis ⁊ impturbata. Neq̄ aliud ip̄e ꝑ aliud qđ hꝫ. ſꝫ ipm eſt qđ habet ⁊ qđ ē. Immortalꝭ eſt. q2 nullo modo mori pōt. ap̄ſo dicēte. Qui ſol⁹ hꝫ īmortalitatē. lucē habitat iacceſſibilē. quē ꝫ vidit null⁹ hoīm. ſꝫ nec videre pt. Ubicūq̄ aūt ſacra ſcptura ſparſiꝫ p diuios libros ī dō motus aī ſm hūana mēbra deſcribit. i. caput. capillos. oculos. palpebras. aurem. narem.

os.labia. coꝛ. linguā.imaginē.vultū.vteruꝫ
manꝰ dextrā ſiniſtrā. digitos ſiue digitum.
alas.ſcapulas.poſterioꝛa.pedes . Itē motꝰ
aīe. Irā.furoꝛē.obliuionē.pniam.recoꝛdati
onē.ꝛ his ſilia.nō carnaliter iuxta hyſtoriaꝫ
a recte ītelligētibꝫ accipiēda ſunt. Sic a iu
deis ꝛ pleriſqꝫ hereticꝭ carnalit̄ ſapiētibꝫ.qui
deū coꝛpoꝛeū atqꝫ localeꝫ opinant̄.ſꝫ ſpūalit̄
oīa de eo intelligēda ꝛ accipienda ſunt. Si
ꝗs aūt dic̄ deū hr̄e hūana mēbꝛa.ſm motū
aīe moꝛe hūano.ꝗd caput ſecū credit.ꝑcul/
dubio ī coꝛde idola fabꝛicat. Igit̄ vt dictuꝫ
eſt figuralit̄ dꝛ capi iō caput legimꝰ īpam eſ
ſentiā diuinitatꝭ eiꝰ.qꝛ oīa p̄cedit.ꝛ oīa ſubie
cta ītelligere debemꝰ. Capillos ꝟo capitꝭ eiꝰ
ſctōs angelos ſeu vniuerſos electos typice
accipi opoꝛtet. De ꝗ ſacro in libro Danieliſ
ſcriptū eſt. Aſpiciebam donec thꝛoni poſiti
ſūt ꝛ antiquꝰ dieꝝ ſedit. Ueſtimētū eiꝰ q̄ſi nix
candidū.ꝛ capilli capitꝭ eiꝰ q̄ſi lana munda.
Hoc em̄ ſigt̄ ꝑ veſtimēta cādida dei.qꝺ et ꝑ
capillos capitꝭ eiꝰ.ſctōs videlicꝫ angelos et
multitudinē ſanctoꝝ dealbatoꝝ. Uel certe
Iō capilli eiꝰ lane mūde cōꝑant̄ vt ꝑ h̄ anti/
quus dieꝝ eſſe credat̄. Oculos dꝛ deꝰ hr̄e.ꝓ
eo qꝛ oīa videt ꝛ nil eū latet. In eiꝰ em̄ ꝯſpe/
ctu vt ait apl̄s.nulla creatura ē inuiſibilis.
Oīa em̄ nuda ꝛ apta ſunt ocul̄ eiꝰ. Alit̄ ꝟo
oculi reſpectꝰ gr̄e eiꝰ intelliguñt̄.vt eſt illꝺ ī p̄ſ.
Oculi dn̄i ſuꝑ iuſtos ꝛ aures eiꝰ ad p̄ces eo
rū. Itē alit̄. Oculi dn̄i p̄cepta ꝑ q̄ nob̄ lumē
ſcīe ſubminiſtrat myſtice ītelliguñt̄.vt eſt illꝺ
in p̄s. Preceptū dn̄i lucidū illumians oc̄los
Palpebꝛe dn̄i occulta ꝛ incōpꝛehēſibilia iu
dicia ſiue ſpūal̄ in diuis libꝛis eiꝰ locutio in
nuit̄. De qbꝫ occultꝭ ꝛ incōp̄henſibilibus ſa
cramētis atqꝫ iudicijs dictū eſt in p̄s. Pal/
pebꝛe eiꝰ interrogāt filios hoīm.h̄ eſt ꝓbāt
Aures dꝛ deꝰ hr̄e ꝓpterea ꝙ oīa audit. et nil
eū ſub ſilētio latet. de ꝗ in libro Sapie. Au
ris ꝫeli audit oīa.ꝛ tumultꝰ murmurationū
nō abſcōdit̄. Nares dei inſpiratio eiꝰ ī coꝛꝺ
fideliū.vt eſt reꝑire in lib. Regū. Aſcēdit fu/
mus de naribꝫ.i.lacrimoſa cōpūctio penitē
tiū inſpiratōe eiꝰ. Facies dei cognitio diui/
tatꝭ eiꝰ ad hoīes De q̄ cognitōe in p̄s.ſcꝑtuꝫ
eſt. Oñde nobis faciē tuā.h̄ eſt.da nobis co
gnitionē tuā.qꝛ cognitio ꝑ filiū. Nemo no/
uit p̄rem niſi filꝰ ꝛ cui voluerit filꝰ r̄uelare.
Alit̄ ꝟo facies dei ſigt̄ inuiſibilē eſſentiā di
uinitatis dei filij. De q̄ ip̄e dn̄s ad moyſen ꝑ
angelū r̄ndit. Poſterioꝛa mea videbis,faciē
autē meā videre nō poterꝭ.ac ſi diceret. In/
carnationē meā videbis in nouiſſimiſ diebꝫ
diuinitatē videre nō poteris. Os dei filius
p̄ris.i.xp̄s dn̄s.de quo Iſaias ꝓpha ex ꝑſo/
na iudeoꝝ effatꝰ ait.qꝛ os eiꝰ ad iracundiaꝫ
ꝓuocauimꝰ. Aliter ꝟo os dn̄i. ſermo eius ſi
ue iuſſio accipit̄. De quo ſmone dn̄i p̄dictꝰ
ꝓpheta ait. Os dn̄i locutū eſt.hoc eſt. verbū
dei filius dei patris ꝑ quē omia facta ſunt.
De quo in pſalmo dꝛ Uerbo dn̄i celi firma
ti ſunt. Et alibi Miſit ꝟbū ſuū ꝛ ſanauit eū
Et in euāgelio ſm Ioh̄. In p̄ncipio erat ꝟ/
bum ꝛc̄. Lingua dei myſtice ſigt̄ ſpūm ſctm̄
ꝑ quē deꝰ pr̄ ſecretū ſuū manifeſtauit hoībꝫ.
Uñ in p̄s. Lingua mea ca.ſcribe. Labia di
vtriuſqꝫ teſtamēti ꝯſonātia intelligunt̄. De
quibꝫ duobꝫ teſtamētis in ꝓuerbijs dꝛ. Di/
uinatio ī labijs eiꝰ.in iudicio nō errauit os
eius. Bꝛachia dei p̄ris filꝰ ꝛ ſpūſſanctꝰ ītel
ligunt̄.ſicut eſt in Iſaia. Bꝛachia mea ꝑpl̄os
iudicabūt. De quo hiere.ad ip̄m ait. Et nūc
dn̄e deus ꝗ eduxiſti populū tuū ꝺ terra egy
pti in manu foꝛti ꝛ bꝛachio extēto. Iō aūt fi
lius dꝛ bꝛachiū dei.quia creatura electa ab
ip̄o cōtinet̄. Dextera patris vnigenitꝰ filius
accipit̄. De quo in pſalmo ex ꝑſona homis
aſſumpti. Dextera dn̄i fecit ꝟtutē.dexte.dn̄i
exalta.me. Alit̄ ꝟo dextera dn̄i ſigt̄ gl̄iaꝫ pa
tris ꝛ eternā beatitudinē. De ꝗ in p̄s.ex ꝑſo
na p̄ris ad filiū. Sede a dextris meis. Dici
tur aūt ꝛ dextera dei oīs electa creatura ī ce
lo ꝛ in terra. Sic ꝑ ſiniſtrā eiꝰ intelligit̄ reꝓ/
ba creatura.i.demones ꝛ omēs ip̄ꝭ ꝗ ad le/
uā poſiti et̄na ſupplicia ſuſtinebūt. Manuſ
p̄ris filꝰ dei accipit̄.ꝓ eo ꝙ ꝑ ip̄m oīa ſūt fa/
cta.ſic eſt reꝑire in Iſa. Oīa hec manꝰ mea
fecit.ꝛ ꝑ eā facta ſunt oīa. Alit̄ ꝟo manꝰ dei
poteſtas eiꝰ intelligit̄. De q̄ ptāte in lib. Hie
remie dꝛ. Sic lutū in manu figuli.ita vos ī
manu mea domꝰ iſr̄l̄. Itē manꝰ dn̄i flagellū
accipit̄.de cuiꝰ ꝑcuſſione ī Sophonia ꝓpha
ſcriptū eſt. Extendā manū meā ſuꝑ iudam
ꝛ ſuꝑ habitātes hierl̄m.ꝛ diſperdā de loco h̄
reliquias baal. Pꝛo q̄ etiā dn̄i ꝑcuſſione be
atus Iob ꝺ ſeip̄o ait. Manꝰ dn̄i tetigit me.
Digitꝰ dn̄i ſingularit̄ ſpūſſctūs accipit̄. A ꝗ
ſpūſctō lex in duabꝫ tabulis lapideis ī mon
te ſynai ſcripta narrat̄. Ip̄e em̄ ſcripſit qui
ſcribenda dictauit.i.ſpūſſcūs. De ꝗ ſpū dn̄ſ
in euangelio. Ego in digito dei eijcio demo
nia. Quod alꝰ etiā euāgeliſta aperte decla
rans ait. Si ergo in ſpū dei eijcio demonia

Sicut em̄ digitꝰ cū manu vel brachio. ma/
nus ꝟo vel brachiū cū corꝑe ſunt ī naťa vnū
Ita pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſanctꝰ tres q̄dē ꝑſone ſūt
vna ꝟo ſuḃa diuinitatꝭ. Digiti dei pluraliť.
ſancti ītelligūť ꝓphe. de q̄ Spūſſcūs libros
legꝭ ac ꝓphaꝝ ſua inſpiratōe deſcribit. De q̄/
bus in ps̄. Uidebo celos tu. ope. di. tu. Per
celos em̄ libros legꝭ ac ꝓphaꝝ. Per digitos
ꝟo ſanctos. vt dictū eſt ꝓphas miſtice inſinu
auit. Imago dei pr̄is inuiſibilis. vnigenituſ
filiꝰ eiꝰ intelligiť. de q̄ apl's. Imago dei inui
ſibilis. Aliter nāqꝫ eſt imago dei pr̄is ī filio
ſuo quē nō aliūde ſꝫ ex ſemetip̄o. h̄ eſt ex ſub
ſtātia ſua ꝑ om̄ia ſiľem ſibi ⁊ equalē genuit.
Aliť ꝟo aīam hoīs quā nō ex ſe de ſua ſuḃa
ſicut pleriqꝫ heretici opinati ſunt genuit. ſꝫ
ex nihilo creauit. ſic̄ aliť ē imago cuiuſlibꝫ
regis ī filio eiꝰ quā ex ſemetip̄o ſiľem ſibi ge
nuit. i. homo hoīem. Aliť ꝟo in anulo ſiue in
cera imago eiꝰ imp̄ſſa. q̄ nō eſt qđ ip̄e. ſic filiꝰ
q̄ naturaliť eſt h̄ qđ ⁊ pr̄. Cor dei patris ar/
chanū eiꝰ ſapīe myſtice īnuit. ex q̄ ꝟbū. i. filiū
ſuū impaſſibiliter genuit ip̄o dicēte Eructa
uit cor meū verbū bonū. Alas đr habere de
us. ꝑ eo ꝙ more auis electos ſuos tāqꝫ pul/
los ſub ſe fouet ⁊ ab inſidijs dyaboli ⁊ malo
rum hoīum ꝓtegit. Unde ꝓpha. Sub vm/
bra alaꝝ tuaꝝ. p. m. Scapulas habere đr. q̄
niā infirma mēbra in ſcapulis portat. Sic̄
eſt in ps̄. Scapuľ ſuis obumbrabit tibi.

Uēter dei ſecreta origo ſuḃe eiꝰ accipiť. Un̄
in ps̄. Ex vtero an̄ luciferꝝ genui te. Aliter ꝑ
vterꝝ dei. incōp̄henſibilia iudicia dei. q̄ rima
ri nequeūt myſtice inſinuāť De q̄ occulto iu
dicio eiꝰ ī libro Job ſcp̄tū eſt. De cuiꝰ vtero
egreſſa eſt glacies. ⁊ gelu de celo q̄s genuit.
Poſteriora filij dei incarnatio eiꝰ accipitur
de q̄ poſteriori ꝑte filiꝰ ī mōte ſynai ad moy
ſen ꝑ angelū loquēs ait. Poſteriora mea vi/
debis. faciē aūt meā videre nō poteris. Pe/
des dei ſtabilimētū ꝟtutis eiꝰ. eo ꝙ vbiqꝫ p̄
ſens. ⁊ vniuerſa ei ſubiecta ſunt. Illo ip̄o di
cente ꝑ Iſaiam ꝓpham. Celū mihi ſedes eſt
terra aūt ſcabellū pedū meoꝝ. Aliter pedes
filij dei incarnatio eiꝰ intelligiť que diuinita
ti ſubiecta eſt tanqꝫ capiti pedes. Sic̄ ꝑ ca/
put diuinitas. ita ꝑ pedes eius exp̄miť hu/
manitas. de humanitate in Exodo ſcriptū
eſt. Uiderūt deū iſrael. h̄ eſt. moyſes ⁊ aarō
⁊ nadab ⁊ abyud. ⁊ lxx. de ſenioribꝰ populi.
Sub pediḃ eiꝰ quaſi opꝰ lapidis ſaphirini
⁊ quaſi celū dū ſerenū eſt. Sicut aūt ꝑ lapi
dem ſaphirū celeſtes creaturas vel ſanctos
angelos. ita ꝑ celū ſerenū ſanctā eccľiam ele
ctoꝝ ex om̄iḃ aſſumptā figuraliť demōſtra
re voluit. ſuꝑ quas duas creaturas hō aſſū
ptus filiꝰ dei in ꝑpetuū regnat. De q̄ in pſal/
mo. Om̄ia ſubieciſti ſub pediḃ eiꝰ. Ueſtim̄
tū filij dei aliq̄n caro eiꝰ que a diuinitate aſ
ſumpta eſt in diuinis libris figuraliter acci/
piť. de q̄ indumēto carnis Iſaias ait. Quiſ
eſt iſte q̄ venit đ edom tinctꝭ veſtiḃ đ boſra
Rurſus veſtimentū eiuſdē dn̄i ſcā accipiť ec
cleſia. que ꝑ fidē ⁊ dilectiōem ei cōiuncta eſt
de quo in ps̄. diciť Dominꝰ regnauit. Et in
pſalmo alio ad ip̄m dn̄m. Cōfeſſionē ⁊ đco
rem induiſti. amic. l. ſ. v. Palliū xp̄i iaꝫ dicta
eius eccľia intelligiť. De q̄ in libro geneſeos
ſcriptū eſt. Lauit in vino ſtolā. hoc eſt ī paſ
ſionis ſanguine carnē ſuaꝫ. ⁊ ſanguine vue
palliū ſuū. id ē. eccleſiā ſuā. Calciamēta dn̄i
noſtri xp̄i myſtice ſignificāt incarnatōem eꝰ
quā ex mortalitate humani generis aſſume
re dignatꝰ eſt. De qua incarnatiōe ſua ip̄ſe ꝑ
ꝓphetā in ps̄. In idumeā extendā calciamē
tum meū. i. in plebe gentiliū manifeſtabo in
carnatiōem meā. Greſſus filij dei aduentꝰ ī
mundū ⁊ regreſſus eius ad pr̄em. De q̄buſ
ait. Uiſi ſunt greſſus tui deꝰ. greſſus đi mei
regis mei qui eſt in ſancto. Ip̄e de celo veñ
in vterꝝ virginis. De vtero ꝟo naſcendo po
ſitus eſt in p̄ſepio. poſtqꝫ om̄ia impleuit de
quiḃ a patre miſſus venerat appenſus eſt in
ligno crucis. de cruce aūt depoſitꝰ ſm̄ corpꝰ
ſepultꝰ eſt. Chriſti aīma vero ad inferna de
ſcendit. tertia aūt die ꝑ potentiā ſue diuini/
tatis carnē ſuā de ſepulcro ſuſcitauit. ⁊ poſt
diē reſurrectiōis ſue quadrageſimo die vi/
dentiḃ apoſtolis aſcēdit in gľiam eius. Hi
ſunt em̄ greſſus filij. quia aſcendit in celum
⁊ ſedet ad dexterā patris Iſte eſt deſcenſus
⁊ aſcenſus eiꝰ qui frequēter in ſacris ſcriptu
ris legiť. Aſcēdere diciť deus. cū filiꝰ carnē
ex nobis aſſumptā in celū cū captiuis eue/
xit. vt eſt reꝑire in pſalmo. Aſcēdit in altum
captiuā duxit captiuitatē. q2 naturā hūani
generꝭ q̄ a dyabolo in mūdo captiua retine
bať aſſumēs ſecū in celū vbi nūqꝫ an̄ fuerat
tanqꝫ captiuā deportauit Abſcōdere ab ho
miniḃ faciē ſuā deꝰ legiť cū quibuſdā coruꝫ
exigentiḃ culpis cognitōem ſuā abſcondit
Sic̄ in populo iudeoꝝ nūc īpletū videmꝰ.
q2 negātes filiū dei. ſciam ꝟi dei ita ꝑdiderē
vt ſimiles forēt gētiḃ que dn̄m nō nouerūt

Oſtendere faciē ſuā dicit deus. cū reſpectu
grē ſue. ꝗb⁹ vult. ſ. electiſ ſuis ſeip̄m in corda
eoꝝ occulta inſpiratiōe inſinuat ad diligen/
dum ſe amorē ſuū infundit. Sedere dr̄ nō
corꝑaliter humano more ſ; potētialiter ſuꝑ
omnē creaturā rōnabilit. vt ē reꝑire i pſ̄. Re
gnabit de⁹ ſuꝑ gētes. de⁹ ſedet ſuꝑ ſedē ſan/
ctam ſuā. Sedere aūt dr̄ ſuꝑ cherubin. qd̄ i
terp̄tatꝛ plenitudo ſcie. ꝑ qd̄ ſignāt ſci angeli
ſiue mētes ſpūaliū viroꝝ in ꝗb⁹ inuiſibiliter
de⁹ ſedet ⁊ regnat. In illis em̄ ſedet ꝗ ſcia e⁹
⁊ dilectiōe pleni ſūt. In ꝓuerbijs ꝗppe ſalo/
monis ſcriptū ē. Aīa iuſti ſedes ſapie ē. Sa
piētia ꝟo dei pr̄is xp̄s eſt. ꝗ in aīab⁹ ſcrōꝝ di
ſedere dr̄. Deſcēdere de⁹ in mūdū dr̄. qn̄ ali/
ꝗd nouū qd̄ an̄ nō fecerat in creatura hūa/
na oꝑatꝛ. Sicut fili⁹ de patre deſcēdiſſe nar
ratꝛ quādo verā carnē ex maria ꝟgine ꝓpt̄ re
demptiōem noſtrā ſuſcepit. ⁊ homo ver⁹ fie
ri dignat⁹ eſt. nō mutādo qd̄ erat ſ; aſſumen
do qd̄ nō erat. De cui⁹ deſcēſione. id eſt. icar
natione in pſalmo ſcriptū eſt. Inclinauit ce
los ⁊ deſcēdit. ⁊ caligo ſub pedib⁹ ei⁹. Celos
inclinauit q2 aduentū ſuū p̄nunciās ange/
los ſiue ꝓphetas miſit ꝗ eius aduentū homi
nib⁹ annūciarēt. Caligo ſub pedib⁹ eius. q2
impij hoies ob ſuā maliciā incarnatōem ei⁹
agnoſcere nō potuerūt. nec adhuc poſſunt.
Stare de⁹ dr̄ cū nos infirmos ⁊ ſuā creatu
ram ad pn̄iam ⁊ cōuerſionē patientꝛ ſuſtiet.
vt eſt reꝑire in Abacuc ꝓpheta. Stetit ⁊ mē
ſus eſt terrā ⁊ diſſoluit gētes. id eſt. ſtetit ad
ſubueniendū. ⁊ diſſoluit credētes in ſca vin
culis peccatoꝝ. Trāſire dicitꝛ deus cum de
cordib⁹ quorundā hoim in quib⁹ antea ꝑ fi
dem cōtinebatꝛ. poſtea ſubrepēte ꝑfidia vl' ꝗ
libet delicto ab eis recedit ⁊ ad alios trāſit.
quēadmodū de iudeis ad gētes. de hereticiſ
ad catholicos. ſ; ⁊ de ꝗbuſlibet irreligioſis
⁊ negligētib⁹ pro vicio ſuo recedere dr̄ de⁹
⁊ ad alios trāſire. qd̄ nō localitꝛ aut viſibilitꝛ
ſed inuiſibilitꝛ occulto iuſtoq; iudicio face/
re cōſueuit. Ambulare dr̄ de⁹. nō de loco ad
locū tranſeūdo. q2 impiū eſt ita credere. ſed
ambulatio ei⁹ eſt in cordib⁹ ſanctoꝝ delecta
tio. ſicut ſcriptū eſt. Et abeo in eis ⁊ ambu/
labo ⁊ ero illoꝝ de⁹. Vel certe ambulare di
eſt in ſanctis p̄dicatiōib⁹ ſuis de loco ad lo/
cum trāſire. Loqui dei eſt inuiſibilitꝛ ſine ſo
no vocis vel quolibet ſtrepitu occulte ī mē/
tib⁹ ſanctoꝝ voluntatē ſuā atq; rectū intel/
lectū inſpirare. ſiue futura ſicut in ſanctis ꝓ/
phetis reuelare. Que locutio dei. vt quidā
volunt trib⁹ modis accipitꝛ. Primo namq;
modo ꝑ ſubiectā creaturā. ſicut ad moyſen i
rubo in igne apparuit. vel ſicut Abraā atq;
iacob ⁊ ceteris ꝗb⁹ in angelis apparuit. Se
cundo ꝟo modo in ſomnis. ſicut ad iacob ⁊
ad zachariā ꝓphetā. ⁊ ad ioſeph ſpōſum ma
rie ⁊ alios ſanctos quib⁹ ſecreta reuelare vo
luit. Tertio aūt modo neq; ꝑ creaturā viſi/
bilem neq; ꝑ hominē. ſed occulta tm̄ inſpi/
ratione inuiſibiliter corda eoꝝ tāgendo lo/
quentes efficit. ſicut ī libris ꝓphetaꝝ ſcriptū
eſt. Cū ipi ꝓphete ſubito afflati ſpū ſctō cla/
mabant dicētes. Hec dicit dn̄s. Dei videre
eſt acta bona approbare. ſicut eſt reꝑire in
Gen̄. Vidit de⁹ cūcta que fecerat ⁊ erāt val/
de bona. i. intelligentib⁹ bona eſſe demōſtra
uit. Aliter videre dei eſt mala hoim ſciendo
reprobare. ſicut eſt illud in Iſaia propheta
Et vidit de⁹ ⁊ apparuit malū in oculis eius.
Itē aliter videre dei eſt nos vidētes facere.
vt eſt reꝑire in p̄s. Proba me de⁹ ⁊ ſcito cor
me. ⁊c̄. Mod⁹ iſte locutiōis in libro btī iob
ſimiliter reꝑitꝛ. vbi de ſapiētia dei patriſ poſt
q̄; plurima in figura locut⁹ eſt de deo patre.
adiunxit. Tūc vidit illā ⁊ enarrauit ⁊ inue/
ſtigauit ⁊ p̄parauit. id eſt. videntes fecit at/
q; p̄dicantes ⁊ inueſtigātes atq; alijs annū
ciantes ⁊c̄. Cognoſcere dei eſt cognoſcenteſ
facere. ſicut ait ad Abraā. Nūc cognoui q̄ ti
meas deū. Neq; em̄ in tempe nouit qui ſcit
oīa anteq̄; fiāt. ſed cognoſcere dei dicitur
cognoſcētes facere. vt qui pri⁹ de ſe quales
eſſent incogniti erāt. ꝑ eius interrogatiōem
⁊ ꝓbatiōem quales eſſent ſibimetipis mani
feſti fierēt. Tale eſt illud in lege moyſi d̄ po
pulo iſraelitico. Temptabo eos inquit vtꝝ
cuſtodiant mandatū meū an non. Neſcire
dr̄ deus. quoſdā reprobos reprobare. ſicut
eſt illud in euāgelio. Neſcio vnde ſitis. Re/
cedite a me oīes qui oꝑami iniquitatē. Ze
lare dicitꝛ deus cū creaturā ſuam quā non
vult perire. ſepe caſtigat corripit atq; flagel
lat. ⁊ flagellando ad ſe reducit. Vel zelare di
citur deus cū nullū peccatū impunitū vult
relinquere. Iuſtū enim eſt ⁊ ideo omnis in/
iuſticia execrabilis eſt illi quā vt dictum eſt
nullo modo impunitā patitur. Iraſci dicitꝛ
deus nō anime motu. vel qualibet ꝑturbatione
quod illi omnino accidere non po/
teſt ſed creature delinquenti. id eſt. homib⁹
impijs ⁊ pctōrib⁹ iuſtā dicitꝛ inferre vltionē

hoc eſt reddere illis que merent̄. Et h̄ eſt vltio diuia. iſte furor ei⁹ dr̄. Penitere dicit̄ de⁹ nō ꝙ more hominū ꝑtranſactis opib⁹ peniteat. Qui eñ oīa nouit anteq̄ fiāt. ꝓ ſuis prauis actib⁹ penitere nō poteſt. Sȝ penitētia dei eſt ſtatuta mutare ⁊ qđ ꝓus ichoatū eſt in aliud mutare. i. ex bono exigentibus culpis in malū. ſicut de ſaul legit̄ penituiſſe deū ꝙ cōſtituiſſet eū regē. vel ſicut nūc videmus in populo iudeoꝝ. q̄ cū eſſet popul⁹ dei ob impietatē ſuā fact⁹ eſt ſynagoga ſathane De malo vero in bonū accidit in ꝑplo gentium. q̄ ante nō popul⁹ dei. nūc aūt ꝑ gratiam xp̄i popul⁹ dei fact⁹ eſt. Hoc q̄ppe mō occulto dei iudicio iudas dei ꝓditor de apoſtolatus ḡdu lapſus in inferni baratrū dimerſ⁹ eſt. Latro xp̄o poſt crimē rapacitatis d̄ cruce ad ꝑadiſum trāſlat⁹ eſt. Hāc q̄ȝ mutatiōem de bono ad malū. ſicut dictū eſt. de malo ad bonū ꝙ occulto iuſtoq̄ȝ iudicio dei ſiue ꝑ ſeueritatē iuſticie ſue. ſiue ꝑ miſericordiā ei⁹ fiat pniam dei dicim⁹. Qđ expſſi⁹ in lib. Hiere. ꝓphe ſcriptuȝ eſt. Nō penitere dei eſt ſtatuta nullo mō mutare. vt eſt illđ in. ps̄. Jurauit dn̄s ⁊ nō penitebit eū. i. pr̄ ad filiū. tu es ſacerdos in eternū ſm ordinē melchiſedech. Sacerdos dei pr̄is dict⁹ eſt fili⁹ dei non ſm diuinitatē. ſȝ ſm hūanitatē. in q̄ ſe ꝓ nobis ꝑ paſſionē ⁊ mortē in acceptabile ſacrificium deo pr̄i obtulit. vt ipſe eſſet ſacerdos q̄ et ſacrificiū. Obliuiſci dr̄ de⁹ cū q̄buſdā impijs ⁊ pctōrib⁹ nō miſeret̄. Qđ vtiq̄ȝ nō facit ꝑ crudelitatē. q̄ in deo nō eſt. ſȝ ꝑ occultū iuſtūq̄ȝ iudiciū ſuū Indurare dr̄ de⁹ q̄ꝛundā corda maloꝝ. ſic de pharaone rege egypti ſcp̄tū eſt nō ꝙ oīpotēs de⁹ ꝑ potētiā ſuā coꝝ corda induret. qđ impiū eſt ita credere. ſȝ exigētib⁹ coꝝ culpis cū duricia cordiſ quā ipi ſibi omnia mala ꝑpetrādo nutriūt nō auferr̄. videtur q̄ſi illos ipſe induret quos iuſto iudicio induratos ſinit. Dormire dei eſt cū vnigenitus fili⁹ pr̄is in aſſumpta carne ꝓ nob mori dignat⁹ eſt. Cui⁹ mors recte dulcis ſomn⁹ ꝑdict⁹ eſt. ipo dicēte ꝑ Hiere. ꝓpham. Jō q̄ſi in ſomno excitat⁹ ſum ⁊ vidi ⁊ ſomn⁹ me⁹ dulc eſt mihi. Aliter dormire dicit̄ de⁹. cū fides e⁹ inter pſperitates hui⁹ mūdi ⁊ intra q̄ꝛundā corda fideliū nō vigilat ſȝ dormit. Hāc dormitionē ipſe Jh̄s ſignificauit. cū in mari int̄ fluct⁹ maris dormiuit Vel certe dormire eſt anxijs tarde ſubuenire. ſicut eſt in pſal. Exurge quare obdormis dn̄e. Vigilare dei. eſt in defenſionē ſuoꝝ electoꝝ ⁊ vltionē inimicorum ſuoꝝ ſe manifeſtū demōſtrare.

Finit ſumma de eſſentia ⁊c̄.

Incipit ꝓlogus ſancti Bonauēture doctoris ſeraphici in libellū qui Amatorium nuncupatur.

Reſens opuſcu

p lum q̄ legerit intentionē eē ſciat opificis quaſdā ſanctoꝝ autoritates ſub ꝯtinuatiōe ordinādiſ ſtuduiſſe. eorundē nominib⁹ ecōtra in margine intitulatis. que aīm legētis vel audientis ad amorē ſui ꝯditoris efficaci⁹ debeant inclinare. ſumpta ꝑmit⁹ materia de excellētia ꝑme ꝯditiōis hoī collata ꝯſilio toti⁹ ſancte trinitatis ⁊ ope maieſtatiſ diuie. Deinde hoiem alloquit̄ ſolū oñdens ei ⁊ aſtruens. hoīes ceteros nō tm̄ ac vniuerſa ad obſequm ipi⁹ ⁊ ſolamē ꝯdita vel creata. imo ⁊ amoris ꝑuilegio ſingulariſ. ſpāli ei munere data. Proſeq̄t̄ deinde ꝯſequent̄ tā neceſſitateȝ q̄ȝ piā liberalitatē incarnatiōis xp̄i ⁊ paſſioniſ ꝓ hoīe. que duo potiſſimū ingratitudinē expellūt. ⁊ cor hūanū efficaci⁹ ad amorē ſui cōditoris inducūt. Ex q̄b⁹ q̄ttuor ꝑmiſſis. dignitate vicȝ ꝑme creatōis. ꝑuilegio ſinglariſ amoriſ. dignatiōe icarnatōis. ⁊ hūilitate pie redēptōis pctōr meditādo i ſe reuerſus. plerūq̄ȝ ꝯpūgit̄. ⁊ abiecto q̄cq̄d mūdanū ſapit. tot⁹ ad xp̄m ꝯuertit̄. quē ſui toti⁹ nō ignorat auctorē ⁊ bn̄factorē. ⁊ oīm bonoꝝ largitorē. Et fit vt tāto pl⁹ ꝑ hūilē ſatiſfactōȝ do fiat ꝓpinqu⁹. q̄to ꝑ inobediētiā ꝓus ab eo extitit alien⁹. Et h̄ q̄dē fuit principale intentū i h̄ ope. vt ex recognitōe bn̄ficioꝝ dei circa homines ⁊ amoriſ. alt̄ ad alteꝝ q̄ſi ꝯfabulando degenerē ſe agnoſceret. ⁊ ꝓ ingr̄titudine ſua. filiali poti⁹ q̄ȝ ſuili ꝯtritōe ꝯpūct⁹. tā piū patrē tā ingrat⁹ fili⁹ ſe excitaret filialit̄ ad amādū. Nō ḡ intētiōis opificiſ hoiem ſui creatoriſ ꝓuocare ſatagēs ad amorē. p̄nti labori amatoriū nomē imponit.

Nota ꝙ iſta ꝯtinuatio autoritatū ⁊ ititulatio autoꝝ nō ita impſſa ē in margine ſm itentū opificiſ h⁹ opuſculi. ſȝ talit̄ interrupta eſt ꝑ iterpoſitōȝ rubricaꝝ ⁊ autoꝝ. vt vides ⁊ h̄ ad vitādū difficultatē opis. Qui ḡ voluerit p̄t nihilomin⁹ legere ſub ꝯtinuatione nō obſtātib⁹ rubriciſ ⁊ autorib⁹ iterpoſitiſ.

Explicit prologus in libellum
qui Amatoriū nuncupat̄ ſancti
Bonauēture doctoꝝ ſeraphici.

Incipit Amatorium

a Ad te ſermo me-
us dirigit̄ quiſquis ꝑme condi
onis tue dignitatē ignoras. aut
tue reformatiōis laborē ⁊ preci
um nō attendis. vt cōſideratione tante di-
gnitatis. ⁊ dignatiōis tante. tam beneficum
deū. tā benignū dominū. mutuo intuitu di-
ſcamus pariter amare. cui ꝓ vniuerſis ſuis
beneficijs ſemꝑ huc uſq; indeuoti fuimus ⁊
ingrati. Anſelm⁹. De dulcedine et bo-
nitate dei in creatiōe In primis igitur te
admoneo vt ſine intermiſſione recorderis
ꝗ̄ dulcis ⁊ ꝗ̄ bonus ſit erga te creator tuuſ
quanta bonitas eius fuit. ꝙ te cū non eſſes
creauit. ⁊ ꝙ te non pec⁹ aut creaturā inſenſi-
bilem. ſed eā creaturā fecit que eū poſſes in
telligere. amare. ⁊ cū eo ſuam eternitatē. eter
na ⁊ felix poſſidere. Et ꝙ intm̄ te dilexit. vt
cum multa cōtra ſuā voluntatē acturam ſci
ret. voluit te tamen facere ⁊ eſſe. ⁊ ꝙ te cū tā-
ta manſuetudine vt pius ⁊ miſericors ad-
huc patitur expectās tuam emendatiōem.
quia nullo modo te cupit ꝑdere. ſed adhuc
te patitur viuere. adhuc tibi ea que ſunt ne
ceſſaria ad ſuſtētatiōem hui⁹ vite non deſi-
nit miniſtrare. Et ſicut reb⁹ ipis experiri po
tes. peccatis tuis nō potes eius bonitatē
vincere. nec adhuc te velit ſicut promeruiſti
ꝯfundere. vel ex toto deſtruere Certiſſimuꝫ
eſt ergo illū pium eſſe erga te qui tāta bona
tibi largitur. nec adhuc de tuis iniquitatib⁹
ſe querit vindicare. Preterea de eius beni-
gnitate adhuc cogita. Rationes inducti
ue ad amandū deum. Ut autē cōmunia
replicam. quot ſunt mēbra in corꝑe. tot be-
neficia inuenies magna. ⁊ ꝓ minimo mem-
bro plus debes amare deū ꝗ̄ multi amant
eum ꝓ cunctis beneficijs que ab eo recipi-
unt. Si quis amiſiſſet oculū. quantū ama-
ret eum qui ſibi illū reſtitueret. Et ſi quis
meruiſſet amittere eū. quantum amaret il-
lum qui ſibi oculū conſeruaret. Nec minus
amand⁹ qui eum ab initio dedit. ⁊ qui datū
conſeruauit. cū multotiens vtendo eum cō-
tra deum amittere meruerit. Quod dixi de
oculo, de ceteris membris cogita. Si vero
tantū amand⁹ eſt qui dedit corpus. quantū
amandus eſt qui dedit animā. que in infini
tum melior eſt corpore. Que ſi amiſiſſet vſū
rationis. quantū amares illum qui illuꝫ re
ſtitueret. Quantū ergo amandus eſt qui ti-
bi rationē dedit. Itē Quantū amandus eſt
ille qui mirabiliter corpus ⁊ animā coniun
xit. ⁊ hanc cōiunctionē tibi ſeruauit. cū pec-
cando mortem multotiēs meruiſſes. Au
guſtinus. Cogita igit̄ ⁊ recogita tantam
erga te tui creatoris benignitatē. et erige te
ſicut rectū eſt. Et omnes ſenſus tuos ad e⁹
ineffabilē dilectionem. Nihil enim iuſtius.
nihil ſalubrius. nihil vtilius ⁊ dulcius ꝗ̄ ꝙ
ex toto homo illū diligat quem ſui toti⁹ no-
uerit non ſolū auctorem. ſed et conſeruatorē

Quod natura inuitat ad amandū deum

Si vero naturaliter amat filius patreꝫ.
a quo habet partē corporis ſui. quanto ma
gis amare debet deū. qui corpus eius ⁊ ani
mam ex nihilo fecit. Auguſtin⁹. Et ſi
amand⁹ eſt genitor. tamen preponend⁹ eſt
creator. Ut quid nō amaret opus artificeꝫ
cum haberet vnde id poſſet Bernardus
De diligendo deo. Et cur non quan-
tum omnino poſſet. cum nihil omnino niſi
eius munere poſſet. Bernardus in ſer-
mone. Ualde igit̄ mihi amandus eſt. ꝑ
quem ſum. viuo ⁊ ſapio. Parum ne videtur
tibi hoc. De dignitate ſiue excellentia ꝑ-
me creationis. Cogita qualē te fecit. Ne-
pe ſcdm̄ corpus egregiā creaturam. Scdꝫ
animā magis imaginē creatoris inſignem.
ratōnis participē. beatitudinis eterne capa
cem. Porro coherere ſibi fecit artificio incō
prehenſibili. ſapientia inueſtigabili. Nec ta
men ante promeruit qui ante non fuit Nec
ſpes retributionis fuit. quoniā bonorū no-
ſtrorum nō eguit Diſce igit̄ in reuerēdo gra
tiam nō eſſe tardus aut ſegnis. Diſce ad ſin
gula dona gratias agere. Diligenter conſi-
dera que tibi apponūtur. vt nulla dei dona
gratiarū actione fruſtrentur. Auguſtin⁹

Quanta ſit dignitas conditionis huma
ne. Tanta nanq; dignitas conditionis
humane eſſe cognoſcitur. vt non ſolo iubē-
tis ſermone. vt alia ſex dierum opera. ſꝫ cō-
ſilio ſancte trinitatis. ⁊ opere maieſtatis di-
uine creatus ſit homo. vt ex prime conditi-
onis honore intelligeret. quantum ſuo con
ditori deberet. dum tantū in conditiōe mox
dignitatis priuilegium preſtitit ei conditor

vt tanto ardentius amaret conditorem. q̃n
to mirabilius ſe ab eo cõditũ eẽ intelligeret.
Dignitas cõditõnis debet inducere amo
rem. Faciamꝰ inquit hominẽ ad imagi/
nem ⁊ ſimilitudinẽ noſtrã. Nec hoc ſoluꝫ ꝙ
ſancte trinitatis ꝯſilio ſic ab excellẽtia cõdi
toris cõditus eſt ſ3 etiã ꝙ ad imaginẽ ⁊ ſimi
litudinẽ ſuã ipe creator omniũ eum creauit
ꝙ nulli alij ex creaturis donauit. Que ima/
go diligentiꝰ eſt exterioris homis mobilita/
te cõſideranda. Que ſit imago trinitatis
in anima q̃ ad corpus exteriꝰ. Primo ſi/
quidẽ vt ſicuti deꝰ vnus ſemꝑ vbiqꝫ totꝰ eſt
omnia viuificãs. mouens ⁊ gubernãs. quia
in eo viuimꝰ. mouemur ⁊ ſumus. Sic ani
ma in ſuo corꝑe vbiqꝫ tota viget. viuificanſ
illud. mouens ⁊ gubernãs. Neqꝫ em̃ in ma
ioribus ſui corꝑis membris maior. et in mi
noribꝫ minor. ſed in minimis tota eſt. ⁊ ĩ ma
ximis tota. Que ſit imago vnitatis ĩ ani/
ma in trinitate interius. Et hec eſt ima/
go vnitatis omnipotẽtis dei quã anima ha
bet in ſe. que etiã ſancte trinitatis quandaꝫ
habet ſimilitudinẽ. Primo in eo quia ſicẽ de
us eſt. viuit ⁊ ſapit. ita anima ſꝫm ſuũ modũ
eſt viuit ⁊ ſapit. De ſimilitudine trinita/
tis in anima. qua ad imaginẽ dei eſt condi/
ta. Eſt quoqꝫ in anima ſimilitudo trini/
tatis. in eo ꝙ ad imaginẽ ſui conditoris per
fecte ſcꝫ ⁊ ſumme trinitatis que eſt in patre ⁊
filio ⁊ ſpirituſancto condita eſt. Et licet vni
us nature ſit illa. tres tamẽ dignitates ha/
bet. id eſt. intellectũ. voluntatẽ. ⁊ memoriam
Sine quibꝫ anima ꝑfecta eſſe nõ poteſt.
Et idem. licet alijs verbis deſignatur cũ
dicit. Diliges dominũ deũ tuũ ex toto cor/
de tuo. et ex tota anima tua. ⁊ ex tota mente
tua. id eſt. ex toto intellectu tuo. ⁊ ex tota vo/
luntate tua. ⁊ ex tota memoria tua. Ima/
go eſt in ſubſtãtia. ſimilitudo in moribus.
Nam ſicut ex patre generatur filius. ⁊ ex pa
tre filioqꝫ ꝓcedit ſpiritusſanctus. ita per in/
tellectũ generatur volũtas. ⁊ ex his itẽ am/
bobus ꝓcedit memoria. ſicut facile a ſapien
te quolibet intelligi poteſt. Que ſint ex/
cellentiores dignitates aĩme. Nec enim
anima ꝑfecta eſſe poteſt ſine his tribus. nec
horũ triũ vnum aliquod quantũ ad ſuã be
atitudinẽ ꝑtinet. ſine alijs duobus integrũ
conſtat. De trinitate in anima. Et ſi
cut deus pater. deus filius. deus ſpiritꝰ ſan
ctus eſt. nõ tamen tres dij ſunt ſed vnꝰ. ha/
bens tres perſonas. ⁊ anima intellectꝰ. ani/
ma voluntas. aĩma memoria eſt. nec tres ta
men anime in vno corꝑe. ſed vna aĩma tres
habẽs dignitates. atqꝫ in his tribꝫ imagi/
nem gerit eiuſ mirabilẽ in ſua natura noſter
interior homo. Ex excellentioribꝫ anime
dignitatibꝫ iubemur diligere deũ. Ex hiſ
quaſi excellentioribꝫ anime dignitatibꝫ iu/
bemur diligere deũ. vt quantũ intelligitur
ſemꝑ in memoria habeatur. Nec ſolus ſuf/
ficit intellectus. niſi fiat voluntas in amore
eius. Imo nec hec duo ſufficiũt niſi memo
ria addatur. qua ſemper in mente intelligen
tis ⁊ diligentis maneat deus. ſic vt nullum
poſſit eſſe momentũ quo ꝑſentẽ eum nõ ha
beat memoria. Et hec habe de imagine.
De ſimilitudine que in moribus cõſtat.
Nunc vero de ſimilitudine aliqua intelli
ge. que in moribuſ credenda eſt. Ut ſicut de
us qui hominẽ ad ſimilitudineꝫ ſuam crea/
uit. charitas eſt. bonus ⁊ iuſtus. patiens et
mitis. mũdus ⁊ miſericors. ⁊ cetera inſignia
virtutum ſuarũ. que ꝺ eo legũtur. ita homo
creatus eſt. vt haberet charitateꝫ. vt bonus
eſſet ⁊ iuſtus. patiens ac mitis. mundꝰ et mi
ſericors foret. Quas virtutes quanto plus
quiſqꝫ in ſeipſo habet. tanto ꝓpior eſt deo. et
maiorem ſui cõditoris ſimilitudinem gerit.
Si vero quod abſit aliquis per deuia vici/
orum ⁊ diuorcia criminũ. ab hac nobiliſſi/
ma ſui conditoris ſimilitudine degener ob
errat. tunc fiet de eo quod ſcriptum eſt. Ho
mo cum in honore eſſet non intellexit ⁊c̃.
De honore homini collato. Quis ma
ior honor potuit homini eſſe q̃ꝫ ꝙ ad ſimi/
litudinẽ ſui factoris conderetur. et eiſdẽ vir
tutum veſtimẽtis ornaretur quibꝫ ⁊ condi/
tor. Quod quidẽ nulli alij ex creaturis niſi
ſoli homini conceſſit. Quando homo non
vtatur vł fruatur dei bonitate et miſericordia
ita vt nullũ eſſet momentũ quo non ſit de q̃
legitur. Dominꝰ regnauit decorem indutuſ
eſt ⁊c̃. id eſt. omniũ ſplendore virtutum. ⁊ to
tius bonitatis decore ornatus. Uel qđ ma
ius homini poteſt eſſe dedecus. aut infelici
or miſeria. q̃ꝫ vt hac ſimilitudinis gloria ſui
conditoris amiſſa. ad informẽ ⁊ irrationa/
lem brutorũ animaliũ delabatur ſimilitudi
nem. Quapropter o homo diligentiꝰ atten/
de prime ꝯditõis tue excellentiã ⁊ venerãdã
ſancte trinitatſ imaginẽ in teipſo cognoſce.
honoremqꝫ ſimilitudinis diuine ad quã crea

tus es nobilitate moꝝ. exercitio ꝟtutũ. ⁊ di/
gnitate meritoꝝ. hr̃e cõtende. vt quãdo ap/
paruerit qualis ſit. tũc ſimilis ei appareas. q̇
te mirabiliter iã ad ſimilitudinẽ ſuã in pᷓmo
adã cõdidit. ⁊ etiã mirabiliꝰ vt infra patebit
in ſecũdo refoꝛmauit Ꝙ mirabilioꝛ ẽ ho
minis refoꝛmatio q̃ꝫ foꝛmatio In pꝛima
nãqꝫ ꝯditiõe glĩa ꝑuentꝰ eſt ⁊ honoꝛe. ĩ ſecũ/
da pietate ꝓſecutꝰ ⁊ amoꝛe. vt ingratitudinẽ
tuã erubeſcereſ. ⁊ ad ꝯditoꝛẽ tuũ amoꝛẽ tuũ
totum ꝯuerteres. q̇ tãto artificio vtebaẛ. vt
nullũ aliũ ꝑter ipm̃ amares. In pᷓmo opere
ꝯditiõis tue de limo terre plaſmauit hoĩem
deꝰ. ⁊ inſpirauit in faciẽ eiꝰ ſpiraculũ vite Ec
ce qualis artifex. qualis vnitoꝛ rerũ. ad cuiꝰ
nutũ ſic ꝯglutinanẛ ſibi limꝰ terre ⁊ ſpũs vi
te. Limꝰ quidẽ iã ante creatꝰ erat qñ in pᷓnci
pio deꝰ creauit celũ ⁊ terrã. At ſpũs ſane nõ
cõem ſꝫ ꝓpꝛiã habet ꝯditõem. nec ĩ maſſa cre
atus. ſꝫ ſingulari quadã excellẽtia inſpiratꝰ

Quare dederit deꝰ hoĩ ſenſuꝫ ⁊ intellectũ

Quẽ cũ in hoĩem inſpiraſſet dedit ei ſen/
ſum ⁊ intellectũ. vt ꝑ ſenſum lutũ ſibi aſſoci
atũ viuificarꝫ. ⁊ ꝑ intellectũ regeret Augꝰ
de ſpũ ⁊ aĩa. Et vt ꝑ intellectũ intꝰ ingre/
dereẛ ⁊ ꝯtẽplareẛ dei ſapiam. ⁊ ꝑ ſenſum fo/
ris egredereẛ ⁊ ꝯtemplareẛ opa ſapiẽtie. In
tellectũ intꝰ illuſtrauit. ſenſum foꝛas deco/
rauit. vt in vtroqꝫ refectionẽ inueniret. In/
tus ad felicitatẽ. foꝛis ad iocunditatẽ. Sꝫ
qꝛ bona exterioꝛa diu ſtare nõ poſſunt. iuſ/
ſus eſt hõ ab exterioꝛibꝫ ad interioꝛa redire:
ab interioꝛibꝫ ad ſupna aſcẽdere. Bernꝰ. ĩ
ſmone. Tãte ſiquidẽ dignitatis eſt hũa/
na cõditio vt nullũ bonũ ꝑter ſummũ ei ſuf
ficere poſſit Agnoſce igiẛ o homo dignitatẽ
tuã. agnoſce glĩam ꝯditiõis tue. Eſt et tibi
de mũdo coꝛpꝰ. ſꝫ tibi ſublimiꝰ eſt aliq̇d. nec
om̃ino cõpandũ ceteris creaturiſ. Cõpacta
⁊ ꝯfederata ſunt in te caro ⁊ aĩa. illa plaſma
ta. hec inſpirata. Quis nõ videat q̃ntũ coꝛ/
poꝛi ꝑſtat aĩa. Quid aĩma cõferat coꝛpi.

Nunq̇d nõ trũcus eſſet inſenſibilis. caro
inanimata. Augꝰ. Ab aĩa em̃ pulcritu
do. ab aĩa incremẽtũ. ab aĩa claritas viſus ⁊
ſonꝰ vocis. Deniqꝫ ſenſus om̃is ab aĩma eſt
⁊ ꝑ ſenſus ꝓgrediẛ ad coꝛpꝰ mouẽdũ ⁊ viui
ficandũ. De duplici vita aĩe. Cuiꝰ du/
plex eſt vita. alia q̃ viuit in carne. alia q̃ viuit
in deo. Duo ſiquidẽ ſunt ſenſus in hoĩe. vnꝰ
interioꝛ. ⁊ alter exterioꝛ. ⁊ vterqꝫ bonũ ſuuꝫ
habet in q̃ reficiaẛ. Senſus interioꝛ reficiẛ ĩ

ꝯtemplatiõe diuinitatꝭ. ſenſus exterioꝛ ĩ ꝯtẽ
platiõe humanitatꝭ. Cur deꝰ hõ factꝰ ſit

Propterea em̃ deꝰ hõ factꝰ eſt vt totũ ho
minẽ in ſe beatificaret. ⁊ tota ꝯuerſatio ho/
mĩs eẽt ad ipꝫ. ⁊ tota delectatio eſſet ĩ illo. cũ
a ſenſu carnis videreẛ ꝑ carnẽ. ⁊ a ſenſu men
tis ꝑ diuinitatꝭ cõtemplatiõꝫ. Hoc erat to/
tum bonũ hoĩs vt ſiue ingredereẛ ſiue egre
dereẛ. paſcua in factoꝛe ſuo inenirꝫ. Paſcua
foꝛis in carne ſaluatoꝛis. paſcua intꝰ in diui
nitate creatoꝛꝭ. Sꝫ heu hoc magnũ bonuꝫ
ſecutũ eſt malũ magnũ. qm̃ ꝑdito bono qḋ
intꝰ erat. egreſſa eſt aĩma ad bona aliena. q̃
foꝛis erãt. ⁊ pactũ fecit cũ delectationibꝫ ſe/
culi. requieſcẽs ſuꝑ illas. nõ attendẽs abſen
tiã boni ſui interioꝛis. eo ꝙ ꝯſolatiões ſuas
cerneret ĩ bonis alienis. Ꝙ iocũditate ex
terioꝛi. interioꝛ obdoꝛmit hõ. Nã cũ exte
rioꝛ ſenſus carnal' bono ſuo vtiẛ. iterioꝛ ſen
ſus mẽtis quaſi obdoꝛmit. Nõ eĩ cognoſcit
bona interioꝛis ſenſus. q̇ iocũditate exteri/
oꝛum bonoꝝ capiẛ. Nã q̇ in carne viuit. in
carne ſentit. ⁊ doloꝛes carnis fugit inq̃ntũ
poteſt. vulnera aũt aĩme pꝛſus ignoꝛat. nec
medicinã q̃rit in eis. Cũ aũt moꝛtuꝰ fuerit
ſenſus aĩe quo viuit in carne. tũc viuificare
incipiet ſenſus ille q̇ ſentiet ſemetipam. Et
tũc ſciet doloꝛes ſuos. ⁊ ſentire incipiet vul
nera ſua tãto grauiꝰ q̃nto ꝓpius. Sic em̃ ad
intellectũ reuocata a coꝛruptõe carnaliũ af/
fectionũ ſe ſtudet mũdare. ⁊ ad naturã ꝓpꝛi/
am qua deũ ſuũ q̇ eã poſſedit fecit ⁊ creauit
agnoſceret ſeipam incitare. intelligẽs ꝙ vi/
ta ipiꝰ dilectio eſt. Hugo Ꝙ vita aĩme
ſit dilectio. Vñ ſcire potes homo ⁊ intel/
ligere ꝙ vita aĩe tue dilectio eſt. ⁊ ꝙ ſine di/
lectiõe eſſe nõ poteſt. eo ꝙ vita ipiꝰ eſt Gre
goꝛiꝰ Cũ aĩa ad ſolũ deũ appetẽdũ ſit cre
ata. iure ei nihil ſufficit qḋ deꝰ nõ ſit Reſtat
igiẛ vt veꝝ amoꝛẽ q̃ras. ⁊ amoꝛẽ tuũ in meli
us mutare ſtudeas. eo ꝙ in tꝑalibꝫ ⁊ mũda
nis verꝰ ⁊ ꝑmanẽs amoꝛ nõ eſt. quibꝫ aĩe pa
latus infatuaẛ ne ſentiat amoꝛẽ ꝑ deſideriũ.
nec ſuauitatẽ ꝑ dulcedinẽ ꝯditoꝛis ſui. Nõ
em̃ dubito q̇n multꝭ iam expimẽtis didici/
ſti fallacẽ eſſe ⁊ fugacẽ amoꝛẽ huiꝰ ſeclĩ. queꝫ
ſemꝑ vl' cũ perit id qḋ tibi elegeris perdere
aut cũ aliud qḋ magiſ placet ſuꝑuenerit. co
geris mutare. Sic deſiderijs intꝰ fluctuas
dũ nec ſine amoꝛe eſſe potes. nec veꝝ amo/
rẽ inuenis. Idcirco quaſi in exilio erras. q̇a
dũ traheris ꝑ ꝯcupiſcẽtias tꝑaliũ. amoꝛem

nõ inuenis eternoꝝ. O ſi teipm̃ inſpiceres. o ſi aīam tuā videres. q̃ ſpecie ſua omniuꝫ viſibiliũ decorē ⁊ pulchritudinē vincit. agnoſceres certe quāta reprehenſione dignus fueris. cũ aliq̇d extra te amore tuo dignuꝫ exiſtimabas. ¶ Q iniuriā ſibi facit. q̇ inhoneſta diligit. Ideo tibi iniuriā facis. qui vel inhoneſta. vel certe ea q̃ amore tuo digna non ſunt. in ſocietatem dilectionis admittis. Nunc vero qꝛ faciē tuā. ⁊ ſpeciē vultus tui. que in aīa eſt q̃lis ſit cõtemplari nõ potes. facilꝰ in ea que foris admirāda videntᷣ. affectũ dilectõis extendis. Preſertim qꝛ amor nũq̃ꝫ ſolitariꝰ eē patiᷣ. qꝛ ⁊ i hoc ipſo iā q̇dāmodo amor eſſe deſinit. ſi in alteruꝫ parilitatis ꝯſortē vim dilectionis non diffundit. Scire tñ debes ꝙ idcirco vis dilectionis nõ extinguitur. ſi a rebꝫ abiectiſ ⁊ vilibus appetitꝰ eiꝰ cohibeaᷣ. Immo ille magis ſibi iniuriā facit q̇ vel inhoneſta. vel certe ea que amore ſuo digna nõ ſunt. in ſocietatē dilectõis admittit. Primũ igiᷣ neceſſe eſt vt teipm̃ ꝯſideres. ⁊ cũ cognoueriſ dignitatem tuā quā ꝓpoſui ſupius. imo ⁊ illā que patet inferius. ne iniuriā facies amori tuo. abiectiora te nõ ames. Nā ⁊ ea que ꝑ ſe cõſiderata pulchra ſunt. pulchrioribꝫ cõparata vileſcũt. Nõ vis hr̃e amorē ſolitariũ. nec em̃ potes. noli tñ habere ꝓſtitutũ. Queras ergo vnicũ. queras ⁊ vnice dilectuꝫ. Scis em̃ qꝛ amor ignis eſt. ⁊ ignis quidē fomentum q̃rit. Sed caue ne inicias qđ fumũ potius aut fetorē miniſtrat. Ea vis amoꝛiſ eſt vt talē te eſſe neceſſe ſit. quale eſt illud quod amas. ⁊ cui ꝑ affectũ ꝯiungeris. in ipiꝰ ſimilitudinē. ipa q̇dāmodo dilectionis ſocietate trāſformeris. ¶ Q amans in ſil'itudinē amati trāſformaᷣ. Sil'itudo nāqꝫ cauſa eſt amoris. Tue igiᷣ pulchritudinē aīe attende. ⁊ intelliges qualē debeas pulchritudinē diligere. Sponſum habet ſed neſcit. Pulcherrimꝰ eſt oīm. ſed faciē eius nõduꝫ vidit. Ille eā vidit. qꝛ niſi eā vidiſſet. nõ eaꝫ diligeret. Sed vidit qꝛ eā creauit. que ipiꝰ amore digna foret. Noluit adhuc ſeipm̃ ei p̃ſentare. ſed munera miſit. arraꝫ dedit. pignus amoris. ſignũ dilectiõis. Si cognoſcere illũ poſſet. ſi ſpeciē eius videret. nõ amplius de ſua pulchritudine dubitaret. Sciret em̃ ꝙ tā pulcher. tā formoſus. tā elegās. tam vnicꝰ in ſuo affectu captꝰ non eſſet. niſi eũ ſingularis decor ⁊ vltra ceteros admirādus traheret. Nunc videre illũ nõ põt. quia abſens eſt. et ideo non timet neqꝫ erubeſcit illi iniuriā facere. qꝛ ſingularē eiꝰ amorē ꝯtemnit. Si vero adhuc ſcire nõ poteſt q̃lis ille ſit qui eā diligit. ꝯſideret ſaltē arraꝫ quā dedit. ¶ Q argumentũ amoris ſit exhibitio muneris. Fortaſſis in ipo munere eiꝰ qđ penes eā eſt. poterit agnoſcere q̇ affectu eũ diligere. quo ſtudio ⁊ diligētia ſe illi debeat ꝯſeruare. Inſignis eſt arra eiꝰ. nobile donũ eius. qꝛ nec magnũ decuit vt parua daret. nec ꝓ paruo ſapiēs magna dediſſet. Magnuꝫ ergo eſt qđ illi dedit. ſed maiꝰ eſt qđ in ipa diligit. Reſpice vniuerſũ mundũ iſtũ ⁊ cõſidera ſi aliq̇d in eo ſit. ꝙ tibi ob cauſam amoris illiꝰ nõ ſeruiat. Om̃ia ꝓpter ea facta ſunt vt ſuiāt homini. Omnis natura ad hunc finē curſum ſuũ dirigit vt obſequijs tuis famuleᷣ. ⁊ vtilitati deſeruiat. tuiſqꝫ oblectamētis pariᷣ ⁊ neceſſitatibus ſm̃ affluentiā indeficientem occurrat. Hoc celũ. hoc tra. hoc aer. hoc maria. cum eis q̃ in eis ſunt vniuerſis. explere nõ ceſſāt Hoc circuitꝰ tempoꝝ. annuis innouationibꝫ. ⁊ rediuiuis partubꝫ. antiq̃ innouās. dilapſa reformās. ꝯſumpta reſtaurās. paſtu ꝑpetuo ſubminiſtrat. Quis ḡ putas h̃ inſtituit. quis hec nature p̃cepit. vt ſic vno conſenſu tibi ſuiat. Beneficiũ accipis. ⁊ auctorem eiꝰ nõ cognoſcis. Donũ in manifeſto ē largitor occultus. Et tñ ipa te rõ dubitare nõ ſinit. hoc tuũ nõ eſſe debitũ. ſed bñficiuꝫ alienũ. Multũ igiᷣ tibi cõtulit. q̇ hoc totũ ⁊ tantũ tibi dedit. Multũ ergo diligēdus eſt. q̇ tantũ dare potuit. ⁊ q̇ tantũ dare voluit. multũ dilexit. Tantũ ḡ diligens. ⁊ tantuꝫ diligēdus. dono ſuo demõſtrat. vt q̃ꝫ ſtultũ eſt amorē tā potentis n[illegible]tro cõcupiſcere. tam impiũ ſit atqꝫ puerl[illegible]m. tā diligentem nõ amare. Vide ergo q̇d [illegible]giſ cũ in h̃ mũdo amari ⁊ amare ꝯcupiſcis. Totꝰ mũdus tibi ſubiectꝰ eſt. ⁊ tu nõ dico totũ mũdũ. ſed neſcio quā aliā mũdi porciunculā. que nec ſpecie pulchra. nec vtilitate neceſſaria. nec q̃ntitate magna. nec bonitate optima antecedat. in ſocietatē tui amoris admittere nõ aſpernaris. Certe ſi hec diligis. vt ſubiecta dilige. vt famulantia dilige. vt munera amici. vt beneficia dñi. Sic tñ vt ſemꝑ memineris q̇d illi debeas. nec iſta ꝓ illo. nec iſta cũ illo. ſed iſta ꝓpter illũ. ⁊ ꝑ iſta illũ. ⁊ ſupra iſta illũ diligas. Auguſtinꝰ de ciuitate dei.

Q amare deũ ꝓpter tpalia ꝯtumelia ē ei.
Quia amor quo aliq̃s amat deum ꝓpter
tpalia. ꝯtumelioſus eſt deo. Tpalia qui ſic
amant. pferũt ei. Propter qđ em̃ vnũq̃dq;
amat᷑. illud magis amat᷑. Unde boni ad h̃
vtunt᷑ mũdo. vt fruant᷑ deo. Mali aũt econ
tra. vt fruant᷑ mũdo. vti volũt deo. Uti nã/
q; eſt qđ in vſum venerit referre ad obtinẽ/
dũ illud q̃ fruendum eſt. alias abuti eſt.
Hugo. Nõ ergo munera dantꝭ. plus q̃
amantꝭ affectũ diligas. Maiorẽ caritati eiꝰ
iniuriã facis. ſi dona illius accipis. ⁊ tñ vi/
ciſſitudinẽ dilectiõis nõ rependis. aut do/
na illius ſi potes reſpue. vel ſi dona reſpue/
re nõ potes. viciſſitudinẽ amoris repende.
Dilige illũ. dilige te ꝓpter illũ. dilige dona il
lius ꝓpter illũ. dilige illũ vt fruaris illo. dili
ge te vt diligarꝭ ab illo. Augꝰ. Ex h̃ ei
diligꝭ te. q̃ diligis deũ ex toto te. Dilige in
donis illiꝰ q̃ data ſunt ab illo. Illum tibi.
⁊ te illi dilige. Dona illiꝰ ab illo tibi ꝓpter te
Berñ. Ania tpalia amãs q̃i inq̃nata.
ĩdigna ē dei amore. Augꝰ. in ſoliloquijs.
Si alicuiꝰ pulchre femĩe ſt[illegible]ares amo
re. iure ſe tibi nõ daret ſi aliud quicq̃ pter
ſe a te amari cõperiſſet. Q dedignatur
amorẽ ꝓpter aliud h̃ñdũ q̃ ſe. Sic qui in
bonis tpalibꝫ amorẽ ſuũ ponit. dei amore
indignus eſt. Anſelmus Amor illius
nullã viciorũ patit᷑ feditatẽ. nullã ꝯſentit ſe/
cũ eſſe carnaliũ deſideriorũ voluptatẽ.
Dicis mihi forte. Hugo. Hic ꝯſtruit᷑
vnuſq̃ſq; de ꝑuilegio ſingularis amorꝭ ſibi
a deo collato. ⁊ q̃ ab eo ſingularit᷑ diligat᷑.

Cũ ſupius dixerꝭ nõ ſolũ vnicũ. ſed vni/
ce electũ eſſe debere amorẽ. id eſt. nõ ſolum
dilecto ⁊ ſolũ diligendo ꝯſtitutũ. eo q̃ pfe/
cte laudabilis amor nõ ſit. ſi vel alter cũ ſo/
lo diligit᷑. vel q̃ ſumme diligẽdus nõ eſt. ſo/
lus amat᷑. Ecce ego vnice dilectũ ⁊ vnice e/
lectũ diligo. ſed hanc huiꝰ dilectiõis mee i/
iuriã patior. q̃ ſolus diligẽs. ſolꝰ nõ amor.
Nã hanc dilectiõis eiꝰ arrã quã mihi obij/
cis. q̃t ſunt vel certe quales ſunt. cũ quibꝫ h̃
mihi cõmunis eſt. tu ipſe agnoſcis. Quõ igi
tur de ꝑuilegio ſingularꝭ amorꝭ potero glo
riari. q̃ hoc qđ tã magnũ aſſeris. nõ dicã cũ
beſtialibꝫ. ſed ⁊ cũ ipſis beſtijs cõmune acce
pi. Quid mihi lux ſolis ampliꝰ cõfert q̃ re/
ptilibꝫ ⁊ vermibꝫ ⁊c. Omĩa ſilr̃ viuũt. omĩa
ſpirãt. Idẽ paſtus. idẽ potꝰ oĩm. Nõ ita ſa/
tis ꝯgrue diligendũ ſingularit᷑ ꝓbas. ſi nõ

⁊ ipſm quoq; vel in aliq̃ ſingularit᷑ dilexiſſe
demõſtras. Ad qđ r̃ñdeo. Tria quedã ſũt
in quibꝫ id qđ te mouet inuenias. Que
ſunt bona cõmunia. ſpecialia. ſingularia.
Diſcerne que dona a deo tuo accepiſti.
Alia cõmuniter. alia ſpecialiter. alia ſingu/
lariter data ſunt. Cõmunit᷑ data ſunt. que
omibꝫ ꝓpter te tecũ ſeruiunt. Specialit᷑ ve/
ro data ſunt. que multꝭ. non tñ omĩbꝫ ꝓpter
te tecũ ꝯceſſa ſunt. Singularit᷑ data ſunt. q̃
tibi ſoli ſunt data. Nunq̃d ideo minꝰ te dili
git. q̃ꝛ quedã dona ſua tecũ ſimul cũ omĩbꝫ
ꝯceſſit. Nunq̃d feliciorẽ te feciſſet. ſi tibi ſoli
mundũ dediſſet. Q omĩa homini vnico
data ſunt que ad vſum oĩm donata ſunt
Aſtrueris hõ q̃ omĩa ꝓpter te ſingulariter
facta ſunt. ⁊ ſingularit᷑ tibi data ſunt. Ecce
nõ ſint creati homĩes ſup terrã. non ſint be
ſtie. ſolus mũdi diuitias poſſides. Ubi igit᷑
illa grata ⁊ vtilis ſocietas hũane ꝯuerſatio
nis. vbi ſolacia. vbi oblectamẽta quibꝫ iam
frueris. Uide igit᷑ q̃ꝛ ⁊ in hoc tibi multũ cõ
tulit. q̃ hec ad ſolamẽ tuũ tecũ creauit. Si
mũdus iſte ⁊ hec omĩa tibi ſeruiũt. quomõ
etiã omĩa ad obſequiũ tuũ facta non ſunt.
Nunq̃d pr̃familias ſolus panẽ ſuũ come/
dit. Nunq̃d ſolus poculũ ſuũ bibit. Nũq̃d
ſolus veſtimẽtis ſuis induit᷑. Nunq̃d ſolus
calefit igne ſuo. Nunq̃d ſolus habitat ĩ do
mo ſua. Totũ tñ nõ ĩmerito eius dicit᷑. q̃c/
quid habent hi q̃ ei vel p dilectionẽ vel per
ſubiectionẽ famulant᷑. Siue igit᷑ illa que ti
bi ſeruiũt. ſiue illa que tibi ſeruiẽtibꝫ neceſ/
ſaria ſunt. omĩa tibi data ſũt. omĩa tibi ob/
ſequia impendũt. Interrogatio. Dicis
adhuc forte. Tue rõnes hoc pſuaſerunt vt
illa quoq; ſingularit᷑ mihi donata crederẽ.
que in vſum ſeruientiũ mihi cõmuniter do
nata viderẽ. hinc doceor omĩa quibꝫ vita ir
rationaliũ fouet᷑. mee potiꝰ dilectiõi eſſe aſ/
ſignanda. ꝓpterea q̃ illa q̃q; que in his alun
tur in vſum meũ ſunt deputata. Priuilegi/
um tñ ſingularꝭ amoris. exinde nõ aſtruit᷑.
quia hoc nõ ſolũ mihi. ſed cũctis ſimilit᷑ ho
minibꝫ. ⁊ multis vero ampliꝰ ſubiecta eſſe
noſcunt᷑ Specialis amor ad homĩes
Eſt nanq; ſpecialis quidã amor ad homi/
nes. in quo quidẽ ipſi homĩes alijs creatu/
ris non autẽ ad inuicẽ amplius gl̃iari ha/
bent. Nam quod in aſſertione ſingularꝭ a/
moris dicis. etiã mihi inter cetera donatã
eſſe ſocietatẽ hominum. cũ iam mea illis q̃

illoꝝ mihi donata ſint. nihil in h̄ ſingulare
reꝑire poſſum. In q̄ ſocietate nō ſolū me le
dit amiſſa glīa ſingularitat̄. ſed vilitas par
ticipatiōis. Quot eñ increduli ſunt. q̄t ſce/
leſti. q̄t impuri ſunt q̇ in ſocietate ſilr glīari
pñt. Reſponſio. Sed te turbare non
debet ꝙ in vſu rerū tꝑaliū. eadē bonis ⁊ ma
lis ꝯditio cōceſſa eſt. nec idcirco ea ſimilit̄ a
deo amari exiſtimes. qꝛ his oībꝫ tecū ſilr
cōmunicare vides. ¶ mali hoīes nō ꝓ/
pter ſe ſed ꝓpter bonos viuūt. Nā ſic be/
ſtie nō ꝓpter ſe. ſed ꝓpter hoīes create ſūt ita
mali homīes nō ꝓpter ſe. ſed ꝓpter bonos vi
uunt. Et ſicut vita eoꝝ vtilitati bonoꝝ de/
ſeruit. ſic omē quo vita eoꝝ alit̄. dubiū nō
eſt. q̄n ad ditionē bonoꝝ referenda ſit. Id/
circo aūt mali inter bonos viuere ꝑmittū/
tur. vt ſocietas illoꝝ bonoꝝ vitā exerceat.
quos ⁊ felicitate ſua admonēt potiora his
⁊ q̄ mali cōmunicare non pñt bona q̄rere. ⁊
iniq̄tate ſua cogunt artius virtutē amare.
Poſtremo vt dū illos diña grā deſtitutos
videret per q̄libet abrupta vicioꝝ ruere. di/
ſcant quātas ꝓ ſua ſalute debeant creatori
grās referre. Ratio ſiquidē diuīe diſpenſa/
tionis ad nr̄e ſalut̄ augmentū. ⁊ glificatio/
nis documētū hoc exigebat. vt ſicut in vita
beſtiarū diſcimꝰ ſummā felicitatē nō eē his
vti. ita quoq; in vita maloꝝ hoīm diſcamꝰ
nō eſſe ſummā felicitatē his dñari. Qua
re tā malis q̄ȝ bonis pñtia bona cōcedi de/
berent. Silr ḡ bonis ⁊ malis iſta ꝯcedi
debuerūt. ⁊ alit̄ boni potiora ſibi ꝓuari nō
crederent. niſi iſta tā bonis q̄ȝ malis cōmu
nia eſſe viderent. Nihil igit̄ o homo ampliꝰ
de ſocietate aut felicitate maloꝝ ꝯqueraris.
imo multū tibi placeat. ⁊ ad amandū crea/
torē tuū artius h̄ te excitet. eo ꝙ ſunt flagel/
la pr̄is miſcdiaꝝ erudientis filiū ſuū ex amo
re paterno. Auguſti. Cur mali viuūt.
Omis nanq; malus aut ideo viuit vt corri
gat̄. aut ideo viuit vt ꝑ illū boni exerceant̄.

Hugo. Nec idcirco in ꝓuilegiū ſingu
laris amoris tecū aſcribendos puteſ. qꝛ in
vſu eos ⁊ dominio rerū tranſeuntiū ſocios
habueris. qꝛ etiā in h̄ ſicut iā dixi ſaluti tue
ꝓficiunt. ꝙ iſtis tecū nō tm̄ vti ſed ⁊ domi/
nari pñt. Quid aūt de ſocietate bonoꝝ dicā
Dixi aūt ſocietatē hoīm dono tibi creatoris
eſſe ꝯceſſaz. vt inde ſolamē vite accipias. ne
quadā ſolitaria ⁊ inerti vita deſtitutꝰ cōta/
beſcas. Sicut igit̄ vita maloꝝ tibi eſt exer/
ciciū. ſic ſolamen eſt vita bonoꝝ. q̇ certe ta/
les ſunt. q̄s nec felicitatis tue ꝑticipes. nec
amoris tui debes aſpernari conſortes.
¶ caritas de alieno tanq̄ȝ de ꝓprio glat̄.

Nā ſi vere bonos diligis. q̇cq̇d illis bñfi
ciū impendit̄. inde caritas q̄ in te eſt non q̄ſi
de alieno. ſed q̄ſi de ꝓprio gloriat̄. Licet igit̄
beatū eſſet iſto amore vl' ſolaz ꝑfrui. multo
beatius in ipō cū multoꝝ bonoꝝ ꝯgratula
tione delectari. qꝛ cū in eos q̇ etiā cōpartici
pant affectꝰ dilectōis. expandit̄ charitatis
gaudiū. ⁊ ſuauitas ampliat̄. ¶ ſpiritual'
amor participatiōe ampliat̄ Spūal' nā/
q; amor tūc meliꝰ cuiq; fit ſingularis. q̄n oībꝫ
eſt cōmunis. nec participatiōe plurium mi
nuit̄. cuiꝰ fructꝰ vnꝰ ⁊ idē totꝰ in ſingulis re
perit̄. ac ꝑ hoc etiā ſingulariter diligit te. qꝛ
nil diligit ſine te. Sic igit̄ ſingul' adeſt q̄ſi
oībꝫ. qꝛ nec aliū nec maiorē dilectionis affe
ctū ſingul' impenderet. ſi abſq; cūctoꝝ par/
ticipatiōe ſingulos amaret. Nihil ḡ de ꝓui/
legio ſingularis amoris tui ſocietas bonoꝝ
ꝓſcribit. qꝛ amator tuꝰ in omībꝫ diligit te. qꝛ
nihil diligit ſine te. ¶ deꝰ affectu nō di/
ſtrahit̄. Nō aūt timeas animū illiꝰ i amo
re pluriū q̄i ꝑ affectū diſtrahi. ⁊ idcirco mi/
norē eſſe ad ſingulos. ꝙ partitꝰ q̄dāmō ⁊ di
uiſus videat̄ in cūctos. Ergo oēs vnū vni/
ce diligāt. vt oēs ab vno vnice diligantur.
Quia nec aliꝰ p̄ter vnū vnice ab oībꝫ diligē
dus ē. nec aliꝰ p̄ter vnuz vnice oēs diligere
p̄t. Oīs aūt i vno ſe q̄i vnū diligāt. vt vniꝰ
dilectōe vnū fiāt. Iſte amor vnicꝰ eſt nō tm̄
ꝓuatꝰ. ſolus. nō tm̄ ſolitariꝰ. participatꝰ. nec
diuiſus. cōis ⁊ ſingularis. cūctoꝝ ſingulus.
⁊ ſinguloꝝ totus. nec participatione decre
ſcens. nec vſu deficiēs. nec tꝑe veteraſcens.
antiquus ⁊ nouꝰ. affectu deſiderabilis. ex/
perientia dulcis. fructu eternus. iocūditate
plenꝰ. reficiens ⁊ ſatians. nec vnq̄ȝ faſtidiū
generans Qualit̄ deꝰ ſingulis q̄s diligit
affectu ⁊ effectu ſit. Vt aūt tibi pleniꝰ ſa/
tiſfaciā. demonſtrabo q̄lit̄ iſte ſpōſus ⁊ ama
tor caſtitatis. ſingulis q̄s diligit. q̄i oībꝫ affe
ctu ⁊ effectu ſit. In h̄ quoq; ꝓuidit tibi deꝰ.
optimꝰ amator tuus. ne nihil eſſet in q̄ ſin/
gulariter de ipō glīari poſſis. ſed ſic cōia et
ſpecialia dedit. ſic ⁊ ſingl'aria tribuit. Do
na cōia. Cōmunia q̇dē ſunt ea q̄ in vſuz
vniuerſoꝝ veniūt. ſicut eſt lux ſolis. ſpiramē
aeris. Specialia vero vt ea q̄ nō oībꝫ. ſꝫ q̄i
cuidā ſocietati ꝯceſſa ſunt. ſic ē fides. ſapiā.

diſciplina. Dona ſingularia. Singu/
laria aūt vt ea que vnicuiqꝫ ꝓpria impartita
ſunt. ſicut petro ꝑncipatꝰ in aplīs. paulo a/
poſtolatꝰ in gentibꝫ. iohāni ꝑuilegiū amoꝛꝫ
Et in omībꝫ te deꝰ dilexit. Cōſidera ḡ
q̄ cōmunia cū omībꝫ. que ſpecialia cū aliq̄/
bus. q̄ ſingularia ſolus accepis. In omībꝫ
his te dilexit. que vł cōmunit̄ cū omībꝫ. vel
ſpecialit̄ quibuſdā. vel ſingulariter tibi ſoli
tribuit. Et cū omībꝫ te deꝰ dilexit. Cū
his omībꝫ rurſum te dilexit. q̄ te participa/
tione doni ſui ſociauit Et p̄ oībꝫ te deus
dilexit. Pre his omibus te dilexit. quibꝫ
ſingularꝫ dono gr̄e te pretulit. Et in omī
creatura. In omī creatura dilectꝰ es. cū
omībꝫ bonis dilectꝰ es. p̄ omībꝫ malis dile/
ctus es. Et ne parū tibi videat̄ ꝙ p̄ oībꝫ ma
lis dilectꝰ es. quāti boni ſunt q̄ minꝰ te acce
perunt attende. Nec parū exiſtimes vel in
tantꝫ. vel cū tantis eſſe dilectū. niſi ꝛ bonos
omēs habeas ſocios. malos vero ꝛ q̄ ꝯdita
ſunt vniuerſa ſubiectos. Uidiſti ḡ q̄nta ſūt
in quibꝫ dilectꝰ es. vidiſti q̄les ſunt cū q̄bꝰ
dilectus es. Et p̄ oībꝫ dilectꝰ es Nunc
ꝙ p̄ omībꝫ dilectꝰ es ꝯſidera quātū potes
Tu eī noſti q̄d accepis. ꝛ neceſſe habes ad/
huc meliꝰ noſſe. ne incipias vel de his q̄ nō
accepiſti p̄ſumere. vel de his q̄ accepiſti gra
tias nō referre. Nā ꝛ ipē idcirco hec tibi de
dit. vt tu ea ſemꝑ in mēoria habeas. ꝛ nūq̄ꝫ
ab eius amore obliuione tabeſcas. Primū
cogita hō ꝙ aliq̄n nō fueris. ꝛ vt eſſe incipe
res. hoc eiꝰ dono accepis. Donū ergo eius
erat vt fieres. Sed nunq̄d tu ei aliq̄d dede
ras ꝑuſq̄ꝫ fieres. q̄ tibi hoc ab eo redderet̄
vt fieres. Nihil proꝛſus. nihil tu dederas.
nihil dediſſe poteras ꝑuſq̄ꝫ fieres. ſed gratꝫ
accepiſti vt ab eo fieres. Cui ḡ p̄latus es in
eo ꝙ factꝰ es. Quis minꝰ accipe potuit. q̄ꝫ q̄
vt fieret accepit. Et tñ niſi hoc eſſet aliquid
accipe nō poterat. qui nō erat. incipe etiā be
ne eſſe q̄ꝫ nō eſſe meliꝰ eſſet. nihil ille q̄ eſt. eo
qui nō eſt. ampliꝰ accepiſſet. Bern. De di
ligendo deo Cur ergo hō totū ei te debe
re nō attendis. queꝫ tui totiꝰ non ignoras
auctorē. Quid ḡ tu qui deū tuū tenes. non
ſolū gratuitū vite tue largitorē. largiſſimū
adminiſtratorē. ſolicitū gubernatorē. ſꝫ in/
ſuꝑ copioſiſſimū redemptorē. eternū cōſer
uatorē. ditatorē. glorificatorē. Dignus pla
ne eſt morte. q̄ ei recuſat viuere. Quid retri
bues dño ꝓ omībꝫ his, Hugo. Sed
quare fecit te deꝰ tuus. niſi quia eſſe magis
q̄ꝫ nō eſſe voluit te. Et plus dilexit te oībus
his q̄ accipe nō meruerūt illud ab illo. Cū
ergo deꝰ tuus eſſet. tibi dedit bonum. ꝛ ma
gnū bonū. ꝛ pulchrū bonū dedit tibi. Et te
cū hoc tibi daret p̄tulit omībꝫ quibꝫ hoc tm̄
bonum ſuuꝫ dare noluit. A deo nr̄o a q̄ fa/
cti ſumus. qui nō fuimꝰ. omībꝫ qui facti nō
ſunt. amplius accepimꝰ. Qui vtiqꝫ ſi ampli
us nihil dediſſet. pro eo ipō tamē ſemꝑ a te
laudandꝰ ꝛ diligendꝰ eſſet. Augꝰ. Me
rito igit̄ totū exigit te q̄ fecit te. Hugo.
Nunc autē amplius dedit. q2 dedit non ſo
lum eſſe. ſed pulchrum eſſe (quo ad animaꝫ
dico) ꝛ formoſum eſſe. quod quantū ſuꝑat
nihil ꝑ exiſtentiā. tantū antecedit aliquid ꝑ
formā. In quo multum placeat id q̄d eſt. ꝛ
amplius q̄d tale eſt. In quo omībꝫ p̄latꝰ
eſt. In quo omībꝫ te prelatū aſpice. q̄s ta
le ꝛ tam excellens bonū exiſtendi vides nō
accepiſſe. Sed nec h̄ terminari potuit mu/
nificentia largitoris optimi. Adhuc aliq̄d
plus dedit. ꝛ magis nos ad ſilitudinē ſuaꝫ
traxit. Uoluit eñ ad ſe trahere ꝑ ſimilitudi
nem. quos ad ſe trahebat ꝑ dilectionem
In quibꝫ p̄cellis attende. Dedit ḡ nob
eſſe. ꝛ pulchrū eſſe. ꝛ viuere. ꝛ vt p̄cellamꝰ et
his qui nō ſunt ꝑ eſſentiā. ꝛ his q̄ inordina
ta aut incōpoſita ſunt ꝑ formā. ꝛ q̄ inaniata
ꝑ vitā. Magno ergo debito obligatus es.
Multū accepiſti ꝛ nihil a te habuiſti. ꝛ pro
his omībꝫ non habes q̄d retribuas. niſi tm̄
vt diligas. Accepiſti aūt hoc totū ꝑ dilecti/
onē. Bern. in ſer. lxxxiij. ſuꝑ canticum.
Amor ꝑ ſe ſufficit. is ꝑ ſe placet. et propt̄ ſe.
Ipē meritū. ipē p̄miū eſt ſibi. De effectu
amoris. ꝛ eiꝰ ſufficientia. Magna res a/
mor. Solus ex omībꝫ aīe motibꝫ ſenſibꝫ
atqꝫ defectibꝫ. in q̄ p̄t creatura. ꝛ ſi non ex eq̄
rñdere auctori. vel de ſilī mutuā vicē repen
dere. Uerbi gr̄a. Si mihi iraſcat̄ deꝰ. non
ego illi eo ſimilit̄ iraſcar. Nō vtiqꝫ. ſed paue
bo. ſed ꝯtremiſcā. ſed veniā dep̄cabor. Ita
ſi me arguat. non redarguetur a me. Nec ſi
me iudicabit. iudicabo ego eum. Si domi
nat̄. me oportet ſuire. Si ip̄erat. me opor/
tet parere. ꝛ nō viciſſim a dño vel ſeruiciuꝫ
exigere vel obſequium. De cauſa amorꝫ
dei. Nunc videas iam de amore q̄ꝫ aliter
ſit. Nam cū amat deus. nihil aliud vult q̄ꝫ
amari. Quippe nō ad aliud amat. niſi vt a/
metur. ſciens ipſo amore beatos. q̄ ſe ama/

nerint. Magna igitˀ res eſt amor. ſed ſi fuerit purꝰ. Purꝰ amor mercẽnariꝰ nõ ẽ. Purus amor de ſpe vires nõ ſumit. nec tñ diffidentie dãna ſentit. Hugo. Sciias igitˀ qꝛ qđ ꝑ dilectionẽ datũ eſt. nec melꝰ nec decentius ꝙ̃ ꝑ dilectionez rependi poteſt. Bern̄. qꝛ nõ ſolũ deꝰ hoĩem amare voluit. ſed etiã ab eo vult amari. Nã cũ ip̃e imẽſus ſit. tñ amorẽ ſuũ ponere voluit ĩ hoĩem q̇ eſt q̃i putredo ⁊ vermis. Quãta dignatio q̃nta dilectio. Et h̄ ꝯſidera. Poterat autem etiã deꝰ aliꝭs creaturꝭ ſuis dediſſe vitaꝫ. ſed ampliꝰ in h̄ dono dilexit te. Nec ideo plꝰ dilexit te. qm̄ plus diligendũ inuenit in te. ſꝫ qꝛ gratuito plus dilexit te Talẽ fecit te vt iã merito plus diligat te. Quid hec oĩa faciãt diligentˀ ꝯſiderata (niſi inuenerint cõſiderantis animũ a b oĩmi penitꝰ prauo vendicatũ amore) ⁊ ad ſe mirabilitˀ rapiũt ⁊ vehementˀ afficiũt. Bern̄. De diligendo deo.

Uide ergo q̇ modo imo ꝙ̃ ſine mõ a nobis meruerit. q̇ prius dilexit nos tantus et tantũ. ⁊ gratꝭ. tantillos ⁊ tales. Modus ſine modo. Modus idcirco diligẽdi deum eſſe debꝫ ſine mõ diligere. Cũ vero dilectio q̃ tendit in deũ. tendat in imẽſum. tendat in infinitũ (Nã ⁊ immẽſus ⁊ infinitꝰ eſt deus). Quis nã queſo debeat finis nr̃i eſſe vel modꝰ amoris. Augꝰ. Modus tñ diligendi deũ eſt. vt ip̃e ametˀ ſuꝑ oĩa ⁊ propter ſe. Quia minꝰ eũ amat. q̇ cũ eo aliquid amat qđ ꝓpter eũ nõ amat. Preterea pꝰ eſſe poſt pulchrũ eſſe. ⁊ poſt viuere. datũ eſt ſentire. datũ eſt ⁊ diſcernere. Hugo. ⁊ per eandẽ dilectionẽ datũ eſt. Que niſi p̃ceſſiſſent nihil a largiente datũ. nihil ab indigẽte acceptũ fuiſſet. Q̃ ſublimis ⁊ ꝙ̃ decorus in aĩa factꝰ es. Quid ſibi iſte ornatꝰ tantꝰ ac talis voluit. niſi qꝛ idem ip̃e q̇ induit conſortẽ ſuo palacio ſue gl̃e preparauit. Nouit ad qđ opus te conderet. nouit q̃liſ ornatus illud opus deceret. ⁊ ideo dedit qđ decuit. ⁊ qđ tm̄ decuit. vt ⁊ ip̃e diligeret h̄ qui dederit. De ornatu hoĩs. Senſibꝫ foris decorauit. intus ſapiẽtia illuſtrauit. Senſus dans q̃i exteriorẽ ornatũ. ſapiam q̃i interiorẽ habitũ. Senſus q̃i quaſdã gẽmas fulgẽtes. appendẽtes exteriꝰ. ſapiam q̃i naturali pulchritudine. faciẽ vultꝰ tui colorãs intus. Ecce ornatꝰ tuus oĩm gẽmarũ vincit pulchritudinẽ. Ecce facies tua oĩm formaꝝ ſuperat decorẽ. Talẽ te oĩno eẽ decebat. q̇ ad celeſtis palaciũ curie introducendus eras. Quantũ dilectꝰ es. ⁊ p̃ q̃ntis dilectꝰ es. q̃n talis factus es. Q̃ ſingulare donũ. qđ non oĩbꝫ ꝯceſſum. nõ niſi dilectis ⁊ diligẽtibꝫ ꝯcedendũ. Multũ gloriari poteras. ⁊ multũ cuſtodire debueras. ne tale donum ꝑderes. ne tale ornamentũ fedares. ne tãtũ decorẽ corrũperes. ⁊ eo amiſſo vel imminuto ampliꝰ miſer fieres. ꝙ̃ eo nõ accepto. vel nõ ꝑfecto miſer fuiſſes. ne te cũ damno amiſſe pulchritudinis ſimul torqueret ꝯfuſio feditatis. ⁊ abiectꝰ vilior fieres ꝙ̃ ſi receptꝰ non fuiſſes. Iſtud cuſtodiendũ ⁊ illud cauẽduz fuerat. vt iſtud cuſtoditum ꝑſiſteret. ⁊ illud cautũ nõ eueniret. Sed vide q̇d feciſti. Dereliquiſti deũ amatorẽ tuũ. ⁊ cũ alienis ꝓſtituiſti amorẽ tuũ. fedaſti pulchritudinẽ tuã diſperſiſti ornatũ tuũ. Oblitꝰ es dñi creatoris tui. ⁊ ꝓ tantis beneficiꝭs cõdignas grates nõ egiſti. Ideo vero ad maiorẽ ꝯfuſionẽ tuã hec dixi. vt eo magis odio dignum oſtenderẽ. quo tantꝭ bñficiꝭs acceptis. ⁊ nõ cuſtoditis ingratũ cõprobarẽ. ⁊ vt magꝭ de cetero illi fias obnoxius. q̇ te fecit cum non eras. ⁊ redemit cũ perieras. Nã illud quoq̃ in aſſertione amorꝭ illiꝰ cõmemoraui. vt inde occaſione accepta. tibi narrare incipiam. q̃ntũ amator tuus qui tã excelſus apparuit cũ te cõderet. hũiliari dignatꝰ eſt cũ repararet. Illic tã ſublimis. hic tã humilis. nõ tñ hic ꝙ̃ illic minꝰ amabilis. Illic potẽter tibi magna ꝯtulit. hic miſericorditˀ ꝓ te dura ſuſtinuit. Ut em̄ te releuaret illuc vnde cecideras. ip̃e deſcẽdere dignatꝰ eſt huc vbi iacebas. Et vt tibi iuſte redderetˀ. qđ iuſte ꝑdideras. ip̃e dignatꝰ eſt pie pati qđ tolerabas. Anſel. Cur deꝰ hõ. Que fuerit rõ vel neceſſitas q̄ naturã aſſũpſit hũanã.

In p̃mis ſ̃o q̄ nllo mõ poterat hõ labore. pena. l' merito dignitatẽ quã peccãdo amiſerat ꝓmereri. oñdã tibi q̃ neccitate l' rõe deꝰ cũ ſit op̃s. hũilitatẽ ⁊ infirmitatẽ hũane natˀe ꝓ eiuſdẽ reſtauratõe aſſũpſerit. Oportebat nãq̃ vt ſic̃ ꝑ hoĩs inobediẽtiã mors in hũanũ genꝰ itrauerat. ita ꝑ hoĩs obediẽtiã vitã reſtitueret. Et q̃madmodũ pcm̄ qđ fuit cã nr̃e dãnatõis initiũ habuit a femĩa. ſic nr̃e iuſticie ⁊ ſalutꝭ auctor naſceretˀ de femina. Et vt diabolꝰ q̇ ꝑ ligni guſtũ queꝫ ꝑſuaſit hoĩem vicerat. ꝑ paſſionẽ ligni quã ĩtulit ab hoĩe vinceretˀ. Sꝫ ip̃a hoĩs libatio nec ꝑ aliã ꝙ̃ ꝑ dei ꝑſonã fieri decuit. nec po

tuit.ne qꝛ q̃cunq̃ꝫ ꝑſona alia hoīem a morte
eterna redimeret.eiꝰ ſuus idē hō recte iudi
caret̃.Q ſi eſſet nullatenꝰ reſtauratꝰ eēt in
illā dignitatē quā habiturꝰ erat ſi nō peccaſ
ſet.cū ipe q̇ nō niſi ſuus dei ⁊ eq̄lis angelis
bonis ꝑ oīa futurꝰ erat.ſuus eēt eiꝰ q̇ deus
nō eēt.⁊ cuiꝰ angeli ſui nō eſſent. Q ꝟo hō
ꝑ aliā q̃ꝫ ꝑ dei ꝑſonā liberari nō potuit.ma/
nifeſte verꝫ eſſe attēde. Cōſtat deū ꝓpoſuiſſe
vt de hoīb angelos q̇ ceciderant reſtaura/
ret. Tales ḡ oportet eſſe hoīes in illa ciuita
te ſupna.q̇ ꝓ angelis in illis aſſumant̃.q̄les
ibi futuri erāt illi ꝓ q̇b ibidē erūt.i.tales q̄/
les nūc ſunt boni angeli. Alioq̇n nō erāt re
ſtaurati qui ceciderūt.⁊ ſequet̃ ꝙ deꝰ aut nō
poterit ꝑficere bonū qđ incepit.aut penite/
bit eū tm̄ bonū incepiſſe.q̄ deo abſurda ſūt
Oportet ḡ vt eq̄les ſint hoīes bonis angel̃
Cū ergo boni angeli nunq̃ꝫ peccauerūt.po
tes ne cogitare ꝙ hō qui ſm ꝙ hō. q̇ aliq̄n
peccauit.nec vnq̃ꝫ deo ꝓ pctō ſatiſfecit.ſed
tm̄ impunitꝰ dimittit̃.eq̄lis ſit angelo qui
nunq̃ꝫ peccauit. Minime. Nō ḡ decet deū.
hoīem peccantē ſine ſatiſfactiōe ad reſtau/
rationē angeloꝝ aſſumere ꝑditoꝝ.qm̄ veri
tas nō patit̃ eū leuari ad equalitatē btōꝝ.
Conſidera etiā in ſolo hoīe ſine ħ ꝙ debet
angelis eq̄ri.vtrū eū talit̃ deꝰ ad btitudinē
vllam.vel talē qualē habebat anteq̃ꝫ pecca/
ret debebat ꝓuehere. Exemplū. Po/
namꝰ ꝑ exemplū aliquē in māu tenere mar
garitā ꝓcioſam.quā nulla vnq̃ꝫ pollutio te/
tigit.⁊ quā nullus poſſit aliꝰ amouere đ ma
nu eius.niſi ipo ꝑmittente.⁊ eam diſponat
recondere in theſaurū ſuū.vbi ſunt cariſſi/
ma ⁊ precioſiſſima q̄ poſſidet. Q ſi ꝑmittat
ipe eandē margaritā ab aliq̄ inuido excuti
de manu ſua in cenū.cuꝫ ꝓhibere poſſit.ac
poſtea eā de ceno ſumens pollutā.⁊ non lo
tam in aliquē mūdū ⁊ carū locuꝫ.deinceps
illā ſic ſeruat ⁊ recōdit.putabis ne illū ſapi
entē. Nō.ſi recte ſapis. An nō ſilr̃ faceret de
us.q̇ hoīem angelis ſociandū ſine pctō q̄ſi
in manu ſua tenebat ī paradiſo.⁊ ꝑmiſit vt
accēſus īuidia diabolus cū in lutū pcti.q̃ꝫ/
uis ꝯſentientē deiiceret. Si nō ꝓhibere vel
let diabolū.vt nō poſſet tēptare hoīem.nō/
ne inquā ſilr̃ faceret.acſi homieꝫ pcti ſorde
maculatū.ſine oīni lauatōe.i.abſq̃ꝫ oī ſatiſ/
factione talē ſemꝑ manſurū.ſaltē in paradi
ſum de q̇ eiectꝰ fuerat.reduceret. Tene igit̃
certiſſime.qꝛ ſine ſatiſfactiōe.i.ſiue debiti ſo

lutione ſpontanea.nec deꝰ pōt pctm̄ impu/
nitū dimittere.nec pctōꝛ ad tantā beatitu/
dinē vel talē qualeꝫ habebat anteq̃ꝫ pecca/
ret ꝑuenire. Firmit̃ igit̃ crede ne dubites.
qꝛ ſm menſurā pcti oportet ſatiſfactionem
eſſe. Q oīno hō nō pt ſatiſfacere. Et tu
q̇d ſolues ꝓ pctīs. Forſitan dices. peniten
tiā.coꝛ ꝯtritū ⁊ hūiliatū.abſtinētias ⁊ mul/
timodos laboꝛes coꝛꝑis.⁊ miſcđiam dan/
di.⁊ dimittēdi ⁊ obedientiaꝫ. Quid in oīb
his das deo. Uide ⁊ diligent̃ ꝯſidera.qꝛ cū
reddis deo aliq̇d qđ debes.⁊ ſi nō peccaſti
nō debes ħ cōputare ꝓ debito. Quantū
amoꝛē ⁊ timoꝛem hō hr̄e debeat ꝑueniēdi
ad ħ qđ factꝰ eſt. Oīa aūt illa debes deo
q̄ dicis. Tantꝰ nanq̃ꝫ dꝫ eſſe in hac moꝛtali
vita amoꝛ.⁊ ad qđ ꝑtinet oīo.⁊ deſideriū ꝑ/
ueniēdi ad ħ ad qđ factus es.⁊ doloꝛ qꝛ ibi
nō es.⁊ timoꝛ ne nō ꝑuenias.vt nullā letici
am ſentire debeas.niſi de his q̄ tibi auxili/
um aut ſpeꝫ dāt ꝑueniēdi. Quid ḡ das deo
qđ nō debes.cui totū qđ es.⁊ qđ hēs.et qđ
potes.debes ne pecces. Nihil igitur in his
oīb das deo qđ nō debes. Quid ḡ ſolues
deo ꝓ pctō tuo.cū nihil habeas qđ ꝓ pctō
ſoluas. Quāta hō abſtulerit đo q̄n ſe vin
ci ꝑmiſit a diabolo. Et ſi grauit̃ peccamꝰ
q̄tienſcūq̃ꝫ ſcient̃ aliq̇d quālibet paruū con
tra volūtatē dei facimꝰ.q̇d faciet miſer ho/
mo pctōꝛ.q̇d deo ꝓ pctō ſoluet.q̇ tot ⁊ tan/
ta nō ſolū grauia.ſed ⁊ enoꝛmia ſciēs ⁊ ꝓu/
dens cōmiſit ꝑ longū tempꝰ.imo fere tota
vita ſua.⁊ q̄i ſus ī volutabꝛo luti delectabi
liter in eiſdē iacuit. Si ſm q̄ntitatē peccati
exigit deꝰ ſatiſfactionē.nec ſatiſfacis ſi non
reddis aliq̇d maius q̃ꝫ id ꝓ quo pctm̄ face/
re nō debueras.qꝛ ſic rō exigit.quid facies.
quid ſolues deo tot malis obuolutꝰ. Iteꝫ
homo in paradiſo ſine pctō factꝰ.q̄ſi poſitꝰ
eſt ꝓ deo int̃ deū ⁊ diabolū. nō ꝯſentiendo
ſuadenti pctō ad honoꝛē dei ⁊ ad ꝯfuſionē
diaboli.cū ille infirmioꝛ in t̃ra nō peccaret
eodē diabolo ſuadente.q̇ foꝛtioꝛ peccauit i
celo nullo ſuadente. Et cū hoc facere poſ/
ſet.nulla vi coactꝰ.ſed ſola ſe ſuaſiōe ſponte
vinci ꝑmiſit.ad voluntatē diaboli.⁊ ꝯ volū
tatē dei ⁊ honoꝛē. Iudica ḡ hō tuipē ſi non
eſt ꝯtra honoꝛē dei vt hō recōciliet̃ illi.cum
calūnia huiꝰ ꝯtumelie đo irrogata.niſi pꝛi
us honoꝛauerit deū vincendo diabolū.ſic
illuꝫ inhonoꝛauit victꝰ a diabolo. Qualꝫ
de diabolo dꝫ eſſe victoꝛia. Uictoꝛia ve/

ro talis debet eſſe.vt ſicut fortꝭ ac ptãte im
morta'is.ꝯſenſit facile diabolo vt peccaret
vnde iuſte incurrit penã mortalitatꝭ.ita in
firmꝰ ⁊ mortalis.qlē ipē ſe fecit.ꝑ mortꝭ dif
ficultatē vincat diabolũ vt nullo mõ peccet
qđ facere nõ põt q̄diu ex vulnere ꝑmi pctī
cõcipit̃ ⁊ naſcit̃ i pctõ. Adhuc accipe vnũ
ſine q̄ nõ recõciliat̃ homo.nec minꝰ impoſ/
ſibile. Quid abſtulit hõ deo cũ vinci ſe ꝑmi
ſit a diabolo. Nõne abſtulit deo quicq̇d de
hũana natura facere ꝓpoſuerat. Intēde in/
duſtriã ⁊ iuſticiã.⁊ iudica ſm̄ illud vtrũ ad
equalitatē pctī hõ ſatiſfaciat deo. niſi idipꝫ
qđ ꝑmittendo ſe vinci a diabolo.deo abſtu
lit.diabolũ vincēdo reſtituat.vt quēadmo
dũ ꝑ hoc ꝙ eſt victꝰ.rapuit diabolus qđ dī
erat.⁊ deus ꝑdidit.ita ꝑ h̄ ꝙ vincat.ꝑdat di
abolus ⁊ deꝰ recuꝑet. Nullatenꝰ ḡ debꝫ aut
põt accipe hõ a deo qđ deꝰ illi creare ꝓpoſu/
it. Si tñ reddit deo totũ qđ illi abſtulit.vt
ſicē ꝑ illũ deꝰ ꝑdidit.ita ꝑ illũ recuꝑet. Qđ ñ
alit̃ fieri valet.niſi vt quēadmodũ ꝑ victũ
tota hũana natura corrupta ⁊ q̄ſi fermētata
eſt pctõ.cũ q̄ nullũ deꝰ aſſumit ad ꝑficiēdaꝫ
illã ciuitatē celeſtē.ita vt ꝑ vincentē iuſtifi/
cent̃ tot homīes q̄t illum numerũ cõpleturi
erũt.ad quē cõplendũ factꝰ eſt hõ. Et h̄ face
re nullatenꝰ p̄t pctõr hõ.q̄ pctõr pctõrē iu/
ſtificare neq̇t. Nihil ḡ iuſtius.nihil īpoſſibi
lius. Attende adhuc. Si hõ dr̄ iniuſtꝰ q̄
homini nõ reddit qđ debet.multo magꝭ in
iuſtꝰ eſt q̄ dõ qđ debet nõ reddit. Qđ ſi red
dere nõ p̄t.quõ iniuſtꝰ eſt. Audi. Q ĩpo/
tentia hoīs nõ excuſat eũ. Forſitã ſi nul
la eſt in illo cã impotētie.aliq̄tinus excuſari
p̄t. Sed ſi in ipa impotētia culpa ē.ſicē nõ le
nigat pctm̄ ita nõ excuſat nõ reddentē de/
bitũ. Nã ſi q̇s iniũgat opus aliqđ ſuo ſuo.
⁊ p̄cipiat illi ne ſe deijciat in foueã quaꝫ illi
demonſtrat vnde nullatenus exire poſſit.⁊
ſuus ille ꝯtēnens mãdatũ ⁊ monitionē do
mini ſui.ſponte in mõſtratã ſe mittat foueã
vt nullatenꝰ poſſit opꝰ iniũctũ facere.putaſ
ne aliq̄tinꝰ illi impotentiã illã ad excuſatio
nē valere.cur opus iniũctũ nõ faciat. Non.
Immo dupl'r peccauit. Quia ⁊ qđ iuſſus ē
facere.nõ fecit.⁊ qđ p̄ceptũ eſt vt nõ faceret.
fecit. Ita hõ qui ſe ſponte illo debito qđ ſol
uere nõ p̄t.⁊ ſua culpa deiecit ſe in hanc im
potentiã.vt nec illud poſſit ſoluere qđ de/
beat.ante pctm̄.id ē.ne peccaret.nec hoc qđ
debet.quia peccauit.inexcuſabilis eſt. Ipa
nanq̧ impotētia culpa eſt.q̄ nõ debet eam
hr̄e.imo debet eã non hr̄e. Nã ſicut culpa ē.
nõ hr̄e qđ hr̄e debet.ita culpa eſt.hr̄e qđ de
bet nõ hr̄e. Sicut igit̃ culpa eſt homī non
hr̄e ptãtem illã quã accepit.vt poſſet caue/
re pctm̄.ſic culpa eſt illi habere impotentiã
qua nec iuſticiam tenere.⁊ pctm̄ cauere.nec
qđ ꝓ pctõ debet reddere p̄t. Sponte nãq̧
fecit vnde ꝑdidit illã ptãtē.⁊ deuenit in hãc
impotētiã. Illud em̄ ē nõ hr̄e ptãtē quã de
bet hr̄e.⁊ hr̄e impotētiã quã debet non hr̄e
Quapropt̃ impotētia reddēdi deo qđ de/
bet.q̄ facit vt nõ reddat.nõ excuſat hoīeꝫ ſi
nõ reddit.qm̄ effectũ pctī nõ excuſat pctm̄
qđ facit. Iniuſtꝰ ē ḡ hõ q̄ nõ reddit deo qđ
debet.⁊ ĩiuſtꝰ ē q̄ reddere neq̇t. Et nullꝰ ĩ/
iuſtus admittet̃ ad btĩtudinē. qm̄ quēad/
modũ btĩtudo ē ſufficiētia in q̄ nll'a eſt indi
gētia.ſic nulli ꝯuenit niſi in q̄ ita pura ē iu/
ſticia.vt nulla ſit ĩiuſticia. Cum igit̃ videas
pctõrē hoīem h̄ debere deo ꝓ pctõ qđ l' red
dere neq̇t.⁊ niſi reddiderit ſaluari neq̇t.in/
ſtruēdus es ne forte deſperes. q̄lit̃ deꝰ mi/
ſericordia ſaluet hoīem.cũ pctm̄ nõ dimit/
tat illi niſi reddiderit ꝓpt̃ qđ illud debet.
Q hõ factꝰ fuit iuſtꝰ vt btũs eēt. Rõnalē
naturã a dõ factã eē iuſtã vt illo fruēdo btã
eēt.dubitari nõ dꝫ. Iõ nãq̧ rõnal' eſt.vt di/
ſcernat int̃ iuſtũ ⁊ iniuſtũ.int̃ bonũ ⁊ malũ.
⁊ int̃ magꝭ bonũ ⁊ minꝰ bonũ. Sil'i rõne ꝓ
bat̃ ꝙ ad h̄ accepit ptãtē diſcernēdi. vt odiſ
ſet ⁊ vitaret malũ.ac amaret ⁊ eligeret bonũ
atq̧ maiꝰ bonum magꝭ amaret vl' eligeret.
Sed nõ ꝯuenit vt deꝰ ptãtē tantaꝫ fruſtra
dederit. Ad h̄ itaq̧ fctãm eē rõnalē creatu/
rã certũ ē. vt ſũmũ bonũ ſuꝑ oĩa amaret et
eligeret.ñ ꝓpt̃ aliud ſꝫ ꝓpt̃ ipm. Si ei ꝓpt̃ ali
ud.nõ ipm ſꝫ aliud amat. Vt igit̃ fruſtra ñ
ſit rõnal'.ſil' ad h̄ rõnal' ⁊ iuſta facta ē. Qua/
ꝓpter rõnal' nat̃a iuſta facta eſt.vt ſũmo bo/
no.i.deo fruēdo btã eēt. Hõ ḡ q̄ rõnal' crea
tura ē factꝰ ē iuſtꝰ ad h̄.vt deo fruēdo beatꝰ
eēt. Q hõ nõ morerer̃ ſi ñ peccaſſet Qđ
aũt factꝰ ſit talis vt necẽitate nõ moreret̃.hic
facile ꝓbat̃.q̄ ſapiē ⁊ iuſticie dei repugnat.
vt cogeret mortē pati ſine culpa quē iuſtũ
ad btĩtudinē fecē. Seq̇t̃ ḡ. Q̄ ſi nũq̧ peccaſ
ſet. nũq̧ moreret̃. Vñ aptē q̄nq̧ fut̃a reſur
rectio mortuorũ ꝓbat̃. Quippe ſi hõ ꝑfctē re
ſtaurãdꝰ ē.talis dꝫ reſtitui q̄lis futurꝰ erat
ſi nõ peccaſſet. Nihil ḡ iuſtius aut ꝯuenien
tius intelligit̃.q̧ vt ſicut hõ ſi ꝑſeueraſſet in

ſuſticia totꝰ.id eſt.aĩa ⁊ corpe eterne beatꝰ
eſſet.ita ſi pſeuerat in iniuſticia. totꝰ ſimilit̃
miſer ſit. Q̄ de hũana natura pficiet de/
us qꝺ incepit Ex his em̃ facile eſt cogno
ſcere.qm̃ aut hoc de hũana pficiet deꝰ natu
ra qꝺ incepit.aut inuanũ fecit tã ſublimem
naturã ad tantũ bonũ. Aut ſi nihil p̃cioſiꝰ
cognoſcit̃ deus feciſſe q̃ʒ rõnalẽ creaturaʒ
ad gaudendũ de ſe. valde alienuʒ eſt ab eo
vt vllaʒ rõnalẽ creaturã penitꝰ perire ſinat
Neceſſe eſt ğ vt de hũana natura. qꝺ ince/
pit pficiat. Hoc aũt fieri ſic͂ dixi nequit.niſi
p integrã pctĩ ſatiſfactionẽ. quã nullus pec
cator facere põt. Si ꝟo intelligis neceſſe fu
iſſe.vt deus pficeret qꝺ incepit. forte cogi/
tas dicẽs.quã grãm debeo ꝓ eo ꝙ fecit me
ꝓpter ſe.aut quõ imputabo meã ſalutẽ eius
grẽ.ſi me ſaluat neceſſitate De duplici ne
ceſſitate. Sed attẽde ꝙ eſt neceſſitas q̃ be
nefaciendi grãm aufert aut minuit. ⁊ eſt ne
ceſſitas.qua maior bñficio grã debet̃. Cuʒ
em̃ aliq̃s ea neceſſitate cui ſubiacet.inuitus
benefacit.aut nulla aut minor illi grã debe
tur. Cũ vero ipe ſponte neceſſitati bñfaci/
endi ſubdit.neq̃ʒ inuitꝰ eã ſuſtinet.tũc vtiq̃ʒ
maiorẽ beneficij grãm meret̃. Nõ em̃ hecẽ
dicẽda neceſſitas.ſed grã.qꝛ nullo cogente
illã ſuſcepit aut ſeruat.ſʒ grat̃. Quare mul
to magis ſi deꝰ facit bonũ homini qꝺ ince/
pit.licet nõ deceat eũ a bono incepto defice
re.totũ grẽ debemꝰ imputare.qꝛ hoc ꝓpter
nos.nõ ꝓpter ſe nullius egens incepit. Nõ
em̃ illũ latuit q̃d homo facturꝰ erat.cũ illũ
fecit. Et tñ bonitate ſua illũ curãdo ſponte
ſe vt pficeret inceptũ bonum q̃ſi obligauit.
Deniq̃ʒ deꝰ nõ facit neceſſitate.qꝛ nullo mo
do cogit̃ aut ꝓhibet̃ facere aliq̃d Et cũ dici
mus deũ aliq̃d facere q̃ſi ex neceſſitate.vitã/
di ĩhoneſtatẽ (quã vtiq̃ʒ nõ timeret) potius
intelligendũ eſt qꝛ h̃ facit neceſſitate ſeruã/
de honeſtatis. Que ſcʒ neceſſitas nõ eſt ali
ud q̃ʒ ĩmutabilitas honeſtatꝭ eius.quã a ſe/
ipo ⁊ nõ ab alio habʒ.idcirco improprie di
cit̃ neceſſitas. Q̄ ſatiſfacere nõ poſſit pro
homĩe niſi deꝰ hõ. Dico tñ ꝙ neceſſe ẽ vt
bonitas dei ꝓpter ĩmutabilitatẽ ſuã pficiat
de homĩe qꝺ incepit.q̃ʒuis totũ ſit grã bo/
num qꝺ facit. Hoc aũt fieri nequit.niſi ſit q̃
ſoluat ꝓ pctõ homĩs aliq̃d maius q̃ʒ omne
qꝺ ꝓpter deũ eſt. Illũ quoq̃ʒ q̃ de ſuo pote/
rit deo dare aliq̃d qꝺ ſuperet omne qꝺ ſub
do ẽ. maiorẽ eſſe neceſſe eſt q̃ʒ om̃e qꝺ non
eſt deꝰ. Nihil aũt eſt ſup om̃e qꝺ deꝰ nõ eſt
niſi deus. Nõ ergo põt hanc ſatiſfactioneʒ
facere.niſi deꝰ. Sed nec facere illã debʒ ni
ſi homo. Si ğ ſicut ꝯſtat neceſſe eſt vt ꝺ ho
minibꝫ pficiat̃ illa ſupna ciuitas.neq̃ʒ h̃ eſſe
valet.niſi fiat ſup̃dicta ſatiſfactio. quã neq̃ʒ
põt facere niſi deꝰ.nec debet niſi homo.ne/
ceſſe eſt vt faciat eam deꝰ homo. Q̄ ne/
ceſſe ſit eundẽ ipm eſſe pfectũ deũ ⁊ pfectuʒ
hoĩem. Inueſtigandũ nũc eſt quõ ẽẽ poſ
ſit deꝰ homo. Diuĩa em̃ natura ⁊ humana
nõ pñt in inuicẽ mutari vt diuĩa fiat huma
na.aut humana diuĩa.nec ita miſceri vt q̃/
dam tercia ſit ex duabus.que nec diuina ſit
omino ne humana. Deniq̃ʒ ſi fieri poſſet vt
altera in alterã cõuerteret̃.aut eſſet tm̃ deꝰ
⁊ nõ homo.aut ſolũ homo ⁊ nõ deus. Aut
ſi miſcerent̃ ita vt fieret ex duabꝫ corruptis
quedã tercia (quẽadmodũ ex duobꝫ indiui
duis aĩalibꝫ diuerſaꝝ ſpecieꝝ. maſculo et
femina naſcit̃ terciũ.qꝺ nec prĩs integrum
neq̃ʒ mrĩs ſuat naturã. ſed ex vtraq̃ʒ terciã
mixtã) nõ hõ eſſet nec deꝰ. Nõ igit̃ põt fieri
hõ deꝰ quẽ querimꝰ ex diuĩa ⁊ hũana natu
ra aut ꝯuerſione alterꝰ in alterã.⁊ corrupti
ua cõmixtione nature vtriuſq̃ʒ in terciã.q̃a
hoc fieri iſte due nature nequeũt.aut ſi fieri
valerent.nihil ad h̃ qꝺ q̃rimꝰ valerent. Si
aũt ita q̃libet mõ ꝯiũgi debẽt he due ĩtegre
nature.vt tñ aliꝰ ſit deꝰ aliꝰ hõ. ⁊ nõ ideʒ ſit
deus q̃ ⁊ hõ. impoſſibile ẽ vt ambo faciant
qꝺ fieri neceſſe ẽ. Nã deꝰ nõ faciet qꝺ nõ de
bebit.⁊ hõ nõ faciet.qꝛ nõ poterit Ut ergo
hoc faciat deꝰ hõ.neceſſe ẽ eundẽ ipm ẽẽ p/
fectũ deũ ⁊ pfectũ hoĩem.q̃ hãc ſatiſfactio/
nẽ facturꝰ ẽ.qm̃ eã facere nõ põt niſi verꝰ de
us.nec dʒ niſi verus hõ. Qm̃ ğ ſuata inte/
gritate vtriuſq̃ʒ nature.neceſſe eſt inueniri
deũ hoĩem.nec minꝰ ẽ neceſſe has duas na
turas ĩtegras ꝯuenire in vnã pſonã.quẽad
modũ corpꝰ ⁊ aĩa rõnal' ꝯueniũt in vnũ ho
minẽ.qm̃ neq̃t alit̃ fieri vt ideʒ ipe ſit pfectꝰ
deꝰ ⁊ pfectꝰ hõ. Q̄ ex genere ade ⁊ de ꝟgi
ne femĩa deũ oporteat aſſumere hoĩem.
Reſtat nũc q̃rere vnde ⁊ quõ aſſumet deus
hũanã naturã. Aut em̃ aſſumet eã de adaʒ.
aut faciet nouũ hoĩem.quẽadmodũ adã fe
cit de nullo alio hoĩe. Sʒ ſi nouũ hoĩeʒ fac̃
nõ ex ade genere.nõ ptĩebit ad hũanũ genꝰ
niſi qꝺ natũ ẽ de adã Quare ñ debebit ſatiſ
facere ꝓ eo.qꝛ nõ erit de eo. Sic͂ em̃ rectuʒ
eſt vt ꝓ culpa omnis homo ſatiſfaciat. ita

neceſſe eſt vt ſatiſfaciens idē ſit q̄ pctōr.aut eiuſdē generis. Aliſ nāq̄ʒ nec adā nec gen⁹ ei⁹ ſatiſfaciet p ſe Ergo ſic ꝺ adā ⁊ eua pctm̄ in oēs hoīes ꝑpagatū eſt.ita null⁹ niſi vł ipi vel q̄ de illis naſcit̄.p pctō hoīm ſatiſfacere debet. Qm̄ ergo illi nequeūt.neceſſe ē vt de ſit qui h̄ faciet. Ampli⁹. Sicut adā ⁊ totuʒ gen⁹ eius p ſe fecíſſet.ſine ſuſtentatiōe alterius creature ſi nō peccaſſet.ita oportet vt ſi idē genus reſurgit poſt caſuʒ.p aliū reſurgat ac releueſ. Nā p quēcūq̄ʒ in ſtatū ſuū reſtituaſ p illū itaq̄ʒ ſtabit p quē ſtatū ſuū recuperabit. Ratio q̄re de⁹ humanā naturā ꝑmitus fecit in ſolo adā. De⁹ etiaʒ qm̄ humanā naturā primit⁹ fecit in ſolo adam nec feminā (vt de vtroq̄ʒ ſexu multiplicarētur hoīes) facere voluit niſi de ipſo. aperte monſtrauit ſe nō niſi de adam voluiſſe facere.qđ de natura hūana factur⁹ erat. Quapꝑter ſi gen⁹ ade p aliquē releuaſ hoīem.qui nō ſit de eodē genere.nō in illā dignitatem quā habitur⁹ erat.ſi nō peccaſſet adā.⁊ ideo nō integre reſtaurabiſ.⁊ dei ꝓpoſitū deficere videbiſ.q̄ duo incōuenientia ſunt. Ergo neceſſe eſt vt de adā aſſumaſ hō. p quem reſtaurādū eſt gen⁹ ade. Pinge igiſ in aīo nō ſup fictā vanitatē. ſed ſup ſolidā veritatē.⁊ dic.q̄ valde cōuenit.vt queadmodū hoīs pctm̄.⁊ cauſa nr̄e ꝑditōis ꝑncipiū ſumpſit a femina.ita medicina pcti ⁊ cauſa nr̄e ſaluationis naſcaſ a femia. Silr̄ ⁊ hoc. Si ꝟgo erat q̄ cauſa fuit hūano generi totius mali. multomagis decet vt virgo ſit. q̄ cauſa erit toti⁹ boni. Hoc quoq̄ʒ ſilr̄. Si mulier quā de⁹ fecit de viro ſine femia.facta eſt de ꝟgine.ꝯuenit valde vt vir q̄ʒ qui fiet de femina ſine viro fiat de ꝟgine. Q magꝭ cōuenit filio incarnari q̄ʒ aliȷs pſonis. Nunc tibi quoq̄ʒ dicendū eſt in q̄ pſona de⁹ q̄ eſt tres pſone hoīem aſſumat. Plures em̄ pſone nequeūt vnū eundē hoīem aſſumere in vnitatē pſone.q̄re in vna pſona tm̄ hoc fieri neceſſe eſt. Sed de hac vnitate pſone dei ⁊ hoīs et in qua pſona dei h̄ magis fieri oporteat breuit tango. Cur videlicet poti⁹ filiȷ pſona debeat incarnari q̄ʒ patris aut ſpūſſcti. Si q̄libet alia pſona incarneſ. erūt duo filiȷ in trinitate. fili⁹ ſcʒ dei q̄ ⁊ ante incarnatiōnē fili⁹ eſt.⁊ ille q̄ p incarnationē fili⁹ erit ꝟginis.et ſic erit in pſonis (que ſemp eq̄les eē debēt) ineq̄litas ſm dignitatē natiuitatū Digniorē nanq̄ʒ natiuitatē habebit nat⁹ ex deo q̄ʒ nat⁹ de ꝟgine. Itē alia rō. Eſt ⁊ aliud cur magis ꝯueniat filio incarnari q̄ʒ aliȷs pſonis.q̄ ꝯuenienti⁹ ſonat filiū ſupplicare pr̄i q̄ʒ aliā pſonaʒ aliȷ. Item. Homo p quo erat orator⁹ ⁊ diabolus quē erat expugnaturus.ambo falſam ſimilitudinē dei p ꝓpria voluntate p̄ſumpſerāt. Unde q̄ſi ſpecialius aduerſus pſonaʒ filiȷ peccauerant. q̄ vera pr̄is ſimilitudo crediſ. Illi cui ſpecialius fit iniuria. cōuenienti⁹ attribuitur culpe vindicta aut indulgentia. Quapropꝰ cū nos ratio ineuitabilis ꝑduxerit ad hoc vt neceſſe ſit diuinā ⁊ humanā naturam in vnā cōuenire pſonaʒ.nec hoc fieri poſſit in pluribꝫ pſonis dei. ⁊ hoc ꝯuenientius fieri pateat in pſona verbi q̄ʒ in aliȷs. neceſſe eſt verbū deū ⁊ hoīem in vnā cōuenire pſonā.

Leo papa. Igiſ ſempiterna ⁊ ſumma eſſentia.que ſe ſic ad hūani generis inclinauit ſalutē.nos quidē in ſuā gloriā trāſtulit. Sed qđ erat.eſſe nō deſtitit. Q em̄ verbū caro factū eſt.nō hoc ſignificat ꝙ in carnem ſit dei natura mutata.ſed qđ a verbo in vnitatem pſone ſit caro ſuſcepta.in cuius vtriq̄ʒ nomie homo tot⁹ accipiſ. Unde vtriq̄ʒ nature in ſuis ꝓprietatibꝫ ꝑmanenti. tanta eſt vnitas facta ⁊ cōmunio.vt quicq̄d ibi ē dei. nō ſit ab humanitate diſiunctū. quicq̄d autē eſt hominis.nō ſit a diuinitate diuiſum. Uerbū em̄ ⁊ aīa ⁊ caro in vnā cōuenere pſonam.⁊ hec tria vnū.⁊ hoc vnuʒ tria ſunt. nō in cōmixtione ſubſtātie. ſed vnitate pſone. Et in hoc homo cōſidera ꝙ cum origini humane multū dederit.ꝙ nos ad imaginem ſuā fecit. reparatōi nr̄e longe amplius tribuit.cū ſeruili forme ipe ſe de⁹ coaptauit Q min⁹ eſt mirabile hoīem ad diuina q̄ʒ deū ad hoīem venire. Quis ei ex vna eadēq̄ʒ pietate ſit. q̄cq̄d creature creator impendit.min⁹ tn̄ mirū eſt hoīem ad diuīa pficere. q̄ʒ deū ad humana deſcēdere. Quis em̄ ab impietate ad iuſticiā.a miſeria ad beatitudinē eſſet recurſus.niſi ⁊ iuſtus ad impios.⁊ beat⁹ inclinareſ ad miſeros. Hic agiſ de dignatiōe incarnatiōis. Libet idcirco in huiuſmōi conſideratione aliquantuluʒ imorari.eo ꝙ tam ipſius obſtupenda dignatio.qua noſtrū ſibi aſſociauit iumentū.q̄ʒ copioſa redēptio apud eū.q̄ hūilr̄ crucis ſubiuit tormētū. meditādi materiā miniſtrat habūdanſ. Neſcio nanq̄ʒ ſi vlla eſſe poſſit efficacior.ac ſuauior morū edificatio

q̄ꝫ verbi incarnati fidelis ⁊ pia ꝯſideratio.
Quid em̄ hoiem ſic excitare pōt ad amorez
dei q̄ꝫ p̄ueniens amor dei tam q̄ꝫ vehemēs
ad hoiem. vt hō ꝓpter homīem velit fieri.

Quid nutrit amorē dei ⁊ q̇d amorē ꝓxi/
mi. Quid aūt nutrit ita amorē ꝓximi. q̄ꝫ
ſil'itudo ⁊ natura ꝓximi in humilitate dei.
Nā humilitatꝪ exemplū nec cogitari poſſe
maius aliq̇d exiſtimo q̄ꝫ exinanitionez dei
in formā ſerui. ⁊ ſeruitutem pluſq̄ꝫ ſerui.
Berñ. Uenit igitͬ fili⁹ dei de corde p̄ris.
in vterū ꝟginis m̄ris. Uenit a ſummo celo
in inferiores ptes terre. De hinc agitͬ de
dignatione incarnatiōis. O ineſtimabi/
lis dignatio ⁊ penit⁹ inexcogitabil'. ꝙ in car
ceris hui⁹ horrorē fetorēq̄ꝫ nr̄e mortalitatꝪ
tanta dignata eſt deſcēdere celſitudo. Mi/
ra querentꝪ dei dignatio. mira dignitas ho
minis ſic q̄ſiti. in q̄ ſi gloriari voluerit. non
erit inſipiēs. nō ꝙ aliq̇d eſſe videatͬ tanq̄ꝫ a
ſemetip̄o. ſed ꝙ tanti fecerit euz ip̄e. Leo
papa. Agnoſce igitͬ ex his dignitatē tuā.
⁊ diuīe conſors fact⁹ nature. noli in veterez
vilitatē degeneri ꝯuerſatōe recidere. Ber̄.
Omēs nanq̄ꝫ diuitie. oīs gl'ia mundi. ⁊ q̇c/
quid ī eo ꝯcupiſcitͬ. min⁹ eſt ad hāc gloriaz.
īmo nec aliq̇d in ei⁹ cōparatiōe. Guerr⁹.
Et in nullo ſic ſe exinaniuit de⁹ q̄ntū in cō/
ceptiōe ſua. Preterea nō tam admirāda.
q̄ꝫ etiā obſtupenda intueor in hac gl'ia. Nā
cū humanaꝝ infirmitatū vl' iniuriaꝝ quas
ꝓ nobis ptulit diuīa dignatio ſic tp̄e p̄maz
ſic etiā humilitate fere maximā exiſtimo. ꝙ
in vtero cōcipi. in vtero nouē menſibꝫ ma/
ieſtas illa incircūſcripta paſſa eſt contineri.
Ubi em̄ ſic ſe exinaniuit vt q̄ penitus a ſe/
ip̄o defeciſſe viſus eſt. Tanto tp̄e nihil illa
ſapiētia loquitͬ. nihil illa virt⁹ manifeſtum
opatͬ. nullo ſigno viſibili maieſtas que clau
ſa latet ꝓditͬ. Nā in cruce viſus eſt infirm⁹.
vbi qđ infirmū fuit ip̄ius ſtatim foris appa
ruit omībꝫ homibꝫ. q̄ñ ⁊ moriens glorificat
latronē. ⁊ expirans inſpirat centurionē. q̄ñ
horari⁹ dolor paſſiōis eius nō ſolū cōpati
facit elementa creaturaꝝ. ſed etiā cōtrarias
fortitudines ſubigit eternoꝝ paſſiōi dolo/
rū. In vtero ſic eſt q̄ non ſit. ſic omp̄s virt⁹
vacat q̄ nihil poſſit. ⁊ verbū eternuꝫ ſub ſi/
lencio ſe premit. Guerrus Exinaniuit
igitͬ ſemetip̄m formā ſerui accipiēs. ⁊ cū to/
ta multitudine miſerationū ſuaꝝ de thala/
mo pſiliit ꝟginali. Dependet de⁹ ad vbera.
ponitͬ in p̄ſepe. ligatͬ in cunis. pannis īuol/
uitͬ. ⁊ laxatis faſciolis felices man⁹ ⁊ ſancta
brachia p cunarū paruitatē expādit. De
pauprimo circa d̄i natiuitatē cultu. Nul
la ibi dom⁹ ambicio vbi reclinatoriū in ſta
bulo. mͬ in feno. fili⁹ in p̄ſepio. Tale elegit
mundi fabricator hoſpicium. hmōi habuit
delicias ſacre ꝟginis puerperiū. Pannicu/
li ꝓ purpura. ꝓ biſſo in ornatu regio lacinie
congeruntͬ. Genitrix eſt obſtetrix. ⁊ deuota
dilecte ſoboli ip̄a exhibꝫ clientelā. attrectat.
amplectitͬ. iungit oſcula. porrigit mām̄ā. to
tū negociū plenū gaudio. nullus dolor. nul
la nature cōtūelia ī puerpio. Pediſſequas
ſubſtātia familiarꝪ nō patitͬ. mancipioꝝ ob
ſequia ſumpt⁹ tenuis ⁊ inops menſa exclu/
dit. Nullū domus arta diuerſoriū occulta/
bat. nec ſecreti receſſus erant illi⁹ caſule. in/
caſtraturā. tectū. ⁊ ſoli parietes p circuitum
veſtiebāt. Nec ibi loc⁹ erat lauacris q̄ ſolēt
puerperis p̄parari. quippe nec aliq̄ nature
iniuria m̄rem d̄ñi leſerat. q̄ ſine tormēto pe
pererat. q̄ in ꝯceptiōe caruit voluptate. Et
q̄ꝫuis in ꝓpria venerit q̇ omnia ꝯtinet. q̇cq̇d
circa ip̄m vl' ip̄i⁹ genitricē impendebatͬ offi
ciū. nō tm̄ paupimū extitit. ſed etiā alienū.
Berñ. Et de quo dicebatͬ. q̇s de⁹ ma/
gnus ſicut de⁹ nr̄. ⁊ magnitudinis ei⁹ nō eſt
finis. iam nō p̄dicatͬ magnus d̄ñs ⁊ lauda/
bilis nimis. ſed paru⁹ d̄ñs ⁊ amabil' nimis
Alludit vt paruus virgini m̄ri. arridet. et
blandientes oculos in mariam intorquet.
Stat pterrita tantis miracul' regina celo/
rū. confert in corde ſuo ſalutationē archan
geli. cōceptōnē dei. natiuitatē pueri. ⁊ mira
tur ꝙ ille q̇ ſic potuit ad nos venire. ſic vo/
luit ſubuenire. Et certe cū tot⁹ ſit dulcedo.
⁊ ſic ſubuēire nob̄ voluit. dulciorez eū mihi
facit teneritudo mēbroꝝ. Dulcedo h̄ incō/
parabil'. ⁊ pietas ineffabil'. vt deū q̇ creauit
me. videā pueꝝ creatū ꝓpͤ me. deuſq̄ꝫ maie
ſtatꝪ ⁊ gl'e nō ſolū ſil'is mihi fiat corpis ꝟita
te. ſꝫ etiā miſerabil'. ⁊ velut hūane indigens
opis. appeat etatꝪ īfirme. O duricia cordis
mei. Quid h̄ facit. Amor certe dignitatꝪ ne
ſcius. dignatōe diues. affectu potēs. ſuaſu
efficax. Et amor ſol⁹ de deo triūphat.
Quid amore violētius. Triūphat de deo
amor. quia ſemetip̄m exinaniuit. vt ſcias a/
moris fuiſſe. ꝙ plenitudo effuſa eſt. ꝙ altitu
do adequata. ꝙ ſingularitas aſſociata ē.
Bernardus. Quid igitur ad hec dou/

mitat tua affectio.ĩmo nõ dormitat.ſ3 mor/
tua eſt. Ut te lucrifaceret. vt te ad amorem
ſuũ traheret.omnẽ plenitudinẽ diuinitatꝭ
in hoĩem tranſfudit Q deꝰ trãſfuſus ſit
in hoiem. Tranſfuſum deũ in hoĩem di
co.qꝛ nõ ad menſurã datũ homĩ video.nec
de omĩ plenitudine ſua penes deũ aliquid
reſedit.qḋ in hoĩem cui vnitꝰ eſt nõ effudit
dũ omẽ qḋ in diuinitatꝭ theſauro pietatis
inuentũ fuit.totũ in vtero ꝟginis aggeſtũ.
Ita eñ deꝰ fundiť.deus amator tuꝰ in ho
minẽ effuſus eſt.ꝙ tanꝗ̃ a ſua ꝓpria virtute
ſit exinanitꝰ.dũ videlicet ĩ ea hũilitate qua
tibi ꝯſuluit.nõ ſolũ pr̃e. ſed etiã ſeip̃o factꝰ
ſit inferior.Que vero maior exinanitio in
oculis videntiũ. quid efficaciꝰ ad creatorẽ
tuũ reamandũ.ꝗ̃ꝙ ꝑ te ſplendor gl'ie et fi
gura paterne ſubſtãtie.formã ꝓ̃ferat ſerui/
lem.⁊ in ip̃a nõ habẽs ſpeciẽ nec decorez.

Quãtis deꝰ ſe exinaniuit. Qui eñ ꝗ̃ſi
parũ eſſet exinanitꝰ ſi homo ſolũ fieret.ſed
etiã humane carnis ita funditꝰ in ſe formã
⁊ ſpeciẽ vacuauit.ſapiam infatuauit.virtu/
tem infirmauit.minuitq; magnitudinẽ.vt
⁊ in natiuitate minimũ.⁊ in paſſione ſe no/
uiſſimuz virorum homibꝫ exhiberet.vnde
nec reputauerũt eum.Obſtupeſce ergo homo
tanta ꝑ te mirabilia.tanta bñficia ꝑ te exhi
bita. Cogita quantũ te diligat. q̇ tanta di/
gnatꝰ eſt facere ꝑ te. Cõſidera diligenť do/
minũ ſabaoth.q̇ celũ ⁊ terrã implet.iacentẽ
in p̃ſepio infantulũ. imo cuiꝰ maieſtati an/
guſta eſt omĩs celi latitudo.pãnis inuolu/
tum.⁊ q̇ in celis tonat.ſub cuiꝰ vocis toni/
truo angelice ptãtes ſubmittũt alas ſuas
vagientẽ. vt ip̃ius amorꝭ ardore totus ac/
cenſus.ad tanta bñficia tua vſq; huc ingra
titudo erubeſcat.qꝛ ip̃e tuã naturã diuĩe vo
luit aſſociari in vna ꝑſona.nunꝗ̃ ab eo ſepa
randã in ſignũ amoris.vt ſic ſaltẽ euz ama
res a quo te agnoſceres ſic amari. Huer
rus. Pro his ſemꝑ gratꝰ eſto.indeſinen/
ter grãs age. ⁊ caue ne indignuz videri veľ
vt credať ds dei filius femineis ſe inſeruiſ/
ſe viſceribꝫ.⁊ maieſtatẽ ſuã huic contumelie
ſubdidiſſe. Q nõ fuit cũ iniuria dei aſſũ/
ptio humane nature. vt nature carnis ĩ/
mixtus.in vero hũane ſubſtãtie corꝑe na/
ſcereť.cũ totũ hoc opus non iniuria ſit ip̃iꝰ
ſed potentia.nõ credenda pollutio ſed glo
rioſa dignatio.Si eñ lux iſta viſibilis nul
lis ĩmundicijs quibꝫ ſuꝑfuſa fuerit violať.

nec radiorũ ſolis nitorẽ quẽ corporeã crea/
turã eſſe nõ dubiũ eſt. loca nulla ſordentia
vľ cenoſa ꝯtaminãt.q̇d illiꝰ ſuꝑne ſempiter
ne ⁊ ĩcorporee lucꝭ eſſentiã potuit ꝗ̃libꝫ ſui
qualitate polluere.q̃ ſe ei quã ad imaginem
ſuã ꝯdidit ſociãdo creature.purificationez
ꝓ̃ſtitit.maculã nõ recepit.⁊ ſic ſanauit vul/
nera infirmitatꝭ vt nulla patereť dãna ꝟtu/
tis. O felix ꝑinde. ꝗ̃ꝙ amabilis natiuitas
tua puer ieſu.q̃ natiuitatẽ oĩm emẽdat.ꝯdi
tiõez reformat.ꝑiudiciũ ſoluit.cirographũ
dãnate nature reſcindit.vt ſi quẽ piget dã/
nabiliter eſſe natũ.poſſit feliciſſime renaſci
Uere tu puer miſericors.quẽ ſola miſcďia
puerũ fecit.licet pariť miſcďia ⁊ veritas ĩ te
obuiauerunt ſibi. Uere inꝗ̃ tu miſericors
puer natꝰ es nobis.nõ tibi.lucra nr̃a nõ au
gmenta tua naſcẽs de nobꝭ ꝗ̃ſiſti.q̇ ad h̃ ſo/
lum naſci dignatꝰ es.vt nos minoratõe tui
ꝓueheres.humiliatiõe glorificares.Dulce
certe.ꝑinde dulce ⁊ ſapidũ cogitare.⁊ reco/
gitare puerũ deũ.q̇n etiã efficax ⁊ opatoriuz
ad medendũ ac dulcorãdũ (ſi q̃ in nobꝭ eſt)
pctõrũ amaritudinẽ.pnĩe auſteritatẽ. Quid
nõ tẽperabit illa dulcedo.q̃ mortez ꝗ̃z facit
dulciſſimã. Et inť hec cõſiderata.ſꝑ recur/
ro ad h̃ qḋ dulciꝰ ſapit.⁊ familiariꝰ adheret
videlicet ꝙ iõ voluit in ſiľitudinẽ hoĩm fie
ri.vt hoĩbꝫ eſſet amabilior. Siľitudo ei ad
amorẽ efficaciꝰ opať. Ideo nõ me capio pre
leticia.ꝙ illa maieſtas naturã ſuam nature
mee carnis ⁊ ſanguis ſuꝑueſtit.⁊ me miſerũ
in diuitias gl'ie ſue nõ ad horã ſed in ſempi
ternũ includit.fit frať meꝰ dñs meꝰ.⁊ timo
rẽ dñi fratris vincit affectus. Ideo dñe ie
ſu libenter audio te regnantẽ in celis.ſed li
bentius naſcentẽ in terris. Hec enim me/
ditatio rapit affectum meũ.⁊ huius memo
ria cõcaleſcit cor meũ.viuentis ⁊ viuide po
tionis aſperitate purgatũ. Erat vtiq; dñs
meus inter angelicos ordĩes.audiẽs hym
nũ glorie ſue admirabilis.illi mirabili crea
ture faciẽs mirabilia in celo ⁊ in terra.ĩ ma
ri et in omnibꝫ abyſſis. Ego autem in luto
fecis ⁊ miſerie obuolutus.miſer ⁊ miſerabi
lis.⁊ omnem ſpem egrediendi perdideraz.
Ille in gloria. ego in miſeria. admirabilis
ille ego miſerabilis. Sanctum ⁊ terribile
nomen eius.quod vix audeat illud digni/
or noĩare natura. Nomẽ illud clauſũ ⁊ inte
grũ.quõ caꝑe poterã.qḋ vix angelicꝰ oculꝰ
ꝑſpicere necduz ꝑſpicere põt. Ille qui erat

admirabilis agminibꝫ angelorꝝ. inclinat celos. ⁊ fit ꝯſiliarius hoim̄. Maieſtatiuū nomen. imp̄catiuū effundit̄. ⁊ q̄ mirabilis ē in celis. ꝯſulere venit in t̄ris. Abſcondit purpurā ſub miſerie veſtiment̄. ⁊ ad lutuꝫ vbi iacebā inclinat̄ nō mergit̄. Et ſi audeo dicere. infixus ſum in limo ꝓfundi. Operi manuū ſuaꝝ porrigit dexterā. de ꝓfundis aq̄rū extraxit. extractū abluit. ablutuꝫ induit. indutū reparat. reparatū cōfirmat. Porrigit dexterā cū naſcit̄. cū loquit̄ extrahit. abluit cū morit̄. induit cū reſurgit. cū aſcendit reparat. ꝯfirmat cū ſpm̄ ſctm̄ emittit de cel̄.

Bern̄. De tribꝫ mixturis in aſſumptiōe humane nature. Et vt agnoſcas plenꝰ homo dignitatē tuā. agnoſcas ⁊ gl̄iam ꝯditionis tue vel̄ hūane. tria opa tres mixturas fecit omp̄s illa maieſtas in aſſumptiōe carnis nr̄e. ita mirabilit̄ ſinglaria. ⁊ ſingularit̄ mirabilia. vt talia nec facta ſint. nec facienda ſint ſup terrā. Cōiuncta ſunt q̄ppe adinuicē deꝰ ⁊ homo. mr̄ ⁊ virgo. fides ⁊ cor humanū. Admirabiles iſte mixture. ⁊ omī miraculo mirabiliꝰ quō tā diuerſa adinuicem poterūt ꝯiungi. Uis vitalis in arboribꝫ.

Huic limo terreno vim vitaleꝫ miſcuit. vt in arboribꝫ. vnde ſurgit venuſtas in folijs. in floribꝫ pulchritudo. ſapor in fructibꝫ ⁊ medicina. Uis ſenſibil̄ in pecoribꝫ. Adiecit etiā ⁊ vim ſenſibilem limo nr̄o vt ī pecoribꝫ. que nō ſolū iā vitā habeant. ſed ⁊ ſentiant q̄nq̄partita ſenſificatiōe vigentes

Uis rōnalis in hoībꝫ Addidit adhuc honorare limū nr̄m. ⁊ ei vim rōnalē cōiunxit. vt in homībꝫ. q̄ iam nō ſolū viuāt. ſentiant. ſed ⁊ diſcernāt inter cōmodū ⁊ incōmodū. inter bonū ⁊ malū. ⁊ int̄ veruꝫ ⁊ falſum. Uoluit quoq̄ adhuc infirmiora nr̄a habūdantiori gl̄ia ſublimare. ⁊ cōtraxit ſe maieſtas. vt qꝺ meliꝰ habebat. videlicet ſeipm̄ limo nr̄o ꝯiungeret. miſcerētq̄ ſe inuicē deꝰ ⁊ limus. maieſtas ⁊ infirmitas tanta vilitas ⁊ ſublimitas tanta. Augꝰ De tribꝫ coniunctionibꝫ mirabilibꝫ. Et vide ꝙ ſi mirabilis fuit ꝯiūctio p̄ma. videlicet int̄ aīam ⁊ corpus. ſed mirabilior fuit ſcđa int̄ deum ⁊ limū. nec minꝰ mirabilis erit ⁊ tercia. cū hō angelus ⁊ deꝰ vnꝰ erit ſpūs. Cōfundat̄ ergo ſupbia hoīm. ⁊ ad humilitatē dei nouerit de ſe hūilia ſape lutuꝫ. Bern̄ Nihil em̄ deo ſublimiꝰ. nihil vilius limo. ⁊ tn̄ tanta dignatiōe deſcendit deꝰ in limū. tantaq̄ dignitate limꝰ aſcēdit in deū. vt quicq̄d fecit deꝰ. limus feciſſe credat̄. quicq̄d limꝰ ꝑtulit. deus ꝑtuliſſe dicat̄ tam ineffabili q̄ incōuertibili ſacramēto. Bern̄. Aduerte ergo hō q꜄ limꝰ es. ⁊ nō ſis ſupbus. q꜄ deo ꝯiunctus es. ⁊ nō ſis ingratꝰ Hic inchoat de paſſione ⁊ hūilitate pie redēptionis.

Uerū qm̄ bona que largiri mortalibꝫ nō ceſſat miſericors ⁊ miſerator dn̄s. recolere ⁊ recolligere om̄ia oī homini impoſſibile ē. id saltē qꝺ precipuū eſt ⁊ maximū opus videlicet redēptōnis a memoria tua aliq̄tenꝰ nō recedat. Augꝰ. Agnoſce igit̄ inq̄ntū valeas. ⁊ q̄ntū debeas. ⁊ dū preciū tui cogitas. tibi vilis eſſe deſinas. Fauſtinꝰ. Perſpice homo quātū valeas. vt tandem inq̄ vilis tibi eſſe deſinas. vt ꝑ hoc erubeſcendis ſubiacere vicijs dedigner̄. dū generoſitatē tuā de creatoris ac repatoris dignitate metiris. Auguſ. Reus nanq̄ eris nō parui p̄cī ſed ſanguinis xp̄i. q̄ violas ⁊ maculas aīam xp̄i ſanguīe mundatā ⁊ paſſione redemptā. Leo papa. Memento cuiꝰ ſis capitis. ⁊ cuiꝰ corꝑis mēbrū. Reminiſcere q꜄ morte xp̄i erutꝰ de poteſtate tenebraꝝ. tranſlatꝰ es in dei lumen ⁊ regnū. q꜄ preciū tuū ſanguis eſt xp̄i. qui veritate te iudicabit. q̄ miſcđia te redemit. Miſerendi em̄ nr̄i deꝰ cauſam niſi in ſua bonitate nō habuit. ⁊ mirabilior eſt ſcđa hominū generatio q̄ p̄ma ꝯditio. Quia plus eſt ī nouiſſimis ſeclis repaſſe deū qꝺ perierat. q̄ a p̄ncipio feciſſe qꝺ nō erat. Bern̄. in ſermone Memēto te. ⁊ ſi de nihilo factū nō tn̄ de nihilo redemptū. Sex diebꝫ cōdidit om̄ia. ⁊ te int̄ omnia. At uero ꝑ triginta tres annos opatꝰ eſt ſalutē tuā in medio t̄re. O quantū laborauit. ſuſtinēs carnis neceſſitates. hoſtis temptatōes. Quis vero int̄ cetera digne penſet quāte fuerit hūilitatis. manſuetudinis. dignatōnis. dn̄m maieſtatis indui carne. multari morte. turpari cruce. Nunq̄d nō valuit opus ſuū repare abſq̄ iſta difficultate. Ualuit. ſed maluit cū iniuria ſui. ne peſſimū atq̄ odioſiſſimū viciū ingratitudinis vltra repiret in homīe. Sane multū fatigationis aſſumpſit. quo multe dilectionis hoīem debitoreꝫ teneret. cōmoneretq̄ gr̄aꝝactiōis difficultas redemptionis. queꝫ minꝰ eſſe deuotū fecerat ꝯditionis facilitas. Quid em̄ dicebat hō creatus ⁊ ingratꝰ. Gratis quidē conditus ſum.

ſed nullo ğuamīe auctoris vel labore. Si/
quidē dixit ⁊ facta ſunt. quēadmoduz vni/
uerſa. Quid magnū eſt qualibet magna qđ
in ꝟbi facilitate donauerit. Sic bñficium
creatoris attenuās hūana impietas. ingra
titudinis materiā inde ſumebat. vnđ amo/
ris cām hr̄e debuerat. Idq; ad excuſādas
excuſationes in peccatꝭ. Sed luce clarius
ptz. q̄ntū hō ꝑ te factꝰ diſpendium fecit. de
dño ſuus. de dei filio hoīs filius fieri non
deſpexit. Berñ. de deo Et qui te ſemel
tm̄ ⁊ ſolū dicendo fecit. in reficiēdo ꝑfecto
multa ⁊ geſſit mira ⁊ pertulit dura. Nec tm̄
dura. ſed etiā indigna. Et iō licet multum
poſſit hoīem incitare ad amādū deū. ꝙ ipſe
eū fecit. tñ multo ampliꝰ debet eū incitare.
ꝙ ipē eū refecit. q2 nō tam facile refectus ꝗ̄
factꝰ. Q hō nō ſufficit ad retributionē.

Quid ğ retribuā dño. ꝑ oīb9 q̄ retribuit
mihi. In ꝑmo ope me mihi dedit. ī ſcđo ſe.
⁊ vbi ſe dedit. me mihi reddidit. Datꝰ ergo
⁊ redditꝰ. me ꝑ me debeo. bis debeo. quid
deo retribuā ꝑ ſe. Nā ēt ſi me milies repēde
re poſſem. q̄d ſum ego ad deū. Quid igitur
magnuz tanto recōpenſat amori. ſi puluis
exiguus totū ſe ad reamādū collegerit. q̄d
illa nimirū maieſtas in amorē ꝑueniēs. to/
ta in opus ſalutꝭ eiꝰ incēſa ꝯſpicit. Anſel.
Ecce dñe q2 tu me feciſti. debeo meipm̄ a/
mori tuo totū. q2 me redēiſti debeo meip̄z a/
mori tuo totū. q2 tanta ꝑmittꝭ. d̄beo meip̄z
amori tuo totū. Immo ⁊ intātū debeo. plꝰ
ꝗ̄ meip̄m. Et hec tria cōſidero in q̄b9 tota
ſpes mea ꝯſiſtit. Berñ. ſup miſcdias dñi.

In charitate adoptiōis. veritate ꝑmiſſi/
onis. ⁊ ꝑtāte redēptiōis. Scio igit cui cre/
didi ⁊ certꝰ ſum. q2 in charitate nimia adop
tauit me. q2 verax in ꝑmiſſione. ⁊ q2 potens
in exhibitione. Hugo. Cogita igit q̄n
tū diligat te. qui tanta ꝑtulit ꝑ te. ⁊ tanta fa
cere dignatꝰ eſt ꝑpt te. ⁊ q̄ tanta tibi dare ꝑ/
mittit. De dulcedīe dei circa hoīem vt in
citet eū ad amorē ſuuz. Primo nāq; pul/
cher factꝰ fueras eiꝰ munere. poſtmodū ve
ro fedꝰ factꝰ es tua īiq̄tate. Sz itez mūdatꝰ
es. ⁊ formoſꝰ factꝰ es eiꝰ pietate. ope͂ante tm̄
vtrobiq; charitate. Olim cū non eſſes dile
xit te vt ꝯderet te. poſtea cū fedꝰ factꝰ eſſes
dilexit te vt pulchꝛū faceret. ⁊ vt oñderet ti
bi q̄ntū te diligeret. nō niſi moriēdo a mor
te te liberare voluit. vt nō tm̄ pietatꝭ impen
deret beneficiū. vez etiā charitatꝭ oſtende/
ret affectū. imo ⁊ tam ſincera caritate te di/
ligit. ac ſi ſemp cum eo ꝑſtitiſſes. nec expro/
brat tibi reatū. nec improperat tibi bñficiū.
Berñ. ſup cantica. Et ſi deinceps cum
eo fideliť ꝑſeuerare. ip̄mq; vt decet amare.
vt tuū illi amorē incōtaminatū ſeruare vo/
lueris. maiora priorib9 ſe daturū ꝑmittit.

De gemina dulcedīe in pectore ieſu xp̄i.

Quia gemina dulcedo ſuauitatꝭ exube/
rat in pectore ieſu. longanimitas videlicet ī
expectādo. ⁊ in donādo facilitas. Ad h̄ ſiq̄/
dem diu ſuſpendit ſnīam vltionis a ꝯtem/
nente. vt q̄nq; grām exhibeat remiſſiōis in
penitente. Nō vult em̄ mortē pctōris. ſz vt
cōuertat ⁊ viuat. De penitēdi facilitate au/
di. Quacunq; hora pctōr ingemuerit. pec/
catū ſuū remittet ei. Et dauid paucꝭ cōpre/
hendit vtrūq;. Longanimis inq̄t ⁊ miſeri
cors. Q dei miſcdia nr̄am ſupei miſeriā

Et ideo miſericors eſt ꝙ tardius videt
ei pctōri veniā dare. ꝗ̄ ipi peccatori accipe.
Sic em̄ feſtinat abſoluere reū a tormento
ꝯſcientie ſue. q̄i plus cruciet eū paſſio miſe
ri. ꝗ̄ ip̄m miſerū paſſio ſua. Hugo. Et
vt h̄ euidentiꝰ intelligas attende. Abieras
ſiquidē ⁊ ꝑieras. Et q2 in peccatis tuis ve/
nundatꝰ eras. vltra ſe continere nō potuit.
Venit igit ille poſt te vt redimeret te. ⁊ tm̄
dilexit te vt ſanguinis ſui preciū appēderet
ꝑ te. taliq; pacto ⁊ reduxit de exilio. et rede/
mit de ſeruicio. Nulla ğ dilectio maior. nul
lus amor ſincerior. nulla charitas ſanctior
nullus affectꝰ ardentior. Mortuꝰ eſt ꝑ te
innocens. nihil qđ in te amaret inueniens.
O cor induratū. cor plus ꝗ̄ lapideū. eo ꝙ ī
morte amatoris tui quā ꝑ amore tuo ſuſti/
nuit. ⁊ petre ſciſſe ſunt. ⁊ monumēta aperta
ſunt. Cur nō datū eſt mihi intelligere deū
creatorē meū ꝑ amore meo q̄i infatuatuz. ⁊
tanq; ad nihilū videre redactū. Hugo.

Quid nā inueniſti in me dñe deꝰ ꝙ dili/
geres. ⁊ tm̄ diligeres vt moreris ꝑ me.
Berñ. Quid tale in me īueniſti ꝑ q̄ tanta
⁊ tā dura ⁊ dira ſuſtinere voluiſti. O bone
ieſu. ſi mihi ſapet etiā ꝑter hec. ꝗ̄ dulcit cuz
hoīb9 ꝯuerſatꝰ es. ꝗ̄ magna etiā habūdan
ter eis largitꝰ es. dura ⁊ aſpera ꝑ eis paſſus
es. dura ꝟba. duriora verbera. duriſſima ⁊
horrenda crucꝭ tormēta. Flagellis ceſus.
ſpinis coronatꝰ. clauis ꝯfoſſus. patibulo af
fixus. obprobrijs ſaturatꝰ. oīm tñ īmemor
dolorꝝ. ait. Pr̄ ignoſce ill'. Expāſis ꝑ eis in

cruce manib⁹. dedit riſuz malignātib⁹. ⁊ fle/
tū fidelib⁹. factuſq; omib⁹ ē deriſui. q̄ ſolus
potuit eſſe terrori. Quid igit̄ mag̃ admiran/
dū. q̄d amplius deteſtandū. q̄d grauius puni
endū. q̄ꝫ ꝙ videns dei filiū. ſummū i regno
angeloꝝ. nouiſſimū in regno hoim̄. apponit
ſe magnificare hō ſup trā. Quid ſupbis ter
ra ⁊ cinis. Quāto em̄ ſe minorē fecit in hūi/
litate. tāto ſe maiorē oñdit in bonitate. ⁊ q̄n
to p te eſt vilior. tanto tibi debꝫ eſſe carior.
Que maior iniq̄tas q̄ꝫ vt inde creator a te
ɔtēnat̄ vñ plus amari merebat̄. Attēde a/
morē q̄ ſe totū tibi impendit. nihil ſibi reti/
nens. Attende ⁊ humilitatē q̄ ſeruiuit tibi. ni
hil ſibi dñatiōis vendicās. Bern̄. Pri
mo oīa ſua tibi dedit. de hinc ⁊ ſeipm̄ expo
ſuit vtilitatib⁹ tuis. nō parcēs ſibi ꝓpt̄ te. in
ieiunijs multꝭ. in laborib⁹ freq̄nt̄. in vigilijs
ſupra modū. in fame ⁊ ſiti. etiaꝫ in frigore ⁊
nuditate. Leo papa Nā oēs infirmita
tes nr̄as q̄ veniūt de pctō abſq; pctī cōmu/
nione ſuſcepit. vt eſt famis ac ſitis. ſomni ⁊
laſſitudinis. meroris ac flet⁹. affectiōib⁹ nō
careret. doloreſq; ſeuiſſimos. vſq; ad mortꝭ
extrema pateret̄. Miniſteriū ſ̄uo ſuū imple
uit hūilians ſemetipm̄. ⁊ obediēs fact⁹ pr̄i
vſq; ad mortē. mortē aūt crucis. Sed parꝫ
tibi forte videt̄. ꝙ cū eſſet fili⁹ ⁊ coeq̄lis. tā/
q̄ꝫ ſuus ſeruiuit pr̄i. ſi nō ⁊ ſeruo ſuo. pl⁹ q̄ꝫ
ſeruus ſeruiuit. Fact⁹ quidē erat hō vt cre
atori ſeruiret Et q̄d iuſtius q̄ꝫ vt ſuias illi a
quo creat⁹ es. ſine q̄ neceſſe potes. Et quid
beati⁹ aut ſublimi⁹ q̄ꝫ ſeruire illi cui ſeruire
regnare ē. De hūilitate creatorꝭ ⁊ ſupbia
hoīs. Nō ſuiā inq̄t hō creatori. Ego igit̄
ſeruiā tibi creator hoīm Tu recūbe. ego mi
niſtrabo. ego tibi pedes lauabo. Tu q̄eſce.
ego languores tuos ferā. ⁊ infirmitates tu
as portabo. Utere me vt libet in oī neceſſi/
tate tua. nō mō vt ſeruo tuo. ſed etiaꝫ vt iu/
mento tuo. vt peculio tuo. Si fatigat⁹ aūt
⁊ onerat⁹ es. ego te ⁊ on⁹ tuū ferā. vt legem
meā ꝑmus impleaꝫ. O duricia cordis mei.
ad dignationē tantā tā inopinatā. O dete/
ſtabilē ſupbiā hoīs ſeruire ɔtēnentꝭ. Dor/
ſum etiā poſuit ad flagella. ⁊ plagis vapula
uit nō paucis. nec paruis. Indicio ſunt ri/
uuli ſanguinis. q̄ de tot ptib⁹ ꝑfluūt corpis
Cōtumelia ⁊ tormēto interrogat⁹ fuit. velu/
ti ſuus aut latro. Subdit̄ q̄ſtioni. q̄ confeſ
ſio extorq̄bat̄ criminis. Nūq̄ꝫ igit̄ recedat a
mēoria tua tā indebita miſeratio. tā ꝓbata
dilectio. Anſel. Maxima cā q̄re debem⁹
diligere deū. Scio nāq; dñe. q2 licꝫ mul
te ſint cauſe. multe ſint rōnes. q̄re te debere
mus diligere. nulla tñ maior cā. nulla cogē
tior rō. q̄ꝫ nr̄e redēptōis mod⁹. Debem⁹ di/
ligere te. q2 nos creaſti. q2 nutriſti. q2 paſcis
⁊ veſtis. Cur maxīe debem⁹ diligere deū
Sed ideo maxime. q2 redemiſti nos tali
modo. ſ. morte tua. ⁊ tali genere mortis q̄d
tūc tp̄is erat viliſſimū gen⁹ mortꝭ q̄ punie/
bant̄ latrones ⁊ illi q̄ magna ſcelera cōmiſe
rant. Quāto em̄ abiectiora p hoib⁹ pati di/
gnat⁹ es. tanto magis ab hoib⁹ honorari ⁊
diligi dign⁹ es. Quis em̄ tāte duricie eſt et
obſtinatōis. vt nō poſſit animū ſuū inclina
re ad te diligēdū. q̄ tm̄ dilexiſti nos vt nos
lauares a pctīs nr̄is in ſanguīe tuo. Quis
eſt q̄ nō poſſit feruenti⁹ ⁊ diligēti⁹ et dulci⁹
diligere. qñ recordat̄ ꝙ i cruce brachia tua
expandiſti. deſiderās nos amplecti. ⁊ recipe
oēs qui ad te ɔfugere volūt. Bern̄. In
nullo vero clari⁹ q̄ꝫ vulnerib⁹ tuis eluxit. ꝙ
tu dñe ſuauis et mitis et multe miſcdie.
Quid ſup oīa amabilē reddat dñm ieſum
xp̄m. Idcirco ſup oīa reddit te amabileꝫ
mihi o bone ieſu. calix quē bibiſti. op⁹ redē/
ptiōis nr̄e. Hoc oīno amorē nr̄m vendicat
facile totū ſibi. Hoc inquā eſt q̄d nr̄am de/
uotionē ⁊ blandi⁹ allicit. ⁊ iuſti⁹ exigit. ⁊ ar/
tius ſtringit. ⁊ afficit vehemēti⁹. Multū q̄/
dē laborauit in eo ſaluator. nec in oī mūdi
fabrica tantū fatigatōis auctor aſſumpſit.
In dictis ſuis ſuſtinuit ɔtradictores. in fa
ctis obſuatores. in tormētis illuſores. ⁊ in
morte exprobratores. Cū igit̄ deuoueris
q̄cq̄d es. q̄cq̄d potes. nōne ſic eſt q̄i ſtella ad
ſolē. q̄i lapillus ad montē. ⁊ q̄i gutta ad flu/
uiū. Et q̄cq̄d facim⁹ nihil ē ad cōparatio
nē bñficiorꝫ dei in ſua paſſiōe. Si ꝑpen/
deris q̄ꝫ multa ⁊ q̄ꝫ multis debeas. videres
q̄ꝫ nihil ſit q̄d facis. q̄ꝫ nec etiaꝫ int̄ minima
cōputandū ad cōꝑationē debitorū tuoruꝫ.
Et ſi neſcieris ⁊ ſcire volueris. reſpice men
tali oculo. q̄nto remuneratōis debito aſtri
garis dño patienti. Bern̄. Uolue ⁊ re/
uolue dñicū corpus. a latere vſq; ad lat⁹. a
ſūmo vſq; deorſum. ⁊ vbiq; iuenies dolorē.
Reſpice ſudorē ſanguineū. alapaꝝ ɔtume/
liā. flagelloꝝ inſtantiā. ſpineā coronā. ſputi
ludibria. crucis angariā. patibuli ſuſpendi
um. oculos languentes. oris pallorē. fellita
cibaria. acida pocula. caput iclinatuꝫ. geni/

culationes irriſorias.titulũ famoſuꝫ.veſtimenti ſortẽ.geminatũ crucifige. Quid plura. Uiliſſimũ mortis ſuppliciũ.⁊ ꝓbra nefandiſſima Uide xp̃m in cruce pendentẽ.capitis inclinationẽ ad oſculũ.brachioꝝ extenſionẽ ad amplexũ.lateris apꝑtõem.⁊ totiꝰ corporis ꝯfixionẽ ad affectũ. Cõſidera filium ꝟginis illitũ ſputis.liuidũ plagis.clauis cõfixũ. Attende rectorẽ celi ſtantẽ in cruce.pallidũ in morte.carne deformẽ. Nec ꝑtrãſeas dñm angeloꝝ.virũ ꝑcuſſuꝫ a deo ⁊ hũiliatũ virũ q̃ſi leproſũ ⁊ oĩbꝫ detrimẽtis expoſitũ. Copioſa nãq3 apud eũ redẽptio. Et ħec copioſa.qꝛ ꝑ q̃nq3 partes de corꝑe eius vnda ſanguis emanauit.cũ ad redẽptõeꝫ totiꝰ orbis vna p̃cioſiſſimi ſanguis ſui gutta ſufficeret. Sed iõ data eſt copioſa.vt virtꝰ dilectionis in bñficij redundatõne clareſceret. Agnoſce etiã q̃3 grauia ſunt illa vulnera ꝑ q̃bꝫ neceſſe fuit xp̃m dñm vulnerari. Si ħ nõ eſſent ad mortẽ.mortẽq3 ſempit̃nã. nũq̃3 ꝓ eoꝝ remedio dei filiꝰ morereť. Hugo. Hec q̃nti valeãt freq̃nť cogita.⁊ ĩ ſtatera charitatis appende.⁊ q̃cq̃d amoris impendendũ habes.illi repende. Inſpice diligẽť vulnera pendentis.cicatrices reſurgentis. ſanguinẽ morientis.p̃ciũ credentis. cõmertiũ redimentis. Bern̄. Et qꝛ filiꝰ dei occidi iubeť.vt p̃cioſi ſanguinis ſui balſamo vulneribꝫ tuis medereť.nũq̃3 a corde tuo recedat.q̃tenꝰ toto tibi figať in corde.q̃ ꝓ te totꝰ fixus eſt in cruce. De triplici vilitate xp̃i in ipiꝰ paſſiõe. In q̃ xp̃i fixione tria diligenť ꝯſidera.vt illi artiꝰ ꝑ amorẽ adhereas triplicẽ videlicet vilitatẽ.triplicẽ aſperitatẽ. ⁊ triplicẽ pauꝑtatẽ. Prima vilitas fuit alaparũ ⁊ colaphorũ ⁊ arũdinis ꝑcuſſio.tanq̃3 in ribaldũ. Scd̃a fuit maior.ſ. tanq̃3 in buſonẽ vł aliq̃d ſordidũ aut fetens ſputi ſcreatio. Tercia fuit maxima.videlicꝫ inť latrones mortis turpiſſime ꝯdẽnatio. De triplici aſperitate in chriſti paſſione. De triplici autẽ aſꝑitate vide diligenť. Pria aſperitas fuit ſpinaꝝ ꝑ mediũ cutis capitis ad modũ corone crudelis infixio. Scd̃a erat maior totiꝰ videlicet corꝑis vſq3 ad ſanguinis effuſionẽ illigatũ ⁊ nõ potentem ire q̃ vellet crudelior flagellatio. Tercia vero et maxia oĩm mẽbroꝝ in cruce violẽtiſſima diſtẽſio. maxime cũ talẽ diſtenſionẽ comitata fuerit manuũ ⁊ pedũ crudeliſſima trãſfixio. Naꝫ ſi ad ſe mẽbra traheret.ꝓpria vulnera ĩ loco ſenſibiliſſimo vt ita dicã ꝓpter neruoꝝ ſenſibilium ꝯcurſum.⁊ cauſam mortis augmentaret. Si aũt diſtenta ꝑmitteret. dolorẽ ex diſtenſione.vel q̃ſi diſlocationẽ oĩm iuncturarũ ſentiret. Nã non ſunt veriti mẽbra eiꝰ intantũ diſtendere.vt om̃ia oſſa eiꝰ poſſent dinumerare. De triplici pauꝑtate ĩ ipiꝰ paſſione. De pauꝑtate vero ꝯſidera. Prima pauꝑtas fuit.ꝙ tantũ nõ habebat ꝙ in ꝓpria domo ſuũ caput reclinare poſſet. Secunda vero maior iuxta crucẽ. ꝙ veſtes nõ habebat quibꝫ mẽbra tegere poſſet. Anſelmus. De hũana redẽptione. Tercia autẽ maxima ꝙ nec ſpaciũ pedis voluit in terra habere.vnde in aera aſcendit. q̃ñ in cruce ꝓ te pendere voluit. Tñ in his oĩbꝫ nõ eſt diuina natura hũiliata. ſed hũana eſt exaltata. Nec eſt illa ĩminuta.ſed iſta eſt miſericordiť adiuta. Nec hũana natura in illo homĩe paſſa eſt aliq̃d vlla neceſſitate.ſed ſola libera volũtate. Nec vlla cogente obedientia.ſed potenti diſponẽte ſapĩa. Nõ em̃ illi pater vt morereť cogens p̃cepit. ſꝫ ille q̃d patri placiturũ ⁊ oĩbꝫ ꝓfuturuꝫ intellexit.ħ ſponte fecit. Nec eũ ad hoc pr̃ potuit cogere.q̃d ab eo exigere ñ debuit. Sic itaq3 pr̃i obedientiã liberã exhibuit.cui ħ placiturũ ſciuit ſponte facere voluit. Deniq3 q̃ñ pater hanc bonã illi voluntatẽ.q̃3uis liberam dedit.nõ ĩmerito diciť qꝛ eã velut p̃ceptũ patris accepit. Hoc itaq3 mõ obediẽs fuit patri vſq3 ad mortẽ.⁊ ſicut mandatũ dedit illi pr̃.ſic fecit.⁊ calicẽ quẽ dedit illi pater.bibit.

Que ſit ꝑfecte hũane nature obediẽtia.

Hec eſt em̃ ꝑfecta ⁊ liberrima hũane nature obediẽtia.cũ volũtatẽ ſuã liberã ſpõte volũtati diuine ſbdit.⁊ cũ acceptã bonã volũtatẽ ſine oĩ exactiõe. ſpõtanea libtate ope ꝑficit. Sic hõ ille redemit oẽs alios. cũ ħ q̃d ſpõte dedit deo cõputať ꝓ debito q̃d illi debebãt. Quo p̃cio nõ ſemel tm̃ a culpis hõ redimiť.ſed etiã q̃ticẽs cũ digna pnĩa redierit recipiť.q̃ tm̃ pnĩa peccanti nõ ꝑmittiť. Letare igiť ꝓ libertate tua.⁊ eſto ſꝑ gratꝰ illi.q̃ ſic gratis ſua morte ad vitã te reſtaurauit. Sꝫ o tu dñe.tu q̃ vt ego viuerẽ mortẽ ſuſcepiſti quõ letabor de libertate mea.q̃ nõ ẽ niſi de vinculis tuis. Qualiť gratulabor de ſalute mea.cũ nõ ſit niſi de doloribus tuis. Quõ gaudebo de vita mea.q̃ nõ eſt niſi de morte tua. An gaudebo de his q̃ paſſus es. et de crudelitate illoꝝ q̃ eã tibi fecerũt.qm̃ niſi il

li feciſſent. tu paſſus non eſſes. Et ſi paſſus
nõ eſſes. hec mea bona nõ eſſent. Sed cer/
te illoꝝ neq̃cia nihil facere potuit. niſi qꝺ tu
ſponte ꝑmiſiſti. Nec tu paſſus es. niſi qꝛ tu
pie voluiſti. Ergo tu pctõꝛ redẽptꝰ illoꝝ cru
delitatẽ dimitte dei iudicio. ⁊ tracta de his
q̃ debes ſaluatori tuo. Intuere neceſſitatẽ
tuã ⁊ bonitatẽ eiꝰ. ⁊ vide q̃s grãs reddas. ⁊
q̃ntũ debeas amori eius. Hugo. O ſi
attẽderes q̃t ⁊ q̃les in cõꝑatione tui abiecti
ſunt. q̃ hanc q̃ tibi data eſt grãm ꝑ mortẽ vi
delicet filij dei ↄſeq̃ nõ potuerũt. Certe au
diſti ab initio vſq; in hãc diẽ. q̃ multe gene
ratiões hoĩm ꝑierũt. q̃ ẽt oẽs ſine cognitõe
dei. ⁊ p̃cio ſue redẽptiõis in interitũ ſempi
ternũ dilapſe ſunt. Et deꝰ ſola caritate p̃
fert te oĩbꝫ homibꝫ q̃ ab initio extiterũt.
O mĩbꝫ illis redẽptoꝛ ⁊ amatoꝛ tuꝰ te p̃tu/
lit. qñ tibi hãc grãm largitꝰ eſt. quã nullꝰ ho
minũ ꝑcipe meruit. Et q̃d dices. Quare pu
tas p̃latꝰ es oĩbꝫ illis. Nunq̃d tu fortioꝛ ill'.
nunq̃d tu ſapiẽtioꝛ. nunq̃d nobilioꝛ. nũq̃d
ditioꝛ oĩbꝫ illis fuiſti. qꝛ hãc p̃ oĩbꝫ illis ſpe/
cialẽ grãm ſortiri meruiſti. Quot fortes. q̃t
ſapiẽtes. q̃t nobiles. q̃t diuites ibi fuerũt. et
tñ vniuerſi relicti ⁊ abiecti ꝑierũt. Et be
neficia oĩa ex ſola gratuita ſaluatoris chari
tate homini collata ſunt. Tu ſolꝰ p̃ oĩbꝫ
illis aſſumptꝰ es. Et q̃re h̃ in te factum ſit.
nullã p̃ter gratuitã ſaluatoꝛ tui charitatẽ
cãm inuenire poteꝛ. Elegit ḡ ⁊ p̃elegit te in
oĩbꝫ. ⁊ aſſumpſit te ex oĩbꝫ. ⁊ amauit te p̃ oĩ/
bus. Nomie ſuo vocauit te. vt mẽoriale eiꝰ
ſemꝑ eſſet apud te. Voluit te participẽ eſſe
in noĩe. participẽ eſſe in nois ꝟitate. qm̃ vn
xit te illo q̃ ⁊ ip̃e erat vnctꝰ oleo leticie. vt ab
vncto ſis vnctus. q̃ a xp̃o diceꝛ xp̃ianꝰ. Ad
huc diligentiꝰ ac plenius attende q̃nta tibi
ↄtulit hic amatoꝛ tuꝰ vt in oĩ ſtatu. oĩni tꝑe.
ip̃iꝰ bñficia. atq; circa te ſollicitudinẽ reco/
gnoſcas Semꝑ cogita q̃ntã tecũ miſcdiaꝫ
fecit. ⁊ in h̃ ꝑpende q̃ntũ ab ip̃o diligeris. ꝙ
eiꝰ beneficiũ nunq̃ꝫ tibi defuiſſe cognoſcis.
Nõ eñ tibi int̃ cetera paruũ eſtimãdũ ẽ be
neficiũ. ꝙ bñ vtens malo parẽtũ tuoꝝ crea
uit te de carne illoꝝ. ⁊ inſpirauit in te ſpira/
culũ vite. diſcernẽs te ab illis. q̃ vel aborti/
ui ꝓiecti ſunt ab vtero. vel q̃ int̃ materna vi
ſcera ſuffocati pene videnť ↄcepti nõ vite.

Breuis recapitulatio bñficioꝝ dei tibi
a natiuitate collatoꝝ. Quid etiã ꝙ inte/
gra tibi ⁊ ſana mẽbra creauit. ne eſſes parẽ/
tibꝫ tuis dolori. obꝓbrio alienis. Ma/
gnũ certe ⁊ hoc. Sed quõ illud q̃nte boni
tatis fuerit eſtimabis. ꝙ eo tꝑe ⁊ inter tales
naſci voluit. ꝑ q̃s ad fidẽ ſuã ⁊ ſacrã ꝑueni/
res. Vide innũerabilibꝫ milibꝫ hoĩm h̃ ne/
gatũ. qꝺ tibi gratulareꝛ eſſe cõceſſum. cũ q̃bꝫ
tecũ cũ vna eſſet eadẽq; ↄditio. illi derelicti
ꝑ iuſticiã. tu vero vocatꝰ es ꝑ grãm. Proce
de ⁊ adhuc intuẽdo munꝰ eiꝰ fuiſſe ꝙ edu/
catꝰ a parẽtibus fuiſti. ꝙ te flãma nõ leſit. ꝙ
nõ abſorbuit aqua. ꝙ nõ vexatꝰ a demone.
ꝙ nõ ꝑcuſſus a beſtijs. ꝙ p̃cipicio nõ necatꝰ
ꝙ vſq; ad ↄgruã etatẽ in eiꝰ fide et tuitione
nutritꝰ. Hugo. Ecce natꝰ es. fons ba/
ptiſmi tibi poſitꝰ eſt ⁊ lauacrũ regeneratio/
nis. in q̃ ſordes p̃teritoꝝ criminuꝫ ablnis.
Deinde criſma ⁊ oleũ. in cuiꝰ vnctione ſpũ
ſctõ liniris. Recapitulatio ſacroꝝ q̃ tibi
a natiuitate ⁊ deinceps collata ſunt ad or/
natũ. Poſt hec delibutꝰ ⁊ in vnctiõe ꝑfu
ſus. ad mẽſam venis. ⁊ ꝑcipis ibi alimentũ
corꝑis ⁊ ſanguis xp̃i. q̃ interiꝰ ſaginatꝰ ⁊ re
fectus. noxã illã p̃teritoꝝ ieiunioꝝ depell'.
⁊ priſtina pulchritudine atq; fortitudie re/
paratꝰ. rurſus q̃dãmõ iuueneſcis. Deinde
veſtimẽta bonoꝝ opeꝝ induis. ⁊ cũ ieiunijſ
cũ vigilijs. alijſq; opibꝫ miſcdie. vel pietatꝫ.
q̃i vario ornatu decoraris. Ad vltimum ſe/
quunť aromata virtutũ. q̃ꝝ odoꝛ ſuaue ſpi
rans. oẽm illũ ant q̃rũ ſordiũ fetorẽ fugat.
ita vt q̃dãmodo tibi totꝰ mutari. ⁊ in alium
trãſformari videareꝛ. ⁊ mag' letꝰ. magis ala/
cris. magꝫ ſoſpes efficiareꝛ. Dať etiã tibi ſpe/
culũ ſctã ſcriptura. vt ibi vides faciẽ tuã. vt
neq; minꝰ neq; aliť q̃ꝫ deceat habeat cõpo/
ſitio ornatꝰ tui. Quid diceꝛ igitur hõ. Scis
vtrũ ne aliquid boꝝ ꝑcepis. Certe in fonte
ablutꝰ fuiſti. certe criſmatꝫ vnctionẽ ꝑcepi/
ſti. certe de mẽſa xp̃i p̃cioſum cibũ comedi/
ſti. ſed forte iteꝝ pollutus es. habes lachry
mas q̃bꝫ te iteꝝ abluas. Et ꝑ deuotionẽ
⁊ lachrymas pctĩs deꝑdita ſꝑ poteris repa
rare. Iteꝝ vnctio emarcuit in te ꝑ piaꝫ ⁊
bonã deuotionẽ iteꝝ te vngas. Vide q̃ꝫ pia
tibi diſpenſatiõe vbiq; ↄcurriť. Nõ habui/
ſti. ⁊ datũ eſt tibi. Perdidiſti ⁊ reſtaurať ti/
bi. Nuſq̃ꝫ derelinq̃ris. vt ſcias q̃ntuꝫ ille te
diligat a quo amaris. Nõ vult te ꝑdere. ⁊ iõ
tanta patiẽtia te expectat. ⁊ ↄcedit pie negli
genter totiens amiſſa iteꝝ atq; iteꝝ ſi tu vo
lueris repare. O quot iã ꝑierũt q̃ iſta re/
cũ acceperunt. ſed amiſſa iteꝝ recipere non

meruerunt. Plus ꝙ oībꝫ dilectꝰ es.qꝛ tā be
nigne amiſſum reddit̄. qꝺ illis ꝑditū tam
diſtricte negabat̄. Nunꝗd tibi grā bn̄ opan
di nulla data eſt. Tn̄ volūtas bona ip̄o lar
giente negata nō eſt. Si magna opa facis.
miſericordit̄ ſublimaris. Si nō facis ma/
gna opa.fortaſſis ſalubrit̄ hūiliaris. Meli
us nouit ille ꝗd tibi expediat ꝙ̄ tu Et ob h̄
ſivis ꝺ illo bn̄ ſentire.totū qꝺ ab illo tibi fit
bene fieri intellige. Forte grām ꝟtutū non
habes.ſed dū vicioꝝ impulſu ꝯcuterꝭ.meli
us in hūilitate ſolidarꝭ. Suauius redolet
deo hūilitas infirma.ꝙ̄ virtꝰ elata. Nihil ꝙ
diſpoſitioni eiꝰ ꝓiudicare audeas.ſed ſꝑ cū
timore ⁊ reuerētia ora eū.vt quēadmodum
ip̄e nouit tibi ſubueniat. Si q̄ adhuc in te
mala ꝑmanſerint.pie diluat. Si q̄ inchoa/
ta ſunt bona.benigne ꝑficiat.⁊ ea q̄ ip̄e volu
erit via te ad ſe ꝑducat. Quid tibi amplius
dicā. Eſt ne aliꝗd adhuc qꝺ dicere poſſim
ad oſtendendā dilectionē. Tibi loq̄r pecca
tor. Quid dices. Sed tua dicis. aliena nō
poteris. Si aliena ⁊ tua.nō tn̄ oīa. Quis
eīm oīa dicere pōt. Et tn̄ ſcimꝰ qꝛ oīm origo
eſt charitas. Ecce duo nati ſunt.eadē ꝟtus
atꝗ nobilitas generꝭ.eadē hora natiuitatꝭ
Alter in pauꝑtate relinquit̄. alter diuitijs
ſublimat̄.⁊ vtrūꝗ charitas opat̄. qꝛ ⁊ hunc
pauꝑtate humiliat.⁊ illū habūdantia ꝯſo/
lat̄. Iſte debilis eſt.⁊ iſte fortꝭ. Iſte tenet̄ ne
malū ꝑficiat.iſte roborat̄ vt ad bonū opus
cōualeſcat. Utrūꝗ charitas ꝓbat.nec rep/
bat. Alter ꝑ ſapiam illuminat̄. alter in ſim/
plicitate ſenſus ſui relinquit̄. Iſte vt ſeip̄m
deſpicere.ille vt creatorē ſuū ſtudeat agno/
ſcere. Utriꝗ tamen voluit charitas adeſſe.

Qualis ſit amor dei in nobis. Talis ē
amor dei in nobis.ne quicꝗ̄ omīno huma
na infirmitas tolleret.qꝺ ip̄e q̄ntū in boni
tate ſua eſt ad bonum nr̄m non diſponat.
Animaduerte igit̄ ſicut ſuꝑius memorani.
⁊ vide ꝙ merito amor iſte ſingularꝭ dei.qui
cū ſe in multos diffūdat.ita tn̄ vnice ſingu/
los amplexat̄. Uere pulchrū ⁊ mirificū bo/
num qꝺ cōmune eſt omniū.⁊ totū ſingulo/
rū.cunctis p̄ſidens.ſingulos implēs.vbiꝗ
p̄ſens.omniū curā gerens. ⁊ tn̄ ſingulis q̄ſi
omnibꝫ ꝓuidens. Sic certe mihi videt̄ cū
eius miſeratiōes circa me attendo.ꝙ ſi fas
eſt dicere q̄dāmodo nihil aliud faciat deus
niſi vt ſaluti mee ꝓuideat.⁊ ita totum ad cu
ſtodiam meā occupatū video.q̄ſi oīm obli/
tus ſit.⁊ mihi ſoli vacare velit. Semꝑ p̄ſen
tem exhibet.ſemꝑ paratū ſe offert.quocūꝗ
vertero me nō deſerit.vbicūꝗ fuero nō re/
cedit.quicꝗd egero parit̄ aſſiſtit. Et ꝙ tan/
dem cūctis actionibꝫ ſiue cogitatōībꝫ meis
ꝑpetuus ſit inſpector. ⁊ quantū ad bonita/
tem ſuā ꝑtinet indiuiduus cooꝑator aſſi/
ſtit.ip̄o operis ſui effectu patent̄ oſtēdit Ex
quo conſtat ſicut premiſi. ꝙ licet facies eiꝰ
a nobis nō poſſit videri.nunꝗ̄ tn̄ poſſit p̄/
ſentia eius euitari. Confiteor igit̄ tibi miſe
rationes tuas dn̄e deꝰ meus. qꝛ nō dereli/
quiſti me. Quid retribuā tibi ꝓ oībꝫ q̄ re/
tribuiſti mihi. Uis vt diligā te. Et quō di/
ligam te. Et quantū diligā te. Et quis ſum
ego vt diligā te. Homo ſemꝑ hucuſꝗ ingra
tus. Quid facieꝰ dn̄o deo noſtro. a q̄ tot
⁊ tanta bona ſuſcepimꝰ. Neꝗ eīm contentꝰ
fuit ea que ⁊ ceteris bona nobis tribuere.
ſed in malis quoꝗ nr̄is eū ſingularē dile/
ctorem agnoſcimꝰ.vt eū tam de bonis ꝙ̄ ꝺ
malis nr̄is oībꝫ.ſingularit̄ diligamꝰ. Tu
dediſti mihi dn̄e vt te cognoſcā.⁊ vt p̄ cete/
ris multis de tuis ſecretis reuelata intelli/
gam. Alios coetaneos meos in tenebrꝭ ig/
norantie dereliquiſti.⁊ mihi p̄ illis lumē ſa
pientie tue infudiſti. Tu dediſti mihi veriꝰ
cognoſcere te.purius diligere te. ſincerius
credere in te.ardentiꝰ ſequi te. Tu dediſti
ſenſum capacē.intellectū facilē. memoriam
tenacē.linguā diſertā. ſermonem gratū.do
ctrinā ſuadibilē.efficaciā in ope. gratiā in
cōuerſatione.profectū in ſtudijs. effectū in
cōceptis.ſolamen in aduerſis.cautelā in ꝓ/
ſperis.fortitudinē in aduerſis. Et quocūꝗ
vertebam me.vbiꝗ gratia tua ⁊ miſericor
dia p̄ceſſit me. Et ſepe cū mihi videbar con
ſumptus.ſubito liberaſti me. Auguſti.

Quādo errabā reduxiſti me. quādo ig/
norabam docuiſti me. Qn̄ peccabam corri
puiſti me. qn̄ ꝯtriſtabar ꝯſolatꝰ es me. Qn̄
deſperabam cōfortaſti me.qn̄ cecidi erexiſti
me. Qn̄ ſteti tenuiſti me.qn̄ iui duxiſti me.
qn̄ veni ſuſcepiſti me. Hec oīa ⁊ multa alia
feciſti mihi dn̄e deꝰ meꝰ.de q̄bꝫ mihi dulce
erit ſemꝑ cogitare.ſemꝑ loq̄.ſemꝑ grās age
re.vt te laudē ⁊ amem ꝓ omnibꝫ bn̄ficijs tu
is dn̄e deus meus. Amen.

Explicit amatorium ſancti Bonauentu
re doctoris ſeraphici.

Incipiunt ſermones de decẽ preceptis
ſancti Bonauenture.

S
I uis ad uitam
ingredi ſerua mandata. Uerba
iſta ſcripta ſunt in Mattheo. et
ſunt verba ſaluatoris nr̃i. in quibꝫ explicat̃
nobis ſumma toti⁹ nr̃e ſalutis quantũ ad
duo. Primo q̃ntũ ad p̃miũ retributõis di/
uine. Scd̃o q̃ntũ ad meritũ opatiõis hu/
mane. Primũ ibi. Si vis ad vitã ingredi
Scd̃m ibi. Serua mãdata. Et hic rectus
ordo tangit̃. qꝛ finis mouet agentẽ vt ſe ex/
erceat ad debitũ finẽ. Seq̃mur ꝰ formã il/
lius magni mgr̃i. Sed anteq̃ꝫ de p̃cept̃ ali
q̇d dicam⁹. dicam⁹ p̃mo de obſeruãtijs pre
ceptoꝝ. Premittit dñs p̃mo motiuum. po/
ſtea ſubiũgit actũ ꝑ quẽ poſſum⁹ deuenire
ad debitũ finẽ. Et notandũ ꝙ ſunt q̃ttuor
q̇ debent nos mouere ad obſeruãdũ man/
data dei. Primũ eſt auctoritas mandant̃.
Scd̃m eſt obſeruatõis mãdatoꝝ vtilitas.
Terciũ eſt trãſgreſſiõis periculũ. Quartũ
eſt irrep̃henſibilitas mãdatoꝝ. Qñ ille qui
mandat eſt magne auctoritatis. ⁊ obſerua/
tio mãdatoꝝ eſt magne vtilitatis. ⁊ in trãſ/
greſſione eſt magnũ ꝑiculũ. ⁊ irrep̃henſibi/
le eſt mandatũ. tũc nullus põt h̃re excuſati/
onẽ de obſeruatiõe mandatorũ. Primo
dico debꝫ nos mouere ad obſuãdũ mãda
ta dei auctoritas mãdant̃. qꝛ ille q̇ mandat
ſcꝫ de⁹ magne auctoritat̃ eſt. qđ ꝑꝫ ex tri/
bus. Primo. qꝛ ip̃e ſua magna potẽtia nos
creat. Scd̃o qꝛ ip̃e ſua mira ſapiã nos gu/
bernat. Tercio qꝛ ip̃e ſua munifica beniuo
lentia nos ſaluat. Primo dico ꝙ ille qui
mandat obſeruari mandata dei eſt magne
auctoritat̃. qꝛ ſua magna potẽtia nos cre/
at. Job. Man⁹ tue fecerũt me. Et in deut̃.
dicit̃. Oculi vr̃i viderũt oĩa opa magna dei
q̃ fecit. vt cuſtodiatis mãdata ei⁹. Scd̃o
eſt magne auctoritat̃. qꝛ ſua mira ſapientia
nos gubernat. Iſaias. Ego dñs docẽs te
vtilia. gubernãs te in via q̃ ambulas. vtinã
attendiſſes mãdata mea. Pſ̃. Seruaui mã
data tua ⁊ teſtimonia tua. qꝛ oẽs vie mee in
ꝯſpectu tuo. Tercio eſt magne auctorita
tis. qꝛ ſua munifica beniuolẽtia nos ſaluat
Uñ in Deut̃. Et nũc iſrl̃ q̇d petit dñs de⁹
tuus a te niſi vt timeas ip̃m ⁊ diligas ip̃m.
⁊ ambules i vijs ei⁹. ⁊ cuſtodias mãdata ei⁹
Dñs q̇ te creauit. de⁹ q̇ te gubernat. tuus q̇
te ſaluat. Patet mõ ꝙ dignitas ſiue auctori
tas p̃cipientis dꝫ nos mouere ad ſuandũ
mandata. Scd̃o dꝫ nos mouere ad ob/
ſeruandũ mandata dei obſuatõis vtilitas
In ſuãdo em̃ mãdata dei eſt multiformis
vtilitas. q̃ ad tres vtilitates reducit̃. Pria
vtilitas eſt impetratio diuinoꝝ chariſma/
tũ. Scd̃a eſt reuelatio ſctãꝝ ſcripturarum.
Tercia ẽ aſſecutio celeſtiũ premioꝝ. Pri
ma dico vtilitas in ſuãdo mandata dei eſt
impetratio diuioꝝ chariſmatũ. Uñ in Jo/
hãne. Si diligit̃ me mãdata mea ſuate. et
ego rogabo p̃rem meũ. ⁊ dabit vobis aliũ
paraclytũ. Scd̃a. intelligẽtia ſctãrũ ſcri/
pturaꝝ. Pſ̃. Sup ſenes intellexi. qꝛ mãda
ta tua q̃ſiui. Sed quõ ꝑueniem⁹ ad intelli/
gentiã ſcripturaꝝ docet Gre. Uñ ſup illud
Diſcipuli qñ viderũt dñm ieſum ip̃m non
intellexerũt. ſed qñ loq̃bat̃ tũc ip̃m intelle/
xerũt. dicit Gre. ꝙ audiẽdo dei p̃cepta diſci
puli illumiati nõ ſunt. ſꝫ faciẽdo ea illumi/
nati ſunt. Quare. qꝛ nõ auditores legis tm̃
ſed factores iuſtificabunt̃. ꝓpt̃ h̃ dic̃ Jaco/
bus in cano. ſua. Eſtote factores verbi dei
⁊ nõ auditores tm̃. fallẽtes voſmetip̃os. qꝛ
q̇ eſt auditor ꝟbi dei tm̃ ⁊ nõ factor. cõpabit̃
viro ꝯſiderãti vultũ natiuitat̃ ſue i ſpeculo
Si videat hõ decies vultũ ſuũ in ſpeculo.
adhuc nõ ſciet ip̃m. Sꝫ ſi videt vultũ alte/
ri⁹ hoĩs extra ſpeculũ. bñ recognoſcit ip̃m.
⁊ h̃ eſt ꝓpt̃ fortẽ imp̃ſſionẽ ſpecieí ſup orga/
nũ viſus ſm rectã lineã. Sꝫ ĩ ſpeculo nõ ẽ
ver⁹ intuit⁹. Siľr qñ hõ audit ꝟbũ dei. vi/
det̃ ei ꝙ ip̃m ĩtelligat. ſꝫ ſtatĩ recedit. Sed
qñ ponit ip̃m ad exꝑientiã bñ opando. tũc
ip̃m intelligit. Tercia vtilitas in ſuando
mãdata dei eſt aſſecutio p̃mioꝝ celeſtium.
Uñ in ꝓuerb. Serua mãdata mea ⁊ viues
⁊ legẽ meã q̃ſi pupillã oculi. Hec eſt rõ q̃re
homĩ exiſtẽti i paradiſo de⁹ dedit obſuan/
tiã mãdatoꝝ. Patet mõ ꝙ ad obſuandum
mãdata dei dꝫ nos mouere vtilitas obſer/
natiõis. Tercio dꝫ nos mouere ad obſ/
uantiã mãdatoꝝ ꝑiculũ trãſgreſſionis. hõ
em̃ q̇ trãſgredit̃ mãdata incidit in mľta pe
ricula. Prĩo qꝛ multa bona ꝑdit. ſcd̃o in ne/
fanda flagitia ruit. tercio qꝛ eterna ſupplicia
meret̃. Prĩo dico dꝫ nos mouere ad ſuã
dũ mãdata dei trãſgreſſiõis ꝑiculũ. qñ trãſ
greſſores mľta bõa ꝑdũt. Uñ i Leuit. Si
nõ audieritis vocẽ meã. ⁊ nõ feceritis omnia

mādata mea.viſitabo vos ī egeſtate ꝛ calo/
re.q̇ ꝯficiet oculos vr̄os.ꝛ ꝯſumet aīas ve/
ſtras.Dicit viſitabo vos ī egeſtate.q̄ eſt ꝓua
tio oīm bonoꝝ.ꝛ calore q̇ ꝯficiet oculos ve
ſtros.ꝛ ꝯſumet aīas vr̄as.qꝛ auferet affectū
boni.ꝛ intellectū veri.Vn̄ pſ̄.Dereliq̇t me
virt⁹ mea.ꝛ lumē oculoꝝ meorū.ꝛ ipm̄ nō ē
mecū. Scd̄o trāſgreſſores ī nefanda fla
gitia ruūt.Vn̄ in Baruch.Nō obediuim⁹
voci dn̄i vt ambularem⁹ in mādatis ei⁹.et
abiuim⁹ vnuſq̇ſq; in ſenſu cordis ſui mali/
gni.Pſ̄.Popul⁹ me⁹ nō audiuit vocē meā.
ꝛ iſrl̄ nō intēdit mihi.ꝛ dimiſi eos ſm̄ deſi/
deria cordis eoꝝ.Tales dat dn̄s in man⁹
demonū.Vn̄ in Dan̄.dixerūt pueri in for/
nace ignis ardentꝫ.Peccauimus.iniq̄ geſſi
mus.ꝛ ꝓuaricati ſum⁹.ꝛ ſequit̄ eoꝝ ignomi
nia.ꝛ traditi ſum⁹ in manibꝫ inimicoꝝ nr̄o
rū iniq̇ꝝ.ꝛ regi iniuſto ꝛ peſſimo ſup t̄rā.
Tercio trāſgreſſores incidūt in ꝑicula.qꝛ
et̄na ſupplicia ꝓmerent̄.pſ̄.Maledicti qui
declināt a mādatꝫ tuis.Maledicti.qꝛ dicet̄
eis.Ite maledicti in ignē et̄nū ꝛc̄.Ecce mō
obſ̄uatiōis mira vtilitas.ꝛ trāſgreſſiōis mi
ra calamitas.Vn̄ dn̄s ꝑ moyſen.En inq̇t
ꝓpono tibi bn̄dictionē ꝛ maledictionē.bn̄di
ctionē ſi mādata mea fecerꝫ.maledictiōez ſi
nō feceris.Ponit nos dn̄s ī medio ꝛ mira/
bilit̄ oꝑat̄ nobiſcū.Quia qn̄ aliq̇s vult ali/
q̇d alij oñdere vtit̄ duplici rōne.ſ.rōne oſtē
ſiua.ꝛ rōe ducēte ad īpoſſibile.Sic fac̄ dn̄s
Ponit hoīem ī medio int̄ celū ꝛ infernū.In
celo eſt et̄na glīa.in īferno ſunt et̄na ſuppli/
cia.Et qn̄ dn̄s oñdit hoī glīam celi quā hō
p̄t ꝓmereri ſi obſ̄uet ei⁹ mādata.tunc incli
nat ipm̄ ad obſ̄uantiā mādatorū ꝑ rōnem
oñſiuā.Qn̄ v̄o oñdit hoī inferni ſupplicia q̄
ꝓmeret̄ ſi trāſgreditur mādata.tūc inclinat
hoīem ꝑ rōem ducētē ad īpoſſibile.Ecce ꝓ
ponit tibi maledictionē ꝛ bn̄dictionē.Di/
mitte iude maledictionez.ꝛ accipe cū mat/
thia bn̄dictōnē.De iuda dic̄ pſ̄.Noluit bn̄
dictionē ꝛ elōgabit̄ ab eo Quarto dꝫ noſ
mouere ad obſ̄uādū mādata dei irrep̄hen
ſilitas mādatoꝝ.Eſt em̄ mādatū irrep̄hen
ſibile.qꝛ nō ꝯtinet aliqd̄ īpoſſibile.nec aliqd̄
oneroſum.nec iniquū. Primo dico dꝫ mo
uere ad ſ̄uādum mādata dei irrep̄hēſibili/
tas mādatoꝝ.qꝛ nō ꝯtinēt aliqd̄ īpoſſibile.
imo ſūt facilia ad ſeruādū.Vn̄ ī iohe.Hec
eſt charitas dei vt mādata ei⁹ cuſtodiam⁹.
ꝛ mādata ei⁹ g̅uia n̄ ſūt.Habēti em̄ carita/
tē mādata ſunt facilia.ſꝫ nō hn̄ti caritatē vi
dent̄ difficilia Et ponit aug⁹.exēplū de aue
ſine plumis.et de aue cū plumis.Aui hn̄ti
plumas facile ē volare.ſꝫ aui nō hn̄ti ē dif/
ficile.Silr̄ hoī ꝑuerſe volūtatꝫ difficilia vi
dent̄ mādata.ſꝫ hn̄ti caritatē ſc̄ facilia.Vn̄
in deut̄.Mādatū h̄ qd̄ ego p̄cipio tibi ho/
die n̄ ē ſuꝑ te.nec ꝓcul poſitū.nec ī celo ſitū.
nec trās mare poſitū.ſꝫ iuxta te ē valde ſer
mo ī ore tuo vt facias illū. Scd̄o māda/
ta dei ſūt irrep̄hēſibilia.qꝛ nō cōtinēt aliq̇d
oneroſū.imo ſūt ſuauia.Vn̄ ī Ecc̄o.Nihil
meli⁹ ē q̄ȝ timor dei.ꝛ nihil dulci⁹ q̄ȝ reſpice
re ī mādatꝫ dn̄i.pſ̄.Deſiderabilia ſuꝑ aurū
ꝛ lapidē p̄cioſū mlt̄ū.ꝛ dulciora ſuꝑ mel ꝛ fa
uū.Gaudiū ē iuſto ſ̄uare iuſticiā.Sꝫ pala
to infecto.cibꝫ dulcꝫ videt̄ eſſe amar⁹.Silr̄
hoī ꝑuerſe volūtatꝫ mādata dei vident̄ dif
ficilia.lꝫ ſint ſuauia. Tercio mādata dei
ſūt irrep̄hēſibilia.qꝛ nō ꝯtinēt aliq̇d iniquū
Vn̄ apl̄s.Lex q̇dē ſctā ē ꝛ mandatū ſctm̄ ꝛ
iuſtū ꝛ bonū.Propt̄ h̄ dic̄ apl̄us.Precipio
tibi ī deo q̇ viuificat oīa.vt ſine macula ſer/
ues mādatū irrep̄hēſibile.Cōiungam⁹ iſta
q̄ttuor inſimul.ſ.q̄ ī illo q̇ p̄cipit ē ſūma au/
ctoritas.qꝛ ſua mag̅ potētia nos creat.mi/
ra ſapīa nos gub̄nat.ꝛ munifica beniuolē/
tia nos ſaluat.Itē videam⁹ vtilitatē obſ̄ua
tiōis mādatoꝝ.Quaꝝ ꝑma ē īpetratio di/
uinoꝝ chariſmatū.ſcd̄a ē reuelatio ſacrarū
ſcp̄turaꝝ.ꝛ t̄cia ē aſſecutio celeſtiū p̄miorū.
Itē videam⁹ trāſgreſſiōis ꝑiculū.qꝛ tranſ/
greſſores mlt̄a bona ꝑdūt.ī nefāda flagitia
ruūt.ꝛ et̄na ſupplicia ꝓmerēt̄.Itē videam⁹
irrep̄hēſibilitatē mādatoꝝ.qꝛ mādata n̄ cō
tinēt aliqd̄ īpoſſibile nec oneroſuꝫ.nec ini/
quū.Et ſi iſta q̄ttuor bn̄ ꝯſiderem⁹ nō ē ali/
q̇s q̇ poſſit ſe excuſare de obſ̄uatōe manda
toꝝ. Sꝫ qd̄ ē magnū mādatū ꝛ ꝑmū ī le/
ge.Rn̄det dn̄s ī mattheo.Diliges dn̄m de
um ex toto corde tuo.et ex tota aīa tua.ꝛ ex
tota mēte tua.Scd̄m ſil̄e ē huic.Diliges ꝓ
ximū tuū ſic̄ teip̄m.Ex his vniuerſa lex pē/
det ꝛ ꝓph̄e.Aug⁹.oñdit q̄ in iſto v̄bo.Mihi
aūt adherere deo bonū ē.cōtinet̄ totū h̄ qd̄
dr̄.Diliges dn̄m deū ꝛc̄.Debem⁹ em̄ dili/
gere deū.qꝛ h̄ eſt iuſtū bonū ſctm̄ ſuaue ꝛ fa
cile.Vn̄ aug⁹.Dn̄e q̇s mihi es.ꝛ ego q̇s ti/
bi.vt iubeas me amare te.ꝛ ſi nō amem te.
minaris mihi ingentes miſerias.Decalo/
gus ſacer q̇ datus eſt moyſi in mōte ſynai.
oñdit quō debem⁹ cuſtodire mandata dei.

volo vobis oñdere ꝙ ſicut octo partes oꝛonis ſunt fundamēta oīm eoꝝ q̄ exp̄mi pñt ꝑ ſermonē in grāmatica. ⁊ decē p̄dicamēta ſunt fundamētū oīm eoꝝ q̄ determinanꝰ in dialectica. ſic decē p̄cepta ſunt fundamētū ⁊ regule oīm legū ⁊ bonoꝝ q̄ ſunt in moꝛibus.
Nec voluit dñs ꝙ ſine rōne data eſſent decē p̄cepta moyſi. Dicā mō iſta decē in generali. Nō habebis deos alienos. Non aſſumes nomē dei tui inuanū. Memēto vt diē ſabbati ſctificeſ. Honoꝛa prēm tuū ⁊ matrē tuā. Nō occides. Nō mechaberis. Non furtū facies. Nō falſuꝫ teſtimonium dices. Nō ↄcupiſces vxoꝛē ꝓximi tui. Nō agrum. nec aliquā aliā rē. Ut magꝭ clarius ſit h̄ qꝺ dicā nota. ꝙ lex oīs nō mādat niſi iuſticiā. Eſt em̄ lex regula iuſticie. Sꝫ iuſticia ē ſꝫm quā hō hꝫ oꝛdinari ad deū ⁊ ad ꝓximū. Et ſꝫm h̄ eſt duplex iuſticia. Una q̄ oꝛdiamur ad deū. ⁊ alia q̄ oꝛdiamur ad ꝓximū Et ſꝫm h̄ fuerūt due tabule date moyſi. p̄ma ⁊ ſcđa In p̄ma ↄtinenꝰ mādata oꝛdinātia nos ad deū. in ſcđa ↄtinenꝰ mādata oꝛdinātia nos ad ꝓximū. In p̄ma dico tabula ↄtinenꝰ mādata oꝛdinātia nos ad deū. Deꝰ aūt ē trinitas pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſcūs. Pr̄i attribuitꝰ maieſtas. filio v̄itas. ⁊ ſpūiſctō bōitas. In pr̄e eſt ſūma maieſtas hūilitꝰ adoꝛāda. In filio eſt ſūma v̄itas fideliꝰ aſſerēda. In ſpūſctō eſt ſūma bonitas ſincere amanda. Sed ſi iſta tria ex eterna oꝛdinatōe debemꝰ facere neceſſe ē in p̄ma tabula eē tria mādata. ſꝫm tria appꝛopꝛiata tribꝫ ꝑſonis dīnis. In primo mādato p̄cipiꝰ hūilis adoꝛatio diuine maieſtatꝭ. cū dī. Non habebꝭ deos alienos. In ſcđo mādato p̄cipiꝰ fideliꝰ aſſertio diuīe v̄itatꝭ. cū dī. Nō aſſumes nomē dei tui īuanuꝫ. In tercio p̄cipiꝰ dīne bonitatꝭ ſincera dilectio. cū dī. Memēto vt diē ſabbati ſctīfices. In ſcđa tabula ↄtinenꝰ ſeptē mandata oꝛdinātia nos ad ꝓximū. q̄ ſignificanꝰ ꝑ duo p̄cepta legis nature. Hoc facias alīj qꝺ tibi vis fieri. Nō facias alīj qꝺ tibi ñ vis fieri. Et ſꝫm h̄ eſt duplex ꝑs iuſticie oꝛdinātis ad ꝓximū. ſ. inocētia ⁊ bñficēcia. Mādatū bñficētie eſt. Honoꝛa prēm tuū ⁊ matrē tuā. Hoc aūt mādatū nō ē ſolū reuerētie. ſꝫ etiā bñficīj ⁊ obſequīj. ⁊ nō eſt ī prē ſolū. ſed in oībꝫ q̄ a prē ꝓcedūt. Mandatū innocentie neceſſe ē multiplicari. qꝛ h̄ mādatū conſiſtit in h̄ vt caueas ab offenſa ꝓximi tui. Eſt aūt triplex offenſa. in aīo. in v̄bo. ⁊ in facto.

Offenſa ī facto ē tribꝫ modis. ſꝫm ꝙ hō tribus modis p̄t offendere ꝓxim. ſ. in ꝑſona ꝓpꝛia. ī ꝑſona ↄiūcta. ⁊ in poſſeſſiōe ꝉrenoꝛū. ⁊ ſꝫm h̄ ſunt tria mādata. Nō occides. Non mechaberꝭ. Nō furtū facieſ. De hinc ſequiꝰ offenſa ī v̄bo. ↄ quā ē vnū mādatū. Nō falſum teſtioniū dices. Per falſuꝫ aūt teſtimoniū ſignificanꝰ oīa q̄ hō p̄t dicere ↄ ꝓximuꝫ ſuū. Offenſa aūt ī aīo duas hꝫ radices. ſꝫm duplicē ↄcupiām. qꝛ ē ↄcupia carnis ⁊ ↄcupiſcētia oculoꝝ. Cōtra ↄcupiām carnis eſt vnū mādatū. Nō ↄcupiſces vxoꝛem ꝓximi tui. Cōtra ↄcupiām oculoꝝ ē aliud mādatū. Nō agrū. nec aliquā aliā rem. Patet mō in generali q̄ ſunt deceꝫ p̄cepta. ⁊ penes qđ accipianꝰ.

a Scende ad me in montē. ⁊ dabo tibi duas tabulas lapideas ⁊ legeꝫ ⁊ mādata q̄ ſcp̄ſi. vt doceas filios iſrael. Exo. xxiiij. Ps. Decliate a me maligni ⁊ ſcrutaboꝛ mādata dei mei. Legiꝰ ꝙ btūs Gre. q̄ fuit papa ⁊ doctoꝛ eccīe habuit ↄſuetudinē. ꝙ qñ ibat ad ſtudiū legꝭ dīne. ſꝑ dixit iſta v̄ba. Declinate ⁊c̄. Et q̄ſitum fuit ab eo q̄re h̄ faceret. ⁊ rñdit petro cui ↄſueuit dicere ſecreta ſua. ꝙ experimēto didicit. ꝙ qñ cogitare voluit ī lege dei. ſentiebat demones ſꝑ ſibi aduerſātes. In alījs ſubtilitatibꝫ inſtigant demōes. qꝛ ī ipīs nō vidēt dānū ſuum. imo expectāt ſuū emolumētū. Sꝫ qñ fit mētio de documētꝭ v̄itatꝭ. ꝑ q̄ fuganꝰ demones. tūc p̄nceps tenebꝛarū occurrit armatꝰ. mō ꝑ occupatiōes. mō ꝑ phātaſticas illuſiōes. ⁊ nitiꝰ reuocare aīos hoīm a ſtudio veritatꝭ. Sed veꝝ eſt ꝙ v̄ba iſta. declinate a me ⁊c̄. dixit Gre. ſicut vir ſctūs. qui tūc habuit v̄tutē cōpeſcēdi demōes. Sed ego nō ſum ex illis. Jō in p̄ncipio rogemꝰ dñm. ⁊ vt vt imperet demonibꝫ ne nos īpediant. ⁊ vt det nobis mētes ſerenas ad intelligēdū v̄ba de mādatis Aſcēde ad me ⁊c̄. Dñs dixit moyſi v̄bū iſtud. ⁊ moyſes audito verbo aſcēdit in montē. ⁊ accepit duas tabulas lapideas. ⁊ legē ⁊ mandata. In q̄ ſignificaꝰ ꝙ ſi volumꝰ ꝑuenire ad intelligentiā mandatoꝝ dei. debemꝰ aſcendere in montē. i. ī eminentiā mentꝭ. qꝛ ſꝫm imp̄ſſionē lucꝭ etne lex nature eſt nobis data. ⁊ ſꝫm illaꝫ lucē documenta legꝭ diuīe ſuſcepimꝰ. Tangebā vobis alias ꝙ certū eſt ꝙ ens ꝑ ſe p̄mo cadit ī aīā. Ens aūt aut eſt creatū aut increatuꝫ. ⁊ ſꝫm hoc eſt duplex iuſticia. Una ꝑ quā oꝛdi

namur ad ens increatū. alia ꝑ quā ordina/
mur ad ens creatū. Et ſcḋm hāc duplicē iu/
ſticiā eſt duplex tabula moyſi data. ſ. ꝑma ⁊
ſcḋa. In prima danť mandata. ꝑ q̄ ordina/
mur ad ens increatū. In ſcḋa danť manda
ta. ꝑ que ordinamur ad ens creatū. Ens au
tē increatū eſt cauſa oīm reꝝ. efficiens. for/
malis. exemplaris ⁊ finalis. Ens etiā incre
atū habet potentiā. ſapiām ⁊ beniuolentiā.
⁊ ꝓducit om̄ia in eſſe. Et iſta tria appropri/
anť trib⁹ ꝑſonis diuinis in trinitate. Ma/
ieſtas appropriať patri. veritas filio. ⁊ boni
tas ſp̄uiſctō. Sūma maieſtas in p̄re humi
liter eſt adorāda. Sūma veritas in filio fi/
deliter eſt aſſerēda. Et diuīa bonitas ī ſpū
ſctō ſincere eſt amāda. Iſta dicta fuerūt in
generali. Sed q̄ ſermones de mādatis in
vniuerſali ſunt inutiles. niſi dicanť in ſpeci
ali. iō oportet explicare de mādatis in ſpe/
ciali. In generali dictū eſt ꝙ ſunt decē man
data. q̄ꝝ tria ſunt in ꝑma tabula. Dicā vob̄
generale documētū. ꝙ etna dei ſapīa q̄ ſcri/
pſit tabulas iſtas. breuiſſimo mō ⁊ clariſſi/
mo modo. ⁊ facillimo modo q̄ potuit tradi
dit. Tradidit aūt breuiſſimo mō. ne onera
reť nr̄a memoria. Clariſſimo mō ne obfu/
ſcareť nr̄a intelligētia. Facillimo mō. ne re/
uocareť nr̄a voluntas. Hec eſt rō q̄re ꝑ ver
ba q̄nto breuiora potuit ⁊ quāto clariora ⁊
faciliora ⁊ ꝑ actus ſinodochicos data ſunt
mandata.

P Rimo videam⁹ de ꝑmo mādato. ſi/
cut videm⁹ in aliȷ̄s reb⁹ ꝙ ꝑmū op⁹
eſt fundamentū oīm ſubſequentiū.
ſic primū mandatū eſt fundamētū oīm ali/
orū mandatoꝝ. Prima ỽba de mādatis
ſunt illa. Ego ſum dn̄s de⁹ tuus. q̄ eduxi te
de terra egypti. de domo ſeruituť. Nō ha/
bebis deos alienos coram me. Non facies
ſculptile. nec ſilr̄itudinē eorū que in celr̄ ſunt.
neq̄ꝫ que in terris. neq̄ꝫ eoꝝ que in aq̄s ſūt.
Non adorabis neq̄ꝫ coles ea. Ego dn̄s de
us tuus fortis zelotes viſitans iniq̄tatē pa
trū in filios vſq̄ꝫ in terciā ⁊ quartā genera/
tionē. ⁊ faciēs miſcḋiam in milia his q̄ dili/
gunt me. Ad plenā mandatoꝝ explanatio/
nē ↄcurrunt tria. Quedā q̄ ꝑtinēt ad man/
dati cognitionē. ⁊ iſta debēt ꝑmitti. quedaꝫ
q̄ ꝑtinent ad mādati obſeruantiā. ⁊ iſta de/
bent ſubiūgi. q̄dā q̄ ꝑtinēt ad mādati inte/
gritatē. ⁊ iſta debēt interponi. Prio dico
ꝙ ſunt q̄dā q̄ ꝑtinēt ad mādati cognitionē.
⁊ iſta debēt ꝑmitti. ⁊ ſunt duo fundamēta fi
dei. Primū eſt noticia creatoꝛ. ſcḋm eſt no
ticiā reꝑatoꝛ. Iſti duo ſunt radȷ̄ ſiue duo
oculi dirigentes nos ſꝑ in viā mandatorū
dei. Hō ꝑus apit oculos q̄ꝫ ambulet. Sic
dꝫ hō pri⁹ cognoſcere mādata ꝑ fidē q̄ꝫ exe/
quať mādata. Ad cognoſcendū aūt creato
rē dicit. Ego dn̄s de⁹ tuus. Ego dn̄s. h̄ in/
ſinuat potentiā dei p̄ris. de⁹. h̄ inſinuat ſapi
entiā filȷ̄. tu⁹. h̄ inſinuat bonitateꝫ ſpūſctī.
In h̄ aūt ꝙ dicit. ego. notat identitatē eſſen
tie. ⁊ in h̄ notat deū trinū et vnū creatorem
vniuerſorū. Qui eduxi te de terra egypti. h̄
notat donū reꝑatōis ꝑ ỽbū incarnatū. Oi/
bus loquiť dn̄s quib⁹ dedit p̄ceptuꝫ. ⁊ oīb⁹
p̄cepta dedit. licet ꝑmo daret ip̄a filȷ̄s iſrl̄.
Vn̄ ꝙ dr̄. Qui eduxi te ⁊c̄. dictū eſt nō ſolū
hebreis ꝓ ip̄is q̄ ad corꝑalē eductioneꝫ de
egypto. ſꝫ generaliť ꝓ toto genere hūano q̄
ad eductionē de egypto eťne dānatiōis. de
pctō ꝑmi hoīs. ex q̄ educimur ꝑ ỽbū incar/
natū. Quia ſic̄ illi educti ſunt de egypto pᵃ
comeſtionē agni paſchal̄. ⁊ ꝑ aſꝑſioneꝫ ſan/
guinis ei⁹ liberati ab anglo extēmiatore. ſic
nos ducimur de ſuitute diabolica ꝑ eſum
carnis ỽbi incarnati ī ſacro altar̄. ⁊ ꝑ ſāgui
nē ei⁹ ī baptiſmo. q̄ ſcḋm aplm̄. Quicūq̄ꝫ ba/
ptizati ſum⁹ in chriſto ieſu ī morte ip̄i⁹ ba/
ptizati ſum⁹. Hec ỽba dicit tota trinitas.
Dicit igiť. Ego ſū cui debes obedire ⁊ quē
debes adorare. Et dicit. Ego. ſ. q̄ te feci in
eſſe nature ⁊ in eſſe gr̄e. Debemus ḡ dicere.
Dn̄e tu es quē dēm⁹ adorare. cui debemᵃ
ſeruire. tu es qui nos creaſti. tu es qui nos
redemiſti. Ps̄. Qm̄ ip̄i⁹ eſt mare ⁊ ip̄e fecit
illud. Sequiť. Venite adoremus et plore/
mus ante dn̄m q̄ fecit nos ⁊c̄. Nos ꝑpl̄s pa
ſcue ei⁹ ⁊c̄. Sine iſtis duob⁹ fundamentis
fidei. ſ. ſine noticia creatoris ⁊ reꝑatoris ni
hil intelligere poſſum⁹. Vt auteꝫ intelliga/
mus iſta oportet ſcire āminiculātia quedā
Scitis vbi eſt prima cognitio nobis data
de mandatis. Certe moyſes ſcripſit ꝑ ſpm̄
ſanctū. Sed q̄liť habuit iſtā cognitionem.
Certe q̄n dn̄s apparuit ei. Et quomō appa
ruit ei. Certe in igne flāme rubi ardentis.
Et tūc dixit moyſes. Quis es tu domine.
Et r̄ndit dn̄s. Ego ſum q̄ ſum. Et tunc de/
dit ei dn̄s duo. ſ. lumen eſſentie eternitat̄.
⁊ lumen veritat̄ eterne. Rub⁹ ardebat. In
hoc oñdit nobis myſteriū incarnatōis hu/
mane. Iſta duo ſunt lumina et principalia

fundamēta fidei.ſ.lumē eſſentie etnitatis.⁊
myſteriū incarnatōis. Et qn̄ facimꝰ crucē ī
fronte in noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpūſſcti amē.re/
cognoſcimꝰ trinitatē ⁊ redēptorē. Cū dicit
hō.in noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpūſſcti. recognoſcit tri
nitatē. Cū facit crucē in fronte recognoſcit re/
dēptorē. Prꝫ mō quō q̄dā valēt ad mādatī
cognitionē q̄ debent p̄mitti. ⁊ iſta ſunt duo
fundamēta fidei.ſ.noticia creatorꝭ ⁊ redem
ptoris. Scđo ſunt q̄dā q̄ valēt ad māda
toꝝ obſuantiā. ⁊ iſta debēt ſubiūgi. Omīa
mādata aut ſunt affirmatiua.aut negatiua
Affirmatiua ſunt vt hō faciat bonū. Nega
tiua vt hō vitet malū. Sed īpoſſibile eſt vt
hō vitet malū niſi ꝑ timorē. ⁊ ꝙ faciat bonū
niſi ꝑ amorē.ꝓpter h̄ ad obſuantiā mādato
rū duo ſūt neceſſaria.ſ.timor ⁊ amor. Auis
nō pōt volare ſine duabꝫ alis.nec hō p̄t am
bulare ſine duobꝫ pedibꝫ. Silr̄ nō ē ꝑfectꝰ
obſeruator mādatoꝝ dei.niſi ſit repletꝰ ti/
more ⁊ amore. Sed nō replet̄ hō timore.ni
ſi ex ꝯſideratiōe ſeueritatꝭ diuīe.nec replet̄
amore niſi ex ꝯſideratōe bonitatꝭ dīne Jſta
igit̄ duplex ꝯſideratio homi eſt neceſſaria.
Sequit̄. Ego dn̄s deꝰ tuꝰ fortꝭ zelotes vi/
ſitans iniq̄tatē patꝝ ī filios vſq ī terciā ⁊
q̄rtā generationē. Fortis zelotes.i.fortiſſi/
mū hn̄s zelū.ſ.eoꝝ q̄ oderūt me. Viſitans
iniq̄tatē patꝝ in filios.nō ꝙ ꝓpt̄ pctā actua
lia patꝝ etnalit̄ puniat filios. ſed cū filij fue
rint imitatores paternoꝝ ſceleꝝ. punit pec
cata patꝝ cū pctis ipoꝝ vſq ad terciā ⁊ q̄r/
tā generationē.ſ.tpalit̄. Hoc aūt dicit vt ti/
meamꝰ.⁊ ꝑ timorē a malo declinemꝰ. Vn̄ ī
Eccſ̄. Deū time ⁊ mandata eiꝰ obſua.h̄ eſt
oīs hō.i.ad h̄ eſt oīs hō. Vis mereri vt ad
ſummū cōplemētū ꝑuenias.certe time deū
Sed quō timebo. Certe q2 dn̄s ē fortiſſi/
mus zelator Jtē cū h̄ etiā oꝫ amare ipm̄.q2
ip̄e dicit de ſe. Et faciens miſcđiaꝫ in milia
his q̄ diligūt me. Dicit ꝙ viſitat iniq̄tatē pa
trū in filios vſq ī terciā ⁊ q̄rtā generatōem
⁊ facit miſcđiam ī milia his q̄ diligūt eū.in
h̄ oñdit nobis ꝙ dei miſcđia et benignitas
trāſcendit vltōnē iniq̄tatū. Qn̄ cor hoīs di
latat̄ ꝑ amorē.tūc hō facilit̄ ſeruat mādata.
Ps̄. Viā mādatoꝝ tuoꝝ cucurri cū dilata/
ſti cor meū. Oīs ꝯſūmatiōis vidi finē latuꝫ
mandatū tuū nimis. Dicit ꝙ lata ē via mā/
datoꝝ.ſed q̄buſdā videt̄ arta. Certe amāti
bus eſt lata.ſed nō amantibꝫ eſt arta. Patet
mō quō.ſ.timor ⁊ amor valent ad obſuan/
tiā mandatoꝝ. Tercio q̄dā valēt ad inte
gritatē mandatoꝝ. ⁊ iſta debēt interponi.i.
in medio poni.⁊ h̄ tangit cū dicit. Nō habe
bis deos alienos corā me. Nō facies ſcul/
ptile.neq ſilr̄itudinē eoꝝ q̄ in celis ſunt.ne/
q que in terris.neq eoꝝ q̄ in aq̄s ſunt. Jbi
precipit̄ latria.q̄ eſt ſoli deo cultꝰ debitus.⁊
ex h̄ nulli alij eſt debitꝰ. Cultū alioꝝ deꝰ ꝓ/
hibuit in negatiua.⁊ implicuit cultuꝫ dei in
affirmatiua. Sed in nouo teſtamēto expli
cuit in affirmatiua cultū dei chriſtus qn̄ di
xit. Dn̄m deū tuū adorabis. ⁊ illi ſoli ſerui/
es. Sed q̄re ꝓhibuit deꝰ cultū alioꝝ in ne
gatiua.⁊ nō explicuit cultū dei in affirmati
ua. Certe q2 facillimo mō dare voluit man
data.⁊ reuocare ī negatiua ab idolatria.vt
implicaret cultū dei in affirmatiua. Et no/
ta ꝙ ip̄e reuocabat ab oī idolatria. q2 om̄e
qđ adorat̄ aliud a deo.aut eſt creatura intel
lectualis.vt angeli ⁊ demones. aut natura
corꝑalis.vt celū ⁊ t̄ra ⁊ aq̄ ⁊ hmōi.aut eſt fi/
gmentū hūane mentis. Nunq̄d ens ſuffici
enter diuidit̄ ꝑ corporeū ⁊ incorporeū.q̄re
g̃ poſuit figmētū qđ nihil eſt. Dico ꝙ idolū
nihil eſt.imo fert̄ ad illud qđ ē in eſtimatōe
Et videte quō ſcꝑtura ſacra ꝓcedit.creatu/
rā intellectualē ponit in ſup̄mo. figmētū in
medio.⁊ naturā rei corꝑalis ī imo Vn̄ p̄mo
ꝓhibet idolatriā reſpectu creature intelle/
ctual̄ cū dicit. Non habebis deos alienos.
Scđo ꝓhibet idolatriā reſpectu figmenti
hūane mentꝭ.cū dicit. Non facies ſculptile.
Tercio ꝓhibet idolatriā reſpectu nat̄e cor/
poral̄.⁊ h̄ reſpectu celeſtiū.terreſtriū ⁊ infe/
riorū.cū dicit. Neq facies ſilr̄itudinē eorū q̄
in celis ſunt.neq q̄ in t̄ris.neq eoꝝ que in
aq̄s ſunt. Prio ꝓhibet hic idolatriā reſpe/
ctu celeſtiū. Ps̄. Om̄ oēs dij gentiū demo/
nia.dn̄s aūt celos fecit. Scđo ꝓhibet ido/
latriā reſpectu terreſtriū. Vn̄ ps̄. Confun/
dant̄ oēs q̄ adorāt ſculptilia.⁊ q̄ gloriant̄ in
ſimulacris ſuis. Qr hō incuruet̄ ad adoran
dū figmentū ſuū.h̄ eſt ꝑuerſio ſumma. Ter
cio ꝓhibet idolatriā reſpectu inferioꝝ. Vn̄
apl̄us. Qui cōmutauerūt gloriaꝫ incōmu/
tabilis dei. Sequit̄. Et ſeruierunt creatu/
re potius q̄ creatori. Ecce quō vera adora
tio dei implicat̄.⁊ om̄is idolatria prohibet̄.
Habemus modo p̄ambula ad mandata q̄
ſunt noticia creatoris ⁊ reꝑatoris.timor et
amor.⁊ ꝓhibitio idolatrie reſpectu ſuperio
rum mediorū ⁊ inferioruꝫ. Dico vltra ꝙ

nos chriſtiani. vlteriꝰ debemꝰ videre q̄ꝫ no
bis patefacta eſt veritas. Et ſm̄ tria q̄ ꝓhi/
bent̄ magna lux ⁊ vera nobis appuit. Pro/
hibent̄ aūt tria ꝑ que auertit̄ mens hūana
a reuerentia creatoris ſui. ⁊ ꝑ tria q̄ ꝓhibē/
tur nobis. ꝓhibent̄ nobis oēs ꝓphane pa/
ctiones demonū. ibi. Nō habebis deos a/
lienos. Prohibent̄ etiā oēs falſe ſupſtiti
ones adinuētiōis erroꝝ. ibi. Nō facies ſcul
ptile. Prohibent̄ etiā oēs ꝑuerſe appciatio
nes mūdialiū naturaꝝ. ibi. Neqꝫ ſilitudinē
eoꝝ q̄ in celis ſunt ⁊c̄. Dico ḡ ꝙ in p̄mo v̄bo
Nō habebis deos alienos coram me. ꝓhi/
bent̄ oēs ꝓphane pactiōes demonū. ſiue
ſint ꝑ incantatiōes verboꝝ. ſiue ꝑ inſcripti
ones characteꝝ ⁊ imaginū. ſiue ꝑ imolatio
nes ſacrificioꝝ. In iſtis trib' ꝯſiſtūt oēs
artes magice. Prohibent̄ igit̄ oīa ex q̄
bus oriunt̄ ꝓphane pactiōes demonū. ſiue
ſint ad tranſmutationē naturaꝝ. ſicut fece/
runt magi pharaonis. ſiue ſint ad ludifica/
tionē ſenſuū. ſicut faciūt incantatores ⁊ hi/
ſtriones. ſiue ſint ad inueſtigationē futuro
rū ꝯtingentiū. Oīa talia vocat Augꝰ. pa/
ctiones demonū. In talib' attribuit̄ crea/
ture qđ deberet attribui creatori. Et tales
peccāt ꝯtra p̄mū verbū mādati. qđ eſt. Nō
habebis deos alienos coraꝫ me. De talib'
dr̄ in canti. Deut̄. Prouocauerūt eū i diis
alienis. ⁊ in eo q̄ nō erat deꝰ ad iracūdiā cō
citauerūt. Et iō dicit aplus. Tradidit eos
deꝰ in paſſiones ignominie. Et deꝰ tradit
eos in manꝰ demonū. Habemꝰ exemplūꝫ
huiꝰ. Quidam l̄ratus diu ſtuduerat qualit̄
poſſet effici diues. ⁊ fecit linguā ſuā venalē
longo tp̄e. ⁊ tñ ſp̄ egebat. Cogitauit ex q̄ nō
poſſum ditari ꝑ deū. ditabor ꝑ diabolum.
Queſiuit magū int̄ iudeos ⁊ chriſtianos. ⁊
nō inuenit. Cogitauit. ego ip̄e expiar ſi pote
ro ꝑ diabolū effici diues. Iuit in viā quan
dā vmbroſam ⁊ ſaxoſaꝫ iuxta torrentē. ⁊ di
xit. Ubi es demon q̄ ſp̄ querꝭ decipe homi
nes. ego ſum hic vt dem me tibi. Prima vi/
ce nō venit. qꝛ forte deꝰ adhuc noluit ꝑmit
tere. nec ſcd̄a vice venit. tercia vice venit et
dixit. Quid petis a me. R̄ndit ille. Ut faci/
as me diuitē. Cui diabolꝰ. Prius adorabiſ
me. Et tūc ille incuruauit ſe. ⁊ adorauit il/
lum. Et ludificauit eū diabolꝰ. qꝛ tunc ha/
buit ptātē in eū. fecit ꝙ oēs illi lapides vi/
debant̄ ei eſſe auꝝ. Et dixit ei diabolꝰ. Ac/
cipe ſatis de auro. Et tūc ille gaudens one
rauit ſe de lapidib'. et cū venit domi. poſuit
lapides in quendā locū illiꝰ domꝰ. ⁊ incepe
runt ardere lapides. ⁊ cōbuſta eſt domus. ⁊
q̄cq̄d in ea fuit. ita ꝙ ipſemet vix euaſit. Et
cogitauit. Nō curo. qꝛ ibo ad locū vbi plu/
rimū aurū dimiſi. Et accedēs inuenit ꝙ eſ/
ſent ibi lapides. q̄ p̄us videbant̄ ei aurū pu
riſſimū. Et ſic ludificatꝰ eſt. Patet m̄o quō
in primo verbo ꝓhibent̄ oēs ꝓphane pacti/
ones demonū. In ſcd̄o v̄bo. Non facies
ſculptile ꝓhibent̄ oēs falſe ſupſtitiōes adin
uentionis erroꝝ. Oīs em̄ error eſt fictio
mentꝭ. Errorē aūt facit phantaſia obnubi/
lans rōnē. q̄ facit ꝙ illud qđ nō eſt videat̄ eē
Prohibent̄ aūt oēs ſupſticioſe adinuētio/
nes erroꝝ. ſiue ꝓcedāt ex improbo auſu in/
ueſtigatiōis phice. ſiue ex ꝑuerſo intellectu
ſacre ſcripture. ſiue ex inordiato affectu car
nalitatis hūane. Ex improbo auſu inue
ſtigatōis phice ꝓcedunt errores in phis. ſicͣ
ponere mundū eternū. h̄ eſt ꝑuertere totaꝫ
ſacrā ſcripturā. ⁊ dicere ꝙ filiꝰ dei nō fuerit
incarnatꝰ. ⁊ ponere ꝙ vnꝰ ſit intellectꝰ in oī
bus. hoc eſt dicere ꝙ non ſit veritas fidei.
nec ſalus animaꝝ. nec obſeruātia mādato/
rū. ⁊ hoc eſt dicere ꝙ bonus hō damnat̄. et
malus ſaluat̄. Ponere igit̄ ꝙ ſit vnꝰ intelle
ctus in oīb' ꝓuenit ex improbo auſu inue/
ſtigatōis phice. Et tales ponūt ꝙ impoſſi/
bile eſt mortale deuenire ad immortalita/
tem. Et q̄ hec cōfingit tuetur ⁊ imitat̄. ince/
dit ꝯtra ſcd̄m verbū mandati. Non facies
ſculptile. Et ſm̄ hoc ⁊ fictor ⁊ defenſor ⁊ imi
tator omnes prohibent̄. Item ꝓueniūt
in aliquib' errores ex ꝑuerſo intellectu ſa/
crarū ſcripturarū. ſicut hereſes hereticorū
q̄ male ſentiunt de trinitate ⁊ ſpū ſctō. Ta/
les ſunt arriani. ſabelliani. ⁊ donatiſte. ⁊ pe
lagiani ⁊c̄. Tercio adinuentiōes errorū
ꝓueniunt ex inordinato affectu carnalitatꝭ
hūane. De numero taliū eſt ſecta epicureo/
rū. que dicit nullā aliam vitā eſſe niſi iſtam
⁊ ſecta nicholaitaꝝ. que dicit ꝙ licet quen/
libet facere turpiter cū qualibet. Sarace/
ni etiā qđ dicūt nō habent ex ſacra ſcriptu/
ra. nec ex altitudine ſapientie diuīe. Oēs
igit̄ errores vndecūqꝫ ꝓueniant. tanqꝫ ſcul/
ptilia debēt abomiari. qꝛ peccant ꝯ h̄ man/
datum. Non facies ſculptile. Unđ Hiere.
Stultꝰ factꝰ eſt oīs hō a ſciētia ſua. i. ab
inueſtigatione ꝓpria ⁊ nimie phie ꝯfuſus ē
artifex oīs in ſculptili. vana ſunt eoruꝫ opa

ꝛ riſu digna. ꝛ in tpe viſitatiõis ſue pibũt. Standũ igiẗ eſt ſup h̄ qd̄ limina fidei di/ ctant. ꝛ q̄cq̄d huic aduerſaẗ totũ dꝫ abomi nari. Qñ audiui de ariſtotele dñ fui ſchola ris ꝙ ipe poſuit mũdũ eternũ. ꝛ audiui rõ/ nes ꝛ argumēta q̄ fiebãt ad hoc. incepit cõ/ cuti coꝛ meũ. ꝛ incepi cogitare q̄ mõ p̄t hoc eſſe. Sed mõ ſunt iſta ita manifeſta ꝙ nul/ lus poſſit dubitare. Patet mõ quõ in ſcd̄o verbo. Nõ facies ſculptile: ꝓhibenẗ omēs falſe ſupſtitões adinuentõis erroꝝ. In tercio v̄bo. Neq; facies ſil̄itudinē eoꝝ q̄ in celis ſunt ꝛc̄. ꝓhibenẗ oēs ꝑuerſe app̄ciatio nes creaturaꝝ. Om̄is aũt ſupflua app̄cia/ tio creaturaꝝ ꝓcedit aut rõne ſublimitatis aut rõne ſufficiētie. aut rõne delectationis. Primo mõ eſt idolatria ſupboꝝ. ſcd̄o mõ ē idolatria auaroꝝ. tercio mõ eſt idolatria la ſciuoꝝ. Cõtra p̄mos dī. Nõ erit in te de⁹ re cens. neq; adorabis deũ alienũ. Cõtra ſecũ dos dicit apl̄s. Auaricia eſt idoloꝝ ſeruit⁹. Cõtra tercios dicit apl̄s. Quoꝝ de⁹ vēter eſt. Alias plenius ꝓſequemur.

Non aſſumes nomē dei tui inuanũ. neq; inſontē habebit dñs eũ q̄ aſſũ pſerit nomē dei fruſtra. Ps̄. Ser/ uus tu⁹ ſum ego. da mihi intellectũ vt ſciã teſtimonia tua. Jõ dilexi mandata tua ſup aurũ ꝛ topazion. Propterea ad oīa manda ta tua dirigebar. oēm viã iniquaꝫ odio ha/ bui. Dauid ꝓpħa dicit in v̄bis iſtis q̄ de cã loqui debem⁹ de mãdatis dei. ꝛ oñdit rõnē triplicēꝫ. Prima eſt vt inflãmemur ad dile/ ctionē mandati. Nihil em̄ ita eſt neceſſariũ ſicut diligere dei legē ꝛ mãdata eius. Jõ di cit. Jõ dilexi mandata tua ꝛc̄. Scd̄o debe mus loq̄ de mãdatis dei vt meli⁹ cognoſca mus ea. Quãto em̄ hõ freq̄ntius vadit per viã aliquã. tanto meli⁹ cognoſcit eã. Unde Gregꝭ. Nõ cognoſcit viã freq̄nti⁹ vadēdo. Sed via eundi in patriã eſt in ſ̄uãdo man data dei. Sed nõ cogſ̄cit hõ mandata dei. niſi audiēdo loqui de mãdatꝭ. Jõ dicit. Da mihi intellectũ ꝛc̄. Tercio debemus audire mãdata vt odio habeamus iniq̄tates. Qñ hõ incipit cogſ̄cere pctm̄ ꝛ iniq̄tatē. ꝛ pecca ti deoꝛdinatiões. q̄ ſunt ꝯtra deũ. tunc inci pit deteſtari pctm̄. Debem⁹ igiẗ loq̄ de mã datis. vt ipa diligam⁹. ꝛ ꝑ ea ĩ via ad celeſtē patriã dirigamur. ꝛ iniquitatē odio habea mus. Et vt hec tria poſſim⁹ ꝯſeq̄. iõ in p̄nci pio ꝛc̄. Nõ aſſumes ꝛc̄. Dixi ꝙ decē ſunt mandata decalogi. q̄ ſunt fundamēta oīm legũ. Quoꝝ tria ꝯtinenẗ in pꝛima tabula. q̄ ſunt oꝛdinãtia nos ad deũ trinũ ꝛ vnũ. Et hec ſunt tria ſ̄m appꝛopꝛiata trib⁹ pſonis di uinis. Jn diuinis em̄ eſt paternitaſ. filiatio ꝛ ꝓceſſio. ꝛ ſ̄m hec ſunt tria appꝛopꝛiata tri/ bus pſonis diuinis. Patri appꝛopꝛiaẗ ma/ ieſtas. filio veritas. ſpũiſctõ bonitas. Jſta tria reſpiciũt triplex gen⁹ cauſe. ſ. cauſam ef ficientē exemplarē ꝛ finalē. Patri attribuiẗ cauſa efficiens. filio cauſa exemplarꝭ. quia ē imago pr̄is. ꝛ ſpũiſctõ cauſa finalis. Jn pa/ tre eſt ſumma maieſtas hũiliter adoꝛanda. in filio ſumma veritas fideliẗ aſſerenda. in ſpũ ſancto ſumma bonitas ſincere amãda. Et ſ̄m hec tria neceſſe ē in p̄ma tabula eſſe tria mandata. Pꝛimũ eſt. Nõ habebis de/ os alienos coꝛã me. Scd̄m eſt. Non aſſu/ mes nomē dei tui inuanũ. Terciũ eſt. Me mento vt diē ſabbati ſanctifices. De pꝛimo mandato dictũ eſt. ꝙ quedam p̄mittunẗ ad mandati cognitõnē. quedã ſubiungunẗ ad mãdati obſeruantiã. ꝛ quedã interponunẗ ad mãdati integritatē. Dictũ etiã fuit ꝙ in v̄bo iſto. Non habebis deos alienos coꝛã me. ꝓhibeẗ om̄is idolatria reſpectu creatu re intellectualis. ſcd̄o pꝛohibeẗ idolatria re ſpectu figmēti hũane mentꝭ. cũ ſubdit. Nõ facies ſculptile. Tercio ꝓhibeẗ idolatria re ſpectu nature coꝛpalis. ꝛ h̄ reſpectu celeſtiũ terreſtrium ꝛ inferioꝝ. cũ dicit. Neq; ſimili tudinē eoꝝ q̄ in cel̄ ſunt ꝛc̄. Dictũ etiã fuit. ꝙ in h̄ v̄bo. Non habebis deos alienos co rã me. om̄s pactões demonũ ꝓhibenẗ. ſiue ſint ꝑ incãtationē v̄boꝝ. ſiue ꝑ inſcriptiões characteꝝ vel imaginũ. ſiue ꝑ imolationeꝫ ſacrificioꝝ. Jn iſtis trib⁹ ꝯſiſtũt oēs artes magice. Dictũ etiã fuit ꝙ in ſcd̄o v̄bo. Non facies ſculptile. ꝓhibenẗ oēs falſe ſupſtitio/ nes adinuentõis erroꝝ. Et circa hoc dictũ fuit ꝙ oīs erroꝛ ꝓuenit. aut ex impꝛobo au/ ſu inueſtigatõis pħice. aut ex ꝑuerſo intelle ctu ſacre ſcripture. aut ex inoꝛdiato affectu carnalitatis hũane. Propẗ p̄mũ ꝓueniunt erroꝛes in pħis. ſic ponere mũdũ eternũ. et hmõi. Propter ſcd̄m ꝓueniunt erroꝛes in hereticis. q̄ male ſentiunt de trinitate ꝛ ſpũ ſctõ. Propter tercũ ꝓueniũt erroꝛes in epi curcis. q̄ dicunt nõ aliã vitã eſſe niſi iſtam. Jn tercio v̄bo. Neq; facies ſil̄itudineꝫ eoꝝ que in cel̄ ſunt ꝛc̄. ꝓhibenẗ om̄es ꝑuerſe ap p̄ciatiões creaturaꝝ. Et circa h̄ dictuꝫ fuit

q oĩs ꝑuerſa appreciatio creaturaꝝ. aut eſt
rõne ſublimitatiſ. aut rõne ſufficiẽtie. aut rõ
ne delectatiõis. Prĩo mõ eſt idolatria ſup
boꝝ. ſcđo mõ auaroꝝ. tercio mõ laſciuoꝝ.
Iſta dicta fuerũt de ꝑmo mãdato. Modo
dicebã q eſt triplex idolatria. Pactiões de
monũ. ſupſtitões adinuẽtiõis erroꝝ. ꝛ ꝑuer
ſe appciationes creaturaꝝ. In pactõib de
monũ eſt ſũma oim vicioꝝ malicia. ꝛ radix
oim maloꝝ. Ex his trib idolatriis ꝓcedũt
omes falſitates ꝛ pctĩ deordinatões. quib
miſera aĩa ſubijcit demonib. Vñ in apo
cal. xvj. Uidi de ore draconis et de ore be
ſtie ꝛ de ore pſeudo ꝓphete exire ſpũs tres i
mundos in modũ ranaꝝ. Per draconẽ ſi
gnificant pactiões demonũ. Per pſeudo ꝓ
phetã ſupſticioſe adinuẽtiões erroꝝ. Per
beſtiã ꝑuerſe appciatões creaturaꝝ. Et oia
iſta ꝓhibent in ꝑmo mãdato. Et ſic de in
ꝑma creatione q̃dãmõ oia ꝓduxit. ſic in pri
mo mandato oia mala ꝓhibet. licet ad ma
iorẽ explanationẽ plura ponat mandata.
Domiſi dicere q iudei aliqñ inſultãt no
bis. q nõ ſeruiam mandatũ illud. ꝛ iponũt
nobis q illud trãſgredimur. In iſto man
dato ptinent tria verba. Nõ habebis deoſ
alienos corã me. Nõ facies ſculptile. neq ſi
militudinẽ eoꝝ q̃ in celis ſunt ꝛc. De primo
verbo dicũt q dicit dñs. Audi iſrl. dñs de
us tuus vn eſt. ꝛ vos dicitiſ trinitatẽ. patrẽ
ꝛ filiũ ꝛ ſpm̃ſcm̃. Itẽ dicũt q facim ſculpti
le. q eccl'ie plene ſunt imaginib. De tercio
q ꝓhibet de adorari corporalẽ naturã. di
cunt q adoram fruſtũ panis. et h maxime
videt eis abſurdũ. De ꝑmo q dicũt q ado
ram tres deos. dico q ſi adoraremuſ tres
ꝑſonas. ita q dicerem q ibi eſſent tres dij.
ꝛ triplex eſſentia. oporteret q adoraremus
deos alienos. Sed nos adoram patreꝫ ꝛ
filiũ ꝛ ſpm̃ſanctũ ſicut vnũ deũ ꝛ vnã eſſen
tiã. Unde ſicut videm q in hoĩe eſt plura
litas naturaꝝ. ſ. intellectualis ꝛ hũana. ꝛ tñ
eſt ibi vna pſona. ecõtra in diuinis ẽ vnitas
eſſentie ꝛ pluralitas pſonaꝝ. Dixit quidaꝫ
iudeus. Uos dicitiſ q de filiũ habet. qua
re nõ habet vxorẽ. Iſti iudei viliſſime intel
ligunt. Deus pr̃ habet vbũ ꝛ ſpm̃ſctm̃. ver
bum habet p qđ omia fecit. ſpm̃ſctm̃ habꝫ
p quẽ omia pſeruat. Uerbũ manat a dicen
te. ꝛ eſt de de deo. Silr ſpũſſctũs ſpirat. et
eſt de in deo. Solus ſpũſſctũs eſt. q̃ pfun
da cordiũ ſcrutat. ꝛ ille eſt de. Uñ homo q̃
iſta vult intelligere. ꝛ de iſtis loq. oportet q
habeat eleuatiſſimas cogitatões. nõ pede
ſtres. q alit nõ põt intelligere altiſſima de
deo. Quãdo ponim trinitatẽ nõ ponimus
chriſtũ purũ. ſed deũ cũ homie. De ſecun
do q dicũt. Nõ facies ſculptile. ꝛ nos poni
mus plures imagines i eccleſijs. dico q im
poſſibile ẽ diuinitatẽ ſculpi. ſed facim chri
ſti effigiem. chriſti dico humanati. Uñ. Eſt
in natura ꝓpria deus abſq figura. Cur ido
pictus. q carne ꝓbat amict. Et dico q eſt
duplex adoratio. ſ. dulie ꝛ latrie. Adoratio
ne dulie poſſum adorare illos in q̃b ẽ po
teſtas. ſapiẽtia. ſctitas. Et ſic adoram ꝑnci
pes. prelatos. ſicut in quib eſt ptãs. Adora
mus etiã illos qui excellentiã habẽt philo
ſophie ſic illos in quib eſt ſapia. ꝛ ſic q̃nq
genarius adorauit hely. Itẽ adoram ſan
ctos i patria ſicut illos in q̃b eſt ſanctitas.
imaginib eoꝝ exhibẽda eſt adoratio dulie
nõ inq̃ntũ imago vel pictura. ſed rõne illi
qđ p ipam ſignat. Soli autẽ deo exhibẽda
eſt adoratio latrie Et in h ꝓhibent oms ꝓ
phane pactiones demonũ. ꝛ omes falſe ad
inuentiones ſupſtitõis erroꝝ. ꝛ omes ꝑuer
ſe appciationes creaturaꝝ. De tercio qđ
maxime abhorrẽt. ſ. de corpe chriſti. h ſecre
tiſſimũ fuit. ſed mõ eſt ꝓmulgatũ. Aliqñ di
xerũt aliqui q nõ eſſet de ibi niſi in ſigno.
Sed intelligendũ eſt q ad ꝓlationẽ verbi
ſacerdotis. ꝛ intentionẽ dicentiſ. ſuba paniſ
ſtatim ↄuertit in corp chriſti qđ habꝫ vni
tam animã cũ deitate. ꝛ hoc eſt planum. Di
cit iudeus. quõ põt h eſſe. Dico q ille q̃ põt
ſepare ſubſtãtiaꝫ ab accidente. põt facere q
nõ appareat ſubſtãtia ſenſib nr̃is q̃ eſt ſub
accidentib alienis. Et adoram veruꝫ cor
pus chriſti. ꝛ deũ trinum ꝛ vnũ. Et in h vir
tus dei. potentia. ſapientia. ꝛ bonitas mani
feſtant. Sed iudeus errat. q̃ pedeſtri mo
do credit ſentire. De hoc audiui q fuit qui
dam incãtator demonũ. Quadã die cũ qui
dã vellent aliq̃d impetrare a demone. fecit
ille q venit in medio illoꝝ. Et venit quidã
ſacerdos portãs corp chriſti. Et cũ appro
pinquit inclinauit ei demon. ſilr cuꝫ rediit
inclinauit ſe. Et dixit incãtator. Uñ h ꝓhi
buiſti mihi ne adorem chriſtũ. ꝛ tu adoras.
Reſpõdit demon. Inuit feci. Nonne ſcri
ptũ eſt. In noĩe ieſu omẽ genu flectat cele
ſtium terreſtriũ ꝛ infernoꝝ. Iſta dicta ſunt
de primo mandato.

n On aſſumes nomē dei tui īuanū ꝛc.
Sicut in p̄mo mādato ꝑcipiť hūi/
lis adoratio ſūme maieſtatis. Sic
in iſto mādato ſcđo ꝑcipiť fidelis cōfeſſio.
ſūme veritatis. ꝛ ꝓhibeť abnegatio verita/
tis. In Mattheo dř. Qui iurat. in noīe di
iuret. ꝛ nō ꝑiuret. Periurare idē eſt ꝙ peie/
rare. ꝛ h̄ ē nomē dei inuanū aſſumere. Hie/
re. iiij. Jurabis in noīe dn̄i in veritate iudi
cio ꝛ iuſticia. Et dicit ibi glo. ꝙ iuramentū
debet hr̄e tres comites. veritatē. iudiciū et
iuſticiā. Primo dico ꝙ dꝫ fieri iuramen/
tū in veritate. Uñ dicit. Nō aſſumes nomē
dei tui inuanū. h̄ eſt ſine veritate. Intelligē
dū aūt eſt ꝙ eſt duplex iuramētū. ſ. aſſerto/
riū ꝛ ꝓmiſſoriū. ita ꝙ eſt in teſtimoniū. et in
ꝓmiſſuꝫ. Fac iuramētū aſſertoriū ſic. Hoc
tibi iuro. aſſero ꝛ teſtificor ꝑ teſtimoniū di/
uine veritatis. Illud aūt iuramētū primo
dꝫ hr̄e veritatē. Ueritas aūt eſt in iuramē/
to vt hō nō neget verū. nō affirmet falſum.
ꝛ nō aſſerat ſcienť dubiū. qꝛ ſermo ē indica/
tiuus eoꝝ q̄ ſunt in corde. Sed ſcitis q̄d ē.
qñ hō aliqđ falſū teſtificať ꝑ teſtimoniū fal
ſitatis. h̄ eſt dicere ꝙ mentiť. ꝛ diuia veritas
mentiť ſecū. Et hic eſt p̄mus modꝰ aſſumē/
di nomē dei inuanū qñ negamꝰ veritatem.
Scđo debꝫ fieri iuramētū aſſertoriū cū
iuſticia. Fit autē cū iuſticia qñ nō fit ꝯ mā/
datū diuīe legꝭ. neqꝫ ꝯtra ꝑceptū ſcrē matrꝭ
eccľie. nec in diſpendiū ſalutꝭ ꝓprie vľ aliene
Et q̄ ꝯtra iſta tria iurat dupliciter peccat. ꝛ
qꝛ iurat. ꝛ qꝛ ſeruat. Tercio oportet in iu
ramēto aſſertorio vt ꝯcomiteť iudiciū ꝙ ſit
in mēte diſcretio veritatꝭ ꝛ iuſticie. ſ. vtrū iu
ramentū ſit veꝝ vel falſum. iuſtū vľ iniuſtū
fructuoſū vľ infructuoſuꝫ. Et ſi iuro abſqꝫ
iudicio nō diſcernēs inť iſta tria. temerarie
iuro. Iſti tres comites debent eſſe in iura/
mento aſſertorio. Sed manichei inſultant
nobis ꝛ dicūt. ꝙ nō debemꝰ iurare oīno. qꝛ
dř in nouo teſtamēto. ſ. in Mattheo. Ego
aūt dico vobis. nō iurare oīno. ſit aūt ſmo
veſter. eſt eſt. non nō. Certe dico ꝙ ex certis
cauſis bn̄ licet iurare. Heretici nō bn̄ attē/
dunt vim vocabuloꝝ. Differt dicere. nō iu/
rare oīno. et oīno nō iurare. Sicut differt
dicere. Quidā hō nō currit. ꝛ nō q̄dam hō
currit. Omino nō iurare eſt nullo mō iura
re. ꝛ nō omino iurare eſt nō oībꝫ modis iu/
rare ſed ex certis cauſis. Scđo debet no
men dei aſſumi nō inuanū in iuramēto ꝓ/
miſſorio. Fit aūt iuramentū ꝓmiſſoriū tri/
bus modis. ſ. ad ꝓmouendū bonū. ad ꝯſer
uandū fidelitatē. ꝛ ad ineunduꝫ mutuā pa/
cem. Primo mō iurāt inferiores ſupioribꝫ.
Scđo modo pares paribꝫ. Tercio mō ſu/
periores inferioribꝫ. De primo dicit aplꝰs.
Teſtꝭ mihi deꝰ eſt. Scđo modo iurauit la
ban fidelitatē iacob. Tercio mō iurāt ſupe
riores ꝓ ipſo. Ex p̄mo iuramēto relinquitur
triplex vtilitas. fides in intellectu. amor in
affectu. ꝛ pax i effectu. Iſtis tribꝫ modis fit
iuramentū ad ꝓmouendū bonū. Scđo
modo fit iuramētū ad ꝯſeruādū fidelitatē.
ꝛ hoc fit ad cōpeſcendū maliciaꝫ. ad ſedan/
dū ꝯtrouerſiā. ꝛ ad expurgandū infamiaꝫ.
Primo dico fit ad cōpeſcenduꝫ maliciā. vt
hō nō neget veritatē. nec affirmet falſitatē.
ꝛ hec eſt rō vtilitatis iuramēti. Scđo mo/
do fit ad ſedandū ꝯtrouerſiā. Unde aplꝰs.
Omis ꝯtrouerſie finis eſt iuramētū. Ter/
cio modo fit ad expurgādū infamiā Uñ in
Leuiť. dř. ꝙ maiores debebāt ſe expurga/
re ꝑ iuramētū qñ inueniebať cadauer mor/
tuū. Iſtis tribꝫ de cauſis fit iuramentū ad
ꝯſeruādū fidelitatē. Tercio mō fit iura/
mentū ad ineundū mutuā pacē. ꝛ in h̄ intel
ligiť cohibitio pctōꝝ mortaliū. qꝛ oīs iura
tio vera eſt piculoſa. falſa eſt ꝑnicioſa. nulla
aūt eſt ſecura. Et ꝓpter h̄ dř in Ecc̄o. Jura
mentū non aſſueſcat os tuū. Iſte eſt intelle
ctus lr̄alis. Spūalis vero intellectꝰ hic
eſt. Non aſſumes nomen dei tui inuanū ꝛc.
Notandū eſt ꝙ aſſumimꝰ nomē dei non in
uanū tribꝫ modis. ſ. ad efficiendū. ad ꝓmit/
tendū. ꝛ ad exp̄mendū. Primo dico ꝙ aſſu
miť nomē dei nō inuanū ad efficiēdū. vt in
ſacramentis. ſicut dř in baptiſmo. Ego ba
ptiſo te in noīe p̄ris ꝛ filij ꝛ ſpūſſancti. Se/
cūdo mō fit iuramētū ad ꝓmittēdū. ſicut ꝑ
mitto ire ad ſcťm iacobū. vel intrare religio
nem per iuramentū. Tercio aſſumimꝰ no/
men dei nō inuanū ad exprimēdū. ſicut qñ
loq̄mur cū iuramento. Ecōtra accipimus
nomen dei inuanū ꝑ fruſtrationē ſacramē/
ti ſuſcepti. ꝑ fractionē voti. ꝛ ꝑ ꝓlationē ſer/
monis blaſphemi. Primo dico aſſumi/
mus nomē dei inuanū ꝑ fruſtratōem ſacri
ſuſcepti. Et ſm hoc eſt triplex modus aſſu/
mēdi nomē dei inuanū. Prio mō qñ quis
nō credit. ſicut hereticus. Scđo mō qñ cre
dit. ꝛ ſe nō diſponit. ſicut vſurarius. Tercio
modo qñ grām in ſacramento ſuſceptā nō

cuſtodit.ſic ille q̇ poſtea peccat. Audi qñ tu es inſignit⁹ in noīe dei.tūc character tibi ĩprimit̃ ꝑ ꝟtutē noīs dei.ꝛ qñ hō poſtea peccat.euacuat ꝟtutē ſacr̃i. De ta'ib⁹ dicit apl's ad titū. Confitent̃ ſe noſſe deū.fact꜕ aūt negant. Et ſic ꝯculcas ꝛ pollutū duc꜕ ſanguinē chriſti. Scđs modus aſſumendi nomen dei inuanū eſt ꝑ fractionē voti emiſſi. Et h̄ fit trib⁹ modis. Pr̄io ꝑ dilationē irrationabilē.ſic̄ ꝓmitto ire ad ſctm̄ iacobuz.et nō aſſigno mihi certū tp̄s.ꝛ ſic ſꝑ ꝓcraſtino Scđo fit voti fractio ꝑ voluntatez ꝯtrariam.ſic̄ qñ q̇s ꝓmittit aliq̇d deo.ꝛ poſtea penitet. Cōtra tales dr̄ in Deut̃. Si q̇d ꝓceſſerit de labijs tuis nō facies irritū. Tercio fit fractio voti ꝑ apoſtaticā rebellionē.ſicut hō apoſtatat a religiōe. Prim⁹ mod⁹ ē malus.ſcđus peior.terci⁹ peſſim⁹. Quia dr̄.hō apoſtata vir inutilis. Vñ Eccl.v. Si quid vouiſti deo nō moꝛer꜕ reddere. diſplicet ei deo ſtulta ꝛ infidel' ꝓmiſſio. Tempus dies ꝛ hoꝛa interpellabit. Patet mō quō tribus modis in fractiōe voti aſſumim⁹ nomē dei inuanū. Tercio mō aſſumim⁹ nomē dei inuanū ꝑ ꝓlationē ſ̃monis blaſphemi.et h̄ fit trib⁹ modis. Primo qñ aliq̇s loquēs de deo vtit̃ locutiōe maledica.ſic̄ qñ maledicit deo. Scđs modus eſt ꝑ locutionē mēdacem.ſic̄ qñ q̇s negat veꝝ.vl' affirmat falſuz. Quia dic̄ Anſel.ꝙ oīs ꝯtradictōis nobilioꝛ pars deo eſt attribuēda. Terci⁹ modus eſt ꝑ locutionē ꝓhꝛoſam.ſic̄ qñ q̇s loquit̃ de mēbꝛis chꝛiſti interioꝛib⁹.blaſphemat peſſime.etiā ſi veꝝ dicat.ꝛ chꝛiſtū deſpicit in eo. ꝙ hūilis fuit. Et tales diuino iudicio ſunt exterminādi. Narrat em̄ Gre.ꝙ q̇daz puer ſex annoꝝ ꝯſuetus fuit blaſphemare. Quadā die cū blaſphemaret.ꝛ eēt in ſinu patris ſui.rapt⁹ eſt a demonib⁹.ꝛ poꝛtat⁹ in ĩfernū Propter qđ dr̄ in Leuit̃. Quicūq̧ blaſphemauerit.moꝛte moꝛiet̃. Patet modo q̇bus modis aſſumim⁹ nomē dei inuanū.

M Emento vt diē ſabbati ſanctifices. Ps. Miſericoꝛdia dñi ab eterno ꝛ vſq̧ in eternū ſuꝑ timētes eū.et iuſticia illi⁹ in filios filioꝝ his q̇ ſeruāt teſtamentū ei⁹. Indigem⁹ diuīa miſcđia condonāte offenſas nr̄as.ꝛ dīna iuſticia recōpenſante merita nr̄a. Sed timoꝛ dei facit inuenire miſcđiam.ꝛ obſ̃uātia mandatoꝝ iuſticiā. Cōſideratio aūt magnificētie dei inducit ad timendū.ꝯſideratio diuīe legis inducit ad obſ̃uantiā mādatoꝝ. Et ꝓpter h̄ iniūgit̃ nobis vt ſꝑ cogitem⁹ diuinā legē. Unde iudei die ſabbati ꝯſueuerūt ſꝑ diſputare de lege dei.qꝛ h̄ eſt opus dei. Et vt ꝑfecte poſſim⁹ loqui de lege dei.iō rogem⁹ deū in ꝓncipio ꝛc̄. Memēto ꝛc̄. Dicebaz vobis ꝙ in tabula ꝓma ꝯtinent̃ tria mādata nos oꝛdināria ad deū.ſ̃m tria appꝛopꝛiata trib⁹ ꝑſonis diuinis. In ꝓmo mādato ꝑcipit̃ humilis adoꝛatio diuīe maieſtatis. In ſcđo fidelis ꝯfeſſio ſumme ꝟitatis. In tercio ſincera dilectio ſūme bonitat꜕. ꝛ h̄ terciū ꝑceptū eſt. Et eſt ſūma ꝟboꝝ. Memēto vt diē ſabbati ſanctifices. Sequit̃. Sex diebus oꝑaberis.ꝛ facies oīe op⁹ tuū.ſeptima ꝟo die non facies omne opus tuuz. tu ꝛ filius tuus ꝛ filia.ſeru⁹ ꝛ ancilla.iumentū ꝛ aduena q̇ eſt intra poꝛtas tuaſ. Sex em̄ dieb⁹ fecit de⁹ celū ꝛ terrā mare ꝛ oīa q̄ in eis ſunt. ꝛ ſeptima die req̇euit. Ideo bñdixit ꝛ ſctīficauit illū. Videte ꝙ in his ꝟbis ſpūſſanct⁹ ſcripſit tabulas.qꝛ ſpūſſctūs ꝑ digitum dei intelligit̃.qꝛ oīa ꝑcepta ſcripſit cū ſumma diligentia.hec ſcripſit inſinuās mādati integritatē ꝛ ꝯſummationē. In h̄ aūt mandato aliquid ꝑcipit.aliq̇d concedit.ꝛ aliq̇d interdicit. Precipit ſanctificare diez ſabbati. ibi. Memēto vt diē ſabbati ſctificeſ. Sanctificatio em̄ eſt ꝯuertens aīam ad deū ſanctum.ad deū verū.ꝛ ad deū ſumme diligendū. Aliq̇d concedit in iſto mandato.ibi.ſex dieb⁹ oꝑaberis.ꝛ facies omne opus tuum. Aliquid vero interdicit.ſ. opus ſeruile.ibi. Nullū opus facies in eo ꝛc̄. Hec eſt ꝑfecta vacatio.q̄ habet adiunctā bonā oꝑationez ꝛ ꝓhibitā ſeruilez. Rō ꝑcepti ſubiungit̃ ibi. Sex dieb⁹ fecit deus celū ꝛ terram. mare ꝛ oīa que in eis ſunt.ꝛ ſeptimo die requieuit. Ideo benedixit ꝛ ſctīficauit illū. Sed q̄re ꝑcepit vacare. Certe qꝛ benedixit ꝛ ſanctificauit illum. Ideo ꝛ tu creatura q̄ es chꝛiſti imitatrix debes h̄ facere. Modo iudei inſultant nobis ꝛ dicūt. Vos tenetis decalogū.ꝛ decalog⁹ nō habuit niſi ꝑcepta moꝛalia. Moꝛale aūt neceſſitatez habuit ꝓ oīni tp̄e. Septima aūt dies in qua nō licet oꝑari.a ꝓma die in qua licet oꝑari. eſt dies ſabbati.que dr̄ dies ſaturni. ꝛ vos vacatis die dñico ꝓ die ſaturni. Itez dicit̃. omne opus nō facies in die illa.ꝛ vos facitis m'ta opera.ꝛ ita totū diſſipatis. Videte chariſſimi. Intelligēdū eſt ita ꝙ pꝛeceptū illud habet

aliq̃d qd̕ eſt mere morale. ⁊ habet aliq̃d qd̕
eſt mere cerimõialé ⁊ hꝫ aliq̃d mixtũ ex mo
rali ⁊ cerimoniali. Ꝙ p̄cipit dñs ſctificatio
nē.i.vacationē ad amandũ. H̄ eſt ꝟe p̄ceptũ.
Vñ dicit beat⁹ petrus ꝙ quilibet tenet̄ do
minuꝫ ſctificare in corde ſuo.i.amare. Jlle
ſanctificat ſiue ſabbatiſmũ facit q̇ deuꝫ ſup
oĩa diligit ꝓpter ſe ⁊ nõ ꝓpter aliud. Jtē eſt
in p̄cepto aliquid figurale. ſicut diei ſepti
me feriatio. Dies ſeptima ſignificat quietē
aĩaꝝ. ⁊ quietē dñi in ſepulchro. ⁊ ceſſatio/
nē ab ope ſeruili cũ vacatiõe ⁊ dep̄catione.
Deus em̄ ſex dieb⁊ opat⁹ eſt oĩa. nõ q̄ꝛ non
potuiſſet feciſſe vna die. ſed intelligēduꝫ eſt
hoc ꝙ mũdus aliq̃d habet in arte eterna. ſ.
eſſe eternũ. qd̕ eſt eternitas vite ⁊ poſſeſſio
vna. in q̇ nihil eſt prius nec poſteri⁹. ⁊ h̄ im/
preſſit de⁹ mentib⁊ angelicꝭ. Jtē habꝫ mũ/
dus aliq̃d in intelligētia creata. ſ. p̄us ⁊ po/
ſterius. natura ſimul ſm̄ durationē. nõ ſm̄
naturā. ſm̄ ꝙ eſt ĩ materia nõ ꝓpter defectũ
opantis. ſed ꝓpter ꝯdeſcenſionē ip̄i⁹ vt coap
taret omĩa. ⁊ oĩa in p̄mis opib⁊ deſignaret.
Et ſicut oĩm opationũ in p̄mis opib⁊ ꝓdu/
xit. ſic ⁊ ſeminaria oĩm opeꝝ ⁊ quietationeꝫ
plene ꝓduxit. Et q̄ꝛ ſeptimo die requieuit.
⁊ intellectualē ad eſſe creaturā reuocauit. ⁊
ſeptimo die aĩas in ſepulchro reduxit ad
quietē paradiſi Significatio igit̄ diei ſepti
me eſt figuralis quietis aĩaꝝ. Sic igit̄ in
mandato illo cõtinet̄ aliq̃d qd̕ eſt morale. ſ.
vt deus ſup omĩa diligat̄. ⁊ aliq̃d qd̕ eſt ceri
moniale. vt figuratio diei ſeptime. Jtē cõti
net̄ aliq̃d qd̕ eſt partim morale ⁊ partim ce/
rimoniale. vt ceſſatio ab opib⁊. ⁊ h̄ in q̇buſ/
dā generalit̄ eſt intelligendũ. in q̇buſdā ſpe
cialiter. Si intelligam⁹ ſicut iudei q̇ dicũt
ꝙ debet fieri vniuerſalis ceſſatio ab oĩ ope
re ſeruili. ſic inſinuat̄ chriſtiano ꝙ dꝫ abſti/
nere ab om̄i pctõ. ⁊ ſic eſt figurale. Si ĩtel/
ligam⁹ ꝙ ab aliquib⁊ debem⁹ abſtinere. ſic
eſt morale. nõ ſicut in p̄cepto ⁊ ſicut ĩ bene
eſſe. ⁊ remāſit ſicut in eccl'iaſtica inſtitutiõe
eſt p̄ceptũ. Dico opa ſeruilia opa mechani
ca. que ſunt ſeptē. ſ. agricultura. que compre
hendit omnē modũ colendi terrā. Lanifici
um qd̕ cõſiſtit in om̄i genere veſtimentoꝝ.
Fabricatio ſiue ſit in materia ferrea. ſiue la
pidea. ſiue metallica. ſiue lignea. Venatio q̄
cõprehendit equoꝝ ⁊ venatoꝝ opus. ⁊ om
nē modũ piſtoꝝ coquoꝝ ⁊ omnē modum p̄
parandi cibos. Medicina q̄ cõſiſtit in arte
ꝯficiendi pigmēta vel ſyrupos ⁊ hmõi. Na
uigatio que cõprehēdit om̄e opus nautaꝝ
in mari. ſiue om̄e opus mercatõis. Et thea
trica. que cõprehendit oēm moduꝫ ludi vel
iocunditatis. Modo dico ꝙ in om̄ib⁊ iſtis
ſunt quedā mere ſeruilitatꝭ. quedā cõtinue
neceſſitatis. quedā mere iocũditatis. Jlla q̄
ſunt mere ſeruilitatꝭ ꝓhibent̄ ab eccl'ia. Jl/
la aũt que ſunt ꝯtinue neceſſitatis. ſicut illa
que ſunt ad ꝯſeruationē vite vel ſanitatꝭ cõ
cedunt̄ inquātũ ſunt neceſſitatis. ⁊ ꝓhiben
tur inq̄ntũ ſunt ſeruilitatis. Jlla vero que
ſunt mere iocũditatis ſunt ꝑmiſſa. nõ ꝓhi/
bita. q̄ꝛ ꝓpter paruitateꝫ nr̄am ꝑmittunt̄ ab
eccleſia. Et ſic poterim⁹ rñdere. Sꝫ dices.
quare ꝯfudit ⁊ miſcuit moralia ⁊ cerimoni/
alia ſimul. Dico ꝙ hoc p̄ceptũ. Memento
vt diē ſabbati ſanctifices ⁊c̄. eſt de caritate.
⁊ quicq̇d paret ⁊ latet in alijs. in iſto manda
to ꝯſummat̄. ⁊ ideo miſcuit ſimul moralia ⁊
cerimonialia. vt meli⁹ ad memoriā reduce/
remus. ne ſi ſpecialit̄ poneret grauaret̄ me/
moria nr̄a. Sunt aũt tria que requiruntur
ad ꝑfectā dilectionē. Primũ eſt diuĩa vaca
tio cõuertens aĩam in deuꝫ. Scd̕m imita/
tio chriſti ĩ bonis opib⁊. Terciũ eſt ceſſatio
ab om̄i ope ſeruili. que cor reddit purum ⁊
mũdũ. Cõuerſio aũt in deũ eſt ſm̄ ſeptē
opera. quib⁊ aĩa ꝯuertit̄ ad ꝑfectā vacatio
nē in deũ. quoꝝ tria ſunt intrinſeca. q̄ fiunt
meditando. orando ⁊ exultādo. Ex iſtis tri
bus fit cõtemplatio. Alia ſunt extrinſeca. q̄
fiunt legendo. pſallendo. ſacrificiũ offeren/
do. diuinā legē adimplendo. Et hoc fit ſiue
audiendo. ſiue docendo. ſiue cũ alijs ꝯferē/
do. Hoc eſt qd̕ dicit. Memēto vt dieꝫ ſab/
bati ſanctifices ⁊c̄. Mandat igit̄ dñs p̄mo
ꝯuertentē aĩam in ip̄m Scd̕o mandat
ſui imitationē. cũ dicit. Sex dieb⁊ opaberꝭ
De iſta imitatione dicit apl's. Jmitatores
mei eſtote ſicut filij chariſſimi. Et in Luca.
Eſtote miſericordes ſicͣ ⁊ pr̄ veſter miſeri/
cors eſt. Sex aũt ſunt opa miſcd̕ie. ſ. paſce/
re eſurientes. potare ſitiētes. veſtire nudos
colligere hoſpites. viſitare infirmos. ⁊ redi
mere captiuos. Alit̄ em̄ impoſſibile eſt eſſe
opus virtutꝭ. niſi creatura in iſtis ꝯformet̄
chriſto. Ad opus aũt ꝟtutis requirunt̄ ſex
correſpõdētia ſex opib⁊ virtutis. q̄ ſunt cir
cũſpectio ꝓuida. intentio recta. affectio pu
ra. electio recta ſiue iuſta. proſecutio vigo/
roſa. ⁊ informatio charitatiua. Primuꝫ in/

telligiꝛ in ope ꝑme diei.qñ dixit deus. Fiat
lux.⁊ facta eſt lux. Hoc eſt circūſpectio ꝓui/
da. Secūdo oportet ꝙ hō ponat ſibi re/
ctum finē in deū.⁊ h̄ notaꝛ cū dr̄. Fiat firma
mentū in medio aquaꝝ.⁊ vocauit deꝰ firma
mentū celū. Oportꝫ ꝙ hō agaꝛ ſurſum ⁊ ha
beat rectā intētionē ad deū. Tertio reqꝛi
tur affectio pura.⁊ h̄ intelligiꝛ in tertio ope.
Diuiſit deꝰ terrā ab aquis.id eſt.affectiones
ſeculares a diuinis. Quarto requiriꝛ ele/
ctio iuſta ſiue recta vt ordiate faciat que de/
bet facere.⁊ h̄ notaꝛ in q̄rto ope cū dicit. Fi
ant luminaria in firmamento celi.i.ſint ope
ra nr̄a ordinata Quinto requiriꝛ ꝓſecutō
vigoroſa.qđ notaꝛ in q̇nto ope qñ deꝰ ꝓdu/
xit aīam viuā.in aq̇s natatilia. in aere vola/
tilia Sexto fecit deꝰ integra opa ſupueſti
ta om̄ibꝫ circūſtantijs ſcḋm ꝙ exigit lex diuīe
charitatis Charitas aūt eſt forma ꝑfectiua
omniū.⁊ ille q̇ hꝫ charitatē. hꝫ om̄ia iſta ſex
Sextū igiꝛ opꝰ ꝟtutis eſt informatio chari
tatiua.qđ notaꝛ cū dr̄. Fecit deꝰ hominē ad
imaginē ⁊ ſimilitudinē ſuā. Qñ hoīs opꝰ in
tegraꝛ ex iſtis ſex tunc dicitur recte viuere.

Sꝫ non ſufficit facere ꝟtutis opꝰ niſi hō
caueat ab ope vicioſo. Et h̄ tangiꝛ cum dic̄.
Nullū opꝰ facies in eo. Quinqꝫ modis pōt
homo facere pctm̄ Primo qñ pctm̄ ꝑpetrat
Scḋo qñ ad peccāduꝫ aliū incitat. Tertio
qñ peccantē defenſat. Quarto qñ peccātem
acceptat. Quinto qñ peccantem diſſimulat
nec arguit nec punit.⁊ h̄ eſt maximū ꝑiculū
qñ q̇s aliū caſtigare negligit. Primū pctm̄
tangiꝛ cū dr̄. Nullū opꝰ facies in eo.id eſt.tu
nullū ꝑpetrabis pctm̄. Secundū pctm̄ tan
giꝛ cū dr̄. Nec filiꝰ nec filia.id eſt. nō eris paꝛ
peccati inſtigādo aliū ad pctm̄. ꝟbo vel ope
vel exēplo. Tertiū pctm̄ tāgiꝛ cū dr̄. Nec ſer
uus tuꝰ nec ancilla tua. Ille q̇ facit peccatū
ſeruꝰ eſt peccati.ſꝫ ille q̇ defenſat pctm̄.domi
nus eſt pcti.illi ꝑbēdo patrociniū q̇ faē pec/
catū. Quartū pctm̄ eſt qñ aliquis peccātem
acceptat.qđ notaꝛ ibi Nec iumentū tuū Ju
mentū cū fuit ligatū nō ducebaꝛ ad opus ni
ſi acceptāte dn̄o.⁊ iſta acceptatio eſt religa/
tio Quintū pctm̄ eſt qñ aliq̇s aliū caſtigare
negligit.qđ tangiꝛ cū dicit. Nō aduena q̇ eſt
intra portas tuas. Aduenā q̇s reputat ho/
minē.qñ dicit ad aliū.q̇d ad me de pctō ſuo
Et ſic qñ homo nō punit pctm̄ alteriꝰ. effici
tur ꝑticeps pcti illiꝰ. Alijs etiā multꝭ modiſ
efficiꝛ homo ꝑticeps peccati alteriꝰ. Et ꝓpter
hoc dicit ꝑs. Ab occultꝭ meis mūda me dn̄e
⁊ ab alienis ꝑce ſeruo tuo.

Honora prēm tuū ⁊ matrē tuā vt ſis
b longeuꝰ ſuꝑ terrā. quā dn̄s deꝰ da/
turus eſt tibi. Eccl̄i.iij. Que p̄cepit ti
bi deus cogita illa ſp.⁊ in plurimis opibus
eiꝰ ne fueris curioſus. Uerba vltima ſpēali
ter dicunꝛ litteratꝭ. Jn q̇bꝫ docet eccleſiaſti/
cus cogitare vtilia.⁊ vitare curioſa. Utilia
aūt dirigūt nos in viā ſalutis. ſꝫ curioſa di/
ſtrahūt nos a via ſalutis ⁊ diſſipāt intelligē
tiam noſtrā. Magna ꝑs intelligētie ꝑditur
ꝓpter curioſitatē.⁊ tamē nihil eſt p̄cioſiꝰ intel
ligentia in nobis. Dolemꝰ cū ꝑdimꝰ aurum
multo plꝰ dolere debemꝰ ſi amittamꝰ intelli
gentiā.qꝛ nihil eſt ita charū ſicut actꝰ intelli
gentie. Sumꝰ dicturi ꝺ p̄ceptis ⁊ indigemꝰ
ꝙ dn̄s illuſtret intelligentiā noſtrā. Jō ro/
gemus deū in ꝑncipio ⁊c̄. Honora prēm
tuū ⁊c̄. Dicebā ꝙ ſicut aīa rōnalis ordinari
habet ad creatorē ⁊ ad creaturā.ſcḋm h̄ eſt du
plex tabula in qua lex dei eſt ſcripta. Jn pri/
ma tabula ꝯtinenꝛ tria mādata ſcḋm tria ap/
propriata tribꝫ ꝑſonis diuinis ⁊ ſcḋm triplicē
oꝑationē aīe. Jn ꝑmo mādato p̄cipitur hu
milis adoratio ſumme maieſtatꝭ. Jn ſecun/
do fidelis ꝯfeſſio ſumme ꝟitatis. Jn tertio
ſincera dilectio diuīe bonitatꝭ. Jſta tria mā
data ſunt fundamētū oīm p̄ceptorum legis
Et ꝓpter hec tria om̄is timoratꝰ verax ⁊ deo
deuotꝰ teneꝛ iſta ꝑncipaliꝛ cuſtodire. Mo/
do dico ꝙ in ſecūda tabula ꝯtinenꝛ ſeptē p̄/
cepta. Unū eſt affirmatiuū.⁊ ſex ſunt nega/
tiua. Ratio diſtinctiōis eſt hec Quia omnia
mādata reducunꝛ ad duo. Hoc facias alij
qđ tibi vis fieri. Nō facias alij qđ tibi nō viſ
fieri. Et iuxta h̄ accipiunꝛ duo p̄cepta. Pri/
mum eſt innocētie. Secundū eſt beneficen
tie.que ſunt due ꝑtes iuſticie. Modo dico
vlteriꝰ ꝙ p̄cepta ordināꝛ ſcḋm ipſoꝝ nobilita
tem.⁊ beneficētia melior eſt q̄ꝫ innocētia.iđo
mandato innocētie p̄ponīꝛ mandatū bene/
ficentie.⁊ eſt ſynodochice traditū iudeis.ſic̄
Honora patrē tuū ⁊ mr̄em tuā ⁊c̄. Et poni
tur hic ꝑmo forma mādati.cū dicit.honora
⁊c̄. Secūdo ſubdiꝛ ꝓmiſſio cū dicitur.vt ſis
longeuꝰ ⁊c̄. Jntellige ſcḋm litteralē intelligen
tiam. Pater nominat ꝑſonā generātis.ꝑſo/
nam inſtruētis.⁊ ꝑſonā educātis.qꝛ paꝛ ha
bens filiū generat ip̄m.inſtruit ip̄m ⁊ nutrit
⁊ ipſiꝰ eſt filio legare bona ſua. Et ſic paꝛ te/
net rationē originis.rationem regiminis. ⁊

rationē benefactoris. Et ſm hoc debetur ei
triplex honor. Honor reuerētie. honor obe
dientie. ⁊ honor beneficētie. Primo dico pa
tri inquantū tenet rōnem originis debetur
honor reuerētie. Unde in Ecc̄o. Qui timet
deum honorabit patrē ſuū ⁊ matrē ſuam. ⁊
quaſi dn̄is ſeruiet eis qui ſe genuerunt. Se
cundo patri rōne regiminis debet̄ honor
obediētie. Ephe. vj. Filij obedite parētibꝰ
veſtris. hoc em̄ iuſtū eſt. Honora patrē tuū
⁊ matrē tuā. qđ eſt mandatū primū in ꝓmiſ/
ſione vt bene ſit tibi. et ſis longeuꝰ ſuꝑ terrā.
Tertio honor debet̄ patri. quia rōem tenet
benefactoris. honor ſcʒ beneficētie. Un̄ Ec
cleſiaſtici. Fili ſuſcipe ſenectā patris tui. ⁊ n̄
ꝯtriſtes eū in vita illius. Precipit̄ igit̄ ꝙ tri
plex honor impendat̄ parentibꝰ. ſ. honor re
uerentie. obediētie ⁊ beneficētie. Et h̄ eſt pri
mū mandatū qđ debes cuſtodire ꝓpter pro
miſſionē. ſ. vt bene ſit tibi ⁊ ſis longeuus ſu/
per terrā. Et tangit̄ p̄mo mandatū ibi. Ho/
nora p̄rem tuū ⁊ matrē tuā. Secūdo addit̄
ꝓmiſſum ibi. Ut ſis longeuꝰ ſuꝑ terram ⁊c̄.
Sed nunq̇d verū eſt ſemꝑ ꝙ diutius viuāt.
Videmꝰ hoc falli quādoq̄ʒ. ergo deꝰ fallax
erit in ſuo ꝓmiſſo. Dico ꝙ longeuitas nō ſo
lum attendit̄ ſm longitudinē dierū currētiū
ſed ſm valorē. Et ſm ꝙ eſt triplex honor q̇
exhibet̄ parētibꝰ. ſic reſpondet huic triplici
honori triplex p̄miū. Honoranti patrē ho/
nore reuerētie debet̄ vita glorioſa ſiue hono
rifica. Honorāti patrē honore obediētie de
betur vita iocūda. Honorāti patrē honore
beneficētie. cōcedit̄ vita opulēta. Primo
dico honorāti patrē honore reuerētie. cōce/
ditur vita glorioſa ſiue honorifica. Un̄ Ec/
cleſiaſtici. iij. Gloria hoīs ex honore patris
ſui. Itē Ecc̄i. iij. Ne glorieris ī ꝯtumelia pa
tris tui. nō em̄ eſt tibi honor ſʒ ꝯfuſio. Natu
rale em̄ eſt ꝙ filiꝰ vehementiſſime diligit pa
trem. indignat̄ qn̄ aliquis iniuriatur patri.

Secūdo honoranti p̄rem honore obedi
entie cōcedit̄ vita iocunda. Unde Ecc̄i. iij.
Qui honorat p̄rem ſuū iocundabit̄ in filijs
⁊ in diebꝰ oratiōis ſue exaudiet̄. Qui hono/
rat patrē ſuū vita viuet longiore. ⁊ q̇ obedit
patri ſuo refrigerat manū ſuam. Summa
iocūditas eſt ꝙ hō nō ſit rebellis ſuꝑiori ſuo
quia q̇ rebellis eſt ſuꝑiori inueniet rebellē
inferiorē. ⁊ ꝯtem pror ſuperiorū poteſtatū cō
temnet̄ ab inferioribꝰ. Sicut Adā quando
fuit inobediēs ſuꝑiori ſuo oīa inferiora ſua
que ſibi fuerāt ſubiecta habuit contraria.

Tertio honorāti patrē honore beneficē/
tie cōcedit̄ vita opulenta. Unde Eccleſi. iij.
Honora p̄rem tuū ⁊ matrē tuā. ⁊ ſuperueni
et tibi benedictio. ⁊ benedictio tua in nouiſ
ſimo manebit. Benedictio iſta vocat̄ multi/
plicatio honorū. Ecce p̄ceptū ⁊ ecce ꝓmiſſio.
Obligamur ad obediendū parentibꝰ q̄ꝛ diu
vtimur ipſorū bonis. ⁊ debemus eis obtēpe/
rare in exercitatiōe actuū virtuoſorū ſiue ſa/
lubrium. in diſpenſatiōibꝰ tempaliū ⁊ in ſub
miniſtratiōe obſequiorū. Debemꝰ etiā viue/
re ſm eorū cōſilium ⁊ expēdere ſm eorū impe
rium. ⁊ quādo exegerit neceſſitas ſubmini/
ſtrare eis obſequiū. Si tamē parētes aliq̇d
velint vel dicant vel imperēt nobis qđ ſit ꝯ
ꝓfectū ſalutis nr̄e. nō eſt ipſis in illis pietas
exhibenda. Et h̄ eſt qđ dicit dn̄s in euange/
lio. Qui nō odit patrē ſuū aut filios ꝓpter me.
nō poteſt meus eſſe diſcipulꝰ. Vult dn̄s ꝙ
ex affectu paterno nō dimittat homo face/
re qđ ꝑtinet ad ſalutē ſuā. Et hoc eſt qđ dic
dn̄s Dimitte mortuos ſepelire mortuos ſu
os. tu aūt vade ⁊ annūcia regnū dei. Et hie/
ronymꝰ dicit. Si pater ī limine iaceat. ſi ma
ter vbera quibꝰ te lactauit oſtēdat. ꝑ calcatū
ꝑge patrē. ꝑ calcatā ꝑge matrē. ⁊ ad vexillū
crucis euola. ſolū em̄ genus pietatis eſt ī h̄
eſſe crudelē. Ecce intellectꝰ verborū ſcd̄m
ſenſum lr̄alē. Videte latiorē intellectū. Pre/
cipitur beneficētia ad omne genꝰ hominū
Pater nominat ꝑſonā in qua eſt p̄cipua ra
tio auctoritatis antiq̇tatis ⁊ amicabilitatis

Primo dico in patre eſt auctoritas. Et in
iſto mandato dat̄ p̄ceptū ꝙ obediat̄ patri.
q̇ habet auctoritatē. Auctoritatē aūt habʒ
om̄is qui p̄eſt reipublice vel rei polytice vel
rei monaſtice. Primo dico ꝙ ille qui p̄eſt
reipublice eſt pater ratiōe auctoritatꝭ. vt p̄n
ceps. baro. comes. vel dux. Et dicit̄ pat̄ tu/
tela vl̄ defenſione. Et eū debemꝰ honorare
Unde beatꝰ Petrꝰ. Deū timete. p̄ncipes ho
norificate. Secūdo habet auctoritatem
ille qui p̄eſt rei polytice ſiue eccleſiaſtice. Et
ipſm debemꝰ honorare ſm ꝙ exigit diſpoſi/
tio eccleſiaſtica. ⁊ debet ei obedire vulgus.
Unde apoſtolꝰ ad Heb. Obedite p̄poſitis
veſtris ⁊ ſubiacete eis. ipſi em̄ vigilant quaſi
ratiōem ꝓ animabꝰ veſtris reddituri. Ter
tio auctoritatē habet ille qui p̄eſt rei mona/
ſtice. ⁊ illū debemus honorare ⁊ ei obedire
ſm qđ regula ⁊ ꝓmiſſio facta eſt. Un̄ Hiero

nimus. Prepoſitū monaſterij diligite vt pa
trem. timete vt dn̄m. audite vt magiſtꝝ. cre/
dite vt ſalubre q̄cquid ip̄e vob̄ dixerit. Mo
do dico ꝙ iſtis debemus obedire ſm ꝙ exi/
git ordo vel auctoritas Secūdo in patre
intelligiꝛ antiquitas. ⁊ ex hoc intelligiꝛ debi
litas. Senes em̄ debilitanꝛ. Et qui patrez
honorat ratiōe antiquitatis ⁊ debilitatꝭ. ho
norat omnē hominē qui indiget adiutorio.
vel qui caret ſenſu vl' fortitudine. vel infeſta
tur ab alio. Propter hoc debemꝰ aliū iuua/
re ꝑ documēta vel ſuſtentamēta ⁊ ꝑ patroci
nia. Et ad hoc ſpecialiter ſunt p̄lati. Si ho
mo caret ſenſu. debēt ipſum iuuare ꝑ docu/
menta. Si caret fortitudine. debēt ip̄m iu/
uare ꝑ ſuſtentamēta. Si infeſtatur ab alio.
debēt ip̄m adiuuare ꝑ patrocinia Tertio
in patre intelligiꝛ ratio amicabilitatis. Et ī
hoc intelligimus ꝙ ratione originis amabi
lis ⁊ amandus eſt om̄is homo. ⁊ teneꝛ quili
bet homo aliū honorare. Unde apoſtolus
Honore inuicē ꝑuenientes. Et iteꝝ. Reddi
te omnibꝫ debita. cui honorē. honorē. Nemi
ni quicq̄ꝫ debeatis niſi vt inuicē diligatꝭ. De
bet homo aliū diligere bene volēdo cuilibꝫ
quantū ad affectū. quantū ad effectū. ⁊ q̄ntū
ad ſignum. Habet aūt iſta dilectio ordinem
Quia debemꝰ diligere ſm rōnem ꝑrimita/
tis. ſm rationē ſimilitudinis. ⁊ ſm rationez
obligatiōis. Primo dico debemꝰ dilige/
re ſm rationē ꝑrimitatis. Et ſm hoc maio
rem amorē debemꝰ domeſticis q̄ꝫ extraneiſ
⁊ amicis plus q̄ꝫ inimicis. Secundo ha/
bet dilectio ordinē ſm rōem ſimilitudinis.
quia aliquibꝫ debemꝰ ratione ſimilitudinis
maiorē dilectiōem q̄ꝫ alijs. Sic tenemur ra
tione ſimilitudinis in forma ſpecifica dilige/
re hominē. ſm ſimilitudinē ratione ꝯueniē/
tie in fide debemꝰ plus diligere chriſtianuz
q̄ꝫ iudeū vel gentilē. ⁊ ſm ratōem ſimilitudi
nis in ꝓfeſſione maxime debemꝰ diligere. ſi
cut religioſus fratrē ſuū. ⁊ vnus canonicus
ꝯcanonicū ſuū. Tertio ratiōe obligatōis
debemus diligere ⁊ tenemur obedire Et ſic
aliquibꝫ plus tenemur q̄ꝫ alijs. Teneor em̄
aliū diligere ⁊ eū honorare rōe p̄cepti tm̄. te
neor plus ratiōe p̄cepti ⁊ beneficij. ⁊ teneor
maxime ratiōe p̄cepti beneficij ⁊ ꝓmiſſi. id eſt
illum de quo eſt mihi p̄ceptū. ⁊ recepi bene/
ficium ⁊ feci ꝓmiſſum debeo plus diligere ⁊
honorare. Patet modo ꝙ in verbis iſtꝭ Ho
nora ⁊c̄. tangiꝛ p̄ceptū. Et quō ſecūdo red/
ditur ꝓmiſſum ibi. Ut ſis longeuꝰ ⁊c̄. Dein/
de dictū eſt quō intelligunꝛ ſm intelligētiā
litteralē. ⁊ quomō ſm ſp̄ualem. Et vt meliuſ
teneatis in mente dicā vobis duo exempla
Unū bonū de illo qui matrē honorauit Et
aliud malū ⁊ crudele de illo qui patrem non
honorauit. Dicā primū de bono. Fuit qui/
dam magiſter magnꝰ ⁊ famoſus pariſius. ⁊
a multis notus ⁊ dilectus. Hoc audiēs ma
ter ſua paupcula. cogitauit ire ad filiū ſuum
Accepit baculū ⁊ in tunicella de burello ve
nit pariſius. ⁊ queſiuit a quibuſdā domina/
bus ꝓ tali magiſtro. Dixerunt illi matrone.
Quid vultis eius. Reſpōdit. Ego ſum ma
ter ſua Tunc ille matrone duxerūt eā in do
mum ſuā ⁊ refocillauerūt eam. Poſtea cogi
tauerunt ꝙ ille bonꝰ homo verecundaretur
ſi videret eā in tali ſtatu. ⁊ induerūt ip̄am be
ne. ⁊ dederūt ei mantellū ⁊ iuerūt ſecum ad
magiſtrū. Tunc illa dixit. Ego ſum mr̄ tua
Reſpondit magiſter. Uere ego non credo.
quia mater mea eſt paupcula ⁊ cōſueuit ha/
bere ſolū tunicellā de burello. Et cum nul/
lo modo vellet acq̄eſcere verbis eius. redu/
xerunt eā in domū ſuā. ⁊ reddiderūt ei tuni/
cellam eiꝰ ⁊ baculū. Tunc illa acceſſit ad fili
um ſuū in cōgregatione multoꝝ. Et cuz vi/
deret matrē ſuā in tali habitu venientez. de/
poſuit caputiū ſuū ⁊ amplexatus eſt eā et di
xit. Modo ſcio ꝙ eſtis mater mater. Hoc
fuit diuulgatū ꝑ villā ⁊ reputatū eſt ei ꝓ ma
gno bono. Et poſtea factus eſt epiſcopꝰ pa/
riſienſis. Aliud exemplū dicā malū de eo
qui nō honorauit patrē ſuū. ⁊ vidi illū q̄ no
uit illū cui hoc accidit. Fuit quidā hō pau/
per qui ꝑ induſtriā ſuā multa bona acquiſi/
erat. ⁊ habebat vnicū filium. Et videntes q̄
dam nobiles. fecerūt ꝙ cōtraxit filius cū fi/
lia cuiuſdā nobilis. Et tūc illa que fuit pul
cra ⁊ nobilis incepit abominari p̄rem. ⁊ fec̄
tantū cū marito ſuo ꝙ odio habuit patrem
ſuū ⁊ ꝙ pater nō habebat quid comedere ni
ſi fabas malas. ⁊ ſemꝑ in conuiuio expelleba
tur a domo Quadā die fuit famelicus ⁊ ve/
nit ad domū filij ⁊ petijt cibū. ⁊ date ſunt ei
fabe male. ⁊ expulſus eſt a domo. Tunc illa
dixit marito ſuo. Modo poſſumus come/
dere in pace. Uade ad arcā ⁊ accipe caponē
coctum. Et cū aperuit arcā. mutatus eſt ca
po in bufonē Qui ſubito ſaliens ad faciē eiꝰ
ponebat duos pedes ad mētum ⁊ duos ad
frontē. ⁊ operuit totā faciē eius. Et non fuit

medicus q̄ ſciret eū amouere. Tandē venit quidā qui fecit tenellas quaſdā ⁊ dixit ꝙ eū amoueret. Tunc bufo aſpexit eū tā horribi li vultu ꝙ ille cecidit in terrā ⁊ amplius non audebat aliq̄d facere. Et null⁹ fuit qui ſciret apponere conſiliū. ſed mala morte mortuus eſt. Patet modo p̄ceptū ⁊ ꝓmiſſum quod ꝓmittitur.

n On occides. Nō mechaberis. Non furtū facies. Ps̄. Tūc nō cōfundar cū ꝓſpexero in omīb⁊ mādatis tuis. Jacob⁊ dicit. Qui totā legē ſeruauerit. offē dit aūt in vno factus eſt omniū re⁹. Nō q̄ꝛ ꝑ vna trāſgreſſione tm̄ punieꝛ pena ſenſuſ. ſic ꝑ tranſgreſſiōe omniū. ſ ʒ punieꝛ tm̄ pēa dā/ ni. nō tamen ita acriter pro vno ſicut ꝓ omī bus. Jdeo ſi q̄s vult ꝑtingere ad vitā etnā. oportet ꝙ ꝑſpiciat ī omīb⁊ mandatꝫ dei cor de ⁊ opē. Et ideo dixit ps̄. Cū ꝑſpexero. i. ꝑ/ fecte inſpexero ⁊ ꝯſiderauero. Et iuxta hoc ego nō timebo ꝯfundi Nō eſt magnū cōfun di in p̄ſenti. ſʒ ꝯfundi eternaliter. hoc dēm⁹ abhorrere Sed tm̄ nō poſſum⁹ euadere iſtā confuſionē niſi ꝑſpiciam⁹ in omnib⁊ māda/ tis dei. Jdeo deum rogem⁹ in principio ⁊c̄.

Non occides ⁊c̄. Dicebā vobis ꝙ māda ta dei diſtinguebanꝛ in duas tabulas. Jn p̄ ma cōtinenꝛ mandata ſm legē iuſticie ordi/ nantia nos ad trinitatē. qua ꝯtinentur tria mandata ſm tria appropriata trib⁊ ꝑſonis. Jn ſecūda tabula ꝯtinenꝛ mādata ordinā/ tia nos ad ꝓx mū. ⁊ hoc ſm duplicē ꝑtē iuſti cie. ſ. innocētie ⁊ beneficētie. Reducitꝛ aūt to ta iuſticia ad tria. Quia deo debem⁹ exhibe/ re debitā reuerentiā ꝑ orōnem ꝯfeſſionē ⁊ ſatiſfactōem. Patri debem⁹ exhibere benefi centiā. ⁊ omīb⁊ alijs innocentiā. Dictū eſt d̄ trib⁊ mādatis que nos ordināt ad deū. Di/ ctum eſt etiaʒ de quarto mādato qđ accipiꝛ penes partē iuſticie que eſt bn̄ficentia. ī quo precipiꝛ ꝙ debem⁹ exhibere honorē patri et matri. Sequiꝛ de ſex alijs mādatis que ꝑ/ tinent ad innocentiā. Nocet aūt q̄s ꝓximo ſuo tripl'r. ꝑuerſitate opis. falſitate ſmonis ⁊ improbitate volūtatis. Et ꝓpter hoc legiſ/ lator p̄mo ꝓhibet nocumentū qđ ꝓuenit ex ꝑuerſitate opis. Peruerſitas aūt opis q̄ q̄s iniuriaꝛ alij eſt triplex. Aut em̄ quis iniuria tur alij in ꝓpria ꝑſona. aut in ꝯiuncta ꝑſona aut in tempali ſubſtātia. Et ſm hec ſūt tria mandata que ꝑtinent ad innocentiā. Jn p̄/ mo ꝓhibeꝛ nocumentum in ꝓpria ꝑſona. ibi Non occides. Jn ſecūdo ꝓhibeꝛ nocumen tum in ꝑſona ꝯiuncta. ibi. Non mechaberiſ. Jn tertio ꝓhibeꝛ nocumentū in ſuba tꝑali. ibi. Non furtū facies. Primo dico cū dr̄. nō occides. ꝓhibetur ira ꝓrumpēs in iniurias ꝑemptiuas vite naturalis ſiue ſubſtātialis. ⁊ vite incolumis ⁊ vite honorabilis. Natu/ ra em̄ appetit qđ melius eſt. ⁊ ideo nō ſuffic̄ ſibi ꝙ habeat vitā ſubſiſtentē. imo cum hoc vult vitā ſalubrē ⁊ incolumē. Ergo ī iſto mā dato nō occides. legiſlator ꝓhibet p̄mo iraſ ꝓrumpētes in iniurias ꝑemptiuas vite na/ turalis. Secūdo ꝓhibet iras ꝓrumpentes in iniurias vite incolumis. ſ. quādo fit iniu/ ria ꝑ verbera vel vulnera. Tertio prohibet iras ꝓrumpētes in iniurias vite honorabi lis. ſicut eſt iniuria que eſt in ꝯtumeliā aper tam vel occultā ſicut illa que fit per ſignum Unde dictū eſt in euāgelio. Audiſtis q̄ꝛ di ctum eſt antiquis Nō occides. Ego aūt di/ co ꝙ omīs qui iraſciꝛ fratri ſuo re⁹ erit iudi cio. Qui aūt dixerit fratri ſuo racha re⁹ erit ꝯcilio. Qui aūt dixerit fatue. reus erit gehē ne ignis. Ergo planū eſt ꝙ trib⁊ modis fac̄ homo ꝯtra illud mandatū. ſ. qn̄ quis iraſciꝛ fratri ſuo. vel quādo dicit racha. vel qn̄ dicit fatue. Et quādo h̄ facit ex deliberatōne ani mi tūc dicit ꝙ re⁹ eſt gehēne ignis. Et q̄ꝛ vi/ ta naturalis fundamentū eſt reſpectu aliaꝝ ideo ſub iſto modo. nō occides. legiſlator ex preſſit mandatū. Manichei aūt obijciunt nobis ⁊ dicūt ꝙ ꝯtradicit ſibi legiſlator. Di/ cit em̄. Nō occides. Et alibi dicit. Malefi cos nō patieris viuere. Et h̄ eſt ꝯtra princi/ pes in xp̄iana lege. qui ꝑ ſententiā udiciari am alios occidūt. Jtē obijciūt ꝙ dn̄s dicit. Omnes q̄ acceperint gladiū. gladio ꝑibunt Ergo nō licet gladiū accipe. Et ſimiliter di cunt ꝙ nō licet ſacerdotē eſſe occiſorē. Et h̄ eſt ꝯtra eccl'iam et eccleſiaſticas ꝑſonas qui exequēdo iudiciū ⁊ imperādo accipiūt gladi um. Jtē obijciūt qđ dr̄. Ego aūt dico vobiſ nō reſiſtere malo. Et h̄ eſt ꝯtra legiſlatorem Jntelligere debem⁹ ꝙ ꝓhibeꝛ hic occiſio ho minis. nō beſtiaꝝ vel virgultoꝝ. ſic̄ dicebāt antiq̄ manichei q̄ nolebāt comedere de fru ctib⁊ arboꝝ. Occiſio aūt hois pōt eſſe a lege aut ab hoīe. in ꝟitate aut interp̄tatiue. Oc/ ciſio aūt hois ab hoīe ſic̄ ab hoīe nō vt a le/ ge ꝓhibeꝛ. Sʒ de⁹ q̄ ꝯditor eſt nature ⁊ ꝯſer uator nature ⁊ legis pōt hoīnem p̄uare vita qn̄ vult. Lex aūt occidit hoīem qn̄ miniſter

legis occidit. ꝛ ħ ſeruato iuſto ordine. iuſta cauſa ꝛ iuſto aīo. Oportet ꝙ aſſit iuſtꝰ ordo ꝛ iuſta cauſa. i. ꝙ ex iuſta cā occidatꝛ. qꝛ lex dic. Iuſte qđ iuſtū eſt exeq̄ris. Itē oportet hr̄e aīm iuſtū vt hō q̄ eſt miſter legis ex lege hominē occidat. nō libidine vindicte ſ; amore iuſticie. Vñ apl's ad romanos loq̄ns ad pn̄cipes dt ꝙ pn̄ceps nō ſine cā gladium portat dei miſter eſt vindex i irā ei q̄ male agit. Qđ igiꝛ dñs dicit petro. oēs q̄ acceperint gladium. gladio pibūt. nō referꝛ niſi ad ħ ꝙ ille q̄ nō eſt miniſter legis. nō d; occidere. Et ꝙ dr. Nō licet ſacerdotē eſſe occiſorē. hoc nō refertꝛ ad pn̄cipes. Tertiū qđ dicit dñs. Ego aūt dico vobis. nō reſiſtere malo. vex eſt vltionis libidine ſ; amore iuſticie bñ licet reſiſtere malo. Patet mō ꝙ lex occidit hoīem.

Itē occidiꝛ homo ab hoīe tripl'r. aut caſu aut neceſſitate aut volūtate. Si hō occidit hoīe; caſu. aut adhibet operā rei licite. ꝛ adhibet debitā diligentiā. excuſaꝛ a tāto ꝛ a toto. Si aūt ſit homicidiū caſuale. ꝛ homo adhibet operā rei illicite. nec adhibet debitam diligentiā. nec excuſaꝛ a tāto nec a toto. Si aūt fuerit homicida ex neceſſitate. ħ eſt dupliciter. aut ex neceſſitate ineuitabili. aut euitabili. Neceſſitas euitabilis eſt. ſi poſſum effugere ſ; dimitto ꝑpter verecundiā vel aliā cauſam. ꝛ in iſto caſu excuſaꝛ a tāto ꝛ nō a toto. qꝛ meliꝰ eſſet ꝙ fugeret. Si aūt ſit neceſſitas ineuitabilis. vt homo occidat aliū hominē nō amore vindicte ſ; amore ꝯſeruationis vite ꝛ aīe. vt nō interficiat ip̄m ex crudelitate ſ; vt impediat ip̄m ne ꝑdat ſuā vitam ꝛ aīam. ꝛ fiat ħ cū moderamīe tutele. ħ ꝯceſſum eſt ꝑſonis etiā ꝑfectis. nō ſolū imꝑfectꝭ Et ħ dic̄ Augꝰ. de libero arbitrio. ꝛ excuſaꝛ a tāto ꝛ a toto. Tertio mō fit homicidiū ab hoīe volūtate. ꝛ ħ dupliciꝛ. Aut libidine vindicte. ſicut q̄n aliq̄s interficit patrē alterius Aut animi crudelitate. ſic̄ latrones vl' iracūdi interficiūt aliquos. Et vtrūq; iſtoꝝ eſt ꝓhibitū. ꝛ eſt primū grauiꝰ q̄; ſcđm. Itē fit homicidiū interꝑtatiue in aīo. ꝛ ħ tripliciꝛ. Primo fit homicidiū interꝑtatiue obmittēdo in facto. Vñ. Paſce fame morientē. ſi nō paueris occidiſti. Secūdo mō fit q̄n aliquis occidit aliū ꝯſulēdo vel accuſando vl' detrahendo. q̄n ħ facit ex malignitate aī. Tertio mō fit homicidiū interꝑtatiue in aīo odiendo. Vñ cano. Joh. Qui odit frēm ſuū homicida eſt. Dico ḡ ꝙ ſm pn̄cipalē intellectu;

ꝓhibeꝛ hic occiſio. nō que eſt ſm legē. ſ; q̄ eſt ſm hoīem. ꝛ illa q̄ fit volūtate aut interꝑtatiue Et ħ eſt qđ dicit. Non occides. Sequitur. Nō mechaberꝭ. Hic ꝓhibeꝛ ꝙ vxorē ꝓximi tui nō violes. Et dic̄ Augꝰ. ꝙ hic ꝓhibetur oīs illicitꝰ vſus mēbroꝝ generatōis q̄ fit ad ꝓcuratōem libidinis ꝛ impugnatō; caſtitatis. Et ħ fit ſeptē modis. ꝑ adulteriū fornicatiōem. meretriciū. ſtuprū. ſacrilegiu; inceſtū. ꝛ pctm̄ ꝯtra naturā. Notandū ꝙ eſt pudicicia ꝯiugalis. cōmunis. ꝛ priuilegiata. Scđm ħ dico ꝙ aliq̄s eſt impugnator pudicicie ꝯiugalis. ſm ħ fit adulteriū. ꝛ ħ fit cum peccat cū ꝯiugata. Aut eſt impugnator caſtitatis cōis. ꝛ ħ fit cū peccat cū ſoluta ſimpliciter. ꝛ vocaꝛ ſimplex fornicatio. vel cū peccat cū vagabūda ꝛ ꝓſtituta. licet ſit ſoluta tūc vocaꝛ meretriciū. Si aūt ſit īpugnator pudicicie ꝓuilegiate. i. virginitatis. ħ eſt dupliciter Aut fit cū ꝯditiōe adiūcta q̄ eſt defloratio. ꝛ ſic vocaꝛ ſtupꝝ. Aut fit cū dñā deo ꝯſecrata ꝛ ſic dr ſacrilegiū. ħ eſt q̄n aliquis dñā ꝯſecratam violat. Si aūt ſit ꝯtra fundamentū oīum iſtoꝝ. ſic dr pctm̄ ꝯtra naturā Et hoc eſt dupliciter. Aut fit ꝯtra dictamen naturalis rōnis. ſc; ꝯtra ħ qđ oīa aīalia natura docuit. ſic dr pctm̄ ꝯtra naturā ꝓprie. Aut fit cōtra inſtinctū nature. ꝛ ħ modo eſt inceſtꝰ. q̄n q̄s peccat cū ꝑſona ſibi ꝯiuncta. Peccatum ꝯ naturā ſceleſtiſſimū eſt ꝛ ſup oīa fugiēdu; Et de ħ crimine accuſauit Joſeph frēs ſuos apud prēm ſuū crimīe peſſimo. Dic̄ igiꝛ Nō mechaberis. Hic ꝓhibeꝛ oīs mechia cū vxore ꝓximi. ꝛ ſm Augꝭ. oīs illicitꝰ vſuſ membroꝝ generatōis q̄ fit ad ꝓcuratōem libidinis cū impugnatōe caſtitatꝭ. Pat; modo ſm q̄d accipiunꝛ trāſgreſſiones hꝰ pcti. ꝛ pctm̄ ꝯtra naturā ſup oīa eſt fugiendum. S; de peccato ꝯ naturā narrat petrus damianꝰ ꝙ erāt duo ī deſerto q̄ aſperrimā faciebant pn̄iam. Et vnꝰ fuit idiota ꝛ ſuis peccatis exigētibꝫ illuſus eſt a diabolo. q̄ dixit ei ꝙ peccatū pollutiōis ꝯtra naturā nō maiuſ eſſet pctm̄ q̄; ſi homo mucilagines ꝓiceret a naſo ſuo. Tūc ille peſtifer exercuit ſe ad illam īpudiciciā. In morte aūt portauit animam ſuā diabolꝰ. Miratꝰ eſt aliꝰ ꝙ ille qui fuit tantaꝝ vigiliaꝝ ꝛ laboꝝ fuit ꝑdituſ. Et aſtitit angelꝰ dñi q̄ dixit illi ꝙ totū ſe fedauerat ꝑ illud pctm̄. Oīs igiꝛ actꝰ q̄ eſt in experientia libidinis q̄licūq; mō fiat eſt ꝓhibitꝰ niſi fiat in forma mr̄is eccl'ie. In ſomnis

patiꝛ hō q̄nq₃ pollutōes abſq₃ cauſa ⁊ abſq₃ culpa. Sȝ q̄dā ſtult⁹ pſbyter cuidā ꝯfitenti de pollutiōe nocturna dixit. Nō potes hr̄e denariū ad explēdā libidinē tuā. Patet mō quō ꝓhibetꝛ h̄ ois illicit⁹ vſus corpis ⁊ mem broꝝ ꝓcreat⁹ extra formā mr̄imonij. ⁊ h̄ tan gitꝛ cū dic̄. Nō mechaberis. Sequitur. Nō furtū facies. Furtū eſt attrectatio rei ali ene inuito dn̄o ſi fiat ex cupiditate. Sȝ ſi nō fiat ex cupiditate non eſt furtū. ſic filij iſrael ex dn̄i ꝑcepto portauerūt ſecū ex egypto vaſa argētea ⁊ aurea. Uel q̄ alij aufert gladiū ne faciat malū tūc nō dꝛ furtū Furtū aūt diui ditꝛ p partes. qꝛ furtū eſt ꝯtrectatio aliene rei inuito dn̄o ⁊c̄. ⁊ h̄ fit aut p merā fraudē. aut p violentiā. aut p circūuentiōez. Primo mō cū fit p merā fraudē ⁊ furtiue. ſic dꝛ furtum. Si fiat p violentiā h̄ eſt dupl'r. aut eſt aper ta. ⁊ ſic dꝛ rapina. aut eſt occulta. ⁊ ſic dicitꝛ la trociniū. Si ſ̄o fiat attrectatio rei aliene p circūuentiōem. h̄ pōt fieri cū pactiōe adiun cta. ⁊ h̄ tripliciꝛ Aut cū pactiōe fraudulenta aut iīqua. aut ꝓhana. Si fit cū pactōe frau dul'eta. ſic fit ī negociatōibꝫ Hoc āt fit tripli citer. aut in pōdere. aut ī numero. aut in mē ſura. ⁊ de hoc rariſſime euadūt mercatores. Si aūt fiat cū pactiōe iniqua. ſic eſt vſura. ī qua id qd̄ venditꝛ eſt cōe. ſ. tp̄us. Si aūt fiat cū pactiōe ꝓphana in q̄ illud qd̄ vēditꝛ eſt ꝓ priū. ſic dꝛ ſimonia. Sȝ queritꝛ ſi accōmodo tibi veſtē vel equū vel domū ⁊ accipio dena rios. nō eſt vſura. ſic̄ de pecunia. Dico q̄ in veſte vel equo vel domo trahitꝛ vſus ex re. n̄ ex pecuīa. ⁊ iō nō dꝛ vſura Aliq̄ credūt q̄ vſu ra ſit mala qꝛ ꝓhibita. ſȝ certe eſt ꝓhibita q̄a mala. Itē in mutuo meū fit tuū. ⁊ ſi tu aliq̄d acq̄ris p induſtriā tuā ex illo mutuo. et ego aliq̄d ex illo repeto. vendo temp⁹ qd̄ eſt com mune. qd̄ nō eſt licitū vēdere. Sȝ in accom modato nō trāſit mea res ī tuā. In mutuo pecunia mea fit tua. ⁊ non minoratꝛ pecunia nec peioratꝛ. Sȝ in accōmodato dom⁹ mea veſtis mea nō fit tua. ⁊ minoratꝛ ⁊ peioratur dom⁹ vel veſtiſ ⁊ tu eliciſ ex ea vtilitatē tuā nō ſic̄ ex tuo ſȝ ſic̄ ex re mea. ⁊ diminuitꝛ ⁊ peio ratꝛ. Pecuniā aūt mutuatā totā ⁊ integram optet q̄ mihi reddas. ⁊ iō nō excuſoꝛ cū pe to aliq̄d de mutuo. ⁊ eſt ibi ꝑuerſio ordinis. ⁊ appropatio cōmunitatiſ. Et dȝ q̄libȝ ſibi ca uere de h̄. Et ſic ſi fit circūuentio cū pactiōe iniqua dꝛ vſura. Si aūt fiat circūuentio cū pactiōe ꝓphana. ſic dꝛ ſymonia. in q̄ qui ven dit nihil acq̄rit. ⁊ ille q̄ emit nihil hȝ. ſȝ ſoluȝ rez alienā ꝯtrectāt. ⁊ h̄ ē cū res ſpiritalis vē ditꝛ tāq₃ res vilis. Cōtra iſtos dic̄ dn̄s. Noli te domū pr̄is mei facere domū negociatōiſ Sȝ quidā faciūt eā ſpelūcā latronū. Unde dn̄s ꝑ ꝓphetam. Principes eius in muneri bus iudicabāt. ⁊ ſacerdotes eius in merce de docebant ⁊ ꝓphete eius in pecunia diui nabant. Rogemus ergo dominum Ieſum chriſtum ⁊c̄.

n On loquaris ꝯtra ꝓximū tuū falſuȝ teſtimoniū. Nō cōcupiſces rē ꝓximi tui. Nec deſiderabis vxorē ei⁹. Deu tero. xxx. Cōſidera q̄ ꝓpoſuerim ī conſpectu tuo vitā ⁊ bonū. ⁊ ecōtrario mortē ⁊ malum vt diligas dn̄m deū tuū. ⁊ ambules in vijs eius. ⁊ cuſtodias mādata illi⁹. In principio rogem⁹ deū ⁊c̄. In Deutero. loquitꝛ moy ſes de decē mādatis que de⁹ etern⁹ p ipſius os ꝓpoſuit. vt nō deſpicerēt ea iudei. ⁊ oſ̄dit q̄ in obſeruātia mandatoꝝ eſt vita ⁊ bonuȝ ⁊ oportet q̄ om̄ia ſeruentꝛ. ad hoc q̄ in illoꝝ obſeruātia ſit vita ⁊ bonū. Oſ̄dit etiam q̄ ī ipſoꝝ tranſgreſſione eſt mors ⁊ malū. ⁊ q̄ in trāſgreſſione vni⁹ neceſſe eſt intelligere trāſ greſſionē omniū quo ad damnū nō quo ad penā. Dicebā alias q̄ p̄ma diſtinctio māda torum eſt ſ̄m duplicē partē iuſticie. que nos ordinat ad deū ⁊ ad ꝓximū. ⁊ ſ̄m h̄ due tabu le date ſunt Moyſi. In p̄ma ꝯtinentꝛ man data quibꝫ ordinamur ad deū. ⁊ ſūt tria In ſecūda ꝯtinentꝛ mādata q̄bꝫ ordinamur ad ꝓximū. ⁊ ſunt ſeptē. Dicebā etiā q̄ in ſecūda tabula eſt vnū mādatū affirmatiuū ⁊ ſex ne gatiua. De affirmatiuo ⁊ tribꝫ alijs negati uis habitū eſt Sequitꝛ mō de alijs. q̄ꝝ p̄mū eſt. Nō loq̄ris ꝯ ꝓximū tuū falſū teſtimoni um. In iſto mādato negatiuo ꝓhibetꝛ mēda ciūm. qd̄ nociuū eſt ꝓximo. Et ſ̄m generalē intellectū ꝓhibetꝛ h̄ om̄e mēdaciū ꝑniciosuȝ Et datꝛ intelligi q̄ om̄e mendaciū eſt maluȝ Auguſtin⁹ aūt diſtinguit mēdaciū ⁊ dicit q̄ eſt mendaciū officioſum. iocoſum. ⁊ ꝑnicio ſum. Mendaciū officioſum eſt qd̄ nulli ob eſt ⁊ alicui ꝓdeſt. Mendaciū iocoſum eſt qd̄ nō fit cā nocēdi ſȝ mētiendi libidīe. ⁊ h̄ nulli ꝓdeſt ⁊ nulli obeſt. Mendaciū ꝑnicioſum ē qd̄ fit intētione mentiendi ⁊ vt noceat. ⁊ h̄ ſp obeſt ⁊ nulli ꝓdeſt. Et dic̄ Aug⁹. In primo mēdacio eſt mīma culpa. in ſc̄do mediocris. in tertio eſt culpa grauis. Mēdaciū officio ſum fit tripl'r. aut ꝓ defendēda re alicui⁹ tem

poꝛali.aut ꝓ tuēda vita.aut ꝓ ſeruāda caſti/
tate. Mendaciū iocoſum fit duob⁹ modis.
aut ſola mētiendi libidine. aut cā placendi.
⁊ h̄ eſt mediocris culpe. Mendaciū aūt per
nicioſum triplicit̄ fit.aliqñ in doctrina reli/
gionis ꝯ ſacrā ſcripturā.aliqñ in impoſitiōe
falſi crimīſ. Et iſtꝫ duob⁹ modis nulli ꝓdeſt
ſꝫ oīb⁹ obeſt. Aliqñ fit mēdaciū ꝑnicioſum ī
cauſa alicui⁹.⁊ ſic alicui ꝓdeſt ⁊ alicui obeſt.
Sic igit̄ ſunt octo genera mēdacij. Et dicit
Aug⁹.ꝙ de⁹ pōt facere ꝙ furtū nō ſit pctūm.
ſꝫ nō poteſt facere ꝙ mētiri nō ſit pctm̄. Et
hoc eſt ꝓpt̄ nobilitatē ꝟitatꝫ.qꝛ mēdaciuꝫ eſt
falſa vocis ꝓlatio cū intētiōe fallēdi.⁊ de⁹ nō
pōt recedere a ꝟitate.qꝛ eſt ipa ꝟitas. ſꝫ pōt
diſpenſare ꝙ furtū nō ſit pctm̄. Inter om̄ia
que diſponūt hoīem neceſſariū eſt ꝙ ſeruet
fidem ⁊ habeat veritatē in ſmone. Vñ Se
neca. Qui ꝑdit fidē nō habet ampli⁹ q̇d per
dat. Patet modo de iſto mādato. Nō loq̄/
ris contra proximū tuū falſum teſtimoniū.

Poſtea ſubiūgit duo p̄cepta. Non cōcu/
piſces rem ꝓximi tui.nec deſiderabis vxorē
eius. In quib⁹ duplicē concupiſcentiam.ſcꝫ
oculoꝝ ⁊ carnis ꝓhibet.que ſunt fomēta oī/
um malorū.quia vis cōcupiſcibilis infecta
⁊ coꝛrupta coꝛrumpit om̄es alias aīe vires
Supius ꝓhibet̄ actus illicitus exterioꝛ cō
tra ꝓximū cum dꝛ. Non occides Nō mecha
beris. Non furtū facies Non loquaris ꝯtra
ꝓximū tuū falſum teſtimoniū. Hic autē ꝓ/
hibetur act⁹ illicitus interioꝛ cum dꝛ. Non
concupiſces rem ꝓximi tui.nec deſiderabiſ
vxoꝛē eius. Concupiſcentia oculoꝝ ſiue cu/
piditas radix eſt omniū maloꝝ.ꝯcupiſcētia
carnis eſt fomes omniū peccatoꝛuꝫ. Et per
iſtam duplicē concupiſcentiaꝫ fit tranſſuſio
omniū maloꝝ ⁊ peccatoꝝ. Et ideo lex diuia
ipam ꝓhibet.⁊ in hoc omnia mala ⁊ omnia
peccata ꝓhibet. Hec eſt febꝛis qua oēs filij
adam febꝛicitāt ⁊ generat oīa mala. In hoc
igit̄.non occides.nō mechaberis. nō furtuꝫ
facies.nō loq̄ris ꝯtra ꝓximū tuū falſuꝫ teſti
moniū.p̄cipit̄ innocētia in actu exterioꝛi.in
alijs.non ꝯcupiſces rem ꝓximi tui.nec deſi
derabis vxoꝛē eius.p̄cipit̄ innocētia in aīo.
Et ſic patꝫ que ſunt decē pꝛecepta. In trib⁹
pꝛimis p̄cipit̄ recta oꝛdinatio ad deum.ī q̄r
to recta oꝛdinatio ad parentes. In ſex alijs
pꝛecipit̄ recta oꝛdinatio ad ꝓximū. Reſu/
mamus in ſumma iſta decēꝫ p̄cepta q̄ ſunt.
Non habebis deos alienos coꝛā me. Non
aſſumes nom̄en dī tui inuanū. Memento
vt diē ſabbati ſanctifices. Honoꝛa prēm tu
um ⁊ mr̄ēꝫ ⁊c̄. Intelligere dēm⁹ ꝙꝙ q̄dā di
cant̄ p̄cepta affirmatiua.⁊ quedā negatiua.
om̄ia tñ affirmatiōem ⁊ negatiōem in ſe cō/
tinent. Quando de⁹ prohibet aliq̇d in vno
mandato.p̄cipit ꝯtrariū.⁊ ecōuerſo quādo
aliquid p̄cipit prohibet contrariū eius. In
p̄mo em̄ mandato p̄cipit̄ humilis adoꝛatō
diuine maieſtatis.⁊ pꝛohibet̄ idolatria. In
ſecūdo pꝛecipit̄ fidelis aſſertio diuine veri/
tatis.⁊ pꝛohibet̄ periuriū. In tertio p̄cipit̄
deuota vel ſincera dilectio diuine bonitatiſ
⁊ pꝛohibet̄ indeuotio In quarto pꝛecipit̄ pi
etas ad parentes.⁊ pꝛohibet̄ inhonoꝛatio.
In quinto p̄cipitur manſuetudo.⁊ pꝛohi/
betur iracundia. In ſexto pꝛecipitur pudi/
cicia.⁊ pꝛohibet̄ mechia In ſeptimo pꝛecipi
tur largitas.⁊ pꝛohibet̄ furtum. In octauo
pꝛecipit̄ veritas.⁊ pꝛohibet̄ mendaciuꝫ. In
nono pꝛecipit̄ liberalitas coꝛdis.et pꝛohibe
tur concupiſcētia rei tempoꝛalis. In decio
pꝛecipitur caſtitas mentis.⁊ pꝛohibetur cō
cupiſcentia carnis. Vide ꝙ omnia manda
ta ꝯtinent affirmationē ⁊ negationē.⁊ in oī
p̄cepto eſt vita ⁊ bonū.moꝛs ⁊ malū. Si fa/
citis que pꝛecipit deus.⁊ vitatis que pꝛohi
bet.conſequimini vitā ⁊ bonum. Sed ſi nō
facitis que pꝛecipit deus.⁊ nō vitatis que ꝓ
hibet.incurretis moꝛtē ⁊ malum. Ex legis
obſeruātia ſequit̄ benedictio. Ex trāſgreſſi/
one ſequit̄ maledictio. Ex obſeruātia legis
efficit̄ homo reuerēs.fidelis.deuot⁹.pi⁹.mā
ſuetus.pudic⁹.largus.veridic⁹ ꝓ ꝓxijs ꝯtētuſ
ſiue liberalis.⁊ coꝛde impollutus. E cōtra/
rio ex trāſgreſſione legis efficit̄ hō idolatra
blaſphemus. indeuot⁹. impius. homicida.
mechus ſiue adulter.fur.falſidicus. cupid⁹
⁊ carnalis. Igit̄ obſeruator legis ⁊ trāſgreſ
ſoꝛ plus diſtant a ſe ꝙꝫ infernus ⁊ paradiſuſ
qꝛ vnus eſt in centro.alius in circūferentia
Nec deus celi aliud facere poteſt.qꝛ iuſt⁹ eſt
⁊ ſe negare non poteſt. Videre modo qm̄
om̄es hoīes nō addiſcūt ſapiam niſi ꝑ fla/
gella.⁊ ꝓpter h̄ deus decem flagella.i.plagas
miſit ſuꝑ terrā egypti. Prima fuit ſanguiniſ
ſcđa ranaꝝ.tertia multitudo cinifum. quar
ta multitudo muſcaꝝ moꝛdentiū.ſ. canina/
rum.q̇nta moꝛtis pecoꝝ ⁊ iumētoꝝ.ſexta vl
ceꝝ ſiue veſicaꝝ turgentium.ſeptima deſtru
ctio bonoꝝ tꝑaliū ꝑ grandinē.octaua locu/
ſtarum.noua tenebꝛaꝝ palpabiliuꝫ.decima

mortis primogenitoꝝ. Modo videte quō
ſpūſſanctus flagellauit egyptioſ. ⁊ manudu
cebat ad obſeruātiā mādatoꝝ. ſic ⁊ nos pro
pꝛijſſime manuducit. Decē ſunt legis tranſ
greſſiones. ⁊ ſꝫm h̄ fuerūt decē plage Pri/
ma plaga ſanguis q̄ ꝑcuſſi ſunt idolatre. q̇a
de ipis dicit pſ. Effuderūt ſanguinē innocē
tem ſanguinē filioꝝ ſuoꝝ ⁊ filiarū ſuarū q̄s
ſacrificauerūt ſculptilib⁊ chanaan Scd̄a
plaga fuit ranarum qua ꝑcuſſi ſūt blaſphe/
mi ⁊ ꝑiuri. q̇ cōparant̃ ranis. Rana eſt aīmal
clamoſum ⁊ ſeipam clamādo ꝯſumit. Silr̄
facit homo qn̄ ſtabilitatem veritatis perdit

Tertia plaga dr̄ cyniſum qua ꝑcuſſi ſunt
Indeuoti q̇ nō cuſtodierūt diē ſabbati que ē
dies deuotiōis. Cyniſes ſunt muſce parue
que valde inquietāt ⁊ vexant hoīes ꝑ oīa lo
ca. ⁊ maxime ꝑ os ⁊ nares. ⁊ tantā faciebant
vexatiōem ꝙ hoīes nullo mō poterant hr̄e
quietē. Similit̃ inq̇etant̃ indeuoti In iſto
ſigno defecerūt magi pharaonis in ſignum
ꝙ inq̇etudinē cogitationū nō poſſum⁹ effu/
gere niſi ꝑ deuotionem. Gregori⁹ vix vnam
cogitationem tota die de terrenis habuit.

Quarta plaga eſt muſcaꝝ caninarū qua
ꝑcuſſi ſunt impij. qui habēt apud ſe muſcaſ
caninas. i. carnales ⁊ crudeles affectiones.

Quinta plaga fuit mortis iumentorum.
qua ꝑcutiunt̃ homicide. q2 oīs q̇ gladio occi
dit reus eſt mortis. ⁊ tales moriunt̃ ſicut iu
menta. nec ſunt digni diuina ꝓtectōe nec hu
mana. quia q̇ aliū occidit ſeipſum interemit
⁊ brutalitatē ſuā nō ſentit. Sexta plaga
fuit veſicaꝝ turgentiū. qua ꝑcutiunt̃ adulte
ri. q̇ habent veſicas turgētes. id eſt. carnē in
fectā. Veſice naſcunt̃ ex nimio humore faci
ente pꝛuritū. ⁊ cū ſentit homo pꝛuritum ſcal
pit ſe. ſed poſtea dolet. Silr̄ qui luxuriat̃ ꝑ
mo delectat̃. poſtea dolet. Septima pla/
ga fuit deſtructio bonoꝝ tꝑaliū q̄ ꝑcutiunt̃
fures. quia dignus eſt ꝑdere ſua q̇ aufert ali
ena. Iſta fuit plaga grandinis q̄ oīa deſtru/
xit. Mirabile eſt ꝙ qui peccant pctō carnis
recōciliant̃ deo ꝑ confeſſionē ſine illa ꝑſona
cum qua peccāt. ſed qui aliena rapiunt non
reconciliant̃ deo ſine reſtitutiōe ablatorū ſi
reddere poſſunt. Octaua plaga fuit locu
ſtarum que comederūt omnē herbam viren
tem. Iſta percutit̃ mendax qui dentib⁊ ⁊ la/
bijs veritatē conculcat. Pſalmiſta. Cor co
rum vanū eſt. ſepulcrū patens eſt guttur co
rum, linguis ſuis doloſe agebant. Nona
plaga fuit tenebrarum. qua percutiunt̃ cupi
di ⁊ auari. quia nihil adeo excecat hominē
ſicut cupiditas. Unde. Exenia ⁊ dona exce/
cant oculos ſapientū ⁊ mutāt verba iuſtorū
Cupiditas eſt ſicut fumus fetidus qui to/
tum excecat. Iudas cupidus filiū dei vendi
dit. Salomon. Auaro nihil eſt ſceleſti⁹. ani
mam ſuā venalē habet. quoniā proiecit inti
ma ſua in vita ſua. Decia plaga fuit morſ
primogenitorum. qua percutiunt̃ carnales
Iſta percuſſus eſt eſau. Apoſtol⁹. Ne quis
inter vos fornicator ſicut Eſau perdat pri/
mogenita ſua. Carnalis cōcupiſcētia abſtu
lit nobis nobilē generatiōem. qua om̄es na
ſceremur innocētes ⁊ heredes paradiſi. Cō
cupiſcentia carnalis facit nos naſci in mor/
tem ⁊ culpā. ⁊ facit nos ꝑdere ius ꝑmogeni/
ture. Quod figuratū eſt Gen̄. xlix. vbi di/
citur ꝙ ruben ꝑmogenitus iacob ꝑdidit iuſ
primogeniture quia ꝯcubuit cū ꝯcubina pa
tris ſui. ⁊ maculauit ſtratū eius. Et ioſeph
qui caſtiſſime vixit in egypto meruit eſſe ꝑn
ceps fratrū ſuorum. Patet modo ꝙ omneſ
tranſgreſſores legis ꝑcutiuntur plagis iſtis
Sed quis liberabit nos a plagis iſtis Cer
te vnus ſolus qui venit ꝓpter iſtas plagas
amouendas. ſcꝫ chriſtus qui decē ꝯdeſcen/
ſiones fecit nobis contra decē plagas. Nō
figurat̃ in libro Regū vbi dr̄. ꝙ ſol retroceſ/
ſit decē gradib⁊. ꝑ q̄s ſignant̃ decē ꝯdeſcenſi
ones filij dei ad hoīem. Prima cōdeſcenſio
qua dn̄s ꝯdeſcendit hoī eſt vſq̇ ad carnem
hic eſt primus gradus quo retroceſſit ſol.
Secunda ꝯdeſcenſio ad mortalitatē nr̄am
Tertia ad neceſſitatē nr̄am quia famē ſitim
⁊ frigus paſſus eſt. Quarta ad pauperiē no
ſtram. q2 egen⁹ factus eſt non habēs locum
ad quē declinaret. Quinta vſq̇ ad tēptatōꝫ
qn̄ ꝑmiſit ſe tēptari in h̄ portauit infirmita/
tem nr̄am. Aplꝰs. Nō habemus pontificē
qui nō poſſit cōpati infirmitatibus noſtris
temptatū aūt ꝑ oīa ⁊c̄. Sexta ad corꝑis laſ
ſitudinē ⁊ laborē. Septima vſq̇ ad mentis
anxietatē. Marci. xiiij. Cepit Ihs pauere ⁊
tedere. ⁊ dixit triſtis eſt aīa mea vſq̇ ad mor
tem. Octaua ꝯdeſcenſio fuit vſq̇ ad crucē
⁊ hoc fuit mirabile. Nona fuit vſq̇ ad mor/
tem. Decima fuit ad carcerem infernalem.
Iſte ſunt decē condeſcenſiones quibus de/
us ꝯdeſcēdit hominib⁊ Sꝫ quare ꝯdeſcēdit
ad carcerē infernalē. Certe vt in ſanguie te/
ſtamenti educeret vinctos de carcere et de

tenebris ⁊ de vmbra mortis. Chriſtus eniꝫ per ſanguineꝫ teſtamẽti nos liberauit ⁊ eduxit de morte ad vitam. ⁊ de tenebris ad lucẽ. Debemꝰ igiť modo reſurgere ad nouã vitã ⁊ ſicut xp̃s reſurrexit a mortuis. ſic ⁊ nos in nouitate vite ambulemus. Chriſtus liberauit nos de manu Pharaonis ⁊ introduxit nos in terrã repromiſſionis. ⁊ in ſignuꝫ huius mãducať mõ paſca. qꝛ mõ liberati ſumꝰ Et ideo debemꝰ celebrare paſca. debemus facere tranſitũ ⁊ inchoare nouã vitã. ⁊ nõ redire in egyptuꝫ. Nullus ſit falſus proditor. Iſta tria ſunt neceſſaria cuilibet penitenti. ſcꝫ ꝙ diſpliceat ſibi peccatũ ſuuꝫ. ⁊ paratꝰ ſit cauere de peccato cũ adiutorio ſpiritusſancti. ⁊ ꝙ ꝑatus ſit ſatiſfacere ꝓ modulo poſſibilitatis ſue. ⁊ ꝓponat nunꝙ̃ peccatũ iterare Ps. Multiplicate ſunt infirmitates eoruꝫ. poſtea accelerauerũt. Et hec eſt cõſummatio verboꝝ ꝑ que ſemꝑ ꝯformari debemus cum xp̃o ⁊ refici vt cũ xp̃o ꝑueniamꝰ ad eternam refectiõem. Quã nobis ⁊ vobis p̃ſtare digneť xp̃s filius dei Amen.

Finiunt ſermones de decem mandatis quos ſanctꝰ Bonauentura de ordine fratꝝ minoꝝ pariſiꝰ p̃dicauit ad clerum.

Incipit libellus apologeticꝰ. id eſt. excuſatorius ſancti Bonauẽture.

Queſtio

P Reter hoc ꝙ ſurripitiſ clericis elemoſinas que ipſis dareñť ſi vos nõ eſſetis. cõquerunť ꝙ detrahatis eis in ꝑplo. Et cõfundatiſ eos in p̃dicatiõib; veſtris. vicia eoꝝ ꝓpalãdo Inſuꝑ ꝙ ſuadeatis hoı̃b; ne cõfiteanť eis. Et ne dent eis oblatiões ⁊ alia que deberẽt cũ ipſi ſint potiꝰ ꝙ̃ vos q̇ ꝓ aı̃ab; eoꝝ ſunt rationẽ dño reddituri.

Reſpõſio ad iſta ſm ordinem

O Mnia q̃ ipſis iure debenť in oblationib; ⁊ decimis ⁊ aliis. vel de approbata eis ꝯſuetudine dari ſolẽt a ꝑplo nos potiꝰ ſuademꝰ eis dari ꝙ̃ impediamus imo hortamur ꝑplm eis iſta nõ ſubtrahere. nec in alios etiã pios vſus erogare. ⁊ ius ſuum cuiqꝫ tribuere. etiã peccatori. Si aũt qñqꝫ querũt ꝯſiliũ vbi ſm deũ meliꝰ ſit dare elemoſynã ad quã nõ teneť ex debito. Dicimꝰ libere ꝙ ibi ſit meliꝰ vbi vel maior eſt indigẽtia vel maior deo honor exhibeť. ⁊ ipſis dantib; exinde efficaciora orõnũ ſuffragia ꝓuenire credunť. vel q̃ ipoꝝ ꝺuotio ad bñfaciendũ ꝓ deo feruentiꝰ inclinať. Q aũt plebanis ſuis ꝯfiteanť vt debẽt ſuademꝰ etiã his qui nobis ꝯfeſſi fuerint vt agnoſcãt eoꝝ cõſciẽtias q̇s regere debẽt vt ſciãt q̇b; exhibere vel negare debeãt eccleſiaſtica ſacramẽta niſi forte tales ſint aliq̇ a quib; ꝓhibeant canones ſacramẽta req̇ri vt ſuſpẽſi ab officio. vel irregulares. vel ius ligãdi ⁊ ſoluẽdi non habẽtes. vel ꝑ q̇s aı̃e magis irretiunť peccati laqueis ꝙ̃ purgenť. de q̇b; nõ eſt nũc vlterius ꝓſequendũ. Q aũt detrahamꝰ eis. ⁊ ꝯfundamꝰ eos in populo. nõ oportet ꝙ nob̃ hoc imponãt ſingulr̃. cũ ipi nõ abſcondant ſcelera ſua. Sꝫ ꝑ facti euidentiã omnib; ea ꝓpalent ⁊ nobis eť tacentib; om̃ib; ingerant inde materiã detrahẽdi. Utinã nos ſoli ea ſciremus. Utinã ita eſſent occulta eoꝝ peccata ꝙ nobis ea ꝓdere volentib; nõ crederenť ⁊ mendaciꝫ ⁊ detractõnis a populo argueremur. Nũc aũt tãti ⁊ tã apti ſunt multorũ exceſſus ꝙ layci arguũt nos. cũ alioꝝ vicia i p̃dicatiõe tãgamꝰ. q̄re tã enormia ⁊ apta ⁊ mlťa ⁊ magis nociua clericoꝝ ſcelera nõ rep̃hẽdamꝰ. cũ nõ debeat ꝑſonaꝝ eẽ acceptio apd̃ veritatis doctorem. nec ꝓ timore vel fauore debeat aptã ỽitatẽ tacere. ⁊ ħ grauiꝰ redarguere qđ eſt nociuꝰ. ⁊ q̇ deus magis offenditur in quocũqꝫ. Jñ eſt ꝙ ꝓpť hoc cogimur interdũ aliq̇d de clericoꝝ exceſſib; tangere. ne putemur ex timore tacere. vel ex ꝑuato fauore q̄ſi cũ ipſis ꝯ laycos pariť ꝯſpirauerimuſ ⁊ vt layci equanimiꝰ ferant ſi eos corripimꝰ videntes ꝙ nec clericis parcimꝰ. et maxime vt veritas euãgelij ſeruetur. que omniũ peccata deteſtať. ne aliter putarent ſimplices ꝙ peccata nõ eſſent deo odibilia que nõ audirent in clericis rep̃hendi. ⁊ ſtulte muliercule putarent non eſſe illicitum cũ ipſis peccare ſicut aliquibus earũ notum eſt ab eis fuiſſe perſuaſum. Q autẽ non nitamur eos in predicatõne cõfundere. nec populo eos odibiles reddere poteſt ex hoc patenter agnoſci ꝙ multos eorum defectus ſcimus ⁊ diſſimulamus. nec populo propalamꝰ expreſſe parcentes eiſdẽ. Cum ⁊ ſi non in omnibus tamen in pluribus eoꝝ plures reperiantur per q̇s fierent deſpecti ꝑplo ſi vellemꝰ eoſ publice p̃dicare. ⁊ hos caute tacẽꝰ his ꝺ cauſis

Una ꝓpter pacē ⁊ reuerentiā cleri. ne lay/
cos ꝯtra clericos ꝓuocem⁹ ad diſcordiā cū
ꝓ pace clerici ⁊ etiā edificatōe populi a deo ⁊
a ſede apoſtolica ſpecialiter miſſi ſumus.

Secūda ꝙ nō poſſem⁹ tn̄ ꝑ hoc emenda
re eos. nec haberem⁹ alios meliores qui eis
mox ſubſtituerent̃ ſi iſti om̄es qui ſunt rep̄/
henſibiles abijcerent̃. ⁊ eſt minus malū ali/
quo modo h̄re iſtos ꝙ̄ꝫ nullos. maxime cuꝫ
ep̄i ⁊ prelati nō intenderent ſubſtituere me/
liores. Tertia ꝙ deferimus in hoc bo/
nis qui ſunt inter eos. ⁊ ſi pauci ſint qui cuꝫ
ceteris ꝯfunderent̃. cū rudis popul⁹ ſine di/
ſcretione bonos ⁊ malos ꝑſequi inciperet ⁊
odire. Quarta ⁊ quaſi p̄cipua. ne ſi popu
lus ꝑderet omnino fidē in clericis. heretici ī
ſurgerent ⁊ attraherēt ſibi populū q̄ſi oues
deſtitutas paſtoribꝫ. ⁊ facerent eos heretic oſ
gloriātes ꝙ noſtro quaſi teſtimonio tam vi
les eſſent clerici ꝙ nullus eis obedire debe/
ret. nec doctrinā eoꝝ curare. Om̄is em̄ he/
reticoꝝ intentio ad hoc tēdit ꝙ ſpreto cleri/
co eis credat̃. ⁊ ad hoc nō conuenit nos ip̄o
rum eſſe coopatores qui potius debem⁹ cō/
tra eos quaſi lupos rapaces clerico ⁊ eccl̄ie
eſſe ꝓpugnatores. contra eoꝝ verſutias po/
pulum p̄muniendo errores ipſoꝝ veritatiſ
teſtimonijs ex ſcripturis autenticis ꝯfutan
do. Quinta ꝙ lucra aīaꝝ que querim⁹
melius ꝓmouem⁹ cum beniuolētia cleri ⁊ aſ
ſenſu. quos ſi indiſcrete agendo exacerbare
mus. cū nō poſſemus cōtra eos cōmuniter
p̄ualere. ꝓhiberent nos animabꝫ ꝓdeſſe pre
dicando ⁊ ꝯfeſſiōes audiendo. Et ſic ſalus
multarū animaꝝ impediret̃ ⁊ fieret q̄ſi ſciſſio
in eccleſia. dū clerici nos quaſi reprobos ꝑ/
ſequi inciperēt. ⁊ layci aut nobis aut ip̄is fa
uentes alteros deſpicerēt ⁊ eis credere recu
ſarent. Et cū nō poſſemus eos qui nob̄ fa/
uerunt defendere a clero quin eos nobiſcū
ꝑſequerent̃ ⁊ excōmunicarēt. tandē omnes
nos desererēt. ⁊ ex odio noſtri doctrinā no
ſtram clerici infamarēt. ⁊ ſic hereticis q̇ mo/
do nos timent aditus ad ſubuerſionē fide/
lium ſine ꝯtradictiōe pateret. ſicut lupis vbi
canes nō metuūt ⁊ paſtores ſūt deſides da/
tur audacia oues inuadēdi. Niſi em̄ eſſent
iſti ordines in eccl̄ia q̇ ex officio p̄dicatōis ⁊
ꝯfeſſionis fideles illumīat. cito plurimi effi/
cerent̃ heretici in his terris. vbi tā pauci in
ueniunt̃ clerici in ſacra ſcriptura periti cum
neſcirent hereticoꝝ verſutijs obuiare. Jmo
ip̄i clerici cito ab hereticis ſubuerterent̃ per
callidas expoſitōes ſcripture in quibus ne
ſcirent eoꝝ dep̄hendere fallacias. vel ꝑ ꝓmiſ
ſiones seducerēt eos ſpōdentes ꝙ magni fi
erent inter ip̄oſ. Et cū laycos attraherēt cle
rici. etiā potius adhererent eis ꝙ̄ꝫ ſoli relicti
perirēt inopia. cū null⁹ curaret eos nec darēt
eis oblatiōes vel decimas. aut certe ꝑſecuti
onibꝫ eoꝝ exterminarent̃ cum iā haberēt lai
cos adiutores cōtra clerū. ſicut modo cleri/
ci hereticos ꝑſequunt̃. His ergo de cau/
ſis ⁊ alijs vt multa mala vitent̃ vtili⁹ iudica
mus tacere quedā mala clericorum ꝙ̄ꝫ ꝓpl̄o
ꝓdere vbi ſine ſcandalo poſſumus euitare
vt ſunt iſta. Q̄ncūqꝫ hꝫ plures eccleſias cu/
ram animaꝝ habētes ſine diſpenſatōe apo/
ſtolica om̄es vacāt ip̄o iure p̄ter vltimam. ⁊
nullū ius habet in alijs ligandi vl̄ ſoluendi
nec eius vicarius. nec aliquos inde reddit⁹.
ꝑcipiendi Jtē illegitime natus nullū ius
habet in beneficio curā animaꝝ habente.

Jtē qui recipit eccleſiā ꝑ quācunqꝫ ſymo
niam. Jtē qui recipit eccleſiā ab eo q̇ non
habet veꝝ ius cōferendi eam Omnis no
torius fornicator cui⁹ criminis teſtis ē po/
pulus. iure taxatuſ. ſiue in domo ſua teneat
fornicariā ſiue extra. vel vnaꝫ habeat vl̄ plu
res. eſt ip̄o iure ſuſpēſus ab officio ita ꝙ ſub
diti nō debent ei⁹ miſſam audire. nec cōfiteri
ei. nec alia ab eo ſacram̄ta recipe. nec poteſt
eos excōmunicare nec abſoluere. Jtem ſi
ſuſpenſus celebrat ⁊ officiat eccl̄iam. vel q̄/
cunqꝫ excōmunicatōe ligatus ſeu recipit or
dineꝫ clericalē aut ī eo ſolēniter miniſtrauit
factus eſt irregularis. ⁊ non poteſt exercere
officiū clericale. etiā ſi iā fornicari ceſſauit vl̄
ab excōmunicatiōe abſolutus fuerit. niſi cū
eo ſup irregularitate cōtracta ꝑ ſedē apoſto
licam diſpēſet̃. maxime ſi a iudice ſuſpenſio
nis ſn̄ia fuit lata Hm̄ōi aūt ſn̄ie iā ſepe ferū
tur ī clericos ab officialibꝫ ⁊ archidiaconis ⁊
iudicibꝫ ordinarijs vl̄ delegatiſ. ⁊ paꝝ curāt̃
a multiſ. Videm⁹ ī terriſ iſtis tot eſſe impitoſ
iā clericos ī his q̄ ad regimē ꝑtinent aīaꝝ. lꝫ
forte ī grāmatica vl̄ alia ſcīa ſint inſtructi. ꝙ
vbi centū vl̄ pl̄es plebani ⁊ vicarij ꝯueniūt
vix pauci ſint q̇ ſ̄ve ſciāt aīas ſuas vel alia q̄
ad ſalutē ſunt neceſſaria in his ꝑ ſcripturaꝝ
ſcīaꝫ expedire. Et talibꝫ impitis nō deberēt
eoꝝ ſubditi confiteri ꝓpter periculuꝫ ne for/
te ex ignorantia relinquāt eos in ſtatu dam
natiōis docēdo nō eſſe pctm̄ qđ eſt mortale

peccatū.aut nō oſtendēdo formā debitam
ſatiſſactionis de peccato confeſſo. vbi certa
forma ſatiſſactiōis eſt neceſſaria.vt de reſti/
tutionibꝫ reꝝ illicite acq̇ſitaꝝ.certis locꝭ vel
ꝑſonis vel heredibꝫ faciēdis vbi mlͭti ſedu/
cunꝰ. Scimꝰ etiā ꝙ q̇ ſciēter ī mortali pec
cato poſitus celebrat miſſam.qualibet vice
mortalitͬ ⁊ grauitͬ peccat.⁊ quantū in ip̄o eſt
rurſum chriſtū crucifigit quē ꝓ denariȷ̄s q̄s
ſibi ſperat offerri.⁊ illicite ⁊ indigne contre
ctat. Qui ergo offert ei quē talē eſſe p̄ſumit
vel ſcit ⁊ rogat eū miſſam celebrare. facit eū
chriſto tantā inferre ꝯtumeliā vt eum indi/
gne cōtrectet ⁊ peccat mortaliter. Sed q̇ fa
cit aliquē peccare mortaliter.ip̄e peccat.vbi
ignorantia nō excuſat.⁊ ſꝫm iſta ſi nullus of
ferret vel audiret miſſas eoꝝ qui illicite cele
brant.ceſſarēt a celebratiōe vel corrigerent
vitā ſuam.⁊ ſic multa peccata obmitterenꝰ.

Multi etiā inordinate excōmunicātes i
cidunt penā ſuſpēſionis ⁊ irregularitatis et
ꝑ alios actꝰ plures inobedientie merenꝰ ſu/
ſpendi ab officio.⁊ inefficax fit eorū auctori
tas in ſubditos ſuos. Scimꝰ etiā ꝙ qui
eſt in peccato mortali cū ſibi deus iratus ſit
nō placat eū ꝓ alio peccatore. Ergo oratio
clerici in peccato poſiti inefficax eſt ſibi ⁊ ali/
is qui offerūt ei elemoſynas vt oret ꝓ illis.

Itē clericꝰ lubricus vanꝰ ⁊ male expēdēs
res ecclie. quo plura habuerit plus peccat.
Sꝫ qui illi dant oblatiōes ⁊ alia.ꝓmouent
eū ad ampliꝰ peccandū. expedit ḡ ei nō dari.

Itē qui recipit p̄cium opis alicuiꝰ ⁊ non
deſeruit.male recipit. Sꝫ clericus habēs cu
ram aīmaꝝ ⁊ nō faciēs que debꝫ eiſdē in do
ctrina ſalutis ⁊ bono exēplo ⁊ efficaci orōne
⁊ debita correctiōe.⁊ in aliȷ̄s.peccat recipien
do ſtipēdia eccleſiaſtica. que nō deſeruit vt
debet. Ergo nō deberēt ei dari.ne dareꝰ oc/
caſio peccati. Qꝫ pauciſſimi aūt in terrꝭ iſtis
iam repianꝰ q̇ debito modo p̄ſint animabꝫ
cōmiſſis.nimis eſt miſerabile q̇ aut ex defe/
ctu iuris aut ſciētie aut vite aut diligētie cir
ca eas.aut libere executōnis officȷ̄ ſui nihil
habeāt rep̄hēſibile. ⁊ ꝙ eos tali officio red/
dat indignos. Quomō vero tota eccleſia ꝑ
mala exempla clericoꝝ ⁊ auariciā corrumpa
tur ⁊ negligentiā deformeꝰ ⁊ a ſtatu debito
elongeꝰ ⁊ quanta ex hoc quotidie peccata i/
creſcant.⁊ quot bona negliganꝰ ꝑ munduꝫ.
que vix aliq̇s ſufficit eſtimare. Hec ⁊ plura
alia cū vera eſſe ſcimus, ⁊ tamen ea populo
nō apte p̄dicemus.nō debemꝰ a clero iudica
ri ꝙ cōfuſioni eoꝝ intendamꝰ.⁊ eos populo
ſtudeamꝰ odibiles facere. ſꝫ magis ſi habe/
rent intelligentiā agnoſcerēt q̄ntuꝫ eos ho/
noramꝰ ⁊ deferimus talia ſubticēdo ꝓpͤ cau
ſas ſupra notatas. Ideo tamē ſecurius iſta
diſſimulamꝰ ꝙ nec clericoꝝ nec laicoꝝ cura
nob̄ ita cōmiſſa eſt vt de ip̄is teneamur red
dere rōnem ſicͭ p̄lati ipſoꝝ ad quos ſpectat
eorū correctio.niſi inquantū ex libera chari
tate ꝯſideramꝰ eis ꝓdeſſe. Unde poſſumus
tacere ⁊ loqui que ſꝫm deū ⁊ nobis ⁊ aliȷ̄s ex
pedire videmus cuꝫ nihil a nobis amplius
requiraꝰ. Uicia aūt laicorū liberius argui/
mus.quia ⁊ patientiꝰ ſuſtinēt ⁊ neſciunt lit/
teras quibꝫ inſtruanꝰ quid debeant cauere
vel facere.⁊ minꝰ periculū ſequiꝰ ſi eorum in
publico ꝓpalenꝰ exceſſus ⁊ facilius emēden/
tur. Clericis aūt poſſumꝰ in capitulis ſuis
oīa ꝑicula ſua in ſermonibꝫ litteralibꝫ ſe/
orſum oſtēdere cū reuerentia charitatꝭ ⁊ ma
turitate benigna.et ſic magis ꝓficimꝰ apud
eos. Ꝙ. Cū ergo non ſitis iudices cle
ricoꝝ vel laicorū. nec ad vos ſpectet eos re/
darguere vl' corrigere.ſed ad ſuos tm̄ recto
res.quid vſurpatꝭ vobis iuris. etiā ſi cauſe
p̄dicte nō eſſent vt alicuiꝰ vicia publice rep̄/
hendatis.ſicut ſepe tangitis in p̄dicatiōe vi/
cia quorūlibet laicoꝝ clericoꝝ ⁊ religioſorū.
cum p̄dicator nō debeat arguēdo deſcende
re ad ſpecies peccatoꝝ.ſed in genere ſolū oſ̄
dere vicia ⁊ virtutes. ⁊ nullum notabilitͬ cō
fūdere corā populo peccata ſua publice ob/
iurgando aliȷ̄s in ſcandalum. R. In/
telligentibꝫ cōſtat ꝙ multū differūt actio iu
dicis ⁊ doctoris. Iudex enim ad quem ſpe/
ctat correctio delinquentiū ſubditorum.de
bet inueſtigare.exceſſus delinquentiū audi
re.teſtes recipere.peccanteꝫ citare. crimina
contra ip̄m ꝓpoſita ei obȷ̄cere. negantē con/
uincere.conuictū vel cōfeſſum punire.cōtu/
macem ampliꝰ vt magis terreaꝰ artare ⁊ co
gere ad ſatiſfactionē.etiā inuitū. Cum ergo
formā iſtā omino nō teneamꝰ in p̄dicando.
nō vſurpamꝰ nob̄ iudicis officiū iudicantis
ſuꝑ aliquē.ſꝫ imitamur tm̄ formā doctoris.
Doctor eīm ſeu p̄dicator q̇ diuerſi generis
auditores dꝫ inſtruere vt ꝟtutes magꝭ red/
dat ꝯmēdabiles neceſſarias ad ſalutē.vicia
his oppoſita q̄ ſint nociua ⁊ deteſtabilia oſ̄
dit. Et quibuſdā generibꝫ hoīum quedam
vicia ſunt magis vſitata. vt mercatoribus

fraus ⁊ mendacia. militibꝫ rapina ⁊ incēdia
⁊ ita de alijs neceſſe eſt ꝙ ꝓpter generalem in
ſtructionē q̄dlibet gen⁹ hominū ſpecialiť ar
guat ⁊ moneat ſibi ſpeciali⁹ inſidiātia vicia
cauere. ſicut medic⁹ egros diuerſis infirmi/
tibꝫ laborātes docet a ſibi magis noxijs ci/
bis ⁊ alijs abſtinere. Nihil enī ꝓdeſſet infir/
mis ſi diceret. cauete ab om̄ibꝫ cibis nociuiſ
generaliter niſi ſpecificarꝫ in qualibet paſſi
one quid illi ſpeciali⁹ noxiū eſſet. aut ꝓficuū
ſanitati. Q. aūt dr̄ ꝙ p̄dicator debeat ī gene
re om̄es arguere peccātes ⁊ nō deſcēdere ad
ſpēs. hoc eſt intelligendū de notabili ſpecifi
catione ꝑſonaꝝ nō vicioꝝ vel ſtatuū vel offi
ciorum que nō poſſunt ꝓprie deſcribi ſine ex
preſſione officij vel ſtat⁹ illoꝝ qui in h̄ ſpeci/
aliter offendere ꝯſueuerūt. Poteſt em̄ ſic
ꝯgrue generaliť dici. vos artifices peccatis
frequēter in hoc. ⁊ vos milites in hoc. ⁊ vos
religioſi in iſto. vos clerici in illo. ⁊ ſic ꝺ alijs
ſi ſunt ibi plures de quolibet genere illoruꝫ
ad q̊s loquiť. ſiue null⁹ vt q̇ſqꝫ ſibi ꝯſcius ta
lis peccati cōpungať ⁊ in ſe ꝯfundať. ⁊ null⁹
ſpecialiter notabilis de hoc reddať quē fa/
cti euidentia alias nō facit notabilē. vel qui
ſeip̄m nō ꝓdit eſſe reū ſibi aſcribendo ſpecia
liter cū murmure. q̄d generaliter dictū con/
ſtat iuxta illud poete. Conſci⁹ ip̄e ſui ꝺ ſe pu
tat om̄ia dici. Correctioni em̄ ⁊ edificationi
tm̄ debet intēdere doctor fidelis. nō cōfuſio
ni vel infamationi alicui⁹ p̄ſentis vel abſen/
tis. Ubicūqꝫ ḡ p̄ſumiť ꝙ aliquis ſpecialiter
de pctō pri⁹ incognito alijs. ex p̄dicatōe red
datur notabilis. vn̄ poteſt oriri grauamē vł
ſcandalū. meli⁹ eſt tacere ⁊ alia edificatoria
magis loqui. Qui ꝟo facere ꝯſueuit ꝯtrari/
um. aut ꝯtētioſum. aut inuidū. aut imprudē
tem ſe demōſtrat. aut vane glorie cupidum.
q̇ cū nō aliūde eſſet accept⁹ apud homines.
ex alioꝝ infamia gl̄iam ſibi querit. Quē cō/
fundendo exaſꝑas. hūc tardi⁹ edificas. ran
coris aculeo vulneras. Q. Cū in p̄di/
catione ⁊ ꝯfeſſione audiēda multa ſit diſcre
tio neceſſaria ⁊ peritia ſcripturaꝝ. quare ad
hec officia tā iuuenes vt videť ⁊ immaturoſ
ꝓmoueťſ. q̇ ⁊ ſibi ⁊ alijs aliqn̄ minus ꝓſūt. et
fortaſſe etiā obſunt. cū in clericis alijs h̄ rep̄
hendere ſoleatis aiaꝝ rectoribꝫ. R. Li
cet em̄ aliqn̄ ꝙ iunior litteratior ſit ⁊ magis
diſcret⁹ ſit q̄ȝ ſenior. ⁊ facies iuuenilis ſepiuſ
maiorē celet etatē. ⁊ moꝝ maturitas etatis
defectū ſuppleat. in pleriſqꝫ tn̄ etiā ꝓpter hoc
aliquotiēs ad hec officia ꝓmouem⁹ iunioreſ
vt interim diſcāt ꝑ exercitiū. qꝛ cū vident ſe
ad h̄ officia aſſumptos. diligenti⁹ ſtudent. q̇
alias forte ſegniores eſſent in ſtudēdo ⁊ mi
nus ꝓficerent. Min⁹ etiā obeſt ſi min⁹ ad/
huc ꝑfecti ſť dū viuūt adhuc ſeniores q̇ eoſ
pn̄t informare ⁊ corrigere ⁊ defectus illoꝝ ī
ꝯſilijs ſupplere. q̄ȝ ſi illi deficerēt penitus ⁊ ne
mo eos tūc ſciret inſtruere ſi tūc p̄mo exer/
citari deberēt. Tot etiā ſunt req̄rētes a no/
bis p̄dicatiōes ⁊ ꝯfeſſiones ⁊ cōſilia ꝙ ſeni/
ores nō ſufficiūt omnibꝫ ſatiſfacere. id̄ opor/
tet nos de iunioribꝫ aliq̄s qui ſperanť ido/
nei ꝓmouere qui on⁹ ſenioꝝ ſubleuēt. et pe
tentibꝫ ſatiſfaciāt ꝓut ſciūt. Q̄uis nullū ſci/
enter ꝓmoueam⁹ quē nō ſperem⁹ idoneum
Tamē aliqn̄ aliq̄s p̄ter voluntatē noſtram
min⁹ efficiť vtilis. qꝛ multa ſunt que ad ido/
neitatē tāti officij requiruntť. ⁊ ſatis eſt diffi
cile hec om̄ia ſimul in omnibꝫ reꝑiri. Q.
Que ſunt ergo neceſſaria illi qui ad p̄di/
cationis ⁊ ꝯfeſſionis officiū eſt aſſumēdus.
R. Ut ad hoc ſit idoneus p̄ter abilita
tem illā quā cōfert grā. que etiā eſt efficacior
omnibꝫ. que nō in noſtra poteſtate ꝯſiſtunt
ſed in bn̄placito dei ſingulis ꝓut vult dona
ſua diuidēs. iſta ꝯſiderare in ꝓmouendis ſo
lem⁹ ad hec officia. Primo ꝙ ſit cōpeten/
tis etatis. nō multū a triceſimo diſtans an/
no. qꝛ que fiūt a pueris puerilia reputātur.
Secūdo ꝙ nō ſit etiā facie ⁊ moribꝫ pue/
rilis. qꝛ iſta multū minuūt auctoritatē apō
homīes tā dictoꝝ q̄ȝ factoꝝ. Tertio ꝙ nō
ſit valde notabiliter deformis in corꝑe. vide
licet nimis breuis. vel craſſus. vel gilbꝫ. vel
aliter turpiter deformat⁹. ne ꝑ hoc eius p̄di
catio deſpectui ⁊ riſui habereť. Quarto ꝙ
non ſit etiā valde debilis corꝑe cū ex hoc la
bores hui⁹ officij exequi viriliter non vale/
ret. Quinto ꝙ ſit cōpetētis facūdie. vt poſ
ſit ea que debet ꝓponere ſine faſtidio audito
rum. Sexto ꝙ ſit ſaltē in grāmatica ⁊ ſa/
cra ſcriptura tam ſufficiēter inſtruct⁹ ꝙ ſine
errore vel cōfuſione ſciat corā populo ⁊ cle/
ro ꝓponere veritatē. ⁊ in ꝯſilijs cōpetēter ſa/
tiſfacere requirētibꝫ de cauſis neceſſarijs. ⁊
in cōfeſſione de penitētijs iniūgēdis impo/
nendis. Septimo ꝙ ſit talis in vita ⁊ in
moribꝫ ꝙ de ip̄o ⁊ fratres interius ⁊ alij exte
rius nihil videāt vel audiāt ꝑ q̄d doctrina
p̄dicationis ei⁹ apud audiētes q̄quo modo
vileſcat. Nā cui⁹ vita deſpiciť. reſtat vt eius

etiā p̄dicatio ꝯtēnat̃ Octauo ꝙ etiā natu
rali tm̄ polleat induſtria ꝙ ꝑ fatuā ſimplici
tatē nō reddat ꝯtēptibile qđ ꝑ acq̇ſitā ſciam
apprehēdit vt ſciat ſe honeſte gerere inter ho
mines ꝛ prudēter in oīb9 ſe hr̄e. Nono ꝙ
nō ſit min9 ad h̄ volūtari9 vt ſi ad h̄ motu ꝓ/
prio nō trahit̃ ſaltē ꝓpter obediētie bonū ꝓ/
ximoꝝ ſaluti intēdere p̄dicādo ꝯſulēdo ꝛ cō
feſſiōes audiēdo ꝛ alios edificādo nō ꝯtētio
ſe recuſet. Gregori9. Qđ mēs volūtarie n̄ re
cipit. ꝯgrue nō diſponit. Sic multi ſctōꝝ of
ficiū q̇ ꝓdeſſe debebāt ꝓximis. humilit̃ refu
giebāt. ꝛ tn̄ ad h̄ tracti ꝑ obediētiam ſolicite
adimplebāt. vt moyſes hieremias ꝛ alij plu
res noui ꝛ veterꝭ teſtamēti doctores Hiſ
donis ornato ſi gr̄a affuerit p̄t ꝛ dꝫ imponi
officiū p̄dicatiōis ꝯfeſſiōis in ordine vbi fu
erit neceſſariū. Qui v̄o alios nō idoneos ꝑ
p̄uata ſocietate ꝓmouēt. ordini ꝯfuſionem ꝛ
aīab9 nocumētū ꝛ ipis ꝓmotꝭ detrimētū ꝛ ſi
bimet culpā nō ꝑuā ꝓcurāt. cū negligētie i/
utiliū ꝛ impitoꝝ tā in ꝯſilijs incautꝭ q̄ꝫ ī ab/
ſolutiōib9 inefficacib9 ꝛ ī alijs nocumētꝭ aīa
rum ab eis q̇ tales ꝓmouēt merito req̇rant̃
Tales em̄ ī multꝭ ſepe poſſunt offendere vl'
ſcādalizare. dū nō dicēda ꝓpl'o p̄dicāt. vl' fal/
ſa docēdo errorē inducūt. vl' alit̃ forte min9
cōpoſite ſe habēdo. Itē in ꝯfeſſione forte ne
ſciūt ꝯfitētes debito mō inſtruere. nec inter
pctā grauia ꝛ leuia diſtinguere. ꝛ aut faciūt
ex nimio rigore deſꝑare. aut cuꝫ adhuc ī ſta/
tu dānatiōis ſunt dant eis ſpem d̄ ſaluatiōe
ꝛ indulgēt eis corp9 dn̄i recipe. Et maxīe cir
ca reꝝ iniuſtaꝝ acq̇ſitiōꝫ vel reſtitutōꝫ multi
ſeducunt̃. dū nō informāt̃ q̄ ſit iniuſta ꝯqui
ſitio. vel q̄liter pure reſtituāt q̇b9 debēt. Ex
morib9 etiā q̇rundā ꝛ vita p̄dicantiū vileſcit
ſepe doctrina v̄boꝝ. dū alta docēt v̄bo p̄di/
catiōis. ſꝫ min9 edificatoria oñdunt exēplo
actiōis. Vn̄ diligēti examinatōne indiget q̇
debꝫ eſſe doctor ī medicina corpoꝝ. Ita mł'
ta ꝯſideratōe op9 eſt ſi ſit idone9 q̇ dꝫ eſſe do
ctor ꝛ medic9 aīaꝝ. cū ſint ſubtiliores ꝛ ꝑicu
loſiores ꝛ incurabiliores morbi pctōꝝ. q̄ꝫ
paſſiones corꝑaliū infirmitatū. Illi v̄o q̇ ſe
ad h̄ officia impudent̃ ingerūt indignātes
ſi ad ea tardi9 ꝓmouent̃ q̄ꝫ ſint imprudētes
ꝑpēdere nolūt aut neſciūt ꝛ eoipo ſe ad hoc
oñdūt ꝛ reddūt indignos. Nam ſi digni fue
rint ꝛ idonei nō debēt ſe ad hoc ingerere ſꝫ
modeſte expectare q̄uſq̄ꝫ ꝑ inſpiratiōem dei
a p̄latis ſuis ꝛ fratrib9 ad h̄ ſuo tꝑe aſſumāt̃

Si aūt indigni vel nōdū idonei. tunc ſi
ſe ingerūt. Primo quidē temerarij ſūt ꝙ an̄
q̄ꝫ vocent̃ ad tm̄ officium currere p̄ſumunt
Hiere. Ipi currebāt cū ego nō mitterē eos
ſcꝫ p̄dicare. Roꝝ. Quō p̄dicabūt niſi mittāt̃
Heb. Nec quiſq̄ꝫ ſumit ſibi honorē ſꝫ q̇ vo/
cat̃ a deo tāq̄ꝫ aaron ꝛc̄. Chriſt9 dic̄ Joh. Ne
q̄ꝫ em̄ a meipo veni ſꝫ ille me miſit. ſ. pater.

Secūdo ſuꝑbi q2 ſeipos reputāt dignoſ
ꝛ idoneos. ad qđ forte nec de9 nec fratres vl'
p̄lati ſui iudicāt eos idoneos. ſicut chore q̇
voluit ſibi ſacerdotium vēdicare Tertio
ſtulti. q2 cū talia officia ſint occaſio tēptatōiſ
ꝑ inanē gl'iam. auariciā. luxuriā. noxiā liber
tatē ꝛ interne deuotiōis extinctionē. et alia
plura ꝑicula ꝙ ipi met ſe talib9 incaute inge
runt. nimis ſtulte ſe tātis ꝑiculis ſine neceſ/
ſitate exponūt. cū fugere magꝭ deberēt a pe/
riculo q̄ꝫ illud appetere. neſciētes q̇ exitu bel
lum qđ ſibi cōcitant finiat̃ Quarto nō ca
rent rancore inuidie. vel ꝯtra eos q̇ ad h̄ offi
cia eos ꝓmouere poſſunt ꝛ nō faciūt. vl' qui
forte impediuerūt. īputātes illoꝝ maliuolē
tie magis q̄ꝫ ſue inſufficiētie. ꝙ nō ꝓmouent̃
cū ipi ſibi videant̃ ad h̄ digniores q̄ꝫ illi vl' il
li quos vidēt iā ꝓmotos eſſe. q̇b9 in ſcientia
ꝛ alijs ſe reputāt aptiores. Q. Cū pru
dentū ſit nō leuiter retractare q̄ faciūt ſꝫ an̄
diligēter deliberare faciēda. ne poſtea opor
teat reuocare. ꝛ vos totiēs mutetis p̄latos
ordinis. videmī aut incōſiderate cōſtituere
inutiles ad tm̄ officiū. aut ſine rōe vtiles de
icere. qđ eſt ſignū incōſtantie ꝛ īpatiētie. ꝙ n̄
poſſitis pati rectores idoneos q̇s iniurioſe
abijcitꝭ. aut ꝙ in officio ita ꝑuerſi fiāt ꝙ me/
rito nō debeāt in eo diuti9 tolerari. aut ꝙ taꝫ
paucos habeatis in ordine ꝓ officio regimi
nis idoneos ꝙ ſꝑ q̄ritis meliores. R.

Sic̄ ſupra de officijs ꝛ ꝯfeſſiōib9 dictum
eſt pl'es ꝯditiōes ad h̄ fore neceſſaria. ita de
officio regimīs aīaꝝ eſt tenēdū. Req̇rit̃ em̄
in p̄lato etatꝭ maturitaſ. Honeſta admodū
ꝑſonalitas. Vite irrep̄hēſibilitas. Quarto
ꝙ nō ſit idiota in lr̄aꝝ ſcīa. Quinto ꝙ ſit di/
ſcret9 ꝛ ꝓuid9 ex naturali induſtria. Sexto
ꝙ ſit zelator iuſticie ꝛ ordīs diſcipline. Se/
ptimo ꝙ ſit tractabil' ꝑ māſuetudīs lenita/
tē. Octauo ꝙ ſit cōpaſſiu9 pietate fraterna
Nono ꝙ ſit deuot9 hn̄s orōis vſuꝫ ꝛ fiduci/
aliter agēs cū deo. Decimo ex guſtu interne
dulcedis ei9 ꝛ exꝑimēto crebre exauditiōis.
q̇ ſꝑ in officio eſſe ſe doleat. ꝛ tn̄ cū ad h̄ com

pellit̄ eq̄nimit̄ illud ferat. nec ꝓpt̄ h̄ vt citius
abſoluat̄ ab officio. negligēti⁹ in eo ſe gerat.
Undecimo ꝙ corpis imbecillitate a cōis vi
te obſ̄uātia nō oīno īpediat̄. Iſte ꝯditōeſ
ſil̄ oīs ī paucis repiunt̄. iō paucos ſtabiles
in officio poſſum⁹ hr̄e p̄latos. Dū aut nimiſ
ſūt corpe debiles ꝑ talib⁹ laborib⁹ ⁊ ſolicitu
dinib⁹ ſufferēdis. Aut nimis īuolūtarij ꝑ ti
more ꝯſcie dū ſp̄ timēt min⁹ q̄ꝫ debeāt facere
Aut in exteriorib⁹ ꝓuiſiōib⁹ min⁹ triti. Aut
mores eoꝝ in aliq̄ fratrib⁹ diſplicēt vl̄ min⁹
placēt. Aut forte in alio loco vel officio vtili
ores ſunt q̄dā ꝓpt̄ iſta ſepe mutāt̄ p̄lati. Bo/
num eſt etiā ꝓpter h̄ ne fiāt aliqn̄ inſolentes
ſi ſcirēt ſe in dn̄io ꝑmāſuros diu. vt ſic in hu
militate ſ̄uent̄. ⁊ ſubditi q̄b⁹ forte ḡuis eſſet
eoꝝ alicui⁹ p̄latio. de ſpe facilis abſolutiōis
ei⁹ ꝯſolent̄. Sūt etiā q̄dā boni ſubditi ſꝫ in
utiles ꝑ p̄latꝫ. iō deponunt̄. ꝙ. Cur āt
totiēs mutatꝫ frēs aliq̄s de loco ad locum.
Suſpectū em̄ videt̄ q̄ſi aliqd̄ crimē ibi ꝯmi
ſerint vn̄ mutāt̄. Vel q̄i ex impatiētia ſua vl̄
alioꝝ nō poſſint ibi manere. Ul̄ ex rancore
nō ꝑmittat eū p̄lat⁹ ibi ſtare vbi diligit ⁊ ꝯſo
lat̄ eſſe. R. Uix aliq̄d fit tā pure q̄n poſ
ſit ab aliq̄ ſiniſtre interp̄tari quaſi male fiat.
Sꝫ bonū nō iō malū eſt ſi illō mali ſeu ſtul
ti dicūt malū. Sūt autē pl̄es cauſe q̄re frēs
de loco ad locū mutant̄. Aliqn̄ ꝯſolatio e⁹ q̄
mutat̄ qꝛ ſic petiuit. Aliqn̄ ꝯſolatio īpoꝝ ad
q̄s mittit̄ qꝛ h̄ petiuerūt diligētes eū ꝑ bōa
ꝯuerſatiōe vl̄ vtilitate. Aliqn̄ forſitan qꝛ ali/
bi magꝫ neceſſari⁹ eſt ⁊ vtil̄ ꝑ p̄dicatōe ⁊ ꝯfeſ
ſione vl̄ alio officio dom⁹ illi⁹. Aliqn̄ ꝑ maio
re ſpūs ei⁹ q̄ete. qꝛ ibi min⁹ a pētib⁹ ⁊ aliis re/
quirētib⁹ infeſtat̄. Aliqn̄ ꝑ cōi recreatiōe. qꝛ
aer vel victualia pl⁹ ibi cōpetūt ei vl̄ ſuꝑpetūt
ꝑ indigētia ſua. Aliqn̄ qꝛ in vno loco habet
aliq̄s tēptatōis alicui⁹ materiā quā nō hꝫ ī
alio. Poſſet etiā aliqn̄ accidere ꝙ aliq̄s deli
quiſſet ī vno loco ꝙ ꝑ ſopiēdo ſcādalo expe/
diret eū mutari ī aliū locū. Silr̄ poſſꝫ aliq̄ſ
ita eſſe diſtort⁹ morib⁹. vl̄ ex aliq̄ corpis q̄li/
tate onerosuſ ꝙ ꝑ ꝑtitōe onerꝫ aliis trāſmit
teret̄ ad tp̄s vt alij interim ab eo releuarent̄
ſic on⁹ ab vno humero ī aliū cōmutat̄. Ua/
let etiā ad h̄ maxīe tal̄ mutatio vt frēs ſcd̄m
regulā agnoſcāt ſe ꝑegrinos ⁊ aduenas ī h̄
mūdo. nō hn̄tes h̄ manentē ciuitatē ⁊ ſemꝑ
eternā patriā inq̄rētes. Si em̄ in vno loco
diu ſtare deberēt q̄dā nimias ibi ꝯtraherēt
cū extraneis cū potētib⁹ cū femīs amicicias
corpis cōmoda ꝓcurarent. ſumptuoſa edifi
cia ꝯſtruerēt. ⁊ cū ibi q̄ſi notiores magꝫ vide
rent̄ eſſe neceſſarij tāto vellēt eſſe ſuꝑ ceteros
potētiores. ita vt nec p̄lati auderēt ſine ipſis
in domo aliq̄d ordinare. ⁊ veluti q̄dam diu
turnitatꝫ p̄ſcriptōe ſtabiliti vix eq̄ aīo ferrēt
ſi vellēt eos ꝑ aliqua cā mutare. etiā ſi oīmo
dis expediret. Ut ḡ puritas pauꝑtatꝫ ⁊ obe
diētie meli⁹ obſ̄uet̄ in ordine. ⁊ mala pl̄ima
p̄caueant̄ expedit fratrib⁹ aliqn̄ a loco mu/
tari. ꝙ. Cū poti⁹ deberetꝫ diligere ſi re
ligioſi ⁊ boni apd̄ vos eſſent vicini q̄m ſecu
lares ⁊ inſolētes layci q̄re impeditꝫ aliqn̄ eti
am ꝑ p̄uilegiū papale alios religioſos circa
veſtra habitatōeꝫ ſibi māſionē ꝯſtruere niſi
ꝙ videt̄ inuidia eſſe in cā. R. Nō ꝑ inui
dia ſꝫ poti⁹ ꝑ pace p̄uilegiū h̄ a ſede apoſtoli
ca datū agnoſcit̄. ⁊ ob eandē cām pacꝫ eo vti
mur cū nō tā nob̄ q̄ꝫ etiā aliis poſſit aliter in
poſteꝝ turbatio ⁊ materia ſcādali ſuboriri.
Si em̄ aliqn̄ neceſſe foret eis vel nobis
areas nr̄as ampliare nō poſſem⁹ cū alij p̄o/
res eas iā occupaſſent. Si aūt aliq̄ aree ī/
ter nos ⁊ illos eſſent medie cū vtriq̄ꝫ eas cer
tatim p̄occupare d̄ſiderarēt. ex auaricia ſua
vēditores eaꝝ vix ꝑ triplicato p̄cio eas da/
rent. Vel ſi forte pauꝑes eſſent poſſeſſoreſ
eaꝝ. aliq̄s diues auar⁹ eas p̄emeret. vt nob̄
eas poſtea chariſſime vēderet. videns nos
ipis neceſſarie īdigere. Itē forte cōueniret
eis vl̄ nob̄ officinas nr̄as ꝓpter ſituꝫ loci ali/
qn̄ ſic ordinare ꝙ eſſent aliis ꝑ magno incō
modo ⁊ freq̄nti cordiū turbatōe. vt ſi chor⁹
īpoꝝ poneret̄ apud locū infirmoꝝ nr̄oꝝ. vl̄
alit̄ q̄libet mō. videlicꝫ latrina. coquina. dor
mitoriū. refectoriū. capitulū. dom⁹ hoſpituꝫ
ꝙ ꝓpt̄ pacē īfirmoꝝ cordiū magꝫ expedit noſ
eſſe longi⁹ ſegregatos. Poſſet etiā q̄nq̄ꝫ di
uinū officiū apd̄ alterutros īpediri ſi orato/
ria nimis eſſent ꝯtigua cātu ſuo mutuo ſe ī
pediētib⁹. Idē poſſet fieri d̄ p̄dicatōne. cum
vtrobiq̄ꝫ forte ꝑ cauſa aliq̄ p̄dicare ꝯtigeret
Si etiā aliq̄s q̄nq̄ꝫ ꝯfiteret̄ apd̄ illos ⁊ pla
ceret ei etiā alicui⁹ apud nos cōſiliū req̄rere.
aut nō auderꝫ facere h̄. timēs ꝙ p̄or ꝯfeſſor
indignaret̄ q̄ſi nō ſufficeret ei ꝑ ꝯfeſſore dū
q̄reret aliū. aut forte putaret̄ velle explora/
re q̄d ille vel ille ꝯſuleret. ⁊ inde q̄rere materi
am detrahēdi. Si q̄ etiā magis frequenta
rent illos q̄ꝫ iſtos ī officio diuino vel ī aliis.
viderent̄ alios min⁹ diligere ⁊ fierꝫ matera
murmurandi. Infirmis em̄ cordib⁹ ex leui

[illegible] mutari frēs / in Religione

occaſione pl⁹ infirmādi materia miniſtrāt. et ſō neceſſe eſt vt p̄caueant talia q̄ ipſis noceāt et alios ſcādalizāt ne poſtea emēdari nō valeat qd̄ in p̄ncipio facilꝰ p̄cauet. Utile eti am eſt hoībꝫ ciuitatꝫ vbi frēs morant q̄ i diuerſis locis a ſe diſiunctꝫ eis religioſi morēt q̄ꝫ q̄ in vno angulo plures manerēt et alia pſ inanis remaneat. p q̄ꝫ vicinitatē poſſent ſpi ritualiter ꝯſolari. ℞ ſi forte tales forēt re ligioſi q̄ apud nos habitare vellēt p q̄s nō edificarēt fideles ſꝫ potiꝰ ſcandalizarentur. tūc oīno expedit q̄ non ſint nobis vicini. ne forte ipoꝝ inſolētie nobis aliq̄ñ aſcriberent aut neſcirent an ad eos vel ad nos latent intrarēt pſōe ſuſpecte. aut certe ipoꝝ diſſolutō fieret aliq̄ñ nouicijs nr̄is tēptatōis occaſio. t etiā alijs cā inq̄etudinis et impedimētū i ſtu dio ſpūali. Si aūt q̄dā infirmi aliq̄ñ dolerent cū forte viderēt alijs religioſis largio res elemoſynas dari q̄ꝫ ſibi. et ex hac inuidia torq̄rent de vicinitate illoꝝ. hoc nec proba mus nec oīno negamꝰ. ſꝫ nō eſt nr̄a intentio ꝓpter h̄ p̄dicto vti p̄uilegio ſꝫ potiꝰ ꝓpt̄ cauſaſ añ poſitas. et ſi que alie poſſunt rōnabiles i ueniri ℞. Cū vnicuiq̄ꝫ liberū ſit veſtē ſuā formare put vult. et de pāno ſeu colore q̄ libet. videmī valde iniuriari q̄buſdā religi oſis viris vel feminis. ꝓhibēdo ne deferant veſtes in colore vel forma habitui veſtro cō formes R. Multis de cauſis habitū noſtꝝ alios ferre nō ſuſtinemꝰ. et p p̄uilegiū aplicū oībꝫ inhibemꝰ. Una cā q̄ cū ſimꝰ ex pfeſſiōe regule mēdicantes. ſi ſub noſtro ha bitu diuerſi hinc inde mēdicarēt hoīes q̄ iā illis elemoſynā dediſſent. et nos vel alij in ſi mili habitu iterꝫ ſupuenirēt. putarēt q̄ idē ex auaricia iterꝫ peteret et ſcandalizarent de ipſis vel de nobis q̄ nimis eos petēdo ḡua remus Itē cū putarēt nob dediſſe qd̄ ali is nobis ſilibꝫ dederūt. q̄ inter habitꝰ neſci rent diſcernere recuſarēt nob iterꝫ dare ele moſynā. et ſic nihil acq̄rere poſſemꝰ et pirēmꝰ Itē cū multi intelligerēt q̄ hoīes magis diligerēt nos et libentiꝰ nobis ſubuenirēt q̄ꝫ alijs. ſub habitu nr̄o p terras diſcurrerēt. et qd̄ nob dandū eſſet ipi p̄riperent fraudulēt et peccarēt. et nos fraudaremur et hoīes gra uarent Alia cauſa q̄ cū ꝓ edificatōe ecclie ſpecialiter miſſi ſimꝰ. ſi ſub noſtro hītu aliuſ aliquo pctō ſcandalizaret hoīes. vt nos tali ter infamaret vel ſuā ſic nequiciā ꝓtegerꝫ cū reiecto habitu noſtro nō agnoſceret. ſꝫ frat ordinis noſtri putaret h̄ feciſſe. ecclia nō ha beret de nob edificatōem ſꝫ ſcandalū. et nos frequētes exinde ꝯfuſiones pateremur. cuꝫ multa ſilia attēptarēt. ſic cōperimꝰ aliq̄tienſ eſſe factū. Itē poſſet heretic⁹ aliq̄s ſb noſtro habitu in locis oportunis docere here ſim vt ſic ei q̄ſi ꝓbato fratri ordīs noſtri cre deret vel nos ſimilit̄ infamaret. Item ſi forte aliq̄ñ ex nr̄is aliq̄ in via minꝰ honeſte ſe gererēt. cū ſup h̄ corripent a nobis. poſſēt excuſare ſe q̄ ſub noſtro habitu alij h̄ feciſ ſent cū de pſonis eēt dubiū que fuiſſent. Ne igit tantꝰ ordo taliter ꝯfundat et tot mala in de ꝓueniāt. expedit vt ordinis noſtri hītum nullꝰ aliꝰ pmittat deferre. Quid etiā mali ſe queret ſi mulieres eū ferre pmitterēt. quiſq̄ꝫ prudēs p ſe p̄t ppendere. et ideo eſt ſtudioſiſ ſime ꝓhibendū. ℞. Cū aſſeratis vos ſm reglam et pfeſſionē veſtrā nullos debere recipe ꝓuentꝰ redditūū ſeu poſſeſſiones. ex ceptis domibꝫ in quibꝫ habitatis. videmini tranſgreſſores regule veſtre in eo q̄ recipitꝫ domos vel areas nō ꝯtiguas veſtris areis in quibꝫ habitatis. Eodē em̄ modo ſi h̄ licꝫ poteritis etiā vineas recipe et agros et māſoſ et ſimilia queq̄ꝫ recipe. imo grangias et villaſ. et caſtra et terras et opida. et quecunq̄ꝫ fuerint vobis data. et ſic pſtina pauptas et mēdicitaſ quam pfeſſi eſtis paulatim euaneſceret. et nō eritis diſcipuli ſancti franciſci. cū nō ſequa mini veſtigia eius. nec eiꝰ regulā teneatꝫ De domibꝫ em̄ vobis ꝯtiguis poteſt eſſe excuſa bile q̄ ꝓ dilatāda area veſtra illas q̄ñq̄ꝫ reci piatis. ſed de alijs nō ita in quibꝫ hoīes ali os ꝓ cenſu locatis quē ꝓcurator veſter loco veſtri exigit et in vſus veſtros ꝯuertit de vo luntate veſtra R. Si qui in talibꝫ icau te agūt dolemꝰ et ꝯtradicimus et ꝓhibemus Qualiter aūt in h̄ licite agere poſſimꝰ aduer te. et tunc nō iudicabis nos ſi ſane intelligis tranſgreſſores. Proteſtamur nos ſm regu lam noſtrā nil debere ſeu velle poſſeſſionis vel certoꝝ reddituū recipe vel habere. Q2 vero mendici ſumꝰ et paupes. ea quibꝫ ꝓ pre ſenti neceſſitate indigemꝰ ideo recipimus ꝓ ut licet ſiue ꝓ ſoluendis debitis vel alijs ne ceſſarijs ꝓcurandis. Cū ergo aliquis [illegible] uotione vult nobis legare domū ſua[illegible] vel areā nō ꝯtiguā noſtre māſioni nō re[illegible] eam nec p nos nec p interpoſitā pſonam [illegible] noſtrā. Sed ſi ille eā vel diſponit p aliam quēcūq̄ꝫ. vt ea vendita d̄ pcio eius ꝓuideat

nobis ex parte ſui in his quib⁊ tunc indige
mus ꝓcurandis vel ſoluendis debitis. acce
ptamus. Si aũt ille timẽs ne forte eius tal'
diſpoſitio ꝑ heredes ſuos vel alios in poſte
rum impediat. ⁊ ꝓpter hoc ꝑoccupat robora
re illam ſigillo alicu⁹ iudicis vel ciuiũ vl' al
terius. ⁊ cõmittit ſic alicui amico ſuo eã vel
fratrum q̇ ꝯſeruat qđ ipe diſpoſuit ꝺ domo
tali vel area. nil ad nos cum de reb⁊ ſuis poſ
ſit ordinare qđ volet. Nec domũ nec locum
talẽ dicim⁹ eſſe noſtꝝ cum nihil iuris nos ĩ
ea ꝓteſtemur habere. Similiter ſi aliquis
diſponeret ꝑ amicũ vel aliũ ꝙ de precio vel
de ꝓuentib⁊ illis vel illis darent fratrib⁊ tot
panes quotidie. vel tm̄ elemoſyne ſingul' ſe/
ptimanis aut annis. non eſſemus ꝓpter h̄ p̄
dij vel reddituũ poſſeſſores. Nã ſi me pcte/
te elemoſynã aliq̇s diues ꝓmittat ꝙ ſingl'is
annis velit dare fratrib⁊ duas tunicas vel
tm̄ vnã. vel ſingulis hebdomadib⁊ tot pães
⁊ hoc cõmittat officialib⁊ ſuis. vt vice ſui iſta
dent etiã eo abſente. ⁊ hoc ꝓ fratrib⁊ recipiã
vel etiã ſi illi negligãt dare. ammonẽdo exi/
gam. nunq̇d ꝓpterea certos redditus habe/
re dicẽdi ſumus. cũ nõ ex iure ſ3 ex grã ſolũ
talẽ elemoſynã recipiã vl' exigã. Et ſi p⁹ obi
tum illi⁹ vxor eius vel alij amici ꝓ anima il/
lius adhuc velint aliquo tpe talẽ nobis ele/
moſynã ꝑ ſe vel ex diſpoſitiõe illius largiri.
poſſumus ſil'r recipe ex eadem grã. ita ꝙ qñ
cunq3 nollent ampli⁹ iſta dare nil peterem⁹
ab eis quaſi ex debito. ſ3 more mendicorum
recurrẽm⁹ ad domũ clemẽtis dñi ꝓ quotidi
ana elemoſyna q̃3diu illi placeret. ſ3 qñ plus
nollet. abirem⁹ vacui. gratias agẽtes de da
to. ⁊ nõ murmurãtes de negato. Hec eſt ve
ra ⁊ pura vita mendicoꝝ qđ dat. ex grã reci/
pere nõ ex iure. De cenſib⁊ vero domorũ
fratrib⁊ legatarũ nihil querim⁹ ſicut nec de
alijs redditib⁊. Si aũt anteq̃3 vendant ali/
quẽ inde cenſum recipiũt. in quoꝝ tũc pote/
ſtate ſunt ille dom⁹. nil iuris habere in eo ꝓ
teſtamur. ſ3 elemoſynã nobis ſpõte oblatã
ſimpliciter recipim⁹ ſicut aliunde donatam
Quia xp̄o dñs docet nos cauere ab homib⁊
⁊ apl'us ab omi ſpẽ mala abſtinere. ne pute/
mur ab ignorãtib⁊ trãſgreſſores regule no
ſtre. debemus apte ꝓteſtari nil nobis iuris
in talib⁊ donatiõib⁊ velle habere. ſicut tenet
ſuſpectus de fornicatõe omia illa cauere ex
quib⁊ poſſet iſta ſuſpitio ꝓbabilis iudicari

QX. Cũ nulli deberetis facere iniuriã
vel damnũ inferre. hoc nõ ſeruatis. q2 ſepe
ꝯtra voluntatẽ plebanoꝝ recipitis domos
in eoꝝ parrochijs vnde eis multũ deperit
de oblatõnib⁊ ⁊ alijs ꝓuentib⁊ dũ vos occu
patis loca in q̇bus alij habitarent q̇ eis iſta
ꝑſoluerent. Itẽ ſepe ſine licentia epiſcoporũ
intratis eoꝝ dyoceſes. Aliquãdo incõſultis
dñis terre vl' ciuitatis domos recipitis in
eiſdem. Reſpõſio ꝑmi queſiti. Nõ om/
nia q̃ fiunt ꝯtra voluntatẽ alicui⁹. ad iniuri
am eius fiũt. Cũ ergo ciues alicuius oppidi
nos vocãt ⁊ locãt nos apud ſe ĩ tali loco vbi
etiã poſſent iudeos locare. vl' areã ꝓ ludis
facere. vl' horrea ſeu ſtabula de quib⁊ nil pro
ueniret plebano loci. etiã ſi nos ibi non eſſe
mus. nõ facim⁹ eis iniuriã vllo modo. Su
mus etiã nõ deterioris ꝯditionis q̃3 alij xpi/
ani vl' religioſi quib⁊ ꝯcedit domos recipe
⁊ loca vbicũq3 dant eis. qui habẽt ius liberꝝ
dandi eis. maxime cũ ꝑ ſedẽ apoſtolicã ſit or
do noſter approbat⁹ ⁊ in ſubſidiũ animarũ
in eccl'ia deſtinat⁹. ⁊ h̄ bonũ ꝑ alioꝝ maliciã
nõ debeat impediri. Si em̄ nũq̃3 deberem⁹
morari niſi de volũtate clericoꝝ. vix vnq̃3 in
eccl'ia poſſem⁹ diu morari. dũ aut ꝑ ſe aut in
citati ꝑ alios eijcerẽt nos de parrochijs ſuiſ
potius q̃3 hereticos vel iudeos Reſpõſio
ſecũdi. Epis etiã nullã facim⁹ iniuriã cũ
nõ grauem⁹ eos in aliq̇. ſ3 iuuem⁹ p̄dicando
⁊ ꝯſulendo coꝝ ſubditis vt deuoti⁹ obediãt
⁊ onus regiminis coꝝ tãto portabili⁹ fiat eis
de quo in iudicio extremo oportet eos red/
dere rõem. Si aũt mouet eos ꝙ ſumus ex/
empti a iuriſdictiõe ipoꝝ quo ad noſipſos.
tunc ecõuerſo ꝯſolet. ꝙ liberiores ſunt ꝙ ꝓ
nobis nõ tenent reddere rõem. vt ꝺ noſtra
gubernatiõe carẽt honore. ita ſint liberi a ſo
licitudine ⁊ labore. excepta ꝓuidentia pietatis
⁊ inter nos in ſue pacis vnitate ſeruanda.
Reſpõſio tertij. Dño etiã terre vel ville
nõ facim⁹ iniuriã ſi eo incõſulto qñq3 vocati
a ciuib⁊ manſionẽ recipim⁹ in villa vbi libe/
rum eſſet eis ſi vellẽt theatrũ facere vl' loca/
re iudeos vl' locũ relinq̃re vacuũ. q2 de ipſi⁹
fundi poſſeſſiõe nil ei ſubtrahimus. nec ali
quid ꝓprietatis nobis de illo vendicamus.
maxime cũ ciues amore noſtre cõmoratõis
ibidẽ dño refundãt aliũde ſi q̇d forte ꝺ area
noſtra deberet annui cenſus ꝑcipe ſi nolit ꝓ
deo carere. Nam ſi etiã ꝯtingeret nos p⁹ hec
a loco penitus diſcedere. nec venderem⁹ are
am nec alicui partiũ traderem⁹. ſ3 ſic ꝯceſſiũ

nobis eis ad quos ptinet dñium relinque/remus. Ipm qȝ oratoriũ noſtrũ nõ ſit par rochiali eccleſie piudiciũ.in quo nec oblatio nes eius ad miſſam pcipimus.nec aliqs ho mines ab ipa nobis attrahim⁹ qn omia iu/ra ſua viuẽtes ⁊ mortui eccleſie parrochiali pſoluant De ſepultura vo conſtat ex iure cõmuni ꝙ ſi apud nos eligũt ſepeliri. poſſẽt ⁊alibi ſi vellẽt vbicũqȝ ſine piudicio parroch ialis eccleſie hoc facere . nec ad h poſſent in aliquo impediri. Q. Quid ergo dicitis ad hoc ꝙ in pluribꝫ locis dicunt frẽs veſtri alios religioſos vl' clericos eieciſſe violẽter de ꝓpriis eccl'iis vl' monaſteriis. ⁊ ibidẽ eis i vitis ſibi manſionẽ feciſſe.quõ poteſt h excu ſari ab iniuria etiã violenta. R. Ubicũ/qȝ hoc factũ eſt nõ eſt p fratrũ violentiã ſcm. ſȝ vl' p epiſcopũ loci vl' ex iuſſu domini pape qui intelligẽs clericos illos vl' religioſos ibi minus honeſte ſe gerere. vl' ad tantã paup/tatẽ redactos eſſe ꝙ diuinũ ſeruitiuȝ ibi ita eſſet delapſum ꝙ p ipos nõ erat ſpes reſtau ratõis.auctoritate apoſtolica mãdauit illos alibi locari.aſſignatis ſibi certis redditibꝫ vñ poſſent ↄgrue ſuſtẽtari ⁊ frẽs noſtros ibi ha bitare ⁊ diuina officia celebrare.cũ ad ipum ſpectat d omibꝫ locis religioſis ordinare.vt ſacra ibi religio inſtauret ſiue p illius ordis pſonas ſiue p alias alteri⁹ ordinis ſicut vid/rit expedire. Q. Cũ deberetis oĩa ma/la vobis illata patient ſuſtinere ⁊ nullaȝ ſup bis apud iudices querimoniã facere vl' mo uere.qd eſt ꝙ nõ ſolũ iſtud nõ facitis ſȝ etiã non ↄtenti epoꝝ iudiciis.obtinetis a ſede apoſtolica iudices ⁊ ↄſeruatores.⁊ ad illos quoſlibet moleſtãtes vos etiã leuiter citat ⁊ grauatis laboribꝫ ⁊ expẽſis donec ſatiſfaci ant vobis p velle veſtro.ↄ apoſtolũ ad Co. Delictũ eſt in vobis ꝙ iudicia habet R.

Iniurias ⁊ moleſtias ex quibꝫ aliđ malũ non ſequit niſi qđ illa hora ſentire poteſt vt ſunt vba probroſa vl' dãna reꝝ ſeu verbera ⁊ ſimilia poſſunt viri religioſi equanimit' ſu ſtinere.qꝛ nil aliud afferunt nocumẽti. Sȝ vbi poſſunt grauiora dãna ſubſeq.vicȝ aĩa/rum grauia nocumẽta . ibi nõ eſt expediens talia tolerare Nam cũ ſimus in eccl'ia dei ad multaꝝ aiaꝝ ſalutẽ a ſede aplica deſtinati p officiũ docendi ⁊ extrahẽdi hoĩes a peccato ſi qs infamaret ordinẽ noſtꝝ ꝙ eſſem⁹ ſedu ctores aut heretici aut crimĩoſi aut nõ ha/bentes auctoritatẽ pdicandi ſeu ↄfeſſos no bis ⁊ ↄtritos abſoluendi cũ a dño papa vel etiã epis habeam⁹.non ſolũ lederet nos ſic reddẽdo deſpicabiles hominibꝫ ꝙ ſubtrahe rent nobis bñficia ſine quibꝫ ſuſtẽtari ñ poſ ſumus.ſȝ etiã noceret omibꝫ q ex h incipent nos pſequi ⁊ grauiter peccarẽt. Et qui cred rent nos tales eſſe ſicut ille aſſereret.nec pre dicatiões noſtras attenderẽt.nec ↄſilia ſalu tis requirerẽt a nobis. ⁊ iam null⁹ ordinẽ in trare curaret.imo debiles mẽte ordinẽ tem ptarent relinquere queȝ viderẽt ab omnibꝫ ↄculcari. Inſup heretici ſe detractoribꝫ no ſtris libẽter adiungerẽt ſub ſpecie amicicie vt nos ampli⁹ redderent odioſos ad hoc vt doctrinam noſtrã hominibꝫ redderẽt odibi lem.⁊ ita aſtute ſibi attraherẽt corda eorum ⁊ paulatim ducerẽt in errorẽ.cũ nos maxie timeãt modo in hoc ſibi eſſe reſiſtẽtes. Plu/ra alia multa ſuſcitarẽt nobis veritatis ad/uerſarii ſi nõ haberem⁹ munimẽ p ſedẽ apo ſtolicã.que nõ tam nobis q̃ eccl'ie ⁊ fidei ca/tholice valde nocerẽt. ⁊ h in dedecus ipſius ſedis redundarẽt q ordinẽ plãtauit ⁊ cõfir/mauit ⁊ ad ꝑfectũ eccl'ie deſtinauit. Nam et apoſtol⁹ Paul⁹ qui parat⁹ erat oĩa aduerſa ſubire p xpo. videns obeſſe fidei ⁊ eccie ſi tra ditus fuiſſet a felice vl' feſto iudeis ipm peri mere cupientibꝫ. ceſarem appellauit. Actuũ. Ut ergo parcam⁹ eis a peccato inique perſe cutionis. ⁊ nobis a frequenti vexatiõe ⁊ aliis a nocumẽto animaꝝ ↄſeruatores habemus a ſede apoſtolica nobis datos qui pͥuilegio rum noſtroꝝ iura defendãt ⁊ a calumniãti/bus tueant. Q. Cum denarios ſeu pe cuniam nec p vos nec p interpoſitã pſonaȝ ex regule veſtre pcepto debeatis recipe. ⁊ tñ aliqua recipiatis que vendunt poſtea ꝓ pe/cunia.nõ video qualiter excuſemini a tranſ/greſſione hui⁹ pcepti.quia vendita re illa ſi/cut prius veſtra fuit res ipa ante venditiõȝ ita etiam erit pecunia veſtra que ꝓ re data ẽ cum nõ habeat aliũ dominũ niſi fratres. qđ illicitũ eſt omnibꝫ manifeſte. Reſpõſio p/mum gen⁹. Tria elemoſynaꝝ genera dã/tur nobis. Aliqua em̃ recipimus quibꝫ vti volumus vt victus ⁊ veſtit⁹. ⁊ libri nob vti/les ⁊ ſimilia que nõ ꝓponim⁹ alienare ab or/dinis vſu Scõm gen⁹ Quedã aũt dãt nobis quibꝫ nunq̃ in illa ſpecie vti volum⁹ vt veſtes ſeculares. ⁊ libri nobis non apti. l' etiam aliqua ſupflua victualia quibus forte non indigemus ad pñs. Iſta ſi nolũt fra/

tres recuſare ꝓpter deuotionem dantiũ po/
teſt procurator ea vice illorum dantium ſer
uare ſicut pecuniã pro fratrib⁊ ei cõmiſſam.
vt ſuo tempe inde ꝓuideat eis quibus indi
gẽt ex parte illorum. Tertium genus.

Quedã vero dant̃ nobis pro vſu noſtro ⁊ ea per nos recipimus . ⁊ poſtmodũ aliq̃n/
do cõtingit ꝙ ea volumus alienare. Si illa ſimpliciter vendimus. tunc fiet ſicut dicitis ꝙ illa pecunia noſtra eſt ſicut res vẽdita fue
rat ante noſtra. Sed ne trãſgreſſores re/
gule noſtre ſimus recipiendo pecuniã per ĩ
terpoſitã perſonã tres vias pro hac caute/
la tenemus. Aut eñ rem illã que vendi de
beret cõmutamus ꝓ alia qua indigem⁹ nõ interueniente pecunia. vt librum pro libro. oleum ꝓ cera ad luminaria. ⁊ ſic de ſimilib⁊. Aut rem illã damus ꝓ ſolutione debitorū quantũ res illa valet. Aut dam⁹ eam alicui vt ſua ſit ⁊ nobis ꝓ ea de alijs quib⁊ indigue
rimus tantũ acquirat quãtũ res illa diſtra/
cta valeret. Siue autē ille qui ſic eam reci/
pit poſtea vendat. ſiue reſeruet vt ſuam. nil ad nos cũ iam nõ ſit noſtra ſed ipſius. et ita non erimus p̃cepti illius de nõ recipienda pecunia tranſgreſſores. Qui aliter facit. vi/
deat quomõ cõſcientiam ſuam apud deum iuſtificet. ⁊ apud homines de ſcandalo ſe ex/
cuſet. Queſtio.

Olim nõ mendicaſtis niſi ſolũ quo indi/
guiſtis. nũc autẽ nõ ſolum petitis ꝓ futuro tempe neceſſaria. ſed etiā de vna ſpẽ tanto plus acquiritis vt vnũ pro alio cõmutetis. vt oleum ꝓ caſeis. vel ſimilia ꝓ alijs in hunc modũ. Reſpõſio. Ut ſupra dixi dũ pau
ci eramus paucis indigebam⁹. nunc autē plures facti. plurib⁊ indigemus. ⁊ ſicut ali/
quando mendic⁹ ꝑ plateas diſcurrens (cui ſolum panis aridus hinc inde dat̃ quẽ com
munius habẽt homines ⁊ parati⁹ q̃ alios cibos) dat aliquã partẽ panis pro buccella caſei vel ouo vel pomo. eo ꝙ nõ ſemꝑ valet arido pane ſuſtentari. cũ ſit inedia cõfectus. ita ⁊ nos cum nõ inueniam⁹ vbiq̃ ſingula q̇
bus indigemus ꝓ ſufficientia ad mendican
dum eo ꝙ in oĩb⁊ terris nõ omnia abun/
dent equaliter ⁊ homines nõ habent nobis dare illa que nõ habent. ⁊ oportet nos ď ta/
libus que in quolibet loco magis abundãt tanto plus petere vt ꝑ illa ⁊ alia cõquiram⁹ que aliter ibidem nõ poſſemus habere et q̇
bus ſimiliter indigem⁹. ⁊ hoc non eſt auari/
cie ſed indigentie imputandũ. Q.

Si multitudo eſt in cauſa ꝙ multis indĩ
getis. quare ergo magnos cõuentus facitis ⁊ nõ potius bini ł quaterni. vł ad plus ſeni vel octeni in domib⁊ pauꝑculis habitatis. vt quieti⁹ ⁊ in maiori paupertate ibi viuere/
tis ⁊ humilitate. quia pompoſitas quedam videt̃ gloriari de multitudine. R. His de cauſis magis diligimus magnos cõuen
tus q̃ paruos. videlicet quia maior diſcipli
na poteſt ibi ſeruari. dũ occupatio officiorū in plures diuiſa ordinati⁹ ⁊ expeditius ad/
miniſtrat̃. ⁊ coram plurib⁊ quiſq̃ minus au
det negligẽs aut inſolens eſſe. ⁊ quilibet in/
formatur ab altero morib⁊ ⁊ ſcientia. Et ex his maior poteſt eſſe deuotio. ⁊ ordinatior vita. ⁊ officiũ diuinũ pulcrius. ⁊ maior caute
la ꝯ quelibet temptamẽta viciorum. ⁊ noui
cij melius ibi informant̃. Itẽ quia maior prouenit vtilitas ĩde animarū. dum plures ibi ſtare poſſunt cõfeſſores ⁊ predicatores. Uel etiã poteſt ibi melius teneri ſtudiũ the
ologie. in quo abiles exerceant̃ ad eruditio/
nem aliorū. In paruis aũt domib⁊ dum alij ſunt in terminis. alij in villa pro elemoſyna. alij forte debiles ⁊ infirmi. alij occupati offi
cijs in domo. nec diſciplina religiõiſ. nec ſtu
dium nec deuotio in diuinis valet prout ex
pedit obſeruari. Q. Cum videmini ze
latores eſſe animarū ⁊ ſancti Franciſci debe
retis in oĩb⁊ imitatores eſſe. cur ordinem illũ qui dicit̃ penitentiũ quẽ ipſe inſtituit nõ ꝓmouetis vt vbiq̃ dilatet̃ in eccleſia. ⁊ mul/
ti ſaluent̃ in eo. cũ laboratiſ cõuertere ⁊ foue
re ad bonũ qui vobis ſunt minus ex pater/
na traditione annexi. R. Q in alijs la/
boramus vt cõuertant̃ ⁊ proficiãt in bono. ibi habemus fructum. ⁊ cõſeruamus liber/
tatem noſtrã ne plus q̃ nobis expedit occu
pemur ꝑ eos. Per iſtos autē penitentes ſi multiplicarent̃ impediremur ꝙ alijs minus ꝓdeſſe poſſemus. dum quaſi ex iure exigerẽt a nobis vt ad omnia que tangerent eos eſ/
ſemus parati. Alioquin improperarẽt nob quare ad hunc ordinem eos induxerimus. ſi curam ipſorū nollemus. Si contingerē eos aliquando aſtare iudicio vel ſeculari vł eccleſiaſtico vocarent nos vt eis aſſiſterem⁹ ⁊ pro eis intercederemus. Si aliquis ĩ/
peteret eos pro debitis vel offenſa. obiurga
rẽt nos quare non faceremus ei iuſticiam ſi
eri ab illo qui in noſtro regimine ⁊ obedien

tia conuerſatur. Et ſiue iuſte ſiue iniuſte mo
ueretur nobis imputarꝫ ſi pro volũtate ſua
ei non ſatiſfacerꝫ. maxime ſi iſte diceret ſe nil
facere niſi de noſtro conſilio ſiue iuſſu Si
aliquis eorum captiuaret̃ vel a domino ſuo
vel alio moleſtaretur. vellet ꝙ fratres cauſã
eius agerent ꝛ hincinde diſcurrerent vt euꝫ
a tali moleſtia liberarent. Sicut vidua ad
Heliſeum venit vt eam a creditoris ſui vexa
tione liberaret. Si aliquis inops eſſꝫ ni/
mis ꝛ non habens aliunde ſubſidiuꝫ corpo
rale. iuſtum videret̃ ei ꝛ alijs ꝙ nos ſicut fra
tribus ſpũalibus eos ꝓuideremus. Et for/
te plures in illa ſpe ordinem illum aſſume/
rent vt eis in huiuſmodi ſubueniremus. et
maxime femine vel begine. Si aliq̃ ipſa/
rum de aliquo crimine infamaret̃ fornicati
onis vel adulterij. ſtatim qui nos forte non
diligerent diuulgarẽt iſtud in noſtram infa
miam dicẽtes. Ecce ſorores nudipediſſe. ꝑ/
uulos nudipedes procreãt eis. Sed a quo
illos concipiũt niſi ab eis qui tota die occu/
pantur cũ ipſis. Et laſciui clerici vel layci
in odium noſtri magis eſſent ſororibus illiſ
infeſti. vt aut corrumperẽt eas. aut infama/
rent cum ipſaꝝ dedecus in nos plus q̃ꝫ i ali
os redundaret Si quando inter eas ali
qua fieret diſceptatio oportet nos occupa/
ri in reformatione pacis inter eas propt̃ ca/
uendum ſcandaluꝫ aliorum. Si ciuitas
vel opidũ indigeret non poſſemus eas tue/
ri quin oporteret eas ſoluere queſtas ꝛ tal/
lias ꝛ obſeruare vigilias nocturnas. ꝛ exire
cum alijs ad bella ꝛ habere arma et equos.
vel pro ſe mittere bellatores vel etiã domis
ſuis a quibus haberent feuda. vel quibꝫ ali
ter aſtricti oporteret eos in talibus deſerui
re. Clerici etiam qui nos nõ diligunt impo
nerent nobisq̧ plebes ſuas nobis vellemꝰ
ſub hoc colore attrahere ꝛ noſtre obediẽtie
ſubiugare vt res eorum nobis cederent to/
taliter que ipſis offerre deberent nos eis ꝓ̃ri
peremus. Et quando nos non poſſent in ꝑ
ſonis noſtris forte grauare illos quacunq̧
occaſione quererent perturbare. Infama/
rent etiam nos quando haberemus cũ eis
aliquando ſecreta capitula. quaſi celebrare/
mus conuenticula hereticorum in latebris
cum ipſi potiꝰ eccleſie rectores deberent eoſ
ſm̃ morem eccleſie corrigere ſi quãdo offen/
derint ꝛ punire. Nam ꝛ ipſi eorum magiſtri
qui prouinciales dicuntur. cum ſint layci et
aliquando vxorati quandã habent ſĩlitudi
nem cum hereticorum magiſtris. ꝛ ſi non ꝓ
inuidie prauitate tamẽ in laycali habitu no
mineq̧ hereticorum in contemptũ cleri lay
cos habent magiſtros ꝛ doctores. Et cum
nos ſub vna forma viuendi ꝛ multiplici cu
ſtodia vix conſeruemus ordinem noſtrum
in ſuo vigore ne dilabatur per negligentiaꝫ
quomodo poſſemus illum ordineꝫ i bono
ſtatu diu ſeruare. vbi quiſq̧ vadit in domũ
ſuam ꝛ exercet negocium propriũ ꝛ habꝫ cu
ram domus ſue ꝛ vxoris ꝛ filiorum ꝛ verſa/
tur in ſeculo ꝛ multis quatitur temptationi
bus mundi ꝛ carnis. Et qui nobis non eſ/
ſent aſtricti obedire niſi pro velle. ꝛ quos nõ
poſſemꝰ ſicut expedit coercere quin cito di/
laberetur ſub manibꝫ noſtris diſciplina ꝛ iu
ſticia. Et ſic melius fuerat non incepiſſe q̃ꝫ
non poſſe ꝑficere ꝛ tanta negocia aſſumpſiſ/
ſe per que diſſipatur pax noſtra ꝛ fama vile/
ſcit. ꝛ inter noſipſos poſſunt plura ſcandala
ſuboriri. Preter alias occupationes quas i
confeſſionibus eorũ ꝛ conſilijs tota die noſ
oporteret habere cum ipſis Et ſi ſoli diuiteſ
admitterentur inciperent nos homines ha
bere ſuſpectos ꝙ pro auaricia faceremuſ. vt
res eorum ſic nobis attraheremus Et cle
rici ꝛ alij religioſi contra nos grauarentur ſi
familiares eoruꝫ eis per hoc abſtraheremꝰ
ꝛ inde lites ꝛ ſcandala inter nos ꝛ ipſos ori
rentur. Si autem omnes paſſim admitte/
rentur fieret confuſio cum non poſſemus
omnes regere vel corrigere. ꝛ multa incõue
nientia ſequerentur. De ſancto aũt Frã/
ciſco alia fuit ratio. quia ſtatus illius terre
ꝛ illius temporis circa ordinem ꝛ homines
alios in multis aliter ſe habebat. ꝛ ipſius ſã
cti patris Franciſci ꝛ primorum fratrũ eiuſ
diffamata ſanctitas effecit ꝙ tunc habeba/
tur pro bono. quod modo ꝛ in alijs terris
non talem haberet ſucceſſum. Qui noſtre
doctrine volunt corrigi cõſilio poſſunt ſub
alia forma ꝛ colore ita vtiliter in bono ꝑ noſ
informari ſicut cõgruit cuilibet ꝛ tamẽ nos
predictis implicationibus vel alijs ſimili/
bus non inuoluemur. ꝛ ab alijs bonis vel
melioribus non retardabimur

Queſtio

Quare ergo ordinem ſancte Clare i cu
ra habetis per quam libertas veſtra ſimili/
ter impedit̃ R Ordo ille non eſt annexꝰ

ordini ſeruiliter vt eis itēdere teneamur ſʒ
ex petitōe dñi cardinal' q̄ vtriqʒ p̄eſt ordini.
miniſtri ꝯſtituūt eis ꝯfeſſores qui eccleſiaſti
ca interdū ſacramēta miniſtrēt. ꝛ viſitatoreſ
qui eas corrigant. Alij fratres nō tenenť oc/
cupari ꝑ ipis niſi ſicut ꝑ alijs amicis ordīs
qñ volunt. Et quia clauſe manent ſub vni/
formi ꝯuerſatione ꝑ hoc facilius regi poſſūt
Qñcūqʒ aūt ordo noſter cōmuniter videret
non expedire ſibi curā illaꝝ gerere. poteſt ſe
ab eis eximere. cum ex regula noſtra non ſi/
mus alicui ex debito niſi ordini obligati. et
ſingulari libertate inter ceteros ordines ex
p̄uilegio gaudeamuſ. Licet aūt omnino nō
poſſim⁹ impedire q̄n aliqua fiāt in terrꝭ iſtiſ
p̄dicti ordinis monaſteria. tñ ſi nō ſtudioſe
obſiſterem⁹ cito multiplicarenť ꝑ ꝯceſſionē
dñi pape vel cardinalis. ꝛ ꝑ hoc oſtendiť ꝙ
non diligim⁹ multū occupari cū ipis Q.

Cum ḡ ſitis informatores eaꝝ. q̄re ꝑmit
titis ꝙ plures apud eas impure. i. ꝑ pecuni
am recipiunť que ſi nil ſecū ferrēt nullaten⁹
recipenť. ꝛ aperte ſymonia videť R. Q
ſi alij faciūt. de h̄ nō a nobis eſt ſed ab ill' eſt
ratio exigēda. Sʒ tñ vt ſatiſfaciam⁹ queren
tibꝫ. ſciendū ꝙ quantū ſpectat ad hāc mate/
riam quadruplex eſt forma recipiēdi ad or/
dinē qualēcunqʒ. Prima qñ aliq̄s recipiť
nec ꝑ pecunia nec cū pecunia ſʒ pure ꝑ deo
Et iſta eſt puriſſima corā deo ꝛ hominibuſ

Secūda qñ aliq̄s recipiť non ꝓ pecunia
ſʒ cū pecunia. ita vt ſi nihil afferret. tñ recipe
retur ꝑ deo. ꝛ ſimiliter h̄ puꝝ eſt corā deo. ſʒ
eſt caute agendū corā hoībꝫ. ne deť eis occa
ſio ſcādali. ꝛ ne ſit ibi affect⁹ auaricie infect⁹
ex ſpe lucri. Tertia qñ q̄s recipiť nō ꝑ pe
cunia. nec tñ reciperet ſine pecunia eo ꝙ nō
habēt aliter ei q̄ eū recipiūt in neceſſitatibuſ
corꝑis ꝓuidere. cū tenues facultates dom⁹
vix ſufficiāt iā receptis. nec ad eas audeant
plures recipe ꝛ iſtos ſuis neceſſitatibꝫ ſpoli/
are. ita ꝙ talis ꝑſona q̄ ſic recipiť ſi abunda
ret locus ſine pecunijs recipeť. Silr aliq̄s
duxit vxorē ꝓpter diuitias eius vel nobilita
tem. q̄ habet naſum. nec tñ ꝓpter hoc ducē eā
quia naſum hʒ. quā tñ ſi naſo careret nulla/
tenus duxiſſet. Et h̄ nō eſt impuꝝ licet non
appareat forſitan pulcrū. Quarta cū aliq̄ſ
recipiť amore pecunie ita ꝙ ſi poſſent illam
pecuniā hr̄e ſine ꝑſona iſta. nō reciperēt ꝑſo
nam ſʒ vt habeāt pecuniā ꝑſonā recipiunt.
Et h̄ penitus impuꝝ eſt ꝛ ſymoniacū. quia
ibi pecunia cauſa eſt receptionis ꝑſone. ꝛ ñ
econuerſo. Ubi ergo recipiť ꝑſona ꝓpter pe
cuniam. ſymonia eſt. quia ibi vendiť ſpūale
id eſt. cōſortium ſpūalis ſocietatis ꝑ tempa
li ſcʒ pecunia. Et hoc pleriqʒ faciūt. etiaʒ ex
mera inopia optantes aliquē venire cū pe/
cunia quē reciperēt. vt eoꝝ inopia repareť. l'
debita ꝯtracta ſoluerenť vl' bona cōcupita
emerenť vl' edificia ꝯſtruerenť. Eccleſiaſtic⁹
Propter inopiā multi deliquerūt. Ubi ꝟo
pecunia recipiť ꝓpter perſonā quaʒ alias li/
benter recipent ſi haberent vnde eaʒ paſce/
rēt. nō videtur eſſe ſymonia. dummodo for
ma cum intētione ꝯcordet. Et hoc modo ſu
ſtinemus ꝙ ſorores ſancte Clare recipiunt
pecuniā cum ꝑſonis ſi quando oportet eas
plures perſonas recipe quā de facultatibuſ
monaſterij congrue valeant ſuſtentari.

Q. Cum doctrina ſalutis tam neceſſa
ria eſt illis qui in rure ꝛ in abditis locis ha/
bitāt ſicut illis qui moranť in bonis opidiſ
ꝛ ita fructuoſa eſſet in eis. ꝛ vos equalit' vo/
cati ꝛ miſſi ſitis ad edificatōem omnium in
differenter. Uidemini nō digne ambulare
tali vocatōe in eo ꝙ in bonis ciuitatibus et
opidis ꝛ villis frequēter predicatis. in alijſ
aūt locis raro vel nunq̄ʒ. Videť em̄ ꝙ ſitis
in hoc perſonaꝝ acceptores. ꝙ paupes con
temnitis ꝛ ditioribꝫ predicatis. Uel quia in
ciuitatibꝫ multa habetis bona hoſpitia ꝛ be
ne ꝓcuramini ꝙ non alibi. vl' quia plura ibi
danť munera vobis in ſpeciali ſeu cōmuni
ideo ibi ſepius predicatis. R. Meſſis
quidem multa eorū qui doctrina indigerēt
ſalutis. ſed operarij pauci idonei ꝛ fideles.
ideo non ſufficimus omnibꝫ qui indigent ꝑ
ut vellemus docendo ꝓdeſſe cum nos pau
ci ſumus reſpectu illorum. In locis etiā
ſilueſtribus vel deſertis ſi qui ſunt habitan
tes ita ſunt diſperſi ꝙ vix poſſent ad locum
congruū predicationi conuocari Sʒ ad
ſingula loca eorum poſſemus venire vt eis
predicaremus ibidem. Raro etiam vacant
ab occupationibus niſi in feſto vt predica/
tioni intendere valerent. ꝛ propter diē vnū
feſtiuum non poſſemus tota hebdomada ī
villa morari. Non enim permittuntur fra/
tres tamdiu extra domum ſuam morari ꝙ
ſic omnes villas ſingulariter poſſint viſita
re. nec haberent in pluribus locis vnde tā/
to poſſent tp̄e ꝯgrue ſuſtentari. Et ſi aliq̄ñ
forte vnus frater vellet ꝛ poſſet aliquādiu

pati peñuriam.ſocius ei⁹ forſitan h̄ ñ poſſet
Et ſi aliqui aliũde vellẽt ad p̄dicationes
nr̄as accedere nõ inueniret ibi victualia ad
emendũ. In opidis aũt ſeu villis vbi abun
dant victualia plures poſſunt ꝯfluere ⁊ me
lius ſuſtentari. ⁊ inter plures maior fructuſ
ſperat̃. ⁊ a qb⁹ miniſtrãt̃ nobis plura tp̄alia
in elemoſynis. plus etiã reqrunt vt eis ſpũ/
alia rependam⁹. nõ ꝙ omnino debeam⁹ ali/
os in locis deſertis deſerere. ſ3 ꝑut ſe opor/
tunitas obtulerit debem⁹ etiã eis doctrinã
ſalutis offerre. Illos tñ p̄dicatores ⁊ cõ
feſſores nõ excuſo a peccato negligentie qui
magis ꝓ cõmodo corp̄is frequentãt loca il
la vbi ſunt bona hoſpitia. ⁊ nolũt pro ſalute
fraterna diuertere ad villas paup̄culaſ. ⁊ ibi
ꝓ xp̄o paup̄tatẽ quã illi hoĩes ibidem ſemp
ſuſtinẽt apud illos aliq̃ꝫ diu tolerare. cũ ipſi
ꝓfeſſi ſint extremã ⁊ ꝑpetuã in regula paup
tatem. Indignos em̃ ſe faciũt eiſdẽ officijs
que ꝓ ſubueniẽdo omnib⁹ ſuſceperũt. ſi pro
cõmodo tp̄ali vel munerib⁹ ea vendunt.
Matth. Gratis accepiſtis. gratis date. nõ
ꝓ munere tp̄ali. Dicet̃ em̃ talibus in fine
Matth. v. Amen dico vobis recepert̃ mer/
cedem ſuã. quã principalius hic ⁊ ſtudioſiuſ
queſierũt. Dicit̃ etiã eiſdem in Trenis. De/
derunt p̄cioſa queq̃ꝫ ꝓ cibo ⁊c̃. Precioſa ſũt
verba dei ⁊ auctoritas abſoluẽdi a peccatis
ꝯfeſſis. que dat ꝓ cibo q̇ ꝓ corp̄is alimento
ea principaliter impẽdit. Ꝙ. Cũ in ali
is religionib⁹ ⁊ collegijs eccleſiaꝝ maior re/
uerentia p̄orib⁹ in ordine ĩtroitus ſoleat ex/
hiberi. qđ etiã inter apoſtoloſ aliquo modo
ſeruatũ videtur. vic3 in ſtallo chori ⁊ capitu
li ⁊ menſe ⁊ alijs. Magna ruſticitas videt̃.
ꝙ apud vos nulla in his differentia ſeruat̃
cum apoſtol⁹ dicat Roꝝ. Honore inuicem
p̄ueniẽtes. R. Sanct⁹ pr̄ noſter Fran
ciſcus in ſumma voluit ordinẽ puritate fun
dare vt in nullo gloriarent̃ fratres niſi ĩ cru
ce domini noſtri Ihũ xp̄i. id eſt. in humilita
tis ⁊ charitat3 ei⁹ q̃ ꝓ nobis pati voluit duo
ta imitatione. cum in huiuſmodi excellẽtijs
qua vnuſ alteri p̄fert̃ in aliquo ſoleat anim⁹
imperfectoꝝ ſepe pueriliter extolli. Ꝙ autẽ
apoſtol⁹ docet honore inuicẽ p̄uenire. nõ tm̃
ad iſtas extrinſecas reuerẽtias referẽdũ eſt.
qua vnus alteri aſſurgit vel facit eum ſe pre
cedere ⁊ in ſup̄iori loco ſtare vel ſedere ⁊ ſimi
lib⁹. ſed magis ad hoc vt quiſquiſ reput3 ali
um ſe meliorẽ eſſe. In humilitate ſibi inui
cem ſup̄iores arbitrantes ⁊c̃. Ut nõ ſit ꝓ/
nus ad interpretandũ facta eius vel dicta ĩ
partem deteriorẽ. Roma. Nõ ergo ampliuſ
inuicẽ iudicemus ⁊c̃. Ut offenſus ab eo fa/
cile ei ignoſcat. Donantes inuicẽ ſi quis ad
uerſus aliquẽ habet querelam Ut ſtudioſe
caueat ne in aliquo eũ deſpiciat vl' offendat
Matth. Uidete ne cõtemnatis ⁊c̃. Ut ab
ſenti non detrahat nec libenter derogatõe3
eius audiat. Eccleſiaſtic⁹. Cum detractori/
bus ne cõmiſcearis. Ut indigenti auxilium
⁊ promptum obſequiũ libenter impendat.
Gal'. Per charitatẽ ſpirituſſancti ſeruite in
uicem. Ut eũ pure diligat ⁊ apud deũ fideli
ter ĩ quib⁹ valet ꝓmoueat. Qui hic negligẽs
tm̃ illas extrinſecas reuerentias vt dixi fra/
tri exhibet. quas pleriq̃ꝫ magis ad hoc ſibi
mutuo exhibent ne ĩcuriales notent̃ vl' adu
latorie vt ſibi iſta viciſſim reexhibeantur. V/
bum apoſtoli debiliter de honoris p̄uentio
ne impleuit. Inter illos igit̃ qui aliquid
exterioris glorie vel officio dignitatis vl' ex
alia intentiõe honeſta cupiũt habere ſm ho
minẽ poſſunt iſte reuerẽtie obſeruari. Nos
aũt extremã ⁊ altiſſimã3 paup̄tatẽ in regula
ꝓfeſſos decet etiã humilitatẽ ſummã in om
nib⁹ cuſtodire. In alijs ordinib⁹ vbi temp⁹
⁊ dies ꝓfeſſionis cuiuſq̃ꝫ poteſt obſ̃uari. q̇s
prior altero intrauerit. poſſunt etiam ĩ locis
iſtã prioritatis ſeruare diſtinctõ3. Apđ nos
aũt vbi ſepe de loco ad locũ mutamur. ſicut
nõ poſſumus ſcire temp⁹ introit⁹ cui⁹q̃ꝫ. ita
nec in quo cum debeamus ſtallo locare cu3
ex obliuione ⁊ ambitione ſeu ex humilitate
plures dicerent prius vel poſterius ſe veniſ
ſe. Et aliquotiens cognita veritate contige/
ret aliquos poſtea de locis ſuis forte cũ ve/
recũdia remoueri. Et iſta ꝑplexitas freq̃nſ
eſſet inter nos quis videret̃ altero ſuperior
ꝓpter frequentes mutatiões. ⁊ pro appetitu
p̄eminentie ſepe cõſcientie macularent̃ mul
torum. Et maius ex his omnib⁹ detrimen/
tum eſſet ĩ ordine q̃ꝫ vtilitas huiuſmodi ob
ſeruantie de prioritatis honore. cum ſcđm
multitudinem meritorũ magis q̃ꝫ annorũ
quis ſit acceptior apud deum Sapie. Con
ſummatus in breui expleuit tempora mul/
ta. placita ⁊c̃.

Queſtio.

Cum deceat bonos promouere et alios
ad bonum pro poſſe. multum videmini ab
hac forma declinare q̇ ſcripta vr̄a ĩ libr3 ⁊ q̃t
nis tã difficult̃ alijs p̄ſtãdo cõicat3. q̇ ex eis

poſſent ꝑficere ꝛ alijs ꝓdeſſe. et aut đ ꝑfectu
alioꝝ moueri ex inuidia videmini. Aut ex ĩ
ani gl'a vt videamini ſcire q̃ neſciũt alij. Aut
alia intẽtiõe corrupta. R. Que pñt eti/
am bona intẽtione ꝛ inculpabilit̃ fieri. ali/
qñ temerariũ eſt ea in deteriorẽ ptẽ interp̃ta
ri cũ cordis occulta ignorem⁹. ꝛ ea q̃ in ſe in
differẽtia ſunt pñt ſepe ꝓ bono fieri ꝛ licite ꝛ
bñ. Scripta em̃ ſua nõ cõicare alijs ſic põt
fieri rep̃henſibilit̃. ita põt etiã fieri inculpa/
biliter ꝛ licite ꝛ prudẽter. Prudent̃ quando
ſcriptũ nõdũ eſt bñ correctũ vel ordinatum
ita ꝙ ali⁹ inde ſe neſciret expedire ꝛ forte ma
gis eſſet materia ſcandali vel erroris alij re
ſcribenti vel legẽti. Itẽ qñ nõ cõpetit illi qui
deſiderat. magiſq; foret ei nociuũ ꝗ̃ vtile ta
le ſcriptũ. Itẽ ſi ille ꝯtinuo ꝛ frequent̃ indi/
get ſuo ſcripto. vt ſi alteri ꝯcederet ipe foret
neglect⁹. cũ nemo teneat̃ ſe neglecto alios in
min⁹ neceſſarijs ꝓmouere. Inculpabilit̃ qñ
ſepius ꝛ ſi nõ ſtatim indiget ſuo ſcripto ꝛ eo
diu carere nõ poteſt. Itẽ ſunt in petẽdo ml'/
ti valde importuni ſ; in reddẽdo tardi ꝙ ſe/
pius pulſati vix tandẽ cũ murmure cõceſſa
reddũt ꝛ ꝓ bñficio ĝtitudinis ỽba impẽdũt
Itẽ ſepe ꝑ ſcriptores polluũt̃ q̃terni ꝛ libri
ꝛ lacerant̃ l' alit̃ male tractant̃ ſic conceſſi.
Itẽ vn⁹ ꝯcedit vlteri⁹ alij irreq̃ſito eo qui ei
ſcriptũ ꝯceſſit. ꝛ ille forſitan iterũ alij donec
tandẽ ille neſcit a q̃ repoſcere đbeat. ꝛ ſic elõ
gat̃ ab eo ꝙ null⁹ directe ei inde reſpondet.
Itẽ etiã ſepe ꝑdit̃ qđ ita ꝯcedit̃. q2 forte ne/
gligent̃ relictũ alius q̃ſi nulli attineat ſibi il
lud ſilr̃ reſeruat Aliqñ etiã ille vel iſte de lo
co mutat̃ ꝛ tã lõge vn⁹ ab altero diſiungit̃ ꝙ
nõ põt ꝯceſſum ꝑ nũcios repetere. vl' timet ĩ
via deſtrui vl' amitti ꝑ nũciũ aut p̃donẽ aut
aquã. Illi aũt q̃b; talia reſtituẽda ꝯmittun
tur qñq; volũt ſibi reſcribere p̃uſq̃ illi reſti
tuãt. vl' cõmodãt alijs vel alicubi relinquũt
donec obliuioni tradũt ꝛ poſtea negant ſibi
fuiſſe cõmiſſa. Et ſic plurima ꝑdũt̃ alijs cõ/
modata. Aliqñ ſcriptũ aliq̃d eſt ligatũ ĩ vo/
lumie cũ alijs opib;. ꝛ ſi illud frat̃ alicui ꝯce
deret oporteret eũ totũ libꝝ diſſoluere cum
graui dãno expenſaꝝ ꝛ laboꝝ in ligãdo ſcrã
rum. Sepe etiã cũ vni reſcribenduȝ ꝯcedit̃
alij niſi ꝛ ſibi ꝯcedat̃ indignant̃. ꝛ ꝑ hoc aut
diu cogit̃ ille ſcripto ſuo carere. aut ꝑ plures
man⁹ tranſiẽs ſordidat̃ ꝛ ꝑdit̃. Cũ ğ tot cau
ſe ſint irrep̃hẽſibiles ꝓpter q̃s ꝯtingit ſepe vt
aliq̃s nõ cõicet alijs ſcripturã ſuã. Nõ opꝫ
vt iudicent̃ nõ hr̃e caritatẽ ad ꝓximũ. vel ex
inuidia aut vana gl'ia vel rancore vel alia ñ
bona intẽtione petẽtib; h̃ negare. licet aliq̃
ab his nõ ſint ĩmunes. Ille tñ nõ eſt excuſa
bilis in hac ꝑte q̃ ꝛ ſi non ex malicia tñ ex q̃
dam diffidẽtia nõ cõicat alijs ſcripta ſua. ti/
mens ne ſi ꝑ aliũ p̃us ea p̃dicarent̃. ipſe po/
ſtea nõ habeat cũ neceſſe fuerit aliq̃ alia q̃ ꝓ
ponat. q̃ſi fons charitatis ꝛ ſapiẽ dei deſicca
tus ſit vt nõ alia ꝓ his ei liberalit̃ reſtituat ꝛ
refundat ſi ꝓ charitate q̃ ab ipo accepat ſtu/
deat alijs impꝑtiri. Cũ etiã libri ꝛ q̃terni fra/
trum ſint tm̃ ad vſum a ſupiorib; ſuis ꝯceſſi
ꝛ ad cuſtodiã cõmiſſi. q̃ cauet ꝯmiſſũ deſtrui
vel amitti qđ nõ eſt eius ꝓpriũ. ꝓpter h̃ nõ de
bet maliuoi⁹ iudicari. M. Cũ ſicut ipſi
aſſeritis miſſi ſitis in adiutoriũ plebanorũ
nõ in p̃iudiciũ iuris ipoꝝ. q̃re nõ p̃dicat; po
pulo ius plebanoꝝ. ſ. ꝗ̃tũ ꝛ qualit̃ debeant
eis ſubeſſe ꝛ obedire. ꝛ q̃ntã habeãt ſup eos
ptãtem. Videmini em̃ h̃ tacite p̃terire. iõ vt
vobis magi; adhereãt. ꝛ ea q̃ illis donarẽt in
vſũ veſtꝝ callide retrahit;. ꝛ ſic eos iure ſuo
fraudat;. R. Qui bñ aduertit ſepe itel/
ligit ꝙ etiã in p̃dicatiõe ꝛ ꝯſilijs hortamur
ſubditos p̃latis ſuis in oĩb; q̃b; de iure te
nent̃ fideliter obedire. ꝛ iura ſua illis ꝑſolue
re. ꝛ ſñias coꝝ iuſte latas reuerent̃ obſuare
ꝛ eos quaſi dei vicarios honorare. ꝛ qđ in h̃
meritũ ſalut; eoꝝ ex magna ꝑte ꝯſiſtit. Sed
q2 nõ valde magnificam⁹ eos in populo. vi/
detur eis ꝙ parũ ꝓ ipis faciam⁹. Quare au
tem hoc dimittim⁹ plures ſunt cauſe. Una
ne videamur h̃ adulatorie potius facere (vt
ſic captemus coꝝ beniuolentiã) ꝗ̃ ꝓ verita/
tis doctrina. cum p̃dicatio debeat eſſe alie/
na ab adulatione p̃ſentiũ vel detractiõe ab/
ſentium. j. Teſ. ij. Neq; em̃ aliquãdo fuim⁹
in ſmone adulatõis ſic ſcitis neq; ĩ occaſiõe
auaricie. Altera cũ ipi ꝑ ſe ſepe pl⁹ amplifi/
cent iura ſua ſup ſubditos ſuos ꝗ̃ oporteat
p̃cipiẽdo qđ nõ debẽt. ꝓhibẽdo q̃ nõ poſſũt
ꝯcedẽdo que nõ licet. exigendo indebita. ful
minando ſententias duras. ꝛ laqueos mul
tiplicando animab; quas ſoluere et expedi/
re deberent ſi nos adderemus terrendo po
pulum. ꝛ magnificando poteſtatem clerico/
rum ſuper ipſos. prouocaremus ampli⁹ q̃/
rundam clericorum audaciam. ꝛ aut facere
mus ſimplices ſubditos puſillanimes. aut
tumidos prouocaremus ad proteruiã ma/
iorem. vt magis econtra ſe erigerẽt ꝯ cleruȝ.

Tertia cū plꝫes clericoꝝ tā apte viuāt īiu
ſte ꝙ layci ſumāt inde graue ſcandalū ſi ſuꝑ
h̄ vellemꝰ eos magnificare in ꝑplo ſcādalum
ſuſcitaremꝰ ꝯ noſipſos ꝙ tam vituꝑabiles
laudaremꝰ. Prouer. Qui derelinquūt legē
laudāt impiū. q̇ ꝯſeruāt ſuccēdunt ꝯtra euꝫ
Or cū plures ī clero vt nūc vel male ⁊ ꝯtra
formā canonū teneāt regimē ꝑplī in eccleſia
vel ꝓpt exceſſus ſuos ſuſpēſi ſint ab executōe
officij paſtoral' ſi oēs cōiter magnificaremꝰ.
etiā illi q̇ nō haberēt ius cogerēt ſubditos ī
his q̄ nō debēt ſibi obedire q̄ſi legitimis pa
ſtoribꝫ. Si aūt ſpecificaremus q̇bꝫ eſſent di
gni ad obediēdū. aliḡ ġuit ferrēt ꝙ eos nota
biles ⁊ ꝯtēptibiles redderemꝰ. iō q̄i diſſimu
lando trāſimꝰ. Quis aūt nonnulli de clero
plꝰ oderint religioſos q̄ȝ iudeos xp̄i aduer/
ſarios. Tn̄ ſi ſapent potiꝰ diligerēt nos plu
ribꝫ de cauſis tā ꝓ tꝑali vtilitate q̄ȝ etiā ꝓ ſpi
rituali vtilitate ſua Una ꝙ ꝑ nr̄aȝ doctrinā
ſubditi eoꝝ pleniꝰ ſoluūt eis iura ſua. ⁊ obe/
diūt eis ⁊ reuerent eos ampliꝰ. licet ip̄i cleri
ci h̄ nō credāt. Heb. Obedite p̄latis veſtriſ.
Altera ꝙ bn̄ficia eccl'iaſtica q̄ nos teneremꝰ
ſi eſſemꝰ cū eis in ſeculo veniētes ad religio/
nē ip̄is relinq̇mꝰ obtinēda q̄ q̄ȝtū diligūt ſe
br̄e. tm̄ deberēt diligere illos q̇ eis ea relin/
quūt niſi potiꝰ vellēt nos mori vt ea ſic gau/
dentiꝰ poſſiderēt. Tertia ꝙ ſumꝰ teſtes eoꝝ
in doctrina fidei vt meliꝰ credat eis qđ do/
cent obediēdū ſibi eſſe tāq̄ȝ xp̄i vicarijs. Si
cut heretici q̇ dicūt ꝙ clerici ꝓ ſuo q̄ſtu ſedu
cāt ꝑpl'm vt ſibi obediāt. ⁊ dent ip̄is oblatio
nes ⁊ decimas vt īde ſuſtētent ⁊ ditēt ⁊ deli
cient ⁊ ſine labore abūdent. q̇ h̄ aliūde tam
cōmode non haberēt. ⁊ ideo ꝯfinxerint feſta
⁊ officia diuia. aīaꝝ remedia. pctōꝝ pn̄ias.
iudicioꝝ eccl'iaſticoꝝ ſn̄ias. ſacr̄oꝝ ammini
ſtratōes ⁊ alias ſolēnitates. ⁊ inſtitutōes ſā/
cte eccl'ie ⁊ p̄lationū dignitates. vt hoꝝ oīm
occaſiōe exhauriāt marſupia laycoꝝ. Sꝫ fi
deles cū vidēt religioſos relinq̄re mūdū. et
diuitias mūdi ⁊ eccleſiaſtica beneficia reſi/
gnare. ⁊ pauꝑtatē volūtariā ꝓfiteri ⁊ tm̄ h̄ ea/
dem docere ⁊ credere que docēt clerici. aufer
tur eis illa hereticoꝝ ſuſpitio q̄ ꝓ ſola auari
cia poſſent opinari p̄dicta om̄ia e cleric ad
inuenta cū vident illos eſſe teſtes eorum do
ctrine q̇ hec tꝑalia ꝓ doctrina fidei reliq̄rūt
Quarta ꝙ habeāt in nobis aliquē ſtimulū
correctiōis vt minꝰ audeāt peccare ⁊ ſtudio
ſius officiū ſibi cōmiſſum exerceāt ⁊ inſtruā
tur in aliquibꝫ q̄ ignorāt ⁊ ad pn̄iam ꝓuocē
tur ⁊ in bono amplius roborent. Quis aliꝰ
argueret eoꝝ vicia cū in ſimili morbo labo/
rans aliū non preſumat curare. iuxta illud
Medice cura teip̄m. Itē ſi cecus ceco duca
tum p̄ſtet ⁊c. Quinto ꝙ ſumus eoꝝ coad
iutores in ſubleuādo onere ſibi impoſito.
vt ſit eis h̄ portabiliꝰ. ⁊ iudiciū duriſſimum
qđ fiet in his q̇ p̄ſunt aliquo mō tolerabiliꝰ
ſentiāt in futuro ſupplēdo eoꝝ vices. p̄dicā/
do. ꝯſulendo ꝯfeſſiones audiēdo. vbi aliqui
eoꝝ minus ſufficiūt ꝓ multitudine populi.
vel ꝓ ꝑplexitate caſuū minus ab aliquo īpe
rito inſtrui p̄nt. vel parrochiani minꝰ faciūt
q̄ȝ deberēt vt q̄n eoꝝ ſubditi timēt eis ꝯfite
ri ex cā aliqua ſpēali Sexta ſi q̇s int eos
timore ꝑiculi in q̇ ſunt q̄rit ꝯfugere ad ſtatū
tutiorem ſalutis. vel deſiderio vite meliorꝫ
vult ea que ī mūdo ſunt relinquere. ⁊ ſtatū
ꝑfectōnis euāgelice apprehēdere apđ viroſ
religioſos pōt qđ deſiderat inuenire q̇ ſint
ordinis ſui fideles obſuatores. Sic Loth
fugiēs ab excidio ſodomoꝝ ꝯfugit ad ꝑuu
lam ſegor. i. humilē religionem ſaluandus.

Septima ꝙ ſi immineret aliquādo eccle
neceſſitas vel pugna ꝯtra hereticos vel ali/
os oppreſſores fideliū. viri religioſi deberēt
ſe ꝓmptiꝰ exponere ⁊ quaſi p̄mi in acie ſe op
ponere inimicis. ſicut filij ruben ⁊ gad ⁊ ma
naſſe fuerūt fratrū ſuoꝝ ꝓpugnatores ad ob
tinendam terrā cū pace. Octaua ꝙ ſunt
apud deū interceſſores ꝑ orōnis ſtudium. ⁊
vite meritū. ⁊ dn̄m ſibi ⁊ alijs placabilē faci/
entes ꝓ venia peccatoꝝ. ꝓ gratia meritoruꝫ
ꝓ amotione q̄rūcūq̄ȝ maloꝝ. ꝓ gloria celeſti
um p̄mioꝝ facilius obtinenda. Que nobis
preſtare dignet Jeſus xp̄us Amen. Et hec
ad p̄ſens ſufficiāt ꝓ excuſatione noſtra con/
tra calumnias exprobrantiū vel queſtiōes
ignorantiū. qua forma vel intentōne aliqua
que vident aliquādo minus intelligentibꝫ
quoquo modo reprehenſibilia faciamus.
Qui autē voluerint poſſunt plura ſuperad
dere. et iſta que hic poſita ſunt melius expla
nare. que ſicut imp̄meditate ita ⁊ inordinate
conſcripſi. ſicut tunc mee memorie occurre/
runt. modo hoc modo illud ſicut aduertere
poteſt legens.

Explicit libellus Apologeticus. id
eſt. excuſatorius.

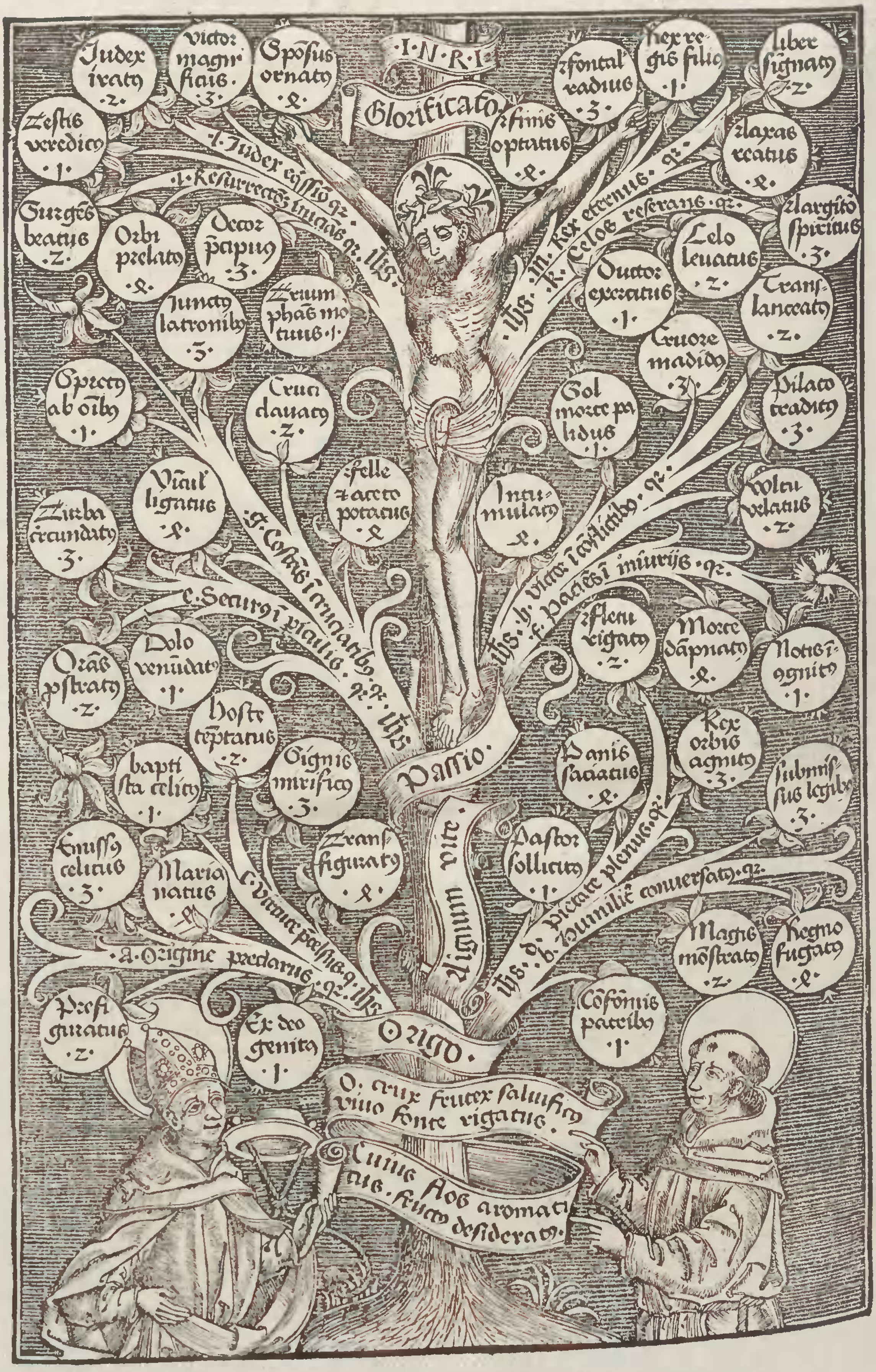

·I·N·R·I·
Glorificatio
Passio.
Lignum vite.
Origo.
O. crux frutex salvifica
vivo fonte rigatus.
Cuius flos aromati
cus. fructus desideratus.

Incipit tractatus ſancti Bonauenture qui vocatur Lignum vite.

Hriſto confixꝰ
ſum cruci. Uerus dei cultor.
chriſtiqꝫ diſcipulus qui ſalua
tori omniū ꝓ ſe crucifixo per
fecte cōfigurari deſiderat. ad
hoc potiſſimuꝫ attēto mētis conatu debet i
tēdere vt chriſti ieſu crucē circumferat iugi/
ter tam mēte qꝫ carne. quatenꝰ prefatū apo/
ſtoli verbū veraciter valeat in ſemetipſo ſen
tire. Porro huiuſmodi affectuꝫ ⁊ ſenſum is
dumtaxat apud ſe viuaciter experiri meret᷑.
qui dominice paſſiōis nō immemor nec in/
gratus laborē ⁊ dolorē amorēqꝫ crucifixi ie
ſu. tanta memorie viuacitate. tāto intellectꝰ
acumine. tanta volūtatis charitate conſide/
rat. ꝙ veraciter illud ſpōſe ꝓferre poteſt elo
quium. Faſciculꝰ mirrhe dilectus meꝰ mihi
inter vbera mea cōmorabit᷑. Ut igitur p̄/
fatus in nobis attendat᷑ affectus. formetur
cogitatus. imprimat᷑ memoria. ex ſacri euan
gelij ſilua. in qua de vita paſſione ⁊ glorifica
tiōe Jhū chriſti diffuſe tractat᷑. colligere ſtu
dui hunc mirrhe faſciculū. quē ⁊ paucꝭ ⁊ or/
dinatis ⁊ correſpondentibꝫ ſibi verbis com
pegi. ꝓpter facilitatē memorie. necnō ſimpli/
cibꝫ cōſuetis ⁊ rudibꝫ propter declinanduꝫ
curioſitatis viciū. fouendā quoqꝫ deuotio/
nem. ⁊ edificandā fidei pietatē. Et quoniaꝫ
imaginatio iuuat intelligentiā. ideo ex mul/
tis pauca collegi ⁊ imaginaria quadā arbo/
re ſic ordinaui atqꝫ diſpoſui vt in prima ⁊ in
fima ramorū ipſiꝰ expanſione ſaluatorꝭ ori/
go deſcribat᷑ ⁊ vita. in media paſſio. ⁊ glorifi/
catio in ſuprema. Et in prima quidē ramo/
rum ſerie quattuor altrinſecus ſm alphabe
ti ordinem ponent᷑ verſiculi. ſimiliter i ſecū/
da ⁊ tertia. ex quoꝝ quolibet inſtar fructus
vnica pullulatio pendet. vt ſic ſint quaſi. xij.
rami afferētes duodecim fructus iuxta my
ſteriū ligni vite. Deſcribe igit᷑ in ſpiritu men
tis tue arborē quandā. cuiꝰ radix irrigetur
fonte ſcaturitiōis ꝑpetue. qui etiā excreſcat
in fluuiū viuū ⁊ magnuꝫ. quattuor videlicet
capitū ad irrigandū totiꝰ eccleſie paradiſū.
Porro ex huiꝰ arboris ſtipite duodecim ra
mi frondibꝫ floribꝫ fructibuſqꝫ adornati cō
ſurgant. Sitqꝫ foliū eius cōtra omne genꝰ
morbi medicamentū efficaciſſimū. tam pre
ſeruans qꝫ reparās. ꝓ eo ꝙ verbū crucꝭ. vir/
tus dei eſt in ſalutē omni credēti. Flos aūt
eius ſit om̄is coloris formoſitate decorus.
omniſqꝫ odoris ſuauitate reſperſus. qui de
ſiderantiū anxia corda refocillet ⁊ attrahāt.
Fructꝰ tandē ſit duodenꝰ. habēs in ſe om/
ne delectamentū ⁊ omnē ſaporis ſuauitateꝫ
qui ſic domeſticis dei ad deguſtandū ꝓponi
tur vt ſemꝑ eo ſatient᷑ edentes. ⁊ tamē nūqꝫ
faſtidiant. Et hic quidē fructus eſt qui de ṽ
ginali vtero traxit originē. ⁊ in ligno crucis
ad maturitatē ſaporoſam. ꝑ eterni ſolis ca/
lorem meridianū. chriſti videlicet charitatē
peruenit. ⁊ in orto paradiſi celeſtis in eccl'ia
videlicet dei deſiderantibꝫ ipm ꝓponitur de
guſtādus. Et hoc inſinuat primus verſicu/
lus quo dicit᷑. O crux frutex ſaluificuſ. viuo
fonte rigatus. Cuiꝰ flos aromaticꝰ. fructus
deſideratus. Uerū licet hic fructus vnꝰ
ſit ⁊ indiuiſus. quia tamē ſm eius multipli/
ces ſtatꝰ. dignitateſ. virtutes ⁊ opa. multifor
mibꝫ cōſolationibꝫ deuotas animas cibat.
que quidē ad duodenariū numerū reducū
tur. ideo fructꝰ hic ligni vite quaſi ſub duo/
decim ſaporibꝫ in duodecim ramis guſtan/
dus ꝓponitur atqꝫ deſcribit᷑ Ut in primo ra
muſculo mens chriſto deuota ſaporē ſuaui
tatis ꝑcipiat. preclarā ſaluatoris ſui recogi/
tando originē ⁊ dulcē natiuitatē. In ſecūdo
ramuſculo dignatiue cōdeſcenſionis cōuer/
ſationē perhumilē. In tertio celſitudineꝫ ꝑ/
fecte virtutis In quarto plenitudinē abun
dantiſſime ⁊ ꝑfectiſſime pietatis. In quīto
confidentiā quā habuit in periculo paſſio/
nis. In ſexto patientiā quā exhibuit in illa/
tis iniurijs ⁊ cōtumelijs magnis. In ſepti/
mo cōſtantiā quam ſeruauit in ipo cruciatu
⁊ dolore aſperrime crucis. In octauo victo
riam quā aſſecutꝰ eſt in conflictu ⁊ tranſitu
mortis. In nono reſurrectionis nouitateꝫ
miris dotibꝫ adornatā. In decimo aſcenſio
nis ſublimitatē ſpiritualiū chariſmatū dif/
fuſiuā In vndecimo equitatē futuri iudicij
In duodecimo eternitatem diuini regni.

Hos aūt ideo voco fructus qꝛ ſua maxi
ma ſuauitate delectāt ⁊ virtuoſitate ꝯfortāt
animā meditantē in his ⁊ diligētius ſingu/
la ꝑtractantē. ſi tamen abhorreat exempluꝫ
p̄uaricātis ade qui lignū ſcientie boni ⁊ ma
li pretulit ligno vite. Quod quidē vitare nō

poteſt niſi rõni fidē. inueſtigatõi deuotõem. curioſitati ſimplicitatē. tandēꝗ carnali ſenſui om̄i ſeu prudētie carnis ſacrā ꝓferat xp̄i crucē. ꝑ quā ſanctiſpūs charitas in cordibꝫ deuotis nutrit ⁊ ſeptiformis grā diffundit. ſicut in duobꝫ ſupremis ⁊ poſtremis verſiculis poſtulatur.

Jeſus ex deo genitus.

e Xpergiſcere ꝑinde aīa xp̄o deuota. ⁊ ſingula q̄ de Jh̄u dicunt diligentiuſ diſcute. Attēte ꝯſidera ⁊ moroſe pertracta cū Jeſum audis ex deo genitū. Caue ne mētis tue oculis infirmū aliq̄d carnalis cogitatiõis occurrat q̄n potiꝰ colūbino ⁊ aquilino intuitu ſimpliciter crede ac ꝑſpicaciter ꝯtemplare ꝙ ab illa eterna luce ſit im menſa ⁊ ſimpliciſſima fulgentiſſima ⁊ ſūme arcana coeternꝰ coequalis ⁊ ꝯſubſtantialis ſplēdor orit. q̄ eſt v̄tus ⁊ ſapīa patris generātis. in q̄ pater oīa diſpoſuit ab eterno. ꝑ quē fecit ⁊ ſecula. factaꝗ gubernat ⁊ ordinat ad gl̄iam ſuā. partim ꝑ naturā. ꝑtim ꝑ grām. ꝑtim ꝑ iuſticiā. ꝑtim ꝑ miſicordiā. vt nihil ī h̄ mūdo inordinatū relinquat.

Jeſus prefiguratus.

a Principio quidē ꝯditionis nature. collatis in ꝑadiſo parentibꝫ primis. dehinc ꝓpter eſum ligni vetiti ꝑ diuini decreti ſeueritatē expulſis. ſuꝑna miſericordia nõ diſtulit hoīeꝫ errabundū reuocare ad pn̄ie viam. ſpem venie dādo ꝑ repmiſſum ſaluatoris aduentū. Et ne forte ꝑ ignorantiā ⁊ ingratitudinē tāta dei dignatõ nr̄e ſaluti foret inefficax. in q̄nꝗ ſeculi hꝰ etatibꝫ ꝑ patriarchas. iudices. ſacerdotes. reges. et ꝓphetas ab abel iuſto vſꝗ ad ioh̄em baptiſtam filij ſui aduentū ꝓnūciare ꝓmittere ac ꝓfigurare nõ deſtitit. vt ꝑ multa milia tꝑum ⁊ annoꝝ magnis miris ⁊ multiplicatꝭ oraculis intelligētias nr̄as ad fidē erigeret. ⁊ affectus ꝑ viua deſideria inflāmaret.

Jeſus emiſſus celitus.

d Eniꝗ poſtꝗ venit plenitudo tꝑis. ſicut hõ ſexta die ꝯditꝰ eſt de terra ꝑ diuine manus v̄tutē ⁊ ſapīam. ſic in ꝓncipio ſexte etatis miſſo archangelo gabriele ad virginē. ⁊ v̄gine ꝓbente illi aſſenſum. ſuꝑuenit in eā ſpūſſanctus. ſicut ignis diuinus mentē eiꝰ inflāmans. carnēꝗ ipſius ꝑfectiſſima puritate ſanctificās. Sꝫ ⁊ v̄tus eā obumbrauit altiſſimi. vt tantuꝫ ferre poſſet ardorē. qua oꝑante in inſtanti corpꝰ fuit formatū. aīa creata. ⁊ ſimul vtrūꝗ diuinitati in ꝑſona filij counitū. vt idē eſſet deꝰ ⁊ hõ. ſalua vtriuſꝗ ꝓprietate nature. O ſi valeres vtcūꝗ ſentire q̄le q̄ntumꝗ fuerit illud e celo immiſſum incēdiū. collatū refrigeriū. infuſum ſolatiū. q̄nta ſublimatio v̄ginis mr̄is. q̄nta nobilitatio humani generis. q̄ntaꝗ condeſcenſio maieſtatis. ſi virginē canentē cum iubilo poſſes audire. ſi cū dn̄a tua in mõtana conſcēdere. ſi ſterilis ⁊ v̄ginis ſuauē ꝯtueri cõplexū ⁊ ſalutatõis officiū. in q̄ ſeruulꝰ dominū. ꝓco iudicē. vox v̄bū cognouit. puto ꝙ canticū illud ſacrū Magnificat aīa mea dominū ⁊c. cū beatiſſima v̄gine ſuaui tunc modulatiõe ꝯcineres. mirūꝗ ꝯceptū v̄gineum vna cū ꝓph̄a ꝑuulo exultās ⁊ iubilās adorares.

Jeſus maria natus

s Ane cū quietū ſilentiū vniuerſal' pacis ſub ceſaris auguſti imꝑio. ꝑturbata ꝑ̄us ſecula ſerenaſſet intm̄ vt ꝑ ipiꝰ edictū deſcriberetur vniuerſus orbiſ. diuine factū eſt ꝓuidētie cura vt ioſeph v̄giniſ ſpõſus ꝓgnantē puellā de regali ortā proſapia ad bethleemiticā duceret vrbē. Et iaꝫ a ꝯceptu excurſis menſibꝫ nouē rex ille pacificus tāꝗ ſpõſus de thalamo ꝓceſſit d̄ vtero virginali. ſic abſꝗ om̄i corruptiõe in lucem editꝰ ſicut fuerat abſꝗ oīs libidinis ꝯtagione ꝯceptꝰ. Qui cū magnꝰ eſſet ⁊ diues ꝓ nob̄ effectꝰ paruꝰ ⁊ pauꝑ extra domū in diuerſorio naſci elegit. pāniculis inuolui. lacte v̄gineo paſci. ⁊ inter bouē ⁊ aſinū in ꝓſepio reclinari. Tūc illuxit nob̄ dies redēptiõis noue. reꝑatiõis antique. felicitatꝭ eterne. Tūc ꝑ totum mundū melliflui facti ſunt celi. Cõplectere itaꝗ nūc aīa mea diuinū illud preſepe vt pueri pedibꝫ labia tua figas. ⁊ oſcula gemines. Deinde paſtoꝝ excubias mēte ꝑtracta. angeloꝝ mirare ꝯcurrentē exercitū. celeſti melodie tuas interpone ꝑtes. corđ ⁊ ore decantās. gl̄ia ī altiſſimis deo. ⁊ in terra pax hominibꝫ bone volūtatis.

Jeſus ꝯformis patribꝫ

o Ctauo nāꝗ die circūcidit puer ⁊ vocat Jh̄s. vt ſanguis ſui ꝓciū ꝓ te nõ tardās effundere. tuū ſe veriſſimum ſaluatorē oñderet prībꝫ repromiſſum tā v̄bo ꝗ ſigno. eiſꝗ aſſimilatū ꝑ oīa. ꝓter ignorantiā ⁊ pctm̄. Propt qđ ⁊ circūciſionis accepit ſignaculū. ſic ⁊ veniēs apparuit in ſimilitudinē carnis pcti vt de pctõ dānaret peccatū nobiſꝗ fieret ſalꝰ ⁊ ſempiterna iuſticia

ab humilitate ſumẽs initiũ. q̄ oīm eſt radix
cuſtoſq; virtutũ. Quid igit̃ ſuꝑbis terra ⁊ ci
nis. agnꝰ innocẽs q̄ tollit pctã mũdi non ab
horret circũciſiõis cauteriũ. Et tu pctõꝛ cuꝫ
ſis dñ̄ ꝑtendis te iuſtũ. remediũ refugis ſa/
lutꝭ eterne. Ad quã nullatenꝰ ꝑuenire potes
niſi velis ſubſeq̄ humilẽ ſaluatoꝛẽ

Jeſus tribus magis monſtratus

n Ato dño in bethleẽ iude. ſtella tribꝫ
magis ĩ oꝛiẽte apparuit ⁊ vſq; ad do
mum illiꝰ humilis regis ꝑuia clari/
tate ꝑduxit. Noli iã ⁊ tu ab illiꝰ oꝛiẽtis ⁊ ꝑe/
untis ſtelle declinare fulgoꝛe q̄n potiꝰ ſacro
rum regũ comes effectꝰ. iudeoꝝ ſcripturam
de xp̄o teſtimoniũ ꝑhibentẽ accepta. ⁊ frau/
dulẽti regis herodis declina maliciã. cũ au
ro ⁊ thure ac mirrha xp̄m regẽ ⁊ veꝝ deum ⁊
hoĩem venerare. ⁊ cũ ꝑmitijs gentiũ vocan/
daꝝ ad fidẽ. humileꝫ deũ in cunis iacentem
adoꝛa ⁊ ꝯfitere ⁊ lauda. vt ſic ĩ ſomnis ꝯmo/
nitꝰ ne herodianã ſeq̄ris ſuꝑbiã. pꝰ veſtigia
humilis xp̄i reuertarꝭ in regionẽ tuã.

Jeſus ſummiſſus legibus

n On ſuffecit mgr̃o humilitatꝭ ꝑfecte.
cũ patri ꝑ oĩa eſſet equalis ꝙ ſeip̃m
ſubderet humilime marie v̾gini. niſi
⁊ ſe ſummitteret legi. q̄tenus eos q̄ ſub lege
erãt redimeret. liberaretq; a ſ̾uitute coꝛru/
ptionis in libertatẽ gl̾ie filioꝝ dei. ꝓpter qđ ⁊
mr̃em q̄q; mundiſſimã. legẽ purificationis
voluit obſ̾uare. ⁊ ſeip̃m oĩm redemptoꝛẽ vt
ꝑmogenitũ redimi. in tẽplo dei offerri ⁊ ho/
ſtiam ꝓ ſe dari ꝑſentibꝫ ⁊ exultãtibꝫ iuſtꝭ. Ex
ulta igit̃ ⁊ tu cũ illo beato ſene ſimeone ⁊ an/
na longeua. ꝓcede in occurſum mr̃is ⁊ ꝑuu
li. vincat verecundiã amoꝛ. depellat timoꝛẽ
affectꝰ. Accipias ⁊ tu infantẽ ieſum ĩ vlnas
tuas. dicaſq; cũ ſpõſa in canticis canticoꝛũ.
Tenui eũ nec dimittã. Tripudia cũ illo ve/
nerabili ſene ſimeone ⁊ ꝯcine. Nunc dimittꝭ
ſeruũ tuũ dñe ⁊c̃.

Jeſus regno fugatꝰ

q Voniã aũt humilitatẽ ꝑfectã triuꝫ
ſpẽaliter adoꝛnari decet comitatu v̾
tutũ. ſ. pauꝑtatis in fugiẽdo diuitias
vt fomẽta ſuꝑbie. patiẽtie v̾o in equanimi ꝑ
peſſione ꝯtemptꝰ. obediẽtie q̄ꝫ in alienis pa
rẽdo mãdatꝭ. iõ diuina diſpoſitõe altioꝛi per/
mittẽte ꝯſilio dũ herodes impiꝰ ꝑuulũ regẽ
querit vt ꝑdat. ſuꝑne reuelatõis oꝛaculo in
egyptũ trãſfert̃ vt ꝑegrinꝰ ⁊ pauꝑ. ſimulq; in
coetaneis ꝑuulis ipiꝰ cauſa occiſis occidit̃ ⁊
quaſi in q̄libet trucidat̃. Tandẽ herode de/
functo iuxta diuinũ imperiũ reducit̃ ĩ terrã
iuda. ibiq; ꝯuerſatꝰ ⁊ creſcẽs etate ⁊ gr̃a. co/
habitabat parẽtibꝫ. ⁊ adeo erat ſubditꝰ illis
vt nunq̄ vel ad momentũ ſecederet. niſi cuꝫ
duodecim iã factꝰ annoꝝ remãſit in hieruſa
lem. nõ ſine multo mr̃is doloꝛe queſitꝰ. nec
ſine immẽſo gaudio reinuentꝰ. Noli ḡ et tu
fugiẽtes in egyptũ mr̃em ⁊ ꝑuulũ ſine comi
tatu relinq̄re. Noli cũ dilecta querente dile
ctum donec inuenias ab inq̄ſitõe ceſſare. O
cũ q̄nta copia fluerẽt lacrime. ſi oculis pijs
aſpiceres tã venerabilẽ dñam gratioſiſſimã
q; puellã cũ tã tenero ⁊ foꝛmoſo puerulo pe
regrinã. ſi etiã dulcẽ illã increpatõꝫ amãtiſſi
me dei genitricis audires. Fili quid feciſti
nobis ſic. tanq̄m ſi diceret. Deſiderantiſſi/
me fili quõ tã dilecte ⁊ diligẽti mr̃i tantã po
tuiſti materiã ꝑſtare doloꝛis.

Jeſus baptiſta celicus

c Vm aũt ad triceſimũ etatꝭ ſue annũ
ſaluatoꝛ ꝑueniſſet volẽs opari ſalutẽ
noſtrã. cepit ꝑus facere q̄ꝫ docere. Et
ꝑmũ inchoãs a ianua ſacr̃oꝝ ⁊ fundamen/
to v̾tutũ baptizari voluit a iohãne. vt exem
pla mõſtraret ꝑfecte iuſticie. ⁊ vim regenera
tiuã aq̄s ꝯferret cõtactu mũdiſſime carnis
ſue. Quẽ ⁊ tu fideliter comitare. vt fias rege
neratus in ip̃o eiuſq; ſcrutare ſecreta vt ſecꝰ
ioꝛdanẽ in voce patrẽ. in carne filiũ. in colũ/
ba videas ſp̄m ſcm̃. ⁊ apto tibi iã trinitatꝭ ce
lo ſurſum feraris in deum.

Jeſus hoſte temptatus.

d Uctus nãq; fuit ih̄s ĩ deſertũ a ſpũ
vt tẽptaret̃ a diabolo. q̄tenꝰ ⁊ hoſtilis
pugne humili ꝑpeſſione nos hũiles
faceret ⁊ victoꝛie aſſecutiõe viriles. Durã q̄ꝫ
ac ſolitariã vitã ꝯſtãter aſſumpſit vt fideliũ
mẽtes ad ꝑfectõis aggreſſionẽ erigeret. ⁊ ad
grauia ꝑferẽda firmaret. Eya nũc xp̄i diſci/
pule cũ pio mgr̃o ſecreta ſolitudinis ꝑquire
vt ſociꝰ feraꝝ effectꝰ. arcani ſilentij. oꝛatiõis
deuote. diuturni ieiunij. trine ꝯflictatõis cũ
callido hoſte. imitatoꝛ fias ⁊ ꝑticeps ⁊ ĩ oĩm
temptationũ diſcrimĩe ad illũ diſcas habe/
re recurſum ꝓ eo ꝙ nõ habemꝰ põtificẽ q̄ nõ
poſſit cõpati infirmitatibꝫ nr̃is. temptatũ ꝑ
oĩa ꝓ ſilitudine abſq; peccato.

Jeſus ſignis mirificus

i Pſe nẽpe eſt q̄ fac̃ mirabilia magna
ſolus. dũ elemẽta commutat. panes
multiplicat. mare calcat. fluctꝰq; trã

quillat. demones cōpeſcit ⁊ fugat. leproſos
emūdat ⁊ ſanat. mortuos ſuſcitat. qui ⁊ cecꝫ
viſum. ſurdis auditū . mutis eloquiū. clau/
dis greſſum. paliticis ⁊ aridis ⁊ ſenſum re/
ſtaurat ⁊ motū. Ad quē peccatrix cōſcientia
clamat nūc more fidelis leproſi. Dn̄e ſi vis
potes me mūdare. Nūc more Centurionis
Dn̄e puer me⁹ iacet in domo paralitic⁹ ⁊ ma
le torquet̃. Nūc more chananee. Miſerere
mei fili dauid Nūc more ſanguiflue ml'ieris
Si tetigero inq̇t fimbriam veſtimenti eius
ſalua ero. Nunc inſtar Marie et Marthe.
Dn̄e ecce quē diligis infirmat̃.

Jeſus tranſfiguratus

D ꝯfirmādū ſiquidē mētē humanā
a ꝑ ſpem retributōnis etne aſſumpſit
Jħs petrū iacobū ⁊ iohēm. quibus
⁊ trinitatꝫ ſacr̄m aperuit. ⁊ paſſiōis abiectio
nē p̄dixit. ⁊ reſurrectiōis future gl'iam ī trāſ
figuratiōe mōſtrauit ꝯteſtātibꝫ ſibi lege et ꝓ
phetis in apparitiōe moyſi ⁊ helye. ꝯteſtanti
bus etiaꝫ p̄re ⁊ ſpūſctō in voce ⁊ nube. vt ſic
aīma xp̄o deuota ⁊ iā in ꝟitate firmata ⁊ ad
apicē ꝟtutis euecta fidelit̃ dicat cum petro.
Dn̄e bonū eſt nos h̄ eſſe. hoc eſt. in tue ꝯtem
plationis ꝑfruitiōe ſerena. immiſſoqꝫ in eā
celeſti ſopore ⁊ extaſi audiat arcana verba q̄
non licet homini loqui.

Jeſus paſtor ſollicitus

Q Uāta fuerit pijſſimi paſtoris ad per
q ditas oues ſolicitudis cura. q̄ntaqꝫ
clemētia ipe bon⁹ paſtor in parabo/
la paſtorꝫ ⁊ ouis cēteſime ꝑdite. multaqꝫ cu/
ra q̄ſite. ac tandē inuēte ⁊ ī humerꝫ reporta/
te cū gaudio pia metaphora indicat. ⁊ ſmo/
ne exp̄ſſo declarat cū dicit. Bon⁹ paſtor ani
mā ſuā dat ꝓ ouibꝫ ſuis. Et in eo ꝟe illud ꝓ/
pheticū ꝑfecte implet̃. Sic paſtor gregē ſu/
um paſcet. Nā ꝓpter h̄ labores ſollicitudineſ
⁊ inedias paſſus inter phariſeoꝝ inſidias ⁊
ꝑicula multa. euāgeliſando regnū dī ciuita/
tes circuibat ⁊ caſtra. noctes ducebat ī orōe
ꝑuigiles. Nec phariſeoꝝ veritus murmur ⁊
ſcandalū publicanis reddebat ſe affabilem
aſſerēs ꝓpter male habētes ſe veniſſe in mū/
dum. Ad penitētes q̄ꝫ paternuꝫ p̄tendebat
affectū. ap̄tū oñdens eis diuie miſericordie
ſinū. Teſtes hoꝝ inuoco ⁊ adduco in medi
um mattheū. zacheū ⁊ peccatricē illā ad pe
des ei⁹ ꝓſtratā. ⁊ mulierē in adulterio depre
hēſam. Nūc igit̃ paſtorē pijſſimū more mat
thei ꝑfecte ſectare. more zachei hoſpitio ſu/
ſcipe. more peccatricꝫ vnguēto ꝑunge. pedeſ
qꝫ ipi⁹ ablue lachrymis. terge capillis. ⁊ oſcu
lis mulce. vt tandē cum ipa muliere iudicio
ipi⁹ expoſita. abſolutōis ſnīam merearis au
dire. nemo te ꝯdēnauit. nec ego te ꝯdemna
bo. vade ⁊ iam ampli⁹ noli peccare.

Jeſus fletu rigatus

P Ro ſumme ſiquidē pietatꝫ reſerāda
p dulcedine. fons toti⁹ miſicordie. bo/
nus iħs nō modo ꝓ nob̄ miſeris ſel'
ſed pluries fleuit. Nā ſuꝑ lazaꝝ p̄mo. dehic
ſuꝑ ciuitatē. ⁊ tandē ī cruce. ex illis pijſſimis
oculis ad oēm expiationē pctōꝝ lachryma/
rū manauere flucta. Fleuitqꝫ ſaluator vber
tim. nūc hūane infirmitatis deplorādo mi/
ſeriā. nūc ceci cordis caliginē. nūc obdurate
malicie prauitatē. O cor duꝝ veſanū ⁊ imp̄i
um. ⁊ tanqꝫ ꝟa ꝑuatum vita plangendū. cur
more frenetici flēte ſuꝑ te ſapia p̄ris in tātis
miſerijs letaris ⁊ rides. Cōſidera lacrimā
tem medicū tuū ⁊ luctū vnigeniti fac tibi plā
ctum amaꝝ. deduc q̄ſi torrentē lacrimas ꝑ
diē ⁊ noctē nō des requiē tibi. neqꝫ taceat pu
pilla oculi tui.

Jeſus rex orbis agnitus

S Ane poſt lazaꝝ ſuſcitatū ⁊ poſt effu
ſ ſum alabaſtꝝ vnguēti ſuꝑ caput Je
ſu. odore fame ei⁹ iā reſperſo in ꝓplo
p̄ſciens ipe turbā ſibi obuiā venturā ꝯſcen
dit aſellū vt int̃ applauſus currentiū ꝓplorū
cedentiū ramos ⁊ ſternentiū veſtimēta ī via
mire p̄beret humilitatꝫ exēplū. Nec ſue miſe
ratiōis oblit⁹ cū turbe depromerēt canticū
laudis. ipe lamētū aſſumpſit ſuꝑ excidiū ci/
uitatꝫ. Surge nūc ſaluatoris ancilla vt tan
qꝫ vna d̃ filiabꝫ hierl'm intuearꝫ regē Salo
monē in honore quē ſibi mr̄ ſynagoga ī ec/
cleſie naſcētꝫ myſteriū reuerent̃ exhibuit. vt
inſidentem aſelli tergo celi terreqꝫ dn̄m ve/
lut cū ramis oliuaꝝ atqꝫ palmarū. pietatis
opibꝫ ꝟtutūqꝫ triūphis iugit̃ comiteris.

Jeſus panis ſacratus

I Nter oīa memorialia xp̄i p̄cipua cō/
i ſtat recordatiōe eſſe digniſſimum ſi
nale illud ꝯuiuiuꝫ ſacratiſſime cene
In q̄ nō ſolū agn⁹ paſcal' ad edendū ꝓponit̃
veꝝ etiā agn⁹ īmaculat⁹ q̇ tollit pctā mundi
ſub ſpecie panis oē hn̄tis ī ſe delectamētum
⁊ oīs ſaporis ſuauitatē. p̄bet̃ in cibuꝫ. In q̄
q̇dē ꝯuiuio mira xp̄i refulſit bonitatꝫ dulce
do. q̄n cū pauꝑculis illis diſcipul' ⁊ iuda ꝓ/
ditore eadem mēſa ⁊ ſcutella cenauit. Mir

clarui hūilitatꝫ exemplū dū pedes piſca/
toꝝ ⁊ etiā ꝓditorꝫ ſui rex glīe ꝑcinct⁹ linteo
ſtudioſiſſime lauit. Mira patuit munificen
tie largitas dū ſacerdotib⁹ illis ꝑmis ⁊ ꝑ cō
ſequēs toti ecclīe ⁊ orbi terraꝝ corp⁹ ſuū ſa/
cratiſſimū ⁊ ſanguinē veꝝ ī cibū dedit ⁊ po/
tū vt qđ erat futuꝝ ī ꝓximo ſacrificiū dō pla
cens. ⁊ redēptiōis nr̄e impꝑciabile ꝑciū eſſet
viaticū ⁊ ſuſtentamentū. Mir⁹ tandē emicu
it dilectiōis exceſſus. qñ in finē diligēs ſuos
tā dulci eos exhortatiōe ꝯfortauit in bono.
petꝝ ſpēaliter ꝑmonēs ad fidei robur. ⁊ Jo
hāni offerēs pect⁹ ad recubitū iocundū ⁊ ſa/
crū. O q̄ȝ mira ſunt h̄ oīa repleta dulcedine.
illi dūtaxat aīe q̄ ad tā celebre vocata ꝯuiui/
um tāto mētis currit ardore vt poſſit illđ ꝓ
pheticū eructare. Quēadmodum deſiderat
ceru⁹ ad fontes aquaꝝ ita deſiderat aīa mea
ad te deus.

Jeſus dolo venundatus

Aſſionē dulciſſimi ihū xp̄i pie ꝯſide
p rare volēti ꝑmū occurrit ꝑfidia ꝓdi
toris. Qui tāte fuit fraudis veneno
replet⁹ vt ſuū dñm ⁊ mgr̄m ꝓderet. Tāta fu
it flāma male cupiditatꝫ ſuccēſus vt optimū
deū argēto venūdaret ⁊ ꝑcioſiſſimū xp̄i ſan
guinē vilis mercedis ꝑcio cōpenſaret. Tan
te deniq̄ȝ ingratitudis vt illū q̄ oīa ſibi ꝯmi
ſerat ⁊ ad honorē ⁊ dignitatē ⁊ culmē aplīce
ꝑtātis ꝓuexerat inſeq̄ret̄ ad mortē Tāte au
ricie vt nec familiaritate ꝯuiuij nec hūanita
te obſequij. nec ſuauitate colloquij a ꝯcepta
malicia potuit reuocari. O mira benignitaſ
mgr̄i ī diſcipulū duꝝ. ⁊ pij dñi in ſeruum ne
quiſſimū. Certe bonū erat ei ſi nat⁹ nō fuiſſꝫ
hō ille. Sꝫ q̄ȝuis inexplicabilis fuerit ꝓdi/
toris īpietas. in imenſū tñ eaꝫ exuꝑat agni
dī dulciſſima māſuetudo. ī exēplū data mor
talib⁹ vt iā nō dicat ab amico exaſperata hu
manitas. Si inimic⁹ me⁹ maledixiſſet mihi
ſuſtinuiſſem vtiq̄ȝ ⁊c̄. q2 ecce hō vnanimis q̄
dux videbat̄ ⁊ not⁹ q̄ xp̄i panes edebat ⁊ ī il
la ſacra cena cuꝫ illo dulces capiebat cibos.
magnificabat ſuꝑ eū ſupplātatiōꝫ. ⁊ tñ agn⁹
ille mitiſſim⁹. os in q̄ nō eſt inuēt⁹ dolus. ori
qđ abūdauit malicia in ip̄a ꝓditōis hora ſu
aui oſculo applicare nō renuit vt oīa illi exhi
beret que praui cordis ꝑtinaciam emollire
potuiſſent.

Jeſus orans ꝓſtratus.

ſ Liens nāq̄ȝ ih̄s oīa q̄ ſuꝑ eū erāt vē
tura ſc̄m altiſſime diſpoſitiōis arca/
num hymno dicto exijt in montē oliuaruꝫ.
more ſolito oratur⁹ ad pr̄em. Et tūc ꝑcipue
iam mortꝫ inſtāte agone cum diſꝑſiōe q̄ȝ ac
deſolatōe ouiū q̄s pi⁹ paſtor tenero ꝯplexa/
bat̄ affectu. fuit horribilis ī natura xp̄i ſenſi
bili imaginatio mortis vt diceret. pr̄ ſi fieri
pōt trāſeat a me calix iſte. Q̄ta ꝟo fuerit in
ſpū redēptoris ꝑ diuerſis cauſis anxietas. te
ſtes ſunt gutte ſudorꝫ ſanguinei ex toto cor
pore decurrētis ī terrā. Dñator dñe ihū vñ
aīe tue tā vehemēs anxietas ⁊ anxia ſupplica
tio. Nōne voluntariū oīno pr̄i ſacrificiū ob
tuliſti. Veꝝ vt verā in te credētes nr̄e morta
litatꝫ naturā formaremur ad fidē. ⁊ ī tribu/
lationū ꝑpeſſione ꝯſili erigeremur ad ſpem
⁊ maiores erga te amorꝫ ſtimulos hr̄emus
naturalē carniſ infirmitatē hmōi expreſſiſti
euidētib⁹ ſignis q̄b⁹ doceremur q̄ ꝟe dolo/
res nr̄os ꝑtulerꝫ. ⁊ nō abſq̄ȝ dolorꝫ ſenſu de/
guſtauerꝫ amaritudines paſſionū.

Jeſus turba circūdatus

Ane q̄ȝ ꝓmpt⁹ ad paſſionē fuerit ſpi
ſ ritus in ihū ex h̄ euident̄ innotuit q̄
veniētib⁹ vna cū ꝓditore virꝫ ſangui
nū ⁊ q̄rentib⁹ aīam ſuā cū facib⁹ laternis et
armis ꝑ noctē vltro occurrit ⁊ ſeip̄m mani/
feſtauit ⁊ obtulit. ⁊ vt cognoſceret hūana ꝑ/
ſumptio nihil ſe poſſe aduerſus ip̄ꝫ niſi q̄n/
tum ip̄e ꝑmitteret oīpotētis ꝟtutꝫ ſue ꝟbo ī
probos ſatellites terre alliſit. Sꝫ nec tunc
miſericordiā ſuā in ira ꝯtinuit. nec pietatis
ſue dulcedinē fau⁹ ille diſtillare ceſſauit. Nā
⁊ mutilatā a diſcipulo aurē ſerui ꝓterui. ma
nus ſue ꝯtactu ſanauit. ⁊ defenſorꝫ ſui zeluꝫ
ab inuadentiū leſiōe cōpeſcuit. Maledict⁹
furor eoꝝ q2 ꝑtinax. dū nec maieſtatis mira
culo nec pietatꝫ bnficio potuit refrenari

Jeſus vinculis ligat⁹

Eniq̄ȝ ſine gemitu audire q̄s poſſit.
d qualiter in illa hora homicidas ma
nus in regē glīe iniecerūt truculēti
lictores. ⁊ innocētes mitis Jhū man⁹ vincu
lis ꝯſtringētes ip̄m agnū māſuetiſſimuꝫ ni
hil obloquentē ad initar latronis ꝯtumeli/
oſe traxerūt ad victimā. Quis tunc doloris
acule⁹ diſcipuloꝝ corda penetrauit cū vide/
rēt dilectiſſimū dñm ⁊ mgr̄m ſuū a ſuo cōdi
ſcipulo ꝓditū ligatis poſt terguꝫ manib⁹ q̄ſi
malefactorē duci ad mortē. cū ⁊ ille impijſſi/
mus iudas penitētia ductus tanta poſtmo
dum fuerit ex h̄ amaritudine replet⁹ vt ma/
luerit mori q̄ȝ viuere. Ve tamen homini illi

q̄ nec ſic ad fontē miſericordie ꝑ ſpem venie
rediit. ſꝫ ꝓpꝰ ſceleris immanitate ꝑterritus
deſperauit.

Jeſus notis incognitꝰ

Omp̄heſo dehinc paſtore diſpſe ſūt
c oues captoq; mgr̄o diſcipuli fugerūt
Petrꝰ tn̄ tāq̄ fidelior ſecutꝰ eſt a lon
ge vſq; ad atriū p̄ncipis ſacerdotum. vbi ad
vocē ancille ſe xp̄m nō noſſe cū iuramēto fir
mauit. tertioq; repetiit. donec gallo cantan
te reſpexit benignꝰ mgr̄ p̄dilectū diſcipulū
reſpectu miſeratōis ꝛ gr̄e. q̄ ꝯmonitꝰ petrꝰ ꝛ
foras egreſſus fleuit amare. O q̄ſq̄s es qui
ad vocē ipetētis ancille. carnis videlicet tue
xp̄m ꝓ te paſſum negaſti ꝑcacit vl̄ volūtate
vl̄ actu. rememorās paſſionē dulciſſimi ma
giſtri foras cū petro egredere vt teipꝫ ama
riſſime defleas ſi qn̄ te reſpiciat q̄ petꝝ lacri
mantē reſpexit. gemic q̄ꝫ amaricatōis ꝯpun
ctōis ſcꝫ ꝓ te ꝛ cōpaſſiōis ad xp̄m inebriabe
ris abſinthio. vt expiatꝰ cū petro a reatu ſce
leris repleariſ cū petro ſpū ſanctitatiſ.

Jeſus vultu velatus

Onſilio ſiquidē malignātiū pontifi
c cū p̄ſentatꝰ pōtifex noſter ieſus xp̄s
ꝛ v̄itatē ꝯfeſſus ſe videlicet eſſe filiū
dei. q̄ſi blaſphemꝰ adiudicatꝰ eſt morti. ꝛ in
numera ꝑpeſſus opprobria. Nā vultꝰ ille ve
nerabilis hoīb. deſiderabilis angel̄. q̄ ꝛ om
nes celos adimplet leticia. labiis polluti ſpu
tis inq̄naẗ. ab impiis ſacrilegiſ manib cedi
tur. velo in deriſionē obtegiẗ. ꝛ dn̄s vniuer
ſe creature tāq̄ ſeruꝰ ꝯtēptibilis collaphiſa
tur. cū ille vultu placidiſſimo ꝛ ſmone ſub
miſſo vnū ex ſuis pōtificis dātē alapā ſibi
dulciẗ ꝛ benigne corripuit. Si male inquit
locutꝰ ſum teſtimoniū ꝑhibe de malo. ſi aūt
bn̄ q̄d me cedis. O verax dulcis ꝛ pie Jhu
quenā aīa tibi deuota hec vidēs ꝛ audiens.
poſſit ſe ꝯtinere a lacrimis ꝛ intime paſſiōiſ
occultare dolorem.

Jeſus pilato traditus.

Orrēda ꝓrſus iudeoꝝ īpietas q̄ tātiſ
b iniuriis ſatiari nō potuit q̄n potius
ferali rabie fremēs ipio iudici tanq̄
rabido cani aīam iuſti deglutiendā expoſu
it. Vinctū eīm ihm an̄ pilatū pōtifices ꝑdu
xerūt. poſtulātes interimi ſupplicio crucis eū
q̄ nō nouerat oīno pctm̄. Jp̄e v̄o q̄ſi agnus
corā tondēte ſe ſic an̄ iudicē ſtabat māſuetuſ
ꝛ tacitꝰ cū fallaces ꝛ ipii falſoꝝ criminū mo
le obiecta. tumultuoſis clamatōib auctorē
vite petūt ad mortē. ꝛ viꝝ homicidā ſeditio
ſumq; latronē ſuāt ad vitā. lupū agno. mor
tem vite. luci tenebras. tā ſtulte ꝑferētes q̄
impie. Dulcis ieſu q̄s tā durus erit vt clamo
res illos horribiles. tolle tolle. crucifige eū
ſine gemitu ꝛ clamore ſpūs aure corpis va
leat audire ſeu mēte tractare.

Jeſus morte damnatus

Erū q̄uis nō ignoraret pilatꝰ iuda
v icā gentē aduerſus Jhm nō iuſticie
ſꝫ inuidie zelo cōmotā cū patēter aſ
ſereret nullā ſe ī eo mortis cauſam vl̄ modi
cam inuenire. hūano tn̄ timore deuictꝰ reple
uit aīam ſuā amaritudinib. ꝛ ꝑiſſimū regē
crudelis tyrāni herodis videlicet iudicio ſb
didit. quē ꝛ ludibrio habitū ꝛ ad ſe remiſſū
crudeli mādato nudū in ꝯſpectu deriſorū
aſtare ꝑcepit. vt atrociſſimis verberib virgi
neā illā ꝛ candidiſſimā carnē flagellatores
truculēti diuellerēt. plagas plagis. liuores
liuorib crudeliẗ infligētes. Decurrit ille ſan
guis ꝑcioſiſſimus ꝑ illa ſacra latera innocē
tis. ꝛ amātiſſimi iuuenis nullo ꝓrſus in co
repto reatu. Et tu ꝑdite hō totꝰ ꝯfuſionis ꝛ
ꝯtritiōis huiꝰ cauſa exiſtēs quō nō in fletum
erumpis foras. Ecce innocētiſſimꝰ agnꝰ vt
te a ſnīa iuſte dānationis eripet. iniuſto pro
pter te elegit iudicio ꝯdemnari. Ecce q̄ non
rapuit ꝓ te ſoluit. Et tu aīa mea neq̄ ꝛ ipia.
nec deuotionis exoluis gratitudinē nec cō
paſſionis repēdis affectū.

Jeſus ſpretus ab omnibus.

Oſtq̄ aūt pilatꝰ adiudicauerat ipio
p rum vota cōpleri. nō ſuffecit militi
bus illis ſacrilegiſ crucifigere ſalua
torem niſi p̄us ꝛ ipi illuſionib ipleſſent anī
mā ſuā. Nā ꝯgregata in p̄toriū vniuerſa co
horte exuētes eū veſtib ſuis. ꝛ tunica indu
entes coccinea. clamydē illi circūdere pur
purea. ꝛ corona ſpinea īpoſita capiti eius. et
arūdine in dextera manu irriſorie genufle
ctebāt ꝛ alapas dabāt. ꝛ expuētes in eum. ſa
crum illud caput ꝑcutiebāt arūdine. Atten
de nūc hūani cordis ſupbia q̄ opprobria re
fugis. ꝛ ad honores aſpiras. q̄s eſt iſte q̄ in
grediẗ hn̄s imaginē q̄ſi regis. ꝛ nihilominꝰ
ſerui deſpectiſſimi cōfuſione repletꝰ. Jp̄e eſt
rex tuꝰ ꝛ deus tuꝰ. q̄ q̄ſi vir leproſus ꝛ nouiſ
ſimꝰ viroꝝ eſtimatꝰ eſt. vt te ab eterna ꝯfuſio
ne eripet ꝛ a ſupbie peſte ſanaret. Ve igiẗ ſe
mel bis. ꝛ ve iteꝝ q̄ pꝰ tā claꝝ humilitatiſ ſpe
culū ſupbia tollunẗ in altū. rurſus oſtentui

habẽtes filiũ dei. quẽ tãto ampl⁹ ab hoīb⁹ oī ꝯſtat honorificẽtia dignũ ꝗ̃to magꝭ ꝑ hominib⁹ indigna ſuſtinuit.

Jeſus cruci clauatus.

ſ Atiatis iã impijs de opprobrijs mãſuetiſſimi regis. rurſum rexnr̄ veſtibus ſuis induit̄ denuo exuendus. ꝛ baiulãs ſibi crucẽ ꝑducit̄ ad caluarie locuꝫ. ibiq̄ tot⁹ exut⁹ vili dũtaxat circũtectus ad renes ſudario. ꝛ ſup lignũ crucis dire ꝓiect⁹ expanſus. ꝓtẽſus. ꝛ tract⁹. ꝛ in pellis moduꝫ hincinde extẽſus. clauoꝝ aculeis ꝑforat̄. manib⁹ ſacris ꝛ pedib⁹ cruci affixis ꝛ crudeliſſime ſauciatis. veſtes q̄ꝫ ipi⁹ dant̄ in p̄dam. diuidunt̄ in ptes. tunica incõſutili indiuiſa ꝑ ſortẽ trãſeũte ad vnũ. Vide nũc aīa mea q̄mõ ille q̄ eſt ſup oīa bñdict⁹ de⁹. a planta pedis vſq̄ ad verticẽ tot⁹ in aquas paſſiõis demergit̄. ꝛ vt te totã de illis paſſionib⁹ extraheret. intrauerũt aque vſq̄ ad animã ſuam Coronat⁹ eteni ſpinis ſub cruris onere doꝛſum curuare iubet̄. ꝛ ſuã ipſi⁹ poꝛtare ignominiã ꝛ ad locũ deduct⁹ ſupplicij veſte nudatur. vt ex flagelloꝝ ictib⁹ ꝑ doꝛſum ꝛ latera carnis patefactis liuoꝛib⁹ atq̄ ſciſſurꝭ videretur q̄ſi leproſus. ꝛ dehinc clauis trãſfoſſus appareret tibi dilect⁹ tu⁹ ꝓpt̄ te ſanandã cõciſus vulnere ſup vulnus. Quis mihi det vt veniat petitio mea ꝛ qđ expeto tribuat mihi de⁹. vt tot⁹ tã mẽte q̄̃ carne trãſfodiar. cruciq̄ affigar patibulo cũ dilecto.

Jeſus iũctus latronib⁹

a D augmentũ ꝯfuſionis. ignominie dedecoꝝ ac doloꝝ inocẽs agnus extra portã in loco punitõis ſceleratorum. in die ſolẽni. hora meridiana. ĩ medio latronũ ſup crucẽ q̄ſi ad ſpectaculũ eleuatur flentib⁹ amicis ꝛ inſultãtib⁹ hoſtib⁹. Nã et q̄ p̄teribãt mouebãt capita ſua. ꝛ q̄ aſtabãt irrogabãt ꝯuicia dicẽtes. q̄ alios ſaluos feciſſet. nũc ſeipm̄ ſaluare nõ poſſet. Sꝫ ꝛ ab irriſione hmōi alter latronũ neq̄ abſtinuit. Cũ tñ mitiſſim⁹ agn⁹ ꝛ ꝓ crucifigẽtib⁹ ꝛ irridẽtib⁹ pietatꝭ dulcedine interpellaret ad patrem. ꝛ ꝯfitẽti ac ſupplicãti latroni liberaliſſima charitate repromitteret padiſum. O v̄bum tot⁹ dulcedis ꝛ venie. pr̄ ignoſce illis. O verbũ tot⁹ amoris ꝛ gratie. hodie mecuꝫ eris in padiſo. Reſpira nũc in ſpeꝫ venie aīa quãtũcũq̄ peccatrix. ſi tñ patiẽtꝭ ꝓ te dñi diuiveſtigia ſeq̄ nõ abhoꝛres. q̄ in oīb⁹ p̄ſſurꝭ ſuis nec ſcł'os ſuũ aperuit. vt aut q̄rele. aut excuſatõis aut cõminatõis aut maledictõiſ ſermonẽ aduerſus maledictos illos canes vel leniter diceret. q̄n poti⁹ noue bñdictiõis verbũ q̄le a ſeculis nõ eſt auditũ ſup inimicos ſuos effudit. Dic ꝗ cũ mł'ta fiducia. Miſerere mei de⁹. miſerere mei. qm̄ in te ꝯfidit aīa mea. ſi forte more ꝯfitẽtis latronis audire merearis in moꝛtis articulo. Hodie mecum eris in paradiſo.

Jeſus felle ꝛ aceto potat⁹

p Oſtea ſciẽs ihs q2 ꝯſũmata ſũt oīa. vt ꝯſũmaret̄ ſcriptura dixit. Sitio. Et acetoſo ꝛ felleo poculo ſibi ꝓpinato cũ ſpõgia. iohe q̄ pñs fuit atteſtãte ſubintulit. Cõſummatum eſt. Tãq̄ ſi in guſtu aceti ꝛ fellis tot⁹ amariſſime paſſiõis ꝯſummata plenitudo ꝯſiſteret. Nã q2 ꝑ guſtum ligni ſuauis ꝛ vetiti. tot⁹ nr̄e ꝑditõis cauſa extitit p̄uaricatoꝛ adã. opoꝛtunũ fuit ꝛ ꝯgruũ ꝑ viã ꝯtrariã ſalutis nr̄e inuenire remediũ. Cũ etiã in ſingulis mẽbꝛis ipi⁹ acutiſſimarum paſſionũ militãtes ſagitte crebreſcerẽt quarũ indignatio ebibebat ſpũm eius. vt cibi verbiq̄ vehiculũ nequaq̄ remaneret immune. vt verificaret̄ ĩ medico nr̄o ꝓpheticũ illud. Repleuit me amaritudine. inebꝛiauit me abſintheo. Sꝫ ꝛ vt illud compleretur ĩ dulciſſima ꝛ amantiſſima matre ſua v̄gine glïoſa Poſuit me quaſi deſolatã tota die meroꝛe confectã. Que lingua dicere vel quis ĩtellectus cape ſufficit deſolationũ tuaꝝ pondus virgo beata. Que p̄miſſis omnib⁹ pñs aſſiſtens ꝛ ꝑticeps ꝑ omnẽ modũ effecta. bñdicram illãꝛ ſanctiſſimã carnẽ quã taꝫ caſte concepiſti. tam dulciter aluiſti. ꝛ lacte potaſti. tã crebꝛo in tuo reclinaſti ſinu ꝛ labia labijs impreſſiſti. carneo cõtemplata es viſu. nunc ictib⁹ flagelloꝝ diuelli. nunc ſpinarum perfoꝛari aculeis. nunc arundine ꝑcuti. nũc palmis pugniſq̄ ꝯcidi. nunc clauis perfodi ꝛ ſtipiti crucis affixam atq̄ pendentẽ grauiter laniari. nunc omni ludibꝛio habitaꝫ. felleq̄ tandẽ ꝛ aceto potari. Sꝫ ꝛ diuiniſſimã illam aīam oculis cõſpexiſti mentalib⁹. omnis amaritudinis felle repletã. nũc ſpũ frementẽ. nũc pauentẽ. nunc tedentẽ. nũc agonizantẽ. nũc anxiatã. nũc turbatã. nũc omni triſticia ꝛ doloꝛe meſtiſſimã. partim propter paſſionis coꝛpee viuaciſſimum ſenſum. partim ꝓpt̄ diuini honoris ꝑ pctm̄ ſubtracti feruẽtiſſimũ zelum. ꝑtim ꝓpter effuſum in miſeros miſeratiõis affectum. ꝛ ꝑtim ꝓpter com

paſſionis ad tè mrem dulciſſimā infixum ī
cordis intima telū.cū te corā ſe poſitā ꝛ pn̄s
ꝯſpiceret oculis ꝛ blādis alloq̄ret̄ ſmonibꝫ
Mulier inquiēs ecce filiꝰ tuus vt tuam ꝯſo
laretur inter anguſtias aīam.quā paſſioniſ
ſue gladio amplius ꝙ̄ ſi ꝓprio paterer̄ i cor/
pore ſe ſciebat eſſe tranſfixā.

Jeſus ſol morte pallidus

d Eniqꝫ cum agnus innocēs q̄ ꝛ verꝰ
iuſticie ſol triū horaꝝ ſpacio pepen/
diſſet ī cruce. ꝛ eodē tempe ſol iſte vi/
ſibilis factori ſuo cōpatiēs lucis ſue radios
occultaſſet.iam omnibꝫ ꝯſummatis fōs ipe
vite hora nona ſiccat̄.dū deus ꝛ homo Jhs
cū clamore valido ꝛ lacrimis ad miſeratōiſ
manifeſtandū affectū.ꝛ diuinitatis declarā/
dam potentiā.ſpm̄ in manꝰ pr̄is cōmēdanſ
expirauit.Tūc velū tēpli ſciſſum eſt a ſūmo
vſqꝫ deorſum ꝛ terra mota eſt. ꝛ petre ſciſſe
ſunt. ꝛ monumēta apta ſunt. Tūc ipe Centu
rio deū veꝝ ipm eſſe cognouit Tunc qui ad
ſpectaculū inſultaturi ꝯuenerāt reuertebāt̄
ꝑcutiētes pectora ſua Tūc ſpecioſus forma
p̄ filijs hominū caligātibꝫ oculis ꝛ pallenti/
bus genis p filijs hominū deformis apparu
it.factus holocauſtū ſuauiſſimi odoris i cō
ſpectu paterne gl̄ie. vt auerteret iram ſuam
a nob̄. Reſpice igit̄ dn̄e ſancte pater de ſan/
ctuario tuo ꝛ de excelſo celorum habitaculo
reſpice inqꝫ in faciem xp̄i tui.reſpice hanc ſa
cratiſſimam hoſtiā quam tibi offert pōtifex
noſter ꝓ peccatis noſtris. ꝛ eſto placabil̄ ſu/
per nequicia populi tui. Conſidera et tu ho
mo redempte quis qualis ꝛ quantus eſt ille
qui ꝓ te pendet in cruce. cuiꝰ mors viuificat
mortuos. ꝛ cuiꝰ tranſitū ꝛ celū luget et terra
ꝛ lapides duri quaſi naturali cōpaſſiōe ſcin
duntur. O cor humanum omni lapidū du
ricia durius. ſi ad tanti cōmemoratione pia
culi. nec terrore concuteris. nec compaſſiōe
afficeris. nec cōpunctione ſcinderis. nec pi/
etate molliris.

Jeſus tranſlanceatus

p Orro vt de latere xp̄i dormient̄ for
maretur eccl̄ia. ꝛ ſcriptura impleret̄
que dicit. Uidebunt in quē trāſfixe
runt. diuina eſt ordinatōe indultum
vt vnus militū lancea latus ſacrū illud ape
riendo ꝑfoderet. quatenꝰ ſanguine cū aq̄ ma
nante p̄cium effunderet̄ noſtre ſalutis. qđ a
fonte ſcꝫ cordis arcano ꝓfuſum vim daret
ſacramentis eccl̄ie. ad vitā gr̄e cōferendam
eſſetqꝫ iam in xp̄o viuentibꝫ poculum fontiſ
viui ſaliētis in vitā eternā. Ecce iā nunc lā/
cea ſaulis. ꝑfidia populi ſcꝫ iudaici reproba
ti. caſſo vulnere in parietē diuina miſeratōe
plata foramen fecit in petra. ꝛ cauernā i ma
ceria. tanqꝫ habitaculum colūbinū. Surge
igitur amica xp̄i. eſto ſicut columba nidifi/
cans in ſummo ore foraminis ibi vt paſſer
inueniēs domū vigilare noṅ ceſſes. ibi tāqꝫ
turtur caſti amoris pullos abſconde. ibi os
appone vt haurias aquas de fontibꝫ ſalua/
toris. Hic enim eſt fons egrediens đ medio
paradiſi qui in quattuor diuiſus capita ꝛ in
corda deuota diffuſus. fecūdat ꝛ irrigat vni
uerſam terram.

Jeſus cruore madidus

c Ruentatus em̄ xp̄s dn̄s ſanguie ꝓ/
prio. ꝑmum ſanguineo ſudore ſecū
do flagellis. dehinc ſpinarum acule/
is. poſt clauis ꝛ tandē lancea copioſe effuſo.
vt apud deum eſſet copioſa redemptio. ve/
ſtem pontificalē habuit rubricatā. quatenꝰ
ſe rubrū appareret indumentū ipſius. et ve
ſtimenta eius quaſi calcantiū in torculari. ꝛ
ſic vero ioſeph in veterē dimiſſo ciſternā. tu
nica ipius intincta ſanguine hedi. ꝓpter ſili/
tudinē carnis peccati approbatiōis noticia
diſcernēda mitteret̄ ad pr̄em. Cognoſce igi
tur clementiſſime pr̄ tunicā p̄dilecti filij tui
ioſeph. quē inuidia fratrū ſm̄ carnem tāqꝫ
fera peſſima deuorauit ꝛ ꝯculcauit in furo
re veſtimentū ipius. ꝛ omnē decorem illius
reliquijs cruoris inq̄nauit. Nā et q̄nqꝫ ſciſ/
ſuras lamentabiles in ea reliquit. Hoc em̄
eſt dn̄e veſtimentuꝫ qđ in manu meretricis
egyptie videlicꝫ ſynagoge. innocēs puer tu
us ſpōte dimiſit. magis eligens ſpoliatus a
carnis pallio in carcerē mortis deſcendere.
ꝙ̄ adulterine plebis acquieſcēdo voci tēpali
ter gloriari. Nam ꝛ ꝓpoſito ſibi gaudio cru/
cem ſuſtinuit cōfuſione ꝯtempta. Sed ꝛ tu
miſericordiſſima dn̄a aſpice illam dilecti fi
lij tui ſacratiſſimā veſtē. de caſtiſſimis mem
bris ꝛ viſceribꝫ tuis ſpū ſſancti artificioſita/
te ꝯtextam. ꝛ vna cum ipo ꝯfugientibꝫ nob̄
ad te veniā poſtula vt digni habeamur effu
gere ab ira ventura.

Jeſus intumulatus

v Eniens tandem nobilis cēturio io
ſeph ſcꝫ ab arimathia. ꝛ accepta a pi
lato licentia corpus chriſti cū Nico/
demo deponens de cruce ꝯdiuit aromatibꝫ

ꝛ inuoluit in ſyndone. ꝛ in monumento no/
uo (qđ in orto ꝓpinquo in petra ſibi excide/
rat) cū om̄i reuerētia ſepeliuit. Porro ſepul
to dn̄o ꝛ ad cuſtodiā ſepulcri militibꝫ depu/
tatis. deuote ille mulieres ꝛ ſancte q̄ fuerāt
obſecute viuēti. vt iā mortuo pietate officio
ſa famulatū impēderēt. emerūt aromata ad
corpꝰ xp̄i ſacratiſſimū ꝑungendū. Inter q̄s
maria magdalena tāto cordis ferebať incē/
dio. tāte pietatꝭ afficiebať dulcedine. tā vali
dis trahebať vinculis charitatꝭ vt feminee
infirmitatꝭ oblita. nec tenebraꝝ caligie. nec
ꝑſecutoꝝ īmanitate retraherēť a viſitatōe ſe
pulcri. q̄n potiꝰ foris ſtans ꝛ rigās lacrimis
monumentū. Recedētibꝫ diſcipulis non re/
cedebat ꝑ eo ꝙ diuine dilectiōis igne ſuccē/
ſa eſt. ꝛ tam inualeſcēte vrebať deſiderio. ꝛ tā
impatiēte vulnerabať amore. vt nihil ei ſa/
peret niſi flere. poſſetq́ꝫ illud ꝓpheticum eru
ctare veraciť. Fuerūt mihi lacrime mee pa/
nes die ac nocte. dū dr̄ mihi q̄tidie. vbi ē deꝰ
tuus. Deꝰ meus bone Ihu ꝯcede mihi. q̄ꝗꝫ
ꝑ omnē modū īmerito ꝛ indigno. vt qui cor
pore his intereſſe nō merui. fide tn̄ ħ eadem
mēte ꝑtractās. illū ad te deū meū ꝑ me cru/
cifixū ꝛ mortuū ꝯpaſſiōis affectū expiar. quē
innocēs mr̄ tua ꝛ penitēs magdalena ī ipſa
paſſionis tue hora ſenſerunt.

Jeſus triumphans mortuus.

Onſummato iā paſſiōis agone. cū
c iam draco ille cruētꝰ ꝛ rabidꝰ leo eſti
maret ſe ꝺ occiſo agno victoriā aſſe
cutū. refulgere cepit in aīa deſcēdente ad in/
feros diuinitatꝭ potētia. q̄ leo nr̄ fortiſſimuſ
de tribu iuda ꝯſurgēs ī fortē armatū. ꝑdam
ab ip̄o diripuit. portꝭq́ꝫ inferoꝝ ꝯfractꝭ ꝛ al
ligato ſerpēte expoliās ꝑncipatꝰ ꝛ poteſtateſ
traduxit ꝯfidēter. palā triumphās illos ī ſe
metip̄o. Tūc extractus eſt leuiathan hamo
ip̄ius ꝑ xp̄m ꝑforata maxilla. vt q̄ nihil iurꝭ
habebat in capite qđ inuaſit. illud etiā ꝑde/
ret qđ habere videbať in corꝑe. Tūc verus
ſamſon moriens hoſtilē ꝓſtrauit exercitum
Tūc agnꝰ ſine macula ī ſanguie teſtamenti
ſui de lacu (in q̄ nō erat aq̄) vinctos eduxit.
Tunc habitantibꝫ in regione vmbre mortꝭ
lux orta eſt eis. ꝛ diu noue lucꝭ expectata cla/
ritas radiauit.

Jeſus ſurgens beatus.

Acre ſiq̄dē q̄etis dn̄i ī ſepulcro. illu/
ſ ceſcēte tertio die q̄ ī reuolutiōe dieꝝ
eſt octauꝰ ꝛ p̄mꝰ. dei ꝟtꝰ ꝛ dei ſapiētia
xp̄s mortis ꝓſtrato auctore. etiā ip̄am mor
tem deuicit. eternitatꝭq́ꝫ aditū nobis aperu
it dū ſeſe a mortuis potētia diuia ſuſcitauit
vt notas nob̄ faceret vias vite. Tunc terre/
motus factus eſt magnꝰ. ꝛ angelus domini
in veſtimēto albo ꝛ aſpectu fulgureo deſcen
dit de celo. pijs apparens blandus. impijſq́ꝫ
ſeuerꝰ. Propť qđ ꝛ ꝓteruos ꝑterruit militeſ
ꝛ ꝯfortauit pauidas mulieres. Quibꝫ ꝛ ipſe
dn̄s reſurgens p̄mū apparuit. qr̄ ħ deuotio/
nis intēſe merebať affectꝰ. Deinde viſus eſt
petro. Poſtea diſcipulis euntibꝫ in Emaus
Deinde ap̄lis om̄ibꝫ abſq́ꝫ thoma. Poſtea
etiā thome palpandū ſe p̄buit. cū ille fideliť
exclamauit. Dn̄s meus ꝛ deꝰ meꝰ. Sicq́ꝫ ꝑ
dies quadraginta multiformiť apparēs di/
ſcipulis. ꝛ comedēs cum eis ꝛ bibēs. ꝛ argu
mētis nos illumiauit ad fidē. ꝛ ꝓmiſſis nos
erexit ad ſpem. vt ſic tandē donis celitꝰ datꝭ
nos accenderet ad amorem.

Jeſus decor precipuus.

Ane flos ille pulcerrimuſ de radice
ſ ieſſe. q̄ in incarnatiōe floruit. in paſſi
one defloruit. ſic in reſurrectione re/
floruit vt oīm eſſet doctor Nā corpus illud
glorioſiſſimū ſubtile agile ꝛ īmortale. tante
claritatis ſuꝑueſtitū eſt gl'ia vt ꝟe ſit ſole ful
gentius. exemplarē p̄ferens pulcritudinem
ſuſcitādoꝝ corpoꝝ humanoꝝ De q̄bus ip̄e
ſaluator ait. Tunc fulgebūt iuſti ſicut ſol in
regno pr̄is. ſ. beatitudīs ſempiťne. Et ſi iu/
ſtus q̄libet fulgebit ſic̄ ſol. q̄nti putas cē ful
goris ip̄m ſolem iuſticie. Tāti inq̄ꝫ eſt vt ſit
ſpecioſior ſole. ꝛ ſuꝑ oēm ſtellaꝝ diſpoſitōez.
luci cōparatuſ decor p̄cipuus nō immerito
iudiceť. Felices illi oculi qui viderunt. Sz
ꝛ tu vere beatus eris. ſi fuerit reliquie ſemi/
nis tui ad videndū tam interius q̄ꝫ exteriuſ
illam deſideratiſſimā claritatē.

Jeſus orbi p̄latus

Pparēs quoq́ꝫ dn̄s in galilea diſci/
a pulis oēm ſibi poteſtatē tam celi q̄ꝫ
terre aſſeruit a pr̄e collatā. Propter
quod ꝛ diſcipulos miſit in mundū vniuer/
ſum p̄dicare euangeliū omni creature. ſalu/
tem ꝓmittēdo credentibꝫ. dānatōz ꝯminan
do increduľ. cooꝑante dn̄o. ꝛ ſeq̄ntibꝫ ſigniſ
ꝯfirmante ſmonē. vt in ꝟtute nominis ieſu
chriſti imparēt omnibꝫ creaturis ꝛ morbis
vereq́ꝫ ꝯſtaret ſeculo toti ꝙ magni pr̄is filiuſ
ieſus chriſtus tanq́ꝫ alter ioſeph veruſq́ꝫ ſal
uator viuit ꝛ dominať. non ſolum in terra

egypti. veꝝ etiam in omni loco dominatõis
regis eterni. eductus q̄dē ad impiuꝫ dei celi
de carcere mortis ⁊ inferoꝝ. ⁊ attõſus mor/
talitatꝭ comā cõmutauit veſtē carnis in im/
mortalitatis decorē. ⁊ tanꝗ verus Moyſeſ
de aquis mortalitatis aſſumptus pharao/
nis ſubneruauit imperiū. tāto ſublimatus
honore vt in noīe ipſius omne genu flectat̃.
celeſtiū terreſtriū ⁊ infernoꝝ.

Jeſus ductor exercitꝰ

Uadraginta poſt reſurrectõꝫ dñi ꝑ
actis diebꝫ. nõ ſine magni deſignati
one myſterij. in ip̄o q̄drageſimo die
ꝯueſcens vna cū diſcipulis ſuiſ benignꝰ ma
giſter in montē oliueti ꝯſcēdit. ⁊ inde viden
tibꝫ illis eleuatis manibꝫ ferebat̃ in celū. nu
beqꝫ interpoſita (q̄ aſcēdentē recepit) huma
nis ſeip̄m aſpectibꝫ occultauit. Sicqꝫ aſcen
dens in altū captiuā duxit captiuitatē. ⁊ celi
aperta iā porta pandēs iter ſequētibꝫ. exuleſ
introduxit in regnū. ꝯciues illos faciēs āge
loꝝ ⁊ domeſticos dei. quatenꝰ ruinas inſtau
raret angelicaſ. ⁊ eterni patris cumularꝫ ho
norem. ⁊ ſe triumphatorē oſtenderet. ⁊ dñm
exercituū ſe eſſe probaret.

Jeſus celo leuatus

Sallētibꝫ angelis ⁊ exultantibꝫ ſan
ctis. deꝰ ⁊ dñs angeloꝝ ⁊ hoīum ſuꝑ
celos celoꝝ aſcēdit. ⁊ ſuꝑ pēnas vēto
rū mira poteſtatis agilitate volauit. ſeditqꝫ
ad dexterā p̄ris. tāto melior angel̄ effectus.
q̄to differētiꝰ p̄ illis ſortitꝰ eſt nomē. ibiqꝫ iu
giter vultui benigniſſimi p̄ris apparet ad in
terpellādū ꝓ nobis. Tal̄ em̄ decebat vt no
bis eſſet põtifex ſanctꝰ. innocēs. impollutuſ
⁊ excelſior cel̄ factꝰ. q̄ in dextera maieſtatꝭ aſ/
ſiſtēs. vultui p̄rne gl̄ie vulneꝝ que ꝓ nob̄ ꝑ/
tulit oſtenderet cicatriceſ. Grās tibi referat
dñe p̄r om̄is lingua ſuꝑ inenarrabili dono
ſuꝑeffluētiſſime charitatꝭ tue. q̄ vnico filio
cordis tui nõ pepciſti ſꝫ ꝓ nob̄ om̄ibꝫ tradi/
diſti in mortē vt tantū tamqꝫ fidelē aduoca/
tum corā te haberemus in celis.

Jeſus largitor ſp̄ūs

Eptē q̄ꝫ ſeptimanis dieꝝ a reſurre/
ctione excurſis. q̄nquageſimo die cõ
gregatꝭ in vnū diſcipulis cū mulieri
bus ⁊ maria m̄re ieſu. factꝰ eſt repēte d̄ celo
ſonus tāꝗ aduenietis ſp̄ūs vehementis. q̄
⁊ ſuꝑ centū viginti hoīm turbā deſcendit. et
apparuit in linguis igneis ꝓ eo ꝙ ori v̄bum
⁊ intellectui lucē ⁊ affectui miniſtraret ardo
rem. Repletiqꝫ ſūt oēs ſp̄ūſctõ. ⁊ ceperūt loq̄
varijs linguis ſ̄m ꝙ eiuſdē ſp̄ūſſci dictabat
inſtinctꝰ. Qui oēꝫ eos v̄itatem edocuit ⁊ ad
oēm dilectõꝫ accēdit. ⁊ in oi eos v̄tute firma
uit. Nā ip̄iꝰ adiuti grā. illuſtrati doctrina. et
ꝯfortati potētia (cū pauci eſſent ⁊ ſimpliceſ)
partim v̄bis ignitis. partim ꝑfectis exēplis
partim mirādis ꝓdigijs. ꝑ totū mundū ſan
ctam eccl̄iam plātauerūt. Que ⁊ eiuſdē ſp̄ūſ
ſancti virtute purgata illuminata ⁊ perfecta
amabilis facta eſt ſponſo ſuo eiuſqꝫ ꝑanym
phis. vt ſpecioſa nimis miraqꝫ varietate cir
cundata. ſathane v̄o ⁊ angelis eiꝰ terribil̄ vt
caſtroꝝ acies ordinata.

Jeſus laxans reatus.

N hac ſiquidē ſancta eccl̄ia ꝑ orbeꝫ
vniuerſum ſp̄ūſctõ mirabilit̄ coope/
rāte. multiformit̄ diſtincta ⁊ vnifor/
miter ꝯiūcta. vnꝰ p̄ſidet põtifex xp̄s tāꝗ ſū/
mus hierarcha. q̄ miro ordine inſtar ciuita
tis ſuꝑne in ea diſpēſat dignitatū officia. di/
ſtribuēdo chariſmatū dona. Nā quoſdā in
ea dedit apoſtolos. quoſdā ꝓphas. alios v̄o
euāgeliſtaſ. alios paſtores ⁊ doctores ad cõ
ſummationē ſanctoꝝ ⁊ ad edificatõꝫ corꝑis
xp̄i. q̄ etiā ſ̄m grām ſp̄ūſſcti ſeptiformem. ſe
ptē dedit ſacrā. q̄ſi ſepteꝫ medicamēta mor/
boꝝ. ꝑ q̄ꝝ adminiſtratõꝫ ⁊ grām ſctificantē
tribuit ⁊ pctā dimittit. q̄ nunq̄ꝫ niſi in fide ⁊
vnitate eiuſdē ſctē m̄ris eccl̄ie relaxant̃. Et
qm̄ ꝑ ignē tribulatõis pctā purgāt̃. iō ſic ca
put eccl̄ie xp̄m expoſuit deus fluctibꝫ paſſio
num. ſic ⁊ corpꝰ eiꝰ ſcꝫ eccl̄iam ſuā vſqꝫ ī finē
ſeculi ad ꝓbationē ⁊ purgationē tribulari ꝑ
mittit. Sic patriarche. ſic ꝓphe. ſic apoſtoli.
ſic martyres ꝯfeſſores ⁊ v̄gines. ⁊ q̄cūq̄ pla/
cuerūt deo ꝑ multas tribulatiões trāſiere fi
deles. Sic ⁊ oīa mēbra xp̄i electa vſqꝫ ad di
em iudicij pertranſibunt.

Jeſus teſtis veridicꝰ

Orro futuri iudicij tp̄e. q̄ deꝰ occul/
ta cordiū iudicabit. p̄cedet ignis añ
faciē iudicis. angeli cū tuba mittent̃
ꝯgregabunt̃ electi a q̄ttuor ventis celi. oēs
q̄ꝫ qui in monumētis ſunt. diuine iuſſionis
v̄tute reſurgēt. omneſqꝫ aſtabūt añ illud iu/
diciale tribunal. Tūc illuminabūt̃ abſcõdi
ta tenebraꝝ. tūc reuelabunt̃ ꝯſilia cordium.
tūc libri pandent̃ ꝯſcientiaꝝ. ⁊ ip̄e liber ape/
rietur q̄ d̄r liber vite. q̄ fiet vt ſimul ⁊ in inſtā
ti oīm om̄ia ſecreta om̄ibꝫ tāta certitudinis
claritate pateſcāt. vt ꝯ teſtimonium v̄itatis

loquētis in xp̄o. ⁊ cōſcientie cuiuſcunq̃ pa/riter ꝯteſtantis nulla ꝑſus inficiandi defēdendi vl' excuſandi vl' ſubterfugiendi pate/at ſemita. qn recipiat vnuſquiſq̃ ſm opera ſua. Magna igit̄ indicta ē nobis neceſſitas ꝓbitatis dū oīa agimus in cōſpectu iudicis cuncta cernentis.

Jeſus iudex iratus

Pparētē ſiquidē oīpotētꝭ filij dei
a ſigno in nubibꝫ. ꝟtutibuſq̃ celorum cōmotis. ſꝫ ad orbis ꝯflagratōꝫ mūdialibꝫ ꝯcurrētibꝫ ignibꝫ. collocatꝭ quoq̃ oībus iuſtis ad dexterā. impijs ad ſiniſtrā. in/tantū iudex vniuerſoꝝ reprobis irat⁹ vide/bitur vt dicāt mōtibꝫ ⁊ petrꝭ. cadite ſup nos ⁊ abſcōdite nos a facie ſedētis ſup thronū. ⁊ ab ira agni. Induet eīm ꝓ thorace iuſticiā ⁊ accipiet ꝓ galea iudiciū certū. ſumet ſcutū inexpugnabile equitatē. acuet aūt dirā irā in lanceā ⁊ pugnabit cū illo orbis terrarū ꝯ inſenſatos. vt q̄ ꝯtra auctorē omniū ꝑcacit̄ pugnauerūt. iuſto tūc dei iudicio ab oībꝫ expugnent̄. Tūc ſupius iudex apparebit iratus. inferius horrendū chaos patētis inferni. A dextris pctā accuſantia. a ſiniſtris infinita demonia ad infernū trahētia. interius mordēs ꝯſcīētia. Pctōr ſic cōphenſus q̄ ef/fugiet. Certe latere erit īpoſſibile. ⁊ apparere intolerabile. Si eīm vix iuſt⁹ ſaluabit̄. impius ⁊ peccator vbi parebūt. Nō ergo intres in iudiciū cū ſeruo tuo dn̄e.

Jeſus victor magnificus

ata ſentētia damnatōnis in repro/
l bos q̄ flammis exurant̄ eternis. colligatiſq̃ ad modū faſcis omnibꝫ in/imicis Jeſu chriſti. omnipotēs dei virt⁹ perpetue illos exponet tam carne q̄ ſpū voracitati flammaꝝ. vt ⁊ nunq̄ deficiāt ⁊ tñ vrant̄ ⁊ ſentiant in eternū. ⁊ fumus tormentoꝝ eorum aſcēdet in ſecula ſeculoꝝ. Tunc beſtia ⁊ pſeudo ꝓphete ⁊ qui acceperāt imaginem eius in ſtagnū mittent̄ ignis ⁊ ſulphuris. q̄ paratus eſt dyabolo ⁊ angelis eius. Tunc egredient̄ electi ad conſideranda cadauera mortua. morte quidem nō nature ſed pene. Tūc lauabūt iuſti manus ſuas in ſanguine peccatoꝝ. tunc deniq̃ victorioſiſſim⁹ agnus ponet inimicos ſuos ſcabellū pedū ſuorū. quādo ingrediētes impij in inferiora terre. tradent̄ in man⁹ gladij. parteſq̃ vulpiū erūt id eſt demonū. q̄ ipſos ſuis fraudulentijs ſe/duxerunt.

Jeſus ſponſus ornat⁹

Eniq̃ mundi facie innouata in me/
d lius. cū lux lune erit ſicut lux ſolis. ⁊ lux ſolis ſeptēplicit̄ ſicut lux ſeptē dierum. ciuitas illa ſancta hieruſalē que d̄ ce/lo tanq̄ ſponſa ornata deſcēderat. iā nūc ꝓ/parata ad nuptias agni gemina q̄ꝫ ſtola ve/ſtita in celeſtis curie traducet̄ palatiū. et in glorioſum illū ſacrū arcanūq̃ thalamum i/troducta. tāto illi agno celeſti copulabit̄ fe/dere vt vnus fiāt ſpūs ſpōſus ⁊ ſponſa. veſtieturq̃ xp̄s omni pulcritudine electoꝝ tāq̄ tunica polymita. in qua oīi decore ornat⁹ refulgeat. tanq̄ opert⁹ omni lapide precioſo Tūc illud dulce reſonabit epithalamium. ⁊ ꝑ oēs vicos hieruſalē alleluia cantabitur Tūc ꝟgines prudētes atq̃ parate intrabūt cū ſpōſo ad nuptias vt ianua clauſa in pacꝭ pulcritudine ſedeant. ⁊ in tabernacul' fidu/cie ⁊ in requie opulenta.

Jeſus rex regis filius.

Ane regnū dī eternū eſtimari habꝫ
ſ iuxta regnātis celſitudinē gl'ioſum ⁊ nobile. ꝓ eo q̄ nō rex a regno ſed a rege regnū trahit originē. Hic autē eſt rex q̄ hꝫ in veſtimēto ⁊ in femore ſuo ſcriptū. Rex regū ⁊ dn̄s dn̄antiū. cui⁹ poteſtas eterna. q̄ non auferet̄. ⁊ iō regnū ipi⁹ non corrumpet̄ Cui oēs ꝑpli tribꝫ ⁊ lingue ſuiēt in eternū Et hic eſt ꝟe rex pacific⁹ cui⁹ vultū ⁊ celū deſiderat ⁊ vniuerſa terra. O q̄ glorioſum eſt hmōi excellentiſſimi regis regnū. in quo cū ipo regnant oēs ſancti. cui⁹ lex eſt veritas pax charitas. vita eternitaſ. quod nec pluralitate regnantiū diuidit̄. nec ꝑticipatiōe minuit̄. nec numeroſitate ꝯfundit̄. nec inequalitate deordinat̄. nec circūſcribitur loco. nec variat̄ motibꝫ. nec tpe menſurat̄.

Jeſus liber ſignatus.

D gl'iam regni ꝑfectā nō ſolū reqri/
a tur ptās excellēs. vex etiā ſapia ful/gens. vt nō ſm indeterminate volū/tatis arbitriū diſponāt gubernacula regni. ſꝫ ſm fulgores eternaꝝ legū a luce ſapientie indeceptē manantiū. Et hec quidē ſapiētia ſcripta eſt in xp̄o Jhū tanq̄ in libro vite. in quo deus pr̄ oēs theſauros ſapie ⁊ ſciētie recōdidit. Ac ꝑ h̄ vnigenit⁹ dei fili⁹ vt ꝟbū increatū eſt ſapiētie liber ⁊ lux in mēte ſūmi artificis viuētibꝫ plena rōnibꝫ ⁊ eternis. vt ꝟbum inſpiratū in intellectibꝫ angelicis atq̃ beatꝭ. vt ꝟbū incarnatū in mētibꝫ rōnalibus

carni vnitis. vt ſic multiformis ſapiētia dei
ex ipſo ⁊ in ipo ꝑ totū regnum refulgeat tā-
ꝗ̄ a ſpeculo decoris ſiue pulcritudinis oīm
ſpecierū ⁊ luminū ↄtentiuo. ⁊ tanꝗ̄ in libro
in quo ſm ꝓfunda dei myſteria oīa ↄſcribū
tur. O ſi talē libꝝ inuenire poſſez cuꝰ origo
eterna. cuꝰ incorruptibilis eſſentia. cuꝰ co-
gnitio vita. cuꝰ ſcriptura indelibilis. cuꝰ in
ſpectus deſiderabilis. cuꝰ doctrina facil'. cu
ius ſciētia dulcis. cuꝰ ꝓfunditas iꝑſcrutabi
lis. cuꝰ vba inenarrabilia. ⁊ vnū tñ verbum
oīa. Vere qui hūc inuenit librū. inuenit vi-
tam ⁊ haurit ſibi ſalutē a dn̄o.

Jeſus fontalis radius

Ab hac ſiquidē regno eterno data oīa
i optima ⁊ dona ꝑfecta a pr̄e luminū
in affluētia deſcendūt. ⁊ copia ꝑ illū
qui eſt ſuꝑeſſentialis radius Jeſus chriſtꝰ.
Qui cū ſit vnꝰ oīa pt̄. ⁊ in ſe ꝑmanēs omīa i-
nouat. Eſt em̄ emanatio q̄dā claritatꝭ vtutꝭ
omīpotētis dei ſincera. ⁊ iō nihil inquinatū
in hūc fontalē radiū pōt incurrere. Ad hūc
fontē vite ⁊ lumīs curre cum deſiderio viuo
quecūꝗ̄ es aīa deo deuota ⁊ cordis intima
vi ad eum clama. O ineffabilis decor dei ex
celſi. ⁊ puriſſima claritas lucis eterne. indefi
ciens vita oēm vitā viuificās. lux omē lum̄
illumināſ. ⁊ cōſeruans in ſplēdore ꝑpetuo
multiformia lumina fulgentia añ thronuz
diuinitatis tue a primeuo diluculo. O eter-
num ⁊ inacceſſibile. dulce ⁊ clarū ⁊ ſapidum
ꝓfluuiū fontis abſconditi ab oculis omni-
um mortaliū. cuꝰ ꝓfundū ſine fundo. cuiuſ
altū ſine termino. cuꝰ amplitudo incircum-
ſcriptibilis. cuꝰ puritas imperturbabil'. Ex
quo fluuiꝰ ꝓcedit olei leticie. qui letificat ci-
uitatē dei. ⁊ torrēs ignei vigoris. torrens in-
ꝗ̄ voluptatis diuine. quo letabunda ebrie
tate potati celeſtes illi cōuiue hymno inceſ-
ſabili iubilant. Hoc nos oleo ſacro punge.
huiuſꝗ̄ torrentis deſiderabilis guttis. ſiti-
bundas refocilla fauces arentium cordiū.
vt in voce exultationis ⁊ ↄfeſſionis decante
mus tibi cantica laudis experiētia teſte pro
bantes qm̄ apud te eſt fons vite. ⁊ in lumīe
tuo videbimus lumen.

Jeſus finis optatus.

Inē nāꝗ̄ omniū deſideriorū cōſtat
f eſſe beatudinē que eſt ſtatus omniū
bonorꝝ ↄgregatiōe ꝑfectꝰ. Ad quem
quidē ſtatū nullus ꝑuenit niſi per vltimam
reſolutionē. in eū qui eſt fons ⁊ origo bono
rum omniū tam naturaliū ꝗ̄ gratuitorꝝ. tā
corꝑaliū ꝗ̄ ſpiritualiū. tam temꝑaliū ꝗ̄ eter
norum. ⁊ hic eſt qui de ſeipſo dicit. Ego ſuz
alpha ⁊ o. ꝓncipiū ⁊ finis. Quia ſic ꝑ verbū
eternaliter dictū oīa ꝓducunt'. ſic ꝑ verbuz
carni vnitū reꝑant' ꝓmouent' ⁊ finiunt'. ac ꝑ
hoc ꝓprie dictus eſt Jeſus. qꝛ nō eſt aliud
nomen ſub celo datū hoīb' in q̄ quiſ poſſit
obtinere ſalutē. In te igit' vt finē omniū cre
dens ⁊ ſperāſ ⁊ amās ex toto corde. ex tota
mēte. ex tota aīa. ⁊ ex omni vtute ferar deſid
rate Jeſu. qꝛ tu ſolus ſufficis. tu ſolꝰ ſaluas
tu ſolus bonꝰ ⁊ ſuauis es requirentib' ⁊ di-
ligentib' nomen tuū. Tu em̄ mi bone Jeſu
redemptor es ꝑditorū. ſaluator redempto-
rum. ſpes exulū. fortitudo laborantiū. auxi
liator oppreſſorꝝ. anxiatorꝝ ſpiritu dulce ſola
tium. triumphantiū corona. ⁊ imꝑiale faſti-
gium. vnica merces ⁊ leticia omniū ciuiū ſu
pernorꝝ. inclita proles ſummi dei. ⁊ fructus
ſublimis vteri virginalis. vberrimus quo-
ꝗ̄ fons grāꝝ omniuz. de cuius plenitudine
nos omēs accepimꝰ. Oramus igit' clemen-
tiſſimū patrē per te vnigenitū eius ꝓ nobis
hominē factū crucifixū ⁊ glificatū. vt d' the-
ſauris ſuis mittat in nos ſpm̄ gratie ſepti-
formis. qui ſuꝑ te in omī plenitudine requi
euit. ſpm̄ inꝗ̄ ſapie. quo fructū ligni vite qđ
vere tu es videlicet ſapores viuificos degu
ſtemus. Donū etiā intellectꝰ quo mētis nr̄e
ↄtuitꝰ illuſtrent'. Donū ↄſilij quo poſt tuorꝝ
veſtigia greſſuū. rectarꝝ ſemitarum itineri-
bus incedamus. Donū fortitudinis. q̄ im-
pugnantiū hoſtiū violentias eneruare poſ
ſimus. Donum ſcientie. quo ſacre doctrine
tue repleamur fulgoribus. ad diſcretionez
boni ⁊ mali. Donum pietatis. q̄ induamur
miſericordie viſcera. Donum timoris q̄ re-
cedentes ab omni malo eterne maieſtatꝭ tue
reuerentiali pondere tranquillemur. Hec
enim nos in illa ſacra tua quam nos docui
ſti oratione petere voluiſti. Hec ⁊ nunc per
crucem tuam petimus obtinere. ad laudez
ſanctiſſimi nominis tui. Cui cū patre ⁊ ſpi-
ritu ſancto omnis ſit honor ⁊ gloria gratia-
rum actio decus ⁊ imperiū. ꝑ infinita ſecula
ſeculorꝝ Amen.

Finit tractatus ſancti Bonauen-
ture qui vocat' Lignum vite.

Quinta ala.
Sexta ala.
Aliena non concupiscere.
Sua distribuere.
Nihil sibi reservare.
Seipsum abnegare.
In his perseverare
Nulli nocere.
Omnibus prodesse
Rerum detrimenta nō sentire.
Anima p xpo ponere
In his pseuerare
Dilectio dei
Dilectio proximi.
Tercia ala.
Quarta ala.
Carnis mundicia.
Puritas mentis
Affectus sinceri caritatis
Mentis in deo delectatio
Munda et ordinata cogitatio
Voluntatis sanctitudo
Simplex et pura intentio
Visus pudicicia.
Auditus castimonia
Olfactus modestia.
Gustus temperancia.
Tactus sanctimonia
Confessio.
Satisfactio.
Veritas.
Integritas
Firmitas
Humilitas
Simplicitas
Oracionis devotio
Elemosinarum largitio
Carnis maceratio
Lacrimarum effusio
Pcti abrenunciatio
Pri ma ala.
Secun da ala.

Incipit tractatus de ſex alis cherubin a
beato Bonauētura editus. ab aliquib9 ala
no aſcriptus.

Rima ala eſt con

p fesſio. Confeſſio duplex eſt. Eſt em̄
ꝯfeſſio laudis. Vñ dr. Confitemi/
ni dño qm̄ bon9. qm̄ ineter. mi. ei9. Et eſt cō
feſſio criminis. Unde dicit. Cōfitemini al/
terutrū pctā vr̄a. Hec ꝯfeſſio pcti accuſato
ria manifeſtatio eſt. Hec ꝓprie infirmitatis
ꝛ ignorantie ꝛ malicie cōpungente ꝯſcia lu/
gubris enarratio eſt. Hui9 ale penna pri
ma eſt veritas. q̄ oēm excludit ſimulationez
Vera nāq nō ficta. nō ſimulata dz eſſe con
feſſio. Scđa penna integritas eſt. q̄ de/
curtationē excludit ꝛ diuiſionē. Integra ei
debet eſſe ꝯfeſſio. nō decurtata. non diuiſa.
decurtatio aliq̄d occultat. reſuat ei ſibi qđ
penitet peccaſſe. ſed nō oīno. Aliq̄d em̄ reti
net in q̄ hoies delectent. Sz infidelis im/
pietas eſt ab illo q̄ iuſt9 ꝛ iuſticia eſt diminu
tā ſperare veniā. Sed ꝛ vuln9 vnuz ſufficit
ad mortē. diuiſio aūt oīa ſed non vni reue/
lat. Quidā em̄ ſunt vt ait beat9 Aug9. quos
oīno penitet peccaſſe. ſed verecundia ducti
diuidūt apud ſe ꝯfeſſionē. vt diuerſa diuer
ſis ſacerdotib9 velint ꝯfiteri. ꝛ q̄ vni celant.
alij manifeſtando ꝯſeruāt. qđ eſt q̄dāmodo
laudare ſe. ꝛ ad hypocriſim tēdere ꝛ ſemꝑ ve
nia carere quā ꝑ fruſta putāt venire. Omia
igit ꝛ vni pſertim crimialia ꝯfeſſiōe reuelā/
da ſunt. nec ſolū actōnes praue ſed ꝛ circū/
ſtantie eaꝝ. i. loc9. tp̄s. mod9. numer9. ꝑſona.
ꝛ ſiqua ſūt ſilia nō negligent reticēda ſz di/
ligenter ꝑ ꝯfeſſionē explicāda ſunt. Multa
nanq inť locū ꝛ locū. tp̄s ꝛ tp̄s. modū ꝛ mo
dū. numerū ꝛ numeꝝ. ꝑſonā ꝛ ꝑſonā diſtan
tia eſt. Conſuetudinis q̄z ꝑſeuerantia que
ad tp̄s reſpicit. numeriq multiplicatio dei
patientiaz exacerbat. diuināq in ſe ꝓuocat
vltionē. In ꝑſona aūt ſexus. etas. ſcia. cōdi
tio. neceſſitudo ꝛ ordo ſtudioſe penſanda ꝛ
expreſſe manifeſtāda ſunt. Qui ꝯfitet in ſin
gulis imoret. Tercia penna eſt firmitas
qr fortꝭ ꝛ firma dz eſſe ꝯfeſſio. Hec infirmi/
tas decē q̄ ꝯfeſſionē impediūt expellit. Que
ſunt illa. Pudor. timor. ꝯtēpt9 pſ byteri. de/
ſperatio. pſūptio. ꝑuerſitaſ. igrātia. obliuio
negligētia. neceſſitas. q̄ ſola excuſabilis eſt.
Pudori aūt fortitudis ſt9 ꝑiculi qđ imine
ret niſi reuelent pctā neceſſitatē penſans vi
riliter reſiſtat. Timorē vero quē pena iniū/
genda incutit patiētie fruct9 expellat. Con/
temptū q̄z pſ byteri reuerētia. veneratio et
dilectio xp̄i vicario debita penit9 euacuet.
Deſperatiōz etiā diuie miſcđie benignitas
excludat. Preſūptionē aūt diuie iuſticie di/
ſtricta ſeueritas extirpet Peruerſitatē vero
fidei rō extermiet. Sed ꝛ ignorātiā ꝓuidē/
tia deuitet. obliuionis tenebras viaꝝ ꝛ ope
rū ſtudioſa ꝑſcrutatio ꝛ in memoriā reuoca
tio illuſtret. Torporē aūt ꝛ negligētie tepo/
rem feruor ſpūs euellat ꝛ deſtruat. Neceſſi/
tatē vero nulla oīno ꝑueniat negligentia.

Quarta penna eſt hūilitas. q̄ typū ſuper
bie excludit. Mens hūilis. lingua hūilis.
vultus humilis dz eſſe ꝯfitentis. Supbis
dñs reſiſtit. hūilib9 aūt dat grām. Quita
penna eſt ſimplicitas. Hec ꝓpriā infirmita/
tem. ꝓpriā ignorantiā. ꝓpriā accuſat maliciā.
Nihil defendēs. nihil excuſans. nihil atte/
nuans. vera igit integra firma hūilis ꝛ ſim
plex dz eſſe confeſſio. Vera ſine ſimulatiōe.
integra ſine diminutione. firma ſine tituba
tione. heſitatiōe. deſperatiōe. humil' ſine ia/
ctantia. ſine pſumptiōe. ſine alteri9 cōpara/
tione. ſimplex ſine defenſione. ſine excuſati
one. Hec eſt prima ala cū pennis ſuis.

De cōpunctione cordis.

c Onfeſſionez ſequit ſatiſfactio. has
duas alas format ꝛ creat cōpūctio
In oī actiōe pnīe hec tria ꝓbantur
eſſe neceſſaria. cōpunctio. ꝯfeſſio. ſatiſfactio
Cōpūctio autē turbat. Confeſſio accuſat.
Satiſfactio confortat. Cōpunctio morbi
occaſionē inueſtigat. cōfeſſio manifeſtat. ſa/
tiſfactio curat. Cōpunctio mala enumerat
Cōfeſſio ꝯdēnat. ſatiſfactio emēdat. Com/
punctio apoſtema pungit. ꝯfeſſio ſanie ex/
primit. ſatiſfactio cathaplaſma apponit. Cō
punctio vuln9 inuenit. ꝯfeſſio aperit. ſatiſſa
ctio ſanitati reſtituit. Cōpunctio aūt eſt cor
dis ꝯtritio. ſed q̄ alligat ꝯtrita aīe amaritu
do. ꝛ q̄ mire dulcedinis ſuauitatez generat.
Scriptū eſt. Scindite corda vr̄a ꝛ nō ve/
ſtimēta vr̄a. ꝛ in cubilib9 vr̄is cōpūgimini.
Cōpunctionez duplex cā creat. timor ſcz et
ſpes. Timor cā inchoatiua eſt. ſpes ꝯſūma
tiua. Timor q̄z mire hō a creatore ſuo ſit cō
ditus. q̄z gratuito nutrit9. q̄z ſuba rect9 et in
ꝯditione ditatus. ceteraq bona q̄ ꝯditor ei
ꝯtulerit. ꝛ q̄ ipe bonis ipi9 mala rependerit
ſubtilit enūerat. Si ꝯtra diſtrictū eſt iudi/

turbat. Timoꝛ igiꝭ culpaꝝ modū ⁊ numeꝝ
examinās iuſticie q̄z diuīe rigoꝛē diſtrictio
nēq̄ȝ iudicij futuri attendēs animū pungit.
⁊ pungēdo pcc̄m expellit Vn̄ hec timoꝛi. v/
tus expulſiua hanc p̄ſtat. ⁊ coꝛroboꝛatꝭ ſpes
ↄfoꝛtatiua. Vanꝰ em̄ timoꝛ eſt quē nō fidu
cia firmat. Timentibꝫ deuȝ nihil deeſt. Si
ſpes defuerit nihil boni adeſt Scriptū eſt.
Q̄ magna multitudo dulcedis ⁊c̄. Perfe/
ciſti eis q̄ ſperāt in te. Nulla tn̄ erit niſi a ſpe
fuerit ꝓpiata. Eſt igiꝭ ↄtritio coꝛdis ex timo
re. fructꝰ aūt laboꝛꝭ ex ſpe. Sed vn̄ ſpei via
ↄfoꝛtatiua. ex ꝓmiſſiōe dīna. Audi ſcp̄turā
Spera in dn̄o ⁊ paſcerꝭ ī diuitijs eiꝰ Itē
ſpera in dn̄o ⁊ ipē faciet. Item nō deſerit
dn̄s ſperātes in ſe. Itē bt̄i oēs q̄ ↄfidunt
in eo. Si ḡ times vt puniarꝭ. ſpera ī dn̄o vt
ei recōcilierꝭ. ſi times deū q2 p̄t ꝑdere in ge/
hennā. ſpera in eo qm̄ nō vult moꝛtē pctōꝝ
Si times. q2 ſapiēs nouit abſcōdita. ſpera
q2 illūiabit abſcōdita tenebraꝝ. Si times
q2 nihil impunitū relinq̄t. ſpera q2 redimet
iſrl' ex oībꝫ iniq̄tatibꝫ eius Queādmodū igi
tur timoꝛ cōpūctiōis p̄uenit ⁊ comitatꝭ vir/
tutē. ita ſpes ꝓuehiꝭ ⁊ ad fructū recōciliatio
nis ꝑducit. Per timoꝛē ḡ cōpunctio ſuſcita
tur. Per ſpem optate recōciliatōis gr̄a me/
retꝭ. Ait em̄. Quacūq̄ȝ hoꝛa ingemuerit pec/
catoꝛ ſaluꝰ erit. Gemitū tn̄ timoꝛ impoꝛtat.
ſalutē ꝓmeretꝭ ſpes. Quid ḡ ⁊ vnde ⁊ ad q̄d
ſit coꝛdis cōpunctio breuiꝭ declaratū eſt.

De ſecunda ala.

Atiſſactio eſt iniūcte pnīe expletiua
ſ executio. vl' pctōꝝ condigna coꝛre/
ctio. ſcḋm nāq̄ȝ qualitatē delicti men/
ſura coꝛrectionis penſanda eſt. Agite inq̄t
fructꝰ dignos pnīe. Aliud eſt em̄ ipā pnīa.
aliud fructꝰ pnīe. Sicut aliud eſt arboꝛ. ali
ud fructꝰ eius. Sic aliud eſt pnīa. aliud fru
ctus eiꝰ. Pnīa eſt doloꝛ p̄teriti. qn̄ doles te
feciſſe qḋ malū eſt Qn̄ ḡ improbas ⁊ dam/
nas mala tua pnīam habes. Si diſplicȝ ti/
bi qḋ feciſti. pnīam agis. Pnīa eſt facti im/
pꝛobatio. fructus pnīe eſt delicti coꝛrectio.
Sed q2 ꝓ mēſura delicti coꝛrectiōis mēſu/
ra penſanda eſt. iō fructus pnīe dignos fa/
cere opoꝛtet. Sed ſi in coꝛrectōne mīoꝛ eſt
afflictio. q̄ȝ in culpa delectatio fuerit. nō eſt
dignus fructꝰ pnīe tue. Sed dicis mihi q̄·
modo ſcire poſſim qn̄ ↄdigna ſit pnīa mea.
q2 hoc ſcire nō potes. iō neceſſe habes ſꝑ pe
nitere. Satiſfacere potes. nimis facere nō
potes. meliꝰ eſt vt plus facias q̄ȝ minꝰ. Id/
circo ſollicitꝰ eſto ſatagere. da operā. ſtudiū
impende. vl' culpa ſit cū fine. deuotio ſine fi
ne. tn̄ vt aliqn̄ peccatrix ↄſcia cōſoletꝭ poſitꝰ
eſt modus ⁊ mēſura pnīe exterioꝛꝭ vt illa ex
pleta vel ꝑfecta fiduciā hr̄e incipias. ⁊ facta
q̄dā p̄ſumptiōe in ſpe miſc'die diuīe de idul
gentia ⁊ remiſſiōe pctōꝝ ↄfidas. ⁊ tanto ve/
rius q̄nto vtiq̄ȝ ſincerꝰ iniunctā pnīam ex/
pleueris. Huiꝰ ale penna p̄ma eſt pecca/
ti abrenūciatio. q̄ claudit ianuam diabolo.
Peccatꝭ abrenunciare eſt a malo declinare
Declina inq̄t a malo. A q̄ malo. A malo va
nitatis. a malo iniq̄tatis. a malo malignita
tis. ⁊ a malo impietatꝭ. Pſ. Nō ſedi cū cōci/
lio vanitatꝭ. ⁊ cū iniq̄ ⁊c̄. Odiui eccl'iaȝ ma/
lignantiū ⁊c̄. Hec q̄ttuoꝛ vicia q̄ttuoꝛ gene
rant affectōes. ſ. amoꝛē ſui. amoꝛē mūdi. fra
ternū odiū. remiſſum amoꝛē dei. Prima af/
fectio vanitatē. ſcḋa iniq̄tatē. tertia maligni
tatē. q̄rta generat impietatē. Vanitas in ſe
recipꝛocatꝭ. Iniq̄tas reflectiꝭ in pꝛoximum
Malignitas in fr̄em retoꝛquetꝭ. Impietaſ
in deū extendiꝭ. Vanꝰ ⁊ vecoꝛs eſt q̄ q̄rit q̄
ſua nō ſunt. Iniquꝰ vt in multitudīe diuiti/
arū ſuaꝝ gloꝛietꝭ ⁊ auaricie ſaccū impleat. q̄
ꝓximoꝝ ſunt vi ⁊ dolo ſibi aſciuerit vel acq̄
rit. Malignꝰ q̄ etiā cū non poſſit nocere cu
pit. Impiꝰ q̄ deuȝ vel nō credit vel ſi credit
ↄtemnit. Scḋa penna eſt lachrymaꝝ ef/
fuſio. hec pctōꝝ vulnera lauat ⁊ mūdificat.
Tercia penna eſt carnis maceratio ⁊ vul
nerū loca tergit ⁊ ſiccat. Quarta pēna eſt
elemoſynaꝝ largitio. hec alligat ↄtrita. fra/
cta ↄſolidat. oīa ſanat. Quinta penna eſt
oꝛōnis deuotio. hec ſanat ⁊ ↄſeruat.

De tercia ala.

Ercia ala eſt carnis mundicia. Ca/
t ro mūda eſt quā nō coinq̄nat luxu
ria. Luxuria oīm virtutuȝ eradicat
germina. Huiꝰ ale penna p̄ma eſt viſus
pudicicia. hec petulantiā excludit. hec circū
dat oculū ne ↄcupiſcat alienum. ne videat
ad ↄcupiſcendū mulierē. Cui ḡ erga femi/
narū foꝛmas laſciuꝰ ⁊ curioſꝰ oberrat aſpe/
ctus. iſte ⁊ mēte eſt impudicꝰ. Pēna ſcḋa
eſt auditꝰ caſtimonia. Caſte ſunt aures que
voces nō recipiūt obtrectantis maledici. ⁊
blaſphemi v̄ba nō audiūt. falſis crimiatio/
nibꝫ. mendacio. irritatiōi. impudicꝭ canticꝭ
⁊ dextralibꝫ nō patēt. obturantꝭ ⁊ clauſe ſūt
ne iudiciū ſanguis audiāt. Nihil obſcenuȝ

recipiunt.ſed ab om̄i ceno corruptōis auer
ſe ſunt. Tercia penna eſt olfactus mode/
ſtia. Si q̄s odorē capit bonū ꝛ opibus mi/
ſericordie ſuauitatis odorē reqrit. hui⁹ mo
deſta eſt odoratio. Qui ꝟo ꝑmis vngentis
delibut⁹ incedit. hui⁹ odorat⁹ nō virtutꝫ ſed
fetoris ſpirat odorē. Huius em̄ ſuauitatis
odor immaniſſimi vicij fetor eſt. Quarta
penna eſt guſt⁹ tem̄pantia. hec gule ꝛ ebrie/
tatis ſubruit īmoderantiā. Ue illis quorū
deus venter eſt. ꝛ gl'ia in ꝯfuſione coꝝ q̇ ter
rena ſapiūt. Un̄ Greg'. Dū venter a ſatie/
tate nō reſtringit̄ ꝑ ꝯcupiſcentiaꝫ carnis ſi/
mul om̄s ꝟtutes obruunt̄. Un̄ legit̄. Quia
ꝑnceps cocorū deſtruxit muros hieruſalē.
Muros hierl'm ꝑnceps cocorū deſtruxit.
qꝛ an̄ie virtutes dū ventri indulget̄ pericli/
tant̄. De crapula ꝛ ebrietate dn̄s ait. Uide
te ne forte grauent̄ corda vr̄a in crapula et
ebrietate. et ſupueniat ī vos dies repentina.
Ebrietas eſt parens litiū. furoris mr̄. petu
lantie deformis eſt mgr̄a. Hanc q̇ habet ſe
nō habet. hanc q̇ habet hō nō eſt. hāc q̇ ha/
bet peccatū nō facit. ſed ip̄e eſt pctm̄. Ebrie/
tas eſt demon blādus. venenū dulce. rabi/
es voluntaria. illecebroſa honeſtatis iniu/
ria. hanc nullus nouerit xp̄ianus. Quin
ta penna eſt tact⁹ ſanctimonia. peccati ſor/
des ne ꝯtrectet. man⁹ xp̄iani nihil imundū
tangat. Caro ei⁹ ſi tetigerit. ſi ſingl'a queqꝫ
membra in officijs mandatoꝝ dei deſerui/
ant mūda dicenda ſunt. Si vero vltra pre
ſcriptas ſiue diuinit⁹ datas luxuriāt leges
immūda dicenda ſunt vl' reputanda. ꝛ hec
pudenda ſunt. ꝛ h̄ puto eſſe qđ apl'us dicit.
Sicut em̄ exhibuiſtꝫ membra vr̄a ſeruire
iniquitati ad iniquitatē. ita nunc exhibete
membra vr̄a ſeruire iuſticie in ſanctificatio
ne. Sit ḡ oculus pudic⁹. auris caſta. odor
modeſtus. guſtus ſobrius. tact⁹ ſanct⁹ ꝛc̄.

De quarta ala.

a La quarta eſt puritas mētis. Hu
ius ale penna ꝑma eſt affect⁹ ſinceri
rectitudo. Affectus deſiderij tui ſit
rectus. ſit ſincer⁹. Rectus erit ſi id appetas
qđ appetere debes. Sincer⁹ vero ſi eo mo/
do q̄ honeſtatis virt⁹ ſuadet. Amon ſororē
ſuā dilexit. Affect⁹ amoris rect⁹ fuit. ſꝫ quia
nō eo mō q̄ debuit ſororē dilexit. iō affectus
iſte ſincer⁹ nō fuit. Penna ſcđa eſt mentꝫ
in dn̄o delectatio. Scriptū eſt. Delectare ī
dn̄o ꝛ da. t. p. cordis tui. Hanc pennā creat
ꝛ format virt⁹ ꝯtemplatōis. De hac dn̄s di
cit. Maria optimā partē elegit ꝛc̄. Ter/
cia penna eſt munda ꝛ ordinata cogitatio.
Nihil immūdū mens ꝯcipiat. ſed ꝛ mundā
ꝯceptionē loco ꝛ tp̄i accomodet diſcretio.
Quarta penna eſt voluntatꝫ ſanctitudo
Angeli pacē de celo detulerunt homibꝫ bo
ne voluntatꝫ. Nō eſt pax impijs dicit dn̄s.
Pax multa di. legē tu. ꝛ nō eſt ꝛc̄. O q̄ꝫ deſi/
derabile eſt nomē pacis quā firmat religio
nis chriſtiane ſtabile fundamentū. Un̄ au/
tē cū diceret̄ gl'ia in excelſis deo. adiunctuꝫ
eſt. Et in terra pax hoībꝫ bo. vo. qꝛ cuꝫ illis
angeli ſocietatē habere feſtināt. quoꝝ men/
tibꝫ puritatē bone voluntatꝫ ineſſe conſide
rant. Illos ſecū poſt abſolutiōeꝫ carnis ad
ꝯtemplationē vere pacis ſubuehere letan/
tur q̄s in carne cōmorātes omia que agūt
aut loquunt̄ de radice bone voluntatꝫ pro
ferre ꝯſpiciūt. Tales nanqꝫ ꝛ ſi infirmitas
forte aliqn̄ vel ignorantia a ꝑficienda bona
opatiōe quā cupiūt retardant. tū an̄ ſummi
arbitri oculos integritas quā vel corde vel
mente tenet bona volūtas eos excuſat.
Quinta penna eſt ſimplex ꝛ pura intētio
De hac dn̄s dicit. Si oculus tu⁹ nō fuerit
ſimplex. totū corp⁹ tuū tenebroſuꝫ erit. per
oculū intentionē. ꝑ corp⁹ ſignat actionem.
Loc⁹ em̄ iſte euāgelij ſic intelligēdus eſt vt
nouerim⁹ oīa opa nr̄a nō eſſe mūda ꝛ place
re in ꝯſpectu dei niſi fiant ſimplici corde. id
eſt intentiōe ſupna ſiue oculo charitatis. qꝛ
plenitudo legis charitas. Oculū igit̄ debe
mus hic accipe ip̄am intentionē q̄ facimus
q̇cq̇d facim⁹. que ſi ſimplex ꝛ pura fuerit. et
illud aſpiciens qđ aſpiciendū eſt. omia opa
nr̄a q̄ ſm eam opamur neceſſe eſt vt bona
ſint. Que opa omia totū corpus appellauit
qꝛ apl's dicit. membra quedā opa q̄ impro/
bat. ꝛ mortificanda ꝑcipit. dicēs. Mortifi/
cate ḡ membra vr̄a q̄ ſunt ſup terrā. fornica
tionē. immundiciā. auariciam ꝛ cetera talia
mala. Nō ergo quid quiſqꝫ faciat ſed q̄ ani/
mo faciat ꝯſiderādū eſt. Fruct⁹ em̄ operꝫ
tot⁹ ꝯſiſtit in ſimplicitate intentiōis. Quic/
quid igit̄ gerendū eſſe cogitatio nr̄a ſuggeſ
ſerit. omi ſcrupulo retractantes atqꝫ in nr̄i
pectoris trutina collocantes. ſeque librati/
one iuſtiſſima ꝑpendam⁹. An plenū ſit ho/
neſtate cōmuni. An dei timore ſit graue. an
integrū ſenſu. an hūana oſtentatiōe. an ali/
qua volūtatis ꝑſumptiōe ſit leue. an meriti

eius pondꝰ inanis cenodoxia nõ imminuerit vel arriſerit glã. ⁊ ſic ad examen publicũ trutinãtes. i. ad ꝓphetaꝝ ⁊ aplõꝝ actus ⁊ teſtimonia cõferentes. vel tanq̃ integra atq̃ ꝑfecta ⁊ illis cõpenſanda teneamꝰ vel tanq̃ impꝑfecta atq̃ dãnoſa. nec illoꝝ ponderi cõſonantia om̃i cautiõe atq̃ diligẽtia refutemus.

De quinta ala.

Vinta ala dilectio ꝓximi eſt. Huius penna ꝑma eſt. nulli nocere verbo vel ope. De q̃ ſcriptuz eſt. Qđ nõ vis tibi fieri. ne facias alij. Hanc pennã format virtꝰ innocẽtie. Innocẽs eſt q̃ etiaz cũ poſſit nulli vult nocere. Quis aſcẽdet inq̃t in montẽ dñi. Innocẽs manibꝫ. Quis innocens manibꝫ. Qui nõ fecit ꝓximo ſuo malũ. Ad nihilũ deductꝰ eſt in cõſpectu eiꝰ malignus. Quis eſt iſte malignꝰ niſi diabolus. Qui nulli vult nocere tpe excluſo motũ primũ ſentit amoris. Penna ſcđa eſt oĩbꝫ ꝓdeſſe vbo vel ope. Frater frẽm adiuuãs. ciuitas munita ⁊ fortꝭ hanc pennã ſuſcitat et ꝓuehit in culmen ꝑfectionis q̃ nulli neſcit ꝯdeſcendere virtꝰ miſcđie. Beati inq̃t miſericordes. Qui oĩbꝫ ſtudet ꝓdeſſe viuũ calorẽ veri ſpirat amoris. Tercia penna ẽ rerũ ꝓpter amicũ ꝯſumptaꝝ detrimẽta nõ tm̃ nõ deflere ſed libertatꝭ fortitudine nõ ſentire. de bñficioꝝ in vſus frm̃ collatoꝝ magnitudine ſp gaudere ĩ corde. Qui ſentit cõputator eſt nõ largitor. Qui nõ gaudet dolet. De hac penna ſcriptũ eſt. Qui negligit dãnũ ꝓpter amicũ iuſtꝰ eſt. iter aũt auari decipiet eũ. Quarta penna eſt aĩam ꝓ fratre ponere. Quid eſt aĩam ponere ꝓ fratre. pro tꝑali etiã ꝓximi ſalute ꝓpriã voluntatẽ deſerere. ⁊ in articulo neceſſitatis ꝓ eterna ſalute fratrꝭ mortis diſcrimina libenter ſubire De hac ſcriptũ eſt. Maiorẽ hac dilectionẽ nemo habet. q̃ vt aĩaz ſ. p. q. ꝓ a. ſ. Maior nõ ebulliret feruor amoris. Quinta penna eſt in his ꝑſeuerare. hãc ꝑficit virtꝰ ꝑſeuerantie. finis nõ pugna coronat. Qui ꝑſeuerat. ceſſare neſcit.

De ſexta ala.

Exta ala dilectio dei. hec vt alie q̃nq̃ pennas habet. Primã haꝝ habet q̃ aliud q̃ deũ nõ ꝯcupiſcit. Hec eſt mobile huiꝰ amoris. Scđam pennaz habet q̃ ꝓpter deũ ſua diſtribuit. diſtribuit q̃ partẽ retinet. partẽ tribuit. Hec eſt calidũ huiꝰ amoris. Terciã pennaz habet q̃ ꝓpter dñi amorẽ nihil ſibi reſeruat. ſed oĩa relinquit. Hec eſt acutũ huiꝰ amoris. Quartã pennã habet q̃ ꝓpter deũ ſeipm̃ abnegat. Seipm̃ abnegat q̃ ſuã deſerit vt dñi ſolaz faciat volũtatem. Hec eſt feruidũ hꝰ amoris. Quintã habet pennã. Qui in his ꝑſeuerat. Qui perſeuerauerit inquit vſq̃ in finez hic ſaluꝰ erit. Hec eſt inceſſabile huius amoris. He ſunt ale de quibꝫ pš. ait. Sub vmbra alarũ tuaꝝ ꝓtege me. a fa. impi. q̃ me afflixerũt. Itẽ. In vmbra alaꝝ tuaꝝ ſperabo do. t. iniq̃tas. He ſunt penne de q̃bus idem Pš. Quis dabit mihi pennas ſicᷓ co. ⁊ vo. ⁊ requieſcã. Volabo inq̃t terrena deſerens. celeſtia appetens. ⁊ requieſcã. vera libertate eternaq̃ fruens beatitudine. Amen.

Incipit tractatꝰ ſancti Bonauẽture de ſex alis Seraphin.

Prologus.

Da occaſionez ſapienti ⁊ addet̃ ei ſapientia. Prouerbioꝝ. ix. Cũ igit̃ ex leui ſepe occaſione ſapiens materiã ſumat altioris ſapic. q̃ etiã plerũq̃ ꝑ alteriꝰ ſtulticiã fit eruditior. pñs ſcriptũ põt nouiſ ⁊ nõdũ in officio regiminis ad plenũ exercitatis ad ꝑfectã diſcretionẽ boni ⁊ mali aliqualẽ dare occaſionẽ vlteriꝰ cogitãdi. et ex defectibꝫ q̃s hic ꝯſiderat diligentiꝰ req̃rendi altiora ſiue vtiliora. ⁊ etiã plura q̃ hic ponant̃ neceſſaria religioſo ad regimẽ ſubditoꝝ. q̃ legimꝰ aliq̃n ſapiẽtes etiã ex naturali quadã brutorũ aĩalĩũ ſolertia ſumpſiſſe ꝯſideratõis induſtriã ad aliq̃s artificiales peritias excogitandas.

Q multũ differũt ſcire bñ ſubeſſe. ⁊ ſociali ter viuere. ⁊ vtilit̃ p̃eſſe.

Quattuor cauſe ꝓ q̃bꝫ indigent impꝑfecti alieno ſubeſſe magiſterio.

Quales eſſe debent q̃ magiſterio ſubeſſe ꝑ ſe nõ indigent.

De varijs virtutibꝫ ⁊ ſpecialit̃ de ſex alis virtutũ p̃lato neceſſarijs.

De q̃ttuor differẽtijs bonoꝝ in religiõe ⁊ q̃ int̃ hos ſint meliores.

De zelo iuſticie q̃ p̃latꝰ debet feruere ex amore dei ⁊ ꝓximi.

Diſtinctio q̃druplex obſ̃uãtiaꝝ iuſticie in religione ſeruanda.

Circa q̃ magis vel minꝰ int̃ hec zelus rectoris feruere debeat.

Quinqꝫ cauenda p̄lato ꝛ ad q̄ ſit vtilis caſtigatio delinquentiū.

In quibꝫ agnoſcit̄ laudabilis religio. et que vtilitas bonoꝝ de falſis fratribꝫ. ꝛ qualiter ſint tenendi.

Triplex ratio vrget p̄latū corrigere ſubditorū exceſſus.

De cōpaſſiōe p̄lati ꝛ q̄t genera infirmoꝝ corpe. ꝛ q̄bꝫ remedijs ſint fouēdi.

Propter tres cauſas infirmi indigēt recreatione. q̄bꝫ etiā p caritate ſubueniri debet.

Tria genera mente infirmātiū ꝛ q̄bꝫ remedijs eis ſubueniendū ſit.

De patiētia p̄lati q̄ in multꝭ eſt ei neceſſaria. ꝛ p̄mo de occupatōibꝫ ipi⁹.

Scd̄o de tardo ꝑfectu ei⁹ in ſubditis. et cauſe illi⁹ tarditatis.

Tercio de ingratitudine ſubditoꝝ erga diligentiā quā ꝑ ipis habet.

De patiētia p̄lati in v̄bis ꝛ moribꝫ. ꝛ in q̄bus noxia ſit ei⁹ impetuoſitas.

Scd̄o ſit patiēs ꝙ nō oderit ledētes. tercio ꝙ nō officiū ſuū exequat̄.

Multiplex ꝑfect⁹ p̄lati ex aduerſitatibꝫ q̄ debēt eas ipi reddere tolerabiles.

Prelat⁹ ſit exēplaris vite in cōitate. i hu militate ꝛ maturitate.

In q̄bꝫ dꝫ eſſe cōmunis cū fribꝫ. et in q̄bꝫ ei⁹ hūilitas attendat̄.

Q̄r dꝫ eſſe matur⁹ in moribꝫ exteri⁹. in affectu ꝛ ꝯſiliū ſtabilitate.

Quantū ꝓſunt ſubditis exempla bona magiſtroꝝ vel mala nocent. Et quō xp̄m in ſe debent eis ōndere.

De diſcretiōe p̄lati et quō ſine ipa cetere v̄tutes imꝑfecte ſint.

Q̄r circa q̄ttuor p̄cipue diſcretio ei⁹ attēditur. Et que ſint illa

Statū ſubditoꝝ dꝫ agnoſcere ꝛ q̄ ſaluti ſunt neceſſaria p̄ncipaliter ꝓmouere.

Quomō ſe habere debeat circa ꝑfectōis exercitia ꝛ circa illa que ad exteriorē ꝑtinent diſciplinam.

De correctione delinquentiū ꝛ de trib⁹ generibꝫ illorū. ꝛ q̄lit̄ cū ipis eſt agendū.

De tribꝫ generibꝫ exterioꝝ negocioꝝ. ꝛ q̄mō circa illa ſe debeat hr̄e p̄lat⁹.

De circūſpectione ſuiꝑi⁹. ꝛ p̄mo vt cōſcientia ei⁹ ſemꝑ ſit mūda ꝛ ſecura.

Secundo de moribꝫ ꝓprijs. v̄bis ꝛ factꝭ. ꝛ quomō in his medium ſeruet quo ad ſe ꝛ ad alios.

Tercio de ipa ſua diſcretiōe ne de illa nimis ſit ꝑſumens ꝛ q̄ꝫ ſit h̄ periculoſum.

Q̄r ſit vtile cōſiliū q̄rere. ꝛ de illis q̄ facta alioꝝ temere rep̄hendūt.

De adulatoribꝫ et detractoribꝫ nō audiendis. ꝛ q̄re vel a q̄bꝫ ꝯſiliū ſit q̄rendū.

Q̄r p̄lat⁹ debet eſſe deuot⁹. ꝛ que bona deuotio ꝯferat.

De triplici genere deuotionis. cōmunis ſpecialis ꝛ aſſidue. ꝛ primo de cōmuni qualis ſit.

Quinqꝫ cauſe q̄re officiū diuinū in eccleſia ſit a ſp̄ūſcō inſtitutū.

Specialis deuotio in quibus conſiſtat ꝛ ꝙ ſaltem interdum debeat prelatus orationi intendere.

Aſſidua deuotio in quibus conſtat. ꝛ de frequenti memoria dei in mente verſanda.

Studendū in omnibꝫ deo placere. ꝛ omnia agendo deo ꝑ oratione cōmendari.

Quomodo his virtutum alis prelat⁹ tegat caput ꝛ pedes ſeu volet. ꝛ ꝙ quilibet bonus eaſdem pro ſe indiget habere. et qualiter.

Explicit prologus cum tabula.

Incipit tractatus.

Ec tibi ſcribo ut h ſcias quomō oporteat te in domo domini cōuerſari. que eſt eccleſia dei viui. prima Thimotei. iij. Apoſtolus paulus diſcipulo ſuo thimotheo quē p̄fecerat eccleſie epheſi epiſcopū. ſcribit duabus epiſtolis docens quomō conuerſari debeat in officio regiminis cōmiſſi. vt qui iam ab eo didicerat ſancte viuere ꝑ ſe. ſciret etiā qualiter deberet ꝛ alijs vtiliter ꝛ meritorie p̄eſſe. Magna eīm differentia eſt inter ſcire humilit̄ ſubeſſe. ꝛ pacifice coeſſe. ꝛ vtiliter p̄eſſe. Bernard⁹. Multos cernis ſub magiſterio quiete viuere. quos ſi iugo abſoluas videbis non poſſe quieſcere. nec a q̄libet re innoxios ſe ſeruare. Rurſum quoſdam inuenies cum omnibꝫ quantū in ſe eſt pacifice viuere. minime quidē egentes magiſtro. nec tamen ydonei magiſterio. Quadam ſiquidem bona mediocritate contenti ſunt. ſicut eis menſura gr̄e partitus eſt deus. Socialiter eīm inter fratres ſciunt ꝛ pacifice viuere. ſuꝑ fratres vero poſiti non ſo

lũ inutiliter preſunt ſed ⁊ inſipienter et ne/
quiter. Utriſq; ergo priorib⸫ meliores exi/
ſtunt qui ſupiores eſſe ſciunt. Unde nõ paſ/
ſim quoſlibet de populo docet moyſes ce/
teris pficere. ſed eligere ex omni populo vi
ros gnaros ⁊ ydoneos qui iudicent popu/
lum omi tempe. Exodi. xviij. Qui enim ſu/
ſcipit officiũ vt alios bonos faciat. oportet
vt hanc bonitatis diſciplinã prius in ſe ſtu
dioſe exercendo didicerit. ⁊ ex frequẽti vſu
in habitũ verterit. Unde domin⁹ prius le/
gitur feciſſe que poſt erat verbo docturus.
Actuũ primo. Cepit ieſus facere ⁊ docere.
Inſipientes indigent magiſtro vt docean/
tur que ignorant. ſcz ſaluti ſue ⁊ pfectui ne/
ceſſaria ⁊ vtilia. quid vitare debeant. qd ſa/
pere. quid facere. quid ſperare. quid timere.
⁊ inter minus vel magis bona vel mala di/
ſcernere. Hebreoꝝ. v. Indigetis vt vos do
ceamini que ſint elemẽta exordij ſermonuz
dei. Item vt exerceant in opibus virtutũ
quia nõ ſufficit ſcire bonũ niſi etiã opere ex/
erceatur. ſicut q audit medicine ſcientiam ⁊
⁊ poſtea practicando exercet eam. quia exer
citium opis plenius imp̃mit menti cuiuſli/
bet diſcipline peritiã q̃ʒ ſolus audit⁹. Et qz
impfecti ſegniter ſe in virtutũ ſtudijs exer/
cere ſolẽt. expedit vt ab alio ad hoc aliquan
do cõpellantur. Ideo magiſtri ſolent diſci/
pulos ſuos quos pfectos cupiunt fieri i di
uerſis virtutũ exercitijs occupare. modo ĩ
operibus humilitatis. modo fraterne cari/
tatis. modo ſobrietatis. modo deuotionis
modo patientie. caſtitatꝭ. taciturnitatꝭ. obe/
dientie. ⁊ aliarũ virtutum. vt ⁊ ipe virtutes
ſic exerceantur ⁊ vſitent ⁊ vicia his ꝯtraria
expugnẽt. quia quãto magis virtus pficit.
tanto plus viciũ oppoſituz debilitat. Ephe
ſioꝝ. vj. Educate illos in diſciplina ⁊c̃.

Item vt cuſtodiant ne aut in peccatũ la/
bantur. aut minus diſcrete in virtutũ operi
bus exerceant. Tenere em̃ mentes ⁊ a pec/
cati affectu nondũ plene deterſe ſepe magꝭ
timore humano q̃ʒ diuino a voragine pec/
cati detinentur. Ideo talib⸫ expedit ſuperi
oruz magiſterio ſubijci. per quos a pericul'
retrahant. ſicut paruuli a matre cõminante
ab aque merſione ⁊ luporuz morſibus de/
fenduntur. Prouerbioꝝ. ij. Seruabit te vt
eruaris de via mala. ⁊ ab hominib⸫ qui per/
uerſe loquunt. Item vt corrigant. quia
peccatũ trahit ſemp ad deterius. ſicut vna

febris prebet ſepe incentiuum alteri graui/
ori. ⁊ vulnus aliquãdo generat fiſtulam ni/
ſi medicorũ precaueat ſolertia. Ita qui labi
tur in culpã difficulter per ſe corrigitur niſi
fortiorꝭ auxilio fulciatur. Propter hoc em̃
vult deus maiorib⸫ maiores preeſſe vt ſi ce
ciderint in peccatũ vel in aliquo negligen/
tes fuerint ⁊ incauti. per eorũ ammonitio/
nes. correptiones. cohertiones ⁊ caſtigatio
nes emendent. quia ſi arbitrio ſuo relinq̃/
rentur. forte nec reatum ſuũ agnoſcerent. vl'
torpentes diutius in ceno volutarentur. vl'
profundius mergerentur. Jude. Hos qui
dem arguite iudicatos ⁊c̃. Neceſſe ergo
eſt eos magiſtris humiliter eſſe ſubditos.
quia niſi quis medico obedienter obtem/
peret nõ poterit ab infirmitate ſanari. In/
firmitates in homine ſunt paſſiones vici/
orum. Luce. ix. Dedit illis virtutem ⁊ po/
teſtatẽ ſuper om̃ia demonia. ⁊ vt languoreſ
curarent. Qui autẽ p ſe magiſtro non indi/
gent debent ita eſſe ſcientia illumĩati ꝙ ni/
hil errent in his que ſcire neceſſario eos o/
portet. ⁊ qui decipi non poſſunt ab homĩe
vel demone. vel a ꝓprio ſenſu ſub ſpecie bo/
ni. donum diſcretionis ſpirituũ diuinitus
adepti. Philip. iiij. Ubiq; ⁊ in omib⸫ inſtitu
tus ſum Debẽt etiã feruore deuotõis ita
eſſe repleti ꝙ ſine alteri⁹ impulſu nouerint
ſeipoſ ad om̃e ꝟtutis exercitiũ fideliꝭ extẽ/
dere. put ſp fuerit optimũ. phil'. Que retro
ſunt oblit⁹. ad ea q̃ priora ſunt extẽdẽs me/
ipm ⁊c̃. Debẽt qz amore boni ſic eſſe affe/
cti vt q̃i naturaliꝭ om̃e malũ horreãt ⁊ om̃e
ſcandalũ ſtudioſe declinent. ſine offenſa q̃e
te cũ omib⸫ ꝯuerſari. Sine offenſiõe eſtote
iudeis ⁊ gentib⸫. Debẽt etiaz ita eſſe hũiles
in oib⸫ vt nec de bonis habitꝭ extollant nec
mal' oĩno carere pſumãt. vt oẽs exceſſus co
gitatõis. locutiõis. obmiſſiõis in ſe ſubtiliꝭ
diiudicẽt. ⁊ diſtricte caſtigãdo emẽdẽt. Et ĩ
his oib⸫ ſint ita ſtabiles ꝙ nec leuitate nec
diſtractõe aliq̃ nec difficultate vl' metu a ſta
tu ſuo valeant imutari. Ro. viij. Quis nos
ſepabit a caritate xpi ⁊c̃. Quia ꝟo tles dif
ficile ẽ repiri. iõ paucis ꝯuenit viuere abſq;
obediẽtie iugo. Ideo ⁊ q alijs pſunt vt me/
lius ⁊ cauti agant. neceſſe hñt alijs ſubeſſe
a qb⸫ regant vſq; ad ſummũ oim pontificez
q vice xpi caput ẽ totius eccl'ie militantis

Qui ergo alijs pẽeſſe debent vtiliꝭ opor/
tet eos varijs eſſe preditos ꝟtutib⸫. ⁊ alias

habere ad ſe quibꝫ irreꝑhenſibilit̃ viuant.
alias ad ſuos ſuꝑiores quibꝫ hũiliter eis ĩ
quibꝫ debent obediãt. ⁊ alias ad ſubditos
quibꝫ eos meritorie regãt et ad meliora ꝓ/
moueant. Licet aũt omẽs v̈tutes eminẽ
ter hr̃e debeat q̇ ex officio habet oẽs virtu/
tes docere.tñ qꝛ numerꝰ ſenarij eſt ṗmꝰ ꝑfe
ctus numerꝰ ſui generꝭ ꝑfectiõis.ꝯſtans ex
ſuis partibꝫ aliq̃tis..ideo bonꝰ aĩarum re
ctor maxime religioſus inter ceteras debet
ſingularibꝫ v̈tutibꝫ prefulgere.ſicut Iſaias
ſcribit.Seraphin q̄ ſunt p̄minẽtiora cele/
ſtiũ ſpirituũ agmina ſex alis ornata. Et for
taſſe ideo in tali ſil̃tudine. ſctiſſimo pr̄i nr̃o
franciſco in illa gl̃ioſa viſione dñs apparuit
qñ eum paſſionis ſue ſtigmatibꝫ inſigniuit.
vt oñderet ſic alatos ſpũalit̃ eſſe debere qui
eiꝰ familie vtilit̃ ꝑeſſe deberẽt. Sic ⁊ q̃ttu/
or aĩalia ſingl̃a habebãt alas ſenas Apo/
cal̃.iiij. Prima ala rectoris aĩaꝝ eſt ze/
lus iuſticie.qua nõ põt aliquid iniuſtũ ſine
cordis murmure ĩ ſe ⁊ ĩ alijs ſuſtiere. Tãtũ
eñi quiſqꝫ bonꝰ eſtimãdus eſt q̃nto plus et
purius odit malũ. Quantũ eñi res diligit̃
tantũ de eiꝰ deſtructiõe dolet̃. Vñ notã/
dũ ꝙ ſunt q̃ttuor genera hoĩm in religione
vel in eccl̃ia q̇s bonos dicere ſolemꝰ Pri
mi ſunt q̇ malum nõ faciũt.nec tñ in bonis
oꝑibus ſe ſtudioſe exercent.vt q̇ quiete ⁊ pa
cifice cũ alijs viuũt.nullũ offendentes.nec
prauo oꝑe ſcandalizantes.j.Reg.xxv.Ho/
mines iſti ſatis boni fuerũt nobis ⁊ nõ mo
leſti ⁊c̃.Nã ⁊ in vſu habemꝰ tales dicere bo
nos eſſe q̇ mites ſunt moribꝫ ⁊ ſocial̃r ſe cũ
omnibꝫ habentes.licet alias quo ad virtu/
tũ exercitia aliq̃tinꝰ deſides videant̃.Pue/
ri etiã baptizati eodẽ modo boni iudicant̃.
Secundi ſunt meliores q̇ mala nulla fa
ciunt.inſuꝑ in bonis oꝑibus ſe frequenter
exercent.in ſobrietate.caſtitate. humilitate
dilectione ꝓximi ⁊ orõnis inſtantia ⁊ ſimili/
bus q̄ intelligũt eſſe bona.Sed h̄ hñt ꝓpri/
um ꝙ ſicut nihil negligũt ex his q̄ pñt et ſci
unt.ita etiã videt̃ eis ſufficere bonũ qđ faci
unt.nec ad ampliora ⁊ ꝑfectiora ſctitatꝭ de/
ſideria incaleſcũt.Sufficit eis tm̄ vigilare
tantũ orare.tm̄ ꝓ deo dare vel ieiunare vel
laborare ⁊ hmõi.⁊ his ꝯtenti quieſcũt.altio
ra alijs relinquẽtes. Eccl̃iaſtes.iij. Depre/
hendi nihil eſſe melius q̄ꝫ letari hominẽ in
opere ſuo.⁊ hanc eſſe partẽ illius. Tercij
ſunt adhuc his meliores q̇ maluz deteſtant̃
⁊ fugiunt.⁊ bona que poſſunt ſtudioſe exer/
cent.⁊ cũ omia fecerint q̄ valent.parũ ſe fe/
ciſſe reputant reſpectu eoꝝ que deſiderant.
ſcientes ꝙ corꝑalis exercitatio ad modicuz
vtilis ab ap̃lo ꝓhibet̃.j. ad Thimo.iiij. Et
ideo v̈tutes mentales ⁊ interne deuotõnis
ſaporẽ ⁊ dei familiarẽ noticiã ⁊ amoris eius
experientiã ſuſpirãdo deſiderãt. nihil ſe eſ/
ſe vl̃ habere iudicãtes.nec aliquã ꝯſolatio/
nẽ de tꝑalibus vl̃ ſpũalibꝫ recipiẽtes.q̄ꝫ diu
ꝓ voto p̄dictis virtutũ exercitijs ⁊ deuotio
nis dulcedine nõ fruunt̃.nec tm̄ ꝯtra alio/
rũ vicia ⁊ peccatoꝝ pericula zelo feruorꝭ in/
flãmant̃.cupiẽtes om̄es eſſe bonos ⁊ bea/
tos.ſed vbi hoc nõ inueniũt nullo doloris
vulnere ſauciant̃.ſibimet intenti ⁊ deo. Ta
les ad alioꝝ regimen vocati.minus in hac
parte ſunt ydonei.qꝛ ꝓprie quieti curã illoꝝ
poſtponunt. Iuxta illud Iudicũ.ix. Nun/
quid poſſum deſerere dulcedinẽ meaz.fru/
ctuſqꝫ ſuauiſſimos.⁊ ire vt int̃ cetera ligna
ꝓmouear Quarti ſunt optimi q̇ cũ prio/
ribꝫ bonis innocẽtie ⁊ virtutũ. zelo iuſticie
⁊ aĩaꝝ calent.q̇ nõ recipiũt ꝯſolationez de
ꝓprie ſalutis ꝑfectibꝫ niſi alios ſecũ trahãt
ad deum.exẽplo dñi qui cũ in ſe plenũ ſem/
per habeat gaudiũ.nõ ꝯtentꝰ gloriaz ſolus
habere exiuit aſſumpta forma ſerui mltos
filios ĩ gloriã ſecum adducere opere ⁊ do/
ctrina.Zelus eñi iuſticie q̄ſi coccus his tin/
ctus duplici caritatꝭ colore rutilat amoris
dei ⁊ ꝓximi.Amor dei non tm̄ deſiderat eiꝰ
dulcedĩe frui ⁊ ei adherere.ſed etiaz diligit
eiꝰ bñplacitũ impleri.eiꝰ cultum ampliari ⁊
honorẽ ſublimari.vult eñi eũ ab oĩbꝫ agno
ſci.ab oĩbꝫ amari.ab oĩbꝫ ei ſ̃uiri.et ſuꝑ oĩa
honorari.Amor ꝓximi deſiderat nõ tm̄ eiꝰ
corꝑalẽ ſoſpitatẽ ⁊ tꝑalẽ ꝓſperitatẽ.ſed ma/
gis eiꝰ et̃nã ſalutẽ. Vbi ḡ caritas iſta ꝑfecti/
or.ibi feruentiꝰ deſideriũ iſta ꝓmouendi.et
inſtantiꝰ ſtudiũ ⁊ puriꝰ gaudiũ vbi hec ĩue/
nit.Caritas eñi nõ querit q̄ ſua ſunt.ſꝫ que
dei ſunt.Quantũ vero diligꝭ deũ ⁊ que dei
ſunt purius deſideras.tantuz doles de of/
fenſa dei vbi vides eũ non agnoſci.⁊ ideo in/
honorari vbi vides euz non amari ⁊ ei non
obediri.⁊ eius cultũ deſtrui ⁊ aduerſarios
multiplicari ⁊ letificari.Et quantum diligꝭ
ſalutẽ ꝓximi tantũ affligeris de perditione
eius ⁊ nocumẽto ꝑfectus eiꝰ. Et licet h̄ cari
tas requirat̃ in omĩbus amicꝭ dei. maxime
tamẽ in vicarijs dei.qui ſ̃m cor dei moueri

debent amore iusticie et odio iniqtatis. Ps. Dilexisti iusticiã ꝛ cẽ. Justicia pt h dici obſuãtia oim q̃ ſaluti vl pfectui aiaꝝ neceſſaria ſunt. Horũ quedã pcedunt a lege eterna. vt pure virtutes. humilitas. caſtitas. caritas. miſcdia. ꝛ ſiles. ſine quib nullꝰ qcũqꝫ tpe poterit ſaluari. ad que etiã pcepta dei i veteri ac noua lege maxime ordinant. Sic dñs dicit ad dilectionẽ dei ꝛ pximi totã legem ꝛ pphas ſpectare. Math. xxij. In his duob mãdatis ꝛc. Quedã pcedũt ab hũana vice dei inſtitutiõe. vt q̃ p eccliam p communi vtilitate canonice ſunt pcepta. ſic ritus ſacroꝝ ꝛ alioꝝ ad iuris poſitiui pcepta ptinẽtiũ. extra. Canonũ ſtatuta ab oib obſeruent. ita vt qlibet obſuet illa q̃ conueniunt ſuo ſtatui et cõiter oib ipata. laici ſiue clerici. Quedã ex voto pprio pueniũt. vt ea ad q̃ nemo cogit. Sed q̃ ea ſponte vouerit iã veiut ex pcepto dei cõpellit obſuare. vt cõtinentia religioſoꝝ ꝛ obediẽtia. ꝛ abdicatio ppriȷ̃ in monaſterio. ꝛ alia q̃ p regulaꝫ vel cuiuſcꝫ ordinis diffinitiões eiꝰ pfeſſorib imponunt. Deut. xxiij. Cũ votũ voueris dño. nõ tardabis reddere. qꝛ reqret illud deus. ꝛ ſi moratus fueris reputabit tibi in pctm. ſi nolueris polliceri abſqꝫ pctõ eris. Qd aũt ſemel egreſſum eſt de labijs tuis obſeruabis ꝛ facies ſic pmiſiſti dño deo tuo et ppria volũtate ꝛ ore tuo locutꝰ es. Quedã pcedũt ex quadã habilitatõe pfectꝰ ſpũalis. q̃uis alias nõ forent neceſſaria ſaluti. vt omnis diſciplina diuini officij ꝛ ſinguloꝝ officioꝝ in religione. ꝛ officioꝝ ꝛ tẽpoꝝ in ſilentio. victu ꝛ habitu. labore. vigilijs et ceteris ſpũalib diſciplinis. in quib ſingularũ religionũ obſuantie variant. ſicut cuiqꝫ viſum fuerit expedire. Quis aũt in his nõ tanta vis ſalutis exiſtat qſi ſine eis nõ ſit ſalus. tñ tranſgreſſio eoꝝ deformat religionis decorẽ ꝛ pfectũ ſpũalẽ. ꝛ alioꝝ edificationẽ ſolet impedire. Sicut eñ amor iuſticie ſtudioſe iſta in ſe ꝛ in alijs pmouet ꝛ cõgaudet vbi videt iſta ſollicite obſuari. ita ecõtrario dolet ꝛ vrit ꝛ accendit p tranſgreſſione illorũ. Ps. Nonne q̃ oderũt te ꝛc. Quodã vero intimo ſapore diſcernit vt magꝭ doleat de grauiorib tranſgreſſionib ꝛ de leuioribus minꝰ. Sapiens eñ qualcꝫ res ponderat p ut ſunt. tam bonas q̃ malas. Inſipiẽs aũt q̃ncꝫ magna p paruo reputat. ꝛ leuia q̃i maxima ponderat. trabem feſtucam iudicat liquãdo culicẽ ꝛ glutiendo camelũ. Luce. xi. Decimatis mentã ꝛ rutã ꝛ relinquitis q̃ grauiora ſunt ꝛc. Tales zelo pprio ferunt. ꝛ nõ ſpũ dei in hac parte agunt. Sicut quidaꝫ p vna inclinatiõe in choro neglecta plus accendunt puniendo q̃ p longa detractione de alio religioſo excitata. Grauiꝰ indignantur p verſiculo ꝛ rubricula neglecta q̃ p magna pturbatione cũ ſcandalo procurata.

Principaliter igit cauenda ꝛ dolẽda eſt trãſgreſſio pceptorũ dei. deinde inuiolabilium preceptoꝝ ſancte ecclie. deinde illorum q̃ ſub voto volũtario ſibimet qſcꝫ fecit neceſſaria. vt regulares obſeruãtie. maxime que ſub pcepto ſunt ſtatute. deinde omĩa ſcãdala ſpeciẽ mali quãcũqꝫ habentia. auaricie. ſuperbie. inuidie. caſtrimargie. iracundie. ſuſpecte familiaritatis. inobediẽtie. ꝛ ſimiliũ viciorũ que odorẽ fame religioſoꝝ quo alij fideles debẽt ab eis edificari ꝛ ab eis diſcere quid cauere debeant ꝛ facere. fetere faciunt. vt magis p eos inficiant ſcandalo q̃ reficiant virtutis exemplo. Roma. ij. Nomen dei p vos blaſphemat inter gẽtes. Facilius autẽ grauius peccatũ occultũ curat q̃ tale ſcandalũ. quia illud p ſecretã poteſt ſanari penitentiã. ſcandalũ autẽ vix auellitur a cordib omniũ ad quos forte puenit. Deinde cauenda eſt pturbatio ſtudij deuotionis. ex qua fulcit omĩs vera religio. ꝛ omne virtutis exercitiũ impinguat. Arida eſt omnis religio que nõ oleo iſto ſaginat. Inſtabilis eſt honorũ operum ſtructura que deuote orõnis freqũtia non cõpaginat ſicut paries lapidũ ſine cemento In omi religione vbi deuotiõis feruor tepuerit etiã aliarũ virtutũ machina incipit deficere ꝛ ppinquare ruine. Lampades fatuarũ virginuꝫ ſine oleo extinguunt. Math. xxv. Deinde cauẽda eſt negligentia exterioris diſcipline. que pro decore religionis ꝛ habilitationis profectus ſpiritualis ſtatuta eſt. cuius deſertio ſignum eſt neglecte cõſcientie ꝛ interioris leuitatis. Talis autẽ diſcipline obſuantia nõ ita mandat quaſi aliter non liceat viuere. ſed quia ſic magis cõuenit pter honeſtatis conformitatẽ ꝛ vniformẽ fratꝝ cõuerſationẽ. nec p libitu quiſcꝫ viuat ꝛ faciat vnde forte alij turbent. In talib auteꝫ obſeruantijs que in ſe indifferẽtes ſunt ſed pter aliud ſtatute. vt dictum eſt. maior eſt hñda diligẽtia vt bñ ſuent q̃ ſcrupuloſe timẽdũ,

ſi ex aliq̄ ſurreptiōe qñq; tranſgrediant̄.niſi
forte ꝯſuetudo generaret deformitatē ⁊ diſ
ſimulatio negligentiā nutriret.tūc ꝓpter ali
ud malū ꝯſequēs ꝑcauendū zelus diſcipli/
ne dormire nō debet. Uerus igit̄ iuſticie
zelator ꝑmo cauet ne malū aliq̄ mō faciat vl̄
doceat. Scđo ne licenciet vl̄ ꝯcedat q̄cūq;
importunitate ſeu circūuentōne mollitus.
Tercio ne faueat vl̄ diligat fieri.etiā ſi eo ir
requiſito fiat l̄ abſente. Quarto ne diſſimu
let ⁊ taceat q̄ſi neſciēs.cū ad eum ꝑtineat ar
guere ⁊ oñdere q̄ntū malum ſit.⁊ deterrere
ne vlteriꝰ audeāt ſil̄ia attēptare. Quinto ne
inultū eſſe patiat̄.qꝛ aliq̄d bonū parit pcti
caſtigatio.ſ.ꝙ ipē q̄ fecit ꝓhibet̄ vltra pecca
re. Johēs. Iā noli peccare ne deterius tibi
aliq̄d ꝯtingat. Itē qꝛ purgat̄ a pctō ne a dō
poſtea duriꝰ puniat̄. Prouer.xxiij. Tu vir/
ga ꝑcuties illū.⁊ aīam illiꝰ de inferno libe/
rabis. Itē qꝛ ꝑ hoc alij erudiunt̄ vt caueāt
ſil̄ia ꝑpetrare. Prouer. Peſtilente flagellato
ſapiētior erit paruulꝰ.i.tenellus ⁊ nouꝰ cau
tior eſſe diſcet. Itē ipē p̄latꝰ vicariꝰ ſuperni
iudicis liberat aīam ſuā a pctō negligentie.
officiū ſuum ſic implendo. Qđ qꝛ heli ſacer
dos nō fecit mortꝭ ſniam cū filijs peccātibꝫ
excepit. Reg.iiij. In h̄ em̄ differūt laudabi/
les religiōes ⁊ iā dilapſe.non ꝙ nullus pec/
cans in laudabilibꝫ repiat̄.ſed ꝙ nullus im
pune peccare ſinat̄.⁊ peccādi aditꝰ ſtudioſe
ꝑcludant̄.⁊ incorrigibiles ⁊ alios inficien/
tes eliminent̄.⁊ boni foueant̄ ⁊ diligant̄ vt
ꝑſeuerent ⁊ in meliꝰ ſemꝑ ꝓficiāt. Naȝ cum
in cōuentu angeloꝝ ante ꝯfirmationē et in
ordine apl̄oꝝ ſub magiſterio xpi reperta ſit
prauitas.q̄s ordo bonoꝝ in terra audeat ſi
bi arrogare hāc ꝑrogatiuā ꝙ pctm̄ in eo nō
ſit.qꝛ ⁊ ſi plurimi ꝑ dei grām immunes ibi
fuerint.ſed nō omēs. Joh.xiij. Uos mūdi
eſtis ſed nō omēs. Bonis em̄ q̄ꝺiu ſūt hic
in ſtatu merendi expedit aliq̄s malos ſecuȝ
habere q̄ eis ſint maioris occaſio meriti.q̄
bus cōpatiant̄ in malis ſuis. cōtra q̄s zelꝰ
eoꝝ inardeſcat.q̄s corrigere laborēt.q̄bꝫ ſi/
miles fieri ꝑtimeſcāt.q̄ eis ſint tentationis
materia.a q̄bꝫ etiā ꝑſecutiōes ſuſtineāt.⁊ ex
quoꝝ ꝯſideratiōe ꝯfuſi humilient̄. quia ta/
les nō ſunt.āmoneant̄ grāꝝ actōnis ei qui
cuſtodit eos ne tales efficiant̄. Si autē de/
eſſent bonis ꝑdictarū virtutū occaſiones.
merita ipoꝝ tanto fierent etiā minora. Ga/
lataꝝ.vj. Que em̄ ſeminauerit hō hec et me/
tet. Nec tm̄ diligendi ſunt mali ſeu fouendi.
ſed tolerandi.maxime quoꝝ occulta ſūt ma
la.⁊ alios nō inficiūt.⁊ eſt ſpes de correctio
ne ipoꝝ. Ubi ꝟo iſta defecerint ibi ſine gra
ui detrimento ſuſtineri nō pñt.⁊ iō eliminā
di ſunt.ne putet̄ eoꝝ prauitas bonis place/
re. Interim etiā dū tolerant̄ puniendi ſunt
ſtimulis āmonitionū.correptionū.cōfuſio/
num.caſtigationū. vngendi etiā fomentis
exhortationū.ꝯſolationū.orōnū ⁊ ꝓmiſſio
nū.ſi forte cōualeſcant de infirmitate ⁊ for/
tes fiant. Precludenda eſt eis via peccandi
⁊ tēptatiōis aditꝰ obſtruēdi.qđ etiaȝ bonis
expedit ne oportunitas mali faciat eos de/
teriores. Prelatꝰ em̄ vicariꝰ dei cui data
eſt ptās a dño ſuꝑ familiā ſuā.⁊ cui debent
ſubditi ea de cauſa vice dñi obedire.ſi non
corrigit delinquētes.ſi ꝑmittit ſub ſe vicia
creſcere.⁊ ꝯſuetudines malas oriri.⁊ iā ex/
ortas roborari ⁊ dilatari.ſi videt regl̄ares
obſeruātias dilabi.⁊ trāſgreſſiones multi/
plicari.et ꝓ poſſe nō obuiat tā pñtibꝫ malis
q̄ꝫ imminētibꝫ.triplicē deo reddet rationē.
Primo ꝓ ſua negligētia. qꝛ ñ fecit ad qđ
officio tenebat̄. Sap.vj. Cum eſſetis mini
ſtri regni illiꝰ nō recte iudicaſtꝭ. nec cuſtodi
ſtis legē iuſticie.neq; ſm voluntatē eiꝰ am/
bulaſtis. Horrende ⁊ cito apparebit vobis
qm̄ iudiciū duriſſimū his q̄ p̄ſunt fiet ⁊c̄
Scđo ꝙ oīa pctā ſubditoꝝ q̄ poterat ⁊
debuerat correxiſſe ⁊ ꝑcauiſſe imputant̄ ei.
Ezech.xxxiij. Si nō fueris locutꝰ vt cuſto/
diat ſe impiꝰ a ſua via.ipſe in impietate ſua
moriet̄.ſanguinē aūt eiꝰ de manu tua req̄/
ram. Tercio ꝓ abuſione honoꝝ ⁊ poteſta
tis ſibi collate quā ad ꝓpriā gl̄iam et cōmo/
dū retorſit.⁊ nō ad qđ data eſt ei. Mat.xxv
Tollite ab eo talentū.⁊ inutilē ſeruū eijcite
in tenebras exteriores.ibi erit fletus ⁊ ſtri/
dor dentiū. Oſtendat ġ bonꝰ zelator q̄n/
tū diligat deū in eo ꝙ bñplacitū eiꝰ in ſe et i
alijſ ꝓmoueat nec ab h̄ zelo molleſcat ꝑ oeſi
am.nec labore laſſet̄ nec cōſilijs flectat̄ nec
aſtutijs circūueniat̄.nec amicicia nec blan/
dimentis deliniat̄.nec minis terreatur.nec
ꝓ diuturne praue ꝯſuetudis p̄ſcriptiōe de
ſperet quin ſuū officiū exequat̄. Secun/
da ala huiꝰ eccl̄iaſtici ſeraph eſt pietas ſiue
fraterna cōpaſſio.vt ſic eū caritas dei ad ze
lū iuſticie inflāmat.ita fraterna dilectio ad
pietatē informet. Nā ⁊ ſi vicijs debet̄ virga
feriens ſed infirmitati neceſſariꝰ ē baculus

ſuſtentans. Pſ. Uirga tua et bacul⁹ tu⁹ ꝛc.
i. Coꝛ. iiij. In ꝟga veniā ad vos an ī carita
te ꝛ ſpū mā̄ſuetudinis. Sic ꝛ ille ſamarita
nus vulneribꝫ illi⁹ ſemiuiui relicti infudit
vinū zeli feruentꝫ ꝛ oleū pietatꝫ mitigantis.
Alia eſt aūt infirmitas coꝛpis. alia men/
tis. ꝛ vtraqꝫ indiget cōpaſſiōe. Infirmitas
coꝛpis triplex eſt. Primi ſunt infirmi decū/
bentes in lectulis vl' in acutis vl' in alijs in
firmitatibꝫ grauibꝫ laboꝛātes. Alij ſunt in/
firmi ꝑ domiciliū vel etiā ꝑ terraꝫ qn̄qꝫ de/
ambulātes. ꝛ tn̄ ſepe grauibꝫ doloꝛibꝫ affli/
cti. vt calculoſi. infiſtulati. ponderoſi ꝛ ſil'es
Tercij determiātā infirmitatē nō hn̄tes. ſꝫ
tn̄ coꝛpe debiles ꝛ viribꝫ exhauſti vt ſenes ꝛ
laboꝛibꝫ ꝯfecti. vel naturali infirmitate de/
preſſi. ſed qn̄qꝫ accidētali languoꝛe ad tēp⁹
attriti. His eſt triplici pietate ſubueniēdū.
ſcꝫ remedijs medicinalibꝫ. ſi ꝯgrue pt fieri.
Itē relaxatione rigoꝛꝭ in victu. veſtitu. vigi
lijs ꝛ hmōi. Itē exemptiōe laboꝛis in offi/
cijs. ſeruicijs. diſcurſibꝫ ꝛ hmōi. put cuiuſqꝫ
neceſſitas exq̊rat. Ita ꝙ p̄mis ḋ p̄mo. ſcdis
de ſcdo. tercijs de tercio. iuxta ſinguloꝝ in/
digentiā ſpeciali⁹ ſuccurraꝛ. Dīs hūanitas
eſt infirmis ꝛ debilibꝫ exhibēda. qꝛ flagella
ti ſunt a dn̄o. ſi ſuꝑ hoc ab hoībꝫ tribulanꝛ.
ipa eoꝝ miſeria clamat ad p̄rem miſcdiarū
ꝯtra illos q̇ eos tribulāt cōquerendo. Pſ.
Qm̄ quē tu ꝑcuſſiſti ꝑſecuti ſunt. et ſuꝑ do/
loꝛē vulnerū meoꝝ addiderūt ꝛc. Infirm⁹
em̄ q̇ afflict⁹ ſibimet ſubuenire nō valet eo/
ipo ā̄pli⁹ tribulaꝛ. qꝛ ab his q̇bꝫ deberet nō
ꝯſolaꝛ. nō a laboꝛe releuaꝛ. nō ſubueniꝛ in/
digenti. nec habet ſibi cōpatienteꝫ. Pſ. In
ꝯſpectu tuo ſunt oēs q̇ tribulant me. impro
periū expectauit coꝛ meū ꝛ miſeriā. Et ſuſti
nui q̇ ſimul ꝯtriſtareꝛ ꝛ nō fuit. ꝛ q̇ ꝯſolareꝛ
ꝛ nō inueni. Et dederūt in eſcā meaꝫ fel ex/
pꝛobꝛatōis. ꝛ in ſiti mea potauerūt me ace
to obiurgatiōis. Fiant ḡ eis q̄ ſequunꝛ ꝛc.
Bonus aūt p̄latus agnoſcit ſe fratrū ſu/
oꝛū patrē nō dn̄m. ꝛ exhibet ſe eis medicuꝫ
nō tyrannū. nec reputat eos vt iumēta ſua.
vel ſeruos emptiōis. ſed vt filios heredita/
tis ſuꝑne cōſoꝛtes. ꝛ facit eis ſicut vellet ſi/
bi fieri ſi ſimiliter indigeret. Sed foꝛtes et
ſani nō ſentiunt qḋ ſentit eger. ideo neſciūt
eis cōpati. ſcient antē poſtea cum dolebūt.
Q ſi obijciant quia ſepe fingunt ſe quidaꝫ
debilioꝛes ꝗ̄ ſint. nunquid ꝓpter hoc oīs
ſunt hypocrite iudicandi. cū econtrario ꝓ
paucis iuſtis multis malis domin⁹ volue/
rit pepercisse. Geneſ. xviij. Triplici autē
ratione magis indigēt infirmi ſubſidio pie
tatis ꝗ̄ ſani ꝛ robuſti Primo ꝓpter ſuſtenta
tionē vite. quia ſeipos non valent ꝓcurare.
ſi tunc etiā ab alijs nō ꝓcuranꝛ. cogunꝛ de/
ficere. ꝛ nō poſſunt ſubſiſtere. Regum. xiiij.
Ne penitus pereat q̇ abiectus eſt. Secun/
do ꝓpter reſtaurationē ſanitatis. ꝛ viriū q̄s
in infirmitate ꝑdiderunt. Cum em̄ ſanus ꝛ
foꝛtis ſolus indigeat ſuſtentamento. vt qḋ
habet ꝯſeruet. eger ꝛ debilis indiget dupli/
ci refectione ne pereat ꝛ ꝑdat qḋ adhuc ha/
bet. ꝛ reparet qḋ amiſit Luce. xix. Ab eo q̇
nō habet etiaꝫ quod videꝛ habere auferet.
Tercio ꝓpter ꝯſolationis releuamen. qꝛ cū
ſic multipliciter affliganꝛ. ſolaciū eſt eis cū
vident alios ſibi cōpati ꝛ ad reparatōis ſue
ſtudiū fideliter cooperari. Regū. xxiij. Be/
nedicti vos a dn̄o qꝛ doluiſtis vicem meaꝫ
Sed dicunt aliqui. Illis debilibꝫ digne
ſubueniꝛ de q̇bus eſt ſpes ꝯualeſcētie. in il/
lis vero de q̇bꝫ nō p̄ſumiꝛ ꝙ aliqn̄ conuale/
ſcant inutiliꝛ ꝯſumunꝛ expenſe. Hoc recte
diceretꝛ ſi nō ꝓpter meritū charitatꝫ. ſꝫ ꝓpter
retributionē hūane vtilitatis deberet infir
mis miſcdia exhiberi. Qui aūt ꝓpter h̄ ifir/
mo ſubuenit vt cū ſanat⁹ fuerit bn̄factum
illud ſeruando retribuat. merito caritatis
ſe pꝛiuat. Ubi em̄ maioꝛ miſeria. ibi clarioꝛ
miſcdia apparet ꝛ purioꝛ caritas. Expedit ḡ
p̄latū qn̄qꝫ experiri infirmitates ceteroꝛuꝫ.
vt diſcat cōpati. Heb. iiij. Nō habem⁹ pon
tificē q̇ nō poſſit cōpati ifirmitatibꝫ nr̄is ꝛc.
Infirmoꝝ mēte etiā ſūt tria genera. Pri
mi q̇ ex deuotōis defectu vl' tēptatiōis im/
pulſu pꝛoni ſunt ad ſcandala ꝛ pctā. ex faci/
li occaſione vacillātes ꝛ ad lapſum ꝓcliues
Coꝛ. xj. Int' vos mlti infirmi ꝛ imbecilles
ꝛc. Scdi. q̇ licet bone volūtatꝫ ſint ꝛ deuoti
tn̄ ex leui coꝛreptōe vl' inuectiua obiurgati
one effecti puſillanimes aut coincidūt ī qn
dā deſꝑatōis diffidentiā. aut prūpūt ī gra/
uē cōmotōis impatiāꝫ vn̄ poſtmodū dolēt.
ꝛ ceteri qn̄qꝫ turbanꝛ. Ro. xv. Debem⁹ nos
infirmioꝛes imbecillitates ꝛc. Tercij ſunt
oēs generaliꝛ imꝑfecti. q̇ in diuerſis ꝟtutū
ſtudijs ſepe vacillāt ꝛ varijs paſſionū febꝛi
bꝫ ſentiūt ſe interdū etiā reluctātes pulſari.
mō elatōis. mō ire. mō accidie. inuidie. ꝯcu/
piſcētie. gule ꝛ alioꝝ vicioꝝ tam carnaliū ꝗ̄
ſpūaliū. Pſ. Miſerere mei d. qm̄ ifir. ſū. ꝛc.

Remedia his infirmitatib9 adhibenda ſunt vt ſubtrahat eis occaſio ſcādali. oportunitas peccādi. ne videāt vnde infirment vel audiāt. ⁊ ne ſepe p̄mittant extra domū vagari. Geñ. xxxiiij. Dina egreſſa domum corrupta eſt. ⁊ p exhortationes crebras. exempla patiētie ↄfortent. ⁊ a duris increpationib9 donec ↄualeſcāt de infirmitate parcat eis. ⁊ aliis offenſis q̄b9 pturbent. Coloceñ. iij. Pres nolite ad indignationē puocare filios v̄ros. vt nō puſillo aīo fiant. Qui em̄ ampli9 cōmouet ſatis p ſe cōmotū q̄ſi puocat ↄtra ſe canē latrantē vt mordeat eū. Itē vt equanimit mores ⁊ impfectiones coꝝ ſupportent. Eccl. Nō em̄ omēs oīa p̄nt. Sicut aūt rudib9 ⁊ min9 peritis ſolēt doctores coꝝ impericie ignoſcere cū min9 recte ſentiāt. ita ⁊ v̄tuoſi benigne ſupportāt alioꝝ defect9. ſcientes q̄ nō omēs p̄nt eq̄lit eſſe pfecti. ⁊ q̄ſi paruulis ⁊ teneris in chriſto grauiora q̄ valeāt portare onera nō impoñūt. nec ab eis exigunt ea q̄ vires ipoꝝ excedūt. Geñ. xxxiij. Noſti q̄ paruulos habeā teneros ⁊ oues ⁊ boues fetas mecū. q̄s ſi pl9 in ambulando fecero laborare morientur vna die cuncti greges. Hoc eſt. Qui paruulos impfectos ⁊ aliquā bonā h̄ntes voluntatem q̄ſi vet9 in vtero plus vxget in exercitio v̄tutis q̄ ſ̄m grām q̄ acceperūt. etiā illud qd̄ iā habēt ſupra vires agitando extinguit in eis. Theſſal. ij. Facti ſum9 paruuli in medio veſtrū tanq̄ ſi nutrix foueat filios ſuos. q̄ ita humilit ⁊ pie blandit9 ſum vob ↄdeſcendens v̄re teneritudini ⁊ impfectioni. Quo ↄtra de duris ⁊ non cōpaſſiuis paſtorib9 cōquerit dñs Ezech. xxxiiij. Qd̄ infirmū fuit nō ↄſolidaſtis. ⁊ qd̄ egrotū nō ſanaſtis. ⁊ qd̄ fractū nō alligaſtis. ⁊ qd̄ perierat nō queſiſtis. Sed cū auſteritate imperaſtis eis ⁊ cū potētia ⁊c̄. Bernardus. Ut quid grauatis iugū veſtrū cū cernitis diſcipuloꝝ. quoꝝ vos poti9 iugū portare debetis. ponite onera. pducite vbera. pecora lactate. quieſcāt. ⁊ ſi interdū ſeueritate opus ſit. p̄rna nō ſit tyrannica. Numeri. xj. Porta eos in ſinu tuo ſicut portat mulier infantulum ſuū. ⁊ defer in terrā. p qua iuraui ⁊c̄.

Tercia ala eccl'iaſtici ſeraph. eſt patiētia ⁊ ↄſtans longanimitas. Sicut em̄ tectū tabernaculi vt interiora mūda manerent ⁊ nitida excepit in ſe pulueres ⁊ imbres et ventorū impulſus. ita ſupiores q̄ fideliter ſubditos ſuos defendūt a turbine pctī neceſſe eſt ſepe diuerſaꝝ excipe tempeſtates aduerſitatū. ſicut gallina p pullis ſe obiicit miluo vt eos defendat. Tria vero ſunt inter alia in q̄b9 patiētia ei neceſſaria maxīe videt. Primo pp̄ter multiplices labores ⁊ curas ⁊ occupatōes diuerſimode emergētes. Cura em̄ ↄtinua vrget eū tam de ſp̄ualis puidentia diſcipline q̄ de corpalis ſubſidū puiſione. Uñ ⁊ apl'i nō ſolū de ſp̄ualib9 ſed ⁊ de tēpalib9 fideliū neceſſitatib9 maxīe pauperū ſolliciti erāt. Galataꝝ. Jacob9 ⁊ iohānes ⁊ cephas dextras dederūt mihi et barnabe ſocietatis. vt nos in gentes. ipi aūt ī circūciſionē. ſcʒ euāgelij p̄dicatōnē extenderēt tm̄ vt paupeꝝ x̄pi memores eſſem9. qd̄ etiā ſollicit9 fui hoc ip̄m facere ⁊c̄. Dñs quoq̄ turbas q̄s verbo ſalutis pauit. etiā pane corpali in deſerto ſe ſuſtinētes. cū aliunde nō h̄rent refecit. Marci. vj. ⁊ viij. Occupationes q̄ʒ varie tā ex domeſticis curis q̄ extraneis cauſis frequēter emergūt q̄b9 cogit aliquatin9 implicari. ⁊ quō ſe de illis expedi at anxiari. Ex his etiā labores plurimi creſcunt diſcurſuū. vigiliaꝝ. tractatuū. ⁊ aliarū fatigationū. p quib9 oīb9 patiētia ei neceſſaria eſt. ita vt moyſes mitiſſim9 ⁊ deo familiariſſim9 pp̄ter h̄ in plures on9 gubernatiōis ppl'i ſic partit9. q̄ſi nō valens tot negocia ſuſtinere. Deutero. j. Nō valeo ſolus v̄ra negocia ſuſtinere. et pondus ac iurgia. date e vobis viros ſapiētes ⁊ gnaros. ⁊ q̄rū ↄuerſatio pbata ſit in tribub9 v̄ris. ⁊ ponā vobis eos p̄ncipes ⁊c̄. Scd̄o eſt ei patiētia neceſſaria p tardo pfectu illoꝝ in q̄b9 cōtinue fatigat. Videt em̄ paucos eorū pficere. videt poſt q̄ p multos conat9 ſuos ea q̄ multo labore in modico iā emendari ceperant. ex facili iteꝝ dilabunt. ⁊ pp̄ter plures difficultates ⁊ obſtacula pfectū ſp̄ualē impedientia q̄ſi in deſperationē tendere fructū laboris ſui. ſicut q̄ multa ſemiauit ⁊ pauca cōſpicit orıri. videt etiā q̄n̄q̄ q̄ pſonalit iubet ⁊ ordinat negligent impleri ⁊ ſeruari. ⁊ ſepe ſub ſpecie boni latenter malū ſubintrare. ita q̄ nō audet apte vt malū redarguere. cū bonū in ſupficie appareat. ⁊ tñ in fine p hoc mai9 bonū deſtruit. ⁊ aptiorib9 malis adit9 aperit. Verbi grā. vt multi ſaluent plures q̄ oportune tenere poſſum9 recipim9. Sʒ ipa tandē multiplicatio erit paupt̄atis n̄re obfuſcatio. dū plures velint pl'ib9 gaudere

nõ carere.ide ſeq̄r frequẽtioꝛ diſcurſus p ac/
quirẽdo neceſſaria.ex q̄rant vie inſolite i pe/
tẽdo.incauti⁹ agit ꝯ reglam i recipiẽdo.q̄es
deuotõis extinguit.mores religioſi i diſſue
tudinẽ vertũt.ꝯſueſcũt frẽs libent euagari.
ꝛ diuerſa carnis cõmoda foꝛꝫ venari. famili
aritates in regla ꝓhibitas ꝯhere.munera a
ꝯfitẽtib⁊ q̄rere.edificatões aiaꝝ p q̄ſtu vẽde
re.diuitib⁊ adulari.areas dilatare.ſũptuoſa
palacia exaltare.ſcãdala nõ curare.ꝛ dei ho/
noꝛ q̄ ex nr̃a ſctã ꝯuerſatõe ꝛ alioꝝ exinde edi
ficatõe pueire debuerat.agẽdo his ꝯria ꝯcul
cant. Idẽ eſt ꝺ ꝑpropera ꝓmotõe iuuenũ et
nõdũ ꝓbatoꝝ ad oꝛdies ꝛ officia ꝯfeſſionis
ꝑdicatiõis p̄latõis. Idẽ de pl̄ib⁊ q̄ corã hoi
b⁊ ſũt alicui⁹ apparẽtie.ſꝫ religiõis puritatẽ i
teri⁹ corã dõ obſcurãt.ꝛ rudes i religiõe q̄ in
terna ñ ſapiũt putãtes i his extioꝛib⁊ hõeſta
tib⁊ totã vim ſpũal ꝯuerſatõis ꝯſtare.mag̊ ze
lo eas defendũt.ꝛ de verꝫ ꝟtutib⁊ ꝛ ſpũalib⁊
nõ curãt. Hec ꝛ alia pl̄ima vidẽs ſpũal p̄la/
tus q̄ oĩa in ꝟitate dĳudicat.tabeſcit ꝛ vꝛit.ꝛ
nõ valẽs corrigere ꝓ deſiderio in ꝟtute patie
mirabilit exercet. Pſ. Tabeſcere me fec̃ zel⁹
me⁹.zel⁹ dom⁹ tue comedit me ꝛc̃. Tertio
neceſſaria ẽ ei patiã ꝓ ingr̃titudine illoꝝ ꝓ q̄/
bus tãta ſolicitudie laboꝛat ſcꝫ ꝙ vix vnq̄m
eis ſatꝫfacit q̄n ſp ꝯq̄rant.ꝙ alit poſſet eis ꝛ
meli⁹ facere ſi vellet ꝙ ſepe ꝑplex⁹ eſt an debe
at eoꝝ iportunitatib⁊ cedere ꝛ acq̄eſcere i oi/
bus q̄ cupiũt.vl rigide tenere qꝺ credit eſſe
magꝫ expediẽs. Phil.j. Quid eligã ignoꝛo.
coartoꝛ em̃ ꝛc̃. Itẽ ꝙ inuertũt ei pl̄ima q̄ fac̃
ꝛ interp̄rant ad deteri⁹ ꝛ ſup his viſitãt eũ et
murmurãt ꝛ accuſant ꝛ detrahũt ei ꝛ ſumũt
inde materiã ſcãdali.vnde putabat ſe deo ꝛ
ip̄is obſequiũ p̄ſtitiſſe.ita ꝙ vix i aliq̄ pt iue/
niri mediũ in h̄ qꝺ oꝛdinat aut qꝺ fac̃ q̄n ſp
aliq̄b⁊ diſpliceat ꝛ turbẽt. Itẽ ꝙ etiã in fa
ciẽ q̄dã reſiſtũt ei.l lr̃is arguũt eũ ꝛ deſpiciũt
ꝛ ꝯcitãt alios vt ſe ei opponãt.vl aſtute impe
diũt ne poſſit ꝑficere q̄ deberet. His ꝛ ali
is aduerſis q̄b⁊ diuerſimode ipetit. triplici
patie ſcuto ſtudeat opponere. Prio vt mo
deſte ꝛ mature ꝛ benigne ad ſingla rñdeat.ꝛ
impetũ feruoꝛis rep̄mat ne i voce aut vultu
ſeu moꝛib⁊ ipatiẽtiã oñdat. Tũc em̃ magꝫ ꝓ
ficit ꝑ patiam.ꝛ tãdẽ deuincit q̄s impetuoſe
agẽdo ampli⁹ ꝓuocaret. Sic gedeon mode
ſte rñdẽs virꝫ ephꝛaim ꝯ ſe iurgãtib⁊.ꝯpeſcu
it ſpm̃ eoꝝ q̄ tumebãt. Iudic̃.viĳ. Prouer.
xv. Rñſio mollis frãgit irã.ſmo dur⁹ ſuſci/
tat furoꝛẽ. Uix ei cõmotio ꝯmotõe ſedat.ꝛ
viciũ vicio nõ ſanat. Impatiẽtia ei p̄lati cõ/
fundit q̄ ꝓmouere potat bona. His modis
alios ſcãdaliſat. Prouerb.xiiĳ. Qui ipatiẽs
eſt exaltat ſtulticiã ſuã.ſ.alĳs pandẽdo.red/
dit eũ ſubditꝫ ꝛ alĳs ꝯtẽptibilẽ. Prouer.xĳ.
Qui van⁹ ꝛ excoꝛs ẽ parebit ꝯtẽptui. Fa/
cit eũ exoſum ꝛ hoꝛrẽdũ. Eccl.ix. Terribiliſ
eſt i ciuitate ſua hõ linguoſus ꝛ temerari⁹ in
ꝟbo ſuo odibilis erit. Prouocat alios ad i/
patiẽtiã. Prouer.xv. Uir iracũd⁹ ꝓuocat ri/
xas.q̄ aũt patiẽs eſt mitigat ſuſcitatas Non
audẽt ei ſubditi neceſſitatẽ ſuã apire. Iob.
iiĳ. Si ceperim⁹ loq̄ tibi.foꝛſitã moleſte acci
pies. Replet domũ murmure ꝛ rãcoꝛe. Pro
uerb.xj. Qui ꝯturbat domũ ſuã poſſidebit
vẽtos.ſ.ꝯſpirationũ. Teneros mẽte fugat ꝛ
puſillanimes fac̃. Prouer.xix. Spm̃ ad ira
ſcendũ facilẽ q̄s poterit ſuſtinere. nemo au/
det eũ monere ꝺ his q̄ foꝛẽt emẽdãda Regũ
xxv. Ip̄e ẽ fili⁹ belial ita vt nemo poſſit ei lo
qui. Scꝺo ſtudeat eẽ pacific⁹ vt nec vidi
cet ſe de illatꝫ iiurĳs.nec i coꝛde oderit illos
nec curã eoꝝ ſegni⁹ agat.nec q̄rat eos a ſe re/
mouere.imo libẽti⁹ teneat eos vt ꝑ h̄ ꝛ illos
ꝛ alios edificet bñfaciẽdo igratꝫ.ꝛ vt ꝓ ſe vir
tutꝫ exercitiũ in eis habeat exẽplo ſũmi pa/
ſtoꝛꝫ. Luc̃.vj. Eritꝫ filĳ altiſſimi.q2 ip̄e beni
gnus ẽ ſup ingr̃tos ꝛ malos. Cũ em̃ ſit ꝓprie
officiũ paſtoꝛꝫ docere ꝟtutes. ſi vicioſos re/
mouet a ſe.q̄s docebit. ſi medic⁹ fugit egro/
tos q̄s curabit. Si foꝛtꝫ tiro declinat ipetẽ
tes ſe quõ aſſequet triũphũ glie. Si negoci
atoꝛ negligit merces i q̄b⁊ mag̃ lucret. quõ
poterit ditari. Iñ eſt ꝙ int alios tot ſanctifi
cati ſũt ep̄i ꝛ p̄lati q2 tã agẽdo bona ꝙ patiẽ/
do aduerſa ꝛ alios edificãdo ad alta ꝑfectio
nis culmia officĳ ſui occaſiõe ꝑuenert. Tbi.
iĳ. Qui ep̄atũ deſiderat ꝛc̃. Tertio ſit pati
ens vt nõ min⁹ ſit volũtari⁹ ꝛ ſtudioſ⁹ ad ex
equẽda ea q̄ officĳ ſui ſolicitudo req̄rit ꝓpt
tediũ laboꝛꝫ vl tarditatẽ ꝓfect⁹ vl importu/
nitates ſubditoꝝ vl alia ḡuamia.q2 ſic ad al
ta merita ꝑuenit. Paral.xv. Uos g̊ ꝯfoꝛta/
mini ꝛ nõ diſſoluãt man⁹ vr̃e. erit ei merces
opi vr̃o. Iſte man⁹ p̄lati ſũt inſtãtia i agẽdo.
ꝛ patia i ſufferẽdo qꝺ ḡuat. Que ſi nõ diſſol/
uant ꝑ deſidiã ſeu itolerantiã. merces etña
ei cumulat. Per has nãq3 aduerſitates re/
ctoꝛ a pctõꝝ puluere purgat quẽ ꝯtrahit ex
humane infirmitatꝫ ſurreptiõe. In multis
em̃ offendim⁹ om̃s.etiã in pluribꝫ negocĳs

plures negligētie ſepe fiūt. a q̇bꝫ purgari ne
ceſſe hñt hic prelati. ne illic duriꝰ puniāť. ij.
Regū. vij. Si iniq̄ aliq̇d geſſerit corripiā cū
in ꝟga viroꝝ. ⁊ i plagꝭ filiorū ho. Itē ꝑ has
dū deꝓmiť a tumore ſupbie cuſtodiť. q̄ potē
tibꝫ ꝑiculoſiꝰ inſidiať. dū ⁊ ſublimitas officij
⁊ libertatꝭ licētia ⁊ boni opis placētia facile
mētē eiꝰ extolleret niſi aduerſitatꝭ iugū collū
ꝑſumptōis eiꝰ hūiliaret. ⁊ ſic a ſupbie vora/
gine defenſaret. Job. xxxiij. Erudiēs inſtru
it diſciplina vt auertat hoiem ab his q̄ fecit.
⁊ liberet eū deſup crucēs aiam eiꝰ a corrupti
one ⁊ vitā illiꝰ vt nō trāſeat i gladiū. increpat
q̄ꝫ ꝑ dolorē in lecto ⁊c̄. Cuſtos eī ſalutis ⁊
ꝓfectꝰ boni rectorꝭ eſt hūiliatio aduerſitatꝭ. ſi
ne q̄ eū ſucceſſus ꝓſperitatꝭ cito releuaſſet in
ventū ꝑſumptōis. Vñ dauid ſm cor dei ele
ctus qñ ꝑmebať aduerſ. deuotiſſimꝰ fuit et
hūilis. qñ aūt extollebať ꝓſperꝭ. incidit i cul
pā offenſionis. Ps̄. Bonū mihi q2 humilia
ſti me ⁊c̄. Itē vt dictū eſt meritū eiꝰ ex ide mľ
tiplicať. dū nō ſolū ꝓ bonis q̄ in ſe ⁊ i alijs ꝓ
mouet gľiam acq̇rit. ſꝫ ⁊ ꝓ aduerſis q̄ patiť
magſice coronať. ſic̄ auꝝ qđ ꝑ ignē ꝓbatuꝫ
fit pulcriꝰ ⁊ ꝑcioſiꝰ. Sap. iij. Tāq̄ꝫ auꝝ i for
nace ꝓ. ⁊c̄. Sepe aūt ſpūaľ ꝓfectꝰ creſcit duꝫ
nō ſentiť. ⁊ roborať cū magis infirmari pu/
tať. Mar. iiij. Sic ē regnū dei quēadmodū
ſi hō iaciat ſementē in terrā. ⁊ dormiat ⁊ exur
gat nocte ac die. ⁊ ſemē germiet ⁊ creſcat dū
neſcit ille ⁊c̄. Nō aūt miꝝ ſi omes conatꝰ
rectorꝭ nō ꝓficiūt i oībꝫ. cū nec di opatio i oī
bus ꝓficiat ad ſalutē ipoꝝ. ⁊ multi ſint voca
ti ⁊ pauci electi. Oīa eī̄ q̄ ſeminať nō ꝯuale
ſcunt. ⁊ q̇ theſauros effodiūt. libenť multaꝫ
terrā eruderāt vt modicū auri vľ argēti re/
periāt. Tātꝰ aūt ꝓfectꝰ eſt boni rectorꝭ q̄ntū
foret detrimētū ſi nō eſſet. ſic̄ lux tantū ē bo
nū q̄ꝫtū eiꝰ abſentia malū. Animare etiaꝫ
dꝫ rectorē ad laborꝭ tolerātiā q̄ꝛ nō minꝰ me
reť in illis q̇ deficiūt vľ modicū ꝓficiūt q̄ꝫ in
his q̇ maxie ꝓficiūt. Nō eī̄ dic̄ apľs Co. iij.
Vnuſq̇ſq̄ꝫ ꝓpriā mercedē accipiet ſm ſuū ꝓ/
fectū ſꝫ ſm ſuū laborē. Dei eī eſt incrementū
dare. pľꝰ eī̄ laborat doctor i indocili q̄ꝫ i do
cili diſciplo. ⁊ iō apđ iuſtū eſtimatorē laborꝭ
pľꝰ mereť. In ťra ſterili ⁊ ſaxoſa agricola pľꝰ
laborat. ⁊ ſi fructꝰ paucior ſꝫ ꝑciū maiꝰ. Et q̄
difficiliꝰ elaborāť ſepe cariꝰ venduntꝰ

Quarta ala eſt vt ſit exēplaris i vita. Iꝑe
nāq̄ꝫ dꝫ ceterꝭ eſſe norma viuēdi. vt q̄ docet
verbis. oñdat actionū figurꝭ. ſic̄ q̇ geometri
am docet pingit ī ſabulo figuraꝝ demōſtra
tiōes. vt qđ dic̄ meliꝰ capiať. Actuū. j. Cepit
ieſus facere ⁊ docere. Joh. xiij. Exemplū eī
dedi vob̄ vt quēadmodū ego feci vob̄. ⁊ vos
ita faciatꝭ. Judic̄. vij. Gedeon ait. Qđ me fa
cere videritꝭ h̄ facite. Quis igiť nō ſoluꝫ
in ꝑfatꝭ ſꝫ in oībꝫ ꝟtutū exēplis d̄beat rector
ꝑcedere ſubditos. ſpēaliť tñ in his tribꝫ In
cōis obſeruātie ꝯformitate. In māſuetudi/
nis hūilitate. In maturitatꝭ honeſtate. Ty
tū. ij. In oībꝫ teipm ꝑbe exēplū bonoꝝ ope
rum in doctrina. i integritate. i grauitate.

Cōmunē vitā cū ceterꝭ obſuet in victu et
veſtitu ⁊ labore. vt nō vacet ꝯuiuijs ⁊ potati
onibꝫ cū alij ſobrio cibo ⁊ potu vtanť. nec ſit
eis diſſiľis habitu cū q̇bꝫ eſt ei ꝓfeſſio cōis.
Nec a labore ceteroꝝ ſe ſubtrahat q̇ illos iu
bet in eiſdeꝫ laboribꝫ exerceri. Paſtor ſi ſe a
grege ſegregat. oues inſidijs lupoꝝ expoit.
Sanꝰ ſit ſanis ⁊ infirmꝰ infirmis. Coꝝ. ij.
Factꝰ ſum infirmis infirmꝰ. ſ. exēplar. vt in/
firmos lucrarer. Oībꝫ oīa factꝰ ſum vt oms
facerē ſaluos. Nā ſi ſanꝰ debiliter viuat. fac̄
eos exēplo ſuo carnaleſ. Si ꝟo infirmus re
cuſat infirmoꝝ remedia. facit eos puſillani/
mes. innuēs q̄ꝛ aut velit eos ſiľr facere. aut
nō cupiat eis vt meliꝰ fiat illis. Alacriꝰ cer/
tat miles i acie ſi ducē ſuū ſecū cernit labo/
rē certamis tolerare. Actuū. j. In oī tpe q̄ i/
trauit ⁊ exiuit inť nos dñs ih̄s incipiēs a ba
ptiſmate iohis vſq̄ꝫ ad diē q̄ aſſumptꝰ ē a no
bis ⁊c̄. h̄ eſt a ꝑmo tpe q̄ cepit hr̄e diſcipulos
pꝰ baptiſmū vſq̄ꝫ q̇ aſcēdit ad pr̄em ſꝑ exem
plo ſuo erudiuit nos intrās familiariť cum
diſcipuľ viuēdo. ⁊ exiēs vtiliť cū turbis ꝓut
ꝯgruebat ꝯuerſando. Sit etiā hūiľ mo/
ribꝫ vt mores eiꝰ oñdāt eū nō alta de ſe ſenti
re. nec affectare ꝑlatōꝫ. ſꝫ timere ⁊ coactū te/
nere. ⁊ magꝭ deſiderare ſubeſſe. ⁊ eos q̇bꝫ ꝑ/
eſt meliores ſe iudicare. et coꝝ potiꝰ ſe ſeruū
q̄ꝫ mgr̄m vľ dñꝫ reputare. Lu. xxij. Qui ma
ior eſt i vob̄ fiat ſic̄ minor. ⁊ q̇ ꝑceſſor eſt ſicut
miniſtrator. Ego aūt i medio vr̄m ſū ſic̄ q̇ mi/
niſtrat ⁊c̄. Eccī. xxxij. Rectorē te poſuerūt ⁊c̄

Sit etiā humiľ affabilitate vt ſubditi fa/
cilē acceſſū ad eū habeāt ⁊ fiducialr̄ ei loq̇ đ
q̇bꝫ indigēt audeāt. ⁊ patiēter eos audiat. et
benigne eis ſatꝭfaciat ⁊ ſtudioſe inſtruat et
alacriť exhorteť. ſtudeat magꝭ amari q̄ꝫ time
ri. q2 libentiꝰ obediť ei q̇ diligiť q̄ꝫ q̇ timetur
Obediētia dilectōis ꝓprie ē volūtaria. timo
ris aūt magꝭ eſt coacta. Q̄ua ḡ illa habꝫ de

volūtario.tāto ſublimioꝛ eſt ī merito. finis
aūt officij regiminis eſt commiſſos ſibi ad vi
tā eternā dirigere ⁊ ad ſilia ꝟtutū merita fi/
delit̄ ꝓmouere. Sit etiā humil' in vſu re/
rū tꝑaliū vt nihil habeat pōpoſum vel dili/
gat.ſ; oīa q̄ h̄re videt̄ paupꝑtatē volūtariā de
mōſtrēt.⁊ hūilitatē oñdāt.ſ.veſtes.libꝛi. cel/
la.lectulꝰ vtēſilia.mēſa.palea.⁊ hmōi.vt nihil
in oībꝫ appareat qđ notā iactātie vl' curioſi/
tatꝭ habeat.nec t'lia fieri ab alijs patiat̄. Si
milia eteni ſilibꝫ ꝯgaudēt.alta ſublimibꝫ.hu
milia hūilibꝫ delectādo. Nō eſt aūt humilis
coꝛdis īdiciū curioſa q̄rere.ꝑcioſa affectare.
⁊ excelſa ambire. Job.xlj. Om̄e ſublime vi/
det. Jpe ē rex ſuꝑ vniuerſos filios ſuꝑbie.

Maturitatꝭ honeſtas ꝑpēdit̄ in tribꝫ.ſ. ſi
nō ſit leuis ī moꝛibꝫ.videlicet ī ꝟbis ⁊ iocis
ſcurrilibꝫ ⁊ irreligioſis.q̄ licet in ſe q̄nq; q̄i g̃
ta putent̄.minꝰ tñ reuerēdū faciūt ⁊ verēduz
Grego. Nō facile eiꝰ ꝑdicatio recipit̄ ſi leuis
in moꝛibꝫ videt̄. Nā ⁊ ſi ꝑlatꝰ magꝭ diligēdꝰ
ſit.expedit tñ vt ⁊ ab inſolētibꝫ timeat̄. Jpſe
amoꝛ aliq̄ mō ſuauioꝛ ſentit̄ cū reuerētia mi
xtus. Qđ ptꝫ ī amoꝛe ſūmi ꝯditoꝛꝭ.cuiꝰ quo
maieſtas ſ'blimioꝛ agnoſcit̄. dignatōis dul/
cedo ſapidiꝰ amat̄. Pſ. Dulcꝭ ⁊ rectꝰ dñs ꝓpt
h̄ legē dabit ⁊c̄. Jtē ſi nō ſit leuis ī affectu
ꝑ ꝑuatos amoꝛes notabiles.tā ad feminas
q̄; ad q̄ſlibet leues ꝑſonaſ. Licet ei melioꝛeſ
in affectu ꝑferēdi ſint minoꝛibꝫ.⁊ om̄s ꝓpter
ſpem ſalutꝭ ī xp̄o amplectēdi ſint. in actu tñ
exterioꝛꝭ exhibitōis talit̄ ſe gerat ad om̄s vt
nullꝰ ſe ab eo ꝯtēni ꝓpter alios ſuſpicet̄.ſed q̄
ſe ab eo diligi ꝑſumat ⁊ fiducialit̄ ei q̄i ſingu
lari amico ꝯfidat.ne alicui indignatio ⁊ īui/
dia ī alijs nutriat̄. ſic̄ frēs Joſeph q̄ oderūt
eū ꝓ eo ꝙ a p̄re ſingularīꝰ amaret̄. Geñ.xxx/
vij. Jtē ſi nō eſt leuis in ꝓpoſito ⁊ incōſtāſ
in ꝯſilio.vt qđ iā placet mox diſpliceat.mo/
do velit vnū.mō ꝯtrariū vbi rōnabilis cā ñ
apparꝫ. Quis em̄ eiꝰ iudicio credat vl' eiꝰ vo/
lūtati ſe ꝯtēperet quē in neutro ſtabilē agno
ſcit.iō eiꝰ ſubiecti nō pñt eiꝰ reuereri prudēti
am.nec ſciūt ſe ꝑare ad volūtatꝭ eiꝰ obediēti
am.⁊ ī vtroq; nō p̄t eſſe modicū nocumētū.
j. Theſ.v. Oia ꝓbate.qđ bonū eſt tenete. et
facite ſine heſitatōe ⁊ retractatōibꝫ q̄cūq; fa
citis. Ubi tñ cā rōnabil' ſubeſt iuſte neceſſi/
tatꝭ vl' pie vtilitatꝭ vt alit̄ ⁊ alit̄ aliq̄d fieri ex
pediat.nō eſt h̄ leuitatꝭ ſ; maturitatꝭ q2 ſicut
ſtultū eſſ; meliꝰ mutare ī deteriꝰ. ſic etiā ſtoli
da ē obſtinatio tā ꝑtinacit̄ inherere ꝯceptis
vt ꝓ maioꝛi bono ⁊ apto ab eis flecti ñ poſſit
Heſter.xvj. Nec putetꝭ ſi diuerſa iubeamuſ
ex animi nr̄i venire leuitate.ſ; ꝓ q̄litate ⁊ ne
ceſſitate tꝑm.vt reipublice poſcit vtilitas fer
re ſn̄iam. Uñ ⁊ apl's excuſat ſe cum ꝓmiſerit
coꝛinthijs ſe vētuꝝ ꝙ nō leuitate h̄ ꝓmiſerit
ſ; ꝓ eoꝝ vtilitate .ij. Coꝝ.j. Uolui ꝑus veni
re ad vos ⁊c̄. Ecc̄i.x. Scđm iudicē ꝓpl'i ſic et
miſtri eiꝰ. ⁊ q̄lis rectoꝛ eſt ciuitatꝭ.tales ⁊ īha
bitātes ī ea. Boni mgr̄i bonos diſcipl'os fa
cere ꝯſueuerūt.vt freq̄ntiꝰ.multi fierēt melio
res ī religiōibꝫ ⁊ in eccl'ia ſi melioꝛis vite eis
exēpla a ſuis doctoꝛibꝫ ꝓponerēt̄. Negligētia
ꝟo hmōi ab illis q̄ culpabiles ſūt diſtricte ī
iudicio req̄ret̄ Ezech.xxxiiij. Ecce egoipe ſu
per paſtoꝛes req̄rā gregē meū đ manu eoꝛū
Doctrina ꝟboꝝ ſine exēplis oꝑm ē ſic̄ cemē
tū ſine calce aridū ⁊ inualidū. Jp̄i liniebant
ꝑietē abſq; tꝑamēto.dic eis ꝙ caſurꝰ ſit. De
coꝛrectꝭ exēplaribꝫ coꝛrecta ſcribūt̄ volumia
de coꝛruptꝭ coꝛrupta. Tenaciꝰ inheret do/
ctrina oꝑm q̄; ꝟboꝝ. Nā cuiꝰ vita deſpicitur
reſtat vt eiꝰ ꝑdicatio ꝯtēnat̄. Rectoꝛ em̄ ꝑci/
pue ad h̄ ſtudere dꝫ vt ſibi cōmiſſos faciat
xp̄ifoꝛmes.i.vt foꝛmā vite ac doctrie xp̄i eis
imꝑmat.vt nō ſolū mēte eū attēdāt ſ; ⁊ mo
ribꝫ imitēt̄. Eph.v. Eſtote imitatoꝛes dei ſi
cut filij ⁊c̄ Gal.iiij. Filioli mei q̄s iteꝝ ꝑtu/
rio donec xp̄s foꝛmet̄ in vob. Sꝫ cū ex ver
boꝝ doctrina minꝰ capiāt de doctrina xp̄i.
debēt etiā foꝛmā eiꝰ viſibilē in ſeip̄is oñdere
vt eis ꝓfundiꝰ imꝑmat̄ dicētes cuꝫ apoſtolo
Coꝝ.xj. Jmitatoꝛes mei eſtote ſic̄ ⁊ ego xp̄i
q̄ſi dicat. Si foꝛmā xp̄i deſideratꝭ ad imitā
dū agnoſcere.ī meis hāc moꝛibꝫ cōſiderate.
Gal'.ij. Uiuo aūt iā nō ego.viuit ꝟo ī me xp̄ſ
Uicariꝰ em̄ xp̄i vicē xp̄i dꝫ gerere. Jn bene/
placiti eiꝰ ꝓmotōe. Jn ꝑtātis eiꝰ auctoꝛitate
⁊ in ſil'itudinis eiꝰ rep̄ſentatōe.ſ.vt ea q̄ vult
ꝓmoueat ī ſubditꝭ.⁊ eiꝰ auctoꝛitate illa poſ/
ſit q̄ eis expediūt.⁊ eū in ſe imitabilē ill' mo/
ribꝫ ⁊ vita demōſtret.ij. Coꝛ.iiij. Nō ei nos
metip̄os ꝑdicamꝰ.ſ; ihm xp̄m dñm noſtrū
nos aūt ſuos vr̄os ꝑ ihm. Jlle ꝟo ſeip̄m et
nō xp̄m ꝑdicat q̄ gl'iam ꝓp̄iā q̄rit dicēdo. et
q̄ mal' exēplis ſe potiꝰ q̄; xp̄m ingerit ſubditꝭ
imitādū. Gal'.iiij. Emulant̄ vos nō bñ ſ; ex
cludere voſ volūt vt illos emulemi. h̄ eſt.nō
bono zelo ꝑſunt vob q̄ ꝑ ſua ꝑua exēpla ex/
cludūt vos ab imitatōe xp̄i vt moꝛes eoꝛuꝫ
diſcatꝭ ⁊ exēpla ſeq̄mini. Quinta ala eccle
ſiaſtici hꝰ ſeraph. ē circūſpecta diſcretio ⁊ ꝓ

uida faciēdoꝝ ꝯſideratio. Que ꝙ̄ neceſſaria
ſit rectori aīaꝝ ſalomō oñdit. q̇ hn̄s a dō po
ſtulādi q̄ vellꝫ optōꝫ. p̄termiſſis oībꝫ petiuit
ſapiam. ſine q̄ aſſeruit n̄ poſſe ppl'm bn̄ regi.
iij. Re. iij. Dabis ḡ dn̄e cor ſuo tuo docile vt
iudicare poſſit ppl'm tuū ꝛ diſcernere int̄ bo
nū ꝛ malū. Sap. vj. Ad vos ḡ reges ſūt hi ſ
mōes mei vt diſcatꝫ ſapiam ꝛ n̄ excedatꝫ. pſ.
Et nūc reges itelligite. erudimi q̇ iudicatis
terrā. Rector em̄ ē dux gregꝫ ſibi cōmiſſi. ꝛ ſi
ip̄e errauerit. grex i diſp̄ſiōe ꝯfuſus iteribit.
Sic̄ ocul⁹ ē lux toti⁹ corpis. ita paſtor gregꝫ
ꝯmiſſi. Mat. v. Vos eſtꝫ lux mōi ꝛc̄. Scōꝫ
ꝙ ocul⁹ eſt clar⁹ ꝛ obſcur⁹. ſic etiā corp⁹ ab eo
regit̄ directe vl' ꝑ deuia. Duplex ḡ circum
ſpectio rectori nc̄caria ē vt ſciat q̇d agēdū ſit
ꝛ qualit̄. Nā nec bonū ſimpl'r bonuꝫ eſt niſi
bn̄ fiat. i. ſic̄ decet. Ber. Tolle diſcretiōꝫ. ꝛ ꝟ
tus viciū erit. Sine ip̄a zel⁹ p̄cipitat. Roꝝ. x.
Emulatōꝫ dei hn̄t. ſꝫ nō ſm ſciam Itē cō
paſſio ꝯdeſcēdit vſqꝫ q̄qꝫ ſub ſpecie pietatis
Prouerb. Qui pcit ꝟge odit filiū. h̄ eſt. Qui
ſub ſpē pietatꝫ peccātē nō corrigit. aīam eiuſ
ad interitū mittit. Itē patia ſine diſcretō
ne remiſſum i regimīs vigore fac̄. cū ſub ſpē
hūilitatis rebelles n̄ rep̄mit. ij. Paralip̄. xiij
Roboā erat rudis ꝛ corde pauido. nec pote
rat reſiſtere eis. ſ. q̇ dn̄o ꝛ ſibi oppoſuerant.
Itē ſine diſcretōe q̄lecūqꝫ bonū exēplū i
efficax fit ad edificādū alios. ſic̄ bon⁹ cibꝫ n̄
eſt delectabil' ſine ꝯdimēto ſalis. Leui. p̄mo
In oī oblatōe tua offeres ſal. Ro. xij. Rōna
bile obſequiū vr̄m. Si recte offeras. rctē
aūt nō diuidas peccaſti. h̄ eſt. bona facere n̄
ſufficit niſi diſcrete ꝛ qualit̄ ꝛ qn̄ ꝛ vbi ꝛ q̄re
agendū fuerit videat̄. Quis aūt plurima
ſint circa q̄ oꝫ rectorē eē circūſpectū q̄ n̄ pn̄t
breuit̄ poni. tn̄ q̄tuor vident̄ p̄cipua in q̇bꝫ
debet ei⁹ ꝓuidētia vigilare. Vn̄ Exod. xxviij
iubet̄ pōtifex ingrediēs ſanctuariū vt mini
ſtret dn̄o. int̄ alia ornamēta ſꝑ in pectore rō
nale iudiciū deferre. ꝛ i ip̄o q̄tuor ordiēs gē
maꝝ. ita ꝙ q̇libet ordo tres lapides ꝯtineat
p̄cioſos auro incluſos ꝛc̄. Pōtifex domio
miſtrās ſanctuariū ingredit̄ cū p̄lat⁹ curam
aīaꝝ ſuſcipit. vt i caꝝ ſaluatiōe deo g̃tiſſimū
p̄ſtet obſequiū. Nullū em̄ dō g̃ti⁹ ſacrificiuꝫ
ꝙ̄ zel⁹ aīaꝝ. Qui int̄ alia ꝟtutū inſignia ſꝑ de
bet rōis iudicio q̄tuor ad officiū ſuū ſpectā
tia i pectore ꝟſare Primū eſt quō in ſtatu
debito ꝯmiſſos ſibi guberner. vt boni ſui ꝓ
ficiāt ꝛ ꝑſiſtāt. Secūdū quō lapſos ꝛ de
uios corrigat ꝛ emēdet. Tertiū exteriora
negocia q̄ req̇runt̄ ab eo ꝯgrue diſponat.
Quartū quō ſe i his cuſtodiat et gerat
Tres lapides i ſingulis ꝟſibꝫ ſūt tria ad
ſingula coꝝ q̄tuor ꝑtinētia. Ad ſtatū de
bitū tenendū ꝯuenit vt rector oīm ſubdito
rū mores ꝛ ꝯſcias ꝛ vires ꝑſpicue agnoſcat.
vt ſm qō vnicuiqꝫ expedit on⁹ obſ'uātie r̄gu
laris iponat. Nō em̄ oēs oīa pn̄t equalit̄. et
vn⁹ q̄ſi ꝓpriū hꝫ donū ex deo ali⁹ ſic ali⁹ vero
ſic. Nūe. iiij. Aaron ꝛ filij ei⁹ intrabūt. ip̄i q̄ꝫ
diſponēt onera ſinguloꝝ. ꝛ diuidēt q̇d por
tare q̇s debeat. Aaron ꝛ filij eius ſūt prelati
maiores ꝛ minores q̇ debēt itrare. i. interio
ra cuiuſqꝫ agnoſcere. ꝛ ſcōum qō ꝯuenit ſin
gulis on⁹ religioſe ꝯuerſatōis iponere. Et ꝓ
pter triplicē obſeruātie q̄litatē q̄ ſūt tres la
pides p̄cioſi. in p̄mo ꝟſu q̄tuor ordinū p̄di
catoꝝ. Prima obſeruātia ꝯſiſtit in ill' que
ſunt iuxta cuiuſqꝫ ꝓfeſſiōis formā de neceſſi
tate ſalutꝫ. q̄ ita annexa ſunt ordini ꝛ regule.
vt coꝝ trāſgreſſio temeraria iducat mortale
pctm̄. vt eſt obediētia p̄cepti. volūtaria pau
pertas. caſtitas. ꝛ alie p̄ceptorie impata. in q̇
bus locū nō hꝫ diſpenſatio mgr̄i. cū ꝛ ip̄e ſit
ad ea ſeruāda ligat⁹ Hec neceſſe eſt p̄latum
vigilant̄ agnoſcere. q2 tenet̄ ea facere ab om
nibꝫ ſtudioſe ſ'uari. ꝛ nolētes cogere ad ſ'uā
dū. ꝛ ꝓ nulla cā ꝑmittere ꝙ̄tū in ſe fuerit ali
quē ꝯtraire. etiā ſi magna ꝓpt̄ h̄ ſibi ꝛ fratri
bꝫ tribulatio ſeu diſpēdiū imineret. Ro. viij
Quis nos ſepabit a caritate xp̄i. tribulatio
an āguſtia. an ꝑſecutio. an fameſ. an nuditaſ
an piclm̄. an gladi⁹. q̄ſi dicat. nō dꝫ. Hoc ē ꝯ
illos q̇ dicūt. ſi ſic vl' ſic. nō acq̇reret̄ neceſſi
tas fribꝫ. nec poſſent h̄ aliq̄ten⁹ ſuſtētari Cū
tal' forma ꝯq̇rēdi eſt ꝯ regulā ꝛi ſcādalū ꝛ re
ligiōis deformitatē. Meli⁹ eſt ibi nō eſſe r̄li
gioſos vbi nō pn̄t vl' volūt viuere vt religio
ſi. q2 tūc nec ip̄i ꝑcūt. nec alij d̄ ip̄is ſcādalizā
tur. Math. xviij. Qui ſcādaliſauerit vnū de
puſill' iſtꝫ. expedit ei vt ꝛc̄. Quid ḡ q̇ m'ltos ꝛ
magnos ſcādaliſat. Iſta ꝯſideratio p̄ma dꝫ
eſſe gēma lucēs i pectore pōtificꝫ. i. p̄ oībꝫ cu
rāda Scōa ꝟſat̄ ēca illa q̄ ſpectāt ad exercitī
um altioꝫ ꝑfectiōis. ſ. ſingl'aris patie āmirā
de. hūilitatꝫ ſtupēde. caritatꝫ ardue. ſobrieta
tis eximie. paupꝑtatꝫ ꝛ ſublimis deuotōis. et
ſilium ꝟtutū. ad illas dꝫ rector ꝯmiſſos ex
hortatōibꝫ ꝛ monitꝫ exēplis efficacibꝫ affli
gere ꝛ attrahe magꝫ ꝙ̄ iuitos cogere. Cōſi
lia ei ꝑfectiōis ſuadēt̄. nō ipantur p̄ter ea q̄i

voti emiſſiõe exꝓmũtᷓ. vt ꝯtinẽtia. Precipua
tñ cã monaſtice iſtitutõis fuit vt eẽt ſchola
paleſtral' exercitij ꝑfectõis Paleſtra vt dꝛ fu
it lud⁹ nude luctãtiũ q̄ ſe oleo ꝑungebãt. ne
a colluctãtib⁹ teneri poſſẽt. ⁊ ita ad trã dei/
ci. Et apte ſimilatᷓ luctami religioſoꝝ. Coꝛ.
ix. Ois ei q̄ in ago. ꝯtẽ. ab oĩb⁹ ſe abſtiet. Re
ctoꝛ igr̄ ⁊ hãc gẽmã ferat ĩ pectoꝛe vt ſectato
res ſuos doceat ⁊ ꝓuocet ñ ſolum viam tene
re q̄ ſaluẽtᷓ. ſ3 etiã ad ꝑfectõ3 tẽdere ꝑ quã ſb
limẽ ĩ celo gl'ia3 aſſeq̄ntᷓ Tertia ꝯſiſtit ĩ illiſ
q̄ nec ſũt d̄ pura neceſſitate ſalut3 nec d̄ emi/
nẽtia ꝑfectõis ſ3 tñ ad vtri⁹q3 acq̄ſitõ3 ⁊ ꝯſer
uatõ3 a ſctis pr̄ib⁹ apte ſtatuta ſũt ad exerci/
tiũ bonoꝝ oꝑ3 ⁊ d̄coꝛẽ ĩpi⁹ religiõis. ⁊ ad edi
ficatõ3 intuẽtiũ. vt ſunt ieiunia. ſilẽtiũ. ſolẽni
tas diuioꝝ officioꝝ. ⁊ extioꝛes coꝛꝑaliũ exer
citatõnũ honeſtates. q̄ iuxta apl'm tã vtiles
ſũt. Thi. iiij. ſic̄ inſtrum̄ta ꝓ artificijſ. q̄ poſ/
ſent ⁊ aliᷓ ꝑagi a ꝑit3. cu3 ꝓus fuerĩt artes q3
talia inſtrum̄ta vñ diſcret⁹ p̄lat⁹ cũ nccĩtas
exigit vl' maioꝛ vtilitas req̄rit diſpẽſat ĩ cã ꝓ
talib⁹ ꝓ loco ⁊ tꝑe ſine difficultate cũ vid̄rit
expedire. Ubi ãt maioꝛ vtilitas vl' nccĩtas
nõ exigit ſtudioſe faciat ea ſuare. In h̄ indi
get p̄lat⁹ ñ modica diſcretõe vt ſciat intᷓ rigo
rẽ ⁊ remiſſiõ3 mediũ tenere. Si ãt nimis fu
erit rigid⁹. ⁊ ip̄e min⁹ erit dilect⁹ fr̄ib⁹ ⁊ illi mi
nus erũt volũtarij ad alia q̄ vtilioꝛa ⁊ neceſ
ſarioꝛa foꝛẽt. Rurſũ ſi fuerit pl⁹ q3 ꝯuenit re/
miſſus ĩ tl'ib⁹. cito maioꝛ diſſolutõ ſubſeq̄tᷓ.
Qui ſpernit modica paulatĩ decid3. Circa
lapſoꝝ coꝛꝛeptõ3 diſcretõ p̄lati ſil'r vigere d̄
bet. Hic ẽ oꝛdo ſcd̄s tres gẽmas ꝯtinẽs. q̄a
triplex ꝯtinẽtia ad h̄ ẽ nccãria. ſic̄ ſũt tria ge
nera delinq̄ntiũ. Quidã ei cũ deliq̄rũt. mox
aut intᷓ⁹ moti a ſpũ. aut foꝛ3 coꝛꝛepti ab hoĩe
ad pnĩe remediũ ꝯfugiũt. His cu3 clemẽtie
fomẽt3 medic⁹ ſpũal' remedia ſatiſfactiõis ſic
tꝑata d3 adhibere. q̄b⁹ ⁊ ſatiſfaciãt d̄o d̄ offẽ
ſis ⁊ ꝓxio de ſcãdalo. vt ceteri peccare magiſ
timeãt. ⁊ tñ ꝓpᷓ leuitatẽ remedij ĩpos ñ peni
teat ſe pnĩe ſubmiſiſſe. Gal'. Si p̄occupat⁹
fuerit hõ ĩ aliq̄ delicto. vos q̄ ſpũales eſt3. ſb
audi medici. hmõi iſtruite ĩ ſpũ lenitat3. ꝯſi/
derãs temetip̄m ⁊c̄. i. talẽ ei ſatiſfactõ3 ĩponi
te ꝑ quã cognoſcat põd⁹ reat⁹ ſui. ita tñ clem̄
ter ſic̄ tibi met velles aliũ ꝯpati ſi tl'i pctõ de
linq̄res. Et h̄ eſt vna gẽma ſcdĩ oꝛdĩs diſcre
tio tal'. Alij cũ delinquũt. tegũt. palliãt. d̄fen
dũt. ⁊ vir⁹ interi⁹ latet. Et l3 rectoꝛ ex cert3 in
dicijſ deꝑ̄hẽdat ibi ſaniẽ putridã eẽ collectã
tñ nõ ita erũpet exteri⁹. nec ꝑ euidẽſ teſtimo
niũ. nec ꝑ volũtariã ꝯfeſſiõ3 ꝙ poſſit opoꝛtu
ne ferro apte coꝛrectõis ſecare. Si coꝛripit
nõ ꝓficit. ⁊ videtᷓ magꝭ vicioꝝ diffamatoꝛ q3
vicioſoꝝ coꝛrectoꝛ ſ3 mouetᷓ ⁊ diſſil'at. vtꝛiᷓ et
anxiatᷓ tã ꝓ aĩa fr̄is q3 ꝓ ſe. qꝛ nõ coꝛrigit de/
linq̄ntẽ. Cũ ẽ aliud ꝯgrue facere non poſſit
poꝛtet diſſimulet. patiã3 ſuã exerceat Et qd̄
arguẽdo nõ v3. oꝛãdo laboꝛet obtinere. vt
aut d̄s cit⁹ demũ coꝛrigat. aut latẽtẽ ei⁹ ma/
liciã detergat vt aliqd̄ r̄mediũ apponatᷓ Sic̄
dñs iudã ꝓditoꝛẽ diu tacite tolerauit ꝙ eu3
apte nõ coꝛripuit donec intm̄ ei⁹ iniq̄tas cre
uit ꝙ ꝑ ſe patentᷓ erupit. Que q3 diu latuit l3
in ſe letaliᷓ egrotaret. tñ alijs nõ nocuit. ⁊ id̄
irrep̄henſibiliᷓ potuit tacite tolerari Mat.
xiij. Sinite vtraq3 creſcere vſq3 ad meſſẽ. i.
3i3ania cũ tritico. Apoc̄. vltᷓ. Qui ĩ ſoꝛdib⁹ ẽ.
ſoꝛdeſcat adhuc. D3 tñ talib⁹ vbi p̄t caute ca
ueri ab occaſiõe peccãdi. ⁊ ĩ cõi moneri dñt
vt reſipiſcãt. Mat. xxvj. Ue hoĩ illi ꝑ quẽ fi/
lius hoĩs tradetᷓ. S3 cũ ad tã ſingl'are faci/
nus ñ potuiſſ3 iudas ſubito ꝓruiſſe niſi diu
paulatim ĩ deteri⁹ ſꝑ ꝓlapſus. apparet eu3 a
dño ĩ malo ſtatu diu occulte toleratũ. Ego
tacẽs ⁊ q̄ſi nõ vidẽs. Tal' ẽ diſſimulatio in
coꝛde rectoꝛ3 ml'ta diſcretõe indiget vt ĩ neu
tro deuiet a iuſto. Et h̄ eſt gẽma ſcdĩ oꝛdiniſ
ſcd̄a in pectoꝛe ſacerdot3. Tertij offendũt
ḡuiᷓ apte ⁊ nõ recipiũt debitã coꝛrectiõ3. vl'
ficte recipiũt. qꝛ nõ emẽdãtᷓ. ⁊ alij ex eis fiũt
deterioꝛes. vl' ſcãdaliſantᷓ de ĩpis. vl' imitari
eos incipiũt ſi vidẽt eos ĩpune peccare. vo/
lẽtes ſibi parci ſic̄ illis ꝑcitᷓ. Ubicũq3 ẽ q̄tu
oꝛ illa ꝯueniũt. ſ. grauiᷓ aperte peccare. ⁊ nõ
eſſe ſpẽ coꝛrectõis ꝓpᷓ obſtinatõ3 ſeu inuete
ratã mali ꝯſuetudinẽ ⁊ alios infici ꝑ ei⁹ exẽ/
plũ vl' ſcãdaliſari. qꝛ tl'ia tolerãtᷓ. q̄d reſtat ni
ſi vt ouis moꝛbida abiciatᷓ ⁊ mẽbꝝ putridũ
p̄cidatᷓ ne ſana ĩde inficiãtᷓ ⁊ coꝛrũpãtᷓ. Gal'.
v. Utinã ⁊ abſcidãtᷓ q̄ vos ꝯturbãt. Coꝛ. vj.
Auferte malũ ex vobmetip̄is. Et ſi infideliſ
diſcedit diſcedat. Lu. xiij. Succide ẽ illã. ſ.
ficũ infructuoſam. vt q̄d etiã trãm occupat.
Mat. vj. Ois arboꝛ q̄ nõ fert fructũ bonu3
excidetᷓ. Nũe. v. Precipe filijs iſrl' vt eijciant
d̄ caſtr3 oẽm leꝓſũ ⁊ q̄ ſemĩe fluit pollut⁹ q3
eſt ſuꝑ moꝛtuo ne ꝯtaminẽt ea cũ habitaue
rint vobiſcũ ⁊c̄. Ad iſta tñ nõ debẽt ĩpetu fer
ri ſ3 maturo ꝯſilio prudẽtũ. ⁊ ſp̄m dei ⁊ do/
nũ ꝯſilij hñtiũ. Oĩa cũ ꝯſilio fac ⁊ p⁹ factũ nõ
penitebꝭ. Mat. xviij. Qui ſcãdaliſauerit vnũ

ex puſillis iſtꝭ q̇ in me credūt.expedit ei vt ſu
ſpē.mo.aſi.in collo eiꝰ ꝛ demergat̄ in ꝓfūdū
maris.ħ eſt.cuiꝰ vita i habitu religiōis magꝭ
ſcādalizat ſimplices q̄ꝫ edificet.expedit vt fo
ris miſſus .ſolꝰ dānet̄ q̄ꝫ ꝑ eū ſacra religio cō
taminet̄. Tertiꝰ ordo ꝟſat̄ circa negocia
q̄ ꝑ p̄latū ſūt diſponēda. Quoꝝ alia expedit
vt aliīs diſponēda cōmittat.alia ꝑ ſeip̄m di
ſponat.alia p̄cidat ꝛ remoueat q̄ꝫtū vꝫ Sic
xp̄s cōmiſit alia diſcipulꝭ ꝓcurāda.vt iudelo
culos.ſibimet retinuit p̄dicatōis ꝛ curatōiſ
officiū. Lu.xij. Reqſitꝰ vt int̄ frēs q̄ſdā here
ditatē diuiderꝫ.rn̄dit Nō q̇s me conſtituit
iudicē aut diuiſorē int̄ vos Exteriora ꝛ tē
poralia corꝑalꝭ neceſſitatꝭ officia ſi ꝑ ſeip̄um
voluerit actu diſponere.ipedit̄ ab interiorū
ꝛ melioꝝ ꝓuiſiōe.qꝛ ſpꝰſus ex ſe mētis oculuſ
minꝰ videt interiora ꝛ neceſſariora ſaluti Ex
odi.xviij. Eſto tu ꝑplo i his q̄ ſūt ad deū.ꝛ le
uius feres ꝑtito i alios onere.ſ.leuioꝝ. Act
vj. Nō eſt equū nos relinq̄re v̄bū dī ꝛ miſtra
re mēſis ꝛc̄. Si alios n̄ hr̄et q̇bꝫ curā exteri/
orū ꝯmitteret.potiꝰ deberꝫ ab alio fraudē in
tꝑalibꝫ pati q̄ꝫ ip̄e p̄latꝰ in talibꝫ occuparetur
exēplo xp̄i q̇ ſciēs iudā eſſe furē.tn̄ ꝑmiſit eū
exteriora ꝓcurare Jo.xij. Fur erat ꝛ loclꝰos
habebat ꝛ ea q̄ mittebāt̄ portabat. Nocē ꝯ
illos q̇ facilꝰ inueniūt q̇bꝫ curā aīaꝝ cōmit/
tāt q̄ꝫ reꝝ ſuaꝝ tꝑaliū.cū incōꝑabilit̄ maius
ſit diſpēdiū ꝑiclitari aīas q̄ꝫ res ꝑire Spi
ritualia v̄o ꝛ q̄ ad ſalutē neceſſaria ſūt ꝛ ꝓfe/
ctū v̄tutū.p̄ncipalit̄ dꝫ aīaꝝ cuſtos et rector
ſibimet curāda retinere.cū ħ ſint de ſuba of
ficij paſtoralꝭ.ꝛ de his maxie ſit i iudicio rōēꝫ
dn̄o redditurꝰ. Hec ſūt. q̄lit̄ regl'a ſtudio
ſe ſuet̄ ꝛ alia ſtatuta ꝛ ordīs diſciplina Itē
q̄ꝫ pax ꝛ dilectio ſit int̄ frēs. Itē ad ip̄m ꝑ
tinet ꝯſcias ſinguloꝝ agnoſcere.ꝛ de q̇buſſi
bet ꝑplexitatibꝫ expedire.ꝑicula pctōꝝ ꝓui/
dere ꝛ p̄cauere.monere frēs vt ꝓficiāt.corri
gere corrigēda.elucidare dubia.iformare ſi
gulos q̄liter officia ſibi cōmiſſa ꝯgrue āmi/
niſtrēt.q̄ ꝛ fribꝫ ꝓut ꝯuenit ſufficiāt ꝛ ꝯſciaꝫ
nō offendāt. Ubi v̄o nō p̄t hoibꝫ ſatꝭfieri ni
ſi cū offenſa dei.ibi ſuet̄ ad deū obediētia. ꝛ
ad hoīes patia. Actuū.iiij. Obedire oportꝫ
deo magꝭ q̄ꝫ hoibꝫ. Prelatꝰ v̄o gerit vicē ca/
pitis i corꝑe fraternitatꝭ vt cū alia mēbra de
dita ſūt actōibꝫ ſibi cōpetētibꝫ.caput oībꝫ p̄ſi
dēdo ꝓuideat q̄ſi oīm ſenſuū capax. ꝛ oīa re
gens ꝛ ſenſū ꝛ motū oībꝫ trāſmittēs ꝑ iuſſio
nes vlꝭ ꝯceſſiōes ſctē obediētie q̄ſi q̄rundam
cōpagiatōe neruoꝝ.vn̄ ꝛ caput ſingl'ari acti
one nō occupat̄ vt vacet oīm mēbroꝝ ꝓuiſi
oni. Oībꝫ enī ꝓficit.ꝓ oībꝫ audit. odorat.gu
ſtat ꝛ loquit̄. Sic ꝛ p̄latꝰ ſibi ꝯmiſſis. Heb.
Ip̄i em̄ ꝑuigilāt q̄ſi rōem ꝓ aīabꝫ vr̄is reddi
turi. Suꝑflua v̄o ꝛ n̄ neceſſaria ſaluti vlꝭ ꝓfe
ctui aīaꝝ negocia expedit p̄cidere ꝛ tā a ſe q̄ꝫ
a fribꝫ q̄ꝫtū oportune poterit remouerꝫ Cū
em̄ ꝓpter tꝑis breuitatē ꝛ diei maliciā vix ne
ceſſariīs ſufficimꝰ diſponēdis.ſi ſuꝑuacuis lꝭ
alienis volumꝰ occupari negociīs. negligi/
mꝰs vtiliora ꝛ meliora cū diſtractꝰ animus
ad plura.fit minor ad ſingl'a ꝓuide ꝑagēda.
Inde fit aliq̄tiēs cuꝫ p̄lati ꝛ religioſi nimis
ſe exterioribꝫ occupatōibꝫ iplicāt edificioꝝ.li
broꝝ.cauſaꝝ ꝛ alioꝝ q̇bꝫ fructuoſiꝰ carerēt.
ꝛ nō ſolū meliora īterim negligāt ſꝫ etiā ꝯſci
entiā ſepiꝰ inq̇nēt.ꝛ ex vſu exterioꝝ tenebre/
ſcat oculꝰ mētꝭ ad ꝯtēplatōꝫ ſp̄ūaliū ꝛ iterno
rū.ꝛ tepeſcat ad deſideriū ſuꝑnoꝝ. Sic em̄
hūores noxij affluūt vbi fuerit i corꝑe leſio
niſi caute remoueant̄.ne fiat ibi tumor vlꝭ vl
cus. ita ꝛ negocia creſcūt ad extinctōꝫ ſp̄ūs.
q̇ ſe eis acq̇euerit occupari. Iō diſcretio p̄la
ti dꝫ ꝓuide ꝓſpicere q̇d ex q̄libꝫ euētu poſſit
ꝯſeq̇.ꝛ q̄ negocia admittere . vlꝭ q̄ꝫtū expedi/
at ea exeq̇ circūſpecte rimari Eccī.xj. Fili ne
in multꝭ ſint actꝰ tui. Qui ſarcinā ſatꝭ grauē
portat iprudēs ē ſi adhuc onera p̄la ſibi por
tāda iponit q̇bꝫ p̄t oportune carere. Super
oīa v̄o dꝫ ſemetip̄m rector circumſpicere ne
aliīs ꝓuidēs ſeip̄m negligat.ne alios ſaluāſ
ſeipſum i ꝑiculū d̄mergat. Matt.xvj. Quid
em̄ ꝓdeſt hoī ſi m̄dm vniuerſū lucret̄.aīe v̄o
ſue detrimētū patiat̄. Hicē quartꝰ ordo
gēmaꝝ triplici circūſpectōe q̄ſi p̄cioſoꝝ triū
lapidū ornatū cōplendꝰ. Joh.in.ij.canoīca
Uidete voſmetip̄os ne ꝑdatꝭ q̄ oꝑati eſtis.
ſupple in aliīs.ſꝫ vt mercedē plenā ſuſcipiatꝭ
Una circūſpectio ſui verſat̄ circa ꝯſcie ſe/
renitatē.vt illa ſꝑ ſecura ſit ꝛ mūda . Secu/
ra ſit vt nihil velit agat iubeat vlꝭ ꝑmittat il
licitū ꝛ indecēs.ꝓfeſſiōiq̄ꝫ ſue ꝯriū in q̄ pctm̄
ſeu ſcādalū dep̄hēdat̄. Mūda vt d̄ bonis q̄
facit vlꝭ ꝓmouet gl'am ab hoibꝫ nō captꝫ nec
ſibimet exinde īmoderate placeat.ſolꝰ dī be
neplacitū in oībꝫ q̄rēs.vt q̄ ꝓ eo fac̄.i. vice dī
etiā pure faciat ꝓpt̄ eū ꝛ ip̄iꝰ amorē. Mat.vj.
Si oculꝰ tuꝰ ſimplex fuerit.totū corpꝰ tuūꝫ
lucidū erit.ħ eſt ſi intuitꝰ intētiōis purꝰ fue/
rit caritate.totū corpꝰ bone oꝑatiōis dignū
erit p̄mio lucꝭ eterne . Si aūt nequā fuerit

rẽ. Scruteẗ ergo ꝯſciam ſuã ſolicite dĳudicãs
q̇d egerit. q̇d obmiſerit de agẽdiſ. ⁊ quo fine
bona fecerit ⁊ de malis doleat ⁊ ꝯfiteatur ⁊
corrigat ⁊ caueat. de bonis ỽo nõ in ſe ſed in
dño glorieẗ. Cor̃. xj. Si noſmetipõs dĳu/
dicarem⁹. nõ vtiq; iudicaremur. Qui pulue
rẽ ab alĳs detergit. vix põt trãſire niſi et ip̃e
puluere reſpergaẗ. quẽ etiã in ſe detergere ne
ceſſe habet. Lu. iiĳ. Medice cura teip̃m.

De bonis ỽo q̃ facit ſic leteẗ vt inde ñ ex/
tollaẗ. eſtimãs ꝙ nõ ꝓpter ſe ſ; ꝓpẗ alios q̇b;
p̃eſt de⁹ dederit ei bñ facere vľ dicere vel ſen
tire. Alia circũſpectio ſui verſaẗ circa exte
riores mores ⁊ ỽba q̇b; oportet eũ alĳs ma
gis q̃ȝ ſibimet deſeruire. Qui em̃ pluribus co
giẗ viuere ad exẽplũ ⁊ ſatiſfacere ſingulˀ ⁊ oĩ/
bus placere. multa idiget diſcretõe vt medi
um valeat tenere. ne ſit nimis triſtˀ vel hyla
ris. nimis ſeuer⁹ vel leuis. nimis ſocialis vľ
alien⁹. nimis tacit⁹ vľ verboſus. nimis du/
re loquẽs vel blande. nimis rigid⁹ vľ remiſ/
ſus. nimis ſepe cũ hoſpitib; vel raro. nimis
laute reficiẽs vľ tenuiter. nimis facta fratꝝ
obſeruãs vel diſſimulãs. nimis fouens ali/
quos vel alios ꝑuipendẽs. ⁊ ſimilia. Cu; ergo
nõ poſſit ſemꝑ teneri qđ de oĩb; placeat. mi/
nus tñ deuiat ſi ad benignitatis ꝑtẽ pl⁹ de/
clinat. ꝑ quã reddiẗ ſubditis magis amabiľ
ob quã ei libenti⁹ obtẽperãt ⁊ audaci⁹ ad eũ
recurrũt in quib; indigẽt ⁊ alacri⁹ imitãtur

Ip̃a em̃ poteſtatˀ auctoritas facit eũ ſatˀ
timendũ ſubditis. ⁊ ſi huic iñgiẗ auſteritatiſ
ſeueritas. pauidis fit mẽtib; oneroſa. Ezec.
xxxiiĳ. Uos aũt cũ auſteritate impabatˀ eis
⁊ cũ potẽtia. ⁊ diſperſe ſunt oues mee. Eccĩ.
Noli eſſe quaſi leo in domo tua ſubuertẽs
domeſticos tuos. Hinc eſt ꝙ ip̃e ſumm⁹ p̃n
ceps paſtorꝝ dñs Ihs tantã nob̃ benignita
tis charitatẽ exhibuit. vt ſe nob̃ faceret ama
bilẽ ⁊ ita imitabilẽ ⁊ ꝑ amorẽ ſue hũanitatˀ
traheret ad amorẽ ⁊ cognitõ; ſue diuinitatˀ
vt dum viſibiľr deũ cognoſcim⁹ ꝑ hũc inui/
ſibiliũ amore rapiamur. Sic ⁊ vicari⁹ xp̃i p̃
latus ad hoc maxime ſtudeat a ſubditis di
ligi. vt ſic facilius trahat eos ad amorẽ chri
ſti. In om̃i tamẽ dubio ſemꝑ magis iclinet
ſe ad illud qđ ſ̃m veritatis iudiciũ ỽtuti ca
ritatis ⁊ humilitatis ⁊ ꝓfeſſe puritati magˀ
ꝯſonat ⁊ euãgelice ꝑfectioni. Ultimo etiã
ip̃a diſcretio que cetera om̃ia dĳudicat cir/
cumſpiciat ſeip̃am ne ei cõtingat vt ocľo cor
poris. qui cũ alia videat nõ videt ſeip̃um. vi

delicet ne plus ſapiat q̃ȝ oportet ſaꝑe. ne ſibi
plus credat q̃ȝ expedit ne ſit ſapiẽs in ocu/
lis ſuis. q; teſte beato Gregorio. Sicut ſub
ditorꝝ temptatio eſt rep̃hendere in prelatis
ꝙ in multis nõ recte agant. ita p̃latorũ tem/
ptatio eſt ꝙ ſe ceteris ſapiẽtiores eſtimant.
Prouerb̃. Uidiſti hoĩem ſapientẽ ſibi vide
ri. magis illo ſpem habebit ſtultus. Stult⁹
em̃ ſibimet nõ cõfidens querit ꝯſilium a ſa/
pientib; ne decipiaẗ. Ille aũt dũ de ſe plus
q̃ȝ debet p̃ſumit. etiã vbi errat recte ſe plerũ
q; ſentire decept⁹ putat. Inter om̃es aute;
temptatiões videẗ iſta perículoſior cuiq; xp̃i
ano ſc; ꝓprio ſenſui nimis inniti Cũ eni;
nemo reperiaẗ ita ꝑſpicacis intelligẽtie. q̇n
poſſit in aliquib; falli. qui hoc totũ ⁊ ſolũ re
putat iuſtum qđ ip̃e ſenſerit. aſtuto aduerſa
rio ad varias ſeductiões ſub ſpecie boni li/
berũ aditũ pãdit. Ps̃. Sedet in inſidĳs cũ
diuitib; in ocultis vt interficiat innocente;
Ibi em̃ libenti⁹ inſidiaẗ vbi maiores meri/
torꝝ diuitias cernit inq̇ri. vt ibi innocentẽ ĩ/
quirat ⁊ occidat vbi ſe deo magis obſequiũ
p̃ſtare ſperabat. Unde cautũ eſt ſemꝑ recto
ri conſilia libẽter audire ⁊ humiliter quere/
re. Et in hoc triplex humilitas ꝯſiſtit. Prĩo
ſi alĳ idem ſentiũt qđ ⁊ ip̃e. ſecurior eſt ꝙ nõ
decipiaẗ. Secũdo quicq̇d fecerit cũ pruden
tum ꝯſilio ſi aliq̇d inde euenerit ꝯtrarĳ. mi/
nus ei poterit iputari q̃ȝ ſi ď ſuo tm̃ ſenſu id
feciſſet. Tertio ꝙ ſepe in merito humilitatˀ
talis deus dat ei agnoſcere ꝑ ſe vel aliu; qđ
ante nõ intellexit. Hinc moyſes cui de⁹ facie
ad faciẽ loquebaẗ ꝯſiliũ ietro ſoceri ſui g̃tu;
habuit ⁊ ſeruiuit. Exod. xviĳ. Hinc apoſto
lus paulus ſpũſancto replet⁹ euãgeliũ qđ ꝑ
reuelatonẽ Ihu xp̃i didicerat. ip̃i⁹ inſtinctu
aſcenderat hierľm. Gal. ĳ. Cũ petro ⁊ Iohẽ
⁊ Iacobo coapoſtolˀ ſuis ꝯtulit vt eſſ; ſecu/
rior in p̃dicãdo cũ ab eis nõ diſcordaret. et
exemplũ ꝑ h̃ daret fidelib; p̃latis ꝯſiliũ req̇/
rẽdi. Om̃ia cũ ꝯſilio fac. ⁊ p⁹ factũ nõ pe. Aliq̇
ỽo cũ ad offĩm r̃gimis aſſurgũt. ita ſe ꝯtinuo
repletos ſpiritu ſcientie reputãt vt om̃ia an
teceſſorꝝ ſuorũ facta ſtulta iudicent ⁊ ꝑuerſa
alĳ vero ecõuerſo cum ab eodem abſoluun
tur officio quecũq; ſucceſſores eorũ faciunt
ſiľi mõ ꝯdemnãt non attẽdentes ꝙ ſicut ip̃i
aliorꝝ facta deprimũt. ita eorũ facta alĳ pñt
deſpicere. Iſa. Ue q̇ ſperniſ. nõne ⁊ ip̃e ſper/
neris. nullorꝝ em̃ facta tã ſtudioſe ſolent ab
alĳs obſeruando notari ſicut illorꝝ q̇ aliorũ

ſacta ſeuere dĳudicāt.ſi forte in q̄ ipſi allos
arguūt rep̄hēſibiles rep̄hēdāt. Sūt ei duo
genera hoīm q̄ ꝯſilia prudēs rector n̄ faci/
le dꝫ recipe.ſ.adulatores ꝛ d̄tractores Primi
iſtoꝝ ſeducūt eū vt magꝭ d̄ ſe q̄ꝫ expedit p̄ſu
mat. Jſa. Qui btm̄ te dicūt ipi te decipiūt. ꝛ
viam greſſuum tuoꝝ diſſipāt ne d̄ te v̄ba ſen/
tias i hūilitate ꝓprie ꝯgnitōis Scd̄i iducūt
eū vt peiꝰ q̄ꝫ bꝫ de alĳs ſuſpicādo ſentiat.et
ſepe innocētes ꝯdēnet. Et p̄us q̄ꝫ v̄itatē rei
plene cognoſcat Heſter.xvj. Aures p̄ncipū
ſimplices.ꝛ ex ſui natura alīo eſtimātes calli
da fraude decipiūt.ꝛ malis q̄rundā ſuggeſti
onibꝰ regū ſtudia dep̄uant.vt eos q̄ credita
ſibi officia diligēter obſuāt ꝛ ita cūcta agūt
vt oī laude ſint digni.mēdacioꝝ cunicul' co
nent ſubuertere ꝛc. Cū aūt tribꝰ de cauſ
ſoleat req̄ri ꝯſiliū.ſ.ꝓpt emēdatiōeꝫ.vt diſcat
de q̄ dubitat.ꝓpt auctoritatē vt magꝭ habe/
at vigorꝭ q̄d p tales ꝯſultū fuerit.ꝛ ꝓpt pacē.
ne habeāt aliq̄ occaſionē murmurādi. Pro
pter p̄mā cām ꝯſulēdi ſūt prudētiores.ꝓpter
ſcd̄am noīatiores.ꝓpter tertiā oēs ad q̄s ne
gociū ptinere videt. Sꝫ qꝛ ſinglaria ſine
nūero ſunt.i q̄bꝰ diſcretio ē neceſſaria.d̄ q̄bꝰ
nō p̄t dari certa ꝛ cōis regla q̄ valeat ꝓ oibꝰ.

Sexta ꝛ vltima ala ſine q̄ relique pfici n̄
valēt maxie ē neceſſaria.vt ſit deuotꝰ ad deū
p quē zelꝰ iuſticie accēdit.pietas ꝯpaſſiōis in
fundit.patia roborat.exēplū bonū ꝯdit.di/
ſcretio clarificat. Hec ē vnctio ſpūs . docēs
de oibꝰ q̄ expediūt ſaluti.j. Jo.ĳ. Vos vncti
onē habetꝭ a ſpūſctō ꝛ noſtꝭ oia. ꝛ nō neceſſe
habetꝭ vt aliq̄s vos doceat.ſꝫ ſic̄ vnctio eius
docet vos d̄ oibꝰ deuotio m̄tē illumiat ad
cognoſcendū q̄d ſit meliꝰ. Jo.xiiij. Docebit
vos oia ꝛ ſuggeret.inflamat ad appetēdū bo
nū. Ecc̄i.xxiiij. Qui edūt me adhuc eſuriēt.
ꝛ q̄ bibūt me ꝛc̄. Roborat ad pficiēdū. Deꝰ ē
em̄ q̄ opat in nob̄ ꝛ velle ꝛ ꝑficere ꝓ bōa vo/
lūtate. fac̄ horrere pctā Ps Jniq̄tateꝫ odio
habui.apoc̄.x.liber comeſtꝰ dulcꝭ guſtu ama
ricat ventrē. Actōes ordinat ad v̄tutes. Cā
ticoꝝ.ĳ. Jntroduxit me rex i cellā vinariam
ordinauit i me caritatē. Mores exteriꝰ cō/
ponit i v̄ba. Thob.iĳ. Nūq̄ꝫ cū ludētibꝰ mi/
ſcui me.neq̄ꝫ his q̄ i leuitate ambulāt. Sciē
tiā fidei dulcē reddit. Ecc̄i.vj. Sapia ſꝫ no
mē ſuū eſt.i.ſapida ſcia. Spem i fiduciā eri/
git. Ro.viĳ. Jp̄e ſpūſſctūs reddit teſtioniuꝫ
nob̄ q̄ ſumꝰ filĳ dei. Amorē d̄i accēdit. Ro.v
Caritas d̄i diffuſa ē in cordibꝰ nr̄is p ſpūm

ſctm̄ q̄ datꝰ eſt nob̄. Deo familiarē effic̄. Ex
odi.xxxiĳ. Loq̄bat dn̄s cū moyſe ſic̄ hō loq̄
ſolet ad amicū ſuū. Dat fiduciā ipetrādi pe/
tita.j. Jo.iĳ. Fiduciā hēmꝰ ad deū ꝛ q̄dcūq̄ꝫ
petierimꝰ accipiemꝰ. Orōem ipinguat. Ps.
Holocauſtū tuū pingue fiat. Ecc̄i. Jmpin/
gua oblatōꝫ. Piū ꝛ affectuoſū fac̄. Sap̄.vĳ
Suauis.humanꝰ.benignꝰ ē ſpūs ſapiētie.
Cor hūiliat. Jſaie. Sup quē req̄eſcet ſpūs
meꝰ niſi ſup hūilē.ꝛc̄. Oleū ſpūm p̄mit i olla
feruēte. Cōtra aduerſa ꝯſtātiā p̄ſtat.pſ. Do
minꝰ illumiatio mea ꝛ ſalꝰ me.quē ti. Rom̄.
Quis nos ſepabit a charitate xp̄i. Oia opa
bona d̄lectabilia fac̄. Sap̄.viĳ. Nō hꝫ ama
ritudinē ꝯuerſatio illiꝰ nec tediū.ſꝫ leticiaꝫ ꝛ
gaudiū. Mentē in ſupna eleuat. Si direxe
rit ad deū cor ſuū.ſpm̄ eiꝰ ꝛ flatū ad ſe trahet
Mūdū vileſcere fac̄. Ecc̄s.j. Vidi q̄ fiunt
cūcta ſub ſole.ꝛ ecce oia vanitas. Deſidera/
re celeſtia cogit. Phil.j. Coartor e duobus.
Deſideriū hn̄s diſſolui ꝛ eē cū xp̄o. Pecca/
ta delet ꝛ penas pctī. Lu,vĳ. Remittūtur ei
pctā mlta q̄m dilexit mul. Merita ſblimat.
Sap̄.viĳ. Si diuitie appetūt q̄d ſapia locu
pletiꝰ q̄ oia opat. Proximos maxie edificat
Ecc̄i.xlv. Offerre illi incēſum dignū in odo
rē ſuauitatꝭ. Co2.ĳ. Xp̄i bonꝰ odor ſumus.
Demōes fugat. Thob.vj. Fumꝰ eiꝰ extricat
om̄e genꝰ demonioꝝ. Anglos iuitat ꝛ ſctōs
Ps. Preuenerūt p̄ncipes ꝯiūcti pſallētibus.
Thob. Qn̄ orabas cū la.ꝛc̄. Hec ꝛ mlta
alia deuotōis gr̄a ꝯfert.iō p̄cipue rector aia/
rū ſtudioſꝰ eē dꝫ eā hr̄e p quā ſp informet q̄d
faciat.adiuuet vt poſſit.ꝯſuet ne deuiet Nō
ei ſolū ꝓ ſe orare ncc̄e hꝫ ſꝫ eē ꝓ ill' q̄ ſibi com
miſſi ſūt.q̄s n̄ ſufficit ſine diuino auxilio cu/
ſtodire.ps. Niſi dn̄s cu.ciui.ꝛc̄. Eſt ei p̄latus
mediator int deū ꝛ ſbditos.vt ſic̄ negociū d̄i
gerit apd̄ illos.docēdo.corrigēdo.ſurſū agē
do.ita etiā negocia eoꝝ ſtudeat apd̄ deū fid̄
delit ꝓmouere.placādo.gr̄aꝫ ipetrādo.ꝛ ꝯſ
uādo a malo. Deut.v. Ego ſeq̄ſter ꝛ mediꝰ
fui int d̄ū ꝛ vos. Alia āt ē d̄uotio cōis .alia
ſpālis.alia aſſidua. Cōis i diuīs officĳs.ſpe
cial' in orōibꝰ.aſſidua i oibꝰ agēdis. Circa of
ficia dina tplicē dꝫ hr̄e diligētiā d̄uotiōis.ſ.
vt oia fiāt ordiate ꝛ n̄ ꝯfuſe ꝛ ſine erroꝝ heſi/
tatōe.vt q̄ſq̄ꝫ d̄putatū miſteriū ꝯgrue exeq̄t.
Co2.Oia boneſte ꝛ ſm or.fi.i vo. Para.xxv
dd̄ ꝛ oīs exercitꝰ ſegregauerūt i miſteriū dn̄i q̄
ꝓphetauerūt i cytharis pſalterĳs ꝛ cymbalis
ſm numeꝝ ſuū dedicato ſibi officio ſuiētes

Jtem vt ſtrenue ⁊ nõ pigre ſeu deſidioſe
opꝰ dñi.ſ.diuini cultꝰ officiuȝ pagaꝛ. Hiere.
xlviij. Maledictꝰ q̄ facit opꝰ dei fraudulēt. ⁊c̄.
Jtē vt deuote ⁊ reuerēt ſine aliq̄ diſſolutõe
⁊ ſtrepitu diſtincte ⁊ attēte diuina officia per
ſoluāt. ſic̄ in ↄſpectu anglorum ⁊ i pñtia dei
Eccī. xxxix. Jn oī corde ⁊ ore collauda. ⁊ bñ
dicite nomē dñi. Officiū ei diuinū i eccl'ia
ſpūſſctūs ordinauit fieri q̄nq3 de cauſis.
Primo ꝓpt imitatõȝ celeſtis ↄcētꝰ q̄ ſcti ⁊ an
geli i celo aſſidue ī pñtia dei eiꝰ laudibꝰ ſunt
intēti. Pſ. Bti q̄ habitāt i domo tua dñe. in
ſecula ſecłoꝝ laudabūt te. Cū em̄ ſcḋm ꝓmiſſi
onē ſuā Matth. xxviij. Ecce ego vobiſcū ſū
oibꝰ diebꝰ vſq3 ad ↄſūmatõȝ ſeculi. Hic di/
gnet xp̄s nobiſcū eē veracit tā ſacramētalit
q3 ſpūalit. dignū ē nos ei ꝓ modulo nr̄o ali
qualē exhibere reuerentiā honoꝛ ⁊ laudis
iuxta exēplar ſilitudis celeſtꝭ. vt ei ⁊ ſi nõ ↄti/
nue ſic̄ illi celi cātores ſaltē interpolate pro
nr̄a fragilitate pſallēdo alacrit aſſiſtamꝰ imi
tātes illā q̄ ſurſum ē hierłm mr̄em noſtram
Gal. Scḋo vt bñficioꝝ dī memores cer
tis hoꝛ grās ꝓ his laudādo ⁊ orādo ei iugi
ter referamꝰ. q̄ natꝰ in nocte ex maria ꝟgine
mane iudici paſſurꝰ aſſiſtit. diluculo reſurre
xit. hora tertia flagellat. ⁊ poſt ſpm̄ ſcm̄ miſit
apłiſ. ſexta crucifixꝰ. nona i cruce ꝓ nob mor
tuꝰ. veſpe cenās corꝑis ⁊ ſanguis ſui nob ſa
cramēta tradidit. ⁊ cõpletorio ſepultꝰ eſt.

Miſſaꝝ aūt celebratio nõ tm̄ eiꝰ nob paſ
ſionis miſteriū memorādū igerit. ſȝ ⁊ pñtie
ſue grām exhibȝ. ⁊ ſub forma ſacri nos ſeipo
ſpūalit paſcit. Sic̄ ḡ iuſtū eſt nos hoꝝ nūq3
obliuiſci. ita expedit ea ſꝑ recolere certꝭ hoꝛ
Jſa. lxiij. Miſerationū dñi recordaboꝛ. lau
dē eiꝰ ſuꝑ oibꝰ q̄ reddidit nobis. Tertio vt
noſmetipos ſic aſſidue ad ↄuotõȝ excitemꝰ.
⁊ ignē amoꝛ dei ꝑ h̄ nob ne ꝑ deſidiā ſeu ali
as occupatões tepeſcat ↄtinue reaccēdamꝰ
Leui. xj. Jgnis ē iſte ꝑpetuꝰ q̄ nūq3 deficiet.
quē nutriet ſacerdos i altari ſubijciēs māe
ligna. Jgnis ē deuotõis feruoꝛ q̄ ſꝑ i altari
cordis ardere dȝ quē ſacerdos deuotꝰ ſꝑ ſb
ijciēdo ligna diuie laudis dȝ nutrire. ne qñ
extiguat. pſ. Bñdicā dñm i oī tē. ⁊c̄. Quar
to vt ſimplices fideles qui ꝑ ſe neſciūt certa
orādi tꝑa eligere. ꝑ h̄ ad orõis ſtudiū aſſue/
faciamꝰ. vt ſaltē tūc ad eccīaȝ oraturi ↄueni
ant qñ ibidē diuie laudis officia pſoluūt. et
vt minꝰ afficiāt tedio ibi pſiſtēdi q3diu corā
ſe videt clericos celebrare diuia. Lu. j. Dis

mltitudo ꝑpli erat foꝛ hora īcēſi. Mlti ei ru
des vix vnq3 ſe orõi offerrēt ſi foꝛ nõ certis
tꝑibꝰ i eccīam ex conſuetudie ad diuinorum
celebrationem et verbi dei recitationem or
diarie vocarētur. Quito ꝓpter decorem re
ligiõis xp̄iane qꝛ dcēs ē ⁊ ↄgruū vt ſi iudei ⁊
gētiles ⁊ q̄dā heretici qñq3 ↄuēticła ſua faci/
unt. ⁊ ſua ꝓphana ibi ↄmercia celebrāt. ⁊ ritꝰ
ſue pfidie obſuāt. mlto dignꝰ q̄ ſra ⁊ ſacroſā
cta hñt ſacroꝝ miſteria. ⁊ ea celebrāda ⁊ vene
rāda ſepe ↄueniāt. ⁊ dbita ↄditori ſuo laudū
ſolēnia pſoluāt. q̄bꝰ ⁊ grāȝ dī āpliorē mercēt
⁊ vitā etnā. ⁊ q̄bꝰ alliciāt ſimplices ad rligio
nis ſctē reuerētiā ⁊ amorē. Ecci. xlvij. Dedit i
celebratõȝ decꝰ. ⁊ ornauit tꝑa ⁊c̄. Jnt oēs
ḡ exteriores obſuātias maioꝛ dȝ diligētia diui
no officio adhiberi. vt ſic̄ dictū ē. ordiate fi/
at. ſtrenue ⁊ ↄuote. Alia ei tꝑa facimꝰ ꝓ ↄo. i
h̄ āt aſſiſtimꝰ ↄo. ⁊ itēdimꝰ ↄo. ⁊ alloq̄mur eū
⁊ nos ipe. ſił ⁊ ꝓ nr̄is necītatibꝰ eꝰ auxiliū po
ſtulamꝰ. Spēal ↄuotõ ↄſiſtit i orõibꝰ ꝓuatꝭ
i familiaribꝰ vocaliū orõnū rcitatõibꝰ. pſ. le
taniaꝝ ⁊ aliaꝝ orõnū. q̄s i ſecreto q̄ſq3 ꝑ ſe ex
traordiarie rumināndo pſoluit Mat. vj. Cū
oratꝭ dicite pr̄ nr̄. Jtē i ſacrꝭ meditatõibꝰ cū
q̄s añ mētꝭ ocłos rcolligit pctā ꝓpria. ⁊ miſi/
as ⁊ futā ſupplicia vł bñficia dī ſeu ſpālia. et
paſſiõȝ xp̄i ⁊ bõitatꝭ eꝰ dulcedinē ⁊ pmia rep
miſſa. vt ex his ↄcipiat ↄuotõis affectū timo
rꝭ vł amoꝛ dī deſiderij. meroꝛ ł gaudij ſpū/
alis. pſ. Meditabꝰ ſū nocte cū corḋ meo. ⁊c̄.
Jtē i pijs erga deū affectibꝰ ⁊ lacrimis ⁊ ſu/
ſpirijs ⁊ ſctis ↄſiderijs amoꝛ ⁊ alijs iternis
⁊ ieffabilibꝰ motibꝰ cordis i iubileis excеſſibꝰ
⁊ raptu ⁊ abſorptõe ſpūs i deū. q̄ adherēs ↄo
vnꝰ fit ſpūs cū eo ꝑ pure itelligētie lucē. ⁊ co
gnitõȝ dī ⁊ amoꝛ eꝰ ardorē ⁊ glutinoſā fruē
di iheſiõȝ. Ro. viij. Jpe ſpūs poſtulat ꝓ no.
ge. inenar. ⁊c̄. Et ſi plat ꝑpedit varijs cura
rū diſtractõibꝰ ſpāli ↄuotõi ſepꝰ itēdere. ſal
tē iterdū cū optune vȝ q̄i furtī ⁊ rapti ad ora
tiõis ſtudiū ſe ↄferat ne oīno refrigeſcat ne i
diſſuetudie3 orādi veiat. ne ↄo alienꝰ efficiat
ne grā diuie ꝓpiciatõis ei q̄i inſenſibilit ſbtra
hat. vñ moyſes cū ꝑ ꝑpli negocia exteriꝰ vexa
ret crebro i tabnaclm federꝭ ad dñȝ rcurrit
familiare ipiꝰ colloq̄ū ibi expetēs q̄ itriſecꝰ i
ſpū reficeret. Dñs q̄ȝ diebꝰ p̄dicās turb no/
ctibꝰ i orõibꝰ ſolꝰ ꝑnoctauit. Et lȝ ꝑua detur
mora plato orandi. tñ qꝛ ꝓ palijs dȝ ex officio
orare. dat ei qñq3 ꝓpt alioſ copioſioꝛ orādi grā
vt q̄bꝰ ꝓdē agēdo poſſit et orādo ꝓdeē. tū ñ

negligat q̄rere. nec abiĳciat cum offert̃. ne ex
merito ingr̄titudinis ab eo gr̄a elonget̃. aſſi/
dua deuotio ſp̄ ei dʒ adeſſe ſic̄ ⁊ q̇buſlibet ꝑ
ficere volētib9 i religiōis ỽtute. Et ip̄a tri
plex eſt. Una ē iugis memoria dei añ oc̄l'os
cordis. p̄s. Prouidebā deū in ꝯſpectu meo
ſp̄. Oculi mei ſp̄ ad dn̄m ⁊c̄. In oi loco ⁊ tp̄e
ſp̄ dʒ hō ſtudere deo intēdere. q̄ſi ſit corā eo
ꝑ mētis intuitū. Un̄ ſolebāt dicere helyas
⁊ heliſe9. iiĳ. Re. xviĳ. Uiuit dn̄s i c9 ꝯſpectu
ſto. Sicut em̄ angeli q̇cūq̧ mittāt̃. tn̄ a diui
na ꝯtēplatiōe nō recedūt. ita hō ỽtutis pro
ſuo poſſe ſp̄ dei memoriā a ſuo corde non re
moueat. Un̄ ſi aliq̄n ꝯtigerit. ſemetip̄m īde
redarguat. Bern̄. Om̄e tp̄s q̇ de deo nō co
gitas. puta te ꝑdidiſſe. Nā ⁊ ſi ꝓfunde n̄ poſ
ſis cogitatōʒ tuā ſp̄ in ip̄m defigere meditā
do. ſaltē memorādo cordis intuitū in eū di/
rige ⁊ cū dat̃ oportunitas ip̄a memoria i me
ditatōem ſeu orōem formet̃. ſic̄ q̇ materiam
formāde imagis ſecū circūfert vt cū habue
rit oportunitatē aliq̇d in ea ſculpēdo oper̃.

Alia eſt ꝯtinuū ſtudiū deo placēdi. in om̄i
actiōe vl' locutōe vt ſp̄ q̄ſi in ei9 p̄n̄tia caueat
vn̄ ei diſpliceat. ⁊ doleat ſi forte fecerit. ⁊ ſtu/
deat in q̇ ⁊ qualit̃ ei poſſit magis placere. iĳ.
Cor̄. v. Cōtēdim9 ſiue abſentes ſiue p̄n̄tes
placere illi. Om̄s ei nos manifeſtari oportʒ
añ tribunal xp̄i. Semꝑ eni dʒ religioſus ſe
gerere q̄i in ꝓximo ſit tribunali ſūmi iudicis
p̄ſentād9. Lu. xiĳ. Eſtote pati q⁊ q̄ hora non
putatꝭ fili9 hoīs veniet. Oīa n̄ra videt q̄ faci/
mus. ⁊ ſic̄ nō obliuiſcit̃ bonoꝝ opm̄ ad p̄mi
andū ex diuturnitate tp̄is. ita nec maloꝝ ad
puniendū niſi ꝑ pn̄iam diluant̃. Eccl̄i. xxiĳ.
Cōtemnēs aiaʒ ſuā ⁊c̄. Homo circūſpicit
me quē vereor. de dictoꝝ meoꝝ nō memora/
bit̃ altiſſim9. ⁊ nō intelligit qm̄ oīa videt ocu
lus ei9 ⁊c̄. Tertia ē. oīa agēda orōe ſaltem
mētali p̄uenire. ad om̄es euēt9 orōe ſe p̄mu/
nire oīa bn̄ficia gr̄a⁊ actōe ꝓſeq̇. ac laude di
uia agēda petat a dn̄o ſibi ſalubrit̃ inſpirari
euentū dirigi ad ſalutꝭ ꝓfectū. bn̄ficia auge/
ri ⁊ ꝯſeruari. Sic̄ em̄ nauta ꝓuidēs tēpeſta
tē feſtinat ſepi9 ingredi portū ſecuꝝ. ita religi
oſus ad orōis portū ꝯtinue ꝯfugiat vbi om
nes ꝑiculoꝝ colliſiōes euadat. ⁊ i oib9 agen
dis ſp̄ pl9 orōi fidat q̄ ꝓprie induſtrie vel la/
bori. iĳ. Paral'. xx. Cū ignoram9 q̇d agere de
beam9. h̄ ſolū habem9 reſidui vt ad te oc̄l'os
n̄ros dirigam9. vicʒ i orōne. Ps̄. Sic̄ oculi
ſuoꝝ i manib9 dn̄oꝝ ſuoꝝ ⁊c̄. His igit̃ et
aliĳs p̄enis eccleſiaſtic9 ſeraph. i. p̄lat9 ſpūal'
dn̄o ſedēti ſuꝑ ſoliū excelſum ⁊ eleuatū orna
tus aſſiſtat. q⁊ p̄mas duas ſuꝑ caput eleuet
mediĳs duab9 corp9 ⁊ pedes ꝯtegat. vltimis
duab9 ī latū ⁊ in altū volet. vt ʒelū ei9 nō hūa
ne laudis feruor dep̄mat. nec ꝯpaſſionē eius
carnal' inclinet affect9. ſʒ ſurſum recta inten/
tio ſuſtollat. ⁊ fraterne caritatꝭ pietas ī altū
erigat ꝓpt̄ retributiōeʒ ſuꝑnā. p̄s. Inclinaui
cor meū ad faciēdas. ⁊c̄. Paciētia ỽo ⁊ vita
exēplaris ꝯtegāt eū a ꝑturbatōnū iaculis. ⁊
a nuditate inopie meritoꝝ. q̇b9 q̄ſi armis de
fendat̃. ⁊ q̄ſi ſacris veſtib9 adornet̃. Iſaie. liĳ.
Induere fortitudine t. ſyō. induere veſtim̄
tis gl'ie tue. Circūſpectiōe ỽo vbiq̧ circum
uolet vidēdo q̇d ⁊ q̄liter ſit agendū. ⁊ deuo
tiōis ſtudio q̄ ſurſum ſūt q̄rat. vbi xp̄s eſt in
dextera dei ſedēs. ſublimi volatu ad ip̄m ac
cedēs. Licet aūt om̄es q̇ p̄ſunt aiab9 has
ỽtutes nō poſſint oēs equalit̃ hr̄e. tn̄ om̄ino
neceſſariū ē eis aliquaten9 nō carere tā ꝑ fru
ctu edificatōis illoꝝ q̇b9 p̄ſunt q̄ ꝓprie ſalutꝭ
ꝓfectu. Quilibet etiā religioſus q̇ ſeip̄m hʒ
regere ⁊ de ſuꝑpſi9 regimie rōem deo eſt red
ditur9 i extremo examie. His alis ⁊ pennis
q̄tū ſibimet indiget dʒ adornari ⁊ in ſuꝑna
ſubleuari. vt ſit feruēs i iuſticia. cōpatiēs ꝓ/
ximis ꝓpter deū. patiēs i aduerſis. bono ex/
emplo alios edificās. circūſpect9 in oib9 ⁊ ſu
per oīa deo ꝑ orōis ſtudiū familiarit̃ adhe/
rens. q̇ eū in om̄ib9 ꝓtegat dirigat ⁊ ꝓmoue
at. ⁊ tandē ad celeſtia euolare faciat. Quod
nobis p̄ſtare dignet̃ Jeſus xp̄s Amen.

Finit tractat9 ſancti Bonauenture de
ſex alis Seraphin.

Finiunt tractatus q̄plurimi ſancti Bo
nauenture de volumine ſecūde partis. Im
preſſi Argētine Anno dn̄i. M.cccc.xcv. Fi
niti ſexta feria ante feſtum ſancti Thome
apoſtoli.

KÖNIGL. UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK BERLIN.

BIBLIOTEKA GŁÓWNA w Poznaniu

7. 10. 13

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU
Inc. 13[illegible] 4°
[illegible]